Rosalis
Bibliothèque numérique patrimoniale de Toulouse

Biblia Sacra polyglotta, complectentia textus originales, hebraicum cum Pentateucho samaritano, chaldaicum, graecum... [...]

Source rosalis.bibliotheque.toulouse.fr / Bibliothèque municipale de Toulouse

. Biblia Sacra polyglotta, complectentia textus originales, hebraicum cum Pentateucho samaritano, chaldaicum, graecum... cum apparatu, appendicibus tabulis... Opus totum in sex tomos tributum. Edidit Brianus Waltonus, (Tome 2). Tome 2. 1657.

Conditions d'utilisation

Les documents du domaine public

Rosalis, la bibliothèque numérique de Toulouse a été réalisée à partir des outils développés par la Bibliothèque nationale de France (BnF) pour sa bibliothèque numérique Gallica. Hébergée par la BnF, elle donne accès à des documents numérisés qui, pour la plupart, sont des reproductions d'originaux appartenant au domaine public et conservés par la Bibliothèque de Toulouse ou un des établissements partenaires.

Les œuvres entrées dans le domaine public sont librement réutilisables sous réserve de mentionner l'auteur et la provenance sous la forme suivante :

« Auteur – Ville de Toulouse, Établissement de conservation-Rosalis, cote ».

Les contenus sous licences libres ODbL et CC-BY-SA

Les notices décrivant les documents sont publiées sous la licence ODbL (Open Database License). Les textes du blog et du site (Coups de projecteur, expositions virtuelles, articles…), ainsi que quelques œuvres intellectuelles (photographies, dessins, illustrations, plans, croquis, écrits littéraires, etc.) dont la ville de Toulouse est titulaire des droits patrimoniaux, sont rattachés à la licence Creative Commons CC-BY-SA 4.0.

Vous êtes libres :

•de partager : vous pouvez copier, distribuer et communiquer le matériel par tous moyens et sous tous formats;

•de créer : vous pouvez produire des œuvres originales à partir de ces contenus;

•d'adapter : vous pouvez remixer et transformer ces œuvres, textes ou notices.

Cependant, vous devez :

•mentionner la paternité : vous devez faire figurer le nom de l'auteur et la source de l'œuvre ou des données descriptives.

La forme pour indiquer la paternité des œuvres (livres imprimés, photographies, manuscrits…) sera la suivante :

« Auteur – Ville de Toulouse, Établissement de conservation-Rosalis, cote »

Pour ce qui est des notices et des textes de médiation, la forme sera :

« Ville de Toulouse, Rosalis ».

•partager aux conditions identiques : Dans le cas où vous transformez ou créez à partir du matériel composant l'œuvre originale, vous devez diffuser l'œuvre modifiée dans les mêmes conditions, c'est à dire avec la même licence avec laquelle l'œuvre originale a été publiée. La mention des licences libres ODbL et CC-BY-SA 4.0. doit être indiquée de manière visible et à proximité immédiate des informations réutilisées.

Les conditions spécifiques d'utilisation

Quelques contenus disponibles sur Rosalis sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

•des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents marqués par la mention Conditions spécifiques d'utilisation ne peuvent être réutilisés sans l'obtention préalable de l'autorisation du titulaire de droits, sauf dans le cadre de la copie privée. Pour utiliser ces documents, contactez : webmestre.bibliotheque@mairie-toulouse.fr

•des reproductions numériques provenant des collections de la Bibliothèque nationale de France. Celles-ci sont signalées par la mention "Source : Bibliothèque nationale de France". Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.

La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service (en savoir plus).

•des reproductions de documents conservés dans d'autres bibliothèques. Ceux-ci sont signalés par la mention « Source : Nom du partenaire ». L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques ou institutions de leurs conditions de réutilisation.

La Bibliothèque de Toulouse s'engage à retirer tout document en cas de réclamation de son auteur ou des ayants droit de ce dernier. Pour tout renseignement ou réclamation, contactez : webmestre.bibliotheque@mairie-toulouse.fr

En savoir plus

Pour plus de précision sur les licences adoptées sur le site Rosalis, vous pouvez consulter :

•la délibération adoptée par le conseil municipal de la ville de Toulouse le 23 juin 2017,

•la licence ODbL,

•la licence Creative Commons BY SA 4.0.

Source rosalis.bibliotheque.toulouse.fr / Bibliothèque municipale de Toulouse

Rés A XVII 99
(2)
18022

BIBLIORUM SACRORUM TOMUS SECUNDUS.

GRANDE BIBLIOTHEQUE DE TOULOUSE H*G

ספר יהושע : א

CAP. I. א

Dominus dixit &, Domini servi Mosch mortem post fuit Et
1 ויהי אחרי מות משה עבד יהוה ויאמר יהוה
: dicendo , Mosch ministrum , Nun filium , Jehosuah ad
אל־יהושע בן־נון משרת משה לאמר׃
Jarden transi , surge nunc Et .est mortu' me' servus Mosch
2 משה עבדי מת ועתה קום עבר את־הירדן
quam terram ad ,hic populus omnis & tu ,hunc
הזה אתה וכל־העם הזה אל־הארץ אשר
quo locum Omnem .Israel filiis , eis dans ego
3 אנכי נתן להם לבני ישראל׃ כל־מקום אשר
quemadmodum : eum dedi vobis , eo in vestri pedis vola calcaverit
תדרך כף־רגלכם בו לכם נתתיו כאשר
, isto Lebanon & deserto A .Mosch ad sum loquutus
4 דברתי אל־משה׃ מהמדבר והלבנון הזה
,Cittheorum terra omnis , Perath flumen magnum flumē ad usque &
ועד־הנהר הגדול נהר־פרת כל ארץ החתים
.vester terminus erit , solis ingressu magnum mare ad usque &
ועד־הים הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם׃
Quēadmodū .tuæ vitæ diebus omnibus tuas facies ad vir stabit Non
5 לא־יתיצב איש לפניך כל ימי חייך כאשר
.te derelinquam neque,te laxabo Non .tecum ero , Mosch cum fui
הייתי עם־משה אהיה עמך לא ארפך ולא אעזבך׃
populum facies hæreditare tu quia : te robora & te Conforta
6 חזק ואמץ כי אתה תנחיל את־העם
.eis dandum ad ,eorū patribus juravi quam terram hunc
הזה את־הארץ אשר־נשבעתי לאבותם לתת להם׃
faciendum ad ,custodiendum ad valde te robora & ,te conforta Tantùm
7 רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות
.meus servus,Mosch tibi præcepit quam legem omnē secundùm
ככל־התורה אשר צוך משה עבדי
omnib' in intelligas ut ,sinistrorsum & dextrorsum eo ab declines Ne
אל־תסור ממנו ימין ושמאול למען תשכיל בכל
,tuo ore ab hujus legis liber recedat Non .iveris quæ
8 אשר תלך׃ לא־ימוש ספר התורה הזה מפיך
faciendum ad custodias ut ,nocte ac die eo in meditaberis &
והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות
tunc &,tuas vias secundabis tunc Quia .eo in scriptū omne secundū
ככל־הכתוב בו כי־אז תצליח את־דרכך ואז
formides ne ,te robora &,te Cōforta?tibi præcepi Nonne .intelliges
9 תשכיל׃ הלוא צויתיך חזק ואמץ אל־תערץ
.iveris quæ omnib' in tuus Deus Dominus tecum quia : frangaris nec
ואל־תחת כי עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך׃
Transite : dicendo ,populi præfectis Jehosuah præcepit Et
10 ויצו יהושע את־שטרי העם לאמר׃ עברו
11 Parate : dicendo , populo præcipite & , castrametationis intimo in
בקרב המחנה וצוו את־העם לאמר הכינו
transeuntes vos diebus tribus adhuc in quia ,viaticum vobis
לכם צדה כי בעוד שלשת ימים אתם עברים
quam terram possidendum ad veniendum ad ,hunc Jarden
את־הירדן הזה לבוא לרשת את־הארץ אשר
.eam possidendum ad vobis dans vester Deus DOMINUS
יהוה אלהיכם נתן לכם לרשתה׃
ait Menasseh tribui dimidiæ & ,Ghaditis & ,Reubenitis Et
12 ולראובני ולגדי ולחצי שבט המנשה אמר
: dicendo ,Jehosuah
יהושע לאמר׃

Versio VULG. LAT.

LIBER JOSUE, HEBRAICE JEHOSUA.

CAPUT I.

1 ET factum est post mortem
Moysi servi Domini, ut lo-
queretur Dominus ad Josue
filium Nun, ministrum Moysi,
2 & diceret ei ; Moyses servus
meus mortuus est : surge, &
transi Jordanem istum,tu, &
omnis populus tecum, in ter-
ram, quam ego dabo filiis Is-
3 rael. Omnem locum, quem
calcaverit vestigium pedis ve-
stri, vobis tradam, sicut locu-
4 tus sum Moysi. A deserto &
Libano usque ad fluvium ma-
gnum Euphraten, omnis ter-
ra Hethæorum usque ad ma-
re magnum contra Solis occa-
5 sum erit terminus vester. Nul-
lus poterit vobis resistere cun-
ctis diebus vitæ tuæ : sicut
fui cum Moyse,ita ero tecum:
non dimittam , nec derelin-
6 quam te. Confortare, & esto
robustus : tu enim sorte divi-
des populo huic terram, pro
qua juravi patribus suis,ut tra-
7 derem eam illis. Confortare
igitur,& esto robustus valdé :
ut custodias & facias omnem
legem , quam præcepit tibi
Moyses servus meus: ne decli-
nes ab ea ad dexteram vel ad
sinistram, ut intelligas cuncta
8 quæ agis. Non recedat volu-
men legis hujus ab ore tuo :
sed meditaberis in eo diebus
ac noctibus, ut custodias & fa-
cias omnia quæ scripta sunt in
eo : tunc diriges viam tuam,
9 & intelliges eam. Ecce præ-
cipio tibi,Confortare & esto
robustus.Noli metuere,& no-
li timere : quoniam tecum est
Dominus Deus tuus in omni-
bus ad quæcunque perrexeris.
10 Præcepitque Josue principi-
bus populi, dicens ; Transite
per mediū castrorū,et imperate
11 populo, ac dicite; Præparate
vobis cibaria : quoniam post
diem tertium transibitis Jor-
danem, & intrabitis ad possi-
dendam terram, quam Domi-
nus Deus vester daturus est
12 vobis. Rubenitis quoque &
Gaditis , & dimidiæ tribui
Manasse ait ;

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

*ΙΗΣΟΥΣ ΝΑΥΗ.

Κεφ. α΄.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Μωυσῆ,
(α) εἶπε κύριος (β) τῷ Ἰησοῖ υἱῷ Ναυῆ
2 (γ) τῷ ὑπουργῷ Μωυσῆ, λέγων, Μω-
υσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε. νῦν οὖν
ἀναστὰς, διάβηθι τὸν Ἰορδάνην σὺ καὶ πᾶς
ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐ-
3 τοῖς. Πᾶς ὁ τόπος, ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῆτε
τῷ ἴχνει τῶν ποδῶν ὑμῶν, ὑμῖν δώσω αὐ-
4 τὸν, ὃν τρόπον εἴρηκα τῷ Μωυσῇ. Τὴν
ἔρημον καὶ τὸν Ἀντιλίβανον, ἕως τοῦ πο-
ταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ Εὐφράτου, καὶ ἕως
τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης· ἀφ' ἡλίου δυσμῶν
5 ἔσται τὰ ὅρια ὑμῶν. Οὐκ ἀντιστήσεται ἄν-
θρωπος κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡ-
μέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ ὥσπερ ἤμην μετὰ Μωυ-
σῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ (δ) ἐγκα-
6 ταλείψω σε, οὐδ' ὑπερόψομαί σε. Ἴσχυε καὶ
ἀνδρίζου, σὺ γὰρ (ε) ἀποδιελεῖς τῷ λαῷ
τούτῳ τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν
7 (ζ) ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς. Ἴσχυε οὖν καὶ ἀν-
δρίζου, φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν καθότι ἐνε-
τείλατό σοι Μωυσῆς ὁ παῖς μου· καὶ οὐκ ἐκ-
κλινεῖς ἀπ' (η) αὐτῶν εἰς δεξιὰ οὐδὲ εἰς
ἀριστερά, ἵνα συνῇς ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν
8 πράσσῃς. Καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ
νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ μελετή-
σεις (θ) ἐν αὐτῇ ἡμέρας καὶ νυκτὸς, (ι)
ἵνα εἰδῇς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα.
τότε εὐοδωθήσῃ, καὶ εὐοδώσεις τὰς ὁδούς
9 σου, καὶ τότε συνήσεις. Ἰδοὺ (κ) ἐντέταλ-
μαί σοι. ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ δειλιάσῃς,
μηδὲ φοβηθῇς, ὅτι μετὰ σοῦ κύριος ὁ (λ) θεός
10 σου εἰς πάντα οὗ ἐὰν πορεύῃ. Καὶ ἐνετεί-
λατο Ἰησοῦς τοῖς γραμματεῦσι τοῦ λαοῦ,
λέγων, Εἰσέλθατε κατὰ μέσον τῆς παρεμ-
βολῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐντείλασθε τῷ λαῷ, λέ-
11 γοντες, Ἑτοιμάζεσθε ἐπισιτισμὸν, ὅτι
ἔτι (μ) τρεῖς ἡμέραι καὶ ὑμεῖς διαβαί-
νετε τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, εἰσελθόντες κα-
τασχεῖν τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν
12 πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. Καὶ τῷ
Ῥουβὴν, καὶ τῷ Γὰδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς
Μανασσῆ εἶπεν Ἰησοῦς,

JESUS NAUE.

CAP. I.

ET factum est post mortem 1
(a) Moysis, dixit Dominus Je-
su filio Naue , ministro Moysis,
dicens; Moyses servus meus 2
mortuus est. Nunc igitur ex-
urgens transi Jordanem, tu, &
omnis populus iste, in terram
quam ego do eis. Omnis locus 3
super quem (b) ascenderitis ve-
stigio pedum vestrorum, vobis
dabo eum, quemadmodum dixi
Moysi. Desertum & Antiliba- 4
num usq; ad flumen magnum,
flumen Euphratem , & usque
ad mare ultimum: ab occasu So-
lis erunt fines vestri. Non re- 5
sistet homo ante faciem vestram
omnibus diebus vitæ tuæ. Et
sicut eram cum Moyse ; ita ero
& tecum : & non derelinquam
te, neque despiciam te. Confor- 6
tare, & viriliter age. Tu enim
distribues populo huic terram,
quam juravi patribus vestris da-
re eis. Confortare igitur, & vi- 7
riliter age,ad custodiendum &
faciendum, sicut mandavit tibi
Moyses puer meus : & non de-
clinabis ab eis in dextram, neque
in sinistram; ut intelligas in o-
mnibus quæcunque feceris. Et 8
non recedet liber legis hujus ex
ore tuo : & meditaberis in eo,
die ac nocte; ut (c) scias fa-
cere omnia quæ scripta sunt.
Tunc (d) prosperaberis, & (e)
prosperabis vias tuas : & tunc
intelliges. Ecce mandavi tibi. 9
Confortare, & viriliter age:
ne paveas, neque timeas : quo-
niam tecum Dominus Deus tuus
ad omnia quocunque iveris. Et 10
mandavit Jesus scribis populi,
dicens ; Introite per medium
castrorum populi : & mandate
populo, dicentes; Præparate ci- 11
baria: quoniam adhuc tres dies,
et vos transitis Jordanem hunc,
intrantes possidere terram, quam
Dominus Deus patrum vestro-
rum dat vobis. Et ad Ruben, 12
& Gad , & dimidium tribûs
Manasse dixit Jesus ;

MS. A. (*) Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ. (α) καὶ εἶπεν (β) τῷ Ἰησοῦ (γ) τῷ λιτουργῷ (δ) ἐγκαταλείπω σε, οὐδὲ (ε) ὑποδιαστελεῖς (ζ) αὐτῶν (η) αὐτῶν δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερά, (θ) ἐν αὐτῷ (ι) ἵνα συνῇς ποιεῖν (κ) ἐντέλλομαί σοι. (λ) θεὸς εἰς (μ) τρεῖς ἡμέραι ὑμεῖς διαβήσεσθε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 והוה בתר דמית משה עבדא דיי ואמר יי ליהושע בר נון משמשניה דמשה למימר׃
2 משה עבדי מית וכען קום עבר ית ירדנא הדין את וכל עמא הדין לארעא דאנא יהיב
3 להון לבני ישראל׃ כל אתרא דתדרוך פרסת רגלכון ביה לכון יהבתה כמא דמלילית
4 עם משה׃ מטדברא ולבנונא הדין ועד נהרא רבא נהרא דפרת כל ארע חתאי ועד
5 ימא רבא מעלני שמשא יהא תחומכון׃ לא יתעתד אנש קדמך כל יומי חייך כמא
6 דהוא מימרי בסעדיה דמשה כן אהוי עמך לא אשבקנך ולא ארחקנך׃ תקיף ועלם ארי
7 את תחסין ית עמא הדין ית ארעא דקימית לאבהתהון למתן להון׃ לחוד תקיף ועלם
לחדא למטר למעבד ככל אוריתא דפקדך משה עבדי לא תסטי מניה לימינא
8 ולשמאלא בדיל דתצלח בכל אתר דתהך׃ לא יעדי ספרא דאוריתא הדין מפומך
ותהי הגי ביה יממא ולליא בדיל דתטר למעבד ככל דכתיב ביה ארי בכן תצלח ית
9 דרכך ובכן תכשט׃ הלא פקדתך תקף ועלם לא תדחל ולא תתבר ארי בסעדך מימרא
10 דיי אלהך בכל אתר דתהך׃ ופקד יהושע ית סרכי עמא למימר׃ עברו בגו משריתא
11 ופקידו ית עמא למימר אתקינו לכון זודין ארי בסוף תלת יומין אתון עברין ית ירדנא
הדין למיעל למירת ית ארעא דיי אלהכון יהב לכון למירתה׃ ולשבט ראובן ולשבט
12 גד ולפלגות שבטא דמנשה אמר יהושע למימר׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT. I.

ET fuit postquam mortuus est Moses servus Domini, & ait Dominus ad 1
Josue filium Nun ministrum Mosis, dicens : Moses servus meus mortuus 2
est ; & nunc surge, transi Jordanem istum, tu & omnis populus iste, ad ter-
ram quam ego do ipsis filiis Israel. Omnem locum quem calcaverit planta 3
pedis vestri in eo, vobis dedi illum, quemadmodum locutus fui cum Mose.
A deserto & Libano isto,& usq; ad fluvium magnum, fluvium Perath, omnis 4
terra Hethæorum ,& usq; ad mare magnum occasus Solis,erit terminus vester.
Non stabit homo ante te omnibus diebus vitæ tuæ : quemadmodum fuit ver- 5
bum meum in auxiliū Mosis , sic *ero tecum* : non derelinquam te, nec elon-
gabo te. Fortificare & roborare,quoniam tu possidere facies populum istum 6
terram,quam juravi patribus eorum me daturum eis. Tantùm fortificare & 7
roborare valdè ad custodiendum ut facias juxta omnem legem, quam præ-
cepit tibi Moses servus meus : ne declines ab eá ad dexteram neque ad
sinistram;ut prospereris in omni loco quo ieris. Non recedat liber legis hujus 8
ab ore tuo ; & eris meditans in eo die ac nocte, ut custodias ad faciendum
sicut omne quod scriptum est in eo : nam insic prosperabis viam tuam, & in
sic intelliges. Nonne præcepi tibi : Fortificare & roborare ? ne timeas, nec 9
frangaris : namq; in auxilium tuum est verbum Domini Dei tui in omni 10
loco quo ieris. Et præcepit Josue exactoribus populi, dicendo : Transite in- 11
tra castra, & præcipite populo, dicentes: Præparate vobis commeatus; nam in
fine trium dierum vos transitis Jordanem istum, ut ingrediamini ad possi-
dendum terram, quam Dñs Deus vester dabit vobis ad possidendum eam. Et 12
tribui Ruben, & tribui Gad, & dimidiæ tribui Manasse dixit Josue, dicendo :

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܬܠܡܝܕܗ ܕܡܘܫܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܡܫܡܫܢܗ
2 ܕܡܘܫܐ. * ܡܘܫܐ ܥܒܕܝ ܡܝܬ. ܩܘܡ ܥܒܪ ܝܘܪܕܢܢ ܗܢܐ. ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ.
3 ܠܐܪܥܐ ܕܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗܘܢ. ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܟܠ ܐܬܪ ܕܬܕܪܘܟ ܒܗ ܦܣܬܐ ܕܪܓܠܝܟܘܢ.
4 ܠܟܘܢ ܢܗܘܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܠܡܘܫܐ. * ܡܢ ܡܕܒܪܐ ܘܛܘܪܐ ܕܠܒܢܢ ܗܢܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܢܗܪܐ
ܢܗܪܐ ܪܒܐ. ܘܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܚܬܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܡܐ ܪܒܐ. ܡܢ ܡܥܪܒܝ ܫܡܫܐ. ܢܗܘܐ
5 ܬܚܘܡܟܘܢ * ܘܠܐ ܢܩܘܡ ܐܢܫ ܩܕܡܝܟ. ܒܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܝܟ. ܘܐܝܟ ܕܗܘܝܬ
6 ܥܡ ܡܘܫܐ. ܐܗܘܐ ܥܡܟ. ܠܐ ܐܫܒܩܟ. ܘܠܐ ܐܪܚܩܟ. * ܐܬܚܝܠ. ܘܐܬܠܒܒ ܛܒ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ
7 ܬܘܪܬ ܠܥܡܐ ܗܢܐ. ܐܪܥܐ ܕܝܡܝܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܕܐܬܠ ܠܗܘܢ. * ܒܠܚܘܕ ܐܬܚܝܠ.
ܘܐܬܠܒܒ ܛܒ. ܠܡܛܪ ܘܠܡܥܒܕ. ܟܠ ܢܡܘܣܐ ܕܦܩܕܟ ܡܘܫܐ ܥܒܕܝ. ܠܐ ܬܣܛܐ
8 ܡܢܗܘܢ. ܠܝܡܝܢܐ. ܘܠܐ ܠܣܡܠܐ. ܡܛܠ ܕܬܨܠܚ ܒܟܠ ܕܐܙܠ ܐܢܬ. * ܘܠܐ ܢܥܒܪ ܗܢܐ ܣܦܪܐ
ܕܢܡܘܣܐ ܡܢ ܦܘܡܟ. ܐܠܐ ܗܘܝܬ ܪܢܐ ܒܗ. ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ. ܘܛܪ ܘܥܒܕ ܟܠ ܕܟܬܝܒ
9 ܒܗ. ܕܬܨܠܚ ܘܬܫܟܠ. * ܗܐ ܦܩܕܬܟ. ܐܬܚܝܠ ܘܐܬܠܒܒ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܘܠܐ ܬܙܘܥ. ܡܛܠ
10 ܕܥܡܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܒܟܠ ܕܐܙܠ ܐܢܬ. * ܘܦܩܕ ܝܫܘܥ ܠܫܠܝܛܢܘܗܝ ܕܥܡܐ
11 ܘܠܣܦܪܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܥܒܪܘ ܒܓܘ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܦܩܕܘ ܠܥܡܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ.
ܛܝܒܘ ܠܟܘܢ ܙܘܕܐ. ܡܛܠ ܕܒܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܪܕܢܢ ܗܢܐ.
12 ܠܡܥܠ ܠܡܐܪܬ ܐܪܥܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܡܐܪܬܗ. * ܘܠܪܘܒܝܠ ܘܠܓܕ
ܘܠܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. ܐܡܪ ܝܫܘܥ.

LIBER IESU
FILII NUN,
DISCIPULI MOSIS.

CAP. I.

Postquam autem obiit Moses servus Do- 1
mini, dixit Dominus Iesu filio Nun, ministro
Mosis; Moses servus meus mortuus est: surge, 2
trajice Jordanem istum, tu, & omnis populus
iste in terrā quam ego do filiis Israel. Omnis 3
locus in quo calcaverit planta pedis vestri,
vester erit, quemadmodum dixi Mosi. A de- 4
serto & Monte Libano isto, usque ad Euphra-
tem fluvium magnum: totaque terra Hethæ-
orum usque ad mare magnum, inter solis Oc-
casum, erit limes vester. Et nemo stabit co- 5
ram vobis cunctis diebus vitæ vestræ: &
quemadmodum fui cum Mose, ero tecum; non
deseram te, nec derelinquam te. Sis admo- 6
dum fortis ac robustus: tu enim populum
hunc hæredem statues terræ quam juravi pa-
tribus eorum me daturum illis. Tantummo- 7
dò sis valdè fortis ac robustus, ut custodias
& agas omnes leges quas præcepit tibi Moses
servus meus: ne deflectas ab eis dextrorsùm
neque sinistrorsùm, ut prosper sis in quibus-
cunque ambulaveris. Nec recedat liber iste 8
legis ab ore tuo, sed mediteris eum noctu
diùque, & observes & agas quicquid scri-
ptum est in eo, ut prosper sis ac fœlix. En 9
præcepi tibi, sis fortis ac robustus: ne time-
as neque formides, quia tecum est Dominus
Deus tuus quocunque perrexeris. Præcepit 10
igitur Iesus præfectis & scribis populi, di-
xitque eis, Transite per media castra, & præ- 11
cipite populo, ac dicite illis, Parate vobis vi-
aticum: hinc enim ad tres dies trajecturi estis
Jordanem istum, ut ingrediamini ad adeun-
dam terram quam Dominus Deus vester dat
vobis possidendam. Ad Rubil etiam & Gad, 12
& dimidiam Tribum Manassis ait Iesus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرؤف الرحيم *

نبتدي بعون الله تعالى باسفار القضاة

* اول قضاة بني اسرائيل يسوع بن نون * وهو الثامن والعشرون من آدم * ملك
على اسرائيل بعد موسى النبي بركاته علينا امين *

* الفصل الاول *

1 *لما كان بعد وفاة موسى النبي * قال الله ليوسع بن نون خادم موسى قولا *
2 موسى عبدي
مات * والآن قم اعبر هذا الاردن انت وجميع هذا الشعب. الى الارض الذي عهدت لابراهيم
3 واسحق ويعقوب *كل مكان تطاء اقدامكم لكم اعطيه. كما قلت لموسى في البرية * هذا جبل
4 لبنان. والى النهر الكبير نهر الفرات على ارض الحيثيم *والى البحر الكبير الذي في جهة مغارب
5 الشمس * تكون تخومكم * ولا يثبت احد امامك طول زمان حياتك * وكما كنت مع موسى
6 اكون معك * ولا اخذلك * ولا اتركك * اشتد وايد * فانك انت الذي تدخل هذا الشعب
7 الارض التي وعدت اباءهم باعطائها لهم * خاصة اشتد وايد قلبك جدا للحفظ والعمل بجميع
الشريعة التي وصاك موسى عبدي * ولا تمل عنها يمنة ولا يسرة * لاجل ان تنجح في جميع ما
8 تذهب * ولا يزول سفر هذه الشريعة من فيك. بل ادرسه نهارا وليلا. لاجل ان تحفظ وتعمل ساير
9 المكتوب فيه * حينئذ تنجح طرقك وترشد * اليس قد امرتك * اشتد وايد ولا ترهب * ولا
10 11 ترعب * فاني انا الهك معك في جميع ما تسلك * فامر يوسع عرفاء القوم قايلا * اعبروا في وسط
العسكر ومروا الشعب قولا * استعدوا لكم زادا * فاني الى ثلاثة ايام انتم تعبرون لهذا الاردن *
12 للدخول الى الارض التي الله الهكم يورثكم * ويعطيكم لارثها * ولسبطي روبيل وجاد *
ونصف سبط منسا قال يوسع قولا *

IN NOMINE DEI
clementis, misericordis.

Incipimus cum ope Dei excelsi
Libros JUDICUM.

Primus inter Judices filiorum Is-
rael Josue filius Nun, qui fuit
vigesimus octavus ab Adam: re-
gnavit super Israel post Mosen
Prophetam, cujus benedictio-
nes sint super nos, Amen.

CAPUT I.

Quum demùm contigisset obitus Mo- 1
sis prophetæ, dixit Deus ad Josue
filium Nun ministrum Mosis hujusmodi
sermonem, Moses servus meus mortuus 2
est; surge itaque, transi hunc Jordanem,
tu, & omnis iste populus, ad terram quam
pollicitus sum Abrahæ, & Isbac, & Ja-
cob. Quemcunque locū calcabunt pedes 3
vestri, vobis tradam, prout dixeram Mosi
in deserto. Iste mons Libanus usque ad 4
fluvium magnum, fluvium Euphratem,
supra terram Hetæorū, & usque ad mare
magnū quod est ad plagam Occidentalem
solis, erunt termini vestri. Et non persistet 5
quisquam coram te, longitudine temporis
vitæ tuæ. Et quemadmodū fui cum Mo-
se, ero tecum: non destituam te, nec dere-
linquam te. Confortare et corroborare, 6
quoniam tu es qui introduces hunc popu-
lum in terram quam promisi patribus eo-
rum me daturum eis. Præcipuè conforta- 7
re, & corrobora cor tuū valdè ad custo-
diendam & peragendam omnem legem
quam præcepit tibi Moses servus meus, et
ne declines ab ea dextrorsùm neque sini-
strorsùm, quatenus prosper evadas in o-
mnibus ad quæ perrexeris. Et ne recedat 8
volumen hujus legis ab ore tuo: sed repete
illud diu noctùque, ad hoc ut custodias
& peragas omnia quæ scripta sunt in eo.
Tunc prosperabuntur viæ tuæ, atq; dirigē-
tur. Nónne jam præcepi tibi? Confortare 9
et corroborare: et ne metuas neque formi-
des, quoniam ego Deus tuus tecum sum in
omnibus ad quæ ambulabis. Igitur præ- 10
cepit Josue insignioribus populi, dicens;
Transite per media castra, et imperate po- 11
pulo sermonem hujusmodi; *Parate vobis*
viaticum, quandoquidem intra tres dies
transituri estis hunc Iordanem, ad ingre-
diendam terram quam Deus, Deus vester
daturus est vobis hæreditariò possidendā.
Et duabus tribubus Ruben & Gad, & 12
dimidiæ tribui Manasse ait Josue ser-
monem hujusmodi;

ספר יהושע : ב

13 זכור את הדבר אשר צוה אתכם משה עבד יהוה לאמר יהוה אלהיכם מניח לכם ונתן לכם את הארץ
14 הזאת : נשיכם טפכם ומקניכם ישבו בארץ אשר נתן לכם משה בעבר הירדן ואתם תעברו חמשים לפני אחיכם כל גבורי החיל ועזרתם אותם :
15 עד אשר יניח יהוה לאחיכם ככם וירשו גם המה את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן להם ושבתם לארץ ירשתכם וירשתם אותה אשר נתן לכם משה עבד יהוה בעבר הירדן מזרח השמש :
16 ויענו את יהושע לאמר כל אשר צויתנו נעשה ואל כל אשר תשלחנו נלך :
17 ככל אשר שמענו אל משה כן נשמע אליך רק יהיה יהוה אלהיך עמך כאשר היה עם משה :
18 כל איש אשר ימרה את פיך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת רק חזק ואמץ :

CAP. II. ב

1 וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר לכו ראו את הארץ ואת יריחו וילכו ויבאו בית אשה זונה ושמה רחב וישכבו שמה :
2 ויאמר למלך יריחו לאמר הנה אנשים באו הנה הלילה מבני ישראל לחפר את הארץ :
3 וישלח מלך יריחו אל רחב לאמר הוציאי האנשים הבאים אליך אשר באו לביתך כי לחפר את כל הארץ באו :
4 ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו ותאמר כן באו אלי האנשים ולא ידעתי מאין המה :
5 ויהי השער לסגור בחשך והאנשים יצאו לא ידעתי אנה הלכו האנשים רדפו מהר אחריהם כי תשיגום :
6 והיא העלתם הגגה ותטמנם בפשתי העץ הערכות לה על הגג :
7 והאנשים רדפו אחריהם דרך הירדן על המעברות והשער סגרו אחרי כאשר יצאו הרדפים אחריהם :
8 והמה טרם ישכבון והיא עלתה עליהם על הגג :

Versio VULG. LAT.

13 Mementote sermonis, quem præcepit vobis Moyses famulus Domini, dicens; Dominus Deus vester dedit vobis requiem, & omnem terram.
14 Uxores vestræ, & filii, ac jumenta manebunt in terra, quã tradidit vobis Moyses trans Jordané: vos auté transite armati ante fratres vestros, omnes fortes manu, & pu-
15 gnate pro eis, Donec det Dñs requiẽ fratribus vestris sicut & vobis dedit, & possideant ipsi quoq; terrã, quã Dñs Deus vester daturus est eis: & sic revertemini in terrã possessionis vestræ, & habitabitis in ea, quam vobis dedit Moyses famulus Domini trans Jordané
16 contra Solis ortum. Responderúntq; ad Josue, atq; dixerunt; Omnia, quæ præcepisti nobis, faciemus: & quocunq;
17 miseris, ibimus. Sicut obedivimus in cunctis Moysi, ita obediemus & tibi: tantùm sit Dñs Deus tuus tecũ, sicut fuit
18 cum Moyse. Qui contradixerit ori tuo, & non obedierit cunctis sermonibus quos præceperis ei, moriatur. Tu tantùm confortare, & viriliter age.

CAP. II.

1 Misit igitur Josue filius Nun de Setim duos viros exploratores in abscondito: & dixit eis; Ite, & considerate terram, urbémque Jericho. Qui pergentes ingressi sunt domum mulieris meretricis, nomine Rahab, & quieverunt apud
2 eam. Nuntiatúmque est regi Jericho, & dictũ; Ecce viri ingressi sunt huc per noctem de filiis Israel, ut explorarent
3 terrã. Misítque rex Jericho ad Rahab, dicens; Educ viros, qui venerunt ad te, & ingressi sunt domum tuam: exploratores quippe sunt, & omné terram
4 considerare venerunt. Tollénśq; mulier viros, abscondit, & ait; Fateor, venerunt ad me, sed nesciebã unde essent:
5 Cúmq; porta clauderetur in tenebris, & illi pariter exierunt, nescio quò abierunt: persequimini citò, & comprehen-
6 detis eos. Ipsa autem fecit ascendere viros in solariũ domûs suæ, operuítque eos sti-
7 pulã lini, quæ ibi erat. Hi autem qui missi fuerant, secuti sunt eos per viam quæ ducit ad vadum Jordanis: illísque egressis statim porta clausa est.
8 Necdum obdormierant qui latebant, & ecce mulier ascendit ad eos, & ait;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Μνήσθητε τὸ (ν) ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο ὑμῖν Μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου, λέγων, Κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατέπαυσεν ὑμᾶς, καὶ ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν
14 ταύτην. Αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ παιδία ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν κατοικείτωσαν ἐν τῇ γῇ, ᾗ ἔδωκεν ὑμῖν· ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε εὔζωνοι (ξ) πρότεροι τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν πᾶς
15 ὁ ἰσχύων· καὶ συμμαχήσετε αὐτοῖς, Ἕως ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, ὥσπερ καὶ ὑμᾶς, καὶ (ο) κληρονομήσωσι καὶ οὗτοι τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς (π) ἡμῶν δίδωσιν αὐτοῖς. καὶ ἀπελεύσεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν (ρ) αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν Μωυσῆς (σ) εἰς τὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου (τ) ἀπ᾽
16 ἀνατολῶν ἡλίου. Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν, Πάντα ὅσα (υ) ἐὰν ἐντείλῃ ἡμῖν, ποιήσομεν, καὶ εἰς πάντα τόπον οὗ ἐὰν ἀποστείλῃς
17 ἡμᾶς, πορευσόμεθα. Κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν Μωυσῆ, ἀκουσόμεθά σου· πλὴν ἔστω κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μετὰ σοῦ, ὃν τρόπον ἦν μετὰ Μωυ-
18 σῆ. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς (φ) ἂν ἀπειθήσῃ σοι, καὶ (χ) ὅστις μὴ ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων σου καθότι (ψ) ἐὰν ἐντείλῃ αὐτῷ, ἀποθανέτω. ἀλλὰ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου.

MS.A. (ν) ῥῆμα κυρίου ὃ (ξ) πρότεροι (ο) κληρονομήσουσιν (π) ὑμῶν (ρ) ἑαυτοῦ, (σ) ἐν τῷ πέραν (τ) ἀπ᾽ ἀνατολῶν (υ) ἂν (φ) ἐὰν ἀπειθήσει (χ) ὃς ἐὰν μὴ (ψ) ἂν

ΚΕΦ. β΄.

1 ΚΑὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ ἐκ Σαττὶν δύο νεανίσκους κατασκοπεῦσαι, λέγων, Ἀνάβητε καὶ ἴδετε τὴν γῆν καὶ τὴν Ἰεριχώ. καὶ πορευθέντες οἱ δύο νεανίσκοι (α) εἰσήλθοσαν εἰς Ἱεριχὼ· καὶ εἰσήλθοσαν εἰς οἰκίαν γυναικὸς πόρνης, ᾗ ὄνομα Ῥαάβ· καὶ κατέλυσαν
2 ἐκεῖ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ (β) Ἱεριχὼ, λέγοντες, Εἰσπεπόρευνται ὧδε ἄνδρες
3 τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἱεριχὼ, καὶ εἶπε πρὸς Ῥαὰβ, λέγων, Ἐξάγαγε τοὺς ἄνδρας τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου τὴν νύ-
4 κτα· κατασκοπεῦσαι γὰρ τὴν γῆν ἥκασι. Καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ (γ) τοὺς δύο ἄνδρας, ἔκρυψεν αὐτούς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγουσα, Εἰσ-
5 εληλύθασι πρός (δ) με οἱ ἄνδρες, Ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει, καὶ οἱ ἄνδρες ἐξῆλθον, οὐκ ἐπίσταμαι ποῦ πεπόρευνται. καταδιώξατε ὀπίσω αὐτῶν, εἰ καταλήψεσθε
6 αὐτούς. Αὐτὴ δὲ ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ
7 τῇ ἐστοιβασμένῃ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος. Καὶ οἱ ἄνδρες κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου ἐπὶ τὰς διαβάσεις, καὶ
8 ἡ πύλη ἐκλείσθη. Καὶ ἐγένετο (ε) ὡς ἐξήλθοσαν οἱ διώκοντες ὀπίσω αὐτῶν, καὶ (ζ) αὐτοὶ δὲ πρὶν ἢ κοιμηθῆναι αὐτούς, (η) αὕτη δὲ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς,

MS.A. (α) ἦλθον εἰς Ἱεριχὼ· καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν (β) Ἱεριχὼ, Ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόρευνται ὧδε τῶν υἱῶν (γ) τοὺς ἄνδρας, (δ) με ὧδε οἱ (ε) ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες (ζ) αὐτοὶ πρὶν (η) καὶ αὐτὴ ἀνέβη

13 Mementote verbi, quod mandavit vobis Moyses puer Domini, dicens; Dominus Deus vester quiescere vos fecit; & dedit vobis terrã hanc.
14 Uxores vestræ, et parvuli vestri, et pecora vestra habitent in terra, quam dedit vobis: vos autẽ transibitis (ƒ) benè accincti priores fratribus vestris, omnis fortis, et commilitabitis eis;
15 Quoadusq; quiescere faciat Dominus Deus noster fratres vestros, sicut & vos: et hæreditent etiã hi terrã, quã Dominus Deus noster dat eis. Et abibitis unusquisque in hæreditatem suã, quam dedit vobis Moyses trans Jordanẽ ad ortũ
16 Solis. Et respondentes Iesu, dixerunt; Omnia quæcunque mandaveris nobis, faciemus: & in omnẽ locum quocunq; miseris nos, ibi-
17 mus. Juxta omnia in quibus audivimus Moysen, audiemus te: tantummodò sit Dominus Deus noster tecum; quemadmodùm fuit
18 cum Moyse. Homo autẽ quicunq; incredulus fuerit tibi, & quicunq; non audierit verba tua, secundùm quod mandaveris ei; moriatur. Sed confortare, & viriliter age.

CAP. II.

1 ET misit Iesus filius Naue de Sattin duos (a) juvenes ad explorandum, dicens; Ascendite, & videte terram, & Hiericho. Et profecti (b) duo juvenes intraverunt in Hiericho: & intrârunt in domum mulieris meretricis, cui nomen Raab: & quieverunt
2 ibi. Et annuntiatum est regi Hiericho, dicentes, Ingressi sunt huc viri de filiis Israel ad explo-
3 randam terram. Et misit rex Hiericho, & dixit ad Raab, dicens; Educ viros, qui ingressi sunt in domum tuam (c) noctè: nam ad explorandam terram ve-
4 nerunt. Et sumens mulier ambos viros, occultavit eos: & dixit illis, dicens; Ingressi sunt
5 ad me (d) viri: Sed cùm porta clauderetur in tenebris; & viri egressi sunt: nescio quò iverint. Persequimini post eos,
6 (e) si comprehendetis eos. Ipsa autem ascendere fecit eos in solarium: & occultavit eos in lini stipula constipata sibi super
7 solarium. Et viri persequuti sunt post eos viam quæ super Jordanem ad transitus: & porta
8 clausa est. Et factum est, postquàm exierunt persequentes post eos, & ipsi verò, priusquàm ipsi dormirent; ipsa verò ascendit ad eos in solarium: Et dixit ad eos,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 הוו דכירין ית פתגמא דפקד יתכון משה עבדא דיי למימר יי אלהכון מניח לכון ויהב
14 לכון ית ארעא הדא : נשיכון טפליכון ובעירכון יתבון בארעא דיהב לכון משה בעברא
15 דירדנא ואתון תעברון מזרזין קדם אחוכון כל גברי חילא ותסעדון יתהון : עד דיניח יי
לאחוכון כותכון ויירתון אף אנון ית ארעא דיי אלהכון יהיב לכון ותתובון לארע
ירותתכון ותירתון יתה דיהב לכון משה עבדא דיי בעברא דירדנא מדנח שמשא :
16 ואתיבו ית יהושע למימר כל דפקדתנא נעבד ולכל אתר דתשלחננא נהך : ככל
17 דקבלנא מן משה כן נקבל מנך לחוד יהי מימרא דיי אלהך בסעדך כמא דהוא בסעדיה
18 דמשה : כל גבר דיסרב על מימרך ולא יקבל ית פתגמך לכל דתפקדניה יתקטל
לחוד תקף ועלם :

ב

1 ושלח יהושע בר נון מן שטין תרין גוברין מאללין ברז למימר אזילו חזו ית ארעא וית
2 יריחו ואזלו ועלו לבית איתתא פונדקיתא ושמה רחב ושכיבו תמן : ואתאמר למלכא
3 דיריחו למימר הא גובריא אתו הכא בליליא מבני ישראל לאללא ית ארעא : ושלח
מלכא דיריחו לות רחב למימר אפיקי גבריא דאתו לותיך דעלו לביתיך ארי לאללא
4 ית כל ארעא אתו : ודברת איתתא ית תרין גבריא ואטמרתנון ואמרת בקושטא אתו
5 לותי גבריא ולא ידעית אי מנן אנון : והוה עדן למיחד תרעא בקבלא וגבריא נפקו
6 לא ידעית לאן אזלו גבריא רדפו בפריע בתריהון ארי תדבקונון : והיא אסקתנון
7 לאגרא ואטמרתנון בטעוני כתנא דסדירין לה על אגרא : וגבריא רדפו בתריהון אורח
8 ירדנא עד מגזתא ותרעא אחדו בתר דנפקו רדפיא בתריהון : ואנון עד לא שכיבו
והיא סליקת לותהון לאגרא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Estote memores verbi quod præcepit vobis Moses servus Domini, dicen- 13
do: Dominus Deus vester requiescere fecit vos, & dedit vobis terram istam.
Uxores vestræ, parvuli vestri, & pecora vestra manebunt in terrã quam de- 14
dit vobis Moses ultra Jordanem: & vos transibitis armati ante fratres ve-
stros omnes viri roboris, & adjuvabitis eos: Quoad requiem det Dominus 15
fratribus vestris sicut vobis; & possideant etiam illi terram quam Dominus Deus vester dabit vobis; & revertemini in terram possessionis vestræ, & possidebitis eam, quam dedit vobis Moses servus Domini ultra Jordanem ad
ortum Solis. Et responderunt Josue, dicendo: Omne quod præcepisti no- 16
bis, faciemus: & ad omnem locum quo miseris nos, ibimus. Sicut omne quod 17
accepimus ex Mose, sic accipiemus ex te: tantùm sit verbum Domini Dei
tui in auxilium tuum, quemadmodum fuit in auxilium Mosis. Omnis vir 18
qui rebellaverit contra verbum tuum, & non acceperit dictum tuum in quocunque præceperis ei, occidatur: tantùm confortare & esto robustus.

CAP. II.

ET misit Josue filius Nun à Sitim duos viros exploratores secretò, dicen- 1
do: Ite et videte terram & Jericho: & iverunt, & ingressi sunt in domum mulieris cauponariæ; & nomen ejus Rahhab: & cubuerunt ibi. Et dictum fu- 2
it regi Jericho, dicendo: Ecce viri venerunt huc nocte ex filiis Israël ad ex-
plorandũ terrã. Et misit rex Jericho ad Rahhab, dicendo: Produc viros qui 3
venerunt ad te, qui ingressi sunt domum tuam; quoniam ad explorandum omnem terram venerunt. Et tulit mulier duos viros, & abscondit eos, & dixit:
In veritate venerunt ad me viri, & non novi undenam illi. Et fuit tempus 4
ad conjungendã portã in crepusculo, et viri exierunt, et non novi quonam ive- 5
rint: sequimini cum festinatione post eos, nam comprehendetis eos. Et illa 6
ascendere fecit eos in tectum, & abscondit eos in manipulis lini, qui ordinati fuerant illi super tectum. Et viri persecuti sunt post eos per viam 7
Jordanis usque ad Vada: & portam conjunxerunt postquam egressi sunt
persecutores post eos. Et illi nondum cubuerant, et ipsa ascendit ad eos 8
in tectum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܐܬܕܟܪܘ ܠܡܠܬܐ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܡܢܝܚ
14 ܠܟܘܢ. ܘܝܗܒ ܠܟܘܢ ܐܪܥܐ ܗܕܐ. * ܢܫܝܟܘܢ ܘܛܠܝܟܘܢ. ܘܒܥܝܪܟܘܢ ܢܬܒܘܢ
ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܘܫܐ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܟܠ ܡܢ ܕܚܝܠܬܢ ܬܥܒܪܘܢ
15 ܡܙܪܙܝܢ ܩܕܡ ܐܚܝܟܘܢ. ܘܬܥܕܪܘܢ ܐܢܘܢ. * ܥܕܡܐ ܕܢܢܝܚ ܡܪܝܐ ܠܐܚܝܟܘܢ
ܐܝܟ ܕܠܟܘܢ. ܘܢܐܪܬܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܐܪܥܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܘܬܗܦܟܘܢ ܠܐܪܥܐ
ܕܝܪܬܘܬܟܘܢ. ܘܬܐܪܬܘܢ ܠܗ̇. ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܠܡܕܢܚ
16 ܫܡܫܐ. * ܘܥܢܘ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ ܘܒܢܝ ܡܢܫܐ ܘܐܡܪܘ ܠܝܫܘܥ. ܟܠ ܕܦܩܕܬܢ
17 ܢܥܒܕ. ܘܠܟܠ ܐܬܪ ܕܬܫܕܪܢ ܢܐܙܠ. * ܘܐܝܟ ܕܫܡܥܢ ܠܡܘܫܐ ܗܟܢܐ
ܢܫܡܥ ܠܟ. ܒܠܚܘܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܢܗܘܐ ܥܡܟ. ܐܝܟ ܕܗܘܐ ܥܡ ܡܘܫܐ.
18 * ܘܟܠ ܐܢܫ ܕܢܚܪܐ ܥܡܟ. ܘܠܐ ܢܫܡܥ ܡܠܝܟ. ܒܟܠ ܕܬܦܩܕܝܘܗܝ ܢܬܩܛܠ.
1 ܒܠܚܘܕ ܐܬܚܝܠ ܘܐܬܠܒܒ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ * ܘܫܕܪ ܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܡܢ ܫܛܝܡ
ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܝܕܥܝܢ ܠܐܪܥܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܚܙܘ ܠܐܪܥܐ ܕܐܝܪܝܚܘ. ܘܐܙܠܘ ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܐ
2 ܕܐܢܬܬܐ ܙܢܝܬܐ. ܕܫܡܗ̇ ܪܚܒ. ܘܒܬܘ ܬܡܢ. * ܘܐܬܐܡܪ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܪܝܚܘ. ܕܗܐ ܓܒܪܐ ܐܬܘ
3 ܠܗܪܟܐ ܒܠܠܝܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܓܫܘ ܐܪܥܐ. * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܕܐܝܪܝܚܘ ܠܘܬ ܪܚܒ.
4 ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܐܦܩܝ ܠܓܒܪܐ ܕܥܠܘ ܠܘܬܟܝ ܒܠܠܝܐ. ܕܠܡܓܫܘ ܐܪܥܢ ܐܬܘ. * ܘܕܒܪܬ
ܐܢܬܬܐ ܠܬܪܝܗܘܢ ܓܒܪܐ. ܘܛܫܬ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪܬ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܬܘ ܠܘܬܝ ܓܒܪܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܬ
5 ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܕܡܬܬܚܕ ܬܪܥܐ ܒܪܡܫܐ. ܢܦܩܘ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܝܕܥܬ
6 ܠܐܝܟܐ ܐܙܠܘ. ܪܗܛܘ ܒܬܪܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܕܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ. * ܗܝ ܕܝܢ ܐܣܩܬ ܐܢܘܢ
7 ܠܐܓܪܐ. ܘܛܫܬ ܐܢܘܢ ܒܩܢܝܐ ܕܟܬܢܐ. ܕܣܕܝܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ̇ ܥܠ ܐܓܪܐ. * ܘܓܒܪܐ ܪܕܦܘ
ܒܬܪܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܕܢܚܬܐ ܠܡܥܒܪܬܐ. ܘܐܬܬܚܕ ܬܪܥܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܢܦܩܘ ܪܕܘܦܐ
8 ܒܬܪ ܓܫܘܫܐ. * ܘܗܢܘܢ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܕܡܟܘ ܗܘܘ. ܘܗܝ ܣܠܩܬ ܠܘܬܗܘܢ
ܠܐܓܪܐ.

Mementote ſermonis quem præcepit vobis Moſes ſervus Domini, & dixit vobis; Dominus Deus veſter pacaturus eſt vos, & daturus vobis terram iſtam. 13
Uxores veſtræ, pubes veſtra, & armenta veſtra morabuntur in terra quam dedit vobis Moſes trans Jordanem: vos autem quicunque valentes robore, tranſite armati ante fratres veſtros, & juvate eos, 14
Donec quietem det Dominus fratribus veſtris ſicut vobis, & poſſideant ipſi quoque terram quam Dominus Deus veſter dat illis: ac tum redibitis ad terram hæreditatis veſtræ, & poſſidebitis eam, quam dedit vobis Moſes ſervus Domini trans Jordanem ad ortum ſolis. 15
Reſpondentes autem filii Rubil, filii Gad, & filii Manaſſe, dixerunt ad Ieſum, Quicquid præceperis nobis, faciemus; & quocunque miſeris nos, ibimus: 16
Et quemadmodum obtemperabamus Moſi, obtemperabimus tibi; tantummodo Dominus Deus tuus tecum ſit ut fuit cum Moſe. 17
Et quicunque altercatus fuerit tecum, nec acquieverit ſermoni tuo in omnibus rebus quas ei mandaveris, interficiatur; tantummodo ſtrenuè & fortiter age. 18

CAP. II.

Itaque miſit Ieſus filius Nun de Sottim duos viros illius terræ gnaros, dixitq; eis, Ite, perſpicite terram Jericho. Qui abeuntes ingreſſi ſunt ad mulierem fornicariam cujus nomen erat Rahab, & pernoctârunt illic. 1
Dictum eſt autem regi Jericho, En viri venerunt hûc noctu de filiis Iſrael ad explorandam terram. 2
Miſit ergò rex Jericho ad Rahab, dixítque ad eam, Profer viros qui ingreſſi ſunt ad te noctu: nam ad explorandam terram noſtram venerunt. 3
Duxerat autem mulier duos illos viros, & abſconderat eos: dixitque, Venerunt ad me quidem viri, at ignoravi undenam eſſent: 4
Cúmque adfuiſſet temp' quo clauditur janua veſperè, exierunt, nec ſcio quò abierint: egredimini feſtinanter poſt eos, apprehendetis enim eos. 5
Porrò illa juſſerat eos conſcendere tectum, & abſconderat eos inter lini culmos qui poſiti fuerant ab ea ſuper tectum. 6
Itaque viri illi egreſſi ſunt poſt eos per viam Jordanis, quæ *tendebat* ad pontem, clauſáq; fuit porta poſteaquam egreſſi ſunt perſequutores exploratorum. 7
Illis autem nondum cubantibus, aſcendit ipſa ad eos in tectum, 8

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 *اذكروا ما امركم موسى به قايلا. الله الهكم اراحكم واعطاكم هذه الارض* ونساوكم
14 واطفالكم ومواشيكم يقيمون في الارض التي اعطاكم موسى في عبر الاردن* وانتم تعبرون
15 مستعدين امام اخوتكم كل جبابرة البلد وتعضدونهم* الى ان يهدي الله لاخوتكم مثلكم.
ويرثوا هم ايضا الارض التي الله الهكم معطيهم. فترجعون الى ارضكم وترثونها. التي
16 اعطاكم موسى عبد الله في عبر الاردن من جهة مشرق الشمس* فاجابوا يوشع قايلين. كل
17 الذي امرتنا نفعل. وفي جميع ما تبعثنا نذهب* ومثل ساير ما اطعنا موسى كذلك نطيعك.
18 خاصة يكون الله الهك معك. كما كان مع موسى* كل انسان يخالف امرك. ولا يقبل قولك في
جميع ما تامره به يقتل. خاصة اشتد وايد.
* الفصل الثاني *
1 *وارسل يوشع بن نون رجلين من الكافرين جاسوسين خفيا قايلا لهما. امضيا انظرا الارض
2 باريحا. فمرا ودخلا بيت امراة زانية اسمها راحاب. وباتا هناك* فقيل لملك اريحا. هذان رجلان
3 قد جاءا من بني اسراييل يجسان الارض* فارسل الملك الى راحاب قايلا لها. اخرجي الرجلين
4 الداخلين اليك في بيتك. فانهما ليجسا جميع الارض جاءا* فاخذت المراة الرجلين وخباتهما.
5 وقالت صحيح جاء الي الرجلان. وما عرفت من اين هما* فلما كان عند غلق الباب وقت المساء.
6 خرجا وما عرفت اين مضيا. اطلبوا وراهما سرعة. فانكم تجدوهما* وهي اطلعتهما الى السطح.
7 وخباتهما في حطب القطن المرصوص على السطح* والقوم ساروا وراهما طريق الاردن الى
8 المخايض. وغلق الباب بعد خروج الطالبين وراهما* ولما كان عند المساء صعدت اليهما الى
السطح.

Mementote quid præceperit vobis Moſes, dicens; Deus, Deus veſter tranquillos fecit vos, deditq; vobis hanc terram. 13
Quare uxores veſtræ, puerique veſtri, atque armenta veſtra morabuntur in terra quam dedit vobis Moſes trans Jordanem: vos autem tranſibitis armati ante fratres veſtros robuſtiſſimi quique regionis, opémque feretis eis, 14
Donec ſedet Deus fratribus veſtris ſicut vobis, & poſſideant ipſi quoque terram quam Deus, Deus veſter daturus eſt eis: & tunc revertemini in terrã veſtram, & poſſidebitis illam, quam tribuit vobis Moſes ſervus Dei trans Jordanem verſùs Orientem ſolem. 15
Reſponderunt Joſue, dicentes; Quidquid præceperis nobis, exequemur; & ad omnia ad quæ mittes nos, ibimus; 16
Et ut penitùs obedivimus Moſi, ita obediemus tibi: præcipuè ſit Deus, Deus tuus tecum, quemadmodum fuit cum Moſe. 17
Quicunque reſtiterit mandato tuo, et non ſuſceperit ſermonem tuum in omni re quam præceperis, interficiatur: præcipuè, generoſo ac forti ſis animo. 18

CAP. II.

Miſit autem Joſue filius Nun duos viros ex infidelibus, exploratores occultè, dicens eis; Ite, inſpicite terram in Jericho. Et abierunt, & ingreſſi ſunt domum mulieris cujuſdam fornicariæ, cujus nomen erat Rahab, & pernoctaverunt illic. 1
Dictum fuit autem Regi Jericho, Ecce duo viri venerunt de filiis Iſrael ad explorandam terram. 2
Miſit ergò rex ad Rahab, dicens ei; Produc duos viros qui ingreſſi ſunt ad te in domum tuam: nam ad explorationẽ univerſæ terræ venerunt. 3
Tulerat autem mulier duos viros, & abſconderat eos; Dixitque, Verum eſt, acceſſerunt ad me duo viri, at non novi unde ſint: 4
Cumque claudenda eſſet janua tempore veſpertino, egreſſi ſunt, & ignoro quò abierint: inſequimini illos celeriter, nam certè reperietis eos. 5
Ipſa verò conſcendere fecerat eos tectum, & celaverat eos inter ligna goſſipii congeſta ſuper tectum. 6
Itaque turba illa inſectati ſunt eos per viam Jordanis, ad vada: clauſáque fuit janua poſt egreſſum inſectantium. 7
Cumque fuiſſet tempus veſpertinum, aſcendit ad eos in tectum, 8

ספר יהושע : ב

9 ותאמר אל־האנשים ידעתי כי־נתן יהוה לכם את־הארץ וכי־נפלה אימתכם עלינו וכי נמגו כל־ישבי הארץ מפניכם׃

10 כי שמענו את אשר־הוביש יהוה את־מי ים־סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסיחן ולעוג אשר החרמתם אותם׃

11 ונשמע וימס לבבנו ולא־קמה עוד רוח באיש מפניכם כי יהוה אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל־הארץ מתחת׃

12 ועתה השבעו־נא לי ביהוה כי־עשיתי עמכם חסד ועשיתם גם־אתם עם־בית אבי חסד ונתתם לי אות אמת׃

13 והחיתם את־אבי ואת־אמי ואת־אחי ואת־אחותי ואת כל־אשר להם והצלתם את־נפשתינו ממות׃

14 ויאמרו לה האנשים נפשנו תחתיכם למות אם לא תגידו את־דברנו זה והיה בתת־יהוה לנו את־הארץ ועשינו עמך חסד ואמת׃

15 ותורדם בחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה ובחומה היא יושבת׃

16 ותאמר להם ההרה לכו פן־יפגעו בכם הרדפים ונחבתם שמה שלשת ימים עד שוב הרדפים ואחר תלכו לדרככם׃

17 ויאמרו אליה האנשים נקים אנחנו משבעתך הזה אשר השבעתנו׃

18 הנה אנחנו באים בארץ את־תקות חוט השני הזה תקשרי בחלון אשר הורדתנו בו ואת־אביך ואת־אמך ואת־אחיך ואת כל־בית אביך תאספי אליך הביתה׃

19 והיה כל אשר־יצא מדלתי ביתך החוצה דמו בראשו ואנחנו נקים וכל אשר יהיה אתך בבית דמו בראשנו אם־יד תהיה־בו׃

20 ואם־תגידי את־דברנו זה והיינו נקים משבעתך אשר השבעתנו׃

21 ותאמר כדבריכם כן־הוא ותשלחם וילכו ותקשר את־תקות השני בחלון׃

22 וילכו ויבאו ההרה וישבו שם שלשת ימים עד־שבו הרדפים ויבקשו הרדפים בכל־הדרך ולא מצאו׃

Versio VUL. LAT.

9 Novi quòd Dñs tradiderit vo-
bis terrã: etenim irruit in nos
terror vester, & elanguerunt
10 omnes habitatores terræ. Au-
divimus quòd siccaverit Dñs
aquas Maris rubri ad vestrum
introitum, quando egressi estis
ex Ægypto: & quæ feceritis
duobus Amorrhæorũ regibus,
qui erant trans Jordanem, Se-
hon & Og, quos interfecistis.
11 Et hæc audientes pertimuim⁹,
& elanguit cor nostrum, nec
remansit in nobis spiritus ad
introitum vestrũ: Dñs enim
Deus vester, ipse est Deus in
cœlo sursum, & in terra deor-
12 sum. Nunc ergò jurate mihi
per Dñm, ut quomodò ego
misericordiã feci vobiscũ, ita
& vos faciatis cũ domo patris
mei: detísq; mihi verũ signũ,
13 Ut salvetis patrem meũ & ma-
trem, fratres ac sorores meas,
& omnia quæ illorũ sunt, &
eruatis animas nostras à mor-
14 te. Qui responderunt ei, A-
nima nostra sit pro vobis in
morté, si tamen non prodide-
ris nos: cúmq; tradiderit no-
bis Dñs terrã, faciemus in te
misericordiam & veritatem.
15 Demisit ergò eos per fu-
nem de fenestra: domus enim
16 ejus hærebat muro. Dixitq; ad
eos, Ad montana conscen-
dite, ne fortè occurrant vobis
revertentes: ibiq; latitate tri-
bus diebus, donec redeant, &
sic ibitis per viam vestram.
17 Qui dixerunt ad eam, Innoxii
erimus à juramento hoc, quo
18 adjurâsti nos: Si ingredienti-
bus nobis terrã, signum fuerit
funiculus iste coccineus, & li-
gaveris eum in fenestra, per
quã demisisti nos: & patrem
tuũ ac matrem, fratrésque &
omnem cognationé tuã, con-
19 gregaveris in domum tuã. Qui
ostiũ dom⁹ tuæ egressus fuerit,
sanguis ipsi⁹ erit in caput ejus,
& nos erimus alieni. Cuncto-
rum autem sanguis, qui tecum
in domo fuerint, redundabit
in caput nostrũ, si eos aliquis
20 tetigerit. Quòd si nos prodere
volueris, & sermonem istum
proferre in medium, erimus
mundi ab hoc juramento, quo
21 adjurâsti nos. Et illa respondit,
Sicut locuti estis, ita fiat: di-
mitténsque eos ut pergerent,
appendit funiculũ coccineũ in
22 fenestra. Illi verò ambulantes
pervenerunt ad montana, &
manserunt ibi tres dies, donec
reverterentur qui fuerant per-
secuti: quærentes enim per
omné viã, non repererunt eos.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Ἐπίσταμαι ὅτι δέδωκεν (ϑ) ὑμῖν κύριος
τὴν γῆν· ἐπιπέπτωκε γὰρ ὁ φόβος ὑμῶν
10 (ι) ἐφ' ἡμᾶς. Ἀκηκόαμεν γὰρ ὅτι κατε-
ξήρανε κύριος ὁ θεὸς (κ) τὴν ἐρυθρὰν
θάλασσαν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτε ἐξεπο-
ρεύεσθε (λ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου· καὶ ὅσα ἐποί-
ησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν Ἀμορραί-
ων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, τῷ Σηὼν
καὶ Ὢγ, οὓς (μ) ἐξωλοθρεύσατε αὐτούς.
11 Καὶ ἀκούσαντες ἡμεῖς ἐξέστημεν τῇ καρδίᾳ
ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστη ἔτι πνεῦμα ἐν (ν) οὐδενὶ
ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν· ὅτι κύριος
ὁ θεὸς ὑμῶν, θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς
12 γῆς κάτω. Καὶ νῦν ὀμόσατέ μοι κύριον
τὸν θεὸν, ὅτι ποιῶ ὑμῖν ἔλεος, καὶ ποι-
ήσατε καὶ ὑμεῖς ἔλεος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πα-
13 τρός μου. Καὶ ζωγρήσατε τὸν οἶκον τοῦ πα-
τρός (ξ) μου, τὴν μητέρα μου, καὶ τοὺς
ἀδελφούς (ο) μου, καὶ πάντα τὸν οἶκόν μου,
καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, καὶ ἐξελεῖσθε
14 τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου. Καὶ εἶπαν
αὐτῇ οἱ ἄνδρες, Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀνθ' ὑμῶν
εἰς θάνατον. καὶ αὐτὴ εἶπεν, Ὡς ἂν παρα-
δῷ κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, (π) ποιή-
15 σετε εἰς ἐμὲ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν. Καὶ κα-
16 τεχάλασεν αὐτοὺς διὰ τῆς θυρίδος. Καὶ
εἶπεν αὐτοῖς, Εἰς τὴν ὀρεινὴν (ρ) ἀπέλ-
θετε, μὴ συναντήσωσιν ὑμῖν οἱ καταδιώ-
κοντες, καὶ κρυβήσεσθε ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας
(σ) ἕως ἂν ἀποστρέψωσιν οἱ καταδιώκοντες
ὀπίσω ὑμῶν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεσθε
17 εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν
οἱ ἄνδρες, Ἀθῷοί ἐσμεν τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ.
18 Ἰδοὺ ἡμεῖς εἰσπορευόμεθα εἰς μέρος τῆς πό-
λεως, καὶ θήσεις τὸ σημεῖον, τὸ σπαρτίον
τὸ κόκκινον τοῦτο (τ) ἐκδήσεις εἰς τὴν
θυρίδα δι' ἧς κατεβίβασας ἡμᾶς (υ) δι'
αὐτῆς. τὸν δὲ πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα
σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου, καὶ πάντα τὸν
οἶκον τοῦ πατρός σου συνάξεις πρὸς σεαυτὴν
19 εἰς τὴν οἰκίαν σου. Καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν
ἐξέλθῃ (φ) τὴν θύραν τῆς οἰκίας σου ἔξω,
ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσται, ἡμεῖς δὲ ἀθῷοι τῷ
ὅρκῳ σου τούτῳ· καὶ ὅσοι ἐὰν γένωνται
μετὰ σοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ἡμεῖς ἔνοχοι
20 ἐσόμεθα. Ἐὰν δέ τις ἡμᾶς (χ) ἀδικήσῃ
ἢ καὶ ἀποκαλύψῃ τοὺς λόγους ἡμῶν τούτους,
21 ἐσόμεθα ἀθῷοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ. Καὶ
εἶπεν αὐτοῖς, Κατὰ τὸ ῥῆμα (ψ) ὑμῶν
ἔστω. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἐπο-
22 ρεύθησαν. (ω) Καὶ ἤλθοσαν εἰς τὴν ὀρει-
νὴν, καὶ κατέμειναν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας. καὶ
ἐξεζήτησαν οἱ καταδιώκοντες πάσας τὰς
ὁδούς, καὶ (α) οὐχ εὗρον.

Scio, quia dedit vobis Domi- 9
nus terram: Incidit enim ti-
mor vestri super (f) nos. Audi- 10
vimus enim, quia exsiccavit Do-
minus Deus rubrum Mare à fa-
cie vestra; quando egrediebami-
ni de terra Ægypti: & quæ-
cunque fecit duobus regibus A-
morrhæorum, qui erant trans
Iordanem, Seon, & Og; quos
exterminâstis eos. Et audientes 11
nos, obstupuimus corde nostro:
& non stetit ultrà spiritus in ul-
lo (g) nostrûm à facie vestra:
quoniam Dominus Deus vester,
Deus in cœlo sursum, & super
terram deorsum. Et nunc jura- 12
te mihi Dominum Deum; quoni-
am facio vobis misericordiam,
& (h) facite etiam vos miseri-
cordiam in domo patris mei. Et 13
vivificate domum patris mei,
matrem meam, & fratres meos,
& universam domum meam,
& omnia quæcunque sunt eis, &
eximetis animam meam de morte.
Et dixerunt ei viri; Anima no- 14
stra pro vobis in mortem. Et ipsa
dixit; Postquàm tradiderit Do-
minus vobis civitatem; facietis
in me misericordiam, & verita-
tem. Et demisit eos per (i) fe- 15
nestram. Et dixit eis; In mon- 16
tanam abite, ne occurrant vobis
persequentes: & latitabitis ibi
tres dies, quoadusque reverterint,
qui persequuntur post vos: &
posteà abibitis in viam vestram.
Et dixerunt ad eam viri; In- 17
noxii sumus à juramento tuo hoc.
Ecce nos intramus in partem ci- 18
vitatis: & pones signum, funi-
culum coccineum hunc ligabis ad
fenestram, per quam demisisti nos
per eam. Patrem verò tuum, &
matrem tuam, & fratres tuos, &
omnem domum patris tui congre-
gabis ad teipsam in domum tu-
am. Et erit, omnis quicunque 19
exierit portam domûs tuæ fo-
ràs; reus sibi ipsi erit: nos au-
tem innoxii à juramento tuo hoc;
& quicunque fuerint tecum in
domo tua; nos rei (k) erimus. Si 20
quis autem nobis nocuerit, vel
etiam revelaverit verba nostra
hæc, erimus innoxii à juramen-
to tuo hoc. Et dixit eis; Juxta 21
vestrum verbum sit. Et emisit eos,
& (l) iverunt; Et venerunt in 22
montanam, & permanserunt ibi
tres dies. Et exquisierunt ii,
qui persequebantur, omnes vias:
& non invenerunt.

MS.A. (ϑ) κύριος ὑμῖν τὴν (ι) πρὸς ἡμᾶς. (κ) τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν ἀπὸ (λ) ἐξ Αἰγύπτου· (μ) ἐξωλοθρεύσατε (ν) οὐδενὶ ἀπὸ (ξ) μου, καὶ τὴν (ο) μου, καὶ τὰς ἀδελφάς μου, καὶ πάντα ὅσα (π) ποιήσατε μετ' ἐμοῦ ἔλεος (ρ) ἀπέλθατε, (σ) ἕως ἀναστρέψωσιν (τ) ἐκδήσεις τὴν (υ) ἐν αὐτῇ. καὶ τὸν πατέρα (φ) τὴν οἰκίαν σου (χ) ἀδικήσῃ καὶ (ψ) ὑμῶν οὕτως ἔσται. (ω) Καὶ ἦλθον εἰς (α) οὐχ εὗρον. Καὶ

תרגום יונתן Targum Jonathan.

9 ואמרת לגבריא ידענא ארי יהב יי לכון ית ארעא וארי נפלת אמתכון עלנא וארי
10 אתברו כל יתבי ארעא מן קדמיכון : ארי שמענא ית דיבש יי ית מי ימא דסוף מן
קדמיכון במפקכון ממצרים ודי עבדתון לתרין מלכי אמוראה די בעברא דירדנא
11 לסיחון ולעוג די גמרתון יתהון : ושמענא ואתמסי לבנא ולא אשתארת עוד רוחא
באנש מן קדמיכון ארי יי אלהכון הוא אלהא דשכנתיה בשמיא מלעלא ושליט על
12 ארעא מלרע : וכען קיימו כען לי במימרא דיי ארי עבדית עמכון טיבו ותעבדון אף
13 אתון עם בית אבא טיבו ותתנון לי את דקשוט : ותיחון ית אבא וית אמא וית אחי וית
14 אחתי וית כל דילהון ותשזבון ית נפשתנא ממותא : ואמרו לה גבריא נפשנא מסירא
חלף נפשתיכון לממת אם לא תחוון ית פתגמנא דין ויהי כד יתן יי לנא ית ארעא
15 ונעבד עמך טיבו וקשוט : ושלשלתנון באטונא מן חרכא ארי ביתה בכותל שורא
16 ובשורא היא יתבה : ואמרת להון לטורא אזילו דלמא יערעון בכון רדפיא ותטמרון
17 תמן תלתא יומין עד דיתובון רדפיא ובתר כן תהכון לארחתכון : ואמרו לה גבריא
18 זכאין אנחנא ממומתך הדא דקימת עלנא : הא אנחנא עלין בארעא ית תורא דחוט
זהוריתא הדין תקטרי בחרכא דשלשלתנא ביה וית אבוך וית אמך וית אחך וית כל
19 בית אבוך תכנשין לותיך לביתא : ויהי כל דיפוק מדשי ביתיך לברא חובת קטוליה
בראשיה ואנחנא זכאין וכל די יהי עמך בביתא חובת קטוליה בראשנא אם יד אנש תהי
20 21 ביה : ואם תחוין ית פתגמנא דין ונהי זכאין ממומתיך דקימת עלנא : ואמרת כפתגמיכון
22 כן הוא ושלחתנון ואזלו וקטרת ית תורא דזהוריתא בחרכא : ואזלו ועלו לטורא
ויתיבו תמן תלתא יומין עד דתבו רדפיא ובעו רדפיא בכל ארחא ולא אשכחו :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et dixit viris: Scio quod dedit vobis Deus terram, & quod cecidit terror 9
vester super nos, & quod fracti sunt omnes habitatores terræ à facie vestra.
Namq; audivimus quod exsiccavit Deus aquas maris Suph à facie vestra, 10
cum exiissetis ex Ægypto: & quæ fecistis duobus regibus Amorræi ultra
Jordanem, Sion & Ghog, quos confecistis eos. Et audivimus, & liquefactum 11
est cor nostrum, & non relictus est ampliùs spiritus in homine à facie vestra:
quia Dñs Deus noster ipse est Deus, cujus majestas est in cœlis desuper, &
dominatur super terram deorsum. Et nunc jurate mihi in verbo Dei; nam 12
feci vobiscum bonitatem, & facietis etiam vos cum domo patris mei boni-
tatem: & dabitis mihi signum veritatis: Et vivere facietis patrem meum, & 13
matrem meam, & fratres meos, & sorores meas, & omnia quæ illis: & eri-
pietis animas nostras à morte. Et dixerunt ei viri: Anima nostra tra- 14
dita pro animabus vestris ad moriendum, si non prodideritis dictum
hoc. Et erit quando dederit nobis Dñs terram, & faciemus tecum bonitatem
& veritatem. Et incatenavit eos fune de fenestra: nam domus illius in pa- 15
riete muri, & in muro illa habitabat. Et dixit illis: Ad montem ite, ne fortè 16
offendant in vos persecutores; & abscondemini ibi tribus diebus, quoad re-
deant persecutores: & postea redibitis in viam vestram. Et dixerunt ei viri: 17
Immunes nos à juramento tuo hoc quod firmasti super nos. Ecce nobis ascen- 18
dentibus in terram, funiculum fili rubri hunc alligabis in fenestra, per quam
incatenâsti nos: & patrem tuum, & matrem tuam, & fratres tuos, & omnem
domum patris tui, congregabis ad te in domum. Et erit omnis qui egredie- 19
tur ultra portas domus tuæ foras, culpa necis ejus in caput ipsius; & nos im-
munes, & omnis qui erit tecum in domo, culpa necis ejus in caput nostrum,
si manus hominis fuerit in illum. Et si prodideris dictum nostrum hoc, 20
& erimus immunes à juramento tuo quod firmâsti super nos. Et dixit: Sicut 21
verbum vestrum, ita fit. Et dimisit eos, & abierunt, & ligavit funiculum
rubrum in fenestra. Et abierunt & ascenderunt in montem, & sederunt ibi 22
tribus diebus, quoad redirent persecutores; & investigaverunt persecutores
per omnem viam, & non invenerunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 *ܘܐܡܪܬ ܠܓܒܪܐ. ܝܕܥܬ ܕܐܫܠܡܗ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܠܐܪܥܐ. ܘܢܦܠܬ ܕܚܠܬܟܘܢ ܥܠܝܢ.
10 ܐܦ ܐܬܡܣܝܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. * ܡܛܠ ܕܫܡܥܢ ܕܐܘܒܫ ܡܪܝܐ
ܡܝܐ ܕܝܡܐ ܕܣܘܦ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ ܟܕ ܢܦܩܬܘܢ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܡܕܡ ܕܥܒܕܬܘܢ ܠܬܪܝܢ
11 ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ. ܠܣܝܚܘܢ ܘܠܥܘܓ ܕܚܪܡܬܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܟܕ ܫܡܥܢ. ܐܬܬܒܪ ܠܒܢ. ܘܠܐ
ܐܫܬܚܪܬ ܪܘܚܐ ܒܐܢܫ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܗܘ ܐܠܗܐ
12 ܒܫܡܝܐ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܒܐܪܥܐ ܡܢ ܠܬܚܬ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܝܡܘ ܠܝ ܒܡܪܝܐ. ܡܛܠ
ܕܥܒܕܬ ܥܡܟܘܢ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܬܥܒܕܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܡܝ. ܘܥܡ ܒܝܬ ܐܒܝ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܗܒܘ ܠܝ
13 ܐܬܐ ܕܩܘܫܬܐ. * ܘܬܚܝܘܢ ܠܝ ܘܠܐܒܝ ܘܠܐܡܝ ܘܠܐܚܝ ܘܠܐܚܘܬܝ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܢ. ܘܬܦܪܩܘܢ
14 ܢܦܫܬܢ ܡܢ ܡܘܬܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܓܒܪܐ. ܢܦܫܢ ܕܝܠܢ ܢܡܘܬܢ ܚܠܦܝܟܘܢ
ܒܠܚܘܕ ܐܢ ܠܐ ܬܓܠܘܢ ܥܒܕܐ ܗܢܐ. ܘܡܐ ܕܝܗܒ ܠܢ ܡܪܝܐ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ.
15 ܢܥܒܕ ܥܡܟܝ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ. * ܘܐܚܬܬ ܐܢܘܢ ܒܚܒܠܐ ܡܢ ܟܘܬܐ. ܡܛܠ
16 ܕܒܝܬܗ. ܒܫܘܪܐ ܗܘܐ ܒܢܝܐ. ܘܒܫܘܪܐ ܝܬܒܐ ܗܘܬ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ. ܠܛܘܪܐ ܙܠܘ
ܕܠܐ ܢܦܓܥܘܢ ܒܟܘܢ ܗܢܘܢ ܕܪܕܦܝܢ ܒܬܪܟܘܢ. ܘܐܬܛܫܘ ܬܡܢ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
17 ܥܕܡܐ ܕܗܦܟܝܢ. ܘܗܝܕܝܢ ܙܠܘ ܠܐܘܪܚܟܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܓܒܪܐ. ܡܚܣܝܢ ܚܢܢ
18 ܡܢ ܡܘܡܬܐ ܗܕܐ ܕܐܘܡܝܬܢ. * ܗܐ ܚܢܢ ܥܐܠܝܢ ܠܐܪܥܐ. ܚܘܛܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܗܢܐ
ܒܟܘܬܐ ܕܐܚܬܬܢ ܒܗ. ܘܠܐܒܘܟܝ ܘܠܐܡܟܝ ܘܠܐܚܝܟܝ ܘܠܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܟܝ. ܟܢܘܫܝ
19 ܠܘܬܟܝ ܠܒܝܬܐ. * ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܦܘܩ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܟܝ ܠܒܪ. ܕܡܗ ܒܪܫܗ.
20 ܘܚܢܢ ܙܟܝܢ ܡܢ ܕܡܗ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܩܪܘܒ ܠܗ. * ܘܐܢ ܬܓܠܝܢ ܡܘܡܬܐ ܗܕܐ. ܢܗܘܐ
21 ܡܚܣܝܢ ܡܢ ܡܘܡܬܐ ܗܕܐ ܕܐܘܡܝܬܢ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܡܠܬܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ.
22 ܘܫܪܬ ܐܢܘܢ ܘܐܙܠܘ. ܘܩܛܪܬ ܚܘܛܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܒܟܘܬܐ. * ܘܐܙܠܘ ܠܛܘܪܐ. ܘܝܬܒܘ ܬܡܢ
ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܕܪܕܦܝܢ ܒܬܪܗܘܢ. ܘܒܥܘ ܐܢܘܢ ܗܢܘܢ
ܕܢܦܩܘ ܒܬܪܗܘܢ. ܒܟܠܗ ܐܘܪܚܐ. ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܢܘܢ. ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ.

Dixitque viris, Novi quòd tradiderit vobis 9
Dominus terram *istam*, & irruerit terror
vester in nos; imò extimuerint incolæ ter-
ræ *hujus* causâ vestri. Siquidem audivimus 10
quòd exsiccârit Dominus aquas maris Suph
ante vos cùm exiissetis ex Ægypto, & quæ
feceritis duobus regibus Amorrhæorum,
nempe Sihon & Og, quos peremistis. Cúmq; 11
audissemus, commotū est cor nostrū, et non
remansit spiritus in quoquā nostrûm causâ ve-
strî : quoniā Dn̄s Deus vester, ipse est Deus in
cœlo supernè, & in terra infernè. Itaque ju- 12
rate mihi per Dn̄m, quandoquidem contuli in
vos beneficium, collaturos etiam vos in me
& domum patris mei beneficium : & *hujus*
rei date mihi signum verum, Meque, pa- 13
tremque meum, fratres meos, ac sorores
meas, & quicquid ad nos pertinet, servate,
animasque nostras à morte liberate. Dixe- 14
runt ad eam viri illi, Animas nostras morti
exponemus pro vobis, modò tamen vos non
evulgetis negotium istud : cúmque dederit
nobis Dominus terram hanc, exercebimus
in te beneficium & veritatem. Demisit igi- 15
tur eos fune per fenestram (domus enim ejus
in pariete mœnium erat, & super mœnia ha-
bitabat) Dixitque eis, Secus montem
abite, ne fortè occurrant vobis hi qui 16
post vos egressi sunt : ibique delitescite
tres dies, donec revertantur, ac tunc perse-
quemini iter vestrum. Dixerunt autem ei 17
viri *illi*, Insontes sumus ab hac adjuratione
quâ nos adjurâsti. Ecce nos ingressuri su- 18
mus in terram istam; vittam verò coccine-
am ligato in fenestra per quam nos demisisti,
& patrem tuū, matremq; tuam, & fratres tuos
totamq; familiam patris tui induc ad te intra
domum. Et quicunque ex ostio domûs 19
tuæ foràs exierit, hujus sanguis sit in caput
ejus, & nos immunes erimus ab ultione *san-*
guinis ejus si quis ei nocuerit. Item, si rem 20
hanc evulges, insontes erimus ab adjuratione
ista quâ nos adjurâsti. Ait illis, Juxta ser- 21
monem vestrum, sic esto : & dimisit eos, abi-
eruntque; *ipsa* verò ligavit vittam coccine-
am in fenestra. Abeuntes autem ad mon- 22
tem, manserunt ibi tres dies, donec redeun-
tes qui persequuti fuerant eos, advenissent:
quæsierant enim illos hi qui egressi fuerant
post ipsos, per totam viam; & quum non
invenissent eos, redierunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 *وقالت لهما. قد علمت ان الله الهكم اعطاكم الارض. وقد وقعت هيبتكم علينا.
10 وماج كل سكان الارض منكم * لانا قد سمعنا ان الله جفف مياه بحر القلزم قدامكم
عند خروجكم من مصر. والذي صنع بملكي الاموريين الذين كانوا بعبره الاردن.
11 سيحون وعوج اللذان قتلتموهما * ولما سمعنا ذابت قلوبنا. ولم يبق في احد روح من جهتكم.
12 لان الله الهكم هو اله السماء من العلو. وفي الارض من تحت * والان احلفا لي بالله. لاني قد
13 فعلت معكما الاحسان. ان تفعلا انتما ايضا مع بيت ابي فضلا وتعطياني علامة حق * وتستبقيان
14 ابي وامي واخوتي وسائر مالهم. وتخلص انفسنا من القتل * فقالا لها انفسنا بدلكم للموت.
15 اذ لم تخبروا بخبرنا هذا. فاذا اعطانا الله تعالى الارض فعلنا معكم فضلا وحقا * فاحدرتهما
16 بالحبل من داخل الطاق. لان بيتها في حائط السور. وفي الحصن هي ساكنة * وقالت لهما
امضيا طريق الجبل. لئلا تلقاكما السرية. واختبيا هناك ثلثة ايام. الى حين عودة السرية.
17 18 وتمضيان في طريقكما * فقالا لها الرجلان نحن بريان من يمينك. هذه التي استحلفتينا بها * ها
نحن داخلان في الارض. فاعقدي هذا مسالك الغزل القرمز في الطاق التي ارسلتينا منها. وضمي
19 اباك وامك واخوتك واهلك جميعا عندك في بيتك * ويكون كل من يخرج من باب بيتك دمه
20 في راسه. ونحن بريان من دمه. وكل من كان معك في البيت دمه في اعناقنا ان اذاه احد * وان
21 انت اظهرت هذا الكلام. فنحن بريان من يمينك التي استحلفتينا بها * فقالت المراة. كما قلتما.
22 وتركاها وسارا. وعقدت المراة مسالك القرمز في الطاق * وسارا وجاءا الى الجبل. واقاما هناك
ثلثة ايام. الى ان عادت السرية. فطلبتهما في سائر الطرق. وما وجدتهما.

Et ait illis, Jam novi Deum, Deum ve- 9
strum dedisse vobis terram, & jam irruit
timor vester in nos, & fluctuaverunt o-
mnes habitatores terræ propter vos: Quo- 10
niam audivimus Deum arefecisse aquas
maris rubri coram vobis cùm exiretis ex
Ægypto : & quæ patravit in duas reges
Amorrhæorum, qui erant trans Jordanē,
Sihon & Og, quos occidistis. Quæ cùm 11
audivissemus, liquata sunt corda nostra,
& non remansit in ullo spiritus, causâ
vestrî : quia Deus, Deus vester, Deus cœli
est ab excelso, & in terra, atque deorsum.
Nunc igitur jurate mihi per Deum, quòd 12
quum fecerim erga vos beneficium, faci-
atis vos etiam erga domum patris mei
gratiam, detisque mihi signum certum :
Et servetis patrem meū, & matrem meā, 13
ac fratres meos cum omnibus quæ possi-
dent, & liberentur animæ nostræ de nece.
Dixerunt ei, Animæ nostræ vice vestrî 14
sunt in mortē, dummodo non patefaciatis
famam nostram hanc : quumque tradide-
rit nobis Deus excelsus terram, exercebi-
mus in vos gratiam & jus. Demisit ergò 15
utrumq; per funem de fenestra; nam domus
ejus erat in pariete mœnium; et in arce ipsa
degebat : Et ait illis, Carpite viā montis, 16
ne fortè offendat vos cohors; & latitate
ibi tribus dieb. quoad revertatur cohors,
ac tum pergetis iter vestrum. Dixerunt 17
ei duo viri illi, Innoxii sumus à juramen-
to isto quo nos contestata es. Ecce nos 18
ingressuri sumus terram hanc; itaque liga
hunc funiculum filati coccinei ad fene-
stram per quam demisisti nos, & collige
patrem tuum & matrem tuam, ac fratres
tuos, cognatósque tuos omnes apud te in
domum tuam. Fiet autem ut quisquis 19
exierit ab ostio domûs tuæ, sanguis ejus
recidat in caput suum, & nos maneamus
innocentes ab ejus sanguine : quicunque
verò tecum fuerit in domo, sanguis ejus
erit in cervicibus nostris, si quis eum læ-
serit. Quòd si tu patefacias sermonem 20
istum, nos erim. liberi è jurejurando quo
nos adjurâsti. Ait mulier, Sicuti dixi- 21
stis. Et dimiserunt eam, atque abierunt :
ligavitque mulier funiculum coccineum
ad fenestram. Et abeuntes devenerunt ad 22
montem, manseruntque illic tres dies,
quousque rediisset cohors : nam quæsierat
illos in cunctis itineribus, nec invenerat
eos :

ספר יהושע : ג

23 וישבו שני האנשים וירדו מההר ויעברו ויבאו אל יהושע בן נון ויספרו לו את כל המצאות אותם:
24 ויאמרו אל יהושע כי נתן יהוה בידנו את כל הארץ וגם נמגו כל ישבי הארץ מפנינו:

CAP. III. ג

1 וישכם יהושע בבקר ויסעו מהשטים ויבאו עד הירדן הוא וכל בני ישראל וילנו שם טרם יעברו:
2 ויהי מקצה שלשת ימים ויעברו השטרים בקרב המחנה:
3 ויצוו את העם לאמר כראתכם את ארון ברית יהוה אלהיכם והכהנים הלוים נשאים אתו ואתם תסעו ממקומכם והלכתם אחריו:
4 אך רחוק יהיה ביניכם ובינו כאלפים אמה במדה אל תקרבו אליו למען אשר תדעו את הדרך אשר תלכו בה כי לא עברתם בדרך מתמול שלשום:
5 ויאמר יהושע אל העם התקדשו כי מחר יעשה יהוה בקרבכם נפלאות:
6 ויאמר יהושע אל הכהנים לאמר שאו את ארון הברית ועברו לפני העם וישאו את ארון הברית וילכו לפני העם:
7 ויאמר יהוה אל יהושע היום הזה אחל גדלך בעיני כל ישראל אשר ידעון כי כאשר הייתי עם משה אהיה עמך:
8 ואתה תצוה את הכהנים נשאי ארון הברית לאמר כבאכם עד קצה מי הירדן בירדן תעמדו:
9 ויאמר יהושע אל בני ישראל גשו הנה ושמעו את דברי יהוה אלהיכם:
10 ויאמר יהושע בזאת תדעון כי אל חי בקרבכם והורש יוריש מפניכם את הכנעני ואת החתי ואת החוי ואת הפרזי ואת הגרגשי והאמרי והיבוסי:
11 הנה ארון הברית אדון כל הארץ עבר לפניכם בירדן:
12 ועתה קחו לכם שני עשר איש משבטי ישראל איש אחד איש אחד לשבט:

Versio VULG. LAT.

23 Quibus urbem ingressis, reversi sunt, & descenderunt exploratores de monte: &, transmisso Jordane, venerunt ad Josue filium Nun, narraverúntque ei omnia quæ ac-
24 ciderant sibi, Atque dixerunt; Tradidit Dominus omnem terram hanc in manus nostras, & timore prostrati sunt cuncti habitatores ejus.

CAP. III.

1 IGitur Josue de nocte consurgens movit castra: egredientésque de Setim, venerunt ad Jordanem ipse & omnes filii Israel, & morati sunt ibi
2 tres dies. Quibus evolutis, transierunt præcones per ca-
3 strorum medium, Et clamare cœperunt; Quando videritis arcam fœderis Domini Dei vestri, & sacerdotes stirpis Leviticæ portántes eam, vos quoque consurgite, & sequimini
4 præcedentes. Sitque inter vos & arcam spatium cubitorum duûm milliû: ut procul videre possitis, & nôsse per quâ viam ingrediamini: quia priùs non ambulâstis per eam: & cavete ne appropinquetis ad arcam.
5 Dixitque Josue ad populum, Sanctificamini: cras enim faciet Dominus inter vos mira-
6 bilia. Et ait ad sacerdotes, Tollite arcam fœderis, & præcedite populum. Qui jussa complentes, tulerunt, & ambulave-
7 runt ante eos. Dixitque Dñs ad Josue, Hodiè incipiam exaltare te coram omni Israel: ut sciant quòd sicut cum Moyse
8 fui, ita & técum sim. Tu autem præcipe sacerdotibus, qui portant arcam fœderis, & dic eis, Cùm ingressi fueritis partem aquæ Jordanis, state in ea.
9 Dixitque Josue ad filios Israel; Accedite huc, & audite verbû
10 Domini Dei vestri. Et rursum, In hoc, inquit, scietis quòd Dominus De' vivens in medio vestri est, & disperdet in conspectu vestro Chananæum & Hethæum, Heuæum & Pherezæum, Gergesæum quoque & Jebusæum, & Amorrhæum.
11 Ecce, arca fœderis Domini omnis terræ antecedet vos per
12 Jordanem. Parate duodecim viros de tribubus Israel, singulos per singulas tribus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ δύο νεανίσκοι, καὶ κατέβησαν ἐκ τοῦ ὄρους· καὶ διέβησαν πρὸς Ἰησοῦν υἱὸν Ναυῆ, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάν-
24 τα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς. Καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν, (β) Ὅτι παραδέδωκε κύριος πᾶσαν τὴν γῆν ἐν χειρὶ ἡμῶν, καὶ κατέπτηχε πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν γῆν ἐκείνην ἀφ' ἡμῶν.

23 Et reverterunt ambo juvenes; & descenderunt de monte: & transierunt ad Iesum filium
24 Naue: & narraverunt ei omnia, quæ sibi acciderant. Et dixerunt ad Iesum, Quia tradidit Dominus omnem terram in manu nostra; & consternatus est omnis habitans terram illam à nobis.

MS.A. (β) Ὅτι παρέδωκεν κύριος ἐν χειρὶ ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ κατέπτηκεν

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑὶ ὤρθρισεν Ἰησοῦς τοπρωΐ, καὶ (α) ἀπῆρεν ἐκ Σαττὶν, καὶ ἤλθοσαν ἕως τοῦ Ἰορδάνου, καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ πρὸ τοῦ δια-
2 βῆναι. (ϛ) Καὶ ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας διῆλθον οἱ γραμματεῖς διὰ τῆς παρεμβο-
3 λῆς, Καὶ ἐνετείλαντο τῷ λαῷ, λέγοντες, Ὅταν ἴδητε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν καὶ τοὺς Λευίτας αἴροντας αὐτὴν, ἀπαρεῖτε ἀπὸ τῶν τόπων ὑμῶν, καὶ (γ) πορεύσεσθε ὀπί-
4 σω αὐτῆς. Ἀλλὰ μακρὰν ἔστω ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἐκείνης, ὅσον δισχιλίους πήχεις στήσεσθε· μὴ προσεγγίσητε αὐτῇ, ἵνα ἐπίστησθε τὴν ὁδὸν, ἣν (δ) πορεύεσθε αὐτήν· οὐ γὰρ πεπόρευσθε τὴν ὁδὸν ἀπ' ἐχθὲς καὶ
5 τρίτης ἡμέρας. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ λαῷ, Ἁγνίσασθε (ε) εἰς αὔριον, ὅτι αὔριον ποιή-
6 σει κύριος ἐν ὑμῖν θαυμαστά. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσιν, Ἄρατε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ προπορεύεσθε τοῦ λαοῦ. καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ ἐπορεύοντο ἔμ-
7 προσθεν τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ζ) ταύτῃ ἄρχομαι ὑψῶσαί σε κατενώπιον πάντων (η) υἱῶν Ἰσραὴλ, ἵνα (θ) γνῶσιν ὅτι καθότι ἤμην μετὰ Μωυσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ.
8 Καὶ νῦν ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, λέγων, Ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐπὶ μέρους τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου,
9 καὶ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ στήσεσθε. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Προσαγάγετε ὧδε, καὶ ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
10 Ἐν τούτῳ γνώσεσθε, (ι) ὅτι Θεὸς ζῶν ἐν ὑμῖν, καὶ (κ) ὀλοθρεύων ὀλοθρεύσει ἀπὸ προσώπου ἡμῶν τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Χετταῖον, (λ) καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον,
11 καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον. Ἰδοὺ ἡ κιβωτὸς (μ) διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς διαβαίνει τὸν
12 Ἰορδάνην. Προχειρίσασθε ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕνα (ν) ἀφ' ἑκάστης φυλῆς.

CAP. III.

1 ET diluculò surrexit Iesus manè, & promovit de Sattin: et venerunt usque ad Iordanem, & diverterunt ibi, priusquàm
2 transirent. Et factum est, post tres dies transierunt scribæ per
3 castra, Et mandaverunt populo dicentes; Cùm videritis arcam testamenti Domini Dei (a) nostri, & sacerdotes nostros, & Levitas tollentes eam; proficiscemini de locis vestris, & ibitis
4 post eam. Sed longum intervallum sit inter vos, et illam; quantum duo millia cubitorum, stabitis: ne propinquetis ei, ut sciatis viam, quam (b) ibitis eam: Non enim ivistis viam ab hesterna & nudiustertiana die. Et di-
5 xit Iesus populo, Purificamini in crastinum: quoniam cras faciet Dominus in vobis mirabi-
6 lia. Et dixit Iesus sacerdotibus, Tollite arcam testamenti Domini: & præcedite populum. Et levaverunt sacerdotes arcam testamenti Domini, & ibant ante populum. Et dixit Dominus
7 ad Iesum, In die hac incipio exaltare te in conspectu omnium filiorum Israel, ut cognoscant, quia sicut eram cum Moyse, ita
8 ero & tecum. Et nunc manda sacerdotibus, qui levant arcam testamenti, dicens; Cùm intraveritis super partē aquæ Iordanis; & in Iordane stabitis. Et
9 dixit Iesus filiis Israel, Accedite huc, & audite verbum Do-
10 mini Dei nostri. In hoc cognoscetis, quia Deus vivens in vobis: & exterminans exterminabit à facie nostra Chananæum, & Chettæum, & Pherezæum, & Euæum, & Amorrhæum, &
11 Gergesæum, & Iebusæum. Ecce arca testamenti Domini univer-
12 sæ terræ transit Iordanem. Assumite vobis duodecim viros ex filiis Israel, unum ex unaquaque tribu.

MS.A. (α) ἀπῆρεν ἐκ Σαττείν, καὶ ἦλθον ἕως (ϛ) Καὶ ἐγένηθη (γ) πορεύεσθαι (δ) πορεύεσθαι (ε) εἰς τὴν αὔριον, (ζ) αὐτῇ (η) τῶν υἱῶν (θ) γνῶσιν καθότι (ι) ὅτι ἐγὼ κύριος ζῶν (κ) ὀλεθρεύων ὀλεθρεύσει (λ) καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον. (μ) τῆς διαθήκης (ν) ἐφ' ἑκάστης

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 ותבו תרין גברין ונחיתו מן טורא ועברו ואתו לות יהושע בר נון ואשתעיאו ליה ית כל
24 דערעא יתהון : ואמרו ליהושע ארי מסר יי בידנא ית כל ארעא ואף אתברו כל יתבי
ארעא מן קדמנא :

ג

1 ואקדים יהושע בצפרא ונטלו משטין ואתו עד ירדנא הוא וכל בני ישראל ובתו תמן
2 קדם די יעברון : והוה מסוף תלתא יומין ועברו סרכיא בגו משריתא : ופקידו ית עמא
3 למימר במחזיכון ית ארון קימא דיי אלהכון וכהניא וליואי נטלין יתיה ואתון תטלון
מאתריכון ותהכון בתרוהי : ברם רחיק יהי ביניכון וביניה כתרין אלפין אמין במשחתא
4 לא תקרבון לותה בדיל דתידעון ית ארחא די תהכון בה ארי לא עברתון בארחא
5 מאתמלי ומדקמוהי : ואמר יהושע לעמא אזדמנו ארי מחר יעביד יי ביניכון פרישן :
6 ואמר יהושע לכהניא למימר טולו ית ארון קימא ועברו קדם עמא ונטלו ית ארונא
7 דקימא ואזלו קדם עמא : ואמר יי ליהושע יומא הדין אשרי לרביותך בעיני כל ישראל
8 דידעון ארי כמא דהוה מימרי בסעדיה דמשה כן יהי מימרי בסעדך : ואת תפקיד ית
כהניא נטלי ארונא דקימא למימר כממטיכון עד קצת מי ירדנא בירדנא תקומון : ואמר
9 יהושע לבני ישראל אתקרבו הלכא ושמעו ית פתגמיא דיי אלהכון : ואמר יהושע בדא
10 תידעון ארי אלהא קים אתרעי לאשראה שכנתיה ביניכון ותרכא יתרך מן קדמיכון ית
11 כנענאי וית חתאי וית חואי וית פריזאי וית גרגשאי ואמוראי ויבוסאי : הא ארון קימא
12 דרבון כל ארעא עבר קדמיכון בירדנא : וכען דברו לכון תרי עסר גברין משבטיא
דישראל גברא חד גברא חד לשבטא :

PARAPH. CHALD, Versio Latina.

Et reversi sunt duo viri, et descenderunt de monte, & transierunt, vene- 23
runtque ad Josue filium Nun; & narraverunt ei omne quod evenit illis. Et 24
dixerunt Josue: Namque tradidit Dominus in manu nostrâ omnem terram:
& etiam fracti sunt omnes habitatores terræ à facie nostrâ.

CAP. III.

ET anticipavit Josue in aurorâ, & solverunt ex Sitin, & venerunt usq; ad 1
Jordanem ipse & omnes filii Israel: quieveruntq; ibi antequam transirent.
Et fuit à fine trium dierum, & transierunt caduceatores per medium castrorû. 2
Et præceperunt populo, dicendo: Cum videritis vos arcam fœderis Domi- 3
ni Dei vestri, & sacerdotes & Levitas tollentes eam; & vos tollemini de lo-
cis vestris, & ibitis post eam. Veruntamen spatium erit inter vos & inter 4
eam, quasi duûm millium cubitorum in mensura: non appropinquabitis ei,
ut cognoscatis viam per quam ibitis; etenim non transîstis per viam ab he-
sterno, & ab ante illum. Dixitque Josue ad populum: Præparamini; cras 5
enim faciet Dominus in medio vestri separationes. Et ait Josue sacerdoti- 6
bus, dicendo: Tollite arcam fœderis, & transite ante populû: & tulerunt ar-
cam fœderis, & ambulaverunt coram populo. Et dixit Dominus ad Josue: 7
Hodie incipiam magnificare te in oculis universi Israelis; ut cognoscant, quòd
sicut fuit verbum meum in adjutorium Mosis, sic erit verbum meum in adju-
torium tuum. Et tu præcipies sacerdotibus portantibus arcam fœderis, di- 8
cendo: Cum perveneritis usque ad extremitatem aquarum Jordanis, in Jor-
dane consistite. Et dixit Josue filiis Israel: Appropinquate huc, & audite verba 9
Domini Dei vestri. Et dixit Josue: In hoc cognoscetis, quod Deus constans 10
vult ponere majestatem suam inter vos; & expellendo expellet à facie vestrâ
Chananæum, Hethæum, Hevæum, et Pherezæum, et Girgasæum, et Emor-
rhæum, et Jebusæum. Ecce arca fœderis Domini totius terræ transit coram 11
vobis per Jordanem. Et nunc accipite vobis duodecim viros de tribubus Is- 12
rael; virum unum, virum unum ad tribum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܘܗܦܟܘ ܬܪܝܗܘܢ ܓܒܪܐ ܘܢܚܬܘ ܡܢ ܛܘܪܐ ܘܥܒܪܘ ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܫܟܚ ܐܢܘܢ܀
24 ܘܐܡܪܘ ܠܝܫܘܥ ܕܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝܢ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܘܐܦ ܐܬܬܙܝܥܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ ܐܪܥܐ ܡܢ ܩܕܡܝܢ܀

* ܩܦܠܐܘܢ ܓ *

1 ܘܩܕܡ ܝܫܘܥ ܒܨܦܪܐ ܘܫܩܠܘ ܡܢ ܫܛܝܢ ܘܐܬܘ ܠܝܘܪܕܢܢ ܗܘ ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܒܬܘ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܕܠܐ ܥܒܪܘ܀
2 ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܥܒܪܘ ܣܦܪܐ ܒܓܘ ܡܫܪܝܬܐ܀
3 ܘܦܩܕܘ ܠܥܡܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܘܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܫܩܠܝܢ ܠܗ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܩܘܠܘ ܡܢ ܐܬܪܟܘܢ ܘܬܐܙܠܘܢ ܒܬܪܗ܀
4 ܒܪܡ ܢܗܘܐ ܪܘܚܐ ܒܝܢܬܟܘܢ ܘܒܝܢܬܗ ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܐܡܝܢ ܒܟܝܠܬܐ ܘܠܐ ܬܬܩܪܒܘܢ ܠܘܬܗ ܐܝܟܢܐ ܕܬܕܥܘܢ ܠܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܒܪܬܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܗܕܐ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ ܩܕܡ ܐܬܡܠܝ܀
5 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܥܡܐ ܐܬܩܕܫܘ ܡܛܠ ܕܡܚܪ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܬܕܡܪܬܐ ܒܝܢܬܟܘܢ܀
6 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܟܗܢܐ ܫܩܘܠܘ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܥܒܪܘ ܩܕܡ ܥܡܐ ܘܫܩܠܘ ܠܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܐܙܠܘ ܩܕܡ ܥܡܐ܀
7 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ ܝܘܡܢܐ ܫܪܝܬ ܠܡܪܪܒܘܬܟ ܩܕܡ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܕܢܕܥܘܢ ܕܐܝܟܢܐ ܕܗܘܝܬ ܥܡ ܡܘܫܐ ܗܟܢܐ ܐܗܘܐ ܥܡܟ܀
8 ܘܐܢܬ ܦܩܘܕ ܠܟܗܢܐ ܕܫܩܠܝܢ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܐ ܕܥܠܬܘܢ ܠܩܘܪܛܐ ܕܡܝܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܩܘܡܘ ܒܝܘܪܕܢܢ܀
9 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܪܘܒܘ ܠܗܪܟܐ ܘܫܡܥܘ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ܀
10 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܒܗܕܐ ܬܕܥܘܢ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܒܝܢܬܟܘܢ ܘܡܘܒܕܘ ܢܘܒܕ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ ܠܚܬܝܐ ܘܠܟܢܥܢܝܐ ܘܠܚܘܝܐ ܘܠܦܪܙܝܐ ܘܠܓܪܓܫܝܐ ܘܠܐܡܘܪܝܐ ܘܠܝܒܘܣܝܐ܀
11 ܗܐ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܫܠܝܛ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܥܒܪ ܩܕܡܝܟܘܢ ܒܝܘܪܕܢܢ܀
12 ܘܗܫܐ ܕܒܪܘ ܠܟܘܢ ܬܪܥܣܪ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܫܒܛܐ ܫܒܛܐ *

Illi ergò duo explorates descendentes è monte, trajecerunt, abieruntque ad Jesum filium Nun, & narraverunt ei quicquid acciderat eis. 23
Dixerunt autem ad Jesum, Tradidit Dominus in manus nostras universam terram illam, quin & perterriti sunt omnes habitatores terræ causâ nostri. 24

CAP. III.

Itaque surgente Jesu diluculò, moverunt è Sottim, & venientes usque ad Jordanem omnes Israelitæ, pernoctârunt ibi, nec trajecerunt. 1
Post tres autem dies transeuntes præfecti per media castra, 2
Præceperunt populo, & dixerunt eis, Quum videritis arcam testamenti Domini Dei vestri, & sacerdotes ac Levitas illam portantes, tunc solvite è loco vestro, & proficiscimini post eam. 3
Sit autem distantia inter vos & arcam circiter duorum millium cubitorum tantùm in mensura. Ne accedatis ad eam, ut sciatis viam per quam abeundum sit vobis: non enim transistis per hanc viam ab heri & nudiustertiùs. 4
Dixitque Jesus ad populum, Sanctificamini; cras enim facturus est Dominus miraculum inter vos. 5
Deinde dixit Jesus ad sacerdotes, Tollite arcam fœderis Domini, & transite ante populum. 6
Et dixit Dominus ad Jesum, Ab hodierna die incipiam te magnificare in oculis totius Israelis, ut sciant quòd quemadmodum fui cum Mose, tecum etiam sim futurus. 7
Et tu præcipe sacerdotibus ferentibus arcam fœderis Domini, & dic eis, Quum deveneritis ad primas aquas Jordanis, in ipso Jordane consistite. 8
Dixitque Jesus ad filios Israel, Huc adeste, & audite verba Domini Dei vestri. 9
Subjunxit etiam Jesus, Per hoc agnoscite quòd Dominus Deus sit in vobis, perimátque à conspectu vestro Hethæos, & Chananæos, Hevæos, & Pherezæos, Gergesæos, & Amorrhæos, & Jebusæos. 10
Nam ecce arca fœderis Domini dominatoris totius terræ transibit ante vos per Jordanem. 11
Sumite modò vobis duodecim viros ex omnibus tribubus Israelis, singulos viros ex *unaquaque* tribu: 12

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 فرجعا وانحدرا من الجبل وأتيا الى يوشع بن نون وحدثاه بجميع ما لحقهما * وقالا ليوشع
24 ان الله قد سلم الينا جميع الارض وقد ماج جميع سكانها من اجلنا *

* الفصل الثالث *

1 فادلج يوشع باكرا ورحل من الكفريين وجاء الى الاردن هو وسائر بني اسرائيل وباتوا هناك
2 قبل ان يعبرون * ولما كان بعد ثلثة ايام جاز العرفاء في وسط العسكر * وامروهم القوم قولا اذا
3 رأيتم صندوق عهد الله الهكم والائمة والكهنة واللاويين حاملين له فارحلوا من مكانكم
4 واتبعوه * وكونوا بعيدا منه يكون بينكم وبينه نحو الفي ذراع * ولا تدنوا منه لاجل ان
5 تعرفون الطريق الذي تسيرون فيها لانكم ما جزتم فيها امس واول من امس * وقال يوشع
6 للقوم استعدوا فان غدا يفعل الله معكم معجزات * ثم قال يوشع للائمة احملوا صندوق
7 العهد واعبروا قدام الشعب * فحملوا صندوق العهد وساروا قدام القوم * فقال الله ليوشع
بن نون في هذا اليوم ابتدي اعظمك عند جميع بني اسرائيل حتى يعلموا اني اكون
8 معك مثل ما كنت مع موسى * وانت مر الائمة حاملي صندوق العهد قولا
9 عند دخولكم الى طريق الاردن قفوا فيه * وقال يوشع لبني اسرائيل تقدموا ههنا
10 واسمعوا خطاب الله الهكم * وقال يوشع بهذه الاية تعلمون ان القادر الاهي
معكم وانه يستاصل من قدامكم الكنعاني * والحثي * والحوي * والفرزي *
11 والجرجاني * والاموراني * واليبوساني * هوذا صندوق عهد الله مولا جميع العالم
12 عابر قدامكم في الاردن * والان خذوا لكم اثني عشر رجلا من اسباط اسرائيل * كل رجل من سبط

Quare reversi sunt duo illi, descenderuntque de monte, & venerunt ad Josue filium Nun, atque narraverunt ei quæcunque acciderant eis. 23
Dixeruntque ad Josue, Deus jam tradidit nobis omnem terram, jamque vacillârunt cuncti habitatores ejus causâ nostri. 24

CAP. III.

Itaque surrexit Josue summo mane, profectusque ex infidelibus, devenit ad Jordanem ipse cum omnibus filiis Israel, & pernoctaverunt ibi antequam trajicerent. 1
Et post tres dies transierunt insigniores per medium exercitum, 2
Atque præcepit eis gens eadem, dicens; Quum videritis arcam fœderis Dei, Dei vestri, & presbyteros, atque sacerdotes, & Levitas gestantes illam, discedite è castris vestris, & sequimini eam. 3
Estote verò procul ab ipsa, sitque inter vos & inter illam ferè duo millia cubitorum, & non accedetis ad eam; ut cognoscatis viam, per quam ambuletis, quum non transieritis per eam heri neque nudiustertiùs. 4
Dixit rursus Josue ad turbam, Estote parati, quia cras faciet Deus vobiscum miracula. 5
Præterea dixit Josue sacerdotibus, Tollite arcam fœderis, & transite ante populum; tuleruntque arcam fœderis, & incesserunt ante populum. 6
Ait autem Deus Josue filio Nun, In hac die incipiam magnificare te in conspectu cunctorum filiorum Israel, ut sciant me futurũ tecum quemadmodum fui cum Mose. 7
Et tu præcipe sacerdotibus portantibus arcam fœderis sermonem hujusmodi, *Ad ingressum vestrum in alveum Jordanis, consistite in eo.* 8
Dixitque Josue filiis Israel, Accedite huc, & audite colloquium Dei, Dei vestri. 9
Ait etiam Josue, Per hoc signum cognoscetis quòd potentissimus Deus meus vobiscum est, & ipse exstirpabit è conspectu vestro Chananæum, & Hethæum, & Hevæum, & Pherezæum, & Gergesæum, et Amorrhæum, et Jebusæum. 10
Ecce arca fœderis Dei dominatoris universi mundi, transitura est ante vos per Jordanem. 11
Nunc ergò tollite vobis duodecim viros de tribubus Israel, singulos viros de qualibet *tribu.* 12

ספר יהושע : ד

Domini arcam portantium sacerdotum pedum *volæ quiescere circa* ,erit Et
13 והיה כנוח כפות רגלי הכהנים נשאי ארון יהוה
aquæ ,*scindentur* Jarden aquæ ,Jarden aquis in terræ omnis dominatoris
ארון כל הארץ במי הירדן מי הירדן יכרתון המים
proficiscendo in ,fuit Et .uno acervo stabunt & ,desuper descendentes
14 הירדים מלמעלה ויעמדו נד אחד : ויהי בנסע
portantes sacerdotes & ,Jarden *transeundum ad*,suis tabernaculis de populus
העם מאהליהם לעבר את הירדן והכהנים נשאי
arcam portantes *venire circa* Et .*populi facies ad* fœderis arcam
15 הארון הברית לפני העם : וכבוא נשאי הארון
essent intincti arcam portantium sacerdotum pedes & ,Jarden ad usque
עד הירדן ורגלי הכהנים נשאי הארון נטבלו
omnib' suas ripas omnes *super* repleverat Jarden &) aquarum extremo in
בקצה המים והירדן מלא על כל גדותיו כל
steterunt ,desuper *descendentes* aquæ steterunt Et (.messis diebus
16 ימי קציר : ויעמדו המים הירדים מלמעלה קמו
,Sarthan latere ex quæ ,urbe Adam *in* valde procul uno acervo
נד אחד הרחק מאד באדם העיר אשר מצד צרתן
:*sunt excisæ*,sunt cōsumptæ,salis mare ,solitudinis mare *super* descendentes &
והירדים על ים הערבה ים המלח תמו נכרתו
arcam portantes sacerdotes stabant Et.Jericho *contra* transierunt popul' &
17 והעם עברו נגד יריחו : ויעמדו הכהנים נשאי הארון
Israel omnis & ,*præparando* Jarden medio in ,sicco in Domini fœderis
ברית יהוה בחרבה בתוך הירדן הכן וכל ישראל
.Jarden transire gens omnis *consummaverunt* donec ,*sicco in transeuntes*
עברים בחרבה עד אשר תמו כל הגוי לעבור את הירדן :

CAP. IV. ד

,Jarden transire gens omnis *consummaverunt quemadmodum* ,fuit Et
1 ויהי כאשר תמו כל הגוי לעבור את הירדן
populo è vobis *Capite* : dicendo ,Jehosuah ad Dominus dixit &
2 ויאמר יהוה אל יהושע לאמר : קחו לכם מן העם
.tribu *de unum virum* unum virum ,viros duodecim
שנים עשר אנשים איש אחד איש אחד משבט :
,Jarden medio è hinc vobis Tollite : dicendo ,eis præcipite Et
3 וצוו אותם לאמר שאו לכם מזה מתוך הירדן
,lapides duodecim *præparando* ,sacerdotum *pedum statione è*
ממצב רגלי הכהנים הכין שתים עשרה אבנים
eos facietis reponere & ,vobiscum eos facietis transire &
והעברתם אותם עמכם והנחתם אותם
ad Jehosuah *clamavit* Et .*nocte eo in pernoctabitis quo* ,diversorio in
4 במלון אשר תלינו בו הלילה : ויקרא יהושע אל
,Israel filiis de fecerat præparari quos viros duodecim
שנים העשר איש אשר הכין מבני ישראל
Transite : Jehosuah eis dixit Et .tribu *de unum virum* unum virum
5 איש אחד איש אחד משבט : ויאמר להם יהושע עברו
vobis *levate* & ,Jarden medium in vestri Dei Domini *arcæ facies ad*
לפני ארון יהוה אלהיכם אל תוך הירדן והרימו לכם
filiorum tribuum numerum *in* suum humerū super unum lapidem *vir*
איש אבן אחת על שכמו למספר שבטי בני
interrogaverint cū,*vestro interiori* in signū hoc sit Ut .Israel
6 ישראל : למען תהיה זאת אות בקרבכם כי ישאלון
isti lapides Quid : dicendo ,cras vestri filii
בניכם מחר לאמר מה האבנים האלה
Jarden aquæ *sunt excisæ Quod* : eis dicetis Et ? vobis
7 לכם : ואמרתם להם אשר נכרתו מימי הירדן
aquæ sunt excisæ ,Jarden *cum transeundo in* ,Domini fœderis *arcæ faciebus à*
מפני ארון ברית יהוה בעברו בירדן נכרתו מי
Israel filiis memoriam in isti lapides Eruntque .Jarden
הירדן והיו האבנים האלה לזכרון לבני ישראל
.seculum in usque
עד עולם :

Versio VULG. LAT.

13 Et cùm posuerint vestigia pedum suorum, sacerdotes qui portant arcam Domini Dei universæ terræ, in aquis Jordanis, aquæ quæ inferiores sunt, decurrent atque deficient: quæ autem desuper veniunt,
14 in una mole consistent. Igitur egressus est populus de tabernaculis suis, ut transiret Jordanem: & sacerdotes, qui portabant arcam fœderis, perge-
15 bant ante eum. Ingressisque eis Jordanem, & pedibus eorum in parte aquæ tinctis, (Jordanis autem ripas alvei sui tem-
16 pore messis impleverat,) Steterunt aquæ descendentes in loco uno, & ad instar montis intumescentes apparebāt procul ab urbe quæ vocatur Adō usque ad locum Sarthan: quæ autem inferiores erant, in Mare solitudinis (quod nunc vocatur Mortuum) descenderunt, usquequò omnino de-
17 ficerent. Populus autem incedebat contra Jericho: & sacerdotes, qui portabant arcam fœderis Domini, stabant super siccam humum in medio Jordanis accincti, omnisque populus per arentem alveum transibat.

CAP. IV.

1 Quibus trangressis, dixit
2 Dominus ad Josue; Elige duodecim viros, singulos per sin-
3 gulas tribus: Et præcipe eis, ut tollant de medio Jordanis alveo, ubi steterunt pedes sacerdotum, duodecim durissimos lapides, quos ponetis in loco castrorum, ubi fixeritis
4 hác nocte tentoria. Vocavitque Josue duodecim viros, quos elegerat de filiis Israel, singulos de singulis tribu-
5 bus: Et ait ad eos; Ite ante arcam Domini Dei vestri ad Jordanis medium, & portate inde singuli singulos lapides in humeris vestris, juxta numerum filiorum Israel,
6 Ut sit signum inter vos: & quando interrogaverint vos filii vestri cras, dicentes; Quid sibi volunt isti lapides?
7 Respondebitis eis, Defecerunt aquæ Jordanis ante arcam fœderis Domini, cùm transiret eum: idcircò positi sunt lapides isti in monumentum filiorum Israel usque in æternum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἔσαι ὡς ἂν καταπαύσωσιν οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς, ἐν τῷ ὕδατι τοῦ Ἰορδάνου, τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκλείψει, τὸ δὲ ὕδωρ τὸ καταβαῖνον
14 στήσεται. Καὶ ἀπῆρεν ὁ λαὸς ἐκ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν διαβῆναι τὸν Ἰορδάνην, οἱ δὲ ἱερεῖς (ξ) ἤρεσαν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθή-
15 κης κυρίου πρότεροι τοῦ λαοῦ. Ὡς δὲ εἰσεπορεύοντο οἱ (ο) ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν (π) κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐβάφησαν εἰς μέρος τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου· ὁ δὲ Ἰορδάνης (ρ) ἐπληροῦτο καθ᾽ ὅλην τὴν κρηπῖδα
16 αὐτοῦ, ὡσεὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν· Καὶ ἔστη τὰ (σ) ὕδατα τὰ καταβαίνοντα ἄνωθεν, ἔστη πῆγμα ἓν ἀφεστηκὸς μακρὰν (τ) σφόδρα σφοδρῶς ἕως μέρους Καριαθιαρίμ· τὸ δὲ καταβαῖνον κατέβη εἰς τὴν (υ) θάλασσαν Ἀραβὰ θάλασσαν ἁλὸς, ἕως εἰς τὸ τέλος
17 ἐξέλιπε. Καὶ ὁ λαὸς εἱστήκει ἀπέναντι Ἱεριχώ. καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐπὶ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τοῦ Ἰορδάνου. καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ διέβαινον διὰ ξηρᾶς, ἕως συνετέλεσε πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν Ἰορδάνην.

MS.A. (ξ) ἦραν (ο) ἱερεῖς αἴροντες (π) κιβωτὸν ἐβάφησαν εἰς τὸ μέρος (ρ) ἐπλήρου (σ) ὕδατα καταβαίνοντα (τ) σφόδρα ἕως (υ) θάλασσαν τῶν ἁλῶν, ἕως

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ ἐπεὶ συνετέλεσε πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν Ἰορδάνην, καὶ εἶπε κύριος (α)
2 τῷ Ἰησοῖ, λέγων, (β) Παραλαβὼν ἄνδρας ἀπὸ
3 τοῦ λαοῦ, ἕνα ἀφ᾽ ἑκάστης φυλῆς, Σύνταξον (γ) αὐτοῖς· καὶ ἀνέλεσθε ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου ἑτοίμους δώδεκα λίθους, καὶ τούτους διακομίσαντες ἅμα ὑμῖν αὐτοῖς, (δ) θέτε αὐτοὺς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ ὑμῶν, οὗ ἐὰν παρεμβάλητε ἐκεῖ
4 τὴν νύκτα. Καὶ ἀνακαλεσάμενος Ἰησοῦς δώδεκα ἄνδρας τῶν ἐνδόξων ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
5 ἕνα ἀφ᾽ ἑκάστης φυλῆς, Εἶπεν (ε) αὐτοῖς, Προσαγάγετε ἔμπροσθέν μου πρὸ προσώπου κυρίου εἰς μέσον τοῦ Ἰορδάνου· καὶ (ζ) ἀνελόμενος ἐκεῖθεν ἕκαστος λίθον, ἀράτω ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν (η) τῶν δώδεκα
6 φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, Ἵνα ὑπάρχωσιν ὑμῖν οὗτοι εἰς σημεῖον κείμενον διαπαντός· ἵνα ὅταν ἐρωτᾷ σε ὁ υἱός σου αὔριον, λέγων, Τί
7 εἰσιν οἱ λίθοι οὗτοι ἡμῖν; Καὶ σὺ δηλώσεις τῷ υἱῷ σου, λέγων, Ὅτι ἐξέλιπεν ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ἀπὸ προσώπου κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς, ὡς διέβαινεν αὐτόν. καὶ ἔσονται (θ) οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἕως τοῦ αἰῶνος.

MS.A. (α) πρὸς Ἰησοῦν, (β) Παραλαβὼν ἀπὸ τοῦ λαοῦ δώδεκα ἄνδρας, ἕνα ἐφ᾽ ἑκάστης (γ) αὐτοῖς, λέγων, Ἀνέλεσθε ἐντεῦθεν ἐκ μέσου (δ) θήσετε αὐτοὺς (ε) αὐτοῖς Ἰησοῦς, Προσαγάγετε (ζ) ἀνελόμενος ἀράτω ἐκεῖθεν ἕκαστος λίθον ἕνα ἐπὶ τῶν ὤμων (η) τῶν φυλῶν (θ) ὑμῖν οἱ λίθοι οὗτοι μνημόσυνον

Et erit, cùm quieverint pedes sacerdotum levantium arcam testamenti Domini universæ terræ, in aqua Iordanis; aqua Jordanis deficiet: aqua autem descendens (c) stabit. 13
Et promovit populus è tabernaculis suis, ad transeundum Iordanem: sacerdotes autem levaverunt arcam testamenti Domini priores populo. 14
Dum autem ingrediebantur sacerdotes levantes arcam testamenti, in Iordanem: & pedes sacerdotum levantium arcam testamenti Domini tincti sunt in parte aquæ Iordanis: Iordanes autem plenus erat per totam crepidinem suam, sicut (d) dies messis tritici. 15
Et steterunt aquæ descendentes desuper: stetit (e) concretio una recedens longè valdè (f) vehementer usque ad partem Cariathiarim: quæ autem descendebat, descendit in mare Araba, mare Salis; donec in finem defecit. 16
Et populus stetit contra Hiericho. Et steterunt sacerdotes levantes arcam testamenti Domini super aridam in medio Iordanis. Et omnes filii Israel transibant per aridam, donec consummavit omnis populus transiens Iordanem. 17

CAP. IV.

Et postquàm consummavit omnis populus transiens Iordanē, 1
& dixit Dominus Iesu, dicens; 2
Assumens viros de populo, unum ex unoquoq; tribu, Præcipe (a) 3
eis: & tollite de medio (b) Iordanis paratos duodecim lapides, & hos transferentes simul (c) vobiscum ipsis, ponite eos in castris vestris, ubicunq; castrametati fueritis ibi nocte.
Et revocans Iesus duodecim viros de honoratis ex filiis Israel, unum ex unaquaque tribu, 4
Dixit eis; 5
Accedite (d) coram me ante faciem Domini in medium Iordanis: Et auferens inde unusquisque lapidem, tollat super humeros suos secundùm numerum duodecim tribuum Israel:
ut sit vobis hi in signū positum semper. 6
Ut quando interrogaverit te filius tuus cras, dicens; Quid sunt lapides hi nobis?
Et tu manifestabis filio tuo, dicens; Quoniam defecit Iordanis fluvius à facie arcæ testamenti Domini universæ terræ; dum transibat eum. 7
Et erunt vobis lapides isti memoriale filiis Israel usque in æternum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ויהי כמנח פרסת רגלי כהניא נטלי ארונא דיי רבון כל ארעא במי ירדנא
יפסקון מיא דנחתין מלעילא ויקומון רוקבא חד : והוה כד נטלו עמא מקרויהון 14
למעבר ית ירדנא וכהניא נטלי ארונא דקימא קדם עמא : וכממטי נטלי ארונא עד 15
ירדנא ורגלי כהניא נטלי ארונא טבילא בקצת מיא וירדנא מלי על כל כפוהי כל יומי
חצרא : וקמו מיא דנחתין מלעלא קמו רוקבא חד רחיקין לחדא מאדם קרתא דבסטר 16
צרתן ודנחתין לימא דמישרא לימא דמלחא שלימו פסקו ועמא עברו לקביל יריחו :
וקמו כהניא נטלי ארון קימא דיי ביבשתא בגו ירדנא מתקניא וכל ישראל עברין 17
ביבשתא עד דשלימו כל עמא למעבר ית ירדנא :

ד

1 והוה כד שלימו כל עמא למעבר ית ירדנא ואמר יי ליהושע למימר : דברו לכון מן
2 עמא תרי עשר גברין גברא חד גברא חד משבטא : ופקידו יתהון למימר טולו לכון
3 מכא מגו ירדנא מאתר מיקם רגלי כהניא מתקניא תרתי עסרי אבניא ותעברנון
יתהון עמכון ותחתון יתהון בבית מבתא דתביתון ביה בליליא : וקרא יהושע לתרי
4 עשר גברא דאתקין מבני ישראל גברא חד גברא חד משבטא : ואמר להון
5 יהושע עברו קדם ארונא דיי אלהכון לגו ירדנא וארימו לכון גבר אבנא חדא על
כתפיה למנין שבטיא דבני ישראל : בדיל דתהי דא את ביניכון ארי ישאלון
6 בניכון מחר למימר מה אבניא האלין לכון : ותימרון להון די פסקו מי ירדנא מן
7 קדם ארון קימא דיי במעבריה בירדנא פסקו מי ירדנא ויהוין אבניא האלין לדכרנא
לבני ישראל עד עלמא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et erit, cum quieverint plantæ pedum sacerdotum ferentium arcam Domini 13
dominatoris omnis terræ, in aquis Jordanis; aquæ Jordanis abscindentur;
aquæ quæ descendunt desuper; & consurgent acervo uno. Et fuit, cum sur- 14
rexerunt popul' ex tabernaculis suis ad transeundum Jordanem, & sacerdotes
ferentes arcam fœderis coram populo. Et ut pervenerunt ferentes arcam 15
usque ad Jordanem, & pedes sacerdotum tollentium arcam, intincti fuerunt
in extremitate aquarum: & Jordanis impletus est super omnes ripas suas
omnibus diebus æstatis. Et steterunt aquæ, quæ descendebant desuper, ste- 16
terunt cumulo uno; quæ dilatatæ sunt valde ab Adam urbe quæ juxta Sar-
than; & quæ descendebant in mare planitiei, in mare Salis, consumptæ sunt,
defecerunt: & populus transierunt è regione Jericho. Et steterunt sacerdo- 17
tes ferentes arcam fœderis Domini in sicco, in medio Jordanis præparati:
& omnis Israel transibant in sicco, donec consummaverunt omnis populus
transire Jordanem.

CAP. IV.

Et fuit quando consummaverunt omnis populus transire Jordanem, & 1
ait Dominus ad Josue, dicendo: Tollite vobis de populo duodecim vi- 2
ros, virum unum, virum unum ex tribu. Et jubete eis, dicendo: Tollite 3
vobis hinc de medio Jordanis, de *loco stationis* pedum sacerdotū accinctorum,
duodecim lapides: & transferetis eos vobiscum; & collocabitis eos in loco
hospitii, in quo hospites eritis in nocte. Et vocavit Josue duodecim viros, 4
quos constituit, ex filiis Israel, virum unum, virum unum ex tribu. Et dixit 5
eis Josue: Transite ante arcam Domini Dei vestri intra Jordanem, & tollite
vobis vir lapidem unum super humerum suum, ad numerum tribuum filiorum
Israel: Ut sit vobis hoc signum inter vos, quando interrogaverint filii vestri 6
cras dicendo: Quid lapides isti vobis? Et dicetis eis: Quòd defecerunt 7
aquæ Jordanis ex ante faciem arcæ fœderis Domini: quando transibat illa
per Jordanem, defecerunt aquæ Jordanis: & erunt lapides isti in monumentum filiis Israel usq; in seculum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܘܡܐ ܕܫܠܝܢ ܦܣܥܬܐ ܕܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܟܗ̈ܢܐ ܕܫܩܠܝܢ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ ܡܪܐ ܕܟܠܗ *
ܐܪܥܐ ܒܡ̈ܝܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܡ̈ܝܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܢܬܦܠܓܘܢ. ܡ̈ܝܐ ܕܢܚܬܝܢ ܡܢ ܠܥܠ.
14 ܢܩܘܡܘܢ ܐܝܟ ܕܒܙܩܐ ܚܕ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. * ܘܟܕ ܫܩܠܘ ܥܡܐ ܡܢ ܡܫܟ̈ܢܝܗܘܢ. ܠܡܥܒܪ
15 ܝܘܪܕܢܢ. ܟܗ̈ܢܐ ܕܫܩܠܝܢ ܗܘܘ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܐ ܕܡܪܝܐ. ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܥܡܐ. * ܘܟܕ
ܥܠܘ ܫܩܘܠܝ ܐܪܘܢܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܪܕܢܢ. ܘܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܟܗ̈ܢܐ ܕܫܩܠܝܢ ܗܘܘ ܐܪܘܢܐ.
16 ܐܨܛܒܥ ܒܣܦܬ ܡ̈ܝܐ. ܘܝܘܪܕܢܢ ܡܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܟܐܦܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡ̈ܬܐ ܕܚܨܕܐ. * ܘܩܡܘ
ܡ̈ܝܐ ܕܢܚܬܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܩܡܘ ܐܝܟ ܕܒܙܩܐ ܚܕ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܘܪܚܝܩܝܢ ܛܒ ܡܢ ܐܪܡ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܣܛܪ ܨܪܬܢ. ܘܕܢܚܬܝܢ ܠܝܡܐ ܕܡܥܪܒܐ ܝܡܐ ܕܡܠܚܐ. ܦܣܩܘ ܘܐܬܦܠܓܘ.
17 ܥܡܐ ܕܝܢ ܥܒܪܘ ܠܘܩܒܠ ܐܝܪܝܚܘ. * ܘܩܡܘ ܟܗ̈ܢܐ ܕܫܩܠܝܢ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܐ ܕܡܪܝܐ
ܕܡܪܝܐ. ܒܝܒܫܐ ܒܓܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܙܕܪܙܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܘܥܒܪܘ ܒܝܒܫܐ.
ܥܕܡܐ ܕܫܠܡܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܡܥܒܪ ܝܘܪܕܢܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܡܥܒܪ ܝܘܪܕܢܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ. * ܕܒܪܘ ܠܟܘܢ ܡܢ *
2 ܥܡܐ ܬܪܥܣܪ ܓܒܪܝܢ. ܚܕ ܚܕ ܓܒܪܐ ܡܢ ܫܒܛܐ. * ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
3 ܫܩܘܠܘ ܠܟܘܢ ܡܟܐ ܡܢ ܓܘܗ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܩܡܘ ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܟܗ̈ܢܐ. ܘܛܝܒܘ ܬܪܥܣܪܐ
ܟܐܦܝܢ. ܘܥܒܪܘ ܐܢܝܢ ܥܡܟܘܢ. ܘܣܝܡܘ ܐܢܝܢ ܒܒܝܬ ܡܒܬܐ. ܕܒܬܘܢ ܬܡܢ ܒܠܠܝܐ.
4 ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪ ܓܒܪܝܢ. ܗܢܘܢ ܕܛܝܒܘ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܚܕ ܚܕ ܓܒܪܐ ܡܢ *
5 ܫܒܛܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܥܒܪܘ ܩܕܡ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܠܓܘ ܝܘܪܕܢܢ.
6 ܘܐܪܝܡܘ ܠܟܘܢ ܓܒܪ ܟܐܦܐ ܚܕܐ ܥܠ ܟܬܦܗ. ܠܡܢܝܢܐ ܕܫܒ̈ܛܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. * ܕܬܗܘܐ ܗܕܐ
ܐܬܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܕܡܐ ܢܫܐܠܘܢܟܘܢ ܒ̈ܢܝܟܘܢ ܡܚܪ ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ. ܡܢܐ ܐܢܝܢ
7 ܟܐ̈ܦܐ ܗܠܝܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܕܐܬܦܠܓܘ ܡ̈ܝܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܡܢ ܩܕܡ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܐ
ܕܡܪܝܐ. ܟܕ ܥܒܪܢ ܒܝܘܪܕܢܢ ܐܬܦܠܓܘ ܡ̈ܝܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܗܘܘ ܗܠܝܢ ܟܐ̈ܦܐ ܕܘܟܪܢܐ
ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܠܥܠܡ.

Et quum quieverint plantæ pedum sacerdotum ferentium arcam Domini dominatoris totius terræ in aquis Jordanis, aquæ Jordanis scindentur; aquæ supernè descendentes consistent quasi in utre quodam seorsim. 13
Quum ergò solvisset populus è tabernaculis suis ut trajiceret Jordanem, sacerdotes qui ferebant arcam fœderis Domini, præcedebant populum: 14
Cúmq; pervenissent portitores arcæ ad Jordanem usque, & pedes sacerdotum qui ferebant arcam, tincti fuissent in oris aquarum, (porrò Jordanis plenus erat ad summa usq; labra cunctis diebus messis) 15
Consliterunt aquæ quæ supernè defluebant; constiterunt *inquam*, quasi in utre quodam seorsùm, valdè procul ab Aram civitate quæ est secus Sartam: quæ verò defluebant ad mare Occidentale, mare *scilicet* salis, separatæ defecerunt: populus autem transiit è regione Jericho. 16
Et sacerdotibus qui ferebant arcam fœderis Domini, sicco pede intra Jordanem consistentibus, accinxerunt se omnes Israelitæ, & sicco pede transierunt, donec finem fecisset universus populus transeundi Jordanem. 17

CAP. IIII.

Quum autem finem fecisset populus transeundi Jordanem, dixit Dominus ad Josum, 1
Sumite vobis è populo duodecim viros, singulos viros è *qualibet* tribu: 2
Atque his præcipe, ac dicito illis, Tollite vobis hinc è medio Jordanis de sub pedibus sacerdotum, parate duodecim lapides, eósque transvehite vobiscum, & reponite in diversorio in quo estis *hâc* nocte permansuri. 3
Advocans igitur Jesus duodecim viros quos præparaverant de filiis Israel, singulos viros è *singulis* tribubus, 4
Ait illis Jesus, Transite ante arcam Domini Dei vestri per medium Jordanem, & imponite quisque lapidem suum humero suo, juxta numerum tribuum filiorum Israel, 5
Ut sit signum istud inter vos: ut quum interrogabunt vos filii vestri cras, dicéntque vobis, Quid sunt hi lapides? 6
Respondeatis eis discissas fuisse aquas Jordanis à conspectu arcæ fœderis Domini; quum transiremus per Jordanem, discissas fuisse aquas Jordanis, & lapides istos factos fuisse monumentum filiis Israel in æternum. 7

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 *ويكون عند استقرار اقدامكم قدام الايمة حاملين صندوق عهد الرب مولا جميع الخلق
14 في مياه الاردن يقطع الماء المنحدر من فوق ويقف طودا واحدا *فلما رحل القوم من مضاربهم
15 حتي يعبروا الاردن . والكهنة حاملون صندوق العهد قدام الشعب *وعند دخول حاملي
الصندوق الي الاردن وانغماس ارجلهم في الماء . والاردن ماضيا علي كل شطوطه . وكان ايام
16 الحصاد *فانفرج باثنين . ووقف الماء المنحدر من فوق طودا واحدا جامدا بعيدا جدا منهم .
والماء المنحدر اسفل سال هابطا الي بحر السبخة وبحر الملح وفني وانقطع . ووقف القوم مقابل
17 اريحا *ووقف الكهنة حاملون صندوق عهد الله في الجفاف في وسط الاردن بترتيب . وجميع بني
اسرايل عابرون في اليبس الي ان فرغ الشعب من العبور الي الاردن بغير ماء .

1 . الفصل الرابع . *فقال الله ليوشع قولا *خذوا لكم من الشعب اثني عشر رجلا .
2
3 رجل واحد من كل سبط *ومرهم قايلا . ارفعوا من هاهنا من وسط الاردن من موضع وقوف
ارجل الايمة مستوي اثني عشر حجرا . وخذوهم معكم واقروهم في موضع المبيت الذي تبيتون
4 فيه الليلة *فاستدعا يوشع بالاثني عشر رجلا الذي رتب في بني اسرايل . رجلا واحدا من كل
5 سبط *وقال لهم يوشع . اعبروا قدام صندوق عهد الرب الاهكم الي وسط الاردن . وارفعوا علي كل
6 رجل منكم حجرا واحدا علي كتفه بعدد اسباط بني اسرايل *لاجل ان تكون هذه اية فيما
بينكم . وشهادة موضوعة الي الابد . اذا سالوكم بنوكم وقالوا لكم . اي شي هذه الحجارة
7 *تقولون لهم . ان الرب يبس بين ايدينا نهر الاردن عند خروجنا من مصر ومعنا صندوق عهد
الله . فعند جوازه في الاردن انقطع ماء الاردن . فتكون هذه الحجارة تذكرا لبني اسرايل .

Contingat autem ut quum quiescent pedes vestri ante sacerdotes portantes arcam fœderis Domini dominatoris universæ creaturæ, in aquis Jordanis, discindatur aqua supernè fluens, stetque in montem unum. 13
Quum igitur profecta esset turba de tabernaculis suis, ut transirent Jordanem, & sacerdotes portantes arcam fœderis populo præirent; 14
Ingressis iis qui ferebant arcam, in Jordanem, & intinctis pedibus eorum in aqua (Jordanis autem decurrebat per omnes ripas suas, erantque dies messis) 15
Divisus est in duo, & stetit aqua supernè descendens, in montem unum solidum, procul valdè ab eis; aqua verò deorsùm descendens fluxit, ruens in maria planitiei & mare salis, & consumpta est atq; defecit. Stetitque populus è regione Jericho. 16
Et steterunt sacerdotes portantes arcam fœderis Dei, in sicco, in medio Jordane, ordinatim, dum omnes filii Israel transirent per siccum, donec finiisset populus transire Jordanem sine aqua. 17

CAP. IV.

Dixit præterea Deus ad Josue sermonem hujusmodi, 1
Tollite vobis è populo duodecim viros, virum unum de qualibet tribu, 2
Et præcipe eis dicens, Tollite vobis hinc è medio Jordane, è loco ubi steterunt pedes sacerdotum, parem numerum duodecim lapidum: & sumite illos vobiscum, & reponite eos in loco pernoctationis in quo pernoctabitis hâc nocte. 3
Itaque vocare fecit Josue duodecim viros, quos disposuerat inter filios Israel, virum unum è qualibet tribu; 4
Et ait illis Josue, Transite ante arcam fœderis Domini Dei vestri in medium Jordane, & tollat unusquisq; vestrûm lapidem unum super humerum suum, pro numero tribuum filiorum Israel; 5
ut sit hoc inter vos signum & testimonium repositum in sempiternum. Quando interrogabunt vos filii vestri ac dicent vobis, Quid sunt hi lapides? 6
Dicetis eis, Dominus arefecit ante nos fluvium Jordane, quùm egressi sumus ex Ægypto, dum esset nobiscum arca fœderis Dei; nam transeunte illâ per Jordanem, dissecta fuit aqua Jordanis. Eruntque lapides isti monimentum filiis Israel. 7

ספר יהושע : ד

: Jehoſuah præceperat quemadmodum ,Iſrael filii ſic fecerunt Et
8 ויעשו־כן בני־ישראל כאשר צוה יהושע
quemadmodum ,Jarden medio de lapides duodecim tulerunt &
וישאו שתי־עשרה אבנים מתוך הירדן כאשר
: Iſrael filiorum tribuum numerum in Jehoſuah ad Dominus eſt locutus
דבר יהוה אל־יהושע למספר שבטי בני־ישראל
.ibi eos poſuerunt & ,diverſorium ad ſecum eos fecerunt tranſire &
ויעברום עמם אל־המלון וינחום שם :
,Jarden medio in Jehoſuah erexit lapides duodecim Et
9 ושתים עשרה אבנים הקים יהושע בתוך הירדן
fuerunt & : fœderis arcam portantiũ ſacerdotum *pedum ſtatione* ſub
תחת מצב רגלי הכהנים נשאי ארון הברית ויהיו
arcam portantes ſacerdotes Et .hanc diem ad uſque ibi
10 שם עד היום הזה : והכהנים נשאי הארון
præcepit quod ,verbum omne *conſummari ad uſque*,Jarden medio in *ſtantes*
עמדים בתוך הירדן עד־תם כל־הדבר אשר־צוה
quæ omnia juxta populum ad *loquendum ad* ,Jehoſuah Dominus
יהוה את־יהושע לדבר אל־העם ככל אשר־
.tranſierunt & populus feſtinaverunt & : Jehoſuah Moſeh præcepit
צוה משה את־יהושע וימהרו העם ויעברו :
arca tranſivit & ,tranſire *populus omnis conſummavit ſicut* ,fuit Et
11 ויהי כאשר־תם כל־העם לעבור ויעבר ארון־
,Reuben filii Tranſieruntque *populi facies ad* ſacerdotes & Domini
12 יהוה והכהנים לפני העם : ויעברו בני־ראובן
filiorum facies ad quinti Menaſſeh tribus dimidia & ,Gad filii &
ובני־גד וחצי שבט המנשה חמשים לפני בני
quadraginta Circiter .Moſeh eos ad fuerat locut⁹ quemadmodũ ,Iſrael
13 ישראל כאשר דבר אליהם משה : כארבעים
campeſtria ad prælium ad *Domini facies ad* tranſierũt *exercitus accincti mille*
אלף חלוצי הצבא עברו לפני יהוה למלחמה אל ערבות
omnis oculis in Jehoſuah Dominus magnificavit ipſa die In .Jericho
14 יריחו : ביום ההוא גדל יהוה את־יהושע בעיני כל־
omnibus ,Moſeh timuerunt quemadmodum ,eum timuerunt & : Iſrael
ישראל ויראו אתו כאשר יראו את־משה כל־
: dicendo ,Jehoſuah ad Dominus Dixitque .ejus vitæ diebus
15 ימי חייו : ויאמר יהוה אל־יהושע לאמר :
aſcendant & ,teſtimonii arcam portantibus ſacerdotibus Præcipe
16 צוה את־הכהנים נשאי ארון העדות ויעלו
Aſcendite : dicendo ,ſacerdotibus Jehoſuah præcepit Et .Jarden ex
17 מן־הירדן : ויצו יהושע את־הכהנים לאמר עלו
fœderis arcam portantes ſacerdotes *aſcendendo in* ,fuit Et .Jarden ex
18 מן־הירדן : ויהי בעלות הכהנים נשאי ארון ברית־
ad ſacerdotum pedum *volæ ſunt evulſæ* ,Jarden medio de Domini
יהוה מתוך הירדן נתקו כפות רגלי הכהנים אל
heri ſicut iverunt & ,ſuum locum ad Jarden aquæ ſunt reverſæ & ,ſiccum
החרבה וישבו מי־הירדן למקומם וילכו כתמול־
Jarden ex aſcenderunt populus Et .ſuas ripas omnes *ſuper* nudiuſtertius
19 שלשום על־כל־גדותיו : והעם עלו מן־הירדן
extremo in Ghilgal in ſunt caſtrametati & ,primi menſis decima in
בעשור לחדש הראשון ויחנו בגלגל בקצה
,illos lapides duodecim Et .Jericho orientis
20 מזרח יריחו : ואת שתים עשרה האבנים האלה
Dixitque .Ghilgal in Jehoſuah ſtatuit ,Jarden ex *acceperunt* quos
21 אשר לקחו מן־הירדן הקים יהושע בגלגל : ויאמר
veſtri filii interrogaverint *Quod* : dicendo ,Iſrael filios ad
אל־בני ישראל לאמר אשר ישאלון בניכם
? iſti lapides Quid : dicendo ,ſuos patres cras
מחר את־אבותם לאמר מה האבנים האלה :
Iſrael tranſivit *arida In* : dicendo,veſtros filios facietis cognoſcere Et
22 והודעתם את־בניכם לאמר ביבשה עבר ישראל
.hunc Jarden
את־הירדן הזה :

Verſio VULG. LAT.

8 Fecerunt ergò filii Iſrael ſicut præcepit eis Joſue, portantes de medio Jordanis alveo duodecim lapides, ut Dominus ei imperárat, juxta numerum filiorum Iſrael, uſque ad locum in quo caſtrametati ſunt, ibíque poſuerunt eos.
9 Alios quoque duodecim lapides poſuit Joſue in medio Jordanis alveo, ubi ſteterunt ſacerdotes, qui portabant arcam fœderis: & ſunt ibi uſque in præſentem diem.
10 Sacerdotes autem, qui portabant arcam, ſtabant in Jordanis medio, donec omnia complerentur, quæ Joſue, ut loqueretur ad populum, præceperat Dominus, & dixerat ei Moyſes. Feſtinavítque po-
11 pulus, & tranſiit. Cúmque tranſiſſent omnes, tranſivit & arca Domini, ſacerdotéſque pergebant ante populum.
12 Filii quoque Ruben, & Gad, & dimidia tribus Manaſſe, armati præcedebant filios Iſrael, ſicut eis præceperat
13 Moyſes: Et quadraginta pugnatorum millia per turmas, & cuneos, incedebant per plana atque campeſtria
14 urbis Jericho. In die illo magnificavit Dominus Joſue coram omni Iſrael, ut timerent eum, ſicut timuerant Moy-
15 ſen, dum adviveret. Dixit-
16 que ad eum, Præcipe ſacerdotibus, qui portant arcam fœderis, ut aſcendant de Jor-
17 dane. Qui præcepit eis, dicens; Aſcendite de Jordane.
18 Cúmque aſcendiſſent portantes arcam fœderis Domini, & ſiccam humum calcare cœpiſſent, reverſæ ſunt aquæ in alveum ſuum, & fluebant ſicut
19 antè conſueverant. Populus autem aſcendit de Jordane, decimo die menſis primi, & caſtrametati ſunt in Galgalis contra Orientalem pla-
20 gam urbis Jericho. Duodecim quoque lapides, quos de Jordanis alveo ſumpſerant,
21 poſuit Joſue in Galgalis. Et dixit ad filios Iſrael, Quando interrogaverint filii veſtri cras patres ſuos, & dixerint eis; Quid ſibi volunt lapi-
22 des iſti? Docebitis eos, atque dicetis, Per arentem alveum tranſivit Iſrael Jordanem iſtum,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

8 Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰησοῖ. καὶ (ι) ἀναλαβόντες δώδεκα λίθους ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου, καθάπερ συνέταξε κύριος τῷ Ἰησοῖ ἐν τῇ συντελείᾳ τῆς διαβάσεως τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ διεκόμισαν ἅμα (κ) ἑαυτοῖς εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ (λ) ἀπέθηκαν ἐ-
9 κεῖ. Ἔστησε δὲ Ἰησοῦς καὶ ἄλλους δώδεκα λίθους ἐν αὐτῷ (μ) τῷ Ἰορδάνῃ, ἐν τῷ γενομένῳ τόπῳ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου· καὶ εἰσὶν ἐκεῖ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
10 Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, (ν) ἕως οὗ συνετέλεσεν Ἰησοῦς (ξ) πάντα ἃ ἐνετείλατο κύριος ἀναγγεῖλαι τῷ λαῷ. καὶ
11 ἔσπευσεν ὁ λαός, (ο) καὶ διέβησαν. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε πᾶς ὁ λαὸς διαβῆναι, καὶ διέβη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης
12 κυρίου, καὶ οἱ λίθοι ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβήν, καὶ οἱ υἱοὶ Γάδ, καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς Μανασσῆ διεσκευασμένοι ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, κα-
13 θάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Μωυσῆς. Τετρακισμύριοι εὔζωνοι εἰς μάχην διέβησαν ἐναντίον κυρίου εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Ἱεριχὼ πόλιν.
14 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ηὔξησε κύριος τὸν Ἰησοῦν (π) ἐναντίον τοῦ παντὸς γένους Ἰσραήλ, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτόν, (ρ) ὥσπερ
15 Μωυσῆν, ὅσον χρόνον ἔζη. Καὶ εἶπε κύ-
16 ριος τῷ Ἰησοῖ, λέγων, Ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ μαρτυρίου κυρίου, ἐκβῆναι ἐκ τοῦ
17 Ἰορδάνου. Καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι, λέγων, Ἔκβητε ἐκ τοῦ Ἰορδάνου.
18 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξέβησαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου (σ) ἐκ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἔθηκαν τοὺς πόδας (τ) ἐπὶ τῆς γῆς, ὥρμησε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ χώραν, καὶ ἐπορεύετο καθὰ (υ) χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν δι' ὅλης τῆς κρηπῖδος.
19 Καὶ ὁ λαὸς ἀνέβη ἐκ τοῦ Ἰορδάνου δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. καὶ κατεστρατοπέδευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Γαλγάλοις κατὰ μέρος τὸ πρὸς ἡλίου ἀνατολὰς ἀπὸ τῆς
20 Ἱεριχώ. Καὶ τοὺς δώδεκα (φ) λίθους τούτους, οὓς ἔλαβεν ἐκ τοῦ Ἰορδάνου,
21 ἔστησεν Ἰησοῦς ἐν Γαλγάλοις, Λέγων, Ὅταν ἐρωτῶσιν (χ) ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν,
22 λέγοντες, Τί εἰσιν οἱ λίθοι οὗτοι; Ἀναγγείλατε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, Ὅτι ἐπὶ ξηρᾶς διέβη Ἰσραὴλ τὸν (ψ) Ἰορδάνην τοῦτον,

MS.A. (ι) λαβόντες (κ) αὐτοῖς (λ) ἔθηκαν αὐτοὺς ἐκεῖ. Ἔστηκεν δὲ (μ) τῷ Ἰορδάνῳ, (ν) ἕως συνετέλεσεν (ξ) πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος Ἰησοῖ ἀναγγεῖλαι (ο) καὶ διέβη. Καὶ (π) ἐναντίον παντὸς τοῦ γένους (ρ) ὥσπερ ἐφοβοῦντο Μωυσῆν, (σ) ἐκ μέσου τοῦ (τ) ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ ὥρμησεν (υ) ἐχθὲς (φ) λίθους, οὓς (χ) οἱ υἱοὶ ὑμῶν ὑμᾶς, λέγοντες, (ψ) Ἰορδάνην, Ἀπεξηράνθη.

Et fecerunt ſic filii Iſrael, ſecundùm quod mandavit Dominus Ieſu. Et aſſumentes duodecim lapides de medio Iordanis, ſicut præcepit Dominus Ieſu in conſummatione tranſitûs filiorum Iſrael; & portaverunt unà ſecum in caſtra: & depoſuerunt 8
ibi. Statuit autem Ieſus & alios duodecim lapides in ipſo Iordane, in loco qui fuit ſub pedibus ſacerdotum levantium arcam teſtamenti Domini. Et ſunt ibi uſq; in hodiernam diem. 9
Steterunt autem ſacerdotes, qui levabant arcam teſtamenti in Iordane: quoadusque conſummavit Ieſus (ſ) omnia, quæ mandavit Dominus annuntiare populo. Et feſtinavit populus & 10
tranſierunt. Et factum eſt, poſtquàm conſummavit omnis populus tranſire; & tranſivit arca teſtamenti Domini; & lapides 11
ante eos. Et tranſierunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidii de tribu Manaſſe parati ante filios Iſrael; ſicut mandaverat 12
eis Moyſes: Quadraginta mille benè accincti in pugnam tranſierunt coram Domino in bellum 13
ad Hiericho civitatem. In illa die auxit Dominus Jeſum coram univerſo genere Iſrael: & timebant eũ, ſicut Moyſen, quanto 14
tempore vixit. Et dixit Dominus 15
ad Jeſum, dicens; Manda ſacerdotibus portantibus arcam (g) teſtamenti teſtimonii Domini 16
aſcendere è Iordane. Et mandavit Ieſus ſacerdotibus, dicens; Aſcendite è Iordane. Et 17
factum eſt, poſtquàm aſcenderunt ſacerdotes levantes arcam teſtamenti Domini è Jordane, & poſuerunt pedes ſuper terram; fluxit aqua Jordanis ad regionem: & ibat, ſicut heri & nudius tertius, per totam crepidinem. Et populus aſcendit è Jor- 18
dane decimâ menſis primi. Et caſtrametati ſunt filii Iſrael in Galgalis ad partem quæ eſt 19
ad ortum Solis à Hiericho. Et duodecim lapides iſtos, quos ſumpſit ex Jordane, ſtatuit Je- 20
ſus in Galgalis, Dicens; Quando interrogant vos filii veſtri 21
dicentes, quid ſunt lapides hi? Annuntiate filiis veſtris, *Quia ſuper aridam tranſiit Iſrael Jordanem hunc,* 22

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ועבדו כן בני ישראל כמא די פקיד יהושע ונטלו תרתא עשרי אבניא מגו ירדנא כמא
דמליל יי עם יהושע למנין שבטיא דבני ישראל ואעברונון עמהון לבית מבתא
9 ואצנעונון תמן : ותרתא עשרי אבניא אקים יהושע בגו ירדנא באתר מקם רגלי
10 כהניא נטלי ארונא דקימא והוו תמן עד יומא הדין : וכהניא נטלי ארונא קימין
בגו ירדנא עד דשלים כל פתגמא דפקיד יי ית יהושע למללא עם עמא ככל דפקיד
11 משה ית יהושע ואוחיאו עמא ועברו : והוה כד שלים כל עמא למעבר ועבר
12 ארונא דיי וכהניא קדם עמא : ועברו בני ראובן ובני גד ופלגות שבטא דמנשה
13 מזרזין קדם בני ישראל כמא דמליל עמהון משה : כארבעין אלפין מזרזי חילא עברו
14 קדם עמא דיי לקרבא למישרי יריחו : ביומא ההוא רבי יי ית יהושע בעיני כל
15 ישראל ודחילו מנה כמא דהוו דחלין מן משה כל יומי חיוהי : ואמר יי ליהושע
16 17 למימר : פקיד ית כהניא נטלי ארונא דסהדותא ויסקון מן ירדנא : ופקיד
18 יהושע ית כהניא למימר סקו מן ירדנא : והוה כד בעו למפק כהניא נטלי ארון
קימא דיי מגו ירדנא אתנגידא פרסת רגלי כהניא ונחא על יבשתא ותבו מי ירדנא
19 לאתריהון ואזלו כמאתמלי ומדקדמוהי על כל כפוהי : ועמא סליקו מן ירדנא
20 בעשרא לירחא קדמאה ושרו בגלגלא בסיפי מדנח יריחו : וית תרתא עשרי אבניא
21 האלין דנסיבו מן ירדנא אקים יהושע בגלגלא : ואמר לבני ישראל למימר דישאלון
22 בניכון מחר ית אבהתהון למימר מה אבניא האלין : ותהודעון ית בניכון למימר
ביבשתא עבר ישראל ית ירדנא הדין :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et fecerunt ſic filii Iſrael, ſicut juſſit Joſue; & tulerunt duodecim lapides 8
de medio Jordanis, ſicut locutus eſt Dominus cum Joſue, ad numerum tribuum filiorum Iſrael: & tranſtulerunt illos ſecum ad locum hoſpitii, & repoſuerunt eos ibi. Et duodecim lapides ſtatuit Joſue in medio Jordanis in 9
loco ſtationis pedum ſacerdotum ferentium arcam fœderis, & fuerunt ibi uſque ad diem hunc. Et ſacerdotes ferentes arcam ſtabant in medio 10
Jordanis, quoad perfectum eſt omne verbum quod juſſit Dominus Joſue ad loquendum cum populo, juxta omnia quæ juſſit Moſes Joſue: & feſtinaverunt populus, & tranſierunt. Et fuit, quando finiit omnis populus tranſire, 11
& tranſivit arca Domini & ſacerdotes ante populum. Et tranſierunt filii 12
Ruben, & filii Gad, et dimidium tribus Manaſſe armati ante filios Iſrael, ſicut locutus eſt cum eis Moſes. Quaſi quadraginta millia armatorum virtu- 13
tis tranſierunt ante populum Domini ad bellum in planitiem Jericho. In die 14
illo magnificavit Dominus Joſue in oculis omnis Iſrael; et timuerunt eum, ſicut fuerant timentes Moſen omnibus diebus vitæ ejus. Et ait Dominus ad 15
Joſue, dicendo: Jube ſacerdotibus, ferentibus arcam teſtimonii, ut exeant ex 16
Jordane. Et juſſit Joſue ſacerdotibus, dicendo: Exite ex Jordane. Et fuit 17
cùm feſtinarent exire ſacerdotes ferentes arcam fœderis Domini de medio 18
Jordanis, educta eſt planta pedum ſacerdotum, et quievit ſuper aridam; et reverſæ ſunt aquæ Jordanis in locum ſuum: et iverunt ut ab heſterno et ut ab ante eum, ſuper omnes ripas ſuas. Et populus exiverunt ex Jordane in de- 19
cimo menſis primi; et manſerunt in Ghilgala, in finibus Orientis Jericho. Et 20
duodecim lapides eos quos tulerant ex Jordane, ſtatuit Joſue in Ghilgalâ. Et 21
ait filiis Iſrael, dicendo: Quòd interrogabunt filii veſtri cras patres ſuos, dicendo: Quid lapides iſti? Et ſcire facietis filios veſtros, dicendo: Per 22
ſiccum tranſivit Iſrael Jordanem hunc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܫܩܠܘ ܬܪܬܥܣܪܐ ܟܐܦܝ̈ܢ
ܡܢ ܓܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ. ܠܡܢܝܢܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ.
9 ܘܥܒܪܘ ܐܢܘܢ ܥܡܗܘܢ ܠܒܝܬ ܡܒܬܐ. ܘܣܡܘ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. * ܘܬܪܬܥܣܪܐ ܟܐܦܝ̈ܢ
ܐܩܝܡܘ ܕܫܩܠܘ ܐܢܝܢ ܡܢ ܓܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܡܢ ܬܚܝܬ ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܟܗ̈ܢܐ ܕܫܩܝܠܝܢ
10 ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܗܘܝ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܟܗ̈ܢܐ ܕܫܩܝܠܝܢ ܗܘܘ
ܐܪܘܢܐ. ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܒܓܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܥܕܡܐ ܕܫܠܡܘ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ ܕܦܩܕ
ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܥܡܐ. ܐܝܟ ܕܦܩܕܗ ܡܘܫܐ ܠܝܫܘܥ. ܘܥܒܪܘ ܥܡܐ
11 ܒܥܓܠ. * ܘܟܕ ܥܒܪܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܡܫܡܠܝܐܝܬ. ܥܒܪܬ ܐܦ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ ܘܟܗ̈ܢܐ
12 ܩܕܡ ܥܡܐ. * ܘܥܒܪܘ ܒܢܝ̈ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ̈ ܓܕ ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. ܟܕ
13 ܡܙܝܢܝܢ ܩܕܡ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ. * ܐܪ̈ܒܥܝܢ ܐܠܦܝ̈ܢ ܟܕ
14 ܡܙܝܢܝܢ ܠܩܪܒܐ. ܥܒܪܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܩܪܒܐ ܠܡܫܪܐ ܕܐܝܪܝܚܘ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ
ܪܒܝ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ ܩܕܡ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܚܠܘ ܡܢܗ. ܐܝܟ ܕܕܚܠܝܢ
15 ܗܘܘ ܡܢ ܡܘܫܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ. * ܦܩܘܕ ܠܟܗ̈ܢܐ
16 ܕܫܩܝܠܝܢ ܐܪܘܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ. ܘܢܣܩܘܢ ܡܢ ܓܘ ܝܘܪܕܢܢ. * ܘܦܩܕ ܝܫܘܥ ܠܟܗ̈ܢܐ.
17 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܣܩܘ ܡܢ ܓܘ ܝܘܪܕܢܢ. * ܘܟܕ ܣܠܩܘ ܟܗ̈ܢܐ ܕܫܩܝܠܝܢ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܐ
18 ܕܡܪܝܐ. ܡܢ ܓܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܣܠܩܘ ܦܣ̈ܬܐ ܕܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܕܟܗ̈ܢܐ ܠܝܒܫܐ. ܘܗܦܟܘ
ܡܝ̈ܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܠܕܘܟܬܗܘܢ. ܘܐܙܠܘ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܡ. ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܣܦܘ̈ܬܗ
19 ܕܝܘܪܕܢܢ. * ܘܥܡܐ ܣܠܩܘ ܡܢ ܓܘ ܝܘܪܕܢܢ. ܒܥܣܪܐ ܒܝܪܚܐ ܩܕܡܝܐ. ܘܫܪܘ ܒܓܠܓܠܐ.
20 ܒܡܕܢܚܗ ܕܐܝܪܝܚܘ. * ܘܬܪܬܥܣܪܐ ܟܐܦܝ̈ܢ. ܗܠܝܢ ܕܫܩܠܘ ܡܢ ܓܘ
21 ܝܘܪܕܢܢ. ܐܩܝܡ ܐܢܝܢ ܝܫܘܥ ܒܓܠܓܠܐ. * ܘܐܡܪ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܟܕ ܢܫܐܠܘܢܟܘܢ
22 ܒܢܝ̈ܟܘܢ ܡܚܪ ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ. ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܟܐܦܐ ܗܠܝܢ. * ܚܘܘ ܐܢܝܢ ܠܒܢܝ̈ܟܘܢ.
ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܕܒܝܒܫܐ ܥܒܪܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܝܘܪܕܢܢ ܗܢܐ.

Et ita fecerunt filii Iſrael, prout præcepit 8
eis Jeſus : tuleruntque duodecim lapides è
medio Jordanis, prout dixerat Dominus ad
Jeſum, juxta numerum tribuum filiorum
Iſrael : & tranſvexerunt eos ſecum ad diver-
ſorium, & reliquerunt eos illic. Lapides 9
inquam duodecim erexerunt, quos tulerant è
medio Jordanis de ſub pedibus ſacerdotum
portantium arcam fœderis Domini, ibique
manſerunt ad hodiernum uſque diem. Sa- 10
cerdotes verò ferentes arcam Domini con-
ſiſtebant in medio Jordanis, quoad perfi-
cerentur ſermones omnes quos Dominus præ-
ceperat Jeſu ut diceret populo, quemadmodũ
præceperat Moſes Jeſu. Igitur populus feſti-
nántes tranſierunt. Cúmque univerſus po- 11
pulus plenè tranſiiſſet, tranſivit etiam ar-
ca Domini & ſacerdotes ante populum :
Tranſieruntque filii Rubil, & filii Gad, ac 12
dimidia tribus Manaſſis, armati ante filios
Iſrael, quemadmodum præceperat illis Mo-
ſes. Quadraginta millia accincti ad bel- 3
lum tranſiére ante Dominum ad pugnam
per planitiem Jericho. Eodem illo die 14
magnificavit Dominus Jeſum in præſentia
totius Iſraelis, & reveriti ſunt eum, quem-
admodum reverebantur Moſen, cunctis
diebus vitæ ipſius. Deinde dixit Dominus 15
ad Jeſum, Præcipe ſacerdotibus ferenti- 16
bus arcam teſtimonii, ut aſcendant è medio
Jordanis. Præcepit ergò Jeſus ſacerdotibus, 17
ac dixit eis, Aſcendite de medio Jordanis.
Et cùm aſcendiſſent ſacerdotes qui fere- 18
bant arcam fœderis Domini, de medio Jor-
danis, *ut primùm* quievére plantæ pedum
ſacerdotum in ſicco, redierunt aquæ Jorda-
nis ad locum ſuum, fluxeruntque ut antea,
ſuper omnes ripas Jordanis. Aſcendit au- 19
tem populus è medio Jordanis decimâ
menſis primi, & caſtrametati ſunt in Gal-
gala ad plagam Orientalem Jericho. Et du- 20
odecim lapides illos, quos tulerant è me-
dio Jordanis, erexit Jeſus in Galgala. Et 21
dixit Jeſus ad filios Iſrael, Quum interro-
gârint vos filii veſtri cras, ac dixerint vo-
bis, Quid ſibi volunt hi lapides? Oſten- 22
dite eos filiis veſtris, & dicite illis, ſic-
co pede tranſiiſſe filios Iſrael Jordanem
iſtum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فصنع كذلك بنوا اسرائيل حسب ما امرهم يوسع * وحملوا اثني عشر حجرا من وسط الاردن حيث
10 كان ارجل الائمة حاملي صندوق العهد * وهم هناك الي هذا اليوم * ولم يزالوا الائمة
حاملي الصندوق وقوفا في وسط الاردن الي ان فرغ ساير الخطاب الذي امر الله
11 يوسع به ان يقوله للقوم مثل ما وصي موسي ليوسع * واسرع الشعب وعبر * فلما
12 كان بعد عبور القوم جاز صندوق العهد والكهنة قدام القوم * وعبر بنو روبيل
وبنو جاد * ونصف سبط منسا متسلحين قدام بني اسرائيل * حسبما كان امرهم موسي *
13 14 * نحو اربعين الفا مجردين للحرب عبروا قدام الله للقتال الي سباخ اريحا * في ذلك اليوم
عظم الله يوسع عند جميع بني اسرائيل * وهابوه كما هابوا موسي طول زمان حياته *
15 16 17 * وقال الله ليوسع قولا * مر الكهنة حاملي صندوق العهد بان يصعدوا من الاردن * فامر
18 يوسع الكهنة قولا * اصعدوا من الاردن * وكان عند صعودهم من الاردن * وعند ما
جعلت اقدامهم علي الارض خارجا منه * عادت مياه الاردن الي رسمها * وجرت مثل
19 امس وما قبله علي جميع شطوطه * والشعب صعد من الاردن في العاشر من الشهر
20 الاول * وحطوا الجلجال من شرقي اريحا * والاثنا عشر الحجر الذين اخذوا من الاردن
21 اقامهم يوسع في الجلجال * وقال لبني اسرائيل قولا * اذا سالكم بنوكم في غد * وقالوا
22 لكم لاي شي هذه الحجارة * فقولوا لهم ان في الجفاف عبر بنو اسرائيل عند خروجهم
من مصر هذا الاردن *

Et fecerunt ſic filii Iſrael, juxta id quod 8
præcepit eis Joſue, & tulerunt duodecim
lapides è medio Jordane, è loco ubi e-
rant pedes ſacerdotum portantium arcam
fœderis : et ſunt ibi uſque ad hanc diem.
Et ſacerdotes portantes arcam immobiles 10
manſerunt in medio Jordane, quouſque
perficeretur omnis ſermo quem præcepe-
rat Deus Joſue ut diceret populo, quem-
admodum præceperat Moſes Joſue : &
feſtinavit populus ac tranſivit. Et poſt- 11
quam tranſiiſſet populus, tranſivit arca
fœderis, & ſacerdotes ante populum.
Tranſierúntque filii Rubil, & filii Gad, 12
& dimidia tribus Manaſſe armati ante
filios Iſrael, quemadmodum præceperat
eis Moſes. Circiter quadraginta millia 13
accinctorum ad pugnam tranſierunt ante
Deum in prælium ad planities Jericho.
In illa die magnificavit Deus Joſue apud 14
omnes filios Iſrael, & veriti ſunt eum,
quemadmodum veriti fuerant Moſen,
longitudine dierum vitæ ipſius. Dixit- 15
que Deus ad Ioſue ſermonem hujuſmodi,
Præcipe ſacerdotibus portantibus arcam 16
fœderis, ut aſcendant ex Iordane. Et 17
præcepit Ioſue ſacerdotibus, dicens ; A-
ſcendite ex Iordane. Factúmque eſt, ut 18
quum aſcendiſſent ex Iordane, quumque
collocati fuiſſent pedes eorum ſuper ter-
ram extra ipſum, reverſæ ſunt aquæ Ior-
danis ad priſtinum *ſtatum ſuum, & flu-*
xerunt ſicut heri & antea ſuper omnes
ripas ejus. Populus autem aſcendit ex 19
Iordane decimâ menſis primi, & caſtra-
metati ſunt Galgalæ *ab Orientali* parte
Iericho. Et duodecim lapides, quos 20
tulerant ex Iordane, erexit Ioſue in
Galgala. Dixítque filiis Iſrael ſermo- 21
nem hujuſcemodi, *Quum petierint à vo-*
bis filii veſtri cras, & dixerint ; Ad
quid hi lapides? Dicite eis, Per ſic- 22
cum tranſierunt filii Iſrael, poſtquam
egreſſi ſunt ex Ægypto, hunc Ior-
danem,

ספר יהושע ד ה

exsiccavit faciebus à Jarden aquas vester Deus Dominus fecit siccari Quod
23 אשר הוביש יהוה אלהיכם את מי הירדן מפניכם
mari in vester Deus Dominus fecit quemadmodum vos transire usque
עד עברכם כאשר עשה יהוה אלהיכם לים
nos transire usque à nostris faciebus à fecit siccari quod Suph
סוף אשר הוביש מפנינו עד עברנו׃
fortis quoniam Domini manum terræ populi omnes scientiam Ad
24 למען דעת כל עמי הארץ את יד יהוה כי חזקה
diebus omnibus vestrum Deum Dominum timeatis ut ipsa
היא למען יראתם את יהוה אלהיכם כל הימים׃

CAP. V. ה

mare ad Jarden transitu in qui Emoræi reges omnes audire juxta fuit Et
1 ויהי כשמע כל מלכי האמרי אשר בעבר הירדן ימה
fecisset siccari quod mare super qui Chenahanæi reges omnes &
וכל מלכי הכנעני אשר על הים את אשר הוביש
nos transire usque Israel filiorum faciebus à Jarden aquas Dominus
יהוה את מי הירדן מפני בני ישראל עד עברנו
filiorū faciebus à spiritus ultrà eis in erat nec eorū cor est liquefactum
וימס לבבם ולא היה בם עוד רוח מפני בני
tibi Fac Iehosuah ad Dominus dixit illo tempore In Israel
2 ישראל׃ בעת ההיא אמר יהוה אל יהושע עשה לך
secundò Israel filios circumcide, convertere & petrarum cultros
חרבות צרים ושוב מל את בני ישראל שנית׃
Israel filios circumcidit & petrarum cultros Iehosuah sibi fecit Et
3 ויעש לו יהושע חרבות צרים וימל את בני ישראל
Jehosuah circumcidit quo verbum hoc Et præputiorum Collem ad
4 אל גבעת הערלות׃ וזה הדבר אשר מל יהושע
belli viri omnes masculi Ægypto ex egressus popul' omnis
כל העם היצא ממצרים הזכרים כל אנשי המלחמה
Quia Ægypto ex eos egrediendo in via in deserto in erant mortui
5 מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים׃ כי
natos populum omnem & egredientes populus omnis fuerat circumcisi
מלים היו כל העם היצאים וכל העם הילדים
circumciderunt non Ægypto ex eos egrediendo in via in deserto in
במדבר בדרך בצאתם ממצרים לא מלו׃
consumpti usque deserto in Israel filii ambulaverunt annis quadraginta Nam
6 כי ארבעים שנה הלכו בני ישראל במדבר עד תם
non qui Ægypto ex egressorum belli virorum gentem omnem
כל הגוי אנשי המלחמה היצאים ממצרים אשר לא
non ad eis Dominus juravit quibus Domini voce in audierunt
שמעו בקול יהוה אשר נשבע יהוה להם לבלתי
eorū patrib. Dominus juravit quam terram eis ostendendum
הראותם את הארץ אשר נשבע יהוה לאבותם
eorum filios Et melle & lacte fluentem terram nobis dandum ad
7 לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש׃ ואת בניהם
fuerunt præputiati quia Iehosuah circumcidit eos eis pro fecit stare
הקים תחתם אתם מל יהושע כי ערלים היו
fuerunt consummati quando fuit Et via in eos circunciderant non nam
8 כי לא מלו אותם בדרך׃ ויהי כאשר תמו
castrametatione in se subter manserunt & circumcidi gens omnis
כל הגוי להמול וישבו תחתם במחנה
revolvi Hodie Iehosuah ad Dominus Dixitque eos vivere ad usque
9 עד חיותם׃ ויאמר יהוה אל יהושע היום גלותי
ipsius loci nomen vocavit & vobis desuper Ægypti opprobrium
את חרפת מצרים מעליכם ויקרא שם המקום ההוא
Israel filii fuerunt castrametati Et hanc diem ad usque Revolutio
10 גלגל עד היום הזה׃ ויחנו בני ישראל
vespera in mensis die decima quarta in Transitum fecerunt & Ghilgal in
בגלגל ויעשו את הפסח בארבעה עשר יום לחדש בערב
Jericho campestribus in
בערבות יריחו׃

Versio VULG. LAT.

23 Siccante Domino Deo vestro aquas ejus in conspectu ve-
24 stro, donec transiretis: Sicut fecerat priùs in mari rubro, quod siccavit donec transire-
25 mus. Ut discant omnes terrarum populi fortissimā Domini manum: ut & vos timeatis Dominum Deum vestrum omni tempore.

CAP. V.

1 POstquàm ergò audierunt omnes reges Amorrhæorum, qui habitabant trans Jordanem ad Occidentalem plagam, & cuncti reges Chanaan, qui propinqua possidebant magni maris loca, quòd siccâsset Dominus fluenta Jordanis córam filiis Israel donec transirent, dissolutum est cor eorum, & non remansit in eis spiritus, timentium introi-
2 tum filiorum Israel. Eo tempore ait Dominus ad Josue, Fac tibi cultros lapideos, & circumcîde secundò filios Is-
3 rael. Fecit quod jusserat Dominus, & circumcîdit filios Israel in Colle præputiorum.
4 Hæc autem causa est secundæ circumcisionis: Omnis populus, qui egressus est de Ægypto generis masculini, universi bellatores viri, mortui sunt in deserto per longissimos viæ
5 circuitus, Qui omnes circumcisi erant. Populus autem qui
6 natus est in deserto, Per quadraginta annos itineris latissimæ solitudinis, incircumcisus fuit: donec consumerentur qui non audierant vocem Domini, & quibus antè juraverat ut non ostenderet eis terram
7 lacte & melle manantem. Horum filii in locū successerunt patrum, & circumcisi sunt à Josue: quia sicut nati fuerant, in præputio erant, nec eos in via aliquis circumciderat.
8 Postquàm autem omnes circumcisi sunt, manserunt in eodem castrorum loco, donec
9 sanarentur. Dixitq; Dominus ad Josue, Hodiè abstuli opprobrium Ægypti à vobis. Vocatúmque est nomen loci illius Galgala, usque in præ-
10 sentem diem. Manserúntque filii Israel in Galgalis, & fecerunt Phase, quartadecimâ die mensis ad vesperum, in campestribus Jericho.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Ἀποξηράναντος κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου (ω) ἐκ τῶν ἔμπροσθεν αὐ-
24 τῶν, μέχρις οὗ διέβησαν· Καθάπερ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἣν ἀπεξήρανε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἔμπροσθεν
25 ἡμῶν, ἕως παρήλθομεν. Ὅπως γνῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ κυρίου ἰσχυρά ἐστι, καὶ ἵνα ὑμεῖς σέβησθε (α) κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἐν παντὶ ἔργῳ.

MS.A. (ω) ἐκ τοῦ (α) τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ.

ΚΕΦ. ε΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμορραίων οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Φοινίκης οἱ παρὰ τὴν θάλασσαν, ὅτι ἀπεξήρανε κύριος ὁ θεὸς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ (α) διαβαίνειν αὐτούς, καὶ (β) ἐτάκησαν αὐτῶν αἱ διάνοιαι, καὶ κατεπλάγησαν, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς φρόνησις οὐδεμία ἀπὸ
2 προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν εἶπε κύριος τῷ Ἰησοῖ, Ποίησον σεαυτῷ (γ) μαχαίρας πετρίνας ἐκ πέτρας ἀκροτόμου, καὶ καθίσας περίτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
3 ραὴλ ἐκ δευτέρου. Καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς μαχαίρας (δ) πετρίνας ἀκροτόμους, καὶ περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ καλουμένου τόπου,
4 Βουνὸς τῶν ἀκροβυστιῶν. Ὃν δὲ τρόπον (ε) περιεκάθαρεν Ἰησοῦς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· ὅσοι ποτὲ ἐγένοντο ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὅσοι ποτὲ ἀπερίτμητοι ἦσαν τῶν ἐξεληλυθότων ἐξ Αἰ-
5 γύπτου, Πάντας τούτους περιέτεμεν Ἰησοῦς· (ζ) τεσσαράκοντα γὰρ καὶ δύο ἔτη ἀνέστραπται
6 Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαβδαρίτιδι. Διὸ ἀπερίτμητοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τῶν μαχίμων τῶν ἐξεληλυθότων ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οἱ ἀπειθήσαντες τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ, οἷς καὶ (η) διώρισε μὴ ἰδεῖν αὐτοὺς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κύριος τοῖς πατράσιν αὐτῶν (θ) δοῦ-
7 ναι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. Ἀντὶ δὲ τούτων ἀντικατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, (ι) οὓς Ἰησοῦς περιέτεμε, διὰ τὸ αὐτοὺς (κ) γεγενῆσθαι κατὰ
8 τὴν ὁδὸν ἀπεριτμήτους. Περιτμηθέντες δὲ ἡσυχίαν (λ) εἶχον αὐτόθι καθήμενοι ἐν τῇ
9 παρεμβολῇ ἕως ὑγιάσθησαν. Καὶ εἶπε κύριος τῷ (μ) Ἰησοῖ υἱῷ Ναυῆ, Ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀφεῖλον τὸν ὀνειδισμὸν Αἰγύπτου ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ
10 τόπου ἐκείνου, Γάλγαλα. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ (ν) πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς (ξ) ἀφ' ἑσπέρας ἐπὶ δυσμῶν Ἰεριχὼ, (ο) ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν τῷ πεδίῳ.

MS.A. (α) διαβῆναι (β) κατετάκησαν αἱ διάνοιαι αὐτῶν, καὶ (γ) μαχαίρας ἐκ πέτρας (δ) πετρίνας ἑαυτῷ ἀκροτόμους, (ε) περιεκάθηρεν (ζ) τεσσαράκοντα (η) διώρισεν κύριος αὐτοῖς μὴ ἰδεῖν (θ) δοῦναι ἡμῖν γῆν (ι) οὓς περιέτεμεν Ἰησοῦς, διὰ (κ) γεγενῆσθαι (λ) εἶχεν αὐτοὶ καθήμενοι (μ) Ἰησοῖ, Ἐν τῇ (ν) πάσχα τεσσαρεσκαιδεκάτῃ (ξ) ἀφ' ἑσπέρας (ο) ἐν τῷ πεδίῳ. Καὶ ἔφαγον

Exsiccante Domino Deo nostro aquam Jordanis ante eos, quo- adusque transierunt: Sicut fe- cit Dominus Deus noster rubrum mare, quod exsiccavit Dominus Deus noster ante nos, quoadusque præterivimus. Ut cogno- scant omnes gentes terræ; quia virtus Domini fortis est: et ut vos revereamini Dominum Deum nostrum in omni (b) opere. 23 24 25

CAP. V.

ET factum est, ut audierunt reges Amorrhæorum, qui erant trans Iordanem, & (a) reges Phœnicie, qui juxta mare; quia exsiccavit Dominus Deus Iordanem fluvium ante filios Israel, dum ipsi transirent; & liquefactæ sunt eorum mentes, & consternati sunt: & non erat in eis prudentia ulla à facie filio- rum Israel. Sub hoc autem tem- pus dixit Dominus Iesu, Fac tibi ipsi cultros (b) petrinos de petra acuta: & sedens cir- cumcide filios Israel secundò. Et fecit (c) Iesus cultros petri- nos acutos & circumcîdit fi- lios Israel in loco qui vocatur, Collis præputiorum. (d) Hoc autē modo circumpurgavit Iesus fi- lios Israel: Quicunque aliquan- do nati fuerant in via, & qui- cunque aliquando incircumcisi erant eorum, qui exierant ex Ægypto; Omnes istos cir- cumcîdit Iesus. Quadragin- ta enim (e) & duobus annis conversatus est Israel in deser- to (f) Mabdaritide. Ideò (g) in- circumcisi erant illorū plurimi, pugnatorum, qui exierunt de terra Ægypti, qui inobedientes fuerant mandatis Dei: quibus & (h) definierat, ne viderent illi terram, quam juraverat Do- minus patribus eorum (i) dare terram fluentem lac & mel. Pro his autem substituit filios eorum: quos circumcîdit (k) Iesus, eò quòd nati fuissent in itinere, incircumcisi. Circumci- si autem quietem habuerunt illic, sedentes in castris donec sanati sunt. Et dixit Dominus ad Iesum filium Nave, In hodier- na die abstuli opprobrium Æ- gypti à vobis. Et vocavit no- men loci illius, (l) Galgala. Et fecerunt filii Israel pascha quar- tadecimâ die mensis à vespera super (m) occasum Hiericho (n) trans Iordanem in campo. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 דיבש יי אלהכון ית מי ירדנא מן קדמיכון עד דעברתון כמא דעבד יי אלהכון לימא
24 דסוף דיבש מן קדמנא עד דעברנא׃ בדיל דידעון כל עממי ארעא ית גבורתא דיי
ארי תקיפא היא בדיל דתדחלון ית יי אלהכון כל יומיא׃
1 והוה כד שמעו כל מלכי אמוראי די בעברא דירדנא מערבא וכל מלכי כנענאי די על
ימא ית די יבש יי ית מי ירדנא מן קדם בני ישראל עד דעברו ואתמסי לבהון ולא
2 אשתארת בהון עוד רוח מן קדם בני ישראל׃ בעדנא ההיא אמר יי ליהושע עבד לך
3 אזמלין חריפין ותוב גזר ית בני ישראל תנינות׃ ועבד ליה יהושע אזמלין חריפין וגזר
4 ית בני ישראל בגבעתא וקרא ליה גבעת ערלתא׃ ודין פתגמא די גזר יהושע כל עמא
דנפק ממצרים דכוריא כל גברי מגיחי קרבא מיתו במדברא באורחא במפקהון
5 ממצרים׃ ארי גזירין הוו כל עמא די נפקו וכל עמא דאתילידו במדברא באורחא
6 במפקהון ממצרים לא גזרו׃ ארי ארבעין שנין הליכו בני ישראל במדברא עד דסף כל
עמא גברי מגיחי קרבא דנפקו ממצרים דלא קבילו למימרא דיי דקיים יי להון בדיל
דלא לאחזיותהון ית ארעא דקיים יי לאבהתהון למתן לנא ארעא עבדא חלב ודבש׃
7 וית בניהון דקמו בתריהון יתהון גזר יהושע ארי ערלין הוו ארי לא גזרו יתהון
8 באורחא׃ והוה כד שלימו כל עמא למגזר ויתיבו באתריהון במשריתא עד דאתסיאו׃
9 ואמר יי ליהושע יומא דין אעדיתי ית חסודי מצראי מנכון וקרא שמא דאתרא
10 ההוא גלגלא עד יומא הדין׃ ושרו בני ישראל בגלגלא ועבדו ית פסחא בארבעה עשר
יומא לירחא ברמשא במישרי יריחו׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia exsiccavit Dominus Deus vester aquas Jordanis à facie vestra, quoad 23
transiretis, sicut fecerat Dominus Deus vester mari Suph quod exsiccavit
à facie nostra quoad transiremus. Ut cognoscant omnes populi terræ forti- 24
tudinem Domini, quòd robusta illa; ut timeatis Dominum Deum vestrum
omnibus diebus.

CAP. V.

ET fuit cùm audierunt omnes reges Emorræorum, qui trans Jordanem 1
ad Occasum; & omnes reges Cananæorum qui juxta mare, quòd exsic-
câsset Dominus aquas Jordanis à facie filiorum Israel quoad transirent; &
liquefactum est cor eorum, & non relictus est in eis spiritus à facie filiorum
Israel. In tempore illo dixit Dñs ad Josue: Fac tibi novaculas acutas, & redi, 2
circuncide filios Israel secundò. Et fecit sibi Josue novaculas acutas, & cir- 3
cuncidit filios Israel in colle; *& vocavit illum*, Collem præputiorum. Et hoc 4
verbum, quod circuncidit Josue: Omnis populus qui exierant ex Ægypto, ma-
sculi omnes viri ineuntes bellum, mortui erant in deserto in viâ, cum exiissent
ex Ægypto. Namq; circuncisi fuerant omnis populus qui exierunt: & omnem 5
populum qui nati sunt in deserto in via, cùm exiissent illi ex Ægypto, non
circunciderant. Etenim quadraginta anni ambulaverunt filii Israel per de- 6
sertum, quoad consumptus est omnis populus virorum ineuntium bellum qui
exierant ex Ægypto, qui non susceperunt verbum Domini quo juravit Domi-
nus eis, quòd non possiderent terram quam juraverat Dñs patribus eorum
dare nobis, terram facientem lac & mel. Filios autem illorum qui surrexe- 7
runt post illos, hos ipsos circuncidit Josue; namq; præputiati erant, non enim
circunciderant eos in via. Et fuit, quando finierunt omnis popul' circuncidi, 8
& sederunt populus in locis suis in castris, quoad sanatus est. Et dixit Dñs 9
ad Josue: Hodie transire feci opprobria Ægyptiorum à vobis; & vocavit no-
men loci illius Gilgela usq; ad diem hunc. Et manserunt filii Israel in Gilge- 10
la: & fecerunt Pascha in quartadecima die mensis vespere in planitie Jericho.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et exsiccâsse Dominum Deum ipsorum 23
aquas Jordanis à conspectu eorum donec
transissent, quemadmodum fecerat Domi-
nus Deus vester mari Suph, quod exsicca-
vit ante nos donec transissemus; Ut sciant 24
omnes populi terræ manum Domini esse ro-
bustam, & timeatis Dominum Deum ve-
strum cunctis diebus.

CAP. V.

Porrò quum audissent omnes reges Amor- 1
rhæorum, qui erant ab Occidentali ripa Jor-
danis, omnesque reges Chanaan, qui erant
prope littus maris, quòd arefecisset Domi-
nus aquas Jordanis ante filios Israel, donec
transissent; tremuit cor eorum, nec reman-
sit in eis animus causâ filiorum Israel. Eo- 2
dem tempore dixit Dominus ad Jesum, Fac
tibi gladiolum siliceum, & reversus circun-
cide filios Israel secundò. Fecit ergò sibi 3
Jesus gladiolum siliceum, & filios Israel se-
cundò circuncidit in Colle præputiatorum.
Hi autem sunt quos circuncidit Jesus, 4
omnis natus populi qui egressus est ex Ægy-
pto, masculus: omnes enim viri belligeri
mortui fuerant in deserto in itinere
postquam exierant ex Ægypto. Nam cir- 5
cuncisus *quidem* fuerat universus populus
qui egressus fuerat; at universus popu-
lus qui natus fuerat in deserto in itinere
postquam egressi fuerant ex Ægypto, non-
dum circuncisi fuerant. Nam annos qua- 6
draginta oberrârunt filii Israel in deserto,
donec consumpta esset tota gens virorum
bellatorum qui egressi fuerant ex Ægypto:
eò quòd non audissent vocem Domini Dei
sui, juràssetque eis Dñs non ostensurum
se eis terram quam juraverat se daturum pa-
tribus eorum, terram *inquam* lacte & melle
manantem. Filios itaque illorum, qui suc- 7
cesserant eis, circuncidit Jesus, quòd es-
sent præputiati, necdum circumcisi fuissent.
Quumque tota gens fuisset plenè circuncisa, 8
manserunt in locis suis in castris, donec sa-
nati essent. Et ait Dominus ad Jesum, Ho- 9
diè amovi probrum Ægyptiorum à vobis.
Unde vocavit nomen loci illius, Galgala, us-
que ad hodiernum diem. Et castrametati 10
sunt filii Israel in Galgala, & celebrârunt
Pascha quartadecimâ *die* mensis primi, ad
vesperam, in planitie Jericho.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * الذي جففه الله الهكم وقطع مياه الاردن من قدامهم حتى عبروا • كما صنع الله الهكم
24 ببحر القلزم الذي جففه الله من قدامنا حتى عبرنا * لكي تعلم جميع الشعوب قدرة الرب
انها شديدة • لكيما تخافوا الله الهكم طول الازمان • • الفصل الخامس •
1 * وعند سماع كافة ملوك الاموريين الذين في عبر الاردن غربيا • وكل ملوك الكنعانيين
الذين على البحر • بما جففه الله من مياه الاردن قدام بني اسرائيل الى حين عبورهم • ذابت
2 قلوبهم • ولم يبق فيهم روح من الخوف من بني اسرائيل * في ذلك الوقت قال الله ليوشع •
3 اصنع لك سكاكين من صخر صماء • وعد اختن بني اسرائيل دفعة ثانية * فصنع يوشع
4 سكاكين من صخر صماء • وختن بني اسرائيل عند تل القلف * وهذا سبب الذي ختنهم
يوشع • لان كل القوم الذين خرجوا من مصر الذكور رجال الحرب • ماتوا في البرية في الطريق
5 بعد خروجهم من مصر * لانهم كانوا مختونين كل القوم الخارجين من مصر • وكل القوم
6 المولودين في البرية بعد خروجهم في الطريق من مصر ما ختنوا * لان اربعين سنة ساروا بنو
اسرائيل في البرية • الى ان توفي رجال الحرب الخارجون من مصر • الذين ما قبلوا قول الله •
الذي حلف الرب ان لا يوريهم الارض الذي وعد اباءهم ان يعطاها لهم • ارضا فايضة لبنا
7 وعسلا * فبدل اوليك ادخل اولادهم • وهم الذين ختنهم يوشع • لانهم كانوا قلفا • وختنوا في الطريق •
8 * ولما كمل جميع الشعوب الاختتان • اقاموا مكانهم في العسكر الى ان برئوا * وقال الله ليوشع • اليوم
9 كشفت تعيير المصريين عنكم • لاجل ذلك سمي يوشع اسم ذلك الموضع قلفا الى هذا اليوم •
10 * وحط بنو اسرائيل الجلجال • وصنعوا الفصح في اربعة عشر من الشهر عشية • في سباخ اريحا •

Quem arefecit Deus, Deus vester, & ces- 23
sare fecit aquas Jordanis è conspectu eorũ
donec transirent, quemadmodũ fecit De-
us, Deus vester in mari rubro, quod arefe-
cit Deus è conspectu nostro donec transi-
remus: ut cognoscant omnes populi poten- 14
tiam Domini esse validam, ut timeatis De-
um, Deum vestrum longitudine temporum.

CAP. V.

Qumque audivissent cuncti reges A- 1
morrhæorum, qui erant trans Jorda-
nem ad Occidentem, omnesq; reges Chana-
næorum qui erant secus mare, quòd exsic-
câsset Deus aquas Iordanis ante filios If-
rael quousq; transirent; liquefacta sunt
corda eorum, & non remansit in eis spiri-
tus metu filiorum Israel. Tunc temporis 2
dixit Deus ad Iosue, Fac tibi cultros ex
petra dura, & cras circuncîde filios Israel
vice secundâ. Fecitque Iosue cultros de 3
petra dura, & circuncîdit filios Israel
propè Collem præputiatorum. Et hæc est 4
causa propter quã circuncîdit eos Iosue;
quòd omnis populus, qui egressi fuerant ex
Ægypto mares viri bellatores, mortui es-
sent in deserto in itinere, post egressum su-
um ex Ægypto. Circuncisi enim erant cun- 5
ctus populus, qui egressi fuerant ex Æ-
gypto; omnis autem populus qui nati fue-
rant in deserto in itinere post exitũ suum
ex Ægypto, non erant circuncisi. Nam qua- 6
draginta annis ambulaverunt filii Israel
per desertum, donec morerentur viri
bellatores egressi ex Ægypto, qui non ac-
quieverant sermoni Dei, quo juraverat
Domin⁹ haud facturũ se eos hæredes ter-
ræ quam promiserat se daturum patribus
eorum, terræ inquam manantis lacte &
melle. Pro iis ergò substituit filios eorum: 7
isque hi sunt, quos circuncîdit Josue,
quoniam erant præputiati, & circuncisi
fuerunt in itinere. Quumque complevis- 8
sent omnes populi circuncîdi, persliterunt
in loco suo in castris, quoadusque sana-
rentur. Dixitque Deus ad Josue, Hodiè 9
abstuli improperium Ægyptiorum à vo-
bis. Propterea vocavit Josue nomen ejus
loci, Præputiati, usque ad hodiernam
diem. Et castrametati sunt filii Israel in 10
Galgal, & celebraverunt Phase quar-
tadecimâ mensis vesperè, in planitie
Jericho.

;infermētata Tranfitus craftino à terræ anni præteriti frumento de comederūt Et
11 ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות
eas edendo in ,craftino à Man cellavit Et Jujus diei corpore in ,toftum &
12 וקלוי בעצם היום הזה: וישבת המן ממחרת באכלם
,Man Ifrael filiis ultrà fuit non & :terræ frumento de
מעבור הארץ ולא היה עוד לבני ישראל מן
.ipfo anno in Chenahan terræ proventu de comederunt &
ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא:
; vidit & ,fuos oculos levavit & ,Jericho in Jehofuah exiftendo in fuit Et
13 ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא
: ejus manu in evaginatus ejus gladius & ,ejus regione è ftans vir ecce &
והנה איש עמד לנגדו וחרבו שלופה בידו
?noftris tortibus an ,tu nobis An : ei ait & ,eum ad Jehofuah ivit &
וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו:
cecidit & :veni Nunc .Domini exercitus princeps ego quia ;Non :dixit Et
14 ויאמר לא כי אני שר צבא יהוה עתה באתי ויפל
Quid : ei dixit & ,fe incurvavit & ,terram in fuas facies ad Jehofuah
יהושע אל פניו ארצה וישתחו ויאמר לו מה
exercitus princeps dixit Et ? fuum fervum ad loquens meus dominus
15 אדני מדבר אל עבדו: ויאמר שר צבא
,tuo pede defuper tuum calceamentum Solve : Jehofuah ad Domini
יהוה אל יהושע של נעלך מעל רגלך
fecit & : ipfe fanctitas ,eo fuper ftans tu quo locus quia
כי המקום אשר אתה עמד עליו קדש הוא ויעש
filiorum facibus à claufa & claudens Jericho Et .fic Jehofuah
16 יהושע כן: ויריחו סגרת ומסגרת מפני בני
.ingrediens neque ,egrediens Non .Ifrael
ישראל אין יוצא ואין בא:

CAP. VI. ו

Jericho tua manu in dedi ,Vide : Jehofuah ad Dominus Dixitque
1 ויאמר יהוה אל יהושע ראה נתתי בידך את יריחו
omnes civitatem circuibitis Et .exercitus potentes ,ejus regem &
2 ואת מלכה גבורי החיל: וסבתם את העיר כל
facies fic : una vice civitatem gyrando ,belli viri
אנשי המלחמה הקיף את העיר פעם אחת כה תעשה
tubas feptem tollent facerdotes feptem Et .diebus fex
3 ששת ימים: ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות
civitatem circuibitis feptima die in Et .arcæ facies ad arietum
היובלים לפני הארון וביום השביעי תסבו את העיר
protrahendo in ,erit Et .tubis in clangent facerdotes & ;vicibus feptem
4 שבע פעמים והכהנים יתקעו בשופרות: והיה במשך
omnis vociferabunt ,tubæ vocem vos audiendo in ,arietum cornu in
בקרן היובל בשמעכם את קול השופר יריעו כל
,fe fub civitatis murus cadet & ,magna vociferatione populus
העם תרועה גדולה ונפלה חומת העיר תחתיה
ad Nun filius Jehofuah clamavit Et .fe coram vir populus afcendēt &
5 ועלו העם איש נגדו: ויקרא יהושע בן נון אל
feptem & :fœderis arcam Tollite : eos ad dixit & ,facerdotes
הכהנים ויאמר אלהם שאו את ארון הברית ושבעה
.Domini arcæ facies ad arietum tubas feptem tollant facerdotes
כהנים ישאו שבעה שופרות יובלים לפני ארון יהוה:
expeditus & ,civitatem circuite & ,Tranfite : populum ad Dixitque
6 ויאמרו אל העם עברו וסבו את העיר והחלוץ
,populū ad Jehofuah dicere fecundū ,fuit Et .Domini arcæ facies ad tranfeat
7 יעבר לפני ארון יהוה: ויהי כאמר יהושע אל העם
facies ad arietum tubas feptem tollentes facerdotes feptem &
ושבעה הכהנים נשאים שבעה שופרות היובלים לפני
Domini fœderis arca & : tubis in clanxerunt & : tranfierunt Domini
יהוה עברו ותקעו בשופרות וארון ברית יהוה
.eos poft vadens
הלך אחריהם:

Verfio VULG. LAT.

11 Et comederunt de frugibus terræ die altero, azymos panes, & polentam ejufdem an-
12 ni. Defecítque manna poftquàm comederunt de frugibus terræ, nec ufi funt ultrà cibo illo filii Ifrael, fed comederunt de frugibus præfentis an-
13 ni terræ Chanaan. Cùm autem effet Jofue in agro urbis Jericho, levavit oculos, & vidit virum ftantem contra fe, evaginatum tenentem gladium: perrexítque ad eum, & ait; Nofter es, an adverfari-
14 orum? Qui refpondit, Nequaquàm: fed fum princeps exercitûs Domini, & nunc ve-
15 nio. Cecidit Jofue pronus in terram: et adorans ait, Quid Dominus meus loquitur ad
16 fervum fuum? Solve, inquit, calceamentum tuum de pedibus tuis: locus enim, in quo ftas, fanctus eft. Fecítque Jofue ut fibi fuerat imperatum.

CAP. VI.

1 Jericho autem claufa erat atque munita, timore filiorum Ifrael, & nullus egredi aude-
2 bat aut ingredi. Dixítque Dominus ad Jofue, Ecce dedi in manu tua Jericho, & regem e-
3 jus, omnéfq; fortes viros. Circuite urbem cuncti bellatores femel per diem: fic facietis fex
4 diebus. Septimo autem die facerdotes tollant feptem buccinas, quarum ufus eft in jubileo, & præcedant arcam fœderis: feptiéfque circuibitis civitatem, & facerdotes clan-
5 gent buccinis. Cúmque infonuerit vox tubæ longior atque concifior, & in auribus veftris increpuerit, conclamabit omnis populus vociferatione maximâ, & muri funditùs corruent civitatis, ingredientúrque finguli per locum contra
6 quem fteterint. Vocavit ergò Jofue filius Nun facerdotes, & dixit ad eos; Tollite arcam fœderis: & feptem alii facerdotes tollant feptem jubileorum buccinas, & incedant an-
7 te arcam Domini. Ad populum quoque ait; Ite, & circuite civitatem, armati, præcedentes arcam Domini.
8 Cúmque Jofue verba finîffet, & feptem facerdotes feptem buccinis clangerent ante arcam fœderis Domini,

Verfio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranflatione LATINA.

11 Καὶ ἐφάγοσαν ἀπὸ τοῦ σίτου τῆς γῆς
12 ἄζυμα καὶ νέα. Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξέλιπε τὸ μάννα μετὰ τὸ βεβρωκέναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ σίτου τῆς γῆς, καὶ οὐκέτι ὑπῆρχε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μάννα. ἐκαρπίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν Φοινίκων ἐν τῷ
13 ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦν Ἰησοῦς ἐν Ἱεριχὼ, καὶ ἀναβλέψας τοῖς (π) ὀφθαλμοῖς εἶδεν ἄνθρωπον ἑστηκότα ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσελθὼν Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, Ἡμέτερος εἶ, ἢ τῶν
14 ὑπεναντίων; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως κυρίου, νυνὶ πα-
15 ραγέγονα. Καὶ Ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέσποτα, τί προστάσσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ; (ρ)
16 Καὶ λέγει ὁ ἀρχιστράτηγος κυρίου πρὸς Ἰησοῦν, (σ) Λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος (τ) ἐφ' ᾧ νῦν ἕστηκας ἐπ' αὐτοῦ, ἅγιός ἐστι.

11 Et comederunt de frumento terræ azyma, & nova. In
12 hac die defecit Manna; poftquàm ipfi manducaverunt de frumento terræ; & non ultrà affuit filiis Ifrael Manna. Et comederunt de fructu regionis Phœnicum (o) in anno
13 illo. Et factum eft, cùm effet Jefus in (p) Hiericho, & refpiciens oculis vidit hominem ftantem contra fe, & gladius evaginatus in manu ejus. Et accedens Iefus di-
14 xit ei, Nofter es, an adverfariorum? At ille dixit ei, Ego fum princeps militiæ virtutis Domini: nunc adveni.
15 Et Iefus cecidit in faciem fuper (q) terram, & dixit ei; Domine, quid præcipis tuo famulo? Et ait princeps militiæ Domini ad Iefum,
16 Solve calceamentum de pedibus tuis: locus enim in quo nunc ftas fuper eum, (r) fanctus eft.

MS.A. (π) ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἴδεν (ρ) Καὶ εἶπεν ὁ (σ) Λῦσον (τ) ἐφ' ᾧ σὺ ἕστηκας

ΚΕΦ. ς'.

1 ΚΑὶ Ἱεριχὼ συγκεκλεισμένη καὶ ὠχυρωμένη, καὶ οὐδεὶς ἐξεπορεύετο ἐξ αὐ-
2 τῆς, οὐδὲ εἰσεπορεύετο. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι ὑποχείριον (α) σοι τὴν Ἱεριχὼ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς τὸν ἐν αὐτῇ, (β)
3 δυνατοὺς ὄντας ἐν ἰσχύϊ. Σὺ δὲ περίστησον (γ) αὐτῇ τοὺς μαχίμους κύκλῳ. Καὶ ἔ-
4 σται ὡς ἂν σαλπίσητε τῇ σάλπιγγι, ἀνα-
5 κραγέτω πᾶς ὁ (δ) λαὸς ἅμα. Καὶ ἀνακραγόντων αὐτῶν πεσεῖται αὐτόματα τὰ τείχη τῆς πόλεως, καὶ εἰσελεύσεται πᾶς ὁ λαὸς ὁρμήσας ἕκαστος (ε) κατὰ πρόσ-
6 ωπον εἰς τὴν πόλιν. Καὶ εἰσῆλθεν (ζ) Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγων, Παραγγείλατε τῷ λαῷ περιελθεῖν, καὶ κυκλῶσαι τὴν πόλιν· καὶ οἱ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν
7 ἐνωπλισμένοι (η) ἐναντίον κυρίου. Καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας ἱερὰς (θ) παρελθέτωσαν ὡσαύτως ἐναντίον τοῦ κυρίου, καὶ σημαινέτωσαν εὐτόνως· καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου ἐπακολουθείτω.

CAP. VI.

1 ET Hiericho claufa, ac (a) munita: & nemo prodibat
2 ex illa, neque introibat. Et dixit Dominus ad Iefum, Ecce ego trado tibi fubjugatam Hiericho, & regem ejus, qui eft in ea, potentes, (b) qui
3 funt in fortitudine: Tu (c) autem admove ei bellatores in circuitu. Et erit, poftquàm
4 cecineritis tubâ; conclamet omnis populus fimul. Et con-
5 clamantibus eis cadent fponte mœnia civitatis, & introibit omnis populus impetum faciens unufquifque fecundùm faciem in civitatem. Et intra-
6 vit Iefus filius Nave ad facerdotes: & dixit illis, dicens; Annuntiate populo circumire, & circundare civitatem: & bellatores prætergrediantur armati ante Dominum. Et feptem facerdotes
7 habentes feptem tubas facras prætergrediantur fimiliter ante Dominum; & fignificent (d) confonanter: & arca teftamenti Domini infequatur.

MS.A. (α) σου (β) δυνατοὺς ἐν (γ) αὐτῇ πάντας τοὺς μαχητὰς κύκλῳ, (δ) λαός. Καὶ (ε) εἰς τὴν πόλιν κατὰ πρόσωπον. Καὶ (ζ) Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ (η) ἔναντι (θ) παρελθέτωσαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואכלו מעבורא דארעא מבתר פסחא פטיר וקלי בכרן יומא הדין: ופסק מנא מיומא
12 דבתרוהי במיכלהון מעבורא דארעא ולא הוה עוד לבני ישראל מנא ואכלו מעללת
13 ארעא דכנען בשתא ההיא: והוה כד הוה יהושע ביריחו וזקף עינוהי וחזא והא גברא
קאם לקבליה וחרביה שליפא בידיה ואזל יהושע לותיה ואמר ליה הלמסעדנא אתיתא
14 אם לבעלי דבבנא: ואמר לא ארי אנא מלאך שליח מן קדם יי כען אתיתי ונפל יהושע
15 על אפוהי על ארעא וסגיד ואמר ליה מה רבוני ממלל עם עבדיה: ואמר מלאכא
דשליח מן קדם יי ליהושע שרי סינך מעל רגלך ארי אתרא די את קאם עלוהי קדישא
הוא ועבד יהושע כן:
ו
1 ויריחו אחידא הות בדשין דפרזלא ומתקפא בעברין דנחש מן קדם בני ישראל לית
2 דנפק מנה למעבד קרבא ולית דעלל בגוה למשאל בשלמא: ואמר יי ליהושע חזי
3 דמסרית בידך ית יריחו וית מלכה גברי חילא: ותסחרון ית קרתא כל גברי עבדי קרבא
4 אקיף ית קרתא זמנא חדא כדין תעבד שתא יומין: ושבעא כהניא יסבון שבעא שופריא
דקרן דכריא קדם ארונא וביומא שביעאה תסחרון ית קרתא שבע זמנין וכהניא יתקעון
5 בשופריא: ויהי במנגד בקרן דכריא במשמעכון ית קל שופרא ייבבון כל עמא יבבא רבא
6 ויפול שורא דקרתא ויתבלע תחותה ויסקון עמא גבר לקבליה: וקרא יהושע בר נון
לכהניא ואמר להון טולו ית ארון קימא דיי ושבעא כהניא יטלון שבעא שופריא דקרן
7 דכריא קדם ארונא דיי: ואמר לעמא עברו ואקיפו ית קרתא ומזרזי חילא יעברון
8 קדם ארונא דיי: והוה כד אמר יהושע לעמא ושבעא כהניא נסבין שבעא שופריא דקרן
דכריא קדם ארונא דיי עברין ותקעין בשופריא וארון קימא דיי אזיל בתריהון:

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

Et comederunt de frumento terræ poft *Pafcha*, azymum, & polentam in ar- 11
ticulo diei hujus. Et defecit manna in die poftero ex quo comederunt illi 12
ex frumento terræ; & non fuit ampliùs filiis Ifrael manna: & comederunt
de frugibus terræ Chenaghan in anno illo. Et fuit cùm effet Jofue in Jeri- 13
cho, & levavit oculos fuos, & vidit; & ecce vir ftans è regione ejus, & gladius evaginatus in manu ejus: & ivit Jofue ad illum, & dixit illi: Num in
adjutoriū noftrū tu venifti? an autoribus inimicitiæ noftræ? Et dixit, Non: 14
nam ego angelus miffus à facie Dñi nunc veni: & cecidit Jofue fuper faciem
fuam fuper terram: & adoravit, & dixit ei: Quid Dñs meus loquitur cum 15
fervo fuo? Et dixit angelus, qui miffus à facie Domini, ad Jofue: Detrahe calceos tuos de pedibus tuis; nam locus in quo tu ftas fuper eum, fanctus ipfe: & fecit Jofue fic.

CAP. VI.

ET Jericho erat claufa foribus ferreis, & roborata vectibus chalybeis, à 1
facie filiorum Ifrael: non erat qui prodiret ex eâ, ad ineundum prœlium; nec
qui ingrederetur eam, ad rogandam pacem. Et dixit Dominus Jofue: Vide 2
quòd tradiderim in manu tuâ Jericho, & regem ejus; viros roboris. Et cir- 3
cuibitis urbem omnes viri *facientes bellum*, gyrando urbem unâ vice: fic
facies fex diebus. Et feptem facerdotes accipient feptem buccinas ex cornu 4
arietino ante arcam, & in die feptimo circuibitis urbem feptem vicibus: &
facerdotes clangent buccinis. Et erit in extendendo [*fonitum*] cum cornu ari- 5
etino, cùm audieritis vos vocem buccinæ, clamabunt omnis populus clamore magno: & corruet murus urbis, et abforbebitur fubtus fe; & afcendent
populus vir è regione fui. Et vocavit Jofue filius Nun facerdotes, & dixit 6
eis: Tollite arcam fœderis Domini, et feptem facerdotes accipiant feptem
buccinas ex cornu arietino ante arcam Domini. Et dixit populo: Tranfi- 7
te, circundate urbem, et armati virtutis tranfeant ante arcam Domini.
Et fuit, cùm dixit Jofue ad populum, & feptem facerdotes acceperunt feptem 8
buccinas ex cornu arietino ante arcam Domini *tranfeuntes* & clangentes
buccinis: & arca fœderis Domini ibat poft eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

CAP. VI.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Et comederunt de frumento terræ post Pa- 11
scha, azyma & *spicas* tostas comederunt hoc
ipso die. Sublatumque fuit Manna post hunc 12
diem, quum comedissent de frumento terræ;
nec fuit ampliùs Manna filiis Israel, sed de
proventibus terræ Chanaan anno illo com-
ederunt. Cùm autem esset Jesus in planitie 13
Jericho, sublatis oculis suis, vidit virũ quen-
dam stantem ex adverso sui & gladium suum
districtum suâ manu tenentem: hunc itaque
adivit Jesus, & ait illi, E nobis es, an ex ini-
micis nostris? Ait illi, Ego dux sum exer- 14
cituum Domini, & modò veni. Et proci-
dens Jesus in faciem suam super terram, ado-
ravit, ac dixit, Quid dicit dominus meus
servo suo? Dixit autem dux exercituum Do- 15
mini ad Jesum, Depone calceos tuos de pe-
dibus tuis, quia locus in quo stas, sacer est:
fecitque sic Jesus. Porrò Jericho clausa erat 16
à conspectu filiorum Israel, nec erat qui e-
grederetur, nec qui ingrederetur.

CAP. VI.

Et dixit Dominus ad Jesum, Vide quòd 1
tradiderim in manus tuas Iericho, regem ejus,
& universum exercitum ipsius: vallate urbẽ
omnes viri belligeri, Et urbem circundate 2
semel singulis diebus, sic facite sex diebus.
Et septem sacerdotes tollant buccinas & 3
clangant ante arcam: die verò septimo cir-
cundate urbem septies, & sacerdotes buc-
cinis concrepent. Cúmque clanxerint buc- 4
cinis, & buccinæ sonum audieritis, excla-
ment universus populus clamore magno,
corruetque murus urbis super locum suum,
ascendatq; populus, quilibet ex adverso sui.
Advocans igitur Jesus filius Nun sacerdotes, 5
dixit ad eos, Tollite arcam fœderis Domi-
ni, & septem sacerdotes tollant septem buc-
cinas, & clangant ante arcam Domini. Ad 6
populum autem dixit, Transite, & circun-
date urbem: & qui sunt armati præcedant
arcam Domini. Igitur quemadmodum di- 7
xit Jesus populo, septem sacerdotes ferebant
septem buccinas, & clangebant ante arcam
Domini, buccinisque personabant; arca ve-
rò testamenti Domini sequebatur eos:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Et comederunt è segete terræ post 11
Phase, eodemque die comederunt azy-
mum & spicas tostas. Sublatumque 12
fuit, Manna à filiis Israel ab eo die, eò
quòd comedissent de proventu terræ:
nec fuit filiis Israel inposterum Manna,
quia comederunt è segete Damasci eo
anno. Dum autem esset Iosue prope Ieri- 13
cho, levavit oculos suos, & vidit; &
ecce vir stans coram eo, gladium suum
habens evaginatum in manu sua: &
abiit Iosue ad eum, dixitque ei, Num ex
nostris es, an ex inimicis nostris? Ait, Mi- 14
nimè; sed sum princeps exercitûs Dei,
modò veni. Corruit igitur Iosue super
faciem suam in terram, & adoravit, ac
dixit, Quid imperas ô Domine mi servo
tuo? Ait princeps militiæ Dei ad Iosue, 15
Solve caligas tuas è pedibus tuis; nam
locus in quo stas, sanctus est; & fecit Jo-
sue sic. Erat autem Jericho claudens, 16
occlusa propter filios Israel, & nemo
egrediebatur ex ea, neque ingrediebatur
in eam.

CAP. VI.

Dixit autem Deus ad Josue, Vide, 1
jam tradidi Iericho & Regem e-
jus in manus tuas, sunt autem gigantes
robustissimi: Quapropter expedit 2
ut circumeant civitatem omnes viri
bellatores, & ambiant illam semel in die:
sic facies sex diebus. Et septem sacer- 3
dotes portabunt septem tubas clangoris
ante arcam, & die septimâ circuibunt ci-
vitatem septem vicibus, & sacerdotes
clangent tubis. Et erit, quum indicen- 4
dum fuerit prælium, & perstrepuerit
clangor, statim atque audieritis sonum
tubæ, vociferabit cunctus populus vo-
ciferatione maximâ, & corruet mu-
rus urbis in loco suo, ascendetque po-
pulus, quilibet vir è regione sui. Igitur 5
vocavit Iosue filius Nun sacerdotes, &
ait illis, Tollite arcam fœderis & septem
sacerdotes tollant septem tubas ante ar-
cam fœderis Dei. Dixit etiam populo, 6
Transite, & circuite civitatem, & exer-
citus transeat ante arcam fœderis Domi-
ni. Et fuit, quum hæc dixisset Iosue 7
populo, tulerunt septem sacerdotes se-
ptem tubas clangoris ante Deum, &
præcedentes clangebant tubis, arca ve-
rò fœderis Dei gradiebatur post ipsos.

colligens & :tubis clangentes sacerdotum facies ad iens expeditꝰ Et
8 והחלוץ הלך לפני הכהנים תקעו השופרות והמאסף
.tubis in clangendo & ,eundo arcam post iens
הלך אחרי הארון הלוך ותקוע בשופרות:
neque ,clamabitis Non :dicendo ,Jehosuah præcepit populo Et
9 ואת העם צוה יהושע לאמר לא תריעו ולא
,verbum vestro ore ex egredietur neque ,vestram vocem facietis audire
תשמיעו את קולכם ולא יצא מפיכם דבר
arca circuivit Et .vociferabitis & ,Clamate,vos ad me dicere diem ad usq;
10 עד יום אמרי אליכם הריעו והריעתם: ויסב ארון
,castrametationē ad venerunt & :una vice gyrando civitatem Domini
יהוה את העיר הקף פעם אחת ויבאו המחנה
tulerunt & ,mane Jehosuah manicavit Et .castrametatione in pernoctarunt &
11 וילינו במחנה: וישכם יהושע בבקר וישאו
septem tollentes sacerdotes septem Et .Domini arcam sacerdotes
12 הכהנים את ארון יהוה: ושבעה הכהנים נשאים שבעה
,eundo euntes Domini arcæ facies ad arietum tubas
שופרות היבלים לפני ארון יהוה הלכים הלוך
colligens & ,eorum facies ad vadens expeditus & :tubis in clangebant &
ותקעו בשופרות והחלוץ הלך לפניהם והמאסף
.tubis in clangendo & ,eundo Domini arcam post vadens
הלך אחרי ארון יהוה הולך ותקוע בשופרות:
sunt reversi & ,una vice secundo die in civitatem circuierunt Et
13 ויסבו את העיר ביום השני פעם אחת וישבו
die in ,fuit Et .diebus septem fecerunt Sic .castrametationem ad
14 המחנה כה עשו שש ימים: ויהי ביום
civitatem circuierunt & ,auroram ascendere juxta manicarunt & ,septimo
השביעי וישכמו כעלות השחר ויסבו את העיר
circuierunt ipsa die in Tantùm .vicibus septem hoc judiciū secūdū
כמשפט הזה שבע פעמים רק ביום ההוא סבבו
,septima vice in fuit Et .vicibus septem civitatem
15 את העיר שבע פעמים: ויהי בפעם השביעית
:populum ad Jehosuah Dixitque .tubis in sacerdotes clanxerunt
תקעו הכהנים בשופרות ויאמר יהושע אל העם
erit Et .civitatem vobis Dominus dedit quia ,Clamate
16 הריעו כי נתן יהוה לכם את העיר: והיתה
.DOMINO ,ea in quæ omnia & ipsa ,anathema civitas
העיר חרם היא וכל אשר בה ליהוה
,domo in secum qui omnes & ipsa ,vivet meretrix Rachab Tantùm
רק רחב הזונה תחיה היא וכל אשר אתה בבית
vos tantùm Et .misimus quos legatos abscondit quia
17 כי החבאתה את המלאכים אשר שלחנו: ורק אתם
,anathemate de tollatis & anathematizetis fortè ne ,anathemate ab custodite
שמרו מן החרם פן תחרימו ולקחתם מן החרם
illam turbetis & ,anathema in Israel castrametationem ponatis &
ושמתם את מחנה ישראל לחרם ועכרתם אותו:
sanctitas ,ferrea & ,ærea vasa & ,aurum & ,argentum omne Et
18 וכל כסף וזהב וכלי נחשת וברזל קדש
,populus clamavit Et .ingredietur Domini thesaurum ;Domino istud
19 הוא ליהוה אוצר יהוה יבוא: וירע העם
:tubæ vocem populum audire secundū,fuit Et .tubis in clanxerūt &
ויתקעו בשופרות ויהי כשמע העם את קול השופר
:se sub murus cecidit &,magno clamore populꝰ clamaverūt &
ויריעו העם תרועה גדולה ותפל החומה תחתיה
.urbem ceperunt & ,se contra quisque civitatē in populus ascendit &
ויעל העם העירה איש נגדו וילכדו את העיר:
,mulierem ad usque & ,viro à ,civitate in quæ omnia anathematizarunt Et
20 ויחרימו את כל אשר בעיר מאיש ועד אשה
asinum & ,agnum & ,bovem ad usque & ,senem ad usque & puero à
מנער ועד זקן ועד שור ושה וחמור
.gladii os ad
לפי חרב:

Versio VULG. LAT.

9 Omnisque præcederet arma-
tus exercitus, reliquum vul-
gus arcam sequebatur, ac
buccinis omnia concrepa-
10 bant. Præceperat autem Josue
populo, dicens ; Non cla-
mabitis, nec audietur vox ve-
stra, neque ullus sermo ex ore
vestro egredietur : donec ve-
niat dies in quo dicam vobis;
11 Clamate, & vociferamini. Cir-
cuivit ergò arca Domini civi-
tatem semel per diem, & re-
12 versa in castra, mansit ibi. Igi-
tur Josue de nocte consurgen-
te, tulerunt sacerdotes arcam
13 Domini, Et septem ex eis se-
ptem buccinas, quarum in ju-
bileo usus est : præcedebánt-
que arcam Domini ambulantes
atque clangentes : & armatus
populus ibat ante eos, vulgus
autem reliquum sequebatur ar-
cam, & buccinis personabat.
14 Circuierúntque civitatem se-
cundo die semel, & reversi
sunt in castra. Sic fecerunt sex
15 diebus. Die autem septimo, di-
luculò consurgentes, circuie-
runt urbem, sicut dispositum e-
16 rat, septies. Cúmque septimo
circuitu clangerent buccinis
sacerdotes, dixit Josue ad o-
mnem Israel; Vociferamini :
tradidit enim vobis Dominus
17 civitatem. Sítque civitas hæc
anathema : & omnia quæ in
ea sunt, Domino. Sola Rahab
meretrix vivat, cum universis
qui cum ea in domo sunt: abs-
condit enim nuntios quos di-
18 reximus. Vos autem cavete,
ne de his, quæ præcepta sunt,
quidpiam contingatis, & sitis
prævaricationis rei, & omnia
castra Israel sub peccato sint
19 atque turbentur. Quidquid au-
tem auri & argenti fuerit, &
vasorũ æneorum ac ferri, Do-
mino consecretur, repositum in
20 thesauris ejus. Igitur omni po-
pulo vociferante, & clangen-
tibus tubis, postquàm in aures
multitudinis vox sonitúsque
increpuit, muri illicò corrue-
runt : & ascendit unusquisque
per locum, qui contra se erat :
21 ceperúntque civitatem. Et in-
terfecerunt omnia quæ erant
in ea, à viro usque ad mulie-
rem, ab infante usque ad se-
nem. Boves quoque & oves
& asinos in ore gladii percus-
serunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

9 Οἱ δὲ μάχιμοι προπορευέσθωσαν ἔμπρο-
σθεν, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ οὐραγοῦντες ὀπίσω τῆς
κιβωτοῦ τῆς διαθήκης (ι) κυρίου σαλπίζον-
10 τες. Τῷ δὲ λαῷ ἐνετείλατο Ἰησοῦς, λέγων,
(κ) Μὴ βοᾶτε, μηδὲ ἀκουσάτω μηδεὶς τὴν
φωνὴν ὑμῶν, ἕως ἂν ἡμέραν διαγγείλῃ αὐτὸς
11 ἀναβοῆσαι, καὶ τότε (λ) ἀναβοήσετε. Καὶ
περιελθοῦσα ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ (μ)
εὐθέως ἀπῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ
12 ἐκοιμήθη ἐκεῖ. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ
ἀνέστη Ἰησοῦς τοπρωΐ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν
13 (ν) κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου. Καὶ οἱ ἑπτὰ
ἱερεῖς οἱ φέροντες τὰς σάλπιγγας τὰς ἑπτὰ
προεπορεύοντο ἐναντίον κυρίου· καὶ μετὰ
ταῦτα εἰσεπορεύοντο οἱ μάχιμοι, καὶ ὁ λοι-
πὸς ὄχλος ὄπισθεν τῆς κιβωτοῦ τῆς δια-
θήκης κυρίου. καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν
14 ταῖς σάλπιγξι. Καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος
ἅπας περιεκύκλωσε τὴν πόλιν ἑξάκις ἐγ-
γύθεν, καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν παρ-
15 εμβολήν. οὕτως ἐποίει ἐπὶ ἓξ ἡμέρας. Καὶ
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀνέστησαν ὄρθρου, καὶ
(ξ) περιήλθοσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
16 ἐκείνῃ ἑπτάκις. Καὶ ἐγένετο τῇ περιόδῳ τῇ
ἑβδόμῃ ἐσάλπισαν οἱ ἱερεῖς. καὶ εἶπεν Ἰη-
σοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Κεκράξατε, (ο)
17 παραδέδωκε γὰρ κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν. Καὶ
ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα, αὐτὴ καὶ πάντα
ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ (π) κυρίῳ σαβαώθ. πλὴν
Ῥαὰβ τὴν πόρνην περιποιήσασθε αὐτὴν, καὶ
18 πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς. Ἀλλὰ
ὑμεῖς (ρ) φυλάξασθε σφόδρα ἀπὸ τοῦ ἀνα-
θέματος, μήποτε ἐνθυμηθέντες (σ) ὑ-
μεῖς αὐτοὶ λάβητε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος,
καὶ (τ) ποιήσητε τὴν παρεμβολὴν
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀνάθεμα, καὶ ἐκτρί-
19 ψητε ἡμᾶς. Καὶ πᾶν ἀργύριον (υ) ἢ χρυ-
σίον, ἢ χαλκὸς ἢ σίδηρος, ἅγιον ἔσται τῷ
κυρίῳ· εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθήσεται.
20 Καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν οἱ ἱερεῖς· ὡς
δὲ ἤκουσεν ὁ (φ) λαὸς τῶν σαλπίγγων, ἠλάλαξε
πᾶς ὁ λαὸς ἅμα ἀλαλαγμῷ μεγάλῳ καὶ ἰσχυ-
ρῷ. καὶ (χ) ἔπεσεν ἅπαν τὸ τεῖχος κύκλῳ.
21 καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὴν πόλιν. Καὶ (ψ)
ἀνεθεμάτισεν αὐτὴν Ἰησοῦς, καὶ ὅσα ἦν ἐν τῇ
πόλει ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νε-
ανίσκου καὶ ἕως (ω) πρεσβύτου, καὶ ἕως (α) μόσχου
καὶ ὑποζυγίου, ἐν στόματι ῥομφαίας.

Bellatores autem prætergredian- 9
tur in anteriori parte, & sacer-
dotes claudentes agmen post ar-
cam testamenti Domini clangen-
tes. Populo autem mandavit Je- 10
sus, dicens ; Ne clametis, neque
audiat ullus vocem vestram ;
quoadusq; diem annunties ipse
acclamandi : & tunc acclama-
bitis. Et circumiens arca testa- 11
menti Dei, statim abiit in castra:
& dormivit ibi. Et die secundâ 12
surrexit Iesus manè, & levave-
runt sacerdotes arcam testamen-
ti Domini. Et septem sacerdotes 13
portantes septem tubas præcede-
bant ante Dominum : & post
hæc ingrediebantur bellatores, et
reliqua turba post arcam testa-
menti Domini. Et sacerdotes
clanxerunt tubis : Et reliqua 14
turba omnis circuivit civitatem
sexies de propinquo: & abiit
rursus in castra. Sic faciebat per
sex dies. Et die septimâ surrexe- 15
runt diluculò, & circumierunt
civitatem in die illa septies. Et 16
factum est, circuitu septimo clan-
xerunt sacerdotes. Et dixit Ie-
sus filiis Israel, Vociferamini :
tradidit enim vobis Dominus
civitatem. Et erit civitas ana- 17
thema, ipsa, & omnia quæcun-
quæ sunt in ea, Domino Sabaoth.
Tantùm Raab meretricem inco-
lumem servate eam, & omnia
quæcunque sunt in domo ejus.
Sed vos observate valdè ab ana- 18
themate, nè fortè in animum in-
ducentes vos ipsi sumatis de a-
nathemate, & faciatis castra fi-
liorum Israel anathema, & ex-
terratis nos. Et omne argentum, 19
vel aurum, (e) vel æs, vel fer-
rum, sanctum erit Domino : in
thesaurum Domini inferetur. Et 20
clanxerunt tubis sacerdotes. ut
verò audivit populus tubas ;
(f) jubilavit universus popu-
lus simul jubilatione magnâ, &
forti. Et cecidit universus mu-
rus in circuitu. Et ascendit uni-
versus populus in civitatem. Et 21
anathematizavit eam Iesus, & quæ-
cunque erant in civitate ab ho-
mine & usq; ad mulierem, à ju-
vene & usq; ad senem, & usq;
ad vitulum & subjugale, in ore
gladii.

MS.A. (ι) κυρίου προπορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες. (κ) Μὴ βοᾶτε, καὶ μὴ ἀκουσάτω μηδεὶς τὴν (λ) ἀναβοήσατε. (μ) τὴν πόλιν εὐθέως (ν) κιβωτὸν κυρίου. Καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἑπτὰ αἴροντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας προεπορεύοντο ἐναντίον τοῦ κυρίου. * καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας· καὶ ἀπῆλθον πάλιν εἰς τὴν παρεμβολήν. * καὶ μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο οἱ μάχιμοι, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ὄπισθεν τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου. οὕτως ἐποίει ἐπὶ ἓξ ἡμέρας. Καὶ τῇ (ξ) περιῆλθον τὴν πόλιν ἑπτάκις. Καὶ τῇ περιόδῳ (ο) παραδέδωκεν (π) τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων· πλὴν (ρ) φυλάξατε ἀπὸ τοῦ (σ) ὑμεῖς λάβητε (τ) ποιήσητε (υ) καὶ χρυσίον, καὶ πᾶς χαλκὸς καὶ σίδηρος, (φ) λαὸς τὴν φωνὴν τῶν (χ) ἔπεσεν τὸ (ψ) ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν, καὶ ὅσα (ω) πρεσβυτέρου, (α) μόσχου, καὶ ἕως προβάτου, καὶ ὑποζυγίου,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ומזרזי חילא אזלין קדם כהניא תקעי שופריא ושבטא דבית דן אזיל בתר ארונא
10 וכהניא אזלין ותקעין בשופריא: וית עמא פקיד יהושע למימר לא תיבבון ולא
תשמעון ית קלכון ולא יפוק מפומכון פתגמא עד יומא דאימר לכון יבבו ותיבבון:
11 ואסחר ארונא דיי ית קרתא אקיף זמנא חדא ועלו במשריתא ובתו במשריתא:
12 ואקדים יהושע בצפרא ונטלו כהניא ית ארונא דיי: ושבעא כהניא נסיבו שבעא
13 שופריא דקרן דדכריא קדם ארונא דיי אזלין מיזל ותקעין בשופריא ומזרזי חילא אזלין
קדמיהון ושבטא דבית דן אזיל בתר ארונא דיי וכהניא אזלין ותקעין בשופריא:
14 ואסחרו ית קרתא ביומא תנינא זמנא חדא ותבו למשריתא כדין עבדו שתא יומין: והוה
15 ביומא שביעאה ואקדימו כמסק צפרא ואסחרו ית קרתא כהלכתא הדין שבע
16 זמנין לחוד ביומא ההוא אקיפו ית קרתא שבע זמנין: והוה בזמנא שביעיתא תקעו
17 כהניא בשופריא ואמר יהושע לעמא יבבו ארי יהב יי לכון ית קרתא: ותהי קרתא
חרמא היא וכל דבה קדם יי לחוד רחב פונדקיתא תחי היא וכל דעמה בביתא ארי
18 אטמרת ית אזגדיא די שלחנא: ולחוד אתון אסתמרו מן חרמא דלמא תחרמון ותסבון
19 מן חרמא ותשוון ית משריתא דישראל לחרמא ותעכרון יתיה: וכל כספא ודהבא
20 ומני נחשא ופרזלא קודשא אנון קדם יי לאוצר בית מקדשא דיי יתעלון: ויבבו עמא
ותקעו בשופריא והוה כד שמע עמא ית קל שופרא ויבבו עמא יבבא רבא ונפל שורא
21 דקרתא ואתבלע תחותוהי וסליק עמא לקרתא גבר לקבליה וכבשו ית קרתא: וגמרו
ית כל דבקרתא מגבר ועד אתתא מעולימא ועד סבא ועד תור ואמר וחמר
לפתגם דחרב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et armati virtutis incedebant ante sacerdotes clangentes buccinis : et tri- 9
bus domꝰ Dan ibat post arcam, & sacerdotes incedentes & clangentes
buccinis. Et populo præcepit Josue, dicendo: Ne clametis, neque audire fa- 10
ciatis vocem vestram; nec prodeat ex ore vestro verbum, usq; ad diē quo
dixero vobis, Clamate: et clamabitis. Et circuivit arca Dñi urbem, ambi- 11
endo vice unâ: & intraverunt in castra, et pnoctaverunt in castris. Et an- 12
ticipavit Josue mane, & tulerunt sacerdotes arcam Dñi: Et septem sacer- 13
dotes acceperunt septem buccinas ex cornu arietino ante arcam Dñi am-
bulantes ambulando, & clangentes buccinis: & armati virtutis ambulabant
ante eos, & tribꝰ domꝰ Dan ambulabat post arcā Dñi. Et sacerdotes ambu-
labāt, & clangebant buccinis. Et circuierunt civitatē in die secundâ vice 14
unâ, & reversi sunt in castra: sic fecerunt sex diebus. Et fuit in die septimo, 15
& anticipaverūt in ascensu auroræ, et circuierūt urbē juxta consuetudi-
nem hanc septem vicibus: tantùm in die illa ambierunt urbē septē vicibꝰ.
Et fuit in vice septima, clanxerunt sacerdotes buccinis, et dixit Josue po- 16
pulo: Vociferate; quoniam dedit Dominus vobis urbem. Et esto urbs ana- 17
thema, ipsa & omnia quæ in ea, ante Dominum : tantū Rahhab caupona-
ria vivat, ipsa & omnia quæ cum ea in domo, quia abscondit nuncios quos
miseramus. Tantùm vos custodimini ab anathemate, ne fortè anathemati- 18
zemini, & tollatis ex anathemate, & ponatis castra Israelis in anathema,
& turbetis ea. Et omne argentum & aurum, & vasa ærea & ferrea sancta 19
ipsa ante Dominum, in thesaurum domus sanctuarii Domini intrabunt.
Et clamaverunt populus, & clanxerunt in buccinis : & fuit quando au- 20
divit populus vocem buccinæ, & clamaverunt populus clamore ingenti :
& cecidit murus urbis, & absorptus est subtus se; et ascendit populus in
urbem, vir è regione sui, & subegerunt urbem. Et consumpserunt omnes 21
qui in urbe, à viro & usque ad mulierem, à puero et usque ad senem, &
usque ad bovem, & ovem, & asinum in acie gladii.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܕܡܙܪܙܝܢ ܗܘܘ. ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܟܗܢܐ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܒܩܪܢܬܐ. ܘܕܡܟܢܫܝܢ.
ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪ ܐܪܘܢܐ. ܘܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܒܩܪܢܬܐ:
9 * ܘܠܥܡܐ ܦܩܕ ܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܬܩܥܘܢ. ܘܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܩܠܟܘܢ. ܘܡܠܬܐ. ܠܐ ܬܦܘܩ
ܡܢ ܦܘܡܟܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ: ܩܥܘ. ܘܗܝܕܝܢ ܬܩܥܘܢ. * ܘܐܚܕܪܘܗ
10 ܠܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܙܒܢܐ ܚܕܐ. ܘܐܬܘ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܒܬܘ ܒܡܫܪܝܬܐ.
11 12 * ܘܩܕܡ ܝܫܘܥ ܒܨܦܪܐ. ܘܫܩܠܘ ܟܗܢܐ ܠܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ. * ܘܫܒܥܐ ܟܗܢܐ
ܫܩܝܠܝܢ ܗܘܘ ܫܒܥ ܩܪܢܬܐ. ܘܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܡܗܠܟܝܢ
ܗܘܘ ܘܩܪܝܢ ܒܩܪܢܬܐ. ܘܕܡܙܪܙܝܢ ܗܘܘ. ܐܙܠܝܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܕܡܟܢܫܝܢ ܗܘܘ.
13 ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܒܩܪܢܬܐ. * ܘܐܚܕܪܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܦ
ܒܝܘܡܐ ܕܬܪܝܢ ܙܒܢܐ ܚܕܐ. ܘܗܦܟܘ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܫܬܐ
14 ܝܘܡܝܢ. * ܘܒܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ ܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ. ܘܐܚܕܪܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܝܟ ܗܢܐ ܥܝܕܐ ܗܘ
15 ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ. ܒܠܚܘܕ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܚܕܪܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ. * ܘܒܙܒܢܐ ܕܫܒܥܐ ܗܘ
ܢܩܫܘ ܟܗܢܐ ܒܩܪܢܬܐ. ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܥܡܐ. ܩܥܘ. ܡܛܠ ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ
16 ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܬܗܘܐ ܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܪܡܐ ܠܡܪܝܐ. ܠܚܘܕ ܪܚܒ ܙܢܝܬܐ
17 ܬܚܐ. ܗܝ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܥܡܗ ܒܒܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܛܫܝܬ ܠܐܝܙܓܕܐ ܕܫܕܪܢ. * ܘܐܢܬܘܢ ܐܙܕܗܪܘ
ܡܢ ܚܪܡܐ. ܕܠܐ ܬܚܪܡܘܢ ܘܬܣܒܘܢ ܡܢ ܚܪܡܐ. ܘܬܥܒܕܘܢ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
18 ܚܪܡܐ. ܘܬܕܠܚܘܢܝܗ. * ܘܟܠ ܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ ܕܢܚܫܐ ܘܕܦܪܙܠܐ. ܩܘܕܫܐ ܐܢܘܢ
19 ܠܡܪܝܐ. ܘܠܒܝܬ ܓܙܐ ܕܡܪܝܐ ܢܥܠܘܢ. * ܘܩܥܘ ܥܡܐ. ܘܩܪܘ ܒܩܪܢܬܐ. ܘܟܕ ܫܡܥ
ܥܡܐ ܩܠ ܫܝܦܘܪܐ. ܩܥܘ ܥܡܐ ܩܥܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܢܦܠ ܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܒܕܘܟܬܗ.
20 ܘܣܠܩ ܥܡܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܓܒܪ ܠܘܩܒܠܗ. ܘܐܚܕܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܘܚܪܡܘ ܟܠ ܕܐܝܬ ܒܡܕܝܢܬܐ.
ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܐܢܬܬܐ. ܘܡܢ ܛܠܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܣܒܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܬܘܪܐ ܘܠܥܢܐ ܘܠܚܡܪܐ. ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ.

* Et qui armati erant, præibant sacerdotibus 8
qui buccinis clangebant; qui verò *turmatim* collecti erant, sequebantur arcam; iter
facientes autem buccinas clangebant. Po- 9
pulo quoque præcepit Jesus, ac dixit, Ne clametis, nec vocé vestrâ audire faciatis, & ne verbum egrediatur ex ore vestro, usq; ad diē quo dixero vobis, Vociferamini; ac tunc
vociferabimini. Circuivit igitur arca Dñi 10
urbem semel: & redeuntes ad castra, pernoctārūt in castris. Surrexit Jesus diluculò, tu- 11
lerūtque sacerdotes arcam Dñi; Et septé sa- 12
cerdotes ferebāt septé buccinas, præcedebātque arcā Dñi, & incedentes clāngebant buccinis: qui erāt armati, præibāt illis; & qui *turmatim* collecti erāt, sequebātur arcā Dñi, tubisq; canebāt. Circuierūt etiā urbē illam 13
altero die semel, & reversi sunt in castra: sic
faciebant sex illis diebus. Septimo verò die 14
manè surgētes, circuierūt urbē eādē ratione septies: illo verò duntaxat die circuierūt eam
septies: Et septimâ illâ vice clanxére sacer- 15
dotes buccinis: Dixitq; Jesus ad populū, Vociferamini; tradidit enim vobis Dñs urbem.
Sit autē urbs ista & quicquid est in illa, ana- 16
thema Dño: duntaxat Rahab meretricē servate, ipsam *videlicet* ac omnes qui cū ea sunt in domo, eò quòd abscond erit exploratores
illos quos misimus. Vos verò cavete ab 17
anathemate, ne celetis & accipiatis *quicquā* ex anathemate, et castra Israelis efficiatis anathema, & conturbetis illa. Omne argentum 18
& aurū, vasaq; ænea & ferrea consecrata sunt
Dño, in ærariū Dñi ingredietur. Exclamavit 19
itaq; popul⁹, & clanxére buccinis: cúmq; audisset popul⁹ vocē tubarū, vociferat⁹ est popul⁹ vociferatione magnâ valdè, corruitque murus super locū suū, & ascenderūt populus in urbē quisq; ex adverso sui, & expugnārunt
urbē, Et trucidārūt omnes qui erāt in ipsa, 20
tam viros quàm mulieres, tam pueros quàm senes; tamq; boves quàm pecudes & asinos trucidārunt acie gladii.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * والعسكر سائر قدام الكهنة * وضاربوا البوقات واللفيف ورا الصندوق
9 * وامر يوشع القوم قولا لا تجلبوا ولا ترفعوا اصواتكم ولا يخرج من فمكم كلمة الى اليوم
10 الذي اقول لكم جلبوا حينئذ تجلبون * وادار صندوق الرب حول المدينة دفعة واحدة ثم
11 12 جاء الى العسكر وبات فيه * وادلج يوشع باكرا وحمل الائمة صندوق الله * والسبعة الائمة حاملوا
السبعة ابواق الجلبة قدام الصندوق سائرين سيرا والضاربوا الابواق والعسكر سائر قدامهم واللافيف
13 سائر ورا الصندوق * وداروا بالمدينة في اليوم الثاني دفعة واحدة وعادوا الى العسكر *
14 هكذا فعلوا ستة ايام * فلما كان في اليوم السابع ادلجوا عند طلوع الفجر وداروا
15 بالمدينة على مثل الرسم سبعة دفعات لان خاص في هذا اليوم داروا بها سبعة دفعات * فلما
كان في الدفعة السابعة ضربوا الائمة بالابواق فقال يوشع للقوم جلبوا فقد اعطاكم الله
16 البلد * ويجب ان تكون هذه المدينة حرما وجميع ما فيها للرب العالمين الا راحاب البياعة
17 خاصة هي وجميع من في بيتها لانها خبت الرسل الذي كنا بعثناهم * وخاص انتم
احتفظوا انفسكم من الحرم لئلا تشرهوا فتاخذوا من الحرم فتجعلوا عسكر بني اسرايل
18 مستحق الحرم فتعكروه * وكل فضة او ذهب او آلة نحاس او حديد فهو قدس لله يدخل
19 الى خزانة الرب * فجلب القوم وضربوا بالابواق وكان عند سماع القوم صوت البوق جلبه
القوم جلبة عظيمة وسقط السور من مكانه وصعد القوم الى المدينة كل واحد من مكانه
20 الى مقابله وملكوا المدينة * واستاصلوا جميع من فيها من رجل وامراة وصبي وشيخ *
وثور وحمار وشاة بحد السيف *

* *Porrò exercitus gradiebatur ante sacer-* 8
dotes: & hi qui clangebant tubis, atque turba promiscua, post arcam. Præceperat 9
autem Iosue populo sermonem hujuscemodi, Ne vociferetis, neque attollatis voces vestras, neque exeat ex ore vestro verbum usque ad diem quo dixero vobis, Vociferate: tunc vociferabitis. Et cir- 10
cuire jussit arcam Domini circa civitatem semel; tum rediit ad castra, & pernoctavit in illis. Surrexitque Iosue sum- 11
mo mane, & tulerunt sacerdotes arcam Dei, Septem sacerdotib⁹ portantibus septem 12
buccinas clangoris, præcedentibus arcam; quibus etiam clangentes buccinis & exercitus præibant: turba verò promiscua gradiebatur post arcam. Rursus circuie- 13
runt urbem die secundo semel, reversiq; sunt in castra: sic fecerunt sex diebus. Quumque fuisset in die septimo, sur- 14
rexerunt ad ortum auroræ, & circundederunt urbem eodem modo septem vicibus; nam peculiariter in hac die circuierunt eam septem vicibus: Et hâc septi- 15
mâ vice clanxerunt sacerdotes buccinis. Dixitque Iosue ad populum, Vociferate, jam dedit vobis Deus civitatem. Oportet 16
autem ut ista civitas, & quidquid in ea est, anathema sit Domino creaturarum: Verùm Rahab venditrix privilegiata est, & omnes qui sunt in domo ejus; quoniam abscondit nuntios quos misimus. At præcipuè vos cavete vobis ab ana- 17
themate, ne fortè aviditate ducti sumatis ex anathemate, et efficiatis exercitū filiorū Israel obnoxium anathemati, & vituperetis eum. Et omne argentum aut 18
aurum, & vas æris aut ferri, est sanctum Deo, ingredietur in ærarium Domini. Igitur vociferavit populus, & 19
clanxerunt buccinis: & factum est, quum audisset turba vocem tubæ, clamavit turba clamore maximo, & corruit murus de loco suo, & ascendit populus ad urbem, unusquisque de loco suo ad oppositum sibi, & potiti sunt urbis; Et extirpārunt quidquid in ea erat, 20
tam virum quàm mulierem, & puerum, & senem, & bovem, & asinum, & ovem, acie gladii.

ספר יהושע : ז

21 ולשנים האנשים המרגלים את הארץ אמר יהושע
באו בית האשה הזונה והוציאו משם את האשה
22 ואת כל אשר לה כאשר נשבעתם לה : ויבאו הנערים
המרגלים ויוציאו את רחב ואת אביה ואת אמה ואת
אחיה ואת כל אשר לה ואת כל משפחותיה הוציאו
23 ויניחום מחוץ למחנה ישראל : והעיר שרפו
באש וכל אשר בה רק הכסף והזהב וכלי הנחשת
24 והברזל נתנו אוצר בית יהוה : ואת רחב הזונה
ואת בית אביה ואת כל אשר לה החיה יהושע
ותשב בקרב ישראל עד היום הזה כי החביאה את
המלאכים אשר שלח יהושע לרגל את יריחו :
25 וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני
יהוה אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו
בבכרו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה :
26 ויהי יהוה את יהושע ויהי שמעו בכל הארץ :

CAP. VII.

1 וימעלו בני ישראל מעל בחרם ויקח
עכן בן כרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה מן
2 החרם ויחר אף יהוה בבני ישראל : וישלח יהושע
אנשים מיריחו העי אשר עם בית און מקדם לבית אל
ויאמר אליהם לאמר עלו ורגלו את הארץ ויעלו
3 האנשים וירגלו את העי : וישבו אל יהושע
ויאמרו אליו אל יעל כל העם כאלפים איש
או כשלשת אלפים איש יעלו ויכו את העי
4 אל תיגע שמה את כל העם כי מעט המה : ויעלו
מן העם שמה כשלשת אלפים איש וינסו לפני אנשי העי :
5 ויכו מהם אנשי העי כשלשים וששה איש
וירדפום לפני השער עד השברים ויכום
6 במורד וימס לבב העם ויהי למים : ויקרע
יהושע שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני ארון
יהוה עד הערב הוא וזקני ישראל ויעלו עפר
על ראשם :

Versio VULG. LAT.

12 Duobus autē viris, qui exploratores missi fuerant, dixit Josue; Ingredimini domum mulieris meretricis, & producite eam, & omnia quæ illi⁹ sunt, sicut illi juramento firmâstis.
23 Ingressíq; juvenes, eduxerunt Rahab, & parentes ejus, fratres quoque, & cunctā supellectilem ac cognationem illius, & extra castra Israel manere fece-
24 runt. Urbē autē, & omnia quæ erant in ea, succenderūt: absq; auro et argento, & vasis æneis, ac ferro, quæ in ærariū Domi-
2 ni consecrârunt. Rahab verò meretricem, & domum patris ejus, & omnia quæ habebat, fecit Josue vivere, & habitaverunt in medio Israel usque in præsentem diē: eò quòd absconderit nuntios, quos miserat ut explorarent Jericho. In tempore illo, imprecat⁹ est Jo-
26 sue, dicens; Maledictus vir corā Domino, qui suscitaverit & ædificaverit civitatē Jericho. In primogenito suo fundamenta illi⁹ jaciat, & in novissimo li-
27 berorū ponat portas ej⁹. Fuit ergò Dñs cū Josue, & nomen ej⁹ vulgatū est in omni terra.

CAP. VII.

1 Filii autē Israel prævaricati sunt mandatū, & usurpaverunt de anathemate. Nā Achan fili⁹ Charmi, filii Zabdi, filii Zare de tribu Juda, tulit aliquid de anathemate: iratúsq; est Dñs
2 contra filios Israel. Cúmq; mitteret Josue de Jericho viros contra Hai, quæ est juxta Bethaven, ad Orientalē plagā oppidi Bethel, dixit eis; Ascendite, & explorate terrā. Qui præcepta complentes explorave-
3 rūt Hai. Et reversi dixerūt ei, Non ascendat omnis populus, sed duo vel tria millia virorū pergant, & deleant civitatem: quarè omnis popul⁹ frustrà vexabitur contra hostes paucissi-
4 mos? Ascenderūt ergò tria millia pugnatorū. Qui statim ter-
5 ga vertentes, Percussi sunt à viris urbis Hai, & corruerūt ex eis triginta sex homines: persecutique sunt eos adversarii de porta usque ad Sabarim, & ceciderunt per prona fugientes: pertimuitque cor populi, & instar aquæ liquefactū
6 est. Josue verò scidit vestimenta sua, & pronus cecidit in terram coram arca Domini usque ad vesperam, tam ipse quàm omnes senes Israel: miseruntque pulverē super capita sua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ τοῖς δυσὶ νεανίσκοις τοῖς κατασκοπεύσασι, εἶπεν Ἰησοῦς, Εἰσέλθατε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς, καὶ ἐξαγάγετε αὐτὴν ἐκεῖθεν, (ϛ)
23 καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτῇ. Καὶ εἰσῆλθον οἱ δύο νεανίσκοι οἱ κατασκοπεύσαντες τὴν πόλιν, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς, καὶ (γ) ἐξήγαγον Ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς (δ) αὐτῆς, καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῆς, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ· καὶ κατέστησαν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβο-
24 λῆς Ἰσραήλ. Καὶ ἡ πόλις (ε) ἐνεπρήσθη ἐν πυρισμῷ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ. πλὴν ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἔδωκαν
25 εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθῆναι. Καὶ Ῥαὰβ τὴν πόρνην, καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτῆς τὸν πατρικὸν ἐζώγρησεν Ἰησοῦς. καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, διότι ἔκρυψε τοὺς κατασκοπεύσαντας, οὓς ἀπέστειλεν Ἰησοῦς κατασκοπεῦσαι τὴν Ἰεριχώ. Καὶ ὥρκισεν Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν-
26 αντίον κυρίου, λέγων, Ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος, ὃς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν ἐκείνην. ἐν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ θεμελιώσει αὐτὴν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ αὐτοῦ ἐπιστήσει τὰς πύλας αὐτῆς. καὶ οὕτως ἐποίησεν Ὀζὰν ὁ ἐκ Βαιθήλ· ἐν τῷ Ἀβιρὼν τῷ πρωτοτόκῳ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ διασωθέντι ἐπέ-
27 στησε τὰς πύλας αὐτῆς. Καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰησοῦ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν.

MS.A. (ϛ) καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ. (γ) ἐξήγαγον τὴν Ῥαὰβ (δ) αὐτῆς, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτῆς· καὶ κατέστησαν (ε) ἐνεπυρίσθη ἐν πυρί.

ΚΕΦ. ζʹ.

1 Καὶ ἐπλημμέλησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (α) πλημμέλειαν μεγάλην, καὶ ἐνοσφίσαντο ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος· καὶ ἔλαβεν (β) Ἄχαρ υἱὸς Χαρμὶ υἱοῦ (γ) Ζαμβρὶ υἱοῦ Ζαρὰ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος. καὶ ἐθυμώθη (δ) κύριος ὀργῇ
2 τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς ἄνδρας εἰς Γαί, ἥ ἐστι (ε) κατὰ Βαιθήλ, λέγων, Κατασκέψασθε (ζ) τὴν Γαί. καὶ ἀνέβησαν οἱ
3 ἄνδρες καὶ κατεσκέψαντο (η) τὴν Γαί. Καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς Ἰησοῦν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, (θ) Μὴ ἀναβήτω πᾶς ὁ λαὸς, (ι) ἀλλ᾽ ὡσεὶ δισχίλιοι ἢ τρισχίλιοι ἄνδρες ἀναβήτωσαν καὶ (κ) ἐκπολιορκησάτωσαν τὴν πόλιν. μὴ ἀναγάγῃς ἐκεῖ τὸν λαὸν ἅπαντα, ὀλίγοι γάρ εἰσι.
4 Καὶ ἀνέβησαν (λ) ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες, καὶ
5 ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀνδρῶν Γαί. Καὶ ἀπέκτειναν ἀπ᾽ αὐτῶν ἄνδρες Γαὶ (μ) εἰς τριακονταὲξ ἄνδρας, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης, (ν) καὶ συνέτριψαν αὐτοὺς (ξ) ἀπὸ τοῦ καταφεροῦς. καὶ ἐπτοήθη ἡ καρδία τοῦ λαοῦ, καὶ
6 ἐγένετο ὥσπερ ὕδωρ. Καὶ διέῤῥηξεν Ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἔπεσεν Ἰησοῦς ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον (ο) ἐναντίον κυρίου ἕως ἑσπέρας, αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ· (π) καὶ ἐπεβάλοντο χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.

MS.A. (α) πλημμέλειαν, καὶ (β) Ἄχαρ (γ) Ζαβρὶ (δ) ὀργῇ κύριος τοῖς (ε) τὴν κατὰ Βεθαὼν, λέγων, (ζ) τὴν γῆν. καὶ (η) τὴν γῆν Γαί. (θ) Μὴ ἀναβαινέτω (ι) ἀλλ᾽ ὡς (κ) ἐκπολιορκησάτωσαν (λ) ἐκεῖ ὡς τρισχίλιοι (μ) τριάκοντα καὶ ἓξ (ν) ἕως συνέτριψαν (ξ) ἐπὶ τοῦ (ο) ἔναντι (π) καὶ ἐπέβαλον τὸν χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.

Et ambobus juvenibus, qui exploraverant, dixit Iesus; Introite in domum mulieris: & educite eam indè, & quæcunque sunt ei. 22
Et intraverunt ambo juvenes, qui exploraverant civitatem, in domum mulieris, et eduxerunt Raab meretricem, & patrem ejus, & matrem ejus, & fratres ejus, & cognationem ejus, & omnia quæcunque erant ei: & collocârunt eam extra castra Israel. Et ci- 23
vitas incensa est in incendio cum omnibus quæ in ea. Tantummodò argentum, & aurum, & æs, & ferrum dederunt in thesaurum Domini inferri. Et Raab mere- 24
tricem, & universam domum ejus paternam vivificavit Jesus. Et habitavit in Israel usque in hodiernam diem: eò quòd occultavit exploratores, quos miserat Jesus ad explorandam Hiericho. Et juravit Jesus in die illa ante Dominum, dicens; Maledictus 25
homo, qui (g) ædificabit civitatem hanc. In primogenito suo fundabit eam, & in minimo suo collocabit portas ejus. (h) Et ità fecit Hozan, qui ex Bæthel. In Abiron primogenito fundavit eam: & in salvato novissimo imposuit portas ejus. Et fuit Domi- 26
nus cum Iesu: & fuit nomen ejus per omnem terram. 27

CAP. VII.

Et deliquerunt filii Israel delictum (a) magnum: & usurpaverunt de anathemate. Et sumpsit Achar fili⁹ Charmi filii Zambri filii Zara ex tribu Iuda de anathemate. Et indignatus est 1
Dominus irâ filiis Israel. Et misit Iesus viros in Gai, quæ est (b) contra Bethel, dicens; Explorate Gai. Et ascenderunt vi- 2
ri, & exploraverunt Gai. Et reverterunt ad Iesum, & dixerunt ad eum; Non ascendat omnis populus: sed quasi bis mille, aut ter mille viri ascendant, & expugnent civitatem. Ne adduxeris illuc populū universum: pau- 3
ci enim sunt. Et ascenderant circiter ter mille viri, & fugerunt 4
à facie virorum Gai. Et interfecerunt de eis viri Gai ad triginta sex viros: & persecuti sunt eos à porta, (c) & contriverunt eos à declivi. Et expavit cor populi: & factum est ut aqua. 5
Et discidit Iesus vestimenta sua. 6
Et cecidit Iesus super terram in faciē (d) ante Dominum usq; ad vesperam, ipse, & seniores Israel: & injecerunt pulverem super capita sua.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 ולתרין גבריא דאלילו ית ארעא אמר יהושע עלו לבית אתתא פונדקיתא ואפיקו מתמן
23 ית אתתא וית כל דילה כמא דקימתון לה : ועלו עולמיא מאלליא ואפיקו ית רחב וית
אבוהא וית אמה וית אחוהא וית כל דילה וית כל זרעיתהא אפיקו ואשרונון מברא
24 למשריתא דישראל : וקרתא אוקידו בנורא וכל די בה לחוד כספא ודהבא ומאני נחשא
25 ופרזלא יהבו באוצר בית מקדשא דיי : וית רחב פונדקיתא וית בית אבוהא וית כל דילה
קיים יהושע ויתיבת בגו ישראל עד יומא הדין ארי אטמרת ית אזגדיא דשלח יהושע
26 לאללא ית ארעא : ואומי יהושע בעדנא ההיא למימר ליט גברא קדם יי דיקום ויבני ית
27 קרתא הדא ית יריחו בבכוריה ישכללנה ובזעיר בנוהי יקים דשהא : והוה מימרא דיי
בסעדיה דיהושע והוה שמעיה סגי בכל ארעא :

ז

1 ושקרו בני ישראל שקר בחרמא ונסיב עכן בר כרמי בר זבדי בר זרח לשבטא דיהודה מן
2 חרמא ותקיף רוגזא דיי בבני ישראל : ושלח יהושע גברין מיריחו לעי דעם בית און ממדנח
3 לבית אל ואמר להון למימר סקו ואלילו ית ארעא וסליקו גבריא ואלילו ית עי : ותבו לות
יהושע ואמרו ליה לא יסק כל עמא כתרין אלפין גבריא או כתלתא אלפין גבריא יסקון
4 וימחון ית עי לא תרגיש לתמן ית כל עמא ארי זעירין אנון : וסליקו מן עמא לתמן כתלתא
5 אלפין גבריא ואפכו קדם אנשי עי : וקטלו מנהון אנשי עי כתלתין ושתא גברא ורדפונון
6 קדם תרעא עד דתברונון ומחונון במחדרנא ואתמסי לבא דעמא והוה למיא : ובזע יהושע
לבושוהי ונפל על אפוהי על ארעא קדם ארונא דיי עד רמשא הוא וסבי ישראל ואסיקו
עפרא על רישיהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et duobus viris, qui exploraverant terram, dixit Josue: Ingredimini in 22
domum mulieris cauponariæ, & producite inde mulierem, et omnia quæ
ei, quemadmodū jurâstis ei. Et ingressi sunt juvenes exploratores, et pro- 23
duxerunt Rahab, et patrē ejus, et matrē ej⁹, et fratres ej⁹, et omnia quæ ei;
et omnem prosapiam ejus produxerunt, et posuerunt eos extra castra Is-
rael. Et urbē incenderunt igni, et oĩa quæ in eâ: tantū argentū et aurum, 24
et vasa ærea et ferrea attulerunt in ærariū dom⁹ sanctuarii Dñi. Et Rahab 25
cauponariā, et domū patris ej⁹, et oĩa quæ illi, vivificavit Josue: et habi-
tavit in medio Israel usq; in diē hunc; quoniā absconderat nuncios, quos
miserat Josue ad explorandū *terram*. Et juravit Josue in tempore illo, di- 26
cendo: Maledictus vir ante Dñm, qui surrexerit & ædificaverit urbem
hanc Jericho; in primogenito suo fundet eam, & in minimo filio suo
constituat portam ejus. Et fuit verbū Dñi in auxiliū Josue: fuitq; *fama* 27
ejus *magna* & *amplificata* in omni terrâ.

CAP. VII.

Et prævaricati sunt filii Israel prævaricationē in anathemate, & tulit 1
Ghachan fili⁹ Charmi filii Zabdi filii Zerahh de tribu Juda, de anathe-
mate: et fortificata est indignatio Dñi in filios Israel. Et misit Josue viros 2
ex Jericho in Gai, quæ prope Bethaven ab oriente Bethel; & ait illis, di-
cendo: Ascendite et explorate terrā: & ascenderunt viri, & explorave-
runt Gai. Et redierunt ad Josue, & dixerunt illi: Non ascendat omnis po- 3
pulus; quasi duo millia, aut quasi tria millia virorū ascendent, & percuti-
ent Gai: non cogas ibi oēm populū, quoniā pauci illi. Et ascenderunt de 4
populo illuc quasi tria millia virorum; et verterunt [*terga*] ante homines
Gai. Et occiderunt ex eis viri Gai quasi triginta et sex viros; et insecuti 5
sunt eos ante portā quoad confregerūt eos; et percusserūt eos in descensu:
et liquefactum est cor populi, et fuit in aquas. Et scidit Josue vestimenta 6
sua, et cecidit sup faciē suam sup terram ante arcam Dñi usq; ad vesperā,
ipse & senes Israel; & projecerunt pulverem super capita sua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]

[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]

Duobus autem viris illis qui terram ex- 21
ploraverant, dixit Jesus, Ingredimini domum mulieris illius meretricis, & educite eam illinc, tum mulierem ipsam cùm quicquid ipsius est, quemadmodum jurâstis ei.
Abierunt igitur exploratores, & edu- 22
xerunt Rahab, patrem, matrem, ac fratres ejus, & quicquid ipsius erat, omnemque familiam ejus eduxerunt, & collocârunt eos extra castra Israelis. Urbem verò succen- 23
derunt igni cum omnibus quæ erant in ipsa: duntaxat aurum & argentum, vasa ænea & ferrea attulerunt ad ærarium Domini. Ra- 24
hab autem fornicariam, familiam patris ejus, & omnia quæ habebat, servavit Jesus; habitavitque inter Israelitas usque ad hodiernum diem, eò quòd abdidisset exploratores quos miserat Jesus ad explorandum Jericho.
Præterea juravit Jesus eo tempore, ac di- 25
xit, Maledictus esto vir *ille* coram Domino, qui surrexerit ac reædificaverit urbem istam Jericho: in promogenito suo reædificet eam, & minimo natu suo erigat portas ejus.
Fuit autem Dominus cum Jesu, & fama 26
ejus evulgabatur per universam terram.

CAP. VII.

SEd perpetrârunt filii Israel scelus in ana- 1
themate: abstulit enim Achar filius Charmi, filii Zabdi, filii Zarah de tribu Juda, abstulit inquam, de anathemate, & abscondit; & exarsit ira Domini contra filios Israel. Mi- 2
sitque Jesus viros de Jericho ad Aai quæ erat secus Beth-avan ab Orientali parte Beth-il, dixitque ad eos, Ascendite, explorate terram: Et ascenderunt viri illi, & explorârunt Aai. Et reversi ad Jesum, dixerunt ad 3
eum, Ne ascendat universus populus, sed circiter duo *aut* tria millia virorum ascendant, & interficient Aai: ne mittas universum populum, quia pauci sunt. Ascen- 4
derunt itaque illuc de populo circiter tria millia virorum; & fugerunt à conspectu civium Aai: Interfeceruntque cives 5
Aai ex Israelitis triginta sex viros, & persecuti sunt eos ante portam donec profligati essent, & inflixerunt eis plagam; tremuitque cor populi, & facti sunt velut aqua.
Scidit autem Jesus vestimenta sua, proci- 6
ditque pronus in terram ante arcam Domini usque ad vesperam, ipse, & seniores Israelis: & imposuerunt pulverem capitibus suis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 *وقال يوسع للرجال اللذان جسا الارض ادخلا الي بيت المراة واخرجاها من هناك وساير من لها كما
حلفتما لها *فدخلا واخرجا راحاب واباها وامها واخوتها وجميع ما لها وساير عشايرها واودعوهم خارجا 22
23 عن العسكر الذي لبني اسرايل *واحرقوا المدينة بالنار وجميع ما فيها الا الذهب والفضة
24 واله النحاس والحديد فانها جعلت في خزانة الرب *وراحاب البياعة وبيت ابيها وجميع ما لها
استبقي يوسع واقامت بين بني اسرايل الي هذا اليوم لانها خبت الرسل الذي ارسلهم
25 يوسع لجس اريحا *وقال يوسع في ذلك اليوم قولا ملعون الرجل قدام الله الذي يقوم ويبني
هذه المدينة اريحا بموت بكره يوسسها وبموت اصغر اولاده ينصب ابوابها وكذلك فعل
اذان الذي في بيت اسرايل الاذون بكره اسسها وبموت الذي سلم اخر اولاده نصب
26 ابوابها *وكان الله مع يوسع وصار خبره في جميع العالم

الفصل السابع

1 *وتكتب بنوا اسرايل نكثا في الحرم واخذ عاجان بن كرمي بن زبدي بن زارح من
2 سبط يهوذا من الحرم واشتد غضب الرب على بني اسرايل *وارسل يوسع بن نون قوما من
اريحا الي العي الذي عند بيت اون شرقي بيت ايل وقال لهم قولا امضوا وجسوا البلد
3 وصعد القوم وجسوا المدينة *وعادوا الي يوسع فقالوا له لا تصعد جميع الشعب بل الفا
رجل او ثلثة الف رجل يصعدون فيهلكون العي ولا تبعث جملة القوم فان اهلها قليل
4 ويهلكون العي *فصعد من الشعب نحوا من ثلثة الف رجل فهربوا قدام اهل العي *وقتل
5 منهم اهل العي ستة وثلثين رجلا وطردوهم من قدام الباب الي موضع الكسر ثم قتلوهم في
6 الانحدار وذاب قلب الشعب وصار مثل الماء *فشق يوسع ثيابه ووقع على وجهه قدام
صندوق الرب الي المساء هو وشيوخ بني اسرايل ورفعوا التراب على روسهم

Dixitq; Iosue duobus viris qui exploraverant terrã, Ingredimini domũ mulieris, & educite eam inde cum omnib' quæ ad eam pertinent, quemadmodum jurâstis illi. 21
Ingressique sunt, atq; eduxerunt Rahab, & patrem ejus, ac matrem illius, & fratres ejus, & quidquid pertinebat ad ipsam, & omnes cognatos ejus: & posuerunt eos extra castra filiorum Israel. Et 22
succenderunt urbem igni, & omnia quæ erant in ea, præter aurum & argentum, & vasa ænea & ferrea: hæc enim posita fuerunt in thesauro Domini. Et Rahab ven- 23
ditricem, & domum patris ejus, & quidquid ad eam pertinebat, servavit Josue; & commorata est inter filios Israel ad hanc usque diem, quia abscondit nuncios quos miserat Josue ad explorationem Jericho. Et dixit Iosue in illa die sermonem, 24
Maledictus homo coram Deo, qui surget & ædificabit hanc urbem Iericho: morte primogeniti sui fundet eam, & morte minimi natu inter filios ipsius plantet portas ejus. Atque ita fecit Addan qui erat in domo Israel: Addan primogenitus ejus fundavit illam, & morte ejus qui superfuit post natos ipsius, plantavit portas illius. Et fuit Deus cum Iosue, & vola- 25
vit fama ejus per totum orbem. 26

CAP. VII.

ET prævaricati sunt filii Israel prævaricationem in anathemate: Nam sumpsit Achan filius Karmi, filii Zabdi, filii Zareh de Tribu Iuda, ex anathemate; & desævijt furor Domini contra filios Israel. 1
Misitque Iosue filius Nun turbam de Iericho in Aai, quæ est prope Beth-Aven, ad Orientalem plagam Beth-El, & dixit illis sermonem hujusmodi, Ite, & explorate regionem: Ascenditque turba, & exploraverunt urbem. Et reversi sunt ad Iosue, 2
& dixerunt ei, Ne ascendere facias totum populum: sed duo millia virorum, aut tria millia virorum ascendent & expugnabunt Aai: & ne mittas totam turbam; nam cives ejus pauci sunt: & hi expugnabunt urbem. Igitur ascenderunt de po- 3
pulo ferè tria millia virorum; & fugerunt coram civibus Aai. Interfeceruntq; 4
ex eis cives Aai triginta sex viros, et persecuti sunt eos à porta usque ad locum profligationis, & occiderunt eos in descensu; & liquefactum est cor populi, & factum est velut aqua. Scidítque Josue 5
vestimenta sua, & cecidit super faciem suam coram arca Domini usque ad vesperam, ipse, & seniores filiorum Israel: & extulerunt pulverem super capita sua. 6

ספר יהושע : ז

7 ויאמר יהושע אהה אדני יהוה למה העברת העביר את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו הואלנו ונשב בעבר הירדן:
8 בי אדני מה אמר אחרי אשר הפך ישראל ערף לפני איביו:
9 וישמעו הכנעני וכל ישבי הארץ ונסבו עלינו והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול:
10 ויאמר יהוה אל יהושע קם לך למה זה אתה נפל על פניך:
11 חטא ישראל וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כחשו וגם שמו בכליהם:
12 ולא יכלו בני ישראל לקום לפני איביהם ערף יפנו לפני איביהם כי היו לחרם לא אוסיף להיות עמכם אם לא תשמידו החרם מקרבכם:
13 קם קדש את העם ואמרת התקדשו למחר כי כה אמר יהוה אלהי ישראל חרם בקרבך ישראל לא תוכל לקום לפני איביך עד הסירכם החרם מקרבכם:
14 ונקרבתם בבקר לשבטיכם והיה השבט אשר ילכדנו יהוה יקרב למשפחות והמשפחה אשר ילכדנה יהוה תקרב לבתים והבית אשר ילכדנו יהוה יקרב לגברים:
15 והיה הנלכד בחרם ישרף באש אתו ואת כל אשר לו כי עבר את ברית יהוה וכי עשה נבלה בישראל:
16 וישכם יהושע בבקר ויקרב את ישראל לשבטיו וילכד שבט יהודה:
17 ויקרב את משפחת יהודה וילכד את משפחת הזרחי ויקרב את משפחת הזרחי לגברים וילכד זבדי:
18 ויקרב את ביתו לגברים וילכד עכן בן כרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה:
19 ויאמר יהושע אל עכן בני שים נא כבוד ליהוה אלהי ישראל ותן לו תודה והגד נא לי מה עשית אל תכחד ממני:

Verſio VULG. LAT.

7 Et dixit Joſue, Heu Domine Deus, quid voluiſti traducere populum iſtum Jordanem fluvium, ut traderes nos in manus Amorrhæi, & perderes? utinam ut cœpimus, man-
8 ſiſſemus trans Jordanem. Mi Domine Deus, quid dicam, videns Iſraëlem hoſtibus ſuis
9 terga vertentem? Audient Chananæi, & omnes habitatores terræ, & pariter conglobati circundabunt nos, atque delebunt nomen noſtrum de terra: & quid facies ma-
10 gno nomini tuo? Dixitque Dominus ad Joſue, Surge, cur
11 jaces pronus in terra? Peccavit Iſrael, & prævaricatus eſt pactum meum: tulerúntq; de anathemate, & furati ſunt atque mentiti, & abſconde-
12 runt inter vaſa ſua. Nec poterit Iſrael ſtare ante hoſtes ſuos, eóſque fugiet: quia pollutus eſt anathemate. Non ero ultrà vobiſcum, donec conteratis eum qui hujus ſceleris re-
13 us eſt. Surge, ſanctifica populum, & dic eis; Sanctificamini in craſtinum. Hæc enim dicit Dominus Deus Iſrael, Anathema in medio tui eſt, Iſrael: non poteris ſtare coram hoſtibus tuis, donec deleatur ex te, qui hoc contaminatus eſt ſce-
14 lere. Accedetiſq; manè ſinguli per tribus veſtras: & quamcunque tribum ſors invenerit, accedet per cognationes ſuas, & cognatio per domos, do-
15 múſq; per viros. Et quicunq; ille in hoc facinore fuerit deprehenſus, comburetur igni cum omni ſubſtantia ſua: quoniam prævaricatus eſt pactum Domini, & fecit nefas
16 in Iſrael. Surgens itaque Joſue manè, applicuit Iſrael per tribus ſuas, & inventa eſt tri-
17 bus Juda. Quæ cùm juxta familias ſuas eſſet oblata, inventa eſt familia Zare. Illam quoq; per domos offerens, re-
18 perit Zabdi: Cujus domum in ſingulos dividens viros, invenit Achan filium Charmi, filii Zabdi, filii Zare de tribu
19 Juda. Et ait Joſue ad Achan, Fili mi, da gloriam Domino Deo Iſrael: & confitere, atque indica mihi quid feceris, ne abſcondas.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, (ρ) Δέομαι κύριε· ἱνατί διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν λαὸν τοῦτον τὸν Ἰορδάνην παραδοῦναι αὐτὸν τῷ Ἀμορῥαίῳ, ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ εἰ κατεμείναμεν καὶ κατῳκίσθημεν παρὰ τὸν Ἰορδά-
8 νην. Καὶ τί ἐρῶ ἐπεὶ μετέβαλεν Ἰσραὴλ
9 αὐχένα ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ; Καὶ ἀκούσας ὁ Χαναναῖος καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, περικυκλώσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐκτρίψουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ τί ποιήσεις τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα;
10 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Ἀνάστηθι, ἱνατί τοῦτο σὺ πέπτωκας ἐπὶ πρόσωπόν
11 σου; Ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς καὶ παρέβη τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην πρὸς αὐτούς, (σ) κλέψαντες ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος ἐνέβαλον
12 εἰς τὰ σκεύη (τ) αὐτῶν. Καὶ οὐ μὴ δύνωνται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν· αὐχένα (υ) ἐπιστρέψουσιν ἔναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθησαν ἀνάθεμα. οὐ προσθήσω ἔτι εἶναι μεθ' ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐξάρητε τὸ ἀνά-
13 θεμα ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. Ἀναστὰς ἁγίασον τὸν λαόν, καὶ εἰπὸν ἁγιασθῆναι εἰς αὔριον. τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, Τὸ ἀνάθεμά ἐστιν ἐν ὑμῖν. οὐ δυνήσεσθε ἀντιστῆναι ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, ἕως ἂν ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν.
14 Καὶ συναχθήσεσθε πάντες τοπρωῒ κατὰ φυλάς, καὶ ἔσται ἡ φυλὴ ἣν ἂν δείξῃ κύριος, προσάξετε κατὰ δήμους· καὶ τὸν δῆμον ὃν ἂν (φ) δείξῃ κύριος, προσάξετε (χ) κατ' οἶκον· καὶ τὸν οἶκον ὃν ἂν (ψ) δείξῃ κύριος, προσάξετε κατ' ἄν-
15 δρα. Καὶ ὃς ἂν ἐνδειχθῇ, κατακαυθήσεται ἐν πυρί, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ· ὅτι παρέβη τὴν διαθήκην κυρίου, καὶ
16 (ω) ἐποίησεν ἀνόμημα ἐν Ἰσραήλ. Καὶ ὤρθρισεν Ἰησοῦς, καὶ προσήγαγε τὸν λαὸν κατὰ φυλάς· καὶ ἐνεδείχθη ἡ
17 φυλὴ Ἰούδα. Καὶ προσήχθη κατὰ δήμους, καὶ ἐνεδείχθη (α) δῆμος Ζα-
18 ραΐ. Καὶ προσήχθη κατ' ἄνδρα, καὶ ἐνεδείχθη (β) Ἄχαρ υἱὸς Ζαμβρὶ υἱοῦ
19 Ζαρά. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ (γ) Ἄχαρ, Δὸς δόξαν σήμερον τῷ κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ, καὶ δὸς τὴν ἐξομολόγησιν, καὶ ἀνάγγειλόν μοι τί ἐποίησας, καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ.

Et ait Ieſus; Precor (e) Domine: ut quid (f) tranſierit puer tuus populum hunc Iordanem ad tradendum eum Amorrhæo, ad perdendum nos? Et (g) utinam manſiſſemus, atque habitaſſemus apud (h) 7
Iordanem. Et quid dicam, quia vertit Iſrael cervicem coram inimico ſuo? Et audiens 8
Chananæus, & omnes inhabitantes terram, undique circundabunt nos, & exterent nos de terra. Et quid facies nomen tuum magnum? Et di- 9
xit Dominus ad Ieſum, Surge: ut quid hoc tu cecidiſti in faciem tuam? Peccavit po- 10
pulus, & tranſgreſſus eſt teſtamentum, quod diſpoſui ad eos: (i) furati de anathemate 11
injecerunt in vaſa ſua. Et non poterunt filii Iſrael ſubſiſtere ad faciem inimicorum ſuorum: cervicem vertent coram inimicis ſuis, quia facti ſunt anathema. Non adjiciam ultrà eſſe vobiſcum; niſi abſtuleritis anathema ex vobis ipſis. Sur- 12
gens ſanctifica populum: & dic, ut ſanctificentur in craſtinum. (k) Hæc dicit Dominus Deus Iſrael, Anathema eſt in vobis. Non poteritis reſiſtere coram inimicis veſtris: quoadusque abſtuleritis anathema ex vobis. Et congregabimini omnes 13
manè per (l) tribus: & erit tribus, quam oſtenderit Dominus; applicabitis per populos: & populum, quem oſtenderit Dominus, applicabitis per domum: & domum, quam oſtenderit Dominus, applicabitis per virum. Et quicunque de- 14
prehenſus fuerit, comburetur in igni; & omnia, quæcunque ſunt ei: quoniam tranſgreſſus eſt teſtamentum Domini, & fecit iniquitatem in Iſ- 15
rael. Et diluculò ſurrexit Ieſus, & applicuit populum per tribus: & deprehenſa eſt tribus 16
Juda. Et applicata eſt per populos: & deprehenſus eſt po- 17
pulus Zarai. Et (m) applicatus eſt per virum: & deprehenſus eſt Achar filius Zambri 18
filii Zara. Et dixit Ieſus ad (n) Achar, Da gloriam hodiè Domino Deo Iſrael, & da confeſſionem: & annuntia mihi, quid feciſti: & ne abſcondas à me. 19

MS.A. (ρ) Δέομαι κύριε, κύριε· διατί (σ) καὶ κλέψαντες (τ) αὐτῶν. Οὐ (υ) ἐπιστρέψουσιν κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν (φ) ἐνδείξῃ (χ) κατ' οἴκους· (ψ) ἐνδείξῃ (ω) ἐποίησαν (α) δῆμος ὁ Ζαρεί. Καὶ προσήχθη δῆμος ὁ Ζαρεὶ κατ' ἄνδρας, καὶ (β) Ἄχαν (γ) Ἄχαν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואמר יהושע קבל בעותי יי אלהים למה אעברא אעברתא ית עמא הדין ית ירדנא לממסר
יתנא בידא דאמוראה לאובדותנא ולוי פון דשרינא ויתבנא בעברא דירדנא: בבעו אדני
8 מה אימר בתר דאחזרו ישראל קדלהון למפך קדם בעלי דבביהון: וישמעון כנענאי וכל
9 יתבי ארעא ויסתחרון עלנא וישיצון ית שמנא מן ארעא ומה תעבד בדיל שמך רבא: ואמר
10 יי ליהושע קום לך למה דנן את רמי על אפך: חטא ישראל ואף עברו על קימי דפקדית
11 יתהון ואף נסיבו מן חרמא ואף גנבו ואף כדיבו ואף שויאו במניהון: ולא יכלון בני ישראל
12 למקם קדם בעלי דבביהון קדלהון יחזרון למפך קדם בעלי דבביהון ארי הוו לחרמא לא
אוסיף למהוי מימרי בסעדכון אם לא תשיצון חרמא מביניכון: קום זמין ית עמא ותימר
13 אזדמנו למחר ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל חרמא בינך ישראל לא תכול למיקם קדם
14 בעלי דבבך עד דתעדון חרמא מביניכון: ותתקרבון בצפרא לשבטיכון ויהי שבטא
דיתאחד מן קדם יי יקרב לזרעין וזרעיתא דיתאחד מן קדם יי תקרב לבתין וביתא
15 דיתאחד מן קדם יי יתקרב לגבריא: ויהי דיתאחד בחרמא יתוקד בנורא יתיה וכל דיליה
16 ארי עבר על קימא דיי וארי עבד דלא כשר בישראל: ואקדם יהושע בצפרא וקריב ית
17 ישראל לשבטוהי ואתאחד שבטא דבית יהודה: וקריב ית זרעית יהודה ואחד ית זרעית
18 זרח וקריב ית זרעית זרח לגבריא ואתאחד זבדי: וקריב ית ביתיה לגבריא ואתאחד
19 עכן בר כרמי בר זבדי בר זרח לשבטא דיהודה: ואמר יהושע לעכן ברי שוי
כען יקרא קדם יי אלהא דישראל והב קדמוהי הודאה וחוי כען לי מה עבדתא
לא תכסי מני:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et dixit Joſue: Suſcipe deprecationem meam Dñe Deus: Quare tranſire 7
faciendo tranſire feciſti populũ hunc Jordanẽ ad tradendũ nos in manũ
Emorræi ad perdendũ nos? et utinam manſiſſem⁹ et ſederem⁹ ultra Jor-
danẽ! Obſecro Dñe, Quid dicã poſtquã verterunt Iſrael cervices ſuas ad 8
fugiendũ antẽ auctores inimicitiarũ ſuarũ? Et audient Cananæi et om- 9
nes habitatores terræ, et ſeſe convertent ſup nos, et conſument nomen no-
ſtrũ è terrâ: et *quid facies* propter nomẽ tuũ magnũ? Et dixit Dñs ad Jo- 10
ſue: Surge tibi: quare [*ob*] hoc te projicis ſup faciẽ tuã? Peccaverũt Iſrael, 11
et etiã tranſgreſſi ſunt fœd⁹ meũ, ꝙ juſſi eis: et etiã tulerunt de ana-
themate, et etiã abſconderunt, et etiã negarunt, et etiam poſuerunt in va-
ſis ſuis. Et non valebunt filii Iſrael ſtare ante auctores inimicitiarum 12
ſuarum; cervices ſuas convertent ad vertendum [*terga*] ante auctores
inimicitiarum ſuarũ; quoniã fuerunt in anathema: & non addam ut ſit
verbum meum in auxiliũ eorum, niſi exterminaveritis anathema de inter
vos. Surge, præpara populũ, & dices: Præparamini in craſtinum; Nam 13
ſic dicit Dñs De⁹ Iſrael: Anathema inter te, Iſrael; non *valebis* ſtare ante
auctores inimicitiarum *tuarum*, donec auferatis anathema de inter vos.
Et accedetis in aurora ſecundũ trib⁹ veſtras: et erit tribus quæ deprehen- 14
detur ab ante Dñm, accedet per proſapias; & proſapia quæ deprehende-
tur ab ante Dñm, accedet per domos: & domus quæ deprehendetur ab
ante Dñm, accedet per viros. Et erit qui deprehendetur in anathemate, 15
et comburetur igne ipſe & oĩa quæ illi: quoniã tranſivit ſup fœd⁹ Dñi, et
quoniã fecit ꝙ non rectũ in Iſrael. Et anticipavit Joſue in aurora, & ac- 16
cedere fecit Iſraelẽ p trib⁹ ſuas: & deprehenſa eſt trib⁹ dom⁹ Judæ. Et 17
accedere fecit proſapiã Judæ, et *deprehendit proſapiã* Zerahh: et accede-
re fecit proſapiã Zerahh p viros, et deprehens⁹ eſt Zabdi. Et accedere fe- 18
cit domus ejus per viros, et deprehenſus eſt Ghachan filius Charmi filii
Zabdi filii Zerahh trib⁹ Judæ. Et dixit Joſue ad Ghachan: Fili mi, pone 19
nunc gloriam ante Dominum Deum Iſraelis, & fer ante eum confeſſionem; & oſtende nunc mihi quid feciſti; ne abſcondas à me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܐܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܠܡܢܐ ܐܥܒܪܬ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܝܘܪܕܢܢ. ܠܡܫܠܡܘ
8 ܠܢ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܕܐܡܘܪܝܐ. ܘܠܘ ܟܝ ܩܘܝܢ ܗܘܝܢ ܒܥܒܪܗ ܕܝܘܪܕܢܢ. * ܘܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ:
ܒܬܪ ܕܗܦܟ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܠܗ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. * ܘܢܫܡܥܘܢ ܟܢܥܢܝܐ ܘܟܠܗܘܢ
9 ܥܡܘܪܘܗ̈ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܥܠܝܢ. ܘܢܘܒܕܘܢ ܫܡܢ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܡܢܐ
10 ܬܥܒܕ ܠܫܡܟ ܪܒܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ. ܩܘܡ ܠܟ. ܠܡܢܐ ܢܦܝܠܬ
11 ܥܠ ܐܦܝܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܚܛܐ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܒܪܘ ܥܠ ܦܘܩܕܢܝ ܕܦܩܕܬ ܐܢܘܢ.
12 ܘܢܣܒܘ ܡܢ ܚܪܡܐ. ܐܦ ܓܢܒܘ. ܐܦ ܟܕܒܘ. ܘܛܫܝܘ ܒܡܐܢܝܗܘܢ. * ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ
ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܗܘܘ ܚܪܡܐ. ܘܠܐ ܐܘܣܦ
13 ܕܐܗܘܐ ܥܡܟܘܢ. ܐܠܐ ܐܢ ܬܥܒܪܘܢ ܚܪܡܐ ܡܢ ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܩܘܡ ܩܕܫܝܗܝ ܠܥܡܐ
ܘܐܡܪ. ܐܬܩܕܫܘ ܠܡܚܪ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܚܪܡܐ
ܒܝܢܬܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܬܫܟܚ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܥܕܡܐ
14 ܕܬܥܒܪܘܢ ܚܪܡܐ ܡܢ ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܘܩܪܒܘ ܠܨܦܪܐ ܠܫܒܛܝܟܘܢ. ܘܫܒܛܐ ܕܢܬܐܚܕ
ܡܢ ܡܪܝܐ. ܢܬܩܪܒ ܠܫܪ̈ܒܬܐ. ܘܫܪܒܬܐ ܕܢܬܐܚܕ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܢܬܩܪܒ ܠܒ̈ܬܐ. ܘܒܝܬܐ
15 ܕܢܬܐܚܕ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܢܬܩܪܒ ܠܓܒܪ̈ܐ. * ܘܡܢ ܕܢܬܐܚܕ ܒܚܪܡܐ ܢܘܩܕܘܢܝܗܝ
ܒܢܘܪܐ. ܗܘ ܘܟܠ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܥܒܪ ܥܠ ܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܡܛܠ ܕܥܒܕ
16 ܣܟܠܘܬܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܩܕܡ ܝܫܘܥ ܒܨܦܪܐ. ܘܩܪܒ ܠܐܝܣܪܝܠ ܠܫܒܛܘܗܝ. ܘܐܬܐܚܕ
17 ܫܒܛܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܩܪܒ ܫܪܒܬܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܬܐܚܕܬ ܫܪܒܬܐ ܕܙܪܚ. ܘܩܪܒ
18 ܫܪܒܬܐ ܕܙܪܚ ܠܓܒܪ̈ܐ. ܘܐܬܐܚܕ ܙܒܕܝ. * ܘܩܪܒ ܒܝܬܗ ܠܓܒܪ̈ܐ. ܘܐܬܐܚܕ
19 ܥܟܪ ܒܪ ܟܪܡܝ. ܒܪ ܙܒܕܝ. ܒܪ ܙܪܚ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܥܟܪ. ܒܪܝ
ܗܒ ܫܘܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܒ ܠܗ ܬܘܕܝܬܐ. ܘܚܘܐ ܠܝ ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܠܐ
ܬܟܣܐ ܡܢܝ.

Dixitque Jesus, Ah Domine Deus, quor- 7
sum trajecisti populum hunc Jordanem, ut
traderes nos in manum Amorrhæorum?
O utinam mansissemus cis Jordanem.
Quid dicam modò, cùm verterit Israel 8
cervicem suam coram hostibus suis? Au- 9
dient siquidem Chananæi & omnes inco-
læ terræ, & adversùm nos conspirantes,
disperdent nomen nostrum de superficie
terræ: & quid quæso facis nomini tuo ma-
ximo? Dixit autem Dominus ad Jesum, 10
Surge, cur humi prosterneris super faciem
tuam? Peccavit Israel, & transgressus est 11
mandatum quod præceperam eis, & acce-
perunt de anathemate, etiam furati sunt,
etiam mentiti sunt, & absconderunt in-
ter instrumenta sua. Nec poterunt in- 12
posterum filii Israel stare coram hostibus
suis, eò quòd facti sint anathema: neq;
ero deinceps cum eis, nisi amoveatis ana-
thema de medio vestri. Surge convoca po- 13
pulum istum, & dic, Parate vos cras;
quoniam sic ait Dominus Deus Israel, A-
nathema in medio tui Israel: posthac non
poteritis resistere inimicis vestris, quoad ar-
ceatis anathema de medio vestri. Mane 14
ergò admovete tribus vestras; & tribus
quam deprehenderit Dominus, accedat
per familias; & familia quam deprehen-
derit Dominus, accedat per domos; & do-
mus quam deprehenderit Dominus, acce-
dat per viros. Et qui deprehensus fue- 15
rit in hujusmodi anathemate succendatur
igni, tam ipse quàm omnia quæ habet, eò
quòd transgressus fit mandatum Domini, &
quòd perpetraverit scelus in Israele. An- 16
tevertens itaque Jesus manè, admovit Is-
raelem per tribus, deprehensaque fuit
tribus Juda. Deinde admovit tribum Ju- 17
da per familias, & deprehensa est familia
Zarah. Rursum admovit familiam Zarah
per domos, & deprehensus est Zabdi. Hu- 18
jus domum admovit per viros, & deprehen-
sus est Achar filius Charmi, filii Zabdi, filii
Zarah de tribu Juda. Dixit autem Jesus 19
ad Achar, Da magnitudinem Domino Deo
Israelis, & tribue ei confessionem; declara
quid feceris, & ne me celes.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وقال يوسع * العوث يا ربنا الاله * لماذا جوزت جوازا هذا الشعب الاردن * حتى سلمتنا بيد
8 الاموريين حتى يستاصلونا * ويا ليتنا كنا اسمعنا * واقمنا في جوز الاردن * بطلبه يا رب
9 اي شي اقول بعد ما ولّى بنو اسرايل قدّام اقدام اعداهم * وسمع الكنعانيون وكل سكان
الارض * فيبيدرون علينا * ويقطعون ذكرنا من الارض * واي شي تفعل لاسمك العظيم
10 * فقال الله ليوسع * قم لنفسك * لماذا انت ساقط بوجهك على الارض * قد اخطاوا بنو اسرايل
11 وحادوا عن عهدي الذي امرتهم * واخذوا من الحرم وسرقوا وجحدوا * وجعلوه في الاتهم
12 * وليس يقدر بنو اسرايل ان يقوموا قدّام اعداهم * بل يولون منهزمين قدّام اعداهم
13 لانهم قد استحقوا الحرم * ليس اعود في عنايتهم الا بعد هلاك الحرم فيما بينهم * قم عدّ
القوم * وقل لهم ان يستعدوا الي غد * فاني هكذا قال الله * الحرم في وسطكم يا ال اسرايل *
14 ولا تمكنون الوقوف قدّام اعدايكم الي حين ازالتكم الحرم من وسطكم * واذا كان
بالغداة اجمعوا واقرعوا بين الاسباط * ويكون السبط الذي اخرجه الله اقرع بين قبايله *
15 والقبيل الذي يريك الله اقرع بين رجاله * ويكون الرجل الواقع في الحرم يحرق بالنار
16 وجميع ماله * لانه خالف امر الله وفعل سقاطة بين بني اسرايل * فادلج يوسع بكرا وقدّم
17 بني اسرايل لاسباطهم * وقرع بينهم * فاتوهم سبط يهودا * وقرع سبط يهودا * فاتوهم قبيلة
18 زارح * وقرع بيت زارح الرجال * فاتوهم بيت زبدي * وقرع بين اهل بيته الرجال * فاتاه
19 عاحان بن كرمي بن زبدي بن زارح * الرجل من سبط يهودا * فقال يوسع لعاحان يا
ولدي اجعل اليوم الآن كرامة لله اله اسرايل * وقرّ بين يديه * واخبرني عما فعلت * ولا
تكتمني *

Dixitque Josue, Eja Domine noster De- 7
us, ad quid transire omnino fecisti hunc
populum Jordanem, ut traderes nos in
manum Amorrhæorum, ut exstirpent nos?
O utinam compescuissemus nos, & man-
sissemus trans Jordanem. Quid quæso ô 8
Domine, dicam, postquam terga dederunt
filii Israel ante pedes inimicorum suo-
rum? Nam audient Chananæi & omnes 9
habitatores terræ, & dispersi contra nos
succident memoriam nostram è terra: &
quid facies condignum nomini tuo ma-
gno? Ait autem Deus ad Josue, Surge ti- 10
bi, quare dejicis vultum tuum super ter-
ram? Jam peccaverunt filii Israel, & 11
declinaverunt à pacto meo quod præce-
peram eis, & tulerunt de anathemate,
& furati sunt, atque negaverunt, & po-
suerunt illud inter vasa sua. Quapro- 12
pter nō poterunt filii Israel stare ante ini-
micos suos, sed terga dabunt profligati
ante inimicos suos, quia despexerunt a-
nathema: Nequaquam revertar ad cu-
ram eorum gerendam, nisi post extin-
ctum noxium de medio eorū. Surge, re- 13
cense populum, & dic eis ut parati sint in
crastinum; nam sic dixit Deus, Ana-
thema est in medio vestri ô Israelitæ: non
poteritis stare coram inimicis vestris, do-
nec removeatis anathema de medio vestri.
Cumque erit in crastino, congregamini, 14
& sortes date inter tribus: eritque, tri-
bus quam ediderit Deus, mitte sortem
inter familias ejus: & familia quam
ostenderit tibi Deus, mitte sortem inter
viros ejus. Et erit, vir qui incidit in a- 15
nathema, comburatur igni & quidquid
ad eum pertinet, quia adversatus est præ-
cepto Dei, & commisit lapsum inter fi-
lios Israel. Surrexit ergò Josue summo 16
mane, & accedere fecit filios Israel per
tribus eorum, sortemque dedit inter eos,
& accidit eis tribus Juda. Et sortem 17
dedit tribui Iuda, & occurrit eis fami-
lia Zarah: et sortem dedit domui Zarah
per viros, occurritque eis domus Zabdi.
Et sortem dedit inter domesticos ejus per 18
viros, acciditque ei Achan filius Karmi,
filii Zabdi, filii Zarah, vir de tribu Iuda.
Et dixit Iosue ad Achan, O fili mi, 19
age hodiè, nunc da honorem Deo, Deo
Israel, & fatere coram eo, & narra
mihi quod fecisti, & ne me celes.

ספר יהושע : ח

Domino peccavi ego Verè : ait & ,Jehoſuah Hachâ reſpôdit Et
20 ויען עכן את־יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי ליהוה
ſpolio in vidi Et . feci hoc ſicut & hoc ſicut & ,Iſrael Deo
אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי: ואראה בשלל
21 linguam & ,argenti ſeclos ducentos & ,bonum unum Babylonicum pallium
אדרת שנער אחת טובה ומאתים שקלים כסף ולשון
ea concupivi & : ejus pondus ſeclorum quinquaginta , unam auream
זהב אחד חמשים שקלים משקלו ואחמדם
, mei tentorii medio in terra in abſcondita ipſa ecce & : ea cepi &
ואקחם והנם טמונים בארץ בתוך האהלי
cucurrerunt & ,legatos Jehoſuah miſit Et .eo ſub argentum &
22 והכסף תחתיה: וישלח יהושע מלאכים וירצו
.ea ſub argentum & ,ej. tentorio in abſconditũ ecce & ,tentorium ad
האהלה והנה טמונה באהלו והכסף תחתיה:
omnes ad & ,Jehoſuah ad ea adduxerunt &,tentorii medio de ea ceperunt Et
23 ויקחום מתוך האהל ויבאום אל־יהושע ואל כל־
Jehoſuah tulit Et . Domini facies ad ea ſtatuerũt & ;Iſrael filios
24 בני ישראל ויצקם לפני יהוה: ויקח יהושע את־
,auri linguam & ,pallium & ,argentum & ,Zerach filiũ,Hachã
עכן בן־זרח ואת־הכסף ואת־האדרת ואת־לשון הזהב
,ej. pecus & ,ej. aſinum & ,ej. bovem & ,ej. filias & ,ej. filios &
ואת־בניו ואת־בנתיו ואת־שורו ואת־חמרו ואת־צאנו
,eo cum Iſrael omnis & ,ei quæ omnia & ,ej. tentorium &
ואת־אהלו ואת־כל־אשר־לו וכל־ישראל עמו
Quid : Jehoſuah dixit Et .perturbationis Vallem eos fecerunt aſcendere &
25 ויעלו אתם עמק עכור: ויאמר יהושע מה
omnis eum obruerunt Et .hac die in Dominus te Turbet ? nos turbâſti
עכרתנו יעכרך יהוה ביום הזה וירגמו אתו כל־
.lapidibus in eos lapidaverunt &,igni in eos cõbuſſerunt & ,lapide Iſrael
ישראל אבן וישרפו אתם באש ויסקלו אתם באבנים:
.hanc diem ad uſque magnum lapidum acervum eum ſuper erexerunt Et
26 ויקימו עליו גל־אבנים גדול עד היום הזה
,illius loci nomẽ vocavit Ideo.ſui naſi ira ab Dominus eſt averſus Et
וישב יהוה מחרון אפו על־כן קרא שם המקום ההוא
.hanc diem ad uſque,turbationis Vallem
עמק עכור עד היום הזה:

CAP. VIII. ח

Cape .conſterneris ne & ,timeas Ne : Jehoſuah ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־יהושע אל־תירא ואל־תחת קח
,Vide .Hai in aſcende ſurge & ,belli populum omnem tecum
עמך את כל־עם המלחמה וקום עלה העי ראה
& ,ej. civitatem & ,ej. populum & ,Hai regem tua manu in dedi
נתתי בידך את־מלך העי ואת־עמו ואת־עירו ואת־
,Jericho feciſti quẽadmodũ ,ejus regi & ,Hai facies Et .ejus terram
2 ארצו: ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו
tibi Pone .vobis prædabimini ej. animal & ,ej. ſpolium Tantùm .ejus regi &
ולמלכה רק־שללה ובהמתה תבזו לכם שים־לך
populus omnis & ,Jehoſuah ſurrexit Et .ejus tergo à civitati inſidiantem
3 ארב לעיר מאחריה: ויקם יהושע וכל־עם
viros mille triginta Jehoſuah elegit Et .Hai in aſcendendum ad ,belli
המלחמה לעלות העי ויבחר יהושע שלשים אלף איש
Videte : dicendo ,eis præcepit Et .nocte eos miſit & ,virtute fortes
4 גבורי החיל וישלחם לילה: ויצו אתם לאמר ראו
urbe ab vos elongetis ne ,civitatis tergo à civitati inſidiantes vos
אתם ארבים לעיר מאחרי העיר אל־תרחיקו מן־העיר
mecum qui populus omnis &,ego Et .parati vos omnes eritis &,valde
5 מאד והייתם כלכם נכנים: ואני וכל־העם אשר אתי
ſicuti noſtrum occurſum in exierint cùm erit Et .urbem ad accedemus
נקרב אל־העיר והיה כי־יצאו לקראתנו כאשר
.eorum facies ad fugiemus & ,principio in
בראשנה ונסנו לפניהם:

Verſio VULG. LAT.

20 Reſpondítq; Achan Joſue, &
dixit ei; Verè ego peccavi Do-
mino Deo Iſrael: & ſic & ſic
21 feci. Vidi enim inter ſpolia
palliũ coccineũ valdè bonũ,
& ducentos ſiclos argenti,re-
gulámq; aureá quinquaginta
ſiclorũ:et concupiſcens abſtu-
li, & abſcondi in terra contra
mediũ tabernaculi mei,argen-
22 túmq; foſſâ humo operui. Mi-
ſit ergò Joſue miniſtros: qui
currentes ad tabernaculũ il-
li⁹,reperérũt cuncta abſcondi-
ta in eodé loco, & argentũ ſi-
23 mul. Auferentéſq; de tentorio
tulerunt ea ad Joſue, & ad o-
mnes filios Iſrael, projece-
24 rúntq; ante Dominũ. Tollens
itaq; Joſue Achan filiũ Zare,
argentúmq; & pallium,& au-
ream regulá,filios quoq; & fi-
lias ejus, boves & aſinos &
oves, ipſúmq; tabernaculum,
& cunctam ſupellectilé : (&
omnis Iſrael cum eo) duxerũt
25 eos ad vallem Achor. Vbi di-
xit Joſue, Quia turbâſti nos,
exturbet te Dominus in die
hac. Lapidavítq; eum omnis
Iſrael: & cuncta quæ illius e-
rant, igne conſumpta ſunt.
26 Congregaverúntq; ſuper eum
acervum magnum lapidum,
qui permanet uſq; in præſen-
tem diem. Et averſus eſt fu-
ror Domini ab eis. Vocatúm-
que eſt nomen loci illius,Val-
lis Achor, uſque hodié.

CAP. VIII.

1 Dixit autem Domin⁹ ad Jo-
ſue; Ne timeas,neque formi-
des: tolle tecum omnem mul-
titudinem pugnatorũ,& con-
ſurgens aſcende in oppidum
Hai. Ecce tradidi in manu tua
regem ejus, & populum, ur-
2 bémq; & terram. Faciéſque
urbi Hai,& regi ejus, ſicut fe-
ciſti Jericho, & regi illius :
prædâ verò,& omnia animan-
tia diripietis vobis : pone in-
3 ſidias urbi poſt eam. Surre-
xítque Joſue, & omnis exer-
citus bellatorum cum eo,ut a-
ſcenderent in Hai: & ele-
cta triginta millia virorum
fortium miſit nocte, præcepit-
4 que eis, dicens; Ponite inſi-
dias poſt civitatem: nec lon-
giùs recedatis: & eritis o-
5 mnes parati. Ego autem, &
reliqua multitudo quæ mecum
eſt, accedemus ex adverſo
contra urbem. Cúmque exi-
erint contra nos, ſicut antè
fecimus, fugiemus, & terga
vertemus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

20 Καὶ ἀπεκρίθη Ἄχαρ τῷ Ἰησοῖ, καὶ εἶπεν,
Ἀληθῶς ἥμαρτον ἐναντίον (δ) κυρίου τοῦ θεοῦ
21 Ἰσραήλ· οὕτως καὶ οὕτως ἐποίησα. Εἶ-
δον ἐν τῇ προνομῇ ψιλὴν (ε) ποικίλην, καὶ
διακόσια δίδραχμα ἀργυρίου, καὶ γλῶσσαν
μίαν χρυσῆν πεντήκοντα διδράχμων, καὶ
ἐνθυμηθεὶς αὐτῶν ἔλαβον· καὶ ἰδοὺ αὐτὰ (ζ)
ἐγκέκρυπται ἐν τῇ σκηνῇ μου, καὶ τὸ ἀρ-
22 γύριον κέκρυπται ὑποκάτω αὐτῶν. Καὶ ἀπ-
έστειλεν Ἰησοῦς ἀγγέλους, καὶ ἔδραμον εἰς
τὴν σκηνὴν εἰς τὴν παρεμβολήν· καὶ ταῦ-
τα ἦν κεκρυμμένα (η) εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ,
23 καὶ τὸ ἀργύριον ὑποκάτω αὐτῶν. Καὶ ἐξ-
ήνεγκαν αὐτὰ ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἤνεγκαν
πρὸς Ἰησοῦν (θ) καὶ τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσ-
24 ραήλ, καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἔναντι κυρίου. Καὶ
ἔλαβεν Ἰησοῦς τὸν Ἄχαρ υἱὸν Ζαρά, καὶ
ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς φάραγγα Ἀχώρ, καὶ
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ
τοὺς μόσχους αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑποζύγια αὐτοῦ, καὶ
πάντα τὰ πρόβατα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν
αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ
(ι) πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀνήγαγεν
25 (κ) αὐτοὺς εἰς Ἐμεκαχώρ. Καὶ εἶπεν (λ) Ἰη-
σοῦς τῷ Ἄχαρ, Τί ὠλόθρευσας ἡμᾶς; (μ)
ἐξολοθρεύσαι σε κύριος, καθὰ καὶ σήμερον.
καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν (ν) λίθοις πᾶς Ἰσ-
26 ραήλ. Καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων
μέγαν. καὶ ἐπαύσατο κύριος τοῦ θυμοῦ τῆς
ὀργῆς. διὰ τοῦτο ἐπωνόμασεν αὐτὸ Ἐμεκ-
αχὼρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

MS.A. (δ) κυρίου θεοῦ (ε) ποικίλην καλήν, καὶ (ζ) ἐνκέκρυπται ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ (η) ἐν τῇ γῇ, καὶ τὸ ἀργύριον (θ) καὶ πρὸς τοὺς (ι) πᾶς Ἰσραήλ (κ) αὐτὸν (λ) Ἰησοῦς, Τί ὠλέθρευσας (μ) ἐξολεθρεύσαι (ν) πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις, Καὶ

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Μὴ φο-
βηθῇς, μηδὲ δειλιάσῃς. λάβε (α) μετὰ
σοῦ πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστάς, καὶ
ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς Γαί. ἰδοὺ δέδωκα εἰς
τὰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα Γαί, καὶ τὴν
2 γῆν αὐτοῦ. Καὶ (β) ποιήσεις τὴν Γαί, ὃν τρόπον
ἐποίησας (γ) τὴν Ἰεριχώ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς·
καὶ τὴν προνομὴν τῶν κτηνῶν προνομεύσεις
σεαυτῷ. κατάστησον δὲ σεαυτῷ ἔνεδρα τῇ
3 πόλει εἰς τὰ ὀπίσω. Καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ὥστε ἀναβῆναι
εἰς Γαί. (δ) ἐπέλεξεν δὲ Ἰησοῦς τριάκον-
τα χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατοὺς ἐν ἰσχύϊ,
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς νυκτός· Καὶ ἐνετεί-
4 λατο αὐτοῖς, λέγων, Ὑμεῖς (ε) ἐνεδρεύ-
σατε ὀπίσω τῆς πόλεως· μὴ μακρὰν (ζ)
γίνεσθε ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἔσεσθε πάν-
5 τες ἕτοιμοι. Καὶ ἐγὼ (η) καὶ πάντες οἱ
μετ' ἐμοῦ προσάξομεν πρὸς τὴν πόλιν.
καὶ ἔσται ὡς ἂν ἐξέλθωσιν οἱ κατοικοῦν-
τες Γαὶ εἰς συνάντησιν ἡμῖν, καθάπερ
καὶ πρώην, καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου
αὐτῶν.

MS.A. (α) μετὰ σεαυτοῦ (β) ποιήσεις τῇ Γαί, (γ) τῇ Ἰεριχώ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς· (δ) καὶ ἐπέλεξεν Ἰησοῦς (ε) ἐνεδρεύσετε (ζ) γίνεσθαι τ (η) καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' ἐμοῦ

Cum Tranſlatione LATINA.

Et reſpondit Achar Ieſu, & di- 20
xit ; Verè peccavi coram Do-
mino Deo Iſrael : Sic & ſic fe-
ci. Vidi in præda (o) veſtem 21
variam, & ducentas didrach-
mas argenti, & linguam unam
auream quinquaginta didrach-
marum: & (p) animo commotus
illa cepi. Et ecce ipſa abſcon-
dita ſunt in tabernaculo meo :
& argentum occultatum eſt ſub
eis. Et miſit Ieſus nuntios : & 22
cucurrerunt ad tabernaculum in
caſtra : & hæc erant abſcondita
in tabernaculo ejus, & argen-
tum ſub eis. Et exportaverunt 23
ea de tabernaculo: & attule-
runt ad Ieſum, & ſeniores Iſ-
rael: & poſuerunt ea ante Do-
minum. Et cepit Ieſus Achar 24
filiũ Zara, (q) & duxit eum in
vallem Achor, & filios ejus,
& filias ejus, & vitulos ejus, et
ſubjugalia ejus, & omnes oves
ejus , & tabernaculum ejus,
& omnia quæ erant ejus ;
& omnis (r) populus cum eo: &
adduxit eos in (ſ) Emec-Achor.
Et ait Ieſus ad Achar, Quid 25
turbâſti nos? Exturbet te Do-
minus, ſecundùm quæ & hodiè.
Et lapidaverunt eum lapidibus
omnis (t) Iſrael. Et ſuperpoſue- 26
runt ei acervum lapidum (u)
magnum. Et ceſſavit Dominus
ab indignatione (x) iræ. Pro-
pter hoc cognominavit illud
Emec-Achor uſq; in diem hanc.

CAP. VIII.

Et dixit Dominus ad Ieſum, 1
Ne timeas, neque formides. Su-
me tecum omnes viros bellato-
res, & ſurgens aſcende in Gai.
Ecce dedi in manus tuas re-
gem (a) Gai, & terram ejus.
Et facies Gai, quemadmodùm 2
feciſti Hiericho, & (b) regem
ejus : & prædam pecorum præ-
daberis tibi. Colloca autem tibi
inſidias civitati (c) retrorſum.
Et ſurrexit Ieſus, & omnis po- 3
pulus bellator ad aſcendendum
in Gai. Elegit autem Ieſus,tri-
ginta millia virorum potentes
in fortitudine : & miſit eos
nocte : & mandavit eis, di- 4
cens; (d) Vos inſidiabimini poſt
civitatem : non longè eritis. à
civitate : & eritis omnes parati.
Et ego, & omnes, qui mecum, 5
accedemus ad civitatem. Et erit,
cùm exierint qui commorantur
in Gai ,in obviàm nobis, ſicut
& anteà ; & fugiemus à facie
eorum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 ואתיב עכן ית יהושע ואמר בקושטא אנא חבית קדם יי אלהא דישראל וכדין וכדין
21 עבדית: וחזית בביזתא אצטלי בבלי חד שפיר ומאתן סלעין דכסף ולישנא דדהבא
חד חמשין סלעין מתקליה ורגגתנון ונסבתנון והא אנון טמירין בארעא בגו משכני
22 וכספא תחותוהי: ושלח יהושע אזגדין ורהטו למשכנא והא טמירין במשכניה וכספא
23 תחותוהי: ונסיבונון מגו משכנא ואיתאונון לות יהושע ולות כל בני ישראל ואתיכונון
24 קדם יי: ודבר יהושע ית עכן בר זרח וית כספא וית אצטלא וית לישנא דדהבא ודבר
ית בנוהי וית בנתיה וית תוריה וית חמריה וית ענה וית משכניה וית כל דליה וכל
25 ישראל עמיה ואסיקו יתהון למישר עכור: ואמר יהושע מה עכרתנא יעכרנך יי ביומא
הדין ורגמו יתיה כל ישראל באבניא ואוקידו יתהון בנורא בתר דרגימו יתהון באבניא:
26 ואקימו עלוהי דגור אבנין רב עד יומא הדין ותב יי מתקוף רוגזיה על כן קרא שמא
דאתרא ההוא מישר עכור עד יומא הדין:

ח

1 ואמר יי ליהושע לא תדחל ולא תתבר דבר עמך ית כל עמא עבדי קרבא וקום סק לעי
2 חזי דמסרית בידך ית מלכא דעי וית עמיה וית קרתיה וית ארעיה: ותעביד לעי ולמלכה
כמא דעבדת ליריחו ולמלכה לחוד עדאה ובעירה תבוון לכון אתקן לך כמנא לקרתא
3 מאחורהא: וקם יהושע וכל עמא עבדי קרבא למסק לעי ובחר יהושע תלתין אלפין
4 גברא גברי חילא ושלחנון בליליא: ופקיד יתהון למימר חזו דאתון כמנין לקרתא
5 מאחורי קרתא לא תרחיקון מן קרתא לחדא ותהון כלכון מתקנין: ואנא וכל עמא
דעמי נתקרב לקרתא ויהי ארי יפקון לקדמותנא כדבקדמיתא ונפוך קדמיהון:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et reſpondit Ghachan Joſue, & dixit : In veritate ego peccavi ante Dñm 20
Deû Iſrael: & ſic & ſic feci. Et vidi in præda ſtolâ Babylonicâ unâ pulchrâ, 21
& ducentos ſiclos argenti; & linguâ aureâ unâ, quinquaginta ſicli pondus
ejus : et concupivi ea, et tuli ea : et ecce ea abſcondita in terra in medio
tabernaculi mei, et argentum ſubt⁹ ea. Et miſit Joſue nuncios, et cucurre- 22
runt ad tabernaculû : et ecce abſcondita in tabernaculo ejus, et argentum
ſubt⁹ ea. Et tulerunt ea deintra tabernaculû, et attulerunt ea ad Joſue, et ad 23
omnes filios Iſrael; et fuderunt ea ante Dñm. Et accepit Joſue Ghachan fi- 24
liû Zerahh, et argentû, et ſtolâ, et linguâ aureâ, et adduxit filios ej⁹, et filias
ejus, et boves ejus, et aſinos ej⁹, et pecora ej⁹, et tabernacula ejus, et omnia
quæ ei : et omnis Iſrael cum eo; et aſcendere fecerunt eos ad planiciê Gha-
chor. Et dixit Joſue: Quid turbaſti nos? conturbet te Dñs in die hac: et la- 25
pidaverunt eum omnis Iſrael lapidibus ; et combuſſerunt eos in ignê, poſt-
quam lapidaverunt eos ſaxis. Et erexerunt ſuper eum acervum lapidum 26
magnum uſque ad diem hunc. Et converſus eſt Dominus à fortitudine fu-
roris ſui : propterea appellavit nomen loci illius, Planitiem Ghachor,
uſque ad diem hanc.

CAP. VIII.

ET dixit Dñs ad Joſue: Ne timeas, neq; frangaris : adduc tecum omnem 1
populû bellatores ; et ſurge, aſcende in Ghai : vide, tradidi in manu tuâ re-
gem Ghai, et populum ej⁹, et urbê ejus, et terram ejus. Et facies Ghai & 2
regi ejus ſicut feciſti Jericho et regi ej⁹ : tantû ſpolia ej⁹ et jumenta ej⁹ diri-
pietis vobis : para tibi inſidias urbi poſt eam. Et ſurrexit Joſue et omnis po- 3
pul⁹ bellatores ad aſcendendû in Ghai : et delegit Joſue triginta mille vi-
ros virtutis, et miſit eos in nocte. Et juſſit êis, dicendo : Videte ut vos inſi- 4
diantes urbi poſt urbê, ne longè abſitis ab urbe nimis : et eritis omnes vos
parati. Et ego et omnis populus qui mecû, appropinquabimus urbi : et erit 5
cum ingredientur in occurſum noſtrû, ſicut ab initio, et avertem⁹ ante eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܥܢܐ ܥܟܪ ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܫܪܝܪܐܝܬ. ܐܢܐ ܚܛܝܬ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܟܢܐ
21 ܥܒܕܬ. * ܚܙܝܬ ܒܒܙܬܐ. ܐܣܛܠܐ ܚܕܐ ܒܒܠܝܬܐ. ܕܫܦܝܪܐ ܗܘܬ. ܘܡܐܬܝܢ ܡܬܩܠܝܢ ܕܟܣܦܐ.
ܘܠܫܢܐ ܕܕܗܒܐ ܕܡܬܩܠ ܚܡܫܝܢ ܡܬܩܠܝܢ. ܘܪܓܬ ܐܢܘܢ. ܘܢܣܒܬ ܐܢܘܢ. ܘܗܐ ܛܡܝܪܝܢ ܒ
22 ܐܪܥܐ ܒܡܫܟܢܝ. ܘܟܣܦܐ ܠܬܚܬܝܗܘܢ. * ܘܫܕܪ ܝܫܘܥ ܐܝܙܓܕܐ. ܘܪܗܛܘ ܠܡܫܟܢܐ. ܘܚܙܘ
23 ܕܛܡܝܪܝܢ ܒܡܫܟܢܗ. ܘܟܣܦܐ ܠܬܚܬܝܗܘܢ. * ܘܫܩܠܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܫܟܢܗ. ܘܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ
24 ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܠܘܬ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܣܡܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܥܟܪ ܒܪ
ܙܪܚ. ܘܢܣܒ ܟܣܦܐ ܘܐܣܛܠܐ. ܘܠܫܢܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܒܢܘܗܝ ܘܒܢܬܗ. ܘܬܘܪܘܗܝ ܘܚܡܪܘܗܝ
ܘܥܢܗ. ܘܡܫܟܢܗ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ.
25 ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܥܘܡܩܐ ܕܥܟܪ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܡܢܐ ܕܠܚܬܢܝ. ܢܕܠܚܟ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܢܐ
ܗܢܐ. ܘܪܓܡܘܗܝ ܒܟܐܦܐ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܗ. ܘܠܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܘܐܘܩܕܘ ܐܢܘܢ ܒܢܘܪܐ.
26 * ܘܐܩܝܡܘ ܥܠܘܗܝ ܓܠܐ ܕܟܐܦܐ ܪܘܪܒܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܐܬܢܝܚ ܡܪܝܐ ܡܢ ܚܡܬܐ
ܕܪܘܓܙܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܩܪܝ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܥܘܡܩܐ ܕܥܟܪ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
1 * ܦܘܠܓܐ * ܚ * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܘܠܐ ܬܬܪܗܒ. ܕܒܪ ܥܡܟ ܠܟܠܗ
ܥܡܐ. ܘܥܒܕܝ ܩܪܒܐ. ܘܩܘܡ ܣܩ ܠܥܝ. ܚܙܝ ܕܐܫܠܡܬܗ ܒܐܝܕܝܟ ܠܡܠܟܐ ܕܥܝ.
2 ܘܠܥܡܗ ܘܠܡܕܝܢܬܗ. ܘܠܐܪܥܗ. * ܘܥܒܕ ܠܥܝ ܘܠܡܠܟܗ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܬ ܠܐܝܪܝܚܘ
ܘܠܡܠܟܗ. ܒܪܡ ܒܙܬܗ ܘܒܥܝܪܗ. ܒܘܙܘ ܠܟܘܢ. ܘܣܝܡܘ ܠܟܘܢ ܟܡܐܢܐ ܡܢ
3 ܒܣܬܪܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. * ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܥܒܕܝ ܩܪܒܐ. ܠܡܣܩ ܠܥܝ. ܘܓܒܐ
4 ܝܫܘܥ ܬܠܬܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܓܢܒܪܐ ܒܚܝܠܗܘܢ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܒܠܠܝܐ. * ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ. ܟܕ ܟܡܐܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܡܢ ܒܣܬܪܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܠܐ
5 ܬܪܚܩܘܢ ܛܒ ܡܢܗ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܘܘ ܟܠܟܘܢ ܡܛܝܒܝܢ. * ܘܐܢܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܝ
ܢܬܩܪܒ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܐ ܕܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܢ ܐܝܟ ܕܒܩܕܡܝܬܐ. ܘܗܐ ܥܪܩܝܢܢ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ.

Respondens Achar, dixit ad Jesum, Reverâ 20
ego peccavi in Dominum Deum Israelis, &
sic feci. Vidi inter spolia togam quandam 21
Babylonicam quæ pulcherrima erat, ducentos
siclos argenti, & linguam auri, quæ pendebat
quinquaginta siclos; eaque concupiscens
accepi, & ecce abdita sunt mihi humi
in tentorio meo, & argentum subtùs. Misit 22
ergò Jesus viros, qui currentes ad tentorium,
viderunt *ea* abscondita *sub terra* in tentorio
ipsius, & argentum subtér. Et tollentes ea 23
de tentorio ipsius, attulerunt illa ad Jesum
& ad universum Israelem, posuitque ea
Josue coram Domino. Et duxit Jesus Acharem 24
filium Zarah, tulitque argentum, & togam,
& lingulam auri; duxitque filios ac filias,
boves & asinos, oves ac tentorium, &
quicquid ejus erat, & universum Israelem
secum, & assumpsit eos ad vallem Achar.
Et dixit ad eum Jesus, Quare conturbâsti 25
me? conturbet te Dominus in die isto: obrueruntque
eum lapidibus universus Israel,
ipsum *inquam* & quicquid eum attinebat, &
combusserunt eos igne. Et erexerunt super 26
eum acervum lapidum magnorum, ad hodiernam
usque diem: placatúsque fuit Dñs ab
æstu furoris sui. Propterea vocatû fuit nomen
loci illius, Vallis Achar in hunc usque diem.

CAP. VIII.

DEinde dixit Dominus ad Jesum, Ne timeas, 1
neque formides: duc tecum universum
populum, atque belligerum, & surgens
ascende ad Aai, quoniam tradidi in manus
tuas regem Aai, populum, urbem, ac terram
ejus. Fac autem Aai et regi ejus, quemadmodum 2
fecisti Jericho et regi ipsius: prædam
tamen solùm ac jumenta diripite vobis.
Insidias autem ponite vobis à tergo urbis.
Surrexit itaque Jesus et universus populus 3
bellator, ad ascendendum in Aaj, delegitque
Jesus triginta millia virorum validissimorum
robore, misitque eos noctu. His præcepit, 4
ac dixit, Videte, quum tetenderitis insidias
adversùs urbem à tergo urbis, ne multùm
recedatis ab eadem urbe, et sitis
parati omnes. Ego verò, et populus qui 5
mecum est, appropinquabimus urbi; cúmque
exierint in occursum nostrum ut
antea, ecce fugiemus à conspectu
eorum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فاجاب عاخان يوسع وقال. حقا انا اخطات بين يدي الرب اله اسرائيل. هكذا وهكذا فعلت
21 * وبطرت في النهب ازارا عراقيه واحده جيده. ومايتي مثقال فضه. وسبيكه ذهب وزنها خمسون
22 مثقالا. فاشتهيتهم واخذتهم. وهوذا هم مدفونه في الارض في وسط مضاربي. والفضه تحتها. * فارسل
23 يوسع رسلا. فجاوا الى المضرب. فاذا ذلك مدفون في المضرب. والفضه تحته. * فاخذوهم من وسط
24 المضرب. وجاوا بهم الى يوسع. والى جماعة بني اسرائيل. وطرحوهم بين يدي الله. * واخذ يوسع
عاخان بن زارح. والفضه والازار والسبيكه الذهب. وبنيه وبناته. وبقره. وحميره. وغنمه. ومضربه.
25 وساير ماله. وكافة بني اسرائيل معه. واصعدوهم الى برج الافتضاح. * وقال يوسع. لماذا فضحتنا.
يفضحك الله في هذا اليوم. ورجمه جميع بني اسرائيل بالحجارة هو وبنيه وماله. واحرقوهم
26 بالنار. وحصبوهم بالحجارة. * واقاموا عليه تل حجارة عظيما. الى هذا اليوم. ورجع الله من
شدة غضبه. لاجل ذلك سمي ذلك الموضع برج الافتضاح. الى هذا اليوم.

* الفصل الثامن *

1 * وقال الله ليوسع. لا تخف ولا تذعر. خذ معك جميع رجال الحرب. وقم اصعد الى العي. وانظر
2 قد اسلمت بيدك ملك العي وقومه وارضه وبلده. * فافعل بها وبملكها كما فعلت باريحا
3 وبملكها. وكل سلبها وبهايمها يكون نهبا لكم. واجعل لك كمينا من وراء المدينة. * فقام
يوسع وساير رجال الحرب وتهياوا للصعود الى العي. واختار يوسع ثلاثين الف رجل جبابرة
4 البسالة. وارسلهم ليلا. * وامرهم وقال لهم. كونوا انتم مكمنين للمدينة من وراها. لا تبعدوا
5 عنها جدا. بل تكونوا بجملتكم مرتبين. * وانا وجميع الرجال الذي معي نتقدم الى المدينة.
فيكون اذا هم خرجوا للقاينا كالدفعة الاولى نهرب قدامهم.

Respondit Achan Josue, & ait, Verè ego 20
peccavi coram Domino Deo Israelis: sic
& sic feci. Vidi enim inter spolia pal- 21
lium Aracæum (i.Babylonicum) *unum*
optimum, & ducentos siclos argenti, &
*lingulam auri pondo quinquaginta siclorum,
eaque concupiscens abstuli; & ecce*
*ipsa sunt abscondita sub terra in medio tabernaculorum
meorum, & argentum sub*
iis est. Misit itaque Josue nuntios, qui 22
venerunt ad tabernaculum, & ecce illud
*absconditum erat in tabernaculo, & argentum
sub eo. Et arripientes ea de me-* 23
dio tabernaculi, attulerunt ea ad Josue
& ad congregationem filiorum Israel, &
posuerunt ea coram Deo. Et tulit Josue 24
Achanem filium Zarih, & argentum,
& pallium, & lingulam auri, & filios
*ejus, ac filias ejus, & boves ejus, & asinos
ejus, & oves illius, & tentorium ejus,*
& quidquid ejus erat, omnibus filiis
Israel comitantibus eum, & ascendere
fecerunt eos ad turrem vituperii. Et ait 25
Josue, Cur vituperâsti nos? vituperet te
Deus in hac die: & lapidaverunt eum
*omnes filii Israel lapidibus, ipsum, & filios
ejus, & bona illius, & combusserunt
eos igni, & obruerunt eos lapidibus.*
Et erexerunt super eum acervum lapidū 26
magnum usque ad hanc diem: & recessit
Deus ab atrocitate furoris sui. Propterea
vocatum est nomen illius loci, Turris
vituperii, usque ad hanc diem.

CAP. VIII.

ET dixit Deus ad Josue, Ne metuas, 1
neq; extimescas: Tolle tecum omnes
viros bellatores, & surge, ascende ad
Aai: & vide, jam dedi in manum tuam
Regem Aai, & populum ejus, & terram
ejus, regionemque ipsius. Fac illi & re- 2
gi ejus, quemadmodum fecisti Jericho
& regi ejus: verùm cuncta spolia ejus
& jumenta ejus erunt in prædam vobis.
Et pone tibi insidias à tergo urbis. Sur- 3
*rexit ergò Josue, omnesque viri bellatores,
& accinxerunt se ad ascendendum*
in Aai, & elegit Josue triginta millia
virorum gigantium magnanimorum, &
misit illos noctu. Præcepitque eis, ac 4
*dixit illis, Estote vos insidiantes civitati
à tergo ipsius: ne distetis ab ea multùm,
sed eritis omnes parati. Ego verò,* 5
*& omnes viri qui mecum erunt, accedemus
ad urbem. Eritque, quum ipsi egredientur
in occursum nostrum sicuti*
vice primâ, fugiemus ante eos;

6 ויצאו אחרינו עד התיקנו אותם מן העיר כי יאמרו נסים לפנינו כאשר בראשנה ונסנו לפניהם
7 ואתם תקמו מהאורב והורשתם את העיר ונתנה יהוה אלהיכם בידכם
8 והיה כתפשכם את העיר תציתו את העיר באש כדבר יהוה תעשו ראו צויתי אתכם
9 וישלחם יהושע וילכו אל המארב וישבו בין בית אל ובין העי מים לעי וילן יהושע בלילה ההוא בתוך העם
10 וישכם יהושע בבקר ויפקד את העם ויעל הוא וזקני ישראל לפני העם העי
11 וכל העם המלחמה אשר אתו עלו ויגשו ויבאו נגד העיר ויחנו מצפון לעי והגי בינו ובין העי
12 ויקח כחמשת אלפים איש וישם אותם ארב בין בית אל ובין העי מים לעיר
13 וישימו העם את כל המחנה אשר מצפון לעיר ואת עקבו מים לעיר וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק
14 ויהי כראות מלך העי וימהרו וישכימו ויצאו אנשי העיר לקראת ישראל למלחמה הוא וכל עמו למועד לפני הערבה והוא לא ידע כי ארב לו מאחרי העיר
15 וינגעו יהושע וכל ישראל לפניהם וינסו דרך המדבר
16 ויזעקו כל העם אשר בעי לרדף אחריהם וירדפו אחרי יהושע וינתקו מן העיר
17 ולא נשאר איש בעי ובית אל אשר לא יצאו אחרי ישראל ויעזבו את העיר פתוחה וירדפו אחרי ישראל
18 ויאמר יהוה אל יהושע נטה בכידון אשר בידך אל העי כי בידך אתננה ויט יהושע בכידון אשר בידו אל העיר
19 והאורב קם מהרה ממקומו וירוצו כנטות ידו ויבאו העיר וילכדוה וימהרו ויציתו את העיר באש
20 ויפנו אנשי העי אחריהם ויראו והנה עלה עשן העיר השמימה ולא היה בהם ידים לנוס הנה והנה והעם הנס המדבר נהפך אל הרודף:

Versio VUL. LAT.

6 Donec persequentes ab urbe longiùs protrahantur: putabunt enim nos fugere sicut
7 priùs. Nobis ergò fugientib⁹, & illis persequentib⁹, consurgetis de insidiis, & vastabitis civitatem: tradétq; eam Dñs De⁹ vester in manus vestras.
8 Cúmq; ceperitis, succendite eam, & sic omnia facietis, ut
9 jussi. Dimisitque eos, & perrexerunt ad locū insidiarum, sederúntque inter Bethel & Hai, ad Occidentalem plagam urbis Hai: Josue autem nocte illâ in medio mansit populi;
10 Surgénsq; diluculò recensuit socios, & ascendit cum senioribus in fronte exercitûs, vallatus auxilio pugnatorum.
11 Cúmque venissent & ascendissent ex adverso civitatis, steterunt ad Septentrionalem urbis plagam, inter quam &
12 eos erat vallis media. Quinq; autem millia viros elegerat, & posuerat in insidiis inter Bethel & Hai, ex Occidentali
13 parte ejusdé civitatis: Omnis verò reliquus exercitus ad Aquiloné aciem dirigebat, ita ut novissimi illius multitudinis Occidentalem plagam urbis attingerent. Abiit ergò Josue nocte illâ, & stetit in
14 vallis medio. Quod cùm vidisset rex Hai, festinavit manè, & egressus est cum omni exercitu civitatis, direxitq; aciem contra desertum, ignorans quòd post tergum late-
15 rent insidiæ. Josue verò & omnis Israel cesserunt loco, simulantes metum, & fugi-
16 entes per solitudinis viam. At illi vociferantes pariter, & se mutuò cohortantes persecuti sunt eos. Cúmq; recessissent à
17 civitate, Et ne unus quidem in urbe Hai & Bethel remansisset, qui non persequeretur Israel, (sicut eruperant, aperta
18 oppida relinquentes,) Dixit Dominus ad Josue, Leva clypeum, qui in manu tua est, contra urbem Hai, quoniam
19 tibi tradam eam. Cùmq; elevâsset clypeum ex adverso civitatis, insidiæ, quæ latebant, surrexerunt confestim: & pergentes ad civitatem, ceperunt, & succenderunt
20 eam. Viri autem civitatis, qui persequebantur Josue, respicientes & videntes fumū urbis ad cœlū usque conscendere, non potuerunt ultrà huc illúcque diffugere: præsertim cùm hi qui simulaverant fugam, & tendebant ad solitudinem, contrà persequentes fortissimè restitissent.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ὀπίσω ἡμῶν, (ϑ) ἀποσπάσομεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ἐροῦσι, Φεύγουσιν οὗτοι ἀπὸ προσώπου ἡμῶν, ὃν τρόπον καὶ
7 ἔμπροσθεν. Ὑμεῖς δὲ ἐξαναστήσεσθε ἐκ τῆς ἐνέδρας, καὶ πορεύσεσθε εἰς τὴν πό-
8 λιν. Κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο (ι) ποιήσε-
9 τε· ἰδοὺ ἐντέταλμαι ὑμῖν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐνέδραν· καὶ ἐνεκάθισαν ἀναμέσον Βαιθὴλ καὶ ἀναμέσον Γαί, ἀπὸ
10 θαλάσσης τῆς Γαί. Καὶ ὀρθρίσας Ἰησοῦς τοπρωΐ, ἐπεσκέψατο τὸν λαόν. καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς καὶ οἱ (κ) πρεσβύτεροι κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ἐπὶ Γαί.
11 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς μετ᾽ αὐτοῦ ἀνέβησαν. καὶ πορευόμενοι ἦλθον ἐξεναντίας τῆς πόλεως ἀπὸ ἀνατολῶν·
12–14 Καὶ τὰ ἔνεδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν (λ) βασιλεὺς Γαί, ἔσπευσε καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ᾽ εὐθείας εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὸς, καὶ πᾶς ὁ (μ) λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει, ὅτι ἔνεδρα αὐτῷ ἐστιν (ν) ὀπίσω τῆς
15 πόλεως. Καὶ εἶδε, καὶ ἀνεχώρησεν Ἰησοῦς (ξ) καὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.
16 Καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς
17 πόλεως. Οὐ κατελείφθη οὐδεὶς ἐν τῇ Γαί, ὃς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω (ο) Ἰσραήλ· καὶ κατέλιπον τὴν πόλιν ἠνεῳγμένην, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω Ἰσραήλ.
18 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐν τῷ γαισῷ τῷ ἐν τῇ χειρί σου ἐπὶ τὴν πόλιν, (π) εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτήν· καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξαναστήσονται ἐν
19 τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν. Καὶ ἐξέτεινεν (ϱ) Ἰησοῦς τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὸν γαισὸν ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν· καὶ ἐξήλθοσαν ὅτε ἐξέτεινε τὴν χεῖρα, καὶ (σ) εἰσήλθοσαν ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κατελάβοντο αὐτήν· καὶ σπεύσαντες ἐνέπρησαν τὴν πόλιν
20 ἐν πυρί. Καὶ περιβλεψάμενοι (τ) οἱ κάτοικοι Γαὶ εἰς τὰ ὀπίσω (υ) αὐτῶν, καὶ ἐθεώρουν καπνὸν ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὸν (φ) οὐρανόν· καὶ οὐκ ἔτι εἶχον ποῦ φύγωσιν ὧδε ἢ ὧδε.

Et cùm exierint post nos; abducemus illos à civitate: & dicent, Fugiunt hi à facie nostra, sicut & (e) anteà. 6
Vos autem exurgetis de insidiis: & ibitis in (f) civitatem. 7
Secundùm verbum istud facietis: Ecce præcepi vobis. 8
Et misit eos Jesus, & iverunt ad insidias: & insederunt inter Bethel & inter Gai, à mari ipsius (g) Gai. 9
Et surgens Jesus manè recognovit populum. Et ascenderunt ipse & seniores ad faciem populi super Gai. 10
Et omnis populus bellator cum eo ascenderunt. Et pergentes venerunt ex adverso civitatis ab Oriente: 11
Et insidiæ (h) civitatis à Mari. Et factum est ut vidit rex Gai; festinavit (i) & exiit in occursum eis rectà in prælium, ipse, & omnis populus qui cum eo. Et ipse non sciebat, quia insidiæ sibi sunt post civitatem. 12–14
Et vidit, & recessit Jesus, & Israel à facie (k) eorum. 15
Et persequuti sunt post filios Israel: & ipsi abscesserunt à civitate. 16
Non remansit quisquam in (l) Gai, qui non persequeretur post Israel: Et reliquerunt civitatem apertam, & persequuti sunt post Israel. 17
Et dixit Dominus ad Jesum, Extende manum tuam in (m) gæso, quod in manu tua, contra civitatem: in manus enim tuas tradidi eam: & insidiæ exurgent velociter de loco suo. 18
Et extendit Iesus manum suam, gæsum in civitatem. Et insidiæ surrexerunt velociter de loco suo; et exierunt, quando extendit manum: et intraverunt in civitatem, et ceperunt eam: et festinantes incenderunt civitatem in igni. 19
Et circumspicientes habitatores Gai in posteriora sua, et spectabant fumum ascendentem de civitate in cœlum: et non ultrà habebant, quò fugerent, huc (n) vel huc. 20

MS. A. (ϑ) ἀποσπάσομεν (ι) ποιήσατε· (κ) πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ κατὰ (λ) ὁ βασιλεὺς τῆς Γαί, (μ) λαὸς αὐτοῦ. (ν) ἀπὸ τῆς πόλεως ὀπίσω. Καὶ (ξ) καὶ πᾶς Ἰσραὴλ (ο) Ἰσραήλ. * Καὶ εἶπεν κύριος (π) ὅτι εἰς τὴν χεῖρά σου (ϱ) Ἰησοῦς τὸν γαισὸν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν (σ) εἰσῆλθον εἰς τὴν (τ) οἱ κατοικοῦντες (υ) αὐτῶν, ἑώρων ἀναβαίνοντα τὸν καπνὸν τῆς πόλεως (φ) οὐρανόν. * Καὶ μεταβαλλόμενοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ויפקון בתרנא עד דנגוד יתהון מן קרתא ארי יימרון תבירין קדמנא כד בקדמיתא ונפוך
7 קדמיהון: ואתון תקומון מכמנא ותתרכון ית קרתא וימסרנה יי אלהכון בידכון: ויהי
8 במיחדכון ית קרתא תדלקון ית קרתא בנורא כפתגמא דיי תעבדון חזו דפקידית יתכון:
9 ושלחנון יהושע ואזלו לכמנא ויתיבו בין בית אל ובין עי ממערב לעי ובת יהושע בליליא
10 ההוא בגו עמא: ואקדים יהושע בצפרא ומנא ית עמא וסליק הוא וסבי ישראל קדם עמא
11 לעי: וכל עמא עבדי קרבא דעמיה סליקו ואתקרבו ואתו לקבל קרתא ושרו מצפונא לעי
12 וחילתא בינוהי ובין עי: ודבר כחמשא אלפין גברא ושוי יתהון כמנא בין בית אל ובין עי
13 ממערב לעי: ושויאו עמא ית כל משריתא דמצפונא לקרתא וית כמניה ממערב לקרתא
14 ואזל יהושע בליליא ההיא בגו מישרא: והוה כד חזא מלכא דעי ואוחיאו ואקדימו ונפקו
אנשי קרתא לקדמות ישראל לאגחא קרבא הוא וכל עמיה לזמנא דמתקן ליה לקדם
15 מישרא ואנון לא ידעין ארי כמנא להון מאחורי קרתא: ואתברו יהושע וכל ישראל
16 קדמיהון ואפכו לאורח מדברא: ואתכנישו כל עמא די בקרתא בעי למרדף בתריהון
17 ורדפו בתר יהושע ואתנגידו מן קרתא: ולא אשתאר אנש בעי ובית אל דלא נפקו בתר
18 ישראל ושבקו ית קרתא כד פתיחא ורדפו בתר ישראל: ואמר יי ליהושע ארים ברמחא
19 די בידך על עי ארי בידך אמסרנה וארים יהושע ברומחא דבידיה על קרתא: וכמנא קם
בפריע מאתריה ורהטו כד ארים ידיה ועלו לקרתא וכבשוהא ואוחיאו ואדליקו ית קרתא
20 בנורא: ואתפניאו אנשי עי לאחוריהון וחזו והא סליק תננא דקרתא לצית שמיא ולא
הוה בהון חילא למערק לכא ולכא ועמא דאפיך למדברא אתחזר על רדפא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et egredientur post nos, quoad extrahamus eos ab urbe: nam dicent, Fra- 6
cti ante nos sicut in initio: et vertemus [*terga*] ante eos. Et vos surgetis 7
ex insidiis, et extirpabitis *urbem*; et tradet eam Dominus Deus vester in
manus vestras. Et erit cùm ceperitis vos urbem, incendetis urbem igne: 8
juxta verbū Domini facietis: videte, quod jussi vobis. Et misit eos Josue, et 9
venerunt ad insidias, et sederunt inter Bethel et inter Ghay ad occasum
Ghay: et pernoctavit Josue in nocte illâ in medio populi. Et anticipavit 10
Josue in aurora, et numeravit populum, et ascendit ipse et seniores Israel
ante populum ad Ghay. Et omnis populus bellatores, qui cum ipso, ascen- 11
derunt, et appropinquaverunt, et venerunt è regione urbis, et posuerunt
à Septentrione Ghay; et vallis inter ipsum et inter Ghay. Et accepit quasi 12
quinq; millia virorum, et posuit eos insidias inter Bethel et inter Ghay ad
occasum Ghay. Et posuerunt populus omnia castra quæ à Septentrione ur- 13
bi, et insidias ejus, ad occasum urbis; et ambulavit Josue in nocte illâ in me-
dia valle. Et fuit, cùm vidit rex Ghay, et festinaverunt, et anticipaverunt; 14
et egressi sunt viri urbis in occursum Israel ad ineundum prœlium, ipse &
omnis populus ejus ad tempus constitutum ei, ante planiciem; et ipsi non
noverunt, quòd insidiæ illis à posteriorib⁹ urbis. Et confregerunt se Josue & 15
omnis Israel ante eos, et verterunt se versus *viam deserti*. Et congregati 16
sunt omnis populus qui in *urbe* Ghay ad sequendū post eos, et secuti sunt
post Josue, et protracti sunt ex urbe. Et non relictus est homo in Ghay & 17
Bethel, qui non prodiret post Israel; et deseruerunt urbem ut apertam, &
secuti sunt post Israel. Et dixit Dñs ad Josue: Eleva in hastâ, quæ in manu 18
tuâ, super Ghay; quia in manum tuam tradam eam: et elevavit Josue in ha-
stâ quæ in manu ejus, adversus urbem. Et insidiæ surrexerunt in festinatione 19
de loco suo, et cucurrerunt cùm elevavit manum suam; et ascenderunt in
urbem, et subegerunt eam; et festinaverunt, et incenderunt urbé in igne.
Et respexerunt viri Ghay retro se, & viderunt, & ecce ascendens fumus ex 20
urbe ad cœlum usque, et non fuit in eis virtus ad fugiendum huc et illuc;
& populus qui verterat se in desertum, rediit contra persecutorem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܢܦܩܘܢ ܒܬܪܢ ܘܢܪܕܦܘܢ ܠܢ ܥܕܡܐ ܕܢܦܪܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܕܥܪܩܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܢ.
7 ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܡܝܬ. * ܘܐܢܬܘܢ ܩܘܡܘ ܡܢ ܟܡܝܢܐ ܘܚܪܒܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܢܫܠܡܝܗ
8 ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܡܐ ܕܐܚܕܬܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܐܘܩܕܘܗ ܒܢܘܪܐ. ܐܝܟ ܡܠܬܗ
9 ܕܡܪܝܐ ܥܒܕܘ. ܘܚܙܘ ܕܦܩܕܬܟܘܢ. * ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܐܙܠܘ ܠܟܡܝܢܐ. ܘܝܬܒܘ
ܒܝܬ ܒܝܬ ܐܝܠ ܠܥܝ. ܡܢ ܡܥܪܒܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܒܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܒܓܘ ܥܡܐ.
10 * ܘܩܕܡ ܝܫܘܥ ܒܨܦܪܐ. ܘܣܥܪܗ ܠܥܡܐ. ܘܣܠܩ ܗܘ ܘܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܥܡܐ.
11 * ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܡܩܛܠܢܐ ܕܥܡܗ. ܣܠܩܘ. ܘܩܪܒܘ ܠܘܩܒܠܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܫܪܘ ܡܢ
12 ܓܪܒܝܗ ܕܥܝ. ܘܢܚܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܝܢܬܗܘܢ ܠܥܝ. * ܘܕܒܪ ܝܫܘܥ. ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ.
13 ܘܣܡ ܐܢܘܢ ܟܡܝܢܐ. ܒܝܬ ܒܝܬ ܐܝܠ ܠܥܝ. ܡܢ ܡܥܪܒܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. * ܘܥܡܐ
ܟܠܗ ܘܡܫܪܝܬܗ ܐܫܪܝܗ. ܡܢ ܓܪܒܝܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܢܛܪܐ ܠܡܥܪܒܐ. ܡܢ ܡܥܪܒܗ
14 ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܙܠ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܠܓܘ ܥܡܐ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܡܠܟܐ ܕܥܝ. ܐܣܬܪܗܒ. ܘܐܩܕܡܘ
ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܝܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܘ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܝ ܠܦܩܥܬܐ. ܘܗܘ
15 ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܕܟܡܝܢܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܡܢ ܒܣܬܪܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. * ܘܐܬܬܒܪ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ
16 ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܠܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪܐ. * ܘܩܥܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܒܥܝ ܠܡܪܕܦ
17 ܒܬܪܗܘܢ. ܘܪܕܦܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ. ܘܐܬܦܪܩܘ ܠܗܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܠܐ ܐܫܬܚܪ ܐܢܫ ܒܥܝ
ܘܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܕܠܐ ܢܦܩܘ ܒܬܪ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܒܩܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܟܕ ܦܬܝܚܐ. ܘܪܕܦܘ
18 ܒܬܪ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ. ܐܪܝܡ ܢܝܙܟܐ ܕܒܐܝܕܟ ܠܥܝ. ܡܛܠ ܕܒܐܝܕܝܟ
19 ܐܫܠܡܬܗ. ܘܐܪܝܡ ܝܫܘܥ ܢܝܙܟܐ ܕܐܚܝܕ ܗܘܐ ܒܐܝܕܗ. ܠܘܬ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܟܡܝܢܐ ܩܡ
ܒܥܓܠ ܡܢ ܕܘܟܬܗ. ܘܪܗܛܘ ܟܕ ܦܫܛ ܐܝܕܗ. ܘܥܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ.
20 ܘܐܚܕܘܗ. ܘܐܣܬܪܗܒܘ ܘܐܘܩܕܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܢܘܪܐ. * ܘܐܬܦܢܝܘ ܐܢܫܐ ܕܥܝ ܠܒܣܬܪܗܘܢ.
ܘܚܙܘ ܬܢܢܐ ܕܡܕܝܢܬܗܘܢ ܕܣܠܩ ܠܫܡܝܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܟܚܬ ܠܗܘܢ ܡܥܪܩܐ ܠܗܪܟܐ ܘܠܗܪܟܐ.
ܘܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܥܪܩ ܗܘܐ ܠܡܕܒܪܐ. ܐܬܗܦܟ ܥܠ ܪܕܘܦܘܗܝ.

Et exeuntes poſt nos inſequentur nos ex ur- 6
be : dicent enim; Fugiunt iſti à conſpectu
noſtro ut antea. Vos verò conſurgite ex inſi- 7
diis veſtris, urbemque interficite : nam tra-
det eam Dominus Deus veſter in manus
veſtras. Cùmque obtinueritis urbem, in- 8
cendite eam igne, & juxta verbum Domini
facite : videte autem quòd præcepi vobis.
Dimiſit ergò illos Jeſus, abieruntque ad lo- 9
cum inſidiarum, & manſerunt inter Beth-il
& Aai ab Occidentali parte urbis : manſit
autem Jeſus nocte illâ in medio populi. Et 10
manè conſurgens Jeſus, recenſuit populum,
& aſcendit ipſe ac ſeniores Iſrael in Aai ante
populum. Omnes quoque viri bellatores 11
qui cum eo erant, aſcenderunt; & acceden-
tes ex adverſo urbis, caſtrametati ſunt ab
Aquilonari parte Aai, & vallis interjecta
erat inter ipſos & Aai. Et ducens Jeſus quin- 12
que millia virorum, collocavit eos in inſi-
diis inter Beth-il & Aai ab Occidua plaga
urbis. Populum verò ſuum & univerſa ca- 13
ſtra ipſius, collocavit ad Aquilonarem pla-
gam urbis, & cuſtodes poſticos ab Occidua
plaga urbis, perrexitque Jeſus nocte illâ in
medio populi. Quòd cùm vidiſſet rex Aai, 14
feſtinavit; & ſurgentes egreſſi ſunt cives ur-
bis in occurſum Iſraelis, *ita ut* univerſus po-
pulus Aai eſſet in planitie : ignorabat autem
iſte populus inſidias ſibi paratas à tergo ur-
bis. Diſperſerunt autem ſe Jeſus & univerſus 15
Iſrael à conſpectu eorum, ut fugerent per viâ
ſolitudinis. Et exclamavit univerſus popu- 16
lus Aai ut inſequerentur eos : inſecutique
Jeſum, vacuam dimiſerunt urbem. Nemine 17
remanente in Aai et Beth-il, qui non egreſſus
eſſet poſt Iſraelem : & relinquentes urbem
apertam, inſecuti ſunt Iſraelem. Et ait Domi- 18
nus ad Jeſum, Eleva lanceam quæ in ma-
nu tua eſt, contra Aai, quoniam in manus tuas
tradidi eam: levavitque Jeſus lanceam quam
manu tenebat, adverſùs urbem; Et inſidiæ 19
illæ ſurgentes illico de loco ſuo, tantâ accur-
rerunt promptitudine, quantâ manum ver-
ſares; et urbem ingreſſi obtinuerunt eam, &
feſtinantes incenderunt urbem igne. Porrò 20
cives Aai retrò converſi viderunt fumum ur-
bis ſuæ ad cœlum uſque aſcendentem; nec
manente eis facultate fugiendi huc & illuc,
populus Iſraeliticus qui per deſertum fu-
giebat, convertit ſe in perſecutores ſuos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * ويخرجون ورانا الى ان نبعدهم من المدينة ويقولون * هم منهزمين مثل الدفعة الاولى *
7 وسوف نهرب قدامهم * وانتم تقومون من الكمين وتستاصلون المدينة لان الله قد سلمها بايديكم
8 * فتكونون عند ما تملكوها تحرقوها بالنار مثل ما امر الله تفعلون انظروا قد امرتكم * وارسلهم
9 يوسع وساروا الى الكمين ونزلوا بين بيت ايل وبين مدينة العي من غربي المدينة وبات يوسع
10 في تلك الليلة مع القوم * وادلج يوسع باكرا وافتقد القوم * وصعد هو وشيوخ بني اسرايل
11 قدامهم الى العي * وجميع رجال الحرب الذين معه صعدوا وتقدموا وصاروا قريبا الى المدينة *
12 ونزلوا من شرقي العي والوهدة بينهم وبينها * واخذ نحو خمسة الاف رجل وجعلهم كمينا
13 بين بيت ايل وبين العي من غربي المدينة * وجعل القوم جميع العسكر الذي معه على شرقي
14 المدينة وساقته من غربيها وسار يوسع في ذلك الليل في وسط المرج * وعند ما نظرهم ملك العي
وقومه * اسرعوا وبكروا وخرجوا للقايهم للحرب لوقت المعاد قدام السبخة وهو ما علم ان الكمين
15 له وراء المدينة * فانهزم يوسع بن نون وجميع بني اسرايل قدامهم * وهربوا طريق البرية
16 * فصاح جميع من في المدينة وطردوا وراهم وورى يوسع * الى ان بعدوا من المدينة * ولم
17 يبق احد في العي وفي بيت ايل التي قدامها الا خرجوا ورا بني اسرايل وتركوا المدينة مفتوحة *
18 وطردوا وراهم * فقال الله ليوسع امدد بالمزراق الذي بيدك الى العي فاني اليك اسلمها فمد
19 يوسع بالمزراق الذي بيده الى المدينة * والكمين قام من ساعته من موضعه عند ما مد يده
20 واسرعوا ودخلوا المدينة وملكوها واب ادوا اهلها وضرموا المدينة بالنار * فالتفتوا رجال العي وراهم
ونظروا واذا قد صعد دخان المدينة الى نحو السماء * فلم يبق فيهم نهضة للهروب الى مكان
والقوم الذين كانوا اعطوا الهزيمة الى البرية انقلبوا عليهم *

Et exibunt poſt nos, donec removeamus 6
eos ab urbe: dicentque, Hi fugiunt à no-
bis ſicuti vice primâ; & quidem fugiemus
ante eos. Vos autē ſurgetis ex inſidiis, & 7
extirpabitis civitatē, quia Deus jam tra-
didit eam in manus veſtras. Cæterùm, 8
quum potiemini ejus, combuſetis eam igni:
ſicuti præcepit Deus, facietis. Videte, jam
præcepi vobis. Et miſit eos Ioſue, abi- 9
eruntq; ad inſidias, & caſtrametati ſunt
inter Beth-il & inter urbem Aai, ab Occi-
dentali parte urbis : & pernoctavit Ioſue
in illa nocte cum populo. Surgens autem 10
Ioſue diluculo, viſitavit populū, aſcendit-
que ipſe & ſeniores filiorū Iſrael ante e-
os ad Aai: Et omnes viri bellatores qui 11
cum eo erant, aſcenderunt, & accedentes
venerunt prope urbē, ſteteruntq; ab Orien-
tali parte Aai; & vallis erat inter ipſos
& inter eam. Aſſumenſq; fere quinq; mil- 12
lia virorū, poſuit eos inſidias inter Beth-
il, & inter Aai, ab Occidentali parte urbis.
Populū verò, omnē ſcilicet exercitū qui 13
cum eo erat, collocavit ad Orientalē plagā
urbis, & poſtremū ejus agmen ab Occiden-
tali parte ipſius : perrexitque Ioſue illâ
nocte in medium prati. Quū ergò vidiſſet 14
eos rex Aai ac populus ipſius, feſtinantes
ac properantes exierunt in occurſū eorum
ad pugnā tempore ſtatuto, ante planitiem:
& ipſe neſciebat inſidias ſibi latere à ter-
go urbis. Terga autē dederunt Ioſue filius 15
Nun & omnes filii Iſrael ante eos, & fu-
gerunt verſùs ſolitudinē. Et proclamave- 16
runt ſimul omnes qui erant in urbe, &
perſecuti ſunt eos & Ioſue, ita ut receſ-
ſerint ab urbe, Neq; remanſerit quiſquam 17
in Aai & in Beth-il quæ erat è regione il-
lius, qui non exierit poſt filios Iſrael, &
relictâ urbe apertâ, perſecuti ſunt illos.
Dixit autē Deus ad Ioſue, Extende lan- 18
ceā quæ eſt in manu tua, verſùs Aai; nā
tibi trado illā: Extenditq; Ioſue lanceam
quæ erat in manu ejus, verſùs civitatem;
Et inſidiæ ſurrexerunt illico de loco ſuo, 19
quū extendiſſet manū ſuā, & properantes
ingreſſi ſunt urbē, & potiti ſunt ejus, &
peremerunt cives ejus, atq; ſuccenderunt
urbē igni. Converſi autē viri Aai poſt ſe, 20
viderunt, & ecce aſcenderat fumus civi-
tatis ad cœlū uſque, & non manſit in eis
facultas fugiendi in locū ullum, nam po-
pulus qui ſe dederat fugæ ad ſolitudi-
nem, verſus eſt in eos.

ספר יהושע : ח

,civitatem *insidiator cepisset* quòd viderunt Israel omnis & Jehosuah Et
21 ויהושע וכל־ישראל ראו כי־לכד הארב את־העיר
.Hai viros percusserūt &,sunt reversi & ,civitatis fumus ascēdisset quòd &
וכי עלה עשן העיר וישבו ויכו את־אנשי העי׃
,medio in Israeli fuerūt &:eorū occursum in civitate de sunt egressi illi Et
22 ואלה יצאו מן־העיר לקראתם ויהיו לישראל בתוך
eis remansit non usquequo eos percusserūt &:inde illi & ,hinc isti
אלה מזה ואלה מזה ויכו אותם עד־בלתי השאיר־להם
eū fecerūt accedere &,vivū cōprehēderūt Hai Regemque .evasor &,superstes
23 שריד ופליט׃ ואת־מלך העי תפשו חי ויקרבו אתו
habitatores omnes occidere Israel *complere juxta* fuit Et .Jehosuah ad
24 אל־יהושע׃ ויהי ככלות ישראל להרג את־כל־ישבי
ipsi omnes cecidissēt&,*eo in* eos fuerāt persecuti quo deserto in agro in,Hai
העי בשדה במדבר אשר רדפום בו ויפלו כלם
,Hai ad Israel omnis sunt reversi & ,*eos consumi usque* ,gladii *os ad*
לפי־חרב עד־תמם וישבו כל־ישראל העי
illa die in *cadentes* omnes *fuit* Et .gladii *os ad* eam percusserunt &
25 ויכו אתה לפי־חרב׃ ויהי כל־הנפלים ביום ההוא
.Hai viri omnes ,*mille* duodecim mulierem ad usque & viro à
מאיש ועד־אשה שנים עשר אלף כל אנשי העי׃
donec ,lancea in extenderat quam suā manū *convertit* non Jehosuah Et
26 ויהושע לא־השיב ידו אשר נטה בכידון עד אשר
spolium & animal Tantùm .Hai habitatores omnes interficeret
27 החרים את כל־ישבי העי׃ רק הבהמה ושלל
quod Domini verbū juxta ,Israel sibi sunt prædati ejus civitatis
העיר ההיא בזזו להם ישראל כדבר יהוה אשר
eam posuit & ,Hai Jehosuah succendit Et .Jehosuah præcepit
28 צוה את־יהושע׃ וישרף יהושע את־העי וישמה
Hai regem Et .hanc diem ad usque desolationem ,*seculi* tumulum
29 תל־עולם שממה עד היום הזה׃ ואת־מלך העי
præcepit ,*solem ingredi circa* Et .*vesperæ* tēpus ad usque ligno *super* suspēdit
תלה על־העץ עד־עת הערב וכבוא השמש צוה
illud projecerunt & ,ligno de ejus cadaver *fecerunt descendere* & ,Jehosuah
יהושע וירידו את־נבלתו מן־העץ וישליכו אותה
lapidum acervum illud super statuerunt & ,civitatis portæ ostium ad
אל־פתח שער העיר ויקימו עליו גל־אבנים
Domino altare Jehosuah ædificavit Tunc .hanc diem ad usque,grandem
30 גדול עד היום הזה׃ אז יבנה יהושע מזבח ליהוה
servus Mosch præcepit Quemadmodū .Hebal monte in ,Israel Deo
31 אלהי ישראל בהר עיבל׃ כאשר צוה משה עבד־
altare ,Mosch legis libro in scriptū secundū Israel filiis Domini
יהוה את־בני ישראל ככתוב בספר תורת משה מזבח
immolarūt &,ferrum *eos super* fecit elevare non quos ,*integrorum lapidum*
אבנים שלמות אשר לא־הניף עליהן ברזל ויעלו
.pacifica sacrificaverunt & ,Domino *ascensiones* illud super
עליו עלות ליהוה ויזבחו שלמים׃
legis *duplicationem* lapidibus *super* ibi scripsit Et
32 ויכתב־שם על־האבנים את משנה תורת
Israel omnis Et .Israel *filiorum facies ad* scripsit quod ,Mosch
33 משה אשר כתב לפני בני ישראל׃ וכל־ישראל
inde & ,hinc *stantes* ejus judices & ,præfecti & ,ejus seniores &
וזקניו ושטרים ושפטיו עמדים מזה ומזה
fœderis arcam portantibus Levitis sacerdotibus coram arcam ad
לארון נגד הכהנים הלוים נשאי ארון ברית
montis regione è ejus Medietas .indigena sic peregrin⁹ sicut ,Domini
יהוה כגר כאזרח חציו אל־מול הר־
quemadmodum ,Hebal *montis regione è* ejus medietas & ,Gherizim
גרזים והחציו אל־מול הר־עיבל כאשר
Israel populo *benedicendum ad* ,DOMINI servus Mosch præcepit
צוה משה עבד־יהוה לברך את־העם ישראל
.*prima in*
בראשנה׃

Versio VULG. LAT.

21 Vidénsq; Josue & omnis Israel quòd capta esset civitas, & fum⁹ urbis ascenderet, revers⁹
22 percussit viros Hai. Siquidē & illi qui ceperāt & succenderāt civitatē, egressi ex urbe contra suos, medios hostium ferire cœperunt. Cùm ergò ex utraq; parte adversarii cæderentur, ita ut null⁹ de tanta multitudine salva-
23 retur, Regē quoq; urbis Hai apprehenderunt viventē, &
24 obtulerunt Josue. Igitur omnib⁹ interfectis, qui Israelē ad deserta tendentē fuerant psecuti, & in eodē loco gladio corruentib⁹, reversi filii Israel percusserunt civitatē.
25 Erant autē qui in eodē die conciderant, à viro usq; ad mulierem, duodecim millia hominū, omnes urbis Hai.
26 Josue verò nō contraxit manū, quā in sublime porrexerat, tenens clypeū, donec interficerentur omnes inhabi-
27 tatores Hai. Jumenta autē et prædā civitatis diviserūt sibi filii Israel, sicut præceperat
28 Domin⁹ Josue. Qui succendit urbē, & fecit eam tumu-
29 lū sempiternū. Regē quoq; ej⁹ suspendit in patibulo, usque ad vesperā & Solis occasū. Præcepitq; Josue, & deposuerunt cadaver ejus de cruce; projecerúntq; in ipso introitu civitatis, congesto super eū magno acervo lapidum, qui permanet usque in
30 præsentē diē. Tunc ædificavit Josue altare Dño Deo Is-
31 rael in monte Hebal: Sicut præceperat Moyses famulus Dñi filiis Israel, & scriptum est in volumine legis Moysi: Altare verò de lapidib⁹ impolitis, quos ferrū non tetigit: & obtulit super eo holocausta Domino, immolavitq;
32 pacificas victimas. Et scripsit super lapides Deuteronomium legis Moysi, quod ille diges-
33 serat coram filiis Israel. Omnis autem populus, & majores natu, ducésque ac judices stabant ex utraque parte arcæ, in conspectu sacerdotum qui portabant arcam fœderis Domini, ut advena ita & indigena. Media pars eorū juxta montē Garizim, et media juxta montē Hebal, sicut præceperat Moyses famulus Domini. Et primùm quidem benedixit populo Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, ὅτι ἔλαβον τὰ ἔνεδρα τὴν πόλιν, καὶ ὅτι ἀνέβη ὁ καπνὸς τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ μεταβαλόμενοι, ἐ-
22 πάταξαν τοὺς ἄνδρας τῆς Γαί. Καὶ οὗτοι (χ) ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν. καὶ ἐγενήθησαν ἀναμέσον τῆς παρεμβολῆς, οὗτοι ἐντεῦθεν καὶ οὗτοι ἐντεῦθεν. καὶ (ψ) ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσωσμένον καὶ
23 διαπεφευγότα. Καὶ τὸν βασιλέα τῆς Γαὶ συνέλαβον ζῶντα, καὶ προσήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἰη-
24 σοῦν. Καὶ ὡς ἐπαύσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀποκτείνοντες πάντας τοὺς (ω) ἐν τῇ Γαί, καὶ τοὺς ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ ἐν τῷ (α) ὄρει ἐπὶ τῆς καταβάσεως, οὗ κατεδίωξαν (β) αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτῆς εἰς τέλος, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς εἰς Γαί, καὶ ἐπά-
25 ταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας. Καὶ ἐγενήθησαν οἱ πεσόντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικός, δώδεκα χιλιάδες,
27 πάντας τοὺς κατοικοῦντας Γαί. (γ) Πλὴν τῶν σκύλων τῶν ἐν τῇ (δ) πόλει πάντα, ἃ ἐπρονόμευσαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ πρόσταγμα κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Ἰησοῖ.
28 Καὶ ἐνεπύρισεν Ἰησοῦς τὴν πόλιν ἐν πυρί· χῶμα ἀοίκητον εἰς τὸν αἰῶνα ἔθηκαν αὐτὴν ἕως
29 τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ τὸν βασιλέα τῆς Γαὶ ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλου διδύμου· καὶ ἦν ἐπὶ τοῦ ξύλου ἕως ἑσπέρας. καὶ ἐπιδύνοντος τοῦ ἡλίου συνέταξεν Ἰησοῦς, καὶ (ε) καθείλοσαν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔρριψαν αὐτὸ εἰς τὸν βόθρον. καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων, ἕως τῆς ἡμέρας (ζ) ταύτης.

MS.A. (χ) ἐξῆλθον (ψ) ἐπάταξεν (ω) ἐκ τῆς Γαί, τοὺς (α) ὄρει τῆς (β) αὐτοὺς ἕως εἰς (γ) Πλὴν τῶν κτηνῶν καὶ τῶν σκύλων (δ) πόλει ἐπρονομεύσαντο οἱ υἱοὶ (ε) καθεῖλον (ζ) ταύτης. 30 Τότε ᾠκοδόμησεν Ἰησοῦς θυσιαστήριον & sic deinceps à versu 30. seq. cap. usq; ad v. 35. τοῖς προσηλύτοις τοῖς προπορευομένοις τῷ Ἰσραήλ. 1 Ὡς δὲ ἤκουσαν

21 Et Iesus, & omnis Israel viderunt, quia ceperāt insidiæ civitatē: et quia ascēderat fum⁹ civitatis in cœlū. Et
22 conversi percusserūt viros Gai. Et hi exierūt de civitate in occursū. Et facti sunt inter mediū (o) castrorū hi hinc, et hi hinc. Et percusserūt eos, quoadusq; nemo remāsit salv⁹, et qui
23 evaserit. Et regē Gai ceperūt vivū,
24 et adduxerūt eū ad Iesū. Et postquā cessaverunt filii Israel interficientes omnes, qui in Gai, et qui in campis, et in monte super descensū, quo persequuti sunt eos (p) ab ea in finē; & revertit Ies⁹ in Gai, et percussit eā in
25 ore gladii. Et fuerūt, qui ceciderūt in die illa, à viro & usq; ad mulierē, duodecim millia, (q) omnes inhabi-
27 tantes Gai. (r) Præter spolia, quæ in civitate omnia, quæ prædati sunt sibi filii Israel juxta præceptum Domini, quemadmodū constituit Domin⁹ Ie-
28 sū. Et incendit Ies⁹ civitatē in igni: tumulū inhabitabilē in seculū posuit
29 eā usq; in diē hanc. Et regem Gai suspendit super lignū geminū: et fuit super lignū usq; ad vesperā. Et occidente Sole præcepit Iesus; et deposuerūt corp⁹ illi⁹ de ligno: et projecerūt illud in (s) foveā. Et superposuerunt ei acervū lapidū (t) usq; in diē hāc.

ΚΕΦ. θ'.

1 ΩΣ δὲ ἤκουσαν (α) οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμορραίων οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, οἱ ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ οἱ ἐν τῇ πεδινῇ, καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ παραλίᾳ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, καὶ οἱ πρὸς τῷ Ἀντιλιβάνῳ, καὶ οἱ (β) Χετταῖοι, καὶ οἱ Χαναναῖοι, καὶ οἱ Φερεζαῖοι, καὶ οἱ Εὐαῖοι, καὶ οἱ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ Γεργεσαῖοι, καὶ οἱ Ἰεβουσαῖοι,
2 συνῆλθον ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκπολεμῆσαι Ἰησοῦν
30 καὶ Ἰσραὴλ ἅμα (γ) πάντες. Τότε ᾠκοδόμησεν Ἰησοῦς θυσιαστήριον (δ) κυρίῳ τῷ θεῷ Ἰσραὴλ
31 ἐν ὄρει Γαιβάλ· Καθότι ἐνετείλατο Μωυσῆς ὁ θεράπων κυρίου τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καθὰ γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ Μωυσῆ, θυσιαστήριον λίθων ὁλοκλήρων, ἐφ᾽ οὓς οὐκ ἐπεβλήθη σίδηρος, καὶ ἀνεβίβασεν ἐκεῖ ὁλοκαυτώματα (ε) κυρίῳ,
32 καὶ θυσίαν σωτηρίου. Καὶ ἔγραψεν Ἰησοῦς ἐπὶ τῶν λίθων τὸ δευτερονόμιον νόμον (ζ) Μωυσῆ ἐν-
33 ώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς Ἰσραήλ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτῶν, καὶ οἱ (η) δικασταί, καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν παρεπορεύοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κιβωτοῦ ἀπέναντι· καὶ οἱ (θ) ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἦραν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου. καὶ ὁ προσήλυτος καὶ ὁ αὐτόχθων, (ι) οἳ ἦσαν ἥμισυ πλησίον ὄρους Γαριζίν, καὶ (κ) οἳ ἦσαν ἥμισυ πλησίον ὄρους Γαιβάλ, (λ) καθότι ἐνετείλατο Μωυσῆς ὁ θεράπων κυρίου εὐλογῆσαι τὸν (μ) λαὸν ἐν πρώτοις.

CAP. IX.

1 POstquā autē audierūt reges Amorrhæorū, qui trans Iordanē, qui in montana, & qui in campestri, & qui in universa (a) maritima maris Magni, et qui ad Antilibanū, et Chettæi, et Chananæi, et Pherezæi, et Euæi, et Amorrhæi, et Gergesæi, et Ie-
2 busæi, Convenerunt in idipsū ad expugnandū Iesum, et Israel, simul o-
30 mnes. (b) Tunc ædificavit Ies⁹ altare Domino Deo Israel in monte Gebal;
31 Secundùm quod mandavit Moyses serv⁹ Domini filiis Israel, secundùm quæ scriptū est in lege Moysi: altare lapidū (c) integrorū, super quos non est missū ferrū. Et ascendere illuc fecit holocaustomata Domino, et sacri-
32 ficiū salutaris. Et scripsit Ies⁹ super lapides Deuteronomiū, legē (d) Moy-
33 si corā filiis Israel. Et omnis Israel, et seniores eorū, et judices, et scribæ eorū juxta ibāt hinc, et hinc arcæ in conspectu: et sacerdotes, et Levitæ tulerunt arcā testamenti Domini. Et advena, et indigena, qui (e) erāt dimidiū juxta montē Garizin; et qui erāt dimidiū juxta montē Gebal: sicut mandavit Moyses servus Domini ad benedicendū populum in primis.

MS.A. (α) πάντες οἱ (β) Χετταῖοι, καὶ οἱ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ Γεργεσαῖοι, καὶ οἱ Χαναναῖοι, καὶ οἱ Φερεζαῖοι, καὶ οἱ Εὐαῖοι, καὶ οἱ Ἰεβουσαῖοι, Συνῆλθον (γ) πάντες. 3 Καὶ οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν (δ) τῷ κυρίῳ θεῷ (ε) τῷ κυρίῳ, (ζ) Μωυσῆ ὃν ἔγραψεν ἐνώπιον (η) δικασταὶ αὐτῶν, καὶ (θ) ἱερεῖς οἱ (ι) ἦσαν οἱ ἡμίσεις (κ) οἱ ἡμίσεις αὐτῶν πλησίον (λ) καθὰ (μ) λαὸν Ἰσραὴλ ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ויהושע וכל ישראל חזו ארי כבש כמנא ית קרתא וארי סליק תננא דקרתא ותבו ומחו
22 ית אנשי עי׃ ואלין נפקו מן קרתא לקדמותהון והוו לישראל במציעא אלין מכא ואלין
23 מכא ומחו יתהון עד דלא אשתאר להון שאר ומשיזיב׃ וית מלכא דעי אחדו כד חי
24 וקריבו יתיה לות יהושע׃ והוה כד שיצי ישראל לקטלא ית כל יתבי עי בחקלא
במדברא די רדפונון ביה ואתקטלו כולהון לפתגם דחרב עד דשלימו ותבו כל ישראל
25 לעי ומחו יתה לפתגם דחרב׃ והוו כל דאתקטלו ביומא ההוא מגבר ועד אתתא תרי
26 עשר אלפין כל אנשי עי׃ ויהושע לא אתיב ידיה דארים ברומחא עד דגמר ית כל יתבי
27 עי׃ לחוד בעירא ועדי קרתא ההיא בזו להון ישראל כפתגמא דיי דפקיד ית יהושע׃
28 ואוקיד יהושע ית עי ושויה תל חריב לעלם לצדו עד יומא הדין׃ וית מלכא דעי צלב על
29 צליבא עד עדן רמשא וכמעל שמשא פקיד יהושע ואחיתו ית נבלתיה מן צליבא ורמו
30 יתיה במעלנא תרע קרתא ואקימו עלוהי דגור אבנין רב עד יומא הדין׃ בכין בנא יהושע
31 מדבחא קדם יי אלהא דישראל בטורא דעיבל׃ כמא דפקיד משה עבדא דיי ית בני
ישראל כמא דכתיב בספר אוריתא דמשה מדבח אבנין שלמין דלא ארים עליהון
32 ברזלא ואסיקו עלוהי עלון קדם יי ונכיסו נכסת קודשין׃ וכתב תמן על אבניא ית
33 פתשגן אוריתא דמשה דכתב קדם בני ישראל׃ וכל ישראל וסבוהי וסרכוהי ודינוהי
קימין מכא ומכא לארונא קדם כהניא ליואי נטלי ארונא דקימא דיי כגיורא כיציבא
פלגיהון לקבל טורא דגריזין ופלגיהון לקבל טורא דעיבל כמא דפקיד משה עבדא דיי
לברכא ית עמא ישראל בקדמיתא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Josue & omnis Israel viderunt quòd subegissent insidiæ urbem; & quòd 21
ascenderet fumus ex urbe: & redierunt, & confecerunt homines Ghay.
Et illi egressi sunt ex urbe in occursū eorū, et fuerunt Israeli in medi- 22
is, illi hinc & illi hinc: & percusserunt ipsos, quoad non relictæ sunt eis
reliquiæ et salvatio. Et regem Ghay ceperunt vivum, & adduxerunt eum 23
ad Josue. Et fuit cum consummavit Israel occidere omnes habitatores
Ghay in campo in deserto, qui persecuti fuerant eos in eo, et interfecti
sunt omnes illi in acie gladii, quoad pfecerunt. Et redierunt omnis Israel 24
in Ghay, et confecerunt eos in acie gladii. Et *fuerunt* omnes qui occisi sunt 25
in die illa, à viro et usque ad mulierem, duodecim millia, omnes homines
Ghay. Et Josue non vertit manum suam quam levaverat cum hastâ, quoad 26
consumpsit omnes habitatores Ghay. Tantùm jumenta et prædas urbis illi- 27
us diripuerunt sibi *filii* Israel, juxta verbum Dñi quod jussit Josue. Et incen- 28
dit Josue Ghay; et posuit eam tumulum desolationis usque in seculum, in
vastationem usque in diem hanc. Et regem Ghay crucifixit sup crucem usq; 29
ad horam vespertinam: et ut intravit Sol, jussit Josue, et deposuerunt cada-
ver ejus de cruce, et projecerunt eum in introitu portæ urbis: et erexerunt
super ipsum acervum lapidum magnum usque ad diem hunc. Tunc ædifica- 30
vit Josue altare ante Dominum Deum Israel in monte Ghebal Sicut jus- 31
serat Moses servus Domini filiis Israel, sicut scriptum est in libro legis
Mosis, altare lapidum simplicium, quod non sublatum est super eos fer-
rum: et adoleverunt super illud holocausta ante Dominum, et mactaverunt
mactationem sanctorum. Et scripsit ibi super lapides expositionem legis 32
Mosis, quam scripsit ante filios Israel. Et omnis Israel, et seniores ejus, 33
et exactores ejus, et judices ejus stabant hinc et hinc ad arcam ante sacer-
dotes Levitas ferentes arcam fœderis Domini; sicut peregrinus, sic indi-
gena, dimidium eorum è regione montis Gerizim, et medium eorum è re-
gione montis Ghebal; quemadmodum jusserat Moses servus Domini ad
benedicendum populum *Israel* in initio.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܚܙܘ ܕܐܚܕܘܗ ܟܡܐܢܐ ܠܡܕܝܢܬܐ: ܘܣܠܩ ܬܢܢܗ ܕܡܕܝܢܬܐ.
22 ܘܗܦܟܘ ܩܛܠܘ ܐܢܫܝ ܠܐܢܫܝ ܕܥܝ. * ܘܗܢܘܢ ܢܦܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܐܘܪܥܗܘܢ. ܘܗܘܘ
ܒܗܘܢ ܐܢܫܝ ܕܥܝ. ܒܡܨܥܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܢܘܢ ܡܟܐ ܘܗܢܘܢ ܡܟܐ. ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ.
23 ܥܕܡܐ. ܠܐ ܫܒܩܘ ܠܗܘܢ. * ܘܠܡܠܟܐ ܕܥܝ. ܐܚܕܘܗܝ ܟܕ ܚܝ. ܘܩܪܒܘܗܝ ܠܘܬ ܝܫܘܥ.
24 * ܘܟܕ ܫܠܡ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܩܛܠ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܥܝ. ܕܒܚܩܠܐ ܘܒܡܕܒܪܐ ܕܪܕܦ
ܗܘܘ ܒܗܘܢ. ܘܢܦܠܘ ܟܠܗܘܢ ܒܦܘܡܐ ܕܚܪܒܐ. ܥܕܡܐ ܕܫܠܡܘ. ܘܗܦܟܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ
25 ܠܥܝ. ܘܡܚܘܗ ܒܦܘܡܐ ܕܚܪܒܐ. * ܘܟܠܗܘܢ ܕܢܦܠܘ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܕܡܐ
26 ܠܢܫܐ. ܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܝ ܕܥܝ. * ܘܝܫܘܥ ܠܐ ܗܦܟ ܐܝܕܗ ܕܐܪܝܡ ܒܪܘܡܚܐ. ܥܕܡܐ ܕܗܘܐ
27 ܡܚܪܡ. ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܥܝ. * ܒܪܡ ܒܥܝܪܐ ܘܒܙܬܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܒܙܘ ܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܦܩܕ ܠܝܫܘܥ.
28 * ܘܐܘܩܕܗ ܝܫܘܥ ܠܥܝ. ܘܥܒܕܗ ܬܠܐ ܚܪܒܐ. ܠܥܠܡ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܠܡܠܟܐ ܕܥܝ
29 ܙܩܦܗ ܥܠ ܩܝܣܐ. ܥܕܡܐ ܠܥܕܢ ܪܡܫܐ. ܘܟܕ ܥܪܒܬ ܫܡܫܐ. ܦܩܕ ܝܫܘܥ ܘܐܚܬܘܗܝ
ܠܫܠܕܗ ܡܢ ܩܝܣܐ. ܘܐܪܡܝܘܗܝ ܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܩܝܡܘ ܥܠܘܗܝ ܓܠܐ ܕܟܐܦܐ
30 ܪܘܪܒܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܗܝܕܝܢ ܒܢܐ ܝܫܘܥ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܛܘܪܐ
31 ܕܓܒܠ. * ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܣܦܪܐ
ܕܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ. ܡܕܒܚܐ ܕܟܐܦܐ ܫܠܡܬܐ. ܕܠܐ ܢܦܠ ܥܠܝܗܝܢ ܦܪܙܠܐ. ܘܐܣܩܘ ܥܠܘܗܝ
32 ܡܣܩܬܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܕܒܚܘ ܕܒܚܐ. * ܘܟܬܒ ܬܡܢ ܥܠ ܟܐܦܐ ܗܠܝܢ ܕܡܕܒܚܐ.
33 ܦܨܝܓܐ ܕܢܡܘܣܗ ܕܡܘܫܐ. ܕܟܬܒ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܘܣܒܐܘܗܝ
ܘܣܦܪܘܗܝ ܘܕܝܢܘܗܝ. ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܗܪܟܐ ܘܡܢ ܗܪܟܐ ܕܩܒܘܬܐ. ܠܩܘܒܠ ܟܗܢܐ
ܘܠܘܝܐ ܕܫܩܝܠܝܢ ܗܘܘ ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܬܘܬܒܐ ܐܝܟ ܝܨܝܒܐ. ܦܠܓܗܘܢ
ܠܘܩܒܠ ܛܘܪܐ ܕܓܪܙܝܡ. ܘܦܠܓܗܘܢ ܠܘܩܒܠ ܛܘܪܐ ܕܓܒܠ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ
ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܡܒܪܟܘ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ.

Jesus autem & universus Israel animadver- 21
tentes subjugatam ab insidiis urbem, &
ascendisse fumum urbis, reversi trucidârunt
cives Aai. Illi enim egressi sunt ex urbe in 22
occursum eorum, ita ut essent cives Aai in
medio Israelis; & illi illinc, isti verò isthinc
existentes trucidârunt eos, nec ullum reliquê-
re superstitem. Regem verò Aai vivum ce- 23
perunt, & adduxerunt ad Jesum. Cúmque 24
finem fecisset Israel perimendi omnes habi-
tatores Aai (in agris *enim* & in solitudine
persequebantur eos, & corruerunt omnes
acie gladii ad internecionem usque) reversi
sunt omnes Israelitæ ad Aai, & trucidârunt
eam acie gladii. Omnes autem qui corrue- 25
runt eo die, tam viri quàm mulieres, fue-
runt duodecim millia, cuncti *videlicet* ci-
ves Aai. Cæterùm Jesus haud retraxit ma- 26
num suam quam levaverat cum lancea, do-
nec peremisset omnes habitatores Aai. Dun- 27
taxat jumenta & spolia urbis illius diripue-
runt sibi filii Israel juxta verbum Domini,
quod præceperat Jesu. Et exussit Jesus Aai, 28
redegitque eam in tumulum in sempiternum,
ad hunc usque diem. Regem verò Aai ligno 29
suspendit usque ad tempus vespertinum:
cúmque sol occubuisset, jussit Jesus, deposue-
runtque cadaver è ligno, & projecerunt illud
in aditum portæ urbis, & erexerunt super
eum (*regem*) acervum lapidum ingentium
ad hunc usque diem. Tunc ædificavit Jesus 30
altare Domino Deo Israelis in monte Gebel,
Sicut mandaverat Moses servus Domini filiis 31
Israel, quemadmodum scriptum est in libro
legis Mosaicæ: altare *videlicet* lapidum in-
tegrorum, super quos nullum ceciderat fer-
rum; & obtulerunt super illud holocausta
pacifica Domino, & mactaverunt victimas.
Et inscripsit ibi lapidibus illis altaris exem- 32
plar legis Mosaicæ, quam scripsit præsenti-
bus filiis Israel. Universus enim Israel, & 33
seniores ejus, scribæ, judicesque ipsius sta-
bant hinc inde ad utrumque latus arcæ, ex ad-
verso Sacerdotum & Levitarũ ferentium ar-
cam fœderis Domini, ut indigenæ, sic adve-
næ; media pars illorum è regione montis
Garzim, & media pars contra montem Ge-
bel, quemadmodum præceperat Moses servus
Domini, ut *scilicet* benediceret Israeli sicut
jam antea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * ولما راي يوسع وكل بني اسرايل ان الكمين قد ملك المدينه * وقد صعد دخانها * رجعوا
22 وقتلوا اهل العي * والذين خرجوا من المدينه للقايهم صاروا لاسرايل في الوسط * هاولاء من
23 هاهنا وهاولاء من هاهنا * وقتلوهم الي ان لم يبق منهم شريد ولا فليت * وضبطوا ملك العي
24 حيا * وقدموه الي يوسع * فلما فرغوا بنوا اسرايل من قتل جميع سكان العي * في الصحرا
وفي البريه التي كانوا فيها * ووقع جميعهم قتلا بحد السيف الي فنايهم * رجعوا الي العي وقتلوها
25 بحد السيف * وكان جملة المقتولين في ذلك اليوم من رجل الي امراه اثنا عشر الفا * جميع
26 27 اهل العي * ويوسع ما رد يده التي مدها بالمزراق الي ان استاصل جميع سكان العي * فاما
البهايم وسلب المدينه * فانه نهبوه بنوا اسرايل لنفوسهم * مثل خطاب الله الذي امر يوسع
28 29 * واحرق يوسع العي * وجعلها تلا خاويا الي هذا اليوم * وملك العي صلبه على خشبه الي المسا *
وعند غروب الشمس امر يوسع * فانزلوا جثته عن العود * والقوها عند باب المدينه * ورجموه
30 حتى صار عليه تل حجارة كبيرا الي هذا اليوم * حينيذ ابتنى يوسع مذبحا للرب اله اسرايل
31 في جبل عيبال * كما امر موسي عبد الله لبني اسرايل * وكالمكتوب في توراة موسي * مذبح من
32 حجارة لم يحمل عليه حديد * واصعد عليه صعايد لله * وذبيحة خلاص * وكتب على الحجارة
33 السفر الاخير من توراة موسي * الذي كتب قدام بني اسرايل * وكان جميع بني اسرايل
وشيوخهم * وعرفاوهم * وحكماوهم وقوفا من هاهنا ومن هاهنا لصندوق العهد تجاه الايمه
واللاويين حاملين صندوق الشهاده * وكل من كان غريبا ودخيلا من غير بني اسرايل * كان النصف
والنصف الاخر الي قبالة جبل عيبال * حسب ما امر موسي عبد الله * بان يبرك بنوا اسرايل اولا *
منهم الي جبل جريزيم *

Quumque vidisset Josue & omnes filii 21
Israel quòd insidiæ jam possedissent ur-
bem, & jam ascendisset fumus ejus, re-
versi interfecerunt cives Aai. Qui enim 22
egressi fuerant ex urbe in occursum eorũ,
facti sunt Israelitis in medio, istis hinc et
illis inde; & occiderunt eos ita ut nullus
remanserit ex eis profugus aut superstes.
Comprehenderunt quoque regem Aai vi- 23
vum, obtuleruntque eum Iosue. Quumq; 24
absolvissent filii Israel cædem omnium
habitatorum Aai in campo & in deserto
in quo erant, & cecidissent omnes cæsi
acie gladii quoad absumpti essent, reversi
sunt ad Aai, & peremerunt eam acie
gladii. Fuit autem summa interfectorum 25
in illa die tam virorum quàm mulierum,
duodecim millium, omnium scilicet habi-
tatorum Aai. Iosue verò non retraxit 26
manum suam quam extenderat cum lan-
cea, donec extirpati essent omnes habita-
tores Aai. At verò animantia & spo- 27
lia civitatis, diripuerunt filii Israel sibi,
juxta sermonem Dei, quem præceperat
Iosue. Et combussit Iosue Aai, reddidit- 28
que eam tumulum vacuum usque ad hanc
diem. Regem verò Aai crucifixit super 29
lignum usque ad vesperam: & ad Oc-
casum solis præcepit Iosue, et deposue-
runt cadaver ejus de ligno, & projece-
runt illud prope portam urbis, & lapida-
verunt eũ quoad fieret super eum acervus
lapidum grandis usq; ad hanc diem. Tunc 30
extruxit Iosue aram Domino Deo Israelis
in monte Ibal, Quemadmodũ præceperat 31
Moses servus Dei filiis Israel, & secun-
dùm quod scriptũ est in lege Mosis, aram
ex lapidibus super quos nullum gestitatum
fuerat ferrũ; & extulit super eã oblatio-
nes Deo, & victimam salutis. Et scripsit 32
super lapides librum postremum legis Mo-
sis, qui scriptus fuerat coram filiis Israel.
Et omnes filii Israel, & seniores eorum, et 33
nobiliores eorũ, et sapientes eorũ astabant
hinc inde arcæ fœderis, è regione Sacerdotũ
et Levitarum portantiũ arcam testimonii.
Omniũ etiã qui erant peregrini et advenæ
præter filios Israel, media pars erat ad
montem Garzim, & media pars altera
è regione montis Ibal, secundùm quod præ-
ceperat Moses servus Dei, ut benedice-
rentur filii Israel priùs,

ספר יהושע: ט

, benedictionem ; legis verba omnia clamavit postea Et
34 ואחרי־כן קרא את־כל־דברי התורה הברכה
fuit Non .legis libro in scriptum omne juxta maledictioné &
35 והקללה ככל־הכתוב בספר התורה: לא־היה
Jehosuah vocaverit non quod ,Mosch præcepit quæ omnibus ex verbum
דבר מכל אשר־צוה משה אשר לא־קרא יהושע
ambulanti ,peregrino & ,parvulo & ,mulieribus & , Israel concione omni coram
נגד כל־קהל ישראל והנשים והטף והגר ההלך
.eorum interiori in
בקרבם:

CAP. IX. ט

,monte in , Jarden transitu in qui reges omnes audire juxta fuit Et
1 ויהי כשמע כל־המלכים אשר בעבר הירדן בהר
: Lebanon regione è magni maris portu omni in & , planitie in &
ובשפלה ובכל חוף הים הגדול אל־מול הלבנון
: Jebusæus & Chivvæus ,Perizæus , Chenahanæus , Emoræus & ,Chittæus
החתי והאמרי הכנעני הפרזי החוי והיבוסי:
, Israel cum & , Jehosuah cum pugnandum ad pariter sunt cógregati Et
2 ויתקבצו יחדו להלחם עם־יהושע ועם־ישראל
fecerat quod audierunt ,Ghibhon habitatores Et .uno ore
3 פה אחד: וישבי גבעון שמעו את אשר עשה
,astutia in ipsi etiam fecerunt Et .Hai & ,Jericho ipsi Jehosuah
4 יהושע ליריחו ולעי: ויעשו גם־המה בערמה
,suis asinis veteres saccos ceperunt & , finxerunt se legatos & ,abierunt &
וילכו ויצטירו ויקחו שקים בלים לחמוריהם
,vetera calceamina Et .colligatos & , scissos & , veteres vini utres &
5 ונאדות יין בלים ומבקעים ומצררים: ונעלות בלות
panis omnis & :se super veteres vestes & , suis pedibus in maculosa &
ומטלאות ברגליהם ושלמות בלות עליהם וכל לחם
castrametatione ad Jehosuah ad iverunt Et .punctati erat siccus eorum viatici
6 צידם יבש היה נקדים: וילכו אל־יהושע אל־המחנה
longinqua terra E : Israel virum ad & ,eum ad dixerunt & ,Ghilgal
הגלגל ויאמרו אליו ואל־איש ישראל מארץ רחוקה
Israel vir Dixitque .fœdus nobis ferite nunc Et .venimus
7 באנו ועתה כרתו־לנו ברית: ויאמרו איש־ישראל
excindam quomodo & , sedens tu meo interiore in Fortè : Chivvæum ad
אל־החוי אולי בקרבי אתה יושב ואיך אכרות־
,nos tui Servi : Jehosuah ad Dixeruntque ? fœdus tibi
8 לך ברית: ויאמרו אל־יהושע עבדיך אנחנו
? venistis unde & , vos Qui : Jehosuah eos ad dixit Et
ויאמר אליהם יהושע מי אתם ומאין תבאו:
,tui servi venerunt valde longinqua terra E : eum ad dixerunt Et
9 ויאמרו אליו מארץ רחוקה מאד באו עבדיך
quæ omnia & ejus auditum audivimus Quia .tui Dei DOMINI nomine in
לשם יהוה אלהיך כי־שמענו שמעו ואת כל־אשר
regibus duobus fecit quæ omnia Et .Ægypto in fecit
10 עשה במצרים: ואת כל־אשר עשה לשני מלכי
Ogh & , Chesbon regi Sichon ; Jarden transitu in qui , Emoræi
האמרי אשר בעבר הירדן לסיחון מלך חשבון ולעוג
,nostri seniores nos ad Dixeruntque .Hastharoth in qui ,Basan regi
11 מלך הבשן אשר בעשתרות: ויאמרו אלינו זקינינו
viaticum vestra manu in Capite : dicendo,nostræ terræ habitatores omnes &
וכל־ישבי ארצנו לאמר קחו בידכם צידה
,nos vestri Servi : eos ad dicetis ac : eorú occursum in ite & ,viam ad
לדרך ולכו לקראתם ואמרתם אליהם עבדיכם אנחנו
cepimus viaticum calidum,noster panis Hic .fœdus nobis excidite nunc &
12 ועתה כרתו־לנו ברית: זה לחמנו חם הצטידנו
ecce nunc & : vos ad eundú ad nos egrediendi die in nostris domib⁹ de eum
אתו מבתינו ביום צאתנו ללכת אליכם ועתה הנה
.punctati fuit & siccus
יבש והיה נקדים:

Versio VULG. LAT.

34 Post hæc legit omnia verba
benedictionis & maledictio-
nis,& cuncta quæ scripta erant
35 in legis volumine, Nihil ex his
quæ Moyses jusserat, reliquit
intactum,sed universa replica-
vit coram omni multitudine
Israel, mulieribus ac parvulis
& advenis, qui inter eos mo-
rabantur.

CAP. IX.

1 Quibus auditis,cuncti reges
trans Jordanem, qui versaban-
tur in montanis & campestri-
bus,in maritimis ac litore Ma-
gni maris:hi quoque qui habi-
tabant juxta Libanum, Hethæ⁹
& Amorrhæus, Chananæus,
Pherezæus, & Heuæus, & Je-
2 busæus, Congregati sunt pa-
riter ut pugnarent contra Jo-
sue & Israel uno animo, eádé-
3 que sententiá. At hi qui habi-
tabant in Gabaon, audientes
cuncta quæ fecerat Josue, Jeri-
4 cho & Hai: Et callidè cogitan-
tes, tulerunt sibi cibaria, saccos
veteres asinis imponentes, &
utres vinarios scissos atq; con-
5 sutos, Calceamentáq, peranti-
qua quæ ad indicium vetustatis
pittaciis consuta erant, induti
veteribus vestimentis: panes
quoque, quos portabant ob vi-
aticú, duri erant, & in frusta
6 comminuti. Perrexerúntque
ad Josue, qui tunc morabatur
in castris Galgalæ, & dixerunt
ei, atq; simul omni Israeli; De
terra longinqua venimus, pacé
vobiscú facere cupientes. Re-
sponderúntq; viri Israel ad e-
7 os, atq; dixerunt; Ne forté in
terra, quæ nobis sorte debetur,
habitetis, & non possim⁹ fœd⁹
8 inire vobiscú. At illi ad Josue,
Servi, inquiunt, tui sum⁹. Qui-
b⁹ Josue ait, Quiná estis vos?
9 et unde venistis? Responderút,
De terra longinqua valdè ve-
nerunt servi tui in nomine Dñi
Dei tui. Audivimus enim famá
potentiæ ejus, cuncta quæ fecit
10 in Ægypto, Et duobus regib⁹
Amorrhæorú qui fuerunt trans
Jordané, Sehon regi Hesebon,
et Og regi Basan, qui erat in
11 Astaroth: Dixerúntq; nobis se-
niores, et omnes habitatores
terræ nostræ; Tollite in mani-
b⁹ cibaria ob longissimá viá, et
occurite eis; et dicite, Servi
vestri sum⁹, fœd⁹ inite nobis-
12 cú. En, panes quando egressi
sumus de domibus nostris, ut
venirem⁹ ad vos, calidos sum-
psimus; nunc sicci facti sunt, et
vetustate nimiá comminuti.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ μετὰ (ν) ταῦτα οὕτως ἀνέγνω Ἰησοῦς πάν-
τα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου, τὰς εὐλογίας
καὶ τὰς κατάρας, κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα
35 ἐν τῷ νόμῳ Μωυσῆ. Οὐκ ἦν ῥῆμα ἀπὸ πάν-
των ὧν ἐνετείλατο Μωυσῆς τῷ Ἰησοῖ, ὃ οὐκ
ἀνέγνω Ἰησοῦς εἰς τὰ ὦτα πάσης (ξ) ἐκ-
κλησίας υἱῶν Ἰσραήλ, τοῖς ἀνδράσι καὶ ταῖς
γυναιξὶ καὶ τοῖς (ο) παιδίοις καὶ τοῖς προσ-
ηλύτοις τοῖς προσπορευομένοις τῷ Ἰσρα-
3 ήλ. Καὶ οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν ἤκουσαν
πάντα ὅσα (π) ἐποίησε κύριος τῇ Ἰεριχὼ
4 καὶ τῇ Γαΐ. Καὶ ἐποίησαν καί γε αὐτοὶ μετὰ
πανουργίας· καὶ ἐλθόντες ἐπεσιτίσαντο καὶ
ἡτοιμάσαντο· καὶ λαβόντες σάκκους πα-
λαιοὺς (ρ) ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν, καὶ ἀσκοὺς οἴ-
νου παλαιοὺς καὶ κατερρωγότας ἀποδεδεμέ-
5 νους, Καὶ τὰ κοῖλα τῶν ὑποδημάτων αὐ-
τῶν, καὶ τὰ σανδάλια αὐτῶν παλαιὰ καὶ
καταπεπελματωμένα ἐν τοῖς ποσὶν αὐ-
τῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν πεπαλαιωμένα
(σ) ἐπάνω αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρτος αὐτῶν τοῦ
ἐπισιτισμοῦ ξηρὸς καὶ εὐρωτιῶν καὶ βεβρω-
6 μένος. Καὶ (τ) ἦλθοσαν πρὸς Ἰησοῦν εἰς
τὴν (υ) παρεμβολὴν Ἰσραὴλ εἰς Γάλγαλα,
καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν (φ) καὶ Ἰσραήλ, Ἐκ
γῆς μακρόθεν ἥκαμεν· καὶ νῦν διάθεσθε
ἡμῖν διαθήκην. καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
7 πρὸς τὸν Χορραῖον, Ὅρα μὴ ἐν ἐμοὶ (χ)
κατοικεῖς· καὶ (ψ) πῶς σοι διαθῶμαι
8 διαθήκην; Καὶ εἶπαν πρὸς Ἰησοῦν, Οἰ-
κέται σου ἐσμέν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
Ἰησοῦς, Πόθεν ἐστέ, καὶ πόθεν παραγεγόνα-
9 τε; Καὶ (ω) εἶπαν, Ἐκ γῆς μακρόθεν
σφόδρα ἥκασιν οἱ παῖδές σου ἐν ὀνόματι
κυρίου τοῦ θεοῦ σου· ἀκηκόαμεν γὰρ τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησεν ἐν Αἰγύπτῳ,
10 Καὶ ὅσα ἐποίησε (α) τοῖς βασιλεῦσι τῶν
Ἀμορραίων, οἳ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου,
τῷ Σηὼν (β) βασιλεῖ τῶν Ἀμορραίων, καὶ
τῷ Ὢγ βασιλεῖ τῆς Βασὰν, ὃς κατῴ-
11 κει ἐν Ἀσταρὼθ καὶ ἐν (γ) Ἐδραΐν. Καὶ
ἀκούσαντες εἶπαν πρὸς ἡμᾶς οἱ πρεσβύ-
τεροι ἡμῶν καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες
τὴν γῆν ἡμῶν, λέγοντες, Λάβετε ἑαυτοῖς
ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδὸν, καὶ πορεύθη-
τε εἰς συνάντησιν αὐτῶν, καὶ ἐρεῖτε πρὸς
αὐτοὺς, (δ) Οἰκέται σου ἐσμὲν, καὶ νῦν
12 διάθεσθε (ε) ἡμῖν τὴν διαθήκην. Οὗ-
τοι οἱ ἄρτοι, θερμοὺς ἐφωδιάσθημεν αὐτοὺς
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξήλθομεν παραγενέσθαι
πρὸς ὑμᾶς· νῦν δὲ ἐξηράνθησαν, καὶ γεγόνα-
σι βεβρωμένοι.

MS. A. (ν) ταῦτα ἀνέγνω πάντα (ξ) ἐκκλησίας Ἰσραήλ, (ο) παι-
δίοις, τοῖς (π) ἐποίησεν Ἰησοῦς τῇ (ρ) ἐπὶ τῶν ὄνων αὐτῶν, (σ) ἐπ'
αὐτῶν, καὶ οἱ ἄρτοι τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηροὶ καὶ βεβρωμένοι. (τ)
ἦλθον. (υ) παρεμβολὴν αὐτῶν εἰς (φ) καὶ πρὸς πάντα Ἰσραήλ,
(χ) κατοικεῖς· (ψ) πῶς διαθῶμαί σοι διαθήκην; (ω) εἶπαν
πρὸς αὐτὸν, Ἐκ (α) τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι (β) βασιλεῖ Ἐσεβὼν,
καὶ τῷ (γ) Ἐδραείν. Καὶ εἶπαν πρὸς (δ) Οἰκέται ὑμῶν ἐσμεν,
(ε) ἡμῖν διαθήκην.

Et post hæc sic recitavit Jesus omnia verba legis hujus: benedictiones & maledictiones secundùm omnia, quæ scripta sunt in lege Moysis. 34
Non fuit verbum ex omnibus quæ mandavit Moyses Jesu, quod non legerit Jesus in aures universæ Ecclesiæ filiorum Israel, viris, & mulieribus, & parvulis, & proselytis, qui accedebant ad Israel. 35
Et qui inhabitabant Gabaon, audierunt omnia, quæcunque fecit Dominus Hiericho, & Gai. 3
Et fecerunt etiam ipsi cum astutia: & euntes (f) paraverunt cibaria, & apparárunt se: & sumentes saccos veteres super (g) humeros suos, & utres vini veteres, & disruptos alligatos, 4
Et cava calceamentorum suorum, & sandalia sua vetera, & pittaciis consuta, in pedibus suis, & vestimenta sua inveterata super se: & (h) panis eorum viatici aridus, & carium passus, & corrosus. 5
Et venerunt ad Iesum in castra Israel in Galgala: & dixerunt ad Iesum, & Israel; De terra longinqua venimus: & nunc disponite nobis testamentum. 6
Et dixerunt filii Israel ad (i) Chorræum, Vide, (k) ne in me habites. Et quomodò disponam tibi testamentum? 7
Et dixerunt ad Iesum, Famuli tui sumus. Et dixit ad eos Iesus, unde estis, & unde advenistis? 8
Et dixerunt, De terra longinqua valdè venerunt pueri tui in nomine Domini Dei tui: Audivimus enim nomen ejus, & quæcunque fecit in Ægypto, 9
Et quæcunque fecit regibus Amorrhæorum, qui erant trans Iordanem, Seon regi (l) Amorrhæorum, & Og regi Basan, qui habitabat in Astaroth, & in Edrain. 10
Et (m) audientes dixerunt ad nos seniores nostri, & omnes inhabitantes terram nostram, dicentes; Sumite vobis ipsis cibaria in viam, & ite in occursum eorum, & dicetis ad eos; Famuli tui sumus: & nunc disponite nobis testamentum. 11
Hi sunt panes: calidos in viaticum accepimus eos in die quâ exivimus advenire ad vos: nunc autem exaruerunt, & facti sunt corrosi. 12

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 ובתר כן קרא ית כל פתגמי אוריתא ברכן ולוטין ככל דכתיב בספרא דאוריתא:
35 לא הוה פתגמא מכל די פקיד משה דלא קרא יהושע קדם כל קהלא דישראל ונשיא
וטפלא וגיוריא דאזלין ביניהון:

ט

1 והוה כד שמעו כל מלכיא די בעברא דירדנא בטורא ובשפלתא ובכל ספר ימא רבא
2 די לקבל לבנן חתאי ואמוראי כנענאי פריזאי חואי ויבוסאי: ואתכנשו כחדא לאגחא
3 קרבא עם יהושע ועם ישראל סיעא חדא: ויתבי גבעון שמעו ית די עבד יהושע
4 ליריחו ולעי: ועבדו אף אנון בחכמא ואזדודו ונסיבו שקין בלן לחמריהון וזיקין דחמר
5 בלן ומבזעין ומצררין: ומסנן בלן ומרקעין ברגליהון וכסותא בליא עליהון וכל
6 לחם זודהון יביש הוה כסנין: ואזלו לות יהושע למשריתא לגלגלא ואמרו ליה ולאנש
7 ישראל מארעא רחיקא אתינא וכען גזרו לנא קים: ואמרו אנש ישראל לחואה דלמא
8 בינגא אתון יתבין ואיכדין נגזר לכון קים: ואמרו ליהושע עבדך אנחנא ואמר
9 להון יהושע מן אתון ומנן אתיתון: ואמרו ליה מארע רחיקא לחדא אתו עבדך לשמא
10 דיי אלהך ארי שמענא ית שמע גבורתיה וית כל דעבד במצרים: וית כל דעבד
לתרין מלכי אמוראי די בעברא דירדנא לסיחון מלכא דחשבון ולעוג מלכא דמתנן
11 דבעשתרות: ואמרו לנא סבנא וכל יתבי ארענא למימר סבו בידכון זודין לאורחא
12 ואזילו לקדמותהון ותימרון להון עבדיכון אנחנא וכען גזורו לנא קים: דין לחמנא כד
חמים אזדודנא יתיה מבתנא ביום מפקנא למיתי לותכון וכען הא יבש והוה כסנין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et postea legit omnia verba Legis, benedictiones & maledictiones, juxta 34
omne quod scriptum est in libro Legis. Non fuit verbum ex omnibus quæ 35
jussit Moses, quod non legit Josue ante omnem ecclesiam Israel, mulieres,
& parvulos, & advenas qui incedebant inter eos.

CAP. IX.

Et fuit, quando audierunt omnes reges qui trans Jordanem, in monte & 1
in planitie, & in omni littore maris magni quod è regione Libani; Hethæus,
& Emorrhæus, Chenaghanæus, Pherezæus, Hhivæus et Jebusæus: Et congre- 2
gati sunt simul ad ineundum prœlium cum Josue & cum Israel, societate
una. Et habitatores Gibghon audierunt, quod fecit Josue Jericho & Ghay. 3
Et fecerunt etiam illi in sapientia, & venerunt, et viaticum paraverunt; & 4
acceperút saccos veteres asinis suis, & uteres vini veteres et ruptos et liga-
tos: Et calciamenta vetera & maculosa in pedib⁹ suis; & vestes veteres sup 5
se: & omnis panis viatici eorú siccus fuit ut oblex. Et venerunt ad Josue in 6
castra in Gilgal; & dixerunt ei & homini Israel: De terrâ longinquâ
venimus; & nunc pangite nobiscum fœdus. Et dixerunt viri Israelis ad 7
Hhivæum: Forsan inter *nos vos habitatis*; & quomodo *pangamus vobis-*
cum fœdus? Et dixerunt Josue: Servi tui nos. & dixit illis Josue: Qui- 8
nam vos? & unde venistis? Et dixerunt ei: De terrâ longinquâ valde 9
venerunt servi tui ad nomen Domini Dei tui; namque audivimus auditio-
nem fortitudinis ejus, & omnia quæ fecit in Ægypto: Et omnia quæ fecit 10
duobus regibus *Emorrhæorum* qui trans Jordanem, Sihhon regi Hhesbon,
& Ghog regi Mathnan qui in Ghastaroth. Et dixerunt nobis senes nostri, 11
& omnes habitatores terræ nostræ, dicendo: Tollite in manibus vestris
viatica ad iter, & ite in occursum eorum: & dicetis eis; Servi vestri nos;
& nunc pangite nobis fœdus. Hic panis noster: adhuc calidum attulimus 12
viaticum eum è domibus nostris in die quo exiremus ad veniendum ad
vos; et nunc ecce siccus, et fuit ut oblex.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܩܪܐ ܝܫܘܥ ܟܠܗܘܢ ܦܣܘܩܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ. ܒܘܪܟܬܐ ܘܠܘܛܬܐ ܟܠܗܝܢ
ܕܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܕܢܡܘܣܐ. * ܠܐ ܫܒܩ ܚܕܐ ܡܠܬܐ ܡܢ ܟܠ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ. ܕܠܐ ܩܪܐ ܝܫܘܥ 35
ܩܕܡ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܕܡ ܢܫܐ ܘܩܕܡ ܛܠܝܐ. ܘܩܕܡ ܬܘܬܒܐ ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܝܢܬܗܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܡܠܟܐ ܟܠܗܘܢ ܕܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܒܛܘܪܐ ܘܒܫܦܝܠܬܐ: ܘܒܟܠܗܘܢ
ܣܦܘܬܗ ܕܝܡܐ ܪܒܐ ܕܠܘܩܒܠ ܠܒܢܢ. ܚܬܝܐ. ܘܐܡܘܪܝܐ. ܘܟܢܥܢܝܐ. ܘܦܪܙܝܐ. ܘܚܘܝܐ.
2 ܘܝܒܘܣܝܐ. * ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ ܠܡܩܪܒ ܩܪܒܐ ܥܡ ܝܫܘܥ ܘܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܠܒܐ ܚܕ
3 ܚܕ. * ܘܥܡܘܪܐ ܕܓܒܥܘܢ. ܫܡܥܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ ܠܥܝ ܘܠܐܝܪܝܚܘ. * ܘܥܒܕܘ
4 ܐܦ ܗܢܘܢ ܒܢܟܝܠܘܬܐ. ܘܐܙܠܘ ܙܘܕܘ. ܘܐܪܡܝܘ ܣܩܐ ܒܠܝܐ ܥܠ ܚܡܪܝܗܘܢ. ܘܙܩܐ ܕܚܡܪܐ
5 ܒܠܝܐ ܘܡܨܪܝܢ ܘܡܣܪܝܢ. * ܘܡܣܐܢܐ ܒܠܝܐ ܘܡܛܠܦܐ ܒܪܓܠܝܗܘܢ. ܘܠܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ.
6 ܘܠܚܡܐ ܕܙܘܕܗܘܢ ܝܒܝܫ ܗܘܐ. ܘܡܫܟܪ ܗܘܐ. * ܘܐܬܘ
ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܠܡܫܪܝܬܐ ܠܓܠܓܠ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܘܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܐܪܥܐ ܪܚܝܩܬܐ
7 ܐܬܝܢ. ܘܗܫܐ ܗܒܘ ܠܢ ܝܡܝܢܐ. * ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܚܘܝܐ. ܕܐܢ ܒܝܢܬܢ ܝܬܒܝܢ
8 ܐܢܬܘܢ. ܠܐܝܟܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܝܡܝܢܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܝܫܘܥ. ܥܒܕܝܟ ܚܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ
9 ܝܫܘܥ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܢ ܐܪܥܐ ܪܚܝܩܬܐ ܛܒ
ܐܬܘ ܥܒܕܝܟ. ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܫܡܥܢ ܓܝܪ ܫܡܗ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ
10 ܒܡܨܪܝܢ. * ܘܟܠ ܕܥܒܕ ܠܬܪܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܕܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܠܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ
11 ܕܚܫܒܘܢ. ܘܠܥܘܓ ܡܠܟܐ ܕܡܬܢܝܢ. ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܒܥܫܬܪܘܬ. * ܘܐܡܪܘ ܠܢ ܩܫܝܫܝܢ
ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ ܐܪܥܢ. ܣܒܘ ܒܐܝܕܝܟܘܢ ܙܘܕܐ ܠܐܘܪܚܐ. ܘܐܙܠܘ ܠܐܘܪܥܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ.
12 ܥܒܕܝܟܘܢ ܚܢܢ. ܘܗܫܐ ܗܒܘ ܠܢ ܝܡܝܢܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܝܫܘܥ. ܗܢܐ ܠܚܡܢ ܟܕ ܫܚܝܢ
ܐܙܕܘܕܢܝܗܝ ܡܢ ܒܬܝܢ. ܒܝܘܡܐ ܕܢܦܩܢ ܠܡܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܗܫܐ ܗܐ ܝܒܫ ܗܘܐ ܘܡܫܟܪ.

Deinde legit Jesus omnes versiculos legis, 34
benedictiones, atque maledictiones omnes
scriptas in libro legis. Ne unum quidem 35
verbum omisit ex omnibus quæ præceperat
Moses, quod non legerit Jesus coram universo
cœtu Israelis, coram mulieribus, coram
pueris, & coram advenis qui erant inter eos.

CAP. IX.

Quæ cùm audissent cuncti reges qui erant 1
cis Jordanem tam in montibus quàm planitiebus,
& universis oris magni maris quod est
contra Libanum, *nempe* Hethæorum, Amorrhæorum,
Chananæorũ, Pherezæorũ, Hevæorum,
& Jebusæorum; Simul conspirárunt ad 2
bellum gerendũ cum Josue et cũ Israele, uno
animo. Habitatores verò Gabaon audientes 3
quod fecerat Jesus Aai & Jericho, Egerunt 4
etiam ipsi cum vafritie, & abeuntes viaticum
parárunt, imposueruntque saccos detritos
asinis suis, utresque vini laceros, scissos,
atque colligatos; Calceamentis quoque 5
detritis, ocreisque veteribus calceati erant
pedes suos; vestimentis denique laceris induti
erant; & panem viaticorum suorum arefecerant,
& siccus evaserat. Et venientes ad 6
Jesum in castra ad Galgalam, dixerunt ad eũ
& ad Israelitas, E regione remota venimus,
date ergò nobis dexteram. Responderunt Is- 7
raelitæ Hevæis, Si prope nos habitatis,
quorsum erit vobis dextera? Dixerunt au- 8
tem ad Jesum, Servi tui sumus. Ait illis Je-
sus, Unde estis? & unde venistis? Dixerunt 9
ad eum, E terra & è regione remotissima
venerunt servi tui ad famam Domini Dei
tui. Audivimus enim nomen ejus, & quic-
quid fecit in Ægypto, Et quicquid fecit du- 10
obus regibus Amorrhæorum cis Jordanem
existentibus, Sihoni regi Hesbon, & Og re-
gi Mathnin commoranti in Astaroth: Et
dixerunt nobis majores nostri, & omnes 11
incolæ terræ nostræ, Accipite vobiscum
viaticum pro itinere, & abeuntes in oc-
cursum eorum dicite eis, Servi vestri sumus,
præbete ergò nobis dexteram. Dixerunt 12
etiam ad Jesum, Hunc panem nostrum ad-
huc calidum pro viatico sumpseramus è do-
mibus nostris die quo egressi sumus vos con-
venturi; nunc autem en exaruit, ac prædu-
rus evasit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * وبعد ذلك يتلا عليهم جميع خطب الشريعة * والبركات واللعنات مثل جميع المكتوب في سفر
35 التورية * وكذلك فعل يوشع كل شي وصاه به موسي * وقراء التورية كلها في ذلك اليوم علي
جميع جوق بني اسرايل * والنساء * والاطفال * والغريب السائر معهم *

* الفصل التاسع *

1 * وكان عند سماعهم ساير الملوك الذين في جنب الاردن * في الجبل والسهل * وساير ساحل البحر
2 الكبير الي مقابل لبنان * الحثي * والاموري * والكنعاني * والفرزي * والحوي * واليبوسي * اجتمعوا
3 جميعا لقتال يوشع بن نون وبني اسرايل جملة واحده * وسكان مدينة جبعون سمعوا بما قد
4 فعله الله باريحا وبالعي * فاحتالوا هم ايضا بمكر * ومضوا وتزودوا * واخذوا بلاليس بالية لحميرهم *
5 وزقاق خمر بالية مشققة مرقعة * ونعال بالية مرقعة في ارجلهم * وثيابا بالية عليهم * وجميع
6 خبزهم كان عفن يابس * ومضوا الي العسكر الي الجلجال الي يوشع * وقالوا له ولبني
7 اسرايل * من ارض بعيده اتينا * والان اقطعوا معنا عهدا * فقال لهم بنو اسرايل * انظروا
8 لئلا تكونوا مقيمين في هذه الارض * فكيف نقطع معكم * فقالوا ليوشع * عبيدك
9 نحن * فقال لهم يوشع * من انتم ومن اين اتيتم * فقالوا من ارض بعيده جدا جاوا عبيدك
10 لاسم الرب الهك * لما سمعنا خبره وجميع ما صنع بارض مصر * والذي صنع بملكي الاموريين
11 الذين في عبر الاردن * بسيحون ملك حسبون * وبعوج ملك البثنية * فقالوا لنا شيوخنا وكافه
سكان ارضنا قولا * خذوا بايديكم زادا للطريق * وامضوا للقائهم وقولوا لهم * عبيدك نحن *
12 والان اقطعوا معنا عهدا * هذا خبزنا حارا تزودناه من بيوتنا في يوم خروجنا للمسير اليكم
والان هوذا هو يابس * وقد صار عفنا *

Ac postea recitaretur eis universus sermo 34
legis, & benedictiones atque maledictiones,
juxta omne quod scriptum est in libro
legis. Et ita fecit Josue quidquid præce- 35
perat Moses, legitque legem totam in illa
die universo cœtui filiorum Israel, &
mulieribus, atque pueris, necnon peregrino
ambulanti cum ipsis.

CAP. IX.

FActumque est, cùm audissent hæc o- 1
mnes reges qui erant trans Jordanẽ, in
monte, & in planitie, totoque litore ma-
ris magni usque ad oppositum Libani,
nempe Hethæus, Amorrhæus, Chananæus,
Pherezæus, Hevæus, & Jebusæus;
Simul congregati sunt ad pugnandum 2
contra Josue filium Nun ac filios Israel
uno consensu. Interim habitatores urbis 3
Gabaon, audito quod fecerat Deus Jeri-
cho & Aai, usi sunt ipsi quoque astu; & 4
abeuntes parárunt sibi viaticum, & ac-
ceperunt stramina palmarum detrita asi-
nis suis, & utres vini veteres, disruptos,
atque resartos; Caligas etiam veteres ac 5
resartas in pedibus suis, vestesque laceras
super se, omnisque panis eorum mucidus
erat & siccus. Et pergentes ad castra in 6
Galgal ad Josue, dixerunt ad eum & ad
filios Israel, E terra longinqua venimus;
nunc ergò præcidite nobiscum pactum.
Dixerunt ad eos filii Israel, Videte ne 7
fortè sitis commorantes in hac terra;
quomodo enim feriremus vobiscũ pactum?
Dixerunt ad Josue, Servi tui sumus. Ait 8
illis Josue, Quinam estis? & unde veni-
stis? Dixerunt, E terra admodum remo- 9
ta venerunt servi tui ad nomen Domini
Dei tui, quum audissemus famam ipsius,
& omnia quæ gesserat in terra Ægypti,
Quæque fecerat duobus regibus Amor- 10
rhæorum, qui erant trans Jordanem, nec-
non Sihoni regi Hesbon, & Og regi Ba-
thaniæ: Unde dixerunt nobis senes nostri, 11
cunctique habitatores terræ nostræ sermo-
nem istum, Sumite in manibus vestris via-
ticum pro itinere, ite obviàm illis, &
dicite ad eos, Servi tui sumus; nunc
ergò ferite nobiscum fœdus. Hunc panem 12
nostrum, calidum sumpsimus in viaticum
è domibus nostris die quo egressi sumus
ut veniremus ad vos, & nunc ecce siccus
est, jamque mucidus evasit.

ספר יהושע: ט

: sunt scissi ecce & ,novi ,implevimus quos ,vini utres isti Et
13 ואלה נאדות היין אשר מלאנו חדשים והנה התבקעו
viæ multitudine præ veteraverunt nostra calceamina &,nostra vestiméta ista &
ואלה שלמותינו ונעלינו בלו מרב הדרך
.interrogaverût non Domini os &;eorû viatico de viri acceperût Et .valde
14 מאד: ויקחו האנשים מצידם ואת-פי יהוה לא שאלו:
:eos vivificandû ad fœdus eis percussit & ,pacem Jehosuah eis fecit Et
15 ויעש להם יהושע שלום ויכרת להם ברית לחיותם
dierum trium fine à ,fuit Et .conventus prælati eis juraverunt &
16 וישבעו להם נשיאי העדה: ויהי מקצה שלשת ימים
ipsi propinqui quòd audierunt & ,fœdus eis exciderunt postquam
אחרי אשר-כרתו להם ברית וישמעו כי-קרבים הם
,Israel filii sunt profecti Et .sedentes ipsi ejus interiore in & ,se ad
17 אליו ובקרבו הם ישבים: ויסעו בני-ישראל
,Gibhon eorû civitates & : tertio die in eorû civitates ad venerunt &
ויבאו אל-עריהם ביום השלישי ועריהם גבעון
eos percusserunt non Et .Chiriathjeharim & ,Beeroth & ,Chephirah &
18 והכפירה ובארות וקרית יערים: ולא הכום
Deo DOMINO in conventus prælati eis juraverant quia ,Israel filii
בני ישראל כי-נשבעו להם נשיאי העדה ביהוה אלהי
Dixeruntque .prælatos super conventus omnis murmuraverunt Et .Israel
19 ישראל וילנו כל-העדה על-הנשיאים: ויאמרו
Domino in eis juravimus Nos : cœtum omnem ad prælati omnes
כל-הנשיאים אל-כל-העדה אנחנו נשבענו להם ביהוה
faciemus Hoc .eos in contingere poterimus non nunc & ,Israel Deo
20 אלהי ישראל ועתה לא נוכל לנגע בהם: זאת נעשה
super incandescentia nos super erit non & : eos faciendo vivere & ,eis
להם והחיה אותם ולא-יהיה עלינו קצף על-
: prælati eos ad dixerunt Et .eis juravimus quod ,juramentum
21 השבועה אשר-נשבענו להם: ויאמרו אליהם הנשיאים
,conventui omni aquas haurientes & ,ligna scindentes sint & ,Vivant
יחיו ויהיו חטבי עצים ושאבי-מים לכל-העדה
,Jehosuah eos vocavit Et .prælati eis sunt locuti quemadmodum
22 כאשר דברו להם הנשיאים: ויקרא להם יהושע
: dicendo ,nos decepistis quid Ad : dicendo ,eos ad est locutus &
וידבר אליהם לאמר למה רמיתם אתנו לאמר
nunc Et ? sedentes nostro interiori in vos & ,valde vobis à nos Longinqui
23 רחוקים אנחנו מכם מאד ואתם בקרבנו ישבים: ועתה
haurientes &,ligna cædêtes & ,servus vobis ex excidetur non & ,vos maledicti
ארורים אתם ולא-יכרת מכם עבד וחטבי עצים ושאבי-
Cùm :dixerunt atque ,Jehosuah responderunt Et .mei Dei domui aquas
24 מים לבית אלהי: ויענו את-יהושע ויאמרו כי
tuus Deus Dominus præcepit quod omne tuis servis est indicatû indicâdo
הגד הגד לעבדיך את אשר צוה יהוה אלהיך
disperdendû ad & ,terram omnem vobis dandum ad ,ej* servo Moseh
את-משה עבדו לתת לכם את-כל-הארץ ולהשמיד
valde timuimus & : vestris faciebus à terræ habitatores omnes
את-כל-ישבי הארץ מפניכם ונירא מאד
.hoc verbum fecimus & ,vestris faciebus à nostris animabus
לנפשתינו מפניכם ונעשה את-הדבר הזה:
,tuis oculis in rectû sicut & bonû Sicut .tua manu in nos ecce nunc Et
25 ועתה הננו בידך כטוב וכישר בעיניך
eos liberavit & : ita eis fecit Et .fac ,nobis faciendum ad
26 לעשות לנו עשה: ויעש להם כן ויצל אותם
eos Dedítque .eos interfecerunt non & ,Israel filiorum manu de
27 מיד בני-ישראל ולא הרגום: ויתנם
aquas haurientes & ,lignorum cæsores ipsa die in Jehosuah
יהושע ביום ההוא חטבי עצים ושאבי-מים
locum ad ,hunc diem ad usque,Domini altari & ,cœtui
לעדה ולמזבח יהוה עד-היום הזה אל-המקום
.elegerit quem
אשר יבחר:

Versio VULG. LAT.

13 Utres vini novos implevimus,
nunc rupti sunt & soluti : ve-
stes & calceamenta quibus in-
duimur, & quæ habemus in
pedibus, ob longitudiné lon-
gioris viæ trita sunt, & penè
14 consumpta. Susceperunt igi-
tur de cibariis eorû,& os Do-
15 mini non interrogaverunt. Fe-
citque Josue cum eis pacem,
& inito fœdere pollicitus est
quòd non occiderentur: prin-
cipes quoque multitudinis ju-
16 raverunt eis. Post dies autem
tres initi fœderis, audierunt
quòd in vicino habitarent, &
17 inter eos futuri essent. Move-
rúntque castra filii Israël, &
venerunt in civitates eorû die
tertio, quarum hæc vocabula
sunt, Gabaon, & Caphira, &
18 Beroth, & Cariathiarim. Et
non percusserunt eos, eò quòd
jurâssent eis principes multi-
tudinis in nomine Domini Dei
Israel. Murmuravit itaque o-
mne vulgus contra principes.
19 Qui responderunt eis, Jura-
vimus illis in nomine Domini
Dei Israel,& idcircò non pos-
20 sumus eos contingere. Sed
hoc faciemus eis : Reserven-
tur quidem ut vivant, ne con-
tra nos ira Domini concitetur,
21 si pejeraverimus : Sed sic vi-
vant, ut in usus universæ mul-
titudinis ligna cædant, aquás-
que comportent. Quibus hæc
22 loquentibus, Vocavit Gaba-
onitas Josue, & dixit eis; Cur
nos decipere fraude voluistis,
ut diceretis, Procul valdè ha-
bitamus à vobis,cùm in medio
23 nostri sitis ? Itaque sub male-
dictione eritis, & non deficiet
de stirpe vestra ligna cædens,
aquásque comportans in do-
24 mum Dei mei. Qui responde-
runt, Nuntiatû est nobis ser-
vis tuis, quòd promisisset Do-
minus Deus tuus Moysi servo
suo, ut traderet vobis omnem
terrã, & disperderet cunctos
habitatores ejus. Timuimus
igitur valdè, & providimus a-
nimabus nostris, vestro terro-
re compulsi, & hoc consilium
25 inivimus. Nunc autem in ma-
nu tua sumus : quod tibi bo-
num & rectum videtur,fac no-
26 bis. Fecit ergò Josue ut dixe-
rat, & liberavit eos de manu
filiorum Israel, ut non occide-
27 rentur. Decrevítque in illo
die eos esse in ministerio cun-
cti populi, & altaris Domini,
cædentes ligna, & aquas com-
portantes, usq; in præsens tem-
pus, in loco qué Dñs elegisset.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ οὗτοι οἱ ἀσκοὶ τοῦ οἴνου οὓς ἐπλήσαμεν και-
νούς, καὶ οὗτοι ἐρρώγασι. καὶ τὰ ἱμάτια ἡ-
μῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ἡμῶν (ζ) πεπα-
14 λαίωται ἀπὸ τῆς πολλῆς ὁδοῦ σφόδρα. Καὶ
ἔλαβον οἱ ἄρχοντες (η) τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν,
15 καὶ κύριον οὐκ ἐπηρώτησαν. Καὶ ἐποίησεν Ἰη-
σοῦς πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην, καὶ (θ) διέθεντο
πρὸς αὐτοὺς διαθήκην τοῦ διασῶσαι αὐτούς.
καὶ ὤμοσαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες τῆς συν-
16 αγωγῆς. Καὶ ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας με-
τὰ τὸ διαθέσθαι πρὸς αὐτοὺς διαθήκην, ἤκου-
σαν ὅτι ἐγγύθεν (ι) αὐτῶν εἰσι, καὶ ὅτι ἐν αὐ-
17 τοῖς κατοικοῦσι. Καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ,
καὶ (κ) ἦλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν· αἱ δὲ πό-
λεις αὐτῶν Γαβαὼν καὶ (λ) Κεφειρὰ καὶ Βη-
18 ρὼτ, καὶ πόλεις Ἰαρίν. Καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο
αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ὅτι ὤμοσαν αὐτοῖς
πάντες οἱ (μ) ἄρχοντες κύριον τὸν θεὸν Ἰσ-
ραήλ. καὶ διεγόγγυσαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἐπὶ
19 τοῖς ἄρχουσι. (ν) Καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες πά-
σῃ τῇ συναγωγῇ, Ἡμεῖς ὠμόσαμεν αὐτοῖς
κύριον τὸν θεὸν Ἰσραήλ, καὶ νῦν οὐ δυνησό-
20 μεθα ἅψασθαι αὐτῶν. Τοῦτο ποιήσομεν, ζωγρῆ-
σαι αὐτούς, καὶ περιποιησόμεθα αὐτούς. καὶ οὐκ
ἔσται καθ' ἡμῶν ὀργὴ διὰ τὸν ὅρκον, ὃν ὠ-
21 μόσαμεν αὐτοῖς. Ζήσονται, καὶ ἔσονται ξυ-
λοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συναγωγῇ,
22 καθάπερ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες. Καὶ συν-
εκάλεσεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Διατί παρελογίσασθέ με, λέγοντες, (ξ) Μα-
κρὰν ἀπὸ σοῦ ἐσμὲν σφόδρα· ὑμεῖς δὲ ἐγ-
23 χώριοί ἐστε τῶν κατοικούντων ἐν ἡμῖν; Καὶ
νῦν ἐπικατάρατοί ἐστε· οὐ μὴ ἐκλείπῃ ἐξ ὑ-
μῶν (ο) δοῦλος, οὐδὲ ξυλοκόπος, οὐδὲ ὑδρο-
24 φόρος ἐμοὶ καὶ τῷ θεῷ μου. Καὶ ἀπεκρίθη-
σαν τῷ Ἰησοῖ, λέγοντες, Ἀνηγγέλη ἡμῖν
ὅσα συνέταξε κύριος ὁ θεός σου (π) Μωυ-
σῇ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, δοῦναι ὑμῖν τὴν γῆν ταύ-
την, καὶ (ρ) ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς καὶ πάντας
τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ προσώπου
ὑμῶν. καὶ ἐφοβήθημεν σφόδρα περὶ τῶν ψυ-
χῶν ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐποιήσα-
25 μεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἡμεῖς
ὑποχείριοι ὑμῖν, ὡς ἀρέσκει ὑμῖν καὶ ὡς δο-
26 κεῖ ὑμῖν, (σ) ποιήσατε ἡμῖν. Καὶ ἐποί-
ησαν αὐτοῖς οὕτως. καὶ ἐξείλατο αὐτοὺς Ἰη-
σοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ (τ) χειρῶν υἱῶν
27 Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἀνεῖλον αὐτούς. Καὶ κατέστη-
σεν αὐτοὺς Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυλο-
κόπους καὶ ὑδροφόρους πάσῃ τῇ συναγωγῇ, καὶ
τῷ θυσιαστηρίῳ (υ) τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἐγένοντο
οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν ξυλοκόποι καὶ ὑδρο-
φόροι τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θεοῦ ἕως τῆς σήμε-
ρον ἡμέρας, καὶ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέ-
ξηται κύριος.

Et hi utres vini, quos implevi- 13
mus novos; & hi rupti sunt.
Et vestimenta nostra, & calcea-
menta nostra inveteraverunt ex
multa via valdè. Et sumpse- 14
runt principes de cibariis eorum,
& Dominum non interrogave-
runt. Et fecit Iesus erga eos 15
pacem: & disposuerunt ad eos
testamentum salvandi eos. Et
juraverunt eis principes Synago-
gæ. Et factum est post tres dies 16
postquàm disposuerant ad eos
testamentum,audierunt,quia pro-
pè se sunt, & quia inter se ha-
bitant. Et promoverunt filii Is- 17
rael, & venerunt ad civitates
(κ)eorû : civitates autem eorum,
Gabaon, & Cephira, & Berot,
& civitates Iarim. Et non pu- 18
gnaverunt cum eis filii Israel ;
quoniam juraverant eis omnes
principes Dominum Deum Isra-
el. Et murmuraverunt omnis
Synagoga super principes. Et di- 19
xerunt principes omni Synago-
gæ, Nos juravimus eis Do-
minum Deum Israel : & nunc
non poterimus tangere eos. Hoc 20
faciemus, vivificando eos : &
reservabimus eos. Et non erit
contra nos ira propter juramen-
tum, quod juravimus (o) eis.
Vivent, & erunt cædentes li- 21
gna,& portantes aquam omni
Synagogæ ; sicut dixerunt eis
principes. Et convocavit eos Ie- 22
sus, & dixit eis; Cur decepi-
stis me, dicentes;Procul à te su-
mus valdè ? Vos autem de re-
gione estis habitantium in nobis.
Et nunc maledicti estis. Non de- 23
ficiet ex vobis servus, neque cæ-
dens ligna, neque aquam por-
tans mihi, & Deo meo. Et re- 24
sponderunt Iesu, dicentes; (p)
Annuntiata sunt nobis, quæ-
cunque præcepit Dominus Deus
tuus Moysi puero suo, ad dan-
dum vobis terram hanc, & ex-
terminandam nos, & omnes in-
habitantes super eam à facie
vestra. Et timuimus valdè de
animabus nostris à facie vestra;
& fecimus rem hanc. Et nunc 25
ecce nos subjugati vobis : prout
placet vobis, & prout videtur
vobis;facite nobis. Et fecerunt eis
itá. Et eripuit eos Ies⁹ in die illa 26
de manib⁹ filiorum Israel:et non
occiderunt eos. Et constituit eos 27
Iesus in die illa cæsores ligno-
rum, & portatores aquæ omni
Synagogæ,& altari Dei. (q)Pro-
pter hoc facti sunt habitatores
Gabaon cæsores lignorum, &
portatores aquæ altaris Dei usq;
in hodiernã diem, & ad locum,
quem elegerit (r) Dominus.

MS. A. (ζ) πεπαλαίωνται (η) τοὺς ἐπισιτισμοὺς αὐτῶν, (θ) διέθετο (ι) εἰσὶν αὐτῶν, καὶ (κ) ἐξῆλθαν εἰς (λ) Χεφειρὰ καὶ Βηρὼθ καὶ πόλις Ἰαρείμ. (μ) ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς τὸν κύριον (ν) Καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχοντες τῇ (ξ) Μακρὰν ἐσμὲν ἀπὸ σοῦ σφόδρα· (ο) δοῦλος ξυλοκόπος ἐμοὶ (π) Μωυσῇ παιδὶ (ρ) ἐξολεθρεῦσαι (σ) ποίησαι ἡμῖν. (τ) χειρὸς (υ) τοῦ θεοῦ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ואלין זיקין דחמר די מלינא כד חדתין והא אתבזעו ואלין תותבנא ומסננא בליאו מסגי
14 15 ארחא לחדא: וקבילו גבריא לפתגמיהון ואולפן מן קדם יי לא תבעו: ועבד להון יהושע
16 שלם וגזר להון קים לקימותהון וקיימו להון רברבי כנשתא: והוה מסוף תלתא יומין
17 בתר דגזרו להון קים ושמעו ארי קריבין אנון ליה ובינהון אנון יתבין: ונטלו בני ישראל
18 ואתו לקרויהון ביומא תליתאה וקרויהון גבעון וכפירה ובארות וקרית יערים: ולא
מחונון בני ישראל ארי קיימו להון רברבי כנשתא במימרא דיי אלהא דישראל
19 ואתרעמו כל כנשתא על רברביא: ואמרו כל רברביא לכל כנשתא אנחנא קיימנא להון
20 במימרא דיי אלהא דישראל וכען לא נכול לאנזקה בהון: דא נעביד להון ונקים יתהון
21 ולא יהא עלנא רוגזא על קימא די קיימנא להון: ואמרו להון רברביא יחון ויהון מלקטי
22 אעין ומלן מיא לכל כנשתא כמא דמלילו להון רברביא: וקרא להון יהושע ומליל עמהון
23 למימר למא שקרתון בנא למימר רחיקין אנחנא מנכון לחדא ואתון בינגא יתבין: וכען
ליטין אתון ולא יפסקון מנכון עבדין ומלקטי אעין ומלן מיא לבית מקדשא דאלהי:
24 ואתיבו ית יהושע ואמרו ארי חואה אתחוא לעבדך ית דפקד יי אלהך ית משה עבדיה
למתן לכון ית כל ארעא ולשיצאה ית כל יתבי ארעא מן קדמיכון ודחילנא לחדא
25 לנפשתנא מן קדמיכון ועבדנא ית פתגמא הדין: וכען הא אנחנא מסירין בידך כמא
26 דתקין וכמא דכשר בעינך למעבד לנא עבד: ועבד להון כן ושיזיב יתהון מיד בני ישראל
27 ולא קטלונון: ומנגון יהושע ביומא ההוא לקטי אעין ומלן מיא לכנשתא ולמדבחא
דיי עד יומא הדין לאתרא די יתרעי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et hi utres vini quos implevimus quando novi [*erant*],& ecce rupti sunt: 13
& hi panni nostri & calciamenta nostra inveterata sunt ex magnitudine
viæ valde. Et auscultaverunt viri verbis eorum, et doctrinam à facie Do- 14
mini non quæsierunt. Et fecit illis Josue pacem, et pepigit illis fœdus ad 15
vivificandum eos:et juraverunt eis principes synagogæ. Et fuit à fine trium 16
dierû postquâ pepigerût eis fœd⁹,et audierunt q̃ propinqui illi ei, & in-
ter eos illi habitantes. Et levaverunt filii Israel,et venerunt ad civitates 17
eorum in die tertio ;et urbes eorum, Gibghon,et Cephira, et Beeroth,
& Kirjath-jegharim. Et non deleverunt eos filii Israel;quoniam juraverant 18
eis principes Synagogæ in dicto Dñi Dei Israel: et murmuraverunt omnis
Synagoga contra principes. Et dixerunt omnes principes omni Synago- 19
gæ:Nos juravimus illis in verbo Domini Dei Israel: et nunc non poteri-
mus nocere illis. Hoc faciemus eis, & vivificabimus eos; & non erit super 20
nos indignatio propter juramentum quod juravimus eis. Et dixerunt eis 21
principes:vivent;et erunt colligentes ligna,et implentes aquas omni Syn-
agogæ, sicut locuti sunt eis principes. Et vocavit eos Josue, et locutus est 22
cum eis, dicendo:Ad quid mentiti estis nobis, dicendo ; Longinqui nos à
vobis valdè,et vos inter nos habitantes? Et nunc maledicti vos,et non defi- 23
ciant ex vobis servi, et colligentes ligna, et implentes aquam domui san-
ctuarii Dei. Et responderunt Josue, et dixerunt: Quoniam nuntiando nun- 24
tiatum fuit servis tuis quod jussit Dominus Deus tuus Mosem servum suum
ad dandam vobis omnem terram, & ad consumendum omnes habitatores
terræ à facie vestrâ; & timuimus valde animabus nostris à facie vestrâ, &
fecimus verbum hoc. Et nunc ecce nos traditi in manu tuâ:sicut *conveni-* 25
ens & sicut rectum in oculis tuis facere nobis, fac. Et fecit illis sic,& libe- 26
ravit eos de manu filiorum Israel; & non occiderunt eos. Et numeravit eos 27
Josue in die illa collectores lignorum, et implentes aquas Synagogæ,&
altari Domini usque ad diem hunc ad locum quem elegit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

Et hos vini utres novos impleveramus, & 13
ecce scissi sunt : & hæc vestimenta nostra &
calceamenta nostra nova acceperamus nobis,
& ecce detriti sunt, eò quòd longissimum es-
set iter. Accipientibus ergò viris illis de vi- 14
atico istorum, abierunt : & os Domini mi-
nimè consuluerunt. Fecitq; eis Jesus pacem, 15
præbuitque illis dexteram pro vita ipsorum,
& juraverunt eis magnates cœtûs. Exactis 16
tribus diebus posteaquam dederant eis dex-
teram, audierunt illos esse sibi vicinos, & in-
ter ipsos habitare. Itaque castra moventes 17
filii Israel venerunt ad civitates eorum die
tertio (nomina verò civitatum eorum sunt
Gabaon, & Kephira, Iroth, & Civitas Naarin)
Et non interfecerunt eos filii Israel, eò quòd 18
jurâssent eis magnates cœtûs per Dominum
Deum Israelis : & murmurabant atque stre-
pebant universa turba adversùm magnates.
Dixerunt autem magnates turbæ, Nos jura- 19
vimus eis per Dominum Deum Israelis; qua-
propter nequimus lædere eos. Verùm ita 20
faciemus, ac servabimus eos, ne sit super nos
indignatio propter jusjurandū quod nos ju-
ravimus eis. Dixerúntque *rursus* magnates 21
ad filios Israel, Vivant, & sint colligentes li-
gna & haurientes aquas toti cœtui. Factiq;
sunt colligentes ligna & haurientes aquas
cœtui Domini, ad hanc usque diem, quem-
admodum dixerant eis magnates. Et vocatis 22
illis, Jesus dixit eis, Quare decepistis nos, &
dixistis nobis, Longè distamus à vobis, cùm
tamen propè nos habitetis? Igitur maledicti 23
eritis, & non deficiet à vobis vir colligens
ligna & hauriens aquam domui Dei. Qui re- 24
spondentes dixerunt ad Jesum, Certò audi-
tum est à servis tuis quod præceperat Domi-
nus Deus tuus Mosi servo suo, daturum se
scilicet vobis universam terram, & disper-
surum universos habitatores terræ à con-
spectu vestro : quare vehementer timentes
animæ nostræ, sic fecimus. Nunc, ecce in 25
manibus tuis sumus; prout libuerit in oculis
tuis, fac nobis. Fecit ergò eis Jesus hoc pacto, 26
& eripuit eos de manu Israelis, nec interfe-
cerunt eos. Fecit *inquam* eos Jesus eodem 27
die colligentes ligna & haurientes aquas tam
cœtui quàm altari Domini, usque in hodier-
num diem, in loco quem Dominus voluerit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وهذه رقاق الخمر التي ملاناها جددا * وهوذا هي مسعمه * وهذه ثيابنا ونعالنا قد بليا
14 من كثرة الطريق جدا * واخذوا القوم من زادهم واروهم * فلم يسالوا امر الله * وعمل
15 لهم يوشع امانا * ووقع معهم قولا لاستبقايهم * وحلف لهم روساء القوم * ولما كان بعد ثلثة ايام
16 لقطعهم لهم العهد * سمعوا انهم قريبون منهم وفي قربهم سكان * فرحل بنو اسرايل وجاوا الى
17 بلادهم في اليوم الثالث * وبلادهم جبعون * وكفيرا * وبيروت * وقرية العيب * وما قاتلهم بنو
18 اسرايل لاجل ما حلفوا لهم روساء الجماعة بالرب اله اسرايل * فسخط جميع الجماعة على الروساء
19 * فقال جماعة الروساء لجميع الجماعة نحن حلفنا بالله اله اسرايل والان ليس نقدر ان نوذيهم
20 بسر * هذه الخصلة افعلوها واستبقوهم * ولا يكون علينا سخط لاجل اليمين التي حلفنا
21 لهم * فقال لهم الاشراف * استبقوهم * ويكونون حاطبي حطب وسقاي ماء لجميع الجماعة *
22 فصاروا حاطبي حطب وسقاي ماء لجميع الجماعة كما قال لهم الاشراف * فاستدعى بهم
يوشع وخاطبهم قولا * لماذا اكذبتمونا وقلتم * نحن بعيدين منكم جدا * وانتم في وسطنا
23 مقيمون * والان انتم ملعونون * ولا ينقطع منكم عبد * ويحطب حطبا * ويستقي ماء لبيت
24 ربي * فاجابوا يوشع وقالوا * انه اخبارا خبروا عبيدك الذي اوصي الله ربك موسي عبده
25 باعطايكم جميع الارض واستيصالكم جميع سكان البلاد من قدامكم * فخفنا جدا على
انفسنا * وعملنا هذا الامر * والان فهوذا نحن في قبضتك * الحسن والمستقيم عندك اصنع
26 بنا * ففعل بهم كذلك * وخلصهم من يد بني اسرايل * وما قتلوهم * وجعلهم يوشع حطبي
27 حطب * وسقي ماء للجماعة ولمذبح الرب الى هذا اليوم * في الموضع الذي اختار *

Hi quoque vini utres quos novos imple- 13
veramus, en disrupti sunt; hæ denique
vestes nostræ & calcei nostri laceri jam
sunt ob maximam itineris longitudinem.
Præterea tulerunt homines isti de viatico 14
suo, & ostenderunt eis. Illis autem per-
missum non postulantibus à præcepto di-
vino. Præstitit eis Josue securitatem, 15
feritque cum eis sermonem de incolumi-
tate ipsorum, & principes populi jurâ-
runt eis. Tribus autem diebus ab inito 16
cum eis fœdere, audierunt eos esse sibi
proximos, & in vicinia sua habitare. Et 17
profecti filii Israel, pervenerunt ad civi-
tates illorum die tertio (erant autem ci-
vitates eorum Gabaon, & Caphira, Bu-
rut, & Civitas nvarum.) Nec bellum 18
intulerunt eis filii Israel, eò quòd jurâs-
sent eis principes cœtûs per Dominum
Deum Israelis: quapropter detrectavit
universa turba principes. Dixerunt au- 19
tem cuncti principes ad universam tur-
bam, Nos juravimus per Deum, Deum Is-
raelis, idcirco non possumus eis malum
inferre. Hanc rem facite, eósque ser- 20
vate, nec sit super nos indignatio propter
juramentum quod juravimus eis. Itaque 21
dixerunt illis Nobiles, Vivi quidem *relin-*
quemini, at eritis colligentes ligna &
haurientes aquam pro toto cœtu. Factique
sunt collectores lignorum & haustores a-
quæ pro toto cœtu, quemadmodum dixe-
rant eis Nobiles. Advocatos igitur eos 22
Josue allocutus est his verbis, Quare im-
posuistis nobis, & dixistis; Nos valdè
remoti sumus à vobis, cùm tamen vos in
medio nostri commoremini? Et nunc 23
maledicti eritis, nec deficiet à vobis ser-
vus, & ligna cædens, & aquam hauri-
ens pro ædibus Domini mei. Responde- 24
runt Josue, ac dixerunt; Planè quidem
indicatum est servis tuis quod præceperat
Deus Dominus tuus Mosi servo suo, ut
scilicet *daret vobis universam terram, &*
extirparetis cunctos habitatores regionis
à conspectu vestro: idcirco vehementer ti-
muimus animabus nostris, et fecimus rem
istam. Et nunc ecce in pugillo tuo sum⁹, 25
quod bonū et rectum apud te est, erga nos
facito. Fecit igitur eis hoc modo, libera- 26
vitq; eos de manu filiorum Israel, nec in-
terfecerūt eos. Et constituit eos Josue cæ- 27
sores lignorum et haustores aquæ pro cœtu
et arâ Domini in hunc usque diem, in lo-
co quem elegit.

ספר יהושע : י

CAP. X. י

Jehosuah cepisset quòd ,Jerusalaim rex Adonisedech *audire juxta* fuit Et
1 ויהי כשמע אדני־צדק מלך ירושלם כי־לכד יהושע
,ejus regi & ,Jericho fecit quemadmodum,eam *devastasset* & ,Hai
את־העי ויחרימה כאשר עשה ליריחו ולמלכה
Gibhon habitatores fecissent pacem quòd &;ejus regi & ,Hai fecisset sic
כן־עשה לעי ולמלכה וכי השלימו ישבי גבעון
civitas quia:valde timuerunt Et;eorum *inter,ore* in essent & ,Israel cum
2 את־ישראל ויהיו בקרבם: וייראו מאד כי עיר
magna *ipsa* quia & *:regni* *civitatum* una veluti ,Gibhon magna
גדולה גבעון כאחת ערי הממלכה וכי היא גדולה
rex Adonisedech misit Et .fortes ejus viri omnes & ,Hai *præ*
3 מן־העי וכל־אנשיה גברים: וישלח אדני־צדק מלך
,Jarmuth regem Piram ad & ,Chebron regem Hoham ad Jerusalaim
ירושלם אל־הוהם מלך־חברון ואל־פראם מלך־ירמות
:dicendo ,Heglon regem Debir ad &,Lachis regem Japhiah ad &
ואל־יפיע מלך־לכיש ואל־דביר מלך־עגלון לאמר:
pacem fecit quia :Ghibhô percutiem² &,mihi auxiliamini &,me ad Ascêdite
4 עלו־אלי ועזרני ונכה את־גבעון כי־השלימה
quinque ascenderunt &,sunt *collecti* Et .Israel filiis cum & ,Jehosuah cum
5 את־יהושע ואת־בני ישראל: ויאספו ויעלו חמשת
,Jarmuth rex ,Chebron rex ,Jerusalaim rex ,Emoræi reges
מלכי האמרי מלך ירושלם מלך־חברון מלך־ירמות
sunt castrametati &:eorû castra omnia & ipsi,Heglon rex ,Lachis rex
מלך־לכיש מלך־עגלון הם וכל־מחניהם ויחנו
Ghibhon viri miserunt Et .eam *super* pugnaverunt &,Ghibhon *super*
6 על־גבעון וילחמו עליה: וישלחו אנשי גבעון
tuas man² *relaxes* Ne :dicendo,Ghilgal in *castrametatioñē* ad ,Jehosuah ad
אל־יהושע אל־המחנה הגלגלה לאמר אל־תרף ידיך
,nobis auxiliare &,nobis salutẽ fac & ,citò nos ad Ascende .tuis servis à
מעבדיך עלה אלינו מהרה והושיעה לנו ועזרנו
.*montem* habitantes Emoræi reges omnes nos *ad* sunt congregati quia
כי נקבצו אלינו כל־מלכי האמרי ישבי ההר:
,eo cum *belli* populus omnis &,ipse Ghilgal de Jehosuah ascendit Et
7 ויעל יהושע מן־הגלגל הוא וכל־עם המלחמה עמו
timeas Ne :Jehosuah ad Dominus dixit Et .*virtute* potentes omnes &
8 וכל גבורי החיל: ויאמר יהוה אל־יהושע אל־תירא
eis ex quisquam stabit nec :eos *dedi* tua manu in Quia :eis ab
מהם כי בידך נתתים לא־יעמד איש מהם
nocte tota :repente Jehosuah eos ad venit Et .*tuas facies* in
9 בפניך: ויבא אליהם יהושע פתאם כל־הלילה
,Israel *facies ad* Dominus eos contrivit Et .Ghilgal de ascendit
10 עלה מן־הגלגל: ויהמם יהוה לפני ישראל
via eos est persecutus & :Ghibhon in magna *percussione* eos percussit &
ויכם מכה־גדולה בגבעון וירדפם דרך
usque & ,Hazechah usque eos percussit &;Bethchoron ascensus
מעלה בית־חורון ויכם עד־עזקה ועד־
descensu in ipsis ,Israel *faciebus à eos fugiendo in* ,fuit Et .Maechedah
11 מקדה: ויהי בנסם מפני ישראל הם במורד
magnos lapides eos super projecit Dominus & ,choron-Beth
בית־חורון ויהוה השליך עליהם אבנים גדלות
sunt mortui qui Plures .sunt mortui &,Hazechah ad usque cœlis è
מן־השמים עד־עזקה וימתו רבים אשר־מתו
.gladio in Israel filii interfecerunt quos quàm grandinis lapidibus in
באבני הברד מאשר הרגו בני ישראל בחרב:
Dominum *dare* die in Domino Jehosuaha *loquetur* Tunc
12 אז ידבר יהושע ליהוה ביום תת יהוה את־
;Israel oculis in dixit & :Israel *filiorum facies ad* Emoræum
האמרי לפני בני ישראל ויאמר לעיני ישראל
.Ajalon valle in Luna & *sile* Ghibhon in Sol
שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון:

JOSUE. Versio VULG. LAT.

CAP. X.

1 Quæ cùm audisset Adonisedec rex Jerusalem, quòd scilicet cepisset Josue Hai, & subvertisset eã, (sicut enim fecerat Hiericho & regi ejus, sic fecit Hai et regi illi²,)et quòd transfugissent Gabaonitæ ad Israel, & essent fœderati eo-
2 rum, Timuit valdè. Urbs enim magna erat Gabaon, & una civitatum regalium, & major oppido Hai, omnésq;
3 bellatores ejus fortissimi. Misit ergò Adonisedec rex Jerusalem ad Oham regem Hebron, & ad Pharam regẽ Jerimoth, ad Japhia quoque regem Lachis, & ad Dabir regẽ Eglon,
4 dicens; Ad me ascendite, & ferte præsidium, ut expugnemus Gabaon, quarè transfugerit ad Josue, & ad filios Is-
5 rael. Congregati igitur ascenderunt quinque reges Amorrhæorum, rex Jerusalem, rex Hebron, rex Jerimoth, rex Lachis, rex Eglon, simul cum exercitibus suis, & castrametati sunt circa Gabaon, oppugnan-
6 tes eam. Habitatores autem Gabaon urbis obsessæ miserunt ad Josue, qui tunc morabatur in castris apud Galgalam, & dixerunt ei; Ne retrahas manus tuas ab auxilio servorum tuorum: ascende citò, & libera nos, férque præsidium: convenerunt enim adversùm nos omnes reges Amorrhæorum, qui habitant in
7 montanis. Ascendítq; Josue de Galgalis, & omnis exercit² bellatorum cum eo, viri fortissi-
8 mi. Dixitque Dominus ad Josue, Ne timeas eos: in manus enim tuas tradidi illos: nullus ex eis tibi resistere po-
9 terit. Irruit itaque Josue super eos repentè, totâ nocte
10 ascendens de Galgalis. Et conturbavit eos Dominus à facie Israel: contrivitque plagâ magnâ in Gabaon, ac persecutus est eos per viam ascensûs Beth-horon, & percussit
11 usq; Azeca & Maceda. Cúmq; fugerent filios Israel, & essent in descensu Beth-horon, Dominus misit super eos lapides magnos de cœlo usq; ad Azeca: & mortui sunt multò plures lapidibus grandinis, quàm quos gladio percusserant filii
12 Israel. Tunc locutus est Josue Dño, in die quâ tradidit Amorrhæũ in conspectu filiorũ Israel, dixítq; coram eis; Sol contra Gabaon ne movearis, & Luna contra vallẽ Ajalon.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Κεφ. ι.

1 Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἀδωνιβεζὲκ βασιλεὺς Ἰερουσαλὴμ ὅτι ἔλαβεν Ἰησοῦς τὴν Γαί, καὶ (α) ἐξωλόθρευσεν αὐτήν, ὃν τρόπον (β) ἐποίησαν τὴν Ἱεριχὼ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, οὕτως (γ) ἐποίησαν καὶ τὴν Γαὶ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ ὅτι ηὐτομόλησαν οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν πρὸς
2 Ἰησοῦν καὶ πρὸς Ἰσραήλ, Καὶ ἐφοβήθησαν (δ) ἀπ᾽ αὐτῶν σφόδρα· ᾔδει γὰρ ὅτι (ε) πόλις μεγάλη Γαβαών, (ζ) ὡσεὶ μία τῶν μητροπόλε-
3 ων, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆς ἰσχυροί. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀδωνιβεζὲκ βασιλεὺς Ἱερουσαλὴμ πρὸς (η) Ἐλὰμ βασιλέα Χεβρών, καὶ πρὸς (θ) Φιδὼν βασιλέα Ἱεριμοὺθ, καὶ πρὸς (ι) Ἰεφθὰ βασιλέα (κ) Λαχὶς, καὶ πρὸς (λ) Δα-
4 βὶν βασιλέα Ὀδολλάμ, λέγων, Δεῦτε, ἀνάβητε πρός με, καὶ βοηθήσατέ μοι, καὶ ἐκπολεμήσωμεν Γαβαών· ηὐτομόλησαν γὰρ πρὸς
5 Ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε βασιλεῖς τῶν Ἰεβουσαίων, βασιλεὺς Ἱερουσαλήμ, καὶ βασιλεὺς Χεβρών, καὶ βασιλεὺς Ἱεριμοὺθ, καὶ βασιλεὺς (μ) Λαχὶς, καὶ βασιλεὺς (ν) Ὀδολλάμ, αὐτοὶ καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν· καὶ περιεκάθισαν τὴν Γαβαών, καὶ
6 ἐξεπολιόρκουν αὐτήν. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν πρὸς Ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ εἰς Γάλγαλα, λέγοντες, Μὴ ἐκλύσῃς τὰς χεῖράς σου ἀπὸ τῶν παίδων σου· ἀνάβηθι πρὸς ἡμᾶς τὸ τάχος, (ξ) καὶ βοήθησον ἡμῖν, καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς· ὅτι συνηγμένοι εἰσὶν ἐφ᾽ ἡμᾶς πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμορ-
7 ῥαίων, οἱ κατοικοῦντες τὴν ὀρεινήν. Καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς ἐκ Γαλγάλων, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς μετ᾽ αὐτοῦ, πᾶς δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ.
8 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Μὴ φοβηθῇς αὐτούς, εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτούς· (ο) οὐχ ὑπολειφθήσεται ἐξ αὐτῶν οὐδεὶς
9 ἐνώπιον ὑμῶν. Καὶ ἐπιπαρεγένετο Ἰησοῦς ἐπ᾽ αὐτοὺς ἄφνω, ὅλην τὴν νύκτα (π) εἰσεπορεύθη
10 ἐκ Γαλγάλων. Καὶ ἐξέστησεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ (ρ) προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ συνέτριψεν αὐτοὺς κύριος (σ) σύντριψιν μεγάλην ἐν Γαβαών. καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ὁδὸν ἀναβάσεως (τ) Ὡρωνὶν, καὶ κατέκοπτον αὐτοὺς ἕ-
11 ως Ἀζηκὰ καὶ ἕως Μακηδά. Ἐν δὲ τῷ φεύγειν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου (υ) τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς καταβάσεως (φ) Ὡρωνὶν, καὶ κύριος (χ) ἐπέῤῥιψεν αὐτοῖς λίθους χαλάζης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕως Ἀζηκά. καὶ ἐγένοντο πλείους οἱ ἀποθανόντες διὰ τοὺς λίθους τῆς χαλάζης, ἢ οὓς ἀπέκτειναν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μαχαίρᾳ ἐν τῷ
12 πολέμῳ. Τότε ἐλάλησεν Ἰησοῦς πρὸς κύριον, ᾗ ἡμέρᾳ (ψ) παρέδωκεν ὁ θεὸς τὸν Ἀμορῥαῖον ὑποχείριον Ἰσραήλ, ἡνίκα συνέτριψεν αὐτοὺς ἐν Γαβαών, καὶ συνετρίβησαν ἀπὸ (ω) προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, Στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαών, καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγα Αἰλών.

CAP. X.

1 Postquàm autem audivit (a) Adonibesec rex Hierusalem, quia cepit Jesus Gai, & exterminavit eam, quemadmodùm fecerãt Hiericho, & regem ejus; sic fecerunt & Gai, & regem ejus; & quia transfugerunt habitatores Gabaon ad Iesum, & ad (b) Is-
2 rael, Et timuerũt: (c) ab eis valdè. Sciebat enim, quia civitas magna Gabaon, quasi una ex iis, quæ sunt (d) Metropoles: & omnes
3 viri ejus fortes. Et misit Adonibezec rex Hierusalem ad Elam regem Chebron, & ad Phidon regem Hierimuth, & ad Iephtha regem Lachis, & ad Dabin re-
4 gem (e) Odollam, dicens; Venite, ascendite ad me, & auxiliamini mihi: & expugnabimus Gabaon: Transfugerunt enim ad Iesum, et
5 ad filios Israel. Et ascenderunt quinque reges (f) Iebusæorum, rex Hierusalem, & rex Chebron, & rex Hierimuth, et rex Lachis, & rex Odollam, ipsi, & populus eorum: & obsederunt Gabaon,
6 & oppugnabant eam. Et miserunt habitatores Gabaon ad Iesum in castra Israel in Galgala, dicentes; Ne relaxes manus tuas à pueris tuis. Ascende ad nos velociter, & auxiliare nobis, & eripe nos: quoniam congregati sunt super nos omnes reges Amorrhæorũ qui habitãt montanã.
7 Et ascendit Iesus de Galgalis, ipse, & omnis populus bellator cum eo, o-
8 mnis potens in fortitudine. Et dixit Dñs ad Iesũ, Ne timeas illos: In manus enim tuas tradidi eos: Non (g) remanebit ex illis quisquam coram vobis.
9 Et (h) quoniam adveniebat Iesus super eos repentè; totam noctem pervexit de
10 Galgalis. Et exturbavit eos Dominus à facie filiorum Israel: & contrivit eos Dominus contritione magnâ in Gabaon. Et persequuti sũt eos viã ascẽsionis (i) Oronim: & conciderunt eos usq; Azeca,
11 & usq; Maceda. Dum autem illi fugerent à facie filiorum Israel super descensum Oronim; & Domin² projecit in eos lapides grandinis de cœlo usque Azeca. Et fuerunt plures qui mortui sunt propter lapides grandinis, quàm quos occiderunt filii Israel gla-
12 dio in prælio. Tunc locutus est Iesus ad Dominum, quâ die tradidit Deus Amorrhæum subjugatum Israel; (k) quando contrivit eos in Gabaon: & contriti sunt à facie filiorum Israel. Et dixit Iesus, Stet Sol super Gabaon, & Luna super vallem (l) Ælon.

MS.A. (α) ἐξωλέθρευσεν (β) ἐποίησεν (γ) ἐποίησεν (δ) ἐν ἑαυτοῖς σφόδρα· ᾔδεισαν γὰρ ὅτι ἡ πόλις (ζ) ὡσεὶ καὶ μία (η) Αἰλάμ (θ) Φεραάμ (ι) Ἰαφιέ (κ) Λαχείς, (λ) Δαβείρ (μ) Λαχείς, (ν) Ὀδολλάχ, (ξ) καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς, καὶ βοήθησον ἡμῖν (ο) οὐχ ὑποστήσεται) ἐξ (π) ἐπορεύθη Ἰησοῦς ἐκ (ρ) προσώπου Ἰσραὴλ (σ) σύντριψιν μεγάλην (τ) Βηθωρών, καὶ (υ) υἱῶν (φ) Βηθωρών, (χ) ἐπέρριψεν (ψ) ᾗ παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς (ω) προσώπου Ἰσραήλ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

י

1 והוה כד שמע אדוני צדק מלכא דירושלם ארי כבש יהושע ית עי וגמרה כמא דעבד
ליריחו ולמלכה כן עבד לעי ולמלכה וארי אשלימו יתבי גבעון עם ישראל והוו
2 בינ‍יהון: ודחילו לחדא ארי קרתא רבתא גבעון כחדא מקרוי מלכותא וארי היא רבא
3 מן עי וכל גברהא גברין: ושלח אדוני צדק מלכא דירושלם לות הוהם מלכא דחברון
ולות פראם מלכא דירמות ולות יפיע מלכא דלכיש ולות דביר מלכא דעגלון למימר:
4 סקו לותי וסעדוני ונמחי ית יתבי גבעון ארי אשלימת עם יהושע ועם בני ישראל:
5 ואתכנישו וסליקו חמשא מלכי אמוראה מלכא דירושלם מלכא דחברון מלכא
דירמות מלכא דלכיש מלכא דעגלון אנון וכל משריתהון ושרו על גבעון ואגיחו קרבא
6 עלה: ושלחו אנשי גבעון לות יהושע למשריתא לגלגלא למימר לא תרשל ידך
מעבדך סק לותנא בפריע ופרוק לנא וסעדנא ארי אתכנשו עלנא כל מלכי אמוראה
7 יתבי טורא: וסליק יהושע מן גלגלא הוא וכל עמא עבדי קרבא עמיה וכל גברי חילא:
8 ואמר יי ליהושע לא תדחל מנהון ארי בידך מסרתנון לא יתעתד אנש מנהון קדמך:
9
10 ואתא לותהון יהושע בתכיף כל ליליא סליק מן גלגלא: ותברנון יי קדם ישראל ומחנון
מחתא רבא בגבעון ורדפנון באורח מסקנא דבית חורון ומחנון עד עזקה ועד מקדה:
11 והוה במפכהון מן קדם ישראל אנון במחתנא דבית חורון ומן קדם יי אתרמיאה עליהון
אבנין רברבן מן שמיא עד דאתו לעזקה ומיתו סגיאין דמיתו באבני ברדא מדקטילו
12 בני ישראל בחרבא: בכן שבח יהושע קדם יי ביומא דמסר יי ית אמוראה קדם בני
ישראל ואמר לעיני ישראל שמשא בגבעון אוריך וסיהרא במישר אילון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. X.

Et fuit quando audivit Adoniszedek rex Jerusalem, quod subegisset Josue 1
Ghay, & consumpsisset eam, quemadmodum fecit Jericho & regi ejus, sic
fecisset Ghay & regi ejus, & quòd pacem fecissent habitatores Gibghon cum
Israel, & essent inter eos. Et metuerunt valde: namq; urbs magna Gib- 2
ghon, sicut una ex urbibus regnorum, & quòd illa magna à Ghay, & omnes
viri ejus fortissimi. Et misit Adoniszedek rex Jerusalem ad Hoham regem 3
Hhebron, & ad Piram regem Jarmuth, & ad Japhiagh regem Lachis, & ad
Debir regẽ Gheglon, dicendo: Ascendite ad me, & adjuvate me; & delebim² 4
habitatores Gibghon; quoniam pacem fecit cum Josue & cum filiis Israel.
Et congregati sunt, & ascenderunt quinq; reges Emorrhæi, rex Jerusalem, 5
rex Hhebron, rex Jarmuth, rex Lachis, rex Gheglon, ipsi & omnes exercitus eorum, & castrametati sunt super Gibghon, & inierunt bellum adversus eam. Et miserunt viri Gibghon ad Josue in castra in Gilgal, dicendo: 6
Ne remittas manum tuam à servo tuo, ascende ad nos festinanter, & libera
nos, & auxiliare nobis, quoniam congregati sunt super nos omnes reges
Emorrhæi habitatores montis. Et ascendit Josue ex Gilgal, ipse & omnis 7
populus facientium prælium cum ipso, & omnes viri virtutis. Et dixit Dñs 8
ad Josue: Ne timeas ab eis; namq; in manum tuam tradidi eos: non stabit homo ex illis ante te. Et venit ad eos Josue ex improviso: tota nocte 9
ascendit ex Gilgal. Et fregit eos Dñs ante Israel, & delevit eos deletione 10
magna in Gibghon, & persecutus est eos in via ascensus Bethhoron, & percussit eos usque ad Ghazecha, & usq; ad Makeda. Et fuit in vertendo eos
[*terga*] à facie Israel, illi in descensu Bethhoron, & ab ante Dñm dejecti 11
sunt super illos lapides maximi de cœlo, quoad venerunt in Ghazeka: &
mortui sunt plures qui mortui sunt in lapidibus grandinis, quàm quos
occiderunt filii Israel in gladio. Tunc laudavit Josue ante Dominum in 12
die qua tradidit Dominus Emorrhæum ante filios Israel, & dixit ad oculos Israel: Sol in Gibghon expecta, & Luna in planitie Ajalon.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ * * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܕܘܢܝܨܕܩ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ: ܕܟܒܫܗ ܝܫܘܥ ܠܥܝ
ܘܚܪܒܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܥܒܕ ܠܐܝܪܝܚܘ ܘܠܡܠܟܗ. ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܥܝ ܘܠܡܠܟܗ.
2 ܘܐܫܠܡܘ ܥܡܘܪܐ ܕܓܒܥܘܢ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܘܘ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܕܚܠܘ ܛܒ. ܡܛܠ
ܕܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ ܗܘܬ ܓܒܥܘܢ. ܐܝܟ ܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܘܪܒܐ ܗܘܬ ܡܢ ܥܝ.
3 ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܝܗ ܓܢܒܪܐ ܗܘܘ. * ܘܫܕܪ ܐܕܘܢܝܨܕܩ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܠܘܬ ܗܘܗܡ
ܡܠܟܐ ܕܚܒܪܘܢ. ܘܠܘܬ ܦܪܐܡ ܡܠܟܐ ܕܝܪܡܘܬ. ܘܠܘܬ ܝܦܝܥ ܡܠܟܐ ܕܠܟܝܫ. ܘܠܘܬ ܕܒܝܪ
4 ܡܠܟܐ ܕܥܓܠܘܢ. ܘܫܕܪ ܠܗܘܢ. * ܕܣܩܘ ܠܘܬܝ. ܘܗܘܘ ܠܝ ܥܕܪܐ. ܘܢܬܟܬܫ ܥܡ
5 ܓܒܥܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܫܠܡܬ ܥܡ ܝܫܘܥ ܘܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܘܣܠܩܘ
ܚܡܫܐ ܡܠܟܝܗܘܢ ܕܐܡܘܪܝܐ. ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܡܠܟܐ ܕܚܒܪܘܢ. ܘܡܠܟܐ ܕܝܪܡܘܬ.
ܘܡܠܟܐ ܕܠܟܝܫ. ܘܡܠܟܐ ܕܥܓܠܘܢ. ܗܢܘܢ ܘܟܠܗܘܢ ܡܫܪܝܬܗܘܢ. ܘܫܪܘ ܥܠ ܓܒܥܘܢ.
6 ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡܗ ܩܪܒܐ. * ܘܫܕܪܘ ܥܡܘܪܐ ܕܓܒܥܘܢ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܠܡܫܪܝܬܐ ܠܓܠܓܠܐ. ܘܐܡܪܘ
ܠܗ. ܠܐ ܬܪܦܐ ܐܝܕܝܟ ܡܢ ܥܒܕܝܟ. ܡܛܠ ܕܐܬܟܢܫܘ ܥܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܝܗܘܢ
7 ܕܐܡܘܪܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܛܘܪܐ. * ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܓܠܓܠܐ. ܗܘ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܩܪܒܐ
8 ܕܥܡܗ. ܘܟܠܗܘܢ ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢܗܘܢ. ܡܛܠ
9 ܕܒܐܝܕܝܟ ܐܫܠܡܬ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܢܩܘܡ ܩܕܡܝܟ. * ܘܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ
10 ܝܫܘܥ ܡܢ ܫܠܝܐ. ܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܣܠܩ ܗܘܐ ܡܢ ܓܠܓܠܐ. * ܘܕܠܚ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܩܕܡ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܒܓܒܥܘܢ ܕܒܝܬ ܚܘܪܘܢ. ܘܪܕܦܘ ܐܢܘܢ ܒܐܘܪܚܐ
11 ܕܡܣܩܬܐ ܕܒܝܬ ܚܘܪܘܢ. ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ ܠܥܙܝܩܐ: ܘܥܕܡܐ ܠܡܩܝܕܐ.* ܘܟܕ ܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܚܬܝܢ ܗܘܘ ܠܡܚܕܘܪܐ ܕܒܝܬ ܚܘܪܘܢ: ܡܪܝܐ ܫܕܐ ܥܠܝܗܘܢ ܟܐܦܐ ܪܘܪܒܬܐ ܡܢ
ܫܡܝܐ: ܥܕܡܐ ܠܥܙܝܩܐ. ܘܡܝܬܘ. ܘܣܓܝܐܝܢ ܗܘܘ ܕܡܝܬܘ ܒܟܐܦܐ ܕܒܪܕܐ. ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܛܠܘ
12 ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܣܝܦܐ. * ܗܝܕܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܡܪܝܐ: ܒܝܘܡܐ ܕܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܠܐܡܘܪܝܐ
ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܫܡܫܐ. ܒܓܒܥܘܢ ܩܘܡ. ܘܣܗܪܐ ܒܥܘܡܩܐ ܕܐܝܠܘܢ.

CAP. X.

Quum vero audiisset Adonisedec rex Jerosolymæ quòd subjugâsset Jesus Aai, eámque interfecisset, & quemadmodum fecerat Jericho & regi ejus, ita fecisset Aai & regi ipsius; præterea quòd fœdere se junxissent habitatores Gabaon cùm Israele, & essent in- 1
2 ter eos, Vehementer expavit, quoniam urbs magna erat Gabaon æquè ac *alia* quævis urbium regni: major siquidem erat quàm Aai, omnésque cives ejus fortissimi erant. Misit ergò Adonisedec rex Jerosolymæ ad Hoham regem Hebron, & ad Baran regem Jarmuth, & ad Naphil regem Lachis, & ad Dabir regem Eglon; misit *inquam* ad eos nuntium 3
hujusmodi, Ascendite ad me, & este mihi subsidio, & pugnemus adversùs Gabaon, eò quòd pacem inierit cum Jesu & cum Israele. 4
Itaque congregati sunt, & ascenderunt quinq; reges Amorrhæorum, *nempe* rex Jerosolymæ, rex Hebron, rex Jarmuth, rex Lachis, & rex Eglon, ipsi, cum omnibus castris suis, & castrametati contra Gabaon oppugnârunt eam. 5
Miserunt ergò cives Gabaon ad Jesum in castra ad Galgalam, & dixerunt ei, Ne remittas man^9 tuas à servis tuis, quoniã congregati sunt adversùm nos cuncti reges Amorrhæorũ qui habitant in monte. 6
Et ascendit Jesus de Galgala, ipse, & universus populus bellator qui cum eo erat, omnésq; fortissimi robôre. 7
Et ait Dñs ad Jesum, Ne timeas ab eis, quia in man^9 tuas tradidi illos, & nullus eorũ poterit tibi resistere. 8
Venit autem ad eos Jesus repentè: (*nam* totâ 9
noctè ascenderat è Galgala) Et conturbavit eos Dñs corã Israele, percusseruntq; eos plagâ magnâ in Gabaon Beth-horonis, & persecuti sunt eos per viam ascensûs Beth-horonis, & peremerunt eos usq; ad Achar & usq; ad Macar. 10
Cúmq; fugerent ante Israelem, descendeféntq; per declive Beth-horonis, jaculatus est in eos Dñs lapides prægrandes è cœlo ad Achar usque, & mortui sunt: ac plures *quidem* fuêre qui mortui sunt lapidibus grandinis, quàm ii quos interfecerunt Israelitæ gladio. 11
Tunc locutus est Jesus coram Domino, die *scilicet* quo tradidit Deus Amorrhæos ante Israelem; & ait Jesus præsentibus Israelitis, Sol, siste gradum in Gabaon; & tu luna, in planitie Ailon. 12

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 * الفصل العاشر * وكان عند سماع ادونيصادوق كلما فعل باريحا وان يوسع قد ملك
العي واصطلمها وانه كما فعل باريحا وملكها كذلك فعل بالعي وملكها * وانه قد سالم اهل
2 جبعون لبني اسرايل وحصلوا في جملتهم * خافوا جدا لان مدينة عظيمة جبعون مثل احدى
3 مدن مملكتهم ولانها اكبر من العي وجميع رجالها جبابرة * فارسل ادونيصادوق ملك مدينة
السلم الى هوهام ملك حبرام والى فرام ملك يرموث والى يافيع ملك لاخيش * والى دبير ملك
4 عسقلون قايلا * اصعدوا الي وانصروني حتى نقاتل اهل جبعون لانهم قد سالموا يوسع وبني اسرايل *
5 فاجتمعوا وصعدوا خمس ملوك الاموراييين * ملك مدينة السلم * ملك حبرام * وملك يرموث *
6 وملك لاخيش * وملك عسقلون * هم وجميع عساكرهم * وحطوا على جبعون وحاربوها * فارسل
اهل جبعون الى يوسع الى المعسكر بالجلجال يقولوا قولا * لا تدع يدك عن عبيدك * اصعد الينا
7 سرعة واعنا وانصرنا * فانه قد اجتمع علينا جميع ملوك الاموراييين سكان الجبل * فصعد يوسع
8 وجميع رجال الحرب معه * كل جبابرة القوم * فقال الله ليوسع * لا تخف منهم فان بيدك اسلمتهم *
9 لا يثبت منهم احد قدامك * فسار اليهم يوسع على غفلة طول الليل * وصعد من الجلجال
10 اليهم * فقرصهم الله بين يدي عسكر يوسع * وقتل فيهم مقتلة عظيمة في حبرون * وطردهم طريق
11 عقبة بيت حبرون * وقتلهم الى عزيقا والى مقيدا * وكان عند انهزامهم من قدام بني اسرايل طرح
الله عليهم حجارة برد من السماء فماتوا * وكان الذي مات بحجارة البرد اكثر من الذي
12 قتل بنو اسرايل بالسيف * حينيذ خاطب يوسع الله في يوم تسليم الله الاموراييين بيد بني
اسرايل * فقال بمشهد من جماعة اسرايل * يا شمس قفي على جبعون * ويا قمر اثبت على مرج ايالون *

CAP. X.

F*uit autem, cùm audiisset Adonisadoc quicquid factum fuerat in Jericho, & quòd Josue potitus fuisset Aai, eámque trucidâsset, & quòd quemadmodum fecerat Jericho & regi ejus, ita fecisset Aai & regi ipsius, quòd denique fœdus iniissent cives Gabaon cum filiis Israel, essentque simul cum eis,* 1
2 *ut valdè timerent; eò quòd urbs magna esset Gabaon æquè ac ulla* alia *urbium regni eorum, quódque major esset quàm Aai, & omnes viri ejus essent robustissimi.*
3 *Quapropter misit Adonisadoc rex Urbis pacis ad Hoham regem Habram, & ad Pharam regem Jarmuth, ad Japhiaa regem Lachis, & ad Dabir regem Ascalon, dicens;*
4 *Ascendite ad me, & adjuvate me, ut oppugnemus cives Gabaon, quòd fœdus inierint cum Josue & filiis Israel.*
5 *Congregati igitur ascenderunt quinque reges Amorrhæorum, rex Urbis pacis, rex Habram, rex Jarmuth, rex Lachis, & rex Ascalon, ipsi, cunctique exercitus eorum, & obsidentes Gabaon oppugnârunt eam.*
6 *Miserunt autem cives Gabaon ad Josue in castra ad Galgal* talia *verba, dicentes; Ne remittas manum tuam à servis tuis, ascende ad nos celeriter, & auxilium opémque fer nobis, quia congregati jam sunt contra nos cuncti reges Amorrhæorum habitantium montem.*
7 *Ascendit ergò Josue, omnésque viri bellatores cum eo, cuncti robustissimi in populo.*
8 *Dixit autem Deus ad Josue, Ne timeas ab eis, quia in manum tuam tradidi eos: nemo ex ipsis stabit ante te.*
9 *Pervexit autem ad eos Josue ex improviso totâ noctè, ascenditque ad eos de Galgal.*
10 *Excidítque eos Deus ante exercitum Josue, & interfecit eos cæde magnâ in Hebron, & persecutus est eos per viam acclivitatis Beth-hebron, peremitque eos ad Azecã & ad Makedam usque.*
11 *Cúmque fugerent ante filios Israel, dejecit super eos Deus lapides grandinis de cœlo, & mortui sunt: & verò qui mortui sunt lapidibus grandinis, plures fuerunt iis quos occiderunt filii Israelis gladio.*
12 *Tunc allocutus est Josue Deum in die quo tradidit Deus Amorrhæos in manum filiorum Israel, ac dixit in præsentia turbæ Israeliticæ, Heus Sol, subsiste super Gabaon; & O luna, maneto super pratum Ajalon.*

ספר יהושע : י

hoc non An. *suis inimicis* gens *vindicaret* donec, stetit luna & ,sol *siluit* Et
13 וידם השמש וירח עמד עד־יקם גוי איביו הלא־היא
non & ,cœlorum medio in sol stetit Et .*recti* libro *super* scriptum
כתובה על־ספר הישר ויעמד השמש בחצי השמים ולא־
sese facies ad illa dies sicut fuit nō Et. perfecta die quasi occūbere festinavit
14 אץ לבוא כיום תמים׃ ולא היה כיום ההוא לפניו
.Israel pugnavit Dominus quia :viri *voce in* Dñm *audiendū ad*, eā post &
ואחריו לשמע יהוה בקול איש כי יהוה נלחם לישראל׃
.Ghilgal in *castrametatione* ad eo cum Israel omnis &, Iehosuah est reversꝰ Et
15 וישב יהושע וכל־ישראל עמו אל המחנה הגלגלה׃
spelunca in se absconderunt & ;isti reges quinque fugerunt Et
16 וינסו חמשת המלכים האלה ויחבאו במערה
quinque sunt Inventi :dicendo Iehosuah ipsi est nunciatū Et .Macchedah in
17 במקדה׃ ויגד ליהושע לאמר נמצאו חמשת
Volvite :Iehosuah Dixitq; .Macchedah in spelunca in absconditi reges
18 המלכים נחבאים במערה במקדה׃ ויאמר יהושע גלו
viros eam *super* constituite & ;speluncæ os ad *magnos lapides*
אבנים גדלות אל־פי המערה והפקידו עליה אנשים
,vestros inimicos post persequimini, stetis ne vos Et .eos custodiendū ad
19 לשמרם׃ ואתם אל־תעמדו רדפו אחרי איביכם
eos *dedit quia* ;suas urbes ad ingredi eos *detis ne* ,*eos decaudetis* &
וזנבתם אותם אל־תתנום לבוא אל־עריהם כי נתנם
filii &, Iehosuah *consummare juxta* fuit Et .vestra manu in vester Deus Dñs
20 יהוה אלהיכם בידכם׃ ויהי ככלות יהושע ובני
,*eos consumi usque* ,valde magna plaga eos percutere Israel
ישראל להכותם מכה גדלה־מאד עד־תמם
.*munitionis* civitates ad essent ingressi *&* ,eis ex superfuerunt superstites &
והשרידים שרדו מהם ויבאו אל־ערי המבצר׃
Iehosuah ad *castrametationem* ad populus omnis sunt reversi Et
21 וישבו כל־העם אל־המחנה אל־יהושע
viro Israel *filiis* movit Non .pace in Macchedah
מקדה בשלום לא־חרץ לבני ישראל לאיש את־
;speluncæ os Aperite :Iehosuah Dixitque .suam linguam
22 לשנו׃ ויאמר יהושע פתחו את־פי המערה
.spelunca de illos reges quinque me ad educite &
והוציאו אלי את־חמשת המלכים האלה מן־המערה׃
reges quinque eum ad eduxerunt & ;ita fecerunt Et
23 ויעשו כן ויוציאו אליו את־חמשת המלכים
;Chebron regem ,Ierusalaim regem ;speluncæ de illos
האלה מן־המערה את מלך ירושלם את־מלך חברון
.Heglon regem ,Lachis regem ,Iarmuth regem
את־מלך ירמות את־מלך לכיש את־מלך עגלון׃
;Iehosuah ad illos reges *eos eduxisse ut* ,fuit Et
24 ויהי כהוציאם את־המלכים האלה אל־יהושע
duces ad dixitque ,Israel virum omnem ad Iehosuah vocavit &
ויקרא יהושע אל־כל־איש ישראל ויאמר אל־קציני
ponite ,Accedite :secum *iverant qui belli* virorum
אנשי המלחמה ההלכוא אתו קרבו שימו את־
,accesserunt Et .istorum regum colla super vestros pedes
רגליכם על־צוארי המלכים האלה ויקרבו
Dixitque .eorum colla super suos pedes posuerunt &
25 וישימו את־רגליהם על־צואריהם׃ ויאמר
,vos confortate :*consternemini* ne & ,timeatis Ne ;Iehosuah eos ad
אליהם יהושע אל־תיראו ואל־תחתו חזקו
vestris inimicis omnibus Dominus faciet sic Quia .vos roborate &
ואמצו כי ככה יעשה יהוה לכל־איביכם
Iehosuah eos percussit Et ,*eos pugnantes* vos quos
26 אשר אתם נלחמים אותם׃ ויכם יהושע
:lignis quinque *super* eos suspendit & ,eos fecit mori & ,hæc post
אחרי־כן וימיתם ויתלם על חמשה עצים
.vesperam ad usque lignis *super* suspensi fuerunt &
ויהיו תלוים על־העצים עד־הערב׃

Versio VULG. LAT.

13 Steterúntque Sol & Luna, do-
nec ulcisceretur se gens de
inimicis suis. Nónne scriptum
est hoc in libro justorum? Ste-
tit itaque Sol in medio cœli,
& non festinavit occumbere
14 spatio unius diei. Non fuit
anteà nec posteà tam longa
dies, obediente Domino vo-
ci hominis, & pugnante pro
15 Israel. Reversúsque est Josue
cum omni Israel in castra Gal-
16 galæ. Fugerant enim quinque
reges, & se absconderant in
17 spelunca urbis Maceda. Nun-
tiatúmque est Josue, quòd in-
venti essent quinque reges
latentes in spelunca urbis Ma-
18 ceda. Qui præcepit sociis, &
ait; Volvite saxa ingentia ad
os speluncæ, & ponite viros
industrios, qui clausos custo-
19 diant: Vos autem nolite stare,
sed persequimini hostes, &
extremos quosque fugientium
cædite: nec dimittatis eos
urbium suarum intrare præsi-
dia, quos tradidit Dominus
20 Deus in manus vestras. Cæsis
ergò adversariis plagâ magnâ,
& usque ad internecionem
penè consumptis, hi qui Is-
rael effugere potuerunt, in-
gressi sunt civitates munitas.
21 Reversúsque est omnis exer-
citus ad Josue in Maceda, ubi
tunc erant castra, sani & in-
tegro numero: nullúsq; con-
tra filios Israel mutire ausus
22 est. Præcepítq; Josue, dicens;
Aperite os speluncæ, & pro-
ducite ad me quinq; reges, qui
23 in ea latitant. Fecerúntq; mi-
nistri ut sibi fuerat impera-
tum: & eduxerunt ad eum
quinque reges de spelunca, re-
gem Jerusalem, regē Hebron,
regem Jerimoth, regem La-
24 chis, regem Eglon. Cúmque
educti essent ad eum, vocavit
omnes viros Israel: & ait ad
principes exercitûs qui secum
erant; Ite, & ponite pedes su-
per colla regum istorum. Qui
cùm perrexissent, & subjecto-
rum colla pedibus calcarent,
25 Rursum ait ad eos; Nolite
timere, nec paveatis: confor-
tamini & estote robusti: sic
enim faciet Dominus cunctis
hostibus vestris, adversùm
26 quos dimicatis. Percussitq;
Josue, & interfecit eos, atque
suspendit super quinque sti-
pites: fuerúntque suspensi usq;
ad vesperum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἔστη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐν στάσει, ἕως
ἠμύνατο ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν. καὶ ἔστη
ὁ ἥλιος κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ· οὐ προεπορεύε-
14 το εἰς δυσμὰς εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς. Καὶ
οὐκ ἐγένετο ἡμέρα τοιαύτη οὐδὲ τὸ πρότερον
οὐδὲ τὸ ἔσχατον, ὥστε ἐπακοῦσαι θεὸν ἀνθρώπου,
ὅτι κύριος (α) συνεξεπολέμησε τῷ Ἰσραήλ.
16 Καὶ ἔφυγον οἱ πέντε βασιλεῖς οὗτοι, καὶ κατε-
κρύβησαν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ἐν Μακηδά.
17 Καὶ ἀπηγγέλη (β) τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Εὕ-
ρηνται οἱ πέντε βασιλεῖς κεκρυμμένοι ἐν τῷ
18 σπηλαίῳ τῷ ἐν Μακηδά. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς,
Κυλίσατε λίθους ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου, καὶ
(γ) καταστήσατε ἄνδρας φυλάσσειν ἐπ᾽ αὐ-
19 τούς. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἑστήκατε, καταδιώκοντες
ὀπίσω τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ καταλάβετε τὴν
οὐραγίαν αὐτῶν, καὶ μὴ ἀφῆτε εἰσελθεῖν εἰς τὰς
πόλεις αὐτῶν· παρέδωκε γὰρ αὐτοὺς κύριος ὁ
20 θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. Καὶ ἐγένετο
ὡς κατέπαυσεν Ἰησοῦς (δ) καὶ πᾶς υἱὸς Ἰσ-
ραὴλ (ε) κόπτοντες αὐτοὺς κοπὴν μεγάλην
σφόδρα ἕως εἰς τέλος, καὶ οἱ διασωζόμενοι
διεσώθησαν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς·
21 Καὶ (ζ) ἀπεστράφη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν
εἰς Μακηδὰ ὑγιεῖς. καὶ οὐκ ἔγρυξεν οὐδεὶς τῶν
22 υἱῶν Ἰσραὴλ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν
Ἰησοῦς, Ἀνοίξατε τὸ σπήλαιον, (η) καὶ ἐξα-
γάγετε τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ
23 σπηλαίου. Καὶ ἐξηγάγοσαν τοὺς πέντε (θ)
βασιλεῖς ἐκ τοῦ σπηλαίου, τὸν βασιλέα
Ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν βασιλέα Χε-
βρών, καὶ τὸν βασιλέα Ἰεριμούθ, καὶ τὸν
βασιλέα (ι) Λαχίς, καὶ τὸν βασιλέα Ὀδολ-
24 λάμ. Καὶ ἐπεὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς πρὸς
Ἰησοῦν, καὶ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς πάντα
Ἰσραήλ, καὶ τοὺς ἐναρχομένους τοῦ πολέμου
(κ) τοὺς συμπορευομένους αὐτῷ, λέγων
αὐτοῖς, Προπορεύεσθε καὶ ἐπίθετε τοὺς
πόδας ὑμῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν.
καὶ προσελθόντες ἐπέθηκαν τοὺς πόδας
25 αὐτῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν. Καὶ
εἶπεν (λ) Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Μὴ φο-
βηθῆτε αὐτούς, μηδὲ δειλιάσητε· ἀν-
δρίζεσθε καὶ ἰσχύετε, ὅτι (μ) οὕτω ποι-
ήσει κύριος πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν,
26 οὓς ὑμεῖς καταπολεμεῖτε αὐτούς. Καὶ
ἀπέκτεινεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἐκρέμα-
σεν αὐτοὺς ἐπὶ πέντε ξύλων. καὶ ἦ-
σαν κρεμάμενοι ἐπὶ τῶν ξύλων ἕως
ἑσπέρας.

Et stetit Sol, & Luna in statione; 13
donec ultus est Deus inimicos
(m) eorum. Et stetit Sol ad me-
dium cœli: non procedebat ad oc-
casum in finem diei unius. Et 14
non fuit dies talis, neque anteà,
neque postremò; ut obediret De-
us homini: quoniam Dominus
simul expugnabat cum (n) Israel.
Et fugerunt quinque reges hi: & 16
absconderunt se in speluncam,
quæ in Maceda. Et nuntiatum 17
est Jesu, dicentes; Inventi sunt
quinque reges absconditi in spe-
lunca, quæ in Maceda. Et dixit 18
Iesus; Volvite lapides (o) ad os
speluncæ: & constituite viros
ad custodiendum super eos. Vos 19
autem ne stetis, persequentes post
inimicos vestros: & apprehendi-
te caudam eorum: & ne sinatis
ingredi in civitates suas. Tra-
didit enim eos Dominus Deus
noster in manus nostras. Et 20
factum est, postquàm cessavit
Iesus, & omnis (p) filius Israel
cædentes eos cæde magnâ valdè
usque in finem, & superstites e-
vaserunt in civitates munitas;
Et reversus est omnis populus ad 21
Iesum (q) in Maceda sani: &
non mutivit quisquam de filiis
Israel linguâ suâ. Et dixit Ie- 22
sus, Aperite speluncam, & (r)
educite quinque istos reges è spe-
lūca. Et eduxerūt quinq; reges è 23
spelunca, regem Hierusalem, &
regem Chebron, & regem Ieri-
muth, & regem Lachis, & re-
gem (s) Odollam. Et postquàm 24
eduxerunt eos ad Iesum, & con-
vocavit Iesus omnem (t) Israel,
& principes prælii, qui simul
processerant cum ipso, dicens eis;
Procedite & imponite pedes ve-
stros super cervices eorum. Et
accedentes imposuerunt pedes
suos super cervices eorum. Et 25
dixit Iesus ad eos, Ne timeatis
eos, neque formidetis: viriliter
agite, & confortamini: quia
sic faciet Dominus omnibus ini-
micis vestris; quos vos debella-
bitis eos. Et occîdit eos Iesus: 26
& suspendit eos super quinque
ligna. Et fuerunt pendentes
super ligna usq; ad vesperam.

MS. A. (α) Συνεπολέμησεν (β) τῷ Ἰησοῖ, (γ) καταστήσατε ἐπ᾽ αὐτοῦ ἄνδρας (δ) καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε) κόπτοντες αὐτούς, * κόπτοντες αὐτοὺς κοπὴν (ζ) ἐπεστράφη (η) καὶ ἐξενέγκατε τοὺς (θ) βασιλεῖς τούτους ἐκ (ι) Λαχείς, (κ) καὶ τοὺς (λ) πρὸς αὐτοὺς Ἰησοῦς, Μὴ (μ) οὕτως

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ואוריך שמשא וסיהרא קם עד דאתפרע עמא ישראל מבעלי דבביהון הלא היא כתיבא
14 על ספרא דאוריתא וקם שמשא בפלגות שמיא ולא דחק למעל כיום שלים׃ ולא הוה
כיומא ההוא קדמוהי ובתרוהי דאתקבלת קדם יי צלות אנש ארי במימריה יי מגיח קרבא
15 16 לישראל׃ ותב יהושע וכל ישראל עמיה למשריתא לגלגלא׃ ואפכו חמשא מלכיא האלין
17 ואטמרו במערתא במקדה׃ ואתחוא ליהושע למימר אשתכחו חמשא מלכיא טמירין
18 במערתא במקדה׃ ואמר יהושע קריבו אבנין רברבין קדם פומא דמערתא ומנו עלה גברין
19 למטרהון׃ ואתון לא תקומון רדפו בתר בעלי דבביכון ותדבקון יתהון לא תשבקונון
20 למעל לקרויהון ארי מסרנון יי אלהכון בידיכון׃ והוה כד שיצי יהושע ובני ישראל
למממחיהון מחתא רבתא לחדא עד דשלימו ומשיזביא אשתיזבו מנהון ועלו לקרוין כריכן׃
21 ותבו כל עמא למשריתא לות יהושע למקדה בשלם לא הוה נזקא לבני ישראל למרחק
22 גבר ית נפשיה׃ ואמר יהושע פתחו ית פומא דמערתא ואפיקו לותי ית חמשא מלכיא
23 האלין מן מערתא׃ ועבדו כן ואפיקו לותיה ית חמשא מלכיא האלין מן מערתא ית מלכא
24 דירושלם ית מלכא דחברון ית מלכא דירמות ית מלכא דלכיש ית מלכא דעגלון׃ והוה כד
אפיקו ית מלכיא האלין לות יהושע וקרא יהושע לכל אנש ישראל ואמר לשלטוני גברי
מגיחי קרבא דאזלו עמיה קריבו שוו ית רגליכון על צוארי מלכיא האלין וקריבו ושויאו ית
25 רגליהון על צואריהון׃ ואמר להון יהושע לא תדחלון ולא תתברון תקיפו ועלימו ארי
26 כדין יעבד יי לכל בעלי דבביכון דאתון מגיחין קרבא בהון׃ ומחנון יהושע בתר כן וקטלנון
וצלבנון על חמשה צליבין והוו צליבין על צליביא עד רמשא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et expectavit Sol, & Luna stetit quoad ultus est populꝰ Israel de auctori- 13
bus inimicitiarum suarum; nonne id scriptum est super librum legis?
& stetit Sol in medio cœlorum, & non festinavit ad intrandum, ut die
integro. Et non fuit ut dies ille ante eum & post eum, ut susciperetur 14
ante Dominum oratio hominis; quoniam in dicto illius Dominus inivit
prœlium pro Israel. Et reversus est Josue & omnis Israel cum illo ad ca- 15
stra in Gilgal. Et fugerunt quinq; reges hi, & absconderūt se in speluncā 16
in Makeda. Et nunciatum est Josue, dicendo: Inventi sunt quinque reges 17
absconditi in spelūca in Makeda. Et dixit Josue: Admovete lapides ingen- 18
tes *ante* ostium speluncæ, & numerate super eam viros ad custodiendum
eos. Et vos ne stetis, persequimini post auctores inimicitiarum vestrarum; 19
& apprehendetis eos: non sinetis eos intrare in urbes suas, quoniam tra-
didit eos Dñs Deus vester *in manus vestras*. Et fuit cum consummavit 20
Josue & filii Israel percutere eos percussione magna valde, quoad perfe-
cerunt; & evasio evaserunt ab eis, & intraverunt in urbes munitas. Et 21
reversi sunt omnis populus in castra ad Josue in Makedan in pace: non
fuit nocumentum filiis Israel, ut affligeret vir animam suam. Et dixit Jo- 22
sue: Aperite ostium speluncæ, & producite ad me quinq; reges illos ex
spelunca. Et fecerunt sic; & produxerunt ad eum quinq; reges illos ex 23
spelunca, regem Jerusalem, & regē Hhebron, & regem Jarmuth, & regem
Lachis, & regem Gheglon. Et fuit cum produxerunt reges illos ad Josue, 24
& vocavit Iosue omnem hominem Israel, & ait ad principes *ineuntes*
bellū qui venerunt cum eo: Accedite, ponite pedes vestros super cervices
regum illorū; & accesserunt, & posuerunt pedes suos super cervices eorū.
Et dixit eis Iosue: Ne timeatis, et ne frangamini; prævalete et roboramini; 25
nam sic faciet Dñs omnibꝰ auctoribꝰ inimicitiarū vestrarū, quos vos ine-
ūtes bellū in eos. Et percussit eos Iosue post hoc, et occidit eos, et crucifixit 26
eos super quinq; cruces; & fuerunt crucifixi sup cruces usq; ad vesperā.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܩܡ ܫܡܫܐ. ܘܣܗܪܐ ܩܡ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܦܪܥ ܥܡܐ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. ܗܐ ܗܘܐ ܟܬܝܒ.
ܒܣܦܪܐ ܕܬܫܒܚܬܐ. ܘܩܡ ܫܡܫܐ ܒܦܠܓܗ ܕܫܡܝܐ. ܘܠܐ ܐܬܪܗܒ ܠܡܥܪܒ. ܘܗܘܐ. ܐܝܟ
14 ܝܘܡܐ ܡܫܠܡܐ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܝܘܡܐ ܗܘ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܐܘ ܒܬܪܗ. ܕܢܫܡܥ ܡܪܝܐ ܒܩܠܗ
ܕܐܢܫ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܩܪܒ ܗܘܐ ܚܠܦ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܦܟ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ.
15 ܠܡܫܪܝܬܐ ܠܓܠܓܠ. * ܘܥܪܩܘ ܚܡܫܐ ܡܠܟܝܢ ܗܠܝܢ. ܘܐܛܫܝܘ ܒܡܥܪܬܐ ܕܡܩܪ.
16 * ܘܐܫܬܘܕܥ ܠܝܫܘܥ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܐܫܬܟܚܘ ܚܡܫܐ ܡܠܟܝܢ. ܟܕ ܛܫܝܢ ܒܡܥܪܬܐ
17 ܕܡܩܪ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܥܓܠܘ ܟܐܦܐ ܪܘܪܒܬܐ. ܘܪܡܘ ܥܠ ܬܪܥܗ ܕܡܥܪܬܐ. ܘܐܩܝܡܘ
18 ܥܠܝܗ ܓܒܪܐ ܕܢܛܪܘܢ ܐܢܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ. ܠܐ ܬܩܘܡܘܢ. ܐܠܐ ܪܕܘܦܘ ܒܬܪ ܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ.
19 ܘܐܪܕܘ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܬܫܒܩܘܢ ܐܢܘܢ ܕܢܥܠܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ
20 ܒܐܝܕܝܟܘܢ. * ܘܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܩܛܠܘ ܐܢܘܢ ܩܛܠܐ ܪܒܐ. ܥܕܡܐ
ܠܫܘܠܡܐ. ܘܫܪܟܐ ܠܐ ܐܫܬܚܪܘ ܡܢܗܘܢ: ܘܐܥܠܘ ܠܗܘܢ ܡܪܝܕܐ ܕܓܒܥܘܢ. ܠܟܪܟܗܘܢ.
21 * ܘܗܦܟ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܡܫܪܝܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܠܡܩܪ ܒܫܠܡܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢ ܒܢܝ
22 ܐܝܣܪܝܠ ܚܪܟ ܒܠܫܢܗ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܦܬܚܘ ܦܘܡܗ ܕܡܥܪܬܐ. ܘܐܦܩܘ ܠܝ
23 ܠܚܡܫܬܗܘܢ ܡܠܟܐ ܗܠܝܢ ܡܢ ܡܥܪܬܐ. * ܘܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܐܦܩܘ
ܠܘܬܗ ܠܚܡܫܬܗܘܢ ܡܠܟܐ ܗܠܝܢ ܡܢ ܡܥܪܬܐ. ܠܡܠܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܘܠܡܠܟܐ
24 ܕܚܒܪܘܢ. ܘܠܡܠܟܐ ܕܝܪܡܘܬ. ܘܠܡܠܟܐ ܕܠܟܝܫ. ܘܠܡܠܟܐ ܕܥܓܠܘܢ. * ܘܟܕ ܐܦܩܘ ܠܘܬ
ܝܫܘܥ ܠܡܠܟܐ ܗܠܝܢ. ܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܟܠܗܘܢ ܡܕܒܪܢܐ ܕܩܪܒܐ ܕܐܙܠܘ ܥܡܗ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܩܪܘܒܘ. ܘܣܝܡܘ ܪܓܠܝܟܘܢ ܥܠ ܨܘܪܝܗܘܢ ܕܡܠܟܐ ܗܠܝܢ. ܘܩܪܒܘ.
25 ܘܣܡܘ ܪܓܠܝܗܘܢ ܥܠ ܨܘܪܝܗܘܢ ܕܡܠܟܐ ܗܠܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.
ܘܠܐ ܬܙܘܥܘܢ. ܐܬܚܝܠܘ. ܘܐܬܠܒܒܘ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ.
26 ܕܡܬܟܬܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܡܗܘܢ. * ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ. ܘܙܩܦ ܐܢܘܢ. ܥܠ
ܚܡܫܐ ܩܝܣܝܢ. ܘܗܘܘ ܙܩܝܦܝܢ ܒܩܝܣܐ. ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ.

Constitit ergò sol, & luna stetit, donec 13
ulcisceretur populus de hostibus suis; (Et
ecce scriptum *hoc*est in libro Canticorum;)
constitit inquam sol in medio cœli, neque
festinavit ad Occasum: mansitque ferè inte-
gro die. Nec *ulla* fuit similis illi diei ante 14
vel post ipsam, talis *inquam*, ut exaudierit
Dominus vocem ullius hominis: quia *sci-
licet* Dominus bellum gerebat pro Israele.
Reversúsque est Jesus & omnis Israel cum 15
eo ad castra in Galgalam. Fugerunt autem 16
quinque reges isti, & delituerunt in spelunca
Macaris. Et annuntiatum fuit Jesu, dictúmq; 17
ei repertos esse quinque reges illos abditos
in spelunca Macaris. Dixitque Jesus, Ad- 18
volvite lapides ingentes, & jacite super osti-
um speluncæ, & relinquite ibi viros qui
custodiant eos: Vos verò ne consistatis, sed 19
insequimini hostes vestros, & comprehen-
dite illos, nec permittatis eis ut urbem ingre-
diantur; tradidit enim eos Dominus Deus
vester in manus vestras. Cúmque finem 20
fecisset Jesus & Israelitæ cædendi eos cæde
magnâ internecionem usque, nec superstes
mansisset ex eis, illósque Gabaonis rebelles
in munimen ipsorum adegissent; Tunc re- 21
versus est universus populus in castra ad Je-
sum in Macar, incolumis; nec *quenquam*
ex Israelitis læsit quispiam *vel* linguâ suâ.
Deinde dixit Jesus, Aperite os speluncæ, 22
& adducite mihi quinque reges istos è spe-
lunca. Et fecerunt quemadmodum dixit eis 23
Jesus, & eduxerunt ad eum quinque reges
illos è spelunca, *nempè* regem Jerosolymæ,
regem Hebron, regem Jarmuth, regem La-
chis, & regem Eglon. Cúmque eduxissent 24
reges illos ad Jesum, convocavit Jesus cun-
ctos principes bello exercitatos qui gradie-
bantur secum, & ait illis, Huc adeste, &
ponite pedes vestros super colla regum isto-
rum: & accedentes imposuerunt pedes su-
os collis regum illorum. Et ait illis Jesus, 25
Ne metuatis, neque contremiscatis; *quin*
strenuè fortitérque agatis, quoniam sic fa-
cturus est Dominus cunctis hostibus vestris
contra quos pugnaturi estis. Tum demum 26
trucidavit eos Jesus, suspendítque eos in
quinq; lignis, & manserunt suspensi in lignis
usque ad vesperam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فوقفت الشمس * وثبت القمر الي ان انتقم الرب من اعدايه * اليس هو مكتوب علي سفر
14 المستقيم * فوقفت الشمس في وسط السماء * ولم تمل للمغيب مقام يوم كامل * ولم يكن مثل
ذلك اليوم ولا بعده * ان يقبل الله سوال احد في مثل ذلك اليوم * لان الله هو كان المقاتل عن
15 بني اسرايل * ورجع يوسع وجميع بني اسرايل معه الي المعسكر الي الجلجال * وهرب الخمس
16 ملوك واختبوا في مغارة مقيدا * فاخبر يوسع بذلك ان قد وجد الملوك مختبيين في المغارة
17 مقيدا * فقال يوسع * دحرجوا حجارة كبارا الي فم المغارة * ووكلوا عليها قوما يحفظوها * وانتم
18 لا تقفوا * واطردوا ورا اعدايكم * وتطرفوهم * ولا تمكنوهم ان يدخلوا الي مدينة من
19 مداينهم * فان الله الهكم قد اسلمهم بايديكم * فلما فرغ يوسع وبنو اسرايل من قتلهم
20 قتلا عظيما جدا الي فنايهم * والقليلون الذين انفلتوا منهم دخلوا الي مدن الحصون *
21 * ورجع جميع القوم الي مقيدا بالسلامة * ما عض احد من بني اسرايل لسانه * وقال يوسع
22 افتحوا فم المغارة * واخرجوا الخمس الملوك * ملك يرسلم * وملك عسقلون * وملك حبرام
24 وملك يرموت * وملك لاخيش * وكان عند اخراجهم هاولاء الملوك الي يوسع * استدعي
يوسع بجميع بني اسرايل * وقال لامراء رجال الحرب الذين ساروا معه * اجعلوا ارجلكم علي
25 رقاب هاولاء الملوك * فتقدموا وجعلوا ارجلهم علي رقابهم * وقال لهم يوسع * لا تخشوا ولا
تذعروا * اشتدوا وتقووا * فان هكذا يفعل الله بجميع اعدايكم الذين انتم تحاربوهم *
26 * وقتلهم يوسع بعد ذلك واماتهم * وصلبهم علي خمس عيدان * وكانوا مصلوبين علي
الخشب الي وقت المسا *

Substitit que sol, mansitq; luna quoad ul- 13
tus est Dominus ab hostibus suis. Nónne
hoc scriptum est in libro Recti? Substi-
tit ergò sol in medio cælo, nec deflexit
ad Occasum, spatio diei integri. Et non 14
fuit similis illi diei, nec erit post ipsū, ut
admittat Deus petitionem cujuspiam, ut
illo die; quia Deus ipse bellabat pro filiis
Israel. Deinde reversus est Josue & o- 15
mnes filii Israel cum eo ad castra in Gal-
gal. Fugerunt autem hi quinque reges, et 16
abdiderē se in quadā spelunca in Make-
da. Nuntiatúmque fuit id Josue, reper- 17
tos nimirum esse reges delitescentes in spe-
lunca in Makeda, Dixitque Josue, Ob- 18
volvite lapides magnos ori speluncæ, &
præficite ei quosdam ad custodiendam il-
lam: Vos autem ne consistite, sed inse- 19
quimini hostes vestros, postremos quosque
eorum cædite, nec facultatem eis præbete
ingrediendi ullam urbem ex urbibus suis;
quoniam Deus, Deus vester jam tradidit
eos in manus vestras. Cùm itaque absol- 20
vissent Josue & filii Israelis interficere
eos cæde magnâ valdè usque ad interne-
cionem, & pauci qui effugerant ab eis, se
recepissent in urbes munitas, Totus et- 21
iam populus rediisset in Makedam incolu-
mis, ita ut nemo ex Israelitis linguam
suam momordisset; Tum dixit Josue, 22
Aperite os speluncæ, & educite quinque
reges illos, nempe regem Jerusalem, re-
gem Ascalon, regem Habram, regem Jar-
muth, & regem Lachis. Et fuit cùm 24
eduxissent reges istos ad Josue, convo-
catis Josue cunctis Israelitis, dixit ad
duces virorum bellatorum, qui cum eo
abierant, Ponite pedes vestros super col-
la regum istorum: qui accedentes posue-
runt pedes super colla eorum. Tum di- 25
xit ad eos Josue, Ne timeatis, nevè tre-
pidetis, imò vires animósque sumite;
nam sic facturus est Deus cunctis hosti-
bus vestris quos oppugnaturi estis. In- 26
terfecitque eos Josue posteà, & morte af-
fecit, suspendítque de quinque lignis;
mansérúntque suspensi de lignis usque
ad tempus vespertinum.

ספר יהושע

27 ויהי לעת בוא השמש צוה יהושע וירידום מעל העצים וישלכם אל המערה אשר נחבאו שם וישמו אבנים גדלות על פי המערה עד עצם היום הזה:
28 ואת מקדה לכד יהושע ביום ההוא ויכה לפי חרב ואת מלכה החרם אותם ואת כל הנפש אשר בה לא השאיר שריד ויעש למלך מקדה כאשר עשה למלך יריחו:
29 ויעבר יהושע וכל ישראל עמו ממקדה לבנה וילחם עם לבנה:
30 ויתן יהוה גם אותה ביד ישראל ואת מלכה ויכה לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה לא השאיר בה שריד ויעש למלכה כאשר עשה למלך יריחו:
31 ויעבר יהושע וכל ישראל עמו מלבנה לכישה ויחן עליה וילחם בה:
32 ויתן יהוה את לכיש ביד ישראל וילכדה ביום השני ויכה לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה ככל אשר עשה ללבנה:
33 אז עלה הרם מלך גזר לעזר את לכיש ויכהו יהושע ואת עמו עד בלתי השאיר לו שריד:
34 ויעבר יהושע וכל ישראל עמו מלכיש עגלנה ויחנו עליה וילחמו עליה:
35 וילכדוה ביום ההוא ויכוה לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה ביום ההוא החרים ככל אשר עשה ללכיש:
36 ויעל יהושע וכל ישראל עמו מעגלונה חברונה וילחמו עליה:
37 וילכדוה ויכוה לפי חרב ואת מלכה ואת כל עריה ואת כל הנפש אשר בה לא השאיר שריד ככל אשר עשה לעגלון ויחרם אותה ואת כל הנפש אשר בה:
38 וישב יהושע וכל ישראל עמו דברה וילחם עליה:
39 וילכדה ואת מלכה ואת כל עריה ויכום לפי חרב ויחרימו את כל נפש אשר בה לא השאיר שריד כאשר עשה לחברון כן עשה לדברה ולמלכה וכאשר עשה ללבנה ולמלכה:

Versio VULG. LAT.

27 Cúmq; occumberet Sol, præcepit sociis ut deponerent eos de patibulis. Qui depositos projecerunt in speluncam, in qua latuerant, & posuerunt super os ejus saxa ingentia, quæ permanent usq; in præ-
28 sens. Eodem quoq; die Macedam cepit Josue, & percussit eam in ore gladii, regémq; illius interfecit, & omnes habitatores ejus: non dimisit in ea saltem parvas reliquias. Fecitq; regi Maceda, sicut fece-
29 rat regi Jericho. Transivit autem cum omni Israel de Maceda in Lebna, & pugnabat con-
30 tra eam: Quam tradidit Dominus cum rege suo in manus Israel: percusserúntq; urbem in ore gladii, & omnes habitatores ejus. Non dimiserunt in ea ullas reliquias. Fecerúntq; regi Lebna, sicut fece-
31 rant regi Jericho. De Lebna transivit in Lachis cum omni Israel: & exercitu per gyrum disposito oppugnabat eam.
32 Tradiditq; Domin⁹ Lachis in manus Israel, & cepit eam die altero, atq; percussit in ore gladii, omnémq; animam quæ fuerat in ea, sicut fecerat Lebna.
33 Eo tempore ascendit Horam rex Gazer, ut auxiliaretur Lachis: quem percussit Josue cum omni populo ejus usq; ad in-
34 ternecionem. Transivitq; de Lachis in Eglon, & circunde-
35 dit, Atq; expugnavit eam eádem die: percussitq; in ore gladii omnes animas quæ erant in ea, juxta omnia quæ fecerat
36 Lachis. Ascendit quoq; cum omni Israel de Eglon in Hebron, & pugnavit contra eam:
37 Cepit eam, & percussit in ore gladii: regem quoq; ejus, & omnia oppida regionis illius, universásq; animas quæ in ea fuerant commoratæ: non reliquit in ea ullas reliquias: sicut fecerat Eglon, sic fecit & Hebron, cuncta quæ in ea re-
38 perit consumens gladio. Inde
39 reversus in Dabir, Cepit eam atq; vastavit: regé quoq; ejus atq; omnia per circuitum oppida percussit in ore gladii: non dimisit in ea ullas reliquias: sicut fecerat Hebron & Lebna & regibus earum, sic fecit Dabir & regi illius.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

27 Καὶ ἐγενήθη πρὸς ἡλίου δυσμὰς, (ν) ἐνετείλατο Ἰησοῦς, καὶ (ξ) καθεῖλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ξύλων, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τὸ σπήλαιον εἰς ὃ (ο) καταπεφεύγεισαν ἐκεῖ, καὶ ἐπεκύλισαν λίθους ἐπὶ τὸ σπήλαιον ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
28 Καὶ τὴν Μακηδὰ (π) ἐλάβοσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ (ρ) ἐξωλόθρευσαν πᾶν ἐμπνέον ὃ ἦν ἐν αὐτῇ· καὶ οὐ κατελείφθη οὐδεὶς ἐν αὐτῇ διασεσωσμένος καὶ διαπεφευγώς. καὶ ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ Μακηδὰ, ὃν τρόπον ἐποίησαν τῷ
29 βασιλεῖ Ἰεριχώ. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ (σ) πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ (τ) ἐκ Μακηδὰ
30 εἰς Λεβνὰ, καὶ ἐπολιόρκει (υ) Λεβνά. Καὶ παρέδωκεν αὐτὴν κύριος (φ) εἰς χεῖρας Ἰσραήλ. καὶ (χ) ἔλαβον αὐτὴν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ· καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ (ψ) διασεσωσμένος καὶ διαπεφευγώς. καὶ (ω) ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὃν τρόπον (α) ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ Ἰεριχώ.
31 Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ (β) Λεβνὰ εἰς Λαχὶς, καὶ (γ) περιε-
32 κάθισεν αὐτὴν, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν. Καὶ παρέδωκε κύριος τὴν (δ) Λαχὶς εἰς τὰς χεῖρας Ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ (ε) ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ (ζ) ἐξωλόθρευσαν αὐτὴν, ὃν τρόπον (η) ἐποίησαν
33 τὴν Λεβνά. Τότε ἀνέβη (θ) Ἐλὰμ βασιλεὺς Γαζὲρ βοηθήσων τῇ (ι) Λαχίς. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰησοῦς ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι (κ) αὐτῶν σε-
34 σωσμένον καὶ διαπεφευγότα. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ (λ) Λαχὶς εἰς Ὀδολλὰμ, καὶ περιεκάθισεν αὐτὴν καὶ
35 (μ) ἐξεπολιόρκησεν αὐτήν. Καὶ παρέδωκεν αὐτὴν κύριος ἐν χειρὶ Ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ ἐφόνευσαν, ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ (ν) Λα-
36 χίς. Καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς Χεβρὼν, καὶ (ξ) περιεκάθισεν
37 αὐτήν. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, (ο) καὶ πᾶν τὸ ἐμπνέον ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ· οὐκ ἦν διασεσωσμένος. ὃν τρόπον ἐποίησαν (π) τὴν Ὀδολλὰμ, ἐξωλόθρευσαν αὐτὴν, καὶ
38 ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἰς (ρ) Δαβίρ. καὶ περικαθίσαν-
39 τες αὐτὴν, Ἔλαβον αὐτὴν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ (σ) τὰς κώμας αὐτῆς. καὶ (τ) ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ (υ) ἐξωλόθρευσαν αὐτὴν, καὶ πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ· καὶ οὐ (φ) κατέλιπον αὐτῇ οὐδένα διασεσωσμένον. ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ (χ) Χεβρὼν καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, οὕτως ἐποίησαν τῇ (ψ) Δαβὶρ καὶ τῷ βασιλεῖ (ω) αὐτῆς.

MS. A. (ν) καὶ ἐνετείλατο (ξ) καθεῖλεν (ο) καταπεφεύγεισαν (π) ἔλαβον (ρ) ἐξωλόθρευσε αὐτοὺς, καὶ πᾶν ἐνπνέον (σ) πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ (τ) ἐν Μακηδὰ εἰς Λεβμνά, (υ) Λεβμνά. (φ) ἐν χειρὶ (χ) ἔλαβεν (ψ) οὐδὲ εἷς διασεσωσμένος (ω) ἐποίησεν (α) ἐποίησεν (β) Λαβμνὰ εἰς Λαχεὶς, (γ) περιεκάθισαν (δ) Λαχεὶς (ε) ἐφόνευσεν (ζ) ἐξωλέθρευσεν (η) ἐποίησεν τῇ Λαβμνά. (θ) Αἰλὰμ (ι) Λαχείς. (κ) αὐτοῦ (λ) Λαχεὶς (μ) ἐπολιόρκει (ν) Λαχείς. (ξ) περιεκάθισαν (ο) καὶ πάντα τὰ ἐνπνέοντα ὅσα (π) τῇ Ὀδολλὰμ, ἐξωλέθρευσαν (ρ) Δαβείρ. (σ) τὰς πάσας κώμας (τ) ἐπάταξαν (υ) ἐξωλέθρευσαν (φ) κατέλιπον οὐδένα (χ) Χεβρὼν, οὕτως (ψ) Δαβεὶρ (ω) αὐτῆς, καθάπερ ἐποίησαν τῇ Λεβμνὰ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. Καὶ

Et factum est circiter Solis occasum, mandavit Jesus; & deposuerunt eos de lignis: & projecerunt eos in speluncam, in quam confugerant illuc: & advolverunt lapides ad speluncā usq; in hodiernam diem. 27
Et ipsam Maceda ceperunt in die illa, et occiderunt eam in ore gladii, & exterminaverunt omne spirans quod erat in ea: & non remansit ullus in ea superstes, & qui evaserit. Et fecerunt regi Maceda, quemadmodum fecerant regi Hiericho. 28
Et abiit Iesus, & omnis Israel cum eo, de Maceda in Lebna: & oppugnabat Lebna. 29
Et tradidit eam Dominus in manus Israel. Et ceperunt eam, & regem ejus, & occiderunt eam in ore gladii, & omne spirans in ea: et non remansit in ea superstes, & qui evaserit. Et fecerunt regi ejus, quemadmodum fecerant regi Hiericho. 30
Et abiit Iesus, & omnis Israel cum eo, de Lebna in Lachis: et obsedit eam, & oppugnabat eam. 31
Et tradidit Dominus ipsam Lachis in manus Israel. Et cepit eam in die secunda; & occiderunt eam in ore gladii: et exterminárunt eam, quemadmodum fecerant Lebna. 32
Tunc ascendit Elam rex (u) Gazer auxilium laturus ipsi Lachis. Et percussit eum Iesus in ore gladii & populum ejus; quoadusq; non remansit de eis superstes, & qui evaserit. 33
Et abiit Jesus, & omnis Israel cum eo de Lachis in Odollam: & obsedit eam, & oppugnavit eam. 34
Et tradidit eam Dominus in manu Israel. Et cepit eam in die illa, & occidit eam in ore gladii: & omne spirans in ea occiderunt; quemadmodùm fecerant Lachis. 35
Et abiit Iesus, & omnis Israel cum eo (x) in Chebron, & obsedit eam. 36
Et percussit eam in ore (y) gladii, & omne spirans, quæcunq; erant in ea. Non fuit superstes. Quemadmodùm fecerant Odollam, exterminárunt eam, & quæcunq; erant in ea. 37
Et reverfit Jesus, & omnis Israel in Dabir. Et obsidentes eam, 38
Ceperunt eam, & regem ejus & oppida ejus. Et percussit eam in ore gladii: & exterminaverunt eam, & omne spirans in ea: et non reliquerunt ei quenquam superstitē: Quemadmodùm fecerant Chebron, & regi ejus; sic fecerunt Dabir, & regi (z) ejus. 39

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 והוה לעדן מעל שמשא פקיד יהושע ואחיתונון מעל צליביא ורמונון למערתא דאטמרו תמן ושויאו אבנין רברבן על פומא דמערתא עד כרן יומא הדין:
28 וית מקדה כבש יהושע ביומא ההוא ומחה לפתגם דחרב וית מלכה גמר יתהון וית כל נפשתא די בה לא אשאר משיזיב ועבד למלכא דמקדה כמא דעבד למלכא דיריחו:
29 ועבר יהושע וכל ישראל עמיה ממקדה ללבנה ואגיח קרבא עם לבנה:
30 ומסר יי אף יתה בידא דישראל וית מלכה ומחה לפתגם דחרב וית כל נפשתא די בה לא אשאר בה משיזיב ועבד למלכא כמא דעבד למלכא דיריחו:
31 ועבר יהושע וכל ישראל עמיה מלבנה ללכיש ושרא עלה ואגיח קרבא בה:
32 ומסר יי ית לכיש בידא דישראל וכבשה ביומא תנינא ומחה לפתגם דחרב וית כל נפשתא דבה ככל דעבד ללבנה:
33 בכן סליק הורם מלכא דגזר למסעד ית לכיש ומחהי יהושע וית עמיה עד דלא אשתאר ליה משיזיב:
34 ועבר יהושע וכל ישראל עמיה מלכיש לעגלון ושרו עלה ואגיחו קרבא עלה:
35 וכבשוה ביומא ההוא ומחוהא לפתגם דחרב וית כל נפשתא דבה ביומא ההוא גמר ככל דעבד ללכיש:
36 וסליק יהושע וכל ישראל עמיה מעגלון לחברון ואגיחו קרבא עלה:
37 וכבשוהא ומחוהא לפתגם דחרב וית מלכה וית כל קרוהא וית כל נפשתא דבה לא אשאר משיזיב ככל דעבד לעגלון וגמר יתה וית כל נפשתא דבה:
38 ותב יהושע וכל ישראל עמיה לדביר ואגיח קרבא עלה:
39 וכבשה וית מלכה וית כל קרוהא ומחונון לפתגם דחרב וגמרו ית כל נפשתא די בה לא אשאר משיזיב כמא דעבד לחברון כן עבד לדביר ולמלכה וכמא דעבד ללבנה ולמלכה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit ad tempus intrare Solem, jussit Josue, & deposuerunt eos de cru- 27
cib⁹, & projecerunt eos in speluncam in qua absconditi fuerant ibi: &
posuerunt lapides ingentes super ostium speluncæ usq; ad articulum diei
hujus. Et Makedan subegit Josue in die illa, & delevit eam in ore gla- 28
dii, & regem ejus confecit cum eis, & omnem animam quæ in ea; non
reliquit evasionem: & fecit regi Makedæ, quemadmodum fecit regi Jeri-
cho. Et transiit Josue & omnis Israel cum eo ex Makeda in Lebnam, & 29
iniit bellum cum Lebna. Et tradidit Dñs etiam eam in manu Israelis, 30
& regem ejus, & delevit eam in acie gladii, & omnem animam quæ in
ea: non *reliquit* in ea *evasionem*: & fecit regi ejus sicut fecit regi Jeri-
cho. Et transivit Josue & omnis Israel cum eo à Lebna in Lachis, & ca- 31
strametatus est contra eam, & iniit prælium in eam. Et tradidit Dominus 32
Lachis in manu Israel, & subegit eam in die secunda, & delevit eam in
acie gladii, & omnem animam quæ in ea, juxta omnia quæ fecit Lebnæ.
Tunc ascendit Horam rex Gezer ad auxiliandum Lachis: & percussit eum 33
Josue, & populum ejus usq; quo non relicta est ei evasio. Et transivit Jo- 34
sue & omnis Israel cum eo ex Lachis in Gheglon; & castrametati sunt su-
per eam, & inierunt prælium contra eam. Et subegerunt eam in die illo, 35
& deleverunt eam ad verbum gladii; & omnem animam quæ in ea in
die illa consumpsit: sicut omnia quæ fecit Lachis. Et ascendit Josue & 36
omnis Israel cum eo de Gheglon in Hebron: & inierunt prælium contra
eam. Et subegerunt eā, & deleverunt eam ad aciem gladii, & regém ej⁹, 37
& omnes urbes ejus, & omnem animā quæ in ea, non reliquit evasio-
nem: juxta omnia quæ fecit Gheglon, & consumpsit eam & omnem
animam quæ in ea. Et reversus est Josue & omnis Israel cum eo in De- 38
bir, & iniit prœlium contra eam. Et subegit eam, & regem ejus, & 39
omnes urbes ejus; & deleverunt eos ad aciem gladii, & consumpserunt
oēm animā quæ in ea: non reliquit evasionē: quemadmodū fecit Hhebron,
sic fecit Debir, & regi ejus; & quemadmodum fecit Lebnæ, & regi ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 ܘܒܥܕܢܐ ܕܡܥܪܒ ܫܡܫܐ܂ ܦܩܕ ܝܫܘܥ܂ ܘܐܚܬܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܝܣܐ ܙܩܝܦܐ܂ ܘܐܪܡܝܘ
ܐܢܘܢ ܒܡܥܪܬܐ ܕܐܬܛܫܝܘ ܗܘܘ ܒܗ܂ ܘܣܡܘ ܟܐܦܐ ܪܘܪܒܬܐ܂ ܥܠ ܦܘܡܗ ܕܡܥܪܬܐ܂ ܥܕܡܐ
28 ܠܝܘܡܢܐ܂ * ܘܠܡܩܕܐ ܟܒܫ ܝܫܘܥ ܒܝܘܡܐ ܗܘ܂ ܘܡܚܝܗ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ܂ ܘܠܡܠܟܗ
ܘܠܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ܂ ܘܓܡܪܗ܂ ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗܘܢ ܫܪܝܕܐ܂ ܘܥܒܕ ܠܡܠܟܐ ܕܡܩܕܐ܂ ܐܝܟ
29 ܕܥܒܕ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܪܝܚܘ܂ * ܘܥܒܪ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ܂ ܡܢ ܡܩܕܐ ܠܠܒܢܐ܂
30 ܘܐܬܟܬܫ ܥܡ ܠܒܢܐ܂ * ܘܐܫܠܡܗ ܡܪܝܐ ܐܦ ܠܗ ܒܐܝܕܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܡܚܝܘܗ ܘܠܡܠܟܗ
ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ܂ ܘܠܟܠ ܢܦܫܐ ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܒܗ܂ ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܒܗ ܫܪܝܕܐ܂ ܘܥܒܕ ܝܫܘܥ
31 ܠܡܠܟܗ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܪܝܚܘ܂ * ܘܥܒܪ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ܂ ܡܢ
32 ܠܒܢܐ ܠܠܟܝܫ܂ ܘܫܪܐ ܥܠܝܗ܂ ܘܐܬܟܬܫ ܥܡܗ ܩܪܒܐ܂ * ܘܐܫܠܡܗ ܡܪܝܐ ܠܠܟܝܫ܂ ܒܐܝܕܝ
ܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܟܒܫܗ ܒܝܘܡܐ ܕܬܪܝܢ܂ ܘܡܚܝܗ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܢܦܫܬܐ ܕܐܝܬ
33 ܗܘܝ ܒܗ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܠܒܢܐ܂ * ܗܝܕܝܢ ܣܠܩ ܗܪܡܘܢ ܡܠܟܐ ܕܓܕܪ ܠܡܥܕܪܘ
ܠܠܟܝܫ܂ ܘܡܚܝܗ ܝܫܘܥ ܠܗ ܘܠܥܡܗ܂ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ܂ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܫܪܝܕܐ܂
34 * ܘܥܒܪ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ܂ ܡܢ ܠܟܝܫ ܠܥܓܠܘܢ܂ ܘܫܪܐ ܥܠܝܗ܂ ܘܐܬܟܬܫ
35 ܥܡܗ ܩܪܒܐ܂ * ܘܟܒܫܘܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ܂ ܘܡܚܝܘܗ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ܂ ܘܠܟܠ ܢܦܫܐ
36 ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܒܗ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܠܟܝܫ܂ * ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ܂ ܡܢ
37 ܥܓܠܘܢ ܠܚܒܪܘܢ܂ ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡܗ ܩܪܒܐ܂ * ܘܟܒܫܘܗ܂ ܘܡܚܝܘܗ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ܂
ܘܠܡܠܟܗ ܘܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܘܗܝ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܢܦܫܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܝ ܒܗ܂ ܘܠܐ ܫܒܩ ܒܗ
ܫܪܝܕܐ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܥܓܠܘܢ܂ ܘܓܡܪܘܗ ܘܠܟܠܗܘܢ ܢܦܫܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܝ ܒܗ܂
38 * ܘܗܦܟ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ܂ ܠܕܒܝܪ܂ ܘܐܬܟܬܫ ܥܡܗ܂
39 * ܘܟܒܫܗ ܠܕܒܝܪ ܘܠܡܠܟܗ܂ ܘܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܘܗܝ܂ ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ܂ ܘܓܡܪܘ ܟܠܗ ܢܦܫܐ
ܕܒܗ܂ ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܒܗ ܫܪܝܕܐ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܚܒܪܘܢ܂ ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܕܒܝܪ
ܘܠܡܠܟܗ܂ ܘܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܠܒܢܐ ܘܠܡܠܟܗ܂

Tempore verò occasûs solis *instante*, jussit Jesus, deposuerúntque suspensos de lignis, & projecerunt illos in speluncam in qua se abdiderant, lapidésque prægrandes imposuerunt ori speluncæ, in hunc usque diem. 27
Macarem quoque subjugavit Jesus eodem die, & acie gladii interfecit illam; & regem ejus, omnésque qui erant in illa, trucidárunt, nullo ex eis superstite relicto: fecítque regi Macar quemadmodum fecerat regi Jericho. 28
Deinde transivit Jesus & omnis Israel cum eo à Macar ad Lebna, pugnavítque contra Lebna; 29
Et eam quoque tradidit Dominus in manum Israelis, & peremerunt eam regémque ipsius acie gladii, unà cum universis animabus quæ erant in ea, nullo superstite in ea relicto: fecitque Jesus regi ejus quemadmodum fecerat regi Jericho. 30
Transiit deinde Jesus & cunctus Israel cum eo à Lebna in Lachis, castráque fixit contra eam, & oppugnavit illam. 31
Et tradidit Dominus Lachis in manum Israelis qui subigens eam die secundo, trucidavit eam acie gladii, & omnes animas quæ erant in ipsa, quemadmodum fecerat Lebnæ. 32
Tunc ascendit Hermon rex Godar ad opem ferendam Lachis: at peremit eum Jesus, tam ipsum quàm populum ejus acie gladii, nec reliquit ei superstitem. 33
Præterea transivit Jesus & universus Israel cum eo de Lachis ad Eglon, & castra figens contra eam oppugnavit illam; 34
Eodémque die subjugatam interfecit acie gladii, cum omnibus animabus quæ erant in ea, quemadmodum fecerat *ipsi* Lachis. 35
Ascendit etiam Jesus & omnis Israel cum eo de Eglon ad Hebron, & oppugnavit eam; 36
Captámque peremit acie gladii, & regem ejus, omnes civitates ejus, & omnes animas quæ erant in ea, nullo in ea superstite relicto, quemadmodum fecerat Egloni: peremit *inquam* eam & cunctas animas quæ erant in ipsa. 37
Et reversus Jesus atque omnis Israel cum eo in Dobir, oppugnavit eam. 38
Subjecítque Dobir ac regem ejus, & omnia oppida ipsius, & trucidavit ea acie gladii, & peremit omnes animas quæ erant in illa, nullâ ex iis superstite relictâ: quemadmodum fecerat Hebroni, sic fecit Dobir ac regi ejus: & quemadmodum fecerat Lebnæ & regi ejus. 39

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * فلما كان عند مغيب الشمس امر يوشع * فاحدروهم من على الخشب * والقوهم الى المغار التي
28 اختبوا فيها * وجعلوا حجارة كبارا على فم المغار * الى ذات هذا اليوم بمقيدا * وفتح يوشع في
ذلك اليوم مقيدا * وقتلها بحد السيف وملكها واستاصلها وساير من فيها من الانفس * ولم يبق
29 منفلتا * وصنع بملكها كما صنع بملك اريحا * وعبر يوشع وبنو اسرائيل معه من مقيدا الى لبنا
30 وحاربوها * واسلمها الله بيد بني اسرائيل وملكها * وقتلها بحد السلاح من جميع الناس الذين
31 بها * وما بقي منهم فلتا * وفعل بملكها كما فعل بملك اريحا * وجاز يوشع وبنو اسرائيل معه من لبني
32 الى لاخيسا وحاربها * واسلم الله لاخيس بيد بني اسرائيل * وملكها في اليوم الثاني * وقتلها بحد السيف
33 وجميع الانفس التي فيها * وفعل بها كما فعل بلبنا * حينيذ صعد هيرام ملك جدر لينصر لاخيس
34 فقتله يوشع وقومه * حتى ما بقي منفلتا * وعبر يوشع وكل بني اسرائيل معه من لاخيس الى
35 عجلوم وحطوا عليها * وملكوها في ذلك اليوم * وقتلوها بحد السيف * وجميع الانفس الذي
36 بها * مثل ما صنع بلاخيس * وصعد يوشع وجميع بني اسرائيل معه من عجلون الى حبرا
37 وحاربوها * وملكوها وقتلوا بحد السيف ملكها وضياعها وكل نفس فيها * حتى لم يبق احد *
38 مثل ما فعل بعجلون * واستاصلها * وعاد يوشع وكل بني اسرائيل معه الى بني دبيرا
39 وحاربها * وملكها وساير ضياعها * وقتلوها بالسيف * واستاصلوا جميع الانفس التي بها * لم
يبق منفلتا * وكما صنع بحبرا * وكذلك صنع بدبيرا وبملكها * وكما صنع بلبنا وبملكها *

Instante verò tempore occasûs solis, præcepit Josue, & deposuerunt eos de lignis, projeceruntque in speluncam in qua delituerant, & applicuerunt lapides magnos ori speluncæ ad hunc usque diem in Makeda. 27
Expugnavit etiam Josue eodem die Makedam, & interfecit eam acie gladii, ac regem ejus, eamque cum universis animabus quæ in ea erant, extirpavit, nullo superstite relicto: fecitque regi ejus quemadmodum fecerat regi Jericho. 28
Deinde progressus Josue & filii Israel cum eo de Makeda in Lebnam, oppugnârunt eam: 29
Et tradidit eam Deus in manum filiorum Israel, ac regem ejus, & peremit eam acie armorum, omnes videlicet, homines qui erant in ea, nullo ex his superstite relicto: fecitque regi ejus quemadmodum fecerat regi Jericho. 30
Progressus etiam Josue & omnes filii Israel cum eo de Lebna ad Lachisam, oppugnavit illam: 31
Tradiditque Deus Lachisam in manum filiorum Israel, quā die secundo occupatam interfecit acie gladii, omnésque animas quæ erant in ea: egitque cum ea quemadmodum egerat cum Lebna. 32
Tunc ascendit Hiram rex Gedar in auxilium Lachis: at occîdit eum Josue ac populum ejus ita ut nullum relinqueret superstitem. 33
Deinde progressus est Josue & omnes filii Israel cum eo de Lachis ad Eglom, & obsederunt eam: 34
Et obtinentes eam eodem die, peremerunt eam acie gladii, omnes scilicet animas quæ erant in ea, quemadmodum fecerat Lachisæ. 35
Deinde ascendit Josue omnésque filii Israel cum eo de Eglon ad Habram, & oppugnârunt eam: 36
Ejusque potiti interfecerunt acie gladii regē ejus, & oppida ejus, omnésque animas quæ erant in ea, ita ut nemo remanserit, quemadmodum fecerat Egloni; & extirpavit eam. 37
Tum reversus Josue & omnes filii Israel cum eo ad filios Dobiræ, oppugnavit eam; 38
Cepitque illam cum omnibus oppidis ejus, & occiderunt eam gladio, & consumpserunt omnes animas quæ erant in illa, nullo remanente superstite: tandem, uti fecerat Habræ, ita quoque fecit Dobiræ & regi ejus, & uti fecerat Lebnæ & regi ejus. 39

ספר יהושע : יא

planiciei & ,meridiei & ,montis terram omnem Jehoſuah percuſſit Et
40 ויכה יהושע את־כל־הארץ ההר והנגב והשפלה
om:e & :ſuperſtitem reliquit non,eorum reges omnes & ,effuſiones &
והאשדות ואת כל־מלכיהם לא השאיר שריד ואת כל־
.Iſrael Deus Dominus præcepit quemadmodum,interfecit ſpiraculum
הנשמה החרים כאשר צוה יהוה אלהי ישראל:
terram omnem & Hazzah uſq;&,Barneah Cades à Jehoſuah eos percuſſit Et
41 ויכם יהושע מקדש ברנע ועד־עזה ואת כל־ארץ
eorum terram & ,iſtos reges omnes & .Ghibhon uſq; & Ghoſen
42 גשן ועד־גבעון: ואת כל־המלכים האלה ואת־ארצם
pugnant Iſrael Deus Dominus quia :una vice Jehoſuah cepit
לכד יהושע פעם אחת כי יהוה אלהי ישראל נלחם
ad eo cum Iſrael omnis & Jehoſuah eſt reverſus Et .Iſrael
43 לישראל: וישב יהושע וכל־ישראל עמו אל־
.Ghilgal.in caſtrametatio nem
המחנה הגלגלה:

CAP. XI. יא

,Madō regem Jobab ad miſit & ,Chaſor rex Jabin audire circa,fuit Et
1 ויהי כשמע יבין מלך־חצור וישלח אל יובב מלך מדון
qui reges ad Et .Achſaph regem ad & ,Simron regem ad &
2 ואל־מלך שמרון ואל־מלך אכשף: ואל־המלכים אשר
,planitie in & ,Chinneroth meridie planitie in & ,monte in aquilone ab
מצפון בהר ובערבה נגב כנרות ובשפלה
,Chittæ* &,Emoræ* &,mari à &,oriēte ab Chenahanæ*.mari à Dor tractib* in &
3 ובנפות דור מים: הכנעני ממזרח ומים והאמרי והחתי
terra in Chermon ſub Chivvæus & ;monte in Iebuſæus & Perizæus &
והפרזי והיבוסי בהר והחוי תחת חרמון בארץ
mult* popul* ,eis cum eorū caſtra omnia & ,ipſi ſunt egreſſi Et .Miſpah
4 המצפה: ויצאו הם וכל־מחניהם עמם עם־רב
valde currus & ,equus & ;multitudine in maris labium ſuper quæ ,arena tanquā
כחול אשר על־שפת־הים לרב וסוס ורכב רב
ſūt caſtrametati &,venerūt &,iſti reges omnes convenerunt Et .valde
5 מאד: ויועדו כל המלכים האלה ויבאו ויחנו
ad Dominus dixit Et .Iſrael cum pugnandum ad,Merom aquas ad pariter
6 יחדו אל־מי מרום להלחם עם־ישראל: ויאמר יהוה אל־
ego hoc tempus circiter cras quia:eorum faciebus à timeas Ne :Jehoſuah
יהושע אל־תירא מפניהם כי מחר כעת הזאת אנכי
,ſubnervabis eorum equos :Iſrael facies ad occiſos iſtos omnes dans
נתן את־כלם חללים לפני ישראל את־סוסיהם תעקר
popul* omnis &,Jehoſuah venit Et.igni in combures eorum currus &
7 ואת־מרכבתיהם תשרף באש: ויבא יהושע וכל־עם
ceciderunt & ,repente Merom aquas ſuper eos ſuper eo cum belli
המלחמה עמו עליהם על־מי מרום פתאם ויפלו
eos percuſſerunt & ,Iſrael manu in Dominus eos dedit Et .eos in
8 בהם: ויתנם יהוה ביד־ישראל ויכום
,aquarum combuſtiones uſque & ,magnam Sidon ad uſq; eos ſunt perſecuti &
וירדפום עד־צידון רבה ועד משרפות מים
non donec ,eos percuſſerunt & ,orientem ad Miſpah campum ad uſque &
ועד־בקעת מצפה מזרחה ויכם עד־בלתי
quemadmodum Jehoſuah eis fecit Et .ſuperſtitem eis reliquit
9 השאיר־להם שריד: ויעש להם יהושע כאשר
& ,ſubnervavit eorum equos ,Dominus ei dixerat
אמר־לו יהוה את־סוסיהם עקר ואת־
,ipſo tempore in Jehoſuah eſt reverſus Et .igni in combuſſit eorum currus
10 מרכבתיהם שרף באש: וישב יהושע בעת ההיא
Chazor quia :gladio in percuſſit ejus regem & ,Chaſor cepit &
וילכד את־חצור ואת־מלכה הכה בחרב כי־חצור
percuſſerunt Et .iſtorum regnorum omnium caput ipſa facies ad
11 לפנים היא ראש כל־הממלכות האלה: ויכו
:interficiendo gladii os ad ea in quæ animam omnem
את־כל־הנפש אשר־בה לפי־חרב החרם
.igni in combuſſit Chaſor & ,ſpiraculum omne remanſit non
לא נותר כל־נשמה ואת־חצור שרף באש:

Verſio VUL. LAT.

40 Percuſſit itaq; Joſue omnē terram montanā & meridianam atq; campeſtrem, & Aſedoth, cum regibus ſuis: non dimiſit in ea ullas reliquias, ſed omne quod ſpirare poterat interfecit, ſicut præceperat ei Dñs
41 De° Iſrael, A Cadesbarne uſq; Gazam. Omnem terrā Goſen
42 uſq; Gabaon, Univerſóſq; reges, & regiones eorū, uno impetu cepit atq; vaſtavit: Dñs enim Deus Iſrael pugnavit pro
43 eo. Reverſúſq; eſt cum omni Iſrael ad locum caſtrorum in Galgala.

CAP. XI.

1 Quæ cùm audiſſet Jabin rex Aſor, miſit ad Jobab regem Madon, & ad regem Semeron,
2 atq; ad regem Achſaph: Ad reges quoq; Aquilonis, qui habitabant in montanis et in planitie contra Meridiem Ceneroth, in campeſtrib* quoq; & in regionibus Dor juxta mare:
3 Chananæū quoq; ab Oriente & Occidente, & Amorrhæū atq; Hethæum ac Pherezæū & Jebuſæum in montanis: Hevæū quoq; qui habitabat ad radices
4 Hermon in terra Maſpha. Egreſſiq; ſunt omnes cū turmis ſuis, popul* mult* nimis ſicut arena quæ eſt in littore maris, equi quoq; & currus immenſæ multitudinis.
5 Convenerúntq; omnes reges iſti in unū ad Aquas Merom, ut pugnarent cō-
6 tra Iſrael. Dixitq; Dñs ad Joſue, Ne timeas eos: cras enim hâc eâdem horâ ego tradam omnes iſtos vulnerandos in conſpectu Iſrael: equos eorum ſubnervabis, & currus igne
7 combures. Venitq; Joſue, & omnis exercitus cū eo, adverſùs illos ad Aquas Merom ſubitò, & irruerunt ſuper eos,
8 Tradiditq; illos Dñs in manus Iſrael. Qui percuſſerunt eos, et perſecuti ſunt uſq; ad Sidonē magnā, et Aquas Maſerephoth, campúmq; Maſphe, qui eſt ad Orientalem illius partem. Ita percuſſit omnes, ut nullas di-
9 mitteret ex eis reliquias. Fecitq; ſicut præceperat ei Dñs: equos eorum ſubnervavit, cur-
10 rúſq; combuſſit igni. Reverſúſq; ſtatim cepit Aſor: & regem ejus percuſſit gladio. Aſor enim antiquitùs inter omnia regna hæc principatū tenebat.
11 Percuſſitq; omnes animas, quæ ibidem morabantur: non dimiſit in ea ullas reliquias, ſed uſq; ad internecionē univerſa vaſtavit, ipſámq; urbem peremit incendio.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

cum Tranſlatione LATINA.

40 Καὶ ἐπάταξεν Ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν τῆς ὀρεινῆς, ϗ τὴν Ναγὲβ, ϗ τὴν πεδινὴν, ϗ τὴν Ἀσηδὼθ, ϗ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς. οὐ (α) κατέλιπον αὐτῶν σεσωσμένον· ϗ πᾶν (β) ἐμπνέον ζωῆς ἐξωλόθρευσεν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος ὁ
41 Θεὸς (γ) Ἰσραὴλ, Ἀπὸ Κάδης Βαρνῆ ἕως
42 Γάζης πᾶσαν (δ) τὴν Γοσὸμ ἕως τῆς Γαβαών. Καὶ πάντας τοὺς (ε) βασιλεῖς αὐτῶν, ϗ τὴν γῆν αὐτῶν ἐπάταξεν Ἰησοῦς εἰσάπαξ· ὅτι κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ συνεπολέμει τῷ Ἰσραήλ.

MS.A. (α) κατέλειπαν ἐν αὐτῇ διασεσωσμένον· (β) ἐμπνέον ἐξ αὐτῆς ἐξωλόθρευσαν, (γ) Ἰσραὴλ, ϗ ἀπέκλεινεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, Ἀπὸ Κάδης (δ) τὴν γῆν Γοσὸμ (ε) βασιλεῖς αὐτῶν τοὺς κατὰ τὴν γῆν αὐτῶν ἔλαβεν Ἰησοῦς εἰσάπαξ· ὅτι κύριος συνεπολέμει

Κεφ. ια'.

1 Ὡς δὲ ἤκουσεν (α) Ἰαβὶς βασιλεὺς Ἀσὼρ, ἀπέστειλε πρὸς Ἰωβὰβ βασιλέα (β) Μαρὼν, ϗ πρὸς βασιλέα (γ) Συμοὼν, ϗ πρὸς βασιλέα
2 (δ) Ἀζὶφ, Καὶ πρὸς (ε) βασιλεῖς τοὺς κατὰ Σιδῶνα τὴν μεγάλην, εἰς τὴν ὀρεινὴν ϗ εἰς (ζ) Ἀραβὰ ἀπέναντι (η) Κενερὼθ, ϗ εἰς τὸ πεδίον,
3 ϗ εἰς (θ) Φεναεδδὼρ, Καὶ εἰς τοὺς παραλίους Χαναναίους ἀπὸ ἀνατολῶν, ϗ εἰς τοὺς παραλίους Ἀμορραίους, ϗ τοὺς Χετταίους, ϗ Φερεζαίους, ϗ Ἰεβουσαίους τοὺς ἐν τῷ ὄρει, ϗ τοὺς (ι) Εὐαίους, ϗ τοὺς ὑπὸ τὴν Ἀερμὼν (κ) εἰς γῆν
4 Μασσύμα. Καὶ ἐξῆλθον αὐτοὶ ϗ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν μετ' αὐτῶν, ὥσπερ ἡ (λ) ἄμμος τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει, ϗ ἵπποι ϗ ἅρματα πολλὰ σφό-
5 δρα. Καὶ συνῆλθον πάντες οἱ βασιλεῖς (μ) αὐτοὶ ϗ παρεγένοντο (ν) ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ϗ παρενέβαλον (ξ) ἐπὶ τοῦ ὕδατος (ο) Μαρὼν πολε-
6 μῆσαι τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι (π) αὔριον ταύτην τὴν ὥραν ἐγὼ παραδίδωμι (ρ) τετροπωμένους αὐτοὺς ἐναντίον τοῦ Ἰσραήλ. τοὺς ἵππους αὐτῶν νευροκοπήσεις, ϗ τὰ ἅρ-
7 ματα αὐτῶν (σ) κατακαύσεις ἐν πυρί. Καὶ ἦλθεν Ἰησοῦς ϗ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς ἐπ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ὕδωρ (τ) Μαρὼν ἐξάπινα· ϗ (υ)
8 ἐπέπεσον ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ὀρεινῇ. Καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ὑποχειρίους Ἰσραὴλ, ϗ κόπτοντες αὐτοὺς κατεδίωκον (φ) ἕως Σιδῶνος τῆς μεγάλης, ϗ ἕως (χ) Μασερὼν, ϗ ἕως τῶν πεδίων (ψ) Μασσὼχ κατ' (ω) ἀνατολάς· ϗ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐ-
9 τῶν διασεσωσμένον. Καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, (α) ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος· τοὺς ἵππους αὐτῶν ἐνευροκόπησεν, ϗ τὰ ἅρμα-
10 τα αὐτῶν ἐνέπρησε (β) πυρί. Καὶ (γ) ἐπεστράφη Ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ϗ κατελάβετο Ἀσὼρ, ϗ τὸν βασιλέα αὐτῆς· (δ) ἦν δὲ Ἀσὼρ τὸ πρότερον ἄρχουσα πασῶν τῶν βασιλειῶν
11 τούτων. Καὶ (ε) ἀπέκτειναν πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ (ζ) ἐν ξίφει, ϗ ἐξωλόθρευσαν πάντας, ϗ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ ἐμπνέον. ϗ τὴν Ἀσὼρ ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

MS.A (α) Ἰαβεὶς (β) Μαδὼν, (γ) Σομερὼν, (δ) Ἀχὶφ, (ε) τοὺς βασιλεῖς τοὺς (ζ) τὴν Ῥαβὰθ (η) Χενερεθὶ, (θ) Ναφεθδὼρ, (ι) Εὐαίους τοὺς (κ) εἰς τὴν Μασσηφάθ. (λ) ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης (μ) οὗτοι (ν) πρὸς αὐτὸν, ϗ (ξ) ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ (ο) Μερρὼν (π) αὔριον τὴν ὥραν ταύτην ἐγὼ (ρ) αὐτοὺς τετροπωμένους ἐναντίον ὑμῶν Ἰσραήλ. (σ) κατακαύσεις πυρί. (τ) Μαρρὼν (υ) ἔπεσαν αὐτοῖς ἐν (φ) αὐτοὺς ἕως (χ) Μασρεφὼθ Μαεὶμ, (ψ) Μασσηφὰ (ω) ἀνατολὰς· κατέκοψεν (α) καθότι ἐνετείλατο (β) ἐν πυρί. (γ) ἐπέστρεψεν (δ) ὅτι Ἀσὼρ ἦν (ε) ἀπέκτεινεν (ζ) ἐν στόματι ξίφους, ϗ ἐξωλόθρευσεν

40 Et percuſſit Ieſ* omnē terrā montanæ, & ipſam Nageb, & campeſtrē, et Aſedoth, et reges ejus. Nō reliquerūt ex eis ſuperſtitē: et omne ſpirans vitæ exterminavit; quemadmodū mandavit Domin*
41 De* Iſrael, (aa) A Cades Barne uſq; Gazā, omnē Goſam uſq; Ga-
42 baon. Et omnes reges eorū, et terrā eorū percuſſit Ieſus uno tempore: quoniā Domin* De* Iſrael ſimul pugnabat cum (bb) Iſrael.

CAP. XI.

1 Ut autem audivit Jabin rex Aſor, miſit ad Jobab regē (a) Maron, & ad regem (b) Symoon, &
2 ad regem Aziph, Et ad reges, qui ad Sidonem magnā, in montana, & in Araba è regione Ceneroth, & in campum, et in Phenaeddor,
3 Et ad maritimos Chananæos ab Oriente, et ad maritimos Amorrhæos, & Chettæos, & Pherezæos, et Iebuſæos qui in monte, et Evæos, (c) & qui ſub Aermon in terra
4 Maſſyma. Et exierunt ipſi, & reges eorum cum ipſis, (d) ſicut arena (e) maris multitudine; et equi, et curr* multi valdé.
5 Et convenerunt omnes reges (f) ipſi, & coiverunt in idipſum: & caſtrametati ſunt ſuper aquam Maron
6 ad debellandum Iſrael. Et dixit Dominus ad Ieſum; Ne timeas à facie eorū, quia cras hâc ipſā horā ego trado (g) fugatos eos ante Iſrael. Equos eorum ſubnervabis, et currus eorū combures in igni.
7 Et venit Ieſus, & omnis populus bellator ſuper eos ad aquam Maron repentè: & irruerunt ſuper eos
8 in montana. Et tradidit eos Dominus ſubjugatos Iſrael. Et cædentes eos perſequuti (h) ſunt uſq; Sidonem magnam, & uſque (i) Maſeron, & uſque ad campos Maſſoch ad Orientem: & trucidaverunt eos, donec non remanſit
9 ex eis ſuperſtes. Et fecit eis Ieſus, quemadmodùm mandavit ei Dominus. Equos eorum ſubnervavit,
10 & currus eorum incendit igni. Et reverſus eſt Ieſus in tempore illo: & cepit Aſor, & regem ejus. Erat autem Aſor anteà princeps o-
11 mnium regnorum horum. Et occiderunt omne ſpirans in ea in gladio: & exterminârunt omnes: & non remanſit in ea ſpirans. Et ipſam Aſor incenderunt in igni.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

40 ומחא יהושע ית כל ארעא טורא ודרומא ושפלתא ומשפך מרמתא וית כל מלכיהון לא
41 אשאר משיזיב וית כל נשמא גמר כמא דפקיד יי אלהא דישראל: ומחנון יהושע מרקם
42 גיאה ועד עזה וית כל ארע גושן ועד גבעון: וית כל מלכיא האלין וית ארעהון כבש
43 יהושע בזמנא חדא ארי יי אלהא דישראל במימריה אגיח קרבא לישראל: ותב יהושע
וכל ישראל עמיה למשריתא לגלגלא:

יא

1 והוה כד שמע יבין מלכא דחצור ושלח לות יובב מלכא דמדון ולות מלכא דשמרון
2 ולות מלכא דאכשף: ולות מלכיא דמצפונא בטורא ובמישרא דרום גינוסר ובשפלתא
3 ובפלכי דור מערבא: כנענאה ממדינחא וממערבא ואמוראה וחתאה ופריזאה ויבוסאה
4 בטורא וחואה בשפולי חרמון בארע מצפיא: ונפקו אנון וכל משריתהון עמהון עם
5 סגי כחלא דעל כיף ימא לסגי וסוסון ורתיכין סגי לחדא: ואזדמנו כל מלכיא האלין
6 ואתו ושרו כחדא על מי מרום לאגחא קרבא עם ישראל: ואמר יי ליהושע לא תדחל
מן קדמיהון ארי מחר כעדנא הדין אנא מסר ית כולהון קטילין קדם ישראל ית
7 סוסותהון תעקר וית רתיכיהון תוקיד בנורא: ואתא יהושע וכל עמא עבדי קרבא עמיה
8 עליהון ואינון שרן על מי מרום בתכיף ונפלו בהון: ומסרינון יי בידא דישראל ומחונון
ורדפונון עד צידון רבתא ועד חרצי מיא ועד בקעת מצפיא מדינחא ומחונון עד דלא
9 אשתאר להון משיזיב: ועבד להון יהושע כמא דאמר ליה יי ית סוסותהון עקר וית
10 רתיכיהון אוקיד בנורא: ותב יהושע בעדנא ההיא וכבש ית חצור וית מלכה קטל בחרבא
11 ארי חצור מלקדמין היא ריש כל מלכותא האלין: ומחו ית כל נפשתא די בה לפתגם
דחרב גמירא לא אשאר כל נשמא וית חצור אוקיד בנורא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et delevit Joſue *omnem terram* montis, & meridiei, & planiciei, & defuſionis ex altitudine, & omnes reges eorum, non reliquit evaſionem; & 40
omnem animam conſumpſit; quemadmodū juſſit Dñs Deus Iſrael. Et delevit 41
eos Joſue à Rekam Geah & uſq; ad Ghazam, & omnem terram Goſſen,
& uſq; ad Gibghon. Et omnes reges hos & terram eorum ſubegit Joſue 42
tempore uno; quoniam Dominus Deus Iſraelis *verbo ſuo* inivit bellum
Iſraeli. Et reverſus eſt Joſue & omnis Iſrael cum eo ad caſtra in Gilgal. 43

CAP. XI.

Et fuit cum audivit Jabin rex Hhaſzor, & miſit ad Jobab regē Madon, & 1
ad regem Simeron, & ad regem Achſaph. Et ad reges qui ad Septentrionē, 2
in monte, & in planicie meridiei Genozzar, & in depreſſione, & in regi-
onibus Dor Occidentis. Et Chenaghanæū ab Oriente & ab Occidente, & 3
Emorræum, & Hhethæum, & Pherizæum, & Jebuſæum in monte, & Hhi-
væum in depreſſionibus Hhermon in terra Miſzpaia. Et egreſſi ſunt ipſi & 4
omnes exercitus eorum cum eis, populus multus ſicut arena quæ ſuper littus
maris in multitudine: & equi & currus multi nimis. Et parati ſunt omnes 5
reges hi, & venerunt & caſtrametati ſunt ſimul contra aquas Meron ad in-
eundum prœlium cum Iſrael. Et dixit Dominus ad Joſue: Ne timeas à 6
facie eorum: nam cras in tempore hoc ego tradam omnes eos occiſos ante
Iſrael: equos eorum ſubnervabis, & currus eorum incendes in igne. Et 7
ivit Joſue et omnis populus facientium bellum cum eo *adverſus* eos: et illi
poſiti contra aquas Meron in improviſo, et ruerūt in eos. Et tradidit eos Dñs 8
in manum Iſrael, et deleverunt eos, et perſecuti ſunt eos uſq; ad Szidon
magnam, et uſq; ad Salinas aquarum, et uſq; ad campum Mizpaia Orientalem, et deleverunt eos quoad non relicta eſt illis evaſio. Et fecit eis Joſue 9
ſicut dixerat illi Deus: equos eorum ſubnervavit, et currus eorum incendit in igne. Et rediit Joſue in tempore illo, et ſubegit Hhaſzor, et regem 10
ejus confecit ad verbum gladii: nam Hhaſzor ab initio ipſa caput omnium
regnorum illorum. Et deleverunt omnem animam quæ in ea, in ore gladii 11
conſumptionis: non reliquit omnem anhelitū, & Hhaſzor incendit in igne.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 ܘܡܚܐ ܝܫܘܥ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܠܛܘܪܐ ܘܠܬܝܡܢܐ. ܘܠܫܦܝܠܬܐ. ܘܠܐܫܕܘܕ. ܘܠܟܠܗܘܢ *
ܡܠܟܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗܘܢ ܫܪܝܕܐ. ܘܠܟܠܗ ܢܫܡܬܗܘܢ ܚܪܒ. ܐܝܟ ܕܦܩܕܗ ܡܪܝܐ
41 ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܡܢ ܪܩܡ ܕܓܐܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܥܙܐ. ܘܠܟܠܗ ܐܪܥܐ
42 ܕܓܘܫܢ. ܥܕܡܐ ܠܓܒܥܘܢ. * ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐܪܥܬܗܘܢ. ܟܒܫ ܝܫܘܥ
ܒܙܒܢܐ ܚܕ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܩܪܒ ܗܘܐ ܚܠܦ ܐܝܣܪܝܠ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *
1 * ܘܟܕ ܫܡܥ ܝܒܝܢ ܡܠܟܐ ܕܚܨܘܪ. ܫܕܪ ܠܘܬ ܝܘܒܒ ܡܠܟܐ
2 ܕܡܪܘܢ. ܘܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܫܡܪܘܢ. ܘܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܟܫܦ. * ܘܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܒܓܪܒܝܐ ܒܛܘܪܐ.
ܘܒܬܝܡܢܐ ܘܒܡܫܝܪܐ. ܘܒܩܛܪܘܣ ܕܟܢܪܬ. ܘܒܫܦܝܠܬܐ. ܘܒܢܦܬ ܕܪ ܕܡܥܪܒܐ.
3 * ܠܟܢܥܢܝܐ ܕܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܘܠܐܡܘܪܝܐ ܘܠܚܬܝܐ. ܘܠܦܪܙܝܐ ܘܠܝܒܘܣܝܐ. ܕܒܛܘܪܐ.
4 ܘܠܚܘܝܐ ܕܬܚܝܬ ܚܪܡܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܦܝܐ. * ܘܢܦܩܘ ܗܢܘܢ ܘܟܠܗܘܢ ܡܫܪܝܬܗܘܢ
5 ܥܡܗܘܢ. ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬܗ ܕܝܡܐ. ܘܪܟܫܐ ܘܡܪܟܒܬܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. * ܘܐܙܕܡܢܘ
ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܬܘ ܘܫܪܘ ܐܟܚܕܐ ܥܠ ܡܝܐ ܕܡܪܘܢ. ܕܢܬܟܬܫܘܢ ܥܡ
6 ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܚܪ ܒܗܕܐ ܫܥܬܐ. ܐܢܐ ܡܫܠܡ
ܐܢܘܢ ܟܠܗܘܢ. ܟܕ ܩܛܝܠܝܢ ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܪܟܫܗܘܢ ܬܥܩܪ. ܘܡܪܟܒܬܗܘܢ
7 ܬܘܩܕ ܒܢܘܪܐ. * ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܩܪܒܐ ܥܡܗ. ܥܠ ܡܝܐ ܕܡܪܘܢ ܡܢ ܫܠܝ.
8 ܘܢܦܠܘ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ.
ܘܪܕܦܘ ܐܢܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܨܝܕܢ ܪܒܬܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܡܫܪܦܘܬ ܡܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܒܩܥܬܐ
9 ܕܡܨܦܝܐ ܕܡܕܢܚܐ. ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܡܢܗܘܢ ܫܪܝܕܐ. * ܘܥܒܕ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
10 ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܪܟܫܗܘܢ ܥܩܪ. ܘܡܪܟܒܬܗܘܢ ܐܘܩܕ ܒܢܘܪܐ. * ܘܗܦܟ ܝܫܘܥ ܒܙܒܢܐ
ܗܘ. ܘܟܒܫ ܠܚܨܘܪ. ܘܠܡܠܟܗ ܩܛܠ ܒܣܝܦܐ. ܡܛܠ ܕܚܨܘܪ ܗܘܬ ܪܫܐ
11 ܕܟܠܗܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܗܠܝܢ. * ܘܡܚܘ ܟܠ ܢܦܫܐ ܕܒܗ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗܘܢ ܢܫܡܬܐ. ܘܠܚܨܘܪ ܐܘܩܕ ܒܢܘܪܐ.

Deniq; peremit Jesus universam terrã illam, 40
montem, & plagam Australem, & planitiem,
atq; Asdod, omnésq; reges eorum, nec reliquit
ex eis superstitem: interfecit etiam omnem ex-
ercitum eorũ, quemadmodum præceperat ei
Dñs Deus Israelis. Interfecit autem eos Jesus 41
de Recem superbi usq; ad Aza; totam quoque
terram Gesan usq; ad Gabaon. Omnes autem 42
reges istos ac regiones eorũ subegit Jesus eo-
dem tempore, eò quòd Dñs Deus Israelis es-
set cum eo, ipséq; bellum gereret pro Israele.

CAP. XI.

Cum *hæc* audisset Nabin rex Hasor, misit 1
ad Jobab regem Maron, & ad regem Somrin,
et ad regem Achsaph, Et ad reges ab Aquilone 2
sibi conterminos, tam qui in monte quàm in
Austro, & in planitie Chenarath ejúsq; cam-
pis, & in Nephethdor quæ *sita* est ab Occi-
dente, *degebant*, Et ad Chananæos qui erant 3
ab Oriente & Occidente, & Amorrhæos, &
Hethæos, & Pherezæos, & Jebusæos qui erant
in monte, & ad Hevæos qui erant infra mon-
tem Hermon sitũ in terra specularum. Egres- 4
sique sunt isti & universa castra eorum cum
ipsis, plurimi velut arena quæ est in litore
maris, & equi & carrucæ maximâ copiâ: Et 5
condicentes locum omnes hi reges, castrame-
tati sunt simul apud aquas Maron, seséq; pa-
rârunt ad bellum gerendum cum Israele. Et 6
ait Dñs ad Jesum, Ne metuas ab illis, quoniam
cras juxta hoc temp⁹ redditur⁹ sum eos omnes
confossos corã filiis Israel, equos eorum con-
sumam, & carrucas eorũ igni comburam. Ve- 7
nit itaq; Jesus ad aquas Maron ex improviso,
ipse & omnis popul⁹ belligerantiũ qui erant
cum eo, irruitq; in eos. Et tradidit eos Dñs in 8
manum Israelis, & peremerunt eos, & perse-
cuti sunt eos usq; Sidonem magnam, & usque
ad locum confluxûs aquarum, & usque ad pla-
nitiem Masphiæ quæ est ad Orientẽ; pereme-
runt inquam eos, nec ullum reliquêre super-
stitẽ. Fecitq; eis Jesus quẽadmodũ dixerat illi 9
Dñs; equos eorũ consumpsit, & carrucas eorũ
igne combussit. Et reversus Jesus eo tempore, 10
subegit Hasor et regem ejus gladio confodit.
(Hasor enim fuerat olim caput regnorum
istorum) Omnibúsq; animabus quæ erant in 11
ea acie gladii peremptis, nec ullâ ex eis aurâ
spirante relictâ, Hasorem igne succendit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 * وقتل يوسع جميع اهل الارض الجبل والسهل والجنوب والمصبات وجميع ملوكهم وما بقي
41 منقلبا وجميع النسيم اهلكهم كما كان امر الله اله اسرايل * وقتلهم يوسع من برية الرقيم الي
42 غزة وجميع ارض جوسن الي جبعون * وساير هولاء الملوك وارضيهم ملك يوسع في دفعة واحدة
43 لان الله حارب عن بني اسرايل * وعاد يوسع وجميع بني اسرايل الي العسكر الي الجلجال
* الفصل الحادي عشر *
1 * وكان عند سماع يابين ملك قيسارية ارسل الي يوباب ملك
2 ميرون والي ملك سمرون والي ملك اكشاف والي ملك الموصل * وساير الملوك الذين في الشمال
3 في الجبل وفي ناحية نافوت دور العرب * والي الكنعانيين شرقا وغربا والاموري والحثي والفرزي
4 واليبوسي في الجبل والحوي تحت حرمون في ارض المشرفة * فخرجوا هم وعساكرهم معهم في
5 خلق كثير مثل الرمل الذي علي البحر كثرة وخيل وركبان كثير جدا * واتفق جميع
6 الملوك وجاوا جميعا علي مياه ميروم لمحاربة بني اسرايل * فقال الله ليوسع لا تخف منهم فان في
غد مثل هذا الوقت انا جاعل جميعهم صرعا امام بني اسرايل * خيلهم عرقبت وجميع
7 مراكبهم احرقت بالنار * فجاء يوسع وساير رجال الحرب الي مياه ميروم غفلة واوقعوا بهم
8 السيف * فاسلمهم الله بيد بني اسرايل * وقتلوهم وطردوهم الي صيدون الكبيرة والي حمأة
9 الماء * والي بقعة المشرفة شرقا * وقتلوهم حتي لم يبق منهم واحد * وصنع بهم يوسع كما قال
10 الله * خيلهم عرقب * ومراكبهم احرق بالنار * وعاد يوسع في ذلك الوقت * وفتح قيسارية
11 وقتل ملكها بالسيف * لان قيسارية قديما هي اول هذه المملكات * وقتل كل نفس فيها
بالسيف استيصالا * ولم يبق فيها نسمة * واحرقها بالنار

Trucidavit ergò Josue cunctos hujus ter- 40
ræ habitatores, montis nimirum ac plani-
tiei, et Meridiei, atque ostiorum fluminũ,
necnon reges eorum, nullo relicto super-
stite: omne enim animatum consumpsit,
quemadmodum præceperat Deus, Deus Is-
raelis. Trucidavit autem illos Josue à 41
deserto Racim ad Gazam usque; totámq;
terram Gosen ad Gabaon usque. Omnes 42
autem reges istos, et terram eorum cepit
Josue simul ac semel, quia Deus pugna-
bat pro filiis Israel. Tum demum rever- 43
sus est Josue omnésque filii Israel in ca-
stra ad Galgal.

CAP. XI.

Quæ cùm audîsset Nabin rex Cæsa- 1
reæ, misit ad Jobab regem Miron, et
ad regem Semron, & ad regem Achsaph,
et ad regem Mausel, Omnésq; reges qui 2
erant ad Aquilonem in monte, et in tractu
Naphoth-dor Occidentali, Et ad Chana- 3
næos ab Oriente et Occidente, & Amor-
rhæum, & Hethæum, & Pherezæum, &
Jebusæum in monte degentem, et Heuæ-
um infra Hermon in regione sublimiore:
Et prodierunt ipsi & eorum copiæ secum, 4
cum turba plurima, arenæ quæ secus mare
est, numero comparandâ; et equis, et equi-
tibus plurimis. Conspirantésque omnes hi 5
reges venerunt simul ad aquas Mirom, ut
oppugnarent filios Israel. Dixit autem 6
Deus ad Josue, Ne timeas ab illis; cras
enim pari tempore redditurus sum eos
prostratos ante filios Israel: equis eorum
suffragines succides, et omnes currus eo-
rum combures igni. Venerunt ergò Jo- 7
sue omnésque viri militares ad aquas
Mirom repentè, et injecerunt in eos gla-
dium. Tradidítque eos Deus in manum 8
filiorum Israel, qui trucidârunt eos, &
propulsârunt illos usque ad Sidonem ma-
gnam, et usque ad locum aquæ calidæ, &
usque ad tractum superiorem, Orientem
versùs; et peremerunt eos ita ut ne unus
quidem remaneret ex eis. Fecítque eis 9
Josue quemadmodum dixerat De⁹, Equis
eorum suffragines succindes, & currus
eorum igne combures. Reversus est etiam 10
Josue eo tempore, & oppugnavit Cæsa-
ream, et occîdit regem ejus gladio (Cæsa-
rea enim anteà erat præcipua regnorum
istorum) Et occîdit omnem animam quæ 11
erat in ea gladio, ad internecionem usque,
nec reliquit in ea quicquam spirans; de-
mum igne combussit eam.

ספר יהושע : יא

eorum reges omnes & ,istorum regum urbes omnes &
12 ואת־כל־ערי המלכים האלה ואת־כל־מלכיהם
quemadmodum ,eos interficiendo gladii *et ad* eos percussit &,Jehosuah cepit
לכד יהושע ויכם לפי־חרב החרים אותם כאשר
urbes omnes Tantummodo .Domini servus Mosch præcepit
13 צוה משה עבד יהוה: רק כל־הערים
præter ,Israel *eas* combussit non ,eorum tumulum *super* *stantes*
העמדות על־תלם לא־שרפם ישראל זולתי
civitatum *spolium* *omne* Et .Jehosuah combussit solam Chasor
14 את־חצור לבדה שרף יהושע: וכל שלל הערים
omnem tantùm :Israel filii sibi sunt prædati *animal* & ,istarum
האלה והבהמה בזזו להם בני ישראל רק את־כל־
non :eos *ipsos disperdere usque* ,gladii *os ad* percusserunt hominem
האדם הכו לפי־חרב עד־השמדם אותם לא
Dominus præcepit Quemadmodum .*spirationem* omnem reliquerunt
15 השאירו כל־נשמה: כאשר צוה יהוה את־
fecit sic & ,Jehosuah ipsi Mosch præcepit sic ,suo servo Mosch
משה עבדו כן־צוה משה את־יהושע וכן עשה
ipsi Dominus præcepit quæ omnib* ex verbum removit non:Jehosuah
יהושע לא־הסיר דבר מכל אשר־צוה יהוה את־
& ,*montis* istam terram omnem . Jehosuah *cepit* Et .Mosch
16 משה: ויקח יהושע את־כל־הארץ הזאת ההר ואת־
& ,planiciem & ,Ghosen terram omnem & ,*meridiem* omnem
כל־הנגב ואת כל־ארץ הגשן ואת־השפלה ואת־
monte A .ejus planiciem & ,Israel montem & ,*campestrem*
17 הערבה ואת־הר ישראל ושפלתה: מן־ההר
,Lebanon campo in Gad Bahal usque & Seir in *ascendente* Leni
החלק העלה שעיר ועד־בעל גד בבקעת הלבנון
,cepit eorum reges omnes & ,Chermon monte sub
תחת הר־חרמון ואת כל־מלכיהם לכד
Jehosuah fecit multis Diebus .eos fecit mori &,eos percussit &
18 ויכם וימיתם: ימים רבים עשה יהושע
fuit Non .*bellum* istis regibus omnibus cum
19 את־כל־המלכים האלה מלחמה: לא־היתה
,Chevæum præter ,Israel *filios* *ad* fecerit pacem quæ civitas
עיר אשר השלימה אל־בני ישראל בלתי החוי
cum à Quia .prœlio in ceperunt omnes ,Ghibhon habitatores
20 ישבי גבעון את־הכל לקחו במלחמה: כי־מאת
belli occursum in eorum cor *roborandum ad* ,fuit Domino
יהוה היתה לחזק את־לבם לקראת המלחמה
,misericordia eis *exhibendum non ad* ,eos occideret ut ,Israel cum
את־ישראל למען החרימם לבלתי היות־להם תחנה
.Mosch Dominus præcepit sicut ,eos disperderet ut *quoniam*
כי למען השמידם כאשר צוה יהוה את־משה:
torquatos excidit & ,illo tempore in Jehosuah venit Et
21 ויבא יהושע בעת ההיא ויכרת את־הענקים
monte omni de & ,Hanab de ,Debir de ,Chebron de ,monte de
מן־ההר מן־חברון מן־דבר מן־ענב ומכל הר
eorum urbibus cum :Israel monte omni de & ,Jehudah
יהודה ומכל הר ישראל עם־עריהם
filiorum terra in *torquati* *remansit* Non .Jehosuah eos interfecit
22 החרימם יהושע: לא־נותר ענקים בארץ בני
remanserunt Asdod in & ,Gath in ,Hazah in tantùm :Israel
ישראל רק בעזה בגת ובאשדוד נשארו:
quæ omnia juxta terram omnem Jehosuah accepit Et
23 ויקח יהושע את־כל־הארץ ככל אשר
hæreditatem in Jehosuah eam dedit & ,Mosch ad Dominus est locutus
דבר יהוה אל־משה ויתנה יהושע לנחלה
terra & ,eorum *tribubus* eorum *partitiones* secundum ,Israel ipsi
לישראל כמחלקתם לשבטיהם והארץ
.bello à quievit
שקטה ממלחמה:

Versio VULG. LAT.

12 Et omnes per circuitum civi-
tates, regésque earum cepit,
percussit, atque delevit, sicut
præceperat ei Moyses famulus
13 Domini. Absque urbibus quæ
erant in collibus & in tumu-
lis sitæ, cæteras succendit Is-
rael: unam tantùm Asor mu-
nitissimam flammâ consumpsit.
14 Omnémque prædam istarum
urbium ac jumenta diviserunt
sibi filii Israël, cunctis homi-
15 nibus interfectis. Sicut præ-
ceperat Dominus Moysi ser-
vo suo, ita præcepit Moyses
Josue, & ille universa com-
plevit: non præteriit de uni-
versis mandatis, nec unum
quidem verbum quod jusserat
16 Dominus Moysi. Cepit ita-
que Josue omnem terram
montanam, & Meridianam,
terrámque Gosen, & planiti-
em, & Occidentalem plagam,
montémque Israël, & campe-
17 stria ejus: Et partem montis
quæ ascendit Seir usque Baal-
gad, per planitiem Libani sub-
ter montem Hermon: omnes
reges eorum cepit, percussit,
18 & occidit. Multo tempore
pugnavit Josue contra reges
19 istos. Non fuit civitas quæ
se traderet filiis Israel, præter
Heuæum, qui habitabat in Ga-
baon: omnes enim bellando
20 cepit. Domini enim senten-
tiâ fuerat, ut indurarentur cor-
da eorum, & pugnarent con-
tra Israel, & caderent: & non
mererentur ullam clementi-
am, ac perirent, sicut præce-
21 perat Dominus Moysi. In il-
lo tempore venit Josue, & in-
terfecit Enacim de montanis,
Hebron, & Dabir, & Anab,
& de omni monte Juda & Is-
rael, urbésque eorum delevit.
22 Non reliquit ullum de stirpe
Enacim, in terra filiorum Is-
rael: absque civitatibus Ga-
za, & Geth, & Azoto, in qui-
23 bus solis relicti sunt. Cepit
ergò Josue omnem terram, sic-
ut locutus est Dominus ad
Moysen, & tradidit eam in
possessionem filiis Israel, secun-
dùm partes & trib⁹ suas. Qui-
evitque terra à præliis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν βασιλέων, καὶ τοὺς
βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβεν Ἰησοῦς, καὶ ἀνεῖλεν
αὐτοὺς ἐν στόματι ξίφους· καὶ (η) ἐξωλόθρευ-
σαν αὐτούς, ὃν τρόπον συνέταξε Μωυσῆς
13 ὁ παῖς κυρίου. Ἀλλὰ πάσας τὰς πόλεις τὰς
κεχωματισμένας οὐκ ἐνέπρησεν Ἰσραήλ·
πλὴν Ἀσὼρ μόνην (θ) ἐνέπρησεν Ἰσραήλ,
14 Καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς ἐπρονόμευσαν
ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. αὐτοὺς δὲ πάντας
(ι) ἐξωλόθρευσαν ἐν στόματι ξίφους, ἕως ἀπ-
ώλεσεν αὐτούς, οὐ (κ) κατέλιπον ἐξ αὐτῶν οὐδὲν
15 ἐμπνέον. Ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ
Μωυσῇ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, καὶ Μωυσῆς ὡσαύ-
τως ἐνετείλατο τῷ Ἰησοῖ, καὶ οὕτως ἐ-
ποίησεν Ἰησοῦς· οὐ παρέβη (λ) οὐδὲν ἀπὸ
πάντων ὧν (μ) συνέταξεν αὐτῷ Μωυσῆς.
16 Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν τὴν ὀ-
ρεινήν, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν (ν) Ναγέβ, καὶ
πᾶσαν τὴν γῆν Γοσόμ, καὶ τὴν πεδινήν,
καὶ τὴν πρὸς δυσμαῖς, καὶ τὸ (ξ) ὄρος
Ἰσραήλ, καὶ (ο) τὰ ταπεινὰ τὰ πρὸς τῷ
17 ὄρει, Ἀπὸ ὄρους Χελχά, καὶ ὃ προσανα-
βαίνει εἰς (π) Σηείρ, καὶ ἕως (ρ) Βαλα-
γάδ, καὶ τὰ πεδία τοῦ Λιβάνου ὑπὸ τὸ ὄ-
ρος τὸ Ἀερμών. (σ) καὶ πάντας τοὺς
βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβε, καὶ ἀνεῖλεν (τ),
18 καὶ ἀπέκτεινε. Καὶ ἡμέρας πλείους ἐποίησεν
Ἰησοῦς πρὸς τοὺς βασιλεῖς τούτους τὸν πό-
19 λεμον. Καὶ οὐκ ἦν (υ) πόλις, ἣν οὐκ ἔλα-
βεν Ἰσραήλ· πάντα ἐλάβοσαν ἐν πολέ-
20 μῳ. Ὅτι διὰ κυρίου ἐγένετο κατισχῦσαι
(φ) αὐτῶν τὴν καρδίαν συναντᾶν εἰς πό-
λεμον πρὸς Ἰσραήλ, ἵνα (χ) ἐξολοθρευ-
θῶσιν, ὅπως μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἔλεος, ἀλλ'
ἵνα (ψ) ἐξολοθρευθῶσιν, ὃν τρόπον εἶπε
21 κύριος πρὸς Μωυσῆν. Καὶ ἦλθεν Ἰησοῦς
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ (ω) ἐξωλόθρευσε
τοὺς Ἐνακὶμ ἐκ τῆς ὀρεινῆς, ἐκ Χεβρών, καὶ
ἐκ (α) Δαβίρ, καὶ ἐξ (β) Ἀναβώθ, καὶ ἐκ (γ)
παντὸς γένους Ἰσραήλ, καὶ ἐκ παντὸς ὄρους
Ἰούδα σὺν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν· καὶ (δ) ἐξωλόθρευ-
22 σεν αὐτοὺς Ἰησοῦς. Οὐ (ε) κατελείφθη (ζ)
τῶν Ἐνακὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἀλλὰ
πλὴν ἐν (η) Γάζῃ, καὶ ἐν Γέθ, καὶ (θ) ἐν
23 Ἀσελδὼ κατελείφθη. Καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς
πᾶσαν τὴν γῆν, καθότι ἐνετείλατο κύ-
ριος τῷ Μωυσῇ. καὶ ἔδωκεν (ι) αὐτοὺς
Ἰησοῦς ἐν κληρονομίᾳ Ἰσραὴλ ἐν μερι-
σμῷ κατὰ φυλὰς αὐτῶν. καὶ ἡ γῆ κατ-
έπαυσε πολεμουμένη.

Et omnes civitates (l) regno- 12
rum, & reges earum cepit Ie-
sus; & interfecit eos in ore gla-
dii. Et exterminaverunt eos;
quemadmodum præceperat Moy-
ses puer Domini. Sed omnes ci- 13
vitates exaggeratas non incen-
dit Israel. Tantùm Asor solam
incendit Israel. Et omnia spo- 14
lia (m) ejus prædati sunt sibi fi-
lii Israel. Ipsos autem omnes
exterminaverunt in ore gladii;
quoadusque disperdidit eos:
non (n) reliquerunt ex eis quic-
quam spirans. Quemadmodum 15
præcepit Dominus Moysi puero
suo, & Moyses similiter man-
davit Iesu; & sic fecit Iesus:
non est transgressus quicquā ab
omnibus, (o) quæ præcepit ei
Moyses. Et cepit Iesus omnem 16
terram montanam, & omnem
terram Nageb, & omnem ter-
ram Gosum: & campestrem, &
eam quæ versùs Occasum, &
montem Israel, & humilia, quæ
ad montem, A monte Chelcha, 17
& qui ascendit in Seir, & us-
que Balagad: & campos Liba-
ni sub monte Aermon. Et omnes
reges eorum cepit, & sustulit,
& occidit. Et dies plures fe- 18
cit Iesus adversùs reges istos
bellum. Et non fuit civitas, (p) 19
quam non ceperit Israel: o-
mnia (q) ceperunt in bello.
Quia per Dominum factum 20
est confortari cor eorum, ut
obviàm irent ad bellum ad Is-
rael; ut exterminarentur: (r)
ita ut non daretur eis misericor-
dia; sed ut exterminarentur,
quemadmodùm dixit Dominus
ad Moysen. Et venit Iesus in 21
tempore illo: & exterminavit
ipsos Enacim de montana, de
Chebron, & de Dabir, & de
Anaboth, & de omni (s) ge-
nere Israel, & de omni monte
Iuda, cum civitatibus eorum.
Et exterminavit eos Iesus.
Non remansit de ipsis Enacim 22
à filiis Israel, sed tantùm in
Gaza, & in Geth, & in A-
seldo remansit. Et cepit Iesus 23
omnem terram, secundùm
quod mandavit Dominus Moy-
si. Et dedit eos Iesus in hæ-
reditatem Israel in partitione
secundùm tribus eorum. Et ter-
ra quievit à præliis.

MS.A. (η) ἐξωλέθρευσεν (θ) αὐτῇ ἐνέπρησεν Ἰησοῦς, Καὶ (ι) ἐξωλέθρευσεν (κ) κατέλειπον αὐτῶν οὐδὲ ἓν ἐνπνέον. (λ) οὐθὲν (μ) συνέταξεν κύριος τῷ Μωυσῇ. (ν) τὴν Ναγέβ, (ξ) ὄρειον (ο) τὰ πεδινὰ τὰ πρὸς τῷ ὄρει Ἀδὰκ, καὶ ὃ (π) Σηειρά, (ρ) Βααλγάδ, καὶ τὸ παιδίον (σ) καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν πάντας ἔλαβεν, (τ) αὐτούς, καὶ (υ) πόλις ἥτις οὐ παρέδωκεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· πάντας ἔλαβεν ἐν πολέμῳ. (φ) τὴν καρδίαν αὐτῶν (χ) ἐξολεθρευθῶσιν, (ψ) ἐξολεθρευθῶσιν, (ω) ἐξωλέθρευσεν (α) Δαβείρ, (β) Ἀνώθ, (γ) παντὸς ὄρους Ἰσραήλ, (δ) ἐξωλέθρευσεν (ε) κατελείφθησαν (ζ) τῷ Ἐνακὶμ ὑπὸ τῶν (η) Γάζηθ, (θ) ἐν Ἀζὼθ κατελείφθησαν. (ι) αὐτὴν Ἰησοῦς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וית כל קרוי מלכיא האלין וית כל מלכיהון כבש יהושע ומחנון לפתגם דחרב
13 גמר יתהון כמא דפקד משה עבדא דיי: לחוד כל קרויא דקימין על תוקפיהון לא
14 אוקדנון ישראל אלהן ית חצור בלחודהא אוקד יהושע: וכל עדי קרויא האלין
ובעירא בזו להון בני ישראל לחוד ית כל אנשא מחו לפתגם דחרב עד די שציאו
15 יתהון לא אשארו כל נשמא: כמא דפקיד יי ית משה עבדיה כן פקד משה ית יהושע
16 וכן עבד יהושע לא בטיל פתגמא מכל דפקד יי ית משה: ואחסין יהושע ית כל
ארעא הדא טורא וית כל דרומא וית כל ארעא דגשן וית שפלתא וית מישרא
17 וית טורא דישראל ושפלתיה: מן טורא פלינא דסליק לשעיר ועד מישר גד
בבקעת לבנן שפולי טורא דחרמון וית כל מלכיהון כבש ומחנון וקטלנון:
18 יומין סגיאין עבד יהושע ית כל מלכיא האלין קרבא: לא הות קרתא דאשלמת
19
20 עם בני ישראל אלהן חואה יתבי גבעון ית כולא נסיבו בקרבא: ארי מן קדם יי
הות לתקפא ית לבהון לסדרא קרבא עם ישראל בדיל לגמרותהון בדיל דלא
21 למהוי להון רחמין ארי בדיל לשיצותהון כמא דפקד יי ית משה: ואתא יהושע
בעדנא ההיא ושיצי ית גבריא מן טורא מן חברון מן דביר מן ענב ומכל טורא
22 דיהודה ומכל טורא דישראל עם קרויהון גמרנון יהושע: לא אשתאר גבריא
23 בארע בני ישראל לחוד בעזה בגת ובאשדוד אשתארו: ונסיב יהושע ית
כל ארעא ככל די מלל יי עם משה ויהבה יהושע לאחסנא לישראל בפלגותיהון
לשבטיהון וארעא שדוכת מלמעבד קרבא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et omnes urbes regum illorum, & omnes reges eorum subegit Josue; & 12
delevit eos in ore gladii: consumpsit eos juxta id quod jussit Moses ser-
vus Domini. Tantum omnes urbes quæ stabant super fortitudine sua, 13
non incendit eas Israel: sed tamen Hhaszor solummodo incendit Josue.
Et omnem prædam urbium illarum, & jumenta diripuerunt sibi filii Is- 14
rael: tantum omnes homines percusserunt in ore gladii, quoad extermina-
verunt eos; non reliquerunt omnem animam. Juxta id quod jussit Do- 15
minus Mosem servum suum, sic jussit Moses Josue, & sic fecit Josue. Non
defecit verbum ex omnibus quæ jussit Dominus Mosem. Et possedit 16
Josue omnem terram hanc montis, & omnem [*terram*] Austri, & omnem
terram Gosen, & depressionem, & planiciem, & montem Israelis, & de-
pressionem ejus: A monte divisionis qui ascendit ad Seghir & *usq;* pla- 17
niciem Gad in campo Libani, depressiones montis Hermonii, & omnes
reges eorum subegit, & delevit eos, & occidit eos. Dies multos fecit 18
Josue cum omnibus regibus his bellum. Non fuit civitas quæ pacem face- 19
ret cum filiis Israel, nisi Hhivæi habitantes Gibghon: omnes ceperunt
in bello. Nam ab ante Dominum fuit ad obdurandum cor eorum ad or- 20
dinandum prœlium cum Israele, propter consumendos eos, ut non essent
super eos misericordiæ, sed enim propter disperdendos eos, sicut jusserat
Dominus Mosem. Et venit Josue in tempore illo, & disperdidit fortes ex 21
monte, ex Hhebron, ex Debir, ex Ghanab, & ex omni monte Juda, & ex
omni monte Israel cum urbibus eorum; destruxit eos Josue. Non relicti 22
sunt fortes in terra filiorum Israel; tantum in Ghaza, in Gath & in Asdod
relicti sunt. Et cepit Josue omnem terram, juxta omne quod locutus est 23
Dominus cum Mose; & tradidit eam Josue in hæreditatem Israeli in di-
visionibus eorum per tribus eorum: & terra quievit à faciendo bello.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Omnes etiam urbes regum istorum nec non 12
reges earum subjugavit Jesus, & acie gla-
dii interfecit, quemadmodum præceperat ei
Moses servus Domini. Præterea cunctas ci- 13
vitates eorum qui super colles degebant,
succendit Israel, & Haforem ipsam com-
bussit Jesus. Omnia verò spolia urbium 14
istarum, & jumenta diripuerunt sibi filii
Israel; omnes autem homines peremerunt
acie gladii, donec eos penitùs consumpsis-
sent, nullúmque ex eis spirantem reliquis-
sent. Quemadmodum præceperat Domi- 15
nus Mosi servo suo, ita præceperat Moses
ipsi Jesu, & ita fecit Jesus; nec irritum fe-
cit ullum verbum ex omnibus quæ impera-
verat Dominus Mosi. Cepit itaque Jesus 16
universam terram istam montanam, totum
Meridiem, totámque terram planam, montes
universos, & planities eorum. A monte qui 17
dividens ascendit ad Seir, usque ad Gad-
gad quæ est in planitie Libani sub monte
Hermon: omnes quoque reges eorum sub-
egit ac interfecit Jesus. Cæterùm diebus 18
multis bellum gessit Jesus cum omnibus his
regibus: Nec ulla remansit civitas quæ non 19
tradita fuerit filiis Israel, & ab eis trucida-
ta, præter Hevæos commorantes in Gaba-
on, quos Jesus servavit, ac reliquit Jesus,
ut ministrarent Israeli: omnia autem præ-
dicta regna diripuit Jesus, ac trucidavit.
Nam à Domino factum fuit hoc, ut obdu- 20
raretur cor eorum, quatenus ad prælium
exirent contra Israelem, ut trucidarent eos
nulla ergà eos adhibitâ gratiâ: perdidit
enim illos, uti præceperat Dominus Mosi.
Venit autem Jesus eo tempore, & inter- 21
fecit gigantes qui erant in monte, de
Hermon, de Dobir, de Gebel, ex univer-
so monte Juda, & ex universo monte Isra-
elis; unà cum urbibus eorum vastavit eos
Jesus. Nec ullus remansit gigas in terra fi- 22
liorum Israel: nonnisi in Aza, Geth, &
Asdod remanserunt. Occupavit igitur Je- 23
sus universam terram, quemadmodum dixe-
rat Dominus Mosi, deditque eam Jesus in
hæreditatem Israeli per partitiones in tri-
bus eorum: tum terra quievit à bello.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 وجميع مدن هولاء الملوك وملوكها ملكهم يوسع * وقتلهم بحد السيف واستاصلهم *
13 حسب ما اوصى موسى عبد الله * فاما جميع البلد الكربة الواقعة على تلالها فانهم ما
14 احرقوها بنو اسرايل بالنار * الا قيسارية وحدها * فان يوسع احرقها * وجميع سلب هولاء
البلاد والبهايم نهبوه بنو اسرايل * والناس فانهم قتلوا جميعهم بحد السيف الى استيصالهم
15 كلهم * ما يقول نسمه * كما اوصى موسى عبد الله * كذلك وصى موسى ليوسع * وكذلك
16 فعل يوسع * ولم يخالف شي من ما امر الله به موسى * وملك يوسع كل هذه الارض
17 الجبل والجنوب * وارض الجوسن * والسهل والسبخه * وجبل اسرايل وسهله * من الجبل
الاملس الصاعد الى السراه * والى باعل جاد في بقعه لبنان تحت جبل حرمون * وساير
18 ملوكهم * وقتلهم وابادهم * زمان كثير عمل يوسع مع هولاء الملوك الحرب * ولم يكن
19 مدينه استسلمت الى بني اسرايل سوى الحوي سكان جبعون * واما الكل اخذهم بالسيف *
20 لان من عند الله كان ذلك * هو قسى قلوبهم للقاء بني اسرايل بالقتال حتى يستاصلوا
21 ولا يحصل بهم رافه * حتى يهلكوا حسب ما قال الله لموسى * وجاء يوسع في ذلك الوقت
واهلك الاعلاج من الجبل * من حبرا * ومن دبيرا * ومن عناب * ومن ساير جبل يهودا * ومن
22 ساير جبل اسرايل * مع مدنهم استاصلهم يوسع * وما بقي علج في ارض بني اسرايل * الا
23 في عزه وجث واردود * واخذ يوسع كل الارض كما وعد الله موسى * واعطاها يوسع نحلة لبني
اسرايل * وقسمها بينهم بالقرعة لاسباطهم * وهدت الارض من الحرب *

Omnes quoque urbes regum istorum, & 12
reges earum cepit Josue ac trucidavit a-
cie gladii, penitúsque extirpavit, quem-
admodum præceperat Moses servus Dei.
Verùm civitates omnes dirutas, propriis 13
super tumulis subversas non combusse-
runt filii Israel igne, præter solam Cæsa-
ream; hanc enim Josue combussit. O- 14
mnia autem spolia harum civitatum, at-
que jumenta diripuerunt filii Israel: &
homines interfecti fuerunt omnes acie
gladii, adeo ut absumpti essent omnes,
nullâ relictâ animâ. Quemadmodum 15
mandatum fuerat Mosi servo Dei, ita
mandaverat Moses Josue, & ita fecit
Josue, nullâ re prætermissâ ex his quæ
præceperat Deus Mosi. Occupavit igi- 16
tur Josue universam terram istam tum
montanam tum Meridionalem, nec non
terram Gosen, & planitiem, atque de-
sertum, montem quoque Israelis, ac pla-
nitiem ejus; A monte Glabro qui ascen- 17
dit ad Sarah, usque ad Baal-gad in tra-
ctu Libani infra montem Hermon; omnes
præterea reges eorum, quos trucidavit
mortéque affecit. Longo tempore bel- 18
lum gessit Josue cum his regibus: Nec 19
ulla fuit urbs quæ morem gesserit Israeli-
tis, præter Hevæos habitantes in Gabaon;
sed omnes gladio obtinuit. Siquidem à 20
Deo fuit istud: ipse durum reddidit cor
eorum, ut bello occurrerent Israelitis, qua-
tenus extirparentur, nec ulla exhiberetur
eis clementia, ut perirent quemadmodum
dixerat Deus Mosi. Venit etiam Josue 21
eodem tempore, & disperdit gigantes de
monte, nempe de Habra, Dobira, Anab,
déque toto monte Juda, & toto monte
Israelis: unà cum civitatibus eorum ex-
tirpavit eos Josue. Nec remansit ul- 22
lus gigas in terra filiorum Israel, præ-
terquam in Gaza, Gath, & Azdod. Ce- 23
pit itaque Josue universam terram illam,
quemadmodum pollicitus fuerat Deus
Mosi, deditque eam Josue hæreditatem
filiis Israel, sortéque distribuit eam inter
ipsos juxta tribus eorum: quievitque ter-
ra à bello.

ספר יהושע : יב

CAA. XII. יב

possederunt & ,Israel filii percusserunt quos ,terræ reges hi Et
1 ואלה מלכי הארץ אשר הכו בני־ישראל וירשו
Arnon torrente à ,Solis ortum ad Jarden *transitu in* eorum terram
את־ארצם בעבר הירדן מזרחה השמש מנחל ארנון
Sichon .*Orientem ad* planiciem omnem & ,Chermon montem ad usq;
2 עד־הר חרמון וכל־הערבה מזרחה : סיחון
quæ Aroher ab *dominantem* ,Chesbon in habitantem Emoræum regem
מלך האמרי הישב בחשבון משל מערוער אשר
Ghilghad dimidium &,torrentis medium &,Arnon torrentis *labium super*
על־שפת־נחל ארנון ותוך הנחל וחצי הגלעד
planiciem Et. Hammon filiorum terminum ,torrentem Jabboc ad usque &
3 ועד יבק הנחל גבול בני עמון : והערבה
mare *solitudinis* mare ad usque &,orientem ad Chinneroth mare ad usque
עד־ים כנרות מזרחה ועד ים הערבה ים־
effusiones subter austro ab & *,solitudinum domus via* orientem ad salis
המלח מזרחה דרך בית הישמות ומתימן תחת אשדות
habitantis ,Rephaim residuo à Basan regis Hogh terminum Et .collis
4 הפסגה : וגבול עוג מלך הבשן מיתר הרפאים היושב
,Salchah in & ,Chermon monte in *dominantis* Et .Edrehi in & ,Hastaroth in
5 בעשתרות ובאדרעי : ומשל בהר חרמון ובסלכה
dimidium & ;Mahachati & ,Ghesuri terminum ad usq;,Basan omni in &
ובכל־הבשן עד־גבול הגשורי והמעכתי וחצי
servus Mosch .Chesbon regis Sichon terminum ;Ghilghad
6 הגלעד גבול סיחון מלך־חשבון : משה עבד־
servus Mosch eam dedit & ,eos percusserunt Israel filii & ,Domini
יהוה ובני ישראל הכום ויתנה משה עבד־
.Menasseh tribui dimidiæ &,Ghaditis &,Reubenitis possessioné Domini
יהוה ירשה לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשה :
Israel filii &,Jehosuah percussit quos ,terræ reges isti Et
7 ואלה מלכי הארץ אשר הכה יהושע ובני ישראל
ad usque &,Lebanon campo in Bahalgad à *,mare* ad Jarden *transitu in*
בעבר הירדן ימה מבעל גד בבקעת הלבנון ועד־
tribubus Jehosuah eam *dedit* & :Sehir in *ascendentem* Lenem montem
ההר החלק העלה שעירה ויתנה יהושע לשבטי
,planicie in & ,monte In .suas *partitiones* secundùm possessionem Israel
8 ישראל ירשה כמחלקתם : בהר ובשפלה
,Chittæus ,*meridie* in & ,deserto in & *,effusionibus* in & ,campestri in &
ובערבה ובאשדות ובמדבר ובנגב החתי
Rex .Jebusæus & ,Chivvæus ,Perizæus ,Cenahanæus & ,Emoræus
9 האמרי והכנעני הפרזי החוי והיבוסי : מלך
Rex .unus ,Bethel latere ex qui ,Hai Rex :unus Jericho
10 יריחו אחד מלך העי אשר־מצד בית־אל אחד : מלך
:unus Jarmuth Rex .unus Chebron Rex :unus Jerusalaim
11 ירושלם אחד מלך חברון אחד : מלך ירמות אחד
12 Rex .unus Gheser Rex :unus Heglon Rex .unus Lachis Rex
13 מלך לכיש אחד : מלך עגלון אחד מלך גזר אחד : מלך
Rex :unus Chormah Rex .unus Gheder Rex :unus Debir
14 דבר אחד מלך גדר אחד : מלך חרמה אחד מלך
Rex .unus Hadullam Rex :unus Libnah Rex .unus Harad
15 ערד אחד : מלך לבנה אחד מלך עדלם אחד : מלך
16 :unus Tapuah Rex .unus Bethel Rex :unus Machedah
17 מקדה אחד מלך בית־אל אחד : מלך תפוח אחד
.unus Lassaron Rex :unus Aphec Rex .unus Chepher Rex
18 מלך חפר אחד : מלך אפק אחד מלך לשרון אחד
.unus Meroon Simron Rex .unus Chasor Rex :unus Madon Rex
19 מלך מדון אחד מלך חצור אחד : מלך שמרון מראון אחד
20 .unus Meghiddo Rex :unus Tahanach Rex .unus Achsaph Rex
21 מלך אכשף אחד : מלך תענך אחד מלך מגדו אחד
.unus Charmelo Jochneham Rex :unus Chedes Rex
22 מלך קדש אחד מלך־יקנעם לכרמל אחד :

Versio VULG. LAT.

CAP. XII.

1 HI sunt reges, quos percus-
serunt filii Israël, & posse-
derunt terram eorũ tans Jor-
danem ad Solis ortũ, à torren-
te Arnon usque ad monté Her-
mon, & omnem Orientalem
plagam quæ respicit solitudi-
2 nem. Sehon Rex Amorrhæorũ;
qui habitavit in Hesebon, do-
minatus est ab Aroër, quæ sita
est super ripam torrentis Ar-
non, & mediæ partis in valle,
dimidiæque Galaad, usque ad
torrenté Jaboc, qui est termi-
3 nus filiorum Ammon. Et à soli-
tudine usq; ad mare Ceneroth
contra Orientem, & usque ad
mare Deserti, quod est mare
Salsissimũ, ad Orientalem pla-
gam, per viam quæ ducit Beth-
simoth: & ab Australi parte,
quæ subjacet Asedoth, Phasga.
4 Terminus Og regis Basan, de
reliquiis Raphaim, qui habita-
vit in Astaroth, & in Edrai, &
dominatus est in monte Her-
mon, & in Salecha, atque in u-
niversa Basan, usque ad termi-
5 nos Gessuri, & Machati, & di-
midiæ partis Galaad: terminos
6 Sehon regis Hesebon. Moyses
famulus Domini, & filii Israël
percusserũt eos, tradiditq; ter-
rã eorũ Moyses in possessioné
Rubenitis, & Gaditis, & dimi-
7 diæ tribui Manasse. Hi sunt
reges terræ, quos percussit
Josue, et filii Israël, trans Jor-
danem ad Occidentalé plagã,
à Baalgad in campo Libani, us-
que ad montem cujus pars as-
cendit in Seir: tradiditq; eam
Josue in possessionem tribubus
8 Israël, singulis partes suas, Tam
in montanis quàm in planis at-
que campestribus. In Asedoth,
et in solitudine, ac in Meridie
Hethæus fuit et Amorrhæus,
Chananæus et Pherezæus,
Heuæus et Jebusæus. Rex Jeri-
9 cho unus, rex Hai, quæ est ex
latere Bethel, unus. Rex Jerusa-
10 lem unus, rex Hebron unus.
11 Rex Jerimoth unus, rex Lachis
12 unus. Rex Eglon unus, rex Ga-
13 zer unus. Rex Dabir unus, rex
14 Gader unus. Rex Herma unus,
15 rex Hered unus. Rex Lebna u-
16 nus, rex Odullam unus. Rex
Maceda unus, rex Bethel unus.
17 Rex Taphua unus, rex Opher
18 unus. Rex Aphec unus, rex Sa-
19 ron unus. Rex Madon unus, rex
20 Asor un⁹. Rex Semeron un⁹, rex
21 Achsaph un⁹. Rex Thenac un⁹,
22 rex Mageddo un⁹. Rex Cades
un⁹, rex Jachanan Carmeli un⁹.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Κεφ. ιβ'.

1 Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οὓς (α) ἀνεῖλον
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ κατεκληρονόμησαν τὴν γῆν
αὐτῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου (β) ἀφ' ἡλίου ἀνατο-
λῶν ἀπὸ φάραγγος Ἀρνῶν ἕως τοῦ ὄρους Ἀερ-
μὼν, καὶ πᾶσαν (γ) τὴν γῆν Ἄραβα ἀπ' ἀνατο-
2 λῶν. Σηὼν τὸν βασιλέα τῶν Ἀμοῤῥαίων, ὃς κα-
τῴκει ἐν Ἐσεβὼν, κυριεύων ἀπὸ (δ) Ἀρνῶν,
ἥ ἐστιν ἐν τῇ φάραγγι κατὰ μέρος τῆς φάραγγος,
καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Γαλαὰδ ἕως Ἰαβὸκ, ὅρια υἱῶν
3 Ἀμμών. Καὶ Ἄραβα ἕως τῆς θαλάσσης (ε)
Χενερὲθ κατ' ἀνατολὰς, καὶ ἕως τῆς θαλάσ-
σης Ἄραβα, θάλασσαν τῶν ἁλῶν ἀπὸ ἀνατο-
λῶν ὁδὸν τὴν (ζ) κατ' Ἀσιμὼθ, ἀπὸ Θαιμὰν
4 τὴν ὑπὸ Ἀσηδὼθ Φασγά. Καὶ Ὢγ βασι-
λεὺς Βασὰν ὑπελείφθη ἐκ τῶν γιγάντων, ὁ
κατοικῶν ἐν Ἀσταρὼθ καὶ ἐν (η) Ἐδραΐν,
ἄρχων ἀπὸ ὄρους Ἀερμὼν, καὶ ἀπὸ (θ) Σεκ-
χαὶ, καὶ πᾶσαν (ι) τὴν γῆν Βασὰν ἕως ὁρίων (κ)
5 Γεργεσὶ, καὶ τὴν (λ) Μαχὶ, καὶ τὸ ἥμισυ Γαλαὰδ
6 ὁρίων Σηὼν βασιλέως Ἐσεβών. Μωυσῆς ὁ
παῖς κυρίου καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπάταξαν αὐ-
τούς. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Μωυσῆς (μ) ἐν κληρο-
νομίᾳ Ῥουβὴν, καὶ Γὰδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς
7 Μανασσῆ. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀμοῤῥαί-
ων, οὓς ἀνεῖλεν Ἰησοῦς καὶ (ν) υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν
τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ (ξ) θάλασσαν
Βααλγὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Λιβάνου, καὶ ἕως ὄ-
ρους (ο) τοῦ Χελχὰ, ἀναβαινόντων εἰς (π) Σηείρ.
καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰησοῦς ταῖς φυλαῖς Ἰσρα-
8 ὴλ (ρ) κληρονομεῖν κατὰ κλῆρον αὐτῶν Ἐν τῷ ὄ-
ρει, καὶ ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐν Ἄραβα, καὶ ἐν (σ)
Ἀσηδὼθ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, (τ) καὶ Ναγὲβ, τὸν
Χετταῖον, καὶ τὸν Ἀμοῤῥαῖον, καὶ τὸν Χαναναῖον,
καὶ τὸν (υ) Φερεζαῖον, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἰεβου-
9 σαῖον. Τὸν βασιλέα Ἱεριχὼ, καὶ τὸν βασιλέα
10 τῆς Γαὶ, ἥ ἐστι πλησίον (φ) Βαιθὴλ, Βασιλέα
11 Ἱερουσαλὴμ, βασιλέα Χεβρὼν, Βασιλέα (χ)
12 Ἱεριμοὺθ, βασιλέα (ψ) Λαχὶς, Βασιλέα (ω)
13 Αἰλὰμ, βασιλέα Γαζὲρ, Βασιλέα (α) Δα-
14 βὶρ, βασιλέα Γαδὲρ, Βασιλέα (β) Ἑρμὰθ,
15 βασιλέα Ἀδὲρ, Βασιλέα (γ) Λεβνὰ, βα-
σιλέα Ὀδολλὰμ, (δ) βασιλέα Ἠλὰθ,
βασιλέα Ταφοὺτ, βασιλέα Ὀφὲρ, βασι-
λέα Ὀφὲκ τῆς Ἀρὼκ, βασιλέα Ἀσὼμ, βα-
σιλέα Συμοὼν, βασιλέα Μαμβρὼθ, βα-
σιλέα Ἀζὶφ, βασιλέα Κάδης, βασιλέα
Ζαχὰκ, βασιλέα Μαρεδὼθ, βασιλέα
Ἰεκὸμ τοῦ Χερμὲλ,

MS. A. (α) ἀνεῖλεν Μωυσῆς, καὶ υἱοὶ (β) ἀπὸ ἡλίου (γ) τὴν Ἀραβὰ ἀπὸ (δ) Ἀροὴρ, (ε) Χεννερὲθ (ζ) κατ' Ἀσιμὼθ, ὑπὸ Θαιμὰν (η) Ἐδραεὶν, (θ) Ἀσιχὰ, (ι) τὴν Βασὰν (κ) Γεσουρὶ, (λ) Μαχατὶ, (μ) ἐν κλήρῳ (ν) οἱ υἱοὶ (ξ) τὴν θάλασσαν Βααλγὰδ (ο) τοῦ Ἀλὲκ, (π) Σεείρ. (ρ) κληρονομίαν (σ) Μηδὼθ, (τ) καὶ ἐν Ἀγὲβ, (υ) Φερεζαῖον, (φ) Γὲθ, (χ) Ἱεριμοὺθ, (ψ) Λαχεὶς, (ω) Ἐγλὼμ, (α) Δαβεὶρ, (β) Ἑρμὰ, (γ) Λεβμνὰ, (δ) βασιλέα Μακηδὰ, βασιλέα Θαφφοὺ, βασιλέα Ὀφὲρ, βασιλέα Ἀφὲκ, βασιλέα Ἀσὼρ, βασιλέα Σαμρὼν, βασιλέα Φασγὰ, βασιλέα Μαρὼν, βασιλέα Ἀχσὰφ, βασιλέα Θαναὰχ, βασιλέα Μαγεδδὼν, βασιλέα Κεδὲς, βασιλέα Ἰεκονὰμ τοῦ Χερμὲλ, βασιλέα Ἀδδὼρ τοῦ Ναφεδδὼρ, βασιλέα Γωεὶμ τῆς Γελγὲλ, βασιλέα Θαρμά. Πάντες

CAP. XII.

ET hi reges terræ, quos sustu- 1
lerunt filii Israel, & possederunt
terram eorum trans Jordanem ab
ortu Solis à valle Arnon usq; ad
montem Aermon, & omnem
terrã Araba ab Oriente. Seon re- 2
gem Amorrhæorum, qui habita-
bat in Esebon, dominans ab (a)
Arnon, quæ est in valle ad partẽ
vallis, & dimidium Galaad us-
que (b) Iaboc, fines filiorum Am-
mon. Et Araba usq; ad mare 3
Chenereth, ad Orientem, & usq;
ad mare Araba, mare Salis ab O-
riente per viam, quæ ad (c) Asi-
moth, à Theman, quæ sub
Asedoth Phasga. Et (d) Og rex 4
Basan remansit ex gigantibus, qui
habitabat in Astaroth, & in E-
drain, princeps à monte Aermon,
& à Secche: & omnem terram
Basan usque ad fines Gergesi, & 5
ipsam Machi, & dimidium Ga-
laad, (e) de finibus Seon regis E-
sebon. Moyses puer Domini, & 6
filii Israel percusserunt eos. Et
dedit eam (f) Moyses in heredi-
tatem Rüben, & Gad, & dimi-
diæ tribui Manasse. Et hi reges 7
Amorrhæorum, quos sustulit Ie-
sus, & filii Israel trans Iordanẽ
juxta mare Balagad in campo
Libani, & usque ad montem (g)
Chelcha ascendentibus in Seir. Et
dedit eam Iesus tribubus Israel
hereditare secundùm sortem eo-
rum In monte, & in campo, & 8
in Araba, & in Asedoth, & in
deserto, & Nageb, Chettæum, &
Amorrhæum, & Chananæum, &
Pherezæum, & Euæum, & Ie-
busæum. Regem (h) Hiericho, & 9
regem Gai, quæ est prope Bethel:
Regem Hierusalem, regem Che- 10
bron, Regem Hierimuth, regem 11
Lachis, Regem (i) Ælam, regem 12
Gazer, Regem Dabir, regem Ga- 13
der, Regem Hermath, regem A- 14
der, Regem Lebna, regem Odol- 15
lam, regem Elath, regem Taphut,
regem Opher, regem Ophec ipsius
Aroc, regem Asom, regem Sy-
moon, regem Mambroth, regem
Aziph, regem Cades, regem Za-
chac, regem Maredoth, regem
Iecom ipsius Chermel,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יב

1 ואלין מלכי ארעא דמחו בני ישראל וירתו ית ארעהון בעברא דירדנא מדנח שמשא
2 מנחלא דארנון עד טורא דחרמון וכל מישרא מדנחא : סיחון מלכא אמוראה דיתיב
בחשבון שליט מערוער דעל כיף נחלא דארנון וגו נחלא ופלגות ארע גלעד ועד יובקא
3 דנחלא תחומא דבני עמון : ומישרא עד ים גינוסר מדנחא ועד ימא דמישרא ימא
4 דמלחא מדנחא אורח בית ישימות ומדרומא תחות משפך מרמתא : ותחום עוג מלכא
5 דמתנן משאר גבריא דיתיב בעשתרות ובאדרעי : ושליט בטורא דחרמון ובסלכא ובכל
מתנן עד תחום גשוראה ואפקירוס ופלגות ארע דגלעד תחום סיחון מלכא דחשבון :
6 משה עבדא דיי ובני ישראל מחונון ויהבה משה עבדא דיי ירותא לשבטא דראובן
7 ולשבטא דגד ולפלגות שבטא דמנשה : ואלין מלכי ארעא די מחא יהושע ובני ישראל
8 בעברא דירדנא מערבא ממישר גד בבקעת לבנן ועד טורא פלינא דסליק לשעיר
9
10 ויהבה יהושע לשבטי ישראל ירותא בפלגותהון : בטורא ובשפלתא ובמישרא
11 ובמשפך מרמתא ובמדברא ובדרומא חתאי ואמוראי וכנענאי ופריזאי חואי ויבוסאי :
12
13 מלכא דיריחו חד מלכא דעי דבסטר בית אל חד : מלכא דירושלם חד מלכא דחברון
14 חד : מלכא דירמות חד מלכא דלכיש חד : מלכא דעגלון חד מלכא דגזר חד : מלכא
15
16 דדביר חד מלכא דגדר חד : מלכא דחרמה חד מלכא דערד חד : מלכא דלבנא חד
17 מלכא דעדלם חד : מלכא דמקדה חד מלכא דביתאל חד : מלכא דתפוח חד מלכא
18
19 דחפר חד : מלכא דאפק חד מלכא דלשרון חד : מלכא דמדון חד מלכא דחצור חד :
20
21 מלכא דשמרון מראון חד מלכא דאכשף חד : מלכא דתענך חד מלכא דמגדו חד :
22 מלכא דקדש חד מלכא דיקנעם לכרמלא חד :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XII.

ET hi reges terræ, quos deleverunt filii Israel, & hæreditaverunt terram 1
eorum in transitu Jordanis ad ortum Solis, à fluvio Arnon usq; ad montem
Hhermon, & omnem planitiem Orientalem. Zzihhon rex Emorrhæus, 2
qui habitabat in Hhesbon, regnans à Gharogher quæ super ripam fluvii
Arnon, & medium fluvium, & dimidium terræ Gilghad, & usq; ad Jobeca
fluvium terminum filiorum Ghamon. Et planiciem usq; ad mare Genoz- 3
zar ad Orientem, & usque ad mare planiciei, mare Salis, ad Orientem, viâ
Bethjessimoth: & à meridie subtus effusionem ex Ramatha. Et terminus 4
Ghog regis Mathnan, de reliquiis fortium: qui habitabat in Ghastaroth, &
in Edreghi. Et dominabatur in monte Hhermon, & in Zzalecha, & in omni 5
Mathnan usq; ad terminum Gessuræi & Aphkeros, & dimidium terræ 6
Gilghad, terminum Zzihhon regis Hhesbon. Moses serv⁹ Domini & filii Is- 7
rael deleverunt eos: & dedit eam Moses servus Domini possessionem tribui 8
Reuben, & tribui Gad, & dimidiæ tribui Manasse. Et hi reges terræ, quos 9
delevit Josue & filii Israel trans Jordanem ad Occidentem, à planicie 10
Gad in campo Libani, & usque ad montem divisionis qui ascendit ad Se- 11
ghir. Et dedit eam Josue tribubus Israelis possessionem in divisionibus 12
suis. In monte, & in depressione, & in planicie, & in effusione ex Rama- 13
tha; & in deserto, & in Austro: Hhethæum, & Emorrhæum, & Chena- 14
ghanæum, & Pherizzæum, & Hhivæum, & Jebusæum. Rex Jericho unus, rex 15
Ghay, quæ in latere Bethel, unus, Rex Jerusalem unus, rex Hhebron unus, 16
Rex Jermuth unus, rex Lachis unus, Rex Gheglon unus, rex Gezer unus, 17
Rex Debir unus, rex Geder unus, Rex Hhorma unus, rex Gharad unus, Rex 18
Libna unus, rex Ghadulam unus, Rex Makeda unus, rex Bethel nnus, Rex 19
Thaphuahh unus, rex Hhepher unus, Rex Apheq unus, rex Lassaron unus, 20
Rex Madon unus, rex Hhaszor unus, Rex Simeron Meron unus, rex Ach- 21
saph unus, Rex Thaganach unus, rex Migdo unus, Rex Kedes unus, rex 22
Jokneghain ad Carmelum, unus:

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ * ܘܗܠܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܩܛܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܪܬܘ ܐܪܥܗܘܢ
ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܡܢ ܡܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܡܢ ܢܚܠܐ ܕܐܪܢܘܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܛܘܪܐ ܕܚܪܡܘܢ. ܘܟܠܗ
2 ܦܩܥܬܐ ܕܡܕܢܚܐ. * ܠܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܒܚܫܒܘܢ. ܘܫܠܝܛ ܗܘܐ ܡܢ
ܥܪܘܥܝܪ ܕܥܠ ܣܦܬܐ ܕܢܚܠܐ ܕܐܪܢܘܢ. ܘܦܠܓܗ ܕܢܚܠܐ. ܘܦܠܓܗ ܕܓܠܥܕ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܒܘܩ
3 ܢܚܠܐ ܕܐܬܚܘܡܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. * ܘܦܩܥܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܡܐ ܕܟܢܪܬ ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܘܥܕܡܐ
ܠܝܡܐ ܕܥܪܒܬܐ: ܝܡܐ ܕܡܠܚܐ. ܕܡܕܢܚܐ ܕܐܘܪܚܐ ܕܒܝܬ ܝܫܝܡܘܬ. ܘܡܢ ܬܝܡܢ ܕܬܚܝܬ
4 ܐܫܕܘܬ ܦܣܓܐ. * ܘܬܚܘܡܐ ܕܥܘܓ ܡܠܟܐ ܕܡܬܢܢ: ܡܢ ܫܪܟܐ ܕܓܢܒܪܐ ܕܝܬܒ ܗܘܐ
5 ܒܥܫܬܪܘܬ ܘܒܐܕܪܥܝ. * ܘܫܠܝܛ ܗܘܐ ܒܛܘܪܐ ܕܚܪܡܘܢ. ܘܒܣܠܟܐ. ܘܒܟܠܗ ܡܬܢܢ. ܥܕܡܐ
ܠܬܚܘܡܐ ܕܓܫܘܪ ܘܕܡܥܟܬ. ܘܦܠܓܗ ܕܓܠܥܕ. ܘܬܚܘܡܐ ܕܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܚܫܒܘܢ.
6 * ܕܩܛܠܗ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܝܗܒܗ ܝܪܬܘܬܐ ܠܒܝܬ ܪܘܒܝܠ ܘܠܒܝܬ ܓܕ ܘܠܦܠܓܗ
7 ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. * ܘܗܠܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܩܛܠ ܝܫܘܥ ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ.
ܡܢ ܥܪܒܐ ܘܡܢ ܓܠܓܠܐ ܕܦܩܥܬܐ ܕܠܒܢܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܛܘܪܐ ܕܦܠܓ ܘܣܠܩ ܠܣܥܝܪ.
8 ܘܝܗܒܗ ܝܫܘܥ ܠܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܝܪܬܘܬܐ ܐܝܟ ܦܘܠܓܗܘܢ. * ܒܛܘܪܐ ܘܒܦܩܥܬܐ.
ܘܒܥܪܒܐ ܘܒܐܫܕܘܕ. ܘܒܡܕܒܪܐ ܘܒܬܝܡܢܐ. ܚܬܝܐ ܘܐܡܘܪܝܐ ܘܟܢܥܢܝܐ ܘܦܪܙܝܐ ܘܚܘܝܐ
9 ܘܝܒܘܣܝܐ. * ܘܗܠܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ. ܕܩܛܠ ܝܫܘܥ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܐܝܪܝܚܘ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܥܝ. ܕ
10 11 ܠܓܢܒ ܒܝܬ ܐܝܠ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܚܒܪܘܢ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܝܪܡܘܬ. ܡܠܟܐ
12 13 ܚܕ ܕܠܟܝܫ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܥܓܠܘܢ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܓܙܪ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܕܒܝܪ.
14 15 * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܚܪܡܐ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܥܕܪ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܠܒܢܐ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܥܕܠܡ. * ܡܠܟܐ
16 17 ܚܕ ܕܡܩܕܐ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܒܝܬ ܐܝܠ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܬܦܘܚ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܚܦܪ. * ܡܠܟܐ ܚܕ
18 19 ܕܐܦܝܩ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܫܪܘܢ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܡܪܘܢ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܚܨܘܪ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܫܡܪܝܢ
20 21 ܘܡܪܘܢ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܐܟܫܦ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܬܥܢܟ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܡܓܕܘ. * ܡܠܟܐ ܚܕ
22 ܕܪܩܡ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܢܩܡܥܡ ܘܕܟܪܡܠܐ.

CAP. XII.

HI autem sunt reges terræ illius, quos interfecerunt filii Israel, & obtinuerunt regiones eorum trans Jordanem ad ortum solis, à torrente Arnon usque ad montem Hermon, totámque planitiem quæ est ab Oriente : 1
Sihon rex Amorrhæorum, qui degebat in Hesbon, & dominabatur ab Adoir quæ est juxta ripam torrentis Arnon, & intimâ parte torrentis, & dimidiâ parte Gelaad, usque ad torrentem Aphec de limite filiorum Ammon. 2
Et à planitie usque ad mare Chenarath ab Oriente, & usque ad mare solitudinis, mare *inquam* salis, quod est ad Orientalem plagam viæ quæ *tendit ad* Beth-asimon: & à Teman quæ est subter collem Asdoth, 3
Et limite Og regis Baisan de stirpe gigantum, qui habitabat in Asteroth & in Ardei, 4
Et dominabatur in monte Asimon, & in Salcha, atque in universa Baisan, usque ad limitem Indor, & Maachat, & dimidiam partem Gelaad, & limitem Sihon regis Hesbon, 5
Quem interfecit Moses servus Domini, deditque hæreditatem Rubilitis, Gaditis, ac dimidiæ tribui Manasse. 6
Hi autem sunt reges terræ quos occidit Jesus & filii Israel trans Jordanem, ab Araba & à Galgala planitiei Libani, usque ad montem qui intersecans ascendit in Seir, quem dedit Jesus tribubus Israelis in hæreditatem juxta partitionem eorum, 7
Cum montibus, & planitiebus, & Araba, & Asdod, & solitudine, & Meridie, & Hethæis, Amorrhæis, Chananæis, Phærezæis, Hevæis, & Jebusæis. 8
Isti sunt inquam, reges terræ, quos occidit Jesus : Rex Jericho unus, rex Aai quæ est à latere Beth-il, unus : 9
Rex Jerusalem unus, rex Hebron unus : 10
Rex Jarmuth unus, rex Lachis unus : 11
Rex Eglon unus, rex Gozar unus : 12
Rex Godar unus, rex Dobir unus : 13
Rex Hermæ unus, rex Adar unus : 14
Rex Lebnæ unus, rex Arlam unus : 15
Rex Macor unus, rex Beth-il unus : 16
Rex Taphuh unus, rex Hophar unus : 17
rex Aphec unus, rex Nesron unus : 18
Rex Maron unus, rex Hasor unus : 19
Rex Somrin & Maron unus, rex Achsaph unus : 20
Rex Thaanach unus, rex Magedo unus : 21
Rex Recem unus, rex Necamaam & Charmeli unus. 22

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

1 * الفصل الثاني عشر * * وهاولاء ملوك الارض التي قتل بنو اسرايل وورثوا في عبر
2 الاردن ناحية مشرق الشمس * ومن دون ارنون الي جبل حرمون وكل السبخة شرقا * سيحون ملك
الاموري المقيم في حسبون * المالك كان من عدا وعند التي كانت على شط وادي ارنون * ووسط
3 الواد ونصف الجوسن * والي مصب الواد تخوم بني عمون * والسبخة الي غربي بيروت شرقا * والي
4 غربي بحر الملح شرقا طريق مسموت * ومن القبلة تحت مصاب القلعة * وتخوم عوج ملك
5 البثنية مع بقية الرفايين * الساكن كان في الصنمين وفي الاذرعات * وسلطان جبل حرمون
وسلخة وجميع البثنية الي تخوم الجسوري * والماعكاتي * ونصف الجرجوسي * تخوم سيحون
6 ملك حسبون * موسي عبد الله وبنو اسرايل قتلوهما * واعطي موسي عبد الله ارضهما ارثا
7 لسبط روبيل * وسبط جاد * ولنصف سبط منسا * وهاولاء ملوك الارض الذي قتل يسوع وبنو
اسرايل في جبن الاردن على ساحل بحر بعلبك في بقعة اللبنان * والي الجبل الاملس الصاعد
8 9 الي السراه * واعطي ذلك لاسباط بني اسرايل ارثا كاقسامهم * في الجبل والسهل والسبخة والمصاب *
10 11 وفي البرية والجنوب * الحيثي * والاموري * والكنعاني * والفرزي * الحوي * اليبوسي * ملك اريحا ملك
12 13 14 العي الذي من جنب بيت ايل * ملك يرشلم * ملك حبرون * ملك يرموث * ملك لاخيش *
15 16 * ملك عجلون * ملك جزر * ملك دبير * ملك جدر * ملك حرما * ملك عراد * ملك لبنا *
17 18 ملك صولام * ملك مقدا * ملك بيت ايل * ملك تفوح * ملك حيفر * ملك افيق *
19 20 ملك لسرون * ملك مدون * ملك قيسارية * ملك سمرين * ملك احساف * ملك تعناح *
21 22 ملك مجدو * ملك قادس * ملك الكرمل *

CAP. XII.

CÆterùm hi sunt reges terræ, quos occiderunt filii Israel, & quorum terram possederunt cis Jordanem ex parte ortûs solis, & inde ab Arnon usque ad montem Hermon, totámque planitiem Orientem versùs. 1
Sihon rex Amorrhæus habitans in Hesbon, qui regnabat ab Adauid quæ erat secus ripam torrentis Arnon, & medio torrente, mediâque Gosen, usque ad ostium torrentis, termino scilicet filiorum Ammon; 2
Et à planitie usque ad plagam Occidentalem Buriæ Orientem versus, & ad latus Occiduum maris salis Orientem versùs, quâ itur ad Mesmoth; & ab Austro subter irrigua Arcis; 3
Et termino Og regis Bathaniæ, cum reliquis Rephaitis, qui habitabat in Sanamein & in Ardaat, 4
Erátque rex montis Hermon, & Salchæ, ac totius Bathaniæ; usque ad terminum Gesuræi & Maachathæi, atque dimidium Gergosæi, qui terminus erat Sihonis regis Hesbon. 5
Moses servus Dei, & filii Israel occiderunt hos duos, tradiditque Moses servus Dei terram utriusque in hæreditatem tribui Rubil, & tribui Gad, & dimidiæ tribui Manasse. 6
Isti verò sunt reges terræ, quos occidit Iesus & filii Israel cis Jordanem secus littus maris Baalgad in tractu Libani, usque ad montem Glabrum qui ascendit ad Sarah: deditque hæc tribubus filiorum Israel in hæreditatem juxta distributiones eorum, 7
Tam in monte quàm planitie, solitudine, & irriguis: In deserto verò ac Meridie, 8
Hethæum dedit, & Amorrhæum, Chananæum: Pherezæum, Hevæum, & Jebusæum. 9
Rex Jericho, rex Aii quæ est à latere Beth-il: 10
Rex Jerusalem, rex Hebron: 11
Rex Jarmuth, rex Lachis: 12
Rex Eglon, rex Gezer: 13
Rex Dobir, rex Geder: 14
Rex Horma, rex Arad: 15
Rex Lebna, rex Tzulam: 16
Rex Makeda, rex Beth-il: 17
Rex Taphah, rex Hiphar: 18
Rex Aphec, rex Lesron: 19
Rex Maddon, rex Cesareæ: 20
Rex Somrin, rex Achsaph: 21
Rex Taanach, rex Magedde: 22
Rex Cades, rex Carmeli:

ספר יהושע : יג

Rex .unus Ghilgal ad *gentium* Rex :unus *Dor tractui* ipsi Dor Rex
23 מלך דור לנפת דור אחד מלך גוים לגלגל אחד : מלך
24 .unus & triginta ,reges omnes :unus Tirsah
תרצה אחד כל־מלכים שלשים ואחד :

CAP. XIII. יג

Tu :eum ad Dominus dixit & :dies in venit ,senuit Jehosuah Et
1 ויהושע זקן בא בימים ויאמר יהוה אליו אתה
valde multa est relicta terra & ,dies in venisti ,senuisti
זקנתה באת בימים והארץ נשארה הרבה־מאד
confinia omnia ,relicta terra Ista .eam possidendum ad
2 לרשתה : זאת הארץ הנשארת כל־גלילות
facies super qui Nigro A .Ghesuri omnis & ,Pelistinorum
3 הפלשתים וכל־הגשורי : מן־השיחור אשר על־פני
reputabitur Cenahanæo ,aquilonem ad Hecron terminum ad usq; & ,Ægypti
מצרים ועד גבול עקרון צפונה לכנעני תחשב
,Æschelonæus ,Asdodæus & ,Hazathæus ,Pelistinorum satrapæ quinque
חמשת סרני פלשתים העזתי והאשדודי האשקלוני
,Chenahanæi terra omnis austro Ab .Havvæi & ,Hecronæus & ,Ghittæus
4 הגתי והעקרוני והעוים : מתימן כל־ארץ הכנעני
.Emoræi terminum ad usq; Aphec ad usque ,Sidoniis quæ *spelunca* &
ומערה אשר לצידנים עד־אפקה עד גבול האמרי :
Babalgad à ,Solis ortum ad Lebanon omnis & ,Ghibli terra Et
5 והארץ הגבלי וכל־הלבנון מזרח השמש מבעל גד
habitatores Omnes .Chamath *veniendum ad usque* ,Chermon monte sub
6 תחת הר־חרמון עד לבוא חמת : כל־ישבי
,Sidonios omnes ,aquarum *combustiones* ad usq; Libano à montis
ההר מן־הלבנון עד־משרפת מים כל־צידנים
Israel ipsi eã fac cadere Tantũ .Israel filiorum *faciebus* à eos expellam ego
אנכי אורישם מפני בני ישראל רק הפלה לישראל
terram *partire* nunc Et .tibi præcepi sicuti ,hæreditatem in
7 בנחלה כאשר צויתיך : ועתה חלק את־הארץ
.Menasseh tribui dimidiæ & ,tribubus novem hæreditatem in istam
הזאת בנחלה לתשעת השבטים וחצי השבט המנשה :
eis dedit *quam ,suã hæreditate* acceperunt Ghaditæ & Reubenitæ ea Cum
8 עמו הראובני והגדי לקחו נחלתם אשר נתן להם
Mosch eis dedit sicuti ,orientem ad Jarden *transitu in* Mosch
משה בעבר הירדן מזרחה כאשר נתן להם משה
,Arnon *torrentis labium super* quæ Haroher Ab .Domini servus
9 עבד יהוה : מערוער אשר על־שפת־נחל ארנון
Medebah planiciem omnem & ,*torrentis* medio in quæ civitatem &
והעיר אשר בתוך־הנחל וכל־המישר מידבא
qui ,Emoræi regis Sichon urbes omnes Et .Dibon ad usque
10 עד־דיבון : וכל ערי סיחון מלך האמרי אשר
,Ghilghad Et .Hammon filiorum terminum ad usque ,Chesbon in regnavit
11 מלך בחשבון עד־גבול בני עמון : והגלעד
omnem &,Chermon montem omnem & ,Mahachati & Ghesuri terminum &
וגבול הגשורי והמעכתי וכל הר חרמון וכל־
qui ,Basan in Ogh *regnum* Totum .Salchah ad usque Basan
12 הבשן עד־סלכה : כל־ממלכות עוג בבשן אשר־
,Rephaim residuo ex remansit Ipse .Edrehi in &,Hastharoth in regnavit
מלך בעשתרות ובאדרעי הוא נשאר מיתר הרפאים
Israel filii expulerunt non Et .eos expulit & ,Mosch eos percussit &
13 ויכם משה וירשם : ולא הורישו בני ישראל
Mahachathi & ,Ghessur habitavit & :Mahachati & ,Ghesuri
את־הגשורי ואת־המעכתי וישב גשור ומעכת
Levi tribui Tantùm .hanc diem ad usque Israel *interiore* in
14 בקרב ישראל עד היום הזה : רק לשבט הלוי
ipsum ,Israel Dei Domini *ignitiones* hæreditatem dedit non
לא נתן נחלה אשי יהוה אלהי ישראל הוא
.ei est locutus quemadmodum ,ejus hæreditas
נחלתו כאשר דבר־לו :

Versio VULG. LAT.

23 Rex Dor, & provinciæ Dor u-
nus, rex Gentium Galgal unus.
24 Rex Thersa unus. Omnes re-
ges triginta unus.

CAP. XIII.

1 Josue senex, provectæq; æta-
tis erat: & dixit Dominus ad
eum, Senuisti, & longævus
es, terráque latissima derelicta
est, quæ necdum sorte divisa
2 est: Omnis videlicèt Galilæa,
Philisthiim, & universa Gessu-
3 ri. A fluvio turbido, qui irri-
gat Ægyptum, usque ad ter-
minos Accaron contra Aqui-
lonem: Terra Chanaan, quæ
in quinque regulos Philisthiim
dividitur, Gazæos, & Azoti-
os, Ascalonitas, Gethæos, &
4 Accaronitas. Ad Meridiem
verò sunt Hevæi, omnis terra
Chanaan, & Maara Sidonio-
rum, usque Apheca & termi-
5 nos Amorrhæi, Ejúsque con-
finia. Libani quoque regio
contra Orientem, à Baalgad
sub monte Hermon, donec in-
6 grediaris Emath. Omnium
qui habitant in monte, à Li-
bano usque ad Aquas Masere-
phot, universique Sidonii. Ego
sum qui delebo eos à facie fi-
liorum Israel. Veniat ergò in
partem hæreditatis Israel, sicut
7 præcepi tibi. Et nunc divide
terram in possessionem novem
tribubus, & dimidiæ tribui
8 Manasse, Cum qua Ruben &
Gad possederunt terram, quam
tradidit eis Moyses famulus
Domini, trans fluenta Jorda-
9 nis ad Orientalem plagam. Ab
Aroër, quæ sita est in ripa tor-
rentis Arnon, & in vallis me-
dio, universáque campestria
10 Medaba, usque Dibon. Et
cunctas civitates Sehon, regis
Amorrhæi, qui regnavit in He-
sebon, usque ad terminos filio-
11 rum Ammon. Et Galaad, ac
terminum Gessuri & Machati,
& omnem montem Hermon,
& universam Basan, usque ad
12 Salecha, Omne regnum Og
in Basan, qui regnavit in A-
staroth & Edrai, ipse fuit de
reliquiis Raphaim: percussit-
que eos Moyses, atque dele-
13 vit. Noluerúntq; disperdere
filii Israël Gessuri & Macha-
ti: & habitaverunt in medio
Israël usque in præsentem di-
14 em. Tribui autem Levi non
dedit possessionem: sed sacri-
ficia & victimæ Domini Dei
Israël, ipsa est ejus hæreditas,
sicut locutus est illi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

23 Βασιλέα Ὀδολλὰμ τῆς Φεννεδδώρ, βασιλέα
24 Γεὶ τῆς Γαλιλαίας, Βασιλέα Θερσά. πάντες
οὗτοι βασιλεῖς (ε) εἰκοσιεννέα.

Κεφ. ιγ'. MS.A. (ε) εἴκοσι καὶ ἐννέα.

1 Καὶ Ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς
τῶν ἡμερῶν. καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰησοῦν, Σὺ
προβέβηκας τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται
2 πολλὴ εἰς κληρονομίαν. Καὶ αὕτη ἡ γῆ (α)
καταλελειμμένη· ὅρια Φυλιστιεὶμ, ὁ (β) Γεσιρὶ,
3 καὶ ὁ Χαναναῖος, Ἀπὸ τῆς ἀοικήτου τῆς κατὰ πρόσ-
ωπον Αἰγύπτου ἕως τῶν ὁρίων Ἀκκαρὼν ἐξ
εὐωνύμων τῶν Χαναναίων προσλογίζεται ταῖς
πέντε σατραπείαις τῶν Φυλιστιεὶμ, τῷ Γαζαίῳ,
καὶ τῷ Ἀζωτίῳ, καὶ τῷ Ἀσκαλωνίτῃ καὶ
τῷ (γ) Γεθθαίῳ καὶ τῷ Ἀκκαρωνίτῃ, καὶ τῷ
4 Εὐαίῳ, Ἐκ (δ) Θαιμὰν καὶ πάσῃ (ε) γῇ Χα-
ναὰν (ζ) ἐναντίον Γάζης, καὶ οἱ Σιδώνιοι ἕως
5 (η) Ἀφὲκ, ἕως τῶν ὁρίων τῶν Ἀμορραίων, Καὶ
πᾶσαν τὴν γῆν (θ) Γαλιὰθ Φυλιστιεὶμ, καὶ πάντα
τὸν Λίβανον (ι) ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ
Γαλγὰλ ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἀερμὼν ἕως τῆς εἰ-
6 σόδου (κ) Ἐμὰθ, Πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν ὀρεινὴν
ἀπὸ τοῦ Λιβάνου ἕως (λ) τῆς Μασερὲθ Μεμφω-
μαὶμ, πάντας τοὺς Σιδωνίους, ἐγὼ αὐτοὺς ἐξ-
ολοθρεύσω ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ. ἀλλὰ διά-
δος αὐτὴν ἐν κλήρῳ τῷ Ἰσραὴλ, ὃν τρόπον
7 (μ) σοι ἐνετειλάμην. Καὶ νῦν μέρισον τὴν γῆν
ταύτην ἐν κληρονομίᾳ τοῖς ἐννέα φυλαῖς, καὶ
8 τῷ ἡμίσει (ν) φυλῆς Μανασσῆ. Ἀπὸ τοῦ Ἰορ-
δάνου ἕως τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης κατὰ δυσμὰς
ἡλίου δώσεις αὐτήν. ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁρι-
εῖ. (ξ) ταῖς δυσὶ φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς
8 (ο) Μανασσῆ, Τῷ Ῥουβὴν, καὶ τῷ Γὰδ (π) ἔ-
δωκεν Μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.
κατ' ἀνατολὰς ἡλίου δέδωκεν (ρ) αὐτῷ Μωυ-
9 σῆς ὁ παῖς κυρίου, Ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐστιν ἐπὶ
τοῦ χείλους χειμάῤῥου Ἀρνῶν· καὶ τὴν πό-
λιν τὴν ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος, καὶ πᾶ-
10 σαν τὴν (σ) Μισὼρ ἀπὸ Μαιδαβάν· Πά-
σας τὰς πόλεις Σηὼν βασιλέως (τ) Ἀμορ-
ῥαίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἐσεβὼν ἕως τῶν
11 ὁρίων υἱῶν Ἀμμών· Καὶ τὴν (υ) Γαλαα-
δῖτιν, καὶ τὰ ὅρια (φ) Γεσιρὶ, καὶ τοὺς
(χ) Μαχατὶ, πᾶν ὄρος Ἀερμὼν, καὶ πᾶ-
12 σαν τὴν Βασανῖτιν ἕως (ψ) Ἀχά· Πᾶ-
σαν τὴν βασιλείαν Ὢγ ἐν τῇ (ω) Βασανίτιδι,
ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἀσταρὼθ καὶ ἐν (α) Ἐ-
δραΐν· οὗτος κατελείφθη ἀπὸ τῶν γιγάντων, καὶ
ἐπάταξεν αὐτὸν Μωυσῆς, καὶ (β) ἐξωλόθρευσε.
13 Καὶ οὐκ (γ) ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν (δ)
Γεσιρὶ, καὶ τὸν (ε) Μαχατὶ, καὶ τὸν Χαναναῖον· καὶ
κατῴκει βασιλεὺς (ζ) Γεσιρὶ καὶ ὁ (η) Μαχατὶ
ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἕως (θ) τῆς σήμερον ἡ-
14 μέρας. Πλὴν τῆς φυλῆς Λευὶ οὐκ ἐδόθη κλη-
ρονομία. κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (ι) οὗτος κλη-
ρονομία αὐτῶν, καθὰ εἶπεν αὐτοῖς κύριος.
καὶ οὗτος ὁ καταμερισμὸς, ὃν κατεμέρισε Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχώ.

MS. A. (α) ἡ καταλελειμμένη· (β) Γεσουρὶ, (γ) Γεθθαίῳ, (δ) Θεμὰν (ε) τῇ γῇ (ζ) ἐναντίον *, καὶ οἱ (η) Ἀφεκὰ, (θ) Γαβλὶ (ι) ἀπ' ἀνατολῶν (κ) Αἰμὰθ, (λ) τῆς Μασερεφωθμαίμ, (μ) ἐνετειλάμην σοι. (ν) τῆς φυλῆς Μαννασσῆ. (ξ) τοῖς καὶ δύο φυλαῖς, (ο) Μανασσῆ, τοῖς μετ' αὐτοῦ Τῷ Ῥουβὴν, (π) ἣν ἔδωκεν (ρ) αὐτοῖς Μωυσῆς (σ) Μισὼρ (τ) τῶν Ἀμορραίων, (υ) Γαλααδῖτιν, (φ) Γεσουρὶ, (χ) Μαχαθὶ, (ψ) Ἐαχά· Καὶ πᾶσαν (ω) Βασὰν, (α) Ἐδραείμ· (β) ἐξωλέθρευσεν. (γ) ἐξωλέθρευσαν (δ) Γεσουρὶ, (ε) Μαχαθὶ, (ζ) Γεσουρὶ (η) Μαχαθὶ (θ) τῆς ἡμέρας ταύτης. Πλὴν τῇ φυλῇ τῇ Λευὶ (ι) οὗτος αὐτῶν κληρονομία, καθὰ

Regẽ Odollã ipsi° Phennaeldor, 23
regẽ (k) Gei Galilææ, Regẽ Ther- 24
sa. Omnes hi reges viginti novẽ.

CAP. XIII.

Et Iesus erat senior provectus 1
dierum. Et dixit Dominus ad Ie-
sum; Tu provectus es in diebus:
& terra relicta est (a) multa in
hæreditatem. Et hæc est terra, quæ 2
remãsit: fines Phylistiim, ipse Ge-
siri, & Chananæus, Ab inhabitata 3
quæ ad faciẽ Ægypti, usq; ad fi-
nes Accaron à sinistris Chananæ-
orum, computatur quinq; satra-
piis Phylistiim, Gazæo, & Azo-
tio, & Ascalonitæ, et Getthæo, et
Accaronitæ, et Eueo: De Theman, 4
& omni terra Chanaan contra
Gazam, & Sidonii usq; Aphec
usq; ad fines Amorrhæorum, Et 5
omnẽ terrã Galiath Phylistiim, et
omnem Libanum ab ortu Solis à
(b) Galgal sub monte Aermon
usq; ad ingressum Emath, Omnis 6
habitans montanã à Libano usq;
(c) Masereth-Memphomaim: o-
mnes Sidonios; ego eos extermi-
nabo à facie Israel. Sed distribue
illã in sortẽ ipsi Israel; quemad-
modũ tibi mandavi. Et nunc di- 7
vide terrã hanc in hæreditatẽ no-
vẽ tribub°, (d) et dimidiæ tribui
Manasse. A Iordane usq; ad mare 8
Magnum ad occasum Solis dabis
eam. Mare magnum terminabit.
Duab° tribub°, et (e) dimidiæ tri-
bui Manasse, Ipsi Ruben, & ipsi 8
Gad (f) dedit Moyses trans Ior-
danẽ. Ad ortũ Solis dedit ei Moy-
ses puer Domini, Ab Aroer, quæ est 9
super labiũ torrentis Arnon: &
civitatem, quæ in medio vallis, et
universã Misor à (g) Madaban:
Omnes civitates Seon regis Amor- 10
rhæorum, qui regnavit in Esebon,
usq; ad fines filiorum Ammon: Et 11
Galaaditidem, & fines Gesiri, &
ipsos Machati, universum montẽ
Aermon: & universã Basanitidẽ
usq; Acha, Omne regnũ Og in 12
Basanitide, qui regnavit in Asta-
roth, et in Edrain. Hic remanse-
rat ex gigantibus. Et percussit e-
um Moyses, & exterminavit. Et 13
non exterminãrũt filii Israel ipsũ
Gesiri, & ipsum Machati, et Cha-
nanæum. Et habitabat rex Ge-
siri, & Machati, in filiis Israel
usq; in hodiernũ diẽ. Tantũ tri- 14
bui Levi non est data hæreditas.
Dominus Deus Israel, hic hæ-
reditas eorum, secundùm quæ
dixit eis Dominus. (h) Et hæc
est divisio, quã divisit Moyses fi-
lius Israel in Araboth Moab
trans Iordanem contra Hiericho.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 מלכא דדור לפלכי דור חד מלכא דעממין לגלגלא חד : מלכא דתרצה חד כל מלכיא
24 תלתין וחד :

יג

1 ויהושע סיב על ביומין ואמר יי ליה את סבתא עלתא ביומין וארעא אשתארת סגיאה
2 לחדא למירתה : דא ארעא דאשתארת כל תחומי פלשתאי וכל גשוראי : מן שיחור
3 די על אפי מצרים ועד תחום עקרון צפונא על ארעא כנענא תתחשב חמשא טורני
4 פלשתאי עזתאי ואשדודאי אשקלונאי גתאי ועקרונאי ועואי: מדרומא כל ארעא כנענאי
5 ומערתא די לצידונאה עד אפק עד תחום אמוראה : וארעא גבלאי וכל לבנן מדנח שמשא
6 ממישר גד שפולי טורא דחרמון עד מעלנא דחמת: כל יתבי טורא מן לבנן עד חרצי מיא
כל צידונאי במימרי אתרכנון מן קדם בני ישראל לחוד פלגהא לישראל באחסנא כמא
7 דפקידתך : וכען פליג ית ארעא הדא באחסנא לתשעא שבטין ופלגות שבטא דמנשה :
8 עמיה שבטא דראובן ושבטא דגד קבילו אחסנתהון דיהב להון משה בעברא דירדנא
9 מדנחא כמא דיהב להון משה עבדא דיי : מערוער דעל כיף נחלא דארנון וקרתא די
10 בגו נחלא וכל מישר מידבא עד דיבון : וכל קרוי סיחון מלכא דאמוראה די מלך
11 בחשבון עד תחום בני עמון : וארעא גלעד ותחום גשוראה ואפיקירוס וכל טורא
12 דחרמון וכל מתנן עד סלכה : כל מלכות עוג במתנן די מלך בעשתרות ובאדרעי
13 והוא אשתאר משאר גבריא ומחנון משה ותרכנון : ולא תריכו בני ישראל ית גשוראה
14 וית אפיקירוס ויתיב גשוראה ואפיקירוס בגו ישראל עד יומא הדין : לחוד שבטא דלוי
לא יהב אחסנא קרבניא דיי אלהא דישראל אנון אחסנתיה כמא דמליל ליה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Rex Dor ad regiones Dor unus, rex populorum ad Gilgal unus : Rex 23
Thirsza unus. Omnes reges triginta & unus. 24

CAP. XIII

Et Josue senex, intrans in dies; & dixit Dominus illi: Tu senuisti, 1
intrâsti in dies; & terra relicta est multa valdè ad possidendum eam. Hæc 2
terra quæ relicta est, omnis terminus Philistinorum, & omnium Gessuræo-
rum, A Sihhor qui super faciem Ægypti, & usq; ad terminum Ghekron 3
ad Septentrionem super terram Ghenaghanæorum censa est, quinq; tyran-
ni Philistæorum, Ghazæi, Asdodæi, & Ascalonæi, Gethæi, & Ghekronæi, &
Ghavai. Ab Austro omnis terra Chenaghanæorum, & spelunca Sido- 4
niorum usq; Apheca, usque ad terminum Emorræi. Et terra Gebalæo- 5
rum, & omnis Libanus ad Ortum Solis à planitie Gad, depressiones mon-
tis Hhermon usque ad introitum Hhamath. Omnes habitatores montis à 6
Libano usque ad Salinas aquarum, omnes Sidonios in verbo meo exter-
minabo ab ante filios Israel, tantum partire eam Israeli in possessionem,
sicut jussi tibi. Et nunc divide terram hanc in possessionem novem tribu- 7
bus, & dimidiæ tribui Manasse. Cum ea tribus Ruben, & tribus Gad 8
acceperunt possessionem suam quam dedit illis Moses trans Jordanem ad
Orientem, sicut dedit illis Moses servus Domini. A Gharogher quæ su- 9
per ripam fluvii Arnon, & Kartha quæ intra fluvium; & omnem planiciẽ
Medeba usq; ad Dibon. Et omnes urbes Zzihhon regis Emorræi qui regna- 10
vit in Hhesbon, usque ad terminum filiorum Ghamon. Et terram Gil- 11
ghad, & terminum Gessuræi, & Aphkerozz, & omnem montem Hhermon,
& omnem Mathnan usq; ad Zzelach. Omne regnum Ghog in Mathnan, 12
qui regnavit in Ghastharoth, & in Edreghi; et ipse relict° fuerat de reliquiis
fortium: & percussit eum Moses, & extirpavit eum. Et non extirparunt 13
filii Israel Gessuræũ, neq; Aphkerozz; & habitavit Gessuræ° & Aphkerozz
in medio Israel usq; ad diem hanc. Tantum tribui Levi non dedit possessi- 14
onem: oblationes Dñi Dei Israel ipsæ possessio ejus, sicut locutus est ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 *ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܕܘܪ ܘܕܢܦܬܕܘܪ. ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܥܘܡܩܐ ܘܕܓܠܓܠ. * ܡܠܟܐ ܚܕ ܕܬܪܨܐ. ܟܠܗܘܢ
24 1 ܡܠܟܐ ܕܩܛܠ ܝܫܘܥ ܬܠܬܝܢ ܘܚܕ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ * ܘܝܫܘܥ ܣܒ ܘܥܠ ܒܝܘܡܬܐ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܐܢܬ ܣܒܬ ܘܥܠܬ ܒܝܘܡܬܐ. ܘܐܪܥܐ ܕܐܫܬܚܪܬ. ܣܓܝܐܐ ܗܝ ܛܒ
2 ܠܡܐܪܬܗ. * ܗܕܐ ܗܝ ܐܪܥܐ ܕܐܫܬܚܪܬ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܓܫܘܪ.
3 * ܡܢ ܫܝܚܘܪ ܕܩܕܡ ܡܨܪܝܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܥܩܪܘܢ ܕܒܓܪܒܝܐ. ܕܟܢܥܢܝܐ ܡܬܚܫܒܐ.
ܘܚܡܫܐ ܫܠܝܛܢܝܗܘܢ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܥܙܬܝܐ. ܘܐܫܕܘܕܝܐ. ܘܐܫܩܠܘܢܝܐ. ܓܬܝܐ. ܘܥܩܪܘܢܝܐ.
4 ܘܥܘܝܐ ܕܡܢ ܬܝܡܢܐ. * ܘܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢܝܐ. ܘܡܥܪܬܐ ܕܨܝܕܢܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܦܩ ܘܥܕܡܐ
5 ܠܬܚܘܡܐ ܕܐܡܘܪܝܐ. * ܘܐܪܥܐ ܕܓܒܠ. ܘܟܠܗ ܠܒܢܢ. ܡܢ ܡܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܕܒܓܠܥܕ
6 ܕܬܚܝܬ ܛܘܪܐ ܕܚܪܡܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܡܥܠܢܐ ܕܚܡܬ. * ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܐ ܕܛܘܪܐ. ܡܢ
ܠܒܢܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܡܝܐ ܚܡܝܡܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܨܝܕܢܝܐ. ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܘܒܕ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ
7 ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܠܚܘܕ ܦܠܘܓ ܐܢܘܢ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܦܩܕܬܟ. * ܦܠܘܓ ܗܟܝܠ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ
8 ܒܝܪܬܘܬܐ ܠܬܫܥܐ ܫܒܛܝܢ. ܘܠܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ ܥܡܗܘܢ. * ܡܛܠ ܕܪܘܒܝܠ
ܘܓܕ. ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. ܢܣܒܘ ܝܪܬܘܬܗܘܢ. ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܒܥܒܪܐ
9 ܕܝܘܪܕܢܢ ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܐܝܟ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. * ܡܢ ܥܪܘܥܝܪ ܕܥܠ ܣܦܬܗ
ܕܢܚܠܐ ܕܐܪܢܘܢ. ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܒܓܘ ܢܚܠܐ. ܘܟܠܗ ܦܩܥܬܐ ܕܡܝܕܒܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܕܝܒܘܢ.
10 * ܘܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܣܝܚܘܢ. ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܕܡܠܟ ܒܚܫܒܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܒܢܝ
11 ܥܡܘܢ. * ܘܓܠܥܕ. ܘܬܚܘܡܐ ܕܓܫܘܪ. ܘܕܡܥܟܬ. ܘܟܠܗ ܛܘܪܐ ܕܚܪܡܘܢ. ܘܟܠܗ
12 ܡܬܢܝܢ. ܥܕܡܐ ܠܣܠܟܐ. * ܟܠܗ ܡܠܟܘܬܗ ܕܥܘܓ ܕܒܡܬܢܝܢ. ܘܡܠܟ ܒܥܫܬܪܘܬ
13 ܘܒܐܕܪܥܝ. ܗܘ ܕܐܫܬܚܪ ܡܢ ܫܪܟܐ ܕܓܢܒܪܐ. ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܡܘܫܐ. ܘܐܝܪܬ ܐܪܥܗܘܢ. * ܘܠܐ ܐܘܒܕܘ
ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܓܫܘܪܝܐ ܘܠܡܥܟܬܝܐ. ܘܝܬܒܘ ܓܫܘܪܝܐ ܘܡܥܟܬܝܐ ܒܝܢܝ ܒܢܝ
14 ܐܝܣܪܝܠ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܠܫܒܛܗ ܕܠܘܝ ܠܐ ܝܗܒ ܦܠܓܘܬܐ. ܡܛܠ
ܕܩܘܪܒܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܢܘܢ ܝܪܬܘܬܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ.

Rex Dor & Nephethdor unus: rex Convallis, 23
& Galgalæ unus: Rex Tharsæ unus. Omnes 24
reges quos interfecit Jesus, triginta unus.

CAP. XIII.

Quum autem senuisset Jesus, & esset annis 1
provect⁹, dixit ad eum Dñs, Ecce tu senuisti,
& es ætate provectus; & terra quæ possidenda
superest, multa est admodū. Hæc verò est ter- 2
ra quæ superest in toto circuitu Palestinorū,
& in tota regione Indor: A Sihor qui est co- 3
ram Ægypto, usque ad limitem Ecron quæ ad
Aquilonem *sita*, censetur esse Chananæorum.
Tum quinq; tyranni Palestinorum, *nempe* Ga-
zathæi, Asdodæi, Ascalonitæ, Garthæi, Acro-
nitæ, & Avæi, qui sunt à Meridie. Præterea 4
tota terra Chananæorū, & Spelunca Sidoni-
orū, usq; ad Aphec, & usq; ad limitem Amor-
rhæorum. Terra quoque Gebel, totusque Li- 5
banus qui est ad Orientem solem in Galaad
quæ est subtus montem Hermon, usque ad in-
gressum Hemath. Omnes habitatores mon- 6
tium à Libano usque ad tractum aquarum
calidarū, & omnes Sidonios ego Dñs disper-
dam à conspectu filiorum Israel. Tantùm ve-
rò filiis Israel, quemadmodum præcepi tibi,
Divide terram istam in hæreditatē inter no- 7
vem tribus, & dimidiam tribum Manasse
cum eis. Rubil enim, & Gad, & dimidia pars 8
altera Manasse acceperunt hæreditatē suam,
quam dedit eis Moses trans Jordanem ab Ori-
ente, quemadmodum tradidit eis servus me-
us Moses, Ab Adoir quæ est prope ripam 9
torrentis Arnon, & civitate quæ est in medio
torrentis, totáque planitie quæ est ab Occi-
dente, usque ad Ribon. Omnes civitates Si- 10
hon regis Amorrhæorum, qui regnabat in
Hesbon, usque ad limitem filiorum Ammon.
Tum Gelaad, & limitem Indor ac Cyri, to- 11
tum montem Hermon, totámque Mathnin,
usque ad Salcha. Universum regnum Og qui 12
erat in Mathnin, & regnabat in Astaroth &
in Ardei, quique supererat è cæteris giganti-
bus. Hos occiderat Moses, & occupaverat
terram eorum. At non occiderunt filii Israel 13
populos Indor & Cyri, sed manserunt Indo-
ræi & Cyræi inter filios Israel ad hunc usq;
diem. Verùm tribui Levi non dedit portio- 14
nem, quia oblationes Domini Dei Israelis
sunt hæreditas eorum, quemadmodum dixe-
rat eis Moses.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 24 * ملك دور. ملك الاحراب بجلجال * ملك ترصا. جميع الملوك احد وثلثون *
1 * الفصل الثالث عشر * * ويوشع شاخ وطعن في السن * فقال له الله. انت قد شخت
2 وطعنت في السن. وقد بقي كثير من الارض جدا حتى ترثها * هذه الارض الباقية. كل اعوار
3 الفلسطينيين. وكل الجسوري * من حد نيل مصر والى تخوم عقران عن شمال الكنعانيين.
وهي تحسب خمسة بطارقة فلسطين. الغزي. والاردودي. والعسقلاني. والجتي. والعقري. والعوي.
4 * من تيمن كل ارض الكنعانيين. والمغار التي للصيداويين. والى افيقا والى تخوم الاموريين *
5 * وارض الجبلا. وجميع اللبنان مشرق الشمس. من وثن جاد تحت جبل حرمون الى تحت جبل
6 حماة * كل سكان الجبل من اللبنان الى حماة المشروفوث مايم. كل الصيداويين انا استاصلهم
7 قدام بني اسرايل. ولتكن لبني اسرايل محلة كما امرتك * والان فاقسم هذه الارض محلة
8 للتسعة اسباط. ونصف سبط منسا الذي بقي منهم * لان نصف سبط منسا الاخر مع بني
روبيل وبني جاد. اخذوا محلتهم التي اعطاهم موسي في عبر الاردن شرقا. كما اعطاهم موسي عبد
9 رب العالمين * من عداوعيد التي على شط واد ارنون. والمدينة التي في وسط الواد. وكل سهل
10 11 ميدبا الى ديبون * وسائر مدن سيحون ملك حسبون الاموراني الى تخوم بني عمون * والجرجوسي
12 وتخوم الجسوري. والماعكاثي. وكل جبل حرمون. وكل البثنية الى السلخا * كل مملكة عوج في
البثنية الذي ملك بالصنمين وادرعات. هو بقي من بقية الرفائيين. فقتلهم موسي
13 واستاصلهم * ولم يستاصل بنو اسرايل الجوسري والمعاكاثي. فاقام من جسور ومعاكاث فيما بين
14 بني اسرايل الى هذا اليوم * فاما سبط لاوي فما اعطي محلة من ارض بني اسرايل. لان الله هو محلته كما قال الرب.

Rex Dor, rex cœtuum in Galgal: Rex 23
Tarsæ. Omnes reges, triginta unus. 24

CAP. XIII.

Iosue verò senescente, annisque prove- 1
ctio, dixit ad illum Deus; Tu jam conse-
nuisti, et es ætate provectus; restat autem
adhuc magna admodum terræ pars possi-
denda. Hæc est terra quæ restat, Omnes 2
valles Palæstinorum, universus Gessuræ-
us, A termino Nili Ægypti usque ad li- 3
mites Acran ab Aquilonari parte Chana-
neorum, quæ quinque Chiliarchorum Pa-
læstinæ numero comprehenditur, nempe A-
zathæi, Azdodæi, Ascalonæi, Githæi, A-
cræi, & Hevæi. Ab Austro, tota terra 4
Chananeorum, et speluncæ quæ pertinent
ad Sidonios, usque ad Aphec, et limitem
Amorrhæorum. Item terra Geblæ, to- 5
tusq; Libanus Orientem solem versus, ab
idolo Gad subter montem Hermon, usque
ad imum montem Hemæ. Omnes montis 6
incolas à Libano ad locum calidum Mis-
rephoth-maim, omnes Sidonios ego extir-
pabo ante filios Israël. Sitque filiis Israel
in hæreditatem, quemadmodum præcepi
tibi. Nunc igitur divide terram istam in 7
hæreditatem novem tribubus & reliquæ
dimidiæ tribui Manasse: Nam dimidia 8
tribus altera Manasse, cum filiis Rubil &
filiis Gad, jam receperunt hæreditatem
suam, quam dedit eis Moses cis Jordanē
ad Orientem, quemadmodum dederat eis
Moses servus Domini creaturarum, Ab 9
Adauaid quæ est secus ripam torrentis
Arnon, et urbe quæ est in medio torrentis,
totáque planitie Medaba, Dibon usque:
Et ab omnibus urbibus Sihon regis Hes- 10
bon Amorrhæi, usque ad limitem filiorum
Ammon: Et à Gergesæo, ac termino 11
Gessuræi et Maachatæi, toto monte Her-
mon, totáque Bathnia, usque ad Salcha:
Ab universo regno Og in Bathnia, qui re- 12
gnaverat in Sanamain (i. duobus idolis)
& Adraath, quique supererat è cæteris
Rephaim quos occiderat Moses atq; ex-
terminaverat. Verùm non extermina- 13
runt filii Israel Gessuræum nec Maacha-
thæum, sed manserunt ex Gessur et Maa-
chath inter filios Israel ad hodiernum
usque diem. Cæterùm tribui Levi con- 14
cessa minimè fuit hæreditas de terra fili-
orum Israel, quoniam Deus est hæreditas
ejus, quemadmodum dixerat Dominus.

ספר יהושע: יג

eis fuit Et .suas familias ad Reuben filiorum extensioni Mosch Deditq;
15 ויתן משה למטה בני־ראובן למשפחותם: ויהי להם
16 quæ civitas &,Arnon torrentis labium super quæ ,Haroher ab terminus
הגבול מערוער אשר על־שפת נחל־ארנון והעיר אשר
omnes &,Chesbon .Medebah super planicies omnis &,torrentis medio in
17 בתוך־הנחל וכל־המישר על־מידבא: חשבון וכל־
habitaculi domini dom* &,Bahal Bamoth & Dibô:planicie in quæ ,ejus urbes
עריה אשר במישור דיבון ובמות בעל ובית בעל מעון:
,Sibmah & ,Chiriathaim Et .Mephahath & ,Chedemoth & ,Jahasah Et
18 ויהצה וקדמת ומפעת: וקריתים ושבמה
19 Pisgah Asdoth & ,Bethpehor Et .vallis monte in Sahar Sereth &
20 וצרת השחר בהר העמק: ובית פעור ואשדות הפסגה
Sichon regnum totum & ,planiciei urbes omnes Et .solitudinum domus &
21 ובית הישמות: וכל ערי המישר וכל־ממלכות סיחון
,eum,Moseh percussit quem ,Chesbon in regnavit qui ,Emoræi regis
מלך האמרי אשר מלך בחשבון אשר הכה משה אתו
,Chur & ,Sur & ,Recem & ,Evi ,Midian prælatos &
ואת־נשיאי מדין את־אוי ואת־רקם ואת־צור ואת־חור
Behor filium Bilham Et .terræ habitatores,Sichon præfectos,Rebah &
22 ואת־רבע נסיכי סיחון ישבי הארץ: ואת־בלעם בן־בעור
fuit Et .eorum interfectos ad gladio in Israel filii occiderunt divinatorem
23 הקוסם הרגו בני־ישראל בחרב אל־חלליהם: ויהי
filiorum hæreditas Hæc .terminus & Jarden ,Reuben filiorum terminus
גבול בני ראובן הירדן וגבול זאת נחלת בני־
Mosch Deditque .earum villæ & ,urbes ,suas familias ad Reuben
24 ראובן למשפחותם הערים וחצריהן: ויתן משה
,terminus eis fuit Et .suas familias ad Gad filiis Gad extensioni
25 למטה גד לבני גד למשפחותם: ויהי להם הגבול
,Hammon filiorum terræ dimidium & ,Ghilhad urbes omnes & ,Jahazer
יעזר וכל־ערי הגלעד וחצי ארץ בני עמון
Ramath ad usq; Chesbon à Et .Rabbah facies super quæ ,Haroher ad usq;
26 עד־ערוער אשר על־פני רבה: ומחשבון עד־רמת
.Debir ipsius terminum ad usq; castris à & ,Betonim & ,Mispeh ipsius
המצפה ובטנים וממחנים עד־גבול לדבר:
residuum,Saphon & ,Succoth & ,Bethnimrah & ,Betharam valle in &
27 ובעמק בית הרם ובית נמרה וסכות וצפון יתר
extremum ad usq; terminus & Jarden ,Chesbon regis Sichon regni
ממלכות סיחון מלך חשבון הירדן וגבל עד־קצה
hæreditas Hæc .orientem ad Jarden trans Chinnereth maris
28 ים־כנרת עבר הירדן מזרחה: זאת נחלת
dedit Et .earum villæ & ,civitates ;suas familias ad Ghad filiorum
29 בני־גד למשפחתם הערים וחצריהם: ויתן
filiorum extensioni dimidiæ fuit & :Menasseh virgæ dimidiæ Moseh
משה לחצי שבט מנשה ויהי לחצי מטה בני־
,Machanaim à eorum terminus fuit Et .suas familias ad Menasseh
30 מנשה למשפחותם: ויהי גבולם ממחנים
omnes & ,Basan regis Ogh regnum omne ,Basan omnis
כל־הבשן כל־ממלכות עוג מלך־הבשן וכל־
dimidium Et .urbes sexaginta ;Basan in quæ ,Jair villæ
31 חות יאיר אשר בבשן ששים עיר: וחצי
,Basan in Ogh regni urbes ,Edrehi & ,Astaroth & ,Ghilhad
הגלעד ועשתרות ואדרעי ערי ממלכות עוג בבשן
.suas familias ad Machir filiorum dimidio ,Menasseh filii Machir filiis
לבני מכיר בן־מנשה לחצי בני־מכיר למשפחותם:
transitu à ,Moab campestribus in Moseh fecit hæreditare quæ Ista
32 אלה אשר־נחל משה בערבות מואב מעבר
Mosch dedit non Levi tribui Et .orientem ad Jericho Jarden
33 לירדן יריחו מזרחה: ולשבט הלוי לא־נתן משה
,eorum hæreditas ipse ,Israel Deus Dominus :hæreditatem
נחלה יהוה אלהי ישראל הוא נחלתם
.eos ad est locutus quemadmodum
כאשר דבר להם:

Versio VULG. LAT.

15 Dedit ergò Moyses possessionē
tribui filiorū Rubē juxta cog-
16 nationes suas. Fuitq; terminus
eorum ab Aroer, quæ sita est in
ripa torrentis Arnon, et in val-
le ejusdē torrentis media: uni-
versā planitiem, quæ ducit Me-
17 daba. Et Hesebon, cunctósque
viculos earū, qui sunt in cam-
pestribus: Dibon quoque, &
Bamothbaal, & oppidū Baal-
18 maon. Et Jassa, et Cedimoth, et
19 Mephaath. Et Cariathaim, &
Sabama, & Sarathasar in mon-
20 te convallis. Bethphogor &
Asedoth, Phasga, & Bethiesi-
21 moth. Et omnes urbes campe-
stres, universáq; regna Sehon
regis Amorrhæi, qui regnavit
in Hesebon, quē pcussit Moy-
ses cum principibus Madian:
Heuæum, & Recem, & Sur, &
Hur, & Rebe duces Sehon ha-
22 bitatores terræ. Et Balaam fi-
lium Beor ariolum occiderunt
filii Israel gladio cum cæteris
23 interfectis. Factúsq; est termi-
nus filiorū Ruben Jordanis flu-
vius. Hæc est possessio Rubeni-
tarū per cognationes suas ur-
24 bium & viculorum. Deditque
Moyses tribui Gad & filiis ej*
per cognationes suas possessio-
25 nem, cujus hæc divisio est. Ter-
minus Jaser, et omnes civitates
Galaad, et dimidiam partē ter
ræ filiorum Ammon, usque ad
Aroer, quæ est contra Rabba.
26 Et ab Hesebon usque Ramoth,
Masphe et Betonim, et à Mana-
27 im usq; ad terminos Dabir. In
valle quoq; Betharan, et Beth-
nēmra, et Socoth, et Saphon
reliquā partē regni Sehon re-
gis Hesebon: hujus quoque fi-
nis Jordanis est, usque ad ex-
tremam partē maris Cenereth
trans Jordanē ad Orientalem
28 plagā. Hæc est possessio filiorū
Gad p familias suas, civitates,
29 et villæ earū. Dedit et dimidiæ
tribui Manasse, filiísq; ejus jux-
ta cognationes suas possessio-
30 nem. Cujus hoc principiū est:
à Manaim universam Basan, et
cuncta regna Og regis Basan,
omnésq; vicos Jair, qui sunt in
31 Basan, sexaginta oppida. Et
dimidiā partē Galaad, et Asta-
roth et Edrai, urbes regni Og
in Basan: filiis Machir, filii
Manasse, dimidiæ parti filiorū
Machir juxta cognationes suas.
32 Hanc possessionē divisit Moy-
ses in campestrib* Moab trans
Jordanem contra Jericho ad
33 Orientalē plagam. Tribui au-
tem Levi non dedit possessio-
nem: quoniam Dominus Deus
Israel ipse est possessio ejus, ut
locutus est illi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τῇ φυλῇ Ῥουβὴν κατὰ δή-
16 μους αὐτῶν. Καὶ ἐγενήθη (κ) αὐτῶν τὰ ὅρια
ἀπὸ Ἀροὴρ, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον φάραγγος
Ἀρνῶν, καὶ ἡ (λ) πόλις ἡ ἐν τῇ φάραγγι Ἀρ-
17 νῶν· καὶ πᾶσαν τὴν Μισὼρ ἕως Ἐσεβὼν, καὶ πά-
σας τὰς πόλεις τὰς οὔσας ἐν τῇ (μ) Μισὼρ, καὶ
Δαιβὼν, καὶ Βαιμὼν Βαὰλ, καὶ οἴκου Μεελβὼθ,
18 Καὶ Βασὰν, καὶ Βακεδμὼθ, καὶ Μαιφαὰδ, Καὶ
19 Καριαθαὶμ, καὶ Σεβαμὰ, καὶ Σεραδὰ, καὶ Σιὼν
20 ἐν τῷ ὄρει (ν) Ἐνὰβ, Καὶ (ξ) Βαιθφογὼρ, καὶ
21 Ἀσηδὼθ Φασγὰ, καὶ Βαιθασιμὼθ, Καὶ πά-
σας τὰς πόλεις τοῦ Μισὼρ, καὶ πᾶσαν τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Σηὼν βασιλέως τῶν Ἀμορραίων, ὃν ἐπά-
ταξε Μωυσῆς αὐτὸν καὶ τοὺς ἡγεμόνας Μαδι-
ὰμ, καὶ τὸν Εὐὶ, καὶ τὸν (ο) Ῥοβὸκ, καὶ τὸν Σοὺρ, καὶ τὸν
Οὒρ, καὶ τὸν (π) Ῥοβὲ ἄρχοντα, ἔναρα Σιὼν, καὶ
22 τοὺς κατοικοῦντας Σιών. Καὶ τὸν Βαλαὰμ τὸν τοῦ
(ρ) Βεὼρ τὸν μάντιν ἀπέκτειναν ἐν τῇ ῥοπῇ.
23 Ἐγένετο δὲ τὰ ὅρια Ῥουβὴν, Ἰορδάνης ὅριον.
αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν Ῥουβὴν κατὰ δήμους αὐ-
τῶν, (σ) αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐ-
24 τῶν. Ἔδωκε δὲ Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Γὰδ κατὰ
25 δήμους αὐτῶν. Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια αὐτῶν
Ἰαζὴρ πᾶσαι (τ) πόλεις Γαλαὰδ, (υ) καὶ τὸ ἥ-
μισυ γῆς υἱῶν Ἀμμὼν ἕως (φ) Ἀραβὰ, ἥ ἐστι
26 κατὰ πρόσωπον (χ) Ἀράδ. Καὶ ἀπὸ Ἐσεβὼν ἕ-
ως (ψ) Ἀραβὼθ κατὰ τὴν (ω) Μασσηφὰ, καὶ Βο-
τανὶμ, καὶ Μααν ἕως τῶν ὁρίων Δαιβὼν, Καὶ
27 Ἐναδὼμ καὶ Ὀθαργαὶ καὶ Βαινθαναβρὰ καὶ
Σοκχωθὰ καὶ Σαφὰν καὶ τὴν λοιπὴν βασιλείαν
Σηὼν βασιλέως (α) Ἐσεβὼν· καὶ ὁ Ἰορδάνης
ὁριεῖ ἕως μέρους τῆς θαλάσσης (β) Χενερὲθ πέ-
28 ραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπ᾽ ἀνατολῶν. Αὕτη ἡ κλη-
ρονομία υἱῶν Γὰδ κατὰ δήμους αὐτῶν καὶ κατὰ πό-
λεις (γ) αὐτῶν. κατὰ δήμους αὐτῶν αὐχένα ἐπιστρέ-
ψουσιν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθη
κατὰ δήμους αὐτῶν αἱ πόλεις αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις
29 αὐτῶν. Καὶ ἔδωκε Μωυσῆς τῷ ἡμίσει φυλῆς
30 Μανασσῆ κατὰ δήμους αὐτῶν. Καὶ ἐγένετο τὰ ὅ-
ρια αὐτῶν ἀπὸ (δ) Μαὰν, καὶ πᾶσα βασιλεία
Βασὰν, καὶ πᾶσα βασιλεία Ὢγ (ε) βασιλέως
τῆς Βασὰν, καὶ πάσας τὰς κώμας Ἰαῒρ, αἵ
εἰσιν ἐν τῇ Βασανίτιδι, ἑξήκοντα πό-
31 λεις. Καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Γαλαὰδ καὶ
ἐν (ζ) Ἀσταρὼθ, καὶ ἐν (η) Ἐδραῒν πόλεις
(θ) βασιλείας Ὢγ ἐν τῇ Βασανίτιδι, (ι)
τοῖς υἱοῖς Μαχὶρ υἱοῖς Μανασσῆ, καὶ τοῖς
(κ) ἡμίσεσιν υἱοῖς Μαχὶρ υἱοῖς Μανασσῆ,
32 κατὰ δήμους αὐτῶν. Οὗτοι οὓς κατεκληρονό-
μησε Μωυσῆς πέραν (λ) τοῦ Ἰορδάνου ἐν Ἀ-
ραβὼθ Μωὰβ ἐν τῷ πέραν τοῦ (μ) Ἰορδάνου
τοῦ κατὰ Ἱεριχὼ ἀπ᾽ ἀνατολῶν.

15 Et dedit Moyses tribui Ruben se-
cundùm populos eorū. Et fuerunt
16 eorum fines ab Aroer, quæ est ad
faciem vallis Arnon, & civi-
tas, quæ in valle Arnon, & u-
niversam (i) Misor usq; Esebon,
17 & omnes civitates, quæ erant in
Misor, & Dæbon, & Bæmon-
Baal, & (k) domus Meelboth, Et
18 Basan, et Bacedmoth, & Mæpha-
ad, Et Cariathaim, & Sebama, &
19 Serada, et (l) Sion in monte Enab,
20 Et Bæthphogor, et Asidoth Phas-
21 ga, & Bætbasimoth, Et omnes ci-
vitates ipsius Misor: & omne
regnum Seon regis Amorrhæorū,
quem percussit Moyses eum, &
duces Madiam: & ipsum Evi, et
ipsum Roboc, & ipsum Sur, &
ipsum Ur, & ipsum Robe (m)
principē, spolia Sion & habitan-
22 tes Sion. Et Balaam filium Beor
ariolum occiderunt in (n) impetu.
23 Fuerunt autem fines Ruben, Ior-
danes terminus. Hæc hæreditas
filiorū Ruben secundū populos e-
orū, civitates eorū, & pagi eorū.
24 Dedit autē Moyses filiis Gad se-
25 cundùm populos eorum. Et fue-
runt fines eorū Iazer: omnes ci-
vitates Galaad, et dimidiū ter-
ræ filiorum Ammon usq; ad (o)
Araba, quæ est ad faciem Arad.
26 Et ab Esibon usq; Araboth ad
Massepha, & Botanim, & Maan,
27 usque ad fines Dæbon, Et Ena-
don, et Othargai, et Bænthanabra,
et Socchotha, et Sapham, et reli-
quum regnū Seon regis Esebon:
Et Iordanes terminabit usq; ad
partem maris Chenereth trans
28 Iordanem ab Oriēte. Hæc est hæ-
reditas filiorū Gad secundū po-
pulos eorum, et secundùm civita-
tes eorum. (p) Secundùm populos
suos cervicē vertent coram ini-
micis suis: quoniam fuerunt se-
cundùm populos eorum, civitates
29 eorum et pagi eorum. Et dedit
Moyses dimidiæ tribui Manasse
30 secundùm populos eorum. Et fu-
erunt fines eorum à Maan, & o-
mne regnum Basan, & omne re-
gnū Og regis Basan, et omnes pa-
gos Iair, qui sunt in Basanitide,
31 sexaginta civitates, Et dimidium
Galaad: et in Astaroth, et in E-
drain civitates regni Og in Basa-
nitide filiis Machir, (q) filiis Ma-
nasse, et dimidiis filiorū Machir
32 filiis Manasse, secundū populos e-
orum. Hi sunt, quib* possessionem
dedit Moyses trans Iordanem in
Araboth-Moab trans Iordanem contra Hiericho ab Oriente.

MS. A. (κ) αὐτῷ (λ) πόλις ἐν (μ) Βισὼρ, καὶ Δαβὼς, καὶ Βαμὼθ Βαάλ, καὶ
οἴκους Βηαμὼν, καὶ Ἰασσὰ, καὶ Κεδημὼθ, καὶ Μηφαὰθ, καὶ Καριαθαὶμ, καὶ Σεβαμὰ,
καὶ Σαρὲθ, καὶ Σιὼρ ἐν (ν) Ἐνὰκ, (ξ) Βαιθφογὼρ, καὶ Βησιμὼθ, Καὶ πάσας (ο) Ῥο-
κὸμ, (π) Ῥεβὲκ ἄρχοντα Σιὼρ, τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. Καὶ τὸν (ρ) Βεὼρ (σ) αἱ
πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. (τ) αἱ πόλεις (υ) καὶ ἥμισυ (φ) Ἀρωὴρ, (χ) Ῥαββά.
(ψ) Ῥαμὼθ (ω) Μασφὰ, καὶ Βοτανὶν, καὶ Μαναὶμ ἕως ὁρίων Δαβεὶρ, καὶ Νεμὲκ
Βηθαρὰμ, καὶ Βηθαμνὰ, καὶ Σοχχὼ, καὶ Σαφὼν, καὶ τὴν λοιπὴν (α) Ἐσεβὼν ὁ Ἰορδά-
νης μερεῖ (β) Χενερὼθ (γ) αὐτῶν καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν (δ) Μαναὶμ, καὶ πᾶσα Βα-
σὰ, καὶ πᾶσα (ε) βασιλέως Βασὰν, (ζ) Ἀσταρὼμ, (η) Ἐδραὶμ (θ) τῆς βασιλείας
(ι) καὶ ἐδόθησαν τοῖς υἱοῖς Μαχεὶρ υἱοῦ Μανασσῆ, (κ) ἡμίσεσιν τῆς φυλῆς Μα-
νασσῆ ἐγενήθησαν τὰ ὅρια κατὰ φυλὰς αὐτῶν, καὶ κατὰ δήμους αὐτῶν. (λ) τοῦ χει-
μάρρου ἐν Ἀραβὼθ (μ) Ἰορδάνου κατὰ Ἱεριχὼ ἀπὸ ἀνατολῶν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ויהב משה לשבטא דבני ראובן לזרעיתהון: והוה להון תחומא מערוער די על
16 כיף נחלא דארנון וקרתא די בנו נחלא וכל מישרא עד מידבא: חשבון וכל קרוהא די
17 במישרא דיבון ובמות בעל ובית בעל מעון: ויהצה וקדמות ומיפעת: וקריתים
18 ושבמה וצרת השחר בטורא דמישרא: ובית פעור ומשפך מרמתא ובית ישימות: וכל
19 קרוי מישרא וכל מלכות סיחון מלכא דאמוראא דמלך בחשבון דמחא משה יתיה וית
20 רברבי מדין ית אוי וית רקם וית צור וית חור וית רבע רברבי סיחון יתבי ארעא: וית
21 בלעם בר בעור קסמא קטלו בני ישראל בחרבא על קטיליהון: והוה תחום בני ראובן
22 ירדנא ותחומיה דא אחסנת בני ראובן לזרעיתהון קרויא ופצחיהן: ויהב משה לשבטא
23 דגד לבני גד לזרעיתהון: והוה להון תחומא יעזר וכל קרוי גלעד ופלגות ארעא בני
24 עמון עד ערוער די על אפי רבה: ומחשבון עד רמת מצפיא ובטונים וממחנים עד תחום
25 לדביר: ובמישרא בית הרם ובית נמרה וסוכות וצפונא שאר מלכות סיחון מלכא
26 חשבון ירדנא ותחומיה עד סיפי ים גינוסר עברא דירדנא מדנחא: דא אחסנת בני גד
27 לזרעיתהון קרויא ופצחיהן: ויהב משה לפלגות שבטיא דמנשה והוה לפלגות שבטיא
28 דבני מנשה לזרעיתהון: והוה תחומיהון ממחנים כל מתנן כל מלכותיה דעוג מלכא
29 דמתנן וכל כפרני יאיר דבמתנן שתין קרוין: ופלגות ארעא דגלעד ועשתרות ואדרעי
30 קרויא מלכותיה דעוג במתנן לבני מכיר בר מנשה לפלגות בני מכיר לזרעיתהון: אלין
31 די אחסין משה במישריא דמואב מעברא לירדנא דיריחו מדנחא: ולשבטא דלוי
32 לא יהב משה אחסנא מתנן דיהב להון יי אלהא דישראל אנון אחסנתהון כמא
33 דמליל להון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dedit Moses tribui filiorum Ruben per prosapias suas. Et fuit illis 15
terminus à Gharogher quæ super ripam fluminis Arnon, & urbem quæ 16
in medio fluminis, & omnem planiciem usq; ad Medba. Hhesbon & omnes 17
urbes ejus quæ in planicie: Dibon, & Bamoth Baghal, & Bethbaghal Me- 18
ghon. Et Jahhsza, & Kedemoth, & Mephaghath. Et Kirjathaim, & Sibma, 19
& Szereth Sahhar in monte *planiciei*. Et Bethpeghor, & effluxionem *Mera-* 20
matha, & Bethjessimoth. Et omnes urbes planiciei, & omne regnum Zzih- 21
hon regis Emorrhæi, qui regnavit in Hhesbon: quod delevit Moses eum, &
principes Midian & Evæum, & Rekem, & Szur, & Hhur, & Rebagh prin-
cipes Zzihhon habitatores terræ. Et Bilgham filium Beghor ariolum oc- 22
ciderunt filii Israel in gladio super occisos eorum. Et fuit terminus filio- 23
rum Ruben Jordanis, & terminus ejus: hæc hæreditas filiorum Ruben
secundùm prosapias suas, urbes & villæ earum. Deditque Moses tribui 24
Gad, filiis Gad & prosapiis eorum. Et fuit eis terminus Jaghzer, & omnes 25
urbes Gilghad, & dimidiū terræ filiorū Ghamon; usq; ad Gharogher, quæ
super faciem Raba. Et ab Hhesbon usq; ad Ramath *Miszpaia* & Betunim: 26
& à Mahanaim usq; ad terminum Debir. Et in planitie Bethharem, & 27
Bethnimrah, & Zzuchoth, & ad Septentrionem reliquum regni Zzihhon
regis Hhesbon Jordanis, & terminus ejus; usque ad *fines* maris Ginozzar
ultra Jordanem ad Orientem. Hæc possessio filiorum Gad per prosapias 28
suas, urbes & oppida earum. Et dedit Moses dimidiæ tribui Manasse: & 29
fuit dimidiæ tribui filiorum Manasse, per prosapias suas. Et fuit terminus 30
eorum à Mahanaim, & omnis Mathnan omne regnū Ghog regis Mathnan,
& omnes vici Jair, qui in Mathnan, sexaginta urbes. Et dimidium terræ 31
Gilghad, & Ghastharoth, & Edreghi urbes regni Ghog in Mathnan; filiis
Machir filii Manasse medietati filiorum Machir per prosapias eorum. Et hi, 32
quos possidere fecit Moses in campestribus Moab; ultra Jordanem ad Je-
richo ad ortum. Et tribui Levi non dedit Moses possessionem: Dona quæ 33
dedit illis Dñs *Deus Israel*, illa possessio eorū, juxta id quod locutus est eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 Dedit auté Moses tribui Rubil juxta familias eorum. 16 Fuitq; termin[9] corũ ab Adoir quæ est sec[9] ripã torrentis Arnon, & civitate quæ est in medio torrentis, totâq; planitie, usque ad Riba, 17 Et Hesbon, cunctasq; civitates quæ sunt in planitie: ité Ribon, Methbaal, et Beth-bene-Ammon, 18 Jahas, Kermoth, & Anoth, 19 Curiathim, Samma, Jasrath, & Seir quæ est in monte sito Convalle. 20 Item Beth-peor, Astaroth, Pasga, & Beth-aijesimoth, 21 Oppida omnia quæ sunt in planitie, totumq; regnum Sihonis regis Amorrhæorum, qui regnaverat in Hesbon, qué occiderat Moses & filii Israelis in Median, cum principib[9] ej[9] Aui, Recem, Sur, Hur, atq; Reba: hi erant quinque principes Sihonis, habitantes in terra illa. 22 Belaam quoq; filiũ Beor divinatoré occiderũt filii Israel gladio cum interfectis suis. 23 Et fuit limes filiorũ Rubil, Jordanes. Hæc est hæreditas filiorũ Rubil per familias eorũ, civitates & oppida earũ. 24 Dedit etiã Moses tribui Gad secundùm familias eorũ. 25 Fuitq; termin[9] eorũ Jazir, omnes civitates Gelaad, & dimidia terra filiorũ Ammon, usq; ad Adoir quæ est corã Rabath: 26 Et ab Hesbon usq; ad collé Masphiæ, & Botnin: & à Mahanim usq; ad limité Dobir. 27 In Convalle autem, Beth-athim, Beth-nemra, Sochoth, Gebira, et reliquũ regnũ Sihonis regis Hesbon, cũ limitib[9] eorũ usq; ad Jordané, et usq; ad extremũ mare Chenarath, & usq; ad ripã Jordanis Orientalé. 28 Hæc est hæreditas filiorũ Gad in familias suas, civitates & oppida earũ. 29 Item dedit Moses dimidiæ tribui Manasse: fuitq; portio filiorũ Manasse per familias suas: 30 Fuit inquã termin[9] eorũ Mahanim, tota Mathnin, universum regnũ Og regis Mathnin, & omnes villæ Jair, quæ erant in Mathnin, sexaginta civitates: 31 Dimidia quoq; Gelaad, Astaroth, & Ardei, civitates regni Og qui erat in Mathnin. Has civitates & villas earum dedit Manasses filiis Machir filii Manasse, dimidiæ *scilicet* parti filiorũ Machir per familias eorum. 32 Hisce duab[9] tribub[9] ac dimidiæ tribui hæreditaté distribuit Moses in planitie Moab, cis Jordanem, ad Orientem. 33 Tribui verò Levi non dedit Moses hæreditaté, quia Dñs Deus Israelis est hæreditas eorum, quemadmodum dixerat eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فاعطى موسى لسبط بنى روبيل لقبايلهم 16 * وكان تخومهم من عداوعيد التي على ساطي
واد ارنون * والمدينة التي في وسط الواد * وكل السهل الى ميدبا 17 * حسبون وكل ضياعها التي في
السهل * ديبون * وضيعة الوثن * وبيت وثن معون 18 * وياهصا * وقرموت * وميفاعت 19 * وقريا تايم * وسبما
وصارت * وساحر في جبل المرج 20 * وبيت فاعور * ومصبات القلعة * وبيت اليسموت 21 * وكل قرى
السهل * وسائر مملكة سيحون ملك الاموري الذي ملك بحسبون * الذي قتله موسى *
وكذلك اشراف مدين * وهم اوي وراقم وصور وحور ورابع * امراء سيحون سكان الارض 22 * وبلعام
بن بعور المنجم قتلوه بنو اسرايل بالسيف مع صرعاهم 23 * وكان تخوم بني روبيل الاردن * هذه
نحلة بني روبيل لقبايلهم * المدن وحصارهم 24 * واعطى موسى لسبط جاد لقبايلهم 25 * وكان
تخومهم يعزير * وكل مدن الجرجوسي * ونصف مدن ارض بني عمون * الى عداوعيد التي
على طاهر ربا 26 * ومن حسبون الى رامة القلعة بقطرهم * ومن العسكرين الى تخم دبيرا 27 * وفي المرج
بيت هارون * وبيت نمرا * وسكوت * وصافون * وبقية مملكة سيحون ملك حسبون * من
الاردن وتخومه الى طرف بحر كنارت جنب الاردن شرقا 28 * هذه نحلة بني جاد لقبايلهم * المدن
وحصارهم 29 * واعطى موسى لنصف سبط منسا لقبايلهم 30 * وكان تخومهم العسكرين * وجميع
البثنية * وجميع مملكة عوج ملك البثنية * وجميع اخبية يايد التي فيها ستون مدينة 31 * ونصف
الكرسي * والصمين * وادرعات مدن مملكة عوج في البثنية لبني ماخير بن منسا لنصف بني
ماخير لقبايلهم 32 * هولاء الذي اخل موسى في سلح ماب من جنب اردن اريحا شرقا 33 * ولسبط
لاوي ما اعطى موسى نحلة * لان حقوق الله اله اسرايل كانت نحلته * كما اوصى موسى لهم *

15 *Dedit itaque Moses tribui filiorũ Rubil per familias eorũ.* 16 *Fuitq; terminus eorũ ab Adauaid quæ est secus ripam torrentis Arnon, & urbe quæ est in medio torrentis, totâq; planitie, usq; ad Maidabo.* 17 Fuit etiam terminus eorum *Hesbon, & omnes villæ ej[9] quæ sunt in planitie, Dibon, Villa idoli, & Domus idoli Maon:* 18 *Jabusa, Carmuth, Mephaath:* 19 *Curiathaim, Sabma, Sareth, & Sabar in monte Prati:* 20 *Beth-peor, Irrigua arcis, &* *Beth-jesimoth:* 21 *Omnia oppida planitiei, universũ regnũ Sihonis regis Amorrhæi, qui regnaverat in Hesbon, quem occidit Moses: item principes Madian, nempe Aui, Racem, Sur, Hur, & Rabee, duces Sihonis, incolæ terræ illius.* 22 *Belaam quoq; filiũ Beor Astrologũ occiderunt filii Israel gladio, unà cum his qui prostrati fuerant ab ipsis.* 23 *Et fuit terminus filiorum Rubil, Jordanis. Hæc est hæreditas filiorũ Rubil secundùm familias eorum, urbes, & arces eorum.* 24 *Item dedit Moses tribui Gad per familias eorum.* 25 *Et fuit terminus eorum Jazar, & omnes urbes Gergesæi, & media pars urbium terræ filiorum Ammon, usq; ad Adauaid quæ est ad aspectũ Rabba:* 26 *Et ab Hesbon usq; ad Ramath castri in confinibus eorũ, & à duobus exercitibus* (scilicet, Mahanim) *usque ad terminos Doberæ.* 27 *In Prato verò, Beth-Haron, Beth-nimra, Secath, Saphon, & reliquum regnũ Sihonis regis Hesbon, à Jordane ejusque termino usq; ad extremitaté maris Chenarath trans Jordanem ad Orientem.* 28 *Hæc est hæreditas filiorũ Gad per familias eorum, urbes, ac villæ eorum.* 29 *Denique dederat Moses dimidiæ tribui Manasse juxta familias eorum.* 30 *Fuitque terminus eorum duo exercitus* (Mahanaim) *tota Bathnia, universum regnum Og regis Bathniæ, & omnes tractus Jaid, in quibus extabant urbes sexaginta:* 31 *Dimidia quoque pars Gerasæi, & Sanamais, & Adraath urbes regni Og in Bathnia, fuerunt filiis Machir filii Manasse, dimidiæ* scilicet *parti filiorum Machir per familias eorum.* 32 *Hi sunt quibus hæreditatem dedit Moses in campis Moab cis Jordanem Ierichò ad Orienté.* 33 *Tribui autem Leviticæ non dedit Moses hæreditatem, quoniam legitima Dei, Dei Israelis erant hæreditas ejus, quemadmodum præceperat pro illis Moses.*

ספר יהושע: יד

CAP. XIV. יד

quæ ,Chenahan terra in Israel filii acceperũt hæreditate quæ ista Et
1 ואלה אשר נחלו בני ישראל בארץ כנען אשר
,Nun filius Jehosuah & ,sacerdos Elhazar eos fecerũt accipere hæreditate
נחלו אותם אלעזר הכהן ויהושע בן נון
,eorũ hæreditatis sorte In .Israel filiorum extensionum patrum capita &
2 וראשי אבות המטות לבני ישראל: בגורל נחלתם
dimidiæ & ,extensionibus novem ,Moseh manu in Dominus præcepit sicuti
כאשר צוה יהוה ביד משה לתשעת המטות וחצי
tribui dimidiæ & tribub⁹ duab⁹ hæreditatẽ Moseh dederat Nam .tribui
3 המטה: כי נתן משה נחלת שני המטות וחצי המטה
Quia .eorũ medio in hæreditatem dederat non Levitis & :Jarden transitu à
4 מעבר לירדן וללוים לא נתן נחלה בתוכם: כי
non & :Ephraim & Menasseh ;extensiones duæ Ioseph filii fuerunt
היו בני יוסף שני מטות מנשה ואפרים ולא
,habitandum ad urbes nisi ,terra in Levitis partem dederunt
נתנו חלק ללוים בארץ כי אם ערים לשבת
Quemadmodũ .eorũ possessioni & ,eorum acquisitionibus earũm suburbana &
5 ומגרשיהם למקניהם ולקנינם: כאשר
sunt partiti & ,Israel filii fecerunt sic ,Moseh Dominus præcepit
צוה יהוה את משה כן עשו בני ישראל ויחלקו
,Ghilgal in Jehosuah ad Iehudah filii accesserunt Et .terram
6 את הארץ: ויגשו בני יהודה אל יהושע בגלגל
nôsti Tu :Chenizæus Jephunneh filius Caleb eum ad dixitque
ויאמר אליו כלב בן יפנה הקנזי אתה ידעת את
Dei virum Moseh ad Dominus est locutus quod verbum
הדבר אשר דבר יהוה אל משה איש האלהים
quadraginta Filius .Barneah Cades in tuas causas super & ,meas causas super
7 על אדותי ועל אדותיך בקדש ברנע: בן ארבעים
Barneah Cades de me Domini servus Moseh mittendo in ,ego annorum
שנה אנכי בשלח משה עבד יהוה אתי מקדש ברנע
.meo corde cum quemadmodũ ,verbũ ei retuli & :terram explorandũ ad
לרגל את הארץ ואשב אתו דבר כאשר עם לבבי:
ego & ,populi cor liquefecerunt ,mecũ ascenderũt qui mei fratres Et
8 ואחי אשר עלו עמי המסיו את לב העם ואנכי
die in Moseh juravit Et .meum Deum Dominum post complevi
9 מלאתי אחרי יהוה אלהי: וישבע משה ביום
,ea in tuus pes calcavit quam terra non Si :dicendo ,illa
ההוא לאמר אם לא הארץ אשר דרכה רגלך בה
complevisti quia :seculum in usque tuis filiis & ,hæreditatem in erit tibi
לך תהיה לנחלה ולבניך עד עולם כי מלאת
Dominus fecit vivere ecce nunc Et .meum Deum Dominum post
10 אחרי יהוה אלהי: ועתה הנה החיה יהוה
tunc ex ,annis quinque & quadraginta istis est locutus sicut ,me
אותי כאשר דבר זה ארבעים וחמש שנה מאז
ambulavit quibus ,Moseh ad hoc verbum Dominus est locutus
דבר יהוה את הדבר הזה אל משה אשר הלך
quinque filius hodie ego ecce nunc & :deserto in Israel
ישראל במדבר ועתה הנה אנכי היום בן חמש
die in quemadmodum fortis hodie ego Adhuc .annorum octoginta &
11 ושמנים שנה: עודני היום חזק כאשר ביום
,nunc mea fortitudo sic ,tunc mea fortitudo Sicut .Moseh me mittere
שלח אותי משה ככחי אז וככחי עתה
mihi da nunc Et .ingrediendum & ,exeundum ad & ,prœlium ad
12 למלחמה ולצאת ולבוא: ועתה תנה לי
tu quia :illa die in Dominus est locutus quem ,istum montem
את ההר הזה אשר דבר יהוה ביום ההוא כי אתה
,magnæ urbes & ,ibi Hanachim quia ,illa die in audisti
שמעת ביום ההוא כי ענקים שם וערים גדלות
quemadmodum ,eos expulero & ,mecum Dominus fortè si :munitæ
בצרות אולי יהוה אותי והורשתים כאשר
.Dominus est locutus
דבר יהוה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 HOc est quod possederunt filii Israel in terra Chanaan, quã dederunt eis Eleazar sacerdos & Josue filius Nun, & principes familiarum per tribus Is-
2 rael: Sorte omnia dividentes, sicut præceperat Dominus in manu Moysi, novem tribubus,
3 & dimidiæ tribui. Duab⁹ enim tribubus, & dimidiæ, dederat Moyses trans Jordanem possessionem: absq; Levitis, qui nihil terræ acceperunt inter fratres
4 suos. Sed in eorum successerũt locum filii Joseph in duas divisi trib⁹, Manasse et Ephraim: nec acceperunt Levitæ aliam in terra partem, nisi urbes ad habitandũ, & suburbana earũ ad alenda jumenta & pecora
5 sua. Sicut præceperat Domin⁹ Moysi, ita fecerunt filii Israel,
6 & diviserunt terram. Accesserunt itaq; filii Juda ad Josue in Galgala: locutúsq; est ad eũ Caleb filius Jephone Cenezæus; Nôsti quid locut⁹ sit Domin⁹ ad Moysen hominem Dei de me & de te in Cadesbarne.
7 Quadraginta annorum eram quando misit me Moyses famulus Domini de Cadesbarne, ut considerarem terram, nuntiavíque ei quod mihi verum
8 videbatur. Fratres autem mei qui ascenderant mecum, dissolverunt cor populi: & nihilominùs ego secutus sum Domi-
9 num Deum meum. Juravítque Moyses in die illo, dicens; Terra, quam calcavit pes tuus, erit possessio tua, & filiorum tuorum in æternum: quia secutus es Dominum Deũ me-
10 um. Concessit ergò Dominus vitam mihi, sicut pollicitus est usque in præsentem diem. Quadraginta & quinque anni sunt, ex quo locutus est Dominus verbum istud ad Moysen, quando ambulabat Israel per solitudinem: hodiè octoginta
11 quinq; annorũ sum, Sic valens, ut eo valebã tempore, quando ad explorandum missus sum: illius in me temporis fortitudo usq; hodiè perseverat, tam ad bellandum quàm ad gradien-
12 dum. Da ergò mihi montem istum, quem pollicitus est Dominus, te quoque audiente, in quo Enacim sunt, & urbes magnæ atque munitæ: si fortè sit Dominus mecum, & potuero delere eos, sicut promisit mihi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιδ΄.

1 ΚΑὶ οὗτοι οἱ κατακληρονομήσαντες υἱῶν (α) Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῇ Χαναὰν, οἷς κατεκληρονόμησαν (β) αὐτοῖς Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ οἱ ἄρχοντες πατριῶν φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
2 Κατὰ κλήρους ἐκληρονόμησαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο (γ) κύριος ἐν χειρὶ Ἰησοῦ ταῖς ἐννέα φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμίσει
3 φυλῆς ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ τοῖς Λευίταις οὐκ ἔδωκε κλῆρον ἐν αὐ-
4 τοῖς, Ὅτι ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ δύο φυλαὶ Μανασσῆ καὶ Ἐφραίμ. καὶ οὐκ ἐδόθη μερὶς ἐν τῇ γῇ τοῖς Λευίταις, ἀλλ᾽ ἢ πόλεις κατοικεῖν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (δ) αὐτῶν τοῖς κτήνεσι, καὶ τὰ κτή-
5 νη αὐτῶν. Ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ, οὕτως (ε) ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ (ζ) ἐμέρισαν τὴν
6 γῆν. Καὶ (η) προσήλθοσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα πρὸς Ἰησοῦν (θ) ἐν Γαλγάλ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Χάλεβ ὁ τοῦ (ι) Ἰεφοννὴ ὁ Κενεζαῖος, Σὺ ἐπίστῃ τὸ ῥῆμα, ὃ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ
7 ἐν Κάδης Βαρνῆ. (κ) Τεσσαράκοντα γὰρ ἐτῶν ἤμην ὅτε ἀπέστειλέ με (λ) Μωυσῆς ὁ παῖς τοῦ Θεοῦ ἐκ Κάδης Βαρνῆ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν· καὶ (μ) ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον κατὰ τὸν νοῦν
8 αὐτοῦ. Οἱ (ν) ἀδελφοί μου οἱ ἀναβάντες μετ᾽ ἐμοῦ μετέστησαν (ξ) τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ, ἐγὼ δὲ προσετέθην ἐπα-
9 κολουθῆσαι κυρίῳ τῷ Θεῷ μου. Καὶ ὤμοσε Μωυσῆς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέγων, Ἡ γῆ (ο) ἐφ᾽ ἣν ἐπέβης, σοὶ ἔσται ἐν κλήρῳ καὶ τοῖς τέκνοις σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι (π) προσετέθης ἐπακολουθῆσαι ὀπίσω κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
10 Καὶ νῦν διέθρεψέ με κύριος ὃν τρόπον εἶπε. τοῦτο (ρ) τεσσαρακοστὸν καὶ πέμπτον ἔτος, ἀφ᾽ οὗ ἐλάλησε κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς Μωυσῆν. καὶ ἐπορεύθη Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ σή-
11 μερον ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν. Ἔτι εἰμὶ σήμερον ἰσχύων, ὡσεὶ ὅτε ἀπέστειλέ με Μωυσῆς, ὡσαύτως ἰσχύω νῦν ἐξελθεῖν καὶ εἰσ-
12 ελθεῖν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ νῦν (σ) αἰτοῦμαί σε τὸ ὄρος τοῦτο, καθὰ εἶπε κύριος (τ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι σὺ ἀκήκοας τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. (υ) νῦν δὲ οἱ Ἐνακὶμ ἐκεῖ εἰσι, πόλεις ὀχυραὶ καὶ μεγάλαι· ἐὰν οὖν κύριος μετ᾽ ἐμοῦ ᾖ, (φ) ἐξολοθρεύσω αὐτοὺς, ὃν τρόπον εἶπέ μοι κύριος.

MS.A. (α) Ἰσραὴλ Χαναὰν, (β) ἑαυτοῖς (γ) κύριος τῷ Ἰησοῦ (δ) αὐτοῖς τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν. Ὃν (ε) ἐποίησαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, (ζ) ἐμερίσαντο (η) προσῆλθον (θ) ἐν Γαλγάλοις· (ι) Ἰεφοννὴ (κ) Τεσσαράκοντα (λ) Μωυσῆς δοῦλος κυρίου κατασκοπεῦσαι (μ) ἀπεκρίθησαν (ν) ἀδελφοί οἱ συναναβάντες (ξ) τὴν διάνοιαν τοῦ (ο) ἐφ᾽ ἧς (π) προσετέθην (ρ) Τεσσαρακοστὸν (σ) ἐτοῦμαί σε (τ) ἐν τῇ (υ) νυνὶ (φ) ἐξολεθρεύσω

CAP. XIV.

ET hi sunt qui possederunt, de filiis Israel in terra Chanaan: quibus distribuerunt hæreditatem eis Eleazar sacerdos, & Iesus filius Naue, & principes familiarum tri- 1
buum filiorum Israel. Secundùm sortes hæreditârunt, quemadmodùm mandavit Dominus in manu (a) Iesu novem tribubus, & dimidiæ (b) 2
tribui, ex eo quod trans Iordanem. Et Levitis non de- 3
dit sortem in eis: Quoniam fuerunt filii Ioseph duæ tri- 4
bus, Manasse & Ephraem. Et non fuit data portio in terra Levitis, sed civitates ad habitandum, & (c) segregata earum pecoribus, & pecora eorum.
Quemadmodùm mandaverat Dominus Moysi, sic fecerunt filii Israel: & partiti sunt terram. 5
Et accesserunt filii Iuda ad Iesum in Galgal. Et dixit ad eum Chaleb filius Iephone Cenezæus, Tu nôsti verbum, quod locutus est Dominus ad Moysen hominem Dei de me & te in Cades-Barne. Qua- 6
draginta enim annorum eram, quando misit me Moyses puer Dei de Cades-Barne explorare terrã. Et (d) respondi ei verbum secundùm mentem ejus. Fra- 7
tres mei qui ascenderant mecum, transtulerunt cor populi: ego autem appositus fui obsequi Domino Deo meo. Et jura- 8
vit Moyses in illa die, dicens; Terra, super quam ascendisti, tibi erit in sorte, & filiis tuis in seculum: quoniam appositi obsequi post Dominum Deum nostrum. Et nunc enutri- 9
vit me Dominus, quemadmodùm dixit. Hic est quadragesimus & quintus annus, ex quo locutus est Dominus verbum hoc ad Moysen. Et ivit Israel in deserto: & nunc ecce ego hodiè octoginta & 10
quinque annorum. Adhuc sum hodiè valens; sicut quando misit me Moyses: similiter valeo nunc egredi, & ingredi in 11
prælium. Et nunc peto à te montem hunc, secundùm quæ dixit Dominus die illâ; quoniam tu audisti verbum hoc in die illa. Nunc autem ipsi Enacim ibi sunt, civitates munitæ & magnæ. Si igitur Dominus mecũ fuerit, exterminabo eos; quẽadmodùm dixit mihi Dominus. 12

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יד

1 ואלין דאחסינו בני ישראל בארעא דכנען דאחסינו יתהון אלעזר כהנא ויהושע בר נון
2 ורישי אבהת שבטיא לבני ישראל: בעדבא אתפלגת להון אחסנתהון כמא דפקד יי
3 בידא דמשה לתשעת שבטין ופלגות שבטא: ארי יהב משה אחסנת תרין שבטין
4 ופלגות שבטא מעברא לירדנא ולליואי לא יהב אחסנא ביניהון: ארי הוו בני יוסף
תרין שבטין מנשה ואפרים ולא יהבו חולק לליואי בארעא אלהן קרוין למתב ורויחיהון
5 לבעיריהון ולניתיהון: כמא דפקד יי ית משה כן עבדו בני ישראל ופליגו ית ארעא:
6 וקריבו בני יהודה לות יהושע בגלגלא ואמר ליה כלב בר יפנה קניזאה את ידעתא ית
7 פתגמא דמלל יי עם משה נביא דיי על עסק דילי ועל עסק דילך ברקם גיאה: בר
ארבעין שנין אנא כד שלח משה עבדא דיי יתי מרקם גיאה לאללא ית ארעא ואתיבית
8 יתיה פתגמא כמא דהוה עם לבי: ואחי דסליקו עמי תברו ית לבא דעמא ואנא
9 אשלמית בתר דחלתא דיי אלהי: וקים משה ביומא ההוא למימר אם לא ארעא די
דרכת פרסת רגלך בה דילך תהי לאחסנא ולבנך עד עלמא ארי אשלמתא בתר
10 דחלתא דיי אלהי: וכען הא קים יי יתי כמא די מלל דנן ארבעין וחמש שנן מעדן
דמלל יי ית פתגמא הדין עם משה דאזל ישראל במדברא וכען הא אנא יומא דין בר
11 תמנן וחמש שנין: עד כען אנא יומא דין תקיף כדביומא דשלח יתי משה כחילי
12 כבכן וכן חילי דכען לאגחא קרבא ולמפק ולמיעל: וכען הב לי ית טורא הדין
דמלל יי ביומא ההוא ארי את שמעתא ביומא ההוא ארי גברין תמן וקרוין רברבן
כריכן מאים יהא מימרא דיי בסעדי ואירתנון כמא די מלל יי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XIV.

ET hæc quæ possederunt filii Israel in terra Canaan: quæ possidere 1
fecerunt eos Eleazar sacerdos, & Josue filius Nun, & capita patrum tri-
buum filiorum Israel. In sorte *divisa est eis possessio sua*: juxta id quod 2
præcepit Dominus *per manum Moysi*, novem tribubus & dimidiæ tribui.
Namque dedit Moyses possessionem duabus tribubus, & dimidiæ tribui 3
ultra Jordanem, & Levitis non dedit possessionem inter eos. Etenim 4
fuerunt filii Joseph duæ tribus Manasse & Ephraim: & non dederunt
partem Levitis in terra, nisi urbes ad habitandum, & suburbana earum,
jumentis & pecoribus eorum. Juxta id quod præcepit Dominus Moysi, sic 5
fecerunt filii Israel, & partiti sunt terram. Et accesserunt filii Juda ad 6
Josue in Gilgala, & dixit ei Caleb filius Jephune Kenizæus: Tu nôsti
verbum quod locutus est Dominus cum Moyse propheta Domini super
causam meam, & super tuam Rekam Geah. Filius quadraginta annorum 7
ego, quando misit Moyses servus Domini me ex Rekam Geah ad explo-
randam terram, & retuli illi verbum, ut id quod fuit cum corde meo. Et 8
fratres mei qui ascenderũt mecum, fregerunt cor populi, & ego complevi
post timorem Domini Dei mei. Et juravit Moyses in die illâ, dicendo: 9
Nisi terra, quam calcavit planta pedis tui in ea, tibi erit in possessionem,
& filiis tuis usque in seculum: quoniam complêsti post timorem Domini
Dei mei. Et nunc ecce vivere fecit Dominus me, quemadmodum locutus 10
est, his quadraginta & quinque annis: à tempore quo locutus est Do-
minus verbum hoc cum Moyse qui ambulavit cum Israel in solitudine: &
nunc en ego hodie filius octoginta & quinq; annorũ. Usq; nunc ego hodie 11
robustus, sicut in die quo misit me Moyses: sicut virtus mea tunc, sic
virtus mea quæ nunc; ad ineundum prœlium, & ad exeundum, & ad in-
trandum. Et nunc da mihi montem hunc quem locutus est Dominus in 12
die illo: nam tu audivisti in die illo, quia fortes ibi; & urbes magnæ muni-
tæ, si fortè erit verbum Domini in auxilium meum, & possidebo eas,
juxta id quod locutus est Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 ܘܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܐܚܣܢܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܕܐܚܣܢ ܐܢܘܢ ܐܠܥܙܪ ܟܗܢܐ ܘܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ. ܘܪ̈ܫܝ ܐܒܗܬܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ܀
2 ܒܦܣܐ ܝܪܬܘܬܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܡܘܫܐ ܠܡܬܠ ܠܬܫܥܐ ܫܒܛܝܢ ܘܠܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ܀
3 ܡܛܠ ܕܝܗܒ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܝܪܬܘܬܐ ܠܬܪܝܢ ܫܒܛܝܢ ܘܠܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ. ܡܢ ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܠܠܘܝܐ ܠܐ ܝܗܒ ܝܪܬܘܬܐ ܒܝܢܬܗܘܢ܀
4 ܡܛܠ ܕܗܘܘ ܒܢܝ ܝܘܣܦ ܬܪܝܢ ܫܒܛܝܢ. ܡܢܫܐ ܘܐܦܪܝܡ. ܘܠܐ ܝܗܒܘ ܡܢܬܐ ܠܠܘܝܐ ܒܐܪܥܐ. ܐܠܐ ܩܘܪܝܐ ܠܡܥܡܪ. ܘܦܪ̈ܙܠܗܝܢ ܠܒܥܝܪܗܘܢ ܘܠܩܢܝܢܗܘܢ܀
5 ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܦܠܓܘܗ ܠܐܪܥܐ܀
6 ܘܐܬܩܪܒܘ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܓܠܓܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܟܠܒ ܒܪ ܝܘܦܢܐ ܩܢܙܝܐ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܡܠܬܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܡ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ. ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠܬܟ ܒܪܩܡ ܓܐܝܐ܀
7 ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘܝܬ ܟܕ ܫܕܪܢܝ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܪܩܡ ܓܐܝܐ ܠܡܓܫ ܐܪܥܐ. ܘܐܦܢܝܬ ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܠܒܝ܀
8 ܘܐܚܝ ܕܣܠܩܘ ܥܡܝ ܐܬܒܪܘ ܠܒܗ ܕܥܡܐ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܫܡܠܝܬ ܒܬܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ܀
9 ܘܝܡܐ ܡܘܫܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܪܥܐ ܕܕܪܟܬ ܒܗ ܪܓܠܟ ܠܟ ܬܗܘܐ ܝܪܬܘܬܐ ܘܠܒܢܝܟ ܠܥܠܡ. ܡܛܠ ܕܫܡܠܝܬ ܒܬܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ܀
10 ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܢܝܚ ܠܢ ܡܪܝܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܐ ܐܪܒܥܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܡܢ ܟܕ ܡܠܠ ܡܪܝܐ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܥܡ ܡܘܫܐ. ܕܢܗܠܟ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܒܪ ܬܡܢܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ܀
11 ܘܥܕܟܝܠ ܩܐܡ ܒܝ ܚܝܠܐ ܐܝܟ ܝܘܡܐ ܕܫܕܪܢܝ ܡܘܫܐ. ܐܝܟ ܚܝܠܝ ܕܗܝܕܝܢ ܗܟܢܐ ܚܝܠܝ ܕܗܫܐ. ܠܡܩܪܒܘ ܘܠܡܦܩ ܘܠܡܥܠ܀
12 ܘܗܫܐ ܗܒ ܠܝ ܛܘܪܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܫܡܥܬ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܕܓܢܒܪ̈ܐ ܐܝܬ ܬܡܢ. ܘܩܘܪ̈ܝܐ ܪ̈ܘܪܒܬܐ ܘܚܣܝܢܬܐ. ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܥܡܝ. ܘܐܘܪܬ ܐܢܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ܀

CAP. XIV.

Hæc verò sunt quæ hæreditate accepe- 1
runt filii Israel in terra Chanaan, quæ hæ-
reditate distribuit eis Eliazar sacerdos, &
Jesus filius Nûn, atque capita, patres videli-
cet tribuum filiorum Israel, Secundùm por- 2
tionem hæreditatis eorum, quemadmodum
præceperat Dñs per Mosen ut darentur novẽ
tribubus ac dimidiæ tribui. Jam enim dede- 3
rat Moses hæreditatem duabus tribubus &
dimidiæ tribui cis Jordanem: Levitis autem
nullam dedit hæreditatẽ inter illos. (Erant 4
enim filii Joseph duæ tribus, Manasse & A-
phrem) nullam dedit *inquam* portionẽ Le-
vitis in terra illa, præter civitates ad habi-
tandum, & agros pro jumentis & possessione
eorum. Quemadmodum præceperat Domi- 5
nus Mosi, ita fecerunt filii Israel, & partiti
sunt terram. Accedentibus autem filiis Juda 6
ad Jesum in Galgala, dixit Caleb filius Jophnæ
Cenezæus ad Jesum, Tu nôsti sermonẽ quem
locutus est Dñs cum Mose servo suo de re mea
& de re tua in Recem Superbi, Cùm essem 7
tunc annos natus quadraginta, quãdo misit me
Moses servus Dei è Recem Superbi ad explo-
randam terram, dedique ei responsum pro-
ut erat in corde meo: Fratres autem nostri 8
qui nobiscum ascenderant, terruerunt cor
populi; ego verò perfectè secutus sum Do-
minum Deum meum. Juravit autem Moses 9
eodem tempore, ac dixit, Terra per quam
incessit pes tuus, tibi cedet in hæreditatem
ac filiis tuis in æternum, eò quòd perfectè
secutus sis Dñm Deũ. Nunc itaque, ecce requi- 10
em dedit nobis Dñs, quemadmodum dixerat:
en quadragesimus quintus est annus ex quo
dixit Dñs verbum hoc Mosi, ut *scilicet* am-
bulare faceret Israelem per desertum: ego
igitur hodie sum natus annos octoginta quin-
que; Adhuc tamen subsistit in me robur non 11
secùs ac illo die quo misit me Moses: meum
ejus temporis robur atque præsentis, par est
ad bellandum, egrediendum, & ingrediendũ.
Itaq; da mihi montem istum quem dixit Do- 12
minus Deus illâ die (tu autem audisti eâdem
die quòd gigantes sint ibi, & urbes magnæ
sint ac munitæ) forsan aderit mihi Dominus,
& debellabo eos, quemadmodum dixit Do-
minus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 • الفصل الرابع عشر • * وهولاء الذي اخذ بنوا اسرايل في ارض لسام •
الذي اخلهم يوشع بن نون • والعازر بن هرون الامام • ورؤساء اباء الاسباط لبني اسرايل •
2 كقرعة تخلهم * كما امر الله بيد موسي • لتسعة اسباط ونصف * لان موسي اعطي تخلة 3
4 سبطين ونصف من عبر الاردن • ولسبط لاوي ما دفع لهم تخلة معهم * لان بني يوسف
صاروا سبطين • منسا وافريم * ولم يعطوا لبني لاوي قسما في الارض • سوي مدن مسكنا •
5 6 واسبيتها لمواشيهم واملاكهم * كما امر الله موسي • كذلك فعل بنو اسرايل • وقسموا الارض * وتقدم
بنو يهودا الي يوشع في الجلجال • وقال له كالب بن يوفنا العبري • انت قد علمت ما قال
7 الله لوليه موسي بسببي وبسببك في قادس برية رقيم * وكنت ابن اربعين سنة في الوقت
الذي ارسلني موسي عبد الله من قادس الرقيم • لجس الارض ورددت اليه خطابا حسب ما
8 كان في قلبي * واصحابي الذين صعدوا معي اضعفوا قلوب الشعب • واما كملت طاعتي بين
9 يدي ربي * وحلف موسي في ذلك اليوم وقال • ان الارض التي داسها قدمك تكون
10 لك تخلة ولاولادك الي الابد • لانك كملت الطاعة وري الله ربي * والان هوذا قد احياني
الله من ذلك الحين الي اليوم كما وعد • وهذه خمس واربعون سنة منذ خاطب الله موسي بهذا
الخطاب من اجلي * وقد هلك بنو اسرايل في البرية • واما اليوم من ابناء خمس وثمانين
11 سنة * واما الان فقوتي مثل الزمان الاول الذي ارسلني فيه موسي مثل قوتي حينئذ
12 فقواتي اليوم للقتال والخروج * فاعطني الان هذا الجبل الذي قال الله في ذلك الزمان
لانك انت سمعت في ذلك اليوم ان هناك اعلاج ومدن عظيمة حصينة • فاعطنيها لعل الله
معي فاقتلهم كما وعد واخذ مدايبهم •

CAP. XIV.

Cæterùm hæc sunt quæ dicta fuerunt 1
in possessionem filiis Israel in terra Sejam
quæ dedit eis Iosue filius Nun, & Elazar
filius Haronis sacerdotis, & capita patrum
tribuum Israeliticarum, Juxta sortem hæ- 2
reditatis eorum, quemadmodùm præcepe-
rat Deus per Mosen; novem scilicet tri-
bubus ac dimidiæ. Moses enim jam dede- 3
rat hæreditatem duabus tribubus ac dimi-
diæ trans Jordanem: tribui verò Levi
non dederat hæreditatem cum eis. Nam fi- 4
lii Joseph facti fuerant duæ tribus,
nempe Manasse & Ephraim. Non dede-
runt inquam filiis Levi partem in terra,
præter urbes quasdam in habitationem, &
tractus earum pro armentis & possessio-
nibus eorum. Quemadmodùm præcepe- 5
rat Deus Mosi sic fecerunt filii Israel,
& diviserunt terram. Accedentibus au- 6
tem filiis Judæ ad Iosue in Galgal, dixit
ad eum Chaleb filius Iuphonnæ Hebræus,
Tu jam nôsti quid dixerit Deus mei &
tui causâ in Cades solitudinis Racim:
(Eram autem natus annos quadraginta 7
quo tempore misit me Moses servus Dei
de Cades Racim ad explorandam terram,
eique retuli sermonem prout erat in animo
meo; Meisque comitibus qui mecum a- 8
scenderant, corda populi enervantibus, ego
tamen perfeci obedientiam meam coram
Domino meo) Et quomodò juraverit Mo- 9
ses eodem die, ac dixerit; Terra quam
calcavit pes tuus, tibi cedet in hæreditate
ac filiis tuis in perpetuum, eò quòd per-
egeris obedientiam post Deum Dominum
meum. Nunc autem en vivum conserva- 10
vit me Deus ab eo tempore ad hunc usque
diem, quemadmodùm promiserat: & ecce
quadraginta quinque sunt anni à quo ha-
buit Deus ad Mosen hujusmodi sermo-
nem de me, & filii Israel perierunt in
deserto, & ego sum hodie natus annos o-
ctoginta quinque. Nihilominus sum modò 11
æquè robustus ac pristino tempore quo mi-
sit me Moses: quales tunc erant meæ vi-
res, tale est hodiè robur meum ad bellan-
dum & exeundum. Nunc ergò da mihi 12
montem istum de quo locutus est Deus
tunc temporis. Tu enim audisti eodem die
esse ibi gigantes, urbésque magnas ac mu-
nitas: da mihi illas, fortè aderit mihi
Deus & interficiam eos, & capiam ur-
bes eorum.

ספר יהושע : טו

Jephunneh filio Caleb ipsi Chebron deditque ,Jehosuah ei benedixit Et
13 ויברכהו יהושע ויתן את־חברון לכלב בן־יפנה
Jephunneh filio Caleb ipsi Chebron fuit Idcirco .hæreditatem in
14 לנחלה : על־כן היתה־חברון לכלב בן־יפנה
post complevit quòd pro :hanc diem ad usque ,hæreditatem in Chenizæo
הקנזי לנחלה עד היום הזה יען אשר מלא אחרי
;Arbah Chiriath *facies ad* Chebron nomen Et .Israel Deum Dominum
15 יהוה אלהי ישראל : ושם חברון לפנים קרית ארבע
.bello à quievit terra & :*ipse* Hanachim *in* magnus homo
האדם הגדול בענקים הוא והארץ שקטה ממלחמה :

CAP. XV. טו

terminum ad ,eorum familias *ad* Jehudah filiorũ *extensioni* fors fuit Et
1 ויהי הגורל למטה בני יהודה למשפחתם אל־גבול
eis Fuitque .Austri extremo ab ,*meridiem* ad Sin deserti Edom
2 אדום מדבר־צן נגבה מקצה תימן : ויהי להם
.meridiẽ ad *respiciente lingua* à ,salis maris extremo ab meridiei termin⁹
גבול נגב מקצה ים המלח מן־הלשן הפנה נגבה :
,Sin in transibit & ,scorpionum ascensum ad meridie à ad egredietur Et
3 ויצא אל־מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה
ascendet & ,Chesron transibit & ,Barneah Cades in meridie à ascendet &
ועלה מנגב לקדש ברנע ועבר חצרון ועלה
egredietur & ,Asmon in transibit Et .Carcahah in circuibit & ,Adar in
4 אדרה ונסב הקרקעה : ועבר עצמונה ויצא
erit iste ; *mare* ad termini egressus erunt & ,Ægypti torrentẽ ad
נחל מצרים והיה תצאות הגבול ימה זה־יהיה
ad usque salis mare orientem ad terminus Et .*meridiei* terminus vobis
5 לכם גבול נגב : וגבול קדמה ים המלח עד־
extremo ab maris *lingua* à *aquilonis* anguli terminus & : Jarden extremũ
קצה הירדן וגבול לפאת צפונה מלשון הים מקצה
aquilone ab transibit & ,Bethchoglah in terminus Ascendetque .Jarden
6 הירדן : ועלה הגבול בית חגלה ועבר מצפון
.Reuben filii Bohan lapidem terminus ascendet & ,Betharabah
לבית הערבה ועלה הגבול אבן בהן בן־ראובן :
respiciens aquilonem ad &,Hachor valle à Debir in terminus Ascendetque
7 ועלה הגבול דברה מעמק עכור וצפונה פנה
meridie à quæ ,Adummim ascensum contra quæ ,Ghilgal ad
אל־הגלגל אשר־נכח למעלה אדמים אשר מנגב
ejus exitus erunt & ,Henshemes aquas ad termin⁹ transibit &:torrenti
לנחל ועבר הגבול אל־מי עין־שמש והיו תצאתיו
ad Hinnom filii vallem terminus ascendet Et .Henrogel ad
8 אל־עין רגל : ועלה הגבול גי בן־הנם אל־
ad terminus ascendetque :Jerusalaim ipsa ,meridie à Jebuzæi *humerum*
כתף היבוסי מנגב היא ירושלם ועלה הגבול אל־
extremo in quæ ,*mare ad Hinnom vallis facies super* qui ;montis *caput*
ראש ההר אשר על־פני גי־הנם ימה אשר בקצה
capite à terminus designabitur Et .Aquilonem ad Rephaim vallis
9 עמק־רפאים צפונה : ותאר הגבול מראש
montis urbes ad egredietur & ,Nephtoah *aquarum* fontem ad ,montis
ההר אל־מעין מי נפתוח ויצא אל־ערי הר־
.Chiriathjeharim quæ Bahalah ipsi terminus designabitur &:Hephron
עפרון ותאר הגבול בעלה היא קרית יערים :
pertransibit & :Seir montem ad *mare* ad Bahalah à terminus circuibit Et
10 ונסב הגבול מבעלה ימה אל־הר שעיר ועבר
descendet & : Chesalon *ipsa* ,aquilone ab Jeharim montis *humerum* ad
אל־כתף הר־יערים מצפונה היא כסלון וירד
humerum ad terminus egredietur Et .Timnah in transibit & ,Bethsemes in
11 בית־שמש ועבר תמנה : ויצא הגבול אל־כתף
pertransibit & :Sichron ad terminus designabitur & ,aquilonẽ ad Hechron
עקרון צפונה ותאר הגבול שכרונה ועבר
,mare ad termini exitus eruntque ,Jabneel egredietur & ,Bahalah montẽ
הר־הבעלה ויצא יבנאל והיו תצאות הגבול ימה :

Versio VUL. LAT.

13 Benedixitq; ei Josue: & tradi-
dit ei Hebron in possessioñe.
14 Atq; ex eo fuit Hebron Caleb
filio Jephone Cenezæo usq; in
præsenté dié: quia secutus est
15 Dominũ Deum Israel. Nomen
Hebron antè vocabatur Cari-
ath Arbe: Adã maxim⁹ ibi in-
ter Enacim situs est. Et terra
cessavit à præliis.

CAP. XV.

1 Igitur sors filiorum Judæ per
cognationes suas ista fuit: A
termino Edom, desertum Sin
contra Meridié, & usq; ad ex-
tremã parté Australis plagæ.
2 Initium ej⁹ à summitate maris
Salsissimi, & à lingua ej⁹, quæ
3 respicit Meridié. Egreditúrq;
contra ascensũ Scorpionis, &
pertransit in Sina: ascenditq;
in Cadesbarne, & pervenit in
Esron, ascendens ad Addar, &
4 circuiens Carcaa, Atq; inde p-
transiens in Asemona, & per-
veniens ad torrenté Ægypti:
eruntq; termini ej⁹ mare Ma-
gnũ. Hic erit finis Meridianæ
5 plagæ. Ab Oriente verò e-
rit initium, mare Salsissimum
usq; ad extrema Jordanis: &
ea quæ respiciunt ad Aquilo-
nem, à lingua maris usque ad
6 eundem Jordanis fluvium. A-
scenditque terminus in Beth
Hagla, & transit ab Aquilone
in Beth Araba: ascendens ad
7 lapidem Boën filii Ruben. Et
tendens usq; ad terminos De-
bera de valle Achor, contra A-
quilonem respiciens Galgala,
quæ est ex adverso ascensionis
Adommin, ab Australi parte
torrentis: transitq; aquas, quæ
vocantur fons Solis: & erunt
8 exit⁹ ejus ad fonté Rogel. A-
scenditq; p convallé filii En-
nom ex latere Jebusæi ad Me-
ridié, hæc est Jerusalé: & inde
se erigens ad verticé montis,
qui est contra Geennó ad Oc-
cidenté in summitate vallis Ra-
9 phaim contra Aquiloné. Per-
transitq; à vertice montis usq;
ad fonté aquæ Nephtoa: et per-
venit usq; ad vicos montis E-
phron: inclinatúrq; in Baala,
quæ est Cariathiarim, id est,
10 urbs sylvarũ. Et circuit de Ba-
ala contra Occidenté, usq; ad
monté Seir: transitq; juxta la-
tus montis Jarim ad Aquiloné
in Cheslon: & descendit in
Bethsames, transitq; in Tham-
11 na. Et pvenit contra Aquiloné
partis Accarõ ex latere: inclina-
túrq; Sechrona, et transit mõ-
té Baala: pvenitq; in Jebneel,
& magni Maris contra Occi-
dentem fine concluditur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν Ἰησοῦς, (χ) καὶ ἔδωκε Χε-
βρὼν τῷ Χάλεβ υἱῷ Ἰεφοννῆ υἱῷ Κενὲζ ἐν
14 κλήρῳ. Διὰ τοῦτο ἐγενήθη ἡ Χεβρὼν τῷ Χά-
λεβ (ψ) τῷ τοῦ Ἰεφοννῆ τοῦ Κενεζαίου ἐν κλήρῳ
ἕως (ω) τῆς ἡμέρας ταύτης, διὰ τὸ αὐτὸν ἐπακο-
λουθῆσαι τῷ προστάγματι κυρίου (α) Θεοῦ Ἰσρα-
15 ήλ. Τὸ δὲ (β) ὄνομα τῆς Χεβρὼν ἦν τὸ πρότερον
πόλις (γ) Ἀργὸβ, μητρόπολις τῶν Ἐνακὶμ
αὕτη. καὶ ἡ γῆ ἐκόπασε τοῦ πολέμου.

MS. A. (χ) καὶ ἔδωκεν τὴν Χεβρὼν υἱῷ Χάλεβ τῷ Ἰεφοννῆ τῷ Κενεζαίῳ ἐν κλή-
ρῳ. (ψ) τῷ Ἰεφοννῆ (ω) τῆς σήμερον ἡμέρας, διὰ τὸ αὐτὸν (α) τοῦ Θεοῦ (β) ὄνομα Χε-
βρὼν τὸ πρότερον (γ) Ἀρβὸ,

ΚΕΦ. ιε΄.

1 Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς Ἰούδα κατὰ δή-
μους αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὁρίων τῆς Ἰδουμαίας (α) ἀπὸ
2 τῆς ἐρήμου Σὶν ἕως Κάδης (β) πρὸς λίβα. Καὶ
ἐγενήθη αὐτοῖς τὰ ὅρια (γ) ἀπὸ λιβὸς ἕως μέρους
θαλάσσης τῆς ἁλυκῆς ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς φερούσης
3 (δ) ἐπὶ λίβα. Καὶ διαπορεύεται ἀπέναντι τῆς
προσαναβάσεως (ε) Ἀκραβὶν, καὶ ἐκπεριπορεύεται Σενὰ, καὶ ἀναβαίνει (ζ) ἀπὸ λιβὸς
ἐπὶ Κάδης Βαρνῆ, καὶ ἐκπορεύεται (η) Ἀσωρὼν,
καὶ προσαναβαίνει εἰς (θ) Σαράδα, καὶ (ι) ἐκπο-
4 ρεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς Κάδης, Καὶ (κ) ἐκπο-
ρεύεται ἐπὶ (λ) Σελμωνὰν, καὶ διεκβάλλει ἕως
φάραγγος Αἰγύπτου· καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος
τῶν ὁρίων ἐπὶ τὴν θάλασσαν. (μ) τοῦτό ἐστιν αὐ-
5 τῶν ὅρια ἀπὸ λιβός. Καὶ τὰ ὅρια ἀπὸ ἀνατο-
λῶν πᾶσα ἡ θάλασσα ἡ ἁλυκὴ ἕως τοῦ Ἰορ-
δάνου. Καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν (ν) ἀπὸ Βοῤῥᾶ, καὶ ἀπὸ
τῆς λοφιᾶς τῆς θαλάσσης καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Ἰορ-
6 δάνου Ἐπιβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ (ξ) Βαιθαγλαὰμ,
καὶ παραπορεύεται ἀπὸ Βοῤῥᾶ ἐπὶ Βαιθάρα-
βα, καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ λίθον Βαι-
7 ὼν υἱοῦ Ῥουβήν. Καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια ἐ-
πὶ τὸ τέταρτον τῆς φάραγγος Ἀχὼρ, καὶ κατα-
βαίνει (ο) ἐπὶ Γαλγὰλ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι τῆς (π)
προσβάσεως (ρ) Ἀδαμμὶν, ἥ ἐστι (σ) κατὰ λίβα
τῇ φάραγγι, καὶ διεκβάλλει ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς (τ)
πηγῆς τοῦ ἡλίου· καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος πη-
8 γὴ Ῥωγήλ. Καὶ ἀναβαίνει τὰ ὅρια εἰς φά-
ραγγα Ἐννὸμ ἐπὶ (υ) νώτου τοῦ Ἰεβοὺς ἀπὸ
λιβός· αὕτη ἐστὶν Ἱερουσαλήμ· καὶ διεκβάλλει τὰ
ὅρια (φ) ἐπὶ κορυφὴν ὄρους, ὅ ἐστι κατὰ πρόσωπον
φάραγγος Ἐννὸμ πρὸς θαλάσσης, ὅ ἐστιν ἐκ
9 μέρους γῆς (χ) Ῥαφαῒν ἐπὶ Βοῤῥᾶ. Καὶ διεκ-
βάλλει τὸ ὅριον ἀπὸ κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐπὶ πη-
γὴν (ψ) ὕδατος Ναφθὼ, καὶ (ω) διεκβάλλει εἰς
τὸ ὄρος Ἐφρὼν· καὶ ἄξει τὸ ὅριον εἰς Βαάλ·
10 αὕτη ἐστὶ πόλις Ἰαρίμ. Καὶ περιελεύσεται ὅριον
(α) ἀπὸ Βαὰλ ἐπὶ (β) θάλασσαν, καὶ παρελεύ-
σεται εἰς ὄρος (γ) Ἀσσὰρ ἐπὶ νώτου πόλιν (δ)
Ἰαρὶν ἀπὸ Βοῤῥᾶ· αὕτη ἐστὶ (ε) Χασλών· καὶ
καταβήσεται ἐπὶ πόλιν ἡλίου, καὶ παρελεύσεται
11 (ζ) ἐπὶ λίβα. Καὶ διεκβάλλει τὸ ὅριον κατὰ νώ-
του Ἀκκαρὼν ἐπὶ Βοῤῥᾶν, καὶ (η) διεκβαλεῖ τὰ
ὅρια (θ) εἰς Σοκχὼθ, καὶ παρελεύσεται ὅρια ἐπὶ
λίβα, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ Λεβνὰ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ θάλασσαν. καὶ
τὰ ὅρια (ι) αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης, ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ.

MS. A. (α) ἀπὸ τῶν ὁρίων Σὶμ ἕως (β) πρὸς Νότον. (γ) ἀπὸ Νότου (δ) ἐπὶ Νότον. (ε)
Ἀκραββείμ (ζ) ἀπὸ Νότου (η) Ἐσρὼμ, (θ) Ἀδδαρά· (ι) περιπορεύεται (κ) πορεύεται (λ)
Ἀσεμωνὰ, (μ) ταῦτά ἐστιν αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ Νότου. (ν) ἐπὶ Βοῤῥᾶν, (ξ) Βαιθαγλὰμ (ο) ἀπὸ
(π) προσαναβάσεως (ρ) Ἀδδαμὶ, (σ) κατὰ Νότον φάραγγι, (τ) πηγῆς ἡλίου (υ) νώτου Ἰε-
βοῦς. αὕτη (φ) ἐπὶ κορυφῆς (χ) Ῥαφαεὶμ ἐπὶ Βοῤῥᾶν. (ψ) τοῦ ὕδατος (ω) διεκβάλλει ὄρους Ἐφρών· καὶ ἐξάξει (α) ἐπὶ (β) θάλασσαν εἰς ὄρος (γ) Σηεὶρ, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ νώτου (δ) Ἰαρὶμ
(ε) Χασλών (ζ) ἐπὶ Νότον. (η) διεκβάλλει (θ) εἰς Ἀκκαρῶνα, καὶ παρελεύσεται ὄρος τῆς Γαβαὰ, καὶ διεκβάλλει ἐπὶ * ἐπὶ Ἰαβνὴλ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος (ι) αὐτοῖς

13 *Et benedixit eũ Jesus, & dedit*
Chebron ipsi Chaleb filio Iephone
filio Cenez in sorte. Propter hoc
14 facta est Chebron ipsi Chaleb filio
Iephone *Cenezæi in sorte usq; in*
diẽ hanc, eò quòd ipse obsecutus
fuit præcepto Domini Dei Israel.
15 *Nomen autẽ ipsius Chebron erat*
anteà civitas (e) Argob: metropo-
lis ipsorum Enacim hæc. Et ter-
ra quievit à bello.

CAP. XV.

1 *Et facti sunt fines trib⁹ (a) Iu-*
da secundũ populos eorũ à fini-
bus Idumææ à deserto Sin usq;
2 *Cades ad (b) Africũ. Et fuerũt fi-*
nes eorũ ab Africo usq; ad parte
maris Salsi à summitate quæ fert
3 *ad Africũ. Et egrediuntur contra*
ascensũ Acrabin: et pertranseunt
Sena. Et ascendunt ab Africo in
Cades Barne: & egrediuntur A-
sorou, et ascendunt in Sarada: &
obeunt eã, quæ ad Occidentẽ Ca-
4 *des, Et egrediuntur in Selmonan,*
et transeunt usq; ad (c) vallem
Ægypti: et erit ej⁹ finiũ exit⁹ ad
mare. Hic est eorũ termin⁹ ab A-
5 *frico. Et fines ab Oriente universũ*
mare Salsũ usq; (d) ad Iordanẽ.
Et fines eorũ ab Aquilone: & à
summitate maris & à parte Ior-
6 *danis Ascendunt fines ad Beth-*
aglaã: & transeunt ab Aquilone
in Bethsraba, et ascendunt fines
7 *ad lapidẽ Bæon filii Ruben. Et a-*
scendunt fines ad (e) quartã val-
lis Achor: et descendunt ad Gal-
gal, quæ est è regione ascensionis
Adammin, quæ est ad Africũ ipsi
valli, & pertranseunt ad aquam
fontis Solis: et erit ej⁹ exit⁹ fons
8 *Rogel. Et ascendunt fines ad val-*
lẽ Ennõ super dorsũ Ieb⁹ ab A-
frico. Hæc est Hierusalẽ. Et traji-
ciũt fines ad cacumẽ mõtis: quod
est ad faciẽ vallis Ennõ ad ma-
re, quod est à parte terræ Raphaim
9 *ad Aquilonẽ. Et pertransit termi-*
n⁹ à cacumine montis ad fontem
aquæ Naphthoæ: et transit ad mon-
tẽ Ephron: & ducet terminũ ad
10 *Baal. Hæc est civitas Iarim. Et*
circuibit terminũ à Baal ad mare,
& præteribit ad montẽ (f) Assar
super dorsũ civitatẽ Iarim ab A-
quilone: hæc est Chaslõ: et descen-
det ad civitatẽ Solis, et præteri-
11 *bit ad Africũ. Et transit termin⁹*
contra dorsũ Accarõ ad Aquilo-
nẽ: et pervenient termini ad (g)
Socchoth, & præteribunt fines ad
Africũ: et pervenient ad Lebna,
& erit exitus finium ad mare. Et
fines eorũ à mari, mare Magnum
terminabit.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ובריכיה יהושע ויהב ית חברון לכלב בר יפנה לאחסנא : על כן הות חברון לכלב בר
14 יפנה קנזאה לאחסנא עד יומא הדין חלף דאשלים בתר דחלתא דיי אלהא דישראל :
15 ושום חברון מלקדמין קרית ארבע אנש רב בגבריא הוא וארעא שדוכת מלמעבד

טו

קרבא :
1 והוה עדבא לשבטא דבני יהודה לזרעיתהון על תחום אדום מדברא דצן דרומא מסיפי
2 דרומא : והוה להון תחום דרומא מסיפי ימא דמלחא מן כיפא דמתפני לדרומא :
3 ונפק לדרומא למסקנא דעקרבין ועבר לצן וסליק מדרומא לרקם גיאה ועבר לחצרון
4 וסליק לאדר ומסתחר לקרקעה : ועבר לעצמון ונפק לנחלא דמצרים והוו מפקנוהי
5 דתחומא למערבא דין יהא לכון תחום דרומא : ותחום קדומא ימא דמלחא עד סיפי
6 ירדנא ותחומא לרוח צפונא מכיף ימא מסיפי ירדנא : וסליק תחומא לבית חגלה ועבר
7 מצפונא לבית משרא וסליק תחומא לאבן בוהן בר ראובן : וסליק תחומא לדביר
ממישר עכור וצפונא מתפני לגלגלא די לקבל מסקנא דאדומים דמדרום לנחלא
8 ועבר תחומא למי עין שמש והון מפקנוהי לעין קצרא : וסליק תחומא לחילת בר הנם
דלעבר יבוס מדרומא היא ירושלם וסליק תחומא לריש טורא דעל אפי חילת הנום
9 מערבא דבסיפי מישר גבריא צפונא : ויסחר תחומא מריש טורא למבוע מי נפתוח
10 ונפיק לקרוי טורא דעפרון ויסחר תחומא לבעלה היא קרית יערים : ומסתחר תחומא
מבעלה לימא לטורא דשעיר ועבר לעבר טור יערים מצפונא היא כסלון ונחית
11 לבית שמש ועבר לתמנא : ונפיק תחומא לעבר עקרון לצפונא ויסחר תחומא
לשכרון ועבר לטור בעלה ונפיק ליבנאל והון מפקנוהי דתחומא לימא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et benedixit ei Josue: & dedit Hhebron Caleb filio Jephune in pos- 13
sessioné. Propter hoc fuit Hhebrõ Caleb filio Jephune Kenezæo in possessi- 14
onem usque ad diem hanc; eò quòd complevit post timorem Domini Dei
Israel. Et nomen Hhebron ab antiquis Kirjath-Arbagh, homo magnus 15
in fortibus ipse: & terra quievit à faciendo bello.

CAP. XV.

Et fuit sors tribui filiorum Juda per prosapias eorum, super termi- 1
num Edom ad desertum Szin Meridiem versus à finibus Austri. Et fuit eis 2
terminus australis à finibus maris Salis, à littore quod respicit Austrum. Et 3
exit ab Austro ad ascensum Scorpionum, & transit ad Szin, & ascendit ab
Austro ad Rekam Geah: & transit ad Hheszron, & ascendit ad Adar, &
flectit ad Karkagha. Et transit ad Ghaszmon, & exit ad fluvium Ægypti, 4
& fuerunt egressus ejus *termini* ad *Occidentem*: hic erit vobis terminus
Australis. Et terminus Orientalis plagæ, Mare salis usque ad fines Jor- 5
danis; & terminus ad ventum Septentrionalem, à littore maris à finibus
Jordanis. Et ascendit terminus ad Beth-Hhagla, & transit à Septentrione 6
ad Beth-mesra: & ascendit terminus ad petram Bohen filii Reuben. Et 7
ascendit terminus ad Dabir ex planitie Ghachor, & Septentrione spectante
Gilgala, quæ é regione ascensus Idumæorũ; qui ab Austro fluvii: & transit
terminus ad aquas fontis Solis, & fuerunt egressus ejus ad fonté Kaszara.
Et ascendit terminus ad vallem filii Hinom quæ ad latus Jebus ab Austro, 8
ipsa Jerusalem: & ascendit terminus ad caput montis qui super facié vallis
filii Hinom Occidentem versus, quæ in finib⁹ vallis fortium, Septentrioné
versus. Et flectit termin⁹ à capite montis ad fontem aquarũ Nephthoahh; 9
& exit ad urbes montis Ghephron: & *flectit* termin⁹ ad Baghala, ea Kirjath
Jegharim. Et flexus est terminus à Baghala ad mare ad monté Seghir, & 10
transit ad latus montis Jegharim à Septẽtrione, ipsa Chezzalon: & descen-
dit ad Bethsemes, & transit ad Thimna. Et exit termin⁹ ultra Ghekron ad 11
Septentrioné, & *flectit* terminus ad Sichron: & transit ad monté Baghala,
& exit ad Jabneel: & fuerunt exitus ejus *termini ad mare*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 14 15 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 [illegible]

Benedixit ergò Jesus Calebo filio Jophnæ, 13
deditque ei urbem Hebron hæreditatem. At- 14
que hinc cessit urbs Hebron in hæreditatem
Calebo filio Jophnæ Cenezæo in hunc usque
diem, eò quòd perfectè sequut° sit Dñm Deũ
Israelis. Porrò nomen urbis Hebron erat 15
antea Curjath-arbaa virorum gigantum: &
terra quievit à bello.

CAP. XV.

Fuit autem sors tribûs filiorum Juda per 1
familias suas, secus limitem Adum usque ad
desertum Sin, & usque ad extremita-
tem Meridiei. Fuitque limes eorum ab Au- 2
strali extremitate maris salsi, indéque ascen-
dit ad linguam (*sinum*) quæ flectitur ver-
sùs Meridiem. Et egreditur à Meridie ad ac- 3
clive Acarcam, & pertransit ad Sin, ascendit-
que de Recé Superbi, & pergit ad Hesroth;
tum ascendit ad Edar, flectiturq; ad Carcaa,
Transit ad Asmon, & exit ad torrentem Æ- 4
gypti, habetq; limes iste exitus suos ad Oc-
cidentem: hic esto vobis limes Meridionalis.
Limes autem Orientalis est extremitas ma- 5
ris salsi usque ad extremitatem Jordanis;
proceditque limes ad latus Aquilonare à
lingua maris ab extremitate Jordanis;
Tum ascendit hic limes ad Leban filiorum 6
Rubil. Rursus ascendit limes ad Dobir, ex 7
valle Achar ad Aquilonem usque, flectitur-
que versùs Galilæam quæ est è regione ascen-
sûs Ramin ab Occidentali parte torrentis,
pertransitque limes prope fontem Semes,
habetque exitus suos ad fontem Dogel. Tum 8
ascendit hic limes ad vallé filiorũ Honum ad
latus Jebusæorum Meridionale, ea est Jeru-
salem: ascenditq; limes ad caput montis qui
est contra vallem filiorum Honum ab Occi-
dentali plaga extremitatis vallis gigantum.
Atq; hic limes, *nempe* caput montis, respicit 9
fonté aquarũ Naphtuh, exitq; ad cornu mon-
tis Ebron, pergitq; limes ad Balaa quæ est ci-
vitas Naarin. Tum porrigitur limes à Balaa 10
Occidentem versùs ad montem Seir, trans-
itque ad latus montis Naarim ab Aquilone,
hæc est Cheslon; tum descendit ad Beth-se-
mes, transitque ad Meridiem: Deinde exit 11
limes ad latus Acron ab Aquilone, tenditq;
limes ad Sechron, transit ad montem Balaa,
exitque ad Jahbael, demum definit hic limes
ad Occidentem:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * فبارك يوسع عليه * واعطاه حبرون نحلة * ولاجل ذلك صارت حبرون لكالب بن يوفنا العبراني
15 نحلة الى هذا اليوم * جزاء بما كان كمل طاعة الله اله اسرائيل * واسم حبرون اولا قرية رابع
وهو الانسان العظيم الخلقة في الاعلاج * وسكنت الارض من الحرب *
1 * الفصل الخامس عشر * وكان السهم لبني يهودا لعشايرهم * الى تخوم الروم * برية صين *
2 جنوبا من طرف تيمن * وكان لهم تخوم الجنوب من طرف بحر الملح * من اللسان المتوجه قبلة *
3 * وخرج الى مقابل عقبة عقربيم * وعبر الى صينا وصعد جنوبا بالقدس الرقيم * وجاز حصرون *
4 وصعد الى دارا * ودار الى قرقاعا * وعبر عصمونا * وخرج الى وادي مصر * وكان خروج التخم غربا *
5 هذا يكون لكم تخم القبلة * وتخم الشرق بحر الملح الى طرف الاردن * وتخم جهة الشمال من
6 لسان البحر من طرف الاردن * وصعد التخم الى بيت حجلا * وجاز من شمال بيت السجة *
7 وصعد الى حجر البهم في حد راوبين * وصعد التخم الى دبيرا من مرج الافتضاح وشمالا متوجها
الى الجلجال الى مجاري العقبة الحمراء التي من جنوب الوادي * وجاز التخم الى مياه عين
8 شمس * وكانت نهايته الى عين ايوب * وصعد التخم الى وادي جهنم الى كتف اليبوسي
من الجنوب * التي هي اورشليم * وصعد الى راس الجبل الذي قدام وادي جهنم غربا * الذي
9 من طرف مرج الرفائيين شمالا * ونفذ التخم من راس الجبل الذي به معين ماء نفتوح *
10 ويخرج الى قرى عفرون * وينحدر التخم الى باعلا التي هي قرية العنب * ويدور التخم الى جبل الشراة *
ويعبر الى كتف الجبل النعران من ناحية الشمال * التي هي حسالون * وينحدر الى بيت شمس *
11 ويجوز الى تيمنا * ويخرج التخم الى كتف عقرا شمالا * وينفذ الى سكرونا * ويعبر جبل باعلا * ويخرج
الى يبنائيل * ويكون منتهاه غربا نحو البحر الكبير *

Quare benedixit ei Josue, deditq; ei He- 13
bron in hæreditatem. Et hac de causa ces- 14
sit Hebron Calebo filio Iuphonnæ Hebræo,
in hæreditatẽ ad hunc usq; diem in com-
pensationem pro eo quòd perfecisset obe-
dientiam Dei, Dei Israelis. Nomen autem 15
Hebronis erat olim Civitas-rabee, homi-
nis scilicet ingentis staturæ inter gigantes:
& terra quievit à bello.

CAP. XV.

Fuitque sors filiorum Iuda per familias 1
suas, versùs terminum Rum, desertum
Sin, ad Austrum, ab extremitate Teman. Et 2
fuit eis terminus Meridionalis ad extremi-
tatem maris salsi, à lingua quæ porrigitur
ad Meridiem. Et egressus ad oppositum 3
ascensûs Acrabim, penetravit Sinã usque,
ascendit versùs Austrũ ad Cades Recim,
processitque ad Hesron, ascendit ad Dara,
& reflexit ad Carcaam. Perrexit ad As- 4
mona, exiit ad torrentem Ægypti, ac de-
mum fuerunt exitus hujus termini Meri-
diem versùs. Hic esto vobis terminus Au-
stralis. Terminus autẽ Orientalis fuit ma- 5
re salsum usque ad extremitatẽ Iordanis:
terminus verò plagæ Septentrionalis, à lin-
gua maris, ab extremo Iordanis. Et ascen- 6
dit hic terminus ad Beth-hagla, processit
à Septentrionali parte Domûs-planitiei, &
ascendit ad Lapidem-Beham, qui est in ter-
minis Ruben. Rursũ ascendit terminus iste 7
ad Debira è Prato-ignominiæ Aquilonem
versùs, pergens ad Galgal, ad rivos a-
scensûs Rubri qui est ab Australi torrentis
parte; perrexitque terminus idẽ ad aquas
In-semes, & fuit finis ejus ad fontem Iob.
Rursus ascendit terminus ad vallem Ge- 8
hennam, ad promontorium Iebusæi ab A-
quilone, quod est Ierusalẽ, processit ad ca-
put montis qui est è regione vallis Gehen-
nam ad Occidentem, quæ est ad extremi-
tatem prati Rephaim ab Aquilone. Penetra- 9
vitque terminus à capite montis in quo est
scatebra aquæ Naphtuh, exitq; ad oppida
Acron, ac demum terminatur limes ad Ba-
ala quæ est civitas uvarum. Flectitur de- 10
inde terminus ad montem Sarah, transit ad
promontoriũ montis Naaran ex parte A-
quilonari, quæ est Chesalon, descendit ad
Beth-semes, pergitque ad Taimana. Tum 11
exit terminus ad promontorium Acra ver-
sùs Aquilonem, penetrat ad Seccona, per-
transit montẽ Baal, exitque ad Iabnael, &
desinit ad Occidentem versùs mare ma-
gnum.

ספר יהושע : טו

Jehudah filiorũ terminus iste :terminus & ,magnũ mare ad *maris* termin⁹ Et
12 וגבול ים הימה הגדול וגבול זה גבול בני־יהודה
medio in partẽ dedit Jephunneh filio Calebq; .suas familias *ad circumquaq;*
13 סביב למשפחתם: ולכלב בן־יפנה נתן חלק בתוך
patris Arbah Chiriath ,Jehosuah ad Domini *os ad* Jehudah filiorum
בני־יהודה אל־פי יהוה ליהושע את־קרית ארבע אבי
filios tres Caleb inde Expulitque .Chebron *ipsa* ,Hanach
14 הענק היא חברון: וירש משם כלב את־שלושה בני
.Hanach *natos* ,Talmai & ,Achiman & ,Sesai ,Hanach
הענק את־ששי ואת־אחימן ואת־תלמי ילידי הענק:
facies ad Debir nomen & :Debir habitatores ad inde Ascenditque
15 ויעל משם אל־ישבי דבר ושם־דבר לפנים
,Chiriathsepher percusserit Qui :Caleb Dixitque .Chiriathsepher
16 קרית־ספר: ויאמר כלב אשר־יכה את־קרית־ספר
eam cepit Et .uxorem in meã filiã Hachsah ei dabo & ,eã ceperit &
17 ולכדה ונתתי לו את־עכסה בתי לאשה: וילכדה
suã filiã Hachsah ei deditque : Caleb fratris Chenaz filius Hothniel
18 עתניאל בן־קנז אחי כלב ויתן־לו את־עכסה בתו
:agrum suo patre à *petendũ ad eũ incitavit* & ipsa *veniendo in*,fuit Et .uxorẽ in
לאשה: ויהי בבואה ותסיתהו לשאול מאת־אביה שדה
: dixit Et ? tibi Quid :Caleb ei dixitque : asino *desuper se dejecit* &
19 ותצנח מעל החמור ויאמר־לה כלב מה־לך: ותאמר
mihi *dabis* & :mihi dedisti *meridiei* terram quia ,benedictionem mihi Da
תנה־לי ברכה כי ארץ הנגב נתתני ונתתה לי
revolutiones & ,superiores *revolutiones* ei dedit & :aquarum *revolutiones*
גלת מים ויתן־לה את גלת עליות ואת גלת
.suas familias *ad* Jehudah filiorum *extensionis* hæreditas Ista .Inferiores
20 תחתיות: זאת נחלת מטה בני־יהודה למשפחתם:
terminum ad Jehudah filiorum *extensioni* extremo ab urbes fuerunt Et
21 ויהיו הערים מקצה למטה בני־יהודה אל־גבול
,Dimonah & ,Chinah Et .Jaghur & ,Heder & ,Chabseel ,meridie in Edom
22 אדום בנגבה קבצאל ועדר ויגור: וקינה ודימונה
.Behaloth & ,Telem & ,Ziph .Ithnan & ,Chasor & ,Chedes Et .Hadhadah &
23 ועדעדה: וקדש וחצור ויתנן: זיף וטלם ובעלות:
24
,Semah & ,Amam .Chasor *ipsa* Chesron ,Cherioth & ,Chadathah Chasor Et
25 וחצור חדתה וקריות חצרון היא חצור: אמם ושמע
26
-Chasar Et .Bethphaleth & ,Chesmon & ,Ghaddah Chasar Et .Moladah &
27 ומולדה: וחצר גדה וחשמון ובית פלט: וחצר
28
.Hasem & ,Hiim & ,Bahalah .Beziothiah & ,Beersabah & ,sual
29 שועל ובאר שבע ובזיותיה: בעלה ועיים ועצם:
.Sansannah &,Madmannah &,Siclag Et .Chormah & ,Chesil & ,Eltholad Et
30 ואלתולד וכסיל וחרמה: וצקלג ומדמנה וסנסנה:
31 ,viginti urbes omnes : Rimmon & ,Hain & ,Silchim & ,Lebaoth Et
32 ולבאות ושלחים ועין ורמון כל־ערים עשרים
.Asnah & ,Sorhah & ,Esthaol ,planicie In .earum villæ & ,novem &
33 ותשע וחצריהן: בשפלה אשתאול וצרעה ואשנה:
,Adullam & ,Jarmuth .Henam & ,Tapuah ,Henghannim & ,Zanoach Et
34 וזנוח ועין גנים תפוח והעינם: ירמות ועדלם
35 ,Ghederah & ,Hadithaim & ,Saharaim Et .Hazechah & ,Sochoh
36 שוכה ועזקה: ושערים ועדיתים והגדרה
,Chadasah & Senan .earũ villæ & ,quatuordecim urbes ,Ghederothaim &
37 וגדרתים ערים ארבע־עשרה וחצריהן: צנן וחדשה
,Bassecath & ,Lachis .Jocteel & ,Mispeh & ,Dilhan Et .Ghad Migdal &
38 ומגדל־גד: ודלען והמצפה ויקתאל: לכיש ובצקת
39 ,Bethdaghon,Ghederoth Et .Chithlis &,Lachamã &,Chabbon Et .Heglon &
40 ועגלון: וכבון ולחמם וכתליש: וגדרות בית־דגון
41 .earum villæ & ,sedecim civitates ,Macchedah & ,Nahamah &
ונעמה ומקדה ערים שש־עשרה וחצריהן:

Versio VULG. LAT.

12 Hi sunt termini filiorum Juda
p circuitum in cognationibus
13 suis. Caleb verò filio Jephone
dedit partẽ in medio filiorum
Juda, sicut præceperat ei Dñs:
Cariath-Arbe patris Enac, ipsa
14 est Hebrõ. Delevitq; ex ea Ca-
leb tres filios Enac, Sesai & A-
himan, et Tholmai de stirpe E-
15 nac. Atq; indè conscendens ve-
nit ad habitatores Dabir, quæ
priùs vocabatur Cariath-Se-
pher, id est, civitas Literarum.
16 Dixitq; Caleb, Qui percusserit
Cariath-Sepher, & ceperit eã,
dabo ei Axam filiã meã uxo-
17 rem. Cepitq; eã Othoniel fili⁹
Cenez frater Caleb junior: de-
ditq; ei Axã filiã suã uxorem.
18 Quæ, cũ pergerent simul, sua-
sa est à viro suo ut peteret à
patre suo agrũ, suspiravitq; ut
sedebat in asino. Cui Caleb,
19 Quid habes, inquit? At illa re-
spondit, Da mihi benedictio-
nẽ: Terrã australẽ & arentem
dedisti mihi, junge & irriguã.
Dedit itaq; ei Caleb irriguum
20 superi⁹ & inferi⁹. Hæc est pos-
sessio trib⁹ filiorũ Juda per cog-
21 nationes suas. Erántq; civita-
tes ab extremis partib⁹ filiorũ
Juda juxta terminos Edom à
Meridie : Cabseel & Eder &
22 Jagur. Et Cyna & Dimona &
23 Adada. Et Cades & Asor &
24 Jethnã. Ziph et Telẽ & Baloth.
25 Asor nova & Carioth, Hesron,
26 hæc est Asor. Amam, Sama,
27 & Molada. Et Asergadda &
28 Hassemon & Bethphelet. Et
Hasersual et Bersabee & Bazi-
29 othia. Et Baala & Jim & Esem.
30 Et Eltholad et Cesil & Harma.
31 Et Sicceleg & Medemena &
32 Sensenna. Lebaoth & Selim &
Aën & Remmõ: omnes civita-
tes vigintinovẽ, & villæ earũ.
33 In campestrib⁹ verò: Estaol &
34 Sarea & Asena. Et Zanoë &
Ængannim & Taphua & Ena-
35 im. Et Jerimoth & Adullã, So-
36 cho & Azeca. Et Saraim & A-
dithaim, & Gedera et Gedero-
thaim : urbes quatuordecim,
37 & villæ earũ. Sanan et Hadassa
38 & Magdalgad, Delean & Ma-
39 sepha & Jecthel. Lachis & Bas-
40 cath & Eglon. Chebbon & Le-
41 heman et Cethlis. Et Gideroth
& Bethdagon & Naama &
Maceda: civitates sedecim, &
villæ earum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ταῦτα τὰ ὅρια υἱῶν Ἰούδα κύκλῳ κατὰ δήμους
13 αὐτῶν. Καὶ τῷ Χάλεβ υἱῷ (κ) Ἰεφοννὴ ἔδωκε με-
ρίδα ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰούδα διὰ προστάγματος τοῦ
Θεοῦ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἰησοῦς τὴν πόλιν (λ) Ἀρβὸκ
14 μητρόπολιν Ἐνάκ· αὕτη ἐστὶ Χεβρών. Καὶ
ἐξωλόθρευσεν ἐκεῖθεν Χάλεβ υἱὸς (μ) Ἰεφοννὴ
τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ἐνάκ, τὸν Σουσὶ καὶ Θολαμὶ καὶ τὸν
15 Ἀχιμᾶ. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν Χάλεβ ἐπὶ τοὺς κατ-
οικοῦντας Δαβίρ· τὸ δὲ ὄνομα Δαβὶρ ἦν τὸ
16 πρότερον πόλις Γραμμάτων. Καὶ εἶπε Χάλεβ,
Ὃς ἂν (ν) λάβῃ καὶ ἐκκόψῃ τὴν πόλιν τῶν Γραμ-
μάτων καὶ κυριεύσῃ αὐτῆς, (ξ) δώσω αὐτῷ τὴν Ἀ-
17 σχὰν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα. Καὶ ἔλαβεν αὐτὴν
τὴν Γοθονιὴλ υἱὸς Κενὲζ ἀδελφοῦ (ο) Χάλεβ· καὶ ἔ-
δωκεν αὐτῷ τὴν (π) Ἀσχὰν θυγατέρα (ρ) αὐτοῦ γυ-
18 ναῖκα. Καὶ (σ) ἐγένετο ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτὴν καὶ
συνεβουλεύσατο αὐτῷ, λέγουσα, Αἰτήσομαι τὸν
πατέρα μου ἀγρόν. καὶ ἐβόησεν (τ) ἐκ τοῦ ὄνου. καὶ εἶ-
19 πεν αὐτῇ Χάλεβ, Τί ἐστί σοι; Καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Δός μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς γῆν Ναγὲβ δέδω-
κάς με· (υ) δός μοι τὴν Βοθθανίς. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ
(φ) τὴν Γοναιθλὰν τὴν ἄνω καὶ τὴν Γοναιθλὰν τὴν κά-
20 τω. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Ἰούδα. Ἐ-
21 γενήθησαν δὲ (χ) πόλεις αὐτῶν πόλεις πρὸς τῇ
φυλῇ υἱῶν Ἰούδα (ψ) ἐφ' ὁρίων Ἐδὼμ ἐπὶ τῆς (ω)
22 ἐρήμου, καὶ Βαισελεὴλ, καὶ Ἀρὰ, καὶ Ἀσὼρ, Καὶ Ἰ-
23 κὰμ, καὶ Ῥεγμὰ, καὶ Ἀρουὴλ, Καὶ Κάδης, καὶ Ἀσ-
24 οριωναὶν, καὶ Μαινὰμ, Καὶ Βαλμαινὰν· καὶ αἱ κῶ-
25 μαι αὐτῶν. Καὶ αἱ πόλεις Ἀσερὼν, αὕτη Ἀσὼρ,
26 Καὶ Σὴν, καὶ Σαλμαὰ, καὶ Μωλαδὰ, Καὶ Σερὶ, καὶ
27 Βαιφαλὰθ, Καὶ Χολασεωλὰ, καὶ Βηρσαβεέ· καὶ
28 αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. Βαλὰ, καὶ
29 Βακὼκ, καὶ Ἀσὸμ, Καὶ Ἐλβωυδὰδ, καὶ Βαιθὴλ,
30 καὶ Ἑρμὰ, Καὶ Σεκελὰκ, καὶ Μαχαρὶμ, καὶ Σε-
31 θεννὰκ, Καὶ Λαβὼς, καὶ Σαλὴ, καὶ Ἐρωμὼθ· πό-
32 λεις εἰκοσιεννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἐν τῇ
33 πεδινῇ, Ἀσταὼλ, καὶ Ῥαὰ, καὶ Ἀσσὰ, Καὶ Ῥαμὲν,
34 καὶ Τανὼ, καὶ Ἰλουθὼθ, καὶ Μαιανὶ, Καὶ Ἰερμὼθ, καὶ
35 Ὀδολλὰμ, καὶ Μεμβρὰ, καὶ Σαωχὼ, καὶ Ἰαζηκὰ,
36 Καὶ Σακαρὶμ, καὶ Γάδηρα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς·
37 πόλεις δεκατέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Σεννὰ,
38 καὶ Ἀδασὰν, καὶ Μαγαδαλγὰδ, Καὶ Δαλὰδ, καὶ
39 Μασφὰ, καὶ Ἰακαρεὴλ, Καὶ Βασηδὼθ, καὶ Ἰδε-
40 αδαλέα, Καὶ Χαβρὰ, καὶ Μαχὲς, καὶ Μααχὼς,
41 Καὶ Γεδδὼρ, καὶ Βαγαδιὴλ, καὶ Νωμὰν, καὶ Μα-
κηδάν· πόλεις ἑξκαίδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

Hi sunt fines filiorũ Iuda in cir- 12
cuitu secundũ populos eorũ. Et 13
Chaleb filio Iephone dedit partẽ
in medio filiorũ Iuda per præce-
ptum Dei. Et dedit ei Iesus civi-
tatẽ Arboc metropolim Enac. Hæc
est Chebron. Et exterminavit indè 14
Chaleb fili⁹ Iephone tres ipsos fi-
lios Enac, Susi, & Tholami, &
Achima. Et ascendit indè Chaleb 15
super habitantes Dabir. Nomen
autem Dabir erat anteà civitas
Literarum. Et dixit Chaleb, Qui 16
ceperit, & exciderit civitatẽ Li-
terarũ, & dominatus fuerit ejus;
dabo ei Aschan filiã meã in uxo-
rem. Et cepit eam Gothoniel filius 17
Cenez (b) fratris Chaleb. Et dedit
ei Aschan filiam suam, uxorem.
Et factum est, dum ea egredere- 18
tur, & habuit consilium cum eo,
dicens; Petam patrẽ meũ, agrũ.
Et exclamavit de asino. Et dixit
ei Chaleb, Quid est tibi? Et dixit 19
ei, Da mihi benedictionẽ: quoniã
in terrã Nageb (i) dedisti me. Da
mihi ipsam (k) Botthanis. Et dedit
ei (l) Gonæthlan superiorẽ, et Go-
næthlan inferiorem. Hæc est hæ- 20
reditas tribũs filiorũ Iuda. Fue- 21
rũt autẽ civitates eorũ, (m) civi-
tates ad tribũ filiorũ Iuda super
fines Edom super desertum, et (n)
Bæseleel, & Ara, & Asor, Et I- 22
cam, & Regma, & Aruel, Et Ca- 23
des, & Asorionain, & Menam, 24
Et Balmænan, (o) et oppida earũ. 25
Et civitates Aserõ (hæc est Asor) 26
Et Sen, & Salmaa, et Molada, Et 27
Seri, et Bæphalath, Et Cholaseola, 28
& Bersabee, (p) & oppida earũ,
& villæ earũ. Bala & Bacoc, & 29
Asom, Et Elboydad, & Bethel, et 30
Herma, Et Secelac, et Macharim, 31
& Sethennac, Et Labos, & Sale, 32
& Eromoth; civitates viginti no-
vẽ, & oppida earũ. In campestri, 33
Astaol, & Raa, et Assa, Et Ramen, 34
& Tano, et Iluthoth, et Meani,
Et Iermoth, & Odollã, et Mem- 35
bra, & Saocho, & Iazeca, Et Sa- 36
carim, & Gadera, et villæ ejus:
civitates quatuordecim, et oppida
earũ. Senna, et Adasan, et Miga- 37
dalgad, Et Dalad, et Maspha, et 38
Iachareel, Et Basedoth, et Ideada- 39
lea, Et Chabra, et Maches, et Maachos, Et 40
Geddor, et Bagadiel, et Noman, et 41
Machedan: civitates sexdecim, et oppida earum.

MS. A. (κ) Ἰεφοννῆ (λ) Ἀρβὲ ἡ μητρόπολις (μ) Ἰεφοννῆ (ν) λάβῃ τὴν (ξ) καὶ δώσω αὐτῷ Ἀχσὰν (ο) Χάλεβ ὁ νεώτερος· καὶ (π) Ἀχσὰν (ρ) αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. (σ) ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι (τ) ἀπὸ τοῦ (υ) δός μοι Γωλαθμαΐμ. (φ) Χάλεβ τὴν Γωλὰθ τὴν κάτω. (χ) αἱ πόλεις αὐτῶν πόλεις πρώτη φυλῆς υἱῶν (ψ) ἐπὶ ὁρίων (ω) ἐρήμου, Καβσεὴλ, καὶ Ἐδραὶ, καὶ Ἰαγοὺρ, καὶ Κινὰ, καὶ Διμωνὰ, καὶ Ἀδαδὰ, καὶ Βελὲθ, καὶ Γοναζίφ, καὶ Τήλεμ, καὶ Βαλὼθ, καὶ πόλις Ἀσερὼμ, αὕτη Ἀσώρ. Ἀμὰμ, καὶ Σαμαὰ, καὶ Μωλαδὰ, καὶ Ἀσεργαδδὰ, καὶ Βαιθφαλὲθ καὶ Ἀσαρσουλὰ, καὶ Βηρσαβεέ· καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. Βαδηλὰ, καὶ Αυεὶμ, καὶ Ἀσὸμ, καὶ Ἐλθωλὰδ, καὶ Χασεὶρ, καὶ Ἐρμὰδ, καὶ Σικελὰγ, καὶ Βεδεβηνὰ, καὶ Σανσαννὰ, καὶ Λαβὼθ, καὶ Σηλεὶμ, καὶ Ῥεμμὼν· πόλεις εἴκοσι καὶ ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἐν τῇ πεδινῇ Ἐσθαὸλ, καὶ Σαραὰ, καὶ Ἀσνὰ, καὶ Ῥαμὼμ, καὶ Ταφοὺ, καὶ Ἀδιαθαεὶμ, καὶ Ἠναείμ, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ Ὀδολλὰ, καὶ Ἐμβρὰ, καὶ Σωκὼ, καὶ Ἀζηκὰ, καὶ Σαργαρεὶμ, καὶ Γάδηρα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς· πόλεις δεκατέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Σεννὰμ, καὶ Ἀδασὰ, καὶ Μαγδαλγὰδ, καὶ Δαλαὰν, καὶ Μασφὰ, καὶ Ἰεχθαὴλ, καὶ Λαχεὶς, καὶ Μαχὲθ, καὶ Ἐγλὼμ, καὶ Χαββὰ, καὶ Λαμὰς, καὶ Μασλὼθ, καὶ Γαδηρὼθ, καὶ Βεθδάγων, καὶ Νωμὰ, καὶ Μακηδά· πόλεις δεκαέξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Λεβνὰ, καὶ Ἀφὲρ, καὶ Ἰεφθὰ, καὶ Ἀσεννὰ, καὶ Νεσὶβ, καὶ Κεϊλὰ, καὶ Ἀχζὶβ, καὶ Μαρησὰ, καὶ Ἐλὼμ· πόλεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἀκκαρὼν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. καὶ ἀπὸ Ἀκκαρὼν, Ἰεμναὶ, καὶ πᾶσαι ὅσαι εἰσὶν πλησίον Ἀσδὼμ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. Γάζα· καὶ αἱ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ותחום מערבא ימא רבא ותחומא דין תחום בני יהודה סחור סחור לזרעיתהון: ולכלב
13 בר יפנה יהב חולקא בגו בני יהודה על מימרא דיי ליהושע ית קרית ארבע אבוהון
14 דגבריא היא חברון: ותריך מתמן כלב ית תלתא בני גבריא ית ששי וית אחימן וית
15 תלמי בני גבריא: וסליק מתמן לות יתבי דביר ושום דביר מלקדמין קרית ארכי:
16 ואמר כלב דימחי ית קרית ארכי ויכבשנה ואתן ליה ית עכסה ברתי לאתו: וכבשה
17 עתניאל בר קנז אחוהי דכלב ויהב ליה ית עכסה ברתיה לאתו: והוה במעלה
18 ואמלכתיה למשאל מן אבוהא אחסנתא ואתרכינת מעל חמרא ואמר לה כלב מה ליך:
19 ואמרת הב לי אחסנתא ארי לארע דרומא יהבתני ותתן לי אתר בית שקיא דמיא ויהב
20 לה ית בית שקיא עלאה וית בית שקיא תחתאה: דא אחסנת שבטא דבני יהודה
21 לזרעיתהון: והוה קרויא מסיפי לשבטא דבני יהודה על תחום אדום בדרומא קבצאל
22 ועדר ויגור: וקינה ודימונה ועדעדה: וקדש וחצור ויתנן: זיף וטלם ובעלות: וחצור
23 חדתה וקריות חצרון היא חצור: אמם ושמע ומולדה: וחצר גדה וחשמון ובית פלט:
24 וחצר שועל ובאר שבע ובזיותיה: בעלה ועיים ועצם: ואלתולד וכסיל וחרמה: וצקלג
25 ומדמנה וסנסנה: ולבאות ושלחים ועין ורמון כל קרויא עשרין ותשע ופצחיהן:
26 בשפלתא אשתאול וצרעה ואשנה: וזנוח ועין גנים תפוח והעינם: ירמות ועדלם שוכה
27 ועזקה: ושערים ועדיתים והגדרה וגדרותים קרוין ארבע עסרי ופצחיהן: צנן וחדשה
28 ומגדל גד: ודלען והמצפה ויקתאל: לכיש ובצקת ועגלון: וכבון ולחמם וכתליש:
29 וגדרות בית דגון ונעמה ומקדה קרוין שית עסרי ופצחיהן:
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et terminus occidentalis mare magnum, & *terminus* [*ejus* :] Hi termini 12
filiorum Juda circumcirca per prosapias suas. Et Chaleb filio Jephune 13
dedit partem in medio filiorum Juda, juxta dictum Domini ad Josue :
Kirjath Arbagh patris illorum fortium, ipsa Hhebron. Et extirpavit inde 14
Chaleb tres filios fortium : Sessai, & Ahhiman, & Thalmai filios for- 15
tiũ. Et ascendit inde ad habitatores Debir, & nomen Debir anteà Kiriath- 16
arche. Et dixit Chaleb: Qui debellaverit Kiriath-arche, & subegerit eam, 17
& dabo ei Ghachzza filiam meam in uxorem. Et subegit eam Ghathniel 18
filius Kenaz fratris Chaleb, & dedit ei Ghachzza filiã suã in uxorem. Et fuit 19
cum ea intraret, & incitavit illum ut peteret à patre suo possessionem, & 20
demisit se de asino. Et dixit ei Chaleb: Quid tibi? Et dixit: Da mihi posses- 21
sionem, nam ad terram meridionalem dedisti me: & dabis mihi locum do- 22
mus irrigationum aquarum; & dedit ei domum irrigationum superiorem, 23
et domũ irrigationum inferiorem. Hæc possessio tribus filiorum Juda per 24
prosapias suas. Et fuerunt urbes à limitibus tribus filiorum Juda super 25
terminum Edom in Austro: Kabszeel & Gheder, & Jagur. Et Kina, & Dimo- 26
na & Ghadghada. Et Kedes, & Hhaszor & Jithnan; Ziph et Telem, & 27
Beghaloth. Et Hhaszor Hhadathah, & Kirjoth Hheszron, ipsa Hhaszor. A- 28
man & Semagh, & Molada. Et Hhaszar Gada, & Hhesmon, & Bethpalet. 29
Et Hhaszar Sughal, & Beersabagh, & Bezjothia. Baghala, & Ghiim, & 30
Ghezem. Et Eltholad, & Chezzil, & Hharma. Et Sziklag, & Madmana, 31
& Zzanzzana. Et Lebaoth & Seluhhim, & Ghain, & Rimon; omnes urbes 32
viginti & novem & vici earum. In depressione; Esthaol, & Szarghah, & 33
Asnah. Et Zannoahh, & Ghen-ganim, Thapuahh & Haghenam. Jarmuth 34
& Ghadulã, Socho & Ghazeka. Et Segharaim & Ghaditaim, & Hagderah, 35
& Gederotaim, urbes quatuordecim & vici earum. Szenan & Hhadassa, et 36
Migdal Gad. Et Dilghan & Miszpeh & Jaktheel : Lachis & Baszkath 37
& Gheglon. Et Chabon, & Lachmas, et Chethlis. Et Gederoth, Bethdagon, 38
et Naghama, & Makeda urbes sedecim; et vici earum. 39
40
41

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]

Terminus autem ejus ab Occidente *exten-* 12
ditur ad Meriba cum limitibus ejus. Hic est
limes filiorum Juda per familias suas circum-
quaque. Calebo quoque filio Jophnæ dedit 13
Jesus partem inter filios Juda, juxta verbum
oris Dñi. Dixit autem Caleb ad Jesum, Da
mihi hanc civitatem Arbaa patris gigantum:
deditque Jesus Calebo civitatem Arbaa pa-
tris gigantum, quæ est Hebron; Et interfe- 14
cit inde Caleb tres filios gigantum, *nempe* Si-
sai, Ahiman, & Tholmai filios gigantum.
Inde ascendit contra habitatores Dobir (erat 15
autem nomen Dobir antea, Civitas Sepher.)
Et ait Caleb, Quicunq; subjugaverit Civi- 16
tatem Sepher & vastaverit eam, huic dabo
Achsam filiam meam uxorem. Subjugavitq; 17
eam Athnael filius Kenaz fratris Caleb, &
dedit ei Achsam filiá suá uxorem. Cúmque 18
facta fuisset ejus *uxor*, solicitata fuit ad pe-
tendum à patre suo hæreditatem agri; quare
demisit sese ex asino. Ait illi Caleb, Quid tibi
est filia mea? Dixit ad eum, Da mihi benedi- 19
ctioné: quandoquidem in terra Meridionali
me collocásti, da mihi fossam istã aquarũ: &
dedit ei Caleb fossam superioré & fossam in-
feriorem. Hæc est hæreditas filiorũ Juda per 20
familias suas. Fuerunt autem civitates tri- 21
bûs filiorum Juda secus limité Adum ad Au- 22
strum: atq; hæc sunt nomina civitatũ filiorũ 23
Juda, Cabsael, & Adar, & Jagur, Kina, ar- 24
mona, Gadgada, Kades, Hasor, Nathnin, 25
Zib, Atlem, Beeloth, Hasor, Hadatha, & Ci- 26
vitas Hesron, Omam, Asmaa, Molada, Ha- 27
sar-ada, Hesmon, Beth-polat, Area vulpiũ, 28
Bir-sebaa, Bir-Jothia, Baal, Elin, Assam, 29
Eltolam, Achsin, Herma, Senaclag, Mar- 30
mana, Samsala, Lebeoth, Saluh, & Irmon: 31
omnes civitates triginta sex, & villæ earum 32
in planitie. Item Estuael, Sadaa, Estana, Huh, 33
In-gohom, Pathuh, Ilam, Jarmuth, Arlam, 34
Socha, Azca, Saatin, Aziathim, Gothar, & 35
Gethrunin: civitates quindecim cum villis 36
earum. Salon, Harsa, Magdalgad, Dalbon, 37
Caspha, Nactael, Lachis, Azcath, Egolan, 38
Chebson, Lahmas, Chathlis, Adroth, Beth- 39
dagon, Naama, & Nacda: civitates sexde- 40
cim cum villis earum. 41

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * هذه تخوم بني يهوذا مستديرين لقبائلهم * ولكالب بن يوفنا اعطي قسما في بني يهوذا *
13
14 بامر الله ليوشع قرية اربع التي هي حبرون * فقتل فيها كالب الثلثة الاعلاج بني عناق * وهم
15 سيساي * واحيمان * وتلماي * وصعد من هناك الى سكان دبير * واسم دبير قديما قرية سفر *
16
17 فقال كالب * الذي يقتل اهل قرية سفر ويفتحها * اعطيه عكسا ابنتي زوجة * فافتتحها
18 عثنيال بن قناز اخي كالب الاصغر * فاعطاها له زوجة * فلما كان عند دخولها * اغواها حتى
19 تطلب من ابيها حقلا * فنكست من على الحمار * فقال لها كالب * ما بدالك * فقالت له اعطني
بركة * فانك زوجتني بارض جنوب * اعطني نوعين ماء * فاعطاها سواقي فوقانيات وتحتانيات *
20
21 * هذه نحلة بني يهوذا لقبائلهم * وكانت الضياع من طرف سبط بني يهوذا الى حد الروم
22
23 جنوبا * قبصائيل * وعيدر * وياغور * وقينه * وديمونا * وعدعادا * وقادس * وحاصور * ويثنان *
24
25 وزيف * وطاليم * وبعلوت * وحاصور * وحدتا * وقريوت * وحصرون وهي حاصور * وامام *
26
27
28 وسامع * ومولادا * وحصار جدا * وحشمون * وبيت فالط * وحصار شاعور * وبيرسبع * وبيزيوتيا *
29
30 وبعلا * وعييم * وعاصم * والتولاد * وكسيل * وحرما * وصقلاغ * ومدمنا * وسنسنا * ولباوت *
31
32 وسلخيم * وعاين * ورمون * الجملة تسعة وعشرون مدينة وحصاريهن * وفي السهل اسطاول
33
34
35 وصرعا * واسنا * وزانوح * وعين الجنة * وتفوح * وعاريم * يرموت * وعدلام * سوحو * وعزيقا *
36
37 شعرايم * وعديتايم * وجديرا * وجديروتايم * اربعة عشر مدينة وحصاريهن * صنان *
38
39 وحداشا * ومجدل جدا * ودلعان * ومصفا * ويقتيئيل * لاخيس * وبصقات * وعجلون * وكبون *
40
41 وكحلس * وجدروت * وبيت داعون * ونعما * ومقيدا * ستة عشر مدينة وحصاريهن *

Hi sunt limites filiorum Juda per circu- 12
itum juxta familias eorum. Calebo 13
quoque filio Jophnæ data fuit portio
inter familiam Juda, jussu Dei ad
Josue, civitas Arbaa, quæ est Hebron.
Occiditque in ea Caleb tres gigantes fi- 14
lios Anac, nempe Sisai, Ahiman, &
Tolmai. Et ascendit illinc ad incolas 15
Dobir (nomen autem Dobir olim erat
Civitas Sepher) Et ait Caleb, Qui, 16
trucidatis civibus Civitatis Sepher, ex-
pugnaverit eam, dabo illi Achsam fi-
liam meam uxorem. Expugnavit au- 17
tem illam Athnael filius Kenaz fra-
tris Caleb minoris, deditque eam ipsi
uxorem. Quam, cùm ingressa fu- 18
isset, instigavit ad petendum à patre
suo agrum quendam: demisit ergò il-
la caput desuper asinum, dixitque ad
eam Caleb, Quid per hoc significas?
Ait illi, Da mihi benedictionem: quan- 19
doquidem matrimonio me junxisti in
terra Australi, Da mihi duas aquæ
species. Deditque illi rivos superiores
& inferiores. Hæc est hereditas fili- 20
orum Juda per familias eorum. Fu- 21
erunt autem civitates à latere tribûs
filiorum Juda usque ad terminum Rum
Meridiem versùs, Cabsael, Idar,
Jagur, Kina, Demona, Adada, Ca- 22
des, Hassor, Jethnan, Ziph, Talim, 23
Baaloth, Hassor, Hadiths, Kerjoth, & 24
Hesron quæ est Hassor: Amam, Sa- 25
mea, Molada, Castrum Gedda, Has- 26
mon, Beth-palet, Castrum Saor, Bir- 27
sebaa, Bir-Jothia, Baala, Jim, As- 28
sem, Eltolad, Chesil, Harma, Seclag, 29
Madmanna, Sansanna, Lebaoth, Sel- 30
him, Ain, & Remmon: quarum ur- 31
bium summa est viginti novem, cum 32
oppidis earum. In planitie verò Es- 33
taol, Soraa, Asna, Zanuh, Fons 34
viridariorum, Taphu, Arim, Jarmuth, 35
Arlam, Sochar, Azica, Saaraim, A- 36
dithaim, Gedira, & Gedirothaim:
urbes quatuordecim cum oppidis earum.
Senan, Hadasa, Turris Gedda, Da- 37
laan, Masphia, Jectael, Lachis, Ba- 38
secath, Eglon, Chabbon, Lahmas, Geth- 39
lis, Gedrath, Beth-dagon, Naema, & 40
Makida, urbes sexdecim cum oppidis 41
earum.

ספר יהושע : יו

42 ,Chebilah Et .Nefib & ,Afnah &,Iphthach Et .Hafan &,Hether &,Libnah 42
43 לבנה ועתר ועשן : ויפתח ואשנה ונציב : וקעילה 43
44 ,Hechron .earum villæ & ,novem civitates ,Marefah & ,Achzib & 44
45 ואכזיב ומראשה ערים תשע וחצריהן : עקרון 45
mnum fuper quæ omnes ,mare ad & ,Hechron Ab .ejus villæ & ,ejus filiæ & 46
46 ובנתיה וחצריה : מעקרון וימה כל אשר על יד
,ejus filiæ ,Hazzah ,ejus villæ &,ejus filiæ ,Afdod .earum villæ & ,Afdod 47
47 אשדוד וחצריהן : אשדוד בנותיה וחצריה עזה בנותיה
.terminum & ,termini mare & ,Ægypti torrentem ad ufque ejus villæ &
וחצריה עד נחל מצרים והים הגבול וגבול : 48
,Sannah Chiriath & ,Dannah Et .Sochoh & ,Jathir & ,Samir ,monte in Et
48 ובהר שמיר ויתיר ושוכה : ודנה וקרית סנה 49
49 ,Cholon & ,Ghofen Et .Hanim & ,Efthemoh & ,Hanab Et .Debir ipfa 50
50 היא דבר : וענב ואשתמה וענים : וגשן וחלן 51
51 ,Dumah & ,Harab .earum villæ & ,undecim civitates ,Ghiloh & 52
52 וגלה ערים אחת עשרה וחצריהן : ארב ודומה 53
-Chiriath & ,Chumtah Et .Apecah &,Bethtappuach &,Janum Et .Efhan & 54
53 ואשען : וינום ובית תפוח ואפקה : וחמטה וקרית 55
54 ,Mahon .earum villæ &,novem civitates ,Sihor & ,Chebron ipfa , arbah 56
55 ארבע היא חברון וציער ערים תשע וחצריהן : מעון 57
Cain .Zanoach & ,Joedeham & ,Izrahel Et .Juttah & ,Ziph & ,Carmel
56 כרמל וזיף ויוטה : ויזרעאל ויקדעם וזנוח : הקין 58
57 ,Chalchul .earum villæ & ,decem civitates ,Timnah & ,Ghibhah 59
58 גבעה ותמנה ערים עשר וחצריהן : חלחול 60
civitates ,Elthecon & ,Beth-hanoth &,Maharath Et .Ghedor & ,Bethfur
59 בית צור וגדור : ומערת ובית ענות ואלתקן ערים
,Rabbah & ,Chiriathjeharim ipfa ,Babal Chiriath .earum villæ & ,fex 61
60 שש וחצריהן : קרית בעל היא קרית יערים והרבה
,Middin ,Bethharabah : deferto In .earum villæ & ,duæ civitates 62
61 ערים שתים וחצריהן : במדבר בית הערבה מדין
civitates ,Henghedi & ,falis civitas & ,Nibfan Et .Sechachah & 63
62 וסככה : והנבשן ועיר המלח ועין גדי ערים
non ,Jerufalaim habitatores Jebufæum Et .earum villæ & ,fex
63 שש וחצריהן : ואת היבוסי יושבי ירושלם לא
filiis cum Jebufæus habitavit & : eos expellere Jehudah filii potuerunt 1
יכלו בני יהודה להורישם וישב היבוסי את בני
.hanc diem ad ufque Jerufalaim in Jehudah
יהודה בירושלם עד היום הזה : 2

CAP. XVI. יו

,Jericho aquas ad Jericho Jarden à Jofeph filiis fors eft egreffa Et 3
1 ויצא הגורל לבני יוסף מירדן יריחו למי יריחו
.Bethel montem in Jericho à afcendens defertum ,orientem ad
מזרחה המדבר עלה מיריחו בהר בית אל :
.Archihataroth terminū ad tranfibit &,Luz in Bethel à egredietur Et
2 ויצא מבית אל לוזה ועבר אל גבול הארכי עטרות : 4
-Beth terminum ad ufque ,Japhleti terminum ad mare verfus defcendet Et
3 וירד ימה אל גבול היפלטי עד גבול בית 5
,mare ad ejus exitus eruntque : Ghazer ad ufq; & ,inferiorem choron
חרון תחתון ועד גזר והיו תצאתו ימה :
termin⁹ fuit Et .Ephraim &,Menaffeh Jofeph filii acceperūt hæreditate Et 6
4 וינחלו בני יוסף מנשה ואפרים : ויהי גבול
5 orientē ad eorū hæreditatis termin⁹ fuit &:fuas familias ad Ephraim filiorū
בני אפרים למשפחתם ויהי גבול נחלתם מזרחה
terminus exibit Et .fuperiorem Bethchoron ad ufque ,Addar Hathroth 7
6 עטרות אדר עד בית חרון עליון : ויצא הגבול
orientem ad terminus circuibit & ,aquilone ab Michmethath ad mare ad
הימה המכמתת מצפון ונסב הגבול מזרחה
Janoach à defcēdet Et.Janoach ad oriēte ab ipfum trāfibit &:Siloh Taanath
7 תאנת שלה ועבר אותו ממזרח ינוחה : וירד מינוחה
.Jarden egredietur & ,Jericho in occurret & : Naharath & ,Hataroth
עטרות ונערתה ופגע ביריחו ויצא הירדן :

Verfio VUL. LAT.

42 Labana & Ether & Afan. Jephtha & Efna & Nefib. Et Ceila et
43
44 Achzib & Marefa: civitates novem, & villæ earū. Accaron cū
45
46 vicis & villulis fuis. Ab Accaron ufq; ad mare: omnia quæ vergūt ad Azotum & viculos ej⁹. Azotus cū vicis & villulis fuis. Gaza cū vicis & villulis fuis: ufq; ad torrentem Ægypti, & mare
47
48 Magnū termin⁹ ej⁹. Et in monte: Samir & Jether & Socoth.
49 Et Danna & Cariathfenna, hæc
50 eft Dabir. Anab & Iftemo &
51 Anim. Gofen & Olon & Gilo: civitates undecim, & villæ earū.
52 Arab & Ruma & Efaan. Et
53 Janū & Beththaphua & Apheca,
54 Athmatha, & Cariatharbe, hæc eft Hebron, & Sior: civitates
55 novē, & villæ earū. Maon &
56 Carmel & Ziph & Jota. Jezrael
57 & Jucadam & Zanoë. Accain, Gabaa, & Thamna: civitates
58 decē, & villæ earū. Halhul, &
59 Beffur, & Gedor. Marēth, & Bethanoth, & Eltecon: civita-
60 tes fex, & villæ earū. Cariathbaal, hæc eft Cariathiarim, urbs Sylvarum, & Arebba: civitates
61 duæ, & villæ earū. In deferto Betharaba, Meddin, et Sachacha.
62 Et Nebfan, & civitas Salis, & Engaddi: civitates fex, & villæ
63 earū. Jebufæū autē habitatorē Jerufalē nō potuerunt filii Juda delere: habitavitq; Jebufæus cū filiis Juda in Jerufalem ufque in præfentē diē. CAP. XVI.
1 Cecidit quoq; fors filiorū Jofeph, ab Jordane contra Jericho & aquas ej⁹ ab Oriente: folitudo quæ afcendit de Jeri-
2 cho ad montē Bethel. Et egreditur de Bethel Luza: tranfitq;
3 terminum Archi, Atharoth. Et defcendit ad Occidentē juxta terminū Jephleti, ufq; ad terminos Beth-horon inferioris, & Gazer: finiunturq; regiones ej⁹
4 mari Magno. Poffederūntq; filii Jofeph, Manaffes & Ephraim.
5 Et fact⁹ eft terminus filiorū Ephraim per cognationes fuas: & poffeffio eorū contra Orientem Ataroth-Addar ufq; Beth-horon
6 fuperiorē. Egrediunturq; confinia in mare: Machmethath verò Aquilonem refpicit, & circuit terminos cōtra Orientē in Thanathfelo: & pertranfit ab
7 Oriente Janoë. Defcenditq; de Janoë in Ataroth & Naaratha: & pervenit in Jericho, egrediturque ad Jordanem.

Verfio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranflatione LATINA.

42 Λεβνά, καὶ Ἰθὰκ, καὶ Ἀνὼχ, Καὶ Ἰανὰ, καὶ Νασίβ,
43 Καὶ Κεϊλάμ, καὶ Ἀκιεζὶ, καὶ Κεζίβ, καὶ Βα-
44 θησὰρ, καὶ Αἰλώμ· πόλεις δέκα, καὶ αἱ κῶμαι
45 αὐτῶν. Ἀκκάρων, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς.
46 Ἀπὸ Ἀκκάρων Γεμνὰ, καὶ πᾶσαι ὅσαι εἰσὶ πλησίον Ἀσηδὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
47 Ἀσηδὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. Γάζα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, (α) καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς, ἕως τοῦ χειμάῤῥου Αἰγύπτου· καὶ ἡ θάλασσα ἡ
48 μεγάλη διορίζει. Καὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ (β) Σαμὶρ, καὶ
49 Ἰεθὲρ, καὶ (γ) Σωχὰ, Καὶ Ῥεννὰ, καὶ πόλις
50 Γραμμάτων, αὕτη (δ) Δαβίρ. Καὶ Ἀνὼν, καὶ
51 Ἐς, καὶ Μὰν, καὶ Αἰσάμ, Καὶ Γοσὸμ, καὶ Χαλοὺ, καὶ Χαννὰ, καὶ Γηλώμ· πόλεις ἕνδεκα, καὶ αἱ κῶμαι
52 αὐτῶν. Αἰρὲμ, καὶ Ῥεμνὰ, καὶ Σομὰ, Καὶ Ἰεμαὶν,
53 καὶ Βαιθαχοὺ, καὶ Φακουὰ, Καὶ Εὐμὰ, καὶ πόλις
54 Ἀρβὸκ, αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν, καὶ Σωραὶθ· πόλεις
55 ἐννέα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. Μαὼρ, καὶ Χερμὲλ,
56 καὶ Ὀζίβ, καὶ Ἰτὰν, Καὶ Ἰαριὴλ, καὶ Ἀρικὰμ,
57 καὶ Ζακαναὶμ, Καὶ Γαβαὰ, καὶ Θαμναθὰ· πό-
58 λεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Αἰλουὰ, καὶ Βηθσοὺρ,
59 καὶ Γεδδὼν, Καὶ Μαγαρὼθ, καὶ Βαιθανὰμ,
60 καὶ Θεκούμ· πόλεις ἕξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Θεκὼ, καὶ Ἐφραθὰ, αὕτη ἐστὶ Βαιθλεὲμ, καὶ Φαγὼρ, καὶ (ε) Αἰτὰν, καὶ Κουλὸν, καὶ (ζ) Ταταμ, καὶ (η) Θωβὴς, καὶ Καρὲμ, καὶ (θ) Γαλὲμ, καὶ Θεθὴρ, καὶ Μανοχώ· πόλεις ἕνδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καριαθβαὰλ, αὕτη (ι) ἡ πόλις Ἰαρὶμ, (κ) καὶ Σωθηβὰ·
61 πόλεις δύο, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. Καὶ Βαδδαργεὶς,
62 καὶ Θαραβαὰμ, καὶ Αἰνὼν, Καὶ Αἰοχιοζὰ, καὶ Ναφλαζὼν, καὶ αἱ πόλεις Σαδὼν καὶ
63 Ἀμκάδης· πόλεις ἑπτὰ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος κατῴκει ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα ἀπολέσαι αὐτούς· καὶ (λ) κατῴκησαν οἱ Ἰεβουσαῖοι ἐν Ἱερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας (μ) ταύτης.

Κεφ. ιϛʹ.

1 Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια υἱῶν Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου τοῦ κατὰ Ἱεριχὼ ἀπὸ (α) ἀνατολῶν. καὶ ἀναβήσεται ἀπὸ Ἱεριχὼ εἰς τὴν ὀρεινὴν, τὴν ἔρη-
2 μον, εἰς (β) Βαιθὴλ Λουζά. Καὶ ἐξελεύσεται εἰς Βαιθὴλ, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ (γ) Ἀ-
3 χαταρωθί. Καὶ διελεύσεται ἐπὶ τὴν θάλασσαν (δ) ἐπὶ τὰ ὅρια Ἀπταλὶμ ἕως τῶν ὁρίων Βαιθωρὼν (ε) τῆς κάτω, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θά-
4 λασσαν. Καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ, Ἐ-
5 φραὶμ καὶ Μανασσῆ. Καὶ ἐγενήθη (ζ) ὅρια υἱῶν Ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν ἀπ' ἀνατολῶν Ἀταρὼθ (η) καὶ Ἐρὼκ ἕως Βαιθωρὼν (θ) τὴν ἄνω, καὶ Γα-
6 ζαρά. Καὶ (ι) ἐλεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ τὴν θάλασσαν (κ) εἰς Ἰκασμὼν ἀπὸ (λ) Βοῤῥᾶ Θερμά· περιελεύσεται ἐπ' ἀνατολὰς εἰς Θηνασὰ, καὶ Σέλλης, καὶ παρελεύσεται ἀπ' ἀνατολῶν εἰς (μ)
7 Ἰανωκά, Καὶ εἰς Μαχὼ, καὶ Ἀταρὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· καὶ (ν) ἐλεύσεται ἐπὶ Ἱεριχὼ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην.

42 Lebna, & Ithac, & Anoc, Et Iana, & Nafib, Et Ceilam, & Aciezi, & Cezib, et Bathefar, & Ælom; civitates (a) decem, & oppida earū. Accaron, & oppida ej⁹, & villæ (γ) eorum. Ab Accaron Gemna, & omnes, quæcunq; funt prope Afedoth, & oppida earum: Afedoth, & oppida ejus, & villæ ejus: Gaza, & oppida ejus, & villæ ejus, ufq; ad torrentem Ægypti. Et mare Magnum difterminat. Et in montana Samir, & Iether & Socha, Et Renna, et civitas Literarū, (hæc eft Dabir.) Et Anon, & Es, et Man, & Æfam, Et Gofom, & Chalu, et Channa, et Gelom, civitates undecim, et oppida earum: Ærem, & Remna, & Soma, Et Iemain, & Bæthachu, et Phacua, Et Euma, et civitas Arboc (hæc eft Chebron) & Soreth, civitates novē, & villæ earum: Maor, & Chermel, & Ozib, & Itan, Et Iariel, & Aricam, et Zacanain, Et Gabaa, et Thamnatha, civitates (f) novē, et oppida earū: Ælua, et Bethfur, & Geddon, Et Magaroth, & Bæthanam, et Thecum, civitates fex, & oppida earū: (t) Theco, et Ephratha, (hæc eft Bæthleem) et Phagor, et Ætan, & Kulon, & Tatam, & Thobes, & Karem, et Galem, & Thether, & Manocho, civitates undecim, et oppida earū: Cariath Baal (hæc eft civitas Iarim) et Socheba, civitates duæ, & villæ earum. Et (u) Baddargis, & Tharabaam, & Ænon, Et Æochioza, et Naphlazon, et civitates Sadon, et Ancades, civitates (x) feptem, et oppida earū. Et Iebufæus habitabat in Hierufalē, et non potuerūt filii Iuda difperdere eos. Et habitārūt Iebufæi in Hierufalē ufq; in diem hanc.

CAP. XVI.

1 Et facti funt fines filiorū Iofeph à Iordane qui contra Hiericho ab (a) Oriente. Et afcendent à Hiericho in mōtanā, (b) defertū,
2 in Bæth. l(c) Luza. Et egredientur in Bæthel, et præteribunt ad fines
3 Acatarothi: Et tranfibūt ad mare fuper fines Aptalim ufq; ad fines Bæthoron, quæ (d) infrá. Et erit
4 exitus eorum ad mare. Et hæreditaverunt filii Iofeph, Ephræm,
5 et Manaffe. Et fuerunt fines filiorum Ephræm fecundùm populos eorū. Et fuerunt fines hæreditatis eorum ab Oriente Ataroth, & Erec ufq; ad Bæthoron fuperiorē, et Gazara.
6 Et venient fines ad mare in (e) Icafmon ab Aquilone (f) Therma: circuibunt ad Orientem in Thenafa, et Selles: et præteribūt ab Oriente in Ianoca, (g)
7 Et in Macho, et Ataroth, et pagi earum. Et venient ad Hiericho, et tranfibunt ad Iordanem.

MS.A. (α) καὶ αἱ ἐπαύλεις (β) Σαφεὶρ. (γ) Σωχὼ, καὶ Ῥεννὰ, πόλις (δ) ἐστὶν Δαβείρ. καὶ Ἀνὼβ, καὶ Ἐσθεμὼ, καὶ Ἀνεὶμ, καὶ Γοσὸμ, καὶ Χιλλὼν, καὶ Γηλὼν· πόλεις δέκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ὀρὲβ, καὶ Ἐσὰν, καὶ Ῥουμὰ, καὶ Ἰανοὺμ, καὶ Βεθθαπφοὺε, καὶ Ἀφακὰ, καὶ Χαμματὰ, καὶ πόλις Ἀρβοκ, αὕτη ἐστὶν Χεβρὼν, καὶ Σιὼρ· πόλεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Μαὼν, καὶ Χερμὲλ, καὶ Ζὶφ, καὶ Ἰεττὰ, καὶ Ἰεζδραὲλ, καὶ Ἰεκδαὰμ, καὶ Ζανὼ Ἀκεὶμ, καὶ Γαβαὰ, καὶ Θαμνά· πόλεις ἐννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἀλοὺλ, καὶ Βεθσοὺρ, καὶ Γεδὼρ, καὶ Μαρὼθ, καὶ Βαιθανὼθ, καὶ Ἐλθεκέν· πόλεις ἕξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Θεκὼ, καὶ Ἐφραθὰ, αὕτη ἐστὶν Βηθλεὲμ, (ε) Αἰτὰμ, (ζ) Ταλαμὶ, (η) Σωρὴς, (θ) Γαλλὶμ, καὶ Βαιθὴρ, (ι) πόλις (κ) καὶ Ἀρεββὰ· πόλεις δύο, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. Βαδδαργεὶς, καὶ Βηθαραβὰ, καὶ Μαδὼν, καὶ Σοχοχὰ, καὶ Νεβσὰν, καὶ αἱ πόλεις ἁλῶν, καὶ Ἠγαδδί· πόλεις ἑπτὰ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος (λ) κατῴκησε (μ) ἐκείνης. Κεφ. ιϛʹ. MS.A. (α) ἀνατολῶν, τὴν ἔρημον. καὶ (β) Βαιθὴλ. Καὶ ἐξελεύσεται ἀπὸ Βαιθὴλ Λουζὰ, καὶ παρελεύσεται (γ) Ἀρχαταρώθ. (δ) εἰς τὰ ὅρια τοῦ Ἰεφληθὶ (ε) τῆς κάτω, (ζ) τὰ ὅρια (η) καὶ Ἀδὰρ ἕως (θ) τῆς ἄνω, (ι) διελεύσεται (κ) εἰς Μαχθὼθ ἀπὸ (λ) Βοῤῥᾶ καὶ παρελεύσεται ἐπ' ἀνατολὰς εἰς Θηναθσηλὼ, καὶ παρελεύσεται (μ) Ἰανὼ εἰς Ἀταρὼθ καὶ Νααραθὰ καὶ αἱ κῶμαι (ν) διελεύσεται εἰς Ἱεριχὼ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

42 לבנה ועתר ועשן : ויפתח ואשנה ונציב : וקעילה ואכזיב ומראשה קרוין תשע ופצחיהן :
43 עקרון וכפרנהא ופצחהא : מעקרון ומערבא כל קרויא דעל תחום אשדוד ופצחיהן :
44 אשדוד כפרנהא ופצחהא עזה כפרנהא ופצחהא עד נחלא דמצרים וימא רבא
45 ותחומיה : ובטורא שמיר ויתיר ושוכה : ודנה וקרית סנה היא דביר : וענב ואשתמה
46 וענים : וגשן וחולן וגילה קרוין חדא עסרי ופצחיהן : ארב ודומה ואשען : וינום
47 ובית תפוח ואפקה : וחומטא וקרית ארבע היא חברון וציעור קרוין תשע ופצחיהן : מעון
48 כרמל וזיף ויוטה : ויזרעאל ויקדעם וזנוח : הקין גבעה ותמנה קרוין עסר ופצחיהן :
49 חלחול בית צור וגדור : ומערת ובית ענות ואלתקון קרוין שית ופצחיהן : קרית בעל
50 היא קרית יערים והרבה קרוין תרתין ופצחיהן : במדברא בית מישרא מדין וסככה :
51 ונבשן וקרית מלח ועין גדי קרוין שית ופצחיהן : וית יבוסאי יתבי ירושלם לא יכילו
52 בני יהודה לתרכותהון ויתיבו יבוסאי עם בני יהודה בירושלם עד יומא הדין : טו
53 ונפק עדבא לבני יוסף מירדנא דיריחו למיא יריחו מדנחא למדברא דסליק מיריחו
54 בטורא לביתאל : ונפיק מבית אל ללוז ועבר לתחום ארכי לעטרות : ונחית לימא
55 לתחום יפליט עד תחום בית חורון ארעאה ועד גזר ויהון מפקנוהי לימא : ואחסינו בני
56 יוסף מנשה ואפרים : והוה תחום בני אפרים לזרעיתהון והוה תחום אחסנתהון מדינחא
57 עטרות אדר עד בית חורון עלאה : ונפיק תחומא לימא למכמתת מצפונא ומסתחר
58 תחומא מדנחא לתאנת שילה ועבר ליה מדנח לינוח : ונחית מינוח לעטרות
59 ולנערתה ומערע ביריחו ונפיק לירדנא :

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

Libna & Ghether, & Ghaffan. Et Jiphthahh, & Afnah, & Nefzib. Et 42
Keghila, & Achzib, & Mareffa; urbes novem & vici earum. Ghekron & 43
oppida ejus & vici ejus. A Ghekron & Occidentem verfus; omnes urbes quæ 44
fuper terminum Afdod, & vici earum. Afdod, oppida ejus, & vici ejus; 45
Ghaza, oppida ejus, & vici ejus ufque ad fluvium Ægypti: & mare mag- 46
num & terminos ejus. Et in monte Samir; & Jathir, & Sochoh. Et Da- 47
na, & Kirjath Zzana, ipfa Debir. Et Ghanab, & Efthemoh, & Ghanim. 48
Et Goffen, & Hholon, & Giloh, urbes undecim & vici earum. Arab 49
& Dumah, & Efghan. Et Janum, & Beth-Thapuahh, & Apheka. Et Hhum- 50
ta, & Kirjath Arbagh, ipfa Hhebron, & Szighor; urbes novem & vici earū. 51
Maghon, Carmel & Ziph, & Jutah. Et Jzraghel & Jakdeghā, & Zanoahh. 52
Hakayn, Gibgha, & Thimna, urbes decem & vici earum. Hhalhhul, Beth- 53
Szur & Gedor. Et Megharath, & Beth-Ghanoth, & Elthekon, urbes fex & 54
vici earum. Kirjath Baghal, ipfa Kirjath-Jegharim, & Haraba; urbes duæ 55
& vici earum. In deferto; Beth Meffera, Midin, & Zzechacha. Et Niphfan, & 56
urbs Salis, & Ghengedi, urbes fex & vici earum. Et Jebufæum habitato- 57
rem Jerufalem non potuerunt filii Juda exterminare eos, & habitarunt 58
Jebufæi cum filiis Juda in Jerufalem ufque ad diem hanc. CAP. XVI. 59

Et exiit fors filiis Jofeph à Jordane Jericho ad aquas Jericho ortū verfus; ad 60
defertū quod afcendit à Jericho in monte Bethel. Et prodit ex Bethel 61
ad Luz, et tranfit ad terminū Archi-Ghateroth. Et defcendit ad mare ad ter- 62
minū Japhlet, ufq; ad terminū Beth Hhoron inferioris & ufq; ad Gazer. Et 63
fuerunt exitus ej⁹ ad mare. Poffederuntq; filii Jofeph Menaffe & Ephraim. Et 1
fuit terminus filiorum Ephraim ad profapias eorū; & fuit terminus pof- 2
feffionis eorum Orientē verfus Ghateroth Adar ufq; ad Beth-hhoron fupe- 3
riorem. Et exit terminus ad mare ad Michmethath à Septentrione: & 4
flexus eft termin⁹ ad Orientē ad ficum Siloh, & tranfit fibi ab Oriente ad Ja- 5
noahh. Et defcendit à Janoahh in Ghataroth & in Nagharath; & contingit in 6
Jericho, & exit ad Jordanem. 7

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 [illegible]
43 44 [illegible]
45 46 [illegible]
47 48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 53 [illegible]
54 55 [illegible]
56 57 [illegible]
58 [illegible]
59 60 [illegible]
61 [illegible]
62 63 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]

Leban, Athar, Naphtah, Echan, Asia, 42
Snaclag. Akeila, Achzib, & Mirina: 43
civitates novem cum villis earum. Acron 44
cum pagis ac villis ejus ab Occidente. To- 45
ta regio Asdod, cum villis earum, Asdod 46
cum pagis ac villis ejus, Aza cum pagis 47
ac villis ejus, usque ad torrentem Ægypti:
& mare magnum erat limes. Hæ autem in 48
monte, Samir, Jathir, Socha, Rana, Ci- 49
vitas Sepher, quæ est Dobir, Genab, Este- 50
mo, Eljan, Esjan, Halan, & Galo: ci- 51
vitates undecim cum villis earum. Rib, Ru- 52
ma, Esan, Halum, Beth-pathuth, Aphec, 53
Hamta, Civitas-arbaa, quæ est Hebron, 54
& Sebeon: civitates novem, & villæ ea- 55
rum. Maon, Carmel, Zib, Atna, Iz- 56
rael, Necamaam, Zaluh, Cain, Gebea, 57
& Tecna: civitates decem cum villis earum. 58
Halul, Beth-sedon, Gathar, Maarath, 59
Beth-enoth, & Lathcam: civitates sex, &
villæ earum. Dacath, Civitas-baal, quæ 60
est Civitas-naarin: civitates duæ cum villis
suis in deserto. Item Beth-araba, Med- 61
jan, Secsa, Neesan, Ir-mehil, & In-gad: 62
civitates sex cum villis earum. Jebusæos 63
autem habitantes in Jerusalem non occide-
runt filii Juda, imò commorati sunt Jebu-
sæi cum filiis Juda in Jerusalem ad hunc usq;
diem.

CAP. XVI.

DEinde prodiit sors filiorum Joseph à 1
Jordane Jericho usque ad aquas Jericho, ab
Orientali plaga deserti quod ascendit ab Je-
richo usque ad montem qui ascendit ad Beth-
il. Progrediturque à Beth-il ad Luz, & 2
transit ad terminum Ebra & Atroth; Tum 3
descendit Occidentem versùs ad terminum
Palta; usque ad limitem Beth-horon infe-
rioris, & usque ad Godar, desinitque ad
Occidentem. Itaque hæreditatem accepe- 4
runt filii Joseph Manasses & Aphrem. Et 5
quidem terminus filiorum Aphrem per fami-
lias suas, terminus *inquam* hæreditatis eo-
rum fuit Atroth-erad usque ad Beth-horon
superiorem. Et procedit limes iste ad Oc- 6
cidentem, & ad Maachath à Septentrione,
reflectitque limes idem ad Orientem subter
Silo, & transit ab Orientali parte Jaluh.
De Jaluh descendit ad Atroth, ad Jagrath, 7
ad Phogor, & ad Jericho: & à Taphuh
exit ad Jordanem,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

61 62 * وفي ناحية البرية • بيت السكة • مدين • سكاخا * نبسان • وقرية الملح • وعين جدا • ست
63 مداين وحصايرهن * واليبوسي ساكن مدينة السلام ما قدر بنوا اسرائيل على قتله فاقام مع
بني يهودا في يروشلم الي هذا الزمان •

• الفصل السادس عشر •

1 * وخرج السهم لبني يوسف من جهة اردن اريحا لمياه اريحا • شرقي البرية • صاعدا من اريحا في
2 3 الجبل الي بيت ايل * ويخرج من بيت ايل الي لوزا • ويعبر الي تخم الاولي عطاروث * وينحدر
4 غربا الي تخم اليفلطي • الي بيت حورون السفلي • الي جزر • وكان نهايته البحر * واخذوا بنو
5 يوسف منسا وافريم * وكان تخم بني افريم لقبايلهم • وكان تخم ميراثهم شرقا • عطروث اذار الي
6 بيت حورون العوقاني * ويخرج التخم غربا • الي المكمتات من الشمال • ويدور التخم شرقا الي تانث
7 شيلوا • ويعبر من حد جهة الشرق الي اريحا * وينحدر من اريحا الي عطاروث والعرات • ويلقا
من جهة اريحا • ويخرج الي الاردن •

Demum in tractu solitudinis, Domus de- 61
serti, Meddin, Sechacha, Nebsan, Ci- 62
vitas salis, & Fons Geddæ: sex ur-
bes cum oppidis earum. Iebusæum 63
autem incolam urbis pacis occidere non
potuerunt filii Israel: quare permansit
cum filiis Iudæ in Ierusalem ad hoc
usque tempus.

CAP. XVI.

PRodiit quoque sors filiis Ioseph à 1
latere Iordanis Iericho usque ad a-
quas Iericho ad Orientalem deserti pla-
gam, ascendendo ab Iericho per montem
ad Beth-il, Egrediturque è Beth-il ad 2
Luza, transit ad primum terminum Ata-
roth, Descendit Occidentem versùs ad 3
terminum Iaphlitæum, ad Beth-horon
inferiorem, ad Gezer, & terminatur
mari. Data fuit igitur hæreditas fi- 4
liis Ioseph Manassi & Ephraimo: Et 5
fuit terminus filiorum Ephraim per fa-
milias suas, fuit inquam terminus hæ-
reditatis eorum Orientem versùs, Ata-
roth-addar usque ad Beth-horon supe-
riorem. Tum progreditur hic terminus 6
Occidentem versùs, Machmathath ab
Aquilone existente, flectitque termi-
nus idem Orientem versùs ad Taanath-
Silo, transit à termino plagæ Orientalis
ad Iericho. Descendit ab Iericho ad 7
Ataroth & Naaratha, coincidit à late-
re Iericho, & exit ad Iordanem,

ספר יהושע : יז

ejus exitus erunt & : *cannæ* torrentem mare ad terminus *ibit* Tappuach A
8 מתפוח ילך הגבול ימה נחל קנה והיו תצאתיו
.suas familias *ad* Ephraim filiorum *extensionis* hæreditas Hæc .mare ad
הימה זאת נחלת מטה בני־אפרים למשפחתם :
filiorū hæreditatis medio in Ephraim filiis separatæ urbes Et
9 והערים המבדלות לבני אפרים בתוך נחלת בני־
Chenahanæum expulerunt non Et .earum villæ & ,urbes omnes ,Menasseh
10 מנשה כל־הערים וחצריהן : ולא הורישו את־הכנעני
Ephraim *interiore* in Chenahanæus habitavit & : Ghazer in habitantem
היושב בגזר וישב הכנעני בקרב אפרים
.serviens *tributum in* fuit & : hanc diem ad usque
עד־היום הזה ויהי למס־עבד :

CAP. XVII. יז

Machir ,Joseph primogenit⁹ ipse quia ,Menasseh *extensioni* sors fuit Et
1 ויהי הגורל למטה מנשה כי־הוא בכור יוסף למכיר
: *belli* vir fuit ipse quia ,Ghilhad patri Menasseh primogenito
בכור מנשה אבי הגלעד כי הוא היה איש מלחמה
residuis Menasseh filiis Fuitque .Basan & ,Ghilhad ei fuit &
2 ויהי־לו הגלעד והבשן : ויהי לבני מנשה הנותרים
,Asriel filiis & ,Chelech filiis & ,Abihezer filiis ,suas familias *ad*
למשפחתם לבני אביעזר ולבני־חלק ולבני אשריאל
Menasseh filii Isti .Semidah filiis & ,Chepher filiis & ,Sechem filiis &
ולבני־שכם ולבני־חפר ולבני שמידע אלה בני מנשה
,Chepher filio Selophchad Et .suas familias *ad* mares Joseph filii
3 בן־יוסף הזכרים למשפחתם : ולצלפחד בן־חפר
,filii ipsi fuerunt non ,Menasseh filii ,Machir filii ,Ghilhad filii
בן־גלעד בן־מכיר בן־מנשה לא־היו לו בנים
,Nohah & ,Machalah ,ejus filiarum nomina ista & : filiæ *quinimo*
כי אם־בנות ואלה שמות בנתיו מחלה ונעה
,sacerdotis Elhazar *facies ad* accesserunt Et .Tirsah & ,Milchah ,Choglah
4 חגלה מלכה ותרצה : ותקרבנה לפני אלעזר הכהן
Dominus : dicendo ,*prælatorum facies ad* & ,Nun filii Jehosuah *facies ad* &
ולפני יהושע בן־נון ולפני הנשיאים לאמר יהוה
medio in hæreditatem nobis *dandum ad* ,Moseh præcepit
צוה את־משה לתת־לנו נחלה בתוך
medio in ,hæreditatem DOMINI *os ad* eis dedit & : nostrorū fratrum
אחינו ויתן להם אל־פי יהוה נחלה בתוך
præter ,decem Menasseh *funiculi* ceciderunt Et .earum patris fratrum
5 אחי אביהן : ויפלו חבלי־מנשה עשרה לבד
filiæ Quoniam .Jarden *transitu à* quæ ,Basan & ,Ghilhad terram
6 מארץ הגלעד והבשן אשר מעבר לירדן : כי בנות
Ghilhad terra & : ejus filiorū medio in hæreditatem *hæreditarunt* Menasseh
מנשה נחלו נחלה בתוך בניו וארץ הגלעד
Aser ab Menasseh terminus fuit Et *residuis* Menasseh filiis fuit
7 היתה לבני־מנשה הנותרים : ויהי גבול־מנשה מאשר
dexteram ad terminus *ibit* & : Sechem *facies super* quæ ,Hamichmethath
המכמתת אשר על־פני שכם והלך הגבול אל־הימין
: Tappuah terra fuit Menasseh Ipsi .Hentappuah habitatores ad
8 אל־ישבי עין תפוח : למנשה היתה ארץ תפוח
Descenditque .Ephraim filiis Menasseh terminum ad Tappuah &
9 ותפוח אל־גבול מנשה לבני אפרים : וירד
istæ Civitates .torrentem *ad* meridiē ad *cannæ* torrentem terminus
הגבול נחל קנה נגבה לנחל ערים האלה
aquilone ab Menasseh terminus & : Menasseh civitatū medio in Ephraim
לאפרים בתוך ערי מנשה וגבול מנשה מצפון
,Ephraim ipsi meridiē Ad .mare ad ejus exitus fuit & : torrenti ipsi
10 לנחל ויהי תצאתיו הימה : נגבה לאפרים
Aser in & : ejus terminus mare fuitque : Menasseh ipsi aquilonem ad &
וצפונה למנשה ויהי הים גבולו ובאשר
.oriente ab Issachar *in* & ,aquilone ab *concurrebant*
יפגעון מצפון וביששכר ממזרח :

Versio VULG. LAT.

8 De Taphua pertransit cótra ma-
re in Vallé arundineti, súntque
egressus ej⁹ in mare Salsissimū.
Hæc est possessio tribûs filiorū
9 Ephraim p familias suas. Ur-
bésque separatæ sunt filiis E-
phraim in medio possessionis
filiorū Manasse, & villæ earū.
10 Et non interfecerūt filii Ephra-
im Chananæū, qui habitabat in
Gazer: habitavitq; Chananæ⁹
in medio Ephraim usq; in diē
hanc tributarius.

CAP. XVII.

1 Cecidit autē sors tribui Ma-
nasse: (ipse enim est primogeni-
tus Joseph) Machir primogeni-
to Manasse patri Galaad, qui
fuit vir pugnator, habuitq; pos-
2 sessioné Galaad & Basan: Et re-
liquis filiorū Manasse juxta fa-
milias suas, filiis Abiezer, & fi-
liis Helec, & filiis Esriel, & filiis
Sechem, & filiis Hepher, & fi-
liis Semida. Isti sunt filii Manas-
se filii Joseph, mares, per cogna-
3 tiones suas. Salphaad verò filio
Hepher filii Galaad filii Machir
filii Manasse, nō erāt filii, sed so-
læ filiæ: quarū ista sunt nomina,
Maala & Noa et Hegla & Mel-
4 cha et Thersa. Venerūntq; in
cōspectu Eleazari sacerdotis, &
Josue filii Nun, & principū, di-
centes; Dominus præcepit per
manū Moysi, ut daretur nobis
possessio in medio fratrum no-
strorū. Deditq; eis juxta impe-
riū Domini possessiōne in me-
5 dio fratrū patris earū. Et ceci-
derunt funiculi Manasse, decé,
absque terra Galaad & Basan
6 trans Jordané. Filiæ enim Ma-
nasse possederunt hæreditatem
in medio filiorū ejus. Terra au-
té Galaad cecidit in sorté filio-
rum Manasse qui reliqui erant.
7 Fuitq; termin⁹ Manasse ab A-
ser, Machmethath quæ respicit
Sichem: & egreditur ad dexte-
ram juxta habitatores fontis
8 Taphuæ. Etenim in sorte Ma-
nasse ceciderat terra Taphuæ,
quæ est juxta terminos Manasse
9 filiorū Ephraim. Descenditque
terminus Vallis arundineti in
Meridié torrentis civitatum E-
phraim, quæ in medio sunt urbi-
um Manasse: terminus Manasse
ab Aquilone torrentis, & exi-
10 tus ejus pergit ad mare: Ita ut
possessio Ephraim sit ab Austro,
& ab Aquilone Manasse, & u-
tramq; claudat mare, & con-
jungantur sibi in tribu Aser
ab Aquilone, & in tribu Issa-
char ab Oriente.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ (ξ) ἀπὸ Τάφου πορεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ
θάλασσαν (ο) ἐπὶ Χελκανά· καὶ ἔσται ἡ διέξοδος
(π) αὐτῶν ἐπὶ θάλασσαν. αὕτη ἡ κληρονομία
9 φυλῆς (ρ) Ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν. Καὶ αἱ
πόλεις αἱ ἀφορισθεῖσαι τοῖς υἱοῖς Ἐφραὶμ
ἀναμέσον τῆς κληρονομίας υἱῶν Μανασσῆ, πᾶ-
10 σαι αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ οὐκ
ἀπώλεσεν Ἐφραὶμ τὸν Χαναναῖον τὸν κατ-
οικοῦντα ἐν Γαζέρ. καὶ κατῴκει ὁ Χαναναῖος
ἐν τῷ Ἐφραὶμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕως
ἀνέβη Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ (σ) ἔλα-
βεν αὐτὴν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρί· καὶ
τοὺς Χαναναίους, καὶ τοὺς Φερεζαίους, καὶ τοὺς
κατοικοῦντας ἐν Γαζὲρ (τ) ἐξεκέντησαν· καὶ
ἔδωκεν αὐτὴν Φαραὼ ἐν φερνῇ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ.

MS. A. (ξ) ἀπὸ Ἐφφοὺ παρελεύσεται ὅρια (ο) ἐπὶ χειμάῤῥουν Κανά· καὶ
(π) αὐτοῦ (ρ) υἱῶν Ἐφραὶμ (σ) ἔλαβεν τὴν πόλιν, καὶ (τ) ἐξεκέντησεν·

ΚΕΦ. ιζ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς υἱῶν (α) Μα-
νασσῆ, ὅτι οὗτος πρωτότοκος τοῦ Ἰωσήφ, τῷ (β)
Μαχὶρ πρωτοτόκῳ Μανασσῆ πατρὶ Γαλα-
άδ, ἀνὴρ γὰρ πολεμιστὴς (γ) ἦν, ἐν τῇ Γαλα-
2 αδίτιδι καὶ ἐν τῇ Βασανίτιδι. Καὶ ἐγενήθη
τοῖς υἱοῖς Μανασσῆ τοῖς λοιποῖς κατὰ δήμους
αὐτῶν· τοῖς (δ) υἱοῖς Ἰεζί, καὶ τοῖς υἱοῖς (ε) Κε-
λέζ, καὶ τοῖς υἱοῖς (ζ) Ἰεζιὴλ, καὶ τοῖς υἱοῖς
(η) Συχέμ, καὶ τοῖς υἱοῖς (θ) Συμαρίμ, καὶ τοῖς
υἱοῖς Ὀφέρ· οὗτοι ἄρσενες κατὰ δήμους αὐτῶν.
3 Καὶ τῷ (ι) Σαλπαὰδ υἱῷ Ὀφὲρ οὐκ ἦσαν αὐ-
τῷ υἱοὶ ἀλλ' ἢ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ ὀνό-
ματα τῶν θυγατέρων (κ) Σαλπαάδ· (λ) Μα-
αλά, καὶ Νουά, καὶ (μ) Ἐγλά, καὶ Μελχά, καὶ Θερσά.
4 Καὶ ἔστησαν ἐναντίον Ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐν-
αντίον (ν) Ἰησοῦ, καὶ ἐναντίον τῶν ἀρχόντων, λέ-
γουσαι, (ξ) Ὁ θεὸς ἐνετείλατο διὰ χειρὸς
Μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν κληρονομίαν ἐν μέσῳ τῶν
ἀδελφῶν ἡμῶν. καὶ ἐδόθη (ο) αὐταῖς διὰ προστάγ-
ματος κυρίου κλῆρος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τοῦ
5 πατρὸς αὐτῶν. Καὶ ἔπεσεν ὁ (π) σχοινισμὸς αὐτῶν
ἀπὸ Ἀνάσσα, καὶ πεδίον Λαβὲκ ἐκ τῆς γῆς Γα-
6 λαάδ, ἥ ἐστι πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ὅτι θυγατέ-
ρες υἱῶν Μανασσῆ ἐκληρονόμησαν κλῆρον ἐν
μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. ἡ δὲ γῆ Γαλαὰδ ἐγενή-
θη τοῖς υἱοῖς Μανασσῆ τοῖς καταλελειμμένοις.
7 Καὶ ἐγενήθη ὅρια υἱῶν (ρ) Μανασσῆ Δηλανάθ,
ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον υἱῶν Ἀνάθ, καὶ πορεύεται
ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ Ἰαμὶν καὶ (σ) Ἰασσὶβ ἐπὶ πη-
8 γὴν Θαφθώθ. Τῷ Μανασσῆ ἔσται. καὶ (τ) Θα-
φεθ ἐπὶ τῶν ὁρίων (υ) Μανασσῆ, τοῖς υἱοῖς Ἐ-
9 φραίμ. Καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ φάραγγα
Καρανὰ ἐπὶ Λίβα κατὰ φάραγγα Ἰαριὴλ τερέ-
μινθος τοῦ Ἐφραὶμ ἀναμέσον πόλεως Μα-
νασσῆ. καὶ ὅρια Μανασσῆ (φ) ἐπὶ τὸν Βοῤῥᾶν εἰς τὸν
10 χειμάῤῥουν. καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ (χ) διέξοδος θά-
λασσα. Ἀπὸ Λιβὸς τοῦ Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ Βοῤ-
ῥᾶν (ψ) Μανασσῆ. καὶ ἔσται ἡ θάλασσα ὅρια αὐ-
τοῖς. καὶ ἐπὶ (ω) Ἀσὴβ συνάψουσιν ἐπὶ Βοῤῥᾶν, καὶ τῷ Ἰσσάχαρ ἀπὸ ἀνατολῶν.

MS. A. (α) Μαννασσῆ, (β) Μαχεὶρ (γ) ἦν, τῇ (δ) υἱοῖς Ἀχιεζὲρ, (ε) Φηλὲκ,
(ζ) Ἐσιὴλ, (η) Σεχὲμ, (θ) Σεμιραὲ, (ι) Σαλπαὰδ (κ) Σαλπαάδ· (λ) Μααλά, (μ)
Αἰγλάμ, (ν) Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ, καὶ (ξ) Ὁ θεὸς (ο) αὐτοῖς κλῆρος διὰ προστάγματος
κυρίου ἐν τοῖς (π) σχοινισμὸς Μανασσῆ πεδίον Λαβὲκ ἐκ γῆς Γαλαὰδ, καὶ τὴν
Βασὰν, ἥ ἐστιν (ρ) Μανασσῆ ἀπὸ Ἀσὴρ Μαχθὼθ ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον Συχέμ,
καὶ πορεύεται τὰ (σ) Ἰασὴφ ἐπὶ τὴν γῆν Θαθφώθ. (τ) Θαφθὼθ (υ) Μανασσῆ ἐπὶ φά-
ραγγα Κανὰ ἐπὶ Λίβα κατὰ τὴν φάραγγα Ἰαεὶρ ἡ τερέβινθος (φ) ἐπὶ Βοῤῥᾶ (χ)
διέξοδος Ἀπὸ Λίβος (ψ) τοῦ Μανασσῆ. (ω) Ἀσὴρ

Et à Taphu ibunt fines ad mare 8
in Chelcana: & erit exit⁹ eorum
ad mare. Hæc est hæreditas tribûs
Ephræm secundùm populos eo-
rum: Et civitates segregatæ filiis 9
Ephræm inter medium hæredita-
tis filiorum Manasse, omnes civi-
tates, & pagi earum. Et non dis- 10
perdidit Ephræm Chananæum ha-
bitantem in Gazer. Et habitabat
Chananæ⁹ in Ephræm usq; in diē
(h) istum, (i) donec ascendit Pha-
rao rex Ægypti, & cepit (k) eā, et
incendit eā in igni: et Chananæos,
& Pherezæos, & habitantes in
Gazer (l) transfixerunt: & de-
dit eā Pharao in dote filiæ suæ.

CAP. XVII.

Et facti sunt fines tribûs filio- 1
rum Manasse, quoniā hic primo-
genit⁹ Ioseph, ipsi Machir primo-
genito Manasse, patri Galaad (vir
enim bellator erat) in Galaaditide,
& in Basanitide. Et facti sunt fi- 2
liis Manasse reliquis secundùm
populos eorum; filiis Iezi, et filiis
Celez, & filiis Iezīel, & filiis Sy-
chem, & filiis Symarim, & filiis
Opher: hi masculi secundùm po-
pulos eorum. Et Salpaad filio O- 3
pher non fuerāt ei filii, sed filiæ.
Et hæc sunt nomina filiarum Sal-
paad, Maala, et Noa, & Egla, &
Melcha, & Thersa. Et steterunt 4
corā Eleazaro sacerdote, & co-
rā Iesu, et corā principib⁹, dicen-
tes; De⁹ mandavit per manū Moy-
sis dare nobis hæreditatē in medio
fratrum nostrorum. Et data est eis
per præceptū Domini sors in fra-
trib⁹ patris earū. Et cecidit funi- 5
cul⁹ earū (a) ab Anassa, et campus
Labec de terra Galaad, quæ est
trans Iordanem: Quoniā filiæ fi- 6
liorū Manasse hæreditârunt sor-
tē in medio fratrū suorū. Terra
autē Galaad fuit filiis Manasse
reliquis. Et facti sunt fines filio- 7
rū Manasse, (b) Delanath, quæ est
ad faciē filiorū Anath, et vadūt
ad fines in Iamin, & Iassib ad
fontē Thaphthoth. (c) Ipsi Manas- 8
se erit. Et Thapheth super fines
Manasse, filiis Ephræm. Et de- 9
scendent fines ad vallē (d) Cara-
na ad Africū secundū vallē (e)
Iariel terebinthus ipsi Ephræm
inter medium civitatis Manasse.
Et fines Manasse ad Aquilonē in
torrentē. Et erit ej⁹ exit⁹, mare Ab 10
Africo ipsi Ephræm, & ad Aqui-
lonē Manasse. Et erit mare ter-
min⁹ eis: et in (f) Aseb contigui e-
runt ad Aquilonem, & ipsi Is-
sachar ab Oriente.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 מתפוח אזיל תחומא לימא לנחלא דקנה והוון מפקנוהי לימא דא אחסנת שבטא דבני
9 אפרים לזרעיתהון : וקרויא דמפרשן לבני אפרים בגו אחסנת בני מנשה כל קרויא
10 ופצחיהן : ולא תריכו ית כנענאי דיתיב בגזר ויתיבו כנענאי בגו בית אפרים עד יומא הדין
והוו למסקי מסין פלחין :
יז
1 והוה עדבא לשבטא דמנשה ארי הוא בוכרא דיוסף למכיר בוכרא דמנשה אבוהי
2 דגלעד ארי הוא הוה גבר עבדי קרבין והוה ליה ארעא גלעד ומתנן : והוה לבני מנשה
דאשתארו לזרעיתהון לבני אביעזר ולבני חלק ולבני אשריאל ולבני שכם ולבני חפר
3 ולבני שמידע אלין בני מנשה בר יוסף דכריא לזרעיתהון : ולצלפחד בר חפר בר גלעד
בר מכיר בר מנשה לא הוו ליה בנין אלהין בנן ואלין שמהת בנתיה מחלה ונועה חגלה
4 מלכה ותרצה : וקריבא לקדם אלעזר כהנא ולקדם יהושע בר נון ולקדם רברביא למימר
יי פקיד ית משה למתן לנא אחסנא בגו אחנא ויהב להון על מימרא דיי אחסנא בגו אחי
5 אבוהן : ונפלו עדבי מנשה עסרא בר מארעא דגלעד ומתנן דמעברא לירדנא : ארי בנת
6 מנשה אחסינו אחסנא בגו בנוהי וארעא גלעד הות לבני מנשה דאשתארו : והוה תחום
7 מנשה מאשר למכמתת די על אפי שכם ואזל תחומא לימינא ליתבי עין תפוח : למנשה
8 הות ארע תפוח ותפוח על תחום מנשה לבני אפרים : ונחית תחומא לנחלא דקנה
9 לדרומא לנחלא קרויא האלין לאפרים בגו קרוי מנשה ותחום מנשה מצפונא לנחלא
10 והוו מפקנוהי לימא : דרומא לאפרים וצפונא למנשה והוה ימא תחומיה ובאשר מערעין
מצפונא וביששכר מדנחא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ex Thapuahh tendit terminus à mari ad fluvium Kana, et fuerunt exitus 8
ejus ad mare: Hæc possessio tribus filiorum Ephraim ad prosapias eorum.
Et urbes quæ divisæ sunt filiis Ephraim, in medio possessionis filiorum 9
Menasse; omnes urbes et vici earum. Et non exterminarunt Chananæos 10
qui habitantes in Gazer; & habitarunt Chananæi in medio filiorū Ephra-
im usq; ad diem hunc, et fuerunt in allatores tributorum servientes.

CAP. XVII.

Et fuit sors tribui Menasse (ipse primogenitus Joseph) Machir primo- 1
genito Menasse patris Gilghad, namq; ipse fuit vir *facientium* bella, et
fuit ei terra Gilghad, et Mathnan. Et *fuit* filiis Menasse qui reliqui fue- 2
runt filiis Abighezer, et filiis Hhelek, et filiis Asriel, et filiis Sechem, &
filiis Hepher, et filiis Semidagh, Hi filii Menasse filii Joseph, mares ad
prosapias suas. Et Szelaphhhad filio Hepher, filii Gilghad, filii Machir, 3
filii Menasse, non fuerunt illi filii sed filiæ: et hæc nomina filiarum ejus;
Mahhalah, et Nogha, Hhagla, Milcha, et Thirsza. Et accesserunt ante Eli- 4
ghezer sacerdoté, et ante Josue filiū Nun, et ante principes ad dicendū:
Dñs jussit Mosen dare nobis possessioné in medio fratrū nostrorū, et de-
dit eis juxta dictū Dñi possessioné in medio fratrū patris earū. Et ceci- 5
derunt funes Menasse decem, præterquā de terrā Gilghad et Mathnan
quæ ultra Jordané. Nam filiæ Menasse possederunt possessioné in medio 6
filiorū ej⁹; et terra Gilghad fuit filiis Menasse qui reliqui fuerant. Et fuit 7
termin⁹ Menasse ab Aser ad Michmethath quæ sup facies Sechem; et ten-
dit termin⁹ ad dexterā ad habitatores Ghen Thaphuahh; Menasse fuit terra 8
Thaphuahh; et Thaphuahh sup terminū Menasse filiis Ephraim. Et descen- 9
dit termin⁹ ad fluviū Kana ad Austrū fluvii; urbes hæ Ephraim in medio
urbiū Menasse: et termin⁹ Menasse à Septentrione fluvii, et fuerunt exit⁹ ej⁹
ad mare. Ad austrum Ephraim et ad Septentrioné Menasse, et fuit mare 10
terminus ejus; et in Aser contingunt à Septentrione, et in Issachar ab ortu.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]

CAP. XVII.

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]

Pergitque ad limitem Occidentalē torrentis 8
Cona,& sunt exit⁹ ej⁹ ad Occidentē. Hæc est
hæreditas filiorum Aphrem per familias eo- 9
rum;Civitates quæ segregatæ fuerant pro fi-
liis Aphrē in medio hæreditatis filiorum Ma-
nasse, omnes *inquam* civitates & oppida ea-
rum.Et non occiderunt Chananæos habitan- 10
tes in Godar, sed manserunt Chananæi inter
Aphremiticos ad hunc usque diē, & subjecti
fuerunt tributo.

CAP. XVII.

Cessit autem Gelaad in sortē tribui Manas- 1
se, quòd ipse esset primogenitus Josephi, ac
proinde Machiro primogenito Manassis patri
Gelaad, quippe qui primogenitus esset, vir
bellator;ipsi inquam cessit Gelaad,& Math-
nin. Ac *proinde* cessit reliquis filiis Manas- 2
se per familias suas,nempe filiis Abiazar,filiis
Halac, filiis Nasrael,filiis Sopham, filiis Ho-
phar,& filiis Semidaa; hi enim sunt filii Ma-
nasse filii Josephi, mares per familias suas.
Porrò Salphehad filius Hophar, filii Gelaad, 3
filii Machir, filii Manasse, non habuit filios,
sed filias: atque hæc sunt nomina filiarū ejus,
Mahla, Joa, Hagla, Melcha,& Tersa. Hæ igi- 4
tur accedentes ad Eliazar sacerdotē,ad Jesum
filium Nun, & ad magnates Israelis, dixe-
runt, Dominus præcepit Mosi ut daret nobis
hæreditatē inter fratres nostros,& *quidem* de-
dit nobis juxta verbum oris Dñi,inter fratres
patris nostri. Itaq; dedit illis Jesus hæreditatē
& portionem inter fratres patris earum. Ce- 5
ciderunt autē funiculi Manasse decē, præter
terrā Gelaad, & Mathnin,quæ est cis Jorda-
nem. Nam filiæ Manassē hæreditatem acquisi- 6
vêre cum fratribus suis;terra verò Gelaad fuit
reliquorum filiorum Manasse. Fuit autē ter- 7
minus filiorū Manasse à limite Maachath quæ
est ad dexteram incolarū In-taphuh: (Fuit 8
enim terra eorū in Taphuh, & Pethath) fuit
inquā terminus iste filiorum Manasse filii Jo-
seph, & Aphremitarum. Descenditque ter- 9
minus eorum ad vallem maris, ab Australi
parte vallis harum Aphremi civitatum intra
civitates Manassis: & quidem terminus Ma-
nassis erat ab Aquilonari parte vallis, define-
bátque ad Occidentem. Adeóque Meridies 10
erat terminus Aphremi,Septentrio verò Ma-
nassis, mare autem utrumque limitabat; &
cum Aser coincidebant ab Aquilone, cum
Isachar ab Oriente,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * مِن نفوح يسير التخم غربا وادي قانا * ويكون نهايته الي البحر * هذه نحلة سبط افرايم
9 لعشايرهم * والمدن المفرده لبني افرايم في وسط نحلة بني منسا * جميع المدن وحصايرها * ولم
10 يقتلوا الكنعاني المقيم في جزر * فاقام في وسط بني افرايم الي هذا اليوم مؤديا الجزية *

* الفصل السابع عشر *

1 * وكان السهم لسبط منسا * لانه بكر يوسف * لماخير بن منسا * لانه كان رجلا محاربا * وكان له
2 الجرش والبثنية * وكان لبني منسا الباقيين لقبايلهم * لبني العازار * ولبني حيلق * وبني اسرايل
ولبني ساخم * ولبني حافر * ولبني سميداع * هاولاء بنو منسا بن يوسف الذكور لقبايلهم
3 * ولصلفحد بن حيفرا * بن جلعد * بن ماخير * بن منسا * لم يكن له اولاد ذكور * وكان له
4 بنات * واسماهن محلا * ونوعا * وعجلا * وملكا * وترصا * ويقدمن قدام العازار الامام * وقدام يوسع
بن نون * وقدام الروساء * وقلن * الله امر موسي بان يعطينا نحلة فيما بين اخوتنا * فاعطاهن
5 بامر الله نحلة فيما بين اخوة ابيهن * فوقعت حظوظ منسا عشرة * سوي ارض الجرش والبثنية
6 التي من جنب الاردن * لان بنات منسا ملكن نحلة فيما بين اخوتهن * وارض الجرش صارت
7 لبني منسا الباقيين * وكانت تخم منسا من اسير * المخمتات التي على ظاهر نابلس * وسار التخم الي
8 التيمن * والي سكان عين تفوح * لمنسا كانت ارض تفوح * وهي الي تخم منسا لبني افرايم * وينحدر
9 التخم وادي قانا من جهة الجنوب للوادي * هاولاء المدن لافرايم فيما بين مدن منسا * وتخم
10 منسا من شمال الوادي فكان نهايته البحر * الجنوب لافرايم * والشمال لمنسا * وكان البحر تخمه *
ومن بلد اشار يلتقون شمالا * ومن يساخار شرقا *

A Taphuh vergit idem terminus Occiden- 8
tem versùs ad torrentē Cana, tum demū
desinit ad mare. Hæc est hæreditas tribūs
Ephraim per familias suas. Necnon urbes 9
separatæ pro filiis Ephraim in medio hæ-
reditatis filiorū Manasse, omnes inquam
urbes & oppida earū. Et non occiderunt 10
Chananæum commorantem in Gezer, sed
habitavit in medio filiorum Ephraim ad
hunc usque diem, reddens vectigal.

CAP. XVII.

Præterea fuit sors tribui Manasse, quo- 1
niam ipse erat primogenitus Josephi,
nempe Machiro filio Manassis, quoniā erat
vir bellicosus; ipsius inquā fuit Geres &
Bathnia. Fuit igitur cæteris filiis Manassē
per familias suas, nimirū filiis Alazar, filiis 2
Hilec, filiis Asrael, filiis Sachem, filiis
Hapher, & filiis Semidaa; nam hi sunt fi-
lii Manasse filii Joseph mares per fami-
lias suas. Verùm Salphchad filius Hiphar,
filii Gelaad, filii Machir, filii Manasse, 3
non habuit filios mares, sed habuit filias,
quarum nomina sunt Mahla, Noa, Agla,
Melcha, & Tersa. Hæ accesserunt in con- 4
spectū Alazar sacerdotis, & in conspe-
ctum Josue filii Nun, et in conspectū prin-
cipum, ac dixêre, Deus præceperat Mosi
ut daret nobis hæreditatem inter fratres
nostros. Dedit ergò eis, juxta mandatum
Dei, hæreditatē inter fratres patris earum.
Itaque cecidêre sortes Manassis decem, 5
præter terrā Geres & Bathniæ, quæ erat
trans Jordanem. Nam filiæ Manassis pos- 6
sederant hæreditatē inter fratres suos, et
terra Geres fuit reliquorū filiorū Manas-
sis. Fuerunt autem termini Manassis 7
ex parte Aser, Mechmathath quæ est ad
conspectum Neapolis, vergitque limes iste
ad Meridiem & ad habitatores Fontis-
Taphuh. (Manassis enim fuit terra Ta- 8
phuh; hæc enim spectabat ad limitem
Manassis pro filiis Ephraim.) Descendunt- 9
que limites prædicti ad vallem Cana, ab
Australi parte ejusdem vallis. Hæ sunt ur-
bes Ephraim inter urbes Manassis. Porrò
limes Manassis ab Aquilonari parte val-
lis, mari terminabatur; Plaga Australis 10
ad Ephraimum; Aquilonaris verò ad
Manassem pertinebat, & mare utramque
terminabat; & ex parte regionum Aser
sese contingunt ad Aquilonem, ex Issa-
char ad Orientem.

ספר יהושע : יח

, ejus filiæ & ,Bethsean Aser in & ,Issachar in Menasseh ipsi Fuitque
11 ויהי למנשה ביששכר ובאשר בית־שאן ובנותיה
habitatores & : ejus filiæ & ,Dor habitatores & : ejus filiæ & ,Iblehām &
ויבלעם ובנתיה ואת־ישבי דאר ובנותיה וישבי
habitatores & : ej⁹ filiæ & ,Tahanach habitatores & : ejus filiæ & , Hendor
עין־דר ובנותיה וישבי תענך ובנותיה וישבי
Menasseh filii potuerunt non Et .climata tria ; ejus filiæ & ,Meghiddo
12 מגדו ובנותיה שלשת הנפת: ולא יכלו בני מנשה
terra in habitare Chenahanæus voluit & : istas urbes expellere
להוריש את־הערים האלה ויואל הכנעני לשבת בארץ
Chenahanæum dederunt & ,Israel filii essent roborati cùm,fuit Et .ipsa
13 הזאת: ויהי כי חזקו בני ישראל ויתנו את־הכנעני
Joseph filii sunt locuti Et .eum expulerunt non expellendo & ,tributum in
14 למס והורש לא הורישו: וידברו בני יוסף
,unam sortem hæreditatē mihi dedisti Cur : dicendo ,Jehosuah cum
את־יהושע לאמר מדוע נתתה לי נחלה גורל אחד
mihi benedixerit hucusque donec multus populus ego &,unum funiculum &
וחבל אחד ואני עם רב עד אשר־עד־כה ברכני
ascende ,tu multus populus Si : Jehosuah eos ad Dixitque ? Dominus
15 יהוה: ויאמר אליהם יהושע אם־עם־רב אתה עלה
si , Rephaim & ,Perizzi terra in ibi tibi eliges & ,sylvam in tibi
לך היערה ובראת לך שם בארץ הפרזי והרפאים כי־
invenietur Non : Joseph filii Dixeruntque .Ephraim mons tibi est angustus
16 אץ לך הר־אפרים: ויאמרו בני יוסף לא־ימצא
',vallis terra in habitante Chenahanæo omni in ferrei currus &:mons nobis
לנו ההר ורכב ברזל בכל־הכנעני הישב בארץ־העמק
Dixitque .Izrehel valle in qui ei & ,ejus filiis & ,Bethsean in qui ei
17 לאשר בבית שאן ובנותיה ולאשר בעמק יזרעאל: ויאמר
Populus : dicendo,Menasseh ad &,Ephraim ad,Joseph domū ad Jehosuah
יהושע אל־בית יוסף לאפרים ולמנשה לאמר עם־
.una sors tibi erit non : tibi magna fortitudo & , tu multus
רב אתה וכח גדול לך לא־יהיה לך גורל אחד:
: ejus exitus tibi erit & ,eum eliges &,ipse sylva quia,tibi erit mons quia
18 כי הר יהיה־לך כי־יער הוא ובראתו והיה לך תצאתיו
.ipse fortis quia , ei ferri currus quia ,Chenahanæum expelles quia
כי־תוריש את־הכנעני כי רכב ברזל לו כי חזק הוא:

CAP. XVIII. יח

fecerunt habitare & ,Siloh Israel filiorum cœtus omnis sunt congregati Et
1 ויקהלו כל־עדת בני־ישראל שלה וישכינו
.eorum facies ad est subacta terra & : conventus tentorium ibi
שם את־אהל מועד והארץ נכבשה לפניהם:
septem ,suam hæreditatē diviserāt non qui ,Israel filiis in remāserunt Et
2 ויותרו בבני ישראל אשר לא־חלקו את־נחלתם שבעה
vos quo Usque : Israel filios ad Jehosuah Dixitque .tribus
3 שבטים: ויאמר יהושע אל־בני ישראל עד־אנה אתם
,Dominus vobis dedit quam,terram possidendū ad,ingrediendū ad remissi
מתרפים לבוא לרשת את־הארץ אשר נתן לכם יהוה
: tribui viros tres vobis Date ? vestrorum patrum Deus
4 אלהי אבתיכם: הבו לכם שלשה אנשים לשבט
et ad eam describentque,terra in ambulabunt & ,surgentque,eos mittam &
ואשלחם ויקמו ויתהלכו בארץ ויכתבו אותה לפי
: partes septem in eam partientur Et .me ad venient &,eorū hæreditatis
5 נחלתם ויבאו אלי: והתחלקו אתה לשבעה חלקים
stabunt Joseph domus & : meridie à suū terminū super stabit Jehudah
יהודה יעמד על־גבולו מנגב ובית יוסף יעמדו
septem terram describetis vos Et .aquilone ab suū terminū super
6 על־גבולם מצפון: ואתם תכתבו את־הארץ שבעה
faciei ad hic sortem vobis jaciam & : huc me ad adducetis & , partes
חלקים והבאתם אלי הנה וידיתי לכם גורל פה לפני
.nostri Dei Domini
יהוה אלהינו:

JOSUE.

Versio VUL. LAT.

11 Fuitq; hæreditas Manasse in Is-
sachar et in Aser, Bethsan et vi-
culi ejus, & Jeblaam cum vicu-
lis suis, et habitatores Dor cum
oppidis suis, habitatores quoq;
Endor cum viculis suis : simili-
térq; habitatores Thenac cum
viculis suis, & habitatores Ma-
geddo cum viculis suis, & ter-
12 tia pars urbis Nopheth. Nec
potuerunt filii Manasse has ci-
vitates subvertere, sed cœpit
Chananæus habitare in terra
13 sua. Postquā autem convalue-
rūt filii Israel, subjecerūt Cha-
nanæos, & fecerūt sibi tributa-
14 rios, nec interfecerunt eos. Lo-
cutíq; sunt filii Joseph ad Jo-
sue, & dixerunt ; Quarè dedisti
mihi possessioné sortis & funi-
culi unius, cùm sim tantæ mul-
titudinis, & benedixerit mihi
15 Dñs ? Ad quos Josue ait, Si
populus multus es, ascende in
sylvam, & succide tibi spatia in
terra Pherezæi et Raphaim :
quia angusta est tibi possessio
16 montis Ephraim. Cui respon-
derūt filii Joseph, Non poteri-
mus ad montana conscendere,
cùm ferreis curribus utantur
Chananæi, qui habitant in ter-
ra campestri, in qua sitæ sunt
Bethsā cum viculis suis, & Jez-
rael mediam possidens vallem.
17 Dixitque Josue ad domum Jo-
seph, Ephraim & Manasse; Po-
pulus mult⁹ es, et magnæ forti-
tudinis; non habebis sortē unā,
18 Sed transibis ad montē, et suc-
cides tibi, atq; purgabis ad ha-
bitandum spatia : et poteris ul-
trà procedere cùm subverteris
Chananæū, quē dicis ferreos
habere curr⁹, et esse fortissimū.

CAP. XVIII.

1 Congregatíq; sunt omnes fi-
lii Israel in Silo, ibiq; fixe-
runt tabernaculū testimonii, et
2 fuit eis terra subjecta. Reman-
serant autē filiorū Israel septē
tribus, quæ necdū acceperant
3 possessiones suas. Ad quos Jo-
sue ait, Usquequò marcetis i-
gnaviā, et non intratis ad pos-
sidendā terram, quam Dñs De⁹
4 patrū vestrorū dedit vobis? E-
ligite de singulis tribubus ter-
nos viros, ut mittā eos, et per-
gant atque circumeant terrā, et
describant eā juxta numerū u-
niuscujusq; multitudinis : refe-
rántq; ad me quę descripserint.
5 Dividite vobis terrā in septem
partes : Judas sit in terminis suis
ab Australi plaga, et domus Jo-
6 seph ab Aquilone. Mediā in-
ter hos terrā in septem partes
describite : et huc venietis ad
me, ut coram Dño Deo vestro
mittam vobis hic sortem:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἔςαι Μανασσῆ ἐν Ἰσσάχαρ καὶ ἐν Ἀσὴρ Βαιθσὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Δὼρ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας (α) Μαγεδδὼ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, (β) καὶ τὸ τρίτον τῆς (γ)
12 Μαφετὰ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς. Καὶ οὐκ (δ) ἠδυνάσθησαν οἱ υἱοὶ Μανασσῆ ἐξολοθρεῦσαι τὰς πόλεις ταύτας. καὶ (ε) ἤρχετο ὁ Χα-
13 ναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Καὶ (ζ) ἐγενήθη καὶ ἐπεὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησαν τοὺς Χαναναίους ὑπηκόους, (η) ἐξολοθρεῦσαι δὲ αὐτοὺς οὐκ ἐξωλόθρευσαν.
14 Ἀντεῖπαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ τῷ Ἰησοῖ, λέγοντες, Διατί ἐκληρονόμησας ἡμᾶς κλῆρον ἕνα, καὶ σχοίνισμα ἕν; ἐγὼ δὲ λαὸς πο-
15 λύς εἰμι, καὶ ὁ (θ) Θεὸς εὐλόγησέ με. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, Εἰ λαὸς πολὺς (ι) εἶ, ἀνάβηθι εἰς τὸν δρυμὸν, καὶ (κ) ἐκκάθαρον σεαυτῷ εἰ στενοχωρεῖ σε τὸ (λ) ὄρος τὸ Ἐ-
16 φραίμ. Καὶ εἶπαν, Οὐκ ἀρέσκει ἡμῖν τὸ (μ) ὄρος τὸ Ἐφραίμ· καὶ ἵππος ἐπίλεκτος, καὶ σίδηρος τῷ Χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι (ν) ἐν αὐτῷ ἐν Βαιθσὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῆς,
17 ἐν τῇ κοιλάδι Ἰεζραέλ. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰωσὴφ, (ξ) Εἰ λαὸς πολὺς εἶ, καὶ ἰσχὺν μεγάλην ἔχεις, οὐκ ἔςαι σοι κλῆρος
18 εἷς. Ὁ γὰρ δρυμὸς ἔςαι σοι, ὅτι δρυμός ἐστι, καὶ ἐκκαθαριεῖς αὐτὸν, καὶ ἔςαι σοι· καὶ ὅταν (ο) ἐξολοθρεύσῃς τὸν Χαναναῖον, ὅτι ἵππος ἐπίλεκτος (π) αὐτῷ ἐστι· σὺ γὰρ ὑπερισχύεις αὐτοῦ.

MS. A. (α) Μαγεδδὼρ, (β) καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ταναὰχ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὸ (γ) Ναφετὰ, (δ) ἠδυνήθησαν (ε) ἤρξατο (ζ) ἐγενήθη ἐπεὶ (η) ὀλεθρεύσει (θ) Θεὸς με ηὐλόγησεν. (ι) εἶ σὺ, ἀνάβηθι (κ) ἐκκαθάρισον (λ) ὄρος Ἐφραίμ. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ, Οὐκ ἀρκεῖ (μ) ὄρος· καὶ (ν) ἐν Βαιθσὰν, (ξ) λέγων, Εἰ (ο) ἐξολεθρεύσῃς (π) αὐτῷ· σὺ γὰρ ὑπερισχύσεις αὐτόν.

ΚΕΦ. ιη'.

1 ΚΑὶ ἐξεκκλησιάσθη πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς (α) Σηλὼ, καὶ ἔπηξαν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἡ γῆ (β) ἐκρατήθη
2 ὑπ' αὐτῶν. Καὶ κατελείφθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, (γ) οἳ οὐκ ἐκληρονόμησαν, ἑπτὰ φυλαί. Καὶ
3 εἶπεν (δ) Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Ἕως πότε ἐκλυθήσεσθε κληρονομῆσαι τὴν γῆν, ἣν (ε) ἔδωκεν Κύριος ὁ Θεὸς (ζ) ἡμῶν; Δότε ἐξ
4 ὑμῶν (η) ἄνδρας τρεῖς ἐκ φυλῆς, καὶ ἀναστάντες (θ) διελθέτωσαν τὴν γῆν, καὶ διαγραψάτωσαν αὐτὴν ἐναντίον μου, καθὰ δεήσει διε-
5 λεῖν αὐτήν. Καὶ (ι) διῆλθοσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς ἑπτὰ μερίδας. Ἰούδας στήσεται αὐτοῖς ὅριον ἀπὸ Λιβὸς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰω-
6 σὴφ (κ) στήσονται αὐτοῖς ἀπὸ Βοῤῥᾶ. Ὑμεῖς δὲ μερίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας, καὶ ἐνέγκατε (λ) ὧδε πρός με, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον (μ) ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

MS. A. (α) Σηλὼμ, (β) ἐκραταιώθη (γ) οἱ οὐ κατεκληρονόμησαν, (δ) αὐτοῖς Ἰησοῦς, Ἕως (ε) ἔδωκεν ἡμῖν Κύριος (ζ) τῶν πατέρων ἡμῶν; Δότε (η) τρεῖς ἄνδρας ἐκ (θ) διελθάτωσαν (ι) ἦλθον (κ) στήσονται ἀπὸ (λ) πρός με ὧδε, καὶ (μ) ἐναντίον

*Et erit Manasse in Issachar, & 11
in Aser-Bethsan, & pagi (g) ea-
rum; & habitantes Dor, & pa-
gos ejus; & habitantes Maged-
do, & pagos ejus; et tertiam par-
tem ipsius (h) Mapheta, (i) &
pagos ejus. Et non potuerunt fi- 12
lii Manasse exterminare civita-
tes has : & cœpit Chananæus
habitare in terra hac. Et factum 13
est, (k) & postquàm invalue-
runt filii Israel, & fecerunt Cha-
nanæos subjectos : (l) exter-
minando autem non eos exter-
nâvrunt. Contradixerunt autem 14
filii Ioseph Iesu, dicentes ; Cur
hæreditare fecisti nos sortem u-
nam, & funiculum unum ? E-
go autem populus multus sum :
& Deus benedixit me. Et dixit 15
eis Iesus, Si populus multus es,
ascende in silvam ; & (m) suc-
cide tibi ipsi, si coarctat te mons
Ephræm. Et dixerunt, Non (n) 16
satisfacit nobis mons Ephræm :
& equus electus, & ferrum
Chananæo (o) habitanti in eo in
Bethsan, & in pagis ejus, in
convalle Iezrael. Et dixit Ie- 17
sus filiis Joseph Si populus mul-
tus es, & fortitudinem magnam
habes ; non erit tibi sors una.
Sylva enim erit tibi, quoniam 18
sylva est : & emundabis eam,
& erit tibi : (p) et quando ex-
terminaveris Chananæum, (q)
quoniam equus electus ei est :
Tu enim prævalebis ei.*

CAP. XVIII.

*ET convocata est omnis Syna- 1
goga filiorum Israel in Selo : et
fixerunt ibi tabernaculum testi-
monii ; et terra subacta est ab
eis. Et remanserant filii Israel, 2
qui non hæreditaverant, septem
tribus. Et dixit Iesus filiis Is- 3
rael, Quoadusque remissi eritis
hæreditare terram, quam dedit
Dominus Deus noster ? Date 4
ex vobis viros tres de tribu. Et
surgentes peragrent terram, et
describant eam coram me ; sic-
ut oportebit dividere eam. Et 5
(a) pervenerunt ad eum, et
divisit eis septem partes. (b)
Iudas statuet sibi terminum ab
Africo, et filii Ioseph statuent
sibi ab Aquilone. Vos autem di- 6
vidite terram, septem partes, et
afferte huc ad me : et educam
vobis sortem ante Dominum De-
um nostrum.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 והוה למנשה ביששכר ובאשר בית שאן וכפרנהא ויבלעם וכפרנהא וית יתבי דאר
וכפרנהא ויתבי עין דאר וכפרנהא ויתבי תענך וכפרנהא ויתבי מגידו וכפרנהא תלתא
12 פלכין: ולא יכילו בני מנשה לתרכא ית קרויא האלין ושרי כנענאה למתב בארעא הדא:
13 והוה כד תקיפו בני ישראל ומניאו ית כנענאי למסקי מסין ותרכא לא תרכונון: ומלילו
14 בני יוסף עם יהושע למימר מא דין יהבת לי אחסנא עדבא חד וחולק חד ואנא עם סגי
עד לסגי ברכני יי: ואמר להון יהושע אם עם סגי אתון סקו לכון לחורשא ותתקין לך
15 תמן אתר בארע פריזאי וגבריא ארי עק לכון טורא דהר אפרים: ואמרו בני יוסף לא
16 יספיק לנא טורא ורתיכין דברזלא בכל כנענאי דיתבין בארע מישרא לדי בבית שאן
17 וכפרנהא ולדבמישר יזרעאל: ואמר יהושע לבית יוסף לאפרים ולמנשה למימר עם סגי
18 אתון וחיל סגי לכון לא יהי לכון עדבא חד: ארי טורא יהי לך ארי חורשא הוא
ותתקנינה ויהי לך מפקנוהי ארי תתרכון ית כנענאי ארי רתיכין דברזלא ליה ארי
תקיפין אנון:

יח

1 ואתכנשו כל כנשתא דבני ישראל לשילה ואשריאו תמן ית משכן זמנא וארעא
2 אתכבישת קדמיהון: ואשתארו בבני ישראל דלא פליגו ית אחסנתהון שבעא שבטין:
3 ואמר יהושע לבני ישראל עד אימתי אתון מתרשלין למעל למירת ית ארעא דיהב
4 לכון יי אלהא דאבהתכון: הבו לכון תלתא גברין לשבטא ואשלחנון ויקומון ויהלכון
5 בארעא ויכתבון יתה לפום אחסנתהון וייתון לותי: ויפלגון יתה לשבעא חולקין דבית
6 יהודה יקומון על תחומיהון מדרומא ודבית יוסף יקומון על תחומיהון מצפונא: ואתון
תכתבון ית ארעא לשבעא חולקין ותיתון לותי הלכא ואדמי לכון עדבא הלכא קדם יי אלהנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit Menasse in tribu Issachar, & in Aser Bethsean, et vici ej⁹, et Jibleghan 11
et vici ejus, & habitatores Door, & vicorum ejus, & habitatores Ghen-
Door et vicorum ejus, et habitatores Thaghanach & vicorum ejus ; &
habitatores Migdo et vicorum ejus : tres regiones. Et non potue- 12
runt filii Menasse devastare urbes has; et mansit Chananæ⁹ ad habitandū in
terrâ hâc. Et fuit cùm roborati sunt filii Israel, et censuerunt Chananæos 13
in collatores tributorū, et vastando non vastarunt eos. Et locuti sunt filii 14
Joseph *cum* Josue, dicentes: Quid hóc dedisti mihi possessioné *sortis unius*
et *portionem* unā, et ego popul⁹ mult⁹ ? Usq; ad multitudiné benedixit mihi
Dñs. Et dixit illis Josue: Si popul⁹ mult⁹ vos, ascendite vobis in syluam; & 15
para tibi ibi locū in terrâ Pherezæorū et fortiū, quia angust⁹ vobis mons
montis-Ephraim. Et dixerunt filii Joseph; Non sufficiet nobis mons: & 16
curr⁹ ferrei in omnib⁹ Chananæis qui habitāt in terrâ planiciei quæ in
Bethsean, et vicis ej⁹, et iis qui in planicie Jezreghel. Et dixit Josue filiis Jo- 17
seph, Ephraim & Menasse, ad dicendum: Popul⁹ mult⁹ vos; et virtus multa
vobis: et non erit vobis sors una. Sed mons erit tibi; Nam sylva ipse: et pa- 18
rabis eam, et erit tibi exit⁹ ej⁹; quando extirpaveris Chananæum, quia cur-
rus ferrei illis; nam robusti illi.

CAP. XVIII.

ET congregati sunt oīs congregatio filiorum Israel ad Silo, et posuerunt 1
ibi tabernaculū fœderis : et terra subacta est ante eos. Et relictæ sunt 2
in filiis Israel, qui non partiti sunt possessiones suas; septem tribus. Et dixit 3
Josue filiis Israel: Usque quò vos remissi ad intrandum ad hæreditandum
terram quam dedit vobis Dñs Deus patrum vestrorum? Date vobis tres vi- 4
ros ad tribum : et mittemus eos, et surgent, et peragrabunt terram, et de-
scribent eam ad os possessionum vestrarum; & venient ad me. Et divident 5
eam in septem partes: domus Juda stabunt super terminos eorum ab Au-
stro; et domus Joseph stabunt super terminos eorum à Septentrione. Et 6
vos describetis terram in septem partes; et venietis ad me huc; et mittam
vobis *sortem* hic ante Dominum Deum nostrum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 *ܘܗܘܐ ܠܡܢܫܐ ܒܐܝܣܟܪ. ܒܝܬ ܫܐܢ ܘܩܘܪܝܗ̇. ܘܝܒܠܥܡ ܘܩܘܪܝܗ̇.
ܘܥܝܢܕܘܪ ܘܩܘܪܝܗ̇. ܘܬܥܢܟ ܘܩܘܪܝܗ̇. ܘܡܓܕܘ ܘܩܘܪܝܗ̇. ܬܠܬ ܦܢܝܢ.
12 *ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܒܢܝ̈ ܡܢܫܐ ܠܡܘܪܬܘ ܩܘܪܝ̈ܐ. ܡܛܠ ܕܨܒܝܘ ܟܢܥܢܝ̈ܐ ܠܡܥܡܪ
13 ܒܐܪܥܐ. *ܘܟܕ ܥܫܢܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܫܥܒܕܘ ܠܟܢܥܢܝ̈ܐ ܠܡܟܣܐ. ܘܡܘܪܬܘ ܠܐ
14 ܐܘܪܬܘܢܘܢ. *ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ̈ ܝܘܣܦ ܠܝܫܘܥ. ܠܡܢܐ ܝܗܒܬ ܠܢ ܝܪܬܘܬܐ. ܡܢܬܐ ܚܕܐ.
ܘܚܒܠܐ ܚܕ. ܘܚܢܢ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ ܒܪܟܢ ܡܪܝܐ. *ܐܡܪ ܠܗܘܢ
15 ܝܫܘܥ. ܐܢ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܐܢܬܘܢ. ܣܩܘ ܠܟܘܢ ܠܥܒܐ. ܘܓܕܘ ܠܟܘܢ ܬܡܢ
ܒܐܪܥܐ ܕܦܪܙܝ̈ܐ ܘܕܓܢܒܪ̈ܐ. ܡܛܠ ܕܐܠܝܨ ܠܟܘܢ ܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. *ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ̈ ܝܘܣܦ.
16 ܠܐ ܣܦܩ ܠܢ ܛܘܪܐ ܘܡܪܟܒ̈ܬܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܡܛܠ ܕܟܢܥܢܝ̈ܐ ܝܬܒܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܒܩܥܬܐ ܘܒܒܝܬ
17 ܫܐܢ ܘܒܩܘܪܝܗ̇ ܘܒܩܥܬܐ ܕܐܝܙܪܥܝܠ. *ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬ ܝܘܣܦ. ܠܐܦܪܝܡ
ܘܠܡܢܫܐ. ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܚܝܠܐ ܪܒܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܐܢ ܠܐ ܣܦܩܐ ܠܟܘܢ ܡܢܬܐ ܚܕܐ.
18 *ܓܒܘ ܠܟܘܢ ܛܘܪܐ. ܘܡܦܩܢܘ̈ܗܝ ܕܛܘܪܐ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܡܦܩܢܘ̈ܗܝ.
ܘܐܘܪܬܘ ܠܟܢܥܢܝ̈ܐ ܘܠܦܪܙܝ̈ܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܟܒ̈ܬܐ ܪܘܪ̈ܒܬܐ ܕܦܪܙܠܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ.
ܘܚܣܝܢܝܢ ܐܢܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ *

1 *ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܠܫܝܠܘ. ܘܐܩܝܡܘ ܬܡܢ ܡܫܟܢ ܙܒܢܐ. ܘܐܪܥܐ
2 ܐܬܟܒܫܬ ܩܕܡܝܗܘܢ. *ܘܐܫܬܚܪܘ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܕܠܐ ܦܠܓܘ ܝܪܬܘܬܗܘܢ. ܫܒܥܐ
3 ܫܒܛ̈ܝܢ. *ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܡܬܡܗܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܡܥܠ ܠܡܐܪܬ
4 ܐܪܥܐ. ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗ̈ܝܟܘܢ. *ܓܒܘ ܠܟܘܢ ܬܠܬܐ ܓܒܪ̈ܝܢ ܡܢ
ܫܒܛܐ. ܘܐܫܕܪ ܐܢܘܢ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܘܢܗܠܟܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܘܢܟܬܒܘܢܗ̇ ܐܝܟ ܝܪܬܘܬܗܘܢ. ܘܢܐܬܘܢ
5 ܠܘܬܝ. *ܘܢܦܠܓܘܢܗ̇ ܠܐܪܥܐ ܠܫܒܥܐ ܡܢܘ̈ܢ. ܝܗܘܕܐ ܢܩܘܡ ܥܠ ܬܚܘܡܗ ܡܢ ܬܝܡܢܐ.
6 ܘܒܝܬ ܝܘܣܦ ܢܩܘܡܘܢ ܥܠ ܬܚܘܡܗܘܢ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. *ܘܐܢܬܘܢ ܟܬܘܒܘ ܠܐܪܥܐ
ܫܒܥܐ ܡܢܘ̈ܢ. ܘܐܝܬܘܗ̇ ܠܘܬܝ ܠܗܪܟܐ. ܘܐܪܡܐ ܠܟܘܢ ܦܣܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ.

Habuit etiam Manasses è regione Isachari 11
Beth-Jasané & oppida ejus, Nableā & oppi-
da ejus, Taanach & oppida ejus, Magedo et
oppida ejus, & Indor ac oppida ejus: tres ni-
mirum angulos. Et non vastârunt filii Israel 12
civitates istas, quòd consensissent Chananæi
manere in prædictis civitatibus. Quum au- 13
tem vires sumpsissent filii Israel, subegerunt
Chananæos sub tributum; at nece non pere-
merunt eos. Dixeruntque filii Joseph ad Je- 14
sum, Quare dedisti nobis in hæreditatem
partem unicam & funiculum unum, cùm nos
simus populus copiosus; hâc solùm tenus be-
nedixit nos Dominus? Ait illis Jesus, 15
Quandoquidem populus estis copiosus ascen-
dite ad latus montis, & eligite vobis illic in
terra Pherezæorum & Gigantum, quando-
quidem angustus est vobis mons Aphrem.
Dixerunt filii Joseph, Non sufficit nobis 16
mons & urbes Pherezæorum, quoniam Cha-
nanæi commorantur in terra vallis, & Beth-
jasan ac pagis ejus, & in valle Izrael. Re- 17
spondit Jesus domui Joseph, *nempe* filiis A-
phrem & Manasse, Popul' multus estis, & ro-
bur magnū habetis; si non sufficit vobis pars
una, Eligite vobis montē, & sufficiet vobis; 18
et latera montis erunt vobis exitus ej': & in-
terficite Chananæos et Pherezæos, quoniam
ferreos habent currus magnos ac munitos,
suntque robusti.

CAP. XVIII.

Convênit autem universa concio filiorum 1
Israel in Silo, & collocârunt ibi taber-
naculum temporis, domitáque fuit terra co-
ram eis. Cùmque remanerent ex filiis Israel 2
quorum hæreditatem nondum diviserant, se-
ptem tribus, Ait Jesus ad filios Israel; Quo- 3
usque torpescetis quò minùs progrediamini
ad possidendā terrā quam dedit vobis Domi-
nus Deus patrum vestrorum? Seligite vobis 4
ternos viros è *quaque* tribu, ut mittā eos, &
surgentes terrā perambulent, ac describant
eam secundùm hæreditatem suam, & rever-
tantur ad me, Terrámque dividant in se- 5
ptem partes, Judâ manente in limite suo ab
Austro, & domo Josephi manente in limi-
te suo ab Aquilone. Vos ergò describen- 6
tes terram in septem partes, afferte eam huc
ad me, ostendámque vobis sortem præle-
ctam coram Domino Deo nostro.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 *وكان لمنسا في بلد يساخار واسير بيت سان ورساتيقها ويبلعام وضياعها ويوسابندر وقراها •
12 ويوسباعين • ودور ونواحيها • وسكان معد وما حولها من الضياع * وما قدروا بنو منسا ان
13 يستاصلوا اهل هاولاء المدن • فامكن الكنعانيين المقام في هذه الارض * فلما اشتدت قوة بني
14 اسرائيل اعبدوهم الجزية • ولم يقتلوهم * فقال بنو يوسف ليوسع • ما بالك اعطيتنا نحلة واحدة وحظا
15 واحدا • وانا شعب كثير قد باركنا الله * فقال لهم يوسع • اذا كنت شعب كثير اصعد الي
16 الشعراء • ونق لك موضعا في ارض الفرزي والرفائيم • اذا كان قد ضاق عليك جبل افرايم * فقال
بنو يوسف • ليس يكفينا الجبل • ومراكب حديد لجميع الكنعاني المقيم في ارض المرج الذي
17 في بيت سان ورساتيقها • والذي في مرج يزرعال * فقال يوسع لال يوسف • لافرايم ومنسا • انت
18 شعب كثير • ولك قوة عظيمة • لا يكون لك سهم واحد * بل يكون لك الجبل وهو شعراء • فتنقيه
ويكون لك نهايته الي ارض الكنعاني • اذا كان له مراكب حديد • وهو قويا شديدا •

• الفصل الثامن عشر *

1
2 * واجتمع جميع الشعب الي شيلوا • ونصبوا هناك قبة الزمان • وهدت الارض بين ايديهم * وبقوا
3 بنو اسرائيل من لم يقسم نحلته سبعة اسباط * فقال يوسع لبني اسرائيل • الي متي انتم متوانيون
4 عن الدخول لارث ارضكم التي اعطاكم الله اله ابائكم * هيئوا لكم ثلاثة رجال من كل سبط •
5 حتي انفذهم يسيرون في الارض • ويمسحوها علي ما توجبه نحلتكم • ويجيئون بذلك الي * ويقسموها
6 سبعة اقسام • يهودا يقف علي تخمه جنوبا * وال يوسف يقفون علي تخمهم شمالا * وانتم تكتبون
الارض سبعة اقسام • وتجيئون بذلك الي ههنا • حتي اطرح لكم القرعة بين يدي الله ربنا *

Spectabat etiam ad Manassem in regioni- 11
bus Issachar & Aser, Beth-saan ejusque
suburbia, Ieblaa ejusque pagi, Iosebe-dor
& villæ ejus, Iosebe-en, & Tor ejusque
tractus, & habitatores Megeddo cum ad-
jacentibus illi oppidis. Non potuerunt au- 12
tem filii Manasse extirpare cives harum
urbium, ac proinde potuerunt Chananæi
persistere in terra ista. At invalescente ro- 13
bore filiorum Israelis, reddiderunt eos tri-
butarios, nec interfecerunt illos. Dixerunt 14
autem filii Ioseph ad Iosue, Quam ob rē
dedisti nobis hæreditatem unam & sor-
tem unam, cùm ego sim populus multus cui
benedixit Deus? Respondit ei Iosue, Cùm 15
sis populus multus, ascende ad sylvam, &
emunda tibi locum in terra Pherezæi &
Rephaim, quandoquidem angustus est tibi
mons Ephraim. Dixerunt filii Ioseph, Non 16
sufficit nobis mons: & quidē currus fer-
reos habet omnis Chananæus habitans in
terra prati, qui est in Beth-saan & subur-
banis ejus, quique est in prato Iezraal. Ait 17
Iosue ad gentem Ioseph, Ephraimum sci-
licet ac Manassem, Tu populus multus es,
& vires habes magnas, non erit tibi sors
una, Sed tuus erit mons, qui licèt sylva est, 18
eum tamen emundabis, eritque tibi termi-
nus ejus usq; ad terram Chananæi, quan-
doquidem is habet currus ferreos, & for-
tis est ac munitus.

CAP. XVIII.

Præterea congregat' est universus po- 1
pulus in Silo, ibique fixerunt Testudi-
nem temporis, & siluit terra coram eis.
Remanentibus autem ex filiis Israel, qui 2
nondū diviserant hæreditatem suam se-
ptem tribubus, Ait Iosue ad filios Israel, 3
Quousq; desides estis quò minùs intretis
in possessionem terræ vestræ quā dedit vo-
bis Deus, Deus patrum vestrorum? Para- 4
te vobis tres viros è singulis tribubus, ut
mittam eos ad obeundam terram, eamque
recognoscendam prout requirit hæreditas
vestra, idque ad me referant. Et dividant 5
eā in septē partes. Iuda quidem stabit su-
per limite suo ad Meridiem, & domesti-
ci Ioseph stabunt super limite suo ad Se-
ptentrionem. Vos autem describetis terram 6
in septem partes, & huc ad me referetis,
ut projiciam vobis sortem coram Deo
Domino nostro.

ספר יהושע : יח

DOMINI sacerdotium quia ,vestro interiore in Levitis pars non Quoniam
7 כי אין חלק ללוים בקרבכם כי כהנת יהוה
Menasseh tribus dimidia & ,Reuben & ,Ghad & : ejus hæreditas
נחלתו וגד וראובן וחצי שבט המנשה
eis dedit quam ,orientem ad Jarden transitu à suâ hæreditate acceperût
לקחו נחלתם מעבר לירדן מזרחה אשר נתן להם
: abierunt atque ,viri Surrexeruntque .DOMINI servus Moseh
משה עבד יהוה: ויקמו האנשים וילכו
: dicendo ,terram describendum ad euntibus Jehosuah præcepitque
8 ויצו יהושע את ההלכים לכתב את הארץ לאמר
hîc & : me ad revertimini & ,eam describite & ,terra in ambulate & ,Ite
לכו והתהלכו בארץ וכתבו אותה ושובו אלי ופה
,viri Abieruntque .Siloh in Domini facies ad sortem vobis jaciam
אשליך לכם גורל לפני יהוה בשלה: וילכו האנשים
9 partes septem in ,urbes ad eam descripserunt atque ,terra in transierunt &
ויעברו בארץ ויכתבוה לערים לשבעה חלקים
jecit Et .Siloh castrametationem ad Jehosuah ad venerunt & : libro super
על ספר ויבאו אל יהושע אל המחנה שלה: וישלך
10 Jehosuah ibi divisitque : Domini facies ad Siloh in sortem Jehosuah eis
להם יהושע גורל בשלה לפני יהוה ויחלק שם יהושע
sors ascendit Et .eorum partes secundùm Israel filiis terram
את הארץ לבני ישראל כמחלקתם: ויעל גורל
11 eorû sortis terminus exivit & : suas familias ad Binjamin filiorû extensionis
מטה בני בנימן למשפחתם ויצא גבול גורלם
terminus ... Joseph filios inter & ,Jehudah filios inter
בין בני יהודה ובין בני יוסף: ויהי להם הגבול
12 humerum ad terminus ascendit & ,Jarden à aquilonis angulum ad
לפאת צפונה מן הירדן ועלה הגבול אל כתף
ejus exitus fuerûntque ,mare ad monte in ascendit & ,aquilone ab Jericho
יריחו מצפון ועלה בהר ימה והיה תצאתיו
ad Luz in terminus inde transivit Et .Bethaven desertum ad
מדברה בית און: ועבר משם הגבול לוזה אל
13 terminus descendit & (: Bethel ipsa) ,meridiem ad Luz humerum
כתף לוזה נגבה היא בית אל וירד הגבול
inferiori Bethchoron ipsi meridie à qui montem super ,Adar Hateroth
עטרות אדר על ההר אשר מנגב לבית חרון תחתון:
14 meridiem ad maris angulum ad circuivit & ,terminus est designatus Et
ותאר הגבול ונסב לפאת ים נגבה
fuerûntque : meridiem ad Bethchoron facies super qui monte
מן ההר אשר על פני בית חרון נגבה והיה
,Jeharim Chiriath ipsa :Bahal Chiriath ad ejus exitus
תצאתיו אל קרית בעל היא קרית יערים
angulus Et .maris angulus hoc : Jehudah filiorum urbs
עיר בני יהודה זאת פאת ים: ופאת
15 terminus exivit & : Jeharim Chiriath extremo ab meridiem ad
נגבה מקצה קרית יערים ויצא הגבול
descendit Et .Nephthoach aquarum fontem ad exivit & ,mare ad
ימה ויצא אל מעין מי נפתוח: וירד
16 ,Benhinnom vallis facies super qui ,montis extremum ad terminus
הגבול אל קצה ההר אשר על פני גי בן הנם
Hinnom vallis descendit & : aquilonem ad Rephaim valle in quæ
אשר בעמק רפאים צפונה וירד גי הנם
est designata Et .Henrogel descendit & : meridiem ad Jebuzzi humerum ad
אל כתף היבוסי נגבה וירד עין רגל: ותאר
17 ,Ghelitoth ad exivit & ,Henshemes exivit & ,aquilone ab
מצפון ויצא עין שמש ויצא אל גלילות
.Reuben filii Bohan Eben descendit & : Adummim ascensum contra qui
אשר נכח מעלה אדמים וירד אבן בהן בן ראובן:
18 descendit & ,aquilone ad planiciem contra humerum ad pertransivit Et
ועבר אל כתף מול הערבה צפונה וירד
.Harabah in
הערבתה:

Versio VULG. LAT.

7 Quia non est inter vos pars
Levitarum, sed sacerdotium
Domini est eorum hæreditas.
Gad autem & Ruben, & di-
midia tribus Manasse, jam ac-
ceperant possessiones suas
trans Jordanem ad Orienta-
lem plagam: quas dedit eis
Moyses famulus Domini.
8 Cúmque surrexissent viri, ut
pergerent ad describendam
terram, præcepit eis Josue, di-
cens; Circuite terram, & de-
scribite eam, ac revertimini
ad me: ut hic coram Domino
in Silo, mittam vobis sortem.
9 Itaque perrexerunt: & lustran-
tes eam, in septem partes di-
viserunt, scribentes in volu-
mine. Reversique sunt ad Jo-
10 sue in castra Silo. Qui misit
sortes coram Domino in Si-
lo, divisitque terram filiis Is-
11 rael in septem partes. Et a-
scendit sors prima filiorum
Benjamin per familias suas, ut
possiderent terram inter filios
12 Juda & filios Joseph. Fuitque
terminus eorum contra Aqui-
lonem à Jordane: pergens jux-
ta latus Jericho Septentrio-
nalis plagæ, & inde contra
Occidentem ad montana con-
scendens, & perveniens ad so-
13 litudinem Bethaven. Atque
pertransiens juxta Luzam ad
Meridiem, ipsa est Bethel:
descenditq; in Ataroth-addar
in montem qui est ad Meri-
diem Beth-horon inferioris.
14 Et inclinatur circuiens contra
mare ad Meridiem montis qui
respicit Beth-horon contra
Africum: súntque exitus ejus
in Cariath-baal, quæ vocatur
& Cariathiarim, urbem filio-
rum Juda. Hæc est plaga con-
15 tra mare, ad Occidentem. A
Meridie autem ex parte Cari-
athiarim egreditur terminus
contra mare, & pervenit usque
ad fontem aquarum Nephtoa.
16 Descenditque in partem mon-
tis, qui respicit Vallem filiorû
Ennom: & est contra Septen-
trionalem plagam in extrema
parte Vallis Raphaim. Descen-
ditque in Geennom (id est,
Vallem Ennóm) juxta latus Je-
busæi ad Austrum: & perve-
17 nit ad Fonté Rogel, Transiens
ad Aquilonem, et egrediens ad
Ensemes, id est, Fontem Solis:
18 Et pertransit usq; ad Tumulos,
qui sunt è regione Ascensûs
Adommim: descenditq; ad A-
benboën, id est, lapidé Boën
filii Ruben: & pertransit ex
latere Aquilonis ad campe-
stria: descenditq; in planitiem,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Οὐ γάρ ἐστι μερὶς τοῖς υἱοῖς Λευὶ ἐν ὑμῖν· (ν)
ἱερατεία γὰρ κυρίου μερὶς αὐτοῦ. καὶ Γὰδ καὶ Ῥουβὴν
καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς (ξ) Μανασσῆ ἔλαβον τὴν
κληρονομίαν αὐτῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου (ο) ἐπ᾽
ἀνατολῆς, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς Μωυσῆς ὁ παῖς
8 κυρίου. Καὶ ἀναστάντες οἱ ἄνδρες ἐπορεύθησαν.
καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς ἀνδράσι τοῖς πο-
ρευομένοις χωροβατῆσαι τὴν γῆν, λέγων, (π)
Πορεύεσθε καὶ χωροβατήσατε τὴν γῆν, καὶ παρα-
γενήθητε πρός (ρ) με, καὶ ὧδε ἐξοίσω ὑμῖν
9 κλῆρον ἔναντι κυρίου ἐν Σηλώ. Καὶ ἐπορεύθη-
σαν, καὶ ἐχωροβάτησαν τὴν γῆν· καὶ (σ) εἴδοσαν
αὐτήν, καὶ ἔγραψαν αὐτὴν κατὰ (τ) πόλεις, ἑπτὰ
μερίδας εἰς βιβλίον, καὶ ἤνεγκαν πρὸς (υ)
10 Ἰησοῦν. Καὶ ἐνέβαλεν αὐτοῖς Ἰησοῦς κλῆ-
11 ρον ἐν Σηλὼ (φ) ἔναντι κυρίου. Καὶ ἐξῆλθεν
ὁ κλῆρος φυλῆς Βενιαμὶν πρῶτος κατὰ δήμους
αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ὅρια τοῦ κλήρου αὐτῶν (χ) ἀνα-
μέσον υἱῶν Ἰούδα καὶ ἀναμέσον (ψ) τῶν υἱῶν Ἰωσήφ.
12 Καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ Βορρᾶ, ἀπὸ τοῦ
Ἰορδάνου προσαναβήσεται τὰ ὅρια κατὰ νώτου
Ἱεριχὼ (ω) ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ
ὄρος (α) ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ δι-
13 έξοδος ἡ Μαβδαρεῖτις (β) Βαιθών. Καὶ δι-
ελεύσεται ἐκεῖθεν τὰ ὅρια Λουζὰ ἐπὶ νώτου
Λουζὰ ἀπὸ (γ) Λιβὸς αὐτῆς· αὕτη ἐστὶ Βαιθήλ·
καὶ καταβήσεται τὰ (δ) ὅρια Μααταρὼθ Ὀ-
ρὲχ ἐπὶ τὴν ὀρεινήν, ἥ ἐστι πρὸς Λίβα Βαιθω-
14 ρὼν ἡ κάτω. Καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια καὶ
(ε) παρελεύσεται ἐπὶ τὸ μέρος τὸ βλέπον (ζ)
παρὰ θάλασσαν ἀπὸ Λιβὸς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπὶ
πρόσωπον Βαιθωρὼν Λίβα· καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ
διέξοδος εἰς Καριὰθ Βαὰλ· αὕτη ἐστὶ (η) Κα-
ριαθιαρεὶν, πόλις υἱῶν Ἰούδα. τοῦτό ἐστι τὸ μέ-
15 ρος τὸ πρὸς θάλασσαν. Καὶ μέρος τὸ πρὸς
Λίβα ἀπὸ μέρους Καριὰθ Βαὰλ· καὶ διελεύσεται
(θ) ὅρια εἰς (ι) Γασὶν, ἐπὶ πηγὴν ὕδατος
16 Ναφθώ. Καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ (κ)
μέρους, τοῦτό ἐστι κατὰ πρόσωπον νάπης (λ)
Σοννὰμ, ὅ ἐστιν ἐκ μέρους Ἐμὲκ (μ) Ῥαφαῒν
ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ καταβήσεται (ν) Γαίεννα ἐπὶ
νῶτον (ξ) Ἰεβουσαὶ ἀπὸ Λιβὸς· (ο) καταβή-
17 σεται ἐπὶ πηγὴν Ῥωγήλ. Καὶ διελεύσεται
18 ἐπὶ πηγὴν (π) Βαιθσαμύς. Καὶ παρελεύσεται
ἐπὶ (ρ) Γαλιλώθ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι πρὸς ἀνά-
βασιν (σ) Αἰθαμίν· καὶ καταβήσεται ἐπὶ λί-
θον (τ) Βαιὼν υἱῶν Ῥουβήν. Καὶ διελεύσεται
κατὰ νώτου Βαιθάραβα ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ (υ) κα-
ταβήσεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ νῶτον θά-
λασσαν ἀπὸ Βορρᾶ.

Non est enim pars filiis Levi in 7
vobis: sacerdotium enim Domi-
ni, pars ejus. Et Gad, & Ruben,
& dimidium tribûs Manasse ac-
ceperunt hæreditatem suam trans
Jordanem ad Orientem: quam
dedit eis Moyses puer Domini.
Et surgentes viri iverunt. Et 8
mandavit Jesus viris euntibus
describere terram, dicens; (c)
Ite, & describite terram: &
advenite ad me, & hîc edu-
cam vobis sortem ante Dominum
in Selo. Et iverunt, & descri- 9
pserunt terram: & viderunt e-
am, & scripserunt eam secun-
dùm civitates, septem partes in
libro, & attulerunt ad (d) Je-
sum. Et misit eis Iesus sortem in 10
Selo ante (e) Dominum. Et exiit 11
sors tribûs Benjamin prima se-
cundùm populos eorum. Et exie-
runt fines sortis eorum inter me-
dium filiorum Iuda, & filio-
rum Ioseph. Et facti sunt eo- 12
rum fines ab Aquilone, à Ior-
dane ascendent fines per dor-
sum Hiericho ab Aquilone, &
ascendent super montem ad ma-
re, & erit ejus exitus Mabda-
ritis Bæthon. Et transibunt 13
indè fines Luza (f) super dor-
sum Luza ab Africo ejus: Hæc
est Bæthel: Et descendent fi-
nes Maatarob Oreeb ad mon-
tanam, quæ est ad Africum Be-
thoron, quæ infrà. Et transi- 14
bunt fines & præteribunt ad
partem, quæ spectat ad mare
ab Africo, à monte ad faciem
Bæthoron Africum: & erit
ejus exitus ad Cariath-Baal:
Hæc est Cariathiarim, civitas
filiorum Iuda. Hæc est pars,
quæ ad mare. Et pars, 15
quæ ad Africum; (g) à parte
Cariath-Baal: & transibunt fi-
nes in Gasin ad fontem aquæ
Naphtho. Et descendent fines 16
in (h) parte, hic est secun-
dùm faciem nemoris Sonnam,
qui est à parte Emech Raphaim
ab Aquilone. Et descendent
(i) Gænna super dorsum Iebusæ
ab Africo: descendent ad fon-
tem Rogel. Et transibunt ad 17
fontem (k) Bethsamys: Et 18
præteribunt in Galiloth, quæ est è
regione ad ascensum Æthamin:
et descendent ad lapidê Bæon
filiorum Ruben. Et transibunt su-
per dorsum Bethâraba ab A-
quilone: & descendent (l)
ad fines ad dorsum (m) mare
ab Aquilone.

MS.A. (ν) ὅτι ἡ ἱερατεία κυρίου μερὶς αὐτῶν. (ξ) υἱῶν Μαννασσῆ (ο) ἐπ᾽ ἀνατολάς, (π) Πορεύθητε (ρ) μὲ ὧδε, καὶ ἐξοίσω (σ) ἴδον (τ) πόλεις αὐτῆς, ἑπτὰ (υ) Ἰησοῦν εἰς Σηλώ. Καὶ (φ) ἐναντίον (χ) ἀναμέσον Ἰούδα (ψ) υἱῶν Ἰωσήφ. (ω) ἐπὶ Βορρᾶ, (α) κατὰ θάλασσαν (β) Βαιθαυν. (γ) Λιβὸς αὐτῆ (δ) ὅρια ἀπὸ Ἀταρὼθ Ἀδδὰρ ἐπὶ τῆς (ε) διελεύσεται (ζ) εἰς θάλασσαν (η) Καριαθιαρίμ, (θ) τὰ ὅρια (ι) Γαιν, (κ) μέρους τοῦ ὄρους ὅ ἐστι κατὰ (λ) υἱοῦ Ἐννόμ, ὅ ἐστιν (μ) Ῥαφαεὶμ (ν) ἐπὶ Γαιέννομ (ξ) Ἰεβοῦς (ο) καὶ καταβήσεται (π) Σαμὲ· Καὶ (ρ) Ἀγαλιλὼθ, (σ) Ἐδωμίν· (τ) Βαὰμ υἱοῦ Ῥουβήν. (υ) καταβήσεται ἐπὶ νώτου Βαιθαραβὰ ἀπὸ Βορρᾶ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ארי לית חולק לליואי ביניכון אלהן מתנן דיהב להון יי אנון אחסנתהון וגד וראובן
ופלגות שבטא דמנשה קבילו אחסנתהון מעברא לירדנא מדנחא דיהב להון משה
8 עבדא דיי: וקמו גבריא ואזלו ופקיד יהושע ית דאזלו למכתב ית ארעא למימר איזילו
והליכו בארעא וכתובו יתה ותובו לותי והכא ארמי לכון עדבין קדם יי בשילה: ואזלו
9 גבריא ועברו בארעא וכתבוה לקרויא לשבעה חולקין על ספרא ואתו לות
10 יהושע למשריתא לשילה: ורמא להון יהושע עדבא בשילה קדם יי ופליג תמן
11 יהושע ית ארעא לבני ישראל כפלוגתהון: וסליק עדבא שבטא דבני בנימין לזרעיתהון
12 ונפק תחום עדבהון בין בני יהודה ובין בני יוסף: והוה להון תחומא לרוח צפונא
מן ירדנא וסליק תחומא לעבר יריחו מצפונא וסליק בטורא ליממא והון מפקנוהי
13 למדברא דבית און: ועבר מתמן תחומא ללוז לעבר לוז דרומא היא ביתאל ונחית
14 תחומא לעטרות אדר על טורא דמדרום לבית חורון ארעאה: ותאר תחומא
ומסתחר לרוח מערבא לדרומא מן טורא די על אפי בית חורון דרומא והון
15 מפקנוהי על קרית בעל היא קרית יערים קרתא דבני יהודה דא רוח מערבא: ורוח
16 דרומא מסיפי קרית יערים ונפיק תחומא ליממא ונפיק למבועי מי נפתוח: ונחית
תחומא לסטר טורא די על אפי חילת בר הנם די במישר גבריא צפונא ונחית לחילת
17 בר הנם לעבר יבוסי דרומא ונחית לעין קצרא: ותאר מצפון ונפק לעין שמש ונפיק
18 לגלילא די לקבל מסקנא דאדומאי ונחית לאבן בוהן בר ראובן: ועבר לעבר דקבל
מישרא צפונא ונחית למישרא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniam non est pars Levitis inter vos; sed dona, quæ dedit eis Domi- 7
nus, ea possessio eorum: et Gad, et Ruben, et dimidia tribus Menasse ac-
ceperunt possessiones suas ultra Jordanem ad ortum, quas dedit illis Mo-
ses servus Domini. Et surrexerunt viri, & iverunt. Et jussit Josue eis qui 8
ierunt ad describendam terram, ad dicendum: Ite & ambulate in terrâ et
describite eam, & redite ad me; et hic mittam vobis sortes ante Domi-
num in Silo. Et venerunt viri, & transierunt in terrâ, & descripse- 9
runt eam ad urbes ad septem partes super librum; et venerunt ad Josue ad
castra ad Silo. Et misit illis Josue *sortem* in Silo ante Dominum; & divi- 10
sit ibi Josue terram filiis Israel juxta divisiones eorum. Et ascendit sors tri- 11
bus filiorum Binjamin ad prosapias suas: et exit terminus sortis eorum in-
ter filios Juda, et inter filios Joseph. Et fuit illis terminus ad ventum 12
Septentrionalem à Jordane; & ascendit terminus ad latus Jericho à Se-
ptentrione; & ascendit in monte ad mare, & fuerunt exit' ej' ad desertum
Bethaven. Et transit inde terminus ad Luz, quæ ad lat' Luz ad Austrum, 13
ipsa Bethel: et descendit terminus ad Ghateroth Adar super montem qui
ab Austro Beth-Hhoron inferioris. Et respicit terminus & flectitur ad 14
ventum Occidentalem ad Austrum à monte qui super facies Beth-Hhoron
Austrum versus; et fuerunt exitus ejus sup Kirjath Baghal, ipsa Kirjath Je-
gharim urbs filiorum Juda: hic ventus Occidentalis. Et ventus Au- 15
stralis à finibus Kirjath-Jegharim, et exit terminus ad mare; et exit
ad fontem aquarum Nephthoahh. Et descendit terminus ad latus montis 16
qui super facies vallis filii Henom, in planitie fortium ad Septentrio-
nem: & descendit ad vallem *filii* Henom ad latus Jebuzz ad Meridiem;
& descendit ad Ghein Kafzra. Et respicit ad Septentrionem, & exit ad 17
Ghein-semes; & exit ad *Gelila* quæ è regione ascensus Idumæorum: &
descendit ad Petram Bohen filii Ruben. Et transit ad latus quod è 18
regione planitiei ad Septentrionem; & descendit ad Gharabatha.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܡܢܬܐ ܠܠܘܝܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܟܗܢܘܬܗ ܗܝ ܕܡܪܝܐ ܝܪܬܘܬܗܘܢ.
7 ܘܒܢܝ ܓܕ ܘܪܘܒܝܠ. ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. ܢܣܒܘ ܝܪܬܘܬܗܘܢ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ
ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܩܡܘ ܓܒܪܐ. ܘܐܙܠܘ. ܘܦܩܕ
8 ܝܫܘܥ ܠܗܘܢ ܕܐܙܠܘ. ܠܡܟܬܒܗ ܠܐܪܥܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܘܗܠܟܘ ܒܐܪܥܐ.
ܘܟܬܘܒܘܗ. ܘܬܘܒܘ ܠܘܬܝ ܠܗܪܟܐ. ܘܐܪܡܐ ܠܟܘܢ ܦܣܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܫܝܠܘ. * ܘܐܙܠܘ
9 ܓܒܪܐ. ܘܗܠܟܘ ܒܐܪܥܐ. ܘܟܬܒܘܗ ܠܫܒܥ ܡܢܘܢ. ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܟܬܒܐ. ܘܐܬܘ
ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܠܡܫܪܝܬܐ ܠܫܝܠܘ. * ܘܐܪܡܝ ܠܗܘܢ ܦܣܐ ܒܫܝܠܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܦܠܓܗ
10 ܝܫܘܥ ܠܐܪܥܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܦܠܓܘܬܗܘܢ. * ܘܣܠܩ ܦܣܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝ
11 ܒܢܝܡܝܢ. ܠܫܪܒܬܗܘܢ. ܘܢܦܩ ܬܚܘܡܐ ܕܝܪܬܘܬܗܘܢ. ܒܝܢܝ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܘܒܝܢܝ
ܒܢܝ ܝܘܣܦ. * ܘܗܘܐ ܠܗܘܢ ܬܚܘܡܐ. ܠܓܒܐ ܕܓܪܒܝܐ ܡܢ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܣܠܩ ܬܚܘܡܐ ܠܓܒܗ
12 ܕܐܝܪܝܚܘ. ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܣܠܩ ܒܛܘܪܐ ܠܡܥܪܒܐ. ܘܗܘܘ ܡܦܩܢܘܗܝ ܠܡܕܒܪܐ ܕܒܝܬ
ܐܘܢ. * ܘܥܒܪ ܡܢ ܬܡܢ ܬܚܘܡܐ ܠܠܘܙ. ܠܓܒܐ ܕܠܘܙ ܡܢ ܬܝܡܢܐ. ܗܝ ܗܝ ܒܝܬ ܐܝܠ.
13 ܘܢܚܬ ܬܚܘܡܐ ܠܥܛܪܘܬ ܐܕܪ. ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܡܢ ܬܝܡܢܐ ܕܒܝܬ ܚܘܪܘܢ ܬܚܬܝܬܐ. * ܘܣܓܐ
14 ܬܚܘܡܐ ܠܓܒܐ ܕܝܡܐ ܡܢ ܬܝܡܢܐ. ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܠܘܩܒܠ ܒܝܬ ܚܘܪܘܢ ܡܢ ܬܝܡܢܐ. ܘܗܘܘ
ܡܦܩܢܘܗܝ ܠܘܬ ܩܪܝܬ ܒܥܠ. ܗܝ ܗܝ ܩܪܝܬ ܢܥܪܝܢ. ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܢܝ ܝܗܘܕܐ. ܗܢܘ
ܓܒܐ ܕܝܡܐ. * ܘܓܒܐ ܕܬܝܡܢܐ. ܡܢ ܣܘܦܐ ܕܩܪܝܬ ܢܥܪܝܢ. ܘܢܦܩ ܬܚܘܡܐ ܠܝܡܐ.
15 ܘܢܦܩ ܠܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܕܢܦܬܠܝ. * ܘܢܚܬ ܬܚܘܡܐ ܠܣܘܦܗ ܕܛܘܪܐ. ܠܘܩܒܠ ܚܝܠܐ
16 ܕܒܪ ܗܢܘܡ. ܕܒܚܝܠܐ ܕܓܢܒܪܐ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܢܚܬ ܬܚܘܡܐ ܠܒܪ ܗܢܘܡ. ܠܓܒܐ
ܕܝܒܘܣܝܐ ܡܢ ܬܝܡܢܐ. ܘܢܚܬ ܠܥܝܢ ܪܘܓܠ. * ܘܚܙܐ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܢܦܩ ܠܡܒܘܥܐ ܕܫܡܫ.
17 ܘܢܦܩ ܠܓܠܝܠܐ ܕܠܘܩܒܠ ܡܣܩܢܐ ܕܪܡܝܢ. ܘܢܚܬ ܠܟܐܦܐ ܕܒܘܗܢ ܒܪ ܪܘܒܝܠ.
18 * ܘܥܒܪ ܠܓܒܐ ܕܠܘܩܒܠ ܦܩܥܬܐ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܢܚܬ ܠܦܩܥܬܐ.

Non est enim pars Levitis inter vos, quia 7
Sacerdotium Domini est hæreditas eorum :
filii verò Gad & Rubil, ac dimidia tribus
Manasse acceperunt hæreditatem suam trans
Jordanem ab Oriente, quam dedit eis Mo-
ses servus Domini. Surgentes itaque viri 8
illi, profecti sunt: præceperat autem Jesus iis
qui abierant ad describendam terram, ac di-
xerat eis, Euntes obambulate terram, & de-
scribite eam, & huc ad me redite, jaciámque
vobis sortes coram Domino in Silo. Pro- 9
fecti *inquam* viri illi terram permeârunt, &
civitatibus in septé partes super membra-
nam descriptis, rediêre ad Jesum in urbem
Silo. Et jecit eis sortes in Silo coram Do- 10
mino, & partitione divisit ibi Jesus terram
inter filios Israel. Ascendit autem sors tri- 11
bûs filiorum Benjamin per familias eorum,
prodiitque terminus hæreditatis eorum *me-*
dius inter filios Juda & inter filios Joseph :
Et fuit terminus eorum ad latus Aquilonare 12
Jordanis, ascendítque terminus ad latus Je-
richo Septentrionale, & ascendit cum mon-
te ad Occidentem, & pergunt exitus ejus ad
desertum Beth-aven. Inde pertransit ter- 13
minus ad Luz, ad latus *scilicet* Meridionale
Luz (ipsa est Beth-il) tum descendit termi-
nus ad Atroth-adar super montem qui est ab
Austro Beth-horonis inferioris. Deinde 14
vergit terminus ad latus maris à Meridie, à
monte qui est contra Beth-horon quæ est
ad Meridiem ; suntque exitus ejus prope ci-
vitatem Baal (quæ est civitas Naarin) urbem
filiorum Juda: Hoc est latus marinum. La- 15
tus verò Meridionale, ab extremitate civita-
tis Naarin, exitque terminus ad mare, dein-
de exit ad fontem aquarum Nephtali. Tum 16
descendit terminus ad extremitatem montis,
contra vallem Bar-honum, quæ est in con-
valle Gigantum Aquilonari ; descenditque
terminus Bar-honum ad latus Jebusæorum
ab Austro, rursúmque descendit ad In-rogel:
Prospectat Aquilonem, exitque ad fontem 17
Semes, progreditur ad Galilæam quæ est è
regione ascensûs Ramin: ac descendit ad Le-
ban & ad Bohan filii Rubil. Transit ad la- 18
tus oppositum planitiei ab Aquilone, descen-
ditque ad planitiem :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * لان ليس لسبط لاوي نصيبا معكم * لان حقوق امر الله نحلته * وسبطي جاد * وروبيل *
ونصف سبط منسا * اخذوا نحلتهم من جهة الاردن شرقا * الذي اعطاهم موسى عبد الله
8 * فقام القوم ومضوا * ووصى يوسع السايرين لترتيب قسمة الارض قولا * امضوا وسيروا في الارض
9 واكتبوها * وعودوا الى حتى اطرح القرعة بينكم هاهنا قدام الله في سيلوا * فمضى القوم
وطافوا الارض * وكتبوها باسماء نواحيها بسبعة اقسام على كتاب * وجاوا الى يوسع الى المعسكر
10 بسيلوا * وطرح لهم يوسع السهم قدام الرب * وقسم هناك الارض على بني اسرايل كما توجبه
11 اقسامهم * فصعد سبط بنيامين لقبايلهم * وخرج تخم قرعتهم بين بني يهودا وبين بني
12 يوسف * وكان تخومهم من جهة الشمال من الاردن * وصعد الى كتف اريحا شمالا * وصعد في
13 الجبل غربا * وكان نهايته برية اون * وجاز التخم من هناك الى لوزا الى كتفها جنوبا من
بيت ايل * وانحدر على عطروت * ودار على الجبل الذي من قبلي بيت حورون السفلى
14 * واخذ التخم ودار من جهة المغرب جنوبا من الجبل الذي على قبالة بيت حورون * فكانت
15 نهايته قرية باعل التي هي قرية العنب مدينة يهودا * هذه جهة الغرب * ومن جهة الجنوب من
16 طرف قرية العنب خرج التخم غربا الى معين نفوح * ثم انحدر الى طرف الجبل الذي قدام
وادي جهنم الذي عن يسار غور الجبابرة * فنزل الى ناحية وادي جهنم الى كتف اليبوسي
17 جنوبا * وانحدر الى عين روغال * وانحدر من الشمال * وخرج الى عين شمس * ثم الى
18 جليلوت لمقابلة ايل الى بوهن ابن راوبين * وصار الى قبالة البسيطة شمالا * ونزل
الى الصحراء *

Nam tribus Levi non habet sortem vo- 7
biscum, quandoquidem quæ Sacerdotio
Dei debentur, sunt hæreditas ejus ; duæ
verò tribus Gad & Rubil, necnon dimi-
dia tribus Manasse acceperunt hæredi-
tatem suam in altera Jordanis ripa ad
Orientem, quam dedit eis Moses servus
Dei. Surrexerunt ergò homines illi, & 8
abierunt : (præceperat autem Josue his
qui profecturi erant ad disponendam par-
titionem terræ, dicens, Ite, perlustrate ter-
ram, describite eam, & revertimini ad
me, ut jaciam sortem inter vos hîc co-
ram Deo in Silo.) Abierunt inquam ho- 9
mines illi, & perlustratâ terrâ, ejusque
climatum nominibus in septem partes in
libro inscriptis, reversi sunt ad Josue
ad castra in Silo. Et jecit eis Josue sor- 10
tem coram Domino, & divisit illic ter-
ram inter filios Israel prout requirebant
portiones eorum. Et ascendit tribus Ben- 11
jamin per familias suas, egressusque est
terminus sortis eorum inter filios Juda,
& inter filios Joseph. Fuitque terminus 12
eorum ex plaga Septentrionali Jordanis,
& ascendit ad latus Iericho Septentri-
onem versùs, ascenditque per montem
ad Occidentem, & fuit limes ejus desertũ
Aven. Processit limes illinc ad Luzæ la- 13
tus, à Meridionali plaga Beth-il, tum de-
scendit ad Atroth, & inflexit se ad mon-
tem qui est à Meridionali parte Beth-
horon inferioris. Inde resumens terminus 14
inflexit sese ab Occidentali parte ad
plagam Meridionalem montis qui est ex
adverso Beth-horonis ; demum finis ejus
fuit civitas Baal (quæ est civitas uva-
rum) urbs Iudæ : Hæc est pars Occiden-
talis. Ex parte verò Meridionali, ab ex- 15
tremitate civitatis uvarum exit limes
Occidentem versùs ad fontem Taphuh,
Tum descendit ad extremum montem qui 16
est contra vallem Gehennæ, quæ est ad
Levam convallis Gigantum, descenditque
per latus vallis Gehennæ usque ad latus
Iebusæi Meridiem versùs, porrexitque
ad fontem Roghel. Deinde porrexit se ad 17
Septentrionem, exiitque ad fontem Solis,
indéque ad Galiloth contra Il, ad Bohan
filii Ruben, Porrexit ad oppositum soli- 18
tudinis Septentrionem versùs, descendit-
que ad desertum.

ספר יהושע : יח

19 וְעָבַר הַגְּבוּל אֶל־כֶּתֶף בֵּית־חָגְלָה צָפוֹנָה וְהָיָה (הָיוּ) תּוֹצְאוֹת הַגְּבוּל אֶל־לְשׁוֹן יָם־הַמֶּלַח צָפוֹנָה אֶל־קְצֵה הַיַּרְדֵּן נֶגְבָּה זֶה גְּבוּל נֶגֶב׃

Et transibit terminus ad humerum Bethchoglah ad aquilonem: & erunt exitus termini ad linguam maris salis ad aquilonem ad extremitatem Jarden ad meridiem: iste terminus meridiei.

20 וְהַיַּרְדֵּן יִגְבֹּל־אֹתוֹ לִפְאַת־קֵדְמָה זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי בִנְיָמִן לִגְבוּלֹתֶיהָ סָבִיב לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

Et Jarden terminabit eum ad angulum orientis: ista hæreditas filiorum Benjamin ad terminos ejus in circuitu, secundum familias suas.

21 וְהָיוּ הֶעָרִים לְמַטֵּה בְּנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם יְרִיחוֹ וּבֵית־חָגְלָה וְעֵמֶק קְצִיץ׃

Et fuerunt civitates tribui filiorum Benjamin secundum familias suas, Jericho, & Bethchoglah, & vallis Chesis.

22 וּבֵית הָעֲרָבָה וּצְמָרַיִם וּבֵית־אֵל׃

Et Beth-arabah, & Semaraim & Bethel.

23 וְהָעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה׃

Et Havvim & Parah & Ophrah.

24 וּכְפַר הָעַמֹּנִי (הָעַמֹּנָה) וְהָעָפְנִי וָגָבַע עָרִים שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃

Et villa Hammonai & Hophni & Gabah: civitates duodecim & villæ earum.

25 גִּבְעוֹן וְהָרָמָה וּבְאֵרוֹת׃

Gibhon & Ramah & Beeroth.

26 וְהַמִּצְפֶּה וְהַכְּפִירָה וְהַמֹּצָה׃

Et Mispeh & Chephirah & Mosah.

27 וְרֶקֶם וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֲלָה׃

Et Rechem & Irpeel & Tarelah.

28 וְצֵלַע הָאֶלֶף וְהַיְבוּסִי הִיא יְרוּשָׁלַםִ גִּבְעַת קִרְיַת עָרִים אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

Et Selah, Eleph & Jebusi ipsa Jerusalem, Gibhath, Chiriath: civitates quatuordecim & villæ earum: ista hæreditas filiorum Benjamin secundum familias suas.

CAP. XIX. יט

1 וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַשֵּׁנִי לְשִׁמְעוֹן לְמַטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפְּחוֹתָם וַיְהִי נַחֲלָתָם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־יְהוּדָה׃

Et egressa est sors secunda Simhon, tribui filiorum Simhon secundum familias suas: & fuit hæreditas eorum in medio hæreditatis filiorum Jehudah.

2 וַיְהִי לָהֶם בְּנַחֲלָתָם בְּאֵר־שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה׃

Et fuit eis in hæreditate sua Beersebah & Sebah & Moladah.

3 וַחֲצַר שׁוּעָל וּבָלָה וָעָצֶם׃

Et Chasarsuhal & Balah & Hasem.

4 וְאֶלְתּוֹלַד וּבְתוּל וְחָרְמָה׃

Et Eltholad & Bethul & Chormah.

5 וְצִקְלַג וּבֵית־הַמַּרְכָּבוֹת וַחֲצַר סוּסָה׃

Et Siglag & Beth-marchaboth & Chasarsusah.

6 וּבֵית לְבָאוֹת וְשָׁרוּחֶן עָרִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃

Et Bethlebaoth & Saruchen: civitates tredecim & villæ earum.

7 עַיִן רִמּוֹן וָעֶתֶר וְעָשָׁן עָרִים אַרְבַּע וְחַצְרֵיהֶן׃

Ain, Rimmon & Heter & Hasan: civitates quatuor & villæ earum.

8 וְכָל־הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הֶעָרִים הָאֵלֶּה עַד־בַּעֲלַת בְּאֵר רָאמַת נֶגֶב זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

Et omnes villæ quæ circuitus urbium istarum usque ad Bahalathbeer, Ramath meridiei: ista hæreditas tribus filiorum Simhon secundum familias suas.

9 מֵחֶבֶל בְּנֵי יְהוּדָה נַחֲלַת בְּנֵי שִׁמְעוֹן כִּי־הָיָה חֵלֶק בְּנֵי־יְהוּדָה רַב מֵהֶם וַיִּנְחֲלוּ בְנֵי־שִׁמְעוֹן בְּתוֹךְ נַחֲלָתָם׃

De funiculo filiorum Jehudah hæreditas filiorum Simhon: quia fuit portio filiorum Jehudah multa præ eis: & hæreditaverunt filii Simhon in medio hæreditatis suæ.

10 וַיַּעַל הַגּוֹרָל הַשְּׁלִישִׁי לִבְנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם עַד־שָׂרִיד׃

Et ascendit sors tertia filiis Zebulun secundum familias suas: & fuit terminus hæreditatis eorum usque ad Sarid.

11 וְעָלָה גְבוּלָם לַיָּמָּה וּמַרְעֲלָה וּפָגַע בְּדַבָּשֶׁת וּפָגַע אֶל־הַנַּחַל אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יָקְנְעָם׃

Et ascendet terminus eorum ad mare & Marhalah, & pertinget in Dabbaseth, & occurret ad torrentem qui est super facies Jochneham.

12 וְשָׁב מִשָּׂרִיד קֵדְמָה מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ עַל־גְּבוּל כִּסְלֹת תָּבֹר וְיָצָא אֶל־הַדָּבְרַת וְעָלָה יָפִיעַ׃

Et revertitur de Sarid orientem ortum solis super terminum Chisloth Thabor: & egredietur ad Dabrath, & ascendet Japhiah.

13 וּמִשָּׁם עָבַר קֵדְמָה מִזְרָחָה גִּתָּה חֵפֶר עִתָּה קָצִין וְיָצָא רִמּוֹן הַמְּתֹאָר הַנֵּעָה׃

Et inde transit orientem ortum Gittah Chepher, Hittah Casin: & exibit Rimmon figurans Nehah.

Versio VULG. LAT.

19 Et prætergreditur contra A-
quilonem Beth-hagla: súntq;
exitus ejus contra linguá ma-
ris Salsissimi ab Aquilone in fi-
ne Jordanis ad Australem pla-
10 gam: Qui est terminus illius
ab Oriente. Hæc est possessio
filiorum Benjamin per termi-
nos suos in circuitu, & fami-
21 lias suas. Fuerúntque civitates
ejus, Jericho & Beth-hagla &
22 Vallis Casis, Beth-Araba &
23 Samaraim & Bethel. Et Auim
24 & Aphara & Ophera, Villa
Emona & Ophni & Gabee:
civitates duodecim, & villæ
25 earum. Gabaon & Rama &
26 Beroth. Et Mesphe & Capha-
27 ra & Amosa. Et Recem, Jare-
28 phel et Tharela. Et Sela, Eleph,
& Jebus, quæ est Jerusalé, Ga-
baath, & Cariath: civitates
quatuordecim, et villæ earum.
Hæc est possessio filiorum Ben-
jamin juxta familias suas.

CAP. XIX.

1 ET egressa est sors secunda
filiorum Simeon per cognatio-
nes suas: fuitque hæreditas
2 Eorum in medio possessionis
filiorum Juda: Bersabee &
3 Sabee & Molada. Et Haser-
4 sual, Bala & Asem. Et Eltho-
5 lad, Bethul & Harma. Et Si-
celeg & Bethmarchaboth &
6 Hasersusa. Et Bethlebaoth &
Sarohen: civitates tredecim,
7 & villæ earum. Ain & Rem-
mon & Athar & Asan: civi-
tates quatuor, & villæ earum:
8 Omnes viculi per circuitum
urbium istarum usque ad Baa-
lath-Beer-Ramath contra Au-
stralem plagam. Hæc est hære-
ditas filiorum Simeon juxta
9 cognationes suas, In possessio-
ne & funiculo filiorum Juda:
quia major erat. Et idcircò filii
Simeon possederunt in medio
10 hæreditatis eorum. Ceciditq;
sors tertia filiorú Zabulon per
cognationes suas: & factus est
terminus possessionis eorum
11 usque Sarid. Ascenditque de
Mari & Merala, et pervenit in
Debbaseth, usque ad torrenté
12 qui est contra Jeconam. Et re-
vertitur de Sared contra Ori-
enté in fines Ceseleththabor:
et egreditur ad Dabereth, a-
13 scenditque contra Japhie. Et
inde pertransit usque ad Ori-
entalem plagam Gethhepher
et Thacasin: et egreditur in
Remmon, Amthar et Noa.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἔσται (φ) ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ λοφιὰν τῆς θαλάσσης τῶν ἁλῶν (χ) ἐπὶ Βοῤῥᾶν εἰς μέρος τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ Λιβός. ταῦτα τὰ (ψ) ὅριά ἐστιν
20 ἀπὸ Λιβός. Καὶ ὁ Ἰορδάνης ὁριεῖ ἀπὸ μέρους ἀνατολῶν. αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν (ω) Βενιαμὶν, τὰ ὅρια αὐτῆς κύκλῳ κατὰ (α) δήμους. Καὶ
21 ἐγενήθησαν αἱ πόλεις τῶν υἱῶν (β) Βενιαμὶν κατὰ δήμους αὐτῶν, Ἱεριχὼ, καὶ (γ) Βεθεγαιὼ, καὶ Ἀμεκασὶς,
22 Καὶ Βαιθαβαρὰ, καὶ Σαρὰ, καὶ Βησανὰ,
23 Καὶ Αἰεὶν, καὶ Φαρὰ, καὶ Ἐφραθὰ,
24 Καὶ Καραφὰ, καὶ Κεφιρὰ, καὶ Μονὶ, καὶ Γαβαά· πόλεις
25 δώδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Γαβαὼν, καὶ Ῥαμὰ,
26 καὶ (δ) Βηρωθὰ, Καὶ Μασσημὰ, καὶ Μιρὼν, καὶ
27 Ἀμωκὴ, Καὶ Φιρὰ, καὶ Καφὰν, καὶ Νακὰν, καὶ
28 Σηλεκὰν, καὶ Θαρεηλὰ, Καὶ Ἰεβοὺς· αὕτη ἐστὶν Ἱερουσαλὴμ, καὶ (ε) Γαβαὼθ Ἰαρὶμ· πόλεις δεκατρεῖς, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν (ζ) Βενιαμὶν κατὰ δήμους αὐτῶν.

MS. A. (φ) αὐτοῦ ἡ (χ) ἀπὸ Βοῤῥᾶ (ψ) ὅρια ἀπὸ (ω) Βενιαμὶν, (α) δήμους αὐτῶν. Καὶ (β) Βενιαμὶν (γ) Βηθαγλὰ, καὶ Ἀμεκκασεὶς καὶ Βαιθαραβὰ, καὶ Σεμαρεὶμ, καὶ Βηθὴλ, καὶ Αὐεὶμ, καὶ Ἀφὰρ, καὶ Ἀφρὰ, καὶ Αἰκαρὲν, καὶ Καφηραμμὶν, καὶ Γαβαά· πόλεις (δ) Βηρώθ, καὶ Μασφὰ, καὶ Χεφειρὰ, καὶ Ἀμωσὰ, καὶ Ῥεκὲμ, καὶ Ἰρφαὴλ, καὶ Θαρελὰ, καὶ Σηλαλὲφ, καὶ Ἰεβοὺς αὕτη (ε) Γαβαὰθ, καὶ πόλις Ἰαρὶμ· πόλεις δεκατρεῖς, (ζ) Βενιαμὶν

ΚΕΦ. ιθ'.

1 ΚΑὶ ἐξῆλθεν (α) ὁ δεύτερος κλῆρος τῶν
2 υἱῶν Συμεών. καὶ ἐγενήθη ἡ κληρονομία αὐτῶν ἀναμέσον (β) κλήρων υἱῶν Ἰούδα. καὶ ἐγενήθη ὁ κλῆρος αὐτῶν Βηρσαβεὲ, καὶ (γ) Σαμαὰ, καὶ
3 Κωλαδὰμ, Καὶ Ἀρσωλὰ, καὶ Βωλὰ, καὶ Ἰασὸν,
4 Καὶ Ἐρθουλὰ, καὶ Βουλὰ, καὶ Ἑρμὰ, Καὶ Σικε-
5 λὰκ, καὶ Βαιθμαχερὲβ, καὶ Σαρσουσὶν, Καὶ Βαι-
6 θαρὼθ, καὶ οἱ ἀγροὶ αὐτῶν· πόλεις δεκατρεῖς, καὶ αἱ
7 κῶμαι αὐτῶν. (δ) Ἐρεμμὼν, καὶ Θαλχὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Ἀσὰν· πόλεις τέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι (ε)
8 αὐτῶν Κύκλῳ τῶν πόλεων (ζ) αὐτῶν ἕως Βαλὲκ πορευομένων Βαμὲθ κατὰ Λίβα. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Συμεὼν (η) κατὰ δήμους
9 αὐτῶν. Ἀπὸ τοῦ κλήρου τοῦ Ἰούδα ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Συμεὼν, ὅτι ἐγενήθη (θ) ἡ μερὶς υἱῶν Ἰούδα μείζων τῆς αὐτῶν· καὶ ἐκληρονόμησαν (ι)
10 οἱ υἱοὶ Συμεὼν ἐν μέσῳ τοῦ κλήρου αὐτῶν. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τρίτος τῷ Ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν. (κ) ἔσται τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας
11 (λ) αὐτῶν, Ἐσεδεκγωλὰ ὅρια αὐτῶν, Ἡ θάλασσα (μ) καὶ Μαγελδὰ, καὶ συνάψει (ν) ἐπὶ Βαιθαραβὰ εἰς τὴν φάραγγα, ἥ ἐστι κατὰ πρόσωπον (ξ)
12 Ἰεκμάν. Καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ (ο) Σεδδοὺκ ἐξ ἐναντίας ἀπὸ ἀνατολῶν (π) Βαιθσαμὺς ἐπὶ τὰ ὅρια (ρ) Χασελωθαὶθ, καὶ διελεύσεται (σ) ἐπὶ Δαβιρὼθ, καὶ προσαναβήσεται ἐπὶ (τ) Φαγγαί.
13 Καὶ ἐκεῖθεν περιελεύσεται ἐξ ἐναντίας (υ) ἐπ' ἀνατολὰς ἐπὶ Γεβερὲ ἐπὶ πόλιν Κατασὲμ, καὶ διελεύσεται ἐπὶ (φ) Ῥεμμωναὰ Μαθαραοζά.

MS. A. (α) ὁ κλῆρος δεύτερος τῷ Συμεών. (β) κλήρου (γ) Σαβεὲ, καὶ Μωλαδὰ, καὶ Σερσουλὰ, καὶ Βαθουλ, καὶ Βηζωλὰ, καὶ Ἀσὸμ, καὶ Ἐλθουλὰδ, καὶ Ἑρμὰ, καὶ Σεκλὰ, καὶ Βαιθαμμαρχασβὼθ, καὶ Ἀσερσουσὶμ, καὶ Βαιθλεβαὼθ, καὶ οἱ ἀγροὶ (δ) Αἲν, καὶ Ῥεμμὼθ, καὶ Ἐθὲρ, καὶ Ἀσὰμ· πόλεις (ε) αὐτῶν αἱ περικύκλῳ (ζ) τούτων ἕως Βαλεκβηῤῥαμμὼθ πορευομένων Βαμὲθ κατὰ Λίβα. (η) κατὰ κλήρους αὐτῶν. Ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰούδα (θ) μερὶς υἱῶν (ι) υἱοὶ (κ) καὶ ἔσται (λ) αὐτῶν ἕως Σαρθὶδ τὰ ὅρια (μ) καὶ Μαραλὰ, (ν) ἐπὶ Δαβασθαὶ εἰς τὸ (ξ) Ἰεκνάμ. Καὶ ἀνέστρεψεν (ο) ἐπὶ Γαιθθὰ ἐπὶ πόλιν Κασὶμ, (φ) Ῥεμμωνὰμ Μαθαρὶμ Ἀννουά. Καὶ περιελεύσεται ἐπὶ Σαρὶδ (π) Σαμὲς ἐπὶ τὰ (ρ) Χασελωθαβὼρ, (σ) ἐπὶ Δαβραθ, καὶ (τ) Ἰαφαγαί. (υ) ἐπὶ ἀνατολὰς ἐπὶ Γαιθθὰ ἐπὶ πόλιν Κασὶμ, (φ) Ῥεμμωνὰμ Μαθαρὶμ Ἀννουά. Καὶ περιελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια * Βοῤῥᾶ ἐπὶ Ἐνναθὼθ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ Γαὶ Ἰεφθαὴλ, Καὶ Καττὰθ, καὶ Ναλλὼν, καὶ Σεμρὼν, καὶ Ἰαδηλὰ, καὶ Βαιθλεὲμ. Αὕτη

19 Et erit exit⁹ finiũ ad extremitatem maris Salis ad Aquilonẽ in partẽ Jordanis ab Africo. Hi fines sunt ab Africo.
20 Et Jordanis terminabit à parte Orientis. Hæc est hæreditas filiorũ Benjamin, fines ej⁹ in circuitu secundũ populos.
21 Et factæ sunt civitates filiorũ Benjamin, secundũ populos eorũ, Hiericho, & Bethegæo, & Amecasis,
22 Et Bethabara, & Sara, & Besana,
23 Et Æin, & Phara, & Ephratha,
24 Et Carapha, et Cephira, & Moni, & Gabaa: civitates (n) duodecim, & pagi earũ.
25 Gabaon, & Rama, & Beerotha,
26 Et Massema, & Miron, & Amoce,
27 Et Phira, & Caphan, & Nacan, & Selecan, et Thareela,
28 Et Jebus, (Hæc est Hierusalẽ) et Gabaoth-Jarim: civitates tredecim, & pagi earũ. Hæc est hæreditas filiorum Benjamin secundùm populos eorum.

CAP. XIX.

1 ET exiit secunda sors (a) filiorũ Symeon. Et facta est hæreditas
2 Eorũ inter sortes filiorũ Juda. Et facta est sors eorũ Bersabee, &
3 Samaa, & Caladam, Et Arsola,
4 & Bola, & Jason, Et Erthula, et
5 Bula, & Herma, Et Sicelac, &
6 Bæthmachereb, & Sarsusin, Et Batharoth, et agri earũ: civitates
7 tredecim, et pagi earũ. Eremmon, & Thalcha, & Iether & Asan: civitates quatuor, & pagi earum
8 (b) In circuitu civitatum earum usq; Balec euntib⁹ Bameth ad Africum. Hæc est hæreditas tribus filiorũ Symeon secundùm populos
9 eorum. De sorte Iuda hæreditas trib⁹ filiorũ Symeon, quoniã fuit pars filiorũ Iuda major eã, quæ ipsorum: & hæreditaverunt filii
10 Symeon in medio sortis eorũ. Et exiit sors tertia ipsi Zabulon secundùm populos eorum. Erunt fines hæreditatis eorum, (c) Esedec-
11 Gola, fines eorum Mare, & Magelda, & contingent ad Bætharaba in valle, quæ est ad faciem
12 Iecman. Et reverterunt à Sedduc ex adverso ab Oriente Bethsamys ad fines Chaselotheth, & transibunt in Dabiroth, & ascendent in Phangæ.
13 Et indè circuibunt ex adverso ad Orientem in Gebere ad civitatem Catasem: pertransibunt in Remmona Matharaoza.

תרגום יונתן . Targum JONATHAN.

19 וְעָבַר תְּחוּמָא לְעִבַר בֵּית חָגְלָה לְצִפּוּנָא וַהֲווֹ מַפְּקָנוֹהִי דִּתְחוּמָא לְכֵיף יַמָּא דְמִלְחָא צִפּוּנָא לְסִיפֵי יַרְדְּנָא לְדָרוֹמָא דֵּין תְּחוּם דָּרוֹמָא׃
20 וְיַרְדְּנָא תְּחוּמֵיהּ לְרוּחַ קִדּוּמָא דָּא אַחְסָנַת בְּנֵי בִנְיָמִן לִתְחוּמָהָא סְחוֹר סְחוֹר לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃
21 וַהֲוָה קִרְוַיָּא לְשִׁבְטָא דִּבְנֵי בִנְיָמִן לְזַרְעֲיָתְהוֹן יְרִיחוֹ וּבֵית חָגְלָה וּמֵישַׁר קְצִיץ׃
22 וּבֵית מֵישְׁרָא וּצְמָרַיִם וּבֵיתְאֵל׃
23 וְהַעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה׃
24 וּכְפַר עַמּוֹנָה וְהָעַפְנִי וְגָבַע קִרְוִין תַּרְתָּא עַסְרֵי וּפַצְחֵיהֶן׃
25 גִּבְעוֹן וְרָמְתָא וּבְאֵרוֹת׃
26 וּמִצְפַּיָּא וּכְפִירָא וְהַמּוֹצָה׃
27 וְרֶקֶם וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֲלָה׃
28 וְצֵלַע אֶלֶף וִיבוּסָאֵי הִיא יְרוּשְׁלֵם גִּבְעַת קִרְיַת קִרְוִין אַרְבַּע עַסְרֵי וּפַצְחֵיהֶן דָּא אַחְסָנַת בְּנֵי בִנְיָמִן לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃

יט

1 וּנְפַק עַדְבָא תִּנְיָנָא לְשִׁמְעוֹן לְשִׁבְטָא דִבְנֵי שִׁמְעוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן וַהֲוָה אַחְסָנַתְהוֹן בְּגוֹ אַחְסָנַת בְּנֵי יְהוּדָה׃
2 וַהֲוָה לְהוֹן בְּאַחְסָנַתְהוֹן בְּאֵר שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה׃
3 וַחֲצַר שׁוּעָל וּבָלָה וְעָצֶם׃
4 וְאֶלְתּוֹלַד וּבְתוּל וְחָרְמָה׃
5 וְצִקְלַג וּבֵית הַמַּרְכָּבוֹת וַחֲצַר סוּסָה׃
6 וּבֵית לְבָאוֹת וְשָׁרוּחֶן קִרְוִין תְּלָת עַסְרֵי וּפַצְחֵיהֶן׃
7 עֵין רִמּוֹן וְעֶתֶר וְעָשָׁן קִרְוִין אַרְבַּע וּפַצְחֵיהֶן׃
8 וְכָל פַּצְחַיָּא דִּי בִסְחוֹר קִרְוַיָּא הָאִלֵּין עַד בַּעֲלַת בְּאֵר רָמַת דָּרוֹמָא דָּא אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִבְנֵי שִׁמְעוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן׃
9 מֵעֲדַב בְּנֵי יְהוּדָה אַחְסָנַת בְּנֵי שִׁמְעוֹן אֲרֵי הֲוָה חוּלָק בְּנֵי יְהוּדָה סַגִּי מִנְּהוֹן וְאַחְסִינוּ בְנֵי שִׁמְעוֹן בְּגוֹ אַחְסָנַתְהוֹן׃
10 וּסְלִיק עַדְבָא תְּלִיתָאָה לִבְנֵי זְבוּלֻן לְזַרְעֲיָתְהוֹן וַהֲוָה תְּחוּם אַחְסָנַתְהוֹן עַד שָׂרִיד׃
11 וּסְלִיק תְּחוּמְהוֹן לְיַמָּא וּמַרְעֲלָה וּמָטֵי בְּדַבֶּשֶׁת וּמָטֵי לְנַחְלָא דִּי עַל אַפֵּי יָקְנְעָם׃
12 וְתָב מִשָּׂרִיד לְקִדּוּמָא מַדְנַח שִׁמְשָׁא עַל תְּחוּם כִּסְלוֹת תָּבוֹר וְנָפֵיק לְדָבְרַת וּסְלֵיק לְיָפִיעַ׃
13 וּמִתַּמָּן עָבַר לְקִדּוּמָא מַדְנְחָא לְגַתָּה חֵפֶר לְעִתָּה קָצִין וְנָפֵיק לְרִמּוֹן מִתְּוָאַר לְנֵעָה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et transit terminus ad latus Bethhhoglah ad Septentrionem; et fuerunt 19
exitus termini ad litus maris salis ad Septentrionem, ad ripas Jordanis
ad Austrum: hic terminus Australis. Et Jordanis terminus illi ad ventum 20
Anteriorem: hæc possessio filiorum Benjamin ad terminos ejus circumcir-
ca ad prosapias eorum. Et fuerunt urbes tribui filiorum Benjamin ad 21
prosapias suas; Jericho, et Beth-hhogla, et planities Keszisz. Et Beth-mes- 22
sera et Szemaraim, et Bethel. Et Ghavim, et Hhaphara, et Ghaphra. Et 23
Chephar Ghamonah, et Ghaphi, et Gabagh: urbes duodecim et oppida ea- 24
rum. Gibghon et *Ramatha*, et Beeroth. Et *Mizpaia* et Hacephira, et Ha- 25
mosza Et Rekem, et Jirpeel, et Tharalah. Et Szelagh, Eleph, et *Jebusæi* 26
(ipsa Jerusalem,) Gibghath, Kirjath: urbes quatuordecim, et oppida earũ: 27
hæc possessio filiorum Benjamin ad prosapias eorum. CAP. XIX. 28

ET exiit sors secunda Simeoni, tribui filiorũ Simeó ad prosapias eorũ: et 1
fuit possessio eorũ in medio possessionis filiorũ Juda. Et fuit eis in pos- 2
sessionem eorũ: Beer-Sebagh & Sebagh, et Molada. Et Hhaszar Sughal, & 3
Bala, et Gheszem. Et Eltholad, et Bethul, et Harama. Et Sziklag, et Beth- 4
hamarchaboth, et Hhazar Zzuzza. Et Beth-Lebaoth, et Saruhhé: urbes tre- 5
decim et oppida earum. Ghein Rimon et Gether, et Ghassan; urbes quatuor 6
et oppida earum. Et omnia oppida quæ in circuitu urbium harum usq; ad 7
Baghalath, Beer-Ramath, ad Austrum: hæc possessio tribus filiorũ Simeon 8
ad prosapias eorũ. Ex sorte filiorum Juda possessio filiorũ Simeon; nam fuit 9
pars filiorũ Juda multa ab eis, et possidere fecerunt filios Simeon in me-
dio possessionis eorum. Et ascendit sors tertia filiis Zebulun ad prosapias 10
eorum: et fuit terminus possessionis eorum usq; ad Sarid. Et ascendit ter- 11
minus ad mare, et Marghala, et contingit in Dabasseth: et contingit in flu-
viũ qui sup facies Jaknagham. Et revertitur à Sarid ad anterius Orientis 12
Solis sup terminũ Chizzloth Thabor; et exit ad Daberath; et ascendit ad
Japhiagh. Et inde transit ad anterius Orientis ad Githah Hhepher ad Ghi- 13
thah Kaszin; et exit ad Rimon Methoar: et inde revertitur in Neghah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܥܒܪ ܬܚܘܡܐ ܠܘܬ ܟܬܦܐ ܕܒܝܬ ܚܓܠܐ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܗܘܘ ܡܦܩܢܘܗܝ ܕܬܚܘܡܐ ܠܘܬ
ܠܫܢܐ ܕܝܡܐ ܕܡܠܚܐ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܠܘܬ ܗܦܟܘܗܝ ܕܝܘܪܕܢܢ ܡܢ ܬܝܡܢܐ. ܗܢܘ ܬܚܘܡܐ
20 ܕܬܝܡܢܐ ܘܕܝܘܪܕܢܢ. * ܒܬܚܘܡܘܗܝ ܠܟܬܦܐ ܕܡܕܢܚܐ. ܗܕܐ ܗܝ ܝܪܬܘܬܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝ
ܒܢܝܡܝܢ. ܒܬܚܘܡܝܗ ܚܕܪ ܚܕܪ ܠܫܪܒܬܗܘܢ. * ܘܗܘܝ ܩܘܪܝܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ
21 ܠܫܪܒܬܗܘܢ. ܐܝܪܝܚܘ. ܘܒܝܬ ܚܓܠܐ. ܘܥܡܩ. ܘܩܨܨ. * ܘܒܝܬ ܥܪܒܐ. ܘܨܡܪܝܢ. ܘܒܝܬ
22 ܐܝܠ. * ܘܥܘܝܢ. ܘܦܪܐ. ܘܥܦܪܐ. * ܘܟܦܪ ܥܡܘܢܐ. ܘܥܦܢܝ. ܘܓܒܥ. ܩܘܪܝܐ ܬܪܬܥܣܪܐ
23 ܘܩܘܪܝܗܝܢ. * ܓܒܥܘܢ. ܘܪܡܐ. ܘܒܐܪܘܬ. * ܘܡܨܦܐ. ܘܟܦܝܪܐ. ܘܡܨܐ. * ܘܪܩܡ. ܘܪܦܐܝܠ.
24 ܘܬܪܐܠܐ. * ܘܨܠܥ. ܘܓܒܝܪܐ. ܘܝܒܘܣ ܗܝ ܕܗܝ ܐܘܪܫܠܡ: ܘܓܒܥܬ. ܘܩܪܝܬܝܢ. ܩܘܪܝܐ
25 ܐܪܒܥܣܪܐ. ܘܩܘܪܝܗܝܢ. ܗܕܐ ܗܝ ܝܪܬܘܬܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܠܫܪܒܬܗܘܢ.
26
27
28

* ܦܨܠܐ * ܝܛ * ܘܢܦܩ ܦܣܐ ܕܬܪܝܢ ܠܫܒܛܐ ܕܒܢܝ ܫܡܥܘܢ. ܠܫܪܒܬܗܘܢ.
1 ܘܗܘܬ ܝܪܬܘܬܗܘܢ ܒܓܘ ܝܪܬܘܬܗܘܢ ܕܒܢܝ ܝܗܘܕܐ. * ܘܗܘܬ ܠܗܘܢ ܒܝܪܬܘܬܗܘܢ ܒܐܪ ܫܒܥ.
2 ܘܫܒܥ. ܘܡܘܠܕܐ. * ܘܐܬܪܐ ܕܬܥܠܐ. ܘܒܠܐ. ܘܥܨܡ. * ܘܐܠܬܘܠܕ. ܘܒܬܘܠ. ܘܚܪܡܐ. * ܘܨܩܠܓ.
3 ܘܒܝܬ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܚܨܪ ܣܘܣܐ. * ܘܒܝܬ ܠܒܐܘܬ. ܘܫܪܘܚܢ. ܩܘܪܝܐ ܬܠܬܥܣܪܐ. ܘܩܘܪܝܗܝܢ.
4
5 * ܥܝܢ. ܘܪܡܘܢ. ܘܥܬܪ. ܘܥܫܢ. ܩܘܪܝܐ ܐܪܒܥ ܘܩܘܪܝܗܝܢ. * ܘܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ
6 ܕܚܕܪܝܗܝܢ ܠܩܘܪܝܐ ܗܠܝܢ. ܥܕܡܐ ܠܒܥܠܬ ܒܐܪ ܪܡܬ ܬܝܡܢܐ. ܗܕܐ ܗܝ
7 ܝܪܬܘܬܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝ ܫܡܥܘܢ ܠܫܪܒܬܗܘܢ. * ܡܢ ܚܒܠܐ ܕܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܗܘܬ ܝܪܬܘܬܐ ܕܒܢܝ
8 ܫܡܥܘܢ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܗܘܬ ܦܠܓܘܬܗܘܢ ܕܒܢܝ ܝܗܘܕܐ. ܘܝܪܬܘ ܒܢܝ ܫܡܥܘܢ ܒܓܘ
9 ܝܪܬܘܬܗܘܢ. * ܘܣܠܩ ܦܣܐ ܕܬܠܬܐ ܠܒܢܝ ܙܒܘܠܘܢ. ܠܫܪܒܬܗܘܢ. ܘܗܘܐ ܬܚܘܡܐ ܕܝܪܬܘܬܗܘܢ.
10 ܥܕܡܐ ܠܐܫܕܘܕ. * ܘܣܠܩ ܬܚܘܡܗܘܢ ܠܡܥܪܒܐ ܘܠܡܪܥܠܐ. ܘܦܓܥ ܒܕܒܫܬ. ܘܦܓܥ
11 ܒܢܚܠܐ ܕܩܕܡ ܝܩܢܥܡ. * ܘܗܦܟ ܡܢ ܐܫܕܘܕ ܡܢ ܡܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܠܘܬ ܬܚܘܡܐ ܕܟܣܠܘܬ.
12 ܘܬܒܘܪ. ܘܢܦܩ ܠܕܒܪܬ. ܘܣܠܩ ܠܝܦܝܥ. * ܘܡܢ ܬܡܢ ܥܒܪ ܠܩܕܡܝܢ ܡܢ ܡܕܢܚܐ.
13 ܠܓܬ. ܘܚܦܪ. ܘܥܬܐ. ܘܟܣܝܢ. ܘܢܦܩ ܠܪܡܘܢ. ܘܡܬܘܥܐ. ܘܥܘܐ.

Tum pertransit terminus *iste* ad latus Beth- 19
hagla ab Aquilone, habétque exitus suos ter-
minus idem ad linguam maris salsi ab A-
quilone, & ad ripas Jordanis ab Austro. Hic
est terminus Meridiei atque Jordanis, Juxta 20
limites suos usque ad latus Orientale. Hæc
est hæreditas tribûs filiorum Benjamin se-
cundùm terminos ejus per circuitum, juxta
familias eorum. Fuerunt autem civitates tri- 21
bûs Benjamin per familias suas, Jericho, Za- 22
chith, Hagla, Amac, Kesses, Beth-araba, 23
Semarim, Beth-il, Avin, Para, Ophra, Op- 24
pidum-convallis, Aphli, & Gebaa: civita- 25
tes quatuordecim cum villis earum. Item 26
Gebeon, Rama, Beroth, Masphia, Chephi- 27
ra, Massa, Recem, Rephael, Tarala, Salaa, 28
Gebira, Jobus quæ est Jerusalem, Gebeath,
& Curiathim: civitates quatuordecim cum
villis earum. Hæc est hæreditas tribûs filio-
rum Benjamin per familias suas.

CAP. XIX.

DEinde prodiit sors secunda tribui filio- 1
rum Simeon per familias suas, fuitque
hæreditas eorum intra hæreditatem filiorum
Juda. Contigerunt autem illis in hæredi- 2
tate eorum Bir-sebaa, Sebaa, Molada, Lo- 3
cus-vulpium, Bala, Essim, Elothlad, Beth- 4
il, Herma, Senaclag, Beth-marcheboth, 5
Hassor-susa, Beth-leboth, & Sarvenan: 6
civitates quatuordecim cum pagis earum.
Item In, Ramin, Gothar, & Osan: civita- 7
tes quatuor cum villis earum, Cunctisque 8
oppidis quæ civitatibus istis adjacebant, us-
que ad Beath-beth-Rama quæ est in Meri-
die. Hæc est hæreditas tribûs filiorum Sime-
on per familias suas. Ex funiculo filiorum 9
Juda fuit hæreditas filiorum Simeon, quia
multa erat portio filiorum Juda; ac perinde
hæreditatem acceperunt filii Simeon ex hæ-
reditate eorum. Postea ascendit sors tertia 10
filiis Zebolon per familias suas, fuitque ter-
minus possessionis eorum usque ad Asdod:
Tum ascendit terminus eorum ad Occiden- 11
tem & ad Collem-vulpium, deinde pertingit
ad Debsath, ac tum pertingit ad vallem quæ
est ante Necamaam: Ab Asdod reflectitur 12
ab Oriente sole ad limitem Chesloth & Cha-
thor, egreditur ad Rabath, ascendítque ad
Nefii. Inde transit priùs ab Oriente ad 13
Geth, & Hophar, Atha, & Kesjan, tum exit
ad Remon, Mathua, & Aua:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ثم نزل التخم وجاز الى كتف بيت حجلا شمالا * وكانت نهايته الى لسان بحر الملح شمالا * الى طرف
20 الاردن جنوبا * هذا تخم الجنوب * والاردن متاخم من جهة المشرق * هذه نحلة بني بنيامين بتخومها
21
22 دايرا لقبايلهم * يريحا * وبيت حجلا * وعمق القصاص * وبيت عرابا * وصمرايم * وبيت ايل * وعويم
23
24 وفارا * وعفرا * وجفرا العماني * وعفني * والجبعه * اثنا عشر مدينه ورساتيقها * وجبعون * ورامة
25
26 وباروت * ومصفا * وكفيرا * وموصي * وراقم * ويرفايل * وترالا * وصالاع * آلف * ويبوسي هي
27
28 يروشليم * جبعه * قريه * اربعة عشر مدينه وحصايرهن * هذه نحلة بني بنيامين لقبايلهم *

* الفصل التاسع عشر *

1 وخرج السهم الثاني لسمعون لقبايلهم * وكان نحلتهم
2 ما بين بني يهودا * فكان لهم في نحلتهم بير سبع * وسابع * ومولادا * وحصار سوعال * وبالا * وعاصم
3
4 * والتولاد * وبتول * وحرما * وصقلاغ * وبيت مركبوت * وحصار سوسا * وبيت لباوت * وشروحان *
5
6 ثلثة عشر مدينه وضواحيها * عين رمون * وعاثر * وعاشان * اربعة مدن وضياعها * وجميع
7
8 الحصاير التي حول هولاي * الى باعلت باب * ورامة الجنوب * هذه نحلة بني سمعون لقبايلهم * من
9 سهم بني يهودا كانت وراثة بني سمعون * لان سهم بني يهودا اكثر منهم * فانتحل بنو سمعون
10 في وسط نحلتهم * وصعد السهم الثالث لبني زابلون لقبايلهم * وكان تخم نحلتهم الى ساريد
11
12 * وصعد تخمهم الى الغرب مرعلا * ولقي دباست * وجاء الوادي الذي ظاهر يقنعام * ثم رجع
13 من ساريد شرقا مشرق الشمس على تخم كسلون تابور * وخرج الى دابرات * وصعد الى يافيع * وجاء
مشرقا الى جتا * حفر * عتا * قاصين * وخرج الى رمون * متوا ونيعا *

Rursùm descendit idem terminus, trans- 19
iitq; ad latus Beth-hagla Septentrionem
versùs, & fuit finis ejus ad linguam ma-
ris salsi Septentrionem versùs, usque ad
extremitatem Jordanis ad Meridiem. Hic
est limes Meridianus: Porrò Jordanis li- 20
mitaneus erat ex parte Orientali. Hæc est
hæreditas filiorum Benjamin cum termi-
nis ej⁹ circumquaq; per familias eorũ. Je- 21
richo, Beth-hagla, Convallis-Kessas, Beth- 22
araba, Samraim, Beth-il, Avvim, Para, 23
Aphra, Hephra Ammanæi, Aphna, & 24
Gebaa: civitates duodecim cum pagis 25
earum. Præterea Gabaon, Rama, Beeroth, 26
Maspha, Kephira, Mossa, Racem, Jar- 27
phael, Taraala, Salaa, Aleph, Jebusa, (ipsa 28
est Jerusalem) Gebaa, Kirjath: civitates
quatuordecim & oppida earum. Hæc est
hæreditas filiorum Benjamin per familias
eorum.

CAP. XIX.

ET egressa est sors secunda Simeoni 1
per familias suas, fuitque hæreditas
eorum inter filios Juda. Habuerunt au- 2
tem in hæreditate sua Bir-sebaa, Sabee,
Molada, Castellum-sual, Bala, Assem, 3
El-tolad, Bethur, Horma, Seclegh, Beth- 4
marcaboth, Castellum susa, Beth-lebæ- 5
oth, & Saruhan: urbes tredecim cum 6
tractibus earum.. Ain, Remmon, Ghather, 7
& Asan, urbes quatuor cum oppidis ea-
rum, Et castellis omnibus quæ erant cir- 8
ca istas, usque ad Baal-bab, & Rama
Australem. Hæc est hæreditas filiorum
Simeon per familias suas. Ex sorte fili- 9
orum Juda fuit hæreditas filiorum Si-
meon, quia sors filiorum Juda am-
plior erat ipsis; idcóque hæreditatem
habuêre filii Simeon in medio hære-
ditatis eorum. Deinde ascendit sors 10
tertia filiis Zabolon per familias suas, &
fuit terminus hæreditatis eorũ ad Sarid:
Processitq; terminus eorũ Occidentẽ ver- 11
sùs ad Maraala, incidit in Dabbaseth, in-
curritque in vallem quæ est à tergo Joc-
naam. Tum rediit à Sarid in Orientem, 12
ad ortum inquam solis, ad terminum Kes-
lon-tabor, & egressus ad Daberath, a-
scendit ad Japhia, Et procedens Orientem 13
versùs ad Gotha, Hiphar, Atta, Casin, rur-
sum egressus est ad Remmon, Mathua, &
Nia;

ספר יהושע : יט

ejus egressus erunt & :Hanathon aquilone ab terminus ipsum circuibit Et
14 ונסב אתו הגבול מצפון חנתן והיו תצאתיו
-Beth & ,Idalah & ,Simron & ,Nahalal & ,Cattath Et .Iphthachel vallis
15 גי יפתח־אל: וקטת ונהלל ושמרון וידאלה ובית
filiorum hæreditas Hæc .earum atria & ,duodecim civitates ,lechem
16 לחם ערים שתים־עשרה וחצריהן: זאת נחלת בני־
Issachar .earum atria & ,istæ urbes ,suas familias ad Zebulun
17 זבולן למשפחותם הערים האלה וחצריהן: ליששכר
.suas familias ad Issachar filiis ,quarta sors est egressa
יצא הגורל הרביעי לבני יששכר למשפחותם:
,Chapharaim Et .Sunem & ,Chesuloth & ,Izrehelah ,eorū terminus fuit Et
18 19 ויהי גבולם יזרעאלה והכסלות ושונם: וחפרים
,Remeth Et .Ebes & ,Chision & ,Rabbith Et .Anacharath & ,Sion &
20 21 ושיאן ואנחרת: והרבית וקשיון ואבץ: ורמת
terminus occurrit Et .Bethpasses & ,Henchaddah & ,Hengannim &
22 ועין־גנים ועין חדה ובית פצץ: ופגע הגבול
eorum termini exitus erunt & ,Bethsemes & ,Sachasimah & ,Thabor in
בתבור ושחצומה ובית שמש והיו תצאות גבולם
extensionis hæreditas Hæc .earum atria & ,sedecim civitates : Jarden
23 הירדן ערים שש־עשרה וחצריהן: זאת נחלת מטה
sors est egressa Et .earū atria & urbes ,suas familias ad Issachar filiorū
24 בני־יששכר למשפחתם הערים וחצריהן: ויצא הגורל
,eorū termin⁹ Fuitq; .suas familias ad Aser filiorum extensioni quinta
25 החמישי למטה בני־אשר למשפחותם: ויהי גבולם
,Missal &,Hamhad &,Alamelech Et .Achsaph &,Beten &,Chali &,Chelcath
26 חלקת וחלי ובטן ואכשף: ואלמלך ועמעד ומשאל
orius revertetur Et .Libnath Sichor in & ,mare ad Charmel in occurrit &
27 ופגע בכרמל הימה ובשיחור לבנת: ושב מזרח
aquilonē ad Iphthachel valle in &,Zebulun in occurrit &,Bethdagon Solis
השמש בית דגן ופגע בזבולן ובגי יפתח־אל צפונה
,Rechob &,Hebrō Et .sinistra à Chabul ad exibit &:Nehiel & ,Bethemech
28 בית העמק ונעיאל ויצא אל־כבול משמאל: ועברן ורחב
,Ramah termin⁹ revertetur Et .multā Sidon ad usq; ,Canah & ,Chammon &
29 וחמון וקנה עד צידון רבה: ושב הגבול הרמה
eruntq; ;Chosah terminus revertetur et ,Sor munitam civitatē ad usq; &
ועד־עיר מבצר־צר ושב הגבול חסה ויהיו
,Rechob &,Aphec &,Hummah Et .Achzib ad funiculo à mare ad ej⁹ exitus
30 תצאתיו הימה מחבל אכזיבה: ועמה ואפק ורחב
extensionis hæreditas Hæc .earum atria & ,duæ & viginti civitates
31 ערים עשרים ושתים וחצריהן: זאת נחלת מטה
Filiis .earum atria & ,istæ civitates ,suas familias ad Aser filiorum
32 בני־אשר למשפחתם הערים האלה וחצריהן: לבני
.suas familias ad Napthali filiis ,sexta sors exivit Naphthali
נפתלי יצא הגורל הששי לבני נפתלי למשפחתם:
Adami & ,Sahanannim in Elon ab ,Cheleph à eorum terminus fuit Et
33 ויהי גבולם מחלף מאלון בצעננים ואדמי
.Jarden ejus exitus fuit & :Laccum ad usq; Jabneel & ,Necheb ipsius
הנקב ויבנאל עד־לקום ויהי תצאתיו הירדן:
inde egredietur & ,Thabor Aznoth ,mare ad terminus revertetur Et
34 ושב הגבול ימה אזנות תבור ויצא משם
,mari à occurrit Aser in & ,meridie à Zebulun in occurrit & :Chuchoch
חקקה ופגע בזבולן מנגב ובאשר פגע מים
Siddim ,munitionis civitates Et .Solis ortum Jarden ad Jehudah in &
35 וביהודה הירדן מזרח השמש: וערי מבצר הצדים
.Chasor & ,Ramah &,Adamah Et .Chinnereth &,Raccath,Chammath &,Ser
36 צר וחמת רקת וכנרת: ואדמה והרמה וחצור:
,Chorem,Migdalel & ,Iron Et .Henchasor & ,Edrehi &,Chedes Et
37 38 וקדש ואדרעי ועין חצור: ויראון ומגדל־אל חרם
.earum atria & novemdecim civitates ,Bethsames & ,Bethhanath &
ובית־ענת ובית שמש ערים תשע־עשרה וחצריהן:

Versio VUL. LAT.

14 Et circuit ad Aquilonem Ha-
nathon: suntq; egress⁹ ej⁹ Val-
15 lis Jephtahel, Et Cateth &
Naalol & Semeron & Jedala
& Bethlehem: civitates duo-
16 decim, & villæ earū. Hæc est
hæreditas trib⁹ filiorū Zabulon
per cognationes suas, urbes &
17 viculi earū. Issachar egressa est
sors quarta ꝑ cognationes su-
18 as. Fuitq; ejus hæreditas, Jez-
19 rael & Casaloth & Sunem. Et
Hapharaim & Seon & Anaha-
20 rath. Et Rabboth & Cesion,
21 Abes, Et Rameth, & Engannim,
22 & Enhadda, & Bethpheses. Et
pervenit termin⁹ ej⁹ usq; Tha-
bor & Sehesima & Bethsames;
eruntq; exit⁹ ej⁹ Jordanis: ci-
vitates sedecim, & villæ earū.
23 Hæc est possessio filiorū Issa-
char ꝑ cognationes suas, urbes
24 & viculi earū. Ceciditq; sors
quinta tribui filiorum Aser ꝑ
25 cognationes suas. Fuitq; ter-
minus eorū Halcath & Chali
26 & Beten & Axaph. Et Elme-
lech & Amaad & Messal: &
pervenit usque ad Carmelum
maris, & Sihor & Labanath.
27 Ac revertitur contra Orientē
Bethdagon: & pertransit usq;
Zabulon & Vallem Jephthael
contra Aquilonem in Bethe-
mec & Nehiel. Egreditúrq; ad
28 lævā Cabul, Et Abran & Ro-
hob & Hamon & Cana, usq;
29 ad Sidonem magnā. Reverti-
túrq; in Horma usq; ad civi-
tatem munitissimā Tyrum, &
usq; Hosa: eruntq; exit⁹ ejus in
30 mare de funiculo Achziba. Et
Amma & Aphec & Rohob: ci-
vitates vigintiduæ, & villæ
31 earū. Hæc est possessio filiorū
Aser ꝑ cognationes suas, ur-
32 bésq; & viculi earū. Filiorum
Nephthali sexta sors cecidit ꝑ
33 familias suas. Et cœpit ter-
minus de Heleph & Elon in
Saananim, & Adami, quæ est
Neceb, & Jebnael usq; Lecū: &
egress⁹ eorū usq; ad Jordanem.
34 Revertitúrque termin⁹ contra
Occidentē in Azanotthabor,
atq; inde egreditur in Hucuca,
& pertransit in Zabulon con-
tra Meridiem, & in Aser con-
tra Occidentē, & in Juda ad
35 Jordanē contra Ortū Solis. Ci-
vitates munitissimæ, Assedim,
Ser, & Emath, & Reccath, &
36 Cenereth, Et Edema, & Arama,
37 Asor, Et Cedes & Edrai, En-
38 hasor, Et Jeron & Magdalel,
Horem & Bethanath & Beth-
sames: civitates decem & no-
vem, & villæ earum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ περιελεύσεται ὅρια ἐπὶ Βοῤῥᾶν ἐπὶ Ἀμώθ,
15 καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ Γαιφαήλ, Καὶ
Καταναὰθ, καὶ Ναβαὰλ, καὶ Συμοὼν, καὶ Ἱεριχὼ,
16 καὶ Βαιθμάν. Αὕτη ἡ κληρονομία τῆς φυλῆς υἱῶν
Ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, (†) πόλεις καὶ αἱ κῶ-
17 μαι αὐτῶν. Καὶ τῷ Ἰσσάχαρ ἐξῆλθεν ὁ κλῆ-
18 ρος ὁ τέταρτος. Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια (χ) αὐ-
19 τῶν Ἰαζὴλ, καὶ Χασαλὼθ, καὶ Σουνὰμ, Καὶ Ἀγὶν,
20 καὶ Σιωνὰ, καὶ Ῥεηρὼθ, Καὶ Ἀναχερὲθ, καὶ Δα-
21 βιρὼν, καὶ Κισὼν, καὶ Ῥεβὲς, Καὶ Ῥεμμὰς, καὶ
Ἰεὼν, καὶ Τομμὰν, καὶ Αἱμαρὲκ, καὶ Βηρσαφής.
22 Καὶ συνάψει τὰ ὅρια ἐπὶ (ψ) Γαιθβὼρ, καὶ ἐπὶ
Σαλὶμ κατὰ θάλασσαν, καὶ Βαιθσαμύς· καὶ ἔσται
23 αὐτοῦ ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ὁ Ἰορδάνης. Αὕτη ἡ
κληρονομία φυλῆς υἱῶν Ἰσσάχαρ κατὰ δήμους
24 αὐτῶν, αἱ πόλεις καὶ (ω) αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ ἐξῆλ-
θεν ὁ κλῆρος ὁ πέμπτος Ἀσὴρ κατὰ δήμους αὐ-
25 τῶν. Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν (α) Ἐξελεκὲθ, καὶ
26 Ἀλὲφ, καὶ Βαιθὸκ, καὶ Κεάφ, Καὶ Ἐλιμελὲχ,
καὶ Ἀμιὴλ, καὶ Μαασά· καὶ συνάψει τῷ Καρμή-
λῳ κατὰ θάλασσαν, καὶ τῷ (β) Σιὼν, καὶ Λαβα-
27 νάθ. Καὶ ἐπιστρέψει (γ) ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ
Βαιθεγενὲθ, καὶ συνάψει τῷ Ζαβουλὼν καὶ (δ)
Ἐκγαὶ, καὶ Φθαιὴλ κατὰ Βοῤῥᾶν, καὶ εἰσελεύσεται
(ε) ὅρια Σαφθαιβαιθμὲ, καὶ Ἰναὴλ, καὶ διελεύσεται
28 εἰς Χωβαμασομὲλ, Καὶ Ἐλβὼν, καὶ Ῥαάβ, καὶ
Ἐμεμαὼν, καὶ Κανθὰν ἕως Σιδῶνος τῆς μεγά-
29 λης. Καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια εἰς Ῥαμὰ, (ζ) καὶ
ἕως πηγῆς Μασφασσάτ, καὶ τῶν Τυρίων· καὶ ἀνα-
στρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ Ἰασὴφ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος
αὐτοῦ ἡ θάλασσα, (η) καὶ Ἀπολὲβ, καὶ Ἐχοζὸβ,
30 Καὶ Ἀρχὼβ, καὶ Ἀφὲκ, καὶ Ῥααύ. Αὕτη ἡ κλη-
31 ρονομία φυλῆς υἱῶν Ἀσὴρ κατὰ δήμους (θ) αὐτῶν,
32 πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ τῷ (ι) Νεφθαλὶ
33 ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ ἕκτος. Καὶ (κ) ἐγενήθη
τὰ ὅρια αὐτῶν (λ) Μοολὰμ, καὶ Μωλὰ, καὶ Βεσε-
μιὶν, καὶ Ἀρμὲ, καὶ Ναβὲκ, καὶ Ἰεφθαμαὶ, ἕως
Δωδάμ· καὶ ἐγενήθησαν αἱ διέξοδοι (μ) αὐτοῦ
34 Ἰορδάνης. Καὶ ἐπιστρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ (ν) θά-
λασσαν ἐν Ἀθθαβὼρ, καὶ διελεύσεται ἐκεῖθεν (ξ)
Ἰακανὰ, καὶ συνάψει τῷ Ζαβουλὼν ἀπὸ Νό-
του, (ο) καὶ Ἀσὴρ συνάψει κατὰ θάλασσαν, καὶ ὁ Ἰ-
35 ορδάνης (π) ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. (ρ) Καὶ αἱ
πόλεις τειχήρεις τῶν Τυρίων, Τύρος, (σ) καὶ Ὠμα-
36 θαδακὲθ, καὶ Κενερὲθ, Καὶ Ἀρμαὶθ, καὶ Ἀρα-
37 ὴλ, καὶ Ἀσὼρ, Καὶ Κάδες, καὶ Ἀσαρεὶ, καὶ πηγὴ
38 Ἀσὸρ, Καὶ Κεροὲ, καὶ Μεγαλααρὶμ, καὶ Βαιθ-
θαμὲ, καὶ Θεσαμύς.

Et circuibunt fines ad Aquilonem ad Amoth, & erit exitus 14
eorum ad Gæphael, Et Cata- 15
nath, et Nabaal, & Symoon,
& (d) Hiericho, & Bæth-
man. Hæc est hæreditas tribûs 16
filiorū Zabulon secundū populos
eorum, civitates, & pagi earum.
Et ipsi Issachar exiit sors quarta. 17
Et facti sunt fines eorū Jazel, & 18
Chasaloth, & Sunā, Et Agin, & 19
Siona, & Rerroth, Et Anachereth, 20
& Dabiron, & Cison, & Rebes,
Et Remmas, & Jeon, & Romman, 21
& Æmarec, & Bersaphes. Et 22
contingent fines ad Gæth Bor, &
ad Salim ad mare, et Bæthsamys.
Et erit ej⁹ exit⁹ finiū (e) Jorda-
nis. Hæc est hæreditas trib⁹ filiorū 23
Issachar secundū populos eorum,
civitates, & pagi earum. Et exiit 24
sors quinta Aser secundū populos
eorum. Et facti sunt fines eorum 25
Exeleceth, & Aleph, et Bæthoc, et
Ceaph, Et Elimelech, & Amiel, et 26
Maasa. Et contingent Carmelum
ad mare, & Sion, & Labanath. Et 27
revertent ab Ortu Solis, & Bæthe-
geneth: & contingent Zabulon et
Ecgai, & Phthæel ad Aquilonē:
et ingredientur fines Saphthe-Bæth-
me, & Inael: & transibūt in Cho-
ba-Masomel, Et Elbon, & Raab, 28
& Ememaō, & Canthan usq; Si-
donem magnā. Et revertent fines 29
in Rama, & usque ad fontē Ma-
sphassat, et Tyrios. Et revertent fi-
nes ad Jasiph: et erit exit⁹ ejus
mare, & Apoleb, et Echozob. Et 30
Archob, et Aphec, et (f) Raay. Hæc 31
est hæreditas tribûs filiorū Aser
secundū populos eorū, civitates
et pagi earū. Et Nephthali exiit 32
sors sexta. Et facti sunt fines eo- 33
rum Moolam et Mola, et Bese-
miin, et Arme, et Naboc, et Jiph-
thamæ usque Dodam. Et facti
sunt exitus ejus Jordanes. Et re- 34
vertent fines ad mare in Aththa-
bor, et transibunt inde Jacana, et
contingent Zabulon ab Austro:
Et Aser contingent ad mare: et
Jordanes ab Ortu Solis: Et civi- 35
tates muratæ Tyriorū, (g) Tyrus,
et Omathadaceth, et Cenereth,
Et Armæth et Araël, et Asor, Et 36
Cades, et Assari, et fons A- 37
sor, Et Ceroe, et Megalaarim, et 38
Beththome, et (h) Thessamys.

MS.A. (†) αἱ πόλεις αὐτῶν, καὶ αἱ (χ) αὐτῶν Ἰεζραὲλ, καὶ Ἀχασελὼθ, καὶ Συνὰμ, καὶ Ἀφεραεὶμ, καὶ Σιὰν, καὶ Ῥενὰθ, καὶ Ἀββαρὲθ, καὶ Ῥαββὼθ, καὶ Κεσιὼν, καὶ Ἀεμὲ, καὶ Ῥαμὰθ, καὶ Ἠνγαννὶμ, καὶ Ἠναδδὰ, καὶ Βαιθφασής. Καὶ συνάψει (ψ) Θαβὼθ, καὶ ἐπὶ Σασιμὰθ κατὰ θάλασσαν, καὶ Βαιθσαμές· καὶ ἔσται ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων αὐτῶν ὁ Ἰορδάνης. (ω) αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. (α) Χελκὰθ, καὶ Ὀολεὶ, καὶ Βατνὲ, καὶ Ἀχσὰφ, καὶ Ἀμαὰδ, καὶ Μασαὰλ· καὶ συνάψει (β) Σιὼρ, (γ) ἀπ᾽ ἀνατολῶν ἡλίου Βηθδαγὼν, καὶ (δ) Ἐνγαὶ Ἰεφθαὴλ κατὰ (ε) τὰ ὅρια Ἀσαφὲλ Βηθαεμὲκ, καὶ πορεύσεται τὸ μεθόριον Ἀνιὴλ, καὶ διελεύσεται εἰς Χαβὼλ ἀπὸ ἀριστερῶν, καὶ Ἀχρὰν, καὶ Ῥοὼβ, καὶ Ἀμὼν, καὶ Κανὰ ἕως Σιδῶνος (ζ) καὶ ἕως πόλεως ὀχυρώματος τῶν Τυρίων· καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ Σωσὰ, καὶ ἔσται (η) καὶ ἀπὸ τοῦ σχοινίσματος Ἀχζεὶφ, καὶ Ἀμμὰ, καὶ Ἀφὲκ, καὶ Ῥαὼβ· πόλεις εἰκοσιδύο. Αὕτη (θ) αὐτῶν,* καὶ αἱ κῶμαι (ι) Νεφθαλὶμ (κ) ἐγένετο (λ) Μηλὲφ, καὶ Μηλὼν, καὶ Βεσενανὶμ, καὶ Ἀρμαὶ, καὶ Νακὲβ, καὶ Ἰαβνὴλ ἕως Ἀκρὰ· καὶ ἐγενήθησαν (μ) αὐτῶν (ν) θάλασσαν Ἀζανὼθ Θαβὼρ, (ξ) εἰς Ἰκὼκ, καὶ συνάψει (ο) καὶ τῷ Ἀσὴρ (π) ἀπ᾽ ἀνατολῶν (ρ) καὶ πόλεις (σ) καὶ Ἀμὰθ, καὶ Ῥεκκὰθ, καὶ Χενερὲθ, καὶ Ἀδαμὶ, καὶ Ῥαμὰ, καὶ Ἀσὼρ, καὶ Κεδὲς, καὶ Ἐδραεὶ, καὶ πηγὴ Ἀσὸρ, καὶ Ἰαριὼν, καὶ Μαγδαλιὴλ Ὠρὲμ, καὶ Βαιναθὰθ, καὶ Θασμές· πόλεις δεκαεννέα. Αὕτη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ומסתחר ליה תחומא מצפונא לחנתון והוון מפקנוהי לחילת יפתח אל: וקטת ונהלל
15 ושמרון וידאלה ובית לחם קרוין תרתא עסרי ופצחיהן: דא אחסנת בני זבולן לזרעיתהון
16 17 קרויא האלין ופצחיהן: ליששכר נפק עדבא רביעאה לבני יששכר לזרעיתהון: והוה
18 תחומיהון יזרעאל וכסלות ושונם: וחפרים ושיאון ואנחרת: והרבית וקשיון ואבץ:
19 20 ורמת ועין גנים ועין חדה ובית פצץ: ומערע תחומא בתבור ושחצימה ובית שמש והוון
21 22 מפקנוהי דתחומהון לירדנא קרוין שית עסרי ופצחיהן: דא אחסנת שבטא דבני יששכר
23 לזרעיתהון קרויא ופצחיהן: ונפק עדבא חמישאה לשבטא דבני אשר לזרעיתהון: והוה
24 25 תחומהון חלקת וחלי ובטן ואכשף: ואלמלך ועמעד ומשאל ומערע בכרמלא לימא
26 ובשיחור לבנת: ותאב ממדנח שמשא בית דגון ומערע בזבולן ובחילת יפתח אל לצפונא
27 28 בית משרא ונעיאל ונפיק לכבול מסמלא: ועברון ורחב וחמון וקנה עד צידון רבה:
29 ותב תחומא לרמתא ועד קרוין כריכן קרוי תוקפא ותב תחומא לחוסה והוון מפקנוהי
30 לימא מערב אכזיב: ועומה ואפק ורחוב קרוין תרתין ועסרין ופצחיהן: דא אחסנת
31 32 שבטא דבני אשר לזרעיתהון קרויא האלין ופצחיהן: לבני נפתלי נפק עדבא שתיתאה
33 לבני נפתלי לזרעיתהון: והוה תחומיהון מחלף מאלון בצעננים ואדמי הנקב ויבנאל עד
34 לקום והוון מפקנוהי לירדנא: ותאב תחומא לימא לאזנות תבור ונפק מתמן לחקקה
35 36 ומערע בזבולן מדרומא ובאשר יערע ממערבא וביהודה ירדנא ממדנח שמשא: וקרוין
37 כריכן הצדים צר וחמת רקת וכנרת: ואדמה והרמה וחצור: וקדש ואדרעי ועין חצור:
38 ויראון ומגדל אל חרם ובית ענת ובית שמש קרוין תשע עסרה ופצחיהן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et revertitur sibi termin⁹ à Septentrione ad Hhanathon, et fuerunt exitus 14
ejus ad vallem Jephtahhel. Et Kattath et Nahalal, et Simeron, et Jadala, et 15
Bethlehem: urbes duodecim et oppida earum. Hæc possessio filiorum Ze- 16
bulun ad prosapias suas: urbes hæ et oppida earum. Et Issachar exiit sors 17
quarta, filiis Issachar ad prosapias eorum. Et fuit terminus eorum; Jezre- 18
ghel, et Chezzuloth, et Sunem. Et Hapharaim, et Siaon, et Anhharath. 19
Et Harabith, et Kission, et Abesz. Et Remeth, et Ghein-Ganim, et Ghein- 20
hhada, et Beth-paszesz. Et contingit terminus in Thabor, et Sahhaszima, 21
& Beth-Semes; & fuerunt exitus termini *eorum* Jordanis: urbes sedecim 22
& oppida earum. Hæc possessio tribus filiorum Issachar ad prosapias suas: 23
urbes et oppida earū. Et exiit sors quinta tribui filiorum Aser ad prosapi- 24
as eorum. Et fuit terminus eorum Hhelkath et Hhali; et Beten, et Ach- 25
saph. Et Alamelech, et Ghamghad, et Missal: et contingit in Carmela ad 26
mare, et Beshihhor Libnath. Et vertitur ab oriente Solis ad Beth-Dagon, 27
et contingit in Zebulun, et in valle Jiphthahhel ad Septentrionem Beth-
Mesra, et Neghiel: et exit ad Chabul à *sinistra*. Et Ghebron et Rehhob, 28
& Hhamon, & Kana usq; Szidon magnam. Et vertitur terminus ad Ra- 29
matha et usq; ad urbes arcium; urbes fortitudinis. Et vertitur terminus ad
Hhozza, et fuerunt exit⁹ ej⁹ ad mare, ex sorte Achzib. Et Ghuma, et A- 30
phek, et Rehhob: urbes viginti et duæ, et oppida earū. Hæc possessio tribus 31
filiorum Aser ad prosapias eorum, urbes hæ et oppida earum. Filiis Neph- 32
thali exiit sors sexta; filiis Nephthali ad prosapias eorum. Et fuit terminus 33
eorum Mehheleph, Meelon, Beszaghananim et Adami-Hanekeb, & Ja-
bneel usq; Lakum; et fuerunt exitus ejus ad Jordanem. Et vertitur terminus 34
ad mare ad Aznoth-Thabor: et exit inde ad Hhukok: et tangit in Zebu-
lun ab Austro, et in Aser contingit ab occasu, et in Juda Jordane ortu Solis. 35
Et urbes arcium: Haszidim, Szer, et Hhamath, Rakath et Chinareth. Et 36
Adama et Harama, et Hhaszor. Et Kedes, et Edreghi, et Ghein-Hhaszor. Et 37
Jiron, et Migdal-El, Hharem et Beth-ghanath, et Beth-semes: urbes no- 38
vendecim et oppida earum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14–38 [illegible: Syriac text]

Tum vertit se terminus ad Aquilonarem pla- 14
gam Hediton, & sunt exitus ejus ad vallem
Kephathnael, Et Catath, Jahliel, Somrin, 15
Arala, & Beth-lehem; civitates duodecim
& oppida earum. Hæc est hæreditas filio- 16
rum Zebolon per familias suas. Quarta sors 17
prodiit filiis Isachar per familias suas: Fuit 18
autem terminus eorum, Izrael, & Chesloth,
Sevin, Hephiram, Senan, Aaterach, Deb- 19
lath, Cison, Ophas, Colis-In, Esjan, In-hada, 20
& Beth-pessian. Deinde pertingit limes ad 21
Tabor, & Sahsima, & Beth-semes; denique 22
fuit exitus limitis eorum ad Jordanem: ci-
vitates tredecim cum pagis earum. Hæc est 23
hæreditas tribûs filiorũ Isachar per familias
suas, civitates ac pagi earum. Quinta sors 24
prodiit tribui filiorum Asir per familias suas:
Fuitque terminus eorum, Hecloth, Hali, Be- 25
ten, Achsaph, Amlech, Amchar, & Me- 26
sael; pertingitque Charmelum ab Occiden-
te, & Sihor, ac Labith. Tum reflectitur ab 27
Oriente sole ad Beth-dagon, & recurrit ad
Zebolon, & ad vallem Nephtahael ab Aqui-
lone, tum ad Dabith, & convallem Neael;
egreditúrque ad Bubel ab Aquilone, Ad 28
Ebron, ad Rehob, ad Hemon, & ad Caa,
usque ad Sidon magnam. Tum vertit se 29
terminus ad Ramath, & *pergit* usque ad Sur
urbem maximam: deinde reflectitur termi-
nus idem ad Has, & sunt exitus ejus ad Oc-
cidentalem partem vallis Achzib. Item 30
Convallis, Aphec, & Rohob: civitates vi-
ginti duæ cum villis earum. Hæc est hæ- 31
reditas tribûs filiorum Asir per familias
suas, hæ civitates, & villæ earum. Sexta 32
sors prodiit filiis Nephtali per familias suas:
Fuitque terminus eorum ab Helpha, & ab 33
Alun, à Sanaam, Adama, Necab, & Ne-
bael, usque ad Lecum. Ab his exit ad Jor-
danem, Tum vertit se terminus Occiden- 34
tem versùs ad Aznoth in Cabuz: indéque
procedit ad Hebic, incidítque in Zebolon
ab Austro, & in Asir incidit ab Occiden-
te, in Juda verò ad Jordanem ab Oriente
sole, Et in urbes magnas Sur & Saidon, 35
Hemath, Carath, Chenarath, Adama, Da- 36
ma, Hassor, Cades, Ardei, In-Sur, Dion, 37
Magdaljel, Horom, Beth-anoth, & Beth- 38
semes: civitates novemdecim cum pagis
earum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14–38 [illegible: Arabic text]

Tum reflexus est limes à Septentrione Ha- 14
nathoth, fuitq; finis ejus vallis Japhtahael,
Cattath, Nahalal, Semron, Jadala, & 15
Beth-lehem: urbes duodecim cum oppidis
earũ. Hæc est hæreditas filiorum Zabulon 16
per familias suas, hæ urbes ac suburbana
eorundem. Præterea egressa est sors quar- 17
ta filiis Issachar per familias eorum: Et 18
fuit terminus eorum Izraala, Kesuloth, &
Sulam, Haphavaim, Siaon, & Anaharath, 19
Rabbith, Casjon, & Abes, Ramath, Fons- 20
gannim, Fons-hadda, & Beth-passis. Tum 21
incurrit terminus in Tabor, Sahassima, & 22
Beth-semes; fuitq; terminus eorum Jor-
danis: sexdecim urbes, & castella earum.
Hæc est hæreditas filiorum Issachar per 23
familias eorum, urbes videlicet prædictæ,
& suburbia earum. Postea egressa est sors 24
quinta tribui filiorum Asir per familias
suas: Fuitque limes eorum Halcat, Hali, 25
Baten, & Achsaph, Almalech, Amcad, et 26
Mesael; incurritq; in Carmel ad Occiden-
tem, & in Sihor Libani. Tum reversus est 27
ex plaga Ortûs solis ad Beth-dagon, tum
incurrit in Zabulon & valle Iephtah-il;
ab Aquilone verò in Domum-prati, ac Na-
jael; exitq; ad Kabul sinistrorsum, Et A- 28
bron, & Rehob, Hammon, & Cana, usq;
ad Sidon magnã. Rursus egreditur limes 29
ad Rama, et ad urbẽ arcis Sur, tum rever-
titur ad Husa, & finis ej⁹ est mare quod
pertinet ad lineã Achzibe. Præterea Om- 30
ma, Aphjon, & Rehob: urbes viginti duæ
cum oppidis earum. Hæc est hæreditas fi- 31
liorum Asir per familias suas, hæ urbes, et
oppida earum. Deinde egressa est sors sex- 32
ta filiis Nephtali: Fuitq; terminus eorum 33
ab Haleph, & ab Ailon quæ est Saannim,
& possessoribus torcularis, & Iabnael, us-
que ad Laccum; fuitq; finis ejus Jordanis.
Tum reflectitur limes Occidentẽ versùs 34
ad Aznoth-tabor, indeq; egreditur ad Hu-
coc, & offendit Zebolonem à Meridie, &
Aser ab Occidente, & Iudã ex parte Or-
tûs solis. Ex urbibus autem quæ habebant 35
arces, fuerunt Saddim, Sir, Hamat, Rac-
cat, & Chennarat, Adama, Rama, Hassor, 36
Cades, Adraat, & Fons-hassora, Jeraon, 37
Turris-il, Harim, Beth-anath, & Beth- 38
semes: urbes novemdecim, & suburbana
earum.

,urbes ;suas familias ad Naphthali filiorū extensionis hæreditas Hæc
39 זאת נחלת מטה בני־נפתלי למשפחתם הערים
fors exivit ,suas familias ad Dan filiorum Extensioni .earum atria &
40 וחצריהן׃ למטה בני־דן למשפחתם יצא הגורל
,Esthaol & ,Sorhah ,eorū hæreditatis terminus fuit Et .septima
41 השביעי׃ ויהי גבול נחלתם צרעה ואשתאול
,Elon Et .Ithlah & ,Ajalon & ,Sahalabbin Et .Hirsemes &
42 ועיר שמש׃ ושעלבין ואילון ויתלה׃ ואילון
43 ,Jehud Et .Bahalath &,Gibbethon &,Elthecheh Et.Hechron &,Timnatah&
44 ותמנתה ועקרון׃ ואלתקה וגבתון ובעלת׃ ויהד
45 termino cum Raccon & ,Mehajarchon Et .Gathrimmon &,Beneberach &
46 ובני־ברק ונת־רמון׃ ומי הירקון והרקון עם־הגבול
ascenderuntque :eis ab Dan filiorū terminus exivit Et .Japho contra
47 מול יפו׃ ויצא גבול בני־דן מהם ויעלו
eam pcusserunt & ,eam ceperuntq; ,Lesem cum pugnaverūt & ,Dan filii
בני־דן וילחמו עם־לשם וילכדו אותה ויכו אותה
Lesem vocaverunt & :ea in habitaverūt & ,eam hæreditaverunt ,gladii os ad
לפי־חרב וירשו אותה וישבו בה ויקראו ללשם
Dan filiorū extensionis hæreditas Hæc .sui patris Dan nomen secundū,Dan
48 דן כשם דן אביהם׃ זאת נחלת מטה בני־דן
hæreditare cōpleverunt Et .earum atria & istæ civitates ,suas familias ad
49 למשפחתם הערים האלה וחצריהן׃ ויכלו לנחל
hæreditatem Israel filii dederuntque :suos terminos ad terram
את־הארץ לגבולתיה ויתנו בני־ישראל נחלה
ei dederunt Domini os Super .sui medio in Nun filio Jehosuah
50 ליהושע בן־נון בתוכם׃ על־פי יהוה נתנו לו
: Ephraim monte in Serach Thimnath ,postulavit quam urbem
את־העיר אשר שאל את־תמנת־סרח בהר אפרים
quas ,hæreditates Istæ .ea in habitavit & ,civitatem ædificavit &
51 ויבנה את־העיר וישב בה׃ אלה הנחלת אשר
patrum capita & ,Nun filiꝰ Jehosuah &,sacerdos Elhazar fecerūt hæreditare
נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן־נון וראשי האבות
,Domini facies ad Siloh in sorte in Israel filiorum extensionum
למטות בני־ישראל בגורל בשלה לפני יהוה
.terram dividendo à finierunt & : conventus tentorii ostium
פתח אהל מועד ויכלו מחלק את־הארץ׃

CAP. XX. כ

,Israel filios ad Loquere : dicendo ,Jehosuah ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־יהושע לאמר׃ דבר אל־בני ישראל
2 vos ad sum locutus quas ,retractionis civitates vobis Date :dicendo
לאמר תנו לכם את־ערי המקלט אשר־דברתי אליכם
ignorantia in animam percutientem homicidā illuc fugiendū Ad .Moseh manu in
3 ביד־משה׃ לנוס שמה רוצח מכה־נפש בשגגה
.sanguinis redemptore à retractionem in vobis eruntque ;scientia non in
בבלי־דעת והיו לכם למקלט מגאל הדם׃
,civitatis portæ ostium stabitque ,istis civitatibus ex unam ad fugiet Et
4 ונס אל־אחת מהערים האלה ועמד פתח שער העיר
recolligent & :sua verba ipsius urbis seniorum auribꝰ in loquetur ac
ודבר באזני זקני העיר־ההיא את־דבריו ואספו
.eis cum habitabit & ,locum ei dabuntque : se ad urbem in eum
אתו העירה אליהם ונתנו־לו מקום וישב עמם׃
concludent non & ,eum post sanguinis redemptor fuerit insecutus cùm Et
5 וכי ירדף גאל הדם אחריו ולא־יסגרו את־
non & ,suū proximum percussit scientia non in quia ;ejus manu in homicidā
הרצח בידו כי בבלי־דעת הכה את־רעהו ולא־
,ipsa civitate in habitabit Et .nudiustertiꝰ ,heri ab eum ipse odio habens
6 שנא הוא לו מתמול שלשם׃ וישב בעיר ההיא
,magnum sacerdotem mori usque ,judicium ad coetus facies ad se stare usque
עד־עמדו לפני העדה למשפט עד־מות הכהן הגדול
ad veniet & ,homicida revertetur tunc : illis diebus in erit qui
אשר יהיה בימים ההם אז ישוב הרוצח ובא אל־
.inde fugerat qua civitatem ad ,suam domū ad & ,suā civitatem
עירו ואל־ביתו אל־העיר אשר־נס משם׃

Versio VULG. LAT.

39 Hæc est possessio tribꝰ filiorū
Nephthali p cognationes suas,
40 urbes & viculi earū. Tribui
filiorū Dan p familias suas e-
41 gressa est sors septima. Et fuit
terminꝰ possessionis ejꝰ Saraa
& Esthaol, & Hirsemes, id est,
42 civitas Solis. Selebin & Aialon
43 & Jethela. Elon & Themna &
44 Acron. Elthece, Gebbethon &
45 Balaath. Et Jud & Bane & Ba-
46 rach & Gethremmon. Et Mei-
arcon & Arecon, cum termi-
47 no qui respicit Joppen, Et i-
pso fine concluditur. Ascende-
rúntq; filii Dan, & pugnave-
runt contra Lesem, ceperúntq;
eā: & percusserunt eā in ore
gladii, & possederunt, & habi-
taverunt in ea, vocantes no-
men ejꝰ, Lesem Dan, ex no-
48 mine Dan patris sui. Hæc est
possessio tribꝰ filiorū Dan, per
cognationes suas, urbes & vi-
49 culi earū. Cúmq; complésset
sorte dividere terrā singulis p
tribꝰ suas, dederunt filii Israel
possessioné Josue filio Nun in
50 medio sui, Juxta præceptū Dñi,
urbem quā postulavit, Tham-
nath Saraa in monte Ephraim:
& ædificavit civitaté, habita-
51 vítque in ea. Hæ sunt posses-
siones, quas sorte diviserunt
Eleazar sacerdos & Josue fi-
liꝰ Nun, & principes familia-
rū ac tribuū filiorū Israel, in
Silo, corā Dño ad ostium ta-
bernaculi testimonii, partitíq;
sunt terram.

CAP. XX.

1 ET locutꝰ est Dñs ad Josue,
dicens; Loquere filiis Israel, &
2 dic eis, Separate urbes fugiti-
vorū, de quibꝰ locutꝰ sū ad vos
3 p manū Moysi; Ut confugiat ad
eas quicunq; animam percus-
serit nesciꝰ: & possit evadere
irā proximi, qui ultor est san-
4 guinis: Cùm ad unā harū con-
fugerit civitatū, stabit ante
portā civitatis, & loquetur se-
nioribꝰ urbis illiꝰ ea quæ se
cōprobent innocentem: sicque
suscipient eū, & dabunt ei lo-
5 cū ad habitandū. Cúmq; ultor
sanguinis eū fuerit persecutꝰ,
nō tradent in manꝰ ejus: quia
ignorans percussit proximum
ejꝰ, nec ante biduū, triduúmve,
6 ejꝰ probatur inimicꝰ. Et habi-
tabit in civitate illa, donec
stet ante judiciū causā reddens
facti sui, & moriatur sacerdos
magnꝰ, qui fuerit in illo tem-
pore: tunc revertetur homi-
cida, & ingredietur civitatem
& domū suā de qua fugerat.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

39 Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Νεφθαλί.
40 Καὶ τῷ Δὰν ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ ἕβδομος.
41 Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν (τ)Σαραθ, καὶ Ἀ-
42 σά, καὶ πόλεις Σαμμαύς, Καὶ Σαλαμίν, καὶ Ἀμ-
43 μών, καὶ Σιλαθά, Καὶ Ἐλών, καὶ Θαμναθά, καὶ
44 Ἀκκαρών, Καὶ Ἀλκαθά, καὶ Βεγεθών, καὶ Γε-
45 βεελάν, Καὶ Ἀζώρ, καὶ Βαναιβακάτ, καὶ Γεθ-
46 ρεμμών, Καὶ ἀπὸ θαλάσσης Ἱεράκων ὅριον
48 πλησίον Ἰόππης. Αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς
υἱῶν Δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν, αἱ (υ)πόλεις αὐτῶν καὶ
αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐξέθλιψαν οἱ υἱοὶ
Δὰν τὸν Ἀμορραῖον τὸν θλίβοντα αὐτοὺς ἐν τῷ
ὄρει. καὶ οὐκ εἴων αὐτοὺς οἱ Ἀμορραῖοι (φ)κατα-
βῆναι εἰς τὴν κοιλάδα, καὶ (†)ἔθλιψαν ἀπ' αὐτῶν
47 τὸ ὅριον τῆς μερίδος αὐτῶν. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ
υἱοὶ Δὰν, καὶ ἐπολέμησαν (χ) τὴν Λαχίς, καὶ κατε-
λάβοντο αὐτήν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι
(ψ)μαχαίρας· καὶ κατῴκησαν αὐτήν, καὶ ἐκάλεσαν
τὸ ὄνομα αὐτῆς (ω) Λασενδάν. καὶ ὁ Ἀμορραῖ-
ος ὑπέμενε τοῦ κατοικεῖν ἐν Ἐλὼμ καὶ ἐν (α)
Σαλαμίν· καὶ ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ τοῦ Ἐφραΐμ (β)
49 ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς φόρον. Καὶ
ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν κατὰ τὸ ὅριον
αὐτῶν. καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (γ)κλῆρον τῷ
50 Ἰησοῖ τῷ υἱῷ Ναυῆ ἐν αὐτοῖς Διὰ (δ)προσ-
τάγματος τοῦ θεοῦ, καὶ ἔδωκαν αὐτῷ τὴν πόλιν,
ἣν ᾐτήσατο, (ε)Θαμνασαράχ, ἥ ἐστιν ἐν τῷ
ὄρει Ἐφραΐμ. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν πόλιν, καὶ κατ-
51 ῴκει ἐν αὐτῇ. Αὗται αἱ διαιρέσεις ἃς (ζ)κατ-
εκληρονόμησεν Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεύς, καὶ Ἰη-
σοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ οἱ (η)ἄρχοντες τῶν πατριῶν
ἐν ταῖς φυλαῖς (θ) Ἰσραὴλ κατὰ κλήρους ἐν Ση-
λώ, ἔναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς
τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι τὴν
γῆν.

Hæc est hæreditas tribꝰ filiorum 39
Nephthali. Et Dan exiit sors se- 40
ptima. Et facti sunt fines eorum 41
Sarath, & Asa, et civitates Sam-
mays, Et Salamin, & Ammon, & 42
Silatha, Et Elon, & Thamnatha, 43
& Accaron, Et Alcatha, & Be- 44
gethon, & Gebeelā, Et Azor, & 45
Banæbacat, & Geth Remmon. Et 46
à mari Hieracon terminus prope
Ioppē. (i)Hæc hæreditas tribūs 48
filiorū Dan secundùm populos e-
orum, civitates eorum, & pagi
earum. Et non extriverunt filii
Dan Amorrhæum vexantē eos in
monte. Et non sinebant eos Amor-
rhæi descendere in convallem. Et
vexaverunt à se terminum porti-
onis eorum. Et iverunt filii Dan, 47
& oppugnaverunt (k)Lachis, &
ceperunt eam, & percusserunt eā
in ore gladii. Et habitaverunt eā:
et vocaverunt nomen ejus, (l)La-
sendan. (m)Et Amorrhæus per-
mansit habitare in Elom, & in
Salamin. Et gravata est manus E-
phræm super eos, et facti sunt illis 49
tributarii. Et (n)iverunt adire
terrā secundùm terminum ipso-
rum. Et dederunt filii Israel sor-
tem Iesu filio Naue inter ipsos 50
Per præceptum Dei: & dederunt
ei civitatē, quā petiit, Thamna-
sarach, quæ est in monte Ephræm.
Et ædificavit civitatē, & habi- 51
tabat in ea. Hæ sunt divisiones,
quas in hæreditatē dedit Eleazar
sacerdos, & Iesus Naue, et prin-
cipes familiarum in tribubus Is-
rael, secundùm sortes in Selo, an-
te Dominum apud januas taber-
naculi testimonii. Et iverunt ad-
ire terram.

MS.A. (τ) Σαραά, καὶ Ἐσθαόλ, καὶ πόλις Σαμές, καὶ Σαλαμείν, καὶ Ἰαλών, καὶ Ἰεθλά, καὶ Ἐλών, καὶ Θαμνά, καὶ Ἀκκαρών, καὶ Ἐλθεκώ, καὶ Γαβαθών, καὶ Βααλών, καὶ Ἰούδ, καὶ Βανηβαράκ, καὶ Γεθρεμμών, καὶ ἀπὸ θαλάσσης (υ)πόλις καὶ αἱ (φ)καταβαίνειν (†)ἔθλιβον (χ)τὴν Λεσέμ, (ψ)μαχαίρας· καὶ κατῴκησαν αὐτήν, καὶ ἐκάλεσαν (ω)Λεσενδάν. (α) Σαλαμείμ· (β)ἐπ' αὐτοῖς, (γ)κλῆρον Ἰησοῖ υἱῷ (δ) προστάγματος κυρίου, καὶ (ε)Θαμναθσαρά, (ζ) κατεκληρονόμησαν (η) ἄρχοντες πατριῶν (θ) τοῦ Ἰσραὴλ

ΚΕΦ. κʹ.

1 ΚΑὶ ἐλάλησε κύριος τῷ Ἰησοῖ, λέγων,
2 Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Δότε τὰς
πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, ἃς εἶπα πρὸς ὑμᾶς
3 διὰ Μωυσῆ. Φυγαδευτήριον τῷ φονευτῇ τῷ
πατάξαντι ψυχὴν ἀκουσίως· καὶ ἔσονται ὑμῖν αἱ
πόλεις φυγαδευτήριον, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται ὁ
φονευτὴς (α)ὑπὸ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, ἕ-
ως ἂν καταστῇ ἐναντίον τῆς συναγωγῆς εἰς (β)
κρίσιν.

CAP. XX.

ET locutus est Dominus Iesu, 1
dicens, Loquere filiis Israel,
dicens, Date civitates refugio- 2
rum, quas dixi ad vos per Moy-
sen, Refugium homicidæ, qui per- 3
cussit animam non sponte. Et e-
runt vobis civitates refugium: &
non morietur homicida à perse-
quente sanguinem, (a)quoadusq;
constiterit corā Synagoga in ju-
dicium.

MS.A. (α)ἀπὸ τοῦ (β)κρίσιν. Καὶ φεύξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους τούτους. καὶ ἐπιστρέψουσιν αὐτὸν ἡ συναγωγὴ πρὸς αὐτούς, καὶ δώσουσιν αὐτῷ τόπον, καὶ κατοικήσει μετ' αὐτῶν. Καὶ ὅτι διώξεται ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ οὐ συγκλείσουσιν τὸν φονεύσαντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἐπάταξεν τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸς αὐτὸν ἀπ' ἐχθὲς καὶ τρίτην. Καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἕως * τῆς κατὰ πρόσωπον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεύσας, καὶ ἐλεύσεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ πρὸς πόλιν ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν. Καὶ διέστειλαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

39 דא אחסנת שבטא דבני נפתלי לזרעיתהון קרויא ופצחיהן׃ לשבטא דבני דן לזרעיתהון
40 41 נפקא עדבא שביעאה׃ והוה תחום אחסנתהון צרעה ואשתאול וקרית שמשא׃
42 43 ושעלבין ואילון ויתלה׃ ואילון ותמנתא ועקרון׃ ואלתקה וגבתון ובעלת׃ ויהוד ובני
44 45 ברק וגת רמון׃ ומי הירקון ורקון עם תחומא די לקבל יפו׃ ונפק תחום בני דן מנהון
46 וסליקו בני דן ואגיחו קרבא עם לשם וכבשו יתה ומחו יתה לפתגם דחרב ויריתו יתה
47 48 ויתיבו בה וקרו ללשם דן כשום דן אבוהון׃ דא אחסנת שבטא דבני דן לזרעיתהון
49 קרויא האלין ופצחיהן׃ ושיצאו לאחסנא ית ארעא לתחומהא ויהבו בני ישראל אחסנא
50 ליהושע בר נון ביניהון׃ על מימרא דיי יהבו ליה ית קרתא די שאל ית תמנת סרח
51 בטורא דאפרים ובנא ית קרתא ויתיב בה׃ אלין אחסנתא די אחסין אלעזר כהנא
ויהושע בר נון ורישי אבהתא לשבטיא דבני ישראל בעדבא בשלה קדם יי בתרע משכן
זמנא ושיציאו מלפלגא ית ארעא׃

כ

1 2 ומליל יי עם יהושע למימר׃ מלל עם בני ישראל למימר הבו לכון ית קרוי שיזבותא
3 דמללית עמכון בידא דמשה׃ למערק לתמן קטולא דיקטול נפשא בשלו בלא מדעיה
4 ויהוין לכון לשזבא מגאל דמא׃ ויערוק לחדא מקרויא האלין ויקום במעלנא דתרע
קרתא וימלל קדם סבי קרתא ההיא ית פתגמוהי ויכנשון יתיה לקרתא לותהון ויתנון
5 ליה אתר ויתיב עמהון׃ וארי ירדוף גאל דמא בתרוהי ולא ימסרון ית קטולא בידיה
6 ארי בלא מדעיה קטל ית חבריה ולא סני הוא ליה מאתמלי ומדקמוהי׃ ויתיב בקרתא
ההיא עד דיקום קדם כנשתא לדינא עד דימות כהנא רבא די יהא ביומיא האנון בכן
יתוב קטולא ויעול לקרתיה ולביתיה לקרתא די ערק מתמן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc possessio tribus filiorum Nephthali ad prosapias eorū: urbes et oppi- 39
da earum. Tribui filiorum Dan ad prosapias eorum, exiit sors septima. Et 40
fuit terminus possessionis eorum; Szargha et Esthaol, et urbs Sames. Et 41
Saghalabin et Ajalon, et Ithelah. Et Ailon, et Thimnatha, et Ghekron. Et 42
Elthekeh, et Gibthon, et Baghalath. Et Ihud, et Bene-Berak, et Gath-Ri- 43
mon. Et Mei-Hajarkon et Harakon cum termino qui contra Japho. Et ex- 44
iit terminus filiorum Dan ab eis: et ascenderunt filii Dan, et iniverunt bel- 45
lum cum Lessen, et subegerunt eam, et deleverunt eam ad verbū gladii, et 46
possederunt eā, et habitarunt in eā, et appellarunt Lessen, Dan, nomine Dan 47
patris eorū. Hæc possessio tribus filiorū Dan ad prosapias eorum; urbes hæ 48
et oppida earum. Et finierunt ad possidendum terram ad terminum ejus; 49
et dederunt filii Israel possessionem Josue filio Nun inter ipsos. Juxta di- 50
ctum Domini dederunt ei urbem quam petivit; Thimnath Zzarahh in
monte Ephraim: et ædificavit urbem, et habitavit in eā. Hæ possessiones, 51
quas possidere fecerunt Eleazar sacerdos, et Josue filius Nun, et capita pa-
trum tribuum filiorum Israel in sorte in Silo ante Dominum, in porta ta-
bernaculi fœderis: et finierunt à dividendâ terrâ.

CAP. XX.

ET locutus est Dñs cum Josue, ad dicendum: Loquere cum filiis Israel, ad 1
dicendum: Date vobis urbes evasionis, quas locutus sum vobiscū in manu 2
Mosis: Ad fugiendū eò occisoré, qui occidet animā in errore, in non scien- 3
tiā suā: et erunt vobis in evasionem à redemptore sanguinis. Et fugiet ad 4
unā ex urbibꝰ his, et stabit in introitu portæ urbis, et loquetur ante senes ci-
vitatis illius verba sua; et aggregabunt eum ad civitatem ad ipsos, et da-
bunt ei locum, et habitabit cum eis. Et quando secutus fuerit redemptor 5
sanguinis post eum, et non tradent occisoré in manꝰ ejꝰ, quia in non scien-
tiā suā occidit sociū suū, et non odit ipse illū ab heri et ab-ante eum. Et 6
habitabit in civitate illā quoad surgat corā congregatione in judicio, quo-
ad moriatur Sacerdos magnꝰ qui erit in diebꝰ illis: tunc redibit occisor, et
intrabit ad civitatem suā, et ad domū suam; ad urbem ex quâ fugerat inde.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 [illegible]

1 2 3 4 5 6 [illegible]

Hæc eſt hæreditas tribûs filiorum Nephtali p 39
familias ſuas, hæ civitates, & villæ earum. Se- 40
ptima denique ſors prodiit filiis Dan per fa-
milias ſuas: Et fuit terminus hæreditatis eo- 41
rum, Sadaa, Eſtoel, Civitas-ſemes, Saalabin, 42
Ailon, Nethla, Alon, Temna, Acron, Elcath, 43
Gebton, Baalath, Ihudith, Baaldebech, 44
Ghethremon, Mai-jarcon, & Charcon, uſq; ad 45
terminum qui eſt contra Ilath. Exit autem li- 46
mes filiorũ Dan ab ipſis. Et aſcenderunt filii 47
Dan, & prælium committentes cum civibus Ino, ſubegerũt eam, & interfecerunt eam acie gladii, eámque poſſidentes habitârunt in ea, & eandem Ino vocaverunt Dan juxta nomen
Dan patris ſui. Hæc eſt hæreditas filiorũ Dan 48
per familias ſuas, hæ urbes atque civitates cum
pagis earũ. Cæterùm cùm abſolviſſent poſ- 49
ſidere terrã per limites ejus, dederunt filii Iſrael hæreditatem Jeſu filio Nun in medio ſui.
Iuxta ſermonẽ oris Dñi dederunt ei civitatẽ 50
quam poſtulaverat, Temnath-ſerah quæ eſt in monte Aphrem; extruxit autẽ hanc civitatẽ, &
commoratus eſt in ea. Iſtæ ſunt hæreditates 51
quas dedit poſſidendas Eliazar ſacerdos, Jeſus filius Nun, & primi patres tribuũ Iſraelis per ſortes, in Silo, coram Domino, in oſtio tabernaculi temporis. Et abſolverunt diſtributionem terræ.

CAP. XX.

DEinde dixit Dominus ad Jeſum, Dic fi- 1
liis Iſrael, Relinquite vobis civitates ad eva- 2
ſionem, quemadmodum dixeram vobis per
Moſen ſervum meum; Quatenus fugiat il- 3
luc homicida qui animam ex inſperato inſcius occiderit: ſintque vobis ad evadendum à
vindice ultionis ſanguinis. Fugiens enim ad 4
unam ex his civitatibus, ſtabit ad ingreſſum portæ civitatis, et loquetur coram ſenioribus civitatis illi⁹, ſuámque apud eos cauſam dicet in civitate; & dabunt ei locum ad habitan-
dum ſecum, Et colligent eum apud ſe in 5
civitate, quando perſequetur eum vindex ultionis ſanguinis, nec tradent in manus ejus homicidam; quoniam inſcius percuſſit proximum ſuum, nec oderat eum præteritis die-
bus. Manebit autem in civitate illa, donec 6
ſe judicio ſiſtat coram cœtu, donec moriatur ſummus ſacerdos qui fuerit iis diebus: ac tunc revertetur homicida, repetétque domum ac civitatem ſuam, & urbem è qua fugerat.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

39 40 * هذه نحلة سبط نفتالي لقبائلهم * وهذه المدن وحصايرهم * ولبني دان لقبائلهم خرج السهم
41 42 السابع * وكان تخم نحالهم صرعا * واستاول * وعين شمس * وشعلبين * وايالون * ويتلا * وايلون *
43 44 وتمنا * وعقرا * والتقا * وجبتون * وباعلات * ويهود * وبني براق * وجت رمون * ومياركون *
45 46 47 ورقون مع التخم وجهة يافا * وخرج تخم بني دان منهم * وصعدوا وحاربوا لاسم وملكوها وقتلوا
48 اهلها * وورثوها وسكنوا فيها * وسموها دان باسم دان ابيهم * هذه نحلة سبط دان
49 لعشايرهم * هذه المدن وضواحيهم * ولما فرغوا من قسمة الارض وتخومها * اعطوا بنو
50 اسرايل ليوشع بن نون نحلة في وسطهم * عن امر الله المدينة التي سال فيها * بيت سارح
51 في جبل افريم اعطوه * وبناها وسكنها * هذه الاملاك التي اخذ العازار الامام ويوشع
بن نون ورؤساء اباء اسباط بني اسرايل بالقرعة في سيلو بحضرة الرب * وفرغوا من
قسمة الارض *

* الفصل العشرون *

1 2 * وكلم الله يوشع قايلا * خاطب بني اسرايل حتى يعطوا مدن الوقوف التي امرتهم على يد موسي
3 * حتى يهرب اليها كل قاتل قتل نفسا ساهيا * بغير قصد ولا معرفة * فتكون لكم وقفا من ولي
4 5 الدم * ليهرب القاتل الي احدي هذه المدن * ويقف على بابها * ويقول لشيوخها حجته * حتى
يضموه اليهم الي المدينة * ويعطوه موضعا يقيم فيه معهم * فاذا طرد ولي الدم وراه لا يسلموه
6 اليه * لانه قتل بغير عمد * وليس هو باغض للمقتول من امس وما قبله * ويجلس في تلك
المدينة الي حين وقوفه قدام الجماعة للحكم * الي ان يموت الامام الاعظم الذي يكون في
تلك الايام * حينيذ يعود القاتل الي مدينته واهله *

Hæc eſt hæreditas filiorum Nephtali per 39
familias ſuas, atque hæ ſunt urbes ac
pagi eorum. Demum filiis Dan per fa- 40
milias eorum egreſſa eſt ſors ſeptima: 41
Fuitque terminus locorum eorum, Sara, 42
Eſtaol, & Fons-ſemes, Saalabin, Aja- 43
lon, Jethla, Ailon, Temnatha, Acra, 44
Eltaca, Gabton, Baalath, Jehod, Bene 45
barac, Gethremmon, Merjacon, & Rac- 46
con, cum confinibus & tractu Japho. E- 47
greſſus eſt autem terminus filiorum Dan ab ipſis: & aſcendentes oppugnârunt Laſim, & ceperunt eam, & occiſis civibus ejus obtinuerunt eam, & habitârunt in ea, & appellârunt eam Dan ex nomine Dan
patris ſui. Hæc eſt hæreditas tribûs 48
Dan per familias ſuas, hæ urbes & tra-
ctus eorum. Cùmque finem feciſſent di- 49
videndi terram ac limites ejus, dederunt filii Iſrael Joſue filio Nun hæreditatem
in medio ſui: Ex præſcripto Dei, ur- 50
bem quam petierat, nempe Beth-ſareh in monte Ephraimi, dederunt ei, quam ædi-
ficavit & coluit. Hæ ſunt poſſeſſiones 51
quas ſorte dederunt Elazar ſacerdos, Joſue filius Nun, & principes patrum tribuum filiorum Iſraël, in Silo in præſentia Domini: Et finem impoſuêre dividendæ terræ.

CAP. XX.

ALlocutuſque eſt Deus Joſue, dicens, 1
Colloquere cum filiis Iſrael ut dent 2
urbes immunitatis, quas præceperam eis
per Moſen; ut ad eas fugiat omnis ho- 3
micida qui animam interfecerit per errorem, haud datâ operâ, & abſq; ſcientia: eruntque vobis aſylum contra propin-
quum ſanguinis. Effugiet ſiquidem ho- 4
micida ad unam ex his urbibus, ſeque ſiſtens ad portam illius, dicet apud ſeni-
ores ejus cauſam ſuã; ut recipiant eũ ad 5
ſe in urbem, & dent ei locum in quo commoretur cum ipſis; cúmque inſequetur eum propinquus ſanguinis, non tradant eum ipſi, quandoquidem interfecit eum haud datâ operâ, nec is odio perſequebatur interfectum ab heri & antea.
Commorabitur autem in illa urbe, donec 6
ſtet coram cœtu ad judicium, quouſque moriatur ſummus ſacerdos qui fuerit illis diebus; ac tum redibit homicida ad ad urbem ſuam, & familiares ſuos.

ספר יהושע : כא

Sechem & ,Naphthali monte in Galil in Chedes *sanctificaverunt* Et
7 ויקדשו את קדש בגליל בהר נפתלי ואת שכם
.Jehudah monte in (Chebron ipsa) Chiriatharbah & ,Ephraim monte in
בהר אפרים ואת קרית ארבע היא חברון בהר יהודה׃
deserto in Beser dederunt orientem ad Jericho Jarden trans de Et
8 ומעבר לירדן יריחו מזרחה נתנו את בצר במדבר
extensione de Ghilhad in Ramoth & ;Reuben *extensione de* planitie in
במישר ממטה ראובן ואת ראמות בגלעד ממטה
civitates fuerunt Istæ .Menasseh *extensione* de Basan in Gholan & ,Ghad
9 גד ואת גלון בבשן ממטה מנשה׃ אלה היו ערי
,eorū medio in *peregrinanti* peregrino & ,Israel filiis omnibus *conventionis*
המועדה לכל בני ישראל ולגר הגר בתוכם
non & ,*ignorantia in* animam percutiens omnis illuc *fugiendum ad*
לנוס שמה כל מכה נפש בשגגה ולא
.*cœtus* *facies ad* *eum stare usque* ,sanguinis *redemptoris manu in* moriatur
ימות ביד גאל הדם עד עמדו לפני העדה׃

CAP. XXI. כא

ad & ,sacerdotem Elhazar ad Levitarum patrum *capita* accesserunt Et
1 ויגשו ראשי אבות הלוים אל אלעזר הכהן ואל
.Israel filiorum *extensionum* patrum capita ad & ,Nun filium Jehosuah
יהושע בן נון ואל ראשי אבות המטות לבני ישראל׃
Dominus :dicendo ,Chenahan terra in Siloh in eos ad sunt Locutique
2 וידברו אליהם בשלה בארץ כנען לאמר יהוה
,habitandum ad civitates nobis *dandum ad* Moseh *manu* *in* præcepit
צוה ביד משה לתת לנו ערים לשבת
Levitis Israel filii Dederuntq; .nostris animalib* earum suburbana &
3 ומגרשיהן לבהמתנו׃ ויתנו בני ישראל ללוים
.earum suburbana & ,istas urbes ,Domini *os ad* sua hæreditate de
מנחלתם אל פי יהוה את הערים האלה ואת מגרשיהן׃
sacerdotis Aharon filiis fuitq; ,Chohathitarum familias *ad* sors *exiit* Et
4 ויצא הגורל למשפחת הקהתי ויהי לבני אהרן הכהן
tribu de & ,Simhon *extensione* de & ,Jehudah *extensione* de Levitis de
מן הלוים ממטה יהודה וממטה השמעני וממטה
residuis ,Chohath filiis Et .tredecim civitates ,*sorte in* Benjamin
5 בנימן בגורל ערים שלש עשרה׃ ולבני קהת הנותרים
tribu dimidia de &,Dan tribu de & ,Ephraim *extensionis* familiis de
ממשפחת מטה אפרים וממטה דן ומחצי מטה
familiis de Gherson filiis Et .decem civitates ,*sorte in* Menasseh
6 מנשה בגורל ערים עשר׃ ולבני גרשון ממשפחת
,Naphthali *extensione* de & ,Aser *extensione* de & ,Issachar *extensionis*
מטה יששכר וממטה אשר וממטה נפתלי
.tredecim civitates ,*sorte in* Basan in Menasseh tribu dimidia de &
ומחצי מטה מנשה בבשן בגורל ערים שלש עשרה׃
,Ghad tribu de & ,Reuben *extensione* de suas familias *ad* Merari Filiis
7 לבני מררי למשפחתם ממטה ראובן וממטה גד
Israel filii Dederuntq; .duodecim civitates,Zebulun *extensione* de &
8 וממטה זבולן ערים שתים עשרה׃ ויתנו בני ישראל
præcepit sicuti ,earum suburbana & ,has civitates Levitis
ללוים את הערים האלה ואת מגרשיהן כאשר צוה
filiorum *extensione* de dederunt Et .*sorte in* Moseh *manu in* Dominus
9 יהוה ביד משה בגורל׃ ויתנו ממטה בני
quas ,has civitates ,Simhon filiorum *extensione* de & ,Jehudah
יהודה וממטה בני שמעון את הערים האלה אשר
familiis de Aharon filiis fuit Et .nomine in *eas* *vocabit*
10 יקרא אתהן בשם׃ ויהי לבני אהרן ממשפחת
.prima sors erat eis quoniam:Levi filiis de Chohathitarum
הקהתי מבני לוי כי להם היה הגורל ראשנה׃
ipsa) :Hanoch patris Arbah Chiriath eis Dederuntque
11 ויתנו להם את קרית ארבע אבי הענוק היא
.*ejus circuitu* ejus suburbana & ;Jehudah monte in (Chebron
חברון בהר יהודה ואת מגרשה סביבתיה׃

Versio VULG. LAT.

7 Decreverúntque Cedes in Ga-
lilæa montis Nephthali, & Si-
chem in monte Ephraim, &
Cariatharbe, ipsa est Hebron,
8 in monte Juda. Et trans Jor-
danem contra Orientalem pla-
gam Jericho, statuerunt Bosor,
quæ sita est in campestri solitu-
dine, de tribu Ruben, & Ra-
moth in Galaad de tribu Gad,
& Gaulon in Basan de tribu
9 Manasse. Hæ civitates consti-
tutæ sunt cunctis filiis Israel,
& advenis qui habitabant in-
ter eos: ut fugeret ad eas qui
animam nescius percussisset,
et non moreretur in manu pro-
ximi, effusum sanguinem vin-
dicare cupientis, donec staret
ante populum expositurus cau-
sam suam.

CAP. XXI.

1 ACcesserúntq; principes fa-
miliarum Levi ad Eleazarum
sacerdotem, & Josue filium
Nun, & ad duces cognationum
per singulas tribus filiorum Is-
2 rael: Locutíque sunt ad eos
in Silo terræ Chanaan, atque
dixerunt; Dominus præcepit
per manum Moysi, ut daren-
tur nobis urbes ad habitan-
dum, & suburbana earum ad
3 alenda jumenta. Dederúntq;
filii Israel de possessionib* suis
juxta imperium Domini, civi-
4 tates & suburbana earum. E-
gressáque est sors in familiam
Caath filiorum Aaron sacer-
dotis, de tribubus Juda, & Si-
meon, & Benjamin, civitates
5 tredecim: Et reliquis filio-
rum Caath, id est, Levitis qui
superfuerant, de tribubus E-
phraim, et Dan, et dimidiâ tri-
6 bu Manasse, civitates decē. Por-
rò filiis Gerson egressa est sors,
ut acciperent de tribubus Issa-
char & Aser & Nephthali, di-
midiáque tribu Manasse in Ba-
san, civitates numero trede-
7 cim. Et filiis Merari per cog-
nationes suas, de tribubus
Ruben & Gad & Zabulon, ur-
8 bes duodecim. Dederúntque
filii Israel Levitis civitates &
suburbana earum, sicut præce-
pit Dominus per manum Moy-
si, singulis sorte tribuentes.
9 De tribubus filiorum Juda &
Simeon dedit Josue civitates:
10 quarum ista sunt nomina, Fi-
liis Aaron per familias Caath
Levitici generis (prima enim
11 sors illis egressa est) Cariath-
arbe patris Enac, quæ voca-
tur Hebron, in monte Juda, &
suburbana ejus per circuitum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ διέστειλεν τὴν (γ) Κάδης ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ
ἐν τῷ ὄρει τῷ (δ) Νεφθαλί, καὶ Συχὲμ ἐν
τῷ ὄρει τῷ Ἐφραίμ, καὶ τὴν πόλιν (ε)
Ἀρβὸκ, αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν, ἐν τῷ ὄρει τῷ
8 Ἰούδα. Καὶ ἐν τῷ πέραν τοῦ (ζ) Ἰορδάνου ἔ-
δωκε Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ πεδίῳ ἀπὸ
τῆς φυλῆς Ῥουβὴν, καὶ (η) Ἀρημὼθ ἐν τῇ
Γαλαὰδ ἐκ τῆς φυλῆς Γὰδ, καὶ τὴν Γαυ-
λὼν ἐν τῇ Βασανίτιδι ἐκ τῆς φυλῆς Μα-
9 νασσῆ. Αὗται αἱ πόλεις αἱ ἐπίκλητοι τοῖς
υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσ-
κειμένῳ ἐν αὐτοῖς, καταφυγεῖν ἐκεῖ παντὶ
παίοντι ψυχὴν ἀκουσίως, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ
(θ) ἐν χειρὶ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, ἕ-
ως ἂν καταστῇ ἔναντι τῆς συναγωγῆς εἰς
κρίσιν.

Et distinxit Cades in Galilæa in 7
monte ipsi Nephthali, & Sy-
chem in monte ipsi Ephræm, &
civitatem Arboc (hæc est Che-
bron) in monte ipsi Juda. Et 8
trans Jordanem (b) dedit Bo-
sor in deserto in campo de tri-
bu Ruben, & Aremoth in Ga-
laad de tribu Gad, & Gaylon
in Basanitide de tribu Manasse.
Hæ sunt civitates celebres filiis 9
Israel, & proselyto apposito in
eis, ad confugiendum illuc, omni
percutienti animam non sponte:
ut non moriatur in manu perse-
quentis sanguinem; donec con-
stiterit coram Synagoga in ju-
dicium.

MS. A. (γ) Κεδὲς (δ) Νεφθαλεὶ, (ε) Ἀρβὸ, (ζ) Ἰορδάνου Ἱεριχὼ ἀπ'
ἀνατολῶν ἔδωκαν τὴν Βοσὸρ (η) Ῥαμὼθ ἐν τῇ Γαλαὰδ *, καὶ τὴν Γωλὰν
(θ) ἐκ χειρὸς τοῦ

ΚΕΦ. κα'.

1 ΚΑὶ (α) προσήλθοσαν οἱ ἀρχιπατριῶται
τῶν υἱῶν Λευὶ πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα, καὶ
(β) Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ναυῆ, καὶ πρὸς τοὺς
ἀρχιφύλους πατριῶν ἐκ τῶν φυλῶν (γ) Ἰσ-
2 ραήλ. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτοὺς ἐν Σηλὼ ἐν
γῇ Χαναὰν, λέγοντες, Ἐνετείλατο κύριος
ἐν χειρὶ Μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν πόλεις (δ)
κατοικεῖν, καὶ τὰ περισπόρια τοῖς κτήνεσιν
3 ἡμῶν. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς Λευί-
ταις ἐν τῷ κατακληρονομεῖν (ε) διὰ προσ-
τάγματος κυρίου τὰς πόλεις καὶ τὰ περι-
4 σπόρια αὐτῶν. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος τῷ
δήμῳ Καάθ, καὶ ἐγένετο τοῖς υἱοῖς Ἀ-
αρὼν τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις ἀπὸ φυλῆς
Ἰούδα καὶ ἀπὸ φυλῆς Συμεὼν καὶ (ζ) ἀπὸ
φυλῆς Βενιαμὶν κληρωτὶ πόλεις δεκατρεῖς.
5 Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλελειμμένοις
ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραὶμ καὶ ἐκ τῆς φυλῆς
Δὰν καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ
6 κληρωτὶ πόλεις δέκα. Καὶ τοῖς υἱοῖς (η)
Γεδσὼν ἀπὸ τῆς φυλῆς Ἰσσάχαρ καὶ ἀπὸ
τῆς φυλῆς Ἀσὴρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Νεφ-
θαλὶ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ
ἐν τῇ (θ) Βασὰν πόλεις δεκατρεῖς. Καὶ
7 τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κατὰ δήμους αὐτῶν (ι)
ἀπὸ φυλῆς Ῥουβὴν καὶ (ι) ἀπὸ φυλῆς Γὰδ
καὶ (ι) ἀπὸ φυλῆς Ζαβουλὼν κληρωτὶ πό-
8 λεις δώδεκα. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
τοῖς Λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ περισπό-
ρια αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ
9 Μωυσῇ, κληρωτί. Καὶ ἔδωκεν ἡ φυλὴ υἱῶν
Ἰούδα καὶ ἡ φυλὴ υἱῶν Συμεὼν καὶ ἀπὸ
τῆς φυλῆς υἱῶν (κ) Βενιαμὶν τὰς πόλεις
10 ταύτας· καὶ ἐπεκλήθησαν τοῖς υἱοῖς Ἀ-
αρὼν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦ Καὰθ τῶν υἱῶν Λευὶ,
11 ὅτι τούτοις ἐγενήθη ὁ κλῆρος. Καὶ (λ) ἔδω-
καν αὐτοῖς τὴν Καριαθαρβὸκ μητρόπολιν τῶν
Ἐνάκ· αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει (μ) Ἰού-
δα· τὰ δὲ περισπόρια (ν) κύκλῳ αὐτῆς,

CAP. XXI.

ET accesserunt principes fami- 1
liarum filiorum Levi ad Eleaza-
rum sacerdotem, & ad Jesum fi-
lium Naue, et ad principes tribuū
familiarum ex tribubus Israel. Et 2
dixerunt ad eos in Selo in terra
Chanaan, dicentes, Mandavit Do-
minus in manu Moysi dare nobis
civitates ad habitandum, & sub-
urbana pecoribus nostris. Et de- 3
derunt filii Israel Levitis in ad-
eunda hæreditate per præceptum
Domini, civitates, & suburbana
earum. Et exiit sors populo 4
Caath: et factæ sunt filiis A-
aron sacerdotibus Levitis de tri-
bu Juda, & de tribu Symeon, &
de tribu Benjamin per sortem ci-
vitates tredecim. Et filiis Caath 5
reliquis, de tribu Ephræm, & de
tribu Dan, & de dimidio tribûs
Manasse per sortem civitates de-
cem. Et filiis Gedson, de tribu 6
Issachar, & de tribu Aser, &
de tribu Nephthali, & de dimi-
dio tribûs Manasse in (a) Ba-
san civitates tredecim. Et filiis 7
Merari secundùm populos eo-
rum, de tribu Ruben, & de tri-
bu Gad, & de tribu Zabulon
per sortem civitates duodecim.
Et dederunt filii Israel Levitis 8
civitates, & suburbana earum,
quemadmodùm mandaverat Do-
minus Moysi, per sortem. Et de- 9
dit tribus filiorum Juda, & tri-
bus filiorum Symeon, (b) & de
tribu filiorum Benjamin, civita-
tes has: (c) & vocatæ sunt
Filiis Aaron de populo Caath fi- 10
liorum Levi, quoniam his fuit (d)
sors. Et dedit eis Cariath Arboc 11
metropolim Enac (hæc est Che-
bron) in monte Juda. (e) Sub-
urbana autem in circuitu ejus,

MS.A. (α) προσῆλθον (β) πρὸς Ἰησοῦν (γ) τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· Καὶ
εἶπαν (δ) κατοικεῖν, καὶ τοῖς κτήνεσιν (ε) αὐτοῖς διὰ (ζ) ἀπὸ τῆς φυλῆς
Βενιαμὶν (η) Γερσὼν (θ) Βασὰν κληρωτὶ πόλις (ι) ἀπὸ τῆς φυλῆς (κ)
Βενιαμὶν τὰς πόλις· καὶ ἐπεκληρώθησαν (λ) ἔδωκαν (μ) τῷ Ἰούδα·
(ν) τὰ κύκλῳ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ומנו ית קדש בגלילא בטורא דבית נפתלי וית שכם בטורא דבית אפרים וית קרית
8 ארבע היא חברון בטורא דבית יהודה׃ ומעברא לירדנא דיריחו מדינחא יהבו ית בצר
במדברא במישרא משבטא דראובן וית רמות בגלעד משבטא דגד וית גולן במתנן
9 משבטא דמנשה׃ אלין הואה קרויא דמזמנן לכל בני ישראל ולגיורא די יתגיירון ביניהון
למערק לתמן כל דיקטול נפשא בשלו ולא ימות בידא דגאל דמא עד דיקום קדם
כנשתא׃

כא

1 וקריבו רישי אבהת ליואי לות אלעזר כהנא ולות יהושע בר נון ולות רישי אבהת
2 שבטיא לבני ישראל׃ ומלילו עמהון בשילו בארעא דכנען למימר יי פקד ביד משה
3 למתן לנא קרוין למתב ורוחיהן לבעירנא׃ ויהבו בני ישראל לליואי מאחסנתהון על
4 מימרא דיי ית קרויא האלין וית רוחיהן׃ ונפק עדבא לזרעית קהת והוה לבני אהרן
כהנא מן ליואי משבטא דיהודה ומשבטא דשמעון ומשבטא דבנימין בעדבא קרויא
5 תלת עשרי׃ ולבני קהת דאשתארו מזרעית שבטא דאפרים ומשבטא דדן ומפלגות
6 שבטא דמנשה בעדבא קרוין עשר׃ ולבני גרשון מזרעית שבטא דיששכר ומשבטא
דאשר ומשבטא דנפתלי ומפלגות שבטא דמנשה במתנן בעדבא קרוין תלת עשרי׃
7 לבני מררי לזרעיתהון משבטא דראובן ומשבטא דגד ומשבטא דזבולן קרוין תרתא
8 עשרי׃ ויהבו בני ישראל לליואי ית קרויא האלין וית רוחיהן כמא דפקיד יי בידא דמשה
9 בעדבא׃ ויהבו משבטא דבני יהודה ומשבטא דבני שמעון ית קרויא האלין דאתפרשא
10 בשמהן׃ והוה לבני אהרן מזרעית קהת מבני לואי ארי להון הוה עדבא בקדמיתא׃ ויהבו
11 להון ית קרית ארבע אבוהון דגבריא היא חברון בטורא דיהודה וית רוחהא סחרנהא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et constituerunt Kedes in Gelila in monte dom* Nephthali; et Sechem in 7
monte domus Ephraim, et Kirjath Arbagh, ipsa Hhebron, in *monte* domus
Juda. Et ultra Jordanem Jericho ad ortum dederunt Beszer in deserto in pla- 8
nitie ex tribu Ruben: et Ramoth in Gilghad ex tribu Gad, et Golan in
Mathnan, ex tribu Menasse. Hæ fuerunt urbes quas constituerunt omni- 9
bus filiis Israel, et proselytis qui proselyti facti sunt inter eos ad fugien-
dum eò; omni qui occiderit animam in errore: et non morietur in manu
redemptoris sanguinis, donec stet ante congregationem.

CAP. XXI.

ET accesserunt capita patrum Levitarum ad Elghazar sacerdotem, et ad 1
Josue filium Nun, et ad capita patrum tribuum filiorū Israel. Et locuti sunt 2
cum eis in Silo in terra Canaghan, ad dicendū: Domin* jussit in manu Mo-
sis ad dandum nobis urbes ad habitandum, et spacia earū ad jumenta no-
stra. Et dederunt filii Israel Levitis de possessionibus eorum juxta dictum 3
Domini; urbes has et spacia earum. Et exiit sors prosapiæ Kehath, et fuit 4
filiis Aharon sacerdotis ex Levitis de tribu Jehuda, et de tribu Simghon:
et ex tribu Binjamin in sorte urbes tredecim. Et filiis Kehath qui reliqui 5
fuerunt ex prosapia tribus Ephraim, et ex tribu Dan, et ex medio tribus
Menasse in sorte urbes decem. Et filiis Gerson ex prosapia tribus Issachar, 6
et ex tribu Aser, et ex tribu Nephthali, et ex dimidio trib* Menasse in Math-
nan in sorte; urbes tredecim. Filiis Merari ad prosapias eorum ex tribu Ru- 7
ben; & ex tribu Gad, & ex tribu Zebulun; urbes duodecim. Et dederunt 8
filii Israel Levitis urbes illas & spacia earum, quemadmodum jussit Domi-
nus in manu Mosis in sorte. Et dederunt ex tribu *filiorum* Juda & ex tribu 9
filiorum Simeon, urbes has quæ expositæ sunt in nominibus earum. Et fu- 10
erunt filiis Aharon ad prosapiam Kehath ex filiis *Levitarum*; namque iis
fuit sors prima. Et dederunt eis Kirjath-arbagh patris fortium, ipsa Hhe- 11
bron, in monte Juda; & spacia ejus circum eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

7 Tunc addixerunt civitates istas pro confugio, Recem quæ est in Galilæa in monte Nephtali, Sechim quæ est in monte Aphrem, & Civitatem-arbaa (nempe Hebron) quæ est in monte Juda.
8 Trans Jordanem verò Jericho, ab Oriente, dederunt Bossar quæ est in deserto, quæque sita est in planitie de tribu Rubil, & Collem Gelaad de tribu Gad, & Golan quæ est in Mathnin de tribu Manasse.
9 Istæ sunt civitates effugii & asyli omnibus filiis Israel, & hospitib' inter eos comoranti-bus, ut confugeret illuc quisquis animam ex insperato interfecisset, nec traderetur in manum vindicis ultionis sanguinis, donec sisteretur coram cœtu in judicio.

CAP. XXI.

1 Accesserunt autem principes sacerdotum & Levitæ ad Eliazar sacerdotem, & ad Jesum filium Nun, & ad præcipuos patres tribuum Israel,
2 Et dixerunt ad eos in Silo in terra Chanaan, Dominus præcepit per Mosen ut darent nobis civitates ad degendum in eis, & oppida earum pro jumentis nostris.
3 Dederunt itaque filii Israel Levitis ex hæreditate sua juxta verbum oris Domini, civitates istas cum oppidis earum.
4 Prodiit ergò sors familiæ Cahath, filiorum scilicet Aharonis sacerdotis, de Levitis; atque his dederunt de tribu Juda, & de tribu Simeon, & de tribu Benjamin, civitates tredecim.
5 Et reliquis filiis Cahath dederunt ex tribu Aphrem, & ex tribu Dan, & ex dimidia tribu Manasse, civitates decem.
6 Filiis Gerson forte dederunt ex tribu Isachar, & ex tribu Asir, & ex tribu Nephtali, & ex dimidia tribu Manasse, quæ erat in Mathnin, civitates tredecim.
7 Filiis Merari per familias suas dederunt ex tribu Rubil, & ex tribu Gad, & ex tribu Zebolon, civitates duodecim:
8 Dederunt inquam filii Israel Levitis civitates istas cum oppidis earum, per sortem; quemadmodum præceperat Dñs Mosi.
9 Porrò hæc sunt nomina civitatum quas dederunt ex tribu Juda & ex tribu Simeon, *hæ sunt inquam* civitates cum nominibus suis.
10 (Fuerunt autem *istæ* filiorum Aharon ex familia Cahath de filiis Levi; his enim accidit sors prima)
11 His ergò dederunt Civitatem-arbaa patris Gigantum, nempe Hebron quæ est in monte Juda, unà cum ruribus ejus ipsi circunjacentibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 فاوقعوا قدس في الجليل في جبل نفتالي * ونابلس في جبل افريم * وقرية اربع وهي حبرون في
8 جبل يهودا * ومن عبر اردن اريحا مشرقا * فدفعوا باصرا في البرية وفي السهل من سبط روبيل *
9 وراية الجرس من سبط جاد * وجولان في البثنية من نصف سبط منسا * هولاء كن الموقفة حرمة
لجميع بني اسرائيل * والغريب والجاور معهم حتي يهرب اليها كل قاتل نفس سهوا ولا يقتله ولي
الدم الي حين وقوفه قدام الجماعة * فان كان بري برؤه * الفصل الحادي والعشرون *
1 وتقدم رؤساء سبط لاوي الي العازار الحبر الامام والي يوشع بن نون والي رؤساء الاسباط الذي
2 لبني اسرائيل * فقالوا لهم في شيلوا بارض الشام ولا الله قد امر موسي بان نعطينا مدنا نسكنها
3 ويكون افنيتها لبهايمنا * فدفع له بنو اسرائيل من حكمهم بامر الله هذه المدن وافنيتهن * خرج
4 السهم لقبايل بني قاهث * فكان لبني هرون الحبر الذي من سبط لاوي * خرج لهم من سبط
5 يهودا * ومن سبط سمعون * ومن سبط بنيامين بالقرعة ثلاث عشر مدينة * ولبقية بني قاهث
6 من قبايل سبط افرايم * وسبط دان * ونصف سبط منسا * بالسهم عشر مدن * ولبني جرسون من
عشاير سبط ايساخار * ومن سبط اشير * ومن سبط نفتالي * ومن نصف سبط منسا في البثنية * بالقرعة
7 ثلاث عشر مدينة * ولبني مراري لقبايلهم من سبط روبيل * ومن سبط جاد * ومن سبط زابلون
8 اثنا عشر مدينة * فاعطي بنو اسرائيل لبني لاوي هولاء المدن وافنيتهن بالقرعة * كما امر
9 الله موسي * فاعطوا من سبط يهودا * ومن سبط بني سمعون هولاء المدن التي تدعي باسمائها
10
11 وكانت لبني هرون من قبايل القهاثي من بني لاوي * لان لهم كان السهم اولا * فاعطوهم
قرية اربع التي هي حبرون في جبل يهودا * وافنيتها حولها *

7 *Itaque addixerunt Cades in Galilæa in monte Nephtali, & Neapolim in monte Ephraim, & Civitatem-arbaa (nempe Hebron) in monte Juda.*
8 *Ab altera autem ripa Jordanis Jericho ab Oriente, dederunt Bassera in deserto & in planitie de tribu Rubil, & Ramat-geres de tribu Gad, & Golan in Bathnia de media tribu Manasse.*
9 *Istæ fuerunt urbes dedicatæ & sacræ pro omnibus filiis Israel, peregrino, ac hospite apud ipsos; ut ad eas confugeret omnis animâ interficiens per errorem, nec interficeret eum propinquus sanguinis, quoad sisteret sese coram cœtu, eumque, si innocens esset, innocentem declararent.*

CAP. XXI.

1 *Tum accesserunt principes tribûs Levi ad Elazar summum sacerdotem, & ad Josue filium Nun, & ad principes tribuû filiorum Israel,*
2 *Dicentes eis in Silo in terra Syriæ sermonem hujusmodi, Deus præceperat jam Mosi ut daret nobis urbes quas habitaremus, & tractus earum inservirent pecoribus nostris.*
3 *Dederunt ei ergò filii Israel ex hæreditate sua, juxta præceptum Dei, has urbes et tractus earū.*
4 *Egressa est autem sors familiis filiorū Cahath, fuitque filiis Haronis pontificis qui erat de tribu Levi, his inquam egressa sunt ex tribu Juda, & ex tribu Simeon, et tribu Benjamin, per sortem, tredecim urbes.*
5 *Reliquis autem filiis Cahath, ex familiis tribûs Ephraim, et tribûs Dan, & dimidiæ tribûs Manassis, per sortem, decem urbes.*
6 *Filiis autem Gerson, ex familiis tribûs Issachar, & ex tribu Asir, & ex tribu Nephtali, & ex dimidia tribu Manassis in Bathnia, per sortem, tredecim urbes.*
7 *Filiis quoque Merari per familias suas, ex tribu Rubil, & ex tribu Gad, & ex tribu Zebolon, urbes duodecim;*
8 *Dederunt inquam filii Israel filiis Levi has urbes cum tractibus earum per sortē, prout præceperat Deus Mosi.*
9 *Et quidem ex tribu Juda, & ex tribu filiorum Simeon hasce dederunt urbes mox nominatim appellandas,*
10 *Quæ fuerunt filiorum Haronis ex familiis Cahathitæ de filiis Levi, quoniam his contigit sors prima:*
11 *His inquam dederunt Civitatem-arbaa, quæ est Hebron in monte Juda, unà cum areis ipsi adjacentibus.*

ספר יהושע : כא

Jephunneh filio Caleb dederunt ,ejus *atria* & ,civitatis agrum Et
11 ואת שדה העיר ואת חצריה נתנו לכלב בן יפנה
civitatem dederunt sacerdotis Aharon filiis Et .ejus possessionē in
13 באחזתו : ולבני אהרן הכהן נתנו את עיר
& ,Libnah & ,ejus suburbana & ,Chebron ,homicidæ *retractionis*
מקלט הרצח את חברון ואת מגרשיה ואת לבנה ואת
,Esthemoah & ,ejus suburbana & ,Jathir Et .ejus suburbana
14 מגרשיה : ואת יתר ואת מגרשה ואת אשתמע
& ,Debir & ,ejus suburbana & ,Cholon Et .ejus suburbana &
15 ואת מגרשה : ואת חלן ואת מגרשה ואת דבר ואת
& ,Juttah & ,ejus suburbana & ,Hain Et .ejus suburbana
16 מגרשה : ואת עין ואת מגרשה ואת יטה ואת
novem civitates ;ejus suburbana & ,Bethsemes ,ejus suburbana
מגרשה את בית שמש ואת מגרשה ערים תשע
,Ghibhon ,Binjamin *extensione* de Et .istis tribubus duabus de
17 מאת שני השבטים האלה : וממטה בנימן את גבעון
& ,Hanathoth .ejus suburbana & ,Ghebah ,ejus suburbana &
18 ואת מגרשה את גבע ואת מגרשה : את ענתות ואת
.quatuor civitates ;ejus suburbana & ,Halmon & ,ejus suburbana
מגרשה ואת עלמון ואת מגרשה ערים ארבע :
;civitates tredecim ,sacerdotum Aharon filiorū civitates Omnes
19 כל ערי בני אהרן הכהנים שלש עשרה ערים
residuorum Levitarum Chehath filiorum familiis Et .earū suburbana &
20 ומגרשיהן : ולמשפחות בני קהת הלוים הנותרים
dederūt Et .Ephraim *extensione* de eorū sortis civitates *fuit*&;Chehath filiis de
21 מבני קהת ויהי ערי גורלם ממטה אפרים : ויתנו
ejus suburbana & ,Sechem homicidæ *retractionis* civitatem eis
להם את עיר מקלט הרצח את שכם ואת מגרשה
,Chibsaim Et .ejus suburbana & ,Ghezer & ,Ephraim monte in
22 בהר אפרים ואת גזר ואת מגרשה : ואת קבצים
civitates ,ejus suburbana & ,Bethchoron & ,ejus suburbana &
ואת מגרשה ואת בית חרון ואת מגרשה ערים
,ejus suburbana & ,Eltheche ,Dan *extensione* de Et .quatuor
23 ארבע : וממטה דן את אלתקא ואת מגרשה את
-Gath ;ejus suburbana & ,Ajalon .ejus suburbana &,Gibbethon
24 גבתון ואת מגרשה : את אילון ואת מגרשה את גת
extensionis dimidio de Et .quatuor civitates ,ejus suburbana & ,rimmon
25 רמון ואת מגרשה ערים ארבע : וממחצית מטה
& ,Ghathrimmon & ,ejus suburbana & ,Tahnach ,Menasseh
מנשה את תענך ואת מגרשה ואת גת רמון ואת
,earū suburbana &,decem civitates Omnes .duæ civitates ,ej[9] suburbana
26 מגרשה ערים שתים : כל ערים עשר ומגרשיהן
Gherson filiis Et .residuis Chehath filiorum familiis
27 למשפחות בני קהת הנותרים : ולבני גרשון
retractus civitatem ,Menasseh *extensionis dimidio* de ;Levitarum familiis de
ממשפחת הלוים מחצי מטה מנשה את עיר מקלט
,Beesterah & ,ejus suburbana & ,Basan in Gholan ,homicidæ
הרצח את גלון בבשן ואת מגרשה ואת בעשתרה
, Issachar *extensione* de Et .duæ civitates ,ejus suburbana &
28 ואת מגרשה ערים שתים : וממטה יששכר
.ejus suburbana & ,Dabrath : ejus suburbana & ,Chision
את קשיון ואת מגרשה את דברת ואת מגרשה :
& ,Gannim Hen : ejus suburbana & ,Jarmuth
29 את ירמות ואת מגרשה את עין גנים ואת
,Misal ,Aser *extensione* de Et .quatuor civitates ,ejus suburbana
30 מגרשה ערים ארבע : וממטה אשר את משאל
.ejus suburbana & ,Habdon : ejus suburbana &
ואת מגרשה את עבדון ואת מגרשה : את
31 ,ejus suburbana & ,Rechob & ;ejus suburbana & ,Chelcath
חלקת ואת מגרשה ואת רחב ואת מגרשה
.quatuor civitates
ערים ארבע :

Versio VULG. LAT.

12 Agros verò & villas ejus, dederat Caleb filio Jephone ad
13 possidendum. Dedit ergò filiis Aaron sacerdotis Hebron confugii civitatem, ac suburbana ejus : & Lobnam cum
14 suburbanis suis. Et Jether,
15 & Esthemo, Et Holon, &
16 Dabir, Et Ain, & Jeta, & Bethsames, cum suburbanis suis : civitates novem, de tribubus, ut dictum est, duabus.
17 De tribu autem filiorum Benjamin, Gabaon, & Gabaë,
18 Et Anathoth & Almon, cum suburbanis suis : civitates qua-
19 tuor. Omnes simul civitates filiorum Aaron sacerdotis, tredecim, cum suburbanis su-
20 is. Reliquis verò per familias filiorum Caath Levitici generis, hæc est data posses-
21 sio. De tribu Ephraim urbes confugii, Sichem cum suburbanis suis in monte E-
22 phraim, & Gazer, Et Cibsaim & Beth-horon, cum suburbanis suis : civitates qua-
23 tuor. De tribu quoque Dan,
24 Eltheco & Gabathon, Et Ajalon & Gethremmon, cum suburbanis suis: civitates qua-
25 tuor. Porrò de dimidia tribu Manasse, Thanach et Gethremmon, cum suburbanis
26 suis : civitates duæ. Omnes civitates decem, & suburbana earum, datæ sunt filiis Ca-
27 ath inferioris gradûs. Filiis quoque Gerson Levitici generis dedit de dimidia tribu Manasse confugii civitates, Gaulon in Basan, & Bosram, cum suburbanis suis : civitates du-
28 as. Porrò de tribu Issachar,
29 Cesion, & Dabereth, Et Jaramoth, & Engannim, cum suburbanis suis: civitates qua-
30 tuor. De tribu autem Aser,
31 Masal, & Abdon, Et Helcath & Rohob, cum suburbanis suis : civitates quatuor.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πόλεως, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἔδωκεν (ξ) Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Χάλεβ υἱοῦ Ἰεφοννῆ ἐν κατασχέσει.
13 Καὶ τοῖς υἱοῖς (ο) Ἀαρὼν ἔδωκε τὴν πόλιν φυγαδευτήριον τῷ φονεύσαντι, τὴν Χεβρὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (π) τὰ σὺν αὐτῇ· καὶ τὴν (ρ) Λεμνὰ, καὶ τὰ (σ) ἀφωρισμένα
14 τὰ πρὸς αὐτῇ· Καὶ τὴν (τ) Αἰλὼμ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (υ) αὐτῇ· καὶ τὴν (φ) Τεμὰ, καὶ τὰ ἀφω-
15 ρισμένα (χ) αὐτῇ· Καὶ τὴν (ψ) Γελλὰ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (ω) αὐτῇ· καὶ τὴν (α) Δαβὶρ, καὶ τὰ ἀ-
16 φωρισμένα (β) αὐτῇ· Καὶ (γ) Ἀσὰ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (δ) αὐτῇ· καὶ Τανὺ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· καὶ Βαιθσαμὺς, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· πόλεις ἐννέα παρὰ τῶν δύο φυλῶν τούτων.
17 Καὶ παρὰ τῆς φυλῆς (ε) Βενιαμὶν, τὴν Γαβαὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (ζ) αὐτῇ· καὶ (η) Γαθὲθ, καὶ τὰ
18 ἀφωρισμένα (η) αὐτῇ· Καὶ Ἀναθὼθ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (η) αὐτῇ· καὶ (θ) Γάμαλα, καὶ τὰ ἀφω-
19 ρισμένα (ζ) αὐτῇ· πόλεις τέσσαρες. Πᾶσαι αἱ πόλεις υἱῶν Ἀαρὼν τῶν ἱερέων, (ι) δεκατρεῖς.
20 Καὶ τοῖς δήμοις (κ) υἱοῖς Καὰθ τοῖς Λευίταις τοῖς καταλελειμμένοις ἀπὸ τῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ
21 (λ) ἐγενήθη ἡ πόλις τῶν ἱερέων αὐτῶν Ἀπὸ φυλῆς Ἐφραίμ. καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν πόλιν τὸ φυγαδευτήριον τὸ τοῦ (μ) φονεύσαντος, τὴν Συχὲμ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (ν) αὐτῇ· καὶ (ξ) Γάζαρα καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα
22 αὐτῇ· Καὶ Βαιθωρὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
23 αὐτῇ· πόλεις τέσσαρες. Καὶ ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν, τὴν Ἐλκωθαὶμ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· καὶ τὴν
24 Γεθεδὰν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· Καὶ Αἰλὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· καὶ τὴν Γεθερεμμὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ· πόλεις τέσ-
25 σαρες. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, τὴν (ο) Τανὰχ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (π) αὐτῇ· καὶ τὴν (ρ) Ἰεβαθὰ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (σ) αὐτῇ· πόλεις
26 δύο. (τ) Πᾶσαι πόλεις δέκα, καὶ τὰ (υ) ἀφωρισμένα αὐτῇ τὰ πρὸς αὐτὰς τοῖς δήμοις υἱῶν Καὰθ τοῖς ὑπολελειμμένοις.
27 Καὶ τοῖς υἱοῖς (φ) Γεδσὼν τοῖς Λευίταις ἐκ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ τὰς πόλεις τὰς ἀφωρισμένας τοῖς φονεύσασι, τὴν (χ) Γαυλὼν ἐν τῇ Βασανίτιδι, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (ψ) αὐτῇ· καὶ τὴν (ω) Βοσορὰν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ·
28 πόλεις δύο. Καὶ (β) ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσσάχαρ, τὴν (γ) Κισὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· καὶ τὴν
29 (δ) Δεββὰ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· Καὶ τὴν (ε) Ῥεμμὰθ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· καὶ Πηγὴν γραμμάτων, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α)
30 αὐτῇ· πόλεις τέσσαρες. Καὶ ἐκ τῆς φυλῆς Ἀσὴρ, τὴν (ζ) Βασελλὰν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ·
31 καὶ τὴν (η) Δαββὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· Καὶ (θ) Χελκὰτ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· καὶ τὴν (ι) Ῥαὰβ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῇ· πόλεις τέσσαρες.

MS.A. (ξ) Ἰησοῦς τῷ Χάλεβ υἱῷ Ἰεφοννῆ ἐν (ο) Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τὴν πόλιν (π) τὰ πρὸς αὐτῇ· (ρ) Λεβνὰ, (σ) ἀφωρισμένα πρὸς (τ) Ἰεθὲρ, (υ) τὰ πρὸς αὐτῇ· (φ) Ἐσθεμώ, (χ) τὰ πρὸς αὐτὴν· (ψ) Ὠλὼν, καὶ (ω) τὰ πρὸς αὐτῇ· (α) Δαβεὶρ, καὶ (β) τὰ πρὸς αὐτῇ· (γ) Αἴν, (δ) τὰ πρὸς αὐτῇ· καὶ * Βεθσαμὲς, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· πόλεις ἐννέα (ε) Βενιαμὶν τὴν Γαβαὼν, (ζ) τὰ πρὸς αὐτὴν (†) Γαβεὲ, (η) τὰ πρὸς αὐτῇ· (θ) τὴν Ἀλμὼν, (ι) πόλεις δεκατρεῖς, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν. (κ) υἱῶν Καὰθ (λ) ἐγενήθη πόλις τῶν ὁρίων αὐτῶν (μ) φονεύοντος, (ν) τὰ πρὸς αὐτῇ· (ξ) τὴν Γαζὲρ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· καὶ τὴν Καβσαεὶμ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· καὶ τὴν ἄνω Βαιθωρὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν· πόλεις τέσσαρες. Καὶ ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν τὴν Ἐλθεκὼ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτὴν· καὶ τὴν Γαβεθὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· καὶ Ἰαλὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· καὶ τὴν Γεθρεμμὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ· πόλεις (ο) Θαανὰχ (π) τὰ πρὸς αὐτῇ· (ρ) Βαιθσὰ, (σ) τὰ πρὸς αὐτῇ· (τ) Αἱ πᾶσαι (υ) ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτάς· (φ) Γηρσὼν (χ) Γωλὰν (ψ) τὰ πρὸς αὐτῇ· (ω) Βεεσθαρὰ, (α) τὰ πρὸς αὐτῇ· (β) ἀπὸ τῆς (γ) Κισιὼν, (δ) Δεβερὰθ, (ε) Ἰερμὼθ, (ζ) Μασαὰλ, (η) Ἀβδὼν, (θ) Θελκὰθ, (ι) Ῥοώβ,

Et agros civitatis, & pagos ejus dedit Jesus filiis Chaleb filii Jephone in possessionem. 12
Et filiis Aaron dedit civitatem, refugium homicidæ, ipsam Chebron, & segregata, quæ cum ea: & Lemna, 13
& segregata, quæ ad eam : Et Ælom, & segregata ei: & Tema, 14
& segregata ei : Et Gella, & segregata ei : & Dabir, & segregata ei : 15
Et Asa, & segregata ei : & Tany, & segregata ei: & Bethsamys, & segregata ei : civitates novem à duabus tribubus his. 16
Et à tribu Benjamin, Gabaon, & segregata ei : & Gatheth, & segregata ei : 17
Et Anathoth, & segregata ei: & Gamala, & segregata ei : civitates quatuor. 18
Omnes civitates filiorum Aaron sacerdotum, (f) tredecim. 19
Et populis (g) filiis Caath Levitis reliquis de filiis Caath, & facta est civitas (h) sacerdotum eorum, De tribu Ephræm. 20
Et dederunt eis civitatem refugii homicidæ, Sychem, & segregata (i) ei : & Gazara, (k) & quæ ad eam ; & segregata ei : 21
(l) Et Bæthoron, et segregata ei : civitates quatuor. 22
Et de tribu Dan, Helcothæm, et segregata ei. & Gethedan, & segregata ei : 23
Et Ælon, & segregata ei ; & Getheremmon, & segregata ei : civitates quatuor. 24
Et de dimidio tribûs Manasse, Tanach, et segregata ei : et Jebatha, et segregata ei : civitates duas. 25
Omnes civitates, decem, et segregata ipsi, quæ ad eas, populis filiorum Caath reliquis. 26
Et filiis Gedson (m) Levitis de dimidio tribûs Manasse civitates segregatas homicidis, Gaulon in Basanitide, et segregata ei : et Bosoram, et segregata ei : civitates duas. 27
Et de tribu Issachar, Cison, et segregata ei : et Debba, et segregata ei : 28
Et Rhemmath, et segregata ei: Et Fontem literarum, et segregata ei : civitates quatuor. 29
Et de tribu Aser, Basellam, et segregata ei : et Dabbon, et segregata ei : 30
Et Chelcat, et segregata ei : et Raab, et segregata ei : civitates quatuor. 31

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וית חקל קרתא וית רוחהא יהבו לכלב בר יפנה באחסנתיה : ולבני אהרן כהנא יהבו
13 14 ית קרית שזבות קטולא ית חברון וית רוחהא וית לבנה וית רוחהא : וית יתיר וית
15 16 רוחהא וית אשתמע וית רוחהא : וית חולון וית רוחהא וית דביר וית רוחהא : וית עין
וית רוחהא וית יטה וית רוחהא ית בית שמש וית רוחהא קרוין תשע מן תרין שבטיא
17 18 האלין : ומשבטא דבנימין ית גבעון וית רוחהא ית גבע וית רוחהא : ית ענתות וית
19 רוחהא וית עלמון וית רוחהא קרוין ארבע : כל קרוי בני אהרן כהניא תלת עשרי קרוין
20 ורוחיהן : ולזרעית בני קהת ליואי דאשתארו מבני קהת והואה קרוי עדבהון משבטא
21 דבני אפרים : ויהבו להון ית קרית שזבות קטולא ית שכם וית רוחהא בטורא דבית
22 אפרים וית גזר וית רוחהא : וית קבצים וית רוחהא וית בית חורון וית רוחהא קרוין
23 ארבע : ומשבטא דדן ית אלתקא וית רוחהא ית גבתון וית רוחהא : ית אילון וית רוחהא
24 25 ית גת רמון וית רוחהא קרוין ארבע : ומפלגות שבטא דמנשה ית תענך וית רוחהא וית
26 גת רימון וית רוחהא קרוין תרתין : כל קרוין עשר ורוחיהון לזרעית בני קהת דאשתארו :
27 ולבני גרשון מזרעית ליואי מפלגות שבטא דמנשה ית קרית שזבות קטולא ית גולן
28 במתנן וית רוחהא וית בעשתרה וית רוחהא קרוין תרתין : ומשבטא דיששכר ית קשיון
29 וית רוחהא ית דברת וית רוחהא : ית ירמות וית רוחהא ית עין גנים וית רוחהא קרוין
30 ארבע : ומשבטא דאשר ית משאל וית רוחהא ית עבדון וית רוחהא : ית חלקת וית
31 רוחהא וית רחוב וית רוחהא קרוין ארבע :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et agrum urbis & spacia ejus, dederunt Caleb filio Jephune, in possessi- 12
one ejus: Et filiis Aharon sacerdotis dederunt urbem evasionis occisoris, 13
Hhebron & spacia ejus, & Libna et spacia ejus. Et Jathir et spacia ejus, 14
et Estemoagh et spacia ejus. Et Hholon et spacia ejus, & Debir & spa- 15
cia ejus. Et Ghain & spacia ejus, & Juta & spacia ejus, Bethsemes & 16
spacia ejus, urbes novem ex duabus tribubus illis. Et ex tribu Binjamin, 17
Gibghon & spacia ejus, Gebagh et spacia ejus. Ghanathoth & spacia 18
ejus, Ghalmon et spacia ejus, urbes quatuor. Omnes urbes filiorum 19
Aharon sacerdotis : tredecim urbes et spacia earum. Et prosapiæ filio- 20
rum Kehath Levitis qui relicti sunt ex filiis Kehath : et fuerunt urbes sortis eorum ex tribu filiorum Ephraim. Et dederunt eis urbem evasionis 21
occisoris, Sichem et spacia ej[9], in monte dom[9] Ephraim; et Gezer et spacia
ej[9]. Et Kibszaim et spacia ej[9], et Beth-hhoron et spacia ej[9], urbes quatuor. 22
Et ex tribu Dan, Eltheke et spacia ej[9]; Gibthon et spacia ej[9]. Ajalon et spa- 23
cia ej[9]; Gath-Rimon et spacia ej[9]; urbes quatuor. Et ex media tribu Me- 24
nasse, Thagnach et spacia ejus, et Gath-Rimon et spacia ejus ; urbes duas. 25
Omnes urbes decem et spacia earum, prosapiæ filiorum Kehath qui resi- 26
dui fuerunt. Et filiis Gerson ex prosapia Levitarum, ex dimidio tri- 27
bus Menasse, urbem evasionis occisoris, Golan in Mathnan et spacia ej[9],
et Beghesthra et spacia ej[9]; urbes duas. Et ex tribu Issachar, Kison et spacia 28
ej[9], et Dabrath et spacia ejus. Jarmuth et spacia ejus, Ghen-ganim et spa- 29
cia ejus; urbes quatuor. Et ex tribu Aser, Misal et spacia ejus, Ghab- 30
don et spacia ejus. Hhelkath et spacia ejus, et Rehob et spacia ejus; ur- 31
bes quatuor.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܚܩ̈ܠܝܗ̇ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܥܪ̈ܐ ܕܩܘܪ̈ܝܗ̇. ܝܗܒܘ ܠܟܠܒ ܒܪ ܝܘܦܢܐ. ܒܝܪܬܘܬܗ.
13 * ܘܠܒܢܝ̈ ܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ. ܝܗܒܘ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܥܘܪܘܬܐ ܕܩܛܘ̈ܠܐ. ܠܚܒܪܘܢ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇.
14 ܘܠܠܒܢܐ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. * ܘܠܝܬܝܪ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܘܠܐܫܬܡܘܥ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. * ܘܠܚܘܠܢ
15 16 ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܘܠܕܒܝܪ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. * ܘܠܥܝܢ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܘܠܝܛܐ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇.
17 ܘܠܒܝܬ ܫܡܫ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܬܫܥ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܕܫܡܥܘܢ. * ܘܡܢ ܫܒܛܐ
18 ܕܒܢܝܡܝܢ. ܠܓܒܥܘܢ ܘܠܩܘܪ̈ܝܗ̇. ܘܠܓܒܥ ܘܠܩܘܪ̈ܝܗ̇. * ܘܠܥܢܬܘܬ ܘܠܩܘܪ̈ܝܗ̇.
19 ܘܠܥܠܡܘܢ ܘܠܩܘܪ̈ܝܗ̇. ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܐܪܒܥ. * ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ.
20 ܬܠܬܥܣܪܐ ܘܩܘܪ̈ܝܗܝܢ. * ܘܠܡܫܪ̈ܒܬܐ ܕܠܘ̈ܝܐ ܒܢܝ̈ ܩܗܬ. ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܡܢ ܒܢܝ̈
21 ܩܗܬ. ܗܘܝ ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܕܦܠܓܘܬܗܘܢ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܦܪܝܡ. * ܘܝܗܒܘ ܠܗܘܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܥܘܪܘܬܐ
ܕܩܛܘ̈ܠܐ. ܠܫܟܝܡ ܕܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܘܠܓܕܪ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇.
22 * ܘܠܩܒܨܝܡ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܘܠܒܝܬ ܚܘܪܘܢ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܐܪܒܥ ܘܦܪ̈ܘܕܝܗܝܢ.
23 * ܘܡܢ ܫܒܛܐ ܕܕܢ. ܠܐܠܬܩܐ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܠܓܒܬܘܢ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. * ܘܠܐܝܠܘܢ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇.
24 25 ܠܓܬܪܡܘܢ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܐܪܒܥ ܘܦܪ̈ܘܕܝܗܝܢ. * ܘܡܢ ܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ
ܕܡܢܫܐ. ܠܬܥܢܟ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܠܓܬܪܡܘܢ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܬܪܬܝܢ ܘܦܪ̈ܘܕܝܗܝܢ.
26 * ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܥܣܪ ܘܦܪ̈ܘܕܝܗܝܢ. ܗܘܝ ܠܡܫܪ̈ܒܬܐ ܕܒܢܝ̈ ܩܗܬ ܕܐܫܬܚܪܘ
27 ܕܐܫܬܚܪܘ. * ܘܠܒܢܝ̈ ܓܪܫܘܢ ܡܢ ܡܫܪ̈ܒܬܐ ܕܠܘ̈ܝܐ. ܗܘܝ ܡܕܝܢ̈ܬܗܘܢ ܡܢ ܦܠܓܗ
ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܥܘܪܘܬܐ ܕܩܛܘ̈ܠܐ. ܠܓܘܠܢ ܕܒܡܬܢܝܢ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇.
28 ܘܠܥܫܬܪܘܬ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܬܪܬܝܢ ܘܦܪ̈ܘܕܝܗܝܢ. * ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܟܪ. ܠܩܫܝܢ
29 ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܠܕܒܪܬ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. * ܠܝܪܡܘܬ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܠܥܝܢ ܓܕ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇.
30 ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܐܪܒܥ ܘܦܪ̈ܘܕܝܗܝܢ. * ܘܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܫܝܪ. ܠܡܫܐܠ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܠܥܒܕܘܢ
31 ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. * ܠܚܠܩܬ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܠܪܚܘܒ ܘܠܦܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܡܕܝܢ̈ܬܐ ܐܪܒܥ ܘܦܪ̈ܘܕܝܗܝܢ.

Campos autem ejuſdem civitatis, & reli- 12
qua rura ipſius dederunt Calebo filio Joph-
næ inter poſſeſſionem ejus. Filiis autem 13
Aharonis ſacerdotis dederunt civitatem ſo-
ſpitatricem ab interfectoribus, Hebron cum
oppidis ſuis, Lebna cum oppidis ſuis, Ja- 14
rath cum oppidis ſuis, Eſtemu cum oppidis
ſuis, Halal cum oppidis ſuis, Dobir cum 15
oppidis ſuis, Ajan cum oppidis ſuis, Ata 16
cum oppidis ſuis, & Beth-ſemes cum op-
pidis ſuis: civitates novem ex tribu Juda
& Simeonis. Ex tribu verò Benjamin, Ge- 17
beon cum ruribus ejus, Gebaa cum ruri-
bus ejus, Anatheth cum ruribus ejus, & 18
Almon cum ruribus ejus: civitates quatuor.
Omnes civitates filiorum Aharonis ſacer- 19
dotis, tredecim cum ruribus earum. Fami- 20
lia quoque Levitarum, *hoc eſt*, filii Cahath,
qui reſidui erant ex filiis Cahath, habuerunt
civitates ſortium ſuarum ex tribu Aphrem.
Dederunt enim eis civitatem effugii homi- 21
cidarum, Sechim quæ eſt in monte Aphrem,
cum ruribus ejus, & Godar cum ruribus
ejus, Cabſin cum ruribus ejus, & Beth- 22
horon cum ruribus ejus: civitates quatuor
cum ruribus earum. De tribu verò Dan, 23
Ethlaca & villas ejus, Gebeton & villas
ejus, Alon & villas ejus, Gethremon & 24
villas ejus: civitates quatuor & villas ea-
rum. Ex dimidia tribu Manaſſe, Taanach 25
cum oppidis ejus, & Gethremon cum op-
pidis ejus: civitates duas cum oppidis
earum. Omnes civitates & urbes de- 26
cem cum oppidis earum fuerunt pro familia
reliquorum filiorum Cahath. Porrò filii 27
Gerſon de familia Levitarum, habuerunt ci-
vitates ſuas à dimidia tribu Manaſſe: *ac
primùm quidem* civitatem effugii homicida-
rum, Olan quæ eſt in Mathnin cum præ-
diis ejus, tum Aſtaroth cum prædiis ejus:
civitates duas cum prædiis earum. A tribu 28
verò Iſachar, Keſjan & prædia ejus, Ra-
bath & prædia ejus, Jarmuth & prædia 29
ejus, In-gad & prædia ejus: civitates qua-
tuor cum prædiis earum. Item à tribu Aſir, 30
Meſael & oppida ejus, Achron & oppida
ejus, Helcoth & oppida ejus, Rehob & 31
oppida ejus: civitates quatuor cum oppi-
dis earum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * فاما حقل المدينة وضياعها فاعطوها لكالب بن يوفنا احارة * ولبني هرون الكهن اعطوا
14 من سبط يهودا وسبط سمعون مدينة هرب القاتل الهابا حبرون وبناها ولبنا وبناها * ويتير
15 16 واسطوع وبناهن * وحالون وبناها * ودبير وبناها * وعلين * ويطا * وعين شمس وبناهن * هولاء
17 التسع مدن من هذين السبطين * ومن سبط بنيامين جبعون وبناها * وجباع وبناها
18 19 وعناتوت وبناها * وعلمون وبناها * اربعة مدن * جميع مدن بني هرون الامم تلثة
20 عشر مدينة وافنيتهن * ولقبايل بني قاهث اللاويين من سبط لاوي من بني قاهث
21 كانت مدن تخليمهم من سبط افرايم * فاعطوهم مدينة مهرب للقاتل * نابلس وبناها في
22 23 جبل افرايم * وجادر وبناها * وحورون وبناها * وقبصايم وبناها * اربعة مدن * ومن سبط
24 25 دان التقا وبناها * وجبتون وبناها * وايلون وبناها * وجث رمون وبناها * اربع مدن * ومن
26 نصف سبط منسا تعناخ وبناها * وجث رمون وبناها * مدينتين * جميع هذه العشر
27 مدن وافنيتهن لقبايل بني قاهث الباقين * ولبني جرسون من قبايل اللاويين من
نصف سبط منسا * مدينة مهرب للقاتل جولان في البثنية وافنيتها * وبعسترا وافنيتها *
28 29 مدينتان * ومن سبط ايساخار * قسيون وافنيتها * ودابرات وافنيتها * ويرموث وافنيتها *
30 وعين جنيم وبناها * اربع مدن * ومن سبط اشير * مسايل وافنيتها * وعبدون وافنيتها *
31 وحلقات * ورحوب وافنيتها * اربعة مدن *

Agrum verò urbis, ejuſque oppida dede- 12
runt Calebo filio Juphonnæ in hæredita-
tem ipſius. Filiis ergò Haronis pontifi- 13
cis dederunt ex tribu Juda, & ex tribu
Simeon pro urbe ad quam aufugeret ho-
micida, Hebronem cum tractibus ejus, et
Lebna cum tractibus ejus, Jattir, & 14
Eſtemu cum tractibus earum, Halon 15
cum areis ejus, Dobir cum areis ejus,
Aien, Natta, & Fons-ſemes cum areis 16
earum: Has novem urbes dederunt ex his
duabus tribubus. Ex tribu verò Ben- 17
jamin, Gebaon cum agris ejus, Gebbaa
cum agris ejus, Anatboth cum agris e- 18
jus, & Almon cum agris ejus: urbes
quatuor. Omnes ergò urbes filiorum Ha- 19
ronis ſacerdotum, fuêre tredecim urbes
cum agris earum. Familiis autem filio- 20
rum Cahath remanentibus ex tribu Levi
de filiis Cahath, fuerunt urbes hæredita-
tis eorum ex tribu Ephraim. Dede- 21
runtque eis urbem effugii pro homicida
Neapolim cum tractibus ejus in monte E-
phraim, et Gjader cum tractibus ejus,
Horon cum tractibus ejus, et Cabſaim 22
cum tractibus ejus: urbes quatuor. Ex 23
tribu verò Dan, Elteca cum tractibus e-
jus, et Gebbathon cum tractibus ejus,
Ajalon cum tractibus ejus, & Geth- 24
remmon cum tractibus ejus: urbes qua-
tuor. Ex dimidia tribu Manaſſis, Taa- 25
nach cum tractibus ejus, et Geth-remmon
cum tractibus ejus: urbes duas. Omnes 26
iſtæ decem urbes cum tractibus earum
fuerunt familiis filiorum Cahath reſiduis.
Filiis autem Gerſon de familiis Levita- 27
rum, à dimidia tribu Manaſſis dederunt
urbem confugii pro homicida, Golan in
Bathaia cum tractibus ejus, & Baaſtera
cum tractibus ejus: urbes duas. A tri- 28
bu verò Iſſachar, Caſjon cum tractibus e-
jus, Daberath cum tractibus ejus, Jar- 29
muth cum tractibus ejus, & Fons-gan-
nim cum tractibus ejus: urbes quatuor.
A tribu Aſir, Meſael cum tractibus ejus, 30
Abdon cum tractibus ejus, Helcath, & 31
Rabboth cum tractibus earum; urbes
quatuor.

ספר יהושע : כב

Chedes ,homicidæ *retractus* civitatem Naphtali *extensione* de Et
32 וממטה נפתלי את־עיר מקלט הרצח את־קדש
& ,ejus suburbana & ,Chamothdor & :ejus suburbana & ,Galil in
בגליל ואת־מגרשה ואת־חמת דאר ואת־מגרשה ואת־
Ghersunitarũ civitates Omnes .tres civitates ,ejus suburbana & ,Chartan
33 קרתן ואת־מגרשה ערים שלש: כל־ערי הגרשני
familiis Et .earum suburbana &,civitates tredecim ,suas familias *ad*
34 למשפחתם שלש־עשרה עיר ומגרשיהן: ולמשפחות
,Zebulun *extensione* de residuorum Levitarum Merari filiorum
בני־מררי הלוים הנותרים מאת מטה זבולן את־
.ejus suburbana & ,Cartah :ejus suburbana & ,Jochneham
35 יקנעם ואת־מגרשה את־קרתה ואת־מגרשה: את־
civitates ,ejus suburbana & ,Nahalal :ejus suburbana & ,Dimnah
דמנה ואת־מגרשה את־נהלל ואת־מגרשה ערים
& ,ejus suburbana & ,Beser ,Reuben *extensione* de Et .quatuor
36 ארבע: וממטה ראובן את־בצר ואת־מגרשה ואת־
& :ejus suburbana & ,Chedemoth .ejus suburbana & ,Jahasah
37 יהצה ואת־מגרשה: את־קדמות ואת־מגרשה ואת־
,Ghad tribu de Et .quatuor civitates ,ejus suburbana & ,Mephahath
38 מיפעת ואת־מגרשה ערים ארבע: וממטה גד
:ejus suburbana &,Ghilhad in Ramoth :homicidæ *retractus* civitatem
את־עיר מקלט הרצח את־רמת בגלעד ואת־מגרשה
:ejus suburbana & ,Chesbon .ejus suburbana & ,Machanaim &
39 ואת־מחנים ואת־מגרשה: את־חשבון ואת־מגרשה
Omnes .quatuor civitates omnes ,ejus suburbana & ,Jahazer
40 את־יעזר ואת־מגרשה כל־ערים ארבע: כל־
familiis de *residuis* ,suas familias *ad* Merari *filiis* civitates
הערים לבני מררי למשפחתם הנותרים ממשפחות
civitates Omnes .duodecim civitates eorum sors fuit & ,Levitarum
41 הלוים ויהי גורלם ערים שתים עשרה: כל ערי
quadraginta civitates ,Israel filiorum *apprehensionis* medio in Levitarum
הלוים בתוך אחזת בני־ישראל ערים ארבעים
,*civitas civitas* istæ civitates *Erunt* .earum suburbana & ,octo &
42 ושמנה ומגרשיהן: תהיינה הערים האלה עיר עיר
dedit Et .istis civitatibus omnibus sic ,ejus *circuitu ejus expulsoria &*
43 ומגרשיה סביבתיה כן לכל־הערים האלה: ויתן
:eorũ patribus dare juravit quam terram omnem Israel ipsi Dominus
יהוה לישראל את־כל־הארץ אשר נשבע לתת לאבותם
eis Dominus requiem dedit Et .ea in habitaverunt & ;eã possederũt &
44 וירשוה וישבו בה: וינח יהוה להם
vir stetit non & :eorum patribus juravit *quæ* omnia juxta circuitu *à*
מסביב ככל אשר־נשבע לאבותם ולא־עמד איש
dedit eorum inimicos omnes :eorum inimicis omnibus ex eorum *facies* in
בפניהם מכל־איביהם את כל־איביהם נתן
bono verbo omni ex verbum cecidit Non .eorum manu in Dñs
45 יהוה בידם: לא־נפל דבר מכל הדבר הטוב
.venit omne ,Israel domum ad Dominus est locutus quod
אשר־דבר יהוה אל־בית ישראל הכל בא:

CAP. XXII. כב

extensionem dimidiam & ,Ghaditas & ,Reubenitas Jehosuah *vocabit* Tunc
1 אז יקרא יהושע לראובני ולגדי ולחצי מטה
quæ omnia custodistis Vos :eos ad Dixitque .Menasseh
2 מנשה: ויאמר אליהם אתם שמרתם את כל־אשר
cunctis in *meæ voce in* obedistis & ,Domini servus Moseh vobis præcepit
צוה אתכם משה עבד יהוה ותשמעו בקולי לכל
Jam vestros fratres reliquistis non .vobis præcepi quæ
3 אשר־צויתי אתכם: לא־עזבתם את־אחיכם זה
custodiam servastis & :hanc diem ad usque multis diebus
ימים רבים עד היום הזה ושמרתם את משמרת
.vestri Dei Domini præcepti
מצות יהוה אלהיכם:

Versio VULG. LAT.

32 De tribu quoque Nephthali
civitates confugii, Cedes in
Galilæa, & Hammoth-Dor,
& Carthan, cum suburbanis
33 suis, civitates tres. Omnes
urbes familiarum Gerson, tre-
decim, cum suburbanis suis.
34 Filiis autem Merari Levitis
inferioris gradûs per familias
suas data est de tribu Zabu-
35 lon, Jecnam & Cartha, Et
Damna & Naalol, civitates
quatuor cum suburbanis suis.
36 De tribu Ruben ultra Jorda-
nem contra Jericho civitates
refugii, Bosor in solitudine,
Misor & Jaser & Jethson &
Mephaath, civitates quatuor
37 cum suburbanis suis. De tri-
bu Gad civitates confugii, Ra-
moth in Galaad, & Manaim
& Hesebon & Jazer, civitates
quatuor cum suburbanis suis.
38 Omnes urbes filiorum Merari
per familias & cognationes
39 suas, duodecim. Itaque ci-
vitates universæ Levitarum in
medio possessionis filiorum Is-
rael fuerunt quadraginta octo,
40 Cum suburbanis suis, singulæ
41 per familias distributæ. De-
ditque Dominus Deus Israeli
omnem terram, quam traditu-
rum se patribus eorum jura-
verat: & possederunt illam,
42 atque habitaverunt in ea. Da-
táque est ab eo pax in omnes
per circuitum nationes: nul-
lúsque eis hostium resistere
ausus est, sed cuncti in eorum
43 ditionem redacti sunt. Ne u-
num quidem verbum, quod
illis præstiturum se esse pro-
miserat, irritum fuit, sed re-
bus expleta sunt omnia.

CAP. XXII.

1 Eodem tempore vocavit Jo-
sue Rubenitas, & Gaditas, &
dimidiam tribum Manasse,
2 Dixitque ad eos; Fecistis o-
mnia quæ præcepit vobis
Moyses famulus Domini: mihi
quoque in omnibus obedistis,
3 Nec reliquistis fratres vestros
longo tempore, usque in præ-
sentem diem, custodientes im-
perium Domini Dei vestri.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ ἐκ τῆς φυλῆς Νεφθαλὶ, τὴν πόλιν τὴν ἀφωρι-
σμένην τῷ φονεύσαντι, τὴν (κ) Κάδης ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῆς· καὶ τὴν (λ)
Νεμμὰθ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῆς· καὶ (μ)
Θεμμὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα (α) αὐτῆς· πόλεις
33 τρεῖς. Πᾶσαι αἱ πόλεις τοῦ (ν) Γεδσὼν κατὰ δήμους
34 αὐτῶν, πόλεις δεκατρεῖς. Καὶ τῷ δήμῳ υἱῶν Με-
ραρὶ τοῖς Λευίταις τοῖς λοιποῖς ἐκ τῆς φυλῆς
(ξ) Ζαβουλὼν, τὴν (ο) Μαὰν, καὶ τὰ περισπόρια
αὐτῆς· καὶ τὴν (π) Κάδης, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·
35 Καὶ (ρ) Σελλὰ, καὶ τὰ περισπόρια (σ) αὐτῆς· πόλεις
36 τρεῖς. Καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου (τ) τοῦ κατὰ Ἱερι-
χὼ ἐκ τῆς φυλῆς Ῥουβὴν, τὴν πόλιν τὸ φυγα-
δευτήριον τοῦ φονεύσαντος, τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ (υ)
ἐρήμῳ· τὴν Μισὼ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· καὶ
τὴν Ἰαζὴρ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· Καὶ τὴν
(φ) Δεκμὼν, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· καὶ τὴν
(χ) Μαφὰ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· πόλεις
37 τέσσαρες. Καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Γὰδ, τὴν πόλιν
(ψ) τὸ φυγαδευτήριον τοῦ φονεύσαντος, (ω) καὶ
τὴν Ῥαμὼθ ἐν τῇ Γαλαὰδ, καὶ τὰ περισπόρια
αὐτῆς· (α) τὴν Καμὶν, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·
Καὶ τὴν (β) Ἐσβὼν, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· καὶ
τὴν Ἰαζὴρ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· πᾶσαι αἱ πό-
38 λεις τέσσαρες. Πᾶσαι αἱ πόλεις τοῖς υἱοῖς
Μεραρὶ κατὰ δήμους αὐτῶν τῶν καταλελειμμένων
ἀπὸ τῆς φυλῆς (γ) τῆς Λευὶ. καὶ ἐγενήθη τὰ (δ)
39 ὅρια αἱ πόλεις δεκαδύο. Πᾶσαι (ε) πόλεις τῶν
Λευιτῶν ἐν μέσῳ κατασχέσεως υἱῶν Ἰσραὴλ,
40 (ζ) τεσσαρακονταοκτὼ πόλεις, Καὶ τὰ περισπό-
ρια αὐτῶν κύκλῳ τῶν πόλεων τούτων, πόλις καὶ
τὰ περισπόρια κύκλῳ τῆς πόλεως πάσαις ταῖς
πόλεσι ταύταις. καὶ συνετέλεσεν Ἰησοῦς δια-
μερίσας τὴν γῆν ἐν τοῖς ὁρίοις (η) αὐτῶν· καὶ ἔ-
δωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μερίδα τῷ Ἰησοῖ (θ)
διὰ πρόσταγμα κυρίου· ἔδωκαν αὐτῷ τὴν πόλιν, ἣν
ᾐτήσατο τὴν Θαμνασαχὰρ· ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει Ἐφραίμ. καὶ ᾠκοδόμησεν Ἰησοῦς τὴν πό-
λιν, καὶ ᾤκησεν ἐν αὐτῇ. καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς
τὰς μαχαίρας τὰς πετρίνας, ἐν αἷς περιέτεμε
τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς γενομένους ἐν τῇ ὁδῷ
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ (ι) ἔθηκεν αὐτὰς ἐν Θαμνα-
41 σαχάρ. Καὶ ἔδωκε κύριος τῷ Ἰσραὴλ πᾶσαν
τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν·
καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτὴν, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐ-
42 τῇ. Καὶ κατέπαυσεν (κ) αὐτοὺς κύριος κυκλό-
θεν, καθότι ὤμοσε τοῖς πατράσιν αὐτῶν. οὐκ
ἀνέστη (λ) οὐθεὶς κατενώπιον αὐτῶν ἀπὸ πάν-
των τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν
παρέδωκεν (μ) κύριος εἰς τὰς
43 χεῖρας αὐτῶν. Οὐ διέπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν ῥημάτων τῶν καλῶν, ὧν ἐλάλησε
κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, πάντα (ν) παρεγένετο.

ΚΕΦ. κβ'.

1 Τότε συνεκάλεσεν Ἰησοῦς (α) τοὺς υἱοὺς Ῥου-
βὴν, καὶ τοὺς υἱοὺς Γὰδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μα-
2 νασσῆ, Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἀκηκόατε
πάντα ὅσα ἐνετείλατο (β) ὑμῖν Μωυσῆς ὁ παῖς
κυρίου, (γ) καὶ ἐπηκούσατε τῆς φωνῆς μου κατὰ πάν-
3 τα ὅσα (δ) ἐνετειλάμην ὑμῖν. Οὐκ (ε) ἐγκαταλε-
λοίπατε τοὺς ἀδελφοὺς (ζ) ὑμῶν ταύτας τὰς
ἡμέρας (η) πλείους. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας ἐφυ-
λάξατε τὴν ἐντολὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν.

Et de tribu Nephthali, civitatem 32
segregatã homicidæ, Cades in Ga-
lilæa, et segregata ei: et Nemmath,
et segregata ei: et Themmon, et se-
gregata ei: civitates tres. Omnes 33
civitates ipsius Gedson, secundũ
populos eorũ, civitates (n) trede-
cim. Et populo filiorũ Merari Le- 34
vitis reliquis, de tribu (o) Zabu-
lon, Maan, et suburbana ejus: &
Cades, et suburbana ejus: Et Sella, 35
et suburbana ejus: civitates tres.
Et (p) trans Iordanem quã contra 36
Hiericho, de tribu Ruben, civita-
tẽ, refugiũ homicidæ, Bosor (q) in
deserto: Miso, et suburbana ejus:
& Iazer, & suburbana ejus: &
Decmon, et suburbana ejus: et Ma-
pha, & suburbana ejus: civitates
quatuor. Et de tribu Gad, civitatẽ 37
refugium homicidæ, & Rhamoth
in Galaad, et suburbana ejus: Ca-
min, & suburbana ejus: et Esbon,
& suburbana ejus: & Iazer, &
suburbana ejus: omnes civitates
quatuor. Omnes civitates filiis Me- 38
rari secundũ populos eorum resi-
duorũ de tribu Levi. Et factæ sunt
(r) fines civitates duodecim. O- 39
mnes civitates Levitarũ in medio
possessionis filiorũ Israel, quadra-
ginta octo civitates, Et suburba- 40
na eorũ in circuitu civitatũ ista-
rũ: (s) civitas & suburbana in
circuitu civitatis omnibus civitati-
bus istis. Et consummavit Iesus di-
videre terrã in finibus eorũ. (t) Et
dederũt filii Israel portionẽ Iesu
per constitutionem Domini: dede-
runt ei civitatem, quam petiit:
Thamnasachar dederunt ei in
monte Ephraem. Et ædificavit Ie-
sus civitatẽ, et habitavit in ea. Et
accepit Iesus cultros petrinos, in
quibus circumciderat filios Israel,
qui nati fuerãt in via in deserto:
& posuit eos in Thamnasachar.
Et dedit Dominus ipsi Israel omnẽ 41
terrã, quã juraverat dare patribus
eorũ, et hæreditaverunt eã, et ha-
bitaverunt in ea. Et requiẽ dedit 42
illis Dominus in circuitu, sicut ju-
raverat patribus eorũ. Non restitit
quisquã ante faciẽ eorũ ab om-
nibus inimicis eorũ: omnes inimicos
eorũ tradidit (u) Dominus in manus
eorũ. Nõ decidit ex omnibus ver- 43
bis bonis, quæ locutus est Dominus
filiis Israel: omnia advenerunt.

CAP. XXII.

Tunc convocavit Iesus filios 1
Reuben, et filios Gad, et dimidium
tribus Manasse, Et dixit eis; Vos 2
audistis omnia, quæcunque manda-
vit vobis Moyses puer Domini: et
obedistis voci meæ secundum
omnia quæcunque (a) mandavit vo-
bis: Non dereliquistis fratres ve- 3
stros his diebus pluribus. usque
ad hodiernã diem servâstis man-
datum Domini Dei vestri.

MS.A. (κ) Κέδες, (λ) Ἐμαθδὼρ, (μ) Νοεμμὼν, (ν) Γηρσὼν (ξ) υἱῶν Ζαβουλὼν, (ο) Ἐκνὰμ, (π) Καρθὰ, (ρ) Δαμνὰ, (σ) αὐτῆς καὶ τὴν Ναλαὼλ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς πόλεις τέσσαρες. (τ) κατὰ Ἱεριχὼ (υ) ἐρήμῳ τῇ Μισὼρ, (φ) Γεδσὼν, (χ) Μασφὰ, (ψ) τὸ φυγαδευτήριον (ω) τὴν Ῥαμὼθ ἐν γῇ Γαλαάδ, (α) καὶ τὴν Μαναὶμ, (β) Ἐσεβὼν, (γ) τῶν Λευὶ. (δ) ὅρια πόλεις δώδεκα. (ε) αἱ πόλεις (ζ) τεσσαρακονταοκτὼ (η) αὐτῶν· (θ) διὰ προστάγματος (ι) ἔθηκαν (κ) αὐτοῖς (λ) οὐδεὶς (μ) κύριος αὐτοῖς εἰς (ν) παρεγένοντο. Κεφ. κβ'. MS.A. (α) τοὺς Ῥουβηνίτας, (β) ἡμῖν (γ) καὶ * ὑπηκούσατε (δ) ἐνετειλάμην (ε) ἐγκαταλείπατε (ζ) ἡμῶν (η) καὶ πλείους

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 ומשבטא דנפתלי ית קרית שיזבות קטולא ית קדש בגליל וית רוחהא וית חמות דור
33 וית רוחהא וית קרתן וית רוחהא קרוין תלת: כל קרוי בני גרשן לזרעיתהון תלת
34 עסרי קרוין ורוחיהן: ולזרעית בני מררי ליואי די אשתארו מן שבטא דזבולן ית
35 יקנעם וית רוחהא וית קרתה וית רוחהא: ית דמנה וית רוחהא ית נהלל וית
36 רוחהא קרוין ארבע: ומשבטא דראובן ית בצר וית רוחהא ית יהצה וית רוחהא:
37 38 ית קדמות וית רוחהא ית מיפעת וית רוחהא קרוין ארבע: ומשבטא דגד ית קרית
39 שיזבות קטולא ית רמות בגלעד וית רוחהא וית מחנים וית רוחהא: ית חשבון וית
40 רוחהא ית יעזר וית רוחהא כל קרויא ארבע: כל קרויא לבני מררי לזרעיתהון די
41 אשתארו מזרעית ליואי והוה עדבהון קרוין תרתא עסרי: כל קרוי ליואי בגו אחסנת
42 בני ישראל קרוין ארבעין ותמני ורוחיהן: יהוין קרויא האלין קרוי קרוי ורוחהא
43 סחרנהא כן לכל קרויא האלין: ויהב יי לישראל ית כל ארעא די קים למתן לאבהתהון
44 ואחסינוהא ויתיבו בה: ואניח יי להון מסחור סחור ככל דקים לאבהתהון ולא
45 קם אנש מן קדמיהון מן כל בעלי דבביהון ית כל בעלי דבביהון מסר יי בידיהון: לא
בטיל פתגמא מכל פתגמוהי תקניא די מליל יי על בית ישראל כולהון אתקיימו:

כב

1 בכן קרא יהושע לשבטא דראובן ולשבטא דגד ולפלגות שבטא דמנשה: ואמר להון
2 אתון נטרתון ית כל דפקד יתכון משה עבדא דיי וקבלתון למימרי לכל די פקדית
3 יתכון: לא שבקתון ית אחיכון דנן יומין סגיאין עד יומא הדין ונטרתון ית מטרת
פקודיא מימרא דיי אלהכון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ex tribu Nephthali, urbem evasionis occisoris, Kedes in Galil, & spa- 32
tia ejus, Hhamoth-dor & spatia ejus, Karthan & spatia ejus; urbes tres.
Omnes urbes filiorum Gerson ad prosapias suas; tredecim urbes & spa- 33
tia earum. Et prosapiæ filiorum Merari Levitarum qui reliqui fuerunt 34
ex tribu Zebulun, Jaknegham & spatia ejus, Kartha & spatia ejus. Dim- 35
na & spatia ejus, Nahalal & spatia ejus; urbes quatuor. Et ex tribu 36
Ruben, Besezer & spatia ejus, Jahszah & spatia ejus. Kedemoth & spatia 37
ejus, Me-Phagath & spatia ejus, urbes quatuor. Et ex tribu Gad 38
urbem evasionis occisoris Rama in Gilghad & spatia ejus, & Mahhanaim
& spatia ejus. Hhesbon & spatia ejus, & Jaghzer & spatia ejus; omnes 39
urbes quatuor. Omnes urbes filiis Merari ad prosapiam suam qui re- 40
licti sunt ex prosapia Levitarum; & fuerunt sortes eorum urbes duode-
cim. Omnes urbes Levitarum in medio possessionis filiorum Israel; urbes 41
quadraginta & octo, & spatia earum. Erunt urbes hæ *urbes urbes*, & 42
spatia ejus circum eam: sic ad omnes urbes has. Et dedit Dñs Israeli 43
omnem terram quam juravit ad dandum patribus eorum: & possederunt
eam, & habitarunt in ea. Et pacem dedit Dominus illis à circum circum, 44
sicut omnia quæ juravit patribus eorum: & non surrexit homo ante eos
ex omnibus auctoribus inimicitiarum eorum; omnes auctores inimici-
tiarum eorum tradidit Dominus in manibus eorum. Non defecit ver- 45
bum ex omnibus verbis ejus compositis, quæ locutus est Dominus super
domum Israel: omnia illa firmata sunt.

CAP. XX.

Tunc vocavit Josue tribum Ruben & tribum Gad; & dimidium tribus 1
Menasse. Et dixit illis, Vos custodîstis omnia quæ jussit vos Moses ser- 2
vus Domini; & auscultâstis dicto meo ad omnia quæ jussi vos. Non de- 3
seruistis fratres vestros his diebus multis, usq; ad diem hunc; & custo-
dîstis custodiam jussionis dicti Domini Dei vestri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

A tribu Nephtali, Cades Galilææ, cum præ- 32
diis ejus, Hemoth-dor cum prædiis ejus, &
Carthan cum prædiis ejus : civitates tres
cum prædiis earum. Omnes civitates fami- 33
liæ filiorum Gerson, civitates tredecim cum
prædiis earum. Familiæ verò filiorum Me- 34
rari, reliquorum *scilicet* Levitarum civitates
fuerunt ex tribu Rubil, Jahas cum villis ejus,
Kermoth cum villis ejus, Cariathim cum vil- 35
lis ejus, Ahsemoth cum villis ejus : civitates
quatuor cum villis earum. Ex tribu Zebolon, 36
Nochah cum prædiis ejus, Carthan cum præ-
diis ej⁹, Remin cum prædiis ej⁹, & Jahla cum 37
prædiis ejus : civitates quatuor cum prædiis
earum. Ex tribu Gad, civitas effugii homi- 38
cidarum, Collis-gelaad cum oppidis ejus,
Mahanim cum oppidis ejus, Jaazir cum op- 39
pidis ejus, & Hesbon cum oppidis ejus : ci-
vitates quatuor cum oppidis earum. Hæ 40
sunt civitates filiorum Merari per familias
suas, qui residui erant ex familia Levitarum:
ascenderunt autem in sortem eorum civi-
tates duodecim cum oppidis earum. Cæte- 41
rùm universæ civitates istæ Levitarum sunt
in medio hæreditatis filiorum Israel : fuerunt
autem civitates Levitarum, quadraginta octo
cum prædiis earum. Sitæ autem erant ci- 42
vitates ac urbes istæ *ita ut* unicuique civitati
propria circunjacerent oppida : omnésque
civitates istæ ac urbes sic erant *collocatæ*.
Dedit ergò Dominus Israeli universam ter- 43
ram quam juraverat se daturum patribus
eorum, possederúntque eam, & habitâ-
runt in ea. Et pacatos reddidit eos Do- 44
minus circunquaque, prout juraverat patri-
bus eorum; & nemo ex hostibus eorum con-
stitit ante eos, sed tradidit Dominus cunctos
hostes eorum in manus ipsorum. Nec irri- 45
tum fuit ullum ex omnibus bonis verbis
quæ dixerat Dominus Israelitis, sed omnia
evenerunt.

CAP. XXII.

Tunc accersivit Jesus filios Rubil, & filios 1
Gad, atque dimidiam tribum Manasse, Dixit- 2
que ad eos, Vos custodistis omnia quæ dixe-
rat vobis Moses servus Domini, & obedistis
voci meæ in omnibus quæ præcepi vobis,
Nec deseruistis fratres vestros ecce multis 3
ab hinc diebus ad præsentem usque diem,
& custodistis præcepta Domini Dei vestri :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 وِمن سبط نفتالي * مدينه مهرب للقاتل * قدس في الجليل واقليمها وحموت دور واقليمها
33 وقرتان واقليمها * ثلاث مدن * جميع مدن بني جرسون لقبايلهم ثلاث عشر مدينه
34 واقليمهن * ولقبايل بني مرارى اللاويين الباقين من سبط زابلون يقنعام * وقرتا واقليمهما
35 36 ودمنا * ونهلال * واقليمهما * اربعه مدن * ومن سبط رويبل باصر * وياهص * واقليمهما
37 38 وقدموث * وميفعات * واقليمهما * اربعه مدن * ومن سبط جاد * مدينه مهرب للقاتل * رامه
39 40 الجرش * والعسكرين * واقليمهما * وحسبان * ويعزير * واقليمهما * اربعه مدن * جميع مدن بني
41 مرارى لقبايلهم * وهم الباقون من لاوى * وكان سهمهم اثنا عشر مدينه * جميع مدن
42 بني لاوى فيما بين املاك بني اسرايل ثمان واربعون مدينه واقليمهن * فكانت هاولاى المدن
43 مدينه واقليمها حولها * كذلك جميع هاولاى المدن * واعطى الله لبني اسرايل جميع الارض
44 الذي حلف انه يعطيها لآبايهم * وورثوها واقاموا فيها * وارحمهم الله دايرا مثل ما وعد لآبايهم
45 وما وقف احد قدامهم من جميع اعدايهم * بل جميعهم اسلمهم الله بايديهم * ما سقط شي
من جميع الوعد الحسن الذي وعد الله به لآل اسرايل * بل الجميع صح *
* الفصل الثاني والعشرون *
1 2 حينيذ استدعى يوشع لبني رويبل * وبني جاد * ونصف سبط منسا * وقال لهم انتم حفظتم
3 جميع ما امركم به موسى عبد الله * واطعتم قولي في جميع ما امرتكم به * وما تركتم
اخوتكم هذا الزمان الطويل الى هذا اليوم * وحفظتم حفظ وصيه الله ربكم *

A tribu Nephtali, urbem effugii pro ho- 32
micida, Cades in Galilæa cum tractibus
ejus, Hammoth-dor cum tractibus ejus,
& Cartan cum tractibus ejus: urbes tres.
Omnes itaque urbes filiorum Gerson per 33
familias suas fuerunt urbes tredecim cum
tractibus earum. Familiis autem filio- 34
rum Merari, reliquorum scilicet *Levita-*
rum, ex tribu Zabolon, Jocnaam, &
Carta cum tractibus utriusque, Dem- 35
na, & Nahalal cum tractibus utriusque:
urbes quatuor. Ex tribu Rubil, Besser, 36
et Jahaß cum utriusque tractibus. Ced- 37
moth, & Mephaath cum utriusque tra-
ctibus: urbes quatuor. De tribu Gad, 38
urbē effugii pro homicida, Ramath-geres,
& Duos-exercitus cum tractibus utri-
usque, Hesban, & Jaazir cum utri- 39
usque tractibus: urbes quatuor. Omnes 40
ergò urbes filiorum Merari per familias
suas (hi enim sunt reliqui Levitæ, atque
hæc sors illorum) fuerunt urbes duode-
cim. Universæ autem urbes filiorum Le- 41
vi inter possessiones filiorum Israel, fue-
runt urbes quadraginta octo cum tracti-
bus earum. Fuerunt inquam urbes istæ, 42
singulæ cum tractibus suis circa ipsas:
sic de singulis urbibus istis. Dedit igi- 43
tur Deus Israelitis totam terram quam
juraverat se daturum patribus eorum,
& possederunt eam, & habitârunt in
illa. Et requiem dedit eis Deus unde- 44
quaque, quemadmodum promiserat pa-
tribus eorum; nec remansit quicquam ex
omnibus inimicis eorum ante ipsos, sed
omnes tradidit Deus in manus eorum.
Nulla res excidit ex omnibus promissis 45
bonis quæ pollicitus fuerat Deus Israeli-
tis, sed omnia eventu comprobata fuêre.

CAP. XXII.

Tunc accersitis Josue filiis Rubil, fi- 1
liis Gad, & dimidiâ tribu Manasse,
Dixit ad eos, Vos observâstis quicquid 2
præcepit vobis Moses servus Dei, & ac-
quievistis dictis meis in omnibus quæ vo-
bis imperavi, Nec deseruistis fratres ve- 3
stros hoc diuturno tempore ad hunc usq;
diem, cautéque custodistis mandatum Dei
Domini vestri :

ספר יהושע : כב

quemadmodum ,vestris fratribus vester Deus Dominus dedit requiem nunc Et
4 ועתה הניח יהוה אלהיכם לאחיכם כאשר
ad ,vestra tentoria ad vobis ite & ,respicite nunc & :eis est locutus
דבר להם ועתה פנו ולכו לכם לאהליכם אל־
Domini servus Mosch vobis dedit quam ,vestræ apprehensionis terram
ארץ אחזתכם אשר נתן לכם משה עבד יהוה
,præceptum faciendum ad valde custodite Tantùm .Jarden transitu in
5 בעבר הירדן : רק שמרו מאד לעשות את־המצוה
Domini servus Mosch vobis præcepit quam legem &
ואת־התורה אשר צוה אתכם משה עבד־יהוה
omnibus in eundum ad & ,vestrum Deum Dominum diligendum ad
לאהבה את־יהוה אלהיכם וללכת בכל־
ei serviendū ad &,eo in adhærendum ad &,ejus præcepta servandum ad&,ejus viis
דרכיו ולשמר מצותיו ולדבקה־בו ולעבדו
,Jehosuah eis Benedixitque .vestra anima tota in & ,vestro corde toto in
6 בכל־לבבכם ובכל־נפשכם : ויברכם יהושע
virgæ dimidiæ Et .sua tentoria in abieruntque ,eos dimisit &
7 וישלחם וילכו אל־אהליהם : ולחצי שבט
cum Jehosuah dedit ejus dimidio &:Basan in Mosch dedit Menasseh
המנשה נתן משה בבשן ולחציו נתן יהושע עם־
Jehosuah eos dimisit cùm etiam & :mare ad Jarden transitu à suis fratribus
אחיהם מעבר הירדן ימה וגם כי שלחם יהושע
substantiis In :dicendo ,eos ad dixit Et .eis benedixit & ,suas aulas ad
8 אל־אהליהם ויברכם : ויאמר אליהם לאמר בנכסים
,argento in,valde multa acquisitione in &,vestra tentoria ad revertimini multis
רבים שובו אל־אהליכם ובמקנה רב־מאד בכסף
partimini:valde multim vestibus in & ,ferro in & ,ære in & ,auro in &
ובזהב ובנחשת ובברזל ובשלמות הרבה מאד חלקו
abierūt &,sunt reversi Et.vestris fratrib' cum vestrorū inimicorum spolium
9 שלל איביכם עם־אחיכם : וישבו וילכו
Israel filiis à Menasseh virga dimidia &,Ghad filii &,Reuben filii
בני־ראובן ובני־גד וחצי שבט המנשה מאת בני ישראל
ad ,Ghilhad terram ad eundum ad ;Chenahan terra in quæ ,Siloh de
משלה אשר בארץ־כנען ללכת אל־ארץ הגלעד אל־
manu in Domini os ad ,ea in apprehensi sunt qua ,suæ apprehensionis terram
ארץ אחזתם אשר נאחזו־בה על־פי יהוה ביד־
terra in quæ ,Jarden confinia ad venerunt Et .Mosch
10 משה : ויבאו אל־גלילות הירדן אשר בארץ
tribus dimidia & ,Ghad filii & ,Reuben filii ædificaverunt & :Chenahan
כנען ויבנו בני־ראובן ובני־גד וחצי שבט
.visum ad magnum altare ,Jarden super altare ibi Menasseh
המנשה שם מזבח על־הירדן מזבח גדול למראה :
filii ædificaverunt Ecce :dicere Israel filii audierunt Et
11 וישמעו בני־ישראל לאמר הנה־בנו בני־
è altare Menasseh virgæ dimidia &,Ghad filii &,Reuben
ראובן ובני־גד וחצי שבט המנשה את־המזבח אל־
.Israel filiorum transitum ad ,Jarden confinia ad,Chenahan terræ regione
מול ארץ כנען אל־גלילות הירדן אל־עבר בני ישראל :
filiorum coetus omnis coacti sunt & ,Israel filii audierunt Et
12 וישמעו בני ישראל ויקהלו כל־עדת בני־
miserunt Et .pugnam ad eos super ascendendum ad ,Siloh Israel
13 ישראל שלה לעלות עליהם לצבא : וישלחו
dimidiam ad & ,Ghad filios ad & ,Reuben filios ad Israel filii
בני־ישראל אל־בני־ראובן ואל־בני־גד ואל־חצי
Elhasar filium Pinechas ,Ghilhad terram ad ,Menasseh virgam
שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד את־פינחס בן־אלעזר
unum prælatum ,unum prælatum,eo cum prælatos decem Et .sacerdotis
14 הכהן : ועשרה נשאים עמו נשיא אחד נשיא אחד
domus caput vir & :Israel extensionibus omnibus ,patris domum ad
לבית אב לכל מטות ישראל ואיש ראש בית־
.Israel millibus in ipsi suorum patrum
אבותם המה לאלפי ישראל :

Versio VULG. LAT.

4 Quia igitur dedit Dominus Deus vester fratribus vestris quietem & pacem, sicut pollicitus est; revertimini, & ite in tabernacula vestra, & in terram possessionis, quam tradidit vobis Moyses famulus Do-
5 mini trans Jordané: Ita duntaxat, ut custodiatis attentè, & opere compleatis mandatum & legem, quam præcepit vobis Moyses famulus Domini, ut diligatis Dominum Deum vestrum, & ambuletis in omnibus viis ejus, & observetis mandata illius, adhæreatísque ei, ac serviatis in omni corde,
6 & in omni anima vestra. Benedixitque eis Josue, & dimisit eos. Qui reversi sunt in ta-
7 bernacula sua. Dimidiæ autem tribui Manasse possessionem Moyses dederat in Basan: & idcircò mediæ quæ superfuit, dedit Josue sortem inter cæteros fratres suos trans Jordanem ad Occidentalem plagam. Cùmque dimitteret eos in tabernacula sua, & benedixisset
8 eis, Dixit ad eos; In multa substantia atque divitiis revertimini ad sedes vestras, cum argento & auro, ære ac ferro, & veste multiplici: dividite prædam hostium cum fratribus
9 vestris. Reversique sunt, & abierunt filii Ruben, & filii Gad, et dimidia tribus Manasse, à filiis Israel de Silo, quæ sita est in Chanaan, ut intrarent Galaad terram possessionis suæ, quam obtinuerant juxta imperium Domini in manu
10 Moysi. Cúmque venissent ad tumulos Jordanis in terram Chanaan, ædificaverunt juxta Jordanem altare infinitæ ma-
11 gnitudinis. Quod cùm audissent filii Israel, & ad eos certi nuntii detulissent, ædificâsse filios Ruben, & Gad, & dimidiæ tribûs Manasse, altare in terra Chanaan, super Jordanis tumulos, contra filios Israel:
12 Convenerunt omnes in Silo, ut adscenderent et dimicarent
13 contra eos. Et interim miserunt ad illos in terram Galaad Phinees filium Eleazari sacer-
14 dotis, Et decem principes cum eo, singulos de singulis tribubus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 (θ) Νῦν δὲ κατέπαυσε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, ὃν τρόπον εἶπεν αὐτοῖς. νῦν οὖν ἀποστραφέντες, ἀπέλθατε εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν, καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν Μωυσῆς ἐν
5 τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ἀλλὰ φυλάξασθε σφόδρα ποιεῖν τὰς ἐντολὰς καὶ τὸν νόμον, ὃν ἐνετείλατο (ι) ἡμῖν ποιεῖν Μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου· ἀγαπᾷν κύριον τὸν θεὸν (κ) ἡμῶν, πορεύεσθαι πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, (λ) φυλάξασθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ προσκεῖσθαι αὐτῷ, καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης (μ) τῆς διανοίας ὑμῶν, καὶ ἐξ ὅλης
6 τῆς ψυχῆς ὑμῶν. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. καὶ ἐπο-
7 ρεύθησαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ (ν) τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ ἔδωκε Μωυσῆς ἐν τῇ (ξ) Βασανίτιδι, καὶ (ο) τῷ ἡμίσει ἔδωκεν Ἰησοῦς μετὰ τῶν ἀδελφῶν (π) αὐτοῦ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ θάλασσαν. καὶ ἡνίκα ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς Ἰησοῦς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ εὐλόγησεν
8 (ρ) αὐτούς. Καὶ ἐν χρήμασι πολλοῖς ἀπήλθοσαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν· καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα, καὶ ἀργύριον, καὶ (σ) χρυσίον, καὶ σίδηρον, καὶ ἱματισμὸν πολὺν διείλαντο τὴν προνομὴν τῶν (τ) ἐχθρῶν μετὰ τῶν
9 ἀδελφῶν αὐτῶν. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (υ) ἐν Σηλὼ ἐν γῇ Χανάαν ἀπελθεῖν (φ) εἰς τὴν Γαλαὰδ εἰς γῆν κατασχέσεως αὐτῶν, ἣν (χ) ἐκληρονόμησαν αὐτὴν διὰ προστάγματος κυρίου
10 ἐν χειρὶ Μωυσῆ. Καὶ (ψ) ἦλθον εἰς Γαλαὰδ τοῦ Ἰορδάνου, ἥ ἐστιν ἐν γῇ Χανάαν. καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἐκεῖ βωμὸν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου, βωμὸν μέγαν τοῦ
11 ἰδεῖν. Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λεγόντων, Ἰδοὺ (ω) ᾠκοδομήκασιν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ βωμὸν ἐφ' ὁρίων γῆς Χανάαν ἐπὶ τοῦ (α) Γαλαὰδ τοῦ Ἰορδάνου ἐν τῷ πέραν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ
12 συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Σηλὼ, ὥστε (β) ἀναβάντες ἐκπολεμῆσαι
13 αὐτούς. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ῥουβὴν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Γὰδ καὶ (γ) πρὸς τοὺς υἱοὺς ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ εἰς γῆν Γαλαὰδ τόν τε Φινεὲς
14 υἱὸν Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἀρχιερέως, Καὶ δέκα τῶν ἀρχόντων μετ' αὐτοῦ· ἄρχων εἷς ἀπὸ οἴκου πατριᾶς ἀπὸ πασῶν (δ) φυλῶν Ἰσραήλ· ἄρχοντες οἴκων πατριῶν εἰσιν χιλίαρχοι Ἰσραήλ.

Nunc autem requiem dedit Dominus Deus noster fratribus nostris; quemadmodùm dixerat eis. Nunc igitur revertentes redite ad domos vestras, & ad terram possessionis vestræ, quam dedit vobis Moyses trans Jordanem. 4
Sed custodite valdè facere mandata, & legem, quam mandavit nobis facere Moyses puer Domini: diligere Dominum Deum nostrum, ambulare (b) omnibus viis ejus, servare mandata ejus, & adhærere ei, & servire ei ex tota mente vestra, & ex tota anima vestra. 5
Et benedixit eos Iesus, & dimisit eos. Et iverunt ad domos suas. 6
Et dimidiæ tribui Manasse dedit Moyses in Basanitide, & dimidiæ dedit Iesus cum fratribus ejus trans Jordanem juxta mare. Et ubi dimisit eos Jesus in domos suas, & benedixit (c) eis. 7
Et in divitiis multis abierunt in domos suas: et pecora multa valdè, & argentū, & aurum, & ferrum, & vestem multam diviserunt, prædam (d) inimicorum cum fratribus suis. 8
Et iverunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidiū tribûs Manasse, à filiis Israel in Selo in terra Chanaan ad abeundum in Galaad, in terram possessionis eorum, quam hæreditaverunt eam per constitutionem Domini in manu Moysi. 9
Et venerunt in (e) Galaad Iordanis, quæ est in terra Chanaan. Et ædificaverunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse illic aram super Iordanem, aram magnam (f) videre. 10
Et audierunt filii Israel (g) dicentium, Ecce ædificaverunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidia tribus Manasse aram super fines terræ Chanaan super Galaad Iordanis in transitu filiorum Israel. 11
Et congregati sunt omnes filii Israel in Selo, ut ascendentes debellarent eos. 12
Et miserunt filii Israel ad filios Ruben, & ad filios Gad, et ad filios dimidiæ tribûs Manasse in terram Galaad, Phinees filium Eleazari filii Aaron principis sacerdotum, 13
Et decem ex principibus cum eo: princeps unus de domo familiæ ex omnibus tribubus Israel: principes domorum familiarum sunt Chiliarchi Israel. 14

MS.A. (θ) Νυνὶ (ι) ἡμῖν Μωυσῆς (κ) ὑμῶν, (λ) φυλάσσεσθαι (μ) τῆς καρδίας ὑμῶν, (ν) τοῖς ἡμισυ (ξ) Βασὰν, (ο) τοῖς ἥμισυ (π) αὐτῶν παρὰ θάλασσαν. (ρ) αὐτοὺς, λέγων, Ἐν (σ) χρυσίον, καὶ ἱματισμὸν πολὺν σφόδρα διείλαντο (τ) ἐχθρῶν αὐτῶν μετὰ (υ) ἐκ Σηλὼ ἐκ γῆς (φ) εἰς γῆν Γαλαὰδ εἰς (χ) ἐκληρονόμησαν διὰ (ψ) ἤλθοσαν εἰς Γαλιλὼθ τοῦ (ω) ᾠκοδόμησαν (α) Γαλιλὼθ (β) ἀναβῆναι (γ) πρὸς τὸ ἥμισυ (δ) τῶν φυλῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 וכען אניח יי אלהכון לאחיכון כמא די מליל להון וכען אתפניאו ואזילו לכון לקרויכון
5 לארעא אחסנתכון דיהב לכון משה עבדא דיי בעברא דירדנא : לחוד אסתמרו לחדא
למעבד ית תפקדתא וית אוריתא די פקיד יתכון משה עבדא דיי למרחם ית יי אלהכון
ולמהך בכל אורחן דתקנן קדמוהי ולמטר פקודוהי ולאתקרבא לדחלתיה ולמפלח
6 קדמוהי בכל לבכון ובכל נפשכון : וברכנון יהושע ושלחנון ואזלו לקרויהון : ולפלגות
7 שבטא דמנשה יהב משה במתנן ולפלגיהון יהב יהושע עם אחיהון בעברא דירדנא
8 למערבא ואף ארי שלחנון יהושע לקרויהון וברכנון : ואמר להון למימר בנכסין סגיאין
תובו לקרויכון ובבעירא סגי לחדא בכספא ובדהבא ובנחשא ובברזלא ובלבושין סגי
9 לחדא פלגו בזת בעלי דבביכון עם אחיכון : ותבו ואזלו בני ראובן ובני גד ופלגות
שבטא דמנשה מלות בני ישראל משילו די בארעא דכנען למיזל לארעא דגלעד
10 לארעא אחסנתהון דאחסינו בה על מימרא דיי בידא דמשה : ואתו לגלילי ירדנא די
בארעא דכנען ובנו בני ראובן ובני גד ופלגות שבטא דמנשה תמן מדבחא על ירדנא
11 מדבח רב למחזי : ושמעו בני ישראל למימר הא בנו בני ראובן ובני גד ופלגות שבטא
דמנשה ית מדבחא לקבל ארעא דכנען בגלילי ירדנא דלעבר בני ישראל : ושמעו
12 בני ישראל ואתכנשו כל כנשתא דבני ישראל לשילו למסק עליהון לחילא :
13 ושלחו בני ישראל לות בני ראובן ולות בני גד ולות פלגות שבטא דמנשה
14 לארעא גלעד ית פנחס בר אלעזר כהנא : ועשרא רברבין עמיה רבא חד
רבא חד לבית אבא לכל שבטיא דישראל וגבר ריש בית אבהתהון אנון
לאלפיא דישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc pacem dedit Dominus Deus vester fratribus vestris, quemadmodum locutus est illis. Et nunc spectate & ite vobis in urbes vestras ad terram possessionum vestrarum, quam dedit vobis Moses servus Domini in 4
transitu Jordanis. Tantùm custodite vos valde ad faciendum jussionem & legem quam jussit vos Moses servus Dñi ad peramandum Dominum Deum vestrum, & ambulandum in omnibus viis quæ rectæ ante eum, & ad custodiendum omnia jussa ejus, & ad adhærendum in timore ejus, & ad ser- 5
viendum ante eum in omni corde vestro, & in omni anima vestra. Et be- 6
nedixit eis Josue: & dimisit eos; & ierunt ad urbes suas. Et dimidio tri- 7
bus Menasse dedit Moses in Mathnan, & dimidio eorum dedit Josue cum fratribus eorum in transitu Jordanis ad occasum: & etiam cum misit eos 8
Josue ad urbes eorum; & benedixit eis. Et dixit eis ad dicendum: In divitiis multis redibitis ad urbes vestras, & in jumento multo nimis, in argento, & in auro, & in ære, & in ferro, & in vestibus multis nimis. Partimini 9
prædam auctorum inimicitiarum vestrarum cum fratribus vestris. Et reversi sunt, & iverunt filii Ruben & filii Gad, & dimidiū tribus Menasse, à filiis Israel ex Silo, quæ in terra Chenaghan; ad eundum in terram Gilghad, in terram possessionis eorum quā possessores facti sunt in ea, juxta dictum Domi- 10
ni in manu Mosis. Et venerunt ad *Gelilas* Jordanis quæ in terra Chenaghan; & struxerunt filii Ruben & filii Gad, & dimidium tribus Menasse 11
ibi altare juxta Jordanem, altare magnum ad videndum. Et audierunt filii Israel ad dicendum: Ecce construxerunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidium tribus Menasse altare è regione terræ Chenaghan in *Gelilis* Jordanis 12
quæ ad latus filiorū Israel. Et audierunt filii Israel; & congregati sunt omnis congregatio filiorum Israel in Silo, ad ascendendum contra eos ad militiam. 13
Et miserunt filii Israel ad filios Ruben, & ad filios Gad, & ad dimidium tribus Menasse, in terram Gilghad, Pinhhazz filium Eleazar sacerdotis. 14
Et decem principes cum eo, principem unum principem unum ad domum patris, ad omnes tribus Israel: & vir caput domus patris eorum illi ad millia Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܗܫܐ ܐܢܝܚ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܐܚܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܗܫܐ ܗܦܟܘ ܘܐܙܠܘ
ܠܡܕܝܢ݂ܬܟܘܢ. ܘܠܐܪܥܐ ܕܝܪܬܘܬܟܘܢ. ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܡܢ
5 ܡܕܢܚܐ. * ܒܠܚܘܕ ܐܙܕܗܪܘ ܛܒ. ܘܥܒܕܘ ܦܘܩܕܢܐ ܘܢܡܘܣܐ ܕܦܩܕܟܘܢ ܡܘܫܐ
ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ: ܠܡܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܘܠܡܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܠܡܬܢܩܦܘ
6 ܠܗ. ܘܠܡܦܠܚܘ ܒܟܠܗ ܠܒܟܘܢ. ܘܒܟܠܗ ܢܦܫܟܘܢ. * ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܫܪܐ
7 ܐܢܘܢ. ܘܐܙܠܘ ܠܡܕܝܢ݂ܬܗܘܢ. * ܘܠܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. ܝܗܒ ܡܘܫܐ ܒܡܬܢܢ.
ܘܠܦܠܓܗ ܝܗܒ ܝܫܘܥ ܥܡ ܐܚܝܗܘܢ. ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܘܫܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ.
8 ܘܐܙܠܘ ܠܡܕܝܢ݂ܬܗܘܢ. ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܒܢܟܣܐ ܣܓܝܐܐ ܗܦܘܟܘ ܠܡܕܝܢ݂ܬܟܘܢ.
ܘܠܐܪܥܐ ܕܝܪܬܘܬܟܘܢ. ܘܒܩܢܝܢܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. ܒܣܐܡܐ ܘܒܕܗܒܐ. ܘܒܢܚܫܐ ܘܒܦܪܙܠܐ.
9 ܘܒܢܚܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܛܒ. ܘܦܠܓܘ ܒܙܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. ܥܡ ܐܚܝܟܘܢ. * ܘܗܦܟܘ
ܘܐܙܠܘ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ. ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ ܡܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܡܢ ܫܝܠܘ ܕܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܠܡܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ ܠܐܪܥܐ ܕܝܪܬܘܬܗܘܢ. ܕܐܬܝܪܬܘ ܒܗ ܥܠ
10 ܡܠܬܗ ܕܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܐܝܕܐ ܕܡܘܫܐ. * ܘܐܬܘ ܠܓܠܓܠ. ܕܥܠ ܝܕ ܝܘܪܕܢܢ ܒܐܪܥܐ
ܕܟܢܥܢ. ܘܒܢܘ ܬܡܢ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ. ܘܒܢܝ ܓܕ. ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. ܡܕܒܚܐ ܪܒܐ
11 ܕܚܙܘܐ. * ܘܫܡܥܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܒܢܝ ܪܘܒܝܠ. ܘܒܢܝ ܓܕ. ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ
ܕܡܢܫܐ. ܒܢܘ ܡܕܒܚܐ ܠܘܩܒܠ ܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ ܒܓܠܓܠ. ܕܥܠ ܝܕ ܝܘܪܕܢܢ. ܒܐܪܥܐ
12 ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܫܝܠܘ. ܠܡܣܩ
13 ܥܠܝܗܘܢ ܠܩܪܒܐ. * ܘܫܕܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܘܬ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ. ܘܠܘܬ ܒܢܝ ܓܕ. ܘܠܘܬ
14 ܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ ܠܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ. ܠܦܝܢܚܣ ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ ܟܗܢܐ. * ܘܥܣܪܐ
ܪܘܪܒܢܝܢ ܥܡܗ. ܚܕ ܚܕ ܪܒܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܘܢ ܓܒܪܐ ܗܠܝܢ.
ܪܫܐ ܗܘܘ ܕܚܝܠܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.

Et nunc *quandoquidem* requiem dedit Do- 4
minus Deus fratribus vestris quemadmo-
dum dixerat eis, revertimini ergo, & abite
ad civitates vestras & ad terram quam pos-
sedistis, quam dedit vobis Moses servus Do-
mini ultra Jordanem ab Oriente. At verò 5
cavete admodum, & exequimini præcepta
& leges quas edixit vobis Moses servus Do-
mini de diligendo Dominum Deum vestrum,
præcepta ejus servando, ei adhærendo, eúm-
que toto corde totóque animo vestro co-
lendo. Bendixítque eis Jesus, ac dimisit il- 6
los, & abierunt in civitates suas. (Nam di- 7
midiæ tribui Manasse dederat Moses in
Mathnin, *alteri* verò dimidiæ dedit Jesus
cum fratribus eorum cis Jordanem ab Oc-
cidente) Hos inquam dimisit Jesus, abierunt-
que in civitates suas, & benedixit eis. Dixítq; 8
ad eos, Cum multis opibus revertimini ad ci-
vitates vestras & ad terrã hæreditatis vestræ,
plurimis cum possessionibus, argento, auro,
ære, ferro, plurimísque vestimentis; & spo-
lia inimicorum vestrorum dividite cum fra-
tribus vestris. Itaq; reversi filii Rubil, & filii 9
Gad, ac dimidia tribus Manasse discesserunt
à filiis Israel de Silo quæ est in terra Chana-
an, ut redirent ad terram Gelaad, terram
scilicet hæreditatis suæ, quam possederant
illic juxta verbum oris Domini per manum
Mosis. Cúmque pervenissent ad Galgala 10
quæ est secus Jordanem in terra Chanaan,
ædificárunt ibi filii Rubil, & filii Gad, &
dimidia tribus Manasse aram spectatu maxi-
mam. Audientes autem filii Israel quòd fi- 11
lii Rubil, & filii Gad, & dimidia tribus
Manasse ædificássent aram è regione terræ
Chanaan in Galgala quæ est secus Jorda-
nem in terra filiorum Israel; Convenit uni- 12
versus cœtus in Silo ut ascenderent contra
eos in prælium. Et miserunt filii Israel ad fi- 13
lios Rubil, ad filios Gad, & ad dimidiam tri-
bum Manasse in terram Gelaad, Phinhes fi-
lium Eliazar sacerdotis, Et decem magna- 14
tes una cum ipso, singulos magnates è singu-
lis tribubus Israelis; atque iidem isti viri,
duces erant exercituum Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * والان قد اوفى الله اخوتكم كما وعدكم * فتوجهوا وامضوا الى منازلكم * وارض احازتكم
5 التي اعطاكم موسى عبد الله في عبر الاردن * لكن احفظوا انفسكم جدا * واعملوا بالوصية
والشريعة التي اوصاكم الله على يد موسى عبده في عبر الاردن * من محبة الله ربكم *
والسلوك في طرقه * والحفظ لوصاياه * والالتصاق بطاعته * وعبادته بجميع قلوبكم
6 وانفسكم * وباركهم يوشع واطلقهم * ومضوا الى منازلهم * ولنصف سبط منسا اعطى
7 موسى في البثنية * وللنصف الاخر اعطى يوشع مع اخوتهم في جنب الاردن غربا * وايضا
8 ان يوشع اطلقهم * ومضوا الى منازلهم * وباركهم * وقال لهم قولا * بمال كثير عودوا
الى منازلكم * ومواشي كثيرة جدا * وبفضة * وذهب * ونحاس * وحديد * وثياب كثيرة
9 جدا * واقتسموا سلب اعدائكم مع اخوتكم * فعاد جميع بني روبيل * وبني جاد
ونصف سبط منسا من عند بني اسرائيل من سيلو التي في ارض الشام * فمضوا الى ارض
10 الجرجوسي * الى ارض احازتهم التي احتازوا فيها عن امر الله بيد موسى * وجاؤوا الى اغوار
الاردن التي بارض الشام * وبنوا بنو روبيل * وبنو جاد * ونصف سبط منسا مذبحا قبالة ارض
11 الشام على اغوار الاردن عظيم المنظر * فسمع بنو اسرائيل ان قد بنى بنو روبيل * وبنو
جاد * ونصف سبط منسا مذبحا قبالة ارض الشام على اغوار الاردن الى ناحية جنب بني اسرائيل *
12 * فلما سمع ذلك بنو اسرائيل اجتمعوا باسرهم الى سيلوا * حتى يصعدوا اليهم ويقاتلوهم *
13
14 * وارسل بنو اسرائيل اليهم الى ارض الجرش فنحاس بن العازر الحبر * ومعه عشر روساء
رييس من كل سبط * رجل رييس لبيت ابايهم لالوف اسرائيل *

Nunc igitur quandoquidem *satisfecit De-* 4
us fratribus vestris quemadmodum pro-
miserat vobis, discedite, & abite ad ha-
bitationes vestras & terram possessionis
vestræ quam dedit vobis Moses servus
Dei in ulteriore ripa Jordanis. Verùm 5
vobisipsis maximopere cavete, & facite
præceptum ac legem quam præcepit vobis
Deus per Mosen servum suum trans Jor-
danem, de amando Deo Domino vestro, et
ambulando in viis ejus, præcepta ejus ser-
vando, ejúsque obedientiæ atque religioni
adhærendo ex toto corde vestro & animis
vestris. Et benedixit eis Josue, ac dimi- 6
sit illos, abierúntque ad habitationes suas.
Nam dimidiæ tribui Manasse dederat 7
Moses in Bathnia, alteri vero dimidiæ
dedit Josue cum fratribus eorum trans
Jordanem ad Occidentem. Quin etiam
dimittens eos Josue ut sese reciperent in
domicilia sua, benedixit eis, Et habuit 8
ad eos hunc sermonem, Multa cum pecu-
nia repetite domicilia vestra, plurimisq;
cum armentis, argento, auro, ære, ferro,
& vestimentis multis admodum, & di-
vidite prædam inimicorum vestrorum
cum fratribus vestris. Redierunt ergò 9
omnes filii Rubil, filii Gad, & dimidia
tribus Manasse à filiis Israel de Silo quæ
est in terra Syriæ, & abierunt ad terram
Gergosæi, terram possessionis eorum, in
qua data fuerat eis hæreditas ex edicto
Dei per Mosen; Et venerunt ad valles 10
Jordanis, quæ sunt in regione Syriæ, &
ædificárunt filii Rubil, filii Gad, & di-
midia tribus Manassis altare è regione
terræ Syriæ super valles Jordanis, ingens
aspectu. Quare audierunt filii Israel æ- 11
dificásse filios Rubil, & filios Gad, atque
dimidiam tribum Manassis, altare è re-
gione terræ Syriæ super valles Jordanis
ex parte lateris filiorum Israel. Cúmque 12
hoc audissent filii Israel, congregati sunt
omnes in Silo ut ascenderent ad eos &
oppugnarent illos. Interim miserunt ad 13
eos filii Israel in terram Geres Phinha-
sum filium Elazar sacerdotis, Et cum 14
eo decem principes, principem unum ex
unaquaque tribu, virum inquam unum
principem pro qualibet domo patrum suo-
rum, secundùm millia Israelis.

ספר יהושע : כב

dimidium ad & ,Ghad filios ad & ,Reuben filios ad venerunt Et
15 ויבאו אל־בני־ראובן ואל־בני־גד ואל־חצי
:dicendo ,eis cum sunt locuti & :Ghilhad terram ad ,Menasseh tribum
שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד וידברו אתם לאמר:
,ista prævaricatio Quæ :Domini cœtus omnis dixerunt Sic
16 כה אמרו כל עדת יהוה מה־המעל הזה
post à hodie *revertendum ad* ,Israel Deum *in* estis prævaricati quam
אשר מעלתם באלהי ישראל לשוב היום מאחרי
hodie *vos rebellandum ad* ,altare vobis *vos ædificando in*;Dominum
יהוה בבנותכם לכם מזבח למרדכם היום
qua / ,Pehor *perversitas* nobis parum An ?Dominum in
17 ביהוה: המעט־לנו את־עון פעור אשר
cœtu in plaga fuit & :hanc diem ad usque ea ab :mundati sumus non
לא־הטהרנו ממנו עד היום הזה ויהי הנגף בעדת
:Dominum post à hodie avertimini vos Et ?Domini
18 יהוה: ואתם תשבו היום מאחרי יהוה
totum in cras & ,Dominum *in* hodie rebellabitis vos ,erit &
והיה אתם תמרדו היום ביהוה ומחר אל־כל־
terra est immunda si quidem Et *ira fervescet* Israel cœtum
19 עדת ישראל יקצף: ואך אם־טמאה ארץ
,Domini possessionis terram ad vobis transite ,vestræ possessionis
אחזתכם עברו לכם אל־ארץ אחזת יהוה
,nostrû medio in *apprehendimini* &:Domini tabernaculum *ibi habitans* qua
אשר שכן־שם משכן יהוה והאחזו בתוכנו
vos ædificando in ,*sitis rebelles* ne nobis & ,rebelletis ne Dominum in &
וביהוה אל־תמרדו ואתנו אל־תמרדו בבנתכם
Nonne .nostri Dei Domini altare præter ,altare vobis
20 לכם מזבח מבלעדי מזבח יהוה אלהינו: הלוא
,anathemate in prævaricationem est prævaricatus Zerah filius Hachan
עכן בן־זרח מעל מעל בחרם
non unus vir ipse & ?ira fuit Israel cœtum omnem *super* &
ועל־כל־עדת ישראל היה קצף והוא איש אחד לא
dimidia &,Ghad filii &,Reuben filii responderût Et *sua perversitate in* obiit
21 גוע בעונו: ויענו בני־ראובן ובני־גד וחצי
Deus :Israel millium *capita* ad sunt locutique :Menasseh *virga*
22 שבט המנשה וידברו את־ראשי אלפי ישראל: אל
,*cognoscens* ipse Dominus Deorum *Deus* ,Dominus Deorum
אלהים יהוה אל אלהים יהוה הוא ידע
prævaricatione in si & ,*rebellione in* si ,cognoscet ipse Israel &
וישראל הוא ידע אם־במרד ואם־במעל
ædificandum Ad (,hac die nos serves ne) Dominum in
23 ביהוה אל־תושיענו היום הזה: לבנות
ascendere faciendum ad si & ,Dominum post à *revertendum ad*,altare nobis
לנו מזבח לשוב מאחרי יהוה ואם־להעלות
illud super faciendum ad si & ,*munus* & ,*ascensionem* illud super
עליו עולה ומנחה ואם־לעשות עליו
non si Et .requirat . ipse Dominus ,pacificorum sacrificia
24 זבחי שלמים יהוה הוא יבקש: ואם־לא
dicent Cras :dicendo ,hoc fecimus *verbo à sollicitudine præ*
מדאגה מדבר עשינו את־זאת לאמר מחר יאמרו
Deo Domino & ,vobis Quid :dicendo ,nostris filiis vestri filii
בניכם לבנינו לאמר מה־לכם וליהוה אלהי
filii vos inter & ,nos inter Dominus dedit terminum Et ?Israel
25 ישראל: וגבול נתן־יהוה בינינו וביניכם בני־
:Domino in pars vobis non :Jarden Ghad filii & ,Reuben
ראובן ובני־גד את־הירדן אין־לכם חלק ביהוה
.Dominum *timendum non ad* ,nostros filios vestri filii facient cessare &
והשביתו בניכם את־בנינו לבלתי ירא את־יהוה:
non ,altare ædificando ,nobis nunc Faciamus :diximus Et
26 ונאמר נעשה־נא לנו לבנות את־המזבח לא
.sacrificio nec *ascensioni*
לעולה ולא לזבח:

Versio VULG. LAT.

15 Qui venerunt ad filios Ruben, & Gad, & dimidiæ tribûs Manasse, in terram Ga-
16 laad: dixerúntque ad eos, Hæc mandat omnis populus Domini; Quæ est ista transgressio? Cur reliquistis Dominum Deû Israel, ædificantes altare sacrilegum, & à cultu illius rece-
17 dentes? An parum vobis est quòd peccâstis in Beelphegor, & usque in præsentem diem macula hujus sceleris in nobis permanet? multíque de po-
18 pulo corruerunt. Et vos hodiè reliquistis Dominum, & cras in universum Israel ira
19 ejus desæviet. Quòd si putatis immundam esse terram possessionis vestræ, transite ad terram, in qua tabernaculum Domini est, & habitate inter nos: tantùm ut à Domino, & à nostro consortio non recedatis, ædificato altari præter altare
20 Domini Dei nostri. Nonne Achan filius Zare præteriit mandatum Domini, & super omnem populum Israel ira ejus incubuit? Et ille erat unus homo, atque utinam solus per-
21 iisset in scelere suo. Responderúntque filii Ruben & Gad, & dimidia tribus Manasse, principibus legationis Israel;
22 Fortissimus Deus Dominus, Fortissimus Deus Domin[us], ipse novit, & Israel simul intelliget: si prævaricationis animo hoc altare construximus, non custodiat nos, sed puniat nos
23 in præsenti: Et si eâ mente fecimus, ut holocausta, & sacrificium, & pacificas victimas super eo imponeremus,
24 ipse quærat & judicet: Et non ea magis cogitatione atq; tractatu, ut diceremus; Cras dicent filii vestri filiis nostris, Quid vobis & Domino Deo
25 Israel? Terminum posuit Dominus inter nos & vos, ô filii Ruben, & filii Gad, Jordanem fluvium: & idcircò partem non habetis in Domino. Et per hanc occasionem avertent filii vestri filios nostros à timo-
26 re Domini. Putavimus itaque meliùs, Et diximus; Extruamus nobis altare, non in holocausta, neque ad victimas offerendas,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ παρεγένοντο πρὸς τοὺς υἱοὺς Ῥουβὴν, καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Γὰδ, καὶ πρὸς τοὺς ἡμίσεις φυλῆς Μανασσῆ (ε) εἰς γῆν Γαλαὰδ· καὶ ἐλά-
16 λησαν πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, Τάδε λέγει πᾶσα ἡ Συναγωγὴ κυρίου, Τίς ἡ πλημμέλεια αὕτη, ἣν ἐπλημμελήσατε (ζ) ἐναντίον τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, ἀποστραφῆναι σήμερον ἀπὸ κυρίου (η) οἰκοδομήσαντες ὑμῖν ἑαυτοῖς βωμὸν, ἀποστάτας ὑμᾶς γενέσθαι
17 (θ) ἀπὸ τοῦ κυρίου; Μὴ μικρὸν ὑμῖν τὸ ἁμάρτημα Φογὼρ, ὅτι (ι) οὐκ ἐκαθαρίσθημεν ἀπ' αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης; καὶ ἐγενή-
18 θη πληγὴ ἐν τῇ Συναγωγῇ κυρίου. Καὶ ὑμεῖς (κ) ἀποστραφήσεσθε σήμερον ἀπὸ κυρίου· καὶ ἔσται ἐὰν ἀποστῆτε σήμερον ἀπὸ κυρίου, καὶ αὔριον ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ (λ) ἔσται ἡ
19 ὀργή. Καὶ νῦν εἰ (μ) μικρὰ ἡ γῆ ὑμῶν τῆς κατασχέσεως ὑμῶν, διάβητε (ν) εἰς τὴν γῆν τῆς κυρίου κατασχέσεως, οὗ κατασκηνοῖ ἐκεῖ (ξ) ἡ σκηνὴ κυρίου, καὶ (ο) κατακληρονομήσετε ἐν ἡμῖν· καὶ μὴ (π) ἀπὸ Θεοῦ ἀποστάται γενήθητε (ρ) καὶ ὑμεῖς, μηδ' ἀπόστητε ἀπὸ κυρίου, διὰ τὸ οἰκοδομῆσαι ὑμᾶς βωμὸν ἔξω τοῦ θυσιαστηρίου κυ-
20 ρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Οὐκ ἰδοὺ (σ) Ἄχαρ ὁ τοῦ Ζαρὰ πλημμελείᾳ ἐπλημμέλησεν ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ ἐπὶ (τ) πᾶσαν Συναγωγὴν Ἰσραὴλ ἐγενήθη ὀργή; καὶ οὗτος (υ) εἷς αὐτὸς ἀπέθανεν τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ.
21 Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἐλάλησαν τοῖς χιλιάρχοις Ἰσραὴλ, λέ-
22 γοντες, Ὁ Θεὸς θεὸς κύριός ἐστι, καὶ ὁ Θεὸς (φ) Θεὸς αὐτὸς οἶδε, καὶ Ἰσραὴλ αὐτὸς γνώσεται· εἰ ἐν (χ) ἀποστασίᾳ ἐπλημμελήσαμεν (ψ) ἔναντι τοῦ κυρίου, μὴ ῥύσαιτο
23 ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ εἰ ᾠκοδομήσαμεν ἑαυτοῖς βωμὸν ὥστε ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὥστε ἀναβιβάσαι ἐπ' αὐτὸν θυσίαν ὁλοκαυτωμάτων, (ω) ὥστε ποιῆσαι ἐπ' αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου, (α)
24 κύριος ἐκζητήσει. Ἀλλ' ἕνεκεν εὐλαβείας ῥήματος ἐποιήσαμεν τοῦτο, λέγοντες, Ἵνα (β) μὴ εἴπωσι αὔριον τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις (γ) ἡμῶν, Τί ὑμῖν καὶ κυρίῳ τῷ
25 Θεῷ Ἰσραήλ; Καὶ ὅρια ἔθηκε κύριος ἀναμέσον (δ) ἡμῶν καὶ ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην, καὶ οὐκ ἔστιν ὑμῖν μερὶς κυρίου. καὶ ἀπαλλοτριώσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν (ε) τοὺς υἱοὺς
26 ἡμῶν, ἵνα μὴ σέβωνται κύριον. Καὶ εἴπαμεν ποιῆσαι (ζ) οὕτω, τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν βωμὸν τοῦτον (η) οὐχ ἕνεκεν καρπωμάτων οὐδὲ ἕνεκεν θυσιῶν,

Et advenerunt ad filios Ruben, & ad filios Gad, & ad dimidios tribûs Manasse in terram 15
Galaad: Et locuti sunt ad eos, dicentes, Hæc dicit universa Synagoga Domini; Quod est delictum 16
hoc quod deliquistis ante Deum Israel, averti hodiè (b) à Domino, ædificantes vobis ipsis aram, apostatas vos fieri à Domino?
Nunquid parvum vobis peccatum Phogor, quòd non sumus mundati ab eo usq; in diem hanc? 17
& facta est plaga in Synagoga Domini. Et vos aversi estis hodiè à Domino. Et erit si recesseritis hodiè à Domino, & cras 18
super omnem Israel erit ira. Et nunc si parva terra vestra possessionis vestræ, transite ad terram 19
possessionis Domini; ubi habitat illic tabernaculum Domini: & possidebitis in nobis: & nolite à Deo fieri apostatæ & vos: et nolite recedere à Domino, eò quòd ædificetis vos aram extra altare Domini Dei nostri. Nonne ecce 20
Achar filius Zara delicto deliquit ab Anathemate: & super universâ Synagogâ Israel facta est ira? (i) Et un[us] hic ipse mortuus est in suo ipsius peccato? Et responderunt filii Ruben, & filii Gad, & 21
dimidium tribûs Manasse: & locuti sunt Chiliarchis Israel, dicentes; Deus Deus Dominus est, 22
& Deus Deus ipse novit, & Israel ipse cognoscet. Si in Apostasia deliquimus ante Dominum; non eximat nos in die hac. Et si 23
ædificavimus nobis ipsis aram, ut recedamus à Domino Deo nostro, ut ascendere faciamus super eam sacrificium holocaustomatum, ut faciamus super eam sacrificium salutarium; Dominus exquiret.
Sed propter cautelam verbi fecimus hoc, dicentes; ut non dicant 24
cras filii vestri filiis nostris, Quid vobis, & Domino Deo Israel? Et fines posuit Dominus 25
inter nos & vos, Iordanem, & non est vobis pars Domini: & abalienabunt filii vestri filios nostros; ut non venerentur Dominum. Et diximus facere sic, 26
ædificare aram hanc non propter oblationes, neque propter sacrificia;

MS. A. (ε) εἰς τὴν Γαλαάδ· (ζ) ἔναντι κυρίου τοῦ Θεοῦ (η) ᾠκοδομήσαντες ἑαυτοῖς (θ) ἀπὸ κυρίου; (ι) οὐ κεκαθαρίσμεθα (κ) ἀποστραφήσεσθαι (λ) ἔσται ὀργή. (μ) μικρὰ ὑμῖν ἡ γῆ τῆς (ν) ἐπὶ τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως κυρίου, (ξ) ἡ κιβωτὸς κυρίου, (ο) κατακληρονομήσατε (π) ἀπὸ κυρίου ἀποστάτε (ρ) καὶ ἀπὸ ἡμῶν μὴ ἀπόστητε, διὰ τὸ (σ) Ἄχαν (τ) πᾶσαν τὴν Συναγωγὴν (υ) εἷς μόνος ἦν, μὴ μόνος οὗτος ἀπέθανεν (φ) Θεὸς κύριος αὐτὸς (χ) ἀποστάσει (ψ) ἔναντι κυρίου, (ω) ἢ ὥστε (α) κύριος αὐτὸς ἐκζητήσει. (β) μὴ αὔριον εἴπωσιν τὰ (γ) ἡμῶν, λέγοντες, Τί ὑμῖν κυρίῳ (δ) ὑμῶν καὶ ἡμῶν (ε) τοὺς υἱοὺς (ζ) οὕτως, (η) οὐκ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואתו לות בני ראובן ולות בני גד ולות פלגות שבטא דמנשה לארעא דגלעד ומלילו
16 עמהון למימר: כדין אמרו כל כנשתא דיי מא שקרא הדין די שקרתון במימרא דאלהא
ישראל למיתב יומא דין מבתר פולחנא דיי במבנכון לכון מדבחא למרדכון יומא
17 דין במימרא דיי: הזעיר לנא ית חובא דפעור דלא אדכינא מניה עד יומא הדין והות
18 מחתא בכנשתא דיי: ואתון תתובון יומא דין מבתר פולחנא דיי ויהא אתון תמרדון
19 יומא דין במימרא דיי ומחר על כל כנשתא דישראל יהי רוגזא: וברם אם מסאבא
ארעא אחסנתכון עברו לכון לארע אחסנת עמא דיי די שרא תמן משכנא דיי ואחסינו
בינגא ובמימרא דיי לא תמרדון ובנא לא תמרדון במבניכון לכון מדבחא בר מדבחא
20 דיי אלהנא: הלא עכן בר זרח שקר שקרא בחרמא ועל כל כנשתא דישראל הוה רוגזא
21 והוא גברא חדא לא מית בחוביה: ואתיבו בני ראובן ובני גד ופלגות שבטא
22 דמנשה ומלילו עם רישי אלפיא דישראל: אל אלהים יי אל אלהים יי קדמוהי
ידיע וישראל בסופא ידע אם במרדא ואם בשקרא שקרנא במימרא דיי לא
23 תפרקננא יומא הדין: למבנא לנא מדבחא למתב מבתר פולחנא דיי ואם לאסקא
24 עלוהי עלתא ומנחתא ואם למעבד עלוהי נכסת קודשין יי הוא יתבע: ואם לא
מיוצפא מפתגם עבדנא ית דא למימר מחר יימרון בניכון לבננא למימר לית
25 לכון חולק במימרא דיי אלהא דישראל: ותחומא יהב יי בינגא וביניכון בני
ראובן ובני גד ית ירדנא לית לכון חולק במימרא דיי ויבטלון בניכון ית בננא בדיל
26 דלא למדחל מן קדם יי: ואמרנא נעבד כען לנא למבני ית מדבחא לא לעלתא
ולא לנכסת קודשיא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venerunt ad filios Ruben, & ad filios Gad, & ad dimidium tribus 15
Menasse ad terram Gilghad; & locuti sunt cum eis ad dicendum. Sic 16
dixerunt omnis congregatio Domini. Quæ prævaricatio hæc quam prævaricati estis in dicto Dei Israel ad revertendum die hac de-post cultum Domini, in construendo vos vobis altare ad rebellandum vos die hac in
dicto Domini? Num parva nobis culpa Peghor, quod non expiati sumus 17
ex ea usq; ad diem hanc? & fuit plaga in congregatione Domini. Et 18
vos reversi estis die hac de-post *cultum* Domini; & ecce vos rebellâstis die hac in dicto Domini; & cras super omnem congregationem Israel
erit indignatio. *Et* profectò si polluta terra possessionis vestræ, transite 19
vobis ad *terram possessionis* populi Dñi, in qua situm est ibi tabernaculum Dñi; & possessionem inite inter nos: & in dicto Dñi non rebellabitis, & in nobis non rebellabitis, in ædificando vos vobis altare præter altare
Dñi Dei nostri. Nonne Ghachan fili[us] Zerahh prævaricando prævaricat[us] est 20
in interdicto, & super omnem congregationem Israel fuit indignatio?
& ipse vir unus non mortuus est in culpa sua. Et responderunt filii Ruben 21
& filii Gad, & dimidium trib[us] Menasse; & locuti sunt cum capitib[us] milliû
Israel. Deus Deorum Dominus, Deus Deorum Dominus, ante eum *no-* 22
tum, & Israel in fine cognoscet, si in rebellione, & si in prævaricatione
prævaricati sumus in dicto Domini; ne liberes nos die hac. Ad struen- 23
dum nobis altare, ad revertendum de-post cultum Domini; & si ad tollendum super illud holocaustum, & munus; & si ad transferendum super
illud oblationem sanctitatum, Dominus ipse inquiret. Et si non ex solli- 24
citudine de verbo, fecimus hoc ad dicendum: Cras dicent filii vestri filiis nostris ad dicendum; *Non est* vobis pars in dicto Domini Dei Israel?
Et terminum dedit Dominus inter nos & inter vos filios Ruben, & filios 25
Gad Jordanem, non est vobis pars in dicto Domini: & impedient filii
vestri filios nostros, ut non timeant ab-ante Dominum. Et diximus, 26
Faciamus nunc nobis ad struendum altare; non ad holocaustum, & non ad oblationem sanctitatum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ. ܘܠܘܬ ܒܢܝ ܓܕ. ܘܠܘܬ ܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ ܠܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ.
16 ܘܡܠܠܘ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܡܪܝܐ.
ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܓܠܐ ܕܐܬܕܓܠܬܘܢ ܒܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܬܗܦܟܘܢ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܡܪܝܐ.
17 ܕܒܢܝܬܘܢ ܠܟܘܢ ܡܕܒܚܐ ܕܬܡܪܕܘܢ ܝܘܡܢܐ ܒܡܪܝܐ. * ܠܐ ܣܦܩ ܠܢ ܚܛܗܐ ܕܦܥܘܪ.
18 ܕܠܐ ܐܬܕܟܝܢ ܡܢܗ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ ܗܢܐ: ܘܗܘܐ ܡܘܬܢܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܢܬܘܢ ܡܢ
ܝܘܡܢܐ ܗܦܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܒܬܪ ܡܪܝܐ. ܘܡܚܪ ܥܠ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܢܗܘܐ
19 ܪܘܓܙܐ. * ܘܐܢ ܛܡܐܐ ܗܝ ܠܟܘܢ ܐܪܥܐ ܕܝܪܬܘܬܟܘܢ. ܥܒܪܘ ܠܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܝܪܬܘܬܗ
ܕܡܪܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܫܪܐ ܡܫܟܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܚܘܕܘ ܒܝܢܬܢ. ܘܒܡܪܝܐ ܠܐ ܬܡܪܕܘܢ. ܘܒܢ
ܠܐ ܬܡܪܕܘܢ. ܟܕ ܒܢܝܬܘܢ ܠܟܘܢ ܡܕܒܚܐ ܣܛܪ ܡܢ ܡܕܒܚܐ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
20 * ܠܐ ܥܟܪ ܒܪ ܙܪܚ ܫܩܪ ܫܘܩܪܐ ܒܚܪܡܐ: ܘܥܠ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ
21 ܕܐܝܣܪܝܠ ܗܘܐ ܪܘܓܙܐ. ܘܗܘ ܚܕ ܗܘܐ ܓܒܪܐ. ܘܠܐ ܒܠܚܘܕ ܡܝܬ ܒܚܛܗܗ. * ܘܥܢܘ ܒܢܝ
ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ. ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ. ܘܡܠܠܘ ܥܡ ܪܝܫܝ ܐܠܦܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
22 ܘܐܡܪܘ: ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ ܡܪܝܐ. ܘܐܠܗܐ ܐܠܗܐ ܡܪܝܐ ܗܘ ܝܕܥ. * ܘܗܘ ܐܠܗܢ ܗܘ ܘܐܝܣܪܝܠ
ܗܘ ܢܕܥ. ܐܢ ܒܡܪܕܐ ܘܐܢ ܒܥܘܠܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܗܘ ܢܕܥ. ܘܠܐ ܢܦܪܘܩ ܠܢ
ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ. ܐܢ ܒܢܝܢ ܠܢ ܡܕܒܚܐ ܕܢܗܦܘܟ ܡܢ ܒܬܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܣܩ ܥܠܘܗܝ ܥܠܘܬܐ.
23 * ܐܘ ܢܣܩ ܥܠܘܗܝ ܕܒܚܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܕܡܪܝܐ: ܐܘ ܢܥܒܕ ܥܠܘܗܝ ܢܟܣܬܐ. ܗܘ
24 ܡܪܝܐ ܢܬܒܥ. * ܘܐܢ ܠܐ ܡܢ ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܥܒܕܢ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܕܐܡܪܢ ܕܠܡܐ ܡܚܪ
25 ܢܐܡܪܘܢ ܒܢܝܟܘܢ ܠܒܢܝܢ. ܡܢܐ ܠܟܘܢ ܘܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܬܚܘܡܐ ܝܗܒ ܡܪܝܐ
ܒܝܢܬܢ ܘܒܝܢܬܟܘܢ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ ܠܝܘܪܕܢܢ. ܘܠܝܬ ܠܟܘܢ ܡܢܬܐ ܒܡܪܝܐ. ܘܢܗܦܟܘܢ ܒܢܝܟܘܢ
26 ܠܒܢܝܢ ܕܠܐ ܢܕܚܠܘܢ ܡܢ ܡܪܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܢ ܢܥܒܕ ܠܢ ܡܕܒܚܐ. ܠܐ ܠܥܠܘܬܐ.
ܘܠܐ ܠܕܒܚܬܐ.

Qui venientes ad filios Rubil, ad filios Gad, 15
& ad dimidiam tribum Manasse in terram
Gelaad, allocuti sunt eos, & dixerunt eis,
Sic dicunt universus cœtus Domini, Quod 16
mendacium istud quod mentiti estis in De-
um Israelis, ut aversi à Domino ædificaretis
vobis aram, & recederetis à cultu Domini?
Nonne sufficit nobis peccatum Peor, à 17
quo nondum purificati sumus ad hunc usque
diem, & propter quod evenit mortalitas in
cœtum Domini? Et quidem vobis hodiè 18
recedentibus à cultu Domini, cras totum
cœtum Israelis invadet ira. Veruntamen si 19
polluta est terra hæreditatis vestræ, transite
ad terram hæreditatis Domini, ubi manet
tabernaculum Domini, & possidete nobis-
cum; cultum verò Domini ne spernatis, &
& in nos ne rebelletis: nam extruxistis vo-
bis aram præter aram Domini Dei Israelis.
An non vidistis quòd quia Achar filius Char- 20
mi concupiscentiâ victus sumpsit ex anathe-
mate, in totum cœtum Israelis acciderit
ira? Et ille quidem licèt unicus esset homo,
omnes tamen ob ejus peccatum pœnas lui-
mus. Respondentes filii Rubil, filii Gad, & 21
dimidia tribus Manasse, locuti sunt cum
Phinhes filio Eliazar sacerdotis, & cum du-
cibus exercituum Israelis, & dixerunt eis,
Dominus est Deus deorum, Deus deorum 22
Dominus est, ipséque Deus noster est, Israe-
lem ipse novit, & nos idem novit: si animo
recedendi ab eo, sique animo peccandi in
cultum Domini hoc egimus, ne servet nos
hodiè. Si extruximus nobis aram ut recede- 23
remus à religione Domini, aut ut offerremus
super eam sacrificia aut alium quemcunque
cultum, Dominus requirat in manu nostra,
Si non ex ipsius religione potiùs hoc egimus, 24
& ne dicant cras filii vestri ad filios nostros,
Quid rei habetis apud Dominum Deum Is-
raelis ô filii Rubil, & filii Gad; Quando- 25
quidem ecce limes quem posuit Dominus
inter nos & vos, *nempe* Jordanem istum?
igitur non est vobis sors in Domino Deo
Israelis: atque *ita* retrahant filii vestri cras
filios nostros quo minùs Dominum colant.
Quapropter diximus, Faciamus nobis aram, 26
non ad sacrificium, neque ad oblationem;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * جاوا الي بني رويبل • وبني جاد • ونصف سبط منسا الي ارض الجرس • وخاطبوهم قولا * هكذا
16 قال جميع بني اسرائيل • اي شي هذا النكث الذي نكثتم بالله اله اسرائيل للرجوع اليوم عن
17 طاعة الله ربكم • لبنيانكم لكم مذبحا • وعصيانكم اليوم على الله * هل قليل عندكم
18 وزر فاعور الذي ما تنصفنا من تبعه الي هذا اليوم وكان السخط على شعب الرب * وانتم
ترجعون اليوم من وري طاعة الله • فتكونوا انتم اليوم كالعوية • وغدا يسخط على جميع
19 بني اسرائيل * فان كان ارض احاريكم نجسة • فاعبروا الي ارض محلة الله التي نصب فيها
مسكن الرب • وامتلكوا معنا • ولا تعصوا على الله • ولا تخالفوا علينا • حيث قد عملتم مذبحا
20 سوي مذبح الله الاهنا * اليس عاخان بن زارح نكث نكثا في الحرم • فكان السخط على
21 جميع بني اسرائيل • وهو رجل واحد ما مات وحده بذنبه * فاجاب بنو رويبل • وبنو جاد •
22 ونصف سبط منسا • وقالوا لرؤساء بني اسرائيل * الرب الاله هو الله القادر والرب الاله هو العالم •
وبنو اسرائيل سيعلمون • ان كان بخلاف او عصيان على الله فعلنا ذلك • فلا ينقذنا في يومنا
23 هذا * وان كان بنينا لنا مذبحا حتي نعود عن طاعة الله • او نصعد عليه قربانا او هدية او
24 ذبيحة او صلاة • فالله ينتقم ممن فعله * وان لم نكن فعلناه الا من غم داخل قلوبنا
25 قلنا غدا يقول بنوكم لبنينا • اي شي لكم مع الله اله اسرائيل * وقد جعل الله حاجزا
بيننا وبينكم يا بني رويبل وبني جاد • وهو الاردن • وليس لكم معنا نصيب في الله • فيعطل
26 بنوكم بنينا عن عبادة الله * فقلنا الان نبني هذا المذبح • لا لصعيدة ولا لذبيحة •

Hi ergò venerunt ad filios Rubil, filios 15
Gad, & dimidiam tribum Manassis in
terram Geres, & allocuti sunt eos his
verbis, Ita dixerunt omnes filii Israel, 16
Quænam est hæc prævaricatio quâ præ-
varicati estis in Deum Israelis, desciscen-
do hodiè ab obedientia Dei Domini vestri,
extruendo vobis altare, & rebellando ho-
diè contra Deum? Num parvi est apud 17
vos momenti peccatum Pheor, à quo se-
ctando nondum purgati sumus ad hunc
usque diem, & cujus causâ venit ira in
populum Domini? Et vos si avertamini 18
hodiè à vestigiis obedientiæ Dei, futurum
est ut vobis contumaciter agentibus, cras
ipse excandescat in omnes Israelitas.
Quòd si terra possessionis vestræ immun- 19
da est, transite ad terram possessionis Dei,
in qua fixum est habitaculum Domini, &
possidete nobiscum; in Deum verò ne re-
belletis, & à nobis ne dissentiatis facien-
tes altare præter altare Dei, Dei nostri.
Nonne Achan filio Zareh perfidiam com- 20
mittente in anathemate, desævit ira in
cunctos Israelitas? qui tametsi esset vir
unus, non tamen solus mortuus est in sce-
lere suo. Responderunt filii Rubil, filii 21
Gad, & dimidia tribus Manassis, ac di-
xerunt ad principes filiorum Israel, Do- 22
minus Deus est Deus potentissimus et Do-
minus Deus est scientissimus, & filii Is-
rael cognoscent: si ex contumacia sive re-
bellione contra Deum id fecimus, ne ser-
vet nos hodiernâ die. Et si ædificavi- 23
mus nobis altare ut recederemus ab obe-
dientia Dei, aut extolleremus super illud
oblationem, aut munus, aut sacrificium,
aut orationem, Deus ulciscatur ab his qui
fecerunt illud. Et si non fecerimus il- 24
lud, nisi ex anxietate quæ irrepsit in cor-
da nostra, dicentes; Cras dicturi sunt
filii vestri ad filios nostros, Quid rei ha-
betis cum Deo, Deo Israelis? Cùm jam 25
posuerit Deus separationem inter nos &
inter vos O filii Rubil et filii Gad, nem-
pe Jordanem? non habetis nobiscum sor-
tem in Deo: et sic abducturi filii vestri
filios nostros à cultu Divino. Quare di- 26
ximus, Extruamus hoc altare, non ad ob-
lationem, neque sacrificium ullum;

ספר יהושע : כג

nos post nostras generationes inter & ,vos inter & nos inter *ipse testis* Quia
27 כי עד הוא בינינו וביניכם ובין דרותינו אחרינו
nostris ascensionibus in ejus facies ad Domini servitutem *serviendum ad*
לעבד את־עבדת יהוה לפניו בעלותינו
cras vestri filii dicant non & ;nostris pacificis in & ,nostris sacrificiis in &
ובזבחינו ובשלמינו ולא־יאמרו בניכם מחר
dixerint *cum erit* Et :diximus Et. Domino in pars vobis Non ,nostris filiis
28 לבנינו אין־לכם חלק ביהוה: ונאמר והיה כי־יאמרו
exemplar Videte:dicemus & ,cras nostras generationes ad & ,nos ad
אלינו ואל־דרתינו מחר ואמרנו ראו את־תבנית
sacrificio nec ascensioni non ,nostri patres fecerunt quod Domini altaris
מזבח יהוה אשר־עשו אבותינו לא לעולה ולא לזבח
rebellandum ad ,nobis à ,nobis Absit .vos inter &,nos inter *ipsum* testis *quia*
29 כי־עד הוא בינינו וביניכם: חלילה לנו ממנו למרד
altare ædificando Dominum post à ,hodie *revertendum ad* &,Dominum in
ביהוה ולשוב היום מאחרי יהוה לבנות מזבח
quod nostri Dei Domini altare præter sacrificio & muneri ,ascensioni
לעלה למנחה ולזבח מלבד מזבח יהוה אלהינו אשר
capita & ,cœtus *prælati* &,sacerdos Pinechas audivit Et.ej⁹ tabernaculi facies ad
30 לפני משכנו: וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי
filii sunt locuti quæ verba ,secum qui Israel millium
אלפי ישראל אשר אתו את־הדברים אשר דברו בני־
Dixitq; eorum oculis *in fuit bonum* &:Menasseh filii &,Ghad filii &,Reuben
31 ראובן ובני־גד ובני מנשה וייטב בעיניהם: ויאמר
,Ghad filios ad & ,Reuben filios ad sacerdotis Elhazar filius Pinechas
פינחס בן־אלעזר הכהן אל־בני־ראובן ואל־בני־גד
quod ,Dñs nostri medio in quòd novimus Hodie :Menasseh filios ad &
ואל־בני מנשה היום ידענו כי־בתוכנו יהוה אשר
eruistis tunc ;istam prævaricationem Domino in estis prævaricati non
לא־מעלתם ביהוה המעל הזה אז הצלתם
Elhazar filius Pinechas est reversus Et :Dñi manu de Israel filios
32 את־בני ישראל מיד יהוה: וישב פינחס בן־אלעזר
terra de,Ghad filiis à & ,Reuben filiis à *prælati* & ,sacerdotis
הכהן והנשיאים מאת בני־ראובן ומאת בני־גד מארץ
eis retulerunt & :Israel filios ad Chenahan terram ad Ghilhad
הגלעד אל־ארץ כנען אל־בני ישראל וישבו אותם
benedixerunt & ,Israel filiorum oculis in *verbum fuit bonum* Et .*verbum*
33 דבר: וייטב הדבר בעיני בני ישראל ויברכו
,exercitum ad eos *super ascendendum* ad,dixerūt non & ,Israel filii Deo
אלהים בני ישראל ולא אמרו לעלות עליהם לצבא
Ghad filii & ,Reuben filii *quæ* ,terram *corrumpendum ad*
לשחת את־הארץ אשר בני־ראובן ובני־גד
quia ,altare Ghad filii & ,Reuben filii vocaverunt Et .ea in habitantes
34 ישבים בה: ויקראו בני־ראובן ובני־גד למזבח כי
.Deus DOMINUS quòd ,nos inter *ipsum* testis
עד הוא בינתינו כי יהוה האלהים:

CAP. XXIII. כג

Israel Dominus *dedit requiem* postquam ,multis diebus à fuit Et
1 ויהי מימים רבים אחרי אשר־הניח יהוה לישראל
dies in venit ,senuit Jehoshuah & ,circuitu à suis inimicis omnibus ab
מכל־איביהם מסביב ויהושע זקן בא בימים:
,ejus capita & ,ejus seniores ,Israel omnem Jehoshuah Vocavitque
2 ויקרא יהושע לכל־ישראל לזקניו ולראשיו
veni ,senui Ego :eos ad dixitque ,ejus præfectos & ,ejus judices &
ולשפטיו ולשטריו ויאמר אלהם אני זקנתי באתי
Dominus fecit quæ omnia vidistis Vosque :dies in
3 בימים: ואתם ראיתם את כל־אשר עשה יהוה
Domin⁹ quia ,vestris faciebus à istis gentibus omnibus vester Deus
אלהיכם לכל־הגוים האלה מפניכם כי יהוה
.vobis pugnans ipse vester Deus
אלהיכם הוא הנלחם לכם:

Versio VUL. LAT.

27 Sed in testimonium inter nos & vos, & sobolem nostram vestrámque progeniem, ut serviamus Domino, & juris nostri sit offerre, & holocausta, & victimas, & pacificas hostias: & nequaquam dicant cras filii vestri filiis nostris, Non
28 est vobis pars in Dño. Quòd si voluerint dicere, respondebunt eis; Ecce altare Domini, quod fecerunt patres nostri, non in holocausta, neque in sacrificium, sed in testimonium
29 nostrum ac vestrum. Absit à nobis hoc scelus, ut recedamus à Domino, & ejus vestigia relinquamus, extructo altari ad holocausta & sacrificia, & victimas offerendas, præter altare Domini Dei nostri, quod extructum est ante tabernaculum
30 ejus. Quibus auditis, Phinees sacerdos, & principes legationis Israel, qui erant cum eo, placati sunt: & verba filiorum Ruben, et Gad, et dimidiæ tribûs Manasse, libentissimè sus-
31 ceperunt. Dixitque Phinees filius Eleazari sacerdos ad eos; Nunc scimus quòd nobiscum sit Dominus, quoniam alieni estis à prævaricatione hac et liberâstis filios Israel de manu
32 Domini. Reversúsque est cum principibus à filiis Ruben et Gad, de terra Galaad, finium Chanaan, ad filios Israel, &
33 retulit eis. Placuítque sermo cunctis audientibus. Et laudaverunt Deum filii Israel, & nequaquam ultrà dixerunt, ut ascenderent contra eos, atque pugnarent, et delerent terram
34 possessionis eorum. Vocaveruntque filii Ruben, & filii Gad, altare quod extruxerant, Testimonium nostrum, quòd Dominus ipse sit Deus.

CAP. XXIII.

1 Evoluto autem multo tempore, postquàm pacem dederat Dominus Israeli, subjectis in gyro nationibus universis, et
2 Josue jam longævo, & persenilis ætatis: Vocavit Josue omnem Israelem, majoréisque natu, & principes, ac duces, &
3 magistros: dixitque ad eos; Ego senui, & progressioris ætatis sum: Vósque cernitis omnia, quæ fecerit Dominus Deus vester cunctis per circuitum nationibus, quo modo pro vobis ipse pugnaverit:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

27 Ἀλλ' ἵνα (ϑ) ᾖ τοῦτο μαρτύριον ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν γενεῶν ἡμῶν μεθ' ἡμᾶς, (κ) λατρεύειν λατρείαν κυρίου ἐναντίον αὐτοῦ ἐν τοῖς καρπώμασιν ἡμῶν, καὶ ἐν ταῖς (ι) θυσίαις, καὶ ἐν ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ἡμῶν· καὶ οὐκ ἐροῦσι τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ἡμῶν αὔριον, Οὐκ ἔστιν ὑμῖν μερὶς κυρίου.
28 Καὶ εἴπαμεν, Ἐὰν γένηταί ποτε καὶ λαλήσωσι πρὸς ἡμᾶς, (λ) ἢ ταῖς γενεαῖς ἡμῶν αὔριον, καὶ ἐροῦσιν, Ἴδετε ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου, ὃ ἐποίησαν οἱ πατέρες ἡμῶν (λ) οὐχ ἕνεκεν καρπωμάτων οὐδὲ ἕνεκεν θυσιῶν, ἀλλὰ μαρτύριόν ἐστιν ἀναμέσον (μ) ὑμῶν καὶ ἀναμέσον ἡμῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν ἡμῶν.
29 Μὴ γένοιτο οὖν ἡμᾶς (ξ) ἀποστραφῆναι ἀπὸ κυρίου ἐν ταῖς σήμερον (ο) ἡμέραις ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου, ὥστε οἰκοδομῆσαι ἡμᾶς θυσιαστήριον τοῖς καρπώμασι, καὶ τῇ θυσίᾳ (π) τῶν σαλαμὶν, καὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ σωτηρίου, πλὴν τοῦ θυσιαστηρίου (ρ) κυρίου ὅ ἐστιν ἐναντίον τῆς σκηνῆς αὐτοῦ.
30 Καὶ (σ) ἀκούσας Φινεὲς ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς (τ) συναγωγῆς Ἰσραὴλ οἳ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησαν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ Γὰδ (υ) καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς.
31 Καὶ εἶπε Φινεὲς ὁ ἱερεὺς τοῖς υἱοῖς Ῥουβὴν καὶ τοῖς υἱοῖς Γὰδ καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ, Σήμερον ἐγνώκαμεν ὅτι μεθ' ἡμῶν κύριος, διότι οὐκ ἐπλημμελήσατε ἐναντίον κυρίου πλημμέλειαν, καὶ ὅτι (φ) ἐρρύσασθε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς κυρίου.
32 Καὶ ἀπέστρεψε Φινεὲς ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ (χ) ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ῥουβὴν καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Γὰδ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, (ψ) ἐκ τῆς Γαλαὰδ εἰς γῆν Χαναὰν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ· καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς τοὺς λόγους.
33 Καὶ ἤρεσε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. (ω) Καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ εὐλόγησαν τὸν θεὸν υἱῶν Ἰσραὴλ. (α) Καὶ εἶπαν μηκέτι ἀναβῆναι πρὸς αὐτοὺς εἰς πόλεμον (β) ἐξολοθρεῦσαι τὴν γῆν τῶν υἱῶν Ῥουβὴν καὶ τῶν υἱῶν Γὰδ καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ.
34 Καὶ κατῴκησαν ἐπ' αὐτῆς. Καὶ ἐπωνόμασεν Ἰησοῦς τὸν βωμὸν (γ) τῶν Ῥουβὴν καὶ τῶν Γὰδ καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, καὶ εἶπεν, Ὅτι μαρτύριόν ἐστιν ἀναμέσον αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ (δ) θεὸς αὐτῶν ἐστι. Κεφ. κγʹ.

1 Καὶ ἐγένετο (α) μεθ' ἡμέρας πλείους μετὰ τὸ καταπαῦσαι (β) κύριον τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, καὶ Ἰησοῦς πρεσβύτερος (γ) προβεβηκὼς ταῖς ἡμέραις.
2 Καὶ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ (δ) καὶ τὴν γερουσίαν αὐτῶν καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν· καὶ (ε) εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐγὼ γεγήρακα καὶ προβέβηκα ταῖς ἡμέραις.
3 Ὑμεῖς δὲ (ζ) ἑωράκατε ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τούτοις ἀπὸ προσώπου (η) ἡμῶν, ὅτι κύριος ὁ θεὸς (θ) ὑμῶν ὁ ἐκπολεμήσας ἡμῖν.

27 *Sed ut sit hoc testimonium inter nos, & vos, & inter progenies nostras post nos, servire servitute Domini corā eo in oblationib⁹ nostris, & in sacrificiis nostris, et in sacrificiis salutarium nostrorum. Et non dicent filii vestri filiis nostris cras, Non est vobis pars Domini.*
28 *Et diximus; Si quando factum fuerit, & locuti fuerint ad nos, vel generationib⁹ nostris cras: & dicent; Videte simulachrum altaris Domini, quod fecerunt patres nostri, non propter oblationes, neq; propter sacrificia: sed testimoniū est inter vos, & inter nos, et inter filios nostros.*
29 *Absit igitur nos averti à Domino in hodierna die, recedere à Domino, ædificando nos altare oblationibus, & sacrificiis (k) Salamin, & sacrificio salutaris, præter altare Domini, quod est ante tabernaculum ejus.*
30 *(l) Et audiens Phinees sacerdos, & omnes principes Synagogæ Israel, qui erant cum eo, verba quæ locuti sunt filii Ruben, & filii Gad, & dimidiū tribûs Manasse; & placuit eis.*
31 *Et dixit Phinees sacerdos filiis Ruben, & filiis Gad, & dimidiæ tribui Manasse; Hodiè cognovimus, quia nobiscum Dominus, eò quòd non deliquistis ante Dominum, delictum, & quia eruistis filios Israel de manu Domini.*
32 *Et revertit Phinees sacerdos, & principes à filiis Ruben, & à filiis Gad, & à dimidia tribu Manasse, de Galaad in terram Chanaan ad filios Israel: & responderunt eis verbis.*
33 *Et placuit (m) filiis Israel, & locuti sunt ad filios Israel; & benedixerunt Deum filiorum Israel. Et dixerunt non ultrà ascendere ad eos in bellum ad exterminandam terram filiorum Ruben, & filiorū Gad, & dimidiæ tribûs Manasse.*
34 *Et habitaverunt super eam. Et cognominavit Iesus aram ipsorum Ruben, & ipsorum Gad, & dimidiæ trib⁹ Manasse: & dixit; Quoniā testimoniū est inter eos; quia Dominus Deus eorum est.*

CAP. XXIII.

1 *ET factum est post dies plures, postquā Dominus quiescere fecit Israel ab omnibus inimicis ejus in circuitu; & Iesus senior, provectus diebus.*
2 *Et convocavit Iesus omnes filios Israel, & seniores eorum, & principes eorum, & judices eorum, & scribas eorum: & dixit ad eos, Ego senui, & provectus sum diebus.*
3 *Vos autem vidistis, quæcunque fecit Dominus Deus noster omnibus gentibus his à facie nostra: quoniam Dominus Deus vester, qui debellavit (a) nobis.*

MS.A. (ϑ) ᾖ μαρτύριον τοῦτο ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον ἡμῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν τέκνων ἡμῶν μεθ' (ι) θυσίαις τῶν σωτηρίων ἡμῶν (κ) ἢ καὶ τῶν (λ) ἐκ (μ) ἡμῶν καὶ ἀναμέσον ὑμῶν, (ν) τῶν τέκνων ἡμῶν. (ξ) ἀποστῆναι (ο) ἡμέρᾳ, ὥστε (π) τῶν (ρ) κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ὅ ἐστιν ἀπέναντι τῆς (σ) ἀκούσαντες (τ) συναγωγῆς οἱ (υ) καὶ ὁ ἥμισυς (φ) ἐρρύσασθε (χ) ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν (ψ) ἐκ γῆς (ω) καὶ εὐλόγησαν (α) καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπαν (β) ἐξολοθρεῦσαι (γ) * τῶν Ῥουβὴν, καὶ τῷ Γὰδ, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς (δ) θεὸς θεὸς αὐτῶν. Κεφ. κγʹ. MS.A. (α) μετὰ (β) κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ (γ) προβεβηκὼς ἡμέραις. (δ) καὶ τὴν (ε) εἶπεν αὐτοῖς, (ζ) ἑωράκατε πάντα ὅσα (η) ὑ- (θ) ὑμῶν αὐτὸς ὁ ἐκπολεμήσας ὑμῖν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 ארי סהיד הוא בינגא וביניכון ובין דרנא בתרנא למפלח ית פולחנא דיי קדמוהי
בעלותנא ובדבחנא ובנכסת קודשנא ולא יימרון בניכון לבננא מחר לית לכון חולק
28 במימרא דיי: ואמרנא ויהי ארי יימרון לנא ולדרנא מחר ונימר חזו ית דמות מדבחא
דיי די עבדו אבהתנא לא לעלתא ולא לנכסת קודשיא ארי סהיד הוא בינגא וביניכון:
29 חס לנא מננא מלמחטי קדמוהי מלמירד במימרא דיי ולמתב יומא דין מבתר פולחנא
דיי למבני מדבחא לעלתא למנחתא ולנכסת קודשיא בר ממדבחא דיי אלהנא די קדם
30 משכניה: ושמע פינחס כהנא ורברבי כנשתא ורישי אלפיא דישראל די עמיה ית
31 פתגמיא די מלילו בני ראובן ובני גד ובני מנשה ושפר בעיניהון: ואמר פינחס בר
אלעזר כהנא לבני ראובן ולבני גד ולבני מנשה יומא דין ידענא ארי בינגא שריא
שכנתא דיי דלא שקרתון במימרא דיי שקרא הדין בכן שיזבתון ית בני ישראל מיד
32 מימרא דיי: ותב פינחס בר אלעזר כהנא ורברביא מלות בני ראובן ומלות בני גד
33 מארעא גלעד לארעא דכנען לות בני ישראל ואתיבו יתהון פתגמא: ושפר פתגמא
בעיני בני ישראל ואודיאו קדם יי בני ישראל ולא אמרו למסק עליהון לחילא לחבלא
34 ית ארעא דבני ראובן ובני גד יתבין בה: וקרו בני ראובן ובני גד למדבחא ארי סהיד
הוא בינגא ארי יי הוא אלהים:

כג

1 והוה לזמן יומין סגיאין בתר דאניח יי לישראל מכל בעלי דבביהון מסחור סחור
2 ויהושע סיב על ביומי: וקרא יהושע לכל ישראל לסבוהי ולרישוהי ולדינוהי ולסרכוהי
3 ואמר להון אנא סיבית עלית ביומין: ואתון חזיתון ית כל דעבד יי אלהכון לכל עממיא
האלין מן קדמיכון ארי יי אלהכון מימריה מגיח לכון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

27 Nam testis ipse inter nos & inter vos, & inter generationē nostrā post nos ad colendum cultum Domini ante eum in holocaustis nostris, & in sacrificiis nostris, & in oblatione sanctitatis nostræ: & non dicent filii vestri
28 filiis nostris cras; Non est vobis pars in dicto Domini. Et diximus, Et erit cum dicent nobis & generationi nostræ cras, & dicemus, Videte similitudinem altaris Domini quod fecerunt patres nostri non ad holocaustum & non ad oblationem sanctitatum, nam testis ipse inter nos &
29 inter vos. Absit nobis à nobis peccare ante ipsum ad rebellandum in dicto Dñi, & ad revertendum in die hac de-post cultum Dñi ad struendum altare ad holocaustum, ad munus & ad oblationem sanctorum, extra
30 ab altari Domini Dei nostri, quod ante tabernaculum ejus. Et audivit Pinhhazz sacerdos, & principes congregationis, & capita millium Israel, qui cum illo, verba quæ locuti sunt filii Ruben, & filii Gad, & filii Me-
31 nasse: & pulchrum fuit in oculis eorum. Et dixit Pinhhazz filius Elghazar sacerdos filiis Ruben, & filiis Gad, & filiis Menasse: Die hâc cognovimus quod inter nos habitans majestas Dñi, quòd non prævaricati estis in dicto Domini prævaricationem hanc: insic li-
32 berâstis filios Israel de manu dicti Domini. Et reversus est Pinhazz filius Elghazar sacerdos, & principes, à filiis Ruben, & à filiis Gad de terra Gilghad ad terram Chenaghan ad filios Israel: & retulerunt illis verbum.
33 Et pulchrum fuit verbum in oculis filiorum Israel, & laudaverunt ante Dominum filii Israel: & non dixerunt ad ascendendum super eos ad militiam ad vastandam terram, quâ filii Ruben & filii Gad habitantes in
34 ea. Et vocaverunt filii Ruben & filii Gad altare; quoniam testis inter nos quòd Dñs ipse HAELOHIM.

CAP. XXIII.

1 ET fuit ad tempus dierum multorum postquam pacem dedit Dñs Israeli ab omnibus auctoribus inimicitiarum eorum circum circa, & Josue se-
2 nex intravit in dies. Et vocavit Josue omnem Israel, senes ejus & principes ejus, & judices ejus, & exactores ejus: & dixit eis, Ego senex intravi
3 in dies. Et vos vidistis omnia quæ fecit Dñs Deus vester omnibus populis his ab-ante vos: quoniam Dñs De⁹ vester, verbum ej⁹ pugnavit pro vobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 ܐܠܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܒܝܢܝܢ ܘܒܝܢܝܟܘܢ. ܘܒܝܬ ܕܪܝܢ ܕܡܢ ܒܬܪܢ. ܘܢܦܠܚ ܦܘܠܚܢܗ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܒܕܒܚܝܢ ܗܘ ܕܡܪܝܐ ܒܩܘܪܒܢܝܢ ܘܒܢܟܣܬܐ ܘܒܛܘܥܝܢ. ܘܠܐ ܢܐܡܪܘܢ
ܒܢܝܟܘܢ ܡܚܪ ܠܒܢܝܢ ܕܠܝܬ ܠܟܘܢ ܡܢܬܐ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܢ ܘܠܕܪܝܢ ܡܢ ܒܬܪܢ. ܠܡܢ
28 ܠܟܘܢ ܕܡܘܬܐ ܕܡܕܒܚܐ. * ܘܐܡܪܢ. ܡܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܢ ܘܠܕܪܝܢ ܡܢ ܡܚܪ. ܢܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ
ܕܡܘܬܐ ܕܡܕܒܚܗ ܕܡܪܝܐ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܝܢ. ܠܐ ܠܥܠܬܐ ܘܠܕܒܚܬܐ. ܐܠܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܐܝܬܘܗܝ
29 ܒܝܢܝܢ ܘܒܝܢܝܟܘܢ. * ܚܣ ܠܢ ܕܢܡܪܕ ܥܠ ܡܪܝܐ ܘܢܗܦܘܟ ܡܢ ܒܬܪܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܒܢܐ ܡܕܒܚܐ ܠܥܠܬܐ
ܘܠܩܘܪܒܢܐ ܘܠܕܒܚܬܐ. ܣܛܪ ܡܢ ܡܕܒܚܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܩܕܡ ܡܫܟܢܗ.
30 * ܘܫܡܥ ܦܝܢܚܣ ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ ܟܗܢܐ: ܘܪܘܪܒܢܐ ܕܟܢܘܫܬܐ: ܘܪܫܐ ܕܐܠܦܝܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܥܡܗ: ܡܠܐ ܕܡܠܠܘ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ. ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܛܐ ܕܡܢܫܐ.
31 ܘܫܦܪܘ ܒܥܝܢܝܗܘܢ.* ܘܐܡܪ ܦܝܢܚܣ ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ ܟܗܢܐ ܠܒܢܝ ܪܘܒܝܠ. ܘܠܒܢܝ ܓܕ
ܘܠܒܢܝ ܡܢܫܐ. ܝܘܡܢܐ ܝܕܥܢ ܕܒܝܢܝܢ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܠܐ ܥܘܠܬܘܢ ܥܘܠܐ ܗܢܐ ܒܡܪܝܐ.
32 ܦܨܝܬܘܢ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕܝ ܡܪܝܐ.* ܘܗܦܟ ܦܝܢܚܣ ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ ܟܗܢܐ
ܘܪܘܪܒܢܐ ܡܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ. ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ. ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ.
33 ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ.* ܘܫܦܪ ܦܬܓܡܐ
ܒܥܝܢܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܪܟܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܐܡܪܘ ܕܢܣܩܘܢ ܥܠܝܗܘܢ
34 ܠܩܪܒܐ. ܠܡܚܒܠܘ ܠܐܪܥܐ ܕܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ ܝܬܒܝܢ ܒܗ.* ܘܩܪܘ
ܒܢܝ ܪܘܒܝܠ ܘܒܢܝ ܓܕ ܘܒܢܝ ܡܢܫܐ. ܠܡܕܒܚܐ ܣܗܕܘܬܐ. ܕܣܗܕܐ ܗܘ ܒܝܢܝܗܘܢ. ܕܡܪܝܐ
1 ܗܘ ܐܠܗܐ. ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. * ܕܐܢܝܚ * ܡܪܝܐ * ܠܐܝܣܪܝܠ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. ܘܝܫܘܥ ܣܐܒ ܗܘܐ ܘܥܐܠ ܒܝܘܡܬܐ.
2 * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܣܒܘܗܝ ܘܠܪܝܫܘܗܝ ܘܠܕܝܢܘܗܝ ܘܠܣܦܪܘܗܝ.
3 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܣܐܒܬ ܘܥܠܬ ܒܝܘܡܬܐ. * ܘܐܢܬܘܢ ܚܙܝܬܘܢ ܟܠ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܟܘܢ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܗܠܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܐܘܒܕ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܗܘܝܘ ܐܬܟܬܫ ܠܟܘܢ.

Sed in testimonium inter nos et vos, atq; inter posteritates nostras post nos: Nos autem et posteritates nostræ post nos cultũ Dñi celebrabim⁹ corã eo per victimas, sacrificia, et oblationes nostras in loco ubi libuerit Dño habitare facere nomen suum: et ne dicãt filii vestri aliquãdo filiis nostris, Non habetis partẽ in Dño. 27
Diximus igitur, Cùm nobis ac posteritatibus nostris *talia* aliquando dixerint, respondebunt eis, Videte exemplar aræ Dñi, quam fecerunt patres nostri, non ad holocaustũ pacificũ, neq; ad victimã, sed ut esset testis inter nos & vos. 28
Absit à nobis ut spernam⁹ cultũ Dei, et ædificem⁹ nobis arã pro holocausto pacifico, oblatione, et sacrificio, præter aram Dñi Dei Israelis, quæ est corã tabernaculo ej⁹. 29
Audiens verò Phinhes filius Eliazar sacerdotis, et magnates cœtûs, duces *videlicet* exercituũ Israelis, qui cum eo erant, verba quæ locuti sunt filii Rubil, filii Gad, & dimidia tribus Manasse, recta visa sunt eis. 30
Dixitq; Phinhes fili⁹ Eleazar sacerdotis ad filios Rubil, filios Gad, et filios Manasse, Hodiè cognovim⁹ inter nos adesse Dñm: quãdoquidẽ non perpetrâstis in Dñm tantã perfidiam: nunc vos exemistis Israelitas, quo minùs esset in eos man⁹ Dñi ad iracundiã. 31
Reversus est itaque Phinhes fili⁹ Eliazar sacerdotis, & magnates qui cũ eo erãt, à filiis Gad et Manasse, de terra Gelaad in terrã Chanaan ad filios Israel, et retulerunt eis responsum. 32
Placuitq; responsum in oculis filiorũ Israel, et benedixerunt filii Israel Deum, nec ampliùs dixerunt se ascensuros adversùs eos in præliũ ad vastandã terrã in qua filii Rubil, filii Gad, et filii Manasse habitabant. 33
Vocaverunt autem filii Rubil, filii Gad, & filii Manasse aram quam fecerant, Aram testimonii, eò quòd testimonium esset inter ipsos, solum Dominum esse Deum. 34

CAP. XXIII.

Post multos autem dies requiem dedit Dñs Israeli ab omnib⁹ hostibus eorũ qui circunjacebant ipsis: Iesus verò senuerat & processerat in annos. 1
Quare advocatis Iesus toto Israele, et seniorib⁹ ejus, principib⁹, judicibus, & scribis illius, dixit ad eos, Ego senui & progressus sum in annos, 2
Et vos vidistis quæcunq; fecit Dñs Deus vester cunctis gentibus istis, quomodo perdiderit eas à conspectu vestro, & Dñs Deus vester ipsemet gerat bellũ vestrum. 3

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 *بل شاهد هو بيننا وبينكم وبين اجيالنا واجيالكم. لعبادة الله بحضرته بذبائحنا وصعايدنا
28 وصلاتنا. ولا تقول بنوكم غدا لبنينا ليس لكم نصيب في الله معنا* فيكون اذا قالوا هذا
لنا ولاجيالنا بعدنا. فنقول انظروا شكل مذبح الله الذي صنع اباونا. لا لقربان ولا لذبيحة. بل
29 يكون شاهدا فيما بينكم وبيننا. بان لنا حظ في مذبح الله وفي مسكنه* حاشا لنا ان نخالف
الله. او نرجع عن طاعته. او نبني مذبحا لصعيدة او هدية او ذبيحة. سوى مذبح الله الهنا الذي
30 قدام مسكنه* فلما سمع فنحاس الحبر الكاهن. ورؤساء الجماعة. ورؤساء الوف بني اسرائيل
31 الذين معه الكلام الذي قاله بنو روبيل وبنو جاد ومنسا. حسن موقعه عندهم* وقال فنحاس
بن العازار الحبر الامام لبني روبيل وجاد ومنسا. اليوم علمنا ان الله معنا الذي ما نكثتم به.
32 حينئذ خلصتم جماعة بني اسرائيل من عقاب الله* ورجع فنحاس بن العازار الامام والاشراف من
عند بني روبيل وجاد. من ارض الجرش الى ارض الشام. الى عند بني اسرائيل. وردوا عليهم
33 الجواب* فحسن ذلك عند بني اسرائيل وشكروا الله. ولم يتمموا ما كانوا عزموا عليه من الصعود
34 لقتالهم. واهلاك الارض الذي هم مقيمون فيها* فسمى بنو روبيل وبنو جاد المذبح. الشاهد.
لانه شاهد بين بني اسرائيل وبينهم ان الله هو الاله الحق* *الفصل الثالث والعشرون*
1 *وكان بعد ايام كثيرة. بعد ما اراح الله بني اسرائيل من جميع اعدائهم. وكبر يوشع وشاخ
2 وطعن في السن* استدعى يوشع جميع بني اسرائيل. شيوخهم. ورؤساءهم. وحكامهم. وعرفاءهم.
3 وقال لهم. انا قد شخت وطعنت في السن* وانتم قد نظرتم جميع ما فعل الله الاهكم بسائر
الامم الذين كانوا قبلكم سكانا في هذه البلاد. كيف اهلكهم الله من بين ايديكم. لان الله
الهكم هو قاتل عنكم*

Sed ut sit testis inter nos & inter vos, & inter generationes nostras & generationes vestras, de colendo Deo in ipsius præsentia per sacrificia, oblationes, ac preces nostras: & non dicant aliquando filii vestri ad filios nostros, Non habetis sortẽ in Deo nobiscum. 27
Fiet igitur, ut cùm dixerint hoc nobis & generationibus nostris post nos, respondeamus, Videte figurã altaris Dei, quod fecerunt patres nostri, non ad oblationem neque sacrificium; sed ut esset testis inter vos & inter nos quòd habeamus sortẽ in altari Dei et in habitaculo ipsius. 28
Absit à nobis ut adversemur Deo, aut avertamur ab ei⁹ obedientia, aut ædificem⁹ altare pro victima sive munere, sive sacrificio, præter altare Dei, Dei nostri, quod est ante habitaculum ips⁹. 29
Cùm itaq; audisset Phinhas pontifex sacerdos, principes cœtûs, atque tribuni filiorum Israel, qui cum eo erant, sermonẽ quem protulerant filii Rubil, et filii Gad, atq; Manassis, placuit eis summa ipsius. 30
Et ait Phinhas fili⁹ Elazar pontificis sacerdotis ad filios Rubil, Gad, & Manassis, Hodiè novim⁹ adesse nobis Deũ ut qui non prævaricati estis in eum, ac tunc liberâstis cœtum filiorum Israel punitione divinâ. 31
Tum reversus Phinhas filius Elazar sacerdotis cum nobilioribus illis à filiis Rubil & Gad, de terra Geres in terram Syriæ ad filios Israel, reddiderunt eis responsum. 32
Placuitque illud filiis Israel, gratias egêre Deo, nec executi sunt quod sibi proposuerant de ascendendo ad eos oppugnandos, & perdendam terram in qua illi habitabant. 33
Et vocaverunt filii Rubil & filii Gad altare illud, Testem; eò quòd testis esset inter filios Israel & ipsos, Deum esse Deum verum. 34

CAP. XXIII.

Et factũ est post dies multos, postquã requiem præstitisset Deus filiis Israelis ab omnibus inimicis eorũ, Josue verò grandævus ac senex, ætateque provectus esset, 1
Accersivit Josue cunctos Israelitas, seniores, duces, judices, atque nobiliores eorum, & ait illis, Ego senex jam sum, & provectæ ætatis. 2
Et vos jam vidistis omnia quæ fecit Deus, Deus vester cunctis gentibus quæ ante vos habitabant in regionibus istis, quomodo perdiderit eas Deus à conspectu vestro, quia Deus, Deus vester ipse pugnavit pro vobis. 3

ספר יהושע : כג

hæreditatem is stas residuas gentes vobis feci cadere, Videte
4 ראו הפלתי לכם את הגוים הנשארים האלה בנחלה
mare & succidi quas gentes omnes & Jarden à vestris tribubus
לשבטיכם מן הירדן וכל הגוים אשר הכרתי והים
ipse vester Deus Dominus Et Solis ingressu magnum
5 הגדול מבוא השמש : ויהוה אלהיכם הוא
possedistis & vestris faciebus à eas expulit & vestris faciebus à eas propulsabit
יהדפם מפניכם והוריש אתם מלפניכם וירשתם
vobis vester Deus Dominus est locutus quemadmodum earum terram
את ארצם כאשר דבר יהוה אלהיכם לכם :
scriptum omne faciendum ad & custodiendum ad valde confortabimini Et
6 וחזקתם מאד לשמר ולעשות את כל הכתוב
sinistra & dextera ea ab recedendum non ad Moseh legis libro in
בספר תורת משה לבלתי סור ממנו ימין ושמאול :
vobiscum illas residuas istas gentes in ingrediendum non Ad
7 לבלתי בוא בגוים האלה הנשארים האלה אתכם
neque juretis neque commemoretis non earum deorum nomine in &
ובשם אלהיהם לא תזכירו ולא תשביעו ולא
vestro Deo Domino in Quinimò eis vos incurvetis neque eis serviatis
8 תעבדום ולא תשתחוו להם : כי אם ביהוה אלהיכם
Dominus expulit Et hanc diem ad usque fecistis sicut adhæreatis
9 תדבקו כאשר עשיתם עד היום הזה : ויורש יהוה
vir stetit non vos & robustas & magnas gentes vestris faciebus à
מפניכם גוים גדלים ועצומים ואתם לא עמד איש
persequetur vobis ex unus Vir hanc diem ad usque vestris faciebus in
10 בפניכם עד היום הזה : איש אחד מכם ירדף
sicut vobis pugnans ipse vester Deus Dominus quia mille
אלף כי יהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם כאשר
diligendum ad vestris animabus valde custodimini Et vobis est locutus
11 דבר לכם : ונשמרתם מאד לנפשתיכם לאהבה
adhæseritis & fueritis aversi avertendo si Quia vestrum Deum Dominum
12 את יהוה אלהיכם : כי אם שוב תשובו ודבקתם
vobiscum istarum residuarum istarum gentium residuo in
ביתר הגוים האלה הנשארים האלה אתכם
vobis in ipsi & eis in fueritis ingressi & eis in contraxeritis affinitatē &
והתחתנתם בהם ובאתם בהם והם בכם :
expellendum ad vester Deus Dñs addet non quod scietis Sciendo
13 ידוע תדעו כי לא יוסיף יהוה אלהיכם להוריש את
offendiculum & laqueum in vobis erunt & vestris faciebus à istas gentes
הגוים האלה מלפניכם והיו לכם לפח ולמוקש
donec vestris oculis in spinas in & vestris lateribus in flagellum in &
ולשטט בצדיכם ולצננים בעיניכם עד
vobis dedit quam ista optima humo desuper vos disperderet
אבדכם מעל האדמה הטובה הזאת אשר נתן לכם
via in hodie vadens ego ecce Et vester Deus Dominus
14 יהוה אלהיכם : והנה אנכי הולך היום בדרך
vestra anima tota in & vestro corde toto in scitis & terræ universæ
כל הארץ וידעתם בכל לבבכם ובכל נפשכם
optimis verbis omnibus ex unum verbum cecidit non quod
כי לא נפל דבר אחד מכל הדברים הטובים
venerunt omnia vos super vester Deus Dominus est locutus quæ
אשר דבר יהוה אלהיכם עליכם הכל באו
venit sicuti erit Et unum verbum eis ex cecidit non vobis
15 לכם לא נפל ממנו דבר אחד : והיה כאשר בא
vester Deus Dominus est locutus quod bonum verbum omne vos super
עליכם כל הדבר הטוב אשר דבר יהוה אלהיכם
malum verbum omne vos super Dominus adducet sic vos ad
אליכם כן יביא יהוה עליכם את כל הדבר הרע
quam ista optima humo desuper vos eum disperdere usque
עד השמידו אותכם מעל האדמה הטובה הזאת אשר
vester Deus Dominus vobis dedit
נתן לכם יהוה אלהיכם :

Versio VULG. LAT.

4 Et nunc quia vobis sorte divi-
sit omnem terram, ab Orien-
tali parte Jordanis usque ad
mare Magnum, multaque ad-
5 huc supersunt nationes: Do-
minus Deus vester disperdet
eas & auferet à facie vestra,
& possidebitis terram, sicut
6 vobis pollicitus est. Tantùm
confortamini, & estote solli-
citi, ut custodiatis cuncta quæ
scripta sunt in volumine legis
Moysi: & non declinetis ab
eis neque ad dexteram neque
7 ad sinistram: Ne postquàm
intraveritis ad gentes, quæ
inter vos futuræ sunt, juretis in
nomine deorum earum, & ser-
viatis eis, & adoretis illos:
8 Sed adhæreatis Domino Deo
vestro: quod fecistis usque in
9 diem hanc. Et tunc auferet
Dominus Deus in conspectu
vestro gentes magnas & ro-
bustissimas, & nullus vobis re-
10 sistere poterit. Unus è vobis
persequetur hostium mille vi-
ros: quia Dominus Deus ve-
ster pro vobis ipse pugnabit,
11 sicut pollicitus est. Hoc tan-
tùm diligentissimè præcavete,
ut diligatis Dominum Deum
12 vestrum. Quòd si volueritis
gentium harum, quæ inter vos
habitant, erroribus adhærere,
& cum eis miscere connubia,
13 atque amicitias copulare: Jam
nunc scitote quòd Dominus
Deus vester non eas deleat an-
te faciem vestram, sed sint vo-
bis in foveam ac laqueum, &
offendiculum ex latere vestro,
& sudes in oculis vestris, do-
nec vos auferat atque disper-
dat de terra hac optima, quam
14 tradidit vobis. En ego ho-
diè ingredior viam universæ
terræ, & toto animo cogno-
scetis, quòd de omnibus ver-
bis, quæ se Dominus præstitu-
rum vobis esse pollicitus est,
unum non præterierit incassū.
15 Sicut ergò implevit opere
quod promisit, & prospera
cuncta venerunt: sic adducet
super vos quidquid malorum
comminatus est, donec vos au-
ferat atque disperdat de terra
hac optima, quam tradidit
vobis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Ἴδετε ὅτι (ι) ἐπέῤῥιφα ὑμῖν τὰ ἔθνη τὰ
καταλελειμμένα ὑμῖν ταῦτα ἐν τοῖς κλήροις
εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν, ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου πάν-
τα τὰ (κ) ἔθνη, καὶ ἐξωλόθρευσα, καὶ ἀπὸ τῆς θα-
λάσσης τῆς μεγάλης ὁριεῖ ἐπὶ δυσμὰς ἡλίου.
5 Κύριος δὲ ὁ θεὸς ἡμῶν (λ) οὗτος ἐξολοθρεύσει
αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου (μ) ἡμῶν, ἕως ἂν ἀπό-
λωνται· καὶ (ν) ἀποστελεῖ αὐτοῖς τὰ θηρία τὰ
ἄγρια, ἕως ἂν (ξ) ἐξολοθρεύσῃ αὐτοὺς καὶ τοὺς
βασιλεῖς αὐτῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ (ο)
κατακληρονομήσετε τὴν γῆν αὐτῶν, καθὰ ἐλά-
6 λησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὑμῖν. Κατισχύσατε οὖν
σφόδρα φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντα τὰ γε-
γραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου Μωυσῆ, ἵ-
να μὴ ἐκκλίνητε εἰς δεξιὰ (π) ἢ εὐώνυμα,
7 Ὅπως μὴ εἰσέλθητε εἰς τὰ ἔθνη τὰ κατα-
λελειμμένα ταῦτα· καὶ τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν
αὐτῶν οὐκ ὀνομασθήσεται ἐν ὑμῖν, (ρ) οὐδὲ μὴ
λατρεύσητε, οὐδὲ μὴ προσκυνήσητε αὐτοῖς,
8 (σ) Ἀλλὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν προσκολληθή-
σεσθε, καθάπερ ἐποιήσατε ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
9 της. Καὶ (τ) ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς κύριος ἀπὸ
προσώπου ὑμῶν ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρά· (υ)
καὶ οὐδεὶς ἀντέστη κατενώπιον (φ) ἡμῶν
10 ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Εἷς ὑμῶν ἐδί-
ωξε χιλίους, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν οὗτος
11 ἐξεπολέμει ὑμῖν, καθάπερ εἶπεν ἡμῖν. Καὶ
φυλάξασθε σφόδρα τοῦ ἀγαπᾷν κύριον τὸν
12 θεὸν ἡμῶν. Ἐὰν γὰρ ἀποστραφῆτε (χ) καὶ προσ-
θῆσθε τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἔθνεσι (ψ) τούτοις
τοῖς μεθ᾽ ὑμῶν, καὶ ἐπιγαμίας ποιήσητε πρὸς
αὐτοὺς, καὶ συγκαταμιγῆτε αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ
13 ὑμῖν, (ω) Γινώσκετε ὅτι οὐ μὴ προσθῇ κύριος
τοῦ (α) ἐξολοθρεῦσαι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ
προσώπου ὑμῶν· καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς παγί-
δας, καὶ εἰς σκάνδαλα, καὶ εἰς ἥλους ἐν ταῖς πτέρ-
ναις ὑμῶν, καὶ εἰς βολίδας ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς
ὑμῶν, ἕως ἂν ἀπόλησθε ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγα-
θῆς ταύτης, (β) ἣν ἔδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θε-
14 ὸς ὑμῶν. Ἐγὼ δὲ ἀποτρέχω τὴν ὁδὸν, καθὰ καὶ
πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ γνώσεσθε τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν καὶ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, διότι οὐκ ἔπε-
σεν (γ) εἷς λόγος ἀπὸ πάντων τῶν λόγων,
ὧν εἶπε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν (δ) πρὸς πάντα
τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν, (ε) οὐ διεφώνησεν ἐξ αὐτῶν.
15 Καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἥκει (ζ) πρὸς ἡμᾶς πάντα
τὰ ῥήματα τὰ καλὰ, ἃ ἐλάλησε κύριος ἐφ᾽
ὑμᾶς, οὕτως ἐπάξει (η) κύριος ὁ θεὸς
ἐφ᾽ ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ πονηρὰ
ἕως ἂν (θ) ἐξολοθρεύσῃ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς
τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν (ι) κύριος
ὑμῖν,

Videtis, quia feci cadere vobis 4
gentes residuas vobis has in sor-
tibus in tribus vestras, à Jor-
dane omnes gentes, (b) & exter-
minavi, & à mari Magno termi-
nabit ad Occasum Solis. Dominus 5
autem Deus noster hic extermina-
bit eos à facie nostra, (c) donec
pereant. Et mittet eis bestias agre-
stes, quoadusque exterminaverit
eos, & reges eorum à facie ve-
stra: & hæreditabitis terram eo-
rum, sicut locutus est Dominus
Deus noster vobis. Confortamini 6
igitur valdè ad custodiendum, &
faciendū omnia quæ scripta sunt
in libro legis Moysi; ut non de-
clinetis in dextra vel sinistra, ut 7
non intretis in gentes residuas i-
stas. Et nomina deorum eorum
non nominabuntur in vobis; neq;
serviatis, neque adorabitis eos.
Sed Domino Deo nostro adhære- 8
bitis; sicut fecistis usque in diem
hanc. Et exterminabit eos Do- 9
minus à facie vestra, gentes ma-
gnas, & fortes. Et nemo restitit
coram nobis usque in diem hanc.
Unus è vobis persequutus est mil- 10
le: quoniam Dominus Deus no-
ster, hic debellabat vobis, sicut
dixit nobis. Et observate valdè 11
diligere Dominum Deum nostrū.
Si enim aversi fueritis, & appo- 12
siti fueritis residuis gentibus istis,
quæ vobiscum, & connubia fece-
ritis ad eos, & commisti fueritis
eis, & ipsi vobis; (d) Noscite, 13
quia non adjiciet Dominus ex-
terminare gentes istas à facie ve-
stra. Et erunt vobis in laqueos,
& in scandala, & in clavos in
(e) calcaneis vestris, & in jacula
in oculis vestris; donec disper-
damini de terra bona hac, quam
dedit vobis Dominus Deus ve-
ster. Ego autem (f) recurro viam, 14
sicut & omnes, qui sunt super
terram. Et cognoscetis corde ve-
stro, & animâ vestrâ, quoniam
non cecidit unum verbum de o-
mnibus (g) verbis, quæ dixit Do-
minus Deus noster (h) ad omnia
pertinentia nobis; non dissonuit
ex eis. Et erit, quemadmodùm 15
veniunt ad (i) nos omnia verba
bona, quæ locutus est Dominus
super vos; ita inducet Dominus
Deus super vos omnia verba ma-
la; quoadusque exterminaverit
vos de terra bona hac, quam de-
dit Dominus vobis,

MS.A. (ι) ἐπέριψα (κ) ἔθνη ἃ ἐξωλέθρευσα, (λ) αὐτὸς ἐξολεθρεύσει (μ) ὑμῶν, (ν) ἀποστείλῃ (ξ) ἐξολεθρεύσει (ο) κατακληρονομήσατε (π) ἢ εἰς εὐώνυμα, (ρ) οὔτε μὴ λατρεύσητε αὐτοῖς, οὔτε (σ) Ἀλλ᾽ ἢ (τ) ἐξωλέθρευσεν κύριος αὐτοὺς ἀπὸ (υ) καὶ ὑμῖν οὐδεὶς (φ) ὑμῶν (χ) καὶ ὑπολειφθῆτε τοῖς ὑπολειφθεῖσιν (ψ) τούτοις, καὶ (ω) Γνώσει γνώσεσθε (α) ἐξολεθρεῦσαι (β) ἧς (γ) λόγος εἷς (δ) πρὸς ὑμᾶς, πάντα ἥκει ὑμῖν, (ε) ἓν οὐ διαπεφώνηκεν (ζ) ἐφ᾽ ὑμᾶς (η) κύριος ἐφ᾽ ὑμᾶς (θ) ἐξολεθρεύσῃ (ι) ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, Ἐν τῷ παρα-βαίνειν ὑμᾶς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 חזו די פליגית לכון ית עממיא די אשתארו האלין באחסנא לשבטיכון מן ירדנא וכל
5 עממיא דשיצית וימא רבא מעלני שמשא : ויי אלהכון הוא יתברנון מן קדמיכון ויתרך
6 יתהון מן קדמיכון ותירתון ית ארעהון כמא די מלל יי אלהכון לכון : ותתקפון
לחדא למטר ולמעבד ית כל דכתיב בספר אוריתא דמשה בדיל דלא למסטי מניה
7 לימינא ולסמלא : בדיל דלא לאתערבא בעממיא האלין די אשתארו האלין עמכון
8 ובשום טעוותהון לא תדכרון ולא תקימון ולא תפלחונון ולא תסגדון להן : אלהן
9 בדחלתא דיי אלהכון תדבקון כמא דעבדתון עד יומא הדין : ותריך יי מן קדמיכון
10 עממין רברבין ותקיפין ואתון לא קם אנש קדמיכון עד יומא הדין : גברא
חד מנכון ירדוף אלפא ארי יי אלהכון מימריה מגיח לכון כמא די מלל לכון :
11 ותסתמרון לחדא לנפשתיכון למרחם ית יי אלהכון : ארי אם מתב תתובון ותדבקון
12 בשאר עממיא האלין די אשתארו האלין עמכון ותתחתנון בהון ותתערבון בהון ואנון
13 יתערבון בכון : מדע תדעון ארי לא יוסיף מימרא דיי אלהכון לתרכא ית עממיא האלין
מן קדמיכון ויהון לכון לתביר ולתקלא ולסיען נטלין זין לקבליכון ולמשרין מקבנכון
14 עד דתיבדון מעל ארעא טבתא הדא די יהב לכון יי אלהכון : והא אנא אזיל יומא דין
באורח כל ארעא ותדעון בכל לבכון ובכל נפשכון ארי לא בטיל פתגמא חדא מכל
פתגמיא תקניא די מלל יי אלהכון עליכון כולהון אתקימו לכון לא בטיל מנכון פתגמא
15 הדא : ויהי כמא דאתקימו עליכון ית כל פתגמיא תקניא די מלל יי אלהכון עליכון כן
ייתי יי עליכון ית כל פתגמיא בישיא עד דישיצי יתכון מעל ארעא טבתא הדא די יהב
לכון יי אלהכון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Videte quod divisi vobis populos, qui relicti sunt, hos in possessionem 4
tribubus vestris; à Jordane, & omnes populos, quos consummavi, & Mare
magnum occasus Solis. Et Dñs Deus vester ipse confringet eos ab-ante 5
vos, & expellet eos ab-ante vos; & hæreditabitis terram eorum, quem-
admodum locut⁹ est Dñs Deus vester vobis. Et roborabimini vehementer 6
ad custodiendum & ad faciendum omne quod scriptum est in libro legis
Mosis, ut non ad declinandum ab ea ad dexteram, neque ad sinistram.
Ut non ad commiscendum in populis his qui relicti sunt his vobiscum; 7
& in nomine abominationis eorum non memineritis, & non jurabitis;
& non coletis eos, & non inclinabimini illis. Nisi in timore Domini Dei 8
vestri adhærebitis, sicut fecistis usque ad diem hanc. Et ejecit Dominus 9
ab-ante vos populos multos & fortes: & vos, non stetit homo ante vos
usque ad diem hanc. Vir unus ex vobis persequetur mille, quoniam Dñs 10
Deus vester; verbum ejus inivit vobis [*bellum*] sicut locutus est vobis. Et 11
cavebitis valde animabus vestris ad peramandum Dñm Deum vestrum.
Nam si revertendo revertimini, & adhærebitis in reliquiis populorum 12
horum, qui relicti sunt hi vobiscum, & affinitate conjungemini in illis,
& miscebimini in eis, & illi miscebuntur in vobis. Sciendo scietis quod 13
non addet dictum Dñi Dei vestri ad ejiciendum populos hos ex-ante vos;
& erunt vobis contritioni & in offendiculum, & in auxilium tollentium
arma contra vos, & in turmas angustiatorum vestrorum, usq; quo perea-
tis de-super terra bona hac, quam dedit vobis Dominus Deus vester. *Et* 14
ecce ego ambulans die hac in via omnis terræ, & scietis in omni corde
vestro, & in omni anima vestra, quod non ociosum fuit verbum unum ex
omnibus verbis compositis, quæ locutus est Dominus Deus vester super
vos; omnia illa firmata sunt vobis, non ociosum fuit *à vobis* verbum
unum. Et erit, sicut firmata sunt super vos juxta omnia verba composita 15
quæ locutus est Dominus Deus vester super vos; sic venire faciet Dominus
super vos omne verbum malum, usq; quo deleat vos desuper terram bo-
nam hanc quam dedit vobis Dominus Deus vester.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܚܙܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܦܠܓܬ ܠܟܘܢ ܠܥܡܡܐ ܗܠܝܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܒܝܪܬܘܬܐ ܠܫܒܛܝܟܘܢ. ܡܢ
5 ܝܘܪܕܢܢ ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܚܪܒܬ. ܘܝܡܐ ܪܒܐ ܕܡܥܪܒ ܫܡܫܐ ܦܠܓܬ ܠܟܘܢ. * ܡܪܝܐ
ܐܠܗܟܘܢ. ܗܘ ܢܬܒܪ ܐܢܘܢ. ܘܢܚܪܘܒ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܬܐܪܬܘܢ ܐܪܥܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ
6 ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܗܘ ܢܬܒܪ ܐܢܘܢ. * ܒܠܚܘܕ ܐܬܚܝܠܘ ܛܒ.
ܘܛܪܘ ܘܥܒܕܘ ܟܠ ܕܟܬܝܒ ܒܟܬܒܐ ܕܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܬܣܛܘܢ ܡܢܗ.
7 ܠܝܡܝܢܐ. ܘܠܐ ܠܣܡܠܐ. * ܘܠܐ ܬܬܚܠܛܘܢ ܒܥܡܡܐ ܗܠܝܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܒܝܢܝܟܘܢ. ܘܫܡܐ
ܕܐܠܗܝܗܘܢ ܠܐ ܬܬܕܟܪܘܢ. ܘܠܐ ܬܝܡܘܢ ܒܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܦܠܚܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܬܣܓܕܘܢ ܠܗܘܢ.
8 * ܐܠܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܐܬܢܩܦܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܚܪܒ ܡܪܝܐ ܡܢ
9 ܩܕܡܝܟܘܢ. ܥܡܡܐ ܪܘܪܒܐ ܘܥܫܝܢܐ. ܘܐܢܫ ܠܐ ܩܡ ܠܘܩܒܠܟܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܓܒܪܐ
10 ܚܕ ܡܢܟܘܢ. ܢܪܕܘܦ ܠܐܠܦܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܥܡܟܘܢ. ܘܗܘ ܡܩܪܒ ܩܪܒܟܘܢ.
11 ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ. * ܐܙܕܗܪܘ ܛܒ. ܠܢܦܫܟܘܢ. ܠܡܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. * ܐܢ
12 ܕܝܢ ܗܦܟܝܢ ܘܡܬܢܩܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ ܗܠܝܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܒܝܢܝܟܘܢ. ܘܗܘܝܢ ܠܟܘܢ
13 ܚܬܢܐ. ܘܡܬܚܠܛܝܢ ܒܗܘܢ ܘܗܢܘܢ ܒܟܘܢ. * ܕܥܘ ܡܕܥ. ܕܠܐ ܡܘܣܦ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܠܡܚܪܒܘ ܠܥܡܡܐ ܗܠܝܢ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܠܦܚܐ.
ܘܠܬܘܩܠܬܐ. ܘܠܡܚܘܛܐ ܒܓܒܝܟܘܢ. ܘܠܣܟܝܢܐ ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܥܕܡܐ ܕܬܐܒܕܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ
14 ܛܒܬܐ ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܗܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ.
ܘܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܟܠܗ ܠܒܟܘܢ. ܘܒܟܠܗ ܢܦܫܟܘܢ. ܕܠܐ ܦܠܛܬ ܡܠܬܐ
ܚܕܐ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܛܒܬܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܥܠܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܟܠܗܝܢ ܐܬܝ
15 ܠܟܘܢ. ܘܠܐ ܦܠܛܬ ܡܠܬܐ ܚܕܐ. * ܘܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܐܬܝ ܠܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܛܒܬܐ
ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܢܝܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܠܘܛܬܐ: ܥܕܡܐ
ܕܢܘܒܕܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܗܕܐ ܛܒܬܐ ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ.

Videte tamen quòd non partitus sim vobis 4
gentes illas quæ remanſerunt in poſſeſſione
tribuum veſtrarum ab Jordane & cunctis
gentibus quas interfeci, ſed mare magnum
in Occaſu ſolis ſim vobis partitus. Domi- 5
nus Deus veſter ipſe profligabit eas, & in-
terficiet eas à conſpectu veſtro, & poſſide-
bitis terram illarum, quemadmodum dixit
vobis Dominus Deus veſter: Dominus *in-*
quam Deus veſter ipſe profligabit eas. Tan- 6
tùm, roboramini vehementer, obſervate, &
facite quicquid ſcriptum eſt in libro legis
Moſis ſervi Domini, & ne deflectatis ab eo,
neque ad dexteram, neque ad ſiniſtram. Et 7
ne immiſceamini gentibus iſtis quæ ſuper-
ſunt inter vos, nominis deorum illarum men-
tionem ne faciatis, per eos ne juretis, ne co-
latis eos, nec adoretis illos. Sed Domino 8
Deo veſtro adhærete, quemadmodum feciſtis
ad hunc uſque diem: Unde & interfecit Do- 9
minus à conſpectu veſtro gentes magnas ac
robuſtas, & nemo reſtitit vobis ad hunc uſq;
diem. Vir unus è vobis perſequetur mille, 10
quia Dominus Deus veſter vobiſcum erit,
& ipſe geret bellum veſtrum, quemadmo-
dum dixit vobis. Magnam adhibete curam, 11
ut timeatis Dominum Deum veſtrum. Nam 12
ſi averſi adhæreatis reliquis hiſce gentibus
quæ remanſerunt inter vos, fiatis eis generi,
& miſceamini cum illis, eæque vobiſcum,
Scitote haudquaquam perrecturum Domi- 13
num Deum veſtrum deſtructionem harum
gentium à conſpectu veſtro; imò fore illas
vobis in laqueos & offendicula, cuſpides
in temporibus veſtris, & hamos in oculis
veſtris, donec pereatis de terra optima quam
dedit vobis Dominus Deus veſter. Ego 14
quidem en aggredior viam univerſæ terræ,
vos autem ſcitis in toto corde veſtro totâque
anima veſtra nullum intercidiſſe verbum ex
omnibus verbis bonis quæ locutus eſt Do-
minus Deus veſter de vobis, ſed omnia vo-
bis eveniſſe, nullo intercidente verbo. Ve- 15
rùm quemadmodum evenére vobis omnia
bona verba quæ dixerat vobis Dominus
Deus veſter; ſic evenient vobis maledicti-
ones omnes, donec abſumat vos de terra iſta
optima quam dedit vobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 *انظروا قد طرحت لكم السهم ببلاد الامم الذين بقوا نحلة لاسباطكم من الاردن وجميع
الامم الذين قتلت والبحر الكبير مغرب الشمس * والرب الهكم هو يدفعهم من قدامكم *
ويعرضهم من بين ايديكم ويبعث عليهم السباع الوحشية فيبيدهم ويرثون بقية بلادهم
6 كما وعدكم الله * فيجب ان تشتدّوا جدا للحفظ والعمل بجميع المكتوب في كتاب شريعة موسى *
7 لئلا تعدلوا عنه يمنة ولا يسرة * ولا تختلطوا بهذه الاحزاب الباقين معكم وباسم معبوداتهم
8 لا تذكرون ولا تحلفون ولا تعبدونهم ولا تسجدون لهم * بل لله ربكم وبه تمسكون
9 كما فعلتم الى هذا اليوم * وقد استاصل الله من بين ايديكم احزابا عظيمة جدا وانتم ما وقف
10 احد قدامكم الى هذا اليوم * الواحد منكم يهزم الفا لان الله الهكم هو المحارب عنكم
11 كما وعدكم * فيجب ان تحفظوا انفسكم في محبة الله الهكم * لانكم ان رجعتم واختلطتم
12 ببقية هولاء الامم الذين قد بقوا معكم * وصاهرتموهم * ودخلتم فيهم * ودخلوا فيكم *
13 *اعلموا ان الله ليس يعاود الى استيصال هولاء الامم الذين بين ايديكم بل يصيرون لكم
فخا ووهقا مثل الاسنة في اعينكم والسكاكين في احنابكم الى حين هلاككم من على هذه
14 الارض الحسنة الذي اعطاكم الله الهكم * ها انا ذا اليوم ذاهب في سبيل جميع اهل
الارض فاعلموا بجميع قلوبكم وجميع انفسكم انه لم يبق كلمة واحدة من جميع المواعيد
الجميلة التي بها وعدكم الله الهكم الا وقد صحت لكم والكل وصلوا اليكم لم يسقط
15 منها وعدا واحدا * وانه كما صح لكم الوعد الجيد الذي وعدكم الله به كذلك سوافيكم
المواعيد الردية الى حين اهلاكه لكم من على هذه الارض الحسنة التي اعطاكم الله الهكم *

Videte, jam projeci vobis ſortem de re- 4
gionibus gentium quæ ſuperſunt, in hære-
ditatem tribuum veſtrarum, ab Jordane
& cunctis gentibus quas occîdi, & mari
magno verſus Occaſum ſolis. Et Dominus 5
Deus veſter ipſe expellet eas à conſpectu
veſtro, & excîdet illas ante vos, mit-
têtque in eas feras ſylveſtres, & abſumet
illas; & poſſidebitis reliquas regiones
illarum, quemadmodum pollicitus eſt vo-
bis Deus. Oportet igitur ut generoſè ac- 6
cingamini ad cuſtodiendum & agendum
quicquid ſcriptum eſt in libro legis Mo-
ſis, ne fortè deflectatis ab eo dextrorſùm
aut ſiniſtrorſùm, Neque commiſceamini 7
cum turbis iſtis quæ manſerunt vobiſcum,
nomen numinum earum ne commemoretis,
aut per id juretis, iis ſerviatis, aut ado-
retis ea, Sed Dominum Deum veſtrum, 8
cui adhærebitis, quemadmodum feciſtis
ad hunc uſque diem. Et verò extirpavit 9
jam Deus è conſpectu veſtro turbas ad-
modum magnas, & nemo ſtetit coram vo-
bis ad hunc uſque diem. Unus ex vobis 10
profligabit mille, quoniam Deus, Deus ve-
ſter ipſe pugnabit pro vobis, quemadmodũ
pollicitus eſt vobis. Quapropter oportet 11
ut conſervetis voſipſos in dilectione Dei,
Dei veſtri. Nam ſi retrahatis vos, et com- 12
miſceamini cum reliquis hiſce gentib⁹ quæ
vobiſcum remanſerunt, affinitatem con-
trahatis cum eis, ingrediamini inter eas,
& ingrediantur inter vos, Scitote quòd 13
Deus non extirpabit ampliùs gentes iſtas
quæ ſunt coram vobis, ſed erunt vobis la-
queo & offenſiculo, velut cuſpides in o-
culis veſtris, & cultri in lateribus ve-
ſtris, quoad pereatis de terra iſta optima
quam dedit vobis Deus, Deus veſter. Ec- 14
ce ego hodiè abiturus ſum in viam omni-
um terricolarum: ſcitote ergò totis cordi-
bus veſtris & totis animis veſtris ne ul-
lum quidem ſupereſſe verbum ex omnibus
optimis promiſſis quæ pollicitus eſt vobis
Deus, Deus veſter, quin ſucceſſerit vobis,
ſed omnia contigiſſe vobis, nec ullum ex
iis promiſſum deciđiſſe: Et quemad- 15
modum ſucceſſit vobis promiſſum bonum
quod pollicitus eſt vobis Deus, ita vobis
adventura promiſſa infauſta, donec ab-
ſumat vos de terra iſta optima quam de-
dit vobis Deus, Deus veſter.

ספר יהושע : כד

16 בְּעָבְרְכֶם אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם :

CAP. XXIV. כד

1 וַיֶּאֱסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁכֶמָה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְרָאשָׁיו וּלְשֹׁפְטָיו וּלְשֹׁטְרָיו וַיִּתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים :
2 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תֶּרַח אֲבִי אַבְרָהָם וַאֲבִי נָחוֹר וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים :
3 וָאֶקַּח אֶת־אֲבִיכֶם אֶת־אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וָאוֹלֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל־אֶרֶץ כְּנָעַן וָאַרְבֶּ אֶת־זַרְעוֹ וָאֶתֶּן־לוֹ אֶת־יִצְחָק :
4 וָאֶתֵּן לְיִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־עֵשָׂו וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו אֶת־הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אוֹתוֹ וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם :
5 וָאֶשְׁלַח אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וָאֶגֹּף אֶת־מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ וְאַחַר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם :
6 וָאוֹצִיא אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם וַתָּבֹאוּ הַיָּמָּה וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵי אֲבוֹתֵיכֶם בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים יַם־סוּף :
7 וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה וַיָּשֶׂם מַאֲפֵל בֵּינֵיכֶם וּבֵין הַמִּצְרִים וַיָּבֵא עָלָיו אֶת־הַיָּם וַיְכַסֵּהוּ וַתִּרְאֶינָה עֵינֵיכֶם אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בְּמִצְרָיִם וַתֵּשְׁבוּ בַמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים :
8 וָאָבִאָה אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּלָּחֲמוּ אִתְּכֶם וָאֶתֵּן אוֹתָם בְּיֶדְכֶם וַתִּירְשׁוּ אֶת־אַרְצָם וָאַשְׁמִידֵם מִפְּנֵיכֶם :
9 וַיָּקָם בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְבִלְעָם בֶּן־בְּעוֹר לְקַלֵּל אֶתְכֶם :
10 וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁמֹעַ לְבִלְעָם וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ אֶתְכֶם וָאַצִּל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ :

Versio VULG. LAT.

6 Eò quòd prætererietis pactum Domini Dei vestri, quod pepigit vobiscum, & servieritis diis alienis, & adoraveritis eos : citò atque velociter consurget in vos furor Domini, & auferemini ab hac terra optima, quam tradidit vobis.

CAP. XXIV.

1 Congregavítque Josue omnes tribus Israel in Sichem, & vocavit majores natu, ac principes, & judices, & magistros : steterúntque in conspe-
2 ctu Domini. Et ad populum sic locutus est, Hæc dicit Dominus Deus Israel ; Trans fluvium habitaverunt patres vestri ab initio, Thare pater Abraham & Nachor : servie-
3 rúntq; diis alienis. Tuli ergò patrem vestrum Abraham de Mesopotamiæ finibus : & adduxi eum in terram Chanaan : multiplicavique semen ejus.
4 Et dedi ei Isaac : Illique rursum dedi Jacob & Esau. E quibus, Esau dedi montem Seir ad possidendum: Jacob verò, & filii ejus descenderunt in
5 Ægyptum. Misique Moysen & Aaron, & percussi Ægyptum multis signis atque portentis.
6 Eduxique vos et patres vestros de Ægypto, & venistis ad mare: persecutíque sunt Ægyptii patres vestros cum curribus & equitatu, usque ad Mare ru-
7 brum. Clamaverunt autem ad Dominum filii Israel : qui posuit tenebras inter vos et Ægyptios, et adduxit super eos mare, et operuit eos. Viderunt oculi vestri cuncta quæ in Ægypto fecerim, & habitâstis in
8 solitudine multo tempore. Et introduxi vos in terram Amorrhæi, qui habitabat trans Jordanem. Cúmque pugnarent contra vos, tradidi eos in manus vestras, & possedistis terram eorum, atque interfecistis
9 eos. Surrexit autem Balac filius Sephor rex Moab, & pugnavit contra Israelé. Misítque et vocavit Balaam filium Beor,
10 ut malediceret vobis : Et ego nolui audire eum, sed econtrario per illum benedixi vobis, & liberavi vos de manu ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Ἐν τῷ παραβῆναι ὑμᾶς τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ (κ) ἡμῶν, ἣν ἐνετείλατο (λ) ἡμῖν, καὶ πορευθέντες λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς.

M.S.A. (κ) ὑμῶν, (λ) ὑμῖν,

ΚΕΦ. κδ'.

1 Καὶ συνήγαγεν Ἰησοῦς (α) πάσας φυλὰς Ἰσραὴλ (ϐ) εἰς Σηλὼ, καὶ συνεκάλεσε (γ) τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτῶν, καὶ (δ) ἔστησεν αὐ-
2 τοὺς ἀπέναντι τοῦ θεοῦ. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν (ε) λαόν, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς (ζ) Ἰσραήλ, Πέραν τοῦ ποταμοῦ παρῴκησαν οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ ἀπαρχῆς, Θάρα ὁ πατὴρ Ἀβραὰμ, καὶ ὁ πατὴρ Ναχώρ, καὶ
3 ἐλάτρευσαν θεοῖς ἑτέροις. Καὶ ἔλαβον τὸν πατέρα (η) ὑμῶν τὸν Ἀβραὰμ ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὡδήγησα αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ,
4 καὶ ἐπλήθυνα (θ) αὐτοῦ σπέρμα, (ι) Καὶ ἔδωκα αὐτῷ τὸν Ἰσαάκ, καὶ τῷ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. καὶ ἔδωκα τῷ Ἡσαῦ τὸ ὄρος τὸ Σηεὶρ (κ) κληρονομῆσαι αὐτῷ. καὶ Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ κραται-
5 όν. καὶ ἐκάκωσαν αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι. Καὶ (λ) ἐπάταξα τὴν Αἴγυπτον ἐν σημείοις οἷς (μ)
6 ἐποίησα ἐν αὐτοῖς. Καὶ μετὰ ταῦτα (ν) ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ εἰσήλθατε εἰς τὴν (ξ) θάλασσαν τὴν ἐρυθράν. καὶ κατεδίωξαν οἱ Αἰγύπτιοι ὀπίσω τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν ἅρμασι καὶ ἐν ἵπποις εἰς τὴν
7 θάλασσαν τὴν ἐρυθράν. Καὶ ἀνεβοήσαμεν πρὸς κύριον· καὶ ἔδωκε νεφέλην καὶ γνόφον ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ἀναμέσον τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκάλυψεν (ο) αὐτούς. καὶ εἴδοσαν οἱ ὀφθαλμοὶ (π) ὑμῶν ὅσα ἐποίησε κύριος ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· καὶ
8 ἦτε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας πλείους. Καὶ ἤγαγεν (ρ) ἡμᾶς εἰς γῆν Ἀμορραίων τῶν κατοικούντων πέραν τοῦ Ἰορδάνου, (σ) καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος (τ) εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν· καὶ κατεκληρονομήσατε τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ (υ) ἐξωλοθρεύσατε αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.
9 Καὶ ἀνέστη Βαλὰκ ὁ τοῦ Σεπφὼρ βασιλεὺς Μωὰβ, καὶ παρετάξατο τῷ Ἰσραήλ, καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσε τὸν Βαλαὰμ ἀράσασθαι (φ) ἡ-
10 μῖν. Καὶ οὐκ ἠθέλησε (χ) κύριος ὁ θεός σου ἀπολέσαι σε· καὶ εὐλογίαις εὐλόγησεν ἡμᾶς, καὶ ἐξείλατο (ψ) ἡμᾶς ἐκ χειρῶν αὐτῶν, καὶ παρέδωκεν αὐτούς.

M.S.A. (α) πάσας τὰς φυλὰς (ϐ) ἐν (γ) πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς (δ) ἔστησαν ἐναντίον τοῦ θεοῦ. (ε) λαὸν, λέγων, Τάδε (ζ) τοῦ Ἰσραήλ, λέγων, Πέραν (η) ὑμῶν Ἀβραὰμ (θ) τὸ σπέρμα αὐτοῦ, (ι) Καὶ γε ἔδωκα (κ) κληρονομίαν αὐτῷ. (λ) ἐπάταξεν κύριος τὴν (μ) ἐποίησεν (ν) ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, (ξ) θάλασσαν. καὶ (ο) ἐπ' αὐτούς. (π) ἡμῶν (ρ) ὑμᾶς (σ) καὶ παρετάξατο ὑμῖν, καὶ παρέδωκεν (τ) εἰς χεῖρας ὑμῶν· (υ) ἐξωλεθρεύσατε (φ) ὑμῖν. (χ) κύριος ἀπολέσαι σε· καὶ εὐλογίαν εὐλόγησεν (ψ) ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Καὶ διέβητε

In transgrediendo vos testamentum Domini Dei nostri, quod mandavit nobis, & ambulantes (k) servieritis diis aliis, et adoraveritis (l) eos. 16

CAP. XXIV.

Et congregavit Iesus omnes tribus Israel in (a) Selo, et convocavit seniores eorum, (b) & scribas eorum, et judices eorum: & statuit eos ante Deum. 1
Et dixit Iesus ad omnem populum, Hæc dicit Dominus Deus Israel; Trans flumen inhabitaverunt patres vestri ab initio, Thara pater Abraham, et pater Nachor : & servierunt diis alienis. 2
Et assumpsi patrem vestrum Abraham de trans flumine, et deduxi eum in omnem (c) terram: et multiplicavi ejus semen: 3
Et dedi ei Isaac; et ipsi Isaac, Jacob et Esau. Et dedi Esau montem Seir ad hæreditandum ei. Et Jacob, et filii ejus descenderunt in Ægyptum: & (d) facti sunt ibi in gentem magnam, et multam, et validam. Et afflixerunt eos Ægyptii. 4
Et percussi Ægyptum in signis, quæ feci in eis. 5
Et post hæc eduxit patres nostros de Ægypto, et intrâstis in mare Rubrum. Et persecuti sunt Ægyptii post patres nostros in curribus, et in equis in mare Rubrum. 6
Et exclamavimus ad Dominum, et dedit nubem, et caliginem inter nos, et inter Ægyptios : & induxit super eos mare, et operuit (e) illos. Et viderunt oculi vestri, quæcunque fecit Dominus in terra Ægypto : et fuistis in deserto dies plures. 7
Et duxit nos in terrã Amorrhæorum habitantium trans Jordanem : et tradidit eos Dominus in manus nostras : et hæreditâstis terram eorum, et exterminâstis eos à facie vestra. 8
Et surrexit Balac filius Sephor rex Moab, et instruxit exercitum contra Israel : et mittens vocavit Balaam ad maledicendum nos. 9
Et noluit Dominus Deus tuus perdere te. Et benedictionibus benedixit nos : et eripuit nos de manibus eorum : (f) et tradidit eos. 10

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 בְּמֶעְבַּרְכוֹן יָת קְיָמָא דַייָ אֱלָהֲכוֹן דְּפַקֵּיד יָתְכוֹן וּתְהָכוּן וְתִפְלְחוּן לְטָעֲוַת עַמְמַיָּא וְתִסְגְּדוּן לְהוֹן וְיִתְקַף רוּגְזָא דַייָ בְּכוֹן וְתֵיבְדוּן בִּפְרִיעַ מֵעַל אַרְעָא טָבְתָא דִּיהַב לְכוֹן :

כד

1 וּכְנַשׁ יְהוֹשֻׁעַ יָת כָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לִשְׁכֶם וּקְרָא לְסָבֵי יִשְׂרָאֵל וּלְרֵישׁוֹהִי וּלְדַיָּנוֹהִי וּלְסָרְכוֹהִי וְאִתְעַתַּדוּ קֳדָם יְיָ :
2 וַאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ לְכָל עַמָּא כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בְּעִבְרָא פְרָת יְתִיבוּ אֲבָהַתְכוֹן מֵעַלְמָא תֶּרַח אֲבוּהִי דְּאַבְרָהָם וַאֲבוּהִי דְּנָחוֹר וּפְלַחוּ לְטָעֲוַת עַמְמַיָּא :
3 וְדַבָּרִית יָת אֲבוּכוֹן יָת אַבְרָהָם מֵעִבְרָא פְרָת וְאוֹבֵלִית יָתֵיהּ בְּכָל אַרְעָא דִכְנַעַן וְאַסְגֵּיתִי יָת בְּנוֹהִי וִיהַבִית לֵיהּ יָת יִצְחָק :
4 וִיהַבִית לְיִצְחָק יָת יַעֲקֹב וְיָת עֵשָׂו וִיהַבִית לְעֵשָׂו יָת טוּרָא דְשֵׂעִיר לְמֵירַת יָתֵיהּ וְיַעֲקֹב וּבְנוֹהִי נְחַתוּ לְמִצְרָיִם :
5 וּשְׁלַחִית יָת מֹשֶׁה וְיָת אַהֲרֹן וּמְחֵית יָת מִצְרָאֵי כְּמָא דַעֲבַדִית בֵּינֵיהוֹן וּבָתַר כֵּן אַפֵּיקִית יָתְכוֹן :
6 וְאַפֵּיקִית יָת אֲבָהַתְכוֹן מִמִּצְרַיִם וַאֲתֵיתוּן לְיַמָּא וּרְדַפוּ מִצְרָאֵי בָּתַר אֲבָהַתְכוֹן בִּרְתִכִּין וּבְפָרָשִׁין לְיַמָּא דְסוּף :
7 וְצַלִּיאוּ קֳדָם יְיָ וְשַׁוִּי קְבָלָא בֵּינֵיכוֹן וּבֵין מִצְרָאֵי וְאַיְתִי עֲלוֹהִי יָת יַמָּא וַחֲפָנוּן וַחֲזָאָה עֵינֵיכוֹן יָת דִּי עֲבַדִית בְּמִצְרַיִם וִיתֵיבְתּוּן בְּמַדְבְּרָא יוֹמִין סַגִּיאִין :
8 וְאָעֵלִית יָתְכוֹן לַאֲרַע אֱמוֹרָאָה דְּיָתֵיב בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא וַאֲגִיחוּ קְרָבָא עִמְּכוֹן וּמְסַרִית יָתְהוֹן בִּידְכוֹן וִירִתְתּוּן יָת אַרְעֲהוֹן וְשֵׁיצֵיתִנּוּן מִן קֳדָמֵיכוֹן :
9 וְקָם בָּלָק בַּר צִפּוֹר מַלְכָּא דְמוֹאָב וַאֲגִיחַ קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וּשְׁלַח וּקְרָא לְבִלְעָם בַּר בְּעוֹר לְמִלְּטָא יָתְכוֹן :
10 וְלָא אָבֵיתִי לְקַבָּלָא מִן בִּלְעָם וּבָרֵיךְ בִּרְכָא יָתְכוֹן וְשֵׁיזֵיבִית יָתְכוֹן מִן יְדֵיהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In transeundo vos fœdus Domini Dei vestri quod jussit vos, & ibitis, & servietis abominationi populorum, & inclinabimini illis; & roborabitur indignatio Domini in vobis ; & peribitis derepente desuper terram bonam quam dedit vobis. 16

CAP. XXIV.

Et congregavit Josue omnes tribus Israel in Sechem ; & vocavit senes Israel, & capita ejus, & judices ejus, & exactores ejus ; & steterunt ante Dominum. 1
Et dixit Josue omni populo : Sic dixit Dominus Deus Israel : Trans Perath habitarunt patres vestri à seculo : Therahh pater Abraham & pater Nahhor, & servierunt abominationibus gentium. 2
Et accepi patrem vestrum Abraham de ultra Perath, & *duxi* eum in omni terra Chenaghan ; & auxi *filios* ejus, & dedi ei Iszaak. 3
Et dedi Iszaak, Jaghacob, & Ghesau, & dedi Ghesau montem Seghir ad hæreditandum eum ; & Jaghacob & filii ejus descenderunt ad Ægyptum. 4
Et misi Mosen & Aharon, & percussi Ægyptum quemadmodum feci inter eos, & post hoc eduxi vos. 5
Et eduxi patres vestros ex Ægypto, & venistis ad mare; & persecuti sunt Ægyptii post patres vestros in curribus & in equitibus ad mare Zzuph. 6
Et clamaverunt ante Dominum, & posuit tenebras inter vos & inter Ægyptios. Et venire feci super eos mare, & operuit eos; & viderunt oculi vestri, quod feci in Ægyptiis ; & habitâstis in deserto dies multos. 7
Et introduxi vos ad terram Emorrhæi qui sedet trans Jordanem, & inierunt bellum vobiscum, & tradidi eos in *manum vestram*, & hæreditastis terram eorum ; & delevi eos ex-ante vos. 8
Et surrexit Balak filius Szipor rex Moab ; & intulit bellum in Israel ; & misit & vocavit Bilgham filium Beghor ad maledicendum vobis. 9
Et non volui ad audiendum ex Bilgham ; & benedixit benedictione vos : & liberavi vos de manu *ejus*. 10

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Si tranſgrediamini teſtamentum Domini 16
Dei veſtri & præcepta vobis injuncta, &
abeuntes colatis deos alienos, & adoretis
eos: exardeſcet ira Domini Dei veſtri con-
tra vos, & brevi peribitis de terra optima
quam dedit vobis.

CAP. XXIV.

DEinde congregavit Jeſus omnes tribus 1
Iſrael in Sechim, & advocatis ſenioribus
Iſrael, principibus, judicibus, & ſcribis eo-
rum, ſtetit ante tabernaculum temporis co-
ram Deo; Et ait Jeſus ad univerſum popu- 2
lum, Sic dicit Dominus Deus Iſrael, Trans
fluvium habitabant olim patres veſtri, *nem-
pe* Tarah pater Abraham, & pater Nahor, &
colebant ibi deos alienos. Aſſumpſi verò
Abrahamum patrem veſtrum ex ulteriori 3
parte fluvii, & duxi eum per totam terram
Chanaan, multiplicavi ſemen ejus, dedíque
illi Iſahacum; Iſahaco dedi Jacobum & Eſau, 4
& Eſau tradidi in poſſeſſionem montem
Seir; Jacob autem ac filii ejus deſcenderunt
in Ægyptum. Miſique Moſen & Aharonem, 5
& percuſſi Ægyptios, & miracula edidi in-
ter eos; tum demum eduxi vos. Eduxi in- 6
quam patres veſtros ex Ægypto, adduxíque
eos ad mare, & perſecuti ſunt Ægyptii pa-
tres veſtros cum carrucis & equitibus uſque
ad mare Suph. Clamantibus autem patribus 7
veſtris ad Dominum, interjecit tenebras in-
ter ipſos & Ægyptios: diviſóque Dominus
mari Suph traduxit patres veſtros per me-
dium ejus, & adducto mari ſuper Ægypti-
os obruit illos, & viderunt oculi veſtri quid
fecerim Ægyptiis: tum adduxi vos in de-
ſertum, & manſiſtis in deſerto diebus mul-
tis. Deinde adduxi vos ad terram Amor- 8
rhæorum habitantium trans Jordanem, qui
pugnaverunt contra vos; at tradidi eos in
manus veſtras, perdidíque eos à conſpectu
veſtro, & poſſediſtis terram eorum. Præ- 9
terea ſurgens Balac filius Sephor, rex Mo-
abitarum, certavit cum Iſraele, mitténſque
vocavit Belaam filium Beor ad maledicen-
dum vobis. Nolui tamen exaudire Belaam, 10
quin potiùs benedicendo benedixi vobis, &
eripui vos de manibus ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * اذا جزتم عهد الرب الاهكم الذي امركم به * وسرتم وعبدتم معبودات اخر وسجدتم
لها * يشتد غضب الرب * فيهلككم سرعة من على الارض الجيدة التي اعطاكم *

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * وجمع يوشع جميع اسباط بني اسرائيل الى شيلوا * واستدعى بشيوخ بني اسرائيل ورؤسايهم
2 وحكامهم وعرفايهم * فوقفوا بين يدي الرب * وقال يوشع لبني اسرائيل * هكذا قال الله اله
اسرائيل * خلف الفرات سكن اباؤكم من قديم الدهر * تارح ابو ابراهيم وابو ناحور * وعبدوا
3 معبودات اخر * فاخذت ابراهيم اباكم من خلف النهر * وسيرته في جميع الشام * وكثرت
4 نسله * ورزقته اسحق * ورزقت اسحق يعقوب والعيص * واعطيت العيص جبال الشراه ليرثها *
5 ويعقوب وبنوه نزلوا الى مصر * فارسلت موسى وهرون * وضربت المصريين كما فعلت فيهم
6 وبعد ذلك اخرجتكم * واخرجت اباكم من مصر * وجاووا الى البحر * وطردوا اهل مصر
7 وراهم بمراكب وخيل الى بحر القلزم * فصرخوا اباؤكم الى الله * فجعل ظلاما بينهم وبين
المصريين * ثم رد عليهم البحر فغرقهم * ونظرت عيونكم ما فعل بهم من الايات العظيمة *
8 واقاموا اباؤكم في البرية سنين كثيرة * وجيت بكم الى ارض الاموراييين الساكنين
في عبر الاردن قال الله * فحاربوكم * فاسلمهم بيدكم * وورثكم ارضهم * واهلكتهم من
9 قدامكم * فقام بالاق بن صفورا ملك مواب * وحارب بني اسرائيل * وانفذ ودعا ببلعام بن
10 بعور للعنتكم * فما شيت القبول من بلعام * فباركتكم * وخلصتكم من يده *

Si prætergreſſi fueritis pactum Domini 16
Dei veſtri, quod præcepit vobis, & abi-
eritis, atque colueritis deos alienos, &
adoraveritis eos, deſæviet ira Domini,
& illico diſperdet vos de terra optima
quam dedit vobis.

CAP. XXIV.

Rurſum convocavit Ioſue univerſas 1
tribus Iſraelitarum in Silo, & accerſivit
ſeniores Iſraelitarum, duces eorum, ju-
dices eorum, & præfectos eorum, ſte-
teruntque in præſentia Domini. Et ait 2
Ioſue ad Iſraelitas, Ita dixit Deus, Deus
Iſraelis, Trans Euphratem habitârunt
patres veſtri ab initio ſæculi, nempe Ta-
reh pater Abrahami & pater Nahoris, &
adorârunt deos alios. Et tuli Abraham 3
patrem veſtrum è regione quæ eſt trans
flumen, & duxi eum per univerſam
Syriam, auxique ſemen ejus, & largitus
ſum illi Iſhacum: Iſhaco verò largitus 4
ſum Iacobum & Eſau: & quidem Eſau
dedi montes Sarah, ut poſſideret eos:
Iacob verò cum filiis ſuis deſcenderunt
in Ægyptum. Miſſóque Moſe & Harone 5
percuſſi Ægyptios modo quo feci eis, ac
deinde eduxi vos. Eduxi inquam patres 6
veſtros ex Ægypto, & cùm perveniſſent
ad mare, perſecuti ſunt eos Ægyptii cum
curribus & equis uſque ad mare nau-
fragum. Et clamantibus patribus ve- 7
ſtris ad Deum, poſuit tenebras inter ipſos
& inter Ægyptios, tum reduxit ſuper eos
mare, & ſubmerſit illos; & viderunt
oculi veſtri ſigna maxima quæ fecit in
illis. Tum manſerunt patres veſtri in de-
ſerto annos multos. Deinde adduxi vos 8
ad terram Amorrhæorum degentium
trans Iordanem, ait Deus: & cùm op-
pugnâſſent vos, tradidit eos in manum
veſtram, terram eorum dedit vobis hære-
ditatem, et conſumpſit eos à conſpectu ve-
ſtro. Deinde ſurrexit Balac filius Sephora 9
rex Moab, & pugnavit contra filios
Iſrael, & mittens accerſivit Belaam fili-
um Beor ad maledicendum vobis: Sed 10
nolui acquieſcere Belaamo, imò benedi-
xi vobis, & eripui vos de manu illius.

ספר יהושע ׃ כד

pugnaverunt & :Jericho ad veniſtis & ,Jarden tranſiſtis Et
11 ותעברו את־הירדן ותבאו אל־יריחו וילחמו
,Chenahanæus & ,Perizæus & ,Emoræus ,Jericho domini vos in
בכם בעלי־יריחו האמרי והפרזי והכנעני
dedique :Jebuzæus & ,Chivvæus ,Ghirghazæus & ,Chittæus &
והחתי והגרגשי החוי והיבוסי ואתן
,crabronem veſtras facies ad miſi Et .veſtra manu in eos
12 אותם בידכם׃ ואשלח לפניכם את־הצרעה
non ,Emoræi reges duos ,veſtris faciebus à eos expulit &
ותגרש אותם מפניכם שני מלכי האמרי לא
non qua terram vobis Dedique .tuo arcu in neque ,tuo gladio in
13 בחרבך ולא בקשתך׃ ואתן לכם ארץ אשר לא־
:eis in habitâſtis & ,ædificâſtis non quas urbes & ,ea in laborâſtis
יגעת בה וערים אשר לא־בניתם ותשבו בהם
,comedentes vos ,plantâſtis non quæ oliveta & vineas
כרמים וזיתים אשר לא־נטעתם אתם אכלים׃
,perfectione in ei ſervite & ,Dominum timete nunc Et
14 ועתה יראו את־יהוה ועבדו אתו בתמים
veſtri patres ſervierunt quibus ,deos removete & ;veritate in &
ובאמת והסירו את־אלהים אשר עבדו אבותיכם
.DOMINO ſervite & ,Ægypto in & ,fluminis tranſitu in
בעבר הנהר ובמצרים ועבדו את־יהוה׃
eligite ,DOMINO ſervire veſtris oculis in malum ſi Et
15 ואם רע בעיניכם לעבד את־יהוה בחרו
,Deos ſive ,ſerviatis cui hodie vobis
לכם היום את־מי תעבדון אם את־אלהים
ſive ,fluminis tranſitu in qui ,veſtri patres ſervierunt quibus
אשר־עבדו אבותיכם אשר בעבר הנהר ואם
:eorum terra in habitantes vos quorum ,Emoræi deos
את־אלהי האמרי אשר אתם ישבים בארצם
reſpondit Et .DOMINO ſerviemus ,mea domus & ,ego &
16 ואנכי וביתי נעבד את־יהוה׃ ויען
,DOMINUM derelinquendo à nobis Abſit :dixit & ,populus
העם ויאמר חלילה לנו מעזב את־יהוה
DOMINUS Quoniam .alienis diis ſerviendo
17 לעבד אלהים אחרים׃ כי יהוה
noſtros patres & ,nos faciens aſcendere ipſe ,noſter Deus
אלהינו הוא המעלה אתנו ואת־אבותינו
noſtris oculis in fecit qui & ,ſervorum domo è Ægypti terra è
מארץ מצרים מבית עבדים ואשר עשה לעינינו
,via omni in nos cuſtodivit & ,iſta magna ſigna
את־האתות הגדלות האלה וישמרנו בכל־הדרך
tranſivimus quorum ,populis omnibus in & ,ea in ambulavimus qua
אשר הלכנו בה ובכל העמים אשר עברנו
,populos omnes DOMINUS Expulitque .eorum interiori in
18 בקרבם׃ ויגרש יהוה את־כל־העמים
nos etiam ,noſtris faciebus à terræ habitatorem Emoræum &
ואת־האמרי ישב הארץ מפנינו גם־אנחנו
Dixitque .noſter Deus ipſe quia ,DOMINO ſerviemus
19 נעבד את־יהוה כי־הוא אלהינו׃ ויאמר
quia ,DOMINO ſervire poteritis Non :populum ad Jehoſuah
יהושע אל־העם לא תוכלו לעבד את־יהוה כי־
parcet non :ipſe æmulator Deus ,ipſe ſancti Deus
אלהים קדשים הוא אל־קנוא הוא לא־ישא
,DOMINUM dereliqueritis Cùm .veſtris peccatis atque ,veſtro ſceleri
20 לפשעכם ולחטאותיכם׃ כי תעזבו את־יהוה
conſumet &,vobis malefaciet &,ſe convertet &,alienigenæ diis ſervieritis &
ועבדתם אלהי נכר ושב והרע לכם וכלה
ad populus Dixitque .vobis benefecerit poſtquam ,vos
21 אתכם אחרי אשר־היטיב לכם׃ ויאמר העם אל־
.ſerviemus DOMINO quia ;Nequaquam :Jehoſuah
יהושע לא כי את־יהוה נעבד׃

Verſio VULG. LAT.

11 Tranſiſtíſque Jordanem, & veniſtis ad Jericho. Pugnaverúntque contra vos viri civitatis ejus, Amorrhæus, & Pherezæus, & Chananæus, & Hethæus, & Gergeſæus, et Heuæus,
& Jebuſæus : & tradidi illos
12 in manus veſtras. Miſiq; ante vos crabrones : et ejeci eos de locis ſuis, duos reges Amorrhæorum, non in gladio nec
13 in arcu tuo. Dedique vobis terram, in qua non laborâſtis, & urbes quas non ædificâſtis, ut habitaretis in eis : vineas & oliveta, quæ non plantâſtis.
14 Nunc ergò timete Dominum, & ſervite ei perfecto corde atque veriſſimo : & auferte deos, quibus ſervierunt patres veſtri in Meſopotamia & in Ægypto, ac ſervite Domino.
15 Sin autem malum vobis videtur ut Domino ſerviatis, optio vobis datur : eligite hodiè quod placet, cui ſervire potiſſimùm debeatis, utrùm diis, quibus ſervierunt patres veſtri in Meſopotamia, an diis Amorrhæorum, in quorum terra habitatis : ego autem & domus
16 mea ſerviemus Domino. Reſponditque populus, & ait ; Abſit à nobis ut relinquamus Dominum, & ſerviamus diis
17 alienis. Dominus Deus noſter ipſe eduxit nos, & patres noſtros, de terra Ægypti, de domo ſervitutis : fecitque videntibus nobis ſigna ingentia, & cuſtodivit nos in omni via, per quam ambulavimus, & in cunctis populis per quos tranſ-
18 ivimus. Et ejecit univerſas gentes, Amorrhæum habitatorem terræ, quam nos intravimus. Serviemus igitur Domino, quia ipſe eſt Deus no-
19 ſter. Dixítque Joſue ad populum, Non poteritis ſervire Domino : Deus enim ſanctus, & fortis æmulator eſt, nec ignoſcet ſceleribus veſtris atq;
20 peccatis. Si dimiſeritis Dominum, & ſervieritis diis alienis, convertet ſe, & affliget vos, atque ſubvertet poſtquàm
21 vobis præſtiterit bona. Dixítque populus ad Joſue ; Nequaquàm ita ut loqueris, erit, ſed Domino ſerviemus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ διέβητε τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρεγενήθητε εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐπολέμησαν πρὸς (ω) ἡμᾶς οἱ κατοικοῦντες Ἱεριχὼ, ὁ Ἀμορραῖος, (α) καὶ ὁ Χαναναῖος, καὶ ὁ Φερεζαῖος, καὶ ὁ Εὑαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος, καὶ ὁ Χετταῖος, καὶ ὁ Γεργεσαῖος. καὶ παρ-
12 έδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. Καὶ ἐξαπέστειλε προτέραν ὑμῶν τὴν σφηκίαν. (β) καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου (γ) ἡμῶν δώδεκα βασιλεῖς τῶν Ἀμορραίων, οὐκ ἐν τῇ
13 ῥομφαίᾳ σου οὐδὲ ἐν τῷ τόξῳ σου. Καὶ ἔδωκεν ὑμῖν γῆν ἐφ᾽ ἣν οὐκ ἐκοπιάσατε (δ) ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ πόλεις (ε) ἃς οὐκ ᾠκοδομήκατε, καὶ κατῳκίσθητε ἐν αὐταῖς, καὶ ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας (ζ) οὓς οὐκ ἐφυτεύσατε ὑμεῖς, ἔδεσθε.
14 Καὶ νῦν φοβήθητε (η) κύριον, καὶ λατρεύσατε αὐτῷ (θ) ἐν εὐθύτητι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἷς ἐλάτρευσαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ λατρεύσατε κυ-
15 ρίῳ. Εἰ δὲ μὴ ἀρέσκει ὑμῖν λατρεύειν κυρίῳ, (ι) ἐκλέξασθε ὑμῖν αὐτοῖς σήμερον τίνι λατρεύσητε, εἴτε τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων ὑμῶν, τοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, εἴτε τοῖς θεοῖς τῶν Ἀμορραίων ἐν οἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν. ἐγὼ δὲ (κ) καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσομεν κυρίῳ, ὅτι
16 ἅγιός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ λαὸς εἶπε, Μὴ γένοιτο ἡμῖν καταλιπεῖν κύριον, ὥστε λα-
17 τρεύειν θεοῖς (λ) ἑτέροις. Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, αὐτὸς θεός ἐστιν· αὐτὸς ἀνήγαγεν ἡμᾶς καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν (μ) ἐξ Αἰγύπτου, καὶ διεφύλαξεν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθημεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν οὓς παρήλθομεν δι᾽ αὐτῶν.
18 Καὶ ἐξέβαλε κύριος τὸν Ἀμορραῖον καὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ κατοικοῦντα τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς (ν) λατρεύσομεν κυρίῳ, οὗτος γὰρ (ξ) θεὸς ἡμῶν ἐστι.
19 Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν, Οὐ μὴ δύνησθε λατρεύειν (ο) κυρίῳ, ὅτι ὁ θεὸς ἅγιός ἐστι· καὶ ζηλώσας οὗτος οὐκ ἀνήσει τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν καὶ τὰ ἀνομήμα-
20 τα ὑμῶν, Ἡνίκα ἂν ἐγκαταλίπητε (π) κύριον καὶ λατρεύσητε (ρ) θεοῖς ἑτέροις. καὶ ἐπελθὼν κακώσει ὑμᾶς καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἀνθ᾽ ὧν εὖ ἐποίησεν
21 (σ) ὑμᾶς. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν, Οὐχὶ, ἀλλὰ (τ) κυρίῳ λατρεύσομεν.

11 Et tranſiſtis Jordanē, et adveniſtis in Hiericho. Et bellaverunt adverſus nos, qui habitabant Hiericho, Amorrhæus, et Chananæus, & Pherezæus, & Eueus, & Jebuſæus, & Chettæus, & Gergeſæus. Et tradidit eos Dominus in
12 man⁹ noſtras. Et miſit ante vos (g) veſpas: (h) et emiſit eos à facie noſtra (i) duodecim reges Amorrhæorum, non in gladio tuo, nec;
13 in arcu tuo. Et dedit vobis terram, ſuper quam non laborâſtis ſuper eam; & civitates, quas non ædificâſtis; et habitâſtis in eis: & vineas, & oliveta, quæ non plantâſtis vos, cōmeditis. Et nunc time-
14 te Dominum, & ſervite ei in rectitudine, & in juſtitia, & circumauferte deos alienos, quibus ſervierunt patres noſtri trans flumen, & in Ægypto, & ſervite
15 Domino. Si autem non placet vobis ſervire Domino; eligite vobis ipſis hodiè, cui ſerviatis, ſive diis patrum veſtrorum, iis, qui in trans-fluviali, ſive diis Amorrhæorum, in quibus vos habitatis ſuper terram eorum. Ego autem et domus mea ſerviemus Domino,
16 (k) quia ſanctus eſt. Et reſpondens popul⁹ dixit, Abſit à nobis derelinquere Dominum; ut ſerviamus
17 diis aliis. Dominus Deus noſter, ipſe Deus eſt. Ipſe eduxit nos, & patres noſtros de (l) Ægypto: & cuſtodivit nos in omni via, quâ ivimus in ea, & in omnibus gentibus, quas tranſivimus per eas:
18 Et ejecit Dominus Amorrhæum, & omnes gentes inhabitantes terram, à facie noſtra. Sed & nos ſerviemus Domino. Hic enim Deus noſter eſt. Et dixit Jeſus ad
19 populum, Non poteritis ſervire Domino; quoniā De⁹ ſanctus eſt: & zelans ipſe, non dimittet peccata veſtra, et iniquitates veſtras;
20 Quandocunq; dereliqueritis Dominum, & ſervieritis diis aliis. Et invadens affliget vos, & delebit vos pro iis quæ benefecit vo-
21 bis. Et dixit populus ad Jeſum, Nequaquàm: Sed Domino ſerviemus.

MS. A. (ω) ὑμᾶς (α) καὶ ὁ Φερεζαῖος, καὶ ὁ Χαναναῖος, καὶ ὁ Χετταῖος, καὶ ὁ Γεργεσαῖος, καὶ ὁ Εὑαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος. καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας (β) καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς (γ) ὑμῶν δώδεκα πόλεις τῶν Ἀμορραίων, (δ) ἐπ᾽ αὐτήν, (ε) ἃς * ᾠκοδομήσατε, (ζ) οὓς οὐ κατεφυτεύσατε (η) τὸν κύριον, (θ) ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι, (ι) ἕλεσθε ὑμῖν (κ) καὶ ὁ οἶκός μου λατρεύσομεν (λ) ἑτέροις. Καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐστιν· αὐτὸς ἀνήγαγεν (μ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, (ν) λατρεύσομεν (ξ) ὁ θεὸς (ο) κυρίῳ τῷ θεῷ, ὅτι θεὸς (π) τὸν κύριον (ρ) θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ (σ) ὑμῖν. (τ) τῷ κυρίῳ λατρεύσομεν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ועברתון ית ירדנא ואתיתון ליריחו ואגיחו קרבא בכון יתבי יריחו אמוראי ופריזאי
וכנענאי וחתאי וגרגשאי חואי ויבוסאי ומסרית יתהון בידכון׃ ושלחית קדמיכון 12
ית ערעיתא ותרכית יתהון מן קדמיכון תרין מלכי אמוראי לא בחרבך ולא
13 בקשתך׃ ויהבית לכון ארעא די לא לאיתון בה וקרוין די לא בניתון ויתבתון
14 בהון כרמין וזיתין די לא נצבתון אתון אכלין׃ וכען דחלו מן קדם יי ופלחו
קדמוהי בשלמותא ובקושטא ואעדו ית טעותא די פלחו אבהתכון בעבר פרת
15 ובמצרים ופלחו קדם יי׃ ואם ביש בעיניכון למפלח קדם יי בחרו לכון יומא
דין קדם מן תפלחון אם ית טעותא די פלחו אבהתכון דבעברא דפרת ואם ית
טעות אמוראי די אתון יתבין בארעהון ברם אנא ואנש ביתי נפלח קדם יי׃
16 ואתיב עמא ואמר חס לנא מלמשבק ית פולחנא דיי למפלח לטעות עממיא׃ ארי יי
17 אלהנא הוא דאסיק יתנא וית אבהתנא מארעא דמצרים מבית עבדותא ודי עבד
לעיננא ית אתיא וית רברבתא האלן ונטרנא בכל אורחא די הליכנא בה ובכל עממיא
18 די עברנא ביניהון׃ ותריך יי ית כל עממיא וית אמוראה יתיב ארעא מן קדמנא
19 אף אנחנא נפלח קדם יי ארי הוא אלהנא׃ ואמר יהושע לעמא לא תוכלון
למפלח קדם יי ארי אלהא קדישא הוא אל קנא הוא מן קדם דין דקשוט
20 לא ישבוק לחוביכון ולחטאיכון׃ ארי תשבקון ית פולחנא דיי ותפלחון טעות
21 עממיא ויחוב ויבאש לכון וישיצי יתכון בתר דאוטיב לכון׃ ואמר עמא ליהושע
לא אלהן קדם יי נפלח׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

11 Et tranſiſtis Jordanem, & veniſtis in Jerihho ; & inierunt bellum vobiſcum habitatores Jerihho, Emorrhæi, & Pherizæi, & Chenaghanæi, & Hhithæi, & Girgaſſæi, Hhivæi, & Jebuſæi ; & tradidi eos in *manum ve-*
12 *ſtram*. Et miſi ante vos crabronem, & *ejeci* illos ex-ante vos duos reges
13 *Emorrhæorum* non in gladio tuo & non in arcu tuo. Et dedi vobis terram qua non laborâſtis in ea ; urbes quas non ædificâſtis, & habitâſtis in eis ;
14 vineas & olivas, quas non plantâſtis, vos comedentes. Et nunc timete ab-ante Dominum, & ſervite ante eum in ſimplicitate, & in veritate ; & miſſas facite abominationes quas coluerunt patres veſtri ultra Perath &
15 in Ægypto, & ſervite ante Dominum. Et ſi malum in oculis veſtris ad ſerviendum ante Dominum ; optate vobis die hac quem colatis ; num abominationes quas coluerunt patres veſtri, qui ultra Perath ; anne abominationes Emorrhæorum, ubi vos habitantes in terra eorum. Profectò
16 ego, & homo domus meæ ſerviemus ante Dominum. Et reſpondit populus, & dixit : Abſit nobis à dimittendo cultum Domini, ad ſerviendum
17 abominationi gentium. Namq; Dominus Deus noſter ipſe qui eduxit nos, & patres noſtros de terra Ægypti de domo ſervitutis ; & qui fecit ad oculos noſtros ſigna magna hæc ; & cuſtodivit nos in omni via quâ ambulavimus in ea, & in omnibus gentibus, quas tranſivimus inter eas.
18 Et ejecit Dominus omnes gentes, & Emorrhæum *habitatorem* terræ ex-ante nos ; etiam nos ſerviemus ante Dominum ; nam ipſe Deus noſter.
19 Et dixit Joſue populo : Non poteritis ad ſerviendum ante Dominum, quoniam Deus ſanctus ipſe, Deus zelotes ipſe, ab-ante *judicium veritatis*
20 non indulgebitur culpis veſtris & peccatis veſtris. Namque dimittetis cultum Domini, & ſervietis abominationi populorum, & revertetur &
21 incommodabit vobis, & perdet vos poſtquam benefecit vobis. Et dixit populus Joſue : Non, ſed ante Dominum ſerviemus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܥܒܪܬܘܢ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܬܝܬܘܢ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡܟܘܢ ܡܪ̈ܝܐ ܕܐܝܪܝܚܘ. ܘܐܡܘܪܝܐ
ܘܟܢܥܢܝܐ. ܘܦܪܙܝܐ ܘܚܬܝܐ. ܘܓܪܓܫܝܐ ܘܚܘܝܐ. ܘܝܒܘܣܝܐ. ܘܐܫܠܡܬ ܐܢܘܢ
12 ܒܐܝܕܝܟܘܢ. * ܘܫܕܪܬ ܩܕܡܝܟܘܢ ܥܪ̈ܥܝܬܐ. ܘܐܘܒܕܬ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܬܪ̈ܝܢ ܡܠܟ̈ܝ
13 ܐܡܘܪܝܐ. ܠܐ ܒܣܝܦܟܘܢ ܐܦܠܐ ܒܩܫܬܟܘܢ. * ܘܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܐܪܥܐ ܕܠܐ ܠܐܝܬܘܢ ܒܗ.
ܘܩܘܪ̈ܝܐ ܕܠܐ ܒܢܝܬܘܢ. ܘܝܬܒܬܘܢ ܒܗܝܢ. ܘܟܪ̈ܡܐ ܘܙܝܬܐ ܕܠܐ ܢܨܒܬܘܢ. ܗܐ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
14 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܕܚܠܘ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܦܠܘܚܘܗܝ ܒܬܡܝܡܘܬܐ ܘܒܩܘܫܬܐ. ܘܐܥܒܪܘ ܡܢ
ܠܘܬܟܘܢ ܠܐܠܗ̈ܐ ܢܘܟܪ̈ܝܐ: ܕܦܠܚܘ ܐܒܗ̈ܝܟܘܢ ܒܥܒܪܐ ܕܢܗܪܐ ܘܒܡܨܪܝܢ. ܘܐܢܬܘܢ
15 ܦܠܘܚܘ ܠܡܪܝܐ. * ܘܐܢ ܒܝܫ ܗܘ ܒܥܝ̈ܢܝܟܘܢ ܠܡܦܠܚ ܠܡܪܝܐ. ܓܒܘ ܠܟܘܢ
ܝܘܡܢܐ ܠܡܢ ܦܠܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܠܐܠܗ̈ܐ ܕܦܠܚܘ ܐܒܗ̈ܝܟܘܢ ܒܥܒܪܐ ܕܢܗܪܐ. ܐܘ
ܠܐܠܗ̈ܐ ܕܐܡܘܪ̈ܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܪܥܗܘܢ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܘܒܝܬܝ. ܠܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ
16 ܦܠܚܝܢܢ. * ܘܥܢܐ ܥܡܐ ܟܠܗ ܘܐܡܪ. ܚܣ ܠܢ ܕܢܫܒܘܩ ܠܡܪܝܐ. ܘܢܦܠܘܚ ܠܐܠܗ̈ܐ
17 ܐܚܪ̈ܢܐ. * ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܢ. ܗܘ ܕܐܣܩܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܡܢ ܒܝܬ ܥܒܕܘܬܐ.
ܘܥܒܕ ܩܕܡܝܢ ܐܬ̈ܘܬܐ ܪ̈ܘܪܒܬܐ. ܘܢܛܪܢ ܒܟܠܗ ܐܘܪܚܐ ܕܗܠܟܢ ܒܗ. ܘܒܟܠܗܘܢ
18 ܥܡܡ̈ܐ ܕܥܒܪܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡ̈ܐ. ܘܠܐܡܘܪܝܐ
ܕܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܒܐܪܥܐ ܡܢ ܩܕܡܝܢ. ܘܐܦ ܚܢܢ ܠܡܪܝܐ ܢܦܠܘܚ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܐܠܗܢ
19 ܗܘ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܥܡܐ. ܠܐ ܬܫܟܚܘܢ ܠܡܦܠܚ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܐ ܗܘ.
20 ܘܐܠܗܐ ܛܢܢܐ ܗܘ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܚܘ̈ܒܝܟܘܢ ܘܚܛܗ̈ܝܟܘܢ. * ܘܐܢ ܬܫܒܩܘܢ ܠܡܪܝܐ
ܘܬܦܠܚܘܢ ܠܐܠܗ̈ܐ ܢܘܟܪ̈ܝܐ: ܢܬܗܦܟ ܘܢܒܐܫ ܠܟܘܢ. ܘܢܓܡܪܟܘܢ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܛܒ
21 ܠܟܘܢ. * ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܠܝܫܘܥ. ܠܐ
ܗܘܐ ܠܢ ܦܘܠܚܢܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܠܐ ܠܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ ܦܠܚܝܢܢ.

Deinde trajecto Jordane venistis in Jeri- 11
cho, & pugnaverunt contra vos cives Je-
richo, & Amorrhæi, Chananæi, Phere-
zæi, Hethæi, Gergosæi, Hevæi, & Jebu-
sæi, tradidique illos in manus vestras. Et 12
missis ante vos crabronibus perdidi è con-
spectu vestro duos reges Amorrhæorum,
non autem gladiis, nec arcubus vestris. Et 13
dedi vobis terram in qua non laborave-
ratis, & civitates quas non extruxeratis,
& habitâstis in eis: vineis quoque & ole-
is quas non plantaveratis, ecce vescimini.
Quare timete Dominum, & colite illum in 14
sinceritate & veritate; & arcentes de cor-
de vestro deos alienos quos coluerunt pa-
tres vestri trans fluvium & in Ægypto,
vos Dominum colite. Quòd si molestum 15
est in oculis vestris colere Dominum, eli-
gite vobis hodiè quem colatis, deósne quos
coluerunt patres vestri trans fluvium, an ve-
rò deos Amorrhæorum in quorum terra
vos habitatis: ego quidem & domestici
mei Dominum Deum colemus. Responde- 16
runt universus populus, ac dixerunt, Absit
à nobis ut relinquamus Dominum, & cola-
mus deos alios: Quoniam Dominus est De- 17
us noster, qui extraxit nos è terra Ægypti
de domo servitutis, fecit coram nobis hæc
signa magna, & servavit nos in tota via in
qua ambulavimus, & inter omnes gentes
inter quas transivimus. Perdidit quoque 18
Dominus Deus noster cunctas gentes istas;
& Amorrhæos quorum terram inhabitamus,
perdidit Dominus à conspectu nostro: pro-
pterea Dominum quidem colemus, quoni-
am ipse solus est Deus, ipséque est Deus
noster. Et ait Jesus ad populum, Videte 19
tamen ne fortè impossibile sit vobis cole-
re Dominum, quia Deus sanctissimus est, &
Deus zelotes, nec parcet quidem delictis &
peccatis vestris. Si fortè Dominum de- 20
serueritis, & colueritis alios hujus terræ
deos peregrinos, convertetur Dominus ad
affligendum vos, & exterminabit vos post-
eaquam vobis benefecit. Et ait populus ad 21
Jesum, Non erit nobis cultus alius, sed Do-
minum quidem Deum colemus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وَجِزتم الاردن * وَجيتم الي اريحا وحاربكم اهل اريحا * والاموري * والفرزي * والكنعاني *
12 والحثي * والجرجوسي * والحوي * واليبوسي * واسلمهم بيدكم * وارسلت قدامكم الحوف
13 وطردهم من بين ايديكم * ولا بسيفكم * ولا بقسيكم * واعطيتكم ارضا ما تعبتم
14 فيها * وكروما وزيتونا * ما غرستموها * وانتم تاكلون ثمارها * خافوا من الله * واعبدوه باعتقاد
صحيح وقلب سليم * وزيلوا المعبودات التي عبدها اباوكم خلف النهر وفي مصر * واعبدوا
15 الله * وان كان قبيحا عندكم عبادة الله * فاختاروا لكم اليوم من تعبدون * اما المعبود
الذي عبد اباوكم خلف النهر * واما معبود الاموريين الذي انتم مقيمون في ارضهم *
16 وانا وبيت ابي نعبد الله * فاجاب الشعب وقال * حاشانا ان نترك عبادة الرب ونعبد الهة
17 غير * ان الله الهنا * الذي اصعدنا واباءنا من ارض مصر من دار العبودية * الذي
صنع بمشاهدتنا الايات العظيمة * وحفظنا في جميع الطرق التي سرنا فيها * وفي جميع
18 الشعوب الذي عبرنا فيما بينهم * وطرد الله جميع هولاء الشعوب والاموري الساكن في
19 الارض من قدامنا * فنحن ايضا نعبد الله لانه الهنا * فقال يوشع للقوم * لا تطيقون
20 تعبدونه * لانه اله قدوس بطاش قادر غيور * لا يغفر لجرمكم وخطاياكم * لانكم اذا
تركتم الله * وعبدتم معبودا غيره * رجع واضر بكم وافناكم * بعد ما احسن اليكم
21 * فقال الشعب ليوشع * لا بل الله نعبد *

Posteà transmisso Jordane venistis in 11
Jericho, & pugnaverunt contra vos ci-
ves Jericho, & Amorrhæus, & Phere-
zæus, & Chananæus, & Hithæus, &
Gergosæus, & Hevæus, & Jobesæus;
sed tradidi eos in manum vestram. Mi- 12
sique ante vos terrorem, & expuli eos
è conspectu vestro, non autem gladio ve-
stro, nec arcubus vestris. Et dedi vobis 13
terram in qua non laborâstis, & vineas
atque oleas quas non plantâstis, quarum
fructus comeditis. Igitur timete Deum, 14
eumque adorate fide integrâ & corde sin-
cero, & amovete numina quæ adorave-
runt patres vestri trans flumen & in
Ægypto, Deúmque adorate. Quòd si 15
turpe est apud vos Deo servire, eligite
vobis hodiè cui serviatis, numinine cui
servierunt patres vestri trans flumen, an
numini Amorrhæorum quorum terram
vos inhabitatis: ego verò & domus
patris mei Deo serviemus. Respondens 16
populus ait, Absit à nobis ut deseramus
cultum Domini, & colamus numina alia
præter ipsum. Nam Deus est Deus no- 17
ster, qui extraxit nos & patres nostros
de terra Ægypti de domicilio servitu-
tis, qui nobis spectantibus edidit signa
magna, & protexit nos in omnibus viis
per quas incessimus, & inter omnes
populos inter quos transivimus. Deus 18
tandem expulit omnes populos istos &
Amorrhæum in hac terra degentem, à
conspectu nostro; quapropter nos etiam
Deum colemus, quoniam ipse est Deus
noster. Dixit rursùs Josue ad popu- 19
lum, Non poteritis eum colere, quia Deus
est Sanctissimus, Robustissimus, Potentissi-
mus, Zelotes, nec parcet culpæ vestræ &
peccatis vestris. Cùm enim Deum de- 20
serueritis, & colueritis numen aliud præ-
ter ipsum, reversus malum vobis inferet,
consumétque vos posteaquam benefecit
vobis. Dixit populus ad Josue, Nequa- 21
quam, imò Deum colemus.

ספר יהושע : כד

,vos in vos Testes :populum ad Jehosuah Dixitque
22 ויאמר יהושע אל־העם עדים אתם בכם
.ei serviendum ad DOMINUM vobis elegistis vos Quia
כי־אתם בחרתם לכם את־יהוה לעבד אותו
alienigenæ deos removete nunc Et .Testes:dixerunt Et
23 ויאמרו עדים: ועתה הסירו את־אלהי הנכר
DOMINUM ad vestrum cor inclinate & :vestro interiori in qui
אשר בקרבכם והטו את־לבבכם אל־יהוה
:Jehosuah ad populus Dixeruntque .Israel Deum
24 אלהי ישראל: ויאמרו העם אל־יהושע
.audiemus ejus voce in & ,serviemus nostro Deo DOMINO
את־יהוה אלהינו נעבד ובקולו נשמע:
proposuit & ;illa die in populo fœdus Jehosuah excidit Et
25 ויכרת יהושע ברית לעם ביום ההוא וישם
Jehosuah Scripsitque .Sechem in judicium & ,statutum ei
לו חק ומשפט בשכם: ויכתב יהושע את־
cepit & ,Dei legis libro in ista verba
26 הדברים האלה בספר תורת אלהים ויקח
,quercum subter ibi eum statuit & ,magnum lapidem
אבן גדולה ויקימה שם תחת האלה
omnem ad Jehosuah Dixitque .DOMINI sanctuario in quæ
27 אשר במקדש יהוה: ויאמר יהושע אל־כל־
,testimonium in nobis in erit iste lapis Ecce :populum
העם הנה האבן הזאת תהיה־בנו לעדה
,DOMINI dicta omnia audivit ipse quia
כי־היא שמעה את כל־אמרי יהוה
fortè ne ,testimonium in vos in erit & :nobiscum est locutus quæ
אשר דבר עמנו והיתה בכם לעדה פן־
populum Jehosuah Dimisitque .vestrum Deum in negetis
28 תכחשון באלהיכם: וישלח יהושע את־העם
,hæc verba post fuit Et .suam hæreditatem in virum
29 איש לנחלתו: ויהי אחרי הדברים האלה
filius ,DOMINI servus ,Nun filius Jehosuah est mortuus &
וימת יהושע בן־נון עבד יהוה בן־
termino in eum Sepelieruntque .annorum decem & centum
30 מאה ועשר שנים: ויקברו אתו בגבול
,Ephraim monte in quæ ,Timnathserach in ,ejus hæreditatis
נחלתו בתמנת־סרח אשר בהר־אפרים
Israel Servivitque .Ghahas montis aquilone ab
31 מצפון להר־געש: ויעבד ישראל את־
,seniorum diebus omnibus & ,Jehosuah diebus omnibus DOMINO
יהוה כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים
cognoverunt qui & ,Jehosuah post dies prolongaverunt qui
אשר האריכו ימים אחרי יהושע ואשר ידעו
.Israel ipsi fecerat quod ,DOMINI opus omne
את כל־מעשה יהוה אשר עשה לישראל:
Israel filii fecerunt ascendere quæ Joseph ossa Et
32 ואת־עצמות יוסף אשר־העלו בני־ישראל
quam ,agri parte in Sechem in sepelierunt ,Ægypto ex
ממצרים קברו בשכם בחלקת השדה אשר
,Sechem patris Chamor filiis à Jahacob acquisierat
קנה יעקב מאת בני־חמור אבי־שכם
.hæreditatem in Joseph filiis fuerunt & ;agnellis centum in
במאה קשיטה ויהיו לבני־יוסף לנחלה:
eum sepelierunt & :est mortuus Aharon filius Elhazar Et
33 ואלעזר בן־אהרן מת ויקברו אתו
monte in ei fuit datus qui ,ejus filii Pinechas Gibbath in
בגבעת פינחס בנו אשר נתן־לו בהר
.Ephraim
אפרים:

Versio VULG. LAT.

22 Et Josue ad populum, Testes,
inquit, vos estis, quia ipsi ele-
geritis vobis Dominum ut ser-
viatis ei. Responderúntque,
23 Testes. Nunc ergò, ait, Au-
ferte deos alienos de medio
vestrî, & inclinate corda ve-
stra ad Dominum Deum Israel.
24 Dixítque populus ad Josue;
Domino Deo nostro servie-
mus, et obedientes èrimus præ-
25 ceptis ejus. Percussit ergò Jo-
sue in die illo fœd⁹, & propo-
suit populo præcepta atque ju-
26 dicia in Sichem. Scripsit quo-
que omnia verba hæc in volu-
mine legis Domini: & tulit
lapidem pergrandem, posuít-
que eum subter quercum, quæ
erat in Sanctuario Domini:
27 Et dixit ad omnem populum;
En lapis iste erit vobis in te-
stimonium, quòd audierit o-
mnia verba Domini quæ locu-
tus est vobis: ne fortè posteà
negare velitis, & mentiri Do-
28 mino Deo vestro. Dimisit-
que populum, singulos in pos-
29 sessionem suam. Et post hæc
mortuus est Josue filius Nun
servus Domini, centum & de-
30 cem annorum: Sepeliérunt-
que eum in finibus possessio-
nis suæ in Thamnathsare, quæ
est sita in monte Ephraim, à Se-
ptentrionali parte montis
31 Gaas. Servivítque Israel Do-
mino cunctis diebus Josue, &
seniorum qui longo vixerunt
tempore post Josue, & qui no-
verunt omnia opera Domini
32 quæ fecerat in Israel. Ossa
quoque Joseph, quæ tulerant
filii Israel de Ægypto, sepelie-
runt in Sichem, in parte agri,
quem emerat Jacob à filiis
Hemor patris Sichem, centum
novellis ovibus, & fuit in pos-
33 sessionem filiorum Joseph. Ele-
azar quoque filius Aaron mor-
tuus est: & sepelierunt eum
in Gabaath Phinees filii ejus,
quæ data est ei in monte E-
phraim.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν, Μάρτυρες
ὑμεῖς καθ' ὑμῶν, ὅτι ὑμεῖς (υ) ἐξελέξασθε κυ-
23 ρίῳ λατρεύειν αὐτῷ. Καὶ νῦν περιέλεσθε τοὺς
θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν, καὶ εὐθύνατε τὴν
καρδίαν ὑμῶν πρὸς κύριον θεὸν Ἰσραήλ.
24 Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν, Κυρίῳ λατρεύ-
25 σομεν, καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκουσόμεθα. Καὶ διέ-
θετο Ἰησοῦς διαθήκην πρὸς τὸν λαὸν ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν
ἐν Σηλὼ ἐνώπιον τῆς σκηνῆς τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ.
26 Καὶ ἔγραψε τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς βιβλίον
(φ) νόμου τοῦ θεοῦ. καὶ ἔλαβεν λίθον μέγαν, καὶ
ἔστησεν αὐτὸν Ἰησοῦς ὑπὸ τὴν (χ) τερέμινθον ἀπ-
27 έναντι κυρίου. Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν,
Ἰδοὺ ὁ λίθος οὗτος (ψ) ἔσται ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύ-
ριον, ὅτι (ω) αὐτὸς ἀκήκοε πάντα τὰ (α) λε-
χθέντα αὐτῷ ὑπὸ κυρίου (β) ὅτι ἐλάλησε πρὸς
ὑμᾶς σήμερον, καὶ οὗτος ἔσται ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύ-
ριον ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ἡνίκα ἂν ψεύ-
28 σησθε κυρίῳ τῷ θεῷ (γ) μου. Καὶ ἀπέστειλεν
Ἰησοῦς τὸν (δ) λαὸν, καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς
31 τὸν τόπον αὐτοῦ. Καὶ ἐλάτρευσεν Ἰσραὴλ τῷ
κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰησοῦ, καὶ πάσας τὰς
ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων ὅσοι ἐφείλκυσαν τὸν
χρόνον μετὰ Ἰησοῦ, καὶ ὅσοι εἴδοσαν πάντα τὰ
29 ἔργα κυρίου ὅσα ἐποίησε τῷ Ἰσραήλ. Καὶ
ἐγένετο μετ' ἐκεῖνα, καὶ ἀπέθανεν Ἰησοῦς υἱὸς
30 Ναυῆ δοῦλος κυρίου ἑκατὸν (ε) δέκα ἐτῶν. Καὶ
ἔθαψαν αὐτὸν πρὸς τοῖς ὁρίοις τοῦ κλήρου αὐ-
τοῦ ἐν (ζ) Θαμνασαράχ ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐ-
φραὶμ ἀπὸ Βορρᾶ τοῦ (η) ὄρους τοῦ Γαλαάδ. ἐκεῖ
ἔθηκαν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ (θ) μνῆμα εἰς ὃ ἔθα-
ψαν αὐτὸν ἐκεῖ τὰς μαχαίρας τὰς πετρίνας,
ἐν αἷς περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν Γαλγά-
λοις, ὅτε ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου, καθὰ
(ι) συνέταξεν αὐτοῖς κύριος· καὶ ἐκεῖ εἰσιν ἕως
32 τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ ἀνή-
γαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ κατώ-
ρυξαν (κ) ἐν Σικίμοις, ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ
οὗ ἐκτήσατο Ἰακὼβ παρὰ τῶν Ἀμορραίων τῶν
κατοικούντων ἐν Σικίμοις ἀμνάδων ἑκατὸν,
33 καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰωσὴφ ἐν μερίδι. Καὶ ἐ-
γένετο μετὰ ταῦτα καὶ Ἐλεάζαρ (λ) υἱὸς Ἀαρὼν
ὁ ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησε, καὶ ἐτάφη ἐν (μ) Γα-
βαὰρ Φινεὲς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ἐν
τῷ ὄρει τῷ Ἐφραίμ. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
λαβόντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν (ν) κιβωτὸν τοῦ θεοῦ,
περιεφέροσαν ἐν ἑαυτοῖς. καὶ Φινεὲς ἱεράτευσεν
ἀντὶ Ἐλεάζαρ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἕως ἀπέθα-
νε, καὶ (ξ) κατωρύγη ἐν Γαβαὰρ τῇ ἑαυτοῦ. οἱ
δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὸν τόπον
(ο) αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν. καὶ ἐσέβον-
το οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν Ἀστάρτην, καὶ (π) Ἀστα-
ρὼθ, καὶ τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ αὐτῶν.
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς χεῖρας Ἐ-
γλὼμ τῷ βασιλεῖ Μωάβ, καὶ (ρ) ἐκυρίευσεν
αὐτῶν ἔτη δεκαοκτώ. *

Et dixit Jesus ad populū, Testes 22
vos contra vos, quia vos elegistis
(m) Domino servire ei. Et nunc 23
circumauferte deos alienos, qui in
vobis, & dirigite cor vestrum ad
Dominū Deum Israel. Et dixit 24
populus ad Jesum, Domino servi-
emus, & voce ejus audiemus. Et 25
disposuit Jes⁹ testamentū ad po-
pulum in illa die; & dedit illi le-
gē, & judicium in Selo corā ta-
bernaculo Dei Israel. Et scripsit 26
verba hæc in libro (n) legum Dei:
et accepit lapidē magnum: et sta-
tuit illū Jes⁹ sub terebintho ante
Dominum. Et dixit Jesus ad po- 27
pulum, Ecce lapis iste erit (o) in
vobis in testimonium; quia hic au-
divit omnia quæ dicta sunt (p) ei
à Domino, (q) quicquid locutus
est ad vos hodie: & hic erit in
vobis in testimoniū in novissimis
diebus; cum mentiti fueritis Do-
mino Deo (r) meo. Et misit Jesus 28
populū, (s) & iverunt unusquis-
que ad locum suum. Et servivit 31
Israel Domino omnes dies Jesu,
& omnes dies seniorum, quicunq;
traduxerant temp⁹ cum Jesu, et
quicunq; viderāt omnia opera Do-
mini, quæ fecerat ipsi Israel. Et 29
factū est post illa, & mortuus est
Jes⁹ fili⁹ Naue servus Domini (t)
centum decē annorum. Et sepelie- 30
runt eum ad fines sortis ej⁹ in (u)
Thamna-sarach in monte, qui E-
phræm, ab Aquilone montis, qui
Galaad. Ibi posuerunt cum eo in
monumento, in quo sepelierunt
eum, ibi cultros petrinos, in quibus
circumcīdit filios Israel in Gal-
galis; cum eduxit eos de Ægypto:
sicut constituit eis Dominus. Et
ibi sunt usque in hodiernam di-
em. Et ossa Joseph extulerunt fi- 32
lii Israel de Ægypto: et defode-
runt in Sicimis, in parte agri, quē
acquisivit Jacob ab Amorrhæis
habitantibus in Sicimis, agnabus
centum, & dedit eam Joseph in
parte. Et factum est post hæc, & 33
Eleazar filius Aaron princeps sa-
cerdotum defunctus est: & sepul-
tus est in Gabaar Phinees filii sui,
quam dedit ei in monte, qui E-
phræm. (x) In illa die sumentes
filii Israel arcam Dei, circumtu-
lerunt in seipsis. Et Phinees fun-
ctus est sacerdotio pro Eleazaro
patre suo, quoadusque mortuus
est: & defossus est in Gabaar, quæ
ipsius. Filii autem Israel abierunt
unusquisque ad locū suum, et ad
suam civitatem. Et coluerunt fi-
lii Israel Astarten, et Astaroth,
et deos gentium, quæ in circuitu
ipsorum. Et tradidit eos Domi-
nus in manus Eglom regi Moab.
Et dominatus est eorum annos
decem octo.

MS.A. (υ) ἐξελέξασθε τὸν κύριον λατρεύειν (φ) νόμου (χ) τερέβινθον (ψ) ἔσται ὑμῖν (ω) οὗτος (α) λεχθέντα ὑπὸ (β) ὅσα ἐλάλησεν (γ) ἡμῶν. Καὶ ἐξαπέστειλεν (δ) λαόν, ἕκαστον εἰς τὸν (ε) καὶ δέκα (ζ) Θαμνασαχάρ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ (η) ὄρους Γαάς. καὶ ἐκεῖ (θ) μνημεῖον ἐν ᾧ ἔθαψαν (ι) συνέταξεν κύριος (κ) αὐτὰ ἐν (λ) ὁ υἱὸς Ἀαρὼν ὁ ἱερεὺς (μ) Γαβαὰθ (ν) κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ, περιέφερον (ξ) κατωρύχθη ἐν Γαβαὰθ (ο) ἑαυτῶν, (π) τὴν Ἀσταρώθ, (ρ) κατεκυρίευσεν

* Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 ואמר יהושע לעמא סהדין אתון בנפשתכון ארי אתון בחרתון לכון ית פולחנא דיי
23 למפלח קדמוהי ואמרו סהדין : וכען אעדו ית טעות עממיא די ביניכון ואפנו ית לבכון
24 לפולחנא דיי אלהא דישראל : ואמרו עמא ליהושע ית יי אלהנא נפלח ולמימריה
25 נקביל : וגזר יהושע קים לעמא ביומא ההוא ושוי ליה קים ודין בשכם : וכתב יהושע ית
26 פתגמיא האלין ואצנענון בספר אוריתא דיי ונסיב אבנא רבתא ואקימה תמן תחות
27 אלתא די בבית מקדשא דיי : ואמר יהושע לכל עמא הא אבנא הדא תהי לנא כתרין
לוחי אבן קימא ארי יתה עבדנא לסהדו ארי פתגמיא דכתיבין עלה מעין כל פתגמיא
28 דיי די מלל עמנא ותהי בכון לדכרן ולסהדו דלמא תכדבון קדם אלהכון : ושלח יהושע
29 ית עמא גבר לאחסנתיה : והוה בתר פתגמיא האלין ומית יהושע בר נון עבדא דיי בר
30 מאה ועשר שנין : וקברו יתיה בתחום אחסנתיה בתמנת סרח די בטורא דבית אפרים
31 מצפונא לטור געש : ופלח ישראל קדם יי כל יומי יהושע וכל יומי סביא די אוריכו יומין
32 בתר יהושע ודי ידעו ית כל עובדא דיי די עבד לישראל : וית גרמי יוסף דאסיקו בני
33 ישראל ממצרים קברו בשכם באחסנת חקלא דקנא יעקב מבני חמור אבוהי דשכם
במאה חורפן והוו לבני יוסף לאחסנא : ואלעזר בר אהרן מית וקברו יתיה בגבעתא
דפנחס בריה דאתיהיבת ליה בטורא דבית אפרים :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Josue populo: Testes vos in anima vestra, quòd vos optástis vo- 22
bis cultum Dñi ad serviendum ante illum: & dixerunt, testes. Et 23
nunc missam facite abominationem gentium, quæ inter vos; & inclinate
cor vestrum ad cultum Dñi Dei Israel. Et dixerunt populus ad Josue: 24
Domino Deo nostro serviemus, & dicto ejus audiemus. Et pepigit Josue 25
fœdus populo in die illo; & posuit illi pactum & judicium in Sechem.
Et scripsit Josue verba hæc, *& retulit ea* in *librum* legis Dñi; & tulit 26
lapidem grandem; & statuit illum ibi sub quercu, quæ in domo sanctuarii
Dñi. Et dixit Josue omni populo, Ecce lapis hic erit nobis ut duæ ta- 27
bulæ lapidis fœderis; namq; eum fecimus ad testimonium; nam verba
quæ scripta super ipsum ex oculo omnium verborum Dñi quæ locutus est
nobiscum: & erit vobis in memoriale *& in testimonium*, ne fortè mentia-
mini ante Deum vestrum. Et dimisit Josue populum, virum ad possessionem 28
suam. Et fuit post verba hæc; & mortuus est Josue filius Nun servus Dñi, 29
filius centum & decem annorum. Et sepelierunt eum in termino posses- 30
sionis ejus, in Thimnath Zzarahh, quæ in monte dom⁹ Ephraim, à Septen-
trione montis Gaghas. Et servivit Israel ante Dñm omnibus diebus Jo- 31
sue, & omnibus diebus seniorum qui prolongavere dies post Josue; & qui
noverunt omne factum Dñi quod fecit Israeli. Et ossa Joseph quæ attu- 32
lerunt filii Israel ex Ægypto, sepelierunt in Sechem, in possessione agri
qué emit Jacob à filiis Hhamor patris Sichem in centum agnis; & fuerunt
filiis Joseph in possessionem. Et Elghazar filius Aharon mortuus est; & se- 33
pelierunt eum in Gibghatha Pinhhazz filii ejus, quæ data est ei in monte
domus Ephraim.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 *ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܥܡܐ. ܣܗܕܐ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ. ܕܐܢܬܘܢ ܓܒܝܬܘܢ ܠܟܘܢ ܠܡܪܝܐ ܠܡܦܠܚ
23 ܠܗ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܣܗܕܐ ܚܢܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܥܒܪܘ ܗܫܐ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ
24 ܕܒܝܢܬܟܘܢ. ܘܐܪܟܢܘ ܠܒܟܘܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܥܡܐ
25 ܠܝܫܘܥ. ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܢܦܠܘܚ. ܘܠܩܠܗ ܢܫܡܥ. * ܘܩܝܡ ܝܫܘܥ ܩܝܡܐ ܥܡ
26 ܥܡܐ. ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܢܡܘܣܐ ܘܕܝܢܐ ܒܫܟܝܡ. * ܘܟܬܒ ܝܫܘܥ ܟܠ
ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܒܣܦܪ ܢܡܘܣܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܣܒ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܬܡܢ ܬܚܝܬ ܒܛܡܬܐ
27 ܕܒܡܩܕܫܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܗܐ ܟܐܦܐ ܗܕܐ ܬܗܘܐ ܠܢ ܠܣܗܕܘܬܐ.
ܡܛܠ ܕܗܝ ܫܡܥܬ ܟܠܗܝܢ ܡܠܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܥܡܢ. ܘܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܣܗܕܘܬܐ
28 ܕܠܐ ܬܕܓܠܘܢ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. *ܘܫܪܐ ܝܫܘܥ ܠܥܡܐ ܐܢܫ ܠܝܪܬܘܬܗ.
29 *ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܝܬ ܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ ܒܪ ܡܐܐ ܘܥܣܪ ܫܢܝܢ.
30 *ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܬܚܘܡܐ ܕܝܪܬܘܬܗ. ܒܬܡܢܬ ܣܪܚ ܕܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܡܢ ܓܪܒܝܐ ܕܛܘܪܐ ܕܓܥܫ.
31 *ܘܦܠܚ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܩܫܝܫܐ ܕܐܘܪܟܘ ܝܘܡܬܐ
ܒܬܪ ܝܫܘܥ. ܘܕܝܕܥܘ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܕܥܒܕ ܠܐܝܣܪܝܠ.
32 *ܘܓܪܡܘܗܝ ܕܝܘܣܦ ܕܐܣܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܪܝܢ ܩܒܪܘ ܒܫܟܝܡ.
ܒܚܘܠܩܐ ܕܚܩܠܐ ܕܙܒܢ ܝܥܩܘܒ ܡܢ ܒܢܝ ܚܡܘܪ ܐܒܘܗܝ ܕܫܟܝܡ. ܒܡܐܐ ܢܩܘܝܢ. ܘܗܘܐ ܠܒܢܝ
33 ܝܘܣܦ ܠܝܪܬܘܬܐ. * ܘܐܠܝܥܙܪ ܒܪ ܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ ܡܝܬ. ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܓܒܥܬܐ
ܕܦܝܢܚܤ ܒܪܗ. ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܗ ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ.

* ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܕܗܘܐ ܡܕܒܪܢܐ ܠܥܡܐ. ܫܢܝܢ ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥ. ܘܐܬܢܒܝ ܘܟܬܒ
ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܒܙܒܢܘܗܝ. ܐܝܬ ܒܗ ܦܬܓܡܐ * ܒ ܩܣܙ *

Ait Jesus ad populum, Testes estis in animi 22
vestri *conscientia* quòd vos elegeritis vobis
colere Dñm? Dicunt ei, Testes sumus. Ait 23
illis Jesus, Igitur amovete deos alienos qui
sunt inter vos, & dirigite cor vestrum ad
Dominum Deum Israelis. Dixit popul⁹ ad 24
Jesum, Dominum Deum nostrum colem⁹, &
voci ejus obtemperabim⁹. Statuit ergò Jesus 25
fœdus cum populo eodem die, & docuit eos
præcepta & judicia in Sechim. Et scripsit 26
Jesus verba hæc in libro legis Mosaicæ: &
accipiens lapidem magnum, erexit eum sub
terebintho Sanctuarii Domini. Et ait Jesus 27
ad universum populum, En lapis iste erit
nobis testis, quandoquidem ipse audivit
omnia verba Domini quæ locut⁹ est nobiscū,
eritque vobis in testimonium quòd non men-
tiemini in Dominum Deum vestrum. Deniq; 28
postquam hortat⁹ est Jesus populum, dimisit
unumquemque ad possessionem suam. His 29
peractis, mortu⁹ est Jesus filius Nun, servus
Domini, annos nat⁹ centum ac decem: Et 30
sepelierunt eum intra terminum possessionis
suæ, in Temnathserah quæ est in monte A-
phrem, ab Aquilonari parte montis Gaas.
Coluit autem Israel Dominum cunctis 31
diebus Jesu, cunctisque diebus seniorum
qui diu vixerunt post Jesum, & nove-
rant opera Domini, quæ fecerat Israeli.
Ossa verò Josephi, quæ asportaverant filii 32
Israel ex Ægypto, sepelierunt in Sechim, in
illa agri portione quam emerat Jacob ab
Hemor patre Sechim centum ovibus, quæ-
que cesserat in hæreditatem filiis Josephi.
Eliazar quoque sacerdos filius Aharonis 33
sacerdotis mortuus est, & sepelierunt eum
in Gebeeta Phinhesi filii ejus, quæ data fue-
rat ei in monte Aphrem.

Libri Iesu filij Nun, qui rexit populum annos viginti septem, & prophetavit, ac scripsit quæ suis temporibus acciderant, finis. Continet autem versus bis mille, centum sexaginta septem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * فقال لهم يوسع * انتم شهود على انفسكم انكم قد اخترتم عبادة الله * فقالوا نحن
23 24 شهود * فقال ازيلوا الآن المعبودات الغرباء * وميلوا قلوبكم الى الله اله اسرائيل * فقال القوم
25 ليوسع * ربنا نعبد * ولاسمه نقبل * فقطع يوسع للقوم عهدا في ذلك اليوم * وجعل لهم
26 رسما وعهدا وحكما في سيلوا قدام مسكن اله اسرائيل * وكتب يوسع هذه المواقف في
كتاب شريعة الله * واخذ حجرا كبيرا * واقامه هناك عند البلوطة التي في قدس الله *
27 * وقال يوسع لجميع الشعب * هوذا هذا الحجر مقام شاهدا علينا * ولانه سمع جميع قول الله
28 الذي قاله لنا * فيكون شاهدا عليكم لئلا تجحدوا الله * واطلق يوسع القوم كل واحد
29 الى محلته * فلما كان بعد هذه الامور مات يوسع عبد الله وهو ابن مائة وعشرين
30 سنة * ودفنوه في تخوم محلته * في جبل جاعس * بجبل افرايم * من شمال جبال جاعس *
ودفن معه في قبره تلك السكاكين التي ختن بها بنوا اسرائيل من صخر صوان * وهي
31 هناك الى اليوم كما امر الله * وعبد القوم الله طول زمان يوسع وزمان الشيوخ الذين طالت
32 اعمارهم بعده * الذين عرفوا كل فعل الله الذي فعل ببني اسرائيل * وعظام يوسف الذين
اصعدوا بنوا اسرائيل من مصر * دفنوها في نابلس في حقل الشجر الذي اشترى يعقوب من
33 عند بني حمور ابي سخام بمئة نعجة * وصار لبني يوسف لحظه * والعازر بن هارون
الحبر بعد ذلك مات * ودفنوه في صيغة فنحاس ابنه التي اعطاها له في جبل افريم *

* تم كتاب يوسع بن نون * المنقول من العبراني الى العربي * والحمد لله وحده *

Ait illis Josue, Testésne estis in vosipsos 22
quòd elegeritis cultum Dei? Dixerunt,
Testes sumus. Ait, Amovete ergò deos 23
peregrinos, & seponite corda vestra Deo,
Deo Israelis. Dixit populus ad Josue, 24
Dominum nostrum colemus, & præce-
ptum ejus suscipiemus. Pepigit ergò 25
Josue cum populo fœdus eodem die, fe-
citque ei ceremoniam, fœdus, atque ju-
dicium in Silo coram habitaculo Dei Is-
raelis. Et scripsit Josue decreta ista in 26
libro legis Dei, sumensque lapidem præ-
grandem, erexit eum ibidem prope quer-
cum quæ erat in sanctuario [illegible] *Di-* 27
xitque Josue ad universum populum,
Ecce lapis iste testis erigitur inter nos, &
quoniam audivit totum Dei sermonem
quem locutus est nobis, propterea testis e-
rit adversum vos ne forte Deum abne-
getis. Tum dimisit Josue populum, quem- 28
que ad hæreditatem suam. His rebus 29
gestis, mortuus est Josue servus Dei quum
esset natus annos centum viginti. Et 30
sepelierunt eum intra limitem possessionis
ejus, in monte Gjares, in monte Ephrai-
mi, à Septentrione montium Gaas: &
cum eo sepulti fuerunt in ipsius monu-
mento cultri illi ex lapide silicis, quibus
circuncisi fuerant filii Israelis, & sunt
illic ad hunc usque diem, quemadmodum
præceperat Deus. Cæterùm coluit po- 31
pulus Deum toto tempore Josue, totóque
tempore seniorum quorum longævæ fue-
runt ætates post ipsum, & qui noverant
omnia opera Dei, quæ fecerat erga filios
Israelis. Ossa quoque Josephi, quæ edu- 32
xerant filii Israel ex Ægypto, sepelie-
runt Neapoli in agro arborum, quem eme-
rat Jacob à filiis Hemor patris Sechem
centum ovibus, quique cesserat filiis Jo-
seph in possessionem. Post hæc etiam Ela- 33
zar filius Haronis sacerdotis mortuus est,
& sepelierunt eum in oppido Phinhasi
filii ejus, quod dederat ipsi in monte E-
phraimi.

Libri Josue filii Nun ex Hebræo in Arabicum translati, Finis.

Laus DEO soli.

ספר שופטים : א

CAP. I. א

,Domino in Israel filii interrogaverunt & ,Jehosuah mori post fuit Et
1 ויהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ביהוה
pugnandū ad principio in Chenahanæum ad nobis ascendet Quis :dicendo
לאמר מי־יעלה־לנו אל־הכנעני בתחלה להלחם
terram dedi Ecce .ascendet Jehudah :Dominus dixit Et ? cum in
2 בו: ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נתתי את־הארץ
Ascende : suum fratrem Simhon ad Jehudah Dixitque .ejus manu in
3 בידו: ויאמר יהודה לשמעון אחיו עלה
ibo & : Chenahanæum in pugnabimus & ,meam sortem in mecum
אתי בגורלי ונלחמה בכנעני והלכתי
.Simhon eo cum ivit & : tuam sortem in tecum ego etiam
גם־אני אתך בגורלך וילך אתו שמעון:
Perizæum & ,Chenahanæum Dominus dedit & ;Jehudah Ascenditque
4 ויעל יהודה ויתן יהוה את־הכנעני והפרזי
.virorum millia decem ,Bezec in eos percusserunt & : eorum manu in
בידם ויכום בבזק עשרת אלפים איש:
,eum in pugnaverunt & ,Bezec in Adonibezec Invenerunt Et
5 וימצאו את־אדני בזק בבזק וילחמו בו
,Adonibezec Fugitque .Perizæum & ,Chenahanæum percusserunt &
6 ויכו את־הכנעני ואת־הפרזי: וינס אדני בזק
pollices absciderunt & ,eum apprehenderunt &,eum post sunt persecuti &
וירדפו אחריו ויאחזו אתו ויקצצו את־בהנות
,reges Septuaginta :Adonibezec Dixitque .ejus pedum &,ejus manuū
7 ידיו ורגליו: ויאמר אדני־בזק שבעים מלכים
colligentes fuerunt ,abscissis eorum pedum & ,eorum manuum pollicibus
בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים היו מלקטים
:Deus mihi rependit sic ,feci Sicut :mea mensa sub
תחת שלחני כאשר עשיתי כן שלם־לי אלהים
filii Pugnaveruntque .ibi est mortuus &,Jerusalaim eum adduxerūt &
8 ויביאהו ירושלם וימת שם: וילחמו בני־
os ad eam percusserunt & ,eam ceperunt & ,Jerusalaim in Jehudah
יהודה בירושלם וילכדו אותה ויכוה לפי־
descenderunt postea Et .ignem in miserunt civitatem & ,gladii
9 חרב ואת־העיר שלחו באש: ואחר ירדו
,montem habitantem ,Chenahanæum in pugnandum ad Jehudah filii
בני יהודה להלחם בכנעני יושב ההר
habitantem Chenahanæum ad Jehudah ivit Et .planiciem & ,meridiem &
10 והנגב והשפלה: וילך יהודה אל־הכנעני היושב
percusserunt & (Chiriatharbah facies ad Chebron nomen &) : Chebron in
בחברון ושם־חברון לפנים קרית ארבע ויכו
habitatores ad inde ivit Et .Talmai & ,Achiman & ,Sesai
11 את־ששי ואת־אחימן ואת־תלמי: וילך משם אל־יושבי
: Caleb Dixitque (.Chiriathsepher antea Debir nomen &) : Debir
12 דביר ושם־דביר לפנים קרית־ספר: ויאמר כלב
ei dabo & ,eam ceperit & ,Chiriathsepher percusserit Qui
אשר־יכה את־קרית־ספר ולכדה ונתתי לו
filius Hothniel eam cepit Et .uxorem in meam filiam Hachsah
13 את־עכסה בתי לאשה: וילכדה עתניאל בן־
Hachsah ei deditque : eo ab minor ,Caleb fratris Chenaz
קנז אחי כלב הקטן ממנו ויתן־לו את־עכסה
.uxorem in suam filiam
בתו לאשה:

Versio VULG. LAT.

LIBER JUDICUM, HEBRAICE SOPHETIM.

CAPUT. I.

1 POst mortem Josue consulu-
erunt filii Israel Dominum, di-
centes; Quis ascendet ante nos
contra Chananæū, & erit dux
2 belli ? Dixitque Dñs, Judas
ascendet: ecce tradidi terrā in
3 manus ejus. Et ait Judas Si-
meoni fratri suo; Ascende
mecum in sortem meam, &
pugna contra Chananæum, ut
& ego pergam tecum in sortē
tuam. Et abiit cum eo Si-
4 meon. Ascenditque Judas, &
tradidit Dñs Chananæum ac
Pherezæum in manus eorum:
& percusserunt in Bezec de-
5 cem millia virorum. Invene-
rúntque Adonibezec in Be-
zec, & pugnaverunt contra
eum, ac percusserunt Chana-
6 næum & Pherezæum. Fugit
autem Adonibezec: quem
persecuti comprehenderunt,
cæsis summitatibus manuum
7 ejus ac pedum. Dixitque Ado-
nibezec; Septuaginta reges,
amputatis manuum ac pedum
summitatibus, colligebant sub
mensa mea ciborū reliquias:
sicut feci, ita reddidit mihi
Deus. Adduxerúntque eum in
Jerusalem, & ibi mortuus est.
8 Oppugnantes ergò filii Juda
Jerusalem, ceperunt eam, &
percusserunt in ore gladii, tra-
dentes cunctam incendio ci-
9 vitatem. Et posteà descenden-
tes pugnaverunt contra Cha-
nanæū, qui habitabat in mon-
tanis, & ad Meridiem, & in
10 campestrib⁹. Pergénsq; Judas
contra Chananæum, qui ha-
bitabat in Hebron, (cujus no-
men fuit antiquitùs Cariath
Arbe) percussit Sesai, & Ahi-
11 man, & Tholmai: Atque indè
profectus abiit ad habitatores
Dabir, cujus nomen vetus erat
Cariath Sepher, id est, civitas
12 Literarū. Dixitq; Caleb; Qui
percusserit Cariath Sepher, &
vastaverit eam, dabo ei Axam
13 filiam meam uxorem. Cúm-
que cepisset eam Othoniel fi-
lius Cenez frater Caleb mi-
nor, dedit ei Axam filiam su-
am conjugem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΡΙΤΑΊ.

ΚΕΦ. α΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰησοῦ, καὶ
ἐπηρώτων οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (α) διὰ τοῦ κυρίου,
λέγοντες, Τίς ἀναβήσεται ἡμῖν πρὸς (β)
τοὺς Χαναναίους ἀφηγούμενος τοῦ πολεμῆσαι
2 (γ) πρὸς αὐτούς; Καὶ εἶπε κύριος, Ἰούδας
ἀναβήσεται· ἰδοὺ δέδωκα τὴν γῆν ἐν χειρὶ
3 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἰούδας (δ) τῷ Συμεὼν ἀδελ-
φῷ αὐτοῦ, Ἀνάβηθι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ κλήρῳ
μου, (ε) καὶ παραταξώμεθα πρὸς τοὺς Χαναναί-
ους, καὶ πορεύσομαι (ζ) κἀγὼ μετὰ σοῦ ἐν τῷ
κλήρῳ σου. καὶ ἐπορεύθη μετ᾽ αὐτοῦ Συμεών.
4 Καὶ ἀνέβη Ἰούδας. καὶ (η) παρέδωκε κύριος
τὸν Χαναναῖον καὶ τὸν Φερεζαῖον (θ) εἰς
τὰς χεῖρας αὐτῶν· καὶ (ι) ἔκοψαν αὐτοὺς ἐν
5 (κ) Βεζὲκ εἰς δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ
(λ) κατέλαβον τὸν Ἀδωνιβεζὲκ ἐν τῇ
Βεζὲκ, καὶ (μ) παρετάξαντο πρὸς αὐτόν· καὶ
ἔκοψαν τὸν Χαναναῖον καὶ (ν) Φερεζαῖον.
6 Καὶ ἔφυγεν Ἀδωνιβεζέκ. καὶ κατέδραμον ὀπί-
σω αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἐλάβοσαν αὐτόν, καὶ ἀπέκο-
ψαν τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ τὰ ἄκρα
7 τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Ἀδωνιβεζέκ,
Ἑβδομήκοντα βασιλεῖς τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν
αὐτῶν, καὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν ἀπο-
κεκομμένοι, ἦσαν συλλέγοντες τὰ ὑποκάτω
τῆς τραπέζης μου· καθὼς οὖν ἐποίησα, οὕτως
ἀνταπέδωκέ μοι ὁ θεός. καὶ ἄγουσιν αὐτὸν εἰς
8 Ἰερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. Καὶ ἐπο-
λέμουν (ο) υἱοὶ Ἰούδα τὴν Ἰερουσαλήμ, καὶ
κατελάβοντο αὐτήν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν
ἐν (π) στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν ἐνέ-
9 πρησαν ἐν πυρί. Καὶ μετὰ ταῦτα κατέβη-
σαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα (ρ) πολεμῆσαι πρὸς τὸν
Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν ὀρεινὴν
10 καὶ τὸν Νότον καὶ τὴν πεδινήν. Καὶ ἐπορεύθη
Ἰούδας πρὸς τὸν Χαναναῖον τὸν (σ) κατοικοῦντα
ἐν Χεβρών. καὶ ἐξῆλθε Χεβρὼν ἐξ ἐναν-
τίας· καὶ τὸ ὄνομα ἦν Χεβρὼν τὸ πρότερον
Καριαθαρβοκσεφέρ· καὶ (τ) ἐπάταξαν τὸν
Σεσὶ καὶ Ἀχιμὰν καὶ Θολμὶ γεννήματα
11 τοῦ (υ) Ἐνάκ. Καὶ (φ) ἀνέβησαν ἐκεῖθεν
πρὸς τοὺς κατοικοῦντας (χ) Δαβίρ· τὸ δὲ
ὄνομα τῆς Δαβὶρ ἦν ἔμπροσθεν Καριαθσε-
12 φέρ, πόλις Γραμμάτων. Καὶ εἶπε Χάλεβ,
Ὃς ἂν πατάξῃ τὴν πόλιν τῶν Γραμμάτων
καὶ προκαταλάβηται αὐτήν, δώσω αὐτῷ τὴν
13 (ψ) Ἀχὰ θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα. Καὶ
προκατελάβετο αὐτὴν Γοθονιὴλ υἱὸς (ω)
Κενὲζ ἀδελφοῦ Χάλεβ ὁ νεώτερος. καὶ
ἔδωκεν (α) αὐτῷ Χάλεβ τὴν Ἀχὰ θυγατέ-
ρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα. MS.A. Κελαί.

JUDICES.

CAP. I.

*ET factū est, postquā defunct⁹ 1
est Iesus; & interrogabant
filii Israel (a) per Dominum, di-
centes; Quis ascendet nobis ad
(b) Chananæos dux ad bellandum
adversùs eos? Et dixit Dominus,
Judas ascendet. Ecce dedi ter- 2
ram in manu ejus. Et dixit Judas
ad Symeon fratrem suum, A- 3
scende mecum in sortem meam;
& (c) instruamus exercitum ad-
versùs Chananæos; & ibo etiam
ego tecum in sortem tuā. Et ivit
cum eo Symeon. Et ascendit Iu-
das. Et tradidit Dominus Chana- 4
næum, & Pherezæum in manus
(d) eorum. Et conciderunt eos in
Besec, ad decem millia virorum.
Et (e) assecuti sunt Adonibezec in
Besec, & struxerunt aciem ad- 5
versùs eum: & conciderunt Cha-
nanæum, & Pherezæum. Et fu-
git Adonibezec. Et cucurrerunt 6
post eum, & ceperunt eum: &
præciderunt summitates manuum
ejus, & summitates pedum ejus.
Et dixit Adonibezec; Septuagin-
ta reges, summitates manuum su- 7
arum, & summitates pedum su-
orum abscisi, erant colligentes
quæ sub mensa mea. Sicut igitur
feci, sic retribuit mihi Deus. Et
ducunt eum in Hierusalem, &
mortuus est ibi. Et oppugnabant 8
filii Iuda (f) Hierusalem: & ce-
perunt eam, & percusserunt eam
in ore gladii: & civitatem incen-
derunt in igni. Et post hæc de- 9
scenderunt filii Iuda bellare in
Chananæum inhabitantem mon-
tanam, & Austrum, & campe-
strem. Et ivit Iudas ad Chanane- 10
um habitantem in Chebron. Et
exiit Chebron ex adverso. Et no-
men erat Chebron, anteà Cariath
arboc (g) sepher: & percusserunt
Sessi, & Achiman, & Tholmi,
genimina ipsius Enac. Et ascen- 11
derunt inde ad habitantes Da-
bir. Nomen autem Dabir erat an-
teà Cariathsepher, (h) civitas Li-
terarum. Et dixit Chaleb, Qui- 12
cunque percusserit civitatem
Literarum, & præoccupaverit
eam; dabo ei (i) Ascha filiam
meam in uxorem. Et præoccupa- 13
vit eam Gothoniel filius Cenez
(k) fratris Chaleb, qui junior. Et
dedit ei Chaleb Ascha filiam su-
am in uxorem.*

MS.A. (α) ἐν κυρίῳ, (β) τὸν Χαναναῖον (γ) ἐν αὐτῷ; (δ) πρὸς Συμεὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, (ε) καὶ πολεμήσω ἐν τῷ Χαναναίῳ, (ζ) καί γε ἐγὼ (η) ἔδωκεν (θ) ἐν χειρὶ αὐτῶν· (ι) ἐπάταξεν (κ) Βαζὲκ δέκα (λ) εὗρον (μ) ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐπάταξεν τὸν (ν) τὸν Φερεζαῖον. (ξ) ἔλαβον (ο) οἱ υἱοὶ (π) στόματι μαχαίρας, καὶ (ρ) τοῦ πολεμῆσαι (σ) κατοικοῦντα * ἐξ ἐναντίας. Τὸ δὲ ὄνομα Χεβρὼν ἦν ἔμπροσθεν Καριαρβοκσεφέρ· (τ) ἐπάταξεν τὸν Γεθθὶ, καὶ τὸν Ἀχιμαάμ, καὶ τὸν Θαμεὶ (υ) Ἐνάμ. (φ) ἐπορεύθησαν (χ) Δαβείρ· Καὶ τὸ ὄνομα Δαβεὶρ ἦν ἔμπροσθεν πόλις Γραμμάτων. (ψ) Ἀχσὰν (ω) Κενὲχ ἀδελφὸς Χάλεβ ὁ νεώτερος ὑπὲρ αὐτόν. (α) αὐτῷ τὴν Ἀχσάν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה בתר דמית יהושע ושאילו בני ישראל במימרא דיי למימר מן יסק לנא לות
2 כנענאה בקדמיתא לאגחא קרבא ביה: ואמר יי יהודה יסק הא מסרית ית יתבי ארעא
3 בידיה: ואמר יהודה לשמעון אחוהי סק עמי בעדבי ונגיח קרבא עם כנענאה ואהך אף
4 אנא עמך בעדבך ואזל עמיה שמעון: וסליקו דבית יהודה ומסר יי ית כנענאה ופריזאה
5 בידיהון ומחנון בבזק עסרא אלפין גברא: ואשכחו ית אדני בזק בבזק ואגיחו קרבא ביה
6 ומחו ית כנענאי וית פריזאי: ועדק אדני בזק ורדפו בתרוהי ואחדו יתיה וקציצו ית
7 קרסלי ידוהי ורגלוהי: ואמר אדני בזק שבעין מלכין קרסלי ידיהון ורגליהון מקצצין
הוו מלקטין לחמא תחות פתורי כמא דעבדית כן שלים לי יי ואיתוהי לירושלם ומית
8 תמן: ואגיחו קרבא בני יהודה בירושלם וכבשו יתה ומחוהא לפתגם דחרב וית
9 קרתא אוקידו בנורא: ובתר כן נחתו בני יהודה לאגחא קרבא בכנענאי יתיב
10 טורא ודרומא ושפלתא: ואזלו דבית יהודה לות כנענאי דיתבין בחברון ושום חברון
11 מלקדמין קרית ארבע ומחו ית ששי וית אחימן וית תלמי: ואזלו מתמן לות יתבי
12 דביר ושום דביר מלקדמין קרית ארכי: ואמר כלב דימחי ית קרית ארכי
13 ויכבשנה ואתן ליה ית עכסה ברתי לאתו: וכבשה עתניאל בר קנז אחוהי
דכלב דזעיר מניה ויהב ליה ית עכסה ברתיה לאתו:

Kenaz frater Chaleb,

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

ET fuit postquam mortuus est Josue, & petierunt filii Israel in dicto 1
Domini, ad dicendum: Quis ascendet nobis ad Chenaghanæum in an-
teriori ad ineundum bellum in illum? Et dixit Dominus: Jehuda ascen- 2
det; ecce dedi habitatores terræ in manu ejus. Et dixit Jehuda ad 3
Simghon fratrem suum: Ascende mecum in sorte meâ, & inibimus bel-
lum in Chenaghanæum; & ibo etiam ego tecum in sorte tuâ: & ivit cum
eo Simghon. Et ascenderunt domus Jehuda, & tradidit Dominus Chena- 4
ghanæum, & Pherizæum in manu eorum, & percusserunt eos in Bezeq
decem millia virorum. Et invenerunt Adoni-Bezeq in Bezeq; & inie- 5
runt bellum in eum, & percusserunt Chenaghanæum & Pherizæum.
Et fugit Adoni-Bezeq, & persecuti sunt post eum, & ceperunt eum, & 6
absciderunt vertebras manuum ejus & pedū ejus. Et dixit Adoni-Bezeq, 7
Septuaginta reges, vertebris manuum suarum & pedum suorum præcisis,
fuerunt colligentes panem subter mensâ meâ; quemadmodum quod feci,
sic retribuit mihi Dominus; & attulerunt eum Jerosolymam, & mortuus est
ibi. Et inierunt bellū filii Juda in Jerusalē, & subegerunt eam, & percusse- 8
runt eam ad verbum gladii, & urbem incenderunt in igne. Et post sic de- 9
scenderunt filii Juda ad ineundum bellum cum Chenaghanæo habitatore
montis, & Austri, & depressionis. Et venerunt filii Jehuda ad Chena- 10
ghanæos, qui habitantes in Hhebron; & nomen Hhebron ab antiquo
Kirjath-Arbagh: & percusserūt Sessai & Ahhiman, & Thalmai. Et abiit in- 11
de ad habitatores Debir; & nomen Debir ab antiquo Kirjath-Arche. Et 12
dixit Chaleb, Qui percusserit Kirjath-Arche, & subegerit eam; & dabo
ei Ghachzzah filiam meam in uxorem. Et subegit eam Ghathniel filius 13
qui parvus ab illo; & dedit ei Ghachzzah filiam suam in uxorem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܣܦܪܐ ܕܕܝܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܬܩܪܐ ܥܒܪܐܝܬ ܫܦܛܝܡ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܫܐܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ.
ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ ܢܣܩ ܠܢ ܥܠ ܟܢܥܢܝܐ ܒܪܫܐ. ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡܗܘܢ ܒܩܪܒܐ.
2 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܝܗܘܕܐ ܢܣܩ. ܗܐ ܐܫܠܡܬܗ ܠܐܪܥܐ ܒܐܝܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܠܫܡܥܘܢ
3 ܐܚܘܗܝ. ܣܩ ܥܡܝ ܒܦܣܐ ܕܝܠܝ. ܘܢܬܟܬܫ ܥܡ ܟܢܥܢܝܐ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܙܠ ܥܡܟ ܒܦܣܟ.
4 ܘܐܙܠ ܥܡܗ ܫܡܥܘܢ. * ܘܐܙܠ ܝܗܘܕܐ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܠܟܢܥܢܝܐ ܘܠܦܪܙܝܐ
5 ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܩܛܠܘ ܡܢܗܘܢ ܒܒܙܩ. ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܫܟܚܘܗܝ ܠܡܪܗ
6 ܕܒܙܩ. ܒܒܙܩ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡܗ. ܘܩܛܠܘ ܠܟܢܥܢܝܐ ܘܠܦܪܙܝܐ. * ܘܥܪܩ ܡܪܗ ܕܒܙܩ.
7 ܘܪܕܦܘ ܒܬܪܗ ܘܐܚܕܘܗܝ. ܘܩܛܥܘ ܒܘܗܢܐ ܕܐܝܕܘܗܝ ܘܕܪܓܠܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܡܪܗ ܕܒܙܩ.
ܫܒܥܝܢ ܡܠܟܝܢ ܕܦܣܝܩܢ ܗܘܘ ܒܘܗܢܐ ܕܐܝܕܝܗܘܢ ܘܕܪܓܠܝܗܘܢ. ܡܠܩܛܝܢ ܗܘܘ ܠܚܡܐ
ܬܚܝܬ ܦܬܘܪܝ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܥܒܕܬ. ܗܟܢܐ ܦܪܥ ܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ.
8 ܘܡܝܬ ܬܡܢ. * ܘܐܬܟܬܫܘ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܥܡ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܟܒܫܘܗ. ܘܩܛܠܘܗ ܒܦܘܡܐ
9 ܕܣܝܦܐ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܐܘܩܕܘ ܒܢܘܪܐ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܢܚܬܘ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܠܡܬܟܬܫܘ
10 ܥܡ ܟܢܥܢܝܐ. ܕܝܬܒܝܢ ܒܛܘܪܐ ܘܒܬܝܡܢܐ. ܘܒܫܦܠܐ. * ܘܐܙܠ ܝܗܘܕܐ ܥܠ ܟܢܥܢܝܐ ܕܝܬܒܝܢ
ܒܚܒܪܘܢ. ܘܫܡܗ ܕܚܒܪܘܢ ܡܢ ܩܕܡ. ܩܪܝܬ ܐܪܒܥ. ܘܩܛܠܘ ܠܫܫܝ ܘܠܐܚܝܡܢ
11 ܘܠܬܠܡܝ ܒܢܝ ܓܢܒܪܐ. * ܘܐܙܠܘ ܡܢ ܬܡܢ ܥܠ ܝܬܒܝ ܕܒܝܪ. ܘܫܡܗ ܕܕܒܝܪ ܡܢ ܩܕܡ
12 ܩܪܝܬ ܣܦܪܐ. * ܘܐܡܪ ܟܠܒ. ܕܡܢ ܕܡܚܐ ܠܩܪܝܬ ܣܦܪܐ. ܘܟܒܫ ܠܗ. ܐܬܠ
13 ܠܗ ܠܥܟܣܐ ܒܪܬܝ. ܐܢܬܬܐ. * ܘܟܒܫܗ ܥܬܢܝܐܝܠ ܒܪ ܩܢܙ ܐܚܘܗܝ ܕܟܠܒ. ܙܥܘܪܐ
ܡܢܗ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܠܥܟܣܐ ܒܪܬܗ. ܐܢܬܬܐ.

LIBER JUDICUM FILIORUM ISRAEL,

qui vocatur Hebraicè Sophtim.

CAPUT. I.

Postquam autem defunctus esset Jesus filius Nun servus Domini, interrogârunt Israelitæ Dominum dicentes, Quis ascendet nobis in ducem adversùs Chananæos, ut committamus cum eis prælium? Et respondit 1
Dominus, Juda ascendet: en tradidi terram 2
in manus ejus. Dixit ergò Juda ad Simonem 3
fratrem suum, Ascende mecum in sortem meam, & pugnemus adversùs Chananæos, & ego quoque tecum ibo in sortem tuam: ivitque cum eo Simon. Abiit itaque Juda, tradi- 4
ditque Dominus Chananæos & Pherezæos in manus eorum, & occiderunt ex eis in Bezec decem millia virorum. Inventoque do- 5
mino Bezec in Bezec, oppugnârunt eum, & peremerunt Chananæos & Pherezæos. Fu- 6
git autem dominus Bezec, quem persecuti sunt; & apprehendentes eum, secuerunt pollices manuum ac pedum ejus. Tum dixit do- 7
minus Bezec, Septuaginta reges amputatis pollicibus manuum atque pedum eorum, panem sub mensa mea colligebant: quemadmodum feci, sic rependit mihi Deus. Introduxerunt autem illum in Jerusalem, & ibidem mortuus est. Expugnaverant enim 8
filii Juda Jerosolymam, & subjugantes eam, aciei gladii peremerant eam, & oppida ipsius igne combusserant. His peractis descen- 9
derunt filii Juda ad pugnandum contra Chananæos commorantes in monte, Meridie, atque planitie. Abiitque contra Chananæos 10
degentes in Hebron (nomen autem Hebron erat olim Curiath-arba) & occiderunt Sisai, Ahiman, & Tolmai filios gigantum. In- 11
dè venerunt adversùs eos qui morabantur in Dobir: nomen autem Dobir erat antea Curiath-Sopher. Et ait Caleb, Qui subjuga- 12
tam Curiath-Sopher interfecerit, huic dabo Achsam filiam meam uxorem. Subjugavit 13
autem illam Athniel filius Kenaz fratris Calebi, natu minoris; & dedit ei Achsam filiam suam uxorem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم *

* كتاب سفطيم الذي تفسيرها القضاة * وهو سفر قضاة بني اسرايل *

* الفصل الاول *

1 * وكان من بعد وفاة يوشع بن نون رجل الله * ان بني اسرايل طلبوا الي الله وقالوا من يكون
2 لنا مدبرا في خروجنا ومن من القبايل يصعد امامنا لنحارب الكنعانيين * قال الرب * يصعد
3 بنو يهودا * لاني قد دفعت الارض لهم * فقال بنو يهودا لبني سمعون اخوتهم * اصعدوا معنا في
4 سهمنا لنحارب الكنعانيين * حتي اذا حضر سهمكم صعدنا معكم * فانطلق بنو سمعون مع
بني يهودا * فهزم الرب الكنعانيين والفرزانيين امامهم * وقتلوا منهم في بازاق عشرة الف
5 6 رجل * ووجدوا ملك بازاق ببازاق وحاربوه * وقتلوا الفرزانيين والكنعانيين * وهرب صاحب
7 بازاق * فاسرعوا هم في طلبه واخذوه * فلما اخذوه قطعوا اباهم يديه ورجليه * وقال صاحب
بازاق * كان عندي سبعون ملكا * قطعت اباهم ايديهم وارجلهم * فكانوا يلتقطون حسار موايدي *
8 كما صنعت كذلك صنع الله بي * فادخلوا به الي يروشلم * ومات فيها * وحاصر بنو يهودا
9 اروشلم وملكوها * وقتلوا كل من فيها بالسيف * واحرقوا قراها بالنار * ومن بعد ذلك نزل بنو
10 يهودا ليحاربوا الكنعانيين الذين كانوا في الجبل واليمن والبقاع * فلما انطلق بنو يهودا الي
الكنعانيين الذين كانوا بحبرون الذي كان اسمها قبل ذلك قرية رابع * وقتلوا فيها سيساي
11 واحيمان * وتلمي بني الجبابرة * وانصرفوا من هناك الي دابير التي كان اسمها قبل ذلك قرية
12 13 الكاتب * وقال كالب * من فتح قرية الكاتب واخربها اروجه عكسا ابنتي * فافتتحها عتنايال بن
قناز اخو كالب الاصغر * وازوجه عكسا ابنته *

IN NOMINE DEI MISERICORDIS ET clementissimi.

Liber SOPHTIM, hoc est, JUDICUM: estque Liber Judicum filiorum Israel.

CAPUT. I.

Accidit autem post obitū Josue filii Nun, viri Dei, ut filii Israel interrogarent Deum, ac dicerent, Quis erit nobis rector in ingressu nostro? & quis è tribubus ascendet ante nos ut oppugnemus 1
Chananæos? At Dominus, Ascendant filii Juda, ipsis enim tradidi terrā. Dixe- 2
runt itaq; filii Juda filiis Simeon fratri- 3
bus suis, Ascendite nobiscum in sortem nostrā, ad oppugnandos Chananæos; ut cum advenerit sors vestra, ascendamus vobiscum. Quare abierunt filii Simeonis 4
cū filiis Juda, profligavitq; Dominus corā eis Chananæos & Pherezæos, & occiderunt ex eis in Bazac decem millia virorum. Et invenientes regē Bazac in Bazac, 5
bellaverunt adversùs eum, & occiderunt Pherezæos & Chananæos. Fugiente au- 6
tem domino Bazac, accelerârunt ipsi ad quærendū eum, & apprehenderunt illum; eoque apprehenso amputârunt pollices manuū ac pedum ipsius. Et ait domi- 7
nus Bazac, Septuaginta erant apud me reges, qui resectis pollicibus manuum ac pedum eorum, colligebant reliquias mensarum mearum: quemadmodum feci, ita fecit mihi Deus: Et adduxerunt eum in Jerusalem, & mortuus est in ea. Obsede- 8
runt enim filii Juda Jerusalem, ceperuntq; illam, quotquot erant in ea gladio interfecerunt, & pagos ejus igni succenderunt. Post hæc descenderunt filii Juda ad op- 9
pugnandos Chananæos qui erant in monte, Meridie, atque planitie. Cumque 10
profecti fuissent filii Juda contra Chananæos qui erant in Hebron, cujus nomen erat antè, Civitas-rabee, interfecerunt in ea Sisai, Ahiman, & Tolmai filios gigantum. Illinc abierunt ad Dabir, cujus no- 11
men erat antea, Civitas scribæ. Dixitque 12
Caleb, Qui civitatem scribæ expugnaverit ac vastaverit, hunc matrimonio conjungam cum Achsa filia mea. Ex- 13
pugnavit autem illam Athniel filius Kinaz frater Calebi minor, junxitque eum matrimonio cum Achsa filia sua.

ספר שופטים : א

suo patre à petendum ad eum incitavit & ,ipsam veniendo in ,fuit Et
14 ויהי בבואה ותסיתהו לשאל מאת אביה
? tibi Quid :Caleb ei dixitque : asino desuper se dejecit Et .agrum
השדה ותצנח מעל החמור ויאמר לה כלב מה לך:
,mihi dedisti meridiei terrā quia;benedictionē mihi Da :ei Dixitque
15 ותאמר לו הבה לי ברכה כי ארץ הנגב נתתני
scaturigines Caleb ei dedit & :aquarum scaturigines mihi dabis &
ונתתה לי גלת מים ויתן לה כלב את גלת
Mosch soceri Cheni filii Et .inferioris partis scaturigines & ,partis superioris
16 עלית ואת גלת תחתית: ובני קיני חתן משה
, Jehudah desertum Jehudah filiis cum Palmarum civitate de ascenderūt
עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה
ivit Et .populo cum habitavit & ,ivit & : Harad meridie in quod
17 אשר בנגב ערד וילך וישב את העם: וילך
habitatorē Chenahanæū percusserunt & ,suo fratre Simhon cum Jehudah
יהודה את שמעון אחיו ויכו את הכנעני יושב
.Chormah civitatis nomen vocavit & : eam interfecerunt & : Sephath
צפת ויחרימו אותה ויקרא את שם העיר חרמה:
& ,Aschelon & ,ejus terminum & ,Hazzah Jehudah Cepitque
18 וילכד יהודה את עזה ואת גבולה ואת אשקלון ואת
cum Dominus Fuitque .ejus terminum & ,Hechron & ,ejus terminū
19 גבולה ואת עקרון ואת גבולה: ויהי יהוה את
habitatores expellendum ad non quia : montem possedit & ; Jehudah
יהודה ויורש את ההר כי לא להוריש את ישבי
,Chebron Caleb ipsi Dederuntque .eis ferrei currus quia ,vallis
20 העמק כי רכב ברזל להם: ויתנו לכלב את חברון
.Hanac filios tres inde expulit & :Mosch est locutus sicut
כאשר דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק:
:Binjamin filii expulerunt non Jerusalaim habitatorem Jebuzæum Et
21 ואת היבוסי ישב ירושלם לא הורישו בני בנימן
diem ad usq; Jerusalaim in Binjamin filiis cum Jebusæus habitavit &
וישב היבוסי את בני בנימן בירושלם עד היום
Domin⁹ & ,Bethel ipsi etiam ,Joseph domus ascenderūt Et .hanc
22 הזה: ויעלו בית יוסף גם הם בית אל ויהוה
urbis nomen &) : Bethel in ,Joseph domus fecerūt explorari Et .eis cum
23 עמם: ויתירו בית יוסף בבית אל ושם העיר
,urbe ex egredientem virum custodes viderunt Et (.Luz antea
24 לפנים לוז: ויראו השמרים איש יוצא מן העיר
tecum faciemus & ,urbis introitum quæso nobis Ostende : ei dixeruntq;
ויאמרו לו הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך
urbem percusseruntque ,urbis introitum eis ostendit Et .misericordiā
25 חסד: ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר
.dimiserunt ejus familiam omnem & ,virum & : gladii os ad
לפי חרב ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו:
ejus nomen vocavit & ,urbem ædificavit & :Chitthim terram vir ivit Et
26 וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה
expulit non Et .hanc diem ad usque ejus nomen hoc ; Luz
27 לוז הוא שמה עד היום הזה: ולא הוריש
,ejus filias & ,Tahanach & ,ejus filias & ,Bethsean Menasseh
מנשה את בית שאן ואת בנותיה ואת תענך ואת בנתיה
& ,Iblcham habitatores & ,ejus filias & ,Dor habitatores &
ואת ישב דור ואת בנותיה ואת ישבי יבלעם ואת
Chenahanæus voluitque ;ejus filias & ,Meghiddo habitatores & ,ejus filias
בנתיה ואת יושבי מגדו ואת בנותיה ויואל הכנעני
posuit & ,Israel esset roboratus cum ,fuit Et .ipsa terra in habitare
28 לשבת בארץ הזאת: ויהי כי חזק ישראל וישם
.eum expulit non expellendo sed : tributum ad Chenahanæum
את הכנעני למס והוריש לא הורישו:

Versio VULG. LAT.

14 Quā pergentē in itinere monuit vir su⁹ ut peteret à patre suo agrū. Quæ cùm suspirasset sedens in asino, dixit ei Caleb; 15 Quid habes? At illa respondit, Da mihi benedictionem: quia terrā arentē dedisti mihi, da et irriguā aquis. Dedit ergò ei Caleb irriguū superius, & ir-16 riguū inferi⁹. Filii autē Cinæi cognati Moysi, ascenderunt de civitate palmarū, cū filiis Juda in desertū sortis ej⁹, quod est ad Meridiem Arad, & habi-17 taverunt cū eo. Abiit autem Judas cū Simeone fratre suo, & percusserunt simul Chananæum qui habitabat in Sephaath, & interfecerunt eum. Vocatúmq; est nomen urbis, 18 Horma, id est, Anathema. Cepitq; Judas Gazam cū finibus suis, & Ascalonē, atq; Accaron 19 cū terminis suis. Fuitq; Dñs cū Juda, & montana possedit: nec potuit delere habitatores vallis, quia falcatis curribus 20 abundabant. Dederūtq; Caleb Hebron, sicut dixerat Moyses, qui delevit ex ea tres 21 filios Enac. Jebusæum autem habitatorem Jerusalem non deleverunt filii Benjamin: habitavitque Jebusæus cum filiis Benjamin in Jerusalem, usque in præsentem diem. 22 Domus quoque Joseph ascendit in Bethel, fuitque Do-23 minus cum eis. Nam cùm obsiderent urbem, quæ priùs Lu-24 za vocabatur, Viderunt hominem egredientem de civitate, dixerúntque ad eum, Ostende nobis introitum civitatis, & faciem⁹ tecū misericordiam. 25 Qui cùm ostendisset eis, percusserunt urbem in ore gladii: hominem autem illum, & omnē cognationē ej⁹, dimise-26 runt. Qui dimissus, abiit in terrā Hetthim, & ædificavit ibi civitatem, vocavitq; eā Luzam: quæ ita appellatur usque 27 in præsentē diē. Manasses quoque non delevit Bethsan, & Thanac cū viculis suis, & habitatores Dor, et Jeblaam, & Mageddo cū viculis suis: cœpitq; Chananæus habitare cum eis. 28 Postquàm autē confortatus est Israel, fecit eos tributarios, & delere noluit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἐγένετο (β) ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς, καὶ ἐπέσειεν αὐτὴν Γοθονιὴλ τοῦ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς (γ) ἀγρόν. καὶ (δ) ἐγόγγυζεν καὶ ἔκραζεν ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου, Εἰς γῆν Νότου ἐκδέδοσαί με. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Χάλεβ, Τί ἐστί σοι; 15 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀσχά, (ε) Δὸς δή μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς γῆν Νότου ἐκδέδοσαί με, καὶ δώσεις μοι λύτρωσιν ὕδατος. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ Χάλεβ κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῆς (ζ) λύτρωσιν μετεώρων καὶ (η) λύτρωσιν ταπεινῶν. 16 Καὶ οἱ υἱοὶ (θ) Ἰοθὸρ τοῦ Κιναίου (ι) τοῦ γαμβροῦ Μωυσῆ ἀνέβησαν ἐκ (κ) πόλεως τῶν φοινίκων (λ) μετὰ τῶν υἱῶν Ἰούδα εἰς τὴν (μ) ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῷ Νότῳ Ἰούδα, ἥ ἐστιν ἐπὶ καταβάσεως Ἀράδ, καὶ (ν) κατῴκησεν μετὰ τοῦ λαοῦ. 17 Καὶ ἐπορεύθη Ἰούδας μετὰ Συμεὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἔκοψε τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα (ο) Σεφέθ, καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, (π) Ἀνάθεμα. 18 Καὶ οὐκ ἐκληρονόμησεν Ἰούδας τὴν Γάζαν (ρ) οὐδὲ τὰ ὅρια αὐτῆς, (σ) οὐδὲ τὴν Ἀσκάλωνα (τ) οὐδὲ τὰ ὅρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀκκαρὼν (υ) οὐδὲ τὰ ὅρια αὐτῆς, (φ) τὴν Ἄζωτον (χ) οὐδὲ τὰ περισπόρια αὐτῆς. 19 (ψ) Καὶ ἦν κύριος μετὰ Ἰούδα. καὶ ἐκληρονόμησε τὸ ὄρος, ὅτι οὐκ (ω) ἠδυνάσθησαν ἐξολοθρεῦσαι τοὺς κατοικοῦντας τὴν κοιλάδα, ὅτι Ῥηχὰβ διεστείλατο (α) αὐτοῖς. 20 Καὶ ἔδωκαν τῷ Χάλεβ τὴν Χεβρών, (β) καθὼς ἐλάλησε Μωυσῆς. καὶ ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τὰς τρεῖς (γ) πόλεις τῶν υἱῶν Ἐνάκ. 21 Καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν Ἱερουσαλὴμ (δ) οὐκ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ (ε) Βενιαμίν. καὶ κατῴκησεν ὁ Ἰεβουσαῖος μετὰ τῶν υἱῶν (ζ) Βενιαμὶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 22 Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ καί γε αὐτοὶ εἰς Βαιθὴλ (η) καὶ κύριος ἦν μετ' αὐτῶν. 23 Καὶ παρενέβαλον, καὶ κατεσκέψαντο Βαιθήλ· τὸ δὲ ὄνομα τῆς πόλεως ἦν ἔμπροσθεν Λουζά. 24 Καὶ εἶδον οἱ (θ) φυλάσσοντες, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ εἶπον αὐτῷ, Δεῖξον ἡμῖν (ι) τῆς πόλεως τὴν εἴσοδον, καὶ ποιήσομεν μετὰ σοῦ ἔλεος. 25 Καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως. καὶ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας· τὸν δὲ ἄνδρα καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐξαπέστειλαν. 26 (κ) Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀνὴρ εἰς γῆν (λ) Χεττιὶν καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ πόλιν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Λουζά· τοῦτο ὄνομα αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 27 Καὶ (μ) οὐκ ἐξῆρε Μανασσῆ τὴν Βαιθσάν, ἥ ἐστι Σκυθῶν πόλις, οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς οὐδὲ (ν) τὰ περίοικα αὐτῆς, οὐδὲ τὴν (ξ) Θαναὰκ οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας Δὼρ (ο) οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ (π) τὴν κατοικοῦντα Βαλὰκ οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, (ρ) οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας (σ) Μαγεδὼ οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας Ἰεβλαὰμ (τ) οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ ἤρξατο ὁ Χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. 28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐνίσχυσεν Ἰσραήλ, (υ) καὶ ἐποίησεν τὸν Χαναναῖον εἰς φόρον, καὶ ἐξαίρων οὐκ ἐξῆρεν αὐτόν.

14 Et factū est in (l) ingressu ej⁹, et (m) incitavit eā Gothoniel ad petendū à patre suo agrū. Et (n) murmuravit, & clamavit de subjugali; In terrā Austri tradidisti me. Et dixit ei Chaleb, Quid est tibi? 15 Et dixit ei Ascha, Da nunc mihi benedictionem: quoniā in terrā Austri tradidisti me, et dabis mihi (o) redemptionem aquæ. Et dedit ei Chaleb secundū cor ej⁹ redemptionē excelsorū, & redemptionē humiliū. 16 Et filii Jothor Cinei (p) affinis Moysis ascenderūt de civitate palmarū cum filiis Juda in desertum, (q) quod est in Austro Juda, quod est super descensū Arad: (r) et habitaverūt cū populo. 17 Et ivit Iudas cū Symeon fratre suo, et conciderū Chananæū habitantē Sepheth, et (s) exterminaverūt eos: & vocavit nomen civitatis, Anathema. 18 Et (t) nō hæreditavit Iudas Gazā, neq; fines ejus; neq; Ascalonē, neq; fines ej⁹, et Accaron, neq; fines ejus; Azotū, neq; adjacentia ejus. 19 Et erat Domin⁹ cū Iuda. Et hæreditavit montē, quoniā nō potuerūt (u) exterminare inhabitantes in valle, quoniā (x) Rechab obstitit eis. 20 Et dederūt ipsi Chaleb Chebron; sicut locut⁹ est Moyses. Et hæreditavit indè tres civitates filiorum (y) Enac. 21 Et Iebusæū habitantē in Hierusalem non (z) hæreditaverūt filii Beniamin. Et habitavit Iebusæ⁹ cū filiis Beniamin in Hierusalem usq; in diē hanc. 22 Et ascenderunt filii Ioseph, et utiq; ipsi in Bethel: et Domin⁹ fuit cū eis. 23 Et castrametati sunt, (aa) et exploraverūt Bethel. Nomen autē civitatis erat antea Luza. 24 Et viderūt, qui observabāt; (bb) et ecce vir egrediebatur è civitate, et ceperūt eū: et dixerūt ei, Ostende nobis civitatis ingressū, & faciem⁹ tecū misericordiā. 25 Et ostendit eis ingressū civitatis. Et percusserūt civitatē in ore gladii: virū autē, et cognationē ej⁹ dimiserunt. 26 Et ivit vir in terrā Chettiin: et ædificavit ibi civitatē, & vocavit nomen ej⁹, Luza: Hoc est nomen ej⁹ usq; in diē hanc. 27 Et (cc) non abstulit Manasses Bethsan, quæ est Scytharū civitas, neq; filias ej⁹, neq; adjacentia ej⁹; neq; Thanac, neq; filias ej⁹; neq; habitantes Dor, neq; filias ej⁹; neq; habitantem Balac, neq; adjacentia ej⁹, neq; filias ej⁹; neq; habitantes Magedo, neq; adjacentia ej⁹, & filias ej⁹; neq; habitantes Ieblaam, neq; adjacentia ej⁹, neq; filias ej⁹. Et cœpit Chananæ⁹ habitare in terra hac. 28 Et factū est, quando prævaluit Israel, et (dd) fecit Chananæū in tributū: & auferens non abstulit eum.

MS. A. (β) ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν, καὶ ἐπέσεισεν αὐτὴν αἰτῆσαι παρὰ τοῦ (γ) τὸν ἀγρόν. (δ) ἐγόγγυζεν ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου, καὶ ἔκραξεν ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου, (ε) Δός μοι (ζ) τὴν λύτρωσιν (η) τὴν λύτρωσιν (θ) Ἰωὰβ (ι) πενθεροῦ Μωυσῆ (κ) τῆς πόλεως (λ) πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα (μ) ἔρημον Ἰούδα τὴν οὖσαν ἐν τῷ Νότῳ ἐπὶ καταβάσεως (ν) ἐπορεύθη, καὶ κατῴκησεν (ξ) ἐπάταξαν (ο) Σεφὲρ, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν, καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτήν· καὶ ἐκάλεσαν (π) Ἐξολόθρευσις. (ρ) καὶ τὸ ὅριον (σ) καὶ τὴν (τ) καὶ τὸ ὅριον (υ) καὶ τὸ ὅριον (φ) καὶ τὴν (χ) καὶ τὰ (ψ) Καὶ κύριος ἦν (ω) ἐδύνατο κληρονομῆσαι τοὺς (α) αὐτήν. Καὶ ἔδωκεν (β) καθὰ (γ) πόλεις, καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ἐνάκ. Καὶ τὸν (δ) οὐκ ἐξῆραν οἱ (ε) Βενιαμίν. (ζ) Βενιαμὶν ἕως (η) καὶ Ἰούδας μετ' αὐτοῦ. Καὶ παρενέβαλον οἶκος Ἰσραὴλ κατὰ Βαιθὴλ τὸ δὲ (θ) φυλάσσοντες ἄνδρα ἐκπορευόμενον ἐκ τῆς πόλεως, (ι) τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, καὶ (κ) Καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἀνὴρ (λ) Χεττιείμ· (μ) οὐκ ἐκληρονόμησεν Μανασσῆ τὴν Βαιθὴλ, ἥ ἐστιν (ν) τὰ περισπόρια αὐτῆς, (ξ) Ἐκθανάδ καὶ τὰς (ο) καὶ τὰς (π) καὶ τοὺς κατοικοῦντας Βλααμ καὶ τὰς θυγατέρας (ρ) καὶ τοὺς (σ) Μαγεδὼν καὶ τὰς θυγατέρας (τ) οὐδὲ τὰς θυγατέρας (υ) καὶ ἔθετο τὸν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 והוה במעלה ואמלכתיה למשאל מן אבוהא אחסנתא ואתרכינת מעל חמרא ואמר לה כלב מה ליך: 15 ואמרת ליה הב לי אחסנתא ארי לארע דרומא יהבתני ותתן לי ית בית שקיא דמיא ויהב לה כלב ית בית שקיא עלאה וית בית שקיא תחתאה: 16 ובני שלמאה חמוהי דמשה סליקו מן קרתא יריחו עם בני יהודה מדבר יהודה די בדרום ערד ואזלו ויתיבו עם עמא: 17 ואזל יהודה עם שמעון אחוהי ומחו ית כנענאה יתיב צפת ונטרו יתה וקרא ית שמא דקרתא חרמה: 18 וכבש יהודה ית עזה וית תחומה וית אשקלון וית תחומה וית עקרון וית תחומה: 19 והוה מימרא דיי בסעדיה דבית יהודה ותריכו ית יתבי טורא בתר כן דחבו לא יכילו לתרכא ית יתבי מישרא ארי רתיכין דברזלא להון: 20 ויהבו לכלב ית חברון כמא דמלל משה ותריך מתמן ית תלתא בני גבריא: 21 וית יבוסאי יתבי ירושלם לא תריכו בני בנימן ויתיבו יבוסאי עם בני בנימן בירושלים עד יומא הדין: 22 וסליקו דבית יוסף אף אנון לביתאל ומימרא דיי בסעדהון: 23 ושלחו מאללין דבית יוסף לביתאל ושום קרתא מלקדמין לוז: 24 וחזו נטריא גברא נפיק מן קרתא ואמרו ליה אחוינא כען ית מעלנא דקרתא ונעביד עמך טיבו: 25 ואחזינון ית מעלנא דקרתא ומחו ית קרתא לפתגם דחרב וית גברא וית כל זרעיתיה שיזיבו: 26 ואזל גברא לארעא חתאי ובנא קרתא וקרא שמה לוז הוא שמה עד יומא הדין: 27 ולא תריכו דבית מנשה ית בית שאן וית כפרנהא וית תענך וית כפרנהא וית יתבי דאר וית כפרנהא וית יתבי יבלעם וית כפרנהא וית יתבי מגדו וית כפרנהא ושרי כנענאה למתב בארעא הדא: 28 והוה כד תקיף ישראל ושוי ית כנענאי למסקי מסין ותרכא לא תרכנון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

14 Et fuit in intrando eam, & induxit eum ad petendum à patre suo possessioné; 15 & delapsa est de asino, & dixit ei Chaleb: Quid tibi? Et dixit illi, Da mihi possessioné, nam ad terram Australem dedisti me; & dabis mihi terram domus irrigationis aquarum: & dedit ei Chaleb domum irrigationis superioris, & domum irrigationis inferioris. 16 Et filii Salmaah soceri Mosis ascenderunt ex urbe Jerihho cum *filiis* Jehuda ad desertum Jehuda, quod in Austro Gharod; & venerunt & habitaverunt cum populo. 17 Et ivit Jehuda cum Simghon fratre suo, & percusserunt Chenaghanæum habitatoré Szephath; & destruxerunt illam, & vocavit nomen urbis Hhorma. 18 Et subegit Jehuda Ghazam & terminum ejus, & Askalon & terminum ejus, & Gheqron & terminū ejus. 19 Et fuit verbū Domini in auxiliū domus Jehuda, & extirpaverunt habitatores montis: post sic (quod peccarunt) nó potuerunt ad extirpandū habitatores planitiei, nam currus ferri illis. 20 Et dederunt Chaleb Hhebró ut id quod locutus est Moses; & extirpavit inde tres filios fortiū. 21 Et Jebuzzæos habitatores Jerusalé nó extirpaverunt filii Binjamin; & habitarūt Jebuzzæi cū filiis Binjamin in Jerusalé usq; ad dié hanc. 22 Et ascenderunt domus Joseph etiā illi ad Bethel: & dictum Domini in auxiliū eorum. 23 Et miserunt exploratores domus Joseph ad Bethel: & nomen urbis ab antiquo Luz. 24 Et viderunt custodes virum exeuntem ex urbe, & dixerunt ei: Videre nos fac nunc ascensum urbis, & faciemus tecum beneficentiam. 25 Et videre eos fecit ascensum urbis; & percusserunt urbem ad verbum gladii; & virum & omnem prosapiam ejus servarunt. 26 Et abiit vir in terram Hhethæorū: & ædificavit urbem & vocavit nomen ejus Luz, ipsum nomen ejus usque ad diem hanc. 27 Et non extirpaverunt domus Menasse Beth-Sean & vicos ejus, & Thaghnach & vicos ejus, & habitatores Dor & vicos ejus, & habitatores Jiblegham & vicos ejus, & habitatores Migdo & vicos ejus; & reliquit Chenaghanæum ad habitandum in terrá hac. 28 Et fuit cum fortificatus est Israel; & *apposuit Chenaghanæos* ad collatores tributorum, et extirpando non extirpaverunt eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܘܟܕ ܥܐܠܐ. ܐܬܛܦܝܣܬ ܕܬܫܐܠ ܡܢ ܐܒܘܗ̇ ܚܩܠܐ. ܘܐܬܪܟܢܬ ܡܢ ܥܠ ܚܡܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇
15 ܟܠܒ. ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟܝ ܒܪܬܝ. * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܗܒ ܠܝ ܒܘܪܟܬܐ. ܡܛܠ ܕܒܐܪܥܐ ܬܝܡܢܐ ܝܗܒܬܢܝ.
ܗܒ ܠܝ ܒܪܝܟܬܐ ܕܡܝܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ̇ ܟܠܒ ܡܥܝܢܐ ܥܠܝܐ ܘܡܥܝܢܐ ܬܚܬܝܐ. ܘܒܢܝ
16 ܩܝܢܝ ܚܡܘܗܝ ܕܡܘܫܐ ܣܠܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܕܩܠܐ. ܥܡ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܠܡܕܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ
17 ܕܒܬܝܡܢܐ ܕܥܪܕ. ܘܐܙܠܘ ܘܝܬܒܘ ܥܡ ܥܡܐ. * ܘܐܙܠ ܫܡܥܘܢ ܥܡ ܝܗܘܕܐ ܐܚܘܗܝ. ܘܡܚܘ
ܠܟܢܥܢܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܨܦܬ. ܘܚܪܡܘܗ̇. ܘܩܪܘ ܫܡܗ̇ ܕܡܕܝܢܬܐ ܚܪܡܐ. * ܘܟܒܫ ܝܗܘܕܐ
18 ܠܥܙܐ ܘܠܬܚܘܡܝܗ̇. ܘܠܐܫܩܠܘܢ ܘܠܬܚܘܡܝܗ̇. ܘܠܥܩܪܘܢ ܘܠܬܚܘܡܝܗ̇. * ܘܗܘܐ ܡܪܝܐ
19 ܥܡ ܝܗܘܕܐ. ܘܐܚܕܘ ܠܛܘܪܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܘܒܕܘ ܠܥܡܘܪܝ ܦܩܥܬܐ. ܡܛܠ ܕܪܟܒܐ ܕܦܪܙܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. * ܘܝܗܒܘ ܠܟܠܒ
20 ܠܚܒܪܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܘܫܐ. ܘܩܛܠܘ ܘܐܘܒܕܘ ܡܢ ܬܡܢ ܠܬܠܬܐ ܒܢܝ ܓܢܒܪܐ. * ܘܠܝܒܘܣܝܐ
21 ܕܝܬܒܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܠܐ ܐܘܒܕܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܝܬܒܘ ܝܒܘܣܝܐ ܥܡ ܒܢܝ
22 ܒܢܝܡܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܣܠܩܘ ܕܒܝܬ ܝܘܣܦ ܐܦ ܗܢܘܢ ܠܒܝܬ
23 ܐܝܠ. ܘܡܪܝܐ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. * ܘܝܬܒܘ ܕܒܝܬ ܝܘܣܦ ܠܘܩܒܠ ܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܫܡܗ̇ ܕܡܕܝܢܬܐ ܡܢ
24 ܩܕܝܡ ܠܘܙ. * ܘܚܙܘ ܢܛܘܪܐ ܓܒܪܐ ܕܢܦܩ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܚܘܢ ܡܥܠܢܗ̇
25 ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܢܥܒܕ ܥܡܟ ܛܝܒܘܬܐ. * ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܡܥܠܢܗ̇ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܚܘ
26 ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܦܘܡ ܚܪܒܐ. ܘܠܓܒܪܐ ܘܠܟܠܗ̇ ܫܪܒܬܗ ܫܒܩܘ. * ܘܐܙܠ ܓܒܪܐ ܠܐܪܥܐ
ܕܚܬܝܐ. ܘܒܢܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ̇ ܠܘܙ. ܗܘܝܘ ܫܡܗ̇ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
27 * ܘܠܐ ܐܘܒܕ ܡܢܫܐ ܠܒܝܬ ܫܐܢ ܘܠܩܘܪܝܗ̇. ܘܠܬܥܢܟ ܘܠܩܘܪܝܗ̇. ܘܠܥܡܘܪܝ ܕܘܪ
ܘܠܩܘܪܝܗ̇. ܘܠܥܡܘܪܝ ܐܒܠܥܡ ܘܠܩܘܪܝܗ̇. ܘܠܥܡܘܪܝ ܡܓܕܘ ܘܠܩܘܪܝܗ̇. ܘܠܐ ܐܫܬܥܒܕ
28 ܟܢܥܢܝܐ ܕܝܬܒ ܒܐܪܥܐ ܗܝ. * ܘܟܕ ܐܬܚܝܠ ܐܝܣܪܝܠ ܫܥܒܕ ܠܟܢܥܢܝܐ
ܠܡܕܐܬܐ. ܘܡܘܒܕܘ ܠܐ ܐܘܒܕܗ.

Quæ cùm ingrederetur, agrum à patre suo postulare exoptavit, seseque ex asino demisit. Ait illi Caleb, Quid habes filia mea? 14
Dixit ei, Da mihi benedictionem: quandoquidem in terra Australi me collocâsti, da mihi piscinam aquarum: Dedit itaque ei Caleb aquarium superius & aquarium inferi⁹. 15
Filii quoque Cini soceri Mosis ascenderunt de civitate palmarum cum filiis Juda ad desertum Juda, quod est ad Australem plagam Adar, & abeuntes populum *illic* habitare fecerunt. 16
Simon verò cum Juda fratre suo profectus, percusserunt Chananæos habitantes in Sophath, eamque devoventes vocaverunt nomen civitatis illius, Herma. 17
Præterea subjugavit Juda Azam & limites ejus, Ascalonem & limites ejus, & Acronem ac limites ejus. 18
Affuit etiam Dominus Judæ, & occupârunt montanos (nam vallis incolas minimè vastârunt, quòd currus ferreos haberent) 19
Et dederunt Calebo Hebronem, prout dixerat Moses; & peremerunt atque extinxerunt illinc tres illos gigantum filios. 20
Jebusæos degentes in Jerusalem non extinxerunt filii Benjamin; sed manserunt Jebusæi cum filiis Benjamin in Jerusalem ad hunc usque diem. 21
Qui de domo Joseph erant, ascenderunt ipsi quoque in Beth-il; & fuit Dominus cum eis: 22
Moratique sunt familia Joseph prope Beth-il, cujus civitatis nomen erat antea, Luz. 23
Videntes autem custodes virum quendam exeuntem è civitate, dixerunt ei, Ostende nobis qualis sit aditus ad civitatem, & agemus tecum benignè. 24
Ostendit igitur eis aditum ad civitatem, & percusserunt civitatem acie gladii; virum autem illum & universam familiam ejus dimiserunt. 25
Et abiens vir ille ad terram Hethæorum, urbem extruxit, vocavitque nomen ejus Luz; idemque est nomen ejus ad hunc usque diem. 26
Neque Manasse vastavit Beth-saan & oppida ejus, Taanach & oppida ejus, incolas Dor cum oppidis ejus, incolas Abineam cum oppidis ejus, & incolas Magedo cum oppidis ejus: neque mancipatus fuit Chananæus qui terram illam inhabitabat. 27
Cúmque vires acquisiisset Israel, Chananæum tributo *quidem* subjecit, sed funditùs non excîdit eum. 28

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 فلما زفت اليه اسهبت ان تسال اباها مزرعة * فنكست راسها على الدابة * فقال لها كالب
15 ابوها ما بالك يا ابنتي * قالت له * اعطني ميراثا ابترك به * لانك ازوجتني في ارض اليمن اعطني
16 ساقية * فاعطاها كالب ابوها الساقية العليا والسفلى * وبنو قيني حمي موسى صعدوا من
قرية موسى مع بني يهوذا الى قفر يهوذا الذي في يمين عادار * وانطلقوا فاسكنوا الشعب
17 هناك * وانطلق بنو سمعان مع بني يهوذا اخوتهم * وقتلوا الكنعانيين الذين في صوفات *
18 واخربوا القرية * ودعوا اسمها حراما * وافتتح بنو يهوذا غزة وتخومها وعسقلان وتخومها وعقرون
19 وتخومها * فاعان الرب بني يهوذا وورثوا الجبل * ولم يقتلوا اهل الغور الذين كانت لهم
20 مراكب من حديد * واعطي كالب حبرون كما قال موسى * وقتل فيها ثلثة من بني الجبابرة *
21 فاما اليابسانيون الذين كانوا باورسليم لم يقتلهم بنو بنيامين * وسكن اليابسانيون
22 بين بني بنيامين الى اليوم * وصعدوا بنو يوسف الى بيتايل والرب معهم * واقام بنو يوسف
23 ببيتايل * وكان اسم القرية قبل ذلك لوز * فراى الحراس رجلا يخرج من القرية فقالوا له * دلنا
24 على مدخل القرية * ونعطيك الامان * فاراهم مدخل القرية * فدخلوا وقتلوا كل من فيها
25 بالسيف * وابقوا الرجل الذي دلهم على باب القرية واهل بيته * فانطلق ذلك الرجل الى
26 ارض الحاثانيين * وبنى قرية * ودعا اسمها لوز * وهو اسمها الى اليوم * ولم يقتل بنو منسا اهل
27 بيت باسان ودساكرها * واهل تعنخ ودساكرها * واهل دور ودساكرها * واهل يبلعام
ودساكرها * واهل مجدو ودساكرها * ولم تخضع الكنعانيون الذين كانوا يسكنون في
28 تلك الارض * فلما قوي بنو اسرائيل استعبدوهم بالخراج * ولم يهلكوهم *

Quæ cùm deduceretur ad illũ, appetivit postulare à patre suo satũ quoddã; ac proinde caput suũ super jumentũ demisit. Ait autem illi Caleb pater ejus, Quænã est mens tua filia mea? 14
Dixit ad eũ, Da mihi hæreditatẽ quâ benedictionem cõsequar; siquidẽ matrimonio me collocâsti in terra Meridionali, da mihi aquariũ: deditq; ei Caleb pater ejus aquariũ superius & inferius. 15
Porrò filii Cini soceri Mosis ascendentes de civitate Mosis unà cum filiis Juda in desertũ Juda, quod est ad Meridionalẽ plagã Adar, abierunt, & populũ illic habitare fecerunt. 16
Filii quoq; Simeonis unà cũ filiis Juda fratribus suis profecti, interfecerunt Chananæos qui erant in Sophath, civitatem destruxerunt, & vocârunt nomen ejus, Interdictũ. 17
Tũ expugnârũt filii Juda Gazam & terminos ejus, Ascalan & terminos ejus, Acron & terminos ejus. 18
Auxiliatus est enim Dominus Juda, possederuntq; montẽ; sed cõvallis incolas quia currus ferreos habebant, non interfecerunt. 19
Data fuit verò Calebo Hebron, quemadmodum dixerat Moses, interfecitq; in ea tres ex filiis gigantum. 20
Cæterùm Besanitas qui erant in Ierusalem, non interfecerunt filii Benjamin, quin habitârunt Besanitæ inter filios Benjamin ad hunc usq; diem. 21
Ascenderunt etiã filii Ioseph in Beth-el, existente cũ eis Domino; 22
Et habitârunt filii Ioseph in Beth-el: erat autẽ nomen civitatis hujus antea, Lux. 23
Viderant enim custodes virũ quendã egressũ è civitate, & dixerunt ei; Indica nobis aditũ civitatis, & præstabimus tibi securitatem. 24
Qui cùm indicâsset eis aditũ civitatis, ingressi gladio peremerunt omnes qui erant in illa; virũ autem illũ qui indicaverat eis portã civitatis, reservârunt cũ filiis familiâs ipsius. 25
Abiitq; vir ille in terrã Hethæorum, civitatem ædificavit, & vocavit nomen ejus, Lux; idémque est nomen ipsius ad hodiernum usque diem. 26
Item filii Manasse non interfecerunt incolas Beth-basan & pagorum ejus, incolas Taanach & pagorũ ejus, incolas Dor & pagorũ ejus, incolas Jeblaam & pagorũ ejus, incolas Mageddo & pagorum ejus; nec subdidẽre se Chananæi qui habitabant in terra illa. 27
At cùm invaluissent filii Israel, tributũ imposuerunt eis, nec disperdiderunt illos. 28

ספר שופטים : ב

29 habitavit sed,Ghazer in habitantē Chenahanæum expulit non Ephraim Et
וְאֶפְרַיִם לֹא הוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּגָזֶר וַיֵּשֶׁב
habitatores expulit non Zebulon .Ghazer in ej° interiore in Chenahanæ
30 הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ בְּגָזֶר׃ זְבוּלֻן לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי
ej° interiore in Chenahanæ habitavit sed ,Nahalol habitatores & ,Chitron
קִטְרוֹן וְאֶת־יוֹשְׁבֵי נַהֲלֹל וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ
& ,Hacho habitatores expulit non Aser .tributum in fuerunt
31 וַיִּהְיוּ לָמַס׃ אָשֵׁר לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי עַכּוֹ וְאֶת־
& ,Chelbah & ,Achzib & ,Achlab & ,Sidon habitatores
יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאֶת־אַחְלָב וְאֶת־אַכְזִיב וְאֶת־חֶלְבָּה וְאֶת־
habitatorum Chenahanæi interiore in Aser habitavit Et .Rechob & ,Aphic
32 אֲפִיק וְאֶת־רְחֹב׃ וַיֵּשֶׁב הָאָשֵׁרִי בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יֹשְׁבֵי
habitatores expulit non Naphthali .eum expulit non quia ,terræ
33 הָאָרֶץ כִּי לֹא הוֹרִישׁוֹ׃ נַפְתָּלִי לֹא־הוֹרִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי
Chenahanæi interiori in habitavit sed:Bethhanath habitatores & ,Bethsemes
בֵית־שֶׁמֶשׁ וְאֶת־יֹשְׁבֵי בֵית־עֲנָת וַיֵּשֶׁב בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי
eis erant Bethhanath & ,Bethsemes habitatores & :terræ habitatorum
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְיֹשְׁבֵי בֵית־שֶׁמֶשׁ וּבֵית עֲנָת הָיוּ לָהֶם
non quia ;montem ad Dan filios Emorræus oppresserunt Et .tributum in
34 לָמַס׃ וַיִּלְחֲצוּ הָאֱמֹרִי אֶת־בְּנֵי־דָן הָהָרָה כִּי־לֹא
monte in habitare Emorræus Cœpitque .vallem in descendere eis dederat
35 נְתָנוֹ לָרֶדֶת לָעֵמֶק׃ וַיּוֹאֶל הָאֱמֹרִי לָשֶׁבֶת בְּהַר־
,Joseph domus manus est aggravata & :Sahalbim in & ,Ajalon in Cheres
חֶרֶס בְּאַיָּלוֹן וּבְשַׁעַלְבִים וַתִּכְבַּד יַד בֵּית־יוֹסֵף
,Scorpionum ascensu ab Emorræi terminus Et .tributum in fuerunt &
36 וַיִּהְיוּ לָמַס׃ וּגְבוּל הָאֱמֹרִי מִמַּעֲלֵה עַקְרַבִּים
.supra & ,petra à
מֵהַסֶּלַע וָמָעְלָה׃

CAP. II. ב

: dix't & ,Bochim ad Ghilgal de Domini angelus ascendit Et
1 וַיַּעַל מַלְאַךְ־יְהוָה מִן־הַגִּלְגָּל אֶל־הַבֹּכִים וַיֹּאמֶר
,terram in vos introduxi & ,Ægypto ex vos feci Ascendere
אַעֲלֶה אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ
meum pactum faciam irritū Non :dixi & ;vestris patribus juravi quam
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם וָאֹמַר לֹא־אָפֵר בְּרִיתִי
terræ habitatoribus pactum excideritis non vos Et .seculum in vobiscum
2 אִתְּכֶם לְעוֹלָם׃ וְאַתֶּם לֹא־תִכְרְתוּ בְרִית לְיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
hoc cur mea voce in audistis non & :diruetis eorum altaria : hujus
הַזֹּאת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּן וְלֹא־שְׁמַעְתֶּם בְּקֹלִי מַה־זֹּאת
vestris faciebus à eos expellam Non :dixi etiam Et ? fecistis
3 עֲשִׂיתֶם׃ וְגַם אָמַרְתִּי לֹא־אֲגָרֵשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם
.laqueum in vobis erunt eorum dii & ,lateribus in vobis erunt sed
וְהָיוּ לָכֶם לְצִדִּים וֵאלֹהֵיהֶם יִהְיוּ לָכֶם לְמוֹקֵשׁ׃
ad hæc verba Domini angelus loqui secundum ,fuit Et
4 וַיְהִי כְּדַבֵּר מַלְאַךְ יְהוָה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־
.fleverunt & ,suam vocem populus elevaverunt & ,Israel filios omnes
כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הָעָם אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ׃
ibi immolaverunt & :Bochim ipsius loci nomen Vocaveruntq;
5 וַיִּקְרְאוּ שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֹּכִים וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם
,Israel filii abierunt & ,populum Jehosuah dimisit Et .Domino
6 לַיהוָה׃ וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם וַיֵּלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
Servieruntque .terram possidendum ad ,suam hæreditatem ad vir
7 אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיַּעַבְדוּ
seniorum diebus omnibus & ,Jehosuah diebus omnibus Domino populus
הָעָם אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים
omne viderunt qui ,Jehosuah post dies prolongaverunt qui
אֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשׁוּעַ אֲשֶׁר רָאוּ אֵת כָּל־
est mortuus Et .Israeli fecit quod ,magnum Domini opus
8 מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיָּמָת
.annorum decem & centum fili° ,Domini servus ,Nun filius Jehosuah
יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים׃

Versio VUL. LAT.

29 Ephraim etiam non interfecit
Chananæum, qui habitabat in
30 Gazer, sed habitavit cū eo. Zabulon non delevit habitatores Cetron, & Naalol: sed habitavit Chananæus in medio ej°, fa-
31 ctúsq; est ei tributarius. Aser quoq; non delevit habitatores Accho, & Sidonis, Ahalab, & Achazib, & Helba, & Aphec, &
32 Rohob: Habitavítq; in medio Chananæi habitatoris illi° ter-
33 ræ, nec interfecit eū. Nephthali quoque nō delevit habitatores Bethsames, & Bethanath: & habitavit inter Chananæū habitatoré terræ, fuerúntq; ei Bethsa-
34 mitæ et Bethanitæ tributarii. Arctavítq; Amorrhæus filios Dan in monte, nec dedit eis locū ut
35 ad planiora descenderent: Habitavítq; in monte Hares, quod interpretatur Testaceo, in Aialon & Salebim. Et aggravata est manus domûs Joseph, fa-
36 ctúsq; est ei tributari°. Fuit auté terminus Amorrhæi ab Ascensu Scorpionis, petra, & superiora loca.

CAP. II.

1 Ascendítq; Angelus Dñi de Galgalis ad Locū flentiū, et ait; Eduxi vos de Ægypto, & introduxi in terrā, pro qua juravi patrib° vestris: & pollicit° sū, ut non facerem irritū pactum meum vobiscum in sempiter-
2 num: Ita duntaxat ut non feriretis fœdus cum habitatoribus terræ hujus, sed aras eorū subverteretis: & noluistis audire vocem meam: cur hoc fe-
3 cistis? Quam ob rem nolui delere eos à facie vestra: ut habeatis hostes, & dii eorum sint
4 vobis in ruinam. Cúmque loqueretur Angelus Dñi hæc verba ad omnes filios Israel: elevaverunt ipsi vocē suā & fleve-
5 runt. Et vocatum est nomen loci illi°, Loc° flentium, sive la-
6 crymarum: immolaverúntque ibi hostias Dño. Dimisit ergò Josue populum, & abierunt filii Israel unusquisque in possessionem suam, ut obtinerent
7 eam: Serviérúntque Domino cunctis diebus ejus, & seniorum qui longo post eum vixerunt tempore, & noverant omnia opera Domini quæ fecerat cum
8 Israel. Mortuus est autem Josue filius Nun, famulus Domini, centum & decem annorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

29 Καὶ Ἐφραὶμ ἐκ ἐξῆρε τὸ Χαναναῖον τὸ κατοικοῦντα ἐν Γαζὲρ· καὶ (φ) κατῴκησεν ὁ Χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἐν Γαζὲρ, καὶ ἐγένετο εἰς φόρον.
30 Καὶ Ζαβουλὼν ἐκ ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας (χ) Κέδρων, ἐδὲ τοὺς κατοικοῦντας (ψ) Δωμανά· καὶ κατῴκησεν ὁ Χαναναῖος ἐν μέσῳ (ω) αὐτοῦ, καὶ ἐ-
31 γένετο αὐτῷ εἰς φόρον. Καὶ Ἀσὴρ ἐκ ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας Ἀκχώ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς φόρον, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Δώρ, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Σιδῶνα, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Δαλάφ, (α) τὸν Ἀσχαζὶ, καὶ τὸν Χεβδὰ, καὶ τὸν Ναΐ, καὶ τὸν Ἐ-
32 ρεώ. Καὶ κατῴκησεν ὁ Ἀσὴρ ἐν μέσῳ τοῦ Χαναναίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν, ὅτι ἐκ (β) ἠδυ-
33 νήθη ἐξᾶραι αὐτόν. Καὶ (γ) Νεφθαλὶ ἐκ ἐξῆρε τοὺς κατοικοῦντας (δ) Βαιθσαμὺς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας (ε) Βαιθανάχ. καὶ κατῴκησε (ζ) Νεφθαλὶ ἐν μέσῳ τοῦ Χαναναίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν· οἱ δὲ κατοικοῦντες (ε) Βαιθσαμὺς καὶ τὴν (ζ) Βαιθε-
34 νέθ, ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς φόρον. Καὶ ἐξέθλιψεν ὁ Ἀμορραῖος τοὺς υἱοὺς Δὰν εἰς τὸ ὄρος, ὅτι ἐκ (η) ἀφῆκαν αὐτὸν καταβῆναι εἰς τὴν κοι-
35 λάδα. Καὶ ἤρξατο ὁ Ἀμορραῖος κατοικεῖν ἐν τῷ (θ) ὄρει τῷ ὀστρακώδει, ἐν ᾧ αἱ ἄρκοι καὶ ἐν ᾧ αἱ ἀλώπεκες, ἐν τῷ Μυρσινῶνι, καὶ ἐν Θαλαβίν. καὶ ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ οἴκου Ἰωσὴφ ἐπὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ (ι) ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς φόρον.
36 Καὶ τὸ ὅριον τοῦ (κ) Ἀμορραίου ἀπὸ τῆς ἀναβάσεως Ἀκραβὶν ἀπὸ τῆς πέτρας καὶ ἐπάνω.

Κεφ. β'.

1 Καὶ ἀνέβη ἄγγελος κυρίου ἀπὸ Γαλγὰλ ἐπὶ τὸν κλαυθμῶνα καὶ ἐπὶ Βαιθὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ εἶπε πρὸς (α) αὐτούς, Τάδε λέγει κύριος, Ἀνεβίβασα ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, καὶ (β) εἰσήγαγον ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ἣν (γ) ὤμοσα τοῖς πατράσιν (δ) ὑμῶν· καὶ εἶπα, Οὐ διασκεδάσω τὴν
2 διαθήκην μου τὴν μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὑμεῖς ἐ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, ἐδὲ τοῖς θεοῖς αὐτῶν (ε) προσκυνήσετε, ἀλλὰ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν συντρίψετε, (ζ) τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν (η) καθελεῖτε. καὶ ἐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου, (θ) ὅτι
3 ταῦτα ἐποιήσατε. (ι) Κἀγὼ εἶπον, Οὐ μὴ ἐξαρῶ αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς συνοχάς, καὶ οἱ θεοὶ αὐτῶν ἔσονται ὑμῖν
4 εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐλάλησεν ὁ ἄγγελος κυρίου τοὺς λόγους τούτους (κ) πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ ἐπῆραν ὁ λαὸς τὴν φω-
5 νὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν. (λ) Καὶ ἐπωνόμασαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, (μ) Κλαυθμῶνες· καὶ (ν)
6 ἐθυσίασαν ἐκεῖ τῷ κυρίῳ. Καὶ ἐξαπέστειλεν Ἰησοῦς τὸν λαόν, (ξ) καὶ ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονο-
7 μίαν αὐτοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν. Καὶ ἐδούλευσεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων, ὅσοι ἐμακροημέρευσαν μετὰ Ἰησοῦ, ὅσοι ἔγνωσαν πᾶν τὸ ἔργον κυρίου τὸ μέγα (ο) ὅσα ἐ-
8 ποίησεν ἐν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ δοῦλος (π) κυρίου, υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.

29 Et Ephraim non abstulit Chananæū habitantē in Gazer. Et habitavit Chananæus in medio ejus in Gazer: & (ee) factus est in
30 tributū. Et Zabulon non abstulit habitantes Cedron, neq; habitantes Domana. Et habitavit Chananæus in medio eorū: et factus est
31 ei in tributū. Et Aser non abstulit habitantes Accho: (ff) & factus est ei in tributū, & habitantes Dor, & habitātes Sidona, & habitantes Dalaph, Aschazi, & Chebda, & Nai, & Ereo. Et
32 habitavit Aser in medio Chananæi habitantis terrā: quoniā non
33 potuit auferre eum. Et Nephthali non abstulit habitantes Bethsamys & habitantes Bethanach. Et habitavit (gg) Nephthali in medio Chananæi habitantis terram. Habitantes autem Bethsamys, & (hh) Betheneth, facti sunt eis in
34 tributū. Et contribulavit Amorrhæus filios Dan in monte; quoniā (ii) non permiserunt eū descen-
35 dere in valle. Et cœpit Amorrhæ° habitare in monte (kk Testaceo, (ll) in quo ursi, et in quo vulpes) in Myrsinoni, & in Thalabin. Et gravata est manus domûs Ioseph super Amorrhæum: & factus est
36 (mm) eis in tributū. Et terminus Amorrhæi ab ascensu Acrabin à petra & suprà.

CAP. II.

1 Et ascendit Angelus Domini de Galgal super (a) Clauthmona, & super Bæthel; & super domū Israel: & dixit ad eos; Hæc dicit Dominus, Ascendere vos feci de Ægypto: & induxi vos in terrā, quā juravi patrib° vestris. Et dixi, Non dissipabo testamentū meū, quod vobiscū in seculū.
2 Et vos non disponetis testamentū iis qui insident in terra hac, neq; deos eorum adorabitis: sed sculptilia eorū contereretis, altaria eorum destruetis. Et non exaudîstis vocē meā, (b) quoniā
3 hæc fecistis. Et ego dixi, (c) Non auferā eos à facie vestra: & erunt vobis in angustias: & dii eorum erunt vobis in scandalū.
4 Et factū est, postquā locutus est angelus Domini verba hæc ad omnes filios Israel; & elevaverunt populus vocē suā, et plora-
5 verunt. Et cognominaverunt nomen loci illius, (d) Clauthmones, [id est, plorationes.] Et sacrifica-
6 verunt ibi Domino. Et dimisit Iesus populum: & (e) venit vir ad hæreditatem suā hæreditare
7 terram. Et servivit populus Domino omnes dies Iesu, & omnes dies seniorum, qui prolongaverunt dies (f) cum Iesu, quicunq; cognoverunt omne opus Domini magnum, (g) quæcunq; fecit in Israel. Et mortu° est Iesus filius Naue servus Domini, filius centum decem annorum. 8

MS. A. (φ) καὶ ᾤκει (χ) Χεβρών, καὶ τοὺς (ψ) Ἐναμμάν (ω) αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο εἰς (α) καὶ τὸν Ἀσχαζεί, καὶ τὸν Σχεδιάν, καὶ τὸν Ναφέκ, καὶ τὸν Ῥοώβ. Καὶ κατῴκησεν Ἀσὴρ (β) ἐδυνάσθη (γ) Νεφθαλίμ (δ) Βεθσαμύς, οὐδὲ τοὺς (ε) Βαιθενέθ. (ζ) Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ (ε) Βεθσαμὺς (ζ) Βεθενέκ, ἐγενήθησαν (η) ἀφῆκεν (θ) ὄρει τοῦ Μυρσινῶνος, οὗ αἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλώπεκες. Καὶ ἐβαρύνθη χείρ (ι) ἐγένετο εἰς (κ) Ἀμορραίου ὁ Ἰδουμαῖος ἐπάνω Ἀκραβεὶν ἐπὶ τῆς Κεφ. β'. MS. A. αὐτούς, Κύριος κύριος ἀνεβίβασεν ὑμᾶς (β) εἰσήγαγεν (γ) ὤμοσεν (δ) ὑμῶν τοῦ δοῦναι ὑμῖν· καὶ εἶπεν ὑμῖν, Οὐ διασκεδάσω (ε) οὐ μὴ προσκυνήσητε, (ζ) καὶ τὰ (η) κατακαύσετε. καὶ οὐκ (θ) ὅτε (ι) Καὶ ἐγὼ εἶπα, Οὐ προσθήσω τοῦ μετοικίσαι τὸν λαόν, ὃν εἶπα τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς ἐκ προσώπου (κ) πρὸς πάντα Ἰσραήλ, καὶ ἐπῆρεν (λ) Διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα (μ) Κλαυθμών· (ν) ἔθυσαν (ξ) καὶ ἀπῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ κατακληρονομῆσαι (ο) ὃ ἐποίησεν (π) κυρίου, ἑκατὸν δέκα ἐτῶν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ודבית אפרים לא תריכו ית כנענאי דיתבין בגזר ויתיבו כנענאי ביניהון בגזר: דבית זבולן
30 לא תריכו ית יתבי קטרון וית יתבי נהלול ויתיבו כנענאי ביניהון והוו למסקי מסין:
31 דבית אשר לא תריכו ית יתבי עכו וית יתבי צידון וית אחלב וית אכזיב וית חלבה וית
32 אפיק וית רחוב: ויתיבו דבית אשר בגו כנענאי יתבי ארעא ארי לא תריכונון: דבית
33 נפתלי לא תריכו ית יתבי בית שמש וית יתבי בית ענת ויתיבו בגו כנענאי יתבי ארעא
ויתבי בית שמש ובית ענת הוו להון למסקי מסין: ודחיקו אמוראי ית בני דן לטורא ארי
34 לא שבקונון למחת למישרא: ושרי אמוראה למתב בטור חרס באילון ובשעלבים
35 ותקיפת יד בית יוסף והוו למסקי מסין: ותחום אמוראה ממסקני עקרבים מן כיפא
36 ולעלא:

ב

1 ונסליק נביא בשליחות מן קדם יי מן גלגלא לבוכים ואמר אסקית יתכון ממצרים
ואעלית יתכון לארעא די קיימית לאבהתכון ואמרית לא אשני קימי עמכון לעלם: ואתון
2 לא תגזרון קים ליתבי ארעא הדא אגוריהון תתרעון ולא קבלתון למימרי מא דא
3 עבדתון: ואף אמרית לא אתריך יתהון מן קדמיכון ויהון לכון למעיקין וטעותהון יהון
4 לכון לתקלא: והוה כד מליל נביא דיי ית פתגמיא האלין לכל בני ישראל וארימו עמא
5 ית קלהון ובכו: וקרו שמא דאתרא ההוא בוכים ונכיסו תמן נכסת קודשיא קדם יי:
6 ושלח יהושע ית עמא ואזלו בני ישראל גבר לאחסנתיה למירת ית ארעא: ופלחו
7 עמא קדם יי כל יומי יהושע וכל יומי סביא די אוריכו יומין בתר יהושע דחזו ית כל
8 עובדא דיי רבא די עבד לישראל: ומית יהושע בר נון עבדא דיי בר מאה ועשר שנין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dom° Ephraim non *extirpavit* Chenaghanæos qui habitantes in Ga- 29
zer: & habitarunt Chenaghanæi inter eos in Gazer. Domus Zebulun non 30
extirpavere habitantes Kitron, & habitantes Nahhalol; & habitarunt
Chenaghanæi inter eos, & fuerunt ad collatores tributorum. Domus Aser 31
non extirparunt habitantes Ghacho, & habitantes Szidon, & Ahhlab, &
Achzib, & Hhelba, & Aphic, & Rehhob. Et habitaverunt *domus* Aser in- 32
ter Chenaghanæos habitatores terræ, quoniā non extirparunt eos. *Domus* 33
Neptali nō extirpaverunt habitatores Beth Semes, et habitatores Beth-Ghanath; & habitarunt in medio Chenaghanæorū habitatorū terræ; & habitatores Beth-Semes & Beth-Ghanath fuerunt illis in collatores tributorum.
Et arctaverunt Æmorrhæi filios Dan ad montem, quoniā non siverunt eos 34
ad descendendum in planitiem. Et *cœpit Æmorrhæ°* ad habitandū in mon- 35
te Hharezz in Ajalon, & in Saghalabim; & *invaluit manus* domus
Joseph, & fuerunt in collatores tributorum. Et terminus Æmorrhæi in as- 36
censu Ghakrabim à Petrā & supra.

CAP. II.

Et ascendit Propheta in legatione ab-ante Dñm à Gilgelā ad Bochim: 1
Et dixit; Eduxi vos ex Ægypto, et ascendere feci vos ad terrā quā juravi
patrib° vestris, et dixi: Non alterabo fœd° meū; quod vobiscū in seculū. Et 2
vos non pangatis fœd° habitatorib° terræ huj°, altaria eorū excidetis; &
non obedistis dicto meo: quid hoc fecistis? Et etiā dixi: Non exterminabo 3
eos ab-ante vos, & erunt vobis ad tribulantes; & abominationes eorū erūt
vobis ad offendiculū. Et fuit, cū locut° est *Propheta* Dei verba hæc omnib° 4
filiis Israel; & elevarūt popul° vocé suam, & fleverunt. Et vocarunt nomen 5
loci illi° Bochim, & obtulerunt ibi oblationé sanctitatū ante Dominū. Et 6
dimisit Josue populū, & abierunt filii Israel, vir ad possessioné suā, ad hæreditandū terrā. Et servierunt popul° ante Dominū omnib° dieb° Josue, & 7
omnib° dieb° senū, qui prolongarunt dies post Josue; & qui viderunt omne factū Domini magnū quod fecit Israeli. Et mortu° est Josue filius Nun, 8
servus Domini; filius centum & decem annorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Aphrem quoque non extinxit Chananæum 29
habitantem in Gazer, sed habitârunt inter
eos Chananæi in Gazer. Nec Zebolon con- 30
sumpsit habitatores Ketron, nec habitatores
Jahlil; sed habitârunt Chananæi cum ipso,
sub tributum tamen subacti. Nec Asir pere- 31
mit habitatores Acco, nec habitatores Si-
don, nec Hebel, Jezabel, Halaba, Aphec, &
Rehob: Sed habitavit Asir inter Chananæ- 32
os habitatores terræ illius, eò quòd non
peremerint eos. Nephtali non consum- 33
psit incolas Beth-semes, nec incolas
Beth-anath; sed habitârunt inter Cha-
nanæos habitatores terræ illius, incolas Beth-
anath, & incolas Beth-semes; hi autem sub-
acti fuerunt ab illis sub tributum. Propul- 34
sârunt Amorrhæos filii Dan ad montem, nec
permiserunt illis ut descenderent in vallem.
Acquieverunt Amorrhæi habitare in terra 35
Hedes in monte, in Alun, & Scjaalbin: in-
valescente autê manu domûs Joseph, sub tri-
butum subegerunt eos. Porrò limes Amor- 36
rhæi fuit ab acclivi Acron, à rupe & suprà.

CAP. II.

Præterea ascendens Angelus Domini de 1
Galgala ad Bechian, dixit filiis Israel, Ita
dicit Dominus, Ego extraxi vos è terra Æ-
gypti, & adduxi vos ad terram pro qua jura-
veram patribus vestris, & dixi me nunquam
aboleturum pactū meū quod pepigeram vo-
biscum. Vos verò ne fœdus ineatis cum ha- 2
bitatoribus hujus terræ, altaria eorum fun-
ditùs evertite; & non audistis vocē meā: cur
ita fecistis? Ego quoq; sic dixi, Non absumā 3
eos à conspectu vestro, eruntq; vobis in vani-
tatē, & dii eorum erunt vobis in offensionē.
Cùmque pronuntiâsset Angelus Dñi hujus- 4
modi verba Israeli, sublatā universus po-
pulus voce suâ, fleverunt. Vocavitq; populus 5
nomen loci illius, Bechian; & sacrificave-
runt ibidem Dño. Deinde dimisit Jesus po- 6
pulum, & abierunt filii Israel, quisq; in pos-
sessionem suam ad acquirendam terram. Et 7
coluerunt populus Dñm cunctis diebus Jesu,
& cunctis diebus seniorum qui post Jesum
remansêre, & viderant omnia opera Dñi, &
ingentia facta quæ præstiterat in Israelem.
Et mortuus est Jesus servus Domini, annos 8
natus centum ac decem,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 وبنو افرايم لم يقتلوا الكنعانيين المقيمين بجزر وسكن الكنعانيون عندهم في جزر* وبنو
30 زابلون ايضا لم يهلكوا اهل قطرون واهل هلال ولكن سكنوا الكنعانيون عندهم واسادوهم
31 الخراج* وبنو اشير لم يهلكوا اهل عكا وصيدون واهل حبال واربال وحلبا واهل افاق ورحوب*
32 وسكن بنو اشير بين الكنعانيين اهل الارض لانهم لم يقتلوهم* وبنو نفتالي لم يقتلوا
33 اهل بيت شمس واهل عنات ولكن سكنوا بين الكنعانيين اهل الارض بين اهل بيت
34 شمس واهل عنات واسادوهم الخراج* فاما بنو دان فاعندوا الاموريين الي الجبل ولم
35 يتركوهم ان ينزلوا الي الغور* ورضي الاموريون ان ينزلوا جبال ارض حداس في الون
36 وساعلبين وقوي بنو يوسف عليهم واسادوهم الخراج* وكان تخوم الاموريين من عقبه
عقرون من اصل الكهف الي فوق* الفصل الثاني* وصعد ملاك الرب من
1 الجلجال الي بكي وقال لبني اسرايل هكذا يقول الرب انا الذي اصعدتكم من ارض مصر
واتيت بكم الي الارض التي اقسمت لابايكم وقلت اني لا ابطل عهدي الذي عاهدتكم الي
2 الابد* وامرتكم ان لا تعاهدوا اهل هذه الارض ولكن استاصلوا مذابحهم ولم تقبلوا ولم
3 تطيعوني فلماذا صنعتم هذا الصنيع* وانا ايضا قد قلت اني لا اهلكهم من امامكم ولكن
4 يكونون لكم ضلالة ويكون لكم الهتهم عثرة* فلما قال ملاك الرب لبني اسرايل هذا القول
5 رفع القوم اصواتهم بالبكاء* ودعوا اسم ذلك الموضع بكاء اي موضع البكاء* وذبحوا هناك ذبايح
6 للرب* ولما ارسل يوسع الشعب وانصرف كل امرء الي موضعه ليرثوا الارض* وعبد الشعب الرب كل
7 ايام حياة يوسع وطول ايام المشيخة الذين عاشوا بعد يوسع دهرا وعاينوا الاعاجيب التي
8 اكملها الله لبني اسرايل* وتوفي يوسع بن نون عبد الرب بن مية وعشرين سنة

Filii Ephraim non occiderunt Chananæos 29
habitantes in Gazer, sed habitârunt
Chananæi apud ipsos in Gazer. Filii quo- 30
que Zabulon non perdiderunt incolas
Ketron, nec incolas Nahlal; verùm ha-
bitârunt Chananæi apud ipsos, imposue-
runtq; eis tributū. Ite filii Asir non per- 31
diderunt cives Acca & Sidon, nec cives
Habbal, Izabel, & Helba, neq; cives A-
phac & Rehob: Imò habitârunt filii Asir 32
inter Chananæos incolas terræ illius,
quandoquidem non occiderunt illos. Filii 33
Nephtali non occiderunt incolas Beth-
semes, neq; incolas Anath, sed habitârunt
inter Chananæos terricolas, inter cives
Beth-semes, & cives Anath; imposuêre 34
tamen eis tributum. Porrò filii Dan ex-
pulerunt Amorrhæos ad montem, nec
permiserunt eis descendere in vallem. Li- 35
buitq; Amorrhæis degere in montibus
terræ Hadas, in Alun, & Scjaalbin: præva-
luerunt autem eis filii Joseph, & adege-
runt illos ad tributum. Erat autem ter- 36
minus Amorrhæorum ab acclivi Acron,
ab radice rupis sursum tendendo.

CAP. II.

Ascendit autem Angelus Domini de 1
Galgal in Bochis, & dixit ad filios Is-
rael, Sic ait Dominus, Ego sum qui ex-
traxi vos de terra Ægypti, & adduxi
vos in terram pro qua juraverā patribus
vestris, & dixerā me non abrogaturum
fœdus meū quod pepigerā vobiscum, in
æternū. Præceperam vobis ne pacificere- 2
mini cum incolis hujus terræ, imò aras
eorū evelleretis; vos autem non acquie-
vistis, neq; obedivistis mihi: quare tantū
facinus commisistis? Quamobrem ego 3
etiam dixi me non expulsurū eos à con-
spectu vestro, sed eos errori vobis futuros,
& deos eorum fore vobis offendiculo. Hæc 4
verba cùm dixisset Angelus Domini ad
filios Israel, extulit populus voces suas
cum fletu. Et loco illi nomen indiderunt 5
Bocha, id est, Locus fletûs; & mactaverunt
ibi victimas Domino. Deinde cùm dimi- 6
sisset Josue populū, abiit unusquisq; in
locū suū ad possidendam terrā. Coluitq; 7
populus Dominū cunctis diebus vitæ Jo-
sue, & omnibus diebus seniorū qui ali-
quandiu vixerunt post Josue, & vide-
rant universa miracula quæ peregerat
Deus erga filios Israel. Defuncto autem 8
Josue filio Nun, servo Domini, annos
nato centum viginti.

ספר שופטים : ב

monte in,Heres Thimnath in ej' hæreditatis termino in eum sepelierunt Et
9 ויקברו אותו בגבול נחלתו בתמנת־חרס בהר
illa generatio omnis etiam Et Ghahas montis aquilone ab ,Ephraim
10 אפרים מצפון להר־געש׃ וגם כל־הדור ההוא
non qui ,eos post alia generatio surrexitque:suos patres ad *sunt collecti*
נאספו אל־אבותיו ויקם דור אחר אחריהם אשר לא־
.Israeli fecit quod *factum* etiam & ,Dominum noverunt
ידעו את־יהוה וגם את־המעשה אשר עשה לישראל׃
servierunt & ,Domini oculis in malum Israel filii Feceruntque
11 ויעשו בני־ישראל את־הרע בעיני יהוה ויעבדו את־
educentem ,suorum patrum Deum Dominum dereliquerūt Et .Behalim
12 הבעלים׃ ויעזבו את־יהוה ׀ אלהי אבותם המוציא
diis è ,alienos deos post iverunt & ,Ægypti terra è eos
אותם מארץ מצרים וילכו אחרי ׀ אלהים אחרים מאלהי
irritaverunt & ,eis se incurvaverūt & ,eorum *circuitus* qui ,populorum
העמים אשר סביבותיהם וישתחוו להם ויכעסו את־
.Astaroth & ,Bahal servierunt & ,Dominū Dereliquerūtq; .Dominū
13 יהוה׃ ויעזבו את־יהוה ויעבדו לבעל ולעשתרות׃
:diripientiū manu in eos *dedit* & ,Israel *in* Domini *nasus* est iratus Et
14 ויחר־אף יהוה בישראל ויתנם ביד שסים
non & ,circuitu à eorū inimicorū manu in eos *vendidit* & ,eos diripuerūt &
וישסו אותם וימכרם ביד אויביהם מסביב ולא־
,egrediebātur *quo omni In .suorum inimicorum facies in* stare ultrà potuerūt
15 יכלו עוד לעמד לפני אויביהם׃ בכל ׀ אשר יצאו
sicut & ,Dominus est locutus sicuti ,malum in eos *in* erat Domini manus
יד־יהוה היתה־בם לרעה כאשר דבר יהוה וכאשר
Dominus suscitavit Et .valde *eis fuit angustia* & :eis Dominus juravit
16 נשבע יהוה להם ויצר להם מאד׃ ויקם יהוה
suos judices *ad* etiam Et .eos diripientiū manu è eos servaverūt & ,Judices
17 שפטים ויושיעום מיד שסיהם׃ וגם אל־שפטיהם
:eis se incurvaverūt & ,alienos Deos post sunt fornicati *quia*,audierūt non
לא שמעו כי זנו אחרי אלהים אחרים וישתחוו להם
præcepta *audiendū ad*,eorū patres ambulaverāt *qua* via de citò recesserūt
סרו מהר מן־הדרך אשר הלכו אבותם לשמע מצות־
,Judices eis Dominus suscitaret cùm Et .sic fecerunt non ;Domini
18 יהוה לא־עשו כן׃ וכי־הקים יהוה ׀ להם שפטים
eorū inimicorū manu è eos servabat & ,judice cum Dominus erat &
והיה יהוה עם־השפט והושיעם מיד איביהם
facie à eorum *gemitu à* Dominus miserebatur quia ;Judicis diebus omnib'
כל ימי השופט כי־ינחם יהוה מנאקתם מפני
,revertebātur ,*judicem moriendo in* ,erat Et .eorū *conculcatorum* &,*eos opprimentiū*
19 לחציהם ודחקיהם׃ והיה ׀ במות השופט ישבו
,eis serviēdo ,alienos deos post *eundū ad suis patrib' præ corrūpebant se* &
והשחיתו מאבותם ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם
sua via de & ,suis actibus de faciebāt cadere non :eis se incurvando &
ולהשתחות להם לא הפילו ממעלליהם ומדרכם
quòd eo Pro :dixit & ,Israel *in* Domini *nasus* est iratus Et .dura
20 הקשה׃ ויחר־אף יהוה בישראל ויאמר יען אשר
,eorum patribus præcepi quod meum pactū ista gens sunt transgressi
עברו הגוי הזה את־בריתי אשר צויתי את־אבותם
expellendum ad addam non ego Etiam :meæ voci obedierunt non &
21 ולא שמעו לקולי׃ גם־אני לא אוסיף להוריש
.est mortuus & ,Jehosuah dimisit quas gentibus de ,*eorū faciebus à virum*
איש מפניהם מן־הגוים אשר־עזב יהושע וימת׃
viam *ipsi custodientes num* ,Israel *eis in tentare* Pro
22 למען נסות בם את־ישראל השמרים הם את־דרך
.non an ,eorum patres servaverunt sicut ,*eis in ambulandū ad*,Domini
יהוה ללכת בם כאשר שמרו אבותם אם־לא׃
eas *expellendum non ad* ,istas gentes Dominus dimisit Et
23 וינח יהוה את־הגוים האלה לבלתי הורישם
.Jehosuah manu in eas *dedit* non & :citò
מהר ולא נתנם ביד יהושע׃

Versio VULG. LAT.

9 Et sepelierunt eū in finib' pos-
sessionis suæ in Thamnathsare
in monte Ephraim, à Septen-
trionali plaga montis Gaas.
10 Omnisque illa generatio con-
gregata est ad patres suos : &
surrexerunt alii, qui non no-
verant Dominū, & opera quæ
11 fecerat cū Israel. Fecerūntq;
filii Israel malū in conspectu
12 Dñi,& servierunt Baalim. Ac
dimiserunt Dñm Deum patrū
suorū, qui eduxerat eos de
terra Ægypti : & secuti sunt
deos alienos, deósq; populo-
rum,qui habitabant in circui-
tu eorū, & adoraverunt eos :
& ad iracundiā concitaverunt
13 Dñm, Dimittentes eū, & ser-
14 vientes Baal & Astaroth. Ira-
túsque Dñs contra Israel, tra-
didit eos in man' diripientiū :
qui ceperunt eos, & vendi-
derunt hostibus, qui habita-
bant p gyrum : nec potuerunt
15 resistere adversariis suis : Sed
quocunq; pergere voluissent,
man' Dñi super eos erat, sic-
ut locut' est, & juravit eis : &
16 vehementer afflicti sunt. Susci-
tavítq; Dñs judices, qui libe-
rarent eos de vastantiū mani-
bus : Sed nec eos audire vo-
17 luerunt, Fornicantes cum diis
alienis,& adorantes eos. Citò
deseruerunt viā,p quā ingressi
fuerāt patres eorum: & audi-
entes mandata Dñi, omnia fe-
18 cêre contraria. Cúmque Dñs
judices suscitaret, in dieb' eo-
rū flectebatur misericordiā,&
audiebat afflictorū gemit', &
liberabat eos de cæde vastan-
19 tium. Postquā autem mortuus
esset judex, revertebantur, &
multò faciebant pejora quàm
fecerant patres eorum, se-
quentes deos alienos, servi-
entes eis, & adorantes illos.
Non dimiserunt adinventio-
nes suas,& viā durissimā, per
quam ambulare consueverunt.
20 Iratúsq; est furor Dñi in Israel,
& ait;Quia irritum fecit gens
ista pactū meū, ꝙ pepigerā cū
patrib' eorū, & vocem meam
21 audire contempsit : Et ego nō
delebo gentes,quas dimisit Jo-
22 sue,et mortu' est:Ut in ipsis ex-
periar Israel,utrùm custodiant
viā Dñi,& ambulent in ea,sic-
ut custodierunt patres eorū,
23 an non. Dimisit ergò Dominus
omnes nationes has, & citò
subvertere noluit, nec tradidit
in manus Josue.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν (ρ) ἐν ὁρίῳ τῆς κληρονομίας
αὐτοῦ (σ) ἐν Θαμναθαρὲς, ἐν ὄρει Ἐφραὶμ ἀπὸ
10 Βοῤῥᾶ τοῦ ὄρους Γαάς. Καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκεί-
νη προσετέθησαν πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν. καὶ
ἀνέστη γενεὰ ἑτέρα μετ' αὐτοὺς, (τ) οἳ οὐκ ἔ-
γνωσαν τὸν κύριον, (υ) καί γε τὸ ἔργον ὃ ἐποίη-
11 σε (φ) ἐν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν (χ) ἐνώπιον κυρίου, καὶ (ψ)
12 ἐλάτρευσαν τοῖς Βααλείμ. Καὶ ἐγκατέλιπον τὸν
(ω) κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγα-
γόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπορεύθησαν
ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν (α) θεῶν τῶν ἐθνῶν
τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ
13 παρώργισαν τὸν κύριον, Καὶ ἐγκατέλιπον (β) αὐ-
τὸν, καὶ ἐλάτρευσαν (γ) τῷ Βαὰλ καὶ ταῖς Ἀστάρταις.
14 Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος (δ) ἐν τῷ Ἰσραήλ.
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς (ε) εἰς χεῖρας προνομευ-
όντων, καὶ (ζ) κατεπρονόμευσαν αὐτούς· καὶ (η)
ἀπέδοτο αὐτοὺς (θ) ἐν χερσὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν
κυκλόθεν, καὶ οὐκ (ι) ἠδυνήθησαν ἔτι ἀντιστῆναι
15 κατὰ πρόσωπον (κ) τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. Ἐν πᾶσιν
οἷς (λ) ἐπορεύοντο. καὶ χεὶρ κυρίου (μ) ἦν ἐπ'
αὐτοὺς εἰς κακὰ, καθὼς ἐλάλησε κύριος καὶ
καθὼς ὤμοσε (ν) κύριος αὐτοῖς, καὶ ἐξέθλι-
16 ψεν αὐτοὺς σφόδρα. Καὶ ἤγειρε κύριος κρι-
τὰς, καὶ ἔσωσεν (ξ) αὐτοὺς κύριος ἐκ χειρὸς τῶν
προνομευόντων αὐτούς. καί γε (ο) τῶν κριτῶν οὐχ
17 ὑπήκουσαν, Ὅτι ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω θεῶν ἑτέ-
ρων, καὶ προσεκύνησαν (π) αὐτοῖς. καὶ ἐξέκλιναν
ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐπορεύθησαν οἱ πατέρες
αὐτῶν τοῦ (ρ) εἰσακούειν τῶν λόγων κυρίου· οὐκ ἐποίη-
18 σαν (σ) οὕτω. Καὶ ὅτι ἤγειρε (τ) κύριος αὐτοῖς
κριτὰς, καὶ ἦν κύριος μετὰ τοῦ κριτοῦ, καὶ ἔσωσεν
αὐτοὺς (υ) ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτῶν πάσας τὰς
ἡμέρας τοῦ κριτοῦ, ὅτι παρεκλήθη κύριος ἀπὸ τοῦ
στεναγμοῦ (φ) αὐτῶν ἀπὸ προσώπου τῶν πολιορκούν-
19 των (χ) αὐτοὺς καὶ ἐκθλιβόντων αὐτούς. Καὶ ἐ-
γένετο ὡς ἀπέθνησκεν ὁ κριτὴς, καὶ ἀπέστρεψαν
καὶ πάλιν διέφθειραν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν
(ψ) πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, λατρεύειν
αὐτοῖς καὶ προσκυνεῖν αὐτοῖς. οὐκ (ω) ἀπέῤῥιψαν
τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν, (α) καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν
20 τὰς σκληράς. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν
τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν, Ἀνθ' ὧν ὅσα (β) ἐγκα-
τέλιπον τὸ ἔθνος τοῦτο τὴν διαθήκην μου ἣν ἐν-
ετειλάμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ οὐκ (γ) εἰσή-
21 κουσαν τῆς φωνῆς μου, Καὶ ἐγὼ οὐ προσθήσω τοῦ ἐξ-
ᾶραι ἄνδρα ἐκ προσώπου αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐ-
θνῶν, ὧν κατέλιπεν (δ) Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ
22 ἐν τῇ γῇ· καὶ ἀφῆκε Τοῦ πειράσαι ἐν αὐτοῖς
τὸν Ἰσραὴλ, εἰ φυλάσσονται τὴν ὁδὸν κυρίου
πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, ὃν τρόπον (ε) ἐφύλαξαν
23 οἱ πατέρες αὐτῶν, ἢ οὔ. Καὶ ἀφήσει κύριος
τὰ ἔθνη ταῦτα τοῦ μὴ ἐξᾶραι αὐτὰ τὸ τά-
χος, καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ Ἰησοῦ.

9 *Et sepelierunt eum in termino hæ-*
reditatis ejus in Thamnathares,in
monte Ephraim ab Aquilone mon-
10 *tis Gaas. Et omnis generatio illa*
appositi sunt ad patres suos.Et sur-
rexit generatio altera post eos,
qui non scierunt Dominum, &
11 *opus,quod fecerat in Israel.Et fe-*
cerunt filii Israel malignū coram
Domino : & servierunt Baalim.
12 *Et dereliquerunt Dominum Deū*
patrū suorum, qui eduxit eos de
terra Ægypti: & ambulaverunt
post deos alios de diis gentium,
quæ in circuitu eorum, & adora-
verunt eos. Et exacerbārunt Do-
13 *minum:Et reliquerunt eum:et ser-*
vierunt Baal, & (b) Astartibus.
14 *Et irat' est furore Dominus in Is-*
rael. Et tradidit eos in (i) manus
prædantium : & deprædati sunt
eos. Et vendidit eos in manib' in-
imicorum suorum in circuitu: &
non potuerunt ultrà resistere ad
15 *faciē inimicorū suorum In omni-*
bus in quibus (k) ibant. Et manus
Domini erat super eos in mala;
sicut locutus est Dominus, et sicut
juravit Dominus eis.Et contribu-
16 *lavit eos valdè.Et suscitavit Do-*
min' Judices:et salvavit eos Do-
minus de manu deprædantiū eos.
Ac ne Judicibus quidem obedie-
17 *runt, Quoniam exfornicati sunt*
post deos alios, & adoraverunt
eos.Et declinaverunt citò de via,
quā ambulaverunt patres eorū ad
exaudiendum verba Domini : non
18 *fecerunt ita. Et (l) quia suscita-*
bat Dominus eis Judices ; & fuit
Domin' cum Judice,& salvavit
eos de manu inimicorum eorum
omnes dies Judicis :quoniam fle-
ctebatur Domin' à gemitu eorum
à facie obsidentium eos, & con-
19 *tribulantium eos. Et factum est,*
postquàm mortuus est Judex ; &
(m) revertebantur, & iterum cor-
rumpebant super patres suos, eundo
post deos alios,ad serviendū illis,
& adorandum illos. Non abjece-
runt studia sua, et vias suas du-
20 *ras. Et iratus est furore Domin'*
in Israel, & dixit ; (n) Pro iis
quæ dereliquerunt gens hæc
testamentū meum,quod mandavi
patribus eorum, et non obedierunt
21 *voci meæ;Et ego non apponam au-*
ferre virū à facie ipsorū de gen-
tibus, quas reliquit Jesus filius
22 *Nave* in terra : *Et (o) dimisit Ad*
tentandū in eis Israel,si observa-
bunt viā Domini ire in ea, quem-
admodū custodierūt patres eorū,
23 *an non.Et (p) dimittet Dñs gentes*
has,ut non auferat illas celeriter;
Et non tradidit eas in manu Jesu.

MS. A. (ρ) ἐν ὄρει (σ) ἐν Θαμναθαρὲς, ὡς ἐν ὄρει (τ) ὅσοι οὐκ (υ) καὶ τὰ (φ) τῷ Ἰσραήλ. (χ) ἐναντίον (ψ) ἐλάτρευον (ω) κύριον θεὸν (α) θεῶν αὐτῶν τῶν (β) τὸν κύριον, καὶ (γ) τῇ Βαὰλ (δ) τῷ Ἰσραήλ. (ε) ἐν χειρὶ (ζ) ἐπρονόμευσαν (η) ἀπέδοντο (θ) ἐν χειρὶ τῶν προνομευόντων κυκλόθεν, (ι) ἠδυνάσθησαν (κ) ἐχθρῶν (λ) ἐπόρνευον. (μ) ἦν αὐτοῖς (ν) κύριος, καὶ (ξ) αὐτοὺς ἐκ (ο) τῶν αὐτῶν οὐκ ἐπήκουσαν, (π) αὐτοῖς. καὶ παρώργισαν τὸν κύριον, καὶ ἐξέκλιναν (ρ) εἰσακούειν ἐντολὰς κυρίου· (σ) οὕτως. (τ) αὐτοῖς κύριος κριτὰς, (υ) ἐν χειρὶ τοῦ κριτοῦ αὐτοῦ (φ) αὐτῶν καὶ περὶ προσώπου (χ) αὐτούς. Καὶ ἐγένετο (ψ) πορευθῆναι (ω) ἀπέρριψαν (α) καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς σκληρᾶς. (β) ἐγκατέλιπον (γ) ὑπήκουσαν (δ) Ἰησοῦς καὶ ἀφῆκεν (ε) ἐφύλαξαν τοῦτο οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀφῆκεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 וקברו יתיה בתחום אחסנתיה בתמנת חרס בטורא דבית אפרים מצפונא לטור געש׃
10 ואף כל דרא ההוא אתכנישו לות אבהתהי וקם דרא אוחרנא בתריהון דלא ידעין
11 למדחל מן קדם יי ואף ית עובדא די עבד לישראל׃ ועבדו בני ישראל ית דביש קדם יי
12 ופלחו ית בעליא׃ ושבקו ית פולחנא דיי אלהא דאבהתהון דאפיק יתהון מארעא
דמצרים וטעו בתר טעות עממיא מטעות עממיא די בסחרניהון וסגידו להן וארגיזו קדם
13 יי׃ ושבקו ית פולחנא דיי ופלחו לבעלא ולעשתרתא׃ ותקיף רוגזא דיי בישראל
14 ומסרינון ביד בזוזיהן ובזו יתהון ומסרנון ביד בעלי דבביהון מסחור סחור ולא יכילו
15 עוד למקם קדם בעלי דבביהון׃ בכל אתר די נפקו מחא מן קדם יי הות בהון לבישא
16 כמא דמליל יי וכמא דקים יי להון ועקת להון לחדא׃ ואקים יי נגידין ופרקנון מיד בזוזיהון׃
17 ואף מן נגידיהון לא קבילו ארי טעו בתר טעות עממיא וסגידו להון סטו בפריע מן
18 אורחא דאזלו אבהתהון לקבלא פקודיא דיי לא עבדו כן׃ וארי אקים יי להון נגידין והוה
מימרא דיי בסעדיה דנגידא ופריק להון מיד בעלי דבביהון כל יומי נגידא ארי מתיב
19 מן מימרא דאמר יי ומקבל צלותהון ופריק להון מן קדם דחקיהון ומשעבדהון׃ והוה כד
מאית נגידא תיבין ומחבלין מאבהתהון למהך בתר טעות עממיא למפלחהן ולמסגד
20 להון לא שבקין מעובדיהון בישיא ומאורחתהון מקלקלתא׃ ותקיף רוגזא דיי בישראל
21 ואמר חלף די עברו עמא הדין על קימי די פקדית ית אבהתהון ולא קבילו למימרי׃
22 אף אנא לא אוסיף לתרכא אנש מן קדמיהון מן עממיא די שבק יהושע ומית׃ בדיל
לנסאה בהון ית ישראל הנטרין אנון ית אורחן דתקנן קדם יי למהך בהון כמא די נטרו
23 אבהתהון אם לא׃ ושבק יי ית כל עממיא האלן בדיל דלא לתרכותהון בפריע ולא
מסרנון בידא דיהושע׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et sepelierunt eū in termino hæreditatis ejus, in Thimnath Zzarahh, in 9
monte dom' Ephraim à Septentione montis Gaghas. Et etiā omnis gene- 10
ratio illa congregati sunt ad *patres suos*;& surrexit generatio alia post eos,
qui non noverunt ad timendū ab-ante Dñm, & etiā facta quæ fecit Israe-
li. Et fecerunt filii Israel id quod malū ante Dominum ; & coluerunt Ba- 11
ghalaja. Et reliquerunt cultū Domini Dei patrum eorū qui eduxit eos de 12
terrā Ægypti; & erraverunt post errores *populorū* ab errore populorum,
qui in circuitu eorum : & adoraverunt eos, & irritaverunt ante Dominū.
Et remiserunt cultū Domini,& coluerunt Baghala & Ghasteratha. Et inva- 13
luit indignatio Domini in Israel, & tradidit eos in manu direptorū *suo-* 14
rum, & diripuerunt eos ; & *vendidit* eos in manu auctorū inimicitiarum
suarū à circūcircū, & nō valuerunt ultra ad surgendū ante auctores inimi-
citiarū suarū. In omni loco quo exierunt, percussio ab ante Dñm fuit in eis 15
in malū, ut id quod locutus est Domin', & ut id quod juravit Domin' eis;&
arctavit eos valde. Et erexit Dñs duces, & liberavit eos de manu direptorū 16
suorū. Et etiā ex ducib' non audierunt, nam erraverunt post errores popu- 17
lorū, & adoraverunt eos; declinaverunt citò de via quā ambulaverunt pa-
tres eorū ad accipiendū jussa Domini, & non fecerunt sic. Et quando erexit 18
Domin' eis duces, et fuit dictū Domini in auxilio ducis, & liberavit eos de
manu auctorū inimicitiarū suarum, omnib' dieb' ducis; nam conversus est
a verbo quod dixit Dñs, & excepit orationē eorū, & liberavit eos *ab-ante*
oppressores eorū, & *humiliatores* eorū. Et fuit cū mortu' est dux, reverten- 19
tes & corrūpentes à patrib' suis ad eundū post errores Gentiū, ad colen-
dum eos & ad adorandū eos ; non remittentes de factis suis malis & de
via suā corrupta. Et invaluit indignatio Dñi in Israel, & dixit : Propterea 20
quod transierūt popul' hic super pactū meū, quod jussi patres eorū; & non
obedierunt dicto meo : Etiā ego non addā ad ejiciendū hominem ex-ante 21
illos de gentib', quas reliquit Josue, & mortu' est. Propter tentandū in eis 22
Israelē, an custodientes illi vias quæ munitæ ante Dñm ad ambulandū in eis,
ut id ꝙ custodierūt patres eorū, an nō. Et reliquit Dñs *oēs* gentes has, pro- 23
ptera ꝙ non ad extirpandū eas celeriter; & nō tradidit eas in manu Josue.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܬܚܘܡܐ ܕܝܪܬܘܬܗ ܒܬܡܢܬ ܣܪܚ ܕܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ ܡܢ ܓܪܒܝܐ ܕܛܘܪܐ ܕܓܥܫ *
10 ܘܐܦ ܟܠܗ ܕܪܐ ܗܘ ܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܩܡ ܕܪܐ ܐܚܪܢܐ ܒܬܪܗܘܢ ܕܠܐ
ܝܕܥ ܠܡܪܝܐ ܘܐܦܠܐ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܥܒܕܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ
11 ܡܪܝܐ. ܘܦܠܚܘ ܠܒܥܠܐ. * ܘܫܒܩܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܗܘܢ. ܕܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ
12 ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. ܘܣܓܕܘ ܠܗܘܢ. ܘܐܪܓܙܘ
13 ܠܡܪܝܐ. * ܘܫܒܩܘܗܝ ܠܡܪܝܐ. ܘܦܠܚܘ ܠܒܥܠܐ ܘܠܥܣܬܪܬ. * ܘܐܬܚܡܬ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ.
14 ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܐ ܕܒܙܘܙܐ ܘܒܙܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ
ܕܚܕܪܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܬܘܒ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. * ܘܟܠ ܐܝܟܐ ܕܢܦܩܝܢ ܗܘܘ.
15 ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܠܝܗܘܢ ܠܒܝܫܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܘܐܝܟܢܐ ܕܝܡܐ ܠܗܘܢ ܡܪܝܐ.
ܘܐܥܩ ܠܗܘܢ ܛܒ. * ܘܐܩܝܡ ܡܪܝܐ ܕܝܢܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܦܪܩܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܙܘܙܝܗܘܢ.
16 * ܘܐܦ ܠܕܝܢܝܗܘܢ ܠܐ ܫܡܥܘ. ܡܛܠ ܕܐܙܠܘ ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܘܣܓܕܘ ܠܗܘܢ. ܘܣܛܘ
17 ܥܓܠ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܗܠܟܘ ܒܗ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܠܡܫܡܥ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܥܒܕܘ
18 ܗܟܢܐ. * ܘܟܕ ܡܩܝܡ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܪܝܐ ܕܝܢܐ. ܗܘܐ ܡܪܝܐ ܥܡ ܕܝܢܐ. ܘܦܪܩ ܠܗܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ
ܕܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܗ ܕܕܝܢܐ. ܘܫܡܥ ܗܘܐ ܡܪܝܐ ܬܢܚܬܗܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܘܨܝܗܘܢ
19 ܘܡܫܥܒܕܢܝܗܘܢ. * ܘܟܕ ܡܐܬ ܗܘܐ ܕܝܢܐ. ܗܦܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܚܒܠܝܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܐܙܠܝܢ
ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܠܡܦܠܚܘ ܐܢܘܢ ܘܠܡܣܓܕ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܒܨܪܘ ܡܢ ܥܒܕܝܗܘܢ ܘܡܢ ܐܘܪܚܬܗܘܢ
20 ܒܝܫܬܐ. * ܘܐܬܚܡܬ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ. ܡܛܠ ܕܥܒܪ ܥܡܐ ܗܢܐ ܥܠ ܩܝܡܝ ܕܦܩܕܬ
21 ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܠܩܠܝ. * ܐܦ ܐܢܐ ܠܐ ܐܘܣܦ ܠܡܘܒܕܘ ܐܢܫ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܡܢ ܥܡܡܐ.
22 ܕܫܒܩ ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܝܬ. * ܕܒܗܘܢ ܐܢܣܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܢ ܢܛܪܝܢ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܗܠܟܘ
23 ܒܗ. ܐܝܟ ܕܢܛܪܘ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܐܘ ܠܐ. * ܘܫܒܩ ܡܪܝܐ ܠܥܡܡܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܐܘܒܕ ܐܢܘܢ
ܥܓܠ. ܘܠܐ ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܐ ܕܝܫܘܥ.

Sepeliéruntque eum in termino hæreditatis 9
suæ, in Tamnath-ſerah quæ eſt in monte A-
phré, ab Aquilonari plaga montis Gaas. Totũ 10
quoq; ſeculũ illud collecti fuerunt ad patres
ſuos, & ſucceſſit eis aliud ſeculũ quod neque
Dñm noverat, neque opera ipſius quæ fecerat
Iſraeli. Quare perpetrârũt Iſraelitæ quod ma- 11
lum erat coram Dño, & coluerunt Baal; De- 12
ſeruerunt Dominum Deum patrum ſuorum,
qui eduxit eos de terra Ægypti, et ſectati ſunt
deos alienos gentium quæ circum eos erant,
adoraverunt eos, & iram Domini concitave-
runt. Deſeruerunt inquam Dominum, colue- 13
rúntque Baal & Eſteroth. Unde commotus 14
irâ Dominus in Iſraelem, tradidit eos in ma-
num direptorum, qui diripuerunt eos; & tra-
didit eos in manum hoſtium eorum qui circũ
eos erant, nec potuerunt ampliùs ſtare co-
ram hoſtibus ſuis. Quin quocunque egredi- 15
ebantur, manus Domini erat adversùs eos in
malum, quemadmodum dixerat Dominus, &
prout juraverat eis Dóminus: quod & ad-
modum angebat illos. Suſcitavit autem Do- 16
minus judices inter Iſraelitas, et liberârũt eos
de manu diripientiũ eos. Sed & judices ſuos 17
non audierunt, quia poſt deos peregrinos er-
rantes adorârunt eos, & citò defecerunt à
via quã inceſſerant patres eorum audiendo
præcepta Domini, *ipſi* verò non ita fecerunt.
Et quoties ſuſcitabat eis Domin⁹ judices, ade- 18
rat Dominus judicibus, & liberabat eos de
manu hoſtium eorum: cunctis diebus judi-
cum exaudiebat ſuſpiria illorum, *quæ emitte-
bant* metu opprimentium & depellentiũ eos.
Mortuis autem judicibus, reſiliebant, & cor- 19
ruptelis indulgebant ſecus ac patres eorũ, ſe-
ctando deos alienos, eos colendo atq; ado-
rando, nihil diminuentes ab actionib⁹ & viis
ſuis pravis. Proinde iratus Dñs Iſraeli, dixit, 20
Quandoquidẽ gens iſta tranſgreſſa eſt fœdus
meũ quod mandavi patrib⁹ eorũ, nec audie-
runt vocẽ meam; Etiam ego non perdã ultrà 21
à conſpectu eorum quenquã ex populis quos
moriens Jeſus reliquit, Ut per eos tentet Do- 22
minus Iſraelẽ cuſtodiántne viam Dñi, ince-
dántque in ea, ſicut patres eorũ cuſtodierunt,
nécne. Reliquit ergò Dominus populos il- 23
los, nec cito perdidit eos, neque tradidit eos
Dominus in manum Jeſu.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ودفنوه في حد ميراثه * في عمنسرح التي في جبل افرايم * عن يسار جبل جعاس * وكل ذلك الحقب
10 ايضا قبروا * وصاروا الى ابايهم * ونشا من بعدهم حقب لا يعرف الرب * ولم يعاين اعماله التي عملها
11 لبني اسرايل * وارتكب بنو اسرايل السيات امام الرب * وعبدوا بعل الصنم * واجتنبوا عبادة الله
12 اله ابايهم الذي اخرجهم من ارض مصر * وتبعوا الهة الشعوب الذي حولهم * وسجدوا لها *
13 واسخطوا الرب * وتركوا عبادته * وعبدوا بعل واستراتا الصنمين * وغضب الرب على اسرايل *
14 وسلط عليهم المنتهبين فانتهبوهم * ودفعهم الى اعدايهم الذين حولهم * ولم يقدروا ان يثبتوا
15 لاعدايهم * وكلما كانوا يخرجون الى حرب كانت يد الرب عليهم بالعقاب والبلاء * كما قال لهم الرب
16 وكما اقسم لابايهم * فاضطروا وضاق بهم الامر جدا * فصير الرب عليهم قضاة خلصوهم من يد
17 المنتهبين * ولم يطع بنو اسرايل قضاتهم لانهم ضلوا وسجدوا لالهة اخر * وحادوا عن الطريق
18 التي سلك اباوهم فيها * ولم يسمعوا وصية الرب * ولم يعملوا بما امرهم * فلما صير الرب عليهم
قضاة اعان قضاتهم * وخلصوهم من ايدي اعدايهم * وكل ايام القضاة كان يسمع الرب
19 انينهم * وما يشكون من المضيقين عليهم والمزعجين لهم * فلما توفي قضاتهم رجعوا
الى الفساد كابايهم * وعبدوا الاصنام وسجدوا لها ولم ينقصوا من سوء اعمالهم الاولى وطرقهم
20 الردية * واشتد غضب الرب على بني اسرايل وقال ان هذا الشعب تعدوا على الوصية التي
21 اوصيت اباهم * ولم يسمعوا قولي * لا اعود ان اهلك انسانا من بين ايديهم من الشعوب
الذي خلف يوشع بعد وفاته * ليجرب الرب بها بني اسرايل ان كانوا يحفظون طرق الرب
22 ويسلكونها كما حفظوا اباوهم ام لا * ولذلك ترك الرب هذه الشعوب * ولم يهلكهم سريعا * ولم
يسلمهم في يدي يوشع *

*Eóque in poſſeſſionis ſuæ termino, (*videli- 9
*cet in Tamnath ſerah, quæ eſt in monte
Ephraim, ad lævam montis Gjaas) ſe-
pulto; Toto etiam illo ævo ſepulto, & ad* 10
*patres ſuos profecto, procreatum eſt poſt
eos ævum quod nec Dominũ agnoſcebat,
nec opera ipſius viderat quæ patrârat erga
filios Iſrael. Et architectati ſunt filii Iſ-* 11
*rael ſcelera coram Domino, & coluerunt
Baal idolum; Et recedentes à cultu Dei,* 12
*Dei patrum ſuorum, qui eduxerat eos è
terra Ægypti, ſectati ſunt deos gentium
ſibi adjacentium, & adoraverunt eos;
Dominũ verò irritaverunt, Ejuſq; cultũ* 13
*deſerentes, coluerunt Baal & Aſtrath duo
ſimulacra. Iratus itaq; Dominus filiis Iſ-* 14
*rael, poteſtatem dedit in eos raptoribus, qui
diripuerunt illos; tradiditque eos inimicis
ſibi circunjacentibus, nec poterant reſiſtere
inimicis ſuis. Et quoties egrediebantur ad* 15
*prælium, erat manus Domini contra eos in
punitionẽ & afflictionẽ, quemadmodum
dixerat eis Dominus, & ut pollicitus fue-
rat patribus eorum; adeo ut in ſummam
miſeriam & anguſtiam redegiſſet eos ne-
gotium. Quapropter præpoſuit eis Domi-* 16
*nus judices qui liberârunt eos de manu
raptorum: At neque judicibus ſuis obe-
divêre filii Iſrael, eò quòd aberrâſſent,* 17
*deos alienos adorâſſent, à via per quam
ambulaverunt patres eorũ, digreſſi eſſent,
præceptum Domini minimè audiſſent, nec
feciſſent quod mandaverat eis. Cùm* 18
*enim præponebat illis Dominus judices,
opem ferebat judicibus eorum, & ſalva-
bant illos de manibus inimicorum eorum;
& omnibus judicum diebus audiebat
Dominus gemitum illorum & querelas
quas opprimentium atque perturbantium
ſe causâ fundebant. At judicibus eorum* 19
*defunctis, revertebantur ad corruptelam
more patrum ſuorum, idola colebant &
adorabant, nil detrahentes à priſtinis ma-
lis operibus & peſſimis viis illorum. Quo-* 20
*circa deſævit ira Domini in filios Iſrael,
& ait, Si populus iſte tranſgrediatur præ-
ceptũ quod mandavi patribus eorum, nec
audierint ſermonem meum, Haud pergam* 21
*conſumere à conſpectu eorum quenquam
ex gentibus quas reliquit Joſue poſt obi-
tum ſuum, ut per eas probaret Dominus
filios Iſrael, num cuſtodirent vias Domi-
ni et ambularent in eis quemadmodum
cuſtodierant patres eorum, nécne. Et hâc* 22
*de cauſa reliquit Dominus gentes iſtas,
nec illico perdidit eas, nec tradidit eas in
manus Joſue.*

ספר שופטים : ג

CAP. III.

1 ואלה הגוים אשר הניח יהוה לנסות בם את־ישראל
את כל־אשר לא־ידעו את כל־מלחמות כנען: 2 רק למען
דעת דרות בני־ישראל ללמדם מלחמה רק אשר־
לפנים לא ידעום: 3 חמשת סרני פלשתים וכל־
הכנעני והצידני והחוי ישב הר הלבנון מהר
בעל חרמון עד לבוא חמת: 4 ויהיו לנסות בם
את־ישראל לדעת השמעו את־מצות יהוה אשר־
צוה את־אבותם ביד־משה: 5 ובני ישראל ישבו
בקרב הכנעני החתי והאמרי והפרזי והחוי
והיבוסי: 6 ויקחו את־בנותיהם להם לנשים ואת־
בנותיהם נתנו לבניהם ויעבדו את־אלהיהם:
7 ויעשו בני־ישראל את־הרע בעיני יהוה וישכחו את־יהוה
אלהיהם ויעבדו את־הבעלים ואת־האשרות: 8 ויחר־
אף יהוה בישראל וימכרם ביד כושן רשעתים מלך
ארם נהרים ויעבדו בני־ישראל את־כושן רשעתים שמנה
שנים: 9 ויזעקו בני־ישראל אל־יהוה ויקם יהוה
מושיע לבני ישראל ויושיעם את עתניאל בן־קנז
אחי כלב הקטן ממנו: 10 ותהי עליו רוח־יהוה
וישפט את־ישראל ויצא למלחמה ויתן יהוה
בידו את־כושן רשעתים מלך ארם ותעז
ידו על כושן רשעתים: 11 ותשקט הארץ ארבעים
שנה וימת עתניאל בן־קנז: 12 ויספו בני ישראל
לעשות הרע בעיני יהוה ויחזק יהוה את־
עגלון מלך־מואב על־ישראל על כי־עשו את־הרע
בעיני יהוה: 13 ויאסף אליו את־בני עמון ועמלק
וילך ויך את־ישראל ויירשו את־עיר התמרים:
14 ויעבדו בני־ישראל את־עגלון מלך־מואב
שמונה עשרה שנה: 15 ויזעקו בני־ישראל אל־יהוה
ויקם יהוה להם מושיע את־אהוד בן־גרא בן־
הימיני איש אטר יד־ימינו וישלחו בני־ישראל
בידו מנחה לעגלון מלך מואב:

Versio VULG. LAT.

CAP. III.

1 HÆ sunt gentes quas Dñs dereliquit, ut erudiret in eis Israelē, & omnes qui non noverant bella Chananæorum:
2 Ut posteà discerent filii eorum certare cum hostibus, & habere consuetudinem prælian-
3 di: Quinq; satrapas Philisthinorū, omnémque Chananæū, & Sidoniū, atque Heuæum; qui habitabat in monte Libano, de monte Baal-Hermon
4 usq; ad introitum Emath. Dimisitq; eos, ut in ipsis experiretur Israelem, utrùm audiret mandata Dñi quæ præceperat patrib⁹ eorū p manum Moysi,
5 an non. Itaq; filii Israel habitaverunt in medio Chananæi, & Hethæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Heuæi, & Jebu-
6 sæi: Et duxerunt uxores filias eorū, ipsíque filias suas filiis eorum tradiderunt, & servie-
7 runt diis eorum. Fecerúntq; malū in conspectu Dñi, & obliti sunt Dei sui, servientes Ba-
8 alim & Astaroth. Iratúsq; contra Israel Dñs, tradidit eos in man⁹ Chusan Rasathaim regis Mesopotamiæ, servierúntq; ei
9 octo annis. Et clamaverunt ad Dominum: qui suscitavit eis salvatorem, & liberavit eos, Othoniel videlicèt filium Cenez, fratrem Caleb minorem:
10 Fuitque in eo Spiritus Domini, & judicavit Israel. Egressúsque est ad pugnam, & tradidit Dominus in manus ejus Chusan Rasathaim regem Sy-
11 riæ, & oppressit eum. Quievitque terra quadraginta annis, & mortuus est Othoniel filius
12 Cenez. Addiderunt autem filii Israel facere malū in conspectu Domini: qui cōfortavit adversùm eos Eglon regem Moab: quia fecerunt malum in
13 conspectu ejus. Et copulavit ei filios Ammon, & Amalec: abiitq; & percussit Israel, atq; possedit urbem palmarum.
14 Servierúntque filii Israel Eglon regi Moab decem & octo
15 annis: Et posteà clamaverunt ad Dominum; qui suscitavit eis salvatorem vocabulo Aod, filium Gera, filii Jemini, qui utráque manu pro dextera utebatur. Miserúntque filii Israel per illum munera Eglon regi Moab.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑὶ ταῦτα τὰ (α) ἔθνη ἃ ἀφῆκε κύριος αὐτὰ ὥστε πειράσαι ἐν αὐτοῖς τὸν Ἰσραὴλ, πάντας τοὺς μὴ ἐγνωκότας τοὺς πολέμους
2 Χαναάν. Πλὴν διὰ τὰς γενεὰς (β) υἱῶν Ἰσραὴλ τοῦ διδάξαι αὐτοὺς πόλεμον, πλὴν οἱ
3 ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτά. Τὰς πέντε σατραπείας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πάντα τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Σιδώνιον, καὶ τὸν Εὐαῖον τὸν κατοικοῦντα τὸν Λίβανον ἀπὸ τοῦ ὄ-
4 ρους (γ) τοῦ Ἀερμὼν ἕως Λαβωεμάθ. Καὶ ἐγένετο ὥστε πειράσαι ἐν αὐτοῖς τὸν Ἰσραὴλ, γνῶναι εἰ ἀκούσονται τὰς ἐντολὰς κυρίου, ἃς ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν
5 χειρὶ Μωυσῆ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατῴκησαν ἐν μέσῳ τοῦ Χαναναίου, καὶ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Εὐαίου, καὶ τοῦ Ἰε-
6 βουσαίου. Καὶ ἔλαβον τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἔδωκαν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευ-
7 σαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν (δ) ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπελάθοντο (ε) κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν (ζ) τοῖς Βααλὶμ καὶ τοῖς
8 ἄλσεσι. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς (η) ἐν χειρὶ Χουσαρσαθαὶμ βασιλέως (θ) Συρίας ποταμῶν. καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Χουσ-
9 αρσαθαὶμ (ι) ἔτη ὀκτώ. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον. καὶ ἤγειρε κύριος σωτῆρα τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς, τὸν Γοθονιὴλ υἱὸν Κενὲζ ἀδελφοῦ Χάλεβ τὸν (κ)
10 νεώτερον ὑπὲρ αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν (λ) εἰς πόλεμον πρὸς Χουσαρσαθαίμ. καὶ παρέδωκε κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν Χουσαρσαθαὶμ βασιλέα (μ) Συρίας ποταμῶν· καὶ ἐκραταιώθη χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
11 Χουσαρσαθαίμ. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ (ν) ἔτη τεσσαράκοντα. καὶ ἀπέθανε Γοθονιὴλ υἱὸς Κε-
12 νέζ. Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν (ξ) ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐνίσχυσε κύριος τὸν Ἐγλὼμ βασιλέα Μωὰβ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, διὰ τὸ πεποιηκέναι
13 αὐτοὺς τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου. Καὶ (ο) συνήγαγε πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησε
14 τὴν πόλιν τῶν φοινίκων. Καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωὰβ
15 ἔτη ὀκτωκαίδεκα. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον. καὶ ἤγειρεν (π) αὐτοῖς σωτῆρα, τὸν Ἀὼδ υἱὸν Γηρὰ (ρ) υἱὸν τοῦ Ἰεμενί, ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον. καὶ (σ) ἐξαπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ δῶρα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωάβ.

MS. A. (α) ἔθνη ἀφῆκεν Ἰησοῦς ἄνευ (β) τῶν υἱῶν (γ) τοῦ Βαλαερμὼν ἕως Λοβωημάθ. (δ) ἔναντι (ε) κυρίου θεοῦ (ζ) ταῖς Βααλεὶμ (η) εἰς χεῖρας (θ) Συρίας Μεσοποταμίας ποταμῶν. (ι) ὀκτὼ ἔτη. Καὶ (κ) νεώτερον αὐτοῦ, καὶ εἰσήκουσεν αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο (λ) ἐπὶ τὸν πόλεμον. καὶ παρέδωκεν (μ) Συρίας. * Καὶ ἡσύχασεν (ν) ἔτη πεντήκοντα. (ξ) ἔναντι (ο) προσηγάγετο πρὸς αὐτὸν (π) αὐτοῖς * κύριον σωτῆρα (ρ) υἱὸν τοῦ Ἰεμενεὶ (σ) ἀπέστειλαν

CAP. III.

ET hæ gentes, quas reliquit (a) Dominus eas, ut (b) tentaret in eis Israel, omnes qui nescierunt (c) bella Chanaan. (d) 1
Tantùm propter generationes filiorum Israel, ut doceret illos bellum: verùm, qui ante illos, 2
nescierunt (e) illas: Quinque satrapias Alienigenarum, & omnem Chananæum, & Sidonium, & Euæum inhabitantem Libanum à monte Aermon usque 3
(f) Laboemath. Et factum est, ut tentaret in ipsis Israel, ad sciendum, si audient mandata Domini, quæ mandavit patribus 4
eorum in manu Moysis. Et filii Israel habitaverunt in medio Chananæi, & Chettæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Euæi, 5
& Jebusæi. Et acceperunt filias earum sibi ipsis in uxores: & filias suas dederunt filiis eorum; & servierunt diis eorum. 6
Et fecerunt filii Israel malum ante Dominum: & obliti sunt Domini Dei sui, & servierunt Baalim, & (g) Lucis. 7
Et iratus est furore Dominus in Israel: & vendidit eos in manu Chusarsathæm regis Syriæ (h) fluminum. Et servierunt filii Israel Chusarsathæm annos octo. 8
Et clamaverunt filii Israel ad Dominum. Et excitavit Dominus salvatorem Israel, & salvavit eos; Gothoniel filium Cenez (i) fratris Chaleb minorem super ipsum. 9
Et factus est super eum spiritus Domini: & judicavit Israel. Et exiit ad bellum (k) adversùs Chusarsathæm. Et tradidit Dominus in manu ejus Chusarsathæm, regem Syriæ fluminum: & prævaluit manus ejus super Chusarsathæm. 10
Et quievit terra annos quadraginta. Et mortuus est Gothoniel filius Cenez. 11
Et adjecerunt filii Israel facere malum in conspectu Domini. Et confortavit Dominus Eglom regem Moab super Israel, eò quòd ipsi fecerant malum ante Dominum. 12
Et congregavit (l) ad se omnes filios Ammon, & Amalec, & ivit, & percussit Israel: & hæreditavit Civitatem palmarum. 13
Et servierunt filii Israel Eglom regi Moab annos decem octo. 14
Et clamaverunt filii Israel ad Dominum. Et suscitavit eis salvatorem Aod filium Gera (m) filium Jemeni, virum ambidexterum. Et miserunt filii Israel munera in manu ejus Eglom regi Moab. 15

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ג

1 ואלין עממיא די שבק יי לנסאה בהון ית ישראל ית כל דלא הוו ידעין ית כל קרבי כנען:
2 לחוד בדיל דידעון דריא דבני ישראל לאלפותהון קרבא לחוד דמלקדמין לא הוו ידעין:
3 חמשא טורני פלשתאי וכל כנענאי וצידונאי וחואי יתבי טורא דלבנון מטור מישר
4 חרמון עד מעלנא דחמת: והוו לנסאה בהון ית ישראל למדע היקבלון ית פקודיא דיי
5 דפקיד ית אבהתהון בידא דמשה: ובני ישראל יתיבו בגו כנענאי חתאי ואמוראי ופרזאי
6 וחואי ויבוסאי: ונסיבו ית בנתיהון להון לנשין וית בנתיהון יהיבו לבניהון ופלחו ית
7 טעותהון: ועבדו בני ישראל ית דביש קדם יי ואתנשאו ית פולחנא דיי אלההון ופלחו ית
8 בעליא ולאשרתא: ותקיף רוגזא דיי בישראל ומסרנון ביד כושן חיבא מלכא דארם די
9 על פרת ופלחו בני ישראל ית כושן חיבא תמני שנין: וזעיקו בני ישראל קדם יי ואקים
10 יי פורקן לבני ישראל ופרקנון ית עתניאל בר קנז אחוהי דכלב דזעיר מניה: ושרת
עלוהי רוח נבואה מן קדם יי ודן ית ישראל ונפק לאגחא קרבא ומסר יי בידוהי ית כושן
11 חיבא מלכא דארם די על פרת ותקפת ידיה על כושן חיבא: ושדוכת ארעא דישראל
12 ארבעין שנין ומית עתניאל בר קנז: ואוסיפו בני ישראל למעבד דביש קדם יי ותקיף יי
13 ית עגלון מלכא דמואב על ישראל על דעבדו ית דביש קדם יי: וכנש לותיה ית בני
14 עמון ועמלק ואזל ומחא ית ישראל וירתו ית קרתא יריחו: ופלחו בני ישראל ית עגלון
15 מלכא דמואב תמני עסרי שנין: וזעיקו בני ישראל קדם יי ואקים יי להון פריק ית אהוד
בר גרא בר שבטא דבנימין גברא נכיד בידיה דימינא ושדרו בני ישראל בידיה
תקרובתא לעגלון מלכא דמואב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. III.

ET hæ Gentes, quas reliquit Dñs ad tentandum in eis Israel: omnes quæ 1
non noverunt omnia bella Chenaghan. Tantum propterea ut scirent ge- 2
nerationes filiorum Israel, ad docendum eos bellū; tantùm qui ab antiquo
non fuerunt cognoscentes. Quinq; Turnæos Philistinorum et omnes Che- 3
naghanæos, & Szidonæos, et Hhivæos habitatores montis Libani, à monte
planitiei Hhermon usq; ad ascensum Hhamath. Et fuerunt ad tentandum 4
in eis Israel, ad cognoscendū an audient jussa Dñi quæ jussit patres eorum
in manu Mosis. Et filii Israel habitaverunt inter Chenaghanæos, Hhethæos, 5
& Emorrhæos, Pherizæos, et Hhivæos et Jebuzæos. Et acceperunt filias 6
eorum sibi in uxores, et filias suas dederunt filiis eorum; et coluerunt errores eorum. Et fecerunt filii Israel quod malum ante Dñm, et obliti sunt 7
cultum Domini Dei ipsorum: et servierunt Baghalaia et Asteratha. Et inva- 8
luit indignatio Dñi in Israel, et tradidit eos in manu Chusan scelerati regis
Aram, quæ juxta Perath; et servierunt filii Israel Chusan scelerato octo an-
nis. Et clamaverunt filii Israel ante Dñm, et suscitavit Dñs liberatorem fi- 9
liis Israel, & liberavit eos: Ghathniel filium Kenaz fratrem Chaleb qui par-
vus ab illo. Et mansit sup eum spiritus prophetiæ ab ante Dñm, et judi- 10
cavit Israel; et egressus est ad ineundum bellum, et tradidit Dñs in manu
ejus Chusan sceleratum regem Aram; et invaluit manus ejus super Chusan
sceleratum. Et quievit terra Israel quadraginta annis, et mortuus est Ghath- 11
niel filius Kenaz. Et addiderunt filii Israel ad faciendum quod malum ante 12
Dominum; et roboravit Dominus Gheglon regem Moab super Israel, su-
per quod fecerunt id quod malum ante Dominum. Et congregavit ad eum 13
filios Ghamon, et Ghamalek: et venit et percussit Israel, et possederunt
urbem Jericho. Et servierunt filii Israel Gheglon regi Moab decem et octo 14
annis. Et clamaverunt filii Israel ante Dominum; et erexit Dominus eis li- 15
beratorem Ehud filium Gera, filii tribus Binjamin, virum impeditum in
manu sua dexterâ: et miserunt filii Israel in manu ejus munus Gheglon
regi Moab.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 * ܦܬܓܡܐ ܓ * ܘܗܠܝܢ ܥܡܡܐ ܕܫܒܩ ܡܪܝܐ ܠܡܢܣܝܘ ܒܗܘܢ ܠܐܝܣܪܝܠ.
2 ܟܠ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܠܟܠܗܘܢ ܩܪܒܐ ܕܟܢܥܢܝܐ. * ܠܚܘܕ. ܕܢܗܘܘܢ ܝܕܥܝܢ ܕܪܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
3 ܕܢܠܦܘܢ ܩܪܒܐ. ܒܠܚܘܕ ܕܩܕܡܝܐ ܠܐ ܝܕܥܘ. * ܚܡܫܐ ܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ
ܟܢܥܢܝܐ ܘܨܝܕܢܝܐ. ܘܚܘܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܛܘܪܐ ܕܠܒܢܢ. ܘܡܢ ܛܘܪܐ ܕܒܢܝ ܚܪܡܘܢ. ܘܥܕܡܐ
4 ܠܡܥܠܢܐ ܕܚܡܬ. * ܘܗܘܘ ܠܡܢܣܝܘ ܒܗܘܢ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܕܢܕܥ ܐܢ ܫܡܥܝܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ
5 ܕܡܪܝܐ. ܕܦܩܕ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܒܐܝܕܐ ܕܡܘܫܐ. * ܘܝܬܒܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܝܢܝ ܟܢܥܢܝܐ
6 ܘܚܬܝܐ. ܘܐܡܘܪܝܐ ܘܦܪܙܝܐ ܘܚܘܝܐ ܘܝܒܘܣܝܐ. * ܘܢܣܒܘ ܡܢ ܒܢܬܗܘܢ ܠܗܘܢ ܢܫܐ.
7 ܘܒܢܬܗܘܢ ܝܗܒܘ ܠܒܢܝܗܘܢ. ܘܦܠܚܘ ܠܐܠܗܝܗܘܢ. * ܘܥܒܕܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܒܝܫ
8 ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܛܥܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܘܦܠܚܘ ܠܒܥܠܐ ܘܠܥܣܬܪܬܐ. * ܘܐܬܚܡܬ ܡܪܝܐ
ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܐ ܕܟܘܫܢ ܚܛܝܐ. ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ ܢܗܪܝܢ. ܘܦܠܚܘ ܒܢܝ
9 ܐܝܣܪܝܠ ܠܟܘܫܢ ܚܛܝܐ. ܬܡܢܐ ܫܢܝܢ. * ܘܩܥܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܩܝܡ ܡܪܝܐ
ܦܪܘܩܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܦܪܩ ܐܢܘܢ ܠܥܬܢܐܝܠ ܒܪ ܩܢܙ ܐܚܘܗܝ ܕܟܠܒ ܙܥܘܪܐ
10 ܡܢܗ. * ܘܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܘܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܦܩ ܠܩܪܒܐ. ܘܐܫܠܡ ܡܪܝܐ
ܒܐܝܕܘܗܝ. ܠܟܘܫܢ ܚܛܝܐ. ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ ܢܗܪܝܢ. ܘܥܫܢܬ ܐܝܕܗ ܥܠ ܟܘܫܢ ܚܛܝܐ.
11 * ܘܫܠܝܬ ܐܪܥܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ ܥܬܢܐܝܠ ܒܪ ܩܢܙ. * ܘܐܘܣܦܘ ܒܢܝ
12 ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܥܒܕ ܕܒܝܫ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܚܝܠ ܡܪܝܐ ܠܥܓܠܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܥܠ
13 ܐܝܣܪܝܠ. ܥܠ ܕܥܒܕܘ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܟܢܫ ܠܘܬܗ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ ܘܠܥܡܠܩ.
14 ܘܐܙܠ ܘܡܚܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܪܬܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܕܩܠܐ. * ܘܦܠܚܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
15 ܠܥܓܠܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ. ܬܡܢܐܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. * ܘܩܥܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܩܝܡ
ܠܗܘܢ ܡܪܝܐ ܦܪܘܩܐ. ܠܐܗܘܕ ܒܪ ܓܪܐ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܓܒܪܐ ܕܚܒܝܫܐ ܗܘܬ ܐܝܕܗ
ܕܝܡܝܢܐ. ܘܫܕܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܘܪܒܢܐ ܒܐܝܕܗ. ܠܥܓܠܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ.

CAP. III.

ISti verò sunt populi quos reliquit Domi- 1
nus ad tentandum per eos Israelem, nempe
omnes qui non noverant cuncta bella Cha-
nanæorum; Ad hoctantùm,ut nôssent poste- 2
ri filiorum Israel bellum ediscere quod ne
pristini quidem didicerant. Quinque *ergò* 3
tyranni Palestinorum, Chananæi omnes, Si-
donii, & Hevæi incolæ montis Libani, & à
monte filiorum Hermon ad ingressum usque
Hemath, Manserunt ut iis tentaret Israelē, 4
cognoscerétque utrū audirent præcepta Do-
mini, quæ mandaverat patribus eorum per
Mosen. Igitur habitârunt filii Israel inter 5
Chananæos, Hevæos, Amorrhæos, Pherezæ-
os, Hethæos, & Jebusæos; Et duxerunt ex 6
filiabus eorum sibi uxores, filias suas dede-
runt filiis eorum, & deos eorum coluerunt.
Denique perpetrârunt filii Israel quod malū 7
erat coram Domino, & Dominum Deum suū
obliviscentes coluerunt Baal & Esteroth.
Iratúsque Dominus Israeli tradidit eos in 8
manum Chusan scelerati, regis Aram-naha-
rin, & servierunt filii Israel Chusan scelerato
annos octo. Clamantibus autem filiis If- 9
rael adDominum, suscitavit Dominus salva-
torem filiis Israel: salvavit enim illos Ath-
nael filius Kenaz fratris Caleb natu minoris.
Huic affuit manus Domini, & judicavit Is- 10
raelem; egressus est ad bellum, tradiditque
Dominus in manus ejus Chusan sceleratum,
regem Aram-naharin, & prævaluit manus
ejus contra Chusan sceleratum: Quievit- 11
que terra quadraginta annis. Verùm mortuo 12
Athnaele filio Kenaz, Rursùm filii Israel
malum perpetrârunt coram Domino: Robo-
ravitque Dominus Eglonem regem Moab
adversùs Israelem, eò quòd malum fecissent
coram Domino. Congregavit autem ille 13
contra eos, filios Ammon & Amalec, qui
abeuntes percusserunt Israelem, & possede-
runt Civitatem palmarum. Servierunt ergò 14
filii Israel Egloni regi Moab octodecim an-
nos. Rursùm verò clamantibus filiis Israel 15
ad Dominum, excitavit eis Dominus vindi-
cem Ahur filium Gera de tribu Benjamin,
virum manûs suæ dexteræ impotem: per
quem miserunt filii Israel munus Egloni re-
gi Moab.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 • الفصل الثالث • وهذه الشعوب الذي ترك الرب ليجرب في اسرايل بها •
2 وجميع الذين لم يعرفوا محاربة الكنعانيين * وليعلم اعقاب بني اسرايل المحاربة ايضا • فاما
3 الاولون فلم يعلموا * والذين تركوا خمسة روساء اهل فلسطين * وجميع الكنعانيين •
والصيدانيين • والحاويين • والذين يسكنون جبل لبنان • ومن جبل بني حرمون الي مدخل
4 حماه * ليجرب بهم بني اسرايل هل يقبلون ويسمعون وصية الرب الذي اوصي اباهم علي يد
5 موسي * وجلس بنو اسرايل بين الكنعانيين • والحاويين • والاموريين • والحيثانيين • واليبوسانيين •
6 وزوجوا بنيهم من بناتهم • وعبدوا الهتهم * وارتكب بنو اسرايل السيات امام الرب • ونسوا
7
8 صنيع الرب الاههم • وعبدوا بعلا واسترانا * واشتد غضب الرب علي بني اسرايل • ودفعهم الي
9 كوسان الاثيم ملك حران • واستعبد كوسان الاثيم في اسرايل ثمانية سنين * فدعي بنو
اسرايل الرب متضرعين • وصير الرب لبني اسرايل مخلصا • وخلصهم عتنائيل بن قناز اخي كالب الاصغر
10 * فاعانه الرب • وصار قاضيا لبني اسرايل • وخرج الي الحرب • واسلم الرب في يده كوسان الاثيم
11 ملك حران وظفر به * واستراحت الارض من الحرب اربعين سنة * وتوفي عتنائيل بن قناز اخي
12 كالب الاصغر * وعاد بنو اسرايل في سوء اعمالهم امام الرب • فقوي الرب عجلون ملك مواب
13 علي بني اسرايل • لانهم ارتكبوا القبيح امام الرب * وجمع عليهم بني عمون والعمالقيين *
14 وصعدوا الي بني اسرايل • وهزموهم • وجرحوا منهم جرحاء واخذوا قرية النخل * واستعبد عجلون
15 ملك مواب بني اسرايل ثمانية عشر سنة * ودعي بنو اسرايل الي الرب متضرعين • فاقام لهم
مخلصا اهود بن جاري من قبيلة بنيامين • رجلا كانت يده اليمني عسماء • هذا ارسل بنو
اسرايل معه هدية الي عجلون ملك مواب •

CAP. III.

HÆ autem sunt gentes quas reliquit 1
Dominus, ut per eas probaret Israeli-
tas & omnes qui ignorabant certamen
Chananæorum, utq; discerent etiam poste- 2
ri Israelitarum certamen, quandoquidem
priores haud noverant. Qui inquam re- 3
licti fuerunt, sunt quinque duces Pale-
stinorū, Chananæi omnes, Sidonii, Hevæi,
incolæ montis Libani, & à monte filiorum
Hermon usq; ad ingressum Hamat: Qua- 4
tenus per hos probaret filios Israel num
susciperent & audirent mandatū Domi-
mini, quod præceperat patribus eorum per
Mosen. Commorati ergò Israelitæ inter 5
Chananæos, Hevæos, Amorrhæos, Hethæ-
os, & Jabesæos, uxores duxerunt filiis 6
suis de filiabus eorum, & servierunt diis
eorum. Demum fabricaverunt filii Israel 7
flagitia coram Domino, & obliti benefici-
orum Domini Dei sui, servierunt Baal et
Astrath. Quapropter deſæviente irâ Do- 8
mini contra filios Israel, tradidit eos Ku-
san impio regi Harran, qui Kusan impius
servitute pressit filios Israel annis octo.
Verùm filiis Israel Dominum supliciter 9
invocantibus, constituit Dominus filiis Is-
rael servatorem; servavitque eos Ath-
nael filius Canz fratris Caleb minoris.
Huic enim auxiliatus est Dominus, fuitq; 10
judex filiorū Israel egressus est in prœliū,
tradiditq; Dominus in manum ejus Kusan
impium regem Harran, & devicit illum.
Et quievit terra à bello quadraginta an- 11
nis. Defuncto autem Athnaël filio Can-
zi fratris Caleb natu minoris, Redierunt 12
filii Israel ad scelestas actiones suas co-
ram Domino perpetrandas: Roboravitq;
Dominus Eglonem regem Moab adversùs
filios Israel, eò quòd turpitudinē egissent
coram Domino. Is enim coactis adver- 13
sùs illos filiis Ammon & Amalecitis, a-
scenderunt ad filios Israel, devellârunt
eos, vulnerârunt ex eis vulneratos
multos, & occupârunt Civitatem palma-
rum: Tenuitque subditos Eglon rex 14
Moab filios Israel octodecim annis. At 15
filiis Israel Dominum suppliciter invo-
cantibus, excitavit eis servatorem A-
hur filium Gera, de tribu Benjamin, vi-
rum cujus dextera manus erat arida.
Per hunc miserunt filii Israel munus ad
Eglonem regem Moab.

ספר שופטים : ג

accinxit & ;ej⁹ longitudo cubit⁹ :ora duo ei & ;gladium Ehud fibi fecit Et

16 ויעש לו אהוד חרב ולה שני פיות גמד ארכה ויחגר אותה מתחת למדיו על ירך ימינו :
17 ויקרב את המנחה לעגלון מלך מואב ועגלון איש בריא מאד :
18 ויהי כאשר כלה להקריב את המנחה וישלח את העם נשאי המנחה :
19 והוא שב מן הפסילים אשר את הגלגל ויאמר דבר סתר לי אליך המלך ויאמר הס ויצאו מעליו כל העמדים עליו :
20 ואהוד בא אליו והוא ישב בעלית המקרה אשר לו לבדו ויאמר אהוד דבר אלהים לי אליך ויקם מעל הכסא :
21 וישלח אהוד את יד שמאלו ויקח את החרב מעל ירך ימינו ויתקעה בבטנו :
22 ויבא גם הנצב אחר הלהב ויסגר החלב בעד הלהב כי לא שלף החרב מבטנו ויצא הפרשדנה :
23 ויצא אהוד המסדרונה ויסגר דלתות העליה בעדו ונעל :
24 והוא יצא ועבדיו באו ויראו והנה דלתות העליה נעלות ויאמרו אך מסיך הוא את רגליו בחדר המקרה :
25 ויחילו עד בוש והנה איננו פתח דלתות העליה ויקחו את המפתח ויפתחו והנה אדניהם נפל ארצה מת :
26 ואהוד נמלט עד התמהמהם והוא עבר את הפסילים וימלט השעירתה :
27 ויהי בבואו ויתקע בשופר בהר אפרים וירדו עמו בני ישראל מן ההר והוא לפניהם :
28 ויאמר אלהם רדפו אחרי כי נתן יהוה את איביכם את מואב בידכם וירדו אחריו וילכדו את מעברות הירדן למואב ולא נתנו איש לעבר :
29 ויכו את מואב בעת ההיא כעשרת אלפים איש כל שמן וכל איש חיל ולא נמלט איש :
30 ותכנע מואב ביום ההוא תחת יד ישראל ותשקט הארץ שמונים שנה :
31 ואחריו היה שמגר בן ענת ויך את פלשתים שש מאות איש במלמד הבקר ויושע גם הוא את ישראל :

Versio VULG. LAT.

16 Qui fecit sibi gladium ancipitem, habentem in medio capulũ longitudinis palmæ manûs, & accinct⁹ est eo subter sagum
17 in dextro femore. Obtulitq; munera Eglon regi Moab. Erat autem Eglon crassus nimis.
18 Cúmque obtulisset ei munera, prosecutus est socios, qui cum
19 eo venerant. Et reversus de Galgalis, ubi erant idola, dixit ad Regẽ, Verbum secretũ habeo ad te, ô Rex. Et ille imperavit silentiũ: egressisq; omni-
20 bus qui circa eum erant; Ingressus est Aod ad eum: sedebat autem in æstivo cœnaculo solus: dixitque; Verbũ Dei habeo ad te. Qui statim surrexit
21 de throno. Extenditq; Aod sinistram manũ, & tulit sicã de dextero femore suo, infixitque
22 eam in ventre ej⁹. Tam validè, ut capulus sequeretur ferrũ in vulnere, ac pinguissimo adipe stringeretur. Nec eduxit gladium, sed ita ut percusserat, reliquit in corpore: statimque per secreta naturæ alvi stercora
23 proruperunt. Aod autẽ clausis diligentissimè ostiis cœnaculi, & obfirmatis serâ, Per posticũ
24 egressus est. Serviq; regis ingressi viderũt clausas fores cœnaculi, atque dixerunt; Forsitan purgat alvũ in æstivo cubicu-
25 lo. Expectantésque diu donec erubescerent, & videntes quòd nullus aperiret, tulerunt clavẽ: & aperientes invenerunt dominum suum in terra jacentem
26 mortuum. Aod autẽ, dum illi turbarentur, effûgit, et pertransiit locum idolorũ, unde reversus fuerat. Venitq; in Seirath:
27 Et statim insonuit buccinâ in monte Ephraim: descenderúntq; cum eo filii Israel, ipso
28 in fronte gradiente. Qui dixit ad eos, Sequimini me: tradidit enim Domin⁹ inimicos nostros Moabitas in man⁹ nostras. Descenderúntq; post eum, & occupaverunt vada Jordanis quæ transmittunt in Moab: & non dimiserunt transire quenquã:
29 Sed percusserunt Moabitas in tempore illo, circiter decẽ millia, omnes robustos et fortes viros. Nullus eorum evadere po-
30 tuit. Humiliatúsq; est Moab in die illo sub manu Israel: et qui-
31 evit terra octoginta annis. Post hunc fuit Samgar fili⁹ Anath, qui percussit de Philisthiim sexcentos viros vomere: et ipse quoque defendit Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Ἀὼδ μάχαιραν δίστομον, σπιθαμῆς τὸ (τ) μῆκος αὐτῆς, καὶ περιεζώσατο αὐτὴν ὑπὸ τὴν (υ) μανδύαν ἐπὶ τὸν μηρὸν (φ) αὐτοῦ τὸν δεξιόν.
17 Καὶ ἐπορεύθη, καὶ προσήνεγκε τὰ δῶρα τῷ Ἐγλὼμ βασιλεῖ Μωάβ. καὶ Ἐγλὼμ ἀνὴρ ἀστεῖος σφόδρα.
18 Καὶ ἐγένετο (χ) ἡνίκα συνετέλεσεν Ἀὼδ προσφέρων τὰ δῶρα, καὶ ἐξαπέστειλε (ψ) τοὺς φέροντας τὰ δῶρα,
19 (ω) Καὶ αὐτὸς ὑπέστρεψεν ἀπὸ τῶν (α) γλυπτῶν τῶν μετὰ τῆς Γαλγάλ. καὶ εἶπεν Ἀὼδ, Λόγος μοι κρύφιος πρὸς σὲ βασιλεῦ. καὶ εἶπεν (β) Ἐγλὼμ πρὸς αὐτὸν, Σιώπα. καὶ ἐξαπέστειλαν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ πάντας τοὺς ἐφεστῶτας ἐπ᾽ αὐτόν.
20 Καὶ Ἀὼδ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῷ ὑπερῴῳ τῷ (γ) θερινῷ τῷ ἑαυτοῦ μονώτατος. καὶ εἶπεν Ἀὼδ, Λόγος θεοῦ μοι πρὸς σὲ βασιλεῦ. καὶ ἐξανέστη ἀπὸ τοῦ θρόνου Ἐγλὼμ ἐγγὺς αὐτοῦ.
21 Καὶ ἐγένετο ἅμα (δ) τῷ ἀναστῆναι αὐτὸν, καὶ ἐξέτεινεν Ἀὼδ τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε τὴν μάχαιραν (ε) ἐπάνωθεν τοῦ μηροῦ αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὴν (ζ) ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ.
22 Καὶ ἐπεισήνεγκε καί γε τὴν λαβὴν ὀπίσω τῆς φλογὸς, καὶ ἀπέκλεισε τὸ στέαρ κατὰ τῆς φλογὸς, ὅτι οὐκ ἐξέσπασε τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ.
23 Καὶ ἐξῆλθεν (η) Ἀὼδ τὴν προστάδα. καὶ ἐξῆλθε τοὺς διατεταγμένους, καὶ ἀπέκλεισε τὰς θύρας τοῦ ὑπερῴου (θ) κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐσφήνωσε.
24 Καὶ αὐτὸς ἐξῆλθε· καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ (ι) ἐπῆλθον καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ ὑπερῴου (κ) ἐσφηνωμέναι· καὶ εἶπαν, (λ) Μήποτε ἀποκενοῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐν τῷ ταμείῳ τῷ θερινῷ;
25 Καὶ ὑπέμειναν ἕως ᾐσχύνοντο· καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ὁ ἀνοίγων τὰς θύρας τοῦ ὑπερῴου. καὶ ἔλαβον τὴν κλεῖδα, καὶ ἤνοιξαν. καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος αὐτῶν πεπτωκὼς ἐπὶ τὴν γῆν τεθνηκώς.
26 Καὶ Ἀὼδ διεσώθη ἕως ἐθορυβοῦντο, καὶ οὐκ ἦν ὁ προσνοῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς παρῆλθε τὰ γλυπτὰ, καὶ διεσώθη (μ) εἰς Σεειρωθά.
27 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα (ν) ἦλθεν Ἀὼδ εἰς γῆν Ἰσραὴλ, καὶ ἐσάλπισεν ἐν κερατίνῃ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ κατέβησαν σὺν αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν αὐτῶν.
28 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, (ξ) Κατάβητε ὀπίσω μου, ὅτι παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς (ο) ἡμῶν τὴν Μωὰβ ἐν χειρὶ (π) ἡμῶν. καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ προκατελάβοντο τὰς διαβάσεις τοῦ Ἰορδάνου τῆς Μωάβ, καὶ οὐκ (ρ) ἀφῆκαν ἄνδρα διαβῆναι.
29 Καὶ ἐπάταξαν τὴν Μωὰβ (σ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡσεὶ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, (τ) πᾶν λιπαρὸν, καὶ πάντα ἄνδρα δυνάμεως, καὶ οὐ διεσώθη (υ) ὁ ἀνήρ.
30 Καὶ ἐνετράπη Μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (φ) ὑπὸ χεῖρα Ἰσραὴλ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ὀγδοήκοντα ἔτη. καὶ ἔκρινεν αὐτοὺς Ἀὼδ ἕως οὗ ἀπέθανε.
31 Καὶ (χ) μετ᾽ αὐτὸν ἀνέστη Σαμεγὰρ υἱὸς (ψ) Διναχ, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους εἰς ἑξακοσίους ἄνδρας ἐν τῷ (ω) ἀροτρόποδι τῶν βοῶν, καὶ ἔσωσε καί γε αὐτὸς τὸν Ἰσραήλ.

16 Et fecit sibi Aod gladium (π) habentem duo ora: palmi longitudo ejus. Et accinctus est eo sub sago super femur suũ dextrũ.
17 Et ivit: et attulit munera Eglom regi Moab. Et Eglom vir (ρ) urbanus valdè.
18 Et factum est postquam consummavit Aod offerens munera, & dimisit ferentes munera,
19 Et ipse reversus est à sculptilib⁹, quæ (γ) cum Galgal. Et dixit Aod, Verbum occultum mihi est ad te, Rex. Et dixit Eglom ad eũ, Tace: et dimisit à se omnes, qui astabant super eum.
20 Et Aod intravit ad eum. Et ipse sedebat in cœnaculo æstivo suo prorsus solus. Et dixit Aod, Verbũ Dei mihi ad te, Rex. Et exurrexit Eglom de throno prope eum.
21 Et factum est simul, dũ ille surgeret; et extendit Aod manum sinistrã suam: & sumpsit gladium desuper femore suo dextro: & infixit illum in ventre ejus;
22 Et superimmisit etiam capulum post (η) flammã: & conclusit (τ) adeps super flammam: quoniã non extraxit gladiũ è ventre ej⁹.
23 Et exiit Aod (s) vestibulum: & transiit observantes: & clausit januas cœnaculi super se, & coarctavit.
24 Et ipse exiit. Et pueri ejus supervenerunt, & viderunt: & ecce januæ cœnaculi coarctatæ. Et dixerunt, Nunquid fortè (t) evacuat pedes suos in conclavi æstivo?
25 Et sustinuerunt quoadusque erubuerunt. Et ecce non est, qui aperiat januas cœnaculi. Et sumpserunt clavim, & aperuerunt. Et ecce Dominus eorum prolapsus in terrã mortu⁹.
26 Et Aod salvus evasit, dum turbabantur; et non erat qui attenderet ei. Et ipse transiit sculptilia: & evasit salv⁹ in Seirotha.
27 Et factum est, postquam venit Aod in terrã Israel; & cecinit in cornea in monte Ephraim: & descenderunt cum eo filii Israel de monte: et ipse ante eos.
28 Et dixit ad eos, Descendite post me: quia tradidit Dominus Deus inimicos nostros, ipsam Moab in manu nostra. Et descenderunt post eum: & præoccupãrunt transitus Jordanis ipsi Moab, & non (u) permisit virum transire.
29 Et percusserunt ipsam Moab die illâ, circiter decem millia virorũ, (x) omnem pinguem, et omnem virum virtutis: & non evasit salvus vir.
30 Et (y) confusa est Moab in die illa sub manu Israel. Et quievit terra octoginta annos. Et judicavit eos Aod; quoadusque mortu⁹ est.
31 Et post eum surrexit Samegar filius Dinach, & percussit alienigenas in sexcentos viros in (z) vomere boum: & salvavit & ipse Israel.

MS.A. (τ) μῆκος· καὶ (υ) μανδύαν αὐτοῦ ἐπὶ (φ) τὸν δεξιὸν αὐτοῦ. Καὶ προσήνεγκεν τὰ (χ) ὡς συνετέλεσεν (ψ) τοὺς αἴροντας τά (ω) Καὶ Ἐγλὼμ ἀνέστρεψεν (α) γλυπτῶν μετὰ (β) Ἐγλὼμ πᾶσιν ἐκ μέσου. καὶ ἐξῆλθον ἀπ᾽ αὐτοῦ πάντες οἱ παρεστηκότες αὐτῷ. Καὶ Ἀὼδ εἰσῆλθεν (γ) θερινῷ αὐτοῦ μονώτατος. (δ) τὸ ἀναστῆναι, ἐξέτεινεν (ε) ἀπὸ τοῦ μηροῦ τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ, καὶ (ζ) εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλὼμ, Καὶ (η) Ἀὼδ εἰς τὴν προστάδα. καὶ ἀπέκλεισεν (θ) ἐπ᾽ αὐτόν, (ι) εἰσῆλθον (κ) ἀποκεκλεισμέναι (λ) Μήποτε πρὸς δίφρους κάθηται ἐν τῇ ἀποχωρήσει τοῦ κοιτῶνος; Καὶ προσέμειναν αἰσχυνόμενοι καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων (μ) ἕως Σεϊρωθά. (ν) ἦλθεν καὶ ἐσάλπισεν κερατίνῃ (ξ) Καταβαίνετε (ο) ὑμῶν. (π) ὑμῶν (ρ) ἀφῆκαν (σ) ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὡσεὶ (τ) πάντας τοὺς μαχητὰς, καὶ πάντες ἄνδρες δυνάμεως, (υ) ἀνήρ. Καὶ (φ) ὑπὸ τὴν χεῖρα (χ) μετὰ τοῦτον (ψ) Ἀνάθ, (ω) ἀροτρόποδι ἐκτὸς μόσχων, καὶ ἔσωσεν αὐτός

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ועבד ליה אהוד חרבא ולה תרין פומין גרמידא ארכה וזריז יתה מלרע ללבושוהי על
17 ירכיה דימיניה : וקריב ית תקרובתא לעגלון מלכא דמואב ועגלון גבר פטים לחדא :
18 והוה כד שיצי לקרבא ית תקרובתא ושלח ית עמא נטלי תקרובתא : והוא תב מן
19 מחצביא דעם גלגלא ואמר פתגמא דסתרא אית לי למללא עמך מלכא ואמר סליק
ונפקו מעלוהי כל דקימין עלוהי : ואהוד עאל לותיה והוא יתיב בעלית בית קיטא
20 דיליה בלחודוהי ואמר אהוד פתגמא דיי לי למללא עמך וקם מעל כורסיה : ואושיט
21 אהוד ית יד שמאליה ונסיב ית חרבא מעל ירכא דימיניה וקבעה במעוהי : ועל אף
22 דסתקא בתר שננא וטמטים שומנא באפי שננא ארי לא שלף חרבא ממעוהי ונפק
23 אוכליה שפיך : ונפק אהוד לאכסדרא ואחד דשי עליתא באפוהי ואנף : והוא נפק ועבדוהי
24 עלו וחזו והא דשי עליתא אחידן ואמרו ברם עביד הוא ית צרכיה באדרון בית קיטא :
25 ואוריכו עד סני והא ליתוהי פתח דשי עליתא ונסיבו ית מפתחא ופתחו והא רבונהון
26 טריף רמי על ארעא מית : ואהוד אשתזיב עד אתעכביהון והוא עבר ית מחצביא
27 ואשתזיב לשעירתא : והוה במיתוהי ותקע בשופרא בטורא דבית אפרים ונחתו עמיה
28 בני ישראל מן טורא והוא קדמיהון : ואמר להון רדיפו בתרי ארי מסר יי ית בעלי
דבביכון ית מואבאי בידיכון ונחתו בתרוהי ואחדו ית מגזת עבראי ירדנא על מואב ולא
29 שבקו אנש למעבר : וקטלו ית מואב בעדנא ההיא כעסרא אלפין גברא כל אימתן וכל
30 גבר גבר חילא ולא אשתזיב אנש : ואתברו מואבאי ביומא ההוא תחות יד אנש ישראל
31 ושדוכת ארעא דישראל תמנן שנין : ובתרוהי הות שמגר בר ענת וקטל ית פלשתאי
שית מאה גברין בפרש תוריא ופרק אף הוא ית ישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

16 Et fecit sibi Ehud gladiũ, et illi duo ora, cubit⁹ longitudo ejus; et cinxit illum subt⁹ vestimentum suum, super lat⁹ suum dextrũ.
17 Et attulit munus Gheglon regi Moab: et Gheglon vir pinguis valde.
18 Et fuit cùm finivit offerre munus, et misit populũ portatores muneris.
19 Et ipse rediit ab sculptilib⁹ quæ cum Gilgela: et dixit, Verbũ arcani est mihi ad loquendum tecum, rex: et dixit: Ascende, et exierunt ex-juxta illum omnes qui stantes juxta illum.
20 Et Ehud ingressus est ad eum, et ipse habitabat in cœnaculo dom⁹ æstatis quæ ipsi uni: Et dixit Ehud, verbũ Dñi est mihi ad loquendum tecum; et surrexit de solio suo.
21 Et extendit Ehud sinistrã suam, et accepit gladium desuper latus suum dextrum, et infixit eum in intestinis ejus.
22 Et intravit etiam capul⁹ post laminam, et obturavit pinguedo in faciebus laminæ; quoniam non extraxit gladium de intestinis ejus, et exiit cibus ejus eject⁹.
23 Et exiit Ehud ad atrium, et junxit portas cœnaculi in facie sua, et clausit.
24 Et ipse exiit, et servi ej⁹ venerunt et viderunt; et ecce portæ cœnaculi conjunctæ: et dixerunt, Profectò faciens ipse necessitates suas in cubiculo dom⁹ æstatis.
25 Et expectaverũt usq; multũ; et ecce non ipse aperuit portas cœnaculi; et tulerunt clavẽ, et aperuerunt: et ecce dominus eorũ jacens projectus super terram mortuus.
26 Et Ehud salvatus est dum impedirentur illi; et ipse transiit statuas, et salvatus est ad Seghir.
27 Et fuit in eundo eum, et clanxit in buccina in monte domus Ephraim; et descenderunt cum eo filii Israel de monte, et ipse ante eos.
28 Et dixit eis, Persequimini post me, nam tradidit Dñs auctores inimicitiarum vestrarum Moabitas in manibus vestris; et descenderunt post eum et contigerunt vadum *transitus* Jordanis super *Moab*, et non siverunt hominem transire.
29 Et occiderunt Moabitas in tempore illo, ut decem mille virum omnem terribilem, & omnem virum virtutis; et non salvatus est homo.
30 Et fracti sunt Moabitæ in die illa subtus manum hominis Israel: et quievit terra Israel octoginta annis.
31 Et post illum fuit Samgar filius Ghanath, et occidit Pelisthæos sexcentos viros in stimulo boum; et liberavit etiam ipse Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܘܥܒܕ ܠܗ ܐܗܘܪ ܣܦܣܪܐ ܕܬܪܬܝܢ ܦܘܡܝܢ. ܘܙܪܬܐ ܐܘܪܟܗ. ܘܐܣܪܗ ܡܢ ܠܓܘ ܡܢ ܡܐܢܘܗܝ ܥܠ ܥܛܡܗ ܕܝܡܝܢܐ.
17 ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܠܥܓܠܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܥܓܠܘܢ ܓܒܪܐ ܦܛܝܡܐ ܗܘܐ ܛܒ.
18 ܘܟܕ ܫܠܡ ܠܡܩܪܒܘ ܩܘܪܒܢܐ. ܫܕܪ ܠܥܡܐ ܕܫܩܠܝ ܩܘܪܒܢܐ.
19 ܘܗܘ ܗܦܟ ܡܢ ܦܣܝܠܐ ܕܥܡ ܓܠܓܠܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܬܐ ܕܪܐܙܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܐܡܪ ܠܟ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܫܬܘܩܘ. ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ.
20 ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܐܗܘܪ. ܘܗܘ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܥܠܝܬܐ ܕܩܝܛܐ ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܗܘܪ. ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܘܬܟ. ܘܩܡ ܡܢ ܟܘܪܣܝܗ.
21 ܘܐܘܫܛ ܐܗܘܪ ܐܝܕܗ ܕܣܡܠܐ. ܘܫܩܠ ܣܦܣܪܐ ܡܢ ܥܠ ܥܛܡܗ ܕܝܡܝܢܐ. ܘܡܚܝܗ ܒܟܪܣܗ.
22 ܘܥܠ ܐܦ ܩܘܬܐ ܒܬܪ ܫܢܢܐ. ܘܣܟܪ ܬܪܒܐ ܥܠ ܫܢܢܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܩܠܗ ܠܣܦܣܪܐ ܡܢ ܟܪܣܗ. ܘܢܦܩ ܐܗܘܪ ܡܢ ܬܪܥܐ.
23 ܘܢܦܩ ܐܗܘܪ ܠܐܣܛܘܐ. ܘܐܚܕ ܬܪܥܐ ܕܥܠܝܬܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܛܪܩ.
24 ܘܗܘ ܢܦܩ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܐܬܘ ܘܚܙܘ ܕܬܪܥܐ ܕܥܠܝܬܐ ܐܚܝܕܝܢ. ܘܐܡܪܘ. ܕܠܡܐ ܥܒܕ ܡܕܡ ܒܬܘܢܐ ܕܩܝܛܐ.
25 ܘܟܕ ܣܟܝܘ ܥܕܡܐ ܠܡܒܗܬ. ܘܚܙܘ ܕܠܐ ܦܬܚ ܬܪܥܐ ܕܥܠܝܬܐ. ܘܫܩܠܘ ܩܠܝܕܐ ܘܦܬܚܘ. ܘܚܙܘ ܠܡܪܗܘܢ ܕܫܕܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܡܝܬ.
26 ܘܐܗܘܪ ܥܪܩ ܥܕ ܡܫܬܘܚܪܝܢ. ܘܥܒܪ ܠܦܣܝܠܐ ܘܐܫܬܘܙܒ ܠܣܥܝܪܬ.
27 ܘܟܕ ܡܛܐ. ܩܥܐ ܒܩܪܢܐ ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܢܚܬܘ ܥܡܗ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܘܗܘ ܩܕܡܝܗܘܢ.
28 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܪܕܘ ܒܬܪܝ. ܡܛܠ ܕܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ ܠܡܘܐܒܝܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܢܚܬܘ ܒܬܪܗ ܘܐܚܕܘ ܡܥܒܪܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܕܡܘܐܒ. ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܐܢܫ ܕܢܥܒܪ.
29 ܘܩܛܠܘ ܡܢ ܡܘܐܒܝܐ ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܐܝܟ ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܟܠ ܫܡܝܢܐ ܘܟܠ ܓܒܪ ܚܝܠܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܘܙܒ ܐܢܫ.
30 ܘܐܬܟܢܥܘ ܡܘܐܒܝܐ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܬܚܝܬ ܐܝܕܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܠܝܬ ܐܪܥܐ ܬܡܢܐܝܢ ܫܢܝܢ.
31 ܘܒܬܪܗ ܗܘܐ ܫܡܓܪ ܒܪ ܥܢܬ. ܘܩܛܠ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܒܡܪܕܝܐ ܕܬܘܪܐ. ܘܦܪܩ ܐܦ ܗܘ ܠܐܝܣܪܝܠ.

(Fecerat autem sibi Ahur sicam duarum aci- 16
erum, longitudinis pugillaris, eamque intra
vestimentum suum alligavit femori suo dex-
tero.) Obtulit ergò munus Egloni regi 17
Moab (Eglon verò rex, homo erat admodum
rudis.) Cùmque absolvisset offerre munus, 18
ablegavit homines portitores muneris. Ipse 19
verò reversus è Pesilin quæ est secus Gal-
galam, dixit ad eum, Verbum secretum ha-
beo tibi dicendum O rex, inter me & te.
Ait autem rex, Secedite istinc : decesserunt
igitur omnes qui astabant ipsi. Et ingressus 20
ad eum Ahur (ille verò sedebat in cœnacu-
lo solus, quod ei paratum fuerat) dixit ad
eum Ahur, Verbum Dei habeo tibi dicen-
dum : surrexitque Eglon è solio suo. Por- 21
rò Ahur extensâ manu suâ sinistrâ, arreptâ-
que à femore suo dextero sicâ, defixit eam
in ventrem illius : Adeo ut capulus ictum 22
sequeretur, adepsque obturaret vulnus, non
enim extraxerat sicam è ventre ejus, & egres-
sus est velociter. Egressus itaque Ahur ad 23
xystum, cœnaculi fores obseravit in faciem
ejus, & egressus est. Hoc egresso, ingressi 24
sunt servi illius, & videntes fores cœnaculi
clausas, dixerunt, Fortassis ad latrinam exivit
per conclave cœnaculi. Sed quum diu 25
expectâssent, videréntque eum non aperire
fores cœnaculi, acceptis clavibus aperue-
runt, vidéntque dominum suum humi pro-
stratum ac mortuum. Dum isti obstupesce- 26
rent, transivit Ahur ad Pesilin, & evasit cu-
curritque ad Sierath. Et cùm pervenisset, 27
buccinâ clanxit in monte Aphrem : & de-
scenderunt cum eo filii Israel de monte, &
ipse ante eos. Dicebátque ad eos, Venite 28
post me, tradidit enim Domin' in manus ve-
stras inimicos vestros Moabitas. Itaque de-
scendentes post eum occupârunt pontem
Jordanis Moab, nec sinebant quenquam tra-
jicere. Et peremerunt ex Moabitis eo tem- 29
pore circiter decem millia virorum, accin-
ctum quemlibet, omnémque virum robustum;
& nemo effugit. Igitur contriti fuerunt eo 30
tempore Moabitæ sub manu Israelis, quie-
vitque terra octoginta annis. Post hunc fuit 31
Samgar filius Anath, qui interfecit ex Phi-
listhæis sexcentos viros stimulo boum ; & hic
etiam salvavit Israelem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 فاتخذ اهور سيفا ذا شفرتين طوله ذراع غير قبضة* وشد السيف على فخذه الايمن تحت ثوبه
17 18 والى عغلون ملك مواب بالهدية* واوصلها اليه* وكان عغلون الملك سمينا جدا* فلما فرغ
19 من احصاء هديته امر القوم الذين معهم الهديه بالانصراف* ورجع اهور من فلسطين الذي
عند الجلجال* وقال للملك* لي سرا اريد ان افسيه لك ايها الملك بيني وبينك* فقال الملك
20 لمن عنده* اخرجوا* خرج كل الذين كانوا بحضرة الملك* فدخل اليه اهور* وكان جالسا في علية
21 اصلحت له* فقال اهور عندي كلام الله اريد اقوله واخبرك به* فقام عغلون عن سريره* ومد
22 اهور يده اليسار* واخذ المسمل من فخذه الايمن* وضربه في بطنه* فخرج مرافة من موضع ضربه
23 وسد الحجاب موضع الضربة* وذلك انه لم ينزع المسمل من بطنه* وخرج اهور مسرعا* فلما خرج
24 الى الرويس اغلق ابواب العلية على المقتول ومر* فلما دخل عبيد الملك* وراوا ابواب العلية
25 مغلقة فقالوا* لعله خرج الى المخرج من الباب الداخل* فلما مكثوا طويلا* وراوا انه لم يفتح
ابواب العلية* فصاحوا فلم يجبهم* فاخذوا المفاتيح وفتحوا الباب* فلما دخلوا راوا مولاهم ميتا
26 27 مطروحا* وبينما هم متعجبين جاز اهور فلسطين* ونجا ومضى الى سعيرا* فلما اتى الى هناك
28 نفخ في البوق في جبل افريم* فهبط بنو اسرائيل معه من الجبل* وسار اهور امامهم* وقال لهم
اتبعوني* فان الرب قد دفع اعداكم الموابيين في ايديكم* فنزلوا على اثره واخذوا معابر
29 الاردن التي في ناحية مواب* ولم يدعوا انسانا يعبر* فقتلوا من الموابيين في ذلك اليوم نحو
30 عشرة الف رجل* كل غني وكل قوي* ولم ينج منهم انسان* وانكسر الموابيون امام آل اسرائيل في
31 ذلك الزمان* وسكنت الارض من الحرب ثمانين سنة* وقام من بعده شمجر بن عنث* وقتل
من اهل فلسطين ستمية رجل بفاس البقر* وخلص هو ايضا آل اسرائيل*

Itaque Ahur paravit sibi gladiũ bipennẽ, 16
cujus longitudo, secluso capulo, erat cubi-
talis ; eoque gladio se præcingens super
femore dextro sub tunica sua, Attulit ad 17
Eglonem regem Moab munus, & obtulit
illud ipsi: erat autem Eglon rex valdè ob-
esus. Cùmque finem fecisset recensendi 18
muneris suũ, præcepit iis qui munus gesta-
bant, ut abscederent. Reversus autem A- 19
hur de Palæstina quæ est prope Galgal, di-
xit ad regem, Secretum habeo, quod tibi O
rex, declarare vellem inter me et inter te.
Dixit ergò rex his qui penes eum erant,
Egredimini : egressique sunt omnes quot-
quot astabant in præsentia regis. Et in- 20
gressus ad eum Ahur (ille verò sedebat
in cœnaculo quod paratum ei fuerat) ait
Ahur, Sermonem Dei habeo, quem tibi di-
cere & significare vellem: Surrexit igitur
Eglon è solio suo. Ahur autem extendens 21
manum suam sinistram, accepit gladiolum
à femore suo dextero, & infixit eũ ven-
tri illius: Prodieruntque lactes ejus è loco 22
ictûs ipsius, obstruxit autem locum ictûs
reticulum adipis, eò quòd gladiolum non
extraxerit ex ejus ventre: tum exivit A-
hur festinus. Et cùm exisset ad porticum, 23
cœnaculi fores clausit super occisũ, et ab-
iit. Ingressi autem servi regis, & fores 24
cœnaculi obseratas videntes, dixerunt,
Forsan egressus est ad foricã per januam
interiorem. Cùmque diu expectâssent, & 25
vidissent quòd is cœnaculi fores non ape-
riret, clamâssentq;, nec respondisset eis,
sumptis clavibus aperuerunt januam ; &
ingressi viderunt herũ suum mortuũ pro-
stratum. Interim verò dum illi miraren- 26
tur, transiit Ahur Palæstinam, & evadens
recepit se in Seirath. Cùmque devenisset 27
illuc, buccinam insufflavit in monte E-
phraim ; descenderuntque filii Israel de
monte, & Ahur præibat illis. Nam dice- 28
bat eis, Sequimini me, quoniam dedit jam
Dominus inimicos vestros Moabitas in
manus vestras: descenderunt inquam post
ejus vestigia, et Jordanis aditus qui erant
versùs Moab occupantes, nemini transire
permittebant. Occiderunt itaque ex Moa- 29
bitis eo die circiter decem millia virorũ,
divitem quemq; & quemlibet robustũ, ita
ut nemo ex eis evaderet. Itaque confracti 30
fuerunt Moabitæ corã Israelitis eo tem-
pore, quievitq; terra à bello octoginta an-
nis. Post hunc surrexit Samgar filius A- 31
nath, qui interfecit è Palæstinis sexcentos
viros bipenni boum, & hic etiam libera-
vit Israelitas.

CAP. IV. ד

:Domini oculis in malum *faciendum ad* ,Israel filii addiderunt Et
1 ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה
,Chenaban regis Jabin manu in Domin⁹ eos *vendidit* Et .erat mortu⁹ Ehud &
2 ואהוד מת: וימכרם יהוה ביד יבין מלך כנען
habitans ipse & ,Sisera ejus exercit⁹ princeps & ;Chasor in regnavit qui
אשר מלך בחצור ושר צבאו סיסרא והוא יושב
quia ,Dominum ad Israel filii clamaverunt Et .gentium Charoseth in
3 בחרשת הגוים: ויצעקו בני ישראל אל יהוה כי
Israel filios oppressit ipse & ,ei *ferri* currus nongenti
תשע מאות רכב ברזל לו והוא לחץ את בני ישראל
uxor ,prophetis mulier Deborah Et .annis viginti *fortitudine in*
4 בחזקה עשרים שנה: ודבורה אשה נביאה אשת
ipsa Et .illo tempore in Israel *judicans* ipsa ,Lappidoth
5 לפידות היא שפטה את ישראל בעת ההיא: והיא
Bethel inter & ,Ramah inter Deborah palma sub *sedens*
יושבת תחת תמר דבורה בין הרמה ובין בית אל
.Judicium ad Israel filii eam ad ascendebāt & :Ephraim monte in
בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט:
,Napthali Chedes de Abinoham filium Barac vocavit & Misitque
6 ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם מקדש נפתלי
Vade ,Israel Deus Dominus præcepit Nonne : eum ad dixitque
ותאמר אליו הלא צוה יהוה אלהי ישראל לך
,virorum millia decem tecum *capies* & ,Thabor monte in *trahes* &
ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש
torrentem ad *te ad* traham Et ? Zebulun filiis è &,Naphthali filiis de
7 מבני נפתלי ומבני זבלון: ומשכתי אליך אל נחל
& ,ejus *currum* & ,Jabin exercitus principem Siseram Chison
קישון את סיסרא שר צבא יבין ואת רכבו ואת
Si : Barac eam ad Dixitque .tua manu in eū *dabo* & ;ejus multitudinē
8 המונו ונתתיהו בידך: ויאמר אליה ברק אם
.ibo non ,mecum *iveris* non si & : ibo & ,mecum *iveris*
תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך:
tuus decor erit non verantamen ;tecum ibo Eundo : dixit Et
9 ותאמר הלך אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך
Dominus *vendet* mulieris manu in quia :*ambulans* tu *qua* ,via *super*
על הדרך אשר אתה הולך כי ביד אשה ימכר יהוה
.Chedes in Barac cum *ivit* & ,Deborah Surrexitque .Siseram
את סיסרא ותקם דבורה ותלך עם ברק קדשה:
ascendit & ,Chedes in Naphthali & ,Zebulun Barac *conclamavit* Et
10 ויזעק ברק את זבולן ואת נפתלי קדשה ויעל
.Deborah eo cum ascenditque : virorum millibus decem suis pedibus in
ברגליו עשרת אלפי איש ותעל עמו דבורה:
: Moseh soceri Chobab filiis de ,Chain à se separavit Chenæus Cheber Et
11 וחבר הקיני נפרד מקין מבני חבב חתן משה
.Chedes cum quæ ,Sahananim in quercum ad usque *suam aulam* tetendit &
ויט אהלו עד אלון בצענים אשר את קדש:
Abinoham filius Barac ascendisset quòd ,Siseræ ipsi nunciaverunt Et
12 ויגדו לסיסרא כי עלה ברק בן אבינעם
,suum currum omnem Sisera *convocavit* Et .Thabor montem
13 הר תבור: ויזעק סיסרא את כל רכבו
Charoseth de,secum qui ,populū omnem & ,*ferri* currus nongentos
תשע מאות רכב ברזל ואת כל העם אשר אתו מחרשת
:Barac ad Deborah Dixitque .Chison torrentem ad gentium
14 הגוים אל נחל קישון: ותאמר דבורה אל ברק
:tua manu in Siseram Dominus *dedit quo* dies *hic* quia ,Surge
קום כי זה היום אשר נתן יהוה את סיסרא בידך
monte de Barac descendit Et ? *tuas facies ad* est egressus Dominus nonne
הלא יהוה יצא לפניך וירד ברק מהר
.eum post virorum millia decem & ,Thabor
תבור ועשרת אלפים איש אחריו:

Versio VULG. LAT.

CAP. IV.

1 Addiderúntq; filii Israel fa-
cere malum in conspectu
2 Dñi post mortē Aod. Et tra-
didit illos Dñs in manus Jabin
regis Chanaan, qui regnavit in
Asor: habuitq; ducem exercit⁹
sui nomine Sisaram, ipse autē
habitabat in Haroseth gentiū.
3 Clamaverúntque filii Israel ad
Dñm, nongentos enim habe-
bat falcatos currus, & per vi-
ginti annos vehementer op-
4 presserat eos. Erat autē Deb-
bora prophetis uxor Lapidoth,
quæ judicabat populum in illo
5 tempore. Et sedebat sub pal-
ma, quæ nomine illius vocaba-
tur, inter Rama & Bethel in
monte Ephraim: ascendebánt-
que ad eam filii Israel in omne
6 judiciū. Quæ misit & vocavit
Barac filium Abinoē de Cedes
Nephthali: dixitq; ad eū; Præ-
cepit tibi Dñs Deus Israel, va-
de, & duc exercitū in montem
Thabor, tolléſque tecū decem
millia pugnatorum de filiis
Nephthali, et de filiis Zabulon:
7 Ego autē adducā ad te in loco
torrentis Cison, Sisarā princi-
pē exercit⁹ Jabin, & currus ej⁹,
atq; omnē multitudinē, & tra-
8 dam eos in manu tua. Dixitq;
ad eam Barac; Si venis mecum,
vadā: si nolueris venire mecū,
9 non pergā. Quæ dixit ad eū;
Ibo quidē tecū, sed in hac vice
victoria non reputabitur tibi,
quia in manu mulieris trade-
tur Sisara. Surrexit itaq; Deb-
bora, & perrexit cum Barac in
10 Cedes. Qui, accitis Zabulon et
Nephthali, ascendit cum decē
millibus pugnatorum, habens
11 Debborā in comitatu suo. Ha-
ber autem Cinæus recesserat
quondā à cæteris Cinæis fra-
trib⁹ suis filiis Hobab, cognati
Moysi ; & tetenderat taberna-
cula usq; ad vallē, quæ vocatur
Sennim, & erat juxta Cedes.
12 Nuntiatúmq; est Sisaræ, quòd
ascendisset Barac fili⁹ Abinoē
13 in montē Thabor: Et congre-
gavit nongentos falcatos curr⁹,
& omnē exercitū de Haroseth
14 gentiū ad torrentē Cison. Di-
xitq; Debbora ad Barac ; Sur-
ge, hæc est enim dies, in qua
tradidit Dñs Sisaram in manus
tuas: en ipse ductor est tu⁹. De-
scendit itaque Barac de monte
Thabor, & decē millia pugna-
torum cum eo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ προσέθεντο (α) οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι
τὸ πονηρὸν (β) ἐνώπιον κυρίου. καὶ Ἀὼδ ἀπ-
2 έθανε. Καὶ ἀπέδοτο (γ) τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ κύ-
ριος ἐν χειρὶ (δ) Ἰαβὶν βασιλέως Χαναὰν,
ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἀσώρ. καὶ ὁ ἄρχων τῆς δυ-
νάμεως αὐτοῦ Σισάρα, καὶ αὐτὸς κατῴκει ἐν (ε)
3 Ἀρισὼθ τῶν ἐθνῶν. Καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
ραὴλ πρὸς κύριον, ὅτι ἐννακόσια ἅρματα
σιδηρᾶ ἦν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἔθλιψε τὸν Ἰσραὴλ
4 κατακράτος εἴκοσιν ἔτη. Καὶ Δεββῶρα γυνὴ
προφῆτις γυνὴ Λαφιδὼθ, αὕτη ἔκρινε τὸν Ἰσ-
5 ραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ αὐτὴ ἐκάθη-
το ὑπὸ φοίνικα Δεββῶρα ἀναμέσον (ζ) τῆς
Ῥαμὰ καὶ ἀναμέσον τῆς Βαιθὴλ ἐν τῷ ὄρει Ἐ-
φραίμ· καὶ (η) ἀνέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
6 ραὴλ (θ) εἰς κρίσιν. Καὶ ἀπέστειλε Δεββῶρα,
καὶ ἐκάλεσε τὸν (ι) Βαρὰκ υἱὸν Ἀβινεὲμ ἐκ (κ)
Κάδης Νεφθαλὶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, (λ) Οὐχὶ
ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς (μ) Ἰσραὴλ σοι; καὶ
ἀπελεύσῃ εἰς ὄρος Θαβὼρ, καὶ λήψῃ μετὰ σεαυ-
τοῦ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν (ν) ἐκ τῶν υἱῶν Νεφ-
7 θαλὶ, καὶ (ξ) ἐκ τῶν υἱῶν Ζαβουλὼν, (ο) Καὶ ἐπάξω
πρὸς σὲ εἰς τὸν χειμάρρουν Κισῶν τὸν Σισά-
ρα ἄρχοντα τῆς δυνάμεως (π) Ἰαβὶν, καὶ τὰ ἅρ-
ματα αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ παραδώσω
8 αὐτὸν (ρ) εἰς χεῖράς σου. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν
Βαρὰκ, Ἐὰν πορευθῇς μετ' ἐμοῦ, πορεύσομαι·
καὶ ἐὰν μὴ πορευθῇς (τ), οὐ πορεύσομαι, ὅτι
οὐκ οἶδα τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ εὐοδοῖ κύριος τὸν
9 ἄγγελον μετ' ἐμοῦ. Καὶ (υ) εἶπε, Πορευομένη
πορεύσομαι μετὰ σοῦ. πλὴν γίνωσκε, ὅτι οὐκ ἔσται
τὸ προτέρημά σου (φ) ἐπὶ τὴν ὁδὸν ἣν (χ) σὺ πο-
ρεύῃ, ὅτι ἐν χειρὶ γυναικὸς ἀποδώσεται κύριος
τὸν Σισάρα. καὶ ἀνέστη Δεββῶρα, καὶ ἐπορεύθη
10 (χ) μετὰ τοῦ Βαρὰκ ἐκ Κάδης. (ψ) Καὶ ἐβόησε
Βαρὰκ τὸν Ζαβουλὼν καὶ τὸν Νεφθαλὶ ἐκ Κάδης,
καὶ ἀνέβησαν κατὰ πόδας αὐτοῦ δέκα χιλιάδες
ἀνδρῶν, (ω) καὶ ἀνέβη Δεββῶρα μετ' αὐτοῦ.
11 Καὶ Χαβὲρ ὁ Κιναῖος ἐχωρίσθη ἀπὸ Καινὰ
ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰωβὰβ γαμβροῦ Μωυσῆ· καὶ ἔπηξε
τὴν σκηνὴν αὐτοῦ (ϛ) ἕως δρυὸς πλεονεκ-
12 τούντων, ἥ ἐστιν ἐχόμενα Κεδές. Καὶ (γ) ἀνήγγειλαν
Σισάρᾳ, ὅτι ἀνέβη Βαρὰκ υἱὸς (δ) Ἀβινεὲμ
13 εἰς ὄρος Θαβώρ. Καὶ ἐκάλεσε Σισάρα πάντα
τὰ ἅρματα αὐτοῦ (ε) ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ,
καὶ πάντα τὸν (ζ) λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ ἀπὸ (η) Ἀρι-
14 σὼθ τῶν ἐθνῶν εἰς τὸν χειμάρρουν (θ) Κισῶν. Καὶ
εἶπε Δεββῶρα πρὸς (ι) Βαρὰκ, Ἀνάστηθι, ὅτι
αὕτη ἡ ἡμέρα, ἐν ᾗ (κ) παρέδωκε κύριος τὸν (λ)
Σισάρα ἐν τῇ χειρί σου, ὅτι κύριος ἐξελεύσεται
ἔμπροσθέν σου. καὶ κατέβη (μ) Βαρὰκ κατὰ τοῦ ὄρους
Θαβὼρ, καὶ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ὀπίσω αὐτοῦ.

MS. A. (α) ἔτι οἱ υἱοὶ (β) ἔναντι (γ) αὐτοὺς κύριος (δ) Ἰαμεὶν (ε) Ἀσειρὼθ (ζ)
Ἰαμὰ, καὶ ἀναμέσον Βαιθὴλ ἐν ὄρει (η) ἀνέβαινον (θ) ἐκεῖ τοῦ κρίνεσθαι. (ι) Βαρὰχ (κ)
Κέδες Νεφθαλεὶ, (λ) Οὐχὶ σὺ ἐνετείλατο (μ) Ἰσραήλ; καὶ (ν) ἀπὸ τῶν (ξ) ἀπὸ τῶν (ο) Καὶ
ἀπάξω σε πρὸς τὸν χειμάρρουν (π) Ἰαμεὶν, (ρ) ἐν χειρί σου. (σ) Βαρὰχ, (τ) μετ' ἐμοῦ,
(υ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν Δεββῶρα, Πορευομένη πορεύσομαι (φ) εἰς τὴν (χ) μετ' αὐ-
τοῦ Βαρὰχ ἐκ Κέδες. (ψ) Καὶ παρήγγειλεν Βαρὰχ τὸν Ζαβουλὼν καὶ τὸν Νεφθαλὶ εἰς
Κέδες, καὶ ἀνέβησαν (ω) καὶ Δεββῶρα ἀνέβη μετ' αὐτοῦ. (α) Καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κειναί-
ου ἐχωρίσθη ἀπὸ τῶν υἱῶν (ϐ) πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων, ἥ ἐστιν (γ) ἀνήγγειλαν τῷ Σι-
σάρᾳ, (δ) Ἰαβεινὲμ ἐπ' ὄρος (ε) ὅτι ἐννακόσια ἅρματα σιδηρᾶ ἦν αὐτῷ, καὶ (ζ) λα-
ὸν μετ' αὐτοῦ (η) Ἀρεισὼθ (θ) Κεισῶν. (ι) Βαρὰχ, (κ) παραδώσει (λ) Σεισάρα
ἐν χειρί σου, οὐχ ἰδοὺ κύριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σου; (μ) Βαρὰχ ἀπὸ τοῦ

CAP. IV.

1 ET adjecerunt filii Israel face-
re malū in conspectu Domi-
ni. Et Aod mortuus est. Et vendi-
2 dit filios Israel Dominus in manu
Jabin regis Chanaan, qui regna-
vit in Asor. Et princeps virtutis
ejus Sisara: & ipse habitabat in
Arisoth gentiū. Et clamaverunt
3 filii Israel ad Dominū, quoniam
nongenti currus ferrei erant ei. Et
ipse vexavit Israel imperiosè vi-
4 ginti annos. Et Debbora mulier
prophetissa uxor Laphidoth, ipsa
judicabat Israel in tempore illo.
5 Et ipsa sedebat sub palma Debbo-
ra inter Rhama, & inter Bethel
in monte Ephraim. Et ascendebant
ad eā filii Israel (a) ad judicium.
6 Et misit Debbora, & vocavit Ba-
rac filiū Abinees è Cades Neph-
thali: & dixit ad eū; Nonne
præcepit Dominus Deus Israel ti-
bi, & perges ad montem Thabor?
& accipies tecū (b) decem millia
virorū ex filiis Nephthali, & ex
filiis Zabulon: Et inducā ad te ad
7 torrentē Cison super Sisaram
principē virtutis Jabin, & currus
ejus, & multitudinē ejus: & tra-
dam eum in manus tuas. Et dixit
8 ad eā Barac, Si ieris mecū, ibo:
& si non iveris, non ibo; (d) quoni-
am nescio diem, in qua prosperat
Dominus angelū mecū. Et dixit,
9 Pergens pergā tecum. Verū cog-
nosce, quia non erit (e) primat⁹ tu-
us super viā, quam tu ambulas;
quoniā in manu mulieris vendet
Domin⁹ Sisarā. Et surrexit Deb-
bora: & ivit cum Barac è Cades.
10 Et Barac (f) conclamavit Zabu-
lon, & Nephthali è Cades, & a-
scenderunt juxta pedes ejus decē
millia virorū. Et ascendit Debbo-
ra cum eo. Et (g) Chaber Cinæus
11 secesserat à Caina de filiis Jobab
affinis Moysis: & fixerat taberna-
culū suum usq; ad quercum (h)
vapacium, quæ est juxta Cedes. Et
12 nuntiatum est Sisaræ, quia ascen-
dit Barac filius Abinoem in mon-
13 tem Thabor. Et vocavit Sisara
omnes currus suos, nongentos
currus ferreos, & omnem popu-
lum qui secum, ab Arisoth genti-
14 um ad torrentē Cison. Et dixit
Debbora ad Barac, Surge, quoniā
hæc est dies, in qua tradidit Do-
minus Sisarā in manu tua: (i)
quoniā Domin⁹ egredietur ante te.
Et descendit Barac de monte Tha-
bor, et decē millia virorū post eū.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ד

1 ואוסיפו בני ישראל למעבד דביש קדם יי ואהוד מית: ומסרנון יי ביד יבין מלכא דכנען
2 די מלך בחצור ורב חיליה סיסרא והוא יתיב בתקוף כרכי עממיא: וצעיקו בני ישראל
3 קדם יי ארי תשע מאה רתיכין דברזלא ליה והוא דחק ית בני ישראל בתוקפא עסרין
4 שנין: ודבורה אתתא נביאתא אתת לפידות היא דינא ית ישראל בעדנא ההיא: והיא
5 יתבה בקרתא בעטרות דבורא מתפרנסא מן דילה ולה דקלין ביריחו פרדסין ברמתא
זיתין עבדין משח בבקעתא בית שקיא בביתאל עפר חור בטור מלכא וסלקין לותה בני
6 ישראל לדינא: ושלחת וקרת לברק בר אבינועם מקדש דבית נפתלי ואמרת ליה הלא
פקיד יי אלהא דישראל איזיל ותתנגיד בטורא דתבור ותדבר עמך עסרא אלפין גברא
7 מבני נפתלי ומבני זבולן: ואתעביב על ידך לנחלא דקישון ית סיסרא רב חילא דיבין וית
8 רתיכוהי וית משריתיה ואמסרניה בידך: ואמר לה ברק אם תיזלין עמי ואיזיל ואם לא
9 תיזלין עמי לא איזיל: ואמרת מיזל איזיל עמך לחוד ארי לא תהי תושבחתך על אורחא
10 דאת אזיל ארי ביד אתתא ימסור יי ית סיסרא וקמת דבורה ואזלת עם ברק לקדש: וכנש
ברק ית שבטא דזבולן וית שבטא דנפתלי לקדש וסליקו עמיה עסרא אלפין גברא
11 וסליקת עמיה דבורה: וחבר שלמאה אתפרש משלמאי מבני חובב חמוהי דמשה
12 ופרסיה למשכניה עד מישר אגניא דעם קדש: וחויאו לסיסרא ארי סליק ברק בר
13 אבינועם לטור תבור: וכנש סיסרא ית כל רתיכוהי תשע מאה רתיכין דברזלא וית כל
14 עמא דעמיה מתקוף כרכי עממיא לנחלא דקישון: ואמרת דבורה לברק קום ארי
דין יומא דמסר יי ית סיסרא בידך הלא מלאכא דיי נפק לאצלחא קדמך ונחת ברק
מטורא דתבור ועסרא אלפין גברא בתרוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

IV.

ET addiderunt filii Israel ad faciendū quod malum ante Dñm; et Ehud 1
mortuus est. Et tradidit eos Dñs in manum Jabin regis Chenaghan, qui re- 2
gnavit in Hhaszor; et princeps exercitus ejus Zzizzara; et ipse habitans in
munitione arcium gentium. Et clamaverunt filii Israel ante Dñm, nam non- 3
genti currus ferri illi; et ipse afflixit filios Israel in duritie viginti annis.
Et Debora mulier Prophetis uxor Laphidoth, ipsa judicans Israel in tem- 4
pore illo. Et fuit habitans in urbe in Ghataroth Debora, *sustentata de suis,* 5
eique palmæ in Jericho, horti in Ramatha, oleæ facientes oleum in valle, do-
mus irrigationis in Bethel, pulvis albus in monte regis : et ascendentes
ad eam *filii* Israel ad judicium. Et misit, et vocavit Barak filium Abino- 6
gham de Kedes domus Nephthali, & dixit ei; Nonne jussit Dñs Deus Isra-
el, Vade, et extendere in monte Thabor ; et duces tecum decem mille vi-
ros ex filiis Nephthali, et ex filiis Zebulun? Et excitabo super manum tuam 7
ad fluviū Kisson Zzizzarā principē virtutis Jabin et currus ejus, & exercitū
ejus; & tradā eum in manu tuā. Et dixit ei Barak; Si veneris mecū, et veniā ; 8
et si non veneris mecū non veniā. Et dixit, Veniendo veniā tecū, tantū quia 9
non erit gloria tua sup viā quā tu ambulans; quia in manu mulieris tradet
Dominus Zzizzaram : et surrexit Debora, & venit cum Barak ad Kades. Et 10
congregavit Barak tribum Zebulun, & tribū Nephthali ad Kades, & ascen-
derūt cum eo decē mille viri; et ascendit cum eo Debora. Et Hheber Sal- 11
mæus separatus est à Salmæis à filiis Hhobab soceri Mosis, et tetendit ta-
bernaculum suum *usque ad* planitiem lacuum qui prope Kades. Et nunci- 12
averunt Zzizzaræ, quod ascendit Barak filius Abinogham ad montem
Thabor. Et congregavit Zzizzara omnes currus suos, nongentos currus 13
ferri, & omnem populum qui cum eo, de fortitudine arcium gentium ad
fluvium Kisson. Et dixit Debora Barak, Surge; nam hic dies quo tradidit 14
Dominus Zzizzara in manu tua, nonne angelus Domini *exiit* ad prospe-
randum ante te ? et descendit Barak ex monte Thabor, & decem mille
viri post eum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

1 * ܘܐܘܤܦܘ ܬܘܒ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܥܒܕ ܒܝܫܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܗܘܕ ܡܝܬ. * ܘܐܫܠܡ
2 ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܐ ܕܝܒܝܢ ܡܠܟܐ ܕܟܢܥܢ. ܕܐܡܠܟ ܒܚܨܘܪ. ܘܪܒ ܚܝܠܗ ܣܝܣܪܐ. ܘܗܘ ܝܬܒ
3 ܗܘܐ ܒܚܪܫܬ ܕܥܡܡܐ. *ܘܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܬܫܥܡܐ ܡܪܟܒܬܐ ܕܦܪܙܠܐ
4 ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܗܘ ܡܫܥܒܕ ܗܘܐ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܒܩܛܝܪܐ. ܥܣܪܝܢ ܫܢܝ̈ܢ. *ܘܕܒܘܪܐ
5 ܐܢܬܬܐ ܢܒܝܬܐ ܐܢܬܬܗ ܕܠܦܝܕܘܬ. ܗܝ ܗܘܬ ܕܐܢܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܒܗܘ ܙܒܢܐ. *ܘܝܬܒܐ ܗܘܬ ܕܒܘܪܐ ܬܚܝܬ
ܬܐܠܬܐ ܒܝܬ ܪܡܬܐ ܘܒܝܬ ܒܝܬ ܐܝܠ ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܒܢܝ̈
6 ܐܝܣܪܝܠ ܠܕܝܢܐ. * ܘܫܕܪܬ ܩܪܬ ܠܒܪܩ ܒܪ ܐܒܝܢܘܥܡ ܡܢ ܪܩܡ ܕܢܦܬܠܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܠܐ
ܦܩܕܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܙܠ ܘܐܬܢܓܕ ܒܛܘܪܐ ܕܬܒܘܪ. ܘܕܒܪ ܥܡܟ ܥܣܪܐ
7 ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܢܦܬܠܝ ܘܡܢ ܒܢܝ̈ ܙܒܘܠܘܢ. * ܘܐܝܬܐ ܠܟ ܠܢܚܠܐ
ܕܩܝܫܘܢ. ܠܣܝܣܪܐ ܪܒ ܚܝܠܗ ܕܝܒܝܢ. ܘܠܘܬ ܡܪܟܒܬܗ ܘܠܘܬ ܚܝܠܗ. ܘܐܫܠܡܝܘܗܝ
8 ܒܐܝܕܝܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܒܪܩ. ܐܢ ܐܙܠܝܢ ܐܢܬܝ ܥܡܝ. ܐܙܠ ܐܢܐ. ܘܐܢ ܠܐ ܐܙܠܐ ܐܢܬܝ ܥܡܝ. ܠܐ ܐܙܠ ܐܢܐ.
9 *ܐܡܪܐ ܠܗ. ܡܐܙܠ ܐܙܠ ܐܢܐ ܥܡܟ. ܒܪܡ ܒܪܩ ܠܐ ܬܫܬܒܗܪ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܢܬ ܐܙܠ. ܡܛܠ
ܕܒܐܝܕܐ ܕܐܢܬܬܐ ܢܫܠܡܝܘܗܝ ܡܪܝܐ ܠܣܝܣܪܐ. ܘܩܡܬ ܕܒܘܪܐ ܘܐܙܠܬ ܥܡ ܒܪܩ. ܠܪܩܡ.
10 * ܘܟܢܫ ܒܪܩ ܠܙܒܘܠܘܢ ܘܠܢܦܬܠܝ ܠܪܩܡ. ܘܣܠܩܘ ܥܡܗ ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܒܪܓܠܝܗܘܢ.
11 ܘܣܠܩܬ ܥܡܗ ܐܦ ܕܒܘܪܐ. * ܘܚܒܪ ܩܝܢܝܐ ܦܪܫ ܗܘܐ ܡܢ ܩܝܢ ܡܢ ܒܢܝ̈ ܚܘܒܒ ܚܡܘܗܝ
12 ܕܡܘܫܐ. ܘܢܨܒ ܡܫܟܢܗ ܥܕܡܐ ܠܒܛܡܬܐ ܕܒܨܥܢܝܢ ܕܠܘܬ ܪܩܡ. *ܘܚܘܝܘܗ ܠܣܝܣܪܐ
13 ܕܣܠܩ ܒܪܩ ܒܪ ܐܒܝܢܘܥܡ. ܠܛܘܪܐ ܕܬܒܘܪ. *ܘܟܢܫ ܣܝܣܪܐ ܟܠܗܝܢ ܡܪܟܒܬܗ. ܬܫܥܡܐ
ܡܪܟܒܬܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܡܢ ܚܪܫܬ ܕܥܡܡܐ. ܠܢܚܠܐ ܕܩܝܫܘܢ.
14 * ܘܐܡܪܬ ܕܒܘܪܐ ܠܒܪܩ. ܩܘܡ. ܡܛܠ ܕܗܢܘ ܝܘܡܐ ܕܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܠܣܝܣܪܐ ܒܐܝܕܝܟ. ܗܐ
ܡܪܝܐ ܢܦܩ ܩܕܡܝܟ. ܘܢܚܬ ܒܪܩ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܬܒܘܪ. ܘܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܡܗ.

CAP. IV.

At verò filii Israel adjecerunt adhuc o- 1
perari quod malum erat corā Domino,
mortuo Ahure. Tradiditque eos Dominus 2
in manum Nabin regis Chanaan, qui regna-
bat in Hasor, & ducis exercitûs ejus Sisaræ
qui habitabat in Harsath-gentium. Quare 3
vociferârunt filii Israel ad Dominum ; ha-
bebat enim ille nongentos currus ferreos,
idémque cum violentia subegerat filios If-
rael annis viginti. Debora autem mulier 4
prophetissa uxor Lephithor, judicabat Israe-
lem tunc temporis ; Eadémque Debora 5
degebat sub palma, inter Ramath & inter
Beth-il quæ est in monte Aphrem, ascende-
bántque ad eam filii Israel ad judicium. Hæc 6
mittens accersivit Barac filium Abineam de
Recem-Nephtali, & ait illi, Nonne præce-
pit tibi Dominus Deus Israelis ut abires de-
geréfque in monte Tabor, duceréfque te-
cum circiter decem millia virorum de filiis
Nephtali & de filiis Zebolon, Qui tecum 7
venirent ad torrentem Cisson contra Sisarā
ducem exercitûs Nabini, contra quadrigas
ejus, & contra exercitum ejus, ut eum trade-
rem in manus tuas ? Dixit illi Barac, Si 8
mecum proficiscare, proficiscar; si verò
non proficiscare mecum, haud proficiscar.
Ait illi, Certissimè tecum proficiscar, verun- 9
tamen O Barac, non assequêris gloriam ex iti-
nere ad quod pergis ; nam in manum mu-
lieris traditurus est Dominus Sisaram :
surrexit itaque Debora, & abiit cum Ba-
rac in Recem. Collegit autem Barac Ze- 10
bolonem & Nephtali ad Recem, & ascen-
derunt cum eo decem millia virorum; ascen-
ditque cum eo etiam Debora. (Verùm Ho- 11
bar-Cainan egressus fuerat è Caino, è filiis
Hobab soceri Mosis, fixerátque tentorium
suum usque ad Terebinthum quæ est in Sei-
nin quæ est secus Recem) Nuntiatúmque 12
est Sisaræ quòd ascendisset Barac filius Abi-
neam in montem Tabor. Quare collegit Si- 13
sara omnes quadrigas suas, *nempe* nongen-
tas quadrigas ferreas, totámque turbam quæ
cum eo erat, ab Harsath-gentium usque ad
torrentem Cisson. Dixit autem Debora ad 14
Barac, Surge, hæc est enim dies quā tradidit
De' Sisaram in man' tuas: en Dñs egredietur
ante te. Et descendit Barac de monte Tabor
secum habens decem millia virorum ;

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 * الفصل الرابع * وعاد بنو اسرايل في عمل السيات امام الرب * لان
2 اهود توفي * فسلط الرب عليهم يابين ملك كنعان الذي بحاصور * وكان اسم حامل حربته
3 سيسرا * وكان ينزل في حرست الشعوب * وضج بنو اسرايل الى الرب متضرعين * وذلك لانه كانت
4 له تسع ماية مركبة من حديد * هذا استعمل في اسرايل عصبا عشرين سنة * واما دبورا
5 النبية امراة العسوب * فكانت تقضي لبني اسرايل في ذلك الزمان * فكان منزل دبورا تحت
الجبل * بين الاكمة وبين ايل الذي في جبل افرايم * فصعد اليها بنو اسرايل ليتظروا في
6 القضا * فارسلت ودعت باراق بن ابنيعام من رقام قرية نفتالي * وقالت له * اليس امرك الله
اله اسرايل ان تنطلق وتنزل الى جبل تابور * وان تاخذ معك عشر الف من بني نفتالي ومن
7 بني زابلون * وتسرون معك الى وادي قيسون في سيسرا صاحب حربة يابين وعلى مراكبه واجناده *
8 واني اظفرك به * فقال لها باراق ان انتِ انطلقتي معي انطلقت وان لم تنطلقي لم انطلق
9 * فقالت له * انا انطلق معك ولكن لا تفتخر يا باراق بالطريق التي تصير اليها * فان الرب دافع
10 سيسرا في يد امراة * وقامت دبورا فانطلقت مع باراق الى رقام * وجمع باراق في نفتالي وبني
11 زابلون الى رقام * وصعد معه عشر الف رجل * وصعدت دبورا معه ايضا * وخرج حوبر قينان من
12 بني من في حوباب حمي موسي النبي * وضرب خيمه الى جانب شجرة البطم التي عند صعنين
13 التي في دور رقام * واخبر سيسرا ان باراق بن ابنيعام صعد الى جبل تابور * وجمع سيسرا مراكبه
كلها وهي تسع ماية مركبة حديد * وجميع الشعب الذي معه من حرسات الشعوب الى وادي
14 قيسون * وقالت دبورا لباراق * قم لان الرب دافع سيسرا في يديك اليوم * هذا الرب خارجا امامك *
فنزل باراق من جبل تابور ومعه عشر الف رجل *

CAP. IV.

Redierunt quoque filii Israel ad per- 1
petranda scelera coram Domino, eò
quòd obiisset Ahur. Quapropter potesta- 2
tem dedit in eos Dominus Jabino regi
Chanaan, qui erat in Hasor : & nomen e-
jus qui portabat lanceam ipsius, erat Sisa-
ra qui habitabat in Harasath-gentium.
Exclamârunt autem filii Israel ad Domi- 3
num supplices : & id quidem, quòd ille
haberet nongentos currus ferreos. Hic
idem violenter usus est filiis Israel vi-
ginti annis. Verùm Debora prophetissa 4
uxor principis judicabat filios Israel tunc
temporis. (Erat autem habitaculum De- 5
boræ sub monte, inter collem & inter
Beth-il quæ est in monte Ephraim) ascen-
debantque ad eam filii Israel ut inda-
garent judicium. Hæc ergò mittens ad- 6
vocavit Barac filium Abinoam de Racem
urbe Nephtali, dixitque ad eum, Nonne
præcepit tibi Deus, Deus Israelis, ut ires
descenderesque ad montem Tabor, duce-
resque tecum decem millia de filiis Neph-
tali & de filiis Zabolon, ut abirent tecum 7
ad torrentem Cisson contra Sisaram sarif-
sophorum Jabini, & contra currus ejus,
& milites ejus, & ego inquit victo-
rem ejus te reddam? Ait illi Barac, 8
Si tu mecum abieris, abibo; sin autem
abeas, non abibo. Dixit ad eum, Equi- 9
dem tecum abibo, verùm ne te jactes O
Barac de itinere ad quod perrecturus es ;
nam Dominus traditurus est Sisaram in
manum mulieris : surgensque Debora pro-
fecta est cum Barac ad Racem. Convocatis 10
itaque Barac Nephtalitis & Zabolonitis
in Racem, ascenderunt cum eo decem mil-
lia virorum, ascenditque Debora quoque
cum ipso. Porrò Hobar-Cainan egressus 11
è Caino de filiis Hobab soceri Mosis pro-
phetæ, fixit tentoria sua ad latus arbo-
ris terebinthi quæ prope Saanin in terri-
torio Racem. Ut autem renuntiatum fuit 12
Sisaræ ascendisse Baracum filium Abino-
am ad montem Tabor, Collegit Sisara 13
currus suos omnes, nimirum nongentos
currus ferreos, et universum populum qui
cum eo erat, ab Harasath-gentium usque
ad torrentem Cisson. Tum dixit Debora 14
ad Barac, Surge, quoniam traditurus est
hodiè Dominus Sisaram in manus tuas :
ecce Dominus processurus est ante te. De-
scendit ergò Barac de monte Tabor, sti-
patus decem millibus virorum.

ספר שופטים : ה

castrametationē omnē & ,currum omnem & ,Siseram Dominus contudit Et
15 ויהם יהוה את סיסרא ואת כל הרכב ואת כל המחנה
fugit & ,curru desuper Sisera descenditq; :Barac facies ad gladii os ad
לפי חרב לפני ברק וירד סיסרא מעל המרכבה וינס
castrametationē post & ,currum post est persecut⁹ Barac Et .suis pedib⁹ in
16 ברגליו : וברק רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה
non :gladii os ad Siseræ castrametatio oīs cecidit & :gentiū Charoseth usq;
עד חרשת הגוים ויפל כל מחנה סיסרא לפי חרב לא
tentorium ad suis pedibus in fugit Sisera Et .unum ad usque remansit
17 נשאר עד אחד : וסיסרא נס ברגליו אל אהל
,Chasor regem Jabin inter pax quia : Chenæi Cheber uxoris Jahel
יעל אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך חצור
,Siseræ occursum in Jahel est egressa Et .Chenæi Cheber domum inter &
18 ובין בית חבר הקיני : ותצא יעל לקראת סיסרא
declinavit & :timeas ne ,me ad declina ,mi domine Declina:eum ad dixitq;
ותאמר אליו סורה אדני סורה אלי אל תירא ויסר
: eam ad Dixitque .crasso tegumento in eum operuit &,tentorium in eam ad
19 אליה האהלה ותכסהו בשמיכה : ויאמר אליה
aperuit Et .sitivi quia ,aquarum paululum quæso mihi bibere Da
השקיני נא מעט מים כי צמתי ותפתח את
: eam ad Dixitque .eum operuit & ,ei potum dedit & ,lactis utrem
20 נאוד החלב ותשקהו ותכסהו : ויאמר אליה
;te interrogaverit & ,fuerit ingress⁹ vir si ,erit & ;tentorii ostiū Sta
עמד פתח האהל והיה אם איש יבא ושאלך
uxor Jahel cepit Et .Non :dices & ?vir hic Estne : dixerit &
21 ואמר היש פה איש ואמרת אין : ותקח יעל אשת
,sua manu in terebellum posuit & ,tentorii paxillum Cheber
חבר את יתד האהל ותשם את המקבת בידה
,ejus tempus in clavum infixit & ,silentio in eum ad est ingressa &
ותבוא אליו בלאט ותתקע את היתד ברקתו
ecce Et .est mortu⁹ &,est lass⁹ & ,est soporatus ipse & :terram in se fixit &
22 ותצנח בארץ והוא נרדם ויעף וימת : והנה
:ei dixitque ,ejus occursū in Jahel est egressa Et :Siseram persequens Barac
ברק רדף את סיסרא ותצא יעל לקראתו ותאמר לו
:eam ad est ingress⁹ Et.quærens tu quem ,virum tibi ostendā &,Vade
לך ואראך את האיש אשר אתה מבקש ויבא אליה
Deus Humiliavitq; .ipsi⁹ tēpore in paxillus & ,mortu⁹ cadens Sisera ecce &
23 והנה סיסרא נפל מת והיתד ברקתו : ויכנע אלהים
.Israel filiorum facies ad Chenahan regem Jabin ipso die in
ביום ההוא את יבין מלך כנען לפני בני ישראל :
regem Jabin super erat dura & ,eundo Israel filiorum manus ibat Et
24 ותלך יד בני ישראל הלוך וקשה על יבין מלך
.Chenahan regem Jabin exscinderent donec ,Chenahan
כנען עד אשר הכריתו את יבין מלך כנען :

CAP. V. ה

: dicendo ,illa die in Abinoham filius Barac & ,Deborah cecinit Et
1 ותשר דבורה וברק בן אבינעם ביום ההוא לאמר :
benedicite ,populus spontaneum se offerendo in ,Israel in ultiones ulciscendo In
2 בפרע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו
Domino Ego ;principes auribus percipite ,reges Audite .Domino
יהוה : שמעו מלכים האזינו רזנים אנכי ליהוה
.Israel Deo Domino psallam ,canam ego
3 אנכי אשירה אזמר ליהוה אלהי ישראל :

Versio VUL. LAT.

15 Perterruitq; Dñs Sisaram, & omnes curr⁹ ejus, universámq; multitudiné, in ore gladii, ad conspectū Barac: in tantum, ut Sisara de curru desiliens, pedi-
16 bus fugeret, Et Barac persequeretur fugientes curr⁹, et exercitū, usq; ad Haroseth gentium, & omnis hostiū multitudo usque ad internecioné ca-
17 deret. Sisara auté fugiens pervenit ad tentoriū Jahel uxoris Haber Cinæi. Erat enim pax inter Jabin regé Azor, & do-
18 mū Haber Cinæi. Egressa igitur Jahel in occursū Sisaræ, dixit ad eum; Intra ad me, domine mi: intra, ne timeas. Qui ingress⁹ tabernaculū ej⁹, et oper-
19 tus ab ea pallio, Dixit ad eam; Da mihi, obsecro, paululum aquæ, quia sitio valdé. Quæ aperuit utré lactis, & dedit ei bi-
20 bere, & operuit illum. Dixitq; Sisara ad eam, Sta ante ostium tabernaculi: & cùm venerit aliquis interrogans te, et dicens; Numquid hic est aliquis? Re-
21 spondebis, Null⁹ est. Tulit itaque Jahel uxor Haber clavum tabernaculi, assumens pariter & malleū: & ingressa abscondité & cum silentio, posuit supra temp⁹ capitis ejus clavum, percussúmq; malleo defixit in cerebrū usque ad terrā: qui soporé morti consocians defecit,
22 & mortu⁹ est. Et ecce Barac sequens Sisarā veniebat: egressáq; Jahel in occursū ejus dixit ei; Veni, & ostendā tibi virum qué quæris. Qui cùm intrásset ad eā, vidit Sisarā jacenté mortuū, et clavum infixū in tempo-
23 re ejus. Humiliavit ergò Deus in die illo Jabin regé Chanaan
24 corā filiis Israel: Qui crescebant quotidiè, & forti manu opprimebant Jabin regé Chanaan, donec delerent eum.

CAP. V.

1 Cecinerúntq; Debbora & Barac fili⁹ Abinoem in illo die,
2 dicentes; Qui sponte obtulistis de Israel animas vestras ad pe-
3 riculū, benedicite Dño. Audite reges, aurib⁹ percipite principes: Ego sum, ego sum quæ Domino canam, psallam Domino Deo Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐξέστησε κύριος τὸν Σισάρα καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ ἐν στόματι ῥομφαίας ἐνώπιον (ν) Βαράκ. καὶ κατέβη Σισάρα (ξ) ἐπάνωθεν τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ
16 ἔφυγε τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. Καὶ (ο) Βαρὰκ διώκων ὀπίσω τῶν ἁρμάτων καὶ ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς (†) ἕως Ἀρισὼθ τῶν ἐθνῶν. καὶ ἔπεσε πᾶσα (π) παρεμβολὴ Σισάρα ἐν στόματι ῥομφαίας· οὐ κατελείφθη ἕως ἑνός.
17 Καὶ Σισάρα (ρ) ἔφυγε τοῖς ποσὶν αὐτοῦ εἰς σκηνὴν Ἰαὴλ γυναικὸς (σ) Χαβὲρ ἑταίρου τοῦ Κιναίου, ὅτι εἰρήνη (τ) ἦν ἀναμέσον Ἰαβὶν βασιλέως Ἀσὼρ καὶ ἀναμέσον (υ) τοῦ οἴκου Χα-
18 βὲρ τοῦ Κιναίου. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰαὴλ (φ) εἰς συνάντησιν Σισάρα, καὶ εἶπεν (χ) αὐτῷ, Ἔκκλινον κύριέ μου, (ψ) ἔκκλινον πρός με, μὴ φοβοῦ. καὶ (ω) ἐξέκλινε πρὸς αὐτὴν εἰς τὴν σκηνήν. (α) καὶ
19 περιέβαλεν αὐτὸν ἐπιβολαίῳ. Καὶ εἶπε Σισάρα πρὸς αὐτήν, Πότισόν με δὴ μικρὸν ὕδωρ, ὅτι ἐδίψησα. καὶ ἤνοιξε τὸν ἀσκὸν τοῦ γάλακτος, καὶ
20 ἐπότισεν αὐτόν, (β) καὶ περιέβαλεν αὐτόν. Καὶ εἶπε πρὸς (γ) αὐτὴν Σισάρα, Στῆθι δὴ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς, καὶ ἔσται (δ) ἐὰν ἀνὴρ ἔλθῃ πρὸς σὲ, καὶ ἐρωτήσῃ σε, (ε) καὶ εἴπῃ, Εἰ ἔστιν
21 ὧδε ἀνήρ; καὶ ἐρεῖς, Οὐκ ἔστι. (ζ) Καὶ ἔλαβεν Ἰαὴλ γυνὴ Χαβὲρ τὸν πάσσαλον τῆς σκηνῆς, καὶ ἔθηκε τὴν σφῦραν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν (η) ἐν κρυφῇ, καὶ ἔπηξε τὸν πάσσαλον ἐν τῷ κροτάφῳ αὐτοῦ, καὶ διεξῆλθεν ἐν τῇ γῇ·
22 καὶ αὐτὸς ἐξεστὼς ἐσκοτώθη, καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἰδοὺ (θ) Βαρὰκ διώκων τὸν Σισάρα. καὶ ἐξῆλθεν Ἰαὴλ (ι) εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δεῦρο καὶ δείξω σοι τὸν ἄνδρα ὃν σὺ ζητεῖς. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν· καὶ ἰδοὺ Σισάρα (κ) ἐρριμμένος νεκρός, καὶ ὁ πάσσαλος (λ) ἐν τῷ κροτά-
23 φῳ αὐτοῦ. Καὶ (μ) ἐτρόπωσεν ὁ Θεὸς τὸν Ἰαβὶν βασιλέα Χαναὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (ν) ἔμ-
24 προσθεν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ (ξ) ἐπορεύετο χεὶρ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πορευομένη καὶ σκληρυνομένη ἐπὶ Ἰαβὶν βασιλέα Χαναάν, (ο) ἕως οὗ ἐξωλόθρευσαν τὸν Ἰαβὶν βασιλέα Χαναάν.

ΚΕΦ. ε΄.

1 Καὶ (α) ᾖσε Δεββώρα καὶ (β) Βαρὰκ υἱὸς Ἀβινεὲμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, (γ) λέγοντες,
2 Ἀπεκαλύφθη ἀποκάλυμμα ἐν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἑκουσιασθῆναι λαὸν, εὐλογεῖτε κύριον. Ἀκού-
3 σατε βασιλεῖς, καὶ ἐνωτίζεσθε σατράπαι· ᾄσομαι ἐγώ εἰμι τῷ κυρίῳ ἐγώ εἰμι, ψαλῶ τῷ κυρίῳ τῷ Θεῷ Ἰσραήλ.

15 Et pavefecit Dominus Sisarā, & omnes currus ejus, & omnia castra ej⁹ in ore gladii in conspectu Barac. Et descendit Sisara desuper curru suo, & fugit pedibus
16 suis. Et Barac persequens post curr⁹, & post castra usq; (k) Arisoth gentiū. Et ceciderunt omnia castra Sisaræ in ore gladii: non remansit usq; ad unū.
17 Et Sisara fugit pediu⁹ suis ad tabernaculū Jael uxoris Chaber (l) sodalis Cinæi; quoniā pax erat inter Jabin regé Asor, & inter domū Chaber Ci-
18 næi. Et exiit Jael in occursū Sisaræ, & dixit ei; Declina, domine mi, declina ad me, nè timeas. Et declinavit ad eā in tabernaculum: (m) & circumvoluit eū indumento.
19 Et dixit Sisara ad eam, Pota me nunc pusillā aquā, quoniam sitivi. Et aperuit utrem lactis, & potavit eum: & ope-
20 ruit eum. Et dixit ad eam Sisara, Sta nunc ad portam tabernaculi: & erit, si vir venerit ad te, & interrogaverit te, et dixerit, Si est hîc vir? et dices, (n) Non
21 est. Et sumpsit Jael uxor Chaber paxillum tabernaculi: et posuit malleum in manu sua, et intravit ad eum (o) in occulto, et fixit paxillum in tempore ejus, et prolapsus est in terram: et ipse soporatus obtenebratus est, et periit.
22 Et ecce Barac persequens Sisaram. Et exiit Jael in occursum ei: et dixit ei; Veni, et ostendā tibi virum, quē tu quæris. Et intravit ad eam. Et ecce Sisara projectus mortuus, & paxillus in
23 tempore ejus. Et (p) fugavit Deus Jabin regem Chanaan in die illa
24 ante filios Israel. Et pergebat manus filiorum Israel pergens, & indurata super Jabin regem Chanaan: quoadusque exterminaverunt Jabin regem Chanaan.

CAP. V.

1 Et (a) cecinerunt Debbora, & Barac filius Abineem, in die illa,
2 dicentes; (b) Revelata est revelatio in Israel, dū sponte se offerret popul⁹, benedicite Dām.
3 Audite reges: et aurib⁹ percipite satrapæ. (c) Canam ego quidē Domino, ego quidē psallā Domino Deo Israel.

MS. A. (ν) Βαράχ. (ξ) ἀπὸ τοῦ (ο) Βαρὰχ (†) καὶ ἕως δρυμοῦ τῶν ἐθνῶν. (π) ἡ παρεμβολὴ (ρ) ἀνεχώρησεν τοῖς (σ) Χαβὲρ τοῦ Κειναίου, (τ) ἀναμέσον Ἰαβεὶν (υ) οἴκου (φ) εἰς ἀπάντησιν (χ) πρὸς αὐτὸν, Ἔκκλινον (ψ) ἔκκλινον (ω) ἔκκλινεν πρὸς * αὐτὸν (α) καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐτῆς. Καὶ εἶπεν (β) καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Καὶ (γ) αὐτῇ, Στῆθι ἐν τῇ θύρᾳ τῆς (δ) ἐάν τις ἔλθῃ (ε) καὶ εἴπῃ σοι, Ἔστιν ἐνταῦθα ἀνήρ; (ζ) Καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐτῆς καὶ ἔλαβεν (η) ἡσυχῇ, καὶ ἔθηκεν τὸν πάσσαλον ἐν τῇ γνάθῳ αὐτοῦ, καὶ διήλασεν ἐν τῇ γῇ· καὶ αὐτὸς ἀπεσκάρισεν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς, καὶ ἐξέψυξεν, καὶ ἀπέθανεν. (θ) Βαρὰχ (ι) εἰς * ἀπάντην αὐτῷ, (κ) πεπτωκὼς νεκρὸς, (λ) ἐν τῇ γνάθῳ αὐτοῦ. (μ) ἐταπείνωσεν κύριος ὁ Θεὸς (ν) ἐνώπιον (ξ) ἐπορεύθη χεὶρ κυρίου υἱῶν (ο) ἕως ἐξωλέθρευσαν αὐτόν. Καὶ MS. A. Κεφ. ε΄. (α) ᾖσεν (β) Βαρὰχ (γ) καὶ εἶπεν ἐν τῇ ᾠδῇ, Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν Ἰσραὴλ ἐν προαιρέσει λαοῦ, εὐλογεῖτε τὸν κύριον. Ἀκούσατε βασιλεῖς, ἐνωτίζεσθε σατράπαι δυνατοί. Ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσομαι, ψαλῶ τῷ Θεῷ Ἰσραήλ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ותבר יי ית סיסרא וית כל רתיכיא וית כל משריתא לפתגם דחרב קדם ברק ונחת
16 סיסרא מעל רתיכא ואפך ברגלוהי : וברק רדף בתר רתיכא ובתר משריתא עד תקוף
17 כרכי עממיא ואתקטלא כל משרית סיסרא לפתגם דחרב לא אשתאר עד חד : וסיסרא
אפך ברגלוהי למשכנא דיעל אתת חבר שלמאה ארי שלמא בין יבין מלכא דחצור
18 ובין בית חבר שלמאה : ונפקת יעל לקדמות סיסרא ואמרת ליה זור רבוני זור לותי לא
19 תדחל וזר לותה למשכנא וכסיתיה בגונכא : ואמר לה אשקיני כען זעיר מיא ארי צחי
20 אנא למשתי ופתחת ית נודא דחלבא ואשקיתיה וכסיתיה : ואמר לה קומי בתרע משכנא
21 ויהי אם אנש ייתי וישאלניך ויימר האית כא גברא ותימרין לא : ונסיבת יעל אתת חבר
ית סכת משכנא ושויאת ית ארזפתא בידה ועלת לותיה ברז ונקישת ית סכתא בצדעיה
22 ונעצת בארעא והוא דמיך ואשתלהי ומית : והא ברק רדף ית סיסרא ונפקת יעל
לקדמותיה ואמרת ליה אתא ואחזינך ית גברא דאת בעי ועל לותה והא סיסרא טריף
23 ומית וסכתא נעיצא בצדעיה : ותבר יי ביומא ההוא ית יבין מלכא דכנען קדם בני ישראל :
24 ואזלת יד בני ישראל אזלא ותקפא על יבין מלכא דכנען עד דשיציאו ית יבין מלכא
דכנען :

ה

1 ושבחת דבורה וברק בר אבינעם על נסא ופורקנא דאתעביד לישראל ביומא ההוא
2 למימר : בפרוע: כד מרדו בית ישראל באוריתא אתו עליהון עממיא וטרדונון מקרויהון
וכד תבו למעבד אוריתא אתגברו אנון על בעלי דבביהון ותרכונון מכל תחום ארעא
דישראל בכן על פורענות תבר סיסרא וכל משריתיה ועל נסא ופורקנא דאתעביד להון
לישראל בכן תבו חכימיא למתב בבתי כנשתא בריש גלי ולאלפא ית עמא פתגמי
3 אוריתא בכן בריכו ואודו קדם יי : שמעו מלכיא [דאתו עם סיסרא לקרבא] אציתו
שלטוניא [דהוו עם יבין מלכא דכנען לא בחילתכון ולא בגבורתכון אתגברתון
וסלקתון על דבית ישראל] אמרת דבורה בנבואה קדם יי אנא משבחא מודא ומברכא
קדם יי אלהא דישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fregit Dominus Zzizzaram et omnes currus et omnem exercitum ad 15
urbem gladii ante Barak; et descendit Zzizzara desuper curru suo, et ver-
tit in pedibus suis. Et Barak persecutus est post currus, et post exercitū 16
usque ad munitionem arcium gentium, et occisus est omnis exercitus Zzi-
zzaræ ad os gladii; non relictus est usque ad unum. Et Zzizzara vertit in 17
pedibus suis ad tentorium Jaghel uxoris Hheber Salmæi, quoniam pax in-
ter Jabin regem Hhassor, et inter domum Hheber Salmæum. Et exivit Ja- 18
ghel in occursum Zzizzaræ, et dixit ei: Diverte domine mi, diverte ad me,
ne timeas: et divertit ad eam ad tentorium, & occultavit eum in linteo.
Et dixit ei, Pota me nunc pauxillo aquæ, nam areo ad bibendum: et ape- 19
ruit utrem lactis, et potavit eum, et operuit eum. Et dixit ei, Sta in por- 20
ta tabernaculi: et erit, si homo venerit et interrogaverit te & dicet, Num
est hic vir? et dices, Non. Et tulit Jaghel uxor Hheber clavum tabernacu- 21
li, et posuit malleum in manu sua, et venit ad eum clanculum, et in-
cussit clavum in tempore ejus; et infixit in terrâ, et ipse sopitus est, & de-
fecit et mortuus est. Et ecce Barak persecutus est Zzizzaram, et exiit Ja- 22
ghel ad occursum ejus, et dixit ei: veni, et videre faciam te virum quem
tu quærens: et ingressus est ad eam, et ecce Zzizzara jacens, & mortuus;
et clavus infixus in tempore suo. Et fregit Dominus in die illo Jabin 23
regem Chenaghan ante filios Israel. Et ivit manus filiorum Israel iens et 24
roborans se contra Jabin regem Chenaghan, quoad perdiderunt Jabin
regem Chenaghan.

CAP. V.

Et laudavit Debora et Barak filius Abinogham *super signum & liberationem quæ facta est Israel in die* illo, ad dicendum. Quando rebellarunt 1 2
domus Israel *in legem*, venerunt sup eos gentes, et expulerunt eos ex urbib⁹
suis: et quando redierunt ad faciendā legem, fortificati sunt illi super au-
ctores inimicitiarum eorum, qui expulerūt eos desup termino terræ Israel:
ita super ultione fract⁹ est Zzizzara et *omnis* exercit⁹ ej⁹, et sup signū et li-
berationé quæ facta est Israeli; ita redierunt sapientes ad sedendum in do-
mibus Synagogæ, in capite detecto, & ad docendum populū verba legis:
ita benedicite et confitemini ante Dñm. Audite reges, *qui venerunt cum* 3
Zzizzara ad bellum; Attendite dominatores, *qui fuerunt cum Jabin rege Chenaghan; non virtute vestra neque fortitudine vestra prævaluistis, & ascendistis contra domum Israel*: *et* dixit Debora in prophetiā Domini; Ego laudans, confitens & benedicens ante Dominum Deum Israel.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ܘܬܒܪ ܡܪܝܐ ܠܣܝܣܪܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܪ̈ܟܒܬܗ: ܘܠܟܠܗ ܡܫܪܝܬܗ. ܒܦܘܡܐ
16 ܕܚܪܒܐ ܩܕܡ ܒܪܩ. ܘܢܚܬ ܣܝܣܪܐ ܡܢ ܡܪܟܒܬܗ ܘܥܪܩ ܒܪ̈ܓܠܘܗܝ. * ܘܒܪܩ ܪܕܦ
ܒܬܪ ܡܪ̈ܟܒܬܗ ܘܒܬܪ ܡܫܪܝܬܗ. ܥܕܡܐ ܠܚܪܫܬ ܕܥܡܡܐ. ܘܢܦܠܬ ܟܠܗ
17 ܡܫܪܝܬܗ ܕܣܝܣܪܐ. ܒܦܘܡܐ ܕܚܪܒܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܪ ܐܦ ܚܕ. * ܘܣܝܣܪܐ ܥܪܩ
ܒܪ̈ܓܠܘܗܝ. ܘܥܠ ܠܡܫܟܢܐ ܕܝܥܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܚܒܪ ܩܝܢܝܐ. ܡܛܠ ܕܫܠܡܐ ܗܘܐ ܒܝܢ
18 ܝܒܝܢ ܡܠܟܐ ܕܚܨܘܪ. ܘܒܝܬ ܚܒܪ ܩܝܢܝܐ. * ܘܢܦܩܬ ܝܥܝܠ ܠܐܘܪܥܗ ܕܣܝܣܪܐ.
ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܣܛܝ ܡܪܝ. ܣܛܝ ܠܘܬܝ. ܘܠܐ ܬܕܚܠ. ܘܣܛܐ ܠܘܬܗ ܠܡܫܟܢܐ.
19 ܘܚܦܬܗ ܒܣܡܝܟܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܫܩܝܢܝ ܩܠܝܠ ܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܨܗܐ ܐܢܐ. ܘܦܬܚܬ
20 ܙܩܐ ܕܚܠܒܐ ܘܐܫܩܝܬܗ. ܘܚܦܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡܝ ܒܬܪܥܐ ܕܡܫܟܢܐ.
21 ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܬܐ ܘܢܫܐܠܟܝ. ܘܢܐܡܪ ܐܝܬ ܗܪܟܐ ܐܢܫ. ܐܡܪܝ ܠܗ ܠܝܬ. * ܘܢܣܒܬ
ܝܥܝܠ ܣܟܬܐ ܕܡܫܟܢܐ. ܘܐܚܕܬ ܐܪܙܦܬܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܐܬܬ ܠܘܬܗ.
ܟܕ ܗܘ ܕܡܟ. ܘܢܩܫܬ ܣܟܬܐ ܒܨܕܥܗ. ܘܢܥܨܬܗ ܒܐܪܥܐ ܟܕ ܗܘ ܕܡܟ. ܘܐܬܬܙܝܥ.
22 ܘܡܝܬ. * ܘܗܐ ܒܪܩ ܪܕܦ ܒܬܪ ܣܝܣܪܐ. ܘܢܦܩܬ ܝܥܝܠ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ.
ܬܐ ܘܐܚܘܝܟ ܠܓܒܪܐ ܕܐܢܬ ܒܥܐ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܘܚܙܐ. ܘܗܐ ܣܝܣܪܐ ܢܦܝܠ ܘܡܝܬ. ܘܣܟܬܐ
23 ܒܨܕܥܗ. * ܘܬܒܪ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܠܝܒܝܢ ܡܠܟܐ ܕܟܢܥܢ. ܩܕܡ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ.
24 * ܘܐܙܠܬ ܐܝܕܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܘܥܫܢܬ ܥܠ ܝܒܝܢ ܡܠܟܐ ܕܟܢܥܢ. ܥܕܡܐ ܕܐܘܒܕܘܗܝ
ܠܝܒܝܢ ܡܠܟܐ ܕܟܢܥܢ. * ܫܠܡ * ܗ *

* ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܕܒܘܪܐ ܘܒܪܩ *

1 * ܘܫܒܚܬ ܕܒܘܪܐ ܘܒܪܩ ܒܪ ܐܒܝܢܥܡ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. * ܒܬܘܒܥܢܘܬܐ ܕܐܬܬܒܥ
2 ܐܝܣܪܝܠ. ܒܬܫܒܘܚܬܐ ܕܥܡܐ. ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ. * ܫܡܥܘ ܡܠܟܐ. ܘܨܘܬܘ ܫܠܝܛܢܐ.
3 ܐܢܐ ܠܡܪܝܐ ܐܫܒܚ. ܘܐܙܡܪ ܠܗ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.

Contrivitque Dominus Sisaram, omnes quadrigas ejus, totúmque exercitum ejus acie gladii ante Barac, ita ut descenderet Sisara de quadriga sua, & pedibus effugeret. 15
At Barac insecutus est quadrigas & exercitum ejus usque ad Harsath-gentium, ceciditque totus exercitus Sisaræ acie gladii, & nemo vivus evasit. 16
Igitur Sisara pedibus effugerat, & ingressus fuerat tentorium Enaelis uxoris Hobar Cinæi; pax enim erat inter Nabin regẽ Hasor, & inter Hobar Cinæum. 17
Nam egressa Enael obviàm Sisaræ, dixerat ei, Diverte mi domine, diverte ad me, & ne metuas; diverterátque ad eam in tentorium, & operuerat eum cortinâ *tentorii*. 18
Et ait illi, Præbe mihi bibendum parum aquæ, quoniam sitio: illa verò solvens uterculum lactis, potũ præbuit ei, ac rurs⁹ operuit eum. 19
Deinde dixit ad eam, Sta in ostio tentorii; & si quispiam veniat, teque interroget, ac dicat; Estne hìc quispiam? dicas illi, Nemo est. 20
Accepit autem Enael uxor Hobar clavum tentorii, suménsque malleum manu suâ, invasit eum dum dormiret; & infligens clavum temporib⁹ ejus, infixit in humum, eo dormiente: sic *ille* exagitans sese mortuus est. 21
Ecce autem Baraco Sisaram persequente, prodiit Enael obviàm ei, & dixit illi; Veni, & ostendam tibi virum quem quæris: ingressúsque ad eam vidit, & ecce Sisaram jacentem ac mortuum, & clavum in temporibus ejus. 22
Confregit ergò Dominus eo die Nabinum regem Chanaan coram filiis Israel: 23
Et manus Israelitarum profecit & invaluit adversùs Nabinum regem Chanaan, adeo ut interfecerint ipsum Nabinum regem Chanaan. 24

CAP. V.

Canticum Deboræ & Barac.

CEcinit verò Debora & Bárac filius Abineam in die illa, dicentes; 1
Pro vindicta quâ vindicatus est Israel, canticum populare canite Domino. 2
Audite reges, & attendite præfecti, ego Domino canam, & psallam ipsi Domino Deo Israelis. 3

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * وهزم الرب سيسرا وجميع مراكبه * وقتل جميع عسكره بالسيف امام باراق * وترجل سيسرا
16 وهرب راجلا * فركض باراق في اثر مراكبه وعسكره الي حرشة الشعوب * وصرع كل
17 من كان في عسكره قتلا بالسيف * ولم ينج منهم انسان مسبيا * وهرب سيسرا راجلا
ودخل خيمة ياعيل امراة حوبار القيناني * لانه كان بين يابين ملك حصور وبين
18 حوبار القيناني صلح * وخرجت ياعيل الي سيسرا وقالت له * هلم الي يا سيدي ولا تخف *
19 فمال اليها ودخل خيمتها * فغطته بالقطيفة * فقال لها * اسقيني ماء لاني ظمان * فحلت
20 زق اللبن فاسقته وغطته * وقال لها * قومي علي باب الخيمة * فان اتاك انسان وسالك
21 ههنا احد * فقولي لا * فاخذت ياعيل وتدا من اوتاد الخيمة * واخذت مرزبة بيدها *
ودخلت عليه وهو راقد * فضربت الوتد في صدغه حتي جاوز ودخل في الارض * واضطرب
22 ومات * واذا باراق يركض في طلب سيسرا فخرجت ياعيل وقالت له * اقبل الي اريك الرجل
23 الذي تطلب * فدخل اليها ونظر * فاذا بسيسرا ملقي ميتا * والوتد في صدغه * وكسر
24 الرب في ذلك اليوم يابين ملك كنعان امام بني اسرائيل * واعتز بنو اسرائيل * وازدادوا
قوة علي يابين ملك كنعان *

* الفصل الخامس *

1 * وسبحت دبورا وباراق من اجل الانتقام في ذلك اليوم وقالا * النقمة التي انتقم بنو اسرائيل *
2 من اجلها سبحوا الرب الشعوب * اسمعوا ايها الشعوب * وانصتوا ايها الملوك والسلاطين * انني انا
3 اسبح الرب اله اسرائيل * من صهيون تسبحته *

Profligavitque Dominus Sisaram, & omnes currus ejus, & peremit cunctos exercitus ejus gladio coram Baraco: Sisara verò exscendens ex curru aufugit pedes. 15
Cucurrit autem Barac per vestigia curruum ejus & exercitus ejus ad Harasath-gentium usque; prostratique fuerunt omnes qui erant in exercitu ipsius, gladio cæsi, nemine ex eis evadente captivo. 16
Porrò Sisara pedibus aufugiens ingressus est tentorium Anaëlis uxoris Hobar Cainanæi, erat enim pax inter Jabin regem Hasor, & inter Hobar Cainanæum. 17
Et prodiens Anael ad Sisaram ait illi, Venias ad me domine mi, & ne timeas. Divertit igitur ad eam, ingressusque est tentorium ejus; & contexit illum pallio. 18
Dixerat autem ad eam, Da mihi bibendum aquam, quia vehementi siti laboro: & illa, allato lactis utercule, dederat ei bibendum; tum texerat eum. 19
Deinde dixit ad eam, Sta pro foribus tentorii, & si quis adveniens interroget te, Estne istic aliquis? dic, Minimè. 20
Porrò Anaël, arrepto paxillo de paxillis tentorii, sumptoq; manu suâ malleo, aggressa est illum ipso dormiente, infixitque paxillum in tempora ejus, ita ut penetraret, & ad terram usque permearet: sic agitans sese mortuus est. 21
Ecce autem Baraco currente ad quærendum Sisaram, egressa est Anaël & dixit ad eum, Veni ad me, ut ostendam tibi virum quem quæris: qui ingressus ad eam vidit, & ecce Sisaram prostratum mortuum, cum paxillo in temporibus ejus. 22
Contrivit itaque Deus illo die Jabin regem Chanaan ante filios Israel. 23
Filii autem Israel confortati sunt, majoresque vires adepti contra Jabin regem Chanaan. 24

CAP. V.

Cecinit autem Debora et Barac de ultione eo die sumpta, ac dixêre ambo, 1
Propter vindictam quam sumpserunt filii Israel, laudent Dominum populi. 2
Audite O populi, et auscultate O reges et principes; nam ego laudabo Dominum Deum Israelis, ex Sion laus ejus. 3

ספר שופטים : ה

,Edom agro ex *te incedendo in* ,Sehir è *te exeundo in* ,Domine
4 יהוה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום
,aquas stillaverunt nubes etiam,stillaverunt cœli etiam ,est *commota* terra
ארץ רעשה גם־שמים נטפו גם־עבים נטפו מים:
facibus à Sinai iste : Domini *facibus* à fluxerunt Montes
5 הרים נזלו מפני יהוה זה סיני מפני
,Hanath filii Samghar diebus In .Israel Dei Domini
6 יהוה אלהי ישראל: בימי שמגר בן־ענת
perambulabit,semitas perambulantes & :semitæ cessaverunt ,Jahel dieb⁹ in
בימי יעל חדלו ארחות והלכי נתיבות ילכו
,cessaverunt ,Israel in *pagi* Cessaverunt .tortuosas semitas
7 ארחות עקלקלות: חדלו פרזון בישראל חדלו
Eliget .Israel in mater surrexi donec ,Deborah surrexi donec
8 עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל: יבחר
,*conspiciatur* si clypeus ,portis bellum tunc : novos deos
אלהים חדשים אז לחם שערים מגן אם־יראה
scribas ad meum Cor .Israel in millibus quadraginta in ,lancea &
9 ורמח בארבעים אלף בישראל: לבי לחוקקי
.Domino benedicite , populo in *spontanei* : Israel
ישראל המתנדבים בעם ברכו יהוה:
ambulantes & ,Middin *super sedentes* ,candidas asinas Equitantes
10 רכבי אתנות צחרות ישבי על־מדין והלכי
,aqua hauritur ubi loca inter *sagittariorum voce A* .*meditamini* ,via *super*
11 על־דרך שיחו: מקול מחצצים בין משאבים
:Israel in ejus *villæ* justitias ,Domini justitias *dissecent* ibi
שם יתנו צדקות יהוה צדקת פרזונו בישראל
exurge ,Exurge .Domini populus portas ad descenderunt tunc
אז ירדו לשערים עם־יהוה: עורי עורי
captivos & ,Barac *Excitare* .canticum loquere ,exurge ,exurge : Deborah
12 דבורה עורי עורי דברי־שיר קום ברק ושבה
illustribus superstes dominabitur Tunc .Abinoham fili tuā *captivitatē*
שביך בן־אבינעם: אז ירד שריד לאדירים
Ephraim De *fortibus in* mihi *dominabitur* Dominus :populi
13 עם יהוה ירד־לי בגבורים: מני אפרים
de : tuis populis in Binjamin te post ,Hamalech *in* eorum radix
14 שרשם בעמלק אחריך בנימין בעממיך מני
trahentes Zebulun de & ,legislatores descenderunt Machir
מכיר ירדו מחקקים ומזבולן משכים
.scribæ *virga in*
בשבט ספר:

Versio VULG. LAT.

4 Domine cùm exires de Seir, &
transires p regiones Edom, ter-
ra mota est, cœliq; ac nubes di-
5 stillaverunt aquis. Montes
fluxerunt à facie Dñi, & Sinai
6 à facie Dñi Dei Israel. In dieb⁹
Samgar filii Anath, in diebus
Jahel, quieverunt semitæ : &
qui ingrediebantur per eas,
ambulaverunt per calles de-
7 vios. Cessaverunt fortes in
Israel, & quieverunt : donec
surgeret Debbora, surgeret
8 mater in Israel. Nova bella
elegit Dñs, & portas hostium
ipse subvertit : clype⁹ & hasta
si apparuerint in quadraginta
9 millibus Israel. Cor meū dili-
git principes Israel : qui pro-
pria voluntate obtulistis vos
discrimini, benedicite Dño.
10 Qui ascenditis super nitentes
asinos, & sedetis in judicio,
& ambulatis in via, loqui-
11 mini. Ubi collisi sunt currus, &
hostiū suffocatus est exercitus,
ibi narrentur justitiæ Dñi &
clementia in fortes Israel :
tunc descendit populus Do-
mini ad portas, & obtinuit
12 principatū. Surge, surge Deb-
bora, surge, surge, & loquere
canticū : surge Barac, & ap-
prehende captivos tuos fili A-
13 binoem. Salvatæ sunt reliquiæ
populi, Dominus in fortibus
14 dimicavit. Ex Ephraim dele-
vit eos in Amalec, & post eum
ex Benjamin in populos tuos
ô Amalec : de Machir princi-
pes descenderunt, & de Za-
bulon qui exercitum duce-
rent ad bellandum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Κύριε, ἐν τῇ ἐξόδῳ σου (δ) ἐν Σηεὶρ ἐν τῷ
ἀπαίρειν σε ἐξ ἀγροῦ Ἐδώμ, γῆ ἐσείσθη, καὶ ὁ
οὐρανὸς (ε) ἔσταξε δρόσους, καὶ αἱ νεφέλαι ἔστα-
5 ξαν ὕδωρ. Ὄρη ἐσαλεύθησαν ἀπὸ προσώπου
(ζ) κυρίου Ἠλωΐ, τοῦτο Σινὰ ἀπὸ προσώπου κυ-
6 ρίου θεοῦ Ἰσραήλ. Ἐν ἡμέραις Σαμεγὰρ υἱοῦ (η)
Ἀνὰθ ἐν ἡμέραις Ἰαήλ, (θ) ἐξέλιπον ὁδούς,
καὶ ἐπορεύθησαν ἀτραπούς, ἐπορεύθησαν ὁδοὺς
7 διεστραμμένας. Ἐξέλιπον δυνατοὶ ἐν Ἰσρα-
ήλ, ἐξέλιπον ἕως οὗ (ι) ἀνέστη Δεββώρα, (κ) ἕ-
8 ως οὗ ἀνέστη μήτηρ (λ) ἐν Ἰσραήλ. Ἐξελέξαν-
το θεοὺς καινούς, τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρ-
χόντων. θυρεὸς ἐὰν ὀφθῇ καὶ λόγχη ἐν τεσσα-
9 ράκοντα χιλιάσιν ἐν Ἰσραήλ. Ἡ καρδία μου
εἰς τὰ διατεταγμένα τῷ Ἰσραήλ (μ) οἱ ἑκου-
10 σιαζόμενοι ἐν λαῷ εὐλογεῖτε κύριον. Ἐπι-
βεβηκότες (ν) ἐπὶ ὄνου θηλείας μεσημβρίας, κα-
θήμενοι ἐπὶ κριτηρίου, καὶ πορευόμενοι ἐπὶ ὁ-
11 δοὺς συνεδρίων ἐφ᾽ ὁδῷ, διηγεῖσθε. Ἀπὸ φω-
νῆς ἀνακρουομένων ἀναμέσον ὑδρευομένων·
ἐκεῖ δώσουσι δικαιοσύνας. κύριε δικαιοσύνας
αὔξησον ἐν Ἰσραήλ. τότε κατέβη εἰς τὰς (ξ)
12 πόλεις λαὸς κυρίου. Ἐξεγείρου, ἐξεγείρου Δεβ-
βώρα· (ο) ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, λάλησον ᾠδήν·
ἀνάστα Βαράκ, καὶ αἰχμαλώτισον αἰχμαλωσίαν
13 σου, υἱὸς Ἀβινεέμ. (π) Τότε κατέβη κατά-
λειμμα τοῖς ἰσχυροῖς· λαὸς κυρίου κατέβη αὐ-
14 τῷ ἐν τοῖς κραταιοῖς ἐξ ἐμοῦ. Ἐφραὶμ ἐξερ-
ρίζωσεν αὐτοὺς ἐν τῷ Ἀμαλήκ, ὀπίσω σου
Βενιαμὶν ἐν τοῖς λαοῖς σου. ἐν ἐμοὶ Μαχὶρ
κατέβησαν ἐξερευνῶντες· καὶ ἀπὸ Ζαβουλὼν
ἕλκοντες ἐν ῥάβδῳ διηγήσεως γραμματέως.

Domine, in exitu tuo (d) in Seir, 4
dū promoveres tu ex agro Edō,
terrā commota est: & (e) cælum
stillavit rores, et nubes stillavērūt
aquā. Montes cōmoti sunt à fa- 5
cie Domini (f) Heloi: iste Sina à
facie Domini Dei Israel. In dieb⁹ 6
Samegar filii Anath, in dieb⁹ Ja-
el, reliquerunt vias, & ambula-
verunt (g) diverticula, ambula-
verunt vias distortas. Defece- 7
runt (h) potentes in Israel, defece-
runt, quoadusq; surrexit Debbora,
(i) quoadusq; surrexit mater in
Israel. (k) Elegerunt deos novos: 8
tunc expugnaverunt civitates
principum. (l) Clype⁹ si apparuerit,
& lancea in quadraginta millib⁹
in Israel; Cor meū ad ea, quæ dis- 9
posita sunt huic Israel. (m) Qui
sponte agitis in populo, benedicite
Dominum. Qui ascendistis super 10
(n) asinā fœmellā meridie, seden-
tes super (o) tribunal, & ambu-
lantes (p) super vias consessorum
super viā, (q) narrate A voce 11
agitantium in medio haurienti-
um aquā. Ibi dabunt (r) justitias,
Domine justitias auge in Israel.
Tunc descendit ad civitates po-
pul⁹ Domini. Expergiscere, exper- 12
giscere Debbora: expergiscere, (s)
expergiscere: loquere canticum.
Exurge Barac, et captiva captivi-
tatē tuā, fili⁹ Abineam. (t) Tunc 13
descendit residuū fortib⁹: populus
Domini descendit ei in potentib⁹
ex me. (u) Ephraem eradicavit eos 14
in Amalec, post te Beniamin in po-
pulis tuis. In (x) me Machir descenderunt perscrutantes. Et de Zabulon (y) trahentes
in virga narrationis scribæ.

MS.A. (δ) ἐκ Σηεὶρ (ε) ἐξεστάθη, καί γε νεφέλαι (ζ) κυρίου, τοῦτο Σινά, (η) Κενάδ (θ)
ἐξέλιπον βασιλεῖς, καὶ ἐπορεύθησαν τρίβους, ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεστραμμένας. Ἐξέλιπον
φράζων ἐν Ἰσραήλ, ἐξέλειπεν (ι) ἐξανέστη (κ) ὅτι ἀνέστη (λ) ἐν τῷ Ἰσραήλ. Ἠρέτισαν
θεοὺς καινούς, ὡς ἄρτον κρίθινον, σκέπη νεανίδων σιρομαστῶν ἂν ὀφθῇ καὶ σιρομά-
στης ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν, Ἡ καρδία (μ) οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ εὐλογεῖτε τὸν κύ-
ριον. (ν) ἐπὶ ὑποζυγίων καθήμενοι ἐπὶ λαμπηνῶν φθέγξασθε φωνὴν ἀνακρουομέ-
νων ἀναμέσον εὐφραινομένων. ἐκεῖ δώσουσιν δικαιοσύνας κυρίῳ. δικαιοσύνας ἐνί-
σχυσον ἐν τῷ Ἰσραήλ. (ξ) πόλεις αὐτοῦ ὁ λαὸς (ο) ἐξεγείρου μυριάδας μετὰ λαοῦ. ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, λάλει μετ᾽ ᾠδῆς. ἐνισχύων ἐξανάστα ὁ Βαράκ, καὶ ἐνίσχυσον Δεββώρα τὸν Βαράκ, αἰχμαλώ-
τευσον αἰχμαλωσίαν (π) Πότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, κύριε ταπείνωσόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου. Λαὸς Ἐφραὶμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι ἀδελφοῦ σου Βενιαμὶν ἐν λαοῖς σου. ἐξ ἐ-
μοῦ Μαχεὶρ κατέβησαν ἐξερευνῶντες· καὶ ἐκ Ζαβουλὼν κύριος ἐπολέμει μοι ἐν δυνατοῖς ἐκεῖθεν ἐν σκήπτρῳ ἐνισχύοντος ἡγήσεως ἐν Ἰσσάχαρ μετὰ Δεββώρας. ἐξαπέστειλεν πεζοὺς αὐτοῦ
εἰς τὴν κοιλάδα. ἵνα σὺ κατοικῇς ἐν μέσῳ χειλέων ἐξέτεινεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. διαιρέσεις Ῥουβὴν μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας. ἵνα τί μοι κάθησαι ἀναμέσον τῶν Μοσφαιθὰμ τοῦ εἰσακούειν
συρισμοὺς ἐξεγειρόντων τοῦ διελθεῖν εἰς τὰ τοῦ Ῥουβήν. Μεγάλοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας. Γαλαάδ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 יי אוריתך דיהבתא לישראל כד עברין עלה שלטין בהון עממיא וכד תיבין לה מתגברין
אנון על בעלי דבביהון יי ביום אתגליתך למתנה להון משעיר בהון אתגליתא בהופעות
5 יקרך על תחומי אדום ארעא זעת אף שמיא מכו אף ענניא נגידו מטרא : הרים : טוריא
זעו מן קדם יי טורא דתבור טורא דחרמון וטורא דכרמלא מתרגשין דין עם דין ואמרין
דין לדין דין אמר עלי תשרי שכנתיה ולי חזיא ודין לדין אמר עלי תשרי שכנתיה ולי חזיא
אשרי שכנתיה על טורא דסיני דהוא חלש וזעיר מכל טוריא דין סיני מתרגיף ומתרגיש
וסליק תנניה כתננא דאתונא מן קדם דאתגלי עלוהי יקרא דיי אלהא דישראל:
6 בימי : כד חבו ביומי שמגר בר ענת ביומי יעל פסקו עדי אורחן דהוו מהלכין בשבילין
7 דתקנין תבו למהוי אזלין באורחן מגנבן: חדלו : חרובא קרוי פצחיא דהוו יתבין בארעא
דישראל אצטדיאו ואטלטלו דיריהון עד דאשתלחית אנא דבורה אשתלחית
8 לאתנבאה על דבית ישראל : יבחר : כד אתרעיאו בני ישראל למפלח לטעותא חדתן
דמקריב אתעבידא דלא אתעסקו בהון אבהתהון אתו עליהון עממיא וטרדונון
מקרויהון וכד תבו למעבד אוריתא לא יכילו להון עד דאתגברו וסליק עליהון סיסרא
סנאה ומעיקא בארבעין אלפין רישי משרין בחמשין אלפין אחידי סיפין בשתין
אלפין אחידי רומחין בשבעין אלפין אחידי תריסין בתמנן אלפין מחצצי גיריא בר
מתשע מאה רתיכין דברזלא דהוו עמיה ורתיכוהי כל אלין אלפיא וכל אלין משריתא
9 לא יכילו למקם קדם ברק וקדם עשרא אלפין גברא דעמיה : לבי : אמרת דבורה
בנבואה אנא שליחא לשבחא לספרי ישראל דכד הות עקתא ההיא לא פסקו מלמדרש
באוריתא וכדו יאי להון דיתבין בבתי כנשתא בריש גלי ומאלפין ית עמא פתגמי
10 אוריתא ומברכין ומודין קדם יי : רכבי : דהוו מבטלין עסקיהון רכבין על אתנן
דחשיכן בכל מיני ציורין ומהלכין בכל תחום ארעא דישראל ומתחברין למתב
על דינא דהוו אזלין באורחתהון ומשתעין על גבורן דאתעבידא להון בארעא דישראל:
11 מקול : מאתר דהוו אנסין להון ונסבין מה דבידיהון בית מכונת לסטין ומתובת
כמנין על גובין בית שקיא דמיא לאתר דהואה נפקן בנתא דישראל למימלי מיא דלא
הואה יכלין לאשמעא קל טרפת פרסת רגליהון מן קדם סנאה ומעיקא תמן יודון על
זכותא דיי ועל זכותיה דיתיב בקרוי פצחיא בארעא דישראל בכן נחתו מכרכי תוקפא
12 למתב בקרוי פצחיא עמיה דיי : עורי : שבחי דבורה שבחי ואודי מלילי תושבחתא
13 קום ברק ושבי שביך בר אבינועם : אז : בכן נחת חד ממשריית ישראל ותבר תקוף
גברי עממיא הא לא מגבורא דהות להון הות דא אלהן יי תבר קדם עמיה תקוף גברי
14 שנאיהון : מני : מדבית אפרים קם יהושע בר נון בקדמיתא אגיח קרבא בדבית עמלק
בתרוהי קם מלכא שאול מדבית בנימין וקטיל ית דבית עמלק ואגיח קרבא בשאר
עממיא מדבית מכיר נחתו כד מרשמין בקרבא ומשבטא דזבולן כתבין בקולמוס
דספר חד:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Domine, legem tuam quam dedisti Israeli, cùm transgrediuntur eam domi- 4
nantur in eos gentes; cùm verò revertuntur ad eam, superant ipsi inimi-
cos suos: Domine, in die revelari te *ad dandum eam* illis de Seghir, *reve-*
latus es eis in ostensione gloriæ tuæ, sup terminos Edom, terra tremuit im-
petu, etiam cœli distillaverunt, etiam nubes stillaverunt pluviam. Montes 5
distillaverunt ab-ante Dñm : *mons Thabor, mons Hhermon et mons Car-*
mel fremuerunt inter se, et locuti sunt sibi invicem; hic dixit, Super me
habitabit majestas ejus, & mihi convenit; et ille dixit huic, Super me ha-
bitabit majestas ejus, et mihi convenit : habitare fecit majestatem suam
super montem Sinai, qui debilis erat & minimus omnium montium : hic
Sinai motus et tremefactus est; et ascendit fumus ejus ut fum⁹ fornacis
à facie quòd revelata est sup eum gloria Dñi Dei Israel. Quando peccave- 6
runt in diebus Samghar filii Ghanath, in dieb⁹ Jaghel defecerunt transe-
untes viam; qui fuerunt ambulantes in semitis præparatis, redierunt ad
esse ambulantes in viis furtivis. Desolatæ sunt urbes oppidorum quæ fue- 7
runt sedentes in terrâ Israel; expugnati sunt et dispersi sunt habitatores
earum quoad missa sum; ego Deborah missa sum ad prophetandum in *do-*
mum Israel. Quando voluerunt *filii* Israel ad serviendum erroribus novis, 8
qui de proximo facti sunt, quibus non studuerunt in eis patres eorum, ve-
nerunt sup eos gentes, et expulerunt eos ex urbibus eorum; et cum redie-
runt ad *faciendum* legem, non prævaluerunt eis : *donec fortificarentur &*
ascenderet contra eos Zzizzara osor & tribulator in quadraginta millibus
principum castrorum, in quinquaginta millibus tenentium gladios, in sex-
aginta millib⁹ tenentium hastas, in septuaginta millib⁹ tenentium clype-
os, in octoginta millib⁹ sagittatorum jaculorum, præter nongentos cur-
rus ferri qui fuerunt cum eo *et currus ipsius*, omnia hæc millia et omnes
hæ turmæ non potuerunt *stare coram Barak et coram decem millibus viro-*
rum qui cum eo. Dixit Deborah in prophetiâ, Ego missa sum ad laudandū 9
scribas Israel; qui, quando fuit tribulatio illa, non cessarunt ab interpre-
tanda lege; et sic pulchrum illis, quòd sedentes in *domibus* congregationis
in capite detecto, et docentes populū verba legis, et benedicentes et con-
fitentes ante Dñm. Qui fuerunt impedientes negotia sua, equitantes super 10
asinas stratas in omnib⁹ generib⁹ pictarū vestium, et ambulantes in omni
termino terræ Israel, & associati ad sedendum sup judicium; erunt ambu-
lantes in viâ eorum, et narrantes sup fortitudines quæ factæ sunt ipsis *in*
terra Israel. Ex loco ubi fuerunt diripientes eos; et accipientes quidquid 11
in manibus eorum, dom⁹ *habitationis* latronum, et sessionis absconditorū
sup lacus dom⁹ irrigationum aquarum, *ad* locum quo fuerunt filiæ Israel
exeuntes ad implendum aquas, *quod non possent audiri facere* vocem stre-
pitus pedum *suorum* ab-ante *osorē et affligentē*: ibi confitebuntur sup præ-
mia Domini sup justitiam ejus qui posuit oppida terræ Israel; tunc descen-
derunt ex arcibus munitis ad habitandum in urbibus oppidorum populi
Domini. Lauda, lauda Deborah, lauda et confitere; loquere laudationes: 12
Surge Barak, et captiva captivitatem tuam fili Abinogham. Tunc descen- 13
dit unus ex exercitu Israel, & fregit fortitudinem fortium gentium. Ecce
non ex fortitudine manus eorum fuit hoc; sed Dominus fregit ante po-
pulum suum fortitudinem virorum osorum eorum. Ex domo Ephra-
im surrexit Josue filius Nun in anteriori, inivit bellum in domum Ghama- 14
lek: post eum surrexit rex Saul ex domo Binjamin, et occidit domū Gha-
malek, et inivit bellum in reliquis gentib⁹ : ex domo Machir descenderūt
quasi signati in bello: et ex tribu Zebulū scribentes in calamo scribæ *acuti.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܡܪܝܐ. ܒܡܦܩܟ ܕܡܢ ܣܥܝܪ܆ ܟܕ ܗܠܟܬ ܒܝܬ ܚܩܠܐ ܕܐܕܘܡ܆ ܐܪܥܐ ܙܥܬ.
5 ܘܐܦ ܫܡܝܐ ܢܛܦܘ. ܘܥܢܢܐ ܕܠܦܘ ܡܝܐ. * ܘܛܘܪܐ ܙܥܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܗܢܐ ܣܝܢܝ.
6 ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܫܡܓܪ ܒܪ ܥܢܬ. ܘܒܝܘܡܘܗܝ
ܕܥܢܐܝܠ. ܟܠܝܘ ܐܘܪܚܬܐ. ܘܕܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܒܫܒܝܠܐ ܬܪܝܨܐ܆ ܗܠܟܘ ܒܐܘܪܚܬܐ
7 ܡܥܩܡܬܐ. * ܟܠܝܘ ܦܩܥܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܟܠܝܘ. ܥܕܡܐ ܕܩܡܬ ܐܢܐ ܕܒܘܪܐ. ܩܡܬ
8 ܐܡܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܢܓܒܐ ܐܠܗܐ ܚܕܬܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܠܚܡܐ ܕܣܥܪܐ. ܘܣܝܦܐ ܘܪܘܡܚܐ
9 ܠܐ ܢܬܚܙܐ ܒܝܬ ܐܪܒܥܝܢ ܐܠܦܝܢ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܠܒܝ ܐܡܪ ܠܡܦܫܩܢܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
10 ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܪܥܝܢ ܒܥܡܐ܆ ܒܪܟܘ ܠܡܪܝܐ. * ܘܪܟܒܝ ܐܬܢܐ ܚܘܪܬܐ. ܘܝܬܒܝ ܒܒܬܐ.
11 ܘܡܗܠܟܝ ܒܐܘܪܚܬܐ. * ܚܙܘ ܡܠܝ ܕܒܨܘܝ ܕܒܝܢܬ ܡܠܦܢܐ. ܬܡܢ ܢܬܠܘܢ
ܙܕܝܩܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܐܣܓܝ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܗܝܕܝܢ ܢܚܬ ܠܬܪܥܐ ܥܡܗ ܕܡܪܝܐ.
12 * ܐܬܥܝܪܝ ܐܬܥܝܪܝ ܕܒܘܪܐ. ܐܬܥܝܪܝ ܐܬܥܫܢܝ. ܘܡܠܠܝ ܬܫܒܘܚܬܐ. ܩܘܡ ܒܪܩ.
13 ܘܫܒܝ ܫܒܝܟ. ܒܪܗ ܕܐܒܝܢܥܡ. * ܗܝܕܝܢ ܢܚܬ ܦܪܘܩܐ ܠܡܫܒܚܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
14 ܢܨܚܬ ܠܝ ܒܓܒܪܐ ܡܢ ܐܦܪܝܡ. * ܕܥܒܕܘܗܝ ܡܬܚܙܝܢ ܒܥܡܠܩ. ܒܬܪܟ ܒܢܝܡܝܢ
ܒܚܘܒܟ. ܡܢ ܡܟܝܪ ܢܦܩ ܡܦܫܩܢܐ. ܘܡܢ ܙܒܘܠܘܢ. ܕܟܬܒܝܢ ܒܩܢܝܐ
ܕܣܦܪܐ.

Domine, ad egressum tuum de Seir, cùm in- 4
cederes inter agros Edom, terra contremu-
it, quin etiam cœli stillârunt, & nubes
sparserunt aquas; Montes quoque defece- 5
runt coram Domino, & iste Sinai à conspe-
ctu Domini sancti Israelis. In diebus Sam- 6
gar filii Enath, & in diebus Enael interclu-
serant vias; & qui gradiebantur per semitas
rectas, ambulabant per vias obliquas. In- 7
tercluserant planities Israelis, intercluserant,
donec surgerem ego Debora, surgerem *in-*
quam mater in Israele. Eliget Deus rem no- 8
vam, ac tunc panem hordeaceum; & gladius
aut hasta non videbitur inter quadraginta
millia Israelitarum. Cor meum dixit ad In- 9
terpretem Israelis, Qui peculiares estis in
populo, benedicite Dominum: Equitantes 10
asinas candidas, sedentes in domibus, & iter
facientes in viis, Contemplamini quæso, di- 11
cta indagantium qui inter doctores *versan-*
tur: ibi rependent justitiam Domini, justi-
tiam quam multiplicavit erga Israelem: tunc
descendit ad portam populus Domini. Ex- 12
pergiscere, expergiscere Debora, expergi-
scere, confortare, & eloquere canticum. Sur-
ge Barac, & captivos duc captivantes te, fili
Abineâ. Tunc descendit salvator ad canen- 13
dum coram Domino, Illuxisti mihi per virû
ex Aphrem, Cujus facta *elucent* in Amalec: 14
post te Benjamin ob amorem tui: de Machir
egressus est Interpres, & de Zebolon scriben-
tes calamo scribæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * يا رب عزك ومجدك من ساعير حين مشيت بين ضياع ادوم تزلزلت الارض * وقطرت السماء
5 ايضا ورشت السحاب ماء * وترعرعت الجبال قدام الرب وجبل سينا هذا امام الرب اله اسرايل
6 * في ايام سمجار بن عناث وايام عنائيل انقطعت الطرق والذين كانوا يسيرون في الطرق
7 المعتدلة ساروا في الطرق المعوجة * لان طرق صحاري بني اسرايل انقطعت ولم تسلك ومنعت
8 اغنامهم من الدخول والخروج * حتى قمت انا دبورا وصرت اما لبني اسرايل * واختار الله
9 امرا جديدا * ثم يقوم خبز الشعير * ولا يسقط سيف ولا رمح بين اربعين الف بني اسرايل
10 * قلبي قال للمخبر بالنبوة لبني اسرايل * رؤس الشعب ورؤساهم قولوا تبارك الرب * وانتم
ايها الذين تركبون الاتن الشهب * والذين في البيوت جلوس * والذين تسيرون في الطرق
11 * افحصوا عن كلام الذين يتدبرون الكتب العلماء * هنالك يعرفون بر الرب الذي اظهر
12 لبني اسرايل * حينئذ نزل الى الباب شعب الرب * انهضي انهضي يا دبورا * وتكسي
13 وانطقي * انهض يا باراق * واسب الذين كانوا يسبونك يا ابن ابينعام * هنالك نزل المنجي
14 ليسبح امام الرب * اشرقت لي برجل من افرام * الذي اعماله بعمالاق * وعلى اثرك
يسعى بنيامين من الحب * لانه خرج مني من ماخير * والذين يرتكبون بعلم
الكتاب من زبولون *

O Domine, robur tuum & gloria tua de Seir: cùm gradereris inter oppida Adum, mota est terra, cœ- 4
lum quoque stillavit, & nubes spar-
serunt aquam; Trepidârunt montes 5
ante Dominum, & mons iste Si-
nai coram Domino Deo Israelis.
Diebus Samgaris filii Anath, & 6
diebus Ananaëlis occlusæ fuerant
viæ; & qui ambulabant in viis
rectis, ambulârunt in viis tortuo-
sis: Quoniam viæ solitudinum fi- 7
liorum Israel occlusæ fuerant, eva-
seruntque imperviæ, denegabatur ar-
mentis eorum ingrediendi &
egrediendi facultas; donec surrexi
ego Debora, & facta sum mater
filiorum Israel, Et elegit Deus rem 8
novam: tum exurget panis hordea-
ceus, nullusque cadet gladius aut
spiculum inter quadraginta millia
filiorum Israel. Cor meum allo- 9
quitur Expositorem prophetiæ fi-
liis Israel, dicens; Princeps po-
puli & duces eorum dicite, Bene-
dictus sit Dominus. Et vos qui 10
asinas ex albo fuscas conscenditis,
qui in domibus sedetis, qui-
que ambulatis in viis, Scruta- 11
mini verba eorum qui se libris
exercent, doctorum: docebunt ju-
stitiam Domini, quam indicavit
filiis Israel: tunc descendit ad por-
tam populus Domini. Surge, surge 12
O Debora, te exorna, & loquere:
surge O Barac, & prædare eos qui te
prædabantur, O fili Abinoam. Tunc 13
descendit vindex ad hanc laudem
dicendam coram Domino, Afful-
sisti mihi per virum ex Ephrem,
Cujus opera cernuntur in Amalec: 14
& in vestigiis tuis gradietur Ben-
jamin amore compulsus: eò quòd
prodierit Explanator è Machir, &
qui infundant scientiæ libri, è Ze-
bulon.

ספר שופטים : ה

vallem in ,Barac sic Issachar & : Deborah cum Issachar in principes Et
15 ושרי בישׂשכר עם־דברה וישׂשכר כן ברק בעמק
decretorii magni ,Reuben divisionibus in : suis pedibus in est missus
שלח ברגליו בפלגות ראובן גדלים חקקי־
sibilos audiendum ad ,duos ordines inter sedisti quid Ut .cordis
16 לב: למה ישבת בין המשפתים לשמע שרקות
Ghilhad .cordis scrutationes magnæ Reuben divisionibus in ? gregum
17 עדרים לפלגות ראובן גדולים חקרי־לב: גלעד
sedit Aser ? naves habitabit quid ut Dan & ,habitavit Jarden transitu in
בעבר הירדן שכן ודן למה יגור אניות אשר ישב
repudiavit populus Zebulun .habitabit ej° fissuras super & ,marium portum ad
18 לחוף ימים ועל מפרציו ישכון: זבלון עם חרף
.agri altitudines super Naphthali & ,moriendum ad suam animam
נפשו למות ונפתלי על מרומי שדה:
Chenahan reges pugnaverunt tunc ,pugnaverunt ,reges Venerunt
19 באו מלכים נלחמו אז נלחמו מלכי כנען
.acceperunt non argenti cupiditatem :Meghiddo aquas super Tahanach in
בתענך על־מי מגדו בצע כסף לא לקחו:
pugnaverunt suis exaltationibus de ,stellæ pugnaverunt cœlis De
20 מן־שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו
: Chedummim torrens ,eos devolvit Chison Torrens .Sisera cum
21 עם־סיסרא: נחל קישון גרפם נחל קדומים
sunt contusi Tunc .robur mea anima conculcabit ,Chison torrens
22 נחל קישון תדרכי נפשי עז: אז הלמו
Maledicite .ejus fortium calcitratibus ,calcitratibus à ,equi calcanei
23 עקבי־סוס מדהרות דהרות אביריו: ארו
: ej° habitatores maledicendo maledicite ;Domini legatus dixit ,Meroz
מרוז אמר מלאך יהוה ארו ארור ישביה
Domini auxilium ad ,Domini auxilium ad venerunt non quia
כי לא־באו לעזרת יהוה לעזרת יהוה
Cheber uxor Jahel mulieribus præ Benedicetur .fortibus in
24 בגבורים: תברך מנשים יעל אשת חבר
,postulavit Aquas .benedicetur tentorio in mulieribus præ : Chenæi
25 הקיני מנשים באהל תברך: מים שאל
.butyrum obtulit illustrium phiala in : dedit lac
חלב נתנה בספל אדירים הקריבה חמאה:
malleum ad ejus dextera & ,sese miserunt clavum ad ejus Manus
26 ידה ליתד תשלחנה וימינה להלמות
,transfixit & ,ejus caput amovit : Sisera contudit & ;laborantium
עמלים והלמה סיסרא מחקה ראשו ומחצה
.ejus tempus penetravit &
וחלפה רקתו:

Versio VULG. LAT.

15 Duces Issachar fuére cum
Debbora, & Barac vestigia
sunt secuti, qui quasi in præ-
ceps ac barathrum se discri-
mini dedit: diviso contra
se Ruben, magnanimorum re-
16 perta est contentio. Quare
habitas inter duos terminos,
ut audias sibilos gregum?
diviso contra se Ruben,
magnanimorum reperta est
17 contentio. Galaad trans Jor-
danem quiescebat, & Dan
vacabat navibus: Aser habi-
tabat in littore maris, & in
18 portubus morabatur. Zabu-
lon verò & Nephthali ob-
tulerunt animas suas morti
19 in regione Merome. Vene-
runt reges & pugnaverunt,
pugnaverunt reges Chanaan
in Thanach juxta aquas Ma-
geddo, & tamen nihil tulére
20 prædantes. De cœlo dimi-
catum est contra eos: stellæ
manentes in ordine & cursu
suo, adversus Sisaram pu-
21 gnaverunt. Torrens Cison
traxit cadavera eorum, tor-
rens Cadumim, torrens Ci-
son: conculca anima mea ro-
22 bustos. Ungulæ equorum ceci-
derunt, fugientibus impetu,
& per præceps ruentibus for-
23 tissimis hostium. Maledicite
terræ Meroz, dixit Angel' Dñi:
maledicite habitatoribus ejus,
quia non venerunt ad auxili-
um Domini, in adjutorium
24 fortissimorum ejus. Benedicta
inter mulieres Jahel uxor Ha-
ber Cinæi, & benedicatur in
25 tabernaculo suo. Aquam pe-
tenti lac dedit, & in phiala
principum obtulit butyrum.
26 Sinistram manum misit ad cla-
vum, & dexteram ad fabro-
rum malleos, percussitq; Si-
saram quærens in capite vul-
neri locum, & tempus vali-
dè perforans.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἀρχηγοὶ ἐν Ἰσσάχαρ μετὰ Δεββώρας καὶ
Βαράκ· οὕτω Βαρὰκ ἐν κοιλάσιν ἀπέστειλεν ἐν
ποσὶν αὐτοῦ, εἰς τὰς μερίδας Ῥουβὴν, μεγάλοι
16 ἐξικνούμενοι καρδίαν. Εἰς τί ἐκάθισας ἀναμέ-
σον τῆς διγομίας τοῦ ἀκοῦσαι συρισμοῦ ἀγγελούντων; εἰς
διαιρέσεις Ῥουβὴν, μεγάλοι ἐξετασμοὶ καρ-
17 δίας. Γαλαὰδ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου (ρ) ἐ-
σκήνωσε· καὶ Δὰν (σ) εἰς τί παροικεῖ πλοί-
οις; Ἀσὴρ (τ) ἐκάθισεν παραλίαν θαλασσῶν,
καὶ ἐπὶ διεξόδοις αὐτοῦ σκηνώσει. Ζαβουλὼν
18 λαὸς (υ) ὠνείδισε ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον, καὶ
(φ) Νεφθαλὶ ἐπὶ ὕψη ἀγροῦ (χ) ἦλθον αὐτῶν.
19 Βασιλεῖς παρετάξαντο, τότε ἐπολέμησαν βα-
σιλεῖς Χαναὰν ἐν (ψ) Θανααχ ἐπὶ ὕδατι
Μαγεδδὼ, δῶρον ἀργυρίου οὐκ ἔλαβον. (ω) Ἐξ
20 οὐρανοῦ παρετάξαντο οἱ ἀστέρες, ἐκ τρίβων
αὐτῶν παρετάξαντο μετὰ Σισάρα. Χειμάῤῥους
21 Κισῶν ἐξέσυρεν αὐτοὺς, χειμάῤῥους ἀρχαίων,
χειμάῤῥους Κισῶν. καταπατήσει αὐτὸν ψυχή
22 μου δυνατή. (α) Ὅτε ἐνεποδίσθησαν πτέρναι
ἵππου, (β) σπουδῇ ἔσπευσαν ἰσχυροὶ αὐτοῦ. Κατα-
23 ρᾶσθε Μηρὼζ, εἶπεν ἄγγελος κυρίου, Κατα-
ρᾶσθε· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κατοικῶν αὐτὴν,
ὅτι οὐκ ἦλθον εἰς βοήθειαν κυρίου, εἰς βοήθει-
αν ἐν δυνατοῖς. Εὐλογηθείη (γ) ἐν γυναιξὶν
24 Ἰαὴλ γυνὴ Χαβὲρ τοῦ Κιναίου, (δ) ἀπὸ γυ-
ναικῶν (ε) ἐν σκηναῖς εὐλογηθείη. Ὕδωρ ᾔτη-
25 σεν (ζ), γάλα ἔδωκεν (η) ἐν λεκάνῃ ὑπερεχόντων
προσήνεγκε βούτυρον. Χεῖρα αὐτῆς ἀριστερὰν εἰς
26 πάσσαλον ἐξέτεινε, καὶ δεξιὰν αὐτῆς
εἰς σφῦραν κοπιώντων, καὶ ἐσφυροκόπησεν
Σισάρα, διήλωσεν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπάτα-
ξεν, διήλωσεν κρόταφον αὐτοῦ.

Et principes in Issachar cum Debbora, (z) & Barac: sic Barac in 15
vallibus misit in pedibus suis: In
(aa) portionibus Ruben, magni pe-
netrantes corde. Ad quid sedisti 16
inter medium (bb) digomiæ, ad
audiendū sibilum (cc) gregum? In
(dd) divisionibus Ruben, magnæ
perscrutationes cordis. Galaad 17
trans Jordanem, (ee) ubi habita-
vit: Et Dan ad quid incolit navi-
bus? Aser sedit (ff) ad litt° mariū,
& super exitus ejus habitabit.
Zabulon populus improperavit a- 18
nimā suā in mortem: & Nephtha-
li venerunt ad (gg) altitudines a-
gri sui. Reges pugnaverunt: tunc 19
pugnaverunt reges Chanaan in
Thanaac super aquam Mageddo:
(hh) mun° argenti nō acceperunt.
De cælo (ii) pugnaverunt stellæ: è 20
(kk) semitis suis pugnaverunt cū
Sisara. Torrens Cison (ll) devolvit 21
eos, torrens, (mm) antiquitatum,
torrens Cison. Conculcabit cū ani-
ma mea potens. (nn) Quando im- 22
pediti sunt calcanei equi; (oo)
festinatione festinaverunt fortes
ejus. Maledicite Meroz, dixit 23
angelus Domini, (pp) maledi-
cite. Maledictus omnis inhabi-
tans eam: quoniam non vene-
runt in auxilium (qq) Domini,
in auxilium in potentibus. Bene- 24
dicatur in (rr) mulieribus Jael
uxor Chaber Cinæi, à mulieribus
in tabernaculis benedicatur. A- 25
quam petiit; lac dedit in phi-
ala: præstantium attulit buty-
rum. Manum suam sinistram ad 26
paxillum extendit, & dextr. m
suam in malleum laborantium:
& malleo terebravit Sisaram, perforavit caput ejus, et percussit, per-
foravit tempus ejus.

MS. A. (ρ) κατεσκήνωσεν (σ) ἵνα τί (τ) παρῴκησεν παρ' αἰγιαλὸν θαλασσῶν, καὶ ἐπὶ τὰς διακοπὰς αὐτοῦ κατεσκήνωσεν. Ζαβουλὼν (υ) ὀνειδίσας (φ) Νεφθαλεὶμ (χ) ἦλθον. Βασιλεῖς καὶ παρετάξαντο (ψ) Θεννὰχ ἐπὶ ὕδατος Μεγιδδὼ, πλεονεξίαν ἀργυρίου (ω) Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολεμήθησαν ἀστέρες, ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐπολέμησαν μετὰ Ἰσραήλ. Χειμάῤῥους Κεισῶν ἐξέβαλεν αὐτοὺς, χειμάῤῥους Καδησείμ, χειμάῤῥους Κεισῶν. (α) Τότε ἀπεκόπησαν (β) Ἀμμαδαρὼθ δυνατῶν αὐτοῦ· * Καταρᾶσθαι Μαζὼρ, εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου, καταράσει καταρᾶσθαι τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἤλθοσαν εἰς τὴν βοήθειαν κυρίου· Βοηθὸς ἡμῶν κύριος ἐν μαχηταῖς δυνατοῖς. (γ) ἐκ γυναικῶν * Ἰσραὴλ γυνὴ * Χαβὲρ (δ) ἐκ (ε) ἐν σκηνῇ (ζ) αὐτὴν, καὶ γάλα (η) αὐτῷ ἐν λεκάνῃ ἰσχυρῶν προσήγγισεν βούτυρον. Τὴν χεῖρα αὐτῆς τὴν ἀριστερὰν εἰς πάσσαλον ἐξέτεινε, τὴν δεξιὰν αὐτῆς εἰς ἀποτομὰς κατακόπων, καὶ ἀπέτεμε Σισάρα, ἀπέτρεψεν τὴν * κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ συνέθλασεν καὶ διήλασεν τὴν γνάθον αὐτοῦ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ושרי: ורברבי ישׂשכר משתמעין למלי דבורה ושאר שבטא דישׂשכר משמשין קדם
ברק משתלחין בקרוי מישרא לכל אתר דצריך לתמן בתושלחתיה אזלין בזרעית
16 ראובן סגיאין נכלי לבא: למה: למא תבתון מסשרית קרבא למתב בין תחומין
בפרשת ארחא למשמע בשורתא דא מן דא לברק אתון אמרין דילך אנחנא לסיסרא
אתון אמרין דילך אנחנא למשמע בשורא למדע אי דא היא משריתא נצחא בקרבא
למהוי עמיה איכדין כשר למעבד לכון דבית ראובן הלא ידעיתון דקדמוהי גלין
17 מחשבות לבא: גלעד: דבית גלעד בעברא דירדנא שרן ודבית דן גוו עברי ירדנא
ושויאו נכסיהון בספינן דבית אשר על ספר ימא שרו קרוי עממיא דפגרו תבו ובנון
18 ויתיבו בהון: זבולן: דבית זבולן לקביל עממיא דנדיפו קדם יי מסרו נפשיהון לקטלא
19 אנון ודבית נפתלי ישבחונון כל עממי ארעא: באו: אתו מלכיא דהוו עם סיסרא ואגיחו
קרבא בכן אגיחו קרבא מלכי כנען בתענך הוו שרן ומטן על מי מגדו ממון דכסף לא
20 קביל: מן: מן שמיא אתגח עמהון קרבא מאתר דנפקין כוכביא מכבשי דבריהון תמן
21 אתגח קרבא עם סיסרא: נחל: נחלא דקישון תברינון נחלא דאתעבידו ביה נסין וגבורן
22 מלקדמין לישראל הוא נחלא דקישון תמן דושית נפשי קטילי גבריהון בתקוף: אז:
23 בכין אשתלפא טופרי סוסותהון מפגול דהוה מפגיד קדם רתיכי גבורתיה: ארור: לוטו מירוז
אמר ברק נביא דיי לוטו ותברו ית יתבהא ארי לא אתו לסעדא עמא דיי כד אגיחו קרבא
24 בגבריא: תבורך: תתברך מברכת נשיא טבתא יעל אתת חבר שלמאה כחדא מנשיא
25 דמשמשין בבתי מדרשין תתברך: מים: מיא שאל מנה סיסרא רשיעא חלבא אשקיתיה
26 למדע אם אית רעיונהי עלוהי בפילי גבריא קריבת לקדמוהי שמן דגיבנין: ידה:
טבתא יעל אתת חבר שלמאה דקימת מה דכתיב בספר אוריתא דמשה לא יהוי
תקון זין דגבר על אתתא ולא יתקן גבר בתקוני אתתא אלהין ידהא לסכתא אושיטת
וימינה לארזפתא דנפחין למתבר רשיעין ואנסין מחתה לסיסרא תברת רישיה פצעת
מוחיה אעברת סכתא בצדעיה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et principes Issachar obedientes sermonibus Debora, & *reliqui tribûs* 15
Issachar ministrantes ante Barak *missi* in urbibus planiciei, in omni
loco quo opus esset illuc missione ejus euntes; in prosapia Ruben multi
insidiatores cordis. Quare reditis ex exercitu belli ad sedendū inter termi- 16
nos *in divisione viæ, ad audiendū nuncium alius ab alio:* Barak vos dicen-
tes, Tui nos; & Zzizzaræ vos dicentes, Tui nos; ad audiendū legationē, ad
sciendum manum exercitus vincentem in prælio ad esse cum eo: num
ita rectum vobis faciendum domus Ruben, nonne cognovistis quod ante
eum apertæ cogitationes cordis? Domus Gilghad trans Jordanem habi- 17
tarunt, et domus Dan vadarunt *transitus Jordanis*, posuerunt divitias
suas in navibus: domus Asser super limitem maris habitarunt urbes
gentium quas destruxerūt, redierunt, ædificaverunt eas et habitaverunt
in eis. Zebulun, è regione gentium, quas exprobraverunt *coram Do-* 18
mino, tradiderunt animas suas ad occidendum eas; & domus Nephtha-
li, laudabunt eos omnes *populi* terræ. Venerunt reges *qui fuerunt cum* 19
Zzizzara, inierunt bellū, tunc inierunt *bellum* reges Chenaghan; in Tha-
ghanach fuerunt habitantes & pertingentes usque ad aquas Megido,
divitias argenti non voluerunt. De cœlo initum est cum illis bellum, 20
de loco quo exeunt stellæ; de semitis ductuum earum, ibi initum est
bellum cum Zzizzarâ. Fluvius Kisson fregit eos, fluvius quo facta sunt 21
in eo signa & fortitudines Israeli ab antiquis, ipse fluvius Kisson: ibi
conculcavit anima mea occisos fortium eorum in robore. Tunc eductæ 22
sunt ungulæ equorum eorum à fremitu, quo fuit fremens ante currus for-
titudinis ejus. Maledicite Meroz, dixit Barak propheta Domini: male- 23
dicite & frangite habitatores ejus, quia non venerunt ad auxilia po-
puli Domini, quando inivit bellum cum fortibus viris. Benediceris à 24
benedictione mulierum bonarum Jaghel uxor Hheber Salmæi: sicut una
ex mulieribus, quæ ministrantes in domibus Scholarum benediceris.
Aquas petivit ab ea Zzizzara impius, lacte potavit eum, ad sciendum, si 25
cogitationes ejus super eum: in phialis virorum attulit ante eum pingue-
dinem caseorum. *Bona Jaghel uxor Hheber Salmæi, quæ præstitit quod* 26
scriptum est in libro legis Mosis; non erit armatura viri super mulierem,
neque ornabitur vir ornamentis mulieris: sed manum suam ad clavum
tetendit, & dexteram suam ad malleum, quæ conflata ad confringendum
impios & violentos: percussit eum Zzizzaram, fregit caput ejus, transfixit
cerebrum ejus, transivit *clavus* in tempore ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܪܘܪܒܢܐ ܕܐܝܣܟܪ ܥܡ ܕܒܘܪܐ. ܘܐܝܣܟܪ ܐܝܟ ܒܪܩ ܒܥܡܡܐ. ܐܫܬܕܪ ܒܪܓܠܘܗܝ
16 ܠܡܢܬܐ ܕܪܘܒܝܠ. ܘܪܘܪܒܝܢ ܦܪܘܫܝ ܠܒܐ. * ܠܡܢܐ ܝܬܒ ܐܢܬ ܒܝܢܬ ܫܒܝܠܐ.
17 ܠܡܫܡܥ ܩܠܐ ܕܥܪܕܐ ܠܡܢܬܐ ܕܪܘܒܝܠ. ܘܪܘܪܒܝܢ ܦܪܘܫܝ ܠܒܐ. * ܓܕ ܒܥܒܪܐ
ܕܝܘܪܕܢܢ ܫܪܐ. ܘܕܢ ܠܡܚܙܐ ܓܪܐ ܣܦܝܢܐ. ܐܫܝܪ ܝܬܒ ܥܠ ܣܦܬܐ ܕܝܡܐ. ܘܥܠ
18 ܦܬܓܡܘܗܝ ܢܥܡܪ. * ܙܒܘܠܘܢ ܥܡܐ ܕܒܚܣܕܐ ܐܫܠܡ ܢܦܫܗ ܠܡܘܬܐ. ܢܦܬܠܝ ܥܠ ܪܘܡܐ
19 ܕܚܩܠܗ. * ܐܬܘ ܡܠܟܐ ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܠ ܡܝܐ ܕܡܓܕܘ. ܩܢܝܢܐ ܘܟܣܦܐ ܠܐ ܢܣܒܘ.
20 * ܩܪܒܐ ܥܒܕܘ ܟܘܟܒܐ ܡܢ ܕܘܟܝܬܗܘܢ. ܩܪܒܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܡ ܣܝܣܪܐ ܒܢܚܠܐ
21 ܕܩܝܫܘܢ. * ܓܪܦ ܐܢܘܢ ܢܚܠܐ ܕܩܝܫܘܢ ܘܢܚܠܐ ܕܩܪܡܝܢ. ܐܬܕܪܟ ܢܦܫܝ ܚܝܠܐ. * ܗܝܕܝܢ
22
23 ܢܦܠܘ ܥܩܒܐ ܕܪܟܫܐ. ܡܢ ܢܘܗܡܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܚܝܕܢܘܗܝ. * ܠܘܛܘ ܠܡܪܘܕ ܐܡܪ
ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܘܛܘ ܘܠܘܛܘ ܠܥܡܘܪܝܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܘ ܠܡܥܕܪܢܘܬܗ ܕܡܪܝܐ
24 ܥܡ ܓܢܒܪܐ. * ܬܬܒܪܟ ܡܢ ܢܫܐ ܝܥܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܚܒܪ ܩܝܢܝܐ. ܡܢ ܢܫܐ ܕܒܡܫܟܢܐ
25 ܬܬܒܪܟ. * ܡܝܐ ܫܐܠ. ܘܚܠܒܐ ܝܗܒܬ ܠܗ. ܒܟܣܐ ܕܓܢܒܪܐ ܩܪܒܬ ܚܡܐܬܐ. * ܐܝܕܗ
26 ܠܣܟܬܐ ܐܘܫܛܬ. ܘܝܡܝܢܗ ܠܐܪܙܦܬܐ ܕܢܓܪܐ. ܘܡܚܬܗ ܠܣܝܣܪܐ. ܘܦܠܚܬܗ
ܠܪܫܗ. ܘܡܚܬܗ ܘܥܒܪܬܗ ܠܨܕܥܗ.

Magnates Isacharis cum Debora, & Isa- 15
char ut Barac inter gentes missus est pedi-
bus suis ad portionem Rubil : magni sunt de-
claratores cordis. Cur sedes inter semita, 16
ad audiendum halitum onagrorum, portio-
nem Rubil ? magni sunt declaratores cordis.
Gad in adversa Jordanis ripa commoratur, 17
Dan ad portum trahit naves, Asir degit secus
littus maris, & ad ejusdem ostium habita-
bit : Zebolon populus est qui cum expro- 13
bratione objicit se morti, Nephtali super al-
titudinem agri sui. Venerunt reges, & pu- 19
gnaverunt secus aquas Mageddo, supellecti-
lem & argentum minimè abstulerunt. Bel- 20
lum gesserunt sidera è locis suis, bellum *in-
quam* de cœlo contra Sisaram in torrente
Cisson. Alluvione devolvit eos torrens 21
Cisson & torrens Carmin : acquiret anima
tua robur : Tunc cadet extremitas equorum 22
ejus præ gemitu roboris fortiorum ejus. Ma- 23
ledicite Merod, inquit Angelus Domini, ma-
ledicite ei, & maledicite habitatoribus ejus,
quoniam non adfuerunt ad auxilium Domini
cum viris. Benedicatur præ mulieribus A- 24
nael uxor Hobaris Cinæi; præ mulieribus
quæ in tentorio sunt, benedicatur. Aquam 25
postulavit ille, & lac illa dedit; in cratere gi-
gantum obtulit butyrũ. Manum suam ad cla- 26
vum porrexit, & dexteram suam ad malleum
lignarii; Sisaram percussit, & caput ejus per-
rupit; percussit inquam, & tempus ejus per-
fodit :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * لان اشراف ايساخر مع دبورا * وايساخر مثل باراق في الشعب * لانه ارسل رجالا الي
16 قسمة روبال * لان مبني ما في القلوب عظيم * لماذا جلوسك بين الطرق لتسمع صحة
17 الوحوش بقسمة روبال * ما اعظم المبني عما في القلوب * حاز روبال في مجاز الاردن * ودان
18 غوص السفن * واشير نازل على شاطي البحر * وهو ينزل على بلده * وزبلون شعب صير
19 نفسه للموت * واما نفتالي فعلى علو ضياعه * اتت الملوك فجاهدت * وقاتلت حينيذ
20 ملوك كنعان * فجاهدوا في تعنك على ماء مجدو * ولم ياخذوا مواشي ولا فضة * فمايلت
21 النجوم من مواضعها * ونزل الحرب من السماء على سيسرا في وادي قيسون * فجرفهم وادي
22 قيسون * وسحبهم وادي قرمين * تدرك نفسي القوة * هنالك سقط حوافر الخيل من
23 صحة اعرابه * العنوا ميروز يقول ملاك الرب * والعنوا سكانها العنوهم * لانهم لم يعينوا في
24 الحرب للرب برجالها * تبارك من النسا عنايال امراة حوبار القيني * تبارك من النسا
25
26 * لانه طلب ماء اسقته لبنا * وقربت في كاس الجبابرة سمنا * ومدت يدها اليسرى
الي الوتد * ويمينها الي ارزبة النجار * وضربت سيسرا وفدغت راسه * ضربت صدغه وانفذت
الي الصدغ الاخر *

Nobiles enim Isacharis cum Debora, & 15
*Isachar velut Barac inter populum; quòd
is missus sit pedes in portionem Rubel;
quoniam qui declarat quod cordibus inest,
maximus est. Ad quid sessio tua inter* 16
*vias, ut audias strepitum ferarum in
portione Rubel? Quàm ingens est qui
quod in cordibus est patefacit! Possessio-* 17
*nem obtinuit Rubel in transitu Jordanis,
Dan naves summersit, & Aser habitat
in ora maritima, ipseque habitabit in pa-
tria sua. Zebolon populus est qui seipsum* 18
*morti exposuit; at verò Nephtali celsi-
tudini pagorum suorum insidet. Venerunt* 19
*reges & dimicaverunt, tunc pugnave-
runt reges Chanaan, dimicaverunt in-
quam in Taanach prope aquam Meged-
do; at nec armenta neque argentum ac-
ceperunt. Digressa sunt sidera propriis è* 10
*locis, descenditque bellum de cœlo con-
tra Sisaram in torrente Cisson: Addu-* 21
*xitque eos torrens Cisson, & rapuit illos
torrens Carmin: fortitudinem assequatur
anima mea. Tunc ceciderunt ungulæ* 22
equorum præ clamore fortium ejus. Ma- 23
*ledicite Merod, ait Angelus Domini, &
maledicite civibus ejus; maledicite eis,
quia non juverunt in bello Dominum
cum viris suis. Benedicatur è mulieri-* 24
*bus Anael uxor Hobaris Cinæi, benedica-
tur è mulieribus: Quoniam petenti illi* 25
*aquam præbuit lac bibendum, obtulitque
in scypho gigantum butyrum. Tum ex-* 26
*tendit manum suam sinistram ad paxil-
lum, dexteram autem suam ad malleum
fabri lignarii, & percutiens Sisaram
fidit caput ejus; percussit tempus ejus,
& transverberavit ad alterum usque
tempus.*

ספר שופטים : ו

ejus pedes inter :decubuit ,cecidit ,est incurvatus ejus pedes inter
27 בין רגליה כרע נפל שכב בין רגליה
.vastatus cecidit ibi ,se curvavit quo in ;cecidit ,se curvavit
כרע נפל באשר כרע שם נפל שדוד :
per Sisera mater exclamavit & ;respexit fenestram Per
28 בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא בעד
tardaverunt cur ?veniendum ad ejus currus erubescit Cur :cancellum
האשנב מדוע בשש רכבו לבוא מדוע אחרו
,ei respondebant ejus dominæ Sapientes ?ejus quadrigarum vices
29 פעמי מרכבותיו : חכמות שרותיה תענינה
divident ,invenient Nonne :sibi sua dicta convertebat ipsa etiam
30 אף היא תשיב אמריה לה : הלא ימצאו יחלקו
;Sisera ipsi ,colorum spolium ;viri capiti duæ amasiæ amasia ?spolium
שלל רחם רחמתים לראש גבר שלל צבעים לסיסרא
collis duo recamata ,color :recamatum colorum spolium
שלל צבעים רקמה צבע רקמתים לצוארי
: D O M I N E tui inimici omnes pereant Sic ?spolii
31 שלל : כן יאבדו כל־אויביך יהוה
quievit & :sua fortitudine in solis exire secundùm eum diligentes &
ואהביו כצאת השמש בגברתו ותשקט
.annis quadraginta terra
הארץ ארבעים שנה :

CAP. VI. ו

eos dedit & :D O M I N I oculis in malum Israel filii fecerunt Et
1 ויעשו בני־ישראל הרע בעיני יהוה ויתנם
manus invaluit Et .annis septem Midian manu in DOMINUS
2 יהוה ביד־מדין שבע שנים : ותעז יד־
Israel filii sibi fecerunt Midian faciebus à :Israel super Midian
מדין על־ישראל מפני מדין עשו־להם בני ישראל
.munitiones & speluncas & ,montib* in quæ antra
את־המנהרות אשר בהרים ואת־המערות ואת־המצדות :
,Hamalec & ,Midian ascendebat & ,Israel * serebat si ,erat Et
3 והיה אם־זרע ישראל ועלה מדין ועמלק
;eos super castrametabantur Et .eum super ascendebant & :Chedem filii &
4 ובני־קדם ועלו עליו : ויחנו עליהם
non & : Hazzah in te venire usque ,terræ productionem corrumpebant &
וישחיתו את־יבול הארץ עד־בואך עזה ולא־
.asinum & ,bovem & ,agnum & ,Israel in victum relinquebant
ישאירו מחיה בישראל ושה ושור וחמור :
veniebant & :eorum tentoria & ,ascendebant eorũ acquisitiones & ,ipsi Quia
5 כי הם ומקניהם יעלו ואהליהם יבאו
: numerus non eorũ camelis & ,ipsis & ;multitudine in locusta tanquam
כדי־ארבה לרב ולהם ולגמליהם אין מספר
valde Israel est attenuatus Et .eã corrumpendã ad terram in veniebãt &
6 ויבאו בארץ לשחתה : וידל ישראל מאד
,fuit Et .Dominum ad Israel filii clamaverũt & ; Midian faciebus à
7 מפני מדין ויזעקו בני־ישראל אל־יהוה : ויהי
:Midian causas super Dominum ad Israel filii clamâssent cùm
כי־זעקו בני־ישראל אל־יהוה על אדות מדין :
dixitque :Israel filios ad prophetam virum DOMINUS misit Et
8 וישלח יהוה איש נביא אל־בני ישראל ויאמר
feci ascendere Ego ;Israel Deus DOMINUS dixit Sic :eis
להם כה־אמר יהוה אלהי ישראל אנכי העליתי
.servorum domo è vos eduxi & ;Ægypto ex vos
אתכם ממצרים ואוציא אתכם מבית עבדים :
omnium manu de & ,Ægyptiorum manu de vos erui Et
9 ואצל אתכם מיד מצרים ומיד כל־
vobis dedique ,vestris faciebus à eos expuli & :vos opprimentiũ
לחציכם ואגרש אותם מפניכם ואתנה לכם
.eorum terram
את־ארצם :

Versio V U L G. LAT.

27 Inter pedes ejus ruit : defecit, & mortuus est : volvebatur ante pedes ejus, & jacebat exanimis & miserabilis.
28 Per fenestram respiciens, ululabat mater ejus : & de cœnaculo loquebatur ; Cur moratur egredi currus ejus ? quarè tardaverunt pedes quadrigarum illius ?
29 Una sapientior cæteris uxoribus ejus, hæc socrui verba respondit ;
30 Forsitan nunc dividit spolia, et pulcherrima fœminarum eligitur ei : vestes diversorum colorum Sisaræ traduntur in prædam, & supellex varia ad ornanda colla congeritur.
31 Sic pereant omnes inimici tui, Domine : qui autem diligunt te, sicut Sol in ortu suo splendet, ita rutilent.
32 Quievitque terra per quadraginta annos.

CAP. VI.

1 Fecerunt autem filii Israel malum in conspectu Domini : qui tradidit illos in manu Madian septem annis,
2 Et oppressi sunt valdè ab eis. Fecerúntque sibi antra & speluncas in montibus, & munitissima ad repugnandum loca.
3 Cúmque sevisset Israel, ascendebat Madian & Amalec, cæterique Orientalium nationum :
4 Et apud eos figentes tentoria, sicut erant in herbis cuncta vastabant usque ad introitum Gazæ: nihilque omnino ad vitam pertinens relinquebant in Israel, non oves, non boves, non asinos.
5 Ipsi enim & universi greges eorum veniebant cum tabernaculis suis, & instar locustarum universa complebãt, innumera multitudo hominũ, & camelorum, quidquid tetigerant devastantes.
6 Humiliatúsque est Israel valdè in conspectu Madian.
7 Et clamavit ad Dominum postulans auxilium contra Madianitas.
8 Qui misit ad eos virum prophetam, & locutus est, Hæc dicit Dominus Deus Israel ; Ego vos feci conscendere de Ægypto, & eduxi vos de domo servitutis,
9 Et liberavi de manu Ægyptiorum, & omnium inimicorum, qui affligebant vos: ejecique eos ad introitum vestrum, & tradidi vobis terram eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 (ϑ) Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς κατέκυλίσθη· ἔπεσεν καὶ ἐκοιμήθη ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς, κατακλιθεὶς ἔπεσεν, καθὼς κατεκλίθη ἐκεῖ ἔπεσεν ἐξοδευθείς.
28 Διὰ τῆς θυρίδος παρέκυψεν μήτηρ Σισάρα ἐκτὸς τῆς τοξικῆς, Διότι ᾐσχύνθη ἅρμα αὐτοῦ; διότι ἐχρόνισαν πόδες ἁρμάτων αὐτοῦ;
29 Αἱ σοφαὶ ἄρχουσαι αὐτῆς ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτήν, καὶ αὐτὴ ἀπέστρεψεν λόγους αὐτῆς ἑαυτῇ,
30 Οὐχ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκῦλα; οἰκτίρμων οἰκτειρήσει εἰς κεφαλὴν ἀνδρός· Σκῦλα βαμμάτων τῷ Σισάρα, σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας, βάμματα ποικιλτῶν αὐτὰ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκῦλα.
31 Οὕτως ἀπόλοιντο πάντες οἱ ἐχθροί σου, κύριε· καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν, (ι) ὡς ἔξοδος ἡλίου ἐν δυνάμει αὐτοῦ.
32 Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη.

27 Inter pedes ipsius devolutus est : cecidit, et dormivit inter pedes ejus: procumbens cecidit, sicut procubuit, ibi cecidit expirans.
28 Per fenestrã respexit mater Sisaræ extra (ss) fenestellã; Cur erubuit (tt) curr* ej*? Cur tardaverũt pedes curruũ ej*?
29 Sapientes principes ejus responderunt ad eã, & ipsa convertit sermones suos sibi;
30 Nónne invenient eũ dividentem spolia? (uu) misericors miserebitur in caput viri: Spolia tincturarũ ipsi Sisaræ, spolia tincturarum varietatis, spolia variatorum ipsa, capiti ejus spolia.
31 Sic pereant omnes inimici tui, Domine: & qui diligunt eum, sicut (xx) exit* Solis in (yy) virtute sua.
32 Et quievit terra quadraginta annis.

MS. A. (ϑ) Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς συγκάμψας ἔπεσεν· ἐκοιμήθη μεταξὺ ποδῶν αὐτῆς, ἐν ᾧ ἔκαμψεν ἐκεῖ ἔπεσεν ταλαίπωρος. Διὰ τῆς θυρίδος διέκυψεν καὶ κατεμάνθανεν ἡ μήτηρ Σισάρα διὰ τῆς δικτυωτῆς ἐπιβλέπουσα ἐπὶ τοὺς μεταστρέφοντας Σισάρα, Διατί ᾐσχάτισεν τὸ ἅρμα αὐτοῦ παραγενέσθαι; διατί ἐχρόνισαν ἴχνη ἁρμάτων αὐτοῦ; Σοφαὶ ἀρχουσῶν αὐτῆς ἀνταπεκρίναντο πρὸς αὐτήν, καὶ αὐτὴ ἀπεκρίνατο ἐν ῥήμασιν αὐτῆς, Οὐχὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκῦλα; φιλιάζων φίλοις εἰς κεφαλὴν δυνατοῦ· Σκῦλα βαμμάτων Σισάρα, σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας, * βαφὴ ποικίλων περὶ τράχηλον αὐτοῦ σκῦλον. Οὕτως (ι) καθὼς ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἐν δυναστείαις αὐτοῦ. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη.

ΚΕΦ. ϛ΄.

1 ΚΑὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν (α) ἐνώπιον κυρίου, καὶ (β) ἔδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ Μαδιὰμ (γ) ἑπτὰ ἔτη.
2 Καὶ (δ) ἴσχυσε χεὶρ Μαδιὰμ ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου (ε) Μαδιὰμ τὰς τρυμαλιὰς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι, (ζ) καὶ τὰ σπήλαια, καὶ τὰ κρεμαστά.
3 Καὶ ἐγένετο (η) ἐὰν ἔσπειραν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἀνέβαινον Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν (θ) συνανέβαινον αὐτοῖς,
4 Καὶ παρενέβαλον εἰς αὐτοὺς, καὶ (ι) διέφθειρον τοὺς καρποὺς αὐτῶν ἕως ἐλθεῖν εἰς Γάζαν· καὶ (κ) οὐ κατελείποντο ὑπόστασιν ζωῆς (λ) ἐν τῇ γῇ Ἰσραήλ, οὐδὲ ἐν τοῖς ποιμνίοις ταῦρον καὶ ὄνον.
5 Ὅτι αὐτοὶ καὶ αἱ κτήσεις αὐτῶν ἀνέβαινον, καὶ αἱ σκηναὶ αὐτῶν παρεγίνοντο, καθὼς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμός· (μ) καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν γῆν Ἰσραήλ, καὶ διέφθειρον αὐτήν.
6 Καὶ ἐπτώχευσεν Ἰσραὴλ σφόδρα ἀπὸ προσώπου Μαδιάμ.
7 Καὶ (ν) ἐβόησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς (ξ) κύριον ἀπὸ προσώπου Μαδιάμ.
8 Καὶ ἐξαπέστειλε κύριος ἄνδρα προφήτην πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Ἐγώ εἰμι (ο) ὃς ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐξ οἴκου δουλείας ὑμῶν·
9 Καὶ ἐρρυσάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν· καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν.

CAP. VI.

1 ET fecerunt filii Israel malum in conspectu Domini: & tradidit eos Dominus in manu Madiam septem annos:
2 Et invaluit manus Madiã super Israel. Et fecerũt sibi filii Israel à facie Madiã antra, quæ in montib*, & speluncas, & (a) pensilia.
3 Et factum est, (b) si seminaverunt filii Israel ; & ascendebant Madiam, & Amalec, et filii Orientis simul (c) ascendebant cũ eis.
4 Et castrametabantur adversùs eos, & corrumpebant (d) fructus eorũ, donec venias in Gaza. Et non relinquebant substantiam vitæ in terra Israel, (e) neq; in gregibus, taurũ, & asinũ.
5 Quoniam ipsi, & (f) possessiones eorum ascendebant, & tabernacula eorum (g) adveniebant, tanquã locusta in multitudine: et eis, & camelis eorum non erat numerus: & veniebant in terrã Israel, et corrumpebant eã.
6 Et mendicavit Israel valdè à facie Madiã.
7 Et clamaverunt filii Israel ad Dominũ à facie Madiã.
8 (h) Et misit Dominus virum prophetam ad filios Israel. Et dixit eis, Hæc dicit Domin* De* Israel; Ego sum qui éduxi vos de terra Ægypti, et eduxi vos de domo servitutis ( ) vestræ:
9 Et liberavi vos de manu Ægypti, & de manu omnium tribulantium vos, & ejeci eos à facie vestra: & dedi vobis terram eorum.

MS. A. (α) ἔναντι κυρίου (β) παρέδωκεν (γ) ἔτη ἑπτά. (δ) κατίσχυσεν (ε) Μαδιὰμ * ἄνδρας ἐν τοῖς (ζ) καὶ τοῖς σπηλαίοις, καὶ τοῖς ὀχυρώμασιν. Καὶ (η) ὅταν ἔσπειρεν ἀνὴρ Ἰσραήλ, (θ) καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν, Καὶ παρενέβαλον ἐπ' αὐτούς, (ι) διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς, ἕως τοῦ ἐλθεῖν (κ) οὐχ ὑπελείποντο (λ) ἐν Ἰσραήλ, καὶ ποίμνιον, καὶ μόσχον, καὶ ὄνον. Ὅτι αὐτοὶ τὰ κτήνη αὐτῶν ἀνέβαινον, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον, καὶ παρεγίνοντο, ὡς ἀκρὶς (μ) καὶ παρεγίνοντο ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ τοῦ διαφθείρειν αὐτήν. (ν) ἐκέκραξαν (ξ) κύριον· καὶ ἐγένετο ἐπεὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον περὶ Μαδιάμ, Καὶ ἐξαπέστειλεν (ο) ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου, * καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 בין רגלהא כרע נפל שכיב בין רגלהא כרע נפל באתר דכרע תמן נפל בזיזא סיסרא :
28 בעד : מן חרכא אסתכיאת ומדיקא אמיה דסיסרא מביני אעיתא אמרת מא דין אוחרא רתיכוהי דסיסרא ברי מלמיתי מא דין אתעכבו רהטיא דהוו מיתן לי אגרת נצחנין :
29 חכמות : חכימת פרסתותהא ענין לה אף היא בחוכמא מתיבא ואמרא למימר להין :
30 הלא : הלא מרמשכחין מפלגין בזתא יהבין גבר וביתיה כל חד וחד בזא סגי קדם סיסרא בזת ציורי צבעונין על צוריה נכסי עתיריא ומני חמודא קדם גברוהי דבזו :
31 כן : כסיסרא כן ייבדון כל סנאי עמך יי ורחמוהי צדיקיא יהון עתידין לאנהרא כזיהור יקריה על חד תלת מאה וארבעין ותלתא במפק שמשא בגבורתיה ושדוכת ארעא דישראל מלמעבד קרבא ארבעין שנין :

ו

1 ועבדו בני ישראל דביש קדם יי ומסרנון יי בידא דמדינאי שבע שנין :
2 ותקיפת יד מדינאי על ישראל מן קדם מדינאי עבדו להון בני ישראל ית מטמוריתא דבטוריא וית מערתא וית מצורתא :
3 והוה כד זרע ישראל וסלקין מדינאי ועמלקאי ובני מדינחא וסלקין עלוהי :
4 ושרו עליהון ומחבלין ית עללתא דארעא עד מעלנא דעזה ולא משארין מזון לקימא נפש בישראל ואמר ותור וחמר :
5 ארי אנון וגיתיהון סלקין ומשכניהון ואתן כמסת גובא לסגי ולהון ולגמליהון לית מנין ועלין בארעא לחבלותה :
6 ומאך ישראל לחדא מן קדם מדינאי
7 וזעיקו בני ישראל קדם יי : והוה כד זעיקו בני ישראל קדם יי על עסק מדינאי :
8 ושלח יי גברא נביא לות בני ישראל ואמר להון כדנן אמר יי אלהא דישראל אנא אסקית יתכון ממצרים ואפקית יתכון מבית עבדותא :
9 ושיזבית יתכון מידא דמצראי ומידא כל דחקיכון ותרכית יתהון מן קדמיכון ויהבית לכון ית ארעהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

27 Inter pedes ejus curvat* est, cecidit, jacuit inter pedes ejus, curvat* est, cecidit; in loco quo curvatus est, ibi cecidit spoliatus Zizzara.
28 Ex fenestra prospexit, et attendens mater ej* Zzizzaræ ex-inter cancellos dixit; Quid hoc tardavit currus ej* Zzizzaræ filii mei à veniendo? Quid hoc impediti sunt cursores, qui fuerunt venire facientes mihi epistolã victoriarũ?
29 Sapientes dominæ illi* responderunt ei, etiã ipsa in sapientia sua respondit et dixit ad dicendũ illis.
30 Nonne ex quo invenientes dividentes prædã, dantes virũ et domũ ej* omni uni et uni, prædã multã ante Zzizzarã, prædã polymitarũ colorũ sup collũ ej*, divitias opulentorũ et vasa desiderii ante virũ eũ quẽ spoliarunt?
31 Sicut Zzizzara sic peribũt omnes osores populi tui Dñe, et amatores ejus justi futuri erunt splendescere, sicut splendet gloria ejus pro uno trecenta et quadraginta et tria in exire Solem in fortitudine sua. Et quievit terra Israel à faciendo bello quadraginta annis.

CAP. VI.

1 ET fecerunt filii Israel malũ ante Dñm, et tradidit eos Dñs in man* Madianæorũ septẽ annis.
2 Et roborata est man* Madianæorũ sup Israel: ab-ante Madianæos fecerũt sibi filii Israel latibula quæ in montib*, et speluncas et munitiones.
3 Et fuit quando seminavit Israel, et ascendentes Madianæi & Ghamalekæi, et filii Orientis, et ascendentes sup eũ.
4 Et tetenderũt sup eos, et devastantes proventũ terræ usq; ad ascensũ Ghazæ; et non reliquerunt eis cibũ ad vivificandũ animã in Israel, et pec*, et bovẽ, et asinũ.
5 Nam illi et greges eorũ ascendentes, et tentoria eorũ; et venerunt ut sufficientia locustæ ad multitudinẽ; et illis, et camelis eorũ non erat numerus: et intrantes in terrã ad vastandũ eam.
6 Et humiliat* est Israel valde ab-ante Madianæos, et clamaverunt filii Israel ante Dominum.
7 Et fuit cum clamaverunt filii Israel ante Dominum super causam Madianæorum.
8 Et misit Dominus virum prophetam ad filios Israel, et dixit eis: Sic dixit Dñs De* Israel, Ego, ascendere feci vos ex Ægypto, et eduxi vos de domo servitutis.
9 Et liberavi vos de manu Ægyptiorum, et de manu omniũ molestatorum vestrorum, et ejeci illos ex ante-vos, et dedi vobis terram eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܒܝܢܬ ܪ̈ܓܠܝܗ̇ ܢܦܠ ܘܐܬܩܛܠ ܘܫܟܒ. ܒܕܘܟܬܐ ܕܢܦܠ. ܬܡܢ ܢܦܠ ܒܙܘܙܐ. * ܘܡܢ
27 ܟܘܬܐ ܐܣܬܟܝܬ. ܘܡܢ ܚܪܟܐ ܝܠܠܬ ܐܡܗ ܕܣܝܣܪܐ. ܘܐܡܪܬ. ܡܢܐ ܗܘ ܕܡܘܚܪܝܢ
28 ܡܪ̈ܟܒܬܗ ܕܒܪܝ ܠܡܐܬܐ. ܘܡܢܐ ܗܘ ܕܡܘܚܪ ܩܠܐ ܕܡܪ̈ܟܒܬܗ. * ܚܟܝܡܬܐ ܕܒܬܘܠܬܗ
29 ܥܢܬ ܘܐܡܪܬ ܠܗ. * ܕܠܡܐ ܐܙܠ ܘܐܫܟܚ ܒܙܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܦܠܓ ܟܕܢܐ ܠܟܠ ܪܫ
30 ܓܒܪ̈ܐ. ܘܒܙܬܐ ܣܓܝܐܐ ܘܨܒܥ̈ܢܐ ܘܨܘܪ̈ܬܐ ܠܣܝܣܪܐ. ܘܨܒܥܐ ܘܨܘܪܬܐ ܥܠ ܨܘܪ̈ܝ ܕܒܙܘܙܐ.
31 * ܗܟܢܐ ܢܐܒܕܘܢ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܟ ܡܪܝܐ. ܘܪ̈ܚܡܝܟ. ܐܝܟ ܡܦܩܗ ܕܫܡܫܐ
ܒܓܢܒܪܘܬܗ. ܘܫܠܝܬ ܐܪܥܐ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝ̈ܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 * ܘܥܒܕܘ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ: ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܐ ܕܡܕܝܢܝ̈ܐ.
2 ܫܒܥ ܫܢܝ̈ܢ. * ܘܥܫܢܬ ܐܝܕܐ ܕܡܕܝܢܝ̈ܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܕܝܢܝ̈ܐ. ܘܥܒܕܘ
3 ܠܗܘܢ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܒ̈ܬܐ ܒܛܘܪ̈ܐ. ܘܡܥܪ̈ܬܐ ܘܚܨ̈ܢܐ. * ܘܟܕ ܙܪܥ ܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ. ܣܠܩܝܢ
4 ܗܘܘ ܡܕܝܢܝ̈ܐ ܘܥܡܠܩܝ̈ܐ ܘܒܢ̈ܝ ܪܩܡ. * ܘܫܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܡܚܒܠܝܢ ܗܘܘ ܠܟܠܗ̇
5 ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܡܥܠܢܐ ܕܥܙܐ. ܘܠܐ ܫܒܩܝܢ ܗܘܘ ܠܐܝܣܪܝܠ ܕܢܣܒܘܢ ܬܘܪ̈ܐ ܘܥܢܐ ܘܚܡܪ̈ܐ. * ܡܛܠ
ܕܗܢܘܢ. ܘܒܥܝܪ̈ܗܘܢ ܘܡܫܟܢ̈ܝܗܘܢ. ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟ ܩܡܨܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܠܗܘܢ ܘܠܓܡܠܝܗܘܢ
6 ܠܝܬ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ. ܘܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܐܪܥܐ ܠܡܚܒܠܘܬܗ̇. * ܘܐܬܡܟܟ ܐܝܣܪܝܠ ܛܒ ܡܢ ܩܕܡ
7 8 ܡܕܝܢܝ̈ܐ. * ܘܐܙܥܩܘ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ ܡܛܠ ܡܕܝܢܝ̈ܐ. * ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ ܓܒܪܐ
ܢܒܝܐ ܠܘܬ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܐ
9 ܐܣܩܬܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܦܩܬܟܘܢ ܡܢ ܒܝܬ ܥܒܕܘܬܐ. * ܘܦܪܩܬܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ
ܕܡܨܪ̈ܝܐ ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܐܠܘܨܝ̈ܟܘܢ. ܘܛܪܕܬ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܝܗܒܬ
ܠܟܘܢ ܐܪܥܗܘܢ.

Et inter pedes ejus concidit, corruit, jacuitque: quo loco concidit, illic corruit prædo. 27
Cæterùm è fenestra prospexit, & è xysto ululavit mater Sisaræ, ac dixit; Quid rei est quòd cunctantur aurigæ filii mei quò minùs veniant? & quid causæ est quòd tardet tinnitus aurigarum? 28
Sapientissima adolescentularum *ejus* respondens ait illi, 29
Forsan abiens invenit spolia multa, & distribuit mulum *onustum singulis* ducibus virorum: spolia verò optima, *variæ* tincturæ, atque picturæ *ipsi* Sisaræ, tincturæ atque picturæ super colla prædantium. 30
Ita dispereant omnes inimici tui Domine; amici verò tui sint veluti ortus solis in fortitudine sua. Porrò tranquilla fuit terra quadraginta annis. 31

CAP VI.

Filiis autem Israel malum perpetrantibus coram Domino, tradidit eos Dominus in manum Medianitarum septem annorum *spatio*. 1
Et manus Medianitarum *adeo* roborata est adversùs Israelem, ut fugerint à conspectu Medianitarum, fecerintque sibi filii Israel domos in montibus, speluncas, & munitiones. 2
Nam cùm seminâsset Israel, ascendebant Medianitæ, Amalecitæ, & filii Recem, 3
Castra ponebant adversùs eos, totámque terram vastabant usque ad aditũ Aza, nec permittebant Israeli servare boves, neque pecudes, neque asinos. 4
Hi namque cum jumentis ac tentoriis suis veniebant plurimarum instar locustarum (ipsis enim & camelis eorum nullus erat numerus) & terram ingrediebantur ut vastarent eam. 5
Et concussus est Israel vehementer à conspectu Medianitarum? 6
Clamaveruntque filii Israel ad Dominum ob causam Medianitarum. 7
Misit ergò Dominus virum prophetam ad filios Israel, qui dixit eis, Sic dicit Dominus Deus Israel, Ego extraxi vos de terra Ægypti, & eduxi vos de loco servitutis; 8
Eripui vos de manu Ægyptiorum, & de manu omnium opprimentium vos, & consumpsi eos à conspectu vestro, dedique vobis terram eorum. 9

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 28 * فصرب بين رجليها وسقط ميتا * في الموضع الذي سقط هنالك وقع مجدوعا * تطلعت
من الكوة * جلبت ام سيسرا من الكوة جالسة علي الروشن وقالت * ما حال مراكب ابني
29 ابطت ولم تجي * وما بال صرير مراكبه لم يسمع بجيه * فاجابتها الحكيمة من قيانها * وقالت
30 لها * لعله ظفر بنهب كثير في طريقه * فقسم لكل امري حمل عسل وزيت كثير * ومصبغات
31 ووشي لسيسرا * ومصبغات ووشي علي اعناق المنتهبين * كذلك يهلك جميع اعدايك يا
رب * ومحبوك مثل مخرج الشمس في جبروتها * وسكنت الارض من الحرب اربعين سنة *

* الفصل السادس *

1 * فارتكب بنو اسرايل السيات امام الرب * فسلط عليهم الرب المدينيين سبعة سنين
2 * فاعتزت يد المدينيين علي بني اسرايل * وهرب بنو اسرايل من المدينيين * واتخذ بنو
3 اسرايل بيوتا في الجبال * ومغاير وحصاير * وكان بنو اسرايل اذا زرعوا تصعد المدينيون
4 والعملقانيون وبنو رقام * وينزلون عليهم * ويفسدون الارض كلها الي مدخل غازا * ولم يكونوا
5 يتركوا لبني اسرايل بقرا * ولا حميرا * ولا احمالا * لانهم كانوا ياتون ببهايمهم ودوابهم وخيمهم
الكثيرة مثل الجراد الكثير * فكانوا لا يحصون * ولا تحصي ابلهم * وكانوا اذا دخلوا الارض
6 7 يفسدونها * وفزع بنو اسرايل من المدينيين فزعا عظيما * وصاح بنو اسرايل * وجاوا الي
8 الرب مستغيثين من المدينيين * فارسل الرب نبيا الي بني اسرايل وقال لهم هكذا
9 يقول الله رب اسرايل * انا الذي اخرجتكم من العبودية * واصعدتكم من ارض مصر
وانقذتكم من ايدي المصريين * ونجيتكم من ايدي جميع مضطهديكم * واهلكتهم
من بين ايديكم * واعطيتكم ارضهم *

Is verò jactatus inter pedes illius, ruit mortuus: in loco ubi ruit, ibidem cecidit obtruncatus. 27
Per fenestram prospectavit, clamitavit mater Sisaræ de fenestra sedens super podio, & ait, Qua de causâ currus filii mei morati sunt, nec advenêre? & quamobrem adventus stridoris curruum ejus nondum est auditus? 28
Respondit ei sapientissima puellarum ejus, ac dixit illi, 29
Fortè faustè offendit prædam multam in itinere suo, & partitus est unicuique viro onus mellis & olei copiam; aurificia & phrygionicũ opus pro Sisara, aurificia quoque & phrygionicum opus super colla prædantium. 30
Sic pereant omnes inimici tui O Domine, amici verò tui sint veluti ortus solis in robore suo. Quievitque terra à bello quadraginta annis. 31

CAP. VI.

Verùm filiis Israel scelera aggredientibus coram Domino, immisit in eos Dominus Medianitas septem annis. 1
Quare invalescente manu Medianitarum adversùs Israelitas, fugerunt Israelitæ à Medianitis, et adstruxerunt filii Israelitæ domos in montibus, cavernas, & arces. 2
Contingebatque ut cùm seminâssent Israelitæ, ascenderent Medianitæ, Amalecitæ, & filii Racem, 3
Invaderentq; eos, et vastarent universam terrã usque ad ingressum Azæ, nec relinquerent Israelitis boves, nec asinos, nec agnos. 4
Veniebant enim cum pecoribus, jumentis, atque tentoriis suis copiosissimarum instar locustarum, plurimis, (innumeri siquidem erant, & innumeri eorum cameli) terramque ingredientes vastabant eam. 5
Itaque metuerunt filii Israel Medianitas metu maximo: 6
Et vociferantes filii Israel venerunt ad Dominum, opem implorantes contrà Medianitas. 7
Misitque Dominus prophetam quendam ad filios Israel, qui dixit eis, Sic dicit Deus Dominus Israelis, Ego sum qui eduxi vos è servitute, 8
Extraxi vos è terra Ægypti, eripui vos è manibus Ægyptiorum, vos liberavi de manibus omnium persequentium vos, disperdidi eos à conspectu vestro, tradidique vobis terram eorum: 9

ספר שופטים :

timeatis non ;vester Deus DOMINUS Ego : vobis dixi Ac
10 ואמרה לכם אני יהוה אלהיכם לא תיראו
;eorum terra in habitantes vos quorum ,Emoræorum Deos
את־אלהי האמרי אשר אתם יושבים בארצם
,Domini angelus venit Et .meæ voce in audivistis non &
11 ולא שמעתם בקולי : ויבא מלאך יהוה
patri Joas ipsi quæ ,Hophrah in quæ ,quercu sub mansit &
וישב תחת האלה אשר בעפרה אשר ליואש אבי
fugiendum ad ;torculari in frumenta excutiens ejus filius Gidhon & : Hezri
העזרי וגדעון בנו חבט חטים בגת להניס
dixit ac ;Domini angelus eum ad est conspectus Et . Midian faciebus à
12 מפני מדין : וירא אליו מלאך יהוה ויאמר
eum ad Dixitque .virtute potens tecum Dominus :eum ad
13 אליו יהוה עמך גבור החיל : ויאמר אליו
nos invenit quid ut & ?nobiscum Dominus est & ,mi domine me In:Gidhon
גדעון בי אדני ויש יהוה עמנו ולמה מצאתנו
nobis narraverunt quæ ,ejus mirabilia omnia ubi & ?hoc totum
כל־זאת ואיה כל־נפלאתיו אשר ספרו־לנו
? Dominus nos fecit ascendere Ægypto de Nonne :dicendo ,nostri patres
אבותינו לאמר הלא ממצרים העלנו יהוה
.Midian vola in nos deditque ,Dominus nos dereliquit nunc &
ועתה נטשנו יהוה ויתננו בכף מדין :
;hac tua fortitudine in Vade : ait & ,Dominus eum ad respexit Et
14 ויפן אליו יהוה ויאמר לך בכחך זה
? te misi nonne :Midian vola de Israel facies salvum &
והושעת את־ישראל מכף מדין הלא שלחתיך :
?Israel faciam salvum quo in ,mi Domine me In :eum ad Dixitque
15 ויאמר אליו בי אדני במה אושיע את־ישראל
.mei patris domo in minimus ego & ,Menasseh in tenuis mea chilias Ecce
הנה אלפי הדל במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי :
percutiésque ,tecum ero Quia : Dominus eum ad Dixitque
16 ויאמר אליו יהוה כי אהיה עמך והכית את־
gratiam inveni nunc Si :eum ad Dixitque .unum virũ tanquã Midian
17 מדין כאיש אחד : ויאמר אליו אם־נא מצאתי חן
nunc Ne .mecum loquens tu quòd ,signum mihi facies &,tuis oculis in
18 בעיניך ועשית לי אות שאתה מדבר עמי : אל־נא
,meum munus educam & ,te ad me venire ad usque ,hinc recedas
תמש מזה עד־באי אליך והצאתי את־מנחתי
.te reverti usque ,manebo Ego : dixit Et .tuas facies ad ponam &
והנחתי לפניך ויאמר אנכי אשב עד שובך :
farinæ modium & ,caprarum hœdum fecit & ,est ingressus Ghidhon Et
19 וגדעון בא ויעש גדי־עזים ואיפת־קמח
; olla in posuit carnium jus & ,canistro in posuit carnem ; infermentatorũ
מצות הבשר שם בסל והמרק שם בפרור
eum ad Dixitque .obtulit & ,quercu sub ad eum ad eduxit &
20 ויוצא אליו אל־תחת האלה ויגש : ויאמר אליו
pone & ,infermentata & ,carnem Cape : Dei angelus
מלאך האלהים קח את־הבשר ואת־המצות והנח
misit Et .sic fecit & :effunde jus & ,illam petram ad
21 אל־הסלע הלז ואת־המרק שפוך ויעש כן : וישלח
tetigitque,ejus manu in quod ,fulcri extremitatem Domini angelus
מלאך יהוה את־קצה המשענת אשר בידו ויגע
comedit & ,petra de ignis ascendit & :infermentata in & ,carnẽ in
בבשר ובמצות ותעל האש מן־הצור ותאכל את־
.ejus oculis ab abiit Domini angelus Et .infermentata & ,carnem
הבשר ואת־המצות ומלאך יהוה הלך מעיניו :
:Ghidhon dixit & ;ipse Domini angelus quòd Ghidhon vidit Et
22 וירא גדעון כי־מלאך יהוה הוא ויאמר גדעון
facies Domini angelum vidi idcirco quia ;Deus Domine Heu
אהה אדני יהוה כי־על־כן ראיתי מלאך יהוה פנים
.facies ad
אל־פנים :

Versio VULG. LAT.

10 Et dixi ; Ego Dominus Deus
vester, ne timeatis deos Amor-
rhæorum, in quorum terra ha-
bitatis. Et noluistis audire vo-
11 cem meam. Venit autem An-
gelꝰ Domini, & sedit sub quer-
cu, quæ erat in Ephra, & per-
tinebat ad Joas patrem familiæ
Ezri. Cúmque Gedeon filius
ejus excuteret atque purgaret
frumenta in torculari, ut fuge-
12 ret Madian, Apparuit ei An-
gelus Domini, & ait ; Dominus
13 tecum, virorum fortissime. Di-
xitque ei Gedeon ; Obsecro,
mi domine, si Dominus nobis-
cum est, cur apprehenderunt
nos hæc omnia ? ubi sunt mi-
rabilia ejus, quæ narraverunt
patres nostri, atque dixerunt ;
De Ægypto eduxit nos Domi-
nus ? Nunc autem dereliquit
nos Dominꝰ, & tradidit in ma-
14 nu Madian. Respexitque ad
eum Dominus, & ait ; Vade in
hac fortitudine tua, & libera-
bis Israel de manu Madian: sci-
15 to quòd miserim te. Qui re-
spondens ait, Obsecro, mi do-
mine, in quo liberabo Israel ?
ecce familia mea infima est in
Manasse, & ego minimus in
16 domo patris mei. Dixitque ei
Dominus, Ego ero tecum : &
percuties Madian quasi unum
17 virum. Et ille, Si inveni, in-
quit, gratiam coram te, da mi-
hi signum quòd tu sis qui lo-
18 queris ad me. Nec recedas
hinc, donec revertar ad te,
portans sacrificium, et offerens
tibi. Qui respondit, Ego præ-
19 stolabor adventum tuum. In-
gressus est itaque Gedeon &
coxit hœdum, & de farinæ
modio azymos panes : carnés-
que ponens in canistro, & jus
carnium mittens in ollam, tu-
lit omnia sub quercu, & obtu-
20 lit ei. Cui dixit Angelus Do-
mini; Tolle carnes & azymos
panes, & pone supra petram
illam, & jus desupèr funde.
21 Cúmque fecisset ita, Extendit
Angelus Domini summitatem
virgæ, quam tenebat in manu,
& tetigit carnes & panes azy-
mos : ascenditque ignis de pe-
tra, & carnes azymósque pa-
nes consumpsit : Angelus au-
tem Domini evanuit ex oculis
22 ejus. Vidénsque Gedeon quòd
esset Angelus Domini, ait; Heu
mi Domine Deus : quia vidi
Angelum Domini facie ad fa-
ciem,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ εἶπα ὑμῖν, Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, οὐ
φοβηθήσεσθε τοὺς θεοὺς τοῦ Ἀμοῤῥαίου, ἐν οἷς ὑ-
μεῖς (π) κάθησθε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. καὶ οὐκ εἰσηκού-
11 σατε τῆς φωνῆς μου. Καὶ ἦλθεν ἄγγελος κυρίου,
καὶ ἐκάθισεν (ρ) ὑπὸ τὴν τερέμινθον τὴν ἐν Ἐ-
φραθὰ ἐν γῇ Ἰωὰς πατρὸς τοῦ Ἐσδρί. καὶ Γε-
δεὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ (σ) ῥαβδίζων σῖτον ἐν λη-
νῷ (τ) εἰς ἐκφυγεῖν ἀπὸ προσώπου τοῦ Μαδι-
12 άμ. Καὶ ὤφθη αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ εἶπε
πρὸς αὐτόν, Κύριος μετὰ σοῦ, (υ) ἰσχυρὸς τῶν δυ-
13 νάμεων. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών, Ἐν ἐ-
μοί, (φ) κύριέ μου· καὶ εἰ ἔστι κύριος μεθ' ἡμῶν,
(χ) εἰς τί εὗρεν ἡμᾶς (ψ) τὰ κακὰ ταῦτα;
καὶ ποῦ ἐστι πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, (ω) ἃ
διηγήσαντο ἡμῖν οἱ πατέρες ἡμῶν, λέγοντες,
(α) Μὴ οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου (β) ἀνήγαγεν ἡμᾶς κύ-
ριος; καὶ νῦν (γ) ἐξέρριψεν ἡμᾶς καὶ ἔδωκεν ἡ-
14 μᾶς ἐν χειρὶ Μαδιάμ. Καὶ (δ) ἐπέστρεψε πρὸς
αὐτὸν ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ (ε) εἶπεν, Πορεύου ἐν
τῇ ἰσχύϊ (ζ) σου ταύτῃ, καὶ σώσεις τὸν Ἰσραὴλ
ἐκ χειρὸς Μαδιάμ. (η) ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε.
15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών, Ἐν ἐμοί, (θ)
κύριέ μου, ἐν τίνι σώσω τὸν Ἰσραήλ; ἰδοὺ ἡ
χιλιάς μου (ι) ἠσθένησεν ἐν Μανασσῇ, καὶ ἐγώ
εἰμι (κ) μικρότερος ἐν οἴκῳ τοῦ πατρός μου.
16 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος κυρίου. Κύριος
ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν Μαδιὰμ ὡσεὶ
17 ἄνδρα ἕνα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Γεδεών, (λ)
Εἰ δὴ εὗρον ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ποιή-
σεις μοι (μ) σήμερον πᾶν ὅ,τι ἐλάλησας μετ'
18 ἐμοῦ, (ν) Μὴ χωρισθῇς ἐντεῦθεν ἕως τοῦ ἐλ-
θεῖν με πρὸς σέ, καὶ (ξ) ἐξοίσω τὴν θυσίαν (ο) καὶ
θύσω ἐνώπιόν σου. καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι (π) κα-
19 θίσομαι ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι σε. Καὶ Γεδεὼν
εἰσῆλθε, καὶ ἐποίησεν ἔριφον αἰγῶν καὶ οἰφὶ ἀ-
λεύρου ἄζυμα, καὶ τὰ κρέα (ρ) ἔθηκεν ἐν τῷ κοφί-
νῳ, καὶ τὸν ζωμὸν (σ) ἔβαλεν ἐν τῇ χύτρᾳ, καὶ (τ) ἐξ-
ήνεγκεν αὐτὰ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ (υ) τὴν τερέμινθον, καὶ
20 προσεκύνησεν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος (φ)
τοῦ θεοῦ, Λάβε τὰ κρέα καὶ (χ) τὰ ἄζυμα, καὶ θὲς
πρὸς τὴν πέτραν ἐκείνην, καὶ τὸν (ψ) ζωμὸν ἐχό-
21 μενα ἔκχεε. καὶ ἐποίησεν οὕτως. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ
ἄγγελος κυρίου τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τῆς ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἥψατο τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἀζύμων·
καὶ (ω) ἀνέβη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ κατέφαγε τὰ
κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου (α) ἐ-
22 πορεύθη ἀπὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶδε Γεδεών,
ὅτι ἄγγελος (β) κυρίου οὗτός ἐστι. καὶ εἶπε Γεδε-
ών, Ἆ ἆ, (γ) κύριέ μου κύριε, ὅτι εἶδον τὸν ἄγ-
γελον κυρίου πρόσωπον πρὸς πρόσωπον.

Et dixi vobis, Ego Dominus Deus 10
vester; Non timebitis deos Amor-
rhæi, in quibus vos sedetis in ter-
ra eorũ. Et non exaudistis vocem
meã. Et venit angelus Domini, & 11
sedit sub (k) terebintho, quæ in (l)
Ephratha in terra Joas patris Es-
dri. Et Gedeon filiꝰ ejus excutiens
frumentũ in torculari ad effugi-
endũ à facie ipsiꝰ Madiã. Et ap- 12
paruit ei angelus Domini, et di-
xit ad eũ, Dominꝰ tecũ, (m) for-
tis virtutũ. Et dixit ad eũ Ge- 13
deon, In (n) me, Domine mi: Et si
est Dominus nobiscũ; ad quid in-
venerunt nos mala hæc? Et ubi
sunt omnia mirabilia ejus, quæ
narraverunt nobis patres nostri,
dicentes; Nõnne ex Ægypto edu-
xit nos Dominus? Et nunc projecit
nos, & dedit nos in manu Madi-
am. Et respexit ad eũ (o) angelus 14
Domini, & dixit; Vade in forti-
tudine tua hac, & salvabis Israel
de manu Madiã. (p) Ecce misi te.
Et dixit ad eum Gedeon, In me, 15
Domine mi, in quo salvabo Isra-
el? Ecce chilias mea (q) infirmata
est in Manasse, et ego sum minor
in domo patris mei. Et dixit ad 16
eũ (r) angelus Domini, Dominus
erit tecũ; & percuties ipsã Ma-
diam tanquàm virum unum. Et 17
dixit ad eum Gedeon; Si nunc in-
veni misericordiã in oculis tuis,
& facies mihi (s) hodiè omne
quicquid locutus es mecum; Ne 18
secedas hinc, quoadusq; ego ve-
niam ad te: & (t) proferam sacri-
ficium & sacrificabo coram te.
Et dixit, Ego quidẽ sedebo, do-
nec tu reverteris. Et Gedeon in- 19
travit, & fecit hœdũ caprarum,
& ephi farinæ, azyma: et carnes
imposuit (u) in cophino, & jus
injecit in ollam, et protulit ea ad
eũ sub terebintho, & (x) appro-
pinquavit. Et dixit ad eũ angelꝰ 20
Dei, Accipe carnes, & azyma, &
pone ad petrã illã, et jus (y) juxtà
effunde. Et fecit sic. Et extendit 21
angelus Domini summum virgæ,
quæ in manu sua, & tetigit
carnes, et azymos. Et (z) ascendit
ignis de petra, & comedit carnes,
& azymos. Et angelus Domini i-
vit ab oculis ejus. Et vidit Gede- 22
on, quoniam angelus Domini hic
est. Et dixit Gedeon (aa) Ah, ah,
Domine, mi Domine: quia vidi
angelũ Domini, faciem ad faciẽ.

MS.A. (π) ἐνοικεῖτε ἐν (ρ) ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν οὖσαν ἐν Ἐφραθὰ τὴν τοῦ Ἰωὰς πατρὸς Ἀβιεζρεί. (σ) ἐρράβδιζεν πυροὺς ἐν (τ) τοῦ ἐκφυγεῖν ἐκ προσώπου τοῦ Μαδιάμ. Καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄγγελος (υ) δυνατὸς τῇ ἰσχύϊ. Καὶ (φ) κύριε κύριε· καὶ (χ) ἱνατί (ψ) πάντα τὰ (ω) ὅσα (α) Οὐχὶ ἐξ (β) ἐξήγαγεν (γ) ἀπώσατο ἡμᾶς κύριος καὶ παρέδωκεν (δ) ἐπέβλεψεν πρὸς (ε) εἶπεν αὐτῷ, Πορεύου (ζ) σου, καὶ (η) καὶ ἰδοὺ (θ) κύριε, ἐν (ι) ταπεινοτέρα ἐν Μανασσῇ, (κ) μικρὸς τῷ οἴκῳ (λ) Καὶ εἰ εὗρον χάριν ἐν (μ) σημεῖον ὅτι σὺ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ, (ν) Μὴ κινηθῇς ἐντεῦθεν (ξ) οἴσω (ο) μου καὶ θήσω (π) καθήσομαι (ρ) ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ κανοῦν, (σ) ἐνέχεεν εἰς χύτραν, (τ) ἐξενήνοχεν πρὸς (υ) τὴν δρῦν, καὶ προσεκύνησεν. Καὶ (φ) κυρίου, Λάβε (χ) τοὺς ἄρτους τοὺς ἀζύμους, καὶ (ψ) ζωμὸν ἔκχεον. (ω) ἀνήφθη (α) ἀπῆλθεν ἐξ ὀφθαλμῶν (β) κυρίου ἐστίν. (γ) κύριε κύριε,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ואמרית לכון אנא יי אלהכון לא תדחלון ית טעות אמוראי דאתון יתבין בארעהון ולא
11 קבלתון למימרי : ואתא מלאכא דיי ויתיב תחות בוטמא די בעפרה די ליואש אבוהי
12 דעזרי וגדעון בריה חביט חטין במעצרתא לערקא מן קדם מדינאי : ואתגלי ליה מלאכא
13 דיי ואמר ליה מימרא דיי בסעדך גבר חילא : ואמר ליה גדעון בבעו רבוני ואית שכנתא
דיי בסעדנא ולמא ערענא כל דא ואן כל פרשותיה דאשתעיאו לנא אבהתנא למימר
14 הלא ממצרים אסקנא יי וכען רטשנא יי ומסרנא בידא דמדינאי : ואתפני ליה יי ואמר
15 איזיל בחילך דין ותפרוק ית ישראל מידא דמדינאי הלא שלחתך : ואמר ליה בבעו יי
במה אפרוק ית ישראל הא זרעיתי זעירא בשבט מנשה ואנא חלש בבית אבא :
16 ואמר ליה יי ארי יהי מימרי בסעדך ותקטול ית מדין כגברא חד : ואמר ליה אם כען
17 אשכחית רחמין בעינך ותעביד לי את די את ממלל עמי : לא כען תעדי מכא עד מיתאי
18 לותך ואפיק ית תקרובתי ואניח קדמך ואמר אנא אוריך עד דתתוב : וגדעון אתא ועבד
19 גדיא בר עזי ומכילתא דקמחא אפה פטיר בסרא שוי בסלא ותבשילא שוי
20 בקדרא ואפיק לותיה לתחות אילנא וקריב : ואמר ליה מלאכא דיי סב ית
21 בסרא וית פטירא ואחית לכיפא דיכי וית תבשילא שפוך ועבד כן : ואושיט מלאכא
דיי ית ריש שוטיתא דבידיה וקריב בבסרא ובפטירא וסליקת אשתא מן טנרא
22 ואכלת ית בסרא וית פטירא ומלאכא דיי אסתלק מלקבל עינוהי : וחזא גדעון
ארי מלאכא דיי הוא ואמר גדעון בבעו יי אלהים ארי על כן חזיתי מלאכא דיי אפין
באפין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixi vobis, Ego Dominus Deus vester, ne timeatis errores Amorrhæi, 10
qua vos habitantes in terra eorum; et non audistis in dicto meo. Et ve- 11
nit angelus Domini, et sedit subtus quercum quæ in Ghaphra quæ Joas pa-
tris *Ghezri*; & Gidghon filius ejus excutiens triticum in torculari ad fu-
giendum ex-ante Madianæos. Et visus est ei angelus Dñi, et dixit ei, Di- 12
ctum Domini in auxilio tuo, vir virtutis. Et dixit illi Gidghon, Obsecro 13
Domine mi, & est divinitas Domini nobiscum? & ad quid *accidit* nobis
omne hoc? et ubi omnes separationes ejus, quas narraverunt nobis patres
nostri, ad dicendum, An non ex Ægypto ascendere fecit nos Deus? &
nunc dereliquit nos Deus, et tradidit nos in manu Madianæorum. Et re- 14
versus est ei *Dominus* & dixit, Ito in virtute tuâ hac, & redime Israel
de manu Madianæorum: nonne misi te? Et dixit ei, Obsecro Domine, in 15
quo redimam Israel? ecce prosapia mea exigua in tribu Menasse, et ego
debilis in domo patris mei. Et dixit illi Dominus, Nam erit dictũ me- 16
um in auxilio tuo; et occides *Midian* ut virum unum. Et dixit ei, Si nunc 17
inveni misericordias *in oculis tuis*, et facies mihi signum quod tu loquens
mecum. Ne nunc transeas hinc usq; ire me ad te, et *proferam* donum me- 18
um, et apponam ante te: et dixit, Ego prolongabo usque quo redeas. Et 19
Gidghon venit et fecit hœdum filium caprarum, & mensuram farinæ co-
xit azymum, carnem posuit in canistro, & coctum posuit in lebete : &
protulit ad eum ad-subtus *arborem* et obtulit. Et dixit ei angelus Domini, 20
Accipe carnem et azyma; et depone ad petram istam, et coctum effunde :
& fecit sic. Et tetendit angelus Domini caput baculi, qui in manu ejus; 21
et tetigit in carne, et in azymis; et ascendit ignis ex petra, et comedit car-
nem & azyma, et angelus Domini ascendit ex è regione oculorum ejus. Et 22
vidit Gidghon quod angelus Domini ipse; et dixit Gidghon, Obsecro
Domine Deus; nam propterea vidi angelum Domini facies ad facies.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et dixi vobis me esse Dñm Deum vestrum, ne 10
colatis deos Amorrhæorum in quorum terra
habitatis; at non obedistis voci meæ. Præ- 11
terea venit Angelus Domini, & sedit sub tere-
bintho quæ est in Ophra civitate Joas patris
Azri: & Gedeone ipsius filio triticum excuti-
ente in Gath, ut fugeret à conspectu Medani-
tarum, Apparuit ei Angelus Domini, dixitq; 12
ad eum Dominus robore potentissimus tecum
fit. Cui respondit Gedeon, Rogo te Domi- 13
ne mi, Si est nobiscum Dominus, cur accide-
derunt nobis hæc omnia? & ubi sunt omnia
miracula ejus, quæ narraverunt nobis majo-
res nostri, dicentes nobis quòd ex Ægypto
eduxerit nos Dominus? nunc verò dereliquit
nos Dominus, & tradidit nos in manum Me-
dianitarum. Conversus ad eum Dominus ait 14
illi, Vade in hac virtute tua, tu enim servabis
Israelē de manu Medianitarum: ecce misi te.
Respondit ei, Quæso te mi Domine, per quid 15
servabo Israelem, quandoquidem familia
mea tenuissima est inter Manassitas, & ego
minimus sum domesticorum patris mei?
Dixit ad eum Dominus, Ego tecum ero, inter- 16
ficiésque Medianitas quasi virum unum. Re- 17
spondit ei, Si gratiam adeptus sum in oculis
tuis, ede mihi signum, & sciam te mecum lo-
qui. Ne recedas hinc donec ad te rediero, & 18
protulero pastum meum, & ante te posuero.
Ait illi, Ego manebo donec redieris. Ingres- 19
sus ergò Gedeon mactavit hœdum caprarum,
satum farinæ infermentatæ carnémque posuit
in canistro, & *vinum* defæcatum immisit in
lagenam, protulit foras sub terebintho, &
obtulit ei. Et dixit ei Angelus Domini, Ac- 20
cipe carnem & infermentatum, & repone
super lapidem; & defæcatum effunde super
illam: fecítque sic. Tum extensâ Angelus 21
Domini extremitate baculi quem manu te-
nebat, tactâque carne & infermentato, emer-
sit ignis è lapide, devoravitque carnem &
& infermentatum: & Angelus Domini eva-
nuit ab eo. Videns autem Gedeon quòd 22
esset Angelus Domini, dixit Gedeon, Ah
Domine Deus, Vidi angelum Domini facie
ad faciem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 وقلت لكم اني انا الله ربكم. لا تعبدوا الهة الاموريين الذين سكنتم ارضهم ولم
11 تسمعوا ولم تقبلوا قولي * فجاء ملاك الرب وجلس على عفرا قرية يواس ابي عزرا وكان جدعون
12 ابنه يفرك سنبلا في جات ليهرب من المدينيين * فتراءا له ملاك الرب وقال له الرب الجبار ذو
13 القوة معك * قال له جدعون اطلب اليك يا سيدي ان كان الرب معنا فلم اصابتنا هذه
الاشياء كلها واين جميع اعاجيب الرب الذي حدثنا بها اباونا وقالوا لنا ان الرب اخرجنا من
14 ارض مصر والان خذلنا الرب ورفضنا في ايدي المدينيين * فاقبل اليه ملاك الرب وقال له
15 انطلق بقوتك هذه فانك تخلص ءال اسرايل من المدينيين. هوذا قد ارسلناك * قال له
جدعون اطلب اليك يا سيدي بماذا اقدر ان اخلص بني اسرايل وعشيرتي اصغر واذل
16 عددا من جميع عشاير بني منسا وانا اصغر ولد ابي * قال له الرب انا اكون معك وتقتل
17 المدينيين كرجل واحد * ثم قال له ان كنت ظفرت منك برحمة فاعطني علامة واجعل اية
18 بين يدي لكي اعلم انك انت الذي كلمني الان * ولا تبرح من هذه المواضع حتى
19 اتيك لاخرج بغدائي واقدمه لك فقال له لست بارحا حتى تاتيني * فدخل جدعون وذبح جديا
وهياه وخبز صاعا من دقيق فطير وحمل الخبز واللحم على طبق وصب خمرا صافيا في قسط *
20 واخرج اليه وقدم له تحت شجرة البطم * وقال له ملاك الرب خذ اللحم والخبز الفطير
21 وصيرهما على هذه الصخرة وصب عليهما الخمر الصافية ففعل ذلك * ثم رفع ملاك الرب
العصا التي كانت بيده وقدم راس العصا الى اللحم والخبز الفطير فخرجت نار من الصخرة *
22 واحرقت اللحم والخبز وارتفع ملاك الرب من عنده * فلما راى جدعون انه ملاك الرب عيانا
قال جدعون يا رب يا الله اني رايت ملاك الله وجها لوجه *

Et dixi vobis, Ego sum Deus Dominus 10
vester, ne adoretis deos Amorrhæorum
quorum terram inhabitâstis: at non au-
dîstis, neque acquievîstis dictis meis. De- 11
inde venit Angelus Domini, seditque su-
per Aphra civitate Joas patris Azra; &
Gedeon filius ejus fricabat spicas in Gath,
ut effugeret Medianitas. Huic apparuit 12
Angelus Domini, et dixit ad eum; Domi-
nus potentissimus fortissimus tecum. Ait 13
illi Gedeon, Obsecro te Domine mi, Si Do-
minus nobiscum est, quare obvenerunt no-
bis hæ res omnes? & ubinam sunt uni-
versa Domini miranda quæ narraverunt
nobis patres nostri, dicentes nobis Domi-
num eduxisse nos è terra Ægypti? nunc
autem deseruit nos Dominus, rejecitque
nos in manus Medianitarum. Accessit 14
ad eum Angelus Domini, & ait ill; Vade
in hujusmodi fortitudine tua: tu enim
salvabis Israelitas à Medianitis: en mi-
simus te. Dixit ad eum Gedeon, Rogo 15
te O Domine mi, per quid salvare pos-
sim Israelitas, cùm familia mea mini-
ma sit & paucissima numero omnium fa-
miliarum filiorum Manassis, et ego mini-
mus sim natorum patris mei? Ait illi 16
Dominus, Ego ero tecum, & interficies
Medianitas quasi virum unum. Tum ille 17
dixit ad eum, Si benignitatem apud te
sum nactus, da mihi signum aliquod, et e-
de portentum in conspectu meo, ut sciam
te esse qui me modò es allocutus. Et ne 18
decedas his locis, donec redeam ad te, ut
proferam prandium meum, tibique propo-
nam. Dixit ei, Non sum decessurus, donec
ad me redeas. Ingressus itaque Gedeon 19
mactavit hædum & paravit illum, pin-
suitque modios quatuor similæ azymæ, et
panes cum carne disco imponens, vinúmque
purum in hemina infundens protulit ad
eum, obtulitque ei sub arbore terebintho.
Dixit autem illi Angelus Domini, Sume 20
carnem & panes azymos, & utrumque
posito super hanc petram, vinúmque pu-
rum fundito super utrumque: et fecit id.
Tum elevans Angelus Domini baculum 21
quem manu tenebat, baculi apicem ad car-
nem & panes azymos admovit, egres-
súsque ignis ex illa petra, carnem ac pa-
nes combussit: & sublatus est ab eo An-
gelus Domini. Cùm verò vidisset Gede- 22
on quòd Angelus Domini esset oculatim,
dixit Gedeon: O Domine, O Deus, equi-
dem vidi Angelum Dei facie ad faciem.

ספר שופטים ו׃

ne :tibi Pax :DOMINUS ei Dixitque
23 ויאמר לו יהוה שלום לך אל־
altare Ghidhon ibi ædificavit Et .morieris non ,timeas
24 תירא לא תמות׃ ויבן שם גדעון מזבח
diem ad usque ,Salom Adonai ei vocavit & ,DOMINO
ליהוה ויקרא־לו יהוה שלום עד היום
nocte in fuit Et .Hezri patris Hophrath in illud adhuc :hanc
25 הזה עודנו בעפרת אבי העזרי׃ ויהי בלילה
,bovis juvencum Cape :DOMINUS ei dixit & ,ipsa
ההוא ויאמר לו יהוה קח את־פר־השור
destruesque ;annorum septem secundùm juvencum & ,tuo patri qui
אשר לאביך ופר השני שבע שנים והרסת
qui ,lucum & ,tuo patri quod ,Bahal altare
את־מזבח הבעל אשר לאביך ואת־האשרה אשר־
tuo Deo DOMINO altare ædificabis Et .succides ,illud super
26 עליו תכרת׃ ובנית מזבח ליהוה אלהיך
juvencum capies & ;ordine in hujus fortitudinis caput super
על ראש המעוז הזה במערכה ולקחת את־הפר
,luci lignis in holocaustum facies ascendere & ,secundum
השני והעלית עולה בעצי האשרה
viros decem Ghidhon Cepitque .succides quem
27 אשר תכרת׃ ויקח גדעון עשרה אנשים
.DOMINUS eum ad est locutus quemadmodum fecit & ,suis servis de
מעבדיו ויעש כאשר דבר אליו יהוה
viros & ,sui patris domum timebat quemadmodum ,fuit Et
ויהי כאשר ירא את־בית אביו ואת־אנשי
viri manicaverunt Et .nocte fecit & ,die in facere à ,civitatis
28 העיר מעשות יומם ויעש לילה׃ וישכימו אנשי
lucus & ,Bahal altare erat destructum ecce & ,mane in civitatis
העיר בבקר והנה נתץ מזבח הבעל והאשרה
ascendere factum secundum juvencum & :erat succisus ,illud super qui
אשר־עליו כרתה ואת הפר השני העלה
:suum socium ad vir Dixeruntque .ædificatum altare super
29 על־המזבח הבנוי׃ ויאמרו איש אל־רעהו
,investigaverunt & ,quæsierunt & ?hoc verbum fecit Quis
מי עשה הדבר הזה וידרשו ויבקשו
.hoc verbum fecit Joas filius Ghidhon :dixerunt &
ויאמרו גדעון בן־יואש עשה הדבר הזה׃
,tuum filium Educ :Joas ad civitatis viri Dixeruntq;
30 ויאמרו אנשי העיר אל־יואש הוצא את־בנך
succidit quia & ,Bahal altare diruit quia ;moriatur &
וימת כי נתץ את־מזבח הבעל וכי כרת
qui omnibus Joas Dixitque .illud super qui ,lucum
31 האשרה אשר־עליו׃ ויאמר יואש לכל אשר־
vos si :Bahal litigabitis vos Nunquid :se super stabant
עמדו עליו האתם תריבון לבעל אם־אתם
:mane usque moriatur ,ei litigaverit qui ?eum facietis salvum
תושיעון אותו אשר יריב לו יומת עד־הבקר
.ejus aram diruit quia ,sibi litiget ipse Deus si
אם־אלהים הוא ירב לו כי נתץ את־מזבחו׃
eum in Litiget :dicendo ,Jerubbahal ipsa die in eum vocavit Et
32 ויקרא־לו ביום־ההוא ירבעל לאמר ירב בו
,Hamalec & ,Midian omnis Et .ejus aram diruit quia ,Bahal
33 הבעל כי נתץ את־מזבחו׃ וכל־מדין ועמלק
sunt castrametati & ,transierunt & ,pariter sunt collecti Chedem filii &
ובני־קדם נאספו יחדו ויעברו ויחנו
,Ghidhon induit DOMINI spiritus Et .Izrehel valle in
34 בעמק יזרעאל׃ ורוח יהוה לבשה את־גדעון
.eum post Abihezer est accitus & ,tuba in clanxit &
ויתקע בשופר ויזעק אביעזר אחריו׃

Versio VULG. LAT.

23 Dixitque ei Dominus, Pax
tecum : ne timeas, non morié-
24 ris. Ædificavit ergò ibi Ge-
deon altare Domino, vocavit-
que illud, Domini pax, usque
in præsentem diem. Cúmque
adhuc esset in Ephra, quæ est
25 familiæ Ezri, Nocte illâ di-
xit Dominus ad eum ; Tolle
taurum patris tui, & alterum
taurum annorum septem, de-
struésque aram Baal, quæ est
patris tui : & nemus, quod cir-
26 ca aram est, succide : Et æ-
dificabis altare Domino Deo
tuo in summitate petræ hujus,
super quam antè sacrificium
posuisti : tolléśque taurum se-
cundum, & offeres holocau-
stum super struem lignorum,
27 quæ de nemore succideris. As-
sumptis ergò Gedeon decem
viris de servis suis, fecit sicut
præceperat ei Dominus. Ti-
mens autem domum patris sui,
& homines illius civitatis, per
diem noluit id facere, sed o-
28 mnia nocte complevit. Cúm-
que surrexissent viri oppidi e-
jus manè, viderunt destructam
aram Baal, lucúmque succi-
sum, & taurum alterum impo-
situm super altare, quod tunc
29 ædificatum erat. Dixerúntq;
ad invicem, Quis hoc fecit?
Cúmque perquirerent aucto-
rem facti, dictum est, Gedeon
30 filius Joas fecit hæc omnia. Et
dixerunt ad Joas ; Produc fili-
um tuum huc, ut moriatur :
quia destruxit aram Baal, &
31 succidit nemus. Quibus ille
respondit ; Numquid ultores
estis Baal, ut pugnetis pro eo?
qui adversarius est ejus, mori-
atur antequàm lux crastina ve-
niat : si Deus est, vindicet se
de eo, qui suffodit aram ejus.
32 Ex illo die vocatus est Gede-
on, Jerobaal, eò quòd dixisset
Joas ; Ulciscatur se de eo Baal,
33 qui suffodit aram ejus. Igitur
omnis Madian, & Amalec, &
Orientales populi congregati
sunt simul : & transeuntes Jor-
danem, castrametati sunt in
34 valle Jezrael. Spiritus autem
Domini induit Gedeon, qui
clangens buccinâ, convocavit
domum Abiezer, ut sequere-
tur se.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, Εἰρήνη σοι, μὴ φοβοῦ,
24 (δ) μὴ ἀποθάνῃς. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Γεδεὼν θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, (ε) καὶ ἐπεκάλεσεν αὐτῷ, Εἰρήνη κυρίου, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐν Ἐφραθὰ πατρὸς τοῦ (ζ) Ἐσρί.
25 Καὶ (η) ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, Λάβε τὸν μόσχον (θ) τὸν ταῦρον ὅς ἐστι τῷ πατρί σου, καὶ μόσχον δεύτερον ἑπταετῆ, καὶ καθελεῖς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Βάαλ ὅ ἐστι (ι) τῷ πατρί σου, καὶ τὸ ἄλσος τὸ (κ) ἐπ᾽ αὐτὸ ἐξολοθρεύσεις.
26 Καὶ οἰκοδομήσεις θυσιαστήριον (λ) τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐπὶ κορυφὴν Μαωζὶ τούτου ἐν τῇ παρατάξει· καὶ λήψῃ τὸν μόσχον τὸν δεύτερον, καὶ ἀνοίσεις (μ) ὁλοκαυτώματα ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ ἄλσους, (ν) ὃ ἐξολοθρεύσεις.
27 Καὶ ἔλαβε Γεδεὼν (ξ) δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν δούλων (ο) ἑαυτοῦ, καὶ ἐποίησεν (π) ὃν τρόπον ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν κύριος. καὶ (ρ) ἐγενήθη ὡς ἐφοβήθη τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως (σ) τοῦ ποιῆσαι ἡμέρας, καὶ ἐποίησε νυκτός.
28 Καὶ ὤρθρισαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ (τ) καθῄρητο τὸ θυσιαστήριον τοῦ Βάαλ, καὶ τὸ ἄλσος τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ (υ) ὠλόθρευτο· καὶ ἴδον τὸν μόσχον τὸν δεύτερον, ὃν ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ᾠκοδομημένον.
29 Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Τίς ἐποίησε (φ) τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ ἐπεζήτησαν καὶ ἠρεύνησαν, καὶ ἔγνωσαν ὅτι Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς ἐποίησε (χ) τὸ ῥῆμα τοῦτο.
30 Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς Ἰωάς, (ψ) Ἐξένεγκε τὸν υἱόν σου, καὶ ἀποθανέτω, ὅτι (ω) καθεῖλε τὸ θυσιαστήριον τοῦ Βάαλ, καὶ ὅτι (α) ὠλόθρευσε τὸ ἄλσος τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ.
31 Καὶ (β) εἶπε Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς τοῖς ἀνδράσι πᾶσιν, οἳ ἐπανέστησαν αὐτῷ, Μὴ ὑμεῖς νῦν δικάζεσθε (γ) ὑπὲρ τοῦ Βάαλ; ἢ ὑμεῖς (δ) σώσετε αὐτόν; (ε) ὃς ἐὰν δικάσηται αὐτῷ, θανατωθήτω ἕως πρωΐ. (ζ) εἰ θεός ἐστι, δικαζέσθω αὐτῷ, ὅτι καθεῖλε τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ.
32 Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ (η) ἐκείνῃ Ἱεροβάαλ, λέγων, Δικαζέσθω ἐν αὐτῷ ὁ Βάαλ, ὅτι καθῃρέθη τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ.
33 Καὶ πᾶσα Μαδιάμ, καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ υἱοὶ ἀνατολῶν συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, (θ) καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι Ἰεζραέλ.
34 Καὶ (ι) πνεῦμα κυρίου ἐνέδυσε τὸν Γεδεὼν, καὶ ἐσάλπισεν ἐν κερατίνῃ, καὶ ἐβόησεν Ἀβιέζερ ὀπίσω αὐτοῦ.

Et dixit ei Dominus, Pax tibi: 23
ne timeas, non morieris. Et ædi- 24
ficavit ibi Gedeon altare Domi-
no, & vocavit (bb) ei, Pax Do-
mini, usq; in diem hanc, adhuc
(cc) illo existente in Ephrata pa-
tris Esdri. Et factum est in nocte 25
illa, & dixit ei Dominus; Acci-
pe vitulum, (dd) taurum, qui est
patri tuo, & vitulum secundum
septem annorum: et destrues al-
tare ipsius Baal, quod est patri
tuo; et lucum, qui est super illud,
exterminabis. Et ædificabis altare 26
Domino Deo tuo super cacumen
(ee) Maozi hujus in ordine. Et
sumes (ff) vitulum secundum: et
offeres holocaustomata in lignis
lucûs, quem exterminâsti. Et 27
sumpsit Gedeon decem viros ex
servis suis: & fecit, quemadmo-
dùm locutus est ad eum Domi-
nus. Et factum est, (gg) sicut ti-
muit domum patris sui, & viros
civitatis, faciendo in die; & fecit
nocte. Et diluculò surrexerunt 28
viri civitatis mané: & ecce de-
structum erat altare ipsius Baal,
& lucus, qui super illud, erat ex-
terminatus. Et viderunt vitulū
secundum, quem obtulerat super
altare ædificatum. Et dixit vir 29
ad proximum suum, Quis fecit
verbum hoc? Et inquisierunt, &
investigârunt, & cognoverunt,
quia Gedeon filius Joas fecit
verbum hoc. Et dixerunt viri ci- 30
vitatis ad Joas, Profer filium
tuum, & moriatur: quoniam de-
struxit altare Baal, & quoniam
exterminavit lucum, qui super
illud: Et dixit (hh) Gedeon filius 31
Joas viris omnibus, qui insurre-
xerant ei; Nunquid vos nunc ju-
dicium facitis pro Baal? aut vos
salvatis eum? Quicunq; judiciū
fecerit ei, morti detur usq; mané.
Si Deus est, judicium faciat sibi:
quoniam destruxit altare ejus.
Et vocavit eum in die illa Jero- 32
baal, dicens; Judicet in eum
Baal; quia diruit altare ejus. Et 33
universa Madiam, & Amalec,
et filii Orientis congregati sunt in
idipsum: et castrametati sunt in
valle Jezrael. Et spiritus Domini 34
(ii) induit Gedeon: et cecinit in
cornea. Et (kk) clamavit Abiezer
post se.

MS.A. (δ) μὴ ἀποθάνῃς. (ε) καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ, (ζ) Ἰεζρί. (η) ἐγενήθη τῇ νυκτὶ (θ) τὸν σιτευτὸν τοῦ πατρός σου, μόσχον τὸν δεύτερον τὸν ἑπταετῆ, (ι) τοῦ πατρός σου, (κ) * ἐπ᾽ αὐτῆς ἐκκόψεις. Καὶ (λ) κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῷ ὀφθέντι σοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μαὼχ τούτου (μ) ὁλοκαύτωμα (ν) ὃ ἐκκόψεις. (ξ) τρισκαίδεκα (ο) αὐτοῦ, (π) καθὰ (ρ) ἐγένετο (σ) μὴ ποιῆσαι (τ) κατεσκαμμένον τὸ (υ) ἐκκεκομμένον. καὶ ὁ μόσχος ὁ σιτευτὸς ἀνηνεγμένος εἰς ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ (φ) τὸ πρᾶγμα τοῦτο; καὶ ἀνήτασαν, καὶ ἐξεζήτουν, καὶ εἶπαν, Γεδεὼν ὁ υἱὸς (χ) τὸ πρᾶγμα τοῦτο. (ψ) Ἐξάγαγε τὸν (ω) κατέσκαψεν τὸ (α) ἔκοψεν τὸ (β) εἶπεν Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐσταμένους ἐπ᾽ αὐτὸν, Μὴ (γ) περὶ τοῦ (δ) σώζετε (ε) ὃς ἀντεδίκησεν αὐτὸν, ἀποθανεῖται ἕως (ζ) εἰ ἔστιν θεὸς, αὐτὸς ἐκδικήσει αὐτὸν, ὅτι κατέσκαψεν τὸ (η) ἐκείνῃ δικαστήριον τοῦ Βάαλ, ὅτι κατέσκαψεν τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ. (θ) καὶ διέβησαν, καὶ παρενέβαλον (ι) πνεῦμα θεοῦ ἐνεδυνάμωσεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 ואמר ליה יי שלם לך לא תדחל לא תמות׃ ובנא תמן גדעון מדבחא קדם יי
24 ופלח עלוהי קדם יי דעבד ליה שלם עד יומא הדין עד כען איתוהי בעפרת אבוהי
25 דעזר׃ והוה בליליא ההוא ואמר ליה יי סב ית תור בר תורי די לאבוך ותור
תנינא דאתפטים שבע שנין ותפגר ית אגורא דבעלא די לאבוך וית אשרתא
26 די עלוהי תקוץ׃ ותבני מדבחא קדם יי אלהך על ריש תוקפא הדין בסדרא ותסב
27 ית תורא תנינא ותסיק עלתא באעי אשרתא די תקוץ׃ ודבר גדעון עסרא גברין
מעבדוהי ועבד כמא דמליל עימיה יי והוה מדדחיל מן בית אבוהי ומן אנשי קרתא
28 מלמעבד בימטא ועבד ליליא׃ ואקדימו אנשי קרתא בצפרא והא מתרע
אגורא דבעלא ואשרתא די עלוהי קציצה וית תורא תנינא מסק על מדבחא
29 דבני׃ ואמרו גבר לחבריה מן עבד פתגמא הדין ותבעו ובעו ואמרו גדעון
30 בר יואש עבד פתגמא הדין׃ ואמרו אנשי קרתא ליואש אפיק ית ברך ויתקטל
31 ארי תרע ית אגורא דבעלא וארי קץ אשרתא די עלוהי׃ ואמר יואש לכל דקמו
עלוהי האתון תתפרעון לבעלא אם אתון תפרקון יתיה דיתפרע ליה יתקטל ברם
ארכא יתיהיב ליה עד צפרא אם צרוך אית ביה יתפרע ליה בעלא ארי
32 תרעית אגוריה׃ וקרא ליה ביומא ההוא ירובעל למימר יתפרע ליה בעלא ארי
33 תרע ית אגוריה׃ וכל מדינאי ועמלקאי ובני מדנחא אתכנשו כחדא ועברו ושרו
34 במישר יזרעאל׃ ורוח גבורא מן קדם יי לבישת ית גדעון ותקע בשופרא ואתכנישו
אנש אביעזר בתרוהי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit illi Dominus, Pax tibi; ne timeas, non morieris. Et ædificavit 23 24
ibi Gidghon altare ante Dñm, & servivit super illud ante Dñm, qui fecit
ei pacem usq; diem hanc, usq; nunc est ipsum in Ghaphra patris Ghezer.
Et fuit in nocte illa, & dixit ei Dñs, Accipe bovē filiū boū qui patri tuo, 25
& bovem secundū qui saginatur septē annis; & dirues arā Baghal patris
tui; & lucum qui super eam, excides. Et ædificabis altare ante Deum tuū 26
super caput fortitudinis hujus, in ordine: & accipies bovem secundum, &
ascendere facies *holocaustum* in lignis luci quem succides. Et duxit Gid- 27
ghon decem viros ex servis suis, & fecit, ut id quod locutus est cum eo
Deus: & fuit ex quo metuit à domo patris sui, & à viris urbis à faciendo
in die, & fecit in nocte. Et anticipârunt viri urbis in aurora, & ecce di- 28
ruta ara Baghal, & lucus qui super eam excisus, & bos secundus ascendere
factus super altare quod ædificatum. Et dixerunt vir ad socium suum, Quis 29
fecit verbum hoc? & petiverunt & quæsierunt, & dixerunt: Gidghon
filius Joas fecit verbum hoc. Et dixerunt viri urbis ad Joas, Produc fi- 30
lium tuum & occidetur, quia diruit aram Baghal, & quia excidit lucum
qui super eum. Et dixit Joas omnibus qui surrexerunt super eum, An 31
vos ulciscemini Baghal? an vos liberabitis eum? qui ultus fuerit ei, oc-
cidetur: verum spatium dabitur ei usq; mane; si utilitas est in eo, ulci-
scatur sibi Baghal, quia diruit aram ejus. Et vocavit illum in die illo Je- 32
rubaghal, ad dicendum, ulciscatur sibi Baghal, quia diruit aram ejus.
Et omnes Midianæi, & Ghamalekæi, & filii Orientis congregati sunt ut 33
unus; & transierunt, & posuerunt in planicie Jizreghel. Et spiritus for- 34
titudinis ab-ante Dominum vestivit Gidghon, & clanxit in buccina; &
congregatus est homo Abighezer post eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܫܠܡܐ ܠܟ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܠܐ ܡܐܬ ܐܢܬ. * ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܓܕܥܘܢ
24 ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܩܪܝܗ. ܡܪܝܐ ܫܠܡܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܥܕܟܝܠ ܒܥܘܦܪܐ
ܗܘܐ ܩܪܝܬܐ ܕܐܒܘܗܝ ܕܥܙܪܝ. * ܘܗܘܐ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܕܒܪ ܬܘܪܐ
25 ܕܐܒܘܟ. ܘܬܘܪܐ ܐܚܪܢܐ ܒܪ ܫܒܥ ܫܢܝܢ. ܘܣܚܘܦ ܡܕܒܚܗ ܕܒܥܠ ܦܬܟܪܐ
ܕܐܒܘܟ. ܘܐܫܪܐ ܕܥܠܘܗܝ ܦܣܘܩ. * ܘܒܢܝ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ
26 ܥܠ ܪܝܫ ܥܫܢܐ ܗܢܐ. ܒܣܕܪܐ. ܘܣܒ ܬܘܪܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܣܩ ܥܠܘܗܝ ܥܠܬܐ. ܘܩܝܣܐ
ܣܝܡ ܕܐܫܪܐ ܕܬܦܣܘܩ ܐܢܘܢ. * ܘܕܒܪ ܓܕܥܘܢ ܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ.
27 ܘܥܒܕ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܘܡܛܠ ܕܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܘܡܢ ܐܢܫܐ ܕܩܪܝܬܐ
ܕܢܥܒܕ ܒܐܝܡܡܐ. ܥܒܕ ܒܠܠܝܐ. * ܘܩܕܡܘ ܐܢܫܐ ܕܩܪܝܬܐ ܒܨܦܪܐ. ܘܚܙܘ ܕܣܚܝܦ
28 ܡܕܒܚܐ ܕܒܥܠ. ܘܐܫܪܐ ܕܥܠܘܗܝ. ܦܣܝܩ. ܘܬܘܪܐ ܐܚܪܢܐ ܡܣܩ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܐܚܪܢܐ
ܕܒܢܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ. ܡܢܘ ܥܒܕ ܥܒܕܐ ܗܢܐ. ܘܫܐܠܘ ܘܒܨܘ.
29 ܘܐܡܪܝܢ. ܓܕܥܘܢ ܒܪ ܝܘܐܫ ܥܒܕ ܥܒܕܐ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪܘ ܐܢܫܐ ܕܩܪܝܬܐ ܠܝܘܐܫ. ܐܦܩ
30 ܒܪܟ ܢܡܘܬ. ܕܣܚܦ ܡܕܒܚܗ ܕܒܥܠ. ܘܦܣܩ ܐܫܪܐ ܕܥܠܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܝܘܐܫ ܠܟܠ
31 ܕܩܡܘ ܥܠܘܗܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܬܕܝܢܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܥܠ. ܐܘ ܐܢܬܘܢ. ܡܦܪܩܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܗ. ܡܢܘ ܕܕܐܢ ܠܗ ܢܡܘܬ. ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ. ܐܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܢܬܕܝܢ ܠܗ
32 ܐܝܟ ܢܦܫܗ. ܠܐ ܕܣܚܦ ܡܕܒܚܗ. * ܘܩܪܝܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܢܕܘܒܥܠ. ܘܐܡܪ.
33 ܢܬܕܝܢ ܥܡܗ ܒܥܠ. ܠܐ ܕܣܚܦ ܡܕܒܚܗ. * ܘܡܕܝܢܝܐ ܟܠܗܘܢ ܘܥܡܠܩܝܐ ܘܒܢܝ
34 ܩܕܡ. ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ. ܘܥܒܪܘ ܘܫܪܘ ܒܥܘܡܩܐ ܕܐܝܙܪܥܝܠ. * ܘܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ
ܠܒܫܬܗ ܠܓܕܥܘܢ. ܘܩܪܐ ܒܫܝܦܘܪܐ. ܘܙܥܩ ܐܝܙܪܥܝܠ ܒܬܪܗ.

Et dixit ad eum Dominus, Pax tibi, ne ti- 23
meas, nequaquam morieris. Et extruens 24
ibi Gedeon aram Domino, vocavit eam,
Dominus pax, ad hodiernam usque diem:
& adhuc extabat in Ophra civitate pa-
tris Azri. Contigit præterea eâdem die ut 25
diceret ad eum Dominus, Sume taurum
patris tui, & taurum alium septem an-
nos natum; everte aram Baal idoli pa-
tris tui, Estherem illi superpositam ex-
cîde, Et extrue aram Domino Deo tuo 26
supra verticem muniminis hujus, ex or-
dine: tollénsque taurum illum alterum
offer super eam in holocaustum, & struem
composito ex lignis Estheris quam succî-
des. Ducens itaque Gedeon decem viros 27
ex servis suis, fecit quemadmodum dixe-
rat ei Dominus: at quia timuerat ob do-
mum patris sui & ob homines civitatis il-
lius id exequi interdiu, nocte executus
est. Surgentes autem homines civitatis il- 28
lius diluculo, viderunt aram Baal dirutam,
& Estherem quæ super illam erat, excisam,
& taurum illum alterum oblatum super ali-
am aram quæ extructa fuerat. Dixerunt 29
ergò vir ad socium suum, Quis hoc facinus
perpetravit? Et cùm interrogâssent, &
perquisissent, dixerant, Gedeon filius Joas
perpetravit hoc facinus. Dixerunt ergò 30
homines civitatis illius ad Joas, Educ fili-
um tuum ut moriatur, quoniam demolitus
est aram Baal, & Estherem quæ super il-
lam erat, excîdit. Respondit Joas omni- 31
bus iis qui contra eum surrexerant, Num
vos disceptabitis pro Baal? an vos serva-
bitis illum? Quicunque disceptaverit pro
ipso, ad diem crastinam moriatur. Si Deus
est, judicium sibimet exigat, quandoqui-
dem aram ejus demolitus est. Et vocavit 32
eum in die illa, Nedubaal; dixerat enim,
Judicium exigat ab illo Baal, quòd ejus
aram sit demolitus. Interim Medianitæ 33
omnes, & Amalecitæ, atque filii Recem unà
conspirantes trajecerunt, & castra fixerunt
in valle Izrael. Spiritus autem Domini in- 34
duit Gedeonem, & cùm tubâ cecinisset, clanxit Israel post eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * فقال له الرب * السلام عليك * لا تخف * فانك ليس تموت الان * وبني جدعون
24 هناك مذبحا للرب * ودعي اسمه سلام الرب الي اليوم * وهوذا هو في عفرا قرية ابي
25 عزري * فلما كان في ذلك اليوم قال له الرب * خذ ثور ابيك وثورا اخر قد اتت
عليه سبعة سنين * واهدم مذبح بعلا الصنم صنم ابيك * وقطع اشيرا الصنم الانثي
26 التي علي المذبح * وابني مذبحا لربك علي راس هذا الموضع المرتفع * وخذ الثور الثاني
27 وقربه عليه قربانا * واجعل حطبه خشب الصنم اشيرا الذي تقطعه * فعهد جدعون
الي عشرة رجال من عبيده * وفعل كما امر الرب * ولانه اتقي اهل بيته * واتقي
28 اهل القرية ان يعمل ذلك نهارا * عمله ليلا * وبكر اهل القرية بكرة * وراوا ان
مذبح بعلا قد قلع * وقطع اشيرا التي كانت عليه * وراوا مذبحا مبنيا عليه ثور
29 قربان * فقال القوم بعضهم لبعض * من فعل هذا الفعل * فساءلوا وفتشوا وقالوا
30 هذا عمل جدعون بن يواش * فقال اهل القرية ليواش * اخرج ابنك فنقتله * لانه
31 هدم مذبح بعلا * وقطع اشيرا التي كانت عليه * قال يواش للذين اتوه * انتم تنتقمون
لبعلا * ام انتم تخلصونه * من اراد ان ينتقم لبعلا الي غد يقتل * ان كان الاها فلينتقم
32 لنفسه ممن استقلع مذبحه * ودعي اسمه في ذلك اليوم يربعال * وقال ينتقم منه بعلا *
33 لانه هدم مذبحه * فاما جميع المدينيين * والعمالقيين * واهل رافام فاجتمعوا جميعا *
34 وجازوا ونزلوا غور ايزرعال * ونزلت روح الرب علي جدعون * ونفخ في الصور وخرج
اهل ايزرعال علي اثره ولحقوه *

Ait illi Dominus, Pax tibi, ne time- 23
as, non enim morieris modò. Et ædi- 24
ficavit illic Gedeon altare Domino, vo-
cavitque nomen ejus, Pacem Domini,
ad hunc usque diem; & ecce illud
extat in Aphra civitate patris Azræ.
Factum est etiam eodem die ut dice- 25
ret ad eum Dominus, Accipe bovem
patris tui, & bovem alterum qui septi-
mum jam attigerit annum; & altare
Baal idoli, idoli inquam patris tui de-
structo, concisâque Asira idolo fœmineo,
quæ est super idem altare, Extrue aliud 26
altare Domino tuo super cacumine loci
hujus editi; suméusque bovem secun-
dum, offer eum super ipso in oblatio-
nem; & in struem ipsius adhibe ligna
idoli Asiræ, quod concîdes. Conspirans 27
ergò Gedeon cum decem viris è servis
suis, fecit quemadmodum præceperat ei
Dominus: quoniam tamen metuebat do-
mesticos suos, & metuebat concives
quo minùs id ageret interdiu, egit il-
lud noctu. Manè verò consurgentes 28
cives urbis illius, & videntes altare
Baalis jam extirpatum, concisámque A-
siram quæ super illud erat; videntes
etiam aliud altare extructum, & bo-
vem sacrificii superpositum, Dixit tur- 29
ba alter ad alterum, Quisnam tantum
facinus commisit? Cùmque percunctati
essent & inquisivissent, dixerunt; Ge-
deonis filii Joas est facinus istud. Qua- 30
rè dixerunt cives urbis illius ad Joas,
Profer filium tuum ut occîdamus e-
um, quòd altare Baalis destruxerit, &
Asiram quæ super illud erat, conciderit.
Dixit Joas his qui eum convenerant, 31
Vósne ulciscemini Baalem? an vos sal-
vabitis eum? Quicunque Baalem ulcisci
voluerit, cras manè interficiatur. Si De-
us est, ulciscatur seipsum ab eo qui ipsi-
us aram extirpavit. Vocavitque nomen 32
ejus illâ die Jerobbaalem, & ait; ul-
ciscatur ab eo Baal, quòd ipsius altare
destruxerit. Cæterùm Medianitæ, & 33
Amalecitæ omnes, necnon cives Recem
simul congregati trajecerunt, & castra-
metati sunt in planitie Izrael. Descen- 34
dit autem spiritus Domini super Gedeo-
nem, & insufflato cornu exierunt cives
Izrael per vestigia ejus, & assecuti sunt
eum.

ספר שופטים : ז

eum post ipse etiam est accitus & ,Menasseh omnem in misit legatos Et
35 ומלאכים שלח בכל־מנשה ויזעק גם־הוא אחריו
ascenderunt &,Naphthali in &,Zebulun in & ,Aser in misit nuncios &
ומלאכים שלח באשר ובזבלון ובנפתלי ויעלו
salvans tu es Si :Deum ad Ghidhon Dixitque,eorū occursum in
36 לקראתם : ויאמר גדעון אל־האלהים אם־ישך מושיע
statuens ego Ecce :es locutus quemadmodum ,Israel mea manu in
37 בידי את־ישראל כאשר דברת : הנה אנכי מציג
,ipsum solum vellus super fuerit ros si ,area in lanæ vellus
את־גזת הצמר בגרן אם טל יהיה על־הגזה לבדה
mea manu in facies salvum quòd sciam &,siccitas terram totam super &
ועל־כל־הארץ חרב וידעתי כי־תושיע בידי את־
,crastino à mane surrexit &:ita fuit Et .es locutus quemadmodum ,Israel
38 ישראל כאשר דברת : ויהי־כן וישכם ממחרת
phialæ plenitudinem ,vellere de rorem expressit & ,vellus constrinxit &
ויזר את־הגזה וימץ טל מן־הגזה מלוא הספל
,me in tuus nasus irascatur Ne .Deum ad Ghidhon Dixitque .aquarum
39 מים : ויאמר גדעון אל־האלהים אל־יחר אפך בי
:vellere in semel tantùm nunc tentabo :semel tantùm loquar &
ואדברה אך הפעם אנסה־נא רק־הפעם בגזה
sit terram totam super & ,ipsum solum vellus ad siccitas nunc sit
יהי־נא חרב אל־הגזה לבדה ועל־כל־הארץ יהיה־
vellus ad siccitas fuit & :ipsa nocte in sic Deus Fecitque .ros
40 טל : ויעש אלהים כן בלילה ההוא ויהי־חרב אל־הגזה
.ros fuit terram totam super & ,ipsum solum
לבדה ועל־כל־הארץ היה טל :

CAP. VII. ז

,eo cum qui populus omnis & (,Ghidhon ipse) Jerubbahal mane surrexit Et
1 וישכם ירבעל הוא גדעון וכל־העם אשר אתו
sibi erat Midian castrametatio &:Charod oculum super sunt castrametati &
ויחנו על־עין חרד ומחנה מדין היה־לו
ad Dominus Dixitque .valle in Hammoreh colle à ,aquilone ab
2 מצפון מגבעת המורה בעמק : ויאמר יהוה אל־
;eorū manu in Midian me dare quàm ,tecum qui populus Multꝰ:Ghidhon
גדעון רב העם אשר אתך מתתי את־מדין בידם
.mihi fecit salutē mea Manus ,dicendo ,Israel me super glorietur fortè ne
פן־יתפאר עלי ישראל לאמר ידי הושיעה לי :
,pavidus &,timidus Qui :dicendo ,populi auribus in nunc clama nunc Et
3 ועתה קרא נא באזני העם לאמר מי־ירא וחרד
populo de est reversus & :Ghilhad monte è abeat mane & :revertatur
ישב ויצפר מהר גלעד וישב מן־העם
Dixitque .remanserunt millia decem & ;millia duo & viginti
4 עשרים ושנים אלף ועשרת אלפים נשארו : ויאמר
eos descendere fac ;multus populus Adhuc :Ghidhon ad Dominus
יהוה אל־גדעון עוד העם רב הורד אותם
,te ad dixero quem ,erit & :ibi tibi eum probabo & ,aquas ad
אל־המים ואצרפנו לך שם והיה אשר אמר אליך
,te ad dixero quem ,omnis & :tecum ibit ipse ,tecum vadat Iste
זה ילך אתך הוא ילך אתך וכל אשר־אמר אליך
fecit descendere Et .ibit non ipse ,tecum vadet non Iste
5 זה לא־ילך עמך הוא לא ילך : ויורד את־
qui Omnem :Ghidhon ad Dominus dixitque ,aquas ad populum
העם אל־המים ויאמר יהוה אל־גדעון כל אשר־
,canis lamberet quemadmodum ,aquis de sua lingua in lambuerit
ילק בלשונו מן־המים כאשר ילק הכלב
sua genua super se incurvaverit qui omnem & :solum ad eum facies stare
תציג אותו לבד וכל אשר־יכרע על־ברכיו
,suum os ad sua manu in lambentium numerus fuit Et .bibendum ad
6 לשתות : ויהי מספר המלקקים בידם אל־פיהם
super se incurvaverunt populi reliquum totum & :viri trecenti
שלש מאות איש וכל יתר העם כרעו על־
.aquas bibendum ad sua genua
ברכיהם לשתות מים :

Versio VULG. LAT.

35 Misítque nuntios in universū
Manassen, qui & ipse secutꝰ est
eum: et alios nuntios in Aser et
Zabulon & Nephthali, qui oc-
36 currerunt ei. Dixitq; Gedeon
ad Deum; Si salvum facis per
manum meam Israel, sicut lo-
37 cutus es, Ponam hoc vellus
lanæ in area: si ros in solo vel-
lere fuerit, & in omni terra
siccitas, sciam quòd per ma-
num meam, sicut locutus es,
38 liberabis Israel. Factúmque
est ita. Et de nocte consurgens,
expresso vellere, concham ro-
39 re implevit. Dixítque rursùs
ad Deum; Ne irascatur furor
tuus contra me, si adhuc semel
tentavero, signum quærens in
vellere. Oro ut solum vellus
siccum sit, & omnis terra rore
40 madens. Fecítque Deus nocte
illâ ut postulaverat: & fuit
siccitas in solo vellere, & ros
in omni terra.

CAP. VII.

1 IGitur Jerobaal qui & Gede-
on, de nocte consurgens, & o-
mnis populus cum eo, venit
ad fontem qui vocatur Harad.
Erant autem castra Madian in
valle ad Septentrionalem pla-
2 gam collis excelsi. Dixítque
Dominus ad Gedeon; Multus
tecum est populus, nec trade-
tur Madian in manus ejus: ne
glorietur contra me Israel, &
dicat; Meis viribus liberatus
3 sum. Loquere ad populum, &
cunctis audientibus prædica;
Qui formidolosus & timidus
est, revertatur. Recesserúntque
de monte Galaad, & reversi
sunt de populo viginti duo
millia virorum, & tantùm de-
4 cem millia remanserunt. Di-
xítque Dominus ad Gedeon;
Adhuc populus multꝰ est, duc
eos ad aquas, et ibi probabo il-
los: & de quo dixero tibi ut
tecum vadat, ipse pergat: quē
ire prohibuero, revertatur.
5 Cúmque descendisset populus
ad aquas, dixit Dñs ad Gede-
on; Qui linguâ lambuerint a-
quas, sicut solent canes lambe-
re, separabis eos seorsum: qui
autē curvatis genibꝰ biberint,
6 in altera parte erunt. Fuit itaq;
numerus eorū qui manu ad os
projiciente lambuerant aquas,
trecenti viri: omnis autē re-
liqua multitudo flexo poplite
biberat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

35 Καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν (κ) εἰς πάντα Μα-
νασσῆ, καὶ ἐν Ἀσὴρ, καὶ ἐν Ζαβουλὼν, καὶ ἐν Νεφ-
36 θαλί. καὶ (λ) ἀνέβη εἰς συνάντησιν αὐτῶν. Καὶ
εἶπε Γεδεὼν πρὸς τὸν Θεὸν, (μ) Εἰ σὺ σώζεις
37 ἐν χειρί μου τὸν Ἰσραὴλ, (ν) καθὼς ἐλάλησας, Ἰ-
δοὺ ἐγὼ (ξ) τίθημι τὸν πόκον (ο) τοῦ ἐρίου ἐν τῇ
ἅλωνι· (π) ἐὰν δρόσος γένηται ἐπὶ τὸν πόκον
μόνον, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ξηρασία, (ρ) γνώ-
σομαι ὅτι (σ) σώσεις ἐν χειρί μου τὸν Ἰσραὴλ,
38 (τ) καθὼς ἐλάλησας. Καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ
ὤρθρισε (υ) τῇ ἐπαύριον, καὶ (φ) ἐξεπίασε τὸν
πόκον, (χ) καὶ ἔσταξε δρόσος ἀπὸ τοῦ πόκου
39 πλήρης λεκάνη ὕδατος. Καὶ εἶπε Γεδεὼν
πρὸς τὸν Θεὸν, (ψ) Μὴ δὴ ὀργισθήτω ὁ θυμός
σου ἐν ἐμοί, καὶ λαλήσω (ω) ἔτι ἅπαξ, (α) πειρά-
σω δὴ καί γε ἔτι ἅπαξ ἐν τῷ πόκῳ· καὶ (β) γε-
νέσθω ἡ ξηρασία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, (γ) καὶ ἐπὶ
40 πᾶσαν τὴν γῆν γενηθήτω δρόσος. Καὶ ἐποίη-
σεν ὁ Θεὸς οὕτως ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ· καὶ ἐ-
γένετο ξηρασία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, (δ) καὶ ἐ-
πὶ πᾶσαν τὴν γῆν (ε) ἐγενήθη δρόσος.

Et nuntios misit in omnem Ma- 35
nasse, & in Aser, & in Zabulon,
& in Nephthali. Et ascendit in
occursum eorum. Et dixit Gedeon 36
ad Deum, Si tu salvas in manu
mea Israel, sicut locutus es; Ecce 37
ego pono vellus lanæ in area. Si
ros factus fuerit super vellus so-
lum, & super universam ter-
ram siccitas; cognoscam, quia
salvabis in manu mea Israel,
sicut locutus es. Et factum est 38
sic. Et surrexit diluculò die
crastinâ, & expressit vellus;
& stillavit ros de vellere, plena
lagena aquâ. Et dixit Gedeon ad 39
Deum, Ne irascatur nunc fu-
ror tuus in me; & loquar adhuc
semel: tentabo nunc & quidem
adhuc semel in vellere: & fiat
siccitas super vellus solum, &
super universam terrā fiat ros.
Et fecit Deus sic in nocte illa. Et 40
facta est siccitas super vellus
solum: et super universam ter-
ram factus est ros.

MS. A. (κ) ἐν παντὶ Μανασσῆ, καὶ ἐβόησεν καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους ἐν Ἀσὴρ, (λ) ἀνέβησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν. (μ) Εἰ σώζεις ἐν τῇ χειρί μου (ν) ὃν τρόπον (ξ) ἀπερείδομαι τὸν (ο) τῶν ἐρίων (π) καὶ ἐὰν (ρ) καὶ γνώσομαι (σ) σώζεις ἐν τῇ χειρί μου (τ) ὃν τρόπον (υ) Γεδεὼν τῇ (φ) ἀπεπίασεν (χ) καὶ ἀπερρύη ἡ δρόσος ἐκ τοῦ (ψ) Μὴ ὀργισθήτω (ω) πρός σε ἔτι (α) καὶ πειράσω ἔτι (β) γενηθήτω ξηρασία (γ) ἐπὶ τῆς (δ) ἐπὶ τῆς (ε) ἐγένετο

ΚΕΦ. Ζ.

1 ΚΑὶ ὤρθρισεν (α) Ἰεροβάαλ, αὐτός ἐστι Γε-
δεὼν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ (β) παρενέ-
βαλον (γ) ἐπὶ πηγὴν Ἀράδ· καὶ παρεμβολὴ
(δ) Μαδιὰμ ἦν αὐτῷ ἀπὸ Βορρᾶ (ε) ἀπὸ Γα-
2 βααθαμωρὰ ἐν κοιλάδι. Καὶ εἶπε κύριος
πρὸς Γεδεὼν, Πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ, ὥστε μὴ
παραδοῦναί με τὴν Μαδιὰμ ἐν χειρὶ αὐτῶν, μή
ποτε καυχήσηται Ἰσραὴλ ἐπ' ἐμὲ, λέγων, Ἡ
3 χείρ μου (ζ) ἔσωσέ με. Καὶ νῦν λάλησον δὴ
ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ, λέγων; (η) Τίς ὁ φοβούμενος
καὶ δειλός; ἐπιστραφέτω καὶ ἐκχωρείτω ἀπὸ
ὄρους Γαλαάδ. καὶ (θ) ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ λαοῦ
εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες, καὶ δέκα χιλιάδες
4 ὑπελείφθησαν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Γεδε-
ὼν, Ἔτι ὁ λαὸς (ι) πολύς ἐστι. κατένεγκον
αὐτοὺς πρὸς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐκκαθαρῶ σοι αὐ-
τὸν ἐκεῖ. καὶ ἔσται ὃν ἐὰν εἴπω πρὸς σὲ, οὗτος
πορεύσεται (κ) σὺν σοὶ, αὐτὸς πορεύσεται (λ)
σὺν σοί· καὶ πᾶς ὃν ἂν εἴπω πρὸς σὲ, οὗτος οὐ
πορεύσεται μετὰ σοῦ, αὐτὸς οὐ πορεύσεται μετὰ
5 σοῦ. (μ) Καὶ κατήνεγκε τὸν λαὸν (ν) πρὸς τὸ
ὕδωρ· καὶ εἶπε κύριος πρὸς Γεδεὼν, Πᾶς ὃς ἂν
(ξ) λάψῃ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ (†) ἀπὸ τοῦ ὕδατος
ὡς ἐὰν (ο) λάψῃ ὁ κύων, στήσεις αὐτὸν κατὰ μόνας·
καὶ πᾶς ὃς (π) ἐὰν κλίνῃ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐ-
6 τοῦ (ρ) πιεῖν. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῶν λα-
ψάντων ἐν χειρὶ αὐτῶν πρὸς τὸ στόμα αὐτῶν,
τριακόσιοι ἄνδρες. καὶ (σ) πᾶν τὸ κατάλοιπον
τοῦ λαοῦ ἔκλιναν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῶν πι-
εῖν ὕδωρ.

CAP. VII.

Et diluculò surrexit Jerobaal 1
(ipse est Gedeon) & omnis popu-
lus cum eo, et castrametati sunt
super fontem Arad: & castra
Madiam erant ei ab Aquilone à
(a) Gabaathamoræ in convalle.
Et dixit Dominus ad Gedeon, 2
Multus est populus, qui tecum;
ita (b) ut non ego traditurus sim
Madiā in manu eorū, ne quando
glorietur Israel super me, dicens;
Manus mea salvavit me. Et nunc 3
loquere utique in auribus populi,
dicens; Quis est timens, & for-
midolosus? revertatur, (c) et re-
cedat à monte Galaad. Et rever-
terunt de populo viginti & duo
millia; et remanserunt decē mil-
lia. Et dixit Dominꝰ ad Gedeon, 4
Adhuc populꝰ multꝰ est. Fac eos
descendere ad aquā: et (d) emun-
dabo tibi eū illic: et erit, quemcū-
que dixero ad te, hic ibit tecū;
ipse ibit tecū: et omnis quemcūq;
dixero ad te, hic non ibit tecū;
ipse non ibit tecū. Et descende- 5
re fecit populū ad aquā. Et dixit
Dominꝰ ad Gedeon; Omnis, qui-
cunq; lambuerit linguâ suâ de a-
qua, tanquam si lamberet canis;
statues eū seorsū: et omnis qui-
cunque inclinaverit super genua
sua ad (e) bibendū. Et factus est 6
numerꝰ eorū, qui lambuerunt in
(f) manu sua ad os suū, trecenti
viri. Et omne residuū populi pro-
cubuerunt super genua sua ad bi-
bendum aquam.

MS. A. (α) Ἰεροβάαλ (β) παρενέβαλεν (γ) ἐπὶ τὴν γῆν Ἰαέρ (δ) Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ ἦν (ε) ἀπὸ τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἀβὼρ ἐν τῇ κοιλάδι. (ζ) ἔσωκέν με. Καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτὸν, Λάλησον δὴ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, (η) Τίς δειλὸς καὶ φοβούμενος; ἀποστραφήτω καὶ ἐξορμάτω ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Γηλαάδ. (θ) ἀπεστράφησαν (ι) πολύς. κατάγαγε αὐτοὺς εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ δοκιμῶ αὐτούς σοι ἐκεῖθεν. καὶ ἔσται (κ) μετὰ σοῦ, (λ) μετὰ σοῦ· καὶ πάντα ὃν ἐὰν εἴπω σοι, ὅτι οὐ πορεύσεται (μ) Καὶ κατεβίβασαν τὸν (ν) εἰς τὸ (ξ) λάψῃ (ι) ἐκ τοῦ (ο) λάμψῃ (π) ὃν κάμψῃ τὰ γόνατα (ρ) τοῦ πιεῖν, μεταστήσεις αὐτὸν καθ' αὐτόν. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν λαμψάντων ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ, τριακόσιοι (σ) πᾶς ὁ ἐπίλοιπος τοῦ λαοῦ ἔκαμψαν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ τοῦ πιεῖν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 ואוגדין שלח בכל תחום מנשה ואתכנישו אף אנון בתרוהי ואוגדין שלח בשבט אשר
36 ובשבט זבולן ובשבט נפתלי וסליקו לקדמותהון : ואמר גדעון קדם יי אם איתך פריק
37 בידי ית ישראל כמא דמלילתא : הא אנא מחית ית גזתא דעמרא בבית אדרי אם טלא
יהי על גזתא בלחודה ועל כל ארעא יובשא ואדע ארי תפרוק בידי ית ישראל כמא
38 דמלילתא : והוה כן ואקדים מיומא דבתרוהי ועצר ית גזתא ונפץ טלא מן גזתא מלי
39 לקנא דמיא : ואמר גדעון קדם יי לא יתקיף רוגזך בי ואמלל ברם זמנא הדא אנסי כען
40 לחוד זמנא בגזתא יהי כען יובשא על גזתא בלחודה ועל כל ארעא יהי טלא : ועבד יי כן
בליליא ההוא והוה יובשא על גזתא בלחודה ועל כל ארעא הוה טלא :

ז

1 ואקדים ירובעל הוא גדעון וכל עמא די עמיה ושרו על עין חרוד ומשרית מדינאי שריא
2 לקבליה מצפונא מגבעתא דסכיא למישרא : ואמר יי לגדעון סגי עמא די עמך
מלממסר ית מדינאי בידיהון דלמא יתרברבון קדמי ישראל למימר ידנא פרקת לנא :
3 וכען אכלי כען קדם עמא למימר מן דדחיל וזע יתוב ויתבחר מטורא דגלעד ותב מן עמא
4 עסרין ותרין אלפין ועסרא אלפין אשתארו : ואמר יי לגדעון עוד עמא סגי אחית יתהון
למיא ואבחרנון לך תמן ויהי די אמר לך דין יזיל עמך הוא יזיל עמך וכל די אימר
5 לך דין לא יזיל עמך הוא לא יזיל : ואחית ית עמא למיא ואמר יי לגדעון כל די לחך
בלישניה מן מיא כמא דמלחך כלבא תקים יתיה בלחודוהי וכל דכרע על ברכוהי
6 למשתי : והוה מנין דשדן בידיהון לפומהון תלת מאה גברא וכל שאר עמא כרעו על
ברכיהון למשתי מיא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nuncios misit in omni termino Menasse; & congregati sunt etiam illi 35
post eum: & nuncios misit in tribu Asser, & in tribu Zebulun, & in tribu
Nephthali, & ascenderunt ad occursum eorum. Et dixit Gidghon ante 36
Dominum: Si es tu liberans in manu mea Israel, ut id quod locutus es:
Ecce ego deponens vellus lanæ in domo areæ meæ, si ros erit super vellus 37
in singularitate sua, & super omnem terram ariditas: & cognoscam quòd
liberabis in manu mea Israel, ut id quod locutus es. Et fuit sic, & anti- 38
cipavit in die qui post eum, & expressit vellus, & *elicuit rorem* à vellere
complementum lagenæ aquarum. Et dixit Gidghon ante Dominum, Ne 39
fortificetur indignatio tua in me; & loquar tantum vice hac: tentabo
nunc tantum vice hac in vellere; erit nunc siccitas *super vellus* in singu-
laritate sua, & super omnem terram erit ros. Et fecit Dominus sic in 40
nocte illa: & fuit ariditas super vellus in singularitate sua, & super omnem
terram fuit ros.

CAP. VII.

ET anticipavit Jerubaghal, ipse Gidghon, & omnis populus qui cum 1
eo, & posuerunt super fontem Hharod: & exercitus Midianæorum
posuit ad contra eum à Septentrione, à colle qui respicit ad planiciem.
Et dixit Dominus ad Gidghon, Multus populus qui tecum, à tradendo 2
Midianæos in manibus eorum: fortasse magnificabuntur ante me Israel,
addicendum, Manus nostra liberavit nos. Et nunc *clama* nunc ante po- 3
pulum, ad dicendum; Qui timens & pavens, redeat; & deligatur ex
monte Gilghad. Et rediit ex populo viginti duo millia, & decem millia
relicti sunt. Et dixit Dñs Gidghon, Adhuc populꝰ multꝰ, descendere fac eos 4
ad aquas, & deligam eos tibi ibi: & erit quem dixero tibi, hic ibit tecū, is
ibit tecum; & omnis quem dixero tibi, hic non ibit tecum, is non ibit. Et 5
descendere fecit populum ad aquas, & dixit Dominus Gidghon: Omnis
qui lambet in lingua sua ex aquis, sicut quod lambit canis, constitues eum
in singularitate sua, & omnis qui curvatur super genua sua ad biben-
dum. Et fuit numerus qui projicientes in manibꝰ suis ad os, trecenti viri; 6
& omnis reliquus populꝰ curvaverunt super genua sua ad bibendū aquam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܐܝܙܓܕܐ ܫܕܪ ܒܟܠܗ ܡܢܫܐ. ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܙܥܩܘ ܒܬܪܗ. ܘܐܝܙܓܕܐ ܫܕܪ ܐܦ ܠ
36 ܐܫܝܪ ܘܠܙܒܘܠܘܢ ܘܠܢܦܬܠܝ. ܘܣܠܩܘ ܠܐܘܪܥܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܓܕܥܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܐܢ ܐܝܬܝܟ
37 ܡܦܪܩ ܐܢܬ ܒܐܝܕܝ ܠܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ. * ܗܐ ܡܣܝܡ ܐܢܐ ܓܙܬܐ ܕܥܡܪܐ ܒܐܕܪܐ. ܐܢ ܢܗܘܐ
ܛܠܐ ܥܠ ܓܙܬܐ ܒܠܚܘܕܝܗ. ܘܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܝܒܫܐ. ܢܕܥ ܐܢܐ ܕܡܦܪܩ ܐܢܬ ܒܐܝܕܝ
38 ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ. * ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. ܘܩܕܡ ܒܨܦܪܐ ܠܡܚܪ. ܘܥܨܪܗ ܠܓܙܬܐ. ܘܐܡܨܝ
ܛܠܐ ܡܢ ܓܙܬܐ. ܡܠܐ ܣܦܠܐ ܕܡܝܐ. * ܘܐܡܪ ܓܕܥܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܠܐ ܢܬܚܡܬ ܪܘܓܙܟ ܒܝ.
39 ܘܐܡܠܠ ܗܕܐ ܙܒܢܬܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܢܣܐ ܬܘܒ ܗܕܐ ܙܒܢܬܐ ܒܓܙܬܐ. ܢܗܘܐ ܝܒܫܐ ܥܠ ܓܙܬܐ
40 ܒܠܚܘܕܝܗ. ܘܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܛܠܐ. * ܘܥܒܕ ܐܠܗܐ ܗܟܢܐ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. ܘܗܘܐ
ܝܒܫܐ ܥܠ ܓܙܬܐ ܒܠܚܘܕܝܗ. ܘܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܗܘܐ ܛܠܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *
1 * ܘܩܕܡ ܝܪܘܒܥܠ. ܕܗܘ ܓܕܥܘܢ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܫܪܘ ܥܠ ܥܝܢ ܚܪܘܕ. ܘܡܫܪܝܬܐ
2 ܕܡܕܝܢ ܗܘܬ ܠܗ ܡܢ ܓܪܒܝܐ ܕܓܒܥܬ ܡܘܪܐ. ܒܥܘܡܩܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܓܕܥܘܢ.
ܣܓܝ ܗܘ ܥܡܐ ܕܥܡܟ. ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܠܡܕܝܢܝܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܫܬܒܗܪ
3 ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܐܡܪ. ܐܝܕܝ ܗܝ ܦܪܩܬܢܝ. * ܗܫܐ ܩܪܝ ܒܐܕܢܝ ܥܡܐ. ܘܐܡܪ. ܡܢ ܕܕܚܝܠ ܘܙܐܝܥ
ܢܗܦܘܟ ܠܗ. ܘܢܬܦܢܐ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܓܠܥܕ. ܘܗܦܟܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ.
4 ܘܐܫܬܚܪܘ ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܓܕܥܘܢ. ܬܘܒ ܣܓܝ ܗܘ ܥܡܐ ܗܢܐ. ܐܚܬ
ܐܢܘܢ ܠܡܝܐ. ܘܐܒܩܝܘܗܝ ܠܟ ܬܡܢ. ܘܡܢ ܕܐܡܪ ܠܟ. ܗܘ ܢܐܙܠ ܥܡܟ. ܗܘ ܢܐܙܠ
5 ܥܡܟ. ܘܡܢ ܕܐܡܪ ܠܟ. ܗܘ ܠܐ ܢܐܙܠ ܥܡܟ. ܗܘ ܠܐ ܢܐܙܠ ܥܡܟ. * ܘܐܚܬܗ ܠܥܡܐ
ܠܡܝܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܓܕܥܘܢ. ܟܠ ܕܠܐܩ ܡܝܐ ܒܠܫܢܗ ܐܝܟ ܕܠܐܩ ܟܠܒܐ. ܐܩܝܡ
6 ܐܢܘܢ ܒܠܚܘܕ. ܘܟܠ ܕܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ ܠܡܫܬܐ. ܐܩܝܡ ܐܢܘܢ. * ܘܗܘܐ ܡܢܝܢܐ
ܕܠܐܩܘ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܠܦܘܡܗܘܢ. ܬܠܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܟܠܗ ܫܪܟܐ ܕܥܡܐ
ܒܪܟܘ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܠܡܫܬܐ ܡܝܐ.

Suos præterea nuntios misit per totum Ma- 35
naſſen, qui & ipſi clanxére poſt eum. Suos
etiam nuntios miſit ad Aſir, ad Zebolon, & ad
Nephtali, & aſcendit in occurſum eorum. Et 36
dixit Gedeon ad Dominum, Si tu ſervaturus
es per manus meas Iſraelem quemadmodum
dixiſti, Ecce ego ponam vellus lanigerum in 37
area: ſi fuerit ros ſuper vellus duntaxat, ſuper
univerſam verò terram ſiccitas, cognoſcam te
liberaturum per manus meas Iſraelem, quem-
admodum dixiſti. Atq; ita factum eſt: nam 38
poſtero die antevertens, expreſſo vellere, ro-
rem elicuit è vellere plenum catinum aquâ.
Rurſum dixit Gedeon ad Deum, Ne exar- 39
deſcat ira tua adverſùm me, loquárq; hâc tan-
tummodo vice: tentabo hâc iterum vice per
vellus; ſit *quæſo* ſiccitas ſuper vellus tantùm,
ſuper reliquam verò terram ſit ros. Fecitque 40
Deus ſic nocte illâ; nam contigit ſiccitas ſu-
per ſolum vellus, ſuper univerſam verò ter-
ram contigit ros.

CAP. VII.

IGitur manè conſurgens Nedubaal, nempe 1
Gedeon, & univerſus populus qui cum eo
erat, caſtrametati ſunt juxta In-hadar, caſtra
autem Median erant à Septentrionali parte
Gebeath collis, in convalle. Dixitq; Dominus 2
ad Gedeonem, Nimius eſt populus iſte qui
tecum eſt, ut tradam Medianitas in manus
veſtras: ne glorietur Iſrael, ac dicat, Manus
quidem mea dedit mihi victoriam. Igitur 3
proclama in auribus populi, & dic, Qui ti-
midus eſt ac formidoloſus, remaneat, & re-
vertatur à monte Gelaad: reverſiq; ſunt è po-
pulo viginti duo millia, decem verò millia re-
manſerunt. Rurſus dixit Dominus ad Gede- 4
onem, Adhuc nimius eſt populus iſte, deduc
eos ad aquas, & illic tentabo eos tibi; & de
quocunq; dixero tibi, Ille tecum abeat, is te-
cum abibit; de quocunq; verò dixero tibi,
Ille ne tecum abeat, is non abeat tecum. De- 5
ducto itaq; populo ad aquas, ait Dominus ad
Gedeonem, Omnes aquam linguâ ſuâ lam-
bentes ut lambit canis, ſimul ſtatuito; omnes
auté ſuper genua procumbentes ad bibendũ,
ſimul ſtatuito. Fuit ergò numerus lambentium 6
aquam manib⁹ ad os *admotis*, trecentorum vi-
rorũ; totus autem reliquus populus procubue-
rant ſuper genua ſua ad bibendam aquam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * وارسل رسله في كل قبايل منسا وخرجوا هم ايضا فتبعوه * فارسل رسله ايضا الي قبايل اشار
36 وزبولون ونفتالي وصعدوا اليه فلقاهم * ثم قال جدعون يا رب ان كنت تخلص بني اسرايل
37 علي يدي كما قلت * فهوذا انا واضع جز صوف في البيدر ان نزل المطر علي الجز وحدها
38 ولا ينزل علي الارض كلها عرفت انك تخلص ال اسرايل علي يدي كما قلت * فكان ذلك
39 وبكر في الغد وعصر الجز فخرج منها من الماء ملو سطل * ثم قال جدعون لله لا تغضب
علي فاني اتكلم هذه المرة فقط واجرب هذه المرة ايضا بالجز ان كانت وحدها يابسة والارض
40 كلها ندية بالطل * فصنع الرب كذلك في تلك الليلة ايضا وكان اليبس علي الجز وحدها
وكان الطل علي الارض كلها * الفصل السابع *
1 * فطلع جدعون الي ايرعال وجميع الشعب الذين معه ونزلوا في عين حادار واما عسكر
2 اهل مدين فصار علي يسار حافة الاكمة في جلعد * وقال الرب لجدعون الشعب الذين معك
كبير فان دفعت اهل مدين في ايديهم وظفرتكم بهم افتخر اسرايل وقال بقوتي
3 ظفرت * فالان مر المنادي ينادي في الشعب ويقول من كان مذعورا مرتعبا فليرجع وينزل
4 من جبل جلعاد فرجع من الشعب اثنان وعشرون الفا وبقي معه عشرة الاف * وقال الرب
لجدعون هذا الشعب الذي معك ايضا كثير انزلهم الي الماء وجربهم هناك فالذي اقول
5 لك ان ينطلق معك فذلك ينطلق والذي امرك ان ينصرف عنك فاصرفه * فانزل
الشعب الي الماء وقال الرب لجدعون كل من يشرب الماء بلسانه كما يشرب الكلب فاعزله
6 ناحيه وكل من يجثوا علي ركبتيه ليشرب اقمه ناحيه * وكان عدد الذين يلعقون الماء
بلسانهم ثلاثماية رجل وبقية الشعب جثوا علي ركبهم *

Præterea misit nuntios ſuos in omnes fa- 35
milias Manaſſis, & hi quoque exeuntes
ſecuti ſunt eum: miſit etiam nuntios ſuos
ad familias Aſer, Zebulon, & Nephtali,
quibus ad ſe aſcendentibus obvius occur-
rit. Tum dixit Gedeon, O Domine, ſi tu 36
ſervaturus es Iſraelitas per manum meã
uti dixiſti, Ecce ego poſiturus ſum ton- 37
ſuram lanæ in area: ſi ceciderit pluvia
ſuper ſolam tonſurã, nec deſcenderit ſu-
per univerſam terram, novero te ſervatu-
rum Iſraelitas per manum meã, quemad-
modum dixiſti. Quod quidẽ evenit: nam 38
manè conſurgens tonſurã expreſſit, ema-
navitque ex ea plena ſitula aquæ. Rur- 39
ſum dixit Gedeon ad Deum, Ne iraſcaris
mihi, hâc enim ſolâ vice ſum locuturus,
& hâc etiam vice per tonſuram probatu-
rus, ſi hæc ſola fuerit ſicca, tota verò tel-
lus rore madida. Hoc etiam fecit Domin⁹ 40
illâ nocte; fuit enim ſiccitas ſuper ſolam
tonſuram, ſuper totam verò tellurem fuit
ros.

CAP. VII.

ITaque Gedeon & omnis populus qui 1
cum eo erat, aſcendentes ad Izrael ca-
ſtrametati ſunt in En-hadar; exercitus
autem Medianitarum fuit ad lævam oræ
collis in Gelaad. Dixit autem Dominus 2
ad Gedeonem, Populus qui tecum eſt, ni-
mius eſt: quòd ſi tradidero Medianitas
in manus eorum, & victoriam tribuero
vobis adversùm eos, gloriabitur Iſrael,
ac dicet; Fortitudine meâ victoriã repor-
tavi. Præcipe igitur præconi ut proclamet 3
inter populum, ac dicat; Qui timidus eſt
& formidoloſus, revertatur, deſcendatq;
de monte Gelaad: & reverſi ſunt de po-
pulo viginti duo millia, manſeruntq; cum
eo decem millia. Dixit præterea Domi- 4
nus ad Gedeonem, Populus hic qui tecum
eſt, adhuc nimius eſt: fac deſcendant ad a-
quam, ibique tenta illos; & is de quo di-
xero tibi ut tecũ abeat, abibit; quem verò
juſſero à te abſcedere, dimitte eum.
Quum ergò deſcendere feciſſet populum 5
ad aquam, dixit Dominus ad Gedeonem,
Quicunq; biberit aquã ſuâ linguâ quem-
admodum bibit canis, ſeponito eum ſeor-
ſim; quicunque verò procubuerit in genua
ſua ad bibendum, ſtatuito ſeorſim. Fuitq; 6
numerus eorum qui lamberant aquam
linguâ ſuâ, trecentorum virorum; reli-
quus autem populus procubuerat in ge-
nua.

ספר שופטים: ז

Lambentibus viris trecentis In :Ghidhon ad Dominus Dixitque
7 ויאמר יהוה אל־גדעון בשלש מאות האיש המלקקים
,erit populus omnis &:tua manu in Midian dabo & ;vos salvabo
אושיע אתכם ונתתי את־מדין בידך וכל־העם ילכו
& ,sua manu in populus escam ceperunt Et .suum locum in vir
8 איש למקמו: ויקחו את־צדה העם בידם ואת
,sua tentoria in virum ,dimisit Israel virum omnem & :suas tubas
שופרתיהם ואת כל־איש ישראל שלח איש לאהליו
ei erat Midian castrametatio & :apprehendit viros trecentos in &
ובשלש־מאות האיש החזיק ומחנה מדין היה לו
:Dominus eum ad dixit & ,ipsa nocte in fuit Et .valle in desubter
9 מתחת בעמק: ויהי בלילה ההוא ויאמר אליו יהוה
si Et ,tua manu in eam dedi quia ;castrametationem in descende ,Surge
10 קום רד במחנה כי נתתיו בידך: ואם־
ad tuus puer Purah & tu descende ,descendere tu timens
ירא אתה לרדת רד אתה ופרה נערך אל־
confortabuntur postea & :loquantur quid audies Et .castrametationem
11 המחנה: ושמעת מה־ידברו ואחר תחזקנה
Purah & ,ipse descendit Et .castrametationem in descendesque ,tuæ manus
ידיך וירדת במחנה וירד הוא ופרה
,Midian Et .castrametatione in qui quintatorum extremum ad ejus puer
12 נערו אל־קצה החמשים אשר במחנה: ומדין
locusta tanquam valle in cadentes Chedem filii omnes & ,Hamalec &
ועמלק וכל־בני־קדם נפלים בעמק כארבה
arena tanquam ,numerus non eorum camelorum & ,multitudine in
לרב ולגמליהם אין מספר כחול
ecce & ,Ghidhon Venitque .multitudine in maris labium super quæ
13 שעל־שפת הים לרב: ויבא גדעון והנה־
somnium Ecce :dicebat & ,somnium suo proximo narrans vir
איש מספר לרעהו חלום ויאמר הנה חלום
castrametatione in se volvens hordeorum panis torta ecce & ,somniavi
חלמתי והנה צלול לחם שערים מתהפך במחנה
,cecidit & ,illud percussit & ,tentorium ad usque venit & ,Midian
מדין ויבא עד־האהל ויכהו ויפל
,ejus socius respondit Et .tentorium cecidit & ,desuper illud subvertit &
14 ויהפכהו למעלה ונפל האהל: ויען רעהו
viri Joas filii Ghidhon gladius nisi hoc Non :ait &
ויאמר אין זאת בלתי אם־חרב גדעון בן־יואש איש
omnem & ,Midian ejus manu in Deus dedit :Israel
ישראל נתן האלהים בידו את־מדין ואת־כל־
,somnii narrationem Ghidhon audire circa ,fuit Et .castrametationem
15 המחנה: ויהי כשמע גדעון את־מספר החלום
castrametationem ad est reversus & :se incurvavit & ;ejus solutionem &
ואת־שברו וישתחו וישב אל־מחנה
vestra manu in Dominus dedit quia ,Surgite :ait & ,Israel
ישראל ויאמר קומו כי־נתן יהוה בידכם
viros trecentos Divisitque .Midian castrametationem
16 את־מחנה מדין: ויחץ את־שלש־מאות האיש
,eorum omnium manu in tubas dedit & ,capita tria
שלשה ראשים ויתן שופרות ביד־כלם
Dixitque .hydriarum medio in tiziones & ;vacuas hydrias &
17 וכדים רקים ולפדים בתוך הכדים: ויאמר
ingrediens ego ecce & :facietis sic & ,videbitis me Ex ,eos ad
אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה אנכי בא
.facietis sic ,faciam quemadmodum ,erit & castrametationis:extremum in
בקצה המחנה והיה כאשר־אעשה כן תעשון:
tubis in clangetis & :mecum qui omnis & ego ,tuba in clangam Et
18 ותקעתי בשופר אנכי וכל־אשר אתי ותקעתם בשופרות
,Domino ,dicetisque ;castrametationis omnis circuitus vos etiam
גם־אתם סביבות כל־המחנה ואמרתם ליהוה
:Ghidhon &
ולגדעון:

Versio VULG. LAT.

7 Et ait Dominus ad Gedeon, In trecentis viris qui lambuerunt aquas, liberabo vos, & tradam in manu tua Madian : omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum suum.
8 Sumptis itaque pro numero cibariis & tubis, omnem reliquam multitudinem abire præcepit ad tabernacula sua : et ipse cum trecentis viris se certamini dedit. Castra autem Madian erant subter in valle.
9 Eádem nocte dixit Dominus ad eum; Surge, & descende in castra : quia tradidi eos in manu
10 tua. Sin autem solus ire formidas, descendat tecum Phara puer tuus.
11 Et cùm audieris quid loquantur, tunc confortabuntur manus tuæ, & securior ad hostium castra descendes. Descendit ergò ipse & Phara puer ejus in partem castrorum, ubi erant armatorum vigiliæ.
12 Madian autem & Amalec, & omnes Orientales populi, fusi jacebant in valle, ut locustarum multitudo : cameli quoque innumerabiles erant, sicut arena quæ jacet in
13 littore maris. Cúmque venisset Gedeon, narrabat aliquis somnium proximo suo : & in hunc modum referebat quod viderat; Vidi somnium, & videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volvi, & in castra Madian descendere : cúmque pervenisset ad tabernaculum, percussit illud, atque subvertit, & terræ funditùs co-
14 æquavit. Respondit is, cui loquebatur; Non est hoc aliud, nisi gladius Gedeonis filii Joas viri Israelitæ : tradidit enim Dominus in manus ejus Madi-
15 an, & omnia castra ejus. Cúmque audisset Gedeon somniū, & interpretationem ejus, adoravit : & reversus est ad castra Israel, & ait; Surgite, tradidit enim Dominus in man⁹ nostras
16 castra Madiān. Divisitque trecentos viros in tres partes, & dedit tubas in manib⁹ eorum, lagenásque vacuas ac lampades in medio lagenarum.
17 Et dixit ad eos, Quod me facere videritis, hoc facite : ingrediar partem castrorum, & quod fe-
18 cero, sectamini. Quando personuerit tuba in manu mea, vos quoque per castrorum circuitum clangite, & conclamate, Domino & Gedeoni.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Γεδεὼν, Ἐν τοῖς τριακοσίοις ἀνδράσι τοῖς λάψασι σώσω ὑμᾶς, (τ) καὶ δώσω τὴν Μαδιὰμ ἐν χειρί σου, καὶ πᾶς ὁ λαὸς (υ) πορευέσθω ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
8 Καὶ ἔλαβον τὸν ἐπισιτισμὸν τοῦ λαοῦ (φ) ἐν χειρὶ αὐτῶν, καὶ τὰς κερατίνας αὐτῶν. (χ) καὶ τὸν πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἐξαπέστειλεν ἄνδρα (ψ) εἰς σκηνὴν αὐτοῦ· καὶ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας κατίσχυσεν. καὶ ἡ παρεμβολὴ Μαδιὰμ ἦν αὐτοῦ ὑποκάτω
9 ἐν τῇ κοιλάδι. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν κύριος, (ω) Ἀνάστα, κατάβηθι ἐν τῇ παρεμβολῇ, ὅτι παρέδωκα αὐ-
10 τὴν ἐν τῇ χειρί σου. (α) Καὶ εἰ φοβῇ σὺ καταβῆναι, κατάβηθι σὺ καὶ Φαρὰ τὸ παιδάριόν
11 σου εἰς τὴν παρεμβολήν, Καὶ ἀκούσῃ τί (β) λαλήσουσι, καὶ (γ) μετὰ τοῦτο ἰσχύσουσιν αἱ χεῖρές σου, καὶ καταβήσῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. καὶ κατέβη αὐτὸς καὶ Φαρὰ τὸ παιδάριον αὐτοῦ (δ) πρὸς ἀρχὴν τῶν πεντήκοντα, οἳ ἦσαν ἐν τῇ παρεμ-
12 βολῇ. Καὶ Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ καὶ (ε) πάντες οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν (ζ) βεβλημένοι ἐν τῇ κοιλάδι ὡς ἀκρὶς εἰς πλῆθος, καὶ τῶν (η) καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμὸς, ἀλλ' ἦσαν (θ) ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ (ι) χεῖλος τῆς θαλάσσης εἰς
13 πλῆθος. Καὶ (κ) ἦλθε Γεδεὼν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ (λ) ἐξηγούμενος τῷ πλησίον αὐτοῦ (μ) ἐνύπνιον, καὶ εἶπεν, (ν) Ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον, καὶ ἰδοὺ μαγὶς ἄρτου κριθίνου (ξ) στρεφομένη ἐν τῇ παρεμβολῇ Μαδιὰμ, καὶ ἦλθεν ἕως τῆς (ο) σκηνῆς, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, καὶ ἔπεσεν, καὶ (π) ἀνέστρεψεν αὐτὴν
14 ἄνω, καὶ ἔπεσεν ἡ σκηνή. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ πλησίον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔστιν αὕτη (ρ) εἰ μὴ ῥομφαία Γεδεὼν υἱοῦ Ἰωὰς ἀνδρὸς Ἰσραήλ· παρέδωκεν (σ) ὁ θεὸς ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὴν Μαδιὰμ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολήν.
15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Γεδεὼν τὴν (τ) ἐξήγησιν τοῦ ἐνυπνίου καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησε (υ) κυρίῳ, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὴν (φ) παρεμβολὴν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν, Ἀνάστητε, ὅτι παρέδωκε κύριος ἐν χερσὶ
16 (χ) ὑμῶν τὴν παρεμβολὴν Μαδιάμ. Καὶ διεῖλε τοὺς τριακοσίους (ψ) ἄνδρας εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ ἔδωκε κερατίνας ἐν χειρὶ πάντων, καὶ ὑδρίας κενὰς, καὶ λαμπάδας (ω) ἐν ταῖς ὑ-
17 δρίαις. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἀπ' ἐμοῦ ὄψεσθε, καὶ (α) οὕτω ποιήσετε· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰσπορεύομαι (β) ἐν ἀρχῇ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἔσται (γ) καθὼς ἂν ποιήσω, (δ) οὕτω ποιή-
18 σετε. Καὶ (ε) σαλπιῶ ἐν τῇ κερατίνῃ ἐγὼ, καὶ πάντες (ζ) μετ' ἐμοῦ σαλπιεῖτε ἐν ταῖς κερατίναις (η) κύκλῳ ὅλης τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐρεῖτε, Τῷ κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών.

MS.A. (τ) καὶ παραδώσω (υ) ἀποτρεχέτω ἀνὴρ (φ) ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, (χ) καὶ πάντα ἄνδρα (ψ) εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ· τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν. ἡ δὲ παρεμβολὴ ἦν ὑποκάτωθεν ἐν τῇ (ω) Ἀνάβηθι, κατάβηθι τὸ τάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐντεῦθεν, ὅτι (α) Εἰ δὲ φοβῇ (β) λαλοῦσιν, (γ) μετὰ ταῦτα (δ) εἰς μέρος τῶν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ (ε) πάντες υἱοὶ (ζ) παρεμβεβλήκεισαν (η) καμήλοις ἐκ (θ) ὥσπερ (ι) τὸ χεῖλος τῆς (κ) εἰσῆλθεν (λ) ἐξηγεῖτο (μ) τὸ ἐνύπνιον, (ν) Ἰδοὺ τὸ ἐνύπνιον ὃ ἠνυπνιάσθην, καὶ (ξ) κυλιομένη ἐν (ο) σκηνῇ Μαδιὰμ, καὶ (π) κατέστρεψεν (ρ) ἀλλ' ἢ (σ) κύριος ἐν (τ) διήγησιν (υ) κυρίου, καὶ ἐπέστρεψεν (φ) παρεμβολὴν, καὶ (χ) ὑμῶν (ψ) ἄνδρας τρεῖς (ω) ἐμ μέσῳ τῶν ὑδριῶν. (α) οὕτως (β) ἐμ μέσῳ τῆς (γ) ὡς ἐὰν (δ) οὕτως (ε) σαλπιῶ τῇ (ζ) οἱ μετ' ἐμοῦ, καὶ σαλπιεῖτε τῇ (η) καὶ ὑμεῖς κύκλῳ τῆς

7 *Et dixit Dominus ad Gedeon, In trecentis viris lambentibus salvabo vos: & dabo Madiam in manu tua: et omnis populus ibit, vir ad locū suum.*
8 *Et sumpserunt cibaria populi in manu sua, & corneas suas. Et omnem virum Israel dimisit, virum in tabernaculum ejus. Et trecentos viros (g) confortavit. Et castra Madiam erant de subter ejus in convalle.*
9 *Et factum est in nocte illa, & dixit ad eum Dominus, Exurge, descende in castra: quoniam tradidi ea in manu tua.*
10 *Et si times tu descendere, descende tu, & Phara puer tuus in castra:*
11 *Et audies quid loquentur: et post hoc invalescent man⁹ tuæ: et descendes in castra. Et descendit ipse, & Phara puer ejus ad (h) principium ipsorum quinquaginta, qui erant in castris.*
12 *Et Madiam, & Amalec, & omnes filii Orientis jacentes in valle, sicut locusta in multitudine: & camelis eorum non erat numerus: sed erant velut arena, quæ est ad labium maris, in multitudine.*
13 *Et venit Gedeon: et ecce vir narrans proximo suo somnium, & dixit; Ecce somniavi somnium: & ecce (i) mensa panis hordeacei volvēs se in castra Madiam: & venit usq; ad tabernaculum, & percussit illud: (k) & cecidit. Et subvertit illud desuper: et cecidit tabernaculū.*
14 *Et respondit proximus ejus, & dixit; Non est hæc, nisi gladius Gedeon filii Joas, viri Israel. Tradidit Deus in manu ejus Madiam, et universa castra.*
15 *Et factum est; postquā audivit Gedeon narrationē somnii, & interpretationē ejus, et adoravit Dominum: et revertit in castra Israel, et dixit, Surgite; quoniā tradidit Dominus in manu nostra castra Madiam.*
16 *Et divisit trecentos viros in tria principia: et dedit corneas in manu omnium, & hydrias vacuas, & lampadas in hydriis.*
17 *Et dixit ad eos; Ex me videbitis: et sic facietis. Et ecce ego ingredior in principium castrorum: & erit, sicut utique fecero, sic facietis.*
18 *Et canam in cornea ego: & omnes mecum canetis in corneis in circuitu omnium castrorum: & dicetis, (l) Domino, & ipsi Gedeon.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואמר יי לגדעון בתלת מאה גוברין דשדן בידיהון לפומהון אפרוק יתכון ואמסר ית
8 מדינאי בידך וכל עמא ייזלון גבר לאתריה: ונסיבו ית זודי עמא בידיהון וית שופריהון
וית כל אנש ישראל שלח גבר לקרווהי ובתלת מאה גברא אתקף ומשרית מדינאי
9 שריא לקבליה משפולי מישרא: והוה בליליא ההוא ואמר ליה יי קום חות במשריתא
10 ארי מסרתנון בידך: ואם דחיל את למיחת חות את ופורה עולמך למשריתא: ותשמע
11 מה ימללון ובתר כן יתקוף ידך ותחות במשריתא ונחת הוא ופורה עולמיה לסטר
12 מזריזא די במשריתא: ומדינאי ועמלקאי וכל בני מדינחא רמן במישרא כגובאי לסגי
13 ולגמליהון לית מנין כחלא די על כיף ימא לסגי: ואתא גדעון והא גברא משתעי
לחבריה חלמא ואמר הא חלמא חלמית והא חרר דלחם שעורין מתהפיך במשרית
14 מדינאי ואתא עד משכנא ומחהי ונפל והפכיה לעילא ונפל משכנא: ואתיב חבריה
ואמר לית דא אלהן חרבא דגדעון בר יואש אנש ישראל מסר יי בידיה ית מדינאי וית
15 כל משריתא: והוה כד שמע גדעון ית שועית חלמא וית פשריה ואודי ותב למשריתא
16 דישראל ואמר קומו ארי מסר יי בידכון ית משרית מדינאי: ופלג ית תלת מאה
גברא לתלת משרין ויהב שופריא ביד כולהון וכדין ריקנין ובעוריא בגו כדין:
17 ואמר להון מני תחזון וכן תעבדון והא אנא אתי בסיפי משריתא ויהי כמא
18 דאעביד כן תעבדון: ואתקע בשופרא אנא וכל דעמי ותתקעון בשופריא אף
אתון סחרנות כל משריתא ותימרון חרבא דמקטלא מן קדם יי ונצחנא על
ידי גדעון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Dñs ad Gidghon, In trecentis viris, qui projicientes in manibus 7
suis ad os suum, liberabo vos, & tradam Midianæos in manu tua: & omnis
populus ibunt vir ad locum suum. Et tulerunt commeatus populi in ma- 8
nibus eorum, & buccinas eorum, & omnem hominem Israel misit in urbem suam; & in trecentis viris fortificatus est; & exercitus
Midianæorum posuit ad-contra eum in depressionibus planiciei. Et fuit 9
in nocte illa, & dixit illi Dñs, Surge, descende in castra, nam tradidi
eos in manu tua. Et si timens tu ad descendendum, descende tu & Phura 10
puer tuus ad castra. Et audies quid *loquentur*; & postea *fortificabitur* 11
manus tua, & descendes in castris: & descendit ille & Phura puer ejus
ad extremitatem armatorum qui in castris. Et Midianæi & Ghamalekæi, 12
& omnes filii Orientis projecti in castris, ut locusta, ad multitudinem: & camelis eorum non erat numerus, sicut pulvis qui super littus maris
ad multitudinem. Et venit Gidghon, & ecce vir narrans socio suo somni- 13
um: & dixit, Ecce somnium somniavi; & ecce placenta panis ordeacei convoluta est in castris Midianæorum, & venit usq; ad tabernaculum, & percussit illud, & cecidit & evertit illud ad-sursum, & cecidit tabernacu-
lum. Et respondit socius ejus: & dixit ei, Non est hoc, nisi gladius Gid- 14
ghon filii Joas hominis Israelis: tradidit Dominus in manu ejus Midianæos & omnia castra. Et fuit quando audivit Gidghon narrationem som- 15
nii, & expositionem ejus, & laudavit, & rediit ad castra Israel; & dixit, 16
Surgite, nam tradidit Dñs in manibus vestris castra Midianæorum. Et divisit trecentos viros in tres turmas, & dedit buccinas in manu omnium
eorum, & cados inanes, & lampades in medio cadorum. Et dixit illis, 17
Ex me videbitis, & sic facietis: & ecce ego veniam in finib⁹ castrorum; &
erit ut id quod faciam, & sic facietis. Et clangam in buccina, ego & omnes 18
qui mecum, & clangetis in buccinis etiam vos in circuitu omnium castrorum: & dicetis, Gladius *occidens* ab-ante Dominum & victoria super manus Gidghon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et ait Dominus ad Gedeonem, Trecentis 7
hisce viris qui lamberunt aquam manibus
ad os *admotis*, servabo vos, tradámque Me-
dianitas in manus vestras: totus verò *reli-*
quus populus revertatur quisque ad locum
suum. Sumpserunt igitur cunctus populus 8
viaticum suum in manus suas,& cornua sua:
omnes autem filios Israel dimisit, quemque
ad hæreditatem suam & ad tentorium suum,
seséque trecentis illis munivit: castra verò
Median erant inferiùs in valle. Factúmque 9
est nocte illâ ut diceret ad eum Dominus,
Surge, descende in castra, quoniam tradidi
ea in manus tuas. Quòd si descendere ti- 10
mes, descende tu & Phara adolescens tuus
in castra; Audiésque quid loquantur,ac tunc 11
confirmabuntur manus tuæ. Descendit itaque
in castra ipse & Phara juvenis suus prope
ducem quinquaginta *militum*, qui erat in
castris. (Median autem, & Amalec,omnésq; 12
filii Recem jacebant in valle instar locusta-
rum plurimi; ipsis enim & camelis eorum
non erat numerus, *quippe qui* arenam quæ
secus litus maris est, multitudine æqua-
bant.) Et accedens Gedeon vidit quendam 13
narrantem proximo suo somnium, eique
dicentem, Vidi in somnio meo placen-
tam panis hordeacei sese circumagentem
per castra Median quæ tentorium usque de-
veniens subvertit illud supernè, cecidit-
que tentorium. Respondens proximus ejus 14
ait illi, Nihil hoc *aliud* est, nisi gladius
Gedeonis filii Joas gigantis Israelitici, in
cujus manum tradidit Deus castra Median.
Auditâ Gedeon narratione somnii ejúsque 15
expositione, adoravit, & reversus ad ca-
stra Israelis dixit, Surgite, quoniam tradi-
dit Deus in manus vestras castra Median.
Et distributis trecentis viris in tria capita, 16
præcepit ut singuli cornua tenerent mani-
bus suis, & hydrias vacuas, lampadésque in
medio hydriarum. Et dixit eis; Me spectate, 17
& sic agite. Ecce ego in media castra sum
ingressurus, quemadmodum faciam, sic fa-
cite. Buccinâ clangam ego & universus po- 18
pulus qui mecum sunt; & vos etiam clangite
buccinas circum universa castra, & dicite,
Gladius Domino est ac Gedeoni.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 فقال الرب لجدعون * بهولاء الثلثماية الذين سربوا الماء بالسنتهم احلصكم * وادفع
8 المدينيين في ايديكم * والقوم ليرجع كلهم الي مواضعهم * فاخذ الثلثماية رجل زادهم
والقرون بايديهم * فاما جميع بني اسرايل فانصرفوا كل واحد الي منزله وميراثه * وبقوا الثلثماية
9 رجل * واما عسكر مدين فصار اسفل في الغور * فلما جنهم الليل قال له الرب * انهض قايما وانزل
10 الي عسكرهم * لاني قد دفعتهم في يديك * وان كنت تخاف ان تنزل * انزل انت وفارا عبدك الي
11 العسكر * لتسمع كلامهم وما يقولون * لتقوي حينيذ يدك * فنزل هو وفارا فتاه * فوقف
12 علي راس خمسين * وكان اهل مدين واهل عماليق وبنو راقيم نزولا في الغور ككثير الجراد
ولم يكونوا يحصون ولا تحصي ابلهم * لانهم كانوا بالكثرة كالرمل الذي علي شاطي البحر *
13 فجاء جدعون ليلا * وسمع رجلا يعبر رويا علي صاحبه * وقال له * رايت فيما يري النايم * كان
رغيف خبز من شعير يتقلب في عسكر مدين * فانقلب حتي صار الي خيم الروساء * ثم اقلب
14 الخيم الي اسفل * ففسر له صاحبه الرويا وقال له * ليس هذا الرغيف الا حرب جدعون بن يواس
15 جبار اسرايل * الذي دفع الله اليه عسكر مدين * فلما سمع جدعون الرويا وتفسيرها سجد
لله * ورجع الي عسكر بني اسرايل وقال لهم * قوموا الان الرب قد دفع اليكم عسكر مدين
16 وظفركم به * وقسم الثلثماية الذين معه ثلثة فرق * وامرهم ان يمسكوا بايديهم قدورا وجرارا
17 فارغة فيها مصباح نار * وقال لهم * انظروا الي واعملوا كما اعمل * هوذا انا داخل الي العسكر
18 فكما اعمل كذلك فاعملوا * وسانفخ في الصور انا وجميع من معي * فاذا سمعتم انفخوا
انتم بالقرون التي معكم وقولوا * الحرب للرب ولجدعون *

Tum dixit Dominus Gedeoni, Per hos 7
trecentos qui aquā suis linguis biberunt,
liberabo vos, tradamque Medianitas in
manus vestras: iste verò populus rever-
tantur omnes ad loca sua. Itaque sum- 8
pserunt trecenti illi viri viaticum suum,
& cornua manibus suis: universi verò
filii Israel abierunt unusquisque ad do-
micilium suum et ad hæreditatem suam,
manentibus trecentis illis viris: porrò ex-
ercitus Median erat infrà in valle. Cúm- 9
que nox obtexisset eos, dixit illi Domi-
nus, Surge stans, & descende ad exerci-
tum eorum; jam enim tradidi eos in ma-
nus tuas. Quòd si times descendere, de- 10
scende tu et Phara servus tuus ad ex-
ercitum; Audies quidem sermonem eorū, 11
& quid dicant; ac tunc confortabitur atq;
corroborabitur manus tua. Descendens igi-
tur ipse cum Phara puero suo, astitit duci
quinquaginta virorum. (Cæterùm Medi- 12
anitæ & Amalecitæ, & filii Racem ca-
stra posuerant in convalle, multitudine
pares locustis; neque enim numerari po-
terant, nec supputari poterant cameli eo-
rum, quoniā erant multitudine pares are-
næ quæ est secus litus maris) Venit in- 13
quam Gedeon noctu, audivitque virum
quendam narrantem somnium socio suo,
eique dicentē, Vidi in eo quod videre so-
let qui dormit (1. in somnio) quasi pla-
centam panis hordeacei sese versantem
inter exercitum Median, quæ tamdiu se
versavit quoad pervenerit ad tentoria
ducum, tum tentoria deorsum deturbârit.
Explicavit autem illi socius ejus somniū, 14
dixitque ad eum, Non est placenta ista,
nisi bellum Gedeonis filii Joas gigantis
Israelitici, cui tradidit Deus exercitum
Median. Cùm igitur audîsset Gedeon 15
somnium & interpretationē ejus, Deum
adoravit, & reversus ad exercitum filio-
rum Israel, dixit eis; Surgite modò, jam
tradidit vobis Dominus exercitum Medi-
an, victorésque reddidit adversùs eum.
Divisisq; trecentis viris qui secum erant 16
in tres turmas, jussit eis ut manibus suis
tenerent ollas & hydrias vacuas in quib'
esset fax ignea. Tum dixit eis, Me respi- 17
cite, & quemadmodum faciam, facite: ec-
ce ego ingressurus sum in exercitum;
quemadmodum faciam, ita facite. Nam 18
cornu sum inflaturus ego & omnes qui
mecum erunt; quod cùm audieritis, infla-
te vos etiam cornua quæ vobiscum sunt, ac dicite, Bellū Domino est ac Gedeoni.

ספר שופטים : ח

extremum in ,secum qui viri centum & ,Ghidhon est ingressus Et
19 ויבא גדעון ומאה־איש אשר־אתו בקצה
suscitando tantùm ,mediæ custodiæ caput ,castrametationis
המחנה ראש האשמרת התיכונה אך הקם
collidendo & ,tubis in clanxerunt & ;custodes suscitaverunt
הקימו את־השמרים ויתקעו בשופרות ונפוץ
capita tria clanxerunt Et .eorum manu in quæ ,hydrias
20 הכדים אשר בידם׃ ויתקעו שלשת הראשים
manu in apprehenderunt & ,hydrias fregerunt & ,tubis in
בשופרות וישברו הכדים ויחזיקו ביד־
;clangendum ad tubas sua dextera manu in & ,titiones sua sinistra
שמאולם בלפידים וביד־ימינם השופרות לתקוע
vir Steteruntque .Ghidhon & ,Domino Gladius :clamaveruntque
21 ויקראו חרב ליהוה ולגדעון׃ ויעמדו איש
,castrametatio omnis est confracta & ;castrametationem circum se sub
תחתיו סביב למחנה וירץ כל־המחנה
:tubis trecenti Clanxeruntque .fugeruntq; ,sunt vociferati &
22 ויריעו וינוסו׃ ויתקעו שלש־מאות השופרות
omnem in & ,suum socium in viri gladium Dominus posuit &
וישם יהוה את־חרב איש ברעהו ובכל־
ad usq; Seredath in hasittah-Beth ad usq; castrametatio fugit & :castrametationē
המחנה וינס המחנה עד־בית השטה צררתה עד
Israel vir est accitus Et .Tabbath super ,mecholah-Abel labiam
23 שפת־אבל מחולה על־טבת׃ ויצעק איש־ישראל
sunt persecuti & :Menasseh omni de & ,Aser de & ,Napthali de
מנפתלי ומן־אשר ומן־כל־מנשה וירדפו
montem omnem in Ghidhon misit Nunciosque .Midian post
24 אחרי מדין׃ ומלאכים שלח גדעון בכל־הר
eis capite &,Midian occursum in Descendite:dicendo,Ephraim
אפרים לאמר רדו לקראת מדין ולכדו להם את־
vir omnis est accitus Et .Jarden & ,Bethbarah ad usque aquas
המים עד בית ברה ואת־הירדן ויצעק כל־איש
.Jarden & ,Bethbarah ad usque aquas ceperunt & ,Ephraim
אפרים וילכדו את־המים עד בית ברה ואת־הירדן׃
,Zeeb & ,Horeb ,Midian principes duos comprehenderunt Et
25 וילכדו שני־שרי מדין את־ערב ואת־זאב
occiderunt Zeeb & ;Horeb petra in Horeb interfecerunt &
ויהרגו את־עורב בצור־עורב ואת־זאב הרגו
Zeeb & Horeb caput & :Midian ad sunt persecuti &;Zeeb torculari in
ביקב־זאב וירדפו אל־מדין וראש־ערב וזאב
.Jarden transitu à Ghidhon ad attulerunt
הביאו אל־גדעון מעבר לירדן׃

CAP. VIII. ח

fecisti hoc verbum Cur :Ephraim vir eum ad dixerunt Et
1 ויאמרו אליו איש אפרים מה־הדבר הזה עשית
?Midian in pugnandum ad ibas cùm nobis vocandum non ad ,nobis
לנו לבלתי קראות לנו כי הלכת להלחם במדין
feci Quid :eos ad Dixitque .fortitudine in secum jurgaverunt &
2 ויריבון אתו בחזקה׃ ויאמר אליהם מה־עשיתי
?Abihezer vindemia præ Ephraim racemi bonum nonne?vos sicut nunc
עתה ככם הלא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר׃
,Horeb ,Midian principes Deus dedit vestra manu In
3 בידכם נתן אלהים את־שרי מדין את־ערב
se remisit Tunc ?vos sicut facere potui Quid & :Zeeb &
ואת־זאב ומה־יכלתי עשות ככם אז רפתה
venit Et .hoc verbum ipsum loquendo in ,eo desuper eorū spiritus
4 רוחם מעליו בדברו הדבר הזה׃ ויבא
qui viri trecenti & ,ipse transiens ,Jarden ad Ghidhon
גדעון הירדנה עבר הוא ושלש־מאות האיש אשר
.persequentes & ,lassi secum
אתו עיפים ורדפים׃

Versio VULG. LAT.

19 Ingressúsque est Gedeon, &
trecenti viri qui erant cum eo,
in partem castrorum, incipien-
tibus vigiliis noctis mediæ: &
custodib⁹ suscitatis, cœperunt
buccinis clangere, & complo-
20 dere inter se lagenas. Cúmq;
per gyrum castrorum in tribus
personarent locis, & hydrias
confregissent, tenuerunt sini-
stris manib⁹ lampades, & dex-
tris sonantes tubas, clamave-
rúntque; Gladius Domini &
21 Gedeonis, Stantes singuli in
loco suo per circuitum castro-
rum hostilium. Omnia itaque
castra turbata sunt, & vocife-
rantes, ululantésque fugerunt:
22 Et nihilominùs insistebant
trecenti viri buccinis perso-
nantes. Immisitque Dñs gla-
dium in omnibus castris, &
23 mutuâ se cæde truncabant, Fu-
gientes usque ad Bethsetta, &
crepidiné Abelmehula in Teb-
bath. Conclamantes autem
viri Israel de Nephthali, &
Aser, & omni Manasse, per-
24 sequebantur Madian. Misitq;
Gedeon nuntios in omnem
montem Ephraim, dicens;
Descendite in occursum Ma-
dian, & occupate aquas usque
Bethbera atque Jordané. Cla-
mavitque omnis Ephraim, &
præoccupavit aquas atque
Jordanem usque Bethbera.
25 Apprehensósque duos viros
Madian, Oreb & Zeb, inter-
fecit Oreb in Petra Oreb, Zeb
verò in Torculari Zeb. Et
persecuti sunt Madian, capita
Oreb & Zeb portantes ad Ge-
deon trans fluenta Jordanis.

CAP. VIII.

1 Dixerúntque ad eum viri
Ephraim; Quid est hoc quod
facere voluisti, ut nos non vo-
cares, cùm ad pugnam pergeres
contra Madian? jurgantes for-
titer, & propè vim inferentes.
2 Quibus ille respondit; Quid
enim tale facere potui, quale
vos fecistis? nónne melior est
racemus Ephraim, vindemiis
3 Abiezer? In manus vestras
Dominus tradidit principes
Madian, Oreb & Zeb: quid
tale facere potui, quale vos fe-
cistis? Quod cùm locutus esset,
requievit spiritus eorum, quo
4 tumebant contra eum. Cúm-
que venisset Gedeon ad Jor-
danem, transivit eum cum tre-
centis viris qui secum erant:
& præ lassitudine, fugientes
persequi non poterant.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἰσῆλθε Γεδεὼν (ϑ) καὶ οἱ ἑκατὸν ἄνδρες
οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ τῆς παρεμβολῆς ἐν ἀρ-
χῇ τῆς φυλακῆς μέσης· καὶ ἐγείροντες ἤγει-
ραν τοὺς φυλάσσοντας, καὶ (ι) ἐσάλπισαν ἐν ταῖς
κερατίναις, καὶ ἐξετίναξαν τὰς ὑδρίας τὰς
20 ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Καὶ ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς
ἀρχαὶ ἐν ταῖς κερατίναις, καὶ συνέτριψαν τὰς
ὑδρίας, (κ) καὶ ἐκράτησαν ἐν χερσὶν ἀριστεραῖς
αὐτῶν τὰς λαμπάδας, καὶ ἐν χερσὶ δεξιαῖς
αὐτῶν τὰς κερατίνας τοῦ σαλπίζειν· καὶ ἀνέ-
κραξαν, Ῥομφαία τῷ κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών.
21 Καὶ ἔστησαν (λ) ἀνὴρ ἐφ' ἑαυτῷ κύκλῳ τῆς
παρεμβολῆς· καὶ ἔδραμεν πᾶσα ἡ παρεμβολή,
22 καὶ ἐσήμαναν, καὶ ἔφυγον. Καὶ (μ) ἐσάλπι-
σαν ἐν ταῖς τριακοσίαις κερατίναις. καὶ ἔθηκε
κύριος τὴν ῥομφαίαν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον
23 αὐτοῦ (ν) ἐν πάσῃ τῇ παρεμβολῇ. Καὶ (ξ) ἔ-
φυγεν ἡ παρεμβολὴ (ο) ἕως Βηθσεὲδ Ταγα-
ραγαθὰ Ἀβελμεουλὰ ἐπὶ Ταβάθ. καὶ (π)
ἐβόησαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ρ) ἀπὸ Νεφθαλί,
καὶ ἀπὸ Ἀσήρ, καὶ ἀπὸ παντὸς Μανασσῆ, καὶ
24 (σ) ἐδίωξαν ὀπίσω Μαδιάμ. Καὶ ἀγγέλους
(τ) ἀπέστειλε Γεδεὼν ἐν παντὶ (υ) ὄρει Ἐ-
φραίμ, λέγων, (φ) Καταβῆτε εἰς συνάντη-
σιν Μαδιάμ, καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ
ἕως Βαιθηρὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην. καὶ ἐβόησε
πᾶς ἀνὴρ Ἐφραίμ, καὶ προκατελάβοντο
τὸ (χ) ὕδωρ ἕως Βαιθηρὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην.
25 Καὶ (ψ) συνέλαβοντο τοὺς ἄρχοντας Μαδιάμ,
καὶ τὸν Ὠρὴβ καὶ τὸν Ζήβ· καὶ ἀπέκτειναν τὸν
Ὠρὴβ (ω) ἐν Σοὺρ Ὠρήβ, καὶ τὸν Ζὴβ ἀπέκτει-
ναν ἐν (α) Ἰακεφζήφ. καὶ κατεδίωξαν (β)
τὴν Μαδιάμ· καὶ τὴν κεφαλὴν Ὠρὴβ καὶ Ζὴβ ἤ-
νεγκαν πρὸς Γεδεὼν (γ) ἀπὸ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Et intravit Gedeon, & centū vi- 19
ri qui cum eo, in principium ca-
strorum, in principio custodiæ
mediæ. Et excitantes excitarunt
custodes, & cecinerunt in corneis,
et excusserūt hydrias, quæ in ma-
nib⁹ eorū. Et cecinerūt tria prin- 20
cipia in corneis, & contriverunt
hydrias: et tenuerunt in manibus
sinistris suis lampadas, & in ma-
nib⁹ dextris suis corneas ad clā-
gendum. Et exclamaverunt, Gla-
dius Domino, & ipsi Gedeon. Et 21
stetit vir super se in circuitu ca-
strorū: & cucurrerunt universa
castra, & (m) significaverunt, &
fugerunt. Et cecinerunt in trecen- 22
tis corneis. Et posuit Domin⁹ gla-
diū viri in proximū ejus in uni-
versis castris. Et fugerunt castra 23
usq; Bethseed (n) Tagaragatha A-
belmeula super Tabath. Et cla-
maverunt vir Israel ex Nephtha-
li, et ex Aser, et ex omni Manasse;
& persecuti sunt post Madiam.
Et nuntios misit Gedeon in omne 24
montem Ephræm, dicens, Descen-
dite in occursum Madiam: et oc-
cupate (o) eis aquam usq; Bæthe-
ra, & Jordanem. Et clamavit
omnis vir Ephræm; & præoccu-
pavunt aquam usq; Bæthera, &
Jordanem. Et comprehenderunt 25
principes Madiam, & Oreb &
Zeb: et interfecerunt Oreb in Sur
Oreb: & Zeb interfecerunt in (p)
Hiacephzeph. Et persequuti sunt
Madiam: & caput Oreb et Zeb
attulerunt ad Gedeon de trans
Jordanem.

MS.A. (ϑ) καὶ ἦλθον ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐν μέρει τῆς παρεμβολῆς ἀρχομένης τῆς φυλακῆς τῆς μεσούσης· πλὴν ἐγείροντες ἤγειραν τοὺς (ι) ἐσάλπισαν τῇ (κ) καὶ ἐλάβοντο ἐν τῇ χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν * τῶν * καὶ ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατίναι τοῦ (λ) ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν κύκλῳ (μ) ἐσάλπισαν αἱ κερατίναι. καὶ ἔθετο κύριος μάχαιραν ἀνδρὸς (ν) καὶ ἐν ὅλῃ τῇ (ξ) ἔφυγεν πᾶσα ἡ (ο) ἕως τῆς Βασεεττά, καὶ συνηγμένη ἕως χείλους Ἀβελμεουλὰ καὶ ἐπὶ Ταβάθ. (π) ἐβόησεν (ρ) ἐκ Νεφθαλείμ, καὶ ἐξ Ἀσήρ, καὶ ἐκ παντὸς Μανασσῆ, (σ) κατεδίωξαν (τ) ἐξαπέστειλεν (υ) ὁρίῳ (φ) Ἀνάστητε καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς (χ) ὕδωρ Βαιθηρά (ψ) Συνέλαβον τοὺς δύο ἄρχοντας Μαδιάμ, τὸν (ω) ἐν Σουρείν, καὶ (α) Ἰακεφζήβ. (β) Μαδιάμ· καὶ (γ) ἐκ τοῦ πέραν

Κεφ. η'.

1 Καὶ (α) εἶπαν πρὸς Γεδεὼν ἀνὴρ Ἐφρα-
ίμ, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν, τοῦ μὴ
καλέσαι ἡμᾶς (β) ὅτε ἐπορεύθης παρατάξα-
σθαι ἐν Μαδιάμ; καὶ διελέξαντο πρὸς αὐτὸν
2 ἰσχυρῶς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ἐποίησα
νῦν καθὼς ὑμεῖς; (γ) ἢ οὐχὶ κρείττων
ἐπιφυλλὶς Ἐφραὶμ ἢ τρυγητὸς Ἀβιέζερ;
3 Ἐν χειρὶ ὑμῶν παρέδωκε κύριος τοὺς ἄρχον-
τας Μαδιάμ, τὸν Ὠρὴβ καὶ τὸν Ζήβ· καὶ τί (δ)
ἠδυνήθην ποιῆσαι (ε) ὡς ὑμεῖς; (ζ) τότε
ἀνέθη τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῷ
4 λαλῆσαι αὐτὸν τὸν λόγον τοῦτον. Καὶ ἦλθε
Γεδεὼν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ διέβη αὐτὸς
(η) καὶ οἱ τριακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ πει-
νῶντες καὶ διώκοντες.

CAP. VIII.

Et dixerunt ad Gedeon viri 1
Ephræm; Quid verbum hoc feci-
sti nobis, ut non vocares nos, quā-
do ivisti pugnare in Madiam? Et
(a) jurgabant adversus eum for-
titer. Et dixit ad eos, Quid feci 2
nunc, sicut vos? Nonne melior ra-
cemus Ephræm, quàm vindemia
Abiezer? In manu vestra tradidit 3
Domin⁹ principes Madiam, Oreb,
& Zeb. Et quid potui facere, sicut
vos? Tunc remisit se spiritus eorū
ab eo, dum ille loqueretur ser-
monem hunc. Et venit Gedeon ad 4
Jordanem; & transiit ipse, et
trecenti viri, qui cum eo, (b) esu-
rientes, et persequentes.

MS.A. (α) εἶπεν πρὸς αὐτὸν (β) ὅτε ἐξεπορεύου πολεμῆσαι ἐν τῇ Μαδιάμ; καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς. (γ) Οὐχὶ * κρείττω ἐπιφυλλίδες (δ) ἠδυνάσθην (ε) καθὼς (ζ) καὶ κατέπαυσε. τότε ἀνῆκε τὸ πνεῦμα (η) καὶ διακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ λιποψυχοῦντες καὶ πεινῶντες.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואתא גדעון ומאה גברא דעמיה בסיפי משריתא בריש מטרתא מציעתא ברם אקמא
20 אקימו ית נטריא ותקעו בשופריא ונפצו כדין דבידיהון: ותקעו תלת משרין בשופריא
ותברו כדיא ואתקיפו ביד סמלהון בבעוריא וביד ימינהון בשופריא למתקע ואמרו
21 חרבא מן קדם יי ונצחנא על ידי גדעון: וקמו גבר באתריה סחור סחור למשריתא
22 ורהטת כל משריתא ויביבו ואפכו: ותקעו תלת מאה שופריא ושוי יי ית חרב גבר
בחבריה ובכל משריתא ואפכת משריתא עד בית שטא לצרירת עד כיף מישר אבל
23 מחולה לטבת: ואתכניש אנש ישראל מנפתלי ומן שבטא דאשר ומן כל שבטא דמנשה
24 ורדפו בתר מדינאי: ואזגדין שלח גדעון בכל טורא דבית אפרים למימר חותו לקדמות
מדינאי ואחודו עליהון ית מגיזתא עד בית ברה וית ירדנא ואתכניש כל אנש אפרים
25 ואחדו ית מגיזתא עד בית ברה וית ירדנא: ואחדו תרין רברבי מדין ית עורב וית זאב
וקטלו ית עורב בשקיף עורב וית זאב קטלו במישר זאב ורדפו בתר מדינאי וריש עורב
וזאב איתיאו לות גדעון מעברא לירדנא:

ח

1 ואמרו ליה אנש אפרים מא פתגמא הדין עבדתא לנא בדיל מה לא קריתא לנא
2 כד אזלתא לאגחא קרבא במדין ודינין עמיה בתקוף: ואמר להון מה עבדית כען
3 כותכון הלא טבין חלשיא דבית אפרים מתקפיא דבית אביעזר: בידכון מסר יי ית
רברבי מדין ית עורב וית זאב ומה יכלית למעבד כותכון בכן נחת רוחיהון מניה
4 במללותיה פתגמא הדין: ואתא גדעון לירדנא עבר הוא ותלת מאה גבריא דעמיה
כד משלהן ורדפין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit Gidghon & centum viri qui cum eo, in finibus castrorum, in 19
capite custodiæ mediæ: etiam excitare excitarunt custodes, & clanxerunt
in buccinis, & extenderunt cados qui in manibus eorum. Et clanxerunt 20
tres turmæ in buccinis, & fregerunt cados, & apprehenderunt in manu
sinistra eorum in lampadibus, & in manu dextera eorum *in buccinis* ad
clangendum, & dixerunt, Gladius ex-ante Dominum, & victoria super
manus Gidghon. Et steterunt viri in loco suo circum circum ad castra, 21
& cucurrerunt omnia castra & vociferaverunt, & converterunt. Et 22
clanxerunt trecentæ buccinæ: & posuit Dominus gladium viri in socio
suo, & in omnibus castris, & converterunt castra usq; ad Bethsitah ad
Szerirath usq; ad latus planiciei Mehola ad Tabath. Et congregatus est 23
homo Israel ex Nephthali, & ex tribu Asser, & ex *omni tribu* Menasse,
& persecuti sunt post Midianæos. Et nuncios misit Gidghon in omnem 24
montem *domus* Ephraim, ad dicendum: Descendite in occursum Midia-
næorum, & claudite super eos vadum usq; Beth-barah & Jordanem:
& congregatus est omnis homo Ephraim, & clauserunt vadum usq; Beth-
barah & Jordanem. Et comprehenderunt duos principes *Midian* Gho- 25
reb & Zeeb; & occiderunt Ghoreb in petra Ghoreb, & Zeeb occiderunt
in planicie Zeeb: & persecuti sunt post Midianæos, & caput Ghoreb
& Zeeb venire fecerunt ad Gidghon de-trans Jordanem.

CAP. VIII.

Et dixerunt ei homo Ephraim, Quod verbum hoc fecisti nobis? pro- 1
pter quid non vocâsti nos, quando ivisti ad ineundum bellum in *Midian*?
& disceptantes cum eo in fortitudine. Et dixit illis, Quid feci nunc sicut 2
vos? Nonne boni debiles domus Ephraim à fortibus domus Abighezer?
In manibus vestris tradidit Dominus principes Madian Ghoreb & Zeeb; 3
& quid potero ad faciendum sicut vos; itaque quievit spiritus eorum ab
eo in loquendo illum verbum hoc. Et venit Gidghon ad Jordanem, tran- 4
siit ille & trecenti viri qui cum eo, quando lassi & persequentes.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Ingressus ergò Gedeon & centum viri qui 19
cum eo erant, in primam castrorum partem,
in custodiam mediam, excitando excitârunt
custodes. Clangentésque trecenti illi duces 20
cornibus, confregerunt hydrias; & tenentes
sinistris suis lampades, dextris autem cornua
ut clangerent, clamaverunt, Gladius Domi-
no est & Gedeoni: Et constiterunt quisque 21
in loco suo circum castra. Cucurrerunt au-
tem universa castra, & buccinis canentes
fugerunt. Rursus clanxerunt illa trecenta 22
cornua, direxitque Dominus gladium cu-
jusque in proximum suum per omnia castra,
& fugerunt universa castra usque ad Beth-
sabte, & Sederath, & usque ad oras Abel-
mehola quæ est secus Jetbath. Acclaman- 23
tes ergò Israelitæ de Nephtali, & de Asir,
& de toto Manasse, persecuti sunt Median.
Nuntios quoque misit Gedeon per univer- 24
sum montem Aphrem, & ait, Descendite
obviàm Medianitis, & aquas occupate usque
ad Beth-bira quæ est ad latus Jordanis. Ac-
clamantes igitur omnes Aphremitæ, occu-
pârunt aquas usque ad Beth-bira Jordanis.
Et apprehenderunt duos principes Medi- 25
anitarum Oreb & Zeb: occiderunt Oreb
in Sur, Zeb autem interfecerunt in Beth-
cabrab, & persecuti sunt Median: capita
verò Oreb & Zeb attulerunt ad Gedeonem
trans Jordanem.

CAP. VIII.

Porrò Aphremitæ dixerunt ei, Cur ita fe- 1
cisti, nec vocâsti nos iturus ad præliandum
contra Median? graviterque jurgati sunt
cum eo. Quibus ille respondit, Quid ego 2
nunc feci sicut vos? annon melior est race-
matio Aphremi vindemiâ Izraelis? Et verò 3
in manus vestras tradidit Deus duos magna-
tes Median, Oreb & Zeb: quid autem fa-
cere potuissem cujusmodi vos? Tunc reces-
sit ab eo ira ipsorum, cùm hujusmodi sermo-
nem protulisset. Venit itaque Gedeon ad 4
Jordanem, trajecitque, & trecenti viri qui
erant cum eo, currentes & languidi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ودخل جدعون ومعه مايه رجل الى العسكر في الجهة الوسطى * ونفخ في القرن * وهتف
20 الثلثمايه بالقرون * وكسروا الجرار واخذوا بشمالهم السرج * وبيمينهم القرون * وهتفوا باعلى صوتهم
21 وقالوا * الحرب لله ولجدعون * ووقف كل رجل في موضعه حيال العسكر * فانتبه اهل العسكر
22 كلهم * وهتفوا بصيحة واحدة * وهتف القرون الثلثمايه * وسلط الرب سيف الرجل منهم على
صاحبه * وهرب العسكر كله الى بيت سبطا وصدرت * والى حد ابل ومحولا التي عند يطبت *
23 * ونهض بنو اسرايل من اهل نفتالي واشير * واهل منسا جميعهم * وركضوا في طلب اهل
24 مدين * وارسل جدعون رسلا الى جبل افرام وقال * انزلوا الى اهل مدين واستقبلوهم * وخذوا
عليهم الطريق من اول الماء الى البير التي عند الاردن * وهتف بنو افرام كلهم * وقطعوا
25 قدامهم الطريق من الماء الى البير التي عند الاردن * واخذوا قايدين من قواد مدين *
عوريب وزيب * وقتلوا عوريب بصور وزيب قتلوه بقبرب * واسرعوا في طلب اهل مدين * واخذوا
راس عوريب وزيب * واتوا بهما الى جدعون الى عبر الاردن *

* الفصل الثامن *

1 * وقالوا له بنو افرام * لماذا صنعت مثل هذا الصنيع * ولم تدعنا حين خرجت لمحاربة اهل
2 مدين * وخاصموه خصومة شديدة * فقال لهم * وما الذي صنعت الان * ما صنعت الا دون
3 صنيعكم * اليس فضلة عنب افرام احير من قطاف ابيعازر * قد دفع اليكم الرب
القايدين الذين من قواد مدين * عوريب وزيب * فانا ما صنعت مثل صنيعكم فاطماءنوا
4 حينيذ وسكن غضبهم * حين قال لهم هذا القول * فجاء جدعون الى الاردن هو والثلثماية
رجل الذين معه * وهم يسيرون سيرا شديدا * حتى ضعفوا وغشي عليهم من الجوع *

Ingressus itaque Gedeon, & cum eo cen- 19
tum viri in castra per latus medium, in-
flavit cornu. Et clangentes trecenti illi 20
viri cornibus, fregerunt hydrias; tenebant
enim lævâ suâ lucernas, dexterâ verò
cornua, et altissimâ voce clamantes dixe-
runt; Prælium Dei est & Gedeonis. Et 21
substitit unusquisque in loco suo ex ad-
verso exercitûs. Experrecti verò milites
omnes uno clamore vociferârunt: Clan- 22
xerunt etiam cornua illa trecenta. Immi-
sitq; Dominus gladium unius ex ipsis in
alterum, & aufugit totus exercitus ad
Beth-sebta, & Saderath, & ad terminum
Abel, & Mehola quæ est prope Jetbath.
Quapropter surgentes omnes filii Israel 23
è Nephtalitis, Asiritis, & Manassitis,
cucurrerunt ad quærendos Medianitas.
Misit prætereà Gedeon nuntios ad mon- 24
tem Ephraim, & dixit; Descendite ad
Medianitas, & occurrentes eis occupate
eis viam ab initio aquæ usque ad puteum
qui est prope Jordanem. Exclamârunt
ergò filii Ephraim omnes, & præcluse-
runt eis viam ab aqua usque ad puteum
qui est prope Jordanem. Ceperúntque 25
duos duces ex ducibus Median, Oreb, &
Zeb: & occiderunt Orebum in Sur, Zeb au-
tem occiderunt in Cabrab, & festinârunt
ad quærendos Medianitas: & accipien-
tes capita Orebi & Zebi, attulerunt ea
ad Gedeonem trans Jordanem.

CAP. VIII.

Dixerunt autem ad eum filii Ephrem, 1
Cur tale opus fecisti, nec vocâsti nos
quando egressus es ad oppugnandos Me-
dianitas? & contenderunt cum eo gra-
vi contentione. Dixit ad eos, Ecquid 2
est quod egi modò? nil egi quod non sit
inferius actione vestrâ. Nonne reliquiæ
uvarum Ephremi præstantiores sunt vin-
demiâ Izraelis? Tradidit jam vobis Do- 3
minus duos duces qui erant è ducibus
Median, Oreb & Zeb: quid ego egi huic
actioni vestræ comparandum? tunc con-
quieverunt, & sedata est ira illorum, cùm
talem ad eos sermonem habuisset. Cùm 4
autem pervenissent Gedeon & trecenti
viri qui cum eo erant, ad Jordanem gra-
dientes passu tam concitato ut debilitatem
ac deliquium animi paterentur ob fa-
mem,

ספר שופטים : ח

populo panis tortas *nunc* Date :Succoth viris Dixitque
5 ויאמר לאנשי סכות תנו־נא ככרות לחם לעם
,Zebach *post* *persequens* ego & :*ipsi* lassi quia ;meis pedibus *in* qui
אשר ברגלי כי־עיפים הם ואנכי רדף אחרי זבח
palma Num :Succoth principes *Dixitque* .Midian reges Salmunnah &
6 וצלמנע מלכי מדין׃ ויאמר שרי סכות הכף
tuo exercitui demus *quod* ,tua manu in nunc Salmunnah & ,Zebach
זבח וצלמנע עתה בידך כי־נתן לצבאך
,Zebach Dominus *dando in* Idcirco :Ghidhon Dixitque ? panem
7 לחם׃ ויאמר גדעון לכן בתת יהוה את־זבח
spinis *cum* vestram carnem triturabo *&*,mea manu in Salmunnah &
ואת־צלמנע בידי ודשתי את־בשרכם את־קוצי
,Penuel inde ascendit Et .tribulis *cum* & ,deserti
8 המדבר ואת־הברקנים׃ ויעל משם פנואל
homines ei responderunt & :hoc secundum eos ad est locutus &
וידבר אליהם כזאת ויענו אותו אנשי
etiam Dixitque .Succoth viri responderunt sicut Penuel
9 פנואל כאשר ענו אנשי סכות׃ ויאמר גם־
diruam ,pace in *me revertendo* In :dicendo ,Penuel hominibus
לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתץ את־
eorum castra & ,Carcor in Salmunnah & ,Zebach Et .hanc turrim
10 המגדל הזה׃ וזבח וצלמנע בקרקר ומחניהם
castrametatione omni ex *residui* omnes ,millia quindecim ferme eis cum
עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים מכל מחנה
educentis viri millia viginti & centum *cadentes* & :Chedem filiorum
בני־קדם והנפלים מאה ועשרים אלף איש שלף
,*tentoriis* in habitantium *via* Ghidhon ascendit Et ,gladium
11 חרב׃ ויעל גדעון דרך השכוני באהלים
:*castrametationem* percussit & :Jogbehah & ,Nobach ipsius oriente ab
מקדם לנבח ויגבהה ויך את־המחנה
,Salmunnah & ,Zebach Fugeruntque .fiducialiter *erat* *castrametatio* &
12 והמחנה היה בטח׃ וינסו זבח וצלמנע
,Zebach ,Midian reges duos cepitque :eos *post* est persecut° &
וירדף אחריהם וילכד את־שני מלכי מדין את־זבח
est reversus Et .perterruit *castrametationem omnem* & ,Salmunnah &
13 ואת־צלמנע וכל־המחנה החריד׃ וישב
Cepitque .sole desuper bello de Joas filius Ghidhon
14 גדעון בן־יואש מן־המלחמה מלמעלה החרס׃ וילכד־
eum ad scripsit & ;eum interrogavit & ,Succoth viris de puerum
נער מאנשי סכות וישאלהו ויכתב אליו את־
.viros septem & septuaginta ejus seniores & ,Succoth principes
שרי סכות ואת־זקניה שבעים ושבעה איש׃
Salmunnah & ,Zebach Ecce :dixit & ,Succoth viros ad Venitque
15 ויבא אל־אנשי סכות ויאמר הנה זבח וצלמנע
Salmunnah & ,Zebach *sola* Num :dicendo mihi exprobrastis quibus
אשר חרפתם אותי לאמר הכף זבח וצלמנע
cepit Et ?panem lassis tuis viris dabimus quia ;tua manu in nunc
16 עתה בידך כי נתן לאנשיך היעפים לחם׃ ויקח
;tribulos ac ,deserti spinasque ,civitatis seniores
את־זקני העיר ואת־קוצי המדבר ואת־הברקנים
Penuel turrim Et .Succoth viros eis *in fecit cognoscere* &
17 וידע בהם את אנשי סכות׃ ואת־מגדל פנואל
,Zebach ad Dixitque .civitatis viros interfecit & ;diruit
18 נתץ ויהרג את־אנשי העיר׃ ויאמר אל־זבח
?Thabor in interfecistis quos viri *Ubi* :Salmunnah ad &
ואל־צלמנע איפה האנשים אשר הרגתם בתבור
.regis filiorum formam secundũ unus ;ipsi *sicut* *tu* *Sicut*:dixerunt Et
ויאמרו כמוך כמוהם אחד כתאר בני המלך׃
fecissetis vivere *utinam* ,Dñs Vivit .*ipsi* meæ matris filii,mei Fratres:ait Et
19 ויאמר אחי בני־אמי הם חי־יהוה לו החיתם
.vos occiderem non ,eos
אותם לא הרגתי אתכם׃

Versio VULG. LAT.

5 Dixitq; ad viros Soccoth; Date, obsecro, panes populo qui mecum est, quia valdè defecerunt: ut possimus persequi Zebee & Salmana reges Madian.
6 Responderunt principes Soccoth; Forsitan palmæ manuũ Zebee & Salmana in manu tua sunt, & idcircò postulas ut
7 dem° exercitui tuo panes. Quibus ille ait; Cùm ergò tradiderit Dñs Zebee & Salmana in manus meas, conteram carnes vestras cum spinis tribulísque
8 deserti. Et inde conscendens, venit in Phanuel: locutúsq; est ad viros loci illius similia. Cui & illi responderunt, sicut re-
9 sponderant viri Soccoth. Dixit itaque & eis; Cùm revers° fuero victor in pace, destruã tur-
10 rim hanc. Zebee autem & Salmana requiescebant cum omni exercitu suo. Quindecim enim millia viri remanserant ex omnibus turmis Orientaliũ populorum, cæsis centum viginti millib° bellatorum educentiũ
11 gladium. Ascendénsque Gedeon p viam eorum qui in tabernaculis morabantur, ad Orientalem partẽ Nobe & Jegbaa, percussit castra hostiũ, qui securi erant, & nihil adversi
12 suspicabantur. Fugerúntq; Zebee et Salmana, quos psequens Gedeon comprehendit, turba-
13 to omni exercitu eorũ. Reverténsq; de bello ante Solis ortũ,
14 Apprehendit puerum de viris Soccoth: interrogavítque eum nomina principum & seniorũ Soccoth, et descripsit septua-
15 ginta septem viros. Venítq; ad Soccoth, & dixit eis; En Zebee & Salmana, super quibus exprobrâstis mihi, dicentes; Forsitan manus Zebee & Salmana in manib° tuis sunt, & idcircò postulas ut dem° viris, qui lassi
16 sunt & defecerunt, panes. Tulit ergò seniores civitatis & spinas deserti ac tribulos, & contrivit cum eis, atque com
17 minuit viros Soccoth. Turrim quoq; Phanuel subvertit, occi-
18 sis habitatoribus civitatis. Dixítque ad Zebee & Salmana; Quales fuerunt viri, quos occidistis in Thabor? Qui responderunt; Similes tui, & un°
19 ex eis quasi filius regis. Quib° ille respondit; Fratres mei fuerunt, filii matris meæ: vivit Dominus, quia si servâssetis eos, non vos occiderem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι Σοκχώθ, Δότε δὴ (ϑ) ἄρτους εἰς τροφὴν τῷ λαῷ τούτῳ τῷ ἐν ποσίν μου, ὅτι ἐκλείπουσιν, καὶ ἰδοὺ ἐγώ εἰμι διώκων ὀπίσω τοῦ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ (ι) βασιλέων Μα-
6 διάμ. Καὶ (†) εἶπον οἱ ἄρχοντες Σοκχώθ, Μὴ χεὶρ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ νῦν (κ) ἐν χειρί σου,
7 ὅτι δώσομεν (λ) τῇ δυνάμει σου ἄρτους; Καὶ εἶπε Γεδεὼν, (μ) Διὰ τοῦτο ἐν τῷ δοῦναι κύριον τὸν Ζεβεὲ (ν) καὶ τὸν Σαλμανὰ ἐν χειρί μου, καὶ ἐγὼ ἀλοήσω τὰς σάρκας ὑμῶν ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς
8 ἐρήμου, καὶ ἐν ταῖς (ξ) Βαρκηνείμ. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς Φανουὴλ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς (ο) ὡσαύτως. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Φανουὴλ, ὃν τρόπον ἀπεκρίθησαν (π) ἄνδρες
9 Σοκχώθ. Καὶ (ρ) εἶπε Γεδεὼν πρὸς ἄνδρας Φανουὴλ, Ἐν ἐπιστροφῇ μου μετ' εἰρήνης κατα-
10 σκάψω τὸν πύργον τοῦτον. Καὶ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ ἐν (σ) Καρκὰρ, καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῶν μετ' αὐτῶν ὡσεὶ (τ) δεκαπέντε χιλιάδες, (υ) πάντες οἱ καταλελειμμένοι ἀπὸ πάσης παρεμβολῆς ἀλλοφύλων· καὶ οἱ πεπτωκότες, (φ) ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν (χ) σπωμένων
11 ῥομφαίαν. Καὶ ἀνέβη Γεδεὼν (ψ) ὁδὸν τῶν σκηνούντων ἐν σκηναῖς ἀπὸ ἀνατολῶν τῆς Ναβαὶ καὶ Ἰεγεβάλ· καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν, (ω)
12 καὶ ἡ παρεμβολὴ ἦν πεποιθυῖα. Καὶ (α) ἔφυγον Ζεβεὲ καὶ Σαλμανά. καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐκράτησε τοὺς δύο βασιλεῖς Μαδιὰμ τὸν Ζεβεὲ καὶ τὸν Σαλμανὰ, καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβο-
13 λὴν (β) ἐξέστησε. Καὶ ἐπέστρεψε Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς (γ) ἀπὸ τῆς παρατάξεως ἀπὸ ἐπάνωθεν
14 τῆς παρατάξεως Ἀρές. Καὶ συνέλαβε παιδάριον (δ) ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν Σοκχώθ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν· καὶ (ε) ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ὀνόματα τῶν ἀρχόντων Σοκχώθ καὶ τῶν πρεσβυτέρων αὐτῆς, ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ ἄνδρας.
15 Καὶ παρεγένετο Γεδεὼν πρὸς τοὺς ἄρχοντας (ζ) Σοκχώθ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ, (η) ἐν οἷς ὠνειδίσατέ με, λέγοντες, Μὴ χεὶρ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ νῦν (ϑ) ἐν χειρί σου, ὅτι δώσομεν τοῖς ἀνδράσι σου (ι) τοῖς ἐκλείπου-
16 σιν, ἄρτους; Καὶ (κ) ἔλαβε τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως (λ) ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου καὶ ταῖς (μ) Βαρκηνείμ, καὶ (ν) ἠλόησεν ἐν αὐτοῖς τοὺς ἄν-
17 δρας τῆς πόλεως. Καὶ τὸν πύργον Φανουὴλ (ξ) κατέστρεψε, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἄνδρας τῆς πό-
18 λεως. Καὶ εἶπε πρὸς Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ, Ποῦ οἱ ἄνδρες, οὓς ἀπεκτείνατε ἐν Θαβώρ; καὶ εἶπαν, (ο) Ὡς σὺ, ὡς αὐτοὶ, εἷς ὁμοίωμα υἱοῦ
19 βασιλέως. Καὶ εἶπε Γεδεὼν, Ἀδελφοί μου καὶ υἱοὶ τῆς μητρὸς (π) μου ἦσαν. ζῇ κύριος· εἰ (ρ) ἐζωογονήκειτε αὐτοὺς, οὐκ ἂν ἀπέκτεινα ὑμᾶς.

5 *Et dixit viris Socchoth; Date nunc panes in alimentum populo huic, (c) qui in pedibus meis; quoniam deficiunt: & ecce ego sum persequens post Zebee & Salmana*
6 *reges Madiam. Et dixerunt principes Socchoth, Nunquid manus Zebee et Salmana nunc in manu tua; quia (d) dabimus virtuti*
7 *tuæ panes? Et dixit Gedeon; (e) Propter hoc in dando Dominus Zebee & Salmana in manu mea, & ego (f) triturabo carnes vestras in spinis deserti, & in (g)*
8 *Barcenim. Et ascendit inde in Phanuel: & locutus est ad eos similiter. Et responderunt ei viri Phanuel, quemadmodùm responderant viri Socchoth. Et dixit*
9 *Gedeon ad viros Phanuel, In reditu meo cum pace demoliar turrim hanc. Et Zebee & Salmana*
10 *in Carcar, & castra eorum cum eis circiter quindecim millia: omnes, qui residui fuerant de universis castris (h) alienigenarum. Et qui ceciderant, centum viginti millia virorum educentium*
11 *gladium. Et ascendit Gedeon viam habitantium in tabernaculis ab Oriente ipsius Nabæ, et (i) Jegebal. Et percussit castra: et castra*
12 *erant confidentia. Et fugerunt Zebee & Salmana. Et persequutus est post eos: & tenuit ambos reges Madiam, Zebee & Salmana: & universa castra (k) pave-*
13 *fecit. Et revertit Gedeon filius Joas (l) à prælio desuper acie A-*
14 *res. Et cepit puerum de viris Socchoth, & interrogavit eum: & scripsit (m) apud se nomina principum Socchoth, & seniorum eorum, septuaginta et septem viros.*
15 *Et advenit Gedeon ad principes Socchoth, et dixit; Ecce Zebee, et Salmana, in quibus exprobrâstis me, dicentes, Nunquid manus Zebee & Salmana nunc in manu tua, quia dabimus viris tuis deficientibus panes?*
16 *Et apprehendit seniores civitatis (n) in spinis deserti, & Barcenim: & trituravit in eis viros civitatis.*
17 *Et turrim Phanuel evertit: et interfecit viros civitatis.*
18 *Et dixit ad Zebee, & Salmana; ubi viri, quos interfecistis in Thabor? Et dixerũt;*
19 *Sicut tu, sicut ipsi, (o) in simulachrum filii regis. Et dixit Gedeõ; Fratres mei, & filii matris meæ erant. Vivit Domin°; si vivificâssetis eos, non interfecissem vos.*

MS. A. (ϑ) ἄρτους τῷ λαῷ τῷ μετ' ἐμοῦ, ὅτι πεινῶσιν· ἐγὼ δὲ διώκω ὀπίσω Ζεβεὲ (ι) βασιλέως (†) εἶπαν (κ) ἐν τῇ χειρί (λ) τῇ στρατιᾷ σου (μ) Οὐχ οὕτως (ν) καὶ Σαλμανὰ ἐν τῇ χειρί μου, καὶ καταξανῶ τὰς (ξ) Βαρκομμείν. (ο) κατ' αὐτά. (π) αὐτῷ οἱ ἄνδρες (ρ) εἶπεν τοῖς ἀνδράσιν Φανουὴλ, λέγων, Ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με μετ' (σ) Καρκὰ, (τ) πέντε καὶ δέκα (υ) πάντες καταλειφθέντες υἱοὶ ἀνατολῶν· καὶ οἱ (φ) ἦσαν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι (χ) ἐσπασμένων (ψ) ὁδὸν κατοικούντων ἐν σκηναῖς ἀνατολῶν τῆς Ναβὲθ ἐξεναντίας Ζεβεὲ, καὶ (ω) ἡ δὲ (α) ἔφυγον (β) αὐτῶν ἐξέτεινεν. Καὶ ἀνέστρεψεν (γ) ἐκ τοῦ πολέμου ἀπὸ ἀναβάσεως Ἀρές. Καὶ συνέλαβον (δ) ἐκ τῶν (ε) ἀπεχ[illegible] πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας Σοκχώθ, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῆς, ἑβδομήκοντα ἑπτὰ (ζ) Σοκχώθ, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς τοὺς ἄρχοντας Σοκχώθ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ (η) δι' οὓς (ϑ) ἐν τῇ χειρί (ι) τοῖς ἐκλελυμένοις, ἄρτους; (κ) ἔλαβον τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους (λ) καὶ κατέξανεν αὐτοὺς ἐν τῷ (μ) Βαρακηνείμ, (ν) κατέξανεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρας Σοκχώθ. Καὶ (ξ) κατέσκαψεν, καὶ (ο) Ὡσεὶ σὺ, ὅμοιος σοὶ ὅμοιος αὐτῶν, ὡς εἶδος μορφὴ υἱῶν βασιλέων. Καὶ (π) μου εἰσιν. καὶ ὤμοσε αὐτοῖς, ζῇ (ρ) ἐζωογονήσατε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ואמר לאנשי סכות הבו כען פתא דלחמא לעמא די עמי ארי משלהן אנון ואנא רדיף
6 בתר זבח וצלמנע מלכי מדין׃ ואמרו רברבי סוכות הא כאלו זבח וצלמנע כען מסירין
7 בידך ארי נתן לחילך לחמא׃ ואמר גדעון בכן כד ימסר יי ית זבח וית צלמנע בידי
8 ואדוש ית בסריכון על כובי מדברא ועל ברקניא׃ וסליק מתמן לפנואל ומליל לותהון
9 כדא ואתיבו יתיה אנשי פנואל כמא דאתיבו אנשי סכות׃ ואמר אף לאנשי פנואל
10 למימר כד אתוב בשלם אתרע ית מגדלא הדין׃ וזבח וצלמנע בקרקר ומשריתהון
עמהון כחמשת עשר אלפין כל דאשתארו מכל משרית בני מדנחא ודאתקטלו מאה
11 ועשרין אלפין גברא שליפי חרבא׃ וסליק גדעון באורח משרית ערבאי דשרן בשכונין
12 במדברא מדנחא לנובח ורמתא ומחא ית משריתא ומשריתא שריא לרוחצן׃ ואפכו
זבח וצלמנע ורדף בתריהון ואחד ית תרין מלכי מדין ית זבח וית צלמנע וכל משריתא
13 אויע׃ ותב גדעון בר יואש מן קרבא עד לא מעל שמשא׃ ואחד עולימא מאנשי
14 15 סכות ושאליה וכתב ליה ית רברבי סכות וית סבהא שבעין ושבעא גוברין׃ ואתא לות
אנשי סוכות ואמר הא זבח וצלמנע דחסדתון יתי למימר הא כאלו זבח וצלמנע כען
16 מסירין בידך ארי נתן לגברך דמשלהן לחמא׃ ודבר ית סבי קרתא וית כובי מדברא
17 וית ברקניא ותבר עליהון ית אנשי סכות׃ וית מגדל פנואל תרע וקטל ית אנשי קרתא׃
18 ואמר לזבח ולצלמנע היכא גבריא דקטלתון בתבור ואמרו כותך כן אף אנון חד מנהון
19 כחזוא דבני מלכא׃ ואמר אחי בני אמא אנון קים הוא יי אלו קימתון יתהון לא
קטלית יתכון׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit viris Zzuchoth, Date nunc buccellam panis populo qui mecum, 5
nam lassi illi: & ego persequens post Zebahh & Szalmunagh reges Midi-
an. Et dixerunt principes Zzuchoth, Nunc quasi Zebahh, & Szalmunagh 6
nunc traditi in manu tua, quoniam dabimus exercitui tuo panem? Et 7
dixit Gidghon, Propterea, quando tradet Dominus Zebahh & Szalmu-
nagh in manu mea, & triturabo carnes vestras sup spinis deserti & super
tribulis. Et ascendit inde ad Penuel, & locutus est cum eis ut hoc; & re- 8
sponderunt illi homo Penuel, ut id quod responderunt homines Szuchoth.
Et dixit etiam hominibus Penuel ad dicendum: Quando redibo in pa- 9
ce, diruam turrem hanc. Et Zzebahh & Szalmunagh in Karkor & exerci- 10
tus eorum cum eis, ut quindecim mille, omnes qui relicti sunt ex omni
exercitu filiorum Orientis: & qui occisi sunt, centum & viginti millia
viri evaginantes gladium. Et ascendit Gidghon in via habitaculi Gha- 11
rabum, qui habitantes in Sechunim in deserto ab Oriente Nobahh &
Ramatha: & percussit castra, & castra posita erant confidenter. Et con- 12
verterunt Zebahh & Szalmunagh, & persecutus est post eos; & cepit du-
os reges Midian, Zebahh & Szalmunagh: & omnem exercitum evertit. Et 13
reversus est Gidghon filius Joas ex bello usq; non intrare Solem. Et appre- 14
hendit juvenem de hominibus Zzuchoth; & interrogavit eum, & scripsit ei
principes Zzuchoth, & senes ejus septuaginta & septem viros. Et venit 15
ad homines Zzuchoth, & dixit: Ecce Zebahh & Szalmunagh, quod ex-
probrâstis mihi, ad dicendum, Ecce quasi Zebahh & Szalmunagh, nunc
traditi in manu tua, quod dabimus viris tuis, qui lassi sunt, panem? Et ac- 16
cepit senes urbis, & accepit spinas deserti, & tribulos; & *confregit* super
eos homines Zzuchoth. Et turrem Penuel diruit; & occidit homines 17
urbis. Et dixit ad Zebahh & Szalmunagh, Ubi viri quos occidistis in Tha- 18
bor? & dixerunt, Sicut tu, sic etiam illi; unus ex eis, ut conspectus filiorum
regis. Et dixit, Fratres mei filii matris meæ ipsi: vivens ipse Dominus, si 19
vivere fecissetis eos, non occiderem vos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 Et ait ad cives Sochoth, Date singulas placentas panis populo qui mecum est; languidi enim sunt: & ego ecce persequor Zebahum & Salemnaum reges Median.
6 Dicunt ei magnates Sochoth, Num manus Zebahi & Salemnai est modò in manibus tuis, ut demus panem exercitui tuo?
7 Ait illis Gedeon, Hac de re, quum tradiderit Deus Zebahum & Salemnaum in manus meas, triturabo carnes vestras super spinas & super tribulos qui sunt in deserto.
8 Illinc ascendit ad Phenuel: & quemadmodum responderant ei cives Sochoth, ita responderunt illi etiam cives Phenuel.
9 Dixit autem & ad cives Phenuel, Cùm salvus rediero, destruam turrim istam.
10 Zebah autem & Salemnaa castrametati fuerunt in Carcab unà cum exercitibus suis quasi quindecim millium *virorum*, quotquot *scilicet* residui fuerant ex omnibus castris Orientalium: qui autem ceciderant, erant centum viginti millia virorum stringentium gladium.
11 Et ascendens Gedeon per viam habitantium in tentorio, ab Orientali plaga Nochah & Jabgaha, percussit exercitum dum esset exercitus in tranquillitate.
12 Fugerunt autem Zebah & Salemnaa: sed persecutus eos apprehendit hos duos reges Median, & totum exercitum conturbavit.
13 Postea reversus Gedeon filius
14 Joas à prælio ex acclivi Hedes, Apprehendit juvenem quendam ex civibus Sochoth, qui interrogatus descripsit ei magnates & seniores Sochoth, septuaginta septem viros.
15 Deinde veniens ad cives Sochoth ait illis, Ecce Zebah & Salemnaa de quibus insultâstis mihi, & dixistis, Zebah & Salemnaa vinctine sunt in manibus tuis, ut demus panem servis tuis defatigatis?
16 Et raptavit seniores civitatis super spinas & super tribulos qui erant in deserto; ipsos autem cives Sochoth tormentis divexavit.
17 Turrim quoque Phenuel diruit, & interfecit cives urbis.
18 Dixit autem ad Zebah & ad Salemnaa, Quales erant viri quos interfecistis in Tabor? Dicunt ei, Similes tibi erant, aspectu similes filiis regum.
19 Dixit, Fratres mei erant, filii matris meæ: vivit Dominus Deus, si vivos servâssetis eos, non trucidarem vos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 فقال لأهل ساحوت اعطوا الشعب الذي معي رغيفا لكل رجل لانه قد عيي عليهم وانا
6 في طلب زاباح وصلمنع ملكي مدين * فقالوا ازاباح وصلمنع مكتوفين في يديك حتي
7 نعطي عسكرك خبزا * قال لهم جدعون من اجل هذا الكلام اذا امكنني الله من زاباح
8 وصلمنع وصيرهما في يدي جرحت اجسادكم على شوك البرية والحسك * وصعد من هناك
9 الى فنوال وقال ايضا لاهل فنوال وكما اجابه اهل ساحوت كذلك اجابه اهل فنوال * فقال ايضا
10 لاهل فنوال ان انا رجعت سالما اقلعت برجكم هذا * وكان زاباح وصلمنع بقرقر ومعهما
عساكرهما خمسة عشر الف رجل وهم الذين بقوا من عسكر اهل المشرق والذين قتلوا كان
11 عددهم مائة الف وعشرون الف رجل مقاتل يحملون السلاح في عساكر اهل المشرق * وصعد
جدعون في طريق الذين يسكنون الخيام من مشارق نوباح ويجبها وواقع العسكر وكان اهل
12 العسكر نزولا مطمئنين * وهرب زاباح وصلمنع واسرع في طلبهما فظفر بملكي مدين وفزع
13 14 اهل العسكر وتبددوا * ورجع جدعون من محاربة مدين عند عقبة حراس * ووجد فتى من
اهل ساحوت وساله عن اشراف ساحوت واشياخها وجلس الفتى وكتب له اسماءهم فكان
15 عددهم سبعة وسبعون رجلا * ثم رجع الى اهل ساحوت وقال لهم هوذا زاباح وصلمنع اللذان
عيرتموني بهما وقلتم ازاباح وصلمنع مكتوفين في يديك حتى نعطي عبيدك خبزا لانهم
16 ضعفاء قد عيي عليهم * وجر اشياخ القرية على الشوك والحسك الذي في البرية وعذب اهل
17 18 ساحوت * وقلع برج فنوال وقتل اهل القرية * وقال لزاباح وصلمنع كيف كان القوم الذين
19 قتلتموهم بتابور فقالوا له كانوا مثلك رويتهم رؤية ابناء الملوك * فقال هم اخوتي وولد امي
احلف بالله الحي ربي انكم لو ابقيتم عليهم لما قتلتكما

5 *Dixit ad cives Sechoth, Date cuilibet viro hujus populi qui mecum est, singulos panes, quia languore defecerunt; dum ego prosequor Zebahum et Salomnaum duos reges Median.*
6 *Responderunt, Num Zebahum & Salomnaum vinctos habes in manibus tuis, ut demus panem exercitui tuo?*
7 *Ait illis Gedeon, Propter hujusmodi sermonem, cùm superiorem reddiderit me Deus Zebaho et Salomnao, dederitque eos in manus meas, raptabo corpora vestra super spinas ac sentes deserti.*
8 *Ascendens inde ad Phanuel, idem dixit ad cives Phanuel: at quemadmodum responderant ei cives Sechoth, ita responderunt illi cives Phanuel.*
9 *Quare dixit etiam ad cives Phanuel, Si revertar incolumis, evellam turrem hanc vestram.*
10 *Porro Zebah & Salomnaa erant in Cabrab, habebántq; secum exercitus suos, quindecim millia virorum, eos nimirum qui supererant ex militia Orientalium: eorum autem qui interfecti fuerant, numerus fuit centum viginti millium virorum bellantium, arma gestantium in exercitibus gentis Orientalis.*
11 *Ascendit igitur Gedeon viâ degentium in tentoriis, ab Orientali plaga Nochab & Jabgjahe; commisitque bellum cum exercitu illo dum milites securè castrametarentur.*
12 *Fugientibus autem Zebaho & Salomnao accurrit ad perquirendum illos, obtinuitq; duos hos reges Median: milites verò timore perculsi dispersi sunt.*
13 *Deinde reversus Gedeon ab expugnatione Median ad ascensum Haras,*
14 *Invenit adolescentem è civibus Sechoth, quem cùm interrogâsset de nobilioribus Sechoth ac senioribus ejus, sedit adolescens ille, scripsitque ei nomina illorum, fuitque numerus eorum septuaginta septe virorū.*
15 *Tum reversus ad cives Sechoth, dixit eis; Ecce Zebah et Salomnaa propter quos exprobrâstis mihi, dicentes, Num Zebah et Salomnaa vincti sunt inter manus tuas, ut demus servis tuis panem, eò quòd debilitate & animi deliquio laborent?*
16 *Sic raptavit seniores civitatis super spinas ac sentes qui erant in deserto, & cives Sechoth excruciavit.*
17 *Turrim quoque Phanuel evulsit, urbisque cives interfecit.*
18 *Prætereà dixit Zebaho et Salomnao, Quales erant homines quos occidistis in Tabor? Responderunt ei, Erant tibi similes, et aspectus eorum ut aspectus filiorum regum.*
19 *Dixit, Fratres mei erant, nati matris mei: per Deum vivum Dominum meum juro, quòd si servâssetis eos, haud interficerem vos.*

ספר שופטים: ח

20 ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם ולא־שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער:
21 ויאמר זבח וצלמנע קום אתה ופגע־בנו כי כאיש גבורתו ויקם גדעון ויהרג את־זבח ואת־צלמנע ויקח את־השהרנים אשר בצוארי גמליהם:
22 ויאמרו איש־ישראל אל־גדעון משל־בנו גם־אתה גם־בנך גם בן־בנך כי הושעתנו מיד מדין:
23 ויאמר אלהם גדעון לא־אמשל אני בכם ולא־ימשל בני בכם יהוה ימשל בכם:
24 ויאמר אלהם גדעון אשאלה מכם שאלה ותנו־לי איש נזם שללו כי־נזמי זהב להם כי ישמעאלים הם:
25 ויאמרו נתון נתן ויפרשו את־השמלה וישליכו שמה איש נזם שללו:
26 ויהי משקל נזמי הזהב אשר שאל אלף ושבע־מאות זהב לבד מן־השהרנים והנטפות ובגדי הארגמן שעל מלכי מדין ולבד מן־הענקות אשר בצוארי גמליהם:
27 ויעש אותו גדעון לאפוד ויצג אותו בעירו בעפרה ויזנו כל־ישראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש:
28 ויכנע מדין לפני בני ישראל ולא יספו לשאת ראשם ותשקט הארץ ארבעים שנה בימי גדעון:
29 וילך ירבעל בן־יואש וישב בביתו:
30 ולגדעון היו שבעים בנים יצאי ירכו כי־נשים רבות היו לו:
31 ופילגשו אשר בשכם ילדה־לו גם־היא בן וישם את־שמו אבימלך:
32 וימת גדעון בן־יואש בשיבה טובה ויקבר בקבר יואש אביו בעפרה אבי העזרי:
33 ויהי כאשר מת גדעון וישובו בני ישראל ויזנו אחרי הבעלים וישימו להם בעל ברית לאלהים:
34 ולא זכרו בני ישראל את־יהוה אלהיהם המציל אותם מיד כל־איביהם מסביב:

Versio VULG. LAT.

20 Dixítque Jether primogenito suo; Surge, & interfice eos. Qui non eduxit gladium: timebat enim, quia adhuc puer
21 erat. Dixerúntque Zebee & Salmana; Tu surge, et irrue in nos: quia juxta ætatem robur est hominis. Surrexit Gedeon, & interfecit Zebee & Salmana: & tulit ornamenta ac bullas, quibus colla regalium camelorum decorari solent.
22 Dixerúntque omnes viri Israel ad Gedeon; Dominare nostri tu, & filius tuus, & filius filii tui: quia liberásti nos de manu
23 Madian. Quibus ille ait; Non dominabor vestri, nec dominabitur in vos filius meus, sed dominabitur vobis Dominus.
24 Dixítque ad eos, Unam petitionem postulo à vobis: Date mihi inaures ex præda vestra. Inaures enim aureas Ismaelitæ
25 habere consueverant. Qui responderunt, Libentissimè dabimus. Expandentésque super terram pallium, projecerunt in eo inaures de præda.
26 Et fuit pondus postulatarũ inaurium, mille septingenti auri sicli, absque ornamentis, & monilibus, & veste purpurea, quibus reges Madian uti soliti erant, & præter torques aureas
27 camelorum. Fecítque ex eo Gedeon Ephod, & posuit illud in civitate sua Ephra. Fornicatúsque est omnis Israel in eo, & factum est Gedeoni & omni domui ejus in ruinam.
28 Humiliatus est autem Madian coram filiis Israel, nec potuerunt ultrà cervices elevare: sed quievit terra per quadraginta annos, quib' Gedeon præfuit.
29 Abiit itaque Jerobaal filius Joas, & habitavit in domo sua:
30 Habuítque septuaginta filios, qui egressi sunt de femore ejus: eò quòd plures haberet uxo-
31 res. Concubina autem illius, quã habebat in Sichem, genuit ei filium nomine Abime-
32 lech. Mortuúsque est Gedeon filius Joas in senectute bona, & sepultus est in sepulchro Joas patris sui in Ephra de fa-
33 milia Ezri. Postquàm autem mortu' est Gedeon, aversi sunt filii Israel, & fornicati sunt cum Baalim. Percusserúntque cum Baal fœdus, ut esset eis
34 in deum: Nec recordati sunt Domini Dei sui, qui eruit eos de manibus inimicorum suorum omnium per circuitum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ εἶπεν (σ) Ἰεθὲρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, Ἀναστὰς, ἀπόκτεινον αὐτούς. καὶ οὐκ ἔσπασε τὸ παιδάριον (τ) τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη,
21 ὅτι ἔτι νεώτερος ἦν. Καὶ εἶπε Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ, (υ) Ἀνάστα σὺ καὶ συνάντησον ἡμῖν, ὅτι (φ) ὡς ἀνδρὸς ἡ δύναμίς σου. καὶ ἀνέστη Γεδεὼν (χ) καὶ ἀπέκτεινε τὸν Ζεβεὲ καὶ τὸν Σαλμανὰ, καὶ ἔλαβε τοὺς μηνίσκους τοὺς ἐν τοῖς τραχήλοις
22 τῶν καμήλων αὐτῶν. Καὶ (ψ) εἶπον ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς Γεδεὼν, (ω) Κύριε, ἄρξον ἡμῶν καὶ σὺ, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου, ὅτι σὺ ἔσωσας ἡ-
23 μᾶς ἐκ χειρὸς Μαδιάμ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Γεδεὼν, Οὐκ ἄρξω (α) ἐγὼ, καὶ οὐκ ἄρξει ὁ υἱός
24 μου (β) ἐν ὑμῖν· κύριος ἄρξει ὑμῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Γεδεὼν, Αἰτήσομαι παρ' ὑμῶν (γ) αἴτημα, καὶ δότε μοι ἀνὴρ ἐνώτιον (δ) ἐκ σκύλων αὐτοῦ· ὅτι ἐνώτια χρυσᾶ (ε) αὐτοῖς, ὅτι
25 ἦσαν Ἰσμαηλῖται. Καὶ εἶπον, Διδόντες δώσομεν. καὶ ἀνέπτυξε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ (ζ) ἔβαλεν ἐκεῖ
26 ἀνὴρ ἐνώτιον (η) σκύλων αὐτοῦ. Καὶ (θ) ἐγένετο ὁ σταθμὸς τῶν ἐνωτίων τῶν χρυσῶν ὧν (ι) ᾔτησε, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι (κ) χρυσοῖ, πάρεξ τῶν μηνίσκων καὶ τῶν στραγγαλίδων καὶ τῶν ἱματίων καὶ πορφυρίδων τῶν ἐπὶ βασιλεῦσι Μαδιὰμ, καὶ ἐκτὸς τῶν περιθεμάτων ἃ ἦν ἐν τοῖς τραχήλοις
27 τῶν καμήλων αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν αὐτὸ Γεδεὼν εἰς (λ) Ἐφοὺδ, καὶ ἔστησεν αὐτὸ ἐν πόλει αὐτοῦ (μ) ἐν Ἐφραθά. καὶ ἐξεπόρνευσε πᾶς Ἰσραὴλ ὀπίσω αὐτοῦ ἐκεῖ· καὶ ἐγένετο τῷ Γεδεὼν
28 καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (ν) εἰς σκῶλον. Καὶ συνεστάλη Μαδιὰμ ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐ (ξ) προσέθηκαν ἆραι κεφαλὴν αὐτῶν. καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ
29 (ο) τεσσαράκοντα ἔτη ἐν ἡμέραις Γεδεών. Καὶ ἐπορεύθη Ἱεροβάαλ υἱὸς Ἰωὰς, καὶ (π) ἐκάθι-
30 σεν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ τῷ Γεδεὼν ἦσαν (ρ) υἱοὶ ἑβδομήκοντα ἐκπεπορευμένοι ἐκ μηρῶν
31 αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσαν αὐτῷ. Καὶ παλλακὴ (ς) αὐτοῦ ἦν ἐν Συχὲμ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ καί γε αὐτὴ υἱὸν, καὶ (τ) ἔθηκε τὸ ὄνομα, Ἀβι-
32 μέλεχ. Καὶ ἀπέθανε Γεδεὼν υἱὸς Ἰωὰς (υ) ἐν πόλει αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ Ἰωὰς τοῦ
33 πατρὸς αὐτοῦ ἐν Ἐφραθὰ (φ) Ἀβὶ Ἐσδρί. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἀπέθανε Γεδεὼν, καὶ (χ) ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω τῶν (ψ) Βααλὶμ, καὶ ἔθηκαν ἑαυτοῖς τῷ Βάαλ δι-
34 αθήκην τοῦ εἶναι αὐτοῖς αὐτὸν εἰς θεόν. Καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ κυρίου τοῦ (ω) θεοῦ τοῦ ῥυσαμένου αὐτοὺς ἐκ χειρὸς πάντων (α) τῶν θλιβόντων αὐτοὺς κυκλόθεν.

Et dixit ad Jether primogenitum suũ, Surgẽs interfice eos. Et nõ eduxit puer gladiũ suũ, quia timuit: quoniã adhuc junior erat. 20
Et dixit Zebee, et Salmana, Surge tu, & occurre nobis; quoniam (p) tanquam viri est virtus tua. Et surrexit Gedeon, et interfecit Zebee, & Salmana. Et sumpsit lunulas, quæ in cervicibus camelorum eorum. 21
Et dixerunt vir Israel ad Gedeon; Domine, principare nostrî, & tu, et filius tuus, et filius filii tui; quoniam tu salvâsti nos de manu Madiam. 22
Et dixit ad eos Gedeon; Non principabor ego, et non principabitur filius me' in vobis: Domin' principabitur vestrî. 23
Et dixit ad eos Gedeõ, Petã à vobis petitionem: & date mihi vir inaurem de spoliis suis: quoniam inaures aureæ illis; quia erant Ismaelitæ. 24
Et dixerunt, Dantes dabimus. Et expandit vestimentum suum: & misit eò vir (q) inaurem spoliorum suorum. 25
Et factum est pondus inaurium aurearum, quas petiit, (r) mille & septingenti aurei, præter lunulas, & monilia, & vestimenta, (s) & purpurea, quæ super reges Madiam, & præter (t) torques, quæ erant in cervicibus camelorum ipsorum. 26
Et fecit illud Gedeon in (u) Ephod: & statuit illud in civitate sua in Ephratha. Et fornicat' est omnis Israel post illud ibi. Et factum est Gedeon, & domui ejus in scandalum. 27
Et compressus est Madiam coram filiis Israel: & non adjecerunt levare caput suum. Et quievit terra quadraginta annos in diebus Gedeon. 28
Et ivit Jerobaal filius Joas: et sedit in domo sua. 29
Et ipsi Gedeon fuerunt filii septuaginta exeuntes è femoribus ejus: quoniã uxores multæ fuerunt ei. 30
Et concubina ipsius fuit in Sychem: & peperit ei etiam ipsa filiũ: & posuit (x) nomẽ, Abimelech. 31
Et mortuus est Gedeon filius Joas in (y) civitate sua: & sepultus est in sepulchro Joas patris sui in Ephratha (z) Abi Esdri. 32
Et factum est, postquàm mortuus est Gedeon, & (aa) reverterũt filii Israel: et fornicati sunt post Baalim, et posuerunt sibi, ipsi (bb) Baal testamentum ut esset eis ipse in Deum. 33
Et non sunt recordati filii Israel Domini Dei, qui eruerat eos de manu omnium tribulantium eos in circuitu. 34

MS. A. (σ) τῷ Ἰεθὲρ (τ) αὐτοῦ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὅτι ἦν νεώτερος. Καὶ (υ) Ἀνάστα δὴ σὺ καὶ ἀπάντησον (φ) ὡς ἀνὴρ ἡ δύναμις αὐτοῦ. (χ) καὶ ἀνεῖλεν τὸν (ψ) εἶπεν (ω) Ἄρχε ἐν ἡμῖν σὺ καὶ οἱ υἱοί σου, ὅτι σέσωκας ἡμᾶς (α) ἐγὼ ὑμῶν, καὶ (β) ὑμῶν (γ) αἴτησιν, (δ) τῶν σκύλων (ε) πολλὰ ἦν αὐτοῖς, ὅτι Ἰσμαηλεῖται ἦσαν. (ζ) ἔρριψαν ἐκεῖ (η) χρυσῶν τῶν σκύλων (θ) ἐγενήθη (ι) ᾐτήσατο, σίκλοι χίλιοι (κ) χρυσοῦ, πλὴν τῶν σιώνων καὶ τῶν ὁρμίσκων * ἐνφώθ, καὶ τῶν περιβολαίων τῶν πορφυρῶν τῶν ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσιν Μαδιὰμ, καὶ πλὴν τῶν κλοιῶν τῶν χρυσῶν τῶν ἐν τοῖς τραχήλοις (λ) Ἐφὼδ, (μ) * ὃ ἐν Ἐφραίμ. (ν) εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἐνετράπη Μαδιὰμ ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, (ξ) προσέθεντο (ο) ἔτη τεσσαράκοντα (π) κατῴκησεν ἐν (ρ) ἑβδομήκοντα υἱοὶ (σ) αὐτοῦ ἡ ἐν Σικίμοις, ἔτεκεν (τ) ἐπέθηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἀβιμέλεχ. (υ) ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, καὶ (φ) πατρὸς Ἀβιεζρεί. (χ) ἀπεστράφησαν (ψ) Βααλείμ, καὶ ἔθεντο αὐτοῖς τὸν Βααλβερὶθ εἰς διαθήκην (ω) θεοῦ αὐτῶν τοῦ (α) τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 ואמר ליתר בוכריה קום קטול יתהון ולא שלף עולימא חרביה ארי דחיל ארי
21 עד כען יניק : ואמר זבח וצלמנע קום את ושלט בנא ארי כגברא כן גבורתיה וקם
22 גדעון וקטל ית זבח וית צלמנע ונסיב ית ענקיא די בצוארי גמליהון : ואמרו אנש
ישראל לגדעון מלוך עלנא אף את אף ברך אף בר ברך ארי פרקתנא מן יד מדינאי :
23 ואמר להון גדעון לא אמלוך אנא עליכון ולא ימלוך ברי עליכון יי ימלוך עליכון :
24 ואמר להון גדעון שאיל אנא מנכון שאלה והבו לי גבר קדשיה מן בזתא ארי
25 קדשי דדהבא להון ארי ערבאי אנון : ואמרו מתן נתן ופרשו ית כסותא ורמו
26 לתמן גבר קדשיה מן בזתא : והוה מתקל קדשי דדהבא דשאל אלף ושבע
מאה דדהבא בר מן סהרניא וכליליא ולבושי ארגונא די על מלכי מדין ובר מן ענקיא
27 די בצוורי גמליהון : ועבד יתיה גדעון לאיפודא ואקים יתיה בקרתיה בעפרה
28 וטעו כל ישראל בתרוהי לתמן והוה לגדעון ולביתיה לתקלא : ואתברו מדינאי
קדם בני ישראל ולא אוסיפו לארמא רישיהון ושדוכת ארעא דישראל ארבעין שנין
29 ביומי גדעון : ואזל ירובעל בר יואש ויתיב בביתיה : ולגדעון הוו שבעין בנין נפקי
30
31 ירכיה ארי נשין סגיאין הואה ליה : ולחנתיה די בשכם ילידת ליה אף היא בר ושוי ית
32 שמיה אבימלך : ומית גדעון בר יואש בסיבו טבא ואתקבר בקברא דיואש אבוהי
33 בעפרה דאבי העזרי : והוה כד מית גדעון ותבו בני ישראל וטעו בתר בעליא ושויאו
34 להון בעיל קים לטעותא : ולא אדכרו בני ישראל ית פולחנא דיי אלההון די שיזיב
יתהון מיד כל בעלי דבביהון מסחור סחור :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Jether primogenito suo, Surge, occide eos: & non eduxit puer gladium suum, nam timuit, nam usq; nunc [*ille*] parvulus. 20
Et *dixit* Zebahh & Szalmunagh, Surge tu, & potestatem exerce in nobis, nam ut vir, sic virilitas ej': & surrexit Gidghon, & occidit Zebahh & Szalmunagh, & tulit torques qui in collis camelorum eorum. 21
Et dixerunt homo Israel ad Gidghon, Regna super nos, etiam tu, etiam filius tuus, etiam filius filii tui, quia liberâsti nos de manu Midianæorum. 22
Et dixit eis Gidghon, Non regnabo ego super vos, & non regnabit filius meus super vos: Dominus rex super vos. 23
Et dixit eis Gidghon, Petens ego à vobis petitionem, & date mihi vir monile suum ex spolio; nam monilia auri eis, nam Arabes *illi*. 24
Et dixerunt: Dare dabimus: & explicuerunt vestem, & conjecerunt ibi vir monile suum ex spolio. 25
Et fuit pondus monilium auri, quæ petivit, mille & septingenta auri, præter lunulas & *coronam*, & vestes purpuræ, quæ super reges Midian; & præter torques, qui in collis camelorum eorum. 26
Et fecit eum Gidghon in Ephoda, & statuit id in urbe sua in Ghaphra; & erraverunt omnis Israel post id eò: & fuit Gidghon & domui ejus in scandalum. 27
Et *fracti* sunt Midianæi ante filios Israel, & non addiderunt ad tollendum capita sua: & quievit terra Israel quadraginta annis in diebus Gidghon. 28
Et venit Jerubaghal filius Joas, & habitavit in domo sua. 29
Et Gidghon fuerunt septuaginta filii exeuntes femore illius; nam uxores multæ fuerunt illi. 30
Et concubina illius quæ in Sechem, peperit illi etiam illa filium, & posuit nomen ejus Abimelech. 31
Et mortuus est Gidghon filius Joas in senectute bona; & sepultus est in sepulchro Joas patris sui in Ghaphrah patris Ghezer. 32
Et fuit quando mortuus fuit Gidghon, & redierunt filii Israel, & erraverunt post Baghalaja, & posuerunt sibi Beghel Kijam ad errorem. 33
Et non recordati sunt filii Israel cultum Domini Dei sui, qui eruit eos de manu omnium auctorum inimicitiarum eorum ex-circum circum. 34

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܐܡܪ ܠܝܬܪ ܒܘܟܪܗ. ܩܘܡ ܩܛܘܠ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܛ ܛܠܝܐ ܣܝܦܗ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ.
ܕܥܕܟܝܠ ܛܠܝܐ ܗܘܐ. * ܘܐܡܪ ܙܒܚ ܘܨܠܡܢܥ. ܩܘܡ ܐܢܬ ܘܦܓܥ ܒܢ. ܐܝܟ ܓܒܪܐ
21 ܓܢܒܪܘܬܗ. ܘܩܡ ܓܕܥܘܢ ܘܩܛܠ ܠܙܒܚ ܘܠܨܠܡܢܥ. ܘܢܣܒ ܣܗܪܘܢܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ
22 ܒܨܘܪܐ ܕܓܡܠܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܓܕܥܘܢ. ܐܫܬܠܛ ܥܠܝܢ ܐܦ ܐܢܬ.
23 ܐܦ ܒܪܟ. ܐܦ ܒܪ ܒܪܟ. ܕܦܪܩܬܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܕܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܕܥܘܢ. ܠܐ ܐܢܐ ܡܫܬܠܛ
24 ܐܢܐ ܒܟܘܢ. ܘܠܐ ܒܪܝ ܡܫܬܠܛ ܒܟܘܢ. ܡܪܝܐ ܢܫܬܠܛ ܒܟܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܓܕܥܘܢ.
ܐܢܐ ܫܐܠܬܐ ܚܕܐ ܫܐܠ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ. ܘܗܒܘ ܠܝ ܐܢܫ ܐܢܫ ܩܕܫܐ ܡܢ ܒܙܬܗ. ܡܛܠ ܕܩܕܫܐ
25 ܕܕܗܒܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܛܝܝܐ ܗܘܘ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܢܬܠ ܠܟ. ܘܦܪܣܘ
26 ܡܪܛܘܛܐ. ܘܐܪܡܝܘ ܬܡܢ ܐܢܫ ܐܢܫ ܩܕܫܐ ܡܢ ܒܙܬܗ. * ܘܗܘܐ ܡܬܩܠܐ ܕܩܕܫܐ ܕܕܗܒܐ ܕܫܐܠ
ܐܠܦ ܘܫܒܥܡܐܐ ܕܗܒܐ. ܣܛܪ ܡܢ ܣܗܪܘܢܐ ܘܡܢ ܩܘܠܐ ܘܡܢ ܠܒܘܫܐ ܕܐܪܓܘܢܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܥܠ
27 ܡܠܟܐ ܕܡܕܝܢ. ܘܣܛܪ ܡܢ ܩܘܠܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܨܘܪܐ ܕܓܡܠܝܗܘܢ. * ܘܢܣܒ ܐܢܘܢ
ܓܕܥܘܢ. ܘܥܒܕ ܐܢܘܢ ܐܦܘܕܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܕܝܢܬܗ ܒܥܦܪܐ. ܘܛܥܘ ܒܬܪܗ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
28 ܬܡܢ. ܘܗܘܐ ܠܓܕܥܘܢ ܘܠܒܝܬܗ ܠܬܘܩܠܬܐ. * ܘܐܬܬܒܪܘ ܡܕܝܢܝܐ ܩܕܡ ܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܐܘܣܦܘ ܕܢܪܝܡܘܢ ܪܝܫܗܘܢ. ܘܫܠܝܬ ܐܪܥܐ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ.
29 ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܓܕܥܘܢ. * ܘܐܙܠ ܝܪܘܒܥܠ ܒܪ ܝܘܐܫ ܘܝܬܒ ܒܒܝܬܗ. * ܘܗܘܘ ܠܓܕܥܘܢ
30 ܫܒܥܝܢ ܒܢܝܢ ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܚܨܗ. ܡܛܠ ܕܢܫܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗ.
31 * ܘܦܠܓܫܬܗ ܕܒܫܟܝܡ. ܝܠܕܬ ܠܗ ܒܪܐ. ܘܣܡܬ ܫܡܗ ܐܒܝܡܠܟ. * ܘܡܝܬ ܓܕܥܘܢ ܒܪ
32 ܝܘܐܫ ܒܣܝܒܘܬܐ ܛܒܬܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܩܒܪܐ ܕܝܘܐܫ ܐܒܘܗܝ. ܒܥܦܪܐ ܕܐܝܬܝܗ ܕܐܒܝܥܙܪ.
33 * ܘܟܕ ܡܝܬ ܓܕܥܘܢ. ܗܦܟܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܛܥܘ ܒܬܪ ܒܥܠ. ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܒܥܠ
34 ܩܝܡܐ. ܠܐܠܗܐ. * ܘܠܐ ܐܬܕܟܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܕܦܨܝ ܐܢܘܢ ܡܢ
ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ ܕܚܕܪܝܗܘܢ.

Dixit ergò ad Jether primogenitum suum, 20
Surge, trucida eos: at non distrinxit puer
gladium suum; timebat enim, quòd adhuc
puer esset. Et ait Zebah & Salemnaa, Surge 21
tu, & irrue in nos; qualis est enim vir, tale
robur ipsius. Surrexitque Gedeon, & truci-
davit Zebahum & Salemnaum, tulitq; lunu-
las quæ erant in collis camelorum eorum.
Dixerunt autem filii Israel ad Gedeonem, Do- 22
minare in nos tum tu, tum filius tuus, tum
nepos tuus; quoniam liberâsti nos de manu
Median. Ait illis Gedeon, Non dominor ego 23
in vos, neque filius meus dominabitur in
vos; Dominus dominabitur in vos. Et dixit 24
ad eos Gedeon, Unam ego postulationem à
vobis postulo: date mihi singuli singulas in-
aures ex præda vestra: inaures enim aureas
habebant, quoniam Arabes erant. Dicunt 25
ei, Dabimus tibi: & expandentes pallium
projecerunt illuc singuli singulas inaures ex
præda sua. Fuitque pondus inaurium aurea- 26
rum quas postulaverat, mille septingentorum
aureorum, præter lunulas, torques, vestésque
purpureas quæ erant super reges Median, &
præter torques quæ erant in collis camelorum
ipsorum. Accepit autem Gedeon ab eis, 27
confecitque amiculum, & statuit illum in
civitate sua Ophra: & aberrârunt illic filii
Israel post ipsum, fuitque Gedeoni & domui
ipsius in offendiculum. Igitur contriti fue- 28
runt Medianitæ ante filios Israel, nec ampliùs
erexerunt caput suum: quievitque terra qua-
draginta annis diebus Gedeonis. Abiens 29
autem Nedubaal filius Joas habitavit in do-
mo sua. Habebátque Gedeon septuaginta 30
filios qui ex ejus dorso prodierant; quippe
qui plures haberet uxores. Concubina quo- 31
que ipsius, quæ erat in Sechim, peperit ei
filium, cui nomen imposuit, Abimelec. Et 32
mortuus est Gedeon filius Joas in senectute
bona, sepultúsque in civitate Joas patris sui,
nempe in Ophra quæ pertinebat ad Azri.
Cúmque mortuus esset Gedeon, averterunt 33
se filii Israel, & aberrârunt post Baal, fece-
rúntque sibi Baal-fœderis in deum. Nec re- 34
cordati sunt Israelitæ Domini Dei sui libe-
rantis eos ab omnibus inimicis eorum qui
erant circum ipsos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ثم قال ليثار ابنه بكره * قم اقتلهما * فلم يخترط الفتى سيفه * لانه فرع من منظرهما من اجل
21 انه كان صبيا * فقال زباح وصلمنع * قم انت فاقتلنا * لانك رجل جبار * فالجبار يقتل جبارا
مثله * فقام جدعون فقتل زباح وصلمنع * واخذ اهلة الفضة التي كانت في اعناق جمالهما *
22 * وقال بنو اسرائيل لجدعون * كن علينا واليا انت وابنك وابن ابنك * لانك خلصتنا من
23 ايدي المدينيين * قال لهم جدعون * لا اتسلط انا عليكم * ولا يتسلط ابني عليكم *
24 ولكن المتسلط عليكم الرب * ثم قال لهم جدعون * انا اطلب اليكم ان تصنعوا بي خلة
واحدة * يعطيني كل واحد منكم قرطا واحدا مما انتهبتم * لانه كانت على اجمالهم اقرطة من
25 ذهب من اجل انهم كانوا عرب اسماعيليين * فقالوا نحن نفعل ونعطيك * فبسط لهم رداء *
26 والقى كل امرئ منهم قرطا من ذهب على الرداء * وكان وزن الاقرطة التي جمعت الف وسبعماية
مثقال ذهب * غير الاهلة والقلائد والثياب الكريمة التي كانت على ملوك مدين * وغير القلائد
27 التي كانت في اعناق جمالهم * فاخذ جدعون ذلك * فصاغ منه تمثالا * ونصبه في عفرا قريته *
28 وضل بنو اسرائيل بصنمه * وصار الصنم لجدعون ولبنيه عثرة * وانهزم المدينيون وهربوا من
بني اسرائيل * ولم يرفعوا روسهم ايضا * ولم يعودوا اليهم * وسكنت الارض اربعين سنة * كل ايام
29 30 جدعون * وانطلق جدعون وسكن منزله * وكان لجدعون سبعون ابناء خرجوا من صلبه *
32 وذلك لانه تزوج بنساء كثير * وتوفي جدعون بن يواس من بعد كبر كثير * وحمل ودفن
33 في قرية يواس ابيه * في عفرا قرية ابي عزرا * فلما توفي جدعون رجع بنو اسرائيل في سيئاتهم
34 واتبعوا بعلا الصنم * وجعلوا بعلا الها معاهدا لهم * ولم يذكروا بنو اسرائيل الله ربهم الذي
ابعد جميع اعدائهم عنهم الذين حولهم *

Tum dixit ad Jathar filium suum pri- 20
mogenitũ, Surge, interfice eos: at non exe-
mit puer gladium suum; formidavit enim
aspectum eorum, quòd esset adolescentu-
lus. Ait autem Zebah et Salomnaa, Surge 21
tu, et interfice nos, cùm sis vir gigas: nam
gigas parem sibi gigantem interficit. Sur-
gens ergò Gedeon interfecit Zebahum et
Salomnaum, accepitque lunulas argenteas
quæ erant in collis camelorum utriusque.
Posteà dixerunt filii Israel Gedeoni, Esto 22
nobis præpositus tu & filius tuus, & ne-
pos tuus, quòd nos liberaveris de manib⁹
Medianitarum. Dixit eis Gedeon, Non 23
dominor ego in vos, neque dominabitur
filius meus in vos; sed qui dominatur in
vos, Dominus est. Tum dixit eis Ge- 24
deon, Quæso vos ut gratiam unam in me
exerceatis, Det mihi quilibet vestrûm in-
aurem unam ex præda quam diripuistis:
erant enim super camelis eorum inaures
aureæ, quòd Arabes essent, Ismaelitæ.
Dixerunt, Faciemus dabimúsque tibi: 25
explicatóque eis pallio, projecit quilibet
ex ipsis inaurem auream super illud pal-
lium. Fuit autem pondus inaurium quæ 26
collectæ fuerunt, mille septingentorum si-
clorum auri, præter lunulas, monilia, &
vestes pretiosas quæ erant super reges
Median, & præter monilia quæ erant in
collis camelorum eorum. Quibus acce- 27
ptis, Gedeon conflavit ex eis simulacrũ,
erexitque illud in Aphra civitate sua: &
erraverunt filii Israel ob idolum ipsius,
factúmque est idolum illud Gedeoni &
filiis ej⁹ in offendiculũ. Itaque proflig a- 28
ti Medianitæ fugerunt à filiis Israel, nec
ampliùs extulerunt capita sua, neque con-
versi sunt contra eos. Quievítque terra
quadraginta annis, cunctis nimirum dieb⁹
Gedeonis. Abiitq; Gedeon, & habitavit 29
domi suæ. Habuit autem Gedeon septua- 30
ginta filios egressos è femore ipsi⁹: & id
quidẽ, quòd multas duxisset uxores. Tum 32
demum obiit Gedeon fili⁹ Joas post lon-
gam senectutem, celebratisq; exequiis se-
pultus est in civitate Joas patris sui, in A-
phra civitate patris Azra. Defuncto Ge- 33
deone redierunt filii Israel ad iniquitates
suas, secutiq; sunt Baal idolum, & statu-
erunt Baal deum sibi confœderatum. Et 34
non recordati sunt filii Israel Dei Domini
sui qui repulerat ab eis cunctos eorum ho-
stes qui circum illos erant:

ספר שופטים : ט

,Ghidhon Jerubbahal domo cum misericordiam fecerunt Nec
35 ולא עשו חסד עם בית ירבעל גדעון
.Israel cum fecerat quod bonum omne juxta
ככל הטובה אשר עשה עם ישראל :

CAP. XI. ט

;suæ matris fratres ad Sechem in Jerubbahal filius Abimelech ivit Et
1 וילך אבימלך בן ירבעל שכמה אל אחי אמו
,suæ matris patris domus familiam omnem ad & ,eos ad est locutusque
וידבר אליהם ואל כל משפחת בית אבי אמו
Quid :Sechem dominorum omnium auribus in nunc Loquimini :dicendo
2 לאמר : דברו נא באזני כל בעלי שכם מה
,Jerubbahal filii omnes viri septuaginta vos in dominari an ,vobis bonum
טוב לכם המשל בכם שבעים איש כל בני ירבעל
vestra caro & ,vestrum os quia recordabimini & ?unus vir vos in dominari an
אם משל בכם איש אחד וזכרתם כי עצמכם ובשרכם
dominorum omnium auribus in eo super ejus matris fratres sunt locuti Et .ego
3 אני : וידברו אחי אמו עליו באזני כל בעלי
;Abimelech post eorũ cor se inclinavit & :ista verba omnia Sechem
שכם את כל הדברים האלה ויט לבם אחרי אבימלך
argenteos septuaginta ei dederunt Et .ipse noster Frater :dixerunt quia
4 כי אמרו אחינו הוא : ויתנו לו שבעים כסף
viros Abimelech eis in conduxit mercede & ;Bahalberith domo è
מבית בעל ברית וישכר בהם אבימלך אנשים
,Hophrah in sui patris domũ venit Et .eum post iverunt & ;leves & ,vacuos
5 ריקים ופחזים וילכו אחריו : ויבא בית אביו עפרתה
lapidem super viros septuaginta Jerubbahal filios ,suos fratres interfecit &
ויהרג את אחיו בני ירבעל שבעים איש על אבן
se abscondit quia ,parvus Jerubbahal filius Jotham remansit Et .unum
אחת ויותר יותם בן ירבעל הקטן כי נחבא :
;Millo domus omnis & ,Sechem domini omnes sunt collecti Et
6 ויאספו כל בעלי שכם וכל בית מלוא
,sita planitie cum regem in Abimelech fecerunt regnare & ,iverunt &
וילכו וימליכו את אבימלך למלך עם אלון מצב
capite in stetit & ,ivit & ,Jotham ipsi nunciaverunt Et .Sechem in quæ
7 אשר בשכם : ויגדו ליותם וילך ויעמד בראש
:eis dixit & ;clamavitque ,suam vocem levavit & :Gherizim montis
הר גרזים וישא קולו ויקרא ויאמר להם
Eundo .Deus vos ad audiat & ,Sechem domini me ad Audite
8 שמעו אלי בעלי שכם וישמע אליכם אלהים : הלוך
:olivæ dixeruntque :regem se super ungendum ad ligna iverunt
הלכו העצים למשח עליהם מלך ויאמרו לזית
faciam cessare Nunquid :oliva eis Dixitque .nos super Regna
9 מלוכה עלינו : ויאמר להם הזית החדלתי את
,vadam & ;homines & ,deos honorificabunt me in qua ,meam pinguedinẽ
דשני אשר בי יכבדו אלהים ואנשים והלכתי
Vade :ficum ad ligna Dixeruntque ?ligna super promovendum ad
10 לנוע על העצים : ויאמרו העצים לתאנה לכי
faciam cessare Num :ficus eis dixit Et .nos super regna ,tu
11 את מלכי עלינו : ותאמר להם התאנה החדלתי
promoveri vadam & ;optimum meum fructum & ,meam dulcedinem
את מתקי ואת תנובתי הטובה והלכתי לנוע
regna ,tu Vade :vitem ad ligna Dixeruntque ?ligna super
12 על העצים : ויאמרו העצים לגפן לכי את מלוכי
faciam cessare Num :vitis eis dixit Et .nos super
13 עלינו : ותאמר להם הגפן החדלתי את
promoveri ibo & ,homines & deum lætificans ,meum mustum
תירושי המשמח אלהים ואנשים והלכתי לנוע
Vade :carduum ad ligna omnia dixerunt Et ?ligna super
14 על העצים : ויאמרו כל העצים אל האטד לך
.nos super regna ,tu
אתה מלך עלינו :

Versio VULG. LAT.

35 Nec fecerunt misericordiam cum domo Jerobaal Gedeon, juxta omnia bona quæ fecerat Israeli.

CAP. IX.

1 ABiit autem Abimelech filius Jerobaal in Sichem ad fratres matris suæ, & locut. est ad eos, & ad omnem cognationẽ domûs patris matris suæ, di-
2 cens; Loquimini ad omnes viros Sichem, Quid vobis est melius, ut dominentur vestrî septuaginta viri omnes filii Jerobaal, an ut dominetur unus vir? simúlq; considerate, quòd os vestrum & caro vestra sum.
3 Locutique sunt fratres matris ejus de eo ad omnes viros Sichẽ universos sermones istos, & inclinaverunt cor eorum post Abimelech, dicentes; Fra-
4 ter noster est. Dederúntque illi septuaginta pondo argenti de fano Baalberit. Qui conduxit sibi ex eo viros inopes et
5 vagos, secutíque sunt eum. Et venit in domum patris sui in Ephra, & occidit fratres suos filios Jerobaal septuaginta viros, super lapidem unum: remansítque Joatham fili. Jerobaal minimus, & absconditus
6 est. Congregati sunt autem omnes viri Sichem, & universæ familiæ urbis Mello: abierúntque & constituerunt regem Abimelech, juxta quercum quæ
7 stabat in Sichem. Quòd cùm nuntiatum esset Joatham, ivit, & stetit in vertice montis Garizim: elevatáque voce, clamavit, & dixit; Audite me viri Sichem, ita audiat vos Deus.
8 Ierunt ligna, ut ungerent super se regem: dixerúntque olivæ,
9 Impera nobis. Quæ respondit; Numquid possum deserere pinguedinem meam, quâ et dii utuntur & homines, & venire ut inter ligna promovear?
10 Dixerúntque ligna ad arborẽ ficum; Veni, & super nos re-
11 gnum accipe. Quæ respondit eis; Numquid possum deserere dulcedinem meam, fructúsque suavissimos, & ire ut inter
12 cætera ligna promovear? Locutáque sunt ligna ad vitem;
13 Veni, & impera nobis. Quæ respondit eis; Numquid possum deserere vinum meum, quod lætificat Deum & homines, & inter ligna cætera pro-
14 moveri? Dixerúntque omnia ligna ad rhamnum; Veni, & impera super nos.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

35 Καὶ οὐκ ἐποίησαν ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου (β) Ἰροβάαλ, αὐτός ἐστι Γεδεών, κατὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησε μετὰ Ἰσραήλ.

MS.A. (β) Ἰεροβάαλ Γεδεών, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθωσύνην ἣν ἐποίησεν.

Κεφ. θ'.

1 ΚΑὶ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ υἱὸς Ἰεροβάαλ εἰς (α) Συχὲμ πρὸς ἀδελφοὺς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς πᾶσαν (β) συγγένειαν οἴκου πατρὸς μητρὸς αὐτοῦ, λέγων,
2 Λαλήσατε δὴ (γ) ἐν τοῖς ὠσὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν Συχέμ, Τί τὸ ἀγαθὸν ὑμῖν κυριεῦσαι ὑμῶν ἑβδομήκοντα ἄνδρας πάντας υἱοὺς Ἰεροβάαλ, ἢ κυριεύειν ὑμῶν ἄνδρα ἕνα; καὶ μνήσθητε (δ) ὅτι ὀστοῦν ὑμῶν καὶ σὰρξ ὑμῶν εἰμι.
3 Καὶ ἐλάλησαν περὶ αὐτοῦ οἱ ἀδελφοὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν τοῖς ὠσὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν (ε) Συχὲμ πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ ἔκλινεν (ζ) ἡ καρδία αὐτῶν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, ὅτι εἶπαν, Ἀ-
4 δελφὸς ἡμῶν ἐστι. Καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ἑβδομήκοντα ἀργυρίου (η) ἐξ οἴκου Βααλβερίθ. καὶ ἐμισθώσατο (θ) ἑαυτῷ Ἀβιμέλεχ ἄνδρας κενοὺς
5 καὶ (ι) δειλούς. καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (κ) εἰς Ἐφραθά, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ υἱοὺς Ἰεροβάαλ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα. καὶ (λ) κατελείφθη Ἰωάθαμ υἱὸς Ἰεροβάαλ ὁ
6 νεώτερος, ὅτι ἐκρύβη. Καὶ συνήχθησαν πάντες (μ) ἄνδρες Σικίμων, καὶ πᾶς (ν) οἶκος Βηθμααλλών, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐβασίλευσαν τὸν Ἀβιμέλεχ (ξ) πρὸς τῇ βαλάνῳ τῇ εὑρετῇ τῆς στάσε-
7 ως τῆς ἐν Σικίμοις. Καὶ (ο) ἀνηγγέλη τῷ Ἰωάθαμ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔστη (π) ἐπὶ κορυφὴν ὄρους Γαριζίν, καὶ ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ (ρ) ἔκλαυσε· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατέ μου ἄνδρες Σι-
8 κίμων, καὶ (σ) ἀκούσεται ὑμῶν ὁ Θεός. Πορευόμενα (τ) ἐπορεύθη τὰ ξύλα τοῦ χρῖσαι (υ) ἐφ' ἑαυτὰ βασιλέα, καὶ εἶπον τῇ ἐλαίᾳ, Βασίλευ-
9 σον ἐφ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (φ) ἐλαία, Μὴ ἀπολείψασα τὴν πιότητά μου, (χ) ἐν ᾗ δοξάσουσι τὸν Θεὸν ἄνδρες, πορεύσομαι κινεῖσθαι
10 ἐπὶ τῶν ξύλων; Καὶ (ψ) εἶπον τὰ ξύλα τῇ συ-
11 κῇ, Δεῦρο, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (ω) συκῆ, Μὴ ἀπολείψασα ἐγὼ τὴν γλυκύτητά μου (α) καὶ τὰ γεννήματά μου τὰ ἀγαθά, πορεύσομαι κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων;
12 Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα (β) πρὸς τὴν ἄμπελον,
13 Δεῦρο, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ (γ) ἄμπελος, Μὴ ἀπολείψασα τὸν οἶνόν μου τὸν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ ἀνθρώπους, πορεύ-
14 σομαι κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων; Καὶ εἶπαν πάντα τὰ ξύλα τῇ ῥάμνῳ, Δεῦρο σύ, βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν.

MS.A. (α) Σίκιμα πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μητρὸς (β) τὴν συγγένειαν τοῦ οἴκου τῆς μητρὸς (γ) ἐν ὠσὶν τῶν ἀνδρῶν Σικίμων, Ποῖον βέλτιόν ἐστιν τὸ ἄρχειν ὑμῶν (δ) ὅτι σὰρξ ὑμῶν καὶ ὀστοῦν ὑμῶν ἐγώ εἰμι. (ε) Σικίμων (ζ) καρδία (η) ἐκ τοῦ οἴκου Βααλ διαθήκης. (θ) ἐν αὐτοῖς (ι) θαμβουμένους, καὶ (κ) εἰς* Ἐφραίμ, (λ) ἀπελείφθη Ἰάθαμ (μ) οἱ ἄνδρες (ν) ὁ οἶκος Μααλλών, (ξ) εἰς βασιλέα πρὸς τῇ βαλάνῳ τῆς στάσεως ἐν Σικίμοις. (ο) ἀνήγγειλαν (π) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Γαριζείν, (ρ) ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ (σ) ἀκούσαι (τ) ἐπορεύθησαν (υ) ἑαυτοῖς (φ) ἐλαία, Ἀφεῖσα τὴν (χ) ἣν ἐν ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ Θεὸς καὶ ἄνθρωποι, πορευθῶ ἄρχειν τῶν ξύλων; (ψ) εἶπαν (ω) συκῇ, Ἀφεῖσα τὴν (α) καὶ τὸ γέννημά μου τὸ ἀγαθόν, καὶ πορευθῶ ἄρχειν ξύλων; (β) τῇ ἀμπέλῳ, (γ) ἄμπελος, Ἀφεῖσα τὸν οἶνόν μου, τὴν εὐφροσύνην τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ * τῶν ἀνθρώπων, πορευθῶ ἄρχειν ξύλων; Καὶ εἶπαν τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον,

Et non fecerunt misericordiã cũ domo Jerobaal (ipse est Gedeon) secundùm omnia bona quæ fecerat cum Israel. 35

CAP. IX.

ET ivit Abimelech fil. Jerobaal in Sychem ad fratres matris suæ: et locut. est ad eos, & ad universã cognationẽ domûs (a) patris matris suæ, dicens; 1
Loquimini nunc in auribus omniũ virorum Sychem, Quid bonum vobis, dominari vobis septuaginta viros omnes filios Jerobaal, an dominari vobis virũ unũ? Et recordamini, quia os vestrum, & caro vestra sum. Et locuti sũt de 2
eo fratres matris ejus in auribus omnium virorum Sychem omnia verba hæc. Et inclinavit cor eorũ post Abimelech: quia dixerunt, Frater noster est. Et dederũt ei (b) 3
septuaginta argẽti de domo (c) Baalberith. Et conduxit sibi Abimelech viros inanes, et (d) miseros: et iverunt post eum. Et intra- 4
vit in domũ patris sui in Ephratha: et interfecit fratres suos filios Jerobaal, septuaginta viros super lapidem unum. Et remansit Joatham filius Jerobaal junior, quoniam abscondit se. Et congregati 5
sunt omnes viri Sicimorum, & universa (e) domus Bethmaalo: et iverunt, et fecerunt regem Abimelech (f) juxta quercum inventam stationis, quæ in Sicimis. Et 6
nuntiatum est ipsi Joatham. Et ivit, et stetit super cacumen montis Garizin: & elevavit vocem suã, et (g) ploravit. Et dixit eis, Audite me viri Sicimorum: et (h) audiet vos Deus. Euntia iverunt ligna 7
ad ungendum super se regem: et dixerunt ipsi olivæ, Regna super 8
nos. Et dixit eis oliva; Nunquid derelinquẽs pinguedinẽ meã, in (i) qua glorificabant Deum viri, ibo ut (k) promovear super ligna? 9
Et dixerunt ligna ficui; Veni, regna super nos. Et dixit eis ficus; 10 11
Nunquid derelinquẽs ego dulcedinẽ meã, et genimina mea bona, ibo ut promovear super ligna? Et 12
dixerunt ligna ad vitem; Veni, regna super nos. Et dixit eis vitis; Nunquid derelinquens vinum meũ, quod lætificat Deũ et homines, ibo promoveri super ligna? 13
Et dixerunt omnia ligna rhamno; Veni tu, regna super nos. 14

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 ולא עבדו טיבו עם בית ירבעל גדעון ככל טבתא די עבד עם ישראל :

ט

1 ואזל אבימלך בר ירובעל לשכם לות אחי אמיה ומליל עמהון ועם כל זרעית בית אבוהא
2 דאמיה למימר : מלילו כען קדם כל יתבי שכם מה טב לכון דימלכון עליכון שבעין
גברא כל בני ירובעל או דימלוך עליכון גברא חד ותדכרון ארי קריבכון ובשרכון
3 אנא : ומלילו אחי אמיה עלוהי קדם כל יתבי שכם ית כל פתגמיא האלין ואתפני
4 לבהון בתר אבימלך ארי אמרו אחונא הוא : ויהבו ליה שבעין כסף מבית בעיל קים
5 ואגר בהון אבימלך גברין סריקין ובסירין ואזלו בתרוהי : ועל לבית אבוהי לעפרה
וקטל ית אחוהי בני ירובעל שבעין גברא על אבנא חדא ואשתאר יותם בר ירובעל
6 זעירא ארי אטמר : ואתכנישו כל יתבי שכם וכל בית מלוא ואזלו ואמליכו ית
7 אבימלך למהוי מלכא עם מישר קמתא די בשכם : וחויאו ליותם ואזל וקם בריש
טורא דגריזין וארים קליה וקרא ואמר להון קבילו מני יתבי שכם ויקבל צלותכון יי :
8 המיזל אזלו אילניא למנאה עליהון מלכא ואמרו לזיתא מלוך עלנא : ואמר להון
9 זיתא האשבוק ית משחי דמניה מיקרין קדם יי וביה מתפנקין בני אנשא ואהך
10 11 למעבד מלכו על אילניא : ואמרו אילניא לתינתא אתא את מלכי עלנא : ואמרת להון
תינתא האשבוק ית חולייי וית דבילתי שפירתא ואהך למעבד מלכו על אילניא :
12 13 ואמרו אילניא לגופנא אתא את מלוכי עלנא : ואמרת להון גופנא האשבוק ית
14 חמרי דמניה מנסכין קדם יי וביה חדן רברביא ואיהך למעבד מלכו על אילניא : ואמרו
כל אילניא לאטדא אתא את מלוך עלנא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non fecerunt misericordiam cum domo Jerubaghal Gidghon, juxta omne bonum quod fecit cum Israel. 35

CAP. IX.

ET venit Abimelech filius Jerubaghal ad Sechem, ad fratres matris suæ; 1
& locutus est cum eis, & cum omni prosapia domus patris matris suæ,
ad dicendum. Loquimini nunc ante omnes habitatores Sechem, Quid 2
bonum vobis, quod regnent super vos septuaginta viri, omnes filii Jerubaghal, aut quod regnet super vos vir unus? & recordabimini quod propinqu. vester & caro vestra ego. Et locuti sunt fratres matris illius su- 3
per illum ante habitatores Sechem omnia verba hæc: & inclinatum est
cor eorum post Abimelech, quia dixerunt, Frater noster ipse. Et dede- 4
runt ei septuaginta argenteos de domo Beghel-Kijam, & conduxit in illis
Abimelech viros vacuos & *contemptos*, & ambulaverunt post eum. Et 5
intravit ad domum patris sui ad Ghaphra, & occidit fratres suos filios Jerubaghal, septuaginta viros super petram unam; & relict. est Jotham filius
Jerubaghal parvul., nam abscondit. est. Et congregati sunt omnes habita- 6
tores Sechem, & omnis domus Milo; & ambulaverunt, & regnare fece-
runt Abimelech ut esset rex, juxta Messar Kamatha quæ in Sechem. Et nun- 7
ciaverunt Jotham, & venit & stetit in capite montis Gerizim; & extulit
vocem suam, & clamavit, & dixit eis, Audite ex me habitatores Sechem,
& audiet orationem vestram Dñs. Venire venerunt arbores ad præficien- 8
dum sibi regem; & dixerunt olivæ: Regna super nos. Et dixit eis oliva, 9
Num deseram unctionem meam, quod ex ea honorantes ante Dñm, & in
ea deliciantur filii hominis, & ibo ad faciendum regnum super arbores? 10
Et dixerunt arbores ficui, Veni tu, regna super nos. Et dixit eis ficus, 11
Numquid deseram dulcedinem meam, & caricam meam pulchram, & ibo
ad faciendum regnum super arbores? Et dixerunt arbores viti: Veni *tu*, 12
regna super nos. Et dixit illis vitis, Nunquid deseram vinum meum, quod 13
ex eo libantes ante Dñm, & in eo gaudentes principes, & ibo ad faciendum regnum super arbores? Et dixerunt omnes arbores rhamno, Veni tu regna super nos. 14

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܠܐ ܥܒܕܘ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܒܝܬܗ ܕܢܕܘܒܥܠ ܕܗܘܝܘ ܓܕܥܘܢ. ܐܝܟ ܟܠܗܝܢ ܛܒܬܐ
ܕܥܒܕ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 * ܘܐܙܠ ܐܒܝܡܠܟ ܒܪ ܢܕܘܒܥܠ ܠܫܟܝܡ. ܠܘܬ ܐܚ̈ܝ ܐܡܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܘܠܟܠܗ
2 ܫܪܒܬܐ ܕܒܝܬ ܐܒܘܗ̇ ܕܐܡܗ. * ܐܡܪܘ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܡܪ̈ܝܐ ܕܫܟܝܡ. ܡܢܘ ܦܩܚ
ܠܟܘܢ. ܕܢܫܠܛܘܢ ܒܟܘܢ ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܒܢ̈ܘܗܝ ܕܢܕܘܒܥܠ. ܐܘ ܕܢܫܠܛ ܒܟܘܢ
3 ܓܒܪܐ ܚܕ. ܘܐܬܕܟܪܘ ܕܓܪܡܟܘܢ ܐܢܐ ܘܒܣܪܟܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܐܚ̈ܝ ܐܡܗ ܥܠܘܗܝ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ
ܡܪ̈ܝܐ ܕܫܟܝܡ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡ̈ܐ ܗܠܝܢ. ܘܨܒܐ ܠܒܗܘܢ ܒܬܪ ܐܒܝܡܠܟ.
4 ܘܐܡܪܝܢ ܐܚܘܢ ܗܘ. * ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܫܒܥܝܢ ܕܟܣܦܐ ܡܢ ܒܝܬ ܒܥܠ ܩܝܡܐ. ܘܐܓܪ
5 ܒܗܘܢ ܐܒܝܡܠܟ ܓܒܪ̈ܐ ܣܪ̈ܝܩܐ ܘܦܚ̈ܙܐ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܥܠ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܠܥܦܪܐ.
ܘܩܛܠ ܠܐܚܘ̈ܗܝ ܒܢ̈ܝ ܢܕܘܒܥܠ ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܠ ܟܐܦܐ ܚܕܐ. ܘܐܫܬܚܪ ܝܘܬܡ
6 ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ ܕܢܕܘܒܥܠ. ܡܛܠ ܕܐܛܫܝ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܡܪ̈ܝܐ ܕܫܟܝܡ
ܘܟܠܗ ܒܝܬ ܡܠܘ. ܘܐܙܠܘ ܘܐܡܠܟܘ ܠܐܒܝܡܠܟ ܡܠܟܐ ܥܠ ܒܠܘܛܐ
7 ܕܡܨܦܝܐ ܕܒܫܟܝܡ. * ܘܚܘܝܘ ܠܝܘܬܡ. ܘܐܙܠ ܩܡ ܒܪܝܫܗ ܕܛܘܪܐ ܕܓܪܙܝܡ.
ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܩܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘܢܝ ܡܪ̈ܝܐ ܕܫܟܝܡ. ܘܢܫܡܥܟܘܢ ܐܠܗܐ.
8 * ܡܐܙܠ ܐܙܠܘ ܐܝܠܢ̈ܐ ܠܡܡܫܚ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܙܝܬܐ ܐܡܠܟܝ ܥܠܝܢ.
9 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܝܬܐ. ܠܐ ܫܒܩܐ ܐܢܐ ܠܡܫܚܝ ܕܒܝ ܡܝܩܪܝܢ ܐܠܗܐ ܘܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ.
10 ܘܐܙܠ ܐܬܬܙܝܥ ܥܠ ܐܝܠܢ̈ܐ. * ܘܐܡܪܘ ܐܝܠܢ̈ܐ ܠܬܬܐ. ܬܐ ܐܢܬܝ ܐܡܠܟܝ ܥܠܝܢ. * ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ
11 ܬܬܐ. ܠܐ ܫܒܩܐ ܐܢܐ ܠܚܠܝܘܬܝ ܘܠܦܐܪ̈ܝ ܛܒ̈ܐ. ܘܐܙܠ ܐܬܬܙܝܥ ܥܠ ܐܝܠܢ̈ܐ.
12 * ܐܡܪܘ ܐܝܠܢ̈ܐ ܠܓܦܬܐ. ܬܐ ܐܢܬܝ ܐܡܠܟܝ ܥܠܝܢ. * ܐܡܪܐ ܠܗܘܢ ܓܦܬܐ.
13 ܠܐ ܫܒܩܐ ܐܢܐ ܚܡܪܝ ܕܡܚܕܐ ܠܐܠܗܐ ܘܠܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ. ܘܐܙܠ ܐܬܬܙܝܥ ܥܠ ܐܝܠܢ̈ܐ.
14 * ܐܡܪܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢ̈ܐ ܠܣܢܝܐ. ܬܐ ܐܢܬ
ܐܡܠܟ ܥܠܝܢ.

Nec retulerunt gratiam domui Nedubaal, 35
nempe Gedeonis, parem tot beneficiis quæ
contulerat in Israelem.

CAP. IX.

ABiit autem Abimelec filius Nedubaal in 1
Sechim ad fratres matris suæ, dixitque ad
eos & ad universam familiam patris matris
suæ, Dicite præsentibus cunctis dominis Se- 2
chim, Quid præstabilius est vobis, an ut do-
minentur vobis septuaginta viri filii Nedu-
baal, an ut dominetur vobis vir unus?
mementote os vestrum me esse carnémque
vestram. Dixerunt itaque de eo fratres ma- 3
tris ejus, præsentibus cunctis dominis Se-
chim, omnia verba ista; & benevolus fuit
animus eorum erga Abimelec, & dicunt,
Frater noster est. Dederúntque ei septua- 4
ginta argenteos ex æde Baal-fœderis, quibus
conduxit Abimelec homines inanes & vitiis
deditos, qui secuti sunt eum. Et ingressus 5
domum patris sui in Ophra, trucidavit fra-
tres suos filios Nedubaal, septuaginta viros
super lapide uno: remansit autem Jotham
filius Nedubaalis minimus, quoniam abscon-
derat sese. Tum congregati omnes domini 6
Sechim & universa turba domûs Mello, ab-
ierunt & creârunt Abimelec super se regem,
secus quercum Masphiæ quæ est in Sechim.
Quod cùm Jothamo indicatum esset, ascen- 7
dit, stetítque in cacumine montis Garzim,
& sublatâ voce suâ, dixit, Audite me domini
Sechim, ut audiat vos Deus. Iverunt ali- 8
quando arbores ut regem super se inunge-
rent; dixerúntque ad oleam, Regna super nos.
Respondit illis olea, Haudquaquam deseram 9
pinguedinem meam, (per me enim honoran-
tur dii & homines) ibóque me agitatum
propter arbores. Dicunt arbores ficui, Veni 10
tu, regna super nos. Ait illis ficus, Non de- 11
seram dulcedinem meam fructúmque meum
jucundum, ut abeam me exagitatum arbo-
rum causâ. Dicunt arbores viti, Age tu, re- 12
gna super nos. Respondit eis vitis, Nequa- 13
quam deseram frugem meam quæ deorum &
hominum cor lætificat, ibóque me exagi-
tatum propter arbores. Dicunt arbores uni- 14
versæ rhamno, Regna tu super nos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * ولم يصنعوا معروفا باهل بيت جدعون * ولم يعرفوا واجبات حقه وما انعم على بني اسرايل
من النعم *

* الفصل التاسع *

1 * وانطلق ابيملك بن جدعون الى اخواله سادات سخام وقال * عادا تشفعون * واي الامور
2 اخير لكم * ان يتسلط عليكم سبعون رجلا اولاد جدعون * او يتسلط عليكم رجل واحد *
3 اذكروا اني لحمكم ودمكم * فقال لاخواله ارباب سخام كل هذا القول * فهويته قلوبهم فقالوا
4 هو اخونا * واعطوه سبعين مثقالا من فضة من مال عهد الهتهم * فاستاجر ابيملك اقواما
5 فراغا شذاذا وانطلقوا معه * ودخل قرية ابيه عفرا * وقتل اخوته بني جدعون سبعين رجلا على
6 صخر واحدة * وبقي اصغر اخوته يسمى يوتام * ونجى لانه تغيب * واجتمع ارباب سخام وجميع
شعب بيت ملوا * وانطلقوا وصيروا ابيملك عليهم ملكا عند شجرة البلوط التي في مصفيا عند
7 سخام * واخبروا يوتام بذلك * فصعد وقام على جبل جرزيم * ورفع صوته وقال * اسمعوا صوتي يا
8 سادات سخام ليسمعكم الله * انطلقت الشجر لتصير عليها ملكا * وقالوا لشجرة الزيتون
9 كوني علينا ملكة * قالت لهم الزيتونة * لا ادع دهني الذي يكرمونه الالهة والناس *
10
11 واصير مشغولة بامر الشجر * قالت الشجر للتينة * صيري علينا ملكة * قالت شجرة التين
12 لا ادع حلاوتي وثمرتي الطيبة * واشتغل بحركات الشجر * قالت الشجر للكرمة * صيري علينا
13 ملكة * قالت الكرمة * لا ادع ثمرتي التي تفرح قلوب الالهة والملوك * واصير الى شغل حركة
14 الشجر * قال الشجر للعوسجة * كوني علينا ملكة *

Neque gratiam exercuerunt erga famili- 35
am Gedeonis, neque cognoverunt obliga-
tiones ipsi debitas, nec beneficia quæ præ-
stiterat Israelitis.

CAP. IX.

ABiens autem Abimelec filius Gedeo- 1
nis ad avunculos suos dominos Se-
chem, dixit; Utrùm conducit vobis, & 2
utra rerum melior est vobis, ut dominen-
tur in vos septuaginta viri filii Gedeo-
nis, an verò dominetur in vos vir unus?
memineritis me esse carnem vestram &
sanguinem vestrum. Cùm dixisset avun- 3
culis suis dominis Sechem totum hujus-
modi sermonem, propensi fuerunt in eum
animi ipsorum, & dixerunt; Frater no-
ster est. Et dederunt ei septuaginta si- 4
clos argenteos ex pecunia fœderis deorum
suorum; & conduxit Abimelec homines
otiosos & errabundos, qui secuti sunt e-
um. Tum ingressus civitatem patris sui, 5
Aphram, occidit fratres suos filios Ge-
deonis, septuaginta viros, super eundem
lapidem, superstite relicto fratrum suo-
rum natu minimo qui vocabatur Jotham:
is enim evasit, eò quòd se abdidisset. Et 6
convenientes domini Sechem totáque turba
domûs Mello, abierunt, & constituerunt
Abimelec sibi regem, apud arborem quer-
cûs quæ est in Masphia, prope Sechem.
Quod cùm nuntiâssent Jothamo, ascen- 7
dens stetit supra montem Garzim, &
sublatâ voce suâ, dixit, Audite vocem
meam O domini Sechem, ut audiat vos
Deus. Abeuntes arbores ad creandum 8
sibi regem, dixerunt arbori olivæ; Esto
regina super nos. Ait illis oliva, Non 9
relinquam unguentum meum quod est in
pretio diis & hominibus, ut arborum ne-
gotio distinear. Dixerunt arbores ad fi- 10
cum, Esto regina super nos. Respondit 11
ficus arbor, Non dimittam dulcedinem
meam & fructum meum suavem, ut ar-
borum turbationibus occuper. Dixerunt 12
arbores ad vitem, Esto nobis regina. Re- 13
spondit vitis, Non deseram fructum me-
um qui deorum & regum animos exhi-
larat, ut vacem negotiis & turbationibus
arborum. Dixerunt arbores ad rha- 14
mnum, Esto rex noster.

ספר . שופטים : ט

15 ויאמר האטד אל־העצים אם באמת אתם משחים אתי למלך עליכם באו חסו בצלי ואם־אין תצא אש מן־האטד ותאכל את־ארזי הלבנון :
16 ועתה אם־באמת ובתמים עשיתם ותמליכו את־אבימלך ואם־טובה עשיתם עם־ירבעל ועם־ביתו ואם־כגמול ידיו עשיתם לו :
17 אשר־נלחם אבי עליכם וישלך את־נפשו מנגד ויצל אתכם מיד מדין :
18 ואתם קמתם על־בית אבי היום ותהרגו את־בניו שבעים איש על־אבן אחת ותמליכו את־אבימלך בן־אמתו על־בעלי שכם כי אחיכם הוא :
19 ואם־באמת ובתמים עשיתם עם־ירבעל ועם־ביתו היום הזה שמחו באבימלך וישמח גם־הוא בכם :
20 ואם־אין תצא אש מאבימלך ותאכל את־בעלי שכם ואת־בית מלוא ותצא אש מבעלי שכם ומבית מלוא ותאכל את־אבימלך :
21 וינס יותם ויברח וילך בארה וישב שם מפני אבימלך אחיו :
22 וישר אבימלך על־ישראל שלש שנים :
23 וישלח אלהים רוח רעה בין אבימלך ובין בעלי שכם ויבגדו בעלי־שכם באבימלך :
24 לבוא חמס שבעים בני־ירבעל ודמם לשום על־אבימלך אחיהם אשר הרג אותם ועל בעלי שכם אשר־חזקו את־ידיו להרג את־אחיו :
25 וישימו לו בעלי שכם מארבים על ראשי ההרים ויגזלו את כל־אשר־יעבר עליהם בדרך ויגד לאבימלך :
26 ויבא געל בן־עבד ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו־בו בעלי שכם :
27 ויצאו השדה ויבצרו את־כרמיהם וידרכו ויעשו הלולים ויבאו בית אלהיהם ויאכלו וישתו ויקללו את־אבימלך :
28 ויאמר געל בן־עבד מי־אבימלך ומי־שכם כי נעבדנו הלא בן־ירבעל וזבל פקידו עבדו את־אנשי חמור אבי שכם ומדוע נעבדנו אנחנו :

Versio VUL. LAT.

15 Quæ respondit eis, Si verè me regē vobis constituitis, venite, et sub umbra mea requiescite: si autē nō vultis, egrediatur ignis de rhamno, & devoret cedros
16 Libani. Nunc igitur, si rectè & absq; peccato constituistis super vos regem Abimelech, & benè egistis cum Jerobaal, & cum domo ejus, & reddidistis vicē beneficiis ejus, qui pugna-
17 vit pro vobis, Et animā suam dedit periculis, ut erueret vos
18 de manu Madian, Qui nunc surrexistis contra domū patris mei, & interfecistis filios ejus septuaginta viros super unum lapidē, et constituistis regē Abimelech filiū ancillæ ejus super habitatores Sichem, eò
19 quòd frater vester sit: Si ergò rectè et absq; vitio egistis cum Jerobaal, et domo ej⁹, hodiè lætamini in Abimelech, et ille læ-
20 tetur in vobis. Sin autem perversè; egrediatur ignis ex eo, et consumat habitatores Sichem, et oppidū Mello: egrediatúrq; ignis de viris Sichem, & de oppido Mello, & devoret Abi-
21 melech. Quæ cùm dixisset, fūgit, & abiit in Bera: habitavítque ibi ob metum Abimelech
22 fratris sui. Regnavit itaq; Abimelech super Israel tribus an-
23 nis. Misitq; Dñs spiritū pessimū inter Abimelech & habitatores Sichem: qui cœperunt
24 eum detestari, Et scel⁹ interfectionis septuaginta filiorū Jerobaal, & effusionē sanguinis eorum conferre in Abimelech fratrem suū, & in cæteros Sichimorū principes, qui eum
25 adjuverant. Posuerúntq; insidias advers⁹ eum in summitate montiū: & dum illi⁹ præstolabantur adventum, exercebant latrocinia, agentes prædas de prætereuntib⁹. Nuntiatúmque
26 est Abimelech. Venit autē Gaal fili⁹ Obed cum fratrib⁹ suis, & transivit in Sichimā. Ad cujus adventū erecti habitatores Si-
27 chem, Egressi sunt in agros, vastantes vineas, uvásque calcantes: & factis cantantium choris, ingressi sunt fanū Dei sui, & inter epulas et pocula
28 maledicebant Abimelech, Clamante Gaal filio Obed; Quis est Abimelech, & quæ est Sichem, ut serviam⁹ ei? numquid non est filius Jerobaal, & constituit principē Zebul servum suum super viros Emor patris Sichem? Cur ergò serviem⁹ ei?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα, Εἰ ἐν ἀληθείᾳ (δ) χρίετέ με ὑμεῖς τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς, δεῦτε, ὑπόστητε ἐν τῇ σκιᾷ μου. καὶ εἰ μὴ, (ε) ἐξέλθοι πῦρ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ καταφάγοι
16 τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Καὶ νῦν εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ (ζ) τελειότητι ἐποιήσατε, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ (η) εἰ ἀγαθωσύνην ἐποιήσατε μετὰ Ἰεροβάαλ, καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ (θ) εἰ ὡς ἀνταπόδοσις χειρὸς αὐτοῦ ἐποιήσατε αὐτῷ, (ι)
17 ὡς παρετάξατο ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν, Καὶ (κ) ἐξέρριψε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξ ἐναντίας, καὶ
18 (λ) ἐρρύσατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Μαδιάμ· Καὶ ὑμεῖς ἐπανέστητε ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου σήμερον, καὶ ἀπεκτείνατε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν Ἀβιμέλεχ υἱὸν (μ) παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας Σικίμων, ὅτι ἀδελφὸς ὑμῶν ἐστι·
19 Καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τελειότητι ἐποιήσατε μετὰ Ἰεροβάαλ, (ν) καὶ μετὰ τοῦ οἴκου (ξ) αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, (ο) εὐφρανθείητε ἐν Ἀβιμέλεχ,
20 καὶ εὐφρανθείη καί γε αὐτὸς ἐφ' ὑμῖν· Εἰ δὲ οὐ, ἐξέλθοι πῦρ ἀπὸ Ἀβιμέλεχ, καὶ καταφάγοι τοὺς ἄνδρας Σικίμων, καὶ τὸν οἶκον (π) Βηθμααλὼ· καὶ ἐξέλθοι πῦρ ἀπὸ ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ (ρ) ἐκ τοῦ οἴκου (σ) Βηθμααλὼ, καὶ καταφάγοι τὸν Ἀβιμέ-
21 λεχ. (τ) Καὶ ἔφυγεν Ἰωάθαμ καὶ ἀπέδρα καὶ ἐπορεύθη ἕως Βαιὴρ, καὶ ᾤκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου
22 Ἀβιμέλεχ (υ) ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἦρξεν
23 Ἀβιμέλεχ (φ) ἐπὶ Ἰσραὴλ τρία ἔτη. Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀναμέσον Ἀβιμέλεχ καὶ ἀναμέσον τῶν ἀνδρῶν Σικίμων· καὶ (χ) ἠθέτησαν ἄνδρες Σικίμων ἐν τῷ οἴκῳ Ἀ-
24 βιμέλεχ, Τοῦ ἐπαγαγεῖν τὴν ἀδικίαν τῶν ἑβδομήκοντα υἱῶν Ἰεροβάαλ, καὶ (ψ) τὰ αἵματα αὐτῶν τοῦ θεῖναι ἐπὶ Ἀβιμέλεχ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν (ω) ὃς ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ (α) ἄνδρας Σικίμων, ὅτι ἐνίσχυσαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀποκτεῖναι τοὺς
25 ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Καὶ (β) ἔθηκαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Σικίμων (γ) ἐνεδρεύοντας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρέων, καὶ διήρπαζον (δ) πάντα ὃς παρεπορεύετο ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ ἀπηγγέλη (ε) τῷ
26 βασιλεῖ Ἀβιμέλεχ. Καὶ ἦλθε (ζ) Γααλ υἱὸς Ἰωβὴλ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ (η) αὐτοῦ, καὶ παρῆλθον ἐν Σικίμοις, καὶ ἤλπισαν ἐν αὐτῷ οἱ ἄνδρες
27 Σικίμων. Καὶ (θ) ἐξῆλθον εἰς ἀγρὸν, καὶ ἐτρύγησαν τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῶν, (ι) καὶ ἐπάτησαν, καὶ ἐποίησαν Ἐλλουλίμ· (κ) καὶ εἰσήνεγκαν εἰς οἶκον θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ (λ) κατη-
28 ρῶντο τὸν Ἀβιμέλεχ. Καὶ εἶπε Γααλ υἱὸς (μ) Ἰωβὴλ, Τίς ἐστιν Ἀβιμέλεχ, καὶ τίς ἐστιν (ν) υἱὸς Συχὲμ, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; (ξ) οὐχ υἱὸς Ἰεροβάαλ, καὶ Ζεβοὺλ ἐπίσκοπος αὐτοῦ, δοῦλος αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνδράσιν Ἐμμὼρ πατρὸς Συχέμ; (ο) καὶ τί ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ ἡμεῖς;

MS. A. (δ) ὑμεῖς χρίετέ με εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμῶν, δεῦτε, πεποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου. (ε) ἐξέλθῃ πῦρ ἐκ τῆς ῥάμνου, καὶ (ζ) ἐν τελειότητι (η) εἰ καλῶς ἐποιήσατε (θ) εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα τῆς χειρὸς (ι) ὡς ἐπολέμησεν ὁ πατὴρ (κ) ἔρριψεν (λ) ἐξείλατο ὑμᾶς (μ) τῆς παιδίσκης (ν) καὶ τῆς (ξ) αὐτοῦ τῇ (ο) εὐλογηθείητε ὑμεῖς, καὶ εὐφρανθείητε ἐν Ἀβιμέλεχ, καὶ εὐφρανθείη αὐτὸς ἐν ὑμῖν· Καὶ εἰ μὴ, ἐξέλθῃ πῦρ ἐξ Ἀβιμέλεχ, (π) Μααλλὼν· καὶ εἰ μὴ, Μααλλὼν, (τ) Καὶ ἀπέδρα Ἰωθαμ, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ, καὶ ἔφυγεν εἰς Ῥαρὰ, καὶ κατῴκησεν (υ) τοῦ ἀδελφοῦ ... ἠθέτησαν οἱ ἄνδρες (ψ) τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπιθεῖναι (ω) τῷ ἀποκτείναντι αὐτοὺς, (α) τοὺς ἄνδρας * κατίσχυσαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὥστε ἀποκτεῖναι αὐτούς. (β) ἔθεντο (γ) ἔνεδρα ἐπὶ (δ) πάντας τοὺς διαπορευομένους ... λεχ. (ζ) Γααλ υἱὸς Ἀβελ, (η) αὐτοῦ εἰς Σίκιμα, καὶ ἐπεποίθησαν αὐτῷ (θ) ἦλθον (ι) καὶ κατεπάτησαν ... εἰσῆλθον εἰς (λ) κατηρῶντο (μ) Ἀβελ, Τίς (ν) ὁ υἱὸς (ξ) οὐχ οὗτος υἱὸς (ο) καθόπ

15 Et dixit rhamnus ad ligna, Si in veritate ungitis me vos regem esse super vos; venite, (ε) subsistite in umbra mea: & si non, exeat ignis (m) à me, & comedat cedros Li-
16 bani. Et nunc si in veritate, et perfectione fecistis, et regē constituistis Abimelech, & si bonitatem fecistis cū Jerobaal, et cū domo ejus: & si, prout retributio manus ejus, fecistis ei, sicut præliatus est
17 pater meus pro vobis, Et projecit animā suam ex adverso, et eruit
18 vos de manu Madiā: Et vos insurrexistis super domum patris mei hodiè: & interfecistis filios ej⁹ septuaginta viros super lapidem unū: & fecistis regē Abimelech filiū ancillæ ej⁹ super viros Sicimorū, quoniā frater ve-
19 ster est: Et si in veritate & perfectione fecistis cū Jerobaal, & cum domo ejus in die hac; lætamini in Abimelech: & lætetur e-
20 tiam ipse in vobis. Si autē non; exeat ignis ab Abimelech: et comedat viros Sicimorum, et domū Bethmaalo: et exeat ignis à viris Sicimorum, & de domo Bethmaalo, et comedat ipsum Abimelech.
21 Et fugit Joatham, & secessit, & ivit usq; Beer: & habitavit ibi
22 à facie Abimelech fratris sui. Et dominatus est Abimelech super
23 Israel tres annos. Et emisit Deus spiritum malignum inter Abimelech, et inter viros Sicimorum. Et spreverunt viri Sicimorum (χ) in
24 domo Abimelech, Ad inducendā injustitiam septuaginta filiorum Jerobaal, & sanguines eorum ad ponendum super Abimelech fratrem eorū, qui interfecit eos, & super viros Sicimorum, quoniam confortaverunt manus (α) ejus ad interficiendos fratres su-
25 os. Et posuerunt ei viri Sicimorū, (γ) insidiantes super capita montium: & diripiebant omnem qui præteribat super eos in via. Et
26 nuntiatum est regi Abimelech. Et venit Gaal filius Jobel, & fratres ejus; & transierunt in Sicima: et speraverunt in eo viri Si-
27 cimorum. Et egressi sunt in agrū, et vindemiaverunt vineas suas, et calcaverūt, et fecerūt (ι) Ellulim, et intulerūt in domū dei sui, et cōmederūt, et biberūt, et maledixe-
28 rūt Abimelech. Et dixit Gaal fili⁹ Jobel, Quis est Abimelech? Et quis est fili⁹ Syche, quia serviem⁹ ei? Nōne fili⁹ Jerobaal? Et Zebul visitator ej⁹, serv⁹ ej⁹ cum viris Emmor patris Sychem? Et quid, quòd serviemus ei nos?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואמר אטדא לאילניא אם בקשוט אתון משחין יתי למהוי מלכא עליכון עולו שרו בטולי ואם לא תפוק אשתא מן אטדא ותיכול ית ארזי לבנן :
16 וכען אם בקושטא ובשלמותא עבדתון ואמלכתון ית אבימלך ואם טבתא עבדתון עם ירבעל ועם ביתיה ואם כגמולא
17 דידוהי עבדתון ליה : דאגיח אבא עליכון ומסר ית נפשיה כעל גב לאתקטלא ושיזיב
18 יתכון מיד מדינאי : ואתון קמתון על בית אבא יומא דין וקטלתון ית בנוהי שבעין גברא על אבנא חדא ואמלכתון ית אבימלך בר אמתיה על יתבי שכם ארי אחוכון הוא :
19 ואם בקושטא ובשלמותא עבדתון עם ירובעל ועם ביתיה יומא דין חדו באבימלך ויחדי
20 אף הוא בכון : ואם לא תפוק אשתא מאבימלך ותיכול ית יתבי שכם וית בית מלוא ותפוק אשתא מיתבי שכם ומבית מלוא ותיכול ית אבימלך :
21 ואפך יותם וערק ואזל
22 לבאר ויתיב תמן מן קדם אבימלך אחוהי : ומלך אבימלך על ישראל תלת שנין :
23 ושלח יי רוחא בישא בין אבימלך ובין יתבי שכם ושקרו יתבי שכם באבימלך :
24 למיתי חטוף שבעין בני ירובעל ודמהון לשואה על אבימלך אחוהון דקטל יתהון ועל יתבי
25 שכם דתקיפו ית ידוהי למקטל ית אחוהי : ושויאו ליה יתבי שכם כמנין על רישי טוריא ואנסין ית כל דעבר עליהון באורחא ואתחוא לאבימלך :
26 ואתא געל בר עבד
27 ואחוהי ועברו בשכם ואתרחיצו עלוהי יתבי שכם : ונפקו לחקלא וקטפו ית כרמיהון ועצרו ועבדו חנגין ועלו לבית טעותהון ואכלו ושתיאו ולטיטו ית אבימלך :
28 ואמר געל בר עבד מן אבימלך ומן שכם ארי נפלחניה הלא בר ירובעל וזבול שולטניה פלחו ית אנשי חמור אבוהי דשכם ומא דין נפלחניה אנחנא :

Abimelech, et quis Sechem, quod serviamus ei? Nonne filius Jerubaghal et Zebul princeps ejus

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit rhamnus arboribus, Si in veritate vos ungentes me ad esse regem 15
sup vos, intrate, & habitate in umbra mea: & si non, exeat ignis ex rhamno,
& comedat cedros Libani. Et nunc si in veritate & in simplicitate fe- 16
cistis, & regnare fecistis Abimelech, & si bonum fecistis cum Jerubaghal
& cum domo ejus, & si juxta retributionem manus ejus fecistis ei. Quòd 17
inivit [*bellum*] pater meus super vos, & tradidit animam suam quasi propè
ad necem, & liberavit vos de manu Midianæorum. Et vos surrexistis su- 18
per domum patris mei die hac, & occidistis filios ejus septuaginta viros
super lapidem unum, & regnare fecistis Abimelech, filium ancillæ ejus,
super habitatores Sechem, quoniam frater vester ipse. Et si in veritate & 19
in perfectione fecistis cum Jerubaghal, & cum domo ejus die hâc; gaudete
in Abimelech, & gaudebit etiam ipse in vobis. Et si non, exibit ignis ex 20
Abimelech, & comedet habitatores Sechem, & Beth-Melo; & exibit
ignis ex habitatoribus Sechem, & ex Beth-Melo, & comedet Abime-
lech. Et vertit Jotham, & fugit & ivit ad Beer, & habitavit ibi ab- 21
ante Abimelech fratrem suum. Et regnavit Abimelech super Israel 22
tribus annis. Et misit Dominus spiritum malum inter Abimelech, & inter 23
habitatores Sechem; & mentiti sunt habitatores Sechem in Abimelech:
Ad veniendum iniquitatem septuaginta filiorum Jerubaghal, & sangui- 24
nem illorum ad ponendum super Abimelech fratrem eorum, qui occidit
eos, & super habitatores Sechem, qui roborarunt manus ejus ad occiden-
dum fratres suos. Et posuerunt ei habitatores Sechem insidias super ca- 25
pita montium, & diripuerunt omnem qui transiit juxta eos in via; et nun-
ciatum est Abimelech. Et venit Gaghal filius Ghebed, et fratres ejus, et 26
transierunt in Sechem, et confiderunt super eum habitatores Sechem. Et 27
exierunt ad agrum, et vindemiaverunt vineas suas, et calcaverunt, et fe-
cerunt tripudia, et intraverunt ad domū erroris eorum, et comederunt et
biberunt, et maledixerunt Abimelech. Et dixit Gaghal filius Ghebed, Quis 28
servierunt viris Hhamor patris Sechem? et quid hoc serviemus ei nos?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

Ait rhamn' arborib', Si reverà ungitis me ut 15
regnem super vos, venite, recipite vos in umbrâ meam: alioquin exeat ignis è rhamno, devoretque cedros quæ sunt in Libano.
Itaque si juridicè & candidè egistis consti- 16
tuendo Abimelec regem, & si beneficio usi estis in Nedubaal & in domû ipsi', aut secundùm laborem manuû ej' rependistis ei;
(Nam pugnavit pater me' pro vobis, ani- 17
mamq; suam procul abjiciens, liberavit vos
de manu Median. Vos autem insurrexistis 18
contra domû patris mei hodiè, & trucidâstis filios ej' septuaginta viros super lapide uno, & Abimelec filiû ancillæ ipsius regem constituistis super dominos Sechim, eò quòd fra-
ter vester est.) Si inquam justè & candidè 19
egistis hodiè cum Nedubaal & cum domo ipsius, fruimini Abimeleco, & fruatur ipse
quoq; vobis: Sin minùs, exeat ignis ex Abi- 20
melec, devoretque dominos Sechim & dominos Mello; exeat rursus ignis è dominis Sechim & dominis Mello, devoretq; Abi-
melecû. Et fugiens Jotham evasit, abiitque 21
ad Dobir, & mansit illic; ubi morabatur an-
tea Abimelec. Quumque dominatus esset 22
Abimelec in Israelitas tribus annis, Misit De- 23
us spiritû malû in Abimelecum & in dominos Sechim, ita ut defecerint domini Sechim
ab Abimelec; (Ut *scilicet* veniret injuria 24
illata septuaginta filiis Nedubaal, & sanguis illorû, refunderetq; *eam Deus* in Abimelecum fratrem eorû qui trucidaverat eos, & in dominos Sechim qui man' ej' roboraverant
ut occideret fratres suos.) Collocatis enim 25
ei insidiis super verticê montis, diripiebant quicquid apud eos per viam transibat: indi-
catû fuit autê *hoc* Abimeleco. Interim venit 26
Gaal Ophari fili', transitque per Sechim:
cui confisi domini Sechim, Egressi sunt in a- 27
grû, vindemiârunt vineas suas, & *mustum* expresserût; & facto convivio ingressi sût ædê deorû suorû; ederunt ac biberunt, & con-
tumeliis affecerunt Abimelecû. Dixit autê 28
Gaal Ophari fili', Quis est Abimelec, & quis est Sechim, ut serviamus ei? nónne filius Nedubaal, & Zebol qui transgressus fuerat mandatû ej', servierunt genti Hemor patris Sechim? cur nos serviremus ei?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فقالت العوسجة للشجر ان كنتم بالحق تملكوني عليكم تعالوا استتروا في ظلي والا
16 يخرج نارا من العوسجة ويحرق ارز لبنان * والان ان كنتم بالحق والقسط ملكتم ابيملك
عليكم وان كنتم صنعتم معروفا بجدعون واهل بيته * وجازيتموه بما عملت يداه *
17 وكافيتموه على صنيعه بكم * انه جاهد عنكم وبذل نفسه للحرب والموت بسببكم *
18 وانقذكم من ايدي اهل مدين * وانتم وثبتم على بيت ابي اليوم * وذبحتم بنيه على
صخر واحدة سبعون رجلا * وصيرتم ابيملك بن امة ملكا على سخام وساداتها لانه اخوكم *
19 * وان كنتم فعلتم ذلك وملكتموه عليكم بالحق افرحوا بابيملك وهو يفرح بكم *
20 * والا لتخرج نارا من ابيملك وتحرق ارباب سخام وارباب ملو او تخرج نارا من ارباب سخام
21 وسادات ملو وتحرق ابيملك * وهرب يوثام ونجا وانطلق الى دابير وسكنها الموضع الذي
22 كان ابيملك ينزله اولا * وتسلط ابيملك على بني اسرايل ثلثة سنين * وارسل الرب الروح
23
24 الردية الى ابيملك وارباب سخام لانهم نكثوا وغدروا ارباب سخام بابيملك * وذلك لينتقم للاثم
الذي ارتكب من بني جدعون السبعين ودماوهم من ابيملك الذي قتلهم ومن ارباب
25 سخام الذين اعانوه وقووه على ذلك * وصيروا لهم كمينا على راس الجبل واخذوا كل من في
26 الطريق وحبسوه واخبر ابيملك بذلك * فجاء جاعال بن عابار مع اخوته فمروا السخام ووثقوا
27 به اهل سخام * ثم رجعوا الى الصحراء وقطعوا كرومهم وعصروا خمرهم وهيئوا مايدة
28 ودخلوا بيوت اصنامهم واكلوا وشربوا وافتروا على ابيملك * وقال جاعال بن عابار من ابيملك
ومن سخام حتى يخضع له آل اسرايل ان كان رجل تعدى على الحق الذي امر ربه
وخضع لاهل سخام فنحن لاي امر نخضع لماذا نستعبد *

Respondit rhamnus arboribus, Si me seriò 15
regem constituitis super vos, venite, obtegite vos umbrâ meâ: sin minùs, exeat ignis è rhamno, comburatq; cedros Libani.
Nunc ergò, si seriò justéque regem consti- 16
tuistis Abimelec super vos, & si exercuistis beneficium erga Gedeonem & familiam ejus, & rependistis ei secundùm id quod fecerunt manus ejus, eique remunerati estis pro factis suis erga vos: (Ipse 17
enim pugnavit pro vobis, seséque bello ac morti causâ vestrâ exponens, eripuit vos è manibus Medianitarû. Vos autem inva- 18
sistis hodiè domû patris mei, jugulâstis filios ejus super eundem lapidem, septuaginta viros, & Abimelec filium ancillæ regem constituistis super Sechem ac dominos ejus, eò quòd sit frater vester) Si, 19
inquam, id fecistis, cumque regem super vos seriò constituistis, lætamini de Abimelec, & ipse lætetur de vobis: Sin minùs, 20
egrediatur ignis ex Abimelec, & comburat dominos Sechem & dominos Mello: vel certè egrediatur ignis ex dominis Sechem & ex dominis Mello, comburatq;
Abimelecum. Tum aufugit Jotham, & 21
evasit, seséq; recipiens ad Dabir habitavit in ea, loco scilicet in quo Abimelec an-
tea morabatur. Dominatus est ergò Abi- 22
melec in filios Israel tribus annis. Immi- 23
sit autem Deus spiritum malum in Abimelec et heros Sechem: fœdus enim violârunt, fraudemque commiserunt heri
Sechem in Abimelecû. (Atq; id quidem 24
permisit Deus, *ut impietatem quæ perpetrata fuerat causâ septuaginta filiorum Gedeonis, et sanguinem eorum ulcisceretur tum ab Abimelec qui trucidaverat eos, tù ab heris Sechem qui opem viresq; suppeditaverant ei ad id perpetrandum.)*
Ponentes enim insidias in cacumine mon- 25
tis, capiebant omnes viatores, et carceribus detinebant: quod renuntiatû fuit
Abimeleco. Deinde veniens Gaal Aberi 26
filius unà cum fratribus suis pervenerunt ad Sechem, fretique sunt eo Sechemi-
tæ. Tum ad solitudinem reversi vineas 27
eorû succiderunt, vinumque expresserunt: paratâq; mensâ ingressi sunt ædes idolorû suorum; cumque comedissent ac bibissent, maledicta protulêre in Abimele-
cum. Dixitque Gaal Aberi filius, Quis 28
est Abimelec, quisve Sechem, ut se subjiciant ei Israelitæ? quandoquidem is homo est qui prætergrediens jus quod præceperat illi Domin' ej', subdidit se Sechemitis, nos qua de re subdemur illi? cur servien'?

? Abimelech removebo & ,mea manu in istum populum dabit quis Et
29 ומי יתן את העם הזה בידי ואסירה את אבימלך
audivit Et .egredere & ,tuum exercitū Auge : Abimelech dixit Et
30 ויאמר לאבימלך רבה צבאך וצאה : וישמע
est iratus & :Hebed filii Ghahal verba civitatis princeps Zebul
זבל שר העיר את דברי געל בן עבד ויחר
:dicendo ,dolo in Abimelech ad legatos misit Et .ejus nasus
31 אפו : וישלח מלאכים אל אבימלך בתרמה לאמר
ipsi ecce & ,Sechem in venientes ejus fratres & ,Hebed filius Ghahal Ecce
הנה געל בן עבד ואחיו באים שכמה והנם
tu ,nocte surge nunc Et .te super civitatem angustiantes
32 צרים את העיר עליך : ועתה קום לילה אתה
mane in ,erit Et .agro in insidiare & ; tecum qui populus &
33 והעם אשר אתך וארב בשדה : והיה בבקר
ecce & :civitatem super vastabis & ,manicabis ,solem oriri circa
כזרח השמש תשכים ופשטת על העיר והנה
ei facies & ,te ad egredientes secum qui populus & ,ipse
הוא והעם אשר אתו יצאים אליך ועשית לו
omnis & ,Abimelech surrexit Et .tua manus invenerit quod secundùm
34 כאשר תמצא ידך : ויקם אבימלך וכל
quatuor ,Sechem super sunt insidiati & : noctu secum qui populus
העם אשר עמו לילה ויארבו על שכם ארבעה
:civitatis portæ ostium stetitq; ,Hebed filius Ghahal est egressus Et .capita
35 ראשים : ויצא געל בן עבד ויעמד פתח שער העיר
.insidiis de secum qui populus & ,Abimelech surrexit &
ויקם אבימלך והעם אשר אתו מן המארב :
descendens populus Ecce : Zebul ad ait & ,populum Ghahal vidit Et
36 וירא געל את העם ויאמר אל זבל הנה עם יורד
montium Umbram : Zebul eum ad ait Et .montium capitibus de
מראשי ההרים ויאמר אליו זבל את צל ההרים
,loquendum ad Ghahal adhuc addidit Et .homines quasi videns tu
37 אתה ראה כאנשים : ויסף עוד געל לדבר
unum caput & ,terræ umbilico cum de descendentes populus Ecce :dixit &
ויאמר הנה עם יורדים מעם טבור הארץ וראש אחד
,Zebul eum ad Dixitque .Mehonenim quercus via de veniens
38 בא מדרך אלון מעוננים : ויאמר אליו זבל
?ei serviam' quod ,Abimelech Quis : dices quod ,tuum os nunc Ubi
איה אפוא פיך אשר תאמר מי אבימלך כי נעבדנו
,nunc obsecro Egredere ?eo in sprevisti quem ,populus iste nonne
הלא זה העם אשר מאסתה בו צא נא עתה
pugnavitque ;Sechem dominorū facies ad Ghahal est egress' Et .eo in pugna &
39 והלחם בו : ויצא געל לפני בעלי שכם וילחם
:ejus faciebus à fugit & ,Abimelech eum est persecutus Et .Abimelech in
40 באבימלך : וירדפהו אבימלך וינס מפניו
mansit Et .portæ ostium ad usque multi vulnerati ceciderunt &
41 ויפלו חללים רבים עד פתח השער : וישב
ejus fratres & ,Ghahal ipsum Zebul expulit & ,Arumah in Abimelech
אבימלך בארומה ויגרש זבל את געל ואת אחיו
; agrum populus est egressus & ,crastino à fuit Et .Sechem in manendo à
42 משבת בשכם : ויהי ממחרת ויצא העם השדה
eos dimidiavit & ,populum cepit Et .Abimelech ipsi nunciaverunt &
43 ויגדו לאבימלך : ויקח את העם ויחצם
populus ecce & ,vidit & :agro in est insidiatus & ,capita tria in
לשלשה ראשים ויארב בשדה וירא והנה העם
,Abimelech Et .eos percussit & ,eos super surrexit & ;civitate de egrediens
44 יצא מן העיר ויקם עליהם ויכם : ואבימלך
portæ ostium ad steterunt & ,vastaverunt ,secum quæ capita &
והראשים אשר עמו פשטו ויעמדו פתח שער
,agro in qui omnes super vastaverunt capita duo & : civitatis
העיר ושני הראשים פשטו על כל אשר בשדה
.eos percusserunt &
ויכום :

Versio VULG. LAT.

29 Utinam daret aliquis populum istū sub manu mea, ut auferrē de medio Abimelech. Dictúmque est Abimelech, Congrega exercit' multitudinē, & veni.
30 Zebul enim princeps civitatis, auditis sermonibus Gaal filii
31 Obed, iratus est valdè. Et misit clàm ad Abimelech nuntios, dicens; Ecce, Gaal filius Obed venit in Sichimam cum fratribus suis, & oppugnat ad-
32 versū te civitatem. Surge itaq; nocte cum populo qui tecum
33 est, & latita in agro: Et primo manè oriente Sole, irrue super civitatem: illo autem egrediente adversū te cum populo suo, fac ei quod potueris.
34 Surrexit itaque Abimelech cū omni exercitu suo nocte, & tetendit insidias juxta Sichimam
35 in quatuor locis. Egressúsque est Gaal filius Obed, & stetit in introitu portæ civitatis. Surrexit autem Abimelech, & omnis exercitus cū eo de insi-
36 diarū loco. Cúmq; vidisset populū Gaal, dixit ad Zebul; Ecce de montibus multitudo descendit. Cui ille respondit; Umbras montium vides quasi capita hominū, & hoc errore
37 deciperis. Rursúmq; Gaal ait, Ecce popul' de umbilico terræ descendit, & unus cuneus venit p viam quæ respicit quer-
38 cum. Cui dixit Zebul, Ubi est nunc os tuū, quo loquebaris; Quis est Abimelech ut serviamus ei? Nónne hic populus est, quem despiciebas? Egredere, & pugna con-
39 tra eū. Abiit ergò Gaal, spectante Sichimorum populo, & pugnavit contra Abimelech,
40 Qui persecutus est eū fugientem, & in urbem compulit: cecideruntque ex parte ejus plurimi, usque ad portam civi-
41 tatis. Et Abimelech sedit in Ruma: Zebul autem, Gaal & socios ej' expulit de urbe, nec in ea passus est commorari.
42 Sequenti ergò die egressus est populus in campum. Quod cùm nuntiatum esset Abime-
43 lech, Tulit exercitū suū, & divisit in tres turmas, tendens insidias in agris. Vidénsque quòd egrederetur populus de civitate, surrexit, & irruit in
44 eos Cum cuneo suo, oppugnans, & obsidens civitatem: duæ autem turmæ palantes per campum adversarios persequebantur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ τίς δῴη τὸν λαὸν τοῦτον ἐν χειρί μου, καὶ μεταστήσω τὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ (π) ἐρῶ πρὸς αὐτόν,
30 Πλήθυνον τὴν δύναμίν σου καὶ ἔξελθε. Καὶ ἤκουσε Ζεβὴλ ἄρχων τῆς πόλεως τοὺς λόγους Γααλ
31 υἱοῦ (ρ) Ἰωβὴλ, καὶ ὠργίσθη θυμῷ αὐτός. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἀβιμέλεχ (σ) ἐν κρυφῇ, λέγων, Ἰδοὺ Γααλ υἱὸς (τ) Ἰωβὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ (υ) αὐτοῦ ἔρχονται εἰς Συχὲμ, καὶ ἰδοὺ αὐ-
32 τοὶ περικάθηνται τὴν πόλιν ἐπὶ σέ. Καὶ νῦν ἀνάστηθι νυκτὸς, (φ) καὶ ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ, καὶ ἐνέ-
33 δρευσον ἐν τῷ ἀγρῷ. Καὶ ἔσται πρωῒ ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, (χ) ὀρθριεῖς καὶ ἐκτενεῖς ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ ἰδοὺ αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκπορεύονται πρὸς σὲ, καὶ ποιήσεις
34 αὐτῷ (ψ) ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου. Καὶ ἀνέστη Ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς (ω) μετ' αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἐνήδρευσεν (α) ἐπὶ Συχὲμ τέτρασιν ἀρ-
35 χαῖς. Καὶ ἐξῆλθε Γααλ υἱὸς (β) Ἰωβὴλ, καὶ ἔστη πρὸς τῇ θύρᾳ (γ) τῆς πύλης τῆς πόλεως. καὶ ἀνέστη Ἀβιμέλεχ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ (δ)
36 ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου. Καὶ εἶδε Γααλ υἱὸς (ε) Ἰωβὴλ τὸν λαὸν, καὶ εἶπε πρὸς Ζεβὴλ, Ἰδοὺ λαὸς (ζ) καταβαίνει ἀπὸ τῶν κεφαλῶν τῶν ὀρέων. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ζεβὴλ, Τὴν σκιὰν τῶν ὀρέων (η) σὺ
37 βλέπεις ὡς ἄνδρας. Καὶ προσέθετο ἔτι (θ) Γααλ τοῦ λαλῆσαι, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ λαὸς καταβαίνων κατὰ θάλασσαν ἀπὸ τοῦ ἐχόμενα (ι) ὀμφαλοῦ τῆς γῆς, καὶ (κ) ἀρχὴ ἑτέρα ἔρχεται διὰ ὁδοῦ
38 Ἠλὼν Μαωνενίμ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ζεβὴλ, (λ) Καὶ ποῦ ἐστι τὸ στόμα σου ὡς ἐλάλησας, Τίς ἐστιν Ἀβιμέλεχ, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; (μ) μὴ οὐχ οὗτος ὁ λαὸς ὃν ἐξουδένωσας;
39 ἔξελθε δὴ νῦν καὶ παράταξαι αὐτῷ. Καὶ ἐξῆλθε Γααλ (ν) ἐνώπιον ἀνδρῶν Συχὲμ, καὶ παρ-
40 ετάξατο πρὸς Ἀβιμέλεχ. Καὶ (ξ) ἐδίωξεν αὐτὸν Ἀβιμέλεχ, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ ἕως (ο) τῆς θύρας τῆς πύλης.
41 Καὶ εἰσῆλθεν Ἀβιμέλεχ ἐν Ἀρημά· καὶ ἐξέβαλε Ζεβὴλ τὸν Γααλ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, (π) μὴ οἰκεῖν ἐν Συχέμ.
42 Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς (ρ) εἰς τὸν ἀ-
43 γρὸν, καὶ ἀνήγγειλε τῷ Ἀβιμέλεχ. Καὶ (σ) ἔλαβε τὸν λαὸν, καὶ διεῖλεν (τ) αὐτοὺς εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ ἐνήδρευσεν (υ) ἐν ἀγρῷ· καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ λαὸς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ (φ) ἀνέστη
44 ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπάταξεν αὐτούς. Καὶ Ἀβιμέλεχ (χ) καὶ οἱ ἀρχηγοὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξέτειναν, καὶ ἔστησαν παρὰ (ψ) τὴν θύραν τῆς πύλης τῆς πόλεως· καὶ αἱ δύο ἀρχαὶ (ω) ἐξέτειναν ἐπὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἐπάταξαν αὐτούς.

29 *Et quis det populum hunc in manu mea? & amovebo Abimelech, & dicam ad eum; Multiplica virtutem tuam, & egredere.*
30 *Et audivit Zebul princeps civitatis verba Gaal filii Jobel: & iratus est furore ipse.*
31 *Et misit nuntios ad Abimelech (r) clàm, dicens; Ecce Gaal filius Jobel, & fratres ejus adveniunt in Sychem: & ecce ipsi obsident civitatem super te.*
32 *Et nunc surge nocte, (s) & populus, qui tecum: & insidiare in agro.*
33 *Et erit, manè simul ut oritur Sol, (t) surges diluculò, & tendes super civitatem. Et ecce ipse, & populus, qui cum eo, egrediuntur ad te: & facies ei, quæcunque invenerit manus tua.*
34 *Et surrexit Abimelech, & omnis populus cum eo, nocte: & insidiati sunt super Sychem (u) quatuor principiis.*
35 *(x) Et egressus est Gaal filius Jobel: & stetit ad ostium portæ civitatis. Et surrexit Abimelech, & populus qui cum eo, ex insidiis.*
36 *Et vidit Gaal filius Jobel populum: & dixit ad Zebul, Ecce populus descendit de capitibus montium. Et dixit ad eum Zebul; Umbram montium tu vides, tanquam viros.*
37 *Et adjecit adhuc Gaal loqui, & dixit; Ecce popul' descendens (y) juxta mare de contiguo umbilico terræ: & principiū aliud venit per viā (z) Helon Maonenim.*
38 *Et dixit ad eū Zebul; Et ubi est os tuum, sicut locutus es, Quis est Abimelech, quia serviem' ei? Nónne hic est populus, quem (aa) sprevisti? Exi utiq; nunc, & congredere cū eo.*
39 *Et exivit Gaal in conspectu virorū Sychē: et congressus est cum Abimelech.*
40 *Et persecut' est eū Abimelech. Et fugit à facie ejus: & ceciderunt cæsi multi usq; ad ostiū portæ.*
41 *Et intravit Abimelech in Arema. Et Zebul ejecit Gaal, & fratres ejus, ut non habitarent in Sychē.*
42 *Et factū est in crastinum, & exiit popul' in agrum: & (bb) annuntiavit ipsi Abimelech.*
43 *Et accepit populū; & divisit eos in tria principia: et insidiat' est in agro. Et vidit, et ecce populus exivit è civitate: et surrexit super eos, et percussit eos.*
44 *Et Abimelech, et (cc) principes, qui cū eo, extenderunt, et steterunt apud ostiū portæ civitatis. Et duo principia (dd) tetenderunt super omnes, qui in agro, & percusserunt eos.*

MS.A. (π) ἐρῶ τῷ Ἀβιμέλεχ, Πλήθυνον (ρ) Ἀβὲλ, καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ. Καὶ (σ) ἐν δώροις, λέγων, (τ) Ἀβὲλ (υ) αὐτοῦ παραγεγόνασιν εἰς Σίκιμα, καὶ οἱ δὲ πολιορκοῦσι τὴν πόλιν ἐπὶ σέ. (φ) σὺ καὶ (χ) καὶ ὀρθρίσεις (ψ) καθὰ ἐὰν εὕρῃ (ω) ὁ μετ' αὐτοῦ (α) ἐπὶ Σίκιμα τέσσαρας ἀρχάς. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἐξῆλθεν (β)* Σαβὲτ, (γ) τῇ πύλῃ τῆς (δ) ἐκ τῶν ἐνεδρῶν. (ε) Ἀβὲλ (ζ) καταβαίνων ἀπὸ τῶν κορυφῶν (η) σὺ ὁρᾷς ὡς (θ) Γααλ (ι) τοῦ ὀμφαλοῦ (κ) ἀρχὴ μία παραγίνεται ἀπὸ ὁδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων. Καὶ εἶπεν (λ) Ποῦ ἐστιν νῦν τὸ στόμα σου τὸ λέγον, Ποῦ ἐστιν (μ) οὐκ ἰδοὺ οὗτός ἐστιν ὁ λαὸς ὃν ἐξουδένωσας ἐν αὐτῷ; ἔξελθε νῦν καὶ πολέμει πρὸς αὐτόν. Καὶ (ν) ἀπὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν Σικίμων, καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἀβιμέλεχ. (ξ) κατεδίωξεν αὐτὸν Ἀβιμέλεχ ἀπὸ προσώπου (ο) θυρῶν τῆς πόλεως. Καὶ ἐκάθισεν Ἀβιμέλεχ ἐν Ἀριμά· (π) τοῦ μὴ οἰκεῖν ἐν Σικίμοις. Καὶ ἐγενήθη τῇ (ρ) εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπηγγέλη (σ) παρέλαβεν (τ) αὐτὸν τρεῖς ἀρχὰς, (υ) ἐν αὐτῷ· καὶ (φ) ἐπανέστη αὐτοῖς, (χ) καὶ αἱ ἀρχαὶ αἱ μετ' αὐτοῦ ἐξετάθησαν, καὶ ἐξέστησαν (ψ) τὴν πύλην τῆς πόλεως· (ω) ἐξεχύθησαν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ומן ימסר ית עמא הדין בידי ואעדי ית אבימלך ואמר לאבימלך טקיס ית משריתך ופוק:
30 ושמע זבול רב קרתא ית פתגמי געל בר עבד ותקיף רוגזיה: ושלח אזגדין לות אבימלך
31 ברז למימר הא געל בר עבד ואחוהי אתן לשכם והא אנון צירין ית קרתא עלך: וכען
32 קום בליליא את ועמא דעמך וכמון בחקלא: ויהי בצפרא כמדנח שמשא תקדים ותתנגיד
33 על קרתא והא הוא ועמא די עמיה נפקין לקדמותך ותעביד ליה כמא דתשכח ידך:
34 וקם אבימלך וכל עמא די עמיה בליליא וכמנו על שכם ארבעא משרין: ונפק געל בר
35 עבד וקם במעלנא דתרע קרתא וקם אבימלך ועמא די עמיה מן כמנא: וחזא געל ית
36 עמא ואמר לזבול הא עמא נחית מרישי טוריא ואמר ליה זבול ית טולא דטוריא את
חזי כגבריא: ואוסיף עוד געל למללא ואמר הא עמא נחתין מן תוקפא דארעא
37 ומשריתא חדא אתיא מאורח מישר מעוננים: ואמר ליה זבול אן אנון פתגמך די את
38 אמר מן אבימלך ארי נפלחניה הלא דין עמא דקצתא ביה פוק כען ואגח קרבא ביה:
39 ונפק געל קדם יתבי שכם ואגח קרבא באבימלך: ורדפיה אבימלך ואפך מן קדמוהי
40 ונפלו קטולין סגיאין עד מעלנא דתרעא: ויתיב אבימלך בארומא ותריך זבול ית געל
41 וית אחוהי מלמיתב בשכם: והוה ביומא דבתרוהי ונפק עמא לחקלא וחויאו
42 לאבימלך: ודבר ית עמא ופלגנון לתלת משרין וכמן בחקלא וחזא והא עמא נפיק
43 מן קרתא וקם עליהון ומחנון: ואבימלך וכל משרין דעמיה אתנגידו וקמו
44 במעלנא דתרע קרתא ותרתין משרין אתנגידו על כל די בחקלא וקטלונון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et quis tradet populum hunc in manu mea, & abjiciam Abimelech? Et di- 29
xit Abimelecho, Ordina exercitū tuum, et exi. Et audivit Zebul princeps 30
civitatis verba Gaghal filii Ghebed; et invaluit indignatio ejus. Et misit 31
nuncios ad Abimelech in secreto, ad dicendum, Ecce Gaghal filius Ghebed et fratres ejus venerunt ad Sechem, et ecce illi angustiantes urbem super te. Et nunc surge in nocte, tu & populus qui tecum; 32
& insidiare in agro. Et erit in aurorā in oriri Solem, anticipabis, et extraheris super urbem; et ecce ipse et populus, qui cum eo, 33
exeuntes *adversus* te, et facies ei, ut id quod inveniet manus tuā. Et surrexit Abimelech et omnis populus qui cum illo, in nocte; et insidiati sunt 34
super Sichem quatuor turmæ. Et exiit Gaghal filius Ghebed, et stetit in in- 35
troitu portæ civitatis, et surrexit Abimelech, et populus qui cum eo, ex insidiis. Et vidit Gaghal populum, et dixit ad Zebul: Ecce populus descen- 36
dit ex capitibus montium: et dixit ei Zebul, umbram montium tu videns sicut viros. Et addidit adhuc Gaghal ad loquendum, et dixit, Ecce popul' de- 37
scendentes ex fortitudine terræ, & turma una venit ex via planitiei Meghonenim. Et dixit ei Zebul, Ubi hic verbum tuum quod tu dicens: Quis Abi- 38
melech, quòd serviem' ei? Nonne hic popul' quo fregisti in eo? exi nunc, & ini bellum in eo. Et exiit Gaghal ante *habitatores* Sechem, et iniit prœ- 39
lium in Abimelech. Et persecutus est eum Abimelech, et vertit ex ante eū, 40
& ceciderunt occisi multi usq; introitum portæ. Et habitavit Abimelech in 41
Aruma, et expulit Zebul Gaghal & fratres suos ab habitando in Sechem. Et 42
fuit in die qui post eum, et exiit populus ad agrum, & nunciaverunt Abimelech. Et accepit populum, et divisit eos ad tres turmas, et insidiatus est 43
in agro, et vidit, et ecce populus exiens ex urbe, et surrexit super eos, et *percussit* eos. Et Abimelech et *omnes* turmæ quæ cum illo, protracti 44
sunt, et steterunt in introitu portæ urbis, et duæ turmæ protractæ sunt super omnes qui in agro, et occiderunt eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܢ ܢܬܠ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܒܐܝܕܝ. ܘܐܥܒܪܝܘܗܝ ܠܐܒܝܡܠܟ. ܘܐܡܪ ܠܐܒܝܡܠܟ. ܐܣܓܝ
29 ܚܝܠܟ ܘܦܘܩ. * ܘܫܡܥ ܙܒܘܠ ܪܒܐ ܕܩܪܝܬܐ. ܡܠܘܗܝ ܕܓܥܠ ܒܪ ܥܒܕ. ܘܐܬܚܡܬ
30 ܪܘܓܙܗ. * ܘܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܐܒܝܡܠܟ ܒܢܟܠܐ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܓܥܠ ܒܪ ܥܒܕ. ܗܘ
31 ܘܐܚܘܗܝ ܐܬܘ ܠܫܟܝܡ. ܘܗܐ ܐܚܝܕܝܢ ܠܩܪܝܬܐ ܥܠܝܟ. * ܘܗܫܐ ܩܘܡ ܒܠܠܝܐ ܐܢܬ ܘܥܡܐ
32 ܕܥܡܟ. ܘܐܬܟܡܢܘ ܒܚܩܠܐ. * ܘܒܨܦܪܐ ܡܐ ܕܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܩܘܡ ܘܗܘܝ ܠܘܬ ܩܪܝܬܐ. ܘܗܐ
33 ܗܘ ܘܥܡܐ ܕܥܡܗ ܢܦܩܝܢ ܠܘܬܟ. ܥܒܕ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܡܫܟܚܐ ܐܝܕܟ. * ܘܩܡ
34 ܐܒܝܡܠܟ ܘܥܡܐ ܟܠܗ ܕܥܡܗ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܬܟܡܢܘ ܥܠ ܫܟܝܡ. ܐܪܒܥܐ ܪܝܫܝܢ.
* ܘܢܦܩ ܓܥܠ ܒܪ ܥܒܕ. ܘܩܡ ܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܩܪܝܬܐ. ܘܩܡ ܐܒܝܡܠܟ ܘܥܡܐ
35 ܕܥܡܗ. ܡܢ ܡܟܡܢܐ. * ܘܚܙܐ ܓܥܠ ܠܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܙܒܘܠ. ܗܐ ܥܡܐ ܢܚܬ ܡܢ
36 ܪܝܫ ܛܘܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܙܒܘܠ. ܛܠܠܐ ܗܘ ܕܛܘܪܐ ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܝܟ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܘܐܘܣܦ ܓܥܠ
37 ܘܐܡܪ ܠܙܒܘܠ. ܗܐ ܥܡܐ ܢܚܬ ܡܢ ܠܥܠ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܪܫܐ ܚܕ ܐܬܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܒܠܘܛ
38 ܡܥܘܢܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܙܒܘܠ. ܐܝܟܘ ܦܘܡܟ ܗܘ ܕܐܡܪ ܗܘܝܬ: ܕܡܢܘ
ܐܒܝܡܠܟ ܕܢܫܬܥܒܕ ܠܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܥܡܐ ܕܐܫܝܛܬ. ܦܘܩ ܗܫܐ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡܗ.
39 * ܘܢܦܩ ܓܥܠ ܩܕܡ ܡܪܘܗܝ ܕܫܟܝܡ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡ ܐܒܝܡܠܟ. * ܘܪܕܦܗ ܐܒܝܡܠܟ.
40 41 ܘܥܪܩ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܢܦܠܘ ܩܛܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܥܕܡܐ ܠܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ. * ܘܝܬܒ
42 ܐܒܝܡܠܟ ܒܐܪܘܡܐ. ܘܛܪܕ ܙܒܘܠ ܠܓܥܠ ܘܠܐܚܘܗܝ. ܕܠܐ ܢܬܒܘܢ ܒܫܟܝܡ. * ܘܗܘܐ ܡܢ
ܒܬܪ ܝܘܡܐ. ܘܢܦܩ ܥܡܐ ܠܚܩܠܐ. ܘܚܘܝܘ ܠܐܒܝܡܠܟ. * ܘܕܒܪ ܠܥܡܐ. ܘܦܠܓ
43 ܐܢܘܢ ܠܬܠܬܐ ܪܝܫܝܢ. ܘܐܬܟܡܢ ܒܚܩܠܐ. ܘܚܙܐ. ܘܗܐ ܥܡܐ ܢܦܩ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܘܩܡ
44 ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ. * ܘܐܒܝܡܠܟ ܘܪܫܐ ܕܥܡܗ. ܗܘܘ ܘܩܡܘ ܒܡܥܠܢܐ
ܕܬܪܥܐ ܕܩܪܝܬܐ. ܘܬܪܝܢ ܪܝܫܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܕܒܚܩܠܐ. ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ.

O utinam daretur populus iste in manus me- 29
as! certè tollerem Abimelecum. Tum dixit
ad Abimelec, Auge copias tuas, & egredere.
Audiens autem Zebol urbis præfectus verba 30
Gaalis filii Ophar, æstuavit ira: Misitque 31
fraudulenter nuntiis ad Abimelec, ait, Ecce
Gaal filius Ophar, ipse cum fratribus suis
venerunt in Sechim, & ecce civitatem ob-
sident contra te. Surge igitur noctu, tu & 32
populus qui tecum est, & insidias tendite in
agro: Cùmque manè sol illuxerit, surge & 33
procede contra civitatem: ecce enim ipse
& populus qui cum eo est, egredientur ad
te: fac illis prout poterunt manus tuæ. Sur- 34
rexit itaque Abimelec, & universus popu-
lus qui cum eo erat, noctu, & insidias teten-
derunt contra Sechim *in* quatuor acies *di-
visi*. Cùmque egressus esset Gaal Ophari 35
filius, & stetisset in ingressu portæ civitatis,
surrexit Abimelec & populus qui cum eo
erat, ex insidiis. Et videns Gaal populum, 36
dixit ad Zebol, En populus descendens è
vertice montis. Dixit ad eum Zebol, Um-
bram sanè montis tu vides quasi homines.
Subdidit autem Gaal, & dixit ad Zebol, En 37
populus descendens è munitiore loco terræ,
& acies una venit itinere querceti Meonin.
Ait illi Zebol, Ubinam est os tuum illud quod 38
dicebat, Quis est Abimelec, ut serviamus ei?
annon hic populus est quem contempsisti?
egredere nunc, & pugna adversus eum. Egres- 39
sus igitur Gaal ante dominos Sechim, pugnavit
contra Abimelec. Et persecut*us* est eum Abi- 40
melec, fugitq; à conspectu illi*us* (& ceciderunt
multi interfecti) usq; ad ingressum portæ. Et 41
remansit Abimelec in Aduma: & ejecit Ze-
bol Gaalem & fratres ejus, ne habitarent in
Sechim. Contigit autem postero die ut egre- 42
deretur popul*us* ad campũ: Quod cùm retulis-
sent Abimeleco, Assumpto populo, eo- 43
que in tres acies diviso, tetendit insidias in
campo: & cùm respiceret, ecce populus egre-
diebatur è civitate; consurgensq; contra eos,
peremit illos. Nam Abimelec & turmæ quæ 44
cum eo erant, procedentes steterunt in ingres-
su portæ civitatis: duæ verò turmæ irruerũt in
omnes eos qui erant in campo, & trucidârunt
eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * لو ان يدفع الله هذا الشعب في يدي لاصرفن ابيملك وازيله عن مرتبته. واقول لابيملك
30 استعد باصحابك. واكثر رجالك واخرج * وسمع زجال والي القرية كلام جاعال بن عابار
31 واشتد غضبه جدا * وارسل رسلا الي ابيملك سرا وقال له قد اتانا جاعال بن عابار هو واخوته
32 33 وقد احاطوا بمدينتنا * فقم انت والشعب الذي معك ليلا. واكمنوا في الصحراء * واذا طلعت
الشمس بالغداة فاصبح وسر حول القرية. فانه يخرج هو واصحابه اليك. فاصنع بهم ما قدرت
34 عليه وامكنك * وقام ابيملك وجمع الشعب الذي معه ليلا. واكمنوا حول سكام في اربعة
35 مواضع * وخرج جاعال واصحابه واقاموا في مدخل المدينة. ووثب ابيملك واصحابه من مواضع
36 الكمين اليهم * فراي جاعال الشعب وقال لزجال الوالي. اري قوما كثيرا ينزلون من رؤس
37 الجبال. قال له زجال الوالي. انما تري جبال الجبال وظلها * ثم قال جاعال لزجال. اري شعبا
كثيرا يخرجون من اقصي الارض. واري كردوسا واحدا جائيا من عند شجر البلوط
38 معدين * قال له زجال. اين فمك الذي كان يقول من ابيملك حتى نخضع له. هذا الشعب
39 الذي هربت به اخرج الان اليهم وحاربهم * وخرج جاعال بين يدي ارباب القرية وحارب
40 41 ابيملك * فهزمه ابيملك. وهرب منه. وسقط قتلى كثير الي باب مدخل القرية * وجلس ابيملك
42 في ادوما. وطرد زجال جاعال واخوته من سكام * ومن بعد ذلك اليوم خرج الشعب الي
43 الصحراء. واخبر ابيملك بذلك * فساق الشعب وصيرهم ثلثة كراديس. واكمن في الصحراء
44 ونظر الي الشعب قد خرج من القرية. فلما راهم وثب عليهم وقتلهم * واتي ابيملك بالكراديس
الثلثة الذين معه.

*Si committeret De*us* populũ istũ in man*us* 29
meas, amoverem sanè Abimelecum, deque
gradu suo depellerem, dicerémq; ad Abi-
melec, Arma amicos tuos, & multiplica
copias tuas, & prodi. Audiens autem 30
Zechel præfectus civitatis illius verba
Gaalis filii Aber, vehementer desævit
ira ipsius: Misitq; clàm nuntios ad Abi- 31
melec, dixit ei, Venit ad nos Gaal Aberi
filius, ipse & fratres ejus, nostramque
civitatem obsederunt. Surge ergò tu & 32
populus qui tecum est, noctu, & insidias
struite in deserto: Et manè orto sole sur- 33
gens ambula circa civitatem; exiturus
enim est ipse cum sociis suis ad te: sic
facito eis quod potueris ac valueris. Igitur 34
surgens Abimelec congregavit populum
qui cum eo erat, noctu, & tetenderunt in-
sidias circum Sechem quatuor in locis.
Egressus autem Gaal & socii ejus, stete- 35
runt in aditu civitatis: & exilivit ad
eos Abimelec cum sociis suis è locis insi-
diarũ. Videns ergò Gaal populum, dixit 36
ad Zechel præfectum, Video turbam mul-
tam descendentem è verticibus montium.
Ait illi Zechel præfectus, Imò verò um-
bram montium & opacitatem vides. Di- 37
xit iterum Gaal ad Zechel, Video mul-
tum populum egredientem ex imo terræ,
& video agmen unum stipatum proce-
dens ab arbore quercûs. Respondit ei 38
Zechel, Ubi est os tuum quod dicebat,
Quis est Abimelec, ut subjiciamur ei?
Iste est populus quem irrisisti; egredere
modò ad eos, & oppugna illos. Egressus 39
itaq; Gaal ante dominos Sechem pugna-
vit contra Abimelec. Sed profligavit eum 40
Abimelec ita ut fugeret ab ipso, cecide-
runtque multi confossi, usque ad portam
aditûs civitatis. Et sedit Abimelec in 41
Aduma: expulitque Zechel Gaalem &
fratres ejus de Sechem. Post illum quo- 42
que diem egressus est populus ad deser-
tum: & renuntiatum fuit id Abimeleco;
Qui populum adducens divisit eos in 43
agmina; structisque insidiis in deserto,
vidit populum exeuntem è civitate: &
cùm vidisset eos, invasit illos, ac truci-
davit. Tum duxit Abimelec tria agmina 44
quæ cum eo erant,*

cepit & ,illa die tota civitate in pugnavit Abimelech Et
45 ואבימלך נלחם בעיר כל היום ההוא וילכד את־
,urbem ,diruit & ,interfecit ea in qui populum ac ,urbem
העיר ואת־העם אשר־בה הרג ויתץ את־העיר
venerunt & ,Sechem turris domini omnes audierunt Et .sale eam conseuit &
46 ויזרעה מלח : וישמעו כל־בעלי מגדל־שכם ויבאו
quòd ,Abimelech ipsi est Nunciatumque .Bethelberith arcem ad
47 אל־צריח בית אל ברית : ויגד לאבימלך כי
Abimelech ascendit Et .Sechem turris domini omnes essent congregati
48 התקבצו כל־בעלי מגדל־שכם : ויעל אבימלך
Abimelech cepit & :secum qui populus omnis & ipse ,Salmon montem
הר־צלמון הוא וכל־העם אשר־אתו ויקח אבימלך
sed portavit & ,lignorum ramum præcidit & ,sua manu in secures
את־הקרדמות בידו ויכרת שוכת עצים וישאה
Quod :secum qui populum ad dixitque :suâ humerū super posuit &
וישם על־שכמו ויאמר אל־העם אשר־עמו מה
omnis etiam præciderūt Et .ego sicut facite ,festinate :feci vidistis
49 ראיתם עשיתי מהרו עשו כמוני : ויכרתו גם־כל־
super posuerunt & ,Abimelech post iverunt & ,suum ramū vir populus
העם איש שוכה וילכו אחרי אבימלך וישימו על־
etiam sunt mortui & :igni in arcem eis super combusserūt & ,arcem
הצריח ויציתו עליהם את־הצריח באש וימתו גם
ivit Et .mulieres & viri mille fere Sechem turris domini omnes
50 כל־אנשי מגדל־שכם כאלף איש ואשה : וילך
.eam cepit & ,Thebes in est castrametatus & : Thebes ad Abimelech
אבימלך אל־תבץ ויחן בתבץ וילכדה :
omnes illuc fugerunt & ;civitatis medio in erat fortis turris Et
51 ומגדל־עז היה בתוך־העיר וינסו שמה כל־
;se super clauserūt & ;civitatis domini omnes & ,mulieres & ,viri
האנשים והנשים וכל בעלי העיר ויסגרו בעדם
,turrim ad usque Abimelech venit Et .turris tectū super ascenderūtque
52 ויעלו על־גג המגדל : ויבא אבימלך עד־המגדל
illud comburendo ad ,turris ostiū ad usq; appropinquavit & :eâ in pugnavit &
וילחם בו ויגש עד־פתח המגדל לשרפו
caput super currus fragmen una mulier projecit Et .igni in
53 באש : ותשלך אשה אחת פלח רכב על־ראש
puerum ad cito clamavit Et .ejus calvariam quassavit & ;Abimelech
54 אבימלך ותרץ את־גלגלתו : ויקרא מהרה אל־הנער
me interfice & ,tuū gladium Evagina :ei dixit & ,sua vasa portantem
נשא כליו ויאמר לו שלף חרבך ומותתני
,ejus puer eū perfodit Et .eum interfecit Mulier :mihi dicant fortè ne
פן־יאמרו לי אשה הרגתהו וידקרהו נערו
:Abimelech esset mortu° quòd Israel viri viderunt Et .est mortu°
55 וימת : ויראו איש־ישראל כי־מת אבימלך
malum Deus Reddiditque .suum locum in vir abierunt &
56 וילכו איש למקמו : וישב אלהים את־רעת
septuaginta interficiendo ,suo patri fecerat quod ,Abimelech
אבימלך אשר עשה לאביו להרג את־שבעים
reddidit Sechem virorum malum omne Et .suos fratres
57 אחיו : ואת כל־רעת אנשי שכם השיב
filii Jotham maledictio eos ad venit & :eorum caput in Deus
אלהים בראשם ותבא אליהם קללת יותם בן־
.Jerubbaal
ירבעל :

CAP. X. י

filius Tholah Israel salvandum ad Abimelech post surrexit Et
1 ויקם אחרי אבימלך להושיע את־ישראל תולע בן־
monte in ,Samir in habitans ipse & ;Issachar vir ,Dodo filii Puah
פואה בן־דודו איש יששכר והוא־ישב בשמיר בהר
.Ephraim
אפרים :

Versio VULG. LAT.

45 Porrò Abimelech omni die
illo oppugnabat urbem: quam
cepit, interfectis habitatorib°
ejus, ipsâque destructâ, ita ut
46 sal in ea dispergeret. Quod
cùm audissent qui habitabant
in turre Sichimorum, ingressi
sunt fanum dei sui Berith, ubi
fœdus cum eo pepigerant, &
ex eo locus nomen acceperat,
47 qui erat munitus valdè. Abi-
melech quoq; audiens viros
turris Sichimorum pariter cō-
48 globatos, Ascendit in montem
Selmon cū omni populo suo :
& arreptâ securi, præcidit ar-
boris ramum, impositúmque
ferens humero, dixit ad socios;
Quod me videtis facere, citò
49 facite. Igitur certatim ramos
de arboribus præcidentes, se-
quebantur ducem. Qui cir-
cumdantes præsidium, succen-
derunt : atque ita factum est,
ut fumo & igne mille homines
necarentur, viri pariter & mu-
lieres, habitatorum turris Si-
50 chem. Abimelech autem inde
proficiscens venit ad oppidum
Thebes, quod circumdans ob-
51 sidebat exercitu. Erat autem
turris excelsa in media civita-
te, ad quam confugerant simul
viri ac mulieres, & omnes
principes civitatis, clausâ fir-
missime januâ, & super turris
tectum stantes per propugacu-
52 la. Accedénsque Abimelech
juxta turrim, pugnabat forti-
ter : & appropinquans ostio,
ignem supponere nitebatur.
53 Et ecce una mulier fragmen
molæ desuper jaciens, illisit
capiti Abimelech, & confre-
54 git cerebrum ejus. Qui vo-
cavit citò armigerum suum, &
ait ad eum, Evagina gladium
tuum, & percute me : ne fortè
dicatur quòd à fœmina inter-
fectus sim. Qui jussa perfici-
55 ens, interfecit eum. Illóque
mortuo, omnes qui cum eo
erant de Israel, reversi sunt in
56 sedes suas. Et reddidit Deus
malum, quod fecerat Abime-
lech contra patrem suū, inter-
fectis septuaginta fratrib° suis.
57 Sichimitis quoque, quod ope-
rati erant, retributum est, &
venit super eos maledictio Jo-
atham filii Jerobaal.

CAP. X.

1 POst Abimelech surrexit dux
in Israel Thola filius Phua
patrui Abimelech, vir de Issa-
char, qui habitavit in Samir
montis Ephraim.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

45 Καὶ Ἀβιμέλεχ (α) παρετάσσετο ἐν τῇ πόλει
ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ κατελάβετο τὴν πό-
λιν, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ (β) ἀπέκτεινεν, καὶ τὴν
46 πόλιν καθεῖλε, καὶ ἔσπειρεν αὐτὴν ἅλας. Καὶ ἤ-
κουσαν πάντες οἱ ἄνδρες πύργου (γ) Συχὲμ, καὶ
47 ἦλθον εἰς συνέλευσιν Βαιθηλβερίθ. Καὶ ἀνηγ-
γέλη τῷ Ἀβιμέλεχ, ὅτι συνήχθησαν πάντες
48 οἱ ἄνδρες (δ) πύργου Συχέμ. Καὶ ἀνέβη Ἀ-
βιμέλεχ εἰς ὄρος (ε) Σελμὼν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ὁ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν Ἀβιμέλεχ (ζ) τὰς
ἀξίνας ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔκοψε (η) κλάδον
ξύλου, καὶ ἦρεν, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ· καὶ εἶπε
(θ) τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, Ὃ εἴδετέ με ποι-
49 οῦντα, ταχέως ποιήσατε (ι) ὡς ἐγώ. Καὶ ἔκοψαν
(κ) καί γε ἀνὴρ κλάδον πᾶς ἀνὴρ, καὶ ἐπορεύ-
θησαν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν
συνέλευσιν, καὶ ἐνεπύρισαν ἐπ' αὐτοὺς τὴν συνέ-
λευσιν ἐν πυρί· καὶ ἀπέθανον καί γε πάντες οἱ
ἄνδρες πύργου Σικίμων, ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες
50 καὶ γυναῖκες. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ (λ) ἐκ
Βαιθηλβερὶθ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Θήβης, καὶ
51 κατέλαβεν αὐτήν. Καὶ πύργος ἰσχυρὸς ἦν ἐν
μέσῳ τῆς πόλεως, καὶ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ
ἄνδρες καὶ αἱ (μ) γυναῖκες τῆς πόλεως, καὶ ἔκλει-
σαν ἔξωθεν αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶμα τοῦ
52 πύργου. Καὶ ἦλθεν Ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύρ-
γου, (ν) καὶ παρετάξαντο αὐτῷ· καὶ ἤγγισεν
Ἀβιμέλεχ ἕως τῆς θύρας τοῦ πύργου (ξ) τοῦ
53 ἐμπρῆσαι αὐτὸν ἐν πυρί. Καὶ ἔρριψε γυνὴ
μία κλάσμα (ο) ἐπιμύλιον ἐπὶ κεφαλὴν Ἀβι-
54 μέλεχ, (π) καὶ ἔκλασε τὸ κρανίον αὐτοῦ. Καὶ ἐ-
βόησε (ρ) ταχὺ πρὸς τὸ παιδάριον (σ) τὸ αἶ-
ρον τὰ σκεύη (τ) αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σπά-
σον τὴν ῥομφαίαν μου καὶ θανάτωσόν με, μήπο-
τε εἴπωσι, Γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ ἐξεκέν-
τησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ (υ) ἀπ-
55 έθανε. Καὶ εἶδεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθα-
νεν Ἀβιμέλεχ· (φ) καὶ ἐπορεύθησαν ἀνὴρ εἰς
56 τὸν τόπον αὐτοῦ. Καὶ (χ) ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς (ψ)
τὴν πονηρίαν Ἀβιμέλεχ, ἣν ἐποίησε τῷ πατρὶ
αὐτοῦ, ἀποκτεῖναι τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφοὺς
57 αὐτοῦ. (ω) Καὶ τὴν πᾶσαν πονηρίαν ἀνδρῶν Συ-
χὲμ ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς εἰς κεφαλὴν αὐτῶν. καὶ
ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κατάρα Ἰωάθαμ (α)
υἱοῦ Ἰεροβάαλ.

ΚΕΦ. ι'.

1 ΚΑὶ ἀνέστη μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ σῶσαι τὸν
Ἰσραὴλ, Θωλὰ υἱὸς Φουὰ, υἱὸς πατραδέλφου
αὐτοῦ, ἀνὴρ Ἰσσάχαρ· καὶ αὐτὸς (α) ᾤκει ἐν
Σαμὶρ ἐν ὄρει Ἐφραίμ.

Et Abimelech pugnavit in urbem 45
totâ die illâ: & cepit civitatem;
& populū, qui in ea, interfecit:
& civitatem destruxit, & se-
minavit eam sale. Et audierunt 46
omnes viri turris Sychem, &
venerunt in (ee) conventū Be-
thel-Berith. Et nunciatum est A- 47
bimelech, quia congregati sunt
omnes viri turris Sychem. Et a- 48
scendit Abimelech in montem Sel-
mon, & omnis populus, qui cum
eo. Et sumpsit Abimelech secures
in manu sua: & succīdit (ff) ra-
mum ligni, & tulit, & posuit
super humeros suos. Et dixit po-
pulo, qui secū; Quod vidistis me
facientem, citò facite, sicut ego.
Et succiderunt etiam vir ramum, 49
omnis vir : & iverunt post Abi-
melech, & imposuerunt super
conventū, & incenderunt super
eos conventum in igni. Et mortui
sunt etiam omnes viri turris Si-
cimorum, circiter mille viri, &
mulieres. Et ivit Abimelech (gg) 50
de Bethel-Berith, & castrame-
tatus est in Thebes : & cepit eā.
Et turris fortis erat in medio civi- 51
tatis : et fugerunt illuc omnes
viri, et mulieres (hh) civitatis ;
et clauserunt (ii) deforis se; et
ascenderunt super tectū turris.
Et venit Abimelech usq; ad tur- 52
rim : et pugnaverunt cum eo. Et
appropinquavit Abimelech usq; ad
ostium turris ad incendendā eam
in igni. Et projecit mulier una 53
fragmentū (kk) supermolare su-
per caput Abimelech : & fregit
craniū ejus. Et clamavit citò ad 54
puerū, qui ferebat vasa ejus : et
dixit ei ; Educ gladiū (ll) meū,
et interfice me, nequando dicant,
Mulier occīdit eū. Et transfodit
eum puer ejus : et mortuus est.
Et vidit vir Israel, quia mortuus 55
est Abimelech. Et iverunt vir ad
locū suū. Et retulit Deus mali- 56
gnitatem Abimelech, quā fecerat
patri suo, interficiendo septuaginta
fratres suos. Et omnē maligni- 57
tatem virorū Sychem retulit De° in
caput eorū. Et supervenit super eos
maledictio Joatham filii Jerobaal.

CAP. X.

ET *surrexit post Abimelech, qui 1*
salvū faceret Israel, Thola filius
Phua filius (a) patrui ejus, vir
de (b) Issachar. Et ipse habitabat
in Samir in monte Ephraem.

MS.A. (α) ἐπολέμει ἐν τῇ (β) ἀνεῖλεν, (γ) Σικίμων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύρωμα οἴκου τοῦ Βαὰλ διαθήκης. Καὶ ἀπηγγέλη (δ) τοῦ πύργου Σικίμων. Καὶ (ε) Ἑρμὼν, αὐτὸς καὶ πᾶς (ζ) ἀξίνην (η) φορτίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ· (θ) πρὸς τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, Τί ἴδετε (ι) ὡς καὶ ἐγώ. (κ) καὶ αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον, καὶ ἦραν, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐνεπύρισαν ἐπ' αὐτοὺς τὸ ὀχύρωμα ἐν πυρί· καὶ ἀπέθανον πάντες (λ) εἰς Θαιβαις, καὶ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. Καὶ πύργος ἦν ὑψηλὸς ἐν μέσῳ (μ) γυναῖκες, καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως, καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτοὺς, καὶ ἀνέβησαν (ν) καὶ ἐξεπολέμησαν αὐτόν· (ξ) ἐνπρῆσαι αὐτὸν (ο) μύλου ἐπὶ (π) καὶ συνέθλασεν τὸ (ρ) τὸ τάχος (σ) τὸν αἴροντα (τ) αὐτοῦ, Σπάσον τὴν μάχαιραν καὶ (υ) ἀπέθανεν Ἀβιμέλεχ. Καὶ (φ) καὶ ἀπῆλθον ἀνὴρ (χ) ἀπέστρεψεν (ψ) τὴν κακίαν Ἀβιμέλεχ, (ω) Καὶ πᾶσαν κακίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἀπέστρεψεν κύριος εἰς τὴν κεφαλὴν (α) τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. MS.A. Κεφ. ι'. (α) κατῴκει ἐν Σαμαρείᾳ ἐν ὄρει

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

45 ואבימלך אגיח קרבא בקרתא כל יומא ההוא וכבשית קרתא ית עמא די בה קטל
ותרעית קרתא וזרעה מלחא : 46 ושמעו כל יתבי מגדל שכם ואתו לצריח בית אל למגזר
קים : 47 ואתחואה לאבימלך ארי אתכנשו כל יתבי מגדל שכם : 48 וסליק אבימלך לטורא
דצלמון הוא וכל עמא די עמיה ונסיב אבימלך ית כולבא בידיה וקץ סוכת אעין ונטלה
ושוי על כתפוהי ואמר לעמא די עמיה מה חזיתון עבדית אוחו עבידו כותי : 49 וקצו אף
כל עמא גבר סוכיה ואזלו בתר אבימלך ושויאו על צריחא ואדליקו עליהון ית צריחא
בנורא ואתקטלו אף כל אנשי מגדל שכם כאלף גבר ואתתא : 50 ואזל אבימלך לתבץ
ושרא בתבץ וכבשה : 51 ומגדל תקיף הוה בגו קרתא ואפיכו לתמן כל גבריא ונשיא
וכל יתבי קרתא ואחדו באפיהון וסליקו על איגר מגדלא : 52 ואתא אבימלך עד מגדלא
ואגיח קרבא ביה וקריב עד תרע מגדלא לאוקדותיה בנורא : 53 ורמת אתתא חדא פלגות
רכב רחיא על רישא דאבימלך ורעת ית גולגלתיה : 54 וקרא בפריע לעולימא נטיל זיניה
ואמר ליה שלוף חרבך וקטולני דלמא יימרון עלי אתתא קטלתיה וקטליה עולימיה
ומית : 55 וחזו גברי ישראל ארי מית אבימלך ואזלו אנש לאתריה : 56 ואתיב ייי ית בישת אבימלך
דעבד לאבוהי למקטל ית שבעין אחוהי : 57 וית כל בישת אנשי שכם אתיב ייי ברישיהון
ואתת להון לוטת יותם בר ירובעל :

י

1 וקם בתר אבימלך למפרק ית ישראל תולע בר פואה בר דודו גברא משבטא דבית
יששכר והוא יתיב בשמיר בטורא דבית אפרים :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Abimelech pugnavit in urbe omnē diem illū, & subegit urbem et popu- 45
lū qui in eâ occidit: & excīdit urbē, & seminavit eam sale. Et audierunt 46
omnes habitantes turris Sechem, & venerunt ad Fanū Bethel ad ineundū
fœd°. Et nunciatum est Abimelech, quòd congregati sunt omnes habita- 47
tores turris Sechem. Et ascendit Abimelech ad montem Szalmon ipse & 48
omnis popul° qui cū eo, & accepit Abimelech securim in manu suâ, & ex-
cīdit ramū arborū, & tulit eum, & posuit super humerū suū : & dixit po-
pulo qui cum eo; Quod vidistis, feci; festinate, facite ut ego. Et exciderunt 49
etiam omnis popul°, vir ramū suum, & venerunt post Abimelech, & posue-
runt super fanum, & incenderunt super eos fanum in igne; & occiderunt
etiā omnes homines turris Sechem, ut mille virū & mulierē. Et venit Abi- 50
melech ad Thebesz, & posuit in Thebesz, & subegit eam. Et turris for- 51
tis fuit in medio urbis, & verterunt illuc omnes viri, et mulieres, & omnes
habitatores urbis; & obseraverunt in faciebus suis, & ascenderunt super
tectum turris. Et venit Abimelech usque turrem & inivit bellū in eâ, & 52
accessit usque portā turris ad incendendum eam in igne. Et jecit mulier 53
una frustum currus molæ super caput Abimelech, & fregit calvariam ejus.
Et clamavit in festinatione ad puerum ferentem arma ejus, & dixit ei, 54
Evagina ensem tuū, & occide me; fortasse dicent super me, Mulier occidit
eum: & occidit eum puer ejus, & mortuus est. Et viderunt homo Israel, 55
quod mortuus est Abimelech; & ierunt vir ad locum suum. Et reddidit 56
Domin° malum Abimelech, quod fecit patri suo, ad occidendum septua-
ginta fratres suos. Et omne malū virorum Sechem reddidit Dominus in 57
capitibus eorum; & venit eis maledictio Jotham filii Jerubaghal.

CAP. X.

ET surrexit post Abimelech ad liberandum Israel Tholagh filius Puah 1
filii patrui sui, vir de tribu *domus* Issachar; & ipse habitans in Samir, in
monte domus Ephraim.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

45 Tum oppugnavit Abimelec civitatem totó illo die, ſubegitq; civitatem, totumq; populum qui erat in ea, trucidavit, civitatem evertit, & ſeminavit eam ſinapi.
46 Audientes autem omnes domini Magdal-ſechim, convenerunt ad ineundum in Beth-il fœdus.
47 Et indicatũ eſt Abimeleco congregatos eſſe omnes dominos Magdal-ſechim.
48 Aſcendit ergò Abimelec montem Selmon, & univerſus populus quem ſecum habebat; accepitq; Abimelec ſecurim manu ſuá, & ſuccidit ramum ligni, quem ſublatum impoſuit humero ſuo, dixitque ad populum quem ſecum habebat, Quod me feciſſe vidiſtis, vos etiam feſtini facite ad exemplum meum.
49 Amputaverunt igitur quiſq; ramum ſuum, & ſecuti ſunt Abimelec, qui applicatá ſtrue civitatem igne combuſſit: ſic omnes homines qui erant in Magdal-ſechim, igne perierunt, circiter mille tam viri quàm mulieres.
50 Abiit exinde Abimelec ad Tabas, & caſtrametatus adverſùs Tabas, cepit illam.
51 Turris autem fortiſſima erat in medio civitatis illius, eóque confugerunt omnes viri ac mulieres omneſque domini civitatis; clauſiſq; poſt ſe *jannis*, turris tecta conſcenderunt.
52 Accedens autem Abimelec ad turrim uſque, oppugnabat eam; & cùm appropinquáſſet uſque ad oſtium turris ut illud igni ſuccenderet,
53 Dejecit mulier quædam fragmen ſuperioris molæ in caput Abimelec, confregitque caput ejus.
54 Qui mox accerſito puero ſuo armigero, dixit ad eum, Diſtringe gladium tuum, eoque me trucida, ne dicant de me, Mulier occidit eum: tranſverberavit ergò eum juvenis, & mortuus eſt.
55 Videntes autem filii Iſraël mortuum eſſe Abimelec, abierunt quiſque in locum ſuum.
56 Rependit itaque Deus Abimeleco ſcelus quod commiſerat in parentem ſuum, interficiendo ſeptuaginta fratres ſuos.
57 Totum quoq; malum quod fecerant Sechimitæ, refudit Deus in caput eorum, & evenit eis tota maledictio Jothami filii Nedubaal.

CAP. X.

1 Poſt Abimelec ſurrexit ad ſervandum Iſraëlem Tolaa filius Phua filii avi ipſius, vir de Iſachar, qui habitabat in Samir monte Aphremi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 * وساروا حتى صاروا الى باب القرية فحاربوا اجمع * وفتح القرية وطلبوها * وقتل كل من فيها *
46 وقلع بابها * وزرعها الملحة * وسمع اهل حصن سكام * واجتمعوا جميعا الى بيت
47 ايل ليتحالفوا ويتعاهدوا هناك * واخبر ابملك ان اهل حصن سكام قد اجتمعوا * فصعد
48 ابملك الى جبل صلمون هو وجميع الشعب الذين كانوا معه * واخذ ابملك فاسا بيده
وقطع حطبا من الشجر وحمل على عاتقه * وقال للشعب الذين معه * كلما رايتموني اعمل اعملوا
49 انتم ايضا مثله * فقطع الذين معه كل امرء حطبا وحمله وتبع ابملك * وجمعوا حطبا كثيرا
واوقدوا في الحطب نارا واحرق الحصن * ومات اهل حصن سكام كلهم بالنار * وكان عدد الذين
50 51 احترقوا من الرجال والنساء الف نفس * ثم انطلق ابملك الى تاباص ونزل عليها وحصرها * وكان
52 في القرية حصن مشيد * وهرب اهل القرية الرجال والنساء * ودخلوا الحصن * ودنا ابملك الى
53 الحصن ليحارب اهله * وتقدم الى باب الحصن ليحرقه بالنار * فرمت امراة من فوق بقطعة
54 من حجر الرحا * فوقعت على راس ابملك وسحقت راسه * فدعا بالفتى الذي كان يحمل
سلاحه عاجلا وقال له * اخرط سيفك يا بني واقتلني به * لئلا يقولوا ان امراة قتلته * فقتله
55 الفتى الذي كان يحمل سلاحه ومات * فلما راى بنو اسرائيل ان ابملك قد مات * انصرف كل
56 انسان الى منزله * وجزى الله ابملك بالشر الذي عمل ببيت ابيه * وقتله لاخوته السبعين
57 * وكل البلاء الذي كان ارتكب لاهل سكام * رد كيدهم في نحورهم * وصار شرهم على روسهم
1 وحل بهم كل اللعن الذي لعنهم يوثان بن جدعون * الفصل العاشر * وقام بعد
ابملك ليخلص بني اسرائيل تولع بن فوال بن عمه * رجل من قبيلة ايساخار * وكان نازلا في
سامير جبل افرايم *

45 *Et totá die procedentes quouſque deveniſſent ad portam civitatis, civitatem expugnavit & obtinuit; & cæſis omnibus quotquot erant in illa, eruit portam ejus, & conſevit illam herbâ ſalſá.*
46 *Quo audito incolæ arcis Sechem ſimul convenerunt in Beth-il, ut ibi conjurarent conſpirarentque.*
47 *Sed ubi renunciatum eſt Abimeleco incolas arcis Sechem congregatos eſſe,*
48 *Aſcendit Abimelec ad montem Selmon, ipſe & totus populus qui cum eo erant: & arripiens Abimelec bipennem manu ſuá, ligna cecidit ex arboribus, portavitque ſuper humerũ ſuum, & dixit populo qui ſecum erant, Quicquid me facere vidiſtis, facite vos etiam eodẽ modo.*
49 *Quare qui cum eo erant ceciderunt unuſquiſque ligna, portavit ea, & ſecutus eſt Abimelecum: & multis lignis congeſtis, ignem accendit in lignis, arcemque combuſſit: ſic igne necati fuerunt omnes incolæ arcis Sechem, & fuit numerus eorũ qui combuſti ſunt ex viris & mulieribus, mille animæ.*
50 *Deinde profectus Abimelec ad Tabas, caſtra poſuit contra eam, & obſedit illam.*
51 *Erat autem in urbe illa propugnaculũ munitum, & fugientes incolæ urbis tam viri quàm mulieres ingreſſi ſunt propugnaculum.*
52 *Sed accedente Abimelec ad propugnaculũ, ut oppugnaret gentem ejus, et appropinquante ad portã propugnaculi, ut combureret eam igni;*
53 *jaculata eſt in eũ mulier quædã ſupernè fragmen lapidis molarũ, quod ſuper caput Abimeleci corruens fregit caput ejus.*
54 *Quare pucro qui geſtabat ejus arma, celeriter advocato, dixit ei, Stringe gladiũ tuũ ô fili mi, eoque me interfice, ne dicant, Mulier interfecit eum; confodit ergò eum puer ille qui geſtabat arma ipſius, & mortuus eſt.*
55 *Cum autem vidiſſent filii Iſraël mortuũ eſſe Abimelecum, abiit unuſquiſque in domũ ſuã.*
56 *Sic rependit Deus Abimeleco ſcelus quod commiſerat in domum patris ſui, & cædem ſeptuaginta fratrum ſuorũ:*
57 *Et pro toto infortunio quod ſuſceptum fuerat à civibus Sechem, reddidit fraudem eorum in jugulum ipſorum, recidit malitia eorum in capita ipſorum, et deſcenderũt in eos maledictiones omnes quibus maledixerat eis Jothan filius Gedeonis.*

CAP. X.

1 *Surrexit autem poſt Abimelec ad ſalvandum filios Iſraelis Toal filius Phuslis nepotis illius, vir de familia Iſachar, qui degebat in Samir monte Ephraim.*

ספר שופטים׃

est mortu⁹ & :annis tribus & viginti Israel Judicavitque
2 וישפט את־ישראל עשרים ושלש שנה וימת
:Ghilhadites Jair eum post surrexit Et .Samir in est sepultus &
ויקבר בשמיר׃ ויקם אחריו יאיר הגלעדי
3 ei fuit Et .annis duobus & viginti Israel judicavitque
וישפט את־ישראל עשרים ושתים שנה׃ ויהי־לו
4 triginta & ,pullos triginta super equitantes filii triginta
שלשים בנים רכבים על־שלשים עירים ושלשים
diem ad usque ,Jair Chavvoth vocabant ipsis :eis urbes
עירים להם להם יקראו חות יאיר עד היום
est sepultus & ,Jair est Mortuusque .Ghilhad terra in quæ ,hanc
הזה אשר בארץ הגלעד׃ וימת יאיר ויקבר
5 oculis in malum faciendum ad ,Israel filii addiderunt Et .Chamon in
בקמון׃ ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני
6 diis & ,Hastaroth & ;Behalim servieruntque ,Domini
יהוה ויעבדו את־הבעלים ואת־העשתרות ואת־אלהי
filiorum diis & ,Moab diis & ,Sidon diis & ,Aram
ארם ואת־אלהי צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני־
non & ,Dominum dereliquerunt & :Pelistim diisque ,Hammon
עמון ואת אלהי פלשתים ויעזבו את־יהוה ולא
eos vendidit & ,Israel in Domini nasus est Iratusque .ei servierunt
עבדוהו׃ ויחר־אף יהוה בישראל וימכרם
7 ,detriverunt Et .Hammon filiorum manu in & ,Pelistim manu in
ביד פלשתים וביד בני עמון׃ וירעצו
decem octo ,ipso anno in Israel filios perfregerunt &
8 וירצצו את־בני ישראל בשנה ההיא שמנה עשרה
terra in ,Jarden transitu in qui ,Israel filios omnes ,annis
שנה את־כל־בני ישראל אשר בעבר הירדן בארץ
Jarden Hammon filii Transieruntque .Ghilhad in quæ Emorræi
9 האמרי אשר בגלעד׃ ויעברו בני־עמון את־הירדן
: Ephraim domo in & ,Binjamin in & ,Jehudah in etiam pugnandum ad
להלחם גם־ביהודה ובבנימין ובבית אפרים
ad Israel filii clamaverunt Et .valde Israel fuit angustia &
10 ותצר לישראל מאד׃ ויזעקו בני ישראל אל־
,nostrum Deum dereliquimus quia &,tibi Peccavimus :dicendo Dominũ
יהוה לאמר חטאנו לך וכי עזבנו את־אלהינו
:Israel filios ad Dominus Dixitque .Behalim servivimus &
11 ונעבד את־הבעלים׃ ויאמר יהוה אל־בני ישראל
.Pelistim à & ,Hammon filiis à ,Emoræo ab & ,Ægyptiis ab Nonne
הלא ממצרים ומן־האמרי מן־בני עמון ומן־פלשתים׃
,me ad clamâstis & ,vos oppresserũt Mahon & ,Hamalec & ,Sidonim Et
12 וצידונים ועמלק ומעון לחצו אתכם ותצעקו אלי
servistis & ,me dereliquistis vos Et ? eorũ manu de vos feci salvosque
ואושיעה אתכם מידם׃ ואתם עזבתם אותי ותעבדו
13 ,Ite ,vos salvandum ad addam non idcirco ; alienis diis
אלהים אחרים לכן לא־אוסיף להושיע אתכם׃ לכו
14 faciant salutem ipsi : eis in elegistis quos ,deos ad clamate &
וזעקו אל־האלהים אשר בחרתם בם המה יושיעו
ad Israel filii Dixeruntque .vestræ angustiæ tempore in vobis
15 לכם בעת צרתכם׃ ויאמרו בני־ישראל אל־
bonum omne secundum nobis tu fac ; Peccavimus : Dominum
יהוה חטאנו עשה־אתה לנו ככל־הטוב
removerunt Et .hac die nunc nos libera verumtamen :tuis oculis in
16 בעיניך אך הצילנו נא היום הזה׃ ויסירו
,Domino servieruntque ,ipsorum interiore de extranei deos
את־אלהי הנכר מקרבם ויעבדו את־יהוה
,Hammon filii fuere acciti Et .Israel labore in ejus anima est abbreviata &
17 ותקצר נפשו בעמל ישראל׃ ויצעקו בני עמון
sunt castrametati &,Israel filii fuit collectis &:Ghilhad in sut castrametati
ויחנו בגלעד ויאספו בני ישראל ויחנו
.Mispah in
במצפה׃

Versio VULG. LAT.

2 Et judicavit Israelem viginti & trib⁹ annis, mortuúsq; est, ac
3 sepult⁹ in Samir. Huic successit Jair Galaadites, qui judicavit Israelem p viginti & duos an-
4 nos, Habens triginta filios sedentes super triginta pullos asinarũ, & principes triginta civitatũ, quæ ex nomine ejus sunt appellatæ Havoth Jair, id est, oppida Jair, usq; in præsentem diem, in terra Galaad.
5 Mortuúsq; est Jair, ac sepult⁹ in loco cui est vocabulũ, Ca-
6 mon. Filii auté Israel peccatis veterib⁹ jungentes nova, fecerunt malũ in conspectu Dñi, & servierunt idolis, Baalim & Astaroth, & diis Syriæ ac Sidonis & Moab & filiorũ Ammon, & Philisthiim: dimiserúntq; Dominũ, & non co-
7 luerunt eũ. Contra quos Dñs irat⁹, tradidit eos in man⁹ Philisthiim & filiorum Ammon.
8 Afflictiq; sunt, & vehementer oppressi per annos decem & octo, omnes qui habitabant trans Jordanem in terra A-
9 morrhæi, qui est in Galaad: In tantum, ut filii Ammon, Jordane transmisso, vastarent Judam & Benjamin & Ephraim:
10 afflictúsq; est Israel nimis. Et clamantes ad Dñm, dixerunt; Peccavimus tibi, quia dereliquimus Dñm Deũ nostrũ, &
11 servivimus Baalim. Quibus locutus est Dñs; Numquid non Ægyptii & Amorrhæi, filiiq;
12 Ammon & Philisthiim, Sidonii quoq; & Amalec & Chanaan, oppresserunt vos, & clamâstis ad me, & erui vos de
13 manu eorũ? Et tamen reliquistis me, & coluistis deos alienos: idcircò non addam ut
14 ultrà vos liberem: Ite, & invocate deos quos elegistis; ipsi vos liberent in tempore
15 angustiæ. Dixerũtq; filii Israel ad Dñm; Peccavimus, redde tu nobis quidquid tibi placet:
16 tantùm nunc libera nos. Quæ dicentes, omnia de finib⁹ suis alienorũ deorum idola projecerunt, et servierunt Dño Deo: qui doluit super miseriis eo-
17 rum. Itaque filii Ammon conclamantes in Galaad fixére tentoria: contra quos congregati filii Israel, in Maspha castrametati sunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι (β) τρία ἔτη, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη (γ) ἐν Σαμίρ. Καὶ ἀνέστη
3 μετ᾽ αὐτὸν (δ) Ἰαῒρ ὁ Γαλαάδ, καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ (ε) εἴκοσι δύο ἔτη. (ζ) Καὶ ἦσαν αὐτῷ τριάκοντα
4 (η) καὶ δύο υἱοὶ (θ) ἐπιβαίνοντες ἐπὶ τριάκοντα καὶ δύο πώλους, καὶ τριάκοντα δύο πόλεις αὐτοῖς· (ι) καὶ ἐκάλουν αὐτὰς (κ) ἐπαύλεις Ἰαῒρ ἕως
5 τῆς ἡμέρας ταύτης (λ) ἐν γῇ Γαλαάδ. Καὶ ἀπέθανεν (μ) Ἰαῒρ, καὶ ἐτάφη ἐν (ν) Ῥαμμώ.
6 Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ξ) ποιῆσαι τὸ πονηρὸν (ο) ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐδούλευσαν τοῖς (π) Βααλὶμ, καὶ τῇ Ἀσταρὼθ, καὶ τοῖς (ρ) θεοῖς Ἀρὰμ, καὶ τοῖς θεοῖς Σιδῶνος, καὶ τοῖς θεοῖς Μωὰβ, καὶ τοῖς θεοῖς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τοῖς θεοῖς (σ) φυλιστιὶμ, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον, καὶ οὐκ ἐδούλευσαν αὐτῷ.
7 (τ) Καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ (υ) φυλιστιὶμ, καὶ ἐν χειρὶ υἱῶν Ἀμμών.
8 (φ) Καὶ ἔθλιψαν καὶ ἔθλασαν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ (χ) καιρῷ ἐκείνῳ ὀκτωκαίδεκα ἔτη, (ψ) τοὺς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου (ω) ἐν γῇ τοῦ Ἀμορραίου τοῦ ἐν Γαλαάδ.
9 Καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν τὸν Ἰορδάνην (α) παρατάξασθαι πρὸς Ἰούδαν, καὶ Βενιαμὶν, καὶ πρὸς Ἐφραίμ· καὶ ἐθλίβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σφόδρα.
10 Καὶ ἐβόησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον, λέγοντες, Ἡμάρτομέν σοι, ὅτι ἐγκατελίπομεν (β) τὸν θεὸν, καὶ (γ) ἐλατρεύσαμεν τῇ Βααλίμ.
11 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, (δ) Μὴ οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἀπὸ φυλιστιὶμ,
12 Καὶ Σιδωνίων, καὶ Ἀμαλὴκ, καὶ Μαδιὰμ, οἳ ἔθλιψαν ὑμᾶς; καὶ ἐβοήσατε πρός με, καὶ ἔσωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν;
13 Καὶ ὑμεῖς ἐγκατελίπετέ με, καὶ (ε) ἐδουλεύσατε θεοῖς ἑτέροις. διὰ τοῦτο οὐ προσθήσω τοῦ σῶσαι ὑμᾶς.
14 (ζ) Πορεύεσθε, καὶ βοήσατε πρὸς τοὺς θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ αὐτοὶ σωσάτωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως ὑμῶν.
15 Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον, Ἡμάρτομεν, ποίησον σὺ ἡμῖν (η) κατὰ πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, πλὴν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
16 (θ) Καὶ ἐξέκλιναν τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ (ι) ἐδούλευσαν τῷ κυρίῳ μόνῳ· καὶ ὠλιγώθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
17 ἐν κόπῳ Ἰσραήλ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρενέβαλον ἐν Γαλαάδ. (κ) καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ παρενέβαλον (λ) ἐν τῇ σκοπιᾷ.

MS.A. (β) καὶ δύο (γ) ἐν Σαμαρείᾳ. (δ) Ἰαεὶρ ὁ Γαλααδίτης, (ε) εἴκοσι καὶ δύο (ζ) Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ (η) ἐπιβεβηκότες (θ) καὶ δύο (ι) ἐκάλεσεν (κ) Ἰαεὶρ (λ) αἵ εἰσιν ἐν τῇ Γαλαάδ. (μ) Ἀεὶρ, (ν) Ῥαμμώ. (ξ) ποιῆσαι τὸ (ο) ἔναντι (π) ἐλάτρευσαν τῷ Βααλείμ, (ρ) θεοῖς Σιδῶνος, καὶ τοῖς θεοῖς Συρίας, καὶ τοῖς θεοῖς Μωὰβ, (σ) τῶν ἀλλοφύλων, (τ) Καὶ ἐθυμώθη κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, (υ) ἀλλοφύλων, (φ) Καὶ ἐσάθρωσαν καὶ ἔθλασαν (χ) ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ (ψ) πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ (ω) ἐν τῇ γῇ τοῦ Ἀμορραίου ἐν τῇ Γαλααδίτιδι. (α) ἐκπολεμῆσαι καὶ ἐν τῷ Ἰούδᾳ, καὶ Βενιαμὶν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ Ἐφραίμ· (β) τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν, (γ) ἐλατρεύσαμεν τῷ Βααλείμ. (δ) Οὐχὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ Μωὰβ, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι, Καὶ Σιδώνιοι, καὶ Μαδιὰμ, καὶ Ἀμαλὴκ, ἐξέθλιψαν ὑμᾶς; καὶ ἐκεκράξατε πρός με, (ε) ἐλατρεύσατε (ζ) Βαδίζετε, καὶ βοᾶτε (η) κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκῃ ἐνώπιόν σου, πλὴν κύριε ἐξελοῦ (θ) Καὶ μετέστησαν τοὺς (ι) ἐλάτρευσαν τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ εὐηρέστησεν ἐν τῷ λαῷ, καὶ ὠλιγοψύχησεν ἐν τῷ κόπῳ (κ) καὶ ἐξῆλθον οἱ (λ) ἐν τῇ Μασσηφά. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ Γαλαάδ,

2 Et judicavit Israel viginti tres annos: et mortuus est, & sepultus est in Samir. Et surrexit post eũ Jair,
3 qui de Galaad: et judicavit Israel viginti duos annos. Et erãt ei (ζ)
4 triginta et duo filii insidentes super triginta duos pullos: & triginta duæ civitates eis. Et vocabant eas oppida Jair usque in die
5 hanc in terra Galaad. Et mortuus est Jair, et sepultus est in (d) Rhamnon.
6 Et addiderunt filii Israel facere malum in conspectu Domini: & servierunt ipsis Baalim, & (e) Astaroth, & diis (f) Aram, & diis Sidonis, & diis Moab, & diis filiorũ Ammon, & diis (g) Phylistiim: & dereliquerunt Dominum, & non servierunt ei.
7 Et iratus est furore Dominus in Israel: & vendidit eos in manu Phylistiim, & in manu filiorum Ammon.
8 Et tribulaverunt, & fregerunt filios Israel in tempore illo octo & decem annis, omnes filios Israel, qui trans Jordanem, in terra ipsius Amorrhi, qui in Galaad.
9 Et transierunt filii Ammon Jordanem ad pugnandum adversus Judam, & Benjamin, & adversus Ephraim. Et vexati sunt filii Israel valde.
10 Et clamaverunt filii Israel ad Dominum, dicentes; Peccavim⁹ tibi: quia dereliquimus Deum, & servivimus (b) ipsi Baalim.
11 Et dixit Dominus ad filios Israel; Nonne (i) ab Ægypto, & ab Amorrhæo, & à filiis Ammon, & à Phylistiim,
12 Et Sidoniis, & Amalec, & Madiã, ii qui tribulaverunt vos? Et clamâstis ad me, & salvavi vos de manu eorũ?
13 Et vos dereliquistis me: & servivistis diis aliis. Propter hoc non apponã salvare vos.
14 Ite, & clamate ad deos, quos elegistis vobis ipsis: & ipsi salvent vos in tempore tribulationis vestræ.
15 Et dixerunt filii Israel ad Dominum; Peccavim⁹, fac tu nobis juxta (k) omne, quod bonũ in oculis tuis: verumtamen erue nos in
16 die hac. Et removerunt deos alienos de medio sui: & servierunt Domino soli: et (l) diminuta est anima ej⁹ in labore Israel.
17 Et ascenderunt filii Ammõ, & castrametati sunt in Galaad. Et congregati sunt filii Israel, & castrametati sunt in (m) specula.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 ודן ית ישראל עסרין ותלת שנין ומית ואתקבר בשמיר׃ וקם בתרוהי יאיר גלעדאה ודן
3 ית ישראל עסרין ותרתין שנין׃ והוו ליה תלתין בנין רכבין על תלתין עולין ותלתין
4 קרוין להון להון קרן כפרני יאיר עד יומא הדין די בארעא דגלעד׃ ומית יאיר ואתקבר
5 בקמון׃ ואוסיפו בני ישראל למעבד דביש קדם יי ופלחו ית בעליא וית עשתרתא וית
6 טעות ארם וית טעות צידון וית טעות מואב וית טעות בני עמון וית טעות פלשתאי
ושבקו ית פולחנא דיי ולא פלחו קדמוהי׃ ותקיף רוגזא דיי בישראל ומסרינון ביד
7 פלשתאי וביד בני עמון׃ ורדקו ושעבידו ית בני ישראל בשתא ההיא תמניא עסרי שנין
8 ית כל בני ישראל דבעברא דירדנא בארעא אמוראה די בגלעד׃ ועברו בני עמון ית
9 ירדנא לאגחא קרבא אף ביהודה ובדבית בנימין ובדבית אפרים ועקת לישראל
10 לחדא׃ וזעיקו בני ישראל קדם יי למימר חבנא קדמך וארי שבקנא ית פולחנא דיי
11 אלהנא ופלחנא ית בעליא׃ ואמר יי לבני ישראל הלא ממצרים ומן אמוראה ומן בני
12 עמון ומפלשתאי׃ וצידונאי ועמלקאי ואנשי מעון דחקו יתכון ובעיתון קדמי ופרקית
13 יתכון מידהון׃ ואתון שבקתון פולחני ופלחתון לטעות עממיא בכן לא אוסיף למפרק
14 יתכון׃ איזילו ובעו מן טעותא דאתרעיתון בהון האם יכלין למפרקכון בעדן עקתכון׃
15 ואמרו בני ישראל קדם יי חבנא עביד את לנא ככל דתקין קדמך ברם שיזבנא כען
16 יומא דין׃ ואעדיאו ית טעות עממיא מביניהון ופלחו קדם יי ועקת נפשיה בעמל
17 ישראל׃ ואתכנישו בני עמון ושרו בגלעד ואתכנישו בני ישראל ושרו במצפה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et judicavit Israel viginti et trib⁹ annis, et mortu⁹ est et sepult⁹ est in Samir. 2
Et surrexit post eum Jair Gilghadæus, & judicavit Israel viginti & duo- 3
bus annis. Et fuerunt illi triginta filii equitantes super triginta pullos, 4
& triginta urbes illis: illis *vocarunt* oppida Jair usque ad diem hanc, quæ
in terrá Gilghad. Et mortuus est Jair, & sepultus est in Kamon. Et addi- 5
derunt filii Israel ad faciendum quod malum ante Dominum, & coluerunt 6
Baghalaja, & Ghasthratha, & errores Aram, & errores Szidon, & errores Moab, & errores filiorum Ghamon, & errores Pelistæorum; & reliquerunt cultum Domini, & non servierunt coram eo. Et fortificata est 7
indignatio Domini in Israel, & tradidit eos in manu Pelistæorum, & in
manu filiorum Ghamon. Et oppresserunt & humiliaverunt filios Israel in 8
anno illo octodecim annis omnes filios Israel, qui in transitu Jordanis in
terrá Emorrhæi, qui in Gilghad. Et transierunt filii Ghamon Jordanem ad 9
ineundũ bellũ etiã in Jehuda, & *in eos qui dom⁹* Binjamin, & *in eos qui dom⁹*
Ephraim; & tribulatum est Israeli valdè. Et clamaverunt filii Israel ante 10
Dñm ad dicendum: Peccavimus ante te, et quòd deseruim⁹ cultum *Domini*
Dei nostri, & coluimus Baghalaja. Et dixit Dominus filiis Israel: Nonne ex 11
Misraim & ex Emorræis, & ex filiis Ghamon, & ex Pelistæis; Et ex Szi- 12
donæis, et Ghamalkæis, et homo Meghõ afflixerunt vos, et rogâstis ante me:
et liberavi vos de *manu* eorum? Et vos deseruistis cultum meum, et ser- 13
viistis errorib⁹ gentiũ; itaque non addam ad liberandum vos. Ite et rogate 14
ab erroribus quibus voluistis in eis, num si potentes ad liberandum vos in
tempore afflictionum vestrarũ. Et dixerunt filii Israel ante Dominũ, Pec- 15
cavim⁹; fac tu nobis sicut omne quod constitutum ante te; verũ libera nos
nunc die hâc. Et abjecerũt errores gentiũ ex inter ipsos, et servierunt ante 16
Dominũ; et arctata est anima ejus in labore Israel. Et congregati sunt filii 17
Ghamon, et posuerunt in Gilghad, et congregati sunt filii Israel, et posuerunt in *Miszpa*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܘܕܢ ܠܝܣܪܝܠ ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܝܪ. * ܘܩܡ ܒܬܪܗ
3 ܝܐܝܪ ܓܠܥܕܝܐ. ܘܕܢ ܠܝܣܪܝܠ ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܗܘܘ ܠܗ ܬܠܬܝܢ ܒܢܝܢ
4 ܕܪܟܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܬܠܬܝܢ ܥܝܠܝܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܩܘܪܝܢ ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗܘܢ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ
ܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܐܝܪ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܕܒܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ. * ܘܡܝܬ ܝܐܝܪ. ܘܐܬܩܒܪ
5 ܒܩܡܘܢ. * ܘܐܘܣܦܘ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܠܡܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܦܠܚܘ ܠܒܥܠܐ
6 ܘܠܥܣܬܪܬ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܨܝܕܢ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ.
7 ܘܠܐܠܗܐ ܕܦܠܣܛܝܐ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܒܩܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܦܠܚܘܗܝ. * ܘܐܬܚܡܬ
ܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܝܣܪܝܠ. ܘܐܫܠܡܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܦܠܣܛܝܐ. ܘܒܐܝܕܝ ܒܢܝ ܥܡܘܢ.
8 * ܘܥܒܕܘ ܘܐܠܨܘ ܠܒܢܝ ܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܗܝ ܫܢܬܐ. ܬܡܢܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ
9 ܝܣܪܝܠ ܕܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܒܐܪܥܐ ܕܐܡܘܪܝܐ ܕܒܓܠܥܕ. * ܘܥܒܪܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ
10 ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܝܗܘܕܐ. ܘܥܡ ܒܢܝ ܐܦܪܝܡ. ܘܥܩܬ ܠܝܣܪܝܠ ܛܒ. * ܘܩܥܘ
ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܘ. ܚܛܝܢ ܠܟ ܕܫܒܩܢ ܠܐܠܗܢ. ܘܦܠܚܢ ܠܒܥܠܐ.
11 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝ ܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܡܨܪܝܐ ܘܡܘܐܒܝܐ. * ܘܨܝܕܢܝܐ. ܘܥܡܠܩܝܐ ܘܥܡܘܢ
12 13 ܐܠܨܘܟܘܢ. ܘܩܥܝܬܘܢ ܠܘܬܝ. ܘܦܪܩܬܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. * ܘܐܢܬܘܢ ܫܒܩܬܘܢܢܝ.
14 ܘܦܠܚܬܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܐܘܣܦ ܠܡܦܪܩܟܘܢ. * ܙܠܘ ܩܥܘ
ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܕܓܒܝܬܘܢ ܠܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܢܦܪܩܘܢܟܘܢ ܒܙܒܢܐ ܕܐܘܠܨܢܟܘܢ.
15 * ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܚܛܝܢ ܠܟ. ܥܒܕ ܠܢ ܐܝܟ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ.
16 ܒܠܚܘܕ ܦܪܘܩܝܢ ܝܘܡܢܐ. * ܘܐܥܒܪܘ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܡܢ ܒܝܢܬܗܘܢ.
17 ܘܦܠܚܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܬܟܪܝܬ ܢܦܫܗ ܕܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ
ܘܫܪܘ ܒܓܠܥܕ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ ܝܣܪܝܠ. ܘܫܪܘ ܒܡܨܦܝܐ.

Is judicavit Israelem viginti tribus annis, 2
& mortuus ac sepultus est in Samir. Post 3
hunc etiam surrexit Jair Geladites, qui ju-
dicavit Israelem viginti duobus annis: Ha- 4
buitque triginta liberos equitantes triginta
asellas: & hi habebant triginta civitates,
quas vocabant Oppida Jair, in hunc usque di-
em, & sunt in terra Gelaad. Tum mortuus est 5
Jair & sepultus in Camon. Filii autem Is- 6
rael rursum fecerunt quod malum erat co-
ram Domino, colueruntque Baal, & Esthe-
roth, & deos Edom, & deos Saidon, & de-
os Moab, & deos filiorum Ammon, & deos
Palestinorum, deos denique reliquarum
gentium, deserueruntque Dñm, & non colue-
runt eum. Quapropter æstuavit ira Dñi in Isra- 7
elem, tradiditque eos in manum Palestinorũ,
et manũ filiorum Ammon: Qui rebellan- 8
tes vexârunt filios Israel ab illo anno octode-
cim annis, cunctos *videlicet* Israelitas qui
erant trans Jordanem in terra Amorrhæo-
rum, quæ est in Gelaad. Imò trajecerunt filii 9
Ammon ad pugnandum contra Judam &
contra filios Aphrem: quod cùm valdè mo-
lestum esset Israeli, Exclamârunt filii Isra- 10
el ad Dominum, dicentes, Peccavimus in te
deserentes Deum nostrum, & colentes Baal.
Dixit autem Dominus ad filios Israel, An- 11
non Ægyptii, & Moabitæ, Saidonii, & 12
Amalec, & Ammon afflixerunt vos; &
clamâstis ad me, eripuique vos de mani-
bus eorum? Vos tamen deseruistis me, 13
& coluistis deos alienos: idcirco non per-
gam ulteriùs servare vos. Ite, orate apud 14
deos quibus oblectati estis, ipsi sint vobis
vindices in tempore afflictionis vestræ. Di- 15
xerunt autem filii Israel ad Dominum, Pec-
cavimus in te, fac tu nobis quicquid tibi
placuerit, modò eripias nos hodiernâ die.
Et amoverunt filii Israel deos externos è 16
medio sui, & coluerunt Dominum; affli-
ctus enim erat animus Israelis. Itaque 17
congregati filii Ammon, castra fixerunt in
Gelaad; et congregati filii Israel, castra
posuerunt in Masphia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وصار قاضيا على بني اسرائيل ثلثة وعشرين سنة * ومات ودفن في سامير * وقام بعده يائير
3 الجلعادي * وصار قاضيا لبني اسرائيل اثنين وعشرين سنة * وكان له ثلثون ابنا يركبون ثلثين
4 مهرا * وكان لهم ثلثون قرية * وكان القرى تدعى مزارع يائير التي في ارض جلعاد * وتوفي
5 يائير ودفن في قمون * وعاد بنو اسرائيل في سيآتهم والعمل القبيح امام الرب * وعبدوا بعلا الصنم
6 وسجدوا لاله ادوم * واله فلسطين * ولالهة الشعوب الاخر * واجتنبوا عبادة الله ولم يستعبدوا له *
7 8 * واشتد غضب الرب عليهم * وسلط الرب عليهم اهل فلسطين وبني عمون * فضيقوا على بني
اسرائيل * واضطهدوهم من تلك السنة الى ثمانية عشر سنة * وضيقوا على جميع بني اسرائيل *
9 الذين كانوا على مجاز الاردن في ارض الاموريين * الذين كانوا نزولا بجلعاد * وجاز بنو عمون
الاردن ليحاربوا بني يهودا * وبني بنيامين * وبني افرام ايضا * واضطر بنو اسرائيل * وضاق بهم
10 جدا * وهتف بنو اسرائيل الى الرب وقالوا * اذنبنا واجرمنا امامك * حيث اجتنبناك وعبدنا
11 بعلا * فقال الرب لآل اسرائيل * اليس اهل مصر والموابيون * وبنو عمون * واهل فلسطين * واهل
12 13 عمالاق * والصيدانيون ضيقوا عليكم * وتضرعتم الي فخلصتكم منهم * وانتم اجتنبتموني
14 وعبدتم الهة اخر * من اجل هذا لا اعود اخلصكم ايضا * انطلقوا فصلوا للالهة التي
15 هويتموها * هي تخلصكم في وقت شدائدكم * قال بنو اسرائيل للرب * اخطانا
16 اليك يا رب واسانا * فاصنع بنا ما احببت ورضيت به * ولكن انقذنا الان * ونحوا بنو اسرائيل
17 الالهة الغريبة من بينهم * وعبدوا الله الرب * لان انفسهم ضاقت * واجتمع بنو عمون ونزلوا
جلعاد * واجتمع بنو اسرائيل ونزلوا مصفيا *

Fuitq; judex super filios Israel viginti 2
tribus annis, & mortuus est ac sepultus
in Samir. Post eum surrexit Jair Gala 3
adites, fuitq; judex filiorũ Israel viginti
duobus annis. Habebat hic triginta filios 4
qui vehebantur triginta pullis: habebant
& triginta oppida; & oppida illa voca-
bantur Rura Jair, quæ extant in terra Ga-
laad. Defunctus est autem Jair, & se- 5
pultus in Cammon. Et recurrentes filii 6
Israel ad iniquitates suas turpéq; facinus
coram Domino, servierunt Baal idolo,
& adorârunt deum Edom, & deum Pa-
lestinæ, & deos reliquarũ gentium; &
recesserunt à cultu Dei, & non servie-
runt ipsi. Quare sæviente in eos ira 7
Domini, immisit in eos Dominus Palesti-
nos & filios Ammon: Qui infestârunt 8
filios Israel, & persecuti sunt eos ab illo
anno usq; ad annum decimum octavum:
infestârunt inquàm cunctos Israelitas
qui erant trans Jordanem in terra A-
morrhæorum qui habitabant in Galaad.
Quin trajecerunt filii Ammon Jordanem 9
ut dimicarent contra filios Juda, & fi-
lios Benjamin, ac etiam filios Ephraim;
adeo ut in summo discrimine & angu-
stia versarentur Israelitæ, Clamarentq; 10
Israelitæ ad Dominum, ac dicerent, Pec-
cavimus & deliquimus coram te, rece-
dentes à te & servientes Baal. Dixit au- 11
tem Dominus Israelitis, Nonne Ægyptii,
& Moabitæ, & filii Ammon, & Palesti-
ni, & Amalecitæ, Et Sidonii infestârunt 12
vos? & cum rogâssetis me, liberavi
vos ab eis: Vos autem recedentes à me 13
servivistis diis aliis? Hac de causa non
liberabo vos amplius. Ite, precamini deos 14
quos amatis, ipsi vos liberent in tempore
calamitatum vestrarum. Dixerunt Israe- 15
litæ Domino, Peccavimus tibi ô Domine,
& iniquè gessimus; fac nobis quicquid
volueris, & gratum tibi fuerit; verun-
tamen erue nos hoc tempore. Tum remo- 16
verunt Israelitæ deos alienos de medio
sui, & servierunt Deo Domino; siqui-
dem tædio affecti fuerant animi eorum.
Convocati sunt ergò filii Ammon, & ca- 17
strametati in Galaad; & convocati filii
Israel, castrametati sunt in Maspbia.

ספר שופטים : יא

vir Quis :sui socium ad vir ,Ghilhad principes ,populus Dixeruntq;
18 וַיֹּאמְרוּ הָעָם שָׂרֵי גִלְעָד אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי הָאִישׁ
omnibus caput in erit ,Hammon filios in pugnare cœperit qui
אֲשֶׁר יָחֵל לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ לְכֹל 18
.Ghilhad habitatoribus
יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃ CAP. XI. יא
mulieris filius ipse & ,virtute potens erat Ghilhadites Iphtach Et
1 וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִּבּוֹר חַיִל וְהוּא בֶּן־אִשָּׁה
Ghilhad uxor peperit Et .Iphtach ipsum Ghilhad genueratq; :meritricis
2 זוֹנָה וַיּוֹלֶד גִּלְעָד אֶת־יִפְתָּח׃ וַתֵּלֶד אֵשֶׁת־גִּלְעָד
,Iphtach expulerunt & ,uxoris filii evaserunt grandes & :filios ei 1
לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְנֵי־הָאִשָּׁה וַיְגָרְשׁוּ אֶת־יִפְתָּח
quia ,nostri patris domo in accipies hæreditatem Non :ei dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־תִנְחַל בְּבֵית־אָבִינוּ כִּי 2
,suorũ fratrũ faciebus à Iphtach Fugitque .tu alterius mulieris filius
3 בֶּן־אִשָּׁה אַחֶרֶת אָתָּה׃ וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי אֶחָיו
,vacui homines Iphtach ad sunt collecti & :Tob terra in mansit &
וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב וַיִּתְלַקְּטוּ אֶל־יִפְתָּח אֲנָשִׁים רֵיקִים 3
Hammon filii pugnaverunt & ,diebus à fuit Et .eo cum sunt egressi &
4 וַיֵּצְאוּ עִמּוֹ׃ וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלָּחֲמוּ בְנֵי־עַמּוֹן
cum Hammon filii pugnaverunt quemadmodum ,fuit Et .Israel cum
5 עִם־יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־נִלְחֲמוּ בְנֵי־עַמּוֹן עִם־
terra de Iphtach capiendum ad ,Ghilhad seniores iverunt & ,Israel 4
יִשְׂרָאֵל וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד לָקַחַת אֶת־יִפְתָּח מֵאֶרֶץ
:ducem in nobis eris & ,Abi :Iphtach ad Dixeruntque .Tob 5
6 טוֹב׃ וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח לְכָה וְהָיִיתָה לָּנוּ לְקָצִין
:Ghilhad senioribus Iphtach Dixitque .Hammon filios in pugnabimus & 6
7 וְנִלָּחֲמָה בִּבְנֵי עַמּוֹן׃ וַיֹּאמֶר יִפְתָּח לְזִקְנֵי גִלְעָד
? mei patris domo è me expulistis & ,me habuistis odio vos Nonne
הֲלֹא אַתֶּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וַתְּגָרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי 7
Dixeruntque ? vobis angustia quemadmodum,nunc me ad venistis cur &
8 וּמַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עַתָּה כַּאֲשֶׁר צַר לָכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ
ibis & ,te ad sumus reversi nunc Idcirco :Iphtach ad Ghilhad seniores 8
זִקְנֵי גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח לָכֵן עַתָּה שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ וְהָלַכְתָּ
omnibus caput in nobis eris & :Hammon filios in pugnabis & ,nobiscum
עִמָּנוּ וְנִלְחַמְתָּ בִּבְנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָּנוּ לְרֹאשׁ לְכֹל
Si :Ghilhad seniores ad Iphtach Dixitque .Ghilhad habitatoribus
9 יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃ וַיֹּאמֶר יִפְתָּח אֶל־זִקְנֵי גִלְעָד אִם־
Dominus dederit & ,Hammon filios in pugnandũ ad me vos facientes reverti
מְשִׁיבִים אַתֶּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן וְנָתַן יְהֹוָה 9
seniores Dixeruntque ? caput in vobis ero ego ;meas facies ad eos
10 אוֹתָם לְפָנָי אָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ׃ וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי־
non si ,nos inter audiens sit Dominus :Iphtach ad Ghilhad
גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח יְהֹוָה יִהְיֶה שֹׁמֵעַ בֵּינוֹתֵינוּ אִם־לֹא 10
,Ghilhad senioribus cum Iphtach ivit Et .faciamus sic ,tuũ verbũ secũdm
11 כִדְבָרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה׃ וַיֵּלֶךְ יִפְתָּח עִם־זִקְנֵי גִלְעָד
Iphtach est Locutusq; ,ducẽ in & ,caput in se super eum populus posuerũt & 11
וַיָּשִׂימוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וּלְקָצִין וַיְדַבֵּר יִפְתָּח
Iphtach misit Et .Mispah in Domini facies ad sua verba omnia
12 אֶת־כָּל־דְּבָרָיו לִפְנֵי יְהֹוָה בַּמִּצְפָּה׃ וַיִּשְׁלַח יִפְתָּח
quia,tibi & mihi Quid :dicendo ,Hammon filiorũ regem ad legatos 12
מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ כִּי־
filiorum rex Dixitque ? mea terra in pugnandum ad me ad venisti
13 בָאתָ אֵלַי לְהִלָּחֵם בְּאַרְצִי׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ בְּנֵי־
,meam terram Israel cepit Quia :Iphtach legatos ad Hammon 13
עַמּוֹן אֶל־מַלְאֲכֵי יִפְתָּח כִּי־לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת־אַרְצִי
ad usque & ,Jabboc ad usque & Arnon ab ,Ægypto ex eo ascendendo in
בַּעֲלוֹתוֹ מִמִּצְרַיִם מֵאַרְנוֹן וְעַד־הַיַּבֹּק וְעַד־
Iphtach adhuc addidit Et .pace in eas redde nunc & :Jarden 14
14 הַיַּרְדֵּן וְעַתָּה הָשִׁיבָה אֶתְהֶן בְּשָׁלוֹם׃ וַיּוֹסֶף עוֹד יִפְתָּח
.Hammon filiorum regem ad legatos misit &
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן׃

Versio VULG. LAT.

18 Dixerúntque principes Galaad
singuli ad proximos suos; Qui
prim⁹ ex nobis contra filios
Ammon cœperit dimicare,
erit dux populi Galaad.

CAP. XI.

1 Fuit illo tempore Jephte Ga-
laadites vir fortissim⁹ atque
pugnator, fili⁹ mulieris mere-
tricis, qui nat⁹ est de Galaad.
2 Habuit auté Galaad uxoré, de
qua suscepit filios: qui postquã
creverant, ejecerũt Jephte, di-
centes; Hæres in domo patris
nostri esse non poteris, quia de
3 altera matre nat⁹ es. Quos ille
fugiens atq; devitans, habitavit
in terra Tob: congregatique
sunt ad eũ viri inopes, & latro-
cinantes, & quasi principé se-
4 quebantur. In illis dieb⁹ pugna-
bant filii Ammó contra Israel.
5 Quib⁹ acriter instantib⁹, per-
rexerũt majores natu de Gala-
ad, ut tollerent in auxiliũ sui
6 Jephte de terra Tob. Dixerúnt-
que ad eũ; Veni & esto prin-
ceps noster, & pugna contra fi-
7 lios Ammon. Quib⁹ ille re-
spondit; Nónne vos estis, qui
odistis me, et ejecistis de domo
8 patris mei, & nunc venistis ad
me necessitate compulsi? Dixe-
rúntque principes Galaad ad
Jephte; Ob hanc igitur causam
nunc ad te venim⁹, ut profi-
ciscaris nobiscũ, & pugnes con-
tra filios Ammon, sisq; dux o-
mniũ qui habitant in Galaad.
9 Jephte quoq; dixit eis; Si verè
venistis ad me, ut pugné pro
vobis contra filios Ammon,
tradideritq; eos Dñs in man⁹
meas, ego ero vester princeps?
10 Qui responderũt ei; Dñs, qui
hæc audit, ipse mediator ac te-
stis est, quòd nostra promissa
11 faciem⁹. Abiit itaq; Jephte cũ
principib⁹ Galaad, fecitq; eũ
omnis popul⁹ principé sui. Lo-
cutúsq; est Jephte omnes ser-
mones suos corã Dño in Mas-
12 pha. Et misit nuntios ad regé
filiorũ Ammon, qui ex persona
sua diceret; Quid mihi & tibi
est, quia venisti contra me, ut
13 vastares terrã meã? Quib⁹ ille
respondit; Quia tulit Israel
terrã meã, quando ascendit de
Ægypto, à finib⁹ Arnon usq;
Jaboc atq; Jordané: nunc ergo
14 cũ pace redde mihi eam. Per
quos rursũ mandavit Jephte,
& imperavit eis ut dicerent
regi Ammon;

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ εἶπον ὁ λαὸς οἱ ἄρχοντες Γαλαὰδ, ἀνὴρ
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, (μ)Τίς ὁ ἀνὴρ ὅστις ἂν
ἄρξηται παρατάξασθαι πρὸς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ ἔσται
(ν)εἰς ἄρχοντα πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι Γαλαάδ;

ΚΕΦ. ια.

1 Καὶ Ἰεφθάε(α)ὁ Γαλααδίτης ἐπηρμένος
δυνάμει, καὶ αὐτὸς υἱὸς γυναικὸς πόρνης, (β)ἣ
2 ἐγέννησε τῷ Γαλαὰδ τὸν Ἰεφθάε. Καὶ ἔτεκεν
ἡ γυνὴ Γαλαὰδ αὐτῷ (β)υἱούς. καὶ ἡδρύνθησαν οἱ
υἱοὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ἐξέβαλον τὸν Ἰεφθάε, καὶ (γ)
εἶπον αὐτῷ, Οὐ κληρονομήσεις ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν, (δ)ὅτι υἱὸς γυναικὸς ἑταίρας
3 σύ. Καὶ ἔφυγεν Ἰεφθάε ἀπὸ προσώπου τῶν ἀ-
δελφῶν αὐτοῦ, (ε)καὶ ᾤκησεν ἐν γῇ Τώβ. καὶ (ζ)
συνεστράφησαν πρὸς Ἰεφθάε ἄνδρες κενοί, καὶ
4 ἐξῆλθον μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο(η)ἡνίκα παρ-
5 ετάξαντο οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετὰ Ἰσραήλ, Καὶ ἐ-
πορεύθησαν οἱ πρεσβύτεροι (θ) Γαλαὰδ λα-
6 βεῖν τὸν Ἰεφθάε(ι)ἀπὸ τῆς γῆς Τώβ. Καὶ εἶπαν
(κ)τῷ Ἰεφθάε, Δεῦρο καὶ ἔσῃ ἡμῖν(λ) εἰς ἀρ-
χηγὸν, καὶ παραταξόμεθα πρὸς υἱοὺς Ἀμμών.
7 Καὶ εἶπεν Ἰεφθάε τοῖς πρεσβυτέροις Γα-
λαὰδ, (μ)Οὐχὶ ὑμεῖς ἐμισήσατέ με, καὶ ἐξε-
βάλετέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου, καὶ ἐξα-
πεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν; (ν)καὶ διατί ἤλθατε
8 πρὸς (ξ)με νῦν ἡνίκα ἐθλίβητε; Καὶ εἶπαν οἱ
πρεσβύτεροι Γαλαὰδ πρὸς Ἰεφθάε, (ο)Διὰ
τοῦτο νῦν ἐπεστρέψαμεν πρὸς σὲ, καὶ πορεύσῃ
μεθ' ἡμῶν, καὶ παρατάξῃ πρὸς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ
ἔσῃ ἡμῖν (π) εἰς ἄρχοντα πᾶσι τοῖς κατοι-
9 κοῦσι Γαλαάδ. Καὶ εἶπεν Ἰεφθάε πρὸς τοὺς
πρεσβυτέρους Γαλαὰδ, Εἰ ἐπιστρέφετέ με ὑ-
μεῖς(ρ)παρατάξασθαι ἐν υἱοῖς Ἀμμὼν, καὶ πα-
ραδῷ (σ) αὐτοὺς κύριος ἐνώπιον (τ)ἐμοῦ, καὶ
10 ἐγὼ ὑμῖν ἔσομαι(υ)εἰς ἄρχοντα. Καὶ εἶπαν οἱ
πρεσβύτεροι Γαλαὰδ πρὸς Ἰεφθάε, Κύριος
(φ) ἔστω ἀκούων ἀναμέσον ἡμῶν, εἰ μὴ κατὰ τὸ
11 ῥῆμά σου (χ)οὕτω ποιήσομεν. Καὶ ἐπορεύθη
Ἰεφθάε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων Γαλαὰδ, (ψ) καὶ
ἔθηκαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐπ' αὐτοὺς εἰς κεφαλὴν καὶ
εἰς ἀρχηγόν. καὶ ἐλάλησεν Ἰεφθάε πάντας τοὺς
12 λόγους αὐτοῦ ἐνώπιον κυρίου ἐν Μασσηφά. Καὶ
ἀπέστειλεν Ἰεφθάε ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱ-
ῶν Ἀμμὼν, λέγων, Τί ἐμοὶ καὶ (ω)σοί, ὅτι ἦλ-
θες πρός με τοῦ παρατάξασθαι ἐν τῇ γῇ μου;
13 Καὶ εἶπε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς τοὺς
ἀγγέλους Ἰεφθάε, (α) Ὅτι ἔλαβεν Ἰσραὴλ τὴν
γῆν μου(β)ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου
ἀπὸ Ἀρνῶν ἕως Ἰαβὸκ καὶ ἕως τοῦ Ἰορδάνου·
καὶ νῦν ἐπίστρεψον αὐτὰς (γ) ἐν εἰρήνῃ καὶ πο-
14 ρεύσομαι. Καὶ προσέθηκεν ἔτι Ἰεφθάε, καὶ ἀπ-
έστειλεν ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμών.

Et dixerunt popul⁹, ipsi principes 18
Galaad, vir ad proximũ suum;
Quis est vir qui incipiet pugna-
re adversùs filios Ammon, et erit
in (n)principem omnibus inhabi-
tantibus Galaad?

CAP. XI.

Et Jephthe Galaadites (a)e- 1
levat⁹ virtute, et ipse fili⁹ muli-
eris meretricis, quæ genuit ipsi Ga-
laad ipsũ Jephthæ. Et peperit uxor 2
Galaad ei filios. Et creverunt fi-
lii uxoris, et ejecerunt Jephthe:
Et dixerunt ei, Non hæreditabis
in domo patris nostri; quoniã fi-
li⁹ mulieris (b)fornicariæ tu. Et 3
fugit Jephthe à facie fratrũ suo-
rum, et habitavit in terra Tob.(c)
Et conglobati sunt ad Jephthe
viri(d)inanes, et egressi sunt cũ
eo. (e) Et factum est, quando pu- 4
gnáverunt filii Ammon cũ Israel,
Et iverunt seniores Galaad assu- 5
mere Jephthæ de terra Tob. Et 6
dixerunt Jephthæ, Veni, & eris
nobis in principem, & pugnabim⁹
adversùs filios Ammon. Et dixit 7
Jephthæ senioribus Galaad, Nonne
vos odio habuistis me, et ejecistis
me de domo patris mei, et emisistis
me à vobis? (f) Et propter quid ve-
nistis ad me nũc quãdo egetis? Et 8
dixerũt seniores Galaad ad Jeph-
thæ, (g) Propter hoc nunc reverti-
mus ad te: et ibis nobiscũ, et pu-
gnabis advers⁹ filios Ammon: et
eris nobis in (h)principẽ omnibus
inhabitantibus Galaad. Et dixit 9
Jephthe ad seniores Galaad, Si
reducitis me vos ad pugnandũ in
filios Ammon, & tradiderit eos
Domin⁹ corã me, et ego vobis ero
in principẽ. Et dixerunt seniores 10
Galaad ad Jephthæ, Dominus sit
audiens inter nos, si nõ juxta ver-
bũ tuũ sic faciem⁹. Et ivit Jeph- 11
thæ cum seniorib⁹ Galaad: et po-
suerunt eum populus super se in
caput, & in principẽ. Et locutus
est Jephthæ omnia verba sua co-
rã Domino in Massephà. Et misit 12
Jephthæ nuntios ad regẽ filiorũ
Ammon, dicens, Quid mihi, &
tibi, quia venisti ad me ad pu-
gnandũ in terra mea? Et dixit 13
rex filiorum Ammon ad nuntios
Jephthæ, Quoniam cepit Israel
terrã meã, dũm ipse ascenderet
ex Ægypto ab Arnon usq; Ja-
boc, & usq; ad Jordane: et nunc
restitue eas in pace: (i)& ibo. Et 14
apposuit adhuc Jephthe, et misit
nuntios ad regẽ filiorũ Ammon.

MS.A. (μ)Τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν, (ν) εἰς κεφαλὴν πᾶσιν MS.A. Κεφ. ια'. (α)ὁ Γαλααδίτης δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ, καὶ αὐτὸς ἦν υἱὸς (β) καὶ ἔτεκεν τῷ(β) δύο υἱούς. (γ) εἶπον (δ) ὅτι γυναικὸς υἱὸς ἑτέρας εἶ σύ. Καὶ ἀπέδρα Ἰεφθάε ἐκ προσώπου (ε) καὶ κατῴκησεν (ζ) συνελέγοντο πρὸς τὸν Ἰεφθάε ἄνδρες λιτοί, καὶ συνεξεπορεύοντο μετ' αὐτοῦ. (η) μεθ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετὰ Ἰσραήλ καὶ ἐγενήθη, ἡνίκα* ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ (θ) Ἰσραὴλ παραλαβεῖν τὸν (ι) ἐν γῇ Τώβ. (κ) πρὸς Ἰεφθάε, (λ) εἰς ἡγούμενον, καὶ πολεμήσωμεν ἐν τοῖς υἱοῖς (μ) Οὐχ (ν) καὶ τί ὅτι (ξ) ἡνίκα ἐθλίβητε; Καὶ (ο) Οὐχ οὕτως νῦν ἤλθομεν πρὸς σὲ, καὶ συμπορεύσῃ ἡμῖν, καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν, (π) εἰς κεφαλὴν πᾶσι (ρ) πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς (σ) κύριος αὐτοὺς (τ) ἐμοῦ, ἐγὼ (υ) εἰς κεφαλήν. (φ) ἔστω ὁ ἀκούων (χ) οὕτως (ψ) καὶ κατέστησεν ὁ λαὸς αὐτὸν ἐπ' αὐτῶν εἰς κεφαλὴν, εἰς ἡγούμενον. (ω) σύ, ὅτι ἥκεις πρός με σὺ πολεμῆσαί με ἐν τῇ (α) Διότι (β) ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ (γ) μετ' εἰρήνης· καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰεφθάε. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεφθάε ἀγγέλους πρὸς τὸν βασιλέα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וַאֲמַרוּ עַמָּא רַבְרְבֵי גִלְעָד גְּבַר לְחַבְרֵיהּ מַן גַּבְרָא דְיִשְׁרֵי לְאַגָּחָא קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן
יְהֵי לְרֵישׁ לְכֹל יָתְבֵי גִלְעָד׃

ב

1 וְיִפְתָּח גִּלְעָדָאָה הֲוָה גְּבַר חֵילָא וְהוּא בַּר אִתְּתָא פּוּנְדְּקִיתָא וְאוֹלִיד גִּלְעָד יָת יִפְתָּח׃
2 וִילֵידַת אִתַּת גִּלְעָד לֵיהּ בְּנִין וּרְבִיאוּ בְנֵי אִתְּתָא וְתָרִיכוּ יָת יִפְתָּח וַאֲמַרוּ לֵיהּ לָא תַחְסִין
3 בְּבֵית אֲבוּנָא אֲרֵי בַּר אִתְּתָא אוֹחֲרֵי אַתְּ׃ וַעֲרַק יִפְתָּח מִן קֳדָם אֲחוֹהִי וִיתֵיב בַּאֲרַע טָבָא
4 וְאִתְכְּנִישׁוּ לְוַת יִפְתָּח גַּבְרִין סְרִיקִין וּנְפַקוּ עִמֵּיהּ׃ וַהֲוָה מִזְמַן יוֹמִין וַאֲגִיחוּ קְרָבָא בְנֵי
5 עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל׃ וַהֲוָה כַּד אֲגִיחוּ קְרָבָא בְנֵי עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל וַאֲזַלוּ סָבֵי גִלְעָד לְמִדְבַּר
יָת יִפְתָּח מֵאֲרַע טָב׃ וַאֲמַרוּ לְיִפְתָּח אֱתָא וּתְהֵי לָנָא לְרַבָּא וְנַגִּיחַ קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן
6
7 וַאֲמַר יִפְתָּח לְסָבֵי גִלְעָד הֲלָא אַתּוּן סְנֵיתוּן יָתִי וְתָרֵכְתּוּנִי מִבֵּית אַבָּא וּמָא דֵין אֲתֵיתוּן
8 לְוָתִי כְּעַן כַּד עָקַת לְכוֹן׃ וַאֲמַרוּ סָבֵי גִלְעָד לְיִפְתָּח בְּכֵין כְּעַן תַּבְנָא לְוָתָךְ וּתְהָךְ עִמָּנָא
9 וּתְגִיחַ קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן וּתְהֵי לָנָא לְרֵישׁ לְכֹל יָתְבֵי גִלְעָד׃ וַאֲמַר יִפְתָּח לְסָבֵי גִלְעָד אִם
מְתִיבִין אַתּוּן יָתִי לְאַגָּחָא קְרָבָא בִּבְנֵי עַמּוֹן וְיִמְסַר יְיָ יָתְהוֹן קֳדָמַי אֲנָא אֱהֵוֵי לְכוֹן לְרֵישׁ׃
10
11 וַאֲמַרוּ סָבֵי גִלְעָד לְיִפְתָּח מֵימְרָא דַיְיָ יְהֵי סָהִיד בֵּינָנָא אִם לָא כְּפִתְגָּמָךְ כֵּן נַעְבֵּיד׃ וַאֲזַל
יִפְתָּח עִם סָבֵי גִלְעָד וּמַנִּיאוּ עַמָּא יָתֵיהּ עֲלֵיהוֹן לְרֵישׁ וּלְרַבָּא וְסַדַּר יִפְתָּח יָת כָּל פִּתְגָמוֹהִי
12 קֳדָם יְיָ בְּמִצְפַּיָא׃ וּשְׁלַח יִפְתָּח אִזְגַּדִּין לְוַת מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן לְמֵימַר מַה לִּי וָלָךְ אֲרֵי
13 אֲתֵיתָא לְוָתִי לְאַגָּחָא קְרָבָא בְּאַרְעִי׃ וַאֲמַר מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן לְאִזְגַּדֵּי יִפְתָּח אֲרֵי נְסֵיב
יִשְׂרָאֵל יָת אַרְעִי בְּמִסְּקֵיהּ מִמִּצְרַיִם מֵאַרְנוֹנָא וְעַד יוּבְקָא וְעַד יַרְדְּנָא וּכְעַן אֲתֵיב יָתְהֵין
14 בִּשְׁלָם׃ וְאוֹסֵיף עוֹד יִפְתָּח וּשְׁלַח אִזְגַּדִּין לְוַת מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixerunt popul⁹ principum Gilghad, vir ad socium suum; Qui vir qui 18
ponens ad ineundum bellum in filiis Ghamon, erit caput omnibus habita-
torib⁹ Gilghad.

CAP. XI.

Et Jiphtahh Gilghadæ⁹ fuit vir virtutis, & ipse fili⁹ mulieris taberna- 1
riæ; et genuit Gilghad Jiphtahh. Et peperit uxor Gilghad ei filios, et cre- 2
verunt filii mulieris, & ejecerunt Jiphtahh, & dixerunt ei, Non hæreditabis
in domo patris nostri, quoniam fili⁹ mulieris *aliæ* tu. Et fugit Jiphtahh ab- 3
ante fratres suos & habitavit in terra *Tab*; & congregati sunt ad Jiphtahh
viri vacui, & exierunt cũ eo. Et fuit *à tempore* dierum, & inierunt bel- 4
lum filii Ghamon cum Israel. Et fuit cum inierunt bellum filii Ghamon 5
cũ Israel, & venerunt senes Gilghad ad accipiendũ Jiphtahh ex terrã *Tab*.
Et dixerunt Jiphtahh, Veni & eris nobis in magnũ, & inibim⁹ bellum in 6
filiis Ghamon. Et dixit Jiphtahh senibus Gilghad, Nonne vos odistis me 7
& ejecistis me de domo patris mei? Et quid hoc venistis ad me nunc cũ
afflictum est vobis? Et dixerunt senes Gilghad Jiphtahh: In sic nunc redi- 8
vimus ad te, & ibis nobiscum, & inibis bellũ cum filiis Ghamon, &
eris nobis in caput omnib⁹ habitatorib⁹ Gilghad. Et dixit Jiphtahh senibus 9
Gilghad, Si redire facientes vos me ad ineundũ bellum in filiis Ghamon,
et tradet Domin⁹ eos ante me, ego ero vobis capiti. Et dixerunt senes Gil- 10
ghad Jiphtahh, Dictũ Domini erit testis inter nos, si non ut verbũ tuum sic
faciem⁹. Et venit Jiphtahh cum senib⁹ Gilghad, & præfecerunt populus 11
eũ super se ad caput & ad magnũ; & ordinavit Jiphtahh omnia verba suã
ante Dominum in Miszpeia. Et misit Jiphtahh nuncios ad regem filiorũ 12
Ghamon ad dicendũ, Quid tibi & mihi? Nam venisti ad me ad ineundũ
bellũ in terra mea. Et dixit rex filiorũ Ghamon nunciis, Quia cepit Israel 13
terrã meã in exire suo ex Miszraim ab Arnona, & usque Jubka, & usque
Jordænẽ; et nunc redde ea in pace. Et addidit adhuc Jiphthahh, et misit 14
nuncios ad regem filiorũ Ghamon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܪܘܪܒܢܐ ܕܓܠܥܕ. ܐܢܫ ܠܚܒܪܗ. ܐܝܢܐ ܓܒܪܐ ܕܫܪܐ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ *
ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܗܘ ܢܗܘܐ ܪܫܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܘܗܝ ܕܓܠܥܕ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *
1 ܘܢܦܬܚ ܓܠܥܕܝܐ. ܓܢܒܪܐ ܗܘܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܗܘ ܒܪ ܐܢܬܬܐ ܗܘܐ ܙܢܝܬܐ. * ܘܪܒܘ ܒܢܝܗ *
2 ܕܐܢܬܬܐ. ܘܛܪܕܘܗܝ ܠܢܦܬܚ. ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܬܐܪܬ ܒܒܝܬ ܐܒܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܪ ܐܢܬܬܐ ܗܘ
ܢܘܟܪܝܬܐ. * ܘܥܪܩ ܢܦܬܚ ܡܢ ܩܕܡ ܐܚܘܗܝ. ܘܝܬܒ ܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬ
3 ܢܦܬܚ ܓܒܪܐ ܣܪܝܩܐ ܘܙܢܝܐ. ܘܢܦܩܝܢ ܥܡܗ. * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܒܢܝ
4 ܥܡܘܢ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܟܕ ܐܬܟܬܫܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܙܠܘ ܣܒܐ
5 ܕܓܠܥܕ ܠܡܕܒܪܘܗܝ ܠܢܦܬܚ ܡܢ ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܢܦܬܚ. ܬܐ ܗܘܝ ܠܢ ܪܫܐ.
6 ܘܢܬܟܬܫ ܥܡ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. * ܘܐܡܪ ܢܦܬܚ ܠܣܒܐ ܕܓܠܥܕ. ܠܐ ܐܢܬܘܢ ܣܢܐܬܘܢܢܝ.
7 ܘܛܪܕܬܘܢܢܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝ. ܘܗܫܐ ܡܢܐ ܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ. ܟܕ ܐܠܝܨ ܠܟܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ
8 ܣܒܐ ܕܓܠܥܕ ܠܢܦܬܚ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܗܫܐ ܗܐ ܐܬܝܢ ܠܘܬܟ. ܙܠ ܥܡܢ. ܘܢܬܟܬܫ ܥܡ
9 ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܗܘܝܬ ܪܫܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܘܗܝ ܕܓܠܥܕ. * ܘܐܡܪ ܢܦܬܚ ܠܣܒܐ ܕܓܠܥܕ. ܐܢ
ܡܗܦܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܢܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܩܕܡܝ: ܐܢܐ
10 ܐܗܘܐ ܠܟܘܢ ܪܫܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܣܒܐ ܕܓܠܥܕ. ܡܪܝܐ ܢܗܘܐ ܫܡܘܥܐ ܒܝܢܬܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ
11 ܡܠܬܟ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ. * ܘܐܙܠ ܢܦܬܚ ܥܡ ܣܒܐ ܕܓܠܥܕ. ܘܐܩܝܡܘܗܝ ܥܠܝܗܘܢ
12 ܪܫܐ ܘܫܠܝܛܐ. ܘܐܡܪ ܢܦܬܚ ܟܠܗܝܢ ܡܠܘܗܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܡܨܦܝܐ. * ܘܫܕܪ ܢܦܬܚ
ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܟܕ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ. ܕܐܬܝܬ ܠܡܬܟܬܫܘ
13 ܒܐܪܥܝ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܐܝܙܓܕܘܗܝ ܕܢܦܬܚ. ܡܛܠ ܕܢܣܒܘ ܗܘܘ ܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ ܐܪܥܝ. ܟܕ ܣܠܩܘ ܗܘܘ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܡܢ ܐܪܢܘܢ ܘܥܕܡܐ ܠܝܒܘܩ. ܘܥܕܡܐ
14 ܠܝܘܪܕܢܢ. ܘܗܫܐ ܐܗܦܟ ܐܢܝܢ ܠܝ ܒܫܠܡܐ. * ܘܗܦܟ ܬܘܒ ܢܦܬܚ. ܘܫܕܪ ܐܓܪܬܐ ܘܐܝܙܓܕܐ
ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ.

Et dixit populus, nempe magnates Gelaad, 18
quisque ad socium suum, Quicunque bel-
lum auspicabitur contra filios Ammon, is
caput erit omnium incolarum Gelaad.

CAP. XI.

Porrò Nephtah Gelaadites heros erat for- 1
tissimus, idemque erat filius mulieris cu-
jusdam meretricis. Hujus mulieris filii cùm 2
adolevissent, ejecerunt Nephtah, dicentes,
Non erit hæres domûs patris nostri, eò
quòd sit filius mulieris alienæ. Fugiens ita- 3
que Nephtah à conspectu fratrum suorum,
habitavit in terra bona: collectique sunt
ad Nephtah homines inanes & libidinosi qui
egrediebantur cum eo. Contigit autem 4
post dies *aliquot* ut pugnarent filii Ammon
contra Israelem. Cúmque pugnarent filii 5
Ammon contra filios Israel, profecti sunt
seniores Gelaad ut adducerent Nephtah de
terra bona. Et dixerunt ad Nephtah, Ve- 6
ni, esto nobis dux, ut pugnemus contra
filios Ammon. Respondit Nephtah senio- 7
ribus Gelaad, Annon vos odistis me, & eje-
cistis me de domo patris mei? quid ergò
nunc ad me venitis quum urgemini calami-
tate? Dixerunt seniores Gelaad ad Neph- 8
tah, Hac de causa jam ecce veniemus ad
te: proficiscere nobiscum, & pugnemus
contra filios Ammon, & esto dux omnium
habitantium in Gelaad. Dixit Nephtah se- 9
nioribus Gelaad, Si me reducitis ut bellum
geram contra filios Ammon, tradideritque
eos Dominus in conspectu meo, egóne ero
vobis dux? Dixerunt ei seniores Gelaad, 10
Dominus sit auditor inter nos, nisi juxta
verbum tuum sic fecerimus. Abiit igitur 11
Nephtah cum senioribus Gelaad, & consti-
tuerunt eum sibi ducem ac principem, di-
xitque Nephtah omnia verba sua coram Do-
mino in Masphia. Deinde misit Nephtah 12
nuntios ad regem filiorum Ammon, ut di-
cerent ei; Quid rei mihi tecum est, ut ve-
neris ad belligerandum in terra mea? Re- 13
spondit rex Ammon legatis Nephtah, Quo-
niam usurpaverant filii Israel terram meam
cùm ascenderent de terra Ægypti, ab Arnon
usque ad Aboc & ad Jordanem usque: nunc
ergò restitue eas mihi pacificé. Perrexit 14
autem rursus Nephtah, misitque epistolam &
legatos ad regem filiorum Ammon,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 *فقال روساء جلعاد كل رجل منهم لصاحبه اي رجل ابتدي بمحاربة بني عمون يصير ريسا
1 على سكان جلعاد كلهم * الفصل الحادي عشر * وكان يفتاح الجلعادي جبارا
2 وكان بن امراة سواقة * دخل عليها جلعاد واولدها يفتاح *ثم ولدت امراته بنين وكبروا
بنو امراته وطردوا يفتاح * فقالوا لا يرث هذا من بيت ابينا معنا شيا * لانه بن امراة غريبة
3 4 * وهرب يفتاح من اخوته * وسكن ارضا خصبة واجتمع اليه قوم فراغ شداد * فصاروا معه * فلما
5 كان بعد ايام * اجتمع بنو عمون ليجاهدوا بني اسرائيل * فلما ارادوا يحاربهم * انطلق اشياخ
6 جلعاد لياتوا بيفتاح من الارض الخصبة * وقالوا ليفتاح * سر معنا لنصيرك ريسا علينا ونحارب
7 بني عمون * قال يفتاح لاشياخ جلعاد * اليس انتم ابغضتموني وطردتموني من بيت ابي * فكيف
8 اتيتموني الان * حيث ضاقت بكم الامور فلم تصبر معنا * فقال اشياخ جلعاد ليفتاح * انما اتيناك
الان حيث اصابتنا الشدايد * فسر معنا لنجاهد بني عمون * ونصيرك ريسا لجميع اهل جلعاد
9 * فقال يفتاح لاشياخ جلعاد * ان انا انطلقت معكم * وحاربت بني عمون * ودفعهم الرب في يدي
10 اصير عليكم ريسا * قال له اشياخ بني اسرائيل اهل جلعاد * الرب يسمع قولنا * ويشهد علينا
11 انا لا نخالف * ولا نغدر بك * بل نفعل كقولك * وانطلق يفتاح مع اهل جلعاد * وصيروه
12 عليهم ريسا وحاكما * وقال يفتاح كل قوله امام الرب في مصفيا * وارسل رسلا الي ملك بني عمون
13 وقال له * ما حالنا * وكيف جيت الي ارضنا لتحاربنا * قال ملك عمون لرسل يفتاح * لان بني
اسرائيل اخذوا ارضنا حيث صعدوا من مصر * من حد ارنون الي افاق والي الاردن * فردوا
14 الان ارضنا علينا بسلام * فعاد يفتاح ايضا وارسل رسلا * وكتب معهم كتبا الي
ملك بني عمون *

Et dixerunt primores Galaad, quisque ex 18
ipsis ad socium suum, Quicunque inci-
piet pugnare contra filios Ammon, erit
dux omnium incolarum Galaad.

CAP. XI.

Jephtah verò Galaadites erat gigas, erat- 1
que filius cujusdã mercatricis, ad quã
ingressus Galaad genuit ex ea Jephtahum.
Tum peperit uxor ejus filios; & cùm ado- 2
levissent filii uxoris ejus, expulerunt Jeph-
tahum, & dixerunt, Nullam habebit hic
hæreditatẽ è domo patris nostri nobiscum,
quia filius est mulieris exteræ. Aufugit 3
itaq; Jephtah à fratribus suis, et habitavit
in regione quadã fertili: collectiq; sunt ad
eum homines otiosi ac vagi, et manserunt
cũ eo. Factũ est autẽ post dies aliquot ut 4
cõgregarentur filii Ammon ad oppugnan-
dos filios Israel: Et cùm voluissent op- 5
pugnare eos, abierunt seniores Galaad ad
adducendum Jephtahum de regione illa
fertili: Et dixerunt ad Jephtah, Veni 6
nobiscum ut constituamus te caput super
nos, & dimicemus contra filios Ammon.
Dixit Jephtah ad seniores Galaad, Nonne 7
vos odistis me, & expulistis me de domo
patris mei? quomodo ergò venistis ad me
nunc? cùm res vestræ in angusto versan-
tur, dicitis, Venias nobiscum. Dixerunt se- 8
niores Galaad ad Jephtah, Imò nunc ad
te venimus, cùm adversa nobis contigêre;
veni ergò nobiscum ut oppugnes Ammoni-
tas, et constituem' te caput omnium Galaa-
ditarum. Dixit Jephtah ad seniores Ga- 9
laad, Si ego vobiscũ abiero, et Ammonitas
oppugnavero, tradideritq; eos Dominus in
manus meas, erône caput super vos? Dixe- 10
runt ad eum seniores Israelitarum Galaa-
ditarũ, Dominus audit sermonẽ nostrũ, et
testis est nobis quòd non sumus aliter fa-
cturi, nec te decepturi, sed juxta sermonem
tuum acturi. Abiit ergò Jephtah cum Ga- 11
laaditis, & statuerunt eum super se caput
ac judicem: dixitque Jephtah universum
sermonẽ suum corã Domino in Maspbia.
Deinde misit nuntios ad regem filiorum 12
Ammon, & dixit ei, Qualis est rerum no-
strarum conditio? & quonã pacto terram
nostram petîsti ad oppugnandum nos? Re- 13
spondit rex Ammõ nuntiis Jephtahi, Quia
filii Israel usurpârunt regionẽ nostrã cùm
ascenderunt ex Ægypto, à termino Arnonis
usq; ad Aphac, et usq; ad Jordanẽ: restituite
ergò nobis regionẽ nostrã pacificè. Iterum 14
misit Jephtah alios legatos, ac per eos scri-
psit literas ad regem filiorum Ammon;

ספר שופטים : יא

15 ויאמר לו כה אמר יפתח לא־לקח ישראל את־
ארץ מואב ואת־ארץ בני עמון : כי בעלותם
16 ממצרים וילך ישראל במדבר עד־ים־סוף ויבא
קדשה : וישלח ישראל מלאכים ׀ אל־מלך
17 אדום ׀ לאמר אעברה־נא בארצך ולא שמע מלך
אדום וגם אל־מלך מואב שלח ולא אבה וישב
ישראל בקדש : וילך במדבר ויסב את־ארץ
18 אדום ואת־ארץ מואב ויבא ממזרח־שמש לארץ מואב
ויחנון בעבר ארנון ולא־באו בגבול מואב
19 כי ארנון גבול מואב : וישלח ישראל מלאכים
אל־סיחון מלך־האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל
נעברה־נא בארצך עד־מקומי : ולא־האמין
20 סיחון את־ישראל עבר בגבלו ויאסף סיחון את־
כל־עמו ויחנו ביהצה וילחם עם־ישראל :
21 ויתן יהוה אלהי־ישראל את־סיחון ואת־כל־עמו
ביד ישראל ויכום ויירש ישראל את כל־ארץ
22 האמרי יושב הארץ ההיא : ויירשו את כל־גבול
האמרי מארנון ועד־היבק ומן־המדבר ועד־הירדן :
23 ועתה יהוה ׀ אלהי ישראל הוריש את־האמרי
24 מפני עמו ישראל ואתה תירשנו : הלא את אשר
יורישך כמוש אלהיך אותו תירש ואת כל־אשר
הוריש יהוה אלהינו מפנינו אותו נירש :
25 ועתה הטוב טוב אתה מבלק בן־צפור מלך מואב
הרוב רב עם־ישראל אם־נלחם נלחם בם :
26 בשבת ישראל בחשבון ובבנותיה ובערעור ובבנותיה
ובכל־הערים אשר על־ידי ארנון שלש מאות
27 שנה ומדוע לא־הצלתם בעת ההיא : ואנכי לא־
חטאתי לך ואתה עשה אתי רעה להלחם בי ישפט
יהוה השפט היום בין בני ישראל ובין בני עמון :
28 ולא שמע מלך בני עמון אל־דברי יפתח אשר
שלח אליו :

Versio VULG. LAT.

15 Hæc dicit Jephte; Non tulit Israel terrã Moab, nec terrã fi-
16 liorũ Ammon: Sed quando de Ægypto cõscenderunt, ambulavit per solitudinem usq; ad Mare rubrũ, & venit in Cades.
17 Misitque nuntios ad regem Edom, dicens; Dimitte me ut transeam per terrã tuam. Qui noluit acquiescere precib' ejus. Misit quoq; ad regẽ Moab, qui & ipse transitum præbere contempsit. Mansit itaq; in
18 Cades, Et circuivit ex latere terrã Edom, & terram Moab: venitque contra Orientalem plagam terræ Moab, & castrametatus est trans Arnon: nec voluit intrare terminos Moab: Arnon quippe confinium est
19 terræ Moab. Misit itaque Israel nuntios ad Sehon regem Amorrhæorum, qui habitabat in Hesebon: & dixerunt ei, Dimitte ut transeam per ter-
20 ram tuam usq; ad fluviũ. Qui & ipse Israel verba despiciens, non dimisit eũ transire per terminos suos: sed infinitã multitudine cõgregatã, egress' est cõtra eũ in Jasa, et fortiter
21 resistebat. Traditq; eũ Dñs in man' Israel cũ omni exercitu suo, qui percussit eũ, & possedit omnem terram Amorrhæi
22 habitatoris regionis illi', Et universos fines ejus, de Arnon usque Jaboc, & de solitudine
23 usq; ad Jordanem. Dñs ergò De' Israel subvertit Amorrhæum, pugnante contra illũ populo suo Israel, & tu nunc vis
24 possidere terram ejus? Nõnne ea quæ possidet Chamos deus tuus, tibi jure debentur? Quæ autem Dñs De' noster victor obtinuit, in nostrã cedent pos-
25 sessionem: Nisi fortè melior es Balac filio Sephor rege Moab: aut docere potes, quòd jurgatus sit contra Israel, & pugnaverit contra eũ,
26 Quando habitavit in Hesebon, & viculis ejus, & in Aroër, & villis illius, vel in cunctis civitatibus juxta Jordanem, per trecentos annos. Quarè tanto tempore nihil super hac repetitione tentâstis?
27 Igitur non ego pecco in te, sed tu contra me malè agis, indicens mihi bella non justa. Judicet Dñs arbiter hujus diei inter Israel & inter filios Am-
28 mon. Noluitq; acquiescere rex filiorũ Ammon verbis Jephte, quæ per nuntios mandaverat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 (δ) Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὕτω λέγει Ἰεφθάε, Οὐκ ἔλαβεν Ἰσραὴλ τὴν γῆν Μωάβ, καὶ τὴν γῆν υἱῶν Ἀμμών,
16 (ε) Ὅτι ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου ἐπορεύθη Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως θαλάσσης (ζ) Σίφ, καὶ ἦλθεν (η) εἰς Κάδης.
17 Καὶ (θ) ἀπέστειλεν Ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς βασιλέα Ἐδώμ, λέγων, Παρελεύσομαι (ι) δὴ ἐν τῇ γῇ σου· καὶ οὐκ ἤκουσε (κ) βασιλεὺς Ἐδώμ. καί γε πρὸς βασιλέα Μωὰβ ἀπέστειλε, καὶ οὐκ (λ) εὐδόκησεν. καὶ ἐκάθισεν Ἰσραὴλ ἐν Κάδης,
18 Καὶ (μ) ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκύκλωσε τὴν γῆν Ἐδὼμ καὶ τὴν γῆν Μωάβ (ν) καὶ ἦλθεν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου τῇ γῇ Μωάβ, καὶ παρενέβαλεν ἐν πέραν Ἀρνών, καὶ οὐκ εἰσῆλθεν (ξ) ἐν
19 ὁρίοις Μωάβ, ὅτι Ἀρνὼν (ο) ὅριον Μωάβ. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰσραὴλ ἀγγέλους πρὸς Σηὼν (π) βασιλέα τοῦ Ἀμορραίου βασιλέα Ἐσεβών, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσραήλ, (ρ) Παρέλθωμεν δὴ ἐν
20 τῇ γῇ σου ἕως τοῦ τόπου (σ) ἡμῶν. Καὶ οὐκ ἐνεπίστευσεν Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν ἐν τῷ ὁρίῳ αὐτοῦ. καὶ (τ) συνῆξε Σηὼν πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ (υ) παρενέβαλον εἰς Ἰασά, καὶ παρετά-
21 ξατο πρὸς Ἰσραήλ. Καὶ παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ τὸν Σηὼν καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν χειρὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐπάταξεν (φ) αὐτόν· καὶ ἐκληρονόμησεν Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Ἀμορραίου τοῦ κατοικοῦντος (χ) τὴν γῆν ἐκείνην
22 Ἀπὸ Ἀρνὼν καὶ ἕως τοῦ Ἰαβόκ, καὶ ἀπὸ (ψ) τῆς
23 ἐρήμου ἕως τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ νῦν κύριος ὁ (ω) θεὸς Ἰσραὴλ ἐξῆρε τὸν Ἀμορραῖον (α) ἀπὸ προσώπου (β) λαοῦ αὐτοῦ Ἰσραήλ, καὶ σὺ κλη-
24 ρονομήσεις (γ) αὐτόν; Οὐχὶ ἃ ἐὰν κληρονομήσει σε Χαμὼς ὁ θεός σου, αὐτὰ κληρονομήσεις; (δ) καὶ τοὺς πάντας οὓς ἐξῆρε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, αὐτοὺς κληρονο-
25 μήσομεν. Καὶ νῦν μὴ ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος σὺ ὑπὲρ Βαλὰκ υἱὸν Σεπφὼρ βασιλέως Μωάβ; (ε) μὴ μαχόμενος ἐμαχέσατο μετὰ Ἰσρα-
26 ήλ, ἢ πολεμῶν ἐπολέμησεν (ζ) αὐτόν, Ἐν τῷ οἰκῆσαι ἐν Ἐσεβὼν καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, καὶ ἐν γῇ Ἀροὴρ καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς παρὰ τὸν Ἰορδάνην, τριακόσια ἔτη; (η) καὶ διατί οὐκ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν τῷ
27 καιρῷ ἐκείνῳ; (θ) Καὶ νῦν ἐγώ εἰμι οὐχ ἥμαρτόν σοι, καὶ σὺ ποιεῖς μετ' ἐμοῦ πονηρίαν (ι) τοῦ παρατάξασθαι ἐν ἐμοί. κρίναι (κ) κύριος ὁ κρίνων σήμερον ἀναμέσον (λ) υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀ-
28 ναμέσον (μ) υἱῶν Ἀμμών. Καὶ οὐκ (ν) ἤκουσε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν (ξ) τῶν λόγων Ἰεφθάε, ὧν ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν.

MS. A. (δ) Λέγων, Τάδε λέγει (ε) Ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, διὰ ἐρήμου (ζ) ἐρυθρᾶς, καὶ (η) ἕως Κάδης. (θ) ἐξαπέστειλεν (ι) διὰ τῆς γῆς σου (κ) ὁ βασιλεὺς (λ) ἠθέλησεν. καὶ (μ) διῆλθεν ἐν (ν) καὶ παρεγένετο κατ' ἀνατολὰς ἡλίου τῆς γῆς Μωάβ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ πέραν (ξ) εἰς τὸ ὅριον (ο) ἦν ὅριον (π) βασιλέα Ἐσεβὼν τὸν Ἀμορραῖον, καὶ εἶπεν (ρ) Παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου (σ) μου. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν διελθεῖν τὸν Ἰσραὴλ διὰ τῶν ὁρίων αὐτοῦ. (τ) συνήγαγεν (υ) παρενέβαλεν ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐπολέμησεν μετὰ Ἰσραήλ. (φ) αὐτούς· (χ) ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐκληρονόμησεν πᾶν τὸ ὅριον τοῦ Ἀμορραίου Ἀπὸ Ἀρνὼν (ψ) τῆς ἐρήμου καὶ ἕως (ω) θεὸς ἐξῆρεν (α) ἐκ (β) τοῦ λαοῦ (γ) αὐτοῦ ἐπὶ σοῦ; Οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέν σοι Χαμὼς (δ) καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν* σοι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, αὐτὰ κληρονομήσομεν. Καὶ νῦν μὴ κρείσσων εἶ σὺ τοῦ Βαλὰκ υἱοῦ Σεπφὼρ (ε) μὴ μάχῃ ἐμαχέσατο (ζ) αὐτοῖς ἐν τῷ οἰκῶ Ἰσραὴλ ἐν Ἐσεβὼν καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν Ἰαζὴρ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν πάσαις (η) διότι οὐκ ἐρύσαντο αὐτοὺς (θ) Καὶ ἐγὼ οὐχ (ι) τοῦ πολεμῆσαι ἐν (κ) ὁ κύριος (λ) τῶν υἱῶν (μ) τῶν υἱῶν (ν) εἰσήκουσεν (ξ) καὶ οὐκ εἰσήκουσεν τῶν λόγων

15 Et (k) dixit ei, Sic dicit Jephthæ, Non cepit Israel terrã Moab, & terrã filiorũ Ammon:
16 Quoniã cũ ascenderent ipsi ex Ægypto, ivit Israel in deserto usq; ad mare (l) Siph: & venit in Cades.
17 Et misit Israel nuntios ad regẽ Edom, dicens, Præteribo nunc in terra tua: & non audivit rex Edom. Atq; etiã ad regẽ Moab misit: & non benè sensit. Et sedit Israel in Cades:
18 Et ivit in deserto, & circuivit terrã Edom, & terrã Moab. Et venit ab Ortu Solis terræ Moab, et castrametat' est trans Arnõ; & non intravit in fines Moab; quoniã Arnon est termin' Moab.
19 Et misit Israel nuntios ad Seon regẽ ipsi' Amorrhæi, regẽ Esebon: & dixit ei Israel; Prætereamus nunc in terra tua usq; ad locum nostrũ.
20 Et Seon non (m) credidit Israeli transire in termino suo. Et congregavit Seon omnẽ populũ suũ, & castrametati sunt in Jasa: & pugnavit adversùs Israel.
21 Et tradidit Dominus Deus Israel Seon, & universum populũ ejus in manu Israel. Et percussit eum: & hæreditavit Israel omnẽ terrã Amorrhæi inhabitantis terram illã
22 Ab Arnon, et usq; Jaboc, et à deserto usq; ad Jordanẽ.
23 Et nunc Dominus Deus Israel abstulit Amorrhæũ à facie populi sui Israel: & tu hæreditabis eum?
24 Nõnne quæcunq; (n) hæreditabit te Chemos deus tuus, hæc hæreditabis? Et (o) omnes, quos abstulit Dominus De' noster à facie vestra, eos hæreditabimus.
25 Et nunc nunquid in (p) bono melior tu super Balac filium Sephor regis Moab? Nunquid pugnans pugnavit cũ Israel, aut bellans bello aggressus est eũ;
26 Cũ habitaret in Esebon, et in (q) finib' ejus, & in terra Aroer, et in finib' ejus, et in omnib' civitatib' quæ apud Jordanẽ, trecentos annos? Et cur non (r) eruisti eos in tempore illo?
27 Et nunc ego quidẽ non peccavi tibi: & tu facis mecum malignitatẽ, pugnando in me. Judicet Dominus, qui judicat, hodiè inter filios Israel, et
28 inter filios Ammon. Et non audivit rex filiorum Ammon verba Jephthæ, quæ misit ad eum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואמר ליה כדנן אמר יפתח לא נסיב ישראל ית ארעא דמואב וית ארעא בני עמון : ארי
16 במסקהון ממצרים ואזל ישראל במדברא עד ימא דסוף ואתא לרקם :
17 ושלח ישראל אזגדין לות מלכא דאדום למימר אעבר כען בארעך ולא שמע מלכא דאדום ואף לות
18 מלכא דמואב שלח ולא קביל ויתיב ישראל ברקם : ואזל במדברא ואקיף ית ארע אדום
וית ארע מואב ואתו ממדנח שמשא לארעא דמואב ושרו בעברא דארנון ולא עלו
19 בתחום מואב ארי ארנון תחום מואב : ושלח ישראל אזגדין לות סיחון מלכא דאמוראה
20 מלכא דחשבון ואמר ליה ישראל נעבר כען בארעך עד אתרי : ולא הימין סיחון ית
ישראל למעבר בתחומיה וכנש סיחון ית כל עמיה ושרו ביהצה ואגיח קרבא עם
21 ישראל : ומסר יי אלהא דישראל ית סיחון וית כל עמיה בידא דישראל ומחונון ויריתו
22 ישראל ית כל ארע אמוראה יתיב ארעא ההיא : ויריתו ית כל תחום אמוראה מארנונא
23 ועד יובקא ומן מדברא ועד ירדנא : וכען יי אלהא דישראל תריך ית אמוראה מן קדם
24 עמיה ישראל ואת מדמי למירתיה : הלא ית דיחסננך כמוש טעותך יתיה תחסין וית כל
25 דתריך יי אלהנא מן קדמנא יתיה נירת : וכען הטב טב את מבלק בר צפור מלכא
26 דמואב המדן דן עם ישראל אם קרבא אגיח בהון : כד יתיב ישראל בחשבון ובכפרנהא
ובערער ובכפרנהא ובכל קרויא דעל תחומי ארנון תלת מאה שנין ומא דין לא שזבתון
27 בעדנא ההיא : ואנא לא חטית לך ואת עבד עמי בישא לאגחא קרבא בי ידין יי דעבד
28 דינא יומא דין בין בני ישראל ובין בני עמון : ולא קביל מלכא דבני עמון לפתגמי יפתח
דשלח לותיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

15 Et dixit ei, Sic dixit Jiphthahh: non cepit Israel terram *Moab*, et terram
16 filiorum Ghamon. Nam in exeundo eos ex Miszraim, et ambulavit Israel in
17 deserto usq; mare Zzuph, et venit ad Rekam. Et misit Israel nuncios ad regem Edom ad dicendum, Transibo nunc in terrã tuã, & non audivit rex Edom; et etiam ad regem Moab misit, et non *auscultavit*, et sedit Israel in
18 Rekam. Et ambulavit in deserto, et ambivit terram *Edom*, et terram *Moab*, & venit ab ortu Solis ad terram *Moab*; et posuerunt in transitu Arnon, et non intraverunt in termino Moab, quia Arnon terminus Moab. Et
19 misit Israel nuncios ad Zzihhon regem Emorrhæi regem Hhesbon; & dixit ei Israel, Transibimus nunc in terrã tuã usque ad locum meum.
20 Et non credidit Zzihhon Israel ad transeundum in termino suo; et congregavit Zzihhon omnem populum suum, et posuerunt in Jahasz; et inivit bellum
21 cum Israel. Et tradidit Dñs Deus Israel Zzihhon et omnem populum ejus in manu Israel, et deleverunt eos, et hæreditavit Israel omnẽ terrã Emo-
22 rhæi habitantis in terrã illã. Et hæreditaverunt omnem terminum Emo-
23 rhæi ab Arnonã et usque Jobeka, et ex deserto, et usq; Jordanem. Et nunc Dñs Deus Israel ejecit Emorhæũ ex-ante populũ suũ Israel, et tu cogitas
24 ad possidendũ eum? Nonne quod possidere te fecit Chemos error tuus, id possidebis? et omne quod ejecit Dominus Deus noster ex-ante nos, id hære-
25 ditabim'? Et nunc an bon' bon' tu à Balak filio Zzipor rege Moab; num
26 contendere contendit cum Israel? si bellum inivit in eis? Cum sedit Israel in Hhesbon et in oppidis ej', et in Gharoer, et in oppidis ejus, et in omnibus urbib' quæ sup terminis Arnon tercentũ annis: & quare non liberâstis
27 in tempore illo? Et ego non peccavi tibi, et tu faciens mecum malum ad ineundum bellum *in* me: judicabit Dñs qui *fecit* judicium in die hâc,
28 inter filios Israel et inter filios Ghamon. Et non audivit rex filiorum Ghamon verbis Jiphthahh, quæ misit ad eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܢܦܬܚ. ܠܐ ܢܣܒ ܐܝܣܪܝܠ ܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܐܪܥܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ.
16 * ܡܛܠ ܕܟܕ ܣܠܩܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܗܠܟܘ ܗܘܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܕܒܪܐ. ܥܕܡܐ
17 ܠܝܡܐ ܕܣܘܦ. ܘܐܬܘ ܠܪܩܡ. * ܘܫܕܪ ܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܡܪ
ܠܗ. ܐܥܒܪ ܒܐܪܥܟ. ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܦ ܠܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܫܕܪ. ܘܠܐ
18 ܐܬܛܦܝܣ ܠܗ. ܘܝܬܒ ܐܝܣܪܝܠ ܒܪܩܡ. * ܘܗܠܟܘ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܐܚܕܪܘ ܠܐܪܥܐ ܕܐܕܘܡ ܘܠܐܪܥܐ
ܕܡܘܐܒ. ܘܫܪܘ ܡܢ ܥܒܪܗ ܕܐܪܢܘܢ. ܘܠܐ ܥܠܘ ܒܬܚܘܡܐ ܕܡܘܐܒ. ܡܛܠ ܕܐܪܢܘܢ
19 ܬܚܘܡܐ ܗܘܐ ܕܡܘܐܒ. * ܘܫܕܪ ܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ
ܡܠܟܐ ܕܚܫܒܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܥܒܪ ܒܐܪܥܟ ܥܕܡܐ ܠܐܬܪܝ. * ܘܠܐ ܗܝܡܢ
20 ܣܝܚܘܢ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܕܢܥܒܪ ܒܬܚܘܡܗ. ܘܟܢܫ ܣܝܚܘܢ ܠܟܠܗ ܥܡܗ. ܘܫܪܘ ܒܝܗܨ.
21 ܘܐܬܟܬܫ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܫܠܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܣܝܚܘܢ ܘܠܟܠܗ ܥܡܗ. ܒܐܝܕܝ
22 ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܚܐ ܐܝܣܪܝܠ ܐܪܥܐ ܕܐܡܘܪܝܐ. * ܘܝܪܬܘ ܟܠܗ ܬܚܘܡܗܘܢ. ܡܢ ܐܪܢܘܢ
23 ܥܕܡܐ ܠܝܒܘܩ. ܘܡܢ ܡܕܒܪܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܪܕܢܢ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܐܘܒܕ ܠܐܡܘܪܝܐ
24 ܡܢ ܩܕܡ ܥܡܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܬ ܝܪܬ ܐܢܬ ܠܗ. * ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܐܘܪܬܟ ܟܡܘܫ ܐܠܗܟ
25 ܐܢܬ ܝܪܬ. ܘܡܕܡ ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܡܢ ܩܕܡܝܢ ܗܘ ܢܐܪܬ. * ܘܗܫܐ ܡܛܒ ܛܒ
ܐܢܬ ܡܢ ܒܠܩ ܒܪ ܨܦܘܪ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ. ܕܠܡܐ ܡܬܚܪܝܢܘ ܐܬܚܪܝ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܘ
26 ܡܬܟܬܫܘ ܐܬܟܬܫ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. * ܟܕ ܝܬܒ ܐܝܣܪܝܠ ܒܚܫܒܘܢ ܘܒܒܢܬܗ.
ܘܒܥܕܥܝܪ ܘܒܒܢܬܗ. ܘܒܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܠܘܬ ܐܪܢܘܢ. ܬܠܬܡܐܐ ܫܢܝܢ.
27 ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܐܦܩܬܘܢ ܐܢܝܢ ܒܗܘ ܙܒܢܐ. * ܘܐܢܐ ܠܐ ܚܛܝܬ ܠܟ. ܘܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ ܥܡܝ
ܒܝܫܬܐ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡܝ. ܢܕܘܢ ܡܪܝܐ ܕܝܢܐ ܝܘܡܢܐ. ܒܝܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܝܬ ܒܢܝ
28 ܥܡܘܢ. * ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܠܡܠܘܗܝ ܕܢܦܬܚ ܕܫܕܪ ܠܗ.

Et dixit illi; Sic ait Nephtah, Non usur- 15
pavit Israel terram Moab, nec terram fili-
orum Ammon. Nam cùm ascenderent ex 16
Ægypto, ambulârunt filii Israel per de-
sertum usque ad mare Suph: cúmque perve-
nissent ad Recem, Miserat Israel ad re- 17
gem Edom, dicens ei; Transeamus *quæso*
per terram tuam: at non acquievit rex
Edom. Misit quoque ad regem Moab; at
nec assensum præbuit ei: sic remansit Is-
rael in Recem. Postea pergentes per de- 18
sertum, circumiverunt terram Edom & ter-
ram Moab, & castrametati sunt cis Arnon,
nec ingressi sunt limitem Moab (nam Ar-
non limes est Moabi) Et misit Israel nun- 19
tios ad Sihon regem Amorrhæorum & re-
gem Hesbon, dixitque ad eum Israel, Trans-
eamus *quæso* per terram tuam usque ad
terram meam. At non fidens Sihon Is- 20
raeli ut transiret per limitem suum, con-
vocavit Sihon totum populum suum, &
castrametati sunt in Jahas: initóque præ-
lio cum Israele, Tradidit Dominus Deus 21
noster Sihonem & universum populum e-
jus in manum Israelis; & vastavit Israel
terram Amorrhæorum, Et possederunt 22
totum limitem eorum ab Arnon usque ad
Aboc, & à deserto usque ad Jordanem.
Nunc itaque Dominus Deus extinxit Amor- 23
rhæos à conspectu populi sui Israelis, &
tu possideres eos? Nonne quod possiden- 24
dum tibi daret Kemos deus tuus, posside-
res? igitur & nos quod consumpsit Do-
minus Deus noster à conspectu nostro, pos-
sidebimus. An verò melior ac præstanti- 25
or es quàm Balac filius Sephor rex Mo-
ab? nunquid ullam movit litem adversùs
Israelem, aut pugnavit unquam contra eos?
Dum habitavit Israel in Hesbon & villis 26
ejus, in Adoir & villis ejus, & in omnibus
civitatibus quæ jacent secus Arnon, trecen-
tos annos; cur non repetistis eas tanto tem-
pore? Verùm ego nunc nihil in te peccavi, 27
tu verò iniquè mecum agis pugnando contra
me: decernat hodiè Dominus judicium inter
filios Israel & inter filios Ammon. At non 28
attendit rex Ammonitarum verba Nephtah,
quæ miserat ad eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 وقال في كتبه هكذا يقول يفتاح لم ياخذ بنو اسرايل من بني مواب وبني عمون ارضا * وذلك
16 انهم حيث صعدوا من ارض مصر ساروا في القفر حتى انتهوا الى بحر سوف * وبلغوا الى راقام
17 * وارسل بنو اسرايل رسلا الى ملك ادوم * وقالوا له نجوز في ارضك * فلم يدعهم ملك ادوم
ان يجوزوا * وارسلوا الى ملك مواب ايضا * فلم يدعهم * وسكن بنو اسرايل راقام * وساروا في
18 البرية * وداروا حول ارض ادوم ومواب * ونزلوا عبر الاردن * ولم يدخلوا في حد مواب * وارسل
19 بنو اسرايل رسلا الى سيحون ملك الاموراييين وملك حسبون * وقال له بنو اسرايل * نجوز في
20 ارضك الى ارضنا * فلم يدع سيحون بني اسرايل ان يجوزوا في ارضه * وجمع سيحون جميع
21 اجناده * ونزلوا بياهص وحاربوا بني اسرايل * فهزم الله ربنا سيحون واجناده * وكسرهم امام بني
22 اسرايل * واهلك بنو اسرايل الاموراييين * وورثوا حدودهم جميعا من ارنون الى افاق ومن
البرية الى الاردن * ورجع ملك بني عمون ارسل رسلا ليفتاح يطلب منه الارض التي اخذوها
23 منهم بنو اسرايل * فارسل يفتاح يقول هكذا * الان الله ربنا ورب اسرايل سعيه ارض الاموراييين
24 الذين هلكوا من بين ايديهم * وانت فما ترثها * لانه انما يجب لك ان ترث ما اورثك كاموش
25 الاهك * فاما ما اهلكه الله ربنا من بين ايدينا وورثنا اياه فهو لنا * لعلك خير من بالاق بن
صفور ملك مواب * لعله خاصم بني اسرايل * او قاومهم في شي من هذا * او جاهدهم وحاربهم
26 في ذلك * حيث جلس بنو اسرايل في حسبون وفي قراها * وفي عداوعيد وقراها * وفي جميع القرى التي
27 عند ارنون منذ ثلثماية سنة * فلماذا لم تخاصموا ولم تطلبوا في ذلك الزمان * ولكن قد علمت
اني لم اسي عليك الان * وانت تريد الشر وتطلب تحاربني * يحكم الرب القوي بين بني
28 اسرايل وبين بني عمون * فلم يسمع ملك بني عمون كلام يفتاح * ولم يعتد به *

Aiebatque per epistolam, Sic dicit Jeph- 15
tah, Non abstulerunt Israelitæ à Moabi-
tis nec Ammonitis regionem ullam. Nam 16
quando ascenderunt de terra Ægypti, per-
rexerunt per desertum donec attigissent
mare Suph, & pervenissent ad Racem:
Tum miserunt Israelitæ nuntios ad re- 17
gem Edom, & dixerunt ad eum, Transire
nobis liceat *per regionem tuam: sed non*
permittente eis rege Edom ut transirent,
miserunt etiam ad regem Moab, qui nec
permisit eis: moratique sunt filii Israel in
Racem. Deinde procedentes in deserto, & 18
circumeuntes circum terram Edom &
Moab, castrametati sunt trans Jordanem,
nec ingressi sunt terminum Moab. Inde 19
miserunt Israelitæ legatos ad Sihon re-
gem Amorrhæorum & regem Hesbon, &
dixerunt ad eum Israelitæ, Transire
liceat *per regionem tuam ad regionem no-*
stram. Verùm non permisit Sihon Israe- 20
litis ut transirent per regionem suam, imò
coactis Sihon omnibus suis copiis, castra-
metati sunt in Jahas, & commissâ pugnâ
contra filios Israel, Fugavit Deus Domi- 21
nus noster Sihonem & copias ejus, pro-
fligavitque eos ante Israelitas: & debel-
latis filii Israel Amorrhæis, Possederunt 22
universos terminos illorum, ab Arnon ad
Aphec, & à deserto ad Jordanem usque.
Remissis autem rex Ammonitarum legatis
ad Jephtah, petiit ab eo regionem quam
abstulerunt ab eis filii Israel. Misitque
Jephtah talia dicta; Quandoquide Deus 23
Dominus noster possidendã dedit Israeli
populo suo terram Amorrhæorum qui de-
fecerunt à conspectu eorũ, tu nequaquam
possidebis eã. Tu enim possidere debes quod 24
possidendum tibi dedit Kamos deus tuus:
quod autem consumpsit Deus Dominus
noster à conspectu nostro, et possidendum
nobis dedit, nostrum est. Num melior es 25
Balaco filio Sephor rege Moab? nunquid is
contendit cum Israelitis, aut litigavit cum
eis ob ullam ex his rebus, aut prælium vel
pugnam movit in eos hac de causâ. Dum 26
commorati sunt Israelitæ in Hesbon et op-
pidis ejus, in Adavaid et oppidis ejus, et in
cunctis oppidis quæ sunt prope Arnon, tre-
centis abhinc annis, quare non litigâstis
neque petiistis eo tempore? Verùm optimè 27
nôsti me non esse modò tibi injurium; tu
tamen malum intentas, & cupis mecum
bellare: judicet Dominus potentissimus in-
ter filios Israel et inter filios Ammon. At 28
non audivit rex Ammonitarum verba
Jephtahi, nec pendit illa.

ספר שופטים : יא

,Ghilhad ad transivit & ,Domini spiritus Iphtach super fuit Et
29 ותהי על־יפתח רוח יהוה ויעבר את־הגלעד
Mispeh de & ,Ghilhad Mispeh transivit & :Menasseh &
ואת־מנשה ויעבר את־מצפה גלעד וממצפה
votum Iphtach Vovitque .Hammon filios transivit Ghilhad
30 גלעד עבר בני עמון : וידר יפתח נדר
Hammon filios dederis dando Si :ait & ,DOMINO
ליהוה ויאמר אם־נתון תתן את־בני עמון
foribus è fuerit egressum quod ,egrediens erit Et :mea manu in
31 בידי : והיה היוצא אשר יצא מדלתי
filiis à pace in me redeundo in ,meum occursum in meæ domus
ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני
ascensionem illud faciam ascendere & ,DOMINO erit & ,Hammon
עמון והיה ליהוה והעליתיהו עולה :
;eos in pugnandum ad Hammon filios ad Iphtach transivit Et
32 ויעבר יפתח אל־בני עמון להלחם בם
,Aroher ab eos percussit Et .ejus manu in DOMINUS eos dedit &
33 ויתנם יהוה בידו : ויכם מערוער
,vinearum Abel ad usque & ,civitates viginti ,Minith te venire usque &
ועד־בואך מנית עשרים עיר ועד אבל כרמים
filiorum faciebus à Hammon filii sunt humiliati & : valde magna plaga
מכה גדולה מאד ויכנעו בני עמון מפני בני
ecce & : suam domum ad Mispah in Iphtach venit Et .Israel
34 ישראל : ויבא יפתח המצפה אל־ביתו והנה
tantùm & ;choris in & ,tympanis in ,ejus occursum in egrediens ejus filia
בתו יצאת לקראתו בתפים ובמחלות ורק
,fuit Et .filia vel ,filius se ex ei non :unica ipsa
35 היא יחידה אין־לו ממנו בן או־בת : ויהי
Ahah :ait & ,sua vestimenta laceravit & ,eam eum videre circa
כראותו אותה ויקרע את־בגדיו ויאמר אהה
:me turbantibus in fuisti tu & ,me fecisti incurvare incurvando ,mea filia
בתי הכרע הכרעתני ואת היית בעכרי
.converti potero non & ,DOMINUM ad meũ os patefeci ego &
ואנכי פציתי פי אל־יהוה ולא אוכל לשוב :
,DOMINUM ad tuum os patefecisti ,mi Pater : eum ad Dixitque
36 ותאמר אליו אבי פציתה את־פיך אל־יהוה
fecit postquam,tuo ore ex est egressum quemadmodũ ,mihi fac
עשה לי כאשר יצא מפיך אחרי אשר עשה
.Hammon filiis de tuis inimicis de ultiones DOMINUS tibi
לך יהוה נקמות מאיביך מבני עמון :
relaxa : hoc verbum mihi Fiat : suum patrem ad Dixitque
37 ותאמר אל־אביה יעשה לי הדבר הזה הרפה
,montes super descendam & ,ibo & ,mensibus duobus me à
ממני שנים חדשים ואלכה וירדתי על־ההרים
: ait Et .meæ sociæ & ,ego meas virginitates super flebo &
38 ואבכה על־בתולי אנכי ורעיתי : ויאמר
,ipsa ivit & : mensibus duobus eam dimisitque ,Vade
לכי וישלח אותה שני חדשים ותלך היא
.montes super suas virginitates super flevit & ;ejus sociæ &
ורעותיה ותבך על־בתוליה על־ההרים :
,suum patrem ad est reversa & ,mensium duorum fine à ,fuit Et
39 ויהי מקץ שנים חדשים ותשב אל־אביה
: virum cognoverat non ipsa & : voverat quod suum votum ei fecit &
ויעש לה את־נדרו אשר נדר והיא לא־ידעה איש
ibant dies in diebus A .Israel in statutum fuit &
40 ותהי־חק בישראל : מימים ימימה תלכנה
quatuor ,Ghilhaditæ Iphtach filiam alloquendum ad Israel filiæ
בנות ישראל לתנות לבת־יפתח הגלעדי ארבעת
.anno in diebus
ימים בשנה :

Versio VULG. LAT.

29 Factus est ergò super Jephte Spiritus Domini, & circuiens Galaad, & Manasse, Maspha quoq; Galaad, & inde transiens ad filios Ammon,
30 Votum vovit Domino, dicens; Si tradideris filios Ammon in manus meas,
31 Quicunque primus fuerit egressus de foribus domûs meæ, mihique occurrerit revertenti cum pace à filiis Ammon, eum holocaustum offeram Domino.
32 Transivitque Jephte ad filios Ammon, ut pugnaret contra eos: quos tradidit Dominus in manus ejus.
33 Percussitque ab Aroër usque dum venias in Mennith, viginti civitates, & usque ad Abel, quæ est vineis consita, plagâ magnâ nimis: humiliatique sunt filii Ammon à filiis Israel.
34 Revertente autem Jephte in Maspha domum suam, occurrit ei unigenita filia sua cum tympanis & choris: Non enim habebat alios liberos.
35 Quâ visâ, scidit vestimenta sua, & ait; Heu me, filia mea, decepisti me, & ipsa decepta es: aperui enim os meum ad Dominum, & aliud facere non potero.
36 Cui illa respondit; Pater mi, si aperuisti os tuum ad Dominum, fac mihi quodcunque pollicitus es, concessâ tibi ultione atque victoriâ de hostibus tuis.
37 Dixitque ad patrem; Hoc solum mihi præsta quod deprecor: Dimitte me ut duobus mensibus circumeam montes, & plangam virginitatem meam cum sodalibus meis.
38 Cui ille respondit, Vade. Et dimisit eam duobus mensibus. Cúmque abiisset cum sociis ac sodalibus suis, flebat virginitatem suam in montibus.
39 Expletísque duobus mensibus, reversa est ad patrem suum: & fecit ei sicut voverat, quæ ignorabat virum. Exinde mos increbruit in Israel, & consuetudo servata est:
40 Ut post anni circulum conveniant in unum filiæ Israel, & plangant filiam Jephte Galaaditæ diebus quatuor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

29 Καὶ (ο) ἐγένετο ἐπὶ Ἰεφθάε πνεῦμα κυρίου, (π) καὶ παρῆλθε τὸν Γαλαάδ, καὶ τὸν Μανασσῆ, καὶ παρῆλθε τὴν σκοπιὰν Γαλαὰδ εἰς τὸ πέραν υἱῶν Ἀμμών.
30 Καὶ ηὔξατο Ἰεφθάε εὐχὴν τῷ κυρίῳ, καὶ εἶπεν, (ρ) Ἐὰν διδοὺς δῷς μοι τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν (σ) ἐν τῇ χειρί μου,
31 Καὶ ἔσται ὁ ἐκπορευόμενος ὃς ἂν ἐξέλθῃ (τ) ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ οἴκου μου εἰς (υ) συνάντησίν μου ἐν τῷ (φ) ἐπιστρέφειν με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ (χ) υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἔσται τῷ κυρίῳ, (ψ) ἀνοίσω αὐτὸν ὁλοκαύτωμα.
32 Καὶ (ω) παρῆλθεν Ἰεφθάε πρὸς (α) υἱοὺς Ἀμμὼν (β) πολεμῆσαι πρὸς αὐτούς· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἀροὴρ (γ) ἕως ἐλθεῖν ἄχρις Ἀρνὼν ἐν ἀριθμῷ εἴκοσι πόλεις, καὶ ἕως Ἐβελχαρμὶμ πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ (δ) συνεστάλησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.
34 Καὶ (ε) ἦλθεν Ἰεφθάε εἰς Μασσηφὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἐξεπορεύετο εἰς (ζ) ἀπάντησιν ἐν τυμπάνοις καὶ χοροῖς· καὶ (η) αὕτη ἦν μονογενὴς αὐτῷ· οὐκ ἦν αὐτῷ ἕτερος υἱὸς ἢ θυγάτηρ.
35 Καὶ (θ) ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτὴν αὐτός, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, (ι) Ἆ ἆ, θύγατέρ μου, ταραχῇ ἐτάραξάς με, καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ ταράχῳ μου, καὶ ἐγώ εἰμι ἤνοιξα κατὰ σοῦ τὸ στόμα μου πρὸς κύριον, καὶ οὐ δυνήσομαι ἀποστρέψαι.
36 (κ) Ἡ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, (λ) Πάτερ, ἤνοιξας τὸ στόμα σου πρὸς κύριον; (μ) ποίησόν μοι ὃν τρόπον ἐξῆλθεν ἐκ στόματός σου, (ν) ἐν τῷ ποιῆσαί σοι κύριον ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν σου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών.
37 (ξ) Καὶ ἥδε εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, Ποιησάτω δὴ ὁ πατήρ μου τὸν λόγον τοῦτον· ἔασόν με δύο μῆνας, καὶ πορεύσομαι καὶ καταβήσομαι ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ κλαύσομαι ἐπὶ τὰ παρθένιά μου (ο) ἐγώ εἰμι καὶ αἱ συνεταιρίδες μου.
38 Καὶ εἶπε, Πορεύου. καὶ (π) ἀπέστειλεν αὐτὴν δύο μῆνας. καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ αἱ συνεταιρίδες αὐτῆς, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τὰ παρθένια αὐτῆς ἐπὶ τὰ ὄρη.
39 Καὶ ἐγένετο (ρ) ἐν τέλει τῶν δύο μηνῶν, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς. (σ) καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἣν ηὔξατο. καὶ αὕτη οὐκ ἔγνω ἄνδρα. καὶ (τ) ἐγένετο εἰς πρόσταγμα ἐν Ἰσραήλ·
40 (υ) Ἀπὸ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας (φ) ἐπορεύοντο θυγατέρες Ἰσραὴλ θρηνεῖν τὴν θυγατέρα Ἰεφθάε τοῦ Γαλααδίτου (χ) ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῷ ἐνιαυτῷ.

29 *Et factus est super Jephthe spiritus Domini, et præteriit Galaad & Manasse, & (s) præteriit speculam Galaad trans filios Ammon.*
30 *Et vovit Jephthe votum Domino et dixit; Si (t) dans dederis mihi filios Ammon in manu mea,*
31 *Et erit, exiens, quicunque exierit de janua domus meæ in obviam mihi, in revertendo me in pace à filiis Ammon, & erit Domino, (u) offerã eũ holocaustoma.*
32 *Et transiit Jephthe ad filios Ammon, pugnare adversus eos. Et tradidit eos Dominus in manu ejus.*
33 *Et percussit eos ab Aroer donec venias (x) usq; Arnon, in numero viginti civitates, & usque Ebel (y) Charmim plagam magnam valdè. Et (z) humiliati sunt filii Ammon à facie filiorũ Israel.*
34 *Et venit Jephthe in Massepha in domum suam. Et ecce filia ejus egrediebatur in occursum in tympanis, & choris: & hæc erat (aa) unigenita ei: non erat ei alius (bb) filius, vel filia.*
35 *Et factũ est, ut vidit eam ipse, discidit vestimenta sua, & dixit; Ah ah, filia mea, (cc) perturbatione perturbasti me, & tu fuisti in turbamentum meum, & ego ipsa aperui contra te os meum ad Dominum, & non potero revocare.*
36 *Illa verò dixit ad eum, Pater aperuisti os tuum ad Dominum? Fac mihi, quemadmodum exiit ex ore tuo, (dd) dum faceret tibi Dominus vindictam inimicorum tuorum de filiis Ammon.*
37 *Atque ipsa dixit ad patrem suum; Faciat nunc pater meus verbum hoc: permitte me duos menses: & ibo, & descendam (ee) super montes: & plorabo super virginalibus meis, ego ipsa, & sodales meæ.*
38 *Et dixit, Vade. Et dimisit eam duos menses. Et ivit ipsa, & sodales ejus: & ploravit super virginalibus suis super montes.*
39 *Et factum est in fine duorum mensium, et reverit ad patrẽ suũ: Et fecit in ea votũ suũ, quod voverat. Et ipsa non cognoverat virũ. Et factum est in præceptũ in Israel:*
40 *Ex diebus in dies (ff) ibant filiæ Israel lamentari filiam Jephthe Galaaditæ ad quatuor dies in anno.*

MS.A. (ο) ἐγενήθη (π) καὶ διέβη τὴν γῆν Γαλαάδ, καὶ τὸν Μανασσῆ, καὶ διέβη τὴν σκοπιὰν Γαλαάδ, καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς Γαλαὰδ εἰς τὸ πέραν (ρ) Ἐὰν παραδιδοὺς παραδῷς μοι (σ) ἐν χειρί (τ) ἐκ τῶν θυρῶν τοῦ (υ) ἀπάντησίν μου (φ) ἐπιστρέψαι (χ) τῶν υἱῶν (ψ) καὶ ἀνοίσω (ω) διέβη (α) τοὺς υἱοὺς (β) τοῦ πολεμῆσαι πρὸς (γ) καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς Σεμωεὶθ εἴκοσι πόλεις, ἕως Ἀβὲλ ἀμπελώνων πληγὴν (δ) ἐνετράπησαν (ε) εἰσῆλθεν (ζ) ἀπάντησιν αὐτοῦ ἐν (η) αὕτη μονογενὴς αὐτῷ ἀγαπητή· καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ πλὴν αὐτῆς υἱὸς (θ) ἐγενήθη ἡνίκα εἶδεν αὐτήν, καὶ διέρρηξεν (ι) Οἴμμοι θύγατέρ μου, ἐμπεποδίστας με καὶ . . . ., εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου, ἐγὼ δὲ ἤνοιξα τὸ στόμα περὶ σοῦ πρὸς κύριον, (κ) Καὶ εἶπεν (λ) Πάτερ μου, εἰ ἐν ἐμοὶ ἤνοιξας (μ) ποίει μοι (ν) ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι κύριος ἐκδικήσεις ἐκ τῶν ἐχθρῶν σου ἐκ τῶν (ξ) Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς . . . . ποίησόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἔασόν (ο) καὶ ἐγὼ καὶ αἱ συνεταιρίδες (π) ἐξαπέστειλεν (ρ) μετὰ τέλος δύο μηνῶν, καὶ ἀνέκαμψεν πρὸς (σ) καὶ ἐπετέλεσεν Ἰεφθάε τὴν (τ) ἐγενήθη (υ) Ἐξ ἡμερῶν (φ) συνεπορεύοντο αἱ θυγατέρες (χ) τέσσαρας ἡμέρας

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ושרת על יפתח רוח גבורא מן קדם יי ועבר ית גלעד וית מנשה ועבר ית מצפיא דגלעד
30 וממצפיא דגלעד עבר בני עמון : וקים יפתח קים קדם יי ואמר אם ממסר תמסר ית בני
31 עמון בידי : ויהי דיפוק מפק בר מדשי ביתי לקדמותי כד אתוב בשלם מבני עמון ויהי
32 קדם יי ואסקניה עלתא : ועבר יפתח לות בני עמון לאגחא קרבא בהון ומסרנון יי בידיה :
33 ומחנון מערער עד מעלנא דמנית עשרין קרוין ועד מישר כרמיא מחתא רבתא לחדא
34 ואתברו בני עמון מן קדם בני ישראל : ואתא יפתח למצפיא לביתיה והא ברתיה נפקת
35 לקדמותיה בתופין ובחנגין ולחוד היא יחידה לית ליה מניה בר או ברת : והוה כד
חזי יתה ובזע ית לבושוהי ואמר וי ברתי אכרעא אכרעתני ואת הוית בעכרי ואנא פתחית
36 פומי בנדר קדם יי ולא אכול למתב : ואמרת ליה אבא פתחתא פומך בנדר קדם יי עביד
37 לי כמא די נפק מפומך בתר דעבד לך יי פורענותא מבעלי דבבך מבני עמון : ואמרת
לאבוהא יתעביד לי פתגמא הדין שבוק מני תרין ירחין ואהך ואתנגיד על טוריא ואבכא
38 על בתולי אנא וחברתי : ואמר איזילי ושלח יתה תרין ירחין ואזלת היא וחברתיה ובכת
39 על בתולהא על טוריא : והוה מסוף תרין ירחין ותבת לות אבוהא ועבד לה ית נדריה
די נדר והיא לא ידעת גבר והות לגזירא בישראל : תוספת בדיל דלא לאסקא
גבר ית בריה וית ברתיה לעלתא כמא דעבד יפתח גלעדאה ולא שאל לפינחס
40 כהנא ואלו שאיל לפינחס כהנא הוה פריק יתה בדמין : מזמן לזמן אזלן בנת
ישראל לאלאה לבת יפתח גלעדאה ארבעא יומין בשתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

29 Et mansit super Jiphthahh spiritus fortitudinis ab-ante Dominũ, & transivit Gilghad & Menasse; & transivit Miszpeia Gilghad, & ex Miszpeia Gilghad transivit filios Ghamón.
30 Et juravit Jiphthahh juramentum ante Dominum, & dixit: Si tradere trades filios Ghamon in manu mea.
31 Et erit quod egredietur egrediens extra à portis domus meæ ad occursum meum, quando revertar in pace à filiis Ghamon; & erit ante Dominum, & ascendere faciam id holocaustum.
32 Et transivit Jiphthahh ad filios Ghamon, ad ineundum bellum in eis; & tradidit eos Dominus in manu ejus.
33 Et percussit eos à Gharogher, & usque ad introitum Minith, viginti urbes, & usque ad planiciem vinearum percussioné magnam valdè; & fracti sunt filii Ghamon *ab*-ante filios Israel.
34 Et venit Jiphthahh ad Miszpeia domum suam, & ecce filia ejus *exiit* ad occursum ejus in tympanis, & in choris; & tantum illa unica, non erat ei *ex se* filius aut filia.
35 Et fuit cùm vidit eam, & scidit vestes suas: & dixit, Heu filia mea, curvare faciens curvare fecisti me, & tu fuisti in conturbatoribus meis: & ego aperui os meum in voto ante Dominum, & non potero ad revertendum.
36 Et dixit ei, Pater mi, aperuisti os tuum in voto ante Dominũ, fac mihi ut id quod exiit ex ore tuo, postquam fecit tibi Deus ultiones ex auctoribus inimicitiarum tuarum ex filiis Ghamon.
37 Et dixit patri suo, Fiat mihi verbum hoc, remitte à me duobus mensibus: & ibo & extrahar super montes, & lugebo super virginitatem meam, ego & sociæ meæ.
38 Et dixit, Ito: & dimisit eam duobus mensibus: & ivit illa & sociæ ejus; & luxit super virginitatem suam super montes.
39 Et fuit à fine duorum mensium, & rediit ad patrem suum: Et fecit illi votum suum quod vovit: et illa non cognovit virum, & fuit ad statutum in Israel [*Additio:*] *ut non ascendere faceret vir filium suum aut filiam suam in holocaustum, sicut fecit Jiphthahh Gilghadæus, & non consuluit Pinhhas sacerdotem: Et si consuluisset Pinhhas sacerdotem, redemisset eam pecuniis.*
40 A tempore in tempus venerunt filiæ Israel ad lamentandum filiæ Jiphthahh Gilghadæi quatuor diebus in anno.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܗܘܬ ܥܠ ܢܦܬܚ ܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܥܒܪ ܠܓܠܥܕ ܘܠܡܢܫܐ. ܘܥܒܪ *
29 ܠܡܨܦܝܐ ܕܓܠܥܕ. ܘܡܢ ܡܨܦܝܐ ܕܓܠܥܕ. ܥܒܪ ܠܘܬ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. * ܘܢܕܪ
30 ܢܦܬܚ ܢܕܪܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܢ ܡܫܠܡܘ ܬܫܠܡ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ ܒܐܝܕܝ.
* ܡܢ ܕܢܦܩ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܝ ܠܐܘܪܥܝ: ܡܐ ܕܗܦܟܬ ܒܫܠܡܐ ܡܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ.
31 ܢܗܘܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܣܩܝܘܗܝ ܥܠܬܐ. * ܘܥܒܪ ܢܦܬܚ ܥܠ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܠܡܬܟܬܫܘ
32 ܥܡܗܘܢ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܗ. * ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ. ܡܢ ܥܪܘܥܝܪ ܘܥܕܡܐ
33 ܠܡܥܠܢܐ ܕܡܟܝܪ. ܥܣܪܝܢ ܩܘܪܝܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܒܠ ܟܪܡܝܢ. ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ
ܛܒ. ܘܐܬܬܒܪܘ ܒܢܝ ܥܡܘܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܐ ܢܦܬܚ ܠܡܨܦܝܐ
34 ܠܒܝܬܗ. ܘܗܐ ܒܪܬܗ ܢܦܩܬ ܠܐܘܪܥܗ ܒܦܠܓܐ ܘܒܛܒܠܐ. ܘܗܝ ܝܚܝܕܝܬܐ ܗܘܬ
ܠܗ. ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ ܐܘ ܒܪܬܐ ܠܒܪ ܡܢܗ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܗ. ܨܪ
35 ܠܡܐܢܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܐܘܗ ܒܪܬܝ: ܡܬܚܒܠܘ ܚܒܠܬܝܢܝ. ܘܐܢܬܝ ܗܘܝܬܝ ܒܡܚܒܠܢܝ. ܡܛܠ
ܕܐܢܐ ܦܬܚܬ ܦܘܡܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܠܡܗܦܟܘ.
* ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܒܪܬܗ. ܐܒܝ. ܦܬܚܬ ܦܘܡܟ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܥܒܕ ܠܝ ܐܝܟ
36 ܡܐ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܟ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܬܒܥܬܐ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ.
ܡܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. * ܘܐܡܪܬ ܠܐܒܘܗ. ܥܒܕ ܠܝ ܗܕܐ. ܫܒܘܩܝܢܝ ܬܪܝܢ ܝܪܚܝܢ.
37 ܘܐܙܠ ܘܐܚܘܬ ܥܠ ܛܘܪܐ. ܘܐܒܟܐ ܥܠ ܒܬܘܠܘܬܝ. ܐܢܐ ܘܚܒܪܬܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠܝ.
38 ܘܫܕܪܗ ܬܪܝܢ ܝܪܚܝܢ. ܘܐܙܠܬ ܗܝ ܘܚܒܪܬܗ. ܘܒܟܬ ܥܠ ܒܬܘܠܘܬܗ ܥܠ ܛܘܪܐ.
* ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܪܚܝܢ. ܗܦܟܬ ܠܘܬ ܐܒܘܗ. ܘܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܢܕܪܐ ܕܢܕܪ. ܘܗܝ ܠܐ
39 ܝܕܥܬ ܓܒܪܐ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܬܐ ܒܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ. ܐܙܠܝܢ
40 ܗܘܝ ܒܢܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܟܝܢ ܘܐܠܝܢ ܥܠ ܒܪܬܗ ܕܢܦܬܚ ܓܠܥܕܝܐ ܐܪܒܥܐ
ܝܘܡܝܢ ܒܫܢܬܐ.

Fuit autem super Nephtah Spiritus Domini, 29
transivítque ad Gelaad & ad Manasse, tum
transiit ad Masphia Gelaadis, à Masphia Ge-
laadis transivit ad Ammonitas. (Voverat 30
autem Nephtah votum Domino, & dixe-
rat, Si omnino tradideris Ammonitas in
manus meas, Qui prodierit è foribus 31
domûs meæ in occursum meum cùm sal-
vus rediero ex Ammonitis, Domini erit,
offerámque illum in holocaustum.) Trans- 32
ivit inquam, Nephtah ad Ammonitas
ut prælium institueret cum eis; tradidit-
que eos Dominus in manum ipsius: Et 33
percussit eos ab Adoir usque ad ingressum
Machir, civitates viginti, & usque ad A-
bel-Charmin, plagâ magnâ admodum: sic
confracti fuerant Ammonitæ coram Israe-
litis. Deinde redeunte Nephtah Masphi- 34
am in domum suam, ecce filia ejus egre-
ditur obviam illi cum tympanis & sistris;
eaque unica erat ipsi, nec filium aut fili-
am habebat præter illam. Hanc cùm vi- 35
disset, scidit vestimenta sua, & ait, Heu
filia mea, destruendo me destruxisti, &
tu hodiè facta es ex destructoribus meis:
nam ecce ego aperui os meum ad Deum,
nec possum me retractare. Dixit illi filia 36
ipsius, Pater mi, aperuisti os tuum ad
Deum, fac mihi juxta id quod egressum
est de ore tuo, quandoquidem præstitit ti-
bi Dominus ultionem de hostibus tuis,
nempe de Ammonitis. Deinde dixit patri 37
suo, Tantummodò hoc mihi concede: di-
mitte me duobus mensibus, ut eam am-
bulatum super montes, defleámque virgi-
nitatem meam unà cum sodalibus meis.
Qui dixit ei, Vade: dimisítque eam duo- 38
bus mensibus: Sic abiit illa cum sodalibus
suis, deflevítque virginitatem suam super
montes. Et post duos menses rediit ad 39
patrem suum, qui fecit ei juxta votum quod
voverat. Hanc autem nullus vir cognove-
rat: eadémque facta est insignis inter Is-
raelitas; Ita ut præstitutis temporibus 40
euntes filiæ Israel flerent lugeréntque filiam
Nephtah Gelaaditis, quatuor diebus quo-
tannis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * فالهم يفتاح من روح الرب * فجاز الى جلعاد ومنسا * وعبر الى مصفيا التي بجلعد * وحارب بني
30 عمون * ونذر يفتاح نذرا للرب وقال * يا رب انت ان دفعت بني عمون في يدي وظفرني بهم *
31 * من خرج من باب بيتي يستقبلني اذا رجعت سالما من محاربة بني عمون * يكون للرب
32 33 قربانا * اقربه له ذبيحة * وجاز يفتاح الى بني عمون ليحاربهم * فاظفره الرب بهم * وهزمهم من
عروعير الى مدخل منيث * عشرون قرية * وقتل منهم مقتلة عظيمة * وانكسر بنو
34 عمون * فانهزموا من بين يدي بني اسرايل * ورجع يفتاح الى مصفيا الى منزله * واذا
ابنته قد خرجت تستقبله بالطبول المربعة والدفوف * فرحا منها بسلامته وظفره * وكانت
35 وحيدته * ولم يكن له ولد غيرها * فلما راها مزق ثيابه وقال * يا بنتي وكبدي
اهلكتيني * وانتي اليوم كنتي ممن اهلكني * لاني فتحت فمي ونذرت لله نذرا * ولست
36 اقدر ارجع عما نذرت * قالت له ابنته * ان كنت فتحت فاك بين يدي الرب ونذرت *
فاصنع بي كما تفوهت به * ولا تغدر بالرب * اذ انتقم الرب لك من اعدايك بني عمون
37 * ثم قالت لابيها * اصنع بي هذه الخصلة واقضي لي هذه الشهوة * بان تمهلني
38 شهرين انطلق واتردد في الجبال * وابكي على بتوليتي وشبابي انا وصواحباتي * قال لها
انطلقي * وارخاها شهرين * وانطلقت هي وصواحباتها العذارى * وبكت على بتوليتها
39 وشبابها على الجبال * ومن بعد شهرين رجعت الى ابيها * وصنع بها كالنذر الذي انذر *
40 وكانت عذرى لم يمسها رجل * وصارت اية بين بني اسرايل * وفي كل حول في ذلك
الوقت كان بنات اسرايل ينطلقن ويبكين وينحن على ابنة يفتاح الجلعادي اربعة
ايام في كل سنة *

Afflatus itaque Jephtah spiritu Domini 29
transiit ad Galaad & Manassen, &
inde transiens ad Masphia quæ est in Ga-
laad, bellum commisit contra Ammoni-
tas. (Voverat autem Jephtah votum Do- 30
mino, & dixerat, O mi Domine, si de-
deris Ammonitas in manus meas, hisque
potitus fuero, Quicunque egredietur ab 31
ostio domûs meæ obvius mihi incolumi
redeunti à bello Ammonitarum, erit in
oblationem Domino, offeramque eum ipsi
in sacrificium.) Transiit, inquam, Jephtah 32
ad filios Ammon ut oppugnaret eos, fecit-
que eum Dominus voti compotem de illis:
Et debellavit eos ab Araara usque ad 33
ingressum Manith, viginti oppida; &
occidit illos cæde magnâ. Confractis
igitur Ammonitis, deque medio filiorum
Israel debellatis, Reversus est Jephtah 34
ad Masphiam in domicilium suum, &
ecce filia ipsius jam prodierat in occursum
ejus cum sistris quadratis ac tympanis,
læta de ipsius incolumitate & victoriâ:
(erat autem hæc unica ejus filia, nec ul-
lam habebat prolem præter ipsam.) Quam 35
cùm vidisset, laceravit vestes suas, &
ait, Heus filia mea & viscera mea, extin-
xisti me, túque hodiè facta es de extin-
guentibus me; quoniam aperui os meum,
& votum Deo vovi, nec revocare pos-
sum quod vovi. Respondit ei filia ejus, 36
Quandoquidem aperuisti os tuum coram
Domino, & vovisti, decerne de me prout
locutus es; neve Dominum fraudes,
quum ultus sit tibi Dominus inimicos
tuos Ammonitas. Præterea dixit patri 37
suo, Hanc mihi rem facito, & huic
optato meo annue; ut scilicet des mihi
duorum mensium prorogationem, quibus
abeam deambulatum per montes, meam-
que virginitatem & adolescentiam unà
cum puellis amicis meis ploratum. Ait 38
illi, Vade: & dimittens eam duobus
mensibus, abiit ipsa & virgines amicæ
ipsius, luxitque virginitatem & puber-
tatem suam super montes. Exactis verò 39
duobus mensibus reversa est ad patrem
suum, qui fecit illi juxta votum quod
voverat: erat autem virgo quam nemo
tetigerat; & facta est prodigium inter
filios Israel. Et singulis annis pari tem- 40
pore ibant filiæ Israelis, & lamentaban-
tur ac lugebant filiam Jephtah Ga-
laaditis, quatriduo singulis annis.

ספר שופטים : יב

CAP. XII. יב

1 ויצעק איש אפרים ויעבר צפונה ויאמרו ליפתח מדוע עברת להלחם בבני עמון ולנו לא קראת ללכת עמך ביתך נשרף עליך באש:
2 ויאמר יפתח אליהם איש ריב הייתי אני ועמי ובני עמון מאד ואזעק אתכם ולא הושעתם אותי מידם:
3 ואראה כי אינך מושיע ואשימה נפשי בכפי ואעברה אל בני עמון ויתנם יהוה בידי ולמה עליתם אלי היום הזה להלחם בי:
4 ויקבץ יפתח את כל אנשי גלעד וילחם את אפרים ויכו אנשי גלעד את אפרים כי אמרו פליטי אפרים אתם גלעד בתוך אפרים בתוך מנשה:
5 וילכד גלעד את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי אתה ויאמר לא:
6 ויאמרו לו אמר נא שבלת ויאמר סבלת ולא יכין לדבר כן ויאחזו אותו וישחטוהו אל מעברות הירדן ויפל בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים אלף:
7 וישפט יפתח את ישראל שש שנים וימת יפתח הגלעדי ויקבר בערי גלעד:
8 וישפט אחריו את ישראל אבצן מבית לחם:
9 ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים:
10 וימת אבצן ויקבר בבית לחם:
11 וישפט אחריו את ישראל אילון הזבולני וישפט את ישראל עשר שנים:
12 וימת אילון הזבולני ויקבר באילון בארץ זבולן:
13 וישפט אחריו את ישראל עבדון בן הלל הפרעתוני:
14 ויהי לו ארבעים בנים ושלשים בני בנים רכבים על שבעים עירם וישפט את ישראל שמנה שנים:
15 וימת עבדון בן הלל הפרעתוני ויקבר בפרעתון בארץ אפרים בהר העמלקי:

Versio VUL. LAT.

CAP. XII.

1 Ecce autem in Ephraim orta est seditio: nam transeuntes contra Aquilonē, dixerunt ad Jephte; Quarè vadens ad pugnā contra filios Ammon, vocare nos noluisti, ut pergerem⁹ tecū? Igitur incendemus domū
2 tuam. Quibus ille respondit, Disceptatio erat mihi & populo meo contra filios Ammon vehemens: vocaviq; vos, ut præberetis mihi auxiliū, &
3 facere noluistis. Quod cernens posui animā meam in manibus meis, transivique ad filios Ammon, & tradidit eos Dn̄s in man⁹ meas. Quid commerui, ut adversùm me consurgatis in
4 prælium? Vocatis itaque ad se cunctis viris Galaad, pugnabat contra Ephraim: pcusserúntq; viri Galaad Ephraim, quia dixerat; Fugitivus est Galaad de Ephraim, & habitat in medio
5 Ephraim & Manasse. Occupaverúntq; Galaaditæ vada Jordanis, per quæ Ephraim reversur⁹ erat. Cúmq; venisset ad ea de Ephraim numero, fugiens, atque dixisset; Obsecro ut me transire pmittatis: dicebant ei Galaaditæ; Numquid Ephrathæus es? quo dicente; Non
6 sum: Interrogabant eum; Dic ergò Scibboleth, ꝙ interpretatur Spica. Qui respondebat, Sibboleth: eâdem literâ spicā exprimere non valens. Statímque apprehensū jugulabant in ipso Jordanis transitu. Et ceciderūt in illo tempore de Ephraim quadraginta duo mil-
7 lia. Judicavit itaq; Jephte Galaadites Israel sex annis: & mortuus est, ac sepultus in civitate
8 sua Galaad. Post hunc judicavit Israel Abesan de Bethlehē:
9 Qui habuit triginta filios, & totidē filias, quas emittens foràs, maritis dedit, & ejusdē numeri filiis suis accepit uxores, introducens in domum suam. Qui septem annis judicavit Is-
10 rael. Mortuúsq; est, ac sepultus
11 in Bethlehē. Cui successit Ahialon Zabulonites: & judicavit
12 Israel decē annis. Mortuúsque
13 est, ac sepult⁹ in Zabulon. Post hunc judicavit Israel Abdon,
14 filius Illel, Pharathonites: Qui habuit quadraginta filios, & triginta ex eis nepotes, ascēdētes super septuaginta pullos asinarū: et judicavit Israel octo
15 annis. Mortuúsq; est, ac sepult⁹ in Pharathon terræ Ephraim, in monte Amalec.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιβ΄.

1 (α) Καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ Ἐφραΐμ, καὶ παρῆλθαν εἰς Βορρᾶν, καὶ εἶπαν πρὸς Ἰεφθάε, (β) Διατί παρῆλθες παρατάξασθαι ἐν υἱοῖς Ἀμμών, καὶ ἡμᾶς οὐ κέκληκας πορευθῆναι μετὰ σοῦ; τὸν οἶκόν σου (γ) ἐμπρήσομεν ἐπὶ σὲ ἐν πυρί.
2 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰεφθάε, (δ) Ἀνὴρ μαχητὴς ἤμην ἐγὼ καὶ ὁ λαός μου, (ε) καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν σφόδρα· καὶ ἐβόησα (ζ) ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐσώσατέ με ἐκ χειρὸς αὐτῶν.
3 Καὶ εἶδον ὅτι (η) οὐκ εἶ σωτήρ, καὶ ἔθηκα τὴν ψυχήν μου (θ) ἐν χειρί μου, καὶ (ι) παρῆλθον πρὸς υἱοὺς Ἀμμών, καὶ (κ) παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος (λ) ἐν χειρί μου. καὶ (μ) εἰς τί ἀνέβητε ἐπ' ἐμὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ παρατάξασθαι ἐν ἐμοί;
4 Καὶ συνέστρεψεν Ἰεφθάε πάντας τοὺς ἄνδρας Γαλαάδ, (ν) καὶ παρετάξατο τῷ Ἐφραΐμ. καὶ ἐπάταξαν ἄνδρες Γαλαὰδ τὸν Ἐφραΐμ, ὅτι εἶπαν, Οἱ (ξ) διασωζόμενοι τοῦ Ἐφραΐμ, ὑμεῖς Γαλαὰδ (ο) ἐν μέσῳ τοῦ Ἐφραΐμ, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ Μανασσῆ.
5 Καὶ προκατελάβετο Γαλαὰδ τὰς διαβάσεις τοῦ Ἰορδάνου τοῦ Ἐφραΐμ. (π) καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ διασωζόμενοι Ἐφραΐμ, Διαβῶμεν. καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄνδρες Γαλαάδ, (ρ) Μὴ Ἐφραθίτης εἶ; καὶ εἶπεν, Οὔ.
6 Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Εἰπὸν δὴ στάχυς. καὶ οὐ κατηύθυνε τοῦ λαλῆσαι οὕτως· καὶ ἐπελάβοντο (σ) αὐτοῦ, καὶ ἔσφαξαν αὐτὸν πρὸς τὰς διαβάσεις τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἔπεσον (τ) ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ Ἐφραΐμ δύο καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες.
7 Καὶ ἔκρινεν Ἰεφθάε τὸν Ἰσραὴλ ἓξ ἔτη. καὶ ἀπέθανεν Ἰεφθάε ὁ Γαλααδίτης, καὶ ἐτάφη (υ)
8 ἐν πόλει αὐτοῦ Γαλαάδ. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν
9 τὸν Ἰσραὴλ (φ) Ἀβαισσὰν ἀπὸ Βηθλεέμ. Καὶ ἦσαν αὐτῷ τριάκοντα υἱοί, καὶ τριάκοντα (χ) θυγατέρες, ἃς ἐξαπέστειλεν ἔξω, καὶ τριάκοντα θυγατέρας εἰσήνεγκεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἔξωθεν.
10 καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἑπτὰ ἔτη. Καὶ (ψ) ἀπέθανεν
11 Ἀβαισσάν, καὶ ἐτάφη ἐν Βηθλεέμ. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν Ἰσραὴλ (ω) Αἰλὼμ ὁ Ζαβουλωνίτης
12 δέκα ἔτη. Καὶ ἀπέθανεν (α) Αἰλὼμ ὁ Ζαβουλωνίτης, καὶ ἐτάφη ἐν Αἰλὼμ ἐν γῇ
13 Ζαβουλών. Καὶ ἔκρινε μετ' αὐτὸν τὸν Ἰσραὴλ (β)
14 Ἀβδὼν υἱὸς Ἑλλὴλ ὁ Φαραθωνίτης. Καὶ ἦσαν αὐτῷ τεσσαράκοντα υἱοί, καὶ τριάκοντα (γ) υἱῶν υἱοὶ ἐπιβαίνοντες ἐπὶ ἑβδομήκοντα πώλους. καὶ
15 ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ὀκτὼ ἔτη. Καὶ ἀπέθανεν (δ) Ἀβδὼν υἱὸς Ἑλλὴλ ὁ Φαραθωνίτης, καὶ ἐτάφη ἐν (ε) Φαραθὼν ἐν γῇ Ἐφραῒμ ἐν (ζ) ὄρει τοῦ Ἀμαλήκ.

CAP. XII.

1 Et clamavit vir Ephræm, & transierunt ad (a) Aquilonē: & dixerūt ad Jephthæ; Propter quid transîsti pugnare in filios Ammō, & nos non vocâsti ire tecum? Domū tuā incendem⁹ super te in
2 igni. Et dixit ad eos Jephthæ; Vir pugnator erā ego, & popul⁹ meus: & filii Ammon (b) valdè. Et clamavi vos: & non salvâstis me
3 de manu eorū. Et vidi, quia non (c) es salvator: & posui animam meā in manu mea, & transii ad filios Ammon: & dedit eos Dominus in manu mea. Et ad quid ascendistis super me in die hac,
4 ad pugnandū in me? Et conglobavit Jephthæ omnes viros Galaad, & conflixit cū Ephræm. Et percusserunt viri Galaad ipsum Ephræm, quia dixerunt; (d) Evasores ipsius Ephræm vos Galaad, in medio ipsius Ephræm, & in
5 medio ipsi⁹ Manasse. Et præoccupavit Galaad transitus Jordanis ipsius Ephræm. Et (e) dicebant eis, qui evaserant de Ephræm, Transeam⁹. Et dixerunt eis viri Galaad, Nunquid Ephrathites es?
6 Et dixit, Non. Et dixerunt ei, Dic nunc (f) Spica. Et non dirigebat loqui sic. Et apprehendebant eum: & (g) immolabant eū ad transitus Jordanis. Et ceciderunt in tempore illo de Ephræm duo &
7 quadraginta millia. Et judicavit Jephthæ Israel sex annis. Et mortuus est Jephthæ Galaadites: & sepultus est in civitate sua Ga-
8 laad. Et post eū judicavit Israel
9 Abæssan de Bethleem. Et erant ei triginta filii, & triginta filiæ, quas emisit forás: & triginta filias introduxit filiis suis deforis.
10 Et judicavit Israel septē annis. Et mortu⁹ est Abæssan: & sepul-
11 tus est in Bethleē. Et judicavit post eū Israel Ælom Zabulonites de-
12 cē annis. Et mortuus est Ælom Zabulonites: & sepult⁹ est in Ælom (h) in terra Zabulon. Et judi-
13 cavit post eū Israel Abdon filius
14 Ellel Pharathonites. Et erant ei quadraginta filii, et triginta filiorū filii inscendentes super septu-
15 aginta pullos. Et judicavit Israel octo annis. Et mortuus est Abdon filius Ellel Pharathonites: & sepultus est in Pharathon in terra Ephræm in monte ipsi⁹ Amalec.

MS. A. (α) Καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἐφραΐμ, καὶ ἦλθον εἰς Κεφεινά, καὶ εἶπον (β) Τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν ἐν τοῖς υἱοῖς (γ) ἐμπρήσομεν ἐν πυρί. (δ) Ἀνὴρ ἀντιδικῶν ἤμην (ε) καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν ἐταπείνουν με σφόδρα (ζ) πρὸς ὑμᾶς, (η) οὐκ εἶ σώζων, καὶ ἐθέμην τὴν (θ) ἐν τῇ χειρί (ι) διέβην πρὸς τοὺς υἱοὺς (κ) παρέδωκεν (λ) ἐνώπιόν μου (μ) ἵνατί ἀνέβητε πρὸς μὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τοῦ πολεμεῖν ἐν ἐμοί; Καὶ συνήθροισεν Ἰεφθάε (ν) καὶ ἐπολέμει τὸν Ἐφραΐμ. (ξ) διασεσωσμένοι (ο) ἐμ μέσῳ Ἐφραΐμ, καὶ ἐμ μέσῳ Μανασσῆ. Καὶ προκατελάβοντο ἄνδρες Γαλαάδ (π) καὶ ἐγενήθη ὅτι εἶπαν οἱ διασεσωσμένοι τοῦ Ἐφραΐμ, (ρ) Μὴ ὑμεῖς ἐκ τοῦ Ἐφραΐμ; καὶ εἶπαν, Οὐκ ἐσμέν. Καὶ εἶπον αὐτοῖς, Εἴπατε δὴ σύνθημα. καὶ *κατηύθυναν τοῦ λαλῆσαι οὕτως (σ) αὐτόν, καὶ σφάζουσιν αὐτοὺς ἐπὶ τὰς (τ) ἐξ Ἐφραΐμ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ δύο *τεσσαράκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ (υ) ἐν τῇ πόλει (φ) Ἐσεβὼν ἐκ Βαιθλεέμ. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ (χ) θυγατέρες ἐξαπεσταλμέναι ἔξω, καὶ τριάκοντα γυναῖκες εἰσήγαγεν τοῖς (ψ) ἀπέθανεν Ἐσεβών, καὶ (ω) Αἰλὼν ὁ Ζαβουλωνίτης, καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ δέκα (α) Αἰλὼν ὁ Ζαβουλωνίτης ἐν Αἰλείμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν γῇ (β) Λαβδὼμ υἱὸς Σελλὴμ ὁ Φραθωνίτης. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τεσσαράκοντα (γ) υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ (δ) Λαβδὼμ υἱὸς Σελλὴμ ὁ Φραθωνίτης, (ε) Φρααθὼν (ζ) ὄρει Λανάκ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 ואתכנש אנש אפרים ועבר לצפונא ואמרו ליפתח מא דין עבדתא לאנחא קרבא בבני
2 עמון ולנא לא קריתא למיזל עמך ביתך נוקיד עלך בנורא: ואמר יפתח להון אנש דין
3 הויתי אנא ועמי ובני עמון לחדא ובעית אנא מנכון ולא פרקתון יתי מידהון: וחזית ארי
ליתך פריק ומסרית נפשי כגבר נגב לאתקטלא ועברית לות בני עמון ומסרנון יי בידי
4 ולמא סלקתון לותי יומא דין לאגחא קרבא בי: וכנש יפתח ית כל אנשי גלעד ואגיח
קרבא עם דבית אפרים ומחו אנשי גלעד ית דבית אפרים ארי אמרו משוביא דבית
5 אפרים מה אתון חשיבין דבית גלעד בנו בית אפרים בנו בית מנשה: ואחדו דבית גלעד
ית מניות ירדנא על דבית אפרים והוה כד אמר חד משוביא דבית אפרים אעבר
6 ואמרין ליה אנשי גלעד אפרתי את ואמר לא: ואמרין ליה אמר כען שובלתא ואמר
סובלתא ולא מתקין למללא כן ואחדין ליה ונכסין ליה במניות ירדנא ואתקטלו בעדנא
7 ההיא מאפרים ארבעין ותרין אלפין: ודן יפתח ית ישראל שית שנין ומית יפתח
8 גלעדאה ואתקבר בקרוי גלעד: ודן בתרוהי ית ישראל אבצן דמבית לחם: והוה ליה
9 תלתין בנין ותלתין בנן שלח לברא ותלתין בנן כלן אעיל לבנוהי מן ברא ודן ית
10 ישראל שבע שנין: ומית אבצן ואתקבר בבית לחם: ודן בתרוהי ית ישראל אילון דמבית
11 זבולן ודן ית ישראל עסר שנין: ומית אילון דבית זבולן ואתקבר באילון בארע זבולן: ודן
12 בתרוהי ית ישראל עבדון בר הלל דמפרעתון: והוה ליה ארבעין בנין ותלתין בני בנין
13 רכיבין על שבעין עילין ודן ית ישראל תמניא שנין: ומית עבדון בר הלל דמפרעתון
14 ואתקבר בפרעתון בארע שבטא דאפרים בטורא דבית עמלק:
15

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XII.

Et congregatus est homo Ephraim, et transiit ad Septentrionem: et di- 1
xerunt Jiphthahh, Quid hoc fecisti ad ineundum bellum in filios Ghamon,
et nos non vocâsti ad eundum tecum? domum tuam incendemus sup te
in igne. Et dixit Jiphthahh illis, Homo judicii fui, ego et populus meus, et 2
filii Ghamon valde; et petivi *ego* à vobis, et non liberastis me de *manu*
eorum. Et vidi quod non tu liberans, et tradidi animam meam *quasi pro-* 3
pe ad occidendum; et transivi ad filios Ghamon, et tradidit eos Dn̄s in
manu meâ: et ad quid ascendistis ad me die hâc ad ineundū bellū in me?
Et congregavit Jiphthahh omnes homines Gilghad, et inivit bellū cū do- 4
mo Ephraim; et percusserunt viri Gilghad illos dom⁹ Ephraim; nam dixerunt, Evasi dom⁹ Ephraim quid vos putantes de domo Gilghad intra domum Ephraim, et intra domū Menasse? Et occuparunt de domo Gilghad 5
vada Jordanis super de domo Ephraim; et fuit quando dixit unus ex
evasis domus Ephraim, Transibo: et dicentes ei homines Gilghad, Ephratæ⁹ tu? et dixit, Non. Et dicentes ei; Dic nunc Sfubeltha: et dixit, Szu- 6
beltha; et non directus ad loquendum rectè: et apprehendentes eum
& occidentes eum in vadis Jordanis: et occisi sunt in tempestate illa ex Ephraim quadraginta et duo millia. Et judicavit Jiphthahh 7
Israel sex annis, et mortu⁹ est Jiphthahh Gilghadæ⁹, et sepult⁹ est in urbib⁹
Gilghad. Et judicavit post eum Israel Ibszan *qui* de Bethlehhem. Et fuit 8
ei triginta filii, et triginta filias misit foras, et triginta nur⁹ ad- 9
duxit filiis suis de foris; et judicavit Israel septē annis. Et mortu⁹ est Ibszā, 10
et sepult⁹ est in Bethlehhem. Et judicavit post eum Israel Elon *qui de domo* 11
Zebulun, et judicavit Israel decē annis. Et mortu⁹ est Elon de domo Ze- 12
bulun, et sepult⁹ est in *Ajalon* in terrâ Zebulun. Et judicavit post eū Israel 13
Ghabdon filius Hilel de-ex Pirghathon. Et fuit illi quadraginta filii, et tri- 14
ginta filii filiorum, equitantes super septuaginta pullos; et judicavit Israel
octo annos. Et mortuus est Ghabdon filius Hilel de-ex Pirghathon, et se- 15
pult⁹ est in Pirghathon, in terrâ trib⁹ Ephraim, in monte dom⁹ Ghamalek.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܦܣܩܐ * ܝܒ *

* ܘܩܥܘ ܓܒܪܐ ܕܐܦܪܝܡ . ܘܥܒܪܘ ܠܓܪܒܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܢܦܬܚ. ܠܡܢܐ ܥܒܪܬ
1 ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܠܢ ܠܐ ܩܪܝܬ ܠܡܐܙܠ ܥܡܟ. ܒܝܬܟ ܢܘܩܕ
2 ܥܠܝܟ ܒܢܘܪܐ. *ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܦܬܚ. ܓܒܪܐ. ܕܝܢܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܘܥܡܝ ܥܡ ܒܢܝ ܥܡܘܢ.
3 ܘܩܪܝܬܟܘܢ. ܘܠܐ ܦܪܩܬܘܢܢܝ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. *ܘܟܕ ܚܙܝܬ ܕܠܝܬ ܕܦܪܩ ܠܝ. ܣܡܬ ܢܦܫܝ
ܒܐܝܕܝ. ܘܥܒܪܬ ܠܘܬ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ. ܘܗܫܐ. ܠܡܢܐ ܣܠܩܬܘܢ
4 ܠܘܬܝ ܝܘܡܢܐ. ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡܝ. *ܘܟܢܫ ܢܦܬܚ ܠܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܓܠܥܕ. ܘܐܬܟܬܫܘ
ܥܡ ܐܦܪܝܡ. ܘܡܚܘܗܝ ܓܒܪܐ ܕܓܠܥܕ ܠܐܦܪܝܡ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܦܠܝܛܐ ܐܢܬܘܢ ܕܐܦܪܝܡ ܒܝܢܝ
5 ܐܦܪܝܡ ܘܡܢܫܐ. * ܘܐܚܕܘ ܓܠܥܕܝܐ ܠܡܥܒܪܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܟܕ ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ
ܠܡܥܒܪܬܐ ܐܢܫܐ ܕܡܬܦܠܛܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܐܦܪܝܡ ܠܡܥܒܪ. ܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܓܠܥܕܝܐ
6 ܠܡܐܡܪ. ܐܦܪܝܡܝܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ. ܠܐ. *ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܡܪ. ܫܒܠܬܐ. ܘܐܡܪ ܣܒܠܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚ
ܗܘܐ ܠܡܡܠܠܘ ܗܟܢܐ. ܘܡܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܢܟܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܡܥܒܪܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܢܦܠܘ
7 ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܡܢ ܐܦܪܝܡ. ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ. *ܘܕܢ ܢܦܬܚ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܫܬ ܫܢܝܢ.
8 ܘܡܝܬ ܢܦܬܚ ܓܠܥܕܝܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܥܕ. *ܘܕܢ ܒܬܪܗ ܠܐܝܣܪܝܠ ܐܒܝܨܢ
9 ܕܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ. *ܘܗܘܘ ܠܗ ܬܠܬܝܢ ܒܢܝܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܒܢܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܒܢܬܗ. ܐܦܩ
10 ܠܒܪ. ܘܬܠܬܝܢ ܟܠܢ ܐܝܬܝ ܡܢ ܠܒܪ. ܘܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܫܒܥ ܫܢܝܢ. *ܘܡܝܬ ܐܒܝܨܢ
11 ܘܐܬܩܒܪ ܒܒܝܬ ܠܚܡ. *ܘܕܢ ܒܬܪܗ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܠܘܢ ܙܒܘܠܘܢܝܐ. ܥܣܪ ܫܢܝܢ. ܘܡܝܬ ܐܝܠܘܢ
12
13 ܙܒܘܠܘܢܝܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܐܝܠܘܢ. ܒܐܪܥܐ ܕܙܒܘܠܘܢ. * ܘܕܢ ܒܬܪܗ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܥܟܪܘܢ
14 ܒܪ ܗܠܝܢ ܐܦܪܬܘܢܝܐ. * ܘܗܘܘ ܠܗ ܐܪܒܥܝܢ ܒܢܝܢ ܘܬܠܬܝܢ ܒܢܝ ܒܢܝܐ. ܕܪܟܒܝܢ
15 ܗܘܘ ܥܠ ܫܒܥܝܢ ܥܝܠܝܢ. ܘܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܬܡܢܐ ܫܢܝܢ. * ܘܡܝܬ ܥܟܪܘܢ ܒܪ
ܗܠܝܢ ܐܦܪܬܘܢܝܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܐܦܪܬܘܢ. ܒܐܪܥܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܒܛܘܪܐ ܕܥܡܠܩܝܐ.

CAP. XII.

Post hæc conclamantes viri Aphremitæ 1
transierunt Aquilonem versùs, & dixerunt
ad Nephtah, Quare transisti ad pugnandum
contra filios Ammon, nec vocâsti nos ut ire-
mus tecum? domum tuam comburemus te-
cum igne: Respondit eis Nephtah, *Heus* vi- 2
ri, contendebam ego & populus meus cum
filiis Ammon, vocaviq; vos, nec salvâstis me
de manibus eorum: Cúmque vidissem nul- 3
lum adesse qui me salvaret, posui animam
meam in volis meis, & transivi contra filios
Ammon, tradiditque eos Dominus in manus
meas. Nunc autem cur ascendistis contra me
hodiè ad bellũ mihi inferendum? Tum col- 4
lectis Nephtah omnibus Gelaaditis pugna-
verunt adversùs Aphrem, & percusserunt
Gelaaditæ Aphremitas: dicebant enim, A-
phremitæ sunt medii inter Aphrem & Manas-
sen. Et occupârunt Gelaaditæ pontem Jor- 5
danis Aphrem, cúmque pontem trajicerent
hi qui ex Aphremitis evadebant, ut transirent,
interrogabant eum Gelaaditæ, Aphremita es
tu? aiebat, Minimè. Dicebant ad eum, Pro- 6
fer *dictionem* Sceble; *(i. aristæ)* proferebat
ille Seble; quia scilicet non poterat eo modo
proferre: tum transvehebant eum, & jugula-
bant secus pontem Jordanis. Sic ceciderunt
eo tempore ex Aphremitis quadraginta duo
millia. Judicavit autem Nephtah Israelem 7
sex annis, & mortuus est Nephtah Gelaadi-
tes, ac sepultus in civitate Gelaad. Post eum 8
judicavit Israelem Abisan Bethlehemita,
Qui habuit triginta filios & triginta filias; 9
& triginta quidem filias suas foràs emisit, &
triginta sponsas extrinsecus admisit: judica-
vitque Israelem septem annis. Mortuo Abi- 10
san, ac sepulto in Bethlehem, Judicavit post 11
eum Elon Zebolonita decem annis. Mortuo 12
etiam Elone Zebolonitâ, & sepulto in Ilon,
in terra Zebolon, Judicavit post eum Israe- 13
litas Achron fili⁹ Helian Ephraathonæi. Ha- 14
buit hic quadraginta filios, & triginta nepo-
tes, qui equitabant septuaginta asellas: ju-
dicavitque Israelem octo annis. Deinde 15
mortuus est Achron filius Helian Ephraa-
thonæi, & sepultus in Ephraathon, in
terra Aphrem, in monte Amalecitarum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 * الفصل الثاني عشر * * واما بنو افرام
فجمعوا وجازوا الجربي وقالوا ليفتاح * لماذا خرجت لمحاربة بني عمون ولم تدعنا ان ننطلق
2 معك * اعلم انا نحرق بيتك بالنار * قال لهم يفتاح * ايها القوم كنت اجاهد بني عمون انا
3 وشعبي * ودعوتكم فلم تنقذوني من ايديهم * فلما رايت انه ليس لي مخلص * صيرت نفسي في
4 كفي * وجزت الى بني عمون * فاظفرني الرب بهم * فلاي شي طلعتم الي لتحاربوني * وجمع يفتاح
جميع اهل جلعاد * وحارب بني افرام * وهزم اهل جلعاد لبني افرام * فقالوا ان افرام ومنسا هم جنس
5 واحد * فاخذ الجلعاديون معبر نهر الاردن الذي يجوز عليه بنو افرام * فكل من كان يهرب
من الحرب من بني افرام ويريد ان يجوز * كان اهل جلعد ياخذونه ويسالونه * انت من بني
6 افرام وتريد ان تجوز * فيقول لا * فيقولون له * قل سبلا * فيقول سبلا * لان بني افرام لم يقدروا ان
يقولوا شين * فكانوا يعبرونه ويذبحونه على مخاض الاردن * فقتل من بني افرام اثنان واربعون
7 الفا * وكان يفتاح قاضيا ومسلطا على بني اسرائيل ست سنين * وتوفي يفتاح الجلعادي * ودفن
8
9 في قرية جلعاد * وصار من بعده على قضي بني اسرائيل ابيصان الذي من بيت لحم * وكان
له ثلثون ابنا وثلثون ابنة * فزوج بناته الثلثين * وادخل ثلثين كنة لثلاثين ابنا * وكان
10
11 قاضيا لبني اسرائيل سبع سنين * ومات ابي صان * ودفن في بيت لحم * وصار من بعده الون بن
12
13 زبلون قاضيا لبني اسرائيل عشرين سنة * ومات الون * ودفن في ارض زبلون * وصار بعده على قضي
14 بني اسرائيل عبدران بن هليان الافرعوني * وكان له اربعون ابنا وثلاثون من بنيه * وكانوا
15 يركبون على سبعين مهرا * فمكث قاضيا لبني اسرائيل ثمان سنين * وتوفي عبدران بن هليان
الافرعوني * ودفن في افرعون * في ارض افرام * في جبل العملقايين *

CAP. XII.

AT verò Ephrem exclamantes transie- 1
runt ad Aquilonem, & dixerunt ad
Jephtah, Cur exîsti ad oppugnandos filios
Ammon, nec vocâsti nos ut proficiscere-
mur tecum? scito nos esse domum tuam
igne succensuros. Quibus ait Jephtah, 2
Heus viri, pugnabam adversùs Ammoni-
tas ego & populus meus, & vocavi vos,
nec eruistis me de manibus eorum: Quare 3
cùm vidissem nullum adesse mihi vindi-
cem, posui animam meam in vola mea, &
transivi ad Ammonitas, reddiditque me
Dominus voti compotem: quam itaque ob
rem ascendistis ad me, ut contra me pu-
gnetis? Congregans ergò Jephtah omnes 4
Galaaditas bellum cõmisit cum Ephrem;
& debellârunt Galaaditæ filios Ephrem:
dixerunt enim, Ephrem & Manasse ejus-
dem sunt generis. Occupârunt autem Ga- 5
laaditæ pontem fluvii Jordanis, super
quem transire consueverant filii Ephrem,
& quicunque ex filiis Ephrem fugiebat
à bello, & trajicere volebat, capiebant
eum Galaaditæ, et sciscitabantur ab eo,
Esne ex filiis Ephrem, et trajicere cupis?
dicebat, Non. Tunc dicebant ei, Dic Sce- 6
bla, is verò dicebat Sebla; non enim po-
terant filii Ephrem pronuntiare literam
scin: tum traducebant eum, & jugulabant
ad vadum Jordanis. Itaque occisi fue-
runt è filiis Ephrem quadraginta duo
millia. Fuit autem Jephtah judex ac 7
præfectus filiorum Israël sex annis: de-
inde obiit Jephtah Galaadites, & sepul-
tus est in civitate Galaad. Huic suc- 8
cessit in judicatu filiorum Israel Abisan
qui erat ex Beth-lehem. Idemque habuit 9
triginta filios ac triginta filias; triginta
filias suas matrimonio collocavit, et in-
troduxit triginta nurus pro triginta filiis:
fuit autem judex filiorum Israel septem
annis. Deinde mortuus est Abisan, et se- 10
pultus in Beth-lehem. Post hunc fuit ju- 11
dex filiorum Israel Elon filius Zebolon
annis viginti. Tum mortuus est Elon, et 12
sepultus in terra Zebolon. Successit au- 13
tem illi in judicatu filiorum Israel A-
chran filius Helian Ephraathunæus, Qui 14
habuit quadraginta filios et triginta nepo-
tes qui conscendebant septuaginta pul-
los: mansitque judex filiorum Israel
octo annis. Obiit autem Achran filius 15
Helian Ephraathunæus, et sepultus est
in Ephraathun, in terra Ephrem, in monte
Amalecitarum.

ספר שופטים : יג

CAP. XIII. יג

: Domini oculis in malum *faciendum ad* ,Iſrael filii addiderunt Et
1 ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה
.annis quadraginta Peliſtinorum manu in Dominus eos *deditque*
ויתנם יהוה ביד־פלשתים ארבעים שנה׃
,Manoach ej⁹ nomen & ,Danitarū familia de ,Sorah de unus vir fuit Et
2 ויהי איש אחד מצרעה ממשפחת הדני ושמו מנוח
Domini angelus eſt conſpectus Et .peperit non & ,ſterilis ejus uxor &
3 ואשתו עקרה ולא ילדה׃ וירא מלאך־יהוה
non & ,ſterilis tu nunc Ecce : eam ad dixit & *,mulierem* ad
אל־האשה ויאמר אליה הנה־נא את־עקרה ולא
,nunc cuſtodire nunc Et .filium paries & ,concipies & : peperiſti
4 ילדת והרית וילדת בן׃ ועתה השמרי נא
.immundum omne comedas ne & ,ſechar & ,vinum bibas ne &
ואל־תשתי יין ושכר ואל־תאכלי כל־טמא׃
ſuper aſcendet non novacula & ;filium paries & ,prægnans tu ecce Quia
5 כי הנך הרה וילדת בן ומורה לא־יעלה על־
ipſe & : utero ab puer erit Dei Nazaræus quia :ejus caput
ראשו כי־נזיר אלהים יהיה הנער מן־הבטן והוא
venit Et .Peliſtinorum manu de Iſrael ſervare incipiet
6 יחל להושיע את־ישראל מיד פלשתים׃ ותבא
,me ad venit Dei Vir : dicendo ,ſuo viro dixit & ,mulier
האשה ותאמר לאישה לאמר איש האלהים בא אלי
non & : valde terribilis Dei angeli aſpect⁹ tanquā ejus aſpectus &
ומראהו כמראה מלאך האלהים נורא מאד ולא
.mihi indicavit non ſuum nomen & : *ipſe* unde ;ubi eum interrogavi
שאלתיהו אי־מזה הוא ואת־שמו לא־הגיד לי׃
ne nunc & : filium paries & ,prægnans *tu* Ecce : mihi dixit Et
7 ויאמר לי הנך הרה וילדת בן ועתה אל־
quia ;immundum omne comedas ne & ,ſechar & ,vinum bibas
תשתי יין ושכר ואל־תאכלי כל־טמאה כי־
.ſuæ mortis diem ad uſque utero ab puer erit Dei Nazaræus
נזיר אלהים יהיה הנער מן־הבטן עד־יום מותו׃
vir ;mi domine *me In* : ait & ,Dominum ad Manoach oravit Et
8 ויעתר מנוח אל־יהוה ויאמר בי אדוני איש
,nos doceat & ,nos ad *adhuc* quæſo veniat ,miſiſti quem Dei
האלהים אשר שלחת יבוא־נא עוד אלינו ויורנו
:Manoach *voce in* Deus audivit Et *,nato* puero faciamus quid
9 מה־נעשה לנער היולד׃ וישמע האלהים בקול מנוח
:agro in *ſedens* , ipſa & ;*mulierem* ad *adhuc* Dei angel⁹ venit &
ויבא מלאך האלהים עוד אל־האשה והיא יושבת בשדה
,cucurrit & ,mulier feſtinavit Et .ea cum non ejus vir Manoach &
10 ומנוח אישה אין עמה׃ ותמהר האשה ותרץ
vir *me ad* eſt conſpect⁹ Ecce : eum ad ait & ,ſuo viro nunciavit &
ותגד לאישה ותאמר אליו הנה נראה אלי האיש
poſt Manoach ivit & ,Surrexitque .me ad die in venit qui
11 אשר־בא ביום אלי׃ ויקם וילך מנוח אחרי
qui ,vir tu Num : ei dixit & ,virum ad venit & ;ſuā uxorē
אשתו ויבא אל־האיש ויאמר לו האתה האיש אשר־
Nunc :Manoach Dixitque .*Ego* : ait Et ?mulierem ad es locutus
12 דברת אל־האשה ויאמר אני׃ ויאמר מנוח עתה
dixit Et ?ejus opus & ,pueri judicium erit quod ;*tua verba* veniat
13 יבא דבריך מה־יהיה משפט־הנער ומעשהו׃ ויאמר
,mulierem ad dixi quæ omnib⁹ Ab :Manoach ad Domini angelus
מלאך יהוה אל־מנוח מכל אשר־אמרתי אל־האשה
,vinum & ;comedat non ,vini vite de *egreditur* quod omni De .*cuſtodiatur*
14 תשמר׃ מכל אשר־יצא מגפן היין לא תאכל ויין
ei præcepi quod omne :comedat ne immundū omne & ;bibat ne ſechar &
ושכר אל־תשת וכל־טמאה אל־תאכל כל אשר־צויתיה
,te *nunc Retineamus* : Domini angelum ad Manoach Dixitq; .cuſtodiat
15 תשמר׃ ויאמר מנוח אל־מלאך יהוה נעצרה־נא אותך
.caprarum hœdum *tuas facies ad faciemus* &
ונעשה לפניך גדי עזים׃

Verſio VULG. LAT.

CAP. XIII.

1 Rurſumq; filii Iſrael fecerūt
malum in conſpectu Dñi : qui
tradidit eos in man⁹ Philiſthi-
2 norū quadraginta annis. Erat
autē quidam vir de Saraa,et de
ſtirpe Dan,nomine Manue,ha-
3 bens uxorē ſterilem.Cui appa-
ruit Angelus Dñi, & dixit ad
eam, Sterilis es & abſque libe-
ris:ſed concipies & paries fili-
4 um. Cave ergò ne bibas vinū
ac ſiceră,nec immundum quid-
5 quam comedas:Quia concipi-
es,& paries filiū,cuj⁹ non tan-
get caput novacula : erit enim
Nazaræ⁹ Dei ab infantia ſua,et
ex matris utero,et ipſe incipiet
liberare Iſrael de manu Phili-
6 ſthinorū. Quæ cùm veniſſet ad
maritū ſuum,dixit ei ; Vir Dei
venit ad me, habens vultū an-
gelicum,terribilis nimis. Qué
cùm interrogaſſé,quis eſſet, &
unde veniſſet, & quo nomine
vocaretur,noluit mihi dicere :
7 Sed hoc reſpondit, Ecce con-
cipies & paries filium:cave ne
vinum bibas,nec ſiceră, & ne
aliquo veſcaris immundo: erit
enim puer Nazaræ⁹ Dei ab in-
fantia ſua,ex utero matris ſuæ
8 uſq; ad diem mortis ſuæ. Ora-
vit itaque Manue Dñm, & ait;
Obſecro Dñe, ut vir Dei, qué
miſiſti,veniat iterùm,& doce-
at nos quid debeam⁹ facere de
9 puero, qui naſcitur⁹ eſt. Exau-
divitque Dñs deprecantē Ma-
nue, & apparuit rurſū Angel⁹
Dei uxori ejus ſedenti in agro.
Manue autē maritus ej⁹ non e-
rat cum ea. Quæ cùm vidiſſet
10 Angelum, Feſtinavit, & cucur-
rit ad virū ſuum:nuntiavitque
11 ei, dicens ;Ecce apparuit mihi
vir,quem antè videră. Qui ſur-
rexit, & ſecut⁹ eſt uxorem ſuā:
veniénſque ad virum, dixit ei ;
Tu es qui locut⁹ es mulieri? Et
12 ille reſpondit, Ego ſum. Cui
Manue;Quando, inquit,ſermo
tuus fuerit expletus,quid vis ut
faciat puer?aut à quo ſe obſer-
13 vare debebit?Dixitq; Angelus
Dñi ad Manue, Ab omnibus,
quæ locutus ſum uxori tuæ,
14 abſtineat ſe: Et quidquid ex vi-
nea naſcitur,non comedat:vi-
num & ſiceram non bibat,nul-
lo veſcatur immundo:& quod
ei præcepi, impleat atque cu-
15 ſtodiat. Dixitque Manue ad
Angelum Dñi ;Obſecro te ut
acquieſcas precibus meis, &
faciamus tibi hœdum de ca-
pris.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιγ΄.

1 ΚΑὶ (α) προσέθηκαν ἔτι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν (β) ἐνώπιον κυρίου· καὶ παρ-
έδωκεν (γ) αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ Φυλιστιὶμ
2 τεσσαράκοντα ἔτη. Καὶ (δ) ἦν ἀνὴρ εἷς ἀπὸ
Σαραὰ ἀπὸ δήμου συγγενείας τοῦ Δανὶ, καὶ ὄνο-
μα αὐτῷ Μανωὲ, καὶ (ε) γυνὴ αὐτοῦ στεῖρα καὶ οὐκ
3 (ζ) ἔτικεν. Καὶ ὤφθη ἄγγελος κυρίου πρὸς τὴν
γυναῖκα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, (η) Ἰδοὺ σὺ στεῖρα
4 καὶ οὐ τέτοκας. (θ) καὶ συλλήψῃ υἱόν. Καὶ νῦν (ι)
φύλαξαι δὴ, καὶ μὴ πίῃς οἶνον (κ) καὶ μέθυσμα,
5 καὶ μὴ φάγῃς πᾶν ἀκάθαρτον, Ὅτι ἰδοὺ σὺ (λ)
ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν· (μ) καὶ σίδηρος ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ οὐκ ἀναβήσεται, ὅτι Ναζὶρ θεοῦ
ἔσται τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς κοιλίας· καὶ αὐτὸς
ἄρξεται (ν) σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς (ξ) Φυ-
6 λιστιίμ. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ, καὶ εἶπε τῷ ἀνδρὶ
αὐτῆς, λέγουσα, (ο) Ἄνθρωπος θεοῦ ἦλθε πρὸς
μὲ, (π) καὶ εἶδος αὐτοῦ ὡς εἶδος ἀγγέλου θεοῦ, φο-
βερὸν σφόδρα· καὶ οὐκ ἠρώτησα αὐτὸν πόθεν
7 ἐστὶ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέ μοι. Καὶ
εἶπέ μοι, Ἰδοὺ σὺ (ρ) ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ
υἱόν. καὶ νῦν μὴ πίῃς οἶνον καὶ (σ) μέθυσμα, καὶ μὴ
φάγῃς (τ) πᾶν ἀκάθαρτον, ὅτι θεοῦ ἅγιον ἔσται
τὸ παιδάριον ἀπὸ γαστρὸς ἕως ἡμέρας θανά-
8 του αὐτοῦ. Καὶ (υ) προσηύξατο Μανωὲ πρὸς κύ-
ριον, καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριε (φ) ἀδωναιὲ, τὸν
ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ ὃν ἀπέστειλας, ἐλθέτω δὴ ἔτι
πρὸς ἡμᾶς, καὶ συμβιβασάτω ἡμᾶς τί ποιή-
9 σωμεν τῷ (χ) παιδίῳ τῷ τικτομένῳ. Καὶ (ψ)
εἰσήκουσεν ὁ θεὸς τῆς φωνῆς Μανωὲ, (ω) καὶ ἦλ-
θεν ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἔτι πρὸς τὴν (α) γυναῖκα·
καὶ αὐτὴ ἐκάθητο ἐν ἀγρῷ, καὶ Μανωὲ ὁ ἀνὴρ
10 αὐτῆς οὐκ ἦν μετ᾽ αὐτῆς. Καὶ ἐτάχυνεν ἡ γυνὴ καὶ
(β) ἔδραμε καὶ ἀνήγγειλε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, καὶ εἶ-
πε πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ (γ) ὦπται πρὸς μὲ ὁ ἀνὴρ
11 ὃς ἦλθεν ἐν ἡμέρᾳ πρὸς μέ. Καὶ ἀνέστη καὶ ἐ-
πορεύθη Μανωὲ ὀπίσω τῆς γυναικὸς (δ) αὐτοῦ, καὶ
ἦλθε πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ Εἰ σὺ εἶ
ὁ ἀνὴρ, ὁ λαλήσας πρὸς τὴν γυναῖκα; καὶ εἶπεν
12 ὁ ἄγγελος, Ἐγώ. Καὶ εἶπε Μανωὲ, (ε) Νῦν
ἐλεύσεται ὁ λόγος· τίς ἔσται κρίσις τοῦ παιδίου καὶ
13 τὰ ποιήματα αὐτοῦ; Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυ-
ρίου πρὸς Μανωὲ, Ἀπὸ πάντων ὧν (ζ) εἴρηκα
14 πρὸς τὴν γυναῖκα, (η) φυλαξάσθω. Ἀπὸ παντὸς
ὃ ἐκπορεύεται ἐξ ἀμπέλου (θ) τοῦ οἴνου, οὐ φάγεται,
καὶ οἶνον καὶ (ι) μέθυσμα μὴ πιέτω, καὶ πᾶν ἀκά-
θαρτον μὴ φαγέτω, πάντα ὅσα ἐνετειλάμην
15 αὐτῇ, (κ) φυλαξάσθω. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὸν
ἄγγελον κυρίου, (λ) Καθέξωμεν ὧδέ σε, καὶ
(μ) ποιήσομεν ἐνώπιόν σου ἔριφον αἰγῶν.

CAP. XIII.

ET addiderunt adhuc filii Iſ- 1
rael facere malum in conſpectu
Domini:& tradidit eos Dominus
in manu Phyliſtiim quadraginta
annos. Et erat vir unus de Saraa, 2
de populo cognationis Dani:et no-
men ei Manoe,et uxor ej⁹ ſterilis,
& non pariebat. Et apparuit an-
gel⁹ Domini ad uxorē, & dixit 3
ad eā;Ecce tu ſterilis,& non pe-
periſti : & (a)concipies filiū. Et
nunc obſerva(b)nunc:& non bi- 4
bas vinū,& (c)inebriamentū,&
non manduces omne immundum;
Quoniā ecce tu in utero habes,et 5
paries filiū:& ferrū ſuper caput
ej⁹ non aſcendet,quoniā(d)Nazir
Dei erit puerul⁹ à ventre:& ipſe
incipiet ſalvare Iſrael de manu
Phyliſtiim. Et intravit mulier,& 6
dixit viro ſuo,dicens ; Homo Dei
venit ad me:& ſpecies ejus, ſicut
ſpecies angeli Dei, (e) terribilis
valdé. Et (f)non interrogavi eū,
unde eſt: & nomen ſuū non an-
nuntiavit mihi. Et dixit mihi, 7
Ecce tu in utero habes, & paries
filiū. Et nunc nè bibas vinum,et
inebriamentum,& non manduces
omne immundū: Quoniā Dei(g)
ſanct⁹ erit puer à ventre uſq; ad
diē mortis ſuæ. Et deprecatus eſt 8
Manoe ad Dominū,& dixit;In
me Domine (h)Adonaie:hominē
Dei quē miſiſti, veniat nunc ad-
huc ad nos:& inſtruat nos,quid
facturi ſumus puero naſcenti. Et 9
exaudivit De⁹ vocē Manoe: &
venit angel⁹ Dei adhuc ad mulie-
rem:& ipſa ſedebat in agro:&
Manoe vir ej⁹ nō erat cum ea. Et 10
feſtinavit mulier et cucurrit,et an-
nuntiavit viro ſuo,et dixit ad eū;
Ecce apparuit ad me vir, qui venit
in die ad me. Et ſurrexit & ivit 11
Manoe poſt uxorē ſuā, & venit
ad virū,& dixit ei;Si tu es vir,
qui locut⁹ es ad mulierē? Et dixit
angelus, Ego. Et ait Manoe, (i) 12
Nunc veniet verbū:quod erit ju-
diciū pueri,& opera ej⁹? Et di- 13
xit angel⁹ Domini ad Manoe, Ab
omnib⁹ quæ dixi ad mulierē,cu-
ſtodietur. Ab omni quod egredi- 14
tur de vite vini,non comedet:&
vinū,& inebriamentum non bi-
bat,& omne immundū non man-
ducet : omnia quæcunq; mandavi
ei,obſervabit. Et dixit Manoe ad 15
angelum Domini, (k)Retineamus
nunc te, & faciem⁹ in conſpectu
tuo hœdum caprarum.

MS.A. (α) προσέθεντο οἱ (β) ἐναντίον (γ) αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων τεσσαρά-
κοντα (δ) ἐγένετο ἀνὴρ ἐκ Σαραὰ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δὰν, (ε) ἡ γυνὴ (ζ) ἔτικτεν. (η) Ἰ-
δοὺ δὴ σὺ (θ) καὶ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν. (ι) φύλαξαι, καὶ (κ) καὶ σίκερα, καὶ (λ) ἐν γα-
στρὶ ἕξεις καὶ (μ) καὶ οὐκ ἀναβήσεται σίδηρος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὅτι ἡγιασμένον Ναζ-
ιραῖον ἔσται τῷ θεῷ τὸ παιδάριον ἐκ τῆς γαστρὸς· (ν) σώζειν (ξ) ἀλλοφύλων. Καὶ ἰδοὺ
(ο) Ὅτι ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ (π) καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἀγγέλου τοῦ θεοῦ ἐπιφα-
νὴς σφόδρα· καὶ ἠρώτων αὐτὸν (ρ) ἐν γαστρὶ ἕξεις (σ) σίκερα, (τ) πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, ὅτι
Ναζιραῖον θεοῦ ἐστιν τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς γαστρὸς (υ) ἐδεήθη Μανωὲ τοῦ κυρίου, καὶ (φ)
ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὃν ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς, ἐλθέτω δὴ πρὸς ἡμᾶς καὶ φωτισάτω ἡμᾶς τί (χ) παιδαρίῳ (ψ) ἐπήκουσεν (ω) καὶ
παρεγένετο ὁ (α) γυναῖκα αὐτοῦ καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ, (β) ἐξέδραμεν καὶ ἀπήγγειλεν (γ) ὦπταί μοι ὁ ἀνὴρ ὁ ἐλθὼν τῇ
μὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἀνέστη Μανωὲ καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω (δ) αὐτοῦ πρὸς τὴν (ε) Νῦν δὲ ἐλθόντος τοῦ ῥήματός σου, τί ἔσται τὸ
κρίμα τοῦ παιδαρίου καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ; (ζ) εἶπα πρὸς (η) φυλαξάσθω. Ἀπὸ πάντων ὅσα (θ) οἴνου, οὐ (ι) σίκερα (κ) φυλαξάσθω. (λ)
Βιασώμεθα δή σε, (μ) ποιήσομεν ἐναντίον σου ἔριφον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יג

1 ואוסיפו בני ישראל למעבד דביש קדם יי ומסרנון יי בידא דפלשתאי ארבעין שנין׃
2 והוה גברא חד מצרעה מזרעית דן ושמיה מנוח ואתתיה עקרא לית לה ולד׃ ואתחזי
3 מלאכא דיי לאתתא ואמר לה הא כען את עקרא ולית ליך ולד ותעדין ותלדין בר׃ וכען
4 אסתמרי כען ולא תשתין חמר חדת ועתיק ולא תיכלין כל מסאב׃ ארי הא את מעדיא
5 ותלדין בר ומספר לא יעבר על רישיה ארי נזירא דיי יהי רביא מן בטנא והוא ישרי
למפרק ית ישראל מידא דפלשתאי׃ ואתת אתתא ואמרת לבעלה למימר נביא דיי
6 אתא לותי וחזויה כחיזו מלאכא דיי חסין לחדא ולא שאלתיה אי מדין הוא וית שמיה
לא חוי לי׃ ואמר לי הא את מעדיא ותלידין בר וכען לא תשתין חמר חדת ועתיק ולא
7 תיכלין כל מסאב ארי נזירא דיי יהי רביא מן בטנא עד יום מותיה׃ וצלי מנוח קדם יי
8 ואמר בבעו יי נביא דיי דשלחתא ייתי כען עוד לותנא ויליפננא מה נעביד לרביא
9 דאתיליד׃ ושמיע קדם יי צלותיה דמנוח ואתא מלאכא דיי עוד לות אתתא והיא יתבא
10 בחקלא ומנוח בעלה לית עמה׃ ואוחיאת אתתא ורהטת וחויאת לבעלה ואמרת ליה
11 הא אתחזי לי גברא די אתא ביומא דיכי לותי׃ וקם ואזל מנוח בתר אתתיה ואתא לות
12 גברא ואמר ליה האת גברא די מללתא עם אתתא ואמר אנא׃ ואמר מנוח כען יתקימון
13 פתגמך מה יהי דחזי לרביא ומה נעביד ליה׃ ואמר מלאכא דיי למנוח מכל דאמרית
14 לאתתא תסתמר׃ מכל דיפוק מגופנא דחמרא לא תיכול וחמר חדת ועתיק לא תשתי
15 וכל מסאב לא תיכול כל די פקדתה תטר׃ ואמר מנוח למלאכא דיי נחוד כען יתך
ונעביד קדמך גדיא בר עזי׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. XIII

ET addiderunt filii Iſrael ad faciendum ꝙ malum ante Dñm; et tradidit 1
eos Dñs in manu Peliſtæorū quadraginta annis. Et fuit vir unus ex Szar- 2
ghah ex proſapiâ Dan,et nomen ej⁹ Manoahh,et uxor ejus ſterilis,non erat
ei natus. Et viſus eſt angelus Dñi uxori ejus, et dixit ei ; Ecce nunc tu ſte- 3
rilis,et non eſt tibi natus,et concipies et paries filium. Et nunc cuſtodire 4
nunc, et non bibas vinū novum,et vetus;et non comedes omne immundū:
Quia ecce tu concipiens,et paries filiū, et novacula non tranſibit ſup ca- 5
put ejus:nam Nazaræus Dñi erit puer ex utero; et ipſe incipiet ad libe-
randum Iſrael de manu Peliſthæorū. Et venit mulier,et dixit marito ſuo, 6
ad dicendū : Propheta Domini venit ad me, et aſpectus ejus,ut aſpectus
angeli Dñi fortis valde, et non rogavi eum unde ipſe,et nomen ejus non
annunciavit mihi. Et dixit mihi; Ecce tu prægnans et paries filiū, et nunc 7
non bibes vinū novū et vetus, et non comedes omne immundum, nam
Nazaræ⁹ Dñi erit infans à ventre uſq; ad dié mortis ej⁹. Et oravit Manoahh 8
corā Dño,et dixit : Obſecro Dñe,propheta Dñi quem miſiſti veniat nunc
rurſus ad nos,et docebit nos quid faciemus infanti qui naſcetur. Et audita 9
eſt ante Dñm oratio Manoahh,et venit Angelus Dñi rurſus ad mulierem,et
illa ſedens in agro , et Manoahh maritus ejus non erat cum eá. Et feſtina- 10
vit mulier, et cucurrit ,et nunciavit marito ſuo, et dixit ei , Ecce viſus eſt
mihi vir qui venit die hac ad me. Et ſurrexit,et ivit Manoahh poſt uxorē 11
ſuam,et venit ad virum,et dixit ei : Num tu vir qui locut⁹ es cum uxore mea?
et dixit, Ego. Et dixit Manoahh, Nunc firmentur verba tua,quid erit quod 12
dignū infanti ,et quid faciem⁹ ei? Et dixit Angel⁹ Dñi Manoahh, Ex omnib⁹ 13
quæ dixi uxori cuſtodire. Ab omni quod exibit ex vite vini non comedes, 14
et vinum novum et vetus non bibes, & omne immundum non comedes;
omnia , quæ juſſi eam, cuſtodies. Et dixit Manoahh Angelo Domini, 15
Tenebimus nunc te, & faciemus ante te hœdum filium caprarum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 * ܦܘܩܠܐ * ܝܓ * ܘܐܘܣܦܘ ܬܘܒ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
2 ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ ܦܠܫܬܝܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܨܪܥܐ. ܡܢ
3 ܫܪܒܬܐ ܕܕܢ. ܘܫܡܗ ܡܢܘܚ. ܘܐܢܬܬܗ ܥܩܪܬܐ ܗܘܬ. ܘܠܐ ܝܠܕܐ. * ܘܐܬܚܙܝ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ
4 ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܐܢܬܝ ܥܩܪܬܐ. ܘܠܐ ܝܠܕܬܝ. ܘܬܒܛܢܝܢ ܘܬܐܠܕܝܢ ܒܪܐ. * ܘܗܫܐ ܐܙܕܗܪܝ
5 ܕܠܐ ܬܫܬܝܢ ܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ. ܘܠܐ ܬܐܟܠܝܢ ܟܠܡܕܡ ܕܛܡܐ. * ܡܛܠ ܕܗܐ ܒܛܢܬܝ ܘܝܠܕܬܝ
ܒܪܐ ܘܡܣܦܪܐ. ܠܐ ܢܣܩ ܥܠ ܪܫܗ. ܡܛܠ ܕܢܙܝܪܗ ܕܐܠܗܐ ܢܗܘܐ ܛܠܝܐ. ܡܢ
6 ܡܪܒܥܐ. ܘܗܘ ܢܫܪܐ ܠܡܦܪܩ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕܝ ܦܠܫܬܝܐ. * ܘܐܬܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܡܪܬ
ܠܒܥܠܗ. ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܝ ܒܚܙܘܐ ܕܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܕܚܠܬ ܛܒ.
7 ܘܠܐ ܫܐܠܬܗ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. ܘܫܡܗ ܠܐ ܚܘܝܢܝ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܐ ܐܢܬܝ ܒܛܢܐ ܘܝܠܕܐ
ܒܪܐ. ܘܗܫܐ ܠܐ ܬܫܬܝܢ ܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ. ܘܠܐ ܬܐܟܠܝܢ ܟܠܡܕܡ ܕܛܡܐ. ܡܛܠ ܕܢܙܝܪܗ
8 ܕܐܠܗܐ ܢܗܘܐ ܛܠܝܐ. ܡܢ ܡܪܒܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܡܘܬܗ. * ܘܨܠܝ ܡܢܘܚ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܘܐܡܪ. ܒܒܥܘ ܡܢܟ ܡܪܝܐ. ܓܒܪܐ ܕܐܠܗܐ ܕܫܕܪܬ. ܢܐܬܐ ܬܘܒ ܠܘܬܢ. ܘܢܠܦ ܐܢܘܢ ܠܢ
9 ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܛܠܝܐ ܕܡܬܝܠܕ. * ܘܫܡܥ ܐܠܗܐ ܩܠܗ ܕܡܢܘܚ. ܘܐܬܐ ܬܘܒ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ
10 ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܗܝ ܝܬܒܐ ܗܘܬ ܒܚܩܠܐ. ܘܡܢܘܚ ܒܥܠܗ ܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. * ܘܐܣܬܪܗܒܬ
ܐܢܬܬܐ. ܘܪܗܛܬ ܘܚܘܝܬ ܠܒܥܠܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܗܐ ܐܬܚܙܝ ܠܝ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܒܝܘܡ
11 ܗܘ. * ܘܩܡ ܡܢܘܚ. ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܐܢܬܬܗ. ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܓܒܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ
12 ܓܒܪܐ. ܕܡܠܠܬ ܥܡ ܗܕܐ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܗܘ. * ܘܐܡܪ ܡܢܘܚ. ܗܫܐ ܢܗܘܐ ܦܬܓܡܟ.
13 ܐܡܪ ܠܝ ܡܢܐ ܢܗܘܐ ܢܡܘܣܗ ܕܛܠܝܐ. ܘܥܒܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܢܘܚ. ܡܢ
14 ܟܠܡܕܡ ܕܐܡܪܬ ܠܐܢܬܬܐ. ܬܙܕܗܪ. * ܡܢ ܟܠ ܕܢܦܩ ܡܢ ܓܦܬܐ. ܠܐ ܬܐܟܘܠ. ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ.
15 ܠܐ ܬܫܬܐ. ܘܟܠ ܕܛܡܐ. ܠܐ ܬܐܟܘܠ. ܘܟܠ ܕܦܩܕܬܗ. ܬܛܪ. * ܘܐܡܪ ܡܢܘܚ ܠܡܠܐܟܗ
ܕܡܪܝܐ. ܢܚܒܫܟ. ܘܢܥܒܕ ܩܕܡܝܟ ܓܕܝܐ ܕܥܙܐ.

CAP. XIII.

ADjecerunt autem rursus filii Israel opera- 1
ri quod malum erat coram Domino, tra-
diditque eos Dominus in manum Palestino-
rum quadraginta annis. Erat autem vir qui- 2
dam de Sadaa, de familia Dan, erátque no-
men ejus Menuh, cujus uxor sterilis erat, nec
pariebat. Huic mulieri apparuit Angelus 3
Domini, & dixit ad eam, Ecce tu sterilis es,
nec paris; concipies modò, pariésque fili-
um. Cave ne bibas vinum aut siceram, né- 4
ve comedas quicquam immundum: Quo- 5
niam ecce concipies & paries filium, cujus
caput novacula minimè conscendet, eò quòd
Nazaræus Dei futurus est puer ille inde à
vulva; ipséque incipiet salvare Israelem de
manu Palestinorum. Veniens autem mulier 6
illa dixit marito suo, Vir Dei venit ad me, &
apparuit mihi specie Angeli Dei; unde vehe-
menter expavescens haud sciscitata sum ab eo
undenâ esset, nec nomen suum indicavit mi-
hi. Et dixit mihi, Ecce conceptura es & pa- 7
ritura filiū; deinceps ne bibas vinum aut sice-
ram, & nihil immundi comedas: quoniā tem-
perans Dei futurus est puer ille inde à vulva
usque ad diem quo morietur. Precatus est 8
itaque Menuh Dominū, & ait; Quæso Domi-
ne, vir Dei quē misisti, veniat iterum ad nos,
doceátq; quid faciamus puero nascituro. Ex- 9
audivit autem Dominus vocem Menuh, &
venit iterum Angelus Domini ad mulierem
illam dum ipsa sederet in agro, nec esset Me-
nuh maritus ejus apud ipsam. Festinans ergò 10
mulier cucurrit, & significavit marito suo, ac
dixit ei; Ecce apparuit mihi vir ille qui eâ
die ad me venerat. Quare surgens Menuh ab- 11
iit cum uxore sua, veniénsque ad virū illum,
dixit ei, Túne es vir ille qui allocutus fueras
hanc mulierem? qui respondit, Ego sum. Ait 12
illi Menuh, Nunc quidem fiet sermo tuus, *sed*
dic mihi quod erit præscriptum pueri & fa-
cta ipsius. Dixit Angelus Domini ad Me- 13
nuh, Ab omni re quam prædixi mulieri, sibi
caveto: Quicquid exit è vite ne comedito, 14
vinum & siceram ne bibito, nihil immundi
comedito, quicquid præcepi ei observato.
Dixit Menuh ad Angelum Domini, Detinea- 15
mus te, mactemúsque hœdum caprarum co-
ram te.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الثالث عشر *

1 * وعاد بنو اسرايل في بلايهم واسايهم امام الرب * فسلط عليهم الرب اهل فلسطين * واستعبدوهم
2 اربعين سنة * وكان رجل من صدعا ومن قبيلة دان * اسمه مانوح * وكانت امراته عاقرا لا تلد
3 * فترايا ملاك الرب لتلك الامراة وقال لها * انك عاقرا لم تلدي * والان ستحبلين وتلدين
4 5 ابنا * احتفظي ولا تشربي خمرا ولا مسكرا * ولا تاكلي شيا نجسا * لانك تحبلين وتلدين ابنا ولا
يعلو راسه بالموس * لان الصبي يكون خصوصا لله منذ هو في الرحم * وهو يبدي الخلاص لبني
6 اسرايل من اهل فلسطين * فجات المراة الى زوجها وقالت له * ترايا لي رجل الله * واتاني بحلية
7 برؤية ملاك الله * وفزعت منه جدا * فلم اساله من اين هو * ولم يخبرني ما اسمه * وقال لي * انك
ستحبلين وتلدين ابنا * وقال لي * لا تشربي خمرا ولا مسكرا * ولا تاكلي شيا نجسا * لان الصبي يكون
8 خصوصا لله منذ هو في الرحم الى يوم وفاته * وطلب منوح الى الرب وقال * اطلب اليك يا رب
ان يكون الرجل الذي بعثت الينا من قبلك يعود الينا ايضا * ويعلمنا ما نصنع بالصبي
9 الذي يولد * فسمع الرب صوت منوح * فاتى ملاك الرب الى المراة وهي جالسة في الحقل * ولم
10 يكن منوح زوجها عندها * فاسرعت المراة وجرت الى زوجها واخبرته وقالت * قد اتى الي الرجل
11 الذي اتاني في ذلك اليوم * فقام منوح وانطلق مع المراة * وقال له * انت هو الذي
12 كلمت هذه المراة * قال * نعم انا هو * قال منوح * الان يتم قولك * اخبرني امر الصبي
13 14 وعمله * قال ملاك الرب لمنوح * تحفظ المراة من جميع ما قلت لها * ولا تاكل شيا نجسا *
15 بل تحفظ بكل ما امرتها به * قال منوح لملاك الله تعالى * تجلس الان حتى نذبح لك جديا
ونهيه ونقدمه لك *

CAP. XIII.

REdeuntibus autem Israelitis ad mise- 1
rias suas & malum perpetrandum
coram Domino, immisit in eos Dominus
Palestinos qui servitute presserunt eos
quadraginta annis. Erat autē vir quidam 2
de Sadaa & de familia Dan, nomine Ma-
nuh, cujus uxor sterilis erat haud pariens.
Huic mulieri apparuit Angelus Domini, et 3
dixit ei, Tu quidem sterilis es, necdum
peperisti; sed mox conceptura es, & pari-
tura filium. Cave tibi, & ne bibas vinum 4
aut quicquā inebrians, neq; comedas quic-
quam immundum. Quoniā conceptura es, 5
ac paritura filium cujus caput haudqua-
quā radetur novaculâ, quia puer erit ad-
dictus Deo ex quo erit in utero; ipséque
incipiet salvare Israelem à Palestinis. Ve- 6
nit itaq; mulier ad maritū suum, dixitq;
ad eum, Apparuit mihi vir Dei, & venit
ad me in forma aspectûs Angeli Dei, quem
ego admodū formidans haud interrogavi
undenam esset, neque significavit mihi no-
men suum. Dixit autem mihi, Tu quidem 7
conceptura es, ac paritura filium. Præ-
terea dixit mihi, Ne bibas vinū nec quic-
quam inebrians, néve comedas quicquam
immundum; quia puer erit Deo dicatus
ex quo erit in utero usque ad diem mortis
suæ. Quare deprecatus Manuh Dominum, 8
dixit, Rogo te O Domine, ut vir ille quem
tuo nomine ad nos misisti, denuò reverta-
tur ad nos, doceatque nos quid agere de-
beamus de puero qui nascetur. Audivitq; 9
Dominus vocem Manuh: venit enim An-
gelus Domini ad mulierem illam dum ipsa
sederet in agro, nec esset Manuh maritus
ejus apud ipsam. Quare festinans mulier 10
accurrit ad maritum suum, & indicavit
illi, dicens, Venit ad me vir ille qui ad
me venerat illâ die. Surgens itaque Ma- 11
nuh abiit cum uxore, & dixit ad illum,
Túne ille es qui allocutus fueras hanc
mulierem? Ait, Imò, ego sum. Dixit 12
Manuh, Nunc finem assequentur verba
tua; at indica mihi rem pueri & opus
ejus. Dixit Angelus Domini ad Manuh, 13
Abstineat mulier ab omnibus quæ inter-
dixi ei, Et ne comedat quicquam im- 14
mundum, sed observet quicquid manda-
vi ei. Dixit Manuh ad Angelum Dei 15
excelsi, Sedeas igitur donec hœdum ma-
ctemus, paremus, & offeramus tibi.

ספר שופטים : יד

16 ויאמר מלאך יהוה אל מנוח אם תעצרני לא אכל בלחמך ואם תעשה עלה ליהוה תעלנה כי לא ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא:
17 ויאמר מנוח אל מלאך יהוה מי שמך כי יבא דבריך וכבדנוך:
18 ויאמר לו מלאך יהוה למה זה תשאל לשמי והוא פלאי:
19 ויקח מנוח את גדי העזים ואת המנחה ויעל על הצור ליהוה ומפלא לעשות ומנוח ואשתו ראים:
20 ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך יהוה בלהב המזבח ומנוח ואשתו ראים ויפלו על פניהם ארצה:
21 ולא יסף עוד מלאך יהוה להראה אל מנוח ואל אשתו אז ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא:
22 ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו:
23 ותאמר לו אשתו לו חפץ יהוה להמיתנו לא לקח מידנו עלה ומנחה ולא הראנו את כל אלה וכעת לא השמיענו כזאת:
24 ותלד האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו יהוה:
25 ותחל רוח יהוה לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאל:

CAP. XIV. יד

1 וירד שמשון תמנתה וירא אשה בתמנתה מבנות פלשתים:
2 ויעל ויגד לאביו ולאמו ויאמר אשה ראיתי בתמנתה מבנות פלשתים ועתה קחו אותה לי לאשה:
3 ויאמר לו אביו ואמו האין בבנות אחיך ובכל עמי אשה כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני:
4 ואביו ואמו לא ידעו כי מיהוה היא כי תאנה הוא מבקש מפלשתים ובעת ההיא פלשתים משלים בישראל:
5 וירד שמשון ואביו ואמו תמנתה ויבאו עד כרמי תמנתה והנה כפיר אריות שאג לקראתו:

Versio VULG. LAT.

16 Cui respondit Angelus; Si me cogis, non comedam panes tuos: si autē vis holocaustū facere, offer illud Dño. Et nesciebat Manue quòd Angel⁹ Dñi esset.
17 Dixitq; ad eum; Quod est tibi nomen; ut, si sermo tu⁹ fuerit
18 explet⁹, honorem⁹ te? Cui ille respondit; Cur quæris nomen
19 meū, quod est mirabile? Tulit itaq; Manue hœdū de capris, & libamenta, & posuit super petrā, offerens Dño, qui facit mirabilia: ipse autē & uxor
20 ej⁹ intuebantur. Cúmq; ascenderet flamma altaris in cœlū, Angel⁹ Dñi pariter in flamma ascendit. Quod cùm vidissent Manue & uxor ej⁹, proni
21 ceciderunt in terrā. Et ultrà eis non apparuit Angel⁹ Dñi. Statimq; intellexit Manue An-
22 gelū Dñi esse. Et dixit ad uxorem suā; Morte moriemur,
23 quia vidim⁹ Deū. Cui respondit mulier; Si Dñs nos vellet occidere, de manib⁹ nostris holocaustum & libamenta non suscepisset, nec ostendisset nobis hæc omnia, neque ea quæ
24 sunt ventura dixisset. Peperit itaq; filiū, & vocavit nomen ejus, Samson. Crevitq; puer, &
25 benedixit ei Dñs. Cœpitque Spirit⁹ Dñi esse cū eo in castris Dan inter Saraa & Esthaol.

CAP. XIV.

1 Descendit ergò Samson in Thamnatha: vidensq; ibi mulierem de filiab⁹ Philisthiim,
2 Ascendit, & nuntiavit patri suo, & matri suæ, dicens; Vidi mulierem in Thamnatha de filiab⁹ Philisthimorū: quā, quæso, ut mihi accipiatis uxorem.
3 Cui dixerunt pater & mater sua; Numquid nō est mulier in filiab⁹ fratrū tuorū, et in omni populo meo, quia vis accipere uxorem de Philisthiim, qui incircumcisi sunt? Dixitq; Samson ad patrē suū; Hanc mihi accipe: quia placuit oculis me-
4 is. Parentes autē ejus nesciebant quòd res à Dño fieret, et quæreret occasionem contra Philisthiim: eo enim tempore Philisthiim dominabantur Is-
5 raeli. Descendit itaq, Samson cū patre suo & matre in Thamnatha. Cúmq; venissent ad vineas oppidi, apparuit catulus leonis sævus, & rugiens, & occurrit ei.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

16 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς Μανωέ, (ν) Ἐὰν κωλύσῃς, οὐ φάγομαι ἀπὸ τῶν ἄρτων σου· καὶ ἐὰν (ξ) ποιήσῃς ὁλοκαύτωμα, τῷ κυρίῳ ἀνοίσεις αὐτό· ὅτι οὐκ ἔγνω Μανωέ, ὅτι ἄγγε-
17 λος (ο) κυρίου αὐτός. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου, (π) Τί τὸ ὄνομά σοι, ὅτι
18 ἔλθοι τὸ ῥῆμά σου, (ρ) καὶ δοξάσομέν σε; Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, (σ) Εἰς τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; καὶ αὐτό ἐστι θαυμαστόν.
19 Καὶ ἔλαβε Μανωὲ τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν καὶ τὴν θυσίαν, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ (τ) κυρίῳ. καὶ διεχώρισε ποιῆσαι, καὶ Μανωὲ καὶ ἡ γυ-
20 νὴ (υ) αὐτοῦ βλέποντες. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα (φ) ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου (χ) ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν τῇ (ψ) φλογί. καὶ Μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ (ω) αὐτοῦ βλέποντες, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ
21 τὴν γῆν. Καὶ οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος κυρίου ὀφθῆναι πρὸς Μανωὲ καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. τότε ἔγνω Μανωέ, ὅτι ἄγγελος
22 (α) κυρίου ἐστί. Καὶ εἶπε Μανωὲ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Θανάτῳ ἀποθανούμεθα, ὅτι θεὸν
23 (β) εἴδομεν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, (γ) Εἰ ἤθελεν ὁ κύριος θανατῶσαι ἡμᾶς, οὐκ (δ) ἂν ἔλαβεν ἐκ χειρὸς ἡμῶν ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίαν, καὶ οὐκ (ε) ἂν ἔδειξεν ἡμῖν ταῦτα πάντα, καὶ καθὼς (ζ) καιρὸς οὐκ ἂν ἠκούτισεν ἡμᾶς ταῦ-
24 τα. Καὶ ἔτεκεν ἡ (η) γυνὴ υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σαμψών. (θ) καὶ ηὐξύνθη τὸ παι-
25 δάριον, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸ κύριος. (ι) Καὶ ἤρξατο πνεῦμα κυρίου (κ) συνεκπορεύεσθαι αὐτῷ ἐν παρεμβολῇ (λ) Δάν, καὶ ἀναμέσον Σαραὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθαόλ.

ΚΕΦ. ιδ΄.

1 Καὶ κατέβη Σαμψὼν εἰς Θαμναθά, καὶ εἶδε γυναῖκα ἐν Θαμναθὰ (α) ἀπὸ τῶν θυγα-
2 τέρων τῶν ἀλλοφύλων. (β) Καὶ ἀνέβη καὶ ἀπήγγειλε τῷ (γ) πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Γυναῖκα ἑώρακα ἐν Θαμναθὰ ἀπὸ τῶν θυγατέρων (δ) Φυλιστιείμ, καὶ νῦν (ε) λάβετε
3 αὐτήν μοι εἰς γυναῖκα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, Μὴ (ζ) οὐκ εἰσὶ θυγατέρες τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ μου γυνή, ὅτι σὺ πορεύῃ λαβεῖν γυναῖκα (η) ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων; καὶ εἶπε Σαμψὼν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Ταύτην λάβε μοι, (θ) ὅτι αὕτη εὐθεῖα ἐν ὀφθαλμοῖς
4 μου. Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ κυρίου ἐστίν, (ι) ὅτι ἐκδίκησιν αὐτὸς ζητεῖ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ (κ) οἱ ἀλλόφυλοι κυριεύοντες ἐν Ἰσ-
5 ραήλ. Καὶ κατέβη Σαμψὼν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς Θαμναθά. (λ) καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀμπελῶνος Θαμναθά, καὶ ἰδοὺ σκύμνος (μ) λέοντος ὠρυόμενος εἰς (ν) συνάντησιν αὐτοῦ.

MAS. (ν) Ἐὰν βιάσῃ με, οὐ φάγομαι τῶν (ξ) ποιήσεις ὁλοκαύτωμα, κυρίῳ (ο) κυρίου ἐστίν. Καὶ (π) Τί ὄνομά σοι, ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ (ρ) δοξάσομέν σε; (σ) Ἵνα τί (τ) κυρίῳ, τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι κυρίῳ, καὶ Μανωὲ (υ) αὐτοῦ ἐθεώρουν. Καὶ (φ) ἐπάνωθεν (χ) εἰς τὸν οὐρανόν, (ψ) φλογὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ (ω) αὐτοῦ ἐθεώρουν, καὶ (α) κυρίου ἐστίν. Καὶ (β) ἑωράκαμεν. Καὶ (γ) Εἰ οὖν βούλεται κύριος (δ) ἂν ἐλέξατο ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν (ε) ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς πάντα ταῦτα, (ζ) ὁ καιρὸς οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν ταῦτα. (η) γυνή, καὶ (θ) εὐλόγησεν. (ι) καὶ ηὐξήθη τὸ παιδάριον, Καὶ ἤρξατο (κ) συμπορεύεσθαι (λ) Δὰν ἀναμέσον Σαραὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθαόλ.
Κεφ. ιδ΄. MS. A. (α) ἐκ τῶν (β) Καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη (γ) πατρὶ καὶ (δ) τῶν ἀλλοφύλων, καὶ (ε) νῦν λάβετε αὐτήν μοι. (ζ) οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνή, (η) ἐκ τῶν (θ) ὅτι ἤρεσεν ὀφθαλμοῖς (ι) ὅτι ἀνταπόδομα αὐτὸς ἐκζητεῖ (κ) ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. (λ) καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα Θαμναθά, (μ) λεόντων (ν) ἀπέναντι

Cum Translatione LATINA.

Et dixit angelus Domini ad Manoe, Si retinueris, non manducabo de panibus tuis: &, si feceris holocaustum, Domino offeres illud: Quoniam ignoravit Manoe, quia angelus Dei ipse. Et dixit Manoe ad angelū Domini, Quod nomen tibi? quoniā veniat verbū tuum, & glorificabimus te. Et dixit ei angelus Domini, Ad quid hoc interrogas nomen meū? (l) & ipsū est admirabile. Et sumpsit Manoe hœdum caprarum, & (m) sacrificium: & obtulit super petrā Domino. Et (n) discessit ad faciendū: & Manoe, & uxor ejus aspicientes. Et factum est, dùm ascenderet flamma desuper altari usque ad cælum, & ascendit angelus Domini in flamma. Et Manoe, & uxor ejus aspicientes, & ceciderunt super faciem suā super terram. Et non apposuit ultrà angel⁹ Domini apparere ad Manoe, et ad uxorē ej⁹. Tunc cognovit Manoe, quoniā angel⁹ Domini hic. Et dixit Manoe ad uxorem suam; Morte moriemur, quoniam Deum vidim⁹. Et dixit ei uxor ejus; Si vellet Domin⁹ mortificare nos, nō accepisset de manu nostra holocaustoma, et sacrificium: et (o) nō ostendisset nobis hæc omnia, & sicut temp⁹, nō audire fecisset nos hæc. Et peperit mulier filium: & vocavit nomen ejus, Sampson. Et crevit puer: & benedixit eum Dominus. Et cœpit spiritus Domini simul egredi cū eo in castra Dan, et inter Saraa, et inter Esthaol.

CAP. XIV.

Et descendit Sampson in Thamnatha, & vidit mulierē in Thamnatha de filiab⁹ alienigenarum. (c) Et ascendit, & nuntiavit patri suo, & matri suæ, & dixit; Mulierē vidi in Thamnatha de filiab⁹ Phylistiim: & nunc accipite eā mihi in uxorē. Et dixit ei pater ejus, & mater ejus, Nōnne sunt (b) filiæ fratrum tuorum, & de omni populo meo mulier; quia tu vadis accipere uxorē de alienigenis incircumcisis? Et dixit Sampson ad patrem suum, Hanc accipe mihi; quoniam hæc (c) recta in oculis meis. Et pater ejus & mater ejus ignorabant, quia à Domino est: quoniam vindictam ipse quærit de alienigenis. Et in tempore illo alienigenæ (d) dominantes in Israel. Et descendit Sampson, & pater ej⁹, & mater ej⁹ in Thamnatha. Et (e) venit usque ad vineam Thamnatha: et ecce catulus leonis rugiens in occursum ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ואמר מלאכא דיי למנוח אם תחדנני לא איכול בלחמך ואם תעביד עלתא קדם יי תסקנה ארי לא ידע מנוח ארי מלאכא דיי הוא:
17 ואמר מנוח למלאכא דיי מה שמך ארי יתקימון פתגמך וניקרנך:
18 ואמר ליה מלאכא דיי למא דנן את שאל לשמי והוא מפרש:
19 ונסיב מנוח ית גדיא בר עזי וית תקרובתא ואסיק על טינרא קדם יי ופריש למעבד ומנוח ואתתיה חזן:
20 והוה במסק שלהוביתא מעלוי מדבחא לצית שמיא וסליק מלאכא דיי בשלהובית מדבחא ומנוח ואתתיה חזן ונפלו על אפיהון על ארעא:
21 ולא אוסיף עוד מלאכא דיי לאתחזאה למנוח ולאתתיה בכן ידע מנוח ארי מלאכא דיי הוא:
22 ואמר מנוח לאתתיה ממת נמות ארי מלאכא דיי חזינא:
23 ואמרת ליה אתתיה אלו רעוא קדם יי דנמות לא קביל מננא עלתא ומנחתא ולא אחזננא ית כל אלין ועדן פון לא אשמעננא כהדא:
24 וילידת אתתא ברא וקרת ית שמיה שמשון ורבא רביא ובריכיה יי:
25 ושריאת רוח גבורא מן קדם יי לתקפותיה במשריתא דדן בין צרעה ובין אשתאול:

יד

1 ונחת שמשון לתמנת וחזא אתתא בתמנת מבנת פלשתאי:
2 וסליק וחוי לאבוהי ולאמיה ואמר אתתא חזית בתמנת מבנת פלשתאי וכען סבו יתה לי לאתו:
3 ואמרו ליה אבוהי ואמיה הלית בבנת אחך ובכל עמי אתתא ארי את אזיל למסב אתתא מפלשתאי ערלאי ואמר שמשון לאבוהי יתה סב לי ארי היא כשרת בעיני:
4 ואבוהי ואמיה לא ידעו ארי מן קדם יי הוא ארי תוסקפא הוא בעי לאתגראה בפלשתאי ובעדנא ההיא פלשתאי שלטין בישראל:
5 ונחת שמשון ואבוהי ואמיה לתמנת ואתו עד כרמי תמנת והא אריא בר אריון נהים לקדמותיה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Angelus Dñi Manoahh, Si tenebis me, non comedam in pane tuo; 16
& si facies holocaustum ante Dñm, ascendere facias illud: quia non novit
Manoahh quòd Angel⁹ Dñi ille. Et dixit Manoahh Angelo Dñi, Quod nomen 17
tuū? Nam firmabuntur verba tua, et venerabimur te. Et dixit ei Angel⁹ Dñi, 18
Ad quid hoc tu petens ad nomē meum, et ipsū arcanum? Et tulit Manoahh 19
hœdū filiū caprarū, et oblationē, et ascendere fecit sup petrā coram Dño,
et mirificavit ad faciendum, et Manoahh et uxor ejus videntes. Et fuit in 20
ascendere flammam de-super altare ad partem cœli; et ascendit Angel⁹ Dñi
in flamma altaris; et Manoahh et uxor ejus videntes, et ceciderunt sup facies suas super terrā. Et non addidit rursus Angelus Dñi ad videri Mano- 21
ahh et uxori ejus; in sic novit Manoahh quòd Angelus Dñi ipse. Et dixit 22
Manoahh uxori suæ, Mori moriemur, quoniam Angelum Dñi vidimus. Et 23
dixit illi uxor ejus, Si voluntas ab-ante Dñm ut moriamur, non suscepisset
à nobis holocaustum, et munus, et non videre fecisset nos omnia hæc, et in
opportunitate non audiret nos ut hoc. Et peperit mulier filium, et vocavit 24
nomen ejus Simson: et crevit puer, et benedixit ei Dñs. Et mansit spiritus 25
fortitudinis ab-ante Dominum ad roborandum eum in exercitu Dan inter
Szarghah et inter Esthaol.

CAP. XIV.

Et descendit Simson ad Thimnath, et vidit mulierem in Thimnath, de fi- 1
liab⁹ Pelistæorū. Et ascendit et nunciavit patri suo et matri suæ, & di- 2
xit: Mulierem vidi in Thimnath ex filiabus Pelistæorum: et nunc accipite
eam mihi in uxorē. Et *dixerunt* illi pater ej⁹ et mater ejus, An non in fili- 3
abus fratrum tuorum, et in omni populo meo mulier; quòd tu vadens ad
accipiendum mulierem ex Pelistæis præputiatis? Et dixit Simson patri suo,
Illam accipe mihi, nam illa recta fuit in oculis meis. Et pater ejus et mater 4
eju⁹ non cognoscentes, quòd ab-ante Dñm illud, quòd adinventionē ille quærens
ad contendendū in Pelistæos: et in tempestate illa Pelistæi dominantes in
Israel. Et descendit Simson et pater ej⁹, et mater ej⁹ ad Thimnath; et venerunt 5
usq; ad vineas Thimnath: et ecce leo filius leonū rugiens ad occursū ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܐܡܪ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܢܘܚ. ܐܢ ܬܟܠܝܢܢܝ ܠܐ ܐܟܘܠ ܡܢ ܠܚܡܟ. ܘܐܢ ܬܥܒܕ ܥܠܬܐ
ܠܡܪܝܐ ܐܣܩܝܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܘܚ ܕܡܠܐܟܗ ܗܘ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܢܘܚ
17 ܠܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܡܢܘ ܫܡܟ. ܕܡܐ ܕܗܘܐ ܦܬܓܡܟ. ܢܝܩܪܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܗ
18 ܕܡܪܝܐ. ܠܡܢܐ ܫܐܠܬ ܠܫܡܝ. ܕܗܘ ܡܫܒܚ. * ܘܢܣܒ ܡܢܘܚ ܓܕܝܐ ܕܥܙܐ
19 ܘܣܡܝܕܐ. ܘܐܣܩ ܥܠ ܟܐܦܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܡܪܝܐ. * ܘܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ
20 ܚܙܝܢ ܗܘܘ. ܟܕ ܣܠܩܐ ܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ ܡܢ ܟܐܦܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܣܠܩ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ
ܒܫܠܗܒܝܬܐ ܕܡܕܒܚܐ. ܘܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ. ܚܙܘ. ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕܘ.
* ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܬܚܙܝܘ ܠܡܢܘܚ ܘܠܐܢܬܬܗ. ܗܝܕܝܢ ܝܕܥ
21 ܡܢܘܚ ܘܐܢܬܬܗ ܕܡܠܐܟܗ ܗܘ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܢܘܚ ܠܐܢܬܬܗ. ܡܡܬ ܡܐܬܝܢ ܚܢܢ.
22 ܡܛܠ ܕܠܐܠܗܐ ܚܙܝܢ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܢܬܬܗ. ܐܠܘ ܨܒܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܠܡܡܝܬܘܬܢ.
23 ܠܐ ܡܩܒܠ ܗܘܐ ܡܢ ܐܝܕܝܢ ܥܠܬܐ ܘܣܡܝܕܐ. ܘܠܐ ܡܚܘܐ ܗܘܐ ܠܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ. ܘܠܐ ܡܫܡܥ ܗܘܐ ܠܢ ܐܝܟ ܗܠܝܢ. * ܘܝܠܕܬ ܐܢܬܬܐ. ܒܪܐ. ܘܩܪܬ ܫܡܗ
24 ܫܡܫܘܢ. ܘܪܒܐ ܛܠܝܐ. ܘܒܪܟܗ ܡܪܝܐ. * ܘܫܪܝܬ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܥܕܪܘܬܗ
25 ܒܡܫܪܝܬܐ ܕܕܢ. ܒܝܬ ܨܪܥܐ ܘܒܝܬ ܐܫܬܐܘܠ.

* ܦܘܠܓܐ * ܝܕ *

* ܘܢܚܬ ܫܡܫܘܢ ܠܬܡܢܬ. ܘܚܙܐ ܐܢܬܬܐ ܒܬܡܢܬ ܡܢ
1 ܒܢܬܗ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܣܠܩ ܘܚܘܝ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܬܐ ܚܙܝܬ
2 ܒܬܡܢܬ ܡܢ ܒܢܬܗ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܗܫܐ ܣܒܘܗ ܠܝ ܠܐܢܬܬܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ.
3 ܠܡܐ ܠܝܬ ܒܒܢܬ ܐܚܝܟ ܘܒܟܠܗ ܥܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܕܐܙܠܬ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ ܡܢ
ܦܠܫܬܝܐ ܥܪܠܐ. ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ ܠܐܒܘܗܝ. ܠܗܕܐ ܣܒ ܠܝ. ܡܛܠ ܕܗܝ ܫܦܪܐ ܒܥܝܢܝ.
4 * ܘܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܗܝ. ܕܬܒܥܬܐ ܒܥܐ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܒܙܒܢܐ
5 ܗܘ. ܦܠܫܬܝܐ ܫܠܝܛܝܢ ܗܘܘ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܘܢܚܬ ܫܡܫܘܢ ܘܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ
ܠܬܡܢܬ. ܘܟܕ ܡܛܘ ܠܟܪܡܐ ܕܬܡܢܬ. ܘܗܐ ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܢܗܡ ܠܘܩܒܠܗ.

Respondit Angelus Dñi Menuh, Etiamsi me 16
detineas, non *tamen* comedã de cibo tuo: sin
autem victimam offeras, Dño offer illã. Igno-
rabat enim Menuh quòd esset Angelus Dñi.
Dixit Menuh Angelo Dñi, Quod est nomen 17
tuum, ut cùm evenerit sermo tuus, invitem*
te? Ait illi Angelus Dñi, Cur interrogas de 18
nomine meo quod est gloriosissimum? Su- 19
mens itaque Menuh hœdum caprarum & si-
milam, obtulit super lapidem Dño, lauda-
bátque Dñm. Et Menuh atque uxore ejus 20
aspicientibus, ascendit flamma ignis è lapide
in cœlum, ascenditque Angelus Dñi in flam-
ma altaris. Quod Menuh & uxor ejus viden-
tes, procubuerunt in facies suas super terrã,
& adoraverunt. Nec adjecit ampliùs Angel* 21
Dñi apparere Menuh & uxori ejus: ac tunc
cognoverunt Menuh et uxor ejus quòd Ange-
lus esset Domini. Et dixit Menuh uxori suæ, 22
Proculdubiò moriemur, quia Deum vidim*.
Cui respondit uxor, Si Deus vellet morte nos 23
afficere, nequaquam accepisset à nobis holo-
caustum & similaginẽ, neque indicâsset nobis
hæc omnia tempore isto, neque talia nos au-
dire fecisset. Peperit ergò mulier illa filiũ, 24
& vocavit nomen ejus, Samson: crevitq; pu-
er, & benedixit eum Dominus. Cœpit 25
autem Spiritus Domini promovere eum in
castris Dan, inter Sadaa & Estuael.

CAP. XIV.

Descendénsque Samson ad Temnath, vidit 1
mulierem quandam in Temnath de filia-
bus Palestinorum; Et ascendens indicavit 2
patri suo matrique suæ, & dixit eis; Mulierẽ
vidi in Temnath de filiabus Palestinorum: ac-
cipite quæso, eam mihi uxorem. Dixerunt 3
ei pater suus & mater sua, An nulla est hic in
familia patris tui, & in toto populo tuo uxor,
ut abeas ad ducendum uxorem è Palestinis
incircumcisis? Respondit Samson patri suo,
Illam accipite mihi, quoniam ipsa arridet o-
culis meis. Pater autem ejus ac mater e- 4
jus nesciebant quòd hoc esset à Domino,
ut pœnam exigeret à Palestinis: nam eo
tempore Palestini dominabantur in Israe-
lem. Descendit igitur Samson cum pa- 5
tre matréque suâ in Temnath; cùmque per-
venissent usque ad vineas Temnath, en catu-
lus leonis rugiebat ex adverso ipsius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * قال ملك الرب لمنوح * ان انت جلستني لم آكل من طعامك * وان قربت قربانا فقربه لله * واما
17 قال منوح هذا * لانه لم يعلم انه ملك الرب * ثم قال منوح لملك الرب * ما اسمك * حتى اذا تم
18 19 قولك سمينا الصبي باسمك * فقال له ملك الرب * ما سؤالك عن اسمي * واسمي ممجود * واخذ
20 منوح جديا وشيء من السميذ * وقربه قربانا على صخر * وجعل يسبح الرب * ومنوح وزوجته عاينا
لهبا من نار خرج من الصخرا وصعد الى السماء * وصعد ملك الرب بلهب النار الذي خرج
21 من المذبح * فلما راى منوح وامراته ذلك خروا على وجوههما على الارض * ولم يعد ملك الرب
22 ان يترايا لمنوح ولزوجته ايضا * فعرف منوح وحليلته حينئذ انه ملك الرب * وقال منوح لامراته
23 اعلمي انا نموت * لانا عاينا الله * فقالت له امراته * لو ان الله اراد ان يميتنا لم يكن يقبل
منا الزيت والسميذ * ولم يكن يظهر لنا هذه الاشياء في هذا الزمان * ولم يكن يسمعنا هذه الامور
24 25 كلها * وولدت الامراة ابنا * ودعت اسمه شمسون * وشب الصبي * وبارك الله عليه * وبدا روح
الرب ان ينشيه في محلة دان * بين صدعا وبين اشتول * الفصل الرابع عشر *
1 2 * ونزل شمسون الى تمنة * وراى هناك امراة من بنات فلسطين * وصعد اخبر والديه وقال
3 لهما رايت في تمنة امراة من بنات اهل فلسطين زوجونيها * فقالت له والدته * لم ليس هاهنا
في بيت ابيك واهل عشيرتك امراة * حتى تنطلق وتزوج من بنات فلسطين القلف * قال
4 شمسون لابيه * ليس اريد غيرها * لاني قد احببتها وحسنت في عيني * ولم يعلم ابوه وامه ان هذا
من امر الرب لينتقم من اهل فلسطين * وكان اهل فلسطين ذلك الزمان متسلطين على بني
5 اسرائيل * ونزل شمسون ووالداه الى تمنة * فاذا هو ابصر فبالته شبل ليث يزار *

Respondit Angelus Domini Manuho, Etiamsi me sedere facias, non tamen *tangam cibum tuum: quòd si sacrificium offeras, offer illud Deo: hæc autem dixerat Manuh, quia nesciebat eum esse Angelum Domini.* 16
Rursum dixit Manuh Angelo Domini, Quod est nomen tuum, ut cùm exitu comprobatus fuerit sermo tuus, imponamus puero nomen tuum? 17
Ait illi Angelus Domini, Cur me percontaris de nomine meo, cùm nomen meum sit gloriosum? 18
Tum accipiens Manuh hœdum & parum similaginis, obtulit ea sacrificium supra petram, & laudabat Dominum. 19
Et Manuh & uxor ejus viderunt flammam ignis erumpentem è petra, & cœlum versùs ascendentem, Angelumque Domini ascendentem in flamma ignis quæ eruperat ex altari. Quod cùm vidissent Manuh & uxor ejus, corruerunt in facies suas super terram. 20
Et non apparuit deinceps Angelus Domini Manuho & uxori ejus: ac tunc cognoverunt Manuh & conjux ejus illum esse Angelum Domini. 21
Quapropter dixit Manuh uxori suæ, Scio nos morituros, quòd Deum viderimus. 22
Dixit ad eum uxor ipsius, Si Deus occidere nos vellet, non accepisset à nobis oleum & similaginẽ, nec ostendisset nobis res istas hoc tempore, nec annuntiâsset nobis omnia hæc negotia. 23
Itaque peperit mulier illa filium, vocavitq; nomen ejus Samson: adolevitque puer ille, & benedixit ei Deus. 24
Cœpitque spiritus Domini vegetare eum in castris Dan, inter Sadaa & inter Estol. 25

CAP. XIV.

Et descendit Samson in Temnath, viditq; illic fœminam de filiabus Palestinæ: 1
Et ascendens significavit parentibus suis, & dixit eis, Vidi in Temnath fœminam quandã è filiabus Philistæorum, ducite eã mihi in matrimoniũ. 2
Respondit illi genitrix ejus, Num deest hîc in domo patris tui & gente familiæ tuæ mulier, ut vadas et uxorem accipias è filiabus Philistæorum incircuncisorum? Ait Samson patri suo, Nolo aliam præter ipsam, ipsam enim adamavi, ipsaq; pulchra est in oculis meis. 3
Ignorabant autẽ pater ac mater ej id esse ex permissu Domini, quatenus vindictam sumeret à Philistæis: exercebant siquidẽ Philistæi tunc tẽporis dominiũ in Israelitas.* 4
Itaq; descendentib Samsone et parentib* ej* in Temnath, ex ipse deprehendit ex adverso sui catulũ leonis rugientẽ.* 5

ספר שופטים : יד

hœdum findere secundùm eum fidit & ,Domini spiritus eū super prosperè egit Et
6 וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַיְשַׁסְּעֵהוּ כְּשַׁסַּע הַגְּדִי
suæ matri & suo patri indicavit non Et .ejus manu in non quicquam &
וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ וְלֹא הִגִּיד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ
fuit recta & ;mulieri est locutus & ,descendit Et .fecerat quod
7 אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיֵּרֶד וַיְדַבֵּר לָאִשָּׁה וַתִּישַׁר
diverit & ,eam accipiendum ad diebus à est reversus Et .Simson oculis in
8 בְּעֵינֵי שִׁמְשׁוֹן : וַיָּשָׁב מִיָּמִים לְקַחְתָּהּ וַיָּסַר
corpore in apum conventus ecce & ;leonis cadaver videndum ad
לִרְאוֹת אֵת מַפֶּלֶת הָאַרְיֵה וְהִנֵּה עֲדַת דְּבוֹרִים בִּגְוִיַּת
:comedendo & eundo ivit & ,suas volas ad ipsū accepit Et .mel & ,leonis
9 הָאַרְיֵה וּדְבָשׁ : וַיִּרְדֵּהוּ אֶל־כַּפָּיו וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְאָכֹל
:comederunt & ,eis deditque ;suā matrem ad & suū patrem ad ivit &
וַיֵּלֶךְ אֶל־אָבִיו וְאֶל־אִמּוֹ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאכֵלוּ
.mel accepisset leonis corpore de quod ,eis indicavit non &
וְלֹא־הִגִּיד לָהֶם כִּי מִגְּוִיַּת הָאַרְיֵה רָדָה הַדְּבָשׁ :
,convivium Simson ibi fecitque ,mulierem ad ejus pater descendit Et
10 וַיֵּרֶד אָבִיהוּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיַּעַשׂ שָׁם שִׁמְשׁוֹן מִשְׁתֶּה
accepcrunt & ,eum eos videre circa fuit Et .electi faciebant sic quia
11 כִּי כֵּן יַעֲשׂוּ הַבַּחוּרִים : וַיְהִי כִּרְאוֹתָם אוֹתוֹ וַיִּקְחוּ
:Simson eis Dixitque .eo cum fuerunt & ,socios triginta
12 שְׁלֹשִׁים מֵרֵעִים וַיִּהְיוּ אִתּוֹ : וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן
illud indicaveritis indicando si : ænigma vobis nunc loquar Ænigmaticè
אָחוּדָה־נָּא לָכֶם חִידָה אִם־הַגֵּד תַּגִּידוּ אוֹתָהּ
triginta vobis dabo &, inveneritis & ,convivii diebus septem mihi
לִי שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וּמְצָאתֶם וְנָתַתִּי לָכֶם שְׁלֹשִׁים
potueritis non si Et .vestes mutatorias triginta & sindones
13 סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים חֲלִפֹת בְּגָדִים : וְאִם־לֹא תוּכְלוּ
triginta & sindones triginta mihi vos dabitis & ,mihi indicare
לְהַגִּיד לִי וּנְתַתֶּם אַתֶּם לִי שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים
,tuum ænigma Ænigmatiza :ei dixerunt Et .vestes mutatorias
חֲלִיפוֹת בְּגָדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ חוּדָה חִידָתְךָ
,cibus exivit comedente De : eis Dixitque .illud audiem⁹ &
14 וְנִשְׁמָעֶנָּה : וַיֹּאמֶר לָהֶם מֵהָאֹכֵל יָצָא מַאֲכָל
tribus ænigma indicare potuerūt nō Et .dulcedo est egressa forti de et
וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד הַחִידָה שְׁלֹשֶׁת
Seduc : Simson uxori dixerunt & ,septima die in fuit Et .diebus
15 יָמִים : וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיֹּאמְרוּ לְאֵשֶׁת־שִׁמְשׁוֹן פַּתִּי
te comburamus forte ne ,ænigma nobis indicet & ,tuum virum
אֶת־אִישֵׁךְ וְיַגֶּד־לָנוּ אֶת־הַחִידָה פֶּן־נִשְׂרֹף אוֹתָךְ
non ad vocastis nos possidendum ad Num .igni in tui patris domum &
וְאֶת־בֵּית אָבִיךְ בָּאֵשׁ הַלְיָרְשֵׁנוּ קְרָאתֶם לָנוּ
Dūtaxat : ait & ,eum super Simson uxor flevit Et ?non nunquid
16 הֲלֹא : וַתֵּבְךְּ אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן עָלָיו וַתֹּאמֶר רַק־
,mei populi filiis ænigmatizasti Ænigma .me dilexisti non & ,me odisti
שְׂנֵאתַנִי וְלֹא אֲהַבְתָּנִי הַחִידָה חַדְתָּ לִבְנֵי עַמִּי
meæ matri & ,meo patri Ecce : ei Dixitque .indicâsti non mihi &
וְלִי לֹא הִגַּדְתָּה וַיֹּאמֶר לָהּ הִנֵּה לְאָבִי וּלְאִמִּי
diebus septem eum super flevit Et ?indicabo tibi & ,indicavi non
17 לֹא הִגַּדְתִּי וְלָךְ אַגִּיד : וַתֵּבְךְּ עָלָיו שִׁבְעַת הַיָּמִים
,ei indicavit & ,septima die in ,fuit Et .convivium eis fuit quibus
אֲשֶׁר־הָיָה לָהֶם הַמִּשְׁתֶּה וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּגֶּד־לָהּ
Dixeruntque .sui populi filiis ænigma indicavit Et .eum coartabat quia
18 כִּי הֱצִיקַתְהוּ וַתַּגֵּד הַחִידָה לִבְנֵי עַמָּהּ : וַיֹּאמְרוּ
:sol ingrederetur antequam ,septima die in civitatis viri ei
לוֹ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי בְּטֶרֶם יָבֹא הַחַרְסָה
Nisi : eis Dixitque ?leone præ forte quid & ,melle præ dulce Quid
מַה־מָּתוֹק מִדְּבַשׁ וּמֶה עַז מֵאֲרִי וַיֹּאמֶר לָהֶם לוּלֵא
.meum ænigma invenissetis non ,mea vitula in arassetis
חֲרַשְׁתֶּם בְּעֶגְלָתִי לֹא מְצָאתֶם חִידָתִי :

Versio VUL. LAT.

6 Irruit autē Spiritus Dñi in Samson, & dilaceravit leonē, quasi hœdum in frusta discerperes, nihil omnino habens in manu: & hoc patri & matri noluit indicare. 7 Descenditq; & locutus est mulieri, quæ placuerat oculis ej⁹. 8 Et post aliquot dies revertens ut acciperet eā, declinavit ut videret cadaver leonis, & ecce examen apū in ore leonis erat ac favus mellis. 9 Quem cùm sumpsisset in manibus, comedebat in via: veniénsq; ad patrē suū & matrem, dedit eis partē, qui & ipsi cōederunt: nec tamen eis voluit indicare qd mel de corpore leonis assumpserat. 10 Descendit itaq; pater ej⁹ ad mulierē, & fecit filio suo Samson convivium: sic enim juvenes facere consueverant. 11 Cùm ergò cives loci illius vidissent eū, dederunt ei sodales triginta ut essent cū eo. 12 Quib⁹ locutus est Samson, Proponā vobis problema: quod si solveritis mihi intra septē dies convivii, dabo vobis triginta sindones, & totidem tunicas: 13 Sin autē non potueritis solvere, vos dabitis mihi triginta sindones, & ejusdem numeri tunicas: Qui responderunt ei; Propone problema, ut audiamus. 14 Dixitque eis; De comedente exivit cibus, & de forti egressa est dulcedo: Nec potuerunt per tres dies propositionem solvere. 15 Cùmq; adesset dies septimus, dixerunt ad uxorem Samson; Blandire viro tuo, & suade ei ut indicet tibi quid significet problema: qd si facere nolueris, incendemus te, & domū patris tui: An idcircò vocastis nos ad nuptias ut spoliaretis? 16 Quæ fundebat apud Samson lachrymas, & querebatur dicens; Odisti me, & non diligis: idcircò problema, qd proposuisti filiis populi mei, non vis mihi exponere. At ille respondit, Patri meo & matri nolui dicere: & tibi indicare potero? 17 Septem igitur diebus convivii flebat ante eū: tandémque die septimo cùm ei esset molesta, exposuit. Quæ 18 statim indicavit civib⁹ suis. Et illi dixerunt ei die septimo ante Solis occubitū; Quid dulcius melle, & quid fortius leone? Qui ait ad eos, Si non arássetis in vitula mea, nō invenissetis propositionem meā.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ (ξ) ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, (ο) καὶ συνέτριψεν αὐτὸν ὡσεὶ συντρίψει ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν (π) ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ (ρ) καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὃ ἐποίησε. 7 Καὶ κατέβησαν καὶ ἐλάλησαν τῇ γυναικί, (σ) καὶ ηὐθύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς Σαμψών. 8 Καὶ ὑπέστρεψε μεθ' ἡμέρας λαβεῖν αὐτήν, καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτῶμα τοῦ λέοντος, καὶ ἰδοὺ (τ) συναγωγὴ μελισσῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ 9 λέοντος καὶ (υ) μέλι. Καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ (φ) εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐσθίων. καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον, καὶ οὐκ (χ) ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι (ψ) ἀπὸ 10 στόματος τοῦ λέοντος ἐξεῖλε τὸ μέλι. Καὶ κατέβη ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ Σαμψὼν πότον ἡμέρας ἑπτά, ὅτι 11 οὕτως (ω) ποιοῦσιν οἱ νεανίσκοι. Καὶ ἐγένετο (α) ὅτε εἶδον αὐτόν, καὶ ἔλαβον τριάκοντα κλητούς, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 12 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών, (β) Πρόβλημα ὑμῖν προβάλλομαι, ἐὰν ἀπαγγέλλοντες (γ) ἀπαγγείλητε αὐτὸ ἐν ταῖς ἑπτὰ ἡμέραις τοῦ πότου καὶ εὕρητε, δώσω ὑμῖν τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων. 13 Καὶ ἐὰν μὴ (δ) δύνησθε ἀπαγγεῖλαί μοι, (ε) δώσετε ὑμεῖς ἐμοὶ τριάκοντα (ζ) ὀθόνια καὶ (η) τριάκοντα ἀλλασσομένας στολὰς ἱματίων. καὶ εἶπον αὐτῷ, Πρόβαλε τὸ πρόβλημά σου, καὶ (θ) ἀκουσόμεθα αὐτό. 14 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (ι) Τί βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ βιβρώσκοντος, καὶ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλυκύ. καὶ οὐκ ἠδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὸ 15 πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, καὶ εἶπαν τῇ γυναικὶ Σαμψών, Ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἀπαγγειλάτω σοι τὸ πρόβλημα, μήποτε (κ) κατακαύσωμέν σε καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐν 16 πυρί. ἢ (λ) ἐκβιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε; Καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ Σαμψὼν πρὸς αὐτόν, καὶ (μ) εἶπεν, Πλὴν μεμίσηκάς με καὶ οὐκ ἠγάπηκάς με, ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προέβαλε τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ μου, (ν) οὐκ ἀπήγγειλάς μοι αὐτό. καὶ εἶπεν αὐτῇ Σαμψών, (ξ) Εἰ τῷ πατρί μου καὶ τῇ μητρί μου οὐκ (ο) ἀπήγγελκα, σοὶ ἀπαγγελῶ; 17 Καὶ ἔκλαυσεν (π) πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, (ρ) ἃς ἦν αὐτοῖς ὁ πότος. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ, ὅτι (σ) παρηνώχλησεν αὐτῷ· καὶ αὐτὴ ἀπήγγειλε τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 18 Καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως (τ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ (υ) πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, Τί γλυκύτερον μέλιτος, καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψών, (φ) Εἰ μὴ ἠροτριάσατε ἐν τῇ δαμάλει μου, οὐκ ἂν ἔγνωτε τὸ πρόβλημά μου.

MS.A. (ξ) κατηύθυνεν ἐπ' (ο) καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ διασπάσαι ἔριφον (π) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. (ρ) οὐδὲ τῇ μητρί, ἃ ἐποίησεν. (σ) καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον Σαμψών. Καὶ ἐπέστρεψεν (τ) συστροφὴ μελισσῶν (υ) μέλι ἦν. Καὶ (φ) εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ ἔσθων. (χ) ἀπήγγειλεν (ψ) ἐκ τῆς ἕξεως τοῦ (ω) ἐποίουν (α) ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτοὺς αὐτόν, προσκαλέσαντο αὐτῷ ἑταίρους τριάκοντα, καὶ ἦσαν (β) Προβαλῶ ὑμῖν πρόβλημα, καὶ ἐὰν (γ) ἀπαγγείλητέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν ταῖς (δ) δυνασθῆτε (ε) καὶ δώσετε (ζ) σινδόνας καὶ (η) τριάκοντα στολὰς (θ) ἀκουσόμεθα σου. Καὶ (ι) Ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθεν βρῶσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκύ. καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὸ πρόβλημα. Καὶ (κ) ἐμπυρίσωμέν σε (λ) πτωχεῦσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς; (μ) εἶπεν αὐτῷ, Μεμίσηκάς με, καὶ οὐκ ἠγάπηκάς με, (ν) καὶ ἐμοὶ οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό. (ξ) Ἰδοὺ τῷ πατρί (ο) ἀπήγγειλα αὐτό, καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ; (π) ἐπ' αὐτὸν (ρ) ἐν αἷς ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ πότος. (σ) παρενώχλησεν αὐτόν (τ) τῇ ἡμέρᾳ (υ) πρὶν δῦναι τὸν ἥλιον, (φ) Εἰ μὴ κατ..... ζατέ μου τὴν δάμαλιν, οὐκ ἂν εὕρετε

Et insilit in eum spirit⁹ Domini: 6
et contrivit eū, sicut contereret hœdum caprarum: & nihil erat in manib⁹ ejus. Et non annunciavit patri suo, et matri suæ, quod fecerat. Et descenderūt, et locuti sunt 7
mulieri: & (s) direxit in oculis Sampson. Et reversus post dies accipere eā, & declinavit ad videndum cadaver leonis: & ecce 8
congregatio apū in ore leonis, & mel. Et abstulit illud in manus 9
suas: et perrexit pergens, et comedens. Et ivit ad patrē suum & ad matrē suā: & dedit eis, et cōederunt: & non annunciavit eis, quia de (ψ) ore leonis abstulit
mel. Et descendit pater ej⁹ ad mulierē, et fecit ibi Sampson cōviviū dies septē, quia sic faciunt juvenes. Et factum est, quando (b) 10 11
viderunt eum, & acceperunt triginta vocatos: & fuerunt cum eo. Et dixit eis Sampson, Proble- 12
ma vobis propono: & si indicantes indicaveritis illud in septē his dieb⁹ convivii, & inveneritis; dabo vobis triginta sindones, & triginta stolas vestimentorum. Et si non potueritis indica- 13
re mihi; dabitis vos mihi triginta (i) lintea, & triginta (k) mutatorias stolas vestimentorum. Et di- 14
xerunt ei, Propone problema tuū; & audiem⁹ illud. Et dixit eis, (l) Manducabile quid exiit de manducante, & de forti dulce. Et nō potuerunt indicare problema per
tres dies. Et factum est in die (m) 15
quarta, & dixerunt uxori Sampson, Decipe nunc virum tuum: et annunciet tibi problema, nè fortè incēdam⁹ te et domū patris tui in igni. Numquid ad (n) ex orquendū nos vocâstis? Et ploravit uxor 16
Sampson ad eum, & dixit; Veruntamen odio habuisti me, et nō dilexisti me; quoniam problema, quod proposuisti filiis populi mei, nō indicâsti mihi illud. Et dixit ei Sampson, Si patri meo, et matri meæ nō indicavi; et tibi indicabo? Et ploravit ad eū per septē 17
dies, quos fuit eis convivium. Et factū est in die septima, & indicavit ei; quoniā pertubaverat eum: & ipsa indicavit filiis populi sui. Et dixerunt ei viri civita- 18
tis in die septima, antequā (o) oriretur Sol, Quid dulci⁹ melle? et quid fortius leone? Et dixit eis Sampson, Si nō arâssetis in vitula mea; non intellexissetis problema meum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 וּשְׁרַת עֲלוֹהִי רוּחַ גְּבוּרָא מִן קֳדָם יְיָ וְהַדְמֵיהּ כְּמָא דִמְהַדְמִין גַּדְיָא וּמִדְּעַם לֵית בִּידֵיהּ וְלָא
7 חַוִּי לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ יָת דַּעֲבַד : וּנְחַת וּשְׁאֵיל בְּאִתְּתָא וּכְשָׁרַת בְּעֵינֵי שִׁמְשׁוֹן : וְתָב לִזְמַן
8 יוֹמִין לְמִסְּבַהּ וְסָר לְמֶחֱוֵי יָת פִּגְרָא דְאַרְיָא וְהָא קְנָא דְדַבְרִיתָא בְּפִגְרָא דְאַרְיָא וּבֵיהּ
9 דּוּבְשָׁא : וּנְסַחֵיהּ בִּידֵיהּ וַאֲזַל מֵיזַל וְאָכֵיל וַאֲזַל לְוַת אֲבוּהִי וּלְוַת אִמֵּיהּ וִיהַב לְהוֹן וַאֲכַלוּ
10 וְלָא חַוִּי לְהוֹן אֲרֵי מִפִּגְרָא דְאַרְיָא נְסֵיב דּוּבְשָׁא : וּנְחַת אֲבוּהִי עַל עֵסַק אִתְּתָא וַעֲבַד תַּמָּן
11 שִׁמְשׁוֹן מִשְׁתְּיָא אֲרֵי כֵן עָבְדִין עוּלֵימַיָּא : וַהֲוָה כַּד חֲזוֹ יָתֵיהּ וְדַבַּרוּ תְּלָתִין חַבְרִין וַהֲווֹ עִמֵּיהּ :
12 וַאֲמַר לְהוֹן שִׁמְשׁוֹן אֵיחוּד כְּעַן לְכוֹן חוּדִיתָא אִם חַוָּאָה תְּחַוּוֹן יָתַהּ לִי שִׁבְעַת יוֹמֵי מִשְׁתְּיָא
13 וְתַשְׁכְּחוּן וְאֶתֵּן לְכוֹן תְּלָתִין פַּלְדְּסִין וּתְלָתִין אִצְטְלָוָן דִּלְבוּשָׁא : וְאִם לָא תוּכְלוּן לְחַוָּאָה
לִי וְתִתְּנוּן אַתּוּן לִי תְּלָתִין פַּלְדְּסִין וּתְלָתִין אִצְטְלָוָן דִּלְבוּשָׁא וַאֲמַרוּ לֵיהּ חוּד חוּדִיתָךְ
14 וְנִשְׁמְעִנַּהּ : וַאֲמַר לְהוֹן מֵאָכְלָא נְפַק מֵיכְלָא וּמִתַּקִּיפָא נְפַק חוּלְיָא וְלָא יְכִילוּ לְחַוָּאָה
15 חוּדִיתָא תְּלָתָא יוֹמִין : וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וַאֲמַרוּ לְאִתַּת שִׁמְשׁוֹן שַׁדְּלִי יָת בַּעֲלִיךְ וִיחַוֵּי
לָנָא יָת חוּדִיתָא דִּלְמָא נוֹקֵיד יָתִיךְ וְיָת בֵּית אֲבוּךְ בְּנוּרָא הֲלִמְסַכְּנוּתָנָא קְרֵיתוּן יָתָנָא
16 הַלְכָא : וּבְכַת אִתַּת שִׁמְשׁוֹן עֲלוֹהִי וַאֲמַרַת לְחוֹד שְׂנֵאתַנִי וְלָא רְחֵמְתַּנִי חוּדִיתָא
חַדְתָּא לִבְנֵי עַמִּי וְלִי לָא חַוֵּיתָא וַאֲמַר לַהּ הָא לְאַבָּא וּלְאִמָּא לָא חַוֵּיתִי וְלִיךְ אֲבָרִין אַחֲוֵי :
17 וּבְכַת עֲלוֹהִי שִׁבְעָא יוֹמַיָּא דַּהֲוָה לְהוֹן מִשְׁתְּיָא וַהֲוָה בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְחַוִּי לַהּ אֲרֵי
18 דַּחֲקַתֵּיהּ וְחַוִּיאַת חוּדִיתָא לִבְנֵי עַמַּהּ : וַאֲמַרוּ לֵיהּ אֱנָשֵׁי קַרְתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עַד
לָא מֵעַל שִׁמְשָׁא מַה חֲלֵי מִדּוּבְשָׁא וּמָה תַּקִּיף מֵאַרְיָא וַאֲמַר לְהוֹן אִלּוּלְפוֹן בְּדַקְתּוּן
בְּאִתְּתִי לָא אַשְׁכַּחְתּוּן חוּדְתִי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

6 Et mansit super eum spiritus fortitudinis ab-ante Dominum, et discerpsit illum, sicut qui discerpentes hœdum; et quidquam non erat in manib⁹ ejus: & non nunciavit patri suo et matri suæ quod fecit. 7 Et descendit et petivit mulierem, et recta fuit in oculis Simson. 8 Et rediit ad tempus dierum ad accipiendum eam, et divertit ad videndum cadaver leonis, et ecce nidus apum in cadavere leonis, et in eo mel. 9 Et accepit illud in manu suâ, et ambulavit ambulans et comedens, et ivit ad patrem suum et ad matrem suam, et dedit illis, et comederunt; et non nunciavit eis quòd ex cadavere leonis accepit mel. 10 Et descendit pater ejus super negotium mulieris; et fecit ibi Simson convivium: nam sic facientes adolescentes. 11 Et fuit, quando viderunt eum, et acceperunt triginta viros, et fuerunt cum illo. 12 Et dixit illis Simson, Proponam nunc vobis propositionem, si nunciare nunciabitis illam mihi, septem diebus convivii, et invenietis; et dabo vobis triginta lintea, et triginta stolas vestimenti. 13 Et si non poteritis ad nunciandum mihi, et dabitis vos mihi triginta lintea, et triginta stolas vestimenti: et dixerunt ei, Propone propositionem tuam, et audiemus eam. 14 Et dixit eis, Ex comedente exivit cibus, et ex forti exivit dulcedo: et non potuerunt ad nunciandum propositionem tribus diebus. 15 Et fuit in die septima, et dixerunt uxori Simson: Sollicita maritum tuum, et annunciabit nobis propositionem; aliàs enim incendemus te et domum patris tui in igne: num ad periclitandum nos vocâstis nos huc? 16 Et ploravit uxor Simson super eum, & dixit: Tantum odisti me, et non amâsti me: propositionem proposuisti filiis populi mei, & mihi non annunciâsti. Et dixit ei: Ecce patri meo et matri meæ non annunciavi, et tibi quomodo annunciabo? 17 Et ploravit super eum septem dies quibus fuit eis convivium: et fuit in die septimo & annunciavit ei; quoniam molestavit eum, et annunciavit propositionem filiis populi sui. 18 Et dixerunt illi homines urbis in die septima usque non intrare Solem: Quid dulce à melle? Et quid forte à leone? Et dixit eis: Nisi investigassetis in uxore mea, non invenissetis propositionem meam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 *ܘܐܬܪܘܚܬ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܦܫܚܗ ܐܝܟ ܕܡܦܫܚܝܢ ܓܕܝܐ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ
7 ܡܕܡ ܒܐܝܕܗ. ܘܠܐ ܚܘܝ ܗܘܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܕܡ ܕܥܒܕ. *ܘܢܚܬܘ ܘܡܠܠܘ ܥܡ
8 ܐܢܬܬܐ. ܘܫܦܪܬ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܫܡܫܘܢ. *ܘܗܦܟ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܠܡܣܒܗ. ܘܣܛܐ
ܠܡܚܙܐ ܠܫܠܕܗ ܕܐܪܝܐ. ܘܗܐ ܢܚܫܝܠܐ ܕܕܒܘܪܝܬܐ ܒܫܠܕܗ ܕܐܪܝܐ. ܘܗܘܐ ܕܒܫܐ ܕܪܕܐ
9 ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܡܬܢܓܕ. *ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ ܘܠܘܬ ܐܡܗ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܘܐܟܠܘ. ܘܠܐ
10 ܚܘܝ ܐܢܘܢ ܕܡܢ ܫܠܕܗ ܕܐܪܝܐ ܪܕܐ ܕܒܫܐ. *ܘܢܚܬ ܐܒܘܗܝ ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܥܒܕ ܬܡܢ
11 ܫܡܫܘܢ ܡܫܬܘܬܐ. ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܡܐ ܡܫܬܘܬܐ. *ܘܟܕ
12 ܚܙܐܘܗܝ. ܐܬܘ ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܗܘܘ ܥܡܗ ܫܘܫܒܝܢܐ. *ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܫܘܢ. ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܘܚܕܬܐ. ܐܢ ܬܦܫܩܘܢܗ ܠܝ. ܫܒܥܐ ܝܘܡܝ ܡܫܬܘܬܐ ܘܬܫܟܚܘܢܗ. ܐܬܠ ܠܟܘܢ
13 ܬܠܬܝܢ ܣܕܝܢܝܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܙܘܓܝܢ ܕܢܚܬܐ. *ܘܐܢ ܠܐ ܬܫܟܚܘܢ ܠܡܦܫܩܗ ܠܝ. ܬܬܠܘܢ
ܠܝ ܐܢܬܘܢ ܬܠܬܝܢ ܣܕܝܢܝܢ. ܘܬܠܬܝܢ ܙܘܓܝܢ ܕܢܚܬܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܚܕ
14 ܐܘܚܕܬܟ. ܘܢܫܡܥܝܗ. *ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܐܟܘܠܐ ܢܦܩ ܡܐܟܠܐ. ܘܡܢ ܡܪܝܪܐ ܢܦܩ ܚܠܝܐ. ܘܠܐ
15 ܐܫܟܚܘ ܠܡܦܫܩܗ ܠܐܘܚܕܬܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. *ܘܒܝܘܡܐ ܕܐܪܒܥܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܐܢܬܬܗ ܕܫܡܫܘܢ.
ܦܝܣܝܗܝ ܠܒܥܠܟܝ ܕܢܦܫܩ ܠܢ ܐܘܚܕܬܗ. ܕܠܐ ܢܘܩܕܝܟܝ ܠܟܝ ܘܠܒܝܬ ܐܒܘܟܝ ܒܢܘܪܐ.
16 ܘܢܐܪܬ ܝܘܪܬܢܗ. *ܘܒܟܬ ܐܢܬܬܗ ܕܫܡܫܘܢ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܣܢܐ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܠܐ
ܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ. ܕܐܘܚܕܬܐ ܐܚܕܬ ܠܒܢܝ ܥܡܝ. ܘܠܝ ܠܐ ܐܡܪܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐܒܝ ܘܠܐܡܝ ܠܐ ܐܡܪܬܗ.
17 ܘܠܟܝ ܐܡܪ. *ܘܒܟܬ ܠܘܬܗ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܕܡܫܬܘܬܐ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ ܐܡܪ ܠܗ.
18 ܡܛܠ ܕܐܥܝܩܬܗ. ܘܚܘܝܬ ܐܘܚܕܬܐ ܠܒܢܝ ܥܡܗ. *ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܢܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܒܝܘܡܐ
ܫܒܝܥܝܐ. ܥܕܠܐ ܢܥܘܠ ܠܓܢܘܢܐ. ܡܢܐ ܚܠܐ ܡܢ ܕܒܫܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܥܫܝܢ ܡܢ ܐܪܝܐ. ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܫܡܫܘܢ. ܐܠܘ ܠܐ ܪܕܝܬܘܢ ܒܥܓܠܬܝ. ܠܐ ܐܫܟܚܬܘܢ ܐܘܚܕܬܝ.

Tum propitius fuit illi Spiritus Domini, dif- 6
cerpsitque eum ut difcerpi *folet* hœdus, licèt
nil haberet in manu fua: & non indicavit pa-
tri fuo nec matri fuæ quod fecerat. Defcen- 7
derunt inquam, & allocuti funt mulierem:
quod gratiffimum fuit Samfoni. Reverfus 8
autem poft aliquot dies ut eam duceret, de-
flexit ad videndum offeum cadaver leonis,
& ecce examen apum in corpore leonis illi⁹,
ita ut decurreret mel fuper man⁹ ejus deflue-
rétque. Et abiens ad patrem fuum & ad ma- 9
trem fuam dedit illis, & comederunt: nec
indicavit eis quòd è corpore leonis defluxif-
fet illud mel. Defcendit itaque pater ejus ad 10
mulierem illam, & fecit ibi Samfon convi-
vium feptem diebus: hoc enim pacto facie-
bant juvenes convivium. Et cùm vidiffent 11
eum, venerunt triginta viri, fuerúntque ejus
paranymphi. Et dixit eis Samfon, Propo- 12
nam vobis ænigma, quod fi mihi explica-
veritis *intra* feptem dies convivii, & nove-
ritis, dabo vobis triginta lintea, & trigin-
ta paria veftium. Sin autem illud mihi fol- 13
vere nequiveritis, dabitis mihi triginta lin-
tea, & triginta veftium paria. Dicunt ei,
Propone ænigma tuum, ut audiamus illud.
Ait illis, De comedente exivit cibus, & de 14
amaro exivit dulce: & non potuerunt expli-
care ænigma tribus diebus. Quarto itaque 15
die dicunt uxori Samfonis, Blandire marito
tuo, ut aperiat nobis ænigma fuum, ne for-
tè igni comburamus te & domum patris tui,
ejúfque hæreditatem poffideamus. Flevit er- 16
gò uxor Samfonis, & dixit ad eum, Sanè
odifti me, nec me amas; quandoquidem æni-
gma quod propofuifti popularibus meis, mi-
hi non dixifti. Qui dixit ad eam, Patri &
matri meæ non dixi, tibíne dicerem? Per- 17
rexit autem illa flere feptem illis diebus con-
vivii; & feptimo die indicavit ei, eò quòd
anxiffet eum: ipfa verò retexit ænigma po-
pularibus fuis. Dixerunt ergò cives urbis 18
illius die feptimo antequam ingrederetur ap-
paratus, Quid eft melle dulcius? aut quis eft
fortior leone? Refpondit illis Samfon, Nifi
blanditi effetis vitulæ meæ, nequaquam fol-
viffetis ænigma meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فحلت عليه روح الرب* ووثب الى الشبل* فشقه كما يشق الجدي* ولم يكن في يده شي
7 لا سيف ولا عصا* ولم يخبر والديه بما صنع بالشبل * ثم نزلوا وكلموا المراة* ورضي شمشون
8 وحسن الامر عنده *ثم رجع بعد ايام ليتزوج بها* فحاد عن الطريق لينظر الى جثة الاسد* واذا
9 في صدر الاسد نحل قد عشش هناك* وقد سال العسل من عش النحل * فتناول منه بيديه*
وانطلق الى والديه واعطاهما من العسل واكلا هما* ولم يخبرهما ان العسل سال من جثة الاسد
10 * ونزل ابواه الى المراة وهيا شمشون وليمة سبعة ايام * لان احداث بني اسرائيل كذلك كانوا
11 12 يعملون الوليمة* فلما راوه اهل فلسطين جاوا ثلاثون رجلا* فصاروا له شبابين* فقال لهم شمشون*
اقول لكم قولا من الاوابد واسالكم عنه * فان انتم خرجتم من مسالتي * وفسرتم قولي عام ايام
13 العرس السبعة* اعطيكم ثلاثين حلة في ثلاثين منديل* واذا لم تفسروا قولي* اخذت منكم
14 ثلاثين ثوبا في ثلاثين منديل* فقالوا له* سل مسالتك لنسمعها* قال لهم* خرج من الاكل اكلا
15 ومن المر حلوا* ففكروا في المسالة ثلاثة ايام* فلم يقدروا على جوابها* فلما كان في اليوم الرابع
قالوا لامراة شمشون* اخدعي زوجك لنعلم جواب مسالته* والا قتلناك* واحرقناك وبيت ابيك
16 بالنار وورث ميراثه* فبكت امراة شمشون بين يديه وقالت له* يقينا انك تبغضني وليس تحبني*
وذلك انك ليس تخبرني ما تفسير المسالة التي سالت بني عمي عنها* قال لها* انا لم اخبر بذلك
17 والدي* وكيف اخبرك انت بها* فجعلت تبكي عليه ايام العرس السبعة* فلما كان في اليوم السابع
18 قال لها تفسير المسالة لانها غمته* فاخبرت بالمسالة بني عمها* فقال اهل القرية في اليوم السابع
قبل ان يقدم الطعام وما يصلح* فقالوا* ما الذي يكون احلا من العسل* وما الذي
يكون امر واشد من الاسد* فقال لهم شمشون* لولا انكم خدعتم عجلتي لم
تقدروا على تفسير مسالتي*

Et defcendente fuper eum Spiritu Domini, 6
profilut in catulum, difciditque cum uti
difcidi folet hædus, cùm nihil haberet in
manu fua nec enfem nec baculum: & non
indicavit parentibus fuis quod fecerat ca-
tulo leonis. Poftea defcendentes allocuti 7
funt fæminam, placuitque id Samfoni, &
fuit illi jucundum. Deinde reverfus poft 8
dies aliquot ut matrimonio jungeretur cũ
ea, divertit à via ut videret cadaver leo-
nis, & ecce in pectore leonis apes quæ ni-
dificaverant illic, & mel effluebat ex apũ
nido; Ex quo fumens manibus fuis, abiit 9
ad parentes fuos deditque eis ex melle, &
comederunt ambo: attamen non indicavit
eis mel illud è leonis cadavere defluxiffe.
Igitur defcenderunt parentes ejus ad fæ- 10
minam illam, & paravit Samfon convi-
vium feptem dierum: fic enim juvenes
Ifraelitici convivium facere confueverant.
Quem cùm vidiffent Philiftæi, venerunt 11
triginta viri, fueruntq; paranymphi ipfius.
Et dixit ad eos Samfon, Proponam vobis 12
fermonem abftrufum, & de eo vobifcum
differã, quòd fi vos extricetis quæftionẽ
meã, meumque fermonem interpretemini
quandiu durabunt feptem dies nuptiarũ,
dabo vobis triginta ftolas cũ triginta fu-
dariis. At fi fermonem meum haud inter- 13
pretemini, accipiam à vobis triginta fubu-
culas cum triginta fudariis. Dixerunt ei,
Propone quæftionem tuam, ut audiamus
eam. Ait illis, Ab edente prodiit edulium, 14
& ab amaro dulce: hanc autem quæftio-
nem tribus diebus animo pervolventes, illi
fatisfacere minimè potuerunt. Cùm itaque 15
fuiffet dies quartus, dixerunt uxori Sam-
fonis, Pellice maritum tuum, ut fciamus
refponfum quæftionis ejus: alioqui inter-
ficiemus te, et te ac domũ patris tui igne
fuccendem⁹, & hæreditatẽ ipfius acquire-
mus. Flevit ergò uxor Samfonis coram 16
eo, & ait illi, Proculdubiò odio me, non
amore profequeris; eò quòd mihi non in-
dicaveris quænam fit folutio quæftionis
de qua interrogâfti filios patrui mei. Re-
fpondit ei, Ego non indicavi hoc parenti-
bus meis, quomodo indicarem illud tibi?
Perrexit autem flere apud eum feptem 17
diebus nuptiarum. Cúmque fuiffet dies
feptimus, dixit illi folutionem quæftionis;
moleftiam enim faceſſerat ei: ipfa verò
quæftionem indicavit filiis patrui fui.
Dixerunt itaque cives urbis illius die 18
feptimo antequam oblatus cibus ac para-
tus effet; dixerunt inquam, Quid eft
melle dulcius? & quid eft amarius ac
fortius leone? Quibus ait Samfon,
Nifi pellexiffetis vitulum meum, haud
potuiffetis interpretari quæftionem meam.

ספר שופטים : טו

Versio VUL. LAT.

19 Irruit itaq; in eű Spiritus Dñi, descenditque Ascaloné,& percussit ibi triginta viros: quorű ablatas vestes dedit iis qui problema solverant. Iratúsque nimis ascendit in domű patris
20 sui: Uxor auté ejus accepit maritű unű de amicis ejus & pronubis.

CAP. XV.

1 Post aliquantulű auté temporis, cùm dies triticeæ messis instarent, venit Samson, invisere volens uxoré suam, & attulit ei hœdű de capris. Cúmque cubiculű ejus solitò vellet intrare, prohibuit eum pater
2 illi⁹, dicens; Putavi quòd odisses eam, & ideò tradidi illã amico tuo: sed habet sororem, quæ junior & pulchrior illã
3 est, sit tibi pro ea uxor. Cui Samson respondit, Ab hac die non erit culpa in me contra Philisthæos: faciã enim vobis
4 mala. Perrexítq; & cepit trecentas vulpes, caudásq; earum junxit ad caudas, & faces liga-
5 vit in medio: Quas igne succendens dimisit, ut huc illúcq; discurrerét. Quæ statim perrexérũt in segetes Philisthinorű. Quib⁹ succensis, & comportatæ jam fruges, & adhuc stantes in stipula, concrematæ sunt, in tantű, ut vineas quoque & o-
6 liveta flamma consumeret. Dixerúntq; Philisthiim, Quis fecit hanc rem? Quib⁹ dictű est, Samson gener Thamnathæi: quia tulit uxoré ejus, & alteri tradidit, hæc operatus est. Ascenderúntq; Philisthiim: & combusserunt tam mulierem
7 quàm patré ej⁹. Quib⁹ ait Samson, Licèt hæc feceritis, tamen adhuc ex vobis expetã ultioné,
8 & tunc quiescã. Percussitque eos ingenti plagâ, ita ut stupentes surã femori imponerét. Et descendens habitavit in
9 spelunca petræ Etam. Igitur ascendentes Philisthiim in terram Juda, castrametati sunt in loco qui posteà vocat⁹ est Lechi, id est, maxilla, ubi eorű ef-
10 fusus est exercit⁹. Dixerúntq; ad eos de tribu Juda, Cur ascendistis adversű nos? Qui responderűt; Ut ligem⁹ Samson, venim⁹, & reddamus ei quæ in
11 nos operat⁹ est. Descenderunt ergò tria millia virorű de Juda, ad specű silicis Etam: dixerúntq; ad Samson, Nescis quòd Philisthiim imperent nobis? quarè hoc facere voluisti? Quibus ille ait, Sicut fecerunt mihi, sic feci eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Et insiliit in eű spiritus Domini: & descendit in Ascalone, et percussit ex eis triginta viros: & cepit vestimenta eorű, & dedit stolas iis qui indicaverant problema. Et irat⁹ est indignatione Sampson: & ascendit in domum patris sui.
20 Et (p) facta est uxor Sampson uni amicorum ejus, quos dilexit.

CAP. XV.

1 Et factum est post dies in dieb⁹ messis tritici, et visitavit Sampson uxoré suam in (a) hœdo caprarű: & dixit, Intrabo ad uxoré meam, & in (b) cubiculum. Et non dedit eű pater ej⁹ intrare.
2 Et dixit pater ejus, dicens; Dixi, quia odio habés odisti eã: et dedi eã uni ex amicis tuis. Nónne soror ej⁹ junior melior super eã? Sit nunc tibi pro eã.
3 Et dixit eis Sampson, Innocens factus sum (c) etiã semel ab alienigenis: quia facio ego cum eis malum.
4 Et ivit Sampson, et comprehendit triginta vulpes, et cepit lampadas, et (d) convertit caudã ad caudã: & posuit lampadem unam inter duas caudas, (e) et ligavit.
5 Et accendit ignē in lampadibus: & emisit in spicas alienigenarum. Et (f) arserunt ab area, & usq; ad spicas rectas, & usq; ad vineam, & olivetum.
6 Et dixerunt alienigenæ, Quis fecit hæc? Et dixerunt, Sampson (g) gener ipsius Thamni: quoniã tulit uxorem ejus, & dedit eam (h) uni ex amicis ejus. Et ascenderunt alienigenæ, & combusserunt eam, & domum patris ejus in igni.
7 Et dixit eis Sampson, (i) Si feceritis sic hæc, quinimo ulciscar in
8 vobis: & tandē quiescã. Et percussit eos (k) tibiam super femur plagam magnam. Et descendit, & sedit in spelunca petræ Etam.
9 Et ascenderunt alienigenæ: & castrametati sunt in Juda, & dispersi sunt in Lechi.
10 Et dixerunt (l) vir Juda, Ad quid ascendistis super nos? Et dixerunt alienigenæ, Ligare Sampson ascendimus, & facere ei, quemadmodum fecit nobis.
11 Et descenderunt ter mille viri de Juda in speluncam petræ Etam: et dixerunt ad Sampson, Nónne nôsti, quia alienigenæ dominantur nostrî? Et quid hoc fecisti nobis? Et dixit eis Sampson; Quemadmodum fecerunt mihi, sic feci eis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et mansit super eum spiritus fortitudinis ab-ante Dominum; et descendit ad Ascalon, et occidit ex eis triginta viros; et tulit cinctoria eorum, et dedit stolas iis qui annunciaverunt propositioné: et invaluit indignatio ejus,
20 et ascendit ad domum patris sui. Et fuit uxor Simson socio ejus, qui fuit amicus ejus.

CAP. XV.

1 Et fuit ad tempus dierum in diebus messis tritici, et meminit Simson uxoris suæ in hœdo filio caprarum: et dixit, Intrabo ad uxorem meam ad
2 atrium domus cubationis: et non sivit eum pater ejus ad intrandum. Et dixit pater ejus: Dicendo dixi quòd odiendo odisti eam, et dedi eam socio tuo; an non soror ejus parva pulchra ab illâ? erit nunc tibi commuta-
3 tio. Et dixit illis Simson: Innocens ego hâc vice à Pelistæis: *nam faciens ego*
4 cum eis malum. Et abiit Simson, et cepit tercentum vulpes, et tulit torres, et ligavit caudam in capite caudæ, et posuit torrem unum inter duas
5 caudas in mediis. Et incendit ignem in caudis, et misit in segetes Pelistæo-
6 rum; et incendit ab *acervis* et usque ad vineas, et usque ad *olivam*. Et dixerunt Pelistæi, Quis fecit hoc? et dixerunt, Simson gener Thimnæi: nam accepit filiam ejus, et dedit eam socio ejus: et ascenderunt Pelisthæi, et in-
7 cenderunt eam, et patrem ejus in igne. Et dixit eis Simson: Si facietis ut
8 hoc, tamen cùm ultus fuero de vobis, et post sic cohibebor. Et percussit eos equites super pedites percussione magnâ: et descendit, et habitavit in emi-
9 nentia rupis Ghetam. Et ascenderunt Pelisthæi, et posuerunt in terra do-
10 mus Jehuda, et expansi sunt super Lehhi. Et dixerunt homines Jehuda: Ad quid ascendistis super nos? et dixerunt, Ad ligandum Simson ascendimus,
11 ad faciendum ei ut id quod fecit nobis. Et descenderunt tres mille viri ex domo Jehuda ad eminentiam rupis Ghetam; et dixerunt Simson: Annon nôsti quòd dominantes in nobis Pelisthæi? et quid hoc fecisti nobis? et dixit eis: Ut id quod fecerunt mihi, sic feci eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ܘܨܠܚܬ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܘܢܚܬ ܠܐܫܩܠܘܢ܂ ܘܩܛܠ ܡܢܗܘܢ ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ܂ ܘܢܣܒ ܢܚܬܝܗܘܢ
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܦܫܩܘ ܐܘܚܕܬܗ܂ ܘܒܬܪܟܢ ܐܬܚܡܬ ܘܣܠܩ
20 ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ * ܘܐܢܬܬܗ ܕܫܡܫܘܢ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ܂ ܐܬܡܟܪܬ ܠܫܘܫܒܝܢܗ܂
ܦܨܚܠܐ * ܛܘ * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܒܙܒܢ ܚܨܕܐ ܕܚܛܐ܂ ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܫܘܢ
1 ܠܐܢܬܬܗ ܒܓܕܝܐ ܕܥܙܐ܂ ܘܐܡܪ ܐܥܘܠ ܠܘܬ ܐܢܬܬܝ ܠܩܝܛܘܢܐ܂ ܘܠܐ ܫܒܩܗ ܐܒܘܗ
2 ܕܢܥܘܠ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗ܂ ܡܐܡܪ ܐܡܪܬ ܕܡܣܢܐ ܣܢܝܬ ܠܗ ܘܝܗܒܬܗ ܠܫܘܫܒܝܢܟ܂ ܗܐ
ܚܬܗ ܙܥܘܪܬܐ ܕܛܒܐ ܡܢܗ܂ ܬܗܘܐ ܠܟ ܚܠܦܝܗ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܫܘܢ܂ ܙܟܐ ܐܢܐ ܡܢ
3 ܦܠܫܬܝܐ܂ ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܥܡܗܘܢ ܒܝܫܬܐ܂ * ܘܐܙܠ ܫܡܫܘܢ
4 ܘܨܕ ܬܠܬܡܐܐ ܬܥܠܐ܂ ܘܢܣܒ ܡܫܥܠܐ܂ ܘܐܦܢܝ ܕܘܢܒܐ ܠܘܬ ܕܘܢܒܐ܂ ܘܣܡ ܡܫܥܠܐ
ܚܕ ܒܝܬ ܬܪܝܢ ܕܘܢܒܐ܂ * ܘܐܘܩܕ ܢܘܪܐ ܒܡܫܥܠܐ܂ ܘܫܪܐ
5 ܠܬܥܠܐ ܒܚܨܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ܂ ܘܐܘܩܕ ܡܢ ܓܕܝܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܚܨܕܐ܂ ܘܥܕܡܐ ܠܟܪܡܐ ܘܠܙܝܬܐ܂
6 ܘܐܡܪܘ ܦܠܫܬܝܐ܂ ܡܢܘ ܥܒܕ ܗܕܐ܂ * ܘܐܡܪܘ ܫܡܫܘܢ ܚܬܢܗ ܕܬܡܢܝܐ܂ ܡܛܠ ܕܢܣܒ
ܐܢܬܬܗ ܘܝܗܒܗ ܠܫܘܫܒܝܢܗ܂ ܘܣܠܩܘ ܦܠܫܬܝܐ܂ ܘܐܘܩܕܘ ܠܗ ܘܠܒܝܬ ܐܒܘܗ ܒܢܘܪܐ܂
7 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܫܘܢ܂ ܐܢ ܗܟܢܐ ܥܒܕܬܘܢ܂ ܐܠܐ ܐܬܒܥ ܡܢܟܘܢ ܘܒܬܪܟܢ ܐܫܠܐ܂
8 ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ܂ ܫܩܐ ܥܠ ܝܪܟܐ܂ * ܘܐܙܠ ܝܬܒ ܒܡܥܪܬܐ ܕܒܫܘܥܐ ܕܥܛܡܝܢ܂
9 * ܘܣܠܩܘ ܦܠܫܬܝܐ ܘܫܪܘ ܒܝܗܘܕܐ܂ ܘܐܬܦܫܛܘ ܒܠܚܝ܂
10 ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܠܡܢܐ ܣܠܩܬܘܢ ܥܠܝܢ܂ * ܘܐܡܪܘ܂ ܠܡܐܣܪ ܠܫܡܫܘܢ ܣܠܩܢ܂
ܘܠܡܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܠܢ܂ * ܘܢܚܬܘ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܝܗܘܕܐ
11 ܠܡܥܪܬܐ ܕܒܫܘܥܐ ܕܥܛܡܝܢ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܫܡܫܘܢ܂ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܢ ܦܠܫܬܝܐ܂
ܘܡܢܐ ܗܕܐ ܥܒܕܬ ܠܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܠܝ܂ ܗܟܢܐ ܥܒܕܬ ܠܗܘܢ܂

19 Prosperè autem agente in eum Spiritu Dei, descendit in Ascalon; capiénsque ex eis triginta viros, interfecit illos; sublatásque vestes eorum dedit his qui ænigma suum explicuerant. Postmodum irâ succensus ascendit
20 ad patrem suum. Uxor verò Samsonis, quam adamaverat, *locata* fuit paranympho ipsius.

CAP. XV.

1 Contigit etiam post dies aliquot tempore messis triticeæ, ut recordaretur Samson uxoris suæ p hœdum caprarũ, (*i. hœdum illi offerre decreverit*) dicens, Vadam ad uxorem meam in conclave: sed non permisit ei pater ipsi' *mulieris* ingredi.
2 Dixit enim ad eum pater illius *mulieris*, Putabã te prorsus eam odisse, ideo tradidi illã paranympho tuo: ecce soror ejus minor quæ melior est ipsã, erit tibi loco illius.
3 Ait illis Samson, Innocens sum à Philistæis; illaturus sum enim vobis malum.
4 Abiit ergò Samson, cepítq; trecentas vulpes, & adsciscens faces alligavit caudis illarum: binis vulpib' simul *junctis* ligavit singulas faces inter utramq; vulpẽ, *id est*, inter duas utriusque caudas;
5 Accensísq; facib' igni, dimisit *vulpes* in stantẽ segetem Philistæorum, & incendit ab acervis *tritici* usque ad stantẽ segetẽ, & usque ad vineas, & usque ad oleas.
6 Dixerunt autẽ Palestini, Quis ita fecit? Dicunt, Samson gener Tamnami, quòd abstulerit uxorẽ ejus dederítq; eam paranympho ipsi': quapropter ascendentes Palestini combusserunt eam & domũ patris ejus igni.
7 Sed dixit eis Samson, Quamvis ita feceritis, vindictã *tamen* sumam à vobis, ac tum desistã.
8 Et inflixit eis plagã à cruribus eorũ usque ad femora ipsorum, plagam *inquam* acerrimã: & abiens habitavit in Sahaph quæ est in rupe Atmin.
9 Ascendentes itaq; Palestini castrametati sunt in Juda.
10 Dicunt autem eis viri Juda, Ad quid ascendistis? Dicunt, Ad ligandũ Samsonem ascendimus, et faciendũ ei quemadmodum fecit nobis.
11 Descendentes ergò tria millia virorum de Juda ad Sahaph quæ est in rupe Atmin, dixerunt Samsoni, An non scis quòd Palestini dominantur nobis? qua de causa sic fecisti nobis? Qui dixit eis, Quemadmodum fecerunt, sic feci eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ثم حلت عليه يد الرب فنزل الى عسقلان واخذ من اهلها ثلثين رجلا فقتلهم واخذ ثيابهم
20 فاعطاهم للذين فسروا مسالته واشتد غضبه ورجع الى بيت ابيه * وصارت امراة شمسون التي
كان يحبها امراة لعجاهل * الفصل الخامس عشر *
1 * فلما كان من بعد ايام في وقت حصاد الحنطة ذكر شمسون امراته وحمل اليها جديا وقال
2 انطلق الى امراتي وادخل اليها في مجلسها فلما راه ابوها لم يدعه ان يدخل اليها * وقال له
ابوها ظننت انك قد ابغضتها فزوجتها لعجاهل ولكن هذه اختها الصغرى احسن منها
3 تزوج بها وتكون لك امراة عوضها * فقال شمسون انا بري مما اصنع باهل فلسطين
4 لانهم ظلموني وانا صانع بهم شرا * وانطلق شمسون واصطاد ثلثماية ثعلب وشد في اذنابهم
مصابيح نار وربطهم ثعلبين ثعلبين وجعل بين كل ثعلبين مصباح نار مربوطا في اذنابهما
5 * واشعل نارا في المصابيح وسيب الثعالب فجرت الثعالب في الزرع واحرقت زروع اهل فلسطين
6 كلها ولم يبق اكداس ولا زرع قايم الا واحرقت واحرقت الكروم ايضا والزيتون * وقال اهل
فلسطين من صنع بنا هذا الصنيع فقالوا هذا من شمسون صهر عتيم وذلك انه نزع امراته
7 منه وزوجها لشبينه فاجتمع اهل فلسطين فاحرقوا المراة وبيت ابيها بالنار * فقال شمسون ولو
فعلتم ايضا هذا الفعل فاني لا ادع ان انتقم منكم حتى تطيب نفسي منكم ثم اكف عنكم
8 * واخذ منهم قوما كثيرا وصرعهم على ساقاتهم من اقدامهم الى افخاذهم وكان ضربه لهم شديدا
9 ثم انطلق وسكن ساحاف التي في كهف عطمين * واجتمع اهل فلسطين وصاروا الى يهودا
10 ونزلوا عليها * فقال بنو يهودا لهم لماذا صعدتم * فقالوا صعدنا لنوثق شمسون ونصنع به كما
11 صنع بنا * فنزل ثلثة الاف رجل من بني يهودا واتوا ساحاف التي في كهف عطمين * وقالوا
لشمسون * اما تعلم ان اهل فلسطين مسلطين علينا لم فعلت هذه الفعال قال لهم كما صنعوا كذلك صنعت بهم

19 *Tum affuit illi manus Domini, & descendens in Ascalone, apprehendit è civib' ej' triginta viros; ijsq; interfectis accepit vestimenta eorũ, dedítq; his qui interpretati fuerant quæstionem ipsius: et irâ percussus*
20 *rediit domum patris sui. Uxor autem Samsonis, quam amabat, facta est uxor Agabelis.*

CAP. XV.

1 *FActũ est autẽ post dies aliquot tempore messis triticeæ, ut recordatus Sãson uxoris suæ ferret ad eam hœdum, dicens, Ibo ad uxorem meam, ingrediarq; ad eam in domicilium ipsius; at cùm vidisset eum pater illius, non permisit ei ingredi ad eã.*
2 *Dixitque ad eum pater ipsius, Arbitratus sum te illam odisse, propterea matrimonio eam conjunxi cum Agabele: veruntamen ecce soror ejus natu minor melior est illã, ducas eam conjugem, eritque tibi uxor pro illa.*
3 *Respondit Samson, Innoxius sum ab his quæ facturus sum Philistæis, quoniam injuriâ me affecerunt; malum enim sum eis allaturus.*
4 *Abiens itaque Samson, venatus est trecentas vulpes, alligavitque caudis earũ faces ignitas: colligatis enim binis vulpibus, posuit inter duas quasque vulpes facem ignis ad utriusque caudas alligatam.*
5 *Et admoto facibus igne, dimisit vulpes; & currentes vulpes inter segetem, combusserunt segetes Philistæorum universas; ita ut nec acervi, nec seges stans remanserit quæ non fuerit exusta: imò etiam vineæ & olivæ combustæ fuerunt.*
6 *Et dixerunt Philistæi Quis tantum facinus perpetravit? Dixerunt, Hujus rei author est Samson gener Tamimi; & id quidẽ, quia uxorem ejus abstulit ab eo, et matrimonio copulavit eam cum paranympho ipsius. Convenerunt ergò Philistæi, & combusserunt mulierẽ illã ac domũ patris ejus igni.*
7 *Quare dixit Samson, Etiamsi hoc opus feceritis, non tamen cessabo ultionem sumere de vobis donec animo meo factũ sit satis, ac tum me contrahã à vobis.*
8 *Et captis multis hominibus ex eis, cecidit eos super crucibus eorum, à pedibus usque ad coxas eorum; & quidem atrociter cecidit illos: tum abiens habitavit in Sahaph quæ sita est in ingenti monte Atmin.*
9 *Collecti ergò Philistæi perrexerunt in Judã, & castra posuerunt contra eam.*
10 *Et dixerunt ad eos filii Juda, Quare ascendistis? Responderunt, Ascendimus ut vinciamus Samsonem, & agamus cum eo prout egit nobiscum.*
11 *Ergò descenderunt tria millia virorum de filiis Juda, & pervenientes ad Sahaph quæ est in maximo monte Atmin, dixerunt ad Samsonem, An nescis Philistæos dominos esse nostros? cur talia facta egisti? Respondit eis, Quemadmodum fecerunt, sic feci eis.*

ספר שופטים : יו

ויאמרו לו לאסרך ירדנו לתתך ביד פלשתים

.Pelistinorū manu in te dandum ad ,descendimus te ligandū Adrei Dixerūtq;

12 ויאמר להם שמשון השבעו לי פן תפגעון בי אתם

.vos me in occurratis forte ne,mihi Jurate : Simson eis Dixitque

13 ויאמרו לו לאמר לא כי אסר נאסרך ונתנוך

te dabimus & ,te ligabimus ligando quia,Non : dicendo ,ei dixerunt Et

בידם והמת לא נמיתך ויאסרהו בשנים

duobus in eū ligaverunt Et .te occidemus non occidēdo & ,eorū manu in

עבתים חדשים ויעלוהו מן הסלע : הוא בא

venit Ipse .petra de eum fecerunt ascendere & .novis funibus

14 עד לחי ופלשתים הריעו לקראתו ותצלח

prosperè egit & ,ejus occursum in ovarunt Pelistim & : maxillam ad usque

עליו רוח יהוה ותהיינה העבתים אשר על

super qui funes fuerunt Et .Domini spiritus eum super

זרועותיו כפשתים אשר בערו באש וימסו

sunt dissoluta & igni in sunt combusta quæ lina tanquam ejus brachiis

אסוריו מעל ידיו : וימצא לחי חמור טריה וישלח

misitque .humentē asini maxillā Invenitque .ei* manib* desuper ejus vincula

15 ידו ויקחה ויך בה אלף איש : ויאמר

Dixitque .viros mille ea in percussit & ,eam accepit & ,suam manum

16 שמשון בלחי החמור חמור חמרתים בלחי החמור

asini maxilla in ,duos acervos acervum asini maxilla In : Simson

הכיתי אלף איש : ויהי ככלתו לדבר וישלך

projecit & ,loqui cum consummare circa Fuit Et .viros mille percussi

17 הלחי מידו ויקרא למקום ההוא רמת לחי :

Lechi Ramath ipsum locum vocavit & ,sua manu è maxillam

18 ויצמא מאד ויקרא אל יהוה ויאמר אתה נתת

dedisti Tu : ait & ,Dominum ad clamavit & ,valde sitivit Et

ביד עבדך את התשועה הגדלה הזאת ועתה אמות

moriar nunc & ,hanc magnam salutē tui servi manu in

בצמא ונפלתי ביד הערלים : ויבקע אלהים את

Deus rupit Et .præputiatorum manu in cadam & ,siti in

19 המכתש אשר בלחי ויצאו ממנו מים וישת

bibit & ,aquæ eo ex fueruntq; egressæ & ,maxilla in quod ,mortarium

ותשב רוחו ויחי על כן קרא שמה

ejus nomen vocavit idcirco : vixit & ,ejus spiritus est reversus &

עין הקורא אשר בלחי עד היום הזה : וישפט

Judicavitque .hanc diem ad usque ,bal'lechi ɔ asser haccore-Hen

20 את ישראל בימי פלשתים עשרים שנה :

.annis viginti Pelistinorum diebus in Israel

CAP. XVI. יו

.meretricem mulierem ibi viditque ,Hazzah in Simson ivit Et

1 וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה

huc Simson Venit : dicendo Hazzitis .eam ad est ingressus &

2 ויבא אליה : לעזתים לאמר בא שמשון הנה

.urbis porta in nocte tota ei sunt insidiati & ,circundecunt &

ויסבו ויארבו לו כל הלילה בשער העיר

,matutinum lucem ad Usq; : dicendo ,nocte tota muti se simularūt Et

ויתחרשו כל הלילה לאמר עד אור הבקר

surrexit & ,noctis dimidiū ad usq; Simson cubuit Et .eum occidemus et

3 והרגנהו : וישכב שמשון עד חצי הלילה ויקם

,postes duos in & ,urbis portæ fores in apprehendit & ,noctis dimidio in

בחצי הלילה ויאחז בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות

ad eas fecit ascēdere & ,suos humeros super posuitq; ,vecte cū eas amovit &

ויסעם עם הבריח וישם על כתפיו ויעלם אל

dilexit & ,hæc post fuit Et .Chebron facies super qui montis caput

4 ראש ההר אשר על פני חברון : ויהי אחרי כן ויאהב

.Delilah ejus nomen & ,Sorec torrente in mulierem

אשה בנחל שורק ושמה דלילה :

Versio VUL. LAT.

12 Ligare, inquiunt, te venimus, & tradere in manus Philisthinorum. Quibus Samson, Jurate, ait; & spondete mihi quòd
13 non occidatis me. Dixerunt; Non te occidemus, sed vinctum trademus. Ligaveruntque eum duobus novis funibus, & tulerunt eum de petra Etam.
14 Qui cùm venisset ad locum Maxillæ, & Philisthiim vociferantes occurrissent ei, irruit Spiritus Domini in eum: & sicut solent ad odorem ignis lina consumi, ita vincula quibus ligatus erat,
15 dissipata sunt & soluta. Inventámque maxillam, id est, mandibulam asini, quæ jacebat, arripiens, interfecit in ea
16 mille viros. Et ait; In maxillæ asini, in mandibula pulli asinarum, delevi eos, & per-
17 cussi mille viros. Cúmque hæc verba canens compléſſet, projecit mandibulam de manu, & vocavit nomen loci illius, Ramathlechi, quod interpreta-
18 tur, Elevatio maxillæ. Sitiensque valdè, clamavit ad Dominum, & ait; Tu dedisti in manu servi tui salutem hanc maximam atque victoriam: en siti morior, incidámque in
19 manus incircumcisorum. Aperuit itaque Dominus molarem dentem in maxilla asini, & egressæ sunt ex eo aquæ. Quibus haustis, refocillavit spiritum, & vires recepit. Idcircò appellatum est nomen loci illius, Fons invocantis de maxilla, usque in præsentem
20 diem. Judicavitque Israel in diebus Philisthiim viginti annis.

CAP. XVI.

1 ABiit quoque in Gazam, & vidit ibi mulierem meretricem, ingressúsque est ad eam.
2 Quod cùm audissent Philisthiim, & percrebruisset apud eos, intrâsse urbem Samson, circumdederunt eum, positis in porta civitatis custodibus: & ibi totâ nocte cum silentio præstolantes, ut facto manè
3 exeuntem occiderent. Dormivit autem Samson usque ad medium noctis: & indè consurgens, apprehendit ambas portæ fores cum postibus suis & sera, impositásque humeris suis portavit ad verticē montis, qui respicit Hebron.
4 Post hæc amavit mulierē, quæ habitabat in valle Sorec, & vocabatur Dalila.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ εἶπον αὐτῷ, (β) Δῆσαί σε κατέβημεν (γ) τοῦ δοῦναί σε ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων. κ͵ εἶπεν αὐτοῖς Σαμψὼν, Ὀμόσατέ μοι (δ) μή ποτε συναντήσητε ἐν ἐμοὶ ὑμεῖς. Καὶ εἶπον αὐτῷ, λέ-
13 γοντες, Οὐχί, ὅτι ἀλλ' ἢ δεσμῷ δήσομέν σε, κ͵ (ε) παραδώσομέν σε χειρὶ αὐτῶν, (ζ) κ͵ θανάτῳ οὐ θανατώσομέν σε. κ͵ ἔδησαν αὐτὸν (η) ἐν δυσὶ καλωδίοις καινοῖς, κ͵ (θ) ἀνήνεγκαν
14 αὐτὸν ἀπὸ τῆς πέτρας ἐκείνης, Καὶ ἦλθον ἕως Σιαγόνος· κ͵ οἱ ἀλλόφυλοι (ι) ἠλάλαξαν, κ͵ ἔδραμον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. (κ) κ͵ ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου. κ͵ (λ) ἐγενήθη τὰ καλώδια τὰ (μ) ἐπὶ βραχίοσιν αὐτοῦ ὡσεὶ στιππύον ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρί· κ͵ ἐτάκησαν δεσμοὶ αὐτοῦ
15 ἀπὸ χειρῶν αὐτοῦ. Καὶ εὗρε σιαγόνα ὄνου (ν) ἐξεῤῥιμμένην, κ͵ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ κ͵ ἔλαβεν αὐτὴν, κ͵ ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ χιλίους
16 ἄνδρας. Καὶ εἶπε Σαμψὼν, Ἐν σιαγόνι ὄνου ἐξαλείφων ἐξήλειψα αὐτοὺς, ὅτι (ξ) ἐν τῇ σι-
17 αγόνι τοῦ ὄνου ἐπάταξα χιλίους ἄνδρας. Καὶ ἐγένετο (ο) ὡς ἐπαύσατο λαλῶν, κ͵ ἔῤῥιψε τὴν σιαγόνα (π) ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ· κ͵ ἐκάλεσε τὸν
18 τόπον ἐκεῖνον, Ἀναίρεσις σιαγόνος. Καὶ ἐδίψησε σφόδρα, κ͵ (ρ) ἔκλαυσε πρὸς κύριον, κ͵ εἶπε, (σ) Σὺ εὐδόκησας ἐν χειρὶ δούλου σου τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην, κ͵ νῦν ἀποθανοῦμαι (τ) τῷ δίψει, κ͵ ἐμπεσοῦμαι ἐν χει-
19 ρὶ τῶν ἀπεριτμήτων; (υ) Καὶ ἔῤῥηξεν ὁ θεὸς τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι, κ͵ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ (φ) ὕδωρ, κ͵ ἔπιε· κ͵ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα (χ) αὐτοῦ κ͵ ἔζησεν· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα (ψ) αὐτῆς, Πηγὴ τοῦ ἐπικαλουμένου, ἥ
20 ἐστιν ἐν σιαγόνι, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ἀλλοφύλων (ω) εἴκοσι ἔτη.

ΚΕΦ. ιϛ'.

1 ΚΑὶ ἐπορεύθη Σαμψὼν (α) εἰς Γάζαν, κ͵ εἶδεν ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην, κ͵ εἰσῆλθε
2 πρὸς αὐτήν. Καὶ (β) ἀνηγγέλη τοῖς Γαζαίοις, λέγοντες, Ἥκει Σαμψὼν (γ) ὧδε. κ͵ ἐκύκλωσαν, κ͵ ἐνήδρευσαν (δ) ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν νύκτα (ε) ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως· κ͵ ἐκώφευσαν ὅλην τὴν νύκτα, λέγοντες, (ζ) Ἕως διαφαύσῃ
3 ὁ ὄρθρος, κ͵ φονεύσωμεν αὐτόν. Καὶ ἐκοιμήθη Σαμψὼν ἕως μεσονυκτίου, κ͵ ἀνέστη (η) ἐν ἡμίσει τῆς νυκτὸς, κ͵ ἐπελάβετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως (θ) σὺν τοῖς δυσὶ σταθμοῖς, κ͵ ἀνεβάστασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ, κ͵ (ι) ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ· (κ) κ͵ ἀνέβη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους (λ) τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Χε-
4 βρὼν, κ͵ ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο (μ) μετὰ τοῦτο, κ͵ ἠγάπησε γυναῖκα (ν) ἐν Ἀλσωρὴχ· κ͵ ὄνομα αὐτῇ Δαλιδά.

MS.A. (β) Τοῦ δῆσαί (γ) κ͵ παραδοῦναί σε εἰς χεῖρας (δ) μὴ ἀποκλεῖναί με ὑμεῖς ἐν ἐμοί. Καὶ ὤμοσαν αὐτῷ, λέγοντες, Οὐχί, ἀλλὰ δεσμῷ (ε) παραδώσομέν σε εἰς χεῖρας (ζ) θανάτῳ δὲ οὐ θανατώσομέν (η) δύο καλωδίοις (θ) ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τῆς πέτρας, Καὶ αὐτὸς ἦλθεν (ι) ἠλάλαξαν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, κ͵ ἔδραμον εἰς (κ) κ͵ κατηύθυνεν ἐπ' αὐτὸν (λ) ἐγένοντο (μ) ἐν τοῖς βραχίοσιν αὐτοῦ ὡσεὶ στιππύον ἡνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός· καὶ διελύθησαν οἱ δεσμοὶ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ. (ν) ἐῤῥιμμένην ἐν τῇ ὁδῷ, κ͵ (ξ) ἐν σιαγόνι ὄνου (ο) ἡνίκα συνετέλεσε λαλῶν, (π) ἀπὸ (ρ) ἐβόησε (σ) Σὺ ἔδωκας ἐν χειρὶ τοῦ δούλου (τ) ἐν (υ) Καὶ ἤνοιξεν ὁ θεὸς τὸ τραῦμα τῆς σιαγόνος, κ͵ ἐξῆλθεν (φ) ὕδατα, (χ) αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, κ͵ ἀνέψυξεν· διὰ (ψ) τῆς πηγῆς, Ἐπίκλητος σιαγόνος (ω) εἴκοσι. Κεφ. ιϛ'. MS.A. (α) ἐκεῖθεν εἰς (β) ἀπηγγέλη (γ) ἐνταῦθα. καὶ (δ) αὐτὸν ὅλην (ε) ἐπὶ τῆς πύλης, (ζ) Ἕως φωτὸς πρωῒ μείνωμεν, κ͵ ἀποκτείνωμεν αὐτόν. (θ) κ͵ τὸν μοχλὸν, κ͵ ἀνεβάστασεν (ι) ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ· (κ) κ͵ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ (λ) ὅ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον Χεβρὼν, (μ) μετὰ ταῦτα, (ν) ἐπὶ τοῦ χειμάῤῥου Σωρήχ.

12 Et dixerunt ei: Ligare te descendim*, ut dem* te in manu alienigenarum. Et dixit eis Sampson, Jurate mihi, ne fortè (m) occurratis in me vos.
13 Et dixerunt ei, dicentes, Non: quia tantùm vinculo vinciem* te, & tradem* te in manu eorū: et morte non mortificabimus te. Et ligaverunt eū in duob* funib* novis, & eduxerunt eū de petra illa.
14 Et (n) venerunt usq; ad Maxillā: & alienigenæ vociferati sunt, & cucurrerunt in occursum ej*. Et (o) insiliit in eū Spirit* Domini: & facti sunt funes, qui super brachia ej*, tanquā stuppa, quæ (p) succensa est in igni: et resoluta sunt vincula ej* de manib* ejus.
15 Et invenit maxillam asini projectam; & extendit manum suam, & accepit eā: & percussit in ea mille viros.
16 Et dixit Sampson, In maxilla asini delens delevi eos; quia in maxilla asini percussi mille viros.
17 Et factum est, ut cessavit loquens; & projecit maxillam de manu sua: & vocavit locum illum, Elevatio maxillæ.
18 Et sitivit valdè, (q) & ploravit ad Dominum: & dixit, (r) Tu benedixisti in manu servi tui salutē magnā hanc: & nunc morior siti, et incidā in manu incircūcisorū.
19 (s) Et rupit De* lacū, qui in maxilla: et exiit ex eo aqua, & bibit. Et revertit spiritus ejus, & vixit. Propter hoc vocatum est nomen ejus, Fons invocantis, (t) qui est in maxilla usq; in die hac.
20 Et judicavit Israel in diebus alienigenarum viginti annos.

CAP. XVI.

1 ET ivit Sampson in Gazam: et vidit ibi mulierē meretricem, & intravit ad eam.
2 Et nuntiatū est Gazæis, dicentes; Venit Sampson huc. Et circūdederūt, et insidiati sunt in eū totâ nocte, in porta civitatis. Et mutuerūt totâ nocte, dicētes, Donec illuxerit (a) manè, & interficiem* eū.
3 Et dormivit Sampson usq; ad mediam noctē: & surrexit in (b) dimidio noctis, & apprehendit januas portæ civitatis cū ambobus postibus: & sustulit eas cum vecte, & posuit super humeros suos. Et ascendit in cacumen montis, qui est super faciē Chebron: & posuit ea ibi.
4 Et factum est post hoc, & amavit mulierē in (c) Alsorech: et nomen ei, Dalida.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואמרו ליה למיסרך נחתנא למסרך בידא דפלשתאי ואמר להון שמשון קימו לי
13 דלמא תשלטון בי אתון: ואמרו ליה למימר לא ארי מיסר ניסרנך ונמסרנך בידיהון
14 ומקטל לא נקטלנך ואסרוהי בתרתין גדילן חדתין ואסקוהי מן כיפא: הוא אתא עד
לחי ופלשתאי יביבו לקדמותיה ושרת עלוהי רוח גבורא מן קדם יי והואה גדילתא
15 דעל דרעוהי ככיתנא דאדלק ביה נורא ואתמסיו אסרוהי מעל ידוהי: ואשכח לועא
16 דחמרא בטינתא ואושיט ידיה ונסבה וקטל בה אלף גברא: ואמר שמשון בלועא
17 דחמרא רמיתנון דגורין בלועא דחמרא קטלית אלף גברא: והוה כד שציותיה למללא
18 ורמא לועא מן ידיה וקרא לאתרא ההוא רמת לחי: וצחי לחדא וצלי קדם יי ואמר
את עבדת על יד עבדך ית פורקנא רבא הדא וכען אימות בצחותא ואתמסר בידא
19 דערלאי: ובזע יי ית כיפא די בלועא ונפקו מניה מיא ושתי ותבת רוחיה וחיא על
כן אתקרי שמה עינא דאיתיהיבת בצלותא דשמשון היא קימא בלחי עד יומא הדין:
20 ודן ית ישראל ביומי פלשתאי עסרין שנין:

יו

1 ואזל שמשון לעזה וחזא תמן אתתא פונדקיתא ועל לותה: לעזתאי אתחוה למימר
2 אתא שמשון הלכא ואסחרו וכמנו ליה כל ליליא במעלנא דתרע קרתא ושתיקו כל
3 ליליא למימר עד נהור צפרא ונקטלניה: ושכב שמשון עד פלגות ליליא וקם בפלגות
ליליא ואחד בדשי תרע קרתא ובתרין ספיא ונטלנון עם עברא ושוי על כתפוהי ואסקנון
4 לריש טורא דעל אפי חברון: והוה בתר כן ורחים אתתא בנחלא דשורק ושמה דלילה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

12 Et dixerunt illi: Ad ligandum te descendimus, ad tradendum te in manu Pelistæorum: & dixit illis Simson: Jurate mihi, fortè dominabimini in me.
13 Et dixerunt ei ad dicendum: Non: nam ligare ligabimus te, & trademus te in manibus eorum; & occidere non occidemus te: et ligaverunt eum in duobus funibus novis, et adduxerunt eum ex rupe.
14 Ipse venit usq; Lehhi, & Pelistæi vociferati sunt ad occursum ejus: et mansit sup eum spiritus fortitudinis ab-ante Dominum: et *fuerunt* funes qui super brachia ejus, sicut linum, quod inflammavit in eo ignis; et *dissoluta sunt* vincula ejus desuper manus ejus.
15 Et invenit maxillam asini tabentem, et extendit manū suam et accepit eam, et occidit in ea mille viros.
16 Et dixit Simson: In maxilla asini projeci eos acervos, in maxilla asini occidi mille viros.
17 Et fuit in finire eum ad loquendum, et projecit maxillam de manu suâ; et vocavit locum illum Ramath Lehhi.
18 Et sitivit nimis, et oravit ante Dominū, et dixit: Tu fecisti super manu servi tui liberationē magnam hanc, et nunc moriar in siti, et tradar in manu præputiatorum.
19 Et rupit *Dominus* rupem quæ in maxilla, et exierunt ex ea aquæ; et bibit; & rediit spiritus ejus, et vixit: propterea vocatū est nomen ejus, Fons qui datus est in oratione Simson: ipse constans in Lehhi usque ad diem hanc.
20 Et judicavit Israel in diebus Pelistæorum viginti annis.

CAP. XVI.

1 ET venit Simson ad Ghazath, et vidit ibi mulierem tabernariam, et intravit ad eam.
2 Ghazathæis nunciatum est ad dicendum: venit Simson huc: & circuierunt et insidiati sunt ei omnem noctem in introitu portæ urbis: & tacuerunt omnem noctem ad dicendum, Usq; ad lucem auroræ, et occidemus eum.
3 Et cubuit Simson usque medium noctis, et surrexit in medio noctis, et apprehendit in vectibus portæ urbis et in duobus postibus, & evulsit ea cum vecte, et posuit super humeris suis, et attulit ea ad caput montis, qui super facies Hhebron.
4 Et fuit post hoc, et amavit mulierem in fluvio Zzorek, et nomen ejus Delilah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐܣܪܟ ܢܚܬܢ. ܘܠܡܫܠܡܘܬܟ ܒܐܝܕܝ̈ ܦܠܫܬܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܡܫܘܢ
ܝܡܘ ܠܝ ܕܠܐ ܬܦܓܥܘܢ ܒܝ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ. ܐܠܐ ܡܐܣܪ ܐܣܪܝܢ ܠܟ. ܘܡܫܠܡܝܢ
13 ܠܟ ܒܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܡܩܛܠ ܠܐ ܩܛܠܝܢ ܠܟ. ܘܐܣܪܘܗܝ ܒܬܪܬܝܢ ܫܫܠܢ ܚܕܬܬܐ.
ܘܐܣܩܘܗܝ ܡܢ ܫܘܥܐ ܗܘ. * ܘܟܕ ܡܛܐ ܥܕܡܐ ܠܠܚܝ. ܦܠܫܬܝܐ ܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ.
14 ܘܐܬܬ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܗܘܝ ܫܫܠܬܐ ܕܥܠ ܐܝܕܘܗܝ. ܐܝܟ ܟܬܢܐ ܕܫܩܦܗ
ܠܗ ܢܘܪܐ. ܘܐܫܬܪܝܘ ܐܣܘܪܐ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ. * ܘܐܫܟܚ ܦܟܐ ܕܚܡܪܐ ܪܛܝܒܐ. ܘܐܘܫܛ
15 ܐܝܕܗ. ܘܢܣܒܗ ܘܩܛܠ ܒܗ ܐܠܦ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ. ܒܦܟܐ ܕܚܡܪܐ.
16 ܚܡܪܐ ܚܡܪܬܗܘܢ. ܒܦܟܐ ܕܚܡܪܐ. ܩܛܠܬ ܐܠܦ ܓܒܪܝܢ. * ܘܟܕ ܫܠܡ
17 ܠܡܡܠܠܘ. ܫܕܝܗ ܠܦܟܐ ܡܢ ܐܝܕܗ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܪܡܬ ܦܟܐ. * ܘܨܗܝ
18 ܛܒ. ܘܩܪܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܝܗܒܬ ܒܐܝܕܗ ܕܥܒܕܟ. ܦܘܪܩܢܐ ܗܢܐ ܪܒܐ. ܘܗܫܐ
ܐܡܘܬ ܒܨܗܝܐ. ܘܐܦܠ ܒܐܝܕܝ̈ ܥܘܪܠܐ ܗܠܝܢ. * ܘܦܬܚ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܥܫܢܐ ܕܦܟܐ
19 ܕܚܡܪܐ. ܘܢܦܩܘ ܡܢܗ ܡܝܐ. ܘܐܫܬܝ. ܘܐܬܦܢܝܬ ܢܦܫܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܐ ܫܡܗ
20 ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܥܝܢ ܩܪܢܐ ܕܦܟܐ ܕܚܡܪܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܗܘ ܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܝ̈
ܦܠܫܬܝܐ. ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

1 * ܘܐܙܠ ܫܡܫܘܢ ܠܥܙܐ. ܘܚܙܐ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ ܙܢܝܬܐ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܠܥܙܐ. * ܘܐܬܐܡܪ ܕܐܬܐ
2 ܫܡܫܘܢ ܠܗܪܟܐ. ܘܐܚܕܘܗܝ ܠܟܡܢܐ ܟܠܗ ܠܠܝܐ ܒܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܘܘ ܡܫܬܝܩܝܢ
ܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܘܐܡܪܘ. ܡܐ ܕܢܗܪ ܨܦܪܐ. ܢܩܛܠܝܘܗܝ. * ܘܫܟܒ ܫܡܫܘܢ ܥܕܡܐ
3 ܠܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܘܩܡ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܘܐܚܕ ܠܬܪܥܝ̈ ܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ.
ܘܥܩܪܗ ܥܡ ܡܘܟܠܘܗܝ. ܘܣܡ ܥܠ ܟܬܦܗ. ܘܐܣܩܗ ܠܛܘܪܐ ܕܩܕܡ ܚܒܪܘܢ.
4 * ܒܬܪܟܢ ܪܚܡ ܐܢܬܬܐ ܒܢܚܠܐ ܕܣܘܪܩ. ܘܫܡܗ ܕܠܝܠܐ.

Dicunt ei, Ad ligandum te descendimus, téq; 12
tradendum in manum Palestinorum. Ait illis,
Jurate mihi vos me non læsuros. Dicunt ei, 13
Nequaquam; sed ligabimus te quidem, &
trademus in manus eorum, nec ullatenus oc-
cidemus te: ligaverunt igitur eum duabus
catenis novis, & deduxerunt ex illa rupe.
Cúmque pervenisset usque ad Lehi, surrexe- 14
runt Palestini ad interficiendum illum. Fa-
vit autem ei Spiritus Domini, factæque sunt
catenæ quæ erant super manus ejus, tanquam
linũ igne exustum, & soluta sunt vincula de
manibus ejus. Et inveniens maxillam asini 15
recentem, extensâ manu sustulit illam, eâque
interfecit mille viros. Et ait Samson, Maxil- 16
lâ asini acervos cumulavi ex eis: maxillâ
asini interfeci mille viros. Et cùm loquendi 17
finem fecisset, projecit maxillam de manu sua,
& vocavit nomen loci illius, Sanguinem
maxillæ. Sitivit autem vehementer, & in- 18
vocavit Dominum, ac dixit, Tu dedisti in
manum servi tui victoriam hanc magnam, &
nunc sitine moriar, & incidam in manum
incircuncisorum istorum? Tum scidit Do- 19
minus Deus mentum maxillæ asini, & erum-
pentibus ex eo aquis, bibit, ac recuperavit
animum. Ideoque vocavit nomen loci illius,
Fontem cornu maxillæ asini, ad hodiernum
usque diem. Idem judicavit Israelem tempo- 20
re Palestinorum viginti annis.

CAP. XVI.

Post hæc abiens Samson in Azath, vidit 1
illic mulierem meretricem; ad quam cùm in-
gressus esset in Azath, Dictum fuit, Samson 2
hûc venit. Tetenderunt ergo ei insidias totâ
nocte in porta civitatis, totâque nocte susur-
rantes, dixerunt, Cùm illuxerit aurora, inter-
ficiemus eum. At Samson cubavit ad medi- 3
am usque noctem, & mediâ nocte surgens ap-
prehendit ambas parastadas portæ civitatis,
& evulsit eam unà cum vectibus ejus; im-
ponénsque humero suo, asportavit eas in
montem qui est è regione Hebron. Postea 4
adamavit mulierem quandam in valle Saroc,
cujus nomen erat Dalila.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * قالوا انما نزلنا لنوثقك ونسلمك اليهم ولا نقتلك نحن • فقال لهم احلفوا لي انكم لا تؤذوني
13 انتم * فقالوا له لا ولكن نوثقك ونسلمك اليهم ولا نقتلك نحن • فاوثقوه بسلسلتين حديد
14 واصعدوه من ذلك الكهف * وانطلقوا به الى موضع يدعى لحي • حيث كان اهل فلسطين •
فوثب اليه اهل فلسطين ليقتلوه • فحل عليه قوة الرب وقواه • وصارت السلسلتان كخيط
15 كتان مسوط بالنار • وحل نفسه وقطع السلسلتين * ووجد فك حمار ميت • عظما يابسا • فمد
16 يده واخذه • وقتل به الف رجل منهم * وقال شمسون • بعظم فك حمار طرحت منكم تلولا •
17 وقتلت بفك حمار منكم الف رجل * فلما اكمل كلامه رمى بالعظم من يده • ودعى اسم
18 ذلك المكان دم الفك * ثم انه عطش جدا • فدعا بالرب وقال • انت يا رب قويتني انا عبدك •
وجعلت لي هذا الذكر والنعت العظيم • والآن اموت عطشا • واقع في ايدي هولاء القلف •
19 * فثقب الرب عظم فك الحمار • فخرج منه ماء كثير • وشرب منه • ورجعت اليه روحه • وكذلك
20 دعى ذلك الموضع عين قرن فك الحمار الى اليوم * وقضى القضايا لبني اسرائيل عشرين سنة •

* الفصل السادس عشر *

1 * ثم انطلق شمسون الى غزة • فوجد هناك امراة زانية • ودخل اليها الى بيتها * فقال اهل
2 فلسطين • ان شمسون قد اتى بلادنا وهو هاهنا • وكمنوا له عند باب القرية • وجعلوا يتساورون
3 ليلتهم جميعا وقالوا • اذا اصبحنا اخذناه وقتلناه * فرقد شمسون الى نصف الليل • فلما قام
بعد نصف الليل اخذ عتبتي باب المدينة • وقلع الباب واغلاقه • وحمله على عاتقه • وصعد الى
4 الجبل الذي قدام حبرون * ومن بعد ذلك احب امراة في قرية تدعى نحل سارق • اسمها
دليلة •

Dixerunt, Enimvero descendimus ut te 12
tradamus et adducamus eis, & ipsi te non
occidamus. Ait illis, Jurate mihi quòd vos
non sitis mihi damnum illaturi. Dixerunt 13
ad eum, Minimè: imò verò vinciemus te
& trademus eis, nec interficiemus te nos.
Itaque vinxerunt eum duabus catenis fer-
reis, & extrahentes eum ex illa rupe, Du- 14
xerunt eum ad locum quendam qui voca-
tur Lehi, ubi erant Philistæi; aggressiq;
sunt eum Philistæi ut occiderent eum. Sed
astitit ei virtus Domini, & corroboravit
eum: factæq; sunt illæ duæ catenæ quasi
filum lineum igne ustulatum, solvit sese,
rupitque catenas. Et inveniens mandi- 15
bulam asini mortui, os videlicet quoddam
aridum, extendit manum suam, sumpsitq;
illud, eoque trucidavit ex eis mille viros.
Et dixit Samson, Osse mandibulæ asini 16
strages ex vobis prostravi, & asini mandi-
bulâ trucidavi ex vobis mille viros. Cùm- 17
que absolvisset sermonem suum, projecit os
illud è manu sua, vocavitque nomen loci
illius, Sanguinem maxillæ. Deinde maxi- 18
mâ siti laborans invocavit Dominum, &
ait; Tu O Domine me servum tuum robo-
râsti, et conciliâsti mihi tantum nomen &
encomium, & nunc moriâr ne siti, & in-
cidam in manus incircuncisorum istorum?
Terebravit ergò Dominus os mandibulæ 19
asini, proditque ex eo aqua copiosa, è
qua cùm bibisset, resumpsit animam. Atq;
ita locum illum appellavit, Fontem cornu
mandibulæ asini, ad hunc usque diem. Ju- 20
dicia quoq; decrevit filiis Israel viginti
annis.

CAP. XVI.

Deinde abiit Samson in Gazam, et re- 1
periens illic mulierem quandã forni-
cariã, ingressus est ad eam in domum ipsius.
Quare dixerunt Palestini, Jã venit Sam- 2
son in regionem nostrã, & istic adest: &
struxerũt illi insidias prope portam civitatis,
consiliũ simul inierunt nocte illâ, et dixe-
runt; Cùm manè surrexerimus apprehende-
mus eum, et occidemus illũ. Cubavit autẽ 3
Samson ad mediã usque noctem, & cùm
surrexisset post mediã noctem, arripuit u-
trumq; limen portæ civitatis, et portã unà
cum vectibus ejus exemit, humero suo im-
posuit, conscenditque montẽ qui est ex ad-
verso Hebronis. Post hæc adamavit mu- 4
lierem in civitate quadam quæ vocatur
Nehel-saroc, cujus nomen erat Dalila.

ספר שופטים :יו

Decipe :ei dixeruntque ,Pelistinorum satrapæ eam ad ascenderunt Et
5 ויעלו אליה סרני פלשתים ויאמרו לה פתי
:ei prævaleamus quo in &,magna ejus fortitudo quo in vide & ,eum
אותו וראי במה כחו גדול ובמה נוכל לו
,mille vir tibi dabimus nos & :eum affligendum ad ,eum ligabimusq;
ואסרנהו לענותו ואנחנו נתן־לך איש אלף
quæso Indica :Simson ad Delilah Dixitque .argenteos centum &
6 ומאה כסף: ותאמר דלילה אל־שמשון הגידה־נא
? te affligendum ad ligeris quo in & ,magna tua fortitudo quo in mihi
לי במה כחך גדול ובמה תאסר לענותך:
viminibus septem in me ligaverint Si :Simson eam ad Dixitque
7 ויאמר אליה שמשון אם־יאסרני בשבעה יתרים
.homo unus sicut ero & ,ero debilis & ,sint arida non quæ humidis
לחים אשר לא־חרבו וחליתי והייתי כאחד האדם:
vimina septem Pelistinorum satrapæ eam ad fecerunt ascendere Et
8 ויעלו־לה סרני פלשתים שבעה יתרים
insidens insidiator Et .illis in eum ligavit & ,aruerant non quæ humida
9 לחים אשר לא־חרבו ותאסרהו בהם: והארב ישב
rupit Et .Simson te super Pelistim :eum ad dixitque ;cubiculo in ei
לה בחדר ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וינתק
,igne ipsum odorando in stuppæ filum rumpitur quemadmodum vimina
את־היתרים כאשר ינתק פתיל־הנערת בהריחו אש
Ecce :Simson ad Delilah Dixitque .ejus fortitudo est agnita non &
10 ולא נודע כחו: ותאמר דלילה אל־שמשון הנה
quo in,mibi quæso indica Nunc.mēdacia me ad es locutusq; ,me in delusisti
התלת בי ותדבר אלי כזבים עתה הגידה־נא לי במה
,novis funibus in me ligaverint ligando Si :eam ad Dixitque .ligeris
11 תאסר: ויאמר אליה אם־אסור יאסרוני בעבתים חדשים
unus sicut ero & ,ero debilis & ;opus eis in est factum non quibus
אשר לא־נעשה בהם מלאכה וחליתי והייתי כאחד
:eis in eum ligavit & ,novos funes Delilah accepit Et .homo
12 האדם: ותקח דלילה עבתים חדשים ותאסרהו בהם
.cubiculo in sedens insidiator Et.Simson te super Pelistim ,eum ad dixitque
ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון והארב ישב בחדר
ad Delilah Dixitque .filum sicut ,suis brachiis desuper eos rupit Et
13 וינתקם מעל זרעתיו כחוט: ותאמר דלילה אל־
mibi Indica?mendacia me ad es locut⁹&,me in delusisti quo Usque :Simson
שמשון עד־הנה התלת בי ותדבר אלי כזבים הגידה לי
cincinnos septem texueris Si :eam ad Dixitque .ligeris quo in
במה תאסר ויאמר אליה אם־תארגי את־שבע מחלפות
Pelistim :eum ad Dixitq;.clavo in fixeris Et :licio cum mei capitis
14 ראשי עם־המסכת: ותתקע ביתד ותאמר אליו פלשתים
,texturæ clavum extraxit &,suo somno de est expergefact⁹Et.Simson te sup
עליך שמשון וייקץ משנתו ויסע את־היתד הארג
tuū cor & ,te Dilexi ,dices Quomodo:eā ad Dixitque .licium &
15 ואת־המסכת: ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך
quo in mihi indicasti nō &,me in delusisti vicibus tribus Jam ?mecum non
אין אתי זה שלש פעמים התלת בי ולא־הגדת לי במה
omnib⁹suis verbis in ei præberet coarctationē cùm fuit Et.magna tua fortitudo
16 כחך גדול: ויהי כי־הציקה לו בדבריה כל־
indicavit Et.moriendū ad ej⁹ anima est abbreviata & ,eū molestaret & ,diebus
17 הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למות: ויגד־
,meū caput sup ascendit non Novacula :ei dixitque ,suū cor totum ei
לה את־כל־לבו ויאמר לה מורה לא־עלה על־ראשי
fuero rasus Si .meæ matris utero ab ego Dei Nazaræus quia
כי־נזיר אלהים אני מבטן אמי אם־גלחתי
.homo omnis sicut ero & ;ero debilis & ,mea fortitudo me à recedet &
וסר ממני כחי וחליתי והייתי ככל־האדם:

Versio VUL. LAT.

5 Venerúntq; ad eam principes
Philisthinorū, atque dixerunt;
Decipe eum, & disce ab illo, in
quo habeat tantam fortitudi-
nē, & quo modo eum superare
valeamus, & vinctum affligere:
quod si feceris, dabimus tibi
singuli mille & centū argente-
6 os. Locuta est ergò Dalila ad
Samson; Dic mihi, obsecro, in
quo sit tua maxima fortitudo,
et quid sit quo ligat⁹ erumpere
7 nequeas. Cui respondit Sam-
son; Si septē nerviceis funibus,
necdū siccis & adhuc humen-
tib⁹, ligatus fuero, infirm⁹ ero
8 ut cæteri homines. Attulerúnt-
que ad eam satrapæ Philisthi-
norum septē funes, ut dixerat:
9 quib⁹ vinxit eum, Latentib⁹ a-
pud se insidiis, & in cubiculo
finem rei expectantib⁹; clama-
vitq; ad eū, Philisthiim super
te Samson. Qui rupit vincula,
quo modo si rumpat quis filum
de stuppæ tortum putamine,
cùm odorē ignis acceperit: &
non est cognitum in quo esset
10 fortitudo ejus. Dixítq; ad eum
Dalila; Ecce illusisti mihi, &
falsū locut⁹ es: saltem nunc in-
dica mihi quo ligari debeas.
11 Cui ille respondit; Si ligat⁹ fu-
ero novis funib⁹, qui nunquā
fuerunt in opere, infirmus ero,
12 & aliorū hominū similis. Qui-
b⁹ rursū Dalila vinxit eum, &
clamavit; Philisthiim super te
Samson, in cubiculo insidiis
præparatis. Qui ita rupit vin-
13 cula quasi fila telarum. Dixítq;
Dalila rursū ad eū; Usquequò
decipis me, et falsū loqueris? o-
stende quo vinciri debeas. Cui
respondit Samson; Si septē cri-
nes capitis mei cum licio ple-
xueris, et clavū his circumliga-
tum terræ fixeris, infirm⁹ ero.
14 Quod cùm fecisset Dalila, di-
xit ad eum; Philisthiim super te
Samson. Qui consurgens de
somno extraxit clavū cùm cri-
15 nib⁹ et licio. Dixítq; ad eum
Dalila; Quo modo dicis quòd
amas me, cum anim⁹ tu⁹ non sit
mecū? Per tres vices mentitus
es mihi, & noluisti dicere in
quo sit maxima fortitudo tua.
16 Cúmq; molesta esset ei, & per
multos dies jugiter adhæreret,
spatiū ad quietē non tribuens,
defecit anima ej⁹, et ad mortē
17 usq; lassata est. Tunc aperiens
veritatē rei, dixit ad eā; Ferrū
nunquā ascendit sup caput me-
um, quia Nazaræ⁹, id est, conse-
crat⁹ Deo, sum de utero matris
meæ: si rasū fuerit caput meum, recedet à me fortitudo mea, & deficiam, eróq; sicut cæteri homines.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐτὴν (ξ) οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλ-
λοφύλων, καὶ εἶπον (ο) αὐτῇ, Ἀπάτησον αὐτὸν, καὶ
ἴδε ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς (π) αὐτοῦ ἡ μεγάλη, καὶ ἐν
τίνι δυνησόμεθα (ρ) αὐτῷ, καὶ δήσομεν αὐτὸν (σ) τοῦ
ταπεινῶσαι αὐτόν. καὶ ἡμεῖς δώσομέν σοι ἀνὴρ
6 χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου. Καὶ εἶπε Δαλιδὰ
πρὸς Σαμψὼν, (τ) Ἀπάγγειλον δή μοι ἐν τίνι
ἡ ἰσχύς σου ἡ μεγάλη, καὶ ἐν τίνι δεθήσῃ τοῦ τα-
7 πεινωθῆναί σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Σαμψὼν,
Ἐὰν δήσωσί με ἐν ἑπτὰ νευραῖς ὑγραῖς (υ) μὴ
διεφθαρμέναις, καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἷς
8 τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῇ (φ) οἱ ἄρ-
χοντες τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ νευρὰς ὑγρὰς (χ)
9 μὴ διεφθαρμένας, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐταῖς. Καὶ
τὸ ἔνεδρον (ψ) αὐτῇ ἐκάθητο ἐν τῷ ταμιείῳ.
καὶ εἶπεν (ω) αὐτῷ, Ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμ-
ψών. (α) καὶ διέσπασε τὰς νευρὰς (β) ὡς εἴ τις
ἀποσπάσοι στρέμμα στυππίου ἐν τῷ ὀσφρανθῆ-
ναι αὐτὸ πυρὸς, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.
10 Καὶ εἶπε Δαλιδὰ πρὸς Σαμψὼν, Ἰδοὺ (γ) ἐ-
πλάνησάς με, καὶ ἐλάλησας πρὸς με ψευδῆ·
(δ) νῦν οὖν ἀνάγγειλόν μοι ἐν τίνι δεθήσῃ.
11 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Ἐὰν (ε) δεσμεύοντες δή-
σωσί με ἐν καλωδίοις καινοῖς οἷς οὐκ (ζ) ἐξειργάσ-
θη ἐν αὐτοῖς ἔργον, καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς
12 εἷς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἔλαβε (η) Δαλιδὰ καλώ-
δια καινὰ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν (θ) αὐτοῖς, καὶ τὰ
ἔνεδρα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ταμιείου. καὶ εἶπεν, Ἀλ-
λόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ διέσπασεν αὐτὰ
13 ἀπὸ βραχιόνων αὐτοῦ ὡσεὶ σπαρτίον. Καὶ εἶπε
Δαλιδὰ πρὸς Σαμψὼν, (ι) Ἰδοὺ ἐπλάνησάς
με, καὶ ἐλάλησας πρὸς με ψευδῆ· ἀνάγγειλον
δή μοι ἐν τίνι δεθήσῃ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Ἐ-
ὰν ὑφάνῃς τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς μου (κ)
σὺν τῷ διάσματι, καὶ ἐγκρούσῃς τῷ πασσάλῳ
εἰς τὸν τοῖχον, καὶ (λ) ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώ-
14 πων ἀσθενής. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι
αὐτὸν, καὶ ἔλαβε Δαλιδὰ τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κε-
φαλῆς αὐτοῦ, καὶ ὕφανεν ἐν τῷ διάσματι, καὶ ἔπη-
ξεν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ (μ) εἶπεν,
Ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ (ν) ἐξυπνίσθη
ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἐξῆρε τὸν πάσσαλον τοῦ
15 ὑφάσματος ἐκ τοῦ τοίχου. Καὶ εἶπε πρὸς Σαμ-
ψὼν Δαλιδὰ, Πῶς (ο) λέγεις, Ἠγάπηκά σε, καὶ
ἡ καρδία (π) σου οὐκ ἔστι μετ᾽ ἐμοῦ; τοῦτο (ρ) τρί-
τον ἐπλάνησάς με, καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ἐν
16 τίνι ἡ ἰσχύς σου ἡ μεγάλη. Καὶ ἐγένετο ὅτε
(σ) ἐξέθλιψεν αὐτὸν ἐν λόγοις αὐτῆς (τ) πάσας
τὰς ἡμέρας, καὶ ἐστενοχώρησεν αὐτὸν, καὶ ὠλι-
17 γοψύχησεν ἕως τοῦ ἀποθανεῖν. Καὶ ἀνήγγειλεν
αὐτῇ πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ,
(υ) Σίδηρος οὐκ ἀνέβη ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου, (φ)
ὅτι ἅγιος θεοῦ ἐγώ εἰμι ἀπὸ κοιλίας μητρός
μου· (χ) ἐὰν οὖν ξυρήσωμαι, ἀποστήσεται ἀπ᾽ ἐμοῦ
ἡ ἰσχύς μου καὶ ἀσθενήσω, καὶ ἔσομαι (ψ) ὡς πάν-
τες οἱ ἄνθρωποι.

5 *Et ascenderunt ad eam principes alienigenarū, et dixerunt ei, Decipe eū: et vide, in quo fortitudo ejus magna, et in quo (d) prævalebim⁹ ei, et ligabim⁹ eum ad humiliandū eum. Et nos dabimus tibi vir mille et centū argenti.*
6 *Et ait Dalida ad Sampson; Annuntia nunc mihi, in quo fortitudo tua magna, et in quo ligaberis ad humiliandū te.*
7 *Et dixit ad eā Sampson; Si ligaverint me in septem nervis humidis (e) nondū siccatis, et infirmabor, et ero sicut un⁹ hominū.*
8 *Et attulerunt ad eā principes alienigenarū septē nervos humidos nondū siccatos: et ligavit eū in illis.*
9 *Et insidiæ (f) ei sedebant in cubiculo. Et dixit ad eum; Alienigenæ super te, Sampson. Et disrupit nervos, ac si quis rumperet globū stuppæ, dū ea olfecerit ignē: et non est cognita fortitudo ejus.*
10 *Et dixit Dalida ad Sampson; Ecce decepisti me, et locut⁹ es ad me falsa. Nunc igitur annuntia mihi, in quo ligaberis.*
11 *Et dixit ad eam; Si ligantes ligaverint me in funiculis novis, quibus non est factū in eis opus; et infirmabor, et ero sicut unus hominū.*
12 *Et sumpsit Dalida funiculos novos: et ligavit eū in illis. (g) Et insidiæ exierunt de cubiculo. Et dixit; Alienigenæ super te, Sampsō. Et disrupit eas à brachiis suis tanquā filū.*
13 *Et dixit Dalida ad Sampson; Ecce decepisti me, et locut⁹ es ad me falsa. Annūtia nūc mihi, in quo ligaberis. Et dixit ad eā; Si intexueris septē cincinnos capitis mei cū licio, et infixeris paxillo in parietē; et ero, tanquā un⁹ hominū, infirmus.*
14 *(h) Et factū est, cū ille dormiret; et sumpsit Dalida septē cincinnos capitis ejus, et intexuit in licio, et infixit paxillo in parietē. Et dixit; Alienigenæ super te, Sampson. Et expergefactus est è somno suo: et abstulit paxillum texturæ de pariete.*
15 *Et dixit ad eum Dalida; Quomodò dicis, Amavi te; et cor tuum non est mecum? (i) Hoc tertium fefellisti me: et non annuntiasti mihi in quo fortitudo tua magna.*
16 *Et factum est, quando vexavit eum in verbis suis omnes dies, et angustiavit eum; et defecit animo usq; ad moriendum.*
17 *Et annuntiavit ei omne cor suum: et dixit ad eam, Ferrum non ascendit super caput meum: quoniam sancti⁹ Dei ego sum à ventre matris meæ. Si igitur rasus fuero, discedet à me fortitudo mea, et infirmabor, et ero sicut omnes homines.*

MS.A. (ξ) οἱ σατράπαι τῶν (ο) πρὸς αὐτὴν, (π) αὐτοῦ ἐστιν ἡ (ρ) πρὸς αὐτὸν, (σ) ὥστε ταπεινῶσαι (τ) Ἀνάγγειλόν μοι (υ) μὴ ἠρημωμέναις, (φ) οἱ σατράπαι τῶν (χ) μὴ ἠρημωμένας, (ψ) αὐτοῦ ἐκάθητο αὐτοῦ ἐν (ω) πρὸς αὐτὸν, (α) καὶ διέρρηξεν (β) ὃν τρόπον διασπᾶται κλῶσμα τοῦ ἀποτινάγματος ἐν τῷ (γ) παρελογίσω με, (δ) νῦν ἀνάγγειλον δή μοι (ε) δεσμῷ δήσουσίν με ἐν ἑπτὰ καλωδίοις, ἐν οἷς οὐκ (ζ) ἐγενήθη ἔργον, (η) *αὐτῷ Δαλιδὰ καινὰ, καὶ ἔδησεν (θ) αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψὼν, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμιείῳ. καὶ ἔσπασεν αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ ὡς ῥάμμα. Καὶ εἶπεν (ι) Ὡς νῦν παρελογίσω με, καὶ (κ) μετὰ τοῦ διάσματος, καὶ ἐγκρούσῃς ἐν τῷ πασσάλῳ (λ) ἔσομαι ἀσθενὴς ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν Δαλιδὰ, καὶ ἐδιάσατο τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκτάσεως, καὶ κατέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν (μ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν, Οἱ ἀλλόφυλοι (ν) ἠγέρθη ἐκ τοῦ (ξ) ἐξέσπασεν τοὺς πασσάλους σὺν τῷ ὑφάσματι ἐκ τοῦ τοίχου, καὶ τὸ διάσμα, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Δαλιδὰ, (ο) ἐρεῖς, Ἠγάπηκά σε, (π) σου οὐκ ἔστιν μετ᾽ ἐμοῦ; (ρ) τὸ τρίτον παρελογίσω με, καὶ οὐκ (σ) κατηργάσατο αὐτὸν τοῖς λόγοις (τ) ὅλην τὴν νύκτα, καὶ παρηνώχλησεν αὐτὸν, καὶ ὠλιγοψύχησεν ἕως εἰς θάνατον. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ (υ) Ξυρὸν οὐκ ἀναβήσεται (φ) ὅτι Ναζιραῖος θεοῦ ἐγώ εἰμι ἐκ κοιλίας (χ) καὶ ἐὰν ξυρήσωμαι, (ψ) κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 וסליקו לותה טורני פלשתאי ואמרו לה שדילי יתיה וחזי במה חיליה רבא ובמה נכול
6 ליה ונסרניה לענותיה ואנחנא נתן ליך גבר אלף ומאה סלעין דכסף: ואמרת דלילה
7 לשמשון חוי כען לי במה חילך סגי ובמה תתאסר לעניותך: ואמר לה שמשון אם
8 יסרונני בשבעה יתרין רטיבין דלא יבישו ואחלוש ואהוי כחד מן בני אנשא: ואסיקו לה
9 טורני פלשתאי שבעא יתרין רטיבין דלא יבישו ואסרתיה בהון: וכמנא יתיב לה
באדרון בית משכבא ואמרת ליה פלשתאי אתו עלך שמשון ופסק ית יתריא כמא
10 דמתפסק חוטא דכתנא דארח ביה נורא ולא אתידע חיליה: ואמרת דלילה לשמשון
11 הא שקרתא בי ומללתא עמי כדבין כען חוי כען לי במה תתאסר: ואמר לה אם מיסר
יסרונני בנרילן חדתן דלא אתעבידא בהון עבידתא ואחלוש ואהוי כחד מבני אנשא:
12 ונסיבת דלילה נרילן חדתן ואסרתיה בהן ואמרת ליה פלשתאי אתו עלך שמשון
13 וכמנא יתיב באדרון בית משכבא ופסקנון מעל דרעוהי כחוטא: ואמרת דלילה
לשמשון עד הכא שקרת בי ומללת עמי כדבין חוי כען לי במה תתאסר ואמר לה אם
14 תשתין ית שבע גדילת רישי עם אכסנא דמשתיתא: ונקשת בסכתא ואמרת ליה
פלשתאי אתו עלך שמשון ואתער משנתיה ונטל ית אכסן דגרדאין וית משתיתא:
15 ואמרת ליה איכדין תימר רחמתיך ולבך לית עמי דנן תלת זמנין שקרת בי ולא חויתא לי
16 במה חילך סגי: והוה כד אעיקת ליה בפתגמהא כל יומיא ודחקתיה ועקת נפשיה
17 למימת: וחוי לה ית כל לביה ואמר לה מספר לא עדא על רישי ארי נזירא דיי אנא
מבטנא דאמא אם אתגלח ויעדי מני חילי ואחלוש ואהוי כחד מן בני אנשא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ascenderunt ad eam tyranni Pelisthæorum, & dixerunt ei: Sollicita 5
illum, & vide in quo virtus ejus multa, & in quo poterimus ei: & ligabi-
mus eum ad humiliandum illum, & nos dabimus tibi vir mille & centum
zzilghin argenti. Et dixit Delilah Simson: Annuncia nunc mihi in quo 6
virtus tua multa, & in quo ligaberis ad humiliationem tuam. Et dixit ei 7
Simson: Si ligabunt me in septem funibus recentibus qui non aruerunt,
& debilitabor, & ero ut unus de filiis hominis. Et attulerunt ei tyranni 8
Pelisthæorum septem funes recentes qui non aruerunt: & ligavit eum in
eis. Et insidiator sedens ei in penetrali domus cubationis: & dixit illi, 9
Pelisthæi venerunt super te, Simson: & rupit funes sicut quod rumpitur
filum bombycis, quod inflammat in eo ignis; & non fuit cognita virtus
ejus. Et dixit Delilah Simson: Ecce mentitus es in me, & locutus es me- 10
cum mendacia: nunc annuncia *quæso* mihi in quo ligaberis. Et dixit ei: 11
Si ligare ligabunt me in restibus novis, quibus non factum est in eis opus:
& debilitabor, & ero sicut unus ex filiis hominis. Et accepit Delilah 12
restes novos, & ligavit eum in eis: & dixit illi, Pelisthæi venerunt super
te, Simson: & insidiator sedens in penetrali domus cubationis: & rupit
eos desuper brachiis suis ut filum. Et dixit Delilah Simson: Huc usque 13
mentit⁹ es in me, & locut⁹ es mecum mendacia: annuncia mihi in quo li-
gaberis: & dixit ei, Si texueris septem crines capitis mei cum jugo telæ.
Et impulit in clavo, & dixit ei: Pelisthæi venerunt super te, Simson: & 14
excitat⁹ est ex somno ejus, & evulsit jugū textorum & clavum. Et dixit ei: 15
Quomodo dices, Amavi te, & cor tuum non est mecum? his tribus vicibus
mentit⁹ es in me, & non denunciasti mihi in quo virt⁹ tua multa. Et fuit cū 16
molestaret eū in verbo suo omnib⁹ dieb⁹, & oppressit eū; & molestavit ani-
mā ej⁹ ad moriendū. Et annunciavit ei oñe cor suū, & dixit illi: Novacula 17
nō transivit sup caput meū; namq; nazaræ⁹ Dñi ego ab utero matris meæ:
si tons⁹ fuero, et trāsibit à me virt⁹ mea, et debilitabor, et ero ut oīs homo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܘܣܠܩܘ ܠܘܬܗ̇ ܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ̇. ܦܝܣܝܗܝ ܘܚܙܝ ܒܡܢܐ ܚܝܠܗ ܪܒܐ.
ܘܒܡܢܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܕܢܐܣܪܝܘܗܝ ܠܡܫܥܒܕܘܬܗ. ܘܚܢܢ ܢܬܠ ܠܟܝ ܟܠ ܚܕ ܡܢܢ
6 ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܕܣܐܡܐ. * ܘܐܡܪܬ ܕܠܝܠܐ ܠܫܡܫܘܢ. ܚܘܝܢܝ ܒܡܢܐ ܚܝܠܟ
7 ܘܒܡܢܐ ܡܬܐܣܪ ܐܢܬ. ܐܘ ܡܬܡܟܟ ܐܢܬ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܫܡܫܘܢ. ܐܢ ܢܐܣܪܘܢܢܝ
8 ܒܫܒܥܐ ܝܬܪܐ ܪܛܝܒܐ ܕܠܐ ܝܒܝܫܘ. ܡܬܡܚܠ ܐܢܐ ܘܗܘܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܐܢܫܐ. * ܘܐܣܩܘ ܠܗ̇
9 ܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܫܒܥܐ ܝܬܪܐ ܪܛܝܒܐ ܕܠܐ ܝܒܝܫܘ. ܘܐܣܪܬܗ ܒܗܘܢ. * ܘܟܡܝܢܐ ܝܬܒ
ܗܘܐ ܠܗ̇ ܒܬܘܢܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܦܠܫܬܝܐ ܐܬܘ ܥܠܝܟ ܫܡܫܘܢ. ܘܦܣܩ ܐܢܘܢ ܠܝܬܪܐ.
10 ܐܝܟ ܕܡܬܦܣܩ ܚܘܛܐ ܕܟܬܢܐ. ܡܐ ܕܡܪܝܚ ܠܗ ܢܘܪܐ. ܘܠܐ ܐܬܝܕܥ ܚܝܠܗ. * ܘܐܡܪܬ
11 ܕܠܝܠܐ ܠܫܡܫܘܢ. ܗܐ ܐܒܛܠܬ ܒܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܝ ܕܓܠܘܬܐ. ܚܘܝܢܝ ܡܟܝܠ ܒܡܢܐ ܡܬܐܣܪ. * ܘܐܡܪ
ܠܗ̇. ܐܢ ܡܐܣܪ ܢܐܣܪܘܢܢܝ ܒܫܫܠܬܐ ܚܕܬܬܐ. ܕܠܐ ܐܬܥܒܕ ܒܗܘܢ ܥܒܕܐ. ܡܬܡܚܠ
12 ܐܢܐ ܘܗܘܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܐܢܫܐ. * ܘܢܣܒܬ ܕܠܝܠܐ ܫܫܠܬܐ ܚܕܬܬܐ. ܘܐܣܪܬܗ ܒܗܘܢ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ.
ܦܠܫܬܝܐ ܐܬܘ ܥܠܝܟ ܫܡܫܘܢ. ܘܟܡܝܢܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܠܗ̇ ܒܬܘܢܐ. ܘܦܣܩ ܐܢܘܢ ܡܢ
13 ܕܪܥܘܗܝ. ܐܝܟ ܚܘܛܐ. * ܘܐܡܪܬ ܕܠܝܠܐ ܠܫܡܫܘܢ. ܗܐ ܐܒܛܠܬ ܒܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܝ ܕܓܠܘܬܐ.
ܚܘܝܢܝ ܒܡܢܐ ܡܬܐܣܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܐܢ ܬܙܩܪܝܢ ܫܒܥ ܦܠܚܬܐ ܕܪܫܝ ܥܡ ܫܬܝܐ.
14 * ܘܫܡܬ ܒܣܟܬܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܦܠܫܬܝܐ ܐܬܘ ܥܠܝܟ ܫܡܫܘܢ. ܘܐܬܬܥܝܪ ܡܢ ܫܢܬܗ.
15 ܘܫܩܠܗ ܠܣܟܬܐ ܕܓܪܕܝܐ ܥܡ ܫܬܝܐ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟܝ.
ܘܠܒܟ ܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ. ܗܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܒܛܠܬ ܒܝ. ܘܠܐ ܚܘܝܬܢܝ ܒܡܢܐ ܚܝܠܟ ܪܒܐ.
16 * ܘܟܕ ܐܠܝܨܬܗ ܒܡܠܝܗ̇ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܘܐܥܩܬܗ ܥܩܬ ܢܦܫܗ ܠܡܡܬ.
17 * ܘܚܘܝܗ̇ ܟܠܗ ܠܒܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܡܣܪܦܬܐ ܠܐ ܣܠܩܬ ܥܠ ܪܫܝ. ܡܛܠ
ܕܢܙܝܪܐ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܡܢ ܟܪܣܗ̇ ܕܐܡܝ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܬܓܪܥܬ. ܦܪܩ ܡܢܝ ܚܝܠܝ.
ܘܡܬܡܚܠ ܐܢܐ ܘܗܘܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܟܠ ܐܢܫ.

Ad hanc ascenderunt tyranni Palestinorum, 5
& dixerunt ei, Blandire ei, & vide in quo
consistat summum robur ejus, & quo pacto
valeamus eum ligare, ut eum malè accipiamus: dabitque tibi quisque nostrûm mille
& trecentos argenteos. Igitur dixit Dalila ad 6
Samsonem, Indica mihi in quo consistat
summum robur tuum, quâ re vinciris, & an
dejici *possis*. Respondit illi Samson, Si me 7
vinciant septem chordis humentibus nondum siccis, infirmabor & ero ut cæteri homines. Attulerunt ergò ad eam tyranni Pa- 8
lestinorum septem chordas humentes nondum siccas, quibus illa vinxit eum: (In- 9
terim insidiæ sedebant in penetrali) dixitq;
ad eum, Palestini venerunt contra te Samson: qui disrupit chordas non secus ac
disrumpitur filum lineum dum sentit ignem;
neque concussum est robur ejus. Dixit au- 10
tem Dalila Samsoni, En decepisti me, &
retulisti mihi mendacia: indica mihi quo
vinciaris. Dixit ad eam, Si me fortiter 11
vinciant catenis novis quæ nulli operi inservierint, infirmabor & ero sicut alius quispiam. Accepit ergò Dalila catenas novas, 12
iisque ligans eum, dixit illi, Palestini invadunt te Samson: (nam insidiæ sedebant in
conclavi) ipse verò disrupit eas à brachiis
suis tanquam filum. Dixit rursus Dalila ad 13
Samsonem, Ecce me decepisti, & falsa
dixisti mihi; indica mihi quo vinciaris.
Respondit ei, Si septem cincinnos capitis
mei licio intexas. Intexuit itaque *illa* radio 14
liciatorio, & ait, Palestini invadunt te Samson: qui expergefactus à somno suo, jugum
textorum ac licium evulsit. Dixit ad eum 15
rursus, Quonam pacto dicis mihi, Amo te,
cùm animus tuus non sit penes me? Ecce
enim tertiâ vice decepisti me, nec indicâsti
mihi in quo consistat præcipuum robur tuum. Cúmque illa verbis suis singulis diebus 16
vexaret eum urgerétque, *adeò ut* animus ejus
ad mortem usque affligeretur, Declaravit ei 17
totum cor suum, & dixit ad eum, Novacula
nunquam fuit admota capiti meo, quòd sim
abstinens Dei, inde ab utero matris meæ:
quòd si raderer, recederet à me robur meum,
& infirmarer, ac essem ut quivis homo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فصعد رؤساء اهل فلسطين اليها وقالوا لها * اخدعي سمسون * واعلمي بماذا يقوى * وبماذا
تعظم به قوته * وبماذا نقدر ان نوثقه * ونحن ندفع اليك كل رجل منا الفا وثلثماية مثقال فضة *
6 * فقالت دليلة لسمسون * اخبرني بماذا تعظم قوتك * وبماذا يقدر على ايثاقك * وبماذا تضعف
7 قوتك * قال لها سمسون * ان اخذت سبعة اوتار ندية لم تجف حسنا وشددت بها * ضعفت قوتي
8 فاصير مثل واحد من الناس * فدفع اليها اهل فلسطين سبعة اوتار ندية لم تجف حسنا *
9 وشدته بها * وجلست كمينا في المخدع وقالت * سمسون اعداوك الفلسطينيون اتوك * فقطع
10 الاوتار كما يقطع خيط كتان اذا مسته النار ولم تضعف قوته * فقالت له دليلة * قد كذبتني يا
11 سمسون * وقلت لي كذبا * فاخبرني الان بماذا توثق * فقال لها سمسون * ان انتي شددتني بسلاسل
12 حديد لم تستعمل قط * فاني اضعف واصير كواحد من الناس * فشدته دليلة بسلاسل
حديد لم تستعمل قط * وقالت له * سمسون اعداوك جاوك هاجما عليك * فثار وقطع السلاسل
13 عن ساعديه كما يقطع الخيط * فقالت دليلة لسمسون * قد كذبتني وقلت لي كذبا * فاخبرني
بماذا توثق * قال لها * ان انت شددت سبع خصال من شعر راسي في النول * ضعفت وصرت
14 كواحد من الناس * فشدت سبع خصل شعر من راسه في النول وقالت له * قد هجم عليك
15 اهل فلسطين يا سمسون * فانتبه وحمل النول * وشعره مشدود عليه * فقالت له * كيف تقول لي
اني احبك وقلبك ليس هو عندي * وقد كذبتني هذه ثلاث مرات * ولم تخبرني بماذا تعظم
16 17 قوتك * فلما اذته وغمته اياما كثيرة * اغتم وضاقت نفسه الى الموت * فاطلعها على كل ما في
قلبه * وكشف لها امره * وقال لها * لم تصب راسي موس * ولم يحلق راسي قط * لاني مخصوص لله
من بطن امي * فان حلق شعري زالت قوتي * واضعف واصير كواحد من الناس *

Ad quam ascendentes principes Philistæ- 5
orum, dixerunt ad eam; Demulce Samsonem, & addisce per quid sit fortis, quânam re magna reddatur vis ejus, & quo possimus eum vincire: et unusquisque nostrûm dabit tibi millenos trecentenos siclos argenti. Dixit ergò Dalila Samsoni, 6
Indica mihi per quid magna reddatur vis tua, quo vinciri possis, & quonam pacto debilitentur vires tuæ. Ait illi Samson, 7
Si cavinciantur septem chordæ humefactæ haud prorsus exsiccatæ, iisque vinciar, enervabuntur vires meæ, et evadam similis alii cuilibet homini. Dederunt igitur 8
ei Philistæi septē chordas humidas haud penitùs siccas, quibus cùm ligâsset eum,
Et insidias collocâsset in conclavi, dixit; 9
Samson, hostes tui Philistæi imminent tibi: at ille rupit chordas illas ut rumpi solet filum lineum cùm fuerit igne contactum; viribus tamen ejus haudquaquam debilitatis. Dixit ergò ad eum Dalila, 10
Mentitus es mihi O Samson, & mendacium dixisti mihi: declara itaq; mihi quânam re vinciaris. Ait illi Samson, Si tu 11
me vinxeris catenis ferreis quæ nunquam adhibitæ fuerint, equidem imbecillus evadam, eróque ut cæteri homines. Constrin- 12
gens itaq; eum Dalila catenis ferreis nullum unquam in usum adhibitis, dixit ad eum; Samson, hostes tui venerunt irrituri in te: qui resiliens catenas rupit à brachiis suis, ut rumpi solet filum. Tum di- 13
xit Dalila ad Samsone, Mentitus es mihi, & mendacium dixisti mihi: indica mihi quânam re vinciaris. Ait illi, Si tu septem cincinnos de capillis capitis mei jugo textorio alligaveris, infirmabor & fiam sicut cæteri homines. Alligavit ergò se- 14
ptem cincinnos cæsariei capitis ejus ad jugum textorium, & ait illi, Irruerunt in te Philistæi O Samson: at ipse expergiscens jugum gestavit, cæsarie suâ ad illud alligatâ. Dixit autem ad eum, Quomodo 15
dicis, Equidem amo te, & cor tuum non est erga me, & mentitus es jam mihi in tribus vicibus, nec indicâsti mihi per quid augescant vires tuæ? Cùmque negotium 16
& molestiam facesseret ei multis diebus, mœrore tædióque affectus est animus ejus ad mortem usque; Et aperuit illi quic- 17
quid habebat in animo, rem suam detexit illi, dixitque ad eam; Nondum tetigit caput meum novacula, nec unquam rasum fiat caput meum, eò quòd Deo sim addictus ab utero matris meæ: quòd si radantur pili mei, abscedet fortitudo mea, enervabor, fiámq; sicut unus è reliquis hominibus.

ספר שופטים : יו

vocavit & ,misit & ;suum cor totum sibi indicasset quòd Delilah vidit Et
18 ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו ותשלח ותקרא
mihi indicavit quia ,semel Ascendite :dicendo ,Pelistinorum satrapas ad
לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם כי הגיד לי
fecerũt ascendere &,Pelistinorum satrapæ eam ad ascenderũt Et.suũ cor totum
את כל לבו ועלו אליה סרני פלשתים ויעלו
vocavitque ,sua genua super eum fecit dormire Et.suis manib' in argentũ
19 הכסף בידם׃ ותישנהו על ברכיה ותקרא
,eũ affligere cœpit &,ejus capitis cincinnos septem fecit radi & ,virũ ad
לאיש ותגלח את שבע מחלפות ראשו ותחל לענותו
.Simson te super Pelistim ,Dixitque .eo desuper ej' fortitudo recessit &
20 ויסר כחו מעליו׃ ותאמר פלשתים עליך שמשון
,vice in vice sicut Egrediar :dixit & ,suo somno à est expergefactus Et
ויקץ משנתו ויאמר אצא כפעם בפעם
,eo desuper recesserat Dominus quòd sciebat non ipse & :me excutiam &
ואנער והוא לא ידע כי יהוה סר מעליו׃
fecerũt descẽdere & ,ej' oculos effoderũt & ,Pelistim eũ apprehenderũt Et
21 ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו ויורידו
domo in molens fuit & ;compedibus in eum ligaverunt &,Hazzah in eum
אותו עזתה ויאסרוהו בנחשתים ויהי טוחן בבית
.est rasus quando germinare ejus capitis pilus cœpit Et .vinctorum
22 האסירים׃ ויחל שער ראשו לצמח כאשר גלח׃
magnum sacrificium sacrificandum ad sunt congregati Pelistinorũ satrapæ Et
23 וסרני פלשתים נאספו לזבח זבח גדול
noster deus Dedit :dixerunt Et .lætitiam ad & ,suo deo Dagon
לדגון אלהיהם ולשמחה ויאמרו נתן אלהינו
,populus eum Videruntque .nostrum inimicum Simson nostra manu in
24 בידנו את שמשון אויבנו׃ ויראו אתו העם
nostris manib' in noster de' Dedit:dixerũt quia ,suum deum laudaverũtq;
ויהללו את אלהיהם כי אמרו נתן אלהינו בידנו
multiplicavit qui &,nostrã terram desolantem & ,nostrum inimicum
את אויבנו ואת מחריב ארצנו ואשר הרבה את
,Simson ad Vocate:dixerũt &,eorũ cor esse bonũ circa fuit Et.nostros occisos
25 חללינו׃ ויהי כטוב לבם ויאמרו קראו לשמשון
lusit & ,vinctorum domo de Simson ad Vocaveruntque.nobis corrideat &
וישחק לנו ויקראו לשמשון מבית האסירים ויצחק
Simson Dixitque .columnas inter eum fecerunt stare &;eorum facies ad
26 לפניהם ויעמידו אתו בין העמודים׃ ויאמר שמשון
me palpare fac & ,me Dimitte :ejus manum in apprehendentem puerum ad
אל הנער המחזיק בידו הניחה אותי והימשני
.eis super innitar & ;eas super firmatur domus quas ,columnas
את העמדים אשר הבית נכון עליהם ואשען עליהם׃
satrapæ omnes ibi & ;mulierum & virorum erat plena domus Et
27 והבית מלא האנשים והנשים ושמה כל סרני
mulierum & virorum millia tria circiter tectum super & :Pelistim
פלשתים ועל הגג כשלשת אלפים איש ואשה
,Dominum ad Simson Clamavitque .Simson ludendo in videntium
28 הראים בשחוק שמשון׃ ויקרא שמשון אל יהוה
obsecro me fortifica & ,obsecro mei memento ,Domine Domine :ait &
ויאמר אדני יהוה זכרני נא וחזקני נא
duobus de unam ultione ulciscar & ;Deus hac vice tantum
אך הפעם הזה האלהים ואנקמה נקם אחת משתי
columnas duas Simson inclinavit Et .Pelistinis de meis oculis
29 עיני מפלשתים׃ וילפת שמשון את שני עמודי
una ,eis super est innixus & ,eas super erat firma domus quas medii
התוך אשר הבית נכון עליהם ויסמך עליהם אחד
.ejus sinistra in unã & ,ejus dextera in
בימינו ואחד בשמאלו׃

Versio VUL. LAT.

18 Vidénsq; illa quòd confess' ei
esset omnẽ animum suũ, misit
ad principes Philisthinorũ,ac
mandavit; Ascendite adhuc se-
mel, quia nunc mihi aperuit
cor suum. Qui ascenderunt, as-
sumptâ pecuniâ quã promise-
19 rant. At illa dormire eum fecit
super genua sua, & in sinu suo
reclinare caput. Vocavítque
tonsorẽ,& rasit septẽ crines e-
jus,& cœpit abigere eum,& à
se repellere: statim enim ab eo
20 fortitudo discessit. Dixítque,
Philisthiim super te, Samson.
Qui de somno consurgens,di-
xit in animo suo;Egrediar sic-
ut antè feci, & me excutiã, ne-
sciens quòd recessisset ab eo
21 Dñs. Quẽ cùm apprehendis-
sent Philisthiim,statim eruerũt
oculos ej',& duxerunt Gazam
vinctũ catenis, & clausum in
22 carcere molere fecerunt. Jámq;
capilli ej' renasci cœperãt, Et
23 principes Philisthinorum con-
venerunt in unum,ut immola-
rent hostias magnificas Dagon
deo suo,& epularentur;dicen-
tes,Tradidit de' noster inimi-
cum nostrũ Samson in manus
24 nostras. Quod etiã popul' vi-
dens,laudabat deum suum, ea-
démq; dicebat; Tradidit deus
noster adversarium nostrum in
man' nostras,qui delevit terrã
nostram, & occidit plurimos,
25 Lætantésque p convivia, sum-
ptis jam epulis,præceperunt ut
vocaretur Samson, & ante eos
luderet. Qui adduct' de carce-
re ludebat ante eos,fecerúntq;
eum stare inter duas columnas.
26 Qui dixit puero regenti gress'
suos; Dimitte me,ut tangã co-
lumnas, quib' omnis imminet
dom', & recliner super eas,&
27 paululùm requiescã. Dom' au-
tem erat plena virorũ ac mu-
lierũ,& erant ibi omnes prin-
cipes Philisthinorum, ac de te-
cto & solario circiter tria mil-
lia utriusq; sex' spectantes lu-
28 dentẽ Samson. At ille invoca-
to Dño ait;Domine Deus, me-
mento mei,& redde mihi nunc
fortitudinẽ pristinã De' meus,
ut ulciscar me de hostib' meis,
& pro amissione duorũ lumi-
num unam ultionem recipiam.
29 Et apprehendens ambas co-
lumnas,quibus innitebatur do-
mus, alterámque earum dexte-
râ,& alteram lævâ tenens,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ εἶδε Δαλιδὰ, ὅτι (ω) ἀπήγγειλεν αὐτῇ πᾶ-
σαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε καὶ ἐκάλεσε
τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀλλοφύλων, λέγουσα, (α)
Ἀνάβητε ἔτι τὸ ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ἀπήγγει-
λέ μοι πᾶσαν (β) τὴν καρδίαν αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν
πρὸς αὐτὴν (γ) οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων,
καὶ (δ) ἀνήνεγκαν τὸ ἀργύριον (ε) ἐν χερσὶν
19 αὐτῶν. Καὶ (ζ) ἐκοίμισε Δαλιδὰ τὸν Σαμψὼν
ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς· καὶ ἐκάλεσεν (η) ἄνδρα,
καὶ ἐξύρησε (θ) τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,
καὶ ἤρξατο (ι) ταπεινῶσαι αὐτὸν, καὶ ἀπέστη ἡ ἰ-
20 σχὺς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπε (κ) Δαλιδὰ, Ἀλ-
λόφυλοι ἐπὶ σὲ Σαμψών. καὶ (λ) ἐξυπνίσθη ἐκ τοῦ
ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, (μ) Ἐξελεύσομαι ὡς ἅ-
παξ καὶ ἅπαξ, καὶ ἐκτιναχθήσομαι· καὶ αὐτὸς οὐκ
ἔγνω (ν) ὅτι ὁ κύριος ἀπέστη ἀπάνωθεν αὐ-
21 τοῦ. Καὶ ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ
(ξ) ἐξέκοψαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ (ο) κατ-
ήνεγκαν αὐτὸν εἰς Γάζαν, καὶ (π) ἐπέδησαν
αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκείαις· καὶ ἦν ἀλήθων
22 ἐν οἴκῳ (ρ) τοῦ δεσμωτηρίου. Καὶ ἤρξατο (σ)
θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ (τ) βλαστάνειν καθὼς
23 ἐξυρήσατο. Καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων
συνήχθησαν (υ) θυσιάσαι θυσίασμα μέγα τῷ
Δαγὼν θεῷ αὐτῶν, καὶ (φ) εὐφρανθῆναι· καὶ
εἶπαν, (χ) Ἔδωκεν ὁ θεὸς (ψ) ἐν χειρὶ ἡ-
24 μῶν τὸν Σαμψὼν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν. Καὶ (ω) εἶ-
δον αὐτὸν ὁ λαὸς, καὶ (α) ὕμνησαν τὸν θεὸν αὐτῶν,
Ὅτι παρέδωκεν ὁ θεὸς ἡμῶν τὸν ἐχθρὸν ἡμῶν
ἐν χειρὶ ἡμῶν, (β) τὸν ἐρημοῦντα τὴν γῆν ἡ-
μῶν, (γ) καὶ ὃς ἐπλήθυνε τοὺς τραυματίας
25 ἡμῶν. (δ) Καὶ ὅτε ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτῶν,
καὶ εἶπαν, Καλέσατε τὸν Σαμψὼν ἐξ οἴκου φυ-
λακῆς, καὶ παιξάτω ἐνώπιον ἡμῶν. καὶ ἐκά-
λεσαν τὸν Σαμψὼν ἐξ οἴκου (ε) δεσμωτηρίου,
καὶ ἔπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἐρράπιζον αὐτὸν,
26 καὶ ἔστησαν αὐτὸν ἀναμέσον (ζ) τῶν κιόνων. Καὶ εἶ-
πε Σαμψὼν (η) πρὸς τὸν νεανίαν τὸν κρατοῦντα
τὴν χεῖρα αὐτοῦ, Ἄφες με, καὶ ψηλαφήσω τοὺς
κίονας ἐφ' οἷς ὁ οἶκος ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπιστηρι-
27 χθήσομαι ἐπ' αὐτούς. Καὶ ὁ οἶκος πλήρης τῶν
ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ ἐκεῖ πάντες (θ) οἱ
ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ (ι) ἐπὶ τὸ δῶμα
ὡσεὶ τρισχίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες (κ) οἱ
28 θεωροῦντες ἐν παιγνίαις Σαμψών. Καὶ ἔ-
κλαυσεν Σαμψὼν πρὸς κύριον, καὶ εἶπε, (λ)
Ἀδωναῒ κύριε, μνήσθητι δή μου, καὶ ἐνίσχυσόν
(μ) με ἔτι τὸ ἅπαξ (ν) τοῦτο θεὲ, καὶ ἀντα-
ποδώσω ἀνταπόδοσιν μίαν περὶ τῶν δύο ὀφ-
29 θαλμῶν μου (ξ) τοῖς ἀλλοφύλοις. Καὶ περιέ-
λαβε Σαμψὼν τοὺς δύο (ο) κίονας τοῦ οἴκου ἐφ'
οὓς ὁ οἶκος εἱστήκει, καὶ ἐπεστηρίχθη ἐπ' αὐτοὺς,
καὶ ἐκράτησεν ἕνα τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ καὶ ἕνα τῇ
ἀριστερᾷ αὐτοῦ.

Et intellexit Dalida,quia annun- 18
tiaverat ei omne cor suum. Et
misit, & vocavit principes alie-
nigenarũ,dicens; Ascendite ad-
huc vice hâc; quoniã annuntia-
vit mihi omne cor suũ.Et ascen-
derunt ad eã principes alienige-
narum;& attulerunt argentũ in
manibus suis. Et dormire fecit 19
Dalida Sampsõ super genua sua;
& vocavit (k) virum, & rasit
septẽ cincinnos capitis ejus: &
cœpit humiliare eum. Et discessit
fortitudo ejus ab eo.Et dixit Da- 20
lida,Alienigenæ super te,Sampsõ.
Et expergefactus est è somno
suo:& dixit,Exibo,(l)ut semel,
& semel:& excutiã me.Et ipse
non intellexerat, quia Dominus
recesserat desuper eo. Et tenue- 21
runt eũ alienigenæ,et exciderunt
oculos ejus:& deposuerunt eum
in Gazã, & ligaverunt eum in
compedibus æneis:& erat molens
in domo carceris.Et cœpit capill' 22
capitis ejus germinare;sicut rasus
fuerat. Et principes alienigena- 23
rum congregati sunt ad sacrifi-
candũ sacrificium magnum Da-
gon deo suo, & lætandum. Et
dixerunt, Dedit deus in manu
nostra Sampson inimicum nostrũ.
Et viderunt eum populus:& hy- 24
mnis celebrãvunt deum suum;
(m) Quia tradidit de' noster ini-
micum nostrum in manu nostra,
qui vastabat terrã nostrã,& qui
multiplicabat cæsos nostros. Et 25
quando (n) bonũ fuit cor eorum;
& dixerunt, Vocate Sampson è
domo custodiæ, & ludat coram
nobis. Et vocaverunt Sampson è
domo carceris:& (o) ludebat co-
rã eis: & alapis percutiebant eũ,
& statuerunt eũ (p) inter colum-
nas. Et dixit Sampson ad pue- 26
rum, qui tenebat manum ejus;
Dimitte me:et palpabo columnas,
super quas (q) domus super eas:
et innitar super eas.Et dom' plena 27
virorum,et mulierũ:et ibi omnes
principes alienigenarum: & in
solario circiter ter mille viri,&
mulieres spectantes ad ludos
Sampson.Et ploravit Sampson ad 28
Dominum,& dixit;Adonaie Do-
mine,memento nunc mei: & con-
forta me (r) adhuc vice hâc Deus;
& retribuã retributione unã ali-
enigenis pro duobus oculis meis.
Et apprehendit Sampson ambas 29
columnas dom', super quas do-
mus stabat: & innixus est super
illas:et tenuit unam dextrã suã,
& unam sinistrã suã.

MS.A. (ω) ἀνήγγειλεν πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλεν πάντας τοὺς σατράπας τῶν (α) Ἀνάβητε τὸ ἅπαξ, ὅτι ἀνήγγειλέν μοι (β) τὴν * καρδίαν αὐτοῦ. (γ) πᾶσαι αἱ σατραπίαι τῶν (δ) ἤνεγκαν (ε) ἐν ταῖς χερσὶν (ζ) ἐκοίμισεν αὐτὸν ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτῆς· (η) τὸν κουρέα, καὶ (θ) τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τοὺς (ι) ταπεινοῦσθαι, καὶ (κ) αὐτῷ Δαλιδὰ, Οἱ ἀλλόφυλοι (λ) ἐξηγέρθη ἐκ (μ) Ἐξελεύσομαι καὶ ποιήσω καθὼς ἀεὶ, καὶ ἀποτινάξομαι· (ν) ὅτι κύριος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτοῦ οἱ (ξ) ἐξώρυξαν τοὺς (ο) κατήγαγον αὐτὸν (π) ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις χαλκαῖς· καὶ (ρ) τῆς φυλακῆς. Καὶ (σ) ἡ θρὶξ (τ) ἀνατεῖλαι ἡνίκα ἐξυρήθη. Καὶ οἱ σατράπαι τῶν (υ) τοῦ θῦσαι θυσίαν μεγάλην Δαγὼν τῷ θεῷ (φ) τοῦ εὐφρανθῆναι· (χ) Παρέδωκεν (ψ) ἡμῶν ἐν χειρὶ ἡμῶν Σαμψὼν (ω) Ἴδον (α) ᾔνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπαν, Παρέδωκεν (β) καὶ τὸν ἐξερημοῦντα (γ) ὅστις ἐπλήθυνεν (δ) Καὶ ἐγένετο ὅτε (ε) τῆς φυλακῆς, καὶ ἐνέπαιζεν αὐτῷ, καὶ ἔστησαν (ζ) τῶν δύο στύλων. (η) πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα αὐτὸν, Ἐπανάπαυσόν με δὴ καὶ ποίησον ψηλαφῆσαί με ἐπὶ τοὺς στύλους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιστηρίσομαι ἐπ' αὐτούς. ὁ δὲ παῖς ἐποίησεν οὕτως. Ὁ δὲ οἶκος ἦν πλήρης ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, (θ) αἱ σατράπαι τῶν (ι) ἐπὶ τοῦ δώματος (κ) ἐμβλέποντες ἐμπαιζόμενον τὸν Σαμψών. Καὶ ἐβόησεν Σαμψὼν (λ) Κύριε, κύριε, μνήσθητί μου, καὶ (μ) με δὴ πλὴν ἔτι (ν) τοῦτο, καὶ ἐκδικήσω ἐκδικησίαν ἀντὶ τῶν δύο (ξ) ἐκ τῶν ἀλλοφύλων. (ο) στύλους τοὺς μέσους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπεστηρίσατο ἐπ' αὐτοῖς, ἕνα ἐν τῇ δεξιᾷ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וחזת דלילה ארי חוי לה ית כל לביה ושלחת וקרת לטורני פלשתאי למימר סקו ברם
ומנא הדא ארי חוי לי ית כל לביה וסליקו לותה טורני פלשתאי ואסיקו כספא בידיהון׃
19 ואשכבתיה על ברכהא וקרת לגברא וגרעת ית שבע גדילת רישיה ושריאת לעניותיה
20 ועדא חיליה מניה׃ ואמרת פלשתאי אתו עלך שמשון ואתער משנתיה ואמר אפוק
21 כזמן בזמן ואתגבר והוא לא ידע ארי גבורתא דיי עדת מניה׃ ואחדוהי פלשתאי
ונקרו ית עינוהי ואחיתו יתיה לעזה ואסרוהי בשלשלן דנחש והוה טחין רחיא בבית
22 אסיריא׃ ושרי שער רישיה לצמחא בתר דאתגלח׃ וטורני פלשתאי אתכנישו לדבחא
23 דבח רבא לדגון טעותהון ולחדוא ואמרו מסר דחלתנא בידנא ית שמשון בעל
24 דבבנא׃ וחזו יתיה עמא ושבחו ית טעותהון ארי אמרו מסר דחלתנא בידנא ית בעל
25 דבבנא וית מחריב ארענא ודי אסגי ית קטילנא׃ והוה כד שפר לבהון ואמרו קרו
לשמשון ויחיך לנא וקרו לשמשון מבית אסיריא וחיך קדמיהון ואקימו יתיה בין
26 עמודיא׃ ואמר שמשון לעולימא דמתקיף בידיה שבוק מני ואמישני ית עמודיא דביתא
27 מתקן עליהון ואסתמיך עליהון׃ וביתא מלי גבריא ונשיא ותמן כל טורני פלשתאי
28 ועל אגרא כתלתא אלפין גברא ואתתא דחזן בחוכא דשמשון׃ וצלי שמשון קדם יי
ואמר יי אלהים יעול דכרני קדמך ותקפני כען ברם זמנא הדא יי ואתפרע פורענותא
29 חדא מתרתי עיני דנקרו לי פלשתאי׃ ואחד שמשון ית תרין עמודי מציעאי דביתא
מתקן עליהון ואסתמיך עליהון חד בימיניה וחד בסמליה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et vidit Delilah quod annunciavit ei omne cor suum: & misit & vocavit 18
tyrannos Pelisthæorũ ad dicendũ: Ascendite *tantùm* vice hac: namq; an-
nunciavit mihi omne cor suũ: & ascenderũt ad eam tyranni Pelisthæorũ,
& attulerunt argentum in manib' suis. Et soporavit eum super genua sua; 19
& vocavit virum, & abscidit septem crines capitis ejus: & cœpit ad af-
fligendum eum, & transivit virtus ejus ab eo. Et dixit: Pelisthæi vene- 20
runt super te, Simson: & excitatus est ex somno suo, & dixit: Exibo ut
vice in vice, & prævalebo: & ipse non cognovit quod virilitas Domini
transivit ab eo. Et apprehenderunt illum Pelisthæi, & eruerunt oculos 21
ejus, & descendere fecerunt eum ad Ghazath; & ligaverunt eum in catenis
æris, & erat molens pistrino in domo vinctorum. Et cœpit capillus capi- 22
tis ejus ad oriendũ postquam tonsus est. Et tyranni Pelisthæorũ congregati 23
sunt ad sacrificandum sacrificium magnũ Dagon errori eorum, & ad læ-
tandum: & dixerunt, Tradidit Timor noster in manu nostra Simson au-
ctorem inimicitiæ nostræ. Et viderunt illũ popul' & laudaverũt errorem 24
suum, nam dixerunt: Tradidit Timor noster in manu nostra auctorem ini-
micitiæ nostræ, & vastatorem terræ nostræ, & qui multiplicavit occisos
nostros. Et fuit quando pulchrum fuit cor eorum, & dixerunt: *Vocate* 25
Simson, & ludet nobis: & vocarunt Simson ex domo vinctorũ, & lusit ante 26
eos; & statuerunt eum inter columnas. Et dixit Simson puero qui appre-
hendens manum ejus: Remitte à me & palpare me fac columnas, quibus
domus firmata super eis, & sustentabor super eis. Et domus plena viris 27
& mulieribus, & ibi omnes tyranni Pelisthæorum, & super tectum ut tres
mille vir & mulier, qui videntes in ludo Simson. Et oravit Simson ante 28
Dñm, & dixit: Dñe, intret memoria mei ante te, & fortifica me nunc tan-
tum vice hac, Domine; & ulciscar ultionem hanc ex duobus oculis meis,
quos eruerunt *mihi* Pelisthæi. Et apprehendit Simson duas columnas me- 29
dias, quibus domus sustentata super eis, unam in dexterã suã, & unam in sinistra sua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
[illegible]
columnas quibus domus illa fulciebatur, &

Animadvertens autem Dalila quòd ei totum cor suum declarâsset, misit accersitum tyrannos Palestinorum, dicens ad eos, Ascendite jam, quia aperuit mihi totum cor suum. Ascenderunt ergò ad eam tyranni Palestinorum, pecuniam secum ferentes. 18
Illa verò sopivit eum super genua sua, & accersito tonsore abrasit septem cincinnos capitis ejus, cœpitque eum debilitare, & recessit robur ejus ab eo. 19
Tum dixit ad eum, Palestini venerunt contra te, Samson. At ille expergefactus è somno suo, ait; Egrediar more solito, & torquebo illos: ipse autem ignorabat quòd Dominus ab eo recessisset. 20
Itaque apprehendentes eum Palestini, excæcârunt oculos ejus; catenisque constrictum deduxerunt ad Azath, factúsque est molens in carcere. 21
Cœpit autem capillus capitis ejus renasci postquam tonsus esset. 22
Porrò tyranni Palestinorum congregati sunt ad magnum sacrificium deo suo Dagon cum lætitia sacrificandum, & dixerunt, Tradidit Deus noster in manum nostram Samsonem inimicum nostrum. 23
Populus etiam cùm vidissent eum, laudaverunt deum suum, *dicentes*, Quoniam tradidit deus noster in manum nostram inimicum nostrum, vastatorem regionum nostrarum, quique multiplicavit occisos nostros. 24
Et cùm læto essent corde, dixerunt, Accersite Samsonem, *ut* saltet coram nobis. Accersiverunt ergò Samsonem è carcere, & cùm saltâsset coram eis, statuerunt eum inter columnas. 25
Dixit enim Samson puero qui tenebat manum ejus, Dimitte me, & da mihi palpandum columnas quibus innixa est domus, ut innitar eis. 26
Porrò domus illa referta erat viris & mulieribus, ibíque aderant omnes tyranni Palestinorum, & super tectum aderant circiter tria millia virorum ac mulierum spectantium Samsonem saltantem. 27
Et invocavit Samson Dominum, ac dixit, Quæso Domine Deus, memento mei, & corrobora me hâc tantùm vice Deus, ut vindictam sumam à Palestinis pro duobus oculis meis. 28
Apprehendens itaque Samson duas alteri dexterâ suâ, alteri sinistrâ suâ innixus, 29

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 فلما رات دليلة انه قد اظهر لها كلما في قلبه * ارسلت فدعت روساء اهل فلسطين
وقالت لهم * اصعدوا الان * فانه اظهر لي كل ما في قلبه * فصعد اليها روساء اهل فلسطين
19 واصعدوا معهم الفضة * وانامته على حجرها * ودعت الحاجم * وحلق خصل سبعين منه * وبداءت
20 ان تضعف قوته * وفارقته حيله * فانبهته وقالت له * سمسون اعداوك هجموا عليك وانتبه
من نومه فقال * اخرج واصنع بهم كما فعلت * وكما كنت اصنع كل مرة * ولم يعلم ان
21 قوة الرب قد فارقته * فاخذوه اهل فلسطين * واكحلوه بالنار فاعموا عينيه * وسلكوه
22 بالسلاسل * وانزلوا به غزة * وحبسوه في السجن * وجعلوا في السجن رحا يطحن بها * وبدا
23 شعر راسه ينبت * فاما روساء اهل فلسطين * فاجتمعوا ليذبحوا ذبيحة عظيمة لداعون
24 25 الههم * وقالوا * قد دفع الاهنا عدونا في يدنا * الذي اخرب ارضنا واكثر قتلانا * فلما
اكلوا وشربوا وطابت انفسهم قالوا * ادعوا سمسون ليرقص بين ايدينا * فدعوا سمسون
26 من السجن * ورقص بين ايديهم * واقاموه بين اعمدة البيت * فقال سمسون للصبي
الذي كان يقوده * ارحي يدي ودعني اسند بالاعمدة التي البيت عليها * حتى اتوكا
27 عليها * وكان البيت ممتليا من الرجال والنساء * وكان فوق سطح البيت اكثر من
28 ثلثة الف من الرجال والنساء ينظرون الى سمسون اذا رقص * ودعا سمسون الرب وقال
اطلب اليك يا ربي والاهي ان تذكرني وتقويني هذه المرة يا رب * لانتقم من اهل فلسطين
29 نقمة عيني * واخذ سمسون بيديه العمودين الذين في الوسط الثابت عليهما البيت * وتوكا
عليهما * واخذ احدهما بيمينه والاخر بشماله *

Cùm ergò vidisset Dalila quòd aperuisset illi quicquid habebat in animo suo, mittens vocavit principes Philistæorum, & dixit ad eos, Ascendite modò, nam indicavit mihi quicquid habebat in animo suo: sic ascenderunt ad eam principes Philistæorum, & tulerunt secum pecuniam. 18
Illa autem somnum inducens ei super sinum suum, tonsorem advocavit, qui cùm rasisset cincinnos comæ ipsius ab eo, cœperunt debilitari vires ejus, & recessit ab eo robur ipsius. 19
Tum excitans eum, dixit illi, Samson, hostes tui irruunt in te: quare expergiscens à somno suo, dixit; Egrediar, agámque cum eis ut jam egi, & ut facere solebam cunctis vicibus: nesciebat enim quòd virtus Domini recessisset ab eo. 20
Apprehenderunt igitur eum Philistæi, ignémque (stilo oculis ejus, ut solet collyrium,) *applicantes, excæcârunt oculos ejus, tum catenis ligantes eum perduxerunt ad Gazam; & carcere detinentes eum, posuerunt in carcere molam quâ moleret.* 21
Cœperant autem crescere capilli capitis ejus. 22
Verùm principes Philistæorum congregati sunt ad immolandum sacrificium magnum Dagoni deo suo, 23
Dicentes; Jam tradidit deus noster in manum nostram hostem nostrum, qui terram nostram destruxerat, & occisos nostros multiplicaverat. 24
Et cùm edissent ac bibissent hilaríque essent animo, dixerunt; Vocemus Samsonem ut saltet in præsentia nostra: sic evocârunt Samsonem è carcere, quem cùm saltâsset in præsentia eorũ, collocârunt inter columnas domûs. 25
Et dixit Samson ad puerum qui ducebat eum, Dimitte manus meas, & sine me complecti columnas quib⁹ sustentatur domus, ut innitar eis. 26
Erat autem illa domus plena viris & mulieribus, erántque super tecta domûs plusquam tria millia virorum ac mulierum spectantium Samsonem saltantem. 27
Vocavitque Samson Dominum, & ait; Precor te O Domine & Deus meus, ut recorderis mei; & corrobora me hâc vice O Domine, ut sumam de Philistæis ultionem oculorum meorum. 28
Et apprehendens Samson manibus suis duas columnas intermedias quibus sustinebatur domus, innixus est eis, tenuitque unam dexterâ suâ, alteram sinistrâ, 29

30 ויאמר שמשון תמות נפשי עם־פלשתים ויט בכח ויפל הבית על־הסרנים ועל־כל־העם אשר־בו ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו :
31 וירדו אחיו וכל־בית אביהו וישאו אתו ויעלו ויקברו אותו בין צרעה ובין אשתאל בקבר מנוח אביו והוא שפט את־ישראל עשרים שנה :

CAP. XVII. יז

1 ויהי־איש מהר־אפרים ושמו מיכיהו :
2 ויאמר לאמו אלף ומאה הכסף אשר לקח־לך ואתי אלית וגם אמרת באזני הנה־הכסף אתי אני לקחתיו ותאמר אמו ברוך בני ליהוה :
3 וישב את־אלף־ומאה הכסף לאמו ותאמר אמו הקדש הקדשתי את־הכסף ליהוה מידי לבני לעשות פסל ומסכה ועתה אשיבנו לך :
4 וישב את־הכסף לאמו ותקח אמו מאתים כסף ותתנהו לצורף ויעשהו פסל ומסכה ויהי בבית מיכיהו :
5 והאיש מיכה לו בית אלהים ויעש אפוד ותרפים וימלא את־יד אחד מבניו ויהי־לו לכהן :
6 בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה :
7 ויהי־נער מבית לחם יהודה ממשפחת יהודה והוא לוי והוא גר־שם :
8 וילך האיש מהעיר מבית לחם יהודה לגור באשר ימצא ויבא הר־אפרים עד־בית מיכה לעשות דרכו :
9 ויאמר־לו מיכה מאין תבוא ויאמר אליו לוי אנכי מבית לחם יהודה ואנכי הלך לגור באשר אמצא :
10 ויאמר לו מיכה שבה עמדי והיה־לי לאב ולכהן ואנכי אתן־לך עשרת כסף לימים וערך בגדים ומחיתך וילך הלוי :
11 ויואל הלוי לשבת את־האיש ויהי הנער לו כאחד מבניו :
12 וימלא מיכה את־יד הלוי ויהי־לו הנער לכהן ויהי בבית מיכה :
13 ויאמר מיכה עתה ידעתי כי־ייטיב יהוה לי כי היה־לי הלוי לכהן :

Versio VUL. LAT.

30 Ait; Moriatur anima mea cum
Philisthiim. Concussisq; forti-
ter columnis, cecidit dom⁹ su-
per omnes principes, & cæterá
multitudinẽ quæ ibi erat: mul-
tóq; plures interfecit moriens,
31 quàm antè viv⁹ occiderat. De-
scendentes autẽ fratres ejus &
universa cognatio tulerũt cor-
pus ejus, et sepelierũt inter Sa-
raa et Esthaol in sepulchro pa-
tris sui Manue: judicavitq; Is-
rael viginti annis.

CAP. XVII.

1 Fuit eo tempore vir quidã de
monte Ephraim nomine Mi-
2 chas, Qui dixit matri suæ, Mil-
le & centũ argenteos, quos se-
paraveras tibi, & super quibus
me audiente juraveras, ecce
ego habeo, & apud me sunt.
Cui illa respondit, Benedictus
3 fili⁹ meus Dño. Reddidit ergò
eos matri suæ, quæ dixerat ei;
Consecravi et vovi hoc argen-
tũ Dño, ut de manu mea susci-
piat fili⁹ me⁹, et faciat sculptile
atq; conflatile: & nunc trado
4 illud tibi. Reddidit igitur eos
matri suæ, quæ tulit ducentos
argenteos, & dedit eos argen-
tario, ut faceret ex eis sculptile
atq; conflatile, quod fuit in do-
5 mo Michæ. Qui ædiculã quoq;
in ea deo separavit, & fecit e-
phod, & theraphim, id est, ve-
stẽ sacerdotalẽ, et idola: imple-
vítq; unius filiorum suorũ ma-
6 num, & fact⁹ est ei sacerdos. In
diebus illis non erat rex in Is-
rael: sed unusquisque, quod sibi
rectũ videbatur, hoc faciebat.
7 Fuit quoq; alter adolescens de
Bethlehẽ Juda, ex cognatione
ej⁹: erátq; ipse Levites, & ha-
8 bitabat ibi. Egressúsq; de civi-
tate Bethlehẽ, peregrinari vo-
luit ubicunq; sibi commodum
reperisset. Cúmque venisset in
montẽ Ephraim, iter faciens,
& declinâsset parumper in do-
9 mum Michæ, Interrogat⁹ est ab
eo unde venisset. Qui respon-
dit; Levita sum de Bethlehẽ Ju-
da, & vado ut habitẽ ubi po-
tuero, et utile mihi esse pspexe-
10 ro. Dixitq; Michas; Mane apud
me, & esto mihi parens ac sa-
cerdos: daboq; tibi per annos
singulos decẽ argenteos, ac ve-
stem duplicẽ, & quæ ad victum
11 sunt necessaria. Acquievit, &
mansit apud hominẽ, fuitq; illi
12 quasi unus de filiis. Implevitq;
Michas manum ejus, et habuit
13 puerũ sacerdotẽ apud se, Nunc
scio, dicens, quòd benefaciet
mihi De⁹ habenti Levitici ge-
neris sacerdotem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ εἶπε Σαμψὼν, Ἀποθανέτω (π) ψυχή μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. (ρ) καὶ ἐβάσταξεν ἐν ἰσχύϊ, καὶ ἔπεσεν ὁ οἶκος ἐπὶ (σ) τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῷ. (τ) καὶ ἦσαν οἱ τεθνηκότες οὓς ἐθανάτωσε Σαμψὼν ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, πλείους (υ) ἢ οὓς ἐθανάτωσεν ἐν τῇ
31 ζωῇ αὐτοῦ. Καὶ κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (φ) καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον αὐτόν· καὶ ἀνέβησαν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἀναμέσον Σαραὰ καὶ ἀναμέσον Ἐσθαὸλ ἐν τῷ τάφῳ Μανωὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσιν ἔτη.

MS.A. (π) ἡ ψυχή (ρ) καὶ ἔκλινεν ἐν (σ) τοὺς σατράπας, καὶ (τ) καὶ ἐγένοντο οἱ (υ) ὑπὲρ οὓς (φ) καὶ πᾶς ὁ

Κεφ. ιζ'.

1 Καὶ (α) ἐγένετο ἀνὴρ (β) ἀπὸ ὄρους Ἐφραὶμ,
2 καὶ ὄνομα αὐτῷ (γ) Μιχαίας. Καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ, (δ) Οἱ χίλιοι καὶ ἑκατὸν οὓς ἔλαβες ἀργυρίου σεαυτῇ, καί με ἠράσω, καὶ προσεῖπας ἐν ὠσί μου, Ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοί, ἐγὼ ἔλαβον αὐτό. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, (ε) Εὐλο-
3 γητὸς ὁ υἱός μου τῷ κυρίῳ. Καὶ ἀπέδωκε τοὺς χιλίους καὶ ἑκατὸν τοῦ ἀργυρίου τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, (ζ) Ἁγιάζουσα ἡγίασα τὸ ἀργύριον τῷ κυρίῳ ἐκ τῆς χειρός μου (η) τῷ υἱῷ μου τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν, καὶ νῦν
4 ἀποδώσω αὐτό σοι. Καὶ ἀπέδωκε τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ διακοσίους (θ) ἀργυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ (ι) ἀργυροκόπῳ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χω-
5 νευτόν· καὶ (κ) ἐγενήθη ἐν οἴκῳ Μιχαία. Καὶ ὁ οἶκος Μιχαία αὐτῷ οἶκος θεοῦ. καὶ ἐποίησεν (λ) ἐφὼδ καὶ θεραφὶν, καὶ ἐπλήρωσε τὴν χεῖρα ἀπὸ ἑνὸς υἱῶν αὐτοῦ, καὶ (μ) ἐγένετο αὐτῷ εἰς
6 ἱερέα. (ν) Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· ἀνὴρ (ξ) τὸ εὐθὲς ἐν
7 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει. Καὶ (ο) ἐγενήθη νεανίας ἐκ Βηθλεὲμ δήμου (π) Ἰούδα, καὶ αὐτὸς
8 Λευίτης, καὶ (ρ) οὗτος παρῴκει ἐκεῖ. Καὶ ἐπορεύθη ὁ (σ) ἀνὴρ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς πόλεως Ἰούδα παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν εὕρῃ τόπῳ· καὶ ἦλθεν ἕως ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἕως οἴκου (τ) Μιχαία τοῦ ποιῆ-
9 σαι (†) ὁδὸν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ (υ) Μιχαίας, Πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Λευίτης (φ) εἰμὶ ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ἐγὼ πορεύομαι (χ)
10 παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν εὕρω τόπῳ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ (ψ) Μιχαίας, Κάθου μετ' ἐμοῦ, καὶ (ω) γίνου μοι εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα, καὶ ἐγὼ δώσω σοι δέκα ἀργυρίου (α) εἰς ἡμέραν, καὶ στολὴν ἱματί-
11 ων, καὶ τὰ πρὸς ζωήν σου. Καὶ ἐπορεύθη ὁ Λευίτης, καὶ ἤρξατο παροικεῖν παρὰ τῷ ἀνδρί. καὶ ἐγενήθη (β) ὁ νεανίας αὐτῷ ὡς εἷς ἀπὸ υἱῶν
12 αὐτοῦ. Καὶ (γ) ἐπλήρωσε Μιχαίας τὴν χεῖρα τοῦ Λευίτου, καὶ (δ) ἐγένετο αὐτῷ εἰς ἱερέα, καὶ (ε) ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ (ζ) Μιχαία. Καὶ εἶπε (η)
13 Μιχαίας, Νῦν ἔγνων ὅτι (θ) ἀγαθυνεῖ μοι κύριος, ὅτι (ι) ἐγένετό μοι ὁ Λευίτης εἰς ἱερέα.

MS.A. (α) ἐγενήθη (β) ἐξ (γ) Μιχά. (δ) Χιλίους καὶ ἑκατὸν, ἀργυρίου τοὺς λημφθέντας σοι, καὶ ἐξώρκισας, καὶ εἶπας ἐν τοῖς ὠσίν μου, (ε) Εὐλογημένος ὁ (ζ) Ἁγιασμῷ ἡγίασα (η) κατὰ μόνας τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν, καὶ νῦν ἐπιστρέψω αὐτά σοι, καὶ ἀποδώσω σοι αὐτό. (θ) τοῦ ἀργυρίου, (ι) τῷ χωνευτῇ, (κ) ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά. Καὶ ὁ ἀνὴρ Μιχὰ αὐτῷ (λ) ἐφοὺδ καὶ θεραπεὶν, καὶ ἐνέπλησεν τὴν χεῖρα ἑνὸς τῶν υἱῶν (μ) ἐγενήθη εἰς (ν) Ἐν ταῖς (ξ) τὸ ἀγαθὸν ἐν (ο) ἐγένετο παιδάριον ἐκ (π) Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας Ἰούδα, καὶ αὐτὸς (ρ) ... (σ) ἀνὴρ ἐκ τῆς πόλεως Ἰούδα Βηθλεὲμ παροικεῖν οὗ ἐὰν εὕρῃ, καὶ ἐγενήθη εἰς ὄρος Ἐφραὶμ, ἕως (τ) Μιχὰ (†) τὴν ὁδὸν (υ) Μιχὰ, (φ) ἐγώ εἰμι ἐκ Βηθλεὲμ δήμου Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας Ἰούδα, (χ) παροικεῖν οὗ ἐὰν εὕρω. Καὶ (ψ) Μιχὰ, (ω) γίνου (α) εἰς ἡμέρας, καὶ ζεῦγος ἱματίων, καὶ πρὸς τὸ ζῆν σου. (β) αὐτῷ τὸ παιδάριον ὡς εἷς τῶν υἱῶν (γ) ἐνέπλησεν Μιχὰ (δ) ἐγενήθη αὐτῷ τὸ παιδάριον εἰς (ε) ἦν ἐν (ζ) Μιχά. (η) Μιχὰ, (θ) ἀγαθοποιήσει με (ι) ἐγενήθη μοι

30 *Et dixit Sampson, Moriatur anima mea cũ alienigenis. Et sustulit in fortitudine: et cecidit domus super principes, et super omnẽ populũ, qui in ea. Et fuerũt mortui, quos mortificavit Sampson in morte sua, plures quã quos mor-*
31 *tificavit in vita sua. Et descenderũt fratres ej⁹, et dom⁹ patris ej⁹, et tulerũt eũ. Et ascenderũt, et sepelierunt eũ inter Saraa, et inter Esthaol, in sepulchro Manoe patris ejus. Et ipse judicavit Israel viginti annis.*

CAP. XVII.

1 *Et fuit vir de mõte Ephræm:*
2 *et nomẽ ei (a) Michæas. Et dixit matri suæ, Mille, et centum, (b) quos accepisti argenti tibi ipsi, et (c) me maledictis adjurâsti, et etiam dixisti in auribus meis; ecce argentum apud me: ego accepi illud. Et dixit mater ejus, Benedict⁹ fili⁹ me⁹ Domino. Et reddidit*
3 *mille, et centũ argenti matri suæ. Et dixit mater ej⁹; (d) Sanctificans sanctificavi argentũ Domino de manu mea (e) filio meo ad faciendum sculptile, et fusile: Et nunc*
4 *reddã illud tibi. Et reddidit argẽtũ matri suæ. Et sumpsit mater ejus ducentos argenti: et dedit illud (f) argentario: & fecit ipsum sculptile, et fusile. Et fuit in domo*
5 *Michæ. Et domus Michææ, ipsi dom⁹ Dei: Et fecit Ephod et Teraphim. Et implevit manum (g) unius de filiis suis: et factus est ei*
6 *in sacerdotẽ. In diebus autẽ illis nõ erat rex in Israel: (h) vir quod rectũ in oculis suis, faciebat.*
7 *Et fuit adolescẽs de Bethleem de populo Juda, et ipse Levita: et hic*
8 *incolebat ibi. Et ivit vir de Bethlẽ civitate Juda ad incolendũ, in quocunq; invenisset loco: et venit usq; ad montem Ephræm, et usq; ad domũ Michææ ad faciendũ iter suum. Et dixit ei Mi-*
9 *chæas, Unde venis? et dixit ad eum, Levita sum de Bethlẽ Juda: et ego vado ad incolendum in*
10 *quocunq; loco invenero. Et dixit ei Michæas, Sede mecũ: et esto mecum in patrẽ, et in sacerdotẽ: et ego dabo tibi decẽ argẽti in diẽ, et stolã vestimentorum, et ea quæ*
11 *ad vitã tuã. Et ivit Levita, & cœpit incolere apud virũ. Et fact⁹ est adolescens ei, sicut unus de*
12 *filiis ejus. Et implevit Michæas manum Levitæ: et factus est ei in sacerdotem: et fuit in domo Mi-*
13 *chææ. Et dixit Michæas, Nunc cognovi, quia benefaciet mihi Dominus; quoniam factus est mihi Levita in sacerdotem.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 ואמר שמשון תמות נפשי עם פלשתאי ונגד בחילא ונפל ביתא על טורניא ועל כל עמא
31 די ביה והוו קטיליא די קטל במותיה סגיאין מדיקטל בחיוהי : ונחתו אחוהי וכל בית אבוהי ונטלו יתיה וסליקו וקברו יתיה בין צרעה ובין אשתאול בקברא דמנוח אבוהי והוא דן ית ישראל עסרין שנין :

יז

1 והוה גברא מטורא דבית אפרים ושמיה מיכיהו : ואמר לאמיה אלף ומאה סלעין
2 דכסף דאתנסיב ליך ואת אומית ואף אמרת קדמי הא כספא עמי אנא נסבתיה ואמרת
3 אמיה בריך ברי קדם יי : ואתיב ית אלף ומאה סלעין דכסף לאמיה ואמרת אמיה אקדשא אקדשית ית כספא קדם יי מן ידי לברי למעבד צלם ומתכא וכען אתיבניה לך :
4 ואתיב ית כספא לאמיה ונסיבת אמיה מאתן סלעין דכסף ויהבתיה לקינאה ועבדיה
5 צלם ומתכא והוה בבית מיכה : וגברא מיכה ליה בית טעותא ועבד אפוד ודמאין וקריב
6 ית קורבן חד מבנוהי והות ליה לכומרא : ביומיא האנון לית מלכא בישראל גבר
7 דכשר בעינוהי יעביד : והוה עולימא מבית לחם יהודה מזרעית יהודה והוא לוי והוא דר
8 תמן : ואזל גברא מקרתיה מבית לחם יהודה למדר באתר דישכח ואתא לטורא דבית
9 אפרים עד בית מיכה למעבד אורחיה : ואמר ליה מיכה מנן את אתי ואמר ליה ליואה
10 אנא מבית לחם יהודה ואנא אזיל למדר באתר דאשכח : ואמר ליה מיכה תב עמי והוי לי לאב ולכהן ואנא אתן לך עסר סלעין דכסף לזמן עדן וזוג לבושין ופרנסתך ואזל
11 ליואה : וצבי ליואה למתב עם גברא והוה עולימא ליה כחד מבנוהי : וקריב מיכה ית
12 קורבן ליואה והוה ליה עולימא לכהן והוה בבית מיכה : ואמר מיכה כען ידענא ארי
13 אוטיב יי לי ארי הוה לי ליואה לכומרא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

30 Et dixit Simson: Moriatur anima mea cum Pelisthæis: & traxit in virtute, & cecidit domus super tyrannos, & super omnem populum qui cum eo: & fuerunt occisi quos occidit in morte sua, multi ab iis quos occi-
31 dit in vita sua. Et descenderunt fratres ejus, & omnis domus patris ejus, & tulerunt eum, & ascenderunt & sepelierunt eum inter Sargha & inter Esthaol in sepulchro Manoahh patris sui: & ipse judicavit Israel viginti annis.

CAP. XVII.

1 ET fuit vir de monte *domus* Ephraim; & nomen ejus Michaihu. Et
2 dixit matri suæ: Mille & centum zzileghin argenti, quod acceptum est tibi, et tu jurâsti, & etiam dixisti ante me, Ecce argentum mecum; ego accepi illud: et dixit mater ejus: Benedictus filius meus ante Dñm.
3 Et reddidit mille et centum zzileghin argenti matri suæ: et dixit mater ejus: Sanctificare sanctificavi argentũ ante Dñm ex manu mea filio meo ad
4 faciendum simulachrum & fusum; et nunc reddam id tibi. Et reddidit argentum matri suæ: et accepit mater ejus ducentos zzileghin argenti, et dedit illud redemptori, et fecit illud simulachrum et fusum: & fuit in do-
5 mo Michah. Et vir Michah illi domus erroris: et fecit ephod et similitudines, et obtulit oblationem unius ex filiis suis, et fuit illi *Chomara*. In
6 dieb⁹ illis non erat rex in Israel: vir quod rectum in oculis suis, faciet. Et
7 fuit adolescens ex Beth-lehhem Jehuda de prosapia Jehuda, et ipse Le-
8 vita, et ipse hospes ibi. Et venit vir ex urbe sua ex Beth-lehhem Jehuda ad hospitandũ in loco quem inveniet: et venit ad montem domus Ephraim
9 usq; domũ Michah ad faciendum viam suam. Et dixit ei Michah: Unde tu veniens? et dixit illi: Levita ego ex Beth-lehhem Jehuda, et ego ambulans
10 ad hospitandũ in loco quem inveniam. Et dixit ei Michah: Sede mecum, et sis mihi patri et sacerdoti; et ego dabo tibi decẽ zzileghin argenti ad vicẽ
11 temporis, et par vestimentorũ, et alimentũ tuum: et ivit Levita. Et voluit Levita ad sedendũ cum viro; & fuit adolescens illi ut un⁹ ex filiis illius. Et
12 obtulit Michah oblationẽ Levitæ; et fuit illi adolescens sacerdoti, et fuit in
13 domo Michah. Et dixit Michah: Nunc cognovi q benefecit Dñs mihi; nam fuit mihi Levita *Chomara*.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

30 * ܘܐܡܪ ܫܡܫܘܢ. ܬܡܘܬ ܢܦܫܝ ܥܡ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܬܩܦ ܒܚܝܠܗ. ܘܢܦܠ ܒܝܬܐ ܥܠ
ܛܪܘܢܐ. ܘܥܠ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܒܗ. ܘܗܘܘ ܡܝܬܐ ܕܡܝܬܘ ܒܡܘܬܗ ܕܫܡܫܘܢ. ܣܓܝܐܝܢ ܡܢ
ܕܡܝܬܘ ܒܚܝܘܗܝ. * ܘܢܚܬܘ ܐܚܘܗܝ ܘܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܫܩܠܘ
31 ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܝܬ ܨܪܥܐ ܘܒܝܬ ܐܫܬܐܘܠ. ܒܩܒܪܗ ܕܡܢܘܚ ܐܒܘܗܝ. ܘܗܘ ܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ
1 ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ. * ܫܠܡ * ܣ * ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܫܡܗ
2 ܡܝܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܐܡܗ. ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܕܟܣܦܐ ܕܐܬܓܢܒ ܠܟܝ. ܘܐܢܬܝ ܠܛܛܝܢ. ܘܐܦ
3 ܐܡܪܬܝ ܒܐܕܢܝ. ܗܐ ܟܣܦܐ ܠܘܬܝ. ܐܢܐ ܢܣܒܬܗ. ܘܐܡܪܬ ܐܡܗ. ܒܪܝܟ ܒܪܝ ܠܡܪܝܐ. * ܘܐܗܦܟ
ܐܠܦ ܘܡܐܐ ܕܟܣܦܐ ܠܐܡܗ. ܘܐܡܪܬ ܐܡܗ. ܡܩܕܫܘ ܩܕܫܬ ܟܣܦܐ ܠܡܪܝܐ. ܡܢ ܐܝܕܝ
4 ܒܪܝ. ܕܐܥܒܕ ܨܠܡܐ ܦܣܝܠܐ ܘܢܣܝܟܐ. ܘܗܫܐ ܐܦܢܝܘܗܝ ܠܟܝ. * ܘܐܗܦܟ ܟܣܦܐ ܠܐܡܗ.
ܘܢܣܒܬ ܐܡܗ ܡܐܬܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܘܝܗܒܬ ܠܨܝܪܐ. ܘܥܒܕ ܨܠܡܐ ܦܣܝܠܐ ܘܢܣܝܟܐ.
5 ܘܗܘܐ ܒܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ. * ܘܓܒܪܐ ܡܝܟܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܝܬ ܐܠܗܐ. ܘܥܒܕ ܐܦܘܕܐ ܘܬܪܦܐ.
6 ܘܡܠܝ ܐܝܕܐ ܕܚܕ ܡܢ ܒܢܘܗܝ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܟܘܡܪܐ. * ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܠܝܬ ܗܘܐ
7 ܡܠܟܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܟܠ ܐܢܫ ܡܕܡ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܘܗܝ. ܥܒܕ ܗܘܐ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝܡܐ
8 ܚܕ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܫܡܗ ܠܘܝ. ܘܡܬܬܘܬܒ ܗܘܐ ܬܡܢ. * ܘܐܙܠ ܓܒܪܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ
ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܡܬܬܘܬܒܘ ܐܝܟܐ ܕܡܫܟܚ. ܘܡܛܐ ܠܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܥܕܡܐ
9 ܠܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ. ܠܡܥܒܕ ܐܘܪܚܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܝܟܐ. ܡܢܐ ܐܬܝܬ. ܐܡܪ ܠܗ.
10 ܠܘܝ ܐܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܡܬܬܘܬܒܘ ܐܝܟܐ ܕܡܫܟܚ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ
ܡܝܟܐ. ܬܒ ܠܘܬܝ. ܘܗܘܝ ܠܝ ܐܒܐ ܘܟܘܡܪܐ. ܘܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟ ܥܣܪܐ ܕܟܣܦܐ ܠܝܘܡܬܐ.
11 ܘܡܐܢܝܟ. ܘܡܘܙܘܢܝܟ. * ܘܐܙܠ ܠܘܝ. ܘܐܬܪܥܝ ܠܡܬܒ ܥܡ ܓܒܪܐ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܥܠܝܡܐ
12 ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܒܢܘܗܝ. * ܘܡܠܝ ܡܝܟܐ ܐܝܕܗ ܕܠܘܝܐ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܟܘܡܪܐ. ܘܗܘܐ ܒܒܝܬܗ
13 ܕܡܝܟܐ. * ܘܐܡܪ ܡܝܟܐ. ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܛܐܒ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܕܗܘܐ ܠܝ ܠܘܝܐ ܟܘܡܪܐ.

Ait Samson, Moriatur anima mea cum Palesti- 30
nis: traxitq; *eas* robore suo, & corruit domus
illa super tyrannos, & super universum popu-
lum qui erat in ea: ita fuerunt mortui qui per-
ierunt in morte Samsonis, plures iis qui peri-
rât in vita ipsius. Deinde descendentes omnes 31
fratres ej⁹, & universa domus patris ej⁹, ascen-
derunt et sepelierunt eum inter Sadaam et in-
ter Estuael, in sepulchro Menuh patris ejus.
Et ipse judicaverat Israelem viginti annis.

CAP. XVII.

Fuit præterea vir quidã de monte Aphrem, 1
cuj⁹ nomen Micha. Hic dixit matri suæ, Mille 2
& centum argenteos qui surrepti sunt tibi, &
pro quibus tu execrata es, & audiente me locu-
tã es; illam *inquam* pecuniam ego surripui. Et
ait mater ejus, Benedict⁹ sit filius me⁹ à Dño.
Restituit ergò mille & centũ illos argenteos 3
matri suæ. Dicebat enim mater ej⁹, Cõsecran-
do consecraveram pecuniã illã Dño de mani-
bus filii mei, ut facerẽ simulachrũ sculptile ac
fusile; ideò restitue eãm mihi. Cùm itaq; resti- 4
tuisset pecuniã matri suæ, accepit mater ej⁹ du-
centos argenteos, deditq; aurifici, qui fecit si-
mulachrũ sculptile ac fusile, & *positum* fuit in
domo Michæ. Vir enim iste Micha habebat fa- 5
nũ deorũ, fecerátq; ephod & palliũ, & conse-
craverat unũ de filiis suis, ut esset ei sacerdos.
In diebus illis non erat rex in Israele: proinde 6
unusquisque quod sibi placebat, faciebat. Fuit 7
autem juvenis quidam ex Beth-lehem Juda,
cuj⁹ nomen Levi, quique morabatur illic. Vir 8
iste profectus de civitate illa, *nempe* de Beth-
lehem Juda, ut habitaret ubicunq; *locum* inve-
niret, pervenit ad montem Aphrem, usque ad
domũ Michæ, animo conficiendi iter suum. Et 9
dixit ei Micha, Unde venis? Respondit ei, Le-
vita sum de Beth-lehem Juda, & vado habi-
tatũ ubicunq; possim. Ait illi Micha, Maneas 10
apud me, & esto mihi ut pater & sacerdos, &
dabo tibi decem argenteos singulis dieb⁹, &
vestimenta tua, & alimoniã tuam. Abiit ergò 11
Levi, & cõsensit manere apud virũ illũ, factús-
que est ei juvenis ille quasi unus ex filiis ejus.
Tum perfectã reddidit Micha manum Levitæ 12
illius, factúsq; est ei sacerdos, & cõmoratus
est domi Michæ. Et dixit Micha, Nunc 13
novi favere mihi Dominum, quandoquidem
Levita factus est mihi sacerdos.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

30 * وقال شمسون تهلك نفسي مع اعدائي اهل فلسطين * وجذبهما بقوته * وسقط البيت علي روساء
31 اهل فلسطين وعلي جميع الشعب * وكان الموتي الذي ماتوا بموت شمسون اكثر من الذين
قتلهم في حياته * ونزل اخوته وجميع اهل بيته * فحملوه واصعدوه ودفنوه بين صرعا واسول في
قبر منوح ابيه * وهو كان يقضي لبني اسرائيل فقضاهم عشرين سنة * *الفصل السابع عشر*
1 * وكان من بعد ذلك رجل من جبل افرام * اسمه ميخا * فقال لامه * الالف مثقال الفضة والمائة
2 مثقال الذي اخذت لك * وحلفتي وقلتي وانا اسمعك انها ذهبت منك * تلك الفضة انا اخذتها *
3 فقالت امه * بارك الله عليك يا ابني * ورد علي امه الالف والمائة مثقال الفضة * فقالت امه * قدست
4 الفضة التي اخذت من يد ابني للرب * لاجعلن منها صنما مسبوكا منقوشا * ولا اردها الي * واخذت
5 امه مايتين من الفضة * واعطت الصائغ * وعمل لها صنما مسبوكا منقوشا * وصار الصنم في بيت
6 ميخا * وكان ميخا قد افرد في منزله بيتا لله * وعمل الجبة والبرد التي تلبس الاحبار * وقدس احد
بنيه * فصار له حبرا * وفي تلك الايام لم يكن لبني اسرائيل ملك * وكان كل انسان منهم يعمل
7 ما يحب * وخرج فتي من بيت لحم قرية يهودا اسمه لاوي * وكان يسكن في بيت لحم * فانصرف
8 الرجل من قريته ليطلب مسكنا موافقا * فانتهي الي جبل افرام * وصار الي بيت ميخا قصد طريقه *
9 * فقال له ميخا من اين اقبلت * فقال له * انا رجل لاوي من بيت لحم قرية يهودا * خرجت لاطلب
10 11 مسكنا موافقا * فقال له ميخا اسكن عندي * وتكون لي ابا وحبرا * وانا اجري عليك كل
12 يوم عشرة مثاقيل * واكسوك واطعمك * فرضي لاوي ان يسكن مع الرجل * فصار الفتي
13 عنده كاحد بنيه * واكمل ميخا يدي لاوي برتبة الاحبار * ومكث في بيت ميخا * وقال
ميخا الان علمت ان الرب قد احسن الي * انه قد صار لي حبرا من اللاويين *

Et ait Samson, Pereat anima mea cum ho- 30
stibus meis Philistæis: & traxit illas for-
titudine suã, cecidítque domus illa super
principes Philistæorum & super univer-
sum populũ. Fuerũt itaq; mortui qui occu-
buerunt moriente Samsone, plures iis quos
vivens interfecerat. Descenderũtq; fra- 31
tres ejus et tota familia ipsius, et tulerunt
eum, & asportantes eum sepelierunt in-
ter Saraam & Esbol in monumento Ma-
nuh patris ejus. Is autem judicaverat Is-
raelitarum causas viginti annis.

CAP. XVII.

Fuit posthæc vir quidam de monte A- 1
phrem, nomine Micha, Qui dixit ad 2
matrem suam, Mille sicli argentei et cen-
tum sicli qui capti fuerant tibi, quósque
juraveras & audiente me dixeras à te
periisse, illud argentum ego accepi. Dixit
mater ejus, Benedicat tibi Deus fili mi.
Cúmq; restituisset matri suæ mille et cen- 3
tum illos siclos argenteos, dixit mater e-
jus; Argentum quod suscepi de manu fi-
lii mei, Domino offero, ut faciã ex eo ido-
lum fusile sculptile, nec convertam illud
in usum meum. Accipiens ergò mater e- 4
jus ducentos argenteos, dedit aurifici, qui
fabricavit ei idolum fusum sculptum; &
statutum fuit idolum illud in domo Mi-
chæ. Et verò Micha destinaverat in do- 5
micilio suo ædem Deo, fecerátque tuni-
cam ac thoracem quibus induuntur sacer-
dotes, & sacraverat unum è filiis suis, e-
rátque illi sacerdos. In illis autem die- 6
bus non habebant Israelitæ regem, et qui-
libet eorum faciebat quod libebat. Et e- 7
gressus est adolescens de Beth-lehem civi-
tate Juda, cujus nomen erat Levi, quiq;
degebat in Beth-lehem: Migravit in- 8
quam vir iste de civitate sua, quæsitum
habitationem idoneam; & cùm pervenis-
set ad montem Aphrem, recepit se domum
Michæ scopum itineris sui. Cui dicente 9
Michã, Unde venisti? respondit ei, Ho-
mo sum Levita ex Beth-lehem civitate
Juda egressus quæsitum habitationem
commodam. Dixit ad eum Micha, Com- 10
morare apud me, erísque mihi pater et sa-
cerdos, et ego impendam tibi quotidiè de-
cem siclos, & vestitum victúmque tibi
præbebo. Libuit ergò Levi commorari 11
cum viro, fuitque adolescens ille apud
eum tanquam unus ex filiis ejus. Perfe- 12
citque Micha manus Levi officio sacer-
dotali, et mansit domi Michæ. Dixitque 13
Micha, Nunc scio Deum benefecisse mihi,
eò quòd nactus sim sacerdotem è Levitis.

ספר שופטים : יח

CAP. XVIII.

1 בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּבַיָּמִים הָהֵם שֵׁבֶט הַדָּנִי מְבַקֶּשׁ־לוֹ נַחֲלָה לָשֶׁבֶת כִּי לֹא־נָפְלָה לּוֹ עַד־הַיּוֹם הַהוּא בְּתוֹךְ־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה׃

2 וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־דָן מִמִּשְׁפַּחְתָּם חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים מִקְצוֹתָם אֲנָשִׁים בְּנֵי־חַיִל מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאֹל לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ וּלְחָקְרָהּ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם לְכוּ חִקְרוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ הַר־אֶפְרַיִם עַד־בֵּית מִיכָה וַיָּלִינוּ שָׁם׃

3 הֵמָּה עִם־בֵּית מִיכָה וְהֵמָּה הִכִּירוּ אֶת־קוֹל הַנַּעַר הַלֵּוִי וַיָּסוּרוּ שָׁם וַיֹּאמְרוּ לוֹ מִי־הֱבִיאֲךָ הֲלֹם וּמָה־אַתָּה עֹשֶׂה בָּזֶה וּמַה־לְּךָ פֹה׃

4 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם כָּזֹה וְכָזֶה עָשָׂה לִי מִיכָה וַיִּשְׂכְּרֵנִי וָאֱהִי־לוֹ לְכֹהֵן׃

5 וַיֹּאמְרוּ לוֹ שְׁאַל־נָא בֵאלֹהִים וְנֵדְעָה הֲתַצְלִיחַ דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ הֹלְכִים עָלֶיהָ׃

6 וַיֹּאמֶר לָהֶם הַכֹּהֵן לְכוּ לְשָׁלוֹם נֹכַח יְהוָה דַּרְכְּכֶם אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָהּ׃

7 וַיֵּלְכוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ לָיְשָׁה וַיִּרְאוּ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בְּקִרְבָּהּ יוֹשֶׁבֶת־לָבֶטַח כְּמִשְׁפַּט צִדֹנִים שֹׁקֵט וּבֹטֵחַ וְאֵין־מַכְלִים דָּבָר בָּאָרֶץ יוֹרֵשׁ עֶצֶר וּרְחֹקִים הֵמָּה מִצִּדֹנִים וְדָבָר אֵין־לָהֶם עִם־אָדָם׃

8 וַיָּבֹאוּ אֶל־אֲחֵיהֶם צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאֹל וַיֹּאמְרוּ לָהֶם אֲחֵיהֶם מָה אַתֶּם׃

9 וַיֹּאמְרוּ קוּמָה וְנַעֲלֶה עֲלֵיהֶם כִּי רָאִינוּ אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה טוֹבָה מְאֹד וְאַתֶּם מַחְשִׁים אַל־תֵּעָצְלוּ לָלֶכֶת לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ׃

10 כְּבֹאֲכֶם תָּבֹאוּ אֶל־עַם בֹּטֵחַ וְהָאָרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם כִּי־נְתָנָהּ אֱלֹהִים בְּיֶדְכֶם מָקוֹם אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מַחְסוֹר כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃

11 וַיִּסְעוּ מִשָּׁם מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאֹל שֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ חָגוּר כְּלֵי מִלְחָמָה׃

12 וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ בְּקִרְיַת יְעָרִים בִּיהוּדָה עַל־כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנֵה־דָן עַד הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה אַחֲרֵי קִרְיַת יְעָרִים׃

13 וַיַּעַבְרוּ מִשָּׁם הַר־אֶפְרָיִם וַיָּבֹאוּ עַד־בֵּית מִיכָה׃

[illegible]

Versio VUL. LAT.

CAP. XVIII.

1 IN diebus illis non erat rex in
Iſrael, & tribus Dan quærebat
poſſeſſioné ſibi, ut habitaret in
ea: uſque ad illum enim diem
inter cæteras tribus ſorté non
2 acceperat. Miſerunt ergò filii
Dan, ſtirpis & familiæ ſuæ
quinq; viros fortiſſimos de Sa-
raa & Eſthaol, ut explorarent
terrã, et diligenter inſpicerent:
dixerúntq; eis; Ite, & conſide-
rate terrã. Qui cùm pergentes
veniſſent in monté Ephraim, et
intráſſent domũ Michæ, requi-
3 everũt ibi: Et agnoſcentes vo-
cem adoleſcentis Levitæ, uten-
téſq; illius diverſorio, dixerunt
ad eum; Quis te huc adduxit?
quid hîc agis? quam ob cauſam
4 huc venire voluiſti? Qui re-
ſpondit eis; Hæc & hæc præſti-
tit mihi Michas, et me mercede
conduxit, ut ſim ei ſacerdos.
5 Rogaverunt auté eum, ut con-
ſuleret Dñm, ut ſcire poſſent, an
proſpero itinere pergerent, et
6 res haberet effectum. Qui re-
ſpondit eis; Ite in pace: Dñs re-
ſpicit viam veſtrã, & iter quò
7 pergitis. Euntes igitur quinq;
viri venerunt Lais: viderúntq;
populum habitanté in ea abſq;
ullo timore, juxta conſuetudi-
nem Sidoniorũ, ſecurũ et quie-
tum, nullo ei penit' reſiſtente,
magnarúmq; opum, & procul
à Sidone atque à cunctis homi-
8 nibus ſeparatũ. Reverſique ad
fratres ſuos in Saraa et Eſthaol,
& quid egiſſent ſciſcitantibus
9 reſponderunt; Surgite, aſcen-
dam' ad eos: vidim' enim ter-
ram valdè opulentã & uberé:
nolite negligere, nolite ceſſare:
eamus, & poſſideam' eam, nul-
10 lus erit labor. Intrabim' ad ſe-
curos, in regionem latiſſimam,
tradétq; nobis Dñs locum, in
quo nulli' rei eſt penuria, eo-
rum quæ gignuntur in terra.
11 Profecti igitur ſunt de cogna-
tione Dan, id eſt, de Saraa &
Eſthaol, ſexcẽti viri accincti
12 armis bellicis, Aſcendentéſq;
manſerunt in Cariathiarim Ju-
dæ: qui locus, ex eo tempore,
Caſtrorũ Dan nomen accepit,
& eſt poſt tergũ Cariathiarim.
13 Inde tranſierunt in montem
Ephraim. Cúmque veniſſent
ad domum Michæ,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

Κεφ. ιη'.

1 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν
Ἰσραήλ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (α) ἡ φυλὴ
Δὰν ἐζήτει ἑαυτῇ κληρονομίαν (β) κατοικῆ-
σαι, ὅτι οὐκ ἔπεσεν αὐτῇ ἕως (γ) τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ἐν μέσῳ φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κληρο-
2 νομία. Καὶ (δ) ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Δὰν (ε) ἀπὸ
δήμων αὐτῶν πέντε ἄνδρας (ζ) υἱοὺς δυνάμεως,
(η) ἀπὸ Σαραὰ καὶ ἀπὸ Ἐσθαὸλ τοῦ κατασκέ-
ψασθαι τὴν γῆν καὶ ἐξιχνιάσαι αὐτήν. καὶ εἶ-
παν πρὸς αὐτούς, Πορεύεσθε καὶ (θ) ἐξιχνιά-
σατε τὴν γῆν. καὶ (ι) ἦλθον ἕως ὄρους Ἐφραὶμ
ἕως οἴκου (κ) Μιχαία· καὶ ηὐλίσθησαν αὐτοὶ ἐκεῖ
3 ἐν οἴκῳ Μιχαία, Καὶ αὐτοὶ ἐπέγνωσαν τὴν φω-
νὴν τοῦ νεανίσκου τοῦ Λευίτου, καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ.
καὶ εἶπαν αὐτῷ, (λ) Τίς ἤνεγκέν σε ὧδε; καὶ σὺ
4 τί ποιεῖς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ; καὶ τί σοι ὧδε; Καὶ
εἶπε πρὸς αὐτούς, (μ) Οὕτω καὶ οὕτως ἐποίησέ
μοι (ν) Μιχαίας, καὶ ἐμισθώσατό με, καὶ (ξ) ἐγενό-
5 μην αὐτῷ εἰς ἱερέα. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἐπερώ-
τησον δὴ ἐν τῷ Θεῷ, καὶ γνωσόμεθα εἰ (ο) εὐοδω-
θήσεται ἡ ὁδὸς ἡμῶν, ἐν ᾗ ἡμεῖς πορευόμεθα ἐν
6 αὐτῇ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἱερεύς, (π) Πορεύε-
σθε ἐν εἰρήνῃ. ἐνώπιον κυρίου ἡ ὁδὸς ὑμῶν, (ρ) ἐν
7 ᾗ πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πέντε
ἄνδρες, (σ) καὶ ἦλθον εἰς Λαισὰ καὶ εἶδον τὸν λα-
ὸν (τ) τὸν ἐν μέσῳ αὐτῆς καθήμενον ἐπ' ἐλπίδι,
ὡς κρίσις Σιδωνίων ἡσυχάζουσα, καὶ οὐκ ἔστιν δι-
ατρέπων ἢ καταισχύνων λόγον ἐν τῇ γῇ, κλη-
ρονόμος ἐκπιέζων θησαυρούς, καὶ μακράν εἰσι
Σιδωνίων, καὶ λόγον οὐκ ἔχουσι πρὸς ἄνθρωπον.
8 Καὶ ἦλθον οἱ πέντε ἄνδρες πρὸς τοὺς ἀδελ-
φοὺς αὐτῶν εἰς Σαραὰ καὶ Ἐσθαόλ, (υ) καὶ εἶπον
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν, Τί ὑμεῖς κάθησθε; καὶ
9 εἶπαν, Ἀνάστητε, καὶ ἀναβῶμεν (φ) ἐπ' αὐτούς,
ὅτι εἴδομεν τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα, καὶ
ὑμεῖς (χ) ἡσυχάζετε. μὴ ὀκνήσητε τοῦ (ψ) πο-
ρευθῆναι, καὶ εἰσελθεῖν τοῦ κληρονομῆσαι τὴν γῆν.
10 (ω) Καὶ ἡνίκα ἐὰν ἔλθητε, εἰσελεύσεσθε πρὸς
λαὸν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ ἡ γῆ πλατεῖα, ὅτι ἔδωκεν
αὐτὴν ὁ Θεὸς ἐν χειρὶ ὑμῶν· τόπος (α) ὅπου οὐκ
ἔστιν ἐκεῖ ὑστέρημα παντὸς ῥήματος (β) τοῦ ἐν τῇ
11 γῇ. Καὶ ἀπῆραν ἐκεῖθεν (γ) ἀπὸ δήμων τοῦ
Δὰν (δ) ἀπὸ Σαραὰ (ε) καὶ ἀπὸ Ἐσθαὸλ ἑξακό-
σιοι ἄνδρες (ζ) ἐζωσμένοι σκεύη παρατάξεως.
12 Καὶ ἀνέβησαν καὶ (η) παρενέβαλον ἐν Καριαθ-
ιαρὶμ ἐν Ἰούδᾳ· διὰ τοῦτο ἐκλήθη (θ) ἐν ἐκεί-
νῳ τῷ τόπῳ, Παρεμβολὴ Δάν, ἕως τῆς ἡμέρας
13 ταύτης· ἰδοὺ (ι) ὀπίσω Καριαθιαρίμ. (κ) Καὶ
παρῆλθον ἐκεῖθεν ὄρος Ἐφραίμ, καὶ ἦλθον ἕ-
ως οἴκου (λ) Μιχαία.

MS.A. (α) ἐζήτει ἡ φυλὴ τοῦ Δὰν (β) τοῦ κατοικεῖν, (γ) τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐν μέσῳ φυλῶν Ἰσραήλ (δ) ἐξαπέστειλαν (ε) ἐκ τῶν συγγενειῶν αὐτῶν (ζ) ἀπὸ μέρους αὐτῶν υἱοὺς (η) ἐξ Ἀραὰ καὶ Ἐσθαόλ (θ) ἐξερευνήσατε τὴν (ι) παρεγένοντο εἰς ὄρος (κ) Μειχά· καὶ κατέπαυσαν ἐκεῖ. αὐτῶν ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ Μειχά, Καὶ αὐτοὶ ἐπέγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ παιδαρίου τοῦ νεωτέρου τοῦ Λευίτου, (λ) Τίς ἤγαγέν σε ὧδε; καὶ τί ποιεῖς ἐνταῦθα; καὶ τί σοι ἐστὶν ὧδε; (μ) Οὕτως καὶ (ν) Μειχά (ξ) ἐγενήθην (ο) κατ-ευοδοῖ ἡ ὁδὸς ἡμῶν, ἣν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπ' αὐτῆς. (π) Πορεύεσθε καὶ εἰς εἰρήνην. (ρ) καθ' ἣν ὑμεῖς πορεύεσθε (σ) καὶ παρεγένοντο εἰς (τ) τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ καθήμενον ἐν ἐλπίδι κατὰ τὴν σύγκρισιν τῶν Σιδωνίων, ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῇ, ὅτι μακράν εἰσι ἀπὸ Σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ [illegible] Συρίας. Καὶ παρεγένοντο οἱ πέντε (υ) ἔλεγον αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, Τί (φ) ἐπ' αὐτούς, ὅτι εἰσήλθαμεν καὶ ἐνεπεριεπατήσαμεν ἐν τῇ γῇ ἕως Λαισά, καὶ εἴδομεν τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ ἐν ἐλπίδι κατὰ τὴν σύγκρισιν τῶν Σιδωνίων, καὶ μακρὰν ἀπέχοντες ἐκ Σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας. Ἀλλὰ ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς, ὅτι εὑρήκαμεν τὴν γῆν, (χ) σιωπᾶτε. μὴ (ψ) πορευθῆναι, τοῦ ἐλθεῖν καὶ κατακληρονομῆσαι (ω) Ἡνίκα ἂν εἰσέλθητε, ἥξετε πρὸς λαὸν πεποιθότα, καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος, ὅτι παρέδωκεν (α) οὗ οὐκ (β) ὅσα ἐν (γ) ἐκ συγγενείας τοῦ (δ) ἐκ (ε) καὶ Ἐσθαόλ (ζ) περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά. Καὶ (η) παρενέβαλοσαν (θ) τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, (ι) κατόπισθεν (κ) Παρῆλθον ἐκεῖθεν καὶ ἦλθον ἕως τοῦ ὄρους (λ) Μειχά.

CAP. XVIII.

1 IN dieb' illis non erat rex in Iſ-
rael. Et in diebus illis trib' Dan
quærebat ſibi hæreditatem ad ha-
bitandũ: quia nõ ceciderat ei uſq;
in diem illam in medio tribuũ fi-
2 liorum Iſrael hæreditas. Et miſe-
rũt filii Dan de populis ſuis quinq;
viros filios virtutis, de Saraa, et
de Eſthaol ad conſiderandũ ter-
rã, et inveſtigandã eã. Et dixe-
rũt ad eos; Ite: et inveſtigate ter-
rã. Et venerũt uſq; ad monte E-
phræm, uſq; ad domũ Michææ,
(a) Et manſerunt ipſi illic in do-
3 mo Michææ: Et ipſi agnoverunt
vocem adoleſcentis Levitæ, et de-
clinaverunt illuc. Et dixerunt ei;
Quis attulit te huc? et tu quid fa-
cis in loco hoc? Et quid tibi hic?
4 Et dixit ad eos, Sic, et ſic fecit
mihi Michæas: et mercede con-
duxit me: et factus ſum ei in ſa-
5 cerdotem. Et dixerunt ei; Interro-
ga nunc in Deo: et cognoſcemus, ſi
proſperabitur via noſtra, in qua
6 nos imus in ea. Et dixit eis ſacer-
dos, Ite in pace. Coram Domino
via veſtra, in qua pergitis in ea.
7 Et pervexerunt quinq; viri, et ve-
nerunt in Laiſa: & viderunt po-
pulum, qui in medio ejus, ſeden-
tem in ſpe, ſicut eſt judicium Si-
doniorum, (b) quieſcens, & non
eſt deterrens, vel confundens ver-
bum in terra, poſſeſſor exprimens
theſauros: et procul ſunt à Sido-
niis: et non habent verbum ad ho-
8 mine. Et venerunt quinq; viri ad
fratres ſuos in Saraa, et Eſthaol:
et dixerunt fratribus ſuis, Quid
vos ſedetis? Et dixerunt, Surgite,
9 & aſcendamus ſuper eos: quoniã
vidimus terrã, et ecce bona val-
dè: et vos quieſcitis. Ne torpea-
tis ire, & intrare ad hæreditan-
10 dã terram. Et quandocunq; veni-
etis, intrabitis ad populũ in ſpe;
et terra lata: quoniam dedit eam
Deus in manu veſtra: locus, ubi
non eſt ibi inopia omnis verbi co-
11 rum quæ in terra. Et promoverũt
inde de populis Dan à Saraa, &
ab Eſthaol ſexcenti viri accincti
12 vaſis belli. Et aſcenderunt, et ca-
ſtrametati ſunt in Cariathiarim
in Juda. Propter hoc vocatus
eſt in loco illo, Caſtra Dan uſq;
in diem hanc: ecce poſt Cariath-
13 iarim. Et præterierunt inde mon-
tem Ephræm: et venerunt uſq; ad
domum Michææ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יח

1 בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן לֵית מַלְכָּא בְּיִשְׂרָאֵל וּבְיוֹמַיָּא הָאִנּוּן שִׁבְטָא דְבֵית דָּן בָּעַן לְהוֹן אַחְסַנְתָּא לְמִתַּב אֲרֵי לָא אִתְפַּלְגַת לְהוֹן עַד יוֹמָא הַהוּא ...

[illegible]

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. XVIII.

1 IN dieb' illis non erat rex in Iſrael: & in dieb' illis tribus domus Dan
quærentes ſibi poſſeſſionem ad habitandũ, quoniam non diviſa eſt uſq; ad
2 diem illam in medio tribuũ Iſrael in poſſeſſione. Et miſerunt filii Dan ex
prosapia ſua quinq; viros de partib' ſuis, viros filios virtutis ex Szargha et
ex Eſthaol, ad explorandũ terram, & ad rimandum: & dixerunt eis: Am-
bulate rimamini terram; & venerunt ad montem dom' Ephraim uſq;
3 domum Michah, & pernoctarunt ibi. Illi cum domo Michah & illi agno-
verunt vocem adoleſcentis Levitæ, & diverterunt eò, & dixerunt ei:
4 Quis adduxit te huc? & quid tu faciens hic, & quid tibi in hoc? Et
dixit illis: Sic & ſic fecit mihi Michah, & conduxit me, & *fui* ei *Cho-*
5 *mara*. Et dixerunt illi: Pete nunc in dicto Dñi, & ſciemus an proſpe-
6 rabit viam noſtram qua nos ambulantes ſuper ea. Et dixit illis ſacer-
dos: Ambulate ad pacem; ſtabilivit Dñs viam veſtram qua ibitis in ea.
7 Et ambulaverunt quinque viri, & venerunt ad Lais; & viderunt popu-
lum qui in ea, ſedentes ad confidentiam juxta morem Szidoneorum, qui
quieſcentes & manentes ad confidentiam, & non eſt qui noceat verbum
in terra: poſſeſſores parvi, & remoti illi à Szidoneis, & verbum non eſt
8 illis cum homine. Et venerunt ad fratres ſuos Szargah & Eſthaol,
9 & dixerunt illis fratres eorum: Quid vos? Et dixerunt: Surgite & aſcen-
demus ſuper eos; nam vidimus terram, & ecce bona valdè: & vos ſiletis,
10 non negligatis ad eundum, ad intrandum, ad hæreditandum terram. Ut ve-
nire vos, intrabitis ad populũ qui manentes ad confidentiã, & terra lati-
tudo manuũ; nam tradidit eam Dñs in *manus veſtras*, locũ quo non eſt ibi
11 penuria omnis cujuſquã ꝙ in terra. Et elevaverunt inde de proſapia Dan
12 ex Szargah & ex Eſthaol, ſexcenti viri armati in vaſis belli. Et aſcenderunt
& manſerunt in Kirjath-Jegharim in terra dom' Juda: propter ſic vocarunt
13 locũ illum Caſtrũ Dan uſq; diem hanc: ecce ipſe retro Kirjath-Jegharim. Et
tranſierũt inde ad monté dom' Ephraim, & venerũt uſq; ad domũ Michah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܦܬܓܡܐ * ܝܚ * ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܠܝܬ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܫܒܛܐ ܕܕܢ ܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܓܘܬܐ ܠܡܥܡܪ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܦܠܓ
ܗܘܐ ܠܗ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ. ܝܪܬܘܬܐ ܒܝܢܝ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܕܪܘ ܒܢܝ ܕܢ ܡܢ
2 ܫܪܒܬܗܘܢ. ܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܨܪܥܐ ܘܡܢ ܐܫܬܐܘܠ. ܠܡܐܠܦ ܐܪܥܐ ܘܠܡܒܨܝܘܗ.
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܒܨܘ ܠܐܪܥܐ. ܘܐܬܘ ܠܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܠܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ. ܘܒܬܘ
ܬܡܢ. * ܘܗܢܘܢ ܥܡ ܒܝܬ ܡܝܟܐ. ܘܐܫܬܘܕܥܘ ܠܩܠܗ ܕܥܠܝܡܐ ܠܘܝܐ. ܘܣܛܘ ܠܘܬܗ ܠܬܡܢ.
3 ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܢܘ ܐܝܬܝܟ ܠܗܪܟܐ. ܘܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܗܪܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ
4 ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܝ ܡܝܟܐ. ܘܐܓܪܢܝ. ܘܗܘܝܬ ܠܗ ܟܘܡܪܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܐܠ ܠܢ
5 ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܢܕܥ ܐܢ ܡܨܠܚܐ ܐܘܪܚܢ ܕܐܙܠܝܢܢ ܒܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܘܡܪܐ. ܙܠܘ
6 ܒܫܠܡܐ. ܡܪܝܐ ܢܬܩܢ ܐܘܪܚܟܘܢ ܕܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗ. * ܘܐܙܠܘ ܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ ܠܠܝܫ.
7 ܘܚܙܘ ܠܥܡܐ ܕܝܬܒ ܒܓܘܗ. ܕܝܬܒܝܢ ܒܫܠܝܐ ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܨܝܕܢܝܐ. ܫܠܝܢ ܘܫܝܢܝܢ.
ܘܠܝܬ ܕܡܟܠܡ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܦܠܐ ܕܡܥܩ ܘܡܟܪܝܢ. ܘܪܚܝܩܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܨܝܕܢܝܐ. ܘܡܬܬܢܐ ܠܝܬ
ܠܗܘܢ ܥܡ ܐܢܫ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܐܚܝܗܘܢ ܠܨܪܥܐ ܘܠܐܫܬܐܘܠ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ
8 ܐܚܝܗܘܢ. ܐܝܟܐ ܐܝܬܝܟܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢ ܠܝܫ. ܩܘܡܘ ܗܫܐ ܢܣܩ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܛܠ
9 ܕܚܙܝܢܢ ܠܐܪܥܐ ܕܛܒܐ ܛܒ. ܘܐܢܬܘܢ ܠܐ ܬܫܬܘܢ. ܘܐܦܠܐ ܬܬܡܗܠܘܢ ܠܡܐܙܠ ܘܠܡܐܪܬ
ܠܐܪܥܐ. * ܘܡܐ ܕܥܠܬܘܢ. ܬܥܠܘܢ ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܫܡܝܢ. ܘܐܪܥܐ ܪܘܝܚܬܐ
10 ܕܐܝܕܝܐ. ܡܛܠ ܕܝܗܒܗ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܚܣܝܪ ܡܕܡ ܒܐܪܥܐ. * ܘܫܩܠܘ ܡܢ
11 ܬܡܢ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܕܢ. ܡܢ ܨܪܥܐ ܘܡܢ ܐܫܬܐܘܠ. ܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܕܐܣܝܪܝܢ ܙܝܢܐ
ܕܩܪܒܐ. * ܘܣܠܩܘ ܘܫܪܘ ܒܩܪܝܬ ܝܥܪܝܢ ܕܝܗܘܕܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܪܘܗ ܠܐܬܪܐ ܗܘ.
12 ܡܫܪܝܬܐ ܕܕܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܗܐ ܒܣܬܪ ܩܪܝܬ ܝܥܪܝܢ. * ܘܥܒܪܘ ܡܢ ܬܡܢ ܠܛܘܪܐ
13 ܕܐܦܪܝܡ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ.

CAP. XVIII.

IN diebus illis non erat rex in Israele; iis- 1
démque diebus familia Dan quærebat sibi
portionem in qua habitaret: non enim di-
visa fuerat usque ad diem illum hæreditas in
ter tribus Israelis. Quapropter mittentes fi- 2
lii Dan ex familia sua quinque viros de Sa-
daa déque Estuael, ad explorandam & scru-
tandam terram, dixerunt eis, Ite, pervestiga-
te terram. Qui cùm pervenissent ad montem
Aphrem, in domum Michæ, pernoctârunt
illic. Cùm essent domi Michæ, agnoverunt 3
vocem juvenis Levi; & divertentes ad eum
illuc, dixerunt ad eum, Quid hûc venisti?
& quid istic agis? Respondit eis, Sic & sic 4
fecit mihi Micha, & mercede me conduxit,
factúsque sum illi sacerdos. Dicunt ei, Con- 5
sule nobis Dominum, ut sciamus num fau-
stum sit iter quod aggressuri sumus. Ait illis 6
sacerdos, Ite in pace, Dominus disponet iter
vestrum quod aggressuri estis. Abierunt ergò 7
quinque illi viri ad Lis, viderúntque popu-
lum qui morabatur in ea, tranquillè habitan- 8
tem juxta legem Sidoniorum, tranquillum &
quietum; & neminem esse in terra illa per-
niciosum, néve qui molestiam aut negotium
facesseret; præterea eos esse remotos à Sido-
niis, nec ullum habere commercium cum
quoquam. Redeuntes itaque ad fratres suos 9
in Sadaam & Estuaelem, dixerunt ad eos fra-
tres eorum, Unde venitis? Responderunt,
De Lis: surgite modò, ascendamus contra
eos; vidimus enim terram esse bonam ad-
modùm: agite ergò, ne cunctemini, néve
segnescatis proficisci & ingredi ad possiden-
dam terram. In ipso ingressu vestro ingre- 10
diemini ad populum opimum & regionem
spatiis amplissimam (quandoquidem tradidit
eam Deus in manus vestras) nullâque re de-
ficiemini in regione illa. Igitur solventes 11
illinc, nempe è Sadaa & Estuaele, sexcenti
viri ex familia Dan instrumentis bellicis ar-
mati, Ascenderũt, & castra posuerunt in civi- 12
tate Naarin Judæ (propterea vocaverunt lo-
cum illum, Castra Dan, ad hunc usque diem:
& ecce situs est à tergo civitatis Naarin.) In- 13
déque transeuntes ad montem Aphrem, per-
rexerunt usque ad domum Michæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الثامن عشر * وفي تلك الايام لم يملك على بني اسرايل ملك وكان
اهل قبيلة دان يطلبون ميراثا واسعا من اجل انه لم يكن المواريث قسمت الى ذلك اليوم
2 بين اسباط بني اسرايل * فارسل بنو دان من قبيلتهم خمسة رجال من صدعا واسطول ليجسوا
الارض ويستخبروها وقالوا لهم انطلقوا واستخبروا الارض فاتوا الى جبل افرايم وصاروا الى بيت
3 ميخا وباتوا هناك * فلما باتوا في بيت ميخا عرفوا صوت لاوي الفتى فمالوا اليه وقالوا كيف
4 جيت الى هاهنا وما الذي تصنع هنا * قال لهم صنع بي ميخا هذا الصنيع الذي ترون
5 واحسن الي واستاجرني وصرت له كاهنا * فقالوا له اطلب لنا وانظر هل نفلح في الطريق التي
6 نحن متوجهين فيها * قال لهم سيروا بسلام الرب يصلح لكم الطريق ويظفركم * وانطلق
7 الرجال الخمسة الى الليس وراوا الشعب الذي كان فيها انهم ساكنون مطمئنين كسنة
الصيداتيين ساكنين مطمئنين وليس من يوذيهم في ارضهم ولا من يضيق عليهم
ويضطهدهم وكان موضعهم بعيدا من الصيداتيين وليس لهم بينهم وبين انسان كلام ولا
8 عمل * فرجعوا الى اخوتهم الى صدعا واسطول فقال لهم اخوتهم من اين اقبلتم * فقالوا لهم من
9 الليس قوموا بنا نصعد اليها لانا رايناها ارضا خصبة صالحة جدا فلا تفزعوا ولا
10 تكسلوا ان تنطلقوا وتدخلوا وترثوا الارض * فانكم تدخلون وتردون على شعب خصب
والارض واسعة جدا وقد دفعها الرب اليكم وليس يعوزكم في الارض شي من الاشيا
11 * فارتحل اهل قبيلة دان من صدعا ومن اسطول ستماية رجل وهم متسلحين بسلاح شاك
12 * وصعدوا ونزلوا عند قرية العنب التي لبني يهودا لذلك دعي ذلك الموضع عسكر دان الى اليوم
13 وهو خلف قرية العنب * وجازوا من هناك الى جبل افرايم وساروا حتى انتهوا الى بيت ميخا

CAP. XVIII.

IN illis autem diebus nullus imperabat 1
filiis Israel rex, & gens familiæ Dan
quærebant hæreditatem ampliorem, eò
quòd nondum distributæ fuissent ad eum
usque diem hæreditates inter tribus filio-
rum Israel. Miserunt ergò filii Dan ex 2
familia sua quinque viros è Sadaa &
Estol, ut explorarent recognoscerentque
terram; & dixerunt ad eos, Ite, recogno-
scite terram: qui venientes ad montẽ A-
phrem, perrexerunt in domum Michæ, ibi-
que pernoctârunt. Et cùm pernoctâssent 3
domi Michæ, agnoverunt vocẽ Levi ad-
olescentis; & divertentes ad eum, dixe-
runt; Quomodo hûc venisti? & quid hic
agis? Respondit eis, Fecit mihi Micha of- 4
ficium quod videtis, contulit in me bene-
ficium, méque conduxit, et factus sum illi
sacerdos. Dixerunt ad eum, Postula no- 5
bis, & vide num prosperaturi simus in via
ad quam missi sumus, Respondit eis, Ite 6
in pace, Dominus secundabit vobis iter, &
voti compotes reddet. Euntes itaque quin- 7
que illi viri ad Alis, viderunt populum
qui erat in eo, securè habitantem more
Sidoniorum, securè inquam habitantem,
ac neminem esse in terra ipsorum qui læ-
deret eos, nec qui affligeret aut vexaret
eos; regionem quoque ipsorum esse remo-
tam à Sidoniis, nec ullum inter ipsos &
quenquam, intercedere sermonem aut ne-
gotium. Reversi sunt ergò ad fratres su- 8
os in Sadaam & Estol, dixerúntque ad
eos fratres ipsorum; Unde venitis? Di- 9
xerunt eis, Ex Alis: surgite, ascendamus
ad eam; quoniam vidimus eam esse ter-
ram fertilem et optimã: ne timeatis, néve
moremini, neq; segnescatis, quin abeatis
& ingrediamini, ac possideatis terram il-
lam. Nam ingredientes venietis ad po- 10
pulum uberrimum: regio quoque latissima
est, jámque tradidit eam vobis Dominus,
nec ulla rerum vobis deerit in regione
illa. Profecta est ergò gens familiæ Dan 11
è Sadaa & Estol, sexcenti viri cuspida-
tis armis instructi; Et ascendentes castra 12
fixerunt prope civitatem uvarum, quæ
pertinet ad filios Juda: (propterea voca-
tus est locus ille, Castra Dan, ad hodier-
nam usque diem: extat autem locus præ-
dictus à tergo Civitatis uvarum.) In- 13
déque transeuntes ad montem Aphrem,
processerunt donec pervenissent domum
Michæ.

Lais terram explorandum ad euntes viri quinq; responderunt Et
14 ויענו חמשת האנשים ההלכים לרגל את־הארץ ליש
istis domibus in est quòd nôstis Num :suos fratres ad dixeruntque
ויאמרו אל־אחיהם הידעתם כי יש בבתים האלה
quid scitote nunc Et ?conflatile &,sculptile &,Theraphim & superhumerale
אפוד ותרפים ופסל ומסכה ועתה דעו מה־
adolescentis domum ad veneruntque ,illuc declinaverunt Et .facietis
15 תעשו׃ ויסורו שמה ויבאו אל־בית־הנער
viri sexcenti Et .pacem in eo rogaverunt & ;Michah domum Levitæ
הלוי בית מיכה וישאלו־לו לשלום׃ ושש־מאות איש
Dan filiis de qui ,portæ ostium stantes sui belli vasis accincti
16 חגורים כלי מלחמתם נצבים פתח השער אשר מבני דן׃
terram explorandum ad euntes viri quinque ascenderunt Et
17 ויעלו חמשת האנשים ההלכים לרגל את־הארץ
Teraphim & superhumerale ,sculptile ceperunt ,illuc sunt ingressi
באו שמה לקחו את־הפסל ואת־האפוד ואת־התרפים
viri sexcenti & portæ ostium stans sacerdos Et .conflatile &
ואת־המסכה והכהן נצב פתח השער ושש־מאות האיש
acceperunt &,Michah domû sunt ingressi isti Et belli vasis accincti
18 החגור כלי המלחמה׃ ואלה באו בית מיכה ויקחו
Dixitque .conflatile & Teraphim & superhumerale ,sculptile
את־פסל האפוד ואת־התרפים ואת־המסכה ויאמר
pone ,Tace :ei Dixeruntque ?facientes vos Quid :sacerdos eos ad
19 אליהם הכהן מה אתם עשים׃ ויאמרו לו החרש שים־
patrem in nobis esto &,nobiscum ito &,tuum os super tuam manum
ידך על־פיך ולך עמנו והיה־לנו לאב
aut ,unius viri domus sacerdotem te esse melius Num :sacerdotem in &
ולכהן הטוב היותך כהן לבית איש אחד או
cor fuit bonum Et ?Israel in familiæ & ,tribus sacerdotem te esse
20 היותך כהן לשבט ולמשפחה בישראל׃ וייטב לב
est ingressus &:sculptile &,Teraphim & ,Ephod cepitque,sacerdotis
הכהן ויקח את־האפוד ואת־התרפים ואת־הפסל ויבא
& ,pubem posueruntque &abierunt &,se verterunt Et .populi interius in
21 בקרב העם׃ ויפנו וילכו וישימו את־הטף ואת־
domo à erant longè Ipsi .suas facies ad pretiosum & acquisitionem
22 המקנה ואת־הכבודה לפניהם׃ המה הרחיקו מבית
,sunt acciti,Michah domo cum qui domibus in qui viri & ,Michah
מיכה והאנשים אשר בבתים אשר עם־בית מיכה נזעקו
,Dan filios ad clamaverunt Et .Dan filios sunt insecuti &
23 וידביקו את־בני־דן׃ ויקראו אל־בני־דן
? es accitus quia ,tibi Quid :Michah ad dixeruntque,suas facies verterunt Et
ויסבו פניהם ויאמרו למיכה מה־לך כי נזעקת׃
,sacerdotem & ,cepistis feci quos meos Deos :dixit Et
24 ויאמר את־אלהי אשר־עשיתי לקחתם ואת־הכהן
?tibi Quid :me ad dicetis hoc quid & ?ultrà mihi quid & ;abiistis &
ותלכו ומה־לי עוד ומה־זה תאמרו אלי מה־לך׃
,nobiscum tuam vocem facias audire Ne :Dan filii eum ad Dixeruntque
25 ויאמרו אליו בני־דן אל־תשמע קולך עמנו
,tuam animam recolligas & ,animo amari viri vos in occurrant fortè ne
פן־יפגעו בכם אנשים מרי נפש ואספתה נפשך
,Michah vidit &:suam viam in Dan filii abierunt Et.tuæ domus animam &
26 ונפש ביתך׃ וילכו בני־דן לדרכם וירא מיכה
ipsi Et .suâ domum in est reversus &,se vertit &,se præ ipsi fortes quòd
27 כי־חזקים המה ממנו ויפן וישב אל־ביתו׃ והמה
:ei fuerat qui ,sacerdotem & ,Michah fecerat quod acceperant
לקחו את אשר־עשה מיכה ואת־הכהן אשר היה־לו
,confidentem & ,quiescentem populum super Lais super veneruntque
ויבאו על־ליש על־עם שקט ובטח
.igne in succenderunt urbemque ;gladii oris ad eos percusserunt &
ויכו אותם לפי־חרב ואת־העיר שרפו באש׃

Versio VUL. LAT.

14 Dixerunt quinq; viri, qui priùs
missi fuerant ad considerandã
terram Lais, cæteris fratribus
suis; Nôstis quòd in domibus
istis sit ephod, & theraphim, et
sculptile, atque conflatile: vi-
15 dete quid vobis placeat. Et
cùm paululùm declinâssent, in-
gressi sunt domû adolescentis
Levitæ, qui erat in domo Mi-
chæ: salutaverûntq; eum ver-
16 bis pacificis. Sexcenti autẽ vi-
ri ita ut erant armati, stabant
17 ante ostium. At illi qui ingressi
fuerant domû juvenis, sculpti-
le, & ephod, & theraphim, atq;
conflatile tollere nitebantur,
& sacerdos stabat ante ostium,
18 sexcentis viris fortissimis haud
procul expectantibus. Tule-
runt igitur qui intraverat, scul-
ptile, ephod, & idola, atq; con-
flatile. Quibus dixit sacerdos;
19 Quid facitis? Cui responde-
runt, Tace, & pone digitum su-
per os tuum; veníque nobiscũ,
ut habeam' te patrẽ, ac sacer-
dotem. Quid tibi melius est,
ut sis sacerdos in domo unius
viri, an in una tribu & familia
20 in Israel? Quod cùm audisset,
acquievit sermonibus eorum,
et tulit ephod, & idola, ac scul-
ptile, & profectus est cum eis.
21 Qui cùm pergerent, & ante
se ire fecissent parvulos ac ju-
menta, & omne quod erat pre-
22 tiosum, Et jam à domo Mi-
chæ essent procul, viri qui ha-
bitabant in ædib' Michæ con-
23 clamantes secuti sunt, Et post
tergum clamare cœperunt.
Qui cùm respexissent, dixe-
runt ad Micham, * Quid tibi
24 vis? cur clamas? Qui respon-
dit; Deos meos, quos mihi feci
tulistis, et sacerdotem, et omnia
quæ habeo: & dicitis, Quid ti-
25 bi est? Dixerúntq; ei filii Dan;
Cave ne ultrà loquaris ad nos,
& veniant ad te viri animo
concitati, et ipse cum omni do-
26 mo tua pereas. Et sic cœpto
itinere perrexerũt. Videns au-
tem Michas, quòd fortiores se
essent, reversus est in domũ su-
27 am. Sexcenti autẽ viri tulerũt
sacerdotẽ, et quæ suprà dixim':
venerúntque in Lais ad popu-
lum quiescentẽ atque securum,
& percusserunt eos in ore gla-
dii: urbémque incendio tradi-
derunt,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευό-
μενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν Λαισά, καὶ εἶ-
παν πρὸς τοὺς (μ) ἀδελφοὺς, Ἔγνωτε ὅτι ἔστιν ἐν
τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐφοὺδ καὶ θεραφὶν καὶ γλυπτὸν
καὶ χωνευτόν. καὶ νῦν (ν) γνῶτε ὅ,τι ποιήσετε.
15 Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ, καὶ (ξ) εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον
(ο) τοῦ νεανίσκου τοῦ Λευίτου, εἰς τὸν οἶκον (π)
Μιχαία, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰρήνην.
16 Καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες (ρ) οἱ ἀνεζωσμένοι
τὰ σκεύη τῆς παρατάξεως αὐτῶν ἑστῶτες παρὰ
17 θύρας τῆς πύλης, οἱ ἐκ τῶν υἱῶν Δάν. Καὶ
ἀνέβησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ (σ) πορευθέντες
κατασκέψασθαι τὴν (τ) γῆν, καὶ εἰσῆλθον
ἐκεῖ εἰς οἶκον Μιχαία, καὶ ὁ ἱερεὺς ἑστώς.
18 Καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ (υ) ἐφοὺδ καὶ
τὸ θεραφὶν καὶ τὸ χωνευτόν. (φ) καὶ εἶπε πρὸς
19 αὐτοὺς ὁ ἱερεὺς, Τί ὑμεῖς ποιεῖτε; Καὶ εἶπαν
(χ) αὐτῷ, Κώφευσον, ἐπίθες τὴν χεῖρά σου
ἐπὶ τὸ στόμα σου, (ψ) καὶ δεῦρο μεθ' ἡμῶν, καὶ
(ω) γένου ἡμῖν εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα. μὴ
(α) ἀγαθὸν εἶναί σε ἱερέα οἴκου ἀνδρὸς ἑνὸς,
ἢ (β) γίνεσθαί σε ἱερέα φυλῆς (γ) καὶ οἴκου εἰς
20 δῆμον Ἰσραήλ; Καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία τοῦ
ἱερέως, καὶ ἔλαβε τὸ (δ) ἐφοὺδ καὶ τὸ θερα-
φὶν καὶ τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ χωνευτὸν, καὶ (ε)
21 ἦλθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ
(ζ) ἀπῆλθον, καὶ ἔθηκαν (η) τὰ τέκνα καὶ τὴν
22 κτῆσιν καὶ τὸ βάρος ἔμπροσθεν αὐτῶν. Αὐ-
τοὶ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου Μιχαία, καὶ ἰδοὺ (θ)
Μιχαίας καὶ οἱ ἄνδρες (ι) οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς
μετὰ οἴκου Μιχαία ἐβόησαν, καὶ κατελάβοντο
23 τοὺς υἱοὺς Δάν. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Δὰν
τὸ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν τῷ Μιχαία,
24 Τί ἐστί σοι, ὅτι ἐβόησας; Καὶ εἶπε (κ) Μι-
χαίας, Ὅτι τὸ γλυπτόν μου, ὃ ἐποίησα, ἐ-
λάβετε, καὶ τὸν ἱερέα, καὶ (λ) ἐπορεύθητε· καὶ τί
μοι ἔτι; καὶ τί τοῦτο λέγετε πρός με, Τί κρά-
25 ζεις; Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν οἱ υἱοὶ Δάν, Μὴ
ἀκουσθήτω δὴ (μ) φωνή σου μεθ' ἡμῶν, μήποτε
(ν) συναντήσωσιν ὑμῖν ἄνδρες πικροὶ ψυχῇ,
καὶ (ξ) προσθήσουσι ψυχὴν σου, καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ
26 οἴκου σου. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Δὰν εἰς (ο)
ὁδὸν αὐτῶν. καὶ εἶδε (π) Μιχαίας, ὅτι δυνα-
τώτεροί εἰσιν ὑπὲρ αὐτόν· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς
27 τὸν οἶκον αὐτοῦ. (ρ) Καὶ οἱ υἱοὶ Δὰν ἔλαβον
ὃ ἐποίησε Μιχαίας, καὶ τὸν ἱερέα ὃς ἦν αὐτῷ,
καὶ ἦλθον (σ) ἐπὶ Λαισά, ἐπὶ λαὸν ἡσυχάζον-
τα καὶ (τ) πεποιθότα ἐπ' ἐλπίδι· καὶ ἐπάταξαν
αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὴν πόλιν (υ)
ἐνέπρησαν ἐν πυρί,

Et responderunt quinque viri euntes considerare terram Laisa: et dixerunt ad fratres; Nôstis, quia est in domo hac Ephod, & Theraphim, & sculptile, & fusile? Et nunc intelligite, quid facietis. Et declinaverunt inde, et intraverunt in domum adolescentis Levitæ, in domum Michææ: et interrogaverunt eum in pace. Et sexcenti viri, qui erant accincti vasis belli suis, stantes apud januas portæ: qui erant de filiis Dan. Et ascenderunt quinq; viri, qui iverant considerare terram, & intraverunt illuc in domum Michææ. Et sacerdos stans. Et sumpserunt sculptile, & Ephod, & Theraphim, & fusile. Et dixit ad eos sacerdos, Quid vos facitis? Et dixerunt ei, Tace: impone manum tuã super os tuum, & veni nobiscum: et esto nobis in patrem, & in sacerdotem. Nunquid est bonum esse te sacerdotem domûs viri unius, an fieri te sacerdotem tribûs et domûs in populo Israel? Et factum est bonum cor sacerdotis, et sumpsit Ephod, & Theraphin, & sculptile, & fusile: & venit in medio populi. Et reverterunt, & abierunt, & posuerunt filios, & possessionem, & (c) quod pretiosum, ante se. Ipsi elongaverant à domo Michææ: et ecce Michæas, & viri qui in domibus, quæ cum domo Michææ, clamaverunt, & assecuti sunt filios Dan. Et converterunt filii Dan faciem suam; & dixerunt Michææ, Quid est tibi, quia clamâsti? Et dixit Michæas; Quoniam sculptile meũ quod feci, tulistis, et sacerdotem: & ivistis. Et quid mihi ultrà? Et quid hoc dicitis ad me, Quid clamas? Et dixerunt ad eum filii Dan, Non audiatur nunc vox tua nobiscũ: ne fortè occurrant vobis viri amari animo: et (d) apponent animam tuam, et animam domûs tuæ. Et iverunt filii Dan in viam suam. Et vidit Michæas, quia potentiores sunt super ipsum: & reversus in domũ suã. Et filii Dan tulerunt, quod fecerat Michæas et sacerdotem, qui erat ei: & venerunt super Laisa, super populum quiescentem, & confidentem in spe. Et percusserunt eos in ore gladii: et civitatem incenderunt in igni:*

MS.A. (μ) ἀδελφοὺς αὐτῶν, Εἰ οἴδατε ὅτι ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις ἐφοὺδ (ν) γνῶτε, τί ποιήσετε. (ξ) εἰσῆλθοσαν (ο) τοῦ παιδαρίου τοῦ (π) Μιχά, καὶ ἠσπάσαντο αὐτόν. Καὶ (ρ) περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικὰ αὐτῶν ἑστηλωμένοι παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος οἱ ἐκ (σ) πορευόμενοι (τ) γῆν, ἐπιβάντες ἐκεῖ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν (υ) ἐφοὺδ (φ) καὶ ὁ ἱερεὺς ἑστηλωμένος παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ πυλῶνος, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά. καὶ οὗτοι εἰσῆλθον εἰς οἶκον Μιχά, καὶ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ ἐφοὺδ καὶ τὸ θεραφὶν καὶ τὸ χωνευτόν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς (χ) πρὸς αὐτόν, (ψ) καὶ ἐλθὲ μεθ' (ω) ἔσῃ ἡμῖν (α) βέλτιον εἶναί (β) γίνεσθαι (γ) καὶ συγγενείας ἐν Ἰσραήλ; (δ) ἐφοὺδ (ε) εἰσῆλθεν (ζ) ἀπῆλθον, (η) τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτῶν τὴν ἔνδοξον ἔμπροσθεν αὐτῶν. Αὐτῶν δὲ μεμακρυνκότων ἀπὸ τοῦ οἴκου Μιχά, (θ) Μιχὰ (ι) ὁ λαὸς οἱ ὄντες ἐν τοῖς οἴκοις οἱ σὺν τῷ οἴκῳ μετὰ Μιχὰ ἔκραζον κατόπισθεν Δάν, καὶ ἐβόησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Δάν. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Δαν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν πρὸς Μιχά, Τί ἐστίν σοι, (κ) Μιχά, (λ) ἀπῆλθατε· καὶ τί ἐμοὶ ἔτι; καὶ τοῦτο λέγετέ μοι, Τί τοῦτο κράζεις; Καὶ εἶπον (μ) ἡ φωνή (ν) ἀπαντήσωσιν (ξ) προσθήσεις τὴν ψυχήν (ο) τὴν ὁδὸν (π) Μιχά, ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν αὐτοῦ· καὶ ἐξένευσεν καὶ ἀνέστρεψεν εἰς (ρ) Καὶ αὐτοὶ ἔλαβον ὅσα ἐποίησεν Μιχά, (σ) ἕως Λαισά, (τ) πεποιθότα· καὶ ἐπάταξαν (υ) ἐνέπρησαν, Καὶ οὐκ ἔστιν ἐξαιρούμενος,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ואתיבו חמשא גובריא דאזלו לאללא ית ארעא ליש ואמרו לאחוהון הידעתון
ארי אית בבתיא האלין איפוד ודמאין ופסלא ומתכא וכען דעו מה תעבדון׃
15 וזרו לתמן ועלו לבית עולימא ליואה בית מיכה ושאילו ליה לשלם׃ ושית מאה גברין
16 מזרזין במני קרביהון קימין במעלנא דתרעא דמשבט בני דן׃ וסליקו חמשא גבריא
17 דאזלו לאללא ית ארעא עלו לתמן ונסיבו ית צלמנא וית איפודא וית דמאין
18 וית מתכא וכהנא קאם במעלנא דתרעא ושית מאה גברא דמזרזי במני קרבא׃ ואלין עלו
לבית מיכה ונסיבו ית צלם איפודא וית דמאין וית מתכא ואמר להון כהנא מה אתון
19 עבדין׃ ואמרו ליה שתוק שוי ידך על פומך ואזיל עמנא והוי לנא לאב
ולכהנא הטב דתהי כהין לבית גברא חד או דתהי כהין לשבטא ולזרעי
20 בישראל׃ ושפר לבא דכהנא ונסיב ית איפודא וית דמאין וית צלמא ועל
21 בגו עמא׃ ואתפניאו ואזלו ושויאו ית טפליא וית בעירא וית קנינא קדמיהון׃
22 אנון ארחיקו מבית מיכה וגבריא די בבתיא דעם בית מיכה אתכנישו ואדביקו ית
23 בני דן׃ וקרו לבני דן ואסחרו אפיהון ואמרו למיכה מא לך ארי אתכנישתא׃
24 ואמר ית דחלתי די עבדית נסבתון וית כהנא ואזלתון ומה לי עוד ומא דין תימרון
25 לי מה לך׃ ואמרו ליה בני דן לא תשמע קלך עמנא דלמא ישלטון בכון גברין מרירין
26 נפשן ותסיף נפשך ונפש אנש ביתך׃ ואזלו בני דן לאורחהון וחזא מיכה ארי תקיפין
27 אנון מניה ואתפני ותב לביתיה׃ ואנון נסיבו ית דעבד מיכה ודברו ית כהנא די הוה
ליה ואתו לליש לעמא דשקטין ושרן לרוחצן ומחו יתהון לפתגם דחרב וית קרתא
אוקידו בנורא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

14 Et responderunt quinq; viri qui iverunt ad explorandum terram Lais, & dixerunt fratribus suis: Num novistis quòd est in domibus his ephod, & similitudines, & sculptile, & fusum? & nunc scite quid facietis. 15 Et diverterunt eò, & venerunt ad domum adolescentis Levitæ ad domum Michah; & rogaverunt eum ad pacem. 16 Et sexcenti viri armati in vasis bellorum suorum stantes ad introitum portæ qui ex tribu filiorum Dan. 17 Et ascenderunt quinq; viri, qui euntes ad explorandum terram, ingressi sunt eò; & tulerunt simulachrum, & ephod, & similitudines, & fusum: & sacerdos stans in introitu portæ, & sexcenti viri qui armati in vasis belli. 18 Et illi intraverunt ad domum Michah, & tulerunt simulachrum, ephod, & similitudines, & fusum: & dixit illis sacerdos; Quid vos facientes? 19 Et dixerunt ei: Tace, pone manum tuam super os tuum, & ito nobiscum, et esto nobis patri & sacerdoti: Num bonũ quòd sis ministrans domui viri unius, vel sis ministrans tribui & prosapiæ in Israel? 20 Et pulchrum fuit cor sacerdotis, & tulit ephod, & similitudines, & simulachrum, & intravit in medio populi. 21 Et respexerunt, & iverunt, & posuerunt parvulos & jumenta, & substantiam ante se. 22 Illi elongaverunt ex domo Michah; & viri qui in domibus quæ cum domo Michah, congregati sunt, & assecuti sunt filios Dan. 23 Et vocaverunt ad filios Dan: & verterunt facies suas, & dixerunt Michah, Quid tibi quia congregatus es? 24 Et dixit: Timorem meum quem feci accepistis, & sacerdotem, & ambulâstis; & quid mihi adhuc? & quid hoc dicitis mihi, Quid tibi? 25 Et dixerunt illi filii Dan: Non audiatur vox tua nobiscum; fortassè potestatem exercebunt in vobis viri amari animarum, & finiet anima tua & anima hominis domus tuæ. 26 Et iverunt filii Dan ad viam suam, & vidit Michah quòd fortes illi ab eo; & respexit & rediit ad domum suam. 27 Et illi acceperunt quod fecit Michah, & duxerunt sacerdotem qui fuit ei, & venerunt ad Lais super populum quiescentes, & manentes ad confidentiam, & percusserunt eos ad verbum gladii, & urbem incenderunt in igne.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܘܥܢܘ ܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܐܠܦ ܐܪܥܐ ܕܠܝܫ * ܘܐܡܪܘ ܠܐܚܝܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ ܒܒܬܐ ܗܠܝܢ ܐܦܘܕ ܘܬܪܦܐ ܘܨܠܡܐ ܘܦܣܝܠܐ. ܘܗܫܐ ܕܥܘ ܡܢܐ ܬܥܒܕܘܢ.
15 * ܘܨܠܝܘ ܠܬܡܢ ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܗ ܕܥܠܝܡܐ ܠܘܝܐ ܒܝܬ ܡܝܟܐ. ܘܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ.
16 * ܘܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܕܙܝܢܝܢ ܡܐܢܝ ܩܪܒܐ ܕܡܢ ܒܢܝ ܕܢ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܬܪܥܐ.
17 * ܘܣܠܩܘ ܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ ܕܐܙܠܘ ܠܡܐܠܦ ܐܪܥܐ. ܘܥܠܘ ܠܬܡܢ ܘܢܣܒܘ ܨܠܡܐ ܘܐܦܘܕ ܘܬܪܦܐ ܘܦܣܝܠܐ. ܘܟܗܢܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܬܪܥܐ ܘܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܕܙܝܢܝܢ ܡܐܢܝ ܩܪܒܐ.
18 * ܘܗܢܘܢ ܥܠܘ ܠܒܝܬ ܡܝܟܐ. ܘܢܣܒܘ ܨܠܡܐ ܘܐܦܘܕ ܘܬܪܦܐ ܘܦܣܝܠܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ. ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
19 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܬܘܩ. ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠ ܦܘܡܟ ܘܬܐ ܥܡܢ. ܘܗܘܝܬ ܠܢ ܠܐܒܐ ܘܠܟܗܢܐ. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܬܗܘܐ ܟܗܢܐ ܠܒܝܬܗ ܕܓܒܪܐ ܚܕ. ܐܘ ܕܬܗܘܐ ܟܗܢܐ ܠܫܒܛܐ ܘܠܫܪܒܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
20 * ܘܫܦܪ ܠܗ ܠܟܗܢܐ. ܘܢܣܒ ܐܦܘܕ ܘܬܪܦܐ ܘܨܠܡܐ. ܘܥܠ ܒܓܘ ܥܡܐ.
21 * ܘܐܬܦܢܝܘ ܘܐܙܠܘ. ܘܣܡܘ ܛܠܝܐ ܘܩܢܝܢܐ ܘܡܘܬܪܬܐ ܩܕܡܝܗܘܢ.
22 * ܗܢܘܢ ܐܬܪܚܩܘ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܡܝܟܐ. ܘܓܒܪܐ ܕܒܒܬܐ ܕܥܡ ܒܝܬ ܡܝܟܐ. ܩܥܘ ܘܪܕܦܘ ܒܬܪ ܒܢܝ ܕܢ. ܘܩܥܘ
23 ܠܒܢܝ ܕܢ. * ܘܐܬܦܢܝܘ ܘܐܡܪܘ ܠܡܝܟܐ. ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܩܥܐ ܐܢܬ.
24 ܐܡܪ * ܐܠܗܝ ܕܥܒܕܬ ܢܣܒܬܘܢ. ܘܟܗܢܐ ܕܒܪܬܘܢ ܘܐܙܠܬܘܢ. ܘܡܢܐ ܐܝܬ ܠܝ ܬܘܒ. ܘܡܢܐ ܗܕܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ.
25 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܒܢܝ ܕܢ. ܠܐ ܬܫܡܥ ܩܠܟ ܥܡܢ. ܕܠܡܐ ܢܦܓܥܘܢ ܒܟ ܓܒܪܐ ܡܪܝܪܝ ܢܦܫܐ. ܘܬܘܒܕ ܢܦܫܟ ܘܢܦܫܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܟ.
26 * ܘܐܙܠܘ ܒܢܝ ܕܢ ܠܐܘܪܚܗܘܢ. ܘܚܙܐ ܡܝܟܐ ܕܥܫܝܢ ܡܢܗ. ܘܐܬܦܢܝ ܘܗܦܟ ܠܒܝܬܗ.
27 * ܘܗܢܘܢ ܢܣܒܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܡܝܟܐ. ܘܠܟܗܢܐ ܕܗܘܐ ܠܗ. ܘܐܬܘ ܥܠ ܠܝܫ. ܥܠ ܥܡܐ ܫܠܝܐ ܘܫܐܢܐ. ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܠܩܪܝܬܐ ܐܘܩܕܘ ܒܢܘܪܐ.

14 Et respondentes quinque illi viri qui abierant ad explorandam terram Lis, dixerunt fratribus suis, Sciatis esse in collibus istis ephod, & pallium, & simulachrum sculptile ac fusile: deliberate ergò quid faciatis.
15 Et divertentes ingressi sunt domum juvenis illius Levi, domum *scilicet* Michæ, & salutaverunt eum.
16 Porrò sexcenti illi viri de filiis Dan, qui erant instrumentis bellicis armati, consistebant in introitu ostii.
17 Interea ascendentes quinque illi viri qui ierant exploratum terram, ingressi sunt illuc, & tulerunt simulachrum, & ephod, & pallium, atq; aurificium, sacerdote ad introitum ostii consistente.
18 Sexcenti quoque illi viri armis bellicis accincti ingressi sunt domum Michæ, & abstulerunt simulachrum, ephod, pallium, & aurificium. Ait illis sacerdos, Quid agitis?
19 Dixerunt ei, Tace, impone manum tuam ori tuo, & veni nobiscum, sisque nobis pater & sacerdos. Utrùm consultius tibi est, esse sacerdotem domûs viri unius, an esse sacerdotem nationis ac familiæ Israeliticæ?
20 Collibuit ergò animo sacerdotis, & accipiens simulachrum, ephod, ac pallium, profectus est cum populo.
21 Ita conversi transierunt abieríntque, oves, & armenta, atque jumenta ante se *abducentes*.
22 Cùm isti procul abessent à domo Michæ, vir *quidam* existens in domo *sita* ad latus domûs Michæ exclamans persecutus est filios Dan,
23 Vocavítque filios Dan. Qui conversi dixerunt ad Micham, Quid habes quòd clamas?
24 Respondit eis, Deos quos feceram, abstulistis, sacerdotem quoque abducentes abitis; & quid mihi superest illic, ut dicatis, Quid habes?
25 Dixerunt ad eum filii Dan, Ne audire facias vocem tuam apud nos, ne fortè irruant in te amarulenti animi homines, & perdas animam tuam & animam filiorum tuorum:
26 Et perrexerunt filii Dan iter suum. Cùm verò videret Micha quòd fortiores se essent, conversus rediit domum suam.
27 Illi ergò auferentes quod fecerat Micha, & abducentes sacerdotem quem habebat, ingressi sunt in Lis contra populum opimum ac tranquillum, percusserunt eos acie gladii, & civitatem igni combusserunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فقال الخمسة الرجال الذين انطلقوا ليجسوا الأرض * تعلموا أن في هذه الأكمة حبر ورداء
15 وصنما مسبوكا منحوتا * فانظروا ماذا تصنعون الآن * فحادوا عن الطريق * ودخلوا إلى لاوي
16 الشاب إلى بيت ميخا * وسلموا عليه * وأما الستماية المتسلحين من بني دان * فقاموا عند باب
17 الدهليز * وصعد الخمسة الذين جسوا الأرض * ودخلوا البيت وأخذوا الصنم * والرداء والجبة
18 الذي للحبر * وكان الحبر قائما في الدهليز عند الباب * والستماية المتسلحين بسلاحهم دخلوا
بيت ميخا * وأخذوا الصنم المصوغ والجبة والرداء * فقال لهم الحبر ما هذا الذي تصنعون *
19 * فقالوا له * كف وضع يدك على فمك وامض معنا * لتصير لنا أبا وحبرا * أيما الأحسن أحب
إليك وخير لك * أن تكون حبرا لرجل واحد * أو تكون حبرا لقبيلة من قبائل بني إسرائيل *
20 * فطاب نفس الحبر * وأخذ الصنم والجبة والرداء * وانطلق مع القوم *
21 * وانصرفوا وجازوا *
22 وأبعدوا في السير * والغنم والمواشي والبهائم بين أيديهم * فلما تباعدوا من بيت ميخا * صاح
رجل كان في بيت ميخا إلى جانب بيته * وأعلمه بما كان * وعلم ميخا بنيه * وركضوا في
23 طلب بني دان * فهتفوا وقالوا لميخا * ما حالك تنادي *
24 قال لهم ميخا * أخذتم الإله الذي عملته وانطلقتم بالحبر * فما بقي لي حتى تقولوا ما حالك *
25 فقال له بنو دان * لا تصيح خلفنا * لئلا يسمعك قوم مما فيهم غيرة ومرارة نفس * فتهلك نفسك ونفس بنيك *
26 * فمضوا بنو دان في طريقهم * فلما رأى ميخا أن ليس له بهم طاقة * رجع إلى بيته *
27 * وأخذ أولئك ما صنع ميخا * وساقوا الحبر الذي كان عنده * ودخلوا أليس * ووردوا على
شعب خصب ساكنين مطمئنين * فقتلوهم بالسيف * وأحرقوا القرية بالنار *

14 *ubi dixerunt quinq; illi viri qui abierant ad explorandam terram, Notum sit vobis extare in isto colle sagum, & chlamydem, atque idolum fusum & cælatum: consulite ergò quid sitis modò facturi.*
15 *Et deflectentes à via ingressi sunt ad adolescentem illum Levi, in domum Michæ, & salutaverunt eum.*
16 *Porrò sexcenti illi armati de filiis Dan substiterant ad januam porticûs:*
17 *Et quinque illi qui terram exploraverant, ascendentes ingressi sunt domum, & abstulerunt idolum, chlamydem, & sagum sacerdotis, dum idem sacerdos subsisteret in porticu prope januam.*
18 *Tum sexcenti illi suis armis accincti ingressi sunt domum Michæ, & acceperunt idolum aurificis arte conflatum, & sagum, atque chlamydem. Quibus ait sacerdos, Quid hoc est quod agitis?*
19 *Dixerunt ad eum; Sile, impone manum tuam ori tuo, & sequere nos, ut sias nobis pater & sacerdos. Mira verum carior tibi ac melior est? ut sis sacerdos unius viri, an sis sacerdos familiæ ex familiis Israelitarum?*
20 *Bono itaque animo factus sacerdos accepit idolum, & tunicam, atque chlamydem, abiitque cum populo.*
21 *Et conversi transierunt & processerunt in itinere, ovibus, armentis, ac jumentis ante se ductis.*
22 *Cúmque procul essent à domo Michæ, exclamavit homo quidam qui erat in domo Michæ ad latus domûs ejus, & indicavit ei quod acciderat; significavitq; Micha filiis suis, et cucurrerunt ad quærendum filios Dan.*
23 *Qui vociferantes dixerunt ad Michum,*
24 *Quid rei est cur clamites? Ait illis Micha, Abstulistis deum quem comparaveram, & sacerdotem abduxistis; et quid mihi superest, ut dicatis; Quid rei tibi est?*
25 *Dixerunt ei filii Dan, Ne clamites post nos, ne fortè audiant te quidam ex nobis, in quibus est zelus et amaritudo animi, perdásque animam tuam et animas filiorum tuorum:*
26 *Et perrexerunt filii Dan itinere suo. Cúmque videret Micha haud pares habere se vires adversùs eos, reversus est domum suam.*
27 *Illi verò, ablatis quæ fecerat Micha, abductóque sacerdote qui erat apud ipsum, ingressi sunt Alis, & venerunt ad populum fœcundum securè habitantem, gladio peremerunt eos, & civitatem igne succenderunt,*

ספר שופטים : יח

28 ואין מציל כי רחוקה היא מצידון ודבר אין להם עם אדם והיא בעמק אשר לבית רחוב ויבנו את העיר וישבו בה :
29 ויקראו שם העיר דן בשם דן אביהם אשר יולד לישראל ואולם ליש שם העיר לראשנה :
30 ויקימו להם בני דן את הפסל ויהונתן בן גרשם בן מנשה הוא ובניו היו כהנים לשבט הדני עד יום גלות הארץ :
31 וישימו להם את פסל מיכה אשר עשה כל ימי היות בית האלהים בשלה :

CAP. XIX. יט

1 ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל ויהי איש לוי גר בירכתי הר אפרים ויקח לו אשה פילגש מבית לחם יהודה :
2 ותזנה עליו פילגשו ותלך מאתו אל בית אביה אל בית לחם יהודה ותהי שם ימים ארבעה חדשים :
3 ויקם אישה וילך אחריה לדבר על לבה להשיבו ונערו עמו וצמד חמרים ותביאהו בית אביה ויראהו אבי הנערה וישמח לקראתו :
4 ויחזק בו חתנו אבי הנערה וישב אתו שלשת ימים ויאכלו וישתו וילינו שם :
5 ויהי ביום הרביעי וישכימו בבקר ויקם ללכת ויאמר אבי הנערה אל חתנו סעד לבך פת לחם ואחר תלכו :
6 וישבו ויאכלו שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי הנערה אל האיש הואל נא ולין ויטב לבך :
7 ויקם האיש ללכת ויפצר בו חתנו וישב וילן שם :
8 וישכם בבקר ביום החמישי ללכת ויאמר אבי הנערה סעד נא לבבך והתמהמהו עד נטות היום ויאכלו שניהם :
9 ויקם האיש ללכת הוא ופילגשו ונערו ויאמר לו חתנו אבי הנערה הנה נא רפה היום לערב לינו נא הנה חנות היום לין פה וייטב לבבך והשכמתם מחר לדרככם והלכת לאהלך :

Versio VUL. LAT.

28 Nullo penitùs ferente præsidium, eò quòd procul habitarent à Sidone, et cum nullo hominũ haberent quidquã societatis ac negotii. Erat autem civitas sita in regione Rohob: quam rursũ exstruentes habitaverũt in ea,
29 Vocato nomine civitatis Dan, juxta vocabulũ patris sui, quẽ genuerat Israel, quæ priùs Lais
30 dicebatur. Posuerúntque sibi sculptile, et Jonathan filiũ Gersam filii Moysi, ac filios ejus sacerdotes in tribu Dan, usq; ad
31 diem captivitatis suæ. Mansitq; apud eos idolum Michæ omni tempore, quo fuit dom' Dei in Silo. In diebus illis non erat rex in Israel.

CAP. XIX.

1 Fuit quidã vir Levites habitans in latere montis Ephraim, qui accepit uxorẽ de Bethlehẽ
2 Juda: Quæ reliquit eum, & reversa est in domũ patris sui in Bethlehẽ, mansitque apud eum
3 quatuor mensibus. Secutúsque est eam vir suus, volens reconciliari ei, atque blandiri, & secum reducere, habens in comitatu puerũ & duos asinos: quæ suscepit eum, & introduxit in domum patris sui. Quod cùm audisset socer ejus, cúmque vi-
4 disset, occurrit ei lætus, Et amplexatus est hominẽ. Mansitq; gener in domo soceri trib' diebus, comedens cum eo & bi-
5 bens familiariter. Die autem quarto de nocte consurgens, proficisci voluit, quẽ tenuit socer, & ait ad eum; Gusta priùs pauxillũ panis, & conforta sto-
6 machũ, & sic proficiscéris. Sederúntq; simul, ac comederunt & biberunt. Dixitq; pater puellæ ad generum suũ; Quæso te ut hodiè hìc maneas, pari-
7 térq; lætemur. At ille consurgens, cœpit velle proficisci. Et nihilominùs obnixè eum socer tenuit, et apud se fecit manere.
8 Manè autem facto, parabat Levites iter. Cui socer rursũ; Oro te, inquit, ut paululũ cibi capias: & assumptis virib', donec increscat dies, posteà proficiscaris. Comederũt ergò simul.
9 Surrexitque adolescens, ut pergeret cum uxore sua & puero. Cui rursum locutus est socer; Considera quòd dies ad occasũ declivior sit, & propinquat ad vesperum: mane apud me etiã hodiè, & duc lætum diem, & cras proficiscéris ut vadas in domum tuam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ οὐκ ἦν ὁ ῥυόμενος, ὅτι μακράν ἐστιν ἀπὸ Σιδωνίων, καὶ λόγος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μετὰ (φ) ἀνθρώπου· καὶ αὐτὴ (χ) ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ οἴκου Ῥαάβ. καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν, καὶ (ψ) κατεσκήνωσαν ἐν αὐτῇ.
29 Καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Δάν, (ω) ἐν ὀνόματι Δὰν πατρὸς αὐτῶν, ὃς (α) ἐτέχθη τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἦν (β) Οὐλαμαῒς ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον.
30 Καὶ (γ) ἔστησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ (δ) Δὰν τὸ γλυπτόν. καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς (ε) Γηρσὼν υἱὸς Μανασσῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἱερεῖς τῇ φυλῇ Δὰν (ζ) ἕως ἡμέρας τῆς ἀποικίας τῆς γῆς.
31 Καὶ ἔθηκαν ἑαυτοῖς τὸ γλυπτὸν ὃ ἐποίησε Μιχαίας, πάσας τὰς ἡμέρας (η) ἃς ἦν ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐν (θ) Σηλώμ. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (ι) οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ.

Κεφ. ιθ΄.

1 Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ Λευίτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄρους Ἐφραίμ, καὶ ἔλαβεν (α) αὐτῷ γυναῖκα παλλακὴν (β) ἀπὸ Βηθλεὲμ Ἰούδα.
2 Καὶ (γ) ἐπορεύθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθε (δ) παρ' αὐτοῦ εἰς οἶκον πατρὸς αὐτῆς εἰς Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ (ε) ἦν ἐκεῖ ἡμέρας μηνῶν τεσσάρων.
3 Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη (ζ) ὀπίσω αὐτῆς τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ (η) καρδίαν αὐτῆς, τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτὴν (θ) αὐτῷ· καὶ νεανίας αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ (ι) ζεῦγος ὄνων. ἡ δὲ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς οἶκον πατρὸς αὐτῆς· καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, (κ) καὶ ηὐφράνθη εἰς συνάντησιν αὐτοῦ.
4 Καὶ (λ) κατέσχεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, καὶ ἐκάθισε μετ' αὐτοῦ (μ) ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ (ν) ηὐλίσθησαν ἐκεῖ.
5 Καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη τοῦ (ξ) πορευθῆναι. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς (ο) τὸν νυμφίον αὐτοῦ, Στήρισον τὴν καρδίαν σου (π) ψωμῷ ἄρτου, καὶ μετὰ τοῦτο πορεύσεσθε.
6 Καὶ ἐκάθισαν καὶ ἔφαγον (ρ) οἱ δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔπιον. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς τὸν ἄνδρα, (σ) Ἄγε δὴ αὐλίσθητι, καὶ ἀγαθυνθήσεται ἡ καρδία σου.
7 Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ (τ) τοῦ πορεύεσθαι αὐτός· καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, (υ) καὶ ἐκάθισε καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.
8 Καὶ ὤρθρισε τοπρωΐ τῇ ἡμέρᾳ (φ) τῇ πέμπτῃ τοῦ πορευθῆναι. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, (χ) Στήρισον δὴ τὴν καρδίαν σου, καὶ στράτευσον ἕως κλῖναι τὴν ἡμέραν· καὶ ἔφαγον οἱ δύο.
9 Καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ (ψ) πορευθῆναι αὐτός, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ (ω) καὶ ὁ νεανίας αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος, Ἰδοὺ (α) δὴ ἠσθένησεν ἡ ἡμέρα εἰς τὴν ἑσπέραν· αὐλίσθητι ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήσεται ἡ καρδία σου, καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον (β) εἰς ὁδὸν ὑμῶν, καὶ (γ) πορεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου.

28 *Et non fuit, qui erueret: quoniam longè est à Sidoniis, et verbũ nõ est eis cũ homine: et ipsa in valle domûs (c) Rhaab. Et ædificaverũt civitatem, et habitârunt in ea.*
29 *Et vocaverunt nomẽ civitatis Dan, in nomine Dan patris eorum, qui natus est ipsi Israel. Et erat Ulamais nomen civitatis anteà.*
30 *Et statuerunt sibi filii Dan sculptile. Et Jonathan fil.' Gerson (f) filii Manasse, ipse et filii ejus erant sacerdotes tribui Dan usq; in diẽ transmigrationis terræ.*
31 *Et posuerunt sibi sculptile, quod fecerat Michæas, omnibus diebus, quibus fuit domus Dei in Selom. Et factum est in diebus illis, non erat rex in Israel.*

CAP. XIX.

1 *Et fuit vir Levita incolens in femoribus montis Ephræm: et accepit sibi uxorem concubinam de Bethleem Juda.*
2 *Et (a) ivit ab eo concubina ejus, et abiit ab eo in domũ patris sui in Bethleem Juda: et fuit ibi dieb' mensiũ quatuor.*
3 *Et surrexit vir ej': & ivit post eam ad loquendũ ad cor ej', ad revocandũ eam sibi: et puer ej' cum eo, et par asinorũ. Illa verò introduxit eum in domũ patris sui. Et vidit eum pater adolescentulæ: et lætat' est in occursũ ej'.*
4 *Et retinuit eum socer ejus, pater adolescentulæ: et sedit cum eo ad tres dies: et comederunt, et biberunt, et (b) manserunt ibi.*
5 *Et factum est die quartâ; et surrexerũt manè: et surrexit ad eundum. Et dixit pater adolescentulæ ad generum suum, Firma cor tuũ buccellâ panis: et post hoc ibitis.*
6 *Et sederũt, et comederũt ambo in idipsũ, et biberunt. Et dixit pater adolescentulæ ad virũ; Age nũc, maneas; et bonum fiet cor tuũ.*
7 *Et surrexit vir ad eundum ipse. Et coëgit eum socer ejus: et sedit, et mansit ibi.*
8 *Et surrexit manè die quintâ ad eundum. Et dixit pater adolescentulæ, Firma nunc cor tuum, et (c) instrue; donec inclinet dies: et comederunt ambo.*
9 *Et surrexit vir ad eundum, ipse, et concubina ej', et puer ej'. Et dixit ei socer ejus pater adolescentulæ, Ecce jam infirmata est dies in vesperam: maneto hîc, et bonum fiet cor tuum: et diluculò surgetis cras ad viam vestram, et ibis ad tabernaculum tuum.*

MS.A. (φ) ἀνθρώπων· (χ) ἐν κοιλάδι, ἥ ἐστιν τοῦ οἴκου Τώβ. καὶ (ψ) κατῴκησαν ἐν (ω) χ[illegible] τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς (α) ἐγεννήθη τῷ (β) Λαεὶς ὄνομα τῇ πόλει (γ) ἀνέστησαν (δ) τοῦ Δὰν τὸ γλυπτὸν Μιχά. (ε) Γηρσὼμ υἱοῦ Μανασσῆ (ζ) ἕως τῆς μετοικεσίας τοῦ Δάν. Καὶ ἔταξαν αὐτοῖς τὸ γλυπτὸν Μιχὰ ὃ ἐποίησεν, πάσας (η) ὅσας (θ) Σηλώ. (ι) καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν
Κεφ. ιθ΄. MS.A. (α) ὁ ἀνὴρ ἑαυτῷ (β) ἐκ (γ) ὠργίσθη αὐτῷ ἡ (δ) ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς (ε) ἐγένετο ἐκεῖ ἡμέρας τετράμηνον. Καὶ (ζ) κατόπισθεν (η) τὴν καρδίαν αὐτῆς, διαλλάξαι αὐτὴν (θ) ἑαυτῷ, καὶ ἀπαγαγεῖν αὐτὴν πάλιν πρὸς αὐτόν· καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ (ι) ζεῦγος ὑποζυγίων. καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου τοῦ πατρὸς (κ) καὶ παρῆν εἰς ἀπάντησιν (λ) εἰσήγαγεν αὐτὸν (μ) ἡμέρας τρεῖς, (ν) ὕπνωσαν ἐκεῖ. (ξ) ἀπελθεῖν. (ο) τὸν *γαμβρὸν αὐτοῦ, (π) κλάσματι ἄρτου, (ρ) ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀμφότεροι καὶ ἔπιον. (σ) Ἀρξάμενος αὐλίσθητι, καὶ ἀγαθυνθήτω (τ) ἀπελθεῖν. *Καὶ ἐβιάσατο (υ) καὶ πάλιν ηὐλίσθη ἐκεῖ. (φ) τῇ *τρίτῃ τοῦ ἀπελθεῖν. καὶ (χ) Στήρισον τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ καὶ στρατεύθητι ἕως κλίνῃ ἡ ἡμέρα· καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀμφότεροι. Καὶ (ψ) ἀπελθεῖν αὐτός, (ω) καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ· (α) δὴ εἰς ἑσπέραν κέκλικεν ἡ ἡμέρα· κατάλυσον ὧδε ἔτι σήμερον καὶ μεῖναι ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ (β) εἰς τὴν ὁδὸν (γ) ἀπελεύσῃ εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 ולית דמשיזיב ארי רחיקא היא מצידון ופתגם לית להון עם אנש ואינון במישר דלבית רחוב ובנו ית קרתא ויתיבו בה :
29 וקרו שמא דקרתא דן בשום דן אבוהון דאתיליד לישראל וברם ליש שמא דקרתא מלקדמין :
30 ואקימו להון בני דן ית צלמא ויהונתן בר גרשם בר מנשה הוא ובנוהי הון כומרין לשבטא דבית דן עד יומא דגלו יתבי ארעא :
31 ושויאו להון ית צלם מיכה די עבד כל יומיא דהוה קים בית מקדשא דיי בשילו :

יט

1 והוה ביומיא האנון ומלכא לית בישראל והוה גבר ליואה דר בסיפי טורא דבית אפרים ונסיב ליה איתתא לחינתא מבית לחם דבית יהודה :
2 ובסרת עלוהי לחינתיה ואזלת מלותיה לבית אבוהא לבית לחם דבית יהודה והות תמן יומין ארבעא ירחין :
3 וקם בעלה ואזל בתרהא למללא על לבהא לאתבותהא ועולימיה עמיה וזוג חמרין ואעלתיה לבית אבוהא וחזיה אבוהא דעולימתא וחדי לקדמותיה :
4 ואתקיף ביה חמוהי אבוהא דעולימתא ויתיב עמיה תלתא יומין ואכלו ושתיאו ובתו תמן :
5 והוה ביומא רביעאה ואקדימו בצפרא וקם למיזל ואמר אבוהא דעולימתא לחתניה סעיד לבך פתא דלחמא ובתר כן תיזלון :
6 ואסחרו ואכלו תרויהון כחדא ושתיאו ואמר אבוהא דעולימתא לגברא שרי כען ובית ויתשפר לבך :
7 וקם גברא למיזל ואתקיף ביה חמוהי ותב ובת תמן :
8 ואקדים בצפרא ביומא חמישאה למיזל ואמר אבוהא דעולימתא סעיד כען לבך ואתעכבו עד מתפני יומא ואכלו תרויהון :
9 וקם גברא למיזל הוא ולחינתיה ועולימיה ואמר ליה חמוהי אבוהא דעולימתא הא כען חלש יומא למערב ביתו כען הא כען פני יומא ביתו הכא ויתשפר לבך ותקדמון מחר לאורחכון ותהך לקרוך :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et non fuit qui eriperet, quoniam *distans illa à Sidon*, et verbum non erat 28
eis cum homine; et illi in planicie domus Rehhob: & ædificaverunt urbem, & sederunt in ea. Et vocaverunt nomen urbis Dan, in nomine Dan 29
patris eorum, qui natus fuit Israeli: & certe Lais nomen urbis ab antiquo.
Et statuerunt sibi filii Dan simulachrum, & Jehonathan filius Ger- 30
som filii Menasse, ipse & filii ejus fuerunt Chomarim tribui *domus* Dan,
usq; diem quã migraverunt habitatores terræ. Et posuerunt sibi simula- 31
chrum Michah quod fecit, omnibus diebus quibus fuit stans domus sanctuarii Domini in Silo.

CAP. XIX.

Et fuit in dieb' illis & rex non erat in Israel. Et fuit vir Levites habi- 1
tans in finibus domus Ephraim, & accepit sibi mulierem concubinam ex
Beth-lehhem domus Jehuda. Et contempsit super eum concubina ejus, 2
& abiit ab eo ad domum patris sui ad Beth-lehhem domus Jehuda; &
fuit ibi diebus quatuór mensiũ. Et surrexit marit' ejus, & ivit post eam ad 3
loquendum super cor ejus ad reducendum eam, & puer ejus cum eo, & par
asinorum; & intrare fecit eum ad domum patris sui, & vidit eum pater
ipsius puellæ, & lætatus est ad occursum ejus. Et invaluit in eo socer illi- 4
us pater ipsius puellæ, & sedit cum eo tres dies: & comederunt & biberunt, & pernoctarunt ibi. Et fuit in die quarta, & anticipaverunt in 5
aurora, & surrexit ad eundum, & dixit pater ipsius puellæ genero suo:
Fulci cor tuum frusto panis, & post sic ibitis. Et redierunt & comederunt 6
duo illi simul & biberunt: & dixit pater ipsius puellæ *viro*: Mane nunc
& pernocta, & pulchrescet cor tuum. Et surrexit vir ad eundum, et invaluit 7
in eo socer ejus, et rediit, et pernoctavit ibi. Et *anticipavit* in aurora in 8
die quinta ad eundum, et dixit pater ipsius puellæ: Fulci nunc cor tuum;
et morabimini usq; ad converti diem: et comederunt duo illi. Et 9
surrexit vir ad eundum ipse et concubina ejus, et puer ejus: et dixit illi
socer ejus pater ipsius puellæ: Ecce nunc inclinata dies ad Occidentem,
pernocta nunc hic tantùm in hac die; pernocta hic, & pulchrescet cor tuum, et anticipabitis cras ad viam vestram, et ibis ad urbem tuam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܡܢ ܕܡܦܨܐ. ܡܛܠ ܕܪܚܝܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܨܝܕܢ. ܘܡܫܘܬܦܘܬܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܡ
29 ܐܢܫ. ܘܗܝ ܒܒܩܥܬܐ ܗܘܬ ܕܒܝܬ ܪܚܘܒ. ܘܒܢܘܗ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܝܬܒܘ ܒܗ. * ܘܩܪܘ
ܫܡܗ ܕܡܕܝܢܬܐ ܕܢ. ܒܫܡ ܕܢ ܐܒܘܗܘܢ ܕܐܬܝܠܕ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܒܪܡ. ܠܘܙ ܫܡܗ ܗܘܐ
30 ܠܡܕܝܢܬܐ. ܡܢ ܩܕܝܡ. * ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܒܢܝ ܕܢ ܨܠܡܐ. ܘܝܘܢܬܢ ܒܪ ܓܪܫܘܢ ܒܪ
ܡܢܫܐ. ܗܘ ܘܒܢܘܗܝ. ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܠܫܒܛܐ ܕܕܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܐܫܬܒܝܬ
31 ܐܪܥܐ. * ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܨܠܡܐ ܕܥܒܕ ܡܝܟܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܗܘܐ ܒܝܬ ܐܠܗܐ
ܒܫܝܠܘ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܡܠܟܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܠܘܝ ܥܡܪ
2 ܗܘܐ ܒܥܒܪܗ ܕܛܘܪܐ. ܘܢܣܒ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܦܠܓܫܬܐ. ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܙܢܬ
ܥܠܘܗܝ ܦܠܓܫܬܗ. ܘܫܒܩܬܗ ܘܐܙܠܬ ܡܢ ܠܘܬܗ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ.
3 ܘܗܘܬ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ. ܐܪܒܥܐ ܝܪܚܝܢ. * ܘܩܡ ܒܥܠܗ. ܘܐܙܠ ܒܬܪܗ. ܕܢܡܠܠ ܥܡ ܠܒܗ
ܘܢܗܦܟܝܗ. ܘܥܠܝܡܗ ܥܡܗ ܘܬܪܝܢ ܚܡܪܝܢ. ܘܐܥܠܬܗ ܠܒܝܬܐ ܕܐܒܘܗ. ܘܚܙܝܗܝ ܐܒܘܗ
4 ܕܥܠܝܡܬܐ. ܘܚܕܝ ܒܡܐܬܝܬܗ. * ܘܐܚܕܗ ܚܡܘܗܝ ܐܒܘܗ ܕܥܠܝܡܬܐ. ܘܝܬܒ ܠܘܬܗ ܬܠܬܐ
5 ܝܘܡܝܢ. ܘܐܟܠܘ ܘܐܫܬܝܘ. ܘܒܬܘ ܬܡܢ. * ܘܒܝܘܡܐ ܕܐܪܒܥܐ. ܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ ܠܡܐܙܠ.
ܘܐܡܪ ܐܒܘܗ ܕܥܠܝܡܬܐ ܠܚܬܢܗ. ܣܥܘܕ ܠܒܟ ܒܦܬܬܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܙܠܘܢ.
6 * ܘܝܬܒܘ ܘܐܟܠܘ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܘܐܫܬܝܘ. ܘܐܡܪ ܐܒܘܗ ܕܥܠܝܡܬܐ ܠܚܬܢܗ. ܐܢ
7 ܨܒܐ ܐܢܬ ܒܘܬ. ܘܢܛܐܒ ܠܟ. * ܘܩܡ ܓܒܪܐ ܠܡܐܙܠ. ܘܐܠܨܗ ܚܡܘܗܝ ܘܒܬ ܬܡܢ.
8 * ܘܩܕܡ ܒܨܦܪܐ ܒܝܘܡܐ ܕܚܡܫܐ ܠܡܐܙܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗ ܕܥܠܝܡܬܐ. ܣܥܘܕ ܠܒܟ
9 ܘܐܬܡܗܠ ܥܕ ܕܢܨܠܐ ܝܘܡܐ. ܘܐܟܠܘ ܬܪܝܗܘܢ ܘܐܫܬܝܘ. * ܘܩܡ ܓܒܪܐ ܠܡܐܙܠ. ܗܘ
ܘܦܠܓܫܬܗ. ܘܥܠܝܡܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܡܘܗܝ ܐܒܘܗ ܕܥܠܝܡܬܐ. ܗܐ ܪܦܐ ܠܗ ܝܘܡܐ.
ܒܘܬ ܗܪܟܐ. ܘܢܛܐܒ ܠܟ. ܘܩܘܡܘ ܡܚܪ ܘܐܙܠܘ ܠܡܫܟܢܟܘܢ.

Nemo autem erat qui liberaret, quoniam re- 28
mota erat à Sidone, neq; commercium habe-
bant cum quopiam, eaque sita erat in valle
Beth-rehob. Postea extruentes civitaté illam
habitârunt in ea: Et vocaverunt nomen civi- 29
tatis illius Dan, juxta nomen Dan patris sui,
qui natus fuerat Israeli: cæterùm Luz voca-
batur antea civitas illa. Et erexerunt sibi filii 30
Dan simulachrum, & Jonathan filius Gerson
filii Manasse, ipse & filii ejus fuerunt sacer-
dotes tribûs Dan, usque ad diem quo captiva
ducta fuit terra. Posuerunt enim sibi simula- 31
chrum illud quod fecerat Micha, cunctis die-
bus quibus fuit domus Dei in Silo.

CAP. XIX.

PRæterea contigit diebus illis quibus rex 1
non erat in Israele, contigit inquam, *ut præ-
dictus* vir Levi habitaret ad oras montis, su-
merétque sibi uxorem concubinam de Beth-
lehem Juda. Scortata autem in eum ipsius con- 2
cubina, surrexit discessítq; ab eo ad domum
patris sui in Beth-lehem Juda, mansítq; illic
dies aliquot, *nempe* quatuor menses. Qua- 3
propter surgens maritus ejus secutus est eam,
ut consolaretur eam, eámq; reduceret, juve-
nem suum, & duos asinos secum *habens*. Illa
ergò introduxit eum in domum patris sui; vi-
dénsq; eum pater adolescentulæ, gavisus est de
præsentia ipsius. Et retinuit eum socer ipsius, 4
pater *scilicet* adolescentulæ, mansítq; apud
eum tres dies, quibus cùm edissent ac bibis-
sent ibiq; pernoctâssent, Die quarto surrexe- 5
runt diluculo ut proficiscerentur: dixit autem
pater adolescentulæ ad generum suum, Fulci
cor tuum frustulo panis, ac tum surgens pro-
ficiscêris. Sederunt igitur & comederunt am- 6
bo simul ac biberunt: dixítq; pater adolescen-
tulæ genero suo, Si libeat, pernocta, erítq; tibi
jucundum. At surgente viro ut abieret, coë- 7
git eum socer ipsius, & pernoctavit illic.
Cúmq; diluculo surrexisset die quinto ut dis- 8
cederet, dixit ad eum pater adolescentulæ,
Fulci cor tuum & perambula donec incline-
tur dies. Comederunt igitur ambo, ac bibe-
runt; Surrexitque vir ille ad proficiscendum
unà cum concubina sua & juvene suo. Sed 9
dixit ad eum socer ejus, pater adolescentulæ,
En retrocessit dies, pernocta hîc, & bene suc-
cedet, & cras manè surgentes redite in do-
micilium vestrum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ولم يعنهم احد . لان القرية كانت بعيدة من صيدا * ولم يكن بينهم وبين احد كلام ولا
29 عمل وكانت القرية في عوربيت راحوب * وبنوا القرية وسكنوها * ودعوا اسمها دان باسم دان ابيهم
30 الذي ولد لاسرايل * وكان اسم القرية قبل ذلك اليس * ونصب بنوا دان الصنم واما يوناثان بن
31 جرسون بن منسا فصار هو وبنوه احبارا لقبيلة دان الى اليوم الذي سبيت الارض * ووضعوا
لهم الصنم الذي صاغ ميخا كل الايام الذي كان بيت الله في سيلوا

* الفصل التاسع عشر *

1 * وفي تلك الايام لم يكن لبني اسرايل ملك * وكان رجل اسمه لاوي يسكن في صفح
2 الجبل واتخذ امراة سرية من بيت لحم قرية بني يهودا * وزنت المراة التي تزوج * وخرجت
من عنده وانطلقت الى بيت ابيها الى بيت لحم قرية بني يهودا ومكثت هناك اربعة شهور
3 * ثم قام زوجها وانطلق في طلبها لتعيدها ويردها اليه واخذ معه فتى مملوكا له وحمارين
4 فلما اتاها ادخلته الى بيت ابيها فلما راه ابو الجارية فرح به * واضافه صهره ابو الجارية
5 ومكث عنده ثلثة ايام * واكل وشرب وبات ليلته الثالثة * وفي اليوم الرابع بكر بكور
6 لينصرف فقال له حميه ابو الجارية اسند قلبك بكسرة خبز ثم تنطلق بعد ذلك * فاكلا
7 وشربا جميعا فقال له حميه ابو الجارية ان احببت بت عندنا ونتنعم جميعا * فنهض الرجل
8 لينصرف فالح عليه حميه فبات عنده * وبكر في اليوم الخامس لينصرف فقال له ابو
9 الجارية شد قلبك وكل شيا واصبر حتى يصبح قليلا * فتغديا جميعا وشربا * ونهض الرجل
لينصرف هو وغلامه وسريته فقال له حموه ابو الجارية قد انتصف النهار الان فبت عندنا
وانعم معنا حتى الى غد وتبكروا وتسيروا *

Nemine eos adjuvante. Civitas enim illa 28
distans erat à Saida, nec ullus intererat
inter eos et inter quenquam sermo aut ne-
gotium: & erat civitas illa collocata in
valle Beth-rehob. Reædificârunt autem
civitatem, & coluerunt eam: Vocave- 29
rúntque nomen ejus Dan, nomine Dan pa-
tris sui, qui natus fuerat Israeli: porrò
nomen civitatis illius erat olim, Alis. E- 30
rexerunt autem filii Dan idolum illud:
(Jonathan verò filius Gerson filii Ma-
nasse factus est ipse & filii ejus sacerdo-
tes familiæ Dan, usque ad diem quo re-
ducta fuit terra in captivitatem.) Et po- 31
suerunt sibi idolum quod conflaverat
Micha, cunctis diebus quibus domus Dei
fuit in Silo.

CAP. XIX.

IIs diebus non erat filiis Israel rex; & 1
vir quidam nomine Levi habitans in
latere montis accepit mulierem concubinā
è Beth-lehem civitate filiorum Juda. Et 2
fornicata mulier illa cui nupserat, egressa
est ab eo, recepítque se domum patris sui
in Beth-lehem urbe filiorum Juda, ibique
commorata est quatuor mensibus. Postcà 3
surgens maritus ejus abiit quæsitum il-
lam, ut revocaret eam et ad se reduceret:
duxítque secum puerum quendam ser-
vum suum, & duos asinos. Cùmque per-
venisset ad eam, introduxit illum in do-
mum patris sui; & cùm vidisset eum pa-
ter puellæ, gratulatus est ei. Et hospitio 4
excepit illum socer ejus, pater puellæ,
mansítque apud eum tres dies, et comēdit
ac bibit, atque pernoctavit nocte suā illā
tertiā. Quartā verò die cùm surrexis- 5
set diluculo ut discederet, ait illi socer
ipsius, pater puellæ, Fulci cor tuum frusto
panis, tum postcà discedes. Cùmque si- 6
mul comedissent ambo & bibissent, dixit
ad eum socer ejus, pater puellæ, Si gratum
sit, pernocta apud nos, ut simul jucunde-
mur. Sed surrexit vir ille ut discederet; 7
insistente verò apud eum socero ejus, rur-
sus pernoctavit apud ipsum. Quinto die 8
manè consurgens ut proficisceretur, dixit
ad eum pater puellæ, Confirma cor tuum,
comede aliquid, & expecta donec tan-
tisper illucescat. Cùmque simul pransi es-
sent ac bibissent, Surrexit vir ille ut pro- 9
ficisceretur ipse & puer atque concubina
ipsius. Dixit autem ad eum socer ejus,
pater puellæ, Dimidiata est jam dies, per-
nocta igitur apud nos, & oblectare no-
biscum usque ad crastinum diem, tum
manè surgetis, & abibitis,

ספר שופטים : יט

Versio VUL. LAT.

10 Noluit gener acquiescere sermonib⁹ ejus: sed statim perrexit, & venit contra Jebus, quæ altero nomine vocatur Jerusalem, ducens secũ duos asinos
11 onustos, & concubinã. Jámque erant juxta Jeb⁹, & dies mutabatur in noctẽ: dixitq; puer ad dominũ suum; Veni, obsecro, declinemus ad urbẽ Jebusæo-
12 rum, & maneam⁹ in ea. Cui respondit domin⁹; Non ingrediar oppidum gentis alienæ, quæ nõ est de filiis Israel, sed trans-
13 ibo usque Gabaa: Et cùm illuc pvenero, manebimus in ea, aut
14 certè in urbe Rama. Transierunt ergò Jeb⁹, & cœptũ carpebant iter, occubuítque eis Sol juxta Gabaa, quæ est in tribu
15 Benjamin: Diverterúntque ad eam, ut manerẽt ibi. Quò cùm intrássent, sedebant in platea civitatis, & nullus eos recipere
16 voluit hospitio. Et ecce, apparuit homo senex, revertens de agro & de opere suo vesperì, qui & ipse de monte erat Ephraim, & peregrin⁹ habitabat in Gabaa: homines autẽ regio-
17 nis illius erant filii Jemini. Elevatísque oculis, vidit senex sedentem hominẽ cum sarcinulis suis in platea civitatis: & dixit ad eũ, Unde venis? & quò va-
18 dis? Qui respondit ei; Profecti sumus de Bethlehẽ Juda, & pgimus ad locũ nostrum, qui est in latere montis Ephraim, unde ieram⁹ in Bethlehẽ: & nunc vadim⁹ ad domũ Dei, nullúsq; sub tectũ suum nos vult reci-
19 pere, Habentes paleas & fœnum in asinorũ pabulũ, & panem ac vinũ in meos et ancillæ tuæ usus, et pueri qui mecũ est: nullâ re indigemus nisi hospi-
20 tio. Cui respondit senex; Pax tecum sit, ego præbebo omnia quæ necessaria sunt: tantùm,
21 quæso, ne in platea maneas. Introduxitq; eum in domum suã, & pabulum asinis præbuit: ac postquàm laverunt pedes suos,
22 recepit eos in conviviũ. Illis epulantib⁹, & post laborẽ itineris, cibo & potu reficientib⁹ corpora, venerunt viri civitatis illius, filii Belial, (id est, absque jugo) & circumdantes domum senis, fores pulsare cœperunt, clamantes ad dominum dom⁹, atq; dicentes; Educ virũ, qui ingress⁹ est domum tuã, ut
23 abutamur eo. Egressúsq; est ad eos senex, & ait; Nolite fratres, nolite facere malum hoc: quia ingressus est homo hospitium meum, & cessare ab hac stultitia.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 Et non probavit vir manere: et surrexit, et abiit, & venit usq; contra Jebus (hæc est Hierusalẽ) et cum eo par asinorum superstratorum: et concubina ejus cum eo.
11 Et (d) venerunt usq; Jebus: et dies processerat valdè. Et dixit puer ad dominum suum, Veni nunc, et declinemus ad civitatem Jebusi hanc: et maneam⁹ in ea. Et dixit
12 ad eum domin⁹ ejus, Non declinabimus ad civitatem alienam, in qua non est de filiis Israel istic: et transibimus usq; Gabaa. Et di-
13 xit puero suo, Veni et appropinquem⁹ uni locorũ: et manebimus in Gabaa, vel in Rhama. Et præ-
14 terierunt, & iverunt: & occidit eis Sol juxta Gabaa, quæ est in Benjamin. Et declinârunt illuc,
15 ut intrarent ad manendũ in Gabaa. Et intrârunt, et sederunt in platea civitatis: et non erat vir conducens eos in domum ad manendum. Et ecce vir senex veni-
16 ebat ab operibus suis ex agro ad vesperam: & vir erat de monte Ephræm: & ipse incolebat in Gabaa: et viri loci, filii Benjamin. Et
17 levavit oculos suos, & vidit virum iter facientem in platea civitatis. Et dixit vir senex, Quò vadis? Et unde venis? Et dixit ad
18 eum, Transimus nos à Bethleem Juda usq; ad femora montis Ephræm: Inde ego sum: et ivi usq; Bethleem Juda: et ad domũ meam ego vado: & non est vir conducens me in domum: Et quidem
19 paleæ et pabula sũt asinis nostris; et panis, et vinum est mihi, et ancillæ, et adolescenti, (e) cũ pueris tuis non est defectus ullius rei. Et
20 dixit vir senex, Pax tibi: Tantùm omnis defect⁹ tu⁹ super me, tantùm in platea non manebis. Et
21 introduxit eum in domum suam: et locum fecit asinis: & ipsi laverunt pedes suos: & comederunt, & biberunt. (f) Ipsi autem bene
22 reddentes cor suum. Et ecce viri civitatis filii iniquorum circuierunt domum, pulsantes ad ostiũ. Et dixerunt ad virum dominum domûs senẽ, dicentes, Produc virum qui intravit in domum tuã; ut cognoscamus eum. Et exiit ad
23 eos vir dominus domûs, et dixit; Non, fratres, non malefaciatis nunc, postquàm intravit hic vir in domum meam; non faciatis imprudentiam hanc.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Et noluit vir ad pernoctandum, & surrexit & ambulavit, & abiit usq; ad è regione Jebus, ipsa Jerusalem: & cum eo par asinorum stratorum, & con-
11 cubina ejus cum illo. Illi cum Jebus, & dies inclinavit valdè, & dixit puer domino suo: Veni nunc, & divertemus ad urbem Jebuzzæorum hanc, &
12 pernoctabimus in ea. Et dixit illi dñs ejus: Non divertemus ad urbem filiorũ gentium qui non ex filiis Israel illi; & perveniem⁹ usq; Gibghatha.
13 Et dixit puero suo: Veni, & *applicabimus* in uno ex locis; & pernoctabim⁹ in Gibghatha aut in Ramatha. Et transierunt & ambulaverunt, & in-
14 travit illis sol in latere collis qui tribui Binjamin. Et diverterunt eò ad
15 intrandum ad pernoctandũ in Gibghatha: & venit & sedit in platea urbis, & non erat homo qui *congregaret* illos ad domũ ad pernoctandũ. Et ecce
16 vir senex venit ab opere suo ex agro in vesperi & vir ex monte domus Ephraim, & ipse habitãs in Gibghatha; & homines loci *de tribu dom⁹* Binjamin. Et levavit oculos suos, & vidit virum qui viator in platea urbis: &
17 dixit vir senex; Quò tu vadens, & unde tu veniens? Et dixit ei: Transe-
18 untes nos ex Beth-lehhem dom⁹ Jehuda, usq; fines montis dom⁹ Ephraim: inde ego, & ego ivi usq; Beth-lehhem dom⁹ Jehuda, & ad domũ sanctuarii Dñi ego vadens; & non est homo qui *congreget* me ad domum suam. Et
19 etiam palea & pabulũ est asinis nostris, & etiam panis & vinum est mihi & ancillæ tuæ, & pueris qui cum servo tuo: non indigem⁹ omni quoquã.
20 Et dixit vir senex; Pax tibi: tantùm omnis penuria tua super me; tantùm in platea non pernoctabis. Et introduxit eum ad domum suam, & conje-
21 cit pabulum asinis ejus; & laverunt pedes illorum, & comederunt & bi-
22 berunt. Illis bonificantibus corda sua, & ecce homines urbis, viri filii impietatis, circuiverunt domum, impellentes ad frangendum portam: & dixerunt ad virum dominum domus senem, ad dicendum: Produc virum qui intravit ad domum tuam, & cognoscemus eum, Et exiit ad eos vir do-
23 minus domus, & dixit illis: Obsecro fratres mei, non malefacietis nunc, postquã intravit vir hic ad domũ meam, non facietis ignominiam istam.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ܘܠܐ ܨܒܐ ܓܒܪܐ ܠܡܒܬ. ܘܩܡ ܐܙܠ. ܘܐܬܐ ܠܘܩܒܠ ܝܒܘܣ ܕܗܝ ܗܝ ܐܘܪܫܠܡ.
11 ܘܥܡܗ ܙܘܓܐ ܕܚܡܪܐ ܛܥܝܢܐ. ܘܦܠܩܬܗ ܥܡܗ. * ܘܟܕ ܗܘܘ ܠܘܬ ܝܒܘܣ.
ܘܝܘܡܐ ܪܟܢ ܗܘܐ ܛܒ. ܘܐܡܪ ܥܠܝܡܐ ܠܡܪܗ. ܬܐ ܢܨܛܠܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܕܝܒܘܣ. ܘܢܒܘܬ
12 ܒܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܠܐ ܢܨܛܠܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܢܘܟܪܝܬܐ ܕܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܠܐ
13 ܢܥܒܪ ܥܕܡܐ ܠܓܒܥܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܬܐ ܢܬܩܪܒ ܠܚܕ ܡܢ ܐܬܪܘܬܐ. ܘܢܒܘܬ
14 ܒܓܒܥܐ. ܐܘ ܒܪܡܬܐ. * ܘܥܒܪܘ. ܘܐܙܠܘ. ܘܥܪܒܬ ܠܗܘܢ ܫܡܫܐ ܠܘܩܒܠ ܓܒܥܐ
15 ܕܒܢܝܡܝܢ. * ܘܣܛܘ ܠܬܡܢ ܠܡܒܬ. ܘܥܠܘ ܠܓܒܥܐ. ܘܝܬܒܘ ܒܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ.
16 ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܕܡܥܠ ܠܗܘܢ ܠܒܝܬܐ ܠܡܒܬ. * ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܣܒܐ ܐܬܐ ܡܢ ܥܒܕܗ
ܡܢ ܚܩܠܐ ܒܪܡܫܐ. ܘܓܒܪܐ. ܡܢ ܛܘܪܐ ܗܘܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܡܥܡܪ ܗܘܐ ܒܓܒܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ.
17 ܘܐܢܫܘܗܝ ܕܐܬܪܐ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܒܥܒܕܝܗܘܢ ܛܒ. * ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ
ܓܒܪܐ ܣܒܐ. ܘܚܙܐ ܐܘܪܚܐ ܒܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ ܣܒܐ. ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ.
18 ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܡܥܒܪܢ ܥܒܪܝܢܢ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܣܦܪ
ܛܘܪܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܐܢܐ. ܘܐܙܠܬ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܠܒܝܬܗ
19 ܕܡܪܝܐ ܐܢܐ ܐܙܠ. ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܕܡܥܠ ܠܢ ܠܒܝܬܐ. * ܐܦ ܬܒܢܐ ܐܦ ܥܘܨܐ. ܐܝܬ ܠܚܡܪܝܢ.
ܐܦ ܠܚܡܐ ܘܚܡܪܐ. ܐܝܬ ܠܝ ܘܠܐܡܬܟ ܘܠܥܠܝܡܐ ܥܒܕܟ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܚܣܝܪ ܠܢ.
20 * ܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ ܣܒܐ. ܫܠܡ ܠܟ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܚܣܝܪ ܠܟ ܐܢܐ ܐܬܠ. ܒܪܡ ܒܫܘܩܐ
21 ܠܐ ܬܒܘܬ. * ܘܐܥܠܗ ܠܒܝܬܗ. ܘܪܡܐ ܥܘܨܐ ܠܚܡܪܘܗܝ. ܘܐܫܝܓ ܪܓܠܝܗܘܢ. ܘܐܟܠܘ
22 ܘܐܫܬܝܘ. * ܘܟܕ ܗܘܘ ܡܒܣܡܝܢ ܠܒܗܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܓܒܪܐ ܕܥܘܠܐ ܐܚܕܪܘܗܝ ܠܒܝܬܐ.
ܘܡܬܟܬܫܝܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܓܒܪܐ ܣܒܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܐܦܩ ܠܘܬܢ ܠܓܒܪܐ ܕܥܠ
23 ܠܒܝܬܟ. ܘܢܕܥܝܘܗܝ. * ܘܢܦܩ ܠܘܬܗܘܢ ܓܒܪܐ ܣܒܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ
ܐܚܝ. ܠܐ ܬܐܒܫܘܢ. ܡܛܠ ܕܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܠܒܝܬܝ. ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܣܟܠܘܬܐ ܗܕܐ.

Noluit autem vir ille pernoctare, sed sur- 10
gens abiit, pervenítque ad oppositum Jebus,
quæ est Jerusalem: erántque cum eo duo asi-
ni onusti, & concubina ejus erat cum ipso.
Cùm essent propè Jebus, dies declinaverat 11
admodúm: unde dixit juvenis ille domino
suo, Veni, divertamus ad civitatem istam Je-
bus, & pernoctemus in ea. Ait illi domi- 12
nus ejus, Ne divertamus ad civitatem alie-
nam quæ non pertinet ad Israelitas, sed trans-
eamus usq; ad Gebaa. Tum dixit ad eum do- 13
minus ejus, Age, accedamus ad alterum ex
his locis, & pernoctemus *vel* in Gebaa, vel
in Rama. Transeuntes igitur abierunt, & oc- 14
cubuit eis sol propè Gebaa Benjamini. Qua- 15
propter eò diverterunt ut pernoctarent, in-
gressique in Gebaa sederunt in platea civi-
tatis, nec erat quisquam qui introduceret eos
in domum ad pernoctandum. Et ecce vir 16
quidam senex advenit ab opere suo è rure
sub vesperam (erat autem vir iste de monte
Aphrem, & commorabatur in Gebaa Ben-
jamini; & hujus loci incolarum Benjamini-
tarum opera erant admodum perniciosa.)
Attollénsque oculos suos vir ille senex, vi- 17
dit viatorem in platea civitatis, dixítque ad
eum vir ille senex, Quò vadis? & unde ve-
nis? Respondit ei, Transeundo transimus è 18
Bethlehem Juda usque ad oras montis: inde
enim sum, abierámque usque ad Beth-lehem
Juda, & domum Domini *jam* redeo: nec est
quispiam qui nos in domum recipiat, *Etiam-* 19
si tum paleam tum stramen habeamus pro asi-
nis nostris, tum panem ac vinum habeam
pro me, pro ancilla tua, & pro juvene isto
servo tuo, nec quicquam desit nobis. Ait 20
illi vir senex, Pax tibi, quicquid tibi de-
est, ego suppeditabo: verùm in platea non
pernoctabis. Introducens itaque eum in do- 21
mum suam projecit *pabulum* asinis ejus, &
lavit pedes eorum, & comederunt ac bibe-
runt. Dum ipsi hilari essent animo, ecce ci- 22
ves urbis illius, viri flagitiosi domum cir-
cundantes contendebant ad ostium, dice-
bántque viro illi seni domino domûs, Educ
ad nos virum qui ingressus est domum tuam,
ut cognoscamus eum. Et egressus ad eos 23
vir ille senex dominus domûs, dixit ad eos,
Nolite fratres mei, nolite talem injuriam
committere: quandoquidem ingressus est vir iste domum meam, tantum dedecus ne perpetretis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * فلم يهوي الرجل ان يبيت * وخرج وانصرف * وانتهي الي يابوس التي باورسلم * فوقف بازائها
11 ومعه حماران موقران وسريته * فلما صاروا بحيال يابوس * امسوا وقرب غروب الشمس * فقال
12 الغلام لمولاه * مل بنا الي هذه القرية لنبيت فيها * قال له مولاه لا ندخل قرية غريبة لا تكون
13 من قري بني اسرائيل * لئلا يلحقنا رداء * لكن نصير الي جبع * وقال له مولاه * سر بنا الي
14 بعض هذه المواضع * الي جبع او الرامة * فجازوا سايرين * فغابت الشمس وهما عند جبع قرية
15 بنيامين * ومالوا اليها ليبيتوا * ودخلوا جبع * ونزلوا في سوق المدينة * ولم يدخلهما احد
16 منزله * واذا هم برجل شيخ اتيا من عمله في الحرث * وكان الرجل من جبل افرايم * ولكنه نزل
17 جبع وسكن فيها * وكان اهل البلاد بني بنيامين قوم سوء * وكانت اعمالهم سيئة جدا * فرفع
الشيخ طرفه * فابصر غريبا مسافرا قد نزل في سوق القرية * فقال له الشيخ الي اين تريد * ومن
18 اين اقبلت * قال له نحن عابري الطريق * خرجنا من بيت لحم قرية يهودا * نريد صفح الجبل
لاني من هناك * ولكني كنت خرجت الي بيت لحم * وانا منطلق الي بيت الرب * وليس من
19 يدخلنا منزله * ومعنا علف يكفينا وتبن لدوابنا * ومعنا ايضا خبزا وخمرا بقدر ما يكفينا
20 وليس نحتاج الي شي من الاشياء غير الموضع للمبيت * قال له الرجل الشيخ * السلام عليك
21 مهما احتجت من شي اعطيتك * ولا تبيت في السوق * فادخله الي منزله * وطرح لدوابه علفا
22 وغسل ارجلهم * واكلوا وشربوا * فلما طابت انفسهم اجتمع عليهم قوم اثمة من القرية * فاحاطوا
بالبيت * وجاهدوا الباب * وقالوا للشيخ رب البيت * اخرج الينا الضيف الذي عندك لنعرفه
23 * فخرج اليهم الشيخ وقال لهم * لا تفعلوا يا اخوة * ولا ترتكبوا هذه السيئة * لان الرجل
دخل بيتي ونزل عندي * لا تقصدوا الرجل * ولا تفعلوا هذا الفعل القبيح *

Verùm noluit vir ille pernoctare, sed e- 10
gress° discessit, pervenitque ad Jeb° quæ
est in Jerusalē, et stetit è regione ipsi° ha-
bens secū duos asinos onustos et concubi-
nam suā. Cúmq; propè attigissent mon- 11
tes Jebus occupavit eos vesper, jámq; in-
stabat occasus solis; quare dixit adolescens
hero suo, Deflectamus ad hanc urbem, ut
pernoctemus in ea. Dixit ad eum herus 12
ejus, Ne ingrediamur urbē alienam quæ
non sit ex urbibus filiorū Israel, ne con-
tingat nobis infortuniū aliquod; sed eamus
in Gabaa. Rursus dixit ad eum herus ipsi- 13
us, Eamus ad alterum horum locorum, ad
Gabaa, aut Rama. Prætereierunt ergò am- 14
bulantes, & occumbente sole dum essent
prope Gabaa civitatē Benjamin, Diver- 15
terunt ad eam ut pernoctarent; & ingressi
Gabaa, descenderunt in vico urbis, & ne-
mo introduxit eos in domiciliū suum. Et 16
ecce ipsis vir quidā senex adveniens ex
opere suo agresti, qui licèt esset ex monte
Ephraim, tamen descenderat in Gabaa, &
habitaverat in ea. (Erant autē incolæ re-
gionis illius, filii Benjamin, gens flagitio-
sa, et erant opera eorū valde execranda.)
Is itaq; senex sublato ictu oculorum suo- 17
rum vidit peregrinum viatorem commo-
rantem in vico civitatis: dixitq; ad eum
senex, Quò cupis abire? & unde venisti?
Cui respondit, Nos viā transimus, egressi 18
sumus è Beth-lehē civitate Juda, & pe-
timus latus montanum inde quidē sum,
sed exierā ad Beth-lehem, & nunc redeo
ad domum Domini, nec adest quispiā qui
nos introducat in domicilium suum, Cum 19
tamen sufficiens habeamus pabulum &
stramen pro jumentis nostris, & panē etiā
ac vinum habeamus quantum satis est
nobis, nec ullius rei indigeamus præter lo-
cum ad pernoctandum. Dixit ad eum vir 20
ille senex, Pax tibi, cujuscunque rei indi-
gueris dabo tibi, nec pernoctabis in vico.
Et introduxit eum in domicilium suum, 21
projecitque jumentis ejus pabulum, & la-
vit pedes eorum, & comederunt ac bibe-
runt. Cumq; jucundis essent animis, con- 22
venit adversus eos gens scelerata ex ipsa
civitate, & domum circumvallantes vim
intulerunt januæ, et dixerunt ad senē do-
minum domûs, Produc ad nos hospitem
qui apud te est, ut cognoscamus eum. Exiit 23
ergò ad eos senex, & ait illis, Ne faciatis
O fratres, neve designetis hujusmodi faci-
nus: quoniā vir iste introivit domum me-
am, descenditque apud me, ne stupretis vi-
rum, neve tam turpe facinus committatis.

ספר שופטים

eas nunc educam ejus pellex & virgo mea filia Ecce

24 הִנֵּה בִתִּי הַבְּתוּלָה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה־נָּא אוֹתָם

huic viro Et vestris oculis in bonum eis facite & eas affligite &

וְעַנּוּ אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלָאִישׁ הַזֶּה

viri noluerunt Et hujus turpitudinis verbum faciatis ne

25 לֹא תַעֲשׂוּ דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃ וְלֹא־אָבוּ הָאֲנָשִׁים

foras eos ad eduxit & suam pellicem in vir apprehenditque ei audire

לִשְׁמֹעַ לוֹ וַיַּחֲזֵק הָאִישׁ בְּפִילַגְשׁוֹ וַיֹּצֵא אֲלֵיהֶם הַחוּץ

mane usque nocte tota eam in illuserunt & eam cognoverunt &

וַיֵּדְעוּ אוֹתָהּ וַיִּתְעַלְּלוּ־בָהּ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר

mulier venit Et auroram ascendendo in eam dimiseruntque

26 וַיְשַׁלְּחוּהָ בַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ וַתָּבֹא הָאִשָּׁה

suus dominus quo viri domus ostium ceciditque mane respiciendum ad

לִפְנוֹת הַבֹּקֶר וַתִּפֹּל פֶּתַח בֵּית־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אֲדוֹנֶיהָ

aperuit & mane in ejus dominus Surrexitque lucem ad usque ibi

27 שָׁם עַד־הָאוֹר׃ וַיָּקָם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח

ecce & suam viam in eundum ad est egressus & domus fores

דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה

super ejus manus & domus ostium cadens sua pellex mulier

הָאִשָּׁה פִילַגְשׁוֹ נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת וְיָדֶיהָ עַל־

respondens non & eamus & Surge eam ad Dixitque limen

28 הַסַּף׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין עֹנֶה

suum locum in abiit & vir surrexit & asinum super eam cepit Et

וַיִּקָּחֶהָ עַל־הַחֲמוֹר וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ׃

apprehendit & cultrum accepit & suam domum ad venit Et

29 וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיַּחֲזֵק

frusta duodecim in suis ossibus in eam truncavit & suam pellicem in

בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחֶהָ לַעֲצָמֶיהָ לִשְׁנֵים עָשָׂר נְתָחִים

videns omnis fuit Et Israel terminum omnem in eam misit &

30 וַיְשַׁלְּחֶהָ בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה כָל־הָרֹאֶה

ascendere die à hoc sicut visum neque fuit factum Non: dicebat &

וְאָמַר לֹא־נִהְיְתָה וְלֹא־נִרְאֲתָה כָּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת

Ponite hanc diem ad usque Ægypti terra è Israel filios

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה שִׂימוּ־

loquimini & consulite illud super vobis

לָכֶם עָלֶיהָ עֻצוּ וְדַבֵּרוּ׃

CAP. XX. כ

cœtus est congregatus & Israel filii omnes sunt egressi Et

1 וַיֵּצְאוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה

Ghilhad terram & Beersebah ad usque & Dan à unus vir tanquam

כְּאִישׁ אֶחָד לְמִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד

anguli Steteruntque DOMINUM ad Mispah in

2 אֶל־יְהוָה הַמִּצְפָּה׃ וַיִּתְיַצְּבוּ פִּנּוֹת

Dei populi ecclesia in Israel tribus omnes populi omnis

כָּל־הָעָם כֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בִּקְהַל עַם הָאֱלֹהִים

audiverunt Et gladium educentis peditis viri mille quadringenti

3 אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי שֹׁלֵף חָרֶב׃ וַיִּשְׁמְעוּ

Mispah in Israel filii ascendissent quòd Binjamin filii

בְּנֵי בִנְיָמִן כִּי־עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה

malum fuit quomodo Loquimini Israel filii Dixeruntque

וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבְּרוּ אֵיכָה נִהְיְתָה הָרָעָה

occisæ mulieris vir Levita vir respondit Et hoc

4 הַזֹּאת׃ וַיַּעַן הָאִישׁ הַלֵּוִי אִישׁ הָאִשָּׁה הַנִּרְצָחָה

mea pellex & ego veni Binjamin ipsi quæ Ghibhah In ait &

וַיֹּאמַר הַגִּבְעָתָה אֲשֶׁר לְבִנְיָמִן בָּאתִי אֲנִי וּפִילַגְשִׁי

circuierunt & Ghibhah domini me super Surrexeruntque pernoctandi ad

5 לָלוּן׃ וַיָּקֻמוּ עָלַי בַּעֲלֵי הַגִּבְעָה וַיָּסֹבּוּ

& occidere cogitaverunt me noctu domum me super

עָלַי אֶת־הַבַּיִת לָיְלָה אוֹתִי דִּמּוּ לַהֲרֹג וְאֶת־

est mortua & afflixerunt meam pellicem

פִּילַגְשִׁי עִנּוּ וַתָּמֹת׃

Versio VULG. LAT.

24 Habeo filiam virginem, & hic homo habet concubinã, educam eas ad vos, ut humilietis eas, & vestrã libidinẽ compleatis: tantùm, obsecro, ne scelus hoc contra naturã operemini
25 in virum. Nolebant acquiescere sermonibus illius: quod cernens homo, eduxit ad eos concubinam suam, & eis tradidit illudendam: quã cùm totã nocte abusi essent, dimise-
26 runt eam manè. At mulier, recedentibus tenebris, venit ad ostium domûs, ubi manebat dominus suus, & ibi cor-
27 ruit. Manè facto, surrexit homo, & aperuit ostium, ut cœptam expleret viam: & ecce concubina ejus jacebat ante ostium sparsis in limine
28 manibus. Cui ille, putans eam quiescere, loquebatur; Surge, & ambulemus. Quã nihil respondente, intelligens quòd erat mortua; tulit eam, & imposuit asino, reversúsq;
29 est in domum suam. Quam cùm esset ingressus, arripuit gladium, & cadaver uxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens, misit in omnes terminos Israel.
30 Quod cùm vidissent singuli, conclamabant; Nunquam res talis facta est in Israel, ex eo die quo ascenderunt patres nostri de Ægypto, usque in præsens tempus: ferte sententiam, & in commune decernite quid facto opus sit.

CAP. XX.

1 Egressi itaque sunt omnes filii Israel, & pariter congregati, quasi vir unus, de Dan usque Bersabee, & terra Galaad, ad Dominum in Ma-
2 spha: Omnésque anguli populorum, & cunctæ tribus Israel in ecclesiam populi Dei convenerunt, quadringenta
3 millia peditum pugnatorum. (Nec latuit filios Benjamin, quòd ascendissent filii Israel in Maspha.) Interrogatúsq;
4 Levita, maritus mulieris interfectæ, quomodo tantum scelus perpetratum esset, Respondit; Veni in Gabaa Benjamin cum uxore mea, illúc-
5 que diverti: Et ecce homines civitatis illius circumdederunt nocte domum, in qua manebam, volentes me occidere, & uxorem meam incredibili furore libidinis vexantes, denique mortua est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 (ρ) Ἴδε ἡ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ· ἐξάξω (σ) αὐτάς, καὶ ταπεινώσατε αὐτάς, καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιήσητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφροσύνης ταύτης.
25 Καὶ οὐκ (τ) εὐδόκησαν οἱ ἄνδρες τοῦ εἰσακοῦσαι αὐτοῦ. καὶ ἐπελάβετο ὁ ἀνὴρ τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω. καὶ ἔγνωσαν αὐτήν, καὶ (υ) ἐνέπαιζον ἐν αὐτῇ ὅλην τὴν νύκτα (φ) ἕως πρωΐ, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὴν (χ) ὡς ἀνέβη τὸ πρωΐ.
26 Καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ (ψ) πρὸς τὸν ὄρθρον, καὶ ἔπεσε παρὰ τὴν θύραν (ω) τοῦ οἴκου οὗ ἦν αὐτῆς ἐκεῖ ὁ ἀνήρ, ἕως οὗ διέφαυσεν.
27 Καὶ ἀνέστη (α) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς τοπρωΐ, καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας τοῦ οἴκου, καὶ ἐξῆλθε τοῦ (β) πορευθῆναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἡ παλλακὴ πεπτωκυῖα (γ) παρὰ τὰς θύρας τοῦ οἴκου, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ τὸ πρόθυρον.
28 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, (δ) Ἀνάστα καὶ ἀπέλθωμεν· καὶ οὐκ (ε) ἀπεκρίθη, ὅτι ἦν νεκρά. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
29 Καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν, καὶ ἐκράτησε τὴν παλλακὴν αὐτοῦ· καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν εἰς δώδεκα μέλη, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὰ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ.
30 Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ (ζ) βλέπων ἔλεγεν, Οὐκ ἐγένετο καὶ οὐχ ἑώραται ἀπὸ ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ (η) ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας (θ) ταύτης ὡς αὐτή. Θέσθε ὑμῖν αὐτοῖς βουλὴν ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ λαλήσατε.

MS.A. (ρ) Ἰδοὺ (σ) δὴ αὐτάς, (τ) ἠθέλησαν οἱ ἄνδρες ἀκοῦσαι (υ) ἐνέπαιξαν αὐτῇ (φ) ἕως πρωΐ, (χ) ἅμα τῷ ἀναβαίνειν τὸν ὄρθρον. Καὶ (ψ) τὸ πρωΐ, (ω) τοῦ οἴκου τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ, ἕως (α) ὁ κύριος αὐτῆς (β) ἀπελθεῖν τὸ (γ) παρὰ τὴν θύραν, καὶ αἱ (δ) Ἀνάστηθι (ε) ἀπεκρίθη αὐτῷ, ἀλλὰ τεθνήκει. καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ κτῆνος, καὶ ἀνέστη ὁ ἀνήρ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Καὶ ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὰς εἰς πάσας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. (ζ) ὁρῶν ἔλεγεν, Οὔτε ἐγενήθη οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς ἡμέρας (η) ἐξ Αἰγύπτου (θ) ταύτης. *Καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἐξαπέστειλεν, λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραήλ, Εἰ γέγονεν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Θέσθε δὴ ἑαυτοῖς βουλὴν περὶ αὐτῆς, καὶ λαλήσατε.

Κεφ. κ΄.

1 Καὶ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐξεκκλησιάσθη (α) συναγωγὴ ὡς ἀνὴρ εἷς ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ, καὶ (α) γῆ τοῦ Γαλαάδ,
2 πρὸς κύριον εἰς Μασσηφά. (β) Καὶ ἐστάθησαν κατὰ πρόσωπον κυρίου πᾶσαι αἱ φυλαὶ (γ) τοῦ Ἰσραὴλ ἐν ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ, τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν (δ) ἕλκοντες
3 ῥομφαίαν. Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Βενιαμίν, ὅτι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε) εἰς Μασσηφά. (ζ) Καὶ ἐλθόντες εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, Λαλή-
4 σατε, ποῦ ἐγένετο ἡ (η) πονηρία αὕτη; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ Λευίτης, ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς (θ) τῆς φονευθείσης, καὶ εἶπεν, Εἰς Γαβαὰ τῆς Βενιαμὶν ἦλθον ἐγὼ καὶ (ι) ἡ παλλακή μου
5 τοῦ αὐλισθῆναι. Καὶ ἀνέστησαν ἐπ᾽ ἐμὲ οἱ ἄνδρες (κ) τῆς Γαβαά, καὶ ἐκύκλωσαν ἐπ᾽ ἐμὲ ἐπὶ τὴν οἰκίαν νυκτός· (λ) ἐμὲ ἠθέλησαν (μ) φονεῦσαι, καὶ τὴν παλλακήν μου (ν) ἐταπείνωσαν, καὶ ἀπέθανε.

MS.A. (ζ) πᾶσα ἡ (α) γῆ Γαλαάδ (β) Καὶ ἔστη τὸ κλίμα παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ πᾶσαι (γ) Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (δ) σπωμένων ῥομφαίαν. (ε) πρὸς κύριον εἰς (ζ) καὶ εἶπαν (η) κακία αὕτη; (θ) τῆς πεφονευμένης, (ι) ἡ γυνή μου καταλῦσαι. (κ) οἱ παρὰ τῆς Γαβαά, καὶ περιεκύκλωσαν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν (λ) καὶ ἐμὲ (μ) ἀποκτεῖναι, καὶ (ν) ἐταπείνωσαν καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ, καὶ ἀπέθανεν. Καὶ ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς μου,

Ecce filia mea virgo, et concubina ejus. Educam eas, & humiliate eas: & facite eis, quod bonum in oculis vestris: & viro huic ne faciatis verbum imprudentiæ hujus. 24
Et non probaverunt viri audire eum. Et apprehendit vir concubinam ejus: & eduxit eam ad eos foràs. Et cognoverunt eam, et illuserunt in ea totam noctem usque manè, & dimiserunt eam ut ascendit ipsum manè. 25
Et venit mulier diluculum versùs: et cecidit ad ostium domûs, ubi erat ibi suus vir, quoadusque illuxit. 26
Et surrexit vir ejus manè, & aperuit januas domûs, & exiit ad eundum viam suam. Et ecce mulier ejus concubina jacens apud januas domûs: & manus ejus super limen. 27
Et dixit ad eam; Surge, & abeamus. Et non respondit; quoniam erat mortua: & tulit eam super asinum, & ivit ad locum suum. 28
Et sumpsit gladium, & tenuit concubinam suam: & (ζ) partitus est eam in duodecim membra: et misit ea in omnem terminum Israel. 29
Et factum est, omnis aspiciens dicebat, Non fuit, neque (h) visa est à die ascensionis filiorum Israel de terra Ægypti usque in diem hanc; sicut hæc. Ponite vobis ipsis consilium super eam, & loquimini. 30

CAP. XX.

Et exierunt omnes filii Israel: & evocata est Synagoga, tanquam vir unus à Dan, et usque Bersabee, & terram Galaad, ad Dominum in Missipha. 1
Et steterunt ad faciem Domini omnes tribus Israel in Ecclesia populi Dei, quadringenta millia virorum peditum trahentium gladium. 2
Et audierunt filii Benjamin, quia ascenderunt filii Israel in Missipha. Et venientes dixerunt filii Israel, Loquimini, ubi facta est malignitas hæc? 3
Et respondit vir Levita, vir mulieris occisæ, & dixit; In Gabaa Benjamin veni ego, & concubina mea ad manendum. 4
Et surrexerunt super me viri Gabaa, & circumdederunt super me domum noctu: me voluerunt occidere; & concubinam meam (ι) humiliaverunt: et mortua est. 5

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 הָא בְּרַתִּי בְּתוּלְתָּא וּלְחֶנְתֵּיהּ אַפֵּיק כְּעַן יָתְהֶן וְעַנּוֹ יָתְהֶן וַעֲבִידוּ לְהֶן דְּתַקִּין בְּעֵינֵיכוֹן
25 וּלְגַבְרָא הָדֵין לָא תַעְבְּדוּן עֵסֶק קְלָנָא הָדֵין׃ וְלָא אֲבוֹ גַּבְרַיָּא לְקַבָּלָא מִנֵּיהּ וְאַתְקֵיף
גַּבְרָא בִּלְחֶנְתֵּיהּ וְאַפֵּיק לְוָתְהוֹן לְבָרָא וִידַעוּ יָתַהּ וְאִתְלַעֲבוּ בַהּ כָּל לֵילְיָא עַד צַפְרָא
26 וְשַׁלְּחוּהָא כְּמִסַּק צַפְרָא׃ וַאֲתַת אִתְּתָא לְמִפְנֵי צַפְרָא וּנְפַלַת בִּתְרַע בֵּית גַּבְרָא דִּי רִבּוֹנַהּ
27 תַּמָּן עַד דִּי נְהוֹר׃ וְקָם רִבּוֹנַהּ בְּצַפְרָא וּפְתַח דָּשֵׁי בֵיתָא וּנְפַק לְמֵיזַל לְאָרְחֵיהּ וְהָא
28 אִתְּתָא לְחֶנְתֵּיהּ רְמִיָּא בִּתְרַע בֵּיתָא וִידָהָא מַחְתִין עַל סִפָּא׃ וַאֲמַר לַהּ קוּמִי וְנֵיזִיל וְלָא
29 מְתִיבָא וּנְסָבַהּ עַל חֲמָרָא וְקָם גַּבְרָא וַאֲזַל לְאַתְרֵיהּ׃ וַאֲתָא לְבֵיתֵיהּ וּנְסֵיב יָת סַכִּינָא
וְאַתְקֵיף בִּלְחֶנְתֵּיהּ וְהַדְּמַהּ לְאַבְרָהָא לִתְרֵי עֲשַׂר אַבְרִין וְשַׁלְּחַהּ בְּכָל תְּחוּם אֲרַע
30 דְּיִשְׂרָאֵל׃ וַהֲוָה כָּל דְּחָזֵי וַאֲמַר לָא הֲוָת וְלָא אִתַּחְזִיאַת כְּהָדָא לְמִן יוֹמָא דִּי סְלִיקוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עַד יוֹמָא הָדֵין שַׁוּוּ לְבְּכוֹן עֲלַהּ אִתְיְעָצוּ וּמַלִּילוּ׃

כ

1 וּנְפַקוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְכְּנִישַׁת כְּנִשְׁתָּא כְּגַבְרָא חַד לְמִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע וְאַרְעָא גִלְעָד
2 לִקְדָם יְיָ לְמִצְפַּיָּא׃ וְאִתְעַתַּדוּ רֵישֵׁי כָּל עַמָּא כָּל שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל בִּקְהַל עַמָּא דַּייָ אַרְבַּע
3 מְאָה אַלְפִין גְּבַר רַגְלִי שָׁלְפֵי סַיְפָא׃ וּשְׁמַעוּ בְּנֵי בִנְיָמִין אֲרֵי סְלִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְפַּיָּא
4 וַאֲמַרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַלִּילוּ אֵיכְדֵין הֲוָת בִּישְׁתָּא הָדָא׃ וַאֲתֵיב גַּבְרָא לֵיוָאָה בַּעְלַהּ דְּאִתְּתָא
5 קְטִילְתָּא וַאֲמַר לְגִבְעֲתָא דִּי לְשִׁבְטָא בִנְיָמִין עֲלֵית אֲנָא וּלְחֶנְתִּי לִמְבַת׃ וְקָמוּ עֲלַי יָתְבֵי
גִבְעֲתָא וְאַקִּיפוּ עֲלַי יָת בֵּיתָא בְּלֵילְיָא עֲלַי חֲשִׁיבוּ לְמִקְטַל וְיָת לְחֶנְתִּי עַנִּיוּהָא וּמִיתַת׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce filia mea virgo & concubina illius: producam nunc eas; & humiliate illas, & facite illis quod constitutum in oculis vestris; & viro huic 24
non facietis negotium ignominiæ hujus. Et non voluerunt viri ad audien- 25
dum ex eo: & apprehendit vir in concubina sua, & produxit ad eos foras; & cognoverunt eam; & irriserunt in ea omnem noctem usq; auroram,
& dimiserunt eam in ascendendo auroram. Et venit mulier ad inclinare 26
auroræ, & cecidit in porta domus viri quã dñs ejus ibi, usq; quo illuxit.
Et surrexit dñs ejus in aurora, & aperuit portas domus, & exivit ad eun- 27
dum ad viã suam; & ecce mulier concubina ejus projecta in porta domus,
& manus ejus impositæ super limen. Et dixit illi: Surge, & ibimus; & non 28
respondit: & tulit eam super asinũ, & surrexit vir, et ivit ad locũ suum.
Et venit ad domũ suam, & accepit gladium, & apprehendit in concubina 29
sua, & discerpsit eam ad membra ejus ad duodecim membra; & misit eam in
omni termino terræ Israel. Et fuit omnis qui vidit eam, & dixit: Non fuit, 30
& non visũ est sicut hoc ad-ex die qua ascenderunt filii Israel de terra Misraim usq; diem hanc: ponite corda vestra super illud, & consulimini & loquimini.

CAP. XX.

Et exierunt omnes filii Israel, & congregata est congregatio ut vir unus, 1
ad-ex Dan & usq; Beer-sabagh, & terra Gilghadæi; ab-ante Dñm ad
Miszpeia. Et steterunt capita omnis populi omnes trib^{9} Israel in cœtu po- 2
puli Dñi; quadringenta millia vir peditum evaginantium gladium. Et au- 3
dierunt filii Binjamin quòd ascenderunt filii Israel ad Miszpeia: & dixerunt filii Israel: Loquimini, quemadmodum fuit malum hoc. Et respon- 4
dit vir Levita maritus mulieris occisæ, & dixit: ad Gibghatha, quæ tribus
Binjamin, ascendi ego & concubina mea ad pernoctandum. Et surrexe- 5
runt super me habitatores Gibghatha, & circuierunt super me domum in nocte: super me cogitaverunt ad occidendum, & concubinam meam afflixerunt, & mortua est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܗܐ ܒܪܬܝ ܒܬܘܠܬܐ ܘܦܠܓܫܬܗ. ܐܦܩ ܐܢܝܢ ܠܟܘܢ. ܘܨܥܪܘ ܐܢܝܢ. ܘܥܒܕܘ ܠܗܝܢ
25 ܡܕܡ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܠܓܒܪܐ ܗܢܐ .· ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܨܥܪܐ ܗܢܐ. * ܘܠܐ ܨܒܘ ܓܒܪܐ
ܠܡܫܡܥܗ. ܘܐܚܕ ܓܒܪܐ ܠܦܠܓܫܬܗ .· ܘܐܦܩܗ ܠܗܘܢ ܠܒܪ. ܘܝܕܥܘܗ.
26 ܘܨܥܪܘܗ ܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ. ܘܫܒܩܘܗ ܟܕ ܣܠܩ ܨܦܪܐ. * ܘܐܬܬ
ܐܢܬܬܐ ܥܡ ܨܦܪܐ .· ܘܢܦܠܬ ܠܬܪܥܐ ܕܓܒܪܐ ܐܝܟܐ ܕܡܪܗ ܬܡܢ. ܥܕܡܐ ܕܢܗܪ ܐܝܡܡܐ.
27 * ܘܩܡ ܡܪܗ ܒܨܦܪܐ .· ܘܦܬܚ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ .· ܘܢܦܩ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܚܗ. ܘܚܙܐ
28 ܠܦܠܓܫܬܗ ܕܪܡܝܐ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ. ܘܐܝܕܗ ܥܠ ܬܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡܝ ܢܐܙܠ.
29 ܘܠܐ ܥܢܬܗ. ܘܫܩܠܗ ܥܠ ܚܡܪܗ .· ܘܩܡ ܓܒܪܐ ܘܐܙܠ ܠܐܬܪܗ. * ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ.
ܘܢܣܒ ܣܟܝܢܐ .· ܘܦܫܚܗ ܠܦܠܓܫܬܗ. ܠܬܪܬܥܣܪܐ ܡܢܘܢ. ܘܫܕܪܗ ܒܟܠܗܘܢ
30 ܬܚܘܡܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܟܠܡܢ ܕܚܙܐ. ܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܬ ܘܠܐ ܐܬܚܙܝܬ ܐܝܟ ܗܕܐ .· ܡܢ ܝܘܡܐ
ܕܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܐܬܪܥܝܘ ܒܗ ܒܠܒܗܘܢ .
ܘܐܬܡܠܟܘ. ܘܡܠܠܘ.

* ܫܠܡ * ܩܛ *

1 * ܘܢܦܩܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ .· ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܢܘܫܬܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܡܢ ܕܢ. ܘܥܕܡܐ
2 ܠܒܐܪ ܫܒܥ. ܠܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܨܦܝܐ. * ܘܩܡܘ ܫܪܒܬܐ ܕܟܠܗ ܥܡܐ. ܟܠܗܘܢ
ܫܒܛܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ .· ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܥܡܗ ܕܐܠܗܐ .· ܐܪܒܥܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܪܓܠܝܐ
3 ܫܠܦܝ ܣܝܦܐ. * ܘܫܡܥܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܕܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܨܦܝܐ .· ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ
4 ܐܝܣܪܝܠ .· ܐܡܪܘ ܠܢ ܐܝܟܢܐ ܗܘܬ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ. ܥܢܐ ܠܘܝ ܓܒܪܗ ܕܐܢܬܬܐ ܕܐܬܩܛܠܬ.
5 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܓܒܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܥܠܬ ܐܢܐ ܘܦܠܓܫܬܝ. ܠܡܒܬ. * ܘܩܡܘ ܥܠܝ ܡܪܘܗܝ
ܕܓܒܥܐ .· ܘܐܚܕܘܗ ܥܠܝ ܠܒܝܬܐ ܒܠܠܝܐ. ܠܝ ܒܥܘ ܠܡܩܛܠ .· ܘܠܦܠܓܫܬܝ ܨܥܪܘ.
ܘܡܝܬܬ.

Ecce filiam meam virginem, & concubinam 24
ejus *viri*, producam eas vobis, eas dehone-
ftate, eisque facite quicquid libuerit : viro
autem isti tantum dedecus ne feceritis. At 25
nolentibus viris illis auscultare eum, appre-
hendit vir ille concubinam suam, eduxit-
que eam foràs ad ipsos; qui cognoscentes
eam & vexantes eam totâ nocte ad matuti-
num usque, dimiserunt eam cùm ascenderet
aurora. Sub tempus matutinum venit muli- 26
er, & cecidit in ostio viri illius ubi erat do-
minus ejus, donec illucesceret. Manè ita- 27
que surgens dominus ejus ut aperiret ostium
domûs, & egressus ut prosequeretur iter
suum, vidit concubinam suam jacentem ad
januam, & manum ejus super januam.
Dixitque ad eam, Surge ut eamus : at non 28
respondit ei. Imposuit ergò eam asino suo,
surrexitque vir ille, & abiit in patriam su-
am. Et ingressus domum suam, accepto cul- 29
tro, dissecuit concubinam suam in duode-
cim partes, projecitque eam in omnes ter-
minos Israelis. Et quicunque vidit illam, 30
dixit, Nihil tale factum est neque visum, à
die quo ascenderunt filii Israel de terra Æ-
gypti in hunc usque diem : & opinantes de
ea, consilium inierunt, & collocuti sunt.

CAP. XX.

DEinde egressi sunt omnes Israelitæ, & in 1
cœtum congregati quasi vir unus, à Dan
usque ad Bir-sebaa, in terra Galaad coram
Domino in Masphia, Affuerunt familiæ uni- 2
versi populi, omnes *scilicet* tribus Israel,
Dei populus in cœtum, *nempe* quadringen-
ta millia peditum stringentium gladium.
(Audierunt autem filii Benjamin ascendisse 3
filios Israel in Masphia) Et dicebant filii
Israel, Dicite nobis quomodo contigit tan-
tum scelus. Respondens Levi maritus muli- 4
eris illius quæ interfecta fuerat, dixit eis, Ad
Gebaa Benjamini ingressus sum ego & con-
cubina mea ad pernoctandum : Et insurgen- 5
tes in me domini Gebaa obsederunt me
domi noctu : me voluerunt occidere, &
concubinam meam dehonestârunt, & mortua
est ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * لي ابنة واحدة عذري وسريته * اخرجهما اليكم * فافضحوهما واصنعوا بهما ما احببتم *
25 ولا تركبوا هذا القبيح من الرجل * ولا تفضحوه * فلم يقبل القوم كلامه * ولم يسمعوا
قوله * فاخذ الرجل سريته واخرجها اليهم * فاركبوا منها شهواتهم * وفجروا بها الي الصباح *
26 ولما طلع الفجر فتركوها * فتقدمت المراة عند الصباح الي باب البيت الذي كان فيه
27 زوجها * فوقعت عند الباب الي طلوع الشمس * وقام سيدها بالغداة * وفتح باب البيت *
28 فوجدها عند الباب مطروحة * فقال لها * قومي بنا ننطلق * فلم تجبه فحملها على
29 حمار وهي ميتة * وانطلق الي منزله * واخذ سكينا * وقطعها اثني عشر قطعة * ورمى
30 بكل قطعة منها في حد سبط من اسباط بني اسرائيل * فكل من راها قال * لم يكن
مثل هذا * ولم يسمع به منذ يوم صعد بنو اسرائيل من ارض مصر الي اليوم * فاجتمع بنو
اسرائيل * وفكروا وتناشدوا *

* الفصل العشرون *

1 * وخرج بنو اسرائيل كلهم * واجتمعوا جميعا كرجل واحد * من دان الي بير سبع * واتوا
2 ارض جلعاد * وقاموا امام الرب في مصفيا * وقامت قبايل اسباط بني اسرائيل في مجمع
3 شعب الله * وكان عددهم اربع مائة الف رجل مخترط سيف * وسمع بنو بنيامين ان بني
اسرائيل قد صعدوا الى مصفيا * قال بنو اسرائيل * اخبرونا كيف كان هذا الشر الفظيع *
4 * فكلمهم لاوي زوج المراة التي قتلت وقال * دخلت انا وسريتي الي جبع قرية بنيامين
5 لنبيت * فوثبوا على اهل جبع * واحاطوا بالبيت ليلا * وارادوا قتلي * وفضحوا سريتي حتى
ماتت *

Habeo filiam unam virginem, & concu- 24
binam; producam vobis utramque, eas
stuprate, iisque facite quod volueritis,
& ne designetis hanc turpitudinem in
virum istum, néve stupretis eum. Verùm 25
cùm non acquiesceret turba verbis ejus,
neque audiret sermonem ipsius, produxit
eis vir ille concubinam suam, & eduxit
illam ad ipsos; qui exercuerunt in ea
cupiditates suas, & mœchati sunt in ea
ad matutinum usque; & cùm orta esset
aurora, dimiserunt eam. Accedens autem 26
mulier illa sub matutinum ad januam do-
mûs in qua erat maritus ejus, corruit
prope januam usque ad ortum solis. Et 27
manè surgens dominus ejus, & januam
domûs aperiens, invenit illam jacentem
prope januam : Et dixit ad eam, Sur- 28
ge, discedamus : Sed cùm nihil respon-
disset ei, imposuit illā asino suo mortu-
am. Et profectus ad domicilium suum, ac- 29
cepit cultrum, & dissecuit eam in duo-
decim frusta, & singula ex his frusta
projecit in terminum singularum tribuum
filiorum Israel. Et quotquot viderunt 30
eam, dixerunt, Nihil simile factum est
neque auditum, à die quo ascenderunt
filii Israel è terra Ægypti ad hodiernum
diem. Itaque congregati sunt filii Israel,
& rem perpendentes se invicem hortati
sunt.

CAP. XX.

ET exeuntes omnes filii Israel, simul 1
convenerunt quasi vir unus à Dan ad
Bir-sebaa; & venientes in terram Ga-
laad, steterunt coram Domino in Maf-
phia. Cùmque stetissent familiæ tribuum 2
Israeliticarum in concilio populi Dei,
numero quadringentorum millium viro-
rum evaginantium gladium, (Interim 3
audierunt filii Benjamin ascendisse filios
Israel in Masphiam) dixerunt filii Israel,
Narrate nobis quomodo contigerit hoc
crimen horrendum. Et allocutus est eos 4
Levi maritus mulieris occisæ, & ait,
Ingressus eram eo & concubina mea in
Gabaa civitatem Benjamin, ut pernocta-
remus : Et irruentes in me cives Gabaa 5
obsederunt domum noctu, me interficere
voluerunt, & concubinam meam ita stu-
prârunt, ut mortua sit.

6 וָאֹחֵז בְּפִילַגְשִׁי וָאֲנַתְּחֶהָ וָאֲשַׁלְּחֶהָ בְּכָל־שְׂדֵה נַחֲלַת יִשְׂרָאֵל כִּי עָשׂוּ זִמָּה וּנְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל׃
7 הִנֵּה כֻלְּכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָבוּ לָכֶם דָּבָר וְעֵצָה הֲלֹם׃
8 וַיָּקָם כָּל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד לֵאמֹר לֹא נֵלֵךְ אִישׁ לְאָהֳלוֹ וְלֹא נָסוּר אִישׁ לְבֵיתוֹ׃
9 וְעַתָּה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה לַגִּבְעָה עָלֶיהָ בְּגוֹרָל׃
10 וְלָקַחְנוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים לַמֵּאָה לְכֹל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וּמֵאָה לָאֶלֶף וְאֶלֶף לָרְבָבָה לָקַחַת צֵדָה לָעָם לַעֲשׂוֹת לְבוֹאָם לְגֶבַע בִּנְיָמִן כְּכָל־הַנְּבָלָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל׃
11 וַיֵּאָסֵף כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־הָעִיר כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים׃
12 וַיִּשְׁלְחוּ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָשִׁים בְּכָל־שִׁבְטֵי בִנְיָמִן לֵאמֹר מָה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נִהְיְתָה בָּכֶם׃
13 וְעַתָּה תְּנוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה וּנְמִיתֵם וּנְבַעֲרָה רָעָה מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא אָבוּ בִּנְיָמִן לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל אֲחֵיהֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
14 וַיֵּאָסְפוּ בְנֵי־בִנְיָמִן מִן־הֶעָרִים הַגִּבְעָתָה לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
15 וַיִּתְפָּקְדוּ בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַהוּא מֵהֶעָרִים עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב לְבַד מִיֹּשְׁבֵי הַגִּבְעָה הִתְפָּקְדוּ שְׁבַע מֵאוֹת אִישׁ בָּחוּר׃
16 מִכֹּל הָעָם הַזֶּה שְׁבַע מֵאוֹת אִישׁ בָּחוּר אִטֵּר יַד־יְמִינוֹ כָּל־זֶה קֹלֵעַ בָּאֶבֶן אֶל־הַשַּׂעֲרָה וְלֹא יַחֲטִא׃
17 וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הִתְפָּקְדוּ לְבַד מִבִּנְיָמִן אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב כָּל־זֶה אִישׁ מִלְחָמָה׃
18 וַיָּקֻמוּ וַיַּעֲלוּ בֵית־אֵל וַיִּשְׁאֲלוּ בֵאלֹהִים וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי יַעֲלֶה־לָּנוּ בַתְּחִלָּה לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי בִנְיָמִן וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוּדָה בַתְּחִלָּה׃
19 וַיָּקוּמוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּבֹּקֶר וַיַּחֲנוּ עַל־הַגִּבְעָה׃
20 וַיֵּצֵא אִישׁ יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה עִם־בִּנְיָמִן וַיַּעַרְכוּ אִתָּם אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מִלְחָמָה אֶל־הַגִּבְעָה׃

Versio VULG. LAT.

6 Quam arreptam, in frusta concidi, misique partes in omnes terminos possessionis vestræ: quia nunquam tantum nefas, & tam grande piaculum factũ
7 est in Israel. Adestis omnes filii Israel, decernite quid fa-
8 cere debeatis. Stánsque omnis populus, quasi unius hominis sermone respondit; Non recedemus in tabernacula nostra, nec suam quisquam intra-
9 bit domum: Sed hoc contra Gabaa in commune faciamus.
10 Decem viri eligantur è centum ex omnibus tribubus Israel, & centum de mille, & mille de decem millibus, ut comportent exercitui cibaria, & possimus pugnare contra Gabaa Benjamin, & reddere ei pro scelere, quod mere-
11 tur. Convenitque universus Israel ad civitatem, quasi homo unus, eâdem mente, unóq;
12 consilio. Et miserunt nuntios ad omnem tribũ Benjamin, qui dicerent; Cur tantũ nefas in
13 vobis repertum est? Tradite homines de Gabaa, qui hoc flagitium perpetrârunt, ut moriantur, & auferatur malum de Israel. Qui noluerunt fratrum suorum filiorũ Israel audire
14 mandatum: Sed ex cunctis urbibus, quæ sortis suæ erant, convenerunt in Gabaa, ut illis ferrent auxilium, & contra universum populum Israel
15 dimicarent. Inventiq; sunt viginti quinque millia de Benjamin educentium gladium, præter habitatores Gabaa,
16 Qui septingenti erant viri fortissimi, ita sinistrâ ut dextrâ præliantes: & sic fundis lapides ad certũ jacientes, ut capillũ quoq; possent percutere, & nequaquã in alteram partem ictus lapidis deferretur:
17 Virorum quoque Israel, absq; filiis Benjamin, inventa sunt quadringenta millia educentium gladios, & paratorum
18 ad pugnam. Qui surgentes venerunt in domũ Dei, hoc est, in Silo: consuluerúntq; Deum, atque dixerunt, Quis erit in exercitu nostro princeps certaminis contra filios Benjamin? Quibus respondit Dominus, Judas sit dux vester.
19 Statimq; filii Israel surgentes manè, castrametati sunt juxta
20 Gabaa: Et inde procedentes ad pugnam contra Benjamin, urbem oppugnare cœperunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐκράτησα τῆς παλλακῆς μου, καὶ ἐμέλισα αὐτὴν, καὶ ἐξαπέστειλα ἐν παντὶ ὁρίῳ (ξ) κληρονομίας υἱῶν Ἰσραὴλ ὅτι ἐποίησαν (ο) ζέμα καὶ ἀπόπτωμα
7 ἐν Ἰσραήλ. Ἰδοὺ πάντες (π) ὑμεῖς υἱοὶ Ἰσρα-
8 ὴλ, δότε (ρ) ἑαυτοῖς λόγον καὶ βουλὴν (σ) ἐκεῖ. Καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς, (τ) λέγοντες, Οὐκ ἀπελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς (υ) σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ οὐκ (φ) ἐπιστρέψομεν ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον
9 αὐτοῦ. Καὶ νῦν τοῦτο τὸ ῥῆμα, (χ) ὃ ποιηθήσεται τῇ Γαβαά· ἀναβησόμεθα ἐπ' αὐτὴν
10 ἐν κλήρῳ. (ψ) Πλὴν λεψόμεθα δέκα ἄνδρας τοῖς ἑκατὸν (ω) εἰς πάσας φυλὰς Ἰσραὴλ, καὶ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις, καὶ χιλίους τοῖς μυρίοις, λαβεῖν (α) ἐπισιτισμὸν τοῦ ποιῆσαι ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς Γαβαὰ Βενιαμὶν, ποιῆσαι αὐτῇ κατὰ πᾶν τὸ ἀπόπτωμα, ὃ ἐποίησεν ἐν
11 Ἰσραήλ. Καὶ συνήχθη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (β)
12 εἰς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς. Καὶ ἀπέστειλαν αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ ἄνδρας ἐν πάσῃ φυλῇ Βενιαμὶν, λέγοντες, Τίς ἡ (γ) πονηρία αὕτη ἡ
13 γενομένη ἐν ὑμῖν; Καὶ νῦν δότε τοὺς ἄνδρας (δ) υἱοὺς παρανόμων τοὺς ἐν Γαβαᾷ, καὶ θανατώσομεν αὐτοὺς, καὶ (ε) ἐκκαθαριοῦμεν πονηρίαν ἀπὸ Ἰσραήλ. Καὶ οὐκ εὐδόκησαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν ἀδελφῶν
14 αὐτῶν (ζ) υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν (η) ἀπὸ τῶν πόλεων αὐτῶν εἰς Γαβαὰ ἐξελθεῖν (θ) εἰς παράταξιν πρὸς
15 υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (ι) ἀπὸ τῶν πόλεων (κ) εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες ἀνὴρ ἕλκων ῥομφαίαν, ἐκτὸς τῶν οἰκούντων τὴν Γαβαά, (λ)
16 Οἱ ἐπεσκέπησαν ἑπτακόσιοι ἄνδρες (μ) ἐκλεκτοὶ ἐκ παντὸς λαοῦ ἀμφοτεροδέξιοι. πάντες οὗτοι σφενδονῆται (ν) ἐν λίθοις πρὸς τρί-
17 χα, καὶ οὐκ ἐξαμαρτάνοντες. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν (ξ) ἐκτὸς τοῦ Βενιαμὶν, τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν (ο) ἑλκόντων ῥομφαίαν· πάντες οὗτοι (π) ἄνδρες παρα-
18 τάξεως. Καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀνέβησαν εἰς Βαιθὴλ, καὶ (ρ) ἠρώτησαν ἐν τῷ θεῷ· καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Τίς ἀναβήσεται (σ) ἡμῖν ἐν ἀρχῇ εἰς παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμίν; καὶ εἶπε κύριος, (τ) Ἰούδας ἐν ἀρχῇ ἀναβή-
19 σεται ἀφηγούμενος. Καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ (υ) Ἰσραὴλ τοπρωΐ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ (φ) Γα-
20 βαά. Καὶ ἐξῆλθον πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς παράταξιν πρὸς Βενιαμὶν, καὶ συνῆψαν αὐτοῖς ἐπὶ Γαβαά.

6 Et tenui concubinam meam, & divisi eam membratim: & misi in omnem terminum hæreditatis filiorum Israel: quia fecerunt (b) fervorem, & ruinam in Is-
7 rael. Ecce omnes vos filii Israel, date vobis verbum, & con-
8 silium illic. Et surrexit omnis populus, tanquã vir unus, dicentes; Non abibimus vir ad tabernaculum suũ, & non revertemur vir
9 in domum suam. Et nunc hoc est verbum, quod fiet ipsi Gabaa: Ascendemus super eam in sorte.
10 Tantùm sumemus decem viros è centum in omnibus tribubus Israel, & centum è mille, & mille è decem millibus ad accipienda cibaria, ad faciendum venire eos in Gabaa Benjamin, ad faciendum ei secundùm omnem
11 ruinam, quam fecit in Israel. Et congregatus est omnis vir Isra-
12 el in civitate, tanquàm vir unus. Et miserunt tribus Israel viros in omnem tribum Benjamin, dicentes; Quæ est malignitas hæc,
13 quæ facta est in vobis? Et nunc date viros filios iniquorum, qui in Gabaa: & morti trademus eos, & expurgabimus malignitatem ab Israel. Et non probaverũt filii Benjamin audire vocem fra-
14 trum suorum filiorum Israel. Et congregati sunt filii Benjamin de civitatibus suis in Gabaa ad exeundum in bellum adversùs
15 filios Israel. Et recensiti sunt filii Benjamin in die illa de civitatib' (c) viginti tria millia (d) vir trahens gladium, præter habitantes
16 Gabaa: Qui recensiti sunt septingenti viri electi de omni populo ambidextri. Omnes hi funditores in lapidib' ad capillũ, et non aber-
17 rantes. Et vir Israel recensiti sunt præter Benjamin quadringenta millia virorũ trahentiũ gladium. Omnes hi viri belli. Et surre-
18 xerũt, & ascenderũt in Bethel, & interrogaverunt in Deo. Et dixerunt filii Israel, Quis ascendet nobis in principio ad bellum adversùs filios Benjamin? Et dixit Dominus, Judas in principio a-
19 scendet dux. Et surrexerunt filii Israel manè, et castrametati sunt
20 super Gabaa: Et exierunt omnis vir Israel ad bellũ adversùs Benjamin, & congressi sunt eis super Gabaa.

MS. A. (ξ) κληρονομίας Ἰσραὴλ (ο) ἀφροσύνην ἐν τῷ Ἰσραήλ. (π) οἱ υἱοὶ (ρ) αὐτοῖς (σ) ὧδε. Καὶ (τ) λέγων, Οὐκ εἰσελευσόμεθα (υ) τὸ σκήνωμα (φ) ἐκκλινοῦμεν ἀνὴρ (χ) ὃ ποιήσομεν τῇ (ψ) Καὶ λημψόμεθα (ω) τῆς πάσαις φυλαῖς (α) ἐπισιτισμὸν τῷ λαῷ τοῖς εἰσπορευομένοις ἐπιτελέσαι τῇ Γαβαὰ τοῦ Βενιαμὶν, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀφροσύνην, ἣν ἐποίησαν (β) ἐκ τῶν πόλεων ὡς ἀνὴρ εἷς ἐρχόμενοι. Καὶ ἐξαπέστειλαν (γ) κακία αὕτη (δ) τοὺς ἀσεβεῖς τοὺς ἐν Γαβαά, τοὺς υἱοὺς Βελιάμ, καὶ θανατώσομεν (ε) ἐξαροῦμεν κακίαν ἐξ Ἰσραήλ. καὶ οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαι υἱοὶ Βενιαμὶν τῆς (ζ) τῶν υἱῶν (η) ἐκ τῶν (θ) τοῦ πολεμῆσαι μετ' αὐτῶν Ἰσραήλ. Καὶ (ι) ἐκ τῶν (κ) εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν, χωρὶς τῶν κατοικούντων τὴν (λ) Οὗτοι ἐπεσκέπησαν (μ) ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι ἀμφοτεροδέξιοι. (ν) βάλλοντες λίθοις πρὸς τὴν τρίχα, καὶ οὐ διαμαρτάνοντες. Καὶ πᾶς ἀνὴρ (ξ) χωρὶς τῶν υἱῶν Βενιαμὶν, (ο) σπωμένων ῥομφαίαν· (π) ἄνδρες πολεμισταί. Καὶ (ρ) ἐπηρώτησαν ... (σ) ἡμῖν ἀφηγούμενος πολεμῆσαι μετὰ Βενιαμὶν; (τ) Ἰούδας ἀναβήσεται. (φ) τὴν Γαβαά. Καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ, καὶ πᾶς ἀνὴρ εἰς πόλεμον μετὰ Βενιαμὶν, καὶ παρετάξαντο μετ' αὐτῶν ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς τὴν Γαβαά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 וַאֲחַדִית בִּלְחֵינְתִּי וְהַדְמֵיתַהּ וְשַׁלַּחְתַּהּ בְּכָל תְּחוּם אַחְסָנַת אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אֲרֵי עֲבַדוּ עֵיצַת חַטָּאִין וּדְלָא כָשַׁר בְּיִשְׂרָאֵל׃
7 הָא כוּלְכוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבוּ לְכוֹן פִּתְגָם וְעֵיצָא הָלְכָא׃
8 וְקָם כָּל עַמָּא כְּגַבְרָא חַד לְמֵימַר לָא נֵיזֵיל גְּבַר לְמַשְׁכְּנֵיהּ וְלָא נְתוּב גְּבַר לְבֵיתֵיהּ׃
9 וּכְעַן דֵּין פִּתְגָם דְּנַעְבֵּיד לְגִבְעַתָא נִתְמְנֵי עֲלַהּ בְּעַדְבָא׃
10 וְנִדַּבַּר עַשְׂרָא גֻבְרִין לִמְאָה לְכָל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל וּמְאָה לְאַלְפָא וְאַלְפָא לְרִבּוּתָא לְמִסַּב זְוָדִין לְעַמָּא לְמֶעְבַּד לְאַיְתָיוּתְהוֹן לְגִבְעַתָא דְבֵית בִּנְיָמִין כְּכָל קְלָנָא דְאִתְעֲבֵיד בְּיִשְׂרָאֵל׃
11 וְאִתְכְּנֵישׁ כָּל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל לְקַרְתָּא כְּגַבְרָא חַד שָׁוַן׃
12 וּשְׁלַחוּ שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל גֻּבְרִין בְּכָל שִׁבְטָא דְבִנְיָמִין לְמֵימַר מָה בִישְׁתָּא הָדָא דַהֲוָת בְּכוֹן׃
13 וּכְעַן אַיְתוֹ יָת גֻּבְרַיָּא בְּנֵי רִשְׁעָא דִי בְגִבְעַתָא וְנִקְטְלִנּוּן וּנְפַלֵּי עָבְדֵי בִישְׁתָּא מִיִּשְׂרָאֵל וְלָא אֲבוֹ בְנֵי בִנְיָמִין לְקַבָּלָא לְמֵימַר אֲחוּהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
14 וְאִתְכְּנִישׁוּ בְנֵי בִנְיָמִין מִן קִרְוַיָּא לְגִבְעַתָא לְמִפַּק לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
15 וְאִתְמְנִיאוּ בְנֵי בִנְיָמִין בְּיוֹמָא הַהוּא מִן קִרְוַיָּא עַסְרִין וְשִׁתָּא אַלְפִין גֻּבְרָא שְׁלְפֵי סֵיפָא בַּר מִיתְבֵי גִבְעַתָא אִתְמְנִיאוּ שְׁבַע מְאָה גְבַר עוּלֵם׃
16 מִכָּל עַמָּא הָדֵין שְׁבַע מְאָה גְבַר עוּלֵם גְּבַר גְּמִיד בִּידֵיהּ דְיַמִּינָא כָּל אִלֵּין דְשָׁדַן אַבְנָא בְקַלְעָא וּמְרַמַן בְּבִינַת שַׂעֲרָא וְלָא מִשְׁתַּלַן׃
17 וֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְמְנִיאוּ בַּר מִדְּבֵית בִּנְיָמִין אַרְבַּע מְאָה אַלְפִין גֻּבְרָא שְׁלְפֵי סֵיפָא כָּל אִלֵּין גֻּבְרֵי עָבְדֵי קְרָבָא׃
18 וְקָמוּ וּסְלִיקוּ לְבֵית אֵל וּשְׁאִילוּ בְּמֵימְרָא דַייָ וַאֲמַרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מַן יִסַּק לַנָא בְקַדְמֵיתָא לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי בִנְיָמִין וַאֲמַר יְיָ יְהוּדָה בְקַדְמֵיתָא׃
19 וְקָמוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצַפְרָא וּשְׁרוֹ עַל גִּבְעַתָא׃
20 וּנְפַק אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם דְּבֵית בִּנְיָמִין וְסַדַּרוּ עִמְּהוֹן אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל קְרָבָא עַל גִּבְעַתָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

6 Et apprehendi in concubina mea, & discerpsi eam, & misi eam in omni termino hæreditatis terræ Israel; quia fecerunt consilium peccatorum, &
7 quod non rectum in Israel. Ecce vos omnes filii Israel, date vobis
8 verbum & consilium hic. Et surrexit omnis populus ut vir un' ad dicendum: Non ibimus vir ad tabernaculum suum, & non redibimus vir
9 ad domum suam. Et nunc, hoc verbum quod faciemus Gibghatha:
10 Numerabimur super eam in sorte. Et ducemus decem viros ad centum ad omnes tribus Israel, & centum ad mille, & mille ad decem millia, ad accipiendum commeatus populo; ad faciendum ad venire faciendum eis ad Gibghatha domus Binjamin, sicut omnem ignominiam quam fe-
11 cerunt in Israel. Et congregatus est omnis homo Israel ad urbem, sicut
12 vir unus, æquales. Et miserunt tribus Israel viros in *omni tribu* Binja-
13 min, ad dicendum: Quod malum hoc quod fuit in vobis? Et nunc venire facite viros filios impietatis qui in Gibghatha, & occidemus eos, & extirpabimus facientes malum ex Israel: & non voluerunt fi-
14 lii Binjamin ad audiendũ dicto fratrũ suorũ filiorũ Israel. Et numerati sũt filii Binjamin ex urbib' ad Gibghatha, ad exeundum ad ineundum bellũ
15 cũ filiis Israel. Et numerati sunt filii Binjamin in die illo ex urbib' viginti et sex mille viri evaginantes gladii; solũ ex habitatorib' Gibghatha nume-
16 rati sũt septingenti vir adolescens. Ex omni populo hoc septingenti vir adolescens, vir impedit' in manu sua quæ dextera; omnes hi qui jacientes la-
17 pidẽ in funda, & projicientes in pilũ capilli, & non errantes. Et viri Israel numerati sunt, præter de domo Binjamin, quadringenti mille viri evagi-
18 nantes gladii, omnes hi viri facientes belli. Et surrexerũt & ascenderunt in Bethel, & quæsierunt in verbo Domini, & dixerunt filii Israel: Quis ascendet nobis in anteriori ad ineundũ bellũ cũ filiis Binjamin? & dixit Dñs:
19 Jehudah in anteriori. Et surrexerunt filii Israel in aurorâ, & posuerunt su-
20 per Gibghatha. Et *exiit vir* Israel ad ineundũ prœliũ cũ filiis Binjamin, & ordinaverunt cum illis homines Israel bellum super Gibghatha.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܐܚܕܬܗ ܠܦܠܓܫܬܝ. ܘܦܣܩܬܗ ܘܫܕܪܬܗ ܒܟܠܗܘܢ ܚܩܠܐ ܕܝܪܬܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܡܛܠ ܕܥܒܕܘ ܣܟܠܘܬܐ ܘܢܒܠܘܬܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܗܐ ܟܠܟܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܒܘ
7 ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܘܡܠܟܐ ܗܪܟܐ. * ܘܩܡܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܐܢܫ
8 ܢܐܙܠ ܠܡܫܟܢܗ. ܘܠܐ ܢܬܦܢܐ ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ. * ܗܫܐ ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܗ ܠܓܒܥܐ.
9 ܢܪܡܐ ܥܠܝܗ ܦܣܐ. * ܢܕܒܪ ܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܠܡܐܐ. ܠܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
10 ܘܡܐܐ ܠܐܠܦܐ. ܘܐܠܦܐ ܠܪܒܘܬܐ. ܕܢܣܒܘܢ ܙܘܕܐ ܠܥܡܐ ܕܥܒܪܝܢ. ܕܢܐܙܠܘܢ ܥܠ ܓܒܥܐ
ܕܒܢܝܡܝܢ. ܐܝܟ ܟܠܗ ܣܟܠܘܬܐ ܕܥܒܕܘ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ
11 ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܟܕ ܫܠܡܝܢ. * ܘܫܕܪܘ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝ
12 ܐܝܣܪܝܠ. ܓܒܪܐ ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܕܒܝܬ ܒܢܝܡܝܢ ܠܡܐܡܪ. ܡܢܐ ܗܝ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ
ܕܗܘܬ ܒܟܘܢ. * ܗܫܐ ܗܒܘ ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܥܘܠܐ ܕܒܓܒܥܐ ܢܩܛܘܠ ܐܢܘܢ.
13 ܘܢܥܒܪ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܨܒܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܕܢܫܡܥܘܢ ܠܩܠܐ ܕܐܚܝܗܘܢ
ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܩܘܪܝܗܘܢ ܠܓܒܥܐ. ܠܡܦܩ
14 ܘܠܡܩܪܒ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܡܢܝܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܡܢ ܩܘܪܝܐ.
15 ܥܣܪܝܢ ܘܫܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܠܦܝ ܣܝܦܐ. ܣܛܪ ܡܢ ܥܡܘܪܐ ܕܓܒܥܐ ܕܐܬܡܢܝܘ
ܫܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. * ܕܦܫܝܩܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܕܝܡܝܢܐ. ܟܠ ܕܫܕܐ ܒܩܠܥܐ ܒܥܠܥܠܐ
16 ܘܠܐ ܡܚܛܐ. * ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܬܡܢܝܘ ܣܛܪ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܐܪܒܥܡܐܐ
17 ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܠܦܝ ܣܝܦܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܥܒܕܝ ܩܪܒܐ. * ܘܩܡܘ ܘܣܠܩܘ
18 ܠܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܫܐܠܘ ܒܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܢܘ ܢܣܩ ܠܢ ܒܪܝܫܐ.
19 ܠܡܩܪܒ ܥܡ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܝܗܘܕܐ ܒܩܕܡܝܬܐ. * ܘܩܡܘ ܒܢܝ
20 ܐܝܣܪܝܠ ܒܨܦܪܐ. ܘܫܪܘ ܥܠ ܓܒܥܐ. * ܘܢܦܩܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܓܒܥܐ. ܘܣܕܪܘ
ܠܘܩܒܠ ܐܝܣܪܝܠ.

Sumpſique concubinam meam, & diſſectam 6
projeci in omnes agros hæreditatis Iſrael,
eò quòd peccatum & ſcelus commiſerint in
Iſraele. Ecce adeſtis omnes filii Iſrael, fer- 7
te ſententiam & conſilium hac de re. Sur- 8
gens itaque totus populus quaſi vir unus, di-
xerunt, Nemo abeat in tentorium ſuum, &
nemo divertat in domum ſuam. Nunc ita 9
faciamus ipſi Gebaa : Jaciamus ſuper eam
ſortes. Accipiamus denos viros è centenis, 10
per omnes tribus Iſrael, & centenos è mil-
lenis, & millenos è decies millenis, qui fe-
rant commeatum pro populo qui tranſiturus
eſt : ut abeant contra Gebaam Benjamini,
& puniant eos pro univerſo ſcelere quod fe-
cerunt in Iſraele. Sic congregati ſunt omnes 11
Iſraelitæ contra civitatem illam, quaſi vir
unus concordes : Et miſerunt omnes tribus 12
filiorum Iſrael viros ad univerſos Benjami-
nitas, qui dicerent, Quod eſt malum hoc
quod vobis evenit ? Tradite igitur viros 13
flagitioſos qui ſunt in Gebaa, ut occidamus
eos, & malum arceamus ab Iſraele : ſed no-
luerunt filii Benjamin audire vocem fratrum
ſuorum Iſraelitarum. Imò congregati ſunt 14
omnes filii Benjamin è civitatibus ſuis in
Gebaa, ut egrederentur & pugnarent adver-
sùs Iſraelem. Recenſiti ergò ſunt eodem 15
die ex civitatibus, viginti ſex millia virorum
ſtringentium gladium, exceptis incolis Ge-
baæ, qui recenſiti fuerunt ſeptingenti viri
Manibus ſuis dexteris mutili, omnes *vide-* 16
licet ii qui fundâ jaculabantur turbinem
ipſum, (*i. vel citiſſimè currentem ferie-*
bant) nec aberrabant. Viri quoque Iſrae- 17
lis recenſiti ſunt præter filios Benjamin, qua-
dringenta millia virorum ſtringentium gla-
dium, *quorum* finguli *erant* viri bello exer-
citati. Deinde ſurgentes aſcenderunt ad 18
Beth-il, & Deum conſulentes dixerunt filii
Iſrael, Quis aſcendet nobis in capite ad
bellandum contra filios Benjamin ? Reſpon-
dit Dominus, Juda in primis. Surgentes 19
itaque filii Iſrael manè, caſtrametati ſunt con-
tra Gebaa. Et egreſſi filii Benjamin è 20
Gebaa, inſtruxerunt aciem contra Iſrae-
lem :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * واخذتها * وقطعتها * ورميتها في جميع مزارع بني اسرائيل * لانهم ارتكبوا هذا الاثم والخطية
7 8 بين بني اسرائيل * وقد سمعتم يا بني اسرائيل جميعا * فانظروا في هذا وتشاوروا * فنهض
السعب كلهم كرجل واحد وقالوا * لا ينصرف احد منكم الي منزله * ولا يرجع احد منكم الي
9 10 بيته * ولكن نجتمع الي جبع * ونحيط بها * ونقترع عليها * وناخذ اولا من كل مية رجل عشرة *
من كل اسباط بني اسرائيل * ومن الالف مية * ومن كل عشرة الف الفا * ونرسلهم ليهيوا زادا
للعسكر * ونجوز ونأتي جبع قرية بنيامين * لاجل ما اعتوا ببني اسرائيل * وارتكبوا فيهم
11 12 القبيح * فاجتمع جميع بني اسرائيل الي القرية متفقي الراي كرجل واحد * وارسل جميع
13 اسباط بني اسرائيل رجالا الي بني بنيامين وقالوا لهم * ما هذا الشر الذي اصابكم * ادفعوا
الينا القوم الاثمة التي عملوا هذا * فنقتلهم ونصرف الشر عن بني اسرائيل * فلم يشا بنوا
14 بنيامين ان يقبلوا قول اخوتهم بني اسرائيل * ولكن اجتمع بنو بنيامين كلهم الي جبع *
15 ليخرجوا ويحاربوا بني اسرائيل * واحصوا بنوا بنيامين في ذلك اليوم * فكان عددهم ستة وعشرون
16 الفا ممن يضرب بالسيف * ما خلا اهل جبع الذي كان عددهم سبع مية رجل * كانت ايديهم
17 اليمني عسماء * كل امرء منهم يرمي ولا يخطي * ولو رما العواصف اصابها * واحصوا بنو اسرائيل
ايضا غير بني بنيامين * وكان عددهم اربع مية الف رجلا يضربون بالسيف * وكانوا كلهم
18 مقاتلة * وصعدوا الي بيت ال * وطلبوا الي الله * وقال بنو اسرائيل من يصعد اولنا ويكون
19 علينا رئيسا في محاربتنا لبني بنيامين * قال الرب تصعد بنو يهودا اولا * ونهض بنو اسرائيل
20 بكرة * ونزلوا علي جبع * وخرج بنو بنيامين من جبع * واصطف بنو بنيامين قباله بني
اسرائيل * ووافقوهم وصافقوهم بنو اسرائيل للمحاربة عند جبع *

Ego verò accipiens eam diſcidi, & pro- 6
jeci in omnes agros filiorum Iſrael, eò
quòd ſcelus & crimen iſtud deſignârint
inter filios Iſrael. Jã ergò audiſtis O fi- 7
lii Iſrael omnes; perpendite hoc, et conſiliũ
inite. Quare ſurgentes univerſus popul⁹ 8
quaſi vir unus, dixerunt, Nemo veſtrûm
abeat in domiciliũ ſuũ, nemoq; veſtrûm
domũ ſuã revertatur. Sed congregemur 9
ad Gabaa, & obſideam⁹ eam, ſortesque
mittam⁹ in eã ; Et accipiamus primò è 10
ſingulis centenis viris decẽ, ex omnibus
tribubus filiorum Iſrael ; tum ex millenis
centum, & ex decies quibuſq; millenis
mille; & mittamus eos ad parandum vi-
aticum exercitui; tum tranſibimus ac ve-
niemus ad Gabaa civitatẽ Benjamin, eò
quòd iniquè ſe geſſerint in filios Iſrael,
& perpetrârint in eos turpitudinẽ. Itaq; 11
congregati ſunt omnes Iſraelitæ ad ci-
vitatẽ illã animo conſentientes quaſi vir
unus : Et delegantes univerſæ tribus fili- 12
orum Iſrael viros ad filios Benjamin,
dixerunt ad eos, Quodnã eſt hoc malum
quod vobis evenit ? Tradite nobis homi- 13
nes flagitioſos qui hoc fecerunt, ut inter-
ficiamus eos, & avertam⁹ malum à filiis
Iſrael. At noluerunt filii Benjamin acci-
pere ſermonẽ fratrum ſuorum Iſraelita-
rum. Sed congregati ſunt omnes filii Ben- 14
jamin in Gabaa, ut exirent ac dimicarent
adverſùs Iſraelitas. Et numerati fuerunt 15
eo die filii Benjamin, fuitq; numerus co-
rum viginti ſex millia ferientium gladio,
præter cives Gabaa, quorum numerus e-
rat ſeptingentorum virorum Habentium 16
manus dexteras aridas, quorum quilibet
jaculabatur nec aberrabat, & ſi vel tur-
bines jaculatus eſſet, attigiſſet eas. Nume- 17
rati fuerunt etiam filii Iſrael præter filios
Benjamin, fuitque numerus eorum qua-
dringentorum millium virorum cædenti-
um gladio, erantq; omnes bellicoſi. Et a- 18
ſcenderunt ad Beth-el, & conſuluerunt
Deum, ac dixerunt filii Iſrael, Quis pri-
mus inter nos aſcendet, eritq; nobis dux
in certamine noſtro contra filios Benja-
min? Dixit Dominus, Filii Juda primùm
aſcendant. Surgentes ergò filii Iſrael ma- 19
nè, caſtra poſuerunt contra Gabaa. Filii 20
quoq; Benjamin exierunt è Gabaa, & a-
ciem inſtruxerunt filii Benjamin è regi-
one filiorum Iſrael. Et irrumpentibus in
eos, atq; congredientibus cum eis ad pu-
gnam filiis Iſrael prope Gabaa,

ספר שופטים : כ

die in Israel in corruperunt & ,Gibhah de Binjamin filii fůt egressi Et
21 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן מִן־הַגִּבְעָה וַיַּשְׁחִיתוּ בְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם
est confortatus Et .terram ad virum mille viginti & duo illa
22 הַהוּא שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ אָרְצָה׃ וַיִּתְחַזֵּק
,loco in bellum disponere addiderunt & ,Israel vir populus
הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּסִפוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה בַּמָּקוֹם
,Israel filii ascenderunt Et ,prima die in ibi disposuerūt quo
23 אֲשֶׁר עָרְכוּ שָׁם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן׃ וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
interrogaverunt & ,vesperam ad usque Domini facies ad fleverunt &
וַיִּבְכּוּ לִפְנֵי־יְהוָה עַד־הָעֶרֶב וַיִּשְׁאֲלוּ
filiis cum bellum ad accedere addam Num : dicendo ,Domino in
בַּיהוָה לֵאמֹר הַאוֹסִיף לָגֶשֶׁת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי
accesserunt Et .eū ad Ascendite :Dominus Dixitque ?mei fratris Binjamin
24 בִּנְיָמִן אָחִי וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ אֵלָיו׃ וַיִּקְרְבוּ
est egressus Et .secunda die in Binjamin filios ad Israel filii
25 בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי׃ וַיֵּצֵא
corruperunt & ,secunda die in Gibhah de eorū occursum in Binjamin
בִנְיָמִן לִקְרָאתָם מִן־הַגִּבְעָה בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּשְׁחִיתוּ
omnes : terram ad virum mille octodecim adhuc Israel filiis in
בִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד שְׁמֹנַת עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אַרְצָה כָּל־
,populus omnis &,Israel filii omnes Ascenderūtque .gladii evaginatores hi
26 אֵלֶּה שֹׁלְפֵי חָרֶב׃ וַיַּעֲלוּ כָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְכָל־הָעָם
Domini facies ad ibi manserunt ac fleveruntque ,Bethel venerunt &
וַיָּבֹאוּ בֵית־אֵל וַיִּבְכּוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה
fecerunt ascendere & : vesperam ad usque illa die in jejunaveruntque
וַיָּצוּמוּ בַיּוֹם־הַהוּא עַד־הָעָרֶב וַיַּעֲלוּ
Israel filii interrogaverunt Et .Domini facies ad pacifica & ascensiones
27 עֹלוֹת וּשְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
.illis diebus in Dei fœderis arca ibi & : Domino in
בַּיהוָה וְשָׁם אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים בַּיָּמִים הָהֵם׃
,illis diebus in ejus facies ad stans Aaron filii Elhazar filius Pinechas Et
28 וּפִינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן עֹמֵד לְפָנָיו בַּיָּמִים הָהֵם
Binjamin filiis cum bellum ad egredi ultrà addam Num :dicendo
לֵאמֹר הַאוֹסִף עוֹד לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי־בִנְיָמִן
cras quia ,Ascendite : Dominus. Dixitque ?cessabo an ,mei fratris
אָחִי אִם־אֶחְדָּל וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ כִּי מָחָר
Gibhah ad insidiantes Israel posuit Et .tua manu in eum dabo
29 אֶתְּנֶנּוּ בְיָדֶךָ׃ וַיָּשֶׂם יִשְׂרָאֵל אֹרְבִים אֶל־הַגִּבְעָה
die in Binjamin filios ad Israel filii Ascenderuntque .undiquaque
30 סָבִיב׃ וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם
.vice in vice sicut Gibhah ad disposuerunt & ;tertia
הַשְּׁלִישִׁי וַיַּעַרְכוּ אֶל־הַגִּבְעָה כְּפַעַם בְּפָעַם׃
; civitate è sunt evulsi ;populi occursum in Binjamin filii sunt egressi Et
31 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן לִקְרַאת הָעָם הָנְתְּקוּ מִן־הָעִיר
,semitis in vice in vice sicut vulneratos populo de percutere cœperūt &
וַיָּחֵלּוּ לְהַכּוֹת מֵהָעָם חֲלָלִים כְּפַעַם בְּפַעַם בַּמְסִלּוֹת
,agro in Gibhah in una & ,Bethel ascendens una quarum
אֲשֶׁר אַחַת עֹלָה בֵית־אֵל וְאַחַת גִּבְעָתָה בַּשָּׂדֶה
. Cæsi : Binjamin filii Dixeruntque .Israel in viros triginta ferè
32 כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי בִנְיָמִן נִגָּפִים
,Fugiamus : dixerunt Israel filii & : principio in sicut nostras facies ad ipsi
הֵם לְפָנֵינוּ כְּבָרִאשֹׁנָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נָנוּסָה
. Israel vir omnis Et .semitas ad urbe ex eū evellamus &
33 וּנְתַקְּנֻהוּ מִן־הָעִיר אֶל־הַמְסִלּוֹת׃ וְכֹל אִישׁ יִשְׂרָאֵל
Israel insidiæ & :Thamar-Bahal in disposuerūt & ,suo loco è surrexerūt
קָמוּ מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעַרְכוּ בְּבַעַל תָּמָר וְאֹרֵב יִשְׂרָאֵל
.Gibhah gramineto è suo loco è educens
מֵגִיחַ מִמְּקֹמוֹ מִמַּעֲרֵה־גָבַע׃

Versio VULG. LAT.

21 Egressiq; filii Benjamin de Ga-
baa, occiderūt de filiis Israel
die illo viginti duo millia vi-
22 rorū. Rursū filii Israel & forti-
tudine & numero confidentes,
23 in eodē loco, in quo priùs cer-
taverant, aciē direxerunt: Ita
tamē ut priùs ascenderent, &
flerent corā Dño usq; ad no-
ctē: consulerēntq; eū, & dice-
rent; Debeo ultrà procedere
ad dimicandum contra filios
Benjamin fratres meos, an nō?
Quib' ille respondit; Ascendi-
te ad eos, & inite certamen.
24 Cúmque filii Israel alterā die
contra filios Benjamin ad præ-
25 liū processissent, Eruperūt filii
Benjamin de portis Gabaa: &
occurrentes eis, tantā in illos
cæde bacchati sunt, ut decē &
octo millia virorū educentiū
26 gladiū prosternerent. Quam-
obrē omnes filii Israel venerūt
in domū Dei, & sedentes fle-
bant corā Dño: jejunaverúnt-
que die illo usq; ad vesperā, &
obtulerunt ei holocausta, atq;
27 pacificas victimas. Et super sta-
tu suo interrogaverunt. Eo
tempore ibi erat arca fœderis
28 Dei, Et Phinees fili' Eleazari
filii Aaron præpositus domûs.
Consuluerunt igitur Dñm, at-
que dixerunt; Exire ultrà de-
bemus ad pugnā contra filios
Benjamin fratres nostros, an
quiescere? Quib' ait Dñs; A-
scendite, cras enim tradā eos in
29 man' vestras. Posuerúntq; filii
Israel insidias per circuitū ur-
30 bis Gabaa. Et tertiā vice, sicut
semel & bis, contra Benjamin
31 exercitū produxerunt. Sed &
filii Benjamin audacter erupe-
runt de civitate, & fugientes
adversarios longiùs persecuti
sunt, ita ut vulnerarent ex eis
sicut primo die & secundo, &
cæderent per duas semitas ver-
tentes terga, quarū una fereba-
tur in Bethel, & altera in Ga-
baa, atq; prosternerēt triginta
32 circiter viros: Putaverūt enim
solito eos more cædere. Qui fu-
gā arte simulantes, inierūt con-
siliū ut abstraherent eos de ci-
vitate, & quasi fugientes ad
supradictas semitas perduce-
33 rent. Omnes itaque filii Israel
surgentes de sedib' suis, teten-
derūt aciē in loco, qui vocatur
Baalthamar. Insidiæ quoque,
quæ circa urbem erant, paula-
tim se aperire cœperunt,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν (χ) ἀπὸ τῆς Γα-
βαά, καὶ διέφθειραν ἐν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν
22 γῆν. Καὶ (ψ) ἐνίσχυσε ἀνὴρ Ἰσραήλ, καὶ (ω)
προσέθηκαν συνάψαι παράταξιν ἐν τῷ τό-
πῳ ὅπου συνῆψαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ.
23 Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἔκλαυσαν ἐνώ-
πιον κυρίου ἕως ἑσπέρας, καὶ (α) ἠρώτησαν ἐν κυ-
ρίῳ, λέγοντες, (β) Εἰ προσθῶμεν ἐγγίσαι εἰς
παράταξιν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἀδελφοὺς ἡ-
μῶν; καὶ εἶπε (γ) κύριος, Ἀνάβητε πρὸς (δ)
24 αὐτούς. Καὶ προσῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε)
πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέ-
25 ρᾳ. Καὶ (ζ) ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν εἰς συν-
άντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς Γαβαὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ δευτέρᾳ, καὶ (η) διέφθειραν ἀπὸ υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ ἔτι ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ
τὴν γῆν· πάντες (θ) οὗτοι ἕλκοντες ῥομφαί-
26 αν. Καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ
πᾶς ὁ λαός, καὶ (ι) ἦλθον εἰς Βαιθὴλ καὶ ἔ-
κλαυσαν, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ (κ) ἐνώπιον κυρίου·
καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἕως ἑσπέρας,
27 καὶ ἀνήνεγκαν (λ) ὁλοκαυτώσεις καὶ τελείας ἐνώ-
πιον κυρίου, ὅτι ἐκεῖ κιβωτὸς διαθήκης (μ)
28 κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Καὶ Φι-
νεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν παρεστηκὼς
ἐνώπιον αὐτῆς ἐν ταῖς ἡμέραις (ν) ἐκείναις. καὶ ἐπη-
ρώτησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ, λέγοντες, Εἰ
προσθῶμεν ἔτι ἐξελθεῖν (ξ) εἰς παράταξιν
πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἀδελφοὺς ἡμῶν; καὶ εἶπε
κύριος, Ἀνάβητε, (ο) αὔριον δώσω αὐτοὺς εἰς
29 χεῖρας ὑμῶν. Καὶ ἔθηκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔν-
30 εδρα (π) τῇ Γαβαὰ κύκλῳ. (ρ) Καὶ ἀνέβησαν
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ τῇ τρίτῃ, (σ) καὶ συνῆψαν πρὸς τὴν Γα-
31 βαὰ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱ-
οὶ Βενιαμὶν εἰς (τ) συνάντησιν τοῦ λαοῦ, (υ)
καὶ ἐξεκενώθησαν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο (φ)
πατάσσειν ἀπὸ τοῦ λαοῦ τραυματίας (χ) ὡς
ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἥ ἐστι μία
ἀναβαίνουσα εἰς Βαιθήλ, καὶ (ψ) μία εἰς Γαβαὰ
ἐν ἀγρῷ, ὡς τριάκοντα ἄνδρας (ω) ἐν Ἰσρα-
32 ήλ. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Βενιαμίν, (α) Πίπτουσιν
ἐνώπιον ἡμῶν (β) ὡς τὸ πρῶτον. καὶ οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ εἶπαν, Φύγωμεν, καὶ (γ) ἐκκενώσωμεν
αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὰς (δ) ὁδούς. καὶ
33 ἐποίησαν οὕτω. Καὶ πᾶς ἀνὴρ ἀνέστη ἐκ τοῦ
τόπου (ε) αὐτοῦ, καὶ συνῆψαν ἐν Βάαλ Θαμάρ.
καὶ τὸ ἔνεδρον Ἰσραὴλ (ζ) ἐπήρχετο ἐκ τοῦ τό-
που αὐτοῦ (η) ἀπὸ Μαρααγαβέ.

21 Et exierunt filii Benjamin de
Gabaa, & corruperunt in Israel
in die illa duo & viginti millia
22 virorū super terrā. Et conforta-
verunt se vir Israel, & adjece-
runt conserere præliū in loco, ubi
23 conseruerant in die prima. Et a-
scenderunt filii Israel: & plora-
verunt coram Domino usque ad
vesperā, & interrogaverunt in
Domino, dicentes; Si (e) adjicia-
mus appropinquare in præliū ad-
versùs filios Benjamin fratres
nostros? Et dixit Dominus, A-
24 scendite adversùs eos. Et accesse-
runt filii Israel adversùs filios
25 Benjamin in die secunda. Et exie-
runt filii Benjamin in occursum
eis de Gabaa in die secunda: &
corruperunt de filiis Israel adhuc
octo & decē millia virorū super
26 terrā. Omnes hi trahentes gladi-
um. Et ascenderunt omnes filii
Israel, & omnis popul': & vene-
runt in Bethel: & ploraverunt, et
sederunt ibi corā Domino: & je-
junārunt in die illa usque ad ve-
speram: & obtulerunt (f) holo-
27 caustoses, et consummatas In con-
spectu Domini; quoniā illic arca
28 testamenti Domini Dei in diebus
illis: & Phinees filius Eleazari
filii Aaron assistens coram ea in
diebus illis. Et interrogaverunt
filii Israel in Domino, dicentes; Si
adjiciamus ultrà exire in præliū
adversùs filios Benjamin fratres
(g) nostros? Et dixit Dominus,
Ascendite: cras dabo eos in ma-
29 nus vestras. Et posuerunt filii
Israel insidias Gabaa in circuitu.
30 Et ascenderunt filii Israel ad fi-
lios Benjamin in die tertia, &
congressi sunt ad Gabaa, sicut se-
31 mel et semel. Et exierūt filii Ben-
jam in occursū populi: et evacu-
ati sūt de civitate, et cœperūt per-
cutere de populo cæsos, sicut se-
mel & semel, in viis, quæ est una
ascendens in Bethel, & una in
Gabaa in agro, circiter triginta
32 viros in Israel. Et dixerunt filii
Benjamin; Cadunt coram nobis,
ut anteà. Et filii Israel dixerūt;
Fugiamus, & (h) evacuemus eos
de civitate in vias. Et fecerunt
33 sic. Et omnis vir surrexit de loco
suo: & congressi sunt in Baal
Thamar. Et insidiæ Israel adve-
niebant de loco suo, à (i) Maraagabe.

MS.A. (χ) ἐκ τῆς πόλεως, καὶ διέφθειραν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Ἰσραὴλ δύο (ψ) ἐνίσχυσεν (ω) προσέθεντο παρατάξαι πόλεμον ἐν τῷ τόπῳ ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ (α) ἐπηρώτησαν (β) Εἰ προσθῶ προσεγγίσαι εἰς πόλεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου; (γ) ὁ κύριος, (δ) αὐτόν. Καὶ προσήλθοσαν οἱ (ε) πρὸς Βενιαμεὶν (ζ) ἐξῆλθεν Βενιαμεὶν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν ἐκ τῆς (η) διέφθειρεν ἐκ τοῦ λαοῦ ὀκτωκαίδεκα. (θ) οὗτοι ἐσπασμένοι * ἐσπασμένοι ῥομφαίαν. (ι) ἐκάθισαν (κ) ἔναντι (λ) ὁλοκαυτώματα σωτηρίου ἔναντι κυρίου. καὶ ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ (καὶ ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς (μ) κυρίου ἐν ταῖς (ν) ἐκείναις,) * λέγων, Εἰ προσθῶ ἔτι (ξ) εἰς πόλεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμεὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ κοπάσω; (ο) ὅτι αὔριον παραδώσω αὐτὸν ἐν χειρί σου. Καὶ (π) ἐν τῇ (ρ) Καὶ ἔταξεν Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Βενιαμεὶν ἐν τῇ (σ) καὶ παρετάξαντο πρὸς Γαβαά, καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ. (τ) ἀπάντησιν (υ) καὶ ἐξειλκύσθησαν ἐκ (φ) τύπτειν ἐκ τοῦ (χ) καθὼς (ψ) μία ἀναβαίνουσα εἰς Γαβαὰ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὡσεὶ (ω) ἐν τῷ Ἰσραήλ. (α) * Προσκόπτουσιν (β) καθὼς ἔμπροσθεν. (γ) ἐκσπάσωμεν αὐτοὺς ἐκ τῆς (δ) ὁδοῦ. (ε) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀνέστη * ἐν Βάαλ Θαμάρ. (ζ) ἐπάλαιεν ἐκ (η) Ἀπὸ δυσμῶν τῆς Γαβαά. Καὶ παρεγίνοντο ἐξεναντίας τῆς Γαβαά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וּנְפַקוּ בְּנֵי בִנְיָמִן מִן גִּבְעֲתָא וְחַבִּילוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא הַהוּא עַסְרִין וּתְרֵין אַלְפִין גַּבְרָא
22 קְטִילִין רְמַן לְאַרְעָא׃ וְאִתְקַף עַמָּא אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל וְאוֹסִיפוּ לְסַדָּרָא קְרָבָא בְּאַתְרָא דְּסַדַּרוּ
23 תַּמָּן בְּיוֹמָא קַדְמָאָה׃ וּסְלִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְכוֹ קֳדָם יְיָ עַד רַמְשָׁא וּשְׁאִילוּ בְּמֵימְרָא דַּיְיָ
24 לְמֵימַר הַאוֹסִיף לְמִקְרַב לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי בִנְיָמִן אַחִי וַאֲמַר יְיָ סַקוּ עֲלֵיהוֹן׃
25 וּקְרִיבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּיוֹמָא תִנְיָנָא׃ וּנְפַק בִּנְיָמִן לְקַדָּמוּתְהוֹן מִן גִּבְעֲתָא
בְּיוֹמָא תִנְיָנָא וְחַבִּילוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד תְּמָנַת עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא קְטִילִין רְמַן לְאַרְעָא
26 כָּל אִלֵּין שָׁלְפֵי סֵיפָא׃ וּסְלִיקוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל עַמָּא וַאֲתוֹ לְבֵית אֵל וּבְכוֹ וִיתִיבוּ
27 תַמָּן קֳדָם יְיָ וְצָמוּ בְּיוֹמָא הַהוּא עַד רַמְשָׁא וְאַסִּיקוּ עֲלָוָן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ׃ וּשְׁאִילוּ
28 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵימְרָא דַּיְיָ וְתַמָּן אֲרוֹן קְיָמָא דַּיְיָ בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן׃ וּפִינְחָס בַּר אֶלְעָזָר בַּר
אַהֲרֹן קָאִים קֳדָמוֹהִי בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן לְמֵימַר הַאוֹסִיף עוֹד לְמִפַּק לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם בְּנֵי
29 בִנְיָמִין אַחִי אִם אֶתְמְנַע וַאֲמַר יְיָ סַקוּ אֲרֵי מְחַר אֶמְסְרִנּוּן בִּידָךְ׃ וְשַׁוִּי יִשְׂרָאֵל כְּמָנִין
30 עַל גִּבְעֲתָא סְחוֹר סְחוֹר׃ וּסְלִיקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְוָת בְּנֵי בִנְיָמִין בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה וְסַדַּרוּ
31 קְרָבָא עַל גִּבְעֲתָא כִּזְמַן בִּזְמַן׃ וּנְפַקוּ בְּנֵי בִנְיָמִין לְקַדָּמוּת עַמָּא אִתְנְגִידוּ מִן קַרְתָּא
וּשְׁרִיאוּ לְקַטָּלָא מֵעַמָּא קְטִילִין כִּזְמַן בִּזְמַן בִּכְבָשַׁיָּא אָרְחָתָא דַּחֲדָא סָלְקָא לְבֵית אֵל וַחֲדָא
32 לְגִבְעֲתָא בְּחַקְלָא כִּתְלָתִין גַּבְרָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַרוּ בְּנֵי בִנְיָמִין תְּבִירִין אִנּוּן קֳדָמָנָא
33 כִּדְבְקַדְמֵיתָא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַרוּ נֵעֲרוֹק וְנִגְדִּנּוּן מִן קַרְתָּא לִכְבָשַׁיָּא׃ וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל קָמוּ
מֵאַתְרֵיהוֹן וְסַדַּרוּ קְרָבָא בְּמֵישְׁרֵי יְרִיחוֹ וּכְמָנָא יִשְׂרָאֵל מַגִּיחַ מֵאַתְרֵיהּ מִמֵּישַׁר גִּבְעֲתָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et exierunt filii Binjamin ex Gibghathâ; & perire fecerunt in Israel in 21
die illo viginti & duo mille viros interfectos projectos ad terram. Et 22
confortatus est popul' homo Israel: & addiderunt ad ordinandū bellum
in loco ubi odinaverunt ibi in die anteriori. Et ascenderunt filii Israel, & 23
ploraverunt ante Dominū usque ad vesperum, & quæsierunt in dicto
Dñi ad dicendum: Num addam ad accedendum ad ineundum bellum
cum filiis Binjamin fratris mei? & dixit Domin': Ascendite super eos.
Et accesserunt filii Israel ad filios Binjamin in die secundo. Et exit 24
Binjamin ad occursum eorum ex Gibghatha in die secundâ, & perire fe- 25
cerunt in filiis Israel adhuc octodecim mille virum occisos projectos ad
terrá; omnes hos evaginatores gladii. Et ascenderunt omnes filii Israel & 26
omnis popul', & venerunt ad Bethel, et fleverūt & sederunt ibi ante Dñm,
& jejunaverunt in die illo usq; vesperum: & ascendere fecerunt holocausta
& mun' sanctitatis ante Dñm. Et quæsierunt filii Israel in dicto Domini: 27
& ibi arca fœderis Dñi in diebus illis. Et Pinhhaz filius Elghazar *filius* 28
Aharon stans ante eum in dieb' illis ad dicendum: Num addā adhuc
ad ineundū bellū cum filiis Binjamin fratris mei, aut retinebor? & dixit
Dñs; Ascendite; nā cras tradā eos in manu tuâ. Et posuit Israel insidias 29
super Gibghatha circū circū. Et ascenderunt filii Israel ad filios Binjamin 30
in die tertio: & ordinaverunt bellū super Gibghatha, sicut temp' in tempo-
re. Et exierunt filii Binjamin ad occursū populi, extracti sunt ab urbe, & 31
cœperunt ad occidendū ex populo occisos sicut temp' in tempore in strata
viâ, quæ una ascendit ad Bethel, & una ad Gibghatha in agro ut triginta
virū in Israel. Et dixerunt filii Binjamin: Fracti illi ante nos sicut anteà: & 32
filii Israel dixerunt: Convertamus, & protrahem' illos ab urbe ad stratā.
Et omnis homo Israel surrexerūt ex locis eorū, & ordinaverunt bellum in 33
planitiebus Jerihho; & insidiæ Israelis inierunt ex loco suo ex planitie
Gibghatha.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܐܪܡܝܘ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܕܐܩܪܒܘ ܥܡܗܘܢ. ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ
22 ܠܐܪܥܐ. * ܘܐܬܚܝܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܘܣܦܘ ܠܡܣܕܪܘ ܩܪܒܐ. ܒܐܬܪܐ ܕܣܕܪܘ
23 ܒܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ. * ܘܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܟܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ.
ܘܫܐܠܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܢܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܣܕܪܘ ܩܪܒܐ. ܥܡ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܢ.
24 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܣܩܘ ܠܘܩܒܠܗܘܢ. * ܘܩܪܒܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ
25 ܐܚܪܢܐ. * ܘܢܦܩܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ ܡܢ ܓܒܥܐ. ܒܝܘܡܐ ܕܬܪܝܢ. ܘܐܪܡܝܘ ܬܘܒ
ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܬܡܢܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܠܐܪܥܐ. ܟܠܗܘܢ
26 ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. * ܘܣܠܩܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܬܘ
ܠܒܝܬܐܝܠ. ܘܒܟܘ. ܘܝܬܒܘ. ܬܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܨܡܘ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ.
27 ܘܐܣܩܘ ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܫܐܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܬܡܢ ܗܘܬ
28 ܩܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. * ܘܦܝܢܚܣ ܒܪ ܐܠܥܙܪ ܒܪ ܐܗܪܘܢ ܟܗܢܐ. ܩܐܡ
ܗܘܐ ܩܕܡܘܗܝ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ. ܢܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܦܩ ܠܩܪܒܐ. ܠܘܬ ܒܢܝ
ܒܢܝܡܝܢ ܐܚܘܢ. ܐܘ ܢܫܠܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܣܩܘ. ܡܛܠ ܕܡܚܪ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܗ ܒܐܝܕܝܟܘܢ.
29 * ܘܐܩܝܡܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܟܡܢܐ ܥܠ ܓܒܥܐ. ܘܚܕܪܘܗ. * ܘܣܠܩܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
30 ܥܠ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. ܘܣܕܪܘ ܥܠ ܓܒܥܐ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܡ. * ܘܢܦܩܘ
31 ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܠܐܘܪܥܗ ܕܥܡܐ. ܘܐܬܢܓܕܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܫܪܝܘ ܕܢܡܚܘܢ ܡܢ ܥܡܐ
ܩܛܝܠܐ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܡ. ܒܫܒܝܠܐ. ܚܕ ܕܣܠܩ ܠܒܝܬܐܝܠ. ܘܚܕ ܠܓܒܥܐ ܒܚܩܠܐ. ܐܝܟ
32 ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܡܬܬܒܪܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝܢ
ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܡܝܬܐ. ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܡܪܘ. ܢܥܪܘܩ ܘܢܢܬܘܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܫܒܝܠܐ.
33 * ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܡܘ ܡܢ ܕܘܟܬܗܘܢ. ܘܣܕܪܘ ܒܒܥܠ ܬܡܪ. ܘܡܟܡܢܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܓܚ ܗܘܐ ܡܢ ܕܘܟܬܗ. ܡܢ ܡܥܪܬܐ ܕܒܓܒܥܐ.

Et prostraverunt ex Israele in die illa quâ 21
pugnaverunt contra eos, viginti duo millia
virorum, humi. At corroborantes se rur- 22
sum Israelitæ, iterum disponunt aciem in lo-
co quo disposuerant die præcedente. Et 23
ascendentes Israelitæ fleverunt coram Do-
mino usque ad vesperam, & consuluerunt
Dominum dicentes, Adjiciemúsne adhuc
bellum gerere contra filios Benjamin fra-
tris nostri ? Respondit Dñs, Ascendite con-
tra eum. Pugnârunt ergò filii Israel contra 24
filios Benjamin die postero. Et exeuntes 25
filii Benjamin adversùs eos è Gebaa die se-
cundo, iterum filii Benjamin humi prostrâ-
runt ex Israelitis decem & octo millia viro-
rum, quidem omnes distringebant gladium.
Quapropter ascendentes omnes filii Israel & 26
universus populus, venerunt ad Beth-il, fle-
verunt, ac sederunt ibi coram Domino; &
jejunantes illâ die usque ad vesperam, obtu-
lerunt holocausta & pacifica coram Domino:
Et consuluerunt filii Israel Dominum (erat 27
enim illic arca Domini in diebus illis,
Et Phinches filius Eliazar filii Aharonis sa- 28
cerdotis stabat ante ipsum iisdem diebus)
dicentes, Rursúmne egrediemur ad bellum
contra filios Benjamin fratris nostri, an de-
sistemus ? Dixit Dominus, Ascendite, cras
enim tradam eum in manus vestras. Itaque 29
collocârunt filii Israel insidias adversùm Ge-
baa, & circundederunt eam. Deinde ascen- 30
dentes filii Israel contra filios Benjamin in
die tertia, instruxerunt aciem contra Gebaa
ut antea. Et exeuntes filii Benjamin ad oc- 31
cursum populi, ita ut se excuterent à civitate
(i. vacuam relinquerent eam) cœperunt
more solito cæsos prosternere ex populo,
nempe ex Israelitis, per semitas quarum una
ascendebat ad Gebaa, & altera ad Beth-il in
deserto, triginta fermè viros. Et dixerunt 32
filii Benjamin, Debellantur à conspectu no-
stro ut antea. Filii autem Israel dixerunt,
Fugiamus, & extrahamus eos è civitate ad
semitam. Omnes itaque filii Israel sur- 33
rexerunt è locis suis, aciemque instruxerunt
in Beel-thamar. Interim insidiæ Israelis pro-
spectabant è loco suo, *nempe* ex antro quod
erat in Gebaa:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وخرج بنو بنيامين من جبع * وقتل من بني اسرايل في ذلك اليوم اثنان وعشرون الفا *
22 * وقوي بنو بنيامين ايضا من الغد * وصعدوا ليصطفوا للحرب في الموضع الذي
23 حاربوا فيه اول يوم * وصعد بنو اسرايل فبكوا امام الرب الي المساء * وطلبوا الي الرب *
وسالوا النصر وقالوا * نعود في محاربة بني بنيامين اخوينا ايضا * فقال لهم الرب اصعدوا *
24 25 * فاصطف بنو اسرايل من الغد لمحاربة بني بنيامين * وخرج بنو بنيامين اليهم من
جبع في اليوم الثاني وقاتلوا * فقتل بنو بنيامين ايضا من بني اسرايل ثمانية عشر الفا في
26 ذلك اليوم ايضا * وجميع الذين قتلوا محاربة ابطالا * فصعد بنو اسرايل جميعهم * واتوا بيت
ال * وجلسوا وبكوا امام الرب * وصاموا ذلك اليوم الي المساء * وقربوا في ذلك اليوم قرابين للرب *
27 28 * وطلبو بنو اسرايل الي الرب * وكان تابوت عهد الرب في تلك الايام في ذلك الموضع * وكان
فنحاس بن العازار بن هرون الكبير يخدم امام التابوت في تلك الايام * وقالوا * نعود في
محاربة بني بنيامين اخوينا * او نكف عنهم * قال الرب * اصعدوا لاني في غد ادفعهم
29 30 اليكم * فصير بنو اسرايل على جبع كمينا * وحاطوا بها * وصعد بنو اسرايل الي جبع في
31 اليوم الثالث * واصطفوا للمحاربة ايضا * وخرج بنو بنيامين الي الشعب * وخلت القرية
من اهلها * وبداوا ان يقتلوا بني اسرايل كالمرة الاولي * وكان حربهم في طريق تصعد الي جبع *
32 وفي طريق تاخذ الي بيت ال * فقتل من بني اسرايل نحو من ثلاثين رجلا * فقال بنو
33 بنيامين * سنهزم بني اسرايل كما انهزموا امس وقبل ذلك * فقام بنو اسرايل كلهم
من مواضعهم * فاصطفوا في بعل تامر * وكان الكمين في مغار جبع يتطلعون من
مواضعهم *

Egressi sunt filii Benjamin è Gabaa, & 21
cæsi sunt ex filiis Israel in die illa viginti
duo millia. Sumpserunt ergò animos filii 22
Benjamin postera quoq; die, & ascende-
runt ut disponerent se ad pugnã in loco
quo dimicaverunt die præteritâ. Filii au- 23
tem Israel ascendentes fleverunt coram
Domino ad vesperã usque, & Dominum
deprecantes implorârunt auxilium, et di-
xerunt, Redibimus adhuc ad prælium con-
tra filios Benjamin fratres nostros? Dixit
ad eos Dominus, Ascendite. Instructis ita- 24
que filiis Israel sequenti die ad pugnam
contra filios Benjamin, Prodierunt ad eos 25
filii Benjamin è Gabaa die secundo; &
prælio commisso interfecerunt etiam filii
Benjamin ex filiis Israel decem & octo
millia in illa quoque die: omnes autem qui
cæsi fuerunt, bellicosi erant ac strenui.
Ascendentes autem omnes Israelitæ ve- 26
nerunt ad Beth-el, & sedentes fleverunt
coram Domino, & jejunârunt eo die ad
vesperam usque, eodemque die obtulerunt
munera Domino. Et rogaverunt Israelitæ 27
Dominum (nam arca fœderis Domini in
eo loco erat illis diebus, Et Phinhas filius 28
Elazari filii Haronis sacerdotis ministra-
bat coram arca iisdem diebus) ac di-
xerunt, Redibimúsne ad pugnandum con-
tra filios Benjamin fratres nostros, an con-
trahemur ab eis? Ait Dominus, Ascen-
dite, quoniam crastino die tradam eos vo-
bis. Collocatis igitur filii Israel adver- 29
sùs Gabaam insidiis, obsederunt eam.
Tum ascendentes Israelitæ ad Gabaa 30
die tertio, denuo se instruxerunt ad bel-
lum. Egressique sunt filii Benjamin ad po- 31
pulum, urbe suis civibus vacuâ manente,
& cœperunt occîdere filios Israel ut pri-
mâ vice: (accidit autem conflictus eo-
rum in via quadam quæ ascendit ad Ga-
baa, & in altera via quæ ducit ad Beth-
el) nam interfecti fuerunt ex Israelitis,
ferè triginta viri. Unde dixerunt filii 32
Benjamin, Profligaturi sumus Israelitas
quemadmodum profligati sunt heri &
antea. Surgentes autem Israelitæ omnes 33
è locis suis, aciem instruxerunt in Baal-
thamar, (interim erant insidiæ in rupe
Gabaa prospectantes è locis suis,

ספר שופטים: כ

omni de electi viri millia decem Ghibhah ad regione è venerũt Et
34 וַיָּבֹאוּ מִנֶּגֶד לַגִּבְעָה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־
quòd ,nesciebant illi & : est aggravatum prælium & ;Israel
יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה כָּבֵדָה וְהֵם לֹא־יָדְעוּ כִּי־
Binjamin Dominus Percussitque .malum eos super attingens
35 נֹגַעַת עֲלֵיהֶם הָרָעָה׃ וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־בִּנְיָמִן
Binjamin in Israel filii corruperunt & ,Israel facies ad
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִיתוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיָמִן
: virorum centum & ,millia quinque & viginti ,illa die in
בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וּמֵאָה אִישׁ
quòd ,Binjamin filii viderunt Et .gladium evaginans illi omnes
36 כָּל־אֵלֶּה שֹׁלֵף חָרֶב׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן כִּי
,Binjamin ipsi locum Israel vir dederunt Et .percuterentur
נִגָּפוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מָקוֹם לְבִנְיָמִן
.Ghibhah super posuerant quem ,insidiatorem ad speraverunt quia
כִּי בָטְחוּ אֶל־הָאֹרֵב אֲשֶׁר שָׂמוּ אֶל־הַגִּבְעָה׃
pertraxit & ;Ghibhah ad vastaverunt & ,festinaverunt insidiator Et
37 וְהָאֹרֵב הֵחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ
constitutū tempus Et .gladii os ad urbem totam percussit & ,insidiator
38 הָאֹרֵב וַיַּךְ אֶת־כָּל־הָעִיר לְפִי־חָרֶב׃ וְהַמּוֹעֵד
eos faciendum ascendere ad multiplicare ,insidiante cum Israel viro erat
הָיָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם־הָאֹרֵב הֶרֶב לְהַעֲלוֹתָם
Israel vir se vertit Et .civitate è fumi elationem
39 מַשְׂאַת הֶעָשָׁן מִן־הָעִיר׃ וַיַּהֲפֹךְ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
viro in vulneratos percutere cœpit Binjamin & ;prælium in
בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת חֲלָלִים בְּאִישׁ־
percutiendo Profectò : dixerunt Quia .viros triginta ferè Israel
יִשְׂרָאֵל כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ כִּי אָמְרוּ אַךְ נִגּוֹף
.primo prælio sicut nostras facies ad ipse est percussus
נִגָּף הוּא לְפָנֵינוּ כַּמִּלְחָמָה הָרִאשֹׁנָה׃
.fumi columna ,civitate è ascendere cœpit combustio Et
40 וְהַמַּשְׂאֵת הֵחֵלָּה לַעֲלוֹת מִן־הָעִיר עַמּוּד עָשָׁן
consumptio ascendebat ecce & ,se post Binjamin respexit Et
וַיִּפֶן בִּנְיָמִן אַחֲרָיו וְהִנֵּה עָלָה כְלִיל־
festinavit & :se vertit Israel vir Et .cœlum ad civitatis
41 הָעִיר הַשָּׁמָיְמָה׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הָפַךְ וַיִּבָּהֵל
.malum se super attingeret quòd vidit quia ;Binjamin vir
אִישׁ בִּנְיָמִן כִּי רָאָה כִּי־נָגְעָה עָלָיו הָרָעָה׃
,deserti viam ad Israel viri facies ad Respexeruntque
42 וַיִּפְנוּ לִפְנֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר
corrumpentes civitatibus de qui & : eum contingebat bellum &
וְהַמִּלְחָמָה הִדְבִּיקַתְהוּ וַאֲשֶׁר מֵהֶעָרִים מַשְׁחִיתִים
,eum fecerunt persequi ,Binjamin Circundederunt .ejus medio in eum
43 אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ׃ כִּתְּרוּ אֶת־בִּנְיָמִן הִרְדִּיפֻהוּ
ortu ab Ghibhah contra usque ,eum fecerunt conculcare requiem
מְנוּחָה הִדְרִיכֻהוּ עַד נֹכַח הַגִּבְעָה מִמִּזְרַח
mille octodecim Binjamin de ceciderunt Et .Solis
44 שָׁמֶשׁ׃ וַיִּפְּלוּ מִבִּנְיָמִן שְׁמֹנָה־עָשָׂר אֶלֶף
fugerunt & ,se verterunt Et .virtutis viri illi omnes : vir
45 אִישׁ אֶת־כָּל־אֵלֶּה אַנְשֵׁי־חָיִל׃ וַיִּפְנוּ וַיָּנֻסוּ
,aliis semitis in eum racemaverunt & ,Rimmon petram ad desertum ad
הַמִּדְבָּרָה אֶל־סֶלַע הָרִמּוֹן וַיְעֹלְלֻהוּ בַּמְסִלּוֹת
ad usque eum post adhæserunt & ;virorum millia quinque
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיַּדְבִּיקוּ אַחֲרָיו עַד־
fuit Et .virorum millia duo eo ex percusserunt & ,Ghidhom
46 גִּדְעֹם וַיַּכּוּ מִמֶּנּוּ אַלְפַּיִם אִישׁ׃ וַיְהִי
mille quinque & viginti ,Binjamin de cadentes omnes
כָל־הַנֹּפְלִים מִבִּנְיָמִן עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף
ii omnes : illa die in gladium educens vir
אִישׁ שֹׁלֵף חֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־כָּל־אֵלֶּה
virtutis viri
אַנְשֵׁי־חָיִל׃

Versio VUL. LAT.

34 Et ab Occidentali urbis parte
procedere, Sed & alia decem
millia virorū de universo Israel,
habitatores urbis ad certamina
provocabant. Ingravatúmq; est
35 bellū contra filios Benjamin:
& non intellexerunt quòd ex
omni parte illis instaret interi-
tus. Percussitq; eos Dñs in cō-
spectu filiorū Israel, & inter-
fecerunt ex eis in illo die vi-
ginti quinq; millia & centum
viros, omnes bellatores & e-
36 ducentes gladium. Filii autem
Benjamin, cùm se inferiores
esse vidissent, cœperunt fuge-
re. Quod cernentes filii Israel,
dederunt eis ad fugiendū lo-
cū, ut ad præparatas insidias
devenirent, quas juxta urbem
37 posuerant. Qui cùm repentè
de latibulis surrexissent, &
Benjamin terga cædentib' da-
ret, ingressi sunt civitatem, &
percusserunt eā in ore gladii.
38 Signū autē dederant filii Israel
his quos in insidiis collocave-
rant, ut postquam urbem cepis-
sent, ignē accenderēt: ut ascen-
dente in altū fumo, captā ur-
39 bem demonstrarent. Quod cū
cernerent filii Israel in ipso
certamine positi (putaverunt
enim filii Benjamin eos fuge-
re, & instantiùs persequeban-
tur, cæsis de exercitu eorū tri-
40 ginta viris) Et viderent quasi
columnā fumi de civitate con-
scendere; Benjamin quoq; aspi-
ciens retrò, cū captā cerneret
civitatē, & flammas in subli-
41 me ferri: Qui pri' simulaverāt
fugā, versā facie fortiùs resiste-
bāt. Quod cū vidissēt filii Ben-
42 jamin, in fugā versi sunt, Et ad
viā deserti ire cœperunt, illuc
quoque eos adversariis perse-
quentib': sed & hi qui urbem
succenderant, occurrerunt eis.
43 Atq; ita factū est, ut ex utraq;
parte ab hostib' cæderētur, nec
erat ulla requies morientium.
Ceciderunt, atq; prostrati sunt
ad Orientalē plagā urbis Ga-
44 baa. Fuerūt autē qui in eodē
loco interfecti sūt, decē & octo
millia virorū, omnes robustis-
45 simi pugnatores. Quod cū vi-
dissēt qui remanserāt de Ben-
jamin, fugerūt in solitudinē: et
pergebāt ad Petrā, cuj' voca-
bulū est Remmon. In illa quoq;
fuga palantes, & in diversa tē-
dentes, occiderūt quinq; millia
virorū. Et cū ultrà tenderent,
psecuti sunt eos, & interfece-
46 runt etiā alia duo millia. Et sic
factū est, ut omnes qui cecide-
rāt de Benjamin in diversis lo-
cis, essēt viginti quinq; millia,
pugnatores ad bella promp-
ptissimi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ ἦλθον ἐξεναντίας Γαβαὰ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς Ἰσραήλ· (θ) καὶ πόλεμος βαρεῖα. καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν, (ι) ὅτι φθάνει ἐπ' αὐτοὺς ἡ κακία.
35 Καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν Βενιαμὶν (κ) ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ διέφθειραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (λ) ἐκ τοῦ Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἄνδρας· πάντες οὗτοι (μ) εἷλκον ῥομφαίαν.
36 Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ὅτι ἐπλήγησαν. καὶ ἔδωκεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ τῷ Βενιαμὶν τόπον, ὅτι ἤλπισαν (ν) πρὸς τὸ ἔνεδρον ὃ ἔθηκαν ἐπὶ Γαβαά.
37 (ξ) Καὶ ἐν τῷ αὐτοὺς ὑποχωρῆσαι, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκινήθη, καὶ ἐξέτειναν ἐπὶ Γαβαά, καὶ ἐξεχύθη τὸ ἔνεδρον, καὶ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας. (ο)
38 Καὶ σημεῖον ἦν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μετὰ τοῦ ἐνέδρου μάχης ἀνενέγκαι αὐτοὺς σύσσημον καπνοῦ ἀπὸ τῆς πόλεως. Καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ὅτι προκατελάβετο τὸ ἔνεδρον τὴν Γαβαά, καὶ ἔστησαν ἐν τῇ παρατάξει.
39 καὶ Βενιαμὶν ἤρξατο πατάσσειν τραυματίας ἐν ἀνδράσιν Ἰσραὴλ ὡς τριάκοντα ἄνδρας, ὅτι εἶπαν, (π) Πάλιν πτώσει πίπτουσιν ἐνώπιον ἡμῶν ὡς ἡ παράταξις ἡ πρώτη.
40 Καὶ τὸ σημεῖον ἀνέβη ἐπὶ πλεῖον ἐπὶ τῆς πόλεως ὡς στῦλος καπνοῦ. καὶ ἐπέβλεψε Βενιαμὶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἀνέβη ἡ συντέλεια τῆς πόλεως (ρ) ἕως τοῦ οὐρανοῦ.
41 Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐπέστρεψε, καὶ ἔσπευσαν ἄνδρες Βενιαμίν, ὅτι εἶδον ὅτι συνήντησεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κακία.
42 καὶ ἐπέβλεψαν ἐνώπιον υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς τὴν ὁδὸν (τ) τῆς ἐρήμου, καὶ ἔφυγον· καὶ ἡ παράταξις ἔφθασεν ἐπ' αὐτούς, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων (υ) διέφθειρον αὐτοὺς ἐν μέσῳ αὐτῶν.
43 Καὶ (φ) κατέκοπτον τὸν Βενιαμίν, καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν ἀπὸ (ψ) Νουὰ κατὰ πόδας αὐτοῦ ἕως ἀπέναντι Γαβαὰ πρὸς ἀνατολὰς ἡλίου.
44 Καὶ ἔπεσον ἀπὸ Βενιαμὶν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν· (χ) οἱ πάντες οὗτοι ἄνδρες δυνάμεως.
45 Καὶ ἐπέβλεψαν οἱ λοιποί, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν (ψ) τοῦ Ῥεμμών. καὶ ἐκαλαμήσαντο (ω) ἐξ αὐτῶν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πεντακισχιλίους ἄνδρας· καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτῶν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕως Γεδάν, καὶ ἐπάταξαν ἐξ αὐτῶν δισχιλίους ἄνδρας.
46 Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ πεπτωκότες (α) ἀπὸ Βενιαμίν, εἰκοσιπέντε χιλιάδες ἀνδρῶν (β) ἑλκόντων ῥομφαίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· (γ) οἱ πάντες οὗτοι ἄνδρες δυνάμεως.

Et venerunt ex adverso Gabaa decē millia virorū electorum ex omni Israel. Et prælium erat grave. Et ipsi non noverant, quia advenit super ipsos malū. Et percussit Domin' Benjamin corā filiis Israel. Et corruperunt filii Israel de Benjamin in die illa viginti quinq; millia, et centum viros. Omnes hi trahebant gladium. Et viderunt filii Benjamin quia percussi sunt. Et dedit vir Israel ipsi Benjamin locum; quoniam speraverunt ad insidias, quas posuerant super Gabaa. Et dum ipsi secederent; & insidiæ moverunt se. Et extenderunt super Gabaa, et effuderunt se insidiæ, et percusserunt civitatem in ore gladii. Et signum erat filiis Israel cum insidiis (k) pugnæ, ut extollerent significationem fumi à civitate. Et viderunt filii Israel, quia præoccupaverant insidiæ Gabaa: & steterunt in prælio. Et Benjamin cœpit percutere vulneratos in viris Israel circiter triginta viros: quoniā dixerūt; Rursus casu cadunt corā nobis, sicut prælium primum. Et significatio ascendit in plus super civitatem, tanquā columna fumi. Et respexit Benjamin post se: et ecce ascendit consummatio civitatis usq; ad cælum. Et vir Israel revertit. Et festinaverūt viri Benjamin; quoniam viderunt, quia occurrit super eos malū: Et respexerunt coram filiis Israel ad viā deserti, et fugerunt. Et acies advenit super eos: et de civitatibus corruperunt eos in medio sui. Et conciderunt Benjamin: et persequuti sunt eum à (l) Nua juxta pedem ejus usq; contra Gabaa ad ortum Solis. Et ceciderūt è Benjamin octo et decem millia virorum. Omnes isti viri virtutis. Et respexerunt reliqui: et fugerunt in desertū ad petrā ipsi' Rhemmon. Et racemārunt ex eis filii Israel quinque mille viros. Et descenderunt post eos filii Israel usq; Gedan: et percusserunt ex eis bis mille viros. Et fuerunt omnes, qui ceciderunt de Benjamin, viginti quinq; millia virorum trahentium gladiū in die illa. Omnes hi viri virtutis. 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

MS. A. (θ) καὶ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη. (ι) ὅτι ἀφῆπται αὐτῶν ἡ κακία. Καὶ ἐτρόπωσεν κύριος (κ) κατὰ πρόσωπον Ἰσραήλ. (λ) ἐν τῷ Βενιαμεὶν (μ) σπώμενοι ῥομφαίαν. Καὶ εἶδεν Βενιαμεὶν ὅτι τετρόπωται. καὶ (ν) ἐπὶ τὸ (ξ) ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά. Καὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς τὴν Γαβαά, καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησεν καὶ ἐξεχύθησαν πρὸς τὴν Γαβαά, καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον, καὶ ἐπάταξαν ὅλην τὴν πόλιν (ο) Καὶ ἡ συνταγὴ ἦν ἀνδρὶ Ἰσραὴλ πρὸς τὸ ἔνεδρον μάχαιρα τοῦ ἀνενέγκαι αὐτοὺς πύργον τοῦ καπνοῦ τῆς πόλεως. Καὶ ἀνέστρεψεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ Βενιαμεὶν ἤρξατο τοῦ τύπτειν τραυματίας ἐν τῷ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρας· (π) Πλὴν ἐπτωμένος ἐπτωται ἐναντίον ἡμῶν, καθὼς ὁ πόλεμος ὁ ἔμπροσθεν. Καὶ ὁ πύργος ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως, στῦλος (ρ) εἰς τὸν οὐρανόν. (σ) ἀπέστρεψεν καὶ ἔσπευσεν ἀνὴρ Βενιαμείν, καὶ ἴδεν ὅτι ἧπται αὐτοῦ ἡ κακία. Καὶ ἔκλιναν ἐνώπιον ἀνδρὸς Ἰσραὴλ (τ) ἐρήμου· καὶ ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτόν, καὶ οἱ ἀπὸ (υ) διέφθειραν αὐτὸν (φ) ἔκοψαν τὸν Βενιαμεὶν καταπαῦσαι αὐτὸν κατάπαυσιν, καὶ κατέπαυσεν αὐτὸν ἐξεναντίας τῆς Γαβαὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. Καὶ ἔπεσον ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν (χ) σὺν πᾶσιν τούτοις ἄνδρες δυνατοί. Καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον (ψ) τὸ Ῥεμμών. (ω) αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν· καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτοῦ ἕως Γαλαάδ, καὶ ἐπάταξαν (α) ἐν τῷ Βενιαμείν, εἴκοσι καὶ πέντε (β) σπωμένων ῥομφαίαν (γ) σὺν πᾶσι τούτοις ἄνδρες δυνατοί. Καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 וַאֲתוֹ מִדָּרוֹם לְגִבְעָתָא עַסְרָא אַלְפִין גְּבַר עוּלֵם מִכָּל יִשְׂרָאֵל וְעָבְדֵי קְרָבָא תְּקִיפוּ וְאִנּוּן
35 לָא יָדְעִין אֲרֵי קְרִיבַת דְּתֵיתֵי לְהוֹן בִּישְׁתָא׃ וְתַבַּר יְיָ יָת בִּנְיָמִן קֳדָם יִשְׂרָאֵל וְחַבִּילוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבֵית בִּנְיָמִן בְּיוֹמָא הַהוּא עֶסְרִין וַחֲמְשָׁא אַלְפִין וּמְאָה גַּבְרָא כָּל אִלֵּין שָׁלְפֵי
36 סַיְפָא׃ וַחֲזוֹ בְנֵי בִנְיָמִן אֲרֵי אִתְּבָרוּ וִיהַבוּ אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אֲתַר לְבִנְיָמִן אֲרֵי אִתְרְחִיצוּ עַל
37 כְּמָנָא דְּשַׁוִּיאוּ עַל גִּבְעָתָא׃ וּכְמָנָא אוֹחִי וְאִתְנְגִיד עַל גִּבְעָתָא וְאִתְנְגִיד כְּמָנָא וּמְחָא יָת כָּל
38 קַרְתָּא לְפִתְגָם דְּחָרֶב׃ וְזִמְנָא הֲוָה מְתַקַּן לֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל עִם כְּמָנָא דִּיסְגוּן לְאַסָּקוּתְהוֹן
39 יְטוֹר דִּתְנַן מִן קַרְתָּא׃ וְאִתְחֲזַר אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל בִּקְרָבָא וּדְבֵית בִּנְיָמִן שָׁרִיאוּ לְקַטָּלָא
קְטִילַיָּא בֶּאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל כִּתְלָתִין גַּבְרָא אֲרֵי אֲמָרוּ בְּרַם מִתְבַּר תְּבִירִין אִנּוּן קֳדָמָנָא
40 כִּקְרָבָא קַדְמָאָה׃ וּכְמָנָא שָׁרֵי לְאַסָּקָא מִן קַרְתָּא יְטוֹר דִּתְנַן וְאִתְפְּנִיאוּ דְּבֵית בִּנְיָמִן
41 בַּתְרֵיהוֹן וְהָא סְלִיק תְּנָנָא דְּקַרְתָּא לְצֵית שְׁמַיָּא׃ וֶאֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל אִתְחֲזַר וְאִתְבְּהִיל אֱנָשׁ
42 בִּנְיָמִן אֲרֵי חֲזָא אֲרֵי קְרִיבַת דְּתֵיתֵי לְהוֹן בִּישְׁתָא׃ וְאִתְפְּנִיאוּ קֳדָם אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל לְאוֹרַח
מַדְבְּרָא וְעָבְדֵי קְרָבָא אַדְבִּיקוּנוּן וֶאֱנָשׁ כְּמָנָא קָמוּ מִקִּרְוֵיהוֹן קָטְלִין בְּהוֹן מִכָּא וּמִכָּא׃
43 טַלְטִילוּ יָת דְּבֵית בִּנְיָמִן רְדַפוּנוּן מִבֵּית נְיָחְהוֹן טְרַדוּנוּן עַד לָקֳבֵיל גִּבְעָתָא מִמַּדְנַח
44 שִׁמְשָׁא׃ וְאִתְקְטָלוּ מִדְּבֵית בִּנְיָמִן תַּמְנַת עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא יָת כָּל אִלֵּין גַּבְרֵי עָבְדֵי
45 קְרָבָא׃ וְאִתְפְּנִיאוּ וְאַפִּיכוּ לְמַדְבְּרָא לְכֵיף רִמּוֹן וְאִטְּמַרוּ בִּכְבִשַׁיָּא חַמְשָׁא אַלְפִין גַּבְרָא
46 וְאַדְבִּיקוּ בַתְרֵיהוֹן עַד גִּדְעוֹם וּקְטִילוּ מִנְּהוֹן תְּרֵין אַלְפִין גַּבְרָא׃ וַהֲווֹ כָּל דְּאִתְקְטִילוּ
מִדְּבֵית בִּנְיָמִן עֶסְרִין וַחֲמְשָׁא אַלְפִין גַּבְרָא שָׁלְפֵי סַיְפָא בְּיוֹמָא הַהוּא יָת כָּל אִלֵּין גַּבְרֵי
עָבְדֵי קְרָבָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venerunt ab Austro Gibghatha decem mille vir adolescens ex omni 34
Israel, & factores belli invaluerunt, & illi non cognoscentes quod pro-
pinquum quod veniet sibi malum. Et fregit Dominus Binjamin: & peri- 35
re fecerunt filii Israel in domus Binjamin in die illa viginti & quinque
millia & centum virum coram Israel: omnes hi evaginantes gladiū. Et 36
viderunt filii Binjamin quod fracti sunt, & dederunt homo Israel locū
Binjamin; quia confisi sunt super insidiis quas posuerunt super Gibgha-
tha. Et insidiæ festinaverunt & extractæ sunt super Gibghatha, & ex- 37
tractus est insidiator, & percussit omnem urbem ad verbum gladii. Et 38
tempus fuit constitutum homini Israel cum insidiis, quod multiplica-
bunt ad ascendere faciendum eos columnam fumi ex urbe. Et reversus 39
est homo Israel in bello, & domus Binjamin cœperunt ad occidendum
occisos in homine Israel ut triginta virum: nam dixerunt: Verùm frangi
fracti illi ante nos, sicut bello anteriori. Et insidia cœpit ad ascendere fa- 40
ciendum ex urbe columnam fumi: & respexerunt dom' Binjamin *post se;*
& ecce ascendit fumus ab urbe ad latus cœlorum. Et homo Israel reversus 41
est, & turbatus est homo Binjamin: nam vidit quod propinquū quod ve-
niet super illos malum. Et respexerunt ante hominem Israel ad viam de- 42
serti; & facientes bellum apprehenderunt eos: & homines insidiarum
surrexerunt ex urbibus suis, occidentes in illis hinc & hinc. Disperse- 43
runt *eos qui domus* Binjamin, persecuti sunt eos, à domo *requietionis eorū*
contriverunt eos; usq; è regione Gibghatha *ab ortu* Solis. Et occisi sunt 44
ex dom' Binjamin octodecim mille vir: omnes hi viri facientes bellum. Et 45
respexerunt & verterunt ad desertū ad petrā Rimon, & absconditi sunt in
stratis quinq; mille vir, & apprehenderunt post eos usq; Gidghom, & oc- 46
ciderūt ex illis duo mille virum. Et fuerunt omnes qui occisi sunt ex
domus Binjamin viginti & quinque mille vir evaginatores ensis in die
illo: omnes hi viri facientes belli.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܘ ܡܢ ܠܘܩܒܠ ܓܒܥܐ. ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܓܒܝܐ ܡܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ.
34 ܘܐܬܝܩܪ ܩܪܒܐ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܕܡܛܝܐ ܥܠܝܗܘܢ ܒܝܫܬܐ. * ܘܬܒܪ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝܡܝܢ
35 ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܚܒܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ.
ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܘܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܟܠܗܘܢ ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ.
* ܘܚܙܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܕܐܬܬܒܪܘ. ܘܝܗܒܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܬܪܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܝܡܝܢ.
36 ܡܛܠ ܕܐܬܬܟܠܘ ܥܠ ܟܡܐܢܐ ܕܐܩܝܡܘ ܠܘܩܒܠ ܓܒܥܐ. * ܘܟܡܐܢܐ ܐܬܚܦܛܘ ܘܢܦܠܘ
37 ܥܠ ܓܒܥܐ. ܘܡܫܟܘ ܟܡܐܢܐ. ܘܡܚܘ ܠܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. * ܘܐܬܐ
38 ܗܘܐ ܠܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܡ ܟܡܐܢܐ ܠܡܣܩܘ ܬܢܢܐ ܐܝܟ ܡܦܩܬܐ ܡܢ
ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܗܦܟܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܩܪܒܐ. ܘܫܪܝܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܠܡܩܛܠ ܡܢ
39 ܐܝܣܪܝܠ ܠܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܐܡܪܘ ܕܡܬܒܪܝܢ. ܡܬܒܪܝܢ ܡܢ ܩܕܡܝܢ. ܐܝܟ ܕܒܩܪܒܐ
ܩܕܡܝܐ. * ܘܫܪܝ ܢܣܩ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܟ ܥܡܘܕܐ. ܘܐܬܦܢܝܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ
40 ܠܒܣܬܪܗܘܢ. ܘܗܐ ܣܠܩ ܬܢܢܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ. * ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
41 ܗܦܟܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܬܒܗܠܘ ܓܒܪܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܚܙܘ ܕܡܛܝܐ ܥܠܝܗܘܢ ܒܝܫܬܐ.
42 * ܘܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܘܩܪܒܐ ܐܕܪܟ ܐܢܘܢ. ܘܕܡܢ ܡܕܝܢܬܐ.
43 ܚܒܠܘ ܐܢܘܢ ܒܡܨܥܬܐ. * ܘܪܕܦܘ ܠܗܘܢ ܠܒܢܝܡܝܢ. ܘܐܢܝܚܘ ܪܕܘܦܝܗܘܢ.
ܥܕܡܐ ܠܘܩܒܠ ܓܒܥܐ ܡܢ ܡܕܢܚ ܫܡܫܐ. * ܘܢܦܠܘ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ
44 ܬܡܢܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܩܪܒܐ. * ܘܐܬܦܢܝܘ ܘܥܪܩܘ ܠܡܕܒܪܐ
45 ܠܫܘܥܐ ܕܪܡܘܢ. ܘܢܦܠܘ ܒܫܒܝܠܐ. ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. ܘܪܕܦܘ
46 ܒܬܪܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܓܕܥܘܢ. ܘܩܛܠܘ ܡܢܗܘܢ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܗܘܘ ܕܢܦܠܘ
ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܗܘܘ.
ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܩܪܒܬܢܐ.

Et venerunt ex adverso Gebaa viginti mil- 34
lia virorum electorum ex omni Israel, &
ingravatum est bellum, illis ignorantibus
impendere sibi malum. Sic profligavit 35
Dominus Benjaminem coram Israele, ita
ut prostrârint Israelitæ ex Benjaminitis in
die illo viginti quinque millia & centum
viros, eosque omnes evaginantes gladi-
um. Videntes autem filios Benjamin pro- 36
fligatos, tribuerunt filii Israel *interquie-*
scendi moram viris Benjamin; quippequi
confiderent insidiis quas collocârant ad-
versùm Gebaa. Insidiæ verò placidè ir- 37
ruentes versùs Gebaa, tum progredien-
tes insidiæ percusserant totam civitatem
acie gladii. Symbolum enim constitutum 38
fuerat inter viros Israelitas & insidias, ut
excitarent eis quasi elevationem fumi è
civitate: Retrahentibus ergò se viris 39
Israelitis à bello, cœperunt viri Benja-
min prosternere cæsos ex Israelitis trigin-
ta viros, dicebantque, Proculdubiò de-
bellantur à conspectu nostro ut in bellis
præcedentibus. Verùm cùm cœpisset fu- 40
mus ascendere de civitate instar columnæ,
& conversis retrorsum Benjaminitis ecce
densus civitatis fumus ascenderet in cœlum
usque; Versi sunt in eos viri Israelitæ: 41
& viri Benjaminitæ perterriti, quòd vi-
dissent impendere sibi malum, Fugerunt 42
à conspectu Israelitarum versùs viam de-
serti. Sed exercitus eos assecutus, & qui
erant à fronte, statuentes illos in medio,
Persecuti sunt Benjaminem, & propulsâ- 43
runt eum, faciléque trucidârunt eum usque
ex adverso Gabaæ ad ortum solis. Ceci- 44
deruntque ex Benjaminitis decem & octo
millia virorum, qui quidem erant omnes
bellicosi. *Residui* verò conversi fugerunt 45
desertum versùs ad rupem Remmon, &
ceciderunt per semitas quinque millia vi-
rorum distringentium gladium; & perse-
quentes eos usque ad Gebaon, trucidâ-
runt ex eis bis mille viros. Omnes igitur 46
qui ceciderunt ex Benjamin eo die, fue-
runt vicies quinquies mille viri stringen-
tes gladium, iique omnes viri bellicosi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فجاوا من مقابلة جبع عشرة الف رجل انتخبوا من بني اسرايل. فاشتد الحرب * ولم يعلموا
35 بنو بنيامين ان البلا نزل بهم * وكسر الرب ال بنيامين امام بني اسرايل * وقتل من
36 بني بنيامين في ذلك اليوم خمسه وعشرون الفا وماية مقاتلة ابطالا جبابرة * فلما راي
بنوا بنيامين انهم قد انهزموا * هلكوا وانكسرت قلوبهم * واما بنوا اسرايل فتغافلوا
37 عن من بقي منهم * لانهم توكلوا على الكمين * وقام الذين كانوا في الكمين * وذلك
في رفق وسير خفيف * وسار الكمين * فدخلوا جبع * وقتلوا من كان في القرية بالسيف *
38 * وكان بنوا اسرايل قد واعدوا الكمين وتقدموا اليهم ان يحرقوا القرية * حتي يرتفع دخانها
39 * ورجع ال اسرايل عن بني بنيامين * وبدا بنو بنيامين بالحرب ايضا * فقتلوا من بني
اسرايل ثلثين رجلا * وقالوا في انفسهم انهم سيهزمون بني اسرايل كما انهزموا في الحرب الاول *
40 * وبدا دخان القرية ان يرتفع مثل العمود * فالتفت بنوا بنيامين الي ورايهم * واذا دخان القرية
41 قد ارتفع الي السماء * ورجع عليهم رجال بني اسرايل * فرعبت قلوب بني بنيامين * لانهم
42 قد راوا البلا قد نزل بهم * وهربوا من بني اسرايل في طريق البرية * وادركتهم الحرب
43 وصيروهم في الوسط * وطردوا بني بنيامين * وقتلوهم حتي انتهوا الي قبالة جبع ناحية
44 المشرق * وقتل من بني بنيامين ثمانيه عشر الف رجل * وماية رجل ابطال مقاتلة *
45 * وهربوا الي البرية الي ناحية كهف رامون * وقتل منهم في الطريق خمسة الاف مقاتلة * وجدوا
46 في طلبهم الي جبعون * وقتل منهم ايضا الفا رجل * فجميع المقتولين من بني بنيامين خمسة
وعشرون الفا وماية رجالا ابطالا *

Veneruntque ex adverso Gabaæ decem 34
millia virorum qui electi fuerant ex
Israelitis) & ingravatum est bellum,
ignorantibus filiis Benjamin advenisse sibi
calamitatem. Fregit ergò Dominus Ben- 35
jaminitas ante filios Israel, cæsique fu-
erunt ex filiis Benjamin eo die viginti
quinque millia ac centum bellicosi, stre-
nui, gigantes. Cumque vidissent filii 36
Benjamin se jam profligatos, perierunt
& consternati sunt animis: Israelitæ
verò finxerant se retrahere ab his qui
supererant ex illis, quòd nimirum fide-
rent insidiis. (Interea surgentes qui e- 37
rant in insidiis, idque placido lenique
passu, & incedentes insidiatores intro-
ierunt Gabaam, & quotquot erant in
urbe, gladio trucidârunt. Convenerant 38
autem Israelitæ cum insidiatoribus, &
prædixerant eis ut urbem succenderent,
quatenus ascenderet fumus ejus.) Re- 39
traxerunt inquam se Israelitæ à filiis Ben-
jamin, cœperuntque filii Benjamin de-
nuò pugnare; & occidentes ex Israe-
litis triginta viros, dixerunt secum ipsi
profligaturos se Israelitas quemadmo-
dum profligati fuerant in bello priore.
Cœpit verò fumus urbis ascendere ceu co- 40
lumna, & conversi filii Benjamin retror-
sum, ecce fumus urbis jam ascenderat
cœlum versùs. Tum regressis in eos vi- 41
ris Israelitis trepidârunt animi filiorum
Benjamin, quòd vidissent advenisse
jam sibi calamitatem, Et fugerunt ab 42
Israelitis per viam deserti. Sed asse-
quente eos bello, constituerunt eos in me-
dio, Et persecuti sunt filios Benjamin, 43
& peremerunt eos quousque pervenis-
sent ad oppositum Gabaæ, versùs pla-
gam Orientalem. Et occisi sunt ex filiis 44
Benjamin octodecim millia virorum &
centum viri strenui bellatores. Fugien- 45
tibus etiam ad desertum, versùs ru-
pem Rammon, cæsi fuerunt ex eis in
via quinque millia militum: & inse-
runt illos persequendo ad Gabaon usque,
cæsique sunt etiam ex eis duo millia
virorum. Igitur omnes occisi ex filiis 46
Benjamin, fuerunt viginti quinque mil-
lia et centum viri strenuissimi.

ספר שופטים : כא

sexcenti ,Rimmon petram ad desertū in fugerūt & ,sunt cōversi Et
47 ויפנו וינסו המדברה אל־סלע הרמון שש מאות
Israel vir Et .mensibus quatuor Rimmon petra in manserunt & ; viri
48 איש וישבו בסלע רמון ארבעה חדשים: ואיש ישראל
civitate de gladii *et ad* eos percusserunt & ,Binjamin filios ad sunt reversi
שבו אל־בני בנימן ויכום לפי־חרב מעיר
omnes etiam : *inventum* omne ad usque ,jumentum ad usque *perfectionem*
מתם עד־בהמה עד כל־הנמצא גם כל־
.ignem in miserunt *inventas* urbes
הערים הנמצאות שלחו באש:

CAP. XXI. כא

dabit non nobis ex Vir : dicendo ,Mispah in juravit Israel vir Et
1 ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא־יתן
manserunt & ,Bethel populus venit Et .uxorem in Binjamin ipsi suā filiā
2 בתו לבנימן לאשה: ויבא העם בית־אל וישבו
,suam vocem levaveruntque : *Dei facies ad* vesperam ad usque ibi
שם עד־הערב לפני האלהים וישאו קולם
Israel Deus Domine quid Ut : dixerunt Ac .magno fletu fleverunt &
3 ויבכו בכי גדול: ויאמרו למה יהוה אלהי ישראל
? una tribus Israel de hodie *deficiendum ad* ;Israel in hoc fuit
היתה זאת בישראל להפקד היום מישראל שבט אחד:
,altare ibi ædificaverunt & ,populus *manicaverunt* & ,crastino à fuit Et
4 ויהי ממחרת וישכימו העם ויבנו־שם מזבח
Quis : Israel filii dixerunt Et .pacifica & ,*ascensiones fecerūt ascenderéq;*
5 ויעלו עלות ושלמים: ויאמרו בני ישראל מי
? Dominum ad Israel tribubus omnibus ex cœtum in ascendit non qui
אשר לא־עלה בקהל מכל־שבטי ישראל אל־יהוה
ad ascendit non qui ,ei fuit grande juramentum quia
כי השבועה הגדולה היתה לאשר לא־עלה אל־
sunt ducti pœnitudine Et .morietur Moriendo : dicendo ,Mispah in Dominū
6 יהוה המצפה לאמר מות יומת: וינחמו
tribus hodie est Excisa :dixerunt ac ,*suū fratrē* Binjamin *ad* Israel *filii*
בני ישראל אל־בנימן אחיו ויאמרו נגדע היום שבט
uxoribus *residuis* eis faciemus Quid .Israel ex una
7 אחד מישראל: מה־נעשה להם לנותרים לנשים
nostris filiabus de eis dare non *pro* ,*Domino in* juraverimus nos &
ואנחנו נשבענו ביהוה לבלתי תת־להם מבנותינו
non qui ,Israel tribubus de unus Quis :dixerunt Et ? uxores in
8 לנשים: ויאמרו מי אחד משבטי ישראל אשר לא־
ad vir venerat non ecce & ? Mispah in Dominum ad ascendit
עלה אל־יהוה המצפה והנה לא בא־איש אל־
ecce & ,populus est *visitatus* Et .*concionem* ad Ghilhad Jabes de *castrametationē*
9 המחנה מיבש גלעד אל־הקהל: ויתפקד העם והנה
illuc Miseruntq; .Ghilhad Jabes habitatorib⁹ de quisquam ibi non
10 אין־שם איש מיושבי יבש גלעד: וישלחו־שם
præceperunt & ; *virtutis* filiis de virorum millium duodecim *cœtum*
העדה שנים־עשר אלף איש מבני החיל ויצוו
et ad Ghilhad Jabes habitatores *percutietis* & ,Ite : dicendo ,eis
אותם לאמר לכו והכיתם את־יושבי יבש גלעד לפי־
Omnem : facietis quod *verbum* hoc Et .*pubem* & ,mulieres & ,gladii
11 חרב והנשים והטף: וזה הדבר אשר תעשו כל־
.interficietis ,masculi concubitum *cognoscentem* mulierem omnē & ,masculū
זכר וכל־אשה ידעת משכב־זכר תחרימו:
puellam quadringentas Ghilhad Jabes habitatoribus de invenerunt Et
12 וימצאו מיושבי יבש גלעד ארבע מאות נערה
adduxerunt & : masculi concubitu in virum *cognovit* non quæ ,*virginem*
בתולה אשר לא־ידעה איש למשכב זכר ויבאו
: Chenahan terra in quæ ,Siloh *castrametationem* ad eas
אותם אל־המחנה שלה אשר בארץ כנען:

Versio VULG. LAT.

47 Remanserunt itaq; de omni
numero Benjamin, qui eva-
dere, & fugere in solitudinem
potuerunt, sexcenti viri: se-
deruntque in petra Remmon
48 mensib⁹ quatuor. Regressi au-
tem filii Israel, omnes reli-
quias civitatis, à viris usque
ad jumenta, gladio percusse-
runt, cunctásq; urbes & vicu-
los Benjamin vorax flamma
consumpsit.

CAP. XXI.

1 Juraverunt quoq; filii Israel
in Maspha & dixerunt; Nul-
lus nostrûm dabit filiis Benja-
2 min de filiab⁹ suis uxorē. Ve-
nerúntq; omnes ad domū Dei
in Silo, & in conspectu ejus
sedentes usq; ad vesperā, leva-
verunt vocē, & magno ululatu
cœperunt flere, dicentes;
3 Quarè Dñe De⁹ Israel factū
est hoc malū in populo tuo, ut
hodiè una trib⁹ auferretur ex
4 nobis? Alterā autē die dilu-
culò cōsurgentes, extruxerunt
altare: obtulerúntq; ibi holo-
causta, & pacificas victimas: &
5 dixerūt; Quis nō ascēdit in ex-
ercitu Dñi de universis tribub⁹
Israel? Grandi enim juramen-
to se constrinxerant, cū essent
in Maspha, interfici eos qui de-
6 fuissent. Ductiq; pœnitentiā
filii Israel sup fratre suo Ben-
jamin, cœperunt dicere; Ab-
7 lata est trib⁹ una de Israel, Un-
de uxores accipient? omnes
enim in commune juravimus,
non daturos nos his filias no-
8 stras. Idcircò dixerunt; Quis
est de universis tribub⁹ Israel,
qui non ascendit ad Dñm in
Maspha? Et ecce inventi sunt
habitatores Jabes Galaad in
9 illo exercitu non fuisse. (Eo
quoq; tempore cùm essent in
Silo, nullus ex eis ibi repertus
10 est.) Miserūt itaq; decē millia
viros robustissimos: & præce-
perunt eis, Ite, & percutite ha-
bitatores Jabes Galaad in ore
gladii, tā uxores quàm parvu-
11 los eorū. Et hoc erit ꝙ obser-
vare debebitis. Omne generis
masculini, & mulieres quæ co-
gnoverunt viros, interficite,
12 virgines autē reservate. In-
ventæq; sunt de Jabes Galaad
quadringentæ virgines, quæ
nescierunt viri thorum, & ad-
duxerunt eas ad castra in Silo,
in terram Chanaan.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

47 Καὶ ἐπέβλεψαν οἱ λοιποὶ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν (δ) τοῦ Ῥεμμὼν ἑξακόσιοι ἄνδρες, καὶ ἐκάθισαν (ε) ἐν πέτρᾳ Ῥεμμὼν τέσσαρας μῆνας.
48 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπέστρεψαν πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας (ζ) ἀπὸ πόλεως Μεθλὰ καὶ ἕως κτήνους, καὶ ἕως παντὸς τοῦ εὑρισκομένου εἰς πάσας τὰς πόλεις· καὶ τὰς πόλεις τὰς εὑρεθείσας ἐνέπρησαν ἐν πυρί.

47 Et respexerunt reliqui: & fugerunt in desertū ad petrā Rhemmon sexcenti viri: & sederunt in petra Rhemmon quatuor menses.
48 Et filii Israel reverterunt ad filios Benjamin: & percusserunt eos in ore gladii à civitate (m) Methla, & usque ad pec⁹, & usque ad omne inventum in omnib⁹ civitatib⁹: & civitates inventas incenderunt in igni.

MS. A. (δ) τοῦ Ῥεμμὼν (ε) ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥεμμὼν τετράμηνον. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπέκλεισαν τοὺς υἱοὺς Βενιαμεὶν, (ζ) ἀπὸ πόλεως ἑξῆς κτήνους ἕως παντὸς τοῦ εὑρεθέντος εἰς

ΚΕΦ. κα΄.

1 (α) ΚΑὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν ἐν Μασσηφὰθ, λέγοντες, Ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν οὐ δώσει θυγατέρα αὐτοῦ τῷ Βενιαμὶν εἰς γυναῖκα.
2 (β) Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς Βαιθὴλ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ (γ) ἦραν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν.
3 καὶ εἶπον, (δ) Εἰς τί κύριε Θεὲ Ἰσραὴλ ἐγενήθη (ε) αὕτη, τοῦ ἐπισκεπῆναι σήμερον (ζ) ἀπὸ Ἰσραὴλ φυλὴν μίαν;
4 Καὶ ἐγένετο (η) τῇ ἐπαύριον, καὶ ὤρθρισεν ὁ λαὸς, καὶ (θ) ᾠκοδόμησαν ἐκεῖ θυσιαστήριον, καὶ (ι) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις καὶ τελείας.
5 καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, (κ) Τίς οὐκ ἀνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπὸ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ πρὸς κύριον; (λ) ὅτι ὁ ὅρκος μέγας ἦν τοῖς οὐκ ἀναβεβηκόσι πρὸς κύριον εἰς (μ) Μασσηφὰθ, λέγοντες, Θανάτῳ (ν) θανατωθήσεται.
6 Καὶ παρεκλήθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ξ) πρὸς Βενιαμὶν ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ εἶπον, (ο) Ἐξεκόπη σήμερον φυλὴ μία (π) ἀπὸ Ἰσραήλ.
7 Τί (ρ) ποιήσωμεν αὐτοῖς τοῖς περισσοῖς τοῖς ὑπολειφθεῖσιν εἰς γυναῖκας; καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν ἐν κυρίῳ τοῦ μὴ δοῦναι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν εἰς γυναῖκας.
8 Καὶ εἶπον, (σ) Τίς εἷς ἀπὸ φυλῶν Ἰσραὴλ, ὃς οὐκ ἀνέβη πρὸς κύριον εἰς (τ) Μασσηφάθ; καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπὸ Ἰαβεὶς Γαλαὰδ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
9 (υ) Καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαὸς, καὶ οὐκ ἦν ἐκεῖ ἀνὴρ ἀπὸ (φ) οἰκούντων Ἰαβὶς Γαλαάδ.
10 Καὶ (χ) ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἡ συναγωγὴ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν (ψ) ἀπὸ υἱῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς, λέγοντες, (ω) Πορεύεσθε καὶ πατάξατε (α) τοὺς οἰκοῦντας Ἰαβεὶς Γαλαὰδ ἐν στόματι (β) ῥομφαίας.
11 Καὶ τοῦτο ποιήσετε· πᾶν ἄρσεν καὶ πᾶσαν γυναῖκα (γ) εἰδυῖαν κοίτην ἄρσενος, (δ) ἀναθεματιεῖτε· τὰς δὲ παρθένους, περιποιήσεσθε. καὶ ἐποίησαν οὕτως.
12 Καὶ εὗρον ἀπὸ οἰκούντων Ἰαβεὶς Γαλαὰδ, τετρακοσίας νεάνιδας παρθένους, (ε) αἵτινες οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα εἰς κοίτην ἄρσενος, καὶ (ζ) ἤνεγκαν αὐτὰς εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Σηλὼμ (η) τὴν ἐν γῇ Χαναάν.

CAP. XXI.

1 ET filii Israel juraverunt in Massephath, dicentes: Vir è nobis nō dabit filiā suā ipsi Benjamin in uxorē.
2 Et venit popul⁹ in Bethel, & sederunt ibi usq; ad vesperā corā Deo. Et elevaverunt vocem suā, & ploraverunt plorationem magnā:
3 & dixerūt, Ad quid Domine Deo Israel (a) facta est hæc, ut (b) requireretur hodiè de Israel trib⁹ una?
4 Et factū est crastinò, & diluculò surrexit populus, & ædificaverunt ibi altare, & obtulerunt holocaustoses & consummatas.
5 Et dixerunt filii Israel: (c) Quis non ascendit in Ecclesiā de omnib⁹ tribub⁹ Israel ad Dominum? Quoniā juramentum magnum erat iis, qui non ascendissent ad Dominū in Massephath dicentes, Morte mortificetur.
6 Et pœnituit filios Israel erga Benjamin fratrē suum: & dixerunt, Excisa est hodiè tribus una de Israel.
7 Quid faciemus (d) superstitibus iis, qui residui sunt, ad uxores? Et nos juravimus in Domino non dare eis de filiabus nostris in uxores.
8 Et dixerunt; (e) Quis unus de tribubus Israel, qui non ascendit ad Dominum in Massephath? Et ecce non venerat vir in castra de Jabis Galaad ad Ecclesiam.
9 Et recognitus est populus: & non fuit ibi vir de habitantibus Jabis Galaad.
10 Et misit illuc Synagoga duodecim millia virorum de filiis virtutis. Et mandaverunt eis, dicentes; Ite, & percutite habitantes Jabis Galaad in ore (f) gladii.
11 Et hoc facietis: Omne masculinū, & omnē mulierē, quæ novit cubile masculi, anathematizate: virgines autē conservabitis. Et fecerunt sic.
12 Et invenerunt de habitantib⁹ Jabis Galaad quadringentas adolescentulas virgines: quæ non noverant virum in cubili masculi. Et attulerunt eas in castra in Selo, quæ in terra Chanaan.

MS. A. (α) Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὤμοσεν ἐν Μασσηφὰ, λέγων, Ἀνὴρ ἐξ ὑμῶν οὐ δώσει τὴν θυγατέρα (β) Καὶ παρεγένοντο πᾶς ὁ λαὸς εἰς Μασσηφὰ καὶ Βαιθὴλ, (γ) ἐπῆραν τὴν φωνὴν (δ) Ἱνατί κύριε ὁ Θεὸς (ε) αὕτη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, τοῦ (ζ) ἐν τῷ Ἰσραὴλ (η) ἐν τῇ (θ) ᾠκοδόμησεν (ι) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώματα σωτηρίου. καὶ (κ) Τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ πασῶν (λ) ὅτι ὅρκος μέγας ἐν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς (μ) Μασσηφὰ, (ν) ἀποθανεῖται. (ξ) περὶ Βενιαμεὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, (ο) Ἀφῄρηται (π) ἐξ (ρ) ποιήσωμεν τοῖς ὑπολειφθεῖσιν (σ) Τίς μία τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, ἥτις οὐκ (τ) Μασσηφά; (υ) Καὶ ἀπεσκέπη ὁ λαὸς, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ (φ) τῶν οἰκούντων Ἰαβεὶς (χ) ἀπέστειλεν (ψ) ἀπὸ τῶν υἱῶν (ω) Πορεύθητε (α) πάντας τοὺς κατοικοῦντας (β) ῥομφαίας, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν. Καὶ οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε· πᾶν ἀρσενικὸν (γ) γινώσκουσαν κοίτην (δ) ἀναθεματιεῖτε.
* Καὶ εὗρον ἀπὸ τῶν κατοικούντων (ε) αἳ οὐκ (ζ) ἦγον αὐτὰς (η) ἣ ἐστιν ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

47 ואתפניאו ואפיכו למדברא לכיף רמון שית מאה גברא ויתיבו בכיף רמון ארבעא
48 ירחין: ואנש ישראל תבו לות בני בנימן ומחונון לפתגם דחרב מקרויהון גמרנון
עד בעירא עד כל דאשתכח אף כל קרויא דאשתכחא אוקידו בנורא:

כא

1 ואנש ישראל קים במצפיא למימר אנש מננא לא יתן ברתיה לדבית בנימן לאתו:
2 ואתא עמא לבית אל ויתיבו תמן עד רמשא קדם יי וארימו קלהון ובכו בכי סגיא:
3 ואמרו למא יי אלהא דישראל הות דא בישראל למסני יומא דין מישראל שבטא חד:
4 והוה מיומא דבתרוהי ואקדימו עמא ובנו תמן מדבחא ואסיקו עלון ונכסת קודשין:
5 ואמרו בני ישראל מן דלא סליק בקהלא מכל שבטא דישראל לקדם יי ארי שבועתא
6 רבתא הות לדלא סליק לקדם יי למצפיא למימר אתקטלא יתקטיל: ואתנחמו בני
ישראל על דבית בנימן אחוהון ואמרו אתמנע יומא דין שבטא חד מישראל: מה
7 נעביד להון לדאשתארו לנשין ואנחנא קימנא במימרא דיי בדיל דלא למתן להון
8 מבנתנא לנשין: ואמרו מן חד משבטיא דישראל דלא סליק לקדם יי למצפיא והא לא
9 אתא אנש למשריתא מיבש גלעד לקהלא: ואתמניאו עמא והא לית תמן אנש מיתבי
10 יבש גלעד: ושלחו תמן כנשתא תרי עסר אלפין גברא מגיוי חילא ופקידו יתהון
11 למימר אזילו ותמחון ית יתבי יבש גלעד לפתגם דחרב ונשיא וטפלא: ודין פתגמא די
12 תעבדון כל דכורא וכל אתתא דידעת משכבי דכורא תגמרון: ואשכחו מיתבי יבש
גלעד ארבע מאה עולימן בתולן דלא ידעא גבר משכבי דכורא ואיתיאו יתהון
למשריתא לשילו די בארעא דכנען:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

47 Et respexerunt & verterunt ad desertū ad petrā Rimon sexcentū vir, &
48 sederunt in petra Rimon quatuor menses. Et homo Israel redierunt ad
filios Binjamin, & percusserunt eos ad verbū gladii, ex urbib⁹ eorum
consumpserunt eos usq; ad jumentum, usq; ad omne quod inventum est:
etiā omnes urbes quæ inventæ sunt incenderunt in igne.

CAP. XXI.

1 ET homo Israel juravit in Miszpeia ad dicendum: Homo ex nobis, non
2 dabit filiam suam iis qui dom⁹ Binjamin in uxorē. Et venit popul⁹ ad
Bethel, & sederunt ibi usq; ad vesperū ante Dñm, & extulerunt vocē suā,
3 & fleverūt fletū multū. Et dixerunt: Quare Dñe De⁹ Israel fuit hoc in I-
4 srael ad deficiendū die hac ex Israel tribū unā? Et fuit à die qui post illū,
& anticipaverunt popul⁹, & ædificaverunt ibi altare, & ascendere fece-
5 runt holocausta, & oblationes sanctitatū. Et dixerunt filii Israel: Quisquis
non ascendit in conciliū ex *omni tribu* Israel ab-ante Dñm: nam jura-
mentum magnum fuit, erga qui non ascendit ad ante Dñm ad Misz-
6 peia ad dicendum, Occidi occidetur. Et pœnitentiā ducti sunt filii Israel
super dom⁹ Binjamin fratres eorum, & dixerunt, Diminuta est die hac tri-
7 bus una ex Israel. Quid faciem⁹ eis, iis qui relicti sunt ad uxores? et nos
juravim⁹ in dicto Dñi, ut quòd non ad dandum illis ex filiab⁹ nostris in
8 uxores. Et dixerunt: Quis unus ex tribubus Israel qui non ascendit ad-
ante Dominum ad Miszpeia? & ecce non venit homo ad castra ex Jabes
9 Gilghad ad concilium. Et numerati sunt populus, & ecce non erat ibi
10 homo ex habitatorib⁹ Jabes Gilghad. Et miseruut eò congregatio duode-
cim mille virum ex accinctis virtutis, & jusserunt eos ad dicendum: Ite
11 & delete habitatores Jabes Gilghad ad verbum gladii, & mulieres & par-
vulū. Et hoc verbum quod facietis: Omnem masculum, & omnem fœmi-
12 nam quæ cognovit concubitū masculi, consumetis. Et invenerunt ex habi-
tatorib⁹ Jabes Gilghad quadringentas puellas virgines, quæ non nove-
rant virum *concubitu* masculi; & adduxerunt eas ad castra ad Silo quæ
in terra Chenaghan.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܬܦܢܝܘ ܘܥܪܩܘ ܠܡܕܒܪܐ ܠܫܘܥܐ ܕܪܡܘܢ. ܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܝܬܒܘ ܒܫܘܥܐ *
47 ܕܪܡܘܢ. ܐܪܒܥܐ ܝܪܚܝܢ. * ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܗܦܟܘ ܥܠ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ
48 ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܚܪܒܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܘܪܝܐ. ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܒܥܝܪܐ. ܘܥܕܡܐ
ܠܟܠ ܕܐܫܬܟܚ. ܘܐܦ ܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܐܫܬܟܚ. ܐܘܩܕܘ ܐܢܝܢ ܒܢܘܪܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *

1 * ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܝܡܘ ܒܡܨܦܝܐ. ܘܐܡܪܘ. ܓܒܪܐ ܡܢܢ ܠܐ ܢܬܠ ܒܪܬܗ ܠܒܢܝ
2 ܒܢܝܡܝܢ. ܠܐܢܬܘ. * ܘܐܬܘ ܠܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܝܬܒܘ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.
3 ܘܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܘܒܟܘ ܒܟܝܐ ܪܒܐ. * ܘܐܡܪܘ. ܠܡܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܘܬ
4 ܗܕܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܕܢܐܒܕ ܝܘܡܢܐ ܫܒܛܐ ܚܕ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܢ ܨܦܪܐ ܩܕܡܘ ܥܡܐ. ܘܒܢܘ
5 ܬܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܘܐܣܩܘ ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ ܕܫܠܡܐ. * ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܢܘ ܕܠܐ ܣܠܩ
ܒܟܢܘܫܬܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܘܡܬܐ ܪܒܬܐ ܗܘܬ. ܕܡܢ ܕܠܐ
6 ܣܠܩ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܨܦܝܐ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ. * ܘܐܬܬܘܝܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܠ ܒܢܝ
7 ܒܢܝܡܝܢ. ܐܚܘܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ. ܝܘܡܢܐ ܐܬܦܣܩ ܫܒܛܐ ܚܕ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪܘ. ܡܢܐ
8 ܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܠܕܐܫܬܚܪܘ ܠܐ ܢܫܐ. ܕܚܢܢ ܝܡܝܢ ܒܡܪܝܐ ܕܠܐ ܢܬܠ ܠܗܘܢ ܢܫܐ. * ܘܐܡܪܝܢ.
ܡܢ ܚܕ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܐ ܣܠܩ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܨܦܝܐ. ܘܠܐ ܐܬܘ ܓܒܪܐ ܠܡܫܪܝܬܐ:
9 ܡܢ ܝܬܒܝ ܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. * ܘܐܬܡܢܝܘ ܥܡܐ ܬܡܢ. ܘܠܐ ܐܫܬܟܚ ܐܢܫ ܬܡܢ ܡܢ
10 ܝܬܒܝ ܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. * ܘܫܕܪܘ ܠܬܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. ܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܡܢ ܒܢܝ
ܚܝܠܐ. ܘܦܩܕܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܚܪܘܒܘ ܠܝܬܒܝ ܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. ܒܦܘܡܐ
11 ܕܣܝܦܐ. ܘܢܫܐ ܘܛܠܝܐ. * ܘܗܟܢܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܟܠ ܕܟܪܐ. ܘܟܠ ܐܢܬܬܐ ܕܝܕܥܬ ܓܒܪܐ.
12 ܚܪܘܒܘ. * ܘܐܫܟܚܘ ܡܢ ܝܬܒܝ ܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܥܠܝܡܬܐ ܒܬܘܠܬܐ. ܕܠܐ
ܝܕܥܝܢ ܓܒܪܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܐܢܝܢ ܠܡܫܪܝܬܐ ܠܫܝܠܘ. ܕܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ.

Versi itaque fugerunt per desertum ad rupem 47
Remmon sexcenti viri, manseruntque in rupe
Remmon quatuor mensibus. Porrò filii Is- 48
rael reversi contra filios Benjamin, percusse-
runt eos acie gladii, & extinxerunt eos è ci-
vitatibus, tam homines, quàm jumenta, quàm
quicquid inventum fuit; quin & omnes civi-
tates quæ inventæ sunt, igne combusserunt.

CAP. XXI.

Viri autem Israelitæ juramento se obstrin- 1
xerunt in Masphia, & dixerunt; Nemo
nostrûm dabit filiam suam Benjaminitis uxo-
rem. Tum venientes usque ad Beth-il, man- 2
serunt ibi usque ad vesperam coram Deo,
sublatâque voce fleverunt fletu magno. Et 3
dixerunt; Quare Domine Deus Israelis, fa-
ctum est istud in Israele, ut periret hodie tri-
bus una ex Israele? Postero die mane, sur- 4
rexerunt populus, & extruentes illic aram,
obtulerunt holocausta & pacifica. Et dixe- 5
runt filii Israel, Quis non ascendit cum con-
cione ista ex omnibus tribubus Israelis coram
Domino? nam juramentum maximum factū
fuerat, quòd is qui non ascenderet ad præsen-
tiam Domini in Masphia, morte plecteretur.
Et pœnitudine ducti Israelitæ propter filios 6
Benjamin fratres suos, dixerunt; Hodie tri-
bus una periit ex Israele. Tum dixerunt, 7
Quid faciemus iis qui relicti sunt sine uxo-
ribus? nos enim juravimus per Dominum
haud daturos illis uxores. Et dicunt, Quæ- 8
nam è tribubus Israel est una illa quæ non a-
scendit in conspectum Domini ad Masphia?
(viri autem ex habitatoribus Jabis quæ est
in Gelaad, non venerant ad castra) Et nu- 9
meratus est ibi populus, & non est inven-
tus ibi quisquam ex habitatoribus Jabis quæ
est in Gelaad. Quapropter miserunt illuc 10
populus duodecim millia virorum è fortissi-
mis, quibus præceperunt ac dixerunt; Ite,
trucidate cives Jabis quæ est in Gelaad, acie
gladii, tam mulieres, quam pueros. Sic fa- 11
cite, Omnem virum, & omnem mulierem
quam vir cognoverit, occidite. Invenerunt 12
autem ex habitatoribus Jabis Gelaad qua-
dringentas puellas virgines quas viri non
cognoverant, & adduxerunt eas ad castra in
Silo quæ est in terra Chanaan.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

47 وهرب منهم في طريق البرية الى كهف رامون ستماية رجل * وسكنوا كهف رامون اربعة اشهر *
48 ورجع بنو اسرائيل الى قرى بني بنيامين وقتلوا كل من فيها بالسيف * واهلكوا اهل قراهم
كلهم بالسيف الناس والبهايم والحيوان * وقتلوا كل من وجدوا * وهدموا جميع قراهم واحرقوها
بالنار *

* الفصل الحادي والعشرون *

1 وحلف رجال بني اسرائيل في مصفا وقالوا لا يزوج رجل منا ابنته من بني بنيامين * وانطلقوا
2 من هناك واتوا بيت ايل * وجلسوا امام الرب الله الى المساء * ورفعوا اصواتهم وبكوا بكاء شديدا
3 وقالوا لماذا اصاب بني اسرائيل هذا البلاء يا ربنا والهنا * فانك تهلك سبطا من اسباط بني
4 اسرائيل اليوم * ومن بعد ذلك ادلج الشعب * وبنوا هناك مذبحا * وقربوا عليه الوقود والذبايح
5 الكاملة * وقال بنو اسرائيل من لم يصعد الى جمعنا من جميع اسباط بني اسرائيل ولم يقم امام
الرب معنا * لانهم كانوا حلفوا حلفا شديدا ان كل من لم يصعد الى مصفا ولم يقف في الجمع
6 امام الرب يموت موتا * وندم بنو اسرائيل على بني بنيامين اخوتهم * وقالوا * اليوم قد هلك
7 8 سبط من اسباط بني اسرائيل * وقالوا * ما نصنع بالذين بقوا بغير نساء * ومن اين نزوجهم * ثم
9 قالوا * قد بقي من بني اسرائيل لم يصعدوا الى الجمع الذي اجتمع امام الرب في مصفا * ولم
10 يحضروا عسكرنا * اهل نابلوس الذي بجلعاد * فارسل الشعب اليهم اثني عشر الف رجل من
الابطال الاقوياء * وامروهم وقالوا * انطلقوا واقتلوا اهل نابلوس بالسيف * ولا تبقوا منهم
11 12 نساء ولا صبيانا * واقتلوا كل من كان رجل * وكل امراة تزوجت * ووجد في نابلوس التي
بجلعاد اربع مائة جارية عذرى * وجاوا بهن الى عسكر بني اسرائيل * الى سيلوا
الى ارض كنعان *

Fugerunt autem ex eis per viam deserti 47
ad rupem Rammon sexcenti viri, et inha-
bitârunt rupem Rammon quatuor menses.
Demum reversi Israelitæ ad urbes filio- 48
rum Benjamin, peremerunt quotquot erant
in eis gladio, omnes cives urbium eorum
gladio extinxerunt tam homines, quam
jumenta & animantia, & occiderunt
quemcunque repererunt, omnes urbes eorum
destruxerunt, igneque combusserunt.

CAP. XXI.

Juraverunt præterea viri Israelitæ in 1
Masphia, & dixerunt, Nemo nostrûm
in matrimonio collocet filiam suam filiis
Benjamin. Indéque profecti venerunt ad 2
Beth-el, & sederunt coram Domino Deo
ad vesperam usque, sublatisque vocibus
suis fleverunt fletu acerbo, Et dixerunt, 3
Quare contigit Israelitis tantum infor-
tunium O Domine ac Deus noster? perdis
enim hodiè tribum ex tribubus Israelis.
Postea manè surgens populus ædificârunt 4
ibi altare, & obtulerunt super illud ho-
locausta & victimas perfectas. Et dixe- 5
runt Israelitæ, Quis non ascendit ad cæ-
tum nostrum ex omnibus tribubus Israe-
litarum, nec adfuit coram Domino nobis-
cum? stricto enim juramento juraverant
quòd quicunque non ascenderet in Mas-
phiam, nec sisteret se in congregatione
coram Domino, morte moreretur. Cùmque 6
pœniteret Israelitas de filiis Benjamin
fratribus suis, ac dicerent, Hodiè periit
tribus de tribubus Israelitarum, Dixe- 7
runt, Quid faciemus de iis qui manse-
runt sine uxoribus? & unde connubio
jungemus eos? Tum dixerunt, Remanent 8
ex filiis Israel quidam qui non ascende-
runt ad cœtum qui congregatus est co-
ram Domino in Masphia; Non enim in- 9
terfuerunt exercitui nostro cives Neapo-
lis quæ est in Galaad. Misit ergò populus 10
ad eos duodecim millia virorum è stre-
nuissimis atque robustissimis, quibus præ-
cipientes dixerunt, Ite, & cives Neapo-
lis gladio interficite, & ne relinquatis ex
eis mulieres, neque pueros; Et occidite 11
omnem qui fuerit masculus, & omnem
fœminam quæ maritata fuerit. Inventæ 12
sunt autem Neapoli quæ est in Galaad,
quadringentæ puellæ virgines; & addu-
xerunt eas ad exercitum filiorum Israel
in Silo, in terram Chanaan.

ספר שופטים : כא

13 וישלחו כל העדה וידברו אל בני בנימן אשר בסלע רמון ויקראו להם שלום :
14 וישב בנימן בעת ההיא ויתנו להם הנשים אשר חיו מנשי יבש גלעד ולא מצאו להם כן :
15 והעם נחם לבנימן כי עשה יהוה פרץ בשבטי ישראל :
16 ויאמרו זקני העדה מה נעשה לנותרים לנשים כי נשמדה מבנימן אשה :
17 ויאמרו ירשת פליטה לבנימן ולא ימחה שבט מישראל :
18 ואנחנו לא נוכל לתת להם נשים מבנותינו כי נשבעו בני ישראל לאמר ארור נתן אשה לבנימן :
19 ויאמרו הנה חג יהוה בשלו מימים ימימה אשר מצפונה לבית אל מזרחה השמש למסלה העלה מבית אל שכמה ומנגב ללבונה :
20 ויצו את בני בנימן לאמר לכו וארבתם בכרמים :
21 וראיתם והנה אם יצאו בנות שילו לחול במחלות ויצאתם מן הכרמים וחטפתם לכם איש אשתו מבנות שילו והלכתם ארץ בנימן :
22 והיה כי יבאו אבותם או אחיהם לרוב אלינו ואמרנו אליהם חנונו אותם כי לא לקחנו איש אשתו במלחמה כי לא אתם נתתם להם כעת תאשמו :
23 ויעשו כן בני בנימן וישאו נשים למספרם מן המחללות אשר גזלו וילכו וישובו אל נחלתם ויבנו את הערים וישבו בהם :
24 ויתהלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו ויצאו משם איש לנחלתו :
25 בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה :

Versio VULG. LAT.

13 Miserúntq; nuntios ad filios Benjamin, qui erant in petra Remmon, & præceperunt eis, ut eos susciperent in pace.
14 Venerúntq; filii Benjamin in illo tempore, & datæ sunt eis uxores de filiabus Jabes Galaad : alias autem non repererunt, quas simili modo traderent.
15 Universúsq; Israel valdè doluit, & egit pœnitentiam super interfectione unius
16 tribûs ex Israel. Dixerúntque majores natu ; Quid faciemus reliquis, qui non acceperunt uxores ? omnes in Benjamin
17 fœminæ côciderunt, Et magnâ nobis curâ, ingentique studio providendum est, ne una tri-
18 bus deleatur ex Israel. Filias enim nostras eis dare non possumus, constricti juramento & maledictione, quâ diximus ; Maledictus qui dederit de filiabus suis uxorem Ben-
19 jamin. Ceperúntque consilium, atque dixerunt ; Ecce solennitas Domini est in Silo anniversaria, quæ sita est ad Septentrionem urbis Bethel, & ad Orientalem plagam viæ, quæ de Bethel tendit ad Sichimam, & ad Meri-
20 diem oppidi Lebona. Præcepérúntque filiis Benjamin, atque dixerunt ; Ite, & latitate
21 in vineis. Cúmque videritis filias Silo ad ducendos choros ex more procedere, exite repentè de vineis, & rapite ex eis singuli uxores singulas, & pergite in terram Benjamin.
22 Cúmque venerint patres earum, ac fratres, & adversûm vos queri cœperint, atque jurgari, dicemus eis ; Miseremini eorum: non enim rapuerunt eas jure bellantium atque victorum, sed rogantibus ut acciperent, non dedistis, & à vestra parte peccatum est.
23 Fecerúntque filii Benjamin, ut sibi fuerat imperatum : & juxta numerum suum, rapuerunt sibi de his quæ ducebant choros, uxores singulas : abierúntq; in possessioné suá, ædificantes urbes, & habitan-
24 tes in eis. Filii quoque Israel reversi sunt per tribus & familias in tabernacula sua. In diebus illis non erat rex in Israel: sed unusquisque, quod sibi rectum videbatur, hoc faciebat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

13 Καὶ (ϑ) ἀπέστειλαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ, καὶ ἐλάλησαν (ι) πρὸς τοὺς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ πέτρᾳ Ῥεμμὼν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην.
14 Καὶ (κ) ἐπέστρεψε Βενιαμὶν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἔδωκαν (λ) αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς γυναῖκας ἃς ἐζωοποίησαν ἀπὸ τῶν θυγατέρων Ἰαβὶς Γαλαάδ·
15 καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς (μ) οὕτω. Καὶ ὁ λαὸς (ν) παρεκλήθη ἐπὶ τῷ Βενιαμὶν, ὅτι ἐποίησε
16 κύριος διακοπὴν ἐν ταῖς φυλαῖς Ἰσραήλ. Καὶ (†) εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς, Τί ποιήσωμεν (ξ) τοῖς περισσοῖς εἰς γυναῖκας; ὅτι (ο)
17 ἠφανίσθη ἀπὸ Βενιαμὶν γυνή. Καὶ εἶπαν, (π) Κληρονομία διασωζομένων τῷ Βενιαμὶν, καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται φυλὴ (ρ) ἀπὸ Ἰσραήλ,
18 (σ) Ὅτι ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα δοῦναι αὐτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν, ὅτι ὠμόσαμεν (τ) ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ἐπικατάρατος ὁ διδοὺς γυναῖκα τῷ Βενιαμίν.
19 Καὶ (υ) εἶπαν, Ἰδοὺ δὴ ἑορτὴ κυρίου ἐν Σηλὼμ ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, ἥ ἐστιν ἀπὸ Βορρᾶ τῆς Βαιθὴλ, κατ' ἀνατολὰς ἡλίου (φ) ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβαινούσης ἀπὸ Βαιθὴλ εἰς Συχὲμ, καὶ ἀπὸ
20 Νότου (χ) τῆς Λεβωνᾶ. Καὶ ἐνετείλαντο τοῖς υἱοῖς Βενιαμὶν, λέγοντες, (ψ) Πορεύεσθε καὶ
21 ἐνεδρεύσατε ἐν τοῖς ἀμπελῶσι, Καὶ ὄψεσθε, καὶ ἰδοὺ, (ω) ἐὰν ἐξέλθωσιν αἱ θυγατέρες τῶν (α) οἰκούντων Σηλὼ χορεύειν ἐν τοῖς χοροῖς, καὶ ἐξελεύσεσθε (β) ἐκ τῶν ἀμπελώνων, καὶ ἁρπάσατε (γ) αὐτοῖς ἀνὴρ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων (δ) Σηλὼμ, καὶ πορεύεσθε εἰς γῆν
22 Βενιαμίν. Καὶ ἔσται ὅταν ἔλθωσιν οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κρίνεσθαι πρὸς (ε) ἡμᾶς, καὶ ἐροῦμεν (ζ) αὐτοῖς, Ἔλεος ποιήσατε ἡμῖν αὐτὰς, ὅτι οὐκ ἐλάβομεν ἀνὴρ γυναῖκα αὐτοῦ (η) ἐν τῇ παρατάξει, ὅτι οὐχ ὑμεῖς ἐδώκατε (θ) αὐτοῖς, ὡς καιρὸς πλημμελήσατε.
23 Καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν· καὶ ἔλαβον γυναῖκας (ι) εἰς ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν χορευουσῶν ὧν ἥρπασαν, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτῶν, καὶ ᾠκοδόμησαν τὰς πόλεις, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐταῖς.
24 Καὶ (κ) περιεπάτησαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς (λ) φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς (μ) συγγένειαν αὐτοῦ, καὶ (ν) ἐξῆλθον ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. (ξ) Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ἰσραήλ· (ο) ἀνὴρ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον αὐτοῦ ἐποίει.

Τέλος τῶν Κριτῶν.

MS. A. (ϑ) ἀπέστειλεν (ι) πρὸς Βενιαμεὶν τὸν ἐν (κ) ἀπέστρεψεν (λ) αὐτοῖς τὰς γυναῖκας αἵ τινες ἦσαν ἐκ τῶν γυναικῶν Ἰαβεὶς (μ) οὕτως. (ν) παρεκλήθη τῷ (†) εἶπον (ξ) τοῖς ὑπολοιποῖς εἰς (ο) ἠφάνισται ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν (π) Κληρονομία * κληρονομία διασωζομένη τῷ Βενιαμείν· καὶ οὐ μὴ ἐξαλειφθῇ (ρ) ἐξ (σ) Καὶ ἡμεῖς (τ) οἱ υἱοὶ (υ) εἶπαν, Ἑορτὴ τῷ κυρίῳ ἐν Σηλὼ (φ) ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀναβαινούσῃ ἐκ Βαιθὴλ εἰς Σίκιμα, (χ) τοῦ Λιβάνου τῆς Λεβωνᾶ. (ψ) Διέλθατε καὶ ἐνεδρεύσατε (ω) ὡς ἂν (α) κατοικούντων Σηλὼ ἐν Σηλὼ χορεῦσαι ἐν χοροῖς, (β) ἀπὸ τῶν (γ) ἀνὴρ ἑαυτοῖς γυναῖκα ἀπὸ (δ) Σηλὼ, καὶ ἀπελεύσεσθε εἰς (ε) ὑμᾶς, (ζ) πρὸς αὐτοὺς, Ἐλεήσατε αὐτούς, ὅτι (η) ἐν τῷ πολέμῳ· οὐ γὰρ ὑμεῖς (θ) αὐτοῖς κατὰ τὸν καιρὸν πλημμελήσατε. (ι) κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν· ἀπὸ τῶν χορευουσῶν ὧν διήρπασαν, καὶ ἀπέστρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν (κ) ἑαυτοῖς πόλεις, καὶ κατῴκησαν ἐν (λ) τὴν φυλὴν (μ) τὴν συγγένειαν (ν) ἀπῆλθον (ξ) Ἐν ταῖς (ο) ἀνὴρ ἕκαστος τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει. Κριταί.

13 *Et misit universa Synagoga, & locuti sunt ad filios Benjamin in petra Rhemmon : & vocaverunt eos in pace.*
14 *Et reversus est Benjamin ad filios Israel in tempore illo : & dederunt eis filii Israel mulieres, quas vivificaverât de filiabus Jabis Galaad. Et placuit eis sic.*
15 *Et pœnituit populum super Benjamin : quoniam fecerat Dominus scissuram in tribubus Israel.*
16 *Et dixerũt seniores Synagogæ; Quid faciemus residuis in uxoribus? quoniam deleta est de Benjamin mulier.*
17 *Et dixerunt, (g) Hæreditas superstitum de Benjamin: & non delebitur tribus de Israel;*
18 *Quoniam nos non poterimus dare eis uxores de filiabus nostris: quoniam juravimus in filiis Israel, dicentes; Maledictus qui dederit uxorem ipsi Benjamin.*
19 *Et dixerunt, Ecce nunc solemnitas Domini in Selo ex diebus in dies, quæ est ab Aquilone ipsius Bæthel, ab Ortu Solis super viam ascendentem à Bæthel in Sychem, & ab (h) Austro ipsius Lebona.*
20 *Et mandaverunt filiis Benjamin, dicentes; Ite, & insidiamini in vineis :*
21 *Et aspicietis: & ecce, si exierint filiæ habitantium Selo ducere choreas in choris, & exitote è vineis, & rapite vobis ipsis, vir mulierem de filiabus Selo : & ite in terram Benjamin.*
22 *Et erit, quando venerint patres eorũ, vel fratres earum contendere in judicio ad nos, & dicemus eis; (i) Misericordiam facite nobis eas, quoniã non cepimus vir uxorem suam in bello : quia non vos dedistis eis: (k) sicut sors, deliquistis.*
23 *Et fecerunt sic filii Benjamin: & ceperunt mulieres ad numerum suum de choreas agentibus, quas rapuerunt. Et iverunt, & reverterunt ad hæreditatem suã, & ædificaverunt civitates, & sederunt in eis.*
24 *Et obambulaverũt indè filii Israel in tempore illo, vir ad tribum suam, & ad cognationem suam : & exierunt indè vir ad hæreditatem suam.*
25 *In diebus autem illis non erat rex in Israel: vir, quod rectum coram se, faciebat.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ושלחו כל כנשתא ומלילו עם בני בנימן די בכיף רמון וקרו להון מלין דשלם :
14 ותבו בני בנימן בעדנא ההיא ויהבו להון נשין דקימו מנשי יבש גלעד ולא ספיקו להון כן :
15 ועמא אתנחמו על דבית בנימן ארי עבד יי תרעתא בשבטיא דישראל :
16 ואמרו סבי כנשתא מה נעביד לדאשתארו לנשין ארי פסקת מדבית בנימן אתתא :
17 ואמרו ירותת שובתא לבני בנימן ולא יתמחי שבטא מישראל :
18 ואנחנא לא נכול למתן להון נשין מבנתנא ארי קימו בני ישראל למימר ליט די יתן אתתא לדבית בנימן :
19 ואמרו הא חגא קדם יי בשלו מזמן מועד למועד די מצפונא לביתאל מדנח שמשא לכבשא דסליק מבית אל לשכם ומדרומא ללבונתא :
20 ופקידו ית בני בנימן למימר איזילו ותכמנון בכרמיא :
21 ותחזון והא אם יפקון בנת שילה למחג בחנגיא ותפקון מן כרמיא ותחטפון לכון גבר אתתיה מבנת שילה ותהכון לארעא שבטא דבנימן :
22 ויהי ארי ייתון אבהתהון או אחיהון למדן קדמנא ונימר להון חנונון להון ארי לא ספקנא למתן גבר אתתיה בקרבא ארי לא אתון יהבין להון כעדן פון תחובון :
23 ועבדו כן בני בנימן ונסיבו נשין למנינהון מן חנגיא די אנסו ואזלו ותבו לאחסנתהון ובנו ית קרויא ויתיבו בהון :
24 והליכו מתמן בני ישראל בעדנא ההיא גבר לשבטיה ולזרעיתיה ונפקו מתמן גבר לאחסנתיה :
25 ביומיא האנון לית מלכא בישראל גבר דכשר בעינוהי יעבד :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et miserunt omnis congregatio, et locuti sunt cum filiis Binjamin qui in petrâ Rimon, et clamaverunt illis allocutiones pacis. Et redierunt filii Binjamin in opportunitate illâ, et dederunt illis mulieres quas vivificarunt ex mulieribus Jabes Gilghad, et non suffecit illis sic. Et populus sunt compassi super domus Binjamin, quòd fecit Dominus fracturam in tribubus Israel. Et dixerunt senes congregationis: Quid faciemus iis, qui relicti sunt ad mulieres ? quoniam defecit ex domus Binjamin uxor ? Et dixerunt: Possessio evasionis *filiis* Binjamin, & non delebitur tribus ex Israel. Et nos non poterimus ad dandum illis mulieres ex filiabus nostris ; quoniam juraverunt filii Israel ad dicendũ: Maledictus qui dabit uxoré domui Binjamin. Et dixerunt: Ecce festum ante Dominum in Siloh à tempore solennitatis ad solennitatem, quæ à Septentrione Bethel ortu Solis, ad stratam quæ ascendit à Bethel ad Sechem, & à meridie Libona. Et jusserunt filios Binjamin ad dicendum: ite & insidiabimini in vineis. Et aspicietis, & ecce si exierint filiæ Siloh ad feriandum in festis, et exibitis ex vineis, et rapietis vobis vir uxorem suam ex filiabus Siloh, & ducetis eas ad terram tribus Binjamin. Et erit quòd venient patres earum aut fratres earum ad judicandum ante nos, et dicemus eis : Compassi sumus illis, quia non sufficimus ad dandum eis viro uxorem suam in bello ; namque non vos dantes eis, juxta tempus, ne fortè peccetis. Et fecerunt sic filii Binjamin, & acceperunt mulieres ad numeros eorum ex choreis, quas rapuerunt; & iverunt & redierunt ad possessiones suas : & ædificaverunt urbes, & sederunt in illis. Et abierunt inde filii Israel in tempore illo vir ad tribum suam & ad prosapiam suam, & exierunt inde vir ad possessionem suam. In diebus illis non erat rex in Israel : vir quòd rectum in oculis suis faciet.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

ܘܫܕܪܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܒܢܝܡܝܢ ܕܒܫܘܥܐ ܕܪܡܘܢ. ܘܩܪܘ ܠܗ ܫܠܡܐ. * ܘܐܬܐ
13 ܒܢܝܡܝܢ ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܘܝܗܒܘ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܕܐܚܝܘ ܡܢ ܢܫܐ ܕܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ. ܘܠܐ
14 ܣܦܩ ܠܗܘܢ. * ܘܥܡܐ ܐܬܬܘܝ ܥܠ ܒܢܝܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܬܘܪܐ ܒܫܒܛܐ
15 ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪܘ ܣܒܐ ܕܥܡܐ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܕܠܐ ܢܫܐ. ܘܥܒܕܝܢ
16 ܐܫܬܚܪܘ. ܡܛܠ ܕܫܠܡ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. * ܘܐܡܪܘ ܕܢܫܬܘܙܒܘܢ ܦܠܝܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ.
17 ܘܠܐ ܢܬܚܪܒ ܫܒܛܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. * ܚܢܢ ܓܝܪ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܢܬܠ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܡܢ
18 ܒܢܬܢ. ܡܛܠ ܕܝܡܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪܘ. ܠܝܛ ܗܘ ܡܢ ܕܢܬܠ ܐܢܬܬܐ ܠܒܢܝܡܝܢ.
* ܘܐܡܪܘ. ܗܐ ܥܐܕܐ ܕܡܪܝܐ ܗܘܐ ܒܫܝܠܘ. ܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ. ܡܢ ܓܪܒܝܐ ܕܒܝܬ ܐܝܠ.
19 ܡܢ ܡܕܢܚ ܫܡܫܐ ܡܢ ܫܒܝܠܐ ܕܣܠܩ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܠ ܠܫܟܝܡ. ܡܢ ܬܝܡܢܐ ܕܠܒܘܢܐ.
20 * ܘܦܩܕܘ ܠܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܐܙܠܘ ܟܡܘܢܘ ܒܟܪܡܐ. * ܘܚܙܘ ܐܢ
21 ܢܦܩܢ ܡܢ ܒܢܬܐ ܕܫܝܠܘ ܠܡܩܫ ܒܦܠܓܐ. ܦܘܩܘ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܚܛܘܦܘ ܠܟܘܢ
22 ܓܒܪ ܐܢܬܬܗ ܡܢ ܒܢܬ ܫܝܠܘ. ܘܐܙܠܘ ܠܐܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. * ܘܐܢ ܐܬܘ ܐܒܗܝܗܝܢ ܐܘ
ܐܚܝܗܝܢ ܠܡܬܕܝܢܘ ܥܡܢ. ܢܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܪܚܡܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܣܒܘ ܓܒܪ
ܐܢܬܬܗ ܒܩܪܒܐ. ܐܦ ܠܐ ܐܢܬܘܢ ܝܗܒܬܘܢ ܐܢܝܢ ܠܗܘܢ. ܕܬܐܫܡܘܢ. * ܘܥܒܕܘ ܗܟܢܐ ܒܢܝ
23 ܒܢܝܡܝܢ. ܘܢܣܒܘ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܠܡܢܝܢܗܘܢ. ܡܢ ܢܩܫܬܐ ܕܦܠܓܐ ܕܐܚܛܦܘ. ܘܗܦܟܘ
ܘܐܙܠܘ ܠܝܪܬܘܬܗܘܢ. ܘܒܢܘ ܩܘܪܝܐ ܘܝܬܒܘ ܒܗܝܢ. * ܘܐܙܠܘ ܡܢ ܬܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
24 ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܐܢܫ ܠܫܒܛܗ ܘܠܫܪܒܬܗ. ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܬܡܢ. ܐܢܫ ܠܝܪܬܘܬܗ.
25 * ܘܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܠܝܬ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܟܠܢܫ ܐܝܟ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܘܗܝ.
ܗܘ ܗܘܐ ܥܒܕ ܗܘܐ.

* ܫܠܡ ܣܦܪ ܕܝܢܐ. ܗܘ ܕܡܬܐܡܪ ܒܠܫܢܐ ܥܒܪܝܐ ܫܦܛܝܡ *

* ܘܗܘܝܢ ܦܬܓܡܘܗܝ. ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ * ܘܬܠܬ *

Tum mittentes universus populus, dixerunt, 13
precatique sunt salutem Benjamin qui erat
in rupe Remmon. Sic venit Benjamin tunc 14
temporis, dederúntq; eis mulieres quas vivas
servaverant ex mulierib' Jabis Gelaad, sed non
suffecerunt eis. Et doluit populus propter 15
Benjamin, eò quòd fecisset Dominus ruptu-
ram in tribubus Israelis. Dixerúntque se- 16
niores populi, Quid faciemus iis qui relicti
sunt sine uxoribus, his *nimirum* qui restant,
quandoquidē consumptæ sunt mulieres Ben-
jaminis? (Dixerunt enim conservandum es- 17
se reliquum Benjaminem, nec interire *deberé*
tribum ex Israele.) Nos siquidem nequi- 18
mus dare illis uxores è filiabus nostris: ju-
raverant enim Israelitæ, ac dixerant; Male-
dictus sit qui dederit uxorem Benjamini. Tan- 19
dem dixerunt; Ecce festum Domini de tem-
pore in tempus celebratur in Silo, ab Aqui-
lone Beth-il, ad Orientem solem semitæ quæ
ascendit à Beth-il ad Sechim, à Meridie Le-
bonæ. Præceperunt ergò filiis Benjamin, & 20
dixerunt eis; Ite, insidiamini in vineis: Et 21
cùm videritis exiisse de filiabus Silo ad pul-
sanda tympana, egredimini è vineis, & ra-
pite vobis unusquisque uxorem suam ex filia-
bus Silo, et abite in terram Benjamin. Quòd 22
si venerint patres earum, aut fratres earum a-
pud nos litigaturi, dicemus eis; Miseremini
illorum, quia non duxerunt quisque uxorem
suam in eo bello: & quidem vos non dedistis
eas ipsis, ut peccetis. Fecerúntque sic filii 23
Benjamin, & accipientes sibi omnibus uxo-
res è pulsantibus tympana, quas rapuerunt,
reversi sunt & venerunt ad hæreditatē suam,
& instauratis civitatibus habitârunt in illis.
Receperunt se quoque inde filii Israel eodem 24
tempore, quisque ad tribum suam & ad fami-
liam suam, & exierunt inde quisque ad hæ-
reditatem suam. Iis diebus non erat rex in 25
Israele, & unusquisque quod sibi placebat,
id agebat.

Libri Judicum, qui Liber Sophtim vocatur ab Hebræis, finis.

Totus autem Liber iste Sophtim redigitur ad versus 433.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

13 * وارسلوا بنو اسرائيل جميع الشعب الى بني بنيامين الذين في كهف رامون يسلمون عليهم
14 ويومنوهم * فجاوا بنو بنيامين الى ذلك المكان * وزوجهم النساء اللواتي بقين من نابلوس
15 جلعاد فلم تكفهم * وندم الشعب على بني بنيامين * لان الرب اهلك سبطا من اسباط بني
16 اسرائيل * وقال مشيخة الشعب * ما الذي نصنع بهولاء الذين بقوا وليس لهم نساء * لان نساء
17 بني بنيامين قتلن كلهن * فقالوا * ينبغي لنا ان نبقي على بنيامين * ولا نهلك سبطا
18 من اسباط بني اسرائيل * اما نحن فما نقدر ان نزوجهم من بناتنا * لان بني اسرائيل حلفوا
19 وقالوا * ملعونا يكون كل من يزوج من بناته امراة من بني بنيامين * وقالوا * هوذا نعمل عيدا
للرب في شيلوا * ويكون من وقت الى وقت عن يسار بيت ال * في مشارق الشمس في السبيل
20 الذي يصعد من بيت ال الى شكام عن يمين لبونا * وامروا بني بنيامين وقالوا لهم *
21 انطلقوا واكمنوا في الكروم * واذا رايتم بنات شيلوا قد خرجن بالطبول والدفوف * اخرجوا
22 من الكروم * واخطفوا كل رجل امراة من بنات شيلوا * وانطلقوا بهن الى ارض بنيامين * وان
تقدم الينا اباوهن واخوتهن يشكونكم * نقول لهم * ارحموهم لانهم لم يخلصوا حيث هربوا معهم
23 نساءهم * ولا تخافوا العقوبة لمكان اليمين * لانكم ليس انتم الذين زوجتموهم * ففعل بنو
بنيامين هذا الفعل * وتزوجوا بالنساء اللواتي اختطفن من بنات شيلوا * ورجعوا الى ارض ميراثهم
24 وبنوا القرى وسكنوها * وانصرف بنو اسرائيل من هناك في ذلك الزمان * كل انسان الى قبيلته
25 وعشيرته ووراثته * وفي تلك الايام لم يكن لبني اسرائيل ملك * وكان كل انسان منهم يعمل
ما يحب *

* تم سفر القضاة *

* والشكر لله الى ابد الابدين *

Deinde miserunt filii Israel, universus 13
populus ad filios Benjamin qui erant in
rupe Remon, salutantes eos, fidemque eis
pollicentes. Venerunt igitur filii Benja- 14
min ad locum illum, dedítq; eis populus
in matrimonium mulieres quæ supererant
ex Neapoli Galaadis: at non suffecerunt
eis. Pœnituit autem populum de filiis 15
Benjamin, eò quòd perdidisset Dominus
tribum de tribubus Israelitarum. Et di- 16
xit senatus populi, Quid faciemus his
qui remanserunt, nec habeant uxores?
omnes enim fœminæ filiorum Benjamin
occisæ fuerunt. Et dixerunt, Oportet nos 17
relinquere superstitem Benjamino, nec per-
dere tribum de tribubus Israelis. Nos verò 18
non possumus eos jungere matrimonio cum
filiabus nostris: juraverant enim Israeli-
tæ, & dixerant, Maledictus sit quicunque
copulaverit è filiabus suis uxorem cum
filiis Benjamin. Dixerunt ergò, En acturi 19
sumus festum Domino in Silo, & cele-
brabitur de tempore in tempus ad lævam
Beth-el, ad Orientem solem, in semita
quæ ascendit à Beth-el ad Sechem, à
dextera Lebonæ. Quare præceperunt fi- 20
liis Benjamin, & dixerunt eis, Ite, & in-
sidias parate in vineis: Et cùm videritis 21
filias Silo jam egressas cum tympanis &
sistris, egredimini è vineis, & rapite qui-
libet vir uxorem è filiabus Silo, & ab-
ducite eas in terram Benjamin. Quòd si 22
obtulerint se nobis patres aut fratres
illarum conquesturi de vobis, dice-
mus ad eos, Miseremini illorum, quia
non servaverunt secum, dum fugerent,
uxores suas: & ne timeatis pœnam ob
causam juramenti, quoniam non estis vos
qui eos matrimonio junxistis. Fecerūt ergò 23
filii Benjamin hujusmodi opus, sesēq; ma-
trimonio copulârunt cum fœminis quæ
raptæ fuerunt è filiabus Silo; & re-
versi in terram hæreditatis suæ, reædi-
ficârunt civitates, & coluerunt illas. Fi- 24
lii quoque Israëlis discesserunt illinc eo-
dem tempore, singuli ad cognationem, fa-
miliam, & possessionem suam. In illis 25
etiam diebus non habebant Israëlitæ re-
gem, et unusquisque ex eis faciebat quod
libebat,

Libri Judicum finis.

Laus Deo in sæcula sæculorum.

רות : א

CAP. I. א

vir Abiitque .terra in fames fuit & ,judices *judicare* diebus in fuit Et
1 ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש
,ejus uxor & ipse ,Moab *agris in peregrinandum ad* ,Jehudah Bethlechem de
מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו
ejus uxoris nomen & ,Elimelech viri nomen Et .ejus *filii* duo &
2 ושני בניו: ושם האיש אלימלך ושם אשתו
Ephratæi Chilion & Machlon ejus filiorũ duorum nomen & : Nahomi
נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים
.ibi fuerunt & ,Moab *agros* sunt ingressique : Jehudah Bethlechem de
מבית לחם יהודה ויבאו שדי מואב ויהיו שם:
duo & ,ipsa remansit & ; Nahomi vir Elimelech est Mortuusque
3 וימת אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני
unius nomen ; Moabitidas uxores sibi *tulerunt* Et .ejus filii
4 בניה: וישאו להם נשים מאביות שם האחת
.annis decem fermè ibi manseruntque :Ruth alterius nomen & ,Horpah
ערפה ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים:
remansit Et .Chilion & ,Machlon ipsi ambo etiam sunt mortui Et
5 וימתו גם שניהם מחלון וכליון ותשאר
,ejus nurus & ,ipsa Surrexitque .suo marito à & ,*suis natis* duobꝰ à mulier
6 האשה משני ילדיה ומאישה: ותקם היא וכלתיה
visitâsset quòd ,Moab *agro* in audierat quia :Moab *agris* ex est reversa &
ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב כי פקד
è est egressa Et .panem eis dando suum populum Dominus
7 יהוה את עמו לתת להם לחם: ותצא מן
abierunt & :secum ejus nurus duæ & ,*ibi* erat quo loco
המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה
duabus Nahomi Dixitque .Jehudah terram ad redeundo *via in*
8 בדרך לשוב אל ארץ יהודה: ותאמר נעמי לשתי
faciat :suæ matris domum in unaquæq; redite ,Ite :suis nuribus
כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה יעשה
,mortuis cum fecistis quemadmodum ,misericordiam vobiscum Dñs
יהוה עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים
domo unaquæque ,requiem *invenite* & ,vobis Dominus Det .mecum &
9 ועמדי: יתן יהוה לכם ומצאן מנוחה אשה בית
.fleverunt & ,suam vocem levaverunt & ,*eis dedit osculum* & :sui viri
אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה:
Dixitque .tuum populum ad revertemur tecum Quia :ei Dixeruntque
10 ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמך: ותאמר
mihi ultrà Nũquid?mecũ *ibitis* quid ut:meæ filiæ Revertimini:Nahomi
11 נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי
,meæ filiæ Revertimini ? *viros in* vobis sint & ,*meis visceribus* in filii
12 בנים במעי והיו לכם לאנשים: שבנה בנתי
etiam ,spes mihi Est ,*dixi quia* :viro *esse ab* senui quia ,ite
לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי יש לי תקוה גם
.filios *peperi* etiam & ,viro nocte hac *fui*
הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים:

Versio VUL. LAT.

Liber RUTH.

CAPUT I.

1 IN diebus uniꝰ judicis, quan-
do judices præerant, facta est
fames in terra. Abiitque homo
de Bethlehem Juda, ut pere-
grinaretur in regione Moabi-
tide, cum uxore sua ac duobus
2 liberis. Ipse vocabatur Eli-
melech, & uxor ejꝰ Noemi: &
duo filii, alter Mahalon, & al-
ter Chelion, Ephrathæi de
Bethlehem Juda. Ingressique
regionem Moabitidem, mora-
3 bantur ibi. Et mortuꝰ est Eli-
melech maritꝰ Noemi: reman-
4 sitq; ipsa cũ filiis. Qui accepe-
runt uxores Moabitidas, quarũ
una vocabatur Orpha, altera
verò Ruth. Manseruntq; ibi
5 decem annis. Et ambo mortui
sunt, Mahalon videlicèt &
Chelion: remansitq; mulier
orbata duobus liberis ac mari-
6 to. Et surrexit ut in patriã per-
geret, cũ utraq; nuru sua, de
regione Moabitide: audierat
enim quòd respexisset Dñs po-
pulũ suũ, & dedisset eis escas.
7 Egressa est itaq; de loco pere-
grinationis suæ, cum utraque
nuru: & jam in via revertendi
8 posita in terram Juda, Dixit ad
eas; Ite in domũ matris vestræ,
faciat vobiscũ Dñs misericor-
diam, sicut fecistis cũ mortuis
9 & mecũ. Det vobis invenire
requiē in domibꝰ virorũ, quos
sortituræ estis. Et osculata est
eas. Quæ elevatâ voce flere
10 cœperunt, Et dicere; Tecum
11 pergemus ad populũ tuũ. Qui-
bus illa respondit; Reverti-
mini filiæ meæ, cur venitis me-
cum? num ultrà habeo filios
in utero meo, ut viros ex me
12 sperare possitis? Revertimini
filiæ meæ, & abite: jam enim
senectute confecta sum, nec
apta vinculo conjugali. Etiam
si possem hâc nocte concipere,
& parere filios,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ῬΟΥΘ.

ΚΕΦ. α΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο (α) ἐν τῷ κρίνειν τοὺς κριτὰς,
καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῇ. καὶ ἐπορεύθη ἀ-
νὴρ ἀπὸ Βηθλεὲμ (β) Ἰούδα τοῦ παροικῆσαι
ἐν ἀγρῷ Μωάβ, αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ
2 δύο υἱοὶ αὐτοῦ. Καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ, (γ) Ἐλι-
μέλεχ· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, (δ) Νωε-
μίν· καὶ ὄνομα τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ, Μααλὼν,
καὶ (ε) Χελαιὼν, Ἐφραθαῖοι ἐκ Βηθλεὲμ τῆς Ἰ-
ούδα. καὶ ἤλθοσαν εἰς ἀγρὸν Μωάβ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ.
3 Καὶ ἀπέθανεν (ζ) Ἐλιμέλεχ ὁ ἀνὴρ τῆς (η)
Νωεμὶν, καὶ κατελείφθη αὕτη καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐ-
4 τῆς. Καὶ ἐλάβοσαν ἑαυτοῖς γυναῖκας Μωαβίτι-
δας· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ὀρφά· καὶ ὄνομα τῇ δευ-
τέρᾳ, Ῥούθ. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ὡς δέκα ἔτη.
5 Καὶ (θ) ἀπέθανον καί γε ἀμφότεροι Μαα-
λὼν καὶ (ι) Χελαιών· καὶ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ
6 τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς. Καὶ
ἀνέστη αὕτη καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς, καὶ (κ) ἀπ-
έστρεψαν ἐξ ἀγροῦ Μωάβ, ὅτι (λ) ἤκουσεν ἐν ἀ-
γρῷ Μωάβ ὅτι ἐπέσκεπται κύριος τὸν λαὸν
7 αὐτοῦ, δοῦναι αὐτοῖς ἄρτους. Καὶ (μ) ἐξῆλθεν
ἐκ τοῦ τόπου οὗ (ν) ἦν ἐκεῖ, καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐ-
τῆς μετ᾽ αὐτῆς· καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπι-
8 στρέψαι (ξ) εἰς τὴν γῆν Ἰούδα. Καὶ εἶπε (ο) Νω-
εμὶν ταῖς δυσὶ νύμφαις αὐτῆς, (π) Πορεύεσθε δὴ,
ἀποστράφητε (ρ) ἑκάστη εἰς οἶκον μητρὸς αὐτῆς.
ποιήσαι κύριος μεθ᾽ ὑμῶν ἔλεος, καθὼς ἐ-
ποιήσατε μετὰ τῶν τεθνηκότων καὶ μετ᾽ ἐμοῦ· (σ)
9 Δῴη κύριος ὑμῖν καὶ εὕροιτε ἀνάπαυσιν ἑκά-
στη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ κατεφίλησεν αὐ-
τάς. καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν.
10 Καὶ εἶπον αὐτῇ, Μετὰ σοῦ (τ) ἐπιστρέφομεν
11 εἰς τὸν λαόν σου. Καὶ εἶπε (υ) Νωεμὶν, Ἐπι-
στράφητε δὴ θυγατέρες (φ) μου· καὶ ἵνα τί πορεύ-
εσθε μετ᾽ ἐμοῦ; μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ
12 μου, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς ἄνδρας; Ἐπιστράφητε
δὴ θυγατέρες μου, διότι γεγήρακα τοῦ μὴ εἶναι
ἀνδρί. ὅτι εἶπα, Ὅτι ἔστι μοι ὑπόστασις τοῦ
γενηθῆναί με ἀνδρὶ, καὶ τέξομαι υἱούς·

RUTH.

CAP. I.

ET factũ est, cùm judices ju-
dicarent; & facta est fames in
terra. Et ivit vir de Bethleem Ju-
da ad incolendũ in agro Moab,
ipse, & uxor ejꝰ, & duo filii ejꝰ.
Et nomen viro, Elimelech: & no- 2
men uxori ejꝰ, Noemin: & nomen
duobus filiis ejꝰ, Maalon, & Che-
leon: Ephrathæi de Bethleem
Juda. Et venerunt in agrum
Moab: & fuerunt ibi. Et mor-
tuus est Elimelech vir ipsius Noe- 3
min: & remansit ipsa, & duo fi-
lii ejus. Et sumpserunt sibi uxo- 4
res Moabitidas: nomen uni, Or-
pha: & nomen secundæ, Ruth. Et
habitaverunt ibi circiter decem
annos. Et mortui quidē sunt utri- 5
que, Maalon, & Chelæon: & re-
licta est mulier à viro suo, & à
duobus filiis suis. Et surrexit ipsa 6
& duæ nurus ejus, & reverte-
runt ex agro Moab, quoniã audi-
vit in agro Moab, quia visitavit
Dominus populum suũ, dando eis
panes. Et exiit è loco, ubi fuerat 7
ibi: & duæ nurus ejus cum eo. Et
ibãt in via ad revertendũ in ter-
rã Juda. Et dixit Noemin duo- 8
bus naribꝰ suis; Ite nunc, reverti-
mini unaquæq; in domũ matris
suæ. Faciat Dominꝰ vobiscum mi-
sericordiã; sicut fecistis cũ mor-
tuis, & mecum. Det Dominꝰ vo- 9
bis: & inveniatis requiē, unaquæ-
que in domo viri sui. Et osculata
est eas. Et elevaverunt vocē suã,
& ploraverunt. Et dixerunt ei, 10
Tecum revertimur ad populum
tuum. Et dixit Noemin, Reverti- 11
mini nunc filiæ meæ. Et ut quid
itis mecũ? Nunquid ultrà mihi
filii in utero meo, et erũt vobis in
viros? Revertimini nunc filiæ 12
meæ, quoniã senui, ut non sim vi-
ro. Quia dixi, (a) Quia est mihi
substantia, ut ego fiam viro, &
pariam liberos:

MS. A. Ῥούθ. (α) ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν τῷ (β) τῆς Ἰούδα (γ) Ἀλιμέλεχ. (δ) Νοομμείν· (ε) Χελαιών, (ζ) Ἀλιμέλεχ (η) Νοομμεί, (θ) ἀπέθαναν ἀμφότεροι (ι) Χελαιών· (κ) ἐπέστρεψαν (λ) ἤκουσαν (μ) ἐξῆλθαν (ν) ᾗ ἦν ἐκεῖ, (ξ) εἰς γῆν (ο) Νοομμείν (π) Πορεύεσθε δή, (ρ) ἑκάστη εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς. (σ) Δῴη (τ) ἐπιστρέφομεν (υ) Νοομμείν, (φ) μου, πορεύεσθε (χ) καὶ ἵνα τί

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה ביומי מגר נגידיא והוה כפן תקיף בארעא דישראל [עשרתי כפנין תקיפין אתגזרו
מן שמיא למהוי בעלמא מן יומא דאתברי עלמא עד דייתי מלכא משיחא לאוכחא בהון
דירי ארעא כפן קדמי ביומי אדם כפן תנין ביומי למך כפן תליתי ביומי אברהם כפן
רביעי ביומי יצחק כפן חמישי ביומי יעקב כפן שתיתי ביומי בועז דמתקרי אבצן צדיקא
דמן בית לחם יהודה כפן שביעי ביומי דוד מלכא דישראל כפן תמיני ביומי אליהו
נביא כפן תשיעי ביומי אלישע בשומרון כפן עשירי עתיד למהוי לא כפן למיכל לחמא
ולא צחותא למשתי מיא אלהן למשמע פתגם נבואה מן קדם יי וכד הוה כפנא הדין
תקיף בארעא דישראל] נפק גברא רבא מן בית לחם יהודה ואזל לדור בחקלא דמואב
2 הוא ואתתיה ותרין בנוהי: ושום גברא אלימלך ושום אתתיה נעמי ושום תרין בנוהי
מחלון וכליון אפרתין רברבין מן בית לחם יהודה ואתו עד חקל מואב והוו תמן רופילין:
3 ומית אלימלך בעלה דנעמי ואשתארת היא ארמלא ותרין בנהא יתמין: ועברו על
4 גזירת מימרא דיי ונסיבו להון נשין נוכראין מן בנת מואב שום חדא ערפה ושום תניתא
5 רות בת עגלון מלכא דמואב ויתיבו תמן כזמן עשר שנין: ועל דעברו על גזירת מימרא
דיי ואתחתנו בעממין נוכראין אתקטעו יומיהון ומיתו אף תרויהון מחלון וכליון בארעא
6 מסאבתא ואשתארת אתתא מתכלא מתרין בנהא וארמלא מבעלה: וקמת היא וכלתהא
ותבת מחקל מואב ארום אתבשרת בחקל מואב על פום מלאכא ארום דכר יי ית עמיה
בית ישראל למתן להון לחמא בגין זכותיה דאבצן נגידא ובצלותיה דצלי קדם יי הוא
7 בועז חסידא: ונפקת מן אתרא דהות תמן ותרתין כלתהא עמה: ואמרת נעמי לתרתין
8 כלתהא אזילנא תובנא איתתא לבית אמה יעבד יי עמכון טיבו כמא די עבדתון עם
9 בעליכון שכיביא דסריבתון למסב גוברין בתר מותיהון ועמי דזנתון וסוברתון יתי: יהב
יי לכון אגר שלים על טיבותא די עבדתון לי ובההוא אגר תשכחון ניחא כל חדא וחדא
10 לבית בעלהא ונשיקת להון וזקפן קלהן ובכין: ואמרן לה לא נתוב לעמנא ולדחלתנא
11 ארום אלהן עמך נתיב לעמך לאתגיירא: ואמרת נעמי תובנא ברתי למה תזלן עמי העוד
12 כען אית לי ולדא במעי ויהון לכון גוברין: תובנא ברתי מבתרי אזילנא לעמכון ארי
סבית מלמהוי בעלה לגבר ארום אמרית אלו אנא ריבא אית לי סבר ברם הויתי מבעלא
בליליא לגבר וברם הויתי ילדה בנין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

ET fuit in diebus ducere duces, et fuit fames fortis in terrâ Israel. *De-* 1
cem fames graves decretæ sunt cœlitus esse in mundo, à die quo creatus est
mundus usq; dum veniat rex Messias, ad castigandum illis habitatores ter-
ræ; fames prima in diebus Adam, fames secunda in diebus Lemech, fames
tertia in diebus Abraham, fames quarta in diebus Iszaak, fames quinta in
diebus Jaghacob, fames sexta in diebus Boghaz, qui vocatus est Abszan ju-
stus qui de Bethlehhem Jehuda, fames septima in diebus David regis Israel,
fames octava in diebus Eliah prophetæ, fames nona in diebus Elisagh in
Somron, fames decima adhuc futura est, non fames comedendi panem, neq;
sitis bibendi aquam, sed audiendi verbũ prophetiæ à conspectu Domini, atq;
jam fuit fames hæc gravis in terra Israel. Exiit vir magnus de Bethle-
hhem Jehudah, *& ivit* ad hospitandum in agro Moab, ipse & uxor ejus, &
duo filii ejus. Et nomen viri Elimelech, et nomen uxoris ejus Naghami, & 2
nomen duorum filiorum ejus Mahhalon et Chilion *Ephratæi* magnates ex
Bethlehhem Jehudâ; et venerunt usq; ad agrum Moab, et fuerunt ibi gra-
tiosi. Et mortuus est Elimelech maritus ipsius Naghami, et relicta est illa 3
vidua, et duo filii ejus pupilli. *Et transgressi sunt decretum verbi Domini,* 4
& tulerunt sibi mulieres alienigenas de filiabus Moab, nomen uniꝰ Ghar-
phah, et nomen secundæ Ruth *filia Gheglon regis Moab*: et sederunt ibi ut
tempꝰ decem annorũ. *Et propterea quod transgressi sunt decretum verbi* 5
Domini, et affinitatē inierunt cũ gentibꝰ alienis, præcisi sunt dies ipsorũ, et
mortui sunt etiã duo illi Mahhalon et Chilion *in terra polluta*, et relicta est
mulier orbata ex duobꝰ filiis suis, et vidua ex marito suo. Et surrexit ipsa 6
et nurꝰ ejus, et reversa est ab agro Moab; quoniã evangelizata fuit in agro
Moab *per os Angeli*, quod recordatus est Dominus populi sui domꝰ Israel ad
dandũ illis panē, *propter justitiam Abszan ducis & in oratione ejus qua*
oravit corã Domino, ipse Boghaz pius. Et exiit ex loco quo fuit ibi, et duæ 7
nurus ejus cum eâ. Et dixit Naghami duabꝰ nuribꝰ suis: Ite, redite mulier 8
ad domũ matris suæ: faciet Dominus vobiscũ bonũ, sicut id quod fecistis
cum maritis vestris dormientibꝰ, quòd renuistis ad accipiendum viros
post mortē eorũ; et mecum, quod aluistis et sustentastis me. Dabit Dominus 9
vobis mercedē perfectã sup misericordia quã fecistis mihi; et *in hac mer-*
cede invenietis requiē unaquæq; ad domũ mariti sui: et osculata est eas; et
levaverunt vocē suã et fleverunt. Et dixerunt illi: Non revertemur ad po- 10
pulũ nostrũ, *et ad Timorem nostrum*: veruntamen tecũ revertemur ad *po-*
pulũ tuum ad proselytandum. Et dixit Naghami: Redite filiæ meæ: ad quid 11
vos *venietis* mecum? num usq; nunc *est* mihi *natus* in visceribus meis,
et erunt vobis *viri*? Redite filiæ meæ *de-post me*, et ite ad populos vestros: 12
etenim senui ab esse *maritam* viro: quia dixi, Utinam ego puella! est mihi
expectatio? profectò fui maritata in nocte *viro*, et profectò fui pariens filios.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܫܡ ܐܠܗܐ ܚܝܐ ܟܬܒܝܢܢ ܟܬܒܐ ܕܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܝ ܕܝܢܐ. ܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܙܠ ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ
2 ܠܡܥܡܪ ܒܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܗܘ ܘܐܢܬܬܗ ܘܒܢܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܥܫܢ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܐ. * ܘܫܡܗ
ܕܓܒܪܐ ܐܠܝܡܠܟ. ܘܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ ܢܥܡܝ. ܘܫܡܗܐ ܕܒܢܘܗܝ ܡܚܠܘܢ ܘܟܠܝܘܢ.
3 ܐܦܪܬܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ ܠܡܥܡܪ ܬܡܢ. * ܘܡܝܬ ܐܠܝܡܠܟ
4 ܓܒܪܗ ܕܢܥܡܝ. ܘܐܫܬܚܪܬ ܗܝ ܘܬܪܝܢ ܒܢܝܗ. * ܘܢܣܒܘ ܠܗܘܢ ܢܫܐ ܡܘܐܒܝܬܐ. ܫܡܗ
5 ܕܚܕܐ ܥܪܦܐ. ܘܫܡܗ ܕܐܚܪܝܬܐ ܪܥܘܬ. ܘܥܡܪܘ ܬܡܢ ܐܝܟ ܥܣܪ ܫܢܝܢ. * ܘܡܝܬܘ ܬܪܝܗܘܢ
ܒܢܝܗ. ܡܚܠܘܢ ܘܟܠܝܘܢ. ܘܐܬܛܪܦܬ. ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܗ ܘܡܢ ܬܪܝܗܘܢ ܒܢܝܗ.
6 * ܘܩܡܬ. ܗܝ ܘܬܪܬܝܢ ܟܠܬܗ ܠܡܗܦܟ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܡܛܠ ܕܫܡܥܬ ܒܐܪܥܐ
7 ܕܡܘܐܒ ܕܣܥܪ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ ܕܢܬܠ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ. * ܘܢܦܩܬ ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܡܥܡܪܗܝܢ.
8 ܗܝ ܘܬܪܬܝܢ ܟܠܬܗ ܥܡܗ. ܠܡܗܦܟ ܘܠܡܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܡܪܬ ܢܥܡܝ
ܠܬܪܬܝܢ ܟܠܬܗ. ܗܦܘܟܝܢ ܘܙܠܝܢ ܠܐܬܪܟܝܢ ܘܠܒܝܬܐ ܕܢܫܘܬܟܝܢ. ܘܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܥܡܟܝܢ
9 ܛܝܒܘܬܐ: ܐܝܟ ܕܥܒܕܬܝܢ ܥܡܝ. ܘܥܡ ܬܪܝܗܘܢ ܒܢܝ ܕܡܝܬܘ: * ܘܢܬܠ ܠܟܝܢ ܡܪܝܐ
ܪܚܡܐ. ܘܬܫܟܚܢ ܢܝܚܐ ܒܒܝܬ ܐܒܗܝܟܝܢ. ܘܢܫܩܬ ܐܢܝܢ. ܘܐܪܝܡܝ ܩܠܗܝܢ.
10 11 ܘܒܟܝ. * ܘܐܡܪܝ ܠܗ. ܠܐ ܐܠܐ ܥܡܟܝ ܐܙܠܢ ܠܐܪܥܟܝ. ܘܠܥܡܟܝ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗܝܢ
ܢܥܡܝ: ܗܦܘܟܝܢ ܒܢܬܝ. ܡܢܐ ܐܙܠܢ ܐܢܬܝܢ ܥܡܝ: ܕܠܡܐ ܬܘܒ ܐܝܬ ܠܝ ܒܢܝܐ:
12 ܘܐܬܠܟܝܢ ܠܗܘܢ. * ܗܦܘܟܝܢ ܒܢܬܝ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܣܒܬ ܠܝ ܡܢ ܕܐܗܘܐ ܠܓܒܪܐ.
ܕܐܡܪ ܕܐܝܬ ܠܝ ܣܒܪܐ. ܕܐܗܘܐ ܠܓܒܪܐ. ܘܐܝܠܕ ܒܢܝܐ.

IN NOMINE DEI VIVI
Scribimus Librum RUTH
Moabitidis.

CAP. I.

Et factū est in dieb' Judicū; facta est fames 1
in terra: Et abiit vir de Bethlehem Juda ad
habitandum in terra Moab, ipse & uxor e-
jus, & filii ejus; quoniam invaluit fames
in terra. Et nomen viro Elimelech, & no- 2
men mulieris Naami, & nomina filiorum
ejus, Maljon, & Cheljon, Ephratæi de
Bethlehem Juda. Et venerunt ad terram Mo-
ab ad habitandum ibi. Et mortuus est Eli- 3
melech vir Naami, & remansit ipsa, &
duo filii ejus. Et acceperunt sibi mulieres 4
Moabitidas, nomen unius Arpha, & no-
men alterius Ruth. Et habitaverunt ibi quasi
annos decem. Et mortui sunt ambo filii e- 5
jus Maljon & Cheljon, & orbata est muli-
er viro suo, & duobus filiis suis. Et rever- 6
sa est ipsa, & duæ nurus ejus secum de ter-
ra Moab: quoniam audierunt in terra Mo-
ab, quòd visitâsset Dominus populum suum
dando eis alimentum. Et egressæ sunt de 7
terra habitationis suæ, ipsa, & duæ nurus
ejus secum ad revertendum, & proficiscen-
dum in terram Juda. Et dixit Naami nuri- 8
bus suis, Revertimini, & ite in regionem
vestram, & in domum cognationis vestræ:
& Dominus faciat vobiscum misericordias,
sicut fecistis mecum, & cum duobus filiis meis
qui mortui sunt; Et det vos Dominus in 9
misericordiam, & inveniatis requiem in
domo parentum vestrorum: & osculata est
eas; & elevaverunt vocem suam, & fleve-
runt. Et dicunt ei; Nequaquam, sed te- 10
cum pergemus ad terram tuam, & populum
tuum. Et ait eis Naami, Revertimini filiæ 11
meæ, nolite proficisci mecum. Num adhuc
erunt mihi filii, & dabo vos illis? Rever- 12
timini filiæ meæ, quoniam ego senui, ut
essem ampliùs *apta* viro, ut dicam, quòd
iterum erit mihi spes, ut sim viro, & pari-
am filios.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* نبتدي بعون الله تعالى *

* ونكتب كتاب راعوث الموابية *

* الفصل الاول *

1 * كان في ايام القضاة جوع شديد في ارض اسرائيل * خرج رجل من بيت لحم قرية يهودا
2 ليسكن في ارض مواب وامراته وابناه * لان الجوع اشتد في الارض جدا * وكان اسم الرجل
اليملك واسم امراته نعما * واسماء ابنيه مليون وجليون * افراثيون من بيت لحم قرية يهودا *
3 4 فاتوا الى ارض مواب ليسكنوها * فتوفي اليملك بعل نعما * وبقيت هي وابناها * فتزوجا
ابناها امراتين من الموابيين * اسم الواحدة عرفا * واسم الاخرى راعوث * سكنوا هناك
5 نحو من عشر سنين * وتوفيا ابناها مليون وجليون * وارملت الامراة وثكلتا كنتاها
6 * فرجعت من ارض مواب هي وكنتاها * لانه بلغها بارض مواب ان الرب تعاهد شعبه *
7 ووسع عليهم في رزقهم * وخرجت هي وكنتاها من ارض مواب * ورجعت الى ارض يهودا
8 * وقالت نعما لكنتيها ارجعا الى بلادكما واهلكما * والرب يرحمكما وينعم عليكما كما صنعتما
9 بي وبابناي * ويجيبكما الرب الى اهلكما * وتجدان راحة عند ابايكما وقبيلتكما * ورفعتا اصواتهما
10 11 بالبكاء * وقالتا لها كلا ما ننصرف ولكن ننطلق معك الى ارضك وبلاد شعبك * قالت
12 لهما نعما ارجعا يا بناتي لماذا تنطلقان معي لعل تظنان اني اتزوج ويولد لي بنون * ارجعا
يا ابنتي لاني قد شخت وجزت حد التزويج وايست ان يكون لي رجاء ان اتزوج رجل
فيولد لي بنون *

INCIPIMUS OPE DEI
EXCELSI,
ET
SCRIBEMUS LIBRUM
RUTH MOABITIDIS.

CAP. I.

Fuit in diebus Judicum fames vehe- 1
mens in terra Israel. Et egressus est vir
de Bethlehem civitate Juda, ut habitaret
in terra Moab: & uxor ejus, & duo filii
ejus, quoniam fames invaluerat in terra
valdè. Et erat nomen viri Elimelech, & 2
nomen uxoris ejus Naama, & nomina fi-
liorum ejus Maljon, & Geljon, Ephra-
tæi, de Bethlehem civitate Juda: & vene-
runt in terram Moab, ut habitarent eam.
Et mortuus est Elimelech vir Naamæ, & 3
remansit ipsa, & duo filii eius. Et connu- 4
bio copulati sunt duo filii ejus duabus mu-
lieribus ex Moabitis, nomen unius Arpha,
& nomen alterius Ruth: habitaverunt
ibi circiter decem annos. Et mortui sunt 5
duo filii ejus Maljon, & Geljon: & or-
bata est mulier, & relictæ sunt ambæ nu-
rus ejus. Et reversa est de terra Moab, 6
ipsa, & duæ nurus ejus. Etenim nunti-
atum ei erat in terra Moab, quòd Domi-
nus visitâsset populum suum, & dilatâs-
set eis bona. Et egressa est ipsa, et duæ nurus 7
ejus de terra Moab, & reversa in terram
Juda. Et ait Naama nuribus suis; Re-
vertimini in regionem vestram, & ad ve-
stros. Et Dominus misereatur vestri, & 8
gratificetur vobis quemadmodum fecistis
mihi, & duobus filiis meis. Et perducat 9
vos Dominus ad vestros, & inveniatis
requiem apud patres vestros, & generati-
onem vestram: & elevaverunt voces suas
in fletu, Et dixerunt ei ambæ, Non re- 10
cedemus: sed ibimus tecum in terram
tuam, & regionem populi tui. Ait illis 11
Naama, Revertimini filiæ meæ, cur ve-
nitis mecum? Num putatis quòd sim
nuptura, & nascentur mihi filii? Rever- 12
timini filiæ meæ, quoniam jam senui, &
præterii terminum nubendi, & amisi spem
omnem nubendi viro, & ut nascerentur
mihi filii,

,eritis clauſæ eis nunquid ? grandeſcant donec expectabitis eos Nunquid
13 הֲלָהֵן תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה
,vobis præ valdè mihi amaritudo quia,meæ filiæ Ne ? viro eſſe non ad
לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ אַל בְּנֹתַי כִּי־מַר־לִי מְאֹד מִכֶּם
fleverũt & ,ſuã vocẽ levaverũt Et .Domini manus me in eſt egreſſa quia
14 כִּי־יָצְאָה בִי יַד־יְהוָה׃ וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה
.ea in adhæſit Ruth & ;ſuæ ſocrui Horpah oſculum dedit Et .adhuc
עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ׃
;ſuos deos ad & ,ſuũ populũ ad tua fratria eſt reverſa Ecce : ait Et
15 וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל־עַמָּהּ וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ
,te deſerendũ ad,me in incurras Ne : Ruth dixit Et .tuã fratriã poſt revertere
16 שׁוּבִי אַחֲרֵי יְבִמְתֵּךְ׃ וַתֹּאמֶר רוּת אַל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעָזְבֵךְ
,pernoctaveris quo in & ;ibo ,iveris quocunque quia : te poſt à recedẽdũ ad
לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל־אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי
quo In .meus Deus ,tuus Deus & :meus popul⁹,tu⁹ popul⁹: pernoctabo
17 אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי׃ בַּאֲשֶׁר
ſic & ,mihi Dominus faciat Sic .ſepeliar ibi & ,moriar ,fueris mortua
תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה
ſe roborans quòd vidit Et .te inter & ,me inter dividet mors quia ,addat
18 יֹסִיף כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ׃ וַתֵּרֶא כִּי־מִתְאַמֶּצֶת
,ipſæ ambæ iverunt Et .eam ad loqui ceſſavit & ,ſecum eundum ad ipſa
19 הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ וַתֶּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ׃ וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם
eſt commota &,Bethlechem eas venire circa fuit &:Bethlechem ipſas venire uſq;
עַד־בֹּאָנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאָנָה בֵּית לֶחֶם וַתֵּהֹם
dixit Et ? Nahomi hæc Num : dixerunt & ;eis ſuper civitas tota
20 כָּל־הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי׃ וַתֹּאמֶר
quia ,Mara me vocate : Nahomi me vocetis Ne : eas ad
אֲלֵיהֶן אַל־תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאןָ לִי מָרָא כִּי־
vacuam & ,abii plena Ego .valde mihi Sufficiens ſibi amaritudinẽ dedit
21 הֵמַר שַׁדַּי לִי מְאֹד׃ אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם
DOMINUS & ? Nahomi me vocabitis quid Ut .DOMINUS me reduxit
הֱשִׁיבַנִי יְהוָה לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיהוָה
,Nahomi eſt reverſa Et .mihi malefecit ſibi Sufficiens & ,me in eſt teſtificatus
22 עָנָה בִי וְשַׁדַּי הֵרַע לִי׃ וַתָּשָׁב נָעֳמִי
ipſæ & : Moab agris ex reverſa ea cum ejus nurus Moabitis Ruth &
וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כַלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה מִשְּׂדֵי מוֹאָב וְהֵמָּה
.hordeorum meſſis principio in Bethlechem venerunt
בָּאוּ בֵּית לֶחֶם בִּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים׃

CAP. II. ב

familia è virtute potens vir ,ejus viro notus Nahomi ipſius Et
1 וּלְנָעֳמִי מוֹדַע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת
:Nahomi ad Moabitis Ruth Dixitque .Bohaz ej⁹ nomẽ & ,Elimelech
2 אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּעַז׃ וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֶל־נָעֳמִי
gratiã invenero quem poſt ſpicis in colligam & ,agrum in nunc Ibo
אֵלְכָה־נָּא הַשָּׂדֶה וַאֲלַקֳטָה בַשִּׁבֳּלִים אַחַר אֲשֶׁר אֶמְצָא־חֵן
agro in collegit &,venit & ,abiit Et .mea filia Vade :ei dixit Et .ej⁹ oculis in
3 בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בִתִּי׃ וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה
,Bohaz ipſius agri pars ejus accidens accidit Et .meſſores poſt
אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז
,Bethlechem de venit Bohaz ecce Et .Elimelech familia de qui
4 אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ׃ וְהִנֵּה־בֹעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם
.Domin⁹ tibi Benedicat ;ei dixerũt Et .vobiſcũ Dñs ; meſſoribus dixitq;
וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ יְהוָה׃
? hæc puella Cujus : meſſores ſuper ſtanti ſuo puero Bohaz Dixitq;
5 וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃

Verſio VUL. LAT.

13 Si eos exſpectare velitis,donec creſcant, & annos pubertatis impleant, antè eritis vetulæ, quàm nubatis. Nolite, quæſo, filiæ meæ: quia veſtra anguſtia magis me premit,& egreſſa eſt
14 manus Dñi contra me. Elevatâ igitur voce,rurſùs flere cœperunt:Orpha oſculata eſt ſocrũ, ac reverſa eſt:Ruth adhæ-
15 ſit ſocrui ſuæ. Cui dixit Noemi;En reverſa eſt cognata tua ad populũ ſuũ,et ad deos ſuos;
16 vade cum ea. Quæ reſpondit, Ne adverſeris mihi ut relinquã te et abeã:quocunq; enim perrexeris, pergã: & ubi morata fueris,& ego pariter morabor, Popul⁹ tuus populus meus,&
17 Deus tu⁹ Deus meus. Quæ te terra morientẽ ſuſceperit,in ea moriar: ibiq; locũ accipiã ſepulturæ. Hæc mihi faciat Dñs, & hæc addat,ſi non ſola mors
18 me & te ſeparaverit. Videns ergò Noemi, quòd obſtinato animo Ruth decreviſſet ſecum pergere, adverſari noluit, nec ad ſuos ultrà reditũ pſuadere.
19 Profectæq; ſunt ſimul,& venerunt in Bethlehẽ. Quibus urbẽ ingreſſis, velox apud cunctos fama percrebruit:dicebántque mulieres, Hæc eſt illa Noemi?
20 Quib⁹ ait,Ne vocetis me Noemi (id eſt,pulchrã) ſed vocate me Mara (id eſt, amarã) quia amaritudine valdè replevit me
21 Omnipotens. Egreſſa ſum plena,& vacuam reduxit me Dñs. Cur ergò vocatis me Noemi, quam Dñs humiliavit, & affli-
22 xit Omnipotens? Venit ergò Noemi cum Ruth Moabitide nuru ſua,de terra peregrinationis ſuæ: ac reverſa eſt in Bethlehẽ,quãdo primùm hordea metebantur.

CAP. II.

1 ERat autem viro Elimelech conſanguineus, homo potens, & magnarũ opũ, nomine Bo-
2 oz. Dixitq; Ruth Moabitis ad ſocrũ ſuam,Si jubes,vadam in agrum, & colligam ſpicas, quæ fugerint man⁹ metentium,ubicunq; clementis in me patrisfamiliâs reperero gratiam.Cui illa reſpondit, Vade filia mea.
3 Abiit itaq; & colligebat ſpicas poſt terga metentium. Accidit autem ut ager ille haberet do-
4 minum nomine Booz, qui erat de cognatione Elimelech. Et ecce,ipſe veniebat de Bethlehem: dixitque meſſoribus, Dominus vobiſcum. Qui reſponderunt
5 ei, Benedicat tibi Dominus. Dixitque Booz juveni, qui meſſoribus præerat, Cujus eſt hæc puella?

Verſ. GRÆC. LXX. Interp.

13 Μὴ αὐτοὺς προσδέξεσθε ἕως οὗ ἁδρυνθῶσιν; ἢ αὐτοῖς κατασχεθήσεσθε τοῦ μὴ γενέσθαι ἀνδρί; μὴ δὴ θυγατέρες μου, ὅτι ἐπικράνθη (χ) μοι ὑπὲρ ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεὶρ κυρίου.
14 Καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν ἔτι. καὶ κατεφίλησεν Ὀρφὰ τὴν πενθερὰν αὐτῆς, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς. Ῥοὺθ δὲ ἠκολούθησεν
15 αὐτῇ. Καὶ εἶπε (ψ) Νωεμὶν πρὸς Ῥούθ, Ἰδοὺ ἀνέστρεψε (ω) σύννυμφός σου πρὸς λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῆς, (α) ἐπιστράφηθι δὴ καὶ
16 σὺ ὀπίσω τῆς συννύμφου σου. Εἶπε δὲ Ῥούθ, Μὴ (β) ἀπαντήσαί μοι τοῦ καταλιπεῖν σε, ἢ ἀποστρέψαι ὄπισθέν σου, (γ) ὅτι σὺ ὅπου ἐὰν πορευθῇς, πορεύσομαι, καὶ οὗ ἐὰν αὐλισθῇς, αὐλισθήσομαι· ὁ λαός σου, λαός μου, καὶ ὁ θεός σου, θε-
17 ός μου· Καὶ οὗ ἐὰν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι. τάδε (δ) ποιήσαι μοι κύριος, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατος διαστελεῖ ἀνα-
18 μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. Ἰδοῦσα δὲ (ε) Νωεμὶν ὅτι κραταιοῦται αὐτὴ τοῦ πορεύεσθαι μετ᾽ αὐτῆς, ἐκό-
19 πασε τοῦ λαλῆσαι πρὸς αὐτὴν ἔτι. Ἐπορεύθησαν δὲ ἀμφότεραι, ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτὰς εἰς (ζ) Βηθλεέμ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς Βηθλεέμ, καὶ ἤχησε πᾶσα ἡ πόλις (η) ἐπ᾽
20 αὐταῖς, καὶ εἶπον, Εἰ αὕτη ἐστὶ Νωεμίν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς, Μὴ δὴ καλεῖτέ με (θ) Νωεμίν, καλέσατέ με (ι) Πικράν, ὅτι ἐπικράνθη ἐν ἐμοὶ
21 ὁ ἱκανὸς σφόδρα. Ἐγὼ πλήρης ἐπορεύθην, καὶ κενὴν ἀπέστρεψέ με ὁ κύριος. καὶ ἱνατί καλεῖτέ με (κ) Νωεμίν, καὶ κύριος (λ) ἐταπείνωσέ
22 με, καὶ ὁ ἱκανὸς ἐκάκωσέ με; Καὶ ἐπέστρεψε Νωεμὶν καὶ Ῥοὺθ ἡ Μωαβῖτις ἡ νύμφη (μ) αὐτῆς ἐπιστρέφουσαι ἐξ ἀγροῦ Μωάβ. αὗται δὲ παρεγενήθησαν εἰς (ν) Βηθλεὲμ ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν.

ΚΕΦ. β΄.

1 ΚΑὶ τῇ (α) Νωεμὶν ἀνὴρ γνώριμος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὁ δὲ ἀνὴρ δυνατὸς (β) ἰσχύϊ ἐκ τῆς συγγενείας Ἐλιμέλεχ, καὶ ὄνομα αὐτῷ (γ) Βο-
2 όζ. Καὶ εἶπε Ῥοὺθ ἡ Μωαβῖτις πρὸς (δ) Νωεμίν, Πορευθῶ δὴ εἰς ἀγρόν, καὶ συνάξω ἐν τοῖς στάχυσι κατόπισθεν οὗ ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐτῇ, Πορεύου, θύγα-
3 τερ. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐλθοῦσα συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ (ε) κατόπισθε τῶν θεριζόντων. καὶ περιέπεσε περιπτώματι τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ (ζ) Βοὸζ τοῦ
4 ἐκ τῆς συγγενείας (η) Ἐλιμέλεχ. Καὶ ἰδοὺ (θ) Βοὸζ ἦλθεν ἐκ (ι) Βηθλεέμ, καὶ εἶπε τοῖς θερίζουσι, Κύριος μεθ᾽ ὑμῶν. καὶ (κ) εἶπον αὐτῷ, Εὐλογή-
5 σαι σε κύριος. Καὶ εἶπε (λ) Βοὸζ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ ἐφεστῶτι ἐπὶ τοὺς θερίζοντας, Τίνος ἡ νεᾶνις αὕτη;

MS. A. μοι (χ) σφόδρα. ὑπὲρ (ψ) Νοεμμεὶν (ω) ἡ σύννυμφός (α) ἐπιστράφηθι (β) ἀπαντῆσαι ἐμοὶ (γ) ὅτι ὅπου (δ) ποιήσαι κύριός μοι, (ε) Νοεμμεὶν (ζ) Βηθλεέμ. καὶ ἐγένετο (η) ἐπ᾽ αὐταῖς, καὶ εἶπον, Αὕτη τί ἐστι Νοομμείν; (θ) Νοομμείν (ι) Πικρίαν, (κ) Νοομμείν, (λ) ἐταπείνωσέ με; Καὶ ἐπέστρεψεν Νοομμείν (μ) αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς ἐπιστρέφουσα (ν) Βαιθλεέμ. Κεφ. β΄. MS. A. (α) Νοεμμείν (β) ἐν ἰσχύϊ (γ) Βοός. (δ) Νοομμεί, (ε) ὄπισθεν (ζ) Βοός (η) Ἀλιμέλεχ. (θ) Βοός (ι) Βαιθλεέμ, (κ) εἶπαν (λ) Βοὸς τῷ παιδαρίῳ

Cum Tranſl. LAT.

13 Nunquid ipſos expectabitis, donec adoleverint? aut ipſis detinebimini, ut nõ ſitis viro? Nequaquã nunc filiæ meæ: nã amaritudo eſt mihi ſuper vos, quoniã exiit in me man⁹ Domini.
14 Et elevaverunt vocẽ ſuã, & ploraverunt adhuc. Et oſculata eſt Orpha ſocrũ ſuã: & reverſa ad populũ ſuũ. Ruth autẽ ſequuta eſt eã.
15 Et dixit Noemin ad Ruth, Ecce rediit cognata tua ad populũ ſuũ, et ad deos ſuos: Revertere nunc & tu poſt cognatã tuam.
16 Dixit autẽ Ruth, Ne (b) occurrat mihi, ut derelinquã te, aut avertar à poſt te: quoniam quocunq; tu iveris, ibo: et ubicunque manſeris, manebo. Popul⁹ tu⁹, popul⁹ me⁹: et De⁹ tu⁹, De⁹ me⁹.
17 Et ubicunq; morieris, moriar, & ibi ſepeliar. Hæc verò faciat mihi Dñs, & hæc adjiciat: quia mors dividet inter me, et te.
18 Videns autẽ Noemin, quia illa perduraret ad eundũ ſecũ, ceſſavit loqui ad eã ultrà.
19 Iverunt autẽ ambæ, quoadusq; ipſæ advenirẽt in Bethleẽ. Et factũ eſt, dũ ipſæ veniret in Bethleẽ, et ſonuit univerſa civitas ſuper eas: et dixerũt, Si hæc eſt Noemin?
20 Et dixit ad eas, Nequaquã nunc vocate me Noemin; vocate me Amarã: quoniã inamaravit in me Omnipotẽs valdè.
21 Ego plena ivi, et inanẽ reduxit me Dñs. Et ut quid vocatis me Noemin; & Dominus humiliavit me, et Omnipotens afflixit me?
22 Et rediit Noemin, & Ruth Moabites nur⁹ ej⁹, redeuntes ex agro Moab. Hæ verò advenerũt in Bethleẽ in principio meſſis hordeorũ.

CAP. II.

1 ET ipſi Noemin erat vir notus viro ej⁹: Vir autẽ potens fortitudine ex cognatione Elimelech: & nomen ei, Booz.
2 Et dixit Ruth Moabites ad Noemin, Vadã nũc in agrũ: et colligã in ſpicis à tergo, cujuſcũq; invenero gratiã in oculis ej⁹. Dixit autẽ ei, Vade, filia.
3 Et ivit: et veniens collegit in agro à tergo metẽtiũ. Et evenit evẽtu ad partẽ agri Booz, qui ex cognatione Elimelech.
4 Et ecce Booz venit de Bethleẽ: et dixit meſſorib⁹, Domin⁹ vobiſcũ. Et dixerunt ei, Benedicat te Domin⁹.
5 Et dixit Booz puero ſuo, qui aſſiſtebat ſuper meſſores, Cujus eſt adoleſcẽtula hæc?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 דלמא להון אתון מתינן עד די ירבון כאתתא דנטרא ליבם קליל למסבה לגבר
הבדילהון אתון יתבן עגימן בדיל דלא למהוי מתנסבן לגבר בבעו ברתי לא תמררון
14 נפשי ארום מריר לי יתיר מנכון ארום נפקת בי מחא מן קדם יי׃ ונטלן קלהן ובכיין עוד
15 ומנא אוחרנא ונשיקת ערפה לחמותה ורות אתדבקת בה׃ ואמרת הא תבת יבמתיך לות
16 עמה ולות דחלתה תובי בתר יבמתיך לעמיך ולדחלתיך׃ ואמרת רות לא תקניטי בי
למשבקיך למתב מן בתריך ארום תאיבא אנא לאתגיירא אמרת נעמי אתפקדנא למטר
שביא ויומי טבא בדיל דלא להלכא בר מתרין אלפין אמין אמרת רות לכל מן די את
אזלא איזיל אמרת נעמי אתפקדנא דלא למבת כחדא עם עממיא אמרת רות לכל אתר
די תביתי אבית אמרת נעמי אתפקדנא למנטר שית מאה ותלת עסר פקודיא אמרת
רות מה דנטרין עמיך איהא נטרא אנא כאלו הוו עמי מן קדמת דנא אמרת נעמי
17 אתפקדנא דלא למפלח פולחנא נוכראה אמרת רות אלהך הוא אלהי׃ אמרת נעמי
אית לנא ארבע דיני מותא לחיביא רגימת אבנא ויקידת נורא וקטילת סיפא וצליבת
קיסא אמרת רות לכל מה דתמותי אמות אמרת נעמי אית לנא בית קבורתא אמרת
רות ותמן אהא קבירא ולא תוסיפי עוד למללא כדנן יעבד יי לי וכדנן יוסיף עלי ארום
18 מותא יהא מפריש ביני ובינך׃ וחזת ארום מאלמא היא למהך עמה ופסקת מלמללא לה׃
19 ואזלן תרויהן עד דעלן בית לחם והוה כד עלן לבית לחם וארגישו כל יתבי קרתא
20 עליהן ואמרן הדא נעמי׃ ואמרת להון לא תהוין קרן לי נעמי קרו לי מרירת נפשא
21 ארום אמריר שדי לי לחדא׃ אנא מליא אזלית מבעלי ומבני וריקניא אתבני יי מנהון
22 למא דין אתון קרן לי נעמי ומן קדם יי אסתהיד לי חובתי ושדי הבאיש לי׃ ותבת נעמי
ורות מואביתא כלתה עמה די תבת מחקל מואב ואנון אתו בית לחם במעלי יומא
דפסחא ובההוא יומא שריאו בני ישראל למחצד ית עומר דארמותא דהוה מן שעורין׃

ב

1 ולנעמי אשתמודע לגברה גבר גבר תקיף באוריתא מן יחוס אלימלך ושמיה בועז׃
2 ואמרת רות מואביתא לות נעמי איזיל כען לחקלא ואכנוש בשבולין בתר דאשכח
3 רחמין בעינוי ואמרת לה איזילי ברתי׃ ואזלת ועלת וכנשת בחקלא בתר חצודיא וארע
4 ארעהא אחסנת חקלא די הוה לבועז דמן יחוס אלימלך׃ והא בועז אתא מבית לחם
5 ואמר לחצודיא יהא מימרא דיי בסעדכון ואמרו ליה יברכנך יי׃ ואמר בועז לעולימיה
דממני רב על חצודיא לאידין אומא ריבא הדא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

13 Fortaſſe ad eos vos expectantes uſq; quò adoleſcent, *ſicut mulier quæ ſervat [ſe] leviro parvulo ad accipiendũ eã viro?* Num propter eos vos ſedentes triſtes,ut ꝗ non ad eſſe acceptas viro? Obſecro filiæ meæ,non amaricabitis animã meã;nã amaricavit mihi cor meũ magis à vobis,quoniam exivit in me pcuſſio ab-ante Dñm.
14 Et levaverunt vocẽ ſuã, et fleverunt adhuc vice alterã:et oſculata eſt Gharpah ſocrũ ſuã, & Ruth apprehendit in
15 illa. Et dixit: Ecce rediit affinis tua ad populũ ſuũ & ad Timorẽ ſuũ,redi
16 poſt affinẽ tuã ad populũ tuũ & ad Timorẽ tuũ. Et dixit Ruth: Ne ſollicites me ad dimittendũ ad redeundũ de-poſt te;quoniã *cupio ego ad proſelytandũ: dixit Naghami, Juſſi ſumus obſervare ſabbatha & dies bonos,ad non eundũ ultra bis mille cubitos; dixit Ruth,* Ad omne id quò tu is,ibo; *dixit Naghami,Juſſi ſumus non pernoctare unà cum gentibus; dixit Ruth,* In omni loco quo pnoctabis,pnoctabo : *dixit Naghami, Juſſi ſumus cuſtodire trecenta & tredecĩ mandata; dixit Ruth, Quod cuſtodiunt populus tuus ero cuſtodiens ego,* ut ſi fuerunt populus me⁹ ex antiquo hic : *dixit Naghami,Juſſi ſumus ut non colamus cultũ extraneũ;dixit Ruth,* De⁹ tu⁹
17 ipſe De⁹ me⁹. *Dixit Naghami,ſunt nobis quatuor judicia mortis reis, lapidatio lapide,et combuſtio igne, & occiſio gladio,et ſuſpenſio ligno;dixit Ruth,*In omni eo quo morieris,moriar : *dixit Naghami,Eſt nobis domus ſepulturæ;dixit Ruth,*Et ibi ero ſepulta:et nõ addes ultrà ad loquendũ;ſic faciet Dñs mihi, & ſic addet ſup me,ꝗ mors ſeparabit inter me & inter te.
18 Et vidit ꝗ confortata illa ad ambulandũ ſecum , et concluſit à loquendo
19 illi. Et iverunt duæ illæ uſque quo aſcenderunt Bethlehhẽ: & fuit quando aſcenderunt ad Bethlehhem, et congregati ſunt oẽs habitatores urbis ſup
20 eas, et dixerunt:An hæc Naghami? Et dixit illis: Non eritis vocantes mihi Naghami; vocate mihi Amarã *animâ*, quoniã amaricavit omnipotens
21 mihi valdè.Ego plena ivi *viro meo & filiis meis,*& inanẽ redire fecit me Dominus ab illis : ad quid hoc vos vocantes mihi Naghami, et ab-ante
22 Dominũ teſtificata eſt in me culpa mea,et omnipotens malè eſſe fecit mihi?Et *rediit* Naghami et Ruth Moabiah nur⁹ ejus cũ eâ,quæ rediit ex agro Moab. Et illæ *venerunt* Bethlehhem in introitibus diei Pizzhha:et in illo die cœperũt filii Iſrael ad metendũ manipulũ elevationis qui fuit ex ordeis.

CAP. II.

1 ET Naghami cognitus fuit ad virum ejus vir potens, fortis *in lege*, ex
2 proſapia Elimelech, et nomen illius Boghaz. Et dixit Ruth Moabiah ad Naghami: Ibo nunc ad agrum, et colligam in ſpicis poſt quem inveniam
3 miſericordias in oculis ejus: et dixit illi,Ito filia mea. Et ivit et intravit, et collegit in agro poſt meſſores;et accidit accidẽs *ejus* poſſeſſioni agri qui
4 fuit Boghaz qui ex proſapiâ Elimelech. Et ecce Boghaz venit ex Bethlehhem, et dixit meſſoribus , Sit dictum Domini in auxilio veſtro:et dixe-
5 runt illi , Benedicet tibi Dominus. Et dixit Boghaz ad puerum ſuum, quem præpoſuit magiſtrum ſuper meſſores : Cui nationi puella hæc?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

* Et vos expectabitis illos, donec creverint, & 13
impediemini ne sitis viro: non filiæ meæ, quo-
niã amaritudine affecta sum valdè super vos,
& mihi amari⁹ est quàm vobis, quoniam ma-
nus Domini egressa est post me. Et elevave- 14
runt iterum vocem suam, & fleverunt, & o-
sculata est Arpha socrum suam, & reversa, &
abiit; Ruth autem adhæsit ei. Et dixit ei so- 15
crus ejus, Ecce fratria tua reversa est ad po-
pulum suum, & in domum cognationis suæ:
revertere etiam tu post fratriam tuam. Et 16
ait illi Ruth, Absit mihi, ut revertar à te, &
relinquam te, quoniam in locum quò ieris,
ibo; & ubi habitaveris, habitabo. Populus
tuus, populus meus: & Deus tuus, Deus me-
us. Et ubi mortua fueris, moriar etiam ego, 17
& sepeliar. Sic faciat mihi Deus, & sic mi-
hi addat, nisi mors sola separabit inter me, &
te. Cùm autem vidisset Naami, quòd verè 18
complacuisset ei abire secum, siluit dicere ei,
ut reverteretur. Et venerunt simul usque 19
Bethlehem Judæ. Et factum est, ut cùm ve-
nissent in Bethlehem, lætaretur in eis omnis
urbs, & dicebant; Hæc est Naami. Et di- 20
xit eis; Ne vocetis me Naami, sed vocate me
Amaram animæ; quoniam Elisadai amaram
reddidit me valdé. Plenè enim discessi hinc, 21
& Dominus reduxit me vacué. Quare ergò
nunc vocatis me Naami, cùm Dominus hu-
miliaverit me, & qui valet manibus malefe-
cit mihi. Et reversa est Naami, & Ruth Moa- 22
bitis nurus ejus cum illa. Quoniam ei com-
placuit reverti cum ea in corde perfecto. Et
venerunt de terra Moab in principio messis
hordeorum.

CAP. II.

NAami autem erat vir unus cognatus, de 1
cognatione Elimelech viri sui, vir notus,
nomine Booz. Et dixit Ruth Moabitis Naa- 2
mi socrui suæ, Ibo in agrum, & faciam spi-
cilegium post operarios apud quem inveniã
misericordiã in oculis ejus. Et dixit ei socrus 3
ejus, Vade filia mea. Et abiit Ruth ad facien-
dum spicilegium post messores, & occurrit ei
pars agri Booz, consanguinei Elimelech. Et 4
ecce Booz venit de Bethlehem, et dixit messo-
ribus; Pax vobiscum. Et dicunt ei, Domi-
nus benedicat tibi. Et dixit Booz puero, qui 5
præerat operariis, Quod nuncium est puellæ
hujus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 فستطران حتى يتربيا ويتزوجا بكما وتمنعان من التزويج * فلا تفعلا يا ابنتاي لان نفسي قد
كربت واصابني مرار شديد ومرارتي اشد من مرارتكما * لاني حيث خرجت من بلادي خرج
14 معي عقاب الرب * ورفعن اصواتهن بالبكاء * وقبلت عرفا حماتها ورجعت * فاما راعوث فلم
15 تفارقها * فقالت لها حماتها قد رجعت سلفتك الى شعبها وبيت ابيها * ارجعي انت ايضا مع
16 سلفتك * قالت لها راعوث حاش الله ان ارجع وادعك وحدك * بل انطلق معك حيث
17 انطلقتي وحيث ما سكنتي سكنت معك شعبك شعبي والاهك الاهي * وحيث تكونين وفاتك هناك
18 اموت انا وادفن معك هكذا يصنع الله وكذلك يزيدني ان افارقك الا عند الموت * فلما راتها
19 انها قد احبت الانطلاق معها بعينها كفت عن القول لها في الرجوع * فجاءا جميعا الى بيت لحم *
20 فلما اتيا الى بيت لحم فرحت المدينة كلها بهما * وقالوا هذه نعما * فقالت لهم لا تدعوني نعما ولكن
21 ادعوني مرة النفس لان الاله المواعد امرني جدا * لاني انطلقت من هاهنا كثيرة الاهل وردني
22 الرب خالية * فلماذا تدعوني نعما * والرب قد وضعني واذل في عقوبة شديدة * ثم رجعت نعما
وراعوث كنتها الموابية معها التي هويت ان ترجع معها من كل نفسها * وكان الوقت الذي
1 اتيا فيه اول حصاد الشعير * الفصل الثاني * وكان لنعما رجلا من
2 معارفها من قبيلة الملك زوجها رجلا معروفا اسمه باعاز * فقالت راعوث الموابية لنعما حماتها
انطلق الى الحقل والتقط لقاطا خلف الحصادين * في ارض من اطلب منه الرحمة * فقالت لها
3 حماتها انطلقي يا ابنتي * فانطلقت راعوث لتلتقط خلف الحصادين * فاتفق دخولها في
4 قسمة حقل باعاز نسيب الملك بعلها * واذا باعاز مقبل من بيت لحم * فسلم على الحصادين
5 فقالوا له بارك الله عليك * قال باعاز للفتى القايم على الحصادين ما شان هذه الفتاة *

* *Et expectabitis, donec creverint: & du-* 13
cent vos in uxores, & prohibebimini nu-
bere. Ne faciatis filiæ meæ, quoniam anima
mea contristata est, & accidit mihi ama-
ritudo vehemens: & amaritudo mea est
vehementior amaritudine vestrâ. Quoniã
cùm egressa sum de regione mea, egressum
est mecum supplicium Domini. Et eleva- 14
verunt voces suas in fletu: & osculata
est Arpha socrum suam, et reversa est: at
Ruth non discessit ab ea. Et dixit ei so- 15
crus sua, Jam reversa est cognata tua ad
populum suum, & ad domum patris sui,
revertere tu quoque cum cognata tua. Ait 16
illi Ruth; Avertat Deus ut revertar &
relinquam te solam: sed ibo tecum quo-
cumq; ieris, & ubi morata fueris, morabor
tecum. Populus tuus, populus meus: &
Deus tuus, Deus meus. Et ubi fuerit mors 17
tua, ibi moriar ego, & sepeliar tecum. Sic
faciat Deus & sic addat mihi, si discedã
à te nisi in morte. Cùm autem vidisset 18
Naama quòd dilexisset abire cum illa
omnino, abstinuit dicere ei de reditu. Et 19
venerunt simul in Bethlehem. Et cùm
pervenissent in Bethlehem, lætata est civi-
tas universa de illis: et dixerunt, Hæc est
Naama. Et ait illis; Ne vocetis me Naama, 20
sed vocate me Amaram animæ, quoniam
Deus promissorũ amarã reddidit me val-
dé. Quoniam egressa sum hinc multipli- 21
cis familiæ, & reduxit me Dominus va-
cuam: quare ergò vocatis me Naama?
Et Dominus jam humiliavit me, & im-
misit in me supplicium vehemens. Tum re- 22
versa est Naama et Ruth nurus ejus Mo-
abitis cum illa, quæ voluit redire cum ipsa
de tota anima sua. Et erat tempus quo ve-
nerunt, principium messis hordei.

CAP. II.

ERat autem ipsi Naama vir de notis e- 1
jus, de cognatione Elimelech viri sui;
vir notus: nomen ejus Booz. Et dixit 2
Ruth Moabitis Naama socrui suæ, Ibo
in agrum et faciam spicilegium post mes-
sores in terra ejus, apud quem consecuta
fuero misericordiam. Dixit illi socrus e-
jus, Vade filia mea. Et abiit Ruth ad 3
faciendum spicilegium post messores; &
accidit ingressus ejus in partem agri Bo-
oz, cognati Elimelech viri sui. Et ecce 4
Booz veniens de Bethlehem, & salutavit
messores, & dixerunt ei, Benedicat
Deus tibi. Dixit Booz puero qui præ- 5
erat messoribus, Quæ ratio est hujus
puellæ?

רות : ב

,ipsa Moabitis Puella : ait & , messores super stans puer respōdit Et
6 ויען הנער הנצב על הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא
,obsecro,Colligam,dixit Et : Moab agris de Nahomi cum est reversa quæ
7 השבה עם נעמי משדי מואב : ותאמר אלקטה נא
nunc à stetit & ,venit & : messores post manipulis in congregabo &
ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא ותעמוד מאז
Bohaz Dixitque .paululū domi ejus sessio hæc : nunc usque & mane
8 הבקר ועד עתה זה שבתה הבית מעט : ויאמר בעז
agrum in colligendū ad vadas Ne ? mea filia audisti Nōnne : Ruth ad
אל רות הלוא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה
.meis puellis cum adhærebis hic & :hinc transeas non etiam & ,alterum
אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נערתי :
præcepi non An .eas post ibis & ,messuerint quem , agro in tui Oculi
9 עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן הלוא צויתי
, vasa ad ibis & sities & ? te tangendū non ad pueris
את הנערים לבלתי נגעך וצמת והלכת אל הכלים
,suam facies super cecidit Et .pueri hauserint quæ his de bibes &
10 ושתית מאשר ישאבון הנערים : ותפל על פניה
gratiam inveni Quare : eum ad dixitque : terram in se incurvavit &
ותשתחו ארצה ותאמר אליו מדוע מצאתי חן
,Bohaz Responditque ? alienigena ego & me agnoscendū ad,tuis oculis in
11 בעיניך להכירני ואנכי נכריה : ויען בעז
cum fecisti quod omne mihi est nunciatum Nunciando : ei dixit &
ויאמר לה הגד הגד לי כל אשר עשית את
,tuā matrē & ,tuū patrem reliquisti & : tui viri mortem post , tua socru
חמותך אחרי מות אישך ותעזבי אביך ואמך
heri nosti non quem populum ad ivisti &,tuæ nativitatis terram &
וארץ מולדתך ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול
cum à perfecta tua merces sit & ,tuū opus Dominus Rependat .nudiustertius
12 שלשום : ישלם יהוה פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם
.ejus alis sub sperandum ad venisti cujus ,Israel Deo DOMINO
יהוה אלהי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו :
,me es consolat⁹ quia ,mi domine tuis oculis in gratiā Inveniā : dixit Et
13 ותאמר אמצא חן בעיניך אדני כי נחמתני
una sicut ero non ego Et .tuæ ancillæ cor super es locutus quia &
וכי דברת על לב שפחתך ואנכי לא אהיה כאחת
,huc accede cibi tempus Ad : Bohaz ei Dixitque .tuarum ancillarum
14 שפחתך : ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם
latere ex sedit Et .aceto in tuā buccellam intinges & , pane de comedes &
ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד
.reliquū fecit &,est saturata &,cōedit & :tosta tritica ei porrexit Et .messorū
הקצרים ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר :
: dicendo ,suis pueris Bohaz præcepit & :colligendum ad surrexit Et
15 ותקם ללקט ויצו בעז את נעריו לאמר
Etiam Et .eam afficiatis pudore non & ,colligat manipulos inter Etiam
16 גם בין העמרים תלקט ולא תכלימוה : וגם
increpetis non & ,colligat & ,relinquetis & ,fasciculis de ei solvetis solvendo
של תשלו לה מן הצבתים ועזבתם ולקטה ולא תגערו
quod excussit & ,vesperam ad usque agro in collegit Et .eam in
17 בה : ותלקט בשדה עד הערב ותחבט את אשר
.hordeorum Epha ferè fuit & ,collegerat
לקטה ויהי כאיפה שערים :

Versio VUL. LAT.

6 Cui respondit; Hæc est Moabitis, quæ venit cum Noemi, de
7 regione Moabitide. Et rogavit ut spicas colligeret remanentes, sequens messorum vestigia : & de manè usque nunc stat in agro, & ne ad momentum quidem domū reversa est.
8 Et ait Booz ad Ruth; Audi filia, ne vadas in alterū agrū ad colligendum, nec recedas ab hoc loco: sed jungere puellis meis,
9 Et ubi messuerint, sequere. Mandavi enim pueris meis, ut nemo molestus sit tibi: sed etiam si sitieris, vade ad sarcinulas, & bibe aquas, de quibus
10 & pueri bibunt. Quæ cadens in faciem suam & adorans super terram, dixit ad eum; Unde mihi hoc, ut invenirem gratiam ante oculos tuos, & nôsse me dignareris peregrinam mu-
11 lierem? Cui ille respondit; Nuntiata sunt mihi omnia, quæ feceris socrui tuæ post mortem viri tui : & quòd reliqueris parentes tuos, & terram in qua nata es, & veneris ad populum, quem anteà ne-
12 sciebas. Reddat tibi Dominus pro opere tuo, & plenam mercedem recipias à Domino Deo Israel; ad quem venisti, &
13 sub cujus confugisti alas. Quæ ait; Inveni gratiam apud oculos tuos, domine mi, qui consolatus es me, & locutus es ad cor ancillæ tuæ, quæ non sum similis unius puellarum tua-
14 rum. Dixitque ad eam Booz; Quando hora vescendi fuerit, veni huc, & comede panem, & intinge buccellam tuam in aceto. Sedit itaque ad messorum latus, & congessit polentā sibi, comeditque, & saturata
15 est, & tulit reliquias. Atque indè surrexit, ut spicas ex more colligeret. Præcepit autem Booz pueris suis, dicens; Etiamsi vobiscum metere volue-
16 rit, ne prohibeatis eam : Et de vestris quoque manipulis projicite de industria, & remanere permittite, ut absq; rubore colligat, & colligentem ne-
17 mo corripiat. Collegit ergò in agro usque ad vesperā: & quæ collegerat virgā cædens & excutiens, invenit hordei quasi ephi mensurā, id est, tres modios.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον τὸ ἐφεστὸς ἐπὶ τοὺς θερίζοντας, καὶ εἶπεν, Ἡ παῖς ἡ Μωαβῖτίς ἐστιν ἡ ἀποστραφεῖσα μετὰ (μ) Νωεμὶν ἐξ
7 ἀγροῦ Μωάβ. Καὶ εἶπε, Συλλέξω δὴ καὶ συνάξω ἐν τοῖς δράγμασιν ὄπισθεν τῶν θεριζόντων· καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἀπὸ πρωΐθεν καὶ ἕως ἑσπέρας
8 οὐ κατέπαυσεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρόν. Καὶ εἶπε (ν) Βοὸζ πρὸς Ῥοὺθ, Οὐκ ἤκουσας θύγατερ; μὴ πορευθῇς (ξ) ἐν ἀγρῷ συλλέξαι ἑτέρῳ· καὶ σὺ οὐ πορεύσῃ ἐντεῦθεν, ὧδε κολλήθητι μετὰ τῶν
9 κορασίων μου. Οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς τὸν ἀγρὸν οὗ ἐὰν θερίζωσι, καὶ πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν· ἰδοὺ ἐνετειλάμην τοῖς παιδαρίοις τοῦ μὴ ἅψασθαί σου. καὶ (ο) ὅτι διψήσεις καὶ πορευθήσῃ εἰς τὰ σκεύη, καὶ πίεσαι ὅθεν (π) ἐὰν ὑδρεύ-
10 ωνται τὰ παιδάρια. Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν (ρ) ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τί ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐπιγνῶναί με, καὶ ἐγώ εἰμι
11 ξένη; Καὶ ἀπεκρίθη (σ) Βοὸζ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Ἀπαγγελίᾳ ἀπηγγέλη μοι (τ) ὅσα πεποίηκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου· καὶ πῶς κατέλιπες τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ τὴν γῆν γενέσεώς σου, καὶ ἐπορεύθης πρὸς λαὸν ὃν οὐκ ᾔδεις ἐχθὲς
12 καὶ τρίτης. Ἀποτίσαι κύριος τὴν ἐργασίαν σου (υ) γένοιτο ὁ μισθός σου πλήρης παρὰ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, πρὸς ὃν ἦλθες πεποιθέναι ὑπὸ τὰς
13 πτέρυγας αὐτοῦ. Ἡ δὲ εἶπεν, Εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου (φ) κύριε, ὅτι παρεκάλεσάς με, καὶ ὅτι ἐλάλησας ἐπὶ καρδίαν τῆς δούλης σου, καὶ
14 ἰδοὺ ἐγὼ ἔσομαι ὡς μία τῶν παιδισκῶν σου. Καὶ εἶπεν αὐτῇ (χ) Βοὸζ, Ἤδη ὥρα τοῦ φαγεῖν, πρόσελθε ὧδε καὶ φάγεσαι τῶν ἄρτων, καὶ βάψεις τὸν ψωμόν σου ἐν τῷ ὄξει. καὶ ἐκάθισε Ῥοὺθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριζόντων· καὶ ἐβούνισεν αὐτῇ (ψ) Βοὸζ ἄλφιτον, καὶ ἔφαγε καὶ ἐνεπλήσθη καὶ
15 κατέλιπε. Καὶ ἀνέστη τοῦ συλλέγειν. καὶ ἐνετείλατο Βοὸζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, λέγων, Καί γε ἀναμέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ
16 μὴ καταισχύνητε αὐτήν. Καὶ βαστάζοντες (ω) βαστάσατε αὐτῇ, καί γε παραβάλλοντες παραβαλεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν βεβουνισμένων, (†) καὶ φάγεται, καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ.
17 Καὶ συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ἕως ἑσπέρας, καὶ (α) ἐρράβδισεν ἃ συνέλεξε, καὶ ἐγενήθη ὡς οἰφὶ κριθῶν.

MS. A. (μ) Νοεμμεὶν (ν) Βοὸς (ξ) συλλέξαι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ· (ο) ὅτι (π) ἂν ὑδρεύονται (ρ) ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ εἶπε, Τί (σ) Βοὸς, (τ) πάντα ὅσα (υ) καὶ γένοιτο (φ) κύριέ μου, ὅτι (χ) Βοὸς, (ψ) Βοὸς (ω) βαστάξατε αὐτὴν, (†) καὶ ἄφετε καὶ συλλέξει, (α) ἐρράβδισεν

6 Et respondit puer assistens super messores, & dixit; Puella Moabites est, quæ revertit cum Noemin ex agro Moab. Et dixit, Colligam
7 nunc, & congregabo in manipulis post messores: & venit, & stetit à manè, & usq; ad vesperam non cessavit in agro pusillùm. Et dixit
8 Booz ad Ruth, Nonne audisti filia? Nè iveris colligere in agro altero: & tu nè eas hinc, hic adhære cū puellis meis. Oculi tui ad
9 agrum, quemcunq; messuerint, & ibis post eas: ecce mandavi pueris, nè tangant te. Et quando sitiesis, ibis ad vasa, & bibes undecunq; hauserint pueri. Et cecidit super
10 faciē suā & adoravit super terrā, & dixit ad eum: Quid, quòd inveni gratiā in oculis tuis, ut agnosceres me, & ego sum peregrina? Et respondit Booz, et dixit ei;
11 Renuntiatione renuntiata sunt mihi, quæcunq; fecisti cum socru tua, postquā mortu⁹ est vir tu⁹: & quemodò reliquisti patrē tuū, & matrē tuā, & terrā generationis tuæ, & ivisti ad populū, quē non noveras heri, & nudiustert⁹. (a)
12 Rependat Domin⁹ operationē tuā. Fiat merces tua plena à Domino Deo Israel: ad quem venisti ad confidendū sub alis ej⁹. Illa vero
13 dixit, Inveniā gratiam in oculis tuis, domine, quia consolat⁹ es me, & quia locutus es ad cor servæ tuæ: & ecce (b) ego ero tanquā una ancillarum tuarū. Et dixit ei
14 Booz, Jā hora comedendi: accede huc, & comedes panes, et tinges buccellā tuā in aceto. Et sedit Ruth à latere messorū: et porrexit ei Booz polentam: & comedit, & saturata est, et (c) reliquit.
15 Et surrexit ad colligendam. Et mandavit Booz pueris suis, dicens; Et quidē inter manipulos colligat, & nè confundatis eam. Et (d) portantes portate ei, &
16 quidē projicientes projicite ei ex congestis, & comedet, et colliget, & non increpabitis eā. Et colle-
17 git in agro usq; ad vesperam: & virgā excussit, quæ collegerat: & fuit circiter Oephi hordeorum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ואתיב עולימא דאתמנא רב על חצודיא ואמר רביא מן עמא דמואב היא דאתגירת
7 ואתגיירת עם נעמי מחקל דמואב : ואמרת אצבור כען ואכנוש שובלין באלומיא מה
דמשתאר בתר חצודיא ואתת וקמת ואתעכבת כען מקדם צפרא ועד כען פון זעיר דין
8 דיתבא בביתא צבחר : ואמר בועז לות רות הלא קבלת מני ברתי לא תהכין למצבר
שובלין בחקל אוחרן ואף לא תעברי מכא למיזל לאומה אחרתא והכא תתוספין עם
9 עולמתי : תהא מסתכלא בחקלא דיחצדון ותהכין בתריהון הלא פקדית ית עולמיא דלא
יקרבון ביך ובעדן דיאת צחיא למויי אזילי למניא ותהי שתיא מויי די מלין עולמיא :
10 ונפלת על אפהא וסגידת על ארעא ואמרת ליה מא דין אשכחית רחמין בעינך
לאשתמודעותני ואנא מעמא נוכראה מבנתהון דמואב ומעמא דלא אדכי למעל
11 בכנשתא דיי : ואתיב בועז ואמר לה אתחואה אתחוא לי על מימר חכימיא דכד גזר יי
לא גזר על נוקביא אלהן על גובריא ואתאמר עלי בנבואה דעתידין למפק מנך מלכין
ונביאין בגין טיבותא דעבדת עם חמותיך דפרנסת יתה בתר דמית בעליך ושבקת
דחלתיך ועמיך אביך ואמיך וארעא ילדותיך ואזלת לאתגיירא ולמתב בין עם די לא
12 אשתמודע ליך מאתמלי ומדקמוהי : ישלם יי ליך גמול טב בעלמא הדין על עובדך טב
ויהי אגריך שלימא לעלמא דאתי מן קדם יי אלהא דישראל דאתית לאתגיירא
ולאתחבאה תחות טלל שכינת יקריה ובההוא זכותא תשיזבי מן דין גהנם למהוי
13 חולקך עם שרה ורבקה ורחל ולאה : ואמרת אשכח רחמין בעינך רבוני ארום נחמתני
ואכשרתני למדכי בקהלא דיי וארום מללתא תנחומין על לב אמתך דאבטחתני
למחסן עלמא דאתי הי כצדקותא ואנא לית לי זכו למהוי לי חולקי לעלמא דאתי
14 אפילו עם חדא מן אמהתך : ואמר לה בועז לעדן סעודתא קריבי הלכא ותיכולי מן
לחמא וטמישי סעדיך בתבשילא דאתבשל בחלא ויתיבת מסטר חצודיא ואושיט לה
15 קמח קלי ואכלת ושבעת ואשתארת : וקמת למצבר שובלין ופקיד בועז ית עולימוי
16 למימר אף ביני אלומיא תהי צברא ולא תכספונה : ואף מתר תתירון לה מן אסיריא
17 ותשבקון למהוי צברא ולא תנופון בה : וצבירת שובלין בחקלא עד רמשא ודשת ית
שובלין דצבירת והוה שיעורהון כתלת סאין סעורין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et respondit puer qui præposit⁹ magister sup messores, & dixit: Puella ex populo Moab illa, quæ rediit, & proselyta facta est, cum Naghami ex agro Moab. Et dixit: Colligā nunc & congregabo spicas in manipulos id quod relictū est post messores : & venit & stetit, & commorata est nunc abante manè & usq; nunc, modo paululū hoc quod sedens in domo pusillū. Et dixit Boghaz ad Ruth : Nónne audisti à me filia mea? non ambulabis ad colligendū spicas in agro alieno, et etiam non transibis hinc ad eundū ad populū aliū, et hic aderis cum puellis meis. Esto observās in agro quo metent ibi; et ambulabis post eos: nonne jussi pueros ut ne appropinquent in te? et in tēpore quo tu sitiens ad aquā, ito ad vasa, et eris bibens ex aquā quā impleverunt pueri. Et procidit sup nasū suū, et adoravit super terram, & dixit illi: Quid hoc inveni misericordias in oculis tuis ad noscendū me, & ego ex populo alieno, ex filiabus Moab, et ex populo qui non est mundus ad ingrediendū in Ecclesiā Domini? Et respondit Boghaz & dixit illi: Denuntiari denuntiatū est mihi per dictū sapientū, quòd cùm decrevit Dominus non decrevit de fœminis sed de viris; et dictum est super me in prophetia, quòd futuri sint exire de te reges et prophetæ, propter bonū quod fecisti cum socru tuā, quod aluisti eā postquā mortuus est maritus tuus; et deseruisti Timorē tuū, et populū tuū, patrē tuū et matrē tuā, & terrā nativitatis tuæ, & venisti ad proselytandū et habitandum inter populū qui non cognitus est tibi ab heri & ab-ante illud. Retribuet Dñs tibi retributionē bonā in seculo hoc sup opus tuū bonū, et erit merces tua integra ad seculū quod veniet ab-ante Dñm Deum Israel, quod venisti ad proselytandū, et ad protegendum sub umbra majestatis gloriæ ejus, et in hac justitia liberaberis à judicio gehennæ, ut sit portio tua cum Sarah et Ribkah et Rahhel et Lea. Et dixit: Inveniā misericordiā in oculis tuis, domine mi; quoniā consolatus es me, et rectificâsti me mundā esse in ecclesia Domini, & quoniā locutus es consolationes super cor ancillæ tuæ, quòd fiduciā feceris mihi ad possidendū mundū venturum secundùm justitiā: et ego, non mihi dignitas ad esse participē in mundo venturo etiā cum una ex ancillis tuis. Et dixit illi Boghaz in tempore cibi, Accede huc & comedes de pane, & intingito sustentationem tuā in pulmento quod coctū est in aceto: & sedit à latere messorū, & porrexit illi farinā tostā, & comedit, & satiata est, et reliquit. Et surrexit ad colligendum spicas: & jussit Boghaz pueros suos ad dicendum, Etiam inter manipulos erit colligens, & non exprobrabitis illā. Et etiā reliquum relinquetis ei ex ligatis, & sinetis ad esse colligentē, & non increpabitis eam. Et collegit spicas in agro usq; ad vesperā: et conculcavit spicas quas collegerat; et fuit quantitas earum ut quasi tres zzein ordei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܥܢܐ ܛܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ: ܐܢܬܬܐ ܡܘܐܒܝܬܐ. ܗܝ ܕܐܬܬ. ܥܡ ܢܥܡܝ ܡܢ ܐܪܥܐ
7 ܕܡܘܐܒ. * ܘܐܡܪܬ ܕܐܠܩܛ ܒܬܪ ܚܨܘܕܐ. ܘܠܩܛܬ. ܡܢ ܨܦܪܐ. ܘܥܕܡܐ
8 ܠܢܝܚܬܐ. * ܘܐܡܪ ܒܥܙ ܠܪܥܘܬ. ܒܪܬܝ ܠܐ ܫܡܝܥ ܠܟܝ ܡܬܠܐ. ܕܒܚܩܠܐ ܕܠܐ
ܕܝܠܟܝ: ܠܐ ܬܠܩܛܝܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܩܕܡܝ. ܘܗܘܝ ܗܪܟܐ ܥܡ ܥܠܝܡܬܝ.
9 * ܘܚܙܝ ܐܝܟܐ ܕܚܨܕܝܢ. ܘܗܘܝ ܒܬܪܗܘܢ: ܗܐ ܦܩܕܬ ܠܥܠܝܡܐ ܕܐܢܫ
10 ܠܐ ܢܗܪܟܝ. ܘܐܢ ܨܗܝܐ ܐܢܬܝ: ܙܠܝ ܘܐܫܬܝ ܡܢ ܡܝܐ ܕܡܠܝܢ ܥܠܝܡܐ. * ܘܢܦܠܬ
ܥܠ ܐܦܝܗ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܣܓܕܬ. ܠܗ. ܘܐܡܪܬ. ܡܛܠ ܕܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ
11 ܠܡܕܥܟܝ. ܕܢܘܟܪܝܬܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܒܥܙ: ܡܬܐܡܪܘ ܐܬܐܡܪ ܠܝ ܟܠ
ܕܥܒܕܬܝ ܥܡ ܚܡܬܟܝ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܒܥܠܟܝ. ܕܫܒܩܬܝ ܐܒܘܟܝ
ܘܐܡܟܝ ܘܐܪܥܐ ܕܡܘܠܕܟܝ. ܘܐܬܝܬܝ ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬܝ ܗܘܝܬܝ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ
12 ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܢܦܪܥܟܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܬܗܘܐ ܐܓܪܟܝ. ܗܘ ܕܐܬܝܬܝ
13 ܠܡܬܛܫܝܘ ܬܚܝܬ ܓܦܘܗܝ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܐܫܟܚܬ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ
ܡܪܝ. ܘܒܝܐܬܢܝ. ܘܡܠܠܬ ܥܠ ܠܒܐ ܕܐܡܬܟ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܐܝܟ ܚܕܐ ܡܢ ܐܡܗܬܟ.
14 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܥܙ ܒܥܕܢܐ ܕܫܪܘܬܐ. ܩܪܘܒܝ ܘܐܟܘܠܝ ܡܢ ܠܚܡܐ: ܘܐܘܬܒܗ ܥܠ ܓܢܒ
ܚܨܘܕܐ ܘܝܗܒ ܠܗ ܩܠܝܐ. ܘܨܒܥ ܠܚܡܐ ܒܚܠܒܐ. ܘܪܡܐ ܦܬܘܬܐ ܕܫܒܠܐ ܫܚܝܩܬܐ ܘܝܗܒ
15 ܠܗ: ܘܐܟܠܬ. ܘܣܒܥܬ. ܘܐܘܬܪܬ. * ܘܩܡܬ. ܠܡܠܩܛ. ܘܦܩܕ ܒܥܙ ܠܥܒܕܘܗܝ
16 17 ܘܐܡܪ. * ܬܠܩܘܛ ܡܢ ܒܝܬ ܥܡܪܐ. ܘܠܐ ܬܗܪܟܘܢܗ. * ܘܗܘܬ. ܠܩܛܐ ܒܚܩܠܐ ܥܕܡܐ
ܠܪܡܫܐ. ܘܚܒܛܬ. ܕܠܩܛܬ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܓܪܒܐ ܕܣܥܪܐ.

Et respondit puer, & ait illi; Mulier est Mo- 6
abitis, illa quæ venit cum Naami de terra
Moab. Et dicit; Faciam spicilegium post 7
operarios: & fecit spicilegium à mane us-
que ad quietem. Et dixit Booz Ruth, Filia 8
mea, nónne auditum est tibi in proverbio;
Ut in agro non tuo, ne facias spicilegium?
Propter hoc, mane, & esto hic cum puellis
meis. Et vide ubi messuerint, & vade post 9
eos, ecce præcepi pueris, ut homo non lædat
te: Et si sitis; vade, & bibe de aqua quam
hauriunt pueri. Et cecidit super faciem 10
suam super terram, & adoravit eum, & dixit;
Quoniam inveni misericordias in oculis tuis
ad cognoscendum me; quòd essem peregrina.
Dicit ei Booz, Dicendo dictum est mihi 11
quod fecisti socrui tuæ, postquam mortu-
us est vir tuus; quoniam reliquisti pa-
trem tuum, & matrem tuam, & cognati-
onem tuam, & venisti ad populum quem
non cognoscebas ab heri, & nudiustertiùs.
Retribuat tibi Dominus Deus Israel, & 12
elargiatur tibi mercedem tuam ille, ad
quem venisti, ut protegereris sub alis il-
lius. Et dixit ei, Quoniam inveni miseri- 13
cordias in oculis tuis domine mi, &
consolatus es me, & implevisti cor an-
cillæ tuæ; ego quoque ero tanquam una
ex ancillis tuis. Et dixit ei Booz, Tem- 14
pore prandii accede, & manduca de pa-
ne. Et sedere eam fecit ad latus messo-
rum, & præbuit ei polentam, & intin-
xit panem in lacte & injecit fragmenta
spicarum perfricatarum, & dedit ei, &
comédit, & saturata est, & superfuit *ei*.
Et surrexit ad faciendum spicilegium, & 15
præcepit Booz servis suis, & dixit; Fa- 16
ciat spicilegium inter manipulos, & non
lædatis eam. Et fuit faciens spicilegium 17
in agro usque ad vesperam, & percussit
virgâ ea *quæ collegit*, & invenit in il-
lis quasi plenam mensuram hordeorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * قال له الفتى مجيبا * هي امراة موابية التي اتت مع نعما من ارض مواب * قالت
7 لتلتقط لقاطا خلف الحصادين * فالتقطت من بكرة الى وقت الراحة * فقال باعاز
8 لراعوث يا ابنتي اما سمعت ما قال المثل * ان لا تلتقط في حقل ليس هو لك * فامكثي
9 يومك هذا وبيتي مع الجواري * حتى اذا كان الغد انطري حيث يحصدون واتبعيهم
والتقطي * قد امرت غلامي ان لا يدع انسانا يؤذيك * وان عطشت انطلقي فاسقي من
10 الاوعية التي ملاها الغلمان * فخرت له ساجدة على الارض * وقالت ظفرت منك برحمة حيث
11 علمت اني غريبة * قال لها باعاز قد اخبرت بما صنعت بحماتك من بعد وفاة زوجك
انك تركت بيت والديك واهل قبيلتك وجئت الى شعب لم تعرفيه امس وقبل ذلك
12 * يجازيك الله اله اسرائيل بافضل الجزاء ويثبتك ذاك الذي جئتي لتستتري في
13 كنفه * قالت له الحمد لله الذي ظفرت منك برحمة يا سيدي * انك عزيتني
14 وفرجت عن امتك * فلما حان الغداء * قال لها باعاز تقدمي وتغدي معنا * فاجلسها
عند الحصادين جانبا * فدفع اليها سويقا وشربت * وفت خبزا وصب عليه لبنا * وكان الخبز
15 الذي فت لها من شعير معروك * فاكلت وشبعت وفضل منها * وقامت لتلتقط * وامر باعاز
16 17 عبيده وقال لهم * دعوها لتلتقط من بين الكرم * ولم ينهاها احد * فالتقطت الى المساء * وفركت
ما لقطت مد شعير كبير

Ait illi puer respondens, Est mulier 6
Moabitis, Quæ venit cum Naama de
terra Moab. Dixit, ut faceret spicile- 7
gium post messores, & fecit spicile-
gium à mane usque ad tempus quie-
tis. Et dixit Booz Ruth, Filia mea, 8
nónne audîsti quòd dixit proverbium;
Ne spicilegium facias in agro non tuo?
Tu autem mane die hâc, obnocta cum
puellis; ut facto manè videas ubi 9
metent: & sequere eos, & fac spi-
cilegium. Jam præcepi puero meo ne
permittat homini afficere te injuriâ,
& si sitieris vade, & bibe ex vasis,
quæ hauriunt pueri. Et cecidit ado- 10
rans eum super terram, & ait; In-
veni gratiam apud te, cùm cognovis-
ses me esse peregrinam. Ait illi Bo- 11
oz, Jam nunciatum est mihi, quæ
fecisti socrui tuæ post obitum viri
tui, quoniam reliquisti domum paren-
tum tuorum, & cognationem tuam,
& venisti ad populum quem non cog-
noscebas heri, & ante hoc. Retri- 12
buat tibi ille Deus, Deus Israël præ-
stantissimâ retributione, & confirmet
te ille ad quem venisti, ut protege-
reris sub alis ejus. Ait illi, Laus 13
Deo, quòd consecuta sim apud te
misericordiam, domine mi, quoniam
consolatus es me, & dilatâsti ancillæ
tuæ. Cumque adesset tempus vescen- 14
di, dixit ei Booz; Accede, & ve-
scere nobiscum: & sedere eam fecit
apud messores seorsim, & porrexit ei
ptisanam, & bibit, et comminuit panem,
& infudit super illum lac. Et erat
panis quem comminuit ei ex hordeo
confricato, & comédit, & saturata
est, & superfuit ei. Et surrexit ad 15
faciendum spicilegium, & præcepit
Booz servis suis, & ait illis; Re- 16
linquite eam facere spicilegium inter
manipulos, & ne prohibeat eam quis-
piam. Et fecit spicilegium usque ad 17
vesperam, & confricuit quod college-
rat quasi modium hordei majorem.

רות : ג

18 ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר לקטה
ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה :
19 ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי
מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו
20 ויאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז : ותאמר
נעמי לכלתה ברוך הוא ליהוה אשר לא עזב
חסדו את החיים ואת המתים ותאמר לה נעמי
21 קרוב לנו האיש מגאלנו הוא : ותאמר רות
המואביה גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין
עד אם כלו את כל הקציר אשר לי : ותאמר נעמי
22 אל רות כלתה טוב בתי כי תצאי עם נערותיו
23 ולא יפגעו בך בשדה אחר : ותדבק בנערות
בעז ללקט עד כלות קציר השערים וקציר
החטים ותשב את חמותה :

CAP. III. ג

1 ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך
מנוח אשר ייטב לך : ועתה הלא בעז מדעתנו אשר
2 היית את נערותיו הנה הוא זרה את גרן השערים
3 הלילה : ורחצת וסכת ושמת שמלתך עליך וירדתי
הגרן אל תודעי לאיש עד כלתו לאכל ולשתות :
4 ויהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם ובאת
וגלית מרגלתיו ושכבתי והוא יגיד לך את אשר
5 תעשין : ותאמר אליה כל אשר תאמרי אעשה :
6 ותרד הגרן ותעש ככל אשר צותה חמותה :
7 ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא לשכב
בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב :
8 ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה
שכבת מרגלתיו :

Versio VULG. LAT.

18 Quos portans reversa est in civitaté, & ostendit socrui suæ : insuper protulit, & dedit ei de reliquiis cibi sui, quo saturata
19 fuerat. Dixitq; ei socrus sua ; Ubi hodiè collegisti, & ubi fecisti opus? sit benedictus qui misertus est tui. Indicavitq; ei apud quem fuisset operata: & nomen dixit viri, qd Booz vo-
20 caretur. Cui respondit Noemi, Benedictus sit à Dño : quoniã eandé gratiã, quá præbuerat vivis, servavit & mortuis. Rursúmque ait, Propinquus
21 noster est homo. Et Ruth, Hoc quoq;, inquit, præcepit mihi, ut tamdiu messorib⁹ ej⁹ jungerer, donec omnes segetes
22 meterentur. Cui dixit socrus, Meli⁹ est, filia mea, ut cú puellis ej⁹ exeas ad metendú, ne in alieno agro quispiã resistat ti-
23 bi. Juncta est itaque puellis Booz: & tamdiu cum eis messuit, donec hordea & triticum in horreis conderentur.

CAP. III.

1 Postquã auté reversa est ad socrũ suã, audivit ab ea; Filia mea, quærã tibi requié, & pro-
2 videbo ut benè sit tibi. Booz iste, cuj⁹ puellis in agro juncta es, propinqu⁹ noster est, & hác nocte aream hordei ventilat.
3 Lavare igitur, & ungere, & induere cultiorib⁹ vestimentis, & descende in areã: non te videat homo, donec esũ potúmq; fini-
4 erit. Quando auté ierit ad dormiendũ, nota locũ in quo dormiat: veniésq; & discooperies pallium, quo operitur à parte pedũ, & projicies te, & ibi jacebis: ipse auté dicet tibi quid
5 agere debeas. Quæ respondit;
6 Quidquid præceperis, faciam. Descenditq; in areã, & fecit omnia quæ sibi imperaverat
7 socr⁹. Cúmq; comedisset Booz, & bibisset, & fact⁹ esset hilarior, issétq; ad dormiendũ juxta acervũ manipulorũ; venit absconditè, et discooperto pallio à pedib⁹ ej⁹, se projecit.
8 Et ecce, nocte jam mediá expavit homo, et conturbatus est : viditq; mulierem jacentem ad pedes suos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἦρε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶδεν ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἃ συνέλεξε· καὶ ἐξενέγκασα Ῥοὺθ ἔδωκεν αὐτῇ ἃ κατέλι-
19 πεν ἐξ ὧν ἐνεπλήσθη. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς, Ποῦ συνέλεξας σήμερον καὶ ποῦ ἐποίησας; εἴη ὁ ἐπιγνούς σε εὐλογημένος. καὶ (β) ἀνήγγειλε Ῥοὺθ τῇ πενθερᾷ αὐτῆς ποῦ ἐποίησε, καὶ εἶπε, Τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς μεθ' οὗ ἐποίησα σήμερον, (γ) Βοόζ.
20 Εἶπε δὲ Νωεμὶν τῇ νύμφῃ αὐτῆς, Εὐλογητός ἐστι τῷ κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπε τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ τῶν ζώντων καὶ μετὰ τῶν τεθνηκότων. καὶ εἶπεν αὐτῇ (δ) Νωεμίν, Ἐγγίζει ἡμῖν ὁ ἀνήρ, ἐκ τῶν ἀγχιστευόν-
21 των (ε) ἡμῖν ἐστι. Καὶ εἶπε Ῥοὺθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς, Καί γε ὅτι εἶπε πρός με, Μετὰ τῶν (ζ) κορασίων τῶν ἐμῶν προσκολλήθητι ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητὸν
22 ὃς ὑπάρχει μοι. Καὶ εἶπε (η) Νωεμὶν πρὸς Ῥοὺθ τὴν νύμφην αὐτῆς, Ἀγαθὸν θύγατερ, ὅτι (θ) ἐξῆλθες μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀπαντήσονταί σοι ἐν ἀγρῷ ἑ-
23 τέρῳ. Καὶ προσεκολλήθη Ῥοὺθ τοῖς (ι) κορασίοις τοῦ Βοὸζ τοῦ συλλέγειν, ἕως τοῦ συντελέσαι τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν (κ) καὶ τῶν πυρῶν.

MS.A. (β) ἀπήγγειλεν (γ) Βοός. Καὶ εἶπεν Νοομμεὶν (δ) Νοομμείν, (ε) ἡμᾶς (ζ) παιδαρίων τῶν (η) Νοομμεὶ (θ) ἐπορεύθης μετὰ (ι) κορασίοις Βοὸς συλλέγειν, ἕως οὗ συνετέλεσεν τὸν (κ) καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν.

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἐκάθισεν μετὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. εἶπε (α) δὲ αὐτῇ Νωεμὶν ἡ πενθερὰ αὐτῆς, Θύγατερ, οὐ μὴ (β) ζητήσω σοι ἀνάπαυσιν, ἵνα
2 εὖ γένηταί σοι; Καὶ νῦν οὐχὶ (γ) Βοὸζ γνώριμος ἡμῶν, οὗ ἦς μετὰ τῶν κορασίων αὐτοῦ; ἰδοὺ αὐτὸς λικμᾷ τὸν ἅλωνα τῶν κριθῶν ταύτῃ τῇ
3 νυκτί. Σὺ δὲ λούσῃ, καὶ ἀλείψῃ, καὶ περιθήσεις τὸν ἱματισμόν σου (δ) ἐπὶ σε, καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὸν ἅλω. μὴ γνωρισθῇς τῷ ἀνδρὶ (ε) ἕως τοῦ συν-
4 τελέσαι αὐτὸν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. Καὶ ἔσται ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτόν, καὶ γνώσῃ τὸν τόπον (ζ) ὅπου κοιμᾶται ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσῃ καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ κοιμηθήσῃ, καὶ αὐτὸς
5 ἀπαγγελεῖ σοι ἃ ποιήσεις. Εἶπε δὲ Ῥοὺθ πρὸς
6 αὐτήν, Πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ποιήσω. Καὶ κατέβη εἰς τὸν ἅλω, καὶ ἐποίησε κατὰ πάντα, ὅσα ἐν-
7 ετείλατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς. Καὶ ἔφαγε (η) Βοὸζ καὶ ἔπιε, καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἦλθε κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τῆς στοιβῆς. ἡ δὲ (θ) ἦλθεν ἐν κρυφῇ, καὶ ἀπεκάλυψε τὰ πρὸς
8 ποδῶν (ι) αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ καὶ (κ) ἐξέστη ὁ ἀνήρ, καὶ ἐταράχθη, καὶ ἰδοὺ γυνὴ κοιμᾶται πρὸς ποδῶν αὐτοῦ.

MS.A. (α) δὲ Νοομμεὶ τῇ νύμφῃ αὐτῆς, Θυγάτηρ, (β) εὕρω σοι (γ) Βοὸς (δ) ἐπὶ σεαυτῇ, (ε) ἕως οὗ συντελέσαι αὐτὸν φαγεῖν (ζ) οὗ κοιμᾶται (η) Βοὸς (θ) ἦλθεν κρυφῇ, καὶ (ι) αὐτοῦ, καὶ ἐκάθευδεν. (κ) ἐξανέστη

18 Et tulit, & intravit in civitatem. Et vidit socrus ejus, quæ collegerat : & proferens Ruth dedit ei, quæ reliquerat ex iis quibus saturata fuerat. Et dixit
19 ei socrus ejus; ubi collegisti hodiè, & ubi fecisti? Sit, qui agnovit te, benedictus. Et nuntiavit Ruth socrui suæ, ubi fecisset: & dixit; Nomen viri cum quo feci hodie, Booz. Di-
20 xit autem Noemin nurui suæ; Benedictus est Domino, quoniam non dereliquit misericordiam suam cum viventibus, & cum mortuis. Et dixit ei Noemin; Propinquus est nobis vir : de redemptoribus est nobis. Et dixit
21 Ruth ad socrum suam, Et quidem, quia dixit ad me, Cum puellis meis adhære, quoadusque consummaverint totam messem, quæ est mihi. Et dixit Noemin
22 ad Ruth nurum suam, Bonum, filia, quia exiisti cum puellis ejus : & non occurrent tibi in agro alio. Et adhæsit Ruth puellis
23 Booz colligendo; quoadusque consummaretur messis hordeorum, & (ε) triticorum.

CAP. III.

1 Et sedit cum socru sua. Dixit autem ei Noemin socrus ejus, Filia, nónne quæram tibi requiem,
2 ut benè sit tibi? Et nunc nónne Booz notus noster, cujus fuisti cũ puellis ejus? Ecce ipse ventilat areã hordeorũ hâc nocte. Tu au-
3 tem lavaberis, & ungêris, & circumpones vestimentum tuum super te, & ascendes ad aream. Ne innotescas viro, quoadusque ipse consummaverit edere & bibere.
4 Et erit, cùm ipse dormierit; & nosces locum, ubi dormit illic: & venies, & discooperies, quæ ad pedes ejus, & dormies: & ipse
5 indicabit tibi, quæ facies. Dixit autem Ruth ad eam, Omnia
6 quæcunque dixeris, faciam. Et descendit ad aream, & fecit juxta omnia, quæcunque mandavit
7 ei socrus ejus. Et comêdit Booz, & bibit, & bonum factum est cor ejus: & venit ad dormiendum in parte acervi. Illa autem venit in occulto, & discooperuit, quæ ad pedes (α) ejus. Fa-
8 ctum est autem in media nocte, & expavit vir, & turbatus est: & ecce mulier dormit ad pedes ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וסוברת ועלת לקרתא וחזת חמותה ית מה דכנשת ואפקת מן תרמילא ויהבת לה ית
19 מזונא דאשתארת לה משבעה: ואמרת לה חמותה לאן צברת יומא דין ולאן אשתדלת
למעבד יהא גברא דאשתמודע ליך מבורך וחויאת לחמותה ית דאשתדלת למעבד
20 עמיה ואמרת שום גברא דאשתדלית עמיה יומא דין מתקרי בועז: ואמרת נעמי לכלתה
מבורך הוא מפום קודשא דיי דלא שבק טיבותיה עם חייא ועם מיתיא ואמרת לה נעמי
21 קריב לנא גברא מפורקנא הוא: ואמרת רות מואביה אף ארום אמר לי עם רביא דילי
22 תתוספין עד זמן דיסיפון ית כל חצדיא דילי: ואמרת נעמי לות רות כלתה שפיר
23 ברתי ארום תפוק עם עולמתוי ולא יערעון ביך בחקל אוחרן: ואדבקת בעולמתוי דבועז
למצבר עד דישיצי חצד סעורין וחצד חטין ויתיבת עם חמותה:

ג

1 ואמרת לה נעמי חמותה ברתי בשבועה לא אניח עד זמן דאתבע ליך ניחא בגין דיטב
2 לך: וכען הלא בועז דאשתמודע לנא דהוית בחקלא עם עולמתוי הא הוא מבדר ית
3 אדר סעורין ברוחא די בליליא: ותסחי בתי ותטושי בוסמנין ותשוי תכשיטין
4 עליך ותחתין לאדרא לא תתפרסמי לגברא עד שיציותיה למיכל ולמשתי: ויהי בעדן
משכביה דמכיה ותדעין ית אתרא דידמוך תמן ותעולי ותגלי ית רגלוי ותדמוכי ותהא
5 שאילא מניה עיטא והוא יחוי לך בחכמתיה ית די תעבדין: ואמרת לה כל די תימרין
6 לי אעביד: ונחתת לאדרא ועבדת ככל די פקדת חמותה: ואכל בועז ושתא ואוטיב
7 לביה וברך שמא דיי דקביל צלותיה ואעדי כפנא מן ארעא דישראל ואתא למדמך
8 בסטר ערמתא ועלת רות ברז וגליאת רגלוי ודמכת: והוה בפלגות ליליא ותוה גברא
ורתת ואתרכיך כלפתא בשריה מן רתיתא וחזא איתתא דמכא כל קבל רגלוי וכבש
יצריה ולא קרב לותה היכמה דעבד יוסף צדיקא דסרב למקרב לות מצריתא אתת
רבוניה היכמא דעבד פלטיאל בר ליש חסידא דנעץ סייפא בין מימרי ובין מיכל בת
שאול אתת דוד דסרב למקרב לותה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et tulit & intravit ad urbem, & vidit socr⁹ ejus id quod congregavit; & 18
protulit ex pera, & dedit illi cibum quem reliquit illi ex saturitate sua.
Et dixit ei socr⁹ ejus : Ad ubi collegisti die hac, & ad ubi sollicita fuisti 19
ad faciendum ? erit vir qui cognit⁹ est tibi benedictus: & indicavit socrui
suæ quem fategit ad faciendũ cum eo, & dixit; nomen viri, quo fategi cum
eo die hác, vocat⁹ est Boghaz. Et dixit Naghami ad nurũ suam: Benedictus 20
ipse ab ore sanctitatis Dñi, qui non deseruit bonitatem suam cum vivis &
cum mortuis, & dixit illi Naghami : Propinqu⁹ nobis vir, de redemptoribus
rib⁹ nostris ipse. Et dixit Ruth Moabiah, Etiã quòd dixit mihi, Cum puellis 21
quæ mihi, addêris, usq; ad tempus cùm consummaverint *omnes messes* quæ
mihi. Et dixit Naghami ad Ruth nurũ suam : Pulchrum filia mea quòd 22
exeas cum puellis illius, & non occurrent in te in agro ali⁹. Et adhæsit in 23
puellis ipsius Boghaz ad *colligendum*, usquequo finivit messis ordeorum &
messis frumentorum : & sedit cum socru sua.

CAP. III.

Et dixit illi Naghami socr⁹ ejus: Filia mea, in juramento non quiescam, 1
usq; ad temp⁹ quo quæram tibi tranquillitatem filiorum quo bene sit tibi.
Et nunc, an non Boghaz qui cognit⁹ est nobis, quod fuisti in agro cum pu- 2
ellis ejus, ecce ille dispergens areas ordeorum in vento noctis ? Et lava- 3
bis in aqua, et ungêris in oleis, et pones ornamenta super te, et descendes
ad aream : non manifestaberis viro, usq; finire eum ad comedendum et ad
bibendum. Et erit in tempore cubare eum *cubili suo*, et scies locum quo 4
dormiet ibi : et intrabis et reteges pedes ejus, et jacebis: et *eris petens* ab
eo consiliũ, et ipse indicabit tibi in sapientia sua quod facies. Et dixit illi: 5
Omnia quæ dixisti mihi faciam. Et descendit ad aream, et fecit *juxta* 6
omnia quæ jussit socr⁹ ejus. Et comedit Boghaz et bibit, et bonum fuit cor 7
ejus, *& benedixit nomini Domini qui suscepit orationem ejus & abstulit
famem à terra Israelis*: et venit ad jacendum in latere acervi : et ingressa
est Ruth secretò, et retexit pedes illius, et jacuit. Et fuit in medio noctis, 8
et mirat⁹ est vir, *& tremuit*, et mollificata est sicut rapum caro ejus ex tremore
& aspexit *mulierem dormientem* omnino juxta pedes suos, *& subegit
concupiscentiam suam, & non accessit ad eam, quemadmodum fecit Joseph
justus, qui renuit appropinquare ad Ægyptiam uxorem domini sui, quemadmodum
fecit Paltiel filius Lais pius, qui fixit gladium inter se et inter
Michal filiam Saul uxorem David, quod recusaret accedere ad eam.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]

Et tulit ea, & ingressa est civitatem, & osten- 18
dit socrui suæ spicilegium quod fecerat; &
dedit ei de eo, quod comederat, & superfuit
ei. Et dixit ei socrus ejus, Ubi faciebas 19
spicilegium hodié? & locus in quo fuisti sit
benedictus, & ille in cujus oculis invenisti
misericordias. Et narravit socrui suæ, ubi
fuit, & dixit ei; Booz nomen est viro, in cu-
jus agro faciebam spicilegium hodié. Et di- 20
xit Naami nurui suæ, Benedictus est Domi-
nus, qui non transtulit misericordiã suã à vi-
vis & à mortuis: & dixit ei Naami, Propin-
quus noster est vir, ex vendicatoribus proge-
niei nostræ est. Et dixit Ruth socrui suæ, 21
Et dixit mihi quoque; Adhære servis meis,
donec absolvatur omnis messis. Et dixit Na- 22
ami Ruth nurui suæ, Beata es filia mea quòd
adhæsisti puellis ejus, & nemo læsit te in a-
gro ejus, quem non cognoscis. Sed juncta 23
es puellis Booz ad faciendum spicilegium,
donec absolvatur messis hordeorum, & tri-
ticorum.

CAP. III.

ET sedit Ruth cum socru sua. Et dixit ei 1
Naami, Filia mea, nequaquam; quæram ti-
bi quietem, & bene erit tibi. Et ecce Booz 2
cognatus noster est, ille cujus cum puellis fu-
isti, & ecce in hâc nocte aream hordeorum
coacervat. Lavare igitur, & ungere & or- 3
nare vestimentis tuis, descende in aream; &
ne appareas illi, donec manducaverit, & bi-
berit. Et erit cùm dormierit, applica men- 4
tem tuam loco ubi dormiat, & accedes, &
cubabis ad pedes ejus, & ipse dicet tibi, quæ
facies. Et dixit ei, Quicquid dicis mihi, 5
faciam. Et descendit in aream, & fecit quic- 6
quid præcepit ei socrus ejus. Cùm autem 7
comedisset Booz, & bibisset, & hilaratus es-
set, venit & dormivit in latere areæ. Et in
suaviori somno cùm dormiret in area, venit
illa clàm, & discooperuit alam vestimenti e-
jus, & cecidit ad pedes ejus. Et factum est 8
in medio noctis; excussit vir somnum suum,
& obstupuit, quia vidit mulierem jacentem
ad pedes suos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وحملت الشعير ودخلت المدينه وارت حماتها ما التقطت • واعطتها ما فضل لها حين اكلت
19 * فقالت لها حماتها • اين التقطت اليوم • بارك الله في الموضع الذي كنت فيه وعلى الذي
ظفرت منه برحمه • واخبرت حماتها بالموضع الذي كانت فيه وقالت لها اسم الرجل الذي
20 كانت في حقله باعاز • فقالت نعما لكنتها • بارك الله الذي لم يصرف رحمته عن الاحياء والاموات •
21 ثم قالت لها نعما الرجل هو قرابه لنا • وهو ممن يجب عليه ان يقيم لنا ذريه * فقالت راعوث
22 لحماتها انه قد قال لي ايضا الزمي عبيدي والتقطي حتى يجوز الحصاد * وقالت نعما لكنتها
23 طوباك يا بنتي ان اتبعت فتياته ولم تصيري في حقل من لا يعرفك * ولكن الحقي اماء
باعاز الى ان يجوز الشعير والحنطه •

• الفصل الثالث •

1 2 * وجلست راعوث مع حماتها • فقالت لها نعما يا بنتي اطلب لك راحه ليتم عليك * اعلمي
ان باعاز ممن يطلب ان يقيم لنا ذريه الذي كنت مع فتياته وهو الذي يدفع الشعير
3 الى البيدر في هذه الليله * فاغتسلي وتطيبي والبسي ثيابك وانزلي الى البيدر ولا تظهري
4 له حتى ياكل ويشرب * فاذا رقد فاطلبي الى الموضع الذي يرقد فيه • فاذا رقد فاتي الى ذلك
5 الموضع ونامي عند رجليه • فانه يخبرك بما ينبغي ان تصنعي * فقالت لها ما امرتيني من شي
6 7 فعلت * ونزلت الى البيدر وفعلت ما امرتها به حماتها * فلما اكل وشرب وطابت نفسه جا الى
البيدر فرقد • فجات اليه ورقدت الى جانبه • وفي اطيب نومه وهو راقد الى جانب البيدر اتت
8 خفيا وكشفت طرف كساه ورقدت عند رجليه * فلما كان نصف الليل استيقظ الرجل من
نومه • وتعجب حين علم ان عند رجليه امراه نايمه •

Et tulit hordeum, ingressa est civitatem, 18
& ostendit socrui suæ quod collegerat;
& dedit illi quod sibi superfuit quando
comêdit. Et ait illi socrus ejus, Ubi fe- 19
cisti spicilegium hodié? benedicat Deus
locum in quo fuisti, & illum apud quem
consecuta es gratiam. Et indicavit so-
crui suæ locum in quo fuit, & di-
xit ei nomen viri in cujus agro fuit,
Booz. Ait Naama nurui suæ, Bene- 20
dictus est Deus, qui non abstulit miseri-
cordiam suam à vivis & mortuis. De-
inde dixit illi Naama, Vir est propinquus
nobis, & ipse est quem oportet, ut susci-
tet nobis progeniem. Ait Ruth socrui 21
suæ, Ipse jam quoque dixit mihi; Adhæ-
re servis meis, & fac spicilegium donec
transeat messis. Et ait Naama nurui suæ, 22
Beata es filia mea, si adhæseris pueris e-
jus; & non eris in agro ejus, qui non
cognoscit te. Sed sequere ancillas Booz, 23
donec prætereat hordeum & triticum.

CAP. III.

ET sedit Ruth cum socru sua. Et di- 1
xit ei Naama, Filia mea, quæram
tibi quietem, ut benefiat tibi. Scito quòd 2
Booz est ex illis ex quo exquirendum est,
ut suscitet nobis progeniem; cujus fuisti
cum puellis: & ipse est qui afferet hor-
deum ad aream in hac nocte. Lavare 3
igitur, & ungere, & ornare vestimentis
tuis, & descende in aream; nec appa-
reas illi, donec comederit, & biberit.
Cùm autem dormierit vade, ad locum in 4
quo jacet; & cùm dormierit, ito ad lo-
cum illum, & dormi ad pedes ejus,
quoniam ipse indicabit tibi quid facere
debeas. Et dixit ei, Quicquid præci- 5
pies mihi, faciam. Et descendit in are- 6
am, & fecit ut præcepit ei socrus ejus.
Cùm autem comedisset, & bibisset, & 7
lætata esset anima ejus, venit in aream, &
dormivit; & venit illa ad eum, & dor-
mivit ad latus ejus: et in suaviori somno,
dum dormiret ad latus areæ, venit clàm,
& discooperuit extremitatem vestimenti
ejus, & dormivit ad pedes ejus: Cùm- 8
que esset media nox, expergefactus est vir
de somno suo, & admiratus est cùm co-
gnovisset, quòd esset ad pedes ejus mu-
lier dormiens.

quum alam expandes Et .tua ancilla Ruth Ego : dixit Et ? tu Quæ :dixit Et
9 ויאמר מי את ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך
tu Benedicta :Dixitque .tu redemptor quia ,tuam ancillam super
10 על אמתך כי גאל אתה: ויאמר ברוכה את
,prima præ posteriorē tuā misericordiā fecisti meliorē :mea filia Domino
ליהוה בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון
nunc Et .divitem si & ,tenuem si juvenes post eundum non ad
11 לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל ואם עשיר: ועתה
tota scit quia :tibi faciam dixeris quæ omnia : timeas ne ,mea filia
בתי אל תיראי כל אשר תאמרי אעשה לך כי יודע כל
quinimò ,verè quia ,nunc Et .tu virtutis mulier quia,mei populi porta
12 שער עמי כי אשת חיל את: ועתה כי אמנם כי אם
Pernocta .me præ propinquus redemptor est etiam & ,ego redemptor
13 גאל אנכי וגם יש גאל קרוב ממני: ליני
noluerit si Et .redimat,bonum ,te redemerit si ,mane in erit & : nocte
הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ
.mane usque cuba : DOMINUS vivit ,ego te redimam & , te redimere
לגאלך וגאלתיך אנכי חי יהוה שכבי עד הבקר:
cognosceret antequam surrexit Et .mane usque,ejus pedibus accubuit Et
14 ותשכב מרגלותו עד הבקר ותקם בטרום יכיר
.aream mulier venerit quòd,sciatur Non : dixit Et .suū socium vir
איש את רעהו ויאמר אל יודע כי באה האשה הגרן:
.illud in apprehende & ,te super quod linteum Da : dixit Et
15 ויאמר הבי המטפחת אשר עליך ואחזי בה
,eā super posuit & ,hordeorum sex est mensus & ,illud in apprehendit Et
ותאחז בה וימד שש שערים וישת עליה
tu Quæ : dixit & ,suā socrum ad venit Et .civitatem introiit &
16 ויבא העיר: ותבוא אל חמותה ותאמר מי את
: ait Et .vir sibi fecit quæ omnia ei narravit & ?mea filia
17 בתי ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש: ותאמר
ingredieris Non :me ad dixit Quia .mihi dedit horum hordeorum Sex
שש השערים האלה נתן לי כי אמר אל תבואי
,mea filia Mane : dixit Et .tuam socrum ad vacua
18 ריקם אל חמותך: ותאמר שבי בתי
vir quiescet non quia : verbum cadat quomodo,cognoscas donec
עד אשר תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט האיש
.hodie verbum compleverit quin
כי אם כלה הדבר היום:

CAP. IV. ד

transiens redemptor ecce & : ibi sedit & ,portam ad ascendit Bohaz Et
1 ובעז עלה השער וישב שם והנה הגאל עבר
.singularis quidam ô hic sede , Declina : dixit & ,Bohaz est allocutus quem
אשר דבר בעז ויאמר סורה שבה פה פלני אלמני
senioribus de viros decem cepit Et .sedit & ,declinavit Et
2 ויסר וישב: ויקח עשרה אנשים מזקני
redemptori Dixitque .sederunt & : hic Sedete :dixit & ,civitatis
3 העיר ויאמר שבו פה וישבו: ויאמר לגאל
,Nahomi vendidit Elimelech nostri fratris quæ ,agri Partem
חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי
.Moab agro ex est reversa quæ
השבה משדה מואב:

Versio VULG. LAT.

9 Et ait illi, Quæ es? illáq; respō-
dit, Ego sum Ruth ancilla tua:
expāde palliū tuū sup famulā
10 tuā, quia propinqu9 es. Et ille;
Benedicta, inquit, es à Dño fi-
lia, & priorē misericordiam
posteriore superâsti: quia non
es secuta juvenes, pauperes sive
11 divites. Noli ergò metuere, sed
quidquid dixeris mihi, faciam
tibi. Scit enim omnis populus,
qui habitat intra portas urbis
meæ, mulierē te esse virtutis.
12 Nec abnuo me propinquū, sed
13 est ali9 me propinquior. Qui-
esce hâc nocte: & facto manè,
si te voluerit propinquitatis
jure retinere, benè res acta est:
sin autē ille noluerit, ego te
absq; ulla dubitatione suscipi-
am; vivit Dñs: dormi usq; ma-
14 nè. Dormivit itaq; ad pedes e-
jus, usq; ad noctis abscessū. Sur-
rexit itaq; antequā homines se
cognoscerent mutuó: & dixit
Booz, Cave ne quis noverit
15 quòd huc veneris. Et rursum,
Expande, inquit, palliū tuum
quo operiris, & tene utrâque
manu. Quā extendente, & te-
nente, mensus est sex modios
hordei, & posuit super eā. Quæ
16 portans ingressa est civitatē, Et
venit ad socrū suā. Quæ dixit
ei, Quid egisti, filia? Narravít-
que ei omnia, quæ sibi fecisset
17 homo. Et ait; Ecce sex modios
hordei dedit mihi: & ait, Nolo
vacuā te reverti ad socrū tuā.
18 Dixítq; Noemi; Expecta, filia,
donec videam9 quem res exitū
habeat: neq; enim cessabit ho-
mo nisi compleverit quod lo-
cutus est.

CAP. IV.

1 AScendit ergò Booz ad por-
tam, & sedit ibi. Cúmque vi-
disset propinquum præterire,
de quo priùs sermo habitus
est, dixit ad eum; Declina pau-
lisper, & sede hic; vocans eum
nomine suo. Qui divertit, &
2 sedit. Tollens autē Booz decē
viros de senioribus civitatis,
3 dixit ad eos; Sedete hîc. Qui-
bus sedentibus, locutus est ad
propinquum; Partem agri fra-
tris nostri Elimelech vendet
Noemi, quæ reversa est de re-
gione Moabitide.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Εἶπε δὲ, Τίς εἶ σύ; ἡ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ῥοὺθ ἡ δούλη σου, καὶ περιβαλεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δούλην σου, ὅτι
10 ἀγχιστεὺς εἶ σύ. Καὶ εἶπε (λ) Βοὸζ, Εὐλογημένη σὺ τῷ (μ) κυρίῳ θεῷ, θύγατερ, ὅτι (ν) ἠγάθυνας τὸ ἔλεός σου τὸ ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶτον, (ξ) μὴ πορευθῆναί σε ὀπίσω νεανιῶν, εἴτοι πτωχὸς εἴτοι πλούσιος.
11 Καὶ νῦν θύγατερ μὴ φοβοῦ, πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ποιήσω σοι. οἶδε γὰρ πᾶσα φυλὴ λαοῦ μου ὅτι γυνὴ δυνάμεως εἶ σύ. (ο) Καὶ
12 νῦν ὁ ἀληθῶς ἀγχιστεὺς ἐγώ εἰμι. καί γε
13 ἐστὶν ἀγχιστεὺς ἐγγίων ὑπὲρ ἐμέ. Αὐλίσθητι τὴν νύκτα, καὶ ἔσται τοπρωῒ ἐὰν ἀγχιστεύσῃ σε, ἀγαθόν· ἀγχιστευέτω· ἐὰν δὲ μὴ βούληται ἀγχιστεῦσαί σε, ἀγχιστεύσω σε ἐγώ· ζῇ κύριος. κοιμήθητι (π) ἕως τοπρωΐ.
14 Καὶ ἐκοιμήθη πρὸς ποδῶν αὐτοῦ ἕως πρωΐ. ἡ δὲ ἀνέστη πρὸ τοῦ ἐπιγνῶναι ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ εἶπε (ρ) Βοὸζ, Μὴ γνωσθήτω, ὅτι ἦλθε γυνὴ εἰς τὸν ἅλω.
15 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Φέρε τὸ περίζωμα τὸ ἐπάνω σου. καὶ ἐκράτησεν αὐτὸ, καὶ ἐμέτρησεν ἓξ κριθῶν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ
16 Ῥοὺθ εἰσῆλθε πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς. ἡ δὲ (σ) εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ. καὶ εἶπεν αὐτῇ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῇ
17 ὁ ἀνήρ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τὰ ἓξ τῶν κριθῶν ταῦτα ἔδωκέ μοι, ὅτι εἶπε πρὸς μὲ, Μὴ εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν
18 πενθεράν σου. Ἡ δὲ εἶπε, Κάθου θύγατερ, ἕως τοῦ ἐπιγνῶναί σε πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα· οὐ γὰρ μὴ (τ) ἡσυχάσῃ ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν (υ) τελεσθῇ τὸ ῥῆμα σήμερον.

MS. A. (λ) Βοὸς, (μ) κυρίῳ, θύγατερ, (ν) ἠγάθυνάς σε τὸ * ἔλαιον τὸ ἔσχατον (ξ) τὸ μὴ (ο) Καὶ ὅτι ἀληθῶς (π) ἕως πρωΐ. (ρ) Βοὸς, (σ) εἶπεν, Τίς εἶ θύγατερ; καὶ εἶπεν (τ) ἡσυχάσει (υ) τελέσῃ

ΚΕΦ. δ΄.

1 ΚΑὶ (α) Βοὸζ ἀνέβη ἐπὶ τὴν πύλην, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὁ (β) ἀγχιστεὺς παρεπορεύετο, ὃν (γ) ἐλάλησε Βοὸζ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (δ) Βοὸζ, Ἐκκλίνας κάθισον ὧδε (ε) κρύφιε. καὶ
2 ἐξέκλινε καὶ ἐκάθισε. Καὶ ἔλαβε (ζ) Βοὸζ δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως, καὶ εἶπε, Καθίσατε
3 ὧδε. Καὶ ἐκάθισαν. καὶ εἶπε (η) Βοὸζ τῷ ἀγχιστεῖ, Τὴν μερίδα τοῦ ἀγροῦ (θ) ἥ ἐστι τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ (ι) Ἐλιμέλεχ, ἣ δέδοται (κ) Νωεμὶν τῇ ἐπιστρεφούσῃ ἐξ ἀγροῦ Μωάβ,

MS.A. (α) Βοὸζ (β) ἀγχιστευτής (γ) εἶπεν Βοός. (δ) Βοὸς, (ε) κρυφῆ. (ζ) Βοὸς (η) Βοὸς, Τὴν μερίδα (θ) ἥτις ἐστὶν τοῦ ἀδελφοῦ (ι) Ἀβιμέλεχ, (κ) Νωεμὶν

Dixit autem, Quis es tu? At 9
illa dixit, Ego sum Ruth ser-
va tua: & circumpones alas
tuas super servam tuam; quoni-
am redemptor es tu. Et dixit 10
Booz, Benedicta tu Domino
Deo filia: quoniam bonam feci-
sti misericordiam tuam postre-
mam super primam, non eundo
post juvenes, sive inops, sive
dives. Et nunc, filia, ne timeas. 11
Omnia quæcunque dixeris, fa-
ciam tibi. Novit enim univer-
sa tribus populi mei, quia mu-
lier virtutis tu es. Et nunc ve- 12
rè redemptor ego sum. Et qui-
dem est redemptor propinquus
super me. Maneto nocte: & erit 13
manè; si redemerit te, bonum;
redimat: si autem noluerit re-
dimere te, redimam te ego. Vi-
vit Dominus. Dormi usque ma-
nè. Et dormivit ad pedes ejus 14
usque manè. Illa verò surrexit,
antequàm agnosceret vir proxi-
mum suum. Et dixit Booz, Ne
innotescat, quia venit mulier ad
aream. Et dixit ei, Da pallium, 15
quod super te. Et tenuit illud,
& mensus est sex hordeorum: &
imposuit super eam: & intravit
in civitatem. Et Ruth intravit ad 16
socrum suam. At illa dixit ei,
Filia. Et dixit ei omnia, quæcun-
que fecerat ei vir. Et dixit ei, 17
Sex hordeorum hæc dedit mihi;
quoniam dixit ad me, Ne intres
vacua ad socrum tuam. At illa 18
dixit, Sede filia, quoadusque tu
cognoscas, quomodò non cadet
verbum. Non enim quiescet vir,
quoadusque consummaverit ver-
bum hodiè.

CAP. IV.

ET Booz ascendit ad portam, 1
& sedit ibi: & ecce redemptor
prætergrediebatur, quem (a) lo-
cutus est Booz. Et dixit ad eum
Booz, Declinans sede hic ab-
condite. Et declinavit, & sedit.
Et sumpsit Booz decem viros de 2
senioribus civitatis: & dixit;
Sedete hîc. Et sederunt. Et di- 3
xit Booz redemptori, Partem
agri, quæ est fratris nostri Eli-
melech, (b) quæ data est ipsi No-
emin reversæ ex agro Moab;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ואמר מן אנת ואמרת אנא רות אמתך ויתקרי שמך על אמתך למסבי לאנתו ארום פריק
10 אנת: ואמר בריכה אנת מן קדם יי ברתי אוטבת טיבותיך בתרה מן קדמאה קדמאה
דאתגיירת ובתראה דעבדת גרמיך כאתתא דנטרא יבם קליל עד זמן דירבי בנין דלא
11 למהך בתר רובין למעבד זנו עמהון אם מסכן ואם עתיר: וכען ברתי לא תדחלין כל די
תימר לי אעבד ליך ארום גלי קדם כל יתבי תרע סנהדרין רבא דעמי ארום אתתא
12 צדקתא אנת ואית ביך חילא לסוברא ניר פקודיא דיי: וכען ארום בקושטא ארום פריק
13 אנא ואף אית פריק אוחרן דחזי ליה למפרק יתיר מני: ביתי בליליא ויהא בצפרא אם
יפרקיך גברא דחזי ליה למפרקיך מן אוריתא הרי טב ויפרוק לחיי ואם לא צבי למפרקיך
ואפרוקניך אנא אמרית בשבועה קדם יי כמא דמלילית ליך כדין אעבד דמוכי עד עדן
14 צפרא: ודמכת מלקבל רגלוי עד צפרא וקמת בקריצתא עד לא אשתמודע גבר ית
חבריה מן קדם חשוכא ואמר לעולמוי לא אשתמודע לגבר ארום אתת אתתא לאדרא:
15 ואמר הבי סודרא די עליך ואחידי בה ואחידת בה וכל שית סאין דסעורין ושוי עלה
ואיתי לה כח מן קדם יי לסוברותהון ומן יד אתאמר בנבואה דעתידין למפק מנה
שיתא צדיקי עלמא דכל חד וחד עתיד למהוי מתברך בשית ברכן דוד ודניאל וחברוהי
16 ומלכא משיחא ועל בועז לקרתא: ואתת לות חמותה בקריצתא ואמרת מן אנת ברתי
וחויאת לה ית כל מה דעבד לה גברא על פום מימר מן קדם נבואה דאתגליאת ליה
17 עבד לה: ואמרת שית סאין דסעורין האלין יהב לי גברא ארום אמר לי לא תהכין
18 ריקניא לות חמותיך: ואמרת תבי ברתי עמי בביתא עד זמן דתדעין איכדין יתגזר מן
שמיא ואכדין יתפריש פתגם ארום לא ינוח גברא ארום אלהין ישיצי לטב פתגמא
יומא דין:

ד

1 ובועז סליק לתרע בית דינא דסנהדרין ויתיב תמן עם סביא והא פריקא חליף דמליל
2 בועז לרות ואמר סטי תיב הכא גבר דצניען אורחתיה וסטא ויתיב: ודבר עשרתי גוברין
3 מסבי קרתא ואמר תבו הכא ויתיבו: ואמר לפרוקא אחסנת חקלא די לאחונא לאלימלך
זבנת נעמי די תבת מחקל מואב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit: Quæ tu? Et dixit: Ego Ruth ancilla tua: et vocetur nomen tuum sup ancillā tuā ad accipiendum me in uxorē; quoniā redemptor tu. Et dixit: Benedicta tu ante Dñm filia mea; et bona fuit bonitas tua posterior ab anteriori, *anterior quòd proselyta facta es, posterior quòd fecisti teipsam ut mulierē quæ præstolatur levirū parvulū usq; ad tempus quo adolescat,* ad non ambulandū post adolescentes, *ad faciendū fornicationē cum eis,* si paup, & si dives. Nunc filia mea ne timeas; omne q dices mihi faciā: nam manifestum ante omnes sedentes portæ Zzanhedrin magnæ populi mei, q mulier justa tu, et est in te virtus ad aspiciendū lucernā præceptorū Dñi. Et nunc quoniā in veritate q redemptor ego, & etiā est redemptor alter quòd dignū illi ad redimendum magis à me. Pernocta in nocte, et erit in manè si redemerit te vir cui dignū ei ad redimendū te ex lege, ecce bonū, et redimet ad vitā: et si non volens ad redimendū te, et redimā te ego: dixi in juramento ante Dñm: ut id quòd locut9 sum tibi, sic faciā: jaceto usq; ad temp9 matutini. Et jacuit juxta pedes illi9 usq; ad *matutinū*; et surrexit in aurora usq; non cognovit vir sociū suū ab-ante obscuritatē: et dixit pueris suis: Ne cognitū sit viro quòd venit mulier ad aream. Et dixit: Da sudariū quod sup te, et apprehende in eo: et apprehendit in eo, et mensuravit sex Zzein ordeorū et posuit sup eam: *et accessit ei robur ab-ante Dominum ad portandū ea, et statim dictū est in prophetia quòd futuri venirent ex ea sex justi mundi, quorū unusquisq; benedicendus sit sex benedictionibus; David, & Daniel & socii ejus, & rex Messias:* et intravit Boghaz ad urbē. Et venit ad socrū suā in aurora, et dixit: Quænā tu filia mea? Et nunciavit illi omne quod fecit ei vir: *juxta dictum ab-ante prophetia, quæ revelata est sibi, fecit ei.* Et dixit: Sex Zzein ordeorum hæc dedit mihi: quoniā dixit mihi: Non ibis inanis ad socrum tuam. Et dixit: Sede filia mea mecū in domo, usq; ad tempus quo cognoscas quemadmodum decretum est ex cœlo, et quemadmodū mirificabitur verbum: quia non quiescet vir quin consummetur ad bonum verbum die hâc.

CAP. IV.

ET Boghaz ascendit ad portam domus judicii, qui locus Zzanhedrin, et sedit ibi cum senibus: & ecce redemptor pro quo locutus est Boghaz ad Ruth, et dixit: Declina; sede hic, vir cujus humiles viæ ejus, & declinavit, et sedit. Et accepit decem viros de senibus urbis, et dixit: Sedete hic: et sederunt. Et dixit redemptori: Possessionem agri, qui fratri nostro Elimelech, vendit Naghami quæ venit ex agro Moab.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܢܐ ܫܐܠܬܟܝ܂ ܘܐܡܪܬ ܠܗ܂ ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܘܬ ܐܡܬܟ܂ ܐܠܐ ܦܪܘܣ ܠܐܡܬܟ
9 ܒܟܢܦܐ ܕܡܪܛܘܛܟ܂ ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܦܪܘܩܐ ܕܝܪܬܘܬܐ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܥܙ܂ ܒܪܝܟܐ ܐܢܬܝ
10 ܠܐܠܗܐ ܒܪܬܝ܂ ܡܛܠ ܕܐܛܝܒܬܝ ܛܝܒܘܬܟܝ ܐܚܪܝܬܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܐ܂ ܕܠܐ ܐܙܠܬܝ ܒܬܪ ܥܠܝܡܐ
ܥܬܝܪܐ ܐܘ ܡܣܟܢܐ܂ * ܘܗܫܐ ܒܪܬܝ ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ܂ ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܐܡܪܬܝ ܠܝ ܥܒܕ ܐܢܐ
11 ܠܟܝ܂ ܝܕܥ ܓܝܪ ܟܠܗ ܫܪܒܬܐ ܕܥܡܝ ܕܐܢܬܬܐ ܐܝܬܝܟܝ ܕܚܝܠܬܐ܂ * ܘܗܫܐ ܒܩܘܫܬܐ
12 ܐܢܐ ܐܢܐ ܦܪܘܩܐ ܕܝܪܬܘܬܐ܂ ܒܪܡ ܐܝܬ ܦܪܘܩܐ ܐܚܪܢܐ ܕܝܪܬܘܬܐ܂ ܕܗܘ ܩܪܝܒ ܝܬܝܪ ܡܢܝ܂
* ܘܗܫܐ ܒܝܬܝ ܠܠܝܐ܂ ܘܢܗܘܐ ܒܨܦܪܐ܂ ܐܢ ܦܪܩ ܠܟܝ܂ ܛܒ ܢܦܪܘܩ
13 ܢܦܪܩܟܝ܂ ܘܐܢ ܠܐ ܨܒܐ ܕܢܦܪܩܟܝ܂ ܐܢܐ ܐܦܪܩܟܝ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܡܟܝ ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ܂
* ܘܕܡܟܬ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ܂ ܘܩܡܬ܂ ܒܨܦܪܐ ܟܕ ܚܫܘܟ܂ ܥܕ ܠܐ ܢܫܬܘܕܥ
14 ܓܒܪܐ ܠܚܒܪܗ܂ ܘܐܡܪܬ ܠܗ܂ ܕܠܐ ܢܕܥ ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܬ ܠܘܬܟ ܠܐܕܪܐ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܥܙ
15 ܦܪܘܣ ܡܪܛܘܛܟܝ܂ ܘܦܪܣܬܗ܂ ܘܟܝܠ ܘܪܡܐ ܠܗ ܫܬ ܟܝܠܢ ܕܣܥܪܐ܂ ܘܣܡ
ܥܠܝܗ܂ ܘܫܩܠܬܗ܂ ܘܐܬܬ ܠܡܕܝܢܬܐ܂ * ܘܥܠܬ ܠܘܬ ܚܡܬܗ܂ ܘܐܡܪܬ ܠܗ
16 ܚܡܬܗ ܡܢ ܐܢܬܝ ܒܪܬܝ܂ ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܘܬ܂ ܘܚܘܝܬܗ ܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ
17 ܠܗ ܒܥܙ܂ * ܘܕܝܗܒ ܠܗ ܫܬ ܟܝܠܢ ܕܣܥܪܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܕܠܐ ܬܐܙܠܝܢ ܣܦܝܩܐ
18 ܠܘܬ ܚܡܬܟܝ܂ * ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܚܡܬܗ ܬܒܝ ܒܪܬܝ ܥܕ ܕܬܚܙܝܢ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܫܠܐ ܓܒܪܐ
ܥܕܡܐ ܕܢܦܣܘܩ ܠܗ ܕܝܢܐ ܝܘܡܢܐ܂

* ܫܠܡ * ܓ *

1 * ܘܣܠܩ ܒܥܙ܂ ܘܝܬܒ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܗܐ ܦܪܘܩܐ ܥܒܪ܂ ܗܘ ܕܐܡܪ ܥܠܘܗܝ
2 ܒܥܙ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܬܐ ܬܒ ܗܪܟܐ܂ ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܡܢܐ܂ ܘܝܬܒ ܠܘܬܗ܂ * ܘܓܒܐ
3 ܠܗ ܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܣܒܐ ܕܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ܂ * ܘܐܡܪ ܠܦܪܘܩܐ
ܕܝܪܬܘܬܐ܂ ܦܠܓܘܬܐ ܕܚܩܠܐ ܕܐܚܘܢ ܐܠܝܡܠܟ܂ ܙܒܢܬ ܠܝ ܢܥܡܝ܂

Et ait illi, Quodnam est nuncium tuum ? Et 9
respondit ei, Ego sum Ruth ancilla tua ; sed
cooperi ancillam tuam alâ vestimenti tui ,
quoniam tu es vendicator hæreditatis. Et 10
dixit illi Booz, Benedicta tu Deo, filia mea,
quoniam meliorem reddidisti misericordiam
tuam novissimam præ priori : quòd secuta
non sis juvenes divites, aut pauperes. Nunc 11
filia mea ne timeas, quoniam omne quod di-
ces mihi faciam tibi: novit enim omnis cog-
natio populi nostri, quòd mulier sis fortitu-
dinis. Nunc autem in veritate ego sum ven- 12
dicator hæreditatis : veruntamen est alius
vendicator hæreditatis, qui est propinquior
me. Et nunc mane hodiè, & obnocta do- 13
nec illucescat. Et erit in manè, si vendica-
bit te, bene vendicabit : si autem non vult
vendicare te, ego vendicabo te. Et dixit ei ,
Dormi usque mané. Et dormivit ad pedes 14
ejus usque ad diluculum ; & surrexit mané,
cùm adhuc essent tenebræ, antequam homo
cognosceret socium suum ; & dixit ei, *Quæ-
so*, homo nesciat quòd descenderim ad te in
aream. Et dixit ei Booz, Expande vestimen- 15
tum tuum ; & expandit illa, & mensus est, &
injecit illi sex mensuras hordeorum : & im-
posuit super eam, & portavit, & venit in ci-
vitatem. Et ingressa est ad socrum suam: Et 16
ait illi socrus ejus ; Quæ es filia mea ? Et di-
xit ei, Ego sum Ruth ; & dixit illi quicquid
fecit ei Booz: Et quòd dedisset illi sex 17
mensuras hordeorum, & dixisset illi ; Ne in-
grediaris ad socrum tuam vacué. Dicit illi 18
socrus ejus, Sede filia mea donec videas :
non enim quiescet vir, quoadusque obtulerit
illi judicium hodié.

CAP. IV.

ET ascendit Booz, & sedit in porta civi- 1
tatis: Et ecce vendicator progeniei trans-
iens, de quo dixerat Booz ; & ait illi, Veni,
sede hic: ille autem dixit ei, Quid ? Et sedit
prope illum. Et elegit sibi decem viros 2
de senioribus civitatis, & sedere eos fecit a-
pud se. Et dixit vendicator hæreditatis , 3
Partem agri fratris nostri Elimelech vendi-
dit mihi Naami.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فقال ما حالك قالت انا راعوث امتك * فاستر امتك بطرف كساءك لانك انت الذي يجب
10 عليك ان تقيم الميراث * فقال لها باعار بارك الله عليك يا بنتي لان صنيعك الاخير احسن
11 من الاول * لانك لم تطلبي الشباب الاغنياء بل المساكين * والان لا تخوفا عليك يا بنتي لاني
12 صانع معك ما قلتي من شي * لان اهل عشيرتنا كلهم يعلمون انك نعم الامراة * والان حقا
انا الذي يجب علي اقيم الميراث ولكن عندنا اخر اقرب مني وهو واجب عليه من ان يقيم
13 الذرية * فامكثي ليلتك وبيتي الي الصباح * فاذا اصبحت وطلبك صاحب لميراث فقد احسن
فاذ لم يحب ان يفعل * حلفت بحي الرب انه ان لم يطلب الميراث طلبته انا * وقال لها ارقدي
14 الي ان تصبحي * فرقدت عند رجليه الي ان اصبحت * وقامت بكرة غلسا قبل ان يبصر انسان
15 صاحبه * وقالت له لا يعلم انسان اني نزلت اليك الي البيدر * قال لها باعار ابسطي كساءك
16 وبسطت فكال لها فيه ستة اكيال شعير * فاتت حماتها وقالت لها من انتي يا بنتي * فقالت
17 لها انا راعوث واخبرتها بجميع ما قال لها باعار * وانه اعطاها ستة اكيال شعير * وانه قال لها لا
18 تدخلي الي حماتك خالية * قالت لها حماتها اجلسي يا بنتي حتي تنظري ما يكون لك لان
الرجل ما يقر اليوم حتي ينظر في امرك *

* الفصل الرابع *

1 * فصعد باعار وجلس بباب المدينة * واذا الرجل الذي يجب عليه الميراث عبر وهو الذي
2 قال فيه باعار * قال له باعار اجلس هاهنا * ودعا عشرة رجال من اشياخ القرية
3 واجلسهم عنده * فقال للذي يجب عليه الذرية ان نعما باعتني قسمة حقل الملك اخينا
وانا اعلمك ذلك ولا اكتمك *

Et dixit ei, Quisnam status est tuus ? 9
ait, Ego sum Ruth ancilla tua, qua-
re protege ancillam tuam extremitate
vestimenti tui, quoniam tu es cui conve-
nit suscitare hæreditatem. Et ait illi 10
Booz, Benedicat te Deus, filia mea, quo-
niam opus tuum novissimum melius est
priori; quòd secuta non es juvenes di-
vites, sed pauperes. Nunc autem tibi ti- 11
mendum non est, filia mea, quoniam sum
facturus tecum quicquid dixisti; quia
viri cognationis nostræ universi sciunt te
optimam esse mulierem. Nunc autem ve- 12
rè ego sum, cui convenit suscitare hære-
ditatem; sed habemus alium me propin-
quiorem, & ipsi convenit suscitare proge-
niem. Quiesce ergò nocte hâc, & ob- 13
nocta usque ad diluculum. Cùm autem
perveneris ad diluculum, & quæret te
dominus hæreditatis, jam benefaciet: Si verò
nolit facere, juro per Dominum, quòd si
non quæret hæreditatem, quæram ego.
Et dixit illi, Dormi, donec perveniat ad
diluculum. Et dormivit ad pedes ejus, do- 14
nec pervenit ad diluculum, & surrexit
summo manè antequam videret homo
proximum suum. Et ait illa ei, Nesciat
homo quòd descenderim ad te in aream.
Ait illi Booz, Expande vestimentum 15
tuum, & expandit; mensuravitque ei
sex mensuras hordei. Et venit ad so- 16
crum suam, & ait ei, Quænam es filia
mea? & dixit ei, Ego sum Ruth; &
indicavit ei omnia quæ dixit illi Booz.
Et quòd dedisset ei sex mensuras hordei, 17
& quòd dixisset ei; Ne ingrediaris ad
socrum tuam vacua. Ait illi socrus ejus, 18
Sede filia mea, donec videas quid tibi
futurum sit, quoniam vir non cessabit ho-
diè, donec providebit negotio tuo.

CAP. IV.

ET ascendit Booz, & sedit in porta 1
civitatis, & ecce vir cui debebatur
hæreditas præteriit, & ipse est de quo
dixerat Booz: Ait illi Booz, Sede hic.
Et vocavit decem viros de senioribus ci- 2
vitatis, & sedere eos fecit penes se. Et 3
dixit illi cui debebatur progenies; utique
Naama vendidit mihi partem agri Eli-
melech fratris nostri, & ego indico tibi
hoc, nec celabo te.

רות : ד

habitatoribus coram Acquire :dicendo,tuā aurē Revelabo : dixi ego Et
4 ואני אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה נגד הישבים
,redemeris non si & : redime ,redemeris si ,mei populi senioribus coram &
ונגד זקני עמי אם תגאל גאל ואם לא יגאל
,te post ego & ,redimendum ad ,te præter non quòd sciam ut ,mihi indica
הגידה לי ואדע כי אין זולתך לגאול ואנכי אחריך
agrum te acquirere die In : Bohaz dixit Et .redimam Ego : dixit Et
5 ויאמר אנכי אגאל : ויאמר בעז ביום קנותך השדה
,acquires mortui uxore Moabitide Ruth à & ,Nahomi manu de
מיד נעמי ומאת רות המואביה אשת המת קניתי
Dixitque .ejus hæreditate super mortui nomen suscitandum ad
6 להקים שם המת על נחלתו : ויאמר
corrumpam fortè ne ,mihi redimere potero Non :redemptor
הגאל לא אוכל לגאול לי פן אשחית את
potero non quia ,meā redemptionem tu tibi Redime.meam hæreditatem
נחלתי גאל לך אתה את גאלתי כי לא אוכל
super & ,redemptione super Israel in antè hoc Et .redimere
7 לגאול : וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל
vir solvebat : verbum omne confirmandum ad permutatione
התמורה לקים כל דבר שלף איש
.Israel in testimonium hoc & : suo proximo dabat & ,suū calceamentū
נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל :
.suum calceamentum solvit & : tibi Acquire : Bohaz ad redemptor dixitque
8 ויאמר הגאל לבעז קנה לך וישלף נעלו :
,hodie vos Testes : populum omnē & ,seniores ad Bohaz Dixitque
9 ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום
quæ omnia & ,Elimelech quæ omnia acquisivi quòd
כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר
Ruth etiam Et .Nahomi manu de ,Machalon & ,Chilion
10 לכליון ומחלון מיד נעמי : וגם את רות
suscitandū ad ,uxorem in mihi acquisivi Machalon uxorem Moabitidem
המאביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים
cum à mortui nomen excidatur non & ,sua hæreditate super mortui nomen
שם המת על נחלתו ולא יכרת שם המת מעם
Dixeruntque .hodie vos Testes .sui loci porta à & ,suis fratribus
11 אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום : ויאמרו
DOMINUS Det .Testes : seniores & ,porta in qui populus omnis
כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן יהוה
quæ ,Leah sicut & Rachel sicut ,tuam domum in venientem mulierem
את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר
,Ephrathah in virtutem fac & ;Israel domum ipsæ ambæ ædificaverunt
בנו שתיהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה
domus sicut tua domus fit Et .Bethlechem in nomen voca &
12 וקרא שם בבית לחם : ויהי ביתך כבית
dederit quod semine de ,Jehudah ipsi Thamar peperit quem ,Peres
פרץ אשר ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר יתן
,Ruth Bohaz cepit Et .hac puella de tibi Dominus
13 יהוה לך מן הנערה הזאת : ויקח בעז את רות
ei Dominus dedit & : eam ad est ingressus Et ;uxorem in sibi fuit &
ותהי לו לאשה ויבא אליה ויתן יהוה לה
,Nahomi ad mulieres Dixeruntque .filium peperit & ,conceptum
14 הריון ותלד בן : ותאמרנה הנשים אל נעמי
,hodie redemptorem tibi fecit cessare non qui ,Dominus Benedictus
ברוך יהוה אשר לא השבית לך גאל היום
.Israel in ejus nomen vocetur ut
ויקרא שמו בישראל :

Versio VUL. LAT.

4 Quod audire te volui, & tibi
dicere corā cunctis sedentib⁹,
& majoribus natu de populo
meo. Si vis possidere jure pro-
pinquitatis, eme, & posside:
sin autē displicet tibi, hoc ipsū
indica mihi, ut sciam quid fa-
cere debeā: null⁹ enim est pro-
pinquus, excepto te, qui prior
es, & me, qui secund⁹ sum. At
ille respondit, Ego agrum e-
5 mam. Cui dixit Booz; Quan-
do emeris agrū de manu muli-
eris, Ruth quoque Moabitidē,
quæ uxor defuncti fuit, debes
accipere: ut suscites nomen
propinqui tui in hæreditate
6 sua. Qui respondit, Cedo juri
propinquitatis: neque enim
posteritatē familiæ meæ delere
debeo: tu meo utere privilegio,
quo me libēter carere profi-
7 teor. Hic autē erat mos anti-
quitùs in Israel inter propin-
quos, ut si quando alter alteri
suo juri cedebat, ut esset firma
concessio, solvebat homo cal-
ceamentū suum, & dabat pro-
ximo suo: hoc erat testimoniū
8 cessionis in Israel. Dixit ergò
propinquo suo Booz, Tolle
calceamentū tuū. Quod statim
9 solvit de pede suo. At ille ma-
jorib⁹ natu, & universo popu-
lo, Testes vos, inquit, estis ho-
diè, quòd possederim omnia
quæ fuerūt Elimelech, & Che-
lion, & Mahalon, tradente No-
10 emi: Et Ruth Moabitidē, uxo-
rem Mahalon, in conjugiū sum-
pserim, ut suscitē nomen de-
functi in hæreditate sua, ne vo-
cabulū ejus de familia sua ac
fratribus & populo deleatur.
Vos, inquā, huj⁹ rei testes estis.
11 Respondit omnis populus, qui
erat in porta, & majores natu;
Nos testes sum⁹: faciat Domin⁹
hanc mulierem, quæ ingreditur
domū tuā, sicut Rachel & Liā,
quæ ædificaverunt domū Isra-
el: ut sit exemplū virtutis in E-
phrata, & habeat celebre no-
12 men in Bethlehē. Fiátque do-
mus tua, sicut domus Phares,
quem Thamar peperit Judæ, de
semine quod tibi dederit Dñs
13 ex hac puella. Tulit itaq; Booz
Ruth, & accepit uxorē: ingres-
súsque est ad eam, & dedit illi
Dominus ut conciperet, & pa-
14 reret filium. Dixerúntque mu-
lieres ad Noemi; Benedictus
Dñs, qui non est passus ut defi-
ceret successor familiæ tuæ, &
vocaretur nomen ej⁹ in Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Κἀγὼ εἶπα, Ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου, λέγων,
Κτῆσαι ἐναντίον τῶν καθημένων, κ ἐναν-
τίον τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ μου. εἰ ἀγ-
χιστεύεις, ἀγχίστευε· εἰ δὲ μὴ ἀγχιστεύεις,
ἀνάγγειλόν μοι, κ γνώσομαι, ὅτι οὐκ ἔστι
πάρεξ σοῦ τοῦ ἀγχιστεῦσαι, κἀγώ εἰμι μετὰ σέ.
5 ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι, ἀγχιστεύσω. Καὶ εἶ-
πε (λ) Βοόζ, Ἐν ἡμέρᾳ τοῦ κτήσασθαί σε τ
ἀγρὸν ἐκ χειρὸς (μ) Νωεμὶν κ παρὰ Ῥοὺθ
τ Μωαβίτιδος γυναικὸς τοῦ τεθνηκότος,
κ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ, ὥστε (ν) ἀναστῆ-
σαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τ κληρο-
6 νομίας αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεὺς, Οὐ δυνή-
σομαι ἀγχιστεῦσαι ἐμαυτῷ, μή ποτε δια-
φθείρω τ κληρονομίαν μου. ἀγχίστευσον σε-
αυτῷ τ ἀγχιστείαν μου, ὅτι οὐ δυνήσομαι
7 ἀγχιστεῦσαι. Καὶ τοῦτο τὸ δικαίωμα (ξ) ἔμ-
προσθεν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τ ἀγχιστείαν, κ
ἐπὶ τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ (ο) στῆσαι πάντα
λόγον· κ ὑπελύετο (π) ἀνὴρ τὸ ὑπόδημα
αὐτοῦ, κ ἐδίδου τῷ πλησίον (ρ) αὐτοῦ τῷ ἀγ-
χιστεύοντι τ ἀγχιστείαν αὐτοῦ. κ τοῦτο ἦν
8 μαρτύριον ἐν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν ὁ ἀγχι-
στεὺς τῷ Βοόζ, Κτῆσαι σεαυτῷ τ ἀγχιστείαν
μου. κ ὑπελύσατο τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, κ ἔδω-
9 κεν αὐτῷ. Καὶ (σ) εἶπε Βοὸζ τοῖς πρεσβυτέ-
ροις κ παντὶ τῷ λαῷ, Μάρτυρες ὑμεῖς σή-
μερον, ὅτι κέκτημαι πάντα τὰ τοῦ (τ) Ἐλι-
μέλεχ, κ πάντα ὅσα ὑπάρχει τῷ (υ) Χελαι-
10 ὼν κ τῷ Μααλὼν ἐκ χειρὸς (φ) Νωεμίν. Καί
γε Ῥοὺθ τ Μωαβίτιν τ γυναῖκα Μααλὼν κέ-
κτημαι ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα, τ ἀναστῆσαι τὸ
ὄνομα τ τεθνηκότος ἐπὶ τ κληρονομίας αὐτ,
κ οὐκ (χ) ἐξολοθρευθήσεται τὸ ὄνομα τ τεθνη-
κότος ἐκ τ ἀδελφῶν αὐτοῦ, κ ἐκ τ φυλῆς
11 (ψ) λαοῦ αὐτοῦ. μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον. Καὶ
(ω) εἴποσαν πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐν τῇ πύλῃ, Μάρ-
τυρες. κ οἱ πρεσβύτεροι εἴποσαν, Δῴη κύριος
τ γυναῖκά σου τ εἰσπορευομένην εἰς τ οἶκόν
σου, (α) ὡς Ῥαχὴλ κ ὡς Λίαν, αἳ ᾠκοδόμησαν
ἀμφότεραι τ (β) οἶκον τ Ἰσραὴλ, κ ἐποίησαν
δύναμιν ἐν Ἐφραθᾶ, κ ἔσται ὄνομα ἐν (γ)
12 Βηθλεέμ. Καὶ γένοιτο (δ) οἶκός σου, ὡς οἶκος
Φαρὲς, ὃν ἔτεκε Θάμαρ τῷ Ἰούδᾳ, ἐκ τ σπέρ-
ματος οὗ δώσει κύριός σοι ἐκ τ παιδίσκης
13 ταύτης. Καὶ ἔλαβε (ε) Βοὸζ τ Ῥοὺθ, κ (ζ)
ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα, κ εἰσῆλθε πρὸς
αὐτήν. κ (η) ἔδωκεν αὐτῇ κύριος κύησιν, κ
14 ἔτεκεν υἱόν. Καὶ εἶπαν αἱ γυναῖκες πρὸς (θ)
Νωεμὶν, Εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐ κατέλυσέ
σοι σήμερον τὸν ἀγχιστέα, κ καλέσαι τὸ ὄ-
νομά σου ἐν Ἰσραήλ.

4 *Et ego dixi, Discooperiam aurem*
tuam, dicens, Acquire coram se-
dentibus, & coram senioribus po-
puli mei. Si redimis, redime: si au-
tem non redimis, annuntia mihi,
& cognoscam: quia non est præ-
ter te ad redimendū: & ego sum
post te. At ille dixit, Ego sum, re-
dimam. Et dixit Booz, In die ac-
5 *quirendi te agrum de manu Noe-*
min, & à Ruth Moabitide uxore
defuncti; & ipsam te acquirere
oportet: ut suscites nomen mortui
super hæreditatem ejus. Et dixit
6 *redemptor, Non potero redimere*
mihi; nè fortè corrumpā hæredi-
tatem meam. Redime tibi redem-
ptionem meam, quoniam non pote-
ro redimere. Et hæc justificatio e-
7 *rat anteà in Israel super redem-*
ptione, & super permutatione ad
firmandum omne verbum: &
solvebat vir calceamentum suū;
& dabat proximo suo redimenti
redemptionem suam. Et hoc erat
testimonium in Israel. Et dixit
8 *redemptor ad Booz, Acquire tibi*
redemptionem meam. Et solvit
calceamentum suum, & dedit ei.
9 *Et dixit Booz senioribus, & uni-*
verso populo; Testes vos hodiè,
quia acquisivi omnia, quæ ipsius
Elimelech, & omnia quæcunque
sunt ipsi Chelæon, et ipsi Maalon,
10 *de manu Noemin. Et etiam Ruth*
Moabitidem uxorem Maalon ac-
quisivi mihi in uxorem, ad su-
scitandum nomen mortui super
hæreditatem ejus, & non exter-
minabitur nomen mortui de fra-
tribus suis, & de tribu populi
11 *sui. Testes vos hodiè. Et dixe-*
runt universus populus, qui in
porta, Testes. Et seniores dixe-
runt; Det Dominus uxorem tu-
am intrantem in domum tuam,
sicut Rachel, & sicut Liam; quæ
ædificaverunt utræque domum
Israel: & (c) fecerunt virtu-
tem in Ephratha: & erit nomen
12 *in Bethleem. (d) Et fiat domus*
tua, sicut domus Phares, quem
peperit Thamar ipsi Juda, ex
semine, (e) quod dabit Domin⁹ tibi
13 *ex ancilla hac. Et accepit Booz*
Ruth, & facta est ei in uxorem:
& intravit ad eam. Et dedit ei
Dominus conceptionem, & pe-
14 *perit filium. Et dixerunt mulieres*
ad Noemin, Benedictus Dominus,
qui non fecit deesse tibi hodie
redemptorem: & vocet nomen
tuum in Israel.

MS. A. (λ) Βοὸς, (μ) Νοομμεὶ (ν) ἀναστήσασθαί σε τὸ (ξ) ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ
(ο) στῆσαι τ λόγον (π) ὁ ἀνὴρ (ρ) αὐτοῦ τ ἀγχιστείαν αὐτοῦ. (σ) εἶπεν τοῖς (τ) Ἀ-
βιμέλεχ, (υ) Χαιλεὼν (φ) Νοομμεί, (χ) ἐξολεθρευθήσεται (ψ) τοῦ λαοῦ (ω) εἶπαν
(α) ὡς Ῥαχὴλ κ ὡς Λείαν, αἳ οἰκοδόμησαν (β) οἶκον Ἰσραὴλ, κ ποιῆσαι δύνα-
μιν (γ) Βαιθλεέμ. (δ) ὁ οἶκός σου, ὡς ὁ οἶκος (ε) Βοὸς (ζ) ἐγένετο (η) ἔδωκεν
κύριος κύησιν αὐτῇ, κ ἐγέννησεν υἱόν. (θ) Νοομμεὶν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ואנא אמרית אגלי אודנך למימר קנה כל קבל יתבי תרעא דבית דינא דסנהדרין וכל
קבל סביא דעמי אם אית רעותך למפרוק פרוק ואם לא אית רעותך חוי לי ואנדע ארום
לא אית בר מנך דהוא רשי למפרוק קדמך ודהוא קריב למתב בותך ואנא אדע מנך
5 ופרוקא אהא בתרך ואמר אנא אפרוק : ואמר בועז ביום זבנותך ית חקלא מן ידא דנעמי
ומן ידא דרות מואביתא אתת מיתא חייב את למפרוק ובעי ליבמא יתה ולמסבה לאנתו
6 מן בגלל לאקמא שום מיתא על אחסנתיה : ואמר פרוקא בהא גונא לית אנא יכיל
למפרוק לי על דאית לי אתתא לית לי רשו למסב אוחרניתא עלוהי דלמא תהי למצו
בביתי ואהא מחבל ית אחסנתי פרוק לך את ארום דלית לך אתתא ארום לית אנא יכיל
7 למפרוק : ובהדא מנהגא בעדנא די מלקדמין מתנהגא בישראל בזמן דשקלין וטרין
ופרקן ומחלפין חד מן חבריה ומקימין כל מדעם ושלף גבר נרתק יד ימיניה ואושיט ביה
8 קנין לחבריה והכין נהגין למקני בית ישראל חד מן חבריה קדם סהדיא : ואמר פרוקא
9 לבועז אושיט ידך לקנינא וקני לך ושלף בועז ית נרתק יד ימיניה וקני ליה : ואמר בועז
לסביא ולכל עמא הוו סהדין אתון עלי יומא דין ארום קניתי ית כל מה דהוה לאלימלך
10 וית כל מה דהוה לכליון ומחלון מן ידא דנעמי : ואוף ית רות מואביתא אתת מחלון
קניתי לי לאנתו בנין למקם שום שכיבא על אחסנתיה ולא ישיצי שום שכיבא מלות
11 אחוהי ומתרע סנהדרין דבאתריה סהדין אתון עלי יומא דין : ואמרו כל עמא די בתרע
סנהדרין וסביא סהדין אנחנא יתן יי ית אתתא הדא דאתיא לביתך כרחל וכלאה די בנו
תרויהון ית בית ישראל אבונן בתרי עסר שבטין ועבד חילא באפרת ותהי קרי שמא
12 בבית לחם : ויהי מצלח ביתך כבית פרץ די ילידת תמר ליהודה מן זרעא די יתן יי לך
13 מן ריבא הדא : ונסיב בועז ית רות והות ליה לאנתו ועל לותה ויהב יי לה עדוי
14 וילידת בר : ואמרן נשיא לנעמי בריך שמיה דיי דלא פסק ליך פרוקא יומא דין ויתקרי
שמיה מן צדיקי ישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ego dixi: Revelabo aurē tuam ad dicendū, Eme totum, corā sedentibus 4
ostio domus Judicii Zzanhedrin, & *omnino* coram senibus populi mei, si
voluntas tua ad redimendū, redime: & si non est voluntas tua, nuncia mihi
& cognoscā: quoniā non est præter te *ipsum cui sit facultas ad redimen-*
dū ante te et qui sit propinquus ad habitandum ut tu, & ego *cognoscam*
ex te, et redēptor ero post te: et dixit: Ego redimā. Et dixit Boghaz: In die 5
emere te agrū ex manu Naghami et ex manu Ruth *Moabitidis* uxoris *mor-*
tui obligatus tu ad redimendū, et quærens ad propinquandū eā *& ad acci-*
piendū eā in uxorē propter suscitandū nomen *mortui* sup possessionē illi⁹.
Et dixit redemptor: *Ut* isto colore non ego potens ad redimendū mihi, sup 6
ꝗ est mihi uxor, nōn est mihi facultas ad accipiendū aliā sup eā: fortasse
erit ad contentionē in domo meā; et ero corrumpens possessionem meam:
redime tibi tu, quia non est tibi uxor, quoniā non ego potero ad redimendū.
Et in hâc consuetudine in tempore ꝗ ab antiquis consuetū est in Israel, in 7
tempore quo *accipientes aut dantes*, aut redimentes aut ꝑmutantes un⁹ cum
socio suo, *& confirmantes omne quodcunq;* extraxit vir vaginā *manus dex-*
træ suæ, et porrexit in eā possessionē socio suo; & ita consuescentes ad
possidendū dom⁹ Israel un⁹ à socio suo ante testes. Et dixit redemptor ad 8
Boghaz: Extende manū tuā ad possessionē, et eme tibi: et detraxit Boghaz
vaginā *man⁹ dexteræ suæ*, et emit ab eo. Et dixit Boghaz senib⁹ et oñi popu- 9
lo: Este testes vos sup me die hoc, quòd emi oñe idꝗ fuit Elimelech, et oñe
id ꝗ fuit Chilion et Mahhalon ex manu Naghami: Et etiā Ruth Moabiam 10
uxorē Mahhalon emi mihi in uxorem, ad statuendum nomen jacentis super
hæreditatē ejus: et non delebitur nomen jacentis ex fratrib⁹ suis, et ex por-
ta Zzanhedrin qui in loco ejus, testes vos sup me die hac. Et dixerunt oīs 11
populus qui in portā Zzanhedrin et senes, Testes nos: dabit Dñs mulierem
hanc quæ veniens ad domū tuam ut Rahhel et ut Leah, quæ ædificaverint
ambæ illæ domum Israel patris *nostri* in duodecim tribubus; et fac virtu-
tem in Ephrath, et sit vocatum nomen ejus in Bethlehhem. Et sit prospe- 12
rans domus tua ut domus Peresz, quem peperit Thamar Jehudah, à semine
quod dabit Dñs tibi ex puella hâc. Et accepit Boghaz Ruth, et fuit illi in 13
uxorē: et ingressus est ad eam, et dedit Dñs ei conceptionem, et peperit fi-
liū. Et dixerunt mulieres Naghami: Benedictū nomen Domini, quòd non 14
defecit tibi redemptor die hac; et vocabitur nomen ejus è *justis* Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܘܐܢܐ ܐܡܪܬ .. ܕܐܓܠܐ ܐܕܢܟ ܘܐܚܘܝܟ: ܘܐܡܪ ܠܟ. ܩܢܝ ܐܢܬ ܩܕܡ ܗܠܝܢ ܝܬܒܐ .. ܘܐܢܐ ܐܢܐ
ܕܚܘܝܬ ܢܦܫܝ ܠܡܐܡܪ .. ܘܠܡܩܢܝܘ. ܩܕܡ ܗܠܝܢ ܣܒܐ ܕܥܡܝ ܕܝܬܒܝܢ .. ܘܗܫܐ
ܐܢ ܗܘ ܕܨܒܐ ܐܢܬ. ܦܪܘܩ. ܘܐܢ ܠܐ ܦܪܩ ܐܢܬ: ܐܡܪ ܠܝ. ܘܚܘܝܢܝ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܦܪܘܩܐ .
ܘܐܢܐ ܐܦܪܘܩ .. ܘܐܡܪ ܦܪܘܩ ܐܢܐ .* ܘܐܡܪ ܒܘܥܙ. ܒܝܘܡܐ ܕܩܢܐ ܐܢܬ ܚܩܠܐ ܡܢ ܢܥܡܝ ..
5 ܘܡܢ ܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ .. ܐܢܬܬܗ ܕܗܘ ܕܡܝܬ ܩܢܝ .. ܥܕܡܐ ܕܬܩܝܡ ܫܡܐ ܕܡܝܬܐ ܥܠ
6 ܝܪܬܘܬܗ .. * ܘܐܡܪ ܦܪܘܩܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܦܪܘܩ. ܕܠܡܐ ܐܚܒܠ ܝܪܬܘܬܝ ܦܪܘܩ ܐܢܬ
7 ܡܛܠ ܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܝ ܕܝܠܝ .. ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܦܪܘܩ .. * ܘܗܕܐ ܦܘܪܩܢܐ ܗܐ
ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܘܚܠܦ ܦܘܪܩܢܐ ܠܡܩܡܘ .. ܫܪܐ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܡܣܢܗ .
8 ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܚܒܪܗ. ܘܗܕܐ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܐ ܒܐܝܣܪܝܠ .* ܘܐܡܪ ܗܘ ܦܪܘܩܐ ܠܒܘܥܙ .. ܩܢܝ
9 ܠܟ ܠܢܦܫܟ .. ܘܫܪܐ ܡܢ ܪܓܠܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܒܘܥܙ ܠܣܒܐ .. ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ : ܣܗܕܐ
ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܢܐ ܕܩܢܝܬ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܡܚܠܘܢ ܘܠܟܠܝܘܢ. ܡܢ ܐܝܕ
10 ܢܥܡܝ .. * ܘܐܦ ܠܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ ܐܢܬܬܗ ܕܡܚܠܘܢ .. ܩܢܝܬ ܠܝ ܠܐܢܬܘ .. ܠܡܩܡܘ
ܫܡܗ ܕܡܝܬܐ ܥܠ ܝܪܬܘܬܗ. ܕܠܐ ܢܬܛܥܐ ܕܘܟܪܢܗ ܕܡܝܬܐ ܡܢ ܐܚܘܗܝ .. ܘܡܢ
11 ܫܪܒܬܗ .. ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܝܘܡܢܐ .. * ܘܥܢܘ ܣܒܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܒܬܪܥܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ .. ܘܐܡܪܝܢ. ܣܗܕܝܢܢ .. ܘܒܪܟܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܐܢܬܬܐ
ܗܕܐ ܩܕܡܝܟ ܐܝܟ ܪܚܝܠ .. ܘܐܝܟ ܠܝܐ .. ܗܠܝܢ ܕܬܪܬܝܗܝܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ .
12 ܘܥܒܕ ܚܝܠܐ ܒܐܦܪܬܐ .. ܘܩܪܘ ܫܡܗ ܒܝܬ ܠܚܡ .. * ܘܢܗܘܐ ܒܝܬܟ ܐܝܟ ܒܝܬܗ
13 ܕܦܪܨ .. ܕܝܠܕܬ ܬܡܪ ܠܝܗܘܕܐ .. ܘܢܬܠ ܠܟ ܡܪܝܐ ܙܪܥܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ .. * ܘܢܣܒܗ
ܒܘܥܙ .. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ .. ܘܥܠ ܠܘܬܗ .. ܘܝܗܒ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܘܒܛܢܬ
14 ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ .. * ܘܐܡܪ̈ܝܢ ܢܫܐ ܠܢܥܡܝ. ܒܪܝܟ ܡܪܝܐ ܕܠܐ ܐܥܒܪ ܡܢܟܝ ܦܪܘܩܐ
ܝܘܡܢܐ ܘܢܬܩܪܐ ܫܡܗ ܒܐܝܣܪܝܠ ..

Ego autem dixi, ut aperiam, & indicem & 4
dicam tibi; Posside tu coram istis sedenti-
bus. Et ego sum, qui ostendi memetipsum ad
dicendum, & possidendum coram istis seni-
oribus populi mei sedentibus. Nunc autem
si vis vendicare, vendica; si autem non ven-
dicabis tu, dic mihi, et indica quòd non sis ven-
dicator, & ego vendicabo. Et dixit, Ven-
dicabo ego. Et ait Booz, In die quâ emeris 5
agrum à Naami, & Ruth Moabitidem uxo-
rem defuncti posside, donec suscitaveris no-
men mortui super hæreditatem ejus. Et di- 6
xit vendicator, Non possum vendicare, ne
fortè corrumpam hæreditatem meam: ven-
dica tu; quia propter defectum fidei meæ,
non possum vendicare. Hæc autem vendi- 7
catio ecce coram filiis Israel, & mutatio
vendicationis ad suscitandum; Solvebat vir
calceamentum suum, & dabat socio suo, &
hoc erat testimonium in Israel. Et dixit il- 8
le vendicator ad Booz, Posside tibimet: et
solvit de pedibus suis. Et dixit Booz seni- 9
oribus, et omni populo, Testes estis hodiè,
quòd possedi mihi omne, quod fuit Maljon
et Cheljon, de manu Naami. Et te, Ruth 10
Moabitis uxor Maljon, accepi mihi in uxo-
rem, ad suscitandum nomen mortui super
hæreditatem ejus, ne oblivioni detur memo-
ria mortui de fratribus ejus, et de cognatio-
ne ejus; vos testes estis hodié. Et respon- 11
derunt seniores, et omnis populus, qui in
porta civitatis, et dicunt; Testes sumus. Et
benedixerunt eum, et dixerunt illi; Faciat
Dominus mulierem istam coram te sicut Ra-
chel, et sicut Liam, hæ quæ ambæ ædificârunt
domum Israel, ; et fecit virtutes in Ephrata,
et vocaverunt nomen ejus, Bethlehem. Et 12
fit domus tua sicut domus Phares, quem pe-
perit Thamar Judæ: et det tibi Dominus se-
men ex muliere hac. Et accepit Ruth, et fa- 13
cta est illi in uxorem, et ingressus est ad eam:
et dedit illi Dominus, et concepit, et peperit
filium. Et dicunt mulieres Naami, Bene- 14
dictus Dominus, qui non transtulit à te ven-
dicatorem hodiè, et vocabis nomen ejus in
Israel.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 *واخبرك امام هولاء الجلوس وامام اشياخ شعبي هولاء الحاضرين • فان كنت تطلب الان
فاطلب • وان لم تطلب فاخبرني • فاعلم انك لم تحب تطلب فاطلب انا • قال انا
5 اطلب * قال له باعار فوم فاشتري الحقل من نعما ومن راعوث الموابية التي مات
6 جوزها • فاحيي ذلك حي تحيي اسم الميت في ميراثه * قال ذلك المطالب لست اقدر
ان افعل ذلك لئلا افسد ميراثي • اطلب انت فاما انا فلست اقدر ان اطلب لعلة
7 ايماني * وهذا الامر يكون امام بني اسرائيل • وهذا كان خبر الذي يستعفي من
اقامة الذرية للميت ان يخلع خفيه ويدفعهما الى صاحبه لتكون شهادة بين بني اسرائيل
8
9 * فقال ذلك لباعار اخذ انت لنفسك • وخلع خفيه ودفعهما اليه * فقال باعار للمشايخ
ولجميع الشعب • اشهدون اليوم اني قد اخذت جميع ما كان لاليملك وما كان لمليون
10 وجليون اشتريته من نعما * وانت يا راعوث الموابية قد تزوجت بك لاحيي اسم الميت في ميراثه
لئلا ينسا اسم الميت • ولا يبيد ذكره من بين اخوته وقبيلته • اشهدوا جماعتكم
11 اليوم * فاجاب الاشياخ وجميع شعب القرية وقالوا قد شهدنا ودعوا له وقالوا يصير الله هذه
الامراة امامك مثل راحيل ولايا اللاتان بنتا بيت لاسرائيل واكثرا الافراثه ودعي اسمها
12 بيت لحم * ويكون بيتك مثل بيت فارص الذي ولدت تامار ليهودا • ويرزقك الرب
13 ذرية من هذه الامراة * وتزوج باعار براعوث وصارت امراته ودخل عليها فرزقه الرب
14 وحبلت وولدت ابنا * وقال النساء لنعما تبارك الرب الذي لم يعدمك وارثا • اليوم
يدعى اسمه ويذكر بين اسرائيل •

Et annuntio tibi coram his sedentibus, 4
& coram senioribus populi mei adstan-
tibus: si vis petere, modò pete; si
autem non petis, indica mihi, & sciam
te nolle petere, & petam ego: dixit,
Ego petam. Ait illi Booz, Surge, 5
& eme agrum à Naama, & Ruth
Moabitide, cujus desunctus est vir,
& posside hoc, ut vivifices nomen
defuncti in hæreditate ejus. Ait ille 6
competitor, Non possum facere hoc,
ne corrumpam hæreditatem meam, pete
tu: etenim ego non possum petere cau-
sâ mei juramenti. Et hoc negotium 7
fit coram filiis Israël, & hæc est nar-
ratio ejus; qui continebat se à susci-
tanda progenie mortuo: ut solveret
calceamenta sua, & traderet proximo
suo, in testimonium inter filios Israël.
Et dixit ille ad Booz, Accipe tu tibimet: 8
& solvit calceamenta sua, et tradidit ei.
Et dixit Booz senioribus, & universo 9
populo; Testes estis hodiè quòd jam
accepi omnia quæcunque erant Elime-
lech, & quæ erant Maljon, & Geljon,
emi à Naama. Tu autem O Ruth Moa- 10
bitis, jam duxi te in uxorem, ut vivi-
ficarem nomen mortui in hæreditate ejus,
nè oblivioni traderetur nomen mortui,
& nè amitteretur memoria ejus de fra-
tribus, & cognatione ejus; Testes e-
stote omnes hodiè. Et responderunt se- 11
niores, & omnis populus civitatis, &
dixerunt; Jam testes sumus, & de-
precati sunt ei, & dixerunt, Faciat
Deus hanc mulierem coram te si-
cut Rachel, & Liam, quæ ædificârunt
domum Israël, auxerunt Ephratam, &
vocatum est nomen ejus, Bethlehem. Et 12
fit domus tua sicut domus Phares, quem
peperit Thamar Judæ, concedátque tibi
Dominus progeniem de hac muliere. Et 13
duxit Booz Ruth, & facta est illi
mulier, & ingressus est ad eam, &
concessit ei Dominus, & concepit, et
peperit filium. Et dixerunt mulieres 14
Naama, Benedictus Dominus qui non
privavit te hærede, hodiè vocabitur
nomen ejus, et memorabitur inter Is-
raël.

שמואל א: א

; tuam senectutem alendum ad & ,animam reducentem in tibi erit Et

15 וְהָיָה לָךְ לְמֵשִׁיב נֶפֶשׁ וּלְכַלְכֵּל אֶת־שֵׂיבָתֵךְ

tibi bona ipsa quæ ,eum peperit ,te diligit quæ tua nurus quia

כִּי כַלָּתֵךְ אֲשֶׁר־אֲהֵבַתֶךְ יְלָדַתּוּ אֲשֶׁר־הִיא טוֹבָה לָךְ

,suo sinu in eū posuit & ,natum Nahomi cepit Et .filiis septem præ

16 מִשִּׁבְעָה בָּנִים: וַתִּקַּח נָעֳמִי אֶת־הַיֶּלֶד וַתְּשִׁתֵהוּ בְחֵיקָהּ

: dicendo ,nomen vicinæ ei vocaverunt Et .nutricem in ei fuit &

17 וַתְּהִי־לוֹ לְאֹמֶנֶת: וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם לֵאמֹר

ipse :Hobed ejus nomen vocaverunt & : Nahomi ipsi filius est Natus

יֻלַּד־בֵּן לְנָעֳמִי וַתִּקְרֶאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא

genuit Peres : Peres generationes istæ Et .David patris Isai pater

18 אֲבִי־יִשַׁי אֲבִי דָוִד: וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פָּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת־

.Hamminadab genuit Ram &,Ram genuit Chesron Et .Chesron

19 חֶצְרוֹן: וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת־רָם וְרָם הוֹלִיד אֶת־עַמִּינָדָב:

genuit Nachson & ,Nachson genuit Hamminadab Et

20 וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת־נַחְשׁוֹן וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד אֶת־

.Hobed genuit Bohaz & : Bohaz genuit Salmon Et .Salmah

21 שַׂלְמָה: וְשַׂלְמוֹן הוֹלִיד אֶת־בֹּעַז וּבֹעַז הוֹלִיד אֶת־עוֹבֵד:

.David genuit Isai & : Isai genuit Hobed Et

22 וְעֹבֵד הוֹלִיד אֶת־יִשָׁי וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת־דָּוִד:

Versio VULG. LAT.

15 Et habeas qui consoletur animam tuã, & enutriat senectutem: de nuru enim tua nat⁹ est, quæ te diligit: & multò tibi melior est, quàm si septem

16 haberes filios. Susceptúmque Noemi puerum posuit in sinu suo, & nutricis ac gerulæ fungebatur officio. Vicinæ autem

17 mulieres congratulantes ei, & dicentes; Nat⁹ est fili⁹ Noemi: vocaverunt nomen ej⁹, Obed. Hic est pater Isai, patris David.

18 Hæ sunt generationes Phares:

19 Phares genuit Esron, Esron genuit Aram, Aram genuit A-

20 minadab, Aminadab genuit Nahasson, Nahasson genuit

21 Salmon, Salmon genuit Booz,

22 Booz genuit Obed, Obed genuit Isai, Isai genuit David.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἔσται σοι εἰς ἐπιστρέφοντα ψυχὴν, καὶ τοῦ διαθρέψαι τὴν πολιάν σου, ὅτι ἡ (ι) νύμφη ἡ ἀγαπήσασά σε, ἔτεκεν αὐτὸν, ἥ ἐστιν ἀγαθή σοι

16 ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς. Καὶ ἔλαβε (κ) Νωεμὶν τὸ παιδίον, καὶ (λ) ἔθηκεν εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, καὶ

17 ἐγενήθη αὐτῷ εἰς τιθηνόν. Καὶ ἐκάλεσαν αὐτοῦ αἱ γείτονες ὄνομα, λέγουσαι, Ἐτέχθη υἱὸς τῇ (μ) Νωεμίν· καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὠβήδ. οὗτος πατὴρ Ἰεσσαὶ πατρὸς Δαυίδ.

18 Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Φαρές. Φαρὲς ἐγέννησε

19 τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν (ν) Ἀράμ·

20 καὶ Ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· καὶ Ναασσὼν

21 ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Καὶ Σαλμὼν ἐγέννησε τὸν (ξ) Βοόζ· καὶ Βοὸζ ἐγέννησε τὸν Ὠβήδ·

22 Καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν (ο) Δαυίδ.

MS.A. (ι) νύμφη σου ἡ (κ) Νοοεμεὶν (λ) ἔθηκεν αὐτὸ εἰς (μ) Νοεμείν· (ν) Ἀρράν· Ἀρρὰν δὲ ἐγέννησεν (ξ) Βοός· καὶ Βοὸς (ο) Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Τέλος τῆς Ῥούθ.

15 Et erit tibi in revocantem animam, & ad nutriendum canitiem tuam; quoniam nurus, quæ dilexit te, peperit eum: quæ est bona tibi super septem filios.

16 Et sumpsit Noemin puerum, & posuit in sinu suo, & facta est ei in nutricem.

17 Et vocaverunt ejus vicinæ nomen, dicentes, Natus est filius Noemin: & vocaverunt nomen ejus, Obed. Hic pater Jesse patris David.

18 Et hæ generationes Phares. Phares genuit Esrom.

19 Esrom genuit Aram: & Aram genuit Aminadab.

20 Et Aminadab genuit Naasson: & Naasson genuit Salmon.

21 Et Salmon genuit Booz: & Booz genuit Obed.

22 Et Obed genuit Jesse; & Jesse genuit David.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ויהא ליך למקים נפש ולכלכל ית סיבתך בתפנוקין ארום כלתך די רחימת יתך ילדתיה

16 דהיא הות טבתא ליך בעדן ארמלותיך מסגיאין בנין: ונסיבת נעמי ית רביא ושויאת

17 יתיה בעטפה והות ליה לתורבנתא: וקראן ליה שיבבתן שום למימר איתיליד בר לנעמי

18 והוו קראן שמיה עובד הוא אבוי דישי אבוי דדוד: ואלין תולדת פרץ פרץ אוליד ית

19 חצרון: וחצרון אוליד ית רם ורם אוליד ית עמינדב: ועמינדב אוליד ית נחשון [ונחשון

20 רב בית אבא לבית יהודה] ונחשון אוליד ית סלמא [צדיקא הוא סלמא מן בית לחם

ונטופה דבטילו בנוי פרובין דאותיב ירבעם חיבא על אורחי והואן עובדי אב ובנין

21 יאין כנטופא]: ושלמון אוליד ית אבצן [גנידא הוא בועז צדיקא די על זכותיה אשתיזבו

עמא בית ישראל מיד בעלי דבביהון ובגין צלותיה עדת כפנא מארעא דישראל]

22 ובועז אוליד ית עובד [דפלח למרי עלמא בלב שלים]: ועובד אוליד ית ישי [דמתקרי

נחש בגין דלא אשתכחת ביה עילא ושחיתא לאתמסרא בידוי דמלאכא דמותא למסב

ית נפשיה מניה וחיה יומין סגיאין עד דאדכר קדם יי עיטא דיהב חויא לחוה אתת אדם

למיכל מן אילנא דאכלין פרוי חכימין למידע בין טב לביש ועל ההוא עיטא אתחיבו

מותא כל דירי ארעא ובההיא עילא שכיב ישי צדיקא] וישי אוליד ית דוד מלכא דישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

15 Et erit tibi ad suscitantem animæ, et ad sustentandum senectutem tuam in delitiis, nam nurus tua quæ amavit te peperit eum: quia illa fuit bona tibi in

16 tempore viduitatis tuæ à multis filiis. Et accepit Naghami infantẽ, et posuit eum in sinu suo, et fuit ei ad nutricẽ. Et vocaverunt ei vicinæ nomẽ ad

17 dicendũ: Genit⁹ est fili⁹ Naghami: et fuerunt vocantes nomẽ ej⁹ Ghobed,

18 ipse pater Iissai patris David. Et hæc generatio Peresz: Peresz genuit Hhesz-

19 rõ. Et Hheszrõ genuit Ram, et Ram genuit Ghaminadab. Et Ghaminadab

20 genuit Nahhason, *et Nahhason princeps dom⁹ patris tribus Jehudæ*, et Nahhason genuit Salmah, *justũ, ille Salma de Bethlehhem, et Netophah, cujus filii aboleverunt custodes quos constituerat Jerabghã super vias; et fuerũt opera patris et filiorũ pulchra ut Netophã*. Et Salmon genuit *Abszan ducem,*

21 *ille Boghaz justus, cujus ob justitiam liberatus est popul⁹ dom⁹ Israel è manu inimicorum suorũ, et propter orationẽ ej⁹ discessit fames à terra Israel*;

22 et Boghaz genuit Ghobed, *qui servivit Domino mundi corde perfecto*. Et Ghobed genuit Iisai, *qui appellatus est Nahhas, propterea quod non inveniretur in eo iniquitas et corruptio, ut traderetur in manus Angeli mortis ad accipiendũ animã ej⁹ ab eo; et vixit dies multos, donec commemoraretur coram Domino consiliũ quod dedit serpens Hhavæ uxori Adã ad comedendũ de arbore, quæ comedentes fruct⁹ ej⁹ sapientes ad dignoscendũ inter bonũ et inter malũ, et per hoc consiliũ rei fuerunt mortis omnes habitatores terræ, et in hac iniquitate occubuit Iisai justus*: & Iissai genuit David.

שמואל א: א

CAP. I. א

ej⁹ nomẽ &,Ephraim mõte de Sophim Ramathaim de unus vir fuit Et

1 וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הָרָמָתַיִם צוֹפִים מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ

Ephratæi Suph filii ,Tochu filii ,Elihu filii ,Jerocham fili⁹ Elcanah

אֶלְקָנָה בֶּן־יְרֹחָם בֶּן־אֱלִיהוּא בֶּן־תֹּחוּ בֶן־צוּף אֶפְרָתִי:

Peninnah *secundæ* nomen & ,Channah unius nomen : uxores duæ ei Et

2 וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה

ascendebat Et .nati non Channah *&* ;nati Peninnah ipsi *fuit* Et

3 וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים: וְעָלָה

immolandũ &,*se incurvandũ* ad,*dies in diebus* à sua civitate è ipse vir

הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֺת וְלִזְבֹּחַ

Pinechas & Chophni ,Heli filii duo ibi & : Siloh in exercituũ DOMINO

לַיהוָה צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס

deditque ;Elcanah immolavit & ,dies fuit Et .DOMINO sacerdotes

4 כֹּהֲנִים לַיהוָה: וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן

distributiones ejus filiabus & ,ejus filiis omnibus & ,suæ uxori Peninnah

לִפְנִנָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת:

Channah quoniam ;*facierum* unam *distributionem* dedit Channah ipsi Et

5 וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה אַחַת אַפָּיִם כִּי אֶת־חַנָּה

.ejus vulvam concluserat DOMINUS & : diligebat

אָהֵב וַיהוָה סָגַר רַחְמָהּ:

Versio VULG. LAT.

Liber primus SAMUELIS, quem nos primum Regum dicimus.

CAP. I.

1 Fuit vir unus de Ramathaimsophim, de monte Ephraim, & nomen ejus Elcana, fili⁹ Jeroham, filii Eliu, filii Thohu, fi-

2 lii Suph, Ephrathæ⁹. Et habuit duas uxores: nomen uni Anna, & nomen secundæ Phenenna. Fuerúntque Phenennæ filii: Annæ autẽ non erant libe-

3 ri. Et ascendebat vir ille de civitate sua statutis dieb⁹, ut adoraret & sacrificaret Dño exercituum in Silo. Erant autem ibi duo filii Heli, Ophni et Phine-

4 es, sacerdotes Dñi. Venit ergò dies, & immolavit Elcana, deditque Phenennæ uxori suæ, & cunctis filiis ejus, & filiab⁹ par-

5 tes: Annæ autem dedit partẽ unam tristis, quia Annã diligebat. Dominus autem concluserat vulvam ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α΄. REGNORUM I.

ΚΕφ. α΄.

1 (α) Ἄνθρωπος ἦν ἐξ Ἀρμαθαὶμ (β) Σιφὰ, ἐξ ὄρους Ἐφραίμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἐλκανὰ υἱὸς (γ) Ἰερεμιὴλ υἱοῦ (δ) Ἠλιοὺ υἱοῦ (ε) Θοκὲ ἐν

2 Νασὶβ Ἐφραίμ. Καὶ τούτῳ δύο γυναῖκες· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἄννα· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Φεννάνα. καὶ ἦν τῇ Φεννάνᾳ παιδία (ζ) καὶ

3 τῇ Ἄννᾳ οὐκ ἦν παιδίον. (η) Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἀρμαθαὶμ (θ) προσκυνεῖν καὶ θύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σαβαὼθ εἰς Σηλώμ. καὶ ἐκεῖ (ι) Ἠλὶ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ Ὀφνὶ καὶ

4 Φινεὲς ἱερεῖς τοῦ κυρίου. Καὶ ἐγενήθη ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν Ἐλκανὰ, καὶ ἔδωκε τῇ Φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ, (κ) καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς (λ) μερίδας.

5 Καὶ τῇ Ἄννᾳ ἔδωκε μερίδα μίαν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ὅτι τὴν Ἄνναν ἠγάπα Ἐλκανὰ ὑπὲρ ταύτην. (μ) καὶ κύριος ἀπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς,

MS.A. Βασιλειῶν α΄. (α) Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς ἐξ (β) Σωφὶμ, (γ) Ἰερεμιὴλ (δ) Ἐλιοῦ (ε) Θοοῦ υἱοῦ Σοὺπ Ἐφραθαῖος. Καὶ (ζ) τῇ δὲ Ἄννᾳ (η) Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ πόλεως (θ) ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας προσκυνεῖν κυρίῳ θεῷ Σαβαὼθ ἐν Σηλώ. (ι) Ἠλεὶ καὶ δύο (κ) καὶ πᾶσι τοῖς (λ) καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς μερίδας. (μ) καὶ ὁ κύριος συναπέκλεισεν

CAP. I.

1 Homo (a) fuit de Armathem Sipha, de monte Ephræm: & nomen ei Elcana filius Jeremeel filii Eliu filii Thoce (b) in Nasib Ephræm.

2 Et huic duæ uxores: nomen uni, Anna; et nomen secundæ, Phennana. Et erãt Phennanæ filii:

3 & Annæ nõ erat filius. Et ascendebat homo ex dieb⁹ in dies de civitate sua de Armathæm adorare, & sacrificare Domino Deo Sabaoth in Selom. Et ibi Heli, & duo filii ejus, Ophni & Phinees, sacerdotes Domini.

4 Et facta est dies, & sacrificavit Elcana: & dedit Phennanæ uxori suæ, & filiis (c) ejus partes.

5 Et Annæ dedit partem (d) unam, quia non erat ei filius: veruntamen Annam diligebat Elcana super hanc. Et Dominus concluserat, quæ circa vulvam ejus;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה גברא חד מרמתא מתלמידי נביאיא מטורא דבית אפרים ושמיה אלקנה בר

ירחם בר אליהוא בר תוחו בר צוף גברא פליג חולק בקודשיא בטורא דבית אפרים:

2 ולית תרתין נשין שום חדא חנה ושום תניתא פננה והוה לפננה בנין ולחנה לית בנין

3 וסליק גברא ההוא מקרתיה מזמן מועד למועד למסגד ולדבחא קדם יי צבאות בשילו

4 ותמן תרין בני עלי חפני ופנחס משמשין קדם יי: והוה יום מועדא ודבח אלקנה ויהב

5 לפננה אתתיה ולכל בנהא ובנתהא חולקין: ולחנה יהב חולק חד בחיר ארי ית חנה

רחים ומן קדם יי אתמנע מנה ולד:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

1 Et fuit vir unus de Ramatha ex discipulis prophetarũ ex monte domûs Ephraim, et nomen ejus Elkana filius Jerohham filii Elihu, filii Thohhu,

2 filii Zzuph, vir dividens partem in sanctis in monte domûs Ephraim. Et illi duæ uxores, nomen unius Hhanah, et nomen alterius Peninah; et fuerunt Pe-

3 ninæ filii, et Hhanæ non fuerunt filii. Et ascendit vir ille ex urbe suã à tempore solennitatis ad solennitatem ad adorandum, et ad sacrificandum ante Dñm exercituũ in Sylo: et ibi duo filii Gheli Hhophni et Pinhas ministri

4 coram Dño. Et fuit dies solennitatis, et sacrificavit Elkanah, et dedit Peni-

5 næ uxori suæ, et omnibus filiis ejus et filiabus ejus partes. Et Hhanæ dedit partem unam electam, quoniam Hhanam amavit: et ex-ante Dominum prohibitus fuit ab illa natus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܢܗܘܐ ܡܒܝܐܢܐ ܠܢܦܫܟܝ. ܘܡܬܪܣܝܢܐ ܠܡܕܝܢܬܟܝ. ܡܛܠ ܕܟܠܬܟܝ ܕܪܚܡܬܟܝ
15 ܝܠܕܬܗ. ܗܝ ܕܛܒܐ ܠܟܝ. ܒܥܝܢܝܟܝ ܝܬܝܪ ܡܢ ܫܒܥܐ ܒܢܝܢ. * ܘܫܩܠܬܗ ܢܥܡܝ ܠܛܠܝܐ.
16 ܘܗܘܬ. ܠܗ ܡܪܒܝܢܝܬܐ. * ܘܩܪܝ̈ ܫܒܒܬܗ ܕܐܬܝܠܕ ܒܪܐ ܠܢܥܡܝ. ܘܩܪܘ ܫܡܗ
17 ܥܘܒܝܕ. ܗܘܝܘ ܐܒܘܗܝ ܕܐܝܫܝ ܕܐܒܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. * ܘܗܠܝܢ ܬܘܠܕܬܗ ܕܦܪܨ. ܦܪܨ ܐܘܠܕ
18 ܠܚܨܪܘܢ. * ܚܨܪܘܢ ܐܘܠܕ ܠܐܪܡ. ܐܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܡܝܢܕܒ. * ܥܡܝܢܕܒ ܐܘܠܕ ܠܢܚܫܘܢ.
19 20 ܢܚܫܘܢ ܐܘܠܕ ܠܫܠܐ. * ܫܠܐ ܐܘܠܕ ܠܒܥܙ. ܘܒܥܙ ܐܘܠܕ ܠܥܘܒܝܕ. * ܘܥܘܒܝܕ ܐܘܠܕ
21 22 ܠܐܝܫܝ. ܘܐܝܫܝ ܐܘܠܕ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ.

* ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܪܥܘܬ ܡܘܐܒܝܬܐ ܘܠܐܠܗܐ ܫܘܒܚܐ *

Et erit consolator animæ tuæ, & sustentator 15
civitati tuæ: quoniam nurus tua, quæ dilexit te, peperit illum: ea quæ bona fuit in
oculis tuis præ septem filiis. Et tulit Naami 16
puerum, & facta est ei nutrix. Et dixerunt 17
vicinæ ejus, Natus est filius Naami: & vocaverunt nomen ejus, Obed; ipse est pater
Jesse patris David. Et istæ sunt generationes 18
Phares. Phares genuit Esron; Esron genuit 19
Aram; Aram genuit Aminadab; Aminadab 20
genuit Naason; Naason genuit Sela; Sela au- 21
tem genuit Booz; Et Booz genuit Obed,
Obed autem genuit Jesse; Et Jesse genuit 22
David Regem.

Absolutus est liber Ruth Moabitidis, & Laus Deo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وَيَكُونُ مُعَزِّيًا لِأَهْلِ مَدِينَتِكِ لِأَنَّهُ قَدْ وُلِدَ لِكَنَّتِكِ ٱلَّتِي حَبَّتْكِ وَأَحْسَنَتْ إِلَيْكِ أَفْضَلَ مِنْ
15 سَبْعَةِ بَنِينَ * وَحَمَلَتْ نَعَمَا ٱلصَّبِيَّ وَصَيَّرَتْهُ فِي حِجْرِهَا وَصَارَتْ لَهُ مُرَبِّيَةً * وَقَالُوا جَارَاتُهَا قَدْ وُلِدَ
16 17 لِنَعَمَا ٱبْنٌ * وَدُعِيَ ٱسْمُهُ عُوبِيدَ * وَهُوَ أَبُو إِيسِي أَبِي دَاوُودَ * وَهٰذَا ذِكْرُ وَلَدِ فَارِصَ * فَارِصُ
18 أَوْلَدَ حِصْرُونَ * حِصْرُونُ أَوْلَدَ أَرَامَ * أَرَامُ أَوْلَدَ عَمِّينَادَابَ * عَمِّينَادَابُ أَوْلَدَ نَحْسُونَ * نَحْسُونُ أَوْلَدَ
19 20 سَالَا * سَالَا أَوْلَدَ بَاعَارَ * بَاعَارُ أَوْلَدَ عُوبِيدَ * عُوبِيدُ أَوْلَدَ إِيسِي * إِيسِي أَوْلَدَ دَاوُودَ ٱلْمَلِكَ
21 22 عَلَيْهِ أَفْضَلُ ٱلسَّلَامِ *

* تَمَّ كِتَابُ رَاعُوثَ ٱلْمُوآبِيَّةِ بِسَلَامِ ٱلرَّبِّ * آمِينَ *

* وَقِيلَ أَنَّ عَدَدَ أَسْتِيخُوسَاتِهِ ثَلَاثُمِائَةِ سَتِيخِنَ * لِيهِ دُوكْسَا *

Et consolabitur habitatores civitatis tuæ, 15
quoniam natus est nurui tuæ, quæ dilexit
te, & benefecit tibi præ septem filiis. Et 16
suscepit Naama puerum, & posuit in si-
num suum, & facta est illi nutrix. Et 17
dixerunt vicinæ ejus; Jam natus est Naa-
ma filius: & vocatum est nomen illius,
Obed; & ipse est pater Jesse, patris Da-
vid. Et hæc est memoria generationis 18
Phares. Phares genuit Esron; Esron ge- 19
nuit Aram; Aram genuit Aminadab;
Aminadab genuit Naason; Naason ge- 20
nuit Sela; Sela genuit Booz; Booz ge- 21
nuit Obed; Obed genuit Jesse; Jesse 22
genuit David regem, super quem præ-
stantissima pax.

Absolutus est liber Ruth Moabitidis in pace Domini. Amen.

Fertur autem numerus ejus versuum, 300. ver. DEO Laus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܫܡܘܐܝܠ ܢܒܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܪܡܬܐ ܕܨܘܦܐ. ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܫܡܗ ܐܠܩܢܐ. ܒܪ ܝܪܚܡ.
2 ܒܪ ܐܠܝܗܘ. ܒܪ ܬܘܚ. ܒܪ ܨܘܦ ܐܦܪܬܝܐ. * ܘܐܝܬ ܗܘܝ̈ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܢܫܝ̈ܢ. ܫܡܗ ܕܚܕܐ
3 ܚܢܐ. ܘܫܡܗ ܕܬܪܝܬܐ. ܦܢܢܐ. ܘܗܘܘ ܠܦܢܢܐ ܒܢܝ̈ܐ. ܘܠܚܢܐ. ܠܐ ܗܘܘ ܠܗ ܒܢܝ̈ܐ. * ܘܣܠܩ
ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܗܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܗ ܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ. ܠܡܣܓܕ ܘܠܡܕܒܚ ܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܒܫܝܠܘ.
ܘܬܡܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܥܠܝ. ܚܦܢܝ ܘܦܝܢܚܣ ܟܗܢܐ ܕܡܪܝܐ.
4 * ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ. ܘܕܒܚ ܐܠܩܢܐ. ܘܝܗܒ ܠܦܢܢܐ ܐܢܬܬܗ ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ܗ ܘܒܢܬ̈ܗ
5 ܡܢܘܬܐ. * ܘܠܚܢܐ. ܝܗܒ ܡܢܬܐ ܚܕܐ ܐܦܝܐ. ܡܛܠ ܕܠܚܢܐ ܪܚܡ ܗܘܐ.
ܘܡܪܝܐ ܐܚܕ ܪܚܡܗ.

LIBER SAMUELIS PROPHETÆ.

CAPUT I.

Fuit vir quidam è colle specularum, de 1
monte Aphrem, cujus nomen erat Helcana,
filius Jarhum, filii Elihu, filii Tohu, filii
Suph Ephrathæi. Et is duas habuit uxo- 2
res, nomen unius Hanna, & nomen alterius Phenenna: & verò Phenenna filios habuit, Hanna verò non habuit filios. Ascen- 3
debat autem vir iste ex civitate sua de tempore in tempus, ut adoraret & sacrificaret Domino exercituum in Silo: & ibi erant duo filii Eli, Hophni & Phinhes sacerdotes Domini. Accidit autem quâdam die, ut 4
sacrificâsset Helcana, dedissétque Phenennæ uxori suæ, & cunctis filiis ac filiabus ejus,
dedisset *inquam*, partes: Hannæ verò de- 5
disset partem unam duplam, eò quòd Hannam diligeret. Dominus autem clauserat vulvam ejus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بِسْمِ ٱللّٰهِ ٱلْحَيِّ ٱلنَّاطِقِ *

* نَبْتَدِئُ بِرَحْمَةِ ٱللّٰهِ وَتَأْيِيدِهِ سِفْرَ سَمْوَالَ ٱلنَّبِيِّ * وَهُوَ أَوَّلُ أَسْفَارِ ٱلْمُلُوكِ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلْأَوَّلُ *

1 * كَانَ رَجُلٌ مِنْ جَبَلِ إِفْرَايِمَ * مِنْ أَكَمَةِ ٱلدَّيْدَبَانَةِ * ٱسْمُهُ هَلْقَانَا بْنُ يَرُوحُومَ * بْنِ إِلِيهُو * بْنِ تُحُو *
2 بْنِ صَافَ ٱلْأَفْرَاتِيِّ * وَكَانَتْ لَهُ ٱمْرَأَتَانِ * ٱسْمُ إِحْدَيْهِمَا حَنَّا * وَٱسْمُ ٱلْأُخْرَى فَنَّا * وَرُزِقَتْ فَنَّا بَنِينَ *
3 وَحَنَّا لَمْ يَكُنْ لَهَا بَنُونَ * وَكَانَ ذٰلِكَ ٱلرَّجُلُ يَصْعَدُ مِنْ قَرْيَتِهِ مِنْ حَوْلٍ إِلَى حَوْلٍ لِيَسْجُدَ
وَيُقَرِّبَ ٱلذَّبَائِحَ لِلرَّبِّ ٱلْقَوِيِّ فِي سِيلُوا * وَكَانَ هُنَاكَ ٱبْنَا عَالِي * حَفْنِي وَفِنْحَاسُ حَبْرَيْنِ لِلرَّبِّ *
4 * فَحَضَرَ يَوْمُ ٱلْحَجِّ * فَحَجَّ هَلْقَانَا * وَقَرَّبَ ذَبَائِحَ * فَأَعْطَى فَنَّا حَلِيلَتَهُ مِنْ ذَبَائِحِهِ * وَأَعْطَى جَمِيعَ
5 بَنِيهَا وَبَنَاتِهَا أَنْصِبَتَهُمْ * فَأَمَّا حَنَّا فَأَعْطَاهَا نَصِيبًا وَافِرًا ضِعْفًا عَلَى مَا أَعْطَى أُولٰئِكَ * لِأَنَّهُ كَانَ
يُحِبُّ حَنَّا * وَكَانَ ٱلرَّبُّ قَدْ أَعْقَمَهَا *

IN NOMINE DEI Creatoris, viventis, rationalis.

Incipimus, annuente misericordiâ & providentiâ divinâ, librum SAMUELIS Prophetæ, qui est liber primus Regum.

CAPUT I.

Erat vir quidam de monte Ephraim, è 1
colle explorationis, nomine Helcana,
filius Jarhum, filii Elihu, filii Tohu, filii
Saph Ephrathæi. Huic erant duæ uxores, 2
nomen unius Hanna, & nomen alterius
Phenna: porro Phennæ concessi fuerunt
liberi, Hanna verò non habuit liberos. Vir 3
iste ascendebat annuatim è civitate sua ad
adorandum & offerendum sacrificia Domino potentissimo in Silo: ibique erant
duo filii Eli, Hophni & Phinhas, ambo
sacerdotes Domini. Cùm itaque adfuisset 4
dies peregrinationis, peregrinatus est Helcana: & cùm obtulisset sacrificia, dedit
Phennæ uxori suæ de sacrificiis suis, dedítque omnibus filiis et filiabus ejus par-
tes eorum: Hannæ verò dedit partem 5
uberem duplo majorem his quas dederat
illis, quoniam diligebat Hannam, quam
Dominus sterilem reddiderat.

6 ובעסתה צרתה גם־כעס בעבור הרעמה כי־סגר יהוה בעד רחמה:
7 וכן יעשה שנה בשנה מדי עלתה בבית יהוה כן תכעסנה ותבכה ולא תאכל:
8 ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תבכי ולמה לא תאכלי ולמה ירע לבבך הלוא אנכי טוב לך מעשרה בנים:
9 ותקם חנה אחרי אכלה בשלה ואחרי שתה ועלי הכהן ישב על־הכסא על־מזוזת היכל יהוה:
10 והיא מרת נפש ותתפלל על־יהוה ובכה תבכה:
11 ותדר נדר ותאמר יהוה צבאות אם־ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא־תשכח את־אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים ונתתיו ליהוה כל־ימי חייו ומורה לא־יעלה על־ראשו:
12 והיה כי הרבתה להתפלל לפני יהוה ועלי שמר את־פיה:
13 וחנה היא מדברת על־לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע ויחשבה עלי לשכרה:
14 ויאמר אליה עלי עד־מתי תשתכרין הסירי את־יינך מעליך:
15 ויען חנה ותאמר לא אדני אשה קשת־רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואשפך את־נפשי לפני יהוה:
16 אל־תתן את־אמתך לפני בת־בליעל כי־מרב שיחי וכעסי דברתי עד־הנה:
17 ויען עלי ויאמר לכי לשלום ואלהי ישראל יתן את־שלתך אשר שאלת מעמו:
18 ותאמר תמצא שפחתך חן בעיניך ותלך האשה לדרכה ותאכל ופניה לא־היו־לה עוד:
19 וישכמו בבקר וישתחוו לפני יהוה וישבו ויבאו אל־ביתם הרמתה וידע אלקנה את־חנה אשתו ויזכרה יהוה:
20 ויהי לתקפות הימים ותהר חנה ותלד בן ותקרא את־שמו שמואל כי מיהוה שאלתיו:

Versio VUL. LAT.

6 Affligebat quoque eam æmula ejus, & vehementer angebat, in tantū; ut exprobraret quòd Dominus conclusisset vulvam
7 ejus: Sícque faciebat per singulos annos, cùm redeunte tempore ascenderent ad templum Domini: & sic provocabat eam. Porrò illa flebat, &
8 non capiebat cibū. Dixit ergò ei Elcana vir suus; Anna, cur fles? & quarè non comedis? & quam ob rem affligitur cor tuū? numquid non ego melior
9 tibi sum, quàm decē filii? Surrexit autē Anna postquā comederat & biberat in Silo. Et Heli sacerdote sedente super sellam ante postes templi Dñi,
10 Cùm esset Anna amaro animo, oravit ad Dominū, flens largi-
11 ter. Et votum vovit, dicens; Dñe exercituū, si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, nec oblit⁹ ancillæ tuæ, dederísque servæ tuæ sexum virilem: dabo eum Domino omnibus diebus vitæ ejus, & novacula non ascendet
12 super caput ejus. Factum est autem, cùm illa multiplicaret preces coram Dño, ut Heli ob-
13 servaret os ejus. Porrò Anna loquebatur in corde suo, tantúmque labia illius movebantur, & vox penitùs non audiebatur. Æstimavit ergò eam
14 Heli temulentā, Dixitque ei; Usquequò ebria eris? digere
15 paulisper vinū, quo mades. Respondens Anna, Nequaquàm, inquit, domine mi: nam mulier infelix nimis ego sum, vinúmque & omne quod inebriare potest, non bibi, sed effudi animam meam in conspectu Dñi.
16 Ne reputes ancillam tuam quasi unam de filiab⁹ Belial: quia ex multitudine doloris & mœroris mei, locuta sum usque in
17 præsens. Tunc Heli ait ei, Vade in pace: & Deus Israel det tibi petitionem tuam, quā
18 rogâsti eum. Et illa dixit; Utinam inveniat ancilla tua gratiā in oculis tuis. Et abiit mulier in viam suam, & comedit, vultúsque illius non sunt am-
19 pliùs in diversa mutati. Et surrexerunt manè, & adoraverūt coram Dño: reversíque sunt, & venerunt in domū suam Ramatha. Cognovit autē Elcana Annam uxorem suam: & re-
20 cordatus est ejus Dñs. Et factū est post circulum dierum, concepit Anna, & peperit filium; vocavitque nomen ejus, Samuel: eò quod à Domino postulâsset eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Ὅτι οὐκ ἔδωκεν αὐτῇ κύριος παιδίον κατὰ τὴν θλῖψιν αὐτῆς, καὶ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς θλίψεως αὐτῆς. καὶ ἠθύμει διὰ τοῦτο, ὅτι (ν) συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς τοῦ
7 μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον. (ξ) Οὕτως ἐποίει ἐνιαυτὸν κατ᾽ ἐνιαυτόν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν εἰς οἶκον κυρίου· καὶ ἠθύμει, καὶ ἔκλαιε,
8 καὶ οὐκ ἤσθιε. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἑλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, Ἄννα. καὶ (ο) εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἐστί σοι ὅτι κλαίεις; καὶ (π) ἱνατί οὐκ ἐσθίεις; καὶ ἱνατί τύπτει σε ἡ καρδία σου; (ρ) οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι ὑπὲρ
9 δέκα τέκνα; Καὶ ἀνέστη Ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν Σηλώμ, (σ) καὶ κατέστη ἐνώπιον κυρίου. καὶ Ἡλὶ ὁ (τ) ἱερεὺς, ἐπὶ τοῦ δίφρου ἐπὶ
10 τῶν φλιῶν ναοῦ κυρίου. Καὶ αὐτὴ κατώδυνος ψυχῇ, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον, καὶ κλαί-
11 ουσα ἔκλαυσε. Καὶ ηὔξατο εὐχὴν (υ) κυρίῳ, λέγουσα, (φ) Ἀδωναῒ κύριε ἐλωὲ σαβαώθ, ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου, καὶ μνησθῇς (χ) μου, καὶ δῷς τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν, καὶ δώσω (ψ) αὐτὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα (ω) οὐ πίεται, καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κε-
12 φαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ὅτε ἐπλήθυνε προσευχομένη ἐνώπιον κυρίου, καὶ Ἡλὶ ὁ ἱερεὺς
13 ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς. (α) Καὶ αὐτὴ ἐλάλει ἐν καρδίᾳ αὐτῆς, (β) καὶ τὰ χείλη αὐτῆς ἐκινεῖτο, καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο. καὶ ἐλογίσα-
14 το αὐτὴν Ἡλὶ εἰς μεθύουσαν. Καὶ εἶπεν αὐτῇ τὸ παιδάριον Ἡλί, Ἕως πότε μεθυσθήσῃ; περιελοῦ τὸν οἶνόν (γ) σου, καὶ πορεύου ἐκ προσώπου
15 κυρίου. Καὶ ἀπεκρίθη Ἄννα, καὶ εἶπεν, Οὐχί, (δ) κύριε· γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρα ἐγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ
16 (ε) ἐκχέω τὴν ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου. Μὴ δῷς τὴν δούλην σου εἰς θυγατέρα λοιμήν, ὅτι ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου ἐκτέτακα ἕως νῦν. Καὶ ἀπο-
17 κρίθη Ἡλί, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πορεύου εἰς εἰρήνην, ὁ θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι πᾶν αἴτημά σου
18 ὃ ᾐτήσω παρ᾽ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εὗρεν ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάλυμα αὐτῆς, καὶ ἔφαγε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἔπιε, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐ συνέπεσεν
19 ἔτι. Καὶ ὀρθρίζουσι τὸ πρωΐ, καὶ προσκυνοῦσι τῷ κυρίῳ, καὶ πορεύονται τὴν ὁδὸν αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθεν Ἑλκανὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ Ἀρμαθαίμ, καὶ ἔγνω τὴν Ἄνναν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς κύριος, καὶ
20 συνέλαβε. Καὶ ἐγενήθη τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, (λ) καὶ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σαμουήλ, καὶ εἶπεν, Ὅτι παρὰ κυρίου θεοῦ σαβαὼθ ᾐτησάμην αὐτόν.

6 *(ν) Quia non dederat ei Dominus filium, secundùm tribulationem ejus, et secundùm tristitiam tribulationis ejus. Et tristabatur propter hoc, quoniam concluserat Dominus, quæ circa vulvam ejus, non dando ei filiū.*
7 *Sic faciebat annum per annum in ascendendo ipsam in domum Domini: & tristabatur, & plorabat, et non comedebat.*
8 *Et dixit ei Elcana vir ejus, Anna. Et (ξ) dixit ei, Ecce ego, domine. Et dixit ad eam; Quid est tibi, quia ploras? & ut quid non comedis? et ut quid verberat te cor tuum? nónne bonus ego tibi super decē filios?*
9 *Et surrexit Anna, postquàm ipsi comederant in Selom: et (ζ) stetit coram Domino. Et Heli (h) sacerdos super sellam super limina templi Domini.*
10 *Et ipsa mæsta animo, & oravit ad Dominum, & plorans ploravit:*
11 *Et vovit votū Domino dicens; (i) Adonai, Domine Eloe Sabaoth, si respiciens respexeris super humiliationem servæ tuæ, & recordatus fueris (k) meī, et dederis servæ tuæ semen (l) virorum; et dabo eū corā te datū usq; ad diem mortis ejus; (m) & vinum, et inebriamentum non bibet: & ferrū non ascendet super caput ejus.*
12 *Et factum est, quando multiplicabat orans corā Domino, & Heli sacerdos observabat os ejus.*
13 *Et ipsa loquebatur in corde suo; et labia ejus movebantur, et vox ejus non audiebatur. Et reputavit eam Heli inebriam.*
14 *Et dixit ei (n) puer Heli, Quousq; eris ebria? Aufer vinū (o) tuū, et vade à facie Domini.*
15 *Et respondit Anna, et dixit; Nequaquā, domine. Mulier (p) dura dies ego sum: & vinum & inebriamentum non bibi, & effundo animam meam corā Domino.*
16 *Ne dederis servā (q) tuā in (r) filiam pestilentē; quoniā ex multitudine meditationis (s) meæ (t) extendi usq; nunc.*
17 *Et respondit Heli; et dixit ei, Vade in pace. Deus Israel det tibi omnem petitionem tuam, quā petiisti ab eo.*
18 *Et dixit; (u) Invenit serva tua gratiam in oculis tuis. Et ivit mulier in viam suā: et intravit in diversorium suū, et comedit cum viro suo, et bibit, et facies ejus non concidit ultrà.*
19 *Et surgunt manè, et adorant Dominū, et vadunt viā suā. Et intravit Elcana in domū suā Armathæm, et cognovit Annam uxorē suā: et recordatus est ejus Dominus: et concepit.*
20 *Et factū est tempore dierum, et peperit filium: et vocavit nomē ejus, Samuel; et dixit, Quoniā à Dño (x) Deo Sabaoth petiī eū.*

MS.A. (ν) Συναπέκλεισεν (ξ) Καὶ ἔτυς (ο) εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπεν (π) διατί (ρ) οὐκ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι (σ) καὶ μετὰ τὸ πιεῖν, καὶ κατέστη (τ) ἱερεὺς *ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ (υ) τῷ κυρίῳ, (φ) Ἀδωναῒ καὶ Ἐλωαῒ (χ) μου, καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς δούλης σου, καὶ δῷς (ψ) αὐτὸν δοτὸν ἐνώπιόν σου ἕως ἡμέρας θανάτου (ω) οὐ μὴ πίεται, (α) Καὶ Ἄννα ἐλάλει (β) πλὴν τὰ (γ) σου ἀπὸ σοῦ, καὶ (δ) κύριέ μου γυνὴ (ε) ἐκχέω ἐνώπιον κυρίου τὴν ψυχήν μου. Μὴ (ζ) μου καὶ ἀθυμίας ἐκτέτακα (η) κατάλυμα, καὶ (θ) πορεύονται καὶ ἦλθον τὴν (ι) ἔγνω Ἐλκανᾶ τὴν (κ) κύριος. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ (λ) καὶ συνέλαβεν Ἄννα, καὶ ἔτεκεν υἱόν,

תרגום יונתן Targum Jonathan.

6 ומצחבא לה צרתה אף מרגזא לה בדיל לאקניותה ארי אתמנע מן קדם יי מנה ולד:
7 וכן יעביד שנא בשנא בזמן מסקה לבית מקדשא דיי כן מרגזא לה ובכיא ולא אכלת:
8 ואמר לה אלקנה בעלה חנה למה את בכיא ולמא לא תיכלי ולמא באיש ליך לבך הלא
9 רעותי טבא ליך מעשרא בנין: וקמת חנה בתר דאכלת בשילה ובתר דשתיאת ועלי
10 כהנא יתיב על כורסיה על מזוזי בסטר ספא דהיכלא דיי: והיא מרירת נפש ומצליא
11 קדם יי ומבכא בכיא: וקיימת קים ואמרת יי צבאות אם מגלא גלי קדמך סגוף
אמתך ויעול דכרני קדמך ולא תרחיק ית אמתך ותתן לאמתך בר בגו בני אנשא
12 ואמסרניה דיהי משמש קדם יי כל יומי חיוהי ומרות אנש לא תהי עלוהי: והוה
13 מדאסגיאת לצלאה קדם יי ועלי אוריך לה עד דתפסוק: וחנה היא מצליא בלבה לחוד
14 ספותהא נידן וקלה לא משתמע וחשבה עלי כאתתא רויא: ואמר לה עלי עד אימתי
15 את משתטיא הלא תפיגין ית חמריך מניך: ואתיבת חנה ואמרת לא רבוני אתתא עקת
16 רוח אנא וחמר חדת ועתיק לא אשתיתי ואמרית עולבן נפשי בצלו קדם יי: לא תכלים
17 ית אמתך קדם בת רשעא ארי מסגי אקניותי וארגיזותי אורכית בצלו עד כען: ואתיב
18 עלי ואמר איזילי לשלם ואלהא ישראל יתן ית בעותיך דבעית מן קדמוהי: ואמרת
תשכח אמתך רחמין בעינך ואזלת אתתא לאורחה ואכלת ואפין בישין לא הוו
19 לה עוד: ואקדימו בצפרא וסגידו קדם יי ותבו ואתו לביתהון לרמתא וידע אלקנה ית
20 חנה אתתיה ועל דכרנה קדם יי: והוה לזמן משלם יומיא ועדיאת חנה וילדת בר וקרת
ית שמיה שמואל ארי אמרת מן קדם יי שאלתיה:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et irritans illam angustiatrix ejus, etiam provocans illam ut ad invidiam 6
duceret eam, quoniam vetitus fuit ab-ante Dñm ab illa natus. Et sic fecit 7
anno in anno in tempore ascendendi ad domum sanctuarii Dñi, sic provocans illam: & ploravit, & non comedit. Et dixit illi Elkanah maritus 8
ejus: Hhana cur tu plorans, & cur non comedis? & cur male est *tibi cor tuum*? nonne voluntas mea bona tibi à decem filiis? Et surrexit Hhana 9
postquam comedit in Siloh, & postquam *bibit*; & Gheli sacerdos sedens super sedem suam *juxta postes* in latere *liminis* templi Dñi. Et ipsa amara 10
animo, & orans ante Dñm, & plorare plorans. Et juravit juramentum & 11
dixit: Domine exercituum si revelari revelabitur ante te humilitas ancillæ tuæ, & intrabit memoria mei ante te, & non elongabis ancillam tuam, & dabis ancillæ tuæ filium in medio filiorum hominis; & tradam eum quòd erit ministrans ante Dñm omnibus diebus vitæ ejus, & novacula non erit super illum. Et fuit ex quo multiplicavit orationem suam ante Dñm, & 12
Gheli *expectavit* illam usq; quo finiat. Et Hhana ipsa orans in corde suo, 13
tantum labia ejus movebantur, & vox ejus non audiebatur; & reputavit eam Hheli ut mulierem ebriam. Et dixit illi Hheli: usquequo tu delirans? 14
an non digeres vinum tuum à te? Et respondit Hhana & dixit: Non, Do- 15
mine mi: mulier tribulata spiritu ego; & vinum novum & antiquum non bibi; & dixi afflictionem animæ meæ in oratione ante Dñm. Ne expro- 16
bres ancillæ tuæ ante filiam improbitatis: nam à multitudine invidiæ mei & irritationis mei dilatavi in oratione usq; nunc. Et respondit Hheli & 17
dixit: Ito in pace; & Deus Israel dabit postulationem tuam quam postulâsti ab-ante eum. Et dixit: Inveniat ancilla tua misericordias in oculis 18
tuis: & ivit mulier ad viam suam; & comedit, & vultus mali non fuerunt ei ultra. Et anticipaverunt manè, & adoraverunt ante Dñm; & redierunt 19
& venerunt ad domum suam ad Ramatha: & cognovit Elkana Hhanam uxorem suam, & intravit recordatio ejus ante Dñm. Et fuit in tempore 20
perfectionis dierum, & concepit Hhana & peperit filium, & vocavit nomen ejus Semuel: quia dixit, Ab-ante Dominum petivi eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 *ܘܡܓܪܓܪܐ ܗܘܬ ܠܗ̇ ܒܥܠܕܒܒܬܗ̇ ܐܦ ܡܪܓܙܐ ܠܗ̇. ܡܛܠ ܕܬܬܟܪܐ ܠܗ̇. ܡܛܠ ܕܐܚܕ ܡܪܝܐ
ܡܪ̈ܒܥܗ̇. *ܘܗܟܢܐ ܥܒܕܐ ܗܘܬ ܦܢܢܐ. ܟܠ ܫܢܐ ܫܢܐ. ܒܙܒܢܐ ܕܣܠܩܐ ܗܘܬ
7 ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܟܢܐ ܡܓܪܓܪܐ ܗܘܬ ܠܗ̇. ܘܒܟܝܐ ܚܢܐ. ܘܠܐ ܠܥܣܐ. *ܘܐܡܪ ܠܗ̇
8 ܐܠܩܢܐ ܒܥܠܗ̇. ܚܢܐ. ܠܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ. ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܠܥܣܐ ܐܢܬܝ. ܘܠܡܢܐ ܒܐܫ ܠܒܟܝ.
ܗܐ ܐܢܐ ܛܒ ܠܟܝ ܡܢ ܥܣܪܐ ܒܢܝܢ. *ܘܩܡܬ ܚܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܟܠܬ ܒܫܝܠܘ. ܘܡܢ
9 ܒܬܪ ܕܐܫܬܝܬ. ܘܥܠܝ ܟܗܢܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ. ܥܠ ܐܣܟܘܦܬܐ ܕܗܝܟܠܗ
10 ܕܡܪܝܐ. *ܘܗܝ ܟܪܝܐ ܢܦܫܗ̇. ܘܡܨܠܝܐ ܗܘܬ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܡܒܟܝܐ ܒܟܝܐ ܗܘܬ.
11 *ܘܢܕܪܬ ܢܕܪܐ. ܘܐܡܪܬ. ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܢ ܡܚܙܐ ܚܙܐ ܐܢܬ ܠܡܘܟܟܗ̇ ܕܐܡܬܟ. ܘܬܬܕܟܪܢܝ.
ܘܠܐ ܬܛܥܝܗ̇ ܠܐܡܬܟ. ܘܬܬܠ ܠܐܡܬܟ ܙܪܥܐ ܕܐܢܫܐ. ܐܬܠܝܘܗܝ ܠܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܘܗܝ.
12 ܘܡܣܪܦܐ ܠܐ ܢܣܩ ܥܠ ܪܫܗ. *ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܣܓܝܬ ܠܡܨܠܝܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܥܠܝ
ܢܛܪ ܗܘܐ ܠܦܘܡܗ̇. *ܘܚܢܐ ܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܒܠܒܗ̇. ܘܣܦܘܬܗ̇ ܗܘܝ ܪܢܝܢ
13 ܗܘܝ. ܘܩܠܗ̇ ܠܐ ܡܫܬܡܥ ܗܘܐ. ܘܣܒܪܗ̇ ܥܠܝ ܐܝܟ ܪܘܝܬܐ. *ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܥܠܝ.
14 ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܡܫܬܪܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܥܒܪܝ ܚܡܪܟܝ ܡܢܟܝ. *ܥܢܬ ܚܢܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ.
15 ܠܐ ܡܪܝ. ܐܢܬܬܐ ܐܢܐ ܕܩܫܝܐ ܪܘܚܐ. ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ. ܠܐ ܐܫܬܝܬ. ܘܐܫܕܬ ܢܦܫܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
16 *ܠܐ ܬܚܫܒܝܗ̇ ܠܐܡܬܟ ܩܕܡܝܟ. ܒܪܬ ܚܛܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܣܘܓܐܐ ܗܘ ܕܟܐܒܝ. ܘܕܪܘܓܙܝ
17 ܡܠܠܬ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. *ܘܥܢܐ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܙܠܝ ܒܫܠܡ. ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ
18 ܢܬܠ ܠܟܝ ܫܐܠܬܟܝ ܕܫܐܠܬܝ ܡܢܗ. *ܘܐܡܪܬ. ܐܫܟܚܬ ܐܡܬܟ ܪܚܡܐ ܒܥܝܢܝܟ.
19 ܘܐܙܠܬ ܐܢܬܬܐ ܠܐܘܪܚܗ̇. ܘܐܦܝܗ̇ ܠܐ ܐܬܒܐܫܘ ܬܘܒ. *ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ. ܘܣܓܕܘ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܗܦܟܘ ܘܐܙܠܘ ܠܒܝܬܗܘܢ ܠܪܡܬܐ. ܘܝܕܥ ܐܠܩܢܐ ܠܚܢܐ ܐܢܬܬܗ. ܘܐܬܕܟܪܗ̇
20 ܡܪܝܐ. *ܘܗܘܐ ܠܙܒܢܐ ܕܝܘܡܬܐ. ܘܒܛܢܬ ܚܢܐ. ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܫܡܘܐܝܠ.
ܡܛܠ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܫܐܠܬܗ.

Et provocabat eam quoque æmula ipsius ad iracundiam, quatenus tædio afficeretur, eò 6
quòd clausisset Dominus vulvam ejus. Et sic 7
faciebat Phenenna singulis annis tempore quo ascendebat ad domum Domini, sic *inquam* provocabat eam ad iram, adeò ut fleret
Hanna, nec manducaret. Dixit autem ad eam 8
Helcana maritus ejus, Hanna, cur ploras? & cur non comedis? & cur tristis est animus tuus? en ego melior tibi sum quàm decem filii.
Surrexit itaque Hanna postquam come- 9
disset in Silo, & postquam bibisset (interim Eli Sacerdos sedebat super sedem in limine templi Domini.)
Cúmque amaro esset ani- 10
mo, orabat coram Domino, & abundè flebat.
Deinde votum vovit, ac dixit: Domine exer- 11
cituum, si omnino respicias subjectionem ancillæ tuæ, recorderis mei, nec obliviscaris ancillæ tuæ, & concedas ancillæ tuæ semen humanum; addicam illud Domino cunctis diebus vitæ ejus, & novacula non admovebitur capiti ipsius.
Factúmq; est ut cùm illa diutiùs 12
oraret coram Domino, & Eli observaret os
ejus, (Nam Hanna corde suo tantùm loque- 13
batur, & labia ipsius movebantur, vox autem ejus non audiebatur) existimavit eam
Eli quasi temulentam, Dixítque ad eam Eli, 14
Quousque inebriaberis? tempera vinum tuum à te.
Respondit Hanna, & dixit ei, Mi- 15
nimè mi domine, mulier ego sum dolentis animi, & vinum aut siceram nequaquam bibi; sed effudi animum meum coram Domino.
Ne reputes apud temetipsum ancillam tuam 16
filiam peccati: nam ex multitudine doloris
& iræ meæ hactenus locuta sum. Cui re- 17
spondens Eli dixit, Vade in pace, & Deus Israëlis præstet tibi petitionem tuam quam
ab eo postulâsti. Quæ ait, Inveniat ancilla 18
tua misericordiam apud te: tum abiit mulier ad viam suam, & vultus ejus non est ampliùs
turbatus. Et manè consurgentes adoraverunt 19
coram Domino, & reversi abierunt domum suam in Ramatha: & cognovit Helcana Hannam uxorem suam; & Dominus recordatus
est ejus. Fuit enim post tempus dierum, ut 20
conciperet Hanna, pareretque filium, & vocaret nomen ejus Samuel: nam *inquit* à Domino postulavi eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *وكانت ضرتها تعايرها وتعصبها تريد بذلك ان تحزنها وكانت تعايرها بالعقم الذي اعقمها
7 الرب *وكذلك كانت فننا تصنع كل حول في الوقت التي تصعد فيه الي بيت الرب تسخطها
8 وتعصبها ايضا فتبكي حنا ولم تطعم شيا *قال لها هلقانا زوجها يا حنا ما لك باكية وما لك
9 لم تطعمي طعاما وما لي اراك خبيثة النفس ها انا خير لك من عشر بنين *وقامت حنا من
بعد ما طعمت وشربت في سيلوا وصعدت الي بيت الرب وكان عالي الحبر جالسا على كرسي على
10 اسكفة بيت الرب *وهي كانت مرة النفس وجعلت تصلي امام الرب وكانت تبكي في
11 صلاتها *ونذرت نذرا وقالت يا رب القوة والمشية ان انت نظرت الي خضوع امتك وذكرتني
ولم تنس امتك ورزقت امتك ذرية بين الناس اصيره خادما للرب كل ايام حياته ولا يحلق
12 13 راسه بالموسي *فلما اطالت صلاتها امام الرب وكان عالي ينتظر ان يسمع كلامها *فاما حنا
فكانت تصلي فقط في قلبها تتحرك شفتاها من غير ان تسمع لها كلام ولم يكن الحبر
14 يسمع صوتها وحسبها عالي سكرى *فقال لها عالي الي متي تتساكري فيفيقي من سكرك
15 *اجابت حنا وقالت له كلا يا سيدي ولكني امراة كريبة النفس حزينة لم اشرب خمرا ولا سكرا
16 ولكن من شدة الغم الذي بي رميت نفسي امام الرب *فلا تنزل امتك بمنزلة اهل الخطايا
17 لاني انما اطلت بصلاتي الي الان من شدة ما بي من الحزن والغضب *فرد عليها عالي قايلا
18 انطلقي بسلام واله اسرايل يسعفك بحاجتك التي طلبت *فقالت توافي امتك رحمة وتظفر
بنعمة من الرب وانت حي وانصرفت المراة في طريقها ولم يتغير وجهها ايضا من عار
19 ضرتها لها *وادلجوا بكرة وسجدوا للرب ورجعوا منصرفين الي منازلهما الي الرامة واتا هلقانا
20 حنا امراته وذكرها الرب برحمته *فلما مكثت اياما حبلت حنا وولدت ابنا ودعت
اسمه صموال لانها قالت اني سالته للرب

Et rivalis ejus æmulabatur eam & ad iram concitabat, volens per id eam affligere: lacessebat enim eam ob sterilitatem quâ affecerat eam Dominus. 6
Ita faciebat Phenna quotannis tempore quo ascendebat ad domum Domini, exasperans eam, et ad iram quoque provocans: quapropter flevit Hanna, nec gustavit quicquam. 7
Dixit ei Helcana maritus ejus, Heus Hanna, quid rei tibi est quòd fleas? quidve rei est quòd cibum minimè gustaveris? et cur video te iniquo animo? en ego melior tibi sum decem filiis. 8
Surgens ergò Hanna postquam comederat & biberat in Silo, ascendit ad domum Domini: (Porrò Eli sacerdos sedebat in sella super limine domûs Domini) 9
Et ipsa cùm amarulento esset animo, cœpit orare coram Domino, flebátque dum oraret: 10
Et votum vovit, ac dixit; O Domine potentiæ et voluntatis, si tu respexeris humilitatem ancillæ tuæ, & memor fueris mei, nec oblivioni tradideris ancillam tuam, sed concesseris ancillæ tuæ prolem inter homines, constituam eum ministrum Domino cunctis diebus vitæ ipsius, nec radetur caput ejus novaculâ. 11
Cúmque protraxisset orationem suam coram Domino, auscultabat Eli ut audiret verba ipsius. 12
Verùm Hanna orabat corde suo dumtaxat, moventibus se labiis ejus absque eo quòd audirentur verba ipsius, ita ut sacerdos non audiret vocem ejus. Quapropter Eli ratus eam esse temulentam, 13
Ait illi Eli; Quousque ebria eris? resipisce tandem ab ebrietate tua. 14
Respondens Hanna, dixit ad eum; Haudquaquam O domine mi, sed mulier sum tristis animi, infœlix: vinum aut quicquam *inebrians minimè bibi, sed præ vehementia mœroris qui me occupat, projeci animam meam coram Domino.* 15
Ne ergò habeas ancillam tuam in gradu scelestorum; nam equidem orationem meam hucusque protraxi ob vehementiam mœroris & iræ quâ teneor. 16
Respondit ei Eli, dicens; Vade in pace, & Deus Israelis conficiat negotium tuum quod postulâsti. 17
Quæ ait, Adveniat ancillæ tuæ misericordia, & gratiam assequatur à Domino, te superstite: sic discessit mulier itinere suo, nec immutatus est deinceps vultus ejus ob exprobrationem corrivalis ejus. 18
Et manè surgentes adoraverunt Dominum, & reversi pervenerunt ad ædes suas in Ramá: cognovitq; Helcana cum Hanna uxore suâ & Dominus recordatus est ejus ex clementia sua. 19
Et cùm dies aliquot mansisset, concepit Hanna, peperítque filiũ, & vocavit nomen ejus Samuelem: dixit enim, Quoniam à Domino postulavi eum. 20

שמואל א: ב

Domino immolandum ad,ejus *domus* omnis & ,Elcanah vir ascendit Et
21 ויעל האיש אלקנה וכל ביתו לזבח ליהוה
dixit quia :ascendit non Channah Et.suum votum &,*dierum* hostiam
22 את זבח הימים ואת נדרו: וחנה לא עלתה כי אמרה
cum conspiciatur *&* eum adducam & ;puer ablactetur donec :suo viro
לאישה עד יגמל הנער והבאתיו ונראה את
Elcanah ei Dixitque .seculum in usque ibi maneat & ,*Domini faciebus*
23 פני יהוה וישב שם עד עולם: ויאמר לה אלקנה
veruntamē :eum *te ablactare* donec mane:tuis oculis in bonum Fac :suus vir
אישה עשי הטוב בעיניך שבי עד גמלך אתו אך
,suum filium lactavit &,mulier Mansitque .suum verbum Dñs confirmet
יקם יהוה את דברו ותשב האשה ותינק את בנה
quum ,secum eum fecit Ascendereque .eum ablactaret donec
24 עד גמלה אתו: ותעלהו עמה כאשר
;vini utre & ,farinæ uno medio & ,tribus juvencis *in* eum ablactavit
גמלתו בפרים שלשה ואיפה אחת קמח ונבל יין
jugulaverunt Et .puer puer & ;Siloh Domini domum eum adduxit &
25 ותבאהו בית יהוה שלו והנער נער: וישחטו
me in :dixit Et .Heli ad puerum adduxerunt & ,juvencum
26 את הפר ויבאו את הנער אל עלי: ותאמר בי
tecum *stans* mulier ego :mi domine tua anima vivit :mi domine
אדני חי נפשך אדני אני האשה הנצבת עמכה
;oravi *hunc puerum ad* .Dominum *ad* orandum ad ,*hoc in*
27 בזה להתפלל אל יהוה: אל הנער הזה התפללתי
.eo cum à petii quam ,meam petitionem mihi Dominus dedit &
ויתן יהוה לי את שאלתי אשר שאלתי מעמו:
quibus diebus omnibus Domino eum *feci petere* ego etiam Et
28 וגם אנכי השאלתהו ליהוה כל הימים אשר
.Domino ibi se incurvavit & :Domino commodatus *ipse fuit*
היה הוא שאול ליהוה וישתחו שם ליהוה:

CAP. II. ב

,Domino in meum cor Exultavit :dixit & ,Channah oravit Et
1 ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי ביהוה
meum os est dilatatum :Domino in meum cornu est exaltatum
רמה קרני ביהוה רחב פי
Non .tua salute in sum lætata quia ,meos inimicos super
2 על אויבי כי שמחתי בישועתך: אין
petra non & ,te præter non quia ,Dominus sicut sanctus
קדוש כיהוה כי אין בלתך ואין צור
:*altum altum* loquamini ,multiplicetis Ne .noster Deus sicut
3 כאלהינו: אל תרבו תדברו גבהה גבהה
non & ,Dominus scientiarum Deus quia ;vestro ore ex vetus egrediatur
יצא עתק מפיכם כי אל דעות יהוה ולא
vacillantes & ;sunt confracti fortes ,Arcus .opera sunt directa
4 נתכנו עללות: קשת גברים חתים ונכשלים
deserunt famelici &:se locaverunt pane *in* *Saturi* .robore sunt accincti
5 אזרו חיל: שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו
.est infirmata ,*filiis multa* & ,septem peperit sterilis donec
עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה:

Versio VUL. LAT.

21 Ascendit autem vir ejus Elcana, & omnis dom⁹ ejus, ut immolaret Dño hostiam solemnem, & votum suum. Et Anna
22 non ascendit: dixit enim viro suo; Non vadā, donec ablactetur infans, & ducā eum, ut appareat ante conspectum Dñi, & maneat ibi jugiter. Et ait
23 ei Elcana vir suus; Fac quod bonum tibi videtur, & mane donec ablactes eum: precórq; ut impleat Dominus verbū suum. Mansit ergò mulier, & lactavit filiū suum, donec amo-
24 veret eum à lacte. Et adduxit eum secum, postquā ablactaverat, in vitulis tribus, & tribus modiis farinæ, & amphora vini, & adduxit eum ad domum Domini in Silo. Puer autē erat
25 adhuc infantulus: Et immolaverunt vitulum, & obtulerunt
26 puerū Heli. Et ait Anna; Obsecro, mi domine, vivit anima tua, domine: ego sum illa mulier, quæ steti corā te hic orans
27 Dominū. Pro puero isto oravi, & dedit mihi Dñs petitionem
28 meam, quam postulavi eum. Idcircò & ego commodavi eum Domino, cunctis diebus quib⁹ fuerit commodat⁹ Domino. Et adoraverunt ibi Dominum. Et oravit Anna, & ait;

CAP. II.

1 Exultavit cor meum in Domino, & exaltatum est cornu meum in Deo meo: dilatatum est os meū super inimicos meos, quia lætata sum in salutari
2 tuo. Non est sanct⁹, ut est Dominus: neque enim est alius extra te, & non est fortis sicut
3 Deus noster. Nolite multiplicare loqui sublimia, gloriantes; recedant vetera de ore vestro: quia Deus scientiarū, Dominus est, & ipsi præparantur
4 cogitationes. Arcus fortiū superatus est: & infirmi accincti
5 sunt robore. Repleti priùs, pro panib⁹ se locaverunt; & famelici saturati sunt: donec sterilis peperit plurimos; & quæ multos habebat filios, infirmata est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος Ἐλκανὰ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι ἐν Σηλὼμ τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν, καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ, καὶ πάσας τὰς δεκάτας τῆς γῆς αὐτοῦ.
22 Καὶ Ἄννα οὐκ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, Ἕως τοῦ ἀναβῆναι τὸ παιδάριον, ἐὰν ἀπογαλακτίσω αὐτό, καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ κυρίου, καὶ καθήσεται
23 (μ) ἕως αἰῶνος ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, Ποίει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, κάθου (ν) ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃς αὐτό· ἀλλὰ στήσαι κύριος τὸ ἐξελθὸν ἐκ τοῦ στόματός σου. καὶ ἐκάθισεν ἡ γυνὴ καὶ ἐθήλασε τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃ
24 αὐτόν. Καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ εἰς (ξ) Σηλὼμ ἐν μόσχῳ τριετίζοντι, καὶ ἄρτοις, καὶ οἰφὶ σεμιδάλεως, καὶ νέβελ οἴνου· καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον (ο) κυρίου ἐν Σηλώμ, καὶ τὸ παιδάριον μετ'
25 αὐτῶν. Καὶ προσήγαγον ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἔσφαξεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν θυσίαν, ἣν ἐποίει ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας τῷ κυρίῳ. καὶ (π) προσήγαγε τὸ παιδάριον, καὶ ἔσφαξε τὸν μόσχον. καὶ προσήγαγεν Ἄννα ἡ (ρ) μήτηρ τοῦ παιδαρίου πρὸς
26 Ἠλί, Καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριε, ζῇ ἡ ψυχή (σ) σου, ἐγὼ ἡ γυνὴ ἡ καταστᾶσα ἐνώπιόν (τ) σου μετὰ σοῦ ἐν τῷ προσεύξασθαι πρὸς
27 κύριον. Ὑπὲρ τοῦ παιδαρίου τούτου προσηυξάμην· καὶ (υ) ἔδωκέ μοι κύριος τὸ αἴτημά μου
28 ὃ ᾐτησάμην παρ' αὐτοῦ. Κἀγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ζῇ αὐτός, χρῆσιν τῷ κυρίῳ. (φ) καὶ εἶπεν,

MS. A. (μ) ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. Καὶ (ν) ἕως οὗ ἀπογαλακτίσῃς (ξ) Σηλώμ, ἡνίκα ἀπεγαλάκτισεν αὐτόν, ἐν μόσχῳ (ο) κυρίου Σηλώμ, (π) προσήγαγον (ρ) μήτηρ τὸ παιδάριον πρὸς Ἠλεί, (σ) σου κύριέ μου, ἐγὼ (τ) σου ἐν τούτῳ προσεύξασθαι (υ) ἔδωκεν κύριός μοι τὸ (φ) καὶ προσηύξατο Ἄννα, καὶ εἶπεν,

Κεφ. β'.

1 Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν θεῷ μου, (α) ἐπλατύνθη ἐπ' ἐχθροὺς μου τὸ στόμα μου, εὐφράνθην ἐν
2 σωτηρίᾳ (β) σου. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς (γ) κύριος, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος ὡς ὁ θεὸς (δ) ἡμῶν,
3 οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σου. Μὴ καυχᾶσθε, καὶ μὴ λαλεῖτε (ε) ὑψηλά· μὴ ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος, καὶ θεὸς ἑτοιμάζων ἐπιτηδεύματα
4 (ζ) αὐτοῦ. Τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ
5 ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν. Πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν· ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτά, καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθένησε.

MS. A. (α) ἐπλατύνθη τὸ στόμα μου ἐπ' ἐχθρούς μου, ὅτι ηὐφράνθην (β) σου. Οὐκ (γ) κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν πλήν σου· οὐκ ἔστιν δίκαιος (δ) ἡμῶν. Μὴ καυχᾶσθαι, (ε) ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν· μὴ ἐξελθέτω μεγαλορημοσύνη (ζ) αὐτοῦ.

Et ascendit homo Elcana, et universa domus ejus sacrificare in Selom sacrificium dierum, et vota sua, et omnes decimas terræ suæ. 21
Et Anna non ascendit cū eo: quoniam dixit viro (y) suo, Donec ascendat puer, si ablactavero eū: & apparebit faciei Domini, et sedebit usq; in seculum ibi. Et dixit 22
ei Elcana vir ejus, Fac quod bonum in oculis tuis: sede, quoadusq; ablactaveris eum: sed firmet Dominus (z) quod exiit ex ore tuo. Et sedit mulier, et lactavit filium suū, donec ablactässet eum. Et ascendit cū eo in Selom in vitulo 23
(aa) trienni, et panibus, et Oephi similaginis, et Nebel vini. Et intravit in domū Domini in Selō, et puer cum eis. Et (bb) adduxerūt corā Domino: et mactavit pater ej⁹ sacrificiū, quod faciebat diebus in dies Domino. 24 25
Et adduxit puerū, & mactavit vitulū. *Et adduxit Anna mater pueri ad Heli. Et dixit; In me, Domine, vivit anima tua. Ego illa mulier, quæ steti coram te (cc) tecum, cum orare ad Dominū. Pro puero hoc oravi,* 26
& dedit mihi Dominus petitionem meam, quam petii ab eo. Et ego commodo eum Domino omnes dies, quos ipse vivit, commodatum Domino. (dd) Et dixit; 27 28

CAP. II.

Confirmatum (a) est cor meū in Domino: exaltatum est cornu meum in Deo meo. Dilatatum est super inimicos meos os meū: (b) lætata sum in (c) salute tua. Quoniam non est sanctus, sicut Dominus; et non est justus, sicut Deus noster: non est sanctus præter te. Nolite gloriari, et nolite loqui (d) excelsa: (e) non procedat magniloquentia de ore vestro: quoniam Deus (f) scientiarum Dominus, et (g) Deus præparans adinventiones suas. (h) Arcus potentum infirmatus est; & infirmi accincti sunt virtute. (i) Pleni panibus (k) minorati sunt, & esurientes (l) transierunt terrā. Quoniā sterilis peperit septē; et multa in filiis infirmata est. 1 2 3 4 5

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וסליק גברא אלקנה וכל אנש ביתיה לדבחא קדם יי ית דבח מועדיא ולשלמא ית
22 נדריה: וחנה לא סליקת ארי אמרת לבעלה עד דיתחסיל רביא ואיתניה ואתחזי קדם יי
23 ויתיב תמן עד עלמא: ואמר לה אלקנה בעלה עבידי כדתקין בעיניכי אוריכי עד
דתחסלין יתיה ברם יקים יי ית פתגמוהי ואוריכת אתתא ואוניקת ית ברה עד דחסילת
24 יתיה: ואסקתיה עמה כד חסלתיה בתורין תלתא ומכילתא חדא דקמחא וגרב דחמר
25 ואיתיתיה לבית מקדשא דיי לשילו ורביא הוה יניק: ונכסו ית תורא ואיתיאו ית רביא
26 לות עלי: ואמרת בבעו רבוני חיי נפשך רבוני אנא אתתא דאתעתדת עמך הכא לצלאה
27 קדם יי: על רביא הדין צליתי ויהב יי לי ית בעותי דבעית מן קדמוהי: ואף אנא מסרתיה
28 דיהי משמש קדם יי כל יומיא דהוא קים הוא משמש קדם יי וסגיד תמן קדם יי:

ב

1 וצליאת חנה ברוח נבואה ואמרת כבר שמואל ברי עתיד למהוי נביא על ישראל
ביומוהי יתפרקון מידא דפלשתאי ועל ידוהי יתעבדן להון נסין וגבורן בכן תקיף לבי
בחולקא דיהב לי יי ואף הימן בר יואל בר ברי שמואל עתיד דיקום הוא וארבעת עשר
בנוהי למהוי אמרין בשירה על ידי נבלין וכנורין עם אחיהון ליואי לשבחא בבית
מקדשא בכין רמת קרני במתנתא דמני לי יי ואף על פורענות נסא דעתיד למהוי
בפלשתאי דעתדין דייתון ית ארונא דיי בעגלתא חדתא ועמיה קורבן אשמא בכן תימר
כנשתא דישראל אפתח פומי למללא רברבן על בעלי דבבי ארי חדיתי בפורקנך
2 על סנחריב מלכא דאתור אתנביאת ואמרת עתיד דיקום הוא וכל חילותיה על
ירושלם ונס סגי יתעביד ביה תמן יפלון פגרי משריתיה בכין יודון כל עממיא אומיא
ולישניא ויימרון לית קדיש אלא יי ארי לית בר מנך ועמך יימרון לית תקיף אלא
3 אלהנא: על נבוכד נצר מלכא דבבל אתנביאת ואמרת אתון כסדאי וכל עממיא
דעתידין למשלט בישראל לא תסגון למללא רברבן לא יפקון גדופין מפומכון ארי
אלהא ידע כולא ועל כל עובדוהי מתיח דיניה אף לכון עתיד לשלמא פורענות
4 חוביכון: על מלכות יון אתנביאת ואמרת קשתת גבריא יונאי יתברון ודבית
5 חשמונאי דהוו חלשין יתעבדן להון נסין וגבורן: על בנוהי דהמן אתנביאת ואמרת
דהוו סבעין בלחמא וגיתן בעותרא וסגיאין בממונא אתמסכנו תבו לאתגרא בלחם
ומזון פומהון מרדכי ואסתר דהוו חשיכין עתרו ואתנשיאו מסכנותהון
תבו למהוי בני חורין כן ירושלם דהות כאתתא עקרא עתידא דתתמלי מעם גלותהא
ורומי דמליא עמין סגיאין יסופון משריתהא יחרבון ותחרוב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ascendit vir Elkana & omnis homo domus ejus ad sacrificandum ante 21
Dñm sacrificium solennitatis, & ad reddendum vota sua. Et Hhana non 22
ascendit, quia dixit ad maritum suum: usq; quo ablactetur infans, &
adducam eum, et videatur ante Dñm, & sedeat ibi usq; in seculum. Et 23
dixit ei Elkana maritus ejus: Fac *juxta* quod firmum in oculis tuis:
expecta usq; quo ablactabis illum, verùm firmabit Dñs verbum suum.
Et expectavit mulier, & lactavit filium suum usquequo ablactavit illum.
Et ascendere fecit eum secum, cùm ablactavit eum, in juvencis tribus & 24
mechilta una farinæ & utre vini; & adduxit eum ad domum sanctuarii Dñi
ad Silo, & puer erat puerul⁹. Et mactaverunt juvencū, & adduxerunt pue- 25
rum ad Hheli. Et dixit: obsecro, Dñe mi, per vitam animæ tuæ dñe mi, 26
ego mulier quæ steti tecum hic ad orandū ante Dñm. Super puerum hunc 27
oravi, & dedit Dñs mihi postulationē meam quam postulavi ab-ante eum.
Et etiam ego tradidi illum, & erit ministrans ante Dñm; omnes dies qui- 28
bus ille superstes *ipse ministrans* ante Dñm; & adoravit ibi ante Dñm.

CAP. II.

Et oravit Hhana in spiritu prophetiæ, & dixit: *Ecce Semuel filius* 1
meus futurus esse propheta super Israel, in diebus ejus liberabuntur è manu Pelisthæorum, & per manus ejus fient illis signa & fortitudines; ideirco valuit cor meum in parte quam dedit mihi Dñs: *ac etiam Heman filius Joel, filius filii mei Semuel, futurus ut stet ipse & quatuordecim filii ejus, esse recitantes in carmine ad nablia & citharas, cum fratribus suis Levitis ad laudandum in domo sanctuarii; ideo* elevatum est cornu meum in dono quod numeravit mihi Dominus: *atq; etiam super ultione signi, quod futurum esse in Pelisthæis, qui venire facturi sunt arcam Domini in plaustro novo cum oblatione expiationis; propterea dicet congregatio Israel, Aperiam* os meum ad loquendum magnalia super autores inimicitiæ meæ, quoniam
gavisa sum in liberatione tua. *Super Zzanhherib rege Athur vaticinata* 2
est, & dixit, Futurum ut surgat ipse & omnis exercitus ejus contra Jerusalem, & signum magnum fiet in eo, illic cadent cadavera copiarū ejus; ideo confitebuntur omnes populi, gentes & linguæ, ac dicent, Non qui sanctus nisi Dñs, quoniam non est præter à te, & popul⁹ tuus dicent: Non
est qui fortis nisi Deus noster. *Super Nebuchadneszar rege Babel vatici-* 3
nata est, & dixit: Vos Chazzdei, & omnes populi qui futuri estis dominari in Israel, non multiplicabitis ad loquendum magnalia, non exibunt blasphemiæ ex ore vestro, quoniam De⁹ novit omnia, & super omne factum suum *extenditur* judicium *suum*, etiam vobis futurus ad retribuendum ultionem culparum vestarum. *Super regno Græciæ vaticinata est & dixit,* 4
Arcus virorum *Græcorum* confringentur, & *domus Hasmonæorum*, qui fu-
erunt debiles, factæ sunt eis *signa &* virilitates. *Super filiis Haman vati-* 5
cinata est & dixit, qui fuerunt saturi in pane, *& mugientes divitiis, & abundantes pecuniis, depauperati sunt et* redierunt ad locandum se in pane *& cibo* oris sui: *Mardechai & Esther* qui fuerunt obscuri *& egeni* divites facti sunt, & obliti sunt egestatem suam, *redierunt ut essent filii nobilium: sic Jerusalem quæ fuit quasi* mulier sterilis, futura ad implendum *populi captivitatis suæ; & Aram quæ plena, abundans populis,* finierunt *exercitus ejus, vastabitur ac desolabitur.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 22 23 24 25 26 27 28 [illegible]

Deinde ascendente viro Helcana cum tota familia sua ad purificandum Domino sacrificia dierum voti sui, Hanna non ascendit; dixit enim marito suo, Cùm ablactatus fuerit puerulus, tunc adducam eum, & comparebit coram Domino, ibique manebit in æternum. Dixit ad eam Helcana maritus ejus, Fac ut tibi placuerit, maneto donec ablactaveris eum: veruntamen eventu comprobet Dominus verbum tuum: sic manens mulier lactavit filium suum donec ablactâsset eum. Cùmque ablactâsset eum, duxit illum secum cum juvenco trienni, sato uno similæ, & utre uno vini, & introduxit eum in domum Domini in Silo: puer autem erat *adhuc* puellulus. Et mactantes juvencum, adduxerunt puerulum ad Eli. Et dixit Hanna ad Eli, Rogo te mi domine, vivat anima tua mi domine, ego sum mulier illa quæ stabam tecum istic ad deprecandum coram Domino pro puerulo isto. Deprecatus sum, deditque mihi Dominus petitionem meam quam ab eo postulavi: Quare ego etiam mutuavi eum Domino cunctis diebus quibus ipse victurus est, ut pro me Dominum precetur: & adoraverunt ibi Dominum.

21 22 23 24 25 26 27 28

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

* ܨܠܘܬܗ ܕܚܢܐ *

1 2 3 4 5 [illegible]

CAP. II.

Oratio Hannæ.

ORavit autem Hanna & dixit, Confortatum est cor meum in Domino, & elevatum est cornu meum, & apertum est os meum contra inimicos meos, eò quòd me lætificaveris salute tuâ. Non est qui sit sanctus ut Dominus quoniam nullus est præter eum; nec est qui sit fortis ut Deus noster. Ne ampliùs loquamini magnifica, néve prodeat arrogantia ex ore vestro: quoniam scientissimus est Dominus, neque subsistunt astus coram eo. Arcus gigantum frangentur, & infirmi confortati sunt robore. Saturi pro pane se locaverunt, famelici verò habuerunt *annonæ* residua. Sterilis peperit & saturata est, abundans verò filiis facta est infœcunda.

1 2 3 4 5

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وصعد هلقانا وجميع من في منزله * ليقرب للرب الذبائح ايام نذره * ولم تصعد معه حنا
22 حليلته * لانها قالت لزوجها * اجلس حتى افطم الصبي * فاصعده معي ليريه امام الرب *
23 ويكون هناك طول عمره * قال هلقانا زوجها اصنعي كما يحسن عندك * اجلسي حتى
تفطميه * ولكن اسال الله ان يحقق كلامك ويتم نذرك * ومكثت المراة في بيتها مرضعة لابنها
24 حتى فطمته * فلما فطمته اصعدته معها * ومعه ثور رباع * وجريب من دقيق * وزق من خمر *
25 وجاءت به الى بيت الرب الذي في سيلوا * وكان الصبي بعد صغيرا * فذبحوا الثور * وقدموا
26 الصبي الى عالي * وقالت حنا لعالي * اطلب اليك يا سيدي ان تسمع قولي * انت بخير يا
سيدي * اذكر اني المراة التي كنت بين يديك قايمة هاهنا * اصلي امام الرب ان يرزقني
27 28 هذا الصبي * فاستجاب الرب لي واعطاني ما طلبت * فقد وهبته انا ايضا للرب ليصير خادما
في بيته طول ايام عمره * لانه موهبة طلبتها من الرب * وسجدوا هناك للرب *

* الفصل الثاني *

1 * فصلت حنا وقالت * اعتز قلبي بالرب * وعظم ساقي * واتسع فمي على اعدائي * لانك فرحتني
2 بخلاصك * ليس هو طاهر مثل الرب * لانه ليس اله غيرك * وليس منيع عزيز مثل الاهنا * لا
3 تكثروا وتنطقوا بالعظايم * ولا يخرج الظلم من افواهكم * لان الرب عالم * ولا تصلح
4 الحيل امامه * بل تنكسر امامه قسي الجبابرة * ويعبرون الضعفاء بالقوة من قبله *
5 * واحتاج الشباعا ان يكروا انفسهم بالخبز * والجياع شبعوا وفضل لهم * والعاقر ولدت
سبعة * والكثيرة الاولاد ثكلت *

Deinde ascendit Helcana cum omnibus qui in domo ipsius erant, ut offerret Domino sacrificia diebus voti sui: Hanna verò uxor ejus non ascendit cum eo; nam dixit marito suo, Manebo donec ablactem puerum, tum ducam illum mecum ut conspiciatur ante Dominum, ibique maneat toto spatio ætatis suæ. Dixit Helcana maritus ejus, Fac ut optas, & ut tibi placet; maneas quoad ablactes eum: Verùm Deum precor ut verum reddat sermonem tuum, votúmque tuum absolvat. Mansit ergò mulier domi suæ lac præbens filio suo donec ablactâsset eum. Et cùm ablactâsset illum, detulit eum secum, & cum eo taurum triennem, & ephafarinæ, & utrem vini, duxitque eum ad domum Domini quæ erat in Silo: puer autem erat adhuc parvulus. Mactârunt ergò taurum, & puerum obtulerunt Eli. Dixitque Hanna ad Eli, Quæso te O domine mi, ut audias sermonem meum: Vivas tu incolumis O domine mi; memineris me esse mulierem illam quæ steteram hic in conspectu tuo, Dominum deprecans ut concederet mihi puerum istum. Exaudivit autem me Dominus, & concessit mihi quod rogaveram: Propterea ego quoque addixi eum Domino, ut sit minister in ipsius æde toto spatio dierum ætatis suæ: quandoquidem munus est quod postulaveram à Domino: & adoraverunt ibi Dominum.

21 22 23 24 25 26 27 28

CAP. II.

ORavit autem Hanna, & ait; Confortatum est cor meum in Domino, & magnificata est fama mea; & apertum est os meum contra inimicos meos, quoniam exhilarâsti me salute tuâ. Non est purus sicut Dominus, quia non est Deus præter te, nec est gloriosus ac potens sicut Deus noster. Ne superbiatis & proferatis magnifica; neque prodeat iniquitas ex oribus vestris: quia Dominus scientissimus, nec prosunt artes coram eo. Imò frangentur coram eo arcus gigantum, & imbecilles virtute confirmabuntur ab eo. Et coacti sunt saturi locare sese pro pane: esurientes verò saturati sunt, & superfuit eis: & sterilis peperit & saturata est, abundans verò filiis facta est sterilis.

1 2 3 4 5

visferum facit descendere :vivificat & ,mortificat DOMINUS
6 יהוה ממית ומחיה מוריד שאול
,facit cadere ;ditat & ,facit pauperem DOMINUS .facit ascendere &
7 ויעל : יהוה מוריש ומעשיר משפיל
elevabit stercore è ,sinuem pulvere è Suscitat .exaltat etiam
8 אף מרומם : מקים מעפר דל מאשפת ירים
gloriæ solium & ,ingenuis cum faciendum sedere ad ,egentem
אביון להושיב עם נדיבים וכסא כבוד
posuit & :terræ stationes DOMINO quia;eos hereditare faciat
ינחלם כי ליהוה מצקי ארץ וישת
impii & ,servabit suorum piorum Pedes .confusionem eis super
9 עליהם תבל : רגלי חסידו ישמר ורשעים
.vir roborabitur fortitudine in non quia ;conticescent obscuritate in
בחשך ידמו כי לא בכח יגבר איש :
:tonabit cœlis in ipsum super ,ejus rixantes conterantur DOMINE
10 יהוה יחתו מריבו עלו בשמים ירעם
fortitudinem dabit & ,terræ fines judicabit DOMINUS
יהוה ידין אפסי ארץ ויתן עז
Ramah in Elcanah abiit Et .sui Christi cornu sublimabit & ,suo regi
11 למלכו וירם קרן משיחו : וילך אלקנה הרמתה
DOMINO ministrans erat puer & ;suam domum super
על ביתו והנער היה משרת את יהוה
;profectu absque filii Heli filii Et .sacerdotis Heli faciebus cum
12 את פני עלי הכהן : ובני עלי בני בליעל
cum sacerdotum judicium Et .DOMINUM cognoscebant nec
13 לא ידעו את יהוה : ומשפט הכהנים את
puer veniebat & ,sacrificium sacrificante viro omni populo
העם כל איש זבח זבח ובא נער
dentium trium fuscinula & ,carnem coqui circa ,sacerdotis
הכהן כבשל הבשר והמזלג שלש השנים
,lebetem in vel ,ahenum in vel ,concha in percutiebat Et .ejus manu in
14 בידו : והכה בכיור או בדוד או בקלחת
accipiebat ,fuscinula faciebat ascendere quod omne :ollam in vel
או בפרור כל אשר יעלה המזלג יקח
venientibus Israeli universo faciebant sic :eo in sacerdos
הכהן בו ככה יעשו לכל ישראל הבאים
,adipem facerent suffire antequam etiam .Siloh in illuc
15 שם בשלה : גם בטרם יקטרון את החלב
Da :immolanti viro dicebat & ,sacerdotis puer veniebat &
ובא נער הכהן ואמר לאיש הזבח תנה
carnem te à accipiet non & :sacerdoti assandum ad carnem
בשר לצלות לכהן ולא יקח ממך בשר
Suffiendo :vir eum ad Dicebatque .vivam quinimo ,coctam
16 מבשל כי אם חי : ויאמר אליו האיש קטר
desiderabit sicuti ,tibi cape & ,adipem die sicut faciant suffire
יקטרון כיום החלב וקח לך כאשר תאוה
accipiam ,non si & :dabis nunc Quia :ei dicebat Et .tua anima
נפשך ויאמר לו כי עתה תתן ואם לא לקחתי
valde magnum puerorum peccatum Eratque .violentia in
17 בחזקה : ותהי חטאת הנערים גדולה מאד
sacrificium viri contemnebant quia :DOMINI faciebus cum
את פני יהוה כי נאצו האנשים את מנחת
puer ,DOMINI faciebus cum ministrans Semuel Et .DOMINI
18 יהוה : ושמואל משרת את פני יהוה נער
,sua mater ei faciebat parvum pallium Et .lini ephod accinctus
19 חגור אפוד בד : ומעיל קטן תעשה לו אמו
suo viro cum eam ascendendo in ,dies in diebus à ei faciebat ascendere &
והעלתה לו מימים ימימה בעלותה את אישה
.dierum hostiam immolandum ad
לזבח את זבח הימים :

Versio VULG. LAT.

6 Dominus mortificat & vivificat: deducit ad inferos & reducit. 7 Dominus pauperem facit & ditat: humiliat & sublevat. 8 Suscitat de pulvere egenum, & de stercore elevat pauperem: ut sedeat cum principibus, & solium gloriæ teneat. Domini enim sunt cardines terræ, & posuit super eos orbem. 9 Pedes sanctorum suorum servabit, & impii in tenebris conticescent: quia non in fortitudine sua roborabitur vir. 10 Dominum formidabunt adversarii ejus: & super ipsos in cœlis tonabit: Dominus judicabit fines terræ, & dabit imperium regi suo, & sublimabit cornu Christi sui. 11 Et abiit Elcana Ramatha, in domum suam: puer autem erat minister in conspectu Domini ante faciem Heli sacerdotis. 12 Porrò filii Heli, filii Belial, nescientes Dominum, 13 Neque officium sacerdotum ad populum: sed quicunque immolâsset victimam, veniebat puer sacerdotis, dum coquerentur carnes, & habebat fuscinulam tridentem in manu 14 sua. Et mittebat eam in lebetem, vel in caldariam, aut in ollam, sive in cacabum: & omne quod levabat fuscinula, tollebat sacerdos sibi: sic faciebant universo Israeli venientium in Silo. 15 Etiam antequā adolerent adipem, veniebat puer sacerdotis, & dicebat immolanti; Da mihi carnem, ut coquam sacerdoti: non enim accipiam à te carnem co-16 ctam, sed crudam. Dicebátque illi immolans, Incendatur primùm juxta morem hodiè adeps, & tolle tibi quantumcunque desiderat anima tua. Qui respondens aiebat ei, Nequaquàm: nunc enim 17 dabis, alioquin tollam vi. Erat ergò peccatum puerorum grande nimis coram Domino: quia retrahebant homines à 18 sacrificio Domini. Samuel autem ministrabat ante faciem Domini, puer, accinctus e-19 phod lineo. Et tunicam parvam faciebat ei mater sua, quā afferebat statutis diebus, ascendens, cum viro suo, ut immolaret hostiam solennem.

Versio GRÆCA LXX Interp.

6 Κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατάγει εἰς ᾅδου καὶ ἀνάγει. 7 Κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ. 8 Ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα, καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχὸν, (η) καθίσαι μετὰ δυναστῶν λαῶν, καὶ θρόνον δόξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς. 9 Διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ, καὶ εὐλόγησεν ἔτη (θ) δικαίου, ὅτι οὐκ 10 ἐν ἰσχύϊ δυνατὸς ἀνήρ. Κύριος ἀσθενῆ ποιήσει ἀντίδικον αὐτοῦ, κύριος ἅγιος. μὴ καυχάσθω ὁ φρόνιμος ἐν τῇ φρονήσει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, (ι) ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν τὸν κύριον, καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς. κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανοὺς, καὶ ἐβρόντησεν. αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς, καὶ δίδωσιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ αὐτοῦ. καὶ (κ) κατέλιπεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐνώπιον 11 κυρίου, Καὶ (λ) ἀπῆλθεν εἰς Ἀρμαθαίμ. καὶ τὸ παιδάριον ἦν λειτουργῶν τῷ προσώπῳ 12 κυρίου ἐνώπιον Ἠλὶ τοῦ ἱερέως. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἠλὶ τοῦ ἱερέως υἱοὶ λοιμοὶ, οὐκ εἰδότες τὸν 13 κύριον. Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως παρὰ τοῦ λαοῦ παντὸς τοῦ θύοντος. καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως ὡς ἂν ἡψήθη τὸ κρέας, καὶ κρεάγρα τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 14 Καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν (μ) εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον ἢ εἰς τὴν χύτραν, καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἀνέβη ἐν τῇ κρεάγρᾳ, ἐλάμβανεν (ν) ἑαυτῷ ὁ ἱερεύς. (ξ) κατὰ τάδε ἐποίουν παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι 15 κυρίῳ ἐν Σηλώμ. Καὶ πρὶν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ, ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀνδρὶ τῷ θύοντι, Δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ, καὶ οὐ μὴ λάβω παρὰ σοῦ κρέας ἑφθὸν ἐκ τοῦ (ο) λέβη-16 τος. Καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων, Θυμιαθήτω πρῶτον ὡς καθήκει τὸ στέαρ, καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ εἶπεν, Οὐχί· ὅτι νῦν δώσεις· καὶ 17 ἐὰν μὴ, λήψομαι κραταιῶς. Καὶ ἦν ἡ (π) ἁμαρτία ἐνώπιον κυρίου τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα, ὅτι ἠθέτουν τὴν θυσίαν κυρίου. 18 Καὶ Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν ἐνώπιον κυρίου παιδάριον περιεζωσμένον ἐφοὺδ 19 (ρ) βάδ. Καὶ διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θῦσαι τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν.

MS.A. (η) καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαῶν, καὶ (θ) δικαίων, (ι) ἀλλ' ἢ ἐν (κ) κατέλειπον (λ) ἀπῆλθον εἰς Ἀρμαθαὶμ εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. καὶ τὸ (μ) εἰς τὸν λουτῆρα ἢ εἰς τὸν * ἢ εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν ἢ εἰς τὴν χύτραν ἢ εἰς τὸ χαλκίον, πᾶν ὃ (ν) ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ. (ξ) κατὰ ταῦτα δὲ ἐποίουν (ο) λέβητος. * ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων, (π) ἁμαρτία τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον κυρίου, ὅτι (ρ) βάρ. Καὶ

Cum Translatione LATINA.

6 Dominus mortificat, & vivificat: deducit ad inferos, & reducit. 7 Dominus pauperem facit, & ditat: humiliat, & exaltat. 8 Suscitat à terra pauperem, & de stercore erigit inopem: (η) ut sedere faciat cum potentibus populi, & sedem gloriæ hereditare faciens eis. 9 Dans votum voventi: & benedixit annos justi, quoniam non in virtute potens est vir. 10 Dominus infirmum faciet adversarium (θ) suum, Dominus sanctus. Non glorietur prudens in prudentia sua: & non glorietur potens in potentia sua: & non glorietur dives in divitiis suis, Sed in hoc glorietur, qui gloriatur, intelligere, & scire Dominum, & facere judicium & justitiam in medio terræ. Dominus ascendit in cælos, & tonuit: ipse judicabit extrema (p) terræ. Et (q) dat virtutem regibus nostris: & exaltabit cornu Christi sui. Et (r) reliquit eum ibi ante Dominum; 11 Et abiit in Armathem. Et puer erat ministrans (s) faciei Domini coram Heli sacerdote. 12 Et filii Heli sacerdotis, filii pestilentes, nescientes Dominum. 13 Et justificatio sacerdotis ab universo populo sacrificante. Et veniebat puer sacerdotis, dum coqueretur caro: et fuscinula tridens in manu ejus. 14 Et (t) percutiebat eam in lebetem magnum, vel in caldariam, vel in ollam: & omne, quodcunque ascenderat in fuscinula, sumebat sibi sacerdos. Juxta hæc faciebant universo Israel, venientibus sacrificare Domino in Silom. 15 Et antequàm adoleretur adeps; veniebat puer sacerdotis, & dicebat viro sacrificanti, Da carnem ad assandum sacerdoti: & non accipiam à te carnem coctam de lebete. 16 Et dicebat vir sacrificans; Adoleatur primum, sicut decet, adeps: et (u) sume tibi de omnibus, quæ concupiscit anima tua. Et dicebat; Nequaquā, quia nunc dabis: & si non, sumam violentè. 17 Et erat peccatum, coram Domino, puerorum, magnum valdè, quoniam contemnebant sacrificium Domini. 18 Et Samuel erat ministrans coram Domino, puer accinctus (x) Ephod Bad. 19 Et diploidem parvam fecit ei mater ejus: & afferebat ei ex diebus in dies, in ascendendo ipsam cum viro suo ad sacrificandum sacrificium dierum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 כל אלין גבורתא דיי דהוא שליט בעלמא ממית ואמר לאחאה ומחית לשאול ואף
7 8 עתיד לאסקא בחיי עלמא: יי ממסכן ומעתר משפיל אף מרים: מקים מעפרא מסכנא
מקלקלתא מרים חשיכא לאותבותהון עם צדיקיא רברבי עלמא וכורסי יקרא מחסין
להון ארי קדם יי גלן עובדי בני אנשא מלרע אתקין גהנם לרשעיא עברי על מימריה
9 וצדיקיא עבדי רעותיה שכליל להון תבל: וגוית עבדוהי צדיקיא יטר מגהנם ורשיעיא
10 בגהנם בחשוכא יתדנון להודעא ארי לא מן דאית ביה חילא זכי ליום דינא: יי יתבר
בעלי דבבא דקימין לאבאשא לעמיה עליהון מן שמיא בקול רם ישקיף יי יעביד
פורענות מן מגוג ומשרית עממין חטופין דאתן עמיה מסיפי ארעא ויתן תוקפא
11 למלכה וירבי מלכות משיחיה: ואזל אלקנה לרמתא לביתיה ורביא הוה משמש קדם
12 יי בחיי עלי כהנא: ובני עלי גברין רשיעיא לא הוו ידעין למדחל קדם יי: ונימוסא דכהניא
13 מן עמא כל גבר דנכים נכסתא ואתי עולימא דכהנא כמבשל בסרא ומשליא די ליה
14 תלת שנין בידיה: וקבע ליה בכיורא או בדודא או בקדירא או במליסא כל דמסיק
15 משליא נסיב כהנא לנפשיה כדין עבדין לכל ישראל דאתן לדבחא תמן בשילו: אף עד
דלא יתסקון תרבא למדבחא וייתי עולימא דכהנא ואמר לגברא דדבח הב בסרא למטוי
16 לכהנא ולא יסב מנך בשר מבשל אלהן כד חי: ואמר ליה גברא אוריך עד דיתסקון
תרביא וסב לך כמא דרעוא נפשך ואמר ליה ארי כען תתן ואם לא יסבון מנך בעל
17 18 כורחך: והות חוב עולימיא סני לחדא קדם יי ארי בזו גבריא ית קורבניא דיי: ושמואל
19 משמש קדם יי עולימא אסיר כרדוט דבוץ: ומעיל זעיר עבדא ליה אמיה ומסקא ליה
מזמן מועד למועד במסקה עם בעלה לדבחא ית דבח מועדיא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

6 Omnia hæc fortitudines Domini qui ipse regnans in seculo, mortificat & dixit ad vivificandū; & descendere facit ad infernū, etiā futur⁹ ad educere faciendū *in* vitis seculi. 7 Dn̄s egere faciens & ditans, deprimens, etiā extollens. 8 Statuens ex pulvere egenū, ex stercore extollens obscurū, ad sedere faciendū eos cum justis magnatibus seculi, & solia gloriæ fortificans eis: quia ante Dn̄m revelata sunt facta filiorū hominis, inferi⁹ apparavit gehennā improbis transgressorib⁹ dictorū suorū; & justi facientes voluntatē ej⁹, fundavit illis orbē. 9 *Et* corp⁹ servorū suorū justorū custodivit à gehenna, & improbi in gehennā in tenebris judicabuntur, ad ostendendū quod non quisquam quòd sit in eo fortitudo puritatis ad diem judicii. 10 Dn̄s franget auctores inimicitiæ, qui surgentes ad malefaciendū populo suo; super illos de cœlis in voce excelsa impellet, Dominu⁹ facit ultionē de *Magog*, & de exercitu gentiū raptorū qui venerūt ex finib⁹ terræ: & dabit fortitudinē regi suo, & multiplicabit regnū Messiæ sui. 11 Et ivit Elkanah ad Ramatha ad domū suā, & puer fuit ministrans ante Dn̄m in vita Gheli sacerdotis. 12 Et filii Heli viri improbi non fuerūt cognoscentes ad timendū ante Dn̄m. 13 Et statutū sacerdotū à populo, omnis vir qui mactavit mactationē, & venit puer sacerdotis dum coqueretur caro; & fuscinula, cui tres dentes, in manu ejus. 14 Et infixit sibi in lebete, vel in olla, vel in caldare vel in tripode; omne quod extraxit fuscinula, accepit sacerdos animæ suæ: sic facientes omni Israel qui venientes ad sacrificandū ibi in Siloh. 15 Etiam nondū ascendere facient pinguedinē ad altare, & venit puer sacerdotis, & dixit viro qui sacrificavit: Da carnē ad assandum sacerdoti, & non accipiet à te carnē coctā, nisi sic crudam. 16 Et dixit ei vir: Morare usque quò ascendere facient pinguedinem, & accipe tibi ut id quod voluerit anima tua: & dixit: Quoniā nunc dabis; & si non, accipient à te in-super coactionem tui. 17 Et fuit culpa puerorum multa nimis ante Dominū, quòd spreverunt viri oblationes Domini. 18 Et Semuel ministrans ante Dominū juvenis indutus chardot byssi. 19 Et palliū parvū fecit ei mater ejus, & ascendere faciens illi à tempore solennitatis ad solennitatē, in ascendere suo cum marito suo ad sacrificandum sacrificium solennitatum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܡܪܝܐ ܗܘ ܡܡܝܬ. ܘܡܚܐ ܘܡܚܬ ܠܫܝܘܠ. ܘܡܣܩ. * ܡܪܝܐ ܗܘ ܡܡܣܟܢ ܘܡܥܬܪ.
7 ܘܡܡܟܟ ܐܦ ܡܪܝܡ. * ܡܩܝܡ ܡܢ ܥܦܪܐ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܡܢ ܩܩܠܬܐ ܡܪܝܡ ܠܡܚܝܠܐ:
8 ܠܡܘܬܒܘ ܥܡ ܪܘܪܒܢܐ. ܘܟܘܪܣܝܐ ܕܫܘܒܚܐ ܢܘܪܬ ܐܢܘܢ. ܛܠܠ ܡܪܝܐ ܠܬܚܬܝܬܗ
ܕܐܪܥܐ. ܘܣܡ ܥܠܝܗܝܢ ܬܒܝܠ. * ܘܪܓܠܐ ܕܙܕܝܩܘܗܝ ܢܛܪ. ܘܪܫܝܥܐ ܒܚܫܘܟܐ
9 ܢܫܬܬܩܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܚܝܠܗ ܡܬܚܝܠ ܓܢܒܪܐ. * ܡܪܝܐ ܢܬܒܪ ܡܒܥܠܕܒܒܢܘܗܝ.
10 ܘܥܠܝܗܘܢ ܒܫܡܝܐ ܢܪܥܡ. ܡܪܝܐ ܢܕܘܢ ܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܬܠ ܥܘܫܢܐ ܠܡܠܟܗ.
ܘܢܪܝܡ ܩܪܢܐ ܕܡܫܝܚܗ. * ܘܐܙܠ ܐܠܩܢܐ ܠܪܡܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܗܘ ܘܚܢܐ ܐܢܬܬܗ.
11 ܘܛܠܝܐ ܫܡܘܐܝܠ ܡܫܡܫ ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܩܕܡ ܥܠܝ ܟܗܢܐ. * ܘܒܢܘܗܝ ܕܥܠܝ
12 ܒܢܝ ܚܛܝܐ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܪܝܐ. * ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܡܫܦܠܐ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܕܝܢܐ ܕܟܗܢܐ
13 ܢܣܒܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܡܢ ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܕܒܚ ܕܒܚܬܐ. ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܛܠܝܐ ܕܟܗܢܐ ܟܕ
ܡܬܒܫܠ ܒܣܪܐ. ܘܡܫܦܠܐ ܕܬܠܬ ܫܢܝܢ ܒܐܝܕܗ. * ܘܡܩܫܩܫ ܗܘܐ ܒܠܒܝܐ. ܐܘ ܒܩܕܪܐ.
14 ܐܘ ܒܡܪܓܠܐ. ܐܘ ܒܩܕܣܐ. ܘܟܠ ܕܡܣܩ ܡܫܦܠܐ. ܢܣܒ ܗܘܐ ܟܗܢܐ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ
ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܬܡܢ ܠܫܝܠܘ. * ܘܐܦ ܥܕܠܐ ܢܩܪܒܘܢ ܕܒܚܐ.
15 ܐܬܐ ܗܘܐ ܛܠܝܐ ܕܟܗܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܓܒܪܐ ܕܕܒܚ ܕܒܚܬܐ. ܗܒ ܒܣܪܐ ܠܡܛܘܝܗ ܠܟܗܢܐ.
ܠܐ ܐܣܒ ܐܢܐ ܡܢܟ ܒܣܪܐ ܡܒܫܠܐ. ܐܠܐ ܚܝܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܓܒܪܐ. ܡܩܪܒܘ ܢܩܪܒܘܢ ܝܘܡܢܐ.
16 ܘܣܒ ܠܟ ܐܝܟ ܕܪܓܬܐ ܕܢܦܫܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ. ܐܠܐ ܗܫܐ ܬܬܠ ܐܢܬ ܐܝܟ. ܘܐܢ ܠܐ. ܐܣܒ ܐܢܐ
17 ܒܥܠܘܒܝܐ. * ܘܗܘܬ ܣܓܝܐܐ ܚܛܝܬܐ ܕܛܠܝܐ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܪܓܙܘ ܓܒܪܐ ܩܕܡ
18 ܡܪܝܐ. * ܘܫܡܘܐܝܠ ܛܠܝܐ ܡܫܡܫ ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܠܒܝܫ ܗܘܐ ܐܦܘܕܐ ܕܒܘܨܐ.
19 * ܘܡܥܝܠܐ ܙܥܘܪܐ ܥܒܕܐ ܠܗ ܐܡܗ. ܘܡܣܩܐ ܠܗ ܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ. ܟܕ ܣܠܩܐ ܥܡ
ܒܥܠܗ ܠܡܕܒܚܘ ܕܒܚܐ ܕܢܕܪܗ.

Dominus quidem mortificat & vivificat, de- 6
jicit in inferos, & evehet. Dominus paupe- 7
rem facit & locupletat, deprimit & attollit.
Attollit è pulvere pauperem, & è sterquili- 8
niô erigit inopem, ut sedere faciat eum cum
magnatibus, & solium honoris possidere fa-
ciat eos : obumbravit Dominus ima terræ,
iisque orbem imposuit. Pedes piorum suo- 9
rum custodiet, impii verò in tenebris conti-
cescent : non enim viribus suis robora-
tur gigas. Dominus confringet exasperan- 10
tes se, & contra eos in cœlo tonabit : Do-
minus judicabit extrema terræ, & præstabit
magnificentiam regi suo, attollétque cornu
Christi sui. Igitur abiit Helcana in Ramatha 11
ad domum suam, ipse & Hanna uxor ejus :
puer autem Samuel ministrabat coram Do-
mino in conspectu Eli sacerdotis. Por- 12
rò filii Eli, filii peccati, non agnosce-
bant Dominum. Et fecerunt sibi fuscinu- 13
lam tridentem, & jus sacerdotum accipie-
bant à populo, à quovis *scilicet* victimam
sacrificante : & veniebat puer sacerdotum
dum coqueretur caro, fuscinculam triden-
tem manu suâ *tenens*; Incutiénsque in lebe- 14
tem, aut cacabum, aut ahenum, aut ollam,
quicquid extrahebat fuscinula, accipiebat
sibi sacerdos. Sic faciebant omnib' Israelitis
venientibus illuc in Silo. Quinetiam ante- 15
quam offerrent qui sacrificabant victimâ, ve-
niebat puer sacerdotis, dicebátque viro sacri-
ficanti victimam, Da carnem assandam pro sa-
cerdote : non accipiam à te carnem coctam,
sed crudam. Dicebat ei vir ille, Offerant 16
quæso hodiernâ die, tum sume tibi pro animi
tui desiderio. Respondebat ei, Nequaquam,
jam jam dabis; sin minùs, violenter accipiam.
Sic erat peccatum puerorum maximum co- 17
ram Domino, quòd homines ad iram provo-
carent in conspectu Domini. Cæterùm puer 18
Samuel ministrabat corā Domino, indutúsq;
erat ephod byssino. Et palliolum parvum fa- 19
ciebat ei mater ipsius, afferebátq; ei de tem-
pore in tempus cùm ascenderet cum marito
suo ad purgandum sacrificia voti sui.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 7 * الرب يميت ويحيي * وينزل الي الاجداث ويصعد منها * الرب يفقر ويغني * ويذل ويرفع * يرفع
8 المسكين عن التراب * ويقيم البايس من المزبلة * ليجلسه مع العظماء * ويورثهم كرسي
9 الكرامة * الرب ظلل اعماق الارض * واسكن عليها البلاد * وهو يحفظ اقدام الطاهرين * ويصمت
10 المنافقين في الظلمة * لان الجبار لا يتجبر بقوته * الرب يكسر مسخطيه * ويهتف بالرعد عليهم
11 من السماء * الرب يحاكم الذين في اقطار الارض * يهب لملكه العز * ويرفع شان مسيحه * وانطلق
هلقانا الي منزله الي الرامة * ومعه حنا امراته * فاما صموال الصبي فبقي يخدم عالي الحبر امام
12 13 الرب * واما بنوا عالي بنو الخطاء والفسق فلم يعرفوا الرب * واتخذوا مسالا له ثلاث شعب *
كانوا ياخذون من الشعب حق الكهنة من كل رجل ذبح ذبيحة * وكان اذا طبخ اللحم يجي
14 خادم الكهنة * وبيده المسال الذي له ثلاث شعب * ويدخله في المرجل * او في البرمة * او في
القدر الكبير او الصغير * وما كان يصعد المسال ياخذه الحبر * وكذلك كانوا يصنعون
15 بجميع بني اسرائيل اذا اتوا سيلوا ليقربوا الذبائح * وقبل ان يقربوا اصحاب الذبائح ذبائحهم
كان يجي خادم الكهنة الي صاحب الذبيحة ويقول له * اعطني لحما للكهنة * ويقول لست اخذ
16 منك لحما مطبوخا * بل لحما نيا * ويجيبه الرجل ويقول * اصبر حتي تقرب الذبيحة اليوم ثم
تاخذ شهوتك من اللحم * ويقول له خادم الكهنة * كلا ولكن تعطيني الان قبل ان تقرب * والا
17 اخذت منك غصبا شيت او ابيت * وعظمت خطية الفتيان بني عالي امام الرب جدا * لانهم
18 اغضبوا الرب بعملهم * فاما صموال فكان يخدم الرب وهو صبي * وكان لابسا جبة من دمقس *
19 * وينسج له امه رداء صغيرا * واصعدته معها في وقت حجها * واعطته حين صعدت مع
زوجها * ليقرب ذبائح نذرها *

Dominus mortificat & vivificat, dejicit 6
in sepulchra, & ex iis extrahit. Dominus 7
pauperem facit & ditat, deprimit & at-
tollit. Attollit pauperem è pulvere, & e- 8
rigit inopem è sterquilinio, ut sedere faci-
at eum cum magnatib', & obtinere faciat
eos thronum honoris. Dominus obumbra-
vit profunda terræ, & habitabiles red-
didit super eam regiones. Ipse custodit 9
pedes sanctorum suorum, & mutos red-
dit impios in tenebris : nam gigas haud
fortis erit robore suo. Dominus confrin- 10
get ad iram se provocantes, & tonitruo
fragorem edet super eos de cælo. Dominus
judicabit eos qui sunt in finibus terræ: da-
bit regi suo fortitudinē, & exaltabit glo-
riam Christi sui. Deinde profectus est Hel- 11
cana in domum suam ad Rama, & Han-
na uxor ejus cum ipso: puer autem Samu-
el mansit ministrans Eli sacerdoti coram
Domino. At verò filii Eli erant peccato- 12
res & impii, nec agnoscebant Dominum :
Adhibuerunt enim sibi fuscinam trisulcā: 13
& cùm exigerent à populo, hoc est, ab o-
mnibus hominibus qui mactabant victi-
mam, jus sacerdotum, fiebat ut dum co-
queretur caro, veniret famulus Sacerdo-
tum manu suâ gestans fuscinam trisul-
cam, Immitterétque eam in caldariam 14
aut in ollam, aut in magnum vel parvum
ahenum, et quicquid promebat fuscina, ac-
ciperet sacerdos. Atque ita faciebant o-
mnibus Israelitis quando veniebant in Si-
lo ad offerendum sacrificia. Imò ante- 15
quam offerrent sacrificatores victimas
suas, veniebat famulus sacerdotum ad sa-
crificantem, & dicebat ei ; Da mihi car-
nem pro sacerdotibus: dicebátque ei ; Non
accipiam à te carnem coctam, sed carnem
crudam. Respondebat autem ei vir ille, 16
ac dicebat; Expecta donec offeratur hodiè
sacrificium, tum accipies quod volueris
ex carne. Sed aiebat illi famulus sacerdo-
tum, Haudquaquam, imò verò nunc mi-
hi dabis antequam sacrifices, alioqui vi
tollam à te velis nolis. Itaque summum 17
erat peccatum puerorum, nempe filiorum
Eli, coram Domino : provocaverant enim
iram Domini facinore suo. Verùm Samu- 18
el ministrabat Domino dum puer esset, &
erat vestitus sago lineo. Texuerat etiam 19
illi mater ejus parvum pallium, attulerát-
sécum tempore peregrinationis suæ, dede-
rátque ei cùm ascendisset cum marito
suo ad offerendum sacrificia voti sui.

שמואל א׃ ב

Ponat :dixit & ,ejus uxori & ,Elcanah Heli benedixit Et
20 וברך עלי את־אלקנה ואת־אשתו ואמר ישם
petitione pro ,hac muliere de semen tibi DOMINUS
יהוה לך זרע מן־האשה הזאת תחת השאלה
Quia .suum locum in abierunt Et .DOMINO petivit quam
21 אשר שאל ליהוה והלכו למקמו׃ כי־
tres peperit & ,concepit & ,Channah DOMINUS visitavit
פקד יהוה את־חנה ותהר ותלד שלשה
cum Semuel puer evasit grandis & :filias duas & ,filios
בנים ושתי בנות ויגדל הנער שמואל עם־
quæ universa audivit & ;valde senex Heli Et .DOMINO
22 יהוה׃ ועלי זקן מאד ושמע את כל־אשר
cum cubarent quòd & ,Israel universo ejus filii faciebant
יעשון בניו לכל־ישראל ואת אשר־ישכבן את־
Dixitque .conventus tabernaculi ostium militantibus mulieribus
23 הנשים הצבאות פתח אהל מועד׃ ויאמר
ego quæ ?hæc verba secundùm facietis quid Ut :eos ad
להם למה תעשון כדברים האלה אשר אנכי
Ne ?isto populo omni ab mala vestra verba audiens
24 שמע את־דבריכם רעים מאת כל־העם אלה׃ אל
,audiens ego quam ,auditio bona non quia ;mei filii
בני כי לוא־טובה השמעה אשר אנכי שמע
vir peccaverit Si .DOMINI populum transgredi facientes
25 מעברים עם־יהוה׃ אם־יחטא איש
peccaverit DOMINUM in si & :Deus eum judicabit & ,virum in
לאיש ופללו אלהים ואם ליהוה יחטא
quia ;sui patris voci audierunt non & ?ei orabit quis ,vir
איש מי יתפלל־לו ולא ישמעו לקול אביהם כי־
,ambulans Semuel puer Et .eos occidere DOMINUS voluit
26 חפץ יהוה להמיתם׃ והנער שמואל הלך
.hominibus cum etiam & ,DOMINO cum etiam ,bonus & grandescens &
וגדל וטוב גם עם־יהוה וגם עם־אנשים׃
dixit Sic :eum ad dixitque ,Heli ad Dei vir venit Et
27 ויבא איש־אלהים אל־עלי ויאמר אליו כה אמר
domum ad me manifestavi manifestando Nonne :DOMINUS
יהוה הנגלה נגליתי אל־בית
?Parhoh domo in Ægypto in eos existendo in ,tui patris
אביך בהיותם במצרים לבית פרעה׃
,sacerdotem in mihi Israel tribubus omnibus ex eum eligendo Et
28 ובחר אתו מכל־שבטי ישראל לי לכהן
,thymiama suffiendum ad ,meum altare super ascendere faciendum ad
לעלות על־מזבחי להקטיר קטרת
tui patris domui dedi & ;meas facies ad superhumerale portandum ad
לשאת אפוד לפני ואתנה לבית אביך
calcitrabitis Cur .Israel filiorum ignitiones omnes
29 את־כל־אשי בני ישראל׃ למה תבעטו
honorâsti & :habitaculo præcepi quod ,meum munus in & ,meū sacrificiū in
בזבחי ובמנחתי אשר צויתי מעון ותכבד
muneris omnis initio de vos impinguandum ad ,me præ tuos filios
את־בניך ממני להבריאכם מראשית כל־מנחת
:Israel Deus DOMINUS dixit Idcirco ?mei populi Israel
30 ישראל לעמי׃ לכן נאם יהוה אלהי ישראל
ambulabunt ,tui patris domus & ,tua Domus :dixi Dicendo
אמור אמרתי ביתך ובית אביך יתהלכו
,mihi Absit :Dominus dicit nunc & ,seculum in usque meas facies ad
לפני עד־עולם ועתה נאם־יהוה חלילה לי
Ecce .pendentur vili,me contemnentes & :honorabo ,me honorantes quia
31 כי־מכבדי אכבד ובזי יקלו׃ הנה
domus brachium & ,tuum brachium præcidam & ,venientes dies
ימים באים וגדעתי את־זרעך ואת־זרע בית
.tua domo in senem existendo ab ,tui patris
אביך מהיות זקן בביתך׃

Versio VULG. LAT.

20 Et benedixit Heli Elcanæ, & uxori ejus, dixitque ei; Reddat tibi Domin⁹ semen de muliere hac, pro fœnore quod commodâsti Domino. Et ab-
21 ierunt in locum suum. Visitavit ergò Dominus Annam, & concepit, & peperit tres filios, & duas filias: & magnificatus est puer Samuel apud
22 Dominum. Heli autem erat senex valdè, & audivit omnia quæ faciebant filii sui universo Israeli: & quomodò dormiebant cum mulieribus quæ observabant ad ostium taber-
23 naculi. Et dixit eis; Quarè facitis res hujuscemodi, quas ego audio, res pessimas, ab
24 omni populo? Nolite filii mei: non enim est bona fama, quam ego audio, ut transgredi faciatis populum Domini.
25 Si peccaverit vir in virum, placari ei potest Deus: si autem in Dominum peccaverit vir, quis orabit pro eo? Et non audierunt vocem patris sui: quia voluit Dominus oc-
26 cidere eos. Puer autem Samuel proficiebat, atque crescebat, & placebat tam Domino
27 quàm hominibus. Venit autē vir Dei ad Heli: & ait ad eum, Hæc dicit Dominus; Numquid non apertè revelatus sum domui patris tui, cùm essent in Ægypto in domo Pharao-
28 nis? Et elegi eum ex omnibus tribubus Israel mihi in sacerdotem: ut ascenderet ad altare meum, & adoleret mihi incensum, & portaret ephod coram me: & dedi domui patris tui omnia de sacrificiis fi-
29 liorum Israel. Quarè calce abjecistis victimā meam, & munera mea quæ præcepi ut offerentur in templo: & magis honorâsti filios tuos quàm me, ut comederetis primitias omnis sacrificii Israel populi
30 mei? Propterea ait Dominus Deus Israel; Loquens locutus sum, ut domus tua, & domus patris tui, ministraret in conspectu meo, usque in sempiternum. Nunc autem dicit Dominus, Absit hoc à me: sed quicunque glorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobi-
31 les. Ecce dies veniunt, & præcidam brachium tuum, & brachium domûs patris tui, ut non sit senex in domo tua.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ εὐλόγησεν Ἠλὶ τὸν Ἐλκανὰ καὶ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, λέγων, Ἀποτίσαι (σ) σοι κύ-
ριος σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης, ἀν-
τὶ τοῦ χρέους οὗ ἔχρησας τῷ κυρίῳ. καὶ ἀπ-
ῆλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
21 Καὶ ἐπεσκέψατο κύριος τὴν Ἄνναν, (τ)
καὶ ἔτεκεν ἔτι τρεῖς υἱοὺς, καὶ δύο θυγατέρας.
καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον Σαμουὴλ
22 ἐνώπιον κυρίου. Καὶ Ἠλὶ πρεσβύτης σφό-
δρα. καὶ (υ) ἤκουσεν ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ
23 αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς (φ) Ἰσραήλ· Καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, Ἱνατί ποιεῖτε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο,
ὃ ἐγὼ (χ) ἀκούω ἐκ στόματος παντὸς τοῦ
24 λαοῦ κυρίου; Μὴ τέκνα, ὅτι οὐκ ἀγαθὴ ἡ
ἀκοὴ ἣν ἐγὼ ἀκούω· μὴ ποιεῖτε οὕτως, ὅτι
οὐκ ἀγαθαὶ αἱ ἀκοαὶ ἃς ἐγὼ ἀκούω τοῦ μὴ
25 δουλεύειν λαὸν θεῷ. Ἐὰν (ψ) ἁμαρτά-
νων ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσ-
εύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς κύριον. καὶ
ἐὰν τῷ κυρίῳ ἁμάρτῃ, τίς προσεύξεται
(ω) ὑπὲρ αὐτοῦ; καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φω-
νῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι βουλόμενος ἐ-
26 βούλετο κύριος διαφθεῖραι αὐτούς. Καὶ
τὸ παιδάριον Σαμουὴλ (α) ἐπορεύετο,
καὶ ἦν ἀγαθὸν μετὰ κυρίου καὶ μετὰ ἀνθρώ-
27 πων. Καὶ ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος θεοῦ πρὸς
Ἠλὶ, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος,
Ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς (β)
οἶκον τοῦ πατρός σου ὄντων αὐτῶν (γ)
ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δούλων τῷ οἴκῳ Φαραώ,
28 Καὶ (δ) ἐξελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πα-
τρός σου ἐκ (ε) πάντων τῶν σκήπτρων
Ἰσραὴλ ἐμοὶ ἱερατεύειν, (ζ) τοῦ ἀνα-
βαίνειν ἐπὶ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾶν
θυμίαμα, καὶ αἴρειν (η) ἐφούδ· καὶ
ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου τὰ πάντα
29 τοῦ πυρὸς υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν. Καὶ ἱ-
ναΐ (θ) ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά
μου καὶ εἰς τὴν (ι) θυσίαν μου ἀν-
αιδεῖ ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς
σου ὑπὲρ ἐμὲ ἐνευλογεῖσθαι ἀπαρχῆς πά-
σης (κ) θυσίας τοῦ Ἰσραὴλ ἔμπροσθέν
30 μου; Διὰ τοῦτο τάδε (λ) λέγει κύριος
ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (μ) Εἶπα, Ὁ οἶκός σου
καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου διελεύσεται
ἐνώπιόν μου ἕως αἰῶνος· καὶ νῦν φησὶ
κύριος, Μηδαμῶς ἐμοί, ὅτι ἀλλ' ἢ
τοὺς δοξάζοντάς με (ν) δοξάσω, καὶ
31 ὁ ἐξουθενῶν με (ξ) ἀτιμωθήσεται· Ἰδοὺ
(ο) ἔρχονται ἡμέραι, καὶ ἐξολοθρεύσω
τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα οἴκου
πατρός σου·

Et benedixit Heli Elcana, & uxorem ejus, dicens, Retribuat tibi Dominus semen ex muliere hac pro commodato, quod commodâsti Domino. Et abiit homo ad locum suum. Et visitavit Dominus Annam: & peperit adhuc tres filios, & duas filias. Et magnificatus est puer Samuel coram Domino. Et Heli senex valdè. Et audivit, quæ faciebant filii sui filiis (y) Israel: Et dixit eis, ut quid facitis juxta verbū hoc, quod ego audio ex ore universi populi Domini? Non (z) filii: quoniam non bona auditio, quam ego audio: (aa) nolite facere ita; quoniam non bonæ auditiones, quas ego audio; ut faciatis non servire populum Deo. Si peccans peccaverit vir in virum, & orabunt pro eo ad Dominum. Et si Domino peccaverit, quis orabit pro eo? Et non audiebant vocem patris sui; quoniam volens volebat Dominus disperdere illos. Et puer Samuel (bb) ibat: & erat bonus cum Domino, & cum hominibus. Et venit homo Dei ad Heli, & dixit; Hæc dicit Dominus, (cc) Revelans revelatus sum ad domum patris tui, cùm essent in terra Ægypto servi in domo Pharaonis: Et elegi domum patris tui ex omnibus sceptris Israel, mihi sacerdotio fungi: ut ascenderent ad altare meum, & incenderent incensum, & portarent Ephod. Et dedi domui patris tui omnia, quæ sunt (dd) ignis filiorum Israel in escam. Et ut quid respexisti in incensum meum, & in sacrificium meum impudenti oculo? Et glorificâsti filios tuos super me, (ee) benedicere de primordiis omnis sacrificii Israel in conspectu meo? Propter hoc, hæc dicit Dominus Deus Israel; Dixi, Domus tua, & domus patris tui transibunt coram me usque in æternum. Et nunc dicit Dominus; Nequaquàm mihi: (ff) quoniam tantùm glorificantes me glorificabo. Et (gg) qui spernit me, honore privabitur. Ecce dies veniunt, & exterminabo semen tuum, & semen domûs (hh) patris tui:

MS. A. (σ) κύριός σοι σπέρμα (τ) καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν (υ) ἤκουσεν ἅπαντα ἃ (φ) Ἰσραὴλ, καὶ ὡς *ἐκοίμιζον τὰς γυναῖκας τὰς παρεστώσας παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· Καὶ εἶπεν (χ) ἀκούω ῥήματα πονηρὰ ἐκ στόματος τοῦ λαοῦ κυρίου τούτου; Μὴ (ψ) ἁμαρτάνων ἁμαρτάνῃ ἀνὴρ (ω) περὶ αὐτοῦ (α) ἐπορεύετο μεγαλυνόμενον καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ κυρίου (β) οἶκον πατρός (γ) ἐν τῇ Αἰγύπτῳ (δ) ἐπελεξάμην (ε) πάντων σκήπτρων (ζ) ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, (η) ἐφοὺδ ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ (θ) ἐπεβλέψατε (ι) θυσίᾳ ἀναιδεῖ (κ) θυσίας Ἰσραὴλ (λ) εἶπεν κύριος (μ) εἶπας, (ν) δοξάζω, (ξ) ἀτιμωθήσεται· (ο) ἡμέραι ἔρχονται, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 ובריך עלי ית אלקנה וית אתתיה ואמר יקים יי לך בנין כשרין מן אתתא הדא חלף
21 שאלתא דשאל קדם יי ואזלו לאתריהון׃ ארי על דכרנא דחנה קדם יי ועדיאת וילידת
22 תלתא בנין ותרתין בנן ורבא רביא שמואל משמש קדם יי׃ ועלי סיב לחדא ושמע
ית כל דעבדין בנוהי לכל ישראל וית די שכבין ית נשיא דאתין לצלאה בתרע משכן
23 זמנא׃ ואמר להון למא תעבדון כפתגמיא האלין די אנא שמע ית פתגמיכון בישין מן
24 כל עמא אלין׃ לא ברי ארי לא תקנא שמועתא די אנא שמע דרננין עמא דיי׃ אם יחוב
25 גבר לגבר הלא ייתון לקדם דינא וישמע מליהון ויפלי ביניהון ואם קדם יי ייחוב גברא
מאן יבעי וישתביק ליה ולא קבילו למימר אבוהון ארי רעוא קדם יי לקטלותהון׃
26 ורביא שמואל אזיל וסני ושמיה טב ותקנן אורחתיה קדם יי ותריצין עובדוהי בגו בני
27 אנשא׃ ואתא נביא דיי לות עלי ואמר ליה כדנן אמר יי אתגלאה אתגליתי לבית אבוך
28 כד הוו במצרים ומשעבדין לבית פרעה׃ ואתרעיתי ביה מכל שבטיא דישראל קדמי
למהוי כהין לאסקא קורבנא על מדבחי לאקטרא קטורת בוסמין למלבש אפוד
29 לשמשא קדמי ויהבית לבית אבוך ית כל קורבניא דבני ישראל׃ למא אתון אנסין
בנכסת קודשיא ובקורבני דפקדית לקרבא קדמי בבית מקדשי ויקרת ית בנך קדמיתא
30 לאוכלותהון מריש כל קורבן מנחת ישראל דעמי׃ בכין אמר יי אלהא דישראל מימר
אמרית ביתך ובית אבוך ישמשון קדמי עד עלמא וכען אמר יי קושטא אנון דיני ארי
31 לדמיקרין קדמי איקר ודמבסרין על שמי יתשטון׃ הא יומיא אתן ואקטוף ית תקוף
זרעך וית תקוף זרע בית אבוך מלמהוי סיב בביתך׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et benedixit Gheli Elkanah & uxorem ejus, & dixit: Statuat Dn̄s tibi filios rectos ex uxore hac, propter petitionem quam petivit ante Dn̄m: & iverunt ad locum suum. Quia intravit recordatio Hhannæ ante Dominum, & concepit & peperit tres filios & duas filias: & crevit puer Semuel *ministrans* coram Dn̄o. Et Gheli senex valdè, & audivit omnia quæ facientes filii ej⁹ omni Israel; & quòd cubantes cum mulierib⁹ quæ venientes ad orandum in porta tabernaculi fœderis. Et dixit illis: Quare facietis verba illa quæ ego audivi? verba vestra mala ex omni populo hoc. Non filii mei, quia non recta auditio quam ego audio; quam frementes populus Dn̄i. Si peccaverit vir viro, an non ibunt ad-ante judicem, & audiet loquelas eorum, & exquiret inter eos? & si ante Dn̄m peccaverit vir, à quo orabit, & remittetur ei? et non obedierunt dicto patris eorum; quoniam voluntas ante Dn̄m ad occidendum eos. Et puer Semuel ambulans & crescens, & nomen ejus bonum, & rectæ viæ ejus ante Dn̄m, & probata facta ejus in medio filiorum hominis. Et venit propheta Dn̄i ad Gheli, & dixit ei: Sic dixit Dn̄s: Revelari revelatus sum *domui* patris tui quando fuerunt in Mitzraim, & servientes domui Pargoh. Et optavi in eo ex omnib⁹ tribubus Israel *coram me*, ut sit sacerdos ad ascendere faciendum oblationem super altare meum, ad suffiendum suffitū aromatum, ad vestiendum ephod, ad ministrandum ante me; & dedi domui patris tui omnes oblationes dom⁹ Israel. Ad quid vos vim inferentes in *mactationib⁹ sanctis* & in oblationem meā quæ jussi ad offerendū ante me in domo sanctuarii mei? & honorâsti filios tuos præ me ad alendum eos ex capite omnis oblationis sacrificii Israel populi mei? Propterea dixit Dn̄s De⁹ Israel: Dicendo dixi, Dom⁹ tua & dom⁹ patris tui ministrabunt ante me usq; in seculū: & nunc dixit Dn̄s; Vera illa judicia mea, quòd honorantes ante me honorabo; & qui contempserint super nomen meum, despicientur. Ecce dies venient, & extirpabo fortitudinem seminis tui & fortitudinem seminis domus patris tui, ne sit senex in domo tua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܒܪܟ ܥܠܝ ܠܐܠܩܢܐ ܘܠܐܢܬܬܗ. ܘܐܡܪ. ܢܬܠ ܠܟ ܡܪܝܐ ܙܪܥܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ.
21 ܚܠܦ ܫܐܠܬܐ ܕܫܐܠܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܙܠܘ ܠܐܬܪܗܘܢ. * ܘܣܥܪ ܡܪܝܐ ܠܚܢܐ. ܘܒܛܢܬ
22 ܘܝܠܕܬ ܬܠܬܐ ܒܢܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܒܢܢ. ܘܪܒܐ ܛܠܝܐ ܫܡܘܐܝܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܥܠܝ ܣܐܒ ܗܘܐ
ܛܒ. ܘܫܡܥ ܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܒܢܘܗܝ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܡܙܢܝܢ ܗܘܘ ܢܫܐ ܕܡܨܠܝܢ ܒܡܫܟܢ
23 ܙܒܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܨܒܘܬܐ ܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܫܘܥܝܬܟܘܢ
24 ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ. * ܠܐ ܒܢܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܫܦܝܪܐ ܫܡܥܬܐ ܗܕܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ.
25 ܕܡܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܥܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܐܢ ܢܚܛܐ ܓܒܪܐ ܠܓܒܪܐ. ܢܨܠܐ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܐܢ ܠܡܪܝܐ ܢܚܛܐ ܓܒܪܐ. ܡܢ ܗܘ ܢܨܠܐ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܠܩܠܗ ܕܐܒܘܗܘܢ. ܡܛܠ
26 ܕܨܒܐ ܡܪܝܐ ܕܢܡܝܬ ܐܢܘܢ. * ܘܛܠܝܐ ܫܡܘܐܝܠ ܪܒܐ ܗܘܐ ܛܒ. ܘܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܩܕܡ
27 ܒܢܝܢܫܐ. * ܘܐܬܐ ܓܒܪܐ ܕܡܪܝܐ ܠܘܬ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
28 ܡܓܠܝܘ ܐܬܓܠܝܬ ܠܒܝܬ ܐܒܘܟ. ܟܕ ܗܘܘ ܒܡܨܪܝܢ ܒܒܝܬ ܦܪܥܘܢ. * ܘܓܒܝܬܗ ܠܝ
ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܟܗܢܘܬܐ. ܕܢܣܩ ܠܡܕܒܚܝ. ܘܢܣܝܡ ܒܣܡܐ ܩܕܡܝ.
29 ܘܢܫܩܘܠ ܐܦܘܕܐ. ܘܝܗܒܬ ܠܒܝܬ ܐܒܘܟ ܟܠܗܘܢ ܩܘܪܒܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܠܡܢܐ
ܐܒܥܛܬܘܢ ܒܕܒܚܝ ܘܒܩܘܪܒܢܝ ܕܦܩܕܬ ܡܢ ܡܕܒܪܐ. ܘܐܝܩܪܬ ܠܒܢܝܟ ܝܬܝܪ ܡܢܝ. ܕܬܓܒܘܢ
30 ܡܢ ܪܝܫ ܟܠܗܘܢ ܩܘܪܒܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܐܡܪ ܐܡܪܬ. ܕܒܝܬܟ ܘܒܝܬ ܐܒܘܟ ܢܫܡܫܘܢ ܩܕܡܝ ܠܥܠܡ.
ܘܗܫܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܚܣ ܠܝ. ܡܛܠ ܕܠܡܝܩܪܢܝ ܐܝܩܪ. ܘܠܡܫܝܛܢܝ
31 ܐܫܝܛ. * ܗܐ ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܦܣܘܩ ܕܪܥܟ ܘܕܪܥܐ ܕܒܝܬ ܐܒܘܟ. ܘܠܐ
ܢܗܘܐ ܣܒܐ ܒܒܝܬܟ.

Benedixit autem Eli Helcanæ & uxori ejus, 20
ac dixit, Det tibi Dominus semen ex muliere
hac pro mutuo quod commodâsti Domino.
Cúmque reversi essent in patriam suam, Vi- 21
sitavit Domin⁹ Hannam, quæ concepit ac pe-
perit tres filios & duas filias: crevítque puer
Samuel coram Domino. Eli autem senuerat 22
valdè, & audivit omnia quæ faciebant filii
sui universo Israeli, & quòd stuprabant mu-
lieres quæ orabant in tabernaculo temporis:
Et dixit eis, Quare perpetratis res hujusmo- 23
di? nam audio famam vestram malam ab uni-
verso populo isto. Ne *ita faciatis* filii mei: 24
non enim decens est rumor iste quem audio
quòd vos avertatis populum Domini. Si pec- 25
caverit homo in hominem, Dominum depre-
cabitur: quòd si quis in Dominum peccave-
rit, quemnam deprecabitur? At non auscul-
târunt voci patris sui, quia volebat Dominus
morte eos afficere. Interea puer Samuel in- 26
dies magnificabatur valdè, & gratus erat tam
apud Dominum quàm apud homines. Dein- 27
de venit homo quidam Domini ad Eli,
dixítque ad eum, Sic dicit Dominus, Mani-
festè apparui domui patris tui dum esset in
Ægypto Pharaonitica, Et elegi eum mihi ex 28
omnibus tribubus Israelis sacerdotem, ut
ascenderet super altare meum, & thura po-
neret in conspectu meo, atq; portaret ephod:
& dedi domui patris tui omnes oblationes
filiorum Israel. Quare peccâstis in sacrificia 29
mea & in oblationes meas quas præceperam
inde à deserto; & honorâsti filios tuos plus-
quàm me, ita ut eligatis è præcipuis omnium
oblationum filiorum Israel populi mei?
Propterea sic dicit Dominus Deus Israelis, 30
Decreveram quidem quòd domus tua & do-
mus patris tui ministrarent coram me in sem-
piternum usque: jam verò dicit Domin⁹, Ab-
sit à me; nam honorantes me honorabo, con-
temptores autem mei ignominiâ afficientur.
En ecce dies venient dicit Dominus, & am- 31
putabo brachium tuum, & brachium patris
tui, & non erit senex in domo tua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ودعا عالي هلقانا وامراته وقال يرزقك الرب نسلا من هذه المراة * بدل الموهبة التي وهبت
21 للرب * ثم انصرفوا الي بلادهم * فامر الرب فاعطيت حنا عطية من قبله * وحبلت وولدت ثلاثة
22 بنين وابنتين * وشب صموال الصبي * وخدم امام الرب * واما عالي فكان قد شاخ وكبر جدا *
وبلغه ما يصنع بنوه بجميع ال اسرايل * وما كانوا يفضحون النساء اللواتي ياتين ليصلين
23 امام الرب في بيته * فقال لهم لماذا تصنعون هذا الصنيع * وما هذا الخبر السي الذي يبلغني
24 عنكم من جميع هذا الشعب * لا يا بني لا تفعلوا * لان الخبر الذي يبلغني عنكم ليس
25 بحسن انكم تذلون شعب الرب * واعلموا ان رجلا اذا ظلم رجلا * استغفر الرب وطلب منه
العفو * فمن اجرم للرب ممن يطلب * ولم يقبلا قول ابيهما * لان الرب احب ان يميتهما بجرمهما *
26 27 * اما صموال الصبي فكان يشب ويعظم جدا * ويظهر صلاحه امام الرب والناس * فجاء رجل
الي عالي من قبل الرب وقال له * هكذا يقول الرب * اني ظهرت لال ابيك واوحيت اليهم حيث
28 كان اباوكم بمصر في ارض فرعون * واخترته ان يكون لي حبرا من جميع اسباط بني
اسرايل * وصيرته خادما يصعد الي مذبحي * ويبخر امامي البخور * ويحمل مصدرة الكهنة
29 امامي * واعطيت بيت ابيك جميع قرابين بني اسرايل * فكيف غدرتم واثمتم بذبايحي
وقرابيني التي امرت بها في البرية * واكرمت بنيك * وفضلتهم علي * وتركتهم ان يختاروا
30 لانفسهم اجود القرابين واول ذبايح شعبي * فمن اجل ذالك هكذا يقول الله اله اسرايل * قد
كنت قلت قولا * ان اهل بيت ابيك يخدموني الي الابد * فاما الان فيقول الرب * حاشا لي *
31 لان الذين يكرموني اكرمهم * واذل الذين يحقروني * ستجي ايام يقول الرب احطم فيها
ساعدك وساعد بنيك * ولا يكون في بيتك شيخ *

Advocatis autem Eli Helcana & uxore 20
ipsius, dixit; Concedat tibi Dominus pro-
lem ex hac muliere pro munere quod Do-
mino dedisti: tum reversi sunt in patriam
suam: Et jubente Domino compensata fu- 21
it Hanna munere ab eo; concepit enim ac
peperit tres filios & duas filias. Interim
adolescebat puer Samuel, & ministrabat
coram Domino. Porrò Eli senuerat, & 22
grandævus admodum evaserat, perlatúm-
que est ad eum quod faciebant filii sui
cunctis Israelitis, & quomodo stuprabant
mulieres quæ veniebant oratum coram
Domino in æde ipsius: Quapropter dixit 23
eis, Quare committitis hujusmodi faci-
nus? & quænam est fama hæc turpis quæ
delata est ad me de vobis ab omni populo
isto? Ne O filii mei, ne faciatis: quoniam 24
fama quæ perlata est ad me de vobis,
quòd vos deprimatis populum Domini,
non est honesta. Et scitote quòd homo si 25
læserit hominem, veniam petit à Domino,
& implorat ab eo indulgentiam: qui au-
tem deliquerit in Dominum, quemnam de-
precabitur? Sed non acquieverunt sermo-
ni patris sui, quia Dominus volebat u-
trumque morte afficere propter crimen eo-
rum. Verùm puer Samuel adolescebat, et 26
magnificabatur valdè, et probitas ejus in-
notescebat coram Domino & hominibus.
Venit autem vir quidam ad Eli nomine 27
Domini: & ait illi, Sic dicit Dominus,
Equidem apparui familiæ patris tui, méq;
revelavi eis dum essent patres vestri in
Ægypto in terra Pharaonis, Et elegi eum 28
ex omnibus tribubus filiorum Israel ut es-
set mihi sacerdos, & constitui eum mini-
strum ut ascenderet super altare meum,
thus adoleret coram me, gestarétque pe-
ctorale sacerdotum in præsentia mea: &
dedi domui patris tui cunctas oblationes
filiorum Israel. Quomodo ergò fraudu- 29
lenter & iniquè egistis in sacrificia mea
& oblationes meas quas mandaveram in
deserto; & honorâsti filios tuos, eósque
pluris æstimâsti quàm me, permittens eis
ut eligerent sibi præstantissima oblatio-
num et primitias sacrificiorũ populi mei?
Propter hoc sic dicit Deus, Deus Israelis, 30
Omnino dixeram gentem domûs patris
tui mihi ministraturam in æternum: at
nunc dicit Dominus, Absit à me: nam eos
qui me honoraverint, honore afficiam; eos
autem qui me spreverint, deprimam. Ve- 31
nient dies, dicit Dominus, quibus quassabo
brachium tuum & brachia filiorum tuo-
rum, nec erit in domo tua senex.

שמואל א: ב

32 וְהִבַּטְתָּ צַר מָעוֹן בְּכֹל אֲשֶׁר־יֵיטִיב אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל־הַיָּמִים׃
33 וְאִישׁ לֹא־אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי לְכַלּוֹת אֶת־עֵינֶיךָ וְלַאֲדִיב אֶת־נַפְשֶׁךָ וְכָל־מַרְבִּית בֵּיתְךָ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים׃
34 וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אֲשֶׁר יָבֹא אֶל־שְׁנֵי בָנֶיךָ אֶל־חָפְנִי וּפִינְחָס בְּיוֹם אֶחָד יָמוּתוּ שְׁנֵיהֶם׃
35 וַהֲקִימֹתִי לִי כֹּהֵן נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה וּבָנִיתִי לוֹ בַּיִת נֶאֱמָן וְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי־מְשִׁיחִי כָּל־הַיָּמִים׃
36 וְהָיָה כָּל־הַנּוֹתָר בְּבֵיתְךָ יָבוֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף וְכִכַּר־לָחֶם וְאָמַר סְפָחֵנִי נָא אֶל־אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת־לָחֶם׃

CAP. III. ג

1 וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה לִפְנֵי עֵלִי וּדְבַר־יְהוָה הָיָה יָקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין חָזוֹן נִפְרָץ׃
2 וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וְעֵלִי שֹׁכֵב בִּמְקֹמוֹ וְעֵינָו הֵחֵלּוּ כֵהוֹת לֹא יוּכַל לִרְאוֹת׃
3 וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם יִכְבֶּה וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בְּהֵיכַל יְהוָה אֲשֶׁר־שָׁם אֲרוֹן אֱלֹהִים׃
4 וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃
5 וַיָּרָץ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי־קָרָאתָ לִּי וַיֹּאמֶר לֹא־קָרָאתִי שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב׃
6 וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא־קָרָאתִי בְנִי שׁוּב שְׁכָב׃
7 וּשְׁמוּאֵל טֶרֶם יָדַע אֶת־יְהוָה וְטֶרֶם יִגָּלֶה אֵלָיו דְּבַר־יְהוָה׃
8 וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא־שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִשִׁית וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָה קֹרֵא לַנָּעַר׃
9 וַיֹּאמֶר עֵלִי לִשְׁמוּאֵל לֵךְ שְׁכָב וְהָיָה אִם־יִקְרָא אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְהוָה כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקוֹמוֹ׃
10 וַיָּבֹא יְהוָה וַיִּתְיַצַּב וַיִּקְרָא כְפַעַם־בְּפַעַם שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ׃

Versio VUL. LAT.

32 Et videbis æmulũ tuum in tem-
plo, in universis prosperis Isra-
el: & non erit senex in domo
33 tua omnib⁹ diebus. Veruntamen
men non auferam penitùs virũ
ex te ab altari meo: sed ut de-
ficiant oculi tui, & tabescat a-
nima tua: & pars magna dom⁹
tuæ morietur cùm ad virilem
34 ætatem venerit. Hoc auté erit
tibi signum, quod venturum
est duobus filiis tuis, Ophni &
Phinees: In die uno morientur
35 ambo. Et suscitabo mihi sa-
cerdotem fidelem, qui juxta
cor meum & animam meam
faciet: & ædificabo ei domum
fidelem, & ambulabit coram
Christo meo cunctis diebus.
36 Futurum est autem, ut quicun-
que remanserit in domo tua,
veniat ut oretur pro eo, & of-
ferat nummum argenteum, &
tortam panis, dicátque; Dimit-
te me, obsecro, ad unam parté
sacerdotalem, ut comedam
buccellam panis.

CAP. III.

1 Puer auté Samuel ministra-
bat Dño coram Heli, & sermo
Dñi erat pretiosus in dieb⁹ il-
lis, non erat visio manifesta.
2 Factum est ergò in die quadam,
Heli jacebat in loco suo, & o-
culi ej⁹ caligaverant, nec pote-
3 rat videre: Lucerna Dei ante-
quàm extingueretur, Samuel
dormiebat in templo Dñi, ubi
4 erat arca Dei. Et vocavit Dñs
Samuel. Qui respondens, ait;
5 Ecce ego. Et cucurrit ad He-
li, & dixit; Ecce ego: vocâsti e-
nim me. Qui dixit, Non voca-
vi: revertere, & dormi. Et abi-
6 it, & dormivit. Et adjecit Dñs
rursum vocare Samuelé. Con-
surgénsq; Samuel, abiit ad He-
li, & dixit; Ecce ego: quia vo-
câsti me. Qui respondit; Non
vocavi te, fili mi: revertere, &
7 dormi. Porrò Samuel necdum
sciebat Dñm, neque revelatus
8 fuerat ei sermo Dñi. Et adjecit
Dñs, & vocavit adhuc Samue-
lé tertiò. Qui consurgens, abiit
9 ad Heli, & ait; Ecce ego: quia
vocâsti me. Intellexit ergò He-
li quia Dominus vocaret pue-
rum: & ait ad Samuelem;
Vade, dormi: & si deinceps
vocaverit te, dices; Loquere
Domine, quia audit servus tu-
us. Abiit ergò Samuel, & dor-
10 mivit in loco suo. Et venit Do-
minus, & stetit: & vocavit, sic-
ut vocaverat secundò, Samu-
el, Samuel. Et ait Samuel; Lo-
quere Domine, quia audit ser-
vus tuus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ οὐκ ἔσαι (π) σοι πρεσβύτης ἐν οἴκῳ (ρ) μου πάσας τὰς ἡμέρας. 33 Καὶ ἄνδρα οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ καταῤῥεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· (σ) καὶ πᾶς περισσεύων οἴκου σου πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν. 34 Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὃ (τ) ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς (υ) σου, Ὀφνὶ καὶ Φινεές, (φ) ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀποθανοῦνται ἀμφότεροι. 35 Καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστόν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον πιστόν, καὶ διελεύσεται ἐνώπιον χριστοῦ μου πάσας τὰς (χ) ἡμέρας. 36 Καὶ ἔσαι ὁ περισσεύων ἐν οἴκῳ σου, ἥξει (ψ) προσκυνεῖν αὐτῷ ὀβολοῦ (ω) ἀργυρίου, λέγων, Παράῤῥιψόν με ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατειῶν σου φαγεῖν ἄρτον.

32 Et non erit tibi senex in domo mea omnibus diebus: 33 Et virum (ii) non exterminabo tibi ab altari meo; ut deficiant oculi ejus, et defluat anima ejus: & omnis, qui superaverit domûs tuæ, decident in gladio virorum. 34 Et hoc tibi signum, quod veniet super duos filios tuos, Ophni, et Phinees: uno die morientur ambo. 35 Et suscitabo mihi sacerdotem fidelem, qui omnia, quæ in corde meo, & quæ in anima mea, faciet; & ædificabo ei domum fidelem: & transibit corã (kk) Christo meo (ll) omnibus diebus. 36 Et erit, qui superaverit in domo tua (mm) veniet adorare cũ obolo argenti, dicens; Jacta me ad (nn) unã sacerdotiorum tuorum, manducare panem.

MS.A. (π) σου (ρ) μου. Καὶ ἐπιβλέψῃ κραταίωμά μου ὧν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθύνει τὸν Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἔσαι πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ σου πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἄνδρα οὐκ (σ) καὶ πᾶν περισσεῦον οἴκου (τ) ἥξει (υ) σου τούτους, πρὸς Ὀφνεὶ (φ) ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ (χ) ἡμέρας. * μου ἔσαι πᾶς ὁ περισσεύων (ψ) προσκυνῆσαι (ω) ἀργυρίου, καὶ ἐν ἄρτῳ * ἑν, λέγων, Παράριψόν

Κεφ. γ'.

1 Καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἦν λειτουργῶν τῷ κυρίῳ ἐνώπιον Ἠλὶ τοῦ ἱερέως. καὶ ῥῆμα κυρίου ἦν τίμιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, οὐκ ἦν ὅρασις διαστέλλουσα. 2 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ Ἠλὶ ἐκάθευδεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρξαντο βαρύνεσθαι, καὶ οὐκ (α) ἠδύναντο βλέπειν. 3 Καὶ ὁ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν ἐπισκευασθῆναι, καὶ Σαμουὴλ ἐκάθευδεν ἐν (β) τῷ ναῷ, οὗ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. 4 Καὶ ἐκάλεσε κύριος, Σαμουὴλ Σαμουήλ. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ (γ) ἐγώ. 5 Καὶ ἔδραμε πρὸς Ἠλί, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν, Οὐ κέκληκά σε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. καὶ ἀνέστρεψε καὶ ἐκάθευδε. 6 Καὶ προσέθετο κύριος, καὶ (δ) ἐκάλεσε, Σαμουὴλ Σαμουήλ. (ε) καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἠλὶ τὸ δεύτερον, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ εἶπεν, Οὐ κέκληκά (ζ) σε, ἀνάστρεφε, κάθευδε. 7 Καὶ Σαμουὴλ (η) πρὶν γνῶναι (θ) θεόν, καὶ ἀποκαλυφθῆναι αὐτῷ ῥῆμα κυρίου. 8 Καὶ προσέθετο κύριος καλέσαι (ι) Σαμουὴλ ἐν τρίτῳ. καὶ ἀνέστη καὶ 9 ἐπορεύθη πρὸς Ἠλί, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, ὅτι κέκληκάς με. καὶ ἐσοφίσατο Ἠλὶ ὅτι κύριος κέκληκε τὸ παιδάριον, καὶ (κ) εἶπεν, Ἀνάστρεφε, κάθευδε τέκνον· καὶ ἔσαι ἐὰν καλέσῃ σε, καὶ ἐρεῖς, (λ) Λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου. καὶ ἐπορεύθη Σαμουήλ, καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ 10 αὐτοῦ. Καὶ ἦλθε κύριος καὶ κατέστη, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ (μ) ἅπαξ. καὶ εἶπε Σαμουήλ, Λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.

CAP. III.

1 Et puer Samuel erat ministrans Domino coram Heli sacerdote. Et verbum Domini erat pretiosum in diebus illis, non erat visio distinguens. 2 Et factum est in die illa, & Heli dormiebat in loco suo: & oculi ejus cœperunt gravari, & non poterant videre. 3 Et lucerna Dei (a) antequam (b) esset instructa, & Samuel dormiebat in templo, ubi arca Dei. 4 Et vocavit Dominus; Samuel, Samuel. Et dixit, Ecce ego. 5 Et cucurrit ad Heli, & dixit; Ecce ego: quoniã vocâsti me. Et dixit, Non vocavi te: reverte, dormi: & revertit & dormivit. 6 Et adjecit Dominus, & vocavit; Samuel, Samuel. Et ivit ad Heli secundò, et dixit; Ecce ego, quoniam vocâsti me. Et dixit, Non vocavi te: reverte, 7 dormi. Et Samuel, antequàm cognosceret Deum, & revelaretur ei verbum Domini. 8 Et adjecit Dominus vocare Samuel in tertio. Et surrexit, & ivit ad Heli, & dixit; Ecce ego, quoniam vocâsti me. 9 Et intellexit Heli, quia Dominus vocavit puerum: & dixit, Reverte, dormi, fili. Et erit, si vocaverit te, & dices; Loquere, quoniam audit servus tuus. Et ivit Samuel, & dormivit in loco suo. 10 Et venit Dominus, & stetit, & vocavit eum, sicut semel, & semel. Et dixit Samuel; Loquere, quoniam audit servus tuus.

MS.A. (α) ἠδύνατο (β) τῷ οἴκῳ κυρίου οὗ (γ) ἐγώ, * ὅτι κέκληκάς με (δ) ἐκάλεσεν ἔτι, Σαμουήλ, Σαμουήλ. (ε) καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ καὶ ἐπορεύθη (ζ) σε υἱέ μου, ἀνάστρεφε, (η) πρὶν ἢ γνῶναι (θ) τὸν θεόν, (ι) ἔτι Σαμουὴλ (κ) εἶπεν Ἠλεὶ τῷ Σαμουήλ, Ἀνάστρεφε, (λ) Λάλει κύριε, ὅτι (μ) ἅπαξ, Σαμουὴλ Σαμουήλ. καὶ εἶπεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 ותהי מסתכל ותהי חזיא בעקתא דתיתי על אנש ביתך בחוביהון דחבתון קדמי בבית מקדשי ובתר כן אייתי טבתא על ישראל ולא יהי סיב בביתך כל יומיא׃
33 ואנש לא אפסוק לך מן מדבחי לחשכא ית עינך ולאפחא ית נפשך וכל סגיות ביתך יתקטלון עולימין׃
34 ודין לך אתא דייתי לות תרין בנך לות חפני ופנחס ביומא חד יתקטלון תרויהון׃
35 ואקים קדמי כהין מהימן דכמימרי וכרעותי יעביד ואקים ליה מלכו קימא וישמש קדם משיחי כל יומיא׃
36 ויהי כל דישתאר בביתך ייתי לאשתפלא ליה למעא דכסף ופתא דלחמא ויימר מנני כען לחדא ממטרת כהניא למיכל פתא דלחמא׃

ג

1 ורביא שמואל משמש קדם יי בחיי עלי ופתגמא דיי הוה כסי ביומיא האנון לית נבואה גליא׃
2 והוה ביומא האנון ועלי שכיב באתריה ועינוהי שריאו למכהי לא יכיל למחזי׃
3 ובוצין בית מקדשא דיי עד לא טפא ושמואל שכיב בעזרת ליואי וקלא אשתמע מהיכלא דיי דתמן ארונא דיי׃
4 וקרא יי לשמואל ואמר האנא׃
5 ורהט לות עלי ואמר האנא ארי קריתא לי ואמר לא קריתי תוב שכיב ואזל ושכיב׃
6 ואוסיף יי למקרי עוד שמואל וקם שמואל ואזל לות עלי ואמר האנא ארי קריתא לי ואמר לא קריתי ברי תוב שכיב׃
7 ושמואל עד דלא אלף למדע אולפן מן קדם יי ועד דלא אתגלי ליה פתגם נבואה דיי׃
8 ואוסיף יי למקרי שמואל בתליתאה וקם ואזל לות עלי ואמר האנא ארי קריתא לי וסבר עלי ארי מן קדם יי מתקרי רביא׃
9 ואמר עלי לשמואל איזל שכיב ויהי אם יקרי לך ותימר מליל יי ארי שמע עבדך ואזל שמואל ושכיב באתריה׃
10 ואתגלי יי ואתעתד וקרא כזמן בזמן שמואל שמואל ואמר שמואל מליל ארי שמע עבדך׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

32 Et eris contemplans, & eris videns in calamitate quæ erit super hominem domus tuæ in peccatis quæ peccavistis *coram me* in domo sanctuarii mei: & post hæc venire faciam bonũ super Israel, & non erit senex in domo tua omnib⁹ diebus. 33 Et *hominem* non *deficere faciam* tibi ex altari meo ad obscurandum oculos tuos, & ad contristandum animam tuam; & omnis multitudo domus tuæ occidentur juvenes. 34 Et hoc tibi signum, quod veniet ad duos filios tuos, ad Hhophni & Pinhhazz; in die uno occidentur ambo illi. 35 Et statuam ante me sacerdotem fidelem, qui juxta dictum meum, & juxta voluntatem meam faciet: & statuam illi regnum firmum, & ministrabit ante Unctum meum omnibus diebus. 36 Et erit, omnis qui relinquetur in domo tua, veniet ad humiliandũ se illi, ad megha argenti & buccellá panis: & dicet, Numera me nunc in unum ex custodia sacerdotum ad comedendum buccellam panis.

CAP. III.

1 Et puer Semuel ministrans ante Dñm in vita Gheli: & verbum Dñi erat absconsũ in dieb⁹ illis, non erat prophetia manifesta. 2 Et fuit *in diebus illis* & Gheli cubans in loco suo, & oculi ejus cœperunt ad caligandũ, non potens ad videndũ. 3 Et lucerna dom⁹ sanctuarii Dñi necdum extinguebatur, & Semuel cubans in atrio Levitarum, & vox *audita est* è templo Dñi, quo ibi arca Dñi. 4 Et vocavit Dñs Semuelem, & dixit: Ecce ego. 5 Et cucurrit ad Gheli, & dixit, Ecce ego; nam vocâsti me: & dixit, Non vocavi, redi cubato: & abiit & cubuit. 6 Et addidit Dñs vocare iterum Semuelem: & surrexit Semuel, & venit ad Gheli, & dixit, Ecce ego; quoniam vocâsti me: & dixit, Non vocavi, fili mi: redi cubato. 7 Et Semuel necdum didicerat scire disciplinam ab-ante Dñm, & nondũ manifestatũ erat ei verbum prophetiæ Dñi. 8 Et addidit Dñs vocare Semuel in tertio: & surrexit & ivit ad Gheli, & dixit, Ecce ego; Quia vocâsti me: & cogitavit Gheli quòd ab-ante Dñm vocat⁹ est puer. 9 Et dixit Gheli ad Semuel: Ito cubato: & erit si vocabit te, et dices, Loquere Dñe; nam *audit* serv⁹ tuus: et abiit Semuel et cubuit in loco suo. 10 Et *revelat⁹* est *Dominus*, et stetit et vocavit ut tempore in tempore, Semuel, Semuel: et dixit Semuel, Loquere; quoniá audiens serv⁹ tuus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܚܝܕ ܫܒܛܐ ܒܡܥܡܪܟ. ܘܟܠ ܕܡܛܐܒ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܣܒܐ ܒܒܝܬܟ. ܟܠ
32 ܝܘܡܬܐ. * ܘܓܒܪܐ ܠܐ ܐܘܒܕ ܠܟ ܡܢ ܡܕܒܚܝ. ܠܡܚܫܟܘ ܥܝܢܝܟ ܘܠܡܦܫܪܘ ܢܦܫܟ.
33 ܘܟܠܗ ܬܪܒܝܬܐ ܕܒܝܬܟ. ܢܡܘܬܘܢ ܓܒܪܐ. * ܘܗܢܐ ܠܟ ܐܬܐ ܕܐܬܐ ܥܠ ܬܪܝܢ ܒܢܝܟ. ܥܠ
34 ܚܦܢܝ ܘܥܠ ܦܢܚܣ. ܒܝܘܡܐ ܚܕ ܢܡܘܬܘܢ ܬܪܝܗܘܢ. * ܘܐܩܝܡ ܠܝ ܟܗܢܐ ܕܡܗܝܡܢ
35 ܐܝܟ ܠܒܝ. ܘܐܝܟ ܕܒܠܒܝ ܘܒܢܦܫܝ ܢܥܒܕ. ܘܐܒܢܐ ܠܗ ܒܝܬܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܢܗܠܟ
ܩܕܡ ܡܫܝܚܝ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܘܢܗܘܐ ܟܠ ܕܡܫܬܚܪ ܒܒܝܬܟ. ܢܐܬܐ ܠܡܣܓܕ
36 ܠܗ. ܠܡܥܢܐ ܕܣܐܡܐ. ܘܠܓܪܝܨܬܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܢܐܡܪ. ܐܪܡܝܢܝ ܠܘܬ ܚܕ ܡܢ ܟܗܢܐ
ܕܐܟܘܠ ܦܬܘܬܐ ܕܠܚܡܐ. * ܫܠܡ * ܦ * * ܘܛܠܝܐ ܫܡܘܐܝܠ ܡܫܡܫ
1 ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܩܕܡ ܥܠܝ ܟܗܢܐ. ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܝܩܝܪܐ ܗܘܬ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܠܐ
ܚܙܘܐ ܓܠܝܐ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܟܕ ܥܠܝ ܕܡܟ ܒܕܘܟܬܗ. ܘܥܝܢܘܗܝ ܫܪܝ ܝܩܪ
2 ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ. * ܘܫܪܓܗ ܕܡܪܝܐ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܕܥܟ. ܘܫܡܘܐܝܠ ܕܡܟ
3 ܒܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܩܪܐ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ.
4 * ܘܪܗܛ ܠܘܬ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܕܩܪܝܬܢܝ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܩܪܝܬܟ. ܙܠ ܕܡܟ. ܘܐܙܠ ܕܡܟ.
5 * ܘܐܘܣܦ ܬܘܒ ܡܪܝܐ ܠܡܩܪܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܘܩܡ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ. ܗܐ
6 ܐܢܐ ܕܩܪܝܬܢܝ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܩܪܝܬܟ ܒܪܝ. ܙܠ ܕܡܟ. * ܘܫܡܘܐܝܠ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܡܪܝܐ.
7 ܘܥܕܟܝܠ ܠܐ ܐܬܓܠܝܬ ܠܗ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܘܣܦ ܬܘܒ ܡܪܝܐ ܠܡܩܪܐ ܠܫܡܘܐܝܠ
8 ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܩܡ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܥܠܝ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܕܩܪܝܬܢܝ. ܘܐܣܬܟܠ
9 ܥܠܝ ܕܡܪܝܐ ܩܪܐ ܠܛܠܝܐ. * ܘܐܡܪ ܥܠܝ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܙܠ ܕܡܟ. ܘܐܢ ܢܩܪܝܟ. ܐܡܪ. ܡܠܠ
10 ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܥܒܕܟ. ܘܐܙܠ ܫܡܘܐܝܠ ܕܡܟ ܒܕܘܟܬܗ. * ܘܐܬܐ ܡܪܝܐ ܘܩܡ ܘܩܪܐ
ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܫܡܘܐܝܠ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܡܠܠ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܥܒܕܟ.

Nec qui sceptrum teneat in habitaculo tuo, 32
nec quisquam munificus in Israele, nec erit senex in familia tua cunctis diebus. Attamen 33
virum non auferam tibi ab altari meo, ut obscuré oculos tuos, & liquefaciam animã tuã: & omnes alumni domûs tuæ morientur viri.
Et hoc erit tibi signum quod eveniet duobus 34
filiis tuis Hophni & Phinhes: eodem die morientur ambo. Suscitabóq; mihi sacerdotem 35
fidum juxta cor meum, qui juxta cor meum & animum meum agat; & ædificabo ei domum fidelem, incedétq; coram me Christus meus
cunctis diebus. Fiétq; ut quicunq; reliquus 36
fuerit in domo tua, veniat ad adorandum eum pro numulo argenteo, & pro placenta panis; dicátque, Mitte me ad unum é sacerdotibus, ut comedam buccellam panis.

CAP. III.

Dum ergò puer Samuel ministraret coram 1
Domino in conspectu Eli sacerdotis, sermo Domini pretiosus erat in diebus illis, nec erat
visio aperta. Iisdem quoque diebus factum 2
est, Eli cubante in loco suo (oculi autem ejus
cœperant gravescere, nec videre poterat) Et 3
lucernâ Domini nondum extinctâ, & Samuele cubante in templo Domini ubi erat arca Dei;
Ut vocaret Dñs Samuelem: qui dixit, Ecce 4
me: Et accurrens ad Eli dixit, Ecce me, quo- 5
niam vocâsti me: qui dixit, Non vocavi, abi
cubitum: abiitque cubitum. Rursus vocavit 6
Dominus Samuelem: & consurgens Samuel abiit ad Eli, dixitque, Ecce adsum, vocâsti enim me: qui dixit, Non vocavi fili mi, vade
cubitum. Samuel autem nondum noverat Do- 7
minum, necdum revelatus ei fuerat sermo Do-
mini. Et adjecit rursum Dñs vocare Samue- 8
lem tertiâ vice: & consurgens Samuel abiit ad Eli, dixitque, En præstò sum, vocâsti enim me: tum intellexit Eli quòd Dñs vocâsset
puerum. Quapropter dixit Eli ad Samuelem, 9
Abi cubitũ: quòd si te vocaverit, dic, Loquere Domine, quoniam audit servus tu[9]: sic abiens
Samuel cubavit in loco suo. Veniens autem 10
Dominus stetit, vocavítque duabus vicibus, Samuel, Samuel. Dixitque Samuel, Loquere Domine, quoniam audit servus tuus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * ولا من يمسك قضيب خدمتي في مسكنك * ولا من يحسن الى بني اسرايل * ولا يكون في
33 بيتك كهلا جميع الايام * لكني لا يقرب مذبحي رجل يخدم امامي من نسلك * وذلك لاظلم
34 بصرك فاذيب جسدك وكلمن يولد لاهل بيتك يموت شابا * وهذه علامة تحقيق كلامي * ما
35 يصيب ابنيك حفني وفنحاس * انهما يموتان جميعا في يوم واحد * واصير لي حبرا امينا يعمل
بحسن قلبي * ويفعل كما في قلبي ونفسي * وابني له بيتا امينا * ويسير امامي مسيحي كل ايامه *
36 * وكلمن يبقي من اهل بيتك ياتيه ويسجد له * ويكون له اجيرا بمثقال فضة ورغيف من
خبز * ويقول ابعث بي الى بعض الكهنة ليطعمني كسر خبز * * الفصل الثالث *
1 * واما صموال الصبي فكان يخدم الرب بين يدي عالي الحبر * ورفع الرب الوحي عن بني
2 اسرايل في تلك الايام * ولم يكن يوحي الى رجل منهم * ولا يظهر له شي * فلما كان في تلك
3 الايام كان عالي راقدا في موضعه * وقد ثقلت عيناه * ولم يكن يبصر حسنا * وكان سراج الرب
4 مسرجا لم ينطفي بعد * وكان صموال راقدا في هيكل الرب حيث تابوت الرب * ودعا الرب صموال *
5 فقال هاانذا * وحضر الى عالي * وقال هاانذا * فلم دعوتني * قال له * لم ادعوك يا ابني * فانطلق ارقد *
6 وانطلق فرقد * ودعي الرب صموال ثانية * فقام وانطلق الى عالي * وقال هاانذا * ولم دعوتني *
7 قال له * لم ادعك يا ابني * فانطلق فارقد * ولم يكن صموال عرف وحي الرب بعد * لانه لم
8 يكن اوحي الرب اليه بعد * ثم عاد الرب * فدعا صموال ثالثة * وقام صموال فانطلق الى
9 عالي وقال * هاانذا الذي دعوتني * وعرف عالي انه انما دعاه الرب * فقال عالي لصموال * انطلق
فارقد * وان دعاك ايضا فقل * تكلم يا رب فان عبدك يسمع * فانطلق صموال الى موضعه
10 ورقد * فدعاه الرب مرتين وقال * يا صموال * يا صموال * فقال صموال * كلمني يا رب فان
عبدك ناصتا لقولك *

Nec qui teneat baculum ministerii mei in habitaculo tuo, nec qui benefaciat filiis 32
Israel, nec erit in domo tua qui virilem attingat ætatem, cunctis diebus: Ita 33
non accedat ad altare meum quisquam è progenie tua ad ministrandum coram me: atque id quidem, ut oculis tuis caliginem obducam, & corpus tuum liquefaciam: & omnis qui nascetur genti domûs tuæ, morietur adolescens. Et signum confir- 34
mationis verborum meorũ illud est, quod accidet duob[9] filiis tuis Hophni & Phinhas: simul enim morientur ambo eodem die. Et constituam mihi sacerdotem fi- 35
delem, exsequentem placitum cordis mei, & facientem juxta id quod est in corde meo & mente meâ; & ædificabo ei domum firmam, incedetque coram me Christus meus omnibus diebus suis. Et qui- 36
cunque superstes fuerit è gente domûs tuæ, veniet ad eum, & adorabit illum, fietque ipsi mercenarius pro siclo argenteo & placentâ panis; dicetque, Mitte me ad aliquem sacerdotum, ut det mihi manducandum frustulum panis.

CAP. III.

Verùm puer Samuel ministrabat Do- 1
mino coram Eli Sacerdote; & abstulerat Dominus revelationem à filiis Israel in illis diebus, nec fiebat revelatio cuiquam eorum, nec quicquam apparebat ei.
Accidit autem iis diebus ut cùm jaceret 2
Eli in loco suo, & graves evasissent ocu-
li ejus, nec clarè videret, Essetque lucer- 3
na Domini accensa nec dum extincta, & Samuel jaceret in templo Domini ubi erat
arca Domini; Vocaret Dominus Samue- 4
lem, qui dixit; Ecce me. Et accurrens ad 5
Eli, ait; Ecce me, cur me vocâsti? Dixit ad eum, Non vocavi te O fili mi, vade cu-
bitum: qui abiens recubuit. Vocavitque 6
Dominus Samuelem secundò; qui consurgens abiit ad Eli, & ait; Ecce me, & cur me vocâsti? Dixit ad eum, Non vocavi te
O fili mi, vade cubitum. Samuel autem 7
nondum cognoscebat revelationem Domini, quia nondum revelatus fuerat ei Domi-
nus. Rursum iteravit Dominus, vocavit- 8
que Samuelem tertiò: surgénsque Samuel adivit Eli, & dixit; Ecce me quem vocâsti: tunc cognovit Eli quòd vocâsset eum
Dominus. Proinde dixit Eli ad Samue- 9
lem, Vade cubitum, & si te rursum vocaverit, responde, Loquere O Domine, quoniam servus tuus audit: abiit ergò Samu-
el ad locum suum, & cubavit. Vocavit 10
autem illum Dominus duabus vicibus, & ait; O Samuel, O Samuel. Respondit Samuel, Loquere mecum O Domine, nam servus tuus auscultat sermonem tuum.

שמואל א׳ : ג

11 ויאמר יהוה אל שמואל הנה אנכי עשה דבר בישראל אשר כל שמעו תצלינה שתי אזניו :
12 ביום ההוא אקים אל עלי את כל אשר דברתי אל ביתו החל וכלה :
13 והגדתי לו כי שפט אני את ביתו עד עולם בעון אשר ידע כי מקללים להם בניו ולא כהה בם :
14 ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם :
15 וישכב שמואל עד הבקר ויפתח את דלתות בית יהוה ושמואל ירא מהגיד את המראה אל עלי :
16 ויקרא עלי את שמואל ויאמר שמואל בני ויאמר הנני :
17 ויאמר מה הדבר אשר דבר אליך אל נא תכחד ממני כה יעשה לך אלהים וכה יוסיף אם תכחד ממני דבר מכל הדבר אשר דבר אליך :
18 ויגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו ויאמר יהוה הוא הטוב בעינו יעשה :
19 ויגדל שמואל ויהוה היה עמו ולא הפיל מכל דבריו ארצה :
20 וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא ליהוה :
21 ויסף יהוה להראה בשלה כי נגלה יהוה אל שמואל בשלו בדבר יהוה :

CAP. IV. ד

1 ויהי דבר שמואל לכל ישראל ויצא ישראל לקראת פלשתים למלחמה ויחנו על האבן העזר ופלשתים חנו באפק :
2 ויערכו פלשתים לקראת ישראל ותטש המלחמה וינגף ישראל לפני פלשתים ויכו במערכה בשדה כארבעת אלפים איש :
3 ויבא העם אל המחנה ויאמרו זקני ישראל למה נגפנו יהוה היום לפני פלשתים נקחה אלינו משלה את ארון ברית יהוה ויבא בקרבנו וישענו מכף איבינו :
4 וישלח העם שלה וישאו משם את ארון ברית יהוה צבאות ישב הכרבים ושם שני בני עלי עם ארון ברית האלהים חפני ופינחס :

Versio VUL. LAT.

11 Et dixit Dñs ad Samuelé, Ecce ego facio verbũ in Israel: q̃ quicunq; audierit, tinnient ambæ aures ejus.
12 In die illa suscitabo adversũ Heli omnia quæ locutus sum super domũ ejus: incipiã, & complebo.
13 Prædixi enim ei quòd judicatur' essem domum ej' in æternũ, propter iniquitaté, eò quòd noverat indignè agere filios suos, & non corripuerit eos.
14 Idcircò juravi domui Heli, quòd non expietur iniquitas dom' ej' victimis & munerib' usque in æternũ.
15 Dormivit autem Samuel usque manè, aperuítque ostia domûs Dñi. Et Samuel timebat indicare visioné Heli.
16 Vocavit ergò Heli Samuelem, & dixit, Samuel fili mi. Qui respondés, ait; Præstò sum.
17 Et interrogavit eum; Quis est sermo, quem locutus est Dñs ad te? oro te ne celaveris me: hæc faciat tibi De', & hæc addat, si absconderis à me sermonem, ex omnib' verbis quæ dicta sunt tibi.
18 Indicavit itaq; ei Samuel universos sermones, & non abscondit ab eo. Et ille respondit, Dñs est: quod bonũ est in oculis suis, faciat.
19 Crevit auté Samuel, & Dñs erat cum eo, & non cecidit ex omnib' verbis ejus in terram.
20 Et cognovit univers' Israel, à Dan usque Bersabee, quòd fidelis Samuel propheta esset Dñi.
21 Et addidit Dñs ut appareret in Silo, quoniã revelatus fuerat Dñs Samueli in Silo, juxta verbum Dñi. Et evenit sermo Samuelis universo Israeli.

CAP. IV.

1 ET factum est in diebus illis, convenerũt Philisthiim in pugnam: & egress' est Israel obviàm Philisthiim in præliũ, & castrametatus est juxta Lapidé adjutorii. Porrò Philisthiim venerũt in Aphec,
2 Et instruxerunt aciem contra Israel. Inito autem certamine, terga vertit Israel Philisthæis: & cæsa sunt in illo certamine passim per agros, quasi quatuor millia virorum.
3 Et reversus est populus ad castra: dixerúntque majores natu de Israel, Quarè p̃cussit nos Dñs hodiè corã Philisthiim? Afferam' ad nos de Silo arcam fœderis Dñi, & veniat in medium nostri, ut salvet nos de manu inimicorum nostrorum.
4 Misit ergò populus in Silo, & tulerunt inde arcã fœderis Dñi exercituũ sedentis super Cherubim: erántq; duo filii Heli cum arca fœderis Dei, Ophni & Phinees.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουὴλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ ῥήματά μου ἐν (ξ) Ἰσραὴλ, παντὸς ἀκούοντος αὐτὰ, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.
12 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερῶ ἐπὶ Ἠλὶ πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἄρξομαι καὶ ἐπιτελέσω.
13 Καὶ (ο) ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐν ἀδικίαις υἱῶν αὐτοῦ, ὅτι κακολογοῦντες (π) θεὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτούς.
14 Καὶ οὐδ' οὕτως ὤμοσα τῷ οἴκῳ Ἠλὶ, Εἰ ἐξιλασθήσεται ἀδικία οἴκου Ἠλὶ ἐν θυμιάματι καὶ ἐν θυσίαις ἕως αἰῶνος.
15 Καὶ κοιμᾶται Σαμουὴλ ἕως πρωῒ, καὶ ὤρθρισε τὸ πρωῒ καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου. καὶ Σαμουὴλ ἐφοβήθη (ρ) ἀπαγγεῖλαι τὴν ὅρασιν.
16 Καὶ εἶπεν Ἠλὶ πρὸς Σαμουὴλ, Σαμουὴλ τέκνον. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ.
17 Καὶ εἶπε, Τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σέ; (σ) μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ. τάδε ποιήσαι σοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα ἐκ (τ) πάντων τῶν λόγων τῶν λαληθέντων σοι ἐν τοῖς ὠσί σου.
18 Καὶ ἀπήγγειλε (υ) Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους, καὶ οὐκ ἔκρυψεν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἠλὶ, Κύριος αὐτὸς, τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον (φ) αὐτοῦ ποιήσει.
19 Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαμουὴλ, καὶ (χ) ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.
20 Καὶ ἔγνωσαν πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως (ψ) Βηρσαβεὲ, ὅτι πιστὸς Σαμουὴλ εἰς προφήτην τῷ κυρίῳ.
21 Καὶ προσέθετο κύριος δηλωθῆναι ἐν Σηλὼμ, ὅτι ἀπεκαλύφθη κύριος πρὸς Σαμουήλ. καὶ ἐπιστεύθη Σαμουὴλ (ω) τοῦ προφήτης γενέσθαι τῷ κυρίῳ εἰς πάντα Ἰσραὴλ ἀπ' ἄκρων τῆς (α) γῆς καὶ ἕως ἄκρων. καὶ Ἠλὶ πρεσβύτης σφόδρα, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πορευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ πονηρὰ ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου.

MS. A (ξ) Ἰσραὴλ, ὥστε παντὸς (ο) *ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν (π) θεὸν υἱοί (ρ) ἀναγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τῷ Ἠλεί. Καὶ (σ) μὴ διακρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ. (τ) πάντων λόγων (υ) αὐτῷ Σαμουὴλ (φ) αὐτοῦ αὐτὸς ποιήσει. (χ) κύριος ἦν μετ' (ψ) Βηρσαβεαὶ, (ω) προφήτης γενέσθαι τῷ κυρίῳ (α) γῆς ἕως

Κεφ. δ'.

1 Καὶ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι (α) ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον. καὶ ἐξῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς εἰς πόλεμον, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐπὶ (β) Ἀβενέζερ· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβάλλουσιν ἐν Ἀφέκ.
2 Καὶ παρατάσσονται (γ) ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἔκλινεν ὁ πόλεμος, καὶ ἔπταισεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἀλλοφύλων. καὶ ἐπλήγησαν ἐν τῇ παρατάξει
3 ἐν ἀγρῷ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, Κατὰ τί ἔπταισεν ἡμᾶς κύριος σήμερον ἐνώπιον ἀλλοφύλων; (δ) λάβωμεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐκ Σηλὼμ, καὶ ἐξελθέτω (ε) ἐκ μέσου ἡμῶν, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν.
4 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς εἰς Σηλώμ. καὶ αἴρουσιν ἐκεῖθεν τὴν (ζ) κιβωτὸν κυρίου καθημένου χερουβίμ. καὶ (η) ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἠλὶ μετὰ τῆς (θ) κιβωτοῦ, Ὀφνὶ καὶ Φινεές.

MS. A. (α) εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον, (β) Ἀβεννέζερ· (γ) οἱ ἀλλόφυλοι (δ) λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλὼμ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ ἡμῶν * εἰς Σηλὼμ, (ε) ἐμ μέσῳ ἡμῶν, (ζ) κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου χερουβείν. (η) ἀμφότεροι υἱοὶ Ἠλεὶ (θ) κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ, Ὀφνεὶ

11 Et dixit Domin' ad Samuel, Ecce ego facio verba mea in Israel: omnis audientis ea tinnient ambæ aures ejus.
12 In die illa suscitabo super Heli omnia quæcunq; locutus sum in domum ejus: incipiam, & consummabo.
13 Et annuntiavi ei, quia ulciscar ego domũ ejus usq; in æternum in injustitiis filiorum (c) ejus: quoniam maledicentes Deum filii ejus: & non monebat eos.
14 (d) Et neq; sic juravi domui Heli, Si propitiabitur injustitia domûs Heli in incenso, et in sacrificiis usq; in æternum.
15 Et dormit Samuel usq; mané: & surrexit manè, & aperuit januas domûs Dñi. Et Samuel timebat annũtiare visionem.
16 Et dixit Heli ad Samuel, Samuel fili. Et dixit, Ecce ego.
17 Et dixit, Quod est verbum, quod dictum est ad te? Noli nunc occultare à me. Hæc faciat tibi De', et hæc adjiciat, si occultaveris à me verbũ ex omnib' sermonib', qui dicti sunt tibi in aurib' tuis.
18 Et annuntiavit Samuel omnia verba, et non occultavit ab eo. Et dixit Heli; Domin' ipse, quod bonum in conspectu suo faciet.
19 Et magnificatus est Samuel, et erat Dominus cum eo: & non cecidit de omnib' verbis ejus super terram.
20 Et cognoverunt omnis Israel à Dan, & usq; Bersabee; quia fidelis Samuel in prophetam Domino.
21 Et adjecit Domin' manifestari in Selom: quoniã revelatus est Dominus ad Samuel. Et (e) creditus est Samuel propheta esse Domino in omnẽ Israel ab extremis terræ, et usq; ad extrema. Et Heli senex valdè: & filii ejus euntes ibant: & maligna via eorum in conspectu Domini.

CAP. IV.

1 ET factũ est (a) in dieb' illis: congregantur alienigenæ adversùs Israel ad bellũ. Et exiit Israel in occursũ eis in bellũ: et castrametãtur super Abenezer. Et alienigenæ castrametãtur in Aphec.
2 Et aciẽ instruũt alienigenæ in præliũ super Israel. Et inclinavit præliũ: & cecidit vir Israel corã alienigenis: et percussi sũt in acie in agro quatuor millia virorũ.
3 Et venit popul' in castra: et dixerũt seniores Israel, Ad quid (b) deficere nos fecit Domin' hodiè corã alienigenis? Sumam' arcã Dei nostri de Selom: & egrediatur (c) è medio nostri: & salvabit nos de manu inimicorũ nostrorum.
4 Et misit popul' in Selom: et tollunt indè arcã Domini (d) insidentis Cherubim. Et ambo filii Heli cum arca, Ophni, et Phinees.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואמר יי לשמואל הא אנא עביד פתגמא בישראל דכל דישמעניה יצלין תרתין אודנוהי :
12 ביומא ההוא אקים על עלי ית כל די מללית על ביתיה אשרי ואשיצי :
13 וחויתי ליה ארי מתפרע אנא מן אנש ביתיה עד עלמא בחובין דידע ארי מרגזין להון בנוהי ולא כהה בהון :
14 ובכן קיימית לבית עלי אם ישתבקון חובי בית עלי בנכסת קודשין ובקרבנין עד עלמא :
15 ושכב שמואל עד צפרא ופתח ית דשי בית מקדשא דיי ושמואל דחיל מלחואה ית חיזו נבואתא לעלי :
16 וקרא עלי ית שמואל ואמר שמואל ברי ואמר האנא :
17 ואמר מה פתגמא דמליל עמך לא כען תכסי מני כדין יעביד לך יי וכדין יוסיף אם תכסי מני פתגם מכל פתגמא דמליל עמך :
18 וחוי ליה שמואל ית כל פתגמיא ולא כסי מניה ואמר יי הוא דתקין בעינוהי יעביד :
19 ורבא שמואל ומימרא דיי הוה בסעדיה ולא בטיל מכל פתגמוהי דארעא :
20 וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע ארי מהימן שמואל בפתגמי נבואתא דיי :
21 ואוסיף יי לאתגלאה בשילו ארי אתגלי יי לשמואל בשילו בפתגמא דיי :

ד

1 והוה פתגם שמואל מדעיא לכל ישראל ונפק ישראל לקדמות פלשתאי לאגחא קרבא ושרו על אבן סעדא ופלשתאי שרו באפק :
2 וסדרו קרבא פלשתאי לקדמות ישראל ואתפרשו עבדי קרבא ואתברו ישראל קדם פלשתאי ומחו בסדרא בחקלא כארבעא אלפין גברא :
3 ואתא עמא למשריתא ואמרו סבי ישראל למה תברנא יי יומא דין קדם פלשתאי נסב לנא משילו ית ארון קימא דיי ויהי ביננא בדיל יקר שמיה נתפריק מיד בעלי דבבנא :
4 ושלח עמא לשילו ונטלו מתמן ית ארון קימא דיי צבאות דשכינתיה שריא עיל מן כרוביא ותמן תרין בני עלי עם ארון קימא דיי חפני ופינחס :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

11 Et dixit Dñs ad Semuel: Ecce ego faciens verbum in Israel, quod omnis qui audierit illud, tinnient ambæ aures ej'.
12 In die illo firmabo *super* Gheli omnia quæ locut' sum super *domo* ejus, & conficiam & consummabo.
13 Et ostendam ei quòd ulciscens ego ab homine dom' illius usq; in seculum in peccatis quæ cognovit; quoniam provocantes sibi filii ejus, & non prohibuit in eis.
14 Et ideo juravi domui Gheli, si remittentur debita domus Gheli in oblatione sanctorũ et in oblationib' usq; ad seculũ.
15 Et cubuit Semuel usq; ad mane, & aperuit portas sanctuarii Dñi: & Semuel timẽs indicare visioné prophetiæ ad Gheli.
16 Et vocavit Gheli Semuel, & dixit: Semuel fili mi: & dixit, Ecce ego.
17 Et dixit: Quod verbũ quod locutus est tecũ? ne nunc abscondas à me: sic faciat Dominus tibi, et sic addat si absconderis à me verbum ex omni verbo quod locutus est tecum.
18 Et indicavit illi Semuel omnia verba, *&* non abscondit ab eo: & dixit, Dñs ipse, quod rectum *in oculis ipsius*, faciet.
19 Et crevit Semuel, & dictum Domini fuit in auxiliũ ejus, & non cessavit ex omnibus verbis ejus *terræ*.
20 Et cognovit omnis Israel à Dan et usq; Beersabagh, quòd fidelis Semuel in verbis prophetiæ Dñi.
21 Et addidit Dñs ad revelandũ in Siloh, quoniã revelat' est Dñs Semueli in Silo *in verbo* Dñi.

CAP. IV.

1 ET fuit verbum Semuel notum omni Israel. Et exiit Israel ad occursum Pelisthæorum ad ineundum bellum, et manserunt super lapidem auxilii, et Pelisthæi manserunt in Apheq.
2 Et ordinaverunt bellum Pelisthæi ad occursum Israel; & expansi sunt factores prælii, et fracti sunt Israel ante Pelisthæos, et p̃cusserunt in acie in agro circiter quatuor mille viros.
3 Et venit populus ad castra, et dixerũt senes Israel: Quare fregit nos Dñs die hac ante Pelisthæos? accipiem' nobis ex Siloh arcã fœderis Dñi, et ibit inter nos, propter gloriã nominis ej' liberabimur de manu auctorũ inimicitiarũ nostrarũ.
4 Et misit popul' ad Siloh, et tulerunt inde arcã fœderis Dñi exercituũ, quòd majestas ejus manens suprà à Cherubaia: et ibi duo filii Gheli cum arcã fœderis, Domini Hhophni & Pinhhaz.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dixit Dominus ad Samuelem, Ecce factu- 11
rus ſum rem in Iſraele,quam quiſquis audie-
rit,tinnient ambæ aures ejus. In illa die ſuſci- 12
tabo adverſus Eli omnia quæ dixeram de do-
mo ipſius,à principio ad finem : Et oſtendam 13
illi me judicaturum eſſe domum ejus in per-
petuum propter ſcelus quod ſciebat, quòd
ſcilicet dedecore afficiebant hi filii ſui popu-
lum, nec objurgaverit eos. Propterea mortè 14
afficiam familiam Eli, & non expiabitur ſce-
lus familiæ Eli ſacrificiis nec oblationibus
uſque in ſeculum. Dormivit autem Samuel ad 15
matutinum uſque,tum aperuit januam domûs
Domini: & veritus eſt Samuel indicare viſio-
nem hanc Eli. Sed vocavit Eli Samuelem, & 16
ait, Samuel fili mi : qui reſpondit, Adſum.
Dixit ad eum, Quis eſt ſermo qūem dixit tibi 17
Dominus ? ne me erubeſcas : ſic faciat tibi
Deus, & ſic addat tibi,ſi me celes verbum ex
toto ſermone quem dixit tibi Dominus. Indi- 18
cavit itaque illi Samuel omnia verba quæ lo-
cutus fuerat Dominus, nec celavit eum. Dixit
autem Eli,Dominus, Dominus eſt, quicquid
bonum fuerit in oculis ejus, faciat. Sentiens 19
itaque Samuel quòd Dominus ſecum eſſet,
nullum projecit ex omnibus ſermonibus ejus
in terram. Cognovit autem univerſus Iſrael 20
à Dan uſque ad Bir-ſebaa commiſſum fuiſſe
Samuelem Dei Prophetam. Perrexitq; dein- 21
ceps Dominus revelare ſe in Silo per ſermo-
nes ſuos : erâtque ſermo Samuelis ſuper uni-
verſum Iſraelem.

CAP. IV.

Et egreſſi Iſraelitæ obviàm Paleſtinis ad 1
bellum, caſtrametati ſunt propè Lapidem ad-
jutorii : Paleſtini verò caſtrametati ſunt in
Aphec. Deinde inſtruxerunt aciem Paleſtini 2
è regione Iſraelis, introitóque prælio,profli-
gatus eſt Iſrael ante Paleſtinos, & interfecti
fuerunt in acie in campo circiter quatuor mil-
lia virorum. Et veniente populo in caſtra, 3
dixerunt ſeniores Iſraelis, Quare profligavit
nos Dominus hodiè coram Paleſtinis? addu-
camus ad nos de Silo arcam fœderis Domini
exercituum,ut incedat inter nos,& ſalvet nos
de manu inimicorum noſtrorum. Itaque mit- 4
tentes populus in Silo, tulerunt inde arcam
fœderis Domini exercituum ſedentis ſuper
Cherubim : erant autem ibi cum arca fœde-
ris Domini duo filii Eli.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 قال الرب لصموال اني فاعل في بني اسرايل فعلاً كلمن يسمعه تطن اذناه من ذلك* وانزل
12 بعالي كلما قلت في اهل بيته واهلكهم وادمر عليهم* واخبره اني معاقب اهل بيته الى الابد*
13 من اجل الاثم الذي عمل ابناه وعصيا الشعب ولم يمنعهما* لذلك اقسمت اهل عالي ولا
14 يغفر اثم عالي بالذبايح والقرابين الى الابد* ورقد صموال الى الصباح وفتح حين اصبح باب
15 بيت الرب وفرق صموال ان يخبر عالي بما اوحي اليه* فدعا عالي صموال وقال يا صموال
16 ابني فقال صموال هاندا* قال له ما الذي قال لك الرب لا تستحي مني هكذا يصنع الله
17 بك وكذلك يزيد بك ان اخفيت او كتمتني شيا مما قال الرب* واخبره صموال بكل
18 الكلام ولم يكتمه شيا قال عالي هو رب يفعل ما احب ورضي* وعرف صموال ان الرب معه
19 فلم يفعل ولم يدوا عن شي مما امر الرب به* وعلم بنو اسرايل اجمعون من دان الى بير
20 سبع ان صموال قد ايتمنه الرب عليهم وصيره نبيا* ثم ان الرب اعاد الوحي في سيلوا
21 واظهر قوله وصار قول صموال مصدقا عند جميع بني اسرايل * الفصل الرابع *
1 * وخرج بنو اسرايل الى محاربة اهل فلسطين فنزلوا عند حجر النصر ونزل اهل فلسطين
2 افاق* واصطف بنو اسرايل بازاء اهل فلسطين واشتبك الحرب وانهزم بنو اسرايل فظفر
بهم اهل فلسطين وقتل من بني اسرايل في الحرب وهم مصطفون نحو من اربعة الف رجل
3 * ورجع الشعب الى معسكرهم وقال مشايخ بني اسرايل كيف كسرنا اليوم الرب امام اهل
فلسطين* ترسلوا الى سيلوا ونايي بتابوت رب السيد ونصيرها معنا ويسير امامنا ليخلصنا من
4 ايدي اعدايتنا * وارسل الشعب الى سيلوا وحملوا من هناك تابوت عهد الرب العزيز
المكرم من الكروبين وكان معه ابنا عالي يسيران مع تابوت عهد الرب*

Dixit Dominus ad Samuelem, Equidem 11
facturus ſum inter filios Iſrael opus,quod
quicunque audierit, tinnient ob illud au-
res ejus. Et immittam in Eli quicquid 12
dixi de gente domûs ejus,& perdam eos
& conſumam eos: Et notum faciam illi 13
caſtigaturum me gentem domûs ejus in
æternum propter crimen quod commiſe-
runt duo filii ejus, qui populum dehone-
ſtârunt,et non compeſcuit eos. Propter- 14
eà morte officiam familiam Eli, & non
remittetur iniquitas Eli per ſacrificia &
oblationes in æternum. Jacuit autem Sa- 15
muel ad matutinum uſque, cùmque orta
eſſet aurora, aperuit oſtium domûs Do-
mini:timuitque Samuel indicare Eli quod
revelatum ſibi fuerat. Eli verò advoca- 16
to Samuele,dixit,O Samuel fili mi:Reſpon-
dit Samuel,Præſtò ſum. Ait illi,Quid eſt 17
quod dixit tibi Dominus?ne me erubeſcas:
ſic faciat tibi Deus,& ſic tibi addat ſi ce-
laveris aut abſconderis à me quicquam ex
his quæ dixit Dominus. Itaque aperuit il- 18
li Samuel totum ſermonem, nec quicquā
celavit eum.Dixit Eli,Dominus eſt,faciat
quicquid voluerit et placuerit ei. Cogno- 19
ſcens autem Samuel ſecum eſſe Dominum,
non torpeſcebat,neque rem ullam neglige-
bat ex iis quas præcipiebat ei Dominus.
Cognoverunt autem omnes Iſraelitæ à 20
Dan ad Bir-Sebaa quòd Samuel præfecti
ſibi fuiſſet à Domino,& conſtitutus Pro-
pheta. Deinde iteravit Dominus revela- 21
tionem in Silo,manifeſtavitque ſermonem
ſuum : factúſque eſt ſermo Samuelis fide
dignus apud omnes Iſraelitas.

CAP. IIII.

Deinde egreſſi Iſraelitæ ad oppugnan- 1
dos Paleſtinos,caſtrametati ſunt pro-
pe Lapidem adjutorii : Paleſtini verò ca-
ſtrametati ſunt in Aphec. Tum inſtruxe- 2
runt aciem Iſraelitæ è regione Paleſtino-
rum, commiſſóque bello debellati ſunt Iſ-
raelitæ,& deviceruut eos Paleſtini ; in-
terfectique fuerunt ex Iſraelitis in bello
cum inſtructæ eſſent acies,circiter quatu-
or millia virorum. Redeunte autem popu- 3
lo ad caſtra ſua, dixerunt ſeniores Iſra-
elitarum ;Quomodo debellavit nos hodiè
Dominus coram Palæſtinis ? Mittatis in
Silo,& adducamus arcam Domini volun-
tatis, & collocemus eam apud nos, ince-
dátque ante nos, ut liberet nos de mani-
bus inimicorum noſtrorum. Miſit ergò 4
populus in Silo, & tulerunt inde arcam
fœderis Domini potentiſſimi quem hono-
rant Cherubim, erántque cum eo duo filii
Eli incedentes cū arca fœderis Domini.

שמואל א : ד

castrametationem in Domini fœderis arca venire ut ,fuit Et
5 ויהי כבוא ארון ברית־יהוה אל־המחנה
.terra est tumultuata & ;magna ovatione Israel omnis ovarunt &
וירעו כל־ישראל תרועה גדולה ותהם הארץ:
vox Quæ :dixerunt & ,ovationis vocem Pelistim audierunt Et
6 וישמעו פלשתים את־קול התרועה ויאמרו מה קול
;cognoverūt Et ?Hebræorū castrametatione in hujus magnæ ovationis
התרועה הגדולה הזאת במחנה העברים וידעו
Timueruntque .castrametationem ad venisset Domini arca quòd
7 כי ארון יהוה בא אל־המחנה: ויראו
:dixerunt &,castrametationem ad Deus Venit:dixerunt quia ;Pelistim
הפלשתים כי אמרו בא אלהים אל־המחנה ויאמרו
Væ .nudiustertius heri hoc sicut fuit non quia ,nobis Væ
8 אוי לנו כי לא היתה כזאת אתמול שלשם: אוי
hi ?istorum illustrium deorum manu è nos eruet quis ;nobis
לנו מי יצילנו מיד האלהים האדירים האלה אלה
.deserto in plaga omni in Ægyptum percutientes Dii ipsi
הם האלהים המכים את־מצרים בכל־מכה במדבר:
,Hebræis serviatis fortè ne,Pelistim viros in estote & ,Confortamini
9 התחזקו והיו לאנשים פלשתים פן תעבדו לעברים
.pugnabitis & ,viros in eritis & :vobis servierunt quemadmodum
כאשר עבדו לכם והייתם לאנשים ונלחמתם:
vir fugeruntque ,Israel est cæsus & :Pelistim pugnaverunt Et
10 וילחמו פלשתים וינגף ישראל וינסו איש
Israel de cecidit & ;valde magna plaga fuit & ,sua tabernacula in
לאהליו ותהי המכה גדולה מאד ויפל מישראל
Heli filii duo & ,est capta Dei arca Et .peditis mille triginta
11 שלשים אלף רגלי: וארון אלהים נלקח ושני בני־עלי
,ordine ex Binjamin vir cucurrit Et .Pinechas & Chophni,sunt mortui
12 מתו חפני ופינחס: וירץ איש־בנימן מהמערכה
super humus & ,scissæ ejus vestes & :illa die in Siloh venit &
ויבא שלה ביום ההוא ומדיו קרעים ואדמה על־
viæ manu thronum super sedens Heli ecce & ;venit Et .ejus caput
13 ראשו: ויבוא והנה עלי ישב על־הכסא יך דרך
:Dei arcam super pavens ejus cor erat quia ,speculans
מצפה כי־היה לבו חרד על ארון האלהים
omnis clamavit & ;civitate in nunciandum ad venit vir &
והאיש בא להגיד בעיר ותזעק כל־
vox Quæ :dixit & ,clamoris vocem Heli audivit Et ,civitas
14 העיר: וישמע עלי את־קול הצעקה ויאמר מה קול
.Heli ipsi nunciavit & ,venit & ,festinavit vir Et ?hujus tumultus
ההמון הזה והאיש מהר ויבא ויגד לעלי:
,fixi ejus oculi & ;annorum octo & nonaginta filius Heli Et
15 ועלי בן־תשעים ושמנה שנה ועיניו קמה
:Heli ad vir Dixitque .videre poterat non &
16 ולא יכול לראות: ויאמר האיש אל־עלי
,hodie fugi ordine ex ego & ,ordine ex veniens ego
אנכי הבא מן־המערכה ואני מן־המערכה נסתי היום
,nuncians respondit Et ?mi fili verbum fuit Quid :dixit &
17 ויאמר מה־היה הדבר בני: ויען המבשר
magna plaga etiam & ,Pelistim faciei ad Israel Fugit :dixit &
ויאמר נס ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדולה
;Pinechas &,Chopni,sunt mortui tui filii duo etiam & :populo in fuit
היתה בעם וגם־שני בניך מתו חפני ופינחס
illum commemorare secundum fuit Et ,est capta Dei arca &
18 וארון האלהים נלקחה: ויהי כהזכירו את־
manum per retrorsum throno desuper cecidit & ,Dei arcam
ארון האלהים ויפל מעל־הכסא אחרנית בעד יד
,vir senex quia ,est mortuus & ,ejus colli os est confractum & ,portæ
השער ותשבר מפרקתו וימת כי־זקן האיש
.annis quadraginta Israel judicavit ipse & :gravis &
וכבד והוא שפט את־ישראל ארבעים שנה:

Versio VULG. LAT.

5 Cúmque venisset arca fœde-
ris Domini in castra, vocifera-
tus est omnis Israel clamore
6 grandi, & personuit terra. Et
audierunt Philisthiim vocem
clamoris, dixerúntque; Quæ-
nam est hæc vox clamoris ma-
gni in castris Hebræorum? Et
cognoverunt quòd arca Dñi
7 venisset in castra. Timuerúnt-
que Philisthiim, dicentes; Venit
8 Deus in castra. Et ingemuerũt,
dicentes; Væ nobis: non enim
fuit tanta exultatio heri & nu-
diustertiùs: væ nobis. Quis nos
salvabit de manu deorum sub-
limium istorum? hi sunt dii,
qui percusserunt Ægyptum o-
9 mni plagâ, in deserto. Con-
fortamini, & estote viri, Phili-
sthiim: ne serviatis Hebræis,
sicut & illi servierunt vobis:
10 confortamini, & bellate. Pu-
gnaverunt ergo Philisthiim, et
cæsus est Israel, & fúgit unus-
quisque in tabernaculum suũ:
et facta est plaga magna nimis:
et ceciderunt de Israel triginta
11 millia peditum. Et arca Dei
capta est: duo quoque filii
Heli mortui sunt, Ophni &
12 Phinees. Currens autem vir
de Benjamin ex acie, venit in
Silo in die illa, scissâ veste, &
13 conspers⁹ pulvere caput. Cúm-
que ille venisset, Heli sedebat
super sellam contra viam spe-
ctans. Erat enim cor ejus pa-
vens pro arca Dei. Vir autem
ille postquàm ingressus est,
nuntiavit urbi: & ululavit o-
14 mnis civitas. Et audivit Heli
sonitum clamoris, dixitque;
Quis est hic sonitus tumult⁹ hu-
15 jus? At ille festinavit, & venit,
& nuntiavit Heli. Heli autem
erat nonaginta & octo anno-
rum, et oculi ejus caligaverant,
16 & videre non poterat. Et di-
xit ad Heli; Ego sum qui ve-
ni de prælio, et ego qui de acie
fugi hodié. Cui ille ait; Quid
17 actum est, fili mi? Respondens
autem ille, qui nuntiabat; Fũ-
git, inquit, Israel coram Phili-
sthiim, & ruina magna facta
est in populo: insuper & duo
filii tui mortui sunt, Ophni &
Phinees: & arca Dei capta est.
18 Cúmque ille nominâsset arcam
Dei, cecidit de sella retrorsum
juxta ostium, & fractis cervi-
cibus mortuus est. Senex enim
erat vir & grandævus: & ipse
judicavit Israel quadraginta
annis.

Versio GRÆCA LXX Interp.
Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἐγενήθη ὡς ἦλθεν ἡ (ι) κιβωτὸς κυρίου εἰς
τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀνέκραξε πᾶς Ἰσραὴλ
6 φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ. Καὶ ἤκουσαν οἱ
(κ) ἀλλόφυλοι τῆς κραυγῆς, καὶ (λ) εἶπον οἱ
ἀλλόφυλοι, Τίς ἡ (μ) κραυγὴ ἡ μεγάλη αὕτη
(ν) ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἑβραίων; καὶ
ἔγνωσαν ὅτι κιβωτὸς κυρίου ἥκει εἰς τὴν
7 παρεμβολήν. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀλλόφυ-
λοι, καὶ εἶπον, Οὗτοι οἱ θεοὶ ἥκασι πρὸς
8 αὐτοὺς εἰς τὴν (ξ) παρεμβολήν. Οὐαὶ ἡμῖν,
ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον, ὅτι οὐ γέγονε
τοιαύτη ἐχθὲς καὶ (ο) τρίτην. οὐαὶ ἡμῖν,
τίς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν θεῶν τῶν
στερεῶν τούτων; (π) οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ πατά-
ξαντες τὴν Αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ, καὶ ἐν
9 τῇ ἐρήμῳ. Κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς ἄν-
δρας ἀλλόφυλοι, (ρ) ὅπως μὴ δουλεύσητε
τοῖς Ἑβραίοις, καθὼς ἐδούλευσαν ἡμῖν, καὶ
ἔσεσθε εἰς ἄνδρας, καὶ πολεμήσατε αὐτούς.
10 Καὶ ἐπολέμησαν αὐτούς· καὶ πταίει ἀνὴρ Ἰσ-
ραήλ, καὶ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς σκήνωμα
αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα·
καὶ ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιά-
11 δες ταγμάτων. Καὶ (σ) κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐ-
λήφθη, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἠλὶ ἀπέθα-
12 νον, Ὀφνὶ καὶ Φινεές. Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ
(τ) Ἰεμιναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως, καὶ
ἦλθεν εἰς Σηλὼμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (υ) διερρωγότα, καὶ γῆ
13 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Καὶ ἦλθε, καὶ
ἰδοὺ (φ) Ἠλὶ ἐπὶ τοῦ δίφρου παρὰ τὴν πύ-
λην σκοπεύων τὴν ὁδόν, ὅτι ἦν (χ) ἡ
καρδία αὐτοῦ ἐξεστηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ
θεοῦ. καὶ ὁ ἄνθρωπος (ψ) εἰσῆλθεν εἰς τὴν
πόλιν ἀπαγγεῖλαι· καὶ ἀνεβόησεν ἡ πόλις.
14 Καὶ ἤκουσεν Ἠλὶ τὴν φωνὴν τῆς βοῆς, καὶ
εἶπε, Τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῆς ταύτης; καὶ ὁ
ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ
15 Ἠλί. Καὶ Ἠλὶ (ω) υἱὸς ἐνενήκοντα ἐτῶν,
καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπανέστησαν, καὶ
16 οὐκ (α) ἐπέβλεπε. Καὶ εἶπεν Ἠλὶ τοῖς
ἀνδράσι τοῖς περιεστηκόσιν αὐτῷ, Τίς ἡ
φωνὴ τοῦ ἤχου τούτου; καὶ ὁ ἀνὴρ σπεύσας
προσῆλθε πρὸς Ἠλί, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐ-
γώ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, (β) κα-
γὼ πέφευγα ἐκ τῆς παρατάξεως σήμερον. καὶ
εἶπεν Ἠλί, Τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα, τέκνον;
17 Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, καὶ εἶπε, Πέ-
φευγεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου ἀλλοφύ-
λων, (γ) καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη ἐν τῷ
λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου (δ) τεθνήκασι,
18 καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη. Καὶ ἐγένετο
ὡς ἐμνήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπεσεν
ἀπὸ τοῦ δίφρου ὀπισθίως ἐχόμενος τῆς πύλης, καὶ συνετρίβη ὁ νῶτος
αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρύς. καὶ
αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι ἔτη.

MS.A. (ι) κιβωτὸς διαθήκης κυρίου (κ) ἀλλόφυλοι τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς,
(λ) εἶπαν (μ) κραυγὴ τοῦ ἀλαλαγμοῦ ἡ μεγάλη (ν) ἐν παρεμβολῇ (ξ) παρεμ-
βολήν. ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον· καὶ ἡμῖν, ὅτι (ο) τρίτης. (π) οὗτοί εἰσιν οἱ
θεοὶ (ρ) μήποτε δουλεύσητε (σ) ἡ κιβωτὸς (τ) Ἰεμιναῖος (υ) διερρηγότα, (φ)
Ἠλεὶ ἐκάθητο ἐπὶ (χ) ἡ καρδία (ψ) εἰσῆλθεν ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν καὶ (ω)
υἱὸς ὢν ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, (α) ἔβλεπεν. (β) καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς παρατάξεως
πέφευγα σήμερον. καὶ εἶπεν, Τί (γ) καὶ πληγὴ μεγάλη ἐγένετο ἐν τῷ (δ) τε-
θνήκασιν, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές, καὶ ἡ κιβωτὸς

*Et factum est, ut venit arca Do-
mini in castra; & exclamavit
universus Israel voce magna:
& sonuit terra. Et audierunt
alienigenæ clamorem: et dixerunt
alienigenæ; (ε) Quis clamor
magnus hic in castris Hebræorum?
Et cognoverunt, quia arca Domi-
ni venit in castra. Et timuerunt
alienigenæ, & dixerunt; Hi dii
venerunt ad eos in castra. Væ
nobis. Eripe nos Domine hodie:
quoniam non est facta (ζ) talis
heri, & nudiustertius. Væ nobis.
Quis eruet nos de manu deorum
(η) firmorum horum? Hi sunt
dii, qui percusserunt Ægyptum
in omni plaga, & in deserto. In-
valescite, & estote in viros alie-
nigenæ, ut non servi. tis Hebræis,
sicut servierunt nobis: & estote
in viros, & impugnate eos. Et
impugnaverunt eos. Et cadit vir
Israel, & fugit unusquisque in
tabernaculum suum. Et facta est
plaga magna valde. Et ceci-
derunt de Israel triginta millia (θ)
ordinum. Et arca Dei capta
est: & utrique filii Heli mortui
sunt, Ophni, & Phinees. Et cu-
currit vir Jeminæus è prælio,
& venit in Selom in die illa: &
(ι) vestimenta ipsius discissa, &
terra super caput ejus. Et venit.
Et ecce Heli super sellam apud
ostium speculans viam: quoniam
erat cor ejus pavens pro arca
Dei. Et homo intravit in civita-
tem ad annuntiandum. Et ex-
clamavit civitas; & audivit
Heli vocem clamoris: & dixit,
Quæ vox clamoris hujus? &
homo festinans intravit, & an-
nuntiavit Heli. Et Heli erat fi-
lius (κ) nonaginta annorum: & o-
culi ejus (λ) steterant; et non prospi-
ciebat. Et dixit Heli viris assisten-
tibus sibi; Quæ vox soni hujus? Et
vir festinans accessit ad Heli, &
dixit ei; Ego sum qui veni è ca-
stris: et ego fugi è prælio hodie.
Et dixit Heli; Quodnam verbum,
quod factum est, fili? Et respondit
puer, et dixit; Fugit vir Israel à
facie alienigenarum, et facta est
plaga magna in populo: et ambo fi-
lii tui mortui sunt, & arca Dei
capta est. Et factum est, ut memi-
nit arcæ Dei, et cecidit de sella
retrorsum juxta portam: et con-
tribulatum est dorsum ejus, &
mortuus est: quoniam senex erat
homo, et gravis. Et ipse judicabat
Israel (μ) viginti annos.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 והוה כד אתא ארון קימא דיי למשריתא ויביבו כל ישראל יבבא רבא ואשתגשת ארעא:
6 ושמעו פלשתאי ית קל יבבא ואמרו מה קל יבבא רבא הדין במשריתא דיהודאי וידעו
7 ארי ארונא דיי אתא למשריתא: ודחילו פלשתאי ארי אמרו אתא ארונא דיי למשריתא
8 ואמרו וי לנא ארי לא הות כהדא מאתמלי ומדקמוהי: וי לנא מן ישזבננא מיד מימרא
דיי דעובדוהי רברבין אלין אלין אנון גבורתא דיי דמחא ית מצרים בכל מחא ולעמיה
9 עבד פרישן במדברא: אתקפו והוו לגברין פלשתאי דלמא תשתעבדו ליהודאי כמא
10 דאשתעבדו לכון ותהון לגברין ותגיחון קרבא: ואגיחו קרבא פלשתאי
ואתברו ישראל ואפכו גבר לקרווהי והוה מחתא רבתא לחדא ואתקטלו
11 מישראל תלתין אלפין גבר רגלי: וארונא דיי אשתבי ותרין בני עלי
12 אתקטלו חפני ופינחס: ורהט גברא משבטא דבנימין מסדרא ואתא
13 לשילה ביומא ההוא ולבושוהי מבזעין ועפרא רמי על רישיה: ואתא והא עלי יתיב על
כורסיא על כבש אורח תרעא מסכי ארי הוה לביה תביר על ארונא דיי וגברא אתא
14 לחואה לקרתא ואשתגשת כל קרתא: ושמע עלי ית קל צוחתא ואמר מה קל שגושיא
15 הדין וגברא אוחי ואתא וחוי לעלי: ועלי בר תשעין ותמני שנין ועינוהי קמה ולא
16 יכיל למחזי: ואמר גברא לעלי אנא אתית מן סדרא ואנא מן סדרא דקרבא אפכית
17 יומא דין ואמר מה הוה פתגמא ברי: ואתיב דמבשר ואמר אפך ישראל קדם
פלשתאי ואף מחתא רבתא הות בעמא ואף תרין בנך אתקטלו חפני ופינחס וארונא
18 דיי אשתבי: והוה כד אדכר ית ארונא דיי ונפל מעל כורסיא לאחורוהי על
כבש אורח תרעא ואתברת פרקותיה ומית ארי סיב גברא ויקיר והוא דן ית ישראל
ארבעין שנין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit quando venit arca fœderis Dñi ad castra, & jubilaverunt omnis Israel jubilatione magnâ, & resonuit terra. Et audierunt Pelisthæi vocem jubilationis, et dixerunt: Quæ vox jubilationis magnæ huj⁹ in exercitu Jehudæorum? & cognoverunt quòd arca Dñi venit ad castra. Et timuerunt Pelisthæi, quoniam dixerunt, Venit arca Dñi ad castra: & dixerunt, Heu nobis; quia non fuit sicut hæc ab heri & ab-ante illud. Heu nobis: quis liberavit nos de manu dicti Dñi, q̃ facta ejus maxima hæc: ipsæ fortitudines Dñi, qui percussit Ægyptios in omni percussione; & populo suo fecit mirabilia in deserto. Fortificamini & state in viros viri Pelisthæi, ne fortè serviatis Jehudæis, sicut servierunt vobis: & eritis in viros fortes, & inibitis bellum. Et inierunt bellum Pelisthæi, & fracti sunt Israel, & verterunt [*terga*] vir ad civitatem suam, & fuit percussio magna valdè, & occisi sunt ex Israel triginta mille viri pedites. Et arca Domini capta fuit, & duo filii Gheli occisi sunt, Hhophni & Pinhhaz. Et cucurrit vir ex tribu Binjamin ex acie, & venit ad Silo in die illo; & vestes ejus scissæ, & pulvis conjectus *super* capite ejus. Et venit, & ecce Gheli sedens super cathedram super gradum viæ portæ prospiciens; quoniam fuit cor ejus *fractum* super arcam Domini: et vir venit ad nunciandum *urbi*, et turbata est omnis civitas. Et audivit Gheli vocem clamoris, et dixit: Quæ vox conturbationis hujus? et vir festinavit et venit et nunciavit Gheli. Et Gheli filius nonaginta et octo annorum, et oculi ejus caligaverunt, et non potuit videre. Et dixit vir ad Gheli: Ego venio ex acie, et ego ex acie fugi die hac: et dixit, Quod fuit verbum fili mi? Et respondit qui nuncians, et dixit: Convertit se Israel ante Pelisthæos, et etiã percussio magna fuit in populo; et etiam duo filii tui occisi sunt, Hhophni et Pinhhaz; et arca Dñi capta est. Et fuit quando memorabat ille arcam Domini, et cecidit de super cathedram retro se super gradũ viæ portæ, et fracta est cervix ejus, et mortuus est, quia senex vir et gravis: et ipse judicavit Israel quadraginta annis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܬܐ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܝܒܒܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܝܒܒܐ
6 ܪܒܐ. ܘܐܬܬܙܝܥܬ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܥܘ ܦܠܫܬܝܐ ܩܠ ܝܒܒܐ. ܘܐܡܪܘ. ܡܢܘ ܩܠܐ ܗܢܐ
ܕܝܒܒܐ ܒܡܫܪܝܬܐ ܕܥܒܪܝܐ. ܘܝܕܥܘ ܕܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܐܬܐ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܕܚܠܘ ܦܠܫܬܝܐ
7 ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܕܐܬܐ ܐܠܗܐ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܡܪܘ. ܘܝ ܠܢ. ܕܠܐ ܗܘܬ ܐܟܘܬ ܗܕܐ ܡܢ ܐܬܡܠܝ
8 ܘܡܢ ܩܕܡܬ ܐܬܡܠܝ. ܘܝ ܠܢ. ܡܢܘ ܢܦܪܘܩ ܠܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܐܠܗܐ ܕܡܚܐ ܠܟܠܗ ܡܨܪܝܢ ܒܟܠ
9 ܡܚܘܢ. ܘܒܡܕܒܪܐ. ܐܬܚܝܠܘ ܘܗܘܘ ܓܒܪܐ ܦܠܫܬܝܐ. ܕܠܡܐ ܬܦܠܚܘܢ ܠܥܒܪܝܐ ܐܝܟ
10 ܕܦܠܚܘ ܠܟܘܢ. ܘܗܘܘ ܓܒܪܐ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܐܬܬܒܪ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܪܩܘ ܐܢܫ ܠܡܫܟܢܗ. ܘܗܘܬ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ ܒܐܝܣܪܝܠ.
11 ܘܢܦܠܘ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܬܠܬܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܪܓܠܝܐ. ܘܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ
12 ܐܫܬܒܝ. ܘܬܪܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܥܠܝ ܡܝܬܘ. ܚܦܢܝ ܘܦܢܚܣ. ܘܪܗܛ ܓܒܪܐ ܡܢ ܕܒܝܬ
ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܩܪܒܐ. ܘܐܬܐ ܠܫܝܠܘܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܟܕ ܡܨܪܝܢ ܡܐܢܘܗܝ ܘܥܦܪܐ ܥܠ ܪܫܗ.
13 ܘܥܠܝ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܠܘܬ ܐܘܪܚܐ. ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ. ܡܛܠ ܕܙܝܥ ܗܘܐ ܠܒܗ ܥܠ
14 ܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܠܡܣܒܪܘ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܝܠܠܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܫܡܥ
ܥܠܝ ܩܠ ܐܝܠܠܬܐ. ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܩܠܐ ܕܫܓܘܫܝܐ ܗܢܐ. ܘܓܒܪܐ ܐܣܬܪܗܒ ܘܐܬܐ ܘܚܘܝ
15 ܠܥܠܝ. ܘܥܠܝ ܒܪ ܫܒܥܝܢ ܘܬܡܢܐ ܗܘܐ ܫܢܝܢ. ܘܥܝܢܘܗܝ ܝܩܪ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ
16 ܠܡܚܙܐ. ܘܐܡܪ ܓܒܪܐ ܗܘ ܠܥܠܝ. ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܡܢ ܩܪܒܐ. ܘܐܢܐ ܡܢ ܩܪܒܐ ܥܪܩܬ ܐܬܝܬ
17 ܝܘܡܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܘ ܦܬܓܡܐ ܒܪܝ. ܘܥܢܐ ܡܣܒܪܢܐ. ܘܐܡܪ. ܥܪܩ ܐܝܣܪܝܠ
ܡܢ ܩܕܡ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܦ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ ܗܘܬ ܒܥܡܐ. ܘܐܦ ܬܪܝܢ ܒܢܝܟ ܡܝܬܘ. ܚܦܢܝ
18 ܘܦܢܚܣ. ܘܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ ܐܫܬܒܝ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܬܕܟܪ ܠܗ ܠܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ.
ܢܦܠ ܡܢ ܟܘܪܣܝܐ ܠܒܣܬܪܗ ܠܘܬ ܬܪܥܐ. ܘܐܬܬܒܪ ܩܕܠܗ. ܘܡܝܬ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ
ܗܘܐ ܣܒܐ ܘܝܩܝܪ. ܘܗܘ ܕܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ.

Et factum est perveniente arcâ fœderis Domini in castra, jubilaret universus Israel jubilo maximo, ita ut turbaretur terra. Audientes 6 autem Philistæi vocem jubili, dixerunt, Quænam est vox ista jubili in castris Ebræorum? & innotuit eis arcam Domini venisse in castra. Quapropter timentes Philistæi eò quòd 7 diceretur venisse Deus in castra, dixerunt, Væ nobis, quia non fuit tale quippiam ab heri & nudiustertiùs. Væ nobis, quis eripiet nos 8 de manibus Dei qui percussit universam Ægyptum omnigenis plagis, & in deserto? Sumite animos, 9 & estote generosi Philistæi ne fortè serviatis Ebræis quemadmodum servierunt vobis, este inquam generosi, & pugnate adversùs eos. Pugnârunt itaque 10 Philistæi adversùs Israelem, & profligatus est Israel, & aufugit unusquisque ad tabernaculum suum, factáque est cædes maxima in Israele: ceciderunt enim ex Israele in die illa triginta millia peditum. Capta 11 fuit etiam arca Domini, & duo filii Eli mortui sunt, Hophni *scilicet* & Phinhes. Currens 12 autem homo quidem de Benjaminitis ex acie, venit in Silo eodem die, vestibus suis laceris, & terrá capiti suo *aspersâ*. Porrò Eli 13 sedebat super sellam ad latus viæ, & expectabat: trepidabat enim cor ejus propter arcam Dei: & ubi venisset homo ille ad annuntiandum in civitate, ululavit universa civitas. Audiens verò Eli vocem ululatûs, dixit, 14 Quænam est vox tantæ perturbationis? Vir autem ille festinans venit, & indicavit Eli. (Cæterùm Eli natus erat annos septuaginta 15 octo, & oculi ejus graves evaserant, nec videre poterat.) Dixitque vir ille ad Eli, Ego 16 venio ex acie, & ego ex acie effugiens veni hodié. Dixit ad eum, Quid rei est fili mi? Respondit 17 nuntius ille, & ait, Fûgit Israël è conspectu Philistæorum, & etiam cædes magna fuit in populo, quinetiam duo filii tui Hophni & Phinhes mortui sunt, & arca Dei abducta. Et factum est ut cùm recordatus esset 18 Eli arcæ Dei, caderet è sella retrorsum ad latus januæ, fractâque cervice suâ, moreretur: senuerat enim vir ille, & gravis evaserat: ipséque judicaverat Israelem quadraginta annis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فلما ورد تابوت عهد الرب الى المعسكر هتف بنو اسرائيل هتفا شديدا، فتزلزلت الارض من
6 صوتهم * وسمع اهل فلسطين صوتهم وقالوا، ما هذا الصوت والهتف الذي يسمع في عسكر
7 العبرانيين، واخبروا ان تابوت الرب ادخل الى عسكرهم * وفرق اهل فلسطين وقالوا، ان الله قد
اتى في عسكر بني اسرائيل * وقالوا، الويل لنا انه لم يكن مثل هذا الامر لا امس واول من
8 امس * الويل لنا من ينجينا من يدي الاله العزيز، وهذا الله الذي ضرب اهل مصر بكل
9 الضربات، واظهر عجائب في القفر * تقووا يا اهل فلسطين وكونوا رجالا، كيلا يستعبدكم بنو
10 اسرائيل كما استعبدتموهم، بل كونوا رجالا وجاهدوهم * فحارب اهل فلسطين بني اسرائيل، وانهزم
بنو اسرائيل، وهرب كل انسان الى منزله، واصاب بنو اسرائيل مصيبة عظيمة، وقتل من بني اسرائيل
11 في ذلك اليوم ثلثين الف رجل * واخذ تابوت عهد الرب، وقتل ابنا عالي كلاهما، حفني وفنحاس،
12 * وهرب رجل من بني بنيامين من الحرب، واتى شيلوا في ذلك اليوم مخرقا ثيابه، وعلى راسه
13 تراب * وكان عالي جالسا على كرسي في الطريق ينتظر لان قلبه كان محترقا على تابوت الرب،
14 فاتى الرجل القرية، واخبر الناس بما كان، فصرخ اهل القرية كلهم * ولما سمع عالي الصيحة والرنين
15 قال، ما هذه الرجفة والصيحة التي اسمع، فاسرع الرجل حتى اتى الى عالي واخبره به * وكان قد
16 اتى على عالي ثمان وسبعون سنة، وكانت عيناه قد ثقلتا، ولم يكن يبصر حسنا * فقال ذلك
الرجل لعالي، انا جيت من الحرب، وانما جيت اليوم هاربا من الحرب، قال عالي، ما الخبر يا ابني،
17 * قال الرجل، انهزم بنو اسرائيل وهربوا من اهل فلسطين، وقتل من الشعب وجرح منهم
18 جرحا كثير، وقتل ابناك ايضا حفني وفنحاس، واخذ تابوت عهد الله * فلما ذكر لعالي
تابوت عهد الرب، سقط عن الكرسي الى خلفه على الباب، وانكسر ظهره ومات، لان الرجل
كان قد شاخ وثقل، وهو كان قاضيا لبني اسرائيل اربعين سنة.

Cúmque pervenisset arca fœderis Domini ad castra, vociferati sunt Israelitæ vociferatione vehementi, ita ut contremisceret terra præ clamore eorum. Audientes 6 *autem Palæstini clamorem eorum, dixerunt; Quinam est clamor iste & vociferatio quæ auditur in castris Ebræorum? & nuntiatum est eis quòd arca Domini introducta fuisset in castra eorum. Quare* 7 *pertimescentes Palæstini dixerunt, Deus venit in castra filiorum Israel: dixerunt etiam, Væ nobis, quia non fuit res talis heri neque nudiustertiùs. Væ nobis, quis li-* 8 *berabit nos de manibus Dei fortissimi? hic enim Deus est ille qui percussit Ægyptios omnigenis plagis, et edidit miracula in deserto. Sumite animos O Palæstini, et esto-* 9 *te viri, ne servitute vos premant Israelitæ, quemadmodum servitute pressistis eos: imò estote viri, & oppugnate eos. Com-* 10 *mittentib⁹ itaque prælium Palæstinis cum Israelitis, debellati fuerunt Israelitæ, & aufûgit quisque in domum suam, accidit-que Israelitis infortunium magnum: nam interfecti fuerunt ex Israelitis eo die triginta millia peditum: Capta fuit arca fœ-* 11 *deris Domini, & interfecti fuerunt ambo filii Eli, Hophni & Phinhas. Aufugiens* 12 *autem homo quidam de filiis Benjamin è prælio, venit in Silo eâdem die scissis vestibus, et pulvere caput inspersus. (Porrò* 13 *Eli sedebat super sedem in via expectans: erat enim cor ejus exustum propter arcam Domini) & perveniens homo ille ad civitatem, nuntiavit hominibus quod acciderat; unde exclamârunt omnes incolæ civitatis. Cúmque audisset Eli clamorem* 14 *et gemitum, dixit; Quinam est fremitus & clamor iste quem audio? & festinans homo ille donec venisset ad Eli, rem nuntiavit ei. (Transierunt autem super Eli* 15 *septuaginta octo anni, et oculi ejus graves evaserant, nec clarè videbat.) Dixitque* 16 *homo ille ad Eli, Ego è bello advenio, & quidem hodiè veni fugiens è prælio. Dixit Eli, Quod est nuntium O fili mi? Re-* 17 *spondit homo ille, Debellati sunt Israelitæ, et fugerunt à Palæstinis, interfecti sunt è populo, & sauciati ex eis vulnerati multi, filii quoque tui Hophni et Phinhas occisi, demum arca fœderis Dei capta. Cùm ergò mentionem fecisset apud Eli* 18 *arcæ fœderis Domini, decidit è sede retrorsum super januam, fractóque ipsius dorso mortuus est: vir enim iste jam senuerat & gravis evaserat; ipséque fuit judex filiorum Israel annis quadraginta.*

שמואל א׃ה

audivit & ,ululandum ad prægnans Pinechas uxor ejus nurus Et
19 וכלתו אשת פינחס הרה ללת ותשמע את
,suus socer esset mortuus & ,Dei arcam esse captam ad auditionem
השמועה אל הלקח ארון האלהים ומת חמיה
eam super erant versæ quia ,peperit & ,se incurvavit & ;suus vir &
ואישה ותכרע ותלד כי נהפכו עליה
:eam super stantes sunt locutæ & ,ejus mori tempus circa Et .ejus angustiæ
20 צריה׃ וכעת מותה ותדברנה הנצבות עליה
.suum cor posuit neq; ,respondit non & :peperisti filium quia ,timeas Ne
אל תיראי כי בן ילדת ולא ענתה ולא שתה לבה׃
,Israel ex gloria Transmigravit :dicendo ,Ichabod puerum vocavit Et
21 ותקרא לנער אי כבוד לאמר גלה כבוד מישראל
:dixit Et .suum virum & ,suum socerum ad & ,Dei arcam esse captam ad
22 אל הלקח ארון האלהים ואל חמיה ואישה׃ ותאמר
.Dei arca est capta quia :Israel ex gloria Transmigravit
גלה כבוד מישראל כי נלקח ארון האלהים׃

CAP. V. ה

lapide à eam adduxerunt & ,Dei arcam ceperunt Pelistim Et
1 ופלשתים לקחו את ארון האלהים ויבאהו מאבן
,Dei arcam Pelistim Ceperuntque .Asdod in adjutorii
2 העזר אשדודה׃ ויקחו פלשתים את ארון האלהים
.Daghon apud eam statuerunt & ,Daghon domum eam introduxerunt &
ויביאו אתו בית דגון ויציגו אתו אצל דגון׃
suæ facies ad cadens Daghon ecce & ,crastino à Asdodii manicarunt Et
3 וישכמו אשדודים ממחרת והנה דגון נפל לפניו
restituerunt & ,Daghon ceperunt & :Domini arcæ facies ad terram in
ארצה לפני ארון יהוה ויקחו את דגון וישבו
Daghon ecce & ;crastino à manè in manicarunt Et .suum locum in eum
4 אתו למקומו׃ וישכמו בבקר ממחרת והנה דגון
,Daghon caput & :Domini arcæ facies ad terram in suæ facies in cadens
נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה וראש דגון
Daghon tantùm :limen ad abscissæ ejus manuum volæ duæ &
ושתי כפות ידיו כרתות אל המפתן רק דגון
omnes &,Daghon sacerdotes calcabunt non Ideo .eam super remanserat
5 נשאר עליו׃ על כן לא ידרכו כהני דגון וכל
ad usque ,Asdod in Daghon limen super Daghon domum ingredientes
הבאים בית דגון על מפתן דגון באשדוד עד
,Asdodios in Domini manus est aggravata Et .hanc diem
6 היום הזה׃ ותכבד יד יהוה אל האשדודים
& ,Asdod locis altis in eos percussit & ,eos fecit desolare &
וישמם ויך אתם בעפלים את אשדוד ואת
Non:dixerunt & sic quod Asdod viri viderunt Et .ejus terminos
7 גבוליה׃ ויראו אנשי אשדוד כי כן ואמרו לא
,nos super ej' man' est dura quia,nobiscum Israel Dei arca maneat
ישב ארון אלהי ישראל עמנו כי קשתה ידו עלינו
omnes collegerunt & ,Miseruntque .nostrum deum Daghon super &
8 ועל דגון אלהינו׃ וישלחו ויאספו את כל
Dei arcæ faciemus Quid :dixerunt & ;se ad Pelistinorum satrapas
סרני פלשתים אליהם ויאמרו מה נעשה לארון אלהי
circunduxerunt & :Israel Dei arca circumeat Gath:dixerunt & ?Israel
ישראל ויאמרו גת יסב ארון אלהי ישראל ויסבו את
fuit & ,eam circunduxerunt postquam ,fuit Et .Israel Dei arcam
9 ארון אלהי ישראל׃ ויהי אחרי הסבו אתו ותהי
viros percussit & ,valde magna contritione civitatem in Domini manus
יד יהוה בעיר מהומה גדולה מאד ויך את אנשי
,alii loci eis erant absconditi & :magnum ad usque & parvo à civitatis
העיר מקטן ועד גדול וישתרו להם עפלים׃

Versio VUL. LAT.

19 Nurus autẽ ejus,uxor Phinees,
prægnans erat,vicináq; partui:
& audito nuntio quòd capta
esset arca Dei, & mortu' esset
socer su', & vir su', incurvavit
se & peperit : irruerant enim
20 in eam dolores subiti. In ipso
autẽ momento mortis ejus,di-
xerunt ei quæ stabant circa eã;
Ne timeas,quia filiũ peperisti.
Quæ non respondit eis,neq; a-
21 nimadvertit. Et vocavit pue-
rum,Ichabod,dicens ;Transla-
ta est gloria de Israel,quia ca-
pta est arca Dei, & pro socero
22 suo & pro viro suo: Et ait ;
Translata est gloria ab Israel,
eò quòd capta esset arca Dei.

CAP. V.

1 PHilisthiim autẽ tulerũt ar-
cam Dei, & asportaverũt eam
à Lapide adjutorii in Azotum.
2 Tulerúntq; Philisthiim arcam
Dei, & intulerunt eam in tem-
plum Dagon,et statuerunt eam
3 juxta Dagon. Cúmq; surrexis-
sent diluculò Azotii alterâ die,
ecce Dagon jacebat pronus in
terra ante arcam Dñi : & tule-
runt Dagon,& restituerunt eũ
4 in locũ suum. Rursúmq; manè
die alterâ consurgentes, inve-
nerunt Dagon jacentẽ sup fa-
ciem suã in terra coram arca
Dñi : caput autẽ Dagon,& duæ
palmæ manuũ ejus abscissæ e-
5 rant sup limen. Porrò Dagon
sol' trunc' remanserat in loco
suo. Propter hanc causam non
calcant sacerdotes Dagon, &
omnes qui ingrediuntur tem-
plũ ejus,super limen Dagon in
Azoto,usque in hodiernũ diẽ.
6 Aggravata est autẽ manus Dñi
super Azotios, & demolit' est
eos:et pcussit in secretiori par-
te natiũ Azotum,& fines ejus.
Et ebullierunt villæ & agri in
medio regionis illius, & nati
sunt mures,et facta est confusio
7 mortis magnæ in civitate. Vi-
dentes autẽ viri Azotii hujus-
cemodi plagam,dixerunt ;Non
maneat arca Dei Israel apud
nos:quoniã dura est man' ejus
super nos,& super Dagon deũ
8 nostrũ. Et mittentes congrega-
verunt omnes satrapas Phili-
sthinorũ ad se,et dixerũt;Quid
faciem' de arca Dei Israel?Re-
sponderúntque Gethæi, Cir-
cumducatur arca Dei Israel.Et
circumduxerunt arcã Dei Is-
9 rael. Illis autẽ circumducenti-
bus eam,fiebat manus Dñi per
singulas civitates interfectionis magnæ nimis : & percutiebat viros uniuscujusque urbis,à parvo usque ad majorem,& computrescebant prominentes extales eorum. Inierúntque Gethæi consilium, & fecerunt sibi sedes pelliceas.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ νύμφη αὐτοῦ γυνὴ Φινεὲς συνειληφυῖα τοῦ τεκεῖν, καὶ ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθερὸς αὐτῆς καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἔκλαυσε καὶ ἔτεκεν, ὅτι ἐπεστράφησαν ἐπ' αὐτὴν ὠδῖνες αὐτῆς.
20 Καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει. καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες αἱ παρεστηκυῖαι αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι υἱὸν τέτοκας. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς.
21 Καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδάριον (ε) Οὐαιβαρχαβὼθ ὑπὲρ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς, καὶ ὑπὲρ
22 τοῦ ἀνδρὸς (ζ) αὐτῆς. Καὶ εἶπαν, Ἀπῴκισται δόξα Ἰσραὴλ ἐν τῷ ληφθῆναι τὴν κιβωτὸν (η) κυρίου.

Κεφ. ε'.

1 Καὶ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ (α) Ἀβενεζὲρ εἰς Ἄζωτον.
2 Καὶ ἔλαβον ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν (β) κυρίου, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν εἰς οἶκον Δαγὼν, καὶ παρέστησαν αὐτὴν παρὰ Δαγών.
3 Καὶ ὤρθρισαν οἱ (γ) Ἀζώτιοι, καὶ εἰσῆλθον εἰς οἶκον Δαγὼν καὶ (δ) εἶδον, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπον (ε) αὐτοῦ ἐνώπιον κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἤγειραν τὸν Δαγὼν, καὶ κατέστησαν (ζ) εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ κυρίου ἐπὶ τοὺς Ἀζωτίους, καὶ ἐβασάνισεν αὐτοὺς· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τὴν Ἄζωτον καὶ (η) τὰ ὅρια αὐτῆς.
4 Καὶ ἐγένετο ὅτε ὤρθρισαν (θ) τοπρωῒ, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπον (ι) αὐτοῦ ἐνώπιον κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου. καὶ (κ) κεφαλὴ Δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη χειρῶν αὐτοῦ ἀφῃρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια ἀμαφὲθ (λ) ἕκαστοι, καὶ ἀμφότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πεπτωκότες ἐπὶ τὸ πρόθυρον,
5 Πλὴν ἡ ῥάχις Δαγὼν ὑπελείφθη. διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς Δαγὼν, καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς οἶκον Δαγὼν, ἐπὶ (μ) βαθμὸν οἴκου Δαγὼν ἐν Ἀζώτῳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι ὑπερβαίνοντες ὑπερβαίνουσι.
6 Καὶ (ν) ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ κυρίου (ξ) ἐπὶ Ἄζωτον, καὶ ἐπήγαγεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέζεσεν αὐτοῖς εἰς (ο) τὰς ναῦς, καὶ μέσον τῆς χώρας αὐτῆς ἀνεφύησαν μύες. καὶ ἐγένετο (π) σύγχυσις θανάτου μεγάλη ἐν τῇ πόλει.
7 Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἀζώτου ὅτι (ρ) οὕτως, καὶ λέγουσιν, Ὅτι οὐ καθήσεται κιβωτὸς τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ Δαγὼν θεὸν
8 ἡμῶν. Καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι (σ) τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων πρὸς αὐτοὺς, καὶ λέγουσι, Τί (τ) ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ θεοῦ Ἰσραήλ; καὶ λέγουσιν οἱ (υ) Γεθαῖοι, Μετελθέτω κιβωτὸς τοῦ θεοῦ πρὸς ἡμᾶς. καὶ μετῆλθεν (φ)
9 κιβωτὸς τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ εἰς Γέθ. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸ μετελθεῖν αὐτὴν, καὶ γίνεται χεὶρ κυρίου (χ) τῇ πόλει, τάραχος μέγας σφόδρα· καὶ ἐπάταξε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ (ψ) ἕως μεγάλου, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν· καὶ ἐποίησαν οἱ (ω) Γεθαῖοι ἑαυτοῖς ἕδρας.

19 Et nurus ejus uxor Phinees cum concepisset ad pariendum, et audivit nuntiũ, quia capta est arca Dei, et quia mortu' est socer su', et vir su': et (n) ploravit, & peperit: quoniam irruerant in eam dolores sui. (o) Et in tempore suo
20 moritur, et dicebant ei mulieres assistentes ei, Ne timeas, quoniam filium peperisti. Et non respondit, et non cogitavit cor ej'. Et voca-
21 vit puerũ, (p) Uæbarchaboth pro arca Dei, et pro socero suo, et pro
22 viro suo. Et (q) dixerunt, Transmigravit gloria Israel, (r) in eo quòd capta est arca Domini.

CAP. V.

1 ET alienigenæ ceperunt arcam Dei: et intulerunt illã ex Abenezer in Azotum.
2 Et ceperunt alienigenæ arcã Domini, et intulerũt eam in domum Dagon: et collocaverunt illam juxta Dagon.
3 Et manè vigilaverunt Azotii, & intraverunt in domum (a) Dagon, et viderunt: et ecce Dagon ceciderat in faciem (b) suam ante arcã Dñi. Et erexerũt Dagon, et statuerũt in locũ suũ. (c) Et gravata est man' Dñi super Azotios, et cruciavit illos, et percussit illos in (d) sedib' eorũ, Azotũ, et regiones ej'.
4 Et factũ est, cũ manè vigilassent, et ecce Dagon ceciderat in faciẽ suã ante arcã testamenti Domini: et caput Dagon, et (e) ambo vestigia manuũ ej' abscissa super anteriora Amapheth singuli, et ambo articuli manuũ ej' ceciderant in limen.
5 Tantummodò truncus Dagon remanserat. Propter hoc non incedunt sacerdotes Dagon, & omnis intrans in domum Dagon, super limen dom' Dagon in Azoto usq; in diẽ hanc: quoniam transcendentes transcendunt.
6 Et (f) gravata est man' Domini super Azotũ; et induxit eis, & efferbuit eis in navibus, & mediũ regionis ejus expullulárunt mures. Et facta est confusio mortis magna in civitate.
7 Et viderunt viri Azotii, (g) quoniã sic: & dicunt; Quoniam non sedebit arca Dei Israel nobiscum: quoniã dura est man' ejus super nos, et super Dagon deum
8 nostrum. Et mittunt, & congregant (h) satrapas alienigenarum ad se, et dicunt; Quid faciemus arcæ Dei Israel? Et dicunt Gethei; Transeat arca Dei ad nos. Et transiit arca Dei Israel in
9 Geth. Et factum est, postquam ipsa transiit; & fit man' Domini (i) civitati, turbatio magna valdè: et percussit viros civitatis à parvo usq; ad magnum, & percussit eos in sedibus eorum. Et fecerunt sibi Gethæi (k) sedes.

MS.A. (ε) Οὐαιχαβὼθ καὶ εἶπαν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ (η) κυρίου, καὶ διὰ τὸ τεθνηκέναι (ζ) αὐτῆς, Ἀπῴκισται δόξα ἀπὸ τὸν πενθερὸν αὐτῆς καὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ εἶπεν, Ἀπῴκισται δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐλήμφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. Κεφ. ε'. MS.A. (α) Ἀβεννεζὲρ (β) τοῦ κυρίου, (γ) Ἀζώτιοι τῇ ἐπαύριον, καὶ εἰσῆλθαν (δ) Ἰδον, καὶ (ε) αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον (ζ) αὐτὸν εἰς τὸν (η) τὸ ὅριον αὐτῆς. (θ) τοπρωῒ τῇ ἐπαύριον, καὶ (ι) αὐτοῦ ἐπὶ τὴν *γῆν ἐνώπιον (κ) ἡ κεφαλὴ (λ) ἕκαστον, καὶ (μ) βαθμὸν *πλὴν ἡ ῥάχις *χεῖρ κυρίου Δαγὼν (ν) ἐβαρύνθη χεὶρ (ξ) ἐπ' Ἄζωτον, (ο) τὰς ἕδρας, καὶ (π) χύσις θανάτου (ρ) οὕτως, λέγουσιν, (σ) τοὺς πάντας σατράπας (τ) ποιήσωμεν κιβωτῷ (υ) Γεθθαῖοι, *Με οι Μετελθέτω κιβωτὸς θεοῦ Ἰσραὴλ πρὸς (φ) ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ εἰς Γεθθά. (χ) ἐν τῇ (ψ) καὶ ἕως (ω) Γεθθαῖοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וכלתיה אתת פינחס מעדיא למילד ושמעת ית שמועתא דאשתבי ארונא דיי ודמית
חמוהא ודאתקטל בעלה וכרעת וילידת ארי ביעתוהא חבלהא׃ וכעדן מותה ומלילא
20 נשיא דקימן עלוהי לא תדחלין ארי בר דכר ילידת ולא אתיבת ולא שויאת על לבה׃
21 וקרת לרביא איכבוד למימר גלה יקרא מישראל דאשתבי ארונא דיי ודמית חמוהא
22 ודאתקטל בעלה׃ ואמרת גלא יקרא מישראל ארי אשתבי ארונא דיי׃

ה

1 ופלשתאי שבו ית ארונא דיי ואיתוהי מאבן סעדא לאשדוד׃ ונסיבו פלשתאי ית
2 ארונא דיי ואעילו יתיה לבית דגון ואקימו יתיה בסטר דגון׃ ואקדימו אנשי אשדוד
3 ביומא דבתרוהי והא דגון רמי על אפוהי על ארעא קדם ארונא דיי ונסיבו ית דגון
ואתיבו יתיה לאתריה׃ ואקדימו בצפרא ביומא דבתרוהי והא דגון רמי על אפוהי על
4 ארעא קדם ארונא דיי וריש דגון ותרתין פסת ידוהי קציצן מחתא על סקופתא לחוד
5 גופיה אשתאר עלוהי׃ על כן לא דרכין כומרי דגון וכל דעלין לבית דגון על סקופת
6 דגון באשדוד עד יומא הדין׃ ותקיפת מחתא דיי על אנש אשדוד ואצדנון ואלקי
7 יתהון בטחורין ית אשדוד וית תחומהא׃ וחזו אנשי אשדוד ארי שויא עליהון
מחתא ואמרין לא ישרי ארון אלהא דישראל עמנא ארי תקיפת מחתיה עלנא ועל דגון
8 טעותנא׃ ושלחו וכנשו ית כל טורני פלשתאי לותהון ואמרו מה נעביד לארון
אלהא דישראל ואמרו לגת יסתחר ארון אלהא דישראל ואסחרו ית ארון אלהא
9 דישראל׃ והוה בתר דאסחרו יתיה והות מחתא דיי בקרתא שגושא רבא לחדא ומחא
ית אנשי קרתא מזעירא ועד רבא ולקו להון בטחורין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et nurus ej' uxor Pinhhazz prægnans ad pariendũ, & audivit auditionem quòd capta esset arca Dñi, & quòd mortu' esset socer su', & quòd occisus esset marit' ejus; & curvata est & peperit, quoniã concrepuerunt eam dolores
20 ejus. Et in tempore mortis ejus & locutæ sunt mulieres quæ stantes super eam: Ne timueris, nam filium masculum peperisti: & non respondit, & non
21 posuit super cor suũ. Et vocavit puerum Aichabod, dicendo: Migravit gloria ex Israel, quòd capta est arca Dñi, & quòd mortu' est socer ej', & quòd
22 occisus fuit marit' ejus. Et dixit: Migravit gloria ex Israel, quoniam capta fuit arca Dñi.

CAP. V.

1 ET Pelisthæi ceperunt arcam Dñi, & adduxerunt eam à Petra auxilii ad
2 Asdod. Et tulerunt Pelistæi arcam Dñi, & ascendere fecerunt eam ad ædem Dagon, et statuerunt eam in latere Dagon. Et anticipaverunt homi-
3 nes Asdod in die qui post illum, et ecce Dagon project' super faciem suam super terram ante arcam Dñi, et tulerunt Dagon et retulerunt illum ad
4 locum suum. Et anticipaverunt in aurora in die qui post illum, et ecce Dagon project' super faciem suam super terram ante arcam Dñi, et caput Dagon et duæ extremitates manuum ejus truncatæ percussæ sup limen: solum corp' ejus relictũ fuit super se: Propterea non gradientes sacrificuli
5 Dagon, et omnes qui intrantes ad ædem Dagon super limen Dagon in Asdod usq; ad diem hunc. Et fortificata est percussio Dñi super homines
6 Asdod, et vastavit eos: et percussit eos in cõstrictionib', Asdod et terminũ
7 ejus. Et viderunt homines Asdod quòd posita super eos percussio, et dixerunt: Non habitabit arca Dñi Dei Israel nobiscum, quoniam fortificata est percussio ejus super nos et super Dagon Errorem nostrum. Et miserunt
8 et congregaverunt omnes tyrannos Pelisthæorum ad se, et dixerunt: Quid faciemus arcæ Dei Israel? et dixerunt ad Gath : Circumferatur arca Dei Israel; et circumtulerunt arcam Dei Israel. Et fuit postquam circumtu-
9 lerunt eã, et fuit percussio Dñi in urbe, conturbatio magna valdè; et percussit viros urbis à parvo et usq; magnũ, et percussit eos in constrictionib'.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 *ܘܟܠܬܗ ܐܢܬܬ ܦܝܢܚܣ. ܒܛܝܢܐ ܗܘܬ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܠܡܐܠܕ. ܘܟܕ ܫܡܥܬ ܫܘܡܥܐ
ܕܐܫܬܒܝܬ ܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܕܡܝܬ ܚܡܘܗ ܘܒܥܠܗ. ܐܬܟܪܥܬ ܘܝܠܕܬ. ܡܛܠ ܕܐܬܗܦܟܘ
ܥܠܝܗ ܚܒܠܝܗ. *ܘܒܥܕܢܐ ܕܡܘܬܗ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܝ ܠܗ ܢܫܐ ܕܩܝܡܢ ܥܠܝܗ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ.
20 ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܚܝܬܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ. ܕܒܪܐ ܝܠܕܬܝ. ܘܠܐ ܥܢܬ. ܘܠܐ ܣܡܬ ܠܒܗ ܥܠ ܗܕܐ. *ܘܩܪܬ
21 ܫܡܗ ܕܛܠܝܐ ܝܘܟܒܪ. ܘܐܡܪܬ. ܕܓܠܐ ܐܝܩܪܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܒܝܬ ܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
ܘܡܛܠ ܚܡܘܗ ܘܡܛܠ ܒܥܠܗ. *ܘܐܡܪܬ. ܕܓܠܐ ܐܝܩܪܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܒܝܬ ܩܝܒܘܬܗ
22 ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ * *ܘܦܠܫܬܝܐ ܕܒܪܘ ܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
1 ܘܐܝܬܝܘܗ ܡܢ ܟܐܦܐ ܕܥܘܕܪܢܐ ܠܐܫܕܘܕ. *ܘܫܩܠܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܥܠܘܗ
2 ܠܒܝܬܗ ܕܕܓܘܢ. ܘܐܩܝܡܘܗ ܠܘܬ ܕܓܘܢ. *ܘܩܕܡܘ ܐܫܕܘܕܝܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ. ܘܐܫܟܚܘܗܝ
3 ܠܕܓܘܢ ܕܢܦܝܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܩܠܘܗܝ ܠܕܓܘܢ. ܘܐܩܝܡܘܗܝ
ܒܕܘܟܬܗ. *ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ ܕܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܗܐ ܕܓܘܢ ܢܦܝܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ
4 ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܩܝܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܪܫܗ ܕܕܓܘܢ ܘܬܪܬܝܢ ܦܣܬ ܐܝܕܘܗܝ ܦܣܝܩܢ ܥܠ
ܐܣܟܘܦܬܐ. ܘܓܘܫܡܗ ܕܕܓܘܢ ܒܠܚܘܕ ܐܫܬܒܩ. *ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܘܡܪܘܗܝ
5 ܕܕܓܘܢ ܘܟܠ ܕܥܐܠܝܢ ܠܒܝܬ ܕܓܘܢ ܠܐ ܕܪܟܝܢ ܥܠ ܐܣܟܘܦܬܐ ܕܕܓܘܢ ܒܐܫܕܘܕ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
6 *ܘܝܩܪܬ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܫܕܘܕܝܐ. ܘܚܒܠ ܐܢܘܢ. ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܒܛܚܪܐ ܠܐܫܕܘܕ ܘܠܬܚܘܡܝܗ.
*ܘܚܙܘ ܐܢܫܝ ܐܫܕܘܕ ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ. ܘܐܡܪܘ. ܠܐ ܬܩܘܐ ܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܡܢ.
7 ܡܛܠ ܕܩܫܝܐ ܐܝܕܗ ܥܠܝܢ ܘܥܠ ܕܓܘܢ ܐܠܗܢ. *ܘܫܕܪܘ ܘܟܢܫܘ ܠܟܠܗܘܢ ܛܘܪܢܝ
8 ܦܠܫܬܝܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪܘ.
ܠܓܬ ܬܬܦܢܐ ܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܦܢܝܘܗ ܠܩܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܐܦܢܝܘܗ. ܗܘܬ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ. ܘܡܚܐ 9
ܠܐܢܫܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܡܢ ܙܥܘܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܐ. ܘܐܬܦܬܚܘ ܠܗܘܢ ܛܚܪܝܗܘܢ.

Nurus autem ejus, uxor Phinhesi, quæ gravida erat, & proxima partui, cùm audiisset rumorē quòd abducta esset arca Dei, quódque mortuus esset socer suus & maritus suus, incurvata peperit: versi enim erant in eam dolores ejus. 19
Et instante horâ mortis ejus dixerunt quæ astabant illi, Ne timeas: dixit etiam ei obstetrix, Ne timeas, quia masculum peperisti. At non respondit, nec animum adjecit. 20
Et vocavit nomen pueri Jochabar, & ait, Transivit gloria ab Israele, propter abductam arcam Dei, & ob socerum suum, & ob maritum suum. 21
Ait inquam, Transivit gloria ab Israel, eò quòd abducta sit arca Domini Dei Israelis. 22

CAP. V.

Porrò Philistæi ceperūt arcā Dei, & abduxerunt eā à Lapide adjutorii in Asdod. 1
Tum sumentes Philistæi arcā Dei intulerunt eam in ædē Dagonis, & statuerunt eā ad latus Dagonis. 2
Manè verò consurgentes Asdodæi postero die, repererunt Dagonem projectū in faciē suā super terrā ante arcam Dei: & accipientes Dagonē, obfirmârunt eum in loco suo. 3
Iterum manè consurgentes altero die, ecce Dagonem humi jacentem super faciem suam coram arca Domini, & caput Dagonis ambasque palmas manuum ejus recisas super limen januæ, trunco Dagonis remanente. 4
Hac de causa sacerdotes Dagonis & quicunque ingrediuntur, non calcant limen Dagonis in Asdod ad hunc usque diem. 5
Præterea ingravescens manus Domini in Asdodæos desolavit illos, & percussit eos in podicibus eorum, tam Asdod, quàm terminos ejus. 6
Et videntes cives Asdod talia sibi accidisse, dixerunt, Ne maneat arca Dei Israelis nobiscum, quia dura est manus ejus erga nos & erga Dagonem deum nostrum. 7
Mittentes itaq; congregaverunt omnes tyrannos Philistæorū ad se, dixeruntque, Quid faciem⁹ arcæ Dñi Dei Israelis? qui dixerunt, In Gath redeat arca Dñi Dei Israelis: sic remiserunt arcam Dñi Dei Israelis. 8
Et postquam remiserunt eam, facta est man⁹ Dñi contra civitatem illam ingenti admodū plagâ, percussitq; cives urbis illi⁹ à parvo ad magnū usque: ita ut diffluerent sedes eorum, & prolaberentur eis podices eorum. 9

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 *وكانت كنته امراة فنحاس حبلي * وكان قد دنت ايامها للولادة * فلما سمعت ان تابوت
عهد الرب قد اخذ * وان زوجها وحماها قد ماتا * سقطت وولدت * وذلك لان الطلق اخذها
20 من شدة الفزع * فلما اشرفت على الموت * قال لها الذين كانوا حولها لا تخافي لان الذي ولدت
21 هو ذكر * ولم تجبهم * ولم يخطر ذلك على قلبها * ودعت اسم الصبي يوحاباد * وقالت زالت
22 الكرامة من بني اسرايل * لان تابوت عهد الرب اخذ منهم *

* الفصل الخامس *

1 *فاما اهل فلسطين فاخذوا تابوت عهد الله * وانطلقوا به من حجر النصر الى ازدود * فلما اخذ
2 اهل فلسطين تابوت عهد الرب * ادخلوه بيت داعون الاههم وصيروه عند داعون * وبكر
3 اهل ازدود من الغد * فوجدوا داعون ملقى على وجهه على الارض امام تابوت الله * واخذوا داعون
4 وسووه في موضعه * وادلجوا باكرين في اليوم الاخر * فاذا داعون ملقى على وجهه على الارض امام
تابوت الله * وكان راس داعون وكفاه مقطوعة مطروحة على عتبة الباب وبقي جسمه وحده في
5 موضعه * ولذلك لم يكن احبار داعون يطاون عتبة الباب * وجميع الذين كانوا يدخلون من
6 اهل ازدود الى داعون لا يطاون عتبة الباب الى اليوم * ونزل غضب الرب باهل ازدود * واهلكهم
7 وضربهم ضربة في مقاعدهم * واخذهم الزحير * لاهل ازدود وكل حدودها * فلما راوا اهل ازدود
8 ما اصابهم قالوا لا يكون تابوت اله اسرايل معنا * لان غضبه قد نزل بنا وبالاهنا داعون * وارسلوا
وجمعوا رؤساء اهل فلسطين وقالوا ما نصنع بتابوت اله اسرايل * فقالوا يسير تابوت اله اسرايل الى
9 جات * واخرجوا تابوت اله اسرايل من عندهم * فلما ردوها الى جات ضرب الله اهل القرية ضربة
شديدة جدا * فضرب اهل القرية وابتلوا كلهم من صغيرهم الى كبيرهم * واشتد بهم الزحير *

Nurus autē ejus, uxor Phinhasi, gravida erat, & jam instabant dies partûs ejus: Hæc cùm audisset arcam fœderis Domini captam, & maritū suū ac socerū suum mortuos esse, corruit ac peperit: atq; id, quia dolores partûs occupaverant eam præ vehementia timoris. 19
Cùm autem esset morti proxima, dixerunt ad eam quæ astabant illi, Ne timeas, quia quem peperisti masculus est: sed non respondit eis, nec animum ad hoc adjecit. 20 21
Et vocavit nomen pueri Jochebed, dicens, Evanuit honor à filiis Israel, eò quòd erepta sit ab eis arca fœderis Domini. 22

CAP. V.

At verò Palæstini capientes arcā fœderis Dei, abduxerunt eam à lapide adjutorii ad Azdod: 1
Et cùm cepissent Palæstini arcam fœderis Domini, introduxerunt eam in ædem Dagonis dei sui, & collocârunt eam prope Dagonem. 2
Et surgentes Azdodæi postero die, invenerunt Dagonem prostratum in faciem suā super terram corā arca Dei: & sumentes Dagonem, redintegrârunt eum in loco suo. 3
Et summo manè consurgentes altera die, ecce Dagonem humi prostratū in faciem suā corā arca Dei; & erat caput Dagonis ambæq; ipsius volæ amputatæ & projectæ super limen januæ, trunco ipsius solo manente in loco suo. 4
Et idcirco sacerdotes Dagonis non calcant limen januæ; & omnes Azdodei qui ingrediuntur ad Dagonem, non calcant limen januæ ad hodierū usque diem. 5
Tum ingruente furore Domini in Azdodæos, perdidit eos, & percussit eos plagâ quâdam in sedibus eorum, ita ut occupasset eos dysenteria, tam Azdodæos quàm omnes eorum conterminos. 6
Cúmq; vidissent Azdodæi quod sibi acciderat, dixerunt, Ne maneat arca Dei Israelis nobiscum, quia furor ejus invasit nos & deum nostrum Dagonem. 7
Et mittentes convocârunt principes Palæstinorum, & dixerunt, Quid faciemus arcæ Dei Israelis? responderunt, Deducamus arcā Dei Israelis ad Gath: sic eduxerunt à se arcam Dei Israelis. 8
Sed cùm remisissent eam ad Gath, percussit Deus cives urbis illius plagâ asperrimâ: percussit enim cives urbis, affecitq; sunt omnes morbo tam parvi quàm magni, & grassata est in eos dysenteria. 9

arcam venire ut ,fuit & : Hecron Dei arcam miserunt Et
10 וישלחו את ארון האלהים עקרון ויהי כבוא ארון
Circũduxerunt : dicendo ,Hecronitæ exclamaverũt & :Hecron Dei
האלהים עקרון ויזעקו העקרנים לאמר הסבו
.meum populum &,me interficiendũ ad ,Israel Dei arcam me ad
אלי את ארון אלהי ישראל להמיתני ואת עמי:
:dixerũtque ,Pelistinorũ satrapas omnes congregaverũt & ,Miseruntque
11 וישלחו ויאספו את כל סרני פלשתים ויאמרו
non & ,suũ locũ in revertatur & ,Israel Dei arcam Dimittite
שלחו את ארון אלהי ישראל וישב למקומו ולא
omni in mortis contritio erat quia :meũ populũ & ,me interficiat
ימית אתי ואת עמי כי היתה מהומת מות בכל
qui viri Et .ibi Dei manus valde erat gravis ;civitate
12 העיר כבדה מאד יד האלהים שם: והאנשים אשר
.cœlos urbis clamor ascẽditq; :locis altis in fũt pcussi,fuerãt mortui nõ
לא מתו הכו בעפלים ותעל שועת העיר השמים:

CAP. VI. ו

.mensibus septem Pelistinorum agro in Domini arca fuit Et
1 ויהי ארון יהוה בשדה פלשתים שבעה חדשים:
Quid : dicendo ,divinos ad & ,sacerdotes ad Pelistini Vocaveruntque
2 ויקראו פלשתים לכהנים ולקסמים לאמר מה
eam dimittamus quo in ,nos scire facite ? Domini arcæ faciemus
נעשה לארון יהוה הודענו במה נשלחנו
,Israel Dei arcam dimittentes Si : dixerũt Et .suũ locũ in
3 למקומו: ויאמרו אם משלחים את ארון אלהי ישראל
:culpatorium ei restituetis restituendo sed ; vacuam eam dimittatis ne
אל תשלחו אתו ריקם כי השב תשיבו לו אשם
.vobis à ejus manus recesserit non cur,vobis erit notum &,curabimini tunc
אז תרפאו ונודע לכם למה לא תסור ידו מכם:
numerum :dixerunt & ? ei restituemus quod,culpatorium Quod :dixerunt Et
4 ויאמרו מה האשם אשר נשיב לו ויאמרו מספר
quia ;aurei mures quinque & ,aureæ mariscæ quinque ,Pelistinorũ satraparũ
סרני פלשתים חמשה עפלי זהב וחמשה עכברי זהב כי
imagines Facietisque .vestris satrapis & ,illis omnibus una plaga
5 מגפה אחת לכלם ולסרניכם: ועשיתם צלמי
;terram corrumpentium ,vestrorũ muriũ imagines & ,vestrarũ mariscarũ
עפליכם וצלמי עכבריכם המשחיתם את הארץ
suam manum faciet levãre fortè si ,gloriam Israel Deo dabitisque
ונתתם לאלהי ישראל כבוד אולי יקל את ידו
quid ut Et .vestra terra desuper & ,vestris diis desuper & ,vobis desuper
6 מעליכם ומעל אלהיכם ומעל ארצכם: ולמה
Parhoh & ,Ægyptii aggravaverũt quemadmodũ vestrum cor aggravabitis
תכבדו את לבבכם כאשר כבדו מצרים ופרעה
? abierũt &,eos dimiserũt & ,eos in illusit quando nonne ?suum cor
את לבם הלוא כאשר התעלל בהם וישלחום וילכו:
vaccas duas & ,unum novum plaustrum facite & ,capite nunc Et
7 ועתה קחו ועשו עגלה חדשה אחת ושתי פרות
vaccas ligabitis & : jugum eas super ascendit non quas ,lactantes
עלות אשר לא עלה עליהם על ואסרתם את הפרות
capietis Et .domum ad eas post à ,earum filios reducetis & ,plaustro in
8 בעגלה והשיבתם בניהם מאחריהם הביתה: ולקחתם
vasa & : plaustro in eam dabitis & ,Domini arcam
את ארון יהוה ונתתם אתו אל העגלה ואת כלי
;ejus latere à capsa in ponetis ,culpatorium ei reddidistis quæ ,aurea
הזהב אשר השבתם לו אשם תשימו בארגז מצדו
sui confinii viam si ,aspicietis Et .vadat & ;eam dimittetis &
9 ושלחתם אתו והלך: וראיתם אם דרך גבולו
grande malum nobis fecit ipsa ;Bethsemes ascendat
יעלה בית שמש הוא עשה לנו את הרעה הגדולה
accidens ;nos in tetigit ejus manus non quòd sciemus & ,non si & : hoc
הזאת ואם לא וידענו כי לא ידו נגעה בנו מקרה
.nobis fuit ipsum
הוא היה לנו:

Versio VUL. LAT.

10 Miserunt ergò arcã Dei in Accaron. Cúmque venisset arca Dei in Accaron,exclamaverũt Accaronitæ, dicentes; Adduxerunt ad nos arcã Dei Israel, ut interficiat nos & populũ nostrũ.
11 Miserunt itaque & congregaverunt omnes satrapas Philisthinorum: qui dixerunt; Dimittite arcã Dei Israel,& revertatur in locũ suũ, & non interficiat nos cũ populo nostro.
12 Fiebat enim pavor mortis in singulis urbibus, & gravissima valdè man⁹ Dei. Viri quoque, qui mortui non fuerant, percutiebantur in secretiori parte natiũ: & ascendebat ululatus uniuscujusque civitatis in cœlum.

CAP. VI.

1 Fuit ergò arca Dñi in regione Philisthinorum septẽ mensib⁹.
2 Et vocaverunt Philisthiim sacerdotes & divinos, dicentes, Quid faciem⁹ de arca Domini? indicate nobis quomodò remittamus eã in locum suum.
3 Qui dixerunt; Si remittitis arcã Dei Israel, nolite dimittere eam vacuã, sed ꝙ debetis, reddite ei pro peccato, & tunc curabimini: & scietis quarè non recedat man⁹ ejus à vobis.
4 Qui dixerunt, Quid est quod pro delicto reddere debeam⁹ ei? Responderúntq;
5 illi; Juxta numerum provinciarum Philisthinorum, quinq; anos aureos facietis,& quinq; mures aureos: quia plaga una fuit omnib⁹ vobis, & satrapis vestris. Facietisq; similitudines anorum vestrorum, et similitudines murium, qui demoliti sunt terrã: et dabitis Deo Israel gloriam; si fortè relevet manũ suam à vobis, et à diis vestris, et à terra vestra.
6 Quarè aggravatis corda vestra, sicut aggravavit Ægyptus,et Pharao cor suum? nónne postquàm percussus est, tunc dimisit eos, et abierunt?
7 Nunc ergò arripite et facite plaustrum novũ unũ: et duas vaccas fœtas,quibus non est impositum jugum, jungite in plaustro;et recludite vitulos earum domi.
8 Tollétisq; arcam Dñi, et ponetis in plaustro;et vasa aurea, quæ exolvistis ei pro delicto, ponetis in capsellam ad latus ejus: et
9 dimittite eam ut vadat. Et aspicietis:et si quidẽ per viam finium suorum ascenderit contra Bethsames, ipse fecit nobis hoc malum grande: sin autẽ minimè; sciemus quia nequaquàm manus ejus tetigit nos, sed casu accidit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἐξαποστέλλουσι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ εἰς (α) Ἀσκάλωνα. καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν οἱ Ἀσκαλωνῖται, λέγοντες, Τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ (β) Ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν;
11 Καὶ (γ) ἐξαποστέλλουσι καὶ συνάγουσι τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ (δ) εἶπον, Ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν.
12 Ὅτι ἐγενήθη (ε) σύγχυσις ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα, ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς (ζ) Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐκεῖ. Καὶ οἱ ζῶντες καὶ οὐκ ἀποθανόντες ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας. καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν.

MS.A. (α) Ἀσκάλωνα. καὶ ἐβόησαν (β) Ἰσραὴλ θανατῶσαι ἡμᾶς (γ) ἀποστέλλουσιν (δ) εἶπαν, (ε) σύγχυσις θανάτου ἐν (ζ) Θεοῦ ἐκεῖ.

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 Καὶ ἦν ἡ (α) κιβωτὸς ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ μῆνας,
2 καὶ ἐξέζεσεν ἡ γῆ αὐτῶν μύας. Καὶ καλοῦσιν ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτῶν, λέγοντες, Τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ (β) κυρίου; γνωρίσατε (γ) ἡμῖν ἐν τίνι ἀποστελοῦμεν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς.
3 Καὶ (δ) εἶπαν, Εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, μὴ δὴ (ε) ἐξαποστείλητε αὐτὴν κενήν, ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνου, καὶ τότε ἰαθήσεσθε, καὶ ἐξιλασθήσεται ὑμῖν. μὴ οὐκ (ζ) ἀποστῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀφ᾽ ὑμῶν;
4 Καὶ λέγουσι, Τί τὸ τῆς βασάνου ἀποδώσομεν αὐτῇ;
5 καὶ εἶπαν, Κατὰ ἀριθμὸν τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων πέντε ἕδρας (η) χρυσᾶς, ὅτι πταῖσμα ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ (θ) λαῷ, καὶ μῦς χρυσοῦς ὁμοίωμα τῶν μυῶν ὑμῶν τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν. καὶ δώσετε τῷ κυρίῳ δόξαν, ὅπως (ι) κουφίσῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν.
6 Καὶ ἱνατί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, (κ) ὡς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐχὶ ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς, (λ) ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ ἀπῆλθον;
7 Καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν (μ) καινὴν, καὶ δύο βόας πρωτοτοκούσας ἄνευ τῶν τέκνων, καὶ ζεύξατε τὰς βόας ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ ἀπαγάγετε τὰ (ν) τέκνα ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον.
8 Καὶ λήψεσθε τὴν (ξ) κιβωτὸν, καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀποδώσετε (ο) αὐτῇ τῆς βασάνου, (π) καὶ θήσετε ἐν θέματι βερσεχθὰν ἐκ μέρους αὐτῆς· καὶ (ρ) ἐξαποστελεῖτε αὐτὴν, καὶ ἀπαλλάξετε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεσθε.
9 Καὶ ὄψεσθε, εἰ ὁδὸν ὁρίων αὐτῆς πορεύσεται (σ) κατὰ Βεθσαμύς, αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύτην· καὶ ἐὰν μὴ, καὶ γνωσόμεθα ὅτι οὐ χεὶρ αὐτοῦ ἧπται ἡμῶν, ἀλλὰ σύμπτωμα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν.

MS.A. (α) κιβωτὸς κυρίου ἐν (β) τοῦ κυρίου; (γ) ἡμῖν καὶ ἐν (δ) εἶπον, (ε) ἀποστείλητε (ζ) ἀποστῇ χεὶρ (η) χρυσᾶς, καὶ πέντε μύας χρυσοῦς, ὅτι (θ) λαῷ, καὶ ποιήσεται ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν μυῶν ὑμῶν (ι) κουφίσει (κ) ὡς ἐβαρύνθη Αἴγυπτος (λ) ἐξαπέστειλεν (μ) καινὴν μίαν, καὶ (ν) τέκνα ὄπισθεν (ξ) κιβωτὸν κυρίου, καὶ (ο) αὐτὰ (π) καὶ οὐ θήσεται ἐν θέματι ἀργὸζ ἐκ μέρους (ρ) ἐξαποστείλατε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεσθε, Καὶ ὄψεσθαι, εἰ εἰς ὁδὸν (σ) καὶ κατὰ Βεθθαμύς,

10 *Et emittunt arcam Dei in Ascalonẽ. Et factum est, ut intravit arca Dei in (l) Ascalonem,& clamaverunt Ascalonitæ, dicentes; Quid convertistis arcam Dei Israel ad nos, ad mortificandum nos,& populum nostrum?*
11 *Et mittunt,& congregant satrapas alienigenarum,& dixerunt; Emittite arcam Dei Israel,& (m) residcat in loco suo: & non mortificabit nos,& populum nostrum.*
12 *Quia facta est confusio in civitate tota, gravis valdè,ut intravit arca Dei Israel (n) illuc. Et qui vivebant,& non sunt mortui;(o) percussi sunt in sedib⁹. Et ascendit clamor civitatis ad cœlum.*

CAP. VI.

1 *Et fuit arca in agro alienigenarum septem menses: & effer-*
2 *buit terra eorum mures. Et alienigenæ vocant sacerdotes,& vates,& incantatores suos, dicentes; Quid faciemus arcæ Domini? Notum facite nobis, in quo mittemus eam ad locum suum.*
3 *Et dixerunt; Si dimittitis vos arcam testamenti Domini Dei Israel,ne dimittatis eam inanem: sed reddentes reddite ei (a) pro cruciatu: & tunc curabimini; & depropitiabitur vobis. Nunquid non recedet (b) manus ejus à vobis?*
4 *Et dicunt, Quid est quod pro cru-*
5 *ciatu reddemus ei? & dixerunt, Juxta numerum (c) satraparum alienigenarum quinq; sedes aureas: quoniam delictum in vobis, & principibus vestris,et populo: & (d) mures aureos similitudinẽ murium vestrorum corrumpentium terram. Et dabitis Domino gloriam; ut allevet manum suam à vobis, & à diis vestris, & à*
6 *terra vestra. Et ut quid aggravatis corda vestra; sicut aggravavit Ægyptus, & Pharao cor suum? Nonne quando illusit eis, dimiserunt eos,et abierunt?*
7 *Et nunc sumite, & facite plaustrum novũ, & duas vaccas primò enixas (e) sine filiis: & jungite vaccas in plaustro: & abducite filios à post eas in domum.*
8 *Et sumetis arcam,& ponetis eã super plaustrum: & vasa aurea reddetis ei pro cruciatu; & ponetis in (f) capsula Berseehthan,(g) à parte ejus. Et dimittetis eam, (h) & expelletis eam,et abibitis:*
9 *Et videbitis, Si viam finium suorum ibit (i) post Bethsamys, ipse fecit nobis malum magnum hoc. Et si non,& cognoscemus, quia non manus ejus tetigit nos: sed accidens hoc evenit nobis.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ושלחו ית ארונא דיי לעקרון והוה כמיתי ארונא דיי לעקרון וזעיקו עקרונאי למימר
אסחרו לותנא ית ארון אלהא דישראל לקטלותנא וית עמנא: ושלחו וכנשו ית כל
11 טורני פלשתאי ואמרו שלחו ית ארון אלהא דישראל ויתוב לאתריה ולא יקטיל יתי
12 וית עמי ארי הות שגוש קטלא בכל קרתא תקיפת לחדא מחתא דיי תמן: וגבריא די
לא מיתו לקו בטחורין וסליקת צוחת קרתא לצית שמיא:

ו

1 והות ארונא דיי בקרוי פלשתאי שבעא ירחין: וקרו פלשתאי לכומריא ולקסמיא למימר
2 מה נעביד לארונא דיי הודיעונא במה נשלחניה לאתריה: ואמרו אם אתון משלחין
3 ית ארון אלהא דישראל לא תשלחון יתיה ריקן אלהן אתבא תתיבון קדמוהי קרבן
4 אשמא בכן תתסון ויתרוח לכון למא לא תנוח מחתיה מנכון: ואמרו מה קורבן אשמא
דנתיב קדמוהי ואמרו מנין טורני פלשתאי חמשא טחורי דהבא וחמשא עכברי דהבא
5 ארי מחתא חדא שויא לכולכון ולטורניכון: ותעבדון צלמי טחוריכון וצלמי עכבריכון
דמחבלין ית ארעא ותתנון קדם אלהא דישראל יקרא מאים תנוח מחתיה מנכון ומן
6 טעותכון ומן ארעכון: ולמה תיקרון ית לבכון כמה דיקרו מצראי ופרעה ית לבהון
7 הלא כד אתפרע מנהון ובתר כן שלחנון ואזלו: וכען סבו ועבידו עגלתא חדתא חדא
ותרתין תורן מינקן די לא נגדא בניר ותיסרון ית תורתא בעגלתא ותתיבון בניהן
8 מבתריהן לביתא: ותסבון ית ארונא דיי ותתנון יתיה בעגלתא וית מני דהבא דאתיבתון
9 קדמוהי קרבן אשמא תשוון בתיבותא מסטריה ותשלחון יתיה ויהך: ותחזון אם באורח
תחומיה יסק לבית שמש מן קדמוהי אתעבידת לנא ית בישתא רבתא הדא ואם לא
נדע ארי לא מחתיה קריבת בנא עירועהוא דהוה לנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Et miserunt arcã Dñi in Gheqron:&fuit,cùm venisset arca Dñi in Gheqron,& clamaverunt Gheqronæi,dicendo: Circuntulerunt ad nos arcã Dei
11 Israel ad occidendũ nos & populũ nostrũ. Et miserunt & congregaverũt omnes tyrannos Pelisthæorũ,et dixerunt: Mittite arcã Dei Israel,et redibit ad locũ suũ,& non occidet me & populũ meum: quoniã fuit conturbatio
12 occisionis in omni urbe;fortis nimis percussio Dñi ibi. Et viri qui non mortui sunt,percussi sunt in constrictionib⁹: & ascendit clamor civitatis ad latus cœlorum.

CAP. VI.

1 ET fuit arca Dñi in urbib⁹ Pelistæorũ septem mensib⁹. Et vocaverunt
2 Pelisthæi sacrificulos & divinatores, dicendo: Quid faciemus arcæ
3 Dñi? docete nos quemadmodũ mittem⁹ eam ad locum suum. Et dixerunt: Si vos mittentes arcã Dei Israel, non mittetis eam vacuã: Sed reddendo reddetis ante ipsã oblationẽ expiationis: Ita sanabimini & refrigeriũ
4 erit vobis: ad quid non quiescet percussio ej⁹ à vobis? Et dixerunt: Quæ oblatio expiationis quã reddem⁹ ante eã? & dixerunt: [*Juxta*] numerum tyrannorũ Pelisthæorũ quinq; mariscæ auri,& quinq; mures auri; quoniã
5 percussio una posita omnib⁹ vobis & tyrannis vestris. Et facietis figuras mariscarũ vestrarũ & figuras muriũ vestrorum qui percutientes terram; & dabitis ante Deũ Israel gloriã: fortasse quiescet percussio ej⁹ à vobis;
6 & ab erroribus vestris, & à terrã vestrã. Et ad quid gravabitis corda vestra quemadmodum aggravaverunt Misẓræi & Pargho cor suum?
7 an non sic ultus est ex eis, et postea dimiserunt eos,et abierunt? Et nunc accipite et facite plaustrum novum unum, et duas boves lactanteis quæ non ductæ sunt in jugo: et ligabitis boves in plaustro, et reducetis fili-
8 os earum de-post eas intrò. Et accipietis arcam Dñi, et dabitis eam in plaustro; et vasa auri, quæ reddetis ante eam oblationem expiationis,
9 ponetis in capsa in latere ejus, et mittetis eam, et ibit. Et prospicietis si in viã termini sui ascendit ad Beth-semes, ab-ante eum factum est nobis malum magnum hoc: et si non, et sciemus quod non percussio ejus accessit nobis: casus ipse qui fuit nobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]

Quapropter miserunt arcam Dei ad Acron, 10
& ululaverunt Acronæi, ac dixerunt, Remiserunt ad nos arcam Dei Israelis, ut interficiat
nos & populum nostrum. Et mittentes con- 11
gregaverunt omnes tyrannos Philistæorum: qui dixerunt, Mittite arcam Dei Israelis, & revertatur in locum suum, ne interficiat nos & populũ nostrum. Erat enim tumult⁹ stragis in tota civitate, & vehementer invaluerat ibi
man⁹ Dei: Et homines qui non moriebantur, 12
multati sunt in podicib⁹ suis, ita ut ascenderet clamor civitatis ad cœlum usque.

CAP. VI.

IGitur mansit arca Dñi in agro Philistæo- 1
rum septẽ mensib⁹. Et vocantes Philistæi 2
sacerdotes ac tyrannos, dixerunt; Quid faciemus arcæ Dñi? indicate nobis quã ratione
remittem⁹ eam in locum suum. Responde- 3
runt, Si remittatis arcam Dñi Dei Israelis, ne remittite eam vacuã, sed omnino afferte illi munera, ac tunc sanabimini: et patescet vobis quã ob rem non recedat man⁹ Dñi à vobis.
Qui dixerunt, Qualia munera afferem⁹ ei? 4
Responderunt, Pro numero tyrannorum Philistæorum quinq; podices aureos, & quinq; mures aureos: quandoquidẽ plaga eadẽ est
vobis & tyrannis vestris. Facietis igitur i- 5
magines anorum vestrorũ, & imagines murium vestrorum qui terrã vastant, & offeretis Deo Israelis honorẽ: fortè transferet manum suã à vobis, à deo vestro, & à terra vestra.
Et ne induretis cor vestrum, quemadmodum 6
induraverunt Ægyptij & Pharaon cor suum, & quemadmodum illuserunt eis, nec dimi-
serunt eos; tamen abierunt. Igitur sumentes 7
facite plaustrum unum novum, et duas vaccas lactantes quib⁹ jugum non est impositum: et vaccas alligate plaustro, et fœt⁹ earum do-
mum remittite, ne sequantur eas. Deinde su- 8
mentes arcã Dñi imponite plaustro; et vasa aurea quæ attulistis ei munera, ponite in sporta ad latus ej⁹, et dimittite eam ut abeat.
Et considerate, si per viam termini ascen- 9
dentis ad Beth-Semes abeat, Domin⁹ quidem affecit nos malo hoc ingenti: sin minùs, sciemus haud manum ejus tetigisse nos, sed casu nobis accidisse.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وارسلوا تابوت اله اسرايل الى عقرون ورن اهل عقرون وقالوا اتوا بتابوت اله اسرايل ليقتلنا
11 ويهلك شعبنا * وارسلوا وجمعوا روساء اهل فلسطين كلهم * وقالوا ارسلوا تابوت اله اسرايل * وردوها
الى موضعها لئلا يقتلنا ويهلك شعبنا لان الموت فشا في القرية كلها * واشتد عليهم غضب الله
12 جدا * والذين لم يموتوا منهم اخذهم الزحير * وارتفع خوار القرية الى السماء *
1 * الفصل السادس * ومكث تابوت الرب في حرث اهل فلسطين سبعة اشهر * ودعا اهل
2 فلسطين الروساء والاحبار وقالوا ما نصنع بتابوت الرب * اخبرونا كيف نصنع * وما نرسل
3 معها اذا رددناها الى موضعها * وقالوا ان انتم ارسلتم تابوت اله اسرايل الى موضعها * لا ترسلوها
خالية بغير هدية * ولكن اتوها بلطف وقرابين * لتبروا من اوجاعكم * وتعرفوا من قبل ماذا
4 اصابكم * لعل ينصرف غضب الرب عنكم وعقابه * وقالوا ما الذي تشيرون علينا ان
نهدي اليها * قالوا اهدوا اليها على عدد روساء اهل فلسطين * صوغوا خمسة مقاعد
5 من ذهب * لان الضربة واحدة التي ابتليتم بها انتم وروساوكم * وصوغوا مثال مقاعدكم *
ومثال الجرذان التي تسلطت على الارض لتفسدها * واهدوها الى اله اسرايل لعله يرحمكم *
6 ويرفع غضبه عنكم * ويصرف البلاء عن ارضكم وعن الاهكم * ولا تقسوا قلوبكم كما اقسى
فرعون واهل مصر * وقسوا قلوبهم وازدروا بهم ولم يرسلوهم * واخرجهم الرب بغير مشيتهم *
7 * فاتخذوا الان عجلا جديدا * وخذوا بقرتين ترضعان لم يعملا عملا * وشدوا العجل بالبقرتين
8 وردوا عجليهما الى البيت * وارفعوا تابوت الرب وصيروها على العجل * واوعية الذهب التي اهديتم
9 اليها اجعلوها في مخلاة * وعلقوا المخلاة في جانب العجل * وسرحوها لتنصرف عنكم * فانظروا الان
ان كانت البقرتان يسيران في طريق حد بيت شمس * فالرب الذي انزل بنا هذا البلاء العظيم *
وان لم تاخذ في ذلك الطريق * فليس بلاونا من قبل الرب * بل انما كان عرض عرض لنا *

Miserunt ergò arcam Dei Israelis in A- 10
cron: ingemuerunt autem Acronæi, dicentes, Adduxerunt ad nos arcam Dei Israelis, ut interficiat nos, & populũ nostrum
perdat. Quare mittentes convocârunt 11
principes omnes Palæstinorũ: qui dixerunt, Amandate arcã Dei Israelis, eamq; remittite in locũ suũ, ne interficiat nos, & populum nostrũ perdat: clades enim grassata erat in tota civitate, & furor
Dei summoperè invaluerat in eos. Et 12
qui non moriebantur ex eis, afficiebantur dysenteriâ, ita ut mugitus urbis in cœlum usq; attolleretur.

CAP. VI.

Cum autem mansisset arca Domini in 1
agro Palæstinorum septem mensibus, Ad- 2
vocârunt Palæstini principes & sacerdotes, & dixerunt, Quid faciemus de arca Domini? indicate nobis quo pacto agendum sit, & quid cũ ea mittendum quan-
do remittemus eã ad locum suum. Re- 3
sponderunt, Si vos remissuri estis arcam Dei Israelis in locum suum, ne remittatis eam vacuã sine munere; sed offerte ei munusculum & oblationes, ut curemini à doloribus vestris, & sciatis cujus rei causâ id vobis acciderit: ut fortè abscedat à vobis furor & punitio Domini.
Dixerunt, Quid cõsilio vestro donabimus 4
ei? Responderunt, Donate illi juxta numerum quinq; principum Palæstinorum; fabrefacite quinque sedes aureas (nã eadẽ est plaga quã affecti estis vos ac principes
vestri) Fabrefacietis inquã, similitudinẽ 5
sedium vestrarum, & similitudinẽ murium qui tellurẽ invaserant ut vastarent eam, & donabitis Deo Israelis: fortè miserebitur vestri, & tollet à vobis iram suã, avertetq; miseriã à terra vestra & à
deo vestro. Et ne aggravetis corda vestra 6
quemadmodũ obdurârunt se Pharaon & Ægyptii, & aggravârunt corda sua; & postquam parvipenderunt eos, nec dimiserunt illos, demũ eduxit eos Domin⁹ illis
invitis. Sumite ergò plaustrũ novũ, & 7
accipientes duas vaccas lactantes quæ operam nondum exercuerunt, alligate plaustrũ vaccis, vitulosque earũ domũ re-
mittite. Deinde tollentes arcã Domini, po- 8
nite eam super plaustrũ; & vasa aurea quæ donâstis ei ponite in pera, & appendite perã ad lat⁹ plaustri, tũ dimittite eã
ut abeat à vobis. Jam verò videte, si ab- 9
ierint vaccæ per viam termini Bethsemes, certè Dominus est qui immisit in nos calamitatem hanc ingentem: quod si eam viã minimè carpserint, calamitas nostra non est à Domino, sed casus fortuitus accidit nobis.

שמואל א : ו

10 ויעשו האנשים כן ויקחו שתי פרות עלות ויאסרום בעגלה ואת בניהם כלו בבית:
11 וישמו את ארון יהוה אל העגלה ואת הארגז ואת עכברי הזהב ואת צלמי טחריהם:
12 וישרנה הפרות בדרך על דרך בית שמש במסלה אחת הלכו הלך וגעו ולא סרו ימין ושמאול וסרני פלשתים הלכים אחריהם עד גבול בית שמש:
13 ובית שמש קצרים קציר חטים בעמק וישאו את עיניהם ויראו את הארון וישמחו לראות:
14 והעגלה באה אל שדה יהושע בית השמשי ותעמד שם ושם אבן גדולה ויבקעו את עצי העגלה ואת הפרות העלו עלה ליהוה:
15 והלוים הורידו את ארון יהוה ואת הארגז אשר אתו אשר בו כלי זהב וישמו אל האבן הגדולה ואנשי בית שמש העלו עלות ויזבחו זבחים ביום ההוא ליהוה:
16 וחמשה סרני פלשתים ראו וישבו עקרון ביום ההוא:
17 ואלה טחרי הזהב אשר השיבו פלשתים אשם ליהוה לאשדוד אחד לעזה אחד לאשקלון אחד לגת אחד לעקרון אחד:
18 ועכברי הזהב מספר כל ערי פלשתים לחמשת הסרנים מעיר מבצר ועד כפר הפרזי ועד אבל הגדולה אשר הניחו עליה את ארון יהוה עד היום הזה בשדה יהושע בית השמשי:
19 ויך באנשי בית שמש כי ראו בארון יהוה ויך בעם שבעים איש חמשים אלף איש ויתאבלו העם כי הכה יהוה בעם מכה גדולה:
20 ויאמרו אנשי בית שמש מי יוכל לעמד לפני יהוה האלהים הקדוש הזה ואל מי יעלה מעלינו:
21 וישלחו מלאכים אל יושבי קרית יערים לאמר השבו פלשתים את ארון יהוה רדו העלו אתו אליכם:

Versio VULG. LAT.

10 Fecerunt ergò illi hoc modo: & tollentes duas vaccas, quæ lactabant vitulos, junxerunt ad plaustrum, vitulósq; earũ
11 concluserunt domi. Et posuerunt arcã Dei super plaustrũ, et capsellã, quæ habebat mures aureos & similitudines ano-
12 rum. Ibant autem in directum vaccæ, per viam quæ ducit Bethsames, & itinere uno gradiebantur, pergentes & mugientes: & non declinabant neq; ad dexterã neq; ad sinistrã: sed & satrapæ Philisthiim sequebantur usq; ad ter-
13 minos Bethsames. Porrò Bethsamitæ metebant triticum in valle: & elevantes oculos suos, viderunt arcam, & gavisi
14 sunt cùm vidissent. Et plaustrũ venit in agrũ Josue Bethsamitæ, & stetit ibi. Erat autẽ ibi lapis magnus, & conciderunt ligna plaustri, vaccásq; imposuerunt super ea holocaustum
15 Dño. Levitæ autem deposuerunt arcã Dei, & capsellam quæ erat juxta eã, in qua erant vasa aurea, & posuerunt super lapidẽ grandẽ. Viri autẽ Bethsamitæ obtulerunt holocausta, & immolaverunt victimas in
16 die illa Dño. Et quinq; satrapæ Philisthinorum viderunt, & reversi sunt in Acca-
17 ron in die illa. Hi sunt autem ani aurei, quos reddiderunt Philisthiim pro delicto, Domino: Azotus unũ, Gaza unũ, Ascalon unũ, Geth unũ,
18 Accaron unũ: Et mures aureos secundũ numerũ urbium Philisthiim, quinq; provinciarum, ab urbe murata usq; ad villã quæ erat absq; muro, & usq; ad Abelmagnum, super quem posuerunt arcã Domini, quæ erat usq; in illũ diem in
19 agro Josue Bethsamitis. Percussit autem de viris Bethsamitibus, eò quòd vidissent arcam Domini: & percussit de populo septuaginta viros & quinquaginta millia plebis. Luxitque populus, eò quòd Dominus percussisset
20 plebem plagã magnã. Et dixerunt viri Bethsamitæ, Quis poterit stare in conspectu Domini Dei sancti hujus? & ad
21 quem ascendet à nobis? Miserúntque nuntios ad habitatores Cariathiarim, dicentes; Reduxerunt Philisthiim arcam Domini: descendite, & reducite eam ad vos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι (τ) οὕτω· καὶ ἔλαβον δύο βόας πρωτοτοκούσας, καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπεκώλυσαν εἰς οἶκον.
11 Καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὸ θέμα (υ) ἐργὰβ καὶ τοὺς μῦς τοὺς (φ) χρυσοῦς.
12 Καὶ κατεύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ὁδὸν (χ) Βαιθσαμύς, ἐν τρίβῳ ἑνὶ ἐπορεύοντο καὶ ἐκοπίων, καὶ οὐ μεθίσταντο δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά. καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῆς ἕως ὁρίων (ψ) Βαιθσαμύς.
13 Καὶ οἱ ἐν Βαιθσαμὺς ἐθέριζον θερισμὸν πυρῶν ἐν κοιλάδι. καὶ ἦραν ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ (ω) εἶδον κιβωτὸν κυρίου, καὶ ηὐφράνθησαν
14 εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς. Καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν εἰς ἀγρὸν (α) Ὡσηὲ τὸν ἐν (β) Βαιθσαμύς, καὶ ἔστησαν ἐκεῖ (γ) παρ' αὐτῇ λίθον μέγαν. καὶ σχίζουσι τὰ ξύλα τῆς ἁμάξης, καὶ τὰς βόας (δ) ἀνήνεγκαν εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ.
15 Καὶ οἱ Λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν (ε) τοῦ κυρίου, καὶ τὸ θέμα (ζ) ἐργὰβ μετ' αὐτῆς, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ μεγάλου. καὶ οἱ ἄνδρες (η) Βαιθσαμὺς ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις (θ) καὶ
16 θυσίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ κυρίῳ. Καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑώρων, καὶ ἀνέστρεψαν (ι) εἰς Ἀσκάλωνα τῇ ἡμέρᾳ
17 ἐκείνῃ. Καὶ αὗται (κ) αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι τῆς βασάνου τῷ κυρίῳ· τῆς Ἀζώτου μίαν, τῆς Γάζης μίαν, τῆς Ἀσκάλωνος μίαν, τῆς Γὲθ μίαν, τῆς
18 Ἀκκαρὼν μίαν. Καὶ (λ) μῦς οἱ χρυσοῖ κατ' ἀριθμὸν πασῶν (μ) πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν πέντε (ν) σατραπῶν ἐκ πόλεως ἐστερεωμένης καὶ ἕως κώμης τοῦ Φερεζαίου, καὶ ἕως λίθου τοῦ μεγάλου, οὗ (ξ) ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν διαθήκης (ο) κυρίου, τοῦ
19 ἐν ἀγρῷ (π) Ὡσηὲ τοῦ Βαιθσαμυσίτου. Καὶ οὐκ (ρ) ἠσμένισαν οἱ υἱοὶ Ἰεχονίου ἐν τοῖς ἀνδράσι (σ) Βαιθσαμύς, ὅτι (τ) εἶδον κιβωτὸν κυρίου. καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς, ὅτι ἐπάταξε κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα.
20 Καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες οἱ ἐκ (υ) Βαιθσαμύς, Τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ τοῦ ἁγίου τούτου; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσε-
21 ται κιβωτὸς κυρίου ἀφ' ἡμῶν; Καὶ (φ) ἀποστέλλουσιν ἀγγέλους πρὸς τοὺς κατοικοῦντας (χ) Καριαθιαρίμ, λέγοντες, Ἀπεστρόφασιν ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν κυρίου, κατάβητε καὶ ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς ἑαυτούς.

Et fecerunt alienigenæ sic: & sumpserunt duas vaccas primò enixas, et junxerunt eas in plaustro: & filios earum abstraxerunt in domum. Et posuerunt arcam Domini super plaustrum, & (k) capsulam Ergab & mures (l) aureos. Et direxerunt vaccæ in via ad viam Bethsamys: in semita una ibant, & laborabant: & non declinaverunt à dextera, neq; à sinistra. Et satrapæ alienigenarum ibant post eam usque ad fines Bethsamys. Et qui in Bethsamys, metebant messem frumentorum in valle. Et elevaverunt oculos suos, & viderunt arcam Domini: & lætati sunt in occursum ejus. Et plaustrum intravit in agrũ Osee, qui in Bethsamys: (m) & statuerunt ibi apud eam lapidem magnum. Et scindunt ligna plaustri, & vaccas attulerunt in holocaustosim Domino. Et Levitæ attulerunt arcam Domini, & capsulam Ergab cum ea, & quæ super eam vasa aurea: & posuerunt super lapidem magnum. Et viri Bethsamys attulerunt holocaustoses, & sacrificia in die illa Domino. Et quinque satrapæ alienigenarum videbant: & reverterunt in Ascalonem die illâ. Et hæ sunt sedes aureæ, quas reddiderunt alienigenæ pro cruciatu, Domino: Azoti unam, Gazæ unã, Ascalonis unam, Geth unam, Accaron unam. Et mures aurei juxta numerum omnium civitatum alienigenarum quinque satraparum à civitate (n) confirmata, & usque ad pagum Pherezæi, & usque ad lapidem magnum: in quo imposuerunt super eum arcam testamenti (o) Domini, quæ erat in agro Osee Bethsamytæ. (p) Et non sunt delectati filii Jechoniæ in viris Bethsamys; qui viderant arcam Domini. Et percussit in eis septuaginta viros, & quinquaginta millia (q) virorũ. Et luxit populus, quia percusserat Dominus in populo plagam magnam valdè. Et dixerunt viri qui de Bethsamys, Quis poterit (r) transire corã Domino Deo sancto isto? Et ad quẽ ascendet arca Domini à nobis? Et mittunt nuntios ad inhabitantes Cariathiarim, dicentes; (s) Redire fecerunt alienigenæ arcã Domini: descendite, & adducite eam ad vos ipsos.

MS.A. (τ) οὕτως· (υ) ἀργὸζ (φ) χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν. Καὶ κατηύθυναν (χ) Βεθσαμύς, (ψ) Βεθσαμύς. Καὶ οἱ ἐν Βεθσαμὺς (ω) ἴδων (α) Ἰησοῦ (β) Βεθσαμύς, (γ) παρ' αὐτὴν (δ) ἀνήνεγκαν ὁλοκάρπωσιν τῷ (ε) κυρίου, καὶ (ζ) ἀργὸζ (η) Βεθσαμὺς (θ) καὶ ἔθυσαν θυσίαν ἐν (ι) εἰς Ἀκκαρὼν τῇ (κ) αἱ ※ αἱ χρυσαῖ, ἃς (λ) μῦς οἱ κατ' (μ) τῶν πόλεων (ν) σατραπιῶν (ξ) ἐπέθεσαν (ο) κυρίου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, τοῦ ἐν (π) Ἰησοῦ τοῦ Βεθσαμυσίτου. (ρ) ἠσμένισαν υἱοὶ (σ) Βεθσαμύς, (τ) εἶδον (υ) Βεθσαμύς, (φ) ἀποστέλλει (χ) Καριαθιαρίμ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ועבדו גבריא כן ונסיבו תרתין תורן מינקן ואסרונון בעגלתא וית בניהן כלו בביתא:
11 ושויאו ית ארונא דיי בעגלתא וית תיבותא וית עכברי דהבא וית צלמי טחוריהון:
12 ואכוינא תורתא בארחא על אורח בית שמש בכבישא חדא אזלין מיזל וגען ולא סטאה
לימינא ולסמלא וטורני פלשתאי אזלין בתריהון עד תחום בית שמש: ובית שמש
13 חצדין חצד חטין במישרא וזקפו ית עיניהון וחזו ית ארונא וחדיאו למחזי: ועגלתא
14 אתת לחקל יהושע די בבית שמש וקמא תמן ותמן אבנא רבתא וצלחו ית אעי עגלתא
15 וית תורתא אסיקו עלתא קדם יי: ולואי אחיתו ית ארונא דיי וית תיבותא די עמיה די
ביה מני דהבא ושויאו על אבנא רבתא וגברי בית שמש אסיקו עלון ונכיסו נכסת
16 קודשין ביומא ההוא קדם יי: וחמשא טורני פלשתאי חזו ותבו לעקרון ביומא ההוא:
17 ואלין טחורי דהבא דאתיבו פלשתאי קרבן אשמא קדם יי דאשדוד חד דעזה חד
18 דאשקלון חד דגת חד דעקרון חד: ועכברי דהבא מנין כל קרוי פלשתאי לחמשא
טורניא מקרוין כריכן ועד קרוי פצחיא ועד אבנא רבתא דאחיתו עלה ית ארונא דיי
19 עד יומא הדין הא היא בחקל יהושע דמבית שמש: וקטל בגברי בית שמש על דחדיאו
דחזו ארונא דיי כד גלי וקטל בסבי עמא שבעין גברא ובקהלא חמשין אלפי גברא
20 ואתאבלו עמא ארי מחא יי בעמא מחא סגיאה: ואמרו גברי בית שמש מן יכיל
21 למקם קדם ארונא דיי אלהים קדישא הדין ולאידין אתר יסתלק מננא: ושלחו אזגדין
לות יתבי קרית יערים למימר אתיבו פלשתאי ית ארונא דיי חותו אסיקו יתיה
לותכון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Et fecerunt viri sic, & acceperunt duas boves lactanteis, & ligaverunt eas
11 in plaustro, & filios earũ clauserunt in domo. Et posuerũt arcã Dñi in plau-
12 stro, & capsã, & mures auri, & figuras mariscarũ eorũ. Et verterunt se bo-
ves in viã, super viam Bethsemes in strata unã, *euntes* eundo; & mugierunt,
& non diverterunt ad dexterã & ad sinistrã: & tyranni Pelisthæorũ am-
13 bulantes post eas usque terminũ Beth-semes. Et Bethsimsæi metentes mes-
sem tritici in planicie; & levaverunt oculos suos & viderunt arcã, & gavisi
14 sunt videndo. Et plaustrũ venit ad agrum Jehosuagh *qui in* Beth-Semes, &
steterunt ibi; & ibi lapis magn': & secuerunt ligna plaustri & boves, &
15 ascendere fecerunt holocaustum ante Dñm. Et Levitæ descendere fecerunt
arcam Dñi, & capsam quæ cum illa, in quã vasa auri, & posuerunt super
lapidem magnum, & viri Beth-Semes ascendere fecerunt holocausta, &
16 mactaverunt mactationem sanctitatum in die illa ante Dñm. Et quinque
17 tyranni Pelisthæorum viderunt, & redierunt ad Gheqron in die illã. Et
hæ mariscæ auri quas redire fecerunt Pelihstæi sacrificiũ expiationis ante
18 Dñm: Asdod unã, Ghaza unã, Askalon unã, Gath unã, & Gheqron unã. Et
mures auri [*juxta*] numerũ omniũ civitatum Pelisthæorũ ad quinque
tyrannos ab urbib' munitis & usque ad urbes apertas, & usq; ad lapidem
magnum super quem ascendere fecerunt arcam Domini usque diem
19 hanc: ecce ille in agro Jehosuagh, qui ex Beth-Semes. Et occidit in viris
Beth-Semes super quod gavisi sunt, quòd viderunt arcam Domini quando
apparuit, & occidit in senib' populi septuaginta viros, & in universitate
quinquaginta mille viros: & luxerunt populus, quoniam percussit Do-
20 min' in populo percussionem magnam. Et dixerunt viri Beth-Semes:
Quis poterit stare ante arcam Domini Dei sancti hanc? & ad quem
21 locum transferetur à nobis? Et miserunt nuncios ad habitatores Kirjath
Jegharim, ad dicendum: Redire fecerunt Pelisthæi arcam Domini; de-
scendite, ascendere facite eam ad vos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Fecerunt ergò viri illi sic, & adducentes du- 10
as vaccas lactantes, alligaverunt eas plau-
stro, & fœtus earum domi incluserunt: Et 11
arcam Dei in plaustro posuerunt cum sporta,
& muribus aureis, atque simulachris ano-
rum suorum; Dimissæque sunt vaccæ per vi- 12
am quæ est prope terminum Beth-semes.
Quæ eâdem semitâ gradientes pergebant
mugientes, neque declinabant ad dexteram
vel ad sinistram: tyranni verò Philistæorum
sequebantur eas usque ad terminum Beth-
semes. Cives autem urbis Beth-semes mete- 13
bant messem triticeam in convalle, sublatis-
que oculis suis viderunt arcam, & gavisi sunt
cùm vidissent eam. Plaustrum itaque venit 14
in agrum Jesu Bethsemesitæ, ibique consti-
tit. Erat autem ibidem lapis magnus; & fin-
dentes ligna plaustri, vaccas obtulerunt holo-
caustum Domino. Nam Levitæ deposue- 15
runt arcam Domini & sportam quæ cum ea
erat, in qua continebantur vasa aurea, po-
sueruntque super lapidem illum magnum.
Cives autem Beth-semes obtulerunt holo-
caustum, & mactârunt victimam in die illa
Deo. Quod videntes quinque tyranni Phili- 16
stæorum, reversi sunt eodem die in Acron.
Porrò hi sunt podices aurei quos attulerũt 17
Philistæi munus Domino: pro Asdod unus,
pro Aza unus, pro Ascalon unus, pro Gath
unus, pro Acron unus: Singulos etiam mu- 18
res aureos juxta numerum omnium civita-
tum Philistæorum, & quinque tyrannorum
urbiũ munitarũ, usque ad oppidũ Pherezæ-
orũ, & usque ad *lapidem* Abel magnũ, su-
per quem collocârant arcam Domini usq; in
præsentem diem, in agro Jesu Bethsemesitæ.
Percussit autem Dominus Bethsemesitas, eò 19
quòd extimuerint arcam Domini: percussit
enim Dominus in populo quinq; millia &
septuaginta viros: contristatus est populus quòd
percussisset Dominus populũ tantâ clade. Di- 20
xeruntq; Bethsemesitæ, Quis consistere possit
coram Domino Deo isto sanctissimo? &
quis abducat à nobis arcam? Et missis lega- 21
tis ad incolas civitatis Naarin, dixerunt, Re-
miserunt Philistæi arcam Domini, descendi-
te, abducite eam ad vos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وفعل القوم كما قيل لهم * وساقوا بقرتين يرضعان * وشدوا العجل بهما * وحبسوا عجليهما في
11 البيت * ووضعوا تابوت الرب على العجل * وعلقوا المخلاة التي فيها الجردان من ذهب وتماثيل
12 مقاعدهم * وسرحوا البقرتين في الطريق الى ناحية بيت شمس * فسارتا في السبيل المستقيم *
واحدا الطريق وهما يخوران ولم يميلا عنه ولا يسرة * وتبعهما رؤساء اهل فلسطين الى حد بيت
13 شمس * وكان اهل قرية بيت شمس يحصدون الحصاد في الغور * ورفعوا اعينهم ونظروا التابوت *
14 وفرحوا حيث راوه * فجرت البقرتان العجل الى حقل يسوع الذي في بيت شمس * ووقفتا هناك *
وكانت هناك صخرة عظيمة * فشقوا خشب العجل * وذبحوا البقرتين وقربوهما قربانا للرب *
15 * وانزل اللاويون تابوت الرب والمخلاة التي كان فيها اوعية الذهب * وصيروها على الصخرة
16 العظيمة واما اهل بيت شمس فقربوا قربانا وذبحوا ذبائح لله في ذلك اليوم * واما رؤساء اهل
17 فلسطين الخمسة عاينوا ما صنع اهل بيت شمس * ورجعوا الى عقرون من يومهم * وهذه
مقاعد الذهب التي صاغ اهل فلسطين قربانا للرب * مصعدة واحدة لاهل اردود * وواحدة
18 لاهل غزة * وواحدة لاهل عسقلان * وواحدة لاهل جات * وواحدة لاهل عقرون * وكذلك جرد
من ذهب على عدد مدن اهل فلسطين * وعلى عدد رؤساء مدنهم الكبار الخمسة * والى
كفر الفرازيين * والى ابل العظيمة * ورفعوا تابوت الرب على الصخرة الى اليوم في مزرعة
19 يسوع الذي من بيت شمس * وضرب الرب اهل بيت شمس * لانهم ازروا بتابوت الرب *
وفزعوا ان يدخلوها بيوتهم وضرب الرب الشعب * ومات منهم خمسة الاف وسبعون رجلا *
20 وحزن الشعب على ما ابتلوا به من الموت من قبل الرب * وحل بهم بلاء عظيم * وقال اهل
21 بيت شمس * من يقدر ان يتم خدمة ربنا والاهنا الطاهر * ومن يصعد التابوت من عندنا * وارسلوا
رسلا الى قرية نعران وقالوا * قد رد اهل فلسطين تابوت الرب * انزلوا فاصعدوها اليكم *

Fecit ergò turba quemadmodum dictum 10
fuerat eis, & adductis duabus vaccis la-
ctantibus alligârunt eis plaustrum, vitulos
autem earum domi recluserunt: Posue- 11
runt arcam Domini super plaustrum,
& appenderunt peram in qua erant
mures aurei & simulachra sedium sua-
rum; Vaccasque per viam dimiserunt 12
Bethsemes versùs: quæ rectâ semitâ
abeuntes viam carpserunt mugientes,
haud dextrorsum neque sinistrorsum de-
flectentes, sequentibus eas principibus
Palæstinorum usque ad limitem Beth-
semes. Porrò cives urbis Bethsemes me- 13
tebant messem in planitie, sublatisque
oculis suis viderunt arcam, & gavisi
sunt cùm vidissent eam. Vaccæ verò 14
trahentes plaustrum usque ad agrum
Josue qui erat in Bethsemes, constite-
runt illic; ibidemque erat lapis magnus:
findentes ergò ligna plaustri, & utram-
que vaccam jugulantes, obtulerunt
eas sacrificium Domino. Et Levitæ 15
deponentes arcam Domini & peram in
qua erant vasa aurea, collocârunt ea
super lapidem illum magnum: Bethseme-
sitæ verò obtulerunt munera, & mactâ-
runt victimas Deo eodem die. At verò 16
quinque principes Palæstinorum, viso
quod fecerant Bethsemesitæ, redierunt ad
Acron eodem die. Porrò hæ sunt sedes 17
aureæ quas aurificio opere fabricârant
Palæstini in oblationem Domino: oblatio
una ab Azdodæis, una à Gazitis, una ab
Ascalanitis, à Gethæis una, & ab Acroni-
tis una: Pari modo mures aurei juxta 18
numerum urbium Palæstinorum, &
juxta numerum quinque principum præ-
cipuarum urbium suarum, usque ad pla-
nitiem Pherezæorum, & usque ad Abel
magnum: & extulerunt arcam Domini
super lapidem illum ad hunc usque diem
in agro Josue qui erat ex Bethsemes.
Percussit autem Dominus cives Bethsemes 19
eò quòd parvipendissent arcam Domini,
& timuerint introducere eam in domos
suas: percussit enim Dominus populum,
& mortui sunt ex eis quinquies mille &
septuaginta viri: & contristatus est po-
pulus propter cladem quâ affecti sunt
à Domino, & quòd tanta calamitas sibi
accidisset. Et dixerunt cives Bethsemes, 20
Quis potest perficere ministerium Domini
Deique nostri sanctissimi? & quis ab-
ducet arcam à nobis? Miserunt ergò 21
nuntios ad civitatem Naaran dicentes,
Jam restituerunt Palæstini arcam Do-
mini, descendite, & abducite eam
ad vos.

CAP. VII. ז

arcam fecerunt ascendere & ,Chiriathjeharim viri venerunt Et
1 ויבאו אנשי קרית יערים ויעלו את־ארון
& : Gibhah in Abinadab domum in eam induxerunt & ,Domini
יהוה ויבאו אתו אל־בית אבינדב בגבעה ואת־
.Domini arcam custodiendum ad sanctificaverunt ejus filium Elhazar
אלעזר בנו קדשו לשמר את־ארון יהוה׃
sunt multiplicati & ,Chiriathjeharim in arcam manere die à ,fuit Et
2 ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו
Israel domus omnis sunt lamentati & : anni viginti fuerunt & ,dies
הימים ויהיו עשרים שנה וינהו כל־בית ישראל
,Israel domum universam ad Semuel dixit Et .Dominum post
3 אחרי יהוה׃ ויאמר שמואל אל־כל־בית ישראל
,Dominum ad revertentes vos vestro corde toto in Si : dicendo
לאמר אם־בכל־לבבכם אתם שבים אל־יהוה
præparate & ; Asthatoth &,vestri medio de alienigenæ deos removete
הסירו את־אלהי הנכר מתוככם והעשתרות והכינו
manu de vos liberabit & ,soli ei servite & ,Dominum ad vestrum cor
לבבכם אל־יהוה ועבדהו לבדו ויצל אתכם מיד
& ,Behalim Israel filii removerunt Et .Pelistinorum
4 פלשתים׃ ויסירו בני ישראל את־הבעלים ואת־
: Semuel dixit Et .soli Domino servierunt & ; Astaroth
5 העשתרת ויעבדו את־יהוה לבדו׃ ויאמר שמואל
vobis pro orabo & ; Mispah in Israel universum Congregate
קבצו את־כל־ישראל המצפתה ואתפלל בעדכם
, aquas hauseruntque ,Mispah in sunt congregati Et .Dominum ad
6 אל־יהוה׃ ויקבצו המצפתה וישאבו־מים
dixeruntque ,illa die in jejunaverũt & ,Domini facies ad effuderunt &
וישפכו לפני יהוה ויצומו ביום ההוא ויאמרו
Israel filios Semuel Judicavitque .Domino Peccavimus :ibi
שם חטאנו ליהוה וישפט שמואל את־בני ישראל
Israel filii essent cõgregati quod ,Pelistim audierũt Et .Mispah in
7 במצפה׃ וישמעו פלשתים כי־התקבצו בני־ישראל
audierunt & : Israel ad Pelistim satrapæ ascenderunt & ,Mispah in
המצפתה ויעלו סרני־פלשתים אל־ישראל וישמעו
filii Dixeruntque .Pelistim faciebus à timuerunt & ,Israel filii
8 בני ישראל ויראו מפני פלשתים׃ ויאמרו בני־
Dominum ad clamando nobis à sileas Ne : Semuel ad Israel
ישראל אל־שמואל אל־תחרש ממנו מזעק אל־יהוה
Semuel tulit Et .Pelistim manu de nos servet & ,nostrum Deum
9 אלהינו וישענו מיד פלשתים׃ ויקח שמואל
: Domino totum ascensionem fecit ascendere & ,unum lactis agnum
טלה חלב אחד ויעלה עולה כליל ליהוה
eum exaudivit & : Israel pro Dominum ad Semuel clamavit &
ויזעק שמואל אל־יהוה בעד ישראל ויענהו
Pelistim & ,ascensionem ascendere faciente Semuel fuit Et .Dominus
10 יהוה׃ ויהי שמואל מעלה העולה ופלשתים
voce in Dominus intonuit & : Israel in prælium ad accesserunt
נגשו למלחמה בישראל וירעם יהוה בקול־
sunt cæsi & ,eos contrivit & ,Pelistæos super illa die in grandi
גדול ביום ההוא על־פלשתים ויהמם וינגפו
,Mispah de Israel viri sunt egressi Et .Israel facies ad
11 לפני ישראל׃ ויצאו אנשי ישראל מן־המצפה
.Bethchar subter ad usq; eos percusserunt & ,Pelistim sunt persecuti &
וירדפו את־פלשתים ויכום עד־מתחת לבית כר׃
inter & Mispah inter posuit & ,unum lapidem Semuel cepit Et
12 ויקח שמואל אבן אחת וישם בין־המצפה ובין
Hucusque : dixit & :hahezer Eben- ejus nomen vocavit & : Sen
השן ויקרא את־שמה אבן העזר ויאמר עד־הנה
.Dominus nobis est auxiliatus
עזרנו יהוה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. VII.

1 VEnerunt ergò viri Cariathiarim, & reduxerunt arcam Dñi, & intulerunt eam in domũ Abinadab in Gabaa: Eleazarum autem filium ejus sanctificaverunt, ut custodiret
2 arcam Domini. Et factũ est, ex qua die mansit arca Domini in Cariathiarim, multiplicati sunt dies (erat quippe jam ann⁹ vigesimus) & requievit omnis domus Israel post
3 Dominum. Ait autem Samuel ad universam domum Israel, dicens; Si in toto corde vestro revertimini ad Dominũ, auferte deos alienos de medio vestrî, Baalim & Astaroth: & præparate corda vestra Domino, & servite ei soli, & eruet
4 vos de manu Philisthiim. Abstulerunt ergò filii Israel Baalim & Astaroth, & servierunt
5 Domino soli. Dixit auté Samuel, Congregate universum Israel in Masphath, ut orem
6 pro vobis Dominũ. Et convenerunt in Masphath: hauseruntq; aquã, & effuderunt in conspectu Domini, & jejunaverunt in die illa: atque dixerunt ibi, Peccavimus Domino: Judicavitq; Samuel filios
7 Israel in Masphath. Et audierunt Philisthiim quòd congregati essent filii Israel in Masphath, & ascenderunt satrapæ Philisthinorũ ad Israel. Quod cùm audissent filii Israel, timuerunt à facie Philisthino-
8 rum. Dixeruntque ad Samuelem; Ne cesses pro nobis clamare ad Dominũ Deũ nostrũ, ut salvet nos de manu Phili-
9 sthinorum. Tulit autem Samuel agnũ lactentem unum, & obtulit illũ holocaustum integrum Domino: & clamavit Samuel ad Dominum pro Israel,
10 & exaudivit eũ Domin⁹. Factum est autem, cùm Samuel offerret holocaustum, Philisthiim iniére prælium contra Israel: intonuit auté Domin⁹ fragore magno in die illa sup Philisthiim, & exterruit eos,
11 & cæsi sunt à facie Israel. Egressiq; viri Israel de Masphath, persecuti sunt Philisthæos, & percusserunt eos, usque ad locum qui erat subter Bethchar.
12 Tulit autem Samuel lapidem unum, et posuit eum inter Masphath et inter Sen: et vocavit nomen loci illius, Lapis adjutorii. Dixitque, Hucusque auxiliat⁹ est nobis Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Κεφ. ζ.

1 Καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες Καριαθιαρὶμ, καὶ ἀνάγουσιν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου· καὶ εἰσάγουσιν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀμιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ τὸν Ἐλεάζαρ (α) τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡγίασαν φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν δια-
2 θήκης κυρίου. Καὶ ἐγενήθη ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν Καριαθιαρὶμ, ἐπλήθυναν αἱ ἡμέραι· καὶ (β) ἐγένετο εἴκοσι ἔτη, καὶ ἐπέβλεψεν πᾶς (γ) οἶκος Ἰσραὴλ ὀπίσω κυ-
3 ρίου. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ, λέγων, Εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπιστρέφετε πρὸς κύριον, περιέλετε (δ) θεοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν, καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑ-
4 μᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. Καὶ (ε) περιεῖλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς Βααλὶμ καὶ τὰ ἄλση Ἀσταρὼθ, καὶ ἐδούλευσαν (ζ) κυρίῳ
5 μόνῳ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Ἀθροίσατε (η) πάντα Ἰσραὴλ εἰς (θ) Μασσηφὰθ, καὶ
6 προσεύξομαι περὶ ὑμῶν πρὸς κύριον. Καὶ συνήχθησαν εἰς (ι) Μασσηφὰθ, καὶ ὑδρεύονται ὕδωρ, καὶ ἐξέχεαν ἐνώπιον κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπαν, Ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
7 ραὴλ εἰς (κ) Μασσηφάθ. Καὶ ἤκουσαν (λ) οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς (μ) Μασσηφάθ· καὶ ἀνέβησαν σατράπαι ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀκούουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφοβήθησαν
8 ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Σαμουὴλ, Μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ᾽ ἡμῶν τοῦ μὴ βοᾶν πρὸς κύριον θεόν σου, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. Καὶ
9 ἔλαβε Σαμουὴλ ἄρνα γαλαθηνὸν ἕνα, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν σὺν παντὶ τῷ λαῷ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐβόησε Σαμουὴλ πρὸς κύριον περὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύ-
10 ριος. Καὶ ἦν Σαμουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν· καὶ ἀλλόφυλοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐβρόντησε κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοὺς (ν) ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν καὶ ἔπταισαν
11 ἐνώπιον Ἰσραήλ. Καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ Μασσηφὰθ, καὶ κατεδίωξαν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως
12 ὑποκάτω τοῦ Βαιθχόρ. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ λίθον ἕνα, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον (ξ) Μασσηφὰθ καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀβενέζερ, Λίθος τοῦ βοηθοῦ· καὶ εἶπεν, Ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν κύριος.

CAP. VII.

1 ET veniunt viri Cariathiarim: et reducunt arcam testamenti Domini. Et introducunt eam in domum Aminadab, quæ in colle. Et Eleazarum filium ejus sanctificaverunt ad custodiendam arcam testamenti Domini.
2 Et factum est, ex qua die fuit arca in Cariathiarim, multiplicati sunt dies: & fuerunt viginti anni. Et (a) respexit omnis domus Israel post Dominum. Et
3 dixit Samuel ad universam domum Israel, dicens; Si in toto corde vestro vos revertitis ad Dominum; circumauferte deos alienos de medio vestri, & (b) lucos: & præparate corda vestra erga Dominum: & servite illi soli: & eruet vos de manu ali-
4 enigenarum. Et circumabstulerunt filii Israel Baalim, & lucos Astaroth: & servierunt Domino
5 soli. Et dixit Samuel, Congregate universum Israel in Massephath, & orabo pro vobis ad
6 Dominum. Et convenerunt in Massephath: & hauriunt aquam & effundebant coram Domino super terram: & jejunaverunt in die illa: & dixerunt, Peccavimus coram Domino. Et (c) judicabat Samuel filios Isra-
7 el in Massiphath. Et audierunt alienigenæ, quia congregati sunt omnes filii Israel in Massephath. Et ascenderunt satrapæ alienigenarum super Israel. Et audiunt filii Israel, & timu-
8 erunt à facie alienigenarum. Et dixerunt filii Israel ad Samuel, Ne taceas à nobis, ut (d) non clames ad Dominum Deum tu-
9 um: & salvabit nos de manu alienigenarum. Et sumpsit Samuel agnum lactentem unum: & attulit eum holocaustosim cum universo populo, Domino. Et clamavit Samuel ad Dominum pro Israel: & exaudivit eum Do-
10 minus. Et erat Samuel offerens holocaustosim: & alienigenæ accesserunt in prælium super Israel. Et tonuit Dominus in voce magna in die illa super alienigenas: & confusi sunt, & ceciderunt
11 coram Israel. Et exierunt viri Israel è Massephath, & persecuti sunt alienigenas: & percusserunt eos usq; sub Bethchor. Et
12 sumpsit Samuel lapidem unum: et statuit illum inter Massephath, & inter veterem. Et vocavit nomen ejus Abenezer, (e) Lapis adjutoris. Et dixit, usq; huc adjuvit nos Dominus.

MS. A. (α) υἱὸν αὐτοῦ ἠνάγκασαν φυλάσσειν (β) ἐγένοντο (γ) ὁ οἶκος (δ) τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους (ε) περιεῖλαν (ζ) τῷ κυρίῳ (η) τὸν πάντα (θ) Μασηφὰτ, (ι) Μασηφὰτ, (κ) Μασηφάτ. (λ) ἀλλόφυλοι ὅτι (μ) Μασηφάτ· (ν) ἀλλοφύλους, * καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω τοῦ Βελχόρ. (ξ) Μασηφὰτ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ז

1 ואתו גברי קרית יערים ואסיקו ית ארונא דיי ואעילו יתיה לבית אבינדב די בגבעתא
2 וית אלעזר בריה זמינו למטר ית ארונא דיי׃ והוה מיומא דשרא ארונא בקרית
יערים וסגיאו יומיא והוו עסרין שנין ואתנהיאו כל בית ישראל בתר פולחנא דיי׃
3 ואמר שמואל לכל בית ישראל למימר אם בכל לבבון אתון תיבין לפולחנא דיי אעדו
ית טעות עממיא מביניכון ועשתרתא ואתקינו לבכון לפולחנא דיי ופלחו קדמוהי
4 בלחודוהי וישזיב יתכון מידא דפלשתאי׃ ואעדיו בני ישראל ית בעליא וית עשתרתא
5 ופלחו קדם יי בלחודוהי׃ ואמר שמואל כנישו ית כל ישראל למצפיא ואצלי עליכון
6 קדם יי׃ ואתכנישו למצפיא ושפיכו לבהון בתיובתא כמיא קדם יי וצמו ביומא ההוא
7 ואמרו חבנא קדם יי ודן שמואל ית בני ישראל במצפיא׃ ושמעו פלשתאי ארי
אתכנישו בני ישראל למצפיא וסליקו טורני פלשתאי על ישראל ושמעו בני ישראל
8 ודחילו מן קדם פלשתאי׃ ואמרו בני ישראל לשמואל לא תשתיק מננא מלצלאה
9 קדם יי אלהנא ויפרקננא מידא דפלשתאי׃ ונסיב שמואל אמרא דחלבא חד ואסקיה
10 עלתא קדם יי וצלי שמואל קדם יי על ישראל וקביל צלותיה יי׃ והוה שמואל מסיק
עלתא ופלשתאי אתקריבו לאגחא קרבא בישראל ואכלי יי בקל רב ביומא ההוא על
11 פלשתאי ושגישנון ואתברו קדם ישראל׃ ונפקו אנשי ישראל מן מצפיא ורדפו
12 ית פלשתאי ומחונון עד מלרע לבית שרון׃ ונסיב שמואל אבנא חדא ושוי
בין מצפיא ובין שנא וקרא ית שמה אבן סעדא ואמר עד הכא
סעדנא יי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VII.

1 ET venerunt viri Kirjath Jegharim, & ascendere fecerunt arcã Dñi, & introduxerunt eã ad domũ Abinadab qui in Gibghatha: & Eleghazar
2 filiũ ejus præfecerunt ad custodiendũ arcã Dñi. Et fuit à die quo mansit arca in Kirjath Jegharim, & multiplicati sunt dies, & fuerunt viginti
3 anni, & quieti fuerunt omnis dom⁹ Israel post cultũ Dñi. Et dixit Semuel ad omné domũ Israel dicendo: Si in omni corde vestro vos redeuntes ad cultũ Dñi, transire facite erroré gentiũ de-inter vos & Ghastaratha, & firmate cor vestrũ *cultui* Dñi, & servite ante eũ in solitudine sua; & libera-
4 bit vos de manu Pelisthæorũ. Et transire fecerunt filii Israel Baghalaja &
5 Ghastharatha, & servierunt ante Dñm in solitudine suá. Et dixit Semuel:
6 Congregate omné Israel ad Miszpeia, & orabo super vos ante Dñm. Et congregati sunt ad Miszpeia, & effuderunt cor suũ in pœnitentiá *ut aquas* ante Dñm, & jejunaverunt in die illo, & dixerunt ibi: Peccavi-
7 mus ante Dñm: & judicavit Semuel filios Israel in Miszpeia. Et audierunt Pelisthæi quòd congregati sunt filii Israel in Miszpeia, & ascenderunt tyranni Pelisthæorũ super Israel: & audierunt filii Israel, & timuerunt ab
8 ante Pelisthæos. Et dixerunt filii Israel ad Semuel. Ne taceas à nobis ab
9 orando ante Dñm Deũ nostrũ, & eripiat nos de manu Pelisthæorum. Et accepit Semuel agnũ lactis unum, & ascendere fecit holocaustum ante
10 Dñm: et oravit Semuel ante Dominum super Israel; et accepit orationé ejus Domin⁹. Et fuit Semuel ascendere faciens holocaustum, et Pelisthæi appropinquarunt ad ineundum bellum in Israel: et sonuit Domin⁹ in voce magna in die illo super Pelisthæos; et conturbavit eos, et fracti sunt ante
11 Israel. Et prodierunt homines Israel ex Miszpeia, et insecuti sunt Peli-
12 sthæos, et percusserunt eos usque subtus Beth-Saron. Et accepit Semuel lapidem unum, et posuit inter Miszpeia et inter Sina: et vocavit nomen ejus, Lapidem auxilii: et dixit: Huc usque auxiliatus est nobis Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ * ܘܐܬܘ ܐܢܫܐ ܕܩܪܝܬ ܢܥܪܝܢ. ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܥܠܘܗܝ
1 ܒܒܝܬܗ ܕܐܒܝܢܕܒ ܕܒܓܒܥܬܐ. ܘܩܕܫܘ ܠܐܠܝܥܙܪ ܒܪܗ. ܘܢܛܪ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢ
2 ܝܘܡܐ ܕܝܬܒ ܐܪܘܢܐ ܒܩܪܝܬ ܢܥܪܝܢ. ܘܣܓܝܘ ܝܘܡܬܐ ܘܗܘܝ ܐܝܟ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ.
ܘܐܬܦܢܝܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܠܒܬܪ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠܗ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.
3 ܐܢ ܒܟܠܗ ܠܒܟܘܢ ܡܬܦܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. ܐܥܒܪܘ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܡܢ
ܒܝܢܬܟܘܢ. ܘܥܫܬܪܬܐ. ܘܬܩܢܘ ܠܒܟܘܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. ܘܦܠܘܚܘܗܝ ܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
ܘܢܦܪܘܩܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܐܥܒܪܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܒܥܠ ܘܥܫܬܪܬܐ. ܘܦܠܚܘ
4 ܠܡܪܝܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܟܢܫܘ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܨܦܐ. ܘܐܨܠܐ
5 ܥܠܝܟܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܡܨܦܐ. ܘܡܠܘ ܡܝܐ. ܘܐܫܕܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܨܡܘ
6 ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܐܡܪܘ. ܚܛܝܢ ܠܡܪܝܐ. ܘܕܢ ܫܡܘܐܝܠ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܨܦܐ.
* ܘܫܡܥܘ ܦܠܫܬܝܐ ܕܐܬܟܢܫܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܨܦܐ. ܘܣܠܩܘ ܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ
7 ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܡܥܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܩܕܡ ܦܠܫܬܝܐ. * ܘܐܡܪܘ ܒܢܝ
8 ܐܝܣܪܝܠ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܠܐ ܬܫܬܠܐ ܡܢ ܠܡܨܠܝܘ ܚܠܦܝܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܕܢܦܪܘܩ
ܠܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܢܣܒ ܫܡܘܐܝܠ ܐܡܪܐ ܚܕ ܕܚܠܒܐ. ܘܐܣܩܗ ܥܠܬܐ ܓܡܝܪܬܐ
9 ܠܡܪܝܐ. ܘܨܠܝ ܫܡܘܐܝܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܚܠܦ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܢܝܗ ܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܫܡܘܐܝܠ
10 ܡܣܩ ܥܠܬܐ. ܘܦܠܫܬܝܐ ܩܪܒܘ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܪܥܡ ܡܪܝܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ
ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܥܠ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܫܓܫ ܐܢܘܢ. ܘܐܬܬܒܪܘ ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ
11 ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܦܐ. ܘܪܕܦܘ ܠܦܠܫܬܝܐ ܘܡܚܘ ܐܢܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܬܚܬ ܡܢ ܒܝܬ
ܟܪ. * ܘܢܣܒ ܫܡܘܐܝܠ ܟܐܦܐ ܚܕܐ. ܘܣܡ ܒܝܬ ܡܨܦܐ ܠܒܝܬ ܫܢܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ.
12 ܟܐܦܐ ܕܥܘܕܪܢܐ. ܘܐܡܪ. ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ ܥܕܪܢ ܡܪܝܐ.

CAP. VII.

VEnerunt ergò cives urbis Naarin, & abdu- 1
centes arcã Dñi adduxerunt eam in domum
Abinadab qui erat in Gebaath, qui consecra-
vit Eliazar filiũ suum, & custodivit arcam
Domini. Et factũ est à die quo resedit arca in 2
civitate Naarin, ut multi lapsi essent dies, es-
sentq; anni circiter viginti, & inclinâssent
omnes Israelitæ post Dñm. Dixit autẽ Samuel 3
ad omnes Israelitas, Si toto corde vestro con-
vertimini ad Dominum, auferte deos alienos
& phana de medio vestri, & firmũ habete cor
vestrũ erga Dominũ, eumq; solũ colite, & eri-
piet vos de manu Philistæorũ. Abstulerunt 4
ergò filii Israel Baal & phana, solumq; Domi-
num coluerunt. Tum dixit Samuel, Congre- 5
gate universum Israelẽ in Masphia, & orabo
pro vobis ad Dominũ. Congregati sunt igitur 6
in Masphia, & haurientes aquã effuderunt co-
ram Domino; & jejunantes illo die, dixerunt,
Quoniã peccavim' in Dominũ: & judicavit
Samuel filios Israel in Masphia. Audientes au- 7
tẽ Philistæi congregatos esse filios Israel in
Masphia, ascenderunt tyranni Philistæorum
contra Israelẽ: quod cùm audissent Israelitæ,
timuerunt à conspectu Philistæorũ. Dixerunt- 8
que filij Israel ad Samuelẽ, Ne cesses orare pro
nobis ad Dominũ Deũ nostrũ, ut liberet nos
de manu Philistæorũ. Et accipiens Samuel 9
agnũ unum lacteũ, obtulit eum holocaustum
integrũ Domino: oravitq; Samuel ad Domi-
nũ pro filiis Israel, & exaudivit eũ Domin'.
Dum Samuel offerret holocaustũ, accesse- 10
runt Philistæi ad pugnandũ contra Israelẽ.
At intonuit Domin' sonitu elato in die illo
adversùs Philistæos, & conturbavit eos, &
profligati sunt corã Israele. Et egressi Israe- 11
litæ de Masphia, persecuti sunt Philistæos, &
interfecerunt eos usque ad *locum qui est* sub
Beth-jasan. Deinde accipiens Samuel lapidẽ 12
quendam, collocavit eum inter Masphia &
Beth-jasan, vocavitque nomen ejus, Lapidem
auxiliorum: & ait, Hucusque auxiliatus est
nobis Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع *

1 * فاتي اهل قرية نعران * واصعدوا تابوت الرب * واتوا بها بيت ابي ناداب الذي في جبعا * وافرز
2 العازار ابنه وقدسه * وحفظ تابوت الرب * ومن يوم ادخل تابوت الرب قرية نعران * وطالت
3 الايام ومضت عشرون سنة * اقبل بنو اسرايل الي الرب اجمعون * وقال صموال لجميع بني اسرايل
ان كنتم تقبلون الي الرب من كل قلوبكم يقينا * اصرفوا عنكم الالهة الغريبة واصنام
الاناث التي تعبدونها سرا * واصلحوا قلوبكم امام الرب واعبدوه وحده * ليخلصكم من ايدي
4 5 اهل فلسطين * واصرف بنو اسرايل عنهم بعلا الصنم واصنام الاناث * وعبدوا الرب وحده * وقال
6 صموال لجميع آل اسرايل * ائتوني جميعا الي مصفيا * لاصلي امام الرب في سبيلكم * واجتمعوا
الي مصفيا * واستقوا ماء ودفقوه امام الرب * وصاموا في ذلك اليوم * وقالوا * لنصوم لانا
7 اذنبنا امام الرب * وحاكم صموال بني اسرايل في مصفيا * وصعد روساء اهل فلسطين الي بني
8 اسرايل * وسمع بنو اسرايل * وفزعوا من اهل فلسطين * وقال بنو اسرايل لصموال * لا تفتر
9 ان تصلي امام الله ربنا ان يخلصنا من ايدي اهل فلسطين * واخذ صموال حملا رضيعا
10 وقربه قربانا للرب * وصلي صموال امام الرب في سبب بني اسرايل * فاستجاب له الرب * وبينما
صموال يقرب قربانا لله * اذا اهل فلسطين قد اجتمعوا ليحاربوا بني اسرايل * فاسمع الرب
11 صوتا عاليا لاهل فلسطين * ففزعوا ورجفت قلوبهم * وهزمهم بنو اسرايل * وخرج بنو اسرايل
من مصفيا * وحاربوا اهل فلسطين وهدموهم * وقتلوا منهم قتلا كثيرا * وبلغت هزيمتهم
12 الي اسفل بيت ياسان * واخذ صموال صخرا عظيمة * فوضعها بين مصفيا وبين بيت ياسان *
ودعا اسمها حجر النصر * وقال * الي ههنا نصرنا الرب *

CAP. VII.

VEnerunt itaque cives urbis Naaran, 1
& abducentes arcam Domini intulerunt
eam in domum Abinadab qui erat in
Gabaa: & is secrevit Eliazar filium
suum, & consecravit eum, custodivitq;
arcam Domini. Et cùm à die quo in- 2
troducta fuit arca Domini in urbem
Naaran, multi fluxissent dies, lapsique
essent anni viginti, receperunt se omnes
Israelitæ ad Dominum. Dixitque Samuel 3
ad omnes Israelitas, Si totis cordibus ve-
stris verè acceditis ad Dominum, aman-
date à vobis deos alienos & idola fœmi-
narum quæ clanculùm colitis, & dispo-
nite corda vestra coram Domino, eumq;
solum adorate, ut liberet vos de manibus
Palæstinorum. Amoverunt ergò filii 4
Israel à se Baal idolum & simulachra
fœminarum, solumq; Deum coluerunt.
Rursum dixit Samuel universis Israelitis, 5
Venite ad me omnes in Masphia, ut orem
coram Domino causâ vestri. Convenerunt 6
igitur in Masphia, & haurientes aquam
effuderunt eam coram Domino, & je-
junaverunt eo die, ac dixerunt, Sanè jeju-
namus, quia deliquimus coram Domino:
& judicavit Samuel filios Israel in
Masphia. Interim ascenderunt principes 7
Palæstinorum ad filios Israel: quo filii
Israel audito, extimuerunt Palæstinos.
Et dixerunt filii Israel ad Samuelem, 8
Ne cesses orare Deum Dominum no-
strum ut eripiat nos de manibus Pa-
læstinorum. Tunc accepit Samuel agnum 9
lactentem, & offerens illum sacrificium
Domino, oravit Samuel Dominum causâ
filiorum Israel, & exaudivit eum Domi-
nus. Dumque Samuel offerret sacrifici- 10
um Deo, ecce Palæstini congregati sunt
ad pugnandum contra filios Israel. Ve-
rùm audire fecit Dominus Palæstinos
fragorem altisonum, quo perterriti fue-
runt, & trepidârunt corda eorum, ita
ut fugârint illos Israelitæ. Nam egressi
Israelitæ è Masphia, prælium commi- 11
serunt cum Palæstinis, & destruxerunt
eos, interfectique fuerunt ex eis cæsi
multi; pervenitque fuga eorum usque
ad inferiorem partem Beth-jasan. Tum
sumpto Samuel ingenti lapide posuit 12
eum inter Masphia & inter Beth-jasan,
vocavitque nomen ejus, Lapidem adju-
torii; dicens, Huc usque adjuvit nos
Dominus.

שמואל א : ח

terminû in venire ultrà addiderunt non & ,Pelistim se humiliaverût Et
13 ויכנעו הפלשתים ולא־יספו עוד לבוא בגבול
.Semuel diebus omnibus Pelistim in Domini manus fuit & : Israel
ישראל ותהי יד־יהוה בפלשתים כל ימי שמואל:
,Israel ab Pelistim acceperant quas urbes se reddiderût Et
14 ותשבנה הערים אשר לקחו־פלשתים מאת ישראל
liberavit earum terminum & ;Gath ad usque & ,Hecron ab ,Israeli
לישראל מעקרון ועד־גת ואת־גבולן הציל
inter & Israel inter pax fuitque : Pelistim manu de Israel
ישראל מיד פלשתים ויהי שלום בין ישראל ובין
.suæ vitæ diebus omnibus Israel Semuel judicavit Et .Emoræum
15 האמרי: וישפט שמואל את־ישראל כל ימי חייו:
;Mispah & ,Ghilgal & ,Bethel circuibat & ,annum in anno ex ibat Et
16 והלך מדי שנה בשנה וסבב בית־אל והגלגל והמצפה
.illis locis omnibus cum ,Israel judicabat &
ושפט את־ישראל את כל־המקומות האלה:
judicavit ibi & :ejus domus ibi quia ,Ramah in ejus reversio Et
17 ותשבתו הרמתה כי־שם ביתו ושם שפט את־
.Domino altare ibi ædificavit & ,Israel
ישראל ויבן־שם מזבח ליהוה:

CAP. VIII. ח

judices suos filios posuit & ,Semuel senuisset cùm ,fuit Et
1 ויהי כאשר זקן שמואל וישם את־בניו שפטים
nomen & ,Joel primogeniti ejus filii nomen fuit Et .Israeli
2 לישראל: ויהי שם־בנו הבכור יואל ושם
ambulaverût non Et .Beersebah in judices ,Abijah ejus secundi
3 משנהו אביה שפטים בבאר שבע: ולא־הלכו
accepertuntque ,avaritiam post declinaverunt sed ,illius viis in ejus filii
בניו בדרכיו ויטו אחרי הבצע ויקחו־
seniores omnes sunt congregati Et .judicium perverterunt & ,munus
4 שחד ויטו משפט: ויתקבצו כל זקני
: eum ad dixerunt Et .Ramah in Semuel ad venerunt & ,Israel
5 ישראל ויבאו אל־שמואל הרמתה: ויאמרו אליו
nunc ;tuis viis in ambulârunt non tui filii & ,senuisti tu Ecce
הנה אתה זקנת ובניך לא הלכו בדרכיך עתה
fuit malum Et .gentes omnes sicut ,nos judicandû ad regem nobis pone
6 שימה־לנו מלך לשפטנו ככל־הגוים: וירע
,regem nobis Da : dixerunt quando ,Semuel oculis in verbum
הדבר בעיני שמואל כאשר אמרו תנה־לנו מלך
Dixitque .Dominum ad Semuel oravit & : nos judicandum ad
7 לשפטנו ויתפלל שמואל אל־יהוה: ויאמר
quæ omnibus in populi voce in Audi : Semuel ad Dominus
יהוה אל־שמואל שמע בקול העם לכל אשר־
,fastidierunt me sed ,fastidierunt te non quia : te ad dicent
יאמרו אליך כי לא אתך מאסו כי־אתי מאסו
die à fecerunt quæ opera omnia Juxta .eos super regnando à
8 ממלך עליהם: ככל־המעשים אשר־עשו מיום
,me dereliquerût & ,hanc diem ad usq; & Ægypto ex eos me facere ascêdere
העלתי אותם ממצרים ועד־היום הזה ויעזבני
.tibi etiam facientes ipsi sic : alienis diis servierunt &
ויעבדו אלהים אחרים כן המה עשים גם־לך:
fueris contestatus contestando cùm veruntamen : eorû voce in audi nunc Et
9 ועתה שמע בקולם אך כי־העד תעיד
est regnaturus qui ,regis rationem eis indicabis & ,eos in
בהם והגדת להם משפט המלך אשר ימלך
populum ad Domini verba omnia Semuel Dixitque .eos super
10 עליהם: ויאמר שמואל את כל־דברי יהוה אל־העם
.regem eo cum à petentes
השאלים מאתו מלך:

Versio VULG. LAT.

13 Et humiliati sunt Philisthiim, nec apposuerunt ultrà ut venirent in terminos Israel. Facta est itaque manus Domini super Philisthæos, cunctis diebus Samuelis.
14 Et redditæ sunt urbes, quas tulerant Philisthiim ab Israel Israeli, ab Accaron usq; Geth, & terminos suos: liberavitq; Israel de manu Philisthinorum, erátque pax inter Israel & Amorrhæum.
15 Judicabat quoque Samuel Israelem cunctis diebus vitæ suæ:
16 Et ibat per singulos annos circuiens Bethel & Galgala & Masphath, & judicabat Israelem in supradictis locis.
17 Revertebatúrque in Ramatha: ibi enim erat domus ejus, & ibi judicabat Israelem: ædificavit etiam *ibi altare Domino.

CAP. VIII.

1 FActú est auté cùm senuisset Samuel, posuit filios suos judices Israel.
2 Fuitq; nomen filii ej9 primogeniti, Joel: & nomen secundi, Abia, judicum in Bersabee.
3 Et non ambulaverunt filii illius in viis ejus: sed declinaverunt post avaritiam, accepertuntque munera, & perverterunt judicium.
4 Congregati ergò universi majores natu Israel, venerunt ad Samuelem in Ramatha.
5 Dixeruntque ei; Ecce tu senuisti, & filii tui non ambulant in viis tuis: Constitue nobis regem, ut judicet nos, sicut & universæ habent nationes.
6 Displicuit sermo in oculis Samuelis, eò quòd dixissent; Da nobis regem, ut judicet nos. Et oravit Samuel ad Dominũ.
7 Dixit autem Dominus ad Samuelem; Audi vocem populi in omnibus quæ loquuntur tibi. Non enim te abjecerunt, sed me, ne regnem super eos,
8 Juxta omnia opera sua, quæ fecerunt à die quâ eduxi eos de Ægypto usque ad diem hanc: sicut dereliquerunt me, & servierunt diis alienis, sicut
9 faciunt etiam tibi. Nunc ergò vocem eorum audi: veruntamen contestare eos, & prædic eis jus regis, qui regnaturus est super eos.
10 Dixit itaque Samuel omnia verba Domini ad populum, qui petierat à se regem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἐταπείνωσε κύριος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι προσελθεῖν εἰς ὅριον Ἰσραήλ· καὶ (ο) ἐγενήθη χεὶρ κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας (π) τοῦ Σαμουήλ.
14 Καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἃς ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς τῷ Ἰσραὴλ (ρ) ἀπὸ Ἀσκάλωνος ἕως Ἀζὸβ· καὶ τὸ ὅριον Ἰσραὴλ (σ) ἀφείλοντο ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Ἰσραὴλ καὶ ἀναμέσον τοῦ Ἀμοῤῥαίου.
15 Καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.
16 Καὶ ἐπορεύετο κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτὸν, καὶ ἐκύκλου Βαιθὴλ καὶ τὴν Γάλγαλα καὶ τὴν (τ) Μασσηφάθ· καὶ ἐδίκαζε τὸν Ἰσραὴλ ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις τούτοις.
17 Ἡ δὲ ἀποστροφὴ αὐτοῦ εἰς Ἀρμαθαὶμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτοῦ· καὶ (υ) ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ.

MS.A. (ο) ἐγένετο (π) Σαμουήλ. (ρ) ἀπὸ Ἀκκαρὼν ἕως Γέθ· καὶ (σ) ἀφείλαντο (τ) Μασηφά· (υ) ἐδίκαζεν τὸν

Κεφ. η'.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε Σαμουὴλ, καὶ κατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ δικαστὰς τῷ Ἰσραήλ.
2 Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰωὴλ, καὶ ὄνομα τοῦ (α) δευτέρου Ἀβιὰ, (β) δικασταὶ ἐν Βηρσαβεέ.
3 Καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν ὁδῷ αὐτοῦ· καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας, καὶ (γ) ἐλάμβανον δῶρα, καὶ (δ) ἐξέκλινον δικαιώματα.
4 Καὶ συναθροίζονται (ε) ἄνδρες Ἰσραὴλ, καὶ παραγίνονται (ζ) εἰς Ἀρμαθαὶμ πρὸς Σαμουήλ.
5 Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἰδοὺ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ υἱοί σου οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σου. καὶ νῦν κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς βασιλέα δικάζειν ἡμᾶς, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη.
6 (η) Καὶ πονηρὸν τὸ ῥῆμα (θ) ἐν ὀφθαλμοῖς Σαμουὴλ, ὡς εἶπαν, Δὸς ἡμῖν βασιλέα δικάζειν (ι) ἡμᾶς. καὶ προσηύξατο Σαμουὴλ πρὸς κύριον.
7 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουὴλ, Ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, καθὰ ἂν (κ) λαλῶσί σοι, ὅτι οὐ σὲ ἐξουθενήκασιν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ (λ) ἐξουθενώκασι τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν,
8 Κατὰ (μ) πάντα τὰ ποιήματα, ἃ ἐποίησάν μοι ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου (ν) ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐδούλευον θεοῖς ἑτέροις· οὕτως αὐτοὶ (ξ) ποιοῦσι καὶ σοί.
9 Καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν· πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρτύρῃ αὐτοῖς, καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως ὃς (ο) βασιλεύσει ἐπ' αὐτούς.
10 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πᾶν τὸ (π) ῥῆμα τοῦ κυρίου πρὸς τὸν λαὸν τοὺς αἰτοῦντας παρ' αὐτοῦ βασιλέα.

MS.A. (α) δευτέρου αὐτοῦ Ἀβιὰ, (β) δικαστὰς (γ) ἐλάμβανον (δ) ἐξέκλιναν (ε) πάντες ἄνδρες (ζ) πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαίμ. Καὶ (η) Καὶ ἦν πονηρὸν (θ) ἐνώπιον Σαμουὴλ, (ι) ἐφ' ἡμᾶς. (κ) λαλήσουσίν σοι, (λ) ἐξουθενήκασιν (μ) πάντα ἃ ἐποίησάν (ν) καὶ ἕως (ξ) ποιοῦσιν. Καὶ σὺ νῦν (ο) βασιλεύει (π) ῥῆμα κυρίου

Et humiliavit Dominus alienigenas: & non adjecerunt ultrà accedere ad terminum Israel. Et facta est manus Domini super alienigenas omnibus dieb9 Samuel. 13
Et redditæ sunt civitates, quas ceperant alienigenæ de filiis Israel: & (f) reddiderunt se ipsi Israel ab (g) Ascalone usq; Azob: & terminum Israel abstulerunt de manu alienigenarum. Et fuit pax inter Israel & inter Amorrhæum. 14
Et judicabat Samuel Israel omnibus diebus vitæ suæ: 15
Et ibat per annum annum, & circuibat Bethel, & Galgala, & Masphath: & judicabat Israel in omnibus (h) sanctificatis his. 16
Reversio autem ejus erat in Armathem, quoniam ibi erat domus ejus: & judicabat ibi Israel, & ædificavit ibi altare Domino. 17

CAP. VIII.

ET factum est, ut senuit Samuel, & constituit filios suos judices ipsi Israel. 1
Et hæc nomina filiorum ejus. Primogenitus Joel, & nomen secundi Abia, Judices in Bersabee. 2
Et non ambulaverunt filii ejus in via ejus: & declinaverunt post (a) consummationem: & accipiebant dona, & pervertebant justificationes. 3
Et congregantur viri Israel, & veniunt in Armathem ad Samuel, 4
Et dixerunt ei; Ecce tu senuisti, & filii tui non ambulant in via tua. Et nunc constitue super nos regem ad judicandum nos; sicut & cæteræ gentes. 5
Et malum fuit verbum in oculis Samuel, quia dixerunt; Da nobis regem ad judicandum nos. Et oravit Samuel ad Dominum. 6
Et dixit Dominus ad Samuel; Audi vocem populi juxta quæcunq; loquantur tibi: quoniam non te spreverunt, sed me spreverunt, ut non regem super eos, 7
Secundùm omnia facta, quæ fecerunt mihi, ex qua die eduxi eos ex Ægypto usq; in diem hanc: & dereliquerunt me, & serviebant diis aliis. Sic ipsi faciunt & tibi. 8
Et nunc audi vocem eorum. Tantummodò contestans contestaberis eis: & annuntiabis eis justificationem regis, qui regnabit super eos. 9
Et dixit Samuel omne verbum Domini ad populum petentes ab eo regem. 10

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ואתברו פלשתאי ולא אוסיפו עוד למעל בתחום ישראל והות מחתא דיי בפלשתאי
13 כל יומי שמואל: ותבא קרויא דנסיבו פלשתאי מן ישראל לישראל מעקרון ועד גת
14 וית תחומיהון שיזיב ישראל מידא דפלשתאי והוה שלמא בין ישראל ובין אמוראי:
15 ודן שמואל ית ישראל כל יומי חיוהי: ואזל בזמן שנא בשנא ומסחר לבית אל
16 ולגלגלא ולמצפיא ודאן ית ישראל ית כל אתריא האלין: ובמתביה לרמתא ארי תמן
17 ביתיה ותמן דן ית ישראל ובנא תמן מדבחא קדם יי:

ח

1 והוה כד סיב שמואל ומני ית בנוהי דינין על ישראל: והוה שום בריה בוכריה יואל
2 ושום תניניה אביה דינין בבאר שבע: ולא הליכו בנוהי באורחתיה ואתפניאו בתר
3 ממון דשקר וקבילו שוחדא וצלו דינא: ואתכנישו כל סבי ישראל ואתו לות שמואל
4 לרמתא: ואמרו ליה הא את סבתא ובנך לא הליכו בארחתך כען מני לנא מלכא
5 למדננא ככל עממיא: ובאיש פתגמא בעיני שמואל כד אמרו מני לנא מלכא למדננא
6 וצלי שמואל קדם יי: ואמר יי לשמואל קביל למימר עמא לכל דיימרון לך ארי לא
7 יתך רחיקו ארי בפולחני קצו מלמהוי מלכא עליהון: ככל עובדיא די עבדו מיומא
8 דאסקית יתהון ממצרים ועד יומא הדין ושבקו פולחני ופלחו לטעות עממיא כן אנון
9 עבדין אף לך: וכען קביל למימריהון ברם ארי אסהדא תסהיד בהון ותחוי להון
10 נימוסא דמלכא דימלך עליהון: ואמר שמואל ית כל פתגמיא דיי לעמא דשאלין
מניה מלכא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fracti sunt Pelisthæi, & non addiderunt amplius ut intrarent in terminum Israel: & fuit percussio Dñi in Pelisthæos omnibus diebus Semuel. 13
Et rediérũt urbes quas ceperunt Pelisthæi ab Israel ad Israel ab Ghekeron & usque Gath, & terminos earum eripuit Israel de manu Pelisthæorũ: & fuit pax inter Israel & inter Emoræum. 14
Et judicavit Semuel Israel omnib9 dieb9 vitæ suæ. 15
Et ambulavit in tempore anno in anno, & reversus est ad Bethel, & ad Gilghela, & ad Miszpeia: & judicavit Israel omnia loca hæc. 16
Et cùm reverteretur ad Ramatha, quoniam ibi domus ejus; & ibi judicavit Israel; & ædificavit ibi altare ante Dominum. 17

CAP. VIII.

ET fuit quando senuit Semuel, & præfecit filios suos judices Israeli. 1
Et fuit nomen filii ej9 primogeniti Joel, & nomen secundi ejus Abia, judicantes in *Beer Sabagh*. 2
Et non ambulaverunt filii ejus in via illius, & respexerunt post mamon falsitatis; & acceperunt munus, & declinaverunt judicium. 3
Et congregati sunt omnes senes Israel, & venerunt ad Semuelem ad Ramatha. 4
Et dixerunt ei: Ecce tu senuisti, & filii tui non ambulaverunt in via tuâ; nunc præfice nobis regem ad judicandum nos sicut omnes gentes. 5
Et malum fuit verbum in oculis Semuelis, quando dixerunt: Præfice nobis regem ad judicandum nos: & oravit Semuel ante Dñm. 6
Et dixit Dominus ad Semuelem: Audi dicto populi in omnibus quæ dicent tibi, quia non te elongaverunt: nam in cultu meo spreverunt ne sim rex super eos. 7
Juxta omnia facta quæ fecerunt à die quo ascendere feci eos ex Ægypto, & usque diem hunc, & reliquerunt cultum meum, & coluerunt errorem gentium, sic illi facientes etiam tibi. 8
Et nunc audi dictis eorum: verum tu obtestando obtesteris in eos, & indices illis statutum regis qui regnabit super eos. 9
Et dixit Semuel omnia verba Domini ad populum, qui petentes ab eo regem. 10

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܘܐܬܡܟܟܘ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܠܐ ܐܘܣܦܘ ܬܘܒ ܠܡܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܘܬ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܦܠܫܬܝܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܗ ܕܫܡܘܐܝܠ.
14 ܘܐܬܦܢܝ ܩܘܪܝܐ ܕܢܣܒܘ ܦܠܫܬܝܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܥܩܪܘܢ ܘܥܕܡܐ ܠܓܬ ܘܬܚܘܡܝܗܝܢ. ܘܦܪܩ ܡܪܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܗܘܐ ܫܝܢܐ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐܡܘܪܝܐ.
15 ܘܕܢ ܗܘܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܐܝܣܪܝܠ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܘܗܝ.
16 ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܫܢܐ ܒܫܢܐ ܘܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܘܠܓܠܓܠ ܘܠܡܨܦܝܐ. ܘܕܐܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܘܟܠܗܘܢ ܐܬܪܘܬܐ ܗܠܝܢ.
17 ܘܗܦܟ ܗܘܐ ܠܪܡܬܐ ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܗܘܐ ܒܝܬܗ. ܘܬܡܢ ܕܐܢ ܗܘܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܡܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ.
* ܫܠܡ * ܙ *

1 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܣܐܒ ܫܡܘܐܝܠ. ܣܡ ܠܒܢܘܗܝ ܕܝܢܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ.
2 ܘܗܘܐ ܫܡܐ ܕܒܘܟܪܗ ܝܘܐܝܠ. ܘܫܡܐ ܕܬܢܝܢܗ ܐܒܝܐ. ܘܗܘܘ ܕܝܢܝܢ ܒܒܐܪ ܫܒܥ.
3 ܘܠܐ ܐܙܠܘ ܒܢܘܗܝ ܒܐܘܪܚܬܗ. ܐܠܐ ܣܛܘ ܒܬܪ ܥܘܠܐ. ܘܢܣܒܝܢ ܗܘܘ ܫܘܚܕܐ. ܘܡܨܠܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢܐ.
4 ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܣܒܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܫܡܘܐܝܠ ܠܪܡܬܐ.
5 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܐ ܐܢܬ ܣܒܬ. ܘܒܢܝܟ ܠܐ ܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܬܟ. ܗܫܐ ܣܝܡ ܠܢ ܡܠܟܐ ܕܢܕܘܢܢ ܐܝܟ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
6 ܘܒܐܫ ܦܬܓܡܐ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܐܡܪܘ ܗܒ ܠܢ ܡܠܟܐ ܕܢܕܘܢܢ ܐܝܟ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܨܠܝ ܫܡܘܐܝܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
7 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ ܫܡܥ ܠܩܠܗ ܕܥܡܐ ܒܟܠ ܕܐܡܪܝܢ ܠܟ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܐܣܠܝܘ ܐܠܐ ܠܝ ܐܣܠܝܘ ܕܠܐ ܐܡܠܘܟ ܥܠܝܗܘܢ.
8 ܐܝܟ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕܘ ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܐܣܩܬ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܨܪܝܢ ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܫܒܩܘܢܝ ܘܦܠܚܘ ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܟ ܥܒܕܝܢ.
9 ܘܗܫܐ ܫܡܥ ܠܩܠܗܘܢ. ܒܪܡ ܐܣܗܕ ܐܣܗܕ ܒܗܘܢ. ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܢܡܘܣܗ ܕܡܠܟܐ ܕܢܡܠܘܟ ܥܠܝܗܘܢ.
10 ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܟܠܗܘܢ ܡܠܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܠܥܡܐ ܕܫܐܠܘ ܡܢܗ ܡܠܟܐ.

Sic profligati sunt Philistæi, nec perrexerunt deinceps Philistæi invadere terminum Israelis. Fuitque manus Domini contra Philistæos cunctis diebus Samuelis. 13
Et restituerunt Israeli civitates quas ceperant Philistæi ab Israele, ab Acron usque ad Gath cum terminis earum: & eripuit Dominus Israelem de manu Philistæorum: Fuitque pax inter Israelem & Amorrhæos. 14
Judicavit autem Samuel filios Israel cunctis diebus vitæ suæ. 15
Et abiens singulis annis obibat Beth-il, & Galgalam, & Masphiam, judicabatque Israelem & omnes regiones istas. 16
Tum revertebatur domum suam, ibique judicabat Israelem: & ædificavit illic aram Domino. 17

CAP. VIII.

Factum est autem ut cùm senuisset Samuel, constitueret filios suos judices super Israelem. 1
(Erat autem nomen filii ejus primogeniti Joel, & nomen secundi ipsius *filii*, Abia) judices *inquam*, in Bir-sebaa. 2
At non ambularunt filii ejus in viis ejus, sed declinarunt post fraudem, accipientes munus, & pervertentes judicium. 3
Quamobrem congregati universi seniores filiorum Israelis, venerunt ad Samuelem in Rama. 4
Dixeruntque ad eû, Ecce tu senuisti, & filii tui non ambulant in viis tuis: da igitur nobis regem, ut judicet nos pro more cunctarum gentium. 5
Displicuit sermo in oculis Samuelis, cùm dixissent ei, Da nobis regem ut judicet nos juxta morem cunctarum gentium: & oravit Samuel ad Dominum. 6
Dixitque Dominus ad Samuelem, Ausculta voci populi in omnibus quæ dicunt tibi: non enim te spreverunt, sed me spreverunt ne regnem super eos. 7
Secundùm omnia opera quæ fecerunt ab eo die quo eduxi eos de terra Ægypti ad hunc usque diem, deserentes me, & colentes deos alienos; sic ipsi tibi quoque faciunt. 8
Nunc autem ausculta voci eorum: at sedulò contestare eos, & declara eis jus regis qui regnaturus est super eos. 9
Retulit ergò Samuel omnes Domini sermones populo qui petierant ab eo regem; 10

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 وانكسر اهل فلسطين ولم يعودوا ان يدخلوا حد بني اسرائيل * واشتد عقاب الرب علي
14 اهل فلسطين جميع ايام حياة صموئيل * ورد صموئيل علي بني اسرائيل جميع القري التي اخذ
منهم اهل فلسطين * من حد عقرون والي جات بحدودها * وانقذ الرب بني اسرائيل من ايدي
15 اهل فلسطين * وصالح بنو اسرائيل الامورانيين وسالموهم * وحكم صموئيل لبني اسرائيل وتولا
16 قضاهم كل ايام عمره * وكان ينطلق كل حول ويمضي الي بيت ايل * والجلجال * ومصفيا وينظر
17 في قضاء بني اسرائيل * واحكام المداين والبلدان كلها * ثم يرجع الي الرامة * لان بيته كان هناك *
وفيها كان ينظر في احكام بني اسرائيل وابتنا هناك مذبحا للرب * الفصل الثامن *
1
2 فلما كبر صموئيل وشاخ * صير بنيه قضاه علي بني اسرائيل * وكان اسم بكره يوال * واسم
3 ابنه الثاني ابيا * هذان كانا يجلسان للقضاء في بير سبع * ولم يسر ابناه في طرقه * ولكنهما
4 احبا الحكم * وارتشيا وحابيا في القضاء * واجتمع جميع مشيخة بني اسرائيل * واتوا الي صموئيل
5 الي الرامة * وقالوا له * قد شخت وكبرت * وبنوك ليس يسيرون في طرقك * ولا يعملون عملك *
6 صير الان علينا ملكا يحكم في امورنا كمثل جميع الشعوب * وشق ذلك علي صموئيل حين
7 قالوا له * صير علينا ملكا يقضي لنا كمثل جميع الشعوب * وصلي صموئيل امام الرب * وقال
الرب لصموئيل * اسمع قول الشعب * واعمل بما يقولون لك لانهم ليس اياك رذلوا بل اياي رذلوا
8 انا * ولم يهووا ان املك عليهم * مثل جميع الاعمال التي عملوا منذ يوم اخرجتهم من ارض
مصر الي اليوم الذي تركوني وعبدوا الهة اخري * كذلك يعملون بك ايضا * فاسمع الان قولهم *
9 ولكن ناشدهم واعلمهم واخبرهم بسنن الملوك التي تملك عليهم * وقص صموئيل علي
10 الشعب جميع الاقوال التي قال الرب له حين طلبوا ملكا *

Confracti ergò fuerunt Palæstini, & non sunt ampliùs ingressi terminum filiorum Israel: aspera fuit enim punitio Domini contra Palæstinos cunctis diebus vitæ Samuelis. 13
Reduxit etiam Samuel filiis Israel omnes civitates quas abstulerant ab eis Palæstini, à termino Acronis usque ad Gath cum limitibus earum: & liberavit Dominus Israelitas de manibus Palæstinorum: & reconciliati sunt Israelitæ cum Amorrhæis, pacemque inierunt cum eis. 14
Judicavit autem Samuel Israelitas, functusque est inter eos judiciali munere cunctis diebus ætatis suæ. 15
Et discedens quotannis pergebat ad Beth-el, & Galgal, atque Maspbia, prospiciebatque judicio filiorum Israel, & causis urbium ac regionum omnium. 16
Tum redibat ad Rama; quoniam illic erat domus ejus, ibique vacabat litibus filiorũ Israel, & ibidem extruxit altare Domino. 17

CAP. VIII.

Cùm autem Samuel grandævus esset ac senex, constituit filios suos judices super Israelitas. 1
Eratque nomen primogeniti ejus, Joel; nomen autem filii ipsius secundi, Abia: Hi duo sedebant pro tribunali in Bir-sebaa. 2
Sed non ambulârunt filii ejus in viis ipsius; imò verò fraudem diligentes munera admittebant, & ossentabantur in judicio. 3
Quare congregati omnes seniores filiorum Israel, convenerunt Samuelem in Rama: 4
Et dixerunt ei, Jam senex & grandævus es, & filii tui non ambulant in viis tuis, nec imitantur opera tua: constitue ergò super nos regem qui causas nostras judicet pro more cunctarũ gentiũ. 5
Ægrè tulit id Samuel, cùm dixissent ei, Constitue super nos regem qui nos judicet instar cunctarum gentiũ: & precatus est Samuel Dominũ. 6
Dixitque Dominus ad Samuelem, Audi dictum populi, & fac quod tibi dicunt: nam non te quidem reprobârunt, sed me quidem reprobârunt, nec optant me regnare super eos. 7
Secundùm omnia opera quæ fecerunt ab eo die quo eduxi eos è terra Ægypti ad hodiernum usque diem quo me destituerunt & servierunt diis aliis; sic tibi quoq; faciunt. 8
Nunc autẽ acquiesce dicto eorum: verùm contestare eos, & declara eis, & indica illis jura regum qui regnaturi sunt super eos. 9
Narravit ergò Samuel populo sermones quos dixerat sibi Dominus cùm regem postulâssent; 10

שמואל · א : ט

: vos super est regnaturus qui regis ratio erit Hæc : dixit Et
11 וַיֹּאמֶר זֶה יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם
,suis equitibus in & ,suo curru in sibi ponet & ,capiet vestros filios
אֶת־בְּנֵיכֶם יִקָּח וְשָׂם לוֹ בְּמֶרְכַּבְתּוֹ וּבְפָרָשָׁיו
,millium principes sibi ponendum ad Et .ejus currus facies ad current &
12 וְרָצוּ לִפְנֵי מֶרְכַּבְתּוֹ׃ וְלָשׂוּם לוֹ שָׂרֵי אֲלָפִים
,suã messem metendũ ad &,suã arationẽ arandũ ad &,quinquaginta principes &
וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְלַחֲרֹשׁ חֲרִישׁוֹ וְלִקְצֹר קְצִירוֹ
vestras filias Et .sui currus vasa & ,sui belli vasa faciendum ad &
13 וְלַעֲשׂוֹת כְּלֵי־מִלְחַמְתּוֹ וּכְלֵי רִכְבּוֹ׃ וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם
,vestros agros Et .pistrices in & ,coquinarias in & ,pigmentarias in capiet
14 יִקָּח לְרַקָּחוֹת וּלְטַבָּחוֹת וּלְאֹפוֹת׃ וְאֶת־שְׂדוֹתֵיכֶם
.suis servis dabitque ,accipiet bona vestra oliveta & ,vestras vineas &
וְאֶת־כַּרְמֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים יִקָּח וְנָתַן לַעֲבָדָיו׃
,suis eunuchis dabit & ;decimabit vestras vineas & ,vestra semina Et
15 וְזַרְעֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם יַעְשֹׂר וְנָתַן לְסָרִיסָיו
vestros electos & ,vestras ancillas & ,vestros servos Et .suis servis atque
16 וְלַעֲבָדָיו׃ וְאֶת־עַבְדֵיכֶם וְאֶת־שִׁפְחוֹתֵיכֶם וְאֶת־בַּחוּרֵיכֶם
vestrum Pecus .suo opere in faciet & ;capiet vestros asinos & ,optimos
17 הַטּוֹבִים וְאֶת־חֲמוֹרֵיכֶם יִקָּח וְעָשָׂה לִמְלַאכְתּוֹ׃ צֹאנְכֶם
illa die in clamabitis Et .servos in ei eritis vos & ,decimabit
18 יַעְשֹׂר וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לוֹ לַעֲבָדִים׃ וּזְעַקְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא
Dominus respondebit non & ,vobis elegistis quem ,vestri regis faciebus à
מִלִּפְנֵי מַלְכְּכֶם אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם לָכֶם וְלֹא־יַעֲנֶה יְהוָה
voce in audire populus renuerunt Et .illa die in vobis
19 אֶתְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיְמָאֲנוּ הָעָם לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל
.nos super erit rex quinimò ; Nequaquam : dixerunt & ,Semuel
שְׁמוּאֵל וַיֹּאמְרוּ לֹּא כִּי אִם־מֶלֶךְ יִהְיֶה עָלֵינוּ׃
nos judicabitque : gentes omnes sicut nos etiam erimus Et
20 וְהָיִינוּ גַם־אֲנַחְנוּ כְּכָל־הַגּוֹיִם וּשְׁפָטָנוּ
.nostra bella pugnabit & ,nostras facies ad egredietur & ,noster rex
מַלְכֵּנוּ וְיָצָא לְפָנֵינוּ וְנִלְחַם אֶת־מִלְחֲמֹתֵנוּ׃
auribus in ea est locutus & ,populi verba omnia Semuel Audivitque
21 וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֵת כָּל־דִּבְרֵי הָעָם וַיְדַבְּרֵם בְּאָזְנֵי
,eorũ voce in Audi : Semuel ad Dominus Dixitque .Domini
22 יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹלָם
: Israel viros ad Semuel dixitque : regem eis facies regnare &
וְהִמְלַכְתָּ לָהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
.suam civitatem in vir Ite
לְכוּ אִישׁ לְעִירוֹ׃

CAP. IX. ט

filii ,Abiel filius ,Chis ejus nomen & ,Binjamin de vir fuit Et
1 וַיְהִי־אִישׁ מִבִּן־יָמִין וּשְׁמוֹ קִישׁ בֶּן־אֲבִיאֵל בֶּן־
.robore fortis Jemini viri filii ,Aphiach filii ,Becorath filii ,Seror
צְרוֹר בֶּן־בְּכוֹרַת בֶּן־אֲפִיחַ בֶּן־אִישׁ יְמִינִי גִּבּוֹר חָיִל׃
vir non & ,bonus & ,electus ,Saul ejus nomen & ,filius erat ei Et
2 וְלוֹ־הָיָה בֵן וּשְׁמוֹ שָׁאוּל בָּחוּר וָטוֹב וְאֵין אִישׁ
erat altus sursum & ,suo humero ab : illo præ bonus Israel filiis de
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשִּׁכְמוֹ וָמַעְלָה גָּבֹהַּ
: Saul patri Chis asinæ perierant Et .populo omni præ
3 מִכָּל־הָעָם׃ וַתֹּאבַדְנָה הָאֲתֹנוֹת לְקִישׁ אֲבִי שָׁאוּל
unum tecum nunc Cape : suũ filium Saul ad Chis dixitque
וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל־שָׁאוּל בְּנוֹ קַח־נָא אִתְּךָ אֶת־אַחַד
transivit Et .asinas quære ,vade ,surge & ,pueris de
4 מֵהַנְּעָרִים וְקוּם לֵךְ בַּקֵּשׁ אֶת־הָאֲתֹנֹת׃ וַיַּעֲבֹר
: invenerunt non & ,Salisah terram in transivit & ,Ephraim monte in
בְּהַר־אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֹר בְּאֶרֶץ־שָׁלִשָׁה וְלֹא מָצָאוּ
,Jemini terram in transivit & : non & ,Sahalim terram in transiverunt &
וַיַּעַבְרוּ בְאֶרֶץ־שַׁעֲלִים וָאַיִן וַיַּעֲבֹר בְּאֶרֶץ־יְמִינִי
.invenerunt non &
וְלֹא מָצָאוּ׃

Versio VULG. LAT.

11 Et ait; Hoc erit jus regis, qui
imperatur⁹ est vobis: Filios ve-
stros tollet, & ponet in currib⁹
suis, faciétq; sibi equites &
præcursores quadrigarum sua-
12 rũ, Et constituet sibi tribunos,
& centuriones, & aratores a-
grorũ suorum, & messores se-
getũ, & fabros armorũ & cur-
13 ruum suorum. Filias quoq; ve-
stras faciet sibi unguentarias,
14 & focarias, & panificas. Agros
quoq; vestros, & vineas, & o-
liveta optima tollet, & dabit
15 servis suis. Sed & segetes ve-
stras, & vinearũ redit⁹ addeci-
mabit, ut det eunuchis & fa-
16 mulis suis. Servos etiã vestros,
& ancillas, et juvenes optimos,
& asinos auferet, & ponet in
17 opere suo. Greges quoque ve-
stros addecimabit, vósq; eritis
18 ei servi. Et clamabitis in die
illa à facie regis vestri, quẽ ele-
gistis vobis: & non exaudiet
vos Domin⁹ in die illa, quia
19 petistis vobis regem. Noluit
autẽ popul⁹ audire vocem Sa-
muelis, sed dixerunt; Nequa-
quã: rex enim erit super nos,
20 Et erim⁹ nos quoq; sicut omnes
gentes: & judicabit nos rex
noster, & egredietur ante nos,
& pugnabit bella nostra pro
21 nobis. Et audivit Samuel o-
mnia verba populi, & locutus
22 est ea in aurib⁹ Dñi. Dixit au-
tem Dñs ad Samuelem; Audi
vocẽ eorũ, & constitue super
eos regem. Et ait Samuel ad vi-
ros Israel, Vadat unusquisque
in civitatem suam.

CAP. IX.

1 ET erat vir de Benjamin no-
mine Cis, filius Abiel, filii
Seror, filii Bechorath, filii
Aphia, filii viri Jemini, for-
2 tis robore. Et erat ei filius
vocabulo Saul, elect⁹ & bo-
nus: & non erat vir de filiis
Israel melior illo: ab humero
& sursum eminebat super o-
3 mnem populum. Perierant
autem asinæ Cis patris Saul:
& dixit Cis ad Saul filium
suum; Tolle tecum unum de
pueris, & consurgens vade,
& quære asinas. Qui cùm
transissent per montem E-
4 phraim, Et per terram Salisa,
& non invenissent, trans-
ierunt etiam per terram Sa-
lim, & non erant: sed &
per terram Jemini, & mini-
mè repererunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ εἶπε, Τοῦτο ἔσται τὸ δικαίωμα τοῦ βα-
σιλέως ὃς βασιλεύσει ἐφ᾽ ὑμᾶς· τοὺς υἱοὺς
ὑμῶν λήψεται, καὶ θήσεται αὐτοὺς ἐν
ἅρμασιν αὐτοῦ, (ρ) καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ,
12 καὶ προτρέχοντας τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, Καὶ
θέσθαι αὐτοὺς ἑαυτῷ (σ) ἑκατοντάρχους καὶ
χιλιάρχους, καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ,
καὶ τρυγᾷν τρυγητὸν αὐτοῦ, καὶ ποιεῖν σκεύη
πολεμικὰ αὐτοῦ, καὶ σκεύη ἁρμάτων αὐ-
13 τοῦ. Καὶ τὰς θυγατέρας (τ) ὑμῶν λήψεται
εἰς μυρεψοὺς, καὶ εἰς μαγειρίσσας, καὶ εἰς
14 πεσσούσας. Καὶ τοὺς ἀγροὺς ὑμῶν, καὶ τοὺς
(υ) ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν
τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται, καὶ δώσει τοῖς δού-
15 λοις (φ) ἑαυτοῦ. Καὶ τὰ σπέρματα ὑμῶν
καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ
δώσει τοῖς εὐνούχοις αὐτοῦ, καὶ τοῖς δούλοις
16 αὐτοῦ. Καὶ τοὺς δούλους ὑμῶν, καὶ τὰς δού-
λας ὑμῶν, καὶ τὰ βουκόλια ὑμῶν τὰ ἀγα-
θὰ, καὶ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδε-
17 κατώσει εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ. Καὶ τὰ ποί-
μνια ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε
18 αὐτῷ δοῦλοι. Καὶ βοήσεσθε ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἐκ προσώπου βασιλέως ὑμῶν οὗ ἐξ-
ελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ οὐκ ἐπακούσεται κύ-
ριος ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ὅτι
19 ὑμεῖς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς βασιλέα. Καὶ
οὐκ ἐβούλετο ὁ λαὸς (χ) ἀκοῦσαι τοῦ Σα-
μουὴλ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, (ψ) Οὐχὶ, ἀλλ᾽
20 ἢ βασιλεὺς ἔσται ἐφ᾽ ἡμᾶς, Καὶ ἐσόμεθα καὶ
ἡμεῖς (ω) κατὰ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ δι-
κάσει ἡμᾶς βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἐξελεύσεται
ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ πολεμήσει τὸν πόλε-
21 μον ἡμῶν. Καὶ ἤκουσε Σαμουὴλ πάντας
τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοὺς εἰς
22 τὰ ὦτα κυρίου. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς
Σαμουὴλ, Ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ βα-
σίλευσον αὐτοῖς βασιλέα. καὶ εἶπε Σα-
μουὴλ πρὸς ἄνδρας Ἰσραὴλ, Ἀποτρεχέτω
ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.

Et dixit; Hæc erit justificatio regis, qui regnabit super vos: Filios vestros capiet, & ponet eos in curribus suis, & in equitibus suis, & præcursores curruum suorum: Et (b) ad ponendum eos sibi centuriones, & chiliarchos, & ad metendum messem ipsius, & vindemiandam vindemiam ipsius, & ad faciendum vasa bellica ipsius, & vasa curruum suorum. Et filias vestras capiet in unguentarias, & in coquinarias, & in panificas. Et agros vestros, & vineas vestras, & oliveta vestra bona capiet, & dabit servis suis. Et semina vestra, & vineas vestras decimabit, & dabit eunuchis suis, & servis suis. Et servos vestros, & servas vestras, & armenta boum vestra bona, & asinos vestros capiet, & decimabit ad opera sua. Et greges vestros decimabit: & vos eritis ei servi. Et clamabitis in die illa à facie regis vestri, quem elegistis vobis: & non exaudiet Dominus vos in diebus illis: quoniam vos elegistis vobis ipsis regem. Et noluit populus audire Samuel: & dixerunt ei; Nequaquàm, sed rex erit super nos; Et erimus etiam nos, sicut omnes gentes: & judicabit nos rex noster, & egredietur ante nos, & bellabit bellum nostrum. Et audivit Samuel omnia verba populi: & locutus est ea in aures Domini. Et dixit Dominus ad Samuel; Audi vocem eorum, & regnare fac ei regem. Et dixit Samuel ad viros Israel, Recurrat unusquisque ad civitatem suam.

MS.A. (ρ) καὶ ἱππεῦσιν (σ) χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους, (τ) αὐτῶν λήψε(ται) (υ) ἀμπελῶνας, καὶ (φ) αὐτοῦ. Καὶ τὸ σπέρμα (χ) τοῦ ἀκοῦσαι (ψ) Οὐχί, ἀλλ᾽ ἢ ὅτι βασιλεὺς (ω) κτλ

ΚΕΦ. Θ.

1 ΚΑὶ (α) ἀνὴρ ἐξ υἱῶν Βενιαμὶν, καὶ ὄ-
νομα αὐτῷ Κὶς, υἱὸς Ἀβιὴλ, υἱοῦ (β) Ἰαρὲδ,
υἱοῦ (γ) Βαχὶρ, υἱοῦ (δ) Ἀφὲκ, υἱοῦ ἀνδρὸς
2 (ε) Ἰεμιναίου, ἀνὴρ δυνατός. Καὶ τούτῳ
υἱὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σαοὺλ, εὐμεγέθης, ἀ-
νὴρ ἀγαθὸς, καὶ οὐκ ἦν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ
ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτὸν, ὑπωμίαν καὶ ἐπάνω
3 ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ ἀπώ-
λοντο (ζ) αἱ ὄνοι Κὶς πατρὸς Σαοὺλ. καὶ εἶ-
πε Κὶς πρὸς Σαοὺλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, Λάβε
μετὰ σεαυτοῦ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ ἀνά-
στητε καὶ πορεύθητε καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους.
4 καὶ (η) διῆλθον δι᾽ ὄρους Ἐφραὶμ, Καὶ διῆλ-
θον διὰ τῆς γῆς (θ) Σελχὰ, καὶ οὐχ εὗρον·
καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς (ι) Σεγαλὶμ, καὶ οὐκ
ἦν· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς (κ) Ἰαμὶν,
καὶ οὐχ εὗρον.

CAP. IX.

ET vir de filiis Benjamin, & nomen ei Cis, filius Abiel, filii Iared, filii Bachir, filii Aphec, filii viri Jeminæi, vir potens. Et huic filius, & nomen ei Saul, procerus, vir bonus: & non erat in filiis Israel bonus super eum: ab humero & suprà excelsus super omnem (a) terram. Et perierunt asinæ Cis patris Saul. Et dixit Cis ad Saul filium suum, Sume tecum unum puerorum: & surgite, & ite, & quærite asinas. Et transierunt per montem Ephræm, & transierunt per terram Selcha, & non invenerunt: Et transierunt per terram Segalim, & non erant: & transierunt per terram Jamin, & non invenerunt.

MS. A. (α) ἦν ἀνὴρ (β) Ἀρὲδ, (γ) Βεχωράθ, (δ) Ἀφὶχ, (ε) Ἰεμιναίου, (ζ) αἱ ὄνοι Κεὶς τοῦ πατρὸς (η) διῆλθεν (θ) Σαλισὰ, (ι) Σααλείμ, (κ) τοῦ Ἰεμιναίου,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואמר דין יהי נימוסא דמלכא די מלך עליכון ית בניכון ידבר וימני ליה ברתיכוהי
12 ובפרשוהי ורהטין קדם רתיכוהי : ולמנאה ליה רבני אלפין ורבני חמשין ואכריא למנר
13 ניריה ולמחצד חצדיה ואומניא למעבד מני קרביה ומאני רתיכוהי : וית בנתיכון ידבר
14 לבשמשן ולטבחן ולאפן : וית חקליכון וית כרמיכון וזיתיכון טביא יסב ויתן לעבדוהי :
15 וזרעיכון וכרמיכון יסב חד מן עסרא ויהב לרברבוהי ולעבדוהי :
16 וית עבדיכון וית
אמהתכון וית עולימכון שפיריא וית חמריכון ידבר למהוי עבדין עבידתא :
17 ענכון יסב
18 חד מן עסרא ואתון תהון ליה לעבדין : ותצוחון ביומא ההוא מן קדם מלככון
19 דאתרעיתון לכון ולא יקביל יי צלותכון ביומא ההוא : וסריבו עמא לקבלא למימר
20 שמואל ואמרו לא אלהן מלכא יהי עלנא : ונהי אף אנחנא ככל עממיא ויתפרע לנא
21 מלכנא ויפוק ברישנא ויגיח ית קרבנא : ושמע שמואל ית כל פתגמי עמא וסדרנון קדם
22 יי : ואמר יי לשמואל קביל למימריהון ותמליך להון מלכא ואמר שמואל לאנשי
ישראל אזילו גבר לקרתיה :

ט

1 והוה גברא משבטא דבית בנימין ושמיה קיש בר אביאל בר צרור בר בכורת בר אפיח
2 בר גברא משבטא דבית בנימן גבר חילא : וליה הוה בר ושמיה שאול עלם ושפיר
3 ולית גברא מבני ישראל שפיר מניה מכתפיה ולעלא רם מכל עמא : ואבדא אתניא
לקיש אבוהי דשאול ואמר קיש לשאול בריה דבר כען עמך ית חד מעלימיא וקום איזיל
4 בעי ית אתניא : ועבר בטורא דבית אפרים ועבר בארע דרומא ולא אשכחו ועבר בארע
מתברא ולית ועבר בארע שבטא בנימן ולא אשכחו :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit: Hoc erit statutũ regis qui regnabit sup vos: Filios vestros accipiet, & constituet eos sibi in curribus suis, & in equitib⁹ suis, & sequentes ante currus suos: Et ad præficiendũ sibi magistros millium, & magistros quinquagenorum: & agricolas ad arandũ arationes suas, & ad metendum messes suas; & opifices ad faciendũ vasa belli sui, & vasa curruũ suorũ. Et filias vestras accipiet ad ministras, ad coquas & ad pistrices. Et agros vestros, & vineas vestras, & olivas vestras bonas accipiet, & dabit servis suis. Et semina vestra & vineas vestras accipiet in decimas & dabit principibus suis & servis suis. Et servos vestros & ancillas vestras, & pueros vestros pulchros, & asinos vestros accipiet, ut sint facientes op⁹ ej⁹. Oves vestras accipiet unã ex decẽ, & vos eritis illi in servos. Et clamabitis in die illo ab-ante regem vestrum quem voluistis vobis, & non accipiet Dñs orationem vestram in tempore illo. Et renuerunt populus audire dicto Semuelis, & dixerunt, Non: sed rex erit super nos. Et erimus etiam nos ut omnes gentes: & vindicabit nos rex noster, & egredietur in capite nostro, & inibit bella nostra. Et audivit Semuel omnia verba populi, & ordinavit ea ante Dominum. Et dixit Dominus ad Semuel, Audi dictis eorum, & regnare fac *eis* regem: & dixit Semuel viris Israel, Ite vir ad urbem suam.

CAP. IX.

ET fuit vir de tribu dom⁹ Binjamin, & nomen ejus Kis filius Abiel, filii Szeror, filii Bechorath, filii Aphiahh, filii viri ex tribu domus Binjamin, vir virtutis. Et illi fuit filius, & nomen ejus Saul, juvenis et pulcher; & non erat vir de filiis Binjamin qui pulcher ab eo: ab humeris suis & suprà magn⁹ ab omni populo. Et perierunt asinæ Kis patri ipsi⁹ Saulis: & dixit Kis ad Saul filiũ suum, Tolle nunc tecum unũ ex pueris, & surge vade, quære asinas. Et transivit in monte *dom⁹* Ephraim, & transivit in terra Australi, & non repererunt; & *transivit* in terra *Mathbera*, & non erant; & *transivit* in terram tribus Binjamin, & non repererunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܢܡܘܣܗ ܕܡܠܟܐ ܕܢܡܠܟ ܥܠܝܟܘܢ. ܒܢܝܟܘܢ ܢܕܒܪ. ܘܢܥܒܕ ܐܢܘܢ
12 ܥܠ ܡܪܟܒܬܗ ܘܒܦܪܫܘܗܝ. ܘܪܗܛܝܢ ܩܕܡ ܡܪܟܒܬܗ. * ܘܢܥܒܕ ܐܢܘܢ ܠܗ ܪܒܝ ܐܠܦܐ
ܘܪܒܝ ܡܐܐ ܘܪܒܝ ܚܡܫܝܢ ܘܪܒܝ ܥܣܪܐ. ܘܢܕܒܪ ܐܢܘܢ ܕܢܪܕܘܢ ܚܩܠܗ. ܘܢܚܨܕܘܢ ܚܨܕܗ. ܘܢܥܒܕܘܢ
13 ܡܐܢܝ ܩܪܒܗ. ܘܡܐܢܝ ܡܪܟܒܬܗ. * ܘܠܒܢܬܟܘܢ ܢܕܒܪ ܠܡܒܣܡܢܘܬܐ ܘܠܛܒܚܬܐ ܘܠܐܦܘܝܬܐ. * ܘܠܚܩܠܝܟܘܢ
14 ܘܠܟܪܡܝܟܘܢ ܘܠܙܝܬܝܟܘܢ ܛܒܐ ܢܣܒ. ܘܢܬܠ ܠܥܒܕܘܗܝ. * ܘܙܪܥܝܟܘܢ
15 ܘܟܪܡܝܟܘܢ ܢܥܣܪ. ܘܢܬܠ ܠܪܒܝ ܒܝܬܗ ܘܠܥܒܕܘܗܝ. * ܘܥܒܕܝܟܘܢ ܘܐܡܗܬܟܘܢ
16 ܘܥܠܝܡܝܟܘܢ ܫܦܝܪܐ ܘܚܡܪܝܟܘܢ ܢܕܒܪ. ܘܢܥܒܕ ܠܥܒܕܗ. * ܘܥܢܟܘܢ ܢܥܣܪ. ܘܐܢܬܘܢ
17 ܬܗܘܘܢ ܠܗ ܥܒܕܐ. * ܘܬܩܥܘܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܟܘܢ ܕܓܒܝܬܘܢ ܠܟܘܢ.
18 ܘܠܐ ܢܥܢܝܟܘܢ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. * ܘܠܐ ܨܒܐ ܥܡܐ ܠܡܫܡܥ ܒܩܠܗ ܕܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܡܪܘ.
19 ܠܐ ܐܠܐ ܡܠܟܐ ܢܗܘܐ ܥܠܝܢ. * ܘܢܗܘܐ ܐܦ ܚܢܢ ܐܝܟ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܢܕܘܢܢ ܡܠܟܢ
20 ܘܢܦܘܩ ܩܕܡܝܢ. ܘܢܩܪܘܒ ܩܪܒܢ. * ܘܫܡܥ ܫܡܘܐܝܠ ܟܠܗܘܢ ܡܠܘܗܝ ܕܥܡܐ.
21 ܘܡܠܠ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܫܡܥ ܒܩܠܗܘܢ. ܘܐܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ
22 ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܙܠܘ ܐܢܫ ܠܡܕܝܢܬܗ. * ܫܠܡ * ܛ *

1 ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܒܢܝܡܝܢ. ܘܫܡܗ ܩܝܫ ܒܪ ܐܒܝܐܝܠ. ܒܪ ܨܪܘܪ. ܒܪ ܒܟܘܪܬ. ܒܪ ܐܦܝܚ
2 ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ ܘܫܡܗ ܫܐܘܠ. ܓܒܝܐ ܘܛܒܐ.
ܓܒܪܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܛܒ ܡܢܗ. ܘܡܢ ܟܬܦܬܗ ܘܠܥܠ. ܪܡ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ.
3 * ܘܐܬܐܒܕܘ ܐܬܢܐ ܕܩܝܫ ܐܒܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܩܝܫ ܠܫܐܘܠ ܒܪܗ. ܕܒܪ ܥܡܟ ܚܕ ܡܢ
ܛܠܝܐ. ܘܩܘܡ ܙܠ ܒܥܝ ܐܬܢܐ. ܘܩܡ ܫܐܘܠ. ܘܕܒܪ ܥܡܗ ܚܕ ܡܢ ܛܠܝܐ. ܘܐܙܠ
4 ܠܡܒܥܐ ܐܬܢܐ ܕܐܒܘܗܝ. * ܘܥܒܪ ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܥܒܪ ܒܐܪܥܐ ܕܓܘܡܪܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.
ܘܥܒܪ ܒܐܪܥܐ ܕܬܥܠܐ. ܘܠܝܬ. ܘܥܒܪ ܒܐܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.

Et ait, Hoc est jus regis qui regnabit super 11
vos. Filios vestros accipiet, disponetque sibi
in curribus suis & inter equites suos, ut cur-
rant ante currus suos. Constituet etiam sibi 12
tribunos, & centuriones, & quinquagenari-
os, & decuriones: arabunt arva ejus, me-
tent messem ejus, & component instrumenta
belli ejus, & instrumenta curruum ejus. Fili- 13
as quoque vestras accipiet in textrices, & mo-
litrices, & pistrices. Agros vestros, & vine- 14
as vestras, & oliveta vestra optima accipiet,
dabitque servis suis. Semina vestra, & vineas 15
vestras decimabit, tradetq; eunuchis suis ac
servis suis. Servos vestros, & ancillas vestras 16
juvenesq; vestros formosos, & asinos vestros
tollet, ipsisque conficiet opus suum. Pecu- 17
des vestras decimabit, & vos eritis illi servi.
Et ululabitis in die illo propter regē vestrum 18
quem elegistis vobis, & non exaudiet vos
Dñs in die illo. Noluerunt tamē populus au- 19
scultare voci Samuelis, sed dixerunt, Non
item, sed rex erit super nos; Et erimus nos 20
etiam ut reliquæ gentes, judicabitq; nos rex
noster, & exibit ante nos, & bellū nostrum
geret. Audiens itaq; Samuel omnia dicta po- 21
puli, retulit ea coram Dño. Et ait Dñs ad Sa- 22
muelē, Ausculta voci eorū, & præfice eis re-
gem. Dixitq; Samuel Israelitis, Ite quisq; in
civitatem suam.

CAP. IX.

Erat autem vir quidam de Benjamin, no- 1
mine Cis, filius Abiel, filii Sedor, filii Be-
choroth, filii Aphih viri Benjaminitæ, valens
robore. Is filium habebat nomine Saulem 2
electum & bonum, quo nullus erat vir inter
Israelitas melior, quique ab humero suo &
ulteriùs procerior erat universo populo. Per- 3
euntibus autem asinis Cis patris Saulis, di-
xit Cis ad Saulem filium suum, Duc tecum
unum ex pueris, & surgens vade quæsitum
asinas. Surgens itaq; Saul abiit, secumque
ducens unum è pueris abiit quæsitum asinas
patris sui. Cúmque pertransisset montem 4
Aphrem, transissetque per terram carbonum,
nec invenissent: transisset etiam per terram
vulpium, nec adessent: deinde transisset per
terram Benjamin, nec invenissent;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وقال * هذه سنة الذي يملك عليكم * ياخذ بنيكم * ويصيرهم له فرسانا يسيرون امام
12 مراكبه ويجعل منهم رجالا يمشون بين يديه * وياخذ لنفسه روساء الالوف * وروساء الميين
وروساء الخمسين * وروساء العشر * ويحرث بثوركم حرثه * ويحصدون حصاده * ويعملون له اوعية
13 14 حربه ومراكبه * وياخذ بناتكم ويصيرهن له نساجات وطحانات وخبازات * ومزارعكم
15 وكرومكم * واخير زيتونكم ياخذها ويصيرها لعبيده * وياخذ عشورا من زروعكم وكرومكم
16 ويصيرها لخدمه وعبيده * وياخذ اماءكم وعبيدكم واحداثكم الصباح * ودوابكم
17 18 وحميركم * ويشغلها في عمله * ويعشر غنمكم * وانتم ايضا تصيرون له عبيدا * ويطلبون
ويتضرعون الى الرب في ذلك اليوم مما يصيب عليكم الملك الذي طلبتم * ولا يستجيب لكم
19 الرب في ذلك اليوم * ولم يشا الشعب ان يسمعوا مشورة صموال * وقال كلا. ليس هكذا * ولكن
20 يكون علينا ملك * ونصير مثل جميع الشعوب * ويقضي قضايانا ملكنا * ويخرج امامنا
21 22 ويجاهد عنا * فسمع صموال جميع مقالات الشعب * وتكلم بها امام الرب * وقال الرب لصموال *
اقبل قولهم * وصير عليهم ملكا * فقال صموال لجميع بني اسرايل * انصرفوا كل انسان الى قريته *

* الفصل التاسع *

1 وكان رجل من بني بنيامين اسمه قيس بن ابيل * بن صارور
2 بن بخورث * بن افيح رجل من بيت بنيامين * جبار بقوته * وكان له ابن اسمه شاول رجل تام من
الرجال * ولم يكن في بني اسرايل رجل اتم منه * وكان ارفع قامة من جميع الشعب من كتفه الى
3 فوق * وهلكت اتن قيس ابي شاول * فقال قيس لشاول ابنه * خذ معك غلاما من الغلمان *
وانطلق به في طلب الاتن * وقام شاول وانطلق واخذ معه غلاما من غلمانه * وخرج في طلب
4 اتن ابيه * ومر بجبل افرايم * ودار في ارض الجمر ولم يجد * ودار في ارض بنيامين ولم يجد
ايضا * ومر بارض الثعالب ولم يجد *

Et ait, Hoc est jus ejus qui regnaturus est 11
super vos. Accipiet filios vestros, facietq;
eos sibi equites gradientes ante rhedas
suas: alios autem constituet pedites am-
bulantes coram se. Adhibebit quoq; sibi 12
tribunos, & centuriones, & quinquage-
narios, & decuriones: & arabunt filii ve-
stri arva ipsius, & metent ipsius messe, &
fabricabunt ei instrumenta pro bello &
aurigis ejus. Accipiet etiā filias vestras, 13
facietq; eas sibi textrices, & molitrices, &
pistrices. Agros etiā vestros, & vineas 14
vestras, & præstantissimas oleas vestras
accipiet, dabitq; servis suis. Item decimas 15
accipiet è seminibus vestris & vineis ve-
stris, dabitq; eas ministris & servis suis.
Item accipiet ancillas vestras, & servos 16
vestros, & famulos vestros speciosos, &
jumenta vestra, atq; asinos vestros, eosque
occupabit in opere suo. Deniq; decimabit 17
pecudes vestras, & vos demū fietis servi
ipsius. Et precabimini ac supplicabitis Do- 18
mino in illo die propter illatā vobis an-
gustiā à rege quem petistis, sed non exau-
diet vos Dominus in illo die. Verùm no- 19
luit populus acquiescere consilio Samuelis,
at dixit, Haudquaquā, non erit ita, imò
verò erit super nos rex; Et erimus in- 20
star cunctarū gentiū, judicabitq; rex no-
ster judicia nostra, & egredietur ante nos,
pugnabitq; pro nobis. Audivit igitur Sa- 21
muel omnia dicta populi, retulitq; ea corā
Domino. Dixitq; Dominus ad Samuelem, 22
Acquiesce sermoni eorū, & cōstitue super
eos regē: quapropter ait Samuel universis
Israelitis, Ite quilibet in civitatem suā.

CAP. IX.

Erat autem quidā ex filiis Benjamin, 1
cujus nomen erat Cis, filius Abiel, filii Sa-
ror, filii Bechoroth, filii Aphih viri Benja-
minitæ, fortitudine suā gigas. Huic erat 2
filius nomine Saul vir perfectus inter vi-
ros, quo non erat inter filios Israel quis-
quā perfectior, & eminebat staturā toti
populo ab humero suo sursum versùs. Per- 3
euntibus autem asinis Cis patris Saulis,
dixit Cis ad Saulem filium suum, Assume
tecum puerum aliquē è pueris, eumq; du-
cito ad quærendas asinas. Surgens ergò
Saul profectus est, secumq; ducens puerum
unum è pueris suis egressus est ad quæ-
rendas asinas patris sui. Transivitque per 4
montem Ephraim, & perlustravit terram
carbonum, nec invenit: perlustravit etiam
Benjamin, nec adhuc invenit: transivit
quoque per terram vulpium, nec invenit.

שמואל א׳ ט

5 המה באו בארץ צוף ושאול אמר לנערו אשר עמו לכה ונשובה פן יחדל אבי מן האתנות ודאג לנו:
6 ויאמר לו הנה נא איש אלהים בעיר הזאת והאיש נכבד כל אשר ידבר בוא יבוא עתה נלכה שם אולי יגיד לנו את דרכנו אשר הלכנו עליה:
7 ויאמר שאול לנערו והנה נלך ומה נביא לאיש כי הלחם אזל מכלינו ותשורה אין להביא לאיש האלהים מה אתנו:
8 ויסף הנער לענות את שאול ויאמר הנה נמצא בידי רבע שקל כסף ונתתי לאיש האלהים והגיד לנו את דרכנו:
9 לפנים בישראל כה אמר האיש בלכתו לדרוש אלהים לכו ונלכה עד הראה כי לנביא היום יקרא לפנים הראה:
10 ויאמר שאול לנערו טוב דברך לכה נלכה וילכו אל העיר אשר שם איש האלהים:
11 המה עלים במעלה העיר והמה מצאו נערות יצאות לשאב מים ויאמרו להן היש בזה הראה:
12 ותענינה אותם ותאמרנה יש הנה לפניך מהר עתה כי היום בא לעיר כי זבח היום לעם בבמה:
13 כבאכם העיר כן תמצאון אתו בטרם יעלה הבמתה לאכל כי לא יאכל העם עד באו כי הוא יברך הזבח אחרי כן יאכלו הקראים ועתה עלו כי אתו כהיום תמצאון אתו:
14 ויעלו העיר המה באים בתוך העיר והנה שמואל יצא לקראתם לעלות הבמה:
15 ויהוה גלה את אזן שמואל יום אחד לפני בוא שאול לאמר:
16 כעת מחר אשלח אליך איש מארץ בנימן ומשחתו לנגיד על עמי ישראל והושיע את עמי מיד פלשתים כי ראיתי את עמי כי באה צעקתו אלי:

Versio VUL. LAT.

5 Cùm autē venissent in terram Suph, dixit Saul ad puerū qui erat cum eo; Veni & revertamur, nè fortè dimiserit pater me⁹ asinas, & solicitus sit pro
6 nobis. Qui ait ei; Ecce vir Dei est in civitate hac, vir nobilis: omne quod loquitur, sine ambiguitate venit. Nunc ergò eam⁹ illùc, si fortè indicet nobis de via nostra, propter quā ve-
7 nimus. Dixitque Saul ad puerū suum; Ecce ibim⁹: quid ferem⁹ ad virum Dei? panis defecit in sitarciis nostris: & sportulam non habemus, ut dem⁹ homini
8 Dei, nec quidquam aliud. Rursum puer respondit Sauli, & ait; Ecce inventa est in manu mea quarta pars statéris argenti, dem⁹ homini Dei, ut indicet
9 nobis viam nostram. (Olim in Israel sic loquebatur unusquisque vadens consulere Deum; Venite, & eam⁹ ad Videntem. Qui enim Propheta dicitur hodiè, vocabatur olim Videns.)
10 Et dixit Saul ad puerū suum; Optim⁹ sermo tuus. Veni, eamus. Et ierunt in civitatem in
11 qua erat vir Dei. Cúmq; ascenderent clivū civitatis, invenerunt puellas egredientes ad hauriendā aquā, et dixerūt eis;
12 Num hìc est Videns? Quæ respondentes, dixerunt illis; Hic est: ecce ante te, festina nunc; hodiè enim venit in civitatē, quia sacrificiū est hodiè popu-
13 li in excelso. Ingredientes urbem, statim invenietis eū antequā ascendat excelsum ad vescendū: neq; enim comesur⁹ est popul⁹ donec ille veniat: quia ipse benedicit hostiæ, & deinceps comedunt qui vocati sūt. Nunc ergò conscendite, quia
14 hodiè reperietis eū. Et ascenderunt in civitatem. Cúmque illi ambularent in medio urbis, apparuit Samuel egrediens obviā eis, ut ascenderet in excel-
15 sum. Domin⁹ autē revelaverat auriculā Samuelis ante unam diē quā veniret Saul, dicens;
16 Hâc ipsâ horâ, quæ nunc est, cras mittam virum ad te de terra Benjamin, & unges eum ducem super populum meum Israel: & salvabit populum meum de manu Philisthinorum, quia respexi populum meum: venit enim clamor eorum ad me.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Αὐτῶν δὲ ἐλθόντων (λ) εἰς τὴν Σὶφ, καὶ Σαοὺλ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ᾽ αὐτοῦ, Δεῦρο καὶ ἀποστρέψωμεν, μὴ ἀνεὶς ὁ πατήρ μου
6 τὰς ὄνους, (μ) φροντίζῃ τὰ περὶ ἡμῶν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον, Ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔνδοξος, πᾶν ὃ ἐὰν λαλήσῃ παραγινόμενον παρέσται. καὶ νῦν (ν) πορευθῶμεν, ὅπως ἀπαγγείλῃ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν ἐφ᾽
7 ἣν ἐπορεύθημεν ἐπ᾽ αὐτήν. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ᾽ αὐτοῦ, Καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα· καὶ τί (ξ) οἴσομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ; (ο) ὅτι οἱ ἄρτοι ἐκλελοίπασιν ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον οὐκ ἔστι (π) μεθ᾽ ἡμῶν εἰσενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ
8 τὸ ὑπάρχον ἡμῖν. Καὶ προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυρίου, καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ
9 Θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν. Καὶ (ρ) ἔμπροσθεν ἐν Ἰσραὴλ τάδε (σ) ἔλεγεν ἕκαστος ἐν τῷ πορεύεσθαι (τ) ἐπερωτᾶν τὸν Θεὸν, Δεῦρο καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν Βλέποντα· ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς
10 ἔμπροσθεν, ὁ Βλέπων. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα, δεῦρο καὶ πορευθῶμεν. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν οὗ ἦν ἐκεῖ ὁ (υ) ἄνθρωπος ὁ τοῦ Θεοῦ.
11 Αὐτῶν ἀναβαινόντων τὴν ἀνάβασιν τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ εὑρίσκουσι τὰ κοράσια ἐξεληλυθότα (φ) ὑδρεύσασθαι ὕδωρ, καὶ λέγουσιν αὐταῖς, Εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ Βλέπων;
12 Καὶ ἀπεκρίθη τὰ κοράσια αὐτοῖς, καὶ (χ) λέγουσιν αὐτοῖς, Ἔστιν· ἰδοὺ κατὰ πρόσωπον (ψ) ὑμῶν. νῦν διὰ τὴν ἡμέραν ἥκει εἰς τὴν πόλιν, ὅτι θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν
13 Βαμᾷ. Ὡς ἂν (ω) εἰσέλθητε εἰς τὴν πόλιν, οὕτως εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, πρὶν ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς (α) Βαμᾶ τοῦ φαγεῖν· ὅτι οὐ μὴ φάγῃ ὁ λαὸς ἕως τοῦ (β) εἰσελθεῖν αὐτὸν, ὅτι οὗτος εὐλογεῖ τὴν θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσθίουσιν οἱ ξένοι. καὶ νῦν ἀνάβητε,
14 ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὑρήσετε αὐτόν. Καὶ ἀναβαίνουσι τὴν πόλιν. αὐτῶν εἰσπορευομένων εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ Σαμουὴλ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀπάντησιν αὐτῶν, τοῦ ἀνα-
15 βῆναι εἰς Βαμᾶ. Καὶ Κύριος ἀπεκάλυψε τὸ ὠτίον Σαμουὴλ ἡμέρᾳ μιᾷ ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν (γ) πρὸς αὐτὸν Σαοὺλ, λέγων,
16 Ὡς ὁ καιρὸς, αὔριον ἀποστελῶ πρὸς σὲ ἄνδρα ἐκ γῆς Βενιαμὶν, καὶ χρίσεις αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ σώσει τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, ὅτι ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ μου, ὅτι ἦλθε βοὴ αὐτῶν πρὸς μέ.

5 *Ipsis autem venientibus in Siph, & Saul dixit puero suo, qui secum; Veni, & revertamur, ne omittens pater meus (b) asinas, solicitus sit quæ de nobis.*
6 *Et dixit ei puer; Ecce nunc homo Dei in civitate hac, & homo honoratus: omne quodcunque locutus fuerit, eveniens aderit. Et nunc (c) eamus, ut annuntiet nobis viam nostram, super quam ibimus super*
7 *eam. Et dixit Saul puero suo qui secum; Et ecce ibimus: & quid feremus homini Dei? quoniam panes defecerunt de vasis nostris; & plus non est nobiscum ad afferendum homini Dei, (d) quod*
8 *est nobis. Et adjecit puer respondere Sauli, & dixit; Ecce inventa est in manu mea quarta pars sicli argenti: & dabis homini Dei, & annuntiabit nobis viam no-*
9 *stram. Et anteà in Israel hæc dicebat unusquisq; in eundo ad interrogandum Deum; Veni, & eamus ad Videntem: (e) quoniam prophetam vocabat populus antea, Videns.*
10 *Et dixit Saul ad puerum suum, Bonum est verbum; veni, & eamus. Et iverunt in civitatem, ubi erat ibi homo Dei.*
11 *Ipsis ascendentibus ascensum civitatis, & ipsi inveniunt puellas exeuntes ad hauriendam aquam: & dicunt eis, Si est hic Videns?*
12 *Et responderunt puellæ eis, & dicunt eis; Est: ecce ad faciem (f) vestram. Nunc per (g) diē venit in civitatem, quoniam sacrificium hodiè populo in (h) Bama.*
13 *Cùm ingressi fueritis in civitatem, sic invenietis eum in civitate, priusquàm ipse ascendat in Bama ad manducandum: quoniam non manducabit populus, quoadusque ipse ingrediatur: quoniā hic benedicit sacrificium; & post hæc comedūt (i) hospites. Et nunc ascendite, quia per diem invenietis eum.*
14 *Et ascendunt civitatem. Ipsis ingredientibus in medium civitatis, & ecce Samuel exiit in occursum eorum ad ascendendum in Bama.*
15 *Et Dominus revelaverat aurem Samuel die uni, antequàm veniret ad eum Saul,*
16 *dicens; Sicut (k) tempus, cras mittam ad te virum de terra Benjamin: & unges eum in principem super populum meum Israel, & salvabit populum meum de manu alienigenarum: quoniam respexi super humiliationem populi mei: quia venit clamor eorum ad me.*

MS. A. (λ) εἰς γῆν Σεὶφ, (μ) φροντίζῃ περὶ (ν) πορευθῶμεν ἐκεῖ, ὅπως (ξ) εἰσοίσομεν (ο) ὅτι ἄρτοι (π) ἐν ἡμῖν τοῦ εἰσενεγκεῖν (ρ) ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ (σ) ἔλεγεν (τ) ἐπερωτῆσαι Θεὸν, Δεῦτε (υ) ἄνθρωπος τοῦ (φ) ὑδρεύσασθαι (χ) λέγουσιν, Ἔστιν· (ψ) ὑμῶν. τάχυνον, νῦν (ω) εἰσέλθητε τὴν (α) Βαμᾶ (β) ἐλθεῖν (γ) Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν, λέγων, Ὡς ὁ καιρὸς αὔριον, αὔριον * αὔριον ἀποστελῶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 אנון אתו בארעא דבה נביא דיי ושאול אמר לעולימא דעמיה אתא ונתוב דלמא
6 ישבוק אבא מן עסק אתניא ויציף לנא : ואמר ליה הא כען נביא דיי בקרתא הדא
ונברא מתנבי קשוט כל דאתנבי אתקימא יתקים כען ניזיל לנא תמן מאים יחוי לנא ית
7 ארחנא דאתינא עלה : ואמר שאול לעולמיה והא ניזיל ואם מקביל ממון מה נעיל לנביא
דיי אף אנחנא זוודין עדן עטרו מננא ומדעם דכשר לית לאעלא לנביא דיי ומה עמנא
8 למעבד : ואוסיף עולימא למעני ית שאול ואמר הא אשתכח בידי זוזא חדא דכספא
9 ונתן לנביא דיי ויחוי לנא ית ארחנא : בקדמין בישראל כדנן אמר גברא במיזליה
למתבע אולפן מן קדם יי אתו ונתמטי עד חזיא ארי לנביא יומא דין מתקרי מלקדמין
10 חזיא : ואמר שאול לעולימיה תקין פתגמך אתא ניזיל ואזלו לקרתא דתמן נביא דיי :
11 אנון סלקין במסקנא דקרתא ואנון אשכחו עולימן נפקן לממלי מיא ואמרו להן האית
12 הכא חזיא : ואתיבא יתהון ואמרא אית דהא קדמך אוחי כען ארי יומא דין על
13 לקרתא ארי שירו נכסת קודשיא יומא דין לעמא בבית אסחרותא : כמעלכון לקרתא
כן תשכחון יתיה עד לא יסק לבית אסחרותא למיכל ארי לא אכיל עמא עד מיתוהי
ארי הוא פריס מזונא בתר כן אכלין זמיניא וכען סקו ארי יתיה ביומא דין תשכחון
14 יתיה : וסליקו לקרתא אנון עלין בגו קרתא והא שמואל נפיק לקדמותהון למסק
15 לבית אסחרותא : ומן קדם יי אתאמר לשמואל יומא חד קדם מיתי שאול למימר :
16 כעדן הדין מחר אשלח לותך גברא מארעא שבט בנימין ותמשחניה למהוי מלכא על
עמי ישראל ויפרוק ית עמי מידא דפלשתאי ארי גלי קדמי דוחקא דעמי ארי עלת
קבלתהון לקדמי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ipsi venerunt ad terrā in qua *Propheta Domini*: & Saul dixit puero suo 5
qui secū: Veni & redibim⁹: fortè cessaverit pater meus à cura asinarum, &
solicitus erit nostri. Et dixit illi: Ecce nunc Propheta Dñi in urbe hac, 6
& vir *vaticinans* veritatē: omne quod vaticinabitur, firmando confirmabitur: nunc ibimus *nobis* eò, fortasse indicabit nobis viam nostram quam venimus super eam. Et dixit Saul puero suo: Et ecce ibimus: *& si* accipiens mamon, quid inferemus Prophetæ *Domini*? etiā nos viatica *egressa* 7
defecerunt *nobis*, & quicquam quod placens non est ad inferendum Prophetæ Dñi: quid nobis faciendum? Et addidit puer ad respondendū 8
Sauli, & dixit: Ecce inventa est in manu mea zuza una argenti, & *dabimus* Prophetæ Dñi, & indicabit nobis viam nostrā. In antiquis in Israel 9
sic dixit vir cùm ambularet ad quærendum doctrinam ab-ante Dominum: Venite & perducemur usque ad Videntem: quia Propheta hodie, vocatus fuit ab antiquis Videns. Et dixit Saul puero suo: Rectū verbū tuum: veni, 10
ibim⁹: & iverunt ad urbem ubi Propheta Dñi. Illi ascendentes in ascensu 11
urbis, & illi invenerunt puellas exeuntes ad implendū aquas, & dixerunt eis: Num est hic videns? Et responderunt illis & dixerunt, Est hic, ecce 12
ante te: festina nunc, quoniā hodie intravit ad urbē, quia posuerunt oblationē sanctitatum hodie populo in domo confessūs. In intrando vos ad urbē sic invenietis eū antequā ascendat ad domū confessūs ad comedendū; 13
quia non comedet popul⁹ donec veniat ille; namq; ille benedicens *cibo*, posteà comedentes vocati: & nunc ascendite, quoniam illū in die hac invenietis illum. Et ascenderunt ad urbem: illi intrantes intra urbem, & 14
ecce Semuel exiens ad occursum eorum ad ascendendum ad domum confessūs. Et ab-ante Dominum dictum fuit ad Semuel die uno antequàm 15
veniret Saul, dicendo: In tempore hoc cras mittam ad te virum de terra tribûs Binjamin, & unges eum ut sit rex super populum meum Israel: 16
& liberabit populum meum de manu Pelisthæorum; quia revelata est ante me afflictio populi mei, quia intravit clamor eorum ante me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

5 Demum venerunt ad terram Sur, dixitque
Saul puero qui secum erat, Veni, redeamus,
ne fortè pater meus relictâ curâ asinarum,
pavidus sit de nobis. Dixit illi puer ejus, Ecce 6
vir quidam Dei est in civitate ista, & qui-
dem vir honorandus est apud populum, &
quicquid prædicit, proculdubiò evenit:
eamus ergò illuc, fortè indicabit nobis viam
cujus causâ venimus. Respondit Saul puero 7
suo, En ituri sumus, *at* quid offeremus viro
Dei? nam panis defecit è vasis nostris, nec
adest viaticum ut offeramus viro Dei, quia
nihil habeamus. Rursum respondit puer do- 8
mino suo, & ait, Ecce inventus est in mani-
bus meis quadrans sicli argentei, *hunc* dabi-
mus viro Dei, ut indicet nobis viam nostram.
(Olim enim in Israel sic dicebat aliquis 9
cùm iret consulturus Deum, Venite, eamus
usque ad Videntem; nam qui hodiè prophe-
ta, olim Videns appellabatur.) Dixit Saul 10
puero suo, Rectus est sermo tuus, age, eamus:
abieruntque ad civitatem ubi erat vir Dei.
Dum ipsi conscenderent clivum civitatis, 11
invenerunt puellas egredientes ad haurien-
dum aquam: quibus dixit Saul, Est ne hic
Videns? Quæ responderunt dicentes, Est, en 12
ante te est: ascendite modò festini, quoniã ho-
diè venit in civitatem: siquidem sacrificium
est hodiè populo in Bim: Cúmque ingre- 13
diemini civitatem, sic reperietis eum ante-
quam ascendat in Bim ad comedendum: neq;
enim comesturus est populus donec adveni-
at; quoniam ipse benedicit sacrificia, tum
postea comedunt hi qui sunt invitati: ascen-
dite igitur, quoniam hodiè reperietis eum.
Ascenderunt ergò ad civitatem: ipsis ingre- 14
dientibus in introitum civitatis, ecce Samuel
egrediebatur in occursum eorum ascensurus
ad Bim. (Dominus autem prædixerat Sa- 15
mueli die uno antequam venisset Saul, dicen-
do; Tempore crastino mittam ad te virum 16
de terra Benjamin, ipsum unge rectorem po-
puli mei Israel, ut liberet populum meum de
manu Philistæorum: nam respexi populum
meum, & ingressus est clamor eorum ad me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فاتيا ارض صور • فقال ساول للغلام الذي معه • ارجع بنا لعل ابي قد ترك هم الاتن واهتم
6 بنا * قال له غلامه • هاهنا في هذه القرية رجل نبي الله • وهو رجل كريم على الشعب • وكلما قال
7 من شي كان حقا • انطلق بنا اليه لعله يدلنا على ما نطلب * قال ساول لغلامه • نحن
منطلقان اليه • فما الذي ننطلق به نبي الله • وقد فني الخبز الذي معنا زادا • فما الذي
8 ننطلق به نبي الله • من اجل انه ليس معنا شي * فكلم الغلام مولاه وقال • انا معي ربع
9 مثقال فضة • ننطلق به نبي الله • لعله يرشدنا الى ما نريد * من اجل انه اذا كان الرجل من
بني اسرائيل يريد الانطلاق ليسال الله شيا • يقول • اقبلوا بنا ننطلق الى الذي يرى لنا • من
10 اجل ان النبي في تلك الايام كان يسمى الناظر للناس في حوايجهم * قال ساول لغلامه • نعم
11 ما قلت • مر بنا اليه • وانطلقا الى القرية التي فيها نبي الله * وبينما هما يصعدان في مصعد
القرية استقبلا فتيات قد خرجن ليستقين الماء • وقال لهن ساول • اهاهنا النبي الذي يبصر في
12 امور الناس * فاجبن وقلن • نعم هو هاهنا بين يديك • اصعد عاجلا • من اجل انه اتى فينا
13 يومنا هذا • لان لاهل قريتنا ذبيحة في بيت الله * فاذا دخلتما القرية فسلا عنه • فانكما تجدانه
قبل ان يصعد الى المجلس ليتغدا • من اجل ان الشعب لا ياكل شيا حتى يدخل • لانه هو
الذي يبارك على الذبائح ويبدا بالاكل • ثم ياكلون الذين دعوا الى الذبيحة • فاصعدا الان
14 سريعا • فانكما تجدانه اليوم * فصعدا الى القرية • واذا قد استقبلهم صموال يريد الصعود
15 16 الى موضع المأكل * وكان الرب قد اوحي الى صموال • وقال له قبل ان ياتيه ساول بيوم * اذا
كان غدا ارسل اليك رجلا من بني بنيامين • فامسحه مدبرا وملكا على بني اسرائيل شعبي
ليخلص بني اسرائيل شعبي من ايدي اهل فلسطين • لاني رايت شعبي قد ضاق بهم • وارتفع
حوارهم الي *

Et cùm deniq; venissent ad terram Sur, 5
dixit Saul adolescenti qui secũ erat, Re-
deamus, ne fortè pater meus omissã curã
asinarum, sollicitus sit de nobis. Respondit 6
ei juvenis ejus, Est hic in ista civitate
vir quidam propheta Dei, estq; vir vene-
randus apud populum, & quoties rem
aliquam prædicit, veritate comprobatur:
adeamus illũ ut indicet nobis quod peti-
mus. Dixit Saul ad juvenem suum, Itur 7
ad eum quid muneris dabimus prophetæ
Dei, cùm jam defecerit panis quem habe-
bamus pro viatico? quod inquam, munus
offeremus prophetæ Dei, quandoquidẽ nihil
habemus? Allocutus est autem adole- 8
scens dominum suum, & dixit, Ego habeo
quartam partem sicli argentei; eam do-
nabimus prophetæ Dei, ut nos edoceat
quod cupimus. (Cùm enim quispiam ex 9
filiis Israel ire vellet aliquid sciscitatum
à Deo, dicebat, Agite, eamus ad eum
qui videt nobis; propheta enim in illis
diebus vocabatur Videns hominibus res
eorum.) Respondit Saul adolescenti suo, 10
Rectũ est quod dixisti, adeamus illum:
abieruntq; ad civitatem in qua erat pro-
pheta Dei. Dum ipsi conscenderent cli- 11
vum civitatis, offenderunt puellas quæ
exierant ad hauriendã aquã, dixitq; ad
eas Saul, Est ne hic propheta qui prævidet
res hominũ? Responderunt dicentes, Ita, 12
hic est ante te: ascende celeriter, quoniam
ipse advenit hodierno die in civitatem
nostram; siquidem gens civitatis nostræ
sacrificium habet in domo Dei: Et cùm 13
ingrediemini civitatem, interrogate de
ipso; nam reperietis eum antequam ascen-
dat convivii pransurus: nam populus
nihil comedet quoad ingrediatur ille;
quandoquidem ipse est qui benedictis sa-
crificiis incipit comedere, ac tum come-
dunt qui invitati fuerint ad sacrificium.
Ascendite ergò celeriter, quoniam hodiè
reperietis eum. Ipsis igitur ad civitatem 14
ascendentibus, en obvium se obtulit eis
Samuel ascendere volens ad locum con-
vivii: (Dominus enim revelaverat Sa- 15
mueli, & pridiè quàm venisset ad eum
Saul, dixerat illi, Crastinã die mittã ad 16
te virũ è filiis Benjamin, ipsũ unge gu-
bernatorem ac regem super filios Israel
populum meum, ut liberet filios Israel
populum meum de manibus Palæstino-
rum: nam vidi populum meum angu-
stiis deprehensum, & ascendit strepitus
eorum ad me.

שמואל א׳

vir Ecce : ei respondit Dominus & ,Saul respexit Semuel Et
17 ושמואל ראה את־שאול ויהוה ענהו הנה האיש
Saul accessit Et .meum populum in cohibebit iste ; te ad dixi quem
18 אשר אמרתי אליך זה יעצר בעמי : ויגש שאול
hic ubi ,mihi nunc Indica : dixit & ,portæ medio in Semuel ad
את־שמואל בתוך השער ויאמר הגידה־נא לי אי־זה
Ego : dixit & ,Saul ad Semuel respondit Et ? Videntis domus
19 בית הראה : ויען שמואל את־שאול ויאמר אנכי
:hodie mecum comedetis & ,Bamah in meas facies ad ascende : Videns
הראה עלה לפני הבמה ואכלתם עמי היום
.tibi annunciabo ,tuo corde in quod omne & : manè in te dimittam &
ושלחתיך בבקר וכל אשר בלבבך אגיד לך :
ponas ne ,dierum tertio die tibi pereuntibus asinabus Et
20 ולאתנות האבדות לך היום שלשת הימים אל־תשם
nonne ? Israel desiderabile omne cui & :sunt inventæ quia ,eis tuum cor
את־לבך להם כי נמצאו ולמי כל־חמדת ישראל הלוא
Nonne : dixit & ,Saul respondit Et ? tui patris domui omni & ,tibi
21 לך ולכל בית אביך : ויען שאול ויאמר הלוא
minima mea familia & ,Israel tribubus minoribus de ego Jemini filius
בן־ימיני אנכי מקטני שבטי ישראל ומשפחתי הצערה
me ad es locutus quid ut & ? Binjamin tribus familiis omnibus præ
מכל־משפחות שבטי בנימן ולמה דברת אלי
,ejus puerum & Saul ipsum Semuel assumpsit Et ? hoc verbū secundū
22 כדבר הזה : ויקח שמואל את־שאול ואת־נערו
,invitatorum capite in locum eis dedit & :cubiculū in eos introduxit &
ויביאם לשכתה ויתן להם מקום בראש הקראים
Da : coquo Semuel Dixitque .viri triginta ferme ipsi &
23 והמה כשלשים איש : ויאמר שמואל לטבח תנה
eam pone ,te ad dixi quam ,tibi dedi quam ,distributionem
את־המנה אשר נתתי לך אשר אמרתי אליך שים אתה
posuit & ,eum super quod & ,armum coquus levavit Et .tecum
24 עמך : וירם הטבח את־השוק והעליה וישם
,comede ,tuas facies ad pone ,residuum Ecce : dixit & ,Saul facies ad
לפני שאול ויאמר הנה הנשאר שים־לפניך אכל
comeditque : vocavi Populum : dicendo ,tibi servatū statutū tempus in quia
כי למועד שמור־לך לאמר העם קראתי ויאכל
Bamah de Descenderuntque .illa die in Semuel cum Saul
25 שאול עם־שמואל ביום ההוא : וירדו מהבמה
,fuit & :manicarunt Et .tectum super Saul cum est locutus & ,civitatē
26 העיר וידבר עם־שאול על־הגג : וישכמו ויהי
:dicendo ,tectum ad Saul ad Semuel vocavit & ,auroram ascendere circa
כעלות השחר ויקרא שמואל אל־שאול הגג לאמר
,ipse ,ipsi ambo sunt egressi & ,Saul surrexit & :te dimittā & ,Surge
קומה ואשלחך ויקם שאול ויצאו שניהם הוא
Semuel & ,urbis extremum in descendentibus Ipsis .foras Semuel &
27 ושמואל החוצה : המה יורדים בקצה העיר ושמואל
:transivit & ;nostras facies ad transeat & ,puero Dic :Saul ad dixit
אמר אל־שאול אמר לנער ויעבר לפנינו ויעבר
.Dei verbum te faciam audire & ,die sicut sta tu &
ואתה עמד כיום ואשמיעך את־דבר אלהים :

CAP. X.

,eū est osculat' &,ej' caput super effudit &,olei lenticulam Semuel cepit Et
1 ויקח שמואל את־פך השמן ויצק על־ראשו וישקהו
? ducem in suā hæreditatē super Dominus te unxit quia Nonne : dixit ac
ויאמר הלוא כי־משחך יהוה על־נחלתו לנגיד :
sepulchro cum homines duos invenies & ,me apud de hodie te abeunte In
2 בלכתך היום מעמדי ומצאת שני אנשים עם־קברת
sunt Inventæ : te ad dicentque ; Selsach in Binjamin termino in ,Rachel
רחל בגבול בנימן בצלצח ואמרו אליך נמצאו
tuus pater dimisit ecce & ; quærendū ad iveras quas ,asinæ
האתנות אשר הלכת לבקש והנה נטש אביך את־
? meo filio faciam Quid : dicendo ,vobis est solicitus & ,asinarum verba
דברי האתנות ודאג לכם לאמר מה אעשה לבני :

Versio VUL. LAT.

17 Cúmq; aspexisset Samuel Saulē, Dñs dixit ei; Ecce vir quem dixerā tibi, Iste dominabitur
18 populo meo. Accessit autē Saul ad Samuelē in medio portæ, & ait; Indica, oro, mihi, ubi est
19 dom' Videntis. Et respōdit Samuel Sauli dicens, Ego sū Videns: ascende ante me in excelsum, ut comedatis mecū hodiè, & dimittā te manè: & omnia quæ sūt in corde tuo, indicabo
20 tibi. Et de asinis, quas nudius tertius perdidisti, nè solicit' sis; quia inventæ sunt. Et cuj' erūt optima quæq; Israel? nónne tibi & omni domui patris tui?
21 Respondēs autē Saul, ait; Numquid non fili' Jemini ego sum, de minima tribu Israel, & cognatio mea novissima inter omnes familias de tribu Benjamin? quarè ergò locut' es mihi
22 sermonē istū? Assumens itaque Samuel Saulē, & puerū ej', introduxit eos in tricliniū, & dedit eis locū in capite eorū qui fuerāt invitati: erant enim quasi triginta viri. Dixitq; Samuel
23 coquo; Da partē, quā dedi tibi, & præcepi ut reponeres seorsū apud te.
24 Levavit autē coqu' armū, & posuit ante Saul. Dixitq; Samuel; Ecce quod remansit, pone ante te, & comede: quia de industria servatū est tibi, quando populū vocavi. Et comedit Saul cum Samuele in
25 die illa. Et descenderūt de excelso in oppidū, & locutus est cū Saule in solario: stravitque Saul in solario, & dormivit.
26 Cúmq; manè surrexissent, et jā elucesceret, vocavit Samuel Saulē in solario, dicens; Surge, & dimittā te. Et surrexit Saul: egressiq; sunt ambo, ipse videlicet, & Samuel.
27 Cúmq; descenderent in extrema parte civitatis, Samuel dixit ad Saul; Dic puero, ut antecedat nos, et transeat: tu autē subsiste paulisper, ut indicem tibi verbum Dñi.

CAP. X.

1 Tulit autē Samuel lenticulā olei, & effudit super caput ej', et deosculat' est eū: et ait; Ecce, unxit te Dñs super hæreditatē suā in principē, et liberabis populū suū de manib' inimicorū ej', qui in circuitu ej' sunt. Et hoc tibi signū, quia unxit te
2 De' in principē. Cùm abieris hodiè à me, invenies duos viros juxta sepulchrū Rachel in finib' Benjamin, in Meridie: dicentq; tibi; Inventæ sunt asinæ, ad quas ieras perquirendas: & intermissis pater tu' asinis, solicitus est pro vobis, & dicit, Quid faciam de filio meo?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ Σαμουὴλ εἶδε τὸν Σαοὺλ, καὶ κύριος ἀπεκρίθη αὐτῷ, (ε) Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπά σοι, Οὗτος ἄρξει ἐν τῷ λαῷ μου.
18 Καὶ προσήγαγε Σαοὺλ πρὸς Σαμουὴλ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, Ἀπάγγειλον (ζ) δὴ ποῖος ὁ οἶκος τοῦ Βλέποντος.
19 Καὶ ἀπεκρίθη Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι αὐτός. ἀνάβηθι ἔμπροσθέν μου εἰς Βαμᾶ, καὶ φάγε μετ' ἐμοῦ σήμερον, καὶ (η) ἐξαποστελῶ σε πρωῒ, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀπαγγελῶ σοι.
20 Καὶ περὶ τῶν (θ) ὄνων σου τῶν ἀπολωλυιῶν (ι) σήμερον τριταίων, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου αὐταῖς, ὅτι εὕρηνται. καὶ τίνι τὰ ὡραῖα τοῦ Ἰσραήλ; οὐ σοὶ, (κ) καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου;
21 Καὶ ἀπεκρίθη Σαοὺλ, καὶ εἶπεν, Οὐχὶ ἀνδρὸς υἱὸς Ἰεμιναίου ἐγώ εἰμι τοῦ (λ) μικροῦ σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ τῆς φυλῆς τῆς ἐλαχίστης ἐξ ὅλου σκήπτρου Βενιαμίν; καὶ ἱνατί ἐλάλησας (μ) πρὸς ἐμὲ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο;
22 Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ κατάλυμα, καὶ ἔθετο (ν) αὐτοῖς ἐκεῖ τόπον ἐν πρώτοις τῶν κεκλημένων ὡσεὶ ἑβδομήκοντα ἀνδρῶν.
23 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ, Δός μοι τὴν μερίδα ἣν ἔδωκά σοι, ἣν εἶπά σοι θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί.
24 Καὶ ἥψησεν ὁ μάγειρος τὴν (ξ) κωλέαν, καὶ παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον Σαούλ. καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ, Ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθες αὐτὸ ἐνώπιόν σου, καὶ φάγε, ὅτι εἰς (ο) μαρτύριον (π) τέθειταί σοι παρὰ τοὺς ἄλλους, ἀπόκνιζε. καὶ ἔφαγε Σαοὺλ μετὰ Σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
25 Καὶ κατέβη ἐκ τῆς Βαμᾶ (ρ) εἰς τὴν πόλιν. καὶ διέστρωσαν τῷ Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, καὶ ἐκοιμήθη.
26 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος, καὶ ἐκάλεσε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, λέγων, Ἀνάστα, καὶ ἐξαποστελῶ σε. καὶ (σ) ἀνέστη Σαοὺλ, καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ Σαμουὴλ ἕως ἔξω.
27 Αὐτῶν καταβαινόντων εἰς μέρος τῆς πόλεως, καὶ Σαμουὴλ εἶπε τῷ Σαοὺλ, Εἰπὸν τῷ νεανίσκῳ, καὶ διελθέτω ἔμπροσθεν (τ) ἡμῶν· καὶ σὺ στῆθι ὡς σήμερον, καὶ (υ) ἄκουσον ῥῆμα Θεοῦ.

Et Samuel vidit Saul: & Dominus respondit ei; Ecce homo, quē dixi tibi, Hic principabitur in populo meo. Et accessit Saul ad Samuel in medium civitatis, et dixit; Annuntia nunc, qualis est domus Videntis. Et respondit Samuel Sauli, & dixit, Ego sum ipse. Ascende ante me in Bama & manduca mecum hodie: & dimittam te manè, et omnia, quæ in corde tuo, annuntiabo tibi. Et de asinabus tuis, quæ perierunt hodiè tres dies, ne ponas cor tuū (l) eis: quoniam inventæ sunt. Et cui speciosa Israel? Nónne tibi, et domui patris tui? Et respondit Saul, & dixit; Nónne viri filius Jeminæi ego sum (m) pusilli sceptri tribûs Israel, & tribûs minimæ ex toto sceptro Benjamin? Et ut quid locut' es ad me juxta verbum hoc? Et sumpsit Samuel Saulem, & puerum ejus: & introduxit eos in diversorium: & posuit eis ibi locum in primis vocatorum circiter septuaginta virorum. Et dixit Samuel coquo, Da mihi partem, quam dedi tibi, quam dixi tibi ut poneres eam apud te. (n) Et coxerat coquus (o) armum: & apposuit illud coram Saul. Et dixit Samuel Sauli, Ecce (p) quod remansit. Appone illud coram te, & manduca: quoniam in (q) testimonium est positum tibi (r) præter alios. Carpe. Et comedit Saul cum Samuel in die illa. Et descendit de Bama in civitatem. Et straverūt Sauli super solariū: et dormivit. Et factū est, ut ascēdit diluculum; et vocavit Samuel Saulem in solario, dicens; Surge, & dimittam te. Et surrexit Saul, & exiit ipse, & Samuel usque foràs. Ipsis descendentibus ad partē civitatis, et Samuel dixit Sauli; Dic puero, et transeat ante nos; et tu sta, ut hodiè, et (s) audi verbum Dei.

MS.A. (ε) Ἰδοὺ ἄνθρωπος (ζ) δή μοι ποῖος οἶκος (η) ἐξαποστέλλω (θ) ὄνων τῶν (ι) σου σήμερον (κ) καὶ παντὶ τῷ (λ) μικροτέρου (μ) πρὸς μέ (ν) αὐτοῖς τόπον (ξ) κωλέαν καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς, καὶ (ο) μαρτύριον (π) τέθειταί σοι παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, (ρ) ἐν τῇ πόλει. (σ) ἀνέστη, καὶ ἐξῆλθεν Σαοὺλ αὐτὸς (τ) ἡμῶν· καὶ διῆλθεν. καὶ σὺ (υ) ἄκουσόν σοι ῥῆμα

Κεφ. ι΄.

1 Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐπέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὐχὶ κέχρικέ σε κύριος εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ; καὶ σὺ (α) ἄρξεις ἐν λαῷ κυρίου, (β) καὶ σὺ σώσεις αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν (γ) αὐτοῦ. καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον, ὅτι (δ) ἔχρισέ σε κύριος ἐπὶ κληρονομίαν αὐτοῦ εἰς ἄρχοντα.
2 Ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς τοῖς τάφοις Ῥαχὴλ ἐν τῷ ὄρει (ε) Βενιαμὶν ἁλλομένους μεγάλα· καὶ ἐροῦσί σοι, Εὕρηνται αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζητεῖν· καὶ (ζ) ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀποτετίνακται τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδειλάνδρωται δι' ὑμᾶς, λέγων, Τί ποιήσω ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου;

CAP. X.

ET sumpsit Samuel lenticulā olei: et infudit super caput ejus, et osculatus est eum: et dixit ei, Nónne (a) unxit te Dominus in principē super populū suū, super Israel? et tu principaberis in populo Domini: et tu salvabis eū de manu inimicorū ej'. Et hoc tibi signū, quia unxit te Domin' super hæreditatē suā in principē. Postquàm abieris hodiè à me; et invenies duos viros, ad sepulchra Rachel in (b) monte Benjamin, salientes granditer: et dicent tibi; Inventæ sunt asinæ, quas ibatis quærere: et ecce pater tu' dimisit (c) verbum asinarum, et (d) profundebat propter vos, dicens, Quid faciam pro filio meo?

MS.A. ἄρξεις λαῷ (β) καὶ σώσεις (γ) αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ (δ) κέχρικέν (ε) τοῦ Βενιαμεὶν (ζ) ἰδοὺ ἀποτετίνακται ὁ πατήρ σου τὸ ῥῆμα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ושמואל חזא ית שאול ומן קדם יי אתאמר ליה הא גברא דאמרית לך דין יעדי מרותא
18 מן עמי : וקרב שאול ית שמואל בגו תרעא ואמר חוי כען לי אידין בית חזיא : ואתיב
19 שמואל ית שאול ואמר אנא חזיא סק לקדמי לבית אסחרותא ותיכלון עמי יומא דין
ואשלחנך בצפרא וכל די בלבך אחוי לך : ועל עסק אתניא דאבדא לך ואת אתיתא
20 למבעיהון יומא דין דנן תלתא יומין לא תשוי ית לבך עליהון ארי אשתכחא ודמן כל
חמדת ישראל הלא די לך ולכל בית אבוך : ואתיב שאול ואמר הלא בר שבט בנימין
21 אנא מזעירי שבטיא דישראל וזרעיתי חלשא מכל זרעית שבט בנימין ולמא מללתא
עמי כפתגמא הדין : ודבר שמואל ית שאול וית עולימיה ואעלינון לאסחרותא ויהב
22 להון אתר בריש זמיניא ואנון כתלתין גברא : ואמר שמואל לטבחא הב ית מנתא די
23 יהבית לך דאמרית לך שוי יתה עמך : וארים טבחא ית שקא וירכיה ושוי קדם שאול
24 ואמר הא דאשתאר שוי קדמך אכול ארי לזמנא נטיר לך למימר עמא זמנית לשירותא
ואכל שאול עם שמואל ביומא ההוא : ונחתו מבית אסחרותא לקרתא ומליל עם שאול
25 על אגרא : ואקדימו והוה כמסק צפרא וקרא שמואל לשאול לאגרא למימר קום
26 ואשלחנך וקם שאול ונפקו תרויהון הוא ושמואל לברא : אנון נחתין בסיפי קרתא
27 ושמואל אמר לשאול אמר לעולימא ויעבר קדמנא ועבר ואת קום הכא כיומא דין
ואשמענך ית פתגמא דיי :
ונסיב שמואל ית מנא דמשחא ואריק על רישיה ונשקיה ואמר הלא ארי משחך יי
1 על אחסנתיה למהוי מלכא : במהכך יומא דין מני מלותי ותשכח תרין גברין עם
2 קבורתא דרחל בתחום בנימן בצלצח ויימרון לך אשתכחא אתניא דאזלתא למבעי יתהן
והא שבק אבוך ית עסק אתניא ויציף לכון למימר מה אעביד לברי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Semuel vidit Saul, & ab-ante Dominū dictū est-ei: Ecce vir quē dixi tibi: ille transire faciet dominiū à populo meo. Et occurrit Saul Semueli intra portā, & dixit: Indica nunc mihi quænam dom' Videntis. Et respondit Semuel Sauli, & dixit, Ego Videns: ascende ante me ad domū confessus, & comedetis mecū in die hac: & dimitam te mane, & omnia quæ in corde tuo, indicabo tibi. Et super negotiū asinarū quæ perierunt tibi, & tu venisti ad quærendū eas, hodie sunt tres dies, non pones cor tuū super eas, quia inventæ sūt: & cuj' omne desiderium Israel, nonne tuū, & omnis domus patris tui? Et respondit Saul & dixit: An non fili' tribus Binjamin ego ex parvis tribuū Israel; & prosapia mea infirma præ omni prosapia tribus Binjamin? & quare locut' es mecum juxta verbū hoc? Et accepit Semuel Saulē & puerū ejus, & introduxit eos ad confessum; & dedit illis locū in capite invitatorū, & illi quasi triginta viri. Et dixit Semuel ad coquū: Da partē quā dedi tibi, quā dixi tibi pone eam tecū. Et extulit coquus armū, & femur ejus, & posuit ante Saul, & dixit: Ecce quod relictū est, pone ante te, comede, quia ad temp' servatū tibi, dicendo, Populū invitavi ad convivium: & comedit Saul cum Semuele in die illo. Et descenderunt de domo confessus ad urbē, & locutus est cum Saule super tectū. Et anticipaverunt, & fuit cùm ascenderet manè, & vocavit Semuel Saulē ad tectū dicendo: Surge, & dimittam te: & surrexit Saul, & exierunt ambo illi ipse & Semuel foras. Illi descendentes in finibus urbis, & Semuel dixit ad Saul: Dic puero, & transibit ante nos, & transivit: & tu sta hic, & audire faciam te verbum Domini.

CAP. X.

ET accepit Semuel vas unctionis, & fudit super caput illius; & osculatus est eum, & dixit: Nunquid unxit te Dominus super possessionem suam ad existendum regem? Cùm tu abieris hodie à me & invenies duos viros apud sepulchrum Rahhel in termino Binjamin in Szilzahh, & dicent: tibi Repertæ sunt asinæ quas ivisti ad quærendum, & ecce dimisit pater tuus curam asinarum, & solicitus est vestri dicendo: Quid faciam filio meo?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܫܡܘܐܝܠ ܚܙܝܗܝ ܠܫܐܘܠ ܕܡܪܝܐ ܓܒܝܗ. ܘܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܕܐܡܪܬ
ܠܟ. ܗܢܐ ܢܚܘܕ ܠܥܡܝ. *ܘܩܪܒ ܫܐܘܠ ܠܘܬ ܫܡܘܐܝܠ ܒܓܘ ܬܪܥܐ. ܘܐܡܪ. ܚܘܝܢܝ ܐܝܟܘ
18 ܒܝܬܗ ܕܚܙܝܐ. *ܘܥܢܐ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܫܐܘܠ. ܐܢܐ ܗܘ ܚܙܝܐ. ܣܩ ܩܕܡܝ ܠܒܝܡܐ ܘܐܟܘܠ
19 ܥܡܝ ܝܘܡܢܐ. ܘܐܫܪܝܟ ܒܨܦܪܐ. ܘܟܠ ܕܒܠܒܟ ܐܚܘܝܟ. *ܘܥܠ ܐܬܢܐ ܕܐܒܕ ܠܟ. ܝܘܡܢܐ ܗܘ
20 ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܒܟ ܒܨܝܪ ܥܠܝܗܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܟܚ. ܘܕܡܢ ܗܘ ܟܠܗ ܪܓܬܐ
ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܗܘ ܠܟ ܘܠܒܝܬ ܐܒܘܟ. *ܘܥܢܐ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܗܐ ܒܪ
21 ܒܢܝܡܝܢ ܐܢܐ. ܡܢ ܙܥܘܪܐ ܕܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܪܒܬܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ
ܕܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܠܡܢܐ ܐܡܪܬ ܠܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. *ܘܕܒܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ ܘܠܛܠܝܗ.
22 ܘܐܥܠ ܐܢܘܢ ܠܡܫܬܘܬܐ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܕܘܟܬܐ ܒܪܫ ܩܪܝܐ. ܘܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܬܠܬܝܢ ܓܒܪܝܢ.
23 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܛܒܚܐ. ܗܒ ܡܢܬܐ ܕܝܗܒܬ ܠܟ. ܘܐܡܪܬ ܠܟ. ܣܝܡ ܠܘܬܟ. *ܘܐܪܝܡ
24 ܛܒܚܐ ܫܩܐ ܘܕܥܠܘܗܝ. ܘܣܡ ܩܕܡ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܕܐܫܬܪܟ. ܣܝܡ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܟܘܠ.
ܡܛܠ ܕܠܙܒܢܐ ܕܢܛܝܪ ܠܟ. ܘܐܟܠ ܫܐܘܠ ܥܡ ܫܡܘܐܝܠ. *ܘܢܚܬܘ ܡܢ ܒܝܡܐ ܠܡܕܝܢܬܐ.
25 ܘܡܠܠ ܥܡ ܫܐܘܠ ܥܠ ܐܓܪܐ. *ܘܩܕܡܘ ܗܘܐ ܡܢ ܨܦܪܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ ܠܐܓܪܐ.
26 ܘܐܡܪ. ܩܘܡ. ܘܐܫܪܝܟ. ܘܩܡ ܫܐܘܠ. ܘܢܦܩܘ ܬܪܝܗܘܢ. ܗܘ ܘܫܡܘܐܝܠ ܠܒܪ. *ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ
27 ܠܣܘܦܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܫܡܘܐܝܠ ܐܡܪ ܠܫܐܘܠ. ܐܡܪ ܠܛܠܝܐ ܕܢܥܒܪ ܩܕܡܝܢ. ܘܐܢܬ ܩܘܡ
ܐܝܟ ܕܝܘܡܢܐ. ܘܐܫܡܥܟ ܦܬܓܡܗ ܕܐܠܗܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ * * ܘܢܣܒ ܫܡܘܐܝܠ
1 ܩܪܢܐ ܕܡܫܚܐ. ܘܐܫܕ ܥܠ ܪܫܗ. ܘܢܫܩܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܡܫܚܟ ܡܪܝܐ ܥܠ ܝܪܬܘܬܗ.
2 ܠܡܗܘܐ ܪܫܐ. *ܘܡܐ ܕܐܙܠܬ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܠܘܬܝ. ܗܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܠ ܩܒܪܗ
ܕܪܚܝܠ. ܒܬܚܘܡܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܒܨܠܨܚ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܟ. ܐܫܬܟܚܘ ܐܬܢܐ ܕܐܙܠܬ ܠܡܒܥܐ.
ܘܗܐ ܫܒܩ ܐܒܘܟ ܨܒܘ ܐܬܢܐ. ܘܕܚܠ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܒܪܝ.

Samuel itaq; præviderat quòd Dñs elegisset 17
Saulem.) Dixitq; Dñs ad Samuelem, Ecce vir
quem dixerā tibi, Hic dominabitur populo
meo. Accedens itaque Saul ad Samuelem in- 18
tra portā, dixit, Ostende mihi ubi sit domus
Videntis. Respondens Samuel dixit Sauli, 19
Ego sum Videns: ascende ante me ad Bim,
& comede mecū hodiè, dimittamque te ma-
nè, & quicquid est in corde tuo, indicabo
tibi. Et verò de asinabus quæ tibi perierunt 20
tribus abhinc diebus, ne sit solicitus animus
tuus, quoniā inventæ sunt: cujus autem est
quicquid expetibile est in Israelitis, nisi tibi
& domui patris tui? Respondit Saul dixitq; 21
Samueli, Ecce Benjaminita sum, è minima
scilicet tribuum Israelis, & familia mea mi-
nima est inter omnes familias tribûs Benja-
min: quare ergò dixisti mihi talia verba?
Duxit tamen Samuel Saulem et puerum ejus, 22
introduxitque eos domū, deditque eis locum
in summo invitatorū, qui erant quasi trigin-
ta viri. Dixitq; Samuel ad coquū, Affer par- 23
tem quam tibi dederā quamque tibi dixerā
ut apud te reponeres. Cùm ergò tulisset co- 24
quus crus cum parte ei imminēte, et posuisset
ante Saulem, dixit, Ecce quod remansit, po-
ne ante te, et comede; jampridem enim tibi
reservatum est: comeditq; Saul cum Samuele.
Deinde descendit à Bim ad civitatē, et allo- 25
cut⁹ est Saulem super solario. Nam præterver- 26
tēs Samuel ortā jam aurorā, vocavit Saulē ad
solarium, et ait, Surge, ut dimittam te: sur-
rexitque Saul, et exierunt ambo, *nempe* ipse
et Samuel forás. Et descendentibus ipsis ad 27
extremum civitatis, ait Samuel ad Saulem,
Dic puero ut antecedat nos; tu verò consi-
ste paulisper, et indicabo tibi sermonē Dei.

CAP. X.

Tum accipiens Samuel cornu olei effudit 1
in caput ejus, et osculatus est eum, dixit-
que ad eum, Ecce unxit te Dñs rectorem su-
per hæreditatem suam. Et cùm discesseris 2
hodiè à me, ecce invenies duos viros apud
sepulchrum Rahil, in limite Benjamin, in
Salsah, dicentque tibi, Inventæ sunt asinæ
quas quæsitum ieras: et ecce relictā pater
tuus asinarum curā, pavidus est pro vobis,
dicens, Quid faciam filio meo?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وعلم صموال ان الرب اختار ساوول • وقال الرب لصموال * هذا الرجل الذي قلت لك •
18 هو يدبر شعبي * فدنا ساوول من صموال عند الباب وقال • اين بيت النبي • دلني عليه * اجاب
19 صموال وقال لساوول انا النبي • اصعد بين يدي المجلس • وتغد معي يومنا هذا • حتي اذا كان
20 غدا ارسلتك الي طريقك • واخبرك بكل ما في قلبك * فاما الاتن التي هلكت منكم منذ ثلاثة
ايام • لا تجعل في نفسك الا خيرا • فان اباك قد وجدها • وان كل شهوة في اسرايل وخيرهم الان لك
21 ولاهل بيتك * فرد ساوول علي صموال قايلا • انا من بني بنيامين • وقبيلتي اصغر قبايل بني
22 اسرايل • وعشيرتي اقل عددا من جميع عشاير بني اسرايل • فكيف قلت لي هذا القول * فانطلق
صموال بساوول وغلامه • وادخلهما الي البيت • ورفعهما الي صدر المجلس • واجلسهما في اول القوم • وكان
23 عدد المجتمعين في المجلس ثلاثون رجلا * فقال صموال للطباخ • اعطني النصيب الذي دفعت
24 اليك • وقلت لك ارفعه عندك * واخذ الطباخ الفخذ باعلاها • ووضعه بين يدي ساوول وقال •
هذا الذي بقي • قد قدمته اليك • وكل لاني انما رفعته لك • فتغدي ساوول مع صموال في ذلك
25 اليوم * ونزلوا من المجلس الذي تغدوا فيه الي القرية • وكان صموال قد كلم ساوول فوق البيت
26 بما اراد ان يصنع * فلما اصبحوا وارتفع الصبح • دعا صموال ساوول واصعده الي فوق • وقال له •
27 قم بنا لارسلك في حاجتك • فقام ساوول وخرج مع صموال الي خارج * فبينما هما خارجان من
اقصي القرية قال صموال لساوول • مر الغلام يتقدمنا • وقف انت مكانك حتي اخبرك بما اوحي
1 الله الي • الفصل العاشر • * فلما ان مضي الغلام • اخذ صموال وعاء الدهن فصبه
2 علي راسه وقبله وقال • قد مسحك الرب مدبرا لشعبه ووراثته * فاذا فارقتني اليوم يستقبلك
رجلان عند قبر راحيل في حد ارض بنيامين في صلصح • فيقولان لك • قد وجدت الاتن التي خرجت
في طلبها • وقد ترك ابوك الهم بالاتن واغتم بحبسك • وقال ما حال ابني • وكيف اصنع في امره *

Cognoverat ergò Samuel quòd elegisset 17
Dominus Saulem) Et dixit Dominus ad
Samuelem, Hic est vir de quo tibi dixerā,
Ipse reget populum meū. Accessit ergò 18
Saul ad Samuelem apud portam, & ait,
Ubinam est domus prophetæ? indica tū
mihi. Respondit Samuel, & dixit Sauli, 19
Ego sum propheta: ascende corā me ad
convivium, & prande mecum hodiè, ut
crastinā die mittā te in viā tuā, & indi-
cem tibi quicquid est in corde tuo. Quòd 20
autē ad asinas quæ perierunt à vobis trib⁹
abhinc diebus, nonnisi fausta tibi augu-
reris, quoniā pater tuus jam reperit eas:
& verò omnia expetibilia filiorum Isra-
el & opes eorū jam tua sunt & familiæ
tuæ. Respondit Saul Samueli, dicens; Ego 21
sum de filiis Benjamin, & tribus mea mi-
nima est inter tribus filiorū Israel, &
familia mea paucior numero cunctis fa-
miliis filiorum Israel: quomodo ergò di-
xisti mihi hujusmodi sermonem? Duxit 22
itaq; Samuel Saulem & juvenem ejus, &
introducens eos domū evexit eos ad cul-
men convivii, & sedere fecit eos præcipuo
loco inter turbā (erat autem numerus
eorum qui convenerant ad convivium, tri-
ginta virorū.) Tum dixit Samuel ad co- 23
quū, Affer mihi portionem quā tibi dede-
ram, & de qua tibi dixerā, Serva eā apud
te. Accipiens ergò coquus coxā cū superi- 24
ore ipsius parte, posuit eam ante Saulem,
& ait, Hoc est quod remansit, jam tibi
propono, comede; nam pro te reposuerā
illud: sic pransus est Saul cum Samuele
eo die. Tum descenderunt è convivio ubi 25
pransi fuerant ad civitatem (jam autem
loquutus fuerat Samuel cū Saule super
domū de his quæ facere volebat.) Et cùm 26
manè surrexissent, & aurora prodiisset,
vocavit Samuel Saulem, & ducens eum
ad superiora domus dixit illi, Agedū ut
mittā te ad negotiū tuū: surrexitq; Saul,
& egressus est foras cū Samuele. Dumq; 27
egrederentur ambo ex ima civitate, dixit
Samuel ad Saulem, Præcipe puero, ut præ-
cedat nos, tu verò subsiste in loco tuo, ut
indicem tibi quod revelavit mihi Deus.

CAP. X.

Cum ergò præiisset puer, accepit Samu- 1
el vasculū olei, fuditq; super caput ej⁹, et
osculat⁹ est eū, ac dixit, Jā unxit te Do-
min⁹ rectorem populi sui & hæreditatis
suæ. Et cū separat⁹ hodiè fueris à me, oc- 2
current tibi duo viri prope sepulchrum
Rahil, in termino terræ Benjamin, in Sela-
seh, qui dicent tibi, Jam inventæ sunt a-
sinæ quas quæsitum exieras: paterq; tuus
abjectā jam curā asinarum, solicitus est de
mora tua, & ait, Quinam est filii mei
status, & quomodo faciam de re ipsius?

שמואל א

3 וחלפת משם והלאה ובאת עד־אלון תבור ומצאוך שם שלשה אנשים עלים אל־האלהים בית־אל אחד נשא שלשה גדיים ואחד נשא שלשת ככרות לחם ואחד נשא נבל־יין:
4 ושאלו לך לשלום ונתנו לך שתי־לחם ולקחת מידם:
5 אחר כן תבוא גבעת האלהים אשר־שם נצבי פלשתים ויהי כבאך שם העיר ופגעת חבל נביאים ירדים מהבמה ולפניהם נבל ותף וחליל וכנור והמה מתנבאים:
6 וצלחה עליך רוח יהוה והתנבית עמם ונהפכת לאיש אחר:
7 והיה כי תבאינה האתות האלה לך עשה לך אשר־תמצא ידך כי האלהים עמך:
8 וירדת לפני הגלגל והנה אנכי ירד אליך להעלות עלות לזבח זבחי שלמים שבעת ימים תוחל עד־בואי אליך והודעתי לך את אשר תעשה:
9 והיה כהפנתו שכמו ללכת מעם שמואל ויהפך־לו אלהים לב אחר ויבאו כל־האתות האלה ביום ההוא:
10 ויבאו שם הגבעתה והנה חבל־נבאים לקראתו ותצלח עליו רוח אלהים ויתנבא בתוכם:
11 ויהי כל־יודעו מאתמול שלשום ויראו והנה עם־נבאים נבא ויאמר העם איש אל־רעהו מה־זה היה לבן־קיש הגם שאול בנביאים:
12 ויען איש משם ויאמר ומי אביהם על־כן היתה למשל הגם שאול בנבאים:
13 ויכל מהתנבות ויבא הבמה:
14 ויאמר דוד שאול אליו ואל־נערו אן הלכתם ויאמר לבקש את־האתנות ונראה כי־אין ונבוא אל־שמואל:
15 ויאמר דוד שאול הגידה־נא לי מה־אמר לכם שמואל:
16 ויאמר שאול אל־דודו הגד הגיד לנו כי נמצאו האתנות ואת־דבר המלוכה לא־הגיד לו אשר אמר שמואל:
17 ויצעק שמואל את־העם אל־יהוה המצפה:

Versio VULG. LAT.

3 Cúmq; abieris indè, & ultrà transieris, & veneris ad quercũ Thabor, invenient te ibi tres viri ascendentes ad Deum in Bethel, unus portans tres hœdos, & alius tres tortas panis, & alius portans lagenam vini.
4 Cúmq; te salutaverint, dabunt tibi duos panes, & accipies de manu eorum.
5 Post hæc venies in collẽ Dei, ubi est statio Philisthinorum: & cùm ingressus fueris ibi urbem, obviã habebis gregẽ prophetarũ descendentiũ de excelso, & ante eos psalteriũ, & tympanũ, et tibiã, & citharã, ipsósq; prophetantes.
6 Et insiliet in te Spiritus Dñi, & prophetabis cum eis, & mutaberis in virum alium.
7 Quando ergò evenerint signa hæc omnia tibi, fac quæcunq; invenerit manus tua, quia Dominus tecum est.
8 Et descendes ante me in Galgala, (ego quippe descendam ad te) ut offeras oblationem, & immoles victimas pacificas: septẽ diebus expectabis, donec veniam ad te, & ostendã tibi quid facias.
9 Itaq; cùm avertisset humerũ suũ ut abiret à Samuele, immutavit ei Deus cor aliud, & venerunt omnia signa hæc in die illa.
10 Venerúntq; ad prædictũ collem, & ecce cuneus prophetarum obvius ei: & insiluit super eum Spiritus Dñi, & prophetavit in medio eorum.
11 Videntes autẽ omnes qui noverant eum heri & nudiustertiùs, quòd esset cum prophetis, & prophetaret, dixerunt ad invicem, Quænam res accidit filio Cis? num & Saul inter prophetas?
12 Respondítq; alius ad alterũ, dicens; Et quis pater eorum? propterea versum est in proverbiũ; Num & Saul inter prophetas?
13 Cessavit autẽ prophetare, & venit ad excelsũ.
14 Dixitque patruus Saul ad eũ, & ad puerũ ejus, Quò abistis? Qui responderunt, Quærere asinas: quas cùm non reperissemus, venimus ad Samuelem.
15 Et dixit ei patruus suus, Indica mihi quid dixerit tibi Samuel.
16 Et ait Saul ad patruũ suum, Indicavit nobis quia inventæ essent asinæ. De sermone autem regni non indicavit ei quem locutus fuerat ei Samuel.
17 Et convocavit Samuel populum ad Dominum in Maspha.

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν, καὶ ἐπέκεινα ἥξεις ἕως τῆς δρυὸς Θαβώρ, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν Θεὸν εἰς Βαιθήλ, ἕνα αἴροντα τρία αἰγίδια, καὶ ἕνα αἴροντα τρία ἀγγεῖα ἄρτων, καὶ ἕνα αἴροντα ἀσκὸν οἴνου.
4 Καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ δώσουσί σοι δύο ἀπαρχὰς ἄρτων, καὶ λήψῃ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν βουνὸν τοῦ Θεοῦ, οὗ (η) ἐστιν ἐκεῖ τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων· ἐκεῖ Νασὶβ ὁ ἀλλόφυλος· καὶ ἔσται ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσεις χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς Βαμά, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν νάβλα, καὶ (θ) τύμπανον, καὶ αὐλὸς, καὶ κινύρα, καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες.
6 Καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ πνεῦμα κυρίου, καὶ προφητεύσεις (ι) μετ' αὐτῶν, καὶ στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.
7 Καὶ ἔσται ὅταν ἥξει τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπὶ σὲ, ποίει πάντα ὅσα ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ σου, ὅτι Θεὸς μετὰ σοῦ.
8 Καὶ καταβήσῃ ἔμπροσθεν τῆς (κ) Γαλγάλ, καὶ (λ) ἰδοὺ καταβαίνω πρὸς σὲ ἀνενέγκειν ὁλοκαύτωσιν (μ) καὶ θυσίας εἰρηνικάς. ἑπτὰ ἡμέρας διαλείψεις ἕως τοῦ ἐλθεῖν με πρὸς σὲ, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις.
9 Καὶ ἐγενήθη ὥστε ἐπιστραφῆναι τῷ ὤμῳ αὐτοῦ ἀπελθεῖν ἀπὸ Σαμουήλ, μετέστρεψεν αὐτῷ ὁ Θεὸς καρδίαν ἄλλην. καὶ ἦλθε πάντα τὰ σημεῖα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
10 Καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν (ν) βουνόν, καὶ ἰδοὺ χορὸς προφητῶν ἐξεναντίας αὐτοῦ. καὶ ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Θεοῦ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ αὐτῶν.
11 Καὶ ἐγενήθησαν (ξ) πάντες οἱ εἰδότες αὐτὸν ἐχθὲς καὶ τρίτης, καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν (ο) προφητῶν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Τί τοῦτο τὸ γεγονὸς τῷ υἱῷ Κίς; ἦ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;
12 Καὶ ἀπεκρίθη τις αὐτῶν, καὶ εἶπε, Καὶ τίς πατὴρ (π) αὐτοῦ; καὶ διὰ τοῦτο ἐγενήθη εἰς παραβολήν, Ἦ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;
13 Καὶ συνετέλεσε προφητεύων, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βουνόν.
14 Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Ποῦ ἐπορεύθητε; καὶ εἶπαν, Ζητεῖν τὰς ὄνους, καὶ (ρ) εἴδαμεν ὅτι οὐκ εἰσί, καὶ εἰσήλθομεν πρὸς Σαμουήλ.
15 Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος πρὸς Σαοὺλ, Ἀπάγγειλον δή μοι τί εἶπέ σοι Σαμουήλ;
16 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ, Ἀπήγγειλεν ἀπαγγέλλων μοι, ὅτι εὕρηνται αἱ ὄνοι. τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας οὐκ ἀπήγγειλεν (σ) αὐτῷ.
17 Καὶ παρήγγειλε Σαμουὴλ παντὶ τῷ λαῷ πρὸς κύριον εἰς (τ) Μασσηφάθ.

3 Et abibis indè, et ulteriùs venies usq; ad quercum Thabor; & invenies ibi tres viros ascendentes ad Deum in Bæthel, unum portantem tres hædos, & unum portantem tria vasa panum, & unum portantem utrem vini.
4 Et interrogabunt te, quæ ad pacem; & dabunt tibi duas primitias panum; & sumes de manu eorũ.
5 Et post hæc ingredieris in collem Dei; ubi est ibi statio alienigenarum: (e) ibi Nasib alienigena. Et erit, postquàm intraveritis illuc in civitatem; & occurres choro prophetarum descendentium de Bama: & ante eos nabla, & tympanum, & tibia, & cithara: & ipsi prophetantes.
6 Et insiliet super te Spiritus Domini, & prophetabis cum eis: & verteris in virum alium.
7 Et erit, quando venient signa hæc super te; fac omnia, quæcunq; invenerit manus tua: quoniam Deus tecum.
8 Et descendes (f) ante Galgal; & ecce descendo ad te ad offerendum holocaustum, & (g) sacrificia pacifica. Septem diebus differes, donec ego veniam ad te, & ostendam tibi, quæ facies.
9 Et factum est, ut convertit se humero suo ad abeundum à Samuel; mutavit ei Deus cor aliud: & venerunt omnia signa in die illa.
10 Et pergit indè in collem: & ecce chorus prophetarum ex adverso ipsius. Et insiliit in eum Spiritus Dei, & prophetavit in medio eorum.
11 Et fuerunt omnes, qui noverant eum heri, & nudiustertiùs, & viderunt: & ecce ipse in medio (h) prophetarum. Et dixit populus unusquisq; ad proximum suum; Quid est hoc, quod evenit filio Cis? (i) Nunquid et Saul in prophetis?
12 Et respondit quispiam eorum, et dixit; Et quis pater ejus? Et propter hoc factum est in parabolam, Nunquid et Saul in prophetis?
13 Et consummavit prophetans, et venit in collem.
14 Et dixit (k) propinquus ejus ad eum, et ad puerum ejus; Quò ivistis? Et dixerunt, Ad quærendas asinas; et vidimus, quia non sunt: et intravimus ad Samuel.
15 Et dixit propinquus ad Saul, Annuncia nunc mihi, quid dixit tibi Samuel.
16 Et dixit Saul ad propinquum suum, Annuntians annuntiavit mihi, quia inventæ sunt asinæ. Verbum autẽ regni non annuntiavit (l) ei.
17 Et (m) condixit Samuel universo populo ad Dominum in Messephath.

MS. A. (η) ἐστιν τὸ (θ) τύμπανα, (ι) ἐπ' αὐτῶν, καὶ στραφήσει (κ) Γάλγαλα, (λ) ἰδὲ ἐγὼ (μ) καὶ θῦσαι θυσίας (ν) βουνὸν τῶν προφητῶν, καὶ (ξ) ἅπαντες οἱ ἰδόντες (ο) προφητῶν προφητεύων. καὶ εἶπεν ὁ (π) αὐτοῦ; (ρ) Κείς; διὰ (ρ) εἴδομεν (σ) αὐτῷ ὁ εἶπεν Σαμουήλ. Καὶ (τ) Μασσηφά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ותחליף מתמן ולהלא ותיתי עד מישר תבור וישכחונך תמן תלתא גברין דסלקין למסגד קדם יי בבית אל חד נטיל תלתא גדיין וחד נטיל תלת פתין דלחם וחד נטיל גרבא דחמר:
4 וישאלון לך לשלם ויתנון לך תרתין גריצן דלחם ותקבל מידיהון:
5 בתר כן תהך לגבעתא די בה ארונא דיי דתמן אסטרטיגי פלשתאי ויהי כמעלך תמן לקרתא ותערע סיעת ספריא נחתין מבית אסחרותא וקדמיהון נבלין ותופין וצלצלין וכנורין ואנון משבחין:
6 ותשרי עלך רוח נבואה מן קדם יי ותשבח עמהון ותשתני לגבר אוחרן:
7 ויהי ארי ייתון אתיא האלין לך עביד לך מני מלכותא ארי מימרא דיי בסעדך:
8 ותיחות קדמי לגלגלא והא אנא נחית לותך לאסקא עלון ולנכסא נכסת קודשין שבעא יומין תוריך עד מיתי לותך ואחוי לך ית דתעביד:
9 והוה כד אתפני כתפיה למיזל מלות שמואל ושני ליה יי לבא אוחרנא ואתאה כל אתיא האלין ביומא ההוא:
10 ואתו לתמן לגבעתא והא סיעת ספריא לקדמותיה ושרת עלוהי רוח נבואה מן קדם יי ושבח ביניהון:
11 והוה כל דידע ליה מאתמלי ומדקמוהי וחזו והא עם ספריא משבח ואמר עמא גבר לחבריה מא דין הוה לבר קיש האף שאול בספריא:
12 ואתיב גברא מתמן ואמר ומן רבהון על כן הוית למתלא האף שאול בספריא:
13 ופסק מלשבחא ועל לבית אסחרותא:
14 ואמר אח אבוהי דשאול ליה ולעולימיה לאן אזלתון ואמר למבעי ית אתניא וחזינא ארי לא אשכחנא ואתינא לות שמואל:
15 ואמר אח אבוהי דשאול חוי כען לי מה אמר לכון שמואל:
16 ואמר שאול לאח אבוהי חואה חוי לנא ארי אשתכחא אתניא ועל עסק מלכותא לא חוי ליה די אמר שמואל:
17 וכנש שמואל ית עמא לקדם יי למצפיא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ibis indè porrò, & venies usque ad planiciem Thabor, & invenient te ibi tres viri, qui ascendentes ad adorandũ ante Dñm in Bethel: unus ferens tres hœdos, & un⁹ ferens tres tortas panis, & un⁹ ferens lagenam vini. Et rogabunt tibi pacem, & dabunt tibi duas tortas panis, & accipies de *manibus* eorum. Posteà ibis ad collem in quo arca Dñi, ubi duces Philisthæorum, & erit intrante te eò ad urbem, & offendes cœtum scribarum descendentium de domo consessûs, & ante eos nabli, & tympani, & cymbala, & citharæ, & illi canentes. Et manebit super te spiritus Prophetiæ ab-ante Dñm, & laudabis cum illis, & mutaberis in virum alium. Et erit quando venient signa hæc tibi, fac tibi vasa regni, quia dictum Domini in auxilio tuo. Et descendes ante me ad Gilgela: & ecce ego descendens ad te ad tollendũ holocausta, & ad offerendũ oblationem sanctitatum; septem diebus differes usq; dum veniam ad te, & indicabo tibi quid facies. Et fuit quando *conversus esset humer⁹ ejus* ad abeundum à Semuel, et mutavit Dominus illi cor aliud, et venerunt omnia signa hæc in die illa. Et venerunt eò ad Gibghatha, & ecce cœtus scribarum ante eum; et mansit super illum spiritus Prophetiæ ab-ante Dominum; et laudavit inter illos. Et fuit omnis qui novit illum ab heri et ab-ante illud, & viderunt, et ecce inter scribas laudans, et dixit populus vir ad socium suum: Quid hoc fuit filio Kis? an etiam Saul in scribis? Et respondit vir indè, et dixit: Et quis pater illorũ? ideò fuit in parabolam: Num etiam Saul in scribis? Et cessavit à laudando, et intravit ad domum consessûs. Et dixit patruus ipsius Saul illi et puero illius: Quò ivistis? et dixit: Ad quærendum asinas: et vidimus quòd non reperiremus, et venimus ad Semuel. Et dixit patruus ipsius Saul: Indica nunc mihi quid dixit vobis Semuel. Et dixit Saul patruo suo, Indicando indicavit nobis quòd repertæ sunt asinæ: et super negotium regni non indicavit ei quod dixit Semuel. Et congregavit Semuel populum ad-ante Dominum ad Miszpeja.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܡܐ ܕܥܒܪܬ ܠܗܠ ܡܢ ܬܡܢ . ܘܡܛܝܬ ܠܒܛܡܬܐ ܕܬܒܘܪ . ܗܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ
ܕܣܠܩܝܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܠܒܝܬ ܐܝܠ . ܚܕ ܛܥܝܢ ܬܠܬܐ ܓܕܝܐ . ܘܚܕ ܛܥܝܢ ܬܠܬܐ
4 ܓܪܝܨܢ ܕܠܚܡܐ . ܘܚܕ ܛܥܝܢ ܙܩܐ ܕܚܡܪܐ . * ܘܢܫܐܠܘܢ ܒܫܠܡܟ . ܘܢܬܠܘܢ ܠܟ ܬܪܬܝܢ
5 ܓܪܝܨܢ ܕܠܚܡܐ . ܘܬܣܒ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ . * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܬܐܬܐ ܠܓܒܥܬܐ ܕܐܠܗܐ . ܕܬܡܢ ܩܝܡܐ
ܕܦܠܫܬܝܐ . ܘܡܐ ܕܥܠܬ ܠܡܕܝܢܬܐ . ܗܐ ܦܓܥ ܐܢܬ ܒܟܢܫܐ ܕܢܒܝܐ ܕܢܚܬܝܢ
6 ܡܢ ܒܝܡܐ . ܘܩܕܡܝܗܘܢ ܟܢܪܐ ܘܬܦܐ ܘܨܠܨܠܐ . ܘܗܢܘܢ ܡܬܢܒܝܢ . * ܘܬܫܪܐ
7 ܥܠܝܟ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ . ܘܬܬܢܒܐ ܥܡܗܘܢ . ܘܬܬܗܦܟ ܠܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ . * ܘܡܐ ܕܐܬܝ ܥܠܝܟ
8 ܐܬܘܬܐ ܗܠܝܢ . ܥܒܕ ܟܠ ܡܐ ܕܡܫܟܚܐ ܐܝܕܟ . ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܥܡܟ . * ܘܬܚܘܬ
ܩܕܡܝ ܠܓܠܓܠ . ܘܗܐ ܐܢܐ ܢܚܬ ܐܢܐ ܠܘܬܟ . ܠܡܣܩܘ ܥܠܘܬܐ . ܘܠܡܕܒܚܘ ܕܒܚܐ
ܫܠܡܐ . ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܬܟܬܪ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟ . ܘܐܘܕܥܟ ܡܕܡ ܕܬܥܒܕ . * ܘܗܘܐ
9 ܟܕ ܐܗܦܟ ܟܬܦܗ ܠܡܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬ ܫܡܘܐܝܠ . ܗܦܟ ܠܗ ܐܠܗܐ ܠܒܐ ܐܚܪܢܐ .
ܘܐܬܘ ܟܠܗܝܢ ܐܬܘܬܐ ܗܠܝܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ . * ܘܐܬܐ ܠܪܡܬܐ ܘܗܐ ܟܢܫܐ ܕܢܒܝܐ
10 ܠܩܘܒܠܗ . ܘܫܪܬ ܥܠܘܗܝ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ . ܘܐܬܢܒܝ ܒܝܢܬܗܘܢ . * ܘܗܘܐ ܟܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ
11 ܠܗ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܡܢ ܩܕܡ ܗܘܐ . ܘܚܙܘ ܕܥܡ ܢܒܝܐ ܡܬܢܒܐ . ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܡܐ ܚܕ ܠܚܕ
ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܒܪ ܩܝܫ . ܐܦ ܫܐܘܠ ܒܢܒܝܐ . * ܘܥܢܐ ܓܒܪܐ
12 ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܡܪ . ܘܡܢܘ ܐܒܘܗܘܢ . ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܐ ܡܬܠܐ . ܕܐܦ ܫܐܘܠ ܒܢܒܝܐ .
13 * ܘܫܠܡ ܠܡܬܢܒܝܘ . ܘܐܬܐ ܠܒܡܬܐ . * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܕܗ ܕܫܐܘܠ ܘܠܛܠܝܗ .
14 15 ܠܐܝܟܐ ܐܙܠܬܘܢ . ܘܐܡܪ . ܠܡܒܥܐ ܐܬܢܐ . ܘܚܙܝܢ ܕܠܝܬ . ܘܐܬܝܢ ܠܘܬ ܫܡܘܐܝܠ . * ܘܐܡܪ ܠܗ
16 ܕܕܗ ܕܫܐܘܠ . ܚܘܝܢܝ ܡܢܐ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܫܡܘܐܝܠ . * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܕܕܗ . ܡܚܘܝܘ ܚܘܝܢ
17 ܕܐܫܬܟܚ ܐܬܢܐ . ܘܦܬܓܡܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܠܐ ܚܘܝܗ . ܕܐܡܪ ܠܗ ܫܡܘܐܝܠ . * ܘܟܢܫ
ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܨܦܝܐ .

Cúmque progressus fueris ulteriùs, & perveneris ad terebinthum Tabor, ecce reperies ibi tres viros ascendentes ad Deum in Beth-il, unum portantem tres hœdos, alterum ferentem tres placentas panis, tertium gestantem lagenam vini : 3
Qui incolumitatem tibi precantes, & dabunt tibi duas *placentas* panis, 4
quas accipies de manibus eorum. Deinde venies ad collem Dei, ubi est statio Philistæorum : cúmque eò deveneris ad civitatem, ecce occurres seriei prophetarum descendentium ex Bim, habentium ante se citharas & psalteria, tympana, & sistra, prophetantium : 5
Favebitque tibi spiritus Domini, & prophetabis cum eis, & mutaberis quasi in alium virum. 6
Et fiet, cùm evenerint tibi hujusmodi signa, fac quicquid valebunt manus tuæ ; quoniam Deus tecum erit. 7
Et descende ante me in Galgala, quoniã en ego descēsur' sum ad te holocausta oblaturus, & victimas integras sacrificaturus : septem diebus expectabis, quoad te conveniam, & indicem tibi quid agere *debeas*. 8
Factúmq; est ut cùm avertisset humerum suum ut discederet à Samuele, mutâsset illi Deus cor aliud. Evenerunt autem omnia hæc signa eodem die. 9
Eiq; venienti usque ad Rama, ecce series prophetarum occurrit ei : & favente illi spiritu Dei, prophetavit inter eos. 10
Et fuit ut quisquis noverat eum ab heri et nudiustertiùs, viderent eum cũ prophetis vaticinantem, diceréta; populus alter alteri, Quid est hoc quod accidit filio Cis, ut en etiam Saul sit inter prophetas? 11
Respondens autem quidam illinc *oriundus*, ait ; Quis est pater ejus? propterea abiit in proverbium, Ecce etiã Saul inter prophetas. 12
Cùm autẽ finẽ fecissent prophetandi, & Saul advenisset è Bim, 13
Dixit patruus Saulis ad ipsum & ad puerum ejus, Quò abieratis? Ad quærendum asinas ; videntes autem nusquam esse, Samuelem adivimus. 14
Dicente verò patruo Saulis ad ipsum, Indica mihi quid dixerit vobis Samuel, 15
Respondit Saul patruo suo, Certò indicavit nobis inventas esse asinas : sed negotium regni quod dixerat ei Samuel, non indicavit illi. 16
Porrò Samuel congregato populo coram Domino in Masphia, 17

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * واذا خرجت ايضا من هناك وانتهيت الى شجرة البطمة التي عند تابور تصادف هناك ثلثة
رجال يصعدون الى بيت الله الذي في بيت ايل مع احدهم ثلثة جداء ومع الاخر ثلثة
4 ارغفة من الخبز ومع الاخر زق من خمر * ويسلمون عليك ويعطونك رغيفين فتاخذ منهم
5 * ثم تاتي بيت الله الذي في الرامة حيث نصب اهل فلسطين منصبا واذا انتهيت الى القرية
التي هناك تلقا جماعة انبياء تخرج من بيت الله بين ايديهم عيدان ومعازف ودفوف
6 وطبول مربعة يتنبون هناك * فحينيذ تحل عليك روح الله وتتنبا معهم وتتغير وتصير
7 كرجل اخر * فاذا نزلت بك هذه الايات ورايت هذه العلامات اصنع ما ينبغي لك ان تصنع
8 لان الله بعونه معك * وانزل امامي الى الجلجال فاني انزل اليك من بعد لاقرب هناك القرابين
9 والذبايح الكاملة فامكث سبعة ايام حتى اتيك واعلمك ما ينبغي ان تصنع * فلما اراد
ساوول ان ينصرف من عند صموال غير الله قلبه واحدث له رايا جديدا ولقي هذه العلامات
10 التي اخبره بها النبي في ذلك اليوم * فجاء الى الرامة واذا هو بجماعة انبياء قد استقبلته وحل
11 عليه روح الله وتنبا معهم * فلما راه كل من كان يعرفه قبل ذلك انه تنبا مع الانبياء
قال كل امري منهم لصاحبه ما هذا اصاب ابن قيس انه قد صار ساوول في عدد الانبياء
12 * فاجابهم رجل من هناك وقال من ابوه * فلذلك صار هذا القول مثلا يتمثل به بين بني
13 اسرايل ويقال قد صار ساوول في عدد الانبياء * واكملوا النبوه ففرغوا من ذلك وخرج ساوول
14 من موضع الذبايح * فلقيه عمه وقال له ولغلامه الى اين انطلقتما فقالا انطلقنا في طلب الاتن
15 16 فلما لم نجدها اتينا صموال النبي * قال له عمه اخبرني ما قال لكما صموال * قال ساوول
17 لعمه اخبرنا ان الاتن قد وجدت ولم يخبره بما قال له صموال من امر الملك * ثم ان صموال
النبي جمع الشعب الى مصفيا امام الرب

Item cùm inde egressus fueris, & perveneris ad arborem terebinthi quæ est prope Tabor, offendes illic tres viros ascendentes ad domum Dei, quæ est in Beth-el ; quorum unus tres habet hœdos, alter tres placentas panis, tertius utrem vini. 3
Hi te salutabunt, dabúntque tibi duas placentas, & accipies ab eis. 4
Tum venies ad domum Dei, quæ est in Rama, ubi erexerunt Palæstini columnam : cúmque perveneris ad civitatem quæ ibi est, incides in cœtum prophetarum egredientium è domo Dei, habentium præ manibus fides, et psalteria, & tympana, & sistra quadrata, prophetantium illîc. 5
Tunc descendet super te spiritus Dei, & prophetabis cum eis, & mutaberis, ac fies quasi vir alius. 6
Cùm itaque evenerint tibi hæc signa, & videris hæc indicia, fac quod te facere decet, quia Deus ope suâ tibi aderit. 7
Deinde descende ante me in Galgala, quoniam descensurus sum ad te postmodùm, ut offeram ibi munera & sacrificia perfecta : et expecta septem diebus, donec veniam ad te & doceam te quid te facere oporteat. 8
Cùm verò voluisset Saul discedere à Samuele, mutavit Deus animum ejus, & indidit ei mentem novam. Tum signis illis quæ indicaverat ei propheta, eodem die comprobatis ; 9
Venit ad Rama, et ecce turba prophetarum venit obviàm illi : & descendente super eum spiritu Dei, prophetavit cum eis. 10
Cùm autem vidisset quicunque eum noverat anteà, ipsum prophetâsse cum prophetis, dicebat quisque cum socio suo, Quid accidit filio Cis, quòd factus est Saul in numerum prophetarum? 11
Et respondens eis quidam illinc ociundus, ait ; Quis est pater ejus? Propterea versus est ejusmodi sermo in proverbiũ quod fertur inter filios Israel : dicitur enim, Factus est Saul in numerum prophetarũ. 12
Absolutâ vaticinatione, eâque finitâ, et Saule è loco sacrificiorum egresso ; 13
Incidit in eum patruus ejus, & dixit ad eũ & ad puerum ejus, Quò abieratis? Dixerunt ; Abieramus quæsitum asinas, quas cùm non reperissemus, Samuelem prophetam adivimus. 14
Ait illi patruus ejus, Narra mihi quid dixerit vobis Samuel. 15
Respondit Saul patruo suo, Indicavit nobis inventas jam fuisse asinas : cæterùm non indicavit ei quod sibi dixerat Samuel quoad regnum. 16
Postbæc Samuel propheta convocavit populum ad Masphia coram Domino, 17

שמואל א : יא

:Israel Deus Dominus dixit Sic :Israel filios ad Dixitque
18 וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
manu de vos liberavi & ,Ægypto ex Israel feci ascendere Ego
אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם וָאַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד
.vos opprimentium regnorum omnium manu de & ,Ægyptorum
מִצְרַיִם וּמִיַּד כָּל־הַמַּמְלָכוֹת הַלֹּחֲצִים אֶתְכֶם׃
vos salvans ipse qui ,vestrum Deum abjecistis hodie vos Et
19 וְאַתֶּם הַיּוֹם מְאַסְתֶּם אֶת־אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוּא מוֹשִׁיעַ לָכֶם
regem Quia :ei dixistisque ;vestris angustiis &,vestris malis omnibus ab
מִכָּל־רָעוֹתֵיכֶם וְצָרֹתֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ לוֹ כִּי־מֶלֶךְ
,vestras tribus ad Domini facies ad state nunc & :nos super pones
תָּשִׂים עָלֵינוּ וְעַתָּה הִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי יְהוָה לְשִׁבְטֵיכֶם
:Israel tribus omnes Semuel applicuit Et .vestra millia ad &
20 וּלְאַלְפֵיכֶם׃ וַיַּקְרֵב שְׁמוּאֵל אֵת כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
Binjamin tribum applicuit Et .Binjamin tribus est capta &
21 וַיִּלָּכֵד שֵׁבֶט בִּנְיָמִן׃ וַיַּקְרֵב אֶת־שֵׁבֶט בִּנְיָמִן
Saul est captus & ,Mathri familia est capta & ,suas familias ad
לְמִשְׁפְּחֹתָיו וַתִּלָּכֵד מִשְׁפַּחַת הַמַּטְרִי וַיִּלָּכֵד שָׁאוּל
interrogaverunt Et .est inventus non & ,eum quæsieruntque :Chis filius
22 בֶּן־קִישׁ וַיְבַקְשֻׁהוּ וְלֹא נִמְצָא׃ וַיִּשְׁאֲלוּ־
:Dominus dixit & ,vir illuc adhuc esset venturus an,Domino in adhuc
עוֹד בַּיהוָה הֲבָא עוֹד הֲלֹם אִישׁ וַיֹּאמֶר יְהוָה
eum acceperuntque ,cucurrerunt Et .vasa ad latet ipse Ecce
23 הִנֵּה־הוּא נֶחְבָּא אֶל־הַכֵּלִים׃ וַיָּרֻצוּ וַיִּקָּחֻהוּ
,populo omni præ fuit altus & :populi medio in stetit & ;inde
מִשָּׁם וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ הָעָם וַיִּגְבַּהּ מִכָּל־הָעָם
:populum omnem ad Semuel Dixitque .suprà & ,suo humero ab
24 מִשִּׁכְמוֹ וָמָעְלָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־הָעָם
omni in ipse sicut non quia ,Dominus eo in elegerit quem ,vidistis Num
הַרְאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר־בּוֹ יְהוָה כִּי אֵין כָּמֹהוּ בְּכָל־
est locutus Et .rex Vivat :dixerunt ac ,populus omnis ovarunt & ?populo
25 הָעָם וַיָּרִעוּ כָל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיְדַבֵּר
,libro in scripsit & ;regni judicium populum ad Semuel
שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם אֵת מִשְׁפַּט הַמְּלֻכָה וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר
,populum omnem Semuel dimisit & ,Domini facies ad reposuit &
וַיַּנַּח לִפְנֵי יְהוָה וַיְשַׁלַּח שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־הָעָם
,Ghibhah in suam domum in ivit Saul etiam Et .suam domum in virum
26 אִישׁ לְבֵיתוֹ׃ וְגַם־שָׁאוּל הָלַךְ לְבֵיתוֹ גִּבְעָתָה
.eorum cor in Deus tetigerat quorum ,exercitus eo cum ierunt &
וַיֵּלְכוּ עִמּוֹ הַחַיִל אֲשֶׁר־נָגַע אֱלֹהִים בְּלִבָּם׃
;eum despexerunt & ?iste nos salvabit,Quid :dixerunt profectu absque filii Et
27 וּבְנֵי בְלִיַּעַל אָמְרוּ מַה־יֹּשִׁעֵנוּ זֶה וַיִּבְזֻהוּ
.surdus veluti fuit & ,munus ei attulerunt non &
וְלֹא־הֵבִיאוּ לוֹ מִנְחָה וַיְהִי כְּמַחֲרִישׁ׃

CAP. XI. יא

super est castrametatus & ,Hammonites Nachas ascendit Et
1 וַיַּעַל נָחָשׁ הָעַמּוֹנִי וַיִּחַן עַל־
:Nachas ad Jabes viri omnes dixerunt & :Ghilhad Jabes
יָבֵישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־אַנְשֵׁי יָבֵישׁ אֶל־נָחָשׁ
Nachas eos ad Dixitque .tibi serviemus & ,fœdus nobis Excide
2 כְּרָת־לָנוּ בְרִית וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם נָחָשׁ
omnem vobis effodiendo in vobis excidam hoc In :Hammonites
הָעַמּוֹנִי בְּזֹאת אֶכְרֹת לָכֶם בִּנְקוֹר לָכֶם כָּל־
:Israel omni super opprobrium istud ponamque :dextrum oculum
עֵין יָמִין וְשַׂמְתִּיהָ חֶרְפָּה עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃
,dies septem nobis Remitte :Jabes seniores eum ad Dixeruntque
3 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זִקְנֵי יָבֵישׁ הֶרֶף לָנוּ שִׁבְעַת יָמִים
non si & :Israel terminum omnem in nuncios mittemus &
וְנִשְׁלְחָה מַלְאָכִים בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְאִם־אֵין
.te ad egredimur & ,nos salvans
מוֹשִׁיעַ אֹתָנוּ וְיָצָאנוּ אֵלֶיךָ׃

Versio VULG. LAT.

18 Et ait ad filios Israel, Hæc dicit Dominus Deus Israel; Ego eduxi Israel de Ægypto, & erui vos de manu Ægyptiorum, & de manu omnium regum
19 qui affligebant vos. Vos autem hodiè projecistis Deum vestrum, qui solus salvavit vos de universis malis & tribulationibus vestris: & dixistis, Nequaquám: sed regem constitue super nos. Nunc ergò state coram Domino per tribus
20 vestras, & per familias. Et applicuit Samuel omnes tribus Israel, & cecidit sors tri-
21 bûs Benjamin. Et applicuit tribum Benjamin & cognationes ejus, & cecidit cognatio Metri, & pervenit usque ad Saul filium Cis. Quæsierunt ergò eum, & non est inventus.
22 Et consuluerunt post hæc Dominum, utrúmnam venturus esset illuc. Respondítque Dominus, Ecce absconditus est
23 domi. Cucurrerunt itaque & tulerunt eum indé: stetítque in medio populi, & altior fuit universo populo ab humero &
24 sursum. Et ait Samuel ad omnem populum; Certè videtis quem elegit Dominus, quoniá non sit similis illi in omni populo. Et clamavit omnis po-
25 pulus, & ait; Vivat Rex. Locutus est autem Samuel ad populum legem regni, & scripsit in libro, et reposuit coram Domino: & dimisit Samuel omnē populum, singulos in domum
26 suam. Sed & Saul abiit in domum suam in Gabaa: et abiit cum eo pars exercitûs, quo-
27 rum tetigerat Deus corda. Filii verò Belial dixerunt; Num salvare nos poterit iste? Et despexerunt eum, & non attulerunt ei munera: ille verò dissimulabat se audire.

CAP. XI.

1 Et factum est quasi post mensem, ascendit Naas Ammonites, & pugnare cœpit adversùm Jabes Galaad. Dixerúntque omnes viri Iabes ad Naas; Habeto nos fœderatos,
2 & serviemus tibi. Et respondit ad eos Naas Ammonites; In hoc feriam vobiscum fœdus, ut eruam omnium vestrûm oculos dextros, ponámque vos opprobrium in uni-
3 verso Israel. Et dixerunt ad eum seniorēs Jabes; Concede nobis septem dies, ut mittamus nuncios ad universos terminos Israel: & si non fuerit qui defendat nos, egrediemur ad te.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ εἶπε πρὸς υἱοὺς Ἰσραὴλ, Τάδε εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐγὼ ἀνήγαγον (υ) τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐξειλάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν (φ)
19 θλιβουσῶν ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς σήμερον (χ) ἐξουθενήκατε τὸν θεὸν, ὃς αὐτός ἐστιν (ψ) ὑμῶν σωτὴρ ἐκ πάντων τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ θλίψεων ὑμῶν· καὶ εἴπατε, Οὐχὶ, (ω) ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλέα καταστήσεις ἐφ' ἡμῶν. καὶ νῦν κατάστητε ἐνώπιον κυρίου κατὰ τὰ σκῆπτρα ὑμῶν καὶ (α) κατὰ τὰς φυλὰς ὑμῶν.
20 Καὶ (β) προσήγαγε Σαμουὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Ἰσραὴλ, καὶ κατακληροῦται σκῆπτρον
21 Βενιαμίν. Καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμὶν εἰς φυλὰς, καὶ κατακληροῦται φυλὴ Ματταρί. καὶ προσάγουσι τὴν φυλὴν Ματταρὶ εἰς ἄνδρας, καὶ κατακληροῦται Σαοὺλ υἱὸς Κίς. καὶ ἐζήτει αὐτὸν, καὶ οὐχ εὑρίσκε-
22 το. Καὶ ἐπηρώτησε (γ) Σαμουὴλ ἔτι ἐν κυρίῳ, (δ) Εἰ ἔρχεται ὁ ἀνὴρ ἐνταῦθα; καὶ εἶπε κύριος, Ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν
23 τοῖς σκεύεσι. Καὶ ἔδραμε καὶ λαμβάνει αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ κατέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν
24 ὑπωμίαν καὶ ἐπάνω. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, Εἰ ἑοράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ κύριος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; καὶ ἔγνωσαν πᾶς
25 ὁ λαὸς, (ε) καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεύς. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως· καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐξαπέστειλε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος
26 εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Καὶ Σαοὺλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς (ζ) Γαβαά. καὶ ἐπορεύθησαν υἱοὶ (η) δυνάμεων, ὧν ἥψατο κύριος καρ-
27 δίας αὐτῶν μετὰ Σαούλ. Καὶ (θ) υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν, Τίς σώσει ἡμᾶς οὗτος; καὶ ἠτίμασαν αὐτὸν, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα.

18 Et dixit ad filios Israel, Hæc dixit Dominus Deus Israel, dicens, Ego eduxi filios Israel ex Ægypto: & eruī vos de manu Pharaonis regis Ægypti, & ex omnibus regnis tribulantibus vos. Et
19 vos hodie sprevistis Deum, qui ipse est salvator vester ex omnibus malis vestris, & tribulationibus vestris. Et dixistis, Nequaquam; (n) sed quia regem constitues super nos. Et nunc
20 state coram Domino secundùm (o) sceptra vestra, & secundùm tribus vestras. Et applicuit Samuel
21 omnia sceptra Israel: & forte capitur sceptrum Beniamin. Et applicat sceptrum (p) Benjamin in tribus: & forte capitur tribus Mattari. Et applicant tribum Mattari in viros: & forte capitur Saul filius Cis. Et quærebat eum, & non inveniebatur. Et
22 interrogavit Samuel adhuc in Domino, Si venit vir huc? Et dixit Dominus, Ecce ipse abscon-
23 ditus est in vasis. Et cucurrit, & sumit eum indè, & constituit in medio populi: & exaltatus est super omnem populum ab humero, & suprà. Et dixit Samuel
24 ad universum populum; Si vidistis, quem elegit sibi Dominus? quia non est similis ei in omnibus vobis? Et cognoverunt universus populus, & dixerunt; Vivat rex.
25 Et dixit Samuel ad populum justificationem regis: & scripsit in libro; & posuit coram Domino. Et dimisit Samuel universum populum, & abiit unusquisq; ad
26 locum suum. Et Saul abiit in domum suam in Gabaa. Et iverunt filii virtutum, quorum tetigit Dominus corda eorum cum
27 Saul. Et filii pestilentes dixerunt; (q) Quis, salvabit nos iste? Et contempserunt eum: & non attulerunt ei (r) munera.

MS.A. (υ) τὸν Ἰσραὴλ ἐξ (φ) ἐκθλιβουσῶν (χ) ἐξουθενήκατε (ψ) σωτὴρ ὑμῶν ἐκ (ω) ἀλλ' ἢ βασιλέα στήσεις (α) κατὰ τὰς χιλιάδας ὑμῶν. (β) προσήγαγεν Ἰσραὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Σαμουὴλ, καὶ (γ) ἔτι Σαμουὴλ ἐν (δ) Εἰσέρχεται ἔτι ἐντεῦθα ἀνήρ; καὶ (ε) καὶ Ζή. . , εἶπαν, ὁ βασιλεύς. (ζ) Γαβαάθά. (η) δυνάμεοι, (θ) οἱ υἱοὶ

Κεφ. ια'.

1 Καὶ ἐγενήθη ὡς μετὰ μῆνα, καὶ ἀνέβη Νάας ὁ (α) Ἀμμανίτης, καὶ παρεμβάλλει (β) ἐπὶ Ἰαβὶς Γαλαάδ. καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς πρὸς Νάας τὸν (γ) Ἀμμανίτην, Διάθου ἡμῖν διαθήκην, καὶ δουλεύσο-
2 μέν σοι. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Νάας ὁ (δ) Ἀμμανίτης, Ἐν ταύτῃ (ε) διαθήσομαι διαθήκην ὑμῖν, ἐν τῷ (ζ) ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα ὀφθαλμὸν δεξιὸν, καὶ θήσομαι ὄνει-
3 δος (η) ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς, Ἄνες ἡμῖν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραήλ· ἐὰν (θ) μὴ ᾖ ὁ σώζων ἡμᾶς, (ι) ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς.

CAP. XI.

1 Et factum est quasi post mensem, & ascendit Naas Ammanites, & castrametatur super Jabis Galaad. Et dixerunt omnes viri Jabis ad Naas Ammaniten; Dispone nobis testamentum, &
2 serviemus tibi. Et dixit ad eos Naas Ammanites; In (s) hoc disponam testamentum vobis, in effodiendo vobis omnem oculum dextrum: et ponam opprobrium
3 super Israel. Et dicunt ei viri Jabis, Permitte nobis septem dies: et mittemus nuntios in omnem terminum Israel. Si non fuerit qui salvet nos, exibimus ad vos.

MS.A. (α) Ἀμανίτης, (β) ἐπ' Ἰαβεὶς (γ) Ἀμανίτην, (δ) Ἀμανίτης, (ε) διαθήκην διαθήσομαι ὑμῖν, (ζ) ἐξορύξαι πάντα (η) ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. (θ) μὴ ὁ (ι) καὶ ἐξελευσόμεθα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וַאֲמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אֲנָא אַסֵּקִית יָת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
19 וְשֵׁיזֵבִית יָתְכוֹן מִידָא דְמִצְרָאֵי וּמִיַּד כָּל מַלְכְוָתָא דְּדָחֲקִין יָתְכוֹן׃ וְאַתּוּן יוֹמָא דֵין קַצְתּוּן
בְּפוּלְחָנָא דֶאֱלָהֲכוֹן דְּהוּא פָּרִיק לְכוֹן מִכָּל בִּשְׁתֵיכוֹן וְעָקְתְכוֹן וַאֲמַרְתּוּן קֳדָמוֹהִי לֵית
אֲנַחְנָא מִתְפָּרְקִין אֱלָהֵן מַלְכָּא תְּמַנֵּי עֲלָנָא וּכְעַן אִתְעַתַּדוּ קֳדָם יְיָ לְשִׁבְטֵיכוֹן וּלְאַלְפֵיכוֹן׃
20 וְקָרֵיב שְׁמוּאֵל יָת כָּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל וְאִתְאֲחַד שִׁבְטָא דְבֵית בִּנְיָמִן׃ וְקָרֵיב יָת שִׁבְטָא
21 דְבִנְיָמִן לְזַרְעִיָתֵיהּ וְאִתְאַחֲדַת זַרְעִית מַטְרִי וְאִתְאֲחַד שָׁאוּל בַּר קִישׁ וּבְעוֹהִי וְלָא אִשְׁתְּכַח׃
22 וּשְׁאִילוּ עוֹד בְּמֵימְרָא דַיְיָ הַאִית עוֹד הָכָא גַּבְרָא וַאֲמַר יְיָ הָא הוּא טְמִיר בְּמָנַיָּא׃ וּרְהַטוּ
23 וְדַבְּרוּהִי מִתַּמָּן וְאִתְעַתַּד בְּגוֹ עַמָּא וְרָם מִכָּל עַמָּא מִכַּתְפֵיהּ וּלְעֵלָּא׃ וַאֲמַר שְׁמוּאֵל לְכָל
24 עַמָּא הַחֲזֵיתוּן דִּי אִתְרְעֵי בֵיהּ יְיָ אֲרֵי לֵית דִּכְוָתֵיהּ בְּכָל עַמָּא וְיַבִּיבוּ כָּל עַמָּא וַאֲמַרוּ
25 יִצְלַח מַלְכָּא׃ וּמַלֵּל שְׁמוּאֵל עִם עַמָּא יָת נִימוֹסָא דְמַלְכָּא וּכְתַב בְּסִפְרָא וְאַצְנַע קֳדָם יְיָ
26 וְשַׁלַּח שְׁמוּאֵל יָת כָּל עַמָּא גְּבַר לְבֵיתֵיהּ׃ וְאַף שָׁאוּל אֲזַל לְבֵיתֵיהּ לְגִבְעָתָא וַאֲזַלוּ עִמֵּיהּ
27 קְצָת מִן עַמָּא דַּחֲלֵי חֶטְאָה דְּאִתְיְהֵב דַּחְלָא מִן קֳדָם יְיָ בְּלִבְּהוֹן׃ וּבְנֵי רִשְׁעָא אֲמַרוּ
בְּמָה יִפְרְקִנָּנָא דֵין וְשָׁטוּהִי וְלָא אֲתוֹ לְמִשְׁאַל בִּשְׁלָמֵיהּ וַהֲוָה כְּשָׁתֵיק׃

יא

1 וּסְלִיק נָחָשׁ מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן וּשְׁרָא עַל יָבֵשׁ גִּלְעָד וַאֲמַרוּ כָּל אֱנָשֵׁי יָבֵשׁ לְנָחָשׁ גְּזַר
2 לָנָא קְיָם וְנִפְלְחִנָּךְ׃ וַאֲמַר לְהוֹן נָחָשׁ מַלְכָּא דִבְנֵי עַמּוֹן בְּהָדָא אֶגְזַר לְכוֹן בְּמִקַּר לְכוֹן כָּל
3 עֵינָא דְיַמִּינָא וַאֲשַׁוֵּינַהּ חִסּוּדָא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַרוּ לֵיהּ סָבֵי יָבֵשׁ אוֹרִיךְ לָנָא שִׁבְעָא
יוֹמִין וְנִשְׁלַח אִזְגַּדִּין בְּכָל תְּחוּם יִשְׂרָאֵל וְאִם לֵית דְּפָרִיק יָתָנָא וְנִפּוֹק לְוָתָךְ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

18 Et dixit filiis Israel: Sic dixit Dñs Deus Israel: Ego ascendere feci Israel ex Miszraim, & liberavi vos de manu Miszræorum, & de manu omnium
19 regnorum quæ afflixerunt vos. Et vos hodie sprevistis doctrinam Dei vestri, qui ille servans vos ex omnibus malis vestris et afflictionibus vestris: et dixistis ante eum, Non sumus servati, sed regem præficies sup nos: et nunc state ante Dominum per tribus vestras et per millia vestra. Et applicuit Se-
20 muel omnes tribus Israel, et comprehensa est tribus Binjamin. Et applicuit
21 tribum Benjamin per prosapias suas, et comprehensa est prosapia Matri, & comprehensus est Saul filius Kis: et quæsierunt illum, et non est repertus.
22 Et petierunt adhuc in dicto Domini, Num adest adhuc hic vir? & dixit Dñs: Ecce ille absconditus in vasis. Et cucurrerunt et acceperunt illū in-
23 dè, et constitutus est inter populum: et procerus præ oñi populo ab humeris suis & suprà. Et dixit Semuel ad oēm populum: An vidistis quem ele-
24 git sibi Dñs? quia non est sicut ille in omni populo. Et vociferati sunt oīs populus et dixerunt: Prosperetur rex. Et locutus est Semuel cum populo
25 statutum regis; et scripsit in libro & deposuit ante Dñm, et dimisit Se-
26 muel omnem populum virum ad domum suam. Et etiam Saul ivit ad domum suam ad Gibghatha: et iverunt cum illo pars ex populo, timentes
27 peccatū; et datus est timor ab-ante Dñm in corde eorū. Et filii improbitatis dixerunt: In quo liberabit nos hic? & contempserunt eum; & non venerunt ad rogandum in pace ejus: et fuit sicut tacens.

CAP. XI.

1 Et ascendit Nahhas rex filiorum Ghamon, et posuit [castra] super Jabes Gilghad: et dixerunt omnis homo Jabes ad Nahhas: Decerne nobis pactū,
2 et serviemus tibi. Et dixit illis Nahhas rex filiorum Ghamon: In hoc, decernam vobis: eruendo vobis omnem oculum dextrum, et ponam illud
3 opprobrium super omnem Israel. Et dixerunt ei senes Jabes: Protrahe nobis septem dies, et mittemus nuncios in omni termino Israel: & si non est qui liberet nos, & exibimus ad te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

18 * Dixit ad filios Israel, Sic dicit Dominus Deus Israelis, Ego extraxi Israelem è terra Ægypti, & eripui vos è manu Philistæorum & è manu omnium regnorum quæ vos opprimebant :
19 Vos verò sprevistis hodiè Deum vestrum liberantem vos ex omnibus ærumnis & afflictionibus vestris, & dixistis, Non sic, sed regem constitue nobis: igitur sistant se coram Domino tribus vestræ & millia vestra.
20 Admovit ergò Samuel omnes tribus Israelis, & deprehensa est tribus Benjamin.
21 Tum admotâ tribu Benjamin per familias, deprehensa est familia Matri, deniq; deprehensus est Saul filius Cis: quem cùm quæsissent, nec invent⁹ esset,
22 Consuluit denuò Samuel Dominum, & ait, Ubi est vir iste? Respondit Dominus Samueli, En ipse latitat inter utensilia.
23 Accurrentes ergò adduxerunt eum indè; stetitq; in medio populi, & erat procerior cuncto populo ab humero suo & sursum.
24 Tum dixit Samuel universo populo, Videtísne quem Deus voluit, quòd non sit ei similis in toto populo? & acclamantes universus populus dixerunt, Vivat rex.
25 Edixitq; Samuel populo jus regis, scripsit in libro, posuitq; coram Domino : tum dimisso Samuel universo populo, abierunt quisque domum suam.
26 Saul quoque abiit domum suam ad Rama, abierúntque cum eo copiæ quarum cor Deus tetigerat.
27 Filii verò peccati dixerunt, Per quid liberabit nos iste? & spreverunt eum, nec attulerunt ei munera : ipse tamen silentium simulavit.

CAP. XI.

1 DEinde cùm ascendisset Nahas Ammonita & castrametatus esset contra Lachis Gelaad, dixerunt omnes cives Lachis ad Nahas, Pange nobiscum fœdus, & serviemus tibi.
2 Dixit eis Nahas Ammonita, Hâc *lege* pangam vobiscum fœdus, si oculum dextrum cujusque vestrûm obcæcaveritis, ut id probro vertam toti Israeli.
3 Dixerunt ei seniores Lachis, Da nobis inducias septem dierum, ut mittamus nuntios per totum terminum Israelis, & videamus utrùm sit nobis vindex : sin minùs, tunc exibimus ad te.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وقال لبني اسرايل هكذا يقول الله اله اسرايل انا الذي اصعدت بني اسرايل من ارض مصر
وانقذتكم من ايدي اهل فلسطين ومن جميع ايدي الملكات التي اضطهدتكم * وانتم 19
اليوم رذلتم الاهكم الذي يخلصكم من كل الاحزان والبلايا وقلتم لا نرضى بهذا ولكن
20 صير علينا ملكا فليجتمع الان اسباطكم والوفكم ويقومون امام الرب * فقدم صموال
21 جميع اسباط بني اسرايل واقترعوا فاصاب القرعة سبط بنيامين * وقدم قبايل سبط بنيامين
22 واقترعوا فاصابت القرعة قبيلة مطري فاقترعوا فاصابت القرعة ساوول بن قيس * ثم طلب
23 صموال الى الرب وقال اين هذا الرجل فقال الرب لصموال هو متغيب بين الناس * فارسل
النبي رجالا واتوا به واقاموه بين الشعب واذا هو ارفع قامة من جميع الشعب من كتفه الى
24 فوق * قال صموال لجميع الشعب رايتم ان الله قد احبه واختاره وانه ليس له في الشعب نظير
25 فهتف الشعب كلهم باعلى اصواتهم وقالوا يعيش الملك * وقص صموال على الشعب سنن الملوك
كلها واخبرهم بها وكتبها في صحيفة وصيرها امام الرب * وسرح صموال جميع الشعب
26 وانصرف كل امري الى منزله * وساوول ايضا انصرف الى بيته الى الرامة وانصرف معه الاجناد
27 الذين القى الله في قلوبهم الطاعة له * وقال قوم من الشعب ماذا يقدر هذا يخلصنا وحقروه
ولم يهدوا اليه هدايا فتغافل عنهم وكف عن اذاهم * الفصل الحادي عشر *
1 * ثم صعد ناحاس ملك بني عمون ونزل بلبخس قرية جلعاد فقال اهل بلبخس لناحاس
2 عاهدنا عهدا ونتعبد لك ونصير في طاعتك * فقال لهم ناحاس العموني انما اعاهدكم عهدا ان
3 انتم قلعتم اعينكم اليمنى حتى اصير ذلك على جماعة بني اسرايل * وقال المشيخة لناحاس
اخرنا سبعة ايام نرسل رسلا الى جميع حدود بني اسرايل وننظر ان يكن لنا مخلصا والا
خرجنا اليك *

18 * *Dixitq; filiis Israel, Sic dicit Deus, Deus Israelis, Ego sum qui extraxi filios Israel è terra Ægypti, & erui vos è manibus Palæstinorum, et ex omnibus manibus regnorum quæ persequuta sunt vos.*
19 *Nihilominùs vos hodiè sprevistis Deum vestrũ qui liberat vos ex omnibus mœroribus & calamitatibus, & dixistis; Nolumus hoc, sed præfice nobis regem: congregentur itaque tribus vestræ & millia vestra, sténtq; coram Domino.*
20 *Igitur admovit Samuel omnes tribus filiorum Israel, & sortiti sunt: accidítq; sors tribui Benjamin.*
21 *Rursùs admotis familiis tribûs Benjamin, sortiti sunt; acciditque sors familiæ Matri: rursúmque sortiti, accidit sors Sauli filio Cis.*
22 *Tum postulavit Samuel à Domino, & ait; Ubi est vir iste? Dixit Dominus Samueli, Est delitescens inter homines.*
23 *Misit ergò propheta viros qui adduxerunt eum, & stitérunt eum inter populum: cúmque esset staturâ procerior universo populo ab humero suo sursùm versùs,*
24 *Dixit Samuel universo populo, vidistisne quòd Deus voluit & elegit eum, & quòd non est ei in populo similis? tunc exclamavit universus populus altissimis vocibus, & dixerunt; Vivat rex.*
25 *Deinde narravit Samuel populo jura regum omnia, eáque nota fecit illis, & laminæ inscripta reposuit coram Domino: posteà dimisit Samuel universum populum, abiítque unusquisque domum suam.*
26 *Saule quoque domum suam redeunte ad Rama, secuti sunt eum milites in quorum corda injecerat Deus obedientiam ejus.*
27 *Quidam verò ex populo dixerunt, Quâ ratione poterit hic salvare nos? & contemnentes eum non obtulerunt ei munera: is verò conniventiâ usus est in eos, continuitque se à damno iis inferendo.*

CAP. XI.

1 *PRætereà ascendit Nahas rex filiorum Ammon, & castrametatus est contra Belbis urbem Galaad. Dixerunt ergò cives Belbis ad Nahas, Feri nobiscum fœdus, & subjiciemur tibi, atque redigemur in ditionem tuam.*
2 *Ait illis Nahas Ammonita, Equidem ferio vobiscum fœdus, dummodò vos effodiatis oculos vestros dexteros, ut imponam hoc cœtui filiorum Israel.*
3 *Responderunt seniores Nahaso, Proroga nobis septem dies quibus mittamus nuntios in omnes limites filiorum Israel, & videamus an sit nobis vindex: alioquin egrediemur ad te.*

4 ויבאו המלאכים גבעת שאול וידברו הדברים באזני העם וישאו כל העם את קולם ויבכו:
5 והנה שאול בא אחרי הבקר מן השדה ויאמר שאול מה לעם כי יבכו ויספרו לו את דברי אנשי יביש:
6 ותצלח רוח אלהים על שאול בשמעו את הדברים האלה ויחר אפו מאד:
7 ויקח צמד בקר וינתחהו וישלח בכל גבול ישראל ביד המלאכים לאמר אשר איננו יצא אחרי שאול ואחר שמואל כה יעשה לבקרו ויפל פחד יהוה על העם ויצאו כאיש אחד:
8 ויפקדם בבזק ויהיו בני ישראל שלש מאות אלף ואיש יהודה שלשים אלף:
9 ויאמרו למלאכים הבאים כה תאמרון לאיש יביש גלעד מחר תהיה לכם תשועה בחם השמש ויבאו המלאכים ויגידו לאנשי יביש וישמחו:
10 ויאמרו אנשי יביש מחר נצא אליכם ועשיתם לנו ככל הטוב בעיניכם:
11 ויהי ממחרת וישם שאול את העם שלשה ראשים ויבאו בתוך המחנה באשמרת הבקר ויכו את עמון עד חם היום ויהי הנשארים ויפצו ולא נשארו בם שנים יחד:
12 ויאמר העם אל שמואל מי האמר שאול ימלך עלינו תנו האנשים ונמיתם:
13 ויאמר שאול לא יומת איש ביום הזה כי היום עשה יהוה תשועה בישראל:
14 ויאמר שמואל אל העם לכו ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה:
15 וילכו כל העם הגלגל וימלכו שם את שאול לפני יהוה בגלגל ויזבחו שם זבחים שלמים לפני יהוה וישמח שם שאול וכל אנשי ישראל עד מאד:

CAP. XII. יב

1 ויאמר שמואל אל כל ישראל הנה שמעתי בקלכם לכל אשר אמרתם לי ואמליך עליכם מלך:

Versio VULG. LAT.

4 Venerunt ergò nuntii in Gabaa Saulis: & locuti sunt verba hæc, audiente populo: & levavit omnis populus vocem
5 suam, & flevit. Et ecce, Saul veniebat sequens boves de agro, & ait; Quid habet populus quòd plorat? Et narraverunt ei verba virorum Ja-
6 bes. Et insilivit Spiritus Domini in Saul, cùm audisset verba hæc, & iratus est furor ejus
7 nimis. Et assumens utrumque bovem, concidit in frusta, misitque in omnes terminos Israel per manum nuntiorum, dicens; Quicunque non exierit, & secutus fuerit Saul & Samuel, sic fiet bobus ejus. Invasit ergò timor Domini populum, & egressi sunt quasi vir
8 unus. Et recensuit eos in Bezech: fuerúntque filiorum Israel, trecenta millia: virorum
9 autem Juda, triginta millia. Et dixerunt nuntiis, qui venerant; Sic dicetis viris, qui sunt in Jabes Galaad; Cras erit vobis salus, cùm incaluerit Sol. Venerunt ergò nuntii, & annuntiaverunt viris Jabes: qui
10 lætati sunt. Et dixerunt, Manè exibimus ad vos: & facietis nobis omne quod pla-
11 cuerit vobis. Et factum est, cùm dies crastinus venisset, constituit Saul populum in tres partes: & ingressus est media castra in vigilia matutina, & percussit Ammon usque dum incalesceret dies: reliqui autem dispersi sunt, ita ut non relinquerentur in eis
12 duo pariter. Et ait populus ad Samuelem; Quis est iste qui dixit, Saul num regnabit super nos? Date viros, & in-
13 terficiemus eos. Et ait Saul, Non occidetur quisquam in die hac, quia hodiè fecit Do-
14 minus salutem in Israel. Dixit autem Samuel ad populum; Venite, & eamus in Galgala,
15 & innovemus ibi regnum. Et perrexit omnis popul⁹ in Galgala, & fecerunt ibi regem Saul coram Domino in Galgala, & immolaverunt ibi victimas pacificas coram Domino. Et lætatus est ibi Saul, & cuncti viri Israel nimis.

CAP. XII.

1 Dixit autem Samuel ad universum Israel; Ecce audivi vocem vestram, juxta omnia quæ locuti estis ad me, & constitui super vos regem,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι εἰς (κ) Γαβαὰ πρὸς Σαοὺλ, καὶ λαλοῦσι τοὺς λόγους εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ ἦραν πᾶς ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν,
5 καὶ ἔκλαυσαν. Καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἤρχετο μετὰ τὸ πρωὶ ἐξ ἀγροῦ. καὶ εἶπε Σαοὺλ, (λ) Τί ὅτι κλαίει ὁ λαός; καὶ διηγοῦνται αὐτῷ τὰ
6 (μ) ῥήματα τῶν ἀνδρῶν Ἰαβίς. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ Σαοὺλ ὡς ἤκουσε τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτοὺς
7 ὀργὴ αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ ἔλαβε δύο βόας, καὶ ἐμέλισεν αὐτὰς, καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ (ν) ἀγγέλων, λέγων, (ξ) Ὃς οὐκ ἔστιν ἐκπορευόμενος ὀπίσω Σαοὺλ καὶ ὀπίσω Σαμουὴλ, κατὰ τάδε ποιήσουσι τοῖς βουσὶν αὐτοῦ. καὶ ἐπῆλθεν ἔκστασις κυρίου ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβόησαν ὡς ἀ-
8 νὴρ εἷς. Καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν (ο) Βεζὲκ ἐν Βαμᾷ πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἑξακοσίας χιλιάδας, καὶ ἄνδρας Ἰούδα ἑβδο-
9 μήκοντα χιλιάδας. Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐρχομένοις, Τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν (π) Ἰαβίς, Αὔριον ὑμῖν ἡ σωτηρία διαθερμάναντος τοῦ ἡλίου. καὶ (ρ) ἦλθον οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς ἀνδράσιν Ἰαβὶς, καὶ (σ) εὐφράν-
10 θησαν. Καὶ (τ) εἶπον οἱ ἄνδρες Ἰαβὶς πρὸς Νάας τὸν (υ) Ἀμμανίτην, Αὔριον ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡ-
11 μῖν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον ὑμῶν. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὴν αὔριον, καὶ ἔθετο Σαοὺλ τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ εἰσπορεύονται μέσον τῆς παρεμβολῆς ἐν φυλακῇ τῇ ἑωθινῇ, (φ) καὶ ἔτυπτον τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἕως διεθερμάνθη ἡ ἡμέρα. καὶ (χ) ἐγενήθη καὶ ὑπολελειμμένοι διεσπάρησαν, καὶ οὐχ ὑπελείφθησαν
12 ἐν αὐτοῖς δύο κατὰ τὸ αὐτό. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαμουὴλ, Τίς ὁ εἴπας ὅτι Σαοὺλ οὐ βασιλεύσει ἡμῶν; παράδος τοὺς ἄνδρας,
13 καὶ θανατώσομεν αὐτούς. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Οὐκ ἀποθανεῖται οὐδεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησε κύριος σωτηρί-
14 αν ἐν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν, λέγων, Πορευθῶμεν εἰς Γάλγαλα, καὶ
15 ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλείαν. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ ἔχρισε Σαμουὴλ ἐκεῖ (ψ) τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα ἐνώπιον κυρίου ἐν Γαλγάλοις. καὶ ἔθυσεν ἐκεῖ θυσίας καὶ εἰρηνικὰς ἐνώπιον κυρίου. καὶ εὐφράνθη (ω) Σαμουὴλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ (α) ὥστε λίαν.

4 *Et veniunt nuntii in (b) Gabaa ad Saul: & loquuntur verba in aures populi. Et elevaverunt universus populus vo-*
5 *cem suam, & ploraverunt. Et ecce, Saul veniebat (c) post manè ex agro. Et dixit Saul, Quid est, quia plorat populus? Et narrant ei verba virorum Ja-*
6 *bis. Et insilijt Spiritus Domini super Saul; ut audivit verba hæc, & indignatus est super eos ira*
7 *suâ valdè. Et sumpsit duas vaccas, & membratim divisit eas, & misit in omnem terminum Israel in manu nuntiorũ, dicens; Qui non est egrediens post Saul, & post Samuel; secundùm hæc facient bobus ejus. Et supervenit ecstasis Domini super populum Israel: & clamaverunt tanquàm*
8 *vir unus. Et recenset eos in Bezec in (d) Bama, omnem virum Israel (e) sexcenta millia, & viros Juda septuaginta millia. Et*
9 *dixit nuntiis qui venerant; Hæc dicetis viris Jabis, Cras vobis salus, cùm incaluerit Sol. Et venerunt nuntii in civitatem, & nuntiant viris Jabis: & læti*
10 *sunt. Et dixerunt viri Jabis ad Naas Ammanitem, Cras egrediemur ad vos: & facietis nobis quod bonum in conspectu vestro.*
11 *Et factum est post cras; & posuit Saul populum in tria principia: et ingrediuntur medium castrorum in custodia matutina; & percutiebant filios Ammon, quoadusq; incaluit dies. Et factum est, & residui dispersi sunt: & non remanserunt in eis duo secundùm idipsum. Et dixit popu-*
12 *lus ad Samuel; Quis est, qui dixit, quia Saul non regnabit super nos? Trade viros, & morti-*
13 *ficabimus eos. Et dixit Saul, Non morietur ullus in die hac: quoniam hodiè fecit Dominus salu-*
14 *tem in Israel. Et dixit Samuel ad populum, dicens; Eamus in Galgala, & innovemus ibi regnum.*
15 *Et ivit omnis populus in Galgala. Et unxit Samuel ibi Saul in regem coram Domino in Galgalis. Et sacrificavit ibi (f) sacrificia, & pacificas coram Domino. Et lætatus est (g) Samuel, et universus Israel (h) quamplurimùm.*

MS.A. (κ) Γαβαὰθὰ (λ) Τί ὁ λαὸς ὅτι κλαίει; (μ) ῥήματα * ταῦτα. Καὶ ἐθυμώθη (ν) ἀγγέλων αὐτοῦ, λέγων, (ξ) Ὃς οὐκ ἔστιν, * ὃς οὐκ ἔστι (ο) Βεζὲκ πάντα (π) Ἰαβεὶς Γαλαὰδ, Αὔριον ἔσται ὑμῖν (ρ) ἦλθον (σ) ηὐφράνθησαν. (τ) εἶπον (υ) Ἀμανίτην, (φ) καὶ ἔπληξεν τοὺς (χ) ἐγένοντο οἱ ὑπολελειμμένοι (ψ) εἰς βασιλέα τὸν Σαοὺλ ἐνώπιον (ω) Σαμουὴλ ἐκεῖ καὶ (α) ἕως τε

Κεφ. ιβ'.

1 Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς (α) πάντα Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἤκουσα φωνῆς ὑμῶν εἰς πάντα ὅσα εἴπατέ μοι, καὶ ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα.

MS.A. (α) πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ,

CAP. XII.

1 *Et dixit Samuel ad universum Israel; Ecce audivi vocem vestram in omnibus, quæcunque dixistis mihi: & feci regnare super vos regem.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ואתו אזגדיא לגבעתא דשאול ומלילו פתגמיא קדם עמא וארימו כל עמא ית קליהון
5 ובכו: והא שאול אתא בתר תוריא מן חקלא ואמר שאול מה לעמא ארי בכן ואשתעיאו
6 ליה ית פתגמי אנשי יבש: ושרת רוח גבורא מן קדם יי על שאול כד שמע ית פתגמיא
7 האלין ותקיף רוגזיה לחדא: ונסיב פדן תוריא והדמיה ושלח בכל תחום ישראל ביד
אזגדיא למימר דליתוהי נפיק בתר שאול ובתר שמואל כדין יתעביד לתוריה ונפל
8 זיעא מן קדם יי על עמא ונפקו כגברא חד: ומננון בבזק והוו בני ישראל תלת מאה
9 אלפין ואנש יהודה תלתין אלפין: ואמרו לאזגדיא דאתו כדין תימרון לאנש יבש
גלעד מחר תהי לכון פורקנא במיחם שמשא ואתו אזגדיא וחויאו לאנשי יבש
10 וחדיאו: ואמרו אנשי יבש מחר נפוק לותכון ותעבדון לנא ככל דתקין בעיניכון:
11 והוה ביומא דבתרוהי ומני שאול ית עמא תלתא משרין ועלו בגו משריתא במטרת
צפרא ומחו ית בני עמון עד מיחם יומא והוו דאשתארו ואתבדרו ולא אשתארו בהון
12 תרין דערקין כחדא: ואמר עמא לשמואל מא דין די מבסר למימר לא כשר שאול
13 למלך עלנא אתו גבריא ונקטלנון: ואמר שאול לא יתקטיל גברא ביומא הדין ארי
14 יומא דין עבד יי פורקנא בישראל: ואמר שמואל לעמא אתו וניזיל לגלגלא ונחדת תמן
15 מלכותא: ואזלו כל עמא לגלגלא ואמליכו תמן ית שאול קדם יי בגלגלא ונכיסו תמן
נכסת קודשין קדם יי וחדי תמן שאול וכל אנשי ישראל עד לחדא:

יב

1 ואמר שמואל לכל ישראל הא קבלית למימריכון לכל די אמרתון לי ואמלכית עליכון
מלכא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

4 Et venerunt nuncii ad Gibghatha Saulis, & locuti sunt verba ante popu-
5 lum: & extulerunt omnis populus vocem suam, & fleverunt. Et ecce Saul venit post boves ex agro: & dixit Saul: Quid populo, quòd lugeant? &
6 narraverunt illi verba hominum Jabes. Et mansit spiritus fortitudinis ab ante Dominum super Saul, quando audivit verba hæc, & fortificata est
7 indignatio illius valdé. Et accepit par boum, & discerpsit illud, & misit in omni termino Israel in manu nunciorum dicens: Qui non erit exiens post Saul & post Semuel, ut hoc fiet bobus ejus: & cecidit terror ab
8 ante Dñm super populum, & exierunt ut vir unus. Et recensuit illos in Bezeq: & fuerunt filii Israel tercentum millia, & viri Juda triginta
9 millia. Et dixerunt nunciis qui venerunt: Sic dicetis viris Jabes Gilghad: Cras erit vobis liberatio, ubi incalescet Sol: et venerunt nuncii et
10 nunciaverunt viris Jabes, et lætati sunt. Et dixerunt viri Jabes; Cras exibimus ad vos, & facietis nobis juxta omne quod rectum in ocu-
11 lis vestris. Et fuit in die qui post illum, & recensuit Saul populum tres turmas, & intraverunt intra castra in custodia matutina, & percusserunt filios Ghamon usq; dum calesceret dies: & fuerunt qui relicti sunt & dispersi
12 sunt, et non relicti sunt in illis duo qui fugientes simul. Et dixit populus ad Semuel: Quis hic qui contempsit, dicendo: non rectus Saul ad regnan-
13 dum super nos? venire facite viros, et occidemus illos. Et dixit Saul: Non occidetur vir in die hoc, nam hodie fecit Dñs liberationem in Israel.
14 Et dixit Semuel populo: Venite et ibimus ad Gilgela, et renovabimus
15 ibi regnum. Et venerunt omnis populus ad Gilgela, et regnare fecerunt ibi Saul ante Dñm in Gilgela; et obtulerunt ibi oblationem sanctitatum ante Dominum: & lætatus est ibi Saul & *omnes homines* Israel usq; valdé.

CAP. XII.

1 Et dixit Semuel ad omnem Israel: Ecce recepi dicta vestra ad omnia quæ dixistis mihi; et regnare feci super vos, regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܐܬܘ ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܠܓܒܥܬܐ ܕܫܐܘܠ܆ ܘܡܠܠܘ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܩܕܡ ܥܡܐ. ܘܐܪܝܡܘ ܟܠܗ ܥܡܐ
5 ܩܠܗܘܢ ܘܒܟܘ. * ܘܗܐ ܫܐܘܠ ܐܬܐ ܒܬܪ ܬܘܪ̈ܐ ܡܢ ܚܩܠܐ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܡܢܐ ܠܗ ܠܥܡܐ
6 ܕܒܟܝܢ. ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗ ܡܠܐ ܕܐܢܫ̈ܐ ܕܠܟܝܫ. * ܘܐܬܬ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܫܐܘܠ
ܟܕ ܫܡܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܛܒ. * ܘܢܣܒ ܨܡܕܐ ܕܬܘܪ̈ܐ ܘܦܫܚ
7 ܐܢܘܢ. ܘܫܕܪ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܝܕ ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܟܠ ܕܠܐ ܢܦܘܩ ܒܬܪ
ܫܐܘܠ ܘܒܬܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܗܟܢܐ ܢܬܥܒܕ ܠܬܘܪ̈ܘܗܝ. ܘܢܦܠܬ ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ
8 ܥܡܐ. ܘܢܦܩܘ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ. * ܘܡܢܐ ܐܢܘܢ ܒܒܙܩ. ܘܗܘܘ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ
9 ܬܠܬܡܐܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܓܒܪ̈ܐ ܕܝܗܘܕܐ ܬܠܬܝܢ ܐܠܦܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܐܝܙܓܕ̈ܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܠܟܝܫ
ܐܡܪܘ ܠܒܢ̈ܝ ܠܟܝܫ ܘܓܠܥܕ. ܡܚܪ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܦܘܪܩܢܐ ܟܕ ܚܡ ܫܡܫܐ. ܘܐܙܠܘ
10 ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܘܚܘܝܘ ܠܐܢܫ̈ܐ ܕܠܟܝܫ. ܘܚܕܝܘ. * ܘܐܡܪܘ ܐܢܫ̈ܐ ܕܠܟܝܫ. ܡܚܪ ܢܦܩܝܢܢ ܠܘܬܟܘܢ.
11 ܘܥܒܕܘ ܠܢ ܟܠ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝܟܘܢ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܘܦܠܓ ܫܐܘܠ
ܥܡܐ ܠܬܠܬܐ ܪ̈ܫܐ. ܘܥܠܘ ܠܡܨܥܬ ܡܫܪܝܬܐ ܒܡܛܪܬܐ ܕܨܦܪܐ. ܘܩܛܠܘ ܠܥܡܘܢܝ̈ܐ ܥܕܡܐ
12 ܕܚܡ ܝܘܡܐ. ܘܗܢܘܢ ܕܐܫܬܚܪܘ ܐܬܒܕܪܘ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܪܘ ܒܗܘܢ ܬܪܝܢ ܐܟܚܕܐ. * ܘܐܡܪܘ
ܥܡܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܡܢܘ ܐܡܪ ܕܫܐܘܠ ܠܐ ܢܡܠܟ ܥܠܝܢ. ܗܒ ܠܢ ܓܒܪ̈ܐ. ܘܢܩܛܘܠ ܐܢܘܢ.
13 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܠܐ ܢܬܩܛܠ ܐܢܫ ܒܝܘܡܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܝܘܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܘܪܩܢܐ
14 ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ. ܬܘ ܢܐܙܠ ܠܓܠܓܠܐ. ܘܢܚܕܬ ܬܡܢ ܡܠܟܘܬܐ.
15 * ܘܐܙܠ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܓܠܓܠܐ. ܘܐܡܠܟܘ ܬܡܢ ܠܫܐܘܠ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܓܠܓܠܐ.
ܘܕܒܚܘ ܬܡܢ ܕܒܚ̈ܐ ܕܫܠܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܚܕܝ ܬܡܢ ܫܐܘܠ ܘܟܠܗܘܢ ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ
ܛܒ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ * * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܟܠܗ
1 ܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܫܡܥܬ ܠܩܠܟܘܢ ܒܟܠ ܕܐܡܪܬܘܢ ܠܝ. ܘܐܡܠܟܬ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܟܐ.

Cùm itaq; venissent nuntii ad collem Saulis, & retulissent verba ista præsente populo, extollens universus populus vocem suam fleverunt. 4.
Ecce autem Saul advenit post tauros ex agro, dixítq; Saul, Quid habet populus quòd fleant? & narraverunt ei verba civium Lachis. 5
Tum adfuit spiritus Dei Sauli cùm audisset hæc verba, & vehementer exarsit furor ejus: 6
Acceptóque jugo boum, membratìm divisit utrumque: misítque in totum terminum Israelis per nuntios, dicendo, Quicunq; non egredietur post Saulem & post Samuelem, sic fiet tauris ejus: ceciditque timor Dei super populum, & egressi sunt omnes quasi vir unus: 7
Quos cùm recensuisset in Bezec, fuerunt filiorum Israel trecenta millia, & virorum Juda triginta millia. 8
Nuntiis autem qui venerant è Lachis, ait, Dicite civibus Lachis & Gelaad, Cras erit vobis salus cùm sol incaluerit. Discedentibus ergò nuntiis, & civibus Lachis *id* referentibus, læti sunt: 9
Et dixerunt cives Lachis, Cras exibimus ad vos, & facietis nobis quicquid vobis placuerit. 10
Factum est autem die postero, ut diviso Saul populo in tres turmas, irruisset media in castra vigiliâ matutinæ, & trucidâssent Ammonitas donec dies incalesceret: qui verò residui fuerunt, dispersi fuerunt, nec inventi fuerunt inter ipsos duo simul. 11
Tum dixerunt populus ad Samuelem, Quisnam dixerat Saulem minimè regnaturum super nos? da nobis *ejusmodi* viros, ut eos morti tradamus. 12
Dixit autem Saul, Nemo interficietur hoc tempore, quoniam hodiè fecit Dominus salutem Israeli. 13
Deinde dixit Samuel ad populum, Agite, eamus in Galgala, & renovemus ibi regnum. 14
Venientes ergò totus populus in Galgala, regem constituerunt ibi Saulem coram Domino in Galgala, & mactaverunt ibi victimas pacificas coram Domino, & vehementer læti sunt ibi Saul & omnes Israelitæ. 15

CAP. XII.

PRæterea dixit Samuel toti Israeli, Ecce auscultavi voci vestræ in omnib' quæ dixistis mihi, & constitui super vos regem. 1

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فجاءت رسلهم الى قرية ساوول وقالوا هذا القول بين يدي الشعب ورفع الشعب كلهم اصواتهم
5 بالبكاء * فاذا ساوول قد جاء خلف البقر من الحقل فقال ساوول ما لي اري الشعب يبكون *
6 واخبروه برسالة اهل بلخس * فايده الله ونزل عليه قوة من روح الله حيث سمع هذا
7 الكلام وغضب جدا * واخذ الثورين فقطعهما بيده وارسل رسلا الى جميع حدود بني اسرايل
يقولون كل من لا يخرج خلف ساوول وصموال هكذا يصنع بثيرانه * فالقي الله في جميع
قلوب الشعب من الخوف والرعب في ذلك الوقت وخرجوا كلهم كرجل واحد * واحصوا عددهم في
8 بازاق فكان عدد بني اسرايل ثلثماية الف رجل وال يهوذا كانوا ثلثين الف رجل * وقالوا
9 للرسل الذين اتوهم من بلخس قولوا لاهل بلخس وجلعاد غدا يأتيكم الخلاص اذا ارتفع
10 النهار ورجع الرسل واخبروا اهل بلخس وفرحوا * وقال اهل بلخس لملك بني عمون غدا
11 نخرج اليك واصنع بنا ما احببت * فلما كان من الغد صير ساوول الشعب ثلثة فرق وهجم
على العسكر بكرة وقاتل بني عمون الى ارتفاع النهار وقتل عامتهم والذين بقوا منهم هربوا
12 ولم يبق اثنان منهم مجتمعان * فقال الشعب لصموال من الذي قال لا يملك علينا ساوول
13 احضروا القوم الذين قالوا هذا القول لنقتلهم * قال ساوول لا يقتل اليوم رجل من اجل ان
14 الرب قد خلص بني اسرايل اليوم * فقال صموال للشعب سيروا بنا الى الجلجال لنجدد هناك
15 الملك * فانطلقوا جميعهم الى الجلجال وصيروا هناك ساوول ملكا امام الرب في الجلجال
وقربوا هناك ذبائح للرب * وفرح هناك ساوول وبنو اسرايل كلهم فرحا عظيما *
1 * الفصل الثاني عشر * * ثم قال صموال لجميع بني اسرايل
قد قبلت قولكم في جميع ما قلتم لي * وصيرت عليكم ملكا *

Venientes ergò nuntii eorum ad civitatem Saulis, retulerunt hunc sermonem coram populo: sustulitque populus universus voces suas cum fletu. 4
Ecce autem Saul advenerat ex agro post boves, & ait Saul; Cur video populum flentem? & indicaverunt ei legationem civium Belchis. 5
Confortavit ergò illum Deus, descendítque super eum virtus à spiritu Dei ubi audisset hæc verba, et iratus est valdè. 6
Assuménsque duos tauros, concîdit eos manu suâ: misítque nuntios in omnes limites filiorum Israel, ut dicerent; Quicunque non egredietur post Saulem et Samuelem, sic fiet tauris ejus: injecítque Deus in omnes populi animos timorem ac pavorem tunc temporis, & egressi sunt omnes quasi vir unus. 7
Et subducto eorum numero in Bazac, fuit numerus filiorum Israel trecentorum millium virorum; familiæ verò Judæ fuerunt triginta millia virorum. 8
Dixeruntque nuntiis qui venerunt ad eos è Belchis, Dicite civibus Belchis et Gilaad, Cras adveniet vobis salus cùm provectus fuerit dies: & redeuntes nuntii indicaverunt civibus Belchis, & læti sunt: 9
Et dixerunt cives Belchis ad regem filiorum Ammon, Cras egredi[e]mur ad te, & fac nobis quicquid volueris. 10
Cúmque fuisset crastinus dies, divisit Saul populum in tres turmas, et irruit in exercitum matutino tempore, & prælio cum filiis Ammon commisso usque ad processum diei, interfecit complures eorum: & qui remanserunt ex eis, fugerunt, nec manserunt ex eis duo simul. 11
Dixitque populus ad Samuelem, Quis est qui dixit, Non regnabit super nos Saul? proferte homines qui idem sermonem dixerunt, ut interficiamus eos. 12
Dixit Saul, Nemo interficietur hodiè, quoniam Dominus servavit hodiè filios Israel. 13
Dixit autem Samuel ad populum, Eamus in Galgal ut renovemus ibi regnum. 14
Abierunt igitur omnes ad Galgal, & constituerunt ibi Saulem regem coram Domino in Galgal, & obtulerunt ibi sacrificia Domino, & lætatus est ibi Saul cum omnibus filiis Israel, lætitiâ magnâ. 15

CAP. XII.

TUm dixit Samuel omnibus Israelitis, Jam accepi sermonem vestrum in omnibus quæ dixistis mihi, & præfeci vobis regem. 1

שמואל א : יב

;incanui & ,senui ego & :vestras facies ad ambulans rex ecce nunc Et
2 ועתה הנה המלך מתהלך לפניכם ואני זקנתי ושבתי
vestras facies ad ambulavi ego & :vobiscum ipsi ecce mei filii &
ובני הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם
coram me in respondete :ego Ecce .hanc diem ad usque mea adolescentia ab
3 מנערי עד היום הזה: הנני ענו בי נגד
cujus asinum & ,ceperim cujus bovem ,ejus Uncto coram & ,Domino
יהוה ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי
cujus manu de & ,contriverim quem ,oppresserim quem & ,acceperim
לקחתי ואת מי עשקתי את מי רצותי ומיד מי
.vobis restituam & ;eo in meos oculos occultaverim & ;propitiationem ceperim
לקחתי כפר ואעלים עיני בו ואשיב לכם:
manu de cepisti neque ,nos contrivisti nec ,nos oppressisti Non:dixerunt Et
4 ויאמרו לא עשקתנו ולא רצותנו ולא לקחת מיד
testis & ,vos in Dominus Testis :eos ad Dixitque .quippiam viri
5 איש מאומה: ויאמר אליהם עד יהוה בכם ועד
:quippiam mea manu in inveneritis non quòd ;hac die ejus Unctus
משיחו היום הזה כי לא מצאתם בידי מאומה
fecit qui ,Dominus populum ad Semuel Dixitque .Testis:dixit &
6 ויאמר עד: ויאמר שמואל אל העם יהוה אשר עשה
terra de vestros patres fecit ascendere qui & ,Aharon & ,Moseh
את משה ואת אהרן ואשר העלה את אבתיכם מארץ
facies ad vobiscum dijudicer & ,state nunc Et .Ægypti
7 מצרים: ועתה התיצבו ואשפטה אתכם לפני
cum & ,vobiscum fecit quas ,Domini justitiis omnibus cum Domini
יהוה את כל צדקות יהוה אשר עשה אתכם ואת
clamaverunt & ,Ægyptum Jahacob esset ingressus Cùm .vestris patribus
8 אבותיכם: כאשר בא יעקב מצרים ויזעקו
& ,Moseh Dominus misitque :Dominum ad vestri patres
אבתיכם אל יהוה וישלח יהוה את משה ואת
eos fecerunt habitare & ,Ægypto ex vestros patres eduxerunt & ;Aharon
אהרן ויוציאו את אבתיכם ממצרים וישבום
eos vendidit & ,sui Dei Domini sunt obliti Et .isto loco in
9 במקום הזה: וישכחו את יהוה אלהיהם וימכר אתם
,Pelistim manu in & ,Chasor militiæ principis Sisera manu in
ביד סיסרא שר צבא חצור וביד פלשתים
ad Clamaveruntque .eos in pugnaverunt & ,Moab regis manu in &
10 וביד מלך מואב וילחמו בם: ויזעקו אל
,Dominum dereliquimus quia ,Peccavimus :dixerunt ac ,Dominum
יהוה ויאמר חטאנו כי עזבנו את יהוה
nos libera nunc & ;Hastharoth & ,Behalim servivimus &
ונעבד את הבעלים ואת העשתרות ועתה הצילנו
Misitque .tibi serviemus & ,nostrorum inimicorum manu de
11 מיד איבינו ונעבדך: וישלח
eruitque ;Semuel & ,Iphtach & ,Bedan & ,Jerubahal Dominus
יהוה את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל ויצל
.confidenter habitastis & ,circuitu à vestrorum inimicorum manu de vos
אתכם מיד איביכם מסביב ותשבו בטח:
dixistis & .vos super venit Hammon filiorũ rex Nachas quòd vidistis Et
12 ותראו כי נחש מלך בני עמון בא עליכם ותאמרו
vester Deus Dominus & :nos super regnabit rex sed ,Nequaquam :mihi
לי לא כי מלך ימלך עלינו ויהוה אלהיכם
quem ,elegistis quem rex ecce nunc Et .vester rex
13 מלככם: ועתה הנה המלך אשר בחרתם אשר
timueritis Si .regem vos super Dominus dedit ecce & :petistis
14 שאלתם והנה נתן יהוה עליכם מלך: אם תיראו
non & ,ejus voce in audieritis atque ,ei servieritis & ,Dominum
את יהוה ועבדתם אתו ושמעתם בקולו ולא
,rex etiam & ,vos etiam eritis & ,Domini os irritaveritis
תמרו את פי יהוה והיתם גם אתם וגם המלך
.vestrum Deum Dominum post ,vos super regnabit qui
אשר מלך עליכם אחר יהוה אלהיכם:

Versio VULG. LAT.

2 Et nunc rex graditur ante vos:
ego autem senui, & incanui:
porrò filii mei vobiscum sunt:
itaque conversatus corã vobis
ab adolescentia mea usque ad
3 hanc diẽ, ecce præstò sum. Lo-
quimini de me coram Dño, &
coram Christo ejus, utrùm bo-
vem cujusquam tulerim, aut a-
sinum: si quempiam calumnia-
tus sum, si oppressi aliquem, si
de manu cujusquam munus ac-
cepi: & contemnã illud hodiè,
4 restituámque vobis. Et dixe-
runt; Non es calumniatus nos,
neque oppressisti, neque tulisti
5 de manu alicujus quidpiã. Di-
xitque ad eos; Testis est Domi-
nus adversùm vos, & testis
Christ⁹ ej⁹ in die hac, quia non
inveneritis in manu mea quid-
6 piam. Et dixerũt, Testis. Et ait
Samuel ad populum; Domin⁹,
qui fecit Moysen & Aaron, &
eduxit patres nostros de terra
7 Ægypti. Nunc ergò state, ut
judicio contendam adversùm
vos coram Domino, de omni-
bus misericordiis Dñi, quas fe-
cit vobiscum, & cum patribus
8 vestris: Quo modo Jacob in-
gressus est in Ægyptum, & cla-
maverunt patres vestri ad Do-
minum: & misit Domin⁹ Moy-
sen & Aaron, & eduxit patres
vestros de Ægypto: & collo-
9 cavit eos in loco hoc. Qui ob-
liti sunt Domini Dei sui, et tra-
didit eos in manu Sisaræ ma-
gistri militiæ Hasor, et in ma-
nu Philisthinorum, et in manu
regis Moab, et pugnaverunt
10 adversùm eos. Posteà autem
clamaverunt ad Dominum, et
dixerunt; Peccavimus, quia de-
reliquimus Dominum, et ser-
vivimus Baalim et Astaroth:
nunc ergò erue nos de manu
inimicorum nostrorum, et ser-
11 viemus tibi. Et misit Domin⁹
Jerobaal, et Badan, et Jephte,
et Samuel, et eruit vos de ma-
nu inimicorum vestrorum per
circuitum, et habitâstis confi-
12 denter. Videntes autem quòd
Naas rex filiorum Ammon ve-
nisset adversũ vos, dixistis mi-
hi; Nequaquàm, sed rex impe-
rabit nobis: cùm Domin⁹ Deus
13 vester regnaret in vobis. Nunc
ergò præstò est rex vester, qué
elegistis et petîstis: ecce dedit
14 vobis Dominus regem. Si ti-
mueritis Dominum, et servie-
ritis ei, et audieritis vocem e-
jus, et non exasperaveritis os
Domini: eritis et vos, et rex
qui imperat vobis, sequentes
Dominum Deum vestrum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς διαπορεύεται ἐνώπιον ὑμῶν. (β) κἀγὼ γεγήρακα καὶ καθήσομαι, καὶ οἱ υἱοί μου ἰδοὺ ἐν ὑμῖν. κἀγὼ ἰδοὺ διελήλυθα ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ (γ) νεότητός μου καὶ
3 ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ἰδοὺ ἐγώ, Ἀποκρίθητε κατ᾽ ἐμοῦ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπιον χριστοῦ αὐτοῦ· μόσχον τίνος εἴληφα, ἢ ὄνον τίνος εἴληφα, ἢ τίνα (δ) κατεδυνάστευσα ὑμῶν, ἢ τίνα ἐξεπίεσα, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος εἴληφα ἐξίλασμα (ε) καὶ ὑπόδημα; ἀποκρίθητε κατ᾽
4 ἐμοῦ, καὶ ἀποδώσω ὑμῖν. Καὶ εἶπαν πρὸς Σαμουήλ, Οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς, καὶ οὐ κατεδυνάστευσας (ζ) ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἔθλασας ἡμᾶς, καὶ οὐκ
5 εἴληφας ἐκ χειρὸς οὐδενὸς οὐδέν. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, Μάρτυς κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς χριστὸς αὐτοῦ σήμερον ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτι οὐχ εὑρήκατε ἐν χειρί
6 μου οὐδέν. καὶ εἶπαν, Μάρτυς. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, λέγων, Μάρτυς κύριος ὁ ποιήσας τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Ἀαρών, (η) ὁ ἀναγαγὼν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ Αἰγύπτου.
7 Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ (θ) δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπαγγελῶ ὑμῖν (ι) τὴν πᾶσαν δικαιοσύνην κυρίου, ἃ ἐποίησεν ἐν ὑμῖν καὶ ἐν τοῖς
8 πατράσιν ὑμῶν. Ὡς εἰσῆλθεν Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτοὺς Αἴγυπτος· καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες ἡμῶν πρὸς κύριον, καὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν Μωυσῆν καὶ τὸν Ἀαρών, καὶ (κ) ἐξήγαγον τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ (λ) κατῴκισεν αὐτοὺς
9 ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Καὶ ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας Σισάρα (μ) ἀρχιστρατήγου Ἰαβὶς βασιλέως Ἀσώρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως Μωάβ, καὶ (ν) ἐπολέμησεν ἐν
10 αὐτοῖς. Καὶ ἐβόησαν πρὸς κύριον, καὶ ἔλεγον, Ἡμάρτομεν, ὅτι (ξ) ἐγκατελίπομεν τὸν κύριον, καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς Βααλὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσι. καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν
11 ἡμῶν, καὶ δουλεύσομέν σοι. Καὶ ἀπέστειλε (ο) τὸν Ἱεροβαάλ, καὶ τὸν Βαράκ, καὶ τὸν Ἰεφθάε, καὶ τὸν Σαμουήλ, καὶ ἐξείλατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν τῶν κυκλόθεν, καὶ κατῳκεῖτε
12 πεποιθότες. Καὶ ἴδετε ὅτι Νάας βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν ἦλθεν ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ εἴπατε, Οὐχί, ἀλλ᾽ (π) ἢ ὅτι βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ᾽ ἡμῶν. καὶ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν βασιλεὺς
13 ἡμῶν. Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὃν (ρ) ἐξελέξασθε· καὶ ἰδοὺ δέδωκε κύριος ἐφ᾽ ὑμᾶς
14 βασιλέα. Ἐὰν φοβηθῆτε τὸν κύριον, καὶ δουλεύσητε αὐτῷ, καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐρίσητε τῷ στόματι κυρίου, καὶ ἦτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ᾽ ὑμῶν ὀπίσω κυρίου πορευόμενοι.

Et nunc ecce rex graditur ante vos. Et ego senui, & (a) sedebo: & filii mei ecce in vobis. Et ego ecce (b) ambulavi coram vobis à juventute, & usq; ad diem hanc. Ecce ego: Respondete contra me coram Domino, & coram Christo ejus: bovem cujus cepi, aut asinum cujus cepi, aut quem oppressi vestrũm, aut quem expressi, aut de manu cujus cepi propitiationem, vel calceamentum. Respondete contra me, & reddam vobis. Et dixerunt ad Samuel, Non fecisti injuriam nobis, neq; oppressisti nos, neq; contrivisti nos: & non cepisti de manu cujusquam quicquam. Et dixit Samuel ad populum; Testis Dominus in vos: & testis Christus ejus (c) hodiè in hac die, quia non invenistis in manu mea quicquam. Et dixerunt, Testis. Et dixit Samuel ad populum, dicens; Testis Dominus, qui fecit Moysen, & Aaron, qui eduxit patres nostros ex Ægypto. (d) Et nunc state; & judicabo vos coram Domino, & annuntiabo vobis omnem justitiam Domini: quæ fecit in vobis, & in patribus vestris. Postquàm intravit Jacob, & filii ejus in Ægyptum, & humiliavit eos Ægyptus: & clamaverunt patres nostri ad Dominum. Et misit Dominus Moysen, & Aaron: & (e) eduxerunt patres vestros ex Ægypto: & habitare fecit eos in loco hoc. Et obliti sunt Domini Dei sui. Et vendidit eos in manus Sisaræ magistri militiæ Jabis regis Asor, & in manus alienigenarum, & in manus regis Moab: & (f) pugnavit in eos. Et clamaverunt ad Dominum, et dicebant; Peccavimus, quoniam dereliquim⁹ Dominum: & servivimus Baalim, et lucis. Et nunc erue nos de manu inimicorum nostrorum: et serviemus tibi. Et misit Jerobaal, et Barac, et Jephthæ, et Samuel: et eripuit nos de manu inimicorum nostrorum, qui in circuitu, et habitâstis confidentes. Et vidistis, quia Naas rex filiorum Ammon venit super vos, et dixistis, Nequaquàm: (h) sed quia rex regnabit super nos. Et Dominus Deus noster, rex noster. Et nunc ecce rex, quem (i) elegistis. Et ecce dedit Dominus super vos regem. (k) Si timueritis Dominum, et servieritis ei, et audieritis vocem ejus, et non repugnaveritis ori Domini; et eritis et vos, et rex regnans super vos post Dominum ambulantes.

MS. A. (β) καὶ ἐγὼ (γ) νεότητός μου καὶ (δ) κατεδυναστευσα. ἢ τίνα ἐξεπίασα. (ε) ἢ ὑπόδημα; (ζ) ἡμᾶς, καὶ οὐκ εἴληφας (η) καὶ (θ) δικαιώσω (ι) τὰς πάσας δικαιοσύνας κυρίου, ἃς ἐποίησεν ὑμῖν (κ) ἐξήγαγεν (λ) κατῴκησεν (μ) ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶς (ν) ἐπολέμησαν ἐν τοῖς. (ξ) ἐγκαταλελοί. . . εν (ο) κύριος τὸν (π) ἢ βασιλεὺς (ρ) ἐξελέξασθαι, ὃν ᾐτήσασθαι καὶ ἰδοὺ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 וכען הא מלכא מדבר ברישיכון ואנא קשיש וסבית ובני הא אנון עמכון ואנא הליכית
3 קדמיכון מזעירי עד יומא הדין: הא עד די אנא קים אסהידו בי קדם יי וקדם משיחיה
ית תורא דמן דברית וחמרא דמן שחרית וית מן עשקית וית מן אנסית ומיד מן
4 קבלית ממון דשקר וכבשית עיני בדינא מניה ואתיב לכון: ואמרו לא עשקתנא ולא
5 אנסתנא ולא קבלתא מיד אנש מדעם: ואמר להון סהיד מימרא דיי בכון וסהיד
6 משיחיה יומא הדין ארי לא אשכחתון בידי מדעם ואמרו סהיד: ואמר שמואל לעמא
7 יי דעבד גבורן על ידי משה ואהרן ודאסיק ית אבהתכון מארעא דמצרים: וכען
8 אתעתדו ואתוכח עמכון קדם יי ית כל זכותא דיי דעבד עמכון ועם אבהתכון: כד על
יעקב למצרים וזעיקו אבהתכון קדם יי ושלח יי ית משה וית אהרן ואפיקו ית אבהתכון
9 ממצרים ואותיבנון באתרא הדין: ואתנשיאו ית פלחנא דיי אלההון ומסר יתהון ביד
סיסרא רב חילא דחצור ובידא דפלשתאי ובידא מלכא דמואב ואגיחו קרבא בהון:
10 וזעיקו קדם יי ואמרו חבנא ארי שבקנא ית פולחנא דיי ופלחנא ית בעליא וית עשתרתא
11 וכען שזבנא מיד בעלי דבבנא ונפלח קדמך: ושלח יי ית גדעון וית שמשון וית יפתח וית
12 שמואל ושזיב יתכון מיד בעלי דבביכון מסחור סחור ויתבתון לרוחצן: וחזיתון ארי
13 נחש מלכא דבני עמון אתא עליכון ואמרתון לי לא אלהין מלכא ימלוך עלנא ויי
14 אלהכון מלככון: וכען הא מלכא דאתרעיתון די שאלתון והא מני יי עליכון מלכא:
אם תדחלון קדם יי ותפלחון קדמוהי ותקבלון למימריה ולא תסרבון על מימרא דיי
ותהוון אף אתון ואף מלכא דמלך עליכון בתר פולחנא דיי אלהכון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc ecce rex ductor in capite vestro: & ego *antiquus*, & senui; & filii mei ecce illi vobiscum; & ego ambulavi ante vos à *pueritia* mea usq; in diem hunc. Ecce usq; dum ego vivens, testificamini in me ante Dñm & ante unctum ejus, bovem cujus accepi, & asinũ cujus *petii*, & quem oppressi, & quem contrivi, & à *manu cujus* accepi mamon falsitatis, & inclinavi oculos meos in judicio ab eo; & reddam vobis. Et dixerunt: Non oppressisti nos, & non diripuisti nos, & non accepisti de manu hominis quicquam. Et dixit illis: Testis dictum Dñi in vobis, & testis Unctus ejus die hoc, quòd non invenistis in manu mea quicquam, & dixerunt: Testis. Et dixit Semuel ad populum: ~~Testis~~ Dñs qui fecit fortitudines per manus Mosch & Aharon, & qui eduxit patres vestros ex terra Ægypti. Et nunc state, & disceptabo vobiscũ ante Dñm de omnib⁹ justitiis Dñi quas fecit vobiscum & cum patrib⁹ vestris. Ut cùm ingressus est Jaghacob in Misraim: & clamaverunt patres vestri ante Dñm, & misit Dñs Mosch & Aharon, & eduxerunt patres vestros ex Missraim, & sedere fecerũt illos in loco *hoc*. Et obliti sunt cultum Dñi Dei ipsorum, & tradidit eos in manu Zizera principis virtutis Hhaszor, & in manu Pelisthæorũ, & in manu regis Moab, & inierunt bellum in eos. Et clamaverunt ante Dñm & dixerunt: Peccavim⁹, quòd deseruim⁹ cultũ Dñi, & coluim⁹ Baghalaia & Ghastharatha; & nunc eripe nos de manu auctorum inimicitiæ nostræ, & serviemus ante te. Et misit Dñs *Gidghon*, & Simson, & Jiphtahh & Semuel, & eripuit vos de manu auctorũ inimicitiarum vestrarum undiquaque, et sedistis in tranquillitate. Et vidistis quòd Nahhas rex filiorũ Ghamon venit ad terminos vestros: et dixistis mihi: Non, sed rex regnabit super nos: et Dñs Deus vester rex vester. Et nunc ecce rex qué voluistis, quem petiistis: et ecce præfecit Dñs super vos regé. Si timueritis ab-ante Dñm, et servieritis ante eũ, et obedieritis dicto illi⁹, et nõ rebellaveritis sup dictũ Dñi, et eritis etiã vos, et etiam rex qui *regnat* sup vos, post cultũ Dñi Dei vestri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܫܐ ܗܐ ܡܠܟܐ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܐܢܐ ܣܒܬ ܘܩܫܝܬ. ܘܒܢܝ ܗܐ ܥܡܟܘܢ. ܘܐܢܐ ܗܠܟܬ
ܩܕܡܝܟܘܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܗܐ ܩܐܡ ܐܢܐ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܐܣܗܕܘ ܒܝ ܩܕܡ
3 ܡܪܝܐ. ܘܩܕܡ ܡܫܝܚܗ. ܬܘܪܐ ܕܡܢ ܕܒܪܬ. ܐܘ ܠܡܢ ܥܫܩܬ. ܐܘ ܠܡܢ ܐܘܢܝܬ. ܐܘ ܡܢ ܐܝܕܐ
4 ܕܡܢ ܢܣܒܬ ܫܘܚܕܐ. ܘܐܪܟܢܬ ܥܝܢܝ ܒܗ. ܐܡܪܘ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܐܦܪܘܥܟܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ
5 ܥܫܩܬܢ. ܘܠܐ ܐܘܢܝܬܢ. ܘܠܐ ܢܣܒܬ ܡܢ ܐܢܫ ܡܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܣܗܕ ܒܟܘܢ
ܐܠܗܐ. ܘܣܗܕ ܒܟܘܢ ܡܫܝܚܗ ܝܘܡܢܐ. ܕܠܐ ܐܫܟܚܬܘܢ ܒܐܝܕܝ ܡܕܡ. ܘܐܡܪܝܢ. ܣܗܕ.
6 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ. ܡܪܝܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܐܠܗܐ. ܕܥܒܕ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ. ܘܐܣܩ
7 ܠܐܒܗܝܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܗܫܐ ܩܘܡܘ. ܘܐܕܘܢܟܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܟܠܗ ܙܕܝܩܘܬܗ ܕܥܒܕ
8 ܥܡܟܘܢ. ܘܥܡ ܐܒܗܝܟܘܢ. * ܟܕ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܩܥܘ ܐܒܗܝܟܘܢ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܗܪܘܢ. ܘܐܦܩܘ ܠܐܒܗܝܟܘܢ. ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܐܬܪܐ
9 ܗܢܐ. * ܘܛܥܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܐ ܕܣܝܣܪܐ ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܚܨܘܪ. ܘܒܐܝܕܐ
10 ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܒܐܝܕܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡܗܘܢ. * ܘܩܥܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܘ.
ܚܛܝܢ ܕܫܒܩܢ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܘܦܠܚܢ ܠܒܥܠܐ ܘܠܥܫܬܪܬܐ. ܘܗܫܐ ܦܨܢ ܡܢ
11 ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܘܢܦܠܘܚܟ. * ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ ܠܕܒܘܪܐ. ܘܠܒܪܩ. ܘܠܓܕܥܘܢ.
ܘܠܢܦܬܚ. ܘܠܫܡܫܘܢ. ܘܦܪܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ ܕܚܕܪܝܟܘܢ. ܘܝܬܒܬܘܢ ܒܫܠܡ.
12 * ܘܚܙܝܬܘܢ ܠܢܚܫ ܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ ܕܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܐܡܪܬܘܢ. ܠܐ ܐܠܐ ܡܠܟܐ
13 ܢܡܠܟ ܥܠܝܢ. ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܡܠܟܟܘܢ. * ܘܗܫܐ ܗܐ ܡܠܟܐ ܕܓܒܝܬܘܢ ܘܫܐܠܬܘܢ.
14 ܗܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ. ܡܠܟܐ. * ܐܢ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܬܦܠܚܘܢܝܗܝ. ܘܬܫܡܥܘܢ
ܒܩܠܗ ܘܠܐ ܬܡܪܡܪܘܢܝܗܝ. ܘܬܗܘܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܡܠܟܟܘܢ ܕܐܡܠܟ ܥܠܝܟܘܢ.
ܒܬܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.

Nunc ergò ecce rex coram vobis adest; ego 2
verò senex sum atq; grandævus: & filii qui-
dem mei ecce vobiscum sunt, ego autem am-
bulavi coram vobis à pueritia mea ad hunc
usque diem. Ecce adsum in conspectu vestro, 3
testificamini contra me in præsentia Domini
& in præsentia Christi ejus, cujus taurú abs-
tulerim, aut quem oppresserim, aut quem
vexârim, aut è cujus manu munus acceperim,
& defixus in eò sit oculus meus: dicite mihi,
& ego solvam vobis. Dicunt ad eum, Non 4
oppressisti nos, neq; vexâsti nos, nec quicquá
accepisti ab ullo nostrûm. Ait illis, Testis est 5
adversùm vos Deus, & testis est adversùm vos
Christus ejus hodiè, quòd nihil inveneritis in
manibus meis? Dicunt, Testis est. Tum dixit 6
Samuel populo, Dominus est solus Deus qui
fecit Mosen & Aharonem, & extraxit patres
nostros à terra Ægypti. Surgite modò ut ju- 7
dicem vos corá Domino pro tota justitia sua
quam exercuit vobiscum & cum patribus
vestris. Cùm ingressus esset Jacob Ægyptum, 8
orassentque patres vestri ad Dominum, misit
Dominus Mosen & Aharonem, & extrahens
patres vestros è terra Ægypti collocavit eos in
regione ista. Et cùm obliti essent Domini Dei 9
sui, tradidit eos in manum Sisaræ ducis exer-
citûs Hasoris, & in manum Palestinorum, &
in manum regis Moab, qui oppugnaverunt
eos. Sed cùm orâssent ad Dominum, ac dixis- 10
sent, Peccavimus quia dereliquimus Domi-
num Deum nostrum, & coluimus Baal, &
phana, nunc autem libera nos de manu inimi-
corum nostrorum, & colemus te; Misit Domi- 11
nus Deboram, & Barac, & Gedeonem, &
Nephtah, & Samsonem, & eripuit vos de ma-
nu inimicorum vestrorum qui circum vos
erant, ita ut pacificè habitaretis. Deinde vi- 12
dentes Nahas regem filiorú Ammon venisse
contra vos, dixistis, Non ita, sed rex super nos
regnabit, cùm Deus vester esset rex vester.
Nunc ergò ecce regem quem elegistis, & po- 13
stulâstis, ecce dedit vobis Dominus regem.
Si timueritis Dominum, colueritis eum, vo- 14
cem ejus audieritis, nec ad iram provocaveri-
tis eum; manebitis tam vos, quam rex vester
qui regnavit super vos, sequentes Dominum
Deum vestrum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فهذا ملككم الان امامكم * فاما انا فقد شخت وكبرت * وبني هم معكم ايضا * وقد
3 علمتم سيرتي معكم منذ صباي الى اليوم * وانا قايما بين ايديكم * فاشهدوا امام الرب قدام
مسيحه * هل غصبت انسانا على ثور او اخذت من انسان حمارا * او ظلمت احدا * وضيقت على
احد * او هل ارتشيت من انسان * ومالت عيني اليه * ان كنت فعلت ذلك فقولوا * حتى ارد
4 5 المظالم * قالوا له * ما ظلمتنا * وما ضيقت علينا * ولم ترتشي من احد * قال لهم * يشهد الله
عليكم * ويشهد مسيحه اليوم انكم لم تجدوا على اثر ظلم * قالوا يشهد الله على ذلك *
6 * فقال صموال للشعب * الرب هو الله وحده الذي خلق موسى وهرون * واصعد اباءنا من
7 ارض مصر * قوموا الان فلاحاكمكم امام الرب * واقص عليكم كل البر الذي صنع بكم
8 وبابايكم * حيث دخل يعقوب ارض مصر * وصلى اباوكم امام الرب * فارسل الرب موسى
9 وهرون * واصعد اباءكم من ارض مصر * وانزلهم بهذا البلاد * فنسوا ما صنع الله بهم
وعبدوا غيره * فدفعهم الله الى سيسرا صاحب شرطة حاصور * وفي ايدي اهل فلسطين * وفي
10 ايدي ملك مواب خاربهم * فصلوا امام الرب وقالوا * اخطانا وتركنا عبادة الله ربنا وعبدنا بعلا
11 الصنم * والاصنام الاناث * فانقذنا يا رب الان من ايدي اعدائنا لنعبدك * فارسل الله دبورا
وباراق * وجدعون * ويفتاح * وشمسون * وانقذكم من ايدي اعدائكم الذين حولكم * ونزلتم
12 منازلكم مطمينين * ثم رايتم ناحاش ملك بني عمون صعد اليكم * وقلتم لا نكون
13 كما * ولكن نصير علينا ملكا * والله ربكم ملككم * فهذا الان ملككم الذي اخترتم
14 وطلبتم * قد صيره الرب عليكم ملكا * وان انتم اتقيتم الرب * وعبدتموه * وسمعتم قوله * ولم
تسخطوه * صرتم انتم وملككم الذي اخترتم في طاعة الرب *

En igitur regem vestrum coram vobis: 2
ego verò jam senui & grandævus factus
sum, & filii quoque mei vobiscum sunt:
Jámq; nôstis institutum meum vobiscum
à pueritia mea ad hunc usque diem. Dum 3
sto in præsentia vestra, incusate me coram
Domino, præsente Uncto ipsius, num vio-
lentiâ usus sim in quemquam pro tauro,
aut acceperim à quoquam asinum, aut op-
presserim quemquam, aut infestâ-rim
quemquam; num etiam munus acceperim
à quoquam, & oculi mei deflexerint ad
illud: si quid hujusmodi egi, dicite, ut
reparem damna. Dixerunt ad eum, 4
Non oppressisti nos, nec molestiam exhi-
buisti nobis, nec munus à quoquam acce-
pisti. Dixit eis, Testis est Deus contra 5
vos et testis est Unct⁹ ej⁹ hodiè, quòd non
inveneritis in me vestigium iniquitatis?
Dixerunt, Testis est Deus hujus rei. Di- 6
xitque Samuel ad populum, Dominus est
Deus solus qui creavit Mosen & Haro-
nem, & extraxit patres nostros è terra
Ægypti. Surgite nunc ut judicium ineam 7
vobiscum ante Dominum, & enarrem vo-
bis totam justitiam quâ usus est erga vos
& erga patres vestros. Ubi ingressus est 8
Jacob terram Ægypti, & orârunt patres
vestri coram Domino, misit Dominus Mo-
sen & Haronem, & extraxit patres ve-
stros è terra Ægypti, & collocavit eos
in hac regione. Verùm obliti rerum quas 9
fecerat Deus Dominus eorum erga eos,
aliósque præter ipsum adorantes, tradidit
eos Deus Sisaræ duci militiæ Hasoris, &
in manus Palestinorum, & in manus re-
gis Moab, qui bellum gessit cum eis. Et 10
oraverunt coram Domino, ac dixerunt;
Peccavimus deserentes cultum Dei Do-
mini nostri, et colentes Baal idolum et i-
dola fœminea: nunc ergò libera nos O
Domine, de manibus inimicorum nostro-
rum, & serviemus tibi. Tunc misit Deus 11
Deboram, & Barac, et Gedeonem, et Ne-
phtah, et Samsonem, et liberavit vos de
manib⁹ inimicorum vestrorum qui circum
vos erant, et domicilia vestra tuti habi-
tâstis. Tum videntes Nahas regem fili- 12
orum Ammon ascendisse contra vos, di-
xistis; Non erimus ut fuimus, sed præfi-
ciamus nobis regem, cùm tamen Deus Do-
minus vester esset rex vester. Ecce nunc 13
regem vestrum quem elegistis et efflagitâ-
stis, quem constituit Dominus super vos
regem. Quòd si vos Dominum timueri- 14
tis, colueritis eum, vocem ejus audieritis
nec ad iracundiam provocaveritis eum;
ambulabitis vos et rex vester quem elegistis, in obedientia Domini.

שמואל א׳ יב

erit & ,Dom'ni os irritaveritis & Domini voce in audieritis non Si Et

15 וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה וּמְרִיתֶם אֶת־פִּי יְהוָה וְהָיְתָה

,ftate nunc Etiam .veftros patres in & ,vos in Domini manus

16 יַד־יְהוָה בָּכֶם וּבַאֲבֹתֵיכֶם׃ גַּם־עַתָּה הִתְיַצְּבוּ

faciens Dominus quod ,hoc magnum verbum videte &

וּרְאוּ אֶת־הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אֲשֶׁר יְהוָה עֹשֶׂה

,Dominum ad invocabo ?hodie frumentorum meſsis Nonne .veftris oculis in

17 לְעֵינֵיכֶם׃ הֲלוֹא קְצִיר־חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל־יְהוָה

veftrum malum quod videte & ,fcitote & :pluviam & ,voces dabit &

וְיִתֵּן קֹלוֹת וּמָטָר וּדְעוּ וּרְאוּ כִּי־רָעַתְכֶם

.regem vobis petendo ,Domini oculis in feciſtis quod ,multum

רַבָּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם בְּעֵינֵי יְהוָה לִשְׁאוֹל לָכֶם מֶלֶךְ׃

pluviam &,voces Dominus deditque;Dominum ad Semuel clamavit Et

18 וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה וַיִּתֵּן יְהוָה קֹלֹת וּמָטָר

.Semuel & ,Dominum valde populus omnis timuit & :illa die in

בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּירָא כָל־הָעָם מְאֹד אֶת־יְהוָה וְאֶת־שְׁמוּאֵל׃

ad tuis fervis pro Ora :Semuel ad populus omnis Dixeruntq;

19 וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל הִתְפַּלֵּל בְּעַד־עֲבָדֶיךָ אֶל־

omnibus fuper addidimus quia:moriamur non ut ,tuum Deum Dominum

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאַל־נָמוּת כִּי־יָסַפְנוּ עַל־כָּל־

Semuel Dixitque .regem nobis petendum ad ,malum noftris peccatis

חַטֹּאתֵינוּ רָעָה לִשְׁאֹל לָנוּ מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל

:hoc malum omne feciftis vos :timeatis Ne :populum ad

20 אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ אַתֶּם עֲשִׂיתֶם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת

Domino fervietis & ,Dominum poſt à declinetis ne veruntamen

אַךְ אַל־תָּסוּרוּ מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֶת־יְהוָה

quæ ,vana poſt quia ,declinetis non Et .veftro corde toto in

21 בְּכָל־לְבַבְכֶם׃ וְלֹא תָּסוּרוּ כִּי אַחֲרֵי הַתֹּהוּ אֲשֶׁר

derelinquet non Quoniam .ipfa vanitas quia ,eruent nec ,proderunt non

22 לֹא־יוֹעִילוּ וְלֹא יַצִּילוּ כִּי־תֹהוּ הֵמָּה׃ כִּי לֹא־יִטֹּשׁ

voluit quia :magnum fuum nomen propter fuum populum Dominus

יְהוָה אֶת־עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל

mihi abfit :ego Etiam .populum in fibi vos facere Dominus

23 יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם׃ גַּם אָנֹכִי חָלִילָה לִּי

doceboque ;vobis pro orare ceffando à ,Domino peccando à

מֵחֲטֹא לַיהוָה מֵחֲדֹל לְהִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם וְהוֹרֵיתִי

,Dominum timete Veruntamen .rectã & bona viã in vos

24 אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה׃ אַךְ יְראוּ אֶת־יְהוָה

quod ,videte quia :veftro corde toto in veritate in ei fervite &

וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבַבְכֶם כִּי רְאוּ אֵת אֲשֶׁר־

,vos etiam:malefeceritis malefaciendo fi Et .vobifcum fecit magnifice

25 הִגְדִּל עִמָּכֶם׃ וְאִם־הָרֵעַ תָּרֵעוּ גַּם־אַתֶּם

.peribitis ,vefter rex etiam

גַּם־מַלְכְּכֶם תִּסָּפוּ׃

CAP. XIII. יג

.Ifrael fuper regnavit annis duobus &;ipfum regnando in,Saul anni filius

1 בֶּן־שָׁנָה שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ וּשְׁתֵּי שָׁנִים מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃

cum fuerunt & :Ifrael ex millia tria Saul fibi elegit Et

2 וַיִּבְחַר־לוֹ שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ עִם־

fuerunt mille & ;Bethel monte in & ,Michmas in millia duo Saul

שָׁאוּל אַלְפַּיִם בְּמִכְמָשׂ וּבְהַר בֵּית־אֵל וְאֶלֶף הָיוּ

virum ,dimifit populi refiduum & ;Binjamin Ghibhah in Jonathan cum

עִם־יוֹנָתָן בְּגִבְעַת בִּנְיָמִין וְיֶתֶר הָעָם שִׁלַּח אִישׁ

.Ghebah in qui .Peliftim præfidem Jonathan percuffit Et .fua tentoria in

3 לְאֹהָלָיו׃ וַיַּךְ יוֹנָתָן אֵת נְצִיב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר בְּגֶבַע

:dicẽdo ,terra omni in tuba in clanxit Saul & :Peliftim audierunt &

וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים וְשָׁאוּל תָּקַע בַּשּׁוֹפָר בְּכָל־הָאָרֶץ לֵאמֹר

Saul Percuffit :dicendo,audierunt Ifrael omnis Et .Hebræi Audiant

4 יִשְׁמְעוּ הָעִבְרִים׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל

:Peliftim in Ifrael fœtuit etiam & ,Peliftim præfidem

אֶת־נְצִיב פְּלִשְׁתִּים וְגַם־נִבְאַשׁ יִשְׂרָאֵל בַּפְּלִשְׁתִּים

.Ghilghal in Saul poft populus funt acciti &

וַיִּצָּעֲקוּ הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּל׃

Verſio VUL. LAT.

15 Si autem non audieritis vocem Dñi, ſed exaſperaveritis ſermones ejus, erit manus Domini ſuper vos, & ſuper patres ve-
16 ſtros. Sed & nunc ſtate, & videte rem iſtam grandem, quam facturus eſt Domin' in conſpe-
17 ctu veſtro. Numquid non meſſis tritici eſt hodiè? invocabo Dominũ, et dabit voces et pluvias: & ſcietis, & videbitis, quia grande malũ feceritis vobis in conſpectu Domini, pe-
18 tentes ſuper vos regem. Et clamavit Samuel ad Dominum, & dedit Dominus voces & plu-
19 vias in illa die. Et timuit omnis populus nimis Dominum & Samuelẽ: & dixit univerſus popul' ad Samuelem; Ora pro ſervis tuis ad Dominum Deum tuum, ut non moriamur: addidimus enim univerſis peccatis noſtris malum, ut peterem' no-
20 bis regem. Dixit autem Samuel ad populum; Nolite timere, vos feciſtis univerſum malum hoc: veruntamen nolite recedere à tergo Domini, ſed ſervite Domino in omni corde ve-
21 ſtro. Et nolite declinare poſt vana, quæ non proderũt vobis, neque eruent vos, quia vana
22 ſunt. Et non derelinquet Dominus populum ſuum, propter nomen ſuum magnum: quia juravit Dominus facere vos ſibi
23 populum. Abſit autem à me hoc peccatum in Dominum, ut ceſſem orare pro vobis, & docebo vos viam bonam et rectã.
24 Igitur timete Dominum, & ſervite ei in veritate, & ex toto corde veſtro: vidiſtis enim magnifica quæ in vobis geſſe-
25 rit. Quòd ſi perſeveraveritis in malitia: & vos & rex veſter pariter peribitis.

CAP. XIII.

1 Filius unius anni erat Saul cùm regnare cœpiſſet, duobus autem annis regnavit ſuper Iſ-
2 rael. Et elegit ſibi Saul tria millia de Iſrael: & erant cum Saul duo millia in Machmas, et in monte Bethel: mille autem cum Jonatha in Gabaa Benjamin: porrò cæterum populum remiſit unumquemq; in taber-
3 nacula ſua. Et percuſſit Jonathas ſtationem Philiſthinorũ, quæ erat in Gabaa, Quod cùm audiſſent Philiſthiim, Saul cecinit buccinâ in omni terra, di-
4 cens; Audiant Hebræi. Et univerſus Iſrael audivit hujuſcemodi famâ; Percuſſit Saul ſtationem Philiſthinorum: & erexit ſe Iſrael adverſus Philiſthiim. Clamavit ergò populus poſt Saul in Galgala.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

15 Ἐὰν ἢ μὴ (σ) ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου, καὶ ἐρίσητε τῷ στόματι κυρίου, καὶ ἔσαι χεὶρ κυρίου (τ) ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐ-
16 πὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, ὃ ὁ κύριος ποιήσει ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν.
17 Οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον; ἐπικαλέσομαι (υ) κύριον, καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετόν· καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι ἡ κακία ὑμῶν μεγάλη ἣν ἐποιήσατε ἐνώπιον κυρίου, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς
18 βασιλέα. Καὶ ἐπεκαλέσατο Σαμουὴλ τὸν κύριον, καὶ ἔδωκε κύριος φωνὰς καὶ ὑε-
19 τὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἐφοβήθησαν πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον σφόδρα καὶ τὸν Σαμουήλ. Καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ, Πρόσευξαι ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς κύριον θεόν σου, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν, ὅτι προστεθείκαμεν πρὸς πάσας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κακίαν,
20 αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, Μὴ φοβεῖσθε. ὑμεῖς πεποιήκατε τὴν πᾶσαν κακίαν ταύτην· πλὴν μὴ ἐκκλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν ὅλῃ
21 καρδίᾳ ὑμῶν. Καὶ μὴ παραβῆτε ὀπίσω τῶν μηδὲν ὄντων, οἳ οὐ περανοῦσιν οὐθέν, καὶ οἳ οὐκ ἐξελοῦνται, ὅτι οὐθέν
22 εἰσιν. Ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα, ὅτι ἐπιεικῶς κύριος προσελάβετο ὑμᾶς
23 ἑαυτῷ εἰς λαόν. Καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τοῦ ἁμαρτεῖν τῷ κυρίῳ ἀνιέναι τοῦ προσεύχεσθαι περὶ ὑμῶν. καὶ δουλεύσω τῷ κυρίῳ, καὶ δείξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν
24 ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖαν· Πλὴν φοβεῖσθε τὸν κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, ὅτι ἴδετε ἃ ἐμεγάλυνε μεθ' ὑμῶν.
25 Καὶ ἐὰν κακίᾳ κακοποιήσητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν προστεθήσεσθε.

MS.A. (σ) εἰσακούσητε (τ) εἰς ὑμᾶς (υ) τὸν κύριον,

Κεφ. ιγ'.

2 Καὶ ἐκλέγεται ἑαυτῷ Σαοὺλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν Ἰσραήλ. καὶ ἦσαν μετὰ Σαοὺλ δισχίλιοι οἱ ἐν Μαχμάς, καὶ ἐν τῷ ὄρει Βαιθήλ, καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ Ἰωνάθαν ἐν Γαβαὰ τοῦ Βενιαμίν. καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἐξαπέστειλεν ἕ-
3 καστον εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. Καὶ ἐπάταξεν Ἰωνάθαν τὸν Νασὶβ τὸν ἀλλόφυλον τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ Σαοὺλ σάλπιγγι σαλπίζει εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, λέγων,
4 Ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἤκουσε λεγόντων, Πέπαικε Σαοὺλ τὸν Νασὶβ τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ᾐσχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὀπίσω Σαοὺλ ἐν Γαλγάλοις.

Si autem non audieritis vocem Domini, & repugnaveritis ori Domini; & erit manus Domini ſuper vos, & ſuper regem veſtrum. Et nunc ſtate, & videte verbum magnum hoc, quod Dominus faciet in oculis veſtris. Nónne meſſis frumentorum hodie? Invocabo Dominum; & dabit voces, & pluviam. Et cognoſcite, & videte, quia maleficium veſtrum eſt magnum, quod feciſtis in conſpectu Domini, petentes vobiſipſis regem. Et invocavit Samuel Dominum; & dedit Dominus voces, & pluviam in die illa. Et timuerunt omnis populus Dominum valde, & Samuel. Et dixerunt omnis populus ad Samuel, Ora pro ſervis tuis ad Dominum Deum tuum; et non moriamur: quoniam addidimus ad omnia peccata noſtra (l) maleficium, petentes nobis ipſis regem. Et dixit Samuel ad populum, Ne timeatis. Vos feciſtis omne maleficium hoc. Veruntamen ne declinetis à poſt Dominum, et ſervite Domino in toto corde veſtro. Et ne transgrediamini poſt eos, qui nihil ſunt, qui non perficient quicquam, et qui non eruent, quia nihil ſunt. Quoniam non abjiciet Dominus populum ſuum propter nomen ſuum magnum: quoniam (m) admodum Dominus ſuſcepit vos ſibi in populum. (n) Et mihi nequaquàm, ut peccem Domino, omittendo orare pro vobis. Et ſerviam Domino: et oſtendam vobis viam bonam et rectam. Tantummodò timete Dominũ: et ſervite ei in veritate, et in toto corde veſtro: quoniam videtis quæ magnificavit vobiſcum. Et, ſi maleficio malefeceritis; et vos, et rex veſter (t) apponemini.

CAP. XIII.

Et elegit ſibi Saul tria millia virorum ex viris Iſrael. Et fuerant cum Saul bis mille, qui in Machmas, & in monte Bethel: et mille fuerunt cum Jonatha in Gabaa Benjamin. Et reſiduum populi dimiſit, unumquemq; in tabernaculum ejus. Et percuſſit Jonathas (b) Naſib alienigenam, qui in colle. Et audiunt alienigenæ. Et Saul tubâ clangit in omnem terram, dicens, (c) Spreverunt ſervi. Et omnis Iſrael audivit dicentes, Percuſſit Saul Naſib alienigenam: et (d) puduit Iſrael in alienigenis. Et (e) aſcenderunt filii Iſrael poſt Saul in Galgala.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואם לא תקבלון למימרא דיי ותסרבון על מימרא דיי ותהי מחתא דיי בכון כמא דהות
16 באבהתכון: אף כען אתעתדו וחזו ית פתגמא רבא הדין דיי עביד לעיניכון: הלא חצד
17 חטין יומא דין אצלי קדם יי ויתן קלין ומטרא ודעו וחזו ארי בישתכון סגיאה דעבדתון
18 קדם יי למשאל לכון מלכא: וקרא שמואל קדם יי ויהב יי קלין ומטרא ביומא ההוא
19 ודחל כל עמא לחדא מן קדם יי ומפתגמי שמואל: ואמרו כל עמא לשמואל צלי על עבדך קדם יי אלהך ולא נמות ארי אוספנא על כל חובנא בישתא למשאל לנא מלכא:
20 ואמר שמואל לעמא לא תדחלון אתון גרמתון ית כל בישתא הדא ברם לא תסטון
21 מבתר פולחנא דיי ותפלחון קדם יי בכל לבכון: ולא תסטון מבתר פולחניה ולא תפלחון
22 לטעותא דאנון למא ולית בהון הנאה ולא משיבין ארי למא אנון: ארי לא ירחיק יי
23 ית עמיה בדיל שמיה רבא ארי רעוא קדם יי למעבד יתכון קדמוהי לעם: אף אנא חס לי מלמחטי קדם יי מלאתמנעא לצלאה עליכון ואליף יתכון דתהכון באורח תקנא
24 וכשרא: ברם דחילו מן קדם יי ותפלחון קדמוהי בקשוט בכל לבכון ארי חזו ית דאסגי
25 למעבד עמכון: ואם אבאשא תבאשון עובדיכון אף אתון אף מלככון תשתיצון:

יג

1 כבר שנא דלית ביה חובין כן שאול כד מלך ותרתין שנין מלך על ישראל: ובחר ליה
2 שאול תלתא אלפין מישראל והוו עם שאול תרין אלפין במכמש ובטור ביתאל ואלפא
3 הוו עם יונתן בגבעתא דבית בנימין ושאר עמא שלח גבר לקרווהי: ומחא יונתן ית אסטרטיגי פלשתאי די בגבעתא ושמעו פלשתאי ושאול תקע בשופרא בכל ארעא
4 למימר ישמעון יהודאי: וכל ישראל שמעו למימר מחא שאול ית אסטרטיגי פלשתאי ואף אתגרי ישראל בפלשתאי ואתכנישו עמא בתר שאול לגלגלא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

15 Et ſi non obedieritis dicto Dñi, at rebellaveritis ſuper dictum Domini, & erit plaga Domini in vobis, ut hæc quæ fuit in patribus veſtris.
16 Etiam nunc ſtate & videte verbum grande hoc quod Dominus facit ad oculos
17 veſtros. Nonne meſſis tritici hodie? orabo ante Dominum, & dabit voces & pluviam: cognoſcite & videte quòd malum veſtrum magnum quod feciſtis ante Dominum, ad petendum vobis regem.
18 Et clamavit Semuel ante Dñm, & dedit Dominus voces & pluviam in die illa: & timuit omnis popul' valdè ab-ante Dñm, & à verbis Semuel.
19 Et dixerunt omnis populus ad Semuel: Ora ſuper ſervos tuos ante Dominum Deum tuum, & non moriemur; quia addidimus ſuper omnem culpam noſtram malum, petendo nobis regem.
20 Et dixit Semuel populo, Ne timeatis: vos prævaricati eſtis omne malum hoc; verùm non recedatis de-poſt cultum Dñi, & ſervietis ante Dñm in omni corde veſtro.
21 Et non recedetis de-poſt cultum ejus, & non ſervietis errorib' qui non ſunt quicquam, & non eſt in illis utilitas; & non liberant, quia nihilum illi.
22 Quia non elongabit Dñs populũ ſuum propter nomen ſuum magnũ; quia voluntas ante Dñm ut faceret vos ante ſe in populum.
23 Etiam ego, abſit mihi, ut peccem ante Dominum à ceſſando orare ſuper vos: & docebo vos ut eatis in via ſtatuta & recta.
24 Verùm timete ab-ante Dñm, & ſervite ante illum in veritate in toto corde veſtro; nam videte quòd multiplicavit facere vobiſcum.
25 Et ſi depravando depravaveritis facta veſtra, etiam vos, etiam rex veſter, perdemini.

CAP. XIII.

Sicut filius anni in quo non ſunt culpæ, Saul [erat] quando regnavit, & duob' annis regnavit ſuper Iſrael. Et delegit ſibi Saul tria millia ex Iſrael, & fuerunt cum Saul duo millia in Michmas & in monte Beth-el, et mille fuerunt cum Jonathan in Gibghatha dom' Binjamin, et reliquũ populum miſit quemq; ad urbes ſuas. Et pcuſſit Jonathan ducem Peliſthæorũ qui in Gibghatha, et audierunt Peliſthæi, et Saul clanxit in cornu in omni terra dicens: Audiant Judæi. Et omnis Iſrael audierunt dicendo: Percuſſit Saul ducem Peliſthæorum, et etiam concitatus eſt Iſrael in Peliſthæos: et congregati ſunt populus poſt Saul ad Gilgela.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܠܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܘܬܡܪܡܪܘܢ ܠܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܬܗܘܐ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝܟܘܢ ܐܝܟ ܕܗܘܬ ܥܠ ܐܒܗܝܟܘܢ.
16 * ܐܦ ܗܫܐ ܐܬܛܝܒܘ ܘܚܙܘ ܠܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܪܒܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܩܕܡ ܥܝܢܝܟܘܢ.
17 * ܗܐ ܚܨܕܐ ܕܚܛܐ ܝܘܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܐ ܠܡܪܝܐ ܘܝܬܠ ܩܠܐ ܘܡܛܪܐ ܘܕܥܘ ܘܚܙܘ ܕܒܝܫܘܬܟܘܢ ܣܓܝܐܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܫܐܠܬܘܢ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ.
18 * ܘܩܪܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܪܝܐ ܘܝܗܒ ܡܪܝܐ ܩܠܐ ܘܡܛܪܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ ܘܕܚܠܘ ܣܓܝ ܥܡܐ ܟܠܗ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܡܢ ܫܡܘܐܝܠ.
19 * ܘܐܡܪܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܫܡܘܐܝܠ ܨܠܝ ܥܠ ܥܒܕܝܟ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܕܠܐ ܢܡܘܬ ܡܛܠ ܕܐܘܣܦܢ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܕܫܐܠܢ ܠܢ ܡܠܟܐ.
20 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܥܡܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܬܘܢ ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ ܒܪܡ ܠܐ ܬܤܛܘܢ ܡܢ ܒܬܪ ܡܪܝܐ ܘܦܠܘܚܘ ܠܡܪܝܐ ܒܟܠܗ ܠܒܟܘܢ.
21 * ܘܠܐ ܬܤܛܘܢ ܒܬܪ ܤܪܝܩܘܬܐ ܕܠܐ ܡܘܬܪܢ ܘܠܐ ܡܦܨܝܢ ܡܛܠ ܕܤܪܝܩܘܬܐ ܐܢܝܢ.
22 * ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܒܘܩ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ ܡܛܠ ܫܡܗ ܪܒܐ ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕܟܘܢ ܠܗ ܥܡܐ.
23 * ܐܦ ܐܢܐ ܚܤ ܠܝ ܡܢ ܕܐܚܛܐ ܠܡܪܝܐ ܘܐܫܠܐ ܡܢ ܕܐܨܠܐ ܥܠܝܟܘܢ ܘܐܠܦܟܘܢ ܐܘܪܚܐ ܛܒܬܐ ܘܬܪܝܨܬܐ.
24 * ܒܪܡ ܕܚܠܘ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܦܠܘܚܘ ܩܕܡܘܗܝ ܒܩܘܫܬܐ ܒܟܠܗ ܠܒܟܘܢ ܘܚܙܘ ܡܛܠ ܕܐܤܓܝ ܥܡܟܘܢ.
25 * ܘܐܢ ܐܒܐܫܘ ܬܒܐܫܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܡܠܟܟܘܢ ܬܐܒܕܘܢ.
1 * ܒܪ ܫܢܬܐ ܚܕܐ * ܡܠܟ ܫܐܘܠ * ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܐܝܠ.
2 ܘܓܒܐ ܠܗ ܫܐܘܠ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܡܢ ܐܝܣܪܐܝܠ ܘܗܘܘ ܥܡ ܫܐܘܠ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܒܡܟܡܫ ܘܒܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܐܝܠ ܘܐܠܦܐ ܗܘܘ ܥܡ ܝܘܢܬܢ ܒܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܘܫܪܟܐ ܕܥܡܐ ܫܪܐ ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ.
3 * ܘܡܚܐ ܝܘܢܬܢ ܠܩܝܡܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܕܒܓܒܥܐ ܘܫܡܥܘ ܦܠܫܬܝܐ ܘܫܐܘܠ ܐܥܒܪ ܒܩܪܢܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܘܐܡܪ ܢܫܡܥܘܢ ܥܒܪܝܐ.
4 * ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ ܫܡܥܘ ܕܡܚܐ ܫܐܘܠ ܠܩܝܡܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܐܬܟܢܫ ܥܡܐ ܒܬܪ ܫܐܘܠ ܠܓܠܓܠܐ.

Sed si non auscultaveritis voci Dñi Dei ve- 15
stri,& ad irā provocaveritis eum ; erit manus
Dñi contra vos,ut fuit contra patres vestros.
Jam verò parate vos, & videte rem istā ma- 16
gnam quam factur° est Dñs sup vos. Ecce mes- 17
sis triticea est hodiè, vocabo *tamen* Dñm, c-
détque Dñs fragorem ac pluviā : & scitote ac
videte magnā fuisse culpā vestrā petendo vo-
bis regē. Tunc vocavit Samuel Dñm, edidítq; 18
Dñs fragorem & pluviā in loco illo : & vehe-
menter timuerunt universus populus Dñm &
Samuelē : Et dixerunt omnis popul° ad Samu- 19
elem, Ora pro servis tuis ad Dñm Deum tuū,
et ne moriamur : adjecim° enim ad omnia pec-
cata nostra crimen ingens petendo nobis re-
gem. Dixit Samuel populo, Ne timeatis, vos 20
commisistis totū hoc malum ; veruntamen ne
declinetis à sectando Domino, sed colite Dñm
ex toto corde vestro: Et ne deflectatis post 21
vanitates, ne moriamini : non enim liberabūt
vos, quia vanitates sunt. Neq; enim deferet 22
Dominus populū suum, propter nomen suum
magnum ; quandoquidē consensit efficere vos
sibi populum. Quod autē ad me, absit à me 23
ut peccem in Dominum haud orando pro vo-
bis ; imò docebo vos viam bonam & rectam.
Verùm timete Dominū, eúmque juridicè co- 24
lite ex toto corde vestro totâq; animâ vestrâ,
considerantes quàm magnificè vobiscum a- 25
gat. Quòd si ultrò malefeceritis, tum vos tum
rex vester, moriemini,

CAP. XIII

Cum autem anno uno vel duob° regnâsset 1
Saul in regno suo super Israelem, Elegit sibi 2
Saul tria millia virorum ex Israele, quorū vi-
rorū duo millia fuerunt cum Saule in Mach-
mas & in monte Beth-il, mille verò fuerūt
cum Jonathan ejus filio in colle Benjamin : re-
liquum autem populum dimisit quemque in
domum suam. Percussítque Jonathan statio- 3
nem Philistæorū in Gebaa. Quo audito Phi-
listæi (Saul enim tubâ proclamaverat in totâ
terra, dicendo, Audiant Ebræi & omnis Isra-
el, Quòd percussit Saul stationem Philistæ- 4
orum vicítq; Israel Philistæos : & congregat°
populus adhæsit Sauli in Galgala.)

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وان انتم لم تسمعوا قول الله ربكم وعصيتم امر الرب عليكم عقابه كما انزل على اباكم *
16 * فاستعدوا الان وانظروا الى الامر العظيم الذي يصنعه الرب بكم * وقتنا هذا هو وقت
17 الحصاد ادعوا الرب فيسمع لنا صوتا شديدا ويهبط علينا مطرا جودا لتعلموا ان شركم
عظيم حيث طلبتم ملكا * فدعا صموال الرب فاسمع الرب صوتا وارسل مطرا في تلك البلاد
18 وفرق الشعب فرقا شديدا واتقوا الرب وهابوا صموال * ثم قال جميع الشعب لصموال صلي
19 على عبيدك امام الله ربك ليلا نموت لانا قد زدنا على جميع خطايانا شرا عظيما حيث طلبنا
20 ملكا * قال صموال للشعب لا خوف عليكم انتم فعلتم هذا الشر العظيم ولكن لا تميلوا
عن الرب ولا تعبدوا غيره بل اعبدوا الرب من كل قلوبكم * ولا تحيدوا الى البواطل ليلا
21 تموتوا من اجل ان البواطل لا تقدر ان تخلصكم لانها خايبة * والرب لا يخذل شعبه من
22 اجل اسمه العظيم لان الرب قد رضي ان تكونوا له شعبا * فاما انا فحاشا لله ان اثم واترك
23 الصلاة عليكم وتعليمي لكم الطريق المستقيمة الصالحة * فاتقوا الله الرب واعبدوه عبادة
24 صحيحة من كل قلوبكم وانفسكم واعلموا انه يعظم لكم الخيرات * وان اسايتم واثمتم
25 اعلموا ان الرب سيهلككم ويهلك ملككم * * الفصل الثالث عشر *
1 * فلما ملك شاوول سنة وسنتين وثلاثا من ملكه على بني اسرايل * انتخب شاوول من بني
2 اسرايل ثلاثة الف رجل وصير معه الفين في مخماس وجبل بيت ال والفا مع يوناثان ابنه في
3 رامة بنيامين وسرح بقية الشعب كل انسان الى منزله * وقتل يوناثان مشايخ اهل فلسطين في
جبع وسمع اهل فلسطين بذلك وامر شاوول ان ينفخ في الصور في الارض كلها ويقال يسمع
4 العبرانيون وجميع بني اسرايل * ان شاوول قتل مشايخ اهل فلسطين * وظفر بنو اسرايل باهل
فلسطين * فاجتمع الشعب الى شاوول في الجلجال *

Verùm nisi vos acquieveritis dicto Dei 15
Domini vestri, sed rebellaveritis ; immit-
tet Domin° in vos punitionem suā quem-
admodum immisit in patres vestros. Jam 16
verò parate vos, et spectate rem grandem
quam facturus est Dominus erga vos.
Tempus hoc nostrum, tempus est messis : in- 17
vocabo Dominum, et audire faciet nos so-
nitum vehementem, demittétque super
nos pluviam salubrem, ut sciatis grandem
esse malitiam vestram, quòd regem postu-
lavistis. Invocavítque Samuel Domi- 18
num, & audire fecit Dominus sonitum,
demisítque pluviam in regionem illam ;
ita ut perculsus fuerit populus pavore ve-
hementi, Dominum timuerint, & Samuelē
veriti sint. Tum dixit universus populus 19
Samueli, Ora pro servis tuis coram Deo
Domino tuo ne moriamur : quoniā omnibus
peccatis nostris malum ingens addidimus
petentes regem. Dixit Samuel ad populū, 20
Ne metuatis, vos perpetrâstis hoc malum
ingens ; attamen ne declinetis à Domino,
néve colatis alium præter eum, sed Domi-
num colite totis cordibus vestris. Et ne 21
deflectatis ad vanitates, ne moriamini :
nam vanitates non poterunt salvare vos,
quòd sint inanes. Dominus autem non de- 22
stituet populum suum, propter nomen su-
um magnum ; quandoquidem Domino
placuit ut essetis sibi populus. Quod au- 23
tem ad me, nequaquam faxit Deus ut pec-
cem, & omittam precari pro vobis, et do-
cere vos viam rectam & bonam. Verùm 24
timete Deum Dominum, eúmque adorate
cultu sincero, integris cordibus ac menti-
bus : & scitote eum ampliaturum erga
vos beneficia. Quòd si iniquè & per- 25
versè egeritis, scitote quòd Dominus per-
det vos, perdétque regem vestrum.

CAP. XIII.

Cum autem regnâsset Saul uno, duo- 1
bus, vel tribus annis è regno suo su-
per filios Israel, Delegit Saul ex Israeli- 2
tis tria millia virorum, quorum duo millia
collocavit apud se in Machmas & monte
Beth-el, mille verò apud Jonathanem fi-
lium suum in Rama Benjamini : reliquum
verò populum dimisit quemque ad do-
mum suam. Et occidit Jonathan senio- 3
res Palestinorum in Gibaa, audierúntque
id Palestini : & præcepit Saul ut canere-
tur cornu per universam terram, ac dice-
retur ; Audiant Ebræi & omnes Israelitæ,
Quòd Saul interfecit seniores Palestino- 4
rum, & devicerunt Israelitæ Palestinos :
Et congregatus est populus ad Saulem in
Galgal.

שמואל א: יג

millia triginta ,Israel cum pugnandum ad sunt collecti Pelistim Et
5 ופלשתים נאספו להלחם עם־ישראל שלשים אלף
super quæ arena sicut populus & ,equitum millia sex & ,currus
רכב וששת אלפים פרשים ועם כחול אשר על־
sunt castrametati & ,ascenderunt & :multitudine in maris labium
שפת־הים לרב ויעלו ויחנו
quòd viderunt Israel vir Et .Beth aven orientem ad ,Michmas in
6 במכמש קדמת בית־און׃ ואיש ישראל ראו כי
populus se absconderunt & :populus erat coarctatus quia ,sibi angustia
צר־לו כי נגש העם ויתחבאו העם
.cisternis in & ,turribus in & ,petris in & ,munitionibus in &,speluncis in
במערות ובחוחים ובסלעים ובצרחים ובברות׃
ipse adhuc Saul &.Ghilhad &,Ghad terram Jarden transierunt Hebræi Et
7 ועברים עברו את־הירדן ארץ גד וגלעד ושאול עודנו
septem expectavit Et .eum post intremuerunt populus omnis &,Ghilghal in
8 בגלגל וכל־העם חרדו אחריו׃ וייחל שבעת
;Ghilghal in Semuel venit non & ,Semuel quod statutum tempus ad dies
ימים למועד אשר שמואל ולא־בא שמואל הגלגל
me ad facite Accedere :Saul Dixitque .eo desuper populus est dispersus &
9 ויפץ העם מעליו׃ ויאמר שאול הגשו אלי
eum complere ut ,fuit Et .ascensionem fecit ascendere & :pacifica & ,ascensionem
10 העלה והשלמים ויעל העלה׃ ויהי ככלתו
Saul est egressus & ,venit Semuel ecce & ,ascensionem facere ascendere
להעלות העלה והנה שמואל בא ויצא שאול
? fecisti Quid :Semuel dixit Et .ei benedicendum ad ejus occursum in
11 לקראתו לברכו׃ ויאמר שמואל מה עשית
,me desuper populus dispergebatur quod vidi Quia :Saul Dixitque
ויאמר שאול כי ראיתי כי־נפץ העם מעלי
collecti Pelistim & :dierum statutum tempus ad veniebas non tu &
ואתה לא־באת למועד הימים ופלשתים נאספים
,Ghilghal in me ad Pelistim descendent Nunc :dixi & .Michmas in
12 מכמש׃ ואמר עתה ירדו פלשתים אלי הגלגל
.ascensionem feci ascendere & ,mihi feci vim & ,oravi non Domini facies &
ופני יהוה לא חליתי ואתאפק ואעלה העלה׃
præceptum servâsti non :es fatue Stultus ,Saul ad Semuel dixit Et
13 ויאמר שמואל אל־שאול נסכלת לא שמרת את־מצות
Dominus stabilierat nunc quia ;tibi præcepit quod ,tui Dei Domini
יהוה אלהיך אשר צוך כי עתה הכין יהוה
tuum regnum nunc Et .seculum in usque Israel ad tuum regnum
14 את־ממלכתך אל־ישראל עד־עולם׃ ועתה ממלכתך
,suum cor secundùm virum sibi Dominus quæsivit :stabit non
לא־תקום בקש יהוה לו איש כלבבו
servâsti non quia :suum populũ super ducem in Dominus ei præcepit &
ויצוהו יהוה לנגיד על־עמו כי לא שמרת
de ascendit & ,Semuel surrexit Et .Dominus tibi præcepit quod
15 את אשר־צוך יהוה׃ ויקם שמואל ויעל מן־
inventos populum Saul visitavit &:Binjamin Ghibhah in Ghilgal
הגלגל גבעת בנימן ויפקד שאול את־העם הנמצאים
,ejus filius Jonathan & ,Saul Et .viros sexcentos fermè secum
16 עמו כשש מאות איש׃ ושאול ויונתן בנו
Pelistim & ;Binjamin Ghebah in sedentes ,eis cum inventus populus &
והעם הנמצא עמם ישבים בגבע בנימן ופלשתים
castrametatione è corrumpens est egressus Et .Michmas in sunt castrametati
17 חנו במכמש׃ ויצא המשחית ממחנה
viam ad respiciebat unum caput :capitibus tribus Pelistim
פלשתים שלשה ראשים הראש אחד יפנה אל־דרך
viam respiciebat unum caput Et .Suhal terram ad ,Ophrah
18 עפרה אל־ארץ שועל׃ והראש אחד יפנה דרך
super prospicientem termini viam respiciebat unum caput & :Beth-choron
בית חרון והראש אחד יפנה דרך הגבול הנשקף על־
.desertum ad Sebohim vallem
גי הצבעים המדברה׃

Versio VUL. LAT.

5 Et Philisthiim congregati sunt
ad præliandũ contra Israel, tri-
ginta millia curruũ, & sex mil-
lia equitũ, et reliquũ vulg⁹, sic-
ut arena quæ est in littore ma-
ris plurima. Et ascendentes ca-
strametati sunt in Machmas ad
6 Orientē Bethaven. Quod cùm
vidissent viri Israel se in arcto
positos, (afflict⁹ enim erat po-
pul⁹) absconderũt se in spelun-
cis, & in abditis, in petris quo-
que, & in antris, et in cisternis.
7 Hebræi autem transierunt Jor-
danē in terrã Gad & Galaad.
Cúmq; adhuc esset Saul in Gal-
gala, universus popul⁹ perter-
8 rit⁹ est, qui sequebatur eum. Et
expectavit septem diebus juxta
placitũ Samuelis, & non venit
Samuel in Galgala, dilapsúsq;
9 est popul⁹ ab eo. Ait ergò Saul:
Afferte mihi holocaustũ, & pa-
cifica. Et obtulit holocaustum.
10 Cúmq; complêsset offerens ho-
locaustum, ecce Samuel venie-
bat: & egress⁹ est Saul obviàm
11 ei ut salutaret eum. Locutúsq;
est ad eum Samuel, Quid feci-
sti? Respondit Saul, Quia vidi
quòd popul⁹ dilaberetur à me,
& tu non veneras juxta placi-
tos dies: porrò Philisthiim con-
12 gregati fuerãt in Machmas, Di-
xi: Nunc descendēt Philisthiim
ad me in Galgala, & faciē Dñi
non placavi. Necessitate com-
13 pulsus, obtuli holocaustũ. Di-
xítq; Samuel ad Saul; Stultè e-
gisti, nec custodisti mandata
Dñi Dei tui, quæ præcepit tibi.
Quod si non fecisses, jam nunc
præparâsset Dñs regnum tuum
14 sup Israel in sempiternũ, Sed
nequaquàm regnũ tuum ultrà
consurget. Quæsivit Dñs sibi
virũ juxta cor suum: & præce-
pit ei Dñs ut esset dux sup po-
pulum suũ, eò quòd non serva-
15 veris quæ præcepit Dñs. Sur-
rexit autē Samuel, et ascēdit de
Galgalis in Gabaa Benjamin.
Et reliqui populi ascenderunt
post Saul obviàm populo, qui
expugnabant eos venientes de
Galgala in Gabaa, in colle Ben-
jamin. Et recensuit Saul popu-
lum, qui inventi fuerãt cum eo,
16 quasi sexcentos viros. Et Saul
& Jonathas filius ej⁹, populúsq;
que qui invent⁹ fuerat cum eis,
erat in Gabaa Benjamin: por-
rò Philisthiim consederant in
17 Machmas. Et egressi sunt ad
prædandũ de castris Philisthi-
norũ tres cunei. Un⁹ cuneus p-
gebat contra viã Ephra ad ter-
18 rãm Sual. Porrò alius ingredi-
ebatur p viã Beth-horon: Ter-
tius autē verterat se ad iter ter-
mini imminentis valli Seboim
contra desertum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον
ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ Ἰσραὴλ
τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων, καὶ ἓξ χι-
λιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡς ἡ ἄμμος ἡ
παρὰ τὴν θάλασσαν τῷ πλήθει· καὶ ἀναβαί-
νουσι καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν Μαχμὰς ἐξ
6 ἐναντίας Βαιθωρὼν κατὰ Νότου. Καὶ ἀνὴρ
Ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι στενῶς αὐτῷ μὴ προσά-
γειν αὐτόν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαὸς ἐν τοῖς
σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδραις, καὶ
ἐν ταῖς πέτραις, καὶ ἐν τοῖς βόθροις, καὶ
7 ἐν τοῖς λάκκοις. Καὶ οἱ διαβαίνοντες δι-
έβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Γὰδ καὶ
Γαλαάδ. καὶ Σαοὺλ ἔτι ἦν ἐν Γαλγάλοις,
8 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξέστη ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ
διέλιπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρίῳ, ὡς
εἶπε Σαμουήλ, καὶ οὐ παρεγένετο Σαμουὴλ εἰς
Γάλγαλα, καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀπ'
9 αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Σαούλ, Προσαγάγετε ὅ-
πως ποιήσω ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς.
10 καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν. Καὶ ἐγέ-
νετο ὡς συνετέλεσεν ἀναφέρων τὴν ὁλο-
καύτωσιν, καὶ Σαμουὴλ παραγίνεται. καὶ
ἐξῆλθε Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ εὐλο-
11 γῆσαι αὐτόν. Καὶ εἶπε Σαμουήλ, Τί πε-
ποίηκας; καὶ εἶπε Σαούλ, Ὅτι εἶδον ὡς
διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σὺ οὐ
παρεγένου ὡς διετάξω ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν
ἡμερῶν, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς
12 Μαχμάς, Καὶ εἶπα, Νῦν καταβήσονται
οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς μὲ εἰς Γάλγαλα, καὶ
τοῦ προσώπου τοῦ κυρίου οὐκ ἐδεήθην. καὶ
ἐνεκρατευσάμην, καὶ ἀνήνεγκα τὴν ὁλο-
13 καύτωσιν. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ,
Μεματαίωταί σοι, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὴν
ἐντολήν μου, ἣν ἐνετείλατό σοι κύριος,
ὡς νῦν ἡτοίμασε κύριος τὴν βασιλείαν
14 σου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. Καὶ νῦν
ἡ βασιλεία σου οὐ στήσεταί σοι, καὶ ζη-
τήσει κύριος ἑαυτῷ ἄνθρωπον κατὰ τὴν
καρδίαν αὐτοῦ· καὶ ἐντελεῖται κύριος αὐ-
τῷ εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι
οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετείλατό σοι κύριος.
15 Καὶ ἀνέστη Σαμουήλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ Γαλ-
γάλων. καὶ τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ ἀν-
έβη ὀπίσω Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν ὀπίσω
τοῦ λαοῦ τοῦ πολεμιστοῦ. αὐτῶν παραγινο-
μένων ἐκ Γαλγάλων εἰς Γαβαὰ Βενιαμίν,
καὶ ἐπεσκέψατο Σαοὺλ τὸν λαὸν τὸν εὑ-
ρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας.
16 Καὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ
λαὸς οἱ εὑρεθέντες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν
ἐν Γαβαὰ Βενιαμίν, καὶ ἔκλαιον, καὶ οἱ
ἀλλόφυλοι παρεμβεβλήκεισαν ἐν Μαχ-
17 μάς. Καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀγροῦ
ἀλλοφύλων τρισὶν ἀρχαῖς· ἡ ἀρχὴ ἡ μία
ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γοφερὰ ἐπὶ γῆν Σω-
18 γάλ. Καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα
ὁδὸν Βαιθωρών. καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπι-
βλέπουσα ὁδὸν Γαβαὲ τὴν εἰσκύπτουσαν ἐπὶ
Γαὶ τὴν Σαβίμ.

Et alienigenæ congregantur in 5
prælium super Israel. Et ascen-
dunt super Israel triginta millia
curruum, & sex millia equitum,
& populus tanquam arena, (f)
quæ iuxta mare, multitudine.
Et ascendunt, & castrametantur
in Machmas (g) ex adverso Be-
thoron contra Austrum. Et viri 6
Israel vidit, (h) quia angustè
sibi, ne ipse accedat: & occul-
tavit se populus in speluncis, &
in abditis, & in petris, & in fo-
veis, & in cisternis. Et (i) tran- 7
sitores transierunt Jordanem in
terram Gad, & Galaad. Et Saul
adhuc erat in Galgalis: & uni-
versus populus expavit post eum.
Et (k) distulit septem dies te- 8
stimonio, sicut dixerat Samuel:
& non adveniebat Samuel in (l)
Galgala: & dispersus est po-
pulus ejus ab eo. Et dixit Saul, 9
Adducite ut faciam holocau-
stosim, et pacifica. Et obtulit holo-
caustosim. Et factum est, ut con- 10
summavit offerens holocaustosim,
et Samuel advenit. Et exiit Saul
in occursum ei ad benedicendum
eum. Et dixit Samuel, Quid 11
fecisti? Et dixit Saul; Quoniam
vidi, quia dispersus erat populus
à me, & tu non adveniebas,
sicut constitueras in testimonio
dierum, & alienigenæ congre-
gati erant in Machmas: Et dixi, 12
Nunc descendent alienigenæ ad
me in Galgala, & faciē Domini
non sum deprecat⁹. Et vim feci,
& obtuli holocaustosim. Et
dixit Samuel ad Saul, Stultè a- 13
ctum est tibi: quoniam non custo-
disti mandatum meum, quod
mandavit tibi Dominus: (n)
quia nunc præparaverat Dominus
regnum tuum super Israel usq;
in seculum. Et nunc regnum 14
tuum non stabit tibi: & quæret
sibi Dominus hominem secun-
dùm cor suum: & mandabit
Dominus eum in principem super
populũ suum: quoniam non custo-
disti quæcunq; mandavit tibi
Dominus. Et surrexit Samuel, 15
& abiit de (n) Galgalis. Et re-
siduum populi ascendit post Saul
in occursum post populum bella-
torem. Ipsis advenientibus è
Galgalis in Gabaa Benjamin, &
recensuit Saul populum, qui in-
ventus erat cum eo, circiter sex-
centos viros. Et Saul, & Jona- 16
than filius ejus, et populus, qui in-
venti sunt cum eis, sederunt in
Gabaa Benjamin: (o) et plora-
bant. Et alienigenæ castrametati
erant in Machmas. Et egressus 17
est vastator ex agro alienigena-
rum tribus principiis: principium
unum spectans viam Gophera
ad terram Sogal. Et principium 18
unum spectans viam Bethoron:
et principium unum spectans (p)
viam Gabae vergentem ad Gai
Sabim.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ופלשתאי אתכנישו לאגחא קרבא בישראל תלתין אלפין רתיכין ושתא אלפין פרשין
6 ועמא כחלא דעל כיף ימא לסגי וסליקו ושרו במכמש מדנח בית און׃ ואנש ישראל חזו
ארי עקת להון ארי אדחק עמא ואטמרו עמא במערתא ובמצדתא ובשקיפי כיפיא
7 ובמערת טינרא ובנוביא׃ ויהודאי עברו ית ירדנא לארע גד וגלעד ושאול עד כען
8 בגלגלא וכל עמא אתכנישו בתרוהי׃ ואוריך שבעא יומין לזמנא דאמר ליה שמואל
9 ולא אתא שמואל לגלגלא ואתבדר עמא מעלווהי׃ ואמר שאול קריבו לותי עלתא
10 ונכסת קודשיא ואסיק עלתא׃ והוה כשיציותיה לאסקא עלתא והא שמואל אתא ונפק
11 שאול לקדמותיה למשאל בשלמיה׃ ואמר שמואל מה עבדתא ואמר שאול ארי חזיתי
ארי אתבדר עמא מעלוי ואת לא אתיתא לזמן יומין ופלשתאי אתכנשו למכמש׃
12 ואמרית כען יחתון פלשתאי לותי לגלגלא וקדם יי לא צליתי ואתחסנית ואסקית עלתא׃
13 ואמר שמואל לשאול טפשתא לא נטרתא ית תפקדתא מימרא דיי אלהך דפקדך ארי
14 כען אתקין יי ית מלכותך על ישראל עד עלמא׃ וכען מלכותך לא תתקים אתקין יי
קדמוהי גבר עביד רעותיה ופקדיה יי למהוי מלכא על עמיה ארי לא נטרתא ית דפקדך
15 יי׃ וקם שמואל וסליק מן גלגלא לגבעתא דבנימן ומנא שאול ית עמא דאשתכחו
16 עמיה כשית מאה גברא׃ ושאול ויונתן בריה ועמא דאשתכח עמהון יתבין בגבעתא
17 דבית בנימן ופלשתאי שרו במכמש׃ ונפק מחבלא ממשריתא דפלשתאי תלתא משרין
18 משריתא חדא מתפניא לאורח עפרה לארע דרומא׃ ומשריתא חדא מתפניא לאורח
בית חורון ומשריתא חדא מתפניא לאורח תחומא דמסתכי לחילת צבעיא למדברא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Pelisthæi congregati sunt ad ineundum bellum *in* Israel triginta mille
currus, & sex mille equites; & populus ut arena quæ super littus maris ad
multitudinem: & ascenderunt & posuerunt [*castra*] in Michmas ad ori-
entem Beth-aven. Et homines Israel viderunt quòd afflictio eis, quia op-
pressus est populus; & absconditi sunt populus in speluncis, & in muni-
tionibus, & in foraminibus petrarum, & in speluncis rupium & in foveis.
Et Jehudæi transierunt Jordanem ad terram Gad & Gilghad; & Saul usq;
adhuc in Gilgela: & omnis populus congregati sunt post illum. Et pro-
duxit septem dies post tempus quod dixit *ei* Semuel, & non venit Semuel
ad Gilgela, & dispersus est populus de-super eum. Et dixit Saul: Afferte
ad me holocausta & oblationem sanctitatis, & ascendere faciam holo-
causta. Et fuit cùm absolvisset ille offerre holocaustum, & ecce Semuel
venit; & exivit Saul ad occursum ejus ut rogaret in pace ejus. Et dixit Se-
muel: Quid fecisti? & dixit Saul: Quia vidi quòd dispersus est popu-
lus de-super me, & tu non venisti ad tempus dierum, & Pelisthæi con-
gregati sunt in Michmas. Et dixi: Nunc descendent Pelisthæi ad me ad
Gilgela, & ante Dominum non oravi, & roboratus sum et ascendere feci
holocaustum. Et dixit Semuel ad Saul: Stultè egisti, non custodisti jussi-
onem dicti Dñi Dei tui quam præcepit tibi: nam nunc firmaret Dñs re-
gnum tuum super Israel usq; in seculum. Et nunc regnum tuum non
firmabitur: firmavit Dñs ante se virum facientem voluntatem suam,
et jubebit eum Dñs esse regem super populum suum, quia non custodisti id
quod jussit Dñs. Et surrexit Semuel et ascendit de Gilgela ad Gibghatha
domus Binjamin, et numeravit Saul populum qui inventi sunt cum illo
quasi sexcentos viros. Et Saul et Jonathan filius ejus, et populus qui in-
ventus est cum eis, sedebant in Gibghatha domus Binjamin; et Pelisthæi
posuerunt [*castra*] in Michmas. Et exivit vastator ex castris Pelisthæorum
[*per*] tres turmas; turma una respiciebat ad viam Ghophra ad terram Au-
stralem. Et turma una respiciebat ad viam Beth-horon: et turma una
respiciebat ad viam termini qui spectat ad vallem Aphghaia ad desertum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ܘܦܠܫܬܝܐ ܐܬܟܢܫܘ ܠܡܬܟܬܫܘ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܫܬܐ
ܐܠܦܝܢ ܦܪܫܐ. ܘܥܡܐ. ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ. ܣܓܝܐܐ ܕܢܚ. ܘܣܠܩܘ ܘܫܪܘ
6 ܒܡܟܡܣ. ܡܢ ܡܕܢܚܗ ܕܒܝܬ ܐܝܠ. * ܘܚܙܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܚܠܘ ܘܐܬܛܫܝܘ
7 ܒܡܥܪܐ ܘܒܫܩܝܦܐ ܘܒܟܐܦܐ. ܘܒܢܩܥܐ. ܘܒܓܘܒܐ. * ܘܥܒܪܝܐ ܥܒܪܘ ܝܘܪܕܢܢ
8 ܠܐܪܥܐ ܕܓܕ ܘܕܓܠܥܕ. ܘܫܐܘܠ ܥܕܟܝܠ ܒܓܠܓܠܐ ܗܘܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ. ܥܡܗ. * ܘܩܘܝ
ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܠܙܒܢܐ ܕܫܡܘܐܝܠ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܓܠܓܠܐ. ܘܐܬܦܪܩܘ ܥܡܐ ܡܢ
9 ܠܘܬ ܫܐܘܠ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܩܪܒܘ ܠܝ ܥܠܬܐ. ܘܐܣܩ ܕܒܚܐ ܫܡܠܝܐ ܠܥܠܬܐ. * ܘܟܕ
10 ܫܠܡ ܠܡܣܩܘ ܥܠܬܐ. ܐܬܐ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܢܦܩ ܫܐܘܠ ܠܐܘܪܥܗ. ܠܡܒܪܟܘܬܗ.
11 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܚܙܝܬ ܕܐܬܦܪܩܘ ܥܡܐ ܡܢܝ ܘܐܢܬ
ܠܐ ܐܬܝܬ ܠܙܒܢܐ ܕܝܘܡܬܐ. ܘܦܠܫܬܝܐ ܟܢܝܫܝܢ ܒܡܟܡܣ. * ܘܐܡܪܬ. ܕܠܡܐ
ܢܚܬܘܢ ܦܠܫܬܝܐ ܥܠܝ ܠܓܠܓܠܐ. ܘܐܦܝ ܡܪܝܐ ܠܐ ܚܙܝܬ. ܘܐܬܚܣܢܬ ܘܐܣܩܬ
12 ܥܠܬܐ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܐܣܟܠܬ ܕܠܐ ܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ
ܕܦܩܕܟ. ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܐܬܩܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܠܟܘܬܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܕܢܩܝܡܝܗ̇
13 ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. * ܘܗܫܐ ܠܐ ܬܩܘܡ. ܡܛܠ ܕܓܒܐ ܠܗ ܡܪܝܐ ܓܒܪܐ ܐܝܟ ܠܒܗ
14 ܘܦܩܕܗ ܡܪܝܐ ܠܡܕܒܪܘ ܠܥܡܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܛܪܬ ܟܠ ܕܦܩܕܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ.
15 * ܘܩܡ ܫܡܘܐܝܠ ܘܣܠܩ ܡܢ ܓܠܓܠܐ ܠܪܡܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܡܢܐ ܫܐܘܠ ܠܥܡܐ
16 ܕܐܫܬܟܚ ܥܡܗ. ܐܝܟ ܫܬܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. * ܘܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܝܬܒܝܢ
17 ܒܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܦܠܫܬܝܐ ܫܪܝܢ ܒܡܟܡܣ. * ܘܢܦܩܘ ܡܚܒܠܢܐ ܡܢ
ܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܬܠܬܐ ܪܫܝܢ. ܪܫܐ ܚܕ ܡܦܢܐ ܗܘܐ ܠܐܘܪܚܐ ܕܥܦܪܐ. ܠ
18 ܠܐܪܥܐ ܕܫܘܥܠ. * ܘܪܫܐ ܐܚܪܢܐ ܐܙܠ ܠܐܘܪܚܐ ܕܒܝܬ ܚܘܪܘܢ. ܘܪܫܐ ܐܚܪܢܐ ܦܢܐ
ܠܐܘܪܚܐ ܕܬܚܘܡܐ ܕܚܙܐ ܠܚܝܠܐ ܕܨܒܥܐ ܘܠܡܕܒܪܐ.

Congregati sunt Philistæi ad bellandum con- 5
tra Israelem, tria millia curruum, & sex mil-
lia equitum, populus verò plurimus quasi are-
na quæ est in littore maris; & ascendentes ca-
stra fixerunt in Machmas, ab Orientali plaga
Beth-il. Quod videntes Israelitæ timuerunt, 6
& abdiderunt se in speluncis & in cryptis, &
in rupibus, & in hiatibus, & in cisternis: E- 7
bræi verò (*hoc est, qui erant alterius ripæ*
Jordanis) trajecerunt Jordanẽ ad terrã Gad &
Gelaad: Saul autẽ adhuc erat in Galgala cum
universo populo. Cúmque expectâsset septẽ 8
diebus, *nempe* usque ad temp⁹ à Samuele con-
dictum, nec veniret Samuel ad Galgala, et po-
pul⁹ à Saule dispergeretur; Dixit Saul, Affer- 9
te mihi holocaustum, obtulitque sacrificia p-
fecta in holocaustum. Cúmque absolvisset 10
offerre holocaustũ, advenit Samuel, & egres-
sus est Saul in occursum ejus, ut benediceret
illi. Dixitq; Samuel, Quid fecisti? Respondit 11
Saul, Videns populũ à me dispergi, & te non
advenisse temporib⁹ ac dieb⁹ *condictis*, & Phi-
listæos congregatos in Machmas; Dixi, Fortè 12
descendẽt Philistæi contra me in Galgala an-
tequam viderim faciem Domini: quapropter
ausus sum, & obtuli holocaustum. Dixit Sa- 13
muel Sauli, Deliquisti non servando præce-
ptum Dñi Dei tui, quod tibi præceperat: jam
enim stabiliverat Domin⁹ Deus tuus regnum
tuum super Israelem, dixerátque se firmaturũ
te in seculum usque: Nunc *autem* nequaquã 14
durabit, quoniam elegit sibi Dominus virum
juxta cor suum, cui mandavit Dominus rege-
re populum suum; eò quòd non servaveris
quæcunque præceperat tibi Dominus Deus
tuus. Tum surgens Samuel ascendit è 15
Galgala ad collem Benjamin. Saul verò re-
censuit populum qui secum inventus est,
quasi sexcentos viros. Et Saule ac Jonatha- 16
ne ejus filio sedentibus in Gebaa Benjamini,
Philistæis autem castra habentibus in Ma-
chmas, Egressi sunt populatores è castris 17
Philistæorum tribus agminibus: quorum
agmen unum pergebat ad viam Ophar con-
tra terram Seguel: Agmen secundum ten- 18
debat ad viam Beth-horon: agmen tertium
vertebat se ad viam limitis qui respicit vallem
Seboon & desertum.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * واجتمع اهل فلسطين لمحاربة بني اسرايل * ثلاثة الف مركب * وستة الف فارس * وجماعة
كثير مثل الرمل الذي في سواحل البحر بالكثرة * وصعدوا وعسكروا في مخمس في شرقيه بيت
6 ال * فلما راي رجال بني اسرايل فرقوا * وتغيبوا في المغار والمطامير * وفي الكهوف والنقب والابار
7 * وجاز العبرانيون نهر الاردن الي ارض جاد وجلعاد * وكان ساوول بعد مقيما في الجلجال * والشعب
8 كله معه * ومكثوا سبعة ايام ينتظروا صموال ولم يجي صموال الي الجلجال * وتفرق الشعب
9 10 من عند ساوول * وقال ساوول * قربوا قرابين * حتي ارفع الذبايح الكاملة * فلما فرغ الذبايح اتي
11 صموال * وخرج ساوول اليه ليدعو له * قال صموال * ما هذا الذي صنعت * قال ساوول * رايت
12 عسكري تفرق * وانت لم تاتنا * فطال وقت مكثنا * واهل فلسطين مجتمعين في مخمس * وقلت
13 لعل اهل فلسطين ينزلون الي الجلجال * ولم ار وجه الرب * وجسرت وقربت قربانا * قال صموال
اسات حيث لم تحفظ وصية الرب التي اوصاك حيث ثبت الله ربك ملكك علي بني اسرايل
14 وقال * انا اثبتك الي الابد * فاما الان فلا يدوم ملكك * لان الرب قد اختار رجلا يهواه * وامره
15 ان يدبر شعبه * لانك لم تحفظ ما امرك به الله ربك * وقام صموال وصعد من الجلجال الي
16 رامة بنيامين * واحصي ساوول عدد الشعب الذين بقوا معه * وكانوا ستماية رجل * وكان ساوول
17 ويوناتان ابنه مقيمان في جبع بنيامين * واهل فلسطين معسكرون في مخمس * وخرج المفسدون
من عسكر اهل فلسطين ثلاثة كراديس * واحد كردوس منها في طريق عافان الي ارض
18 سعوال * والكردوس الاخر اخذ الي ارض حوران * والكردوس الثالث اخذ في طريق الحد
الذي يلي وادي صبعون ناحية البرية *

Congregati sunt etiam Palestini ad bellum 5
gerendum cum Israelitis, tria scilicet *mil-*
lia curruum, & sex millia equitum, &
turba plurima, arenæ quæ in litoribus ma-
ritimis conspicitur, *multitudine compa-*
randa; & ascendentes castrametati sunt
in Machmas, ab Orientali parte Beth-el.
Quod cùm vidissent viri Israelitæ, ex- 6
paverunt, & occultârunt se cavernis, &
latebris, & petris, & foraminibus, &
puteis: Ebræi verò trajecerunt flumen 7
Jordanem ad terram Gad & Galaad:
Saul autem morabatur adhuc in Galgal,
omnisque populus erat cum eo. Cùmque 8
mansissent septem diebus Samuelem expe-
ctantes, nec venisset Samuel ad Galgal,
diffluerétque popul⁹ à Saule; Dixit Saul, 9
Admovete oblationes, ut attollam sacri-
ficia perfecta. Cùmque confecisset sacri- 10
ficia, venit Samuel, & egressus est Saul ad
eum ut fausta *precaretur illi. Dixit Sa-* 11
muel, Quid est hoc quod fecisti? Respon-
dit Saul, Vidi exercitum meum disper-
sum, téque non venisse ad nos, & longum
esse tempus moræ nostræ, & Palestinos
congregatos in Machmas; Dixi, Fortè 12
Palestini descendent in Galgal cùm non-
dum viderim vultum Domini: sic ausus
sum, & obtuli sacrificium. Ait Samu- 13
el, Peccâsti quòd non servaveris manda-
tum Domini quod tibi præceperat quan-
do firmavit Deus Dominus tuus regnum
tuum super filios Israel, & dixit; Ego
firmabo te in perpetuum: At verò nunc 14
non permanebit regnum tuum, quia Do-
minus jam elegit virum sibi gratum, cui
præcepit ut regeret populum suum, eò
quòd non servaveris quod præcepit tibi
Deus Dominus tuus. Et surgens Samuel 15
ascendit è Galgal ad Rama Benjamini.
Saul autem subducto numero populi qui
secum remanserant, fuerunt sexcenti vi-
ri. Saul ergò & Jonathan filius ejus 16
morabantur in Gabaa Benjamini, Palesti-
ni verò castra habebant in Machmas. Et 17
prodierunt vastatores ab exercitu Pale-
stinorum tribus turmis: quarum turma u-
na perrexit ad viam Aphan, in terram
Seguel: Altera turma perrexit ad ter- 18
ram Horan, tertia turma perrexit ad vi-
am limitis contigui valli Seboin à latere
deserti.

19 וחרש לא ימצא בכל ארץ ישראל כי אמר פלשתים פן יעשו העברים חרב או חנית:
20 וירדו כל ישראל הפלשתים ללטוש איש את מחרשתו ואת אתו ואת קרדמו ואת מחרשתו:
21 והיתה הפצירה פים למחרשת ולאתים ולשלש קלשון ולהקרדמים ולהציב הדרבן:
22 והיה ביום מלחמת ולא נמצא חרב וחנית ביד כל העם אשר את שאול ואת יונתן ותמצא לשאול וליונתן בנו:
23 ויצא מצב פלשתים אל מעבר מכמש:

CAP. XIV. יד

1 ויהי היום ויאמר יונתן בן שאול אל הנער נשא כליו לכה ונעברה אל מצב פלשתים אשר מעבר הלז ולאביו לא הגיד:
2 ושאול יושב בקצה הגבעה תחת הרמון אשר במגרון והעם אשר עמו כשש מאות איש:
3 ואחיה בן אחטוב אחי איכבוד בן פינחס בן עלי כהן יהוה בשלו נשא אפוד והעם לא ידע כי הלך יונתן:
4 ובין המעברות אשר בקש יונתן לעבר על מצב פלשתים שן הסלע מהעבר מזה ושן הסלע מהעבר מזה ושם האחד בוצץ ושם האחד סנה:
5 השן האחד מצוק מצפון מול מכמש והאחד מנגב מול גבע:
6 ויאמר יהונתן אל הנער נשא כליו לכה ונעברה אל מצב הערלים האלה אולי יעשה יהוה לנו כי אין ליהוה מעצור להושיע ברב או במעט:
7 ויאמר לו נשא כליו עשה כל אשר בלבבך נטה לך הנני עמך כלבבך:
8 ויאמר יהונתן הנה אנחנו עברים אל האנשים ונגלינו אליהם:
9 אם כה יאמרו אלינו דמו עד הגיענו אליכם ועמדנו תחתינו ולא נעלה אליהם:
10 ואם כה יאמרו עלו עלינו ועלינו כי נתנם יהוה בידנו וזה לנו האות:

Versio VUL. LAT.

19 Porrò faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Israel: caverant enim Philisthiim, ne fortè facerent Hebræi gladium aut lanceam.
20 Descendebat ergò omnis Israel ad Philisthiim, ut exacueret unusquisq; vomerem suum, & ligonem, &
21 securim, & sarculum. Retusæ itaque erant acies vomerum, et ligonum, & tridentum, & securium, usque ad stimulum corrigendum.
22 Cùmque venisset dies prælii, non est inventus ensis & lancea in manu totius populi, qui erat cum Saule & Jonathâ, excepto Saul & Jonatha filio ejus.
23 Egressa est autem statio Philisthiim, ut transcenderet in Machmas.

CAP. XIV.

1 Et accidit quâdam die ut diceret Jonathas filius Saul ad adolescentem armigerũ suum; Veni, & transeamus ad stationem Philisthinorum, quæ est trans locum illum. Patri autẽ suo hoc ipsum non indicavit.
2 Porrò Saul morabatur in extrema parte Gabaa, sub malogranato, quæ erat in Magron: & erat populus cum eo quasi
3 sexcentorum virorum. Et Achias filius Achitob fratris Ichabod filii Phinees, qui ortus fuerat ex Heli sacerdote Dñi in Silo, portabat ephod. Sed et popul⁹ ignorabat quò isset Jo-
4 nathas. Erant autem inter ascensus, per quos nitebatur Jonathas transire ad stationẽ Philistinorum, eminentes petræ ex utràque parte, & quasi in modum dentium scopuli hinc & inde prærupti, nomen uni Bo-
5 ses, & nomen alteri Sene: Un⁹ scopulus prominens ad Aquilonem ex adverso Machmas, & alter ad Meridiem contra Ga-
6 baa. Dixit autem Jonathas ad adolescentem armigerum suũ; Veni, transeamus ad stationem incircumcisorum horum, si fortè faciat Dominus pro nobis: quia non est Domino difficile salvare, vel in multis, vel in
7 paucis. Dixitque ei armiger suus, Fac omnia quæ placent animo tuo: perge quò cupis, & ero tecum ubicunq; volue-
8 ris. Et ait Jonathas, Ecce nos transimus ad viros istos. Cúm-
9 que apparuerimus eis, Si taliter locuti fuerint ad nos, Manete donec veniamus ad vos: stemus in loco nostro, nec a-
10 scendamus ad eos. Si autem dixerint, Ascendite ad nos, adscendamus: quia tradidit eos Dominus in manibus nostris: hoc erit nobis signum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραήλ, ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, Μὴ ποιήσωσιν οἱ Ἑβραῖοι ῥομφαίαν καὶ
20 δόρυ. Καὶ κατέβαινον πᾶς Ἰσραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων χαλκεύειν ἕκαστος τὸ θέριστρον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ καὶ
21 τὸ δρέπανον αὐτοῦ. Καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν. τὰ δὲ σκεύη ἦν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα, καὶ τῇ ἀξίνῃ καὶ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις
22 ἦν ἡ αὐτή. Καὶ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολέμου Μαχμὰς, καὶ οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ Σαοὺλ καὶ μετὰ Ἰωνάθαν. καὶ εὑρέθη τῷ Σαοὺλ καὶ
23 τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν Μαχμάς.

Κεφ. ιδʹ.

1 Καὶ γίνεται ἡ ἡμέρα, καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, Δεῦρο, καὶ διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ. καὶ τῷ πα-
2 τρὶ αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλε. Καὶ Σαοὺλ ἐκάθητο ἐπ' ἄκρου τοῦ βουνοῦ ὑπὸ τὴν ῥοὰν τὴν ἐν Μαγδὼν, καὶ ἦσαν μετ'
3 αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες. Καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Ἀχιτὼβ ἀδελφοῦ Ἰωχαβὴλ υἱοῦ Φινεὲς υἱοῦ Ἡλὶ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ ἐν Σηλὼμ αἴρων ἐφούδ. καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἤ-
4 δει ὅτι πεπόρευται Ἰωνάθαν. Καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως οὗ ἐζήτει Ἰωνάθαν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου, καὶ ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου· ὄνομα τῷ ἑνὶ
5 Βαζὲς, καὶ ὄνομα τῷ ἄλλῳ Σεννά. Ἡ ὁδὸς ἡ μία ἀπὸ Βορρᾶ ἐρχομένῳ Μαχμὰς, καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ Νότου ἐρ-
6 χομένῳ Γαβαέ. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἶρον τὰ σκεύη αὐτοῦ, Δεῦρο, διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ τῶν ἀπεριτμήτων τούτων, εἴ τι ποιήσει κύριος ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἔστι τῷ κυρίῳ συνεχόμενον σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.
7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, Ποίει πᾶν ὃ ἐὰν ἡ καρδία σου ἐκκλίνῃ· ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ, ὡς ἡ καρδία σου
8 καρδία μου. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν, Ἰδοὺ ἡμεῖς διαβαίνομεν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ κατακυλισθησόμεθα πρὸς αὐτούς.
9 Ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, Ἀπόστητε ἐκεῖ ἕως ἂν ἀπαγγείλωμεν ὑμῖν· καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀνα-
10 βῶμεν ἐπ' (α) αὐτούς. Ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, Ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἀναβησόμεθα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς χεῖρας ἡμῶν. τοῦτο ἡμῖν τὸ σημεῖον.

MS.A. (α) αὐτούς. Καὶ ἐὰν

19 *Et faber ferri non inveniebatur in universa terra Israel: quoniam dixerunt alienigenæ, Ne faciant Hebræi gladium,*
20 *& lanceam. Et descendebant universus Israel ad terram alienigenarum, fabricari unusquisque (q) messorium suum, & vas suum, & unusquisq; securim suam, & marram suam.*
21 *Et erat (r) vindemia parata ad metendum. (s) Vasa autem erant, tres sicli in dentem: & securi, & falci substantia erat eadem.*
22 *Et factum est in diebus prælii (t) Machmas: & non est inventus gladius, & lancea in manu universi populi, qui cum Saul, et cũ Jonathan. Et inventus est Saul, et Jonathan filius*
23 *ejus. Et exiit (u) de statione alienigenarum trans Machmas.*

CAP. XIV.

1 *Et fit dies: & dixit Jonathan filius Saul puero portanti vasa ipsius; Veni, & transeamus ad (a) Messab alienigenarum, quæ trans locum illum. Et patri suo non annuntiavit.*
2 *Et Saul sedebat super summitatem collis, sub malo granato, quod in Magdon: & erant cum eo quasi sexcenti viri.*
3 *Et Achia filius Achitob fratris (b) Iochabed filii Phinees, filii Heli, sacerdos Dei in Selom, portans Ephud. Et populus non sciebat, quia iit*
4 *Jonathan. Et inter transitũ, ubi quærebat Jonathan transire ad stationem alienigenarum, et (c) dens petræ hinc, & dens petræ hinc: Nomen uni, Bases, &*
5 *nomen alteri, Senaa. Via una ab Aquilone venienti Machmas: & via altera ab Austro venienti Gabae.*
6 *Et dixit Jonathan ad puerum portantem vasa ipsius; Veni, transeamus ad Messab incircumcisorum horum; (d) siquid faciat Dominus nobis: quoniam non est Domino restrictum salvare in multis, vel in paucis.*
7 *Et dixit ei ille qui portabat vasa ejus, Fac omne quodcumq; cor tuum (e) inclinaverit: ecce ego tecum: sicut cor tuum,*
8 *cor meum. Et dixit Jonathan, Ecce nos transimus ad viros, & devolvemur ad eos.*
9 *Si hæc dixerint ad nos, (f) Recedite illuc, (g) donec annuntiemus vobis; & stabimus super nos ipsos, & non ascendemus ad*
10 *eos. Si autem dixerint ad nos, Ascendite ad nos, & ascendemus: quoniam tradidit eos Dominus in manus nostras. Hoc nobis signum.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואומן עביד זין לא משתכח בכל תחום ארעא דישראל ארי אמרו פלשתאי דלמא יעבדון יהודאין סיפין או רומחין:
20 ונחתו כל ישראל לארעא פלשתאי לחרפא גבר ית פרשיה וית סכת פדניה וית כולביה וית עושפיה:
21 והוי להון שופינא לחרפא ביה פגמת כל מאן דברזל לעושפיא ולסכת פדניא ולמצלת קצריא די ליה תלת שנן ולכולביא ולאנצבא זקתא:
22 והוה ביומא דקרבא ולא אשתכח חרבא ומורניתא ביד כל עמא דעם שאול ועם יונתן ומשתכחא לשאול וליונתן בריה:
23 ונפק אסטרטיג פלשתאי למגזת מכמש:

יד

1 והוה יומא ואמר יונתן בר שאול לעולימא נטיל זיניה אתא ונעבר לאסטרטיג פלשתאי דמעברא דיכי ולאבוהי לא חוי:
2 ושאול יתיב בסיפי גבעתא בשפולי רמון די במגרון ועמא דעמיה כשית מאה גברא:
3 ואחיה בר אחיטוב אחוהי דאיכבוד בר פנחס בר עלי כהן משמש קדם יי בשילו לביש איפודא ועמא לא ידע ארי אזל יונתן:
4 ובין מגזתא דבעא יונתן למעבר על אסטרטיג פלשתאי שנא דכיפא מעברא מכא ושנא דכיפא מעברא מכא ושום חדא משרועיתא ושום חדא מדרוכיתא:
5 שנא חדא מסתכיא מצפונא לקבל מכמש וחדא מדרומא לקביל גבעתא:
6 ואמר יהונתן לעולימא נטל זיניה אתא ונעבר לאסטרטיג ערליא האלן מאים יעביד יי לנא נסא ארי לית קדם יי מעצור למפרק בסגיאי או בזעירי:
7 ואמר ליה נטל זיניה עביד כל די בלבך אתפני לך הא אנא עמך כרעותך:
8 ואמר יהונתן הא אנחנא עברין לות גבריא ונתגלי להון:
9 אם כדין יימרון לנא אוריכו עד דנתמטי לותכון ונקום באתרנא ולא נסק לותהון:
10 ואם כדין יימרון סקו עלנא ונסק ארי מסרנון יי בידנא ודין לנא אתא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et artifex faciens arma non inventus est in omni termino terræ Israel: quia dixerunt Pelisthæi, Fortassis facient Jehudæi gladios aut lanceas.
20 Et descenderunt omnis Israel ad terram Pelisthæorum ad acuendum vir stimulum suum, & paxillum jugi sui, & securim suam, & ferramenta sua.
21 Et fuit eis lima ad acuendũ in ea fracturam omnis vasis ferri ad fabrilia & ad paxillum jugorum, & ad instrumentum fullonum cui tres dentes, & ad secures, & ad stabilimentum stimuli.
22 Et fuit in die belli & non inventus est gladius & hasta in manu omnis populi qui cum Saul & cum Jonathan: & inventus est Sauli & Jonathan filio ejus.
23 Et exivit dux Pelisthæorum ad vadum Michmas.

CAP. XIV.

1 Et fuit dies, & dixit Jonathan filius Saul ad puerum suum portantem arma sua: Veni & transibimus ad stationem Pelisthæorum qui illic ultrà: & patri suo non indicavit.
2 Et Saul sedebat in finib⁹ collis *in planitie* granati quæ est in Migron: & populus qui cum eo quasi sexcenti viri.
3 Et Ahhia filius Ahhitob fratris Ichabod filii Pinhhazz filii Gheli sacerdos ministrans ante Dñm in Silo vestitus Ephoda: & populus non novit quòd ivisset Jonathan.
4 Et inter vada quæ quæsivit Jonathan ad transeundũ super stationem Pelisthæorũ, dens petræ à transitu hinc, & dens petræ à transitu hinc: & nomen uni⁹ Lubricatio, & nomen alteri⁹ Conculcatio.
5 Dens unus respiciens à Septentrione contra Michmas, & alter à Meridie contra Gibghatha.
6 Et dixit Jonathan puero portanti arma sua: Veni & transibim⁹ ad ducem præputiatorum horum: fortè faciet Dñs nobis signum; quia non ante Dñm difficile servare in multitudine aut in exiguitate.
7 Et dixit illi portans arma ej⁹: Fac omne quod in corde tuo: prospice tibi; ecce ego tecum ut voluntas tua.
8 Et dixit Jonathan: Ecce nos transeuntes ad viros & manifestabimur eis.
9 Si sic dicent *nobis*: Moramini usq; quo appropinquem⁹ nos ad vos, & stabimus in loco nostro, & non ascendemus ad illos.
10 Et si sic dicent: Ascendite ad nos; & ascendemus, quoniam tradidit eos Dominus in manu nostra; & hoc nobis signum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

19 Faber autem non est inventus in tota terra Israelis: dixerunt enim Philistæi, Ne fortè conficiant gladios & lanceas: Adeò ut descende-
20 rent omnes Israelitæ à Palestinis ad expoliendum quisque falcem, & vomerem suum, & ligonem suum, & rutrum suum: Et lima quæ
21 latior erat, vertebatur in falcem, & in vomerem, & in rallum, & in ligonem, & in hastam stimuli: Ita ut in die belli non inveniretur
22 gladius aut lancea ad manum totius populi qui erat cum Saule & cum Jonathane: inventus est autem penes Saulem & Jonathanem filium ejus. Interim egressa fuerat statio Phi-
23 listæorum ad alteram partem Machmas.

CAP. XIV.

1 Dixit autem Jonathan filius Saulis ad puerum ferentem arma sua, Veni, transeamus ad stationem Philistæorũ in ulteriorem partem: cùm patri suo non indicavisset. Porrò Saul
2 sedebat in extremitate collis sub malo granata quæ est in Gebaon, habebátq; secum populum quasi sexcentos viros. Et Ahiam filium
3 Ahitob, fratris Jochabar, filii Phinhes, filii Eli sacerdotis Dñi in Silo, & gestantis Ephod: populus autem ignorabat abiisse Jonathanem ad locum vadi. Voluit inquam, transire ad sta-
4 tionem Palestinorum, ubi erat promontoriũ unum petræ istinc à transitu, & promontorium alterum petræ illinc: nomẽ unius, Bosus;
5 & nomen alterius, Sia: Promontorium unum trahit ab Aquilone Machmas versùs, alterũ à
6 Meridie versùs Gebaa. Dixit ergò Jonathã ad puerum arma sua ferentem, Veni, transeamus ad stationem horum præputiatorum, fortè juvabit nos Dominus: non enim est obstaculũ Domino salvare multis vel paucis. Respon-
7 dit ei armiger ejus, Fac quicquid est in animo tuo, declina & abi, ecce ego tecum sum; quicquid libuerit, facito. Dixit ad eum Jona-
8 than, Ecce nos transituri sumus ad viros istos, & retegemus nos eis. Si sic dixerint nobis,
9 Subsistite donec perveniamus ad vos, subsistamus in loco nostro, & ne ascendamus ad eos. Si verò sic dixerint nobis, Ascendite
10 ad nos, ascendamus: quoniam tradidit eos Dominus Deus noster in manum nostram: hoc erit nobis signũ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 *ولم يوجد في ارض اسرائيل حداد يعمل سلاحا لان اهل فلسطين قالوا لا ندع حدادا يدخل
20 ارض بني اسرائيل لئلا يعملوا سيوفا ورماحا* ونزل جميع بني اسرائيل كل امرء منهم ليحدد منجله
21 ووتده * ومعوله * وفاسه * ويصيروا من المبرد العريض منجلا * واكلفوا اوتادا واسنة من المبارد
22 وجعلوا معاول وحسنا للاسنة لتكون مزاريق * فلما حان وقت الحرب * لم يوجد سيف ولا
23 مزراق عند جميع الشعب الذين مع ساوول ويوناثان * ماخلا سيف ساوول ويوناثان ابنه * وخرج
طلايع اهل فلسطين الي مخارمخمس * الفصل الرابع عشر *
1 * ومن بعد ايام * قال يوناثان بن ساوول للفتي الذي كان حاملا لباسه * مر بنا ناتي مسلحة
2 اهل فلسطين التي في الجانب الاقصي * ولم يخبر اباه بذلك * وكان ساوول جالسا اقصي الرامة
3 تحت شجرة رمان في جبع وكان معه نحو من ستماية رجل * وكان احيا بن احيطوب اخو يوخاباد
بن فنحاس بن عالي الكاهن الذي بشيلوا حاملا لوعاء عهد الله الذي كانوا يطلبون به
4 الوحي * ولم يعلم الشعب اين يوناثان * وكان الطريق اليهم بين حجرين كبيرين حجر عن يمين
5 وحجر يسرة * اسم الحجر الايمن باصوص * واسم الاخر سنعا * احد الحجرين ممتد من الجربي
6 بازاء مخمس * والاخر ممتد من التيمن بازاء جبع * وقال يوناثان للفتي الذي كان يحمل سلاحه
مر بنا في مسلحة هولاء الغلف لعل يعيننا الرب لانه لا يعسر علي الرب ان يخلص بالعدد
7 القليل دون الكثير * قال له حامل سلاحه اصنع ما احببت وخذ في الطريق التي تحب وانا
8 معك حيث ما توجهت * فاقدم علي ما في قلبك * قال له نجوز الي الرجال ونظهر لهم * فان
9 قالوا لنا * قفوا مكانكم حتي ناتيكم * نقف في موضعنا ولا نصعد اليهم * وان قالوا لنا
10 اصعدوا صعدنا * لان الله ربنا قد دفعهم في ايدينا * وهذه علامتنا *

19 *Nec inveniebatur in terra Israelis faber ferrarius qui arma conficeret: dixerant enim Palestini, Ne permittamus ulli fabro ferrario ingredi terram Israelitarum, ne faciant gladios & lanceas. Adeóque de-*
20 *scendebant omnes Israelitæ unusquisque ex eis, ad fabrefaciendum falcem suam, et paxillum suum, bipennem, et securim suã;*
21 *Et componendum ex lima latiore falcem: compositurúmq; sibi paxillos & cuspides è limis, fecerúntque bipennes, & hastas cuspidibus ut essent in jacula. Itaque in-*
22 *stante tempore belli nullus inventus est gladius neque sarissa apud universum populum qui erant cum Saule et Jonathane, præter gladium Saulis & Jonathanis filii ejus. Egressi sunt autem exploratores*
23 *Philistæorũ ad oppositum latꝰ Machmas.*

CAP. XIV.

1 *Post dies aliquot dixit Jonathan filius Saulis puero qui gestabat vestimenta suã, Age, eamus ad aciem Palestinorũ, quæ est ab ulteriori parte: hoc verò non indicaverat patri suo. Saul autem sede-*
2 *bat in extrema parte Ramæ sub arbore mali granati in Gabaa, erántque cum eo fermè sexcenti viri: Aderat etiam Abia*
3 *filius Ahitob, frater Jochabadis filii Phenhas, filii Eli sacerdotis qui erat in Silo portans vas fœderis Dei, per quod petebant oracula: neque sciebat populus ubinam esset Jonathan. Aditus autem ad il-*
4 *los erat inter duas petras ingentes; petra una dextrorsum, & altera petra sinistrorsum: nomen petræ dexteræ, erat Basos;*
5 *& nomen alterius, Sia: Una harum petrarum porrigitur à Septentrione contra Machmas, altera verò porrigitur à Meri-*
6 *die contra Gabaa. Dixitque Jonathan adolescenti qui gestabat arma sua, Eamus ad aciem incircuncisorum illorum, fortè auxiliabitur nobis Dominus: quoniam non est difficile Domino liberare pauco numero potiùs quàm multo. Ait illi*
7 *armiger ejus, Fac quicquid libuerit, & carpe viam quam cupis, & ego tecum ero quocunque perrexeris, audacter suscipe*
8 *quod animo tuo designâsti. Dixit ad eum, Transeamus ad viros istos, et appareamus eis:*
9 *Si dixerint nobis, Consistite in loco vestro donec venerimus ad vos, consistemus in loco nostro, & non ascendemus*
10 *ad eos: Sin autem dixerint nobis, Ascendite, ascendemus; quia Deus Dominus noster jam tradidit eos in manus nostras: hoc erit signum nostrum.*

שמואל א : יד

dixeruntque :Pelistim stationem ad ipsi ambo sunt revelati Et

11 ויגלו שניהם אל־מצב פלשתים ויאמרו

quibus ,foraminibus de egredientes Hebræi Ecce :Pelistim

פלשתים הנה עברים יצאים מן־החרים אשר

,Jonathan cum stationis viri responderunt Et .ibi latitârant

12 התחבאו־שם: ויענו אנשי המצבה את־יונתן

faciemus scire & ,nos ad Ascendite :dixerunt & ,ejus vasa ferente cum &

ואת־נשא כליו ויאמרו עלו אלינו ונודיעה

Ascende :sua vasa ferentem ad Jonathan dixitque :verbum vos

אתכם דבר ויאמר יונתן אל־נשא כליו עלה

ascendit Et .Israel manu in Dominus eos tradidit quia ,me post

13 אחרי כי־נתנם יהוה ביד ישראל: ויעל

ejus vasa ferens & ,suis pedibus super & ,suis manibus super Jonathan

יונתן על־ידיו ועל־רגליו ונשא כליו

interficiens ejus vasa ferens & ,Jonathan facies ad ceciderunt & :eum post

אחריו ויפלו לפני יונתן ונשא כליו ממותת

,Jonathan percussit qua ,prima plaga fuit Et .eum post

14 אחריו: ותהי המכה הראשנה אשר הכה יונתן

,jugeri sulci medio in quasi ,virorum viginti fere ,ejus vasa ferens &

ונשא כליו כעשרים איש כבחצי מענה צמד

omni in & ,agro in ,castrametatione in pavor fuit Et .agri

15 שדה: ותהי חרדה במחנה בשדה ובכל־

;ipsi etiam ,expaverunt corruptor & statio :populo

העם המצב והמשחית חרדו גם־המה

respexerunt Et .Dei trepidationem in fuit & ,terra est commota &

16 ותרגז הארץ ותהי לחרדת אלהים: ויראו

tumultus ecce & ,Binjamin Ghibhah in Saul speculatores

הצפים לשאול בגבעת בנימן והנה ההמון

populum ad Saul Dixitque .quassabatur & ,abibat & ,dissolvebatur

17 נמוג וילך והלם: ויאמר שאול לעם

nobiscum ex ierit quis ,videte & ,nunc visitate :secum qui

אשר אתו פקדו־נא וראו מי הלך מעמנו

Dixitque .ejus vasa ferens & ,Jonathan non ecce & ,visitaverunt &

18 ויפקדו והנה אין יונתן ונשא כליו: ויאמר

erat quia ;Dei arcam accedere Fac :Achijah ad Saul

שאול לאחיה הגישה ארון האלהים כי־היה

adhuc ,fuit Et .Israel filii & ,illa die in Dei arca

19 ארון האלהים ביום ההוא ובני ישראל: ויהי עד

castrametatione in quæ turba & ,sacerdotem ad Saul loquebatur

דבר שאול אל־הכהן וההמון אשר במחנה

Saul Dixitque .multiplicabatur & ,eundo ibat & ,Pelistim

פלשתים וילך הלוך ורב ויאמר שאול

omnis & ,Saul est accitus Et .tuam manum Recollige :sacerdotem ad

20 אל־הכהן אסף ידך: ויזעק שאול וכל־

ecce & ;prælium ad usque venerunt & ,secum qui populus

העם אשר אתו ויבאו עד־המלחמה והנה

magna contritio ,suum proximum in viri gladius erat

היתה חרב איש ברעהו מהומה גדולה

heri sicut Pelistæis fuerant Hebræi Et .valde

21 מאד: והעברים היו לפלשתים כאתמול

circum castrametationem in eis cum ascenderant qui ,nudiustertius

שלשום אשר עלו עמם במחנה סביב

,Saul cum qui Israel cum existendum ad ,ipsi etiam &

וגם־המה להיות עם־ישראל אשר עם־שאול

,Ephraim monte in latitantes Israel vir omnis Et .Jonathan &

22 ויונתן: וכל איש ישראל המתחבאים בהר־אפרים

ipsi etiam ad-hæserunt & ;Pelistim fugerent quòd audierunt

שמעו כי־נסו פלשתים וידבקו גם־המה

.prælio in illos post

אחריהם במלחמה:

Versio VULG. LAT.

11 Apparuit igitur vterque statio-
ni Philisthinorum : dixerúnt-
que Philisthiim ; En Hebræi
egrediuntur de cavernis, in
12 quibus abſconditi fuerant. Et
locuti sunt viri de statione ad
Jonatham, & ad armigerum e-
jus: dixerúntque; Ascendite ad
nos, & ostendemus vobis rem.
Et ait Jonathas ad armigerum
suum ; Ascendamus, sequere
me : tradidit enim Dominus
13 eos in manus Israel. Ascendit
autem Jonathas manibus &
pedibus reptans, & armiger e-
jus post eum. Itaque alii cade-
bant ante Jonatham, alios ar-
miger ej⁹ interficiebat sequens
14 eum. Et facta est plaga prima,
quâ percussit Jonathas & armi-
ger ejus, quasi viginti virorũ, in
media parte jugeri, quam par
15 boũ in die arare consuevit. Et
factum est miraculũ in castris,
per agros : sed & omnis po-
pulus stationis eorum, qui ie-
rant ad prædandum, obstupu-
it, & conturbata est terra : &
accidit quasi miraculũ à Deo.
16 Et respexerunt speculatores
Saul, qui erant in Gabaa Ben-
jamin, & ecce multitudo pro-
strata, & huc illúcque diffugi-
17 ens. Et ait Saul populo, qui
erat cum eo ; Requirite, & vi-
dete quis abierit ex nobis.
Cúmque requisissent, reper-
tum est non adesse Jonatham,
18 & armigerum ejus. Et ait Saul
ad Achiam, Applica arcam
Dei. (Erat enim ibi arca Dei
in die illa cum filiis Israel.)
19 Cúmque loqueretur Saul ad
sacerdotem, tumultus magnus
exortus est in castris Philisthi-
norum : crescebátque paula-
tim, & clariùs resonabat. Et
ait Saul ad sacerdotem, Con-
20 trahe manum tuam. Concla-
mavit ergò Saul, & omnis po-
pulus qui erat cum eo, & ve-
nerunt usque ad locum certa-
minis : & ecce versus fuerat
gladius uniuscujusque ad pro-
ximum suum, & cædes magna
21 nimis. Sed & Hebræi qui fu-
erant cum Philisthiim heri &
nudiustertiùs, adscenderántq;
cum eis in castris, reversi sunt
ut essent cum Israel, qui erant
22 cum Saul & Jonatha. Omnes
quoq; Israelitæ qui se abscon-
derant in monte Ephraim, au-
dientes quòd fugissent Phili-
sthæi, sociaverunt se cum suis
in prælio. Et erant cum Saul,
quasi decem millia virorum.

Versio GRÆCA LXX Interp.
Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς (β) Μεσσὰβ
τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι,
Ἰδοὺ (γ) Ἑβραῖοι ἐκπορεύονται ἐκ τῶν τρω-
12 γλῶν αὐτῶν, οὗ ἐκρύβησαν ἐκεῖ. Καὶ ἀπεκρί-
θησαν οἱ ἄνδρες (δ) Μεσσὰβ πρὸς Ἰωνάθαν
καὶ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ λέγουσιν,
Ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ γνωριοῦμεν ὑμῖν
ῥῆμα. καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸν αἴροντα τὰ
σκεύη αὐτοῦ, Ἀνάβηθι ὀπίσω μου, ὅτι παρ-
έδωκεν αὐτοὺς κύριος (ε) εἰς χεῖρας Ἰσ-
13 ραήλ. Καὶ ἀνέβη Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰς χεῖ-
ρας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴ-
ρων τὰ σκεύη αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐπέβλε-
ψαν κατὰ πρόσωπον Ἰωνάθαν, καὶ ἐπάταξεν
αὐτούς· καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδί-
14 δου ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἡ
πρώτη, ἣν ἐπάταξεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων
τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὡς εἴκοσιν ἄνδρες ἐν βο-
λίσι καὶ ἐν πετροβόλοις καὶ ἐν κόχλαξι τοῦ
15 πεδίου. Καὶ ἐγενήθη ἔκστασις ἐν τῇ παρ-
εμβολῇ, καὶ ἐν ἀγρῷ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ
ἐν Μεσσὰβ, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξ-
έστησαν, καὶ αὐτοὶ οὐκ ἤθελον (ζ) ποι-
εῖν· καὶ ἐθαμβήθη ἡ γῆ, καὶ ἐγενήθη ἔκστα-
16 σις παρὰ κυρίου. Καὶ εἶδον οἱ σκοποὶ τοῦ
Σαοὺλ ἐν Γαβαὰ Βενιαμίν, καὶ ἰδοὺ ἡ παρ-
17 εμβολὴ τεταραγμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Καὶ
εἶπε Σαοὺλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, Ἐπι-
σκέψασθε δή, καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται
ἐξ ὑμῶν· καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδοὺ οὐχ
(η) εὑρίσκετο Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ
18 σκεύη αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ Ἀχιᾷ,
Προσάγαγε τὸ ἐφούδ· (θ) ὅτι αὐτὸς ἦρεν τὸ
ἐφοὺδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ.
19 Καὶ ἐγενήθη ὡς (ι) ἐλάλει Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱ-
ερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν
ἀλλοφύλων ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ
ἐπλήθυνε. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα,
20 Συνάγαγε τὰς χεῖράς σου. Καὶ (κ) ἀνέβη Σαοὺλ
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται
ἕως τοῦ πολέμου. καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία
ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, σύγχυσις
21 μεγάλη σφόδρα. Καὶ οἱ δοῦλοι οἱ (λ) ὄν-
τες ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν μετὰ τῶν ἀλλο-
φύλων οἱ ἀναβάντες εἰς τὴν παρεμβολήν,
ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ εἶναι μετὰ Ἰσραὴλ τοῦ
22 μετὰ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν. Καὶ (μ)
πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει Ἐ-
φραίμ, καὶ ἤκουσαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλό-
φυλοι· καὶ συνάπτουσι καὶ αὐτοὶ ὀπίσω αὐ-
τῶν εἰς πόλεμον. Καὶ ἔσωσε κύριος ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ὁ πόλεμος
(ν) διῆλθε τὴν Βαμώθ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦν
μετὰ Σαοὺλ ὡς δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν.

MS.A. (β) Μεσσὰβ (γ) οἱ Ἑβραῖοι (δ) τῆς Μεσσὰβ (ε) εἰς τὰς χεῖρας (ζ) ποιεῖν· (η) εὑρίσκεται (θ) ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ι) ἐλάλει (κ) ἀνεβόησεν Σαοὺλ (λ) ὄντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν οἱ ἀναβαίνοντες εἰς (μ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ν) διῆλθεν Βηθαῦν. καὶ

11 *Et intrârunt utriq; in Messab alienigenarum. Et dicunt alienigenæ; Ecce Hebræi egrediuntur è cavernis suis, ubi absconditi erant illic.* 12 *Et responderunt viri Messab ad Jonathan, & ad eum, qui portabat vasa ejus, & dicunt; Ascendite ad nos: & notum faciemus vobis verbum. Et dixit Jonathan ad portantem vasa ipsius; Ascende post me: quoniam tradidit eos Dominus in manus Israel.* 13 *Et ascendit Jonathan super manus suas, & super pedes suos, & portans vasa ejus cum eo. Et inspexerunt ad faciem Jonathan; & percussit eos: & portans vasa ejus procedebat post eum.* 14 *Et fuit plaga prima, quam percussit Jonathan & portans vasa ejus, circiter viginti viri, in (b) jaculis, & in lapidum jactu, & in silicib⁹ campi.* 15 *Et factus est pavor in castris, & in agro: & universus populus qui in Messab, & qui vastabant, (i) obstupuerunt: & ipsi nolebant facere. Et obstupuit terra; & factus est pavor à Domino.* 16 *Et viderunt speculatores Saulis in Gabaa Benjamin: & ecce castra perturbata hinc, & hinc.* 17 *Et dixit Saul populo, qui cum ipso; Recognoscite nunc, & videte, quis ivit ex vobis. Et recognoverunt: & ecce non inveniebatur Jonathan, & portans vasa ejus.* 18 *Et dixit Saul ad Achia; Applica (k) Ephud: quoniam ipse tulit Ephud in die illa coram Israel.* 19 *Et factum est, ut loquitur Saul ad sacerdotem; & sonus in castris alienigenarum pergebat pergens, et multiplicatur. Et dixit Saul ad sacerdotem, Collige manus tuas.* 20 *Et ascendit Saul, & omnis populus, qui cum eo: & veniunt usq; in prælium. Et ecce factus est gladius viri super proximum suum, confusio magna valdè.* 21 *Et (l) servi, qui erant heri, & nudiustertiùs cum alienigenis, qui ascenderant in castra, reverterunt & ipsi esse cum Israel iis qui cum Saul, & Jonathan.* 22 *Et (m) omnis Israel qui se absconderant in monte Ephræm, (n) & audierunt, quia fugerunt alienigenæ, & adhæserunt etiam ipsi post eos in prælium. Et salvavit Dominus in die illa Israel. Et prælium transiit ipsam (o) Bamoth. Et omnis populus erat cum Saul, circiter decem millia virorum.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואתגליאו תרויהון לאסטרטני פלשתאי ואמרו פלשתאי הא יהודאי נפקין מן חוראי
12 דאטמרו תמן: ואתיבו אנשי מטרתא ית יונתן וית נטל זיניה ואמרו סקו עלנא ונהודע
יתכון פתגמא ואמר יהונתן לנטל זיניה סק בתרי ארי מסרינון יי בידא דישראל:
13 וסליק יונתן על ידוהי ועל רגלוהי ונטיל זיניה בתרוהי ונפלו מטענין קדם יונתן ונטל
14 זיניה ממית בתרוהי: והות מחתא קדמיתא דמחא יונתן ונטיל זיניה כעסרין גברא
15 כבית פלגות מהלך פדן תוריא בחקלא: והות זיעא במשריתא בחקלא ובכל עמא
16 אסטרטיגא ומחבלא זעו אף אנון וזעת ארעא והות לזיע מן קדם יי: וחזו סכואיא
לשאול בגבעתא דבית בנימן והא המון משרית פלשתאי אתבר אזיל תבריה וסני:
17 ואמר שאול לעמא דעמיה סערו כען וחזו מן שנא מננא ומנו והא לית יונתן
18 ונטיל זיניה: ואמר שאול לאחיה קריב ארונא דיי ארי הוה ארונא דיי ביומא
19 ההוא עם בני ישראל: והוה עד דמלל שאול עם כהנא והמונא דבמשרית פלשתאי
20 אזיל מיזל וסני ואמר שאול לכהנא קריב איפודא: ואתכניש שאול וכל עמא
21 דעמיה ואתו עד קרבא והא הות חרבא גבר בחבריה שגושא רבא לחדא: ויהודאי
הוו לפלשתאי כמאתמלי ומדקמוהי דסליקו עמהון במשריתא סחור סחור ואף
22 אנון תבו למהוי עם ישראל דעם שאול ויונתן: וכל אנש ישראל דאטמרו
בטורא דבית אפרים שמעו ארי אפיכו פלשתאי ואדביקו אף אנון בתריהון
בקרבא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et manifestati sunt ambo illi stationi Pelisthæorum : & dixerunt Pelisthæi, Ecce Jehudæi exeuntes ex foveis in quib⁹ absconditi sunt. Et responderunt viri custodiæ Jonathan & portanti arma ejus, & dixerunt : Ascendite super nos, & docebimus vos verbum : & dixit Jonathan portanti arma sua : Ascende post me : nam tradidit illos Dñs in manu Israel. Et ascendit Jonathan super manus suas & super pedes suos, & ferens arma ejus post eum : & ceciderunt debilitati ante Jonathan & ferentem arma ejus occidentem post eum. Et fuit percussio prima, quam percussit Jonathan & ferens arma ej⁹, quasi viginti virorum circiter spacium dimidiæ ambulationis jugi boum in agro. Et fuit turbatio in castris in agro, & in omni populo stationis, & vastatores turbati sunt etiam illi ; & turbata est terra, & fuit in turbationem ab-ante Dñm. Et indicaverunt speculatores Sauli in Gibghatha domus Binjamin, & ecce turba castrorum Pelisthæorum confracta est ; procedebat confractio ejus & crescebat. Et dixit Saul ad populum qui cum eo : Recensete nunc, & videte quis aberret à nobis : & numeraverunt, & ecce non erat Jonathan & ferens arma ejus. Et dixit Saul ad Ahhia : Accedere fac arcam Dñi : nam fuit arca Dñi in die illo cum domo Israel. Et fuit cùm adhuc locutus est Saul cum sacerdote, & turba quæ in castris Pelisthæorũ, ambulãs ambulabat & multiplicabatur ; & dixit Saul ad sacerdotem : Affer Ephoda. Et congregatus est Saul & omnis populus qui cum eo, & venerunt usq; ad prælium ; & ecce erat gladius viri in socium suum ; conturbatio magna nimis. Et Jehudæi fuerunt Pelisthæis ut ab heri & ab-ante ipsum qui ascenderunt cum eis in castra circum circa, & etiam illi redierunt ut essent cum Israel, qui cum Saul et Jonathan. Et omnes homines Israel qui absconditi sunt in monte domus Ephraim, audierunt quòd conversi sunt Pelisthæi, et adjunxerunt etiam ipsi se post illos in bello.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܬܓܠܝܘ ܬܪܝܗܘܢ ܠܘܬ ܡܛܪܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܦܠܫܬܝܐ. ܗܐ ܥܒܪܝܐ ܢܦܩܝܢ ܡܢ *
11 ܚܠܠܐ ܕܐܬܛܫܝܘ ܬܡܢ. ܘܥܢܘ ܓܒܪܐ ܡܛܪܬܐ ܠܝܘܢܬܢ ܘܠܡܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܐܡܪܘ. ܣܩܘ
12 ܠܘܬܢ. ܘܢܘܕܥܟܘܢ ܦܬܓܡܐ. ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ ܠܡܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܣܩ ܒܬܪܝ. ܡܛܠ
ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܣܠܩ ܝܘܢܬܢ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ ܘܥܠ ܪܓܠܘܗܝ.
13 ܘܡܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ ܒܬܪܗ. ܘܢܦܠܘ ܡܛܪܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܩܕܡ ܝܘܢܬܢ. ܘܡܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ
ܡܩܛܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. * ܘܗܘܬ ܡܚܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ. ܕܡܚܐ ܝܘܢܬܢ ܘܡܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܐܝܟ
14 ܥܣܪܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܐܝܟ ܦܣܘܠܐ ܘܐܝܟ ܕܢܓܕ ܦܕܢܐ ܒܚܩܠܐ. * ܘܗܘܐ ܙܘܥܐ ܒܡܫܪܝܬܐ
15 ܕܒܚܩܠܐ. ܘܒܟܠܗ ܥܡܐ ܕܬܡܢ. ܘܡܚܒܠܢܐ ܐܦ ܗܢܘܢ. ܘܙܥܬ ܐܪܥܐ. ܘܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܙܘܥܐ ܕܡܢ ܡܪܝܐ. * ܘܚܙܘ ܕܘܩܐ ܕܫܐܘܠ ܕܒܓܒܥܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܗܐ ܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ
16 ܐܙܕܘܥܬ ܘܐܙܠܬ. ܘܐܬܬܒܪܬ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܦܩܘܕܘ. ܘܚܙܘ ܡܢܘ ܐܙܠ ܡܢܢ.
17 ܘܦܩܕܘ. ܘܚܙܘ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܝܘܢܬܢ ܘܡܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܐܚܝܐ. ܩܪܒ ܐܪܘܢܗ
18 ܕܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܟܕ
19 ܡܡܠܠ ܫܐܘܠ ܥܡ ܟܗܢܐ. ܣܓܝܐܐ ܕܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܐܙܠܘ ܗܘܘ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܟܗܢܐ.
20 ܐܦܢܐ ܐܝܕܟ. * ܘܩܥܐ ܫܐܘܠ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܩܪܒܐ. ܘܗܐ ܗܘܐ
21 ܣܝܦܐ ܕܓܒܪܐ ܒܚܒܪܗ. ܘܫܓܘܫܝܐ ܪܒܐ ܛܒ ܕܥܒܪܝܐ ܘܕܦܠܫܬܝܐ. ܐܝܟ
ܐܬܡܠܝ ܘܕܩܕܡܘܗܝ. ܘܣܠܩܘ ܥܡܗܘܢ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܚܕܪܝܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܠܡܗܘܐ
22 ܥܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܡ ܫܐܘܠ. ܘܥܡ ܝܘܢܬܢ. * ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܕܡܬܛܫܝܢ ܒܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܫܡܥܘ ܕܥܪܩܘ ܦܠܫܬܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܐܬܙܪܙܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܒܬܪܗܘܢ ܠܩܪܒܐ.

Itaque retegentibus se ambobus stationi 11
Palestinorum, dixerunt Palestini, Ecce Ebræi egrediuntur è cryptis ubi se abdiderant.
Tum responderunt homines stationis illius 12
Jonathani & armigero ejus, ac dixerunt; Ascendite ad nos, & notam faciemus vobis rem. Dixit ergò Jonathan armigero suo, Ascende post me, quia tradidit eos Dominus
in manum Israelis. Sic ascendit Jonathan 13
nixus manibus ac pedibus suis, armigero suo eum sequente: corruitque statio Philistæorum coram Jonathane; armiger quoque e-
jus trucidabat post eum. Fuitque plaga illa 14
prior, quâ Jonathan & armiger ejus viginti fermè viros percussit tanquam lapicidas &
tanquam ducentes juga boum in agro. Fa- 15
ctúsque est tremor à castris quæ erant in agro, usque ad totum populum qui aderat: quin etiam populatores ipsi contremuerunt & terra trepidavit, invasitque eos terror Domini.
Respicientibus autem speculatoribus Saulis, 16
qui erant in Gebaa Benjamini, en exercitus Philistæorum trepidaverat, discesserat, et pro-
fligatus fuerat. Quapropter dixit Saul popu- 17
lo qui secum erat, Recensete, & videte quis nostrûm abierit: & recensentes viderunt, & ecce non aderat Jonathan & armiger ejus.
Tum dixit Saul ad Ahiam, Admove arcam 18
Dei (illic enim erat arca Domini in die il-
lo cum filiis Israel.) Factúmque est ut cùm 19
hæc diceret Saul Sacerdoti, major pars exercitûs qui erat in castris Philistæorum, difflue-ret: dixitque Saul sacerdoti, Recipe manum
tuam. Tum exclamans Saul & universus 20
populus qui cum eo erat venerunt usque ad prælium, & ecce *versus* erat ibi gladius uni-
us in alterum, tumultu valdè magno Ebræ- 21
orum ac Philistæorum, ut herì & ut nudiustertiùs; & ascenderunt cum eis ad castra, & ambiebant ipsi quoque esse cum Israelitis,
cum Saule, & cum Jonathane. Præterea 22
omnes Israelitæ qui erant absconsi in monte Aphrem, audientes terga dedisse Philistæos coram filiis Israel, accinxerunt ipsi quoque se post eos in prælium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فظهر لمسلحة اهل فلسطين* فقال اهل فلسطين* قد خرج العبرانيون من المطامير التي
12 اختفوا فيها* وقال الذين في المسلحة ليوناثان والصبي الذي يحمل سلاحه* اصعدوا الينا
لنعلمكم الحال* قال يوناثان للفتى الذي كان معه* اصعد خلفي* لان الرب قد دفعهم في
13 ايدي بني اسرائيل* وصعد يوناثان متمسكا بالجبل بيديه ورجليه* وتبعه الذي كان يحمل
سلاحه* فسقط الذي في المسلحة بين ايدي يوناثان جرحى* والذي كان يحمل سلاحه يجهز على
14 من لم يمت* وكان عدد الذين قتل يوناثان وحامل سلاحه اولا نحو من عشرين رجلا* وذلك
15 لانهم كانوا عنده كالذين يقطعون الحجارة والذين يحرثون بالفدان* وفزع العسكر الذي
كان في الحقل* وفرق جميع شعب اهل فلسطين* وفزع المفسدون ايضا* وارتعبت الارض
16 عليهم* ووقع في قلوبهم الرعب الشديد من قبل الرب* ونظر ديادبة شاول الذين كانوا
17 في جبع بنيامين* واذا عسكر اهل فلسطين قد فزع وانهزم وتفرق* فقال شاول للاجناد الذين
معه* افتقدوا وابصروا من غاب من عسكرنا* ففتشوا ونظروا* واذا يوناثان وحامل سلاحه ليسا في
18 العسكر* فقال شاول لاحيا* قدم تابوت الرب* لان تابوت الرب كان مع بني اسرائيل هناك في
19 ذلك اليوم* فلما قال شاول للحبر هذا القول* نظر الديادبة الى اجناد اهل فلسطين قد هرب
20 عامتها* فقال شاول للحبر دع التابوت* وكف يدك عنها* ثم هتف شاول وجميع الشعب الذي
معه باعلى اصواتهم* وحضروا الى موضع الحرب ونظروا* فاذا اهل فلسطين قد قتل بعضهم
21 بعضا* واذا الهم رجفة شديدة* ونظروا الى العبرانيين قد واقعوا اهل فلسطين* ووضعوا السيف
فيهم* واشتبكت الحرب كما كان يشتبك قبل ذلك* وصعد معهم الى العسكر قوم اخرون* واجتمعوا
22 اليهم ايضا بالعسكر لينصروا مع بني اسرائيل* وعانوا بنو اسرائيل شاول ويوناثان* وجميع
رجال بني اسرائيل الذين تغيبوا في جبل افرايم سمعوا ان اهل فلسطين قد هربوا من بني
اسرائيل* فتسلحوا وخرجوا اليهم الى الحرب*

Apparentibus ergò ipsis aciei Palestino- 11
rum, dixerunt Palestini, Jam egressi sunt Ebræi è latebris in quibus delitescebant.
Dixerunt etiam qui erant in acie ad Jo- 12
nathanem & puerum qui ferebat arma ipsius, Ascendite ad nos, et docebimus vos rerum conditionem. Dixit Jonathan adolescenti qui secum erat, Ascende post me, quia Dominus jam tradidit eos in manus
Israelitarum. Ascendit itaque Jonathan 13
perrepens in montem manibus ac pedibus suis, sequente eum armigero suo: & qui erant in acie, saucii ceciderunt coram Jonathane; & armiger ejus prævalebat
h's qui nondum mortui fuerant. Fuit 14
autem numerus eorum quos primò interfecit Jonathan et armiger ejus, fermè viginti virorum; idque quoniam erant apud eum quasi qui lapides cædunt & qui
bobus arant. Timuitque exercitus qui e- 15
rat in agro, & expavit universus populus Palæstinorum: quin etiam timuerunt vastatores, tremuitque terra super eos, et incidit in corda eorum vehemens pavor à
Domino. Aspicientibus autem speculato- 16
ribus Saulis, qui erant in Gabaa Benjamini, ecce exercitus Palestinorum territus
atque profligatus dissipabatur. Dixit er- 17
gò Saul militibus qui secum erant, Visitate & dispicite quis absit ab exercitu nostro: qui cùm disquisissent atque di-
spexissent, ecce Jonathan & armiger ejus
non aderant in exercitu. Dixit Saul ad 18
Abiam, Admove arcam Domini (nam arca Domini erat ibi cum filiis Israel eo
die.) Et cùm dixisset Saul sacerdoti ser- 19
monem hujusmodi, viderunt exploratores majorem partem militum Palestinorum jam aufugisse: quapropter dixit Saul ad sacerdotem, Desine arcam, et retrahe ma-
num tuam ab ea. Tum exclamans Saul 20
& universus populus qui cum eo erat altissimis vocibus, accurrerunt ad locum belli: viderunt, & ecce Philistæi occidebant alter alterum, & ecce erat inter eos
summa perturbatio. Viderunt etiam E- 21
bræos pugnam conseruisse cum Philistæis, & gladium in eos injecisse, commissúmque esse certamen quemadmodum anteà committi solebat: & ascenderunt cum eis ad exercitum alii homines, qui convenerunt illos etiam in exercitu, ut adjungerent se filiis Israel: sic opem tulerunt Israelitæ
Sauli & Jonathani. Præterea omnes 22
Israelitæ qui se abdiderant in monte Ephraim, audientes quòd Palestini fugissent ab Israelitis, sumptis armis exierunt ad eos in bellum.

שמואל א׳ יד

transiit bellum & :Israel illa die in Dominus servavit Et
23 ויושע יהוה ביום ההוא את־ישראל והמלחמה עברה
adjuraverat & ;illa die in exigebatur Israel vir Et .Bethaven
24 את־בית און: ואיש־ישראל נגש ביום ההוא ויאל
panem comederit qui ,vir Maledictus:dicendo ,populum Saul
שאול את־העם לאמר ארור האיש אשר־יאכל לחם
omnis gustavit non & :meis inimicis de ulciscar ut ,vesperam ad usque
עד־הערב ונקמתי מאיבי ולא טעם כל־
super mel eratque ,sylvā in venerunt terra omnis Et .panem populus
25 העם לחם: וכל־הארץ באו ביער ויהי דבש על־
ambulatio ecce & ;sylvam in populus est ingressus Et .agri facies
26 פני השדה: ויבא העם אל־היער והנה הלך
timebat quia ,suum os ad suam manum faciens attingere non & ,mellis
דבש ואין־משיג ידו אל־פיו כי־ירא
adjurando in audierat non Jonathan Et .juramentum populus
27 העם את־השבעה: ויונתן לא־שמע בהשביע
,sua manu in quæ ,extensionis extremitatem misitque ,populum suum patrem
אביו את־העם וישלח את־קצה המטה אשר בידו
,suum os ad suā manum convertit & ;mellis favum in illam intinxit &
ויטבל אותה ביערת הדבש וישב ידו אל־פיו
Adjurando :dixit & ,populo de vir respondit Et .ejus oculi viderunt &
28 ותראנה עיניו: ויען איש מהעם ויאמר השבע
qui vir Maledictus :dicendo,populum tuus pater adjuravit
השביע אביך את־העם לאמר ארור האיש אשר־
Turbavit:Jonathan Dixitq; .populus est defessus & :hodie panem comederit
29 יאכל לחם היום ויעף העם: ויאמר יונתן עכר
quia ,mei oculi sunt illuminati quia,nunc videte :terram meus pater
אבי את־הארץ ראו־נא כי־ארו עיני כי
comedisset comedendo utinam quia Etiam .hujus mellis paululum gustavi
30 טעמתי מעט דבש הזה: אף כי לוא אכל אכל
non nunc quia ;reperit quod ,suorum inimicorum spolio de populus hodie
היום העם משלל איביו אשר מצא כי עתה לא־
Pelistim in illa die in percusserunt Et ?Pelistim in plaga crevisset
31 רבתה מכה בפלשתים: ויכו ביום ההוא בפלשתים
populus fecit Et .valde populus est fatigatus & :Ajalon ad Michmas à
ממכמש אילנה ויעף העם מאד: ויעש העם
mactaverunt & ,bovis filios & ,boves & ,pecus ceperunt & ,spolium ad
32 אל־שלל ויקחו צאן ובקר ובני בקר וישחטו
,Saul nunciaverunt Et .sanguine super populus comeditque :terram in
ארצה ויאכל העם על־הדם: ויגידו לשאול
.sanguine super comedendo Domino peccantes populus Ecce :dicendo
33 לאמר הנה העם חטאים ליהוה לאכל על־הדם
.magnum lapidem hodie me ad volvite :estis Prævaricati ,dixit &
ויאמר בגדתם גלו־אלי היום אבן גדולה:
accedere Facite :eis dicetis & ,populum in Dispergimini :Saul Dixitque
34 ויאמר שאול פצו בעם ואמרתם להם הגישו
,vescemini & ,hoc in mactabitis & ,suum agnum vir & ,suum bovem vir me ad
אלי איש שורו ואיש שיהו ושחטתם בזה ואכלתם
omnis attulerunt & ;sanguinem ad comedendo Domino peccabitis non &
ולא־תחטאו ליהוה לאכל אל־הדם ויגשו כל־
.ibi mactaverunt & ;nocte sua manu in suum bovem vir populus
העם איש שורו בידו הלילה וישחטו־שם:
ædificare cœpit illud :Domino altare Saul ædificavit Et
35 ויבן שאול מזבח ליהוה אתו החל לבנות
post Descendamus :Saul Dixitque .Domino altare
36 מזבח ליהוה: ויאמר שאול נרדה אחרי
,mane illucescat donec ,eos in deprædemur & ,noctu Pelistim
פלשתים לילה ונבזה בהם עד־אור הבקר
tuis oculis in bonum Omne :dixerunt & :virum eis in relinquamus non &
ולא־נשאר בהם איש ויאמרו כל־הטוב בעיניך
.Deum ad huc Accedamus :sacerdos Dixitque .fac
עשה ויאמר הכהן נקרבה הלם אל־האלהים:

Versio VUL. LAT.

23 Et salvavit Dominus in die illa
Israel, pugna autē pervēnit us-
24 que ad Bethaven. Et viri Israel
sociati sunt sibi in die illa: ad-
juravit autem Saul populū, di-
cens; Maledictus vir, qui com-
ederit panem usque ad vespe-
ram, donec ulciscar de inimicis
meis. Et non manducavit uni-
25 versus populus panem: Omné-
que terræ vulgᵒ venit in saltū,
in quo erat mel super faciē a-
26 gri. Ingressus est itaque popu-
lus saltum, & apparuit fluens
mel, nullúsque applicuit manū
ad os suum, timebat enim po-
27 pulus juramentum. Porrò Jo-
nathas non audierat cùm adju-
raret pater ejus populum: ex-
tendítque summitatem virgæ,
quam habebat in manu, et in-
tinxit in favum mellis: & con-
vertit manum suam ad os suū,
& illuminati sunt oculi ejus.
28 Respondensque unus de popu-
lo, ait; Jurejurando constrinxit
pater tuᵒ populum, dicens; Ma-
ledictus vir, qui comederit pa-
nem hodié, (defecerat autem
29 populus.) Dixitque Jonathas,
Turbavit pater meus terrā: vi-
distis ipsi quia illuminati sunt
oculi mei, eò quòd gustaverim
30 paululùm de melle isto: Quan-
tò magis si comedisset populᵒ
de præda inimicorum suorum,
quam reperit? nónne major
plaga facta fuisset in Philisthi-
31 im? Percusserunt ergò in die
illa Philisthæos à Machmis us-
que in Ajalon. Defatigatus est
32 autem populus nimis: Et ver-
sᵒ ad prædā, tulit oves, & bo-
ves, & vitulos, & mactaverunt
in terra: comedítque populus
33 cum sanguine. Nuntiaverunt
autē Sauli, dicentes, Quòd po-
pulus peccâsset Dño, comedens
cùm sanguine. Qui ait, Præva-
ricati estis: volvite ad me jam
34 nunc saxum grande. Et dixit
Saul, Dispergimini in vulgus,
& dicite eis, ut adducat ad me
unusquisque bovem suum &
arietem, et occidite super istud,
& vescimini, & non peccabi-
tis Dño comedentes cum san-
guine. Adduxit itaq; omnis po-
pulus unusquisque bovē in ma-
nu sua usque ad noctem: & oc-
35 ciderunt ibi. Ædificavit autem
Saul altare Domino; túncque
primùm cœpit ædificare alta-
36 re Domino. Et dixit Saul, Ir-
ruamus super Philisthæos no-
cte, & vastemus eos usquedùm
illucescat manè, nec relinqua-
mus ex eis virum. Dixitq; po-
pulus; Omne quod bonum vi-
detur in oculis tuis, fac. Et ait
sacerdos, Accedamus huc ad
Deum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ ἦν ὁ πόλεμος διαπορευόμενος εἰς (ξ) Βαι-
24 θὼν πόλιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ. Καὶ Σαοὺλ
ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ, λέγων, Ἐπικατά-
ρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἑ-
σπέρας, καὶ ἐκδικήσω τὸν ἐχθρόν μου. καὶ οὐκ
ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου. καὶ πᾶσα ἡ γῆ
25 ἠρίστα. Καὶ (ο) Ἰααλ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος (π)
26 κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ λα-
ὸς εἰς τὸν μελισσῶνα, καὶ ἰδοὺ ἐπορεύετο λαλῶν·
(π) καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα αὐ-
τοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὁ λα-
27 ὸς τὸν ὅρκον κυρίου. Καὶ Ἰωνάθαν οὐκ ἀκηκόει
ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτοῦ τὸν λαόν·
καὶ ἐξέτεινε τὸ ἄκρον τοῦ σκήπτρου αὐτοῦ τοῦ ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κη-
ρίον τοῦ μέλιτος, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀνέβλεψαν οἱ
28 ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ,
καὶ εἶπεν, Ὁρκίσας ὥρκισε (ρ) τὸν λαὸν ὁ
πατήρ σου, λέγων, Ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρω-
πος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον. καὶ ἐξελύ-
29 θη ὁ λαός. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν, καὶ εἶπεν,
Ἀπήλλαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν. ἰδὲ δὴ
ὅτι εἶδον οἱ (σ) ὀφθαλμοί μου ὅτι ἐγευσά-
30 μην (τ) βραχὺ τι τοῦ μέλιτος τούτου. Ἀλλ᾽
ὅτι εἰ ἔφαγεν ἔφαγεν σήμερον ὁ λαὸς τῶν
σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὧν εὗ-
ρεν, ὅτι νῦν ἂν μείζων ἦν (υ) πλη-
31 γὴ ἡ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. Καὶ ἐπά-
ταξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν ἀλλοφύ-
λων ἐν Μαχμάς. καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς
32 σφόδρα. Καὶ ἐκλίθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκῦλα,
καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς ποίμνια, καὶ βουκόλια,
καὶ τέκνα βοῶν, καὶ ἔσφαξεν ἐπὶ τὴν γῆν,
33 καὶ ἤσθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι. Καὶ ἀπ-
ηγγέλη (φ) Σαούλ, λέγοντες, Ἡμάρτηκεν
ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ, φαγὼν σὺν τῷ αἵματι.
καὶ εἶπε Σαούλ, (χ) ἐκ Γεθθαὶμ κυλίσατέ
34 μοι (ψ) λίθον ἐνταῦθα μέγαν. Καὶ εἶπε
Σαούλ, Διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἴπατε
αὐτοῖς προσαγαγεῖν ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν
μόσχον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸ πρόβατον αὐ-
τοῦ· καὶ (ω) σφαζέτω ἐπὶ τούτου, (α) καὶ
μὴ ἁμάρτητε τῷ κυρίῳ τοῦ ἐσθίειν σὺν τῷ
αἵματι. καὶ (β) προσῆγεν ὁ λαὸς ἕκαστος
τὸ (γ) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσφαζον ἐκεῖ.
35 Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Σαοὺλ θυσιαστήριον
τῷ κυρίῳ. τοῦτο ἤρξατο Σαοὺλ οἰκοδομῆσαι θυσι-
36 αστήριον τῷ κυρίῳ. Καὶ εἶπε Σαούλ, Καταβῶμεν
ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων τὴν νύκτα, καὶ διαρπάσω-
μεν ἐν αὐτοῖς ἕως (δ) διαφαύσῃ ἡμέρα, καὶ μὴ
ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρα. καὶ (ε) εἶπαν,
Πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει. καὶ εἶπεν
ὁ ἱερεύς, Προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν
θεόν.

MS.A. (ξ) ἔλαυν τὸν πόλιν (ο) Ἰαὰδ δρυμὸς ἦν (π) καὶ ἐκ ἦν (ρ) ὁ πατήρ (ρ) τῷ λαῷ, λέγων, (σ) ὀφθαλμοί ὅτι (τ) βραχὺ τὸ (υ) πληγὴ ἐν τῷ Σαούλ, λέγοντες, Ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκεν τῷ (χ) Ἐν Γεθθὲμ (ψ) ἐνταῦθα λίθον μέγαν. (ω) σφαξάτω (α) καὶ φάγετε αὐτά, καὶ μὴ (β) προσήγαγεν πᾶς ὁ λαὸς (γ) ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὴν νύκταν, καὶ ἔσφαξαν (δ) διαφώσῃ ἡ ἡμέρα, καὶ μὴ ὑπολείπωμεν (ε) εἶπεν,

23 Et erat prælium dispersum in Bethoron civitatem in monte Ephraim. 24 Et Saul ignoravit ignorationem magnam in die illa: & maledicit populo, dicens, Maledictus homo, qui comederit panem usque ad vesperam: & ulciscar inimicum meum. Et non gustavit omnis populus panem: & universa terra prandebat. 25 (Iaal sylva erat apiarii) 26 juxta faciem agri. Et intravit populus in apiarium: & (π) ecce ibat loquens: & ecce non fuit convertens manum suam ad os suum, quoniam timuit populus juramentum domini. 27 Et Jonathan non audierat, cùm adjuraret pater ejus populum: & extendit summitatem sceptri sui, quod in manu sua, & tinxit illam in favum mellis: & convertit manum suam ad os suum, & suspexerunt oculi ejus. 28 Et respondit unus de populo, & dixit; Adjurans adjuravit populum pater tuus, dicens; Maledictus homo, qui comedet panem hodie. Et defecit populus. 29 Et cognovit Jonathan, & dixit; Perturbavit pater meus terram. Vide, quia viderunt oculi mei, quoniam gustavi breve quid de melle hoc. 30 Sed quia si comedendo comedisset hodie populus de spoliis inimicorum suorum, quæ invenit, quia nunc major fuisset plaga in alienigenis. 31 Et percussit in die illa de alienigenis in Machmas. Et laboravit populus valde. 32 (τ) Et divertit populus ad spolia: & cepit populus greges, & armenta boum, & filios boum: & jugulavit super terram: & comedit populus cum sanguine. 33 Et annunciatum est Sauli, dicentes; Peccavit populus Domino, comedens cum sanguine. Et dixit Saul; (u) De Getthaim, volvite mihi lapidem hîc magnū. 34 Et dixit Saul; Dispergimini in populum, & dicite eis, ut adducat huc unusquisq; vitulum suum, & unusquisq; ovem suam, & jugulet super hunc: et non peccetis Domino, comedendo cum sanguine. Et adduxit populus, unusquisq; quod in manu (x) sua, et jugulaverunt ibi. 35 Et ædificavit ibi Saul altare Domino. Illud cœpit Saul ædificare altare Domino. 36 Et dixit Saul, Descendamus post alienigenas nocte, et deprædemur in eis, donec illucescat dies: et non relinquamus in eis virum. Et dixerunt; Omne quod bonum coram te, fac. Et dixit sacerdos; Accedamus huc ad Deum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 ופרק יי ביומא ההוא ית ישראל ועבדי קרבא מטו עד בית און: ואנש ישראל אדחיק
24 ביומא ההוא ואומי שאול ית עמא למימר ליט גברא דייכול לחמא עד רמשא עד
25 דאתפרע מבעלי דבבי ולא טעים כל עמא לחמא: וכל דיירי ארעא עלו בחורשא והוה
26 דובשא על אפי חקלא: ואתא עמא לחורשא והא בית דבורי כוורין דמתיב דובשא ולית
דאתיב ידיה לפומיה ארי דחיל עמא משבועתא: ויונתן לא שמע כד אומי אבוהי ית עמא ואושיט
27 ית ריש שוביטא דבידיה וטבל יתה בקנא דדובשא ואתיב ידיה לפומיה ונהרא עינוהי:
28 ואתיב גברא חד מעמא ואמר אומאה אומי אבוך ית עמא למימר ליט גברא דייכול
29 לחמא יומא דין ואשתלהי עמא: ואמר יונתן עכר אבא ית עמא דארעא חזו כען ארי
30 נהרא עיני ארי טעמית זעיר מדובשא הדין: ברם אלו מיכל אכל יומא דין עמא מביזת בעלי
31 דבבוהי דאשכח ארי כען לא סגיאת מחתא בפלשתאי: וקטלו ביומא ההוא בפלשתאי
32 ממכמש עד מישר איילון ואשתלהי עמא לחדא: ואתפני עמא על ביזתא ונסיבו ען
33 ותורין ובני תורין ונכסו על ארעא ואכל עמא על דמא: וחויאו לשאול למימר הא עמא
חבין קדם יי למיכל על דמא ואמר שקרתון קריבו לותי יומא דין אבנא רבתא:
34 ואמר שאול אתבדרו בעמא ותימרון להון קריבו לותי גבר תוריה וגבר אמריה ותכסון
הכא ותיכלון ולא תחובון קדם יי למיכל על דמא וקריבו כל עמא גבר תוריה בידיה
35 בליליא ונכסו תמן: ובנא שאול מדבחא קדם יי יתיה שרי למבני מדבחא קדם יי:
36 ואמר שאול נחות בתר פלשתאי בליליא ונקטול בהון עד מנהר צפרא ולא
נשאר בהון אנש ואמרו כל דתקין בעינך עביד ואמר כהנא נתקרב הלכא ונשאל
במימרא דיי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et liberavit Dñs in die illo Israelem: & facientes prælium attigerunt usque Bethaven. Et homo Israel angustiatus erat in die illo: & adjuravit Saul populum, dicens: Maledictus vir qui comederit panem usq; ad vesperum quoad ulciscar de auctoribus inimicitiarum mearum: & non gustavit omnis populus panem. Et omnes incolæ terræ intraverunt in sylvam, & fuit mel super facies agri. Et venit populus ad sylvam, & ecce fluxus mellis, & non erat qui referret manum suam ad os suum; quia timuit populus à juramento. Et Jonathan non audivit quando adjuravit pater suus populum, & extendit caput baculi qui in manu ejus, & intinxit illud in favo mellis, & retulit manum suam ad os suum, & illuxerunt oculi ejus. Et respondit vir unus de populo & dixit: Adjurando adjuravit pater tuus populū dicens: Maledictus vir qui comederit panem hodie; & fatigatus est populus. Et dixit Jonathan: Turbavit pater meus populum terræ: videte nunc quòd illuxerunt oculi mei quòd gustavi pauxillū mellis hoc. Enimverò si comedendo comedisset hodie populus ex præda auctorū inimicitiæ quam invenit, etenim nunc non magna percussio Pelisthæorum? Et occiderunt in die illo in Pelisthæis à Michmas usq; ad planiciem Ajalon: & fatigatus est populus nimis. Et respexit populus super prædam: & ceperunt oves & boves & filios boum, & jugulaverunt super terram, & comederunt populus super sanguinem. Et indicarunt Sauli dicentes: Ecce populus peccant ante Dñm comedendo super sanguinem: & dixit, Prævaricati estis: afferte ad me hodie lapidem magnū. Et dixit Saul: Dispergimini in populo, & dicetis illis: Afferte ad me vir bovem suum, & vir pecudem suam, & mactabitis hic & comedetis, & non peccabitis ante Dñm comedendo super sanguinem: & attulerunt omnis populus vir bovem suum in manu sua in nocte, & jugulaverunt ibi. Et struxit Saul altare ante Dñm: illud cœpit ædificare altare ante Dñm. Et dixit Saul: Descendamus post Pelisthæos in nocte, & occidemus in illis quousque luceat aurora, & non relinquemus in illis hominem: & dixerunt, Quod statutum in oculis tuis fac. Et dixit sacerdos: Ascendemus huc, & rogabimus in dicto Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܘܦܪܩ ܡܪܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܩܪܒܐ ܥܒܪ ܒܝܬ ܐܘܢ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. *
24 ܘܩܪܒ ܫܐܘܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܥܡܐ. ܠܝܛ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܥܕܡܐ *
25 ܠܪܡܫܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܦܪܥ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ. ܘܠܐ ܛܥܡܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܚܡܐ. * ܘܐܪܓܘ
26 ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܥܠܘ ܠܥܒܐ. ܘܗܘܐ ܕܒܫܐ ܒܥܒܐ ܥܠ ܐܦܝ ܚܩܠܐ. ܘܪܕܐ ܗܘܐ ܕܒܫܐ. * ܘܠܐ
27 ܐܘܫܛ ܐܢܫ ܐܝܕܗ ܠܦܘܡܗ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܗܘܐ ܥܡܐ ܡܢ ܡܘܡܬܐ. * ܘܝܘܢܬܢ ܠܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܟܕ
ܐܘܡܝ ܐܒܘܗܝ ܠܥܡܐ. ܘܐܘܫܛ ܪܫܐ ܕܫܒܛܐ ܕܒܐܝܕܗ. ܘܨܒܥܗ ܒܟܘܪܬܐ ܕܕܒܫܐ. ܘܐܗܦܟ
28 ܐܝܕܗ ܠܦܘܡܗ. ܘܢܗܪܝ ܥܝܢܘܗܝ. * ܘܥܢܐ ܓܒܪܐ ܡܢ ܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܝܘܢܬܢ.
ܡܘܡܝܘ ܐܘܡܝ ܐܒܘܟ ܠܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܝܛ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܝܘܡܢܐ. ܘܐܬܠܐܝ
29 ܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ. ܕܠܚܗ ܐܒܝ ܠܐܪܥܐ. ܚܙܘ ܕܢܗܪܝ ܥܝܢܝ ܕܛܥܡܬ ܩܠܝܠ ܡܢ ܕܒܫܐ
30 ܗܢܐ. * ܘܐܦ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܟܠ ܥܡܐ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܒܙܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܐܫܟܚ. ܡܛܠܗܢܐ ܗܘ
31 ܠܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܬ ܡܚܘܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܡܚܝܢ ܦܠܫܬܝܐ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܡܟܡܫ ܠܐܝܠܘܢ.
32 ܘܐܬܠܐܝ ܥܡܐ ܛܒ. * ܘܐܬܚܒܛ ܥܡܐ ܥܠ ܒܙܬܐ. ܘܢܣܒܘ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ ܘܥܓܠܐ. ܘܢܟܣܘ
33 ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܟܠܘ ܥܡܐ ܥܠ ܕܡܐ. * ܘܚܘܝܘ ܠܫܐܘܠ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܥܡܐ ܚܛܘ ܠܡܪܝܐ.
ܘܐܟܠܝܢ ܥܠ ܕܡܐ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܐܥܘܠܬܘܢ. ܓܢܘܪܘ ܠܝ ܝܘܡܢܐ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ.
34 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܐܬܦܪܫܘ ܒܥܡܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܐܝܬܘ ܠܝ ܐܢܫ ܬܘܪܗ.
ܘܐܢܫ ܐܡܪܗ. ܘܢܟܘܣܘ ܗܪܟܐ. ܘܠܐ ܬܚܛܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܘܬܐܟܠܘܢ ܥܠ ܕܡܐ. ܘܩܪܒܘ ܟܠܗ ܥܡܐ.
35 ܐܢܫ ܬܘܪܗ ܒܐܝܕܗ ܒܠܠܝܐ. ܘܢܟܣܘ ܬܡܢ. * ܘܒܢܐ ܬܡܢ ܫܐܘܠ. ܡܕܒܚܐ
36 ܠܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܢܚܘܬ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ ܒܠܠܝܐ. ܘܢܒܙܘܙ ܐܢܘܢ. ܥܕܡܐ ܕܢܢܗܪ
ܨܦܪܐ. ܘܠܐ ܢܫܒܘܩ ܡܢܗܘܢ ܐܢܫ. ܘܐܡܪܘ. ܟܠ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ ܢܥܒܕ.

Sic liberavit Dominus Israelem in die illa. 23
Cúmque transiret præliũ inter Aven & viros
Israelis,. Accedens Saul eodem die; dixit ad 24
populũ, Maledictus esto vir qui comederit ci-
bum usque ad vesperam, donec vindictam
sumpsero ab hostibus meis: & non gustave-
runt universus populus cibum. Et quamvis 25
totã illam terrã perlustrâssent, et sylvas ingres-
si essent, essétq; mel in sylva super faciẽ agri,
fluerétque mel; Nemo tamen extendit manũ 26
suam ad os suũ, quia timebat popul9 abjurati-
onẽ. Jonathan verò qui non audiverat quan- 27
do adjuravit pater suus populum, extendens
summitatẽ baculi quẽ manu suâ *gestabat*, in-
tinxit eum in favũ mellis, advertitque manũ
suã ad os suum, & illuminati sunt oculi ejus.
Respondens autem quidã ex populo dixit ad 28
Jonathan, Strictè adjuravit pater tu9 populũ,
dicens; Maledict9 esto vir qui cibũ comederit
hodiè (& verò exagitat9 erat populus.) Dixit 29
Jonathan, Conturbavit pater meus terrã: vi-
dete ut lumen receperint oculi mei quòd pa-
rũ ex hoc melle gustaverim. Imò verò quia 30
non comedit hodiè popul9 è præda hostiũ su-
orũ quam reperit; propterea haud magna est
strages Philistæorũ: Et quidẽ trucidâssemus 31
hodiè Philistæos à Machmas Ilon. Verùm po-
pul9 cùm esset admodũ exagitatus, Inhiavit 32
popul9 prædæ, & abducentes pecudes, ac bo-
ves, vitulósque, mactaverũt sup terrã, et come-
derunt popul9 sup sanguine. Quod cùm nun- 33
tiâssent Sauli, et dixissent ei, Ecce popul9 pec-
caverũt in Dñm, & comedunt sup sanguine;
respõdit Saul, Iniquè egistis, excidite mihi ho-
diè lapidẽ magnũ. Rursum ait Saul, Excurrite 34
p populũ, & dicite eis, Adducite quisq; bovẽ
suũ, & quisque ovẽ suã, & mactate hic, & ne
peccetis in Dñm, & comedatis sup sanguine:
adduxerũt ergò totus popul9 quisq; bovẽ suũ
manu suã nocte, & mactaverũt illic. Et ædi- 35
ficavit ibi Saul arã Dño. Dixítque Saul, De- 36
scendamus post Philistæos, & prædemur eos
quoad illucescat aurora, nec relinquamus ex
eis quenquam, Dixerunt, Quicquid bonum
fuerit in oculis tuis, faciemus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * وخلص الرب بني اسرايل في ذلك اليوم* وحارب رجال بني اسرايل في بيت اون في ذلك اليوم
34 * ودنا ساوول من الشعب في ذلك اليوم* وقال لهم* ملعون يكون الرجل الذي يذوق طعاما الي
35 المساء* حتي ننتقم من اعدايبا* ولم يذق انسان من الشعب طعاما الي المساء* وساروا في الارض
36 كلها* ودخلوا في غيضة* فاذا في الغيضة عسل يسيل من عش النحل* ودخل الشعب في الغيضة
ونظروا الي العسل يسيل* ولم يجسر انسان ان يمد يده اليه ويدخل الي فيه* لان الشعب تخوفوا
27 اللعن واليمين الذي حلفهم بها الملك* فاما يوناثان فلم يسمع حيث حلف ابوه الشعب* ورفع
العصا التي كانت في يده* وغمس راس العصا في ذلك الشهد* وادخل منه الي فيه وذاقه* فاستضا
28 بصره لانه كان اظلم عليه* وكلمه رجل من الشعب وقال له* ان اباك حلف الشعب وقال* ملعون
29 يكون الرجل الذي يذوق اليوم شيا* وجاع الشعب وتعبوا وضعفوا* قال يوناثان* اساء ابي الي
30 الشعب* وابصروا كيف اضاء بصري حيث ذقت من هذا العسل* لان الشعب لم يذق اليوم
31 شيا من نهب اعدايهم* لذلك لم تكن القتلي في اهل فلسطين كثيرين* واما قتلنا منهم اليوم
32 من مخمس ايلون الي هاهنا* وضعف الشعب جدا* وشره نفس الشعب علي النهب* واخذوا غنما
33 وبقرا وعجولا* وذبحوا علي الارض* وجلس الشعب فاكل علي الدم* واخبروا ساوول وقالوا له* قد
اخطا الشعب واجرم امام الرب* لانه اكل علي الدم* قال ساوول* قد اثمتم* اقلعوا لي اليوم من
34 الجبل صخرا كبيرا* وقال ساوول* طوفوا في المعسكر* وقولوا للشعب يقدم كل امري منهم ثور
وكبشه ويذبحه هاهنا* ولا تسوا امام الرب وتاكلوا علي الدم* وقدم الشعب كل رجل منهم ثور
35 36 وذبحه هناك في تلك الليلة* وبنا هناك ساوول مذبحا للرب* وحيث بدا ان يبني مذبحا للرب
قال ساوول* ننزل الي اهل فلسطين* ونقتل منهم الي الصباح* ولا ندع منهم رجلا* قالوا
الشعب* نفعل كما امرتنا به واحببت*

Et servavit Dominus Israelitas eo die: 23
eodemq; die bellum gesserunt Israelitæ in
Beth-aven. Accessit etiã Saul ad populum 24
eodem die, & dixit eis, Maledictus sit vir
qui cibum gustaverit ad vesperam usque,
donec ultionem sumamus ab inimicis no-
stris; quare nemo ex populo cibũ gustavit
ad vesperã usque. Et obierunt totam illam 25
terram, & ingressi sylvam quandam, ecce
erat in sylva mel decurrens ex apum nido.
Et implicuit se populus in sylva, videruntque 26
que mel decurrens; at nemo ausus est ma-
nũ suã ad illud extendere, & in os suum
immittere; quoniam populus timebat ma-
ledictionem & juramentum quo astrinxe-
rat eos rex. Jonathan autem non audie- 27
rat cùm adjuravit pater ejus populũ; qua-
re elato baculo quem manu tenebat, fasti-
gium baculi in favũ illum intingens, im-
misit aliquid ex eo in os suum; quod cùm
gustâsset, lumen receperunt oculi ejus; cali-
go enim occupaverat eum. Allocutus 28
autem est eum vir quidam ex populo, &
dixit ei, Sanè pater tuus populum adjura-
vit, dicens; Maledictus sit homo qui quic-
quã gustaverit hodiè (populus autem fame
laborabat & lassus ac debilis erat.) Dixit 29
Jonathan, Peccavit pater meus in popu-
lum: videte quomodo illustrata est acies
mea ubi gustavi ex hoc melle. Quia popu- 30
lus nihil hodiè gustavit è præda inimico-
rum suorum; propterea confossi ex Pale-
stinis non sunt multi: Et verò confodisse- 31
mus ex eis hodiè à Machmas Ailon huc
usque. Cùm ergò populus admodum lan-
gueret, Avidè apprehenderunt populus præ- 32
dam; & accipientes oves, boves, ac vitu-
los, mactaverunt super terram: & sedens
populus comedit super sanguinẽ. Et indi- 33
caverunt Sauli, ac dixerunt ei, Jam pec-
cavit populus, & deliquit coram Domino,
quia comedit super sanguinem. Dixit Saul,
Jam crimen commisistis, eruite mihi ho-
diè è monte lapidem magnũ. Dixit quo- 34
que Saul, Perlustrate castra, & dicite po-
pulo ut afferat quilibet eorum taurum su-
um, & hircum suum, & mactet e-
um istic; & ne peccetis coram Do-
mino, & comedatis super sangui-
nem; attulitque populus, quilibet ex eis,
taurum suum, & mactavit eum ibi
eã nocte. Tum extruxit ibi Saul altare 35
Domino. Et cùm cœpisset extruere alta- 36
re Domino, dixit Saul, Descendamus ad
Philistæos, & occidamus ex eis usque ma-
nè, & ne relinquamus ex eis quenquam.
Ait populus, Faciemus prout jusseris no-
bis, & volueris.

שמואל א: יד

37 וישאל שאול באלהים הארד אחרי פלשתים התתנם ביד ישראל ולא ענהו ביום ההוא׃
38 ויאמר שאול גשו הלם כל פנות העם ודעו וראו במה היתה החטאת הזאת היום׃
39 כי חי יהוה המושיע את ישראל כי אם ישנו ביונתן בני כי מות ימות ואין ענהו מכל העם׃
40 ויאמר אל כל ישראל אתם תהיו לעבר אחד ואני ויונתן בני נהיה לעבר אחד ויאמרו העם אל שאול הטוב בעיניך עשה׃
41 ויאמר שאול אל יהוה אלהי ישראל הבה תמים וילכד יונתן ושאול והעם יצאו׃
42 ויאמר שאול הפילו ביני ובין יונתן בני וילכד יונתן׃
43 ויאמר שאול אל יונתן הגידה לי מה עשיתה ויגד לו יונתן ויאמר טעם טעמתי בקצה המטה אשר בידי מעט דבש הנני אמות׃
44 ויאמר שאול כה יעשה אלהים וכה יוסף כי מות תמות יונתן׃
45 ויאמר העם אל שאול היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל חלילה חי יהוה אם יפל משערת ראשו ארצה כי עם אלהים עשה היום ויפדו העם את יונתן ולא מת׃
46 ויעל שאול מאחרי פלשתים ופלשתים הלכו למקומם׃
47 ושאול לכד המלוכה על ישראל וילחם סביב בכל איביו במואב ובבני עמון ובאדום ובמלכי צובה ובפלשתים ובכל אשר יפנה ירשיע׃
48 ויעש חיל ויך את עמלק ויצל את ישראל מיד שסהו׃
49 ויהיו בני שאול יונתן וישוי ומלכי שוע ושם שתי בנתיו שם הבכירה מרב ושם הקטנה מיכל׃
50 ושם אשת שאול אחינעם בת אחימעץ ושם שר צבאו אבינר בן נר דוד שאול׃
51 וקיש אבי שאול ונר אבי אבנר בן אביאל׃

Versio VUL. LAT.

37 Et consuluit Saul Dñm, Num
persequar Philisthiim? si tra-
des eos in man⁹ Israel? Et non
38 respondit ei in die illa. Dixitq;
Saul, Applicate huc universos
angulos populi: & scitote, &
videte, per quē acciderit pec-
39 catū hoc hodié. Vivit Dñs sal-
vator Israel, quia si per Jona-
tham filiū meū factū est, absq;
retractatione morietur. Ad ꝙ
null⁹ cōtradixit ei de omni po-
40 pulo. Et ait ad universū Israel;
Separamini vos in partē unā,
& ego cū Jonatha filio meo
ero in parte altera. Responditq;
que popul⁹ ad Saul; Quod bo-
nū videtur in oculis tuis, fac.
41 Et dixit Saul ad Dñm Deum
Israel; Dñe Deus Israel, da in-
diciū: quid est ꝙ non respon-
deris servo tuo hodié? Si in
me, aut in Jonatha filio meo, est
iniquitas hæc, da ostensionem:
aut si hæc iniquitas est in po-
pulo tuo, da sanctitatē. Et de-
prehens⁹ est Jonathas & Saul,
42 popul⁹ autē exivit. Et ait Saul;
Mittite sortē inter me, & inter
Jonatham filiū meū. Et capt⁹
43 est Jonathas. Dixit autē Saul
ad Jonatham, Indica mihi
quid feceris. Et indicavit ei Jo-
nathas, & ait; Gustans gustavi
in summitate virgæ, quæ erat
in manu mea, paululū mellis,
44 & ecce ego morior. Et ait Saul,
Hæc faciat mihi De⁹, et hæc
addat, quia morte morieris Jo-
45 natha. Dixitq; popul⁹ ad Saul,
Ergóne Jonathas morietur,
qui fecit salutē hanc magnā in
Israel? hoc nefas est: vivit
Dñs, si ceciderit capill⁹ de ca-
pite ej⁹ in terrā, quia cū Deo
operatus est hodié. Liberavit
ergò popul⁹ Jonatham, ut non
46 moreretur. Recessitq; Saul, nec
persecut⁹ est Philisthiim: porrò
Philisthiim abierunt in loca
47 sua. Et Saul, confirmato regno
super Israel, pugnabat per cir-
cuitū adversū omnes inimicos
ej⁹, contra Moab, & filios Am-
mon, & Edom, & reges Soba,
& Philisthæos: & quocunq;
48 se verterat, superabat. Con-
gregatoq; exercitu, percussit
Amalec, & eruit Israel de ma-
49 nu vastatorū ej⁹. Fuerunt autē
filii Saul, Jonathas, & Jessui, &
Melchisua: & nomina duarū
filiarū ej⁹, nomen primogenitæ
Merob, & nomen minoris
50 Michol. Et nomen uxoris Saul,
Achinoam filia Achimaas: &
nomen principis militiæ ejus
Abner, filius Ner, patruelis
51 Saul. Porrò Cis fuit pater
Saul, & Ner pater Abner,
filius Abiel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ τὸν Θεὸν, Εἰ καταβῶ
ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων; εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς
χεῖρας Ἰσραήλ; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ
38 ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Προσαγάγετε
ἐντεῦθα πάσας τὰς γωνίας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ γνῶ-
τε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη
39 σήμερον. Ὅτι ζῇ κύριος ὁ σώσας τὸν Ἰσραὴλ,
ὅτι ἐὰν ἀποκριθῇ κατὰ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ μου,
θανάτῳ ἀποθανεῖται. καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμε-
40 νος ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπε παντὶ ἀν-
δρὶ Ἰσραὴλ, Ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς δουλείαν, καὶ
ἐγὼ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς δουλεί-
αν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ, Τὸ ἀγαθὸν
41 ἐνώπιόν σου ποίει. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Κύριε ὁ
Θεὸς (ζ) Ἰσραὴλ, τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθης τῷ
δούλῳ σου σήμερον; (η) εἰ ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν Ἰωνά-
θαν τῷ υἱῷ μου ἡ ἀδικία, κύριε ὁ Θεὸς Ἰσρα-
ὴλ δὸς δήλους. καὶ ἐὰν τάδε (θ) εἴπῃ, Δὸς δὴ τῷ
λαῷ σου Ἰσραὴλ, δὸς δὴ ὁσιότητα. καὶ κληροῦται
42 Ἰωνάθαν καὶ Σαοὺλ, καὶ ὁ λαὸς ἐξῆλθε. Καὶ
εἶπε Σαοὺλ, (ι) Βάλλετε ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀ-
ναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ μου. ὃν ἂν κατακλη-
ρώσηται κύριος, ἀποθανέτω. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς
πρὸς Σαοὺλ, Οὐκ ἔστι τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ κατε-
κράτησε Σαοὺλ τοῦ λαοῦ, καὶ βάλλουσιν ἀναμέσον
αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ
43 κατακληροῦται Ἰωνάθαν. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς
Ἰωνάθαν, Ἀπάγγειλόν μοι τί πεποίηκας. καὶ
ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε, (κ) Γεύ-
ματι ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τοῦ σκήπτρου τοῦ
ἐν τῇ χειρί μου βραχὺ (λ) μέλι, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
44 ἀποθνήσκω. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ, Τάδε ποι-
ήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ
45 ἀποθανῇ σήμερον. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς
Σαοὺλ, Εἰ σήμερον θανατωθήσεται ὁ ποιήσας τὴν
(μ) σωτηρίαν τὴν μεγάλην (ν) ταύτην ἐν Ἰσ-
ραήλ; ζῇ κύριος, εἰ (ξ) πεσεῖται τῆς τριχὸς τῆς κε-
φαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐποί-
ησε τὴν ἡμέραν ταύτην. καὶ προσηύξατο ὁ λαὸς
περὶ (ο) Ἰωνάθαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ
46 ἀπέθανε. Καὶ ἀνέβη Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλ-
λοφύλων· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τό-
47 πον αὐτῶν. Καὶ Σαοὺλ ἔλαχε τοῦ (π) βασιλεύειν,
κατακληροῦται ἔργον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐπολέμει
κύκλῳ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Μω-
άβ, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἐ-
δὼμ, καὶ εἰς τὸν (ρ) Βαιθαιὼρ, καὶ εἰς βασιλέα Σου-
βὰ, καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους· οὗ ἂν ἐστράφη, ἐσώζε-
48 το. Καὶ ἐποίησε δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἀ-
μαλήκ. καὶ (σ) ἐξείλατο τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν
49 καταπατούντων αὐτόν. Καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Σαοὺλ
Ἰωνάθαν, καὶ (τ) Ἰεσσιοὺ, καὶ Μελχισοὺ. καὶ ὀνόμα-
τα τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ, ὄνομα τῇ (υ) πρω-
τοτόκῳ Μερὸβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Μελ-
50 χόλ. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀχινοὸμ,
θυγάτηρ Ἀχιμάας. καὶ ὄνομα τῷ (φ) ἀρχιστρα-
τήγῳ αὐτοῦ Ἀβεννὴρ, υἱὸς Νὴρ, υἱοῦ οἰκείου
51 Σαούλ. Καὶ Κὶς πατὴρ Σαοὺλ, καὶ Νὴρ πατὴρ
(χ) Ἀβεννὴρ υἱὸς Ἰαμὶν, υἱοῦ Ἀβιήλ.

MS. A. (ζ) Ἰσραὴλ, ὅτι (η) ἢ (θ) εἴπῃς τῷ λαῷ σου Ἰσραὴλ, Δὸς (ι) [illegible] (κ) Γευσάμενος (λ) μέλι, καὶ ἰδοὺ (μ) σωτηρίαν (ν) ταύτην ἐν Ἰσραὴλ (ξ) πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς (ο) Ἰωνάθαν τῇ (π) βασιλείᾳ ἐπὶ Ἰσραὴλ. καὶ ἐπολέμει (ρ) Βεθώρ, (σ) ἐξείλατο (τ) Ἰσουὶ, καὶ Μελχισουέ. (υ) πρωτοτόκῳ Μελχόλ. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ (φ) ἀρχιστρατήγῳ Ἀβεννὴρ, (χ) Ἀβεννὴρ υἱὸς Ειαμ[illegible]

37 *Et interrogavit Saul Deum, Si*
descendero post alienigenas, si tra-
des eos in man⁹ Israel? Et non re-
spondit ei in die illa. Et dixit
38 *Saul, Adducite huc omnes angu-*
los Israel, & cognoscite, & vi-
dete, in quo factū est peccatū hoc
hodié. Quoniam vivit Dominus,
39 *qui salvavit Israel; quia si re-*
sponderit contra Jonathan filiū
meum, morte morietur. Et non e-
rat respondens de omni populo. Et
40 *dixit omni viro Israel, Vos eritis*
in (y) servitutem: & ego, & Jo-
nathan filius meus erimus in ser-
vitutē. Et dixit popul⁹ ad Saul,
Quod bonū corā te, fac. Et dixit
41 *Saul, Domine Deus Israel, (z)*
Quid, quòd non respondisti ser-
vo tuo hodié? Si in me, vel in
Jonathan filio meo injustitia;
Domine De⁹ Israel, da manifesta-
tiones. Et si hæc dixerit, Da nunc
populo tuo Israel, da nunc sancti-
tatē. Et sorte capitur Jonathan
& Saul, & popul⁹ egress⁹ est. Et
42 *dixit Saul, (aa) Jacite inter me,*
et inter Jonathan filiū meū: (bb)
Quemcunq; sorte ceperit Domi-
nus, moriatur. Et dixit populus ad
Saul, Non est verbū hoc. Et præ-
valuit Saul populo, et jaciunt inter
eū & inter Jonathan filiū ej⁹: &
sorte capitur Jonathan. Et dixit
43 *Saul ad Jonathan, Annuntia mi-*
hi, quid fecisti. Et annuntiavit ei
Jonathan, & dixit; Gustans gu-
stavi in summo sceptro, quod in
manu mea, breve mel: & ecce ego
44 *morior. Et dixit ei Saul, Hæc fa-*
ciat mihi De⁹, & hæc adjiciat;
45 *quia morte morietur hodié. Et*
dixit populus ad Saul; Si hodie
morti tradetur, qui fecit salutem
magnā hanc in Israel? (cc) Vivit
Domin⁹, si cadet capill⁹ de capite
ej⁹ super terrā: quoniā (dd) popul⁹
Dei fecit diem hanc. Et oravit po-
pulus pro Jonathan in die illo, &
46 *non est mortuus. Et ascendit Saul*
à post alienigenas: & alienigenæ
47 *abierunt ad locū suū. Et (ee) Saul*
sorte cœpit regnare, sorte capit o-
pus super Israel. Et oppugnabat in
circuitu omnes inimicos suos in
Moab, et in filios Ammon, & in
filios Edom, et in Bæthæor, et in re-
gē Suba, & in alienigenas: quo-
cunq; se vertebat, salvabatur. Et
48 *fecit virtutē, et percussit Amalec.*
Et eruit Israel de manu conculcan-
49 *tiū eū. Et fuerunt filii Saul,*
Jonathan, & Jessiu, & Melchisu.
Et nomina duarū filiarū ejus: no-
men primogenitæ Merob, & no-
50 *men secundæ Melchol. Et nomen*
uxori ej⁹ Achinoom, filia Achima-
as. Et nomen principi militiæ ejus
Abenner, fili⁹ (ff) Ner, filius proprii
51 *Saul. Et Cis pater Saul, &*
Ner pater Abenner, (gg) filius Ja-
min filii Abiel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

37 ושאל שאול במימרא דיי האחות בתר פלשתאי התמסרנון ביד ישראל ולא קביל
38 צלותיה ביומא ההוא: ואמר שאול אתקרבו הלכא כל רישי עמא ודעו וחזו במן הות
39 חובא הדין יומא דין: ארי קים הוא יי דפריק ית ישראל ארי אלו איתוהי ביונתן ברי ארי
40 אתקטלא יתקטל ולית דמתיב ליה מכל עמא: ואמר לכל ישראל אתון תהון לעברא
41 חד ואנא ויונתן ברי נהי לעברא חד ואמרו עמא לשאול דתקין בעינך עביד: ואמר שאול
42 קדם יהוה אלהא דישראל איתנה בקשוט ואתאחד יונתן ושאול ועמא נפקו: ואמר
43 שאול רמו עדבין בינא ובין יונתן ברי ואתאחד יונתן: ואמר שאול ליהונתן חוי לי מה
עבדתא וחוי ליה יהונתן ואמר מטעם טעמית בריש שוטיתא דבידי זעיר דובשא הא
44 אנא חיב לממת: ואמר שאול כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף ארי ממת תמות יונתן: ואמר
45 עמא לשאול היונתן יתקטיל די עבד פורקנא רבא הדין בישראל חס קים הוא יי אם יפול
מסער רישיה לארעא ארי קדם יי גלי דבשלו עבד יומא דין ופרקו עמא ית יונתן ולא
46 מית: וסליק שאול מבתר פלשתאי ופלשתאי אזלו לאתריהון: ושאול אצלח במלכותא
47 על ישראל ואגיח קרבא סחור סחור בכל בעלי דבבוהי במואב ובבני עמון ובאדום
48 ובמלכי צובה ובפלשתאי ובכל אתר דמתפני מחיב: וכנש משרין ומחא ית דבית עמלק
49 ושיזיב ית ישראל מיד בזוזיהון: והוו בני שאול יונתן וישוי ומלכישוע ושום תרתין
50 בנתיה שום רבתא מירב ושום זעירתא מיכל: ושום אתת שאול אחינועם בת אחימעץ
51 ושום רב חיליה אבינר בר נר אח אבוהי דשאול: וקיש אבוהי דשאול ונר אבוהי דאבנר
בר אביאל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

37 Et rogavit Saul in dicto Dñi: Num descendam post Pelisthæos? num trades
eos in manus Israel? et non accepit orationé suā in die illo. Et dixit Saul:
38 Accedite huc omnia capita populi, et cognoscite et videte in quo fuit cul-
39 pa hæc hodie. Nam permanens ipse Dñs qui liberavit Israel, ꝙ si est illud
in Jonathan filio meo, ꝙ occidendo occidetur: et non erat qui responde-
40 ret illi ex omni populo. Et dixit oñi Israel: Vos eritis in transitu uno, ego
autem et Jonathan fili⁹ me⁹ erim⁹ in transitu altero: et dixerunt popul⁹ ad
41 ad Saul, Quod statutū in oculis tuis fac. Et dixit Saul ante Dñm Deū Is-
rael, Venire fac eū in veritate: et comprehens⁹ est Jonathan et Saul: et po-
42 pul⁹ exierunt. Et dixit Saul: Jacite sortem inter me et inter Jonathan filiū
43 meū: et comprehensus est Jonathan. Et dixit Saul ad Jonathan: Indica mi-
hi quid fecisti: et indicavit illi Jonathan, et dixit, Gustando gustavi in ca-
pite baculi qui in manu mea, paululum mellis: ecce ego obligat⁹ ad morté.
44 Et dixit Saul: Sic faciat Dñs mihi et sic addat, ꝙ moriendo morieris Jo-
45 nathan. Et dixit popul⁹ ad Saul: Num Jonathan occidetur, qui fecit libera-
tionem magnam hanc in Israel? absit: Permanens ipse Dñs, si ceciderit ex
capillo capitis ejus ad terram: quia ante Dñm manifestum quòd in igno-
46 rantia fecit hodie: et liberarunt populus Jonathan, et non est mortuus. Et
47 ascendit Saul de-post Pelisthæos, et Pelisthæi ierunt ad loca sua. Et Saul
prosperat⁹ est in regno super Israel, et inivit bellū circū circa cum omni-
bus auctoribus inimicitiarū ejus in Moab, et in filiis Ghamon, et in Edom,
48 et in regibus Szoba, et in Pelisthæis: et in omni loco quocunque respicie-
bat subjugabat. Et congregavit exercitum, et percussit [*homines*] domūs
49 Ghamalek: et eruit Israel de manu direptorū suorū. Et fuerunt filii Saul,
Jonathan, et Isvi et Malchisuah: et nomen duarū filiarū ej⁹, nomen ma-
50 gnæ, Merab; et nomen parvæ, Michal. Et nomen uxoris Saul Ahhinogham
filia Ahhi-Maghaz: et nomen magistri exercitūs ej⁹ Abner fili⁹ Ner pa-
51 trui ipsi⁹ Saul. Et Kis pater ipsi⁹ Saul, et Ner pater ipsi⁹ Abner filius Abiel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܐܠܗܐ. ܐܚܘܬ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܬܫܠܡ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܕܐܝܣܪܝܠ.
38 ܘܠܐ ܥܢܝܗܝ ܡܪܝܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܩܪܘܒܘ ܠܟܐ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ ܕܥܡܐ. ܘܕܥܘ ܘܚܙܘ
39 ܒܡܢܐ ܗܘܬ ܚܛܝܬܐ ܗܕܐ ܝܘܡܢܐ. * ܡܛܠ ܕܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܦܪܩ
ܠܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܢ ܐܝܬ ܒܝܘܢܬܢ ܒܪܝ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ. ܘܠܝܬ ܕܥܢܝܗܝ ܡܢ ܟܠܗ ܥܡܐ.
40 * ܘܐܡܪ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܬܘܢ ܗܘܘ ܒܣܛܪܐ ܚܕ. ܘܐܢܐ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܝ. ܢܗܘܐ ܒܣܛܪܐ
41 ܚܕ. ܘܐܡܪܘ ܥܡܐ ܠܫܐܘܠ. ܟܠ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ ܥܒܕ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܡܪܝܐ
42 ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܒ ܬܡܝܡܘܬܐ. ܘܐܬܐܚܕ ܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ. ܘܢܦܩ ܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ.
43 ܐܪܡܘ ܦܣܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢ ܝܘܢܬܢ ܒܪܝ. ܘܐܬܐܚܕ ܝܘܢܬܢ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܝܘܢܬܢ. ܚܘܝܢܝ ܡܢܐ
ܥܒܕܬ. ܘܚܘܝܗ ܝܘܢܬܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܛܥܡܬ ܩܠܝܠ ܕܒܫܐ ܒܪܫܗ ܕܫܒܛܐ ܕܒܐܝܕܝ. ܡܛܠ
44 ܗܢܐ ܡܐܬ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܝ.
45 ܕܡܡܬ ܬܡܘܬ ܝܘܢܬܢ. * ܘܐܡܪ ܥܡܐ ܠܫܐܘܠ. ܝܘܢܬܢ ܢܡܘܬ. ܕܥܒܕ ܦܘܪܩܢܐ ܠܐܝܣܪܝܠ.
ܚܣ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢ ܬܦܠ ܡܢ ܣܥܪܐ ܕܪܫܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܥܡܗ
46 ܕܐܠܗܐ ܦܪܩ. ܝܘܡܢܐ. ܘܦܪܩܗ ܥܡܐ ܠܝܘܢܬܢ. ܘܠܐ ܡܝܬ. * ܘܗܦܟ ܫܐܘܠ ܡܢ ܒܬܪ
47 ܦܠܫܬܝܐ ܘܦܠܫܬܝܐ ܐܙܠܘ ܠܐܬܪܗܘܢ. * ܘܐܚܕ ܫܐܘܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܟܬܫ
ܥܡ ܩܪܝܒܘܗܝ. ܘܥܡ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. ܥܡ ܡܘܐܒ. ܘܥܡ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܥܡ ܐܕܘܡ. ܘܥܡ ܡܠܟܐ
48 ܕܨܘܒܐ. ܘܥܡ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܠܐܝܟܐ ܕܡܬܦܢܐ ܗܘܐ. ܙܟܐ ܗܘܐ. * ܘܥܒܕ ܚܝܠܐ. ܘܡܚܐ ܠܥܡܠܩܝܐ.
49 ܘܦܨܝ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܙܘܙܝܗܘܢ. * ܘܗܘܘ ܒܢܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܝܘܢܬܢ. ܘܝܫܘܝ.
ܘܡܠܟܝܫܘܥ. ܘܐܫܒܥܠ. ܘܫܡܗܝܢ ܕܬܪܬܝܢ ܒܢܬܗ. ܫܡܗ ܕܩܫܝܫܬܐ. ܢܕܒ. ܘܫܡܗ
50 ܕܙܥܘܪܬܐ. ܡܠܟܝܐܝܠ. * ܘܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ ܕܫܐܘܠ. ܐܚܝܢܥܡ ܒܪܬ ܐܚܝܡܥܨ. ܘܫܡܗ ܕܪܒ ܚܝܠܗ.
51 ܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ ܕܕܗ ܕܫܐܘܠ. * ܘܩܝܫ ܐܒܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܢܝܪ ܒܪ ܐܒܝܐܝܠ. ܐܒܘܗܝ ܕܐܒܢܝܪ.

Dicente autem Saule ad Deum, Descendámne post Philistæos? tradésne eos in manum 37
Israelis? non respondit ei Dominus in illo
die. Quapropter dixit Saul, Admovete húc 38
ad me omnes familias populi, et recognoscite,
atque perspicite qua in re fuerit peccatū hoc
hodié. Vivat enim Dominus qui servavit 39
Israelem; quòd etiamsi fuerit in Jonathane
filio meo, proculdubiò morietur: nec fuit
ullus ex toto populo qui responderit ei. Di- 40
xit etiam toti Israeli, Vos estote à latere uno,
& ego & Jonathan filius meus erimus à late-
re altero Dixerunt populus ad Saulem, Quic-
quid bonum factu tibi videtur, facias. Tum 41
dixit Saul, Domine Deus Israelis, præbe
æquabilitatem: deprehensóque Saule & Jo-
nathane, egressus est populus. Dixitque 42
Saul, Sortimini inter me & Jonathanem fili-
um meum: & deprehensus est Jonathan.
Quare dixit Saul ad Jonathan, Indica mihi 43
quid feceris? & indicavit illi Jonathan, di-
xitque ei, Summitate baculi qui est in ma-
nibus meis, parum mellis gustavi: propter
hoc moriárne? Ait Saul, Sic faciat mihi 44
Deus, & sic addat mihi, quòd omninò mo-
rieris, Jonathan. Dixit populus ad Sau- 45
lem, An Jonathan moreretur, qui compara-
vit salutem Israeli? Absit: vivat Dominus
Deus Israelis, num cadat è pilis capitis ejus
super terram, quandoquidem populum Dei li-
beravit hodié: sic servavit populus Jonatha-
nem, quin moreretur. Reversus est itaque 46
Saul ab insequendis Philistæis: Philistæi ve-
rò abierunt in locum suum. Obtinuit autē 47
Saul regnum Israelis, & bellavit contra vici-
nos suos, & omnes inimicos suos, contra Mo-
ab, & filios Ammon, & Edom, & contra re-
gum Sobæ, & Philistæos: & quocunque se
vertebat, vincebat. Præctereà collecto exer- 48
citu, vastavit Amalecitas, & eripuit Israelem
de manu diripientium eum. Porrò hi erant 49
filii Saulis; Jonathan, & Jasphi, & Melechie-
sus, & Esbesol: nomina verò duarum filia-
rum ejus, nomen majoris, Nadab; nomen ve-
rò minoris, Melchiel. Nomen autem uxoris 50
Saulis, Ahineem filia Ahimees: & nomen
ducis exercitûs ejus, Abner filius Ner patrui
Saulis. Cis autem erat pater Saulis; et Ner 51
filius Abiel, pater Abner.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وقال ساوول بين يدي الرب انزل الى اهل فلسطين تدفعهم في ايدي بني اسرائيل ولم
38 يستجب له الرب في ذلك اليوم * قال ساوول قدموا الى جميع عشاير الشعب لننظر ونعلم ممن
39 كانت هذه الخطية اليوم * وحلف بالرب الذي خلص آل اسرائيل انه ان كانت هذه الخطية
40 ولو في يوناثان ابني لم افارقه حتى اقتله فلم يكلمه انسان من الشعب * ثم قال لجميع الشعب
41 كونوا انتم ناحية وانا وابني يوناثان ناحية * قال الشعب ما احببت ان تصنع فاصنع * قال
ساوول يا رب اسرائيل والاهه بين لنا ما تريد واقترعوا جميعا فاصابت القرعة ساوول ويوناثان
42 43 ونجا الشعب * وقال ساوول اقترع انا ويوناثان ابني فاصابت القرعة يوناثان * قال ساوول ليوناثان
اخبرني ما صنعت فاخبره يوناثان وقال ذقت من العسل براس العصي التي كانت معي في
44 يدي فمن اجل العسل الذي ذقت اموت * قال ساوول هكذا يصنع الله بي وكذلك يزيدني
45 ان لم تمت يوناثان * قال الشعب يموت يوناثان الذي خلص بني اسرائيل نعوذ بالله ان يكون
ذلك * حلفنا بالرب الاهنا ان لا يسقط من شعر راسه شعرة على الارض لانه خلص شعب الله
46 اليوم ونجا الشعب يوناثان ولم يقتل * ورجع ساوول من محاربة اهل فلسطين وانصرف اهل
47 فلسطين الى بلادهم * وصار ملك بني اسرائيل الى ساوول وثبت له وحارب اهل فلسطين وكل
من كان حوله من الاعداء المواييين والادوميين وبني عمون واهل مملكة نصيبين وغيرهم
48 وكان يظفر حيث ما خرج * وجمع الخيل وقتل اهل عمالاق وانقذ بني اسرائيل من الذين كانوا
49 ينهبونهم * وكان لساوول هولاء البنون يوناثان ويشوي وملك يشوع واشباسول وكانت له ابنتان
50 اسم الكبرى ناداب واسم الصغرى ملكال * واسم امراة ساوول احينعام ابنة احيماعص واسم
51 صاحب شرطته ابنار بن نار عم ساوول * وقيس ابو ساوول ونار بن ابيل ابو ابنار

Dixitq; Saul ante Dominum, Descendámne ad Palestinos? tradésne eos in manus Israelitarū? at non respondit illi Dominus eâ die. 37
Dixit Saul, Admovete ad me omnes populi familias, ut videam & sciamus à quo provenerit hoc peccatum hodié. 38
Juravitq; per Dominū qui liberavit Israelitas, quòd si peccatum hoc fuerit vel in Jonathane filio meo, non dimittam eum donec interficiam illū: nemóq; ex populo allocutus est eum. 39
Tum dixit universo populo, Estote vos seorsim; ego verò & filius meus Jonathan seorsim. Dixit populus, Quod facere lubet, facito. 40
Dixit Saul, O Domine Israelis & Deus ejus, ostende nobis quid velis: tum missis simul sortibus, obtigit sors Sauli, & Jonathani; populus verò evasit. 41
Rursum dixit Saul, Subsortiar ego & Jonathan filius meus; obtigitque sors Jonathani. 42
Dixit Saul Jonathani, Narra mihi quid feceris: & narravit ei Jonathan, & ait, Ex melle gustavi extremitate baculi quem mecum habebam in manu mea: num propter mel quod gustavi, moriar? 43
Dixit Saul, Sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, nisi moriaris, Jonathan. 44
Dixit populus, Num moreretur Jonathan qui salvavit Israelitas? Absit ut hoc fiat: Juramus per Dominum Deum nostrum quòd non cadet è pilis capitis ejus ne pilus quidem super terrā, quandoquidem liberavit hodiè populum Dei; sic eripuit populus Jonathanem, nec interfectus fuit. 45
Tum rediit Saul ab oppugnatione Palestinorum; & abierunt Palestini in patriam suam. 46
Porrò regnum Israelitarum factum est Saulis, eique permansit; & pugnavit adversùs Palestinos, & omnes circumjacentes sibi hostes, Moabitas, Adumæos, Ammonitas, incolas regni Nesibin, aliosque: & victor erat quocunque exibat. 47
Paravit quoque robur, interfecit Amalecitas, vindicavitque Israelitas ab his qui prædabantur eos. 48
Habuit autem Saul hos filios; Jonathanem, & Jesui, Melech-Jesu, & Esbesol; duas etiam habuit filias, nomen majoris, Nadab; nomen verò minoris, Melchael. 49
Nomen uxoris Saul, Abinoam filia Abimahas; nomen autem ducis militiæ ejus, Abner filius Ner patrui Saulis. 50
Porrò Cis erat pater Saulis; & Ner filius Abiel erat pater Abneri. 51

שמואל א: טו

: Saul diebus omnibus Pelistim *super* forte bellum fuit Et
52 ויהי המלחמה חזקה על־פלשתים כל ימי שאול
,*virtutis* filium omnem & ,potentem virum omnem Saul vidit &
וירא שאול כל־איש גבור וכל־בן־חיל
.se ad eum *collegit* &
ויאספהו אליו:

CAP. XV. טו

te *ungendum ad* Dominus misit Me :Saul ad Semuel dixit Et
1 ויאמר שמואל אל־שאול אתי שלח יהוה למשחך
vocem *ad* audi nunc & :Israel super suum populum super regem in
למלך על־עמו על־ישראל ועתה שמע לקול
Recensui :exercituum Dominus dicit Sic .Domini verborum
2 דברי יהוה: כה אמר יהוה צבאות פקדתי
,via in illi posuit quid ;Israel ipsi Hamalec fecit quod
את אשר־עשה עמלק לישראל אשר־שם לו בדרך
: Hamalec *percuties* & ,vade Nunc .Ægypto ex *ipsum ascendendo* in
3 בעלתו ממצרים: עתה לך והכיתה את־עמלק
interficies *& :eo super* parces non & :ei quæ omnia perdetis &
והחרמתם את־כל־אשר־לו ולא תחמל עליו והמתה
,agnū ad usq; & bove à ,*sugente* ad usq; & parvulo à ,mulieré ad usq; viro à
מאיש עד־אשה מעלל ועד־יונק משור ועד־שה
, populum Saul congregavit Et .asinum ad usque & camelo à
4 מגמל ועד־חמור: וישמע שאול את־העם
millia decem & ,*peditis* millia ducenta ,Thelaim in eos *recensuit* &
ויפקדם בטלאים מאתים אלף רגלי ועשרת אלפים
, Hamalec civitatem ad usque Saul venit Et .Jehudah *viri*
5 את־איש יהודה: ויבא שאול עד־עיר עמלק
,recedite ,Ite :Chinæum ad Saul Dixitque .*torrente in est insidiatus* &
6 וירב בנחל: ויאמר שאול אל־הקיני לכו סרו
fecisti tu & ,eo cū te *deleam* fortè ne,Hamalechitarū medio de descēdite
רדו מתוך עמלקי פן־אספך עמו ואתה עשיתה
: Ægypto ex *eos ascendendo in* Israel filiis omnibus cum misericordiam
חסד עם־כל־בני ישראל בעלותם ממצרים
Hamalech Saul percussit Et .Hamalech medio de Chinæus recessit &
7 ויסר קיני מתוך עמלק: ויך שאול את־עמלק
Cepitque .Ægypti *facies super* quæ ,Sur te veniente Chavilah à
8 מחוילה בואך שור אשר על־פני מצרים: ויתפש
os ad interfecit populum omnem & ,vivum Hamalech regem Agag
את־אגג מלך־עמלק חי ואת־כל־העם החרים לפי־
bonitatem super & ,Agag *super* populus & ,Saul pepercit Et .gladii
9 חרב: ויחמל שאול והעם על־אגג ועל־מיטב
,bonum *omne super* & ,*agnos super* & ,*pinguium* & ,*bovis* & ,*pecoris*
הצאן והבקר והמשנים ועל־הכרים ועל־כל־הטוב
illud,dissolutū & contemptibile *opificium omne &* : ea perdere noluerunt &
ולא אבו החרימם וכל־המלאכה נמבזה ונמס אתה
: dicendo ,Semuel ad DOMINI verbum fuit Et .perdiderunt
10 החרימו: ויהי דבר־יהוה אל־שמואל לאמר:
est aversus quia ,regem *in* Saul regem constituerim quòd me Pœnitet
11 נחמתי כי־המלכתי את־שאול למלך כי־שב
clamavit & ;Semuel in est iratus & :confirmavit non mea verba &,me *post* à
מאחרי ואת־דברי לא הקים ויחר לשמואל ויזעק
occursum in Semuel *manicavit* Et .nocte tota DOMINUM ad
12 אל־יהוה כל־הלילה: וישכם שמואל לקראת
Saul Venit :dicendo ,Semuel ipsi fuit nunciatūmque :manè in Saul
שאול בבקר ויגד לשמואל לאמר בא־שאול
descenditque,transivit &,circuivit &,*manum* sibi cōstituit ecce & ,Carmel in
הכרמלה והנה מציב לו יד ויסב ויעבר וירד
.Ghilgal in
הגלגל:

Versio VULG. LAT.

52 Erat autē bellū potens adver-
sùm Philisthæos omnibus die-
bus Saul. Nam quemcunq; vi-
derat Saul virū fortē, & aptū
ad præliū, sociabat eum sibi.

CAP. XV.

1 ET dixit Samuel ad Saul; Me misit Dñs, ut ungerem te in regem super populū ejus Israel: nunc ergò audi vocem
2 Dñi. Hæc dicit Dñs exercituum; Recensui quæcunq; fecit Amalec Israeli, quomodò restitit ei in via cùm ascende-
3 ret de Ægypto. Nunc ergò vade, & percute Amalec, & demolire universa ejus: non parcas ei, & non concupiscas ex rebus ipsius aliquid: sed interfice à viro usq; ad mulierem, & parvulū atq; lactentē, bovem & ovē, camelū & asi-
4 num. Præcepit itaq; Saul populo, & recensuit eos quasi agnos: ducenta millia peditū, & decem millia virorum Ju-
5 da. Cúmq; venisset Saul usq; ad civitatem Amalec, tetendit in-
6 sidias in torrente. Dixitq; Saul Cinæo; Abite, recedite, atque descendite ab Amalec, ne fortè involvam te cum eo: tu enim fecisti misericordiā cum omnibus filiis Israel, cùm ascenderent de Ægypto. Et recessit Cinæus de medio Ama-
7 lec. Percussitque Saul Amalec, ab Hevila, donec venias ad Sur, quæ est è regione Ægypti.
8 Et apprehendit Agag regem Amalec vivum: omne autem vulgus interfecit in ore gladii.
9 Et pepercit Saul, & populus, Agag, & optimis gregibus oviū & armentorū, & vestibus & arietibus, & universis quæ pulchra erant, nec voluerunt disperdere ea: quidquid verò vile fuit & reprobum, hoc
10 demoliti sunt. Factū est autem verbū Domini ad Samuel, di-
11 cens; Pœnitet me quòd constituerim Saul regem: quia dereliquit me, & verba mea opere non implevit. Contristatúsq; est Samuel, et clamavit
12 ad Dñm totā nocte. Cumq; de nocte surrexisset Samuel, ut iret ad Saul manè, nuntiatum est Samueli, eò quòd venisset Saul in Carmelum, & erexisset sibi fornicem triumphalem, & reversus transisset, descendissétque in Galgala. Venit ergò Samuel ad Saul, & Saul offerebat holocaustum Domino, de initiis prædarum quæ attulerat ex Amalec.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

52 Καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαούλ. καὶ ἰδὼν Σαοὺλ πάντα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πάντα ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν.

ΚΕΦ. ιε'.

1 ΚΑὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ, Ἐμὲ ἀπέστειλε κύριος χρῖσαί σε εἰς βασιλέα (α) ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ νῦν (β) ἄκουε τῆς φωνῆς κυρίου.
2 Τάδε εἶπε κύριος σαβαὼθ, Νῦν ἐκδικήσω ἃ ἐποίησεν (γ) Ἀμαλὴκ τῷ Ἰσραὴλ, ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντος
3 αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ νῦν πορεύου, καὶ πατάξεις τὸν Ἀμαλὴκ καὶ (δ) Ἱερὶμ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ περιποιήσῃ ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτὸν καὶ ἀναθεματιεῖς αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ φείσῃ ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ ἀπὸ νηπίου ἕως θηλάζοντος, καὶ ἀπὸ μόσχου ἕως
4 προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου ἕως ὄνου. Καὶ παρήγγειλε Σαοὺλ τῷ λαῷ, καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν (ε) Γαλγάλοις τετρακοσίας χιλιάδας ταγμάτων, καὶ τὸν Ἰούδαν τριάκοντα
5 χιλιάδας ταγμάτων. Καὶ ἦλθε Σαοὺλ ἕως τῶν πόλεων (ζ) Ἀμαλὴκ, καὶ ἐνήδρευσεν ἐν
6 τῷ χειμάῤῥῳ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Κιναῖον, Ἄπελθε καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τοῦ Ἀμαληκίτου, μὴ προσθῶ σε μετ' αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος (η) μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἐξέ-
7 κλινεν ὁ Κιναῖος ἐκ μέσου Ἀμαλήκ. Καὶ ἐπάταξε Σαοὺλ τὸν Ἀμαλὴκ ἀπὸ (θ) Εὐιλὰτ
8 ἕως Σοὺρ (ι) ἐπὶ προσώπου Αἰγύπτου. Καὶ συνέλαβε τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν (κ) λαὸν καὶ Ἱερὶμ ἀπέκτει-
9 νεν ἐν στόματι ῥομφαίας. Καὶ περιεποιήσατο Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἀγὰγ ζῶντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν ποιμνίων, καὶ τῶν βουκολίων, καὶ τῶν ἐδεσμάτων, καὶ τῶν ἀμπελώνων, καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ οὐκ (λ) ἐβούλοντο ἐξολοθρεῦσαι αὐτά· καὶ πᾶν ἔργον ἠτιμωμένον καὶ ἐξουδε-
10 νωμένον (μ) ἐξωλόθρευσαν. Καὶ ἐγενήθη ῥῆ-
11 μα κυρίου πρὸς Σαμουὴλ, λέγων, Παρακέκλημαι (ν) ὅτι ἐβασίλευσα τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, ὅτι ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὄπισθέ μου, καὶ τοὺς λόγους μου (ξ) οὐκ ἐτήρησε. καὶ ἠθύμησε Σαμουὴλ, καὶ ἐβόησε πρὸς κύριον ὅλην τὴν νύκτα.
12 Καὶ ὤρθρισε Σαμουὴλ, καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν (ο) Ἰσραὴλ τοπρωΐ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ, λέγοντες, Ἥκει Σαμουὴλ εἰς Κάρμηλον, (π) καὶ ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα. καὶ ἐπέστρεψε τὸ ἅρμα, καὶ κατέβη εἰς Γάλγαλα πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἀνέφερεν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ, (ρ) τὰ πρῶτα τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκεν ἐξ Ἀμαλήκ.

Et fuit bellum validum super alienigenas omnibus diebus Saul. 52
Et videns Saul omnem virum potentem, & omnem virum filium virtutis, & colligebat eos ad se.

CAP. XV.

ET dixit Samuel ad Saul, Me misit Dominus ungere te in regem 1
super Israel. Et nunc audi vocem Domini. Hæc dixit Dominus Sabaoth; Nunc ulciscar, 2
quæ fecit Amalec Israeli, ut occurrit ei in via, ascendente eo ex
Ægypto. Et nunc vade, & percuties Amalec, & (a) Hierim, 3
& omnia quæ ejus: & non reservabis ex eo, & exterminabis eum, & anathemabis eum, & omnia quæ ejus, & non parces (b) ab eo: & interficies à viro, & usque ad mulierem, & ab infante (c) usque ad lactentem, & à vitulo usque ad ovem, & à
camelo usque ad asinum. Et condixit Saul populo, & recensetur eos in Galgalis, (d) quadringenta 4
millia ordinum, & Judam triginta millia ordinum. Et venit 5
Saul usque ad civitates Amalec, & tetendit insidias in torrente.
Et dixit Saul ad Cinæum, Abi 6
& declina de medio Amalecitæ, nè addam te cum eo: & tu fecisti misericordiam cum filiis Israel in ascendendo ipsos ex Ægypto. Et declinavit Cinæus de medio Amalec. Et percussit Saul 7
Amalec ab Euilat usque Sur super faciem Ægypti. Et cepit Agag 8
regem Amalec vivum. Et omnem populum, (e) & Hierim interfecit in ore gladii. Et reservavit Saul, & omnis populus 9
ipsum Agag vivum: & optima gregum, & armentorum, & ferculorum, & vinearum, & omnium bonorum: & noluerunt exterminare ea: & omne opus vile, & contemptum exterminarunt. Et factum est verbum Domini 10
ad Samuel, dicens, (f) Revocavi 11
me, quia regnare feci Saul in regem, quoniam aversus est à post me: et verba mea non servavit. Et tristatus est Samuel; et clamavit ad Dominum totam noctem. Et diluculò surrexit 12
Samuel, et ivit in occursum Israel mané. Et annunciatum est ipsi (g) Saul, dicentes; Venit Samuel in Carmelum, et constituit sibi manum. Et convertit currum, et descendit in Galgala (h) ad Saul: et ecce ipse offerebat holocaustosim Domino, primitias spoliorum, quæ tulit ex Amalec.

MS. A. (α) ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. (β) ἄκουσον τῆς φωνῆς τῶν λόγων κυρίου. (γ) Ἀμαλὴχ (δ) Ἱσρεὶμ καὶ πάντα αὐτοῦ, (ε) Γαλγάλοις δέκα χιλιάδας ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα. Καὶ ἦλθεν (ζ) Ἀμαλὴχ, (η) μετὰ πάντων τῶν (θ) Εὐιλὰ (ι) ἥ ἐπὶ (κ) λαὸν ἐξωλόθρευσεν, * Ἡρεὶμ ἀπέκτεινεν (λ) ἐβούλετο ἐξολεθρεῦσαι (μ) ἐξωλέθρευσεν. (ν) τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, (ξ) οὐκ ἔστησεν. καὶ (ο) τῷ Ἰσραὴλ πρωΐ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Σαμουὴλ, λέγοντες, Ἥκε Σαοὺλ εἰς (π) καὶ ἰδοὺ ἀνέστακεν (ρ) τὰ πρόβατα τῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

52 והות קרבא תקיפא על פלשתאי כל יומי שאול וחזא שאול כל גבר גבר וכל גבר עביד
קרב וכנש יתיה לותיה:

טו

1 ואמר שמואל לשאול יתי שלח יי לרביותך למהוי מלכא על עמיה על ישראל וכען קביל
2 למימר פתגמא דיי: כדנן אמר יי צבאות דכירנא ית דעבד עמלק לישראל דכמן ליה
3 באורחא במסקיה ממצרים: וכען איזיל ותמחי ית דבית עמלק ותגמר ית כל די להון ולא
תחוס עליהון ותקטול מגבר ועד אתתא מעולים ועד ינק מתור ועד אמר מגמל ועד
4 חמר: וכנש שאול ית עמא ומננון באמרי פסחיא מאתן אלפין גברא רגלאי ועסרא אלפין
5 6 ית אנש יהודה: ואתא שאול עד קרתא דבית עמלק וטקיס משריתיה בנחלא: ואמר
שאול לשלמאה איזיל זור אתפרש מגו עמלקאה דלמא אשיצנך עמיה ואת עבדת טיבו
7 עם כל בני ישראל במסקהון ממצרים ואתפרש שלמאה מגו עמלקאה: ומחא שאול ית
8 דבית עמלק מחוילה מעלנא דחגרא די על אפי מצרים: ואחד ית אגג מלכא דבית עמלק
9 כד חי וית כל עמא גמר לפתגם דחרב: וחס שאול ועמא על אגג ועל שפר ענא ותורי
שמניא ופטימיא ועל כל דטב ולא אבו לגמרותהון וכל מדעם דשיט ודבסיר יתהון גמירו:
10 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם שמואל למימר: תבית במימרי ארי אמליכית ית שאול
11 למהוי מלכא ארי תב מבתר פולחני וית פתגמי לא קים ותקיף לשמואל וצלי קדם יי כל
12 ליליא: ואקדים שמואל לקדמות שאול בצפרא ואתחוא לשמואל למימר אתא שאול
לכרמלא והא מתקן ליה תמן אתר לפלגא ביה בזתא ואסתחר ועבר ונחת לגלגלא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit bellum validum super Pelisthæos omnibus diebus Saul: et vidit 52
Saul omnem virum virilem, et omnem virum facientem bellum, & congregavit illum ad se.

CAP. XV.

ET dixit Semuel ad Saul: Me misit Dominus ad ungendum te ut sis rex 1
super populum suum super Israel: & nunc ausculta dicto verbi Dñi. Sic di- 2
cit Dñs Szebaoth: Recordatus sum quod fecit Ghamalek Israeli, qui insidiatus
est ei in via cū ascēderet de Miszraim. Et nunc vade & percuties [*eos qui* 3
sunt] domus Ghamalek, et conficies omne quod illorum, et non parces super
eos: e occides à viro usque ad mulierem, à puero usque ad lactentem, à
bove et usq; ad pecus, à camelo et usq; ad asinū. Et congregavit Saul po- 4
pulum, et numeravit eos in agnis paschalibus, ducenta millia virorum peditum, et decem millia hominum Jehuda. Et venit Saul usq; ad urbem domus 5
Ghamalek, et statuit castra sua in fluvio. Et dixit Saul Salmaah: Vade re- 6
cede, separare de-inter Gamalekæū, ne fortè perdā te cum illo: et tu fecisti bonum cum omnibus filiis Israel cùm ascenderet ex Miszraim: et separatus est Salmaah de inter Ghamalekæum. Et percussit Saul [*viros*] domus 7
Ghamalek à Hhavilah ascensu Hhagra quæ [*est*] super faciem Miszraim.
Et apprehendit Agag regem domus Ghamalek cùm vivus esset, et omnem 8
populum confecit in acie gladii. Et pepercit Saul et popul' super Agag, & 9
super pulcherrimas ovium et boum, et crassa et saginata, et super omne quod
bonum, et non voluerunt conficere ea; et omnem rem quæ vilis & quæ
contemptibilis erat, confecerunt. Et fuit verbum prophetiæ ab-ante Dñm 10
cum Semuel, dicens: Pœnitui in dicto meo quod regnare feci Saul ut esset rex, 11
quia aversus est de-post cultum meū, et verba mea non firmavit: et durum
fuit Semueli, et oravit ante Dñm totā nocte. Et anticipavit Semuel ad oc- 12
cursum Saul in aurora, et nunciatū est Semueli dicendo: venit Saul ad Carmela: et ecce constitutus est illi ibi locus ad dividendū in eo prædam: et
reversus est et transiit et descendit ad Gilgela.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܘܐ ܩܪܒܐ ܥܫܝܢܐ ܥܡ ܦܠܫܬܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܚܙܐ ܗܘܐ ܫܐܘܠ
52 ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܓܢܒܪ. ܘܟܠ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܝܠܐ. ܘܟܢܫ ܗܘܐ ܠܗ ܠܘܬܗ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *
1 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܠܝ ܫܕܪ ܡܪܝܐ ܠܡܡܫܚܟ. ܕܬܗܘܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܥܡܗ.
2 ܘܗܫܐ. ܫܡܥ ܠܩܠܐ ܕܡܠܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܟܝܪ ܐܢܐ ܟܠܗܝܢ
3 ܕܥܒܕ ܥܡܠܩ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܐܘܪܚܐ. ܟܕ ܣܠܩܘ ܗܘܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. * ܗܫܐ. ܙܠ ܡܚܝ
ܠܥܡܠܩܝܐ. ܘܐܘܒܕ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܚܘܣ ܥܠܝܗܘܢ. ܩܛܘܠ ܡܢ ܓܒܪܐ. ܘܥܕܡܐ
ܠܢܫܐ. ܘܡܢ ܛܠܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܢܘܩܐ. ܘܡܢ ܬܘܪܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܪܐ. ܘܡܢ ܓܡܠܐ. ܘܥܕܡܐ
4 ܠܚܡܪܐ. * ܘܐܫܡܥ ܫܐܘܠ ܠܥܡܐ ܟܠܗ ܠܩܪܒܐ. ܘܡܢܐ ܐܢܘܢ ܒܛܠܝܢ. ܡܐܬܝܢ ܐܠܦܝܢ
5 ܪܓܠܝܢ. ܘܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܬܐ ܫܐܘܠ ܥܕܡܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܥܡܠܩ.
6 ܘܐܬܚܪܝ ܒܢܚܠܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܩܝܢܝܐ. ܣܛܘ ܘܙܠܘ. ܘܢܚܬܘ ܡܢ ܓܘ ܥܡܠܩܝܐ. ܕܠܐ
ܐܘܒܕܟܘܢ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܢܬܘܢ ܥܒܕܬܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܟܕ ܣܠܩܘ
7 ܗܘܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܣܛܘ ܩܝܢܝܐ ܡܢ ܓܘ ܥܡܠܩܝܐ. * ܘܡܚܐ ܫܐܘܠ ܠܥܡܠܩܝܐ. ܡܢ ܚܘܝܠܐ
8 ܕܡܥܠܢܐ ܕܫܘܪ ܕܩܕܡ ܡܨܪܝܢ. * ܘܐܚܕ ܠܐܓܓ ܡܠܟܐ ܕܥܡܠܩܝܐ. ܟܕ ܚܝ. ܘܠܥܡܗ ܟܠܗ
9 ܩܛܠ ܒܦܘܡܐ ܕܚܪܒܐ. * ܘܚܣ ܫܐܘܠ ܘܥܡܐ. ܥܠ ܐܓܓ ܡܠܟܐ. ܘܥܠ ܫܘܦܪܐ ܕܥܢܐ ܘܕܬܘܪܐ.
ܘܕܦܛܝܡܐ ܘܕܡܦܛܡܐ. ܘܥܠ ܟܠܗ ܛܒܬܐ. ܘܠܐ ܨܒܘ ܕܢܚܪܡܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܟܠܗ
10 ܩܢܝܢܐ ܕܫܝܛ ܘܡܣܠܝ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. ܠܗ ܐܘܒܕܘ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܘܬ
11 ܫܡܘܐܝܠ ܟܕ ܐܡܪ. * ܬܘܝܬ ܕܐܡܠܟܬܗ ܠܫܐܘܠ ܡܠܟܐ. ܕܗܦܟ ܡܢ ܒܬܪܝ. ܘܡܠܝ ܠܐ
12 ܐܩܝܡ. ܘܐܬܟܪܝ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܘܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܟܠܗ ܠܠܝܐ. * ܘܩܕܡ ܫܡܘܐܝܠ ܒܨܦܪܐ
ܠܐܘܪܥܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܬܚܘܝ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܕܐܬܐ ܫܐܘܠ ܠܟܪܡܠܐ. ܘܗܐ ܩܝܡ ܠܗ ܐܬܪܐ.
ܘܐܬܦܢܝ ܥܒܪ. ܘܢܚܬ ܠܓܠܓܠܐ.

Cúmque validum esset bellum contra Phi- 52
listæos cunctis diebus Saulis, considera-
bat Saul omnem virum strenuum omnem-
que virum robore præditum, & collige-
bat eum ad se.

CAP. XV.

Dixit autem Samuel Sauli, Me misit Do- 1
minus ad ungendum te ut regnares super
Israelem populum suum : nunc audi vo-
cem sermonum Domini. Sic dicit Domi- 2
nus exercituum, Memor sum rerum omni-
um quas fecit Amalec Israeli in itinere
cùm ascenderent ex Ægypto. Vade nunc, 3
trucida Amalecitas, & perde quicquid
possident, & ne parcas eis : occide tam
viros quàm fœminas, & tam juvenes
quàm puerulos, tam boves quàm agnos,
& tam camelos quàm asinos. Indixit er- 4
gò Saul toti populo bellum ; & cùm re-
censuisset eos in Telais, ducenta & decem
millia peditum cum viris Juda, Venit Saul 5
usque ad civitatem Amalec, & altercatus
est in convalle. Tum dixit Saul Cinæis, 6
Deflectite, recedite, & descendite de me-
dio Amalecitarum, ne perdam vos cum eis:
vos enim officium præstitistis omnibus Is-
raelitis cùm ascenderent ex Ægypto : & re-
cesserunt Cinæi de medio Amalecitarum.
Et percussit Saul Amalecum ab Hevila, quæ 7
est in ingressu Sod, quæ est ex adverso
Ægypti. Captóque Agag rege Amalecita- 8
rum vivo, totum populum extinxit acie gla-
dii. Pepercit igitur Saul ac populus Aga- 9
go regi, & pulcherrimis ovium, & boum,
& pinguium, & saginatorum, & cuique rei
optimæ ; & noluerunt ea occidere : omnem
verò supellectilem quæ vilis & abjecta erat
in oculis eorum, illam consumpserunt. Fa- 10
ctúsque est sermo Domini ad Samuelem, di-
cendo, Pœnitet me constituisse Saulem re- 11
gem, quoniam retrocessit à me, & verba mea
eventu minimè comprobavit : quod ægrè fe-
rens Samuel, deprecatus est Dominum totâ
nocte. Quumque manè surrexisset Samuel 12
ut obviàm iret Sauli, indicatum fuit Samueli
abiisse Saulem ad Carmelum ubi paratus fue-
rat ei locus, tum deflexisse, prætergressum es-
se, ac descendisse in Galgalam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

52 * وكان حرب شديد بينهم * وبين اهل فلسطين طول عمر ساوول * ونظر ساوول الي كل رجل
1 جبار وكل رجل بطل * وجمعهم اليه * الفصل الخامس عشر * وقال
صموال لساوول * انا الذي ارسلني الرب لامسحك لتكون ملكا علي اسرايل شعبي * فاسمع
2 الان قول الرب * هكذا يقول الرب القوي * انا عارف ما صنع اهل عمالاق ببني اسرايل في الطريق
3 حيث صعدوا من ارض مصر * فسر الان الي عمالاق * واقتلهم واهلك جميع ما لهم * ولا ترحمهم
بل اقتل الرجال والنساء جميعا * والاحداث والاطفال ايضا واقتل البقر والغنم ايضا والابل والحمير
4 ايضا * وجمع ساوول جميع الشعب للحرب * واحصا عددهم في موضع يقال له طويلا * فكان عددهم
5 ميتي الف رجل وعشرة الف رجل * من بني يهودا * فجاء ساوول الي قرية عمالاق * وهيا الشعب
6 هناك للحرب * وقال ساوول للقينانيين * ميلوا عن العملقانيين وفارقوهم * وانزلوا من بينهم * ليلا
اهلككم معهم * وانتم قد صنعتم معروفا بجميع بني اسرايل حيث صعدوا من ارض مصر *
7 وخرج القينانيون من بين العملقانيين * وحارب ساوول عمالاق وقتلهم اجمعين * من حد حويلا
8 الذي في مدخل سود التي هي متاخمة مصر * واخذ اغاغ ملك عمالاق حيا * وقتل شعبه
9 اجمعين بالسيف * ورحم ساوول والشعب اغاغ الملك * وشفقوا علي حسن الغنم * والبقر السمان
والمطرفات * وعلي كل خيرهم * ولم يعجبهم ان يقتلوا الانعام * ولكن اهلكوا واحرقوا كلما كان
10 11 دنيا حقيرا عندهم * واوحي الرب الي صموال النبي * وقال له * اسفت علي اني صيرت ساوول ملكا
انه رجع عن عهدي * ولم يعمل بما امرته * فشق ذلك علي صموال * وصلي امام الرب ليلته
12 جميعا * وادلج صموال بكرة * وخرج ليلقي ساوول * واخبر صموال ان ساوول قد اتي كرملا
وهو يهيي له موضعا * واقبل وجاز ونزل الي الجلجال *

Quia verò grave bellum erat inter ipsos 52
& inter Palestinos totâ ætate Saulis, con-
siderabat Saul omnem virum gigantem
omnemque virum robustum, & colligebat
eos ad se.

CAP. XV.

Dixit autem Samuel ad Saulem, Ego 1
sum quem Dominus misit ad ungen-
dum te ut esses rex super Israelitas popu-
lum meũ; audi modò sermonem Domini.
Sic dicit Dominus potentissimus, Ego novi 2
quid fecerint Amalecitæ Israelitis in via
cùm ascenderent è terra Ægypti. Vade 3
ergò ad Amalech, & interfice eos, & dis-
perde quicquid habent, & ne miserearis
illorũ; sed interfice viros simul atq; mu-
lieres, adolescentes et infantes etiã; et oc-
cide boves et oves etiã, camelos etiã atq;
asinos. Quapropter convocavit Saul uni- 4
versum populũ ad bellũ, subductoq; eorũ
numero in loco quodã qui dicitur Tavi-
la, fuit numerus eorum ducenta millia pe-
ditum, & decem millia virorum ex filiis
Juda. Et veniens Saul ad civitatem A- 5
malech, instruxit ibi populum ad prælium.
Dixitq; Saul ad Cainæos, Recedite ab 6
Amalecitis, & sejungite vos ab eis, et de-
scendite dè medio eorum, ne fortè disper-
dã vos cum eis; vos enim beneficium ex-
ercuistis in omnes Israelitas cùm ascen-
derent è terra Ægypti. Egressi itaque
Cainæis è medio Amalecitarũ, Bellavit 7
Saul contra Amalech, & interfecit eos
omnes à limite Hevilæ, quæ est ingressu
Sod, quæ est contermina Ægypto. Agag 8
regem Amalech vivum apprehendit, po-
pulum autẽ ejus universum gladio inter-
fecit. Misertusq; est Saul ac popul⁹ regis 9
Agag, et pepercerunt pulcherrimis quibusq;
ovib⁹, et pinguib⁹, & pinguibus præstanti-
busq; bob⁹, et optimis quibusq; rebus eorũ,
nec placuit eis interficere delicatiora; sed
perdiderunt atque combusserunt quicquid
vile et contemptum erat apud ipsos. Reve- 10
lavit autem Dominus Samueli prophetæ,
& dixit eum, Vehementer doleo quòd re- 11
gem constituerim Saulem, quia aversus est
à fœdere meo, nec fecit quod præceperam
ei. Ægrè tulit hoc Samuel, & oravit ad
Dominũ totâ nocte illâ. Et diluculò sur- 12
gente Samuele, egressoq; ad conveniendũ
Saulem, nuntiatũ fuit Samueli quòd Saul
jam iverat Carmelum, & locum ipse sibi
parabat, tum abiens pertransierat, ac de-
scenderat in Galgal.

tu Benedictus : Saul ei dixit & : Saul ad Semuel Venitque
13 ויבא שמואל אל־שאול ויאמר לו שאול ברוך אתה
que Et : Semuel Dixitque .DOMINI verbum statui : DOMINO
14 ליהוה הקימתי את־דבר יהוה : ויאמר שמואל ומה
? audiens ego quam bovis vox & ,meis auribus in hujus pecoris vox
קול־הצאן הזה באזני וקול הבקר אשר אנכי שמע :
populus pepercit quia ;ea adduxerunt Hamalechitis Ex : Saul dixitque
15 ויאמר שאול מעמלקי הביאום אשר חמל העם
: tuo Deo DOMINO sacrificare pro ,bovis & ,pecoris bonitate super
על־מיטב הצאן והבקר למען זבח ליהוה אלהיך
,Permitte : Saul ad Semuel Dixitque .perdidimus residuum &
16 ואת־היותר החרמנו : ויאמר שמואל אל־שאול הרף
,ei dixitque : nocte me ad Domin⁹ est locut⁹ quæ tibi indicabo &
ואגידה לך את אשר דבר יהוה אלי הלילה ויאמרו לו
caput ,tuis oculis in tu parvus si Nonne :Semuel Dixitque .Loquere
17 דבר : ויאמר שמואל הלוא אם־קטן אתה בעיניך ראש
? Israel super regem in DOMINUS te unxitque : tu Israel tribuum
שבטי ישראל אתה וימשחך יהוה למלך על־ישראל :
anathematizabis & ,Abi : dixitque ,via in DOMINUS te misit Et
18 וישלחך יהוה בדרך ויאמר לך והחרמתה את־
.eos ipsos consumere ad usque eum in pugnabis & ,Hamalech peccatores
החטאים את־עמלק ונלחמת בו עד־כלותם אתם :
,spolium ad divertisti sed ,DOMINI voce in audivisti non quid ut Et
19 ולמה לא־שמעת בקול יהוה ותעט אל־השלל
: Semuel ad Saul Dixitque ? DOMINI oculis in malum fecisti &
20 ותעש הרע בעיני יהוה : ויאמר שאול אל־שמואל
me misit qua via in ambulavi & ,DOMINI voce in audivi Quod
אשר שמעתי בקול יהוה ואלך בדרך אשר־שלחני
.perdidi Hamalech & ,Hamalech regem Agag adduxi & ;Domin⁹
יהוה ואביא את־אגג מלך עמלק ואת־עמלק החרמתי :
,anathematis initium bovis & ,pecoris spolio de populus cepit Et
21 ויקח העם מהשלל צאן ובקר ראשית החרם
dixit Et .Ghilgal in tuo Deo DOMINO immolandum ad
22 לזבח ליהוה אלהיך בגלגל : ויאמר
,victimis & , ascensionibus in DOMINI voluntas Nunquid : Semuel
שמואל החפץ ליהוה בעלות וזבחים
intendere :bonum sacrificio præ audire ecce ? Domini voce in audire sicut
כשמע בקול יהוה הנה שמע מזבח טוב להקשיב
,mendacium & ,rebellio divinationis peccatum Quia ? arietum adipe præ
23 מחלב אילים : כי חטאת־קסם מרי ואון
DOMINI verbum reprobasti quòd eò : transgredi Theraphim &
ותרפים הפצר יען מאסת את־דבר יהוה
,Peccavi : Semuel ad Saul Dixitque .rege à te reprobavit &
24 וימאסך ממלך : ויאמר שאול אל־שמואל חטאתי
timui quia ;tua verba & ,DOMINI os sum transgressus quia
כי־עברתי את־פי־יהוה ואת־דבריך כי יראתי את־
,meũ peccatum ergo tolle nunc Et .eorum voce in audivi & ,populum
25 העם ואשמע בקולם : ועתה שא נא את־חטאתי
Semuel Dixitque .DOMINO me incurvabo & ,mecum revertere &
26 ושוב עמי ואשתחוה ליהוה : ויאמר שמואל
,DOMINI verbum reprobasti quia : tecum revertar Non : Saul ad
אל־שאול לא אשוב עמך כי מאסתה את־דבר יהוה
se vertit Et .Israel super regem existendo ab DOMINUS te projecit &
27 וימאסך יהוה מהיות מלך על־ישראל : ויסב
.se scidit & ,ejus pallii alam in apprehendit & : eundum ad Semuel
שמואל ללכת ויחזק בכנף־מעילו ויקרע :
Israel regnum DOMINUS Scidit : Semuel eum ad Dixitque
28 ויאמר אליו שמואל קרע יהוה את־ממלכות ישראל
.te præ bono tuo socio ipsum tradidit & ,hodie te desuper
מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך :

Versio VUL. LAT.

13 Et cùm venisset Samuel ad Saul, dixit ei Saul; Benedictus tu Domino, implevi verbum
14 Domini. Dixítque Samuel; Et quæ est hæc vox gregum, quæ resonat in auribus meis, & armentorum, quam ego audio?
15 Et ait Saul, De Amalec adduxerunt ea: pepercit enim populus melioribus ovibus & armentis, ut immolarentur Dño Deo tuo; reliqua verò occidi-
16 mus. Ait autē Samuel ad Saul; Sine me, et indicabo tibi quæ locut⁹ sit Dñs ad me nocte. Di-
17 xítque ei, Loquere. Et ait Samuel; Nónne cùm parvulus esses in oculis tuis, caput in tribubus Israel factus es? unxítque te Domin⁹ in regem super
18 Israel, Et misit te Dominus in viam, & ait; Vade, & interfice peccatores Amalec, & pugnabis contra eos usque ad inter-
19 necionem eorum. Quarè ergò non audisti vocem Domini: sed versus ad prædam es, & fecisti malum in oculis Domini?
20 Et ait Saul ad Samuelem; Immò audivi vocem Domini, & ambulavi in via per quam misit me Dominus, & adduxi Agag regem Amalec, & Amalec
21 interfeci. Tulit autem de præda populus oves & boves, primitias eorum quæ cæsa sunt, ut immolet Domino Deo suo in
22 Galgalis. Et ait Samuel; Numquid vult Dominus holocausta & victimas, & non potiùs ut obediatur voci Domini? MELIOR est enim obedientia quàm victimæ: & auscultare magis quàm offerre adipem a-
23 rietum. Quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare: & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Pro eo ergò quòd abjecisti sermonem Domini, abjecit te Dominus ne
24 sis rex. Dixítque Saul ad Samuelem; Peccavi, quia prævaricatus sum sermoné Domini, & verba tua, timens populum,
25 & obediens voci eorum. Sed nunc porta, quæso, peccatum meum, & revertere mecum, ut
26 adorem Dominum. Et ait Samuel ad Saul; Non revertar tecum, quia projecisti sermonem Domini, & projecit te Dominus ne sis rex super Israel.
27 Et conversus est Samuel ut abiret: ille autem apprehendit summitatem pallii ejus, quæ
28 & scissa est. Et ait ad eum Samuel; Scidit Dominus regnum Israel à te hodiè, & tradidit illud proximo tuo meliori te.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ παρεγένετο Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαούλ, Εὐλογητὸς σὺ τῷ κυρίῳ·
14 ἔστησα πάντα ὅσα ἐλάλησε κύριος. Καὶ εἶπε Σαμουήλ, Καὶ τίς ἡ φωνὴ τοῦ ποιμνίου (σ) τούτου ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ φωνὴ τῶν
15 βοῶν (τ) ἣν ἐγὼ ἀκούω; Καὶ εἶπε Σαούλ, Ἐξ Ἀμαλὴκ ἤνεγκα αὐτά, ἃ περιεποιήσατο ὁ λαὸς τὰ κράτιστα τοῦ ποιμνίου, καὶ τῶν βοῶν, ὅπως τυθῇ κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καὶ
16 τὰ λοιπὰ (υ) ἐξωλόθρευσα. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ, Ἄνες, καὶ ἀπαγγελῶ σοι ἃ ἐλάλησε κύριος πρὸς μὲ τὴν νύκτα.
17 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Λάλησον. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ, Οὐχὶ μικρὸς εἶ σὺ ἐνώπιον αὐτοῦ ἡγούμενος σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ ἔχρισέ σε κύριος εἰς βασι-
18 λέα ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀπέστειλέ σε κύριος ἐν ὁδῷ, καὶ εἶπέ σοι, Πορεύθητι, καὶ (φ) ἐξολόθρευσον· ἀνάθεμα τοὺς ἁμαρτάνοντας εἰς ἐμέ, τὸν Ἀμαλήκ, καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως (χ)
19 συντελέσης αὐτούς. Καὶ ἱνατί οὐκ ἤκουσας (ψ) φωνῆς κυρίου, (ω) ἀλλ᾽ ὥρμησας τοῦ θέσθαι ἐπὶ τὰ σκῦλα, καὶ ἐποίησας τὸ πονη-
20 ρὸν ἐνώπιον κυρίου; Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουήλ, Διὰ τὸ ἀκοῦσαί με τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθην (†) τῇ ὁδῷ ᾗ (α) ἀπέστειλέ με κύριος, καὶ ἤγαγον τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλήκ, καὶ τὸν Ἀμαλὴκ (β) ἐξωλόθρευσα.
21 Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων ποίμνια καὶ βουκόλια τὰ πρῶτα τοῦ (γ) ἐξολοθρεύματος, θῦσαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν
22 ἐν Γαλγάλοις. Καὶ εἶπε Σαμουήλ, Εἰ θελητὸν τῷ κυρίῳ (δ) ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, ὡς τὸ ἀκοῦσαι φωνῆς κυρίου; ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθήν, καὶ ἡ ἐπακρόασις
23 ὑπὲρ στέαρ κριῶν. Ὅτι ἁμαρτία οἰώνισμά ἐστιν, (ε) ὀδύνην καὶ πόνους θεραφὶν ἐπάγουσιν. ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ
24 Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουήλ, Ἡμάρτηκα, ὅτι παρέβην τὸν λόγον κυρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβήθην τὸν λαόν, καὶ ἤκουσα
25 τῆς φωνῆς αὐτῶν. Καὶ νῦν ἆρον δὴ τὸ ἁμάρτημά μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ προσ-
26 κυνήσω (ζ) κυρίῳ τῷ θεῷ σου. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ, Οὐκ (η) ἀναστρέψω μετὰ σοῦ, ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος τοῦ μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ τὸν
27 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπέστρεψε Σαμουὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ ἐκράτησε Σαοὺλ τοῦ πτερυγίου τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν
28 αὐτό. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαμουήλ, Διέρρηξε κύριος τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκ χειρός σου σήμερον, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

Et advenit Samuel ad Saul. Et dixit ei Saul, Benedictus tu Domino: firmavi omnia quæcumque locutus est Dominus. Et dixit Samuel, Et quæ est vox gregis hujus in auribus meis, & vox boum, quam ego audio? Et dixit Saul; Ex Amalec tuli ea, quæ reservavit populus optima gregis, & boum; ut sacrificentur Domino Deo tuo: & reliqua exterminavi. Et dixit Samuel ad Saul, Permitte: & annuntiabo tibi, quæ locutus est Dominus ad me noctu. Et dixit ei, Loquere. Et dixit Samuel ad Saul, Nónne parvus es tu (i) coram te ipso, dux sceptri (k) tribûs Israel? Et unxit te Dominus in regem super Israel. Et misit te Dominus in viam: & dixit tibi, Vade, & extermina: destrues peccantes in me, ipsum Amalec; & oppugnabis eos, donec consummaveris eos. Et quid non audisti vocem Domini, sed irruisti (l) ad ponendum super spolia, & fecisti malum coram Domino? Et dixit Saul ad Samuel, Propterea quòd ego audivi vocem populi: & ivi viâ, quâ misit me Dominus, & adduxi Agag regem Amalec: & ipsum Amalec exterminavi. Et sumpsit populus de spoliis greges, & armenta (m) prima exterminationis, ad sacrificandum coram Domino Deo nostro in Galgalis. Et dixit Samuel, (n) Si volitum Domino holocaustomata, & sacrificia; sicut audire vocem Domini? ecce auditio super sacrificium (o) bonum: & obedientia super adipem arietum. Quoniam (p) peccatum augurium est: dolorem, & labores (q) Theraphin inducunt. Quia sprevisti verbum Domini, & spernet te Dominus, nè sis rex super Israel. Et dixit Saul ad Samuel, Peccavi; quoniam transgressus sum verbum Domini, & verbum tuum: quoniam timui populum, & audivi vocem eorum. Et nunc tolle, quæso, peccatum meum, & reverte mecum, & adorabo Dominum Deum tuum. Et dixit Samuel ad Saul; Non revertar tecum: quia sprevisti verbum Domini, & spernet te Dominus, nè sis rex super Israel. Et convertit Samuel faciem suam, ut abiret: & tenuit Saul pinnulam diploidis ejus, & dirupit eam. Et dixit ad eum Samuel, Dirupit Dominus regnum (r) tuum ab Israel de manu tua hodiè, & dabit illud proximo tuo bono super te.

MS. A. (σ) αὕτη ἐν τοῖς (τ) ὧν ἐγὼ (υ) ἐξωλέθρευσα. (φ) ἐξολόθρευσον τοὺς (χ) συντελέσεις (ψ) τῆς φωνῆς (ω) ἀλλὰ (†) ἐν τῇ (α) ἀπέστειλεν (β) ἐξωλέθρευσα. (γ) ἐξολεθρεύματος, (δ) ὁλοκαύτωμα καὶ θυσία ὡς (ε) ὀδύνη καὶ πόνος (ζ) κυρίῳ θεῷ (η) ἀναστρέψω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ואתא שמואל לות שאול ואמר ליה שאול בריך את קדם יי קיימית ית פתגמא דיי : ואמר
14 שמואל ואלו קיימתא ומה קל ענא הדין באודני וקל תוריא דאנא שמע : ואמר שאול
15 מעמלקאה איתיאונון דחס עמא על שפר ענא ותורי בדיל לדבחא קדם יי אלהך וית
16 שאר מותרא גמרנא : ואמר שמואל לשאול אוריך ואחוי לך ית דאתמלל מן קדם יי עמי
17 בליליא ואמר ליה מלל : ואמר שמואל הלא מן שריותך הויתא שיט וחלש בעיני נפשך
ברם זכות שבטא דבנימין אבוך גרמא לך די בעו למעבר בימא קדם בני ישראל בדיל כן
18 רבך יי למהוי מלכא על ישראל : ושלחך יי באורחא ואמר איזיל ותגמר ית חייביא ית
19 דבית עמלק ותגיח קרבא בהון עד דתשיצי יתהון : ולמה לא קבלתא למימרא דיי
20 ואתפניתא על ביזתא ועבדתא דביש קדם יי : ואמר שאול לשמואל דקבלית למימרא דיי
ואזלית באורחא דשלחני יי ואיתיתי ית אגג מלכא דעמלק וית עמלקאה גמרית :
21 ואפריש עמא מן ביזתא ען ותורין קדם דיתחרמון לדבחא קדם יי אלהך בגלגלא : ואמר
22 שמואל הא רעוא קדם יי בעלון ובנכסת קודשין כקבלא למימרא דיי הא קבלת
23 למימריה מנכסת קודשין טב לאצתא למלי נביוהי מתרב פטימין : ארי כחוב גבריא
דשאלין בקסמא כן חובת כל גבר דמסרב על פתגמא דיי וכחובי עמא דטעו בתר
טעותא כן חובת כל אנש דפצר ומוסיף על מלי נביא חלף דקצתא בפתגמא דיי רחקך
24 מלמהוי מלכא : ואמר שאול לשמואל חבית ארי עברית על מימרא דיי ובפרית על
25 פתגמך ארי דחלית מן עמא וקבלית למימריהון : וכען שבוק כען לחובי ותוב עמי
26 ואסגוד קדם יי : ואמר שמואל לשאול לא אתוב עמך ארי קצתא בפתגמא דיי ורחקך
27 יי מלמהוי מלכא על ישראל : ואסתחר שמואל למיזל ואתקף בכנף מעיליה ואתבזע :
28 ואמר ליה שמואל אעדי יי ית מלכותא דישראל מנך יומא דין ויהבה לחברך דתקן
עובדיה מנך :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit Semuel ad Saul: et dixit Saul, Benedictus tu ante Dñm: firmavi verbum Dñi. Et dixit Semuel: *Et* si firmâsti, et quid vox ovium istarum in auribus meis, & vox boum quam ego audio? Et dixit Saul: Ex Ghamalekæo attulerunt ea; quia pepercit popul⁹ pulchris oviũ & boum, ut sacrificet ante Dñm Deum tuum, et *reliquum* residuum confecimus. Et dixit Semuel Sauli: Attende, et annunciabo tibi quod dictum est ab ante Dñm mecum nocte: et dixit illi, Loquere. Et dixit Semuel: Nonne à principio tuo fuisti vilis et debilis in oculis animæ tuæ? verùm meritum tribus Binjamin patris tui occasionem dedit tibi, (*qui quæsierunt transire in mare ante filios Israel, ideo unxit te Dominus*) ut sis rex sup Israel. Et misit te Dñs in via, et dixit: Vade et conficies culpatos domus Ghamalec, et inibis bellũ cum illis usq; quo destruas eos. Et cur non auscultâsti dicto Dñi, & respexisti sup prædam, et fecisti quod malum est ante Dominum? Et dixit Saul ad Semuel, Quòd auscultavi dicto Dñi, et ambulavi in viâ quâ misit me Dñs, et adduxi Agag regem Ghamalec, & *Ghamalekæum* confeci. Et separavit populus ex præda oves et boves, antequã exciderentur, ad sacrificandum ante Dñm Deum tuum in Gilgela. Et dixit Semuel: Num voluntas ante Dñm in holocaustis et oblatione sanctitatũ, sicut in auscultatione dicti Dñi? ecce auscultatio dicti illius præ oblatione sanctitatum bona est; attendere loquelis prophetarum ejus, præ pinguedine saginatorum. Nam ut *culpa* virorũ qui petunt ab ariolo, sic culpa omnis viri qui rebellat sup *verbũ* Dñi; & sicut culpæ populi qui errat post errores, sic culpa omnis hominis qui *multiplicat &* addit super loquelas Prophetarum: eò quòd sprevisti verbum Dñi, elongavit te Dñs ne sis rex. Et dixit Saul ad Semuel: Culpatus sum, quia transgressus sum dictum Dñi, & contempsi verbũ ejus, quia timui à populo, et auscultavi dictis eorum. Et nunc, remitte nunc culpæ meæ, & redi mecum, et adorabo ante Dñm. Et dixit Semuel ad Saul: Non redibo tecum, quia sprevisti verbum Dñi; et elongavit te Dominus ne sis rex sup Israel. Et revers⁹ est Semuel ut abiret, et apprehendit alã pallii ejus, et scissum est. Et dixit illi Semuel: Transire fecit Dñs regnum Israel à te die hoc, et dedit socio tuo, quòd *rectius sit factum* illius præ te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܐܬܐ ܫܡܘܐܝܠ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ. ܒܪܝܟ ܡܪܝܐ ܕܐܩܝܡ ܦܬܓܡܗ. * ܘܐܡܪ
14 ܫܡܘܐܝܠ. ܡܢܘ ܩܠܐ ܗܢܐ ܕܥܢܐ ܒܐܕܢܝ. ܘܩܠܐ ܕܬܘܪܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܡܢ
15 ܥܡܠܩܝܐ ܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܣ ܥܡܐ ܥܠ ܫܦܝܪܐ ܕܥܢܐ ܘܕܬܘܪܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܕܢܕܒܚܘܢ
16 ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܘܫܪܟܐ ܚܪܒܢ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܫܒܘܩ ܕܐܚܘܝܟ ܡܕܡ ܕܐܡܪ
17 ܠܝ ܡܪܝܐ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ. ܐܡܪ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܗܐ ܐܢ ܙܥܘܪ ܐܢܬ
18 ܒܥܝܢܝܟ. ܪܝܫ ܫܒܛܐ ܐܢܬ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܫܚܟ ܡܪܝܐ ܕܬܡܠܘܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܕܪܟ
ܡܪܝܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܐܡܪ. ܙܠ ܚܪܘܒ ܠܚܛܝܐ ܥܡܠܩܝܐ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡܗܘܢ ܥܕܡܐ ܕܬܫܝܨ
19 ܐܢܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܫܡܥܬ ܒܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܐܬܦܢܝܬ ܠܘܬ ܒܙܬܐ. ܘܥܒܕܬ ܕܒܝܫ ܩܕܡ
20 ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܫܡܥܬ ܒܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܙܠܬ ܒܐܘܪܚܐ ܕܫܕܪܢܝ.
21 ܘܐܝܬܝܬ ܠܐܓܓ ܡܠܟܐ ܕܥܡܠܩܝܐ. ܘܠܥܡܠܩܝܐ ܚܪܒܬ. * ܘܕܒܪ ܥܡܐ ܡܢ ܒܙܬܐ. ܥܢܐ
22 ܘܬܘܪܐ ܘܪܫܝܬܐ ܕܚܪܡܐ. ܕܢܕܒܚܘܢ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܠܐ ܨܒܐ ܡܪܝܐ
ܒܥܠܘܬܐ ܘܒܕܒܚܐ. ܐܝܟ ܡܢ ܕܫܡܥ ܒܩܠܗ. ܘܗܐ ܫܡܥܬܐ ܡܢ ܕܒܚܐ ܛܒܐ. ܘܡܨܝܬܐ ܡܢ ܬܪܒܐ
23 ܕܕܟܪܐ. * ܡܛܠ ܕܚܛܝܬܐ ܕܩܨܡܐ. ܡܪܓܙܢܘܬܐ. ܘܩܨܡܐ. ܥܘܠܐ ܡܝܩܪ. ܡܛܠ ܕܐܣܠܝܬ
24 ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܢܣܠܝܟ ܡܢ ܡܠܟܘܬܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܚܛܝܬ ܕܥܒܪܬ
ܥܠ ܡܠܬܗ ܕܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܥܠ ܡܠܝܟ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܬ ܡܢ ܥܡܐ. ܘܫܡܥܬ ܒܩܠܗܘܢ.
25 * ܘܗܫܐ ܫܒܘܩ ܠܚܛܗܝ. ܘܗܦܘܟ ܥܡܝ. ܘܐܣܓܘܕ ܠܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ
26 ܠܫܐܘܠ. ܠܐ ܐܗܦܘܟ ܥܡܟ. ܡܛܠ ܕܐܣܠܝܬ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܣܠܝܟ ܡܪܝܐ ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܡܠܟܐ
27 ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܦܢܝ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܐܙܠ. ܘܐܚܕ ܫܐܘܠ ܒܟܢܦܐ ܕܡܥܝܠܗ.
28 ܘܐܨܛܪܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܘܐܝܠ. ܨܪܐ ܡܪܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢܟ ܝܘܡܢܐ.
ܘܝܗܒܗ ܠܚܒܪܟ. ܕܛܒ ܡܢܟ.

Quò veniente Samuel ad Saulē, dixit ei Saul; 13
Benedictus Dñs qui sermonem suum eventu
comprobavit. Dixit Samuel, Quænā est vox 14
ista pecudum in auribus meis, & vox boum
quam audio? Respondit Saul, Ab Amalec ad- 15
duxerunt ea: pepercit enim populus pulcher-
rimis ovium ac boum, & adduxerunt *ea* ut
immolarent Domino Deo tuo: cætera verò
vastavimus. Dixit Samuel ad Saulem, Sile ut 16
indicem tibi quod dixit mihi Dominus hâc
nocte. Respondit ei Saul, Dic. Dixit ergò Sa- 17
muel Sauli, Ecce si parvus eras in oculis tuis,
jam caput es tribuum Israelis, unxitque te
Dominus ut regnares super Israelem, Teque 18
misit Dominus ad expeditionē hanc, dicens;
Vade, trucida Amalecum peccatorem, eósq;
impugna donec absumas eos. Quòmodo non 19
auscultâsti voci Domini, sed convers' ad præ-
dam, malum perpetrâsti coram Domino? Di- 20
xit Saul Samueli, Auscultavi voci Domini, &
perfunctus sum expeditione ad quam me mi-
serat, Agag regem Amalec adduxi, & Amale-
citas perdidi: Popul' autem adduxit prædā, 21
oves ac boves, & præcipua anathematis, ut
sacrificarent Domino Deo tuo. Respondit 22
Samuel, Non oblectatur Domin' holocaustis
& victimis quantùm eo qui auscultat voci
suæ; & quidem obedientia victimis præstan-
tior est, & acquiescere, adipe arietum. Quia 23
peccatum divinationis provocatio est iræ, &
divinatio scelus aggravat; *propterea* quo-
niam rejecisti verbum Domini, rejecturus
est te de regno. Dixit Saul ad Samuelem, 24
Peccavi quòd transgressus sim verbum oris
Domini, & verba tua, quòd extimuerim po-
pulum, & voci eorum acquieverim. Con- 25
dona jam peccatum meum, & revertere me-
cum ut adorem Dominum. Dixit Samuel ad 26
Saulem, Non revertar tecum: quia sprevisti
verbum Domini, sprevit te Dominus ne sis
rex super Israel. Conversóque Samuele ut 27
abiret, & apprehendit Saul fimbriam pallii
ejus, & laceravit illud. Tum dixit ad eum 28
Samuel, Laceravit Dominus regnum Israelis
à te hodiè, deditque illud proximo tuo te
meliori.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * واتي صموال الي ساوول * وقال له ساوول . تبارك الرب الذي حقق قوله * قال صموال . ما هذا
15 الصوت الذي اسمع من صوت الغنم . فانه قد وقع مسامعي صوت خوار البقر * قال ساوول .
هذا ما اتي به الشعب من عماليق . لان الشعب عجبهم حسن الغنم والبقر . وجاوا بها ليذبحوا لله
16 ربك . والبقية قتلوها * قال صموال لساوول . كف حتي اخبرك بما قال لي الله ليلتي هذه التي
17 مضت . قال له ساوول . قل * قال صموال لساوول . كنت صغيرا عند نفسك . فانك رئيس لاسباط
18 بني اسرايل . من اجل ان الرب مسحك ملكا علي بني اسرايل * وارسلك الرب في طريق وقال .
19 انطلق الي عماليق الخاطي . وجاهدهم واهلكهم حتي تفنيهم ايضا * كيف لم تطع الرب . ولكن
20 اقبلت علي النهب . وعملت عملا رديا امام الرب * قال ساوول لصموال . سمعت قول الرب واطعته .
21 وانطلقت في الطريق الذي ارسلني . وجيت باغاغ ملك عماليق . وقتلت العمالقيين * وساق
22 الشعب من النهب غنما وبقرا اختارها حرمة للرب . ليذبحوا لله ربك في الجلجال * قال صموال لا
يهوي الرب الذبايح والقرابين كما يهوي من يطيعه . فالطاعة خير من الذبايح . والعمل بحسن الله
23 افضل من شحم الكباش * لان خطية ذبيحة العراف سخطة الله . وذبيحة العراف تعظم الاثم .
وذبيحتك هذه التي لم يهواها الله هي شبيهة بذبيحة العراف . وهي تعظم الاثم . فالان لانك
24 رذلت كلام الله يرذلك الله من الملك * قال ساوول لصموال . اسات حيث تعديت علي قول الله
25 26 وقولك . واطعت الشعب فرقا منهم * فاغفر الان خطيتي . وارجع معي لاسجد للرب * قال صموال
لساوول . لا ارجع معك . لانك رذلت قول الرب . وقد رذلك الرب ان لا تكون ملكا علي بني اسرايل .
27 28 * واقبل صموال لينصرف . واخذ ساوول بطرف رداه فتخرق * قال له صموال . قد شق الله ملكك
وعزلك عن بني اسرايل اليوم . ودفع ملكك الي غيرك الذي هو اخير منك .

Cúmque pervenisset Samuel ad Saulem, 13
dixit illi Saul, Benedictus Dominus qui
sermonem suum asseruit. Dixit Samuel, 14
Quænam est vox ista quam audio bala-
tûs ovium? incidit enim in aures meas
vox boatûs armentorum. Respondit Saul, 15
Hoc est quod attulit populus ex Amalech:
placuit enim populo pulchritudo ovium ac
boum, & attulerunt ea ad immolandum
Deo Domino tuo; reliqua verò interfece-
runt. Ait Samuel Sauli, Siste ut indicem 16
tibi quod dixit mihi Deus nocte hâc præ-
teritâ. Respondit illi Saul, Loquere. Di- 17
xit Samuel ad Saulem, Exiguus eras tuo
judicio, jam verò princeps es tribuum fi-
liorū Israel, quādoquidē unxit te Domin'
regem super filios Israel: Misitq; te Do- 18
minus in expeditionem, et dixit; Vade
ad Amalech peccatorem, & bellum gere
contra eos, & disperde illos donec vel
conficias eos. Quomodo non obtemperâ- 19
sti Domino, quin ad prædam versus, im-
probum facinus perpetrâsti coram Domi-
no? Dixit Saul ad Samuelem, Audivi 20
sermonem Domini, eique obtemperavi, abii
in via ad quam me miserat, Agag regem
Amalech adduxi, & Amalecitas interfe-
ci: Abegit autem populus è præda oves 21
ac boves quas Domino dicatas elegit, ut
sacrificarent Deo Domino tuo in Galgal.
Dixit Samuel, Non oblectatur Dominus 22
victimis et oblationibus quantum oblecta-
tur eo qui sibi obtemperat: nam obedien-
tia melior est victimis, & executio volun-
tatis divinæ præstantior est adipe arie-
tum. Nam peccatum victimæ harioli, ira 23
Dei est, & victima harioli crimen aggra-
vat: hæc autem victima tua quâ Deus
minimè oblectatur, similis est victimæ
harioli, ipsaque crimen augescit. Jam
ergò quia sprevisti verba Dei, sprevit te
Deus à regno. Dixit Saul ad Samuelem, 24
Peccavi quòd transgressus sim sermonem
Dei, & sermonem tuum, & obedíverim
populo metuens illos. Dimitte quæso pec- 25
catum meum, & revertere mecum ut ad-
orem Dominum. Dixit Samuel ad Sau- 26
lem, Non revertar tecum, quoniam repro-
bâsti sermonem Domini, jamque reproba-
vit te Dominus, ne sis rex super filios
Israel. Cúmque verteret se Samuel ut 27
abiret, tenuit Saul extremitatem pallii
ejus, & scissum est. Ait illi Samuel, 28
Jam scidit Deus regnum tuum, teque de-
posuit hodiè à filiis Israel, & regnum
tuum dedit alteri qui te melior est.

שמואל א: יו

non quia : pœnitebit non & , mentietur non Israel *Victoria* etiam Et
29 וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא
nunc me honora nunc : Peccavi ,dixit Et .*pœnitendum ad* ipse homo
30 אדם הוא להנחם: ויאמר חטאתי עתה כבדני נא
,mecum revertere & ; Israel coram & ,mei populi senioribus coram
נגד זקני עמי ונגד ישראל ושוב עמי
post Semuel est reversus Et .tuo Deo DOMINO me incurvabo &
31 והשתחויתי ליהוה אלהיך: וישב שמואל אחרי
: Semuel dixit Et .DOMINO Saul se incurvavit & ; Saul
32 שאול וישתחו שאול ליהוה: ויאמר שמואל
Agag eum ad ivit & ,Hamalech regem Agag me ad accedere Facite
הגישו אלי את אגג מלך עמלק וילך אליו אגג
Dixitque .mortis amaritudo *recessit* Verè ,Agag dixitque ;*deliciis (cum)*
33 מעדנת ויאמר אגג אכן סר מר המות: ויאמר
orbabitur sic , tuus gladius mulieres orbavit Quemadmodum : Semuel
שמואל כאשר שכלה נשים חרבך כן תשכל
facies ad Agag Semuel fecit scindere & : tua mater mulieribus præ
מנשים אמך וישסף שמואל את אגג לפני
ascendit Saul & : Ramah in Semuel abiit Et .Ghilgal in *Domini*
34 יהוה בגלגל: וילך שמואל הרמתה ושאול עלה
videndum ad Semuel addidit non Et .Saul Ghibhah in suã domum in
35 אל ביתו גבעת שאול: ולא יסף שמואל לראות
:Saul *ad* Semuel luxit quia;*ejus mortis* diem ad usque Saul
את שאול עד יום מותו כי התאבל שמואל אל שאול
.Israel super Saul fecisset regnare quod pœnituit DOMINUM &
ויהוה נחם כי המליך את שאול על ישראל:

CAP. XVI. יו

,Saul *ad lugens* tu Usquequo : Semuel ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל שמואל עד מתי אתה מתאבל אל שאול
,ito & ,oleo tuũ cornu Imple ? Israel super *regnando à*,eũ reprobavi ego &
ואני מאסתיו ממלך על ישראל מלא קרנך שמן ולך
.regem mihi ej⁹ filiis *in vidi quia* ; Bethlachmitam Isai ad te mittam
אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך:
.me interficiet & , Saul audiet & ? vadam Quomodo :Semuel Dixitque
2 ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני
: dicésque ,tua manu in *capies bovis* Vitulam : DOMINUS Dixitque
ויאמר יהוה עגלת בקר תקח בידך ואמרת
ego & *victima in* Isai *ad vocabis* Et .veni DOMINO immolandum Ad
3 לזבח ליהוה באתי: וקראת לישי בזבח ואנכי
dixero quem ,mihi ungésque : sis facturus quid ,te faciam scire
אודיעך את אשר תעשה ומשחת לי את אשר אמר
venit & ,DOMINUS est locutus quod Semuel Fecitque .te ad
4 אליך: ויעש שמואל את אשר דבר יהוה ויבא
: *dixit* & ;ejus occursum in civitatis seniores *contremuerunt* & : Beth-lechem
בית לחם ויחרדו זקני העיר לקראתו ויאמר
: veni Domino immolandũ ad .*Pax* : dixit Et ? tuus ingressus *Pax*
5 שלם בואך: ויאמר שלום לזבח ליהוה באתי
,ejus filios & ,Isai sanctificavit & : *victima in* mecũ venite &,vos sanctificate
התקדשו ובאתם אתי בזבח ויקדש את ישי ואת בניו
,Eliab vidit & ,*ipsis veniendo in* ,fuit Et .victimã ad eos *vocavit* &
6 ויקרא להם לזבח: ויהי בבואם וירא את אליאב
ad Dominus dixit Et .ejus *unctus* Domino coram Certè : dixit &
7 ויאמר אך נגד יהוה משיחו: ויאמר יהוה אל
quia,ejus staturæ altitudinẽ ad & ,ejus aspectũ ad respicias Ne : Semuel
שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי
videbit homo nam : *homo videbit quod* non quia : eum reprobavi
מאסתיהו כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה
.*cor ad videbit* Domin⁹ & ,*oculos ad*
לעינים ויהוה יראה ללבב:

Versio VUL. LAT.

29 Porrò Triumphator in Israel
non parcet, et pœnitudine nõ
flectetur: neque enim homo est
ut agat pœnitentiã. At ille ait,
30 Peccavi: sed nunc honora me
corã senioribus populi mei, &
corã Israel, & revertere mecũ,
31 ut adoré Dñm Deũ tuum. Re-
versus ergò Samuel secutus est
Saulẽ: & adoravit Saul Dñm.
32 Dixitque Samuel, Adducite ad
me Agag regẽ Amalec. Et ob-
lat⁹ est ei Agag pinguissim⁹, et
33 tremens. Et dixit Agag, Siccine
separat amara mors? Et ait Sa-
muel; Sicut fecit absque liberis
mulieres gladi⁹ tuus, sic absque
liberis erit inter mulieres ma-
ter tua. Et in frusta concidit eũ
Samuel coram Dño in Galga-
34 lis. Abiit autẽ Samuel in Ra-
matha: Saul verò ascendit in
35 domũ suam in Gabaa. Et non
vidit Samuel ultrà Saul usque
ad diem mortis suæ: verunta-
men lugebat Samuel Saulem,
quoniã Dñm pœnitebat quòd
constituisset eum regem super
Israel.

CAP. XVI.

1 DIxitque Dñs ad Samuelẽ;
Usquequò tu luges Saul, cùm
ego projecerim eum ne regnet
super Israel? Imple cornu tuum
oleo, & veni, ut mittã te ad Isai
Bethlehemitem: providi enim
2 in filiis ejus mihi regẽ. Et ait
Samuel, Quo modo vadam? au-
diet enim Saul, & interficiet
me. Et ait Dñs; Vitulum de ar-
mento tolles in manu tua, &
dices; Ad immolandum Dño
3 veni. Et vocabis Isai ad victi-
mam, & ego ostendã tibi quid
facias, & unges quemcunque
4 monstravero tibi. Fecit ergò
Samuel, sicut locut⁹ est ei Dñs.
Venitque in Bethlehẽ, & ad-
mirati sunt seniores civitatis,
occurrentes ei, dixerúntque;
Pacificúsne est ingressus tu⁹?
5 Et ait, Pacificus: ad immolan-
dum Domino veni, sanctifica-
mini, & venite mecum ut im-
molem. Sanctificavit ergò Isai
& filios ejus, & vocavit eos ad
6 sacrificium. Cúmque ingressi
essent, vidit Eliab, & ait; Num
coram Domino est christus e-
7 jus? Et dixit Dominus ad Sa-
muelem; Ne respicias vultum
ejus, neque altitudinem staturæ
ejus: quoniam abjeci eum, nec
juxta intuitum hominis ego ju-
dico: homo enim videt ea quæ
patent, Dominus autem intu-
etur cor.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ διαιρεθήσεται Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ οὐκ ἀπο-
στρέψει (θ) οὐδὲ μετανοήσει, ὅτι οὐχ ὡς ἄν-
30 θρωπός ἐστι τοῦ μετανοῆσαι αὐτός. Καὶ εἶπε
Σαοὺλ, Ἡμάρτηκα, ἀλλὰ δόξασόν με δὴ ἐν-
ώπιον (ι) πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον
λαοῦ μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ, καὶ προσκυνή-
31 σω κυρίῳ τῷ θεῷ σου. Καὶ ἀνέστρεψε Σαμου-
ὴλ ὀπίσω Σαοὺλ, καὶ προσεκύνησε (κ) τῷ κυ-
32 ρίῳ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ, Προσαγάγετέ μοι τὸν
Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλήκ. καὶ προσῆλθε πρὸς
αὐτὸν Ἀγὰγ τρέμων. καὶ εἶπεν Ἀγὰγ, Εἰ
33 (λ) οὕτω πικρὸς ὁ θάνατος. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ
πρὸς Ἀγὰγ, Καθότι ἠτέκνωσε γυναῖκας ἡ
ῥομφαία σου, οὕτως ἀτεκνωθήσεται ἐκ γυναι-
κῶν ἡ μήτηρ σου. καὶ ἔσφαξε Σαμουὴλ τὸν Ἀ-
34 γὰγ ἐνώπιον κυρίου ἐν Γαλγάλ. Καὶ ἀπῆλθεν
Σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαίμ· καὶ Σαοὺλ ἀνέβη (μ)
35 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Γαβαά. Καὶ οὐ προσέθε-
το (ν) ἔτι Σαμουὴλ ἰδεῖν τὸν Σαοὺλ ἕως ἡμέ-
ρας θανάτου αὐτοῦ, ὅτι ἐπένθει Σαμουὴλ ἐπὶ
Σαοὺλ, καὶ κύριος μετεμελήθη ὅτι ἐβασίλευ-
σε τὸν Σαοὺλ ἐπὶ Ἰσραήλ.

Et dividetur Israel in duo: & non (θ) avertet, neque (ι) pœnitebit e-
um: quoniam non est, sicut homo,
ut pœniteat (u) eum. Et dixit Saul,
Peccavi: sed glorifica me nunc co-
ram senioribus Israel, & coram
populo meo: & reverte mecum, &
adorabo Dominum Deum tuũ. Et
reverit Samuel post Saul, & ad-
oravit Dominum. Et dixit Sa-
muel, Adducite mihi Agag regem
Amalec. Et advenit ad eum Agag
tremens. Et dixit Agag, Si sic a-
mara mors. Et dixit Samuel ad
Agag; Sicut liberis orbavit mulie-
res gladius tuus, sic filiis orbabitur
ex mulieribus mater tua. Et ju-
gulavit Samuel Agag coram Do-
mino in Galgal. Et abiit Samuel
in Armathem: & Saul ascendit
in domum suam in Gabaa. Et non
adjecit ultrà Samuel videre Saul
usque ad diem mortis ejus: quoniam
lugebat Samuel super Saul, &
Dominum pœnituerat, quia fece-
rat regem Saul super Israel.

MS. A. (θ) καὶ οὐ (ι) πρεσβυτέρων λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον Ἰσραήλ, καὶ ἀνάστρεψον (κ) Σαοὺλ τῷ (λ) οὕτως πικρὸς θάνατος. (μ) εἰς οἶκον (λ) Σαμουὴλ ἔτι ἰδεῖν

ΚΕΦ. ιϛ'.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουὴλ, Ἕως πό-
τε σὺ πενθεῖς ἐπὶ Σαοὺλ, (α) κἀγὼ ἐξουδέ-
νωκα αὐτὸν, μὴ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραήλ;
πλῆσον τὸ κέρας σου ἐλαίου, καὶ δεῦρο ἀποστείλω
σε πρὸς Ἰεσσαὶ ἕως Βηθλεέμ, ὅτι ἑώρακα
2 ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ (β) βασιλέα. Καὶ εἶ-
πε Σαμουὴλ, Πῶς πορευθῶ; καὶ ἀκούσεται Σα-
οὺλ, καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ εἶπε κύριος, Δάμα-
λιν βοῶν λάβε ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἐρεῖς, Θῦ-
3 σαι τῷ κυρίῳ ἥκω. Καὶ καλέσεις τὸν Ἰεσσαὶ (γ)
εἰς τὴν θυσίαν, καὶ (δ) γνωριῶ σοι ἃ ποιήσεις· καὶ
4 χρίσεις ὃν (ε) ἂν εἴπω πρὸς σέ. Καὶ ἐποίησε
Σαμουὴλ πάντα ἃ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος. καὶ
ἦλθεν εἰς Βηθλεέμ, καὶ ἐξέστησαν οἱ πρεσβύτε-
ροι τῆς πόλεως τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ, καὶ εἶπαν,
5 (ζ) Ἡ εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου ὁ Βλέπων; Καὶ
εἶπεν, Εἰρήνη. θῦσαι τῷ κυρίῳ ἥκω. ἁγιάσθη-
τε καὶ εὐφράνθητε μετ' ἐμοῦ σήμερον. καὶ ἡγίασε
τὸν Ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν αὐ-
6 τοὺς εἰς τὴν θυσίαν. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσιέναι
αὐτοὺς, καὶ εἶδε τὸν Ἐλιὰβ, καὶ εἶπεν, Ἀλλὰ καὶ
7 ἐνώπιον κυρίου χριστὸς αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύρι-
ος πρὸς Σαμουὴλ, Μὴ (η) ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν
ὄψιν αὐτοῦ, μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν μεγέθους αὐτοῦ,
ὅτι ἐξουδένωκα αὐτόν. ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέψε-
ται ἄνθρωπος, ὄψεται ὁ θεός· ὅτι ἄν-
θρωπος ὄψεται εἰς πρόσωπον, (θ) ὁ δὲ θε-
ὸς ὄψεται εἰς καρδίαν.

CAP. XVI.

ET dixit Dominus ad Samuel;
Usque quò tu luges super Saul, &
ego sprevi eum, nè regnet super
Israel? Imple cornu tuum oleo, &
veni: mittã te ad Jesse usque Beth-
leem, quia vidi in filiis ejus mihi
regem. Et dixit Samuel, Quomo-
dò ibo? Et audiet Saul, & inter-
ficiet me. Et dixit Dominus, Vi-
tulam boum cape in manu tua, &
dices, Ad sacrificandum Domino
venio. Et vocabis Jesse ad sacri-
ficium, & nota faciam tibi quæ
facies, & unges, quemcunque dixe-
ro ad te. Et fecit Samuel omnia
quæ locutus est Dominus ei. Et ve-
nit in Bethleem: & expaverunt se-
niores civitatis occursu ejus, &
dixerunt, Si pax introitus tuus,
(a) ô Videns? Et dixit, Pax. Ad
sacrificandũ Domino venio. San-
ctificamini, & (b) lætamini mecum
hodiè. Et sanctificavit ipsum Jes-
sæ, & filios ejus, & vocavit eos
ad sacrificium. Et factum est, cùm
illi ingrederentur, & vidit Eliab,
& dixit; At enim coram Domino
christus ejus. Et dixit Dominus
ad Samuel, Nè respexeris in aspe-
ctum ejus, neque in habitum ma-
gnitudinis ejus, quoniã sprevi eum.
Quoniam non, sicut inspicit ho-
mo, aspiciet Deus: quoniam homo
aspiciet in faciem, Deus autem
aspiciet ad cor.

MS. A. (α) καὶ ἐγὼ (β) βασιλεύειν. Καὶ (γ) εἰς θυσίαν, (δ) γνωρίσω (ε) ἐὰν (ζ) Εἰρήνη ἡ (η)* ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, (θ) θεὸς δὲ ὄψεται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ואם תימר אתוב מחובי וישתבק לי בדיל דאעביד מלכו אנא ובני על ישראל לעלם כבר
גזיר עלך מן קדם מרי נצחניה דישראל דלית קדמוהי שקר ולא תאיב מפה דאמר ארי
30 לא כבני אנשא הוא דאמרין ומכדבין גזרין ולא מקימין: ואמר חבית כען יקרני כען קדם
31 סבי עמי וקדם ישראל ותוב עמי ואסגוד קדם יי אלהך: ותב שמואל בתר שאול וסגיד
32 שאול קדם יי: ואמר שמואל קריבו לותי ית אגג מלכא דבית עמלק ואתא לותיה אגג
33 מפנקא ואמר אגג בבעו רבוני מריר מותא: ואמר שמואל כמא דאתכלת נשיא חרבך כן
34 תתכל מנשיא אמך ופשח שמואל ית אגג קדם יי בגלגלא: ואזל שמואל לרמתא ושאול
35 סליק לביתיה לגבעתא דשאול: ולא אוסיף שמואל למחזי ית שאול עד יום מותיה
ארי אתאבל שמואל אל שאול ויי תב במימריה ארי אמליך ית שאול על ישראל:

יו

1 ואמר יי לשמואל עד אימתי את מתאבל אל שאול ואנא רחקתיה מלמהוי מלכא על ישראל
מלי קרנך משחא ואתא אשלחנך לות ישי דמבית לחם ארי גלי קדמי בבנוהי כשר קדמי
2 למהוי מלכא: ואמר שמואל איכדין אזיל ואם ישמע שאול ויקטלנני ואמר יי עגלת תורים
3 תסב בידך ותימר לדבחא קדם יי אתיתי: ותזמין לישי בשירותא ואנא אהודענך
4 ית דתעבד ותמשח קדמי ית דאימר לך: ועבד שמואל ית דמליל יי ואתא לבית
5 לחם ואתכנשו סבי קרתא לקדמותיה ואמרו שלם מיתך: ואמר שלם לדבחא
קדם יי אתיתי אזדמנו ותעלון עמי לשירותא וזמין ית ישי וית בנוהי וקרא להון
6 לנכסת קודשא: והוה במעלהון וחזא ית אליאב ואמר ברם תקין קדם יי
7 משיחיה: ואמר יי לשמואל לא תסתכל בחזויה וברום קומתיה ארי רחקתיה
ארי לא כמו דחזן בני אנשא ארי בני אנשא חזן בעיניהון וקדם יי גלין מחשבת
לבא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et si dixeris: Revertar à culpa mea, et dimittetur mihi, ut faciam regnũ ego
et filii mei sup Israel in seculũ: jam decretũ est super te ab-ante Dñm vi-
ctoriarum Israel, ante quem non est vanitas, et non revertitur ab eo quod
dixit: quia non est ut filii hominis ille, qui dicunt et mentiuntur, decernunt
et non firmant. Et dixit; Peccavi: nunc honora me nunc ante senes popu-
li mei et ante Israel, et redi mecum, et adorabo ante Dñm Deum tuum.
Et reversus est Semuel post Saulem, et adoravit Saul coram Dño. Et dixit
Semuel: Adducite ad me Agag regem domûs Ghamalek: et venit ad illum
Agag delitiosus: et dixit Agag, Obsecro domine mi, amaritudo mortis.
Et dixit Semuel: Sicut orbavit mulieres gladius tu⁹, sic orbabitur præ mu-
lieribus mater tua: et discerpsit Semuel Agag ante Dñm in Gilgela. Et
abiit Semuel ad Ramatha, et Saul ascendit in domum suam ad Gibghath
Saulis. Et non addidit Semuel ut videret Saulem usq; ad diem mortis suæ:
quia lamentatus est Semuel *ad* Saulem, et Domin⁹ reversus est in dicto
suo, quòd regnare fecisset Saulem super Israel.

CAP. XVI.

ET dixit Dominus Semueli: Usque quo lamentaris tu *ad* Saulem, et ego
elongavi eum ne sit rex sup Israel? imple cornu tuum oleo, et veni, mittam
te ad Isai qui ex Bethlehhem, quia notus ante me in filiis ejus rectus, ut an-
te me sit rex. Et dixit Semuel: Quomodo ibo? et si audierit Saul, occidet
me. Et dixit Dñs: Vitulum boum accipies in manu tua, et dices: Ad sacri-
ficandum ante Dñm veni. Et invitabis Isai in conviviũ, et ego indicabo
tibi quid facies; et unges ante me quem dicam tibi. Et fecit Semuel quod locu-
tus est Domin⁹, et venit ad Bethlehhem: et congregati sunt senes urbis ad
occursum ej⁹: et dixerunt; Pax advent⁹ tu⁹? Et dixit, Pax: ad sacrificandum
ante Dñm veni: præparamini et intrabitis mecũ in conviviũ: et invitavit
Isai et filios suos, et vocavit eos ad oblationẽ *sanctitatis*. Et fuit cùm in-
trarent illi, et vidit Eliab et dixit: Verùm stat ante Dominũ unct⁹ ej⁹? Et
dixit Domin⁹ ad Semuel: Ne contempleris in aspectu ej⁹, et in altitudine
staturæ ej⁹: nam elongavi eum; quia non [*video*] ut vident filii hominis;
quia filii hominis vident in oculis suis, et ante Dominũ manifestæ sunt
cogitationes cordis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ܘܐܦ ܢܨܝܚܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܡܕܓܠ. ܐܦܠܐ ܡܬܡܠܟ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ ܕܢܬܡܠܟ.
30 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܚܛܝܬ. ܗܫܐ ܝܩܪܝܢܝ ܩܕܡ ܩܫܝܫܐ ܕܥܡܝ. ܘܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܦܘܟ ܥܡܝ. ܘܐܣܓܘܕ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ.
31 ܘܗܦܟ ܫܡܘܐܝܠ ܒܬܪ ܫܐܘܠ. ܘܣܓܕ ܫܐܘܠ ܠܡܪܝܐ.
32 ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܩܪܒܘ ܠܝ ܠܐܓܓ ܡܠܟܐ ܕܥܡܠܩ. ܘܐܡܪ ܐܓܓ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܪܝܪ ܡܘܬܐ.
33 ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܟܠ ܢܫܐ ܚܪܒܟ. ܗܟܢܐ ܬܬܟܠ ܐܡܟ ܡܢ ܢܫܐ. ܘܦܣܩܗ ܫܡܘܐܝܠ ܠܐܓܓ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܓܠܓܠ.
34 ܘܐܙܠ ܫܡܘܐܝܠ ܠܪܡܬܐ. ܘܫܐܘܠ ܣܠܩ ܠܒܝܬܗ ܠܪܡܬܐ ܕܫܐܘܠ. ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܚܙܝܗ ܠܫܐܘܠ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܡܝܬ. ܡܛܠ ܕܐܬܬܥܝܩ ܫܡܘܐܝܠ ܥܠ ܫܐܘܠ. ܘܡܪܝܐ ܬܘܒ ܕܐܡܠܟܗ ܠܫܐܘܠ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

1 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܡܬܐܒܠ ܐܢܬ ܥܠ ܫܐܘܠ. ܘܐܢܐ ܐܣܠܝܬܗ ܕܠܐ ܢܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܡܠܝ ܩܪܢܟ ܡܫܚܐ. ܘܬܐ ܐܫܕܪܟ ܠܘܬ ܐܝܫܝ ܕܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ. ܡܛܠ ܕܚܙܝܬ ܠܝ ܒܒܢܘܗܝ ܡܠܟܐ.
2 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܐܝܟܢܐ ܐܙܠ. ܘܫܡܥ ܫܐܘܠ ܘܩܛܠ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܥܓܠܬܐ ܕܬܘܪܐ ܕܒܪ ܒܐܝܕܟ. ܘܐܡܪ. ܠܡܕܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܐܬܝܬ.
3 * ܘܩܪܝ ܠܐܝܫܝ ܠܕܒܚܐ. ܘܐܢܐ ܐܘܕܥܟ ܡܕܡ ܕܬܥܒܕ. ܘܬܡܫܘܚ ܠܝ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܠܟ.
4 * ܘܥܒܕ ܫܡܘܐܝܠ ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ. ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܢܦܩܘ ܩܫܝܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܐܡܪܘ. ܫܠܡ ܡܐܬܝܟ.
5 * ܘܐܡܪ. ܫܠܡ. ܠܡܕܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܐܬܝܬ. ܐܬܩܕܫܘ. ܘܬܘ ܥܡܝ ܠܕܒܚܐ. ܘܩܕܫ ܠܐܝܫܝ ܘܠܒܢܘܗܝ. ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܠܕܒܚܐ.
6 * ܘܟܕ ܐܬܘ. ܚܙܐ ܠܐܠܝܐܒ. ܘܐܡܪ. ܐܟܡܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ ܡܫܝܚܗ.
7 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܠܐ ܬܚܘܪ ܒܚܙܘܗ ܘܒܪܘܡܐ ܕܩܘܡܬܗ. ܡܛܠ ܕܐܣܠܝܬܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܚܙܐ ܒܪܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܒܪܢܫܐ ܚܙܐ ܠܥܝܢܐ. ܘܡܪܝܐ ܚܙܐ ܠܠܒܐ.

Quin etiam nobilissimus Israelis nequaquam mentitur, neque consilium petit: non enim homo est, ut consilium petat. 29
Dixit Saul, Peccavi; jam honora me coram senioribus populi mei, et corã Israele, et revertere mecũ ut adorem Dñm Deum tuũ: 30
Reversúsq; est Samuel post Saulem, & adoravit Saul Dñm. 31
Deinde dixit Samuel, Adduc ad me Agagũ regem Amalec: dixitque Agag, Verè amara est mors. 32
Dixit autẽ Samuel, Quemadmodum orbavit mulieres gladi⁹ tuus, ita orbabitur mater tua inter mulieres: dilaniavitque Samuel Agagũ regem coram Dño in Galgala. 33
Tum abiit Samuel in Rama, Saul verò ascendit domũ suam ad Rama Saulis: nec adjecit ampliùs Samuel videre Saulẽ usque ad diem quã mortuus est, eò quòd contristatus esset Samuel de Saule, & Dominum pœnituisset regem constituisse Saulem super Israelem, 34

CAP. XVI.

Dixit autem Dñs Samueli, Quoúsque contristaberis de Saule, cùm ego reprobaverim eum ne regnet super Israele? Dixit etiã Dñs ad Samuelẽ, Imple cornu tuum oleo, & veni ut mittam te ad Isai qui est ex Beth-lehem: providi enim mihi inter filios ejus de rege. 1
Dixit Samuel, Quomodo irẽ? audiret enim Saul, & interficeret me. Dixit Dominus Samueli, Vitulam bovinam accipe in manu tua, & dic, Ad sacrificandum Domino veni. 2
Deinde voca Isaium ad sacrificium, & ego ostendã tibi quid agere *debeas*: & unge mihi eum quẽ dixero tibi. 3
Fecit ergò Samuel quemadmodum præceperat ei Dñs; & cùm advenisset Beth-lehem Judæ, exierunt seniores civitatis in occursum ej⁹, et dixerunt; Pacificúsne est adventus tuus? 4
Qui dixit, Pacificus: ad sacrificandum Domino veni: sanctificamini, & venite mecum ad sacrificium: tum sanctificavit Isaium & filios ejus, & vocavit eos ad sacrificiũ. 5
Qui cùm venissent, videns Eliabum ait, Secundùm Dominum unctus ejus est. 6
Dixit autem Dominus Samueli, Ne intuearis aspectũ ejus & altitudinem staturæ ejus, quia respui eum: neque enim humano modo *res* contemplor; homo quippe oculos considerat, Dominus autem cor rimatur. 7

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 *لان طاهر في اسرايل لا يكذب ولا يستشير * لانه ليس مثل الناس الذين يحتاجون الى المشورة
30 * قال ساوول * اسات واخطات فاكرمني الان بين مشيخة شعبي وقدام في اسرايل وارجع معي
31 لاسجد لله ربك * فرجع صموال مع ساوول * وسجد ساوول للرب * وقال صموال قدموا الي اغاغا
32 ملك عماليق * قال اغاغا يقينا ان الموت مر * قال صموال كما اثكل سيفك من النساء كذلك
33 ستثكل امك من النساء * وقطع صموال اغاغ الملك امام الرب في الجلجال * وانصرف صموال
34 الى الرامة * وصعد ساوول الى بيته الى رامة ساوول * ولم يعد صموال ان يعاين ساوول الى يوم مات *
لان صموال حزن على ساوول * والرب اسف على انه ملك ساوول على اسرايل *

* الفصل السادس عشر *

1 * وقال الرب لصموال الى متى تحزن على ساوول * وانا قد رذلته ان لا يملك على اسرايل *
فاملا وعاك دهنا واقبل حتى ارسلك الى ايساء الى بيت لحم * لاني قد صيرت من بنيه ملكا على
2 اسرايل * قال صموال كيف انطلق * ويسمع ساوول فيقتلني * قال الرب لصموال خذ معك
3 عجلة بقر وقل اني جيت لاقرب ذبيحة للرب * وادع ايسي للذبيحة * واخبرك كيف ينبغي ان
4 تصنع * وامسح لي الذي اقول لك * وفعل صموال كما امر الرب * واتى بيت لحم قرية يهودا * وخرج
5 مشيخة القرية اليه * فلقوه وقالوا سلامة * قال سلامة * اما جيت لاقرب ذبيحة للرب * تطهروا وصيروا
6 معي في وقت الذبيحة * وطهر صموال ايساء وبنيه * ودعاهم للذبيحة * فلما اتوه نظر الى الياب
7 بن ايساء الكبير فقال * مسيح الرب بمسرته * قال الرب لصموال * لا تنظر الى جماله وطوله وحسن
قامته * لاني قد ابعدته * لست مثل البشر الذين ينظرون الى المحاسن الخارجة * لان الناس
يحتاجون الى نظر العين * وانا ابلوا ما في القلوب * واعرف السراير *

Nam sanctus Israelitarum non mentitur, neque consilium petit: neque enim similis est hominibus qui egent consilio. 29
Dixit Saul, Deliqui & peccavi; sed honora me nunc inter seniores populi mei, & coram filiis Israel, & revertere mecum ut adorem Dominũ Deũ tuũ. 30
Reversus est itaq; Samuel cũ Saule, adoravitq; Saul Dominũ. 31
Tum dixit Samuel, Adducite ad me Agag regem Amalech. Dixit Agag, Proculdubiò amara est mors. 32
Ait Samuel, Quemadmodum orbavit gladius tuus multas ex mulieribus, ita orbabitur mater tua inter mulieres: & dissecuit Samuel Agagum regem coram Domino in Galgal. 33
Et abiit Samuel ad Rama, Saul verò ascendit in domum suam in Rama Saulis; neq; posthac vidit Samuel Saulem usq; ad diem quo mortuus est, quoniam contristatus erat Samuel propter Saulem, & Dominus doluerat se regem constituisse Saulem super filios Israel. 34

CAP. XVI.

Dixit verò Dominus ad Samuelem, Quousque dolebis de Saule, cùm ego reprobaverim eum ne regnet super filios Israel? imple vasculum tuum oleo, & veni ut mittam te ad Isai in Beth-lehem: constitui enim ex filiis ejus regem super filios Israel. 1
Dixit Samuel, Quomodo irem? audiret enim Saul, & occideret me. Dixit Dominus ad Samuelem, Sume tecum vitulam bovinam, & dic, Equidem veni ad offerendum sacrificium Domino. 2
Et voca Isai ad sacrificium, & indicabo tibi quid te facere oporteat; & unge mihi, quem dixero tibi. 3
Fecitque Samuel sicut mandaverat ei Dominus; cùmque venisset Beth-lehem civitatem Judæ, exierunt seniores civitatis ad eum, eique obviàm facti dixerunt, Páxne? 4
Respondit, Pax; nam veni ad offerendum sacrificium Domino; mundamini, meque comitamini tempore sacrificii: mundavitque Samuel Isai & filios ejus, tum invitavit eos ad sacrificium. 5
Cúmque venissent ad eum, respiciens Eliab filium Isai natu majorem, dixit, unctus Domini pro voluntate ipsius est. 6
Dixit Dominus ad Samuelem, Ne consideres venustatem ejus, & longitudinem ejus, pulchrumque modum staturæ ipsius, quoniam repudiavi eum; non sum sicut homines qui considerant venustates exteriores: homines enim egent intuitu oculi; ego verò quod in cordibus inest, exploro, & abdita cognosco. 7

שמואל א: יו

.Semuel *facies ad* eum transire fecit & ,Abinadab *ad* Isai vocavit Et
8 ויקרא ישי אל־אבינדב ויעברהו לפני שמואל
:Sammah Isai fecit transire Et .Dominus elegit non *hoc in* Etiam :dixit &
9 ויאמר גם־בזה לא־בחר יהוה: ויעבר ישי שמה
Isai fecit transire Et .DOMINUS elegit non *hoc in* Etiam :dixit &
10 ויאמר גם־בזה לא־בחר יהוה: ויעבר ישי
elegit Non :Isai ad Semuel dixitque :Semuel *facies ad* suos filios septem
שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל־ישי לא־בחר
? pueri *consummati* Suntne :Isai ad Semuel Dixitque .*illis in* Dominus
11 יהוה באלה: ויאמר שמואל אל־ישי התמו הנערים
Semuel dixit & :*pecore in pascens* ecce &,minor remansit Adhuc :dixit &
ויאמר עוד שאר הקטן והנה רעה בצאן ויאמר שמואל
.*huc eum venire usque circumsedebimus* non quia :eum *cape* & ,Mitte :Isai ad
אל־ישי שלחה וקחנו כי־לא־נסב עד־באו פה:
,oculis pulcher *simul* ,rubeus ipse & :eum fecit venire & ,Misitque
12 וישלח ויביאהו והוא אדמוני עם־יפה עינים
hic quia ,eum unge ,Surge :Dominus dixit Et .visu *bonus* &
וטוב ראי ויאמר יהוה קום משחהו כי־זה
eum unxit & ,olei cornu Semuel *Cepitque* .*ipse*
13 הוא: ויקח שמואל את־קרן השמן וימשח אתו
die à David *ad* Domini spiritus *prosperavit* & :suorũ fratrũ *interiori* in
בקרב אחיו ותצלח רוח־יהוה אל־דוד מהיום
.Ramah in abiit & ,Semuel surrexitque :*supra* & ,ipsa
ההוא ומעלה ויקם שמואל וילך הרמתה:
spiritus eum terruit & ,Saul *cum* à recessit Domini spiritus Et
14 ורוח יהוה סרה מעם שאול ובעתתו רוח־
:eum ad Saul servi dixerunt Et .Domino à malus
15 רעה מאת יהוה: ויאמרו עבדי־שאול אליו
nunc Dicat .te *turbans* malus Dei spiritus nunc Ecce
16 הנה־נא רוח־אלהים רעה מבעתך: יאמר־נא
modulantẽ scientem virum quærent ,*tuas facies ad* tui servi ,noster dominus
אדננו עבדיך לפניך יבקשו איש ידע מנגן
psallet & ,malus Dei spiritus te super *existendo in* ,erit & :*cinara* in
בכנור והיה בהיות עליך רוח־אלהים רעה ונגן
Providete :suos servos ad Saul dixit Et .tibi erit bene &,sua manu in
17 בידו וטוב לך: ויאמר שאול אל־עבדיו ראו־
,*me ad* *adducetis* & ,*modulari* scientem bene virum mihi *nunc*
נא לי איש מיטיב לנגן והביאתם אלי:
Isai ipsi filium vidi Ecce :dixit & ,*pueris* è unus respondit Et
18 ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי
,*belli* virum & ,*virtute* potentem & ,*modulari* scientẽ Beth-halachamitæ
בית הלחמי ידע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה
Misitque .eo cum Dominus & ,*formæ* virum & ,*verbo* prudentem &
19 ונבון דבר ואיש תאר ויהוה עמו: וישלח
David me ad Mitte ;dixit & :Isai ad *legatos* Saul
שאול מלאכים אל־ישי ויאמר שלחה אלי את־דוד
,vini *utrẽ & ,panis* asinum Isai *Cepitque* .*pecore in* qui ,tuum filium
20 בנך אשר בצאן: ויקח ישי חמור לחם ונאד יין
.Saul ad sui filii David *manu in* misit & :unum caprarum hœdum &
וגדי עזים אחד וישלח ביד־דוד בנו אל־שאול:
eum dilexit & :*ejus facies ad* stetit & ,Saul ad David Venitque
21 ויבא דוד אל־שאול ויעמד לפניו ויאהבהו
,Isai ad Saul misit Et .*arma ferens* ei fuit & ,valde
22 מאד ויהי־לו נשא כלים: וישלח שאול אל־ישי
.meis oculis in gratiã invenit quia,*meas facies ad* David *nunc* Stet :dicendo
לאמר יעמד־נא דוד לפני כי־מצא חן בעיני:
David *capiebat* & ,Saul *in* Dei *spiritum existendo in* ,fuit Et
23 והיה בהיות רוח־אלהים אל־שאול ולקח דוד את־
erat bene & ,Saul ipsi *respiratio* erat & :sua manu in *modulabatur* & ,citharam
הכנור ונגן בידו ורוח לשאול וטוב
.malus spiritus eo *desuper* recedebatque ,ei
לו וסרה מעליו רוח הרעה:

Versio VULG. LAT.

8 Et vocavit Isai Abinadab, & adduxit eum coram Samuele. Qui dixit, Nec hũc elegit Dñs.
9 Adduxit autẽ Isai Samma, de quo ait; Etiam hunc non elegit
10 Dominus. Adduxit itaque Isai septem filios suos coram Samuele: & ait Samuel ad Isai; Non elegit Dominus ex istis.
11 Dixitq; Samuel ad Isai; Numquid jam completi sunt filii? qui respondit; Adhuc reliqu[us] est parvulus, & pascit oves. Et ait Samuel ad Isai; Mitte, & adduc eum: nec enim discumbemus priùs quàm huc ille ve-
12 niat. Misit ergò, & adduxit eum. Erat autem rufus, & pulcher aspectu, decorâque facie. Et ait Dominus; Surge, unge eum, ipse est enim.
13 Tulit ergò Samuel cornu olei, & unxit eum in medio fratrũ ejus: & directus est Spiritus Domini à die illa in David, & deinceps: surgénsque Samuel
14 abiit in Ramatha. Spiritus autem Domini recessit à Saul, et exagitabat eum spirit[us] nequã,
15 à Domino. Dixerúntque servi Saul ad eũ, Ecce spiritus Dei
16 mal[us] exagitat te. Jubeat dñs noster, & servi tui qui coram te sunt, quærent hominẽ scientẽ psallere citharâ, ut quando arripuerit te spiritus Dñi malus, psallat manu suâ, et leviùs
17 feras. Et ait Saul ad servos suos, Providete ergò mihi aliquẽ benè psallentẽ, & adducite eũ
18 ad me. Et respondens unus de pueris, ait; Ecce vidi filiũ Isai Bethlehemitẽ, scientẽ psallere, & fortissimũ robore, et virũ bellicosũ, et prudentẽ in verbis, et virum pulchrum: et Dñs
19 est cũ eo. Misit ergò Saul nuntios ad Isai, dicens; Mitte ad me David filiũ tuũ, qui est in pa-
20 scuis. Tulit itaq; Isai asinũ plenũ panib[us], & lagenã vini, & hœdũ de capris unũ, et misit p[er] manũ David filii sui Sauli.
21 Et venit David ad Saul, et stetit corã eo: at ille dilexit eum nimis, et factus est ejus armi-
22 ger. Misitque Saul ad Isai, dicens; Stet David in conspectu meo: invenit enim
23 gratiam in oculis meis. Igitur quandocunque spiritus Domini malus arripiebat Saul, David tollebat citharam, et percutiebat manu suâ, et refocillabatur Saul, et leviùs habebat: recedebat enim ab eo spiritus malus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ ἐκάλεσεν Ἰεσσαὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ
παρῆλθε κατὰ πρόσωπον Σαμουήλ. καὶ εἶπεν,
9 Οὐδὲ τοῦτον ἐξελέξατο (ι) ὁ Θεός. Καὶ παρ-
ήγαγεν Ἰεσσαὶ τὸν (κ) Σαμά. καὶ εἶπε, Καὶ ἐν
10 τούτῳ οὐκ ἐξελέξατο κύριος. Καὶ παρήγαγεν
Ἰεσσαὶ τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον Σαμουήλ.
καὶ εἶπε (λ) Σαμουήλ, Οὐκ ἐξελέξατο κύριος
11 ἐν τούτοις. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαί,
Ἐκλελοίπασι τὰ παιδάρια; καὶ εἶπεν, Ἔτι
ὁ μικρὸς ἰδοὺ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ. καὶ
εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαί, Ἀπόστειλον καὶ
λάβε αὐτὸν, ὅτι οὐ μὴ κατακλιθῶμεν ἕως
12 τοῦ ἐλθεῖν (μ) αὐτόν. Καὶ ἀπέστειλε καὶ εἰσ-
ήγαγεν αὐτόν. (ν) καὶ αὐτὸς πυῤῥάκης μετὰ
κάλλους ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς ὁράσει κυρίῳ.
καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαμουήλ, Ἀνάστα καὶ
13 χρῖσον τὸν Δαυίδ, ὅτι οὗτος ἀγαθός ἐστι. Καὶ
ἔλαβε Σαμουὴλ τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου, καὶ ἔχρι-
σεν αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. καὶ ἐφ-
ήλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡ-
μέρας ἐκείνης, καὶ ἐπάνω. καὶ ἀνέστη Σαμουήλ,
14 καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ἀρμαθαΐμ. Καὶ πνεῦμα
κυρίου ἀπέστη ἀπὸ Σαοὺλ, καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν
15 πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπαν οἱ
(ξ) παῖδες Σαοὺλ πρὸς αὐτόν, Ἰδοὺ δὴ
16 πνεῦμα κυρίου πονηρὸν πνίγει σε. Εἰπάτωσαν
δὴ οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζητησάτω-
σαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα (ο) εἰδότα ψάλ-
λειν ἐν κινύρᾳ· καὶ ἔσται ἐν τῷ εἶναι (π) πνεῦμα
πονηρὸν ἐπὶ σοί, καὶ ψαλεῖ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐ-
τοῦ, καὶ ἀγαθόν σοι ἔσται καὶ ἀναπαύσει σε.
17 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἴδε-
τε (ρ) δή μοι ἄνδρα ὀρθῶς ψάλλοντα, καὶ
18 εἰσαγάγετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς
τῶν παιδαρίων (σ) αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἑώ-
ρακα υἱὸν τῷ Ἰεσσαὶ Βηθλεεμίτην, καὶ αὐτὸν
εἰδότα (τ) ψαλμόν, καὶ ὁ ἀνὴρ συνετός, (υ)
καὶ πολεμιστής, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ὁ ἀνὴρ
19 ἀγαθὸς τῷ εἴδει, καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ. Καὶ
(φ) ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους πρὸς Ἰεσσαί,
λέγων, Ἀπόστειλον πρός με (χ) τὸν υἱόν σου
20 Δαυὶδ τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ σου. Καὶ ἔλαβεν Ἰ-
εσσαὶ γόμορ ἄρτων, καὶ ἀσκὸν οἴνου, καὶ ἔριφον
(ψ) αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν χειρὶ Δα-
21 υὶδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς Σαούλ. Καὶ εἰσῆλθε
Δαυὶδ πρὸς Σαούλ, καὶ παρειστήκει ἐνώπιον
αὐτοῦ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν σφόδρα· καὶ ἐγενήθη
22 αὐτῷ (ω) αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστει-
λε Σαοὺλ πρὸς Ἰεσσαί, λέγων, Παρεστάτω δὴ
Δαυὶδ ἐνώπιον ἐμοῦ, ὅτι εὗρε χάριν ἐν ὀφ-
23 θαλμοῖς μου. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα
πονηρὸν ἐπὶ Σαούλ, καὶ ἐλάμβανε Δαυὶδ τὴν
κινύραν, καὶ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνέψυχε
Σαούλ, καὶ ἀγαθὸν αὐτῷ, καὶ ἀφίστατο ἀπ'
αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν.

Et Jessæ vocavit Aminadab: & transiit ad faciem Samuel. Et dixit; Neque hunc elegit Deus. Et Jessæ adduxit Sama. Et dixit, Et in hoc non elegit Dominus. Et adduxit Jessæ septem filios suos coram Samuel. Et dixit Samuel, Non elegit Dominus in his. Et dixit Samuel ad Jessæ, Defecerunt filii? Et dixit; Adhuc parvus ecce pascit in grege. Et dixit Samuel ad Jessæ; Mitte, & sume eum: quoniam non discumbemus quoadusque ille venerit. Et misit, & introduxit eum. Et ipse rufus cum pulchritudine oculorum, & bonus aspectu Domino. Et dixit Dominus ad Samuel; Surge, & unge David: quoniam hic est bonus. Et sumpsit Samuel cornu olei, & unxit eũ in medio fratrũ ej[us]. Et insilivit spirit[us] Domini super David à die illa, & (c) supra. Et surrexit Samuel, et abiit in Armathem. Et spiritus Domini discessit à Saul, & suffocabat eum spiritus malignus à Domino. Et dixerunt pueri Saul ad eum; Ecce nunc spiritus Domini malignus suffocat te. Dicant nunc servi tui coram te, & quærant domino nostro virum scientem psallere in cithara. Et erit in existendo spiritum (d) malignum super te, & psallet in cithara sua, & bonum tibi erit, (e) & requiescere te faciet. Et dixit Saul ad pueros suos, Videte nunc mihi virum rectè psallentem: & introducite eum ad me. Et respondit unus puerorum ejus, & dixit; Ecce vidi filium Jessæ Bethlehemitem, (f) & ipsum scientem psalmum: & vir intelligens, & bellator, & sapiens sermone, & vir bonus specie: & Dominus cum eo. Et misit Saul nuntios ad Jesse, dicens; Mitte ad me filium tuum David, qui in grege tuo. Et sumpsit Jessæ (g) Gomor panum, et utrem vini, & hœdum capraru unũ: & misit in manu David filii sui ad Saul. Et intravit David ad Saul, & assistebat coram eo: & dilexit (h) eum valdè: & factus est ei portans vasa ejus. Et misit Saul ad Jessæ, dicens; Assistat nunc David coram me: quoniam invenit gratiam in oculis meis. Et factum est, cùm esset spiritus malignus super Saul; & sumebat David citharam, & psallebat in manu sua: et refrigerabat Saul; et bonum ei erat discedebat ab eo spiritus malignus.

MS. A. (ι) κύριος. Καὶ (κ) Σαμμά. (λ) Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαί, Οὐκ (μ) αὐτὸν ἐνταῦθα. Καὶ (ν) καὶ οὗτος (ξ) παῖδες αὐτοῦ πρὸς (ο) ἰδόντα (π) ἐν σοὶ πνεῦμα πονηρόν, καὶ ψάλλειν (ρ) δὴ ἄνδρα (σ) αὐτοῦ, Ἰδοὺ (τ) ψάλλειν, καὶ (υ) καὶ ὁ ἀνὴρ πολεμιστής, καὶ συνετὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ (φ) ἀπέστειλεν ἀγγέλους (χ) Δαυὶδ τὸν υἱόν σου τὸν (ψ) ἐξ αἰγῶν αἶγα, (ω) αἴρων σκεύη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וקרא ישי לאבינדב ואעבריה קדם שמואל ואמר אף בדין לא רעוא קדם יי: ואעבר
9 ישי שמה ואמר אף בדין לא רעוא קדם יי: ואעביר ישי שבעא בנוהי קדם שמואל ואמר
10 שמואל לישי לא רעוא קדם יי באלין: ואמר שמואל לישי השלימו עולמיא ואמר עוד
11 אשתאר זעירא והא רעי בענא ואמר שמואל לישי שלח ואיתניה ארי לא נסתחר עד
מיתוהי הכא: ושלח ואיתיה והוא סמוק עינוהי יאין ושפיר בריוה ואמר יי קום משחיה
12 ארי דין הוא: ונסיב שמואל ית קרנא דמשחא ומשח ית דוד בגו אחוהי ושרת רוח
13 נבואה מן קדם יי על דוד מיומא ההוא ולעלא וקם שמואל ואזל לרמתא: ורוח גבורא מן
14 קדם יי דהות עם שאול עדת מניה ומבעתא ליה רוח בישא מן קדם יי: ואמרו עבדי
15 שאול ליה הא כען רוח בישא מן קדם יי מבעתא לך: יימר כען רבוננא עבדך קדמך
16 יבעון גברא דידע לנגנא בכנורא ויהי כד תשרי עלך רוח בישא מן קדם יי וינגן בידיה
וייטב לך: ואמר שאול לעבדוהי חזו כען לי גברא דמוטיב לנגנא ותיתוניה לותי:
17 ואתיב חד מעולמיא ואמר הא חזיתי בר לישי דמבית לחם ידע לנגנא וגבר חילא וגבר
18 עביד קרבין וסוכלתן בעיצה וגברא שפיר בריוה ומימרא דיי בסעדיה: ושלח שאול
19 אזגדין לות ישי ואמר שדר לי ית דוד ברך די בענא: ונסיב ישי טעין חמרא טעין דלחמא
20 ונבל דחמר וגדיא בר עזי חד ושדר ביד דוד בריה לות שאול: ואתא דוד לות שאול
21 ושמש קדמוהי ורחמיה לחדא והוה ליה נטל זינין: ושלח שאול לות ישי למימר ישמש
22 כען דוד קדמי ארי אשכח רחמין קדמי: והוה כד שריא רוח בישא מן קדם יי לות שאול
23 ונסיב דוד ית כנורא ומנגן בידיה ומתרוח לשאול וטאב ליה ומסתלקא מניה רוח
בישא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et vocavit Jesse Abinadab, et transire fecit illum ante Semuel, et dixit: 8
Etiam in hoc non est voluntas ante Dñm. Et transire fecit Isai Sama, & 9
ait: Etiam in hoc non est voluntas ante Dñm. Et transire fecit Isai septem 10
filios suos ante Semuel, et dixit Semuel ad Isai: Non est voluntas ante Dñm
in his. Et dixit Semuel Isai: Num completi sunt pueri? et dixit: Adhuc 11
relictus est parvus, et ecce pascit oves, et dixit Semuel Isai: Mitte et venire fac illum; non enim discumbemus usque quo veniat ille huc. Et misit et 12
venire fecit illum: et is ruffus erat, et oculi ejus decentes, et pulcher in aspectu suo, et dixit Dñs: Surge, unge illũ, quia hic ipse. Et tulit Semuel 13
cornu unctionis, et unxit *David* inter fratres ejus: et mansit spiritus fortitudinis ab-ante Dñm super David à die illo et suprà: et surrexit Semuel
et venit ad Ramatha. Et spiritus fortitudinis ab-ante Dñm qui fuit cum 14
Saul, transivit ab illo, et terruit eum spiritus mal[us] ab-ante Dñm. Et dixerunt 15
servi Saul ipsi: Ecce nunc spiritus mal[us] ab-ante Dñm terrens te. Dicat 16
nunc dñs noster, servi tui ante te quærent virum qui sciat psallere in cithara: et erit quando manebit super te spiritus malus ab-ante Dñm, et
psallet in manibus suis, et benè erit tibi. Et dixit *Saul* servis suis: Provi- 17
dete nunc mihi virum qui aptus sit ad psallendum, et venire facietis eum
ad me. Et respondit un[us] de pueris ej[us], et dixit: Ecce vidi filiũ Isai qui est 18
Bethlehhem, scientẽ psallere, et virum virtutis, et virũ bellatorem, & intelligentem in consilio, et virum pulchrũ aspectu, et verbũ Dñi in auxilio
ejus. Et misit *Saul* nuncios ad Isai, et dixit: Mitte mihi David filiũ tuum 19
qui est inter pecora. Et tulit Isai oneratũ asinũ *onere panis*, et utrem vini, 20
et hœdum filium capræ unum, et misit in manu David filii sui ad Saul. Et 21
venit David ad Saul, et ministravit ante eũm; et amavit illum valdè, et
fuit ei portans arma ejus. Et misit Saul ad Isai dicens: Ministrabit nunc 22
David ante me, quia invenit gratiam *ante me*. Et fuit quando mansit spiritus malus ab-ante Dominum *apud* Saul, et tulit David chinaram, et psallebat in manu sua, et refrigerium fuit Sauli, et bene fuit ei, et ascendit *ab* 23
eo spiritus malus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Deinde vocans Isai Abinadabum, transire 8
fecit eum ante Samuelem: sed dixit ei, Non
vult Dominus istum. Tum transire jussit 9
Isai Sammam: dixitque, Neque hunc vult.
Sic transire fecit Isai septem filios suos an- 10
te Samuelem: dixitque Samuel, Non vult
hos Dominus. Demum dixit Samuel ad 11
Isai, Finierúntne pueri? Respondit ei, Re-
stat minimus, & ecce pascit oves. Dixit Sa-
muel ad Isai, Mitte, & adduc eum; non e-
nim revertar donec hùc adveniat. Mit- 12
tens ergò adduxit eum (is verò rufus erat,
pulchris oculis, & aspectu decoro) dixit-
que Dominus Samueli, Surge, unge eum,
quoniam hic est. Sumens itaque Samuel 13
cornu olei, unxit illum in medio fratrum
ejus: & adfuit spiritus Domini Davidi ab
eo die. Samuel verò surgens abiit ad Rama
domum suam. Tum recedente spiritu Dei 14
à Saule, vexabat eum spiritus malus à Do-
mino. Quapropter dixerunt Sauli servi sui, 15
Ecce servi tui præstò tibi sunt, quærant vi- 16
rum qui citharam pulset, ut cùm invaserit
te spiritus malus, pulset manibus suis, te-
que sublevet. Dixit Saul servis suis, Pro- 17
spicite de aliquo bene pulsante, & adduci-
te eum ad me. Tunc respondens quidam 18
ex juvenibus, ait; Ecce vidi filium quen-
dam Isaio Bethlehemitæ, qui pulsare novit,
valentem robore, virum bellicosum, sermo-
ne perspicacem, aspectu decorum, cum quo
denique Dominus adest. Mittens ergò Saul 19
rex ad Isai dixit illi, Mitte ad me Davidem
filium tuum, utilis *enim* est mihi. Tunc ac- 20
cipiens Isai asinum, oneravit illum pane, u-
tre vini, hœdo uno caprarum, misitque per
manum Davidis ad Saulem. Cùmque venis- 21
set David ad Saulem, stetit coram eo, & di-
lexit eum vehementer, fuitque ejus armiger.
Et misit Saul ad Isai, dixitque ad eum, Ma- 22
neat David apud me, nam assecutus est favo-
rem in oculis meis. Itaque quoties spiritus 23
Dñi malus invadebat Saulem, sumebat Da-
vid citharam ac pulsabat, relaxabàtque Sau-
lem ac sublevabat eum, recedebàtque ab eo
spiritus malus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 ٭ ثم دعا ايسي ابيناداب ابنه الثاني ٭ وقدمه الي صموال ٭ وقال ٭ لا يهوي الرب هذا ٭ ثم قدم
9 ابنه ايسي ابنه الثالث ٭ وقال ٭ لا يهوي الرب هذا ايضا ٭ وقدم ايسي سبعة بنيه الي صموال ٭
10 فقال صموال لايسي ٭ لا يهوي الرب هولاء ٭ ثم قال صموال لايسي ٭ قد فرغت من فتيانك ٭
11 ليس غير هولاء ٭ قال له ٭ بقي الصغير وهو يرعي الغنم ٭ قال صموال لايسا ٭ تجيبا به ٭ لاني لا
12 ارجع الي موضعي حتي ياتي هاهنا ٭ فارسل ايسا واتي به ٭ وكان اشقر حسن العينين حسن
13 المنظر ٭ فقال الرب لصموال ٭ قم فامسحه ٭ لانه هو هذا ٭ فاخذ صموال وعاء الدهن ٭ ومسحه
بين اخوته ٭ وحل روح الرب علي داود من ذلك اليوم ٭ وادلج صموال باكرا منصرفا الي بيته
14 الرامة ٭ وجاز روح الله عن ساوول ٭ فصار الروح الردية تذيب جسده بامر الرب ٭ فقال عبيد
15 16 ساوول له ٭ عبيدك امامك ٭ اما تري يتطلبون لك رجلا يحسن يضرب بالعود ٭ فاذا تسلطت
17 عليك روح سوء يضرب بيده فيفرج عنك ٭ قال ساوول لعبيده ٭ اطلبوا رجلا يحسن يضرب
18 بالعود اتوني به ٭ فاجاب فتي من الغلمان وقال ٭ رايت ابنا لايسا من بيت لحم يجيد الضرب
بالعود ٭ جبارا بقوته ٭ هو رجل بطل محارب ٭ جيد الفهم للكلام ٭ حسن المنظر ٭ عليه نعمة من
19 20 الرب ٭ فارسل ساوول الملك الي ايسا ٭ وقال له ٭ ارسل الي داود ابنك ٭ فاني احتاج اليه ٭ فساق
21 ايسا حمارا ٭ وحمل عليه خبزا وزق خمر ٭ وجديا من المعز ٭ وارسل داود ابنه الي ساوول ٭ فاتي
22 داود ساوول وخدمه ٭ واحبه وصار حاملا لسلاحه ٭ وارسل ساوول الي ايسا وقال له ٭ دع داود
23 يكون في خدمتي لاني قد احببته واعجبني جدا ٭ وكانت اذا تسلطت علي ساوول الروح
الردية بامر الرب ٭ كان داود ياخذ عوده ويضرب بين يديه ٭ ويفرج عن ساوول بنغمه
ويتصرف عنه الروح الردية ٭

Tum advocans Isai Abinadabum filium 8
suum secundum, obtulit eum Samueli; qui
dixit, Non hunc vult Dominus. Rursus 9
obtulit ei Isai filium suum tertiū: & di-
xit, Neque hunc etiā vult Dominus. Tan- 10
dem obtulit septem filios suos Samueli;
dixitq; Samuel ad Isai, Non vult hos Do-
minus. Tum dixit Samuel ad Isai, Absol- 11
vistiue pueros tuos? non extant alii præ-
ter istos? Respondit illi, Restat natu mi-
nimus, at ille pascit oves. Dixit Samuel
ad Isai, Fac veniat ad nos; non enim re-
vertar ad locum meum, donec istùc vene-
rit. Cúmque misisset Isai, & adduxisset 12
illum (erat autem rufus, pulchris oculis, &
formoso aspectu) dixit Dominus ad Sa-
muelem, Surge, unge eum, quoniam iste est.
Accipiens igitur Samuel vasculum olei, 13
unxit illum in medio fratrū ejus; descen-
ditque spiritus Domini super Davidem ab
illo die. Samuel autem diluculò surgens
abiit in domum Ramæ. Porrò à Saule re- 14
cessit spiritus Dei, cœpitque spiritus malus
liquefacere corpus ejus permissu Domini.
Quare dixerunt servi Saulis ad eum, 15
Servi tui coram te adsunt, annon perqui- 16
rant tibi virum qui possit fides pulsare; ut
cùm invaserit te spiritus malus, manu suâ
pulset, teq; refocillet? Dixit Saul servis su- 17
is, Quærite virū qui fides pulsare possit,
et adducite eū ad me. Respondit puer qui- 18
dam è pueris, & ait, Vidi filiū quendam
Isaio Beth-lehemitæ fides apprimè pulsan-
tem, gigantem robore, virum strenuissimum
& bellicosissimum, ingenio perspicacem in
loquendo, pulchrum aspectu, cui demum
inest gratia à Domino. Mittens igitur 19
Saul rex ad Isai, dixit illi, Mitte ad me
Davidem filium tuum, quoniam ipsius e-
geo. Tum adduxit Isai asinum, imposuit 20
illi panem, utrem vini, & hœdum capri-
num, misitque Davidem filium suum ad
Saulem. Et venit David ad Saulem, & 21
ministravit ei, dilexitque eum, & factus
est portitor armorum ejus. Mittens autem 22
Saul ad Isai, dixit ei, Sine Davidem ma-
nere in ministerio meo, quoniam dilexi
eum, multúmque mihi arridet. Quoties 23
igitur invadebat Saulem spiritus malus
permissu Domini, sumptis David fidi-
bus suis pulsabat coram eo, & recrea-
bat Saulem cantu suo, recedebatque ab eo
spiritus malus.

CAP. XVII. יז

Sunt congregati & ,prælium ad sua castra Pelistim congregaverunt Et
1 ויאספו פלשתים את מחניהם למלחמה ויאספו
inter & ,Sochoh inter sunt castrametati & : Jehudah quæ , Sochoh in
שכה אשר ליהודה ויחנו בין שוכה ובין
,sunt cōgregati Israel vir & ,Saul Et .Dammim fine in ,Hazecah
2 עזקה באפס דמים: ושאול ואיש ישראל נאספו
occursum in bellum ordinaverunt & ; Elah valle in sunt castrametati &
ויחנו בעמק האלה ויערכו מלחמה לקראת
Israel & ,hinc montem ad stantes Pelistim Et .Pelistim
3 פלשתים: ופלשתים עמדים אל ההר מזה וישראל
vir est egressus Et .eos inter vallis & : inde montem ad stantes
4 עמדים אל ההר מזה והגיא ביניהם: ויצא איש
: Gath de ,ejus nomen Goliath ,Pelistim castris de intermedius
הבנים ממחנות פלשתים גלית שמו מגת
,ej* caput super ærea galea Et .palmi & cubitorū sex ejus altitudo
5 גבהו שש אמות וזרת: וכובע נחשת על ראשו
quinque loricæ pondus & : indutus ipse squamarum loricâ &
ושריון קשקשים הוא לבוש ומשקל השריון חמשת
clypeus & ,ej* pedib* super æris frontale Et .æris seclorum millium
6 אלפים שקלים נחשת: ומצחת נחשת על רגליו וכידון
liciatoriū tanquam ejus lanceæ hastile Et .ej* humeros inter æreus
7 נחשת בין כתפיו: וחץ חניתו כמנור
: ferri seclorum sexcentorum ejus lanceæ flamma & ,texentium
ארגים ולהבת חניתו שש מאות שקלים ברזל
ad clamavit & ,stetit Et .ejus facies ad vadens scutum ferens &
8 ונשא הצנה הלך לפניו: ויעמד ויקרא אל
ordinandum ad egredimini quid Ut : eis dixit & ,Israel ordines
מערכת ישראל ויאמר להם למה תצאו לערך
eligite ? Saul servi vos & ,Pelistæus ego nonne ? prælium
מלחמה הלוא אנכי הפלשתי ואתם עבדים לשאול ברו
,mecum pugnare quiverit Si .me ad descendat & ,virum vobis
9 לכם איש וירד אלי: אם יוכל להלחם אתי
,eū in quivero ego si & : servos in vobis erimus & ,me percusserit &
והכני והיינו לכם לעבדים ואם אני אוכל לו
dixit Et .nobis servietis & ,servos in nobis eritis & ,eū percussero &
10 והכתיו והייתם לנו לעבדים ועבדתם אתנו: ויאמר
date : hac die Israel ordines exprobravi Ego : Pelistæus
הפלשתי אני חרפתי את מערכות ישראל היום הזה תנו
Israel omnis & ,Saul audivit Et .pariter pugnemus & ,virum mihi
11 לי איש ונלחמה יחד: וישמע שאול וכל ישראל
.valde timuerunt & ,sunt consternati & ; hæc Pelistæi verba
את דברי הפלשתי האלה ויחתו ויראו מאד:
ej* nomē & ,Jehudah Beth-lechē de hujus Ephrathæi viri filius David Et
12 ודוד בן איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו
veniens ,senex ,Saul diebus in vir & : filii octo ei & : Isai
ישי ולו שמנה בנים והאיש בימי שאול זקן בא
post abierunt ,majores Isai filii tres Abieruntque .homines inter
13 באנשים: וילכו שלשת בני ישי הגדלים הלכו אחרי
iverunt qui ejus filiorum trium nomen & : bellum ad Saul
שאול למלחמה ושם שלשת בניו אשר הלכו
tertius & ,Abinadab ej* secundus & ,primogenitus Eliab ,bellum in
במלחמה אליאב הבכור ומשנהו אבינדב והשלשי
.Sammah
שמה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 CONgregantes autem Phi-
listhiim agmina sua in præli-
um,convenerunt in Socho Ju-
dæ : & castrametati sunt inter
Socho & Azeca , in finibus
2 Dommim. Porrò Saul & filii
Israel congregati venerunt in
Vallē terebinthi, & direxerūt
aciē ad pugnandū contra Phi-
3 listhiim. Et Philisthiim stabant
super montem ex parte hac,&
Israel stabat supra montem ex
altera parte: vallisq; erat inter
4 eos. Et egress* est vir spuri* de
castris Philisthinorum,nomine
Goliath, de Geth, altitudinis
5 sex cubitorū & palmi: Et cas-
sis ærea super caput ej*, & lo-
ricâ squamatâ induebatur :
porrò pond* loricæ ej*,quin-
que millia siclorū æris erat :
6 Et ocreas æreas habebat in
crurib* : Et clypeus æreus te-
7 gebat humeros ej*. Hastile au-
tem hastæ ej*, erat quasi licia-
toriū texentiū : ipsū autē fer-
rū hastæ ej*, sexcentos siclos
habebat ferri : & armiger ej*
8 antecedebat eū. Stánsq; cla-
mabat adversū phalangas Is-
rael, & dicebat eis ; Quarè
venistis parati ad prælium ?
Numquid ego non sum Phi-
listhæus, & vos servi Saul ?
Eligite ex vobis virū, & de-
scendat ad singulare certamen.
9 Si quiverit pugnare mecū, &
percusserit me, erimus vobis
servi : si autē ego prævaluero,
& percussero eū , vos servi
10 eritis, & servietis nobis. Et
aiebat Philisthæus, Ego ex-
probravi agminib* Israel ho-
diē : Date mihi virū,& ineat
11 mecū singulare certamen. Au-
diens autē Saul, & omnes Is-
raelitæ, sermones Philisthæi
hujuscemodi,stupebant,& me-
12 tuebant nimis. David autem
erat filius viri Ephrathæi, de
quo suprà dictū est, de Beth-
lehem Juda, cui nomen erat
Isai, qui habebat octo filios,
& erat vir in diebus Saul se-
nex,& grandævus inter viros.
13 Abierunt autem tres filii ejus
majores post Saul in prælium:
& nomina triū filiorū ejus,
qui perrexerunt ad bellum,
Eliab primogenitus,et secun-
dus Abinadab , tertiúsque
Samma.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζ'.

1 ΚΑὶ συνάγουσιν ἀλλόφυλοι τὰς παρεμ-
βολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς
(α) Σοκχὼθ τῆς Ἰουδαίας, καὶ παρεμβάλλου-
σιν ἀναμέσον (β) Σοκχὼθ, καὶ ἀναμέσον Ἀ-
2 ζηκὰ (γ) Ἐφερμέν. Καὶ Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες
Ἰσραὴλ συνάγονται, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν
τῇ κοιλάδι (δ) αὐτοὶ, καὶ παρατάσσονται εἰς
πόλεμον ἐξεναντίας (ε) τῶν ἀλλοφύλων.
3 Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐν-
ταῦθα, καὶ Ἰσραὴλ ἵσταται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐν-
4 ταῦθα, καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν. Καὶ
ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνατὸς ἐκ τῆς παρατάξεως
τῶν ἀλλοφύλων, Γολιὰθ ὄνομα αὐτῷ ἐκ
Γὲθ, ὕψος αὐτοῦ (ζ) τεσσάρων πηχῶν καὶ
5 σπιθαμῆς. Καὶ (η) περικεφαλαία ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ θώρακα ἁλυσιδωτὸν αὐτὸς
ἐνδεδυκώς· καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ θώρακος αὐ-
τοῦ, πέντε χιλιάδες σίκλων χαλκοῦ καὶ σι-
6 δήρου. Καὶ κνημῖδες χαλκαῖ (θ) ἐπὶ τῶν
σκελῶν αὐτοῦ, καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον τῶν
7 ὤμων αὐτοῦ. Καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ
ὡσεὶ μέσακλον (ι) ὑφαινόντων, καὶ ἡ λόγχη
αὐτοῦ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου. καὶ ὁ αἴ-
8 ρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ. Καὶ
ἔστη καὶ ἀνεβόησε (κ) εἰς τὴν παράταξιν Ἰσ-
ραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (λ) Τί ἐκπορεύεσθε
παρατάξασθαι πολέμῳ ἐξεναντίας ἡμῶν;
οὐκ ἐγώ εἰμι ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς Ἑβραῖοι
τοῦ Σαούλ; ἐκλέξασθε (μ) ἑαυτοῖς ἄνδρα,
9 καὶ καταβήτω πρός με. Καὶ ἐὰν δυνηθῇ
(ν) πολεμῆσαι πρός με, καὶ ἐὰν πατάξῃ με,
καὶ ἐσόμεθα ὑμῖν εἰς δούλους· (ξ) ἐὰν δὲ ἐγὼ
δυνηθῶ καὶ πατάξω αὐτὸν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς
10 δούλους, καὶ (ο) δουλεύσετε ἡμῖν. Καὶ
εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, Ἰδοὺ ἐγὼ ὠνείδισα
τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ σήμερον ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ταύτῃ. δότε μοι ἄνδρα, καὶ (†) μο-
11 νομαχήσομεν ἀμφότεροι. Καὶ ἤκουσε
Σαοὺλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα (π)
τοῦ ἀλλοφύλου ταῦτα, καὶ ἐξέστησαν καὶ ἐφοβή-
θησαν (ρ) σφόδρα.

CAP. XVII.

ET congregant alienigenæ ca-
stra sua in bellum: & congregan-
tur in Socchoth (a) Judææ :
& castrametantur inter Soc-
choth, & inter Azeca (b)
Ephermen. Et Saul, & viri 2
Israel congregantur, & castra-
metantur in valle (c) ipsi :
& instruuntur in prælium ex
adverso alienigenarum. Et alie- 3
nigenæ stant super montem hinc;
& Israel stat super montem
hinc : & vallis inter eos. Et 4
exiit vir potens,ex acie alienige-
narum : Goliath nomen ei è
Geth : altitudo ejus (d) qua-
tuor cubitorum, & palmi : Et 5
(e) cassis super caput ejus, &
thoracem hamatum ipse indu-
tus : & pondus thoracis ejus,
quinque millia siclorum æris,
& ferri. Et ocreæ æneæ super 6
crura ejus : & clypeus æneus in-
ter humeros ejus. Et hastile ha- 7
stæ ejus, sicut (f) liciatorium
texentium : & lancea ejus sex-
centorum siclorum ferri. Et por-
tans arma ejus antecedebat e-
um. Et stetit, & exclamavit 8
in aciem Israel, & dixit eis,
Quid egredimini congredi præ-
lio adversum nos? Nonne ego
sum alienigena, & vos (g) He-
bræi ipsius Saul? Eligite vobis
ipsis virum, & descendat ad me.
Et, si potuerit pugnare adver- 9
sùs me, & si percusserit me; &
erimus vobis in servos. Si autem
ego (h) potuero, et percussero
eum ; eritis nobis in servos, et
servietis nobis. Et dixit alieni- 10
gena, Ecce ego exprobravi aci-
em Israel (i) hodiè in die
hac. Date mihi virum, et sin-
gulariter pugnabimus utrique.
Et audivit Saul et universus 11
Israel verba alienigenæ hæc:
et expaverunt, et timuerunt
(k) valdè.

MS.A.

(α) Σογχὼ (β) Σογχὼ, (γ) ἐν Ἀφεσδομμείν. (δ) αὐτοὶ παρατάσσον-
ται, (ε) ἀλλοφύλων. Καὶ ἀλλόφυλοι (ζ) ἓξ πήχεων (η) περικεφαλαίαν (θ)
ἐπάνω τῶν (ι) ὑφαίνοντος, (κ) πρὸς τὴν (λ) Ἐπ (μ) αὐτοῖς (ν) πρός με
πολεμῆσαι, καὶ (ξ) ἐὰν ἐγὼ (ο) δουλεύσατε (†) μονομαχήσομεν (π) αὐτοῦ
12 τοῦ (ρ) σφόδρα. Καὶ * εἶπεν Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου Ἐφραθαίου. οὗτος ἐκ
Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεσσαὶ, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν
13 ταῖς ἡμέραις Σαοὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσιν. Καὶ ἐπο-
ρεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαὶ οἱ μείζονες * ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαοὺλ
εἰς πόλεμον, καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πό-
λεμον, Ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Ἀμινα-
δάβ, καὶ ὁ τρίτος αὐτοῦ Σαμμά.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יז

1 וכנשו פלשתאי ית משריתהון לאגחא קרבא ואתכנשו לשוכה די לשבט יהודה ושרו
2 בין סוכו ובין עזקה באפס דמים: ושאול ואנש ישראל אתכנשו ושרו במישר בוטמא
3 וסדרו קרבא לקדמות פלשתאי: ופלשתאי קימין על טורא מכא וישראל קימין על טורא
4 מכא וחילתא ביניהון: ונפק גברא מביניהון ממשרית פלשתאי גלית שמיה מגת רומיה
5 שתא אמין וזרתא: וקולס דנחש על רישיה ושרין נלבין הוא לביש ומתקל שריונא
6 חמשא אלפין תקלי נחשא: וטרקלילין דנחש על רגלוהי ומסחפא דנחשא נפק מן קלסא
7 ומטל דנחשא בין כתפוהי: ואעא דמורניתיה כאכסן דגרדאין ושננא דמורניתיה מתקל
8 שית מאה תקלי פרזלא ונטל תריסא אזיל קדמוהי: וקם ואכריז על סדרי ישראל ואמר
להון למה תפקון לסדרא קרבא הלא אנא פלשתאה ואתון עבדין לשאול [אנא הוא
גלית פלשתאה דמן גת דקטלית תרין בני עלי כהני חפני ופנחס ושביתי ית ארון קימא
דיי ואובילית יתיה לבית דגון טעותי והוה תמן בקרוי פלשתאי שבעא ירחין ואף כל קרב
וקרב דהוו להון לפלשתאי אנא נפיק בריש חילא ונצחנא בקרבא ורמינא קטילין
כעפרא דארעא ועד כען לא אכשרו יתי פלשתאי למהוי רב אלפא עליהון ואתון בני
ישראל מה גבורא עבד לכון שאול בר קיש דמן גבעתא דמניתון יתיה מלכא עליכון
אם גבר גבר הוא יחות ויעביד קרבא עמי ואם גבר חלש הוא] בחרו לכון גברא ויחות
9 לותי: אם יכול לאגחא קרבא עמי ויקטלנני ונהי לכון לעבדין ואם אנא איכול ליה
10 ואקטלניה ותהון לנא לעבדין ותפלחון יתנא: ואמר פלשתאה אנא חסדית ית סדרי
11 ישראל יומא דין למימר איתו לי גברא ונגיח קרבא כחדא: ושמע שאול וכל ישראל
12 ית פתגמי פלשתאה האלין ואתברו ודחילו לחדא: ודוד בר גבר אפרתי הדין מבית
לחם דבית יהודה ושמיה ישי וליה תמניא בנין וגברא ביומי שאול סיב מני בבחיריא
13 ואזלו תלתא בני ישי רברביא אזלו בתר שאול לקרבא ושום תלתא בנוהי דאזלו
לקרבא אליאב בוכרא ותנייניה אבינדב ותליתאה שמה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

XVII.

ET congregaverunt Pelistæi exercitū suū ad ineundum bellū,&congre- 1
gati sunt ad Zzocho quæ est tribui Jehudah,& posuerunt castra inter Zzo- 2
cho & inter Ghazekah in Ephezzdummin. Et Saul & homo Israel con- 3
gregati sunt,& posuerunt castra in planicie glandis,& ordinaverunt præ-
liū ad occursū Pelistæorū. Et Pelistæi stabant super montem hinc,& Is- 3
rael stabat super montem hinc;& vallis inter eos. Et exiit vir de inter illos 4
ex castris Pelisthæorū, Goliath nomen ej* ex Gath : altitudo ej* sex cubiti
& palm*. Et galea ærea sup caput ej*, et lorica squamarū ipse indut*, & 5
pond* loricæ quinq; mille sicli æris. Et ocreæ æreæ super pedes ej*, et ha- 6
sta ærea exiens ex galea *ac* gestata *ære* inter humeros ej*. Et lignū hastæ 7
ej* sicut jugū textorū,et acies hastæ ej* pond* sexcentū siclorū ferri ; et fe-
rens scutum ambulans ante eū. Et stetit,et *proclamavit* super ordines Isra- 8
el,et dixit illis,Ad quid *exitis* ad ordinandū bellū ? nónne ego Pelistæ*,
et vos servi Saulis ? *ego ille Goliath Pelistæus qui ex Gath,qui interemi
duos filios Heli sacerdotes Hhophni & Pinhhazz, & captivā abduxi arca
fœderis Domini, & intuli eam in domū Dagon Erroris mei , eratq; illic in
urbibus Pelistæorum septem mensibus ; etiam singulis præliis quæ fue-
runt ipsis Pelistæis ego egrediens in capite exercitus, et vicimus in bello, et
projecimus interfectos ut pulverem terræ, et usque huc non eo honore affe-
cerunt me Pelistæi ut essem princeps mille apud ipsos: vos autem filii Isra-
el, quod virile facinus præstitit vobis Saul filius Kis qui ex Gibghatha,
quòd constituistis ipsū regē super vos ; si vir fortis ipse, descendat, et faciat
præliū mecū ; sin autem vir imbellis ille,* eligite vobis virum, et descendat
ad me. *Si* valebit ad ordinandū præliū mecū,et occidet me,et erimus vo- 9
bis ad servos;et si ego valebo ei,et occidā eū,et eritis nobis ad servos, et
servietis nobis. Et dixit Pelistæus, Ego exprobravi ordines Israel hodie: 10
dicens venire facite mihi virū,et inibim* prælium simul. Et audivit *S*aul et 11
omnis Israel verba Pelisthæi *hæc* : et fracti sunt, et timuerunt valde. Et 12
David filius viri Ephratæi hujus,ex Bethlehhem de domo Juda, et nomen
ejus Isai;et illi octo filii,et vir in dieb* *S*aul senex numeratus in juvenib*.
Et iverunt tres filii Isai majores,iverunt post *S*aul ad bellū: et nomen tri- 13
um filiorum ejus, qui iverunt *ad bellum*, Eliab primogenitus, et secundus
Abinadab, et tertius *S*amah.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ *

* ܘܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܡܫܪܝܬܗܘܢ ܠܩܪܒܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ. ܒܣܘܦܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܫܪܘ ܒܝܬ
1 ܣܘܦܐ ܘܒܝܬ ܥܙܩܐ. ܒܐܦܣܕܡܝܢ. * ܘܫܐܘܠ ܘܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܬܟܢܫܘ.
2 ܘܫܪܘ ܒܥܘܡܩܐ ܕܒܛܡܐ. ܘܣܕܪܘ ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠ ܦܠܫܬܝܐ. * ܘܦܠܫܬܝܐ
3 ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܛܘܪܐ ܡܢ ܗܪܟܐ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܛܘܪܐ ܡܢ ܗܪܟܐ. ܘܢܚܠܐ ܒܝܢܬܗܘܢ.
4 * ܘܢܦܩ ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܓܘܠܝܕ ܫܡܗ. ܡܢ ܓܬ.
5 ܪܘܡܗ ܫܬ ܐܡܝܢ. ܘܙܪܬܐ. * ܘܩܘܢܣܐ ܕܢܚܫܐ ܒܪܫܗ. ܘܫܪܝܢܐ ܕܩܠܦܐ ܠܒܝܫ.
6 ܘܡܬܩܠܐ ܕܫܪܝܢܗ. ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܡܬܩܠܝܢ ܕܢܚܫܐ. * ܘܡܣܢܐ ܕܢܚܫܐ
7 ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܟܝܦܐ ܕܢܚܫܐ ܒܝܬ ܟܬܦܬܗ. * ܘܩܢܝܐ ܕܢܝܙܟܗ. ܐܝܟ ܢܘܠܐ
ܕܓܪܕܝܐ. ܘܫܢܢܐ ܕܢܝܙܟܗ. ܫܬ ܡܐܐ ܡܬܩܠܝܢ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܫܩܠ ܩܠܒܐ ܐܙܠ
8 ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܩܡ ܘܩܪܐ ܠܣܕܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܣܕܪ
ܩܪܒܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܓܒܘ ܠܟܘܢ ܓܒܪܐ
9 ܕܢܚܘܬ ܠܘܬܝ. * ܐܢ ܢܫܟܚ ܠܡܩܪܒܘ ܥܡܝ ܘܢܩܛܠܢܝ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ.
10 ܘܐܢ ܐܢܐ ܐܙܟܝܘܗܝ ܘܐܩܛܠܝܘܗܝ. ܬܗܘܘܢ ܠܢ ܥܒܕܐ ܘܬܦܠܚܘܢܢ. * ܘܐܡܪ
ܦܠܫܬܝܐ. ܐܢܐ ܚܣܕܬ ܠܣܕܪܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ ܝܘܡܢܐ. ܗܒܘ ܠܝ ܓܒܪܐ. ܘܢܬܟܬܫ
11 ܐܟܚܕܐ. * ܘܫܡܥ ܫܐܘܠ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܡܠܘܗܝ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܬܬܒܪܘ ܘܕܚܠܘ
12 ܛܒ. * ܘܕܘܝܕ. ܒܪ ܓܒܪܐ ܗܘܐ ܐܦܪܬܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܫܡܗ. ܐܝܫܝ. ܘܐܝܬ ܠܗ
13 ܬܡܢܝܐ ܒܢܝܢ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܫܐܘܠ. ܣܒ ܘܥܠ ܒܫܢܝܐ. * ܘܐܙܠܘ ܬܠܬܐ
ܒܢܘܗܝ ܕܐܝܫܝ ܪܘܪܒܐ. ܒܬܪ ܫܐܘܠ ܠܩܪܒܐ. ܘܫܡܗܝܗܘܢ. ܐܠܝܐܒ ܒܘܟܪܗ. ܘܬܪܝܢܗ
ܐܒܝܢܕܒ. ܘܬܠܝܬܝܐ ܫܡܥܐ.

CAP. XVII.

Post hæc colligentes Philistæi castra sua 1
ad prælium, pugnam intentârunt in ex-
tremitate Juda, castra ponentes inter
Sopha & Arca, in Opharsemin. Saul 2
verò & Israelitæ collecti, castra fixerunt in
valle Terebinthi, & instruxerunt aciem con-
tra Philistæos. Consistentibus itaque Phi- 3
listæis supra montem hinc, & Israelitis su-
pra montem inde consistentibus, valle in-
terjectâ; Egressus est vir gigas è castris 4
Philistæorum Goliad nomine, è Gath *ori-
undus*, cujus altitudo erat sex cubitorum
cum spithama: Galea ærea in capite ipsi- 5
us, & loricâ in laminam ductâ vestit°, cu-
jus loricæ pondus erat quinque millium si-
clorum æris: Tibialia ærea in cruribus 6
ejus, & humerale æneum inter humeros e-
jus: Lignum lanceæ ejus simile erat jugo 7
textorum, & mucro lanceæ ejus sexcento-
rum siclorum ferri: & ferens clypeum *ejus*
antecedebat eum. Is stans clamabat ad 8
acies Israelis, & dicebat eis, Quare pro-
ditis ad instruendam aciem? en ego Phili-
stæus sum, vos verò servi Saulis: seligite
vobis virum qui contra me egrediatur. Si 9
bellare mecum possit, meque interficiat, e-
rimus vobis servi: at si ego eum vincam
& interficiam, eritis nobis servi, & famu-
labimini nobis. Dicebat etiam Philistæus iste, 10
Ego exprobravi agminibus Israelis hodiè;
date mihi virum ut simul dimicemus. Cúm- 11
que audisset Saul ac totus Israel verba Phi-
listæi, trepidârunt & extimuerunt valdé.
David autem filius erat viri cujusdam E- 12
phratæi ex Beth-lehem Juda (huic nomen
Isai, habebátque octo filios: & vir iste
in diebus Saulis senuerat & provectus e-
rat annis. Tres autem filii Isai natu ma- 13
jores secuti fuerant Saulem ad bellum:
& eorum nomina, Eliab primogenitus e-
jus, secundus Abinadab, tertius Samma:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع عشر *

1 *وجمع اهل فلسطين عساكرهم * وجاهدوا في اقصى حد آل يهودا * ونزلوا بين اقصى
2 حد يهودا وبين عرقا * في فرسمين * وساول ورجال بني اسرايل اجتمعوا * ونزلوا عور شجر
3 البطمة * واصطفوا لمحاربة اهل فلسطين * وكان اهل فلسطين قيامًا على الجبل جانبًا
4 وبنو اسرايل على الجبل حيالهم جانبًا * وكان بينهم وادي * فخرج رجل جبار من عسكر
5 اهل فلسطين * اسمه جليد من مدينة جات * كان طوله ستة اذرع وشبرًا * وعليه بيضة
6 من نحاس * وجوشن من نحاس * وكان وزن جوشنه خمسة آلاف مثقال * وعليه ساقان من
7 نحاس * وعلى راسه مغفر من نحاس ينزل الى اسفل كتفه * وكانت خشبة حربته كغلظ
8 النول * وكان وزن سنان رمحه ستماية مثقال * وبين يديه رجل حامل ترسه * فقام حيال صف
بني اسرايل * فهتف وقال * ما حاجتكم الى مصافة الحرب * هاانا رجل من اهل فلسطين
9 وانتم عبيد ساول * اختاروا رجلا ينازلني * فان قدر على محاربتي وان قتلني * صرنا
10 لكم عبيدًا * وان ظفرت انا به وقتلته * تصيرون انتم لنا عبيدًا وتخدمونا * ثم قال
11 الفلسطيني ايضًا * انا عيرت صفوف آل اسرايل اليوم * اخرجوا رجلا ينازلني * وسمع ساول
12 وبنو اسرايل كلام الفلسطيني * وفزعوا فزعًا شديدًا * فاما داود فكان ابن رجل افراثي * من
بيت لحم قرية يهودا * اسمه ايشا * كان له ثمانية بنين * وكان الرجل على عهد ساول قد شاخ
13 وطعن في السن * وانطلق ثلاثة من بنيه مع ساول الى الحرب * اسماوهم اليب بكره
والثاني ابيناداب * والثالث شما *

CAP. XVII.

Congregantes Palestini copias suas, 1
prælium inierant in extremo limite fami-
liæ Juda, castra figentes inter extre-
mum terminum Juda, & inter Arca,
in Pharsamia. Saul autem & viri Israe- 2
litæ congregati castrametatiq; sunt in val-
le arboris Terebinthi, & instruxerunt sese
ad prælium contra Palestinos. Et Pale- 3
stini quidem stabant super montem ab uno
latere, Israelitæ verò super montem in
opposito latere, valle inter eos interceptâ.
Et egressus est vir quidam gigas ab exer- 4
citu Palestinorum, nomine Goliad ex urbe
Gath, cujus longitudo erat sex cubito-
rum cum palmo. Tegebatur is cassi æneâ, 5
& loricâ æneâ; pondus autem loricæ
ejus erat quinque millium siclorum.
Habebat etiam duo crura ænea, & 6
super caput suum tegmen æneum ad
humeri sui extremitatem demissum.
Lignum lanceæ ejus par erat crassitie 7
jugo liciatorio, & pondus mucronis
lanceæ ejus erat sexcentorum siclo-
rum: præcedebatque eum vir portans
clypeum ejus. Hic stans ex adverso 8
acies filiorum Israel clamabat ac di-
cebat, Quid opus est instructione bel-
li? en ego vir sum ex Palestinis, vos
autem servi Saulis; eligite virum qui
ad me descendat. Si mecum certamen 9
poterit inire, sique me trucidabit, fie-
mus vobis servi; quòd si ego supe-
ravero eum, & trucidavero illum,
fietis vos nobis servi, & ministrabi-
tis nobis. Præterea dicebat Philistæus 10
ille, Ego probro affeci agmina Israelis
hodiè; proferte virum qui ad me
descendat. Audiens autem Saul & 11
filii Israel verba Palestini, perculsi
sunt timore gravissimo. Porrò David 12
erat filius viri cujusdam Ephratæi ex
Beth-lehem civitate Juda, nomine
Isai, qui habebat octo filios; &
vir iste tempore Saulis jam senuerat,
provectaque erat ætatis. Profecti au- 13
tem erant tres ex filiis ejus cum Sau-
le ad bellum: eorum nomina, Eliab
primogenitus ejus; secundus Abinadab;
tertius Samma:

שמואל א: יז

.Saul post abierunt majores tres & :minor ipse David Et
14 ודוד הוא הקטן ושלשה הגדלים הלכו אחרי שאול׃
sui patris pecus pascendū ad ,Saul desuper revertens & vadens David Et
15 ודוד הלך ושב מעל שאול לרעות את־צאן אביו
, vespertinando & ,mane surgendo Pelistæus accessit Et .Beth-lechem
16 בית־לחם׃ ויגש הפלשתי השכם והערב
:suum filium David ad Isai Dixitque .diebus quadraginta stetit &
17 ויתיצב ארבעים יום׃ ויאמר ישי לדוד בנו
,hos panes decem & ,hujus tosti ephah tuis fratribus nunc Cape
קח־נא לאחיך איפת הקליא הזה ועשרה לחם הזה
lactis formellas decem Et .tuos fratres ad castra in defer currendo &
18 והרץ המחנה לאחיך׃ ואת עשרת חרצי החלב
,pace in visitabis tuos fratres & :mille principem ad deferes illas
האלה תביא לשר האלף ואת־אחיך תפקד לשלום
Israel vir omnis & ,ipsi & Saul Et .capies eorum pignus &
19 ואת־ערבתם תקח׃ ושאול והמה וכל־איש ישראל
David mane surrexit Et .Pelistim cum pugnantes ,Elah valle in
20 בעמק האלה נלחמים עם־פלשתים׃ וישכם דוד
, abiit & ,portavit & ;custodientem super pecus reliquit & ,diluculo in
בבקר ויטש את־הצאן על־שמר וישא וילך
fuerat egressus exercitꝰ &,vallū ad venit & : Isai ei præcepit quemadmodū
כאשר צוהו ישי ויבא המעגלה והחיל היצא
,Israel ordinaverat Et .prælio in fuerant vociferati & ,ordinem ad
21 אל־המערכה והרעו במלחמה׃ ותערך ישראל
David dereliquit Et ordinis occursum in ordinem Pelistim &
22 ופלשתים מערכה לקראת מערכה׃ ויטש דוד את־
vasa desuper se super manu custodis ;vasorum & cucurrit in ordinem :
הכלים מעליו על־יד שומר הכלים וירץ המערכה
ecce & ,eis cum loquente ipso Et .pacem ad suis fratribus epavit &,venit &
23 ויבא וישאל לאחיו לשלום׃ והוא מדבר עמם והנה
graminetis de Gath de ejꝰ nomē Pelistæus Goliath ,ascendens utrisque inter vir
איש הבנים עולה גלית הפלשתי שמו מגת ממערות
omnis Et .David audivit Et .hæc verba juxta loquebatur &,Pelistinorū
24 פלשתים וידבר כדברים האלה וישמע דוד׃ וכל
timuerunt &,ejꝰ faciebus à fugerūt &,virum eos videndo in Israel vir
איש ישראל בראותם את־האיש וינסו מפניו וייראו
? hunc ascendentem virum vidistis Num : Israel vir dixit Et .valde
25 מאד׃ ויאמר איש ישראל הראיתם האיש העלה הזה
,eū percusserit qui Virum erit Et.ascendens Israel exprobrandū ad quia
כי לחרף את־ישראל עלה והיה האיש אשר־יכנו
ejꝰ patris domum & ,ei dabit suā filiam &,magna opulentia rex eum ditabit
יעשרנו המלך עשר גדול ואת־בתו יתן־לו ואת בית אביו
stantes viros ad David Dixitque .Israel in liberam faciet
26 יעשה חפשי בישראל׃ ויאמר דוד אל־האנשים העמדים
,hunc Pelistæum percusserit qui , viro fiet Quid :dicendo ,secū
עמו לאמר מה־יעשה לאיש אשר יכה את־הפלשתי הלז
præputiatum Pelistæus quis quoniam ? Israel desuper opprobriū removerit &
והסיר חרפה מעל ישראל כי מי הפלשתי הערל
ei Dixitque ? viventium Deorum ordines exprobravit quia ,hic
27 הזה כי חרף מערכות אלהים חיים׃ ויאמר לו
.eū peusserit qui , viro fiet Sic :dicendo ,hoc verbū secūdm populus
העם כדבר הזה לאמר כה יעשה לאיש אשר יכנו׃
est iratꝰ & :viros ad eo loquendo in ,major ejus frater Eliab audivit Et
28 וישמע אליאב אחיו הגדול בדברו אל־האנשים ויחר־
quem super & ,descendisti hoc quid Ut :dixit & ,David in Eliab nasus
אף אליאב בדוד ויאמר למה־זה ירדת ועל־מי
,tui superbiam novi Ego ? deserto in illarum pecudis parum reliquisti
נטשת מעט הצאן ההנה במדבר אני ידעתי את־זדנך
.descendisti ,prælium videndum ad quia ,tui cordis malitiam &
ואת רע לבבך כי למען ראות המלחמה ירדת׃
? est verbum non an ? nunc feci Quid :David Dixitque
29 ויאמר דוד מה עשיתי עתה הלוא דבר הוא׃

Versio VULG. LAT.

14 David autem erat minimus.
Tribus ergò majoribus secu-
15 tis Saulem, Abiit David,
& reversus est à Saul, ut
pasceret gregem patris sui in
16 Bethlehem. Procedebat ve-
rò Philisthæus manè & ve-
sperè, & stabat quadraginta
17 diebus. Dixit autem Isai ad
David filium suum; Accipe
fratribus tuis ephi polentæ,
& decem panes istos, & cur-
re in castra ad fratres tuos,
18 Et decem formellas casei has
deferes ad tribunum: & fra-
tres tuos visitabis, si rectè a-
gant: & cum quibus ordi-
19 nati sunt, disce. Saul autem,
& illi, & omnes filii Israel
in Valle terebinthi pugna-
bant adversùm Philisthiim.
20 Surrexit itaque David manè,
& commendavit gregem cu-
stodi: & onustus abiit, sicut
præceperat ei Isai. Et venit
ad locum Magala, & ad ex-
ercitum, qui egressus ad pu-
gnam vociferatus erat in cer-
21 tamine. Direxerat enim a-
ciem Israel, sed & Philisthiim
ex adverso fuerant prӕpara-
22 ti. Derelinquens ergò Da-
vid vasa quæ attulerat, sub
manu custodis ad sarcinas,
cucurrit ad locum certami-
nis, & interrogabat si omnia
rectè agerentur erga fratres
23 suos. Cúmque adhuc ille
loqueretur eis, apparuit vir
ille spurius ascendens, Go-
liath nomine, Philisthæus,
de Geth, de castris Philisthi-
norum: & loquente eo hæc
eadem verba audivit David.
24 Omnes autem Israelitæ, cùm
vidissent virum, fugerunt à
facie ejus, timentes eum val-
25 dé. Et dixit unus quispiam
de Israel, Num vidistis vi-
rum hunc qui ascendit? ad
exprobrandum enim Israeli a-
scendit. Virum ergò qui per-
cusserit eum, ditabit rex di-
vitiis magnis, & filiam su-
am dabit ei, & domum pa-
tris ejus faciet absque tribu-
26 to in Israel. Et ait David ad viros qui stabant secum, dicens; Quid dabitur viro, qui percusserit Phili-
stæum hunc, & tulerit opprobrium de Israel? quis enim est hic Philistæus incircumcisus, qui exprobra-
27 vit aciei Dei viventis? Referebat autem ei populus eundem sermonem, dicens; Hæc dabuntur viro,
28 qui percusserit eum. Quod cùm audisset Eliab frater ejus major, loquente eo cum aliis, iratus est con-
tra David, & ait; Quarè venisti, & quarè dereliquisti pauculas oves illas in deserto? ego nóvi superbi-
29 am tuam, & nequitiam cordis tui: quia ut videres prælium, descendisti. Et dixit David, Quid feci?
numquid non verbum est?

MS. A.

14 Καὶ Δαυὶδ αὐτὸς ἦν ὁ νεώτερος, καὶ οἱ τρεῖς οἱ μείζονες ἐπο-
15 ρεύθησαν ὀπίσω Σαούλ. Καὶ Δαυὶδ ἀπῆλθεν, καὶ ἀνέστρεψεν
ἀπὸ τοῦ Σαούλ, ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Βαιθλε-
16 έμ. Καὶ προσήγγιζεν ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστηλώθη
17 τεσσαράκοντα ἡμέρας. Καὶ εἶπεν Ἰεσσαὶ πρὸς Δαυὶδ, Λάβε δὴ
τοῖς ἀδελφοῖς σου οἰφὶ * τούτου, καὶ δέκα ἄρτους τούτους, καὶ
18 διάδραμε εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ δὸς τοῖς ἀδελφοῖς σου. Καὶ
τὰς δέκα τρυφαλίδας τοῦ γάλακτος τούτου εἰσοίσεις τῷ χιλι-
άρχῳ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν
19 χρήζωσιν γνώσῃ. Καὶ Σαοὺλ αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ
20 κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ὤρ-
θρισεν Δαυὶδ τοπρωῒ, καὶ ἀφῆκεν τὰ πρόβατα φύλακι, καὶ
ἔλαβεν, καὶ ἀπῆλθεν καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Ἰεσσαί· καὶ ἦλθεν
εἰς τὴν στρογγύλωσιν καὶ δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν
21 παράταξιν, καὶ ἠλάλαξαν ἐν τῷ πολέμῳ. Καὶ παρετάξαντο
22 Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παράταξιν ἐξεναντίας παρατάξεως. Καὶ
ἀφῆκεν Δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ χεῖρα φύλακος,
καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθεν καὶ ἠρώτησεν τοὺς
23 ἀδελφοὺς αὐτοῦ εἰς εἰρήνην. Καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν,
Ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ Ἀμεσσαῖος ἀνέβαινεν, Γολιὰθ ὁ Φιλισταῖος ὄνο-
μα αὐτῷ ἐκ Γὲθ ἐκ τῶν παρατάξεων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐ-
24 λάλησεν κατὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἤκουσεν Δαυίδ. Καὶ πᾶς
ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς τὸν ἄνδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ
25 προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ Ἰσ-
ραήλ, Εἰ ἑοράκατε τὸν ἄνδρα τὸν ἀναβαίνοντα τοῦτον, ὅτι
* ὀνειδίσαι τὸν Ἰσραὴλ ἀνέβη; καὶ ἔσται ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ
αὐτὸν, πλουτίσει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πλοῦτον μέγαν, καὶ τὴν
θυγατέρα αὐτοῦ δώσει αὐτῷ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
26 ποιήσει ἐλεύθερον ἐν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς
τοὺς ἄνδρας τοὺς συνεστηκότας μετ' αὐτοῦ, λέγων, Ἢ ποιηθή-
σεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ
ἀφελεῖ ὀνειδισμὸν ἀπὸ Ἰσραήλ; ὅτι τίς ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτ-
μητος αὐτὸς, ὅτι ὠνείδισεν παράταξιν θεοῦ ζῶντος; Καὶ
27 εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, λέγων, Οὕτως
28 ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτόν. Καὶ ἤκουσεν
Ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ μείζων ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς
τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ Ἐλιὰβ ἐν τῷ Δαυίδ, καὶ
εἶπεν, Ἱνατί τοῦτο κατέβης; καὶ ἐπὶ τίνα ἀφῆκας τὰ μι-
κρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ; ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφα-
νίαν σου, καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σου, ὅτι ἕνεκεν τοῦ
29 ἰδεῖν τὸν πόλεμον, κατέβης. Καὶ εἶπεν Δαυίδ, Τί ἐποίησα
νῦν; οὐχὶ ῥῆμά ἐστιν;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 15 ודוד הוא זעירא ותלתא רברביא אזלו בתר שאול׃ ודוד אזל ותב מלות שאול למרעי
16 ית ענא דאבוהי בבית לחם׃ וקריב פלשתאה ומקדים ומחשיך ואתעתד ארבעין יומין׃
17 ואמר ישי לדוד בריה סב כען לאחך מכילתא דקליא הדין ועסרא טולמין דלחמא הדין
18 ואוביל למשריתא לאחך׃ וית עסר גובנין דחלבא האלין תוביל לרב אלפא וית אחך
19 תסער לשלם וית טיבהון תיתי׃ ושאול ואנון וכל אנש ישראל במישר בוטמא מגיחין
20 קרבא עם פלשתאי׃ ואקדים דוד בצפרא ושבק ית ענא על נטרא ונסיב ואזל כמא
21 דפקדיה ישי ואתא לכרקומא ומשרית עבדי קרבא נפקו לסדרא ויביבו בקרבא׃ וסדרו
22 ישראל ופלשתאי סדרא לקדמות סדרא׃ ושבק דוד ית מניא די עלוהי על יד נטיר מניא
23 ורהט לסדרא ואתא ושאל לאחוהי בשלם׃ והוא ממלל עמהון והא גברא מביניהון
סליק גלית פלשתאה שמיה מגת מסדרי פלשתאי ומלל כפתגמיא האלין ושמע דוד׃
24 וכל אנש ישראל במחזיהון ית גברא ואפיכו מן קדמוהי ודחילו לחדא׃ ואמר אנש
25 ישראל החזיתון גברא דסליק הדין ארי לחסדא ית ישראל סליק ויהי גברא דיקטלניה
יעתריניה מלכא עותר סגי וית ברתיה יתן ליה וית בית אבוהי יעביד חורין רברבין
26 בישראל׃ ואמר דוד לגבריא דקימין עמיה למימר מה יתעביד לגברא דיקטול ית
פלשתאה הדיכי ויעדי חסודא מעל ישראל ארי מן פלשתאה ערלא הדין ארי חסד סדרי
27 עבדי קרבא דעמיה דיי קימא׃ ואמר ליה עמא כפתגמא הדין למימר כדין יתעביד
28 לגברא דיקטליניה׃ ושמע אליאב אחוהי רבא במללותיה עם גבריא ותקיף רוגזא
דאליאב בדוד ואמר למה דנן נחתתא ועל מן רטשתא זעיר ענא האנון במדברא אנא
29 ידענא ית בקרנותך וית בישות לבך ארי בדיל למחזי עבדי קרבא נחתתא׃ ואמר דוד
מה עבדית כען הלא פתגם הוא דאמרית׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et David ipse parvus, et tres magni iverunt post Saul. Et David ivit, & rediit à Saul ad pascendū pecus patris sui Bethlehhé. Et accessit Pelisthæus anticipans, et vespertinans, & commoratus est quadraginta dies. Et dixit Isai David filio ejus, Ferto nunc fratribus tuis mensuram tosti hujus, & decem tortas panis *hujus*, & deferto ad exercitum ad fratres tuos. Et decem caseos lactis hos deferes ad magistrum mille, et fratres tuos visitabis ad pacem, et bonitatem eorum afferes. Et Saul, et illi, et omnis homo Israel in planicie glandis ineuntes bellum cum Pelistæis. Et anticipavit David in mane et reliquit pecus super *custodem*, et tulit et abiit sicut jussit illum Isai, et venit ad castra: et exercitus facientiū bellū exierunt ad ordinem, et clanxerunt in prælio. Et ordinaverunt Israel et Pelistæi ordinem ad occursū ordinis. Et reliquit David vasa quæ super se super manū custodis vasorum, et cucurrit ad ordinem; et venit, et rogavit fratribus suis ad pacem. Et ipse loquens cum illis, et ecce vir de-inter eos ascendit, Goliath Pelisthæus nomen ejus ex Gath, ex ordinibus Pelisthæorum; et locutꝰ est, ut verba ista, et audivit David. Et omnis homo Israel in videndo eos virū, et verterunt ab-ante illum, et metuerunt valdè. Et dixit homo Israel, Num vidistis virū qui ascendit hunc, quia ad exprobrandū Israel ascendit? et erit qui occiderit eum, ditabit illū rex divitiis magnis, et filiam suam dabit ei; et domū patris sui faciet *liberos* magnates in Israel. Et dixit David viris qui stantes secū ad dicendum, Quid fiet viro qui occidet Pelisthæū præputiatū istum; et auferet ignominiā desuper Israel? quia quis Pelisthæus præputiatus iste? quia exprobrat ordinibus *facientiū bellū* populi Dei manentis? Et dixit illi populꝰ sicut verbū hoc ad dicendū, Sic fiet viro qui occiderit illum. Et audivit Eliab frater ejus maximus, in loqui eum cum viris, et invaluit indignatio ipsius Eliab in David: et dixit, Ad quid huc descendisti? et super quem dereliquisti exiguum pecorum illorū in deserto? ego novi præsumptionem tuam, et malitiam cordis tui, quod ad videndum facientes prælium descendisti. Et dixit David, Quid feci nunc? nónne verbum fuit quod dixi?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܕܘܝܕ ܗܘܐ ܙܥܘܪܐ. * ܘܗܘ ܕܘܝܕ ܗܦܟ ܗܘܐ ܡܢ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܘܐܙܠ ܠܡܪܥܐ ܥܢܐ ܕܐܒܘܗܝ.
15 16 ܒܒܝܬ ܠܚܡ. * ܘܡܬܩܪܒ ܦܠܫܬܝܐ ܒܨܦܪܐ ܘܒܪܡܫܐ. ܘܩܡ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ. * ܘܐܡܪ ܐܝܫܝ
17 ܠܕܘܝܕ ܒܪܗ. ܣܒ ܠܐܚܝܟ. ܣܐܬܐ ܕܩܠܝܬܐ. ܘܥܣܪ ܓܪܝܨܢ. ܘܪܗܛ ܠܘܬ ܐܚܝܟ ܠܡܫܪܝܬܐ.
18 * ܘܥܣܪ ܓܒܝܢܬܐ ܕܚܠܒܐ ܗܠܝܢ ܐܘܒܠ ܠܪܒ ܐܠܦܐ. ܘܐܚܝܟ ܣܥܘܪ ܒܫܠܡܐ. ܘܫܘܕܥܗܘܢ
19 ܐܝܬܐ ܠܝ. * ܘܫܐܘܠ ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܡܬܟܬܫܝܢ ܥܡ
20 ܦܠܫܬܝܐ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܒܨܦܪܐ. ܘܫܒܩ ܥܢܐ ܠܢܛܘܪܐ. ܘܫܩܠ ܘܐܙܠ. ܐܝܟ ܕܦܩܕܗ ܐܝܫܝ.
21 ܘܐܬܐ ܠܡܫܪܝܬܐ ܠܢܚܠܐ ܕܢܦܩ ܠܩܪܒܐ. ܘܢܘܚܘ ܠܩܪܒܐ. * ܘܣܕܪܘ ܕܐܝܣܪܝܠ
22 ܘܦܠܫܬܝܐ. ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠ ܩܪܒܐ. * ܘܐܢܝܚ ܕܘܝܕ ܡܐܢܐ ܕܥܠܘܗܝ ܠܘܬ ܢܛܘܪ ܡܐܢܐ. ܘܪܗܛ ܠ
23 ܩܪܒܐ. ܘܫܐܠ ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܘܗܝ. * ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ
ܡܢ ܓܬ. ܦܠܫܬܝܐ ܫܡܗ. ܣܠܩ ܡܢ ܩܪܒܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪ ܡܠܐ ܗܠܝܢ
24 ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ. * ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܠܓܢܒܪܐ. ܥܪܩܘ. ܘܕܚܠܘ ܡܢ
25 ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܐܡܪܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܚܙܝܬܘܢ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܕܠܡܚܣܕܘ ܠܐܝܣܪܝܠ
ܣܠܩ. ܓܒܪܐ ܕܢܩܛܠܝܘܗܝ. ܢܥܬܪܝܘܗܝ ܡܠܟܐ. ܥܘܬܪܐ ܪܒܐ. ܘܒܪܬܗ ܢܬܠ ܠܗ.
26 ܘܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܢܥܒܕ ܡܚܪܪܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܒܪܐ ܕܩܝܡܝܢ ܥܡܗ. ܡܢܐ
ܢܬܥܒܕ ܠܓܒܪܐ ܕܢܩܛܠܝܘܗܝ ܠܦܠܫܬܝܐ ܗܢܐ ܥܪܠܐ. ܘܢܥܒܪ ܚܣܕܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ.
27 ܡܛܠ ܕܡܢܘ ܗܢܐ ܦܠܫܬܝܐ ܗܢܐ ܥܪܠܐ. ܕܡܚܣܕ ܣܕܪܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܡܐ
28 ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܕܗܟܢܐ ܢܬܥܒܕ ܠܓܒܪܐ ܕܢܩܛܠܝܘܗܝ. * ܘܫܡܥ ܐܠܝܒ ܐܚܘܗܝ
ܪܒܐ ܟܕ ܡܡܠܠ ܥܡ ܓܒܪܐ. ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܝܒ ܥܠ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ
ܢܚܬܬ. ܘܥܡ ܡܢܘ ܫܒܩܬ ܩܠܝܠ ܥܢܐ ܗܠܝܢ ܕܒܡܕܒܪܐ. ܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܪܚܘܬܟ ܘܒܝܫܘܬܐ
29 ܕܠܒܟ. ܕܠܡܚܙܐ ܩܪܒܐ ܢܚܬܬ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܗܫܐ. ܗܐ ܡܠܬܐ ܗܘ̈ܝ.

David autem erat minimus.) Hic ergò Da- 14 15
vid reversus fuerat à comitatu Saulis, abie-
rátque ad pascendas oves patris sui in Beth-
lehem. Dum igitur accederet Philistæus il- 16
le manè ac vespere, & quadraginta diebus p-
stitisset, Dixit interim Isai Davidi filio suo, 17
Ferto fratribus tuis satum *tritici* fricti, & de-
cem panes; & accurrens deporta in castra ad
fratres tuos. Decem verò caseos istos lacteos 18
defer ad tribunum, fratrésque tuos visita in
pace, & nuntium eorū ad me deferto. (Saul 19
autem cum omnibus Israelitis sub terebintho
pugnabant adversùs Philistæos.) Surgens 20
itaque David manè, ovibúsque custodi com-
missis, portavit *ea* & abiit, quemadmodum
præceperat ei Isai: quumque pervenisset ad
castra in vallem quæ porrigebatur ad aciem,
clanxerant ad prælium: Jamque instruxe- 21
rant sese Israelitæ & Philistæi, acies adversùs
aciem. Quapropter depositis à se David va- 22
sis *suis* prope *reliqua* vasa, cucurrit ad aciem,
salutavitque fratres suos. Et dum ipse loque- 23
retur cum eis, ecce vir ille gigas, Goliad Phili-
stæus nomine, è Gath *oriundus*, ascendebat ex
acie Philistæorum, eadémque verba dicebat
audiente Davide. Omnes autem Israelitæ, 24
cùm vidissent gigantem, timuerunt & fugerūt
à conspectu ipsius: Et dixerunt Israelitæ, Vi- 25
distisne virum istum qui ad exprobrandum
Israeli ascendit? virum qui interfecerit eum,
locupletabit rex divitiis magnis, & filiam su-
am dabit illi, & domum patris ejus nobilem
reddet in Israele. Dixit David viris sibi a- 26
stantib', Quid fiet viro qui interfecerit Phi-
listæum hunc præputiatum, & averterit pro-
brum ab Israele? quid enim est Philistæus iste
præputiatus qui probro afficit agmina Dei
viventis? Cui populus idem verbum dixit; 27
Ita fiet viro qui interfecerit eum. Audivit 28
autem Eliab frater ejus maximus cùm viros
illos alloqueretur: quare irâ percitus Eliab
contra Davidem, dixit ad eum, Cur descen-
disti? & cuinā commisisti oves illas pauculas
quæ sunt in deserto? ego novi arrogantiā tuā
& nequitiam cordis tui, quòd ad videndum
bellū descenderis. Dixit verò David, Quid 29
feci? jam verò hæc verba sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 15 * وكان داود اصغر الاخوة * فلما اشتغل شاول بالحرب * انصرف داود يرعى غنم ابيه في بيت لحم
16 17 * وكان الفلسطيني يغدو ويروح ويعيرهم * فمكثوا كذلك اربعين يوما * فقال ايسا لداود
ابنه * انطلق الى اخوتك بكيل من حنطة مقلوة وعشر ارغفة * فاسرع الى اخوتك الى العسكر
18 19 * وخذ عشر جبنات هدية لقائدهم * وتعاهد سلامة اخوتك * وأت بخبرهم * وكان شاول وجميع
20 رجال اسرائيل يجاهدون اهل فلسطين في غور شجر البطم * فبكر داود سحرا * وترك الغنم عند
من يحفظها * وحمل ما امر به ابوه وانطلق * واتى العسكر الى الوادي الذي يخرج الى
21 22 الصفين * وهتف القوم للحرب * وتصاف بنو اسرائيل واهل فلسطين * صفا بازاء صف * فوضع
23 داود ما كان معه عند ثياب اخوته * فاحضر الى الصف * وسلم على اخوته * وبينما هو يكلمهم
اذا هو بالرجل الجبار صاعد * اسمه جليد الفلسطيني من جات من صف اهل فلسطين * فقال
24 القول الذي كان يقوله * وسمعه داود * فلما راى جميع بني اسرائيل الجبار فرقوا وولوا من بين
25 يديه * وقال رجال آل اسرائيل * رايتم هذا الرجل كيف صعد ليعير بني اسرائيل * الرجل الذي
يقتله يغنيه الملك ويكثر ماله * ويزوجه بنته * ويصير اهل بيته احرارا * ولا يكون عليهم سبيل
26 * فقال داود للذين كانوا قياما * ما الذي يصنع بالرجل الذي يقتل هذا الفلسطيني الاغلف
ويصرف العار عن بني اسرائيل * لانه ما عسى ان يبلغ من امر هذا الفلسطيني الاغلف الذي
27 عير صف الله الحي * فقالوا رجال الشعب القول الذي قالوه قبل ذلك * هكذا يصنع بالرجل
28 الذي يقتله * وسمع اليب اكبر اخوته قوله للرجال * فاشتد غضب اليب على داود * وقال له
لماذا نزلت الى هاهنا * وعند من خلفت الغنم القليل الذي في البرية * وقد عرفت جرأتك وخبث
29 قلبك * انك انما نزلت لتنظر الى الحرب * قال داود * ما الذي صنعت * انما قلت قولا *

David autem erat minimus fratrū. Cumq; 14
occupatus esset Saul bello, rediit David ad 15
pascendum oves patris sui in Beth-lehem.
Et verò Palestinus ille manè & sub ve- 16
speram veniens probro afficiebat eos; &
manserunt sic quadraginta diebus. Dixit 17
autem Isai ad Davidem filium suum, De-
fer ad fratres tuos mensuram tritici frixi,
& decem panes, & vade citò ad fratres
tuos ad exercitum. Et accipe decem ca- 18
seos munus duci eorum, & visita pacem
fratrum tuorū, & affer nuntium eorum.
(Porrò Saul & omnes Israelitæ bellum 19
gerebant cum Palestinis in valle arbo-
rum terebinthi.) Surgens itaq; David di- 20
luculò, dimissisque ovibus apud quendam
ut custodiret eas, tulit quæ præceperat ei
pater suus, et profectus pervenit ad exer-
citum in vallem quæ exitum habebat ad
utranque aciem; ubi exclamaverat popu-
lus ad pugnā, Instruxerantque sese Israe- 21
litæ & Palestini, acies ex adverso a-
ciei. Quare deposito David quod secum 22
habebat, apud vestes fratrum suorum,
accurrit ad aciem, & salutavit fratres
suos. Dúmque alloqueretur eos, ecce 23
vir ille gigas nomine Goliad Palestinus,
è Gath, ascendens ex acie Palestino-
rum, sermonem protulit quem dicere so-
lebat; audivitque eum David. Hunc gi- 24
gantem cùm vidissent omnes Israelitæ,
timuerunt, & terga verterunt coram eo:
Et dixerunt viri Israelitæ, Vidistis vi- 25
rum hunc quomodo ascenderit ad affi-
ciendum contumeliis filios Israel? vi-
rum qui trucidaverit eum, ditabit rex
& augebit opes ejus, filiam suam nu-
ptum dabit illi, faciétque familiam e-
jus immunem, ita ut nulli rei subjicia-
tur. Dixit David iis qui adstabant, 26
Quid fiet viro illi qui trucidārit Phili-
stæum hunc incircuncisum, probrumque
abstulerit à filiis Israel? nam quis
tandem futurus est exitus negotii Phi-
listæi hujus incircuncisi qui probra obji-
cit aciei Dei vivi? Dixerunt viri po- 27
puli eundem sermonem quem antea di-
xerant, Sic fiet viro qui trucidārit e-
um. Audiens autem Eliab maximus 28
natu fratrū suorum colloquium ejus cum
viris illis, efferbuit irâ Eliab adversùs
Davidem, & ait illi, Cur huc descen-
disti? & apud quem reliquisti oves
illas paucas quæ sunt in deserto? jam
novi audaciam tuam & malitiam cor-
dis tui, quòd descenderis quidem ut bel-
lum spectares. Dixit David, Quid egi? 29
equidem verba tantùm dixi.

שמואל א: יז

: hoc verbū secundū dixit & ,alterum contra ad ipsum apud ex se vertit Et
30 ויסב מאצלו אל־מול אחר ויאמר כדבר הזה
sunt audita Et .primum verbum juxta,verbum populus ei respóderunt &
31 וישבהו העם דבר כדבר הראשון: וישמעו
.eum cepit & ,Saul facies ad indicarunt &:David est locut⁹ quæ verba
הדברים אשר דבר דוד ויגדו לפני־שאול ויקחהו:
tuus Servus .eum super hominis cor concidat Ne : Saul ad David Dixitq;
32 ויאמר דוד אל־שאול אל־יפל לב־אדם עליו עבדך
: David ad Saul Dixitque .isto Pelistæo cum pugnabit & , ibit
33 ילך ונלחם עם־הפלשתי הזה: ויאמר שאול אל־דוד
puer quia :eo cum pugnandum ad istum Pelistæum ad ire poteris Non
לא תוכל ללכת אל־הפלשתי הזה להלחם עמו כי־נער
: Saul ad David dixit Et .suis pueritiis à belli vir ipse & ,tu
34 אתה והוא איש מלחמה מנעריו: ויאמר דוד אל־שאול
,ursus & ,leo veniebat & : pecore in suo patri tuus servus erat Pastor
רעה היה עבדך לאביו בצאן ובא הארי ואת־הדוב
,eū percutiebam & ,eum post egrediebar Et .grege de agnum tulit &
35 ונשא שה מהעדר: ויצאתי אחריו והכתיו
,ej⁹ barbā in apprehēdebā & ,me super cōsurgebat Et .ej⁹ ore ex eruebam &
והצלתי מפיו ויקם עלי והחזקתי בזקנו
etiam ,leonem Etiam .eū mori faciebam & ,eum percutiebam &
36 והכתיו והמיתיו: גם את־הארי גם־
unus tanquā iste præputiatus Pelistæus erit Et .tuus servus percussit ursum
הדוב הכה עבדך והיה הפלשתי הערל הזה כאחד
dixit Et .viventium Divorum ordines affecit probris quia , eis ex
37 מהם כי חרף מערכת אלהים חיים: ויאמר
ipse ,ursi manu de & ,leonis manu de me eruit qui Dominus : David
דוד יהוה אשר הצלני מיד הארי ומיד הדב הוא
,Vade : David ad Saul Dixitque ,hujus Pelistæi manu de me eruet
יצלני מיד הפלשתי הזה ויאמר שאול אל־דוד לך
dedit &,suis vestibus David Saul induit Et .tecum sit Dominus &
38 ויהוה יהיה עמך: וילבש שאול את־דוד מדיו ונתן
David accinxit Et .loricā eum induit &,ej⁹ caput super æream galeam
39 קובע נחשת על־ראשו וילבש אתו שריון: ויחגר דוד את
erat expertus non quia : ire voluit & ,suas vestes desuper suū gladium
חרבו מעל למדיו ויאל ללכת כי לא־נסה
non quia , istis in ire potero Non : Saul ad David Dixitque
ויאמר דוד אל־שאול לא־אוכל ללכת באלה כי לא
suū baculū Cepitque .se desuper David ea removit Et .feci periculum
40 נסיתי ויסרם דוד מעליו: ויקח מקלו
posuit &,torrente de lapides læves quinque sibi elegit & ,sua manu in
בידו ויבחר־לו חמשה חלקי־אבנים מן־הנחל וישם
:sua manu in sua funda & ,pera in & ,sibi quod ,pastorum vase in eos
אתם בכלי הרעים אשר־לו ובילקוט וקלעו בידו
appropinquans & , iens Pelistæus ibat Et .Pelistæum ad accessit &
41 ויגש אל־הפלשתי: וילך הפלשתי הלך וקרב
,Pelistæus aspexit Et .ejus facies ad scutum ferens vir & ; David ad
42 אל־דוד והאיש נשא הצנה לפניו: ויבט הפלשתי
simul ,rubicundus & ,puer erat quia : eum despexit & ,David vidit &
ויראה את־דוד ויבזהו כי־היה נער ואדמני עם־
quia ,ego canis-Nunquid:David ad Pelistæus Dixitque .aspectu pulcher
43 יפה מראה: ויאמר הפלשתי אל־דוד הכלב אנכי כי־
.suis diis in David Pelistæus maledixit Et ? baculis in me ad veniens tu
אתה בא־אלי במקלות ויקלל הפלשתי את־דוד באלהיו:
tuam carnem dabo & ,me ad Veni : David ad Pelistæus Dixitque
44 ויאמר הפלשתי אל־דוד לכה אלי ואתנה את־בשרך
: Pelistæum ad David dixit Et .agri ,animali & ,cælorum volatili
45 לעוף השמים ולבהמת השדה: ויאמר דוד אל־הפלשתי
te ad veniens ego & : clypeo & ,lancea in & gladio in me ad veniens Tu
אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנכי בא־אליך
.affecisti probris quē ,Israel ordinum Dei exercituū Domini nomine in
בשם יהוה צבאות אלהי מערכות ישראל אשר חרפת:
Domini exercituum, Dei agminum Israel, quibus exprobrâsti

Versio VUL. LAT.

30 Et declinavit paululū ab eo ad
aliū: dixitque eundē sermonē.
Et respondit ei popul⁹ verbum
31 sicut priùs. Audita sunt autem
verba, quæ locut⁹ est David, et
annuntiata in conspectu Saul.
32 Ad quē cùm fuisset adduct⁹, lo-
cutus est ei, Non concidat cor
cujusquā in eo : ego serv⁹ tuus
vadā, & pugnabo advers⁹ Phi-
33 listhæum. Et ait Saul ad David;
Non vales resistere Philisthæo
isti, nec pugnare advers⁹ eum :
quia puer es, hic autē vir bella-
34 tor est ab adolescentia sua. Di-
xitq; David ad Saul; Pascebat
serv⁹ tuus patris sui gregē, &
veniebat leo, vel urs⁹, & tolle-
35 bat arietē de medio gregis: Et
psequebar eos, & percutiebā,
eruebámq; de ore eorū: & illi
consurgebant adversùm me, &
apprehendebā mentū eorū, &
suffocabā, interficiebámq; eos.
36 Nam & leonē & ursū interfe-
ci ego servus tu⁹ : erit igitur &
Philisthæus hic incircumcisus,
quasi un⁹ ex eis. Nunc vadā, &
auferā opprobriū populi; quo-
niā quis est iste Philisthæ⁹ in-
circumcis⁹ qui aus⁹ est maledi-
37 cere exercitui Dei viventis? Et
ait David; Dñs qui eripuit me
de manu leonis, et de manu ur-
si, ipse me liberabit de manu
Philisthæi huj⁹. Dixit autē Saul
ad David; Vade, & Dñs tecum
38 sit. Et induit Saul David vesti-
mentis suis, & imposuit galeā
æreā sup caput ejus; & vestivit
39 eum loricā. Accinct⁹ ergò Da-
vid gladio ej⁹ super vestē suā,
cœpit tentare si armat⁹ posset
incedere : non enim habebat
consuetudinē. Dixitque David
ad Saul; Non possū sic incede-
re, quia non usū hábeo. Et de-
40 posuit ea, Et tulit baculū suū,
quē semp habebat in manib⁹ :
& elegit sibi quinq; limpidissi-
mos lapides de torrente, et mi-
sit eos in perā pastoralē, quam
habebat secū, & fundam manu
tulit: & processit adversū Phi-
41 listhæū. Ibat autem Philisthæ⁹
incedens: et appropinquans ad-
versùm David, & armiger ejus
42 ante eum. Cúmque inspexisset
Philisthæus, & vidisset David,
despexit eū. Erat enim adole-
scens rufus, et pulcher aspectu.
43 Et dixit Philisthæus ad David;
Numquid ego canis sum, quòd
tu venis ad me cum baculo? Et
maledixit Philisthæ⁹ David in
44 diis suis: Dixitque ad David;
Veni ad me, et dabo carnes tu-
as volatilibus cœli & bestiis
45 terræ. Dixit autem David ad
Philisthæum; Tu venis ad me
cum gladio, et hasta, & clypeo:
ego autē venio ad te in nomine
Domini exercituum, Dei agminum Israel, quibus exprobrâsti

MS.A.

30 Καὶ ἐπέστρεψεν παρ' αὐτοῦ εἰς ἐναντίον ἑτέρου, καὶ εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο·
31 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πρῶτον. Καὶ ἠκούσθη οἱ λόγοι οὓς
ἐλάλησεν Δαυίδ, καὶ ἀνηγγέλη ἐνώπιον Σαούλ. Καὶ παρέλαβεν αὐτόν, καὶ ...

Versio GRÆ. LXX. Interp.

32 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, Μὴ δὴ συμ-
πεσέτω (σ) καρδία τοῦ κυρίου μου ἐπ' αὐτόν. ὁ
δοῦλός σου πορεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ ἀλ-
33 λοφύλου τούτου. Καὶ εἶπε Σαοὺλ (τ) πρὸς τὸν
Δαυὶδ, Οὐ μὴ (υ) δυνήσῃ πορευθῆναι πρὸς
τὸν ἀλλόφυλον τοῦ πολεμεῖν (φ) μετ' αὐτοῦ, ὅτι
παιδάριον εἶ σὺ, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ πολεμιστὴς
34 ἐκ νεότητος αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σα-
οὺλ, Ποιμαίνων ἦν ὁ δοῦλός σου τῷ πατρὶ αὐ-
τοῦ ἐν τῷ ποιμνίῳ· καὶ ὅταν ἤρχετο ὁ λέων,
καὶ ἡ ἄρκος, καὶ ἐλάμβανε πρόβατον ἐκ τῆς
35 ἀγέλης, Καὶ ἐξεπορευόμην ὀπίσω αὐτοῦ καὶ
ἐπάταξα αὐτὸν, καὶ ἐξέσπασα ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ· καὶ εἰ ἐπανίστατο ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἐκρά-
τησα (χ) τοῦ φάρυγγος αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξα, καὶ
36 ἐθανάτωσα αὐτόν. Καὶ τὴν ἄρκον καὶ τὸν ἄρ-
κον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου, καὶ ἔσται ὁ ἀλλόφυ-
λος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων. οὐχὶ πο-
ρεύσομαι καὶ πατάξω αὐτὸν, καὶ ἀφελῶ (ψ)
σήμερον ὄνειδος ἐξ Ἰσραήλ; διότι τίς ὁ
ἀπερίτμητος οὗτος, ὃς ὠνείδισε παράταξιν
37 θεοῦ ζῶντος; (ω) Κύριος ὃς ἐξείλατό με
ἐκ χειρὸς τοῦ λέοντος καὶ ἐκ χειρὸς (α) τῆς
ἄρκτου, αὐτὸς ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀλ-
λοφύλου τοῦ ἀπεριτμήτου τούτου. καὶ εἶπε Σαοὺλ
πρὸς Δαυὶδ, Πορεύου, καὶ (β) ἔσται κύριος μετὰ
38 σοῦ. Καὶ ἐνέδυσε Σαοὺλ (γ) τὸν Δαυὶδ μαν-
δύαν, καὶ τὴν περικεφαλαίαν χαλκῆν (δ) περὶ τὴν
39 κεφαλὴν αὐτοῦ, Καὶ (ε) ἔζωσε τὸν Δαυὶδ τὴν
ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ μανδύα αὐτοῦ· καὶ
ἐκοπίασε (ζ) περιπατήσας ἅπαξ καὶ δίς. καὶ εἶ-
πε Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, Οὐ μὴ δύνωμαι (η)
πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ πεπείραμαι. καὶ
40 (θ) ἀφαιροῦσιν αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβε τὴν
βακτηρίαν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ἐξελέξα-
το ἑαυτῷ πέντε (ι) λίθους λείους ἐκ τοῦ χειμάῤ-
ῥου, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ καδίῳ τῷ ποιμενι-
κῷ τῷ ὄντι αὐτῷ εἰς συλλογὴν, καὶ (κ) σφεν-
δόνη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσῆλθε
42 πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον. (λ) Καὶ εἶδε
Γολιὰθ τὸν Δαυὶδ, καὶ (μ) ἐξητίμασεν αὐτόν·
ὅτι αὐτὸς ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυῤῥάκης
43 μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος
πρὸς Δαυὶδ, Ὡσεὶ κύων ἐγώ εἰμι, ὅτι σὺ ἔρ-
χῃ (ν) ἐπ' ἐμὲ ἐν ῥάβδῳ καὶ (ξ) λίθοις; καὶ εἶπε
Δαυὶδ, Οὐχὶ, ἀλλ' ἢ χείρων κυνός. καὶ κατηρά-
σατο ὁ ἀλλόφυλος τὸν Δαυὶδ ἐν (ο) τοῖς θεοῖς
44 αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυὶδ,
Δεῦρο πρὸς μὲ, καὶ (π) δώσω τὰς σάρκας σου
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς (ρ) κτήνεσι τῆς
45 γῆς. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυλον, Σὺ ἔρχῃ πρὸς μὲ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν
δόρατι καὶ ἐν ἀσπίδι, κἀγὼ πορεύομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι (σ) κυρίου θεοῦ σα-
βαὼθ παρατάξεως Ἰσραήλ, ἣν ὠνείδισας

MS.A. (σ) ἡ καρδία (τ) πρὸς Δαυὶδ, (υ) δυνηθήσῃ (φ) πρὸς αὐτὸν, ὅτι παιδίον
(χ) τοῦ φάρυγγος (ψ) ὄνειδος σήμερον ἐξ (ω) Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Κύριος (α) τῆς ἄρκου,
(β) κύριος ἔσται (γ) τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ περικεφαλαίαν (δ) ἐπὶ τὴν (ε) ἔζωσεν Δαυὶδ
... καὶ περιεζώσατο Δαυὶδ τὴν ῥομφαίαν (ζ) περιπατῆσαι (η) ἐν τούτοις πορευθῆναι
ὅτι (θ) διαφεύσιν (ι) λίθους ἐκ (κ) σφενδόνην (λ) Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευ-
όμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἐ-
βλεψεν ὁ ἀλλόφυλος, καὶ ἴδεν Γολιὰθ (μ) ἠτίμασεν (ν) πρὸς μὲ (ξ) λίθοις ...
εὔξατο (ο) τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ. (π) προσδώσω (ρ) θηρίοις τοῦ (σ) κυρίου Σαβαὼθ,
παρατάξεως

Cum Transl. LAT.

Et dixit David ad Saul, Non
concidat nunc cor Domini mei
super eū. Serv⁹ tuus ibit, & pu-
gnabit cū alienigena hoc. Et dixit
Saul ad David, Non poteris ve-
adversus alienigenā, ad pugnan-
dū cū eo, quoniā puer es tu; &
ipse vir bellator à juventute sua.
Et dixit David ad Saul, Pa-
scens erat serv⁹ tuus patri suo in
grege: & quando veniebat leo, &
ursa, & capiebat ovem de grege:
Et egrediebar post eū, & percu-
tiebā eū, & extrahebā ex ore e-
jus: & si insurgebat in me, & te-
nui guttur ejus, & percussi, &
morti tradidi eum. Et leonē, &
ursam percutiebat serv⁹ tu⁹; & e-
rit alienigena incircumcisus, tan-
quā unū eorū. (ψ) Nónne ibo, &
percutiā eū, & auferā hodie op-
probriū ex Israel? Quoniā quis
incircumcisus iste, qui exprobra-
vit aciē Dei viventis? Dominus
qui eruit me de manu leonis, &
de manu ursæ, ipse eruet me de
manu alienigenæ incircumcisi hu-
jus. Et dixit Saul ad David; Va-
de, & erit Domin⁹ tecū. Et induit
Saul David (m) vestimentum, &
cassidē æneā circa caput ejus, Et
cinxit David (n) gladio suo super
(o) vestimentū suū: & laboravit,
cùm ambulâsset (p) semel & bis.
Et dixit David ad Saul, Non po-
tero ire in his, quia usum nō ha-
beo. Et (q) auferunt ea ab eo. Et
sumpsit baculū suū in manu sua,
& elegit sibi quinq; lapides le-
ves de torrente, et posuit eos in
(r) pera pastorali, quæ erat sibi ad
collectionē: et funda ejus in ma-
nu ejus. Et accessit ad virū alie-
nigenā. (ſ) Et vidit Goliath Da-
vid, et contempsit eū: quoniā ipse
erat puer, et ipse rufus cum pul-
chritudine oculorum. Et dixit a-
lienigena ad David; Tanquā ca-
nis ego sum, quia tu venis super
me in virga, et lapidibus? Et dixit
David; Nequaquàm, sed pejor
cane. Et maledixit alienigena Da-
vid in diis suis. Et dixit alienige-
na erga David; Veni ad me, et
dabo carnes tuas volatilibus cœ-
li, et pecoribus terræ. Et dixit Da-
vid ad alienigenam; Tu venis
ad me in gladio, et in hasta, et in
clypeo: et ego venio ad te in no-
mine (t) Domini Dei Sabaoth ac-
ei Israel, quam exprobrâsti

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 ואסתחר מלותיה לקביל אוחרן ואמר כפתגמא הדין ואתיבוהי עמא פתגמא כפתגמא
31 קדמאה: ואשתמעו פתגמיא דמלל דוד וחויאו קדם שאול ודברהי: ואמר דוד לשאול
32 לא יתבר לבא דאנשא מניה עבדך ייזיל ויגיח קרבא עם פלשתאה הדין: ואמר שאול
33 לדוד לא תכול למיזל עם פלשתאה הדין לאגחא קרבא עמיה ארי יניק את והוא גבר
עביד קרבין מינקותיה: ואמר דוד לשאול רעיא הוה עבדך לאבוהי בענא ואתא אריא
34 ואף דובא ונסיב אמרא מעדרא: ונפקית בתרוהי ומחיתיה ושזבתיה מפומיה וקם עלי
35 ואחדית בלועיה ומחיתיה וקטלתיה: אף ית אריא אף דובא קטל עבדך ויהי פלשתאה
36 ערלא הדין כחד מנהון ארי חסד סדרי עמא דיי קימא: ואמר דוד יי דשזבני מידא דאריא
37 ומידא דדובא הוא ישזבנני מידא דפלשתאה הדין ואמר שאול לדוד איזל ומימרא דיי
יהי בסעדך: ואלביש שאול ית דוד לבושוהי ויהב קולס דנחש על רישיה ואלביש יתיה
38 שריונא: וזריז דוד ית חרביה מעל ללבושוהי ולא אבה למיזל ארי לא אליף ואמר דוד
39 לשאול לית אנא יכיל למיזל באלין ארי לית בהון נסא ואעדנון דוד מעלוהי: ונסיב
40 חוטריה בידיה ובחר ליה חמשא שעיעי אבניא מן נחלא ושוי יתהון במן רעיא דיליה
41 ובתרמיליה וקלעיה בידיה וקריב לות פלשתאה: ואזל פלשתאה אזיל וקריב לות דוד
42 וגברא נטיל תריסא קדמוהי: ואסתכי פלשתאה וחזא ית דוד ושטיה ארי הוה יניק
43 וסמוק שפיר בריויה: ואמר פלשתאה לדוד הכלבא שטי אנא דאת אתי עלי בחוטריא
44 ולייט פלשתאה ית דוד בטעותיה: ואמר פלשתאה לדוד אתא לותי ואתן ית בסרך
45 לעופא דשמיא ולבעירא דארעא: ואמר דוד לפלשתאה את אתי עלי בחרבא ובמורניתא
וברומחא ואנא אתי עלך בשמא דיי צבאות אלהא דסדרי ישראל דחסדתא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reversus est ab illo ad regione aliorum, et dixit sicut verbum hoc: et
responderunt illi popul⁹ ut verbū anteri⁹. Et audita sunt verba quæ locu-
tus est David, et indicarunt ante Saul, & duxit eum. Et dixit David
Sauli, Non frangetur cor hominis ab eo; servus tuus ibit et inibit bellum
cum Pelisthæo hoc. Et dixit Saul Davidi, Non valebis ad eundum ad Pe-
listhæum hunc, ad ineundū præliū cum illo, quia puer tu, et ipse vir faciens
prælia à pueritia sua. Et dixit David ad Saul, Pastor fuit servus tuus patri
suo in pecore, et venit leo et etiam ursus, et tulit agnum ex grege. Et exi
post eum, et percussi eum, et eripui eum ex ore ej⁹; et stetit super me, et ap-
prehendi in maxilla ejus, et percussi eum, et occidi eum. Etiam leonem &
ursum occidit servus tuus: et erit Pelisthæ⁹ præputiat⁹ hic ut unus ex illis,
quia exprobravit ordinib⁹ populi Dñi manentis. Et dixit David, Dñs qui
liberavit me de manu leonis et de manu ursi, ipse liberabit me de manu
Pelisthæi hujus: et dixit Saul ad David, Vade, et dictū Dñi erit in auxilio
tuo. Et vestivit Saul David vestimenta sua, et dedit galeam chalybis super
caput ejus, & vestivit eum loricam. Et cinxit David gladium ejus desuper
vestimenta sua, & non potuit ad eundum quia non doct⁹: et dixit David
ad Saul, Non ego valens ad eundum in istis, quia non est in istis miraculū,
& transire fecit illa David desuper se. Et tulit baculum suū in manu sua,
et elegit sibi quinq; lævitates lapidū ex fluvio, et posuit illos in vase pa-
storis, qđ ei, et in pera sua; et funda sua in manu sua, et appropinquavit Pe-
listhæo. Et ivit Pelisthæ⁹ iens et appropinquans ad David; et vir ferens
scutū ante ipsum. Et respexit Pelisthæus et vidit David, et contempsit illū
quia fuit puer et ruffus, pulcher aspectu. Et dixit Pelisthæus ad David, Num
canis despect⁹ ego, qđ tu venis super me in baculis? et maledixit Pelisthæ⁹
David in Errore suo. Et dixit Pelisthæ⁹ ad David, Veni ad me, et dabo car-
nem tuam volatilibus cœli, et feris terræ. Et dixit David ad Pelisthæum,
Tu veniens super me in gladio, et in hasta, et in lancea; et ego veniens su-
per te in nomine Domini Szebaoth, Dei ordinum Israel cui exprobrâsti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

30 Tum deflectens ab eo in alteram partem, eundem sermonem repetiit: & reddiderunt ei populus responsum simile responso priori.
31 Delatis autem verbis quæ loquutus fuerat David, apud Saulem, *jussit* eum adduci. Dixitque David Sauli, Ne concidat animus ullius
32 propter istum: servus tuus ibit & pugnabit cum Philistæo isto. Dixit Saul Davidi, Non
33 poteris ire contra Philistæum hunc, quoniam tu puer es, ille verò vir bellicosus à pueritia
34 sua. Respondit David Sauli, Pascente servo tuo pecudes patri meo, venit leo & lupus, &
35 abripuerunt agnum è grege: Ego verò post eum egressus hunc percussi, & eripui eum ex faucibus hujus: cúmq; in me fureret, prehendi eum barbâ, & percussi eum, & despexi il-
36 lum. Tum leonem, tum lupum interfecit servus tuus: erit Philistæus iste præputiatus ut unus ex eis, quoniam probro affecit agmina
37 Dei viventis. Dixit etiam David, Dominus qui me liberavit è manu leonis & è manu lupi, ipse me liberabit è manibus Philistæi hujus præputiati. Tum dixit Saul Davidi, Abi, &
38 Dominus sit tecum. Induitque Saul Davidem armis suis, imposuitque galeam æneam capiti
39 ejus, & induit eum loricâ; Tum cinxit Davidem gladio suo super arma sua: at noluit abire, quòd non esset eis assuetus. Quare deposi-
40 tis iis à se David, Sumptóq; baculo suo manu suâ, & quinq; glareis lapideis ex arena sibi delectis, quos posuit in vas suū pastorale, peram *scilicet* suā, fundâque suâ manu *arreptâ*, processit ad Philistæum. Philistæus quoque ve-
41 niens processit ad Davidem: viro illo qui scutū portabat, eum præcedente. Cúmque pro-
42 spectans Philistæus vidisset Davidem, aspernatus est eum, eò quòd puer esset, rufus, & pulcher aspectu. Dixitque Philistæus ad Davi-
43 dē, An canis sum, quòd venis contra me cum baculo? & imprecatus est Philistæus Davidi deos suos. Dixitque Philistæus Davidi, Veni
44 ad me, & dabo carnes tuas volucri cœli & belluis deserti. Dixit David Philistæo, Tu
45 venis contra me cum gladio, lanceâ, & scuto; ego verò contra te venio in nomine Domini Dei exercituum, te *inquam* qui acies Israelis probro affecisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وانصرف من عنده الى ناحية اخرى * فقال مثل قوله الاول * فاجابه الشعب بجوابهم الاول * فبلغ
31 ساول كلام داود * وارسل فاخذه * وقال داود لساول * لا تخف ولا يفزع قلبك مثل ابن ادم
32 الضعيف * عبدك ينطلق ويحارب هذا الفلسطيني * فقال ساول لداود * لا تقدر على محاربة
33 هذا الفلسطيني * لانك حدث وهو رجل جبار منذ صباه * قال داود لساول * كان عبدك يرعى
34 غنما لابيه * فجاء اسد ودب وحملا من الغنم حملا * فاحضرت اليه فضربته * وخلصت الحمل
35 من فيه * فصرخ علي فحملت عليه وضربته * واخذت بلحيته وقتلته * فقد قتل عبدك
36 اسدا ودبا * يكون هذا الفلسطيني الاغلف مثل احدهما لانه عير صفوف الله الحي واجناده *
37 ثم قال داود * الرب خلصني من ايدي الاسد والذيب * هو يخلصني من هذا الاغلف * قال
38 ساول لداود * انطلق بعون الرب * والرب ينصرك * والبس ساول داود ثيابه * وصير على راسه
39 بيضة * والبسه جوشنا * وتقلد سيفه فوق الجوشن * ولم يحب داود ان يحارب بسلاح ساول
40 لانه لم يكن جربه * فنزع داود سلاح ساول وعزله عنه * واخذ عصاه بيده * وانتقى خمسة
حجارة من الرمل * ووضعها في كنانته التي كانت تكون معه اذا رعى الغنم * فاخذ مقلاعه
41 بيده * ودنا من جلياث الفلسطيني * فاذا الفلسطيني قد سعى الى داود * وبين يديه رجل
42 حامل ترسه * فرفع الفلسطيني عينيه ونظر الى داود * فزرى به * لانه كان حدثا اشقر جميل
43 المنظر * قال الفلسطيني لداود * اكلب انا تاتيني بالعصا * وافترى الفلسطيني على داود وسمه
44 بذكر الالهة * ثم قال الفلسطيني لداود * تقدم الي * فاني اجعل لحمك ماكلا لطير السماء
45 وسباع القفر * قال داود للفلسطيني * انت تجيئني بالسيف والرمح والترس * وانا اجيئك باسم الله الرب
القوي * لانك عيرت اجناد بني اسرائيل *

30 *Et versus ab eo in aliam partem, repetiit sermonem suum præcedentem: responditque ei populus juxta primum responsum.*
31 *Cúmque perlata fuissent ad Saulem verba Davidis, mittens accepit eum. Dixit*
32 *autem David ad Saulem, Ne timeas, neve trepidet cor tuum more hominis imbecillis: servus tuus ibit, & pugnabit cum Palestino isto. Dixit Saul ad Davidem, Non*
33 *poteris congredi cum Palestino isto, quia tu es adolescens, ille verò vir gigas à pueritia sua. Respondit David Sauli, Pa-*
34 *scebat servus tuus oves patri suo, veniensq; leo & lupus abstulerunt ex ovibus agnū:*
35 *Ego verò ad eum accurrens percussi eum, & agnum eripui è faucibus ejus: eo autem in me sæviente, concitatus in eum percussi illum, mentoque ejus apprehenso, occidi eum. Nam leonem & lupum occidit*
36 *servus tuus: erit Palestinus hic incircumcisus tanquam unus ex illis, quoniam contumeliosè insultavit ordinibus & militibus Dei viventis. Tum dixit David,*
37 *Dominus eripuit me de manibus leonis & lupi, ipse me eripiet ab hoc incircumciso. Dixit Saul ad Davidem, Vade sub tutela Domini, & Dominus victorem te reddat. Et induit Saul Davidem vestimentis*
38 *suis, imposuitque capiti ejus galeam, & induit eum loricâ, Et accinxit se gladio*
39 *ejus super loricam: at noluit David pugnare armis Saulis, quia nunquam fuerat ea expertus. Depositis itaque à David armis Saulis, iisque à se amotis, Et accepto*
40 *baculo manu suâ, elegit quinq; lapides ex arena, posuitq; eos in peram suā quam secū habere consueverat dū pasceret oves, accepitq; fundam suam manu suâ, & accessit ad Goliath Palestinum. Ecce autem*
41 *Philisteus accurrit ad Davidem, præcedente cum viro scutum ejus ferente. Sublatis-*
42 *que Palestinus oculis suis, visoque Davide, despexit illum; nam puer adolescens erat, rufus, pulcher aspectu. Dixit Palesti-*
43 *nus ad Davidē, Num canis ego sum, ut venias ad me cum baculo? & conviciatus Palestinus Davidi, & imprecatus est ei, allegato deo suo. Tum dixit Palestinus Da-*
44 *vidi, Accede ad me: siquidē efficiā carnē tuā escā volatili cœli & bestiis deserti.*
45 *Dixit David Palestino, Tu quidē venis ad me cū gladio, lanceâ, & scuto; ego autē ad te venio in nomine Dei Domini fortissimi, quoniā tu insultâsti militibus filiorū Israel.*

שמואל א: יז

,te percutiam & ,mea manu in Dominus te concludet hac Die
46 היום הזה יסגרך יהוה בידי והכיתך
Pelistinorũ castrametationis cadaver dabo & ,te desuper tuum caput auferam &
והסרתי את־ראשך מעליך ונתתי פגר מחנה פלשתים
,terra omnis scient & : terræ bestiæ & ,cælorum volatili hac die
היום הזה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל־הארץ
,ista ecclesia omnis scient Et .Israeli Deus est quòd
47 כי יש אלהים לישראל: וידעו כל־הקהל הזה
Domini quia :Dominus faciet salvum lancea in & ,gladio in non quia
כי־לא בחרב ובחנית יהושיע יהוה כי ליהוה
surgeret cùm ,fuit Et .nostra manu in vos dabit & ; bellum
48 המלחמה ונתן אתכם בידנו: והיה כי־קם
festinavit & ,David occursum in appropinquaret & ,iret & Pelistæus
הפלשתי וילך ויקרב לקראת דוד וימהר
misit Et .Pelistæi occursum in ordinem in cucurrit & ,David
49 דוד וירץ המערכה לקראת הפלשתי: וישלח
,jecit funda & ,lapidem inde cepit & ,vas ad suam manum David
דוד את־ידו אל־הכלי ויקח משם אבן ויקלע
,ejus fronte in lapis est infixus & :ejus frontem ad Pelistæum percussit &
ויך את־הפלשתי אל־מצחו ותטבע האבן במצחו
Pelistæo præ David prævaluit Et .terram in suas facies super cecidit &
50 ויפל על־פניו ארצה: ויחזק דוד מן־הפלשתי
gladius &:eũ interfecit & ,Pelistæum percussit & ;lapide in & ,funda in
בקלע ובאבן ויך את־הפלשתי וימיתהו וחרב
,Pelistæum ad stetit & ,David cucurrit Et .David manu in non
51 אין ביד־דוד: וירץ דוד ויעמד אל־הפלשתי
,eum interfecit & ,sua vagina è eum evaginavit & ,ejus gladium cepit &
ויקח את־חרבו וישלפה מתערה וימתתהו
esset mortuus quòd Pelistæi viderunt Et .ejus caput eo in præcidit &
ויכרת־בה את־ראשו ויראו הפלשתים כי־מת
,Jehudah & ,Israel viri Surrexeruntque .fugerunt & ,eorum fortis
52 גבורם וינסו: ויקמו אנשי ישראל ויהודה
vallem te venire usque Pelistim sunt persecuti & ,sunt vociferati &
וירעו וירדפו את־הפלשתים עד־בואך גיא
via in Pelistim vulnerati ceciderunt & :Hecron portas ad usque &
ועד שערי עקרון ויפלו חללי פלשתים בדרך
filii sunt reversi Et .Hecron ad usque & ,Gath ad usque & ,Sahaiaim
53 שערים ועד־גת ועד־עקרון: וישבו בני
.eorum castra diripuerunt & :Pelistim post ardendo ab Israel
ישראל מדלק אחרי פלשתים וישסו את־מחניהם:
;Jerusalaim in illud adduxit & ,Pelistæi caput David Cepitque
54 ויקח דוד את־ראש הפלשתי ויבאהו ירושלם
ipsum Saul videre circa Et .suo tabernaculo in posuit ejus vasa &
55 ואת־כליו שם באהלו: וכראות שאול את־
principem Abner ad dixit ,Pelistæi occursum in egredientem David
דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל־אבנר שר
:Abner Dixitque ?Abner puer iste cujus Filius :militiæ
הצבא בן־מי־זה הנער אבנר ויאמר אבנר
Interroga :rex dixit Et .novi si ,rex tua anima Vivit
56 חי־נפשך המלך אם־ידעתי: ויאמר המלך שאל
percutiendo à David reverti juxta Et .adolescens hic cujus filius ,tu
57 אתה בן־מי־זה העלם: וכשוב דוד מהכות
facies ad eum adduxit & ,Abner eum cepit & ,Pelistæum
את־הפלשתי ויקח אתו אבנר ויבאהו לפני
:Saul eum ad Dixitque .sua manu in Pelistæi caput & ;Saul
58 שאול וראש הפלשתי בידו: ויאמר אליו שאול
Isai tui servi Filius :David dixit Et ?puer tu cujus Filius
בן־מי אתה הנער ויאמר דוד בן־עבדך ישי
.Bethhalachmitæ
בית הלחמי:

Versio VULG. LAT.

46 Hodiè: & dabit te Domin⁹ in
manu mea, & percutiam te, &
auferam caput tuum à te: &
dabo cadavera castrorũ Phi-
listhiim hodiè volatilib⁹ cœli,
& bestiis terræ: ut sciat omnis
47 terra, quia est De⁹ in Israel. Et
noverit universa Ecclesia hæc,
quia non in gladio, nec in ha-
sta salvat Domin⁹: ipsius enim
est bellũ, & tradet vos in ma-
48 nus nostras. Cùm ergò sur-
rexisset Philisthæ⁹, & veniret,
& appropinquaret contra Da-
vid, festinavit David, & cucur-
rit ad pugnam ex adverso Phi-
49 listhæi. Et misit manum suam
in peram, tulitque unum lapi-
dem, & fundâ jecit, & circum-
ducens percussit Philisthæum
in fronte: & infix⁹ est lapis in
fronte ej⁹, & cecidit in faciem
50 suam super terram. Prævaluit-
que David adversũ Philisthæ-
um in funda & lapide, per-
cussúmque Philisthæum inter-
fecit. Cúmq; gladiũ non habe-
51 ret in manu David, Cucurrit,
& stetit super Philisthæum, &
tulit gladium ejus, & eduxit eũ
de vagina sua: & interfecit
eum, præciditque caput ejus.
Videntes autem Philisthiim,
quòd mortu⁹ esset fortissimus
52 eorũ, fugerunt. Et consurgen-
tes viri Israel & Juda vocife-
rati sunt, & persecuti sunt Phi-
listhæos usq; dum venirent in
vallẽ, & usq; ad portas Acca-
ron, cecideruntq; vulnerati de
Philisthiim in via Saraim, &
usq; ad Geth, & usq; ad Acca-
53 ron. Et revertentes filii Israel
postquã persecuti fuerãt Phili-
sthæos, invaserũt castra eorũ.
54 Assumens autẽ David caput
Philisthæi, attulit illud in Jeru-
salem: arma verò ej⁹ posuit in
55 tabernaculo suo. Eo autẽ tem-
pore, quo viderat Saul David
egredientem contra Philisthæ-
um, ait ad Abner principem
militiæ; De qua stirpe descen-
dit hic adolescens, Abner?
Dixitq; Abner; Vivit anima
56 tua, rex, si novi. Et ait rex, In-
terroga tu, cuj⁹ fili⁹ sit iste puer.
57 Cúmq; regress⁹ esset David,
pcusso Philisthæo, tulit eũ Ab-
ner, & introduxit corã Saule,
caput Philisthæi habentem in
58 manu. Et ait ad eũ Saul; De
qua progenie es, ô adolescens?
Dixitq; David; Filius servi tui
Isai Bethlehemitæ ego sum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

46 Σήμερον, καὶ ἀποκλείσει σε (τ) κύριος σή-
μερον εἰς τὴν χεῖρά μου, καὶ ἀποκτενῶ σε,
καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσω
τὰ κῶλά σου καὶ τὰ κῶλα παρεμβολῆς ἀλ-
λοφύλων (υ) ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τοῖς πετει-
νοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. καὶ
γνώσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅτι ἐστὶ θεὸς ἐν Ἰσρα-
47 ήλ. Καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ ἐκκλησία αὕτη,
ὅτι οὐκ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ δόρατι σώζει κύριος,
ὅτι τοῦ κυρίου ὁ πόλεμος, καὶ παραδώσει κύ-
48 ριος ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν. Καὶ ἀνέστη ὁ
ἀλλόφυλος καὶ (φ) ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν
49 Δαυίδ. Καὶ ἐξέτεινε Δαυὶδ τὴν χεῖρα
αὐτοῦ εἰς τὸ κάδιον, καὶ (χ) ἔλαβεν ἐκεῖθεν
λίθον ἕνα, καὶ ἐσφενδόνησε, καὶ ἐπάταξε τὸν
ἀλλόφυλον ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ διέδυ
ὁ λίθος διὰ τῆς περικεφαλαίας (ψ) εἰς τὸ
μέτωπον αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ (†) πρόσωπον
51 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν (ω) γῆν. Καὶ ἔδραμε Δαυίδ,
καὶ ἐπέστη ἐπ' αὐτόν, καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαί-
αν (α) αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ἀφεῖ-
λεν (β) τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ (γ) εἶδον οἱ
ἀλλόφυλοι, ὅτι τέθνηκεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν,
52 καὶ (δ) ἔφυγον. Καὶ ἀνίστανται ἄνδρες Ἰσ-
ραὴλ καὶ Ἰούδα, καὶ ἠλάλαξαν, καὶ κατεδίω-
ξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως εἰσόδου (ε) Γέθ, καὶ
ἕως τῆς πύλης Ἀσκάλωνος. καὶ ἔπεσον τραυ-
ματίαι τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πυ-
53 λῶν (ζ) καὶ ἕως Γέθ, καὶ ἕως Ἀκκαρών. Καὶ
ἀνέστρεψαν ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκκλίνοντες ὀ-
πίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ κατεπάτουν τὰς παρ-
54 εμβολὰς αὐτῶν. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν
κεφαλὴν τοῦ ἀλλοφύλου, καὶ ἤνεγκεν αὐτὴν
εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἔθηκεν
ἐν τῷ σκηνώματι (η) αὐτοῦ.

Hodiè: & intercludet te Dominus hodiè in manum meam, & interficiam te, & auferam caput tuum à te, & dabo cadavera tua, & cadavera castrorum alienigenarum in hac die volatilibus cæli, & bestiis terræ. Et cognoscet universa terra, quia est Deus in Israel. Et cognoscet universa ecclesia hæc, quia non in gladio, & hasta salvat Dominus: quoniam Domini est bellum; & tradet Dominus vos in manus nostras. Et surrexit alienigena, et ivit in occursum (u) David. Et extendit David manum suam in peram, & sumpsit indè lapidem unum, et fundâ jecit, et percussit alienigenam ad frontem ejus: et infixus est lapis per cassidem in frontem ejus: et cecidit in faciem suam super (x) terram. Et cucurrit David, et ascendit super eum, et sumpsit gladium ejus, et morti tradidit eum, et abstulit caput ejus. Et viderunt alienigenæ, quia mortuus est potens ipsorum, et fugerunt. Et exurgunt viri Israel, et Juda, et vociferati sunt, et persequuti sunt post eos usque ad introitum Geth, et usque ad portam (y) Ascalonis. (z) Et ceciderunt vulnerati alienigenarum in via portarum, et usque Geth, et usque Accaron. Et reverterunt viri Israel declinantes post alienigenas, et (aa) conculcârunt castra eorum. Et cepit David caput alienigenæ, et tulit illud in Hierusalem: et vasa ejus posuit in tabernaculo (bb) suo.

MS. A.

(τ) κύριος ἐν τῇ χειρί μου σήμερον, καὶ ἀποκτείνω (υ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ταύτῃ (φ) ἐπορεύθη καὶ ἤγγισεν εἰς συνάντησιν Δαυίδ. καὶ ἐτάχυνε
Δαυὶδ καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν τοῦ ἀλλοφύλου. Καὶ ἐξέτεινεν (χ) ἔλα-
50 βεν λίθον ἕνα, (ψ) ἐπὶ τὸ (†) τὸ πρόσωπον (ω) γῆν. Καὶ ἐκραταίωσεν Δαυὶδ
ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον ἐν τῇ σφενδόνῃ καὶ ἐν τῷ λίθῳ, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀλλό-
φυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυίδ. Καὶ
ἔδραμεν (α) αὐτοῦ, καὶ ※ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτῆς, καὶ ἐθανά-
τωσεν (β) ἐν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν (γ) ἴδον (δ) ἔφυγαν. (ε) Γαί, (ζ) καὶ
55 εἰς Γέθ, (η) αὐτοῦ. Καὶ ὡς εἶδεν Σαοὺλ τὸν Δαυὶδ ἐκπορευόμενον
εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου, εἶπεν πρὸς Ἀβεννὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς
δυνάμεως, Υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος; καὶ εἶπεν Ἀβεννήρ, Ζῇ ἡ
56 ψυχή σου βασιλεῦ εἰ οἶδα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, Ἐπερώτησον σὺ,
57 υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος. Καὶ ὡς ἐπέστρεψεν Δαυὶδ τοῦ πατάξαι τὸν
ἀλλόφυλον, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ἀβεννήρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν
58 ἐνώπιον Σαούλ, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ
εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαούλ, Υἱὸς τίνος εἶ παιδάριον; καὶ εἶπεν
Δαυίδ, Υἱὸς δούλου σου Ἰεσσαὶ τοῦ Βηθλεεμίτου.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

46 יומא הדין ימסרנך יי בידי ואקטלנך ואעדי ית רישך מנך ואתן פגול משרית פלשתאי
יומא הדין לעופא דשמיא ולחיות ארעא וידעון כל דירי ארעא דאית אלהא בישראל:
47 וידעון כל קהלא הדין ארי לא בחרבא ובמורניתא פריק יי ארי מן קדם יי נצחן קרביא
48 וימסר יתכון בידנא: והוה כד קם פלשתאה ואזל וקרב לקדמות דוד ואוחי דוד
49 ורהט לסדרא לקדמות פלשתאה: ואושיט דוד ית ידיה למנא ונסיב מתמן אבנא
ואקלע בקלעא ומחא ית פלשתאה על בית עינוהי וטבעת אבנא בבית עינוהי ונפל על
50 אפוהי על ארעא: ותקיף דוד מן פלשתאה בקלעא ובאבנא ומחא ית פלשתאה
51 וקטליה וחרבא לית בידא דדוד: ורהט דוד וקם על פלשתאה ונסיב ית חרביה ושלפה
52 מנדנה וקטליה ופסק בידיה ית רישיה וחזו פלשתאי ארי מית גברהון ואפיכו: וקמו
אנשי ישראל ויהודה ויביבו ורדפו ית פלשתאי עד מעלנא דגיא ועד תרעי עקרון
53 ונפלו קטולי פלשתאי באורח שעריים ועד גת ועד עקרון: ותבו בני ישראל מלמרדף
54 בתר פלשתאי ובזו ית משריתהון: ונסיב דוד ית רישא דפלשתאה ואיתיה לירושלם
55 וית זיניה שוי במשכניה: וכד חזא שאול ית דוד נפיק לקדמות פלשתאה אמר לאבנר
רב חילא בר מן דין עולימא אבנר ואמר אבנר חיי נפשך מלכא אם ידע אנא:
56 ואמר מלכא שאל את בר מן דין עולימא: וכד תב דוד מלמקטל ית
57 פלשתאה ודבר יתיה אבנר ואיתיה קדם שאול ורישא דפלשתאה בידיה: ואמר
58 ליה שאול בר מן את עולימא ואמר דוד בר עבדך ישי דמבית לחם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hodie tradet te Dominus in manu mea, & occidam te, & abscindam caput tuum abs te, & dabo *fœtorem* exercitus Pelisthæorum hodie volatilib⁹ cœli & animanti terræ: & cognoscent omnes habitatores terræ, quòd est Deus in Israel. Et cognoscent omnis congregatio hæc, quòd non in gladio & non in hasta liberans Domin⁹, quia ex-ante Dominum victoriæ *bella*, & tradet vos in manu nostra. Et fuit quando surrexit Pelisthæus & ivit, & appropinquavit in occursum David: & festinavit David, & cucurrit ad ordinem in occursum Pelisthæi. Et extendit David manum suam ad vas, & tulit inde lapidem, & *projecit fundâ*, & percussit Pelisthæum super domũ oculorũ ejus, & infixus est lapis in domo oculorum ejus, & cecidit super nasum suum super terram. Et prævaluit David à Pelisthæo in funda & in lapide, & percussit Pelisthæũ, & occidit eum, & gladius non erat in manu David. Et cucurrit David & stetit *super Pelisthæum*, & tulit gladium illius, & evaginavit eum è theca ipsius, & occidit illum, & abscidit in eo caput illius, & viderunt Pelisthæi quòd mortuus est robustus ipsorum, & verterunt. Et surrexerunt homo Israel, & Jehuda, & jubilaverunt, & secuti sunt Pelisthæos usque ad introitum Gia, & usque ad portas Ghekron: & ceciderunt occisi Pelisthæorum in via Segharim, & usq; Gath, & usque Ghekron. Et redierunt filii Israel à sequendo post Pelisthæos, & diripuerunt castra illorũ. Et tulit David caput Pelisthæi, & venire fecit illud ad Jerusalem, & arma illi⁹ posuit in tentorio suo. Et quando vidit Saul David exeuntem ad occursũ Pelisthæi, dixit ad Abner magistrum exercitus, Filius cujus hic adolescens, Abner? & dixit Abner, Vivit anima tua rex, si novi. Et dixit rex, Pete tu, filius cujus hic adolescens. Et quando rediit David ab occidendo Pelisthæũ, & accepit eum Abner; & venire fecit eũ ante Saul, & caput Pelistæi in manu ej⁹. Et dixit illi Saul, Filius cujus tu adolescens? & dixit, Filius servi tui Issai qui ex Bethle hhem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 * ܝܘܡܢܐ ܢܫܠܡܟ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ ܘܐܩܛܠܟ ܘܐܦܣܘܩ ܪܫܟ ܡܢܟ ܘܐܬܠ ܦܓܪܐ
ܕܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܝܘܡܢܐ ܠܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܘܢܕܥܘܢ ܟܠܗ
47 ܐܪܥܐ ܕܐܝܬ ܐܠܗܐ ܒܐܝܣܪܝܠ ܀ ܘܢܕܥܘܢ ܟܠܗ ܟܢܘܫܐ ܗܢܐ ܕܠܐ ܒܣܝܦܐ
48 ܘܒܪܘܡܚܐ ܦܪܩ ܡܪܝܐ ܡܛܠ ܕܕܡܪܝܐ ܗܘ ܩܪܒܐ ܘܢܫܠܡܟܘܢ ܒܐܝܕܝܢ ܀ ܘܗܘܐ
ܦܠܫܬܝܐ ܐܬܐ ܘܩܪܒ ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ ܘܐܣܬܪܗܒ ܕܘܝܕ ܘܪܗܛ ܠܣܕܪܐ ܠܐܘܪܥܗ
49 ܕܦܠܫܬܝܐ ܀ ܘܐܘܫܛ ܕܘܝܕ ܐܝܕܗ ܠܡܐܢܘܗܝ ܘܢܣܒ ܡܢ ܬܡܢ ܟܐܦܐ ܘܐܪܡܝ
ܘܡܚܝܗ ܠܦܠܫܬܝܐ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ ܘܛܒܥܬ ܟܐܦܐ ܒܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ ܘܢܦܠ
50 ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܀ ܘܐܚܣܢ ܕܘܝܕ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܒܩܠܥܐ ܘܒܟܐܦܐ ܘܡܚܝܗ
51 ܠܦܠܫܬܝܐ ܘܩܛܠܗ ܘܣܝܦܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܐܝܕܗ ܕܕܘܝܕ ܀ ܘܪܗܛ ܕܘܝܕ ܘܩܡ ܥܠ
ܦܠܫܬܝܐ ܘܢܣܒ ܣܝܦܗ ܘܫܡܛܗ ܡܢ ܬܠܝܬܗ ܘܩܛܠܗ ܘܦܣܩ ܪܫܗ
52 ܘܚܙܘ ܦܠܫܬܝܐ ܕܡܝܬ ܓܢܒܪܗܘܢ ܘܥܪܩܘ ܀ ܘܩܡܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܕܝܗܘܕܐ
ܘܐܝܒܒܘ ܘܪܕܦܘ ܠܦܠܫܬܝܐ ܥܕܡܐ ܠܡܥܠܢܐ ܕܓܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܥܩܪܘܢ
ܘܢܦܠܘ ܩܛܝܠܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܫܥܪܝܡ ܥܕܡܐ ܠܓܬ ܘܥܕܡܐ ܠܥܩܪܘܢ
53 * ܘܗܦܟܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܪܕܦܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ ܘܒܙܘ ܡܫܪܝܬܗܘܢ
54 * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܪܫܗ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܐܝܬܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܠܡܐܢܘܗܝ ܣܡ ܒܡܫܟܢܗ
55 * ܘܟܕ ܚܙܝܗ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ ܟܕ ܢܦܩ ܠܐܘܪܥܗ ܕܦܠܫܬܝܐ ܐܡܪ ܠܐܒܢܝܪ ܪܒ
56 ܚܝܠܗ ܒܪ ܡܢܘ ܗܢܐ ܛܠܝܐ ܀ ܘܐܡܪ ܐܒܢܝܪ ܚܝܐ ܗܝ ܢܦܫܟ ܡܠܟܐ
57 ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܫܐܠ ܒܪ ܡܢܘ ܥܠܝܡܐ ܗܢܐ ܀ ܘܟܕ ܗܦܟ
ܕܘܝܕ ܟܕ ܩܛܠܗ ܠܦܠܫܬܝܐ ܕܒܪܗ ܐܒܢܝܪ ܘܐܥܠܗ ܩܕܡ ܫܐܘܠ ܘܪܫܗ
58 ܕܦܠܫܬܝܐ ܒܐܝܕܗ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܒܪ ܡܢܘ ܐܢܬ ܛܠܝܐ ܀ ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ
ܒܪ ܥܒܕܟ ܐܝܫܝ ܕܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܀

* Hodiè tradet te Dominus in manus meas, & occidam te, auferamque caput tuum à te, & dabo cadavera castrorum Philistæorum hodiè bestiæ sylvestri & volucri cœli: scietque tota terra esse Deum in Israele, 46
Et scient universus hic cœtus quòd non gladio aut lanceâ servet Dominus; nam Domini est bellum, ipseque tradet vos in manus nostras. 47
Ecce ergò Philistæus veniens processit obviàm Davidi, & David festinans procurrit in aciem obviàm Philistæo. 48
Et extendens David manum suam ad vas suum, tulit inde lapidem, & intorquens percussit Philistæum in fronte ipsius: infixoque lapide in frontem ejus, cecidit in faciem suam super terram. 49
Valentior itaque fuit David Philistæo cum funda & lapide, percussitque Philistæum & occidit illum: cúmque non esset gladius in manu Davidis, 50
Cucurrit David, stetitque super Philistæum, & accipiens gladium ejus, exemit illum è vagina ipsius, & occidit illum, amputato ejus capite. Quapropter videntes Philistæi mortuum esse gigantem suum, fugæ se dederunt. 51
Surgentes autem viri Israelis & Juda, sumpserunt animos, & insecuti sunt Philistæos usque ad ingressum vallis, & usque ad vallem Acronis: cecideruntque confossi Philistæorum per viâ in qua castra fixerãt, usq; ad Gath, et usq; ad Acronê. 52
Deinde redeuntes Israelitæ qui persequebantur Philistæos, diripuerunt castra eorum. 53
David autem acceptum caput Philistæi detulit illud in Jerusalem; arma verò ipsius posuit in tabernaculo suo. 54
Cùm autem videret Saul Davidem prodeuntem in occursum Philistæi, dixit Abnero duci militiæ suæ, Cujusnam filius est puer iste? Respondit Abner, Vivat anima tua rex, ignoro. 55
Dixitque rex, Pete tu cujusnam filius sit adolescens iste. 56
Itaque cùm reversus esset David, cæso Philistæo, duxit eum Abner, introduxitque eum ad aspectum Saulis, caput Philistæi manu suâ ferentem: dixitque ad eum Saul, Cujus filius es tu, puer? 57
Ait illi David, Filius servi tui Isai Bethlehemitæ. 58

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 * فاليوم يدفعك الرب في يدي * واقتلك واخذ راسك * واصير جيف عسكر اهل فلسطين
اليوم ماكلا لسباع البر وطير السماء * فتعلم اهل الارض كلهم ان لآل اسرايل الاها يقدر علي
47 كل شي * ويعلم هذه الجماعة كلها ان الرب ليس يخلص بالسيف والرمح * لان الحرب للرب
48 49 * وعاجل داود * واحضر الي الفلسطيني * ومد داود يده الي مخلاته * واخذ منها حجرا
ووضعه في المقلاع * وادار مقلاعه ورمي * فضرب الفلسطيني بين عينيه ودخل الحجر في
50 جبهته * فسقط علي وجهه علي الارض * وظفر داود بالفلسطيني بالمقلاع وبالحجر * وضرب
51 الفلسطيني وقتله * ولم يكن في يد داود سيفا * فاتي الي الفلسطيني وقام فوقه * واخذ
سيفه واخترطه * وقتله وحز راسه * فلما راوا اهل فلسطين ان جبارهم قد قتل ولوا
52 هاربين * ووثب آل اسرايل وآل يهودا * وخرجوا علي اهل فلسطين * وسعوا في طلبهم
حتي انتهوا الي اول الوادي * وبلغوا الي وادي عقرون * وسقط قتلي اهل فلسطين في
53 طريق معسكرهم الي جاث والي عقرون * ورجع بنو اسرايل الذين كانوا في طلب اهل
54 فلسطين * وانتهبوا ما كان في معسكرهم * واخذ داود راس الفلسطيني * وجاء به الي اورسليم *
55 واخذ ثيابه جعلها في منزله * واذ راي ساوول داود حيث خرج لاهل فلسطين * قال
56 لابنار صاحب حربته * اين هذا الفتي * قال ابنار * وحقك وحياة نفسك ايها الملك * لا اعلم
57 الي اين هو * قال الملك * سل عن هذا الفتي ليعلمني اين هو * فلما رجع داود من قتله
58 الفلسطيني * اخذه ابنار وادخله الي ساوول * وراس الفلسطيني معه * قال له ساوول * ابن
من انت يا فتي * قال له داود * انا ابن عبدك ايشاء الذي من بيت لحم *

Hodiè sanè te tradet Dominus in manus meas, & interficiã te, tollamq; caput tuũ, & efficiã cadavera exercitûs Palestinorũ hodie escã feris deserti & volucribus cœli: ut sciant omnes incolæ terræ esse Israelitis Deum omnipotentem, 46
Et sciat universus hic cœtus quòd Dominus non salvat gladio & lanceâ; bellũ enim Domini est. 47
Tum festinans David cucurrit obviã Palestino. 48
Extensáq; David manu suâ in peram suã, protulit ex ea lapidem, posuitq; in fundam suam, & fundam contorquens ejaculatus est, feritque Palestinum inter oculos ejus; & ingressus est lapis in frontem ejus, ceciditque pronus in terram. 49
Vicit ergò David Palestinum fundâ & lapide, & percussit Palestinum, & occidit eum: cúmque non esset gladius in manu Davidis, 50
Venit ad Palestinum, stetitque super eum; & accipiens gladiũ ejus evaginavit illum, & occidit eum, & amputavit caput ejus. Cùm autem vidissent Palestini quòd gigas eorum interfectus jam esset, terga verterunt fugientes. 51
Tunc prosilientes Israelitæ & Judæi, exierunt contra Palestinos, & insectati sunt eos donec pervenissent usq; ad principiũ vallis, devenerintque ad vallem Acron: & corruerunt occisi Palestini per viam castrorum suorum usque ad Gath & usque ad Acron. 52
Tum reversi Israelitæ qui persecuti fuerant Palestinos, prædati sunt quicquid remanserat in castris illorum. 53
David autem accipiens caput Palestini, portavit illud in Jerusalem; & accipiens vestimenta ipsius, reposuit ea domui suæ. 54
Porrò cùm vidisset Saul Davidem quando processerat obviàm Palestinis, dixerat Abnero portitori lanceæ suæ, ubi est puer ille? 55
Respondit Abner, Per caput tuum & per vitam animæ tuæ ô rex, nescio ubi sit. Dixit rex, Interroga de puero isto ut indices mihi ubi sit. 56
Quare reverso Davide à cæde Palestini duxit eum Abner, & ad Saulem introduxit habentem caput Palestini in manu sua: 57
Cui dixit Saul, Cujus filius es ô adolescens? Respondit ei David, Filius sum servi tui Isai qui est ex Beth-lehem. 58

שמואל א: יח

CAP. XVIII. יח

est ligata Jonathan anima & ,Saul ad loqui eū consummare secudū fuit Et
1 ויהי ככלתו לדבר אל שאול ונפש יהונתן נקשרה
eum cepit Et .suam animam sicut Jonathan eum dilexit &,David anima in
2 בנפש דוד ויאהבו יהונתן כנפשו: ויקחהו
.sui patris domum redeundum ad ei dedit non & ,illa die in Saul
שאול ביום ההוא ולא נתנו לשוב בית אביו:
.suā animā secundū eum illū diligendo in ,fœdus David & Jonathan excidit Et
3 ויכרת יהונתן ודוד ברית באהבתו אתו כנפשו:
,David illud dedit & ,se super quod pallio Jonathan se exuit Et
4 ויתפשט יהונתן את המעיל אשר עליו ויתנהו לדוד
ad usque & ,suū arcum ad usque & ,suū gladium ad usque & suas vestes &
ומדיו ועד חרבו ועד קשתו ועד
eum mittebat quæ omnibus in David est egressus Et .suum cinctorium
5 חגרו: ויצא דוד בכל אשר ישלחנו
: belli viros super Saul eum posuitque :agebat intelligens ,Saul
שאול ישכיל וישמהו שאול על אנשי המלחמה
.Saul servorum oculis in etiam & ,populi omnis oculis in bonus fuit &
וייטב בעיני כל העם וגם בעיני עבדי שאול:
, Pelistæum percutiendo David redeundo in ,eos veniendo in fuit Et
6 ויהי בבואם בשוב דוד מהכות את הפלשתי
chori & ,cantando Israel urbibus cunctis de mulieres sunt egressæ &
ותצאנה הנשים מכל ערי ישראל לשור והמחלות
.instrumentis trifidis in & ,lætitia in tympanis in ,regis Saul occursum in
לקראת שאול המלך בתפים בשמחה ובשלשים:
Saul Percussit : dicebant & ,ludentes mulieres respondebant Et
7 ותענינה הנשים המשחקות ותאמרן הכה שאול
,valdè Saul est iratus Et suis millibus denis in David & ,suis millibus in
8 באלפו ודוד ברבבתיו: ויחר לשאול מאד
David Dederunt : dixit & ,istud verbum suis oculis in fuit malum &
וירע בעיניו הדבר הזה ויאמר נתנו לדוד
.regnum certe ei ultra Et .mille dederunt mihi & ,millia decem
רבבות ולי נתנו האלפים ועוד לו אך המלוכה:
fuit Et .ultra & ,illa die à David malignè aspiciens Saul fuit Et
9 ויהי שאול עון את דוד מהיום ההוא והלאה: ויהי
10 ,Saul in malus Dei spiritus prosperavit & ,crastino à
ממחרת ותצלח רוח אלהים רעה אל שאול
diem secundū ,sua manu in modulans David & ,domûs medio in prophetabat &
ויתנבא בתוך הבית ודוד מנגן בידו כיום
,lanceam Saul sustulit Et .Saul manu in lancea Et .die in
11 ביום והחנית ביד שאול: ויטל שאול את החנית
ejus faciebus à David se avertit Et .pariete in & David in Percutiā :dixit &
ויאמר אכה בדוד ובקיר ויסב דוד מפניו
Dominus erat quia ,David faciebus à Saul timuit Et .vicibus duabus
12 פעמים: ויירא שאול מלפני דוד כי היה יהוה
,secum à Saul eum fecit recedere Et .recesserat Saul cum à & ,eo cum
13 עמו ומעם שאול סר: ויסרהו שאול מעמו
ingrediebatur & ,egrediebatur & : mille principem sibi eum posuit &
וישמהו לו שר אלף ויצא ויבא
Dominus & ,intelligens suis viis omnibus in David fuit Et .populi facies ad
14 לפני העם: ויהי דוד לכל דרכו משכיל ויהוה
timuit & ,valdè agens prudenter ipse quòd ,Saul vidit Et .eo cum
15 עמו: וירא שאול אשר הוא משכיל מאד ויגר
ipse quia ,David diligens Jehudah & ,Israel omnis Et .ejus faciebus à
16 מפניו: וכל ישראל ויהודה אהב את דוד כי הוא
Ecce : David ad Saul dixit Et .eorum facies ad ingrediens & egrediens
17 יוצא ובא לפניהם: ויאמר שאול אל דוד הנה
esto tantummodo :uxorem in tibi dabo eam ,Merab majorem meā filiā
בתי הגדולה מרב אתה אתן לך לאשה אך היה
:dicebat Saul Et .Domini bella præliare & : virtutis filium in mihi
לי לבן חיל והלחם מלחמות יהוה ושאול אמר
.Pelistinorum manus eo in sit sed ,cum in mea manus sit Ne
אל תהי ידי בו ותהי בו יד פלשתים:

Versio VUL. LAT.

CAP. XVIII.

1 ET factum est cùm complésset loqui ad Saul: anima Jonathæ conglutinata est animæ David, & dilexit eum Jonathas quasi animā suā.
2 Tulitq; eū Saul in die illa, & non concessit ei ut reverteretur in domū patris sui.
3 Inierūt autē David et Jonathas fœd⁹: diligebat enim eū quasi animā suā.
4 Nam expoliavit se Jonathas tunicā, quā erat indut⁹, & dedit eam David, & reliqua vestimenta sua, usque ad gladium & arcum suū, & usque ad balteum.
5 Egrediebatur quoque David ad omnia quæcunque misisset eum Saul, & prudenter se agebat: posuítque eum Saul super viros belli, & acceptus erat in oculis universi populi, maximéque in conspectu famulorum Saul.
6 Porrò cùm reverteretur percusso Philisthæo David, egressæ sunt mulieres de universis urbibus Israel, cantantes, chorósque ducentes in occursum Saul regis, in tympanis lætitiæ, & in sistris.
7 Et præcinebant mulieres ludentes, atq; dicentes; Percussit Saul mille, & David decem millia.
8 Iratus est autem Saul nimis, & displicuit in oculis ejus sermo iste: dixitque; Dederunt David decem millia, & mihi mille dederūt: quid ei superest, nisi solum regnū?
9 Non rectis ergò oculis Saul aspiciebat David à die illa, & deincéps.
10 Post diem autem alteram, invasit spiritus Dei mal⁹ Saul, & prophetabat in medio dom⁹ suæ: David autē psallebat manu suā, sicut per singulos dies, tenebátque Saul lanceam.
11 Et misit eam, putans quòd configere posset David cū pariete: & declinavit David à facie ej⁹ secundò.
12 Et timuit Saul David, eò quòd Dñs esset cum eo, & à se recessisset.
13 Amovit ergò eum Saul à se, et fecit eū tribunū super mille viros: & egrediebatur, & intrabat in conspectu populi.
14 In omnibus quoq; viis suis David prudenter agebat, & Dñs erat cum eo.
15 Vidit itaq; Saul quòd prudens esset nimis, & cœpit cavere eū.
16 Omnis autē Israel et Juda diligebat David: ipse enim ingrediebatur & egrediebatur ante eos.
17 Dixitq; Saul ad David, Ecce filia mea major Merob, ipsam dabo tibi uxorē: tantummodò esto vir fortis, & præliare bella Dñi. Saul autem reputabat, dicens; Non sit man⁹ mea in eū, sed sit super eū manus Philistinorum.

MS. A.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς Σαῦλ, καὶ ἡ ψυχὴ Ἰωνάθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ Δαυίδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν Ἰωνάθαν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
2 Καὶ ἔλαβεν αὐτὸν Σαῦλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
3 Καὶ διέθετο Ἰωνάθαν καὶ Δαυίδ * ἐν τῷ ἀγαπᾶν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
4 Καὶ ἐξεδύσατο Ἰωνάθαν τὸν ἐπενδύτην τὸν ἐπάνω, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ Δαυίδ, καὶ * τὸ μανδύαν αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ τόξου αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ζώνης αὐτοῦ.
5 Καὶ ἐξεπορεύετο Δαυίδ ἐν πᾶσιν οἷς ἀπέστειλεν αὐτὸν Σαῦλ. συνῆκε καὶ κατέστησεν αὐτὸν Σαῦλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου. καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ, καί γε ἐν ὀφθαλμοῖς δούλων Σαούλ.
6 Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπιστρέφειν Δαυίδ ἀπὸ τοῦ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον· Καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιη'.

6 ΚΑὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς συνάντησιν Δαυίδ ἐκ πασῶν (α) πόλεων Ἰσραὴλ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν χαρμοσύνῃ, καὶ ἐν κυμβάλοις.
7 Καὶ (β) ἐξῆρχον αἱ γυναῖκες, καὶ ἔλεγον, Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυίδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ.
8 Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαοὺλ περὶ τοῦ λόγου τούτου, καὶ εἶπεν, (γ) Τῷ Δαυίδ ἔδωκαν τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς (δ) χιλιάδας.

CAP. XVIII.

6 ET egressæ sunt chorus ducentes (a) in occursum David ex omnibus civitatibus Israel, in tympanis, & in lætitia, & in cymbalis.
7 Et exibant (b) mulieres, & dicebant; Percussit Saul in millibus suis, & David in decem millibus suis.
8 Et (c) malum visum est verbum in oculis Saul de sermone isto: & dixit, Davidi dederunt decem millia; & mihi dederunt (d) millia.

MS. A.

(α) τῶν πόλεων Ἰσραὴλ, καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαοὺλ τοῦ βασιλέως ἐν τυμπάνοις καὶ χαρμοσύνῃ, (β) ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες αἱ παίζουσαι, καὶ ἔλεγον, (γ) Ἔδωκαν τῷ Δαυίδ τὰς (δ) χιλιάδας· καὶ τί αὐτῷ πλὴν ἡ βασιλεία;
9 Καὶ ἦν Σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυίδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας
10 ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσεν πνεῦμα θεοῦ πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ οἴκου αὐτοῦ. καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ ὡς καθ' ἑκάστην ἡμέραν. καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σα-
11 ούλ. Καὶ ἦρεν Σαοὺλ τὸ δόρυ, καὶ εἶπεν, Πατάξω ἐν Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ ἐξέκλινεν Δαυὶδ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ δίς. Καὶ ἐφοβήθη Σαούλ

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

12–13 Καὶ ἐφοβήθη Σαοὺλ ἀπὸ προσώπου (ε) Δαυίδ, Καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἑαυτῷ χιλίαρχον. καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ.
14 Καὶ ἦν Δαυίδ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ συνιῶν, καὶ (ζ) κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ.
15 Καὶ εἶδε Σαοὺλ ὡς αὐτὸς συνιεῖ σφόδρα, καὶ εὐλαβεῖτο ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.
16 Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἠγάπα τὸν Δαυίδ, ὅτι αὐτὸς (η) εἰσεπορεύετο καὶ ἐξεπορεύετο πρὸ προσώπου (θ) τοῦ λαοῦ.

12 Et timuit Saul à facie (e) David:
13 Et removit eum à se, & constituit eum sibi Chiliarchum. Et egrediebatur, & ingrediebatur ante populum.
14 Et erat David in omnibus viis suis intelligens: & Dominus erat cum eo.
15 Et vidit Saul, quia ipse intelligebat valdè: & verebatur à facie ejus.
16 Et universus Israel, & Judas diligebat David: quoniam ipse ingrediebatur, & egrediebatur ante faciem (f) populi.

MS. A.

(ε) Δαυίδ, ὅτι ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Σαοὺλ ἀπέστη, Καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν Σαοὺλ ἀπ' αὐτοῦ, (ζ) κύριος μετ' (η) ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο (θ) τοῦ λαοῦ.
17 Καὶ εἶπεν Σαοὺλ πρὸς Δαυίδ, Ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου ἡ μείζων Μερόβ, αὐτὴν δώσω σοι εἰς γυναῖκα, καὶ πλὴν γίνου μοι εἰς υἱὸν δυνάμεως, καὶ πολέμει τοὺς πολέμους κυρίου. καὶ Σαοὺλ εἶπεν, Μὴ ἔστω χείρ μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔστω ἐπ' αὐτὸν χεὶρ ἀλλοφύλων.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יח

1 והוה כד שיצי למללא עם שאול ונפשא דיהונתן אתחביבת בנפשא דדוד ורחמיה
2 יהונתן כנפשיה: ודבריה שאול ביומא ההוא ולא שבקיה למתב בית אבוהי: וגזר
3 יהונתן ודוד קים ברחים יתיה כנפשיה: ואשלח יהונתן ית מעילא די עלוהי ויהביה
4 לדוד ולבושוהי ועד חרביה ועד קשתיה ועד זרזיה: ונפק דוד בכל אתר דשלח יתיה
5 שאול מצלח ומניה שאול על גברי עבדי קרבא ושפר בעיני כל עמא ואף בעיני עבדי
6 שאול: והוה במעלהון כד תב דוד מלמקטל ית פלשתאה ונפקא נשיא מכל קרוי
7 ישראל לשבחא בחנגיא לקדמות שאול מלכא בתופין בחדוא ובצלצלין: ואתיבא
8 נשיא דמשבחן ואמרא קטל שאול באלפין ודוד בריבון: ותקיף לשאול לחדא ובאש
בעינוהי פתגמא הדין ואמר יהבו לדוד ריבון ולי יהבו אלפיא ומכען לא אשתארת
9 ליה אלהין מלכותא: והוה שאול כמין לדוד מיומא ההוא ולהלא: והוה ביומא
10 דבתרוהי ושרת רוח בישא מן קדם יי על שאול ואשתטי בגו ביתא ודוד מנגן בידיה
11 כיום ביום ומורניתא בידא דשאול: וארים שאול ית מורניתא ואמר אמחניה בדוד
12 ואברוניה בכותלא ואסתחר דוד מן קדמוהי תרתין זמנין: ודחיל שאול מן קדם דוד
13 ארי הוה מימרא דיי בסעדיה וית שאול מלותיה רחיק: ואפניה שאול מלותיה ומניה ליה רב
14 אלפא ונפק ועל בריש עמא: והוה דוד לכל אורחתיה מצלח ומימרא דיי בסעדיה:
15 16 וחזא שאול דהוא מצלח לחדא ודחיל מן קדמוהי: וכל ישראל ויהודה רחמין ית דוד
17 ארי הוא נפק ועליל בדישיהון: ואמר שאול לדוד הא ברתי רבתא מרב יתה אתן
לך לאתו ברם הוי לי לגבר עביד קרבי ואגח קרבא דעמיה דיי ושאול אמר לא
תהי ידי ביה ויתמסר בידא דפלשתאי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVIII.

ET fuit quando finivit loqui cum Saul; & anima Jehonathan adjuncta fuit in anima David; & amavit illū Johonathan sicut animam suam. Et accepit illum Saul in die illa, & non sivit illum ad redeundum domum patris ejus. Et pepigit Jehonathan & David fœdus in eoquòd amavit illum ut animā suam. Et exuit Jehonathan pallium quod super ipsum, & dedit illud David, & vestimenta sua, & usque ad gladium suum, & usque ad arcum suum, & usque ad arma sua. Et exivit David in omni loco quò misit eū Saul, prosperans, & præfecit illū Saul super viros facientes bellū: & pulchruit in oculis omnis populi, & etiam in oculis servorum Saul. Et fuit in intrare eos quando rediit David ab occidendo Pelisthæum, & exierunt mulieres ex omnib⁹ urbib⁹ Israel ad laudandum in canticis in occursum Saul regis in tympanis, in lætitia, & in cymbalis. Et responderūt mulieres quæ laudantes, & dixerunt; Occidit Saul in millib⁹, & David in decem millib⁹. Et duruit Sauli nimis, & malū fuit in oculis ejus verbum hoc; & dixit: Dederunt David decem millena, & mihi dederunt millena; & ex nunc non restat ei adhuc nisi regnū. Et fuit Saul insidians Davidi à die illo & ulteri⁹. Et fuit à die qui post illum, & mansit spirit⁹ mal⁹ ab-ante Dñm super Saul, & insanivit intra domū, & David psallens in manu sua, ut aliis dieb⁹; & lancea in manu ipsi⁹ Saul. Et sustulit Saul lanceam; & dixit, Quatiam eam in David, & infixit eam in pariete: & retrocessit David ab-ante illum duab⁹ vicib⁹. Et timuit Saul ab-ante David, quia fuit verbū Dñi in auxilio ej⁹, & Saulē elongavit. Et amovit eum Saul à se, & constituit illū *sibi* principē mille, & exiit et intravit in capite populi. Et fuit David omnib⁹ viis suis prosperans, et verbū Dñi in auxilio ej⁹. Et vidit Saul, quòd ille prosperans valdè, et timuit ab-ante eum. Et omnis Israel et Jehudah amantes David, qui *ipse* exiens et intrans in capite eorum. Et dixit Saul ad David, Ecce filia mea maxima Merab, eam dabo tibi ad uxorem; verùm esto mihi viro facienti bella, et inito bellum populi ipsius Dñi: et Saul dixit, Non erit manus mea in eo, et tradetur in manu Phlistæorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܦܘܠܓܐ * ܝܚ * ܘܟܕ ܫܠܡ ܕܘܝܕ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡ ܫܐܘܠ . ܢܦܫܗ ܕܝܘܢܬܢ
2 ܐܬܢܩܦܬ ܠܢܦܫܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܪܚܡܗ ܝܘܢܬܢ ܐܝܟ ܢܦܫܗ. *ܘܕܒܪܗ ܫܐܘܠ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܠܐ
3 ܫܒܩܗ ܠܡܗܦܟܘ ܠܒܝܬ ܐܒܘܗܝ. * ܘܓܙܪܘ ܝܘܢܬܢ ܘܕܘܝܕ ܩܝܡܐ. ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܗܘܐ
4 ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ ܐܝܟ ܢܦܫܗ. *ܘܫܠܚ ܝܘܢܬܢ ܡܥܝܠܐ ܕܠܒܝܫ ܗܘܐ. ܘܝܗܒܗ ܠܕܘܝܕ. ܘܡܐܢܘܗܝ
5 ܘܥܕܡܐ ܠܣܝܦܗ ܘܠܩܫܬܗ ܘܠܚܨܪܗ. *ܘܢܦܩ ܗܘܐ ܕܘܝܕ. ܠܟܠ ܐܝܟܐ ܕܫܕܪ ܗܘܐ ܠܗ
ܫܐܘܠ . ܘܡܨܠܚ ܗܘܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܫܐܘܠ ܥܠ ܓܒܪܐ ܩܪܒܬܢܐ. ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܝ ܟܠܗ ܥܡܐ . ܘܐܦ
6 ܒܥܝܢܝ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܬܘ . ܟܕ ܗܦܟ ܕܘܝܕ ܡܢ ܡܩܛܠܗ ܠܦܠܫܬܝܐ.
ܢܦܩܝ ܢܫܐ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܙܡܪܘ ܠܘܩܕܡܘܬܗ ܕܫܐܘܠ ܡܠܟܐ.
7 ܒܦܠܓܐ ܘܒܨܠܨܠܐ. ܘܒܚܕܘܬܐ. *ܘܡܙܡܪܢ ܗܘܝ ܢܫܐ ܘܡܓܚܟܢ. ܘܐܡܪܢ. ܩܛܠ ܫܐܘܠ ܒܐܠܦܐ.
8 ܘܕܘܝܕ ܒܪܒܘܬܐ. * ܘܐܬܒܐܫ ܠܫܐܘܠ ܛܒ. ܘܐܬܟܪܝ ܒܥܝܢܘܗܝ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܡܪ. ܝܗܒܝ
9 ܠܕܘܝܕ ܪܒܘܬܐ. ܘܠܝ ܝܗܒܝ ܐܠܦܐ. ܘܬܘܒ ܕܝܠܗ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ. *ܘܡܢ ܫܐܘܠ ܒܣܢܐ ܗܘܐ
10 ܠܕܘܝܕ ܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ. ܘܐܬܚܒܛ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܒܝܫܬܐ ܠ
ܫܐܘܠ . ܘܐܬܢܒܝ ܒܓܘ ܒܝܬܗ. ܘܕܘܝܕ ܢܩܫ ܒܟܢܪܗ. ܐܝܟ ܕܒܟܠܝܘܡ. ܘܪܘܡܚܐ ܒܐܝܕܗ
11 ܕܫܐܘܠ . *ܘܫܕܐ ܫܐܘܠ ܠܪܘܡܚܐ. ܘܐܡܪ. ܐܡܚܝܘܗܝ ܠܕܘܝܕ ܘܠܐܣܬܐ. ܘܐܬܦܢܝ ܕܘܝܕ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ
12 ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. *ܘܕܚܠ ܫܐܘܠ ܡܢ ܩܕܡ ܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܗܘܐ ܥܡܗ. ܘܡܢ ܫܐܘܠ ܥܒܪ.
13 * ܘܐܥܒܪܗ ܫܐܘܠ ܡܢ ܠܘܬܗ. ܘܥܒܕܗ ܠܗ ܪܒ ܐܠܦܐ. ܘܗܘܐ ܢܦܩ ܘܥܐܠ ܩܕܡ ܥܡܐ.
14 * ܘܗܘܐ ܕܘܝܕ ܒܟܠܗܘܢ ܐܘܪܚܬܗ. ܡܣܬܟܠ. ܘܡܪܝܐ ܥܡܗ. * ܘܚܙܐ ܫܐܘܠ ܕܡܣܬܟܠ
15 16 ܗܘ ܛܒ. ܘܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܕܐ. ܪܚܡܝܢ ܠܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܕܗܘ
17 ܢܦܩ ܗܘܐ ܘܥܐܠ ܩܕܡܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܗܐ ܒܪܬܝ ܪܒܬܐ ܢܕܒ. ܠܗ ܐܬܠܝܗ
ܠܟ ܐܢܬܬܐ. ܒܪܡ ܗܘܝ ܠܝ ܓܢܒܪܐ. ܘܐܬܟܬܫ ܩܪܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܫܐܘܠ ܐܡܪ. ܠܐ
ܬܗܘܐ ܒܗ ܐܝܕܐ ܕܝܠܝ . ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܒܗ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ.

CAP. XVIII.

Cumque absolvisset David alloqui Saulé, anima Jonathanis adhæsit animæ Davidis, & dilexit eum Jonathan ut animã suam. 1
Duxit auté eum Saul eo die, nec permisit ei 2
redire ad patré suũ. Deinde pepigerunt Jo- 3
nathan & David fœdus, quoniã dilexerat Jonathan Davidem ut animã suam. Et exuens 4
se Jonathan pallio quod habebat, dedit illud Davidi cum armis quæ ferebat, usq; ad gladiũ
suum, arcũ suum, & balteũ suũ. Prodibat au- 5
tem David quocunq; mittebat eum Saul, vincebatque; ideo præfecit eum Saul viris militaribus: & gratus erat in oculis populi, & in
oculis servorũ Saulis. Accidit auté ut redeun- 6
tib' illis, cùm reverteretur David cæso Philistæo, prodirent mulieres ex omnib' civitatib' Israelis ad canendũ cum sistris obviã Sauli re-
gi, cum cymbalis, tympanis, ac lætitiã. Cane- 7
bant auté mulieres et ridebant, dicentes; Interfecit Saul millia, David verò myriadas.
Quapropter Saul admodũ irat', et rem istam 8
ægre ferens ait, Dederunt Davidi myriadas, mihi verò millia dederũt; quin etiã ipsius est
regnũ. Cœpit ergò Saul odio prosequi Da- 9
videm ab eo die. Factumq; est post dies ali- 10
quot ut invadente spiritu Dei malo Saulem, prophetaret intra domũ suã: pulsanteq; Davide coram eo, ut singulis diebus, Saule verò
lanceã manu tenente; Jacularetur Saul lance- 11
am, dicens, Feriã Davidem et parieté: sed deflexit David à conspectu ejus duabus vicib'.
Porrò Saul pertimescens Davidem, eò quòd 12
Dñs esset cum eo, à Saule verò recessisset;
Amovit eum Saul à se, constituens eum sibi 13
tribunum: eratque egrediens et ingrediens
ante populum. Erat autem David in omni- 14
bus viis suis prudens, et Dominus erat cum
illo. Vidensque quòd esset admodum pru- 15
dens, extimescebat eum: Totus autem Is- 16
rael et Juda diligebant Davidem, quoniam ipse egrediebatur et ingrediebatur coram
eis. Quapropter dixit Saul Davidi, Ecce fi- 17
lia mea major Nadab, ipsam dabo tibi uxorem: verùm esto mihi dux militiæ, et gere bella Domini. Saul enim dicebat, Non sit in eum manus mea, sed sit in eum manus Philistæorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الثامن عشر * فلما تم داود قوله لساول احب نفس يوناثان داود * واحبه
2 3 يوناثان كمحبته لنفسه * واخذه ساول في ذلك اليوم * ولم يدعه ان يرجع الي بيت ابيه * وعاهد
4 يوناثان داود عهدا * لان يوناثان احب داود مثل نفسه * وكسا يوناثان داود رداءه وخلع ثيابه
5 عليه * واعطاه سيفه وقوسه وهميانه * وكان يخرج داود حيث ما وجهه ساول ويظفر * وصيره
6 ساول قايدا علي الرجال الابطال * واحبه الشعب * واحبه عبيد ساول * فلما رجعوا من محاربة
اهل فلسطين بعد قتل داود الفلسطيني * خرجت النسوان من جميع قرى في اسرايل
7 ليستقبلن ساول الملك بالطبول * والدفوف * والمربعات * والصنوج * والفرح * وجعلن النساء
8 يضحكن ويغنين ويقلن . قتل ساول الوفا وداود ربوات * فغضب ساول جدا * وشق عليه حين
سمع هذا الغنى وقال * صيروا لداود كتايب ولي الوفا * ما اري الان الملك سيصير اليه *
9 10 فبدا ساول ان يبغض داوود من ذلك اليوم * فلما كان من بعد ايام اخذ ساول الروح
الردي بخذلان الرب اياه * وتنبا في بيته * اي قال قول العرافين * وكان داود يضرب بالعود بين
11 يديه * وكان في يد ساول مزراق * ورمى ساول المزراق وقال * اضرب داود بالمزراق * واشكه في
12 الحايط * وفر داود من بين يديه مرتين * وفرق ساول من داود لانه عرف ان الرب معه * وجاز
13 عن ساول روح الرب * فنحى ساول داود من بين يديه وصيره قايدا علي الف رجل * وصار
14 15 يدخل امام الشعب ويخرج * وكان داود في جميع اموره حكيما * لان الرب معه * فلما راي ساول
16 داود انه حكيم فهيم * اتقاه وفرقه فرقا شديدا * واحب بنو اسرايل وبنو يهودا داود * لانه كان
17 الداخل والخارج امامهم * قال ساول لداود * هذه ابنتي البكر الكبرى ناداب ازوجكها وتصير
لك امراة * ولكن كن لي صاحب شرطة * وجاهد في محاربة شعب الرب * وقال ساول * لا اقتله
انا * ولا يبتلي علي يدي * بل علي ايدي اهل فلسطين *

CAP. XVIII.

Postquam finem fecisset David loquendi cum Saule, amavit anima Jonathanis Davidem; amavit autem eum Jonathan pari quo seipsum amore. 1
Accepitque 2
eum Saul eodem die, nec permisit ei redire domum paternam. Ferit ergò Jonathan 3
cum Davide fœdus, quòd amaret Jonathã Davidem ut animam propriam. Induitq; 4
Jonathan Davidem pallio suo, & donavit illi vestes suas, deditque ei gladiũ, arcum, et cingulum suum. Et quoniam egres- 5
sus David quocunq; mittebat eum Saul, fæliciter se gerebat, constituit eũ Saul ducem virorum bellicosorum; dilexitq; eum populus, & dilexerunt eum servi Saulis.
Revertentibus autẽ ipsis ab expugnatione 6
Palestinorum, postquam trucidaverat David Palestinum, egressæ sunt mulieres ex omnibus oppidis Israelitarũ obviàm Sauli regi cum tympanis, & sistris, quadratis,
cymbalis, & gaudio. Cæperuntque mulie- 7
res clamare & canere, dicentes, Trucidavit
Saul millia, David autem myriadas. Ira- 8
tus est autem Saul vehementer, molestéq; tulit cùm audisset hujusmodi cantum, & ait, Tribuerunt Davidi acies, mihi verò millia: nil video, nisi quòd regnũ sit ipsius
futurum. Cœpitq; Saul odio habere Davi- 9
dem ab eo die. Contigit autem post dies a- 10
liquot, ut occuparet Saulem spiritus malus permittente illi Dominô, & prophetaret in domo sua, hoc est, pythonũ verba proferret, David autem fides pulsaret coram eo, &
esset lancea in manu Saulis. Jaculatus est 11
igitur Saul lanceam, dicens, Feriam Davidem lanceã, eumq; parieti infigam: at pro-
siluit David à conspectu ejus bis. Timensq; 12
Saul Davidem, eò quòd nôsset esse cum eo Dominum, à Saule verò recessisset spi-
ritus Domini: Amovit Saul Davidem à 13
conspectu suo, & constituit eum ducem mille virorũ, eratq; ingrediens & egrediens coram populo. Eratque David in cun- 14
ctis negotiis suis prudens, quia Dominus
erat cum ipso. Cùmq; vidisset Saul Da- 15
videm esse prudentem & sagacem, metuit eum & formidavit illum vehementi formidine. Cæterùm diligebant Israelitæ & 16
Judæi Davidem, quoniam ipse ingrediebatur & egrediebatur ante eos. Dixit 17
Saul ad Davidem, Hanc filiam meam primogenitam, natu majorem, Nadab, nuptum tibi dabo, eritque tibi uxor: verumtamen esto mihi dux cohortis, & belligera prælium populi Domini: (dicebat autem Saul, Non occidam ego eum, neque malum patietur per manum meam, sed per manus Palestinorum.)

שמואל א : יט

familia ,mea vita quæ & ,ego Quis : Saul ad David dixit Et
18 ויאמר דוד אל־שאול מי אנכי ומי חיי משפחת
tempore in fuit Et ? regi gener *ero* quia ,Israel in mei patris
19 אבי בישראל כי־אהיה חתן למלך׃ ויהי בעת
Hadrieli est data ipsa *&* ,David ipsi Saul *filiam* Merab *dandi*
תת את־מרב בת־שאול לדוד והיא נתנה לעדריאל
:David ipsum Saul filia Michal dilexit Et .uxorem in Meholathitæ
20 המחלתי לאשה׃ ותאהב מיכל בת־שאול את־דוד
Dixitque .ejus oculis in verbum *fuit rectum* & ,Saul ipsi nunciaverunt &
21 ויגדו לשאול וישר הדבר בעיניו׃ ויאמר
manus eo in fit & ,laqueum in ipsi fit *&* ; ei eam Dabo : Saul
שאול אתננה לו ותהי־לו למוקש ותהי־בו יד־
me in eris gener duabus In :David ad Saul dixitque ,Pelistinorum
פלשתים ויאמר שאול אל־דוד בשתים תתחתן בי
David ad Loquimini : suis servis Saul præcepit Et .hodie
22 היום׃ ויצו שאול את־עבדו דברו אל־דוד
ejus servi omnes & ,rex te in complacuit Ecce : dicendo *silentio in*
בלט לאמר הנה חפץ בך המלך וכל־עבדיו
Saul servi sunt locuti Et .rege *in esto gener* nunc & : te dilexerunt
23 אהבוך ועתה התחתן במלך׃ וידברו עבדי שאול
leve Nunquid : David Dixitque .hæc verba David auribus in
באזני דוד את־הדברים האלה ויאמר דוד הנקלה
,pauper vir ego & ,rege cum contrahere affinitatē vestris oculis in
בעיניכם התחתן במלך ואנכי איש־רש
verba Secundùm :dicendo ,ei Saul servi nunciaverunt Et ? despectus &
24 ונקלה׃ ויגדו עבדי שאול לו לאמר כדברים
:David ad dicetis Sic : Saul dixit Et .David est locutus hæc
25 האלה דבר דוד׃ ויאמר שאול כה־תאמרו לדוד
, Pelistim præputiis centum in *quia* ,dote in regi voluntas Non
אין־חפץ למלך במהר כי במאה ערלות פלשתים
David *dejicere* cogitabat Saul Et .regis *inimicis in ulciscendum ad*
להנקם באיבי המלך ושאול חשב להפיל את־דוד
verba David ipsi ejus servi Nunciaveruntq; .Pelistim *manu in*
26 ביד־פלשתים׃ ויגדו עבדיו לדוד את־הדברים
contrahendum affinitatem *ad* ,David oculis in verbum *fuit rectum* & : hæc
האלה וישר הדבר בעיני דוד להתחתן
ivit & ,David surrexit Et .dies erant completi non Et .rege cum
27 במלך ולא מלאו הימים׃ ויקם דוד וילך
attulit & ,viros ducentos Pelistim *in* percussit & ,ejus viri & ,ipse
הוא ואנשיו ויך בפלשתים מאתים איש ויבא
affinitatē *contrahendum ad* ,regi *ea impleverunt* & ,eorum præputia David
דוד את־ערלתיהם וימלאום למלך להתחתן
,uxorem in suam filiam Michal Saul ei dedit Et .rege cum
במלך ויתן־לו שאול את־מיכל בתו לאשה׃
Michal Et .David cum Dominus quòd cognovit & ,Saul vidit Et
28 וירא שאול וידע כי יהוה עם־דוד ומיכל
David *faciebus* à timere Saul addidit Et .eum diligebat Saul filia
29 בת־שאול אהבתהו׃ ויאסף שאול לרא מפני דוד
sunt egressi Et .diebus omnibus David inimicans Saul fuit Et .amplius
30 עוד ויהי שאול איב את־דוד כל־הימים׃ ויצאו
omnibus præ David *intellexit* ,*eos egrediendo ab* fuit Et .Pelistim principes
שרי פלשתים ויהי מדי צאתם שכל דוד מכל
.valdè ejus nomen *fuit honorificum* & : Saul servis
עבדי שאול וייקר שמו מאד׃

CAP. XIX. יט

suos servos omnes ad & ,suum filium Jonathan ad Saul est locutus Et
1 וידבר שאול אל־יונתן בנו ואל־כל־עבדיו
David in complacuit Saul filius Jonathan Et .David *occidendum ad*
להמית את־דוד ויהונתן בן־שאול חפץ בדוד
.valdè
מאד׃

Versio VULG. LAT.

18 Ait autem David ad Saul; Quis ego sum, aut quæ est vita mea, aut cognatio patris mei in Israel, ut fiam gener regis?
19 Factum est autem tempus cùm deberet dari Merob filia Saul David, data est Hadrieli Molathitæ uxor.
20 Dilexit autē David Michol filia Saul altera, Et nuntiatum est Saul, & placuit
21 ei. Dixitque Saul; Dabo eam illi, ut fiat ei in scandalum, & fit super eum manus Philisthinorum. Dixitque Saul ad David, In duabus rebus ge-
22 ner meus eris hodié. Et mandavit Saul servis suis, Loquimini ad David clam me, dicentes; Ecce places regi, & omnes servi ejus diligunt te.
23 Nunc ergò esto gener regis. Et locuti sunt servi Saul in auribus David omnia verba hæc. Et ait David; Num parum videtur vobis, generum esse regis? Ego autem sum vir
24 pauper & tenuis. Et renunciaverunt servi Saul, dicentes; Hujuscemodi verba locut[9] est
25 David. Dixit autē Saul, Sic loquimini ad David; Non habet rex sponsalia necesse, nisi tantùm centum præputia Philisthinorum, ut fiat ultio de inimicis regis. Porrò Saul cogitabat tradere David in ma-
26 nus Philisthinorum. Cúmque renunciâssent servi ejus David, verba quæ dixerat Saul, placuit sermo in oculis David,
27 ut fieret gener regis. Et post paucos dies surgens David, abiit cum viris qui sub eo erant. Et percussit ex Philisthiim ducentos viros, & attulit eorū præputia, & annumeravit ea regi, ut esset gener ejus. Dedit itaq; Saul ei Michol fi-
28 liā suā uxorem. Et vidit Saul, & intellexit quòd Dñs esset cū David. Michol autem filia Saul
29 diligebat eum. Et Saul magis cœpit timere David: factúsq; est Saul inimicus David cun-
30 ctis diebus. Et egressi sunt principes Philisthinorum: à principio autem egressionis eorum, prudentiùs se gerebat David quàm omnes servi Saul, & celebre factum est nomen ejus nimis.

CAP. XIX.

1 Locutus est autem Saul ad Jonathan filium suum, & ad omnes servos suos, ut occiderent David. Porrò Jonathas filius Saul diligebat David valdé.

MS.A.

18 Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, Τίς ἐγώ εἰμι, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγενείας *σου πατρός μου ἐν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔσομαι γαμβρὸς τοῦ βασιλέως;
19 Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τοῦ δοθῆναι τὴν Μερὸβ θυγατέρα Σαοὺλ τῷ Δαυὶδ, καὶ αὕτη ἐδόθη τῷ *Ἰσραὴλ τῷ Μοθυλαθείτῃ εἰς γυναῖκα. Καὶ ἠγάπησε

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἠγάπησε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ τὸν Δαυίδ. καὶ ἀπηγγέλη (ι) τῷ Σαοὺλ, καὶ ηὐ-
21 θύνθη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσται αὐτῷ εἰς σκάνδαλον. καὶ ἦν ἐπὶ Σαοὺλ χεὶρ (κ)
22 ἀλλοφύλων. Καὶ ἐνετείλατο Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, λέγων, Λαλήσατε ὑμεῖς (λ) λάθρα τῷ Δαυὶδ, λέγοντες, Ἰδοὺ θέλει ἐν σοὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί σε, καὶ σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ
23 βασιλεῖ. Καὶ ἐλάλησαν οἱ παῖδες Σαοὺλ εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ (μ) τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Εἰ κοῦφον ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐπιγαμβρεῦσαι βασιλεῖ; κἀγὼ
24 (ν) ἀνὴρ ταπεινὸς, καὶ οὐχὶ ἔνδοξος. Καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες Σαοὺλ αὐτῷ κατὰ
25 τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησε Δαυίδ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Τάδε ἐρεῖτε τῷ Δαυὶδ, Οὐ βούλεται ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι, ἀλλ' ἢ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις (ξ) ἀλλοφύλων ἐκδικῆσαι ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως. καὶ Σαοὺλ ἐλογίσατο ἐμβαλεῖν αὐτὸν εἰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύ-
26 λων. Καὶ ἀπαγγέλλουσιν οἱ παῖδες Σαοὺλ τῷ Δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ηὐθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Δαυὶδ ἐπιγαμ-
27 βρεῦσαι τῷ (ο) βασιλεῖ. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς (π) ἀλλοφύλοις ἑκατὸν ἄνδρας· καὶ ἀνήνεγκε τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν, καὶ ἐπιγαμβρεύεται τῷ βασιλεῖ, καὶ δίδωσιν (ρ) αὐτῷ τὴν Μελχὸλ θυγατέρα αὐ-
28 τοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. Καὶ εἶδε (σ) Σαοὺλ ὅτι κύριος μετὰ Δαυὶδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ
29 ἠγάπα αὐτόν. Καὶ προσέθετο εὐλαβεῖσθαι ἀπὸ Δαυὶδ (τ) ἔτι.

Et dilexit Melchol filia Saul David. Et annuntiatum est Sauli: & rectum fuit in oculis ejus. Et dixit Saul, Dabo eam ei, et erit illi in scandalum. (g) Et fuit super Saul manus alienigenarum. Et mandavit Saul pueris suis, dicens, Loquimini vos clanculum ipsi David, dicentes; Ecce vult in te rex, & omnes pueri ejus diligunt te: & tu esto gener regi. Et locuti sunt pueri Saul in aures David verba ista. Et dixit David, Si leve in oculis vestris fieri generum regi? Et ego vir humilis, & non honoratus. Et annuntiaverunt pueri Saul ei juxta verba ista, quæ locutus est David. Et dixit Saul, Hæc dicetis ipsi David; Non vult rex in (h) dono, sed in centum præputiis alienigenarum, ad ulciscendum inimicos regis. Et Saul cogitabat injicere eum in manus alienigenarum. Et annuntiant pueri Saul ipsi David verba hæc: & rectum fuit verbum in oculis David, generum fieri (i) regi. Et surrexit David, et ivit ipse, & viri ejus, & percussit in alienigenis (k) centum viros. Et attulit præputia (l) eorum; & fit gener regi: & dat ei Melchol filiam suam ei in uxorem. Et vidit Saul, quia Dominus cum David, & universus Israel diligebat eum: Et adjecit cavere à David (m) amplius.

MS.A.

(ι) Σαοὺλ, καὶ εὐθύνθη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς (κ) ἀλλοφύλων. καὶ εἶπεν Σαοὺλ πρὸς τὸν Δαυὶδ, Ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. Καὶ ἐνετείλατο (λ) τὸν Δαυὶδ λάθρα, λέγοντες, (μ) κατὰ τὰ (ν) ἄνθρωπος ταπεινὸς, (ξ) ἀλλοφύλων. *Καὶ ἀπαγγέλλουσιν (ο) βασιλεῖ. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέστη (π) ἀλλοφύλοις *ἄνδρας· καὶ ἤνεγκεν ἀκροβυστίας αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπιγαμβρεύεται (ρ) αὐτῷ Σαοὺλ τὴν (σ) Σαοὺλ καὶ ἔγνω ὅτι (τ) ἔτι. καὶ ἐγένετο Σαοὺλ ἐχθραίνων τὸν Δαυὶδ
30 πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ ἐξοδίας αὐτῶν συνῆκεν Δαυὶδ παρὰ πάντας τοὺς δούλους Σαοὺλ, καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ ἐλάλησεν Σαοὺλ

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Interpretatione LATINA.

Κεφ. ιθ'.

1 Καὶ ἐλάλησε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ (α) θανατῶσαι τὸν Δαυίδ. καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Σαοὺλ ᾑρεῖτο τὸν Δαυὶδ σφόδρα.

MS.A. (α) θανατῶσαι αὐτόν. καὶ

CAP. XIX.

Et locutus est Saul ad Jonathan filium suum, & ad omnes pueros suos, ad interficiendum David. Et Jonathan filius Saul diligebat David valdé.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 ואמר דוד לשאול מן אנא ומן חיי ורעית אבא בישראל ארי אהי חתנא למלכא׃ והוה
19 בעדן דמטא למתן ית מירב בת שאול לדוד והיא אתיהיבת לעדריאל דממחולת
20 לאתו׃ ורחימת מיכל בת שאול לדוד וחויאו לשאול וכשר פתגמא בעינוהי׃ ואמר
21 שאול אתנה ליה ותהי ליה לתקלא ויתמסר בידא דפלשתאי ואמר שאול לדוד בחדא
22 מתרין תתחתן בי יומא דין׃ ופקיד שאול ית עבדוהי מלילו עם דוד ברז למימר הא
23 אתרעי בך מלכא וכל עבדוהי רחמוך וכען אתחתן במלכא׃ ומלילו עבדי שאול קדם
דוד ית פתגמיא האלין ואמר דוד הזעירא בעיניכון לאתחתנא במלכא ואנא גבר מסכן
24 והדיוט׃ וחויאו עבדי שאול ליה למימר כפתגמיא האלין מלל דוד׃ ואמר שאול כדין
25 תימרון לדוד לא רעוא למלכא במוהרין אלהן במאה ערלת פלשתאי לאתפרעא
26 בשנאי מלכא ושאול חשיב לממסר ית דוד בידא דפלישתאי׃ וחויאו עבדוהי לדוד
27 ית פתגמיא האלין וכשר פתגמא בעיני דוד לאתחתנא במלכא ולא שלימו יומיא׃ וקם
דוד ואזל הוא וגברוהי וקטל בפלשתאי מאתן גברא ואיתי דוד ית ערלתהון
28 ואשלמנון למלכא לאתחתנא במלכא ויהב ליה שאול ית מיכל ברתיה לאתו׃ וחזא
29 שאול וידע ארי מימרא דיי בסעדיה דדוד ומיכל בת שאול רחמתיה׃ ואוסיף שאול
30 למדחל מן קדם דוד עוד והוה שאול בעיל דבב לדוד כל יומיא׃ ונפקו רברבי
פלישתאי והוה בזמן מפקהון אצלח דוד מכל עבדי שאול וסני שמיה לחדא׃

יט

1 ומלל שאול עם יונתן בריה ועם כל עבדוהי למקטל ית דוד ויהונתן בר שאול
אתרעי בדוד לחדא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit David ad Saul, Quis ego aut quæ vita mea, prosapia patris mei 18
in Israel, quòd ero gener regi? Et fuit in tempore quo pertinuit dari Me- 19
rab filia Saul Davidi, & ipsa data est Ghadrieli, qui ex Mehholath, ad
uxorem. Et amavit Michal filia Saul Davidem, & nuntiárunt Sauli; & 20
rectum fuit verbum in oculis ejus. Et dixit Saul, Dabo eam illi, & erit ei 21
in offendiculū, & tradetur in manu Pelisthæorum: & dixit Saul Davidi, In
una de duab[9] gener fies mihi hodié. Et jussit Saul servos suos, Loqui- 22
mini cum David in secreto: ad dicendum, Ecce complacuit in te regi,
& omnes servi ejus amant te, & nunc gener esto regi. Et locuti sunt 23
servi Saul ante David verba hæc. Et dixit David, Anne exiguum in
oculis vestris generum fieri regi, & ego vir pauper & idiota? Et nunci- 24
averunt servi Saul illi ad dicendum, Ut verba hæc locutus est David.
Et dixit Saul, Sic dicetis Davidi, Non vult rex in dotibus, sed in cen- 25
tum præputiis Pelisthæorum ad ulciscendum de osoribus regis; & Saul
cogitavit ad tradendum David in manu Pelisthæorum. Et nunciaverunt 26
servi ejus Davidi verba hæc: & rectum fuit verbum in oculis David ad
generum fiendum regi, & non completi sunt dies. Et surrexit David, & 27
ivit ille & viri ejus, & occidit in Pelisthæis ducentos viros; & venire
fecit David præputia eorum, & reddiderunt illa regi ad generum fieri
regi; & dedit illi Saul Michal filiam suam in uxorem. Et vidit Saul, & 28
cognovit quòd dictum Domini in auxilio ipsi[9] David, & Michal filia Saul
amavit eū. Et addidit Saul ad timendū ab-ante David adhuc: & fuit 29
Saul auctor inimicitiæ Davidi omnib[9] dieb[9]. Et exierunt principes 30
Pelisthæorū; & fuit in tempore exeundi eos, prosperè egit David præ
omnibus servis Saul, & magnum nomen ejus valdé.

CAP. XIX.

Et locutus est Saul cum Jehonathan filio suo, & cum omnib[9] servis suis 1
ad occidendum David; & Jehonathan filius Saul affectus est in David
valdé.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܫܐܘܠ ܡܢܘ ܐܢܐ. ܘܡܢܘ ܚܝܝ. ܘܡܢܘ ܫܪܒܬܗ ܕܐܒܝ ܒܐܝܣܪܝܠ
19 ܕܐܗܘܐ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ.* ܘܗܘܐ ܒܙܒܢܐ ܕܬܬܝܗܒ ܡܪܒ ܒܪܬܗ ܕܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܘܗܝ
20 ܐܬܝܗܒܬ ܠܥܕܪܐܝܠ ܡܚܘܠܬܝܐ ܠܐܢܬܘ.* ܘܪܚܡܬ ܡܝܟܠ ܒܪܬܗ ܕܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܘܚܘܝܘ
21 ܠܫܐܘܠ. ܘܫܦܪ ܦܬܓܡܐ ܒܥܝܢܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܐܬܠܝܗ ܠܗ. ܘܬܗܘܐ ܠܗ ܠܬܘܩܠܬܐ.
ܘܬܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ. ܒܬܪܬܝܢ ܬܗܘܐ ܠܝ ܚܬܢܐ ܝܘܡܢܐ.
22 ܘܦܩܕ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܡܪܘ ܠܕܘܝܕ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܗܐ ܨܒܐ ܒܟ ܡܠܟܐ. ܘܟܠܗܘܢ
23 ܥܒܕܘܗܝ ܪܚܡܝܢ ܠܟ. ܘܗܫܐ ܗܘܝ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ.* ܘܡܠܠܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܒܐܕܢܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܦܬܓܡܐ
ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܩܠܝܠܐ ܗܝ ܒܥܝܢܝܟܘܢ ܕܐܗܘܐ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܢܐ ܓܒܪܐ ܡܣܟܢܐ
24 ܘܫܝܛܐ.* ܘܚܘܝܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܕܘܝܕ.
25 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܕܘܝܕ. ܠܐ ܨܒܐ ܡܠܟܐ ܒܡܗܪܐ. ܐܠܐ ܒܡܐܐ ܥܘܪܠܝܢ
ܕܦܠܫܬܝܐ ܠܡܬܦܪܥܘ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܡܠܟܐ. ܘܫܐܘܠ ܚܫܒ ܠܡܪܡܝܗ ܠܕܘܝܕ ܒܐܝܕܝ
26 ܦܠܫܬܝܐ.* ܘܚܘܝܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܠܕܘܝܕ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܘܫܦܪ ܦܬܓܡܐ ܒܥܝܢܝ
ܕܘܝܕ ܠܡܗܘܐ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܠܐ ܫܠܡܘ ܝܘܡܬܐ.* ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܐܙܠ
27 ܗܘ ܘܓܒܪܘܗܝ ܘܩܛܠ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ ܡܐܬܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܘܐܝܬܝ ܕܘܝܕ ܥܘܪܠܝܗܘܢ.
28 ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܠܡܠܟܐ. ܠܡܗܘܐ ܚܬܢܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܫܐܘܠ ܠܡܝܟܠ ܒܪܬܗ ܠܐܢܬܘ.* ܘܚܙܐ
29 ܫܐܘܠ ܘܝܕܥ ܕܡܪܝܐ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܘܡܝܟܠ ܒܪܬܗ ܕܫܐܘܠ ܪܚܡܐ ܗܘܬ ܠܗ.* ܘܐܘܣܦ
30 ܫܐܘܠ ܠܡܕܚܠ ܡܢ ܕܘܝܕ. ܘܗܘܐ ܫܐܘܠ ܒܥܠܕܒܒܗ ܕܕܘܝܕ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ.* ܘܢܦܩܘ ܪܘܪܒܢܐ
ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܡܐ ܕܢܦܩܘ ܗܘܘ. ܡܣܬܟܠ ܗܘܐ ܕܘܝܕ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ.
ܘܐܬܝܩܪ ܫܡܗ ܛܒ.*

ܦܘܩܕܢܐ ܕܝܛ *

1 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܠܡܩܛܠ ܠܕܘܝܕ. ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܗ
ܕܫܐܘܠ ܪܚܡ ܗܘܐ ܠܕܘܝܕ ܛܒ.

Dixit verò David Sauli, Quis ego sum? & quid feci? & quæ est vita mea, & familia patris mei in Israele, ut filiam regis accipiam? 18
Sed cùm temp⁹ adfuisset quo danda erat Nadab filia Saulis Davidi, ipsa tamen data fuisset Azarieli Meholitæ uxor; 19
Adamavit Malchiel filia Saulis Davidem, quòd cùm indicâssent Sauli, placuit sermo in oculis ej⁹. 20
Dicebat enim Saul, Dabo eam ipsi, ut sit ei offendiculo, & sit in eum man⁹ Philistæorũ: quapropter dixit Saul Davidi, Per utramq; eris mihi gener hodié. 21
Præceperat autẽ Saul servis suis, Dicite Davidi filio Isai, Ecce gratus es regi, & omnes servi ej⁹ te diligunt: sis ergò gener regis. 22
Ut autem dixerunt servi Saulis hujusmodi verba Davidi, respondit David, Parvíne momenti hoc vobis videtur ut sim gener regis, cùm ego homo sim pauper & obscur⁹? 23
Quod cùm servi Saulis indicâssent ei, & retulissent ei verba ista quæ dixerat David; 24
Ait Saul, Ita dicetis Davidi, Non vult rex dotem, sed ducenta præputia Philistæorũ, ut vindictã sumat ab hostib⁹ suis: rex enim Saul cogitabat injicere Davidẽ in manũ Philistæorũ. 25
Renuntiantib⁹ ergò servis Saulis hæc verba Davidi, recta visa est res Davidi, ut esset gener regis. 26
Et nondũ completis dieb⁹ *præfinitis*, Surgens David profectus est ipse cum viris suis; cæsisq; ducentis viris Philistæis, attulit David præputia eorũ, & obtulit ea regi, ut esset gener regis; deditque ei Saul Malchelem filiã suã uxorem. 27
Videns ergò Saul & cognoscens Dñm esse cum Davide, & Malchelem filiam Saulis multùm amare Davidẽ; 28
Adiecit etiam Saul timere Davidem; fuitque Saul infensus Davidi omnib⁹ dieb⁹. 29
Deinde prodeuntib⁹ magnatib⁹ Philistæorum, factũ est quo tempore prodierunt, secundaretur David cum omnib⁹ servis Saulis, summoque esset in honore nomen ejus. 30

CAP. XIX.

Quapropter dixit Saul Jonathani filio suo omnibusq; servis suis, ut occiderent Davidem. Verùm Jonathan filius Saulis, qui Davidem vehementer amabat, 1

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 قال داود لساول * من انا وما خطري * وما الذي صنعت * وماذا بعد حياتي وعشيرتي بين
19 قبايل بني اسرايل حتى اتزوج ابنة الملك * ولما حضر وقت تزويج نادب ابنة ساول من داود
20 زوجت من عزريال الذي من محولا * وصارت امراته * واحبت ملكال ابنة ساول داود * واخبروا
21 بذلك ساول * ورضي بها * وقال * ازوجها ابنة لتكون له عثرة * ويبتلي على ايدي اهل
22 فلسطين * قال ساول لداود * احب ان تكون لي اليوم ختنا * وامر ساول عبيده وقال
قولوا لداود بن ايشا ان الملك قد احبك * وجميع عبيده ايضا قد رضوا بك واحبوك
23 فحالف الان الملك * فلما قال عبيد ساول لداود هذا الكلام * قال لهم داود * اصغيرا هذا
24 عندكم ان اكون للملك ختنا * وانا رجل مسكين ذليل * واخبر عبيد ساول ساول بذلك
25 ووصفوا عليه الكلام الذي كلمهم داود * وقال ساول * قولوا لداود هذا القول * ليس يريد
الملك منك مهرا * بل ماية علفة من علف اهل فلسطين * لينتقم من اعدايه * وكان
26 ساول الملك قد فكر ان يلقي داود في ايدي اهل فلسطين * واخبر عبيد ساول داود بهذا
27 الكلام * ورضي داود ان يكون ختنا للملك * فمضت ايام قليل * وخرج داود هو ورجاله الى ارض
فلسطين * وقتل من اهل فلسطين مايتي رجل * وجاء داود بعلفهم * فادخلها الى الملك ليكون
28 له ختنا * وزوجه ساول ملكال ابنته * فلما راى ساول هذا * عرف ان مع داود نصرا من الله
29 فاما ملكال ابنة ساول فاحبت داود حبا شديدا * وازداد ساول خوفا من داود * وصار ساول عدوا
30 لداود كل الايام * وخرج قواد اهل فلسطين لمحاربة بني اسرايل * فلما خرجوا اتى داود في الحرب وظفر
ما لم يظفر احد من عبيد ساول * وعظم اسمه واكرم جدا * الفصل التاسع عشر * وقال
1 ساول ليونان وجميع عبيده انه يريد قتل داود * فاما يونان بن ساول فكان يهوي داود ويحبه جدا

Dixit David ad Saulem, Quis ego sum? & quæ dignitas mea? quid feci? & quanti penditur vita mea & familia mea inter familias Israeliticas, ut nubam filiæ regis? 18
Verùm instante tempore nuptiarum Nadab filiæ Saulis cum Davide, nuptui data fuit Azrieli qui erat ex Mehola, factaque est uxor ejus. 19
Adamavit autem Melchal filia Saulis Davidem: quod cùm nuntiâssent Sauli, rem approbavit. 20
Dixitq; Matrimonio jungo eam cum ipso, ut sit illi offendiculo, & calamitatem patiatur per manus Palestinorum. Dixit Saul Davidi, Volo te esse mihi hodiè generũ. 21
Mandavitq; Saul servis suis, & ait, Dicite Davidi filio Isai, Sanè rex te diligit, & omnibus etiam servis ejus probatus es, teque amore prosequutur; junge te ergò affinitate cum rege. 22
Hæc verba cùm Davidi retulissent servi Saulis, Dixit ad eos David, Num leve est hoc apud vos, ut fiam regis gener, cùm ego homo sim pauper ac vilis? 23
Quod cùm servi Saulis renuntiâssent Sauli, eique narrâssent verba quæ locutus fuerat sibi David; 24
Ait Saul, Dicite Davidi hunc sermonem, Non vult rex à te dotem, imò verò vult ducenta preputia ex præputiis Palestinorum, ut vindictam sumat ab inimicis suis: Saul enim rex cogitaverat injicere Davidem in manus Palestinorum. 25
Renuntiârunt itaque servi Saulis Davidi hujusmodi verba, consensitque David esse gener regi. Quare paucis diebus elapsis, 26
Egressus David unà cũ viris suis ad terram Palestinæ, cæsisque ex Palestinis ducentis viris, attulit David præputia eorũ, obtulitque ea regi, ut esset ipsi gener; deditque illi Saul in matrimoniũ Melchalem filiã suã. 27
Hoc cùm vidisset Saul, animadvertit esse cũ Davide auxilium Dei. Verùm Melchal filia Saulis dilexit Davidem ardenti amore. 28
Quapropter Saul plus metuit sibi à Davide, & factus est Saul hostis Davidi cunctis diebus. 29
Et egressi sunt duces Palestinorũ ad pugnandũ cũ Israelitis: cùmque egressi essent, perrexit David ad bellum, nactusque est fœlicitatem quam nemo servorũ Saulis nactus fuerat, ita ut celebre fieret nomen ejus, summumque honorem adipisceretur. 30

CAP. XIX.

Dixit autem Saul Jonathani & omnibus servis suis velle se necem Davidis: sed Jonathan filius Saulis summã gratiã & amore prosequebatur Davidem, 1

Versio VUL. LAT.

2 Et indicavit Jonathas David, dicens; Quærit Saul pater meus occidere te: quapropter observa te, quæso, mane, & manebis clàm, & absconderis.
3 Ego autẽ egrediens stabo juxta patrẽ meum, in agro ubicumque fueris: & ego loquar de te ad patrẽ meum: & quodcumque videro, nuntiabo tibi.
4 Locutus est ergò Jonathas de David bona ad Saul patrẽ suum: dixitque ad eum; Ne pecces rex in servum tuũ David, quia non peccavit tibi, & opera ejus bona sunt tibi valdè.
5 Et posuit animã suam in manu sua, & percussit Philisthæum, & fecit Dominus salutem magnam universo Israeli: vidisti, & lætatus es. Quarè ergò peccas in sanguine innoxio, interficiens David, qui est absque culpa?
6 Quod cùm audisset Saul, placatus voce Jonathæ, juravit; Vivit Dominus, quia non occidetur.
7 Vocavit itaque Jonathas David, & indicavit ei omnia verba hæc: & introduxit Jonathas David ad Saul, & fuit ante eum, sicut fuerat heri
8 & nudiustertiùs. Motum est autem rursum bellum: & egressus David, pugnavit adversùm Philisthiim: percussitque eos plagâ magnâ, & fugerunt à facie ejus.
9 Et factus est spiritus Domini malus in Saul: sedebat autem in domo sua, & tenebat lanceam: porrò David
10 psallebat manu suâ. Nisúsq; est Saul configere David lanceâ in pariete, & declinavit David à facie Saul: lancea autem casso vulnere perlata est in parietẽ, & David fûgit, & salvatus est
11 nocte illâ. Misit ergò Saul satellites suos in domũ David, ut custodirent eũ, & interficeretur manè. Quod cùm annuntiâsset David Michol uxor sua, dicens; Nisi salvaveris te nocte
12 hâc, cras morieris: Deposuit eũ per fenestrã. Porrò ille abiit
13 & aufûgit, atq; salvatus est. Tulit autẽ Michol statuam, & posuit eam super lectum, & pellẽ pilosam caprarũ posuit ad caput ejus, et operuit eam vesti-
14 mentis. Misit autem Saul apparitores, qui raperent David: et responsum est quòd ægrotaret.
15 Rursúmque misit Saul nuntios ut viderent David, dicens; Afferte eum ad me in lecto, ut
16 occidatur. Cùmque venissent nuntii, inventum est simulacrum super lectum, et pellis caprarum ad caput ejus.

שמואל א: יט

meus pater Saul *Quærens* : dicendo David ipsi Jonathan nunciavit Et
2 ויגד יהונתן לדוד לאמר מבקש שאול אבי
,occulto in manebis & ,mane in obsecro *observare* nunc Et .te interficere
להמיתך ועתה השמר־נא בבקר וישבת בסתר
,agro in mei patris manum ad stabo & ,egrediar ego Et .*latitabis* &
3 ונחבאת: ואני אצא ועמדתי ליד־אבי בשדה
,quid videbo & : meum patrem ad te *in* loquar ego & ;*ibi tu quo*
אשר־אתה שם ואני אדבר בך אל־אבי וראיתי מה
Saul ad bonum David *in* Jonathan est locutus Et .tibi *indicabo* &
4 והגדתי לך: וידבר יהונתן בדוד טוב אל־שאול
,suum servum *in* rex peccet Ne : eum ad dixitque ,suum patrem
אביו ויאמר אליו אל־יחטא המלך בעבדו
.valde tibi *bonum* ejus opera quia & ,tibi peccavit non quia ,David *in*
בדוד כי לוא חטא לך וכי מעשיו טוב־לך מאד:
fecitque : Pelistæum percussit & ,sua *vola* in suam animam posuit Et
5 וישם את־נפשו בכפו ויך את־הפלשתי ויעש
.es letatus & ,vidisti : Israel universo magnam salutem Dominus
יהוה תשועה גדולה לכל־ישראל ראית ותשמח
? gratis David *interficiendo* ,innocentem sanguinẽ *in* peccabis quid ut Et
ולמה תחטא בדם נקי להמית את־דוד חנם:
Dominus *Vivens* ,Saul juravit & ;Jonathan *voce in* Saul Audivitque
6 וישמע שאול בקול יהונתן וישבע שאול חי־יהוה
ei *indicavit* & ,David *ad* Jonathan vocavit Et .morietur si
7 אם־יומת: ויקרא יהונתן לדוד ויגד־לו
David Jonathan adduxit Et .hæc verba omnia Jonathan
יהונתן את כל־הדברים האלה ויבא יהונתן את־דוד
addidit Et .nudiustertius heri sicut *ejus facies ad* fuit & ,Saul ad
8 אל־שאול ויהי לפניו כאתמול שלשום: ותוסף
,Pelistim *in* pugnavit & ,David est egressus & ,esse bellum
המלחמה להיות ויצא דוד וילחם בפלשתים
fuit Et .ejus *faciebus* à fugerunt & : magna plaga eos *in* percussitque
9 ויך בהם מכה גדולה וינסו מפניו: ותהי
,sedens sua domo in *ipse &* ,Saul *ad* malus Domini spiritus
רוח יהוה רעה אל־שאול והוא בביתו יושב
quæsivit Et .manu in *modulans* David & : sua manu in ejus lancea &
10 וחניתו בידו ודוד מנגן ביד: ויבקש
faciebus à se dimisit & : parietem *in* & ,David *in* lancea *in* percutere Saul
שאול להכות בחנית בדוד ובקיר ויפטר מפני
evasit & ,fugit David Et .parietem *in* lancea percussit & ,Saul
שאול ויך את־החנית בקיר ודוד נס וימלט
,David domum ad nuncios Saul misit Et .illa nocte in
11 בלילה הוא: וישלח שאול מלאכים אל־בית דוד
David ipsi indicavit & : mane *in* eum *occidendum ad* & ,eum *custodiendum ad*
לשמרו ולהמיתו בבקר ותגד לדוד
,nocte tuam animam *evadere facias tu non Si* :dicendo ,ejus uxor Michal
מיכל אשתו לאמר אם־אינך ממלט את־נפשך הלילה
per David Michal fecit descendere Et .interficieris tu cras
12 מחר אתה מומת: ותרד מיכל את־דוד בעד
,*imagines* Michal *Cepitque* .evasit & ,fugit & ,abiit & :fenestram
13 החלון וילך ויברח וימלט: ותקח מיכל את־התרפים
;ejus *capitibus* posuit caprarum *pellem* & ,lecto in posuit &
ותשם אל־המטה ואת כביר העזים שמה מראשתיו
,David *capiendum ad* ,nuncios Saul Misitque .veste in operuit &
14 ותכס בבגד: וישלח שאול מלאכים לקחת את־דוד
videndum ad nuncios Saul Misitque .ipse *Ægrotus* :dixit &
15 ותאמר חלה הוא: וישלח שאול את־המלאכים לראות
.eum *interficiendum ad* ,me ad lecto in eum facite Ascendere :dicendo ,David
את־דוד לאמר העלו אתו במטה אלי להמתו:
pellis & ,*protensionem ad imagines* ecce & ,nuncii venerunt Et
16 ויבאו המלאכים והנה התרפים אל־המטה וכביר
.ejus *capitibus* caprarum
העזים מראשתיו:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἀπήγγειλεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυὶδ, λέγων, (β) Σαοὺλ ζητεῖ θανατῶσαί σε· φύλαξαι οὖν αὔριον πρωΐ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον
3 κρυφῇ. Καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πατρός μου ἐν ἀγρῷ οὗ ἐὰν ᾖς ἐκεῖ· καὶ ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅ, τι ἐὰν ᾖ, καὶ ἀπ-
4 αγγελῶ σοι. Καὶ ἐλάλησεν Ἰωνάθαν περὶ Δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς Σαοὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Μὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦλόν σου Δαυὶδ, ὅτι οὐχ ἡμάρτηκεν εἰς σὲ, καὶ τὰ ποιήματα
5 αὐτοῦ (γ) ἀγαθὰ σφόδρα. Καὶ ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, καὶ ἐχάρησαν· καὶ ἵνα τί ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῷον θανατῶσαι τὸν Δαυὶδ δωρεάν;
6 Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ τῆς φωνῆς Ἰωνάθαν· καὶ ὤμοσε Σαοὺλ, λέγων, Ζῇ κύριος εἰ ἀπο-
7 θανεῖται. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀπήγγειλεν (δ) αὐτῷ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἰσήγαγεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἦν ἐνώπιον αὐ-
8 τοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος (ε) γενέσθαι πρὸς Σαοὺλ, καὶ κατίσχυσε Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ (ζ) ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἔφυ-
9 γον ἐκ προσώπου αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο πνεῦμα (η) θεοῦ πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ αὐτὸς ἐν οἴκῳ καθεύδων, καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, (θ) καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν (ι) ταῖς χερσὶν
10 αὐτοῦ. Καὶ ἐζήτει Σαοὺλ πατάξαι τὸ δόρυ εἰς (κ) Δαυίδ· καὶ ἀπέστη Δαυὶδ ἐκ προσώπου Σαούλ· καὶ ἐπάταξε τὸ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον. καὶ Δαυὶδ ἀνεχώρησε (λ) καὶ δι-
11 εσώθη. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους εἰς οἶκον Δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐτὸν πρωΐ. καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ Μελχὸλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Ἐὰν μὴ σὺ (μ) σώσῃς τὴν ψυχήν (ν) σαυτοῦ τὴν νύκτα
12 ταύτην, αὔριον θανατωθήσῃ. Καὶ κατάγει ἡ Μελχὸλ τὸν Δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος, καὶ ἀπῆλθε καὶ ἔφυγε καὶ σώζεται.
13 Καὶ ἔλαβεν ἡ Μελχὸλ τὰ κενοτάφια, καὶ (ξ) ἔθετο ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ ἧπαρ τῶν αἰγῶν ἔθετο πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ
14 ἱματίῳ. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν.
15 Καὶ ἀποστέλλει (ο) ἐπὶ τὸν Δαυὶδ, λέγων, Ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς μὲ
16 τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἧπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.

Et annuntiavit Jonathan ipsi David, dicens, Saul quærit mortificare te: Observa igitur cras mane, & abscondere, & sede in occulto. Et ego egrediar, & stabo adhærens patri meo in agro, ubi fueris illic: & ego loquar pro te ad patrem meum: & videbo quicquid fuerit, & annuntiabo tibi. Et locutus est Jonathan de David bona ad Saul patrem suum: & dixit ad eum, Non peccet rex in servum suum David: quoniam non peccavit in te, & opera ejus bona valdè. Et posuit animam suam in manu sua, & percussit alienigenam; & fecit Dominus salutem magnam: & universus Israel viderunt, & gavisi sunt. Et ut quid peccas in sanguinem innoxium, interficiendo David gratis? Et audivit Saul vocem Jonathan: & juravit Saul dicens; Vivit Dominus, si morietur. Et vocavit Jonathan David, et annuntiavit ei omnia verba hæc. Et introduxit Jonathan David ad Saul; et erat in conspectu ejus, sicut heri, et nudiustertius. Et processit bellum fieri (a) adversùs Saul: & invaluit David, et impugnavit alienigenas, et percussit in eis plagam magnam valde, et fugerunt à facie ejus. Et factus est spiritus Dei malus super Saul: et ipse in domo sedens, et hasta in manu ejus, et David psallebat manibus suis. Et quærebat Saul percutere hastam in David. Et recessit David à facie Saul. Et percussit hastam in parietem: et David secessit, et salvatus est. Et factum est in nocte illa, et misit Saul nuntios in domum David, ad custodiendum eum, et interficiendum eum mané. Et annuntiavit ipsi David Melchol uxor ejus, dicens; Si tu non salvaveris animam tuam nocte hâc, cras interficiêris. Et descendere fecit Melchol David per fenestram: et abiit, et fugit, et salvatur. Et sumpsit Melchol (b) cenotaphia, et posuit super lectũ, et jecur caprarum posuit ad caput ejus: et operuit ea vestimento. Et misit Saul nuntios ad capiendum David: et dicunt ægrotare eum. Et misit super David, dicens; Adducite eum super lectũ ad me ad interficiendum eum. Et veniunt nuntii: et ecce cenotaphia super lectum; et jecur caprarum ad caput ejus.

MS.A. (β) Ζητεῖ Σαοὺλ ὁ πατήρ μου θανατῶσαί σε· φύλαξαι αὔριον (γ) ἀγαθά σοι σφόδρα. (δ) αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα (ε) γίνεσθαι, καὶ κατίσχυσεν (ζ) ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν (η) κυρίου πονηρὸν (θ) καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ (ι) ἐν τῇ (κ) Δαυὶδ, καὶ ἐν τῷ τοίχῳ· (λ) καὶ ἐξεσπάσθη. Καὶ (μ) σώσῃς (ν) σὺ αὐτοῦ τὴν νύκτα (ξ) ἔθηκαν (ο) τοῦ ἰδεῖν ἐπὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 וחוי יהונתן לדוד למימר בעי שאול אבא למקטלך וכען אסתמר כען בצפרא ותתב
3 בסתרא ותטמר: ואנא אפוק ואקום לות אבא בחקלא דאת תמן ואנא אמליל עלך
4 פתגמין תקנין קדם אבא ואחזי מה ואחוי לך: ומליל יהונתן על דוד פתגמין תקנין
קדם שאול אבוהי ואמר ליה לא יחטי מלכא בעבדיה בדוד ארי לא חטי לך וארי
5 עובדוהי תקנין לך לחדא: ומסר ית נפשיה בעל גב לאתקטלא וקטל ית פלשתאה
ועבד יי פורקנא רבא לכל ישראל חזיתא וחדיתא ולמה תתחיב בדם זכאי למקטל ית
6 דוד מגן: וקביל שאול למימר יהונתן וקיים שאול קים חי יי אם יתקטל: וקרא יהונתן
7 לדוד וחוי ליה יהונתן ית כל פתגמיא האלין ואיתי יהונתן ית דוד לות שאול והוה
8 משמש קדמוהי כמאתמלי ומדקמוהי: ואוסיפו עבדי קרבא למהוי ונפק דוד ואגיח
9 קרבא בפלשתאי ומחא בהון מחא סגיאה ואפיכו מן קדמוהי: ושרת רוח בישא
10 מן קדם יי לות שאול והוא בביתיה יתיב ומורניתא בידיה ודוד מנגן ביד: ובעא
שאול למחי במורניתא בדוד ולמברזיה בכותלא ואתפטר מן קדם שאול וקבע ית
11 מורניתא בכותלא ודוד ערק ואשתיזיב בליליא ההוא: ושלח שאול אזגדין לות בית
דוד למטריה ולמקטליה בצפרא וחויאת לדוד מיכל אתתיה למימר אם ליתך משיזיב
12 ית נפשך בליליא מחר את מתקטל: ושלשילת מיכל ית דוד מן חרכא ואזל וערק
13 ואשתיזיב: ונסיבת מיכל ית צלמניא ושויאת על ערסא וית נודא דעזא שויאת
14 אסדוהי וכסיאת בלבושא: ושלח שאול אזגדין למדבר ית דוד ואמרת שכיב מרע
15 הוא: ושלח שאול ית אזגדיא למסער ית דוד למימר אסיקו יתיה בערסא לותי
16 למקטליה: ואתו אזגדיא והא צלמניא על ערסא ונודא דעזא אסדוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunciavit Jehonathan Davidi, ad dicendũ, Quærens Saul pater meus ad occidendũ te, & nunc cautus esto nunc in aurora, & sedebis in secreto, & custodieris. Et ego exibo & stabo ad patrẽ meũ in agro quo tu ibi; & ego loquar super te verba parata ante patrẽ meũ, et videbo quid nunciabo tibi. Et locutus est Jehonathã super David verba parata ante Saul patrẽ suum, & dixit illi, Non peccabit rex in servo suo in David, quia non peccavit tibi, & quia facta ejus parata tibi valde. Et tradidit animã suã propè ad occidendũ, & occidit Pelisthæũ, & fecit Dñs liberationẽ magnã omni Israel; vidisti & gavisus fuisti; & quare *fies* culpabilis in sanguine innocente, ad occidendũ David immeritò? Et accepit Saul dictũ Jehonathan, & juravit Saul *juramentũ*, *Vivit* Dñs, si occidetur. Et vocavit Jehonathã Davidẽ, & nunciavit illi Jehonathan omnia verba hæc: & venire fecit Jehonathan Davidẽ ad Saul, & fuit ministrans ante eũ, ut ab heri & ab-ante ipsũ. Et addiderunt *facientes* bellum esse, & exivit David & inivit bellum in Pelisthæos, & percussit in illis percussionẽ magnã; & verterunt [*terga*] ab-ante illũ. Et mansit spiritus malus ab-ante Dñm *apud* Saul, & ipse in domo sua sedens; & hasta in manu ejus, & David psallens in manu. Et quæsivit Saul ad percutiendũ in hasta Davidem, & ad perforandũ *eum* in pariete, & liberatus est ab-ante Saul, & infixit hastã in parietẽ: & David fugit, & evasit in nocte illa. Et misit Saul nuncios ad domũ David ad custodiendũ eum, & ad occidendũ eum in aurora; & renunciavit Davidi Michal uxor ejus dicendo, Nisi tu liberaveris animã tuã in nocte hac, cras tu occidẽris. Et catenâ demisit Michal Davidẽ ex fenestra; & ivit & fugit, & liberatus est. Et tulit Michal simulacra, et posuit super lectũ, et pellẽ *capræ* posuit cervical illius, et operuit in veste. Et misit Saul nuncios ad tollendũ David, et dixit, *Decumbit* infirmus ille. Et misit Saul nuncios ad visitandũ David, dicendo, Afferte eum in lecto ad me ad occidendum eum. Et venerunt nuncii, et ecce simulacra super lectum, et pellis *capræ* cervical ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
16 [illegible]

2 Indicavit Jonathan Davidi, & dixit ad eum, Quærit Saul pater meus occidere te: cave tibi, morare in occulto, & abde te.
3 Ego verò en egrediens ſtabo ad lat' patris mei in agro ubi tu eris, & ego alloquar de te patrem meũ; explorabo quid habeat in animo ſuo, & indicabo tibi.
4 Alloquens ergò Jonathan de Davide bonis *verbis* Saulé patrem ſuũ, dicebat ei; Ne peccet rex in ſervum ſuum Davidem, quoniã non peccavit in te: imò verò ejus acta ſatisfacere tibi *deberent*.
5 Poſuit enim animã ſuã in manibus tuis, & Philiſtæũ interfecit, & comparavit Dñs ſalutem magnam toti Iſraeli p manum ejus, & vidiſti, & gaviſus es: nunc ergò cur peccares in ſanguinem innoxiũ, & miſerum gratìs occideres?
6 Acquievitq; Saul voci Jonathanis filii ſui, & juravit Saul, ac dixit; Vivit Dñs, non morietur.
7 Tum advocato Jonathan Davide, indicavit ei omnia verba iſta, introduxítq; eum ad Saulem, & fuit apud eum ut herì & ut nudiuſtertiùs.
8 Et cùm denuò bellũ accidiſſet, egreſſ' David pugnavit cum Philiſtæis, percuſſitq; eos plagâ magnâ, & fugerunt à conſpectu ejus.
9 Sed ſpiritu Domini malo Saulé invadente, dum ille ſederet domi ſuæ, ſuámq; lanceam manu ſuâ teneret, David pulſabat coram eo:
10 Tentavítque Saul lanceam vibrare in Davidé & in parietem: at ipſo à facie Saulis abſcedente, lanceã vibravit in parietem: ſic aufugiens David evaſit illâ noctе.
11 Miſit autem Saul legatos in domũ Davidis ad cuſtodiendum eum & manè interficiendum: at nuntiavit *hoc* Davidi Malchel uxor ejus, dixítque ad eum, Niſi teipſum eripias, cras moriéris.
12 Sic demiſit Malchel Davidem per feneſtram, qui fugiens abiit & evaſit.
13 Malchel verò ſimulachrum accipiens poſuit in lecto, & pelle caprinâ ad cervical ejus collocatã, texit illud pallio.
14 Cúmque miſiſſet Saul legatos ad adducendum Davidem, dixit *illa*, Ægrotus eſt.
15 Tum remiſit Saul legatos ad inviſendum Davidem, & ait; Adducite eum ad me in lecto, ut interficiam eum.
16 Legatis autem venientibus, ecce ſimulachrum in lecto, & pellis caprina ad ejus cervical.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 واخبر يوناثان داود وقال * ان ساوول ابي يريد قتلك * احتفظ وتغيب ولا تظهر * فاني خارج مع
3 ابي الي الحقل الذي انت فيه متغيب * واكلم ابي بسببك * وانظر ما في قلبه واخبرك به * فتكلم
4 يوناثان ساوول اباه في امر داود * وذكره بخير وقال * لا ياثم الملك بعبده داود * لانه لم يسي
5 اليك * وقد كان ينبغي ان تكتفي باعماله * وتحمده علي ذلك * انه بذل نفسه للموت في
سببك * وقتل الفلسطيني * وخلص الرب جميع بني اسرايل علي يديه خلاصا عظيما * ورايت
6 ذلك وفرحت * فلم تاثم الان * وتدخل في دم زكي * وتقتل التقي مجانا * فسمع ساوول كلام يوناثان
7 ابنه * وحلف وقال * حي هو الرب وبه احلف انه لا يقتل * ثم عاد يوناثان دعا داود واخبره
8 بهذا الكلام كله * وادخله علي ساوول * وصار عنده كمثل ما كان قبل ذلك * وعاد اهل فلسطين
لمحاربة بني اسرايل * وخرج داود وحارب اهل فلسطين * وجرح منهم * وقتل منهم قتلا كثيرا *
9 وهربوا من بين يديه * ثم نزل بساوول الروح الردي * وهو جالس في بيته * وكان في يده مزراق *
10 وكان داود يضرب بالعود بين يديه * واراد ساوول ان يضرب داود بالمزراق ويسكه في
11 الحايط * وهرب داود من بين يديه * وسك المزراق في الحايط * وهرب داود ونجا تلك الليلة * وارسل
ساوول رسلا الي بيت داود * ليحرسوا بابه حتي يصبح ويقتله * واخبرته ملكال امراته وقالت له * ان
12 لم تنج بنفسك غدا تموت * وانزلته ملكال امراته من كوة * وهرب ونجا منهم * ثم اخذت
13 ملكال تمثالا * وصيرته علي سرير داود * وجعلت تحت راسه جلد شاة * وسترته بالرداء * وارسل
14 ساوول رسلا ياخذون داود * وقالت امراته * هو مريض * وارسل ساوول رسلا * لينظروا الي داود
15 16 وارسل لهم وقال * اصعدوه الي علي السرير لاقتله * فجاء رسل ساوول * واذا علي السرير تمثال
تحت راسه جلد شاة *

2 *Et indicavit Jonathan Davidi, & ait, Profectò Saul pater meus vult necem tuam: cave tibi, deliteſce, & ne conſpiciaris.*
3 *Ego enim egreſſurus ſum cum patre meo ad agrum in quo tu abdes, & alloquar patrem meum de te, præſentiam quid ſit in animo ipſius, & referam tibi.*
4 *Itaq; alloquutus eſt Jonathan Saulem patrem ſuum de re Davidis, bonámque de eo fecit mentionem, & dixit; Ne faciat rex injuriam ſervo ſuo Davidi, quoniam non peccavit in te; imò deceret eſſe tibi ſatisfactum operibus ejus, eumque ob id laudare.*
5 *Ipſe enim ſeipſum tui causâ morti expoſuit, & Palæſtinum interfecit, & ſervavit Dominus cunctos Iſraelitas per manus ipſius ſalute magnâ: hoc tu vidiſti, & gaviſus es: quare ergò peccares modò, & ingredereris in ſanguinem innocentem, & miſerum abſque cauſa interficeres?*
6 *Acquieſcens igitur Saul verbis Jonathan filii ſui, juravit ac dixit; Vivus eſt Dominus per quem juro, quòd non interficietur.*
7 *Deinde reverſus Jonathan acceŕſivit Davidem, & indicavit ei omnia verba iſta, introduxitque eum ad Saulem, & factus eſt apud eum qualis erat anteà.*
8 *Redintegrantibus autem Palæſtinis bellum contra Iſraelitas, egreſſus eſt David, & pugnâ cum Palæſtinis infertâ vulneravit & occidit ex eis interfectos multos, & fugerunt à conſpectu ipſius.*
9 *Deinde irruit in Saulem ſpiritus malus dum ſederet domi ſuæ, haberétque in manu ſua lanceam: David autem fides pulſabat ante eum.*
10 *Tentavitq; Saul Davidem lanceâ transverberare, eúmque parieti infigere: ſed fugiente ab ejus conſpectu Davide, infixa eſt lancea in parietem, fugítque David, & evaſit eâdem nocte.*
11 *Saul verò miſit legatos in domum Davidis ut cuſtodirent oſtium ejus donec illuceſceret, ut occideret eum: ſed indicavit illi Melchal uxor ejus, et dixit ei; Niſi teipſum ſerves, cras morieris.*
12 *Demiſit ergò eum Melchal uxor ejus è feneſtra, & effugit ſeſéque eripuit ab eis.*
13 *Tum accepto Melchal ſimulacro, poſuit illud ſuper lectum Davidis; ſuppoſitâque capiti ejus pelle ovinâ, texit eum pallio.*
14 *Cúmque miſiſſet Saul legatos ut caperent Davidem, dixit uxor ejus; Ægrotus eſt.*
15 *Sed remiſit Saul nuntios ut Davidem viſitarent, quibus mandavit ac dixit, Adducite eum ad me ſuper lectum, ut occidam eum.*
16 *Venientibus autem legatis Saulis, ecce ſuper lecto ſimulacrum cum pelle ovina ejus capiti ſuppoſita.*

שמואל א : כ

dimisisti &,me decepisti sic quid Ut :Michal ad Saul Dixitque
17 ויאמר שאול אל־מיכל למה ככה רמיתני ותשלחי את־
:me ad dixit Ipse :Saul ad Michal dixit Et ?evasit & ,meum inimicum
איבי וימלט ותאמר מיכל אל־שאול הוא־אמר אלי
ad venit &,evasit & ,fugit David Et.te interficiam quid ad ,me Dimitte
18 שלחני למה אמיתך: ודוד ברח וימלט ויבא אל־
:Saul sibi fecit quæ omnia ei indicavit & ,Ramah in Semuel
שמואל הרמתה ויגד־לו את כל־אשר עשה־לו שאול
,Saul est nunciatum Et.Najoth in manserunt & ,Semuel & ,ipse abiit &
19 וילך הוא ושמואל וישבו בנוית: ויגד לשאול
nuncios Saul Misitque .Ramah in habitaculis in David Ecce:dicendo
20 לאמר הנה דוד בנוית ברמה: וישלח שאול מלאכים
,prophetantium prophetarum cœtum vidit & ;David capiendum ad
לקחת את־דוד וירא את־להקת הנביאים נבאים
spiritus Saul nunciis super fuit &:eos super constitutum,stantem Semuel &
ושמואל עמד נצב עליהם ותהי על־מלאכי שאול רוח
misit & ,Saul nunciaverunt Et .ipsi etiam prophetabant & ,Dei
21 אלהים ויתנבאו גם־המה: ויגדו לשאול וישלח
misit & ,Saul addidit Et.ipsi etiam prophetaverunt &;alios nuncios
מלאכים אחרים ויתנבאו גם־המה ויסף שאול וישלח
ipse etiam abiit Et .ipsi etiam prophetaverunt & ,tertios nuncios
22 מלאכים שלשים ויתנבאו גם־המה: וילך גם־הוא
,Secho in quæ ,magnam cisternam ad usque venit & ,Ramah in
הרמתה ויבא עד־בור הגדול אשר בשכו
Najoth in Ecce,dixit Et?David Et,Semuel Ubi :dixit &,interrogavit &
וישאל ויאמר איפה שמואל ודוד ויאמר הנה בנוית
etiam eum super fuit & :Ramah in Najoth ad illuc abiit Et .Ramah in
23 ברמה: וילך שם אל־נוית ברמה ותהי עליו גם־
:ipsum ingredi usq; prophetavit & ,eundo ivit & ,Dei spiritus ille
הוא רוח אלהים וילך הלוך ויתנבא עד־באו
,suis vestimentis ipse etiam se expoliavit Et .Ramah in Najoth in
24 בנוית ברמה: ויפשט גם־הוא בגדיו
die tota nudus cecidit & ,Semuel facies ad ipse etiam prophetavit &
ויתנבא גם־הוא לפני שמואל ויפל ערם כל־היום
?prophetas inter Saul etiam Num :dicent Idcirco .nocte tota & ,illa
ההוא וכל־הלילה על־כן יאמרו הגם שאול בנביאם:

CAP. XX. כ

:Jonathan facies ad dixit &,venit &,Ramah in Najoth de David fugit Et
1 ויברח דוד מנוית ברמה ויבא ויאמר לפני יהונתן
facies ad ,meum peccatum quod & ,mea iniquitas quæ ?feci Quid
מה עשיתי מה־עוני ומה־חטאתי לפני
:morieris non ,Absit :ei Dixitq; ?meam animam quærit quia ,tui patris
2 אביך כי מבקש את־נפשי: ויאמר לו חלילה לא תמות
revelet non &,parvum verbum vel,grande verbum me' pater faciet sibi ecce
הנה לו־עשה אבי דבר גדול או דבר קטן ולא יגלה
non ?hoc verbum me à meus pater absconderit quare Et.meæ auri
את־אזני ומדוע יסתיר אבי ממני את־הדבר הזה אין
quòd,tuus pater scivit Sciendo:dixit & ,David adhuc juravit Et .hoc
3 זאת: וישבע עוד דוד ויאמר ידע ידע אביך כי־
,Jonathan hoc cognoscat Ne :dicet & ,tuis oculis in gratiam inveni
מצאתי חן בעיניך ויאמר אל־ידע־זאת יהונתן
quia ,tua anima vivit & Dominus vivens verùm Et .doleat forte ne
פן־יעצב ואולם חי־יהוה וחי נפשך כי
ad Jonathan Dixitque .mortem inter & ,me inter passus tanquam
4 כפשע ביני ובין המות: ויאמר יהונתן אל־
ad David dixit & .tibi faciam & ,tua anima dixerit Quod :David
5 דוד מה־תאמר נפשך ואעשה־לך: ויאמר דוד אל־
rege cum sedebo sedendo ego & ,cras mensis Ecce :Jonathan
יהונתן הנה־חדש מחר ואנכי ישב־אשב עם־המלך
.tertiæ vesperã ad usq; agro in me abscõdã&,me dimittes &;vescẽdũ ad
לאכול ושלחתני ונסתרתי בשדה עד הערב השלשית:

Versio VUL. LAT.

17 Dixitq; Saul ad Michol; Quare sic illusisti mihi, & dimisisti inimicũ meum ut fugeret? Et respondit Michol ad Saul, Quia ipse locutus est mihi, Dimitte
18 me, alioquin interficiã te. David autẽ fugiens, salvat' est, & venit ad Samuel in Ramatha, et nuntiavit ei omnia quæ fecerat sibi Saul: & abierũt ipse & Samuel, & morati sunt in
19 Naioth. Nũtiatũ est autẽ Sauli à dicentibus, Ecce David in
20 Naioth in Ramatha. Misit ergò Saul lictores, ut raperẽt David: qui cùm vidissent cuneum prophetarũ vaticinantium, & Samuelẽ stantem sup eos, fact' est etiã Spiritus Dñi in illis, & prophetare cœperunt etiam
21 ipsi. Quod cùm nuntiatũ esset Sauli, misit & alios nuntios: prophetaverunt autẽ & illi. Et rursũ misit Saul tertios nuntios: qui & ipsi prophetaverunt.
22 Et irat' iracundiã Saul, Abiit etiã ipse in Ramatha, & venit usque ad cisternã magnam, quæ est in Socho, et interrogavit, et dixit; In quo loco sunt Samuel & David? Dictúmq; est ei, Ecce in Naioth sunt in Ramatha.
23 Et abiit in Naioth in Ramatha, & fact' est etiã sup eum Spirit' Dñi, & ambulabat ingrediens, & prophetabat usquedũ veni-
24 ret in Naioth in Ramatha. Et expoliavit etiam ipse se vestimentis suis, et prophetavit cum cæteris corã Samuele, & cecidit nud' totã die illã & nocte. Unde & exivit proverbium, Num & Saul inter prophetas?

CAP. XX.

1 Fugit autẽ David de Naioth, quæ est in Ramatha, veniénsq; locut' est corã Jonatha; Quid feci? quæ est iniquitas mea, & ꝙ peccatũ meum in patrẽ tuũ,
2 quia quærit animã meam? Qui dixit ei; Absit, non morièris: neque enim faciet pater meus quidquã grande vel parvũ, nisi priùs indicaverit mihi: hunc ergò celavit me pater me' sermonẽ tantũmodò? nequaquã e-
3 rit istud. Et juravit rursũ Davidi. Et ille ait; Scit profectò pater tu', quia inveni gratiã in oculis tuis, et dicet; Nesciat hoc Jonathas, ne fortè tristetur. Quinimmò vivit Dñs, & vivit anima tua, quia uno tantùm (ut ita dicam) gradu, ego
4 mórsque dividimur. Et ait Jonathas ad David, Quodcunque dixerit mihi anima tua,
5 faciam tibi. Dixit autem David ad Jonathan; Ecce calendæ sunt crastinò, & ego ex more sedere soleo juxta regem ad vescendum: dimitte ergò me ut abscondar in agro usque ad vesperam diei tertiæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

17 Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῇ Μελχόλ, Ἱνατί οὕτως παρελογίσω με, καὶ (π) ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου, καὶ διεσώθη; καὶ εἶπε Μελχὸλ τῷ Σαούλ, Αὐτὸς (ρ) εἶπεν, Ἐξαπόστειλόν με, εἰ δὲ μή, (σ) θανατώσω σε.
18 Καὶ Δαυὶδ ἔφυγε καὶ (τ) διεσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαίμ, καὶ ἀπαγγέλλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ Σαούλ. καὶ ἐπορεύθη (υ) Σαμουὴλ καὶ Δαυίδ,
19 καὶ ἐκάθισαν ἐν (φ) Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾷ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ λέγοντες, (χ) Ἰδοὺ Δαυὶδ
20 ἐν Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾷ. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυίδ, καὶ (ψ) εἶδον τὴν ἐκκλησίαν τῶν (ω) προφητῶν, καὶ Σαμουὴλ εἱστήκει καθεστηκὼς ἐπ᾽ αὐτῶν. καὶ ἐγενήθη ἐπὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Σαοὺλ πνεῦμα Θεοῦ, καὶ προφητεύουσιν (α).
21 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαούλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἑτέρους, καὶ (β) ἐπροφήτευσαν καὶ αὐτοί. καὶ προσέθετο Σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους,
22 καὶ (γ) ἐπροφήτευσαν καὶ αὐτοί. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαούλ, καὶ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς Ἀρμαθαίμ, καὶ ἔρχεται ἕως τοῦ φρέατος τοῦ (δ) ἅλω τοῦ ἐν τῷ Σεφί, καὶ ἠρώτησε καὶ εἶπε, Ποῦ Σαμουὴλ καὶ Δαυίδ; καὶ εἶπαν, Ἰδοὺ ἐν (ε) Ναυὰθ ἐν
23 Ῥαμᾷ. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾷ· καὶ ἐγενήθη καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ πνεῦμα Θεοῦ, καὶ (ζ) ἐπορεύετο προφητεύων ἕως τοῦ ἐλθεῖν
24 αὐτὸν (η) εἰς Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾷ. Καὶ ἐξεδύσατο (θ) τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ (ι) ἐπροφήτευσεν ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα. διὰ τοῦτο ἔλεγον, (κ) Εἰ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

MS.A. (π) ἐξαπέστειλας (ρ) εἶπεν πρός με, Ἐξαπόστειλόν (σ) θανατῶ σε. Καὶ (τ) ἐσώθη, (υ) Δαυὶδ καὶ Σαμουήλ, (φ) Ναυιὼθ (χ) ἰδοὺ δὴ Δαυὶδ ἐν Ναυιὼθ (ψ) εἶδαν (ω) προφητῶν τῶν προφητευόντων, (α) καί γε αὐτοί. Καὶ (β) προεφήτευσαν (γ) προεφήτευσαν (δ) τοῦ μεγάλου τοῦ ἐν Σοκχώ, καὶ (ε) Ναυιὼθ (ζ) ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ προφητεύων (η) ἐν Ναυιὼθ (θ) καὶ αὐτὸς τὰ (ι) ἐπροεφήτευσεν καί γε αὐτὸς ἐνώπιον (κ) Ἦ καὶ

Κεφ. κ'.

1 Καὶ ἀπέδρα Δαυὶδ ἐκ (α) Ναυὰθ ἐν Ῥαμᾷ, καὶ (β) ἔρχεται ἐνώπιον Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε, Τί πεποίηκα, καὶ τί τὸ ἀδίκημά μου, καὶ τί ἡμάρτηκα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, ὅτι ἐπιζητεῖ τὴν
2 ψυχήν μου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωνάθαν, (γ) Μηδαμῶς σοι, οὐ μὴ ἀποθάνῃς. ἰδοὺ οὐ μὴ ποιήσῃ ὁ πατήρ μου ῥῆμα μέγα, (δ) ἢ μικρόν, καὶ οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου· καὶ τί ὅτι κρύψει ὁ (ε) πατήρ μου ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ
3 ἔστι τοῦτο. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε, Γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σου, ὅτι εὕρηκα χάριν (ζ) ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ εἶπε, (η) Μὴ γνώτω τοῦτο Ἰωνάθαν, μὴ οὐ (θ) βούληται. ἀλλὰ ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, ὅτι καθὼς εἶπον, (ι) ἐμπέπλησται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ τοῦ θανάτου.
4 Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυίδ, Τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, (κ) καὶ τί ποιήσω
5 σοι; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν, Ἰδοὺ δὴ νεομηνία αὔριον, καὶ ἐγὼ καθίσας οὐ (λ) καθήσομαι φαγεῖν, καὶ ἐξαποστελεῖς με, (μ) καὶ κρυβήσομαι ἐν τῷ πεδίῳ ἕως (ν) δείλης.

MS.A. (α) Ναυιὼθ (β) ἔρχεται καὶ εἶπεν ἐνώπιον Ἰωνάθαν, Τί (γ) Μηδαμῶς σοι (δ) ἢ ῥῆμα μικρόν, (ε) πατὴρ τὸ ῥῆμα (ζ) ἐνώπιόν σου, (η) Μὴ γνώτω (θ) βουλ[illegible] (ι) πεπλήρωται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου ἕως θανάτου. (κ) καὶ ποιήσω [illegible] καθήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν, (μ) καὶ πορεύσομαι ἐν (ν) δείλης τῆς τρίτης.

Cum Translatione LATINA.

17 *Et dixit Saul ad Melchol, ut quid sic decepisti me: & emisisti inimicũ meũ, & salvat' est? Et dixit Melchol ad Saul; Ipse dixit, Emitte me: si autẽ non, interficiã te.*
18 *Et David fugit, et salvat' est: et advenit ad Samuel in Armathem: & annuntiat ei omnia, quæcunq; fecit sibi Saul. Et ivit Samuel et David: & sederunt in*
19 *Nauath in Rhama. Et annuntiatũ est Saul, dicentes, Ecce David*
20 *in Nauath in Rhama. Et misit Saul nuntios ad capiendũ David; et viderunt Ecclesiã (c) prophetarũ, et Samuel stabat assistens super eos. Et fact' est super nuntios Saul spirit' Dei, et prophetant. Et*
21 *annuntiatũ est Saul: et misit nuntios alios, et prophetaverunt etiã ipsi. Et adjecit Saul mittere nuntios tertios, et prophetaverũt etiã*
22 *ipsi. Et indignat' est irã Saul: et ivit etiã ipse in Armathem: et venit usq; ad puteum areæ, quæ in Sephi: et interrogavit et dixit, ubi Samuel et David? Et dixerunt, Ecce in Nauath in Rhama. Et ivit*
23 *indè in Nauath in Rama. Et factũ est etiã super eũ spiritus Dei; (d) et ibat prophetans, quoadusq; ipse veniret in Nauath in Rhama.*
24 *Et exuit vestimenta sua, & prophetavit coram (e) eis. Et cecidit nudus totam diem illam, & totã noctẽ. Propter hoc dicebant, Si & Saul in Prophetis?*

CAP. XX.

1 *Et fugit David de Nauath (a) in Rhama: et venit coram Jonathan, et dixit; Quid feci, et quæ injustitia mea, et quid peccavi coram patre tuo: quia inquirit animã meã?*
2 *Et dixit ei Jonathan; Nequaquã tibi: non morièris. Ecce non faciet pater meus verbũ magnũ, aut parvũ, & (b) non revelabit auriculã meã. Et quid, quia abscondet pater me' à me verbũ hoc? Non est istud.*
3 *Et respondit David ipsi Jonathan, & dixit; Cognoscens novit pater tu', quia inveni gratiam in oculis tuis: & dixit; Non (c) cognoscat hoc Jonathan, (d) ne minimè velit. Sed vivit Dñs, et vivit anima tua quia sicut dixi, impletũ est inter me & mortẽ.*
4 *Et dixit Jonathan ad David, Quid concupiscit anima tua, et (f) quid faciam tibi?*
5 *Et dixit David ad Jonathan, Ecce nunc Neomenia cras; et ego (g) sedens non sedebo manducare: et dimittes me; et abscondar in campo usq; ad (h) vesperam.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ואמר שאול למיכל למא כדין שקרת בי ושלחת ית בעיל דבבי ואשתיזיב ואמרת מיכל
18 לשאול הוא אמר לי שלחני למה אקטלנך: ודוד ערק ואשתיזיב ואתא לות שמואל
לרמתא וחוי ליה ית כל די עבד ליה שאול ואזל הוא ושמואל ויתיבו בבית אולפנא:
19 ואתחוא לשאול למימר הא דוד בבית אולפנא ברמתא: ושלח שאול אזגדין למדבר
20 ית דוד וחזו ית סיעת ספריא משבחין ושמואל קאים מליף עליהון ושרת על אזגדי שאול
21 רוח נבואה מן קדם יי ושבחו אף אנון: וחויאו לשאול ושלח אזגדין אוחרנין ושבחו אף
22 אנון: ואוסיף שאול ושלח אזגדין תליתאין ושבחו אף אנון: ואזל אף הוא לרמתא
ואתא עד גובא רבא די בשכו ושאל ואמר איכא שמואל ודוד ואמר הא בבית אולפנא
23 ברמתא: ואזל לתמן לבית אולפנא די ברמתא ושרת עלוהי אף הוא רוח נבואה מן
24 קדם יי ואזל מיזל ומשבח עד דאתא לבית אולפנא ברמתא: ואשלח אף הוא לבושוהי
ושבח אף הוא קדם שמואל ונפל ברשן כל יומא ההוא וכל ליליא על כן יימרון האף
שאול בספריא:

כ

1 וערק דוד מבית אולפנא די ברמתא ואתא ואמר קדם יהונתן מה עבדית מה חובי ומה
2 סורחני קדם אבוך ארי בעי למקטלי: ואמר ליה חס לא תמות הא לא יעביד אבא פתגם
רב או פתגם זעיר ולא יחוי לי ומא דין כסי אבא מני ית פתגמא הדין ליתדא קימא:
3 וקים עוד דוד ואמר מדע ידע אבוך ארי אשכחית רחמין בעינך ואמר לא ידע דא יהונתן
4 דלמא יתנסיס וברם קים הוא יי וחיי נפשך ארי כפסעא חדא בינא ובין מותא: ואמר
5 יהונתן לדוד מא רעוא נפשך ואעביד לך: ואמר דוד ליהונתן הא ירחא מחר ואנא אסחר
אסחר עם מלכא למיכל ותשלחנני ואטמר בחקלא עד עדן רמשא דיומא תליתאה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

17 Et dixit Saul ad Michal, Quare sic mentita es in me, & misisti auctorem inimicitiæ meæ, & liberatus est? & dixit Michal ad Saul, Ille dixit mihi,
18 Mitte me, quare occidam te? Et David fugit & liberatus est, & venit ad Semuel ad Ramatha, & nunciavit illi omnia quæ fecit sibi Saul: & ivit ille & Semuel, & sederunt in domo doctrinæ in Ramatha.
19 Et nunciatum est Sauli dicendo, Ecce David in domo doctrinæ in Ramatha.
20 Et misit Saul nuncios ad tollendum David, & *viderunt* turmam scribarũ laudantium, & Semuelem stantem docentem super eos: & mansit super nuncios Saul spirit' prophetiæ ab-ante Dñm, & laudaverunt etiam illi.
21 Et nunciaverunt Sauli, & misit nuncios posteriores, & laudaverunt etiam illi; &
22 addidit Saul, & misit nuncios tertios, & laudaverunt etiam illi. Et venit etiam ipse ad Ramatha, & venit usq; ad cisternã magnam, quæ in Szecha: & rogavit, & dixit, Ubi Semuel & David? & dixit, Ecce in domo doctrinæ in Ramatha.
23 Et abiit illuc in domũ doctrinæ quæ in Ramatha; & mansit super illum etiam ipsum spirit' prophetiæ ab-ante Dñm: & ivit iens
24 & laudans, quousq; venit ad domum doctrinæ in Ramatha. Et misit etiã ipse vestimenta sua, & laudavit etiam ipse ante Semuel; & cecidit nudus tota die illa, & tota nocte: ideo dicent, Num etiam Saul in Scribis?

CAP. XX.

1 Et fugit David ex domo doctrinæ quæ in Ramatha, & venit & dixit ante Jehonathan, Quid feci, quæ culpa mea? quis excessus me' ante patrem tuũ?
2 quòd quærens ad occidendũ me? Et dixit illi, Tace, non morieris: ecce non faciet pater me' verbũ magnum aut verbũ parvum, et non indicabit mihi: et quid hoc, *occultavit* pater me' à me verbũ hoc? non est hoc con-
3 stans. Et juravit adhuc David, et dixit: Sciendo scivit pater tu' quòd inveni charitates in oculis tuis, et dixit; Non sciat hoc Jehonathan; fortè turbaretur: at verò permanens ipse Dñs, et vivens anima tua, quod [*sit*] ut passus un' inter me et inter mortem.
4 Et dixit Jehonathan Davidi, Quid vult anima tua et fiet tibi?
5 Et dixit David ad Jehonathan, Ecce mensis cras, et ego sedendo sedebo cum rege ad comedendum, et mittes me, et abscondar in agro usq; ad tempus vesperæ *diei tertiæ*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quod cùm retulisset Sauli, dixit Saul ad Malchel, Quare sic decepisti me, & dimisisti inimicum meum, & evasit? Respondit Malchel Sauli, Ipse mihi dixit; Dimitte me, alioquin occidā te. Sic aufugiens David & evadens, 17
venit ad Samuelem in Rama, & indicavit ei quicquid sibi fecerat Saul: Tum abiit ipse & Samuel, & confederunt in Jonath quæ est in Rama. Cúmque nuntiatum esset Sauli, eique dictum, Ecce David est in Jonath quæ est in Rama; Misit Saul nuntios ad adducendum Davidem, qui viderunt cœtum prophetarum prophetantium, & Samuelem iis præsidentem: fuitque super nuntios Saulis spiritus Dei, & prophetaverunt ipsi quoque. Quod cùm renuntiatum esset Sauli, denuò misit alios legatos, qui prophetaverunt ipsi quoque. Demum abiit ipsemet ad Rama, & cùm pervenisset ad cisternam magnam quæ est in Sopha, dixit Saul, Ubi est Samuel & David? Dixerunt ei; Ecce sunt ad Jonath quæ est in Rama. Abiitque illuc ad Jonath quæ est in Rama; & fuit etiam super eum spiritus Dei, ita ut iterfaciens prophetaret quousque perveniret ad Jonath quæ est in Rama: Ubi detractis etiam ipse vestibus suis, prophetavit coram Samuele: ceciditque nudus toto die illo, totâque nocte: propterea dicunt, En etiam Saul inter prophetas.
18 19 20 21 22 23 24

CAP. XX.

1 INterea fugit David è Jonath quæ est in Rama, & veniens dixit coram Jonathane, Quid feci? & quænam est iniquitas mea? quódve delictum meum coram patre tuo, quòd quærit animam meam? Dixit ei Jonathan, Absit à te, non morieris: ecce nullam facit pater meus rem parvam aut rem magnam, quam non revelet mihi: qua de causa celaret me pater meus rem istam? non est hoc. Juravit autem illi David, & ait; Quia novit pater tuus invenisse me clementiam in oculis tuis, dixit; Ne cognoscat hoc Jonathan, ne dolore afficiatur: at vivat Dominus, & vivat anima tua, nonnisi passus intereft inter me & mortem. Dixit Jonathan Davidi, Quicquid dixerit animus tuus faciam tibi. Dixit David Jonathani, Ecce principium mensis est cras, quo ego recumbere soleo coram patre tuo ad comedendum: dimittas ergò me ut lateam in agro usque ad tertiam vesperam.
2 3 4 5

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quod cùm indicassent Sauli, dixit Saul ad Melchalem, Cur imposuisti mihi, & dimisisti hostem meum ut effugeret à me? Respondit Melchal Sauli, Dixit mihi, Nisi tu me eripias, interficiam te. Igitur David aufugiens evasit, abiitque ad Samuelem in Rama, & indicavit ei omnia quæ fecerat sibi Saul: abiitque Samuel cum eo, et habitaverunt ambo simul in Najot quæ est in Rama. Cúmq; nuntiassent Sauli, et dixissent ei Davidem esse in Najot quæ est in Rama, Misit Saul nuntios ut caperent Davidem: viderunt autem nuntii ejus chorum prophetarum prophetantium, & Samuelem stantem in capite chori eorum; descenditque spiritus Dei super nuntios Saulis, et prophetârunt ipsi quoque. Quod cùm renuntiassent Sauli, denuò misit alios legatos, qui etiam prophetârunt: misitque tertiò nuntios alios, qui etiam prophetârunt. Demùm abiit Saul ipse ad Rama; cùmque pervenisset ad cisternam maximam quæ est in Rama, dixit Saul; ubi sunt Samuel & David? Dixerunt ad eum, Sunt in Najot quæ est in Rama. Et abiit Saul ad Najot quæ est in Rama, descenditque super eum spiritus Dei, cœpitque eundo prophetare donec perveniret ad Najot quæ est in Rama: Detractisq; vestibus suis, prophetabat coram Samuele: ceciditque nudus totâ die & nocte illâ: & proptereà dicunt; Profectò Saul aliàs fuit inter prophetas.
17 18 19 20 21 22 23 24

CAP. XX.

1 *FUgiens verò David de Najot quæ est in Rama, advenit Jonathanem, et dixit ad eum; Quid feci? quod est peccatum meum? & quæ culpa mea erga patrem tuum, quòd vult animam meam? Dixit Jonathan, Absit à te, nihil tale est, neque morieris: nullum aggreditur pater meus negotium parvum neque magnum, quin mihi illud indicet; quomodo celaret me negotium istud? nihil minus. Juravit autem David, dixitque ad eum, Quia pater tuus novit amorem tuum erga me, non assequeris ab eo quod est in mente ipsius: dicet enim, Ne rescifcat id Jonathan, nè fortè contristetur: at verò per Dominum & vitam animæ tuæ, inter me & inter mortem vix passus intercedit. Respondit Jonathan Davidi, Quicquid optaverit animus tuus, & quamcunque rem mihi præceperis, faciam. Dixit David Jonathani, Cras initium est mensis, ego verò accumbere consuevi coram genitore tuo initio cujusque mensis ad prandendum cum eo: dimitte me ergò ut delitescam in agro ad finem usque diei tertiæ.*
2 3 4 5

שמואל א: כ

me à postulavit Postulando ;dices & ,tuus pater *me visitaverit visitando* Si
6 אם־פקד יפקדני אביך ואמרת נשאל נשאל ממני
dierum sacrificium quia,suam civitatem Bethlechem currendum ad David
דוד לרוץ בית־לחם עירו כי זבח הימים
tuo servo pax ,Bene :dixerit sic Si familiæ toti ibi
7 שם לכל־המשפחה: אם־כה יאמר טוב שלום לעבדך
,eo cum à malitia est *consummata* quòd scito ,ei fuerit ira irascendo si &
ואם־חרה יחרה לו דע כי־כלתה הרעה מעמו:
adduxisti Domini fœdus in quia ,tuo servo *super* misericordiam facies Et
8 ועשית חסד על־עבדך כי בברית יהוה הבאת
tu me interfice ,iniquitas me in est si Et .tecum tuum servum
את־עבדך עמך ואם־יש־בי עון המיתני אתה
:Jonathan Dixitque?me introduces *hoc* quid ut ,tuum patrem ad usque &
9 ועד־אביך למה־זה תביאני: ויאמר יהונתן
sit *consummata* quòd ,cognovero cognoscendo si *quia* ,tibi Absit
חלילה לך כי אם־ידע אדע כי־כלתה
annunciem illud non & ,te *super veniendum ad* meo patre cum à malitia
הרעה מעם אבי לבוא עליך ולא אתה אגיד
vel ,mihi renunciabit Quis :Jonathan ad David Dixitque .tibi
10 לך: ויאמר דוד אל־יהונתן מי יגיד לי או
:David ad Jonathan Dixitque ?duri tuus pater tibi responderit quid
11 מה־יענך אביך קשה: ויאמר יהונתן אל־דוד
dixit Et .agrum ipsi ambo sunt egressi Et .agrum egrediamur & ,Ito
12 לכה ונצא השדה ויצאו שניהם השדה: ויאמר
investigavero *quid* ,Israel Deus Domine :David ad Jonathan
יהונתן אל־דוד יהוה אלהי ישראל כי־אחקר
,David *in* bonum ecce & ,tertia cras tempus juxta meum patrem
את־אבי כעת מחר השלשית והנה־טוב אל־דוד
Domin* faciat Sic :tuam aurem *revelavero* &,te ad misero tunc non &
13 ולא־אז אשלח אליך וגליתי את־אזנך: כה־יעשה יהוה
,te super malum *meum patrem ad erit bonum quia* ,addat sic & ,Jonathan
ליהונתן וכה יסיף כי־ייטב אל־אבי את־הרעה עליך
Dominus sit & :pace in ibis & ,te dimittam & ,tuam aurem *revelabo* &
וגליתי את־אזנך ושלחתיך והלכת לשלום ויהי יהוה
vivente me adhuc si non Et .meo patre cum fuit quemadmodum ,tecum
14 עמך כאשר היה עם־אבי: ולא אם־עודני חי
non Sed :moriar non & ,Domini misericordiam mecum *facies non* &
15 ולא־תעשה עמדי חסד יהוה ולא אמות: ולא
nec ;seculum in usque mea domo *cum* à tuam misericordiam abscindes
תכרית את־חסדך מעם ביתי עד־עולם ולא
humi facies desuper virum David inimicos Dominum *abscindendo in*
בהכרת יהוה את־איבי דוד איש מעל פני האדמה:
manu de Dominus Requirat & ;David domo cum Jonathan *abscidit* Et
16 ויכרת יהונתן עם־בית דוד ובקש יהוה מיד
David ipsi *jurandum ad* Jonathan addidit Et .David inimicorum
17 איבי דוד: ויוסף יהונתן להשביע את־דוד
.eum diligebat suæ animæ dilectionem quia ,ipsum *eum diligendo in*
באהבתו אתו כי־אהבת נפשו אהבו:
.tua sessio *visitabitur* quia,*visitaberis & ,mensis* Cras :Jonathan ei dixit Et
18 ויאמר־לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך:
te abscondes quo ,locum ad venies & ,valde descendes *tertiabis* Et
19 ושלשת תרד מאד ובאת אל־המקום אשר־נסתרת
ego Et .viatorium lapidem apud manebis & ;operis die in ,ibi
20 שם ביום המעשה וישבת אצל האבן האזל: ואני
ecce Et .*scopum ad mihi* mittendo ,jaciam latus ad sagittas tres
21 שלשת החצים צדה אורה לשלח־לי למטרה: והנה
dixero dicendo Si .sagittas inveni ,Vade,puerum mittam
אשלח את־הנער לך מצא את־החצים אם־אמר אמר
pax quia ,veni & ,eam cape ;infra & ,te à sagittæ Ecce :puero
22 לנער הנה החצים ממך והנה קחנו ובאה כי־שלום
.Dominus vivit ,*verbum* non & ,tibi
לך ואין דבר חי־יהוה:

Versio VUL. LAT.

6 Si respiciens requisierit me
pater tuus, respondebis ei ;Ro-
gavit me David, ut iret celeri-
ter in Bethlehem civitatē suā:
quia victimæ solēnes ibi sunt
7 universis contribulib* suis. Si
dixerit, Benè ; pax erit servo
tuo: si autem fuerit iratus, scito
quia completa est malitia ejus.
8 Fac ergò misericordiam in ser-
vum tuum: quia fœd* Dñi me
famulum tuum tecū inire feci-
sti. Si autem est iniquitas aliqua
in me, tu me interfice, & ad pa-
trem tuum ne introducas me.
9 Et ait Jonathas, Absit hoc à te:
neque enim fieri potest, ut si
certè cognovero completam
esse patris mei malitiam con-
10 tra te, non annuntiem tibi. Re-
spondítq; David ad Jonathan;
Quis renuntiabit mihi, si quid
fortè responderit tibi pater tu*
11 durè de me? Et ait Jonathas
ad David; Veni, & egrediamur
foràs in agrum. Cúmque exis-
12 sent ambo in agrum, Ait Jo-
nathas ad David; Domine De*
Israel, si investigavero senten-
tiā patris mei crastinò vel per-
endie: & aliquid boni fuerit
super David, & non statim mi-
sero ad te, & notum tibi fece-
13 ro, Hæc faciat Dominus Jona-
thæ, & hæc addat. Si autem
perseveraverit patris mei ma-
litia adversūm te, revelabo au-
rem tuam, & dimittam te, ut
vadas in pace, et sit Domin* te-
cum, sicut fuit cum patre meo.
14 Et si vixero, facies mihi mise-
ricordiā Domini: si verò mor-
15 tuus fuero, Non auferes mi-
sericordiam tuam à domo mea
usque in sempiternum, quando
eradicaverit Domin* inimicos
David, unumquemque de ter-
ra: auferat Jonathan de domo
sua, & requirat Domin* de ma-
16 nu inimicorum David. Pepi-
git ergò Jonathas fœdus cum
domo David: et requisivit Do-
minus de manu inimicorū Da-
17 vid. Et addidit Jonathas de-
jerare David, eò quòd dilige-
ret illum: sicut enim animam
18 suam, ita diligebat eum. Di-
xitque ad eum Jonathas; Cras
calendæ sunt, & requiréris.
19 Requiretur enim sessio tua us-
que perendiè. Descendes ergò
festinus, & venies in locum u-
bi celandus es in die quā ope-
rari licet, & sedebis juxta la-
20 pidem, cui nomen est Ezel. Et
ego tres sagittas mittam juxta
eum, & jaciam quasi exercens
21 me ad signum. Mittam quo-
que & puerum, dicens ei; Vade,
22 & affer mihi sagittas. Si dixe-
ro puero; Ecce sagittæ intra te
sunt, tolle eas: tu veni ad me,
quia pax tibi est, & nihil est mali, vivit Dominus,

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπισκέψηταί με ὁ
πατήρ σου, καὶ ἐρεῖς, Παραιτούμενος παρῃ-
τήσατο (ξ) ἀπ' ἐμοῦ Δαυὶδ δραμεῖν ἕως εἰς
Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτοῦ, ὅτι θυσία τῶν ἡμε-
7 ρῶν ἐκεῖ ὅλῃ τῇ φυλῇ. Ἐὰν τάδε εἴπῃ, Ἀ-
γαθῶς, εἰρήνη τῷ δούλῳ σου· καὶ (ο) ἐὰν σκλη-
ρῶς ἀποκριθῇ σοι, γνῶθι ὅτι συντετέλεσται
8 ἡ κακία παρ' αὐτοῦ. Καὶ ποιήσεις ἔλεος μετὰ τοῦ
δούλου σου, (π) ὅτι εἰσήγαγες εἰς διαθήκην κυ-
ρίου τὸν δοῦλόν σου μετὰ σεαυτοῦ. καὶ (ρ) εἰ ἔστιν ἀ-
δικία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν με σύ, καὶ
9 ἕως τοῦ πατρός σου ἵνα τί οὕτως εἰσάγεις με; Καὶ
εἶπεν Ἰωνάθαν, (σ) Μηδαμῶς σοι· ὅτι ἐὰν
γινώσκων γνῶ ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία
παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σέ, καὶ ἐὰν
μὴ ᾖ εἰς τὰς πόλεις σου, ἐγὼ ἀπαγγελῶ σοι.
10 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν, (τ) Τίς ἀπ-
αγγελεῖ μοι, ἐὰν ἀποκριθῇ ὁ πατήρ σου
11 σκληρῶς; Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυ-
ίδ, Πορεύου, καὶ μένε εἰς ἀγρόν. καὶ ἐκ-
12 πορεύονται ἀμφότεροι εἰς ἀγρόν. Καὶ εἶπεν
Ἰωνάθαν πρὸς Δαυίδ, Κύριος ὁ θεὸς Ἰσ-
ραὴλ οἶδεν, ὅτι ἀνακρινῶ τὸν πατέρα
μου ὡς ἂν ὁ καιρὸς, τρισσῶς, καὶ (υ) ἰδοὺ ἀ-
γαθὸν ᾖ περὶ Δαυίδ, καὶ οὐ μὴ (φ) ἀποστείλω
13 πρὸς σὲ εἰς ἀγρόν, Τάδε ποιήσαι (χ) ὁ θε-
ὸς τῷ Ἰωνάθαν καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἀν-
οίσω τὰ κακὰ ἐπὶ σέ, καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠ-
τίον σου, καὶ (ψ) ἐξαποστελῶ σε καὶ ἀπελεύσῃ
εἰς εἰρήνην, καὶ ἔσται κύριος μετὰ σοῦ καθὼς
14 ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου. (ω) Καὶ ἐὰν μὲν ἔτι
μου ζῶντος, καὶ ποιήσεις (α) ἔλεος μετ' ἐ-
15 μοῦ· καὶ ἐὰν θανάτῳ ἀποθάνω, Οὐκ ἐξαρεῖς
(β) ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴκου μου ἕως τοῦ αἰῶνος.
καὶ εἰ μή, ἐν τῷ ἐξαίρειν κύριον τοὺς ἐχθροὺς
Δαυὶδ ἕκαστον (γ) ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς
γῆς, (δ) εὑρεθῆναι τὸ ὄνομα (ε) τοῦ Ἰωνά-
θαν ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυίδ, καὶ (ζ) ἐκζητήσαι
17 κύριος ἐχθροὺς τοῦ Δαυίδ. Καὶ προσέθετο
ἔτι Ἰωνάθαν ὀμόσαι τῷ (η) Δαυίδ, ὅτι
18 ἠγάπησε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν. Καὶ
εἶπεν (θ) Ἰωνάθαν, Αὔριον νεομηνία, καὶ
ἐπισκεπήσῃ, ὅτι ἐπισκεπήσεται καθέδρα
19 σου. Καὶ τρισσεύσεις καὶ ἐπισκέψῃ καὶ ἥξεις
εἰς τὸν τόπον σου οὗ (ι) κρυβῇς ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ, καὶ (κ) καθήσῃ παρὰ τὸ
20 (λ) ἐργὰβ ἐκεῖνο. Καὶ ἐγὼ τρισσεύσω ταῖς
σχίζαις (μ) ἀκοντίζων, ἐκπέμπων εἰς τὴν
21 (ν) Ἀματταρί. Καὶ ἰδοὺ ἀποστελῶ τὸ
παιδάριον, λέγων, Δεῦρο, εὑρέ μοι τὴν σχίζαν.
22 Ἐὰν εἴπω λέγων τῷ παιδαρίῳ, Ὧδε ἡ σχί-
ζα ἀπὸ σοῦ καὶ ὧδε, λάβε αὐτήν· παραγίνου,
ὅτι εἰρήνη σοι, καὶ οὐκ ἔστι λόγος, ζῇ κύριος.

Et si recensens recensuerit me pater tuus, & dices; Deprecans deprecatus est à me David currere usq; in Bethleem civitatem suam: quoniam sacrificium dierum ibi universæ tribui. Si hæc dixerit, Bene; pax servo tuo. Et si durè responderit tibi; scito quia consummata est malitia ab eo. Et facies misericordiam cum servo tuo; quoniam induxisti in testamentum Domini servum tuū cum te ipso. Et, si est injustitia in servo tuo; interfice me tu: & usq; ad patrem tuum ut quid ita introducis me? Et dixit Jonathan; Nequaquam tibi: quoniam si cognoscens cognovero, quia consummata est malitia à patre meo ad veniendum super te, (k) & si non fuerit in civitatibus tuis, ego annuntiabo tibi. Et dixit David ad Jonathan; Quis annuntiabit mihi, si responderit pater tuus durè? Et dixit Jonathan ad David; Vade, & (l) maneto in campo. Et egrediuntur utriq; in campum. Et dixit Jonathan ad David; Dominus Deus Israel novit, (m) quia interrogabo patrem meum, prout tempus, ter, & ecce bonum fuerit de David, & non misero ad te in campum: Hæc faciat Deus ipsi Jonathan, & hæc adjiciat: (n) quoniam deferam mala super te, & revelabo auriculam tuam, & dimittam te, & abibis in pace; & erit Dominus tecum, sicut fuit cum patre meo. Et siquidem adhuc me vivente, & facies misericordiam mecum. Et si morte mortuus fuero; Non auferes misericordiam tuam à domo mea usq; in seculum. (o) Et, si non, in auferendo Dominum inimicos David, unumquemq; à facie terræ; invenitur nomen Jonathan à domo David, & requirat Dominus inimicos David. Et adjecit adhuc Jonathan jurare ipsi David: quoniam amavit (p) animo amantis se. Et dixit Jonathan; Cras Neomenia, & visitaberis; quia (q) visitabitur sedes tua. Et (r) tertiabis, & speculaberis, & venies ad locum tuū, ubi abscondes te in die (s) operaria: & sedebis apud (t) Ergab illud. Et ego (u) tertiabo sagittis jaculans, emittens in (x) Amattari. Et ecce mitto puerum, dicens; Veni, reperias mihi sagittam. Si dixero dicens puero, Hic sagitta à te, (y) & hic, cape eam: (z) accede, quoniam pax tibi, & non est verbum, vivit Dominus.

MS.A. (ξ) ἀπὸ τοῦ Δαυὶδ δραμεῖν εἰς (ο) ἐὰν δὲ σκληρῶς (π) ὅτι εἰς διαθήκην κυρίου εἰσήγαγες τὸν (ρ) εἰ ἔστιν * ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν (σ) Μηδαμῶς σοι· ὅτι (τ) Καὶ τίς ἀπαγγελεῖ μοι, ἐὰν μὴ κριθῇ ὁ πατήρ (υ) ἰδοὺ ἐὰν ᾖ ἀγαθὸν περὶ (φ) ἀποστέλλω (χ) κύριος τῷ (ψ) ἐξαποστελῶ (ω) Καὶ μὲν ἔτι (α) μετ' ἐμοῦ ἔλεος κυρίου· καὶ (β) ἔλεος ἀπὸ τοῦ (γ) ἀπὸ προσώπου (δ) ἐξαρθῆναι (ε) Ἰωνάθαν ἀπὸ (ζ) ἐκζητήσει κύριος ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν τοῦ Δαυίδ. (η) Δαυὶδ ἐν τῷ ἀγαπᾶν αὐτόν, ὅτι ἠγάπησεν (θ) αὐτῷ Ἰωνάθαν, (ι) κρυβῇς (κ) καθίσεις (λ) *ἔργον (μ) θῆρα ἀκοντίζων, (ν) Λαμματταραί.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 אם מבעא יבענני אבוך ותימר אשתאלא אשתאל מני דוד למיזל לבית לחם קרתיה ארי
7 שרוי נכסת קודשיא יומא דין תמן לכל זרעיתא: אם כדין יימר טב שלם לעבדך ואם
8 מתקף יתקף ליה דע ארי גמירא בישתא מניה: ותעביד טיבו עם עבדך ארי בקימא דיי
אעלתא ית עבדך עמך ואם אית בי חובא קטולני את ולות אבוך למה דנן תעלנני: ואמר
9 יהונתן חס לך ארי אם מדע אדע ארי גמירא בישתא מן אבא למיתי עלך ולא יתה אחוי
10 לך: ואמר דוד ליהונתן מן יחוי לי או דלמא יתבנך אבוך פתגמין קשין: ואמר יהונתן
11 לדוד איזל ונפוק לחקלא ונפקו תרויהון לחקלא: ואמר יהונתן לדוד יי אלהא דישראל
12 ארי אבדוק ית אבא בעדנא הדין מחר או ביומא תליתאה והא פתגמיא תקנין מתאמרין
13 על דוד ולא מכען אשלח לותך ואחוי לך: כדין יעביד יי ליהונתן וכדין יוסיף ארי גמירא
מן אבא למיתי בישתא עלך ואחוי לך ואשלחנך ותהך לשלם ויהי מימרא דיי בסעדך
כמא דהוה בסעדיה דאבא: ולא עד דאנא קים ולא תעביד עמי טיבו מן קדם יי ולא
14 אמות: ולא תפסיק ית טיבותך מן אנש ביתי עד עלמא ולא כד שצי יי ית סנאי דוד גבר
15 מעל אפי ארעא: וגזר יהונתן קים עם בית דוד ואתפרע ליה יי מיד סנאי דוד: ואוסיף
16 יהונתן לאומאה ית דוד ברחמיה יתיה ארי רחמת נפשיה רחמיה: ואמר ליה יהונתן
17 מחר ירחא ותתבעי ארי יהי מריק בית אסחרותך: ובתלתות יומיא תתבעי לחדא ותיחות
18 לאתרא דאטמרתא תמן ביומא דחולא ותתיב בסטר אבן אתא: ואנא תלתא גירין
19 בקשתא אשדי למסטי לי לפלגלוסא: והא אשלח ית עולימא איזיל ואיתי ית גיריא אם
20 מימר איימר לעולימא הא גיריא מנך ולכא סבהי ואתא ארי שלם לך ולית מדעם ביש
21 קים הוא יי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Si quærendo quæret me pater tuus, & dices: Petendo petivit à me Da- 6
vid ad eundū ad Bethlehhem urbem ejus, quia appositum oblationis san-
ctitatis hodie ibi omni prosapiæ. Si sic dicet, Bonum, pax servo tuo: 7
& si indurescendo indurescet illi, scito quòd absoluta malicia ab eo.
Et facies bonum cum servo tuo, quia in juramento Domini intrare fecisti 8
servum tuum tecum; & si est in me culpa, occide me tu, & ad patrem
tuum quare intrare facies me? Et dixit Jehonathan, Absit tibi, quia si sci- 9
endo sciero quòd perfecta malicia à patre meo ad veniendum super te, &
non ipsum nunciabo tibi? Et dixit David ad Jehonathan, Quis indica- 10
bit mihi, si fortè responderit tibi pater tuus verba dura? Et dixit Jehona- 11
than ad David, *Vade* & exibimus ad agrum: & exierunt ambo illi ad
agrum. Et dixit Jehonathan ad David: Dñs Deus Israel, quòd inquiram 12
patrem meum in tempore hoc, cras aut in die tertia, & ecce verba com-
posita dicta super David, & non ex-tunc mittam ad te, & indicabo tibi.
Sic faciet Dominus Jehonathan, & sic addet quòd perfecta à patre meo 13
ad veniendum malicia super te, & indicabo tibi, & dimittam te, & ibis in
pace, & erit dictum Domini in auxilio tuo, sicut fuit in auxilio patris
mei. Et non quoad ego manens, & non facies mecum bonum ab-ante Do- 14
minum, & non moriar. Et non finies bonitatem tuam ab homine domus 15
meæ, usq; in seculum; nec quando perdiderit Dñs osores David, virum
de-super facies terræ. Et pepigit Jehonathan fœdus cum domo David, & 16
vindicabit se Dñs de manu odientium David. Et addidit Jehonathan ad 17
jurandum Davidi in quo amans eum, quia amore animæ suæ amavit eum.
Et dixit ei Jehonathan, *Cras* mensis, & quæréris, quia erit vacua domus 18
accubitus tui. Et in tertia die quæréris nimis, & ibis ad locū quo abscon- 19
ditus es ibi in die profesto: & sedebis in latere petræ ATHA. Et ego tria 20
jacula in arcu *sagittabo* ad quatiendum mihi ad scopum. Et ecce mittam 21
puerum, Ito, & venire fac jacula: si dicendo dixero puero; Ecce jacu-
lum à te & huc tolle, & affer; quòd pax tibi, & non est quicquam mali: 22
permanet ipse Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܢ ܡܥܩܒܘ ܢܥܩܒܢܝ ܐܒܘܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܡܫܐܠܘ ܫܐܠ ܡܢܝ ܕܘܝܕ ܕܢܪܗܛ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܡܕܝܢܬܗ. ܡܛܠ ܕܕܒܚܐ ܕܝܘܡܬܐ ܐܝܬ ܠܗ ܬܡܢ ܠܟܠܗ ܫܪܒܬܗ. * ܐܢ ܗܟܢܐ ܢܐܡܪ: ܫܦܝܪ ܘܛܒ. ܫܠܡܐ ܠܥܒܕܟ. ܘܐܢ ܡܬܟܪܝܘ ܢܬܟܪܐ ܠܗ. ܕܥ ܕܐܫܬܠܡܬ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܠܘܬܗ. * ܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܥܒܕܟ. ܡܛܠ ܕܒܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܥܠܬ ܠܥܒܕܟ ܥܡܟ. ܘܐܢ ܐܝܬ ܒܝ ܥܘܠܐ. ܩܛܘܠܝܢܝ ܐܢܬ. ܘܠܘܬ ܐܒܘܟ ܠܐ ܬܥܠܢܝ. * ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ. ܚܣ ܠܟ. ܡܛܠ ܕܐܢ ܡܕܥ ܐܕܥ ܕܐܫܬܠܡܬ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟ. ܘܡܚܘܐ ܐܢܐ ܠܟ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܢܬܢ. ܡܢܘ ܢܚܘܐܢܝ ܐܢ ܥܢܐ ܠܟ ܐܒܘܟ ܩܫܝܐܝܬ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܬܐ ܢܦܘܩ ܠܚܩܠܐ. ܘܢܦܩܘ ܬܪܝܗܘܢ ܠܚܩܠܐ. * ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܣܗܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢ ܠܐ ܐܥܩܒܝܘܗܝ ܠܐܒܝ ܐܝܟ ܗܕܐ ܥܕܢܐ ܠܡܚܪ ܬܠܬ ܫܥܝܢ. ܘܐܢ ܛܒ ܠܘܬܟ. ܘܠܐ ܫܕܪ ܐܢܐ ܠܘܬܟ. ܘܡܓܠܐ ܐܢܐ ܐܕܢܟ. * ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܝܘܢܬܢ ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ. ܘܐܢ ܐܫܦܪ ܥܠ ܐܒܝ ܠܡܥܒܕ ܠܟ ܒܝܫܬܐ. ܘܡܓܠܐ ܐܢܐ ܐܕܢܟ. ܘܫܪܐ ܐܢܐ ܠܟ. ܘܐܙܠ ܐܢܬ ܒܫܠܡܐ. ܘܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܥܡܟ ܐܝܟ ܕܗܘܐ ܥܡ ܐܒܝ. * ܘܐܢ ܥܕ ܐܢܐ ܚܝ. ܬܥܒܕ ܥܡܝ ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܡܘܬ. * ܘܠܐ ܬܥܒܪ ܛܝܒܘܬܟ ܡܢ ܒܝܬܝ ܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܟܕ ܢܘܒܕ ܡܪܝܐ ܠܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܡܢ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. * ܘܢܩܘܡ ܝܘܢܬܢ ܥܡ ܒܝܬ ܕܘܝܕ. ܘܢܬܒܥ ܡܪܝܐ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. * ܘܐܘܣܦ ܝܘܢܬܢ ܠܡܘܡܝܘ ܠܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܢܦܫܗ ܪܚܡܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܬܢ. ܠܡܚܪ ܪܝܫ ܝܪܚܐ. ܘܡܬܒܥܐ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܢܣܬܪܩ ܡܘܬܒܟ. * ܘܡܬܠܬ ܬܒܥ ܐܢܬ. ܘܬܐܬܐ ܠܐܬܪܐ ܕܐܬܛܫܝܬ ܬܡܢ. ܘܬܬܒ ܠܘܬ ܟܐܦܐ ܗܝ. * ܘܐܢܐ ܗܐ ܬܠܬ ܓܐܪܝܢ ܫܕܐ ܐܢܐ. * ܘܗܐ ܫܕܪ ܐܢܐ ܠܛܠܝܐ. ܐܙܠ ܐܣܒ ܓܐܪܐ. ܘܐܢ ܡܐܡܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܛܠܝܐ: ܗܐ ܓܐܪܐ ܡܢܟ ܘܠܗܠ. ܣܒ ܘܬܐ ܠܘܬܝ. ܡܛܠ ܕܫܠܡܐ ܠܟ ܘܠܝܬ ܡܕܡ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ.

Si accuratè me requisierit pater tuus, dic ei, 6
Veniam postulavit à me David eundi in Beth-
lehem civitatem suam, quoniam sacrificia di-
erum *aliquot* sunt ibi toti familiæ. Si ita 7
dixerit, Bene rectéque est, pax erit servo
tuo: sin autem ægrè omnino ferat, scito
definitum esse malum ab eo. Hoc exerce 8
beneficium erga servum tuum, quandoqui-
dem in fœdus Domini admisisti servum tu-
um tecum quòd si est penes me culpa,
tu me interfice, & ad patrem tuum ne me
perducas. Dixit Jonathan, Absit à te: 9
nam si planè novero definitum esse malû
à patre meo, veniam ad te & indicabo ti-
bi. Dixit David Jonathani, Quis indica- 10
bit mihi, si fortè respondeat tibi pater tuus a-
cerbè? Respondit Jonathan Davidi, Veni, 11
exeamus ad agrum: egressíque sunt ambo ad
agrum. Tum dixit Jonathan Davidi, Testis 12
sit Dominus Deus Israelis, nisi rem exposuero
patri meo sub hoc tempus cras horâ tertiâ; &
si benevolus erga te sit, revelavero tibi. Sic 13
faciat Dominus Jonathani, & sic addat ei, nisi
cùm præsensero à patre meo malum quod tibi
impendet, tibi revelavero, teque dimisero ut
abeas in pace, sitque tecum Dominus ut fuit
cum patre meo; Atque O utinam me viven- 14
te. Verùm utere mecum beneficio Dei ante-
quam moriar, Et ne deficiat beneficium tuû 15
à domo mea in perpetuum: ut cùm extinxerit
Domin' inimicos Davidis è superficie terræ,
Exurgat Jonathan cum familia Davidis, & 16
ultionem repetat Dominus ab hostibus Davi-
dis. Et apposuit Jonathan adjurare Davidé, 17
eò quòd amaret eum; nam amore sui ipsius
amabat eum. Deinde dixit ad eum Jonathan, 18
Cras initium est mensis, túque requiréris
quia vacabit sedes tua, Et horâ tertiâ in- 19
stanter postulaberis: venies autem ad locum
ubi te abdideras, crastino die, & sedebis pro-
pe lapidem illum: Ego verò ecce tres sagit- 20
tas directurus sum, ut jaculer, & scopum feri-
am: Et missurus sum famulum, ut abeat, 21
colligátque sagittas. Si dixero famulo, Ecce
sagittæ citra te sunt, accipe eas & veni; scias
& videas pacem tibi esse, nihilque esse mali,
vivat Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فان افتقدني ابوك فقل له ان داود طلب الي ان ينطلق الي بيت لحم قريته لان لعشيرته
7 كلها هناك ذبيحة في هذه الايام * فان قال ما احسن ما صنعت حيث اذنت له فان عبدك
8 يطمان ويرجوا السلامة وان شق عليه ذلك واساه اعلم انه قد نوي الشر * فاصنع بعبدك
هذا المعروف لانك قد عاهدت عبدك عهد الرب وان كانت لي اساءة او جرم فاقتلني انت
9 ولا تنطلق بي الي ابيك * قال له يوناثان حاشاك ولكن ان علمت ان ابي قد نوي شرا واجمع
10 عليه اتيتك واخبرتك بذلك * قال داود ليوناثان فكيف لي ان اعلم ما يجيبك به ابوك ومن
11
12 يخبرني بذلك * قال يوناثان لداود اخرج بنا الي الحقل وخرجا جميعا الي الحقل * قال يوناثان
لداود يشهد الله اله اسرائيل علي اني استخبر ما عند ابي لك غدا في ثلثة ساعات من النهار فان
13 كان لك عنده خير ارسلت اليك واخبرتك * هكذا يصنع الرب بيوناثان وكذلك يزيد ان
14 كتمتك شيا مما عند ابي وان كان شرا اخبرتك ولم اكتمك وارسلك وتنطلق بسلامة
15 ويكون الرب معك كما كان مع ابي * فليت يكون ذلك وانا حي ولكن اصنع بي معروفا
16 من اجل الله قبل موتي * ولا تعدم بيتي معروفك الي الابد واذا اهلك الرب اعداء داود عن
17 وجه الارض * فيقوم يوناثان مع ال داود وينتقم الرب من اعداء داود * واعاد يوناثان علي
18 داود اليمين في ذلك من اجل حبه له لانه احبه كحبه لنفسه * ثم قال يوناثان غدا راس
19 الشهر ويفتقد فيه ويفتقد موضعك * واذا مضت ثلثة ساعات وحضر الغداء وطلبت فتعال
الي الموضع الذي تغيبت به امس غدا واجلس في ظل تلك الصخرة واسكن هناك
20
21 * فاني اخرج وارمي ثلثة سهام كاني ارمي لهدف * وارسل غلامي ليلتقط النشاب فان قلت
للغلام النشاب خلفك خذه واقبل الي فاعلم ان ليس لك عند ابي الا سلامة وليس عنده
شر ولا كلام ردي احلف بحق الرب اني اصدقك في ذلك

Quòd si requisierit me pater tuus, dic 6
illi; Rogavit me David ut sibi
liceret ad Beth-lehem civitatem suam,
quoniam sacrificium est illic hisce diebus
toti ipsius familiæ. Quòd si dicat, Quàm 7
rectè fecisti permissum ei concedendo,
sanè servus tuus tutior est, speratque
salutem: verùm si molestè id tulerit,
eique displicuerit, noveris quòd malum
jam deliberârit. Hanc quæso gratiam 8
præsta servo tuo, quoniam pepigisti cum
servo tuo pactum Domini: quòd si est
apud me crimen aut culpa, tu me inter-
fice, ad patrem autem tuum ne me ducas.
Dixit ad eum Jonathan, Absit à te; imò 9
verò si animadvertam quòd pater meus
malum proposuerit idque deliberaverit,
veniam ad te, & id indicabo tibi. Dixit 10
David Jonathani, Quo pacto mihi licebit
scire quod respondebit tibi pater tuus?
& quis hoc indicabit mihi? Respondit 11
Jonathan Davidi, Egrediamur ad agrum:
cumq; egressi essent ambo simul ad agrû,
Dixit Jonathan Davidi, Testis mihi sit 12
Deus, Deº Israelis quòd exploraturº sum,
quid sentiat pater meus de te, cras horâ
diei tertiâ, sique benè de te sentiat, missu-
rus sum ad te, ibique indicaturus. Sic fa- 13
ciat Dominus Jonathani, & sic addat, si
te celavero quicquam ex his quæ sunt in
animo patris mei; & si quod sit malum,
indicabo tibi, nec te celabo, dimittamq; te
ut abeas in pace, & Dominus tecum sit
quemadmodum fuit cum patre meo. Uti- 14
nam autê id accidat me vivente. Verum
præsta mihi beneficium propter Deum an-
tequam moriar, Et ne prives domum meâ 15
beneficio tuo in æternum: ut cùm perdide-
rit Dominus hostes Davidis è superficie
terræ, Surgat Jonathan cum familia Da- 16
vidis, & vindictam sumat Dominus ab
hostibus Davidis. Et iteravit Davidi ad- 17
jurationem hac de re ob amorem suû erga
eum; amabat enim eum pari ac seipsum
amore. Tum dixit Jonathan, Cras initium 18
est mensis quo requiréris, et requiretur lo-
cus tuus. Cùm ergò elapsâ horâ tertiâ 19
appositû fuerit prandium, tuq; requisitus,
veni cras ad locum in quo heri delitueras,
& sede in umbra lapidis illius, ibiq; ma-
neto. Ego enim egressurus sum, trésque 20
sagittas jacturus sum quasi in scopum ja-
culaturus: Mittámque puerum meum ut 21
colligat sagittas. Si dicam puero, Sa-
gittæ à tergo tuo sunt, accipe eas, & ve-
ni ad me; scito nihil tibi esse apud patrem
meum nisi salutem, nec esse penes eum ma-
lum nec verbum infaustum: per Dominû
juro verum me tibi dicturum hac in re.

,ultra & ,te à sagittæ Ecce :adolescenti dixero sic si Et
22 ואם־כה אמר לעלם הנה החצים ממך והלאה
ego sumus locuti quod verbum Et .Dominus te dimisit quia :vade
23 לך כי שלחך יהוה׃ והדבר אשר דברנו אני
.seculum in usque ,te inter & ,me inter Dominus ecce ,tu &
ואתה הנה יהוה ביני ובינך עד־עולם׃
juxta rex sedit & ,mensis fuit & ,agro in David se abscondit Et
24 ויסתר דוד בשדה ויהי החדש וישב המלך על־
,suam sedem super rex Seditque .vescendum ad panem
25 הלחם לאכול׃ וישב המלך על־מושבו
seditque ,Jonathan surrexit & :parietis sedem ad vice in vice sicut
כפעם בפעם אל־מושב הקיר ויקם יהונתן וישב
est locutus non Et .David locus visitatus est & ;Saul latere ex Abner
26 אבנר מצד שאול ויפקד מקום דוד׃ ולא־דבר
ipsum Accidens :dixit quia ,illa die in quicquam Saul
שאול מאומה ביום ההוא כי אמר מקרה הוא
crastino à fuit Et .mundus non quia ,ipse purus non quia
27 בלתי טהור הוא כי־לא טהור׃ ויהי ממחרת
ad Saul Dixitque .David locus est visitatus & ,secundo mensis
החדש השני ויפקד מקום דוד ויאמר שאול אל־
etiam heri etiam Isai filius venit non Quare:suum filium Jonathan
יהונתן בנו מדוע לא־בא בן־ישי גם־תמול גם־
Postulando :Saul Jonathan respondit Et ?panem ad hodie
28 היום אל־הלחם׃ ויען יהונתן את־שאול נשאל
me Dimitte :dixit Et .Bethlechem ad usque ,me apud ex David postulavit
29 נשאל דוד מעמדי עד־בית לחם׃ ויאמר שלחני
mihi mandavit ipse &.civitate in nobis familiæ victima quia ,obsecro
נא כי זבח משפחה לנו בעיר והוא צוה־לי
quæso evadam ,tuis oculis in gratiam inveni si nunc Et.me* frater
אחי ועתה אם־מצאתי חן בעיניך אמלטה נא
.Regis mensam ad venit non Idcirco .meos fratres videbo &
ואראה את־אחי על־כן לא־בא אל־שלחן המלך׃
perversæ Fili :ei dixit & ,Jonathan in Saul nasus est iratus Et
30 ויחר־אף שאול ביהונתן ויאמר לו בן־נעות
Isai filium tu eligens quod ,novi non an ,rebellionis
המרדות הלוא ידעתי כי־בחר אתה לבן־ישי
Quia ?tuæ matris nuditatis confusionem in & ,tuam confusionem in
31 לבשתך ולבשת ערות אמך׃ כי
stabilieris non ,humum super vixerit Isai filius quibus diebus omnibus
כל־הימים אשר בן־ישי חי על־האדמה לא תכון
quia ,me ad eum cape & ,mitte nunc Et .tuum regnum & ,tu
אתה ומלכותך ועתה שלח וקח אתו אלי כי
suum patrem Saul ad Jonathan respondit Et ipse mortis filius
32 בן־מות הוא׃ ויען יהונתן את־שאול אביו
Saul protelavit Et ?fecit quid ?morietur quid Ut :eum ad dixit &
33 ויאמר אליו למה יומת מה עשה׃ ויטל שאול
,Jonathan cognovit & :eum percutiendum ad ,eum super lanceam
את־החנית עליו להכתו וידע יהונתן
surrexitque .David interficere suo patre cum à ipsa concinsio quod
34 כי־כלה היא מעם אביו להמית את־דוד׃ ויקם
die in comedit non & ,nasi ira in mensa cum à Jonathan
יהונתן מעם השלחן בחרי־אף ולא־אכל ביום־
eum confunderat quia ,David super doluit quia :panem secunda mensis
החדש השני לחם כי נעצב אל־דוד כי הכלמו
agrum Jonathan est egressus & ,mane in fuit Et .suus pater
35 אביו׃ ויהי בבקר ויצא יהונתן השדה
:suo puero Dixitque .eo cum parvus puer & ,Davidi statutum tempus ad
36 למועד דוד ונער קטן עמו׃ ויאמר לנערו
cucurrit puer :jaciens ego quas ,sagittas nunc inveni ,Curre
רץ מצא־נא את־החצים אשר אנכי מורה הנער רץ
,eum transire faciendum ad sagittam jecit ipse &
והוא־ירה החצי להעברו׃

Versio VULG. LAT.

Si autem sic locutus fuero pu-
eris, Ecce sagittæ ultra te sunt:
vade in pace, quia dimisit te
23 Dominus. De verbo autem
quod locuti sumus ego & tu, sit
Dominus inter me & te usque
24 in sempiternum. Abscondi-
tus est ergo David in agro, &
venerunt calendæ, & sedit
rex ad comedendum panem.
25 Cúmque sedisset rex super ca-
thedram suam (secundùm con-
suetudinem) quæ erat juxta
parietem, surrexit Jonathas, &
sedit Abner ex latere Saul, va-
cuúsque apparuit locus David.
26 Et non est locutus Saul quid-
quam in die illa: cogitabat e-
nim quòd fortè evenisset ei, ut
non esset mundus, nec purifi-
27 catus. Cúmque illuxisset dies
secunda post calendas, rursus
apparuit vacuus locus David.
Dixitque Saul ad Jonathan fi-
lium suum; Cur non venit fili*
Isai, nec heri, nec hodie, ad ve-
28 scendum? Respondítque Jona-
thas Sauli; Rogavit me obnixè,
29 ut iret in Bethlehem. Et ait;
Dimitte me, quoniam sacrifici-
um solenne est in civitate, u-
nus de fratrib* meis accersivit
me: nunc ergo si inveni gra-
tiam in oculis tuis, vadam citò,
& videbo fratres meos. Ob
hanc causā non venit ad men-
30 sam regis. Iratus autem Saul
adversum Jonathan, dixit ei;
Fili mulieris virum ultrò rapi-
entis, numquid ignoro quia
diligis filium Isai, in confusio-
nem tuam, & in confusionem
31 ignominiosæ matris tuæ? O-
mnibus enim diebus, quibus fi-
lius Isai vixerit super terram,
non stabiliéris tu, neque regnū
tuum. Itaque jam nunc mitte,
& adduc eum ad me: quia fi-
32 lius mortis est. Respondens
autē Jonathas Sauli patri suo,
ait; Quarè morietur? quid fe-
33 cit? Et arripuit Saul lanceam
ut percuteret eum. Et intelle-
xit Jonathas quòd definitum
esset à patre suo, ut interficeret
34 David. Surrexit ergò Jona-
thas à mensa in ira furoris, &
non comédit in die calendarū
secunda panē. Contristatus est
enim super David, eò quòd
confudisset eum pater suus.
35 Cúmque illuxisset mane, venit
Jonathas in agrum juxta placi-
tum David, & puer parvulus
36 cum eo. Et ait ad puerum su-
um; Vade, & affer mihi sagit-
tas, quas ego jacio. Cúmque
puer cucurrisset, jecit aliam sa-
gittam trans puerum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Ἐὰν τάδε εἴπω τῷ νεανίσκῳ, (ξ) Ὧδε ἡ
σχίζα (ο) ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα· πορεύου, ὅτι
23 ἐξαπέσταλκέ σε κύριος. Καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐ-
λαλήσαμεν ἐγὼ καὶ σύ, ἰδοὺ κύριος μάρτυς
24 ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ ἕως αἰῶνος. Καὶ
κρύπτεται Δαυὶδ (π) ἐν ἀγρῷ, καὶ παραγί-
νεται ὁ μήν, καὶ ἔρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν
25 τράπεζαν τοῦ φαγεῖν. Καὶ (ρ) ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν
καθέδραν αὐτοῦ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐπὶ τῆς
καθέδρας παρὰ τοῖχον, καὶ προέφθασε τὸν
Ἰωνάθαν, καὶ ἐκάθισεν (σ) Ἀβεννὴρ ἐκ
πλαγίων Σαούλ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος Δαυίδ.
26 Καὶ οὐκ ἐλάλησε (τ) Σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ, ὅτι (υ) εἴρηκε, Σύμπτωμα φαίνεται,
27 μὴ καθαρὸς εἶναι, ὅτι οὐ κεκαθάρισται. Καὶ ἐ-
γενήθη τῇ ἐπαύριον τοῦ (φ) μηνὸς τῇ ἡμέρᾳ
τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος τοῦ
Δαυίδ. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν
υἱὸν αὐτοῦ, Τί ὅτι οὐ παραγέγονεν (χ) ὁ υἱὸς
Ἰεσσαὶ καὶ ἐχθές, καὶ σήμερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν;
28 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαούλ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Παρῄτηται (ψ) παρ᾽ ἐμοῦ Δαυὶδ ἕως
εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτοῦ πορευθῆναι,
29 Καὶ εἶπεν, Ἐξαπόστειλον (ω) δή με, ὅτι
θυσία τῆς φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει, καὶ (α)
ἐνετείλαντο πρὸς μὲ οἱ ἀδελφοί μου. καὶ
(β) νῦν εἰ εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου,
(γ) διασωθήσομαι δὴ καὶ ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς
μου. διὰ τοῦτο οὐ παραγέγονεν ἐπὶ τὴν τρά-
30 πεζαν τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ
Σαοὺλ ἐπὶ Ἰωνάθαν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ, Υἱὲ κορασίων αὐτομολούντων, οὐ γὰρ οἶ-
δα ὅτι μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ Ἰεσσαὶ εἰς αἰ-
σχύνην σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἀποκαλύψεως
31 μητρός σου; Ὅτι πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὁ
υἱὸς Ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσε-
ται ἡ βασιλεία σου. νῦν οὖν ἀποστείλας λάβε
32 τὸν νεανίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου οὗτος. Καὶ ἀπ-
εκρίθη Ἰωνάθαν τῷ (δ) Σαούλ, Ἱνατί
33 ἀποθνήσκει; τί πεποίηκε; Καὶ ἐπῆρε Σαοὺλ
τὸ δόρυ ἐπὶ (ε) Ἰωνάθαν τοῦ θανατῶσαι
αὐτόν. καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν ὅτι συντετέλε-
σται ἡ κακία αὕτη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θα-
34 νατῶσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ (ζ) ἀνεπήδησεν Ἰω-
νάθαν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ
οὐκ ἔφαγεν (η) ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς ἄρ-
τον, ὅτι ἐθραύσθη ἐπὶ τὸν Δαυίδ, ὅτι συν-
35 ετέλεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐγε-
νήθη πρωΐ, καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀγρόν,
καθὼς ἐτάξατο (θ) εἰς τὸ μαρτύριον Δαυ-
36 ίδ, καὶ παιδάριον μικρὸν μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ
εἶπε τῷ παιδαρίῳ, Δράμε, εὑρέ μοι τὰς
σχίζας ἐν αἷς ἐγὼ ἀκοντίζω. καὶ τὸ παιδάρι-
ον ἔδραμε, καὶ αὐτὸς ἠκόντισε τῇ σχίζῃ, καὶ
παρήγαγεν αὐτήν.

Si autem hæc dixero adolescenti, Hic sagitta à te, & ultra: vade, quoniam dimisit te Dominus. Et verbum, quod locuti sumus ego & tu, ecce Dominus testis inter me & te usque in seculum. Et abscondit se David in agro, & advenit (aa) mensis: & venit rex ad mensam ad comedendum. Et sedit super cathedram suam, sicut semel, & semel, super cathedram apud parietem. (bb) Et prævenit ipsum Jonathan: Et sedit Avenner à latere Saul; & visitatus est locus David. Et non locutus est Saul in die illa, quoniam dixit, (cc) Accidens videtur, ut non sit purus, quoniam mundatus non est. Et factum est crastinâ mensis die secundâ, & visitatus est locus David. Et dixit Saul ad Jonathan filium suum; Quid, quòd non advenit filius Jesse & heri & hodie ad mensam? Et respondit Jonathan ad Saul, & dixit ei; Deprecatus est à me David usque in Bethleem civitatem suam ire: Et dixit; Dimitte nunc me, quoniam sacrificium ipsius tribus nobis in civitate: & mandaverunt ad me fratres mei. Et nunc, si inveni gratiam in oculis tuis, transibo jam, & videbo fratres meos. Propter hoc non advenit ad mensam regis. Et indignatus est irâ Saul super Jonathan valdè, & dixit ei; Fili puellarum ultrò venientium. Non enim novi quia particeps es tu filio Jesse in confusionem tuam, & in confusionem revelationis matris tuæ? Quoniam omnibus diebus quibus filius Jesse vixerit super terram, (dd) non parabitur regnum tuum. Nunc igitur mittens cape adolescentem, quia filius mortis iste. Et respondit Jonathan ad Saul, Ut quid moritur? Quid fecit? Et elevavit Saul hastam super Jonathan ad interficiendū eum. Et cognovit Jonathan, quia consummata est malitia hæc à patre suo, interficiendi David. Et resilit Jonathan à mensa in indignatione iræ; & non comedit in secunda mensis panem: quoniam (ee) sauciatus est super David, quoniam (ff) consummavit super eum pater suus. Et factum est mane, et exiit Jonathan in campum, sicut constituerat in testimonium David, & puer parvulus cum eo. Et dixit puero; Curre, invenito mihi sagittas, in quibus ego jaculor: Et puer occurrit, & ipse jaculatus est sagittâ: & (gg) transire fecit eum.

MS.A. (ξ) Ἰδοὺ (ο) ἐκεῖ ἀπὸ (π) ἐν τῷ ἀγρῷ, (ρ) ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς δὴ (σ) Ἀβεννὴρ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐκ πλαγίων (τ) Σαοὺλ οὐδέν τι (υ) εἶπεν, (φ) μηνὸς τῇ δευτέρᾳ, καὶ (χ) υἱὸς Ἰεσσαὶ (ψ) Δαυὶδ παρ᾽ ἐμοῦ ἕως (ω) με δή, (α) ἐνετείλατο πρὸς μὲ ὁ ἀδελφός μου. (β) νυνὶ εὕρηκα (γ) διασωθήσομαι δὴ (δ) Σαοὺλ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἱνατί (ε) Ἰωνάθαν * ὅτι συντετέλεσται (ζ) ἀνεπήδησεν (η) ἐν ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ τοῦ (θ) Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτύριον, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 ואם כדין אימר לעולימא הא גיריא מנך ולהלא איזיל ארי שבקך יי׃ ופתגמא די מללנא
23 אנא ואת הא מימרא דיי ביני ובינך סהיד עד עלמא׃ ואטמר דוד בחקלא והוה ירחא
24 ואסחר מלכא על לחמא למיכל׃ ואסחר מלכא על שוייה בזמן בזמן על שוייה דמתקן
25 ליה בסטר כותלא וקם יהונתן ואסחר אבנר מסטרא דשאול והוה אתרא דדוד מרוח׃
26 ולא מלל שאול מדעם ביומא ההוא ארי אמר דלמא עירוע הוא ליה ולא דכי הוא או
27 דלמא לאורח אזל ואנחנא לא זמנהי׃ והוה ביומא דבתרוהי דהוא עבור ירחא תנינא
והוה אתרא דדוד מרוח ואמר שאול ליהונתן בריה מא דין לא אתא בר ישי אף תמלי
28 אף יומא דין ללחמא׃ ואתיב יהונתן ית שאול אשתאלא אשתאל דוד מני למיזל עד
29 בית לחם׃ ואמר שלחני כען ארי שירו נכסת קודשיא לכל זרעיתא לנא בקרתא והוא
פקיד לי אחי וכען אם אשכחית רחמין בעינך אשתיזב כען ואחזי ית אחי על כן לא אתא
30 לפתורא דמלכא׃ ותקיף רוגזא דשאול ביהונתן ואמר ליה בר סרבניתא דמרדותא
31 קשיא הלא ידענא ארי רעי את לבר ישי לבהתתך ולבהתת קלן אמך׃ ארי כל יומיא
דבר ישי קים על ארעא לא תתקן את ומלכותך וכען שלח ואיתניה לותי ארי גבר חייב
32 קטול הוא׃ ואתיב יהונתן ית שאול אבוהי ואמר ליה למה יתקטל מה עבד׃ וארים
33 שאול ית מורניתא עלוהי למקטליה וידע יהונתן ארי גמירא היא מן אבוהי למקטל ית דוד׃
34 וקם יהונתן מעם פתורא בתקוף רוגזא ולא אכל ביום עבור ירחא תנינא לחמא ארי
35 אתנסיס על דוד ארי אכלמיה אבוהי׃ והוה בצפרא ונפק יהונתן לחקלא לזמנא דאמר
36 ליה דוד ועולים זעיר עמיה׃ ואמר לעולמיה רהט אשכח כען ית גיריא דאנא שדי
ועולימא רהט והוא שדא גירא לאעברותיה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et si ita dicam puero, Ecce *jacula* à te & illuc: abi quia servavit te Dñs. Et verbum quod locuti sumus ego & tu, ecce dictum Dñi inter me & inter te testis usq; in seculum. Et custodivit se David in agro, & fuit mensis, & accubuit rex super panem ad comedendum. Et accubit rex super situm suum, sicut in tempore in tempore; super situm *suum* qui paratus illi, in latere parietis; & stetit Jehonathan, & sedit Abner *a* latere Saulis, & fuit locus Davidis vacuus. Et non locutus est Saul quicquam in die illa, quia dixit, Fortasse eventus fuit ei & non mundus ipse, aut fortassis ad viam ivit, & nos non invitavimus eum. Et fuit *in* die qui post illum qui fuit Embolismus mensis secundi, & fuit locus Davidis vacuus: & dixit Saul Jehonathan filio suo, Quare non venit filius Isai etiam heri, etiam hodie ad panem? Et respondit Jehonathan Sauli, Petendo petivit David ex me ad eundum usq; Bethlehhem. Et dixit, Dimitte me nunc quia posuerunt oblationem sanctitatum omni prosapiæ nobis in urbe; & ipsum præcepit mihi frater meus: & nunc si inveni charitates in oculis tuis, expediar nunc & videbo fratres meos: propterea non *venit* ad mensam regis. Et invaluit indignatio Saulis in Jehonathan, & dixit ei, Fili contumacis cujus rebellio dura, nónne novi quòd volens tu in filio Isai ad opprobrium tuum, & ad opprobrium ignominiæ matris tuæ? Nam omnibus diebus quibus filius Isai stans super terram, non firmaberis tu & regnum tuum: & nunc mitte & venire fac illum ad me, quia vir debitor occisionis ille. Et respondit Jehonathan ad Saul patrem suum, & dixit illi, Quare occidetur, quid fecit? Et sustulit Saul hastam super eum ad percutiendum eum: & cognovit Jehonathan quòd conclusum esset à patre suo ad occidendum David. Et surrexit Jehonathan à mensa in fortitudine indignationis, & non comedit in die Embolismi mensis secundi panem, quia turbatus est super David, quia ignominia affecit illum pater suus. Et fuit in aurora, et exiit Jehonathan ad agrū, ad temp° quod dixit illi David, et puer parvul° cum eo. Et dixit adolescenti, Curre, affer nūc jacula, quæ ego jaciens: adolescens cucurrit, et ille jecit jaculū ad transmittendū illum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܛܠܝܐ ܕܗܐ ܓܐܪܐ ܠܗܠ ܡܢܟ ܙܠ. ܡܛܠ ܕܫܪܝܟ ܡܪܝܐ. *ܘܦܬܓܡܐ
ܕܡܠܠܢ ܐܢܐ ܘܐܢܬ. ܗܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. *ܘܐܬܛܫܝ ܕܘܝܕ ܒܚܩܠܐ.
ܘܗܘܐ ܪܫ ܝܪܚܐ. ܘܐܣܬܡܟ ܡܠܟܐ ܥܠ ܠܚܡܐ ܠܡܐܟܠ. *ܘܐܣܬܡܟ ܡܠܟܐ ܥܠ
ܣܡܟܗ ܐܝܟ ܥܝܕܗ. ܥܠ ܣܡܟܐ ܕܠܘܬ ܫܘܪܐ. ܘܩܡ ܝܘܢܬܢ ܘܐܣܬܡܟ ܥܡ ܐܒܢܝܪ
ܥܠ ܓܒܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܣܬܪܩ ܕܘܟܬܗ ܕܕܘܝܕ. *ܘܠܐ ܐܡܪ ܫܐܘܠ ܡܕܡ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܓܘܕܐ ܗܘ
ܕܟܝܐ ܗܘ. ܐܘ ܕܠܐ ܕܟܝܐ ܗܘ. *ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܬܪܝܢ ܕܪܝܫ ܝܪܚܐ ܘܐܣܬܪܩ ܕܘܟܬܗ ܕܕܘܝܕ
ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܐܬܐ ܒܪ ܐܝܫܝ ܐܦ ܐܬܡܠܝ ܐܦ ܝܘܡܢܐ ܠܠܚܡܐ. *ܘܥܢܐ
ܝܘܢܬܢ ܘܐܡܪ ܠܫܐܘܠ ܐܒܘܗܝ. ܡܫܐܠ ܐܫܬܐܠ ܡܢܝ ܕܘܝܕ. ܕܢܪܗܛ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܡܕܝܢܬܗ. *ܘܐܡܪ
ܫܪܝܢܝ ܡܛܠ ܕܕܒܚܬܐ ܕܫܪܒܬܐ ܐܝܬ ܠܢ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܠܨܢܝ ܘܐܡܪ ܠܝ ܐܚܝ. ܐܢ ܐܫܟܚܬ ܛܝܒܘܬܐ
ܒܥܝܢܝܟ ܐܙܠ ܐܚܙܐ ܐܚܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܐܬܐ ܠܦܬܘܪܗ ܕܡܠܟܐ. *ܘܐܬܚܡܬ ܫܐܘܠ ܘܐܡܪ ܠܗ
ܒܪ ܡܪܘܕܬܐ ܕܠܐ ܪܕܝܐ. ܠܐ ܝܕܥܬ ܕܪܚܡ ܐܢܬ ܠܒܪ ܐܝܫܝ ܠܒܗܬܬܟ ܘܠܒܗܬܬ ܥܪܛܠܝܘܬܗ ܕܐܡܟ. *ܡܛܠ
ܕܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܒܪ ܐܝܫܝ ܚܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܠܐ ܬܫܬܪܪ ܐܢܬ ܘܡܠܟܘܬܟ. ܘܗܫܐ ܫܕܪ
ܘܐܝܬܝܗܝ ܠܘܬܝ. ܡܛܠ ܕܒܪ ܡܘܬܐ ܗܘ. *ܘܥܢܐ ܝܘܢܬܢ ܘܐܡܪ ܠܫܐܘܠ ܐܒܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܢܡܘܬ. ܡܢܐ ܥܒܕ.
*ܘܐܪܡܝ ܫܐܘܠ ܡܘܪܢܝܬܐ ܥܠܘܗܝ ܕܢܡܚܝܘܗܝ. ܘܝܕܥ ܝܘܢܬܢ ܕܓܡܝܪܐ ܗܝ ܡܢ ܐܒܘܗܝ ܠܡܩܛܠܗ
ܠܕܘܝܕ. *ܘܩܡ ܝܘܢܬܢ ܡܢ ܦܬܘܪܐ ܒܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܐ. ܘܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܒܝܘܡܐ ܕܬܪܝܢ
ܕܪܝܫ ܝܪܚܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܟܪܝ ܠܗ ܥܠ ܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܕܓܡܪ ܐܒܘܗܝ ܥܠܘܗܝ. *ܘܗܘܐ ܒܨܦܪܐ ܘܢܦܩ ܝܘܢܬܢ ܠܚܩܠܐ ܠܙܒܢܐ
ܕܕܘܝܕ. ܘܛܠܝܐ ܙܥܘܪܐ ܥܡܗ. *ܘܐܡܪ ܠܛܠܝܐ ܪܗܛ ܠܩܘܛ ܓܐܪܐ ܕܐܢܐ ܫܕܐ ܐܢܐ. ܘܛܠܝܐ ܪܗܛ. ܘܗܘ ܫܕܐ ܓܐܪܐ
ܕܢܥܒܪܝܘܗܝ.

Sed si ita dixero famulo, Ecce sagittæ ultra te 22
sunt, abi, quia dimiserit te Dominus: Condi- 23
tione *tamen* de qua collocuti sumus ego & tu.
Ecce Dominus Deus est inter me & te usque
in seculum. Abdidit ergò se David in agro: 24
cúmque fuisset initium mensis, accubuit rex
cibo, ut comederet. Et ubi accubuit rex ful- 25
cimento suo, more solito, secus parietem, sur-
gens Jonathan accubuit cum Abnero ad latus
Saulis: locus verò Davidis vacavit. Nihil 26
tamen dixit Saul eâ die: dixit enim, Casus est:
fortè mundus est, aut fortè non est mund⁹. Sed 27
cùm factum esset alterâ die ab initio mensis,
ut vacaret etiam locus Davidis, dixit Saul Jo-
nathani filio suo, Qua de causa non venit fili⁹
Isai neque herì neque hodiè ad cibum? Re- 28
spondit Jonathan, dixítque Sauli patri suo,
Obnixè excusavit se David apud me, ut per-
curreret usque ad Beth-lehem civitatem suã:
Dixítque, Dimitte me, quoniam sacrificiũ fa- 29
miliæ est nobis in civitate: & cohortatus est
me, dixítque mihi, Frater mi, si nactus sum be-
nignitatem in oculis tuis, ibo invisum fratres
meos: hac de causa non venit ad mensam re-
gis. Tum irâ percitus Saul dixit illi, Fili *ma-* 30
tris inurbanæ, annon novi te diligere filium
Isai ad ignominiam tuam & ignominiam nu-
ditatis matris tuæ? Cunctis enim dieb⁹ qui- 31
bus filius Isai vivus erit super terram, nequa-
quàm stabilièris tu & regnum tuũ: nunc mit-
tam & adducam eum ad me, quia fili⁹ est mor-
tis. Respondens Jonathan dixit Sauli pa- 32
tri suo, Quam ob causam moriatur? quid fe-
cit? Extulit *ille* lanceam super eum, ut 33
eum percuteret: proinde cognovit Jonathan
decretum fuisse à patre suo de interficiendo
Davide. Quapropter surrexit Jonathan à 34
mensa vehementi cum ira, nec comêdit die il-
lo secundo ab initio mensis: dolebat enim
propter Davidem, quòd rem decrevisset pa-
ter suus contra eum. Manè autem facto e- 35
gressus est Jonathan ad agrum obviàm Davi-
di, cum parvo puero secum. Dixítque pu- 36
ero, Curre, collige sagittas quas jaculaturus
sum. Currente puero jaculatus est ipse sa-
gittam, ut ultra eum transmitteret.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وان قلت للغلام ان السهام بين يديك اصرف فان الرب قد وجهك في طريقك * وهذه
23 علامة كلامنا وما كان بيننا الله الرب بيني وبينك * وتغيب داود في الحرث فلما كان راس الشهر
24 اتكا الملك في مكانه ليتغذا * واصلحت للملك تكاته مع الحايط كما كانت تصلح له ابدا
25 واتكي يوناثان من بعده ايضا عن يمين الملك واتكي ابنار عن شمال ساوول * وافتقد داود
لان مكانه كان خاليا * ولم يقل ساوول في ذلك اليوم شيا لانه فكر وقال لعل عرض عرض
26 له لعله صحيح او لعله ليس بصحيح * فلما كان من الغد افتقد داود ايضا وقال ساوول
27 ليوناثان ابنه ما حال بن ايسي كيف لم يجي لا امس ولا اليوم ولم يحضر طعامنا * اجاب
28 يوناثان وقال لابيه كان داود قد طلب الي ان اذن له في الانطلاق الي قريته بيت لحم * وقال
29 ارسلني الي قريتنا لان لعشيرتنا كلها ذبيحة في هذه الايام وتقدم الي وقال يا اخي ان كنا
طلبت منك برحمة فاذن لي ان انطلق الي اخوتي لاعاينهم لذلك لم يحضر مايدة الملك
30 * فغضب ساوول على ابنه وقال له يا ابن ناقصة العقل قليلة الادب اليس قد علمت انك
31 تهوي بن ايسي هذا كله بفضيحتك وخزي امك * من اجل ان ما دام بن ايسي حيا على
الارض لا يصير اليك الملك ولا يصلح سلطانك والان ارسل فاجيبه لانه اهل للموت * قال
32 يوناثان لساوول ابيه لماذا يقتل ما الذي صنع * فرفع ساوول حربته ليضرب بها ابنه وعرف
33 يوناثان ان اباه قد ازمع على قتل داود * وقام يوناثان عن المايدة بغضب شديد ولم ياكل
34 يومه ذلك من ذبيحة راس الشهر لانه حزن على داود جدا حيث عرف ان اباه قد عزم
35 قتله * فلما اصبح في اليوم الثالث خرج يوناثان الي الحرث حيث داود ومعه صبي صغير
36 * وقال للصبي احضر فالتقط النشاب الذي ارمي واحضر الصبي ورمي يوناثان السهم
فجاوز الصبي *

Quòd si dicam puero, Sagittæ ante te 22
sunt; vade, quoniam Dominus miserit te
in viam tuam. Hoc erit signum sermonis 23
nostri & secreti *quod inter nos est: Deus*
Dominus sit inter me & inter te. Latuit 24
ergò David in agro: cùmque fuisset ini-
tium mensis, discubuit rex in loco suo ut
pranderet; Paratum enim fuerat regi 25
fulcrum ipsius prope parietem uti semper
parari solebat, tum discubuit post eum
Jonathan à dextera regis, & Abner dis-
cubuit à sinistra Saulis; David autem
desideratus est, quia locus ejus vacabat.
Nihil tamen dixit Saul eo die: cogitavit 26
enim ac dixit, Fortè casus aliquis accidit
ei, fortè sanus est, aut fortè minimè sa-
nus. Sed cùm contigisset ut postero quo- 27
que die desideraretur David, dixit Saul
ad Jonathan filium suum, Quomodo se
habet filius Isai? quo pacto nec herì nec
hodiè venit? nec affuit cibo nostro? Re- 28
spondens Jonathan dixit patri suo, Ef-
flagitaverat à me David ut permitterem
ei ut abiret ad civitatem suam Beth-le-
hem: Dixítque, Dimitte me ad civita- 29
tem nostram, quia tota familia nostra sa-
crificium habet hisce diebus: & acce-
dens ad me dixit, O mi frater, si clemen-
tiam apud te sum nactus, permitte mihi
ut abeam invisum fratres meos: idcircò
non adfuit mensæ regis. Iratus autem 30
Saul adversùs filium suum, dixit ei, O
fili mulieris *dementis & urbanitatis igna-*
ræ, annon noveram diligere te filium I-
sai? id omne in dedecus tuum, & rubo-
rem matris tuæ cedet. Nam quandiu fi- 31
lius Isai vivus erit super terram, neque
perveniet ad te regnum, neque subsistet
imperium tuum: mittam igitur, & ad-
ducam eum, quia dignus est morte. Di- 32
xit Jonathan ad Saulem patrem suum,
Cur occidetur? quid fecit? Elevavit au- 33
tem Saul lanceam suam, ut eâ feriret fi-
lium suum: animadvertitque Jonathan
quòd pater suus jam deliberavisset necem
Davidis. Surrexit ergò Jonathan à men- 34
sa vehementer iratus, nec comêdit eo die è
sacrificio initii mensis, quoniam summope-
re contristatus erat propter Davidem ubi
animadvertit patrem suum jam delibe-
râsse necem ipsius. Cúmque fuisset manè 35
die tertio, egressus est Jonathan ad agrum
ubi erat David, secum habens parvum
puerum. Et ait ad puerum, Curre, colli- 36
ge sagittas quas jacturus sum. Cucurrit
ergò puer, jactâq; Jonathan sagittâ, tra-
jecit illam ultra puerum.

שמואל א: כא

.Jonathan jecerat quam ,sagittæ locum ad usque puer venit Et
37 ויבא הנער עד מקום החצי אשר ירה יהונתן
,te à sagitta Nonne :dixit &,puerum post Jonathan Clamavitque
ויקרא יהונתן אחרי הנער ויאמר הלוא החצי ממך
ne ,festina ,Accelera :puerum post Jonathan Clamavitque ultra &
38 והלאה: ויקרא יהונתן אחרי הנער מהרה חושה אל
.suum dominum ad venit & ,sagittam Jonathan puer collegit &:steteris
תעמד וילקט נער יהונתן את החצי ויבא אל אדניו:
.verbum sciebant David & Jonathan tantum,quicquid sciebat non puer Et
39 והנער לא ידע מאומה אך יהונתן ודוד ידעו את הדבר:
,Vade :ei dixitque :ei qui puerum ad sua vasa Jonathan Deditque
40 ויתן יהונתן את כליו אל הנער אשר לו ויאמר לו לך
,meridiem apud de surrexit David & ,est ingressus Puer .civitatem defer
הביא העיר: הנער בא ודוד קם מאצל הנגב
sunt osculati &:vicib⁹ trib⁹ se incurvavit &,terrâ in suam faciem in cecidit &
41 ויפל לאפיו ארצה וישתחו שלש פעמים וישקו
David ut adeo ,suum socium vir fleverunt & ,suum socium vir
איש את רעהו ויבכו איש את רעהו עד דוד
Quod :pace in Vade :David ad Jonathan Dixitque .adaugeret
42 הגדיל: ויאמר יהונתן לדוד לך לשלום אשר
Dominus :dicendo ,Domini nomine in nos nos ambo juravimus
נשבענו שנינו אנחנו בשם יהוה לאמר יהוה
tuum semen inter & ,meum semen inter & ,te inter & me inter fit
יהיה ביני ובינך ובין זרעי ובין זרעך
.civitatem est ingressus Jonathan & :abiit & ,surrexit Et .seculum in usque
43 עד עולם: ויקם וילך ויהונתן בא העיר:

CAP. XXI. כא

constremuit Et .sacerdotem Achimelech ad Nob in David venit Et
1 ויבא דוד נבה אל אחימלך הכהן ויחרד
,es solus tu Quare :ei dixitque ,David occursum in ,Achimelech
אחימלך לקראת דוד ויאמר לו מדוע אתה לבדך
:sacerdotem Achimelech ad David Dixitque ?tecum non vir &
2 ואיש אין אתך: ויאמר דוד לאחימלך הכהן
quicquam nesciat Vir :me ad dixitque ,verbum mihi præcepit Rex
המלך צוני דבר ויאמר אלי איש אל ידע מאומה
pueros Et .tibi præcepi quod & ,te mittens ego quod verbum
את הדבר אשר אנכי שלחך ואשר צויתך ואת הנערים
sub est quid nunc Et .signati absconditi locum ad feci scire
3 יודעתי אל מקום פלני אלמוני: ועתה מה יש תחת
respondit Et .inventum vel ,mea manu in da panes quinque ?tua manu
4 ידך חמשה לחם תנה בידי או הנמצא: ויען
sub ad prophanus panis Non :dixit & ,David sacerdos
הכהן את דוד ויאמר אין לחם חל אל תחת
tantum pueri se servârunt Si .est sanctitatis panis quinimo ,mea manu
ידי כי אם לחם קדש יש אם נשמרו הנערים אך
Quinimo :ei dixit & ,sacerdoti David respondit Et .muliere à
5 מאשה: ויען דוד את הכהן ויאמר לו כי אם
fuerunt & ,me exeundo in ,nudiustertius heri sicut nobis est prohibita mulier
אשה עצרה לנו כתמול שלשם בצאתי ויהיו
hodie quia etiam & ,prophanationis via ipsa & ;sanctitas puerorum vasa
כלי הנערים קדש והוא דרך חל ואף כי היום
non quia ,sanctitatem sacerdos ei dedit Et .vase in sanctificabitur
6 יקדש בכלי: ויתן לו הכהן קדש כי לא
Domini faciebus à remoti ,facierum panis nisi panis ibi erat
היה שם לחם כי אם לחם הפנים המוסרים מלפני יהוה
servis de vir ibi Et .ipsum capi die in calidum panem ponendum ad
7 לשום לחם חם ביום הלקחו: ושם איש מעבדי
Doeg ejus nomen & ,Domini facies ad detentus illa die in Saul
שאול ביום ההוא נעצר לפני יהוה ושמו דאג
.Saul ipsi qui ,pastorum potentissimus ,Edomæus
האדמי אביר הרעים אשר לשאול:

Versio VUL. LAT.

37 Venit itaque puer ad locū jaculi, quod miserat Jonathas: & clamavit Jonathas post tergum pueri, & ait; Ecce ibi est sagitta porrò ultra te.
38 Clamavitq; iterùm Jonathas post tergū pueri, dicens; Festina velociter, ne steteris. Collegit autē puer Jonathæ sagittas, & attulit ad dominum suum:
39 Et quid ageretur penitùs ignorabat: tantummodò enim Jonathas & David rem noverant.
40 Dedit ergò Jonathas arma sua puero, & dixit ei; Vade, et defer in civitatē.
41 Cúmq; abiisset puer, surrexit David de loco, qui vergebat ad Austrum, & cadens pron⁹ in terram, adoravit tertiò: & osculantes se alterutrū, fleverunt pariter, David autem ampliùs.
42 Dixit ergò Jonathas ad David, Vade in pace: quæcunque juravim⁹ ambo in nomine Domini, dicentes; Dominus sit inter me & te, & inter semen meū & semē tuū usq; in
43 sempiternum. Et surrexit David, & abiit: sed et Jonathas ingressus est civitatem.

CAP. XXI.

1 Venit autē David in Nobe ad Achimelech sacerdotem: & obstupuit Achimelech, eò quòd venisset David. Et dixit ei; Quarè tu solus, & nullus est te-
2 cum? Et ait David ad Achimelech sacerdotē; Rex præcepit mihi sermonem, & dixit; Nemo sciat rem, propter quam missus es à me, & cujusmodi præcepta tibi dederim: nam & pueris condixi in illum & il-
3 lum locum. Nunc ergò siquid habes ad manum, vel quinque panes, da mihi, aut quidquid
4 inveneris. Et respondens sacerdos ad David, ait illi; Non habeo laicos panes ad manum, sed tantùm panem sanctum: si mundi sunt pueri, maximè à
5 mulierib⁹? Et respondit David sacerdoti, & dixit ei; Equidē, si de mulieribus agitur: continuimus nos ab heri & nudiustertiùs, quando egrediebamur, & fuerunt vasa puerorum sancta: porrò via hæc polluta est, sed et ipsa hodiè sanctificabitur in
6 vasis. Dedit ergò ei sacerdos sanctificatum panem: neque enim erat ibi panis, nisi tantùm panes propositionis, qui sublati fuerant è facie Domini, ut ponerentur panes calidi.
7 Erat autem ibi vir quidam de servis Saul, in die illa, intus in tabernaculo Domini: & nomen ejus Doeg Idumæus, potentissimus pastorum Saul.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου τῆς σχίζης ἧς (ι) ἠκόντιζεν Ἰωνάθαν. καὶ ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ νεανίου, καὶ εἶπεν, Ἐκεῖ ἡ
38 σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα. Καὶ (κ) ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου αὐτοῦ, λέγων, Ταχύνας σπεῦσον, καὶ μὴ στῇς. καὶ ἀνέλεξε τὸ παιδάριον Ἰωνάθαν τὰς σχίζας, καὶ ἤνεγκεν
39 τὰς σχίζας πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. (λ) Καὶ τὸ παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐθὲν, πάρεξ Ἰωνάθαν
40 καὶ Δαυίδ. Καὶ Ἰωνάθαν ἔδωκε τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, Πορεύου, (μ) εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν.
41 (ν) Καὶ ὡς εἰσῆλθε τὸ παιδάριον, καὶ Δαυὶδ ἀνέστη (ξ) ἀπὸ τοῦ ἀργάβ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον (ο) αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρὶς, καὶ κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἕκαστος (π) τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἕως συντελείας μεγάλης.
42 Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυίδ, Πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ ὡς (ρ) ὀμωμόκαμεν ἡμεῖς ἀμφότεροι ἐν ὀνόματι κυρίου, λέγοντες, Κύριος ἔσται μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός μου, καὶ ἀναμέσον τοῦ
43 σπέρματός σου ἕως αἰῶνος. Καὶ ἀνέστη Δαυίδ, καὶ ἀπῆλθε, καὶ Ἰωνάθαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

MS.A. (ι) ἠκόντισεν Ἰωνάθαν * ὀπίσω τοῦ νεανίου, καὶ (κ) ἐβόησεν (λ) Καὶ τὸ παιδάριον * αὐτοῦ, καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ (μ) καὶ εἴσελθε (ν) Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθεν, καὶ Δαυὶδ (ξ) ἀπὸ τοῦ * ὕπνου, καὶ (ο) αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ (π) τὸν πλησίον (ρ) ὀμωμόκαμεν ἀμφότεροι ἡμεῖς ἐν

Κεφ. κα'.

1 Καὶ ἔρχεται Δαυὶδ εἰς (α) Νομβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν ἱερέα. καὶ ἐξέστη Ἀβιμέλεχ τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί (β) ὅτι
2 σὺ μόνος, καὶ οὐθεὶς μετὰ σοῦ; Καὶ εἶπε Δαυὶδ (γ) τῷ ἱερεῖ, Ὁ βασιλεὺς ἐντέταλταί μοι (δ) ῥῆμα σήμερον, καὶ εἶπέ μοι, (ε) Μηδεὶς γνώτω τὸ ῥῆμα περὶ οὗ ἐγὼ (ζ) ἀποστέλλω σε καὶ ὑπὲρ (η) οὗ ἐγὼ ἐντέταλμαί σοι. καὶ τοῖς παιδαρίοις διαμεμαρτύρημαι ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ, Θεοῦ πίστις (θ) φελμουνὶ μαεμωνί.
3 Καὶ νῦν εἰ εἰσὶν ὑπὸ τὴν χεῖρά σου πέντε ἄρτοι, δὸς εἰς (ι) χεῖρά μου τὸ εὑρεθέν.
4 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς τῷ Δαυίδ, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰσὶν ἄρτοι βέβηλοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου, ὅτι ἀλλ' ἢ (κ) ἄρτοι ἅγιοί εἰσιν· εἰ πεφυλαγμένα (λ) τὰ παιδάριά ἐστι πλὴν ἀπὸ γυναικὸς, καὶ φάγεται.
5 Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ ἱερεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀλλὰ ἀπὸ γυναικὸς ἀπεσχήμεθα ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ἐν τῷ ἐξελθεῖν με εἰς ὁδὸν γέγονε πάντα (μ) τὰ παιδία ἡγνισμένα, καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι ἁγιασθήσεται σήμερον διὰ τὰ σκεύη μου.
6 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, (ν) ὅτι ἐκεῖ οὐκ ἦν ἄρτοι, ἀλλ' ἢ ἄρτοι τοῦ προσώπου οἱ ἀφῃρημένοι ἐκ προσώπου κυρίου, (ξ) τοῦ παρατεθῆναι ἄρτον θερμὸν ᾗ ἡμέρᾳ ἔλαβεν αὐτούς.
7 Καὶ ἐκεῖ ἦν ἓν τῶν παιδαρίων τοῦ Σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συνεχόμενος (ο) Νεεσσαρὰν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὄνομα αὐτῷ Δωὴκ ὁ Σύρος νέμων τὰς ἡμιόνους Σαούλ.

MS.A. (α) Νοβᾶ πρὸς Ἀμμέλεχ (β) ὅτι μόνος, καὶ οὐδεὶς (γ) τῷ Ἀβιμέλεχ τῷ ἱερεῖ, (δ) σήμερον ῥῆμα, (ε) Μὴ γνώτω μηδεὶς τὸ (ζ) ἀποστελῶ (η) ὃ ἐντέλλομαί σοι. (θ) φελμωνὶ ἀλμωνί. (ι) χεῖράς μου (κ) ἄρτος ἅγιός ἐστιν (λ) τὰ παιδία εἰσὶν (μ) τὰ παιδάρια (ν) ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος, * ὅτι ἀλλ' ἢ ἄρτοι τοῦ * προσώπου οἱ (ξ) παρατεθῆναι (ο) Νεεσσαράν

Et venit puer usque ad locū sagittæ, quò jaculatus fuerat Jonathan. Et exclamavit Jonathan post puerū, & dixit; Illîc sagitta à te, & ultrà. Et exclamavit Jonathan post puerū suum, dicens; Festinans propera, et non stes. Et collegit puer Jonathan sagittas, & attulit sagittas ad dominum suum. Et puer non cognovit quicquam: (hh) tantùm Jonathan & David. Et Jonathan dedit vasa sua super puerum suum: & dixit puero suo; Vade, intra in civitatē. Et ut intravit puer, & David surrexit ab (ii) Argab, & cecidit super faciem suā, & adoravit eum ter, & deosculatus est unusquisque proximum suū, & ploravit unusquisque proximum suū, (kk) usque ad consummationem magnam. Et dixit Jonathan ipsi David, Vade in pace: et sicut juravim⁹ nos utriq; in nomine Dñi, dicentes; Dñs erit testis inter me et te, et inter semē meum, et inter semē tuū usq; in seculū. Et surrexit David, & abiit. Et Jonathan ingressus est in civitatem.

CAP. XXI.

Et venit David in Nomba ad Abimelech sacerdotē. Et obstupuit Abimelech occursu ejus, & dixit ei; Quid, quia tu solus, & nemo tecum? Et dixit David sacerdoti; Rex mandavit mihi verbum hodiè, & dixit mihi; Nemo sciat verbum, de quo ego mitto te, & pro quo ego mandavi tibi. Et pueris condixi (a) in loco dicto, Dei fides, Phelani, Maemoni. Et nunc, si sunt sub manu tua quinque panes; da in manum meam, (b) quod inventum fuerit. Et respondit sacerdos ipsi David, & dixit; Non sunt panes (c) prophani sub manum meam: quia nisi panes sancti sunt. Si custodierunt se pueri tantùm à muliere, & comedent. Et respondit David sacerdoti, & dixit ei; Sed à muliere abstinuim⁹ heri, & nudiustertiùs. In exeundo me in viam, omnes pueri fuerunt purificati: (d) & hæc via prophana: quare sanctificabitur hodiè per vasa mea. Et dedit ei Abimelech sacerdos panes propositionis: quoniam ibi non erant panes nisi panes faciei, qui ablati fuerūt à facie Domini, ad apponendum panem calidum, quâ die cepit eos. Et ibi erat unus puerorum Saul in die illa, (e) detentus Nees Saran coram Domino: et nomen ei Doec (f) Syrus pascens mulas Saul.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

37 ואתא עולימא עד אתר גירא די שדא יהונתן וקרא יהונתן בתר עולימא ואמר הלא
38 גירא מנך ולהלא: וקרא יהונתן בתר עולימא אוחי בפריע לא תתעכב ולקיט עולימא
39 דיהונתן ית גיריא ואתא לות רבוניה: ועולימא לא ידע מדעם ברם יהונתן ודוד ידעין
40 ית פתגמא: ויהב יהונתן ית זיניה לעולימא דיליה ואמר ליה איזל אוביליה לקרתא:
41 עולימא אתא ודוד קם מסטר אבן אתא דלקביל דרומא ונפל על אפוהי על ארעא וסגיד
42 תלת זמנין ונשיקו גבר ית חבריה ובכו גבר עם חבריה עד דדוד אסגי: ואמר יהונתן
לדוד איזל לשלם דקימנא תרוינא אנחנא בשמא דיי למימר מימרא דיי יהי סהיד בינא
43 ובינך ובין בני ובין בנך עד עלמא: וקם ואזל ויהונתן על לקרתא:
כא
1 ואתא דוד לנוב לות אחימלך כהנא ואתבעית אחימלך לקדמות דוד ואמר ליה מא דין
2 את בלחודך וגבר לית עמך: ואמר דוד לאחימלך כהנא מלכא פקדני פתגמא ואמר לי
אנש לא ידע מדעם ית פתגמא דאנא שלח לך ודפקדתך וית עולימיא שלחית קדמי
3 לאתר כסי וטמיר: וכען מה אית כא תחות ידך חמשא טולמין דלחמא הב בידי או מה
4 דאשתכח: ואתיב כהנא ית דוד ואמר לית לחם חולין לתחות ידי אלהין לחמא
5 דקודשא אית ברם אם נטרין עולימיא לחוד מסואבת אתתא: ואתיב דוד ית כהנא
ואמר ליה בקושטא אתתא מרחקא לנא כמאתמלי ומדקמוהי במפקי והוה מניהון
לעולימיא דכן לקודשא והוא באורח חולא הוה אזיל ויומא דין הוה מתאכיל ולא
6 מתפסל במנא: ויהב ליה כהנא קודשא ארי לא הוה תמן לחם חולין אלהין לחם
7 אפיא דמעדן מן קדם יי לשויותיה לחים חמים ביום אתנסיבותיה: ותמן גברא
מעבדי שאול ביומא ההוא כניש קדם יי ושמיה דואג אדומא רב רעיא דלשאול:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit adolescens super locū jaculi quod jecit Jehonathan, & clamavit Jehonathan post adolescentē: & dixit, Nónne jaculum à te & ulterius? Et clamavit Jehonathan post adolescentem, Festina in celeritate, & non cunctaberis: & collegit adolescens Jehonathan jacula, & venit ad dñm suū. Et adolescens non cognovit quicquā: verùm Jehonathan & David cognoscentes verbū. Et dedit Jehonathan arma sua adolescenti qui sibi, et dixit illi, Abi, defer *ea* ad urbē. Adolescens venit, & David surrexit de latere petræ Atha, quæ è regione Austri; & cecidit super facies suas super terrā, & adoravit trib⁹ vicib⁹, & osculati sunt vir socium suum, & fleverunt vir *cum socio suo*, usq; quo David multiplicavit. Et dixit Jehonathan ad David, Ito in pace: quod firmavimus ambo nos in nomine Dñi dicendo, Dictum Dñi erit testis inter me & inter te, & inter filios meos & inter filios tuos usq; in seculum. Et surrexit & ivit; & Jehonathan ingressus est in urbem.

CAP. XXI.

Et venit David ad Nob ad Ahhimelech sacerdotē, et admirat⁹ est Ahhimelech ad occursū David: & dixit ei, Quid hoc tu in singularitate tua, & vir non est tecū? Et dixit David ad Ahhimelech sacerdotē, Rex jussit mihi verbū, & dixit mihi, Homo non sciet quicquam verbū quòd ego misi te: & quòd jussi te, & adolescentes misi ad locum absconditū & custoditum. Et nunc quid est hîc sub manu tua? quinque tortas panis da in manu mea, aut quicquid inveneris. Et respondit sacerdos David, & dixit ei: Non est panis laicorū sub manu mea, sed panis qui sanctus est; verùm si custodiunt pueri singulariter ab immunditia mulieris. Et respondit David ad sacerdotem, & dixit ei: In veritate mulier remota nobis ut ab heri & ab-ante ipsum in exitu meo; & fuerunt vasa ipsorum *adolescentibus* pura ad sanctum; & ipse in via prophana fuit ambulans, & die hoc fuit comestus & non prophanat⁹ in vase. Et dedit illi sacerdos sanctū, quia non fuit ibi panis laicorū, sed panis facierū quē removebant ab-ante Dñm ad ponendum ipsū panem calidū in die quo accipiebatur. Et ibi vir de servis Saul in die illo cōgregat⁹ ante Dñm, et nomē ej⁹ Doeg Idumæ⁹ magister pastorū Saul.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܛܠܝܐ ܠܐܬܪܐ ܕܓܐܪܐ ܕܫܕܐ ܝܘܢܬܢ. ܘܩܥܐ ܝܘܢܬܢ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܗܐ ܓܐܪܐ
38 ܠܗܠ ܡܢܟ. * ܘܩܥܐ ܝܘܢܬܢ ܠܛܠܝܐ. ܐܣܬܪܗܒ ܥܓܠ. ܘܠܐ ܬܩܘܡ. ܘܠܩܛ ܛܠܝܐ
39 ܕܝܘܢܬܢ ܓܐܪܐ. ܘܐܝܬܝ ܠܡܪܗ. * ܘܠܐ ܝܕܥ ܛܠܝܐ ܡܕܡ. ܐܠܐ ܝܘܢܬܢ ܘܕܘܝܕ. ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ
40 ܦܬܓܡܐ. * ܘܝܗܒ ܝܘܢܬܢ ܡܐܢܘܗܝ ܠܛܠܝܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܐܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܛܠܝܐ
41 ܐܙܠ. ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܓܒ ܟܐܦܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܝܘܢܬܢ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ.
ܘܣܓܕ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܢܫܩܘ ܚܕ ܠܚܒܪܗ. ܘܒܟܘ ܚܕ ܥܠ ܚܒܪܗ. ܥܕܡܐ ܕܘܝܕ
42 ܐܘܣܦ. * ܘܐܡܪ ܝܘܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܙܠ ܒܫܠܡܐ. ܕܐܝܡܝܢ ܬܪܝܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ.
ܡܪܝܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܟ. ܘܒܝܢ ܙܪܥܝ ܠܙܪܥܟ. ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *
1 * ܘܩܡ ܝܘܢܬܢ. ܘܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܢܘܒ. ܠܘܬ ܐܚܝܡܠܟ ܟܗܢܐ. ܘܬܘܗ
2 ܐܚܝܡܠܟ ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܘ ܕܐܢܬ ܒܠܚܘܕܝܟ ܐܬܝܬ. ܘܐܢܫ ܠܝܬ ܥܡܟ.
3 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܚܝܡܠܟ ܟܗܢܐ. ܡܠܟܐ ܦܩܕܢܝ ܦܬܓܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܢܫ ܠܐ ܢܕܥ ܡܕܡ
ܕܫܕܪܬܟ ܘܕܦܩܕܬܟ. ܘܠܛܠܝܐ ܐܘܕܥܬ ܐܬܪܐ ܟܣܝܐ ܘܡܛܫܝܐ. * ܘܗܫܐ ܡܢܐ
4 ܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝܟ. ܚܡܫ ܕܠܚܡܐ. ܗܒ ܠܝ. ܐܘ ܡܕܡ ܕܡܫܬܟܚ. * ܘܥܢܐ ܟܗܢܐ
5 ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܚܡܐ ܚܠܝܐ ܠܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ. ܐܠܐ ܠܚܡܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܬ. ܐܢ ܢܛܪܘ
ܛܠܝܐ ܡܢ ܩܘܪܒܢܐ. * ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܟܗܢܐ. ܩܘܪܒܢܐ ܫܠܝܛ ܠܢ ܡܢ ܐܬܡܠܝ
6 ܘܡܢ ܩܕܡ ܐܬܡܠܝ. ܟܕ ܢܦܩܢ. ܗܘܘ ܡܐܢܐ ܕܛܠܝܐ ܩܕܝܫܝܢ. ܘܗܝ ܐܘܪܚܐ ܚܠܝܬܐ.
ܐܠܐ ܝܘܡܢܐ ܢܬܩܕܫ ܒܡܐܢܐ. * ܘܝܗܒ ܠܗ ܟܗܢܐ ܩܘܕܫܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܠܚܡܐ
7 ܐܚܪܢܐ ܐܠܐ ܠܚܡܐ ܕܐܦܐ. ܕܡܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܠܡܣܡ ܠܚܡܐ ܚܡܝܡܐ ܒܝܘܡܐ ܕܡܫܩܠ
8 ܩܕܡܝܐ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܚܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܫܡܗ ܕܘܐܓ ܐܕܘܡܝܐ. ܪܒܐ ܕܪܥܘܬܐ ܕܫܐܘܠ.

Cúmq; pveniſſet puer uſque ad locũ ſagittæ quã jacul' fuerat Jonathan, vocavit Jonathan puerũ, & ait; Ecce ſagitta ultra te eſt. Tum in- 37
38 clamavit Jonathan puero, Feſtina celeriter, & ne moréris: collegitq; puer Jonathanis ſagittas, attulítq; domino ſuo. Puer autẽ nihil ſcie- 39
bat, ſed Jonathan ac David erant ejus rei conſcii. Deinde dedit Jonathan arma ſua puero 40
ſuo, & dixit ei; Abi, infer in civitatẽ. Ingreſſo 41
puero ſurrexit David à latere lapidis, venítq; ad Jonathanẽ; & procidens in faciẽ ſuam ſup terrã, adoravit trib' vicibus: tum oſculati ſunt alter alterũ, & fleverunt alter ſup alterũ; ſed David abundantiùs. Dixítq; Jonathan Davi- 42
di, Vade in pace: juravim' autẽ ambo per nomen Dñi dicendo, Dñs eſto inter me & te, & inter ſemen meũ et ſemen tuũ uſq; in ſeculũ.

CAP. XXI.

DEinde ſurgens Jonathan, ingreſſ' eſt civi- 1
tatẽ: David autẽ abiit in Nochah ad Ahime- 2
lech ſacerdotẽ: obſtupuitq; Ahimelech ad occurſũ Davidis, & dixit ei; Quid rei eſt ꝙ tu ſol' veneris nemine te comitante? Reſpondit 3
David Ahimelecho ſacerdoti, Rex mandavit mihi negotiũ, & dixit mihi; Nemo ſciat rem propter quã te mitto, quámq; tibi mando: pueris autẽ condixi locũ abditum & occultum. Nunc autẽ quid habes præ manib'? quinq; pa- 4
nes tradito in manus meas, aut ꝙ præſto eſt. Reſpondens ſacerdos Davidi, ait illi; Non ha- 5
beo panẽ communẽ præ manib' meis, ſed panis ſacer adeſt, dummodo ſervaverint ſe pueri ab oblationis *eſũ impedientibus*. Reſpon- 6
dit David, dixitq; ſacerdoti, Oblatio licita eſt nobis ab heri et nudiuſtertiùs quando egreſſ' ſum: ecce enim vaſa puerorũ ſancta ſunt, licèt ipſũ iter ſit prophanũ: quin & hodiè ſanctificati ſunt in vaſis. Dedit itaq; ei ſacerdos ſan- 7
ctũ, quia non erat ibi panis *ali'*, præter panem faciei, quẽ amovebãt è conſpectu Dñi, ut panẽ calidũ apponerẽt quo die tollebatur *vet'*.
Erat autẽ ibi quidam è ſervis Saulis eodẽ die 8
detentus coram Dño, cujus nomen erat Doeg Adomæus, potentiſſimus paſtorum Saulis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * فبلغ الصبي موضع النشابة الذي رمى يوناثان* وقال يوناثان للصبي* النشابة بين يديك
38 * ودعا يوناثان الصبي وقال* اعجل ولا تقم* والتقط غلام يوناثان النشاب* وجاء به الى مولاه* ولم
39 يعلم الغلام شيا مما كان فيه يوناثان وداود* ويوناثان وداود الذين كانا يعلمان* ودفع يوناثان
40 قوسه ونشابه الى غلامه* وقال له* انطلق الى القرية* فادخل ما معك* فلما دخل الغلام* قام
41 داود من عند الصخر والى يوناثان* فخر على وجهه على الارض* وسجد لله ثلاث مرات* وقبل
كل منهما صاحبه* وبكى كل امرئ منهما على صاحبه* ولكن كان بكاء داود اشد* وقال يوناثان
42 لداود* انطلق بسلام* قد حلفنا جميعا باسم الرب وقلنا* الرب بيننا* وهو شاهد علينا* وهو بين
ذريتي وذريتك الى الابد* * الفصل الحادي والعشرون * * ثم قام يوناثان* ودخل الى
1 القرية* فاما داود فاتى الى نحاح الى احملك الحبر* فتعجب احملك من داود* وقال له* كيف
2 صرت وحدك* وليس معك احد من الاجناد* قال داود لاحملك الحبر* امرني الملك وقال* لا
3 يعلم انسان بما امرتك* ولا حيث وجهتك* فاما الفتيان* فقد دللتهم على موضع ستر يختبئون
4 فيه حتى ارجع اليهم* فما الذي عندك الان* ان كان عندك خمسة ارغفة من الخبز فادفع لي
5 او ما كان عندك من شي* فاجاب الحبر وقال لداود* ليس عندي خبز يحل اكله* ولكن
عندي من خبز القربان* وذلك ان كان الفتيان يحفظون اوعيتهم من النجاسة التي لا ينبغي لمن
6 يدنوا من القربان ان يتنجس بها* فاجاب داود وقال للحبر* القربان حلال لنا* لان لنا منذ امس
واول امس* من حيث خرجت* واوعية الفتيان زكية مقدسة ايضا* والطريق لا يصلح لمن يسير
7 فيه ان يتنجس* ونحن اليوم اذكياء* لانا لم يتنجس انسان منا بجنابة وغير ذلك* فاعطاه الحبر
من خبز القربان* لانه لم يكن عنده خبز غيره ما خلا خبز الوجوه الذي يقدم امام الرب*
8 الذي اذا اخذ جعل بدله الخبز الذي يخبز حميرا في اليوم الذي يرفع الاول* وكان هناك
رجل من عبيد ساوول محبوسا في بيت الرب في ذلك اليوم بنذر وكان اسمه دواغ الادومي كبير من رعاة ساوول*

Perveniente autem pueio ad locum ſagittæ quã jaculat' fuerat Jonathan, dixit Jo- 37
nathan ad puerũ; Sagitta ultrà te eſt. Cla- 38
mavitque Jonathan poſt puerum, ac dixit; Feſtina, & ne cunctẽris: collegitq; adoleſcens Jonathanis ſagittas, attulitq; eas ad dominum ſuum. (Porrò adoleſcens nihil 39
noverat ex iis de quibus convenerant Jonathan et David, ſed Jonathan ac David erant qui rem noverant) Deditq; Jona- 40
than arcum ſuum et ſagittas ſuas adoleſcenti ſuo, dixitque ad eum; Abi in civitatem, et infer quod habes. Et cùm ingreſ- 41
ſus eſſet adoleſcens, ſurrexit David à petra, & veniens ad Jonathanẽ procidit in faciem ſuã ſuper terrã, adoravitque Deũ tribus vicib': et oſculati ſunt alter alterũ, et flevit unuſquiſq; ex eis ſuper ſocio ſuo, at verò flet' Davidis fuit acerbior. Tum 42
dixit Jonathan ad Davidẽ, Vade in pace, jam ſimul juravim' per nomen Dñi, & diximus, Dominus ſit inter nos, ipſeq; teſtis ſit ſuper nos, & ipſe ſit inter progeniem meam & progeniem tuam in perpetuum.

CAP. XXI.

Tum ſurgens Jonathan ingreſſus eſt ci- 1
vitatẽ. David autẽ recepit ſe in Nochah 2
ad Achimelech ſacerdotẽ: & admiratus Achimelech Davidem, ait illi; Quomodo ſolus veniſti, & non eſt tecũ ullus ex militibus? Dixit David ad Achimelech ſa- 3
cerdotem, Præcepit mihi rex, et ait; Nemo ſciat quod tibi præcipio, nec quò te mitto: pueris autem indicavi locum occultum in quo ſe abderent quouſque redirem ad eos. Nunc igitur quid habes? ſi habes quinque 4
placentas panis, da mihi: vel quamcunque rem habes. Reſpondit ſacerdos, dixitque 5
Davidi, Non habeo panem cujus licitus ſit eſus, ſed habeo ex pane oblationis, modò tamen ſervaverint pueri vaſa ſua ex immunditia, quã non convenit inquinari eum qui accedit ad oblationem. Reſpondit Da- 6
vid, & ait ſacerdoti; Oblatio licita nobis eſt, quia ab heri & nudiuſtertiùs, ex quo ſcilicet egreſſus ſum, vaſa puerorum munda ſunt & ſancta: et quidem via iter facienti non eſt idonea ad contrahendã immunditiem; unde nos hodiè mundi ſumus, quia nemo noſtrũm contaminavit ſe concubitu aut aliâ re. Dedit igitur ei ſacerdos 7
ex pane oblationis, quia non habebat alium panem præter panẽ facierum, qui proponebatur coram Domino, quo ſublato ponebatur ejus loco panis qui coquebatur fermentatus in die quo prior amovebatur. Erat autem ibi quidam è ſervis Saulis qui 8
ſe clauſerat eo die in domo Domini ut ſolveret votum ſuum, cujus nomen erat Doeg Adomæus, maximus inter paſtores Saulis.

שמואל א :כב

lancea tua manu sub hic est non Et :Achimelech ad David Dixitq;
8 וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ וְאִין יֶשׁ־פֹּה תַחַת־יָדְךָ חֲנִית
cepi non mea vasa etiam & ,meum gladium etiam Quia ?gladius vel
אוֹ־חָרֶב כִּי גַם־חַרְבִּי וְגַם־כֵּלַי לֹא־לָקַחְתִּי
Gladius:sacerdos dixit Et.festinatum regis verbum fuit quia,mea manu in
9 בְיָדִי כִּי־הָיָה דְבַר־הַמֶּלֶךְ נָחוּץ׃ וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן חֶרֶב
ipse ecce ,quercus valle in percussisti quem ,Pelistæi Goliath
גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי אֲשֶׁר־הִכִּיתָ בְּעֵמֶק הָאֵלָה הִנֵּה־הִיא
quia ,cape tibi ceperis istum si :Ephod post veste in involutus
לוּטָה בַשִּׂמְלָה אַחֲרֵי הָאֵפוֹד אִם־אֹתָהּ תִּקַּח־לְךָ קָח כִּי
eam da ,ille sicut Non :David Dixitque hoc in eum præter alius non
אֵין אַחֶרֶת זוּלָתָהּ בָּזֶה וַיֹּאמֶר דָּוִד אֵין כָּמוֹהָ תְּנֶנָּה
venit Et .Saul faciebus à illa die in fugit &,David surrexit Et.mihi
10 לִּי׃ וַיָּקָם דָּוִד וַיִּבְרַח בַּיּוֹם־הַהוּא מִפְּנֵי שָׁאוּל וַיָּבֹא
Nónne :eum ad Achis servi Dixeruntque .Gath regem Achis ad
11 אֶל־אָכִישׁ מֶלֶךְ גַּת׃ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי אָכִישׁ אֵלָיו הֲלוֹא־
:dicendo ,choris in respondebant huic nónne ?terræ rex David iste
זֶה דָוִד מֶלֶךְ הָאָרֶץ הֲלוֹא לָזֶה יַעֲנוּ בַמְּחֹלוֹת לֵאמֹר
David posuit Et ?suis millibus denis in David &,suis millibus in Saul Percussit
12 הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָו וְדָוִד בְּרִבְבֹתָו׃ וַיָּשֶׂם דָּוִד
regis Achis faciebus à valde timuit &,suo corde in hæc verba
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּלְבָבוֹ וַיִּרָא מְאֹד מִפְּנֵי אָכִישׁ מֶלֶךְ־
furere se finxit &,eorum oculis in suum sensum ipsum mutavit Et .Gath
13 גַּת׃ וַיְשַׁנּוֹ אֶת־טַעְמוֹ בְּעֵינֵיהֶם וַיִּתְהֹלֵל
faciebat descendere & ,portæ fores super designabat &,corũ manibus in
בְּיָדָם וַיְתָו עַל־דַּלְתוֹת הַשַּׁעַר וַיּוֹרֶד
Ecce :suos servos ad Achis Dixitque .suam barbam in suam salivam
14 רִירוֹ אֶל־זְקָנוֹ׃ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־עֲבָדָיו הִנֵּה
Indigens ?me ad eum adduxistis quid ut ,furentem virum videbitis
15 תִרְאוּ אִישׁ מִשְׁתַּגֵּעַ לָמָּה תָּבִיאוּ אֹתוֹ אֵלָי׃ חֲסַר
iste Num?me super insaniendum ad hunc adduxistis quia ego insanis
מְשֻׁגָּעִים אָנִי כִּי־הֲבֵאתֶם אֶת־זֶה לְהִשְׁתַּגֵּעַ עָלָי הֲזֶה
?meam domum in ingredietur
יָבוֹא אֶל־בֵּיתִי׃

CAP. XXII. כב

audierunt Et .Hadullam spelunca in evasit & ,inde David abiit Et
1 וַיֵּלֶךְ דָּוִד מִשָּׁם וַיִּמָּלֵט אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וַיִּשְׁמְעוּ
.illuc eum ad descenderunt &,ejus patris domus omnis & ,ejus fratres
אֶחָיו וְכָל־בֵּית אָבִיו וַיֵּרְדוּ אֵלָיו שָׁמָּה׃
vir omnis & ,angustiam vir omnis eum ad sunt congregati Et
2 וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל־אִישׁ מָצוֹק וְכָל־אִישׁ
eis super fuitque :animo amarus vir omnis & ,creditor ei cui
אֲשֶׁר־לוֹ נֹשֶׁא וְכָל־אִישׁ מַר־נֶפֶשׁ וַיְהִי עֲלֵיהֶם
David abiit Et .viri quadringenti fermè eo cum fuerunt & ;principem in
3 לְשָׂר וַיִּהְיוּ עִמּוֹ כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד
quæso Egrediatur :Moab regem ad dixitque :Moab Mispeh inde
מִשָּׁם מִצְפֵּה מוֹאָב וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ מוֹאָב יֵצֵא־נָא
mihi faciat quid sciam donec ,vobiscum mea mater & ,meus pater
אָבִי וְאִמִּי אִתְּכֶם עַד אֲשֶׁר אֵדַע מַה־יַּעֲשֶׂה־לִּי
manserunt & ;Moab Regis faciebus cum eos duxit Et .Deus
4 אֱלֹהִים׃ וַיַּנְחֵם אֶת־פְּנֵי מֶלֶךְ מוֹאָב וַיֵּשְׁבוּ
Gad Dixitque .munitione in David esse diebus omnibus eo cum
5 עִמּוֹ כָּל־יְמֵי הֱיוֹת־דָּוִד בַּמְּצוּדָה׃ וַיֹּאמֶר גָּד
ingredieris & ,vade munitione in maneas Ne :David ad propheta
הַנָּבִיא אֶל־דָּוִד לֹא תֵשֵׁב בַּמְּצוּדָה לֵךְ וּבָאתָ־
.Chareth sylvam venit & ,David abiit Et .Jehudah terram tibi
לְּךָ אֶרֶץ יְהוּדָה וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיָּבֹא יַעַר חָרֶת׃
Saul & ;eo cum qui viri & ,David sciretur quòd Saul audivit Et
6 וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל כִּי נוֹדַע דָּוִד וַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְשָׁאוּל
,ej' manu in ej' lancea &,Ramah in arbore sub Ghibhah in manens
יוֹשֵׁב בַּגִּבְעָה תַּחַת־הָאֶשֶׁל בָּרָמָה וַחֲנִיתוֹ בְיָדוֹ
.eum super stantes ejus servi omnes &
וְכָל־עֲבָדָיו נִצָּבִים עָלָיו׃

Versio VULG. LAT.

8 Dixit autem David ad Achi-
melech; Si habes hic ad ma-
num hastam, aut gladium? quia
gladium meum, & arma mea
non tuli mecum: sermo enim
9 regis urgebat. Et dixit sacer-
dos; Ecce hic gladius Goli-
ath Philisthæi, quem percus-
sisti in valle Terebinthi, est
involutus pallio post ephod:
si istum vis tollere, tolle: ne-
que enim hic est alius absque
eo. Et ait David, Non est huic
alter similis, da mihi eum.
10 Surrexit itaque David, & fu-
git in die illa à facie Saul: &
venit ad Achis regem Geth.
11 Dixerúntque servi Achis ad eũ,
cùm vidissent David, Num-
quid non iste est David rex
terræ? nónne huic cantabant
per choros, dicentes; Percus-
sit Saul mille, & David decem
12 millia? Posuit autem David
sermones istos in corde suo, &
extimuit valdè à facie Achis
13 regis Geth. Et immutavit os
suum coram eis, & collabeba-
tur inter manus eorum; & im-
pingebat in ostia portæ, deflu-
ebántque salivæ ejus in bar-
14 bam. Et ait Achis ad servos
suos, Vidistis hominem insa-
num: quare adduxistis eum ad
15 me? An desunt nobis furiosi,
quòd introduxistis istum, ut fu-
reret me præsente? hiccine in-
gredietur domum meam?

CAP. XXII.

1 Abiit ergò David indè, et fu-
git in speluncã Odollã. Quòd
cùm audissent fratres ejus, &
omnis domus patris ejus, de-
2 scenderunt ad eum illùc. Et
convenerũt ad eum omnes, qui
erant in angustia constituti, &
oppressi ære alieno, & amaro
animo: & factus est eorũ prin-
ceps, fuerúntque cum eo quasi
3 quadringenti viri. Et profect'
est David inde in Maspha, quæ
est Moab: et dixit ad regẽ Moab;
Maneat, oro, pater me' & mater
mea vobiscũ, donec sciã quid
4 faciat mihi De'. Et reliquit eos
ante faciẽ regis Moab: manse-
rúntq; apud eum cunctis die-
bus, quibus David fuit in præ-
5 sidio. Dixitque Gad propheta
ad David; Noli manere in præ-
sidio, proficiscere, & vade in
terrã Juda. Et profectus est Da-
6 vid, & venit in saltũ Haret. Et
audivit Saul quòd apparuisset
David, & viri qui erant cum
eo: Saul autem cùm maneret
in Gabaa, & esset in nemore
quod est in Rama, hastam ma-
nu tenens, cunctíque servi e-
jus circumstarent eum,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (π) Ἀβιμέλεχ, Ἴδε εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν χεῖρά σου δόρυ ἢ ῥομφαία, ὅτι τὴν ῥομφαίαν μου καὶ τὰ (ρ) σκεύη οὐκ εἴληφα ἐν τῇ χειρί μου, ὅτι ἦν τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως (σ) κατὰ σπουδήν. 9 Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, Ἰδοὺ ἡ ῥομφαία Γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου, ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλά· καὶ αὐτὴ (τ) ἐνειλημένη ἦν ἐν (υ) ἱματίῳ· εἰ ταύτην λήψῃ, σεαυτῷ λάβε, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα παρὲξ ταύτης ἐνταῦθα. Καὶ εἶπε Δαυίδ, Ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ὥσπερ αὐτή· δός μοι αὐτήν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ. 10 Καὶ ἀνέστη Δαυίδ, καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου Σαούλ· καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς βασιλέα Γέθ. 11 Καὶ (φ) εἶπον οἱ παῖδες Ἀγχοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐχὶ οὗτος Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς; οὐχὶ τούτῳ (χ) ἐξῆρχον αἱ χορεύουσαι, λέγουσαι, Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ; 12 Καὶ (ψ) ἔθετο Δαυὶδ τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου Ἀγχοῦς βασιλέως Γέθ. 13 Καὶ ἠλλοίωσε (ω) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πόλεως, καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔπιπτεν ἐπὶ τὰς θύρας τῆς πύλης, (α) καὶ τὰ σίελα αὐτοῦ κατέρρει ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ. 14 Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἰδοὺ ἴδετε ἄνδρα ἐπίληπτον, ἵνα τί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός με; 15 (β) Μὴ ἐλαττοῦμαι ἐπιλήπτων ἐγώ, ὅτι εἰσαγηόχατε αὐτὸν ἐπιληπτεύεσθαι πρός με; οὗτος οὐκ εἰσελεύσεται εἰς οἰκίαν.

Et dixit David ad Abimelech, Vide, si est hic sub manum tuam hasta, vel gladius: quoniam gladium meum, & vasa non sumpsi in manu mea: quoniam fuit verbum regis secundum festinationem. 9 Et dixit sacerdos, Ecce gladius Goliath alienigenæ, quem percussisti in valle Ela: & hic involutus fuit in (b) vestimento. Si hunc sumpseris, tibi sume: quoniam non est alius præter hunc hic. Et dixit David; Ecce non est, sicut hic: da mihi illum. Et dedit illum ei. 10 Et surrexit David, & fugit in die illa à facie Saul. Et venit David ad Anchus regem Geth. 11 Et dixerunt pueri Anchus ad eum, Nónne hic David rex terræ? Nónne huic præcinebãt eæ, quæ choros ducebant, dicentes; Percussit Saul in millibus suis, & David in decẽ millib' suis? 12 Et posuit David verba in corde suo, & timuit valdè à facie Anchus regis Geth. 13 Et mutavit faciẽ suã corã eo; & affectabat in die illa, & tympanizabat ad ostia civitatis, et (k) collabebatur in manibus suis, et cadebat ad portas civitatis: et salivæ ejus defluebant in barbam ejus. 14 Et dixit Anchus ad pueros suos; Ecce, vidistis virum arreptitiũ correptum: ut quid introduxistis eum ad me? 15 Num indigeo furentib' ego? quoniã introduxistis eum furere ad me? (l) hic non ingredietur in domum.

MS. A. (π) Ἀχιμέλεχ, (ρ) σκεύη μου οὐκ (σ) κατασπεύδον. (τ) εἰλημένη (υ) ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος· εἰ (φ) εἶπαν (χ) ἦρχον (ψ) ἔθηκεν (ω) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (α) καὶ κατέρρει τὰ σίελα αὐτοῦ ἐπὶ (β) Ἦ ἐλαττοῦμαι

Κεφ. κβ'.

1 Καὶ (α) ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Δαυίδ, καὶ διεσώθη, καὶ ἔρχεται εἰς τὸ σπήλαιον τὸ (β) Ὀδολλάμ. καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (γ) καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ καταβαίνουσιν πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ. 2 Καὶ συνήγοντο πρὸς αὐτὸν πᾶς ἐν ἀνάγκῃ, (δ) καὶ πᾶς ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐτῶν ἡγούμενος, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες. 3 Καὶ ἀπῆλθεν Δαυὶδ ἐκεῖθεν εἰς (ε) Μασσηφὰθ τῆς Μωάβ, καὶ εἶπε πρὸς βασιλέα Μωάβ, Γινέσθωσαν δὴ ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοί, ἕως ὅτου γνῶ (ζ) τί ποιήσει μοι ὁ Θεός. 4 Καὶ παρεκάλεσε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως Μωάβ, καὶ κατῴκουν μετ' αὐτοῦ πάσας τὰς (η) ἡμέρας, ὄντος τοῦ Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ. 5 Καὶ εἶπε Γὰδ ὁ προφήτης πρὸς Δαυίδ, Μὴ κάθου ἐν τῇ περιοχῇ· πορεύου, καὶ ἥξεις εἰς γῆν (θ) Ἰούδα. Καὶ ἐπορεύθη Δαυίδ, 6 καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν (ι) ἐν πόλει Σαρίκ. Καὶ ἤκουσε Σαούλ, ὅτι ἔγνωσται Δαυίδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ. καὶ Σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν (κ) Ῥαμᾶ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ.

CAP. XXII.

1 Et abiit indè David, & salvat' est: & venit in speluncã Odollam. Et audiunt fratres ej', & dom' patris ejus: et descendunt ad eum illùc. 2 Et conveniebant ad eum omnis (a) in necessitate, & omnis debitor, & omnis tristis animo. Et fuit super eos dux: & fuerunt cum eo circiter quadringenti viri. 3 Et abiit David inde in Massephath ipsius Moab: et dixit ad regem Moab, Sint nunc pater me', et mater mea apud te; quoadusq; cognovero, quid faciet mihi Deus. 4 Et deprecatus est faciẽ regis Moab: & habitaverunt cum eo omnes dies, dum esset David in præsidio. 5 Et dixit Gad propheta ad David; Ne sedeas in præsidio. Vade, et venias in terram Juda. Et ivit David & 6 venit, et sedit in civitate (b) Sarie. Et audivit Saul, quia cognitus est David, & viri qui cum eo. Et Saul sedebat in colle (c) in arboreto, quod in Rhama: & hasta in manu ejus, & omnes pueri ejus assistebant ei.

MS. A. (α) ἀπηλλάγη Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται καὶ διεσώθη εἰς τὸ (β) Ὀδολλάμ. (γ) καὶ πᾶς ὁ οἶκος (δ) καὶ κατώδυνος τῇ ψυχῇ, (ε) Μασσηφά (ζ) ὅ, τι (η) ἡμέρας τοῦ Δαυὶδ (θ) τοῦ Ἰούδα. (ι) ἐν τῇ πόλει Ἀρίαθ. (κ) Ῥαμᾶ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וַאֲמַר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ אִלּוּ אִית כָּא תְּחוֹת יְדָךְ מוֹרְנִיתָא אוֹ חַרְבָּא אֲרֵי אַף חַרְבִּי וְאַף מָנַי
9 לָא נְסֵבִית בִּידִי אֲרֵי הֲוָה פִּתְגָם מַלְכָּא בִּבְהִילוּ׃ וַאֲמַר כַּהֲנָא חַרְבָּא דְגָלְיַת פְּלִשְׁתָּאָה
דִּקְטַלְתָּא בְּמֵישַׁר בּוּטְמָא הָא הִיא מְכָרְכָא בְשׁוֹשִׁיפָא בָּתַר דְּשָׁאֵל לֵיהּ בְּאֵפוֹדָא אִם
10 יָתַהּ תִּסַּב לָךְ סַב אֲרֵי לֵית אוֹחֲרִי בַּר מִנַּהּ הָכָא וַאֲמַר דָּוִד לֵית דִּכְוָתַהּ הַבְנַהּ לִי׃ וְקָם
11 דָּוִד וַעֲרַק בְּיוֹמָא הַהוּא מִן קֳדָם שָׁאוּל וַאֲתָא לְוָת אָכִישׁ מַלְכָּא דְגַת׃ וַאֲמַרוּ עַבְדֵי אָכִישׁ
לֵיהּ הֲלָא דֵין דָּוִד מַלְכָּא דְאַרְעָא הֲלָא לְדֵין מְשַׁבְּחִין בְּחִנְגַּיָּא לְמֵימַר קְטַל שָׁאוּל בְּאַלְפִין
12 וְדָוִד בְּרִבְבָן׃ וְשַׁוִּי דָּוִד יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין בְּלִבֵּיהּ וּדְחִיל לַחֲדָא מִן קֳדָם אָכִישׁ מַלְכָּא
13 דְגַת׃ וְאַשְׁנִי יָת טַעְמֵיהּ בְּעֵינֵיהוֹן וְאִשְׁתַּטֵּם בִּידֵיהוֹן וּמְסָרֵט עַל דָּשֵׁי תַרְעָא וּמַחֵית רִירֵיהּ
14 עַל דִּקְנֵיהּ׃ וַאֲמַר אָכִישׁ לְעַבְדוֹהִי הָא כַד חֲזֵיתוּן דִּגְבַר שָׁטֵי הוּא לְמָא אַיְתִיתוּן יָתֵיהּ
15 לְוָתִי׃ חֲסַר שַׁטְיָא אֲנָא אֲרֵי אַיְתִיתוּן יָת דֵּין לְאִשְׁתַּטָּאָה קֳדָמַי הֲדֵין יֵיעוֹל לְבֵיתִי׃

כב

1 וַאֲזַל דָּוִד מִתַּמָּן וְאִשְׁתֵּיזִיב לִמְעָרַת עֲדוּלָּם וּשְׁמַעוּ אֲחוֹהִי וּבֵית אֲבוּהִי וּנְחַתוּ לְוָתֵיהּ
2 לְתַמָּן׃ וְאִתְכַּנִּישׁוּ לְוָתֵיהּ כָּל גְּבַר מְעִיק רוּחַ וְכָל גְּבַר דִּי לֵיהּ מָרֵי רְשׁוּ וְכָל גְּבַר מְרִיר
3 נְפַשׁ וַהֲוָה עֲלֵיהוֹן לְרַבָּא וַהֲווֹ עִמֵּיהּ כְּאַרְבַּע מְאָה גֻּבְרָא׃ וַאֲזַל דָּוִד מִתַּמָּן לְמִצְפַּיָּא דְמוֹאָב
4 וַאֲמַר לְמַלְכָּא דְמוֹאָב יִפּוֹק כְּעַן אַבָּא וְאִמָּא עִמְּכוֹן עַד דְּאֵדַע מָה יַעְבֵּיד לִי יְיָ׃ וְאַשְׁרִנּוּן
5 קֳדָם מַלְכָּא דְמוֹאָב וִיתִיבוּ עִמֵּיהּ כָּל יוֹמִין דַּהֲוָה דָּוִד מִטַּמַּר בִּמְצָדְתָּא׃ וַאֲמַר גָּד נְבִיָּא
לְדָוִד לָא תְתֵיב בִּמְצָדְתָּא אִיזִיל לָךְ לְאַרְעָא דְיְהוּדָה וַאֲזַל דָּוִד וַאֲתָא לְחוּרְשָׁא דְחֶרֶת׃
6 וּשְׁמַע שָׁאוּל אֲרֵי אִתְיְדַע דָּוִד וְגֻבְרַיָּא דִּי עִמֵּיהּ וְשָׁאוּל יָתֵיב בְּגִבְעָתָא תְּחוֹת אִילָנָא
בְּרָמְתָא וּמוֹרְנִיתֵיהּ בִּידֵיהּ וְכָל עַבְדוֹהִי קָיְמִין עֲלוֹהִי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Et dixit David ad Ahhimelech, Forsan est hic sub manu tua hasta aut gladius; quia etiam gladium meum, & etiam *vasa* mea non tuli in manu mea, quia fuit verbum regis in festinatione. 9 Et dixit sacerdos, Gladius Goliath Pelisthæi, quem occidisti in planitie Glandis opertus pallio, postquam quæsivit illi in ephod, si eum accipias tibi, accipe; quia non alius præter eum hic; & dixit David, Non est ut ipse: da illum mihi. 10 Et surrexit David, & fugit in die illo ab-ante Saul, & venit ad Achis regem Gath. 11 Et dixerunt servi Achis ei, Nónne hic David rex terræ? nonne huic audire facientes in choris, dicendo; Occidit *Saul* in millib', & David in decem millib'? 12 Et posuit David verba hæc in corde suo, & timuit valde ab-ante Achis regem Gath. 13 Et mutavit *rationem* suam in oculis eorum, & stupid' factus est in manu eorum, & lineans super valvas portæ, & descendere faciens salivam suam super barbam suam. 14 Et dixit Achis servis suis, Ecce ut vidistis quòd vir stultus ipse; quare venire fecistis illum ad me? 15 Indigens stultis ego quòd venire fecistis hunc ad stultizandum ante me? num hic intrabit ad domum meam?

C A P. XXII.

1 Et abiit David inde, & liberatus est ad speluncam Ghadulam: & audierunt fratres ejus & domus patris ejus, & descenderunt ad eum eò. 2 Et congregati sunt ad eum omnis vir afflictus spiritu & omnis vir cui dominus fœnoris, & omnis vir amarus anima; & fuit super eos in principem, & fuerunt cum eo quasi quadringenti viri. 3 Et ivit David inde ad Mispeia Moab, & dixit regi Moab, Exeat nunc pater meus, & mater mea vobiscum, usq; quò cognoscam quid faciet mihi Dñs. 4 Et manere fecit illos ante regem Moab, & sederunt cum illo omnib' diebus quib' fuit David absconditus in Meszadia. 5 Et dixit Gad propheta ad David, Non sedebis in Meszadia: veni & ito tibi ad terram Juda: & ivit David & venit ad sylvam Hhareth. 6 Et audivit Saul quòd not' fuit David & viri qui cum eo; & Saul sedens in Gibghatha sub arbore in Ramatha: & hasta ejus in manu ejus, & omnes servi ejus stantes apud eum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9
10
11
12
13
14
15
16
1
2
3
4
5
6
[illegible]

Præterea dixit David Ahimelecho, An non habes hîc præ manib᷒ gladiû aut lanceã? nam neque gladiû meûneq; lanceã meã sumpsi manibus meis, quia sermo regis urgebat. 9
Dixit sacerdos, Gladi᷒ Goliad Philisthæi quē occidisti in valle terebinthi, ecce involut᷒ est in sudario *& collocatus* à tergo ephod: si eum accipere vis, accipe; quia null᷒ est alius præter ipsû hîc. Dixit David, Non est ei similis, da eû mihi. 10
Itaq; surgens David aufugit à conspectu Saulis eo die, recepitq; se ad Achis regē Gath. 11
Dixerût autē ad Achis servi sui; Hic est rex terræ Israelis: huic canebât filiæ Israelis dicentes; Interfecit Saul millia, David autē myriadas. 12
Hæc verba reposuit David in corde suo, multúmq; timens Achis regē Gath. 13
Mutavit saporem suû in oculis ejus, & fœdû se reddidit in oculis eorû: & limini januæ insidens emittebat salivã suam sup barbã suam. 14
Quapropter dixit Achis servis suis, Ecce videratis hominem insanû esse, ad quid adduxistis eum ad me? 15
Numquid sens᷒ expers ego sum, ut hunc adduceretis ad insaniendum in me? hiccine ingredietur domum meam? 16

CAP. XXII.

PRofect᷒ ergò David inde, aufugit in speluncam Arlam: quod cùm audissent fratres ej᷒ & universa domus patris ejus, descenderunt ad eum illuc. 1
Congregaverunt se quoq; ad eum quilibet acerbitate press᷒, & quicunq; creditorē habebat, & quisquis amaro erat animo, fuitq; dux eorû: & fuerût cum eo fermè quadringenti viri. 2
Deinde profect᷒ David illinc ad Masphia Moabi, dixit regi Moabi, Moretur pater me᷒ & mater mea apud vos, donec sciã quid factur᷒ sit mihi De᷒. 3
Sic reliquit eos apud regē Moab, manserúntq; cum eo cunctis dieb᷒ quib᷒ fuit David in Masphia. 4
Dixit autē Gad propheta Davidi, Ne moréris in Masphia, vade, ingredere terrã Juda. Discessit ergò David, & ingress᷒ est sylvã Hezjoth. 5
Audiens autē Saul apparuisse Davidē & viros qui cum eo erant (porrò Saul sedebat in Gebaa sub amygdalo quæ erat in colle, lanceã suam manu tenens, astantib᷒ ei omnib᷒ servis suis,) 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وقال داود لاخيملك * ليس هاهنا عندك سيفا او مزراقا * لاني لم احد سيفا معي
10 ولا رمحا * من اجل ان امر الملك اعجلني جدا * قال الحبر * هاهنا سيف جليد
الفلسطيني الذي قتلته في عور البطم * ملفوف في منديل موضوع خلف وعاء الوحي *
11 ان اردت ان تاخذه خذه * لانه ليس هاهنا غيره * قال داود ليس مثله جيد بالغ * ادفعه الي * فاخذه
12 وهرب داود من ساوول في ذلك اليوم * فاتي احيس ملك جات * وقال عبيد احيس له * هذا ملك
بني اسرايل * هذا الذي كانت بنات اسرايل تغني له وتقول * قتل ساوول الوفا * وداود كتايب *
13 14 * فلما سمع داود هذا الكلام * رجف قلبه وفزع من احيس الملك جدا * وجبن نفسه بين يديه *
15 وسمج لونه * وقبح وجهه بين ايديهم * وجلس على معقمة الباب * والقي ريق ريقه على لحيته * وقال
16 احيس لعبيده * ترون الرجل مجنونا * لم اتيتموني به * لم انا قليل العقل * حتى تاتوني بهذا
المجنون ليسفه علي * مثل هذا يدخل بيتي *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * فقام داود وانصرف من هناك * ونجا الي مغارة عرلم والتجا اليها * وسمع اخوته وجميع اهل بيته *
2 واجتمعوا ونزلوا اليه الي ثم * واجتمع اليه كل رجل حزين * وكل رجل عليه دين * وكل رجل مر
3 النفس فقير * وصار عليهم رييسا * وصار معه نحو من اربعماية رجل * وانطلق من هناك الي
مصفيا بارض مواب * وقال لملك مواب * يسكن ابي وامي عندك * حتي انظر ما يصنع الله بي *
4 5 * وتركهما عند ملك مواب * ومكثا هناك كل الايام التي كان داود في مصفيا * ثم قال جاد
النبي لداود * لا تسكن مصفيا * ولكن انطلق وادخل ارض يهودا * وانصرف داود من هناك *
6 ودخل غيضة حريوب * وسمع ساوول ان داود قد ظهر هو واصحابه * وكان ساوول جالسا في جبع
تحت شجرة اللوز التي في الرابية * ومزراقه بيده * وكان جميع عبيده قياما بين يديه *

Dixit etiam David ad Achimelech, Estne hic apud te glad᷒ aliquis aut lancea? nam neq; gladiû neq; lanceã tuli mecum, eò quòd mandatum regis me multùm urgeret. 9
Dixit sacerdos, Adest hîc gladius Goliad Palestini quem trucidâsti in convalle terebinthorû sudario involutus, positúsque ponè instrumentum oraculi: si illum accipere velis, accipe, quia nullus est hîc alius præter eum. Dixit David, Incomparabilis est, perquàm optimus, da eum mihi. 10
Eo accepto fugit David à Saule eodem die, venitque ad Achis regem Gath. 11
Dixerunt autem servi Achis ad eum, Iste est rex filiorum Israel, hic est ille cui canebant filiæ Israelis, ac dicebant; Interfecit Saul millia, David autem phalanges. 12
Hæc verba cùm audîsset David, contremuit cor ejus, multúmque timuit ab Achis rege. 13
Et finxit se pavidum in conspectu ejus; & colorem suum turpem, vultúmque suum deformem simulans coram eis, sedit super limen januæ, demisitque spumam salivæ suæ super barbam suam: 14
Ita ut diceret Achis ad servos suos, Videbatis hunc hominem esse vesanum, cur adducebatis eum ad me? 15
Num ego sum demens, ut vesanum hunc adduceretis ad insaniendum in me? huic similis ingredietur domum meam? 16

CAP. XXII.

Surgens itaque David discessit illinc, et effugit in speluncam Arlam, seseque recepit in eam: quo audito fratres ejus & universi domestici ejus, convenientes descenderunt illuc ad eum. 1
Confluxerúntq; ad eum omnes viri afflicti et omnes alieno ære constricti, omnésque viri amaro animo et pauperes, factúsque est caput eorum; et fuerunt cum eo quadringenti circiter viri. 2
Inde profectus ad Masphia in terram Moab, dixit ad regem Moab, Habitet apud te pater meus et mater mea, donec videam quid facturus sit mihi Deus. 3
Sic reliquit eos apud regem Moab, moratique sunt ibi cunctis diebus quibus mansit David in Masphia. 4
Tum dixit Gad propheta Davidi, Ne habites in Masphia, sed abi, ingredere terram Juda: & profect᷒ inde David, ingressus est sylvam siliquarum. 5
Audiens autem Saul prodiisse Davidem cum sociis suis (sedebat autem Saul in Gabaa sub arbore amygdali quæ est in Rama, & spiculum suum manu tenebat, omnésq; servi ipsius circumstabant eum,) 6

שמואל א: כב

filii quæso Audite :eum super stantibus suis servis Saul Dixitque
7 ויאמר שאול לעבדיו הנצבים עליו שמעו־נא בני
vobis omnibus ; vineas & ,agros Isai filius dabit vobis omnib⁹ Etiā :Jemini
ימיני גם־לכלכם יתן בן־ישי שדות וכרמים לכלכם
vos omnes estis ligati Quia ? centenorum principes & ,millium principes ponet
8 ישים שרי אלפים ושרי מאות: כי קשרתם כלכם
,Isai filio cum meū filium excidendo in meam aurem revelans non & ,me super
עלי ואין־גלה את־אזני בכרת־בני עם־בן־ישי
suscitavit quia ,meam aurem revelans & ,me super vobis ex ægrotans non &
ואין־חלה מכם עלי וגלה את־אזני כי הקים
? hanc diem secundùm insidiatorem ad me super meum servum meus filius
בני את־עבדי עלי לארב כיום הזה:
,Saul servos super constitutus ipse & Edomæus Doeg respondit Et
9 ויען דאג האדמי והוא נצב על־עבדי־שאול
filium Achimelech ad Nob in venientē Isai filium vidi : dixit &
ויאמר ראיתי את־בן־ישי בא נבה אל־אחימלך בן־
& ,ei dedit escam & ,Domino in ei interrogavit Et .Achitub
10 אחטוב: וישאל־לו ביהוה וצידה נתן לו ואת
vocandum ad rex misit Et .ei dedit Pelistæi Gholiath gladiū
11 חרב גלית הפלשתי נתן לו: וישלח המלך לקרא
,ej⁹ patris domum omnem & ,sacerdotem Achitub filium Achimelech
את־אחימלך בן־אחיטוב הכהן ואת כל־בית אביו
.regem ad ipsi omnes venerunt & : Nob in qui ,sacerdotes
הכהנים אשר בנב ויבאו כלם אל־המלך:
ego Ecce ,dixit & : Achitub fili nunc Audi : Saul dixit Et
12 ויאמר שאול שמע־נא בן־אחיטוב ויאמר הנני
,tu me super estis ligati quid Ut : Saul eum ad Dixitque .mi domine
13 אדני: ויאמר אליו שאול למה קשרתם עלי אתה
,Deo in ei interrogando &,gladium & panem ei te dando in ,Isai filius &
ובן־ישי בתתך לו לחם וחרב ושאול לו באלהים
respondit Et ? hanc diem secundùm insidiantem in me in consurgendum ad
14 לקום אלי לארב כיום הזה: ויען
David sicut tuis servis omnibus in quis Et : ait & ,regi Achimelech
אחימלך את־המלך ויאמר ומי בכל־עבדיך כדוד
? tua domo in gloriosus & ,tuum auditum ad recedens & ,regis gener & ,fidelis
נאמן וחתן המלך וסר אל־משמעתך ונכבד בביתך:
imponat Ne .mihi Absit ? Deo in ei interrogare cœpi hodie Num
15 היום החלתי לשאול־לו באלהים חלילה לי אל־ישם
novit non quia ; mei patris domo omni in verbum suo servo in rex
המלך בעבדו דבר בכל־בית אבי כי לא־ידע
:rex Dixitque .magnum vel parvum verbum ,hoc omni in tuus servus
16 עבדך בכל־זאת דבר קטן או גדול: ויאמר המלך
Dixitque .tui patris domus omnis & ,tu ,Achimelech morieris Moriendo
17 מות תמות אחימלך אתה וכל־בית אביך: ויאמר
interficite & ,Convertimini : eum super stantibus cursoribus rex
המלך לרצים הנצבים עליו סבו והמיתו
cognoverūt quia &,David cum eorū manus etiam quia :Domini sacerdotes
כהני יהוה כי גם־ידם עם־דוד וכי ידעו
servi noluerunt & :meam aurem revelarunt non & ,ipse fugiens quòd
כי־ברח הוא ולא גלו את־אזנו ולא־אבו עבדי
.Domini sacerdotes in irruendum ad suam manum mittere regis
המלך לשלח את־ידם לפגע בכהני יהוה:
est cōvers⁹ &:sacerdotes in irrue & ,tu Convertere :Doeg ad rex dixit Et
18 ויאמר המלך לדויג סב אתה ופגע בכהנים ויסב
illa die in interfecit & :sacerdotes in ipse irruit & ,Edomæus Doeg
דויג האדמי ויפגע הוא בכהנים וימת ביום ההוא
civitatē Nob Et .lineum ephod portantem virum quinque & octoginta
19 שמנים וחמשה איש נשא אפוד בד: ואת נב עיר־
infante ab ,mulierem ad usque & viro à ,gladii os ad percussit sacerdotum
הכהנים הכה לפי־חרב מאיש ועד־אשה מעולל
.gladii os ad agnum & ,asinum & ,bovem & ,sugentem ad usque &
ועד־יונק ושור וחמור ושה לפי־חרב:

Versio VUL. LAT.

7 Ait ad servos suos qui assistebāt
ei, Audite nunc filii Jemini:
numquid omnibus vobis dabit
filius Isai agros et vineas, et u-
niversos vos faciet tribunos, et
8 centuriones: Quoniā conjurā-
stis omnes adversùm me, & nō
est qui mihi renuntiet; maximè
cùm & filius meus fœdus inie-
rit cum filio Isai? Non est qui
vicē meā doleat ex vobis, nec
qui annuntiet mihi: eò quòd
suscitaverit filius meus servum
meū adversùm me, insidiantē
9 mihi usque hodiè. Respondens
autem Doeg Idumæus, qui assi-
stebat, & erat prim⁹ inter ser-
vos Saul, Vidi inquit, filiū Isai
in Nobe, apud Achimelech fi-
10 lium Achitob sacerdotē. Qui
consuluit pro eo Dñm, & ciba-
ria dedit ei: sed & gladiū Go-
11 liath Philisthæi dedit illi. Misit
ergò rex ad accersendū Achi-
melech sacerdotē filium Achi-
tob, & omnem domū patris e-
jus, sacerdotū, qui erant in No-
be, qui universi venerunt ad
12 regē. Et ait Saul ad Achime-
lech; Audi, fili Achitob. Qui
respondit; Præstò sum, domine.
13 Dixitque ad eum Saul, Quarè
conjurāstis adversùm me, tu &
fili⁹ Isai, & dedisti ei panes &
gladium, & consuluisti pro eo
Deū, ut consurgeret adversùm
me, insidiator usque hodiè per-
14 manens? Respondénsq; Achi-
melech regi, ait; Et quis in o-
mnibus servis tuis, sicut David
fidelis, & gener regis, & pgens
ad imperium tuū, & gloriosus
15 in domo tua? Num hodiè cœ-
pi pro eo consulere Deū? absit
hoc à me: ne suspicetur rex ad-
versùs servum suum rem hujus-
cemodi, in universa domo pa-
tris mei: non enim scivit serv⁹
tuus quidquā sup hoc negotio,
16 vel modicū vel grande. Dixit-
que rex; Morte morièris Achi-
melech, tu, & omnis domus pa-
17 tris tui. Et ait rex emissariis,
qui circumstabant eum; Con-
vertimini, & interficite sacer-
dotes Dñi: nam manus eorum
cum David est: scientes quòd
fugisset, et non indicaverūt mi-
hi. Noluerūt autem servi regis
extendere manus suas in sacer-
18 dotes Dñi. Et ait rex ad Do-
eg; Convertere tu, & irrue
in sacerdotes. Conversúsque
Doeg Idumæus, irruit in sacer-
dotes, & trucidavit in die illa
octogintaquinque viros vesti-
19 tos ephod lineo. Nobe autem
civitatem sacerdotum percus-
sit in ore gladii, viros & muli-
eres, & parvulos, & lactentes,
bovémque & asinum, & ovem
in ore gladii.

Versio GRÆCA LXX Interp.
Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς
παρεστηκότας (λ) αὐτῷ, Ἀκούσατε δὴ (μ) υἱοὶ Βε-
νιαμὶν, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώσει ὁ υἱὸς Ἰεσ-
σαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, καὶ πάντας ὑμᾶς (ν)
8 τάξει ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους. Ὅτι σύγ-
κεισθε πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμὲ, καὶ οὐκ (ξ) ἔστιν ὁ
ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου, ἐν τῷ διαθέσθαι
τὸν υἱόν μου διαθήκην μετὰ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ οὐκ
ἔστι πονῶν (ο) περὶ ἐμοῦ ἐξ ὑμῶν, καὶ ἀποκαλύ-
πτων τὸ ὠτίον μου, ὅτι ἐπήγειρεν (π) ὁ υἱός μου
τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα
9 αὕτη. Καὶ ἀποκρίνεται (ρ) Δωὴκ ὁ Σύρος ὁ κα-
θεστηκὼς ἐπὶ τὰς ἡμιόνους Σαοὺλ, καὶ εἶπεν,
Ἑώρακα τὸν υἱὸν Ἰεσσαὶ παραγινόμενον εἰς (σ)
Νομβὰ πρὸς (τ) Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτὼβ
10 τὸν ἱερέα. Καὶ ἠρώτα αὐτῷ διὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπισιτι-
σμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν Γολιὰθ τοῦ
11 ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ ἀπέστειλεν (υ) ὁ
βασιλεὺς καλέσαι τὸν (φ) Ἀβιμέλεχ υἱὸν (χ)
Ἀχιτὼβ καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
τοὺς (ψ) ἱερεῖς τοὺς ἐν Νομβά. καὶ παρεγένοντο
12 πάντες πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Ἄ-
κουε δὴ υἱὲ Ἀχιτώβ. καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγὼ, λάλει
13 κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ, Ἵνα τί συνέθου
(ω) κατ' ἐμοῦ σὺ καὶ ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ, δοῦναί σε
αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ (α) ἐρωτᾷν αὐτῷ
διὰ τοῦ Θεοῦ, θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς
14 ἡ ἡμέρα αὕτη; Καὶ ἀπεκρίθη (β) τῷ βασιλεῖ,
καὶ εἶπε, Καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου ὡς
Δαυὶδ πιστὸς, καὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως, καὶ
ἄρχων παντὸς παραγγέλματός σου, καὶ ἔνδοξος
15 ἐν τῷ οἴκῳ (γ) σου; Ἢ σήμερον ἦργμαι ἐρωτᾷν
αὐτῷ διὰ τοῦ Θεοῦ; μηδαμῶς. μὴ δότω ὁ
βασιλεὺς κατὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ λόγον, καὶ ἐφ' ὅ-
λον τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ ᾔδει ὁ (δ)
δοῦλός σου ἐν πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν, ἢ
16 μέγα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ, Θανάτῳ
ἀποθανῇ (ε) Ἀβιμέλεχ σὺ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος
17 τοῦ πατρός σου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
παρατρέχουσι τοῖς ἐφεστηκόσι (ζ) πρὸς αὐτὸν,
Προσαγάγετε καὶ θανατοῦτε τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυ-
ρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐτῶν μετὰ Δαυὶδ, καὶ ὅτι ἔγνωσαν
ὅτι φεύγει αὐτὸς, καὶ οὐκ ἀπεκάλυψαν τὸ ὠ-
τίον μου. Καὶ οὐκ ἐβουλήθησαν οἱ παῖδες τοῦ βα-
σιλέως ἐπενέγκειν τὰς χεῖρας αὐτῶν (η) ἀπαν-
18 τῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς κυρίου. Καὶ εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς τῷ Δωὴκ, Ἐπιστρέφου σὺ, καὶ ἀπάντα
εἰς τοὺς ἱερεῖς. καὶ ἐπεστράφη Δωὴκ ὁ Σύρος,
καὶ ἐθανάτωσε τοὺς ἱερεῖς (θ) τοῦ κυρίου ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τριακοσίους καὶ πέντε ἄνδρας,
19 πάντας αἴροντας (ι) ἐφούδ. Καὶ τὴν (κ) Νομβὰ
τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομ-
φαίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νηπίου
ἕως θηλάζοντος, καὶ μόσχου, καὶ ὄνου, καὶ (λ) προ-
βάτου.

Et dixit Saul ad pueros suos, qui
assistebant ei, Audite nunc filii
Benjamin; si verè omnibus vobis
dabit fili⁹ Jessæ agros, et vineas,
et omnes vos statuet centuriones,
& chiliarchos; Quia compositi e-
stis omnes vos super me, & non
est, qui revelet auriculam meam,
cum disposuerit filius me⁹ testa-
mentum cum filio Jessæ: & non
est qui laboret pro me ex vobis,
& revelans auriculam meam;
quoniam suscitavit fili⁹ me⁹ ser-
vum meum super me in inimicū,
sicut dies hæc. Et respondet Doec
Syrus, qui præsidebat super mulas
Saul, & dixit; Vidi filium Jessæ
advenientem in Nomba ad (d) A-
bimelech filium Achitob sacerdo-
tem. Et interrogavit ei per Deū,
& cibaria dedit ei: & gladium
Goliath alienigenæ dedit ei.
Et misit rex vocare Abimelech
filium Achitob, & omnes filios
patris ej⁹, sacerdotes, qui in Nom-
ba. Et advenerunt omnes ad re-
gem. Et dixit Saul; Audi nunc
fili Achitob. Et dixit, Ecce ego,
Loquere dñe. Et dixit ei Saul;
quid composit⁹ es contra me tu,
& filius Jessæ, ad dandum te ei
panem, & gladium, & interro-
gandum ei per Deum, ad ponen-
dū eum super me in inimicū, sicut
dies hæc? Et respondit regi, et di-
xit; Et quis in omnib⁹ servis tuis
sicut David, fidelis, & gener re-
gis, & (e) princeps omnis præce-
pti tui, & honorat⁹ in domo tua?
Nunquid hodiè cœpi interrogare
ei per Deum? Nequaquam. Ne det
rex contra servū suum verbum,
& super totam domum patris
mei: quoniā ignoravit servus tuus
in omnibus his verbum parvum,
vel magnum. Et dixit rex Saul,
Morte morièris Abimelech tu, &
universa domus patris tui. Et di-
xit rex emissariis, qui assistebant
apud eum; Adducite, & inter-
ficite sacerdotes Domini: quoniā
manus eorum cum David: et quo-
niā cognoverunt, quia fugit ipse,
& non revelaverunt auriculam
meam. Et non voluerunt pueri re-
gis inferre manus suas ad occur-
rendum in sacerdotes Domini.
Et dixit rex ipsi Doec; Converte-
re tu, & occurre in sacerdotes.
Et convertit se Doec Syrus, &
interfecit sacerdotes Domini
in die illa, (f) trecentos, &
quinque viros, omnes portantes
Ephod. Et ipsam Nomba civita-
tem sacerdotum percussit in ore
gladii à viro usque ad mulier. ab
infante usque ad lactentem, et vi-
tulum, et asinum, et ovem.

MS.A. (λ) αὐτῷ, * καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατε (μ) υἱοὶ Ἰεμινὶ, εἰ (ν) τάξει
χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους. Ὅτι (ξ) ἔστιν ἀποκαλύπτων (ο) ἐξ ὑμῶν περὶ ἐμοῦ
καὶ (π) υἱός μου (ρ) Δωὴγ (σ) Νοβὰ (τ) Ἀμιμέλεχ (υ) Σαοὺλ ὁ βασιλεὺς (φ)
Ἀχιμέλεχ (χ) Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα καὶ (ψ) ἱερεῖς τοῦ κυρίου τοὺς ἐν Νοβά.
καὶ (ω) σὺ κατ' ἐμοῦ καὶ (α) ἐπερωτᾷν αὐτὸν διὰ (β) Ἀχιμέλεχ τῷ (γ) σου
ὡς σήμερον (δ) δοῦλος ὁ σὸς ἐν (ε) Ἀχιμέλεχ (ζ) ἐπ' αὐτῷ, (η) * αὐτῶν ἀπαν-
τῆσαι τοὺς (θ) κυρίου * καὶ ἐθανάτωσεν ἐν τῇ (ι) ἐφοὺδ λινοῦ. (κ) Νοβὰ
(λ) προβάτου * ἐν στόματι ῥομφαίας. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואמר שאול לעבדוהי דקימין עלוהי שמעו כען בני שבטא דבית בנימן אף לכולכון
8 יתן בר ישי חקלין וכרמין לכלכון ימני רבני אלפין ורבני מאותא: ארי מרדתון כלכון
עלי ולית דחוי ליכד גזר קים ברי עם בר ישי ולית דכאב מנכון עלי ומחוי לי ארי אקים
9 ברי ית עבדי עלי לכמנא ביומא הדין: ואתיב דואג ארומאה והוא ממנא על עבדי
10 שאול ואמר חזיתי ית בר ישי אתא לנוב לות אחימלך בר אחיטוב: ושאל ליה במימרא
11 דיי וזודין יהב ליה וית חרבא דגלית פלשתאה יהב ליה: ושלח מלכא למקרי ית
אחימלך בר אחיטוב כהנא וית כל בית אבוהי כהניא די בנוב ואתו כולהון לות מלכא:
12 ואמר שאול שמע כען בר אחיטוב ואמר הא אנא רבוני: ואמר ליה שאול למה
13 מרדתון עלי את ובר ישי במתנך ליה מזון וחרבא ושאלית ליה במימרא דיי למקם
14 עלי לכמנא כיומא הדין: ואתיב אחימלך ית מלכא ואמר ומן בכל עבדך כדויד מהימן
15 וחתנא דמלכא ורב על משמעתך ויקיר בביתך: יומא דין שריתי למשאל ליה במימרא
דיי חס לי לא ישוי מלכא בעבדיה פתגמא בכל בית אבא ארי לא ידע עבדך בכל דא
16 פתגם זעיר או רב: ואמר מלכא ממת תמות אחימלך את וכל בית אבוך: ואמר מלכא
17 לרהטיא דקימין עלוהי אסתחרו וקטולו כהניא דיי ארי אף ידיהון עם דויד וארי ידעו ארי
עריק הוא ולא חוו לי ולא אבו עבדי מלכא לאושטא ית ידיהון למשלט בכהניא דיי:
18 ואמר מלכא לדואג אסתחר את ושלוט בכהניא ואסתחר דואג ארומאה ושלט הוא
19 בכהניא וקטל ביומא ההוא תמנן וחמשא גברין דכשרין למלבש אפוד דבוץ: וית נוב
קרית כהניא קטל לפתגם דחרב מגבר ועד אתתא מעולים ועד יניק ותור וחמר
ואימר לפתגם דחרב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Saul servis suis, qui stantes apud eum, Audite nunc filii tribus do-
mus Binjamin, etiam omnibus vobis dabit filius Isai agros, & vineas;
omnes vos præficiet magistros millium, & magistros centenorum? Quia re-
bellâstis omnes vos super me, & non est qui indicet mihi quando pepigit
fœdus filius meus cum filio Isai, & non est qui doleat inter vos super me,
& indicet mihi quòd statuit filius meus servum meum super me ad insidias
in die hac. Et respondit Doeg Idumæus, & ipse præpositus super servos
Saul, & dixit, Vidi: filius Isai venit ad Nob ad Ahhimelech filium Ah-
hitob. Et quæsivit illi in dicto Dñi, & viatica dedit illi, & gladium Go-
liath Pelisthæi dedit illi. Et misit rex ad vocandum Ahhimelech filium
Ahhitob sacerdotem, & omnem domum patris ejus, sacerdotes qui in
Nob: & venerunt omnes illi ad regem. Et dixit Saul, Audi nunc fili
Ahhitob, & dixit: Ecce me domine mi. Et dixit ei Saul, Quare rebel-
lâstis in me, tu & filius Isai? in dando te illi cibum & gladium, & quæ-
sisti illi in dicto Domini ad standum super me in insidias, sicut die hac?
Et respondit Ahhimelech regi, & dixit, & quis in omnib⁹ servis tuis, ut
David, fidelis, & gener regis, & magister super omnem auditionem tuam,
& honorat⁹ in domo tua? Die hoc cœpi quærere illi in dicto Dñi? absit
mihi; non ponet rex in servo suo verbum, in omni domo patris mei, quia
non novit serv⁹ tuus in omni hoc verbum parvū aut magnū. Et dixit rex,
Moriendo morieris Ahhimelech, tu & omnis dom⁹ patris tui. Et dixit rex
ad cursores qui stantes super illum, Circuite & occidite sacerdotes Dñi,
quia manus illorum cum David, & quia cognoverunt quòd fugiens ille,
& non indicarunt mihi: & non voluerunt servi regis extendere man⁹ suas
ad potestatem exercendum in sacerdotes Dñi. Et dixit rex ad Doeg, Circui
tu & potestatem exerce in sacerdotes: et circuivit Doeg Edomæus, et po-
testatem exercuit ipse in sacerdotes, et occidit in die illo octoginta et
quinq; viros qui idonei ad vestiendū Ephod byssi. Et Nob urbem sacerdo-
tum occidit in acie gladii à viro et usq; mulierem, ab adolescente et usq;
lactantem, et bovem, et asinum, et pecudem in acie gladii.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܘܗܝ. ܫܡܥܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ. ܗܐ ܠܟܠܟܘܢ ܢܬܠ
ܒܪ ܐܝܫܝ ܚܩܠܐ ܘܟܪܡܐ. ܘܠܟܠܟܘܢ ܢܥܒܕ ܪܒܝ ܐܠܦܐ ܘܪܒܝ ܡܐܐ. 8 ܡܛܠ ܕܐܬܟܢܫܬܘܢ
ܟܠܟܘܢ ܥܠܝ. ܘܠܝܬ ܕܓܠܐ ܠܝ ܩܝܡܐ ܕܒܪܝ ܥܡ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܘܠܝܬ ܕܟܐܒ ܠܗ ܡܢܟܘܢ
ܥܠܝ. ܘܓܠܐ ܠܝ. ܡܛܠ ܕܐܩܝܡ ܒܪܝ ܠܥܒܕܝ ܥܠܝ ܟܡܝܢܐ ܐܝܟ ܕܝܘܡܢܐ. 9 ܘܥܢܐ ܕܘܐܓ
ܐܕܘܡܝܐ. ܘܗܘ ܩܐܡ ܥܠ ܥܒܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ. ܚܙܝܬܗ ܠܒܪ ܐܝܫܝ ܕܐܬܐ ܠܢܘܒ
ܠܘܬ ܐܚܝܡܠܟ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ ܟܗܢܐ. 10 ܘܫܐܠ ܠܗ ܒܐܠܗܐ. ܘܙܘܕܐ ܝܗܒ ܠܗ. ܘܣܝܦܐ
ܕܓܘܠܝܕ ܦܠܫܬܝܐ ܝܗܒ ܠܗ. 11 ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܩܪܐ ܠܐܚܝܡܠܟ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ ܟܗܢܐ.
ܘܠܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ ܟܗܢܐ ܕܒܢܘܒ. ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. 12 ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܫܡܥ
ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܪܝ. 13 ܘܐܡܪ. ܠܡܢܐ ܐܬܢܟܠܬܘܢ ܥܠܝ ܐܢܬ ܘܒܪ ܐܝܫܝ. ܟܕ
ܝܗܒܬ ܠܗ ܠܚܡܐ ܘܣܝܦܐ. ܘܫܐܠܬ ܠܗ ܒܐܠܗܐ. ܕܢܩܘܡ ܥܠܝ ܟܡܝܢܐ ܐܝܟ ܕܝܘܡܢܐ.
14 ܘܥܢܐ ܐܚܝܡܠܟ ܟܗܢܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܟ ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܡܗܝܡܢ
ܘܚܬܢܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܢܛܪ ܦܘܩܕܢܝܟ. ܘܡܝܩܪ ܒܒܝܬܟ. 15 ܘܗܘܝܘܡܢܐ ܫܪܝܬ ܠܡܫܐܠܘ ܠܗ
ܒܐܠܗܐ. ܚܣ ܠܝ. ܠܐ ܢܣܝܡ ܡܠܟܐ ܠܥܒܕܗ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܐ ܠܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܝ. ܡܛܠ
ܕܠܐ ܝܕܥ ܥܒܕܟ ܒܟܠܗ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܙܥܘܪܐ ܐܘ ܪܒܐ. 16 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܡܡܬ ܬܡܘܬ ܐܚܝܡܠܟ.
ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܟ. 17 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܪܗܛܐ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܘܗܝ. ܐܬܦܢܘ
ܘܩܛܘܠܘ ܠܟܗܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܕܝܗܘܢ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܘܝܕܥܘ ܕܥܪܝܩ ܗܘܐ.
ܘܠܐ ܓܠܘ ܠܝ. ܘܠܐ ܨܒܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܠܡܘܫܛܘ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܠܡܦܓܥ ܒܟܗܢܘܗܝ
18 ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܕܘܐܓ. ܐܬܦܢܐ ܐܢܬ. ܘܦܓܘܥ ܒܟܗܢܐ. ܘܦܓܥ ܕܘܐܓ
ܒܟܗܢܐ. ܘܩܛܠ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܬܡܢܝܢ ܘܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ ܕܛܥܝܢܝܢ ܗܘܘ ܐܦܘܕܐ
19 ܕܒܘܨܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܕܟܗܢܐ. ܘܩܛܠ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܡܢ ܓܒܪܐ
ܠܐܢܬܬܐ. ܘܡܢ ܛܠܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܠܘܕܐ. ܘܬܘܪܐ ܘܚܡܪܐ ܘܥܢܐ. ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ.

Dixit Saul servis suis sibi astantibus, Audite filii Benjamin, num vobis omnibus daturus est filius Isai agros & vineas, an vos omnes creaturus tribunos & centuriones? 7
Quòd omnes rebellâstis in me, nec est qui mihi revelet pactum filii mei cum filio Isai, neque est quisquam vestrûm qui condoleat mihi, & revelet mihi? suscitavit enim filius meus servum meû contra me *talem* insidiatorem qualis est hodié. 8
Respondit Doeg Adomæus qui præerat servis Saulis, & ait; Vidi Davidem venisse in Nochah ad Ahimelech filiû Ahitob sacerdotem: 9
Qui consuluit pro eo Deum & arma viaticúmque suppeditavit illi, & gladium Goliad Philistæi dedit illi. 10
Tum misit rex vocatum Ahimelech filium Ahitob sacerdotem, totámque domum patris ejus sacerdotalem quæ erat in Nochah: & venerunt omnes ad regem. 11
Dixítque Saul, Audi quæso fili Ahitob: qui respondit, Ecce me domine mi. 12
Dixit Saul, Quare dolum struxistis contra me tu & filius Isai, subministrans ei panê & gladium, & consulens pro illo Deum, ut excitares adversûm me insidias quales sunt hodiernæ? 13
Respondit Ahimelech sacerdos regi, & ait; Quis est inter omnes servos tuos fidus ut David, gener regis, observans mandata tua, & honorabilis in domo tua? 14
Hodiéne cœpi Deum consulere pro eo? absit à me: ne imponat rex servo suo, nec ulli ex paterna domo mea negotium istud: quoniam non est conscius servus tuus in toto hoc negotio rei magnæ aut parvæ. 15
Dixit autem rex, Omnino moriéris Ahimelech, tu ac tota familia patris tui. 16
Dixitque rex cursoribus qui adstabant sibi, Divertite, & occidite sacerdotes Dei, quia manus eorum sunt cum Davide, & scientes ipsum esse fugitivum, non revelârunt mihi: at noluerunt servi regis extendere manus suas, & lædere sacerdotes Dei. 17
Quarè dixit rex ad Doeg, Diverte tu, & irrue in hos sacerdotes: irruitque Doeg in sacerdotes, & morte affecit eo die octoginta quinque viros qui gestabant ephod byssinum. 18
Quapropter dedit illi civitatem sacerdotum, qui trucidavit acie gladii à viro usque ad mulierem, & à juvenibus usque ad infantes, & boves, & asinos, & pecudes; acie *inquam* gladii. 19

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فقال ساوول لعبيده القيام بين يديه * اسمعوا يا بني بنيامين * لعل ابن ايساي يعطيكم
8 مزارعا وكروما * او لعل يصيركم اجمعين عظماء الالوف والربوات * لانكم قد عمدتم كلكم
على * وليس فيكم من يخبرني بالعهد الذي عاهد ابني ابن ايساي * وليس فيكم من يتوجع
9 لي ويطلعني على ذلك * لان ابني قد صير عبدي كمينا علي اليوم * فاجاب دواغ الادومي *
10 وهو قايم مع عبيد ساوول * وقال * رايت داود قد اتي الي احيملك ابن احيطوب الحبر * فطلب الي
11 الله في امره * واعطاه ثيابا وزادا * ودفع اليه سيف جليات الفلسطيني * فارسل الملك * فدعي
احيملك ابن احيطوب الحبر * وجميع بيت ابيه * وجميع الكهنة الذين كانوا بنحاح * وجمعوهم
12 13 واتوا بهم الي الملك * فقال ساوول * اسمع ابن احيطوب * قال الحبر * هانذا يا سيدي * قال له ساوول *
لماذا مكرتما بي انت وابن ايساي * حيث اعطيته الخبز والسيف * وطلبت الي الله في امره * ليصير
14 علي كمينا * مثل ما اري اليوم * فاجاب احيملك الحبر وقال للملك * من في جميع عبيدك امين
15 مثل داود * صهر الملك * حافظ لوصاياه * كريم في بيتك * اليوم الذي بدات ان ادعو له واطلب
الي الله في امره * حاشا لله * لا يفكر الملك في عبده وفي بيت ابي كلهم هذه الفكر * لان عبدك
16 لا يعلم بقليل ولا بكثير من هذا الامر * قال الملك * اليوم تموت يا احيملك انت وجميع
17 اهل بيت ابيك * ثم قال الملك لاجناده الذين كانوا بين يديه * دوروا واقتلوا كهنة الرب *
لان ايديهم مع داود * وعلموا انه هارب مني ولم يخبروني * فلم تجسر عبيد الملك على قتل كهنة
18 الله * ثم قال الملك لدواغ * در انت واقتل الكهنة * فاقبل دواغ الي الكهنة وقتلهم * وقتل في ذلك
19 اليوم خمسة وثمانون رجلا يحملون وعاء الوحي ويلبسون لباس الاحبار * وامر ان يقتل كل من
كان في قرية الكهنة * رجالهم ونساهم جميعا * والاحداث والاطفال ايضا * والثيران والحمير والغنم *

Dixit Saul servis suis sibi astantibus, Audite O filii Benjamin, num filius Isai daturus est vobis sata & vineta? an fortè vos omnes constituturus est tribunos & chiliarchas? 7
Quandoquidem conspirâstis vos omnes contra me, nec est inter vos qui indicet mihi fœdus quod pepigit filius meus cum filio Isai: nec est inter vos qui mihi condoleat, idque revelet mihi; siquidem filius meus posuit servum meum insidiatorem contra me hodié. 8
Respondens Doeg Adomæus qui astabat cum servis Saulis, dixit; Vidi Davidem venisse ad Achimelech filium Achitob sacerdotem, 9
Qui Deum consuluit de re ipsius, & suppeditavit ei vestes ac viaticum, deditque ei gladium Goliad Palestini. 10
Misit ergò rex, & accersivit Achimelech filium Achitob sacerdotem, & totam domum patris ejus, omnésque sacerdotes qui erant in Nochab: quibus collectis et ad regem adductis, 11
Dixit Saul, Audi fili Achitob. Respondit sacerdos, Præstò sum domine mi. 12
Dixit ad eum Saul, Quarè conspirâstis in me tu et filius Isai, cum dedisti illi panem & gladium, & consuluisti Deum de re ipsius, ut fieret contra me insidiator, ut hodiè video? 13
Respondens Achimelech sacerdos, dixit ad regem; Quis est inter omnes servos tuos fidelis ut David, gener regis, observans mandata ejus, honoratus in domo tua? 14
Num hodiè cœpi precari pro eo, & consulere Deum de rebus ipsius? absit: ne concipiat rex de servo suo déque omnibus domesticis patris mei talem opinionem: nihil enim parùm vel multùm novit servus tuus ex hoc negotio. 15
Dixit rex, Hodiè morièris O Achimelech, tu & tota familia domûs patris tui. 16
Tum dixit rex militibus suis qui coram se stabant, Obite, & interficite sacerdotes Domini, quia manus eorum sunt cum Davide, & cùm scirent ipsum esse à me fugientem, non indicârunt mihi: sed non sunt ausi servi regis interficere sacerdotes Dei. 17
Tum dixit rex ad Doeg, Tu te verte, & interfice sacerdotes: impetens ergò Doeg sacerdotes interfecit eos, & trucidati fuerunt eo die octoginta quinque viri ferentes vas oraculi, & induentes vestitum sacerdotum. 18
Jussit etiam illi ut occideret omnes qui erant in civitate sacerdotum, viros simul ac mulieres, adolescentes ac puerulos etiam, boves, asinos, & pecudes. 19

שמואל א׳ : כג

Versio VUL. LAT.

20 Evadens autẽ unus fili⁹ Achimelech, filii Achitob, cuj⁹ nomẽ erat Abiathar, fugit ad David.
21 Et annuntiavit ei ꝙ occidisset Saul sacerdotes Dñi.
22 Et ait David ad Abiathar; Sciebã in die illa, ꝙ cùm ibi esset Doeg Idumæus, proculdubiò annuntiaret Sauli: ego sum re⁹ omnium animarum patris tui.
23 Mane mecum, ne timeas: si quis quæsierit animã meã, quæret & animã tuã, mecúmq; servaberis.

CAP. XXIII.

1 ET annuntiaverũt David, dicentes; Ecce Philisthiim oppugnãt Ceilã, & diripiunt areas.
2 Consuluit ergò David Dñm, dicens; Num vadã et percutiam Philisthæos istos? Et ait Dñs ad David; Vade, & pcuties Philisthæos, et Ceilã salvabis.
3 Et dixerũt viri, qui erãt cum David ad eum; Ecce nos hîc in Judæa consistentes timemus: quantò magis si ierim⁹ in Ceilã adversũ agmina Philisthinorũ?
4 Rursũ ergò David consuluit Dñm. Qui respondẽs, ait ei; Surge, & vade in Ceilã: ego enim tradã Philisthæos in manu tuã.
5 Abiit ergò David, et viri ej⁹, in Ceilã, & pugnavit adversũm Philisthæos, & abegit jumẽta eorũ, & pcussit eos plagã magnã: & salvavit David habitatores Ceilæ.
6 Porrò eo tempore, quo fugiebat Abiathar fili⁹ Achimelech ad David in Ceilã, ephod secũ habens, descenderat.
7 Nuntiatũ est autẽ Sauli quòd venisset David in Ceilã: & ait Saul; Tradidit eũ De⁹ in man⁹ meas, conclusúsq; est, introgress⁹ urbẽ in qua portæ & seræ sũt.
8 Et præcepit Saul omni populo ut ad pugnã descenderet in Ceilã: & obsideret David, & viros ej⁹.
9 Quod cũ David rescisset, quia præpararet ei Saul clàm malũ, dixit ad Abiathar sacerdotem; Applica ephod.
10 Et ait David; Dñe De⁹ Israel, audivit famã serv⁹ tu⁹, ꝙ disponat Saul venire in Ceilã, ut evertat urbẽ propter me:
11 Si tradent me viri Ceilæ in man⁹ ej⁹? & si descendet Saul, sicut audivit servus tu⁹? Dñe De⁹ Israel, indica servo tuo. Et ait Dñs; Descendet.
12 Dixitq; David, Si tradent me viri Ceilæ, & viros qui sũt mecum, in man⁹ Saul? Et dixit Dñs, Tradent.
13 Surrexit ergò David & viri ej⁹ quasi sexcenti, & egressi de Ceila, huc atq; illuc vagabantur incerti: nuntiatúmque est Sauli quòd fugisset David de Ceila, & salvatus esset: quam ob rem dissimulavit exire.

Versio GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

20 Et salvatur filius unus ipsi Abimelech filio Achitob: et nomen ei Abiathar: & fugit post David.
21 Et annuntiavit Abiathar ipsi David, quia interfecit Saul omnes sacerdotes Domini.
22 Et dixit David ad Abiathar; Novi, (ζ) quia in die illa, quia Doec Syrus, quia annuntians annuntiavit ipsi Saul. Ego sui causa animarum (η) domus patris tui.
23 Sede mecum, ne timeas: quoniam, ubicunq; quæsiero animæ meæ locum, quæram & animæ tuæ; quoniam custoditus es tu apud me.

CAP. XXIII.

1 ET nuntiatum est ipsi David, dicentes; Ecce, alienigenæ pugnãt in Ceila: et ipsi diripiũt, (a) conculcant areas.
2 Et interrogavit David per Dominum, dicens; Si ibo, & percutiam alienigenas hos? Et dixit Dominus; Vade, et percuties in alienigenis his, & salvabis Ceila.
3 Et dixerunt viri David ad eum, Ecce nos hîc in Judæa timemus: & quomodò erit si ierim⁹ in Ceila, in (b) spolia alienigenarum ingrediemur?
4 Et adjecit adhuc David interrogare per Dominum. Et respondit ei Dominus, & dixit ei; Surge, & descende in Ceila: quoniam ego trado alienigenas in manus tuas.
5 Et ivit David, & viri, qui cum eo, in Ceila, & bellum fecit alienigenis. Et fugerunt à facie ejus. Et abduxit pecora eorũ, & percussit in eis plagam magnam: et salvavit David habitantes Ceila.
6 Et factũ est in fugiendo Abiathar filium Achimelech ad David, & ipse cum David in Ceila descendit habens Ephud in manu sua.
7 Et nuntiatum est ipsi Saul, quia venit David in Ceila. Et dixit Saul, Vendidit eum De⁹ in man⁹ meas: quoniam conclusus est, ingressus in civitatẽ portarum, et serarum.
8 Et præcepit Saul universo populo descendere in bellum in Ceila, ad comprehendendum David, et viros ejus.
9 Et cognovit David, quia (c) non tacet Saul de eo malitiã. Et dixit David ad Abiathar sacerdotẽ, Applica Ephud Domini.
10 Et dixit David; Domine De⁹ Israel, audiens audivit serv⁹ tuus, quia quærit Saul venire super Ceila ad corrumpendã civitatem propter me.
11 Nunquid concludetur? Et nunc, nunquid descendet Saul, sicut audivit serv⁹ tuus? Domine De⁹ Israel annuntia servo tuo. Et dixit Dominus, (d) Concludetur.
13 Et surrexit David, & viri qui cum eo, circiter quadringenti, & exierunt è Ceila: & (e) ibant quò ibant. Et annuntiatum est Saul, quia evasit David è Ceila: & omisit exire.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

20 Et evasit filius unus Ahhimelech filio Ahhitob; & nomen ejus Abiathar, & fugit post David.
21 Et indicavit Abiathar Davidi quòd occidit Saul sacerdotes Dñi.
22 Et dixit David ad Abiathar, Cognovi in die illo, quia ibi Doeg Edomæus quòd indicando indicaret Sauli: ego occasio fui ad occidendum in omni *anima domus* patris tui.
23 Sede mecum, ne timeas; quia qui quærens ad occidendum me, quærens ad occidendum te, quia custoditus tu mecum.

CAP. XXIII.

1 ET indicaverunt Davidi, dicendo: Ecce Pelisthæi ineuntes bellum in Keghilah, & ipsi diripientes areas.
2 Et quæsivit David in dicto Dñi, dicendo: Num ibo & occidam in Pelisthæis his? & dixit Dñs Davidi, Ito & occides in Pelisthæis, & liberabis *habitantes* Keghilam.
3 Et dixerunt viri David ei, Ecce quando nos hic in terra domus Jehudah, nos timentes; & quanto magis si ibim⁹ ad Keghilam ad ordines Pelisthæorũ?
4 Et addidit adhuc David ad quærendũ in dicto Dñi: & audivit orationem ejus Dñs, & dixit, Surge, descende ad Keghilam, quia ego tradidi Pelisthæos in manu tua.
5 Et ivit David & viri ej⁹ ad Keghilam, & inivit bellũ in Pelisthæos, & accepit pecora eorum, & percussit in eis percussionẽ magnã, & liberavit David habitatores Keghila.
6 Et fuit quando fugit Abiathar filius Ahhimelech ad David ad Keghilah, Ephod descendere fecit in manu sua.
7 Et indicatũ est Sauli ꝙ venit David ad Keghilah: & dixit Saul, Tradidit illũ Dñs in manu mea, quia tradit⁹ est ut intraret in urbẽ cui sunt portæ & vectes.
8 Et congregavit Saul omnẽ populũ ad ineundũ bellũ ad descendendũ ad Keghilah, ad angustiandũ sup David & sup viros ej⁹.
9 Et cognovit David quòd sup ipsũ Saul insidiaretur malũ; & dixit ad Abiathar Sacerdotẽ, Approxima Ephoda.
10 Et dixit David, Dñe De⁹ Israel, audiendo audivit serv⁹ tu⁹, quòd quærens Saul intrare ad Keghilam, ad perdendũ urbem propter me.
11 Num cogitantes tradere me habitatores Keghilah in manu illi⁹? num cogitans descendere juxta id ꝙ audivit serv⁹ tu⁹? Dñe Deus Israel indica nunc servo tuo: & dixit Dñs, Cogitat descendere.
12 Et dixit David, Num cogitãt tradere habitatores Keghilæ me & viros meos in manu Saul? & dixit Dñs, Cogitant tradere.
13 Et surrexit David & viri ej⁹ ut sexcẽti viri, & exierũt ex Keghilah, & iverũt in locũ qui idone⁹ ad eũdũ: & Sauli nũciatũ est ꝙ evasit David ex Keghilah: & detent⁹ est ab exeundo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nihilominus evadens filius unus Ahimelechi 20
filii Ahitob, nomine Abiathar, fugit post Da-
videm. Et cùm indicâsset Abiathar Davi- 21
di trucidâsse Saulem sacerdotes Dei, Dixit 22
David ad Abiathar, Sciebam eo die quo illic
erat Doeg Adomæus quòd certissimè indica-
turus esset Sauli: & ego reus sum omnium
animarum familiæ patris tui. Mane apud me, 23
& ne timeas: quoniam qui quærit animam
meam, animam quoque tuam quærit: tu enim
custos mecum eris.

CAP. XXIII.

Indicaverunt autē Davidi, & dixerunt ei, Ec- 1
ce Philistæi pugnant in Ceila, & ipsi diripi-
unt areas. Consuluit ergò David Dominum 2
dicens, Ibóne interfectum Philistæos istos.
Ait illi Dominus, Vade, interfice Philistæos,
& libera Ceilam. Dixerunt autem Davidi 3
homines ejus, Ab hesterna die nos hic sumus,
& timemus: quomodo ibimus in Ceilam ad
agmina Philistæorum? Iterum ergò David 4
consuluit Deum: & respondit ei Dominus,
dixitque ei; Surge, descende in Ceilam: quo-
niam ego traditurus sum Philistæos in manus
tuas. Abiit itaque David cum viris suis ad 5
Ceilam, bellóque cum Philistæis inito, addu-
xit jumenta eorum, & percussit eos plagâ ma-
gna: sicq; eripuit David incolas Ceilæ. Quan- 6
do autē fugit Abiathar filius Ahimelech ad
Davidē in Ceilam, incidit ephod in manū ej[9].
Tum nuntiatum fuit Sauli intrâsse David in 7
Ceilā: quare dixit Saul, Tradidit eum De[9] in
manus meas, comprehens[9] est enim, quando-
quidem ingressus est civitatē portas & seras
habentē. Et promulgavit Saul toti populo ut 8
descenderet in Ceilā, ad obsidendū David &
viros qui cum eo erant. Verùm sciens David 9
quòd machinat[9] fuerat in eum Saul malū, di-
xit ad Abiathar sacerdotē, Affer mihi ephod.
Dixitq; David, Dñe Deus Israelis, certò audi- 10
vit serv[9] tuus velle Saulē venire in Ceilam ad
destruendam civitatē meâ causâ: Prodītu- 11
rine sunt me cives urbis, & viros qui mecū 12
sunt in manū Saulis? Dixit Dñs, Prodituri sunt
te: surge, egredere ab urbe. Surgens itaq; Da- 13
vid cum hominibus qui secum erant sexcen-
tis fermè viris, egressi sunt è Ceila: cūq; reversi
quidam indicaverunt Sauli fugisse Davidem
è Ceila: quare destitit ab exeundo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 وكان ابن لاحيملك بن احيطوب اسمه ابيثار وهرب الي داود * واخبر ابيثار داود ان ساوول قتل
21 22 كهنة الله * فقال داود لابيثار قد عرفت ذلك اليوم حيث رايت هناك دواغ الادوماني انه
سيخبر ساوول بذلك * فقد اعنت بانفس اهل بيت ابيك كلهم * اجلس عندي ولا تخف لان
الذي يطلب نفسي هو يطلب نفسك وانا معي حافظ من الله * الفصل الثالث والعشرون
1 * واخبروا داود وقالوا له ان اهل فلسطين يحاربون اهل قعيلة وينهبون بيادرهم * وطلب داود
الي الرب وقال له انطلق احارب هولاء الفلسطينيين * قال له الرب انطلق اضرب اهل فلسطين
وخلص قعيلة * قال اصحاب داود له نحن هنا مقيمين ونحن خايفون كيف ننطلق الي قعيلة
لمحاربة اهل فلسطين * وعاد داود ان يطلب الي الرب ايضا * قال له الرب قم انزل الي
قعيلة فاني ادفع اهل فلسطين في يديك * وانطلق داود ورجاله الي قعيلة وحارب اهل
فلسطين وظفر بهم وساق مواشيهم وقتل منهم قتلا كثيرا وخلص داود اهل قعيلة * ولما
هرب ابيثار ابن احيملك الي داود الي قعيلة كان في يده وعاء الوحي ونزل به معه * واخبروا
ساوول بان داود قد دخل قعيلة فقال ساوول قد دفعه الله الي لانه دخل قرية لها ابواب ولها
اغلاق * وجمع ساوول جميع الشعب لينزل الي قعيلة ليحاصر داود والرجال الذين معه * وعرف
داود ان ساوول قد فكر فيه الشر فقال لابيثار الكاهن قدم الي وعاء الوحي * وقال داود
اللهم رب اسرائيل قد بلغ عبدك ان ساوول يريد ان ياتي قعيلة ليخرب القرية من اجلي
* ويدفعوني واصحابي اهل القرية الي ساوول * قال الرب نعم هم يدفعونك * قم فاخرج من القرية
* وقام داود واصحابه نحو من ستماية رجل وخرجوا من قعيلة ورجع الرسل فاخبروا ساوول ان
داود قد خرج من قعيلة وبقي ساوول في موضعه ولم يخرج *

Evasit autem filius unus Achimelechi fi- 20
lii Achitob, cujus nomen erat Abithar,
fugitq; ad Davidem. Et nuntiavit Abi- 21
athar Davidi quomodò Saul occidisset
sacerdotes Dei. Et ait David ad Abi- 22
thar, Jam id noveram eo die cùm ibi vi-
dissem Doeg Adomæum, quòd scilicet
nuntiaturus hoc esset Sauli: ego peccavi
in omnes animas familiæ patris tui. Ma- 23
ne apud me, et ne metuas: nam qui quærit
animam meam, ipsemet quærit animam
tuam: ego verò habeo custodem à Deo.

CAP. XXIII.

Nuntiaverunt autem Davidi, & di- 1
xerunt ad eum; Palestini oppugnant in-
colas Ceilæ, & areas eorum populantur.
Consuluit ergò David Dominum, dixitq; 2
ad eum; Vadámne oppugnatum Palesti-
nos istos? Respondit illi Dominus, Vade,
interfice Palestinos, & libera Ceilam. Di- 3
xerunt socii Davidis, Nos hic morantes,
pavidi sumus; quomodò ergò ibimus Cei-
lam ad oppugnandos Palestinos? Qua- 4
propter Davide secundò consulente Do-
minum, respondit illi Dominus, dicens;
Surge, descende in Ceilam: daturus enim
sum Palestinos in manus tuas. Abiit ergò 5
David cum viris suis in Ceilam, et prælio
cum Palestinis commisso devicit eos, et ab-
egit armenta eorum, & trucidavit ex eis
cæsos multos: servavitque David cives
Ceilæ. Cùm autem fugisset Abithar filius 6
Achimelech in Ceilam ad Davidem, habe-
bat in manu sua vas oraculi, quod & se-
cum detulit. Nuntiaverunt ergò Sauli 7
Davidem ingressum esse Ceilam: & ait
Saul, Jam tradidit eum mihi Deus, quo-
niam intravit civitatem valvis et vecti-
bus munitam. Collegitq; Saul universum 8
populum ut descenderet in Ceilam ad ob-
sidendum Davidē et viros qui cum eo e-
rant. Animadvertens autem David quòd 9
Saul meditatus esset contra eum perniciē,
dixit ad Abithar sacerdotem, Affer mihi
instrumentum oraculorum. Aitq; David, 10
Deus Domine Israelis, perlatum est ad
servum tuum quòd Saul venire vult in
Ceilam ad destruendam civitatem propter
me: Tradéntne me cum sociis meis ci- 11
ves urbis Sauli? Dixit Dominus, Ita, ipsi 12
te tradituri sunt: surge, egredere ab urbe.
Surgens itaque David et socii ejus fermè 13
sexcenti viri, egressi sunt è Ceila: cùmque
rediissent nuntii & indicâssent Sauli e-
gressum jam esse Davidem è Ceila, mansit
Saul in loco suo, & non egressus est.

שמואל א: כג

monte in mansitque ,munitionibus in deserto in David mansit Et
14 וישב דוד במדבר במצדות וישב בהר
non & ,diebus omnibus Saul eum quæsivit & ;Ziph deserto in
במדבר־זיף ויבקשהו שאול כל־הימים ולא־
Saul esset egressus quòd David vidit Et.ejus manu in Deus eũ tradidit
15 נתנו אלהים בידו: וירא דוד כי־יצא שאול
surrexit Et .sylva in Ziph deserto in David & :suam animã quærendum ad
16 לבקש את־נפשו ודוד במדבר־זיף בחרשה: ויקם
confortavit & ;sylvam in David ad ivit & ,Saul filius Jehonathan
יהונתן בן־שאול וילך אל־דוד חרשה ויחזק
non quia ,timeas Ne :eum ad Dixitque .Deo in ejus manum
17 את־ידו באלהים: ויאמר אליו אל־תירא כי לא
,Israel super regnabis tu &,mei patris Saul manus te inveniet
תמצאך יד־שאול אבי ואתה תמלך על־ישראל
.ita *sciens* meus pater Saul etiam & :*secundum in* tibi ero ego &
ואנכי אהיה־לך למשנה וגם־שאול אבי ידע כן:
David mansit & :*Domini facies ad* fœdus ipsi ambo *exciderunt* Et
18 ויכרתו שניהם ברית לפני יהוה וישב דוד
Ziphæi ascenderunt Et .suam domum in abiit Jehonathan Et .sylva in
19 בחרשה ויהונתן הלך לביתו: ויעלו זפים
nobiscum *se abscondens* David Nónne :*dicendo* ,Ghibhah in Saul ad
אל־שאול הגבעתה לאמר הלוא דוד מסתתר עמנו
?Jesimon *dextra* à quæ ,Chachilah colle in ,sylva in *munitionibus* in
במצדות בחרשה בגבעת החכילה אשר מימין הישימון:
:descende descendendo rex tuæ animæ desiderium omne ad nunc Et
20 ועתה לכל־אות נפשך המלך לרדת רד
Benedicti :Saul Dixitque .regis manu in eum *concludere nobis* &
21 ולנו הסגירו ביד המלך: ויאמר שאול ברכים
;adhuc parate ,quæso Ite .*me super pepercistis* quia ,Domino vos
22 אתם ליהוה כי חמלתם עלי: לכו־נא הכינו עוד
eum viderit quis ,ejus pes sit quo ejus locum videte &,scitote &
ודעו וראו את־מקומו אשר תהיה רגלו מי ראהו
,videte Et .ipse aget callidè callendo :me ad dixit quia :ibi
23 שם כי אמר אלי ערום יערם הוא: וראו
revertimini & ,ibi se *abscondet* quibus *latibulis* *omnibus ex* scitote &
ודעו מכל המחבאים אשר יתחבא שם ושבתם
,terra in ipse fuerit si ,erit Et.vobiscum ibo & *certum* ad me ad
אלי אל־נכון והלכתי אתכם והיה אם־ישנו בארץ
abierunt &,surrexerunt Et.Jehudah millibus omnibus in eum scrutabor &
24 וחפשתי אתו בכל אלפי יהודה: ויקומו וילכו
solitudine in Mahon deserto in ejus viri &,David Et .Saul *faciei ad* Ziph in
זיפה לפני שאול ודוד ואנשיו במדבר מעון בערבה
;quærendum ad ejus viri & ,Saul *ivit* Et .Jesimon dexteram ad
25 אל ימין הישימון: וילך שאול ואנשיו לבקש
deserto in mansit & ,petram descendit & ;Davidi nunciaverunt &
ויגדו לדוד וירד הסלע וישב במדבר
.Mahon desertum David *post* est persecutus & ;Saul audivit Et .Mahon
מעון וישמע שאול וירדף אחרי־דוד מדבר מעון:
latere ex ejus viri & ,David & ,hinc montis latere ex Saul ivit Et
26 וילך שאול מצד ההר מזה ודוד ואנשיו מצד
,Saul Et .Saul *faciebus à abeundum ad festinus David fuit* & :inde montis
ההר מזה ויהי דוד נחפז ללכת מפני שאול ושאול
.eos *prehendendum ad* ejus viros *in* & ,David *in corona cingentes* ejus viri &
ואנשיו עטרים אל־דוד ואל־אנשיו לתפשם:
se diffuderunt quia ,*vade* & ,Accelera :dicendo ,Saul ad venit *legatus* Et
27 ומלאך בא אל־שאול לאמר מהרה ולכה כי־פשטו
post persequendo à Saul est reversus Et .terram super Pelistim
28 פלשתים על־הארץ: וישב שאול מרדף אחרי
,illum locum vocaverunt Ideo .Pelistim occursum in ivit &,David
דוד וילך לקראת פלשתים על־כן קראו למקום ההוא
.hammachlecoth Selah
סלע המחלקות:

Versio VUL. LAT.

14 Morabatur auté David in de-
serto in locis firmissimis, man-
sitq; in monte solitudinis Ziph,
in monte opaco: quærebat eũ
tamen Saul cunctis diebus: &
non tradidit eũ Deus in manus
15 ej⁹. Et vidit David quòd egres-
sus esset Saul, ut quæreret ani-
mã ejus. Porrò David erat in
16 deserto Ziph in sylva. Et sur-
rexit Jonathas fili⁹ Saul, et abi-
it ad David in sylvá, et confor-
tavit man⁹ ejus in Deo: dixitq;
17 ei, Ne timeas: neq; enim inve-
niet te man⁹ Saul patris mei, &
tu regnabis super Israel, & ego
ero tibi secund⁹; sed et Saul pa-
18 ter me⁹ scit hoc. Percussit ergò
uterque fœd⁹ corã Dño: man-
sitq; David in sylva: Jonathas
auté reversus est in domũ suã.
19 Ascenderunt autem Ziphæi ad
Saul in Gabaa, dicentes; Nónne
ecce David latitat apud nos in
locis tutissimis sylvæ, in colle
Hachila quæ est ad dexterã de-
20 serti? Nunc ergò, sicut desidera-
vit anima tua ut descenderes,
descende: nostrũ autem erit ut
21 tradam⁹ eum in man⁹ regis. Di-
xitque Saul; Benedicti vos à
Dño, quia doluistis vicé meã.
22 Abite ergò, oro, & diligentiùs
præparate, et curiosiùs agite, &
considerate locũ ubi sit pes ej⁹,
vel quis viderit eũ ibi: recogi-
tat enim de me, ꝙ callidè insi-
23 dier ei. Considerate & videte
omnia latibula ej⁹, in quib⁹ abs-
conditur: et revertimini ad me
ad rem certã, ut vadã vobiscũ:
ꝙ si etiam in terrã se abstruse-
rit, pscrutabor eum in cunctis
24 millib⁹ Juda. At illi surgentes
abierũt in Ziph ante Saul: Da-
vid auté & viri ej⁹ erant in de-
serto Maon, in campestrib⁹, ad
25 dexterã Jesimon. Ivit ergò Saul
& socii ejus ad quærendum e-
um: & nuntiatum est David,
statímque descendit ad petrã,
& versabatur in deserto Maon:
quod cùm audisset Saul, perse-
cutus est David in deserto Ma-
26 on. Et ibat Saul ad lat⁹ montis
ex parte una: David auté et vi-
ri ej⁹ erant in latere montis ex
parte altera: porrò David de-
sperabat se posse evadere à fa-
cie Saul: itaque Saul & viri e-
jus, in modum coronæ cinge-
bant David & viros ejus, ut
27 caperent eos. Et nuntius ve-
nit ad Saul, dicens; Festina, &
veni, quoniã infuderũt se Phi-
28 listhiim super terram. Rever-
sus est ergò Saul desistens p-
sequi David, & perrexit in oc-
cursum Philisthinorum: pro-
pter hoc vocaverunt locum il-
lum, Petram dividentem.

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἐκάθισεν (β) ἐν Μασερὲμ ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἐν τοῖς στενοῖς, καὶ ἐκάθητο (γ) ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν
τῷ ὄρει Ζίφ, ἐν τῇ γῇ τῇ αὐχμώδει· καὶ ἐ-
ζήτει αὐτὸν Σαοὺλ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ
παρέδωκεν αὐτὸν κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
15 Καὶ εἶδε Δαυίδ, ὅτι (δ) ἐξέρχεται Σαοὺλ τοῦ
ζητεῖν τὸν Δαυίδ· καὶ (ε) Δαυὶδ ἦν ἐν τῷ ὄρει
16 τῷ (ζ) αὐχμώδει ἐν τῇ Καινῇ Ζίφ. Καὶ ἀνέστη
Ἰωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαυ-
ὶδ εἰς Καινήν, καὶ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας
17 αὐτοῦ ἐν κυρίῳ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Μὴ φο-
βοῦ, ὅτι οὐ μὴ εὕρῃ σε ἡ χεὶρ Σαοὺλ τοῦ πατρός
μου, καὶ σὺ βασιλεύσεις ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ
ἔσομαί σοι εἰς δεύτερον, καὶ Σαοὺλ ὁ πατήρ
18 μου οἶδεν οὕτως. Καὶ διέθεντο ἀμφότεροι δι-
αθήκην ἐνώπιον κυρίου. (η) καὶ ἐκάθητο Δαυ-
ὶδ ἐν Καινῇ, καὶ Ἰωνάθαν ἀπῆλθεν εἰς οἶ-
19 κον αὐτοῦ. Καὶ ἀνέβησαν οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχ-
μώδους πρὸς Σαοὺλ ἐπὶ τὸν βουνόν, λέγοντες,
Οὐκ ἰδοὺ Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν (θ)
Μεσσαρὰ ἐν τοῖς στενοῖς ἐν τῇ Καινῇ ἐν τῷ
βουνῷ τοῦ Ἐχελὰ τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσσαιμοῦ;
20 Καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τοῦ βασιλέως
εἰς κατάβασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς· (ι)
κεκλείκασιν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασι-
21 λέως. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαούλ, Εὐλογημέ-
νοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἐπονέσατε περὶ ἐμοῦ.
22 Πορεύθητε δὴ καὶ ἑτοιμάσατε ἔτι, καὶ (κ) γνῶτε
τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ ἔσται ὁ ποὺς αὐτοῦ ἐν τάχει
23 ἐκεῖ οὗ εἴπατε, μή ποτε πανουργεύσηται. Καὶ
(λ) ἴδετε καὶ γνῶτε, καὶ πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν.
καὶ ἔσται εἰ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ (μ) ἐξερευνήσω
24 αὐτὸν ἐν πάσαις χιλιάσιν Ἰούδα. Καὶ (ν)
ἀνέστησαν οἱ Ζιφαῖοι, καὶ ἐπορεύθησαν ἔμπροσθεν
Σαούλ. καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν
τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαὼν καθ' ἑσπέραν ἐκ δε-
25 ξιῶν τοῦ Ἰεσσαιμοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Σαοὺλ καὶ οἱ
ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν αὐτόν. καὶ (ξ) ἀπήγγει-
λαν τῷ Δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν τὴν ἐν
τῇ ἐρήμῳ Μαών. καὶ ἤκουσε Σαούλ, καὶ κατε-
δίωξεν ὀπίσω Δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον Μαών.
26 Καὶ πορεύονται Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (ο)
ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τούτου, καὶ ἦν Δαυὶδ καὶ
οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (π) ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τού-
του. (ρ) καὶ ἦν Δαυὶδ σκεπαζόμενος πορεύε-
σθαι ἀπὸ προσώπου Σαούλ. καὶ Σαοὺλ καὶ οἱ ἄν-
δρες αὐτοῦ παρενέβαλον ἐπὶ Δαυὶδ καὶ τοὺς
27 ἄνδρας αὐτοῦ, συλλαβεῖν αὐτούς. Καὶ (σ)
πρὸς Σαοὺλ ἦλθεν ἄγγελος, λέγων, Σπεῦδε
καὶ δεῦρο, ὅτι (τ) ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὴν
28 γῆν. Καὶ ἀνέστρεψε Σαοὺλ μὴ καταδιώκειν
ὀπίσω Δαυίδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τῶν
ἀλλοφύλων· διὰ τοῦτο ἐπεκλήθη ὁ τόπος
ἐκεῖνος, Πέτρα ἡ μερισθεῖσα.

Et sedit (β) in Maserem in deserto in angustiis, & sedit (γ) in deserto in monte Ziph, in terra æstuosa. Et quærebat eum Saul omnibus diebus: & non tradidit eum Dominus in manus ejus. Et vidit David, quia egreditur Saul ad quærendum David: & David erat (h) in monte æstuoso in Cene Ziph. Et surrexit Jonathan filius Saul: & ivit ad David in Cene: et confirmavit manus ejus in Domino. Et dixit ad eum; Ne timeas, quoniam non inveniet te manus Saul patris mei: & tu regnabis super Israel: et ego ero tibi in secundum. Et Saul pater meus novit ita. Et disposuerunt ambo testamentum coram Domino. Et sedit David in Cæne, & Jonathan abiit in domum suam. Et ascenderunt Ziphæi de æstuosa ad Saul in (i) collem, dicentes; Nonne ecce David absconditus est apud nos in (k) Messera in angustiis, in Cene, in colle ipsius Echela, qui à dextris Jessemu? Et (l) nunc omne quod est ad animum regis, in descensum descendat ad nos: (m) concluserunt eum in manus regis. Et dixit eis Saul; Benedicti vos Domino, quia laborastis pro me. Ite nunc, & parate adhuc, & noscite locum ejus, ubi erit pes ejus citò ibi, ubi dixistis (n) ne fortè versutè agat. Et videte & (o) noscite: et ibo vobiscum. Et erit si est super terram & investigabo eum in omnibus millibus Juda. Et surrexerunt Ziphæi, & iverunt ante Saul. Et David, & viri ejus in deserto Maon, (p) ad occidentem à dextris Jessemu. Et ivit Saul, et viri ejus, ad quærendum eum. Et annunciaverunt ipsi David, & descendit ad petram, quæ in deserto Maon. Et audivit Saul, et persequutus est post David in desertum Maon. Et eunt Saul, & viri ejus à parte montis ab hac: et erat David, & viri ejus à parte montis (q) ab hac. Et fuit David tegens se in eundo à facie Saul. Et Saul, & viri ejus (r) castrametati sunt super David, & viros ejus, ad comprehendendum eos. Et ad Saul venit nuncius, dicens; Festina, et veni: quoniam alienigenæ (s) incursionem fecerunt super terram. Et reversus est Saul non persequendo post David, & ivit in occursum alienigenarum. Propter hoc cognominatus est locus ille, Petra divisa.

MS.A. (β) Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲθ ἐν τοῖς (γ) ἐν τῷ ἐρήμῳ Ζεὶφ, εἰς ὄρος τὸ αὐχμῶδες ἐν γῇ αὐχμώδει. (δ) ἔρχεται Σαοὺλ ζητεῖν (ε) Δαυὶδ ἐν (ζ) αὐχμώδει Ζεὶφ ἐν τῇ Καινῇ. Καὶ (η) καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἐν (θ) Μεσαρὰ (ι) καὶ κεκλείκασιν (κ) γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον οὗ (λ) γνῶτε καὶ εἴδετε ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου κρύβεται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον, καὶ πορευσόμεθα μεθ' ὑμῶν. (μ) ἐξερευνήσω (ν) ἀνέστησαν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι (ξ) ἀπηγγέλη (ο) ἐκ μέσου τοῦ (π) ἐκ μέσου τοῦ (ρ) καὶ ἐγένετο Δαυὶδ (σ) ἄγγελος ἦλθεν πρὸς Σαοὺλ, λέγων, (τ) ἐπέθεντο ἀλλόφυλοι ἐπὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ויתב דוד במדברא במצדתא ויתב בטורא במדברא דזיף ובעוהי שאול כל יומיא ולא
15 מסריה יי בידיה: וחזא דוד ארי נפק שאול למקטליה ודוד במדברא דזיף בחורשא:
16 וקם יהונתן בר שאול ואזל לות דוד לחורשא ותקיף ית ידיה במימרא דיי: ואמר ליה
17 לא תדחל ארי לא תשכחנך ידא דשאול אבא ואת תמלוך על ישראל ואנא אהי לך
18 לתנין ואף שאול אבא ידע כן: וגזרו תרויהון קים קדם יי ויתב דוד בחורשא ויהונתן
19 אזל לביתיה: וסליקו אנשי זיף לות שאול לגבעתא למימר הלא דוד מטמר עמנא
20 במצדתא בחורשא בגבעת חכילה דמדרום לישימון: וכען לכל רעות נפשך מלכא
21 למחת חות ואנחנא נמסרניה בידא דמלכא: ואמר שאול בריכין אתון קדם יי ארי
22 חסתון עלי: אזילו כען אתקינו עוד ודעו וחזו ית אתריה דשרי ביה מן חזהי תמן ארי
23 אמרין לי דערים ונפיק הוא: וחזו ודעו מכל מטמוריתא דאטמר תמן ותתיבון לותי
בקשוט ואהך עמכון ויהי אם איתוהי בארעא ואבלוש יתיה בכל אלפיא דבית יהודה:
24 וקמו ואזלו לזיף קדם שאול ודוד וגברוהי במדברא דמעון במישרא דמדרום לישימון:
25 ואזל שאול וגברוהי למבעי וחוואו לדוד ונחת לכיפא ויתב במדברא דמעון ושמע שאול
26 ורדף בתר דוד במדברא דמעון: ואזל שאול מסטר טורא מכא ודוד וגברוהי מסטר
טורא מכא והוה דוד מתבעי למיזל מן קדם שאול ושאול וגברוהי כמנין על דוד ועל
27 גברוהי למחדהון: ואזגדא אתא לות שאול למימר אוחי ואזל ארי אתנגידו פלשתאי
28 על ארעא: ותב שאול מלמרדף בתר דוד ואזל לקדמות פלשתאי על כן קרו לאתרא
ההוא כיף פלגותא אתרא דאתפליג ביה לבא דמלכא למיזל לכא ולכא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et sedit David in deserto in præsidio, & sedit in monte in deserto Ziph;
& quæsivit illum Saul omnib⁹ dieb⁹, & non tradidit illum Dñs in manu
ejus. Et vidit David quòd exivit Saul ad occidendũ se: & David in de-
serto Ziph in sylva. Et surrexit Jehonathan filius Saul, & ivit ad David ad
sylvam: & confortavit manus ej⁹ in dicto Dñi. Et dixit ei, Non timebis,
quia non inveniet te man⁹ Saul patris mei: & tu regnabis super Israel, &
ego ero tibi in secundum, & etiam Saul pater me⁹ cognoscit sic. Et pepi-
gerunt ambo illi fœd⁹ ante Dñm, & sedit David in sylva, & Jehonathan
ivit in *domum* suam. Et ascenderũt viri Ziph ad Saul in Gibghatha ad di-
cendum, Nónne David abscondit⁹ nobiscum in præsidio in sylva in Gib-
ghatha Hhachilah quæ ad Austrum Jessimon? Et nunc ad omnem volunta-
tem animæ tuæ rex descendendo descende, & nos tradem⁹ eum in manu
regis. Et dixit Saul, Benedicti vos ante Dñm, quia miserti estis super
me. Ite nunc & præparamini adhuc, & cognoscite & videte locum ejus
in quo manens: quis vidit illum ibi? quia dicentes *mihi* quòd callidè agens
& exiens ille. Et videte & cognoscite ex omni latibulo in quo absconditur
est ibi, & redibitis ad me in veritate, & veniam vobiscum; & erit si ille
est in terra, & investigabo illum in omnibus millibus domus Jehudæ. Et
surrexerunt & iverunt ad Ziph ante Saul: & David & viri ej⁹ in deserto
Maghon in planicie, quæ ab Austro Jessimon. Et ivit Saul & servi ej⁹ ad
quærendũ eum, & denunciarunt David, & descendit ad rupem, & sedit
in deserto Maghon: & audivit Saul & secut⁹ est post David in desertum
Maghon. Et ivit Saul à latere montis hinc; & David & viri ej⁹ ex latere
montis inde: & fuit David disquirens ad abeundũ ex-ante Saul; & Saul
& viri ej⁹ insidiantes super David, & super viros ejus ad comprehenden-
dũ eos. Et nunci⁹ venit ad Saul ad dicendũ: Festina & vade, nam extrac-
sunt Pelisthæi super terram. Et rediit Saul à sequendo post David, & ivit
ad occursum Pelisthæorum: ideo vocarunt locum illum Rupem divisio-
nis, locum, in quo divisum est cor regis ad eundum huc, & illuc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

14 Mansit autē David in deserto Masroth,& cō-
moratus est in monte in deserto Ziph: & licet
quæsivisset eū Saul omnib⁹ dieb⁹, tamen non
tradidit eum Deus in manū illi⁹: Videns au- 15
tem David egressū esse Saulem ad quærendā
animā suam, *remansit* David in deserto Ziph
in sylva. Tū surgens Jonathan fili⁹ Saulis,ab- 16
iit ad Davidē in sylvam, & confirmavit ma-
n⁹ ejus in Deo, (*id est, animos addidit ei.*) Et 17
dixit illi, Ne metuas, quia non valebit adver-
sūm te man⁹ Saulis patris mei, sed tu regna-
turus es super Israelē: ego quoque tecū ero, et
vives: quin etiā Saul pater me⁹ novit ita fore.
Et pepigerūt ambo fœdus corā Dño sedente 18
sup Cherubim, in convalle: deinde Jonathan
abiit in domū suā. Ascendentes autē Ziphæi 19
ad Saulē in Gebaa, dixerunt illi; Ecce David
latet apud nos in Masroth, in sylva, in Geba-
oth, in valle quæ est ad dexterā Asimon. Nunc 20
ergò juxta omne desideriū animæ tuæ descen-
de contra nos, & nos tradem⁹ eū in manū re-
gis. Quib⁹ dixit Saul, Benedicti sitis à Deo, 21
quòd clementiā utamini erga me. Ite, confi- 22
dete, explorate mansionē ejus, & inspicite lo-
cū ejus, ut pes ejus qui viderit illū, ibi sit: di-
xerunt enim mihi astutissimū eum esse. Recog- 23
noscite ergò, & dispicite omnes latebras ubi
se abdit, & revertimini ad me ut me certiorē
faciatis, & ibimus vobiscū: nam si est in terra,
perquirā eum inter omnia millia Juda. Itaq; 24
surgentes præcesserunt Saulē ad Ziph. David
autē cum viris suis erat in deserto Maonis, in
Araba, ad lat⁹ Asimon. Abiitq; Saul cum ser- 25
vis suis ad quærendū Davidē: qcùm nuntiās-
sent Davidi, descendit ad Selaa, seditq; in de-
serto Maonis. Hoc audito Saul, insequutus est
Davidē ad desertum Maonis: Abiitq; Saul ab 26
uno latere montis; David autē & viri sui ab
altero latere: & verò David festinabat aufu-
gere à conspectu Saulis, Saul autē & servi sui
oberrabāt circū Davidē & servos ejus ad de-
prehendendū eos. Sed nunti⁹ venit ad Saulē, 27
& dixit ei, Veni citò, quoniam castra fixerunt
Philistæi in tota terra. Quapropter rediens 28
Saul ab infectando Davide, abiit obviàm Phi-
listæis: idcircò vocaverunt terrā illam, Senaar
diremptionis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وسكن داود ببرية مصروت • وسكن الجبل الذي في برية ريف • فطلبه ساوول طول عمره ولم يدفعه
الله في يديه • ولم يظفر به * وراى داود ان ساوول قد خرج في طلبه • وكان داود في عيصة كانت
15 في برية ريف * فاما يوناثان ابن ساوول • فانه قام واتي داود في العيصة • ووثق بالله وتوكل عليه
16 * وقال لداود • لا تخف لان ساوول ابي لا يظفر بك • وانت الذي تملك على بني اسرائيل • وقد عرف
17 ساوول ابي ان الامر هكذا • وانا اكون معك وتحيي نفسي * وتعاهدا كلاهما عهدا امام الرب رب
18 الكاروبين في الغور • وانصرف يوناثان الي منزله * وصعد الريفانيون الي ساوول الي جبع وقالوا له
19 ان داود متغيب عندنا بمصروت في العيصة التي بجبعون في الوادي الذي عن يمين اسيمون
20 * فانزل الينا الان كما تحب وتشتهي • فانا دافعوه اليك ايها الملك * قال لهم ساوول • بارك الله
21 عليكم • لانكم رحمتموني * انصرفوا واستعدوا • فان موضعه حيث • والذي يراه فليأتيني حتى
22 ينزل بين يدي • من اجل اني قد اخبرت انه محتال ذا حيل * واجحثوا عن جميع المخابي التي
23 يختبي فيها وارجعوا الي في اصلاح امري • حتي انصرف معكم • وان كان في جوف الارض • فاني
اخرجه منها • ولو كان بين الوف كثيرين من آل يهودا • اخرجه من بينهم * وقام اهل ريف
24 وانصرفوا من بين يدي ساوول • فاما داود ورجاله فكانوا في برية معون • في مغار اسيمون
25 * وانطلق ساوول وعبيده في طلب داود • واخبروا داود بذلك • فاتي الي سلع • وسكن ببرية
معون • وسمع ساوول ذلك • وانطلق في طلبه الي برية معون * وكان ساوول يسير الي جانب الجبل
26 الايمن • وداود ورجاله في الجانب الاخر • وكان داود مسرعا في هربه من ساوول • وساوول وعبيده
27 يجدون في طلب داود واصحابه ليأخذوهم * فاتي ساوول نذير من ارض اسرائيل وقال له • ارجع
28 سريعا • لان اهل فلسطين قد نزلوا الارض كلها * ورجع ساوول من حيث كان في طلب داود
وانطلق لاهل فلسطين • ولذلك دعي اسم ذلك الموضع سنعار الانشقاق

David autem commoratus in solitudine 14
Masroth, habitavit in monte qui est in de-
serto Ziph: & quæsivit eum Saul totâ æ-
tate suâ, sed non tradidit eum Deus in
manum ejus, neq; voti compos factus est.
Animadvertens autem David quòd Saul 15
egressus esset ad quærendum eum, mansit
David in sylva quadā quæ est in deserto
Ziph. Verùm Jonathan filius Saulis sur- 16
gens adivit Davidem in sylvā illam, Deo
fretus atque confisus; Dixitque Davidi, 17
Ne timeas, quia Saul pater meus non su-
perabit te, & tu es ille qui regnaturus es
super filios Israel: jamque novit Saul pa-
ter meus rem ita futuram: & ego tecum
ero, & servabis animam meam. Et inie- 18
runt ambo fœdus coram Domino, Domino
Cherubim, in convalle: tum rediit Jona-
than domum suam. Ascenderunt autem 19
Ziphæi ad Saulem in Gibaa, & dixerunt
ad eum, David delitescit apud nos in
Masroth, in sylva quæ est in Gabaon, in
valle quæ est à dextera Asimon. Nunc i- 20
taque descende ad nos prout cupis & o-
ptas: nos enim tradituri sumus eum tibi,
ô rex. Dixit eis Saul, Benedicat vobis 21
Deus, quòd mei miserti sitis. Ite, & 22
sistite, quia locus ejus aptus est: & qui
viderit eum, veniat ad me, ut descendat
ante me; nuntiatum est enim mihi eum
esse callidum, versutiis plenum. Scru- 23
tamini ergò omnia latibula in quibus sese
abscondit, & redite ad me ut prospiciam
rebus meis, ut proficiscar vobiscum: et-
iamsi fuerit in centro terræ, inde extra-
ham illum: & licèt fuerit inter multa
millia familiæ Juda, educam eum de me-
dio eorum. Surgentes ergò Ziphæi, ab- 24
ierunt à conspectu Saulis: David au-
tem cum viris suis erat in deserto Mao-
nis, in spelunca Asimon. Cùmque pro- 25
fectus esset Saul cum servis suis ad quæ-
rendum Davidem, idque nuntiatum esset
Davidi, recepit se in Selaa, habitavitq;
in deserto Maon. Quod cùm audisset
Saul, abiit quæsitum illum in desertum
Maonis. Ibat ergò Saul ad latus montis 26
dexterum, David autem & viri ejus ad
latus oppositum: festinabatque David fu-
gam suam à Saule. Saul autem & servi
ejus solliciti erant in quærendo Davide
& sociis ej⁹, ut caperent eos. Sed venit ad 27
Saulem monitor de terra Israel, & dixit
ad eum, illico redi, quoniam Palæstini
occupârunt universam terram. Rediens 28
ergò Saul è loco ubi persequebatur Da-
videm, abiit ad Palæstinos: ob hoc ap-
pellatus est locus ille, Senaar divisionis.

שמואל א׳ : כד

CAP. XXIV. כד

1 וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב בִּמְצָדוֹת עֵין־גֶּדִי׃
2 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים וַיַּגִּדוּ לוֹ
3 לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמִדְבַּר עֵין גֶּדִי׃ וַיִּקַּח שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד
4 וַאֲנָשָׁיו עַל־פְּנֵי צוּרֵי הַיְּעֵלִים׃ וַיָּבֹא
אֶל־גִּדְרוֹת הַצֹּאן עַל־הַדֶּרֶךְ וְשָׁם מְעָרָה וַיָּבֹא שָׁאוּל
לְהָסֵךְ אֶת־רַגְלָיו וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בְּיַרְכְּתֵי הַמְּעָרָה יֹשְׁבִים׃
5 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְהוָה
אֵלֶיךָ הִנֵּה אָנֹכִי נֹתֵן אֶת־אֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ
כַּאֲשֶׁר יִטַב בְּעֵינֶיךָ וַיָּקָם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת־
6 כְּנַף־הַמְּעִיל אֲשֶׁר לְשָׁאוּל בַּלָּט׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּךְ
לֵב־דָּוִד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־כָּנָף אֲשֶׁר לְשָׁאוּל׃
7 וַיֹּאמֶר לַאֲנָשָׁיו חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר
הַזֶּה לַאדֹנִי לִמְשִׁיחַ יְהוָה לִשְׁלֹחַ יָדִי בּוֹ
8 כִּי־מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת־אֲנָשָׁיו בַּדְּבָרִים
וְלֹא נְתָנָם לָקוּם אֶל־שָׁאוּל וְשָׁאוּל קָם מֵהַמְּעָרָה וַיֵּלֶךְ
9 בַּדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם דָּוִד אַחֲרֵי־כֵן וַיֵּצֵא מִן־הַמְּעָרָה וַיִּקְרָא
אַחֲרֵי־שָׁאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיַּבֵּט שָׁאוּל אַחֲרָיו
10 וַיִּקֹּד דָּוִד אַפַּיִם אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
לְשָׁאוּל לָמָּה תִשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי אָדָם לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד
11 מְבַקֵּשׁ רָעָתֶךָ׃ הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ אֵת אֲשֶׁר־
נְתָנְךָ יְהוָה הַיּוֹם בְּיָדִי בַּמְּעָרָה וְאָמַר
לַהֲרָגְךָ וַתָּחָס עָלֶיךָ וָאֹמַר לֹא אֶשְׁלַח יָדִי
12 בַּאדֹנִי כִּי־מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וְאָבִי רְאֵה גַּם רְאֵה
אֶת־כְּנַף מְעִילְךָ בְּיָדִי כִּי בְּכָרְתִי אֶת־כְּנַף מְעִילְךָ
וְלֹא הֲרַגְתִּיךָ דַּע וּרְאֵה כִּי אֵין בְּיָדִי רָעָה וָפֶשַׁע
13 וְלֹא־חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה צֹדֶה אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ יִשְׁפֹּט
יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּנְקָמַנִי יְהוָה מִמֶּךָּ וְיָדִי
14 לֹא תִהְיֶה־בָּךְ׃ כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מְשַׁל הַקַּדְמֹנִי מֵרְשָׁעִים
יֵצֵא רֶשַׁע וְיָדִי לֹא תִהְיֶה־בָּךְ׃

Versio VUL. LAT.

CAP. XXIV.

1 AScendit ergò David in-
dé: et habitavit in locis tutis-
2 mis Engaddi. Cúmq; revers'
esset Saul, postquã persecut'
est Philistæos, nuntiaverũt ei,
dicentes; Ecce, David in de-
3 serto est Engaddi. Assumens
ergò Saul tria millia electorũ
virorũ ex omni Israel, perre-
xit ad investigandũ David,&
viros ej'; etiã sup abruptissi-
mas petras,quæ solis ibicibus
4 perviæ sũt. Et venit ad caulas
oviũ, quæ se offerebant vian-
ti; erátq; ibi spelunca,quã in-
gress' est Saul, ut purgaret vẽ-
tré:porrò David et viri ej' in
interiore parte speluncæ late-
5 bãt. Et dixerũt servi David ad
eũ;Ecce dies,de qua locut' est
Dñs ad te; Ego tradã tibi ini-
micũ tuũ ,ut facias ei sicut pla-
cuerit in oculis tuis. Surrexit
ergò David, & præcidit oram
6 chlamydis Saul silenter. Post
hæc percussit cor suũ David,eò
ꝙ abscidisset oram chlamydis
7 Saul. Dixitq; ad viros suos;
Propiti' sit mihi Dñs,ne faciã
hanc rem dño meo, christo
Dñi, ut mittã manũ meam in
8 eũ, quia christ' Dñi est. Et
confregit David viros suos
sermonib',& non permisit eos
ut consurgerent in Saul: por-
rò Saul exurgens de spelunca,
9 pergebat cœpto itinere. Sur-
rexit auté & David post eũ:
& egressus de spelunca, cla-
mavit post tergũ Saul,dicens;
Dñe mi rex. Et respexit Saul
post se: & inclinans se David
10 pron' in terrã, adoravit. Di-
xitq; ad Saul; Quarè audis
verba hominũ loquentiũ,Da-
vid quærit malũ adversũ te?
11 Eccè hodiè viderũt oculi tui,
quòd tradiderit te Dñs in ma-
nu mea in spelunca: & cogi-
tavi ut occiderẽ te,sed peper-
cit tibi ocul' me': dixi enim;
Nõ extendã manũ meã in do-
minũ meum, quia christ' Dñi
12 est.Quin poti', pater mi,vide,
& cognosce oram chlamydis
tuæ in manu mea: quoniam
cùm præscinderé summitatem
chlamydis tuæ, nolui exten-
dere manum meã in te: ani-
madverte,& vide, quoniã nõ
est in manu mea malũ, neq;
iniquitas, neq; peccavi in te:
tu auté insidiaris animæ meæ
13 ut auferas eã. Judicet Dñs in-
ter me & te, & ulciscatur me
Dñs ex te:man' auté mea non
14 sit in te.Sicut & in proverbio
antiquo dicitur; AB IMPIIS
egredietur impietas: manus
ergò mea non sit in te.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κδʹ.

1 ΚΑὶ ἀνέϛη Δαυὶδ (α) ἐκεῖθεν, κ̀ ἐκάθι-
2 σεν ἐν τοῖς ϛενοῖς Ἐγγαδδί. Καὶ ἐγενήθη
ὡς ἀνέϛρεψε Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύ-
λων, κ̀ ἀπηγγέλη (β) αὐτῷ, λεγόντων, Ὅτι
3 Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐγγαδδί. Καὶ ἔλαβε
μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτοὺς
ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, κ̀ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν
Δαυὶδ, κ̀ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον
4 (γ) Σαδδαεὶμ. Καὶ ἦλθεν εἰς τὰς ἀγέλας
τῶν ποιμνίων τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, κ̀ ἦν ἐκεῖ σπή-
λαιον. κ̀ (δ) Σαοὺλ εἰσῆλθε παρασκευάσασθαι,
κ̀ Δαυὶδ κ̀ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ σπη-
5 λαίου ἐκάθηντο. Καὶ (ε) εἶπον οἱ ἄνδρες
Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν, (ζ) Ἰδοὺ ἡ ἡμέρα αὕτη,
ἣν εἶπε κύριος πρὸς σὲ παραδοῦναι τὸν ἐχ-
θρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, κ̀ ποιήσεις αὐ-
τῷ ὡς ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. κ̀ ἀνέϛη
Δαυὶδ, κ̀ ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος
6 (η) τοῦ Σαοὺλ λαθραίως. Καὶ ἐγενήθη μετὰ
ταῦτα, κ̀ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν, ὅτι
7 ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ. Καὶ
εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, Μηδα-
μῶς μοι (θ) παρὰ κυρίου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα
τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ χριϛῷ κυρίου, (ι) ἐπε-
νέγκαι χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν, ὅτι χριϛὸς κυ-
8 ρίου ἐϛὶν οὗτος. Καὶ ἔπεισε Δαυὶδ τοὺς ἄνδρας
αὐτοῦ ἐν λόγοις, κ̀ οὐκ ἔδωκεν (κ) αὐτοῖς ἀνα-
ϛάντας θῦσαι τὸν Σαούλ. κ̀ (λ) ἀνέϛη Σαοὺλ
9 κ̀ κατέβη τὴν ὁδόν. Καὶ ἀνέϛη Δαυὶδ ὀπίσω
(μ) αὐτοῦ ἐκ τοῦ σπηλαίου· κ̀ ἐβόησεν Δαυὶδ
ὀπίσω Σαοὺλ, λέγων, (ν) Κύριε βασιλεῦ. κ̀
ἐπέβλεψε (ξ) Σαοὺλ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, κ̀ ἔ-
κυψε Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν,
10 κ̀ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς
Σαοὺλ, Ἱνατί ἀκούεις τῶν λόγων τοῦ λαοῦ, λεγόν-
11 των, Ἰδοὺ Δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου; Ἰδοὺ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ (ο) ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί
σου ὡς παρέδωκέ σε (π) κύριος σήμερον εἰς χεῖ-
ράς μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, κ̀ οὐκ ἠβουλήθην ἀπο-
κτεῖναί σε, κ̀ ἐφεισάμην σου, κ̀ εἶπα, Οὐκ ἐπ-
οίσω χεῖρά μου ἐπὶ κύριόν μου, (ρ) ὅτι χριϛὸς
12 κυρίου οὗτός ἐϛι. Καὶ ἰδοὺ τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐ-
δος σου ἐν τῇ χειρί μου, ἐγὼ ἀφῄρηκα τὸ (σ)
πτερύγιον, κ̀ οὐκ ἀπέκταγκά σε· κ̀ γνῶθι κ̀ ἴδε
σήμερον, ὅτι οὐκ (τ) ἔϛι κακία ἐν τῇ χειρί μου
οὐδὲ ἀσέβεια κ̀ ἀθέτησις, κ̀ οὐχ ἡμάρτηκα εἰς
σὲ, κ̀ σὺ δεσμεύεις τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.
13 Δικάσαι κύριος ἀναμέσον ἐμοῦ κ̀ σοῦ, κ̀ (υ)
ἐκδικήσαι σοι κύριος ἐκ σοῦ. κ̀ ἡ χείρ μου
14 οὐκ ἔϛαι (φ) ἐπὶ σέ, Καθὼς λέγεται ἡ παρα-
βολὴ ἡ ἀρχαία· Ἐξ ἀνόμων ἐξελεύσεται
πλημμέλεια. κ̀ ἡ χείρ μου οὐκ ἔϛαι ἐπὶ σέ.

CAP. XXIV.

1 ET surrexit David indè, &
sedit in angustiis Engaddi. Et fa-
2 ctum est, ut reversus Saul à post
alienigenas, & annunciatum est
ei,dicentibus; Quoniam David in
3 deserto Engaddi. Et sumpsit se-
cum tria millia virorum electo-
rum ex omni Israel:& ivit quæ-
rere David, & viros ejus super
4 faciem (a) Saddæem. Et venit ad
greges ecorum, quæ super viam.
Et erat ibi spelunca. Et Saul in-
travit ad (b) provocandum. Et
David,& viri ejus in interiori-
5 b' speluncæ sedebant. Et dixerũt
viri David ad eum,Ecce dies hæc,
quam dixit Dominus ad te, (c)
tradere inimicum tuum in ma-
nus tuas:& facies ei,sicut (d) bo-
num in oculis tuis. Et exurrexit
David,& dempsit pinnã diploidis
6 Saul occultè. Et factũ est post hæc,
& percussit cor David eum,quia
dempserat pinnam diploidis ejus.
7 Et dixit David ad viros suos;
Nequaquàm mihi à Domino; si
faciam verbum hoc domino meo
christo Domini, ut inferam manũ
meã super eum: quoniã christus
8 Domini est hic. Et suasit David
viros suos in verbis, & non de-
dit eis, ut surgentes (e) immola-
rent Saul. Et surrexit Saul,& de-
9 scendit (f) viã. Et surrexit David
post eum de spelunca. Et clamavit
David post Saul,dicens; Domine
rex. Et respexit Saul post se. Et
inclinavit se David in faciẽ suã
10 super terram,& adoravit eum. Et
dixit David ad Saul; Quare
audis verba populi dicentium;
Ecce David quærit animam (g)
11 tuam? Ecce in die hac viderunt
oculi tui, quia tradidit te Domi-
nus hodiè in manus meas in spe-
lunca: & nolui te occidere,&
peperci tibi,& dixi; Non injiciam
manum meam in dominũ me-
um: quoniam christus Domini hic
12 (h) est. Et ecce pinna diploidis
tuæ in manu mea: ego abstuli (i)
pinnam,& non occidi te. Et co-
gnosce,& vide hodiè quoniam nõ
est malitia in manu mea (k) neq;
impietas & contemptus, & non
peccavi in te: & tu (l) ligas ani-
13 mam meam ad capiendum eam.
Judicet Dominus inter me & te,
& (m) vindicet tibi Dñs de te:
14 & manus mea non erit in te.
Sicut dicitur parabola antiqua,
Ex iniquis exibit delictum: &
manus mea non erit in te.

MS. A. (α) ἐκεῖθεν, * ἐν τοῖς (β) αὐτῷ, λέγων, Ὅτι (γ) Ἀσαμείν. (δ) εἰσῆλθεν Σαοὺλ (ε) εἶπαν (ζ) Ἰδοὺ ἡμέρα (η) τοῦ Σαοὺλ (θ) παρὰ κυρίου, (ι) ἐπενεγκεῖν (κ) αὐτοὺς ἀναϛάντας θανατῶσαι τὸν (λ) Σαοὺλ ἀνέϛη ἐκ τοῦ σπηλαίου, κ̀ κατέβη εἰς τὴν (μ) αὐτοῦ κ̀ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ (ν) Κύριέ μου βασιλεῦ. (ξ) Σαοὺλ ὀπίσω (ο) ἑοράκασιν (π) σήμερον κύριος εἰς (ρ) ὅτι χριϛὸς κυρίου ἐϛι. Καὶ πατήρ μου, κ̀ ἰδοὺ (σ) πτερύγιον τοῦ ἱματίου, κ̀ οὐκ (τ) ἔϛιν ἐν τῇ χειρί μου κακία, οὐδὲ ἀθέτησις, οὐδὲ ἀσέβεια, κ̀ οὐχ (υ) ἐκδικήσαι με κύριος (φ) ἐπὶ (...)

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כד

1 וּסְלֵיק דָּוִד מִתַּמָּן וִיתֵיב בִּמְצָדָתָא עֵין גֶּדִי׃ וַהֲוָה כַּד תָּב שָׁאוּל מִבָּתַר פְּלִשְׁתָּאֵי וְחַוִּיאוּ לֵיהּ
2 לְמֵימַר הָא דָוִד בְּמַדְבְּרָא דְעֵין גֶּדִי׃ וּדְבַר שָׁאוּל תְּלָתָא אַלְפִין גְּבַר עוּלֵימִין מִכָּל יִשְׂרָאֵל
3 וַאֲזַל לְמִבְעֵי יָת דָּוִד וְגֻבְרוֹהִי עַל אַפֵּי שְׁקִיפֵי כֵּיפַיָא׃ וַאֲתָא לְחָטְרֵי עָנָא דְּעַל אוֹרְחָא וְתַמָּן
מְעָרְתָא וְעָל שָׁאוּל לְמֶעְבַּד צָרְכֵיהּ וְדָוִד וְגֻבְרוֹהִי בְּסִיפֵי מְעָרְתָא יָתְבִין׃ וַאֲמַרוּ גֻבְרֵי
5 דָוִד לֵיהּ הָא יוֹמָא דַּאֲמַר יְיָ לָךְ הָא אֲנָא מְסַר יָת בַּעֲלֵי דְבָבָךְ בִּידָךְ וְתַעְבֵּיד לֵיהּ כְּמָא
דְתַקֵּן בְּעֵינָךְ וְקָם דָּוִד וּפְסַק יָת כְּנַף מְעִילָא דִלְשָׁאוּל בְּרָז׃ וַהֲוָה בָּתַר כֵּן וְחַשׁ דָּוִד בְּלִבֵּיהּ
6 עַל דִּי פְסַק יָת כַּנְפָא דִלְשָׁאוּל׃ וַאֲמַר לְגֻבְרוֹהִי חַס לִי מִן קֳדָם יְיָ אִם אַעְבֵּיד יָת פִּתְגָמָא
7 הָדֵין לְרִבּוֹנִי לִמְשִׁיחָא דַיְיָ לְאוֹשָׁטָא יְדִי בֵיהּ אֲרֵי מְשִׁיחָא דַיְיָ הוּא׃ וּפַיֵּס דָּוִד יָת גֻבְרוֹהִי
בְּפִתְגָמַיָּא וְלָא שְׁבַקִנּוּן לִמְקָם עַל שָׁאוּל וְשָׁאוּל קָם מִמְּעָרְתָא וַאֲזַל בְּאוֹרְחָא׃ וְקָם דָּוִד
9 בָּתַר כֵּן וּנְפַק מִן מְעָרְתָא וּקְרָא בָּתַר שָׁאוּל לְמֵימַר רִבּוֹנִי מַלְכָּא וְאִסְתְּכִי שָׁאוּל
לַאֲחוֹרוֹהִי וּכְרַע דָּוִד עַל אַפּוֹהִי עַל אַרְעָא וּסְגִיד׃ וַאֲמַר דָּוִד לְשָׁאוּל לְמָא אַתְּ שָׁמַע יָת
10 פִּתְגָמֵי בְנֵי אֱנָשָׁא דְּאָמְרִין הָא דָוִד כָּמֵין לְבִישְׁתָךְ׃ הָא יוֹמָא דֵין חֲזָאָה עֵינָךְ יָת דִּמְסָרָךְ יְיָ
11 יוֹמָא דֵין בִּידִי בִמְעָרְתָא וַאֲמַרוּ אוֹחֲרָנִין לְמִקְטְלָךְ וְחָסֵית עֲלָךְ וַאֲמָרִית לָא אוֹשֵׁיט יְדִי
בְּרִבּוֹנִי אֲרֵי מְשִׁיחָא דַיְיָ הוּא׃ וְרִבּוֹנִי אִסְתַּכַּל אַף חֲזֵי יָת כְּנַף מְעִילָךְ בִּידִי אֲרֵי בְּמִפְסְקִי
12 יָת כְּנַף מְעִילָךְ וְלָא קְטַלְתָּךְ דַּע וַחֲזֵי אֲרֵי לֵית בִּידִי חוֹב וְסוּרְחָן וְלָא חֲטֵית לָךְ וְאַתְּ כָּמֵין
13 עַל נַפְשִׁי לְמִקְטְלַהּ׃ יְדִין יְיָ בֵּינָא וּבֵינָךְ וְיִתְפְּרַע לִי יְיָ מִנָּךְ וִידִי לָא תְהֵי בָךְ׃ כְּמָא דְאָמְרִין
14 מַתְלָא דְמִלְקַדְמִין מִרַשִּׁיעַיָּא תִּפּוֹק חוֹבַתְהוֹן וִידִי לָא תְהֵי בָךְ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXIV.

ET ascendit David inde,et sedit in præsidio Ghengedi. Et fuit quando rediit Saul de-post Pelisthæos,et nunciarunt illi dicendo: Ecce David in deserto Ghengedi. Et accepit tria millia virũm adolescentium ex omni Israel, et ivit ad quærendũ David et viros ejus super facies foramina rupium. Et venit ad caulas pecoris quæ super viam,et ibi spelunca: et introivit Saul ad faciendũ necessaria sua: et David et viri ejus in foraminibus speluncæ sedentes. Et dixerunt viri David ei: Ecce dies quem dixit Dñs tibi,Ecce ego tradens auctores inimicitiæ tuæ in manu tua,et facies ei id quod rectũ in oculis tuis. Et surrexit David et abscidit alam pallii Saul in occulto. Et fuit postea et doluit David in corde suo, eo quòd abscidit alam quæ Sauli. Et dixit viris suis, Absit mihi ab-ante Dñm, si faciã verbum hoc domino meo uncto Dñi, ad extendendum manũ meam in eum; quia unctus Domini ipse. Et quietos reddidit David viros suos in verbis, et non sivit eos surgere sup Saul: et Saul surrexit ex spelunca,et ivit in via. Et surrexit David post hæc,et exivit ex spelunca,et clamavit post Saul, dicendo: Domine mi rex: et respexit Saul retro se, et incurvavit se David super faciẽ suam sup terram,et adoravit. Et dixit David ad Saul, Ad quid tu audis verba filiorũ hominũ; qui dicunt: Ecce David insidians malum tuũ? Ecce hodie vidit ocul' tu' ꝙ tradidit te Domin' hodie in manu mea in spelunca: et dixerunt alii ut occiderẽ te, et peperci sup te,et dixi: Non extendã manum meã in dominũ meũ,quia unct' Domini ipse. Et domine mi considera,etiã vide alam pallii tui in manu mea, quòd cum abscinderẽ alam pallii tui, non occidi te: cognosce et vide quòd non est in manu mea culpa et iniquitas,et non *peccavi* tibi, et tu insidians sup animã meam ad occidendũ me. Judicabit Dominus inter me et inter te,et ulciscetur me Dominus à te, et manus mea non erit in te. Ut id quod dicunt *proverbium quod* ab antiquis,Ex impiis exibit culpa eorum,et man' mea non erit in te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܕ * ܘܣܠܩ ܕܘܝܕ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܝܬܒ ܒܡܨܪܬܐ ܕܥܝܢܓܕܝ. * ܘܟܕ
2 ܗܦܟ ܫܐܘܠ ܡܢ ܒܬܪ ܦܠܫܬܝܐ. ܚܘܝܘܗܝ ܠܗ. ܘܐܡܪܘ. ܗܐ ܕܘܝܕ ܒܡܨܪܬܐ ܕܥܝܢܓܕܝ.
3 * ܘܕܒܪ ܫܐܘܠ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܓܒܝܐ ܡܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܙܠ ܠܡܒܥܐ
4 ܠܕܘܝܕ ܘܠܓܒܪܘܗܝ ܥܠ ܐܦܝ ܛܘܪܐ ܕܝܥܠܐ. * ܘܐܬܐ ܠܡܕܒܪܐ ܕܥܢܐ ܕܒܐܘܪܚܐ. ܘܬܡܢ
ܐܝܬ ܡܥܪܬܐ. ܘܥܠ ܫܐܘܠ ܠܡܥܪܬܐ. ܘܕܡܟ ܬܡܢ. ܘܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܒܣܘܦܝܗ ܕܡܥܪܬܐ
5 ܝܬܒܝܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܓܒܪܘܗܝ ܠܕܘܝܕ. ܗܢܐ ܗܘ ܝܘܡܐ ܕܐܡܪ ܠܟ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܡܫܠܡ
ܐܢܐ ܠܒܥܠܕܒܒܟ ܒܐܝܕܝܟ. ܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝܟ. ܘܩܡ ܕܘܝܕ. ܘܦܣܩ ܟܢܦܐ
6 ܕܡܥܝܠܗ ܕܫܐܘܠ ܒܫܠܝܐ. * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܬܬܢܝܚ ܠܒܗ ܕܕܘܝܕ. ܥܠ ܕܦܣܩ
7 ܟܢܦܐ ܕܡܥܝܠܗ ܕܫܐܘܠ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܒܪܐ ܕܥܡܗ. ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܕܐ
ܥܒܕ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܠܡܪܝ. ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܐܘܫܛ ܐܝܕܝ ܒܗ. ܡܛܠ ܕܡܫܝܚܗ
8 ܗܘ ܕܡܪܝܐ. * ܘܦܝܣ ܕܘܝܕ ܠܓܒܪܐ ܕܥܡܗ ܒܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܐܢܘܢ ܕܢܩܘܡܘܢ ܥܠ
9 ܫܐܘܠ. ܘܫܐܘܠ ܩܡ ܡܢ ܡܥܪܬܐ. ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܒܬܪܟܢ. ܘܢܦܩ
ܡܢ ܡܥܪܬܐ. ܘܩܪܐ ܒܬܪ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܘܐܬܦܢܝ ܫܐܘܠ ܠܒܣܬܪܗ.
10 ܘܢܦܠ ܕܘܝܕ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܫܐܘܠ. ܠܐ ܬܫܡܥ ܡܠܐ ܕܒܢܝ
11 ܐܢܫܐ. ܕܐܡܪܝܢ. ܕܗܐ ܕܘܝܕ ܒܥܐ ܒܝܫܬܟ. * ܗܐ ܚܙܝܬ ܝܘܡܢܐ ܒܥܝܢܝܟ. ܕܐܫܠܡܟ ܡܪܝܐ
ܝܘܡܢܐ ܒܐܝܕܝ ܒܡܥܪܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܓܒܪܐ ܕܥܡܝ ܠܡܩܛܠܟ. ܘܚܣܬ ܥܠܝܟ. ܘܐܡܪܬ.
12 ܠܐ ܐܘܫܛ ܐܝܕܝ ܒܡܪܝ. ܡܛܠ ܕܡܫܝܚܗ ܗܘ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܬܦܢܝ ܘܚܙܝ ܐܦ ܟܢܦܐ ܕܡܥܝܠܟ
ܒܐܝܕܝ. ܡܛܠ ܕܟܕ ܦܣܩܬ ܟܢܦܐ ܕܡܥܝܠܟ. ܠܐ ܩܛܠܬܟ. ܕܥ ܘܚܙܝ ܕܠܝܬ ܒܐܝܕܝ
13 ܒܝܫܬܐ. ܘܣܟܠܘܬܐ. ܘܠܐ ܚܛܝܬ ܠܟ. ܘܐܢܬ ܨܐܕ ܐܢܬ ܠܢܦܫܝ ܠܡܣܒܗ. * ܢܕܘܢ ܡܪܝܐ
14 ܒܝܢܝ ܘܠܟ. ܘܢܬܒܥܢܝ ܡܪܝܐ ܡܢܟ. ܘܐܝܕܝ ܠܐ ܬܗܘܐ ܒܟ. * ܐܝܟ ܕܐܡܪܝܢ ܒܡܬܠܐ
ܩܕܡܝܐ. ܕܡܢ ܪܫܝܥܐ ܢܦܩ ܪܘܫܥܐ. ܘܐܝܕܝ ܠܐ ܬܗܘܐ ܒܟ.

CAP. XXIV.

Postea ascendens David inde, consedit in 1
Masroth quæ est in Gebaoth. Et cùm rever- 2
sus esset Saul ab insectandis Philistæis, indica-
verunt ei, & dixerunt; Ecce David est in Mas-
roth quæ est in Gebaoth. Quarè ductis Saul 3
tribus millib[9] virorũ electorum ex toto Israe-
le, abiit quæsitum Davidé & homines ejus in
superficie montis ibicum. Cúmque pvenisset 4
ad caulã oviũ, quæ est in itinere ubi erat spe-
lunca quædam, ingressus Saul speluncam illã
dormivit illic, Davide & hominib[9] suis in ex-
tremitatib[9] speluncæ considentib[9]. Dixerunt 5
ergò Davidi homines sui, Hæc est dies de qua
dixit tibi Dñs, Ecce traditus est inimicus tuus
in manus tuas, fac illi prout bonũ videtur in
oculis tuis. Surgens itaque David, leniter ab-
scidit fimbriam pallii Saulis: Postmodũ verò 6
doluit cor Davidis, quòd abscidisset fimbriã
pallii Saulis. Dixitq; David hominibus qui 7
secum erant, Absit mihi à Dño ut faciam rem
istam contra dominum meum unctum Dñi; ut
extendam manum meam in ipsum, quia unct[9]
Dñi est. Et à sententia abduxit David homi- 8
nes qui secum erant hisce verbis, nec permisit
eis insurgere in Saulem. Saul autem surgens è
spelunca, iter perrexit. Postea surgens David 9
è spelunca, inclamavit post Saulé, & ait; Dñe
mi rex: conversóq; Saule retrorsùm, procidit
David in facié suam super terrã, & adoravit.
Tum dixit David Sauli, Ne auscultes verbis 10
hominũ qui dicunt, Ecce David quærit malũ
tuũ. En vide hodiè oculis tuis quòd tradide- 11
rit te Dñs in manus meas hodiè in spelunca:
& *quamvis* dixerint viri qui mecũ sunt ut oc-
ciderẽ te, clementiã tamen usus sum erga te, &
dixi; Non extendã manum meam in dominum
meum, quia unctus est Domini. Imò conver- 12
tere & vide etiam fimbriam pallii tui in ma-
nibus meis: cùm enim pallii tui fimbriã præ-
ciderim, te tamen haud occidi; scias & consi-
deres non esse in manibus meis malum vel
culpam, nec me peccâsse in te: tu verò venaris
ad capiendam animã meam. Judicet Dñs in- 13
ter me & te, & ulciscatur me Dñs manibus
tuis, man[9] auté mea non sit in te: Uti dictũ est 14
proverbiis antiquis, Ex impio prodeat impie-
tas: manus autem mea non sit in te.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * وصعد داود من هناك * ونزل مصروت التي في جبعون * فلما رجع ساوول من محاربة اهل 2
3 فلسطين * اخبروه وقالوا له ان داود بمصروت التي في جبعون * واستحب ساوول ثلاثة الف رجل
4 من جميع بني اسرائيل * وانطلق في طلب داود واصحابه الي جبل الوعولة * واتي مربض الغنم
الذي في البرية * وكانت هناك مغارة كبيرة * فدخل ساوول الي المغارة ورقد هناك * وكان داود
5 واصحابه خلف المغارة * فقال اصحاب داود له * هذا اليوم الذي قال لك الرب ان عدوك يدفع
6 اليك * فاصنع به ما احببت * فقام داود ودخل * وقطع طرف رداء ساوول في رفق * وندم داود
7 بعد ذلك علي قطعه طرف رداء ساوول * وقال لاصحابه * حاشا ان امد يدي علي سيدي مسيح
8 الرب فاوذيه * او امد يدي الي قتله * لانه مسيح الرب * وانذر داود اصحابه بمثل هذا الكلام
9 ولم يدعهم ان يثبوا علي ساوول * ثم قام ساوول وخرج من المغارة * وسار في طريقه * وقام داود بعد
ذلك * وخرج من موضعه * وهتف باعلا صوته الي ساوول وقال * يا سيدي * يا ايها الملك * فالتفت
10 ساوول الي خلفه * فخر داود علي وجهه علي الارض ساجدا * وقال داود لساوول * لا تسمع اقوال القوم
11 الذين يقولون ان داود يريد الشر * قد رايت اليوم بعينك ان الرب دفعك الي في المغارة * وقال
12 اصحابي اقتله * فرحمتك وقلت * لا امد يدي الي قتل سيدي * لانه مسيح الرب * فاقبل الي
وانظر الي طرف رداك في يدي * اني قطعت طرف رداك ولم اقتلك * فاعلم يقينا ان ليس
13 عندي شر * ولا اساءة * ولا اثم بك * وانت تطلب نفسي * يحكم الرب بيني وبينك * وينتقم
14 الرب لي منك * ولا تبتلي علي يدي * كما قيل في الامثال الاولي * النفاق يخرج من
المنافق * ولا تبتلي علي يدي *

CAP. XXIV.

Ascendit ergò David illinc, & com- 1
moratus est in Masroth quæ est in Gaba-
on. Sauli verò è Palestinorum oppugna- 2
tione revertenti nuntiârunt ac dixerunt
Davidem esse in Masroth quæ est in Ga-
baon. Quapropter delectis Saul tribus mil- 3
libus virorũ ex omnibus filiis Israel, abiit
quæsitum Davidem ac socios ejus in mon-
tem rupicaprarum: Et veniens ad septum 4
ovium quod est in deserto, ubi ingens erat
spelunca, ingressus est Saul speluncã, ibiq;
jacuit: David autem & socii ejus erant
à tergo speluncæ. Dixerunt ergò socii Da- 5
vidis ad eum, Hic est dies quo dixit tibi
Domin[9] inimicũ tuũ esse tibi tradendum;
fac illi quod volueris. Surgens itaque Da-
vid ingressus est, leniterque abscidit oram
pallii Saulis. Sed mox pœnitentiâ ductus 6
David ob abscissã oram pallii Saulis, Di- 7
xit ad socios suos, Absit ut extendã ma-
num meã in dominũ meum unctum Do-
mini, eique noceam, aut extendã manum
meã ad interficiendũ eum: quoniã unctus
Domini est. Et commonuit David socios 8
suos similibus hisce verbis, nec permisit eis
irruere in Saulem. Tum surgens Saul ex-
ivit è spelunca, & abiit itinere suo. De- 9
inde surgens etiam David egressus est è
loco suo, & altissimã voce Saulem incla-
mans, ait, O domine mi, O rex: tum Saule
retrò converso, David in faciem suã humi
procubuit adorans; Et ait David ad Sau- 10
lem, Ne audias sermones hominũ qui di-
cunt Davidé malum intendere. Oculatim 11
hodiè vidisti quòd tradiderat te mihi
Dominus in spelunca: et quamvis dixerint
mihi socii mei, Interfice eũ, tamen tui mi-
sertus dixi, Non extendã manum meã ad
necẽ domini mei, quia unctus Domini est.
Convertere ad me, & aspice orã pallii tui 12
in manu mea: cùm enim pallii tui orã ab-
sciderim, te minimè interfeci: quare certò
scias nullũ esse penes me malũ, neq; pec-
catũ, neq; culpã in te: tu tamen quæris ani-
mã meã. Judicet Domin[9] inter me & in- 13
ter te, meamq; sumat Dominus vindictam
à te: nec malum tibi contingat per manum
meã. Quemadmodũ veteribus fertur pro- 14
verbiis, Impietas egredietur ab impio; at
malum per manum meã minimè patiêris.

שמואל א: כה

post ? persequens tu quem post ,Israel rex est egressus quem Post
15 אחרי מי יצא מלך ישראל אחרי מי אתה רדף אחרי
,judicem in Dominus sit Et .unum pulicem post ,mortuum canem
16 כלב מת אחרי פרעש אחד: והיה יהוה לדין
me judicet & ,meā lītē disceptet & ,videat & ; te inter & ,me inter judicet &
ושפט ביני ובינך וירא וירב את ריבי וישפטני
verba loqui David consummare sicut ,fuit Et .tua manu de
17 מידך: ויהי ככלות דוד לדבר את הדברים
? David mi fili hæc tua vox Num : Saul dixit & ; Saul ad hæc
האלה אל שאול ויאמר שאול הקלך זה בני דוד
tu Justus : David ad Dixitque .flevit & ,suā vocē Saul levavit &
18 וישא שאול קלו ויבך: ויאמר אל דוד צדיק אתה
.malum tibi retribui ego & ,bonum mihi retribuisti tu quia : me præ
19 ממני כי אתה גמלתני הטובה ואני גמלתיך הרעה:
quia ; bonum mecum fecisti quod ,hodie indicasti tu Et
ואת הגדת היום את אשר עשיתה אתי טובה את אשר
invenerit cùm Et .me occidisti non & ,tuā manum in Dominus me conclusit
20 סגרני יהוה בידך ולא הרגתני: וכי ימצא
DOMINUS & ? bona via in eum mittet & ,suum inimicum quispiam
איש את איבו ושלחו בדרך טובה ויהוה
nunc Et .mihi fecisti quam ,hac die pro bonum tibi rependat
21 ישלמך טובה תחת היום הזה אשר עשיתה לי: ועתה
regnum tua manu in stabit & ; regnabis regnando quòd ,cognovi ecce
הנה ידעתי כי מלך תמלוך וקמה בידך ממלכת
abscideris si ,Domino in mihi jura nunc Et .Israel
22 ישראל: ועתה השבעה לי ביהוה אם תכרית את
.mei patris domo de meū nomen disperdideris si & ; me post meū semen
זרעי אחרי ואם תשמיד את שמי מבית אבי:
,David & ; suā domum in Saul abiit & : Saul ipsi David juravit Et
23 וישבע דוד לשאול וילך שאול אל ביתו ודוד
.munitionem super ascenderunt ejus viri &
ואנשיו עלו על המצודה:

CAP. XXV. כה

,eū planxerunt & ,Israel omnis sunt cōgregati & ,Semuel est mortuus Et
1 וימת שמואל ויקבצו כל ישראל ויספדו לו
descendit & ,David surrexit Et .Ramah in sua domo in eum sepelierunt &
ויקברהו בביתו ברמה ויקם דוד וירד
: Charmel in ejus opus & ,Mahon in vir Et .Paran desertum in
2 אל מדבר פארן: ואיש במעון ומעשהו בכרמל
; capræ mille & ,millia tria pecus ei & ; valde magnus vir &
והאיש גדול מאד ולו צאן שלשת אלפים ואלף עזים
,Nabal viri nomen Et .Charmel in suum pecus tondendo in erat &
3 ויהי בגזז את צאנו בכרמל: ושם האיש נבל
pulchra & ,intellectu bona mulier & : Abighail ejus uxoris nomen &
ושם אשתו אביגל והאשה טובת שכל ויפת
audivit Et .Calibita ipse & ,adinventionibus malus & ,durus vir & : forma
4 תאר והאיש קשה ורע מעללים והוא כלבו: וישמע
David misit Et .suum pecus Nabal tondens quòd ,deserto in David
5 דוד במדבר כי גזז נבל את צאנו: וישלח דוד
,Charmel in Ascendite : pueris David dixitque : pueros decem
עשרה נערים ויאמר דוד לנערים עלו כרמלה
,pacem ad meo nomine in ei equabitis & ,Nabal ad venietis &
ובאתם אל נבל ושאלתם לו בשמי לשלום:
omne & ,pax tua domus & ,pax tu & ; vitam Ad : sic dicetis Et
6 ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל
nunc ; tibi tondentes quòd ,audivi nunc Et .pax tibi quod
7 אשר לך שלום: ועתה שמעתי כי גזזים לך עתה
,eos verecundia affecimus non : nobiscum fuerunt ,tibi qui ,pastores
הרעים אשר לך היו עמנו לא הכלמנום
.Charmel in eos esse diebus omnibus quicquam eis est visitatum nec
ולא נפקד להם מאומה כל ימי היותם בכרמל:

Versio VUL. LAT.

15 Quem persequeris, rex Israel? quē persequeris? canē mortuum persequeris, & pulicem
16 unum. Sit Dñs judex, & judicet inter me & te: & videat, & judicet causam meam, &
17 eruat me de manu tua. Cùm autem complésset David loquens sermones hujuscemodi ad Saul, dixit Saul; Numquid vox hæc tua est, fili mi David? Et levavit Saul vocem suā, &
18 flevit: Dixítq; ad David, Justior tu es quàm ego: tu enim tribuisti mihi bona: ego
19 autem reddidi tibi mala. Et tu indicâsti hodiè quæ feceris mihi bona: quomodò tradiderit me Dñs in manū tuā, &
20 non occideris me. Quis enim cū invenerit inimicū suū, dimittet eum in via bona? Sed Dñs reddat tibi vicissitudinē hanc, pro eo quod hodiè operat'
21 es in me. Et nunc quia scio quod certissimè regnatur' sis, & habiturus in manu tua regnū Is-
22 rael: Jura mihi in Dño, ne deleas semen meū post me, neque auferas nomen meum
23 de domo patris mei. Et juravit David Sauli. Abiit ergò Saul in domū suam: & David & viri ejus ascenderunt ad tutiora loca.

CAP. XXV.

1 MOrtuus est autē Samuel, & congregatus est universus Israel, & planxerunt eū, & sepelierunt eum in domo sua in Ramatha. Consurgénsque David descendit in desertum
2 Pharan. Erat autē vir quispiā in solitudine Maon, & possessio ejus in Carmelo, & homo ille magnus nimis: erántq; ei oves tria millia, & mille capræ: & accidit ut tonderetur
3 grex ejus in Carmelo. Nomen autē viri illius erat Nabal: & nomen uxoris ejus Abigail: erátq; mulier illa prudentissima & speciosa: porrò vir ej' durus, & pessim', & malitiosus: erat autē de genere Ca-
4 leb. Cùm ergò audisset David in deserto quòd tonderet Na-
5 bal gregem suū, Misit decem juvenes, & dixit eis; Ascendite in Carmelū, & venietis ad Nabal, & salutabitis eum ex
6 nomine meo pacificē. Et dicetis; Sit fratribus meis, & tibi pax; & domui tuæ pax, et omnib', quæcunq; habes, sit
7 pax. Audivi quod tōderent pastores tui, qui erāt nobiscū in deserto: nunquā eis molesti fuimus, nec aliquando defuit quidquā eis de grege, omni tempore quo fuerunt nobiscū in Carmelo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ νῦν ὀπίσω τίνος σὺ ἐκπορεύῃ βασιλεῦ Ἰσραήλ; ὀπίσω τίνος (χ) καταδιώκεις σύ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος, καὶ ὀπίσω ψύλλου
16 ἑνός; Γένοιτο κύριος εἰς κριτὴν καὶ δικαστὴν ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σου, ἴδοι κύριος καὶ κρίναι τὴν κρίσιν μου, καὶ δικάσαι μοι ἐκ
17 χειρός σου. Καὶ ἐγένετο, ὡς συνετέλεσε Δαυὶδ (↓) τὰ ῥήματα ταῦτα λαλῶν πρὸς Σαοὺλ, καὶ εἶπε Σαοὺλ, Ἡ φωνή σου αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ ἦρε Σαοὺλ τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἔ-
18 κλαυσε. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυίδ, Δίκαιος σὺ ὑπὲρ ἐμὲ, ὅτι σὺ ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθὰ, ἐγὼ δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά. Καὶ σὺ
19 ἀπήγγειλάς μοι σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθὰ, ὡς ἀπέκλεισέ με (ω) κύριος εἰς χεῖ-
20 ράς σου σήμερον, καὶ οὐκ ἀπέκτεινάς με. Καὶ (α) ὅτι εἰ εὕροι τις τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν θλίψει, καὶ (β) ἐκπέμψαι αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ κύριος (γ) ἀποτίσει αὐτῷ ἀγαθὰ, καθὼς
21 πεποίηκας σήμερον. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βασιλεύσεις, καὶ στήσεται (δ)
22 ἐν χειρί σου ἡ βασιλεία Ἰσραήλ. Καὶ νῦν ὄμοσόν μοι ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐκ (ε) ἐξολοθρεύσεις τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, οὐκ ἀφανιεῖς
23 τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου. Καὶ ὤμοσε Δαυὶδ τῷ Σαούλ. καὶ ἀπῆλθε Σαοὺλ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέβησαν εἰς τὴν (ζ) Μεσσαρὰ στενήν.

MS.A. (χ) καταδιώκεις; ὀπίσω (↓) λαλῶν τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς (ω) κύριος σήμερον εἰς χεῖράς σου, καὶ (α) ὅτι εὑρὼν (β) ἐκπέμψει (γ) ἀνταποδώσει αὐτῷ, καθὼς (δ) ἐν χερσίν σου * βασιλεία (ε) ἐξολεθρεύσεις (ζ) Μεσσηρὰ

ΚΕΦ. κε'.

1 ΚΑὶ ἀπέθανε Σαμουὴλ, καὶ συναθροίζονται πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ κόπτονται αὐτὸν, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ (α) ἐν Ἀρμαθαίμ. καὶ ἀνέστη Δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον (β)
2 Μαὼν. Καὶ ἦν (γ) ἄνθρωπος ἐν τῇ Μαὼν, καὶ τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ, καὶ ὁ ἄνθρωπος μέγας σφόδρα· καὶ τούτῳ ποίμνια τρισχίλια, (δ) καὶ αἶγες χίλιαι. καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ κείρειν (ε) τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν τῷ
3 Καρμήλῳ. Καὶ ὄνομα τῷ ἀνθρώπῳ Νάβαλ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀβιγαία. καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀγαθὴ (ζ) συνέσει καὶ ἀγαθὴ τῷ εἴδει σφόδρα· καὶ ὁ ἄνθρωπος (η) σκληρὸς καὶ πονηρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασι, καὶ ὁ ἄνθρω-
4 πος κυνικός. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι κείρει Νάβαλ ὁ Καρμήλιος τὸ ποίμνιον
5 αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ δέκα παιδάρια, καὶ (θ) εἶπε τοῖς παιδαρίοις, Ἀνάβητε εἰς Κάρμηλον καὶ ἀπέλθατε πρὸς Νάβαλ, καὶ ἐρωτήσατε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου εἰς εἰρήνην,
6 Καὶ ἐρεῖτε τάδε, Εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγιαίνων καὶ ὁ
7 οἶκός σου, καὶ πάντα τὰ σὰ ὑγιαίνοντα. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες σου οἳ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἀπεκωλύσαμεν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὄντων αὐτῶν ἐν Καρμήλῳ.

MS.A. (α) ἐν Ῥαμᾶ. καὶ (β) Φαράν. Καὶ (γ) ἄνθρωπος Μαὼν, (δ) καὶ χίλιαι αἶγες. καὶ (ε) τὰ ποίμνια (ζ) τῇ συνέσει καὶ καλὴ τῷ (η) σκληρὸς ἐν (θ) εἶπεν Δαυὶδ τοῖς

15 *Et nunc post quem tu egrederis rex Israel? post quem persequeris tu? post canem mortuum, & post pulicem unum?*
16 *Fiat Dominus in judicem & vindicem, inter me & inter te: videat Dominus, & judicet judicium meum, & vindicet me de manu tua.*
17 *Et factum est, cùm consummâsset David verba hæc loquens ad Saul; & dixit Saul, Vox tua hæc, fili David? Et elevavit Saul vocem suam, & ploravit.*
18 *Et dixit Saul ad David; Justus tu super me: quoniam tu reddidisti mihi bona: ego autem retribui tibi mala.*
19 *Et tu renuntiâsti mihi hodie, quæ fecisti mihi bona, sicut conclusit me Dominus in manibus tuis hodiè, & non occidisti me.*
20 *(x) Et sicut si inveniat quis inimicum suum in tribulatione, & emittat eum in viam bonam, & Dominus reddet ei bona; sicut fecisti hodiè.*
21 *Et nunc ecce ego cognosco, quoniam regnans regnabis, & cōstituetur in manu tua regnū Israel.*
22 *Et nunc jura mihi in Domino, quia non exterminabis semen meum post me: (o) non delebis nomen meum de domo patris mei.*
23 *Et juravit David ipsi Saul. Et abiit Saul ad locum suū: & David, & viri ejus, ascenderunt in Messara angustam.*

CAP. XXV.

1 *ET mortuus est Samuel: & congregantur universus Israel: & plangunt eum, & sepeliunt eum in domo sua in Armathem. Et surrexit David, & descendit in desertum (a) Maon.*
2 *Et erat homo in (b) Maon: & (c) greges ejus in Carmelo: et homo magnus valdè: et huic (d) greges ter mille, et capræ mille. Et factum est in (e) tondendo gregem suum in*
3 *Carmelo. Et nomen homini Nabal, et nomen uxori ejus (f) Abigæa, et uxor ejus bona intellectu, et (g) bona specie valdè: et homo durus, et malignus in studiis, et*
4 *homo caninus. Et audivit David in deserto, quia tondet Nabal Carmelius gregem suum.*
5 *Et misit David decem pueros, et dixit pueris; Ascendite in Carmelum, et (h) abite ad Nabal, et interrogate eum in nomine meo in pacem,*
6 *Et dicetis hæc; (i) In horas et tu salvus, et domus tua, et omnia tua salva.*
7 *Et nunc ecce audivi, quia tondent tibi nunc pastores tui, qui erant nobiscum in deserto: et non prohibuimus eos, et non imperavimus eis quicquam omnibus diebus, cùm ipsi essent in Carmelo.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 בתר מן נפק מלכא דישראל בתר מן את רדיף בתר חלש חד בתר הדיוט חד: ויהי יי
16 לדין ויעביד דין בינא ובינך וגלי קדמוהי וידון דיני ויתפרע עולבני מנך: והוה כד שיצי
17 דוד למללא ית פתגמיא האלין עם שאול ואמר שאול הקלך דין ברי דוד וארים שאול
18 קליה ובכא: ואמר לדוד זכי את מני ארי את גמלתני טבתא ואנא גמלתך בישתא: ואת
19 חויתא יומא דין ית דעבדת עמי טיבו וית דמסרני יי בידך ולא קטלתני: וארי ישכח גבר
20 ית בעיל דבביה וישלחניה באורח תקנא ויי ישלמנך טבתא חלף יומא דין דעבדתא לי:
21 וכען הא ידענא ארי ממלך תמלוך ותתקים בידך מלכותא דישראל: וכען קים לי
22 במימרא דיי דלא תשיצי ית בני בתרי ולא תפסוק ית שמי מבית אבא: וקים דוד לשאול
23 ואזל שאול לביתיה ודוד וגברוהי סליקו למצדתא:

כה

1 ומית שמואל ואתכנישו כל ישראל וספדו עלוהי וקברוהי בביתיה ברמה וקם דוד ונחת
2 למדברא דפארן: וגברא במעון ונכסוהי בכרמלא וגברא רב לחדא וליה ען תלתא
3 אלפין ואלף עזין והוה במגז ית עניה בכרמלא: ושום גברא נבל ושום אתתיה אביגיל
4 ואתתא חכימת מדע ושפירת ריוו וגברא קשי וביש עובדין והוא מדבית כלב: ושמע דוד
5 במדברא ארי גזיז נבל ית עניה: ושלח דוד עשרא עולמין ואמר דוד לעולמיא סקו
6 לכרמלא ותהכון לות נבל ותשאלון ליה בשמי לשלם: ותימרון כדין לחיך ואת שלם
7 וביתך שלם וכל דילך שלם: וכען שמעית ארי גזזין לך כען רעיא דילך הוו עמנא לא אנזקנונון ולא שגא להון מדעם כל יומין דהוו בכרמלא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

15 Post quem exivit rex Israel? post quem tu secutus? post debilem unum,
16 post abjectum unum. Et erit Dominus in judicem, et faciet judicium inter me et inter te: et *manifestum* ante eum, *& judicabit judicium meum*, &
17 liberabit afflictionem meam à te. Et fuit quando finivit David loqui verba hæc cum Saul, & dixit Saul, Nunquid vox tua ista fili mi David? et ex-
18 tulit *Saul* vocem suam et luxit. Et dixit ad David, Justus tu à me, quia tu
19 retribuisti mihi bonum, et ego retribui tibi malum. Et tu indicâsti hodie quòd fecisti mecum benignitatem, quòd tradidit me Dñs in manu tua, &
20 non occidisti me. *Si* enim inveniret vir auctorem inimicitiæ suæ, et dimitteret eum in via recta? et Dñs rependet tibi bonum propter diem hanc,
21 quod fecisti mihi. Et nunc, ecce scivi, quòd regnando regnabis, et stabilietur in manu tua regnum Israel. Et nunc jura mihi in dicto Domini quod non
22 perdes filios meos post me, et non cessare facies nomen meum de domo
23 patris mei. Et juravit David *Sauli*, et ivit *Saul* ad domum suam: et David et viri ejus ascenderunt ad-*præsidium*.

CAP. XXV.

1 ET mortuus est *Semuel*, et congregati sunt omnis Israel, et planxerunt super eum, et sepelierunt eum in domo ejus in *Ramah*: et stetit David &
2 *descendit* in desertum Paaran. Et vir in Maghon, et substantiæ ejus in Charmela, et vir magnus valde, et illi pecora tria millia, et mille capræ: et fuit
3 cùm tonderet pecora sua in Charmel. Et nomen viri Nabal, et nomen uxoris ejus Abigail, et mulier sapiens intelligentia, et pulchra visu, et vir du-
4 rus et malus factis; et ipse ex domo Chaleb. Et audivit David in deserto quod
5 tondens Nabal pecora sua. Et misit David decem adolescentes, et dixit David adolescentibus, Ascendite ad Charmel, et ite ad Nabal, et rogabitis illi
6 in nomine meo pacem. Et dicetis sic; Per vitam tuam, et tu pax, et domus
7 tua pax, et omnia quæ tibi pax. Et nunc audivi quòd tondentes tibi [sunt], et nunc pastores tui fuerunt nobiscum, non læsimus eos, et non defuit illis quicquam omnibus diebus, quibus fuerunt in Charmela.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܒܬܪ ܡܢܘ ܢܦܩܬ ܡܠܟܐ ܕܝܣܪܐܝܠ. ܘܒܬܪ ܡܢܘ ܪܕܦ ܐܢܬ. ܒܬܪ ܟܠܒܐ ܡܝܬܐ. ܘܒܬܪ ܦܪܥܘܫܐ
16 ܚܕ. * ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܕܝܢܐ ܘܢܕܘܢ ܒܝܢܝ ܠܒܝܢܟ. ܘܢܚܙܐ ܘܢܕܘܢ ܕܝܢܝ. ܘܢܬܒܥܢܝ
17 ܡܢ ܐܝܕܝܟ. * ܘܟܕ ܫܠܡ ܕܘܝܕ ܠܡܡܠܠܘ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܥܡ ܫܐܘܠ. ܐܡܪ
18 ܠܗ ܫܐܘܠ. ܩܠܟ ܗܘ ܗܢܐ ܒܪܝ ܕܘܝܕ. ܘܐܪܝܡ ܫܐܘܠ ܩܠܗ ܘܒܟܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ
ܠܕܘܝܕ. ܙܕܝܩ ܐܢܬ ܡܢܝ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܦܪܥܬܢܝ ܛܒܬܐ. ܘܐܢܐ ܦܪܥܬܟ ܒܝܫܬܐ.
19 * ܘܐܢܬ ܚܘܝܬ ܝܘܡܢܐ ܕܥܒܕܬ ܥܡܝ ܛܒܬܐ. ܕܐܫܠܡܢܝ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝܟ. ܘܠܐ ܩܛܠܬܢܝ.
20 * ܘܡܢ ܢܫܟܚ ܒܥܠܕܒܒܗ. ܘܢܫܒܘܩܝܘܗܝ ܒܐܘܪܚܐ ܛܒܬܐ. ܡܪܝܐ ܢܦܪܥܝܘܗܝ
21 ܛܒܬܐ. ܢܦܪܥܟ ܡܪܝܐ ܛܒܬܐ ܚܠܦ ܛܒܬܐ ܕܥܒܕܬ ܠܝ. * ܘܗܫܐ ܗܐ ܝܕܥܬ. ܕܡܡܠܟܘ
22 ܡܡܠܟ ܐܢܬ. ܘܡܬܩܝܡܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܝܣܪܐܝܠ ܒܐܝܕܝܟ. * ܘܗܫܐ ܐܬܝܡܐ ܠܝ ܒܡܪܝܐ ܕܠܐ ܬܘܒܕ
23 ܙܪܥܝ ܡܢ ܒܬܪܝ. ܘܠܐ ܬܘܒܕ ܫܡܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܝ. * ܘܐܘܡܝ ܕܘܝܕ ܠܫܐܘܠ. ܘܐܙܠ ܫܐܘܠ
ܠܒܝܬܗ. ܘܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ ܣܠܩܘ ܠܡܨܦܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܗ *

1 * ܘܡܝܬ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܘܐܪܩܕܘܗܝ. ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܩܒܪܗ
2 ܒܪܡܬܐ. ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܢܚܬ ܠܡܕܒܪܐ ܕܦܪܢ. * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܗܘܐ ܒܡܥܘܢ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܒܟܪܡܠ.
ܘܓܒܪܐ ܪܒ ܗܘܐ ܛܒ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܥܢܐ ܘܐܠܦܐ ܥܙܐ. ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܓܙܙ
3 ܥܢܗ ܒܟܪܡܠ. * ܘܫܡܗ ܕܓܒܪܐ ܢܒܠ. ܘܫܡܐ ܕܐܢܬܬܗ ܐܒܝܓܝܠ. ܘܐܢܬܬܐ
4 ܗܘܬ ܫܦܝܪܬ ܚܙܘܐ ܘܫܦܝܪܬ ܐܣܟܡܐ. ܘܓܒܪܐ ܩܫܝܐ ܗܘܐ ܘܒܝܫ ܒܥܒܕܘܗܝ. ܘܟܠܒܝܐ. * ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ
5 ܒܡܕܒܪܐ ܕܓܙܙ ܢܒܠ ܥܢܗ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܥܣܪܐ ܛܠܝܢ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܛܠܝܐ. ܣܩܘ
6 ܠܟܪܡܠ. ܘܥܘܠܘ ܠܘܬ ܢܒܠ. ܘܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܒܫܡܝ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܗܟܢܐ. ܡܢ
7 ܝܚܐ. ܘܐܢܬ ܫܠܡ. ܘܒܝܬܟ ܫܠܡ. * ܪܥܘܬܟ ܗܘܘ ܥܡܢ. ܘܠܐ ܐܟܪܝܢܢ
ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܒܕ ܠܗܘܢ ܡܕܡ. ܟܠ ܝܘܡܬܐ ܕܗܘܘ ܒܡܕܒܪܐ.

Post quem egressus es rex Israëlis ? & quem 15
persequeris? canem mortuum, & pulicem u-
num. Sit dominus judex, judicétque inter 16
me & te, & videat, judicétque causam meam,
meque ulciscatur manibus tuis. Et cùm finē 17
fecisset David dicendi hæc verba Sauli, dixit
ei Saul, Vox tua est hæc fili mi David ? tum
sublatâ Saul voce suâ, flevit. Præterea dixit 18
Saul Davidi, Justior me es, quia tu bonum re-
pendisti mihi, cùm ego malum intulerim tibi.
Tu enim indicâsti hodiè te usum erga me be- 19
neficio, qui cùm tradiderit me Dominus in
manus tuas, non occidisti me. Sed cùm in- 20
venerit aliquis inimicum suum, & dimiserit
eum in viam bonam, Dominus rependet illi
bonum : rependat tibi Dominus pro benefi-
cio quod in me exercuisti. Et nunc ecce cog- 21
novi te certissimè regnaturum, & regnum
Israelis in manibus tuis firmandum : Jura 22
mihi per Dominum quòd non sis extincturus
semen meum post me, neque perditurus no-
men meum è familia patris mei. Juravit- 23
que David Sauli : tum abiit Saul in domum
suam; David autem & viri qui cum eo erant,
ascenderunt ad Masphia.

CAP, XXV.

Mortuo autem Samuele congregati sunt 1
omnes Israelitæ, & planxerunt eum, & se-
pelierunt eum in sepulchro ipsius in Rama.
David vero surgens descendit in desertum
Pharan. Porrò vir quidam erat in Maon, 2
& opes ejus in Carmelo : vir iste magnus e-
rat valdè, habebátque oves ter mille, & mil-
le capras. Factúmque est ut cùm tonderet o-
ves suas in Carmelo; (Nomen autem hujus 3
viri erat Nabal, & nomen uxoris ejus Abigal:
& quidem mulier pulchri erat aspectûs &
formæ, vir autem Nabal severus erat, pravis
moribus, ac rabidus) Audisset David in 4
deserto quòd tonderet Nabal oves suas. Qua- 5
propter misit David decem juvenes, dixitque
David juvenibus, Ascendite ad Carmelum,
adite Nabalum, salutem dicite ei nomine
meo, Et sic dicite ad eum, Quis fortè vivus 6
maneat ? tu autem ac domus tua sis incolu-
mis. Pastores tui nobiscum erant, nec da- 7
mnum intulimus eis, nec periit illis quicquā
cunctis diebus quibus fuerunt in deserto.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * في طلب من خرجت يا ملك اسرايل * ومن تطلب تجهدا. انما تطلب كلبا ميتا. وبرغوثا من
16 البراغيث * يحكم الرب بيني وبينك. وينظر الى ما تصنع بي. ويحكم في امري. وينتقم لي منك
17 * فلما تم داود قوله لساول * قال له ساول هذا صوتك يا داود ابني * ورفع ساول صوته بالبكا
18 19 * وقال ساول لداود انت ابر واتقى مني. لانك كافيتني بالخير وانا كافيتك بالشر * وانت اظهرت
20 اليوم انك صنعت معي معروفا. ان الرب اسلمني في يدك ولم تقتلني * واذا وجد الرجل عدوه
وظفر به وصنع به خيرا. يجزيه الرب خيرا. يجزيك الرب خيرا بدل ما صنعت بي اليوم * فاما الان
21 فقد عرفت انك ستصير بعدي ملكا. ويصير ملك بني اسرايل اليك * فاحلف لي بالرب انك
22 23 لا تهلك ذريتي بعدي. ولا تهلك اسمي. ولا تنسي ذكري من بيت ابي * فحلف داود لساول.
وانصرف ساول الى منزله * وصعد داود واصحابه الى مصفا *

* الفصل الخامس والعشرون *

1 * وتوفي صموال النبي. واجتمع جميع بني اسرايل. وناحوا عليه. ودفنوه في مدفن في الرامة. وقام
2 داود ونزل الى برية فاران * وكان رجل في معون وعمله في كرمل. وكان الرجل كبيرا عظيما. رب
ثلثة الاف نعجة. والف شاة ايضا. وبينما الرجل يجز غنمه في كرمل * واسم الرجل نابال. واسم
3 امراته ابيغال * وكانت امراة جميلة حسنة المنظر. وكان نابال رجلا فظا غليظا ردي الخلق
4 5 يشبه الكلاب في صنعه * فبلغ داود في البرية ان نابال يجز غنمه * فارسل اليه عشرة فتيان. وقال
6 داود للفتيان. اصعدوا الى كرمل الى نابال. وسلموا عليه. واقراوه مني السلام * وقولوا له كذلك.
7 تعيش وتجز سنين كثيرة. وانت سالم واهل بيتك * كان رعاتك معنا في البرية. ولم نوذهم
ولم يذهب لهم شي جميع الايام التي كانوا معنا في البرية *

*Quemnam exîsti quæsitum O rex Israë? 15
& quem solicitè quæris? canē sanè mor-
tuum, et pulicem è pulicibus quæris. Judi- 16
cet Dominus inter me et inter te, conside-
retque ut me tractas; judicet causam me-
am, meque vindicet à te. Cùm complesset 17
David alloqui Saulem dixit ad eum Saul,
Vox tua est hæc O David fili mi ? sustu-
litque Saul vocem suam cum fletu, Et ait 18
Saul Davidi, Tu es me justior et religiosi-
or, quandoquidem retribuisti mihi bonum,
cùm ego malū tibi rependerim. Et tu qui- 19
dem indicâsti hodiè quanto beneficio sis
me prosecutus ; quòd cùm tradiderit me
Dominus in manum tuā, haud interfeceris
me. Cùm autem reperit aliquis inimicum 20
suum, ejusque potitur, nihilominus benefi-
ciis prosequitur illum, beneficia rependit
ei Dominus: rependat tibi Dominus bonum
pro eo quod fecisti mecum hodie. Nunc e- 21
quidem scio te regem futurum post me, &
regnum Israelitarū ad te devolvendum.
Jura igitur mihi per Dominum quòd non 22
extingues progeniem meam post me, neque
delebis nomen meum, nec oblivioni trades
memoriam meam de domo patris mei. Ju- 23
ravit itaque David Sauli, abiitq; Saul in
domum suam. David autem cum sociis
suis ascendit ad Masphia.*

CAP. XXV.

*Mortuus est autem Samuel propheta, 1
& congregati omnes filii Israel plan-
xerunt eum, & sepelierunt eum in se-
pulchro quodam in Rama. Surgens autem
David descendit ad desertum Pharan.
Et erat vir quidam in Maon, cujus opera 2
erant in Carmelo; eratque vir ille magnus
ac præpotens, dominus trium millium o-
vium, & mille caprarum etiam. Dum ita-
que vir iste tonderet oves suas in Carme-
lo, (Nomen autem hujus viri erat Nabal, 3
& nomen uxoris ejus Abigal: & quidem
uxor ejus pulchra erat & aspectu formo-
sa, Nabal verò homo erat asper, rudis, &
incultus, similis canib' in actionibus suis.)
Perlatū est ad Davidem in deserto quòd 4
Nabal tonderet oves suas. Misit ergò 5
ad eum decem pueros, dixitque David
pueris ipsis, Ascendite in Carmelum ad
Nabal, valere eum jubete, eique salutem
dicite nomine meo, Et sic eum alloqui- 6
mini, Vivas, & multis annis tondeas, cum
tua & familiæ tuæ incolumitate. Erant 7
pastores tui nobiscum in deserto, quibus
nullum intulimus damnum, nec quicquam
deperiit cunctis diebus quibus fuerunt no-
biscum in deserto.*

שמואל א: כה

gratiā pueri Inveniantque .tibi annunciabunt &,tuos pueros Interroga
8 שאל את נעריך ויגידו לך וימצאו הנערים חן
quod obsecro da :venimus bona die super quia ,tuis oculis in
בעיניך כי על יום טוב באנו תנה נא את אשר
pueri venerunt Et .David tuo filio & ,tuis servis tua manus invenerit
9 תמצא ידך לעבדיך ולבנך לדוד: ויבאו נערי
nomine in hæc verba omnia juxta Nabal ad sunt locuti & ,David
דוד וידברו אל נבל ככל הדברים האלה בשם
:dixit &,David servis Nabal respondit.Et .quieverunt & ;David
10 דוד וינוחו: ויען נבל את עבדי דוד ויאמר
servi sunt multiplicati Hodie ? Isai filius quis & ,David Quis
מי דוד ומי בן ישי היום רבו עבדים
capiam Et .suorū dominorū faciebus à vir se dividentes
11 המתפרצים איש מפני אדניו: ולקחתי את
,meis tonsorib⁹ mactavi quam ,meā victimam &,meam aquam &,meum panem
לחמי ואת מימי ואת טבחתי אשר טבחתי לגזזי
sunt conversi Et ? ipsi unde ,cognovi non quos ,viris dabo &.
12 ונתתי לאנשים אשר לא ידעתי אי מזה המה: ויהפכו
annunciaverunt & ,venerunt &,sunt reversi & ;suam viā ad David pueri
נערי דוד לדרכם וישבו ויבאו ויגדו
vos Accingite:suis viris David Dixitque .hæc verba omnia secundū ei
13 לו ככל הדברים האלה: ויאמר דוד לאנשיו חגרו
se accinxit &:suum gladiū unusquisq; se accinxerūt Et .suū gladiū vir
איש את חרבו ויחגרו איש את חרבו ויחגר
quadringenti ferme David post ascenderunt & ;suum gladiū David etiā
גם דוד את חרבו ויעלו אחרי דוד כארבע מאות
uxori Abighail. Et .vasa super manserunt ducenti & ,viri
14 איש ומאתים ישבו על הכלים: ולאביגיל אשת
David misit Ecce :dicendo ,pueris è unus puer nunciavit Nabal
נבל הגיד נער אחד מהנערים לאמר הנה שלח דוד
.eos in est invect⁹ &,nostrū dominū benedicendū ad deserto è legatos
מלאכים מהמדבר לברך את אדנינו ויעט בהם:
visitavimus nec ,pudefacti fuimus non & ;valde nobis boni viri Et
15 והאנשים טבים לנו מאד ולא הכלמנו ולא פקדנו
.agro in nos existendo in ,eis cum ambulavimus diebus omnibus quicquam
מאומה כל ימי התהלכנו אתם בהיותנו בשדה:
diebus omnibus ,die etiam ,nocte etiam ,nos super fuerunt Murus
16 חומה היו עלינו גם לילה גם יומם כל ימי
quid vide & ,scito nunc Et .pecus pascentes eis cum nos esse
היותנו עמם רעים הצאן: ועתה דעי וראי מה
super & nostrum dominum in malitia est consummata quia ,facias
17 תעשי כי כלתה הרעה אל אדנינו ועל
.eum ad loqui præ ,profectu sine filius ipse & :ejus domum omnem
כל ביתו והוא בן בליעל מדבר אליו:
utres duos & ,panes ducentos cepit & Abighail festinavit Et
18 ותמהר אבוגיל ותקח מאתים לחם ושנים נבלי
centum & ,polentæ sata quinque & ,factas oves quinque & ,vini
יין וחמש צאן עשוות וחמש סאים קלי ומאה
.asinos super posuit & :caricas ducentas & ,aridas botros
צמקים ומאתים דבלים ותשם על החמרים:
.venient vos post ego ecce ;meas facies ad Transite :suis pueris Dixitque
19 ותאמר לנעריה עברו לפני הנני אחריכם באה
,asinum super equitante illa ,fuit Et .indicavit non Nabal suo viro Et
20 ולאישה נבל לא הגידה: והיה היא רכבת על החמור
descendentes ejus viri & ,David ecce & ,montis abscondito in descendente &
וירדת בסתר ההר והנה דוד ואנשיו ירדים
vanum in Certè :dixit David Et .eis occurrit & :ejus occursum in
21 לקראתה ותפגש אתם: ודוד אמר אך לשקר
fuit visitatum non & ,deserto in huic quæ omnia servavi
שמרתי את כל אשר לזה במדבר ולא נפקד
.bono pro malum mihi reddidit & ;quicquam ,sibi quæ omnibus ex
מכל אשר לו מאומה וישב לי רעה תחת טובה:

Versio VULG. LAT.

8 Interroga pueros tuos, & indicabunt tibi. Nunc ergò inveniant pueri tui gratiam in oculis tuis: in die enim bona venim⁹, quodcunque invenerit manus tua, da servis tuis, & filio tuo
9 David. Cùmq; venissent pueri David, locuti sunt ad Nabal omnia verba hæc ex nomine Da-
10 vid: & siluerunt. Respondens autem Nabal pueris David, ait; Quis est David? & quis est fili⁹ Isai? hodiè increverunt servi
11 qui fugiunt dominos suos. Tollam ergò panes meos, & aquas meas, & carnes pecorum, quæ occidi tonsorib⁹ meis, et dabo
12 viris quos nescio unde sint? Regressi sunt itaque pueri David per viam suam, & reversi venerunt, et nuntiaverunt ei omnia
13 verba quæ dixerat. Tunc ait David pueris suis, Accingatur unusquisque gladio suo. Et accincti sunt singuli gladiis suis, accinctúsque est & David ense suo: & secuti sunt David quasi quadringenti viri: porrò ducenti remanserunt ad sarcinas.
14 Abigail autem uxori Nabal nuntiavit unus de pueris suis, dicens; Ecce David misit nuntios de deserto, ut benedicerent domino nostro: & aversatus est
15 eos. Homines isti, boni satis fuerunt nobis, & non molesti: nec quidquam aliquando periit omni tempore, quo fuim⁹ con-
16 versati cum eis in deserto. Pro muro erant nobis tam in nocte quàm in die, omnibus diebus quibus pavimus apud eos gre-
17 ges. Quam ob rem considera, & recogita quid facias: quoniam completa est malitia adversùm virum tuum, & adversùm domum tuam; & ipse est filius Belial, ita ut nemo possit ei lo-
18 qui. Festinavit igitur Abigail, et tulit ducentos panes, et duos utres vini, et quinq; arietes coctos, et quinque sata polentæ, et centum ligaturas uvæ passæ, & ducentas massas caricarum, &
19 posuit super asinos. Dixitque pueris suis, Præcedite me: ecce, ego post tergū sequar vos: viro autem suo Nabal non indi-
20 cavit. Cùm ergò ascendisset asinum, & descenderet ad radices montis, David & viri ejus descendebant in occursum ej⁹:
21 quibus & illa occurrit. Et ait David; Verè frustrà servavi omnia, quæ hujus erant in deserto; & non periit quidquam de cunctis quæ ad eum pertinebant: & reddidit mihi malum pro bono.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

8 Ἐρώτησον τὰ (ι) παιδάριά σου, καὶ ἀπαγγελοῦσί σοι· καὶ εὑρέτωσαν τὰ (κ) παιδάριά σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι ἐφ' ἡμέραν ἀγαθὴν ἥκομεν· δὸς (λ) δὴ ὃ ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ (μ) σου τῷ υἱῷ σου τῷ Δαυίδ.
9 Καὶ ἔρχονται τὰ (ν) παιδάρια, καὶ λαλοῦσι τοὺς λόγους τούτους πρὸς Νάβαλ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῷ ὀνόματι Δαυίδ. καὶ ἀνεπήδησε.
10 (ξ) Καὶ ἀπεκρίθη Νάβαλ τοῖς παισὶ Δαυίδ, (ο) καὶ εἶπε, Τίς ὁ Δαυίδ, καὶ τίς ὁ υἱὸς Ἰεσσαί; Σήμερον (π) πεπληθυμένοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἀναχωροῦντες ἕκαστος ἐκ προσώπου
11 τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Καὶ λήψομαι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸν οἶνόν μου καὶ τὰ θύματά μου ἃ τέθυκα τοῖς κείρουσί μου τὰ πρόβατα, καὶ δώσω αὐ-
12 τὰ ἀνδράσιν, οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσί; Καὶ ἀπεστράφησαν τὰ παιδάρια Δαυίδ εἰς ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἀνέστρεψαν καὶ (ρ) ἦλθον, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Δαυίδ (σ) κατὰ τὰ ῥήματα ταῦ-
13 τα. Καὶ εἶπε Δαυίδ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ, Ζώσασθε ἕκαστος τὴν ῥομφαίαν (τ) αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν ὀπίσω Δαυίδ, ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες· καὶ οἱ διακόσιοι ἐκάθισαν μετὰ τῶν
14 σκευῶν. Καὶ τῇ Ἀβιγαίᾳ γυναικὶ Νάβαλ ἀπήγγειλεν ἓν τῶν παιδαρίων, λέγων, Ἰδοὺ (υ) Δαυίδ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἐκ τῆς ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ ἐξέ-
15 κλινεν ἀπ' αὐτῶν. Καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαθοὶ ἡμῖν σφόδρα· οὐκ ἀπεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδὲ ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας
16 ἃς ἦμεν παρ' αὐτοῖς. Καὶ ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἀγρῷ, ὡς τεῖχος ἦσαν περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν, πάσας τὰς ἡμέρας (φ) ἃς ἦμεν παρ' αὐτοῖς ποιμαίνοντες τὸ
17 ποίμνιον. Καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἴδε (χ) σὺ τί ποιήσεις, ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία εἰς τὸν κύριον ἡμῶν καὶ (ψ) εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ οὗτος υἱὸς λοιμὸς, καὶ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν.
18 Καὶ ἔσπευσεν Ἀβιγαία καὶ ἔλαβε διακοσίους ἄρτους, καὶ δύο ἀγγεῖα οἴνου, καὶ πέντε πρόβατα πεποιημένα, καὶ πέντε οἰφὶ ἀλφίτου, καὶ γόμορ ἓν σταφίδος, καὶ διακοσίας παλάθας, καὶ
19 ἔθετο ἐπὶ (ω) τοὺς ὄνους. Καὶ εἶπε τοῖς παιδαρίοις αὐτῆς, Προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν παραγίνομαι· καὶ τῷ ἀνδρὶ (α) αὐτῆς οὐκ ἀπήγγειλε.
20 Καὶ ἐγενήθη, αὐτῆς ἐπιβεβηκυίης ἐπὶ τὴν ὄνον καὶ καταβαινούσης ἐν σκέπῃ τοῦ ὄρους, καὶ ἰδοὺ Δαυίδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ (β) κατέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς.
21 Καὶ Δαυίδ εἶπεν, Ἴσως εἰς ἄδικον πεφύλακα πάντα τὰ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα λαβεῖν ἐκ πάντων τῶν αὐτοῦ οὐθὲν, καὶ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν.

cum Translatione LATINA.

Interroga pueros tuos, & annunciabunt tibi: Et inveniant pueri tui gratiam in oculis tuis, quoniam super diem bonam venimus: Da nunc, quodcunque invenerit manus tua, (k) filio tuo David. Et veniunt (l) pueri, & loquuntur sermones hos ad Nabal juxta omnia verba hæc in nomine David. Et resiliit. Et respondit Nabal pueris David, & dixit; Quis est David, & quis filius Jesse? Hodie multiplicati sunt servi (m) recedentes unusquisque à facie Domini sui. Et capiam panes meos, & vinum meum, & victimas meas, quas immolavi tondentibus pecora mea, & dabo ea viris, quos non novi, unde sunt? Et reversi sunt pueri David ad viam suam, & reverterunt, & venerunt, & annuntiaverunt David secundùm verba hæc. Et dixit David viris suis; Cingimini unusquisque gladium (n) suum. Et ascenderunt post David circiter quadringenti viri: & ducenti sederunt cum vasis. Et Abigææ uxori Nabal nunciavit unus puerorum, dicens; Ecce David misit nuntios è deserto ad benedicendum dominum nostrum, & declinavit ab eis. Et viri boni nobis valdè, & non prohibuerunt nos, neque imperaverunt nobis quicquam omnibus diebus, quibus fuimus apud eos. (o) Et dum essemus nos in agro, tanquàm murus erant circa nos & nocte & die, omnibus diebus, quibus fuimus apud eos pascentes gregem. Et nunc cognosce, & vide tu, quid facias; quoniam (p) consummata est malitia in dominum nostrum, & in domum ejus. Et hic est filius pestilentis: & non est loqui ad eum. Et festinavit Abigæa, & sumpsit ducentos panes & duo vasa vini, & quinque oves factas, et quinque (q) ephi farinæ, gomor unum uvæ passæ, et ducentas (r) palathas: et posuit super asinos. Et dixit pueris suis; Præcedite ante me, et ecce ego post vos venio. Et viro suo non annuntiavit. Et factum est, dum ipsa inscendisset super asinum, et descenderet in tegmine montis; et ecce David, et viri ejus descendebant in occursum ejus. Et obviàm ivit eis. Et David dixit; (s) Utique inutiliter custodivi omnia ejus in deserto, et (t) non imperavimus capere ex omnibus ejus quicquam: et retribuit mihi mala pro bonis.

MS.A. (ι) παιδάρια, καὶ (κ) παιδάρια χάριν (λ) δὴ ἐὰν (μ) σου παντὶ σου τῷ υἱῷ σου Δαυίδ. (ν) παιδάρια Δαυίδ, καὶ λαλοῦσιν τῷ Νάβαλ (ξ) Καὶ εἶπεν Νάβαλ (ο) καὶ ἀπεκρίθη, Τίς Δαυίδ, καὶ τίς υἱὸς (π) πεπληθυμμένοι (ρ) ἦλθαν, (σ) κατὰ πάντα τὰ (τ) αὐτοῦ. καὶ περιεζώσαντο ἀνὴρ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ περιεζώσατο καὶ Δαυίδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ. καὶ ἀνέβησαν (υ) ἀπέστειλεν Δαυίδ (φ) ἃς ἤμεθα παρ' (χ) τί σὺ (ψ) εἰς πάντα τὸν (ω) τὰς ὄνους. (α) αὐτῆς Νάβαλ οὐκ (β) κατέβαιναν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 שאל ית עולמך ויחוון לך וישכחון עולמיא רחמין בעינך ארי על יום טב אתינא הב כען
9 ית דתשכח ידך לעבדך ולברך לדוד: ואתו עולמי דוד ומלילו עם נבל ככל פתגמיא
10 האלין בשמא דדוד ופסקו: ואתיב נבל ית עבדי דוד ואמר מן דוד ומן בר ישי יומא דין
11 דסגיאין עבדיא דערקין ודמטמרין גבר מן קדם רבוניה: ואסב ית מיכלי וית משתי וית
12 שירותי דאתקינית לגזוי ואתן לגבריא דלא ידעית אי מנן אנון: ואתחזרו עולמי דוד
13 לאורחתהון ותבו ואתו וחויאו ליה ככל פתגמיא האלין: ואמר דוד לגברוהי זריזו גבר ית
חרביה וזריזו גבר ית חרביה וזריז אף דוד ית חרביה וסליקו בתר דוד כארבע מאה
14 גבריא ומאתן אשתארו למטר מניא: ולאביגיל אתת נבל חוי עולמא חד מעולמיא
15 למימר הא שלח דוד אזגדיא ממדברא לברכא ית רבוננא וקץ בהון: וגבריא טבין לנא
לחדא ולא אתנזיקנא ולא שגא לנא מדעם כל יומין די הלכנא עמהון כד הוינא שרן
16 בחקלא: שור מקף הוו עלנא אף בליליא אף ביממא כל יומין דהוינא עמהון רען ענא
17 וכען דעי וחזי מה תעבדין ארי גמירא בישתא למיתי על רבוננא ועל כל ביתיה והוא
18 גבר רשיעא מלמללא עמיה: ואוחיאת אביגיל ונסיבת מאתן גריצן דלחם ותרין גרבין
דחמר וחמש ען תכברא וחמש סאין קליא ומאה אתכלין דענבין יבישין ומאתן מנן
19 דבילתא ושויאת על חמריא: ואמרת לעולמהא עברו קדמי הא אנא בתריכון אתיא
20 ולבעלה נבל לא חויאת: והוה היא רכיבא על חמרא ונחתת בסטר טורא והא דוד
21 וגברוהי נחתין לקדמותא וערעת יתהון: ודוד אמר ברם לשקרא נטרית ית כל די לדין
במדברא ולא שגא מכל די ליה מדעם ואתיב לי בישתא חלף טבתא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Interrogas adolescentes tuos, et indicabunt tibi, et invenient adolescentes misericordiam in oculis tuis, quia die bono venimus; da nunc quod inveniet manus tua servis tuis, et filio tuo David. Et venerunt adolescentes David, et locuti sunt cum Nabal *secundùm omnia* verba hæc in nomine David, et finierunt. Et respondit Nabal servis David, et dixit, Quis David? et quis filius Isai? hodie *quando* multi servi qui fugiunt, et qui abscondantur vir ab-ante dominum suum. Et accipiam cibum meum, et potum meum, et conviviū meū, quæ paravi tonsorib⁹ meis, et dabo viris quos non novi, unde ipsi? Et reversi sunt adolescentes David in viā suā, et redierunt et venerūt, et indicaverūt illi oīa ejusmodi verba. Et dixit David viris suis, Accingite vir gladiū suū: et accinxerūt vir gladiū suū, et accinxit quoq; David gladiū suū, et ascenderūt post David quasi quadringenti viri; et ducenti relicti sunt ad custodienda vasa. Et Abigail uxori Nabal indicavit adolescens un⁹ de adolescentib⁹, dicendo, Ecce misit David nuncios ex deserto ad benedicendū hero nostro, et abominatus est in eos. Et viri boni nobis valde: *et* non læsi sumus, et non alteratum nobis quicquam omnibus diebus quibus ambulavim⁹ cum illis quando fuimus manentes in agro. Murus circundans fuerunt super nos etiam noctu, etiam interdiu omnib⁹ diebus quibus fuimus cum illis pascentes pecus. Et nunc cognosce et vide quid facies; nam completa est malitia ut veniat super herū nostrum, et super omnem domum ejus: et ipse vir improbus ad loquendū cum eo. Et festinavit Abigail et accepit ducentas tortas panis, et duos utres vini, et quinque pecora saginata, et quinq; *Zzein* polentæ, et centum palmites uvarū passarum, & ducentas portiones caricarum, et posuit super asinos. Et dixit adolescentibus suis, Transite ante me, ecce ego post vos veniens: et marito suo Nabal non indicavit. Et fuit illa insidens super asinū, et descendens in latere montis; et ecce David et viri ejus descendentes ad occursū ejus, et obviavit eis. Et David dixit, Verùm in vanum custodivi omnia quæ illi in deserto; non alteratum est ex omnib⁹ quæ illi, quicquā: et reddidit mihi malū pro bono.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܫܐܠ ܠܥܒ̈ܕܝܟ ܘܢܚܘܘܢܟ. ܘܢܫܟܚܘܢ ܥܠܝ̈ܡܐ ܪ̈ܚܡܐ ܒܥܝ̈ܢܝܟ. ܡܛܠ
ܕܒܝܘܡܐ ܛܒܐ ܐܬܝܢ. ܗܒ ܡܕܡ ܕܡܫܟܚܐ ܐܝܕܟ ܠܥܒ̈ܕܝܟ ܘܠܒܪܟ ܠܕܘܝܕ. *
9 ܘܐܬܘ ܥܠܝ̈ܡܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ ܠܢܒܠ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܟܠܗܝܢ ܒܫܡܗ ܕܕܘܝܕ. *
10 ܘܥܢܐ ܢܒܠ ܘܐܡܪ ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܡܢܘ ܕܘܝܕ. ܘܡܢܘ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܝܘܡܢܐ ܣܓܝܐܝܢ
ܥܒ̈ܕܐ ܕܡܬܦܪܩܝܢ ܓܒܪ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܗ. *
11 ܐܣܒ ܠܚܡܝ ܘܡ̈ܝܝ ܘܢܟܣܬܝ ܕܢܟܣܬ ܠܓܙܘ̈ܙܝ.
ܘܐܬܠ ܠܓܒܪ̈ܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ. *
12 ܘܗܦܟܘ ܥܠܝ̈ܡܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܠܐܘܪܚܗܘܢ. ܘܐܬܘ ܘܚܘܝܘܗܝ ܠܕܘܝܕ ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܟܠܗܝܢ. *
13 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܒܪ̈ܐ ܕܥܡܗ. ܐܣܘܪܘ ܐܢܫ ܣܦܣܪܗ. ܘܐܣܪܘ ܐܢܫ ܣܦܣܪܗ. ܘܐܣܪ ܐܦ ܕܘܝܕ ܣܦܣܪܗ.
ܘܣܠܩܘ ܒܬܪ ܕܘܝܕ ܐܝܟ ܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪ̈ܐ. ܘܡܐܬܝܢ ܟܠܘ ܥܠ ܡܐܢ̈ܐ. *
14 ܘܠܐܒܝܓܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܢܒܠ ܚܘܝܗ̇ ܥܠܝܡܐ ܚܕ ܡܢ ܥܠܝ̈ܡܐ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܫܕܪ ܕܘܝܕ ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܡܢ ܡܕܒܪܐ
ܠܡܒܪܟܘ ܠܡܪܢ. ܘܗܘ ܐܫܬܥܝ ܒܗܘܢ. *
15 ܘܓܒܪ̈ܐ ܗܠܝܢ ܛܒܝܢ ܗܘܘ ܠܢ ܛܒ. ܘܠܐ ܐܒܐܫܘ ܠܢ ܘܠܐ ܐܘܒܕܢ ܡܕܡ
ܟܠ ܝܘܡܬܐ ܕܗܘܝܢ ܥܡܗܘܢ. *
16 ܟܕ ܗܘܝܢ ܒܚܩܠܐ. ܫܘܪܐ ܗܘܘ ܠܢ ܐܦ ܒܠܠܝܐ ܐܦ ܒܐܝܡܡܐ. ܟܠ ܝܘܡܬܐ ܕܗܘܝܢ ܥܡܗܘܢ ܟܕ ܪܥܝܢ ܥܢܐ. *
17 ܘܗܫܐ ܕܥܝ ܘܚܙܝ ܡܢܐ ܬܥܒܕܝܢ. ܡܛܠ ܕܫܠܡܬ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܡܪܢ ܘܥܠ ܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܘܢܒܠ ܗܘ ܥܡ ܪ̈ܥܘܬܐ. *
18 ܘܐܣܬܪܗܒܬ ܐܒܝܓܝܠ ܘܢܣܒܬ ܡܐܬܝܢ ܓܪ̈ܝܨܢ ܘܬܪܝܢ ܙܩ̈ܝܢ ܕܚܡܪܐ. ܘܚܡܫ ܥܢܐ ܥܒܝܕܢ. ܘܚܡܫܐ ܣܐܝܢ ܩܠܝܐ.
ܘܡܐܐ ܓܘ̈ܒܢܐ. ܘܡܐܬܝܢ ܕܒܠܬܐ ܕܬܐܢ̈ܐ. ܘܣܡܬ ܥܠ ܚܡ̈ܪܐ. *
19 ܘܐܡܪܬ ܠܥܠܝ̈ܡܝܗ̇ ܥܒܪܘ ܩܕܡܝ ܘܗܐ ܐܢܐ ܐܬܝܐ ܒܬܪܟܘܢ. ܘܠܢܒܠ ܒܥܠܗ̇ ܠܐ ܚܘܝܬ. *
20 ܘܟܕ ܪܟܝܒܐ ܗܘܬ ܥܠ ܚܡܪܐ ܘܢܚܬܐ ܒܛܘܫܝܐ ܕܛܘܪܐ. ܘܗܐ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪ̈ܘܗܝ ܢܚܬܝܢ ܠܘܩܒܠܗ̇. ܘܐܪܥܬ ܐܢܘܢ. *
21 ܘܕܘܝܕ ܐܡܪ. ܠܫܘܩܪܐ ܢܛܪܬ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗܢܐ.
ܘܦܪܥ ܠܢ ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܛܒܬܐ.

Sciſcitare ſervos tuos, & indicabunt tibi : 8
nunc ergò inveniant juvenes benevolentiā in
oculis tuis, quandoquidem fauſto die venim⁹ :
da quod volueris ſervis tuis & filio tuo Da-
vidi. Venientes ergò ſervi Davidis dixerunt 9
Nabali omnia verba iſta nomine Davidis.
Sed reſpondens Nabal dixit ſervis Davidis, 10
Quis eſt David ? & quis eſt filius Iſai ? ho-
diè multi ſunt ſervi qui defecerunt quiſque à
domino ſuo. Tollámne panem meum, & 11
aquam meam, & victimam quam mactavi
pro tonſoribus meis, et dabo hominibus quos
ignoro undenam ſint? Reverſis itaque juve- 12
nibus Davidis in viam ſuam, & indicanti-
bus Davidi omnia verba iſta; Dixit David 13
viris qui ſecum erant, Accingite quiſque gla-
dium ſuum : quibus gladios ſuos accingenti-
bus, David etiam accinxit gladium ſuum : &
aſcenderunt poſt Davidem viri circiter qua-
dringenti, ducenti verò manſerunt apud im-
pedimenta. Interim Abigali uxori Nabalis 14
indicavit puer unus ex adoleſcentibus, & di-
xit, Miſit David nuntios à deſerto ad bene-
dicendum domino noſtro ? ipſe verò tædio
habuit illos. Cæterùm homines illi boni 15
fuerunt erga nos valdè, nec læſerunt nos, nec
ullius rei jacturam nobis attulerunt cunctis
diebus quibus verſati ſumus cum eis. Cùm 16
eſſemus in deſerto, muri loco nobis fuerunt
tam nocte quàm die, cunctis diebus quibus
fuimus cum eis paſcentes oves. Nunc ſcito 17
& conſiderato quid factura ſis, nam defini-
tum eſt malum contra dominum noſtrum, &
contra univerſam domum ipſius : Nabal au-
tem erat apud paſtores. Tunc feſtinans Abi- 18
gal, & accipiens ducentos panes, & duos
utres vini, quinque oves paratas, & quinque
ſata *tritici* fricti, centum caſeos, & ducentas
ficuum palathas impoſuit aſinis. Tum dixit 19
ad juvenes, Præcedite me, en ego vos ſequar:
Nabali autem viro ſuo non indicavit. Dum 20
ipſa inſidens aſino deſcenderet per operta
montis, David & viri qui cum eo erant, a-
ſcendebant obviàm illi. David autem dice- 21
bat, Fruſtrà conſervavimus quicquid iſte ha-
bebat, reddidit enim nobis malum pro bono.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *سل عبيدك فانهم يخبروك * فالآن فاصنع بنا الآن ما يجمل بك * لانا اتيناك نطلب
يوما صالحا * اعط داود ابنك وحبيبك ما احببت * فاتي رسل داود نابال * وقالوا له
9 الكلام الذي امرهم به داود * فاجاب نابال عبيد داود وقال لهم * ومن داود * ومن
10 ابن ايشا * كثر العبيد الذي عصوا مواليهم وسعوا العصا * أآخذ طعامي وشرابي
11 وما ذبحت وهيات للذين يجزون غنمي * واعطي قوما لا اعرف من اين هم * ورجع فتيان
12 داود اليه * واخبروا داود بجميع ما كلمهم به نابال * فقال داود لاصحابه * تقلدوا سيوفكم
13 فتقلد القوم سيوفهم * وتسلح داود وتقلد سيفه * وصعد مع داود نحو من اربع
14 مائة رجل * وبقي مايتان رجل يحفظون متاعهم * فاما ابيغال امراة نابال فاخبرها في
من مماليكها * وقال * ان داود ارسل رسلا من البرية يدعوا لسيدنا ويهنيه * وسخر مولانا
15 بهم * وكان القوم في البرية لنا عونا ويحفظونا * ولم يوذونا * ولم يذهب لنا شي جميع
16 الايام التي مكثنا معهم * وكانوا شبه السور حيث كنا في البرية * يحفظونا ليلا ونهارا
17 حيث كنا نرعا غنمنا معهم * فاعلمي الآن انه سيصيبنا منهم بلية * فاحتالي لنفسك
18 من اجل انه سينزل البلاء بمولانا وبجميع اهل بيته * وكان نابال خارجا مع الرعاة * فاسرعت
ابيغال واخذت مايتين رغيف * وزقي خمر * وخمسة مسالخ لحم * وخمسة اصع حنطة مقلوة
19 ومائة جبنة * ووعاء فيه تين * وحملته على احمرة * وقالت لغلمانها * جوزوا بين يدي
20 فاني اتبعكم سريعا * ولم تخبر زوجها بذلك * فاستقبلها داود واصحابه يصعدون * فلما بلغهم
21 قال داود * باطلا حفظنا مواشي نابال في البرية * ولم يوجد من غنمه شيا * فجازانا شرا عوض
صنيعنا به *

Interroga ſervos tuos, qui id indicabunt 8
tibi : exerce igitur gratiam erga nos prout
gratū tibi fuerit, quandoquidem ad te ve-
nimus fauſtum diem precaturi : impertire
Davidi filio tuo & dilecto tuo quicquid
volueris. Venerunt ergò nuntii Davidis ad 9
Nabal, & dixerunt ei verba quæ man-
daverat ipſis David. Reſpondens Nabal 10
ſervis Davidis dixit ad eos, Ecquis eſt Da-
vid, quiſve fili⁹ Iſai? crevit numerus ſer-
vorū qui rebellārunt contra heros ſuos et
baculum abſciderunt, (id eſt, deſciverunt.)
Num acciperem cibum meum & potum 11
meum, quódque mactavi et præparavi his
qui tondent oves meas, & darem homi-
nibus qui unde ſint ignoro? Redeuntibus 12
itaque pueris Davidis ad eum, & renun-
tiantibus Davidi quæcunque ſibi locutus
fuerat Nabal, Ait David ſociis ſuis, Ac- 13
cingimini gladiis veſtris: & accincti ſunt
viri gladiis ſuis : armavit ſe quoque Da-
vid, accinxitque ſe gladio ſuo, & aſcen-
derunt poſt Davidem fermè quadringen-
ti viri, ducenti autem viri manſerunt ad
cuſtodiendam ſupellectilem ſuam. Porrò 14
Abigali uxori Nabalis indicavit puer
quidam è ſubditis ejus, ac dixit, Miſit
quidem David nuntios ex deſerto fauſta
precatum hero noſtro eique gratulatum;
herus autem noſter deriſit illos. Homines 15
verò illi adjumento nobis erant in deſer-
to, & cuſtodiebant nos, nec offecerunt
nobis, nec ulla nobis deperiit res cunctis
diebus quibus morati ſumus cum eis. Imò 16
erant nobis veluti mur⁹ dum eſſem⁹ in de-
ſerto, cuſtodientes nos noctu diúque dum
paſceremus oves noſtras apud illos : nunc
ergò ſcias malum nobis ab ipſis eventu-
rum. Quapropter tibimetipſi proſpice; 17
nam alioqui infortunium premet herum
noſtrum & omnes domeſticos ejus : inte-
rim Nabal foris erat cum paſtoribus. Fe- 18
ſtinans igitur Abigal accepit ducentos pa-
nes, duos utres vini, quinque decorticata
carniū corpora, ſata tritici frixi quinq;,
centum caſeos, & vas plenum ficubus, im-
poſuitque aſinis. Tum dixit pueris ſu-
is, Præcedite me; nam ego mox ſum 19
vos ſecutura : id autem non indicavit
marito ſuo. David igitur & ſocii ſui 20
aſcendentes offenderunt eam : Et cùm 21
perveniſſet ad eos, dixit David, Fruſtrà
conſervavimus pecudes Nabalis in deſer-
to, ut nihil ablatum ſit ex ovibus ejus, &
is rependit nobis injuriam pro beneficio
quo uſi ſumus in eum.

שמואל א: כה

reliquero si, addit sic & , David inimicis Deus faciat Sic
22 כה יעשה אלהים לאיבי דוד וכה יסיף אם אשאיר
vidit Et .parietem in mingentem mane ad usque ei quæ omnibus ex
מכל אשר לו עד הבקר משתין בקיר׃ 23 ותרא
se prostravit &, asino desuper descendit &, festinavit &, David Abighail
אביגיל את דוד ותמהר ותרד מעל החמור ותפל
cecidit Et .terram se incurvavit & , suæ facies super David facies in
24 לאפי דוד על פניה ותשתחו ארץ׃ ותפל
loquatur & , iniquitas mi domine ego me In : dixit & , ejus pedes super
על רגליו ותאמר בי אני אדני העון ותדבר
.tuæ ancillæ verba audi & , tuis auribus in tua ancilla obsecro
נא אמתך באזניך ושמע את דברי אמתך׃
, hunc profectò absque virum ad suum cor meus dominus ponat quæso Ne
25 אל נא ישים אדני את לבו אל איש הבליעל הזה
.eo cū vilitas &, ej' nomē Nabal : ipse sic suū nomē secundū quia, Nabal super
על נבל כי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו
.misisti quos , mei domini pueros vidi non tua ancilla ego &
ואני אמתך לא ראיתי את נערי אדני אשר שלחת׃
te prohibuit quia , tua anima vivit & , Dominus vivit mi domine nunc Et
26 ועתה אדני חי יהוה וחי נפשך אשר מנעך
.tibi tuam manum servaret & , sanguinibus in veniendo à DOMINUS
יהוה מבוא בדמים והושע ידך לך
.malum meū dominum ad quærentes & , tui inimici Nabal sicut sint nunc Et
ועתה יהיו כנבל איביך והמבקשים אל אדני רעה׃
, meo domino tua ancilla attulit quam , hæc benedictio nunc Et
27 ועתה הברכה הזאת אשר הביא שפחתך לאדני
Parce .mei domini pedibus in ambulantibus pueris detur &
ונתנה לנערים המתהלכים ברגלי אדני׃ 28 שא
Dominus faciet faciendo quia : tuæ ancillæ prævaricationi obsecro
נא לפשע אמתך כי עשה יעשה יהוה
meus dominus Domini prælia quia , fidelem domum meo domino
לאדני בית נאמן כי מלחמות יהוה אדני
homo surrexit Et .tuis diebus à te in est inventa non malitia &, est præliat'
נלחם ורעה לא תמצא בך מימיך׃ 29 ויקם אדם
mei domini anima erit & ; tuā animā quærendū ad & , te persequendū ad
לרדפך ולבקש את נפשך והיתה נפש אדני
tuorū inimicorū animā &, tuo Deo Domino cū vivarum fasciculo in colligata
צרורה בצרור החיים את יהוה אלהיך ואת נפש איביך
fecerit cùm , erit Et .fundæ curvaturæ medio in eam jaciet funda
יקלענה בתוך כף הקלע׃ 30 והיה כי יעשה
, te super bonum est locutus quod omne secundū meo domino Domin'
יהוה לאדני ככל אשר דבר את הטובה עליך
tibi hoc erit non Et : Israel super ducem in tibi præceperit &
וצוך לנגיד על ישראל׃ 31 ולא תהיה זאת לך
effundendum ad & , meo domino cordis offendiculum in & vacillationem in
לפוקה ולמכשול לב לאדני ולשפך
benefecerit & ; sibi meus domin' salutē faciendū ad & , gratis sanguinem
דם חנם ולהושיע אדני לו והיטב
David Dixitque .tuæ ancillæ recordaberis & , meo domino Dominus
יהוה לאדני וזכרת את אמתך׃ 32 ויאמר דוד
die te misit qui , Israel Deus Dominus Benedictus: Abighail ad
לאביגל ברוך יהוה אלהי ישראל אשר שלחך היום
quæ , tu benedicta & , tua discretio benedicta Et .mei occursum in hac
הזה לקראתי׃ 33 וברוך טעמך וברוכה את אשר
mei manū servando & , sanguinib' in veniendo à hac die me prohibuisti
כלתני היום הזה מבוא בדמים והשע ידי
me prohibuit qui Israel Deus Dominus vivit quidem Et .mihi
לי׃ 34 ואולם חי יהוה אלהי ישראל אשר מנעני
si quia , mei occursū in venisses &, festinasses nisi quia : tibi malefaciendo à
מהרע אתך כי לולי מהרת ותבאתי לקראתי כי אם
.pariete in mingens , matutinam lucem ad usque Nabal ipsi remansisset
נותר לנבל עד אור הבקר משתין בקיר׃

Versio VUL. LAT.

22 Hæc faciat Deus inimicis David, & hæc addat, si reliquero de omnibus quæ ad ipsum pertinent usque manè, mingentem ad parietem.
23 Cùm autem vidisset Abigail David, festinavit, & descendit de asino, & procidit coram David sup faciem suam, & adoravit super terram.
24 Et cecidit ad pedes ejus, & dixit; In me sit, domine mi, hæc iniquitas: loquatur, obsecro, ancilla tua in auribus tuis; et audi verba famulæ tuæ.
25 Ne ponat, oro, domin' me' rex cor suum super virum istū iniquum Nabal: quoniam secundùm nomen suum stultus est, & stultitia est cum eo: ego autem ancilla tua non vidi pueros tuos, domine mi, quos misisti.
26 Nunc ergò, domine mi, vivit Dñs & vivit anima tua, qui prohibuit te ne venires in sanguinē, & salvavit manū tuam tibi: & nunc fiant sicut Nabal inimici tui, & qui quærunt domino meo malū.
27 Quapropter suscipe benedictionē hanc, quā attulit ancilla tua tibi domino meo: & da pueris qui sequuntur te dominū meū.
28 Aufer iniquitatē famulæ tuæ: faciens enim faciet Dñs tibi dño meo domū fidelē, quia prælia Dñi, domine mi, tu præliaris: malitia ergò non inveniatur in te omnibus diebus vitæ tuæ.
29 Si enim surrexerit aliquando homo persequens te, & quærens animam tuam, erit anima domini mei custodita quasi in fasciculo viventium apud Dominū Deum tuum: porrò inimicorum tuorum anima rotabitur, quasi in impetu & circulo fundæ.
30 Cùm ergò fecerit Dominus tibi domino meo omnia quæ locutus est bona de te, & constituerit te ducem super Israel;
31 Non erit tibi hoc in singultū, & in scrupulum cordis domino meo, quòd effuderis sanguinem innoxium, aut ipse te ultus fueris: & cùm benefecerit Dominus domino meo, recordaberis ancillæ tuæ.
32 Et ait David ad Abigail; Benedictus Dominus Deus Israel, qui misit hodiè te in occursum meum, et benedictum eloquiū tuum.
33 Et benedicta tu, quæ prohibuisti me hodiè ne irem ad sanguinē, & ulciscerer me manu meâ.
34 Alioquin, vivit Dominus Deus Israel, qui prohibuit me ne malum facerem tibi: nisi citò venisses in occursum mihi, non remansisset Nabal usque ad lucem matutinam, mingens ad parietem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

22 Τάδε ποιήσαι ὁ Θεὸς τῷ Δαυὶδ καὶ τάδε προσθείη, εἰ ὑπολείψομαι ἐκ πάντων τῶν τοῦ Νάβαλ ἕως πρωῒ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον.
23 Καὶ εἶδεν Ἀβιγαία τὸν Δαυὶδ, καὶ ἔσπευσε καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ ὄνου, καὶ ἔπεσεν ἐνώπιον Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσ-
24 εκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν (γ) γῆν. Ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἡ ἀδικία μου· λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου εἰς τὰ ὦτά σου, καὶ ἄκουσον (δ) λόγους τῆς δούλης
25 σου. Μὴ δὴ θέσθω ὁ κύριός μου καρδίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν (ε) τοῦτον, ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα (ζ) αὐτοῦ ἐστιν· Νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγὼ ἡ δούλη σου οὐκ εἶδον τὰ (η) παιδάρια τοῦ
26 κυρίου μου ἃ ἀπέστειλας. Καὶ νῦν (θ) κύριέ μου, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς ἐκώλυσέ σε κύριος τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀθῷον, καὶ σώζειν τὴν χεῖρά σου σοί. καὶ νῦν γένοιντο ὡς Νάβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ
27 ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά. Καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ μου, (ι) καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς παρεστηκόσι τῷ κυρίῳ μου.
28 Ἆρον δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης σου, (κ) ὅτι ποιῶν ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου (λ) οἶκον πιστὸν, ὅτι πόλεμον κυρίου μου ὁ (μ) κύριος πολεμεῖ, καὶ κακία οὐχ εὑρεθήσεται ἐν
29 σοὶ πώποτε. Καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος καταδιώκων σε καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔσται (ν) ψυχὴ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ κυρίῳ τῷ Θεῷ, καὶ ψυχὴν (ξ) ἐχθρῶν σου σφενδονήσεις ἐν μέ-
30 σῳ τῆς σφενδόνης. Καὶ ἔσται ὅτι (ο) ποιήσῃ κύριος τῷ κυρίῳ μου πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐντελεῖταί σοι
31 (π) εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ἰσραὴλ, Καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ (ρ) σκάνδαλον τῷ κυρίῳ μου, ἐκχέαι αἷμα ἀθῷον δωρεὰν, καὶ σῶσαι χεῖρα κυρίῳ μου αὐτῷ· καὶ ἀγαθῶσαι κύριος τῷ κυρίῳ μου, καὶ μνησθή-
32 σῃ τῆς δούλης σου ἀγαθῶσαι (σ) αὐτῇ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ Ἀβιγαίᾳ, Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ἐν ταύτῃ εἰς (τ) ἀπάντησίν μοι, καὶ
33 εὐλογητὸς ὁ τρόπος σου, Καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ ἀποκωλύσασά με σήμερον ἐν ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου
34 ἐμοί. Πλὴν ὅτι ζῇ κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπεκώλυσέ με σήμερον τοῦ κακοποιῆσαί σε, ὅτι εἰ μὴ ἔσπευσας καὶ παρεγένου εἰς ἀπάντησίν (υ) μοι, τότε εἶπα, Εἰ ὑπολειφθήσεται τῷ Νάβαλ ἕως φωτὸς τοῦ πρωῒ οὐρῶν πρὸς τοῖχον.

Hæc faciat Deus (u) ipsi David, & hæc adjiciat, si reliquero ex omnibus quæ sunt ipsius Nabal, usque manè, mingentem ad parietem. Et vidit Abigæa David, & festinavit, & descendit ab asino, & cecidit coram David in faciem suam, & adoravit eum super terram (x) Ad pedes ejus, & dixit; In me, domine mi, injustitia (y) mea. Loquatur nunc serva tua in aures tuas, & audi sermones servæ tuæ. Ne nunc ponat dominus meus cor suum super hominem pestilentem (z) hunc: quia juxta nomen suum (aa) hic est. Nabal nomen ei: (bb) & insipientia cum eo. Et ego serva tua non vidi pueros domini mei, quos misisti. Et nunc, domine mi, vivit Dominus, & vivit anima tua; sicut prohibuit te Dominus, nè venires in sanguinem innoxium, & (cc) servares manum tuam tibi. Et nunc fiant tanquàm Nabal, inimici tui, & qui quærunt domino meo malum. Et nunc accipe benedictionem hanc, quam attulit serva tua domino meo: & dabis pueris qui assistunt domino meo. Tolle nunc iniquitatem ancillæ tuæ, quia faciens faciet Dominus domino meo domum fidelem: quia prælium domini mei Dominus præliatur, & malitia non invenietur in te unquam. Et surget homo persequens te, & quærens animam tuam: & erit anima domini mei illigata in vinculo vitæ apud Dominum Deum: & animam inimicorum tuorum rotabis in medio fundæ. Et erit cùm fecerit Dominus domino meo omnia quæcunq; locutus est bona super te, & mandabit tibi in ducem super Israel; Et non erit tibi hoc (dd) abominatio, & (ee) scandalum domino meo, effundere sanguinem innoxium gratis, & servare manum domino meo sibi. Et benefaciat Dominus domino meo, & recorderis ancillæ tuæ ad benefaciendum ei. Et dixit David Abigææ, (ff) Benedictus Domin' Deus Israel, qui misit te hodiè in hac in occursū mihi, et benedict' mos tuus, Et benedicta tu, quæ prohibuisti me hodiè, in (gg) hac, ne venire ad sanguines, (hh) ut servando manū meā mihi. Verumtamen vivit Domin' De' Israel, qui prohibuit me hodiè malefacere tibi; quia nisi festinabas, atq; adveniebas in occursum mihi; tunc dixeram, Si remanebit ipsi Nabal usq; ad lucem matutinam mingens ad parietem.

MS. A. γῆν, Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ (δ) τὸν λόγον (ε) τοῦτον ἐπὶ Νάβαλ, ὅτι (ζ) αὐτοῦ καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ· αὐτός ἐστιν Νάβαλ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγὼ (η) παιδίσκη σου ἃ (θ) κύριε, ζῇ (ι) λάβε καὶ (κ) ὅτι ποιήσει κύριος (λ) οἶκον, ὅτι (μ) κύριός μου πολεμεῖ, (ν) ἡ ψυχὴ (ξ) τῶν ἐχθρῶν (ο) ποιήσει (π) κύριος εἰς (ρ) σκάνδαλον καρδίας τῷ (σ) αὐτήν. (τ) ἀπάντησιν ἐμοί. (υ) ἀπαντήν μοι,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 כדין יעביד אלהים לסנאי דוד וכדין יוסיף אם אשאיר מכל דיליה עד מנהר צפרא ידע
23 מדע׃ וחזת אביגיל ית דוד ואוחיאת ואתרכינת מעל חמרא ונפלת לאפי דוד על אפהא
24 וסגידת על ארעא׃ ונפלת על רגלוהי ואמרת בבעו עלי דילי רבוני חובא ותמלל כען
25 אמתך קדמך ותשמע ית פתגמי אמתך׃ לא כען ישוי רבוני ית ליביה על גברא שטיא
הדין על נבל ארי כשמיה כן הוא נבל שמיה וטפשותא עמיה ואנא אמתך לא חזיתי ית
26 עולמי רבוני דשלחתא׃ וכען רבוני קים הוא יי וחיי נפשך די מנעך יי מלמשפך דם זכאי
27 ולמפרק ידך לך וכען יהון כנבל סנאך ודתבעין על רבוני בישתא׃ וכען תקרובתא הדא
28 דאיתיאת אמתך לרבוני ותתיהב לעולמיא דמשמשין קדם רבוני׃ שבוק כען לחובי
אמתך ארי קימא יקים יי לרבוני מלכו קימא ארי קרבי עמא דיי רבוני מגיח ובישתא
29 לא אשתכחת בך מיומך׃ וקם אנשא למרדפך ולמבעי למקטלך ותהא נפשא דרבוני
גניזא בגנז חיי עלמא קדם יי אלהך וית נפש בעלי דבבך יפרחנה כמא דמפרחין אבנא
30 בקלעא׃ ויהוה כד יקים יי לרבוני ככל דמליל לאיתאה טבתא עלך ויפקדנך למהוי מלכא
31 על ישראל׃ ולא תהי דא לך ליצפא ולתקלת לב לרבוני ולמשפך דם זכאי מגן ולמפרק
32 רבוני ליה וכד יוטיב יי לרבוני ותדכר ית אמתך׃ ואמר דוד לאביגיל בריך יי אלהא
33 דישראל דשלחך יומא דין לקדמותי׃ ובריך מדעיך ובריכא את דמנעתני יומא הדין
34 מלמשפך דם זכאי ולמפרק ידי לי׃ וברם קים הוא יי אלהא דישראל דמנעני מלאבאשא
ליך ארי אלו לא פון אוחית ואתית לקדמותי אלהן אשתאר לנבל עד מנהר צפרא
ידע מדע׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

22 Sic faciat *Deus* odientibus David, et sic addat, si relinqui faciam ex omnibus quæ illi, usque ad lucem auroræ cognoscentem cognitionem.
23 Et vidit Abigail David et festinavit, et inclinata est desuper asino, et cecidit ad faciem David sup faciem suam, et adoravit sup terram.
24 Et cecidit *ad pedes* ejus, et dixit. Obsecro, super me quæ mihi, domine mi, culpa: et loquatur nunc ancilla tua ante te, et audias verba ancillæ tuæ.
25 Non, nunc, ponat dñs me' cor suum sup virū stultū hunc sup Nabal, nam ut nomen ejus, sic ille; Nabal nomen ejus, et stoliditas cū illo: et ego ancilla tua non vidi adolescentes domini mei quos misisti.
26 Et nunc domine mi, permanens ipse Dñs, et vivit anima tua, quòd prohibuit te Dñs ab effundendo sanguinem *innocentem*, et ab ulciscendo manu tua te, et nunc erunt ut Nabal osores tui, et qui quærunt sup dominū meū malū.
27 Et nunc oblatio hæc, quam venire fecit ancilla tua domino meo, et dabitur adolescentibus qui ministrant ante dominū meū.
28 Ignosce nunc culpis ancillæ tuæ, quia firmando firmabit Dñs domino meo regnū firmū, quoniam bella populi Dñi dominus meus init, et malū non inventū est in te à die tuo.
29 Et surrexit homo ad persequendū te, et ad quærendū occidere te; et erit anima domini mei *reposita* in thesauro vitarū seculi ante Dñm Deum tuū, et animam auctorū inimicitiæ tuæ volare faciet, ut qui volare faciunt lapides in funda.
30 Et erit quando firmabit Dñs domino meo juxta omnia quæ locutus est ad venire faciendū bonum sup te, et juberi faciet te esse regem super Israel.
31 Et non erit hoc tibi in anxietatem et in pond' cordis domino meo, et ad effundendum sanguinem innoxium frustra, et ad ulciscendū dominū meū sibi; et quando benefecerit Dñs domino meo, et recordaberis ancillam tuam.
32 Et dixit David ad Abigail, Benedictus Dñs Deus Israel, qui misit te hodie in occursum meum.
33 Et benedicta cognitio tua, et benedicta tu, quæ prohibuisti me ab effundendo sanguinē innoxiū, et me ulciscendo manu mea.
34 Et verùm permanens ipse Dñs Deus Israel, qui prohibuit me à malefaciendo tibi, quòd nisi fortè festinasses, et venisses in occursum meū, si utiq; relict' foret Nabali, donec luceret aurora, cognoscens cognitionem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܥܒܕܗ ܕܘܝܕ܂ ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ ܠܗ܂ ܐܢ ܐܫܬܒܩ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
23 ܠܗ ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ܂ ܕܡܫܬܢ ܒܫܘܪܐ܂ * ܘܚܙܬ ܐܒܝܓܝܠ ܠܕܘܝܕ܂ ܘܐܣܬܪܗܒܬ ܘܢܚܬܬ
ܡܢ ܚܡܪܐ܂ ܘܢܦܠܬ ܩܕܡ ܕܘܝܕ ܥܠ ܐܦܝܗ܂ ܘܣܓܕܬ ܠܗ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ * ܘܢܦܠܬ
24 ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ܂ ܘܐܡܪܬ܂ ܒܝ ܡܪܝ ܣܟܠܘܬܐ܂ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܡܪܝ܂ ܬܡܠܠ ܐܡܬܟ
ܩܕܡܝܟ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܢܒܠ܂ * ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܫܡܗ܂ ܗܟܢܐ ܗܘ܂ ܢܒܠ ܫܡܗ܂
25 ܘܥܡܗ ܢܒܠܘܬܐ܂ ܘܐܢܐ ܐܡܬܟ܂ ܠܐ ܚܙܝܬ ܠܥܠܝܡܐ ܕܫܕܪ ܡܪܝ܂ * ܘܗܫܐ ܡܪܝ܂ ܚܝ
26 ܗܘ ܡܪܝܐ܂ ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ ܡܪܝ܂ ܕܠܐ ܬܐܬܐ ܠܕܡܐ܂ ܘܦܪܩܟ ܡܪܝܐ܂ ܘܗܫܐ ܡܪܝ܂
ܢܗܘܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ܂ ܐܝܟ ܢܒܠ܂ ܘܕܒܥܝܢ ܠܟ ܒܝܫܬܐ܂ * ܘܗܫܐ܂ ܒܘܪܟܬܐ ܗܕܐ ܕܐܝܬܝܬ
27 ܐܡܬܟ ܠܡܪܝ܂ ܒܘܪܟܬܐ ܗܝ ܠܥܠܝܡܐ ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܬܪܗ ܕܡܪܝ܂ * ܘܫܒܘܩ ܣܟܠܘܬܐ
28 ܠܐܡܬܟ܂ ܡܛܠ ܕܡܥܒܕ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ܂ ܒܝܬܐ ܗܘܐ ܡܗܝܡܢܐ܂ ܡܛܠ
ܕܩܪܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ܂ ܡܪܝ ܡܩܪܒ܂ ܘܒܝܫܬܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚܬ ܒܟ ܡܢ ܝܘܡܝܟ܂
29 * ܘܐܢ ܢܩܘܡ ܒܪܢܫܐ ܠܡܪܕܦܟ ܘܠܡܒܥܐ ܢܦܫܟ܂ ܬܗܘܐ ܢܦܫܗ ܕܡܪܝ ܨܪܝܪܐ ܒܨܪܪܐ ܕܚܝܐ
30 ܥܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ܂ ܘܢܦܫܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܟ ܢܛܪܘܦ ܡܪܝܐ ܒܓܘ ܩܠܥܐ ܕܩܠܥܐ܂ * ܘܢܗܘܐ
31 ܕܡܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ܐܝܟ ܛܒܬܐ ܕܡܠܠ ܥܠܝܟ܂ ܘܢܦܩܕܟ ܠܡܕܒܪܢܘܬܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܠܐ ܬܗܘܐ
ܠܟ ܗܕܐ ܠܬܘܩܠܬܐ ܘܠܡܟܫܘܠܐ ܕܠܒܟ܂ ܠܡܐܫܕ ܕܡܐ ܕܡܓܢ܂ ܘܡܐ ܕܐܛܝܒ ܠܟ ܡܪܝܐ܂
32 ܐܬܕܟܪܝܗ ܠܐܡܬܟ܂ * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܓܝܠ܂ ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂
33 ܕܫܕܪܟܝ ܝܘܡܢܐ ܠܐܘܪܥܝ܂ * ܘܒܪܝܟ ܗܘ ܛܥܡܟܝ܂ ܘܒܪܝܟܐ ܐܢܬܝ܂ ܕܟܠܝܬܝܢܝ ܝܘܡܢܐ
34 ܕܠܐ ܐܥܘܠ ܠܕܡܐ܂ ܘܦܪܩܬܝ ܐܝܕܝ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܕܡܐ܂ * ܒܪܡ܂ ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܕܟܠܝܢܝ ܕܠܐ ܐܒܐܫ ܠܟܝ܂ ܕܐܠܘܠܐ ܐܣܬܪܗܒܬܝ ܘܐܬܝܬܝ ܠܐܘܪܥܝ܂ ܐܢ ܐܫܬܒܩ
ܠܢܒܠ ܥܕܡܐ ܠܢܘܗܪܐ ܕܨܦܪܐ܂ ܕܡܫܬܢ ܒܫܘܪܐ܂

Sic faciat Dominus servo suo Davidi, & sic 22
addat ei, si quicquam ex his quæ habet, reli-
ctum fuerit usque ad matutinum, appensum
ad parietem. Cùm itaq; vidisset Abigal Da- 23
videm, festinans descendit de asino: & proci-
dens ante Davidem in faciem suam, adoravit
eum super terram. Corruitq; ad pedes ejus, 24
& ait; Obsecro te domine mi, mihi domine
mi, culpa *imputetur: sed* loquatur ancilla tua
coram te de viro isto Nabale. Nam quale est 25
nomen ejus, talis ipse: Nabal est nomen ejus,
& dedecus ejus comitatur eum: ego verò an-
cilla tua non videram juvenes quos miserat
dominus meus. Nunc ergò domine mi, *ut* 26
vivit Dominus, & per vitam animæ tuæ do-
mine mi, non attinges sanginem; quin, liberet
te Domin⁹ Nunc domine mi, sint hostes tui &
qui quærunt tibi malũ, sicut Nabal. Jam verò 27
benedictionem hanc attulit ancilla tua domi-
no meo: benedictionem *hanc* dato juvenibus
qui sequuntur vestigia domini mei. Et con- 28
dona culpam ancillæ tuæ: nam Dominus me⁹
certissimè paraturus est domino meo domũ
istam fidelẽ, quia *quamvis* bella Domini ge-
rat dominus me⁹, malũ tamen non est inven-
tum in te à diebus tuis. Et *licèt* homo decre- 29
verit persequi te & quærere animam tuam,
tamen anima dñi mei colligata est in fascicu-
lo vitæ apud Dominũ Deum tuũ; animam ve-
rò inimicorum tuorum ejaculabitur Domin⁹
in medio lancis fundæ *positam*. Sic fiet, ut 30
cùm fecerit Dñs domino meo bonum, teq;
moderatorem præposuerit Israeli; Non sit 31
tibi hoc titubationi et offendiculo cordis tui,
gratis effudisse sanguinem? cúmq; benefecerit
tibi Dominus, recorderis ancillæ tuæ. Tum 32
dixit David Abigali, Benedictus sit Dominus
Deus Israelis qui te misit hodiè in occursum
meum: Benedictus sit sapor tuus, benedi- 33
ctáque tu ipsa, quæ me continuisti hodiè quin
cædem aggrederer, liberâsti manus meas ho-
diè à sanguine. Verùm vivat Dominus Deus 34
Israelis, qui me compescuit hodiè ne damno
te afficerem, nisi festinâsses & venisses in oc-
cursum meum, non remansisset Nabali usque
ad lucem matutinam quicquam aptatum pa-
rieti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * كذلك يصنع الرب بداود عبده، وكذلك يزيد، ان اصبحنا ولنابال شي يعلق على وتد
23 فضلا عن الاشياء * فلما رات ابيغال داود وسمعت قوله، عجلت ونزلت عن اتانها، وخرت على
24 الارض ساجدة بين يديه * ثم سقطت عند قدميه ساجدة وقالت، اطلب اليك يا سيدي
ان تصفح، هذا الخطاء مني كان، اذن يا سيدي لامتك ان تتكلم وتذكر حال
25 نابال * لان فعله يشبه اسمه، نابال اسمه، يدل على فعله وخطاه، فاما امتك فلم تر الفتيان
26 الذي ارسلت * والان يا سيدي، وحق الرب وحياة نفسك اني لا ادعك تدخل في
الدماء، بل يخلصك الرب منها، والان تكون شناتك مثل نابال، ومن اراد بك
27 الشر * فقد اتتك امتك يا سيدي بهذا اللطف، فمر بقبضه ليكون للفتيان الذين
28 مع سيدي * واغفر ذنب امتك، لان الرب سيصير لسيدي بيتا امينا، من اجل
29 ان سيدي يجاهد عن شعب الرب، وانت صالح لم يكن منك شر قط * والانسان
السو يبيد نفسه، ونفس سيدي محفوظة قد صير الله الرب عليها وقاية، واما انفس
30 اعدائك يرمي بها الرب كما يرمي الحجر بالمقلاع * واذا انعم الرب على سيدي، وصيره
31 الى الخير، وامرك ان تدبر آل اسرائيل * لا يكون هذا الذي تريد ان تعمله عثرة
32 وفكر تفزع منها، ان تكون قد سفكت الدماء مجانا، واذا انعم الرب عليك اذكر امتك * قال
33 داود لابيغال، تبارك الله اله اسرائيل الذي ارسلك اليوم الي * بارك الله عليك وعلى عقلك انك
34 منعتني اليوم من سفك الدماء، وخلصتني من الدخول في الدماء * ولكن حي هو اله اسرائيل
الذي منعني من الدخول في الدم، ومن الاساءة اليك والى بيتك، انك لو لم تعجلي وتستقبلي
كان قد هلك كل شي لنابال، ولم يكن يبقى له شي الى الصباح *

Sic faciat Dominus Davidi servo suo, 22
& sic addat, si intra lucem matutinam
remanserit Nabali res ulla quæ paxillo
appendatur, ne dicam res alias. Cúmque 23
vidisset Abigal Davidem, ejusque ser-mo-
nem audisset, illico descendit ab asina sua,
humiq; procubuit adorans coram eo: Tum 24
procidit ad pedes ejus adorans, & ait, Ro-
go te mi domine, ut condones: culpa hæc
mea est: permitte O domine mi famulæ
tuæ ut loquatur, narretq; conditionẽ Na-
balis. Nam actiones ejus ejusdem nomini 25
respondent: Nabal nomen ejus indicat a-
ctiones et ineptias ejus: verùm ancilla tua
non viderat pueros quos miseras. Nunc 26
ergò O domine mi, per Dominũ perq; vitã
animæ tuæ nequaquã patiar te in sangui-
nes ingredi, quin potius servet te Domin⁹
ab eis: & nunc sint osores tui & quicun-
que machinantur tibi malum, similes Na-
bali. Jam verò attulit tibi famula tua mi 27
domine, munusculum hoc: jube illud ex-
cipi, ut sit pro pueris qui sunt cum domino
meo. Et remitte culpam ancillæ; nam Do- 28
minus facturus est domino meo domum fi-
delem, quia dominus meus pugnat pro po-
pulo Domini, tuque probus es, nec ullum
unquam malum à te promanavit. Et verò 29
improbus homo perdet animam suam: ani-
ma autem domini mei est asservata, cui
Deus Dominus tutelam imposuit; animas
autem inimicorum tuorum projiciet Do-
minus quemadmodum lapis fundâ jaci-
tur. Cúmque faverit Dominus domino 30
meo, teque ad fælicitatem perduxerit, &
præceperit tibi ut regas Israelitas; Ne 31
quæso sit hoc quod facere cupis, offendi-
culum & cogitatio quam reformides, si
sanguines gratìs effunderes: cúmque fa-
verit tibi Dominus, memineris ancillæ
tuæ. Dixit David Abigali, Benedictus 32
sit Deus, Deus Israelis qui te hodiè ad me
misit. Benedicat Deus tibi & judicio tuo, 33
quia tu me cohibuisti hodiè ab effusione
sanguinis, & liberâsti me quominus in-
grederer in sanguinem. Veruntamen 34
vivit Deus Israelis qui me coercuit ne in-
grederer in sanguinem, néve malo affice-
rem te & domum tuam, nisi festinâsses
& obviàm mihi venisses, periissent o-
mnia quæ sunt Nabalis, nec quicquam re-
mansisset ei usque ad lucem matutinam.

שמואל א: כו

Ascende :dixit ei & ,sibi adduxerat quod ej⁹ manu è David cepit Et
35 ויקח דוד מידה את אשר הביאה לו ולה אמר עלי
venit Et .tuas facies tuli & tua voce in audivi ,vide : tuam domũ in pace in
36 לשלום לביתך ראי שמעתי בקולך ואשא פניך: ותבא
,regis cõvivia sicut ,sua domo in cõvivium ei ecce & ,Nabal ad Abighail
אביגיל אל נבל והנה לו משתה בביתו כמשתה המלך
ei indicavit non & ,valde usque ebrius ipse & ,se super bonum Nabal cor &
ולב נבל טוב עליו והוא שכר עד מאד ולא הגידה לו
egrediendo in mane fuit Et .matutinã lucẽ ad usque,magnũ & ,parvum verbum
37 דבר קטן וגדול עד אור הבקר: ויהי בבקר בצאת
est mortuũ &,ista verba ej⁹ uxor ei indicavit &,Nabal à vinum
היין מנבל ותגד לו אשתו את הדברים האלה וימת
,dies decem fere fuit Et .lapidem in fuit ipse &,ejus interiori in ej⁹ cor
38 לבו בקרבו והוא היה לאבן: ויהי כעשרת הימים
quod ,David audivit Et .est mortuus & ,Nabal DOMINUS percussit &
39 ויגף יהוה את נבל וימת: וישמע דוד כי
litem litigavit qui Dominus Benedictus : dixit & ,Nabal esset mortuus
מת נבל ויאמר ברוך יהוה אשר רב את ריב
malum & ,malo à retinuit suum servum & ,Nabal manu de mei opprobrii
חרפתי מיד נבל ואת עבדו חשך מרעה ואת רעת
est locut⁹ & ,David misitque : ej⁹ caput in DOMINUS reddidit Nabal
נבל השיב יהוה בראשו וישלח דוד וידבר
ad David servi venerunt Et .uxorem in sibi eã capiendum ad Abighail in
40 באביגיל לקחתה לו לאשה: ויבאו עבדי דוד אל
nos misit David : dicendo ,eam ad sunt locuti & ,Charmel in Abighail
אביגיל הכרמלה וידברו אליה לאמר דוד שלחנו
facies in se incurvavit & ,surrexit Et .uxorem in sibi te capiendum ad ,te ad
41 אליך לקחתך לו לאשה: ותקם ותשתחו אפים
servorũ pedes lavandũ ad ancillam in tua famula Ecce : dixit &,terrã super
ארצה ותאמר הנה אמתך לשפחה לרחץ רגלי עבדי
,asinum super equitavit & ,Abighail surrexit &,festinavit Et .mei domini
42 אדני: ותמהר ותקם אביגיל ותרכב על החמור
,David legatos post ivit & : ej⁹ pedem ad ambulantes ej⁹ puellæ quinque &
וחמש נערתיה ההלכת לרגלה ותלך אחרי מלאכי דוד
fuerunt & ; Izrehel de David cepit Achinoham Et .uxorem in ei fuit &
43 ותהי לו לאשה: ואת אחינעם לקח דוד מיזרעאל ותהיין
suam filiam Michal dedit Saul Et .uxores in sibi ipsæ ambæ etiam
44 גם שתיהן לו לנשים: ושאול נתן את מיכל בתו
.Gallim de qui ,Lais filio Palti ,David uxorem
אשת דוד לפלטי בן ליש אשר מגלים:

C A P. XXVI. כו

David Nonne : dicendo ,Ghibhah in Saul ad Ziphæi venerũt Et
1 ויבאו הזפים אל שאול הגבעתה לאמר הלוא דוד
Surrexitque ? Jesimon facies super Chachilah Ghibhah in latet
2 מסתתר בגבעת החכילה על פני הישימון: ויקם
millia tria eo cum & ,Ziph desertum in descendit & Saul
שאול וירד אל מדבר זיף ואתו שלשת אלפים
.Ziph deserto in David quærendum ad ,Israel electorum virorum
איש בחורי ישראל לבקש את דוד במדבר זיף:
facies super quæ ,Chachilah Ghibhah in Saul est castrametatus Et
3 ויחן שאול בגבעת החכילה אשר על פני
venisset quod vidit & ; deserto in sedens David & : viam super Jesimon
הישימון על הדרך ודוד ישב במדבר וירא כי בא
,cognovit & ,exploratores David misit Et .desertum in se post Saul
4 שאול אחריו המדברה: וישלח דוד מרגלים וידע
ad venit & ,David surrexit Et .certum ad Saul venisset quod
5 כי בא שאול אל נכון: ויקם דוד ויבא אל
locum David vidit Et .Saul ibi erat castrametatum quo locum
המקום אשר חנה שם שאול וירא דוד את המקום
.ejus militiæ princeps ,Ner filius Abner & ,Saul ibi jacebat quo
אשר שכב שם שאול ואבנר בן נר שר צבאו
.ejus circuitum castrametantes populus & ,rotunditate in jacens Saul Et
ושאול שכב במעגל והעם חנים סביבתו:

Versio VUL. LAT.

35 Suscepit ergò David de manu
ejus omnia quæ attulerat ei,
dixitq; ei; Vade pacificè in do-
mũ tuã, ecce audivi vocẽ tuã,
36 & honoravi faciem tuã. Venit
autem Abigail ad Nabal: &
ecce erat ei conviviũ in domo
ejus, quasi convivium regis, &
cor Nabal jucundũ: erat enim
ebrius nimis: Et non indicavit
ei verbum pusillũ aut grande
37 usq; mané. Diluculò autẽ cũ
digessisset vinũ Nabal, indica-
vit ei uxor sua verba hæc, &
emortuum est cor ejus intrin-
secus, & fact⁹ est quasi lapis.
38 Cúmq; pertransissent decem
dies, percussit Dñs Nabal, &
39 mortu⁹ est. Quod cũ audisset
David mortuũ Nabal, ait; Be-
nedictus Dñs, qui judicavit
causã opprobrii mei de manu
Nabal, & servũ suum custodi-
vit à malo, & malitiam Nabal
reddidit Dñs in caput ej⁹. Mi-
sit ergò David, & locut⁹ est ad
Abigail, ut sumeret eam sibi
40 in uxorem. Et venerunt pueri
David ad Abigail in Carmelũ,
& locuti sunt ad eã, dicentes;
David misit nos ad te, ut ac-
41 cipiat te sibi in uxorem. Quæ
consurgens adoravit prona in
terram, & ait; Ecce famula
tua sit in ancillam, ut lavet
42 pedes servorũ dñi mei. Et fe-
stinavit, & surrexit Abigail,
& ascendit sup asinũ. & quin-
que puellæ ierunt cũ ea, pedis-
sequæ ejus, & secuta est nun-
tios David: & facta est illi
43 uxor. Sed & Achinoam acce-
pit David de Jezrael: & fuit
44 utraq; uxor ej⁹. Saul autẽ dedit
Michol filiam suam, uxorem
David, Phalti filio Lais, qui
erat de Gallim.

CAP. XXVI.

1 Et venerũt Ziphæi ad Saul
in Gabaa, dicentes; Ecce, Da-
vid abscondit⁹ est in colle Ha-
chila, quæ est ex adverso soli-
2 tudinis. Et surrexit Saul, & de-
scendit in desertũ Ziph, & cũ
eo tria millia virorũ de electis
Israel, ut quæreret David in
3 deserto Ziph. Et castrametat⁹
est Saul in Gabaa Hachila,
quæ erat ex adverso solitudi-
nis in via: David autẽ habita-
bat in deserto. Videns autem
quod venisset Saul post se in de-
4 sertũ, Misit exploratores, &
didicit quod illuc venisset certis-
5 simè. Et surrexit David clàm,
& venit ad locũ ubi erat Saul:
cúmq; vidisset locum, in quo
dormiebat Saul, & Abner fili-
us Ner, princeps militiæ ejus,
& Saulem dormientẽ in ten-
torio, & reliquum vulgus per
circuitum ejus,

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

35 Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ (φ) χειρὸς αὐτῆς πάντα ἃ ἔφερεν αὐτῷ, (χ) καὶ εἶπεν αὐτῇ, Ἀνάβηθι εἰς εἰρήνην εἰς οἶκόν σου· βλέπε, ἤκουσα τῆς φωνῆς σου, καὶ ᾑρέτισα τὸ πρόσωπόν σου.
36 Καὶ παρεγενήθη Ἀβιγαία πρὸς Νάβαλ. καὶ (ψ) ἰδοὺ αὐτῷ πότος ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς πότος (ω) βασιλέως. καὶ ἡ καρδία Νάβαλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν· καὶ αὐτὸς μεθύων ἕως σφόδρα. καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ.
37 Καὶ ἐγένετο πρωΐ, (α) ὡς ἐξένηψεν ἀπὸ τοῦ οἴνου Νάβαλ, ἀπήγγειλεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἐναπέθανεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς (β) γίνεται ὡς λίθος.
38 Καὶ ἐγένετο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι, καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν Νάβαλ, καὶ ἀπέθανε.
39 Καὶ ἤκουσε (γ) Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος, ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν τοῦ ὀνειδισμοῦ (δ) μου ἐκ χειρὸς (ε) Νάβαλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ περιεποιήσατο ἐκ χειρὸς κακῶν, καὶ τὴν κακίαν Νάβαλ ἀπέστρεψε κύριος εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ καὶ ἐλάλησε περὶ (ζ) Ἀβιγαίας, λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.
40 Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες Δαυὶδ πρὸς (η) Ἀβιγαίαν εἰς Κάρμηλον, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ λέγοντες, Δαυὶδ ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς σὲ, λαβεῖν σε αὐτῷ εἰς γυναῖκα.
41 Καὶ ἀνέστη καὶ προσεκύνησεν (θ) ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην (ι) νίψαι πόδας τῶν παίδων σου.
42 Καὶ ἀνέστη Ἀβιγαία, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ πέντε κοράσια ἠκολούθουν αὐτῇ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.
43 Καὶ τὴν Ἀχινάαμ ἔλαβε Δαυὶδ ἐξ (κ) Ἰεζραὲλ, καὶ ἀμφότεραι ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες.
44 Καὶ Σαοὺλ ἔδωκε Μελχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Δαυὶδ τῷ Φαλτὶ υἱῷ (λ) Ἀμὶς τῷ ἐκ Ῥομμά.

Et accepit David de manu ejus omnia quæ ferebat ei: & dixit ad eã, Ascende in pace in domũ tuã: vide, audivi vocẽ tuã, & (ii) suscepi faciẽ tuam. Et advenit Abigæa ad Nabal. Et ecce ei conviviũ in domo sua, sicut conviviũ regis. Et cor Nabal bonũ in eo: & ipse ebrius usq; valde. Et non annuntiavit ei verbum parvũ, vel magnum, usq; ad lucẽ matutinã. Et factum est manè, ut resipuit à vino Nabal, annuntiavit uxor ejus verba hæc. Et immortuum est cor ejus in eo; & ipse fit tanquã lapis. Et facti sunt circiter decem dies, & percussit Dominus Nabal, & mortu⁹ est. Et audivit (kk) David, & dixit; Benedict⁹ Dominus, qui judicavit judiciũ opprobrii mei de manu Nabal, & servũ suum reservavit de manu malorũ: & malitiã Nabal convertit Domin⁹ in caput ej⁹. Et misit David, & locutus est de Abigæa, ad accipiendũ eã sibi in uxorẽ. Et venerunt pueri David ad Abigæã in Carmelum, & locuti sunt ei, dicentes; David misit nos ad te ad accipiendam te sibi in uxorem. Et surrexit, & adoravit super terram in faciem, & dixit; Ecce serva tua in ancillã ad lavandum pedes (ll) puerorũ tuorum. Et surrexit Abigæa, & inscendit super asinũ: & quinq; puellæ sequutæ sunt eam: & ivit post pueros David, & fit ei in uxorẽ. Et Achinaam (mm) sumpsit David de Jezrael, & utræq; fuerunt ei uxores. Et Saul dedit Melchol filiã suã, quæ erat uxor David, Phalti filio (nn) Amis, qui de Romma.

MS.A. (φ) τῆς χειρὸς (χ) καὶ αὐτῇ εἶπεν, (ψ) ἰδοὺ πότος ἐν τῷ οἴκῳ (ω) τοῦ βασιλέως. (α) ἕως (β) ὡσεὶ (γ) Δαυὶδ, ὅτι ἀπέθανεν Νάβαλ, καὶ (δ) ἐμοῦ (ε) τοῦ Νάβαλ, (ζ) Ἀβιγαίας, (η) Ἀβιγαίαν (θ) ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, (ι) νίψαι πόδας τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου. Καὶ ἐτάχυνεν καὶ ἀνέστη (κ) Ἰζραὲλ, καὶ ἦσαν ἀμφότεραι (λ) Λαῒς τῷ ἐκ Γαλλεί.

ΚΕΦ. κϛ'.

1 Καὶ ἔρχονται οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους πρὸς τὸν Σαοὺλ εἰς τὸν βουνὸν, λέγοντες, Ἰδοὺ Δαυὶδ σκεπάζεται (α) μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ βουνῷ (β) τῷ Ἐχελὰ, κατὰ πρόσωπον τοῦ (γ) Ἰεσσαιμοῦ.
2 Καὶ ἀνέστη Σαοὺλ, καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον (δ) Ζὶφ, καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν (ε) ἐκλεκτοὶ ἐξ Ἰσραὴλ, ζητεῖν τὸν Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ (ζ) Ζίφ.
3 Καὶ παρενέβαλε Σαοὺλ ἐν τῷ βουνῷ (η) τῷ Ἐχελὰ τῷ ἐπὶ προσώπου τοῦ (θ) Ἰεσσαιμοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ εἶδε Δαυὶδ, ὅτι ἥκει Σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον.
4 Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἥκει Σαοὺλ ἕτοιμος ἐκ (ι) Κεϊλά.
5 Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ λάθρα, καὶ (κ) εἰσπορεύεται εἰς τὸν τόπον οὗ ἐκάθευδεν ἐκεῖ Σαοὺλ, καὶ ἐκεῖ Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ. καὶ Σαοὺλ ἐκάθευδεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλῳ αὐτοῦ.

CAP. XXVI.

Et veniunt Ziphæi (a) æstuosa ad Saul in colle, dicentes; Ecce David tegitur nobiscum in colle Echela ad faciẽ Jessemon. Et surrexit Saul, & descendit in desertum (b) Ziph, & cũ eo tria millia virorum, electi ex Israel, ad quærendum David in deserto Ziph. Et castrametatus est Saul in colle Echela, quæ super faciẽ Jessemu super viam. Et David sedit in deserto. Et vidit David, quia venit Saul post se in desertum. Et misit David exploratores, & cognovit, quia venit Saul (c) paratus de Ceila. Et surrexit David clã: & ingreditur in locum, ubi dormiebat illic Saul: & ibi Abenner filius Ner princeps militiæ ejus. Et Saul dormiebat in (d) lampene: & populus castrametatus circa eum.

MS.A. (α) παρ' ἡμῖν (β) τοῦ Ἀχελὰ τοῦ κατὰ (γ) Βιεσσαιμοῦ. Καὶ κατέβη Σαοὺλ, καὶ ἐπορεύθη εἰς (δ) Ζείφ, (ε) ἐκλεκτῶν (ζ) Ζείφ. (η) τοῦ Ἐχελὰ τοῦ ἐπὶ (θ) Βιεσσαιμοῦ (ι) Κεειλά. (κ) πορεύεται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 וקביל דוד מנהא ית דאיתיאת ליה ולה אמר סקי לשלם לביתיך חזי דקבילית מניך ונסבית
36 אפיכי: ואתת אביגיל לות נבל והא ליה משתיא בביתיה כמשתי מלכא ולבא דנבל
37 שפיר עלוהי והוא רוי עד לחדא ולא חויאת ליה פתגם זעיר ורב עד מנהר צפרא: והוה
בצפרא כד פג חמרא מנבל וחויאת ליה אתתיה ית פתגמיא האלין ומית לביה במעוהי
38 והוא הוה כאבנא: והוה לזמן עסרא יומין ותבר יי ית נבל ומית: ושמע דוד ארי מית
39 נבל ואמר בריך יי דדן ית דין חסודי מידא דנבל וית עבדיה מנע מלמעבד בישא וית
40 בישת נבל אתיב יי ברישיה ושלח דוד ושאל באביגיל למסבה ליה לאתו: ואתו עבדי
דוד לות אביגיל לכרמלא ומלילו עמה למימר דוד שלחנא לותיך למסביך ליה לאתו:
41 וקמת וסגידת על אפהא על ארעא ואמרת הא אמתך לאמהו לאסחאה רגלי עבדי
42 רבוני: ואוחיאת וקמת אביגיל ורכבת על חמרא וחמש עלמתהא דאזלין לקבלה ואזלת
43 בתר אזגדי דוד והות ליה לאתו: וית אחינועם נסיב דוד מיזרעאל והואה אף תרויהון
44 ליה לנשין: ושאול יהב ית מיכל ברתיה אתת דוד לפלטי בר ליש דמגלים:

כו

1 ואתו אנשי זיפאי לות שאול לגבעתא למימר הלא דוד מטמר בגבעתא דחכילה די על אפי
2 ישימון: וקם שאול ונחת למדברא דזיף ועמיה תלתא אלפין גברא בחירי ישראל
3 למבעי ית דוד במדברא דזיף: ושרא שאול בגבעת חכילה די על אפי ישימון על אורחא
4 ודוד יתיב במדברא וחזא ארי אתא שאול בתרוהי למדברא: ושלח דוד מאללין וידע
5 ארי אתא שאול בקשוט: וקם דוד ואתא לאתרא די שרא תמן שאול וחזא דוד ית אתרא
דשכב תמן שאול ואבנר בר נר רב חיליה ושאול שכיב בברקומא ועמא שרן סחרנוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et accepit David ab illa id quod venire fecit illi: et illi dixit, Ascende in pace ad domũ tuam; vide quod audivi te et suscepi faciẽ tuam. Et venit Abigail ad Nabal, et ecce illi convivium in domo sua, ut conviviũ regis, et cor Nabal pulchrũ sup ipsum, et ipse ebri⁹ valde: et non indicavit illi verbũ parvum aut magnũ, donec luceret aurora. Et fuit in aurora quando quievit vinũ à Nabal, et indicavit illi uxor ejus verba hæc: et mortuum est cor ejus in visceribus suis, et ipse fuit ut lapis. Et fuit post tempus decẽ dierum, et fregit Dñs Nabal, et mortuus est. Et audivit David quòd mortuus est Nabal: et dixit, Benedictus Dñs qui judicavit judicium opprobrii mei de manu Nabal, et servum suum prohibuit à faciendo malo, et malũ Nabal redire fecit Dñs in caput ipsius: et misit David, et petivit Abigail ad accipiendũ sibi uxorẽ. Et venerunt servi David ad Abigail ad Charmela, & locuti sunt cum illa dicendo, David misit nos ad te ad accipiendũ te sibi in uxorem. Et surrexit et adoravit sup faciem suam super terram, et dixit: Ecce ancilla tua in ancillã, ad lavandũ pedes servorũ domini mei. Et festinavit, et surrexit Abigail, et ascendit super asinũ, et quinq; adolescentulæ ejus euntes juxta eam: et ivit post nuncios David, et fuit illi in uxorem. Et Ahhinogham tulit David ex Jezraghel, et fuerunt etiam ambæ illæ ipsi in uxores. Et Saul dedit Michal filiam suam uxorem David, Palti filio Lais qui ex Galim.

CAP. XXVI.

Et venerunt homines Ziph ad Saul ad Gibghatha: ad dicendũ, Nónne David absconditus in colle Hhachila qui super faciem Jessimon? Et surrexit Saul et descendit ad desertum Ziph, et cum eo tria millia viri electi Israel, ad quærendũ David in deserto Ziph. Et posuit [castra] Saul in colle Hhachilah qui sup faciẽ Jessimon sup viam: et David sedens in deserto, et vidit quod venit Saul post se in desertũ. Et misit David exploratores, et cognovit quod venit Saul in veritate. Et surrexit David et venit ad locũ ubi posuit Saul [castra,] et vidit David locũ in quo cubás Saul, et Abner fili⁹ Ner princeps virtutis ej⁹, et Saul cubans in vallo, et popul⁹ se ponentes circũ ipsũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܝܕܝܗ̇ ܡܕܡ ܕܐܝܬܝܬ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܣܩܝ ܠܒܝܬܟܝ ܒܫܠܡܐ. ܚܙܝ
36 ܕܫܡܥܬ ܠܩܠܟܝ. ܘܢܣܒܬ ܐܦܝܟܝ. * ܘܐܬܬ ܐܒܝܓܝܠ ܠܘܬ ܢܒܠ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܡܫܬܝܐ
ܒܒܝܬܗ. ܐܝܟ ܡܫܬܝܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܠܒܗ ܕܢܒܠ ܛܐܒ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܗܘ ܪܘܐ ܗܘܐ ܛܒ.
37 ܘܠܐ ܚܘܝܬܗ ܦܬܓܡܐ. ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ. * ܘܗܘܐ ܟܕ ܢܓܗ ܨܦܪܐ. ܘܢܦܩ ܚܡܪܗ. ܚܘܝܬܗ
38 ܐܢܬܬܗ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܝܬ ܠܒܗ ܒܓܘܗ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܟܐܦܐ. * ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܥܣܪܐ
39 ܝܘܡܝܢ. ܘܡܚܝܗ ܡܪܝܐ ܠܢܒܠ. ܘܡܝܬ. * ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܕܡܝܬ ܢܒܠ. ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܗܘ
ܡܪܝܐ ܕܬܒܥ ܕܝܢܐ ܕܚܣܕܝ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܢܒܠ. ܘܠܥܒܕܗ ܚܣܟ ܡܢ ܒܝܫܬܐ. ܘܒܝܫܬܗ
ܕܢܒܠ. ܐܗܦܟ ܡܪܝܐ ܒܪܫܗ. ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܘܡܠܠ ܥܡ ܐܒܝܓܝܠ ܕܢܣܒܝܗ̇ ܠܗ ܐܢܬܬܐ.
40 * ܘܐܬܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܠܘܬ ܐܒܝܓܝܠ ܠܟܪܡܠܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ̇. ܕܘܝܕ ܫܕܪܢ ܠܘܬܟܝ
41 ܕܢܣܒܟܝ ܠܗ ܐܢܬܬܐ. * ܘܩܡܬ ܘܣܓܕܬ ܥܠ ܐܪܥܐ ܥܠ ܐܦܝܗ̇. ܘܐܡܪܬ. ܗܐ ܐܡܬܟ ܠܐܡܬܐ
42 ܠܡܫܝܓܘ ܪ̈ܓܠܝ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝ. * ܘܐܣܬܪܗܒܬ ܘܩܡܬ ܐܒܝܓܝܠ ܘܪܟܒܬ ܥܠ ܚܡܪܐ.
ܘܚܡܫ ܥܠܝܡܝܬܗ̇. ܐܙܠܝܢ ܒܬܪܗ̇. ܘܐܙܠܬ ܒܬܪ ܐܝܙܓܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ.
43 * ܘܠܐܚܝܢܘܥܡ ܢܣܒ ܕܘܝܕ ܡܢ ܝܙܪܥܝܠ. ܘܗܘܝ ܬܪܬܝܗܝܢ ܠܗ ܢܫܐ. * ܘܫܐܘܠ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܡܝܟܠ
44 ܒܪܬܗ ܐܢܬܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܠܦܠܛܝ ܒܪ ܠܝܫ ܕܡܢ ܓܠܝܡ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܗ *
1 * ܘܐܬܘ ܙܝܦܝ̈ܐ ܠܘܬ ܫܐܘܠ ܠܓܒܥܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܕܘܝܕ ܡܛܫܐ ܒܓܒܥܬܐ ܕܚܟܝܠܐ
2 ܕܠܘܩܒܠ ܝܫܝܡܘܢ. * ܘܩܡ ܫܐܘܠ. ܘܢܚܬ ܠܡܕܒܪܐ ܕܙܝܦ. ܘܥܡܗ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ
3 ܓܒܝ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܒܥܝܘ ܠܕܘܝܕ ܒܡܕܒܪܐ ܕܙܝܦ. * ܘܫܪܐ ܫܐܘܠ ܒܓܒܥܬܐ ܕܚܟܝܠܐ
ܕܠܘܩܒܠ ܝܫܝܡܘܢ. ܒܐܘܪܚܐ. ܘܕܘܝܕ. ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܚܙܐ ܕܐܬܐ ܫܐܘܠ ܒܬܪܗ ܠܡܕܒܪܐ.
4 * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܓܫܘܫܐ. ܘܝܕܥ ܕܐܬܐ ܫܐܘܠ ܒܬܪܗ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܘܐܬܐ ܠܐܬܪܐ ܕܫܪܐ ܬܡܢ
5 ܫܐܘܠ. ܘܚܙܐ ܕܘܝܕ ܠܐܬܪܐ ܕܕܡܟ ܬܡܢ ܫܐܘܠ. ܘܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ ܪܒ ܚܝܠܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܫܐܘܠ
ܕܡܟ ܒܫܒܝܠܐ. ܘܥܡܐ. ܫܪܝܢ ܚܕܪܘܗܝ.

Et accepit David è manibus ejus quod attulerat: deinde dixit ad eam, Ascende in domũ tuam cum pace, vide quod auscultaverim voci tuæ, & susceperim vultũ tuum. 35
Cúmque venisset Abigal ad Nabalem, ecce conviviũ erat illi domi suæ, quasi convivium regiũ: & cor Nabalis lætum erat, ipséq; erat admodũ temulentus: quamobrẽ non indicavit ei negotium usque ad aurorã. 36
Fuitque ut cùm orta esset aurora, & ille excussisset vinum suum, indicaret illi uxor ejus res istas: unde emortuũ est cor ejus in præcordiis ejus, & evasit quasi lapis. 37
Et exactis quasi decem diebus, percussit Dñs Nabalem, & mortuus est. 38
Audiens autem David mortuum esse Nabalẽ, dixit; Benedict⁹ sit Dñs qui exegit judiciũ opprobrii mei è manibus Nabalis, & servũ suũ servavit à malo, & pravitatem Nabalis convertit Dñs in caput ejus: mitténsque Dauid alloquutus est Abigalẽ ut duceret eam sibi uxorem. 39
Euntes ergò servi Davidis ad Abigalẽ in Carmelũ, dixerunt ad eam, David misit nos ad te, ut ducat te uxorẽ sibi. 40
Quæ surgens adoravit prona super terram, & ait; Ecce ancilla tua in famulã ad lavandum pedes servorũ domini mei. 41
Deinde festinans surrexit Abigal, insedítque asino; quinque adolescentulis ejus euntibus post eã: & profecta cum legatis Davidis, fuit ei uxor. 42
Ahineẽ quoq; duxerat David ex Jezraele: habuitq; duas uxores. 43
Nam Saul dederat Malchelem filiam suam uxorem Davidis, Palti filio Lis Galimitæ. 44

CAP. XXVI.

Rursus venerunt Ziphæi ad Saulem in Gebaa, & dixerunt ei; Ecce David latitat in Gebaoth Hevilæ quæ est ex adverso Asimon. 1
Quarè surgens Saul descendit in desertũ Ziph, & cum eo ter mille viri delecti Israelitæ, ad quærendũ Davidem in deserto Ziph. 2
Et verò Saul castrametat⁹ est in Gebaoth Hevilæ quæ est ex adverso Asimon, in via; David autẽ sedebat in deserto: vidénsq; quòd venisset Saul post se ad desertum, 3
Misit David exploratores; & cognovit venisse Saulem post se. 4
Surgens itaque David, venit ad locum ubi castra posuerat Saul, viditque David locum ubi jacuerat Saul: Abner autem filius Ner, dux militiæ Saulis jacebat in semita, & populus castra habebat circa eum. 5

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فامر داود وقبض لطفها وقال لها ارجعي الي بيتك بسلام * واعلمي اني قد حابيتك وقبلت
36 قولك * فجات ابيغال الي نابال * واذا في بيته دعوة كدعوة الملوك * وعمل نابال وطابت نفسه وسكر
37 جدا * ولم تخبره امراته بما كان حتي اصبح * فلما اصبح وفاق من سكره اخبرته امراته بالقصة
38 كلها * فروع وخشي قلبه في جوفه وصار كالحجر * فمرض عشرة ايام * وعاقبه الله ومات * فلما
39 سمع داود بموت نابال قال * تبارك الله الرب الذي انتقم لي من نابال وما عيرني به * ومنع عبده
من فعل السوء * ورد الرب كيد نابال في نحره * فارسل داود الي ابيغال وكلمها ان يتزوج بها * فجا
40 عبيد داود الي ابيغال الي كرمل وقالوا لها ارسلنا داود اليك يطلبك ان يتزوج بك * فقامت
41 وسجدت علي الارض وقالت * نعم انا امة له خادمة تغسل ارجل عبيد سيدي * واسرعت ابيغال
42 وركبت حمارا * واخذت خمسة من جواريها * وانطلقت مع رسل داود * فتزوج بها * وصارت له
43 امراة * وكان قد تزوج داود باحينعام من ايزرعال * وصارت له امراتان * فاما ساوول فزوج
44 ملكال ابنته التي كانت امراة داود * من فلطي بن اليش الذي من جليم *

* الفصل السادس والعشرون *

1 * فاتي الزيفانيون ساوول * وقالوا له في جبع ان داود مختبي في جبعون التي بحويلا امام اشمون
2 * وتهيا ساوول ونزل الي برية زيف * ومعه ثلاثة الف رجل نخبة من جميع بني اسرائيل * ليطلب
3 داود في برية زيف * ونزل ساوول في جبعون التي بحويلا * بين يدي اشمون في الطريق * وكان
4 داود في البرية * فلما راي ان ساوول قد تبعه الي البرية * ارسل داود جواسيس * وعلم ان ساوول
5 قد اتاه * وقام داود فاتي الي الموضع الذي نزله ساوول * وبصر بالموضع الذي رقد فيه ساوول * وكان
ابنير بن نير صاحب شرطة ساوول راقدا في الطريق * والعسكر حوله *

Jubente ergò Davide exceptum fuit munusculũ ejus, & dixit ad eam, Revertere domum tuam in pace, et scias quod assentatus tibi sum, et accepi sermonẽ tuũ. 35
Venit itaq; Abigal ad Nabalẽ, & ea habebat domi suæ cõvivium veluti conviviũ regũ: eratq; Nabal temulentus, hilaris animi, et admodum ebrius: unde non indicavit ei uxor ipsius quod contigerat usq; ad lucem matutinã. 36
Cúmq; ortus esset dies, illeq; ab ebrietate sua experrectus esset, narravit ei uxor ejus totã historiã: & expavit, atq; perterritũ est cor ejus in pectore ipsius, factusq; est tanquã lapis; 37
Adeo ut ægrotaret decem diebus, et à Deo cruciatus moreretur. 38
Cùm autem audisset David mortem Nabalis, ait, Benedictus Deus Dominus qui à Nabale ulti⁹ est me & opprobriũ quo me affecerat, et servũ suũ prohibuit ne malum cõmitteret, retuditq; Dominus pravitatẽ Nabalis in jugulũ ej⁹: misitque David ad Abigalem, & loquutus est cum ea ut eam duceret in matrimonium. 39
Quapropter venientes servi Davidis ad Abigalem in Carmelũ, dixerunt ad eã, Misit nos David ad te rogatũ ut matrimoniũ tecũ contrahat. 40
Quæ surgens adoravit super terrã, & ait; Libenter, ego sum ipsius ancilla, famula ad lavandos pedes servorũ domini mei. 41
Et festinans Abigal inscendit asinũ, et assumptis quinq; ex ancillis suis abiit cum nuntiis Davidis, qui duxit illã in matrimoniũ, et facta est ei uxor. 42
David autem jam duxerat Achinoã de Jezraele, fueruntq; ei duæ uxores. 43
Porrò Saul Melchalẽ filiã suam quæ erat uxor Davidis, matrimonio junxit cum Phalti filio Alis qui erat de Gallim. 44

CAP. XXVI.

Cum verò venissent Ziphæi ad Saulem, eique dixissent in Gabaa Davidem latere in Gabaon quæ est in Hevila contra Asimon, 1
Paravit se Saul descenditque in desertũ Ziph, secũ habens tria millia virorũ animosissimorũ ex omnibus Israelitis, ut quæreret Davidem in deserto Ziph. 2
Et castrametatus est Saul in Gabaon quæ est in Hevila contra Asimon, in via: David autẽ erat in deserto; et cùm vidisset Saulem sectatũ se esse ad desertũ, 3
Missis David exploratoribus cognovit etiã advenisse ad se Saulem. 4
Quapropter surgens David venit ad locũ in quo castrametatus fuerat Saul, inspexitque locum in quo jacuerat Saul: Abner autem filius Ner dux militiæ Saulis jacuerat in via, et exercitus erat circum eum. 5

שמואל א׃ כו

Abisai ad & ,Chittæum Achimelech ad dixit & ,David respondit Et
6 ויען דוד ויאמר אל־אחימלך החתי ואל־אבישי
Saul ad mecum descendet Quis : dicendo ,Joab fratrem Serujah filium
בן־צרויה אחי יואב לאמר מי־ירד אתי אל־שאול
venit Et .tecum descendam Ego : Abisai dixit Et ?castrametationem in
7 אל־המחנה ויאמר אבישי אני ארד עמך׃ ויבא
dormiebat jacens Saul ecce & : nocte populum ad Abisai & ,David
דוד ואבישי אל־העם לילה והנה שאול שכב ישן
,Abner & ; ejus capitibus terra in compressa ejus lancea & ,vallo in
במעגל וחניתו מעוכה־בארץ מראשתו ואבנר
: David ad Abisai dixit Et .ejus circuitus jacentes populus &
8 והעם שכבים סביבתו׃ ויאמר אבישי אל־דוד
nunc & : tua manu in tuum inimicum hodie Deus Conclusit
סגר אלהים היום את־אויבך בידך ועתה
.ei iterabo non & ,una vice terra in & lancea in nunc eum percutiam
אכנו נא בחנית ובארץ פעם אחת ולא אשנה לו׃
misit quis quia : eum corrumpas Ne : Abisai ad David Dixitque
9 ויאמר דוד אל־אבישי אל־תשחיתהו כי מי שלח
Dixitque ? erit innocens & ,DOMINI Christum in suam manum
10 ידו במשיח יהוה ונקה׃ ויאמר
,eum percusserit DOMINUS si quia ,DOMINUS Vivit : David
דוד חי־יהוה כי אם־יהוה יגפנו
: perierit & descenderit prælium in vel ,moriatur & ,venerit ejus dies vel
או־יומו יבוא ומת או במלחמה ירד ונספה׃
Christum in meam manum mittendo à ,DOMINO à mihi Absit
11 חלילה לי מיהוה משלח ידי במשיח
,ejus capitibus quæ ,lanceam obsecro cape nunc Et .DOMINI
יהוה ועתה קח־נא את־החנית אשר מראשתו
,lanceam David cepit Et .nobis eamus & ,aquarum scyphum &
12 ואת־צפחת המים ונלכה לנו׃ ויקח דוד את־החנית
,videns non & : sibi abierunt & ,Saul capitibus à aquarum scyphum &
ואת־צפחת המים מראשתי שאול וילכו להם ואין ראה
quoniam : dormientes ipsi omnes quia ,expergefaciens non & ,cognoscens non &
ואין יודע ואין מקיץ כי כלם ישנים כי
,transitum David transivit Et .eos super ceciderat Domini sopor
13 תרדמת יהוה נפלה עליהם׃ ויעבר דוד העבר
.eos inter locus multus : longè à montis caput super stetit &
ויעמד על־ראש־ההר מרחק רב המקום ביניהם׃
Nonne : dicendo ,Ner filium Abner ad & ,populum ad David clamavit Et
14 ויקרא דוד אל־העם ואל־אבנר בן־נר לאמר הלוא
ad clamâsti tu Quis :dixit & ,Abner respondit Et ? Abner respondebis
תענה אבנר ויען אבנר ויאמר מי אתה קראת אל־
quis Et ? tu vir Nonne : Abner ad David dixit Et ? regem
15 המלך׃ ויאמר דוד אל־אבנר הלוא־איש אתה ומי
? regem tuum dominum ad custodisti non quid ut & ? Israel in tu sicut
כמוך בישראל ולמה לא שמרת אל־אדניך המלך
Non .tuum dominum regem corrumpendum ad populi unus venit quia
16 כי־בא אחד העם להשחית את־המלך אדניך׃ לא־
,vos mortis filii quia ;Dominus Vivit .fecisti quod hoc verbum bonum
טוב הדבר הזה אשר עשית חי־יהוה כי בני־מות אתם
.DOMINI unctum super vestrum dominũ super custodistis non qui
אשר לא־שמרתם על־אדניכם על־משיח יהוה
qui aquarum scyphus & ,regis lancea ubi ,vide nunc Et
ועתה ראה אי־חנית המלך ואת־צפחת המים אשר
hæc tua vox Num :dixit & ,David vocem Saul cognovit Et .ej⁹ capitibus
17 מראשתו׃ ויכר שאול את־קול דוד ויאמר הקולך זה
: dixit Et .Rex mi domine mea Vox : David dixit Et ? David mi fili
18 בני דוד ויאמר דוד קולי אדני המלך׃ ויאמר
? feci quid quia ? suum servum post persequens meus domin⁹ quid Ut
למה זה אדני רדף אחרי עבדו כי מה עשיתי
? malum mea manu in quod &
ומה־בידי רעה׃

Versio VULG. LAT.

6 Ait David ad Achimelech Hethæum, & Abisai filium Sarviæ, fratrem Joab, dicens; Quis descendet mecum ad Saul in castra? Dixitq; Abisai, Ego descendam tecum.
7 Venerunt ergò David & Abisai ad populum nocte, & invenerunt Saul jacentem & dormientem in tentorio, & hastam fixam in terra ad caput ejus: Abner autem & populũ dormientes in circuitu ej⁹.
8 Dixitq; Abisai ad David, Conclusit Deus inimicum tuũ hodiè in man⁹ tuas: nunc ergò perfodiã eum lanceâ in terra, semel, & secundò opus non erit.
9 Et dixit David ad Abisai, Ne interficias eum: quis enim extendet manum suã in christum Dñi, & innocens erit?
10 Et dixit David; Vivit Dñs, quia nisi Dñs percusserit eum, aut dies ej⁹ venerit ut moriatur, aut in prælium descendens perierit:
11 Propitius sit mihi Dñs ne extendã manũ meam in christum Dñi: nunc igitur tolle hastam, quæ est ad caput ejus, & scyphum aquæ, & abeamus.
12 Tulit igitur David hastam, & scyphum aquæ, qui erat ad caput Saul, & abierunt: & non erat quisquam, qui videret, & intelligeret, & evigilaret, sed omnes dormiebant, quia sopor Dñi irruerat sup eos.
13 Cùmq; transisset David ex adverso, & stetisset in vertice montis de longè, et esset grande intervallum inter eos,
14 Clamavit David ad populum, & ad Abner filium Ner, dicens; Nónne respondebis Abner? Et respondens Abner, ait; Quis es tu, qui clamas, & inquietas regẽ?
15 Et ait David ad Abner, Numquid non vir tu es? & quis ali⁹ similis tui in Israel? quarè ergò nõ custodisti dominum tuum regem? ingressus est enim un⁹ de turba, ut interficeret regẽ, dominum tuũ.
16 Non est bonum hoc, quod fecisti: vivit Dominus, quoniam filii mortis estis vos, qui non custodistis dñm vestrum, christum Domini: nunc ergò vide ubi sit hasta regis, & ubi sit scyphus aquæ, qui erat ad caput ejus.
17 Cognovit autem Saul vocem David, & dixit; Numquid vox hæc tua, fili mi David? et ait David; Vox mea, domine mi rex.
18 Et ait, Quam ob causam dominus meus persequitur servum suum? Quid feci? aut quod est malum in manu mea?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπε πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν Χετταῖον, καὶ πρὸς (λ) Ἀβεσσὰ υἱὸν Σαρουίας ἀδελφὸν Ἰωὰβ, λέγων, Τίς εἰσελεύσεται μετ' ἐμοῦ πρὸς Σαοὺλ εἰς τὴν παρεμβολήν; καὶ εἶπεν (μ) Ἀβεσσὰ, Ἐγὼ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ.
7 Καὶ εἰσπορεύεται Δαυὶδ καὶ (ν) Ἀβεσσὰ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα· καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ (ξ) καθεύδων ὕπνῳ ἐν λαμπήνῃ, καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐμπεπηγὸς εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ Ἀβεννὴρ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκάθευδε κύκλῳ αὐτοῦ.
8 Καὶ εἶπεν (ο) Ἀβεσσὰ πρὸς Δαυὶδ, Ἀπέκλεισε κύριος σήμερον τὸν ἐχθρόν σου εἰς χεῖράς σου, καὶ νῦν πατάξω αὐτὸν τῷ δόρατι εἰς τὴν γῆν ἅπαξ, καὶ οὐ δευτερώσω αὐτῷ.
9 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (π) Ἀβεσσὰ, Μὴ ταπεινώσῃς αὐτὸν, ὅτι τίς ἐποίσει χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ χριστὸν κυρίου καὶ ἀθωωθήσεται;
10 Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ζῇ (ρ) κύριος, ἐὰν μὴ κύριος παίσῃ αὐτὸν, ἢ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς πόλεμον καταβῇ καὶ προστεθῇ,
11 (σ) Μηδαμῶς μοι παρὰ κυρίου (τ) ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν λάβε δὴ τὸ δόρυ ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος, καὶ (υ) ἀπέλθωμεν ἡμεῖς καθ' ἑαυτούς.
12 Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸ δόρυ, καὶ τὸν (φ) φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον καθ' ἑαυτούς. καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων, καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες ὑπνοῦντες, ὅτι θάμβος κυρίου (χ) ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς.
13 Καὶ διέβη Δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μακρόθεν, καὶ πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν.
14 Καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαὸν, καὶ τῷ Ἀβεννὴρ ἐλάλησε, λέγων, Οὐκ ἀποκριθήσῃ Ἀβεννήρ; (ψ) καὶ ἀπεκρίθη Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπε, Τίς εἶ σὺ ὁ (ω) καλῶν;
15 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεννὴρ, Οὐκ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς, ὡς σὺ, ἐν Ἰσραήλ; καὶ διατί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθεν εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι (α) τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα.
16 Καὶ οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ πεποίηκας. ζῇ κύριος, ὅτι υἱοὶ θανατώσεως ὑμεῖς, οἱ φυλάσσοντες τὸν βασιλέα τὸν κύριον ὑμῶν τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν ἴδε δὴ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τοῦ ὕδατος, ποῦ ἐστι τὰ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ;
17 Καὶ ἐπέγνω Σαοὺλ τὴν φωνὴν Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Ἡ φωνή σου αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ εἶπε Δαυὶδ, Δοῦλός σου κύριε βασιλεῦ.
18 Καὶ (β) εἶπε, Ἱνατί τοῦτο καταδιώκει ὁ κύριος ὀπίσω τοῦ δούλου αὐτοῦ; (γ) ὅτι τί ἡμάρτηκα; καὶ τί εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα;

6 Et respondit David, & dixit ad Abimelech Chettæum, & ad Abessa filium Sarviæ, fratrem Joab, dicens; Quis introibit mecum ad Saul in castra? Et dixit Abessa, Ego introibo tecũ.
7 Et intrat David, & Abessa ad populum noctu: & ecce Saul (ξ) dormiens somno in lampene, & lancea ejus fixa in terram ad caput ejus: & Abenner & populus ejus dormiebat circa eum.
8 Et dixit Abessa ad David, Conclusit Dominus hodiè inimicum tuum in manus tuas: & nunc percutiam eum lanceâ in terram semel, & non (f) repetam ei.
9 Et dixit David ad Abessa; Ne (g) humilies illum, quoniam quis injiciet manum suam in christum Domini, & (h) purus erit?
10 Et dixit David; Vivit Dominus, quia nisi Dominus percusserit illũ, aut hora illius venerit, & moriatur, aut in pugnam descenderit, & apponatur;
11 (i) Nequaquam mihi à Domino injicere manum meam in christum Domini. Et nunc accipe, quæso, lanceam (k) à cervicali ejus, & lentem aquæ, & abeamus nos per (l) nosipsos.
12 Et accepit David lanceam, & lentem aquæ, à cervicali ejus, & abierunt per seipsos. Et non erat qui videret, & nõ erat qui cognosceret, & non erat qui vigilaret; omnes somno sopiti: quoniam (m) stupor Domini irruerat super illos.
13 Et (n) transivit David ultrà, & stetit in cacumine montis longè: & multa via inter eos.
14 Et advocavit David populum, & ad Abenner locutus est, dicens; Non respondebis Abenner? Et respondit Abenner, & dixit; Quis es tu, qui (o) vocas?
15 Et dixit David ad Abenner; Nónne vir tu? & quis, sicut tu, in Israel? & quarè non custodis dominũ tuum regem? quoniam intravit unus de populo disperdere dominum tuum regem.
16 Et non est bonum verbum hoc, quod fecisti. Vivit Dominus, quoniam filii (p) mortificationis vos estis, qui non custoditis regem dominum vestrum christum Domini. Et nunc vide, quæso, lanceam regis, & lenticula aquæ ubi est, quæ ad caput ejus?
17 Et cognovit Saul vocem David, & dixit; Vox tua hæc, fili (q) David? Et dixit David; Servus tuus, domine rex.
18 Et dixit; Ut quid hoc persequitur dominus post servum suum? quoniam quid peccavi? & quæ inventa est in me (r) injustitia?

MS. A. (λ) Ἀβισαὶ υἱὸν Σαρουία (μ) Ἀβισαὶ, Ἐγὼ εἰσπορεύσομαι (ν) Ἀβισαὶ (ξ) καθεύδων ἐν λαμπήνῃ, καὶ τὸ δόρυ ἐμπεπηγὸς εἰς (ο) Ἀβισαὶ (π) Ἀβισαὶ, Μὴ διαφθείρῃς αὐτὸν, (ρ) κύριος, ὅτι ἐὰν (σ) Μηδαμῶς παρὰ (τ) ἐπενέγκαι (υ) ἀπέλθωμεν καθ' (φ) φακὸν ἀπὸ προσκεφαλῆς, καὶ (χ) ἔπεσεν (ψ) καὶ εἶπεν, Τίς (ω) καλῶν με πρὸς τὸν βασιλέα; Καὶ εἶπεν (α) τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σου. Καὶ (β) εἶπε Δαυὶδ, Ἱνατί τοῦτο ὁ κύριος καταδιώκει ὀπίσω (γ) ὅ, τι ἡμάρτηκα;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ואתיב דוד ואמר לאחימלך חתאה ולאבישי בר צרויה אחוהי דיואב למימר מן יחות
7 עמי לות שאול למשריתא ואמר אבישי אנא אחות עמך׃ ואתא דוד ואבישי לות עמא
בליליא והא שאול שכיב דמוך בכרקומא ומורניתיה נעיצא בארעא אסדוהי ואבנר
8 ועמא שרן סחרנוהי׃ ואמר אבישי לדוד מסר יי יומא דין ית בעיל דבבך בידך וכען
9 אמחניה כען במורניתא ואברוניה בארעא זמנא חדא ולא אתני ליה׃ ואמר דוד לאבישי
10 לא תחבלניה ארי מן אושיט ידיה במשיחא דיי וזכא׃ ואמר דוד קים הוא יי אלהין מן
11 קדם יי יתמחי או יומיה ימטי וימות או בקרבא יחות ויתקטל׃ חס לי מן קדם יי
מלאושטא ידי במשיחא דיי וכען סב ית מורניתא די אסדוהי וית מנא דמיא וניזיל לנא׃
12 ונסיב דוד ית מורניתא וית מנא דמיא מאסדי שאול ואזלו להון ולית דחזי ולית דידע
13 ולית דמתער ארי כולהון דמכין ארי שנא תקיפא מן קדם יי נפלת עליהון׃ ועבר דוד
14 עברא וקם על ריש טורא מרחיק סגי אתרא ביניהון׃ וקרא דוד לעמא ולאבנר בר נר
15 למימר הלא תעני אבנר ואתיב אבנר ואמר מן דין דקרי בריש מלכא׃ ואמר דוד לאבנר
הלא גבר גבר את ומן כותך בישראל ולמא לא נטרתא על רבונך מלכא ארי אתא חד
16 מן עמא לחבלא ית מלכא רבונך׃ לא תקין פתגמא הדין די עבדתא קים הוא יי ארי גברין
חיבי קטול אתון דלא נטרתון על רבונכון על משיחא דיי וכען חזי אן מורניתא דמלכא
17 וית מנא דמיא דאסדוהי׃ ואשתמודע שאול ית קלא דדוד ואמר הקלך דין ברי דוד ואמר
18 דוד קלי רבוני מלכא׃ ואמר למא דנן רבוני רדיף בתר עבדיה ארי מה עבדית ומה
בידי חובא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et respondit David et dixit ad Ahhimelech Hhethæũ et ad Abissai filium Szarujæ fratrem ipsius Joab, dicendo, Quis descendet mecum ad Saulis castra? et dixit Abissai; Ego descendam tecum. Et venit David et Abissai ad populũ in nocte, et ecce Saul cubans sopit⁹ in vallo, et hasta ejus infixa in terrâ ad cervical ejus; et Abner et populus se ponentes circum illum. Et dixit Abissai ad David, Tradidit Domin⁹ hodie auctoré inimicitiæ tuæ in manu tua: et nunc percutiã eum nunc in hasta, et configã eum in terra vice una, et non iterabo illi. Et dixit David ad Abissai, Non perdes illum; nam quis extendet manum suam in unctũ Domini, et innoxi⁹ erit? Et dixit David: Permanens ipse Domin⁹, nisi *ab-ante Dominũ percutiatur* aut dies ej⁹ pervenerit et moriatur, aut in prælio descendat et occidatur. Nefas mihi ab-ante Dominum ab extendendo manum meã in unctũ Domini, et nunc accipe hastã quæ ad cervical ej⁹, et vas aquæ, et ibimus nobis. Et tulit David hastam et vas aquæ de cervicali Saul, et abierunt sibi, et non erat qui videns, et non qui cognoscens, et non qui excitat⁹ esset, quia omnes illi soporati, quia somn⁹ fortis ab-ante Dominũ cecidit super illos. Et transivit David transitum, et stetit sup caput montis à longè; magn⁹ loc⁹ inter illos. Et vocavit David ad populũ, et ad Abner filiũ Ner, dicendo: Nónne respondebis Abner? et respondit Abner, et dixit, Quis hic qui clamans in capite regis? Et dixit David ad Abner, Nónne vir *fortis* tu? et quis ut tu in Israel? et quare non custodisti sup dominũ tuum regé, quia venit un⁹ ex populo ad perdendum regem dominum tuum? Non rectum verbum hoc quod fecisti: permanens ipse Dñs ꝙ viri debitores occisionis vos, qui non custodistis super dominum vestrum, super unctum Domini: & nunc vide ubi hasta regis, & vas aquæ quòd ad cervical ejus. Et agnovit Saul vocem David, et dixit, Num vox tua hæc, fili mi David? & dixit David, Vox mea domine mi rex. Et dixit, Quare hoc, dominus meus persequens post servum suum? nam quid feci? et *qua* in manu mea culpa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܐܚܝܡܠܟ ܚܬܝܐ ܘܠܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ. ܡܢܘ
7 ܢܚܘܬ ܥܡܝ ܠܘܬ ܫܐܘܠ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ. ܐܢܐ ܐܚܘܬ ܥܡܟ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ
ܘܐܒܝܫܝ ܠܘܬ ܥܡܐ ܒܠܠܝܐ. ܘܗܐ ܫܐܘܠ ܕܡܟ ܒܫܒܝܠܐ. ܘܡܘܪܢܝܬܗ. ܢܥܝܨܐ ܒܐܪܥܐ
8 ܥܠ ܐܣܘܕܝܗ. ܘܐܒܢܝܪ ܘܥܡܐ. ܕܡܟܝܢ ܚܕܪܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ ܠܕܘܝܕ. ܐܫܠܡ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܟ. ܝܘܡܢܐ ܠܒܥܠܕܒܒܟ ܒܐܝܕܝܟ. ܐܡܚܝܘܗܝ ܒܡܘܪܢܝܬܐ ܗܕܐ ܕܢܥܝܨܐ. ܙܒܢܬܐ ܚܕܐ. ܘܠܐ
9 ܐܬܢܝܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܫܝ. ܠܐ ܬܚܒܠܝܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܡܢܘ ܕܢܘܫܛ ܐܝܕܗ ܥܠ ܡܫܝܚܗ
10 ܕܡܪܝܐ. ܘܢܙܟܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܡܪܝܐ ܢܡܚܝܘܗܝ. ܐܘ ܢܘܡܗ ܢܐܬܐ.
11 ܘܢܡܘܬ. ܐܘ ܒܩܪܒܐ ܢܚܘܬ ܘܢܐܒܕ. * ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܡܪܝܐ ܕܐܘܫܛ ܐܝܕܝ ܒܡܫܝܚܗ
12 ܕܡܪܝܐ. ܗܫܐ ܣܒ ܡܘܪܢܝܬܐ ܕܥܠ ܐܣܘܕܝܗ. ܘܩܘܠܬܐ ܕܡܝܐ. ܘܢܐܙܠ ܠܢ. * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ
ܡܘܪܢܝܬܐ. ܘܩܘܠܬܐ ܕܡܝܐ ܡܢ ܐܣܘܕܝܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ. ܘܐܢܫ ܠܐ ܚܙܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ.
13 ܘܠܐ ܐܬܥܝܪ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܕܡܟܝܢ ܗܘܘ. ܘܫܢܬܐ ܕܡܪܝܐ ܢܦܠܬ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܥܒܪ
14 ܕܘܝܕ ܡܢ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܘܩܡ ܠܗ ܒܪܝܫܗ ܕܛܘܪܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܩܪܐ ܕܘܝܕ ܠܡܠܟܐ.
ܘܠܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܡܥܢܐ ܐܢܬ ܐܒܢܝܪ. ܘܥܢܐ ܐܒܢܝܪ. ܘܐܡܪ. ܡܢ ܐܢܬ ܕܩܪܐ ܐܢܬ
15 ܠܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܝܪ. ܗܐ ܓܢܒܪܐ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܐܝܟܘܬܟ ܒܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܐܝܟܢܐ
16 ܠܐ ܢܛܪܬ ܠܡܪܟ ܡܠܟܐ. ܕܗܐ ܐܬܐ ܚܕ ܡܢ ܥܡܐ ܕܢܚܒܠܝܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܡܪܟ. * ܠܐ ܫܦܝܪ
ܥܒܕܬ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܒܢܝ ܡܘܬܐ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܢܛܪܬܘܢ ܠܡܪܟܘܢ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ.
17 ܘܚܙܝ ܗܫܐ ܐܝܟܐ ܗܝ ܡܘܪܢܝܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܩܘܠܬܐ ܕܡܝܐ ܕܥܠ ܐܣܘܕܝܗ. * ܘܫܡܥ ܫܐܘܠ
ܩܠܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܠܟ ܗܘ ܗܢܐ ܒܪܝ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܩܠܝ ܗܘ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ.
18 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܠܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܡܪܝ. ܒܬܪ ܥܒܕܟ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܡܢܐ ܗܝ
ܒܝܫܬܐ ܕܒܐܝܕܝ.

Tum respondens David allocutus est Ahime- 6
lechum Hethæum, & Abisai filium Suriæ fra-
trem Joabi, dicens; Quis descendet mecum ad
Saulem in castra? Dixit Abisai, Ego descen-
dam tecum. Venit ergò David cum Abisai 7
ad populum noctu, & ecce Saul dormiebat in
semita, & lancea ejus posita erat super ter-
ram ad cervical ipsius; Abner autem & po-
pulus dormiebant circa eum. Tum dixit A- 8
bisai Davidi, Tradidit hodiè Deus tuus ini-
micum tuum in manus tuas: percutiam eum
hâc lanceâ quæ est humi *defixa*, vice unâ, nec
iterabo ei. Respondit David Abisai, Ne 9
quid perversi agas, quia nemo extendens ma-
num suam in unctum Domini insons erit.
Dixit etiam David, Vivat Dominus nisi Do- 10
minus percusserit eum, aut adveniente die suo
moriatur, aut in bello sauciatus intereat; Ab- 11
sit mihi à Domino ut extendam manum me-
am in unctum Domini: nunc accipe lance-
am quæ est ad cervical ejus, & amphoram a-
quæ, & abeamus. Accepit ergò David lan- 12
ceam & amphorã aquæ à cervicali Saulis, &
abierunt, nemine vidente, neque sciente, ne-
que experrecto: omnes enim dormiebant, &
sopore Domini tenebantur. Cúmque trans- 13
îsset David à Saule, stetit in vertice montis
longâ *interjectâ* distantiâ: Et inclamans 14
David regem & Abnerum filium Ner, ait;
Non respondes Abner? Respondit Abner &
dixit; Quis es qui inclamas regem? Respon- 15
dit David Abnero, Ecce tu gigas es, & quis
est *æqualis tibi in toto Israele? quomodo
non custodîsti dominum tuum regem? ita ut
venerit hodiè quidam ad perimendum regem
dominum tuum? Non rectè fecisti: vivat 16
Dominus, rei mortis estis, quòd non custodi-
eritis dominum vestrum unctum Domini: a-
spice jam ubi sit lancea regis & amphora a-
quæ, quæ erant ad cervical ejus. Tum audi- 17
tâ Saul voce Davidis, ait illi, Vox tua est hæc
fili mi David? Qui dixit, Vox mea est, domi-
ne mi rex. Subjunxitque David, Quarè per- 18
sequeris domine mi, servum tuum? quid fe-
ci? & quodnam crimen est in manibus meis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * وقال داود لاحيملك الحاثي ولابيشي بن صوريا اخي يواب * من ينزل معي الى عسكر ساول *
7 قال ابيشي انا انزل معك * فاتى داود وابيشي معه عسكر ساول ليلا * واذا ساول راقد في
8 الطريق * ومزراقه موضوع عند راسه * وابنار والشعب رقود حوله * فقال ابيشي لداود * قد دفع
الله اليوم عدوك في يدك * دعني حتى اضربه بهذا المزراق الذي عند راسه ضربة واحدة * ولا
9 10 اثنيه * قال داود لابيشي * لا تفسد * لانه لا يمد انسان يده الى مسيح الرب فيغلب * ثم قال
داود * لا وحق الرب الحي * انه ان لم يضربه الرب ويقتله * او يجي يومه فيموت * او تصيبه
11 افة في الحرب فيقتل * حاشا لله ان امد يدي واقتل مسيح الله * ولكن خذ القلة الذي
12 عند راسه والمزراق * وانصرف بنا * واخذ داود المزراق * وقلة الماء التي كانت عند راس
ساول وانصرفا * ولم ينتبه احد * ولم يرى * ولم يعلم به احد * لانهم كانوا رقودا اجمعين * من
13 اجل ان الرب اثقل نومهم * فجاز داود من عند ساول * وقام على راس الجبل من بعيد
14 * ونادى داود * يا ساول ويا ملك * ويا ابنار بن نار * وقال ما تجيب يا ابنار * فاجاب ابنار
15 وقال * ومن انت حتى تنادي الملك * قال داود لابنار * انت جبار ليس مثلك في جميع
بني اسرايل * كيف لم تحرس حرس سيدك الملك * انه جاءه انسان اليوم * فاراد قتل
16 سيدك الملك * ولم تحسن فيما صنعت * حي هو الرب انه قد وجب عليكم الموت * لانكم لم
تحرسوا حرس سيدكم مسيح الرب * فانظر الان اين قلة الماء والمزراق الذي كانت عند راس
17 الملك * فسمع ساول صوت داود وقال له * هذا صوتك يا داود ابني * فقال داود * هو صوتي
18 ايها الملك السيد * ثم قال داود * ما لك يا سيدي تطلب عبدك * ما الذي صنعت * وما
الذي ارتكبت من اساءة *

Dixitque David ad Achimelech Hethæ- 6
um, & ad Abisai filium Suriæ fratrem
Joabi, Quis descendet mecum ad exerci-
tum Saulis? Respondit Abisai, Ego de-
scendam tecum. Venit itaque David unà 7
cum Abisai ad exercitum Saulis noctu, &
ecce Saul jacebat in via, & spiculum e-
jus positum erat ad caput ejus; Abner
autem & populus circumjacebant ei. Ait 8
ergò Abisai ad Davidem, Jam tradidit
hodiè Deus hostem tuum in manum tu-
am: permitte mihi ut percutiam eum spi-
culo isto quod est ad caput ejus, unico
ictu; nec iterabo. Dixit David ad Abi- 9
sai, Ne committas vitium, quia nemo
extendens manum suam ad unctum Do-
mini, victor erit. Tum subjunxit Da- 10
vid, Nequaquam, per Dominum vivum,
nisi Dominus percusserit eum & occide-
rit eum, aut venerit dies ejus ut moria-
tur, vel infortunium contingat ei in bello
& interficiatur; Absit ut extendam ma- 11
num meam, & unctum Dei trucidem:
verùm accipe urceolum qui est ad caput
ejus cum spiculo, & abeamus. Tulit 12
itaque David spiculum & urceolum a-
quarium qui erat ad caput Saulis, & abie-
runt, nemine evigilante, nemine vidente,
neminéq; id animadvertente: quoniã dor-
miebant omnes; Dominus enim gravissimũ
reddiderat somnum eorum. Cúmque 13
transîsset David à Saule, & stetisset su-
per verticem montis eminùs, Clamavit 14
David, O Saul, O rex; O Abner fili
Ner: tum dixit, Nihil respondes O Ab-
ner? Respondit Abner, et ait, Ecquis es
tu ut regem voces? Dixit David ad Ab- 15
ner, Tu gigas es incomparabilis inter
omnes Israelitas: quomodo non custo-
dîsti excubias domini tui regis? venit
enim quispiam hodiè, voluitque inter-
ficere dominum tuum regem. Non benè 16
te gessisti in actione tua; vivit Dominus,
digni estis morte, quia non egistis excu-
bias domini vestri, uncti Domini: vide
modò ubi sit urceus aquarius et spicu-
lum, quæ erant ad caput regis. Audiens 17
autem Saul vocem Davidis, ait illi, Vox
tua est hæc O David fili mi? Dixit Da-
vid, vox mea est O rex domine. Dixit præ- 18
terea David, Quid est O domine mi quòd
quæris servum tuum? quid est quod
perpetravi? et quodnam est scelus quod
designavi?

שמואל א׳ כו

Si .sui servi verba rex meus dominus quæso audiat nunc Et
19 וְעַתָּה יִשְׁמַע־נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֵת דִּבְרֵי עַבְדּוֹ אִם־
,hominis filii si & :munus odoret ,me in te incitavit DOMINUS
יְהוָה הֱסִיתְךָ בִי יָרַח מִנְחָה וְאִם בְּנֵי הָאָדָם
inhærendo ab ,hodie me expulerunt quia ,Domini facies ad ipsi maledicti
אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי יְהוָה כִּי־גֵרְשׁוּנִי הַיּוֹם מֵהִסְתַּפֵּחַ
.aliis diis servi ,Vade :dicendo ,DOMINI hæreditate in
בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר לֵךְ עֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
quia ,DOMINI faciérum regione è terram in me* sanguis cadat ne nunc Et
20 וְעַתָּה אַל־יִפֹּל דָּמִי אַרְצָה מִנֶּגֶד פְּנֵי יְהוָה כִּי־
quemadmodum ,unum pulicem quærendum ad Israel rex est egressus
יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת־פַּרְעֹשׁ אֶחָד כַּאֲשֶׁר
,Peccavi :Saul Dixitque .montibus in cantorem persequitur
21 יִרְדֹּף הַקֹּרֵא בֶּהָרִים׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל חָטָאתִי
quod eo pro ,amplius tibi malefaciam non quia ,David mi fili revertere
שׁוּב בְּנִי־דָוִד כִּי לֹא־אָרַע לְךָ עוֹד תַּחַת אֲשֶׁר
,egi stultè Ecce .hac die tuis oculis in mea anima fuit pretiosa
יָקְרָה נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה הִסְכַּלְתִּי
lancea Ecce :dixit & ,David respondit Et .valde multum erravi &
22 וָאֶשְׁגֶּה הַרְבֵּה מְאֹד׃ וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַחֲנִית
reddat DOMINUS Et .eam capiat & ,pueris è unus transeat & :regis
23 הַמֶּלֶךְ וְיַעֲבֹר אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְיִקָּחֶהָ׃ וַיהוָה יָשִׁיב
DOMINUS te tradidit quia :suam fidem & ,suam justitiam unicuique
לָאִישׁ אֶת־צִדְקָתוֹ וְאֶת־אֱמֻנָתוֹ אֲשֶׁר נְתָנְךָ יְהוָה
.DOMINI unctum in meâ manû mittere volui non & ,manum in hodie
הַיּוֹם בְּיָד וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁלֹחַ יָדִי בִּמְשִׁיחַ יְהוָה׃
,meis oculis in hac die tua anima est magnificata sicut ecce Et
24 וְהִנֵּה כַּאֲשֶׁר גָּדְלָה נַפְשְׁךָ הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינָי
omni ex me eruat & ,DOMINI oculis in mea anima magnificetur sic
כֵּן תִּגְדַּל נַפְשִׁי בְּעֵינֵי יְהוָה וְיַצִּלֵנִי מִכָּל־
.David mi fili tu Benedictus :David ad Saul Dixitque .angustia
25 צָרָה׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד בָּרוּךְ אַתָּה בְּנִי דָוִד
.suâ viam in David ivit & :valebis valendo etiam & ,facies faciendo Etiam
גַּם עָשֹׂה תַעֲשֶׂה וְגַם יָכֹל תּוּכָל וַיֵּלֶךְ דָּוִד לְדַרְכּוֹ
.suum locum in est reversus Saul Et
וְשָׁאוּל שָׁב לִמְקוֹמוֹ׃

CAP. XXVII. כז

:Saul manu in una die consumar Nunc :suum cor ad David dixit Et
1 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־לִבּוֹ עַתָּה אֶסָּפֶה יוֹם־אֶחָד בְּיַד־שָׁאוּל
,Pelistim terram in me eruam eruendo quòd ,bonum mihi non
אֵין־לִי טוֹב כִּי הִמָּלֵט אִמָּלֵט אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
,Israel termino omni in amplius me quærendo Saul me de desperet &
וְנוֹאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל לְבַקְשֵׁנִי עוֹד בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
centi sex- & ,ipse transivit & ,David surrexit Et ? ej* manu de me eruā &
2 וְנִמְלַטְתִּי מִיָּדוֹ׃ וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר הוּא וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת
habitavit Et .Gath regem Mahoch filium Achis ad ,secum qui viri
3 אִישׁ אֲשֶׁר עִמּוֹ אֶל־אָכִישׁ בֶּן־מָעוֹךְ מֶלֶךְ גַּת׃ וַיֵּשֶׁב
duæ & ,David ,ej* domus & vir ,ej* viri & ,ipse ,Gath in Achis cum David
דָּוִד עִם־אָכִישׁ בְּגַת הוּא וַאֲנָשָׁיו אִישׁ וּבֵיתוֹ דָּוִד וּשְׁתֵּי
.Charmelitis Nabal uxor Abighail & ,Izrehelitis Achinoham ,ej* uxores
נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת־נָבָל הַכַּרְמְלִית׃
ultrà addidit non & ,Ghath David fugisset quòd Sauli est nunciatum Et
4 וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי־בָרַח דָּוִד גַּת וְלֹא־יוֹסֵף עוֹד
inveni quæso Si :Achis ad David dixit Et .eum quærendum ad
5 לְבַקְשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ אִם־נָא מָצָאתִי
,agri urbium una in locum mihi dent ,tuis oculis in gratiam
חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתְּנוּ־לִי מָקוֹם בְּאַחַת עָרֵי הַשָּׂדֶה
regni civitate in tuus servus manebit quid ut Et .ibi manebo &
וְאֵשְׁבָה שָּׁם וְלָמָּה יֵשֵׁב עַבְדְּךָ בְּעִיר הַמַּמְלָכָה
? tecum
עִמָּךְ׃

Versio VULG. LAT.

19 Nunc ergò audi, oro, domine mi rex, verba servi tui: Si Dominus incitat te adversùm me, odoretur sacrificium: si autem filii hominum, maledicti sunt in conspectu Dñi: qui ejecerunt me hodiè, ut non habitē in hæreditate Domini, dicentes; Vade, servi diis alienis. 20 Et nunc non effundatur sanguis meus in terram coram Domino: quia egressus est rex Israel ut quærat pulicem unum, sicut persequitur perdix in montib*. 21 Et ait Saul; Peccavi, revertere, fili mi David: nequaquàm enim ultrà tibi malefaciam, eò quòd pretiosa fuerit anima mea in oculis tuis hodié: apparet enim quòd stultè egerim, & ignoraverim multa nimis. 22 Et respondens David, ait; Ecce hasta regis: transeat unus de pueris regis, & tollat eam. 23 Dominus autem retribuet unicuique, secundùm justitiam suam & fidem: tradidit enim te Dominus hodiè in manum meam, & nolui extendere manum meam in christum Domini. 24 Et sicut magnificata est anima tua hodiè in oculis meis, sic magnificetur anima mea in oculis Domini, & liberet me de omni angustia. 25 Ait ergò Saul ad David; Benedictus tu, fili mi David: & quidem faciens facies, & potens poteris. Abiit autem David in viam suam, & Saul reversus est in locum suū.

CAP. XXVII.

1 Et ait David in corde suo, Aliquandò incidam unâ die in manus Saul: nónne melius est ut fugiam, & salver in terra Philisthinorum, ut desperet Saul, cessétque me quærere in cunctis finibus Israel? fugiam 2 ergò manus ejus. Et surrexit David, & abiit ipse, & sexcenti viri cum eo, ad Achis filium 3 Maoch regē Geth. Et habitavit David cum Achis in Geth, ipse & viri ejus, vir & domus ejus; & David, & duæ uxores ejus, Achinoam Jezrahelitis, et Abigail uxor Nabal Carmeli. 4 Et nuntiatum est Sauli quòd fugisset David in Geth, & non 5 addidit ultrà quærere eum. Dixit autem David ad Achis; Si inveni gratiam in oculis tuis, detur mihi locus in una urbium regionis hujus, ut habitem ibi: cur enim manet servus tuus in civitate regis tecum?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ νῦν ἀκουσάτω (δ) ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τοῦ δούλου αὐτοῦ. εἰ ὁ Θεὸς ἐπισείει (ε) σε ἐπ' ἐμὲ, ὀσφρανθείη θυσία σου· καὶ εἰ υἱοὶ ἀνθρώπων, ἐπικατάρατοι (ζ) οὗτοι ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ἐξέβαλόν με σήμερον μὴ (η) ἐστηρίχθαι ἐν κληρονομίᾳ κυρίου, λέγοντες, Πορεύου, δούλευε θεοῖς ἑτέροις. 20 Καὶ νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ἐπὶ τὴν γῆν ἐξεναντίας προσώπου κυρίου, ὅτι ἐξελήλυθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ζητεῖν (θ) ψυχήν μου, καθὼς καταδιώκει ὁ νυκτικόραξ ἐν τοῖς ὄρεσι. 21 Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Ἡμάρτηκα· ἐπίστρεφε τέκνον Δαυίδ, ὅτι οὐ κακοποιήσω (ι) σε, ἀνθ' ὧν ἔντιμος ψυχή μου ἐν ὀφθαλμοῖς (κ) σου· καὶ ἐν τῇ σήμερον μεματαίωμαι καὶ (λ) ἠγνόηκα πολλὰ σφόδρα. 22 Καὶ ἀπεκρίθη Δαυίδ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ τὸ δόρυ τοῦ βασιλέως· διελθέτω εἷς τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό. 23 Καὶ κύριος ἐπιστρέψει (μ) ἑκάστῳ κατὰ τὰς δικαιοσύνας αὐτοῦ καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ· ὡς παρέδωκέ σε (ν) κύριος σήμερον εἰς χεῖράς μου, καὶ οὐκ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου. 24 Καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγαλύνθη ἡ ψυχή σου σήμερον ἐν ταύτῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου, οὕτως μεγαλυνθείη ἡ ψυχή μου ἐνώπιον κυρίου, καὶ (ξ) σκεπάσαι με, καὶ ἐξελεῖταί με ἐκ πάσης θλίψεως. 25 Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυίδ, (ο) Εὐλογημένος σὺ τέκνον· καὶ ποιῶν ποιήσεις, καὶ δυνάμενος δυνήσῃ. καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ Σαοὺλ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

MS. A. (δ) δὴ ὁ (ε) σε εἰς ἐμὲ, (ζ) ἐνώπιον κυρίου (η) ἐπιστηρίσαι (θ) τὴν ψυχήν (ι) σε ἔτι, ἀνθ' (κ) σου· ἐν (λ) ἠγνόηκα (μ) ἑκάστῳ τὰς (ν) κύριος εἰς (ξ)* σκεπάσει με καὶ ἐξελοιτό με (ο) Εὐλογημένος σὺ τέκνον Δαυίδ, καὶ

19 Et nunc audiat dominus meus rex verbum servi sui. Si Deus incutit te in me, olfiat sacrificium tuum: quòd si filii hominum, maledicti hi in conspectu Domini: quoniam ejecerunt me hodiè (ƒ) non confirmatum esse in hæreditate Domini, dicentes; Vade, servi diis alienis. 20 Et nunc non cadat sanguis meus in terram ante conspectum Domini: quoniam exiit rex Israel quærere (t) animam meam, sicut persequitur nycticorax in montibus. 21 Et dixit Saul; Peccavi: revertere fili David: quoniam non malefaciam tibi, ideò quoniam pretiosa anima mea in oculis tuis. (u) Et in hodierna stultè egi & ignoravi multa valdè. 22 Et respondit David, & dixit; Ecce lancea regis: transeat unus ex pueris, & accipiat eam. 23 Et Dominus restituet unicuique (x) secundùm justitias ejus, & secundùm fidem ejus; sicut tradidit te Dominus hodiè in manus meas, & nolui injicere manum meam in christum Domini. 24 Et ecce, sicut magnificata est anima tua hodiè in hac in oculis meis; sic magnificetur anima mea in conspectu Domini, (y) & tegat me, & eruat me ex omni tribulatione. 25 Et dixit Saul ad David, Benedictus tu, fili: & faciens facies, & potens poteris. Et abiit David ad viam suam, & Saul revertit ad locum suum.

ΚΕΦ. κζ'.

1 Καὶ εἶπε Δαυὶδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λέγων, Νῦν προστεθήσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας Σαούλ· καὶ οὐκ ἔστι μοι ἀγαθὸν ἐὰν μὴ σωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, (α) καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμοῦ Σαοὺλ τοῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραήλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. 2 Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ (β) καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἀγχοῦς (γ) υἱὸν Ἀμμὰχ βασιλέα Γέθ. 3 Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ μετὰ (δ) Ἀγχοῦς, αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, Ἀχινάαμ (ε) Ἰεζραηλῖτις καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τοῦ Καρμηλίου. 4 Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαοὺλ ὅτι πέφευγε Δαυὶδ εἰς Γέθ, καὶ οὐ προσέθετο ἔτι ζητεῖν αὐτόν. 5 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Εἰ δὴ εὕρηκεν ὁ δοῦλός σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν κατ' ἀγρὸν, (ζ) καὶ καθήσομαι ἐκεῖ· καὶ ἵνα τί κάθηται ὁ δοῦλός σου ἐν πόλει βασιλευομένῃ μετὰ σοῦ;

CAP. XXVII.

1 Et dixit David in corde suo, dicens; Nunc (a) apponar in die una in manus Saul: & non est mihi bonum, nisi salvatus fuero in terram alienigenarum: & (b) cesset à me Saul, à quærendo me in omnem terminum Israel: & salvabor de manu ejus. 2 Et surrexit (c) David, & sexcenti viri, qui cum eo: & ivit ad Anchus filium Ammach, regem Geth. 3 Et sedit David cum Anchus, ipse, & viri ejus, unusquisque, & domus ejus, & David, & ambæ uxores ejus, Achinaam Jezraelites, & Abigæa uxor Nabal Carmeli. 4 Et annuntiatum est ipsi Saul, quia fugit David in Geth: & non adjecit ultrà quærere eum. 5 Et dixit David ad Anchus, Si nunc invenit servus tuus gratiam in oculis tuis; dent nunc mihi locum in una civitatum, quæ per agrum: & sedebo illic. Et ut quid sedet servus tuus in civitate regia tecum?

MS. A. (α) καὶ ἦλθεν Σαοὺλ τοῦ ζητεῖν (β) καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ (γ) υἱὸν Μωὰβ βασιλέα (δ) Ἀγχοῦς ἐν Γέθ, αὐτὸς (ε) ἡ Εἰζεραηλεῖτις (ζ) καὶ κάθισόν με ἐκεῖ·

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וּכְעַן יִשְׁמַע כְּעַן רִבּוֹנִי מַלְכָּא יָת פִּתְגָמֵי עַבְדֵּיהּ אִם מִן קֳדָם יְיָ אִתְגְּרֵית בִּי יִתְקַבַּל קוּרְבָּנִי
בְּרַעֲוָא וְאִם בְּנֵי אֱנָשָׁא לִיטִין אִנּוּן קֳדָם יְיָ אֲרֵי תָּרְכוּנִי יוֹמָא דֵין מִלְמִדַּר בְּאַחְסָנַת עַמָּא
20 דַּייָ לְמֵימַר אֱזִיל דָּוִד בֵּינֵי עַמְמַיָּא פָּלְחֵי טַעֲוָתָא׃ וּכְעַן לָא יִתְּשַׁד דְּמִי לְאַרְעָא מִן קֳדָם
מֵימְרָא דַּייָ אֲרֵי נְפַק מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמִבְעֵי יָת חַלָּשׁ חַד כְּמָא דְּמִתְרְדִיף קוּרָאָה בְּטוּרַיָּא׃
21 וַאֲמַר שָׁאוּל חַבִית תּוּב בְּרִי דָוִד אֲרֵי לָא אַבְאֵישׁ לָךְ עוֹד חֲלָף דִּיקָרַת נַפְשִׁי בְּעֵינָךְ יוֹמָא
22 הָדֵין הָא אִסְתַּכְלִית וְאִטְפַּשִּׁית סַגִּי לַחֲדָא׃ וַאֲתֵיב דָּוִד וַאֲמַר הָא מוֹרְנִיתָא דְמַלְכָּא וְיִעְבַּר
23 חַד מֵעוּלֵימַיָּא וְיִסְּבַהּ׃ וַייָ יְתִיב לִגְבַר יָת זָכְוָתֵיהּ וְיָת קוּשְׁטֵיהּ דִּמְסַרָךְ יְיָ יוֹמָא דֵין בִּידִי
24 וְלָא אֲבֵיתִי לְאוֹשָׁטָא יְדִי בִּמְשִׁיחָא דַייָ׃ וְהָא כְּמָא דִי יְקָרַת נַפְשָׁךְ יוֹמָא דֵין בְּעֵינַי כֵּן תֵּיקַר
25 נַפְשִׁי קֳדָם יְיָ וִישֵׁזְבִנַּנִי מִכָּל עָקָא׃ וַאֲמַר שָׁאוּל לְדָוִד בְּרִיךְ אַתְּ בְּרִי דָוִד אַף מִמְלַךְ תִּמְלוֹךְ
וְאַף אַצְלָחָא תַּצְלַח וַאֲזַל דָּוִד לְאוֹרְחֵיהּ וְשָׁאוּל תָּב לְאַתְרֵיהּ׃

כז

1 וַאֲמַר דָּוִד בְּלִבֵּיהּ דִּלְמָא אִתְמְסַר יוֹמָא חַד בִּידָא דְשָׁאוּל לֵית לִי מִדַּעַם דְּטָב אֲרֵי
אִשְׁתֵּזָבָא אִשְׁתֵּזֵיב לַאֲרַע פְּלִשְׁתָּאֵי וְיָנוּחַ מִנִּי שָׁאוּל לְמִבְעֵנִי עוֹד בְּכָל תְּחוּם אַרְעָא
2 דְיִשְׂרָאֵל וְאֶשְׁתֵּזֵיב מִן יְדֵיהּ׃ וְקָם דָּוִד וַעֲבַר הוּא וְשִׁית מְאָה גַּבְרָא דְעִמֵּיהּ לְוָת אָכִישׁ בַּר
3 מָעוֹךְ מַלְכָּא דְגַת׃ וִיתֵיב דָּוִד עִם אָכִישׁ בְּגַת הוּא וְגֻבְרוֹהִי גְּבַר וֶאֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ דָּוִד וְתַרְתֵּין
4 נְשׁוֹהִי אֲחִינוֹעַם דְּמִיִּזְרְעֵאל וַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל דְּמִכַּרְמְלָא׃ וְאִתְחַוָּא לְשָׁאוּל אֲרֵי עֲרַק דָּוִד
5 לְגַת וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִבְעוֹהִי׃ וַאֲמַר דָּוִד לְאָכִישׁ אִם כְּעַן אַשְׁכָּחִית רַחֲמִין בְּעֵינָךְ יִתְּנוּן
לִי אֲתַר בַּחֲדָא מִן קִרְוֵי חַקְלָא וְאֵתֵּב תַּמָּן וּלְמָא יְתִיב עַבְדָּךְ בְּקִרְיַת מַלְכוּתָא עִמָּךְ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc, audiat nunc dominus meus rex verba servi sui: si ab-ante Dñi destinat* es in me, accipiatur sacrificiū meum in voluntate: et si filii hominis, maledicti illi ante Dñm, quia repudiaverunt me hodie ne habitem in hæreditate populi Dñi, dicendo: Abi *David* inter gentes colentes errores. Et nunc non fundatur sanguis me* in terra ab-ante dictū Dñi, quia exivit rex Israel ad quærendū debilem unum, ut perquiritur perdix in montib*. Et dixit *S*aul, Peccavi, redi fili mi David, quia non malefaciam tibi ampli*, propterea quòd pretiosa fuit anima mea in oculis tuis hodie: ecce stult* fui et insanivi valde. Et retulit David, et dixit, Ecce hasta regis, & transeat un* ex adolescentib*, et accipiet eam. Et Domin* reddet viro meritū ej*, et veritatē ej*, ꝙ tradidit te Domin* hodie in manu mea, et nolui extendere manū meā in unctū Domini. Et ecce sicut pretiosa fuit anima tua hodie in oculis meis, sic pretiosa erit anima mea ante Dominū, et liberabit me de omni tribulatione. Et dixit *S*aul ad David, Benedict* tu fili mi David; etiam regnando regnabis, et etiam prosperando prosperabis; & ivit David ad viam suam, et Saul rediit ad locum suum.

CAP. XXVII.

Et dixit David in corde suo, *Ne fortè* tradar uno die in manu *S*aul: et non est quidquā quòd bonū; sed evadendo evadā in terrā Pelisthæorū, et quiescet à me *S*aul ad quærendū me ampli* in omni termino *terræ Israel*, et liberabor de manu ejus. Et surrexit David et transiit ipse et sexcenti viri qui cum eo, ad Akis filium *Maoc* regem Gath. Et sedit David cum Akis in Gath, ipse et viri ejus, vir et homo domus ejus, David et duæ uxores ej*, Ahhinogham quæ ex Jezraghel, et Abigail uxor Nabal qui ex Carmela. Et nunciatum est Sauli quòd fugit David ad Gath, & non addidit amplius ut quæreret illum. Et dixit David ad Akis, Si nunc inveni misericordiam in oculis tuis, dent mihi locum in una ex urbibus agri, et sedebo ibi; & quare sedebit servus tuus in urbe regni tecum?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

Audiat modò dominus meus rex verba servi 19
sui: si Dominus te concitavit in me, offeramus sacrificium: sin autem homines, maledicti sint coram Domino, quia expulerunt me ne inhærerem hæreditati Domini; quasi dicerent; Abi, cole deos alienos. Nunc, 20
non permittet Dominus ut cadat sanguis meus super terram: etenim egressus est rex Israelis ad quærendum pulicem unum, perinde ac siquis persequeretur perdicem in monte.
Dixit Saul Davidi, Peccavi, revertere fili mi 21
David; non enim lædam te ampliùs, eò quòd pretiosa fuerit vita mea in oculis tuis hodié: ecce deliqui & peccavi quamplurimùm. Re- 22
spondens David ait; Ecce lanceam regis: transeat aliquis è juvenibus ut accipiat eam.
Dominus autem reddat unicuique justitiam 23
suam & fidem suam: tradiderat enim te Dominus hodie in manus meas, attamen nolui extendere manum meam in unctum Domini.
Quemadmodum magni fuit vità tua hodiè in 24
oculis meis, ita magni fiat vita mea in oculis Domini. Respondit Saul Davidi, Benedi- 25
ctus sis fili mi: tum opere complésti, tum victoriam reportâsti: sic abiit David itinere suo, & Saul quoque rediit domum suam.

CAP. XXVII.

TAndem dixit David in corde suo, Jam si 1
quâ die cecidero in manum Saulis, haud bene mihi cedet: sed aufugiam in terram Philistæorum, ut fatigetur Saul quærendo me deinceps in toto termino Israelis, & *sic* evadam è manibus ejus. Surgens ergò David transiit 2
ipse & sexcenti viri qui secum erant, ad Achis filium Maachæ regem Gath: Et commora- 3
tus est David apud Achis in Gath, ipse & viri sui, & domestici Davidis, & ambæ uxores ejus, Ahinoam quæ erat ex Jezraele, & Abigal uxor Nabalis qui erat è Carmelo. Et 4
quamvis indicâssent Sauli descendisse Davidem in Gath, non tamen perrexit ampliùs quærere eum. Dixitque David ad Achis, Si 5
gratiam nactus sum in oculis tuis, concedant mihi locum in aliqua ex civitatibus quæ sunt in deserto, ut ibi commorer, & non commoretur servus tuus apud te in urbe regia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * فيسمع سيدي الملك كلام عبده الان. ان كان الرب الذي اغواك بي. فاخبرني حتي اقرب
قربانا. وان كان ذلك من الناس. فليكونوا ملعونين امام الرب. لانهم طردوني ان لا اكون في
10 ميراث الرب. كانهم يقولون. انطلق فاعبد الهة اخر * فارجوا ان لا يسفك دمي على الارض
لان الرب حافظي. لانه انما خرج ملك اسرايل ان يطلب برغوثا. وكما تطلب الحجل في الجبل
21 * قال شاول لداود. قد اسات. ارجع يا داود ابني. لاني لا اعود ان اطلب اساتك ايضا. لانك
اكرمتني اليوم وعظمت نفسي في عينك. علمت اني مسي مخطي جدا * فرد داود عليه قايلا
هذا سنان الملك. يجي بعض الفتيان باخذه * والرب يكافي الرجل ويجزيه ببره وامانته. ان
الرب دفعك في يدي اليوم. ولم يسرني ان امد يدي الى مسيح الرب * فكما عظمت نفسك
عندي اليوم. كذلك يعظم الرب نفسي * قال شاول لداود. بارك الله عليك يا ابني. قد
صنعت صنعا وظفرت. فانصرف داود الى رفقته. ورجع شاول الى بيته.

الفصل السابع والعشرون.

* وقال داود في قلبه. ان انا وقعت يوما في يد شاول لا ارجوا الحياة. ولكن الجوا الى ارض
فلسطين. ويتعب شاول في طلبي في كل حدود بني اسرايل. والجوا من يديه * وجاز داود
والستماية رجل الذين كانوا معه الى احيش بن معكا ملك جات * فنزل داود جات مع احيش
هو ورجاله. واهل بيته. وامراتاه. احينعام التي من ايزرعال. وابيغال امراة نابال الكرملي
* فاخبروا شاول ان داود قد نزل جات. ولم يعد ان يطلبه ايضا * وقال داود لاحيش. ان
كنت قد ظفرت منك برحمة. مر ان يدفع لي موضع في القرى التي عند البرية فاسكنه. ولا
يسكن عبدك معك في مدينة الملك.

Audiat nunc dominus meus rex verba 19
servi sui: Si Dominus est qui te incitavit contra me, indica mihi ut offeram sacrificium: quòd si hoc ab hominibus est, maledicti sint coram Domino, quoniam ejecerunt me ne essem in hæreditate Domini; ac si dicerent, Vade, cole deos alios. Spero tamen haud effundendum 10
sanguinem meum super terram, quia Dominus custos meus est: egressus enim est rex Israelis ut quæreret pulicem, & quemadmodum quæruntur perdices in monte. Dixit Saul Davidi, Peccavi, re- 21
vertere fili mi David, quia non sum ampliùs tibi damnum illaturus: nam quia honorâsti me hodiè, magnique facta est anima mea in oculo tuo, novi me esse valdè reum ac peccatorem. Respondit autem 22
illi David, dicens, En spiculum regis, veniat aliquis puerorum ad accipiendum illud. Cæterùm rependat Dominus viro, 23
& retribuat ei secundùm justitiam suam & fidem suam: quoniam tradiderat te Dominus hodiè in manum meam, ego verò nolui extendere manum meam in christum Domini. Et quemadmodum magni- 24
fica fuit anima tua apud me hodiè, sic magnificet Dominus animam meam. Dixit 25
Saul Davidi, Benedicat tibi Deus O fili mi: jam præclarum opus egisti, & vicistitum contulit se David ad socios suos, Saul autem reversus est in domum suam.

CAP. XXVII.

DIxit autem David in corde suo, Si 1
quo die incidero in manum Saulis, vitam despero: quapropter evadam in terram Palestinorum, ut fatigetur Saul in me quærendo per omnes terminos filiorum Israel, effugiamque manus ejus. Transivit 2
ergò David & sexcenti viri qui cum eo erant, ad Achis filium Maachæ regem Gath: Et habitavit David in Gath a- 3
pud Achis, ipse & viri sui, & familia ambæque uxores ejus, Achinoam quæ erat ex Jezraele, & Abigal uxor Nabalis Carmelitæ. Nuntiatumque fuit Sauli 4
descendisse Davidem in Gath, at non quæsivit eū ampliùs. Dixit autem David 5
ad Achis, Si clementiam apud te sum nactus, jube dari mihi locum in civitatibus quæ sunt prope desertum, ut illic habitem, & non habitet servus tuus tecum in urbe regia,

שמואל א: כח

fuit Ideo .Siclagh illa die in Achis ei dedit Et
6 ויתן־לו אכיש ביום ההוא את־צקלג לכן היתה
numerus fuit Et hanc diem ad usque Jehudah regibus Siclagh
7 צקלג למלכי יהודה עד היום הזה: ויהי מספר
quatuor & dies , Pelistim agro in David mansit quibus ,dierum
הימים אשר־ישב דוד בשדה פלשתים ימים וארבעה
ad *se diffuderunt* & ,ejus viri & ,David ascendit Et .menses
8 חדשים: ויעל דוד ואנשיו ויפשטו אל־
terram *inhabitantes ipsi* quia :Hamalechitam &,Ghirzitam &,Ghesuritam
הגשורי והגרזי והעמלקי כי הנה ישבות הארץ
.Ægypti terram ad usque & ,Sur te ingrediente ,seculo à quæ
אשר מעולם בואך שורה ועד־ארץ מצרים:
: mulierem & virum *vivificavit non &* ,terram David percussit Et
9 והכה דוד את־הארץ ולא יחיה איש ואשה
,est reversus & : vestes ac ,camelos & ,asinos & ,*bovem & pecus cepit* &
ולקח צאן ובקר וחמרים וגמלים ובגדים וישב
? hodie *vos diffudistis* Quò : Achis Dixitque .Achis ad venit &
10 ויבא אל־אכיש: ויאמר אכיש אל־פשטתם היום
,Jerachmeeli meridiem *super* &,Jehudah meridiem *Super* :David dixit Et
ויאמר דוד על־נגב יהודה ועל־נגב הירחמאלי
vivificabat non mulierem & virum Et .Cheni meridiem *ad* &
11 ואל־נגב הקיני: ואיש ואשה לא־יחיה
,nos *super* nuncient fortè Ne : dicendo , Ghath *adducendum ad* ,David
דוד להביא גת לאמר פן־יגדו עלינו
quibus diebus omnibus ejus *judicium* sic & , David fecit Sic : dicendo
לאמר כה־עשה דוד וכה משפטו כל־הימים אשר
: dicendo , David in Achis credidit Et .Pelistim *agro* in mansit
12 ישב בשדה פלשתים: ויאמן אכיש בדוד לאמר
mihi erit & , *Israel in suo populo in* *fœtere fecit faciendo Fœtere*
הבאש הבאיש בעמו בישראל והיה לי
seculi servum in
לעבד עולם:

CAP. XXVIII. כח

sua castra Pelistim congregaverunt & , illis diebus in fuit Et
1 ויהי בימים ההם ויקבצו פלשתים את־מחניהם
: David ad Achis Dixitque . Israel *in pugnandum ad* *exercitum* in
לצבא להלחם בישראל ויאמר אכיש אל־דוד
.tui viri & , tu ,*castrametationem* in egredieris mecum quòd scies Sciendo
ידע תדע כי אתי תצא במחנה אתה ואנשיך:
faciet quæ scies tu Profectò : Achis ad David Dixitque
2 ויאמר דוד אל־אכיש לכן אתה תדע את אשר־יעשה
custodem Profectò : David ad Achis Dixitque .tuus servus
עבדך ויאמר אכיש אל־דוד לכן שמר
,erat mortuus Semuel Et .diebus omnibus te ponam meo capiti
3 לראשי אשימך כל־הימים: ושמואל מת
.sua urbe in &,Ramah in eũ sepelierunt & , Israel omnis ei planxerũt &
ויספדו־לו כל־ישראל ויקברהו ברמה ובעירו
.terra de *scalos* & , pythones removit Saul Et
ושאול הסיר האבות ואת־הידענים מהארץ:
: Sunem in sunt castrametati & ,venerunt & , Pelistim sunt congregati Et
4 ויקבצו פלשתים ויבאו ויחנו בשונם
sunt castrametati & , Israel omnem Saul congregavit &
ויקבץ שאול את־כל־ישראל ויחנו
,timuit & , Pelistim *castrametationem* Saul vidit Et .Ghilboah in
5 בגלבע: וירא שאול את־מחנה פלשתים וירא
non & ,DOMINO in Saul *interrogavit* Et .valde ejus cor expavit &
6 ויחרד לבו מאד: וישאל שאול ביהוה ולא
etiam ,*illuminationibus in etiam* , *somniis in etiam* ,DOMINUS ei respondit
ענהו יהוה גם בחלמות גם באורים גם
.*prophetis in*
בנביאים:

Versio VULG. LAT.

6 Dedit itaque ei Achis in die illa Siceleg: propter quam causam facta est Siceleg regum Ju-
7 da, usque in diem hanc. Fuit autem numerus dierum, quibus habitavit David in regione Philisthinorum, quatuor
8 mensium. Et ascendit David, & viri ejus, & agebant prædas de Gessuri, & de Gerzi, & de Amalecitis: hi enim pagi habitabantur in terra antiquitùs, euntibus Sur usque ad terram
9 Ægypti. Et percutiebat David omnem terram, nec relinquebat viventem virum & mulierem: tollénsque oves, & boves, & asinos, & camelos, & vestes, revertebatur, & venie-
10 bat ad Achis. Dicebat autem ei Achis, In quem irruisti hodiè? Respondebat David; Contra Meridiem Judæ, & contra Meridiem Jerameel, & contra
11 Meridiem Ceni. Virum & mulierem non vivificabat David, nec adducebat in Geth, dicens; Ne fortè loquantur adversùm nos, Hæc fecit David. Et hoc erat decretum illi omnibus diebus quibus habitavit in regi-
12 one Philisthinorum. Credidit ergò Achis David, dicens; Multa mala operatus est contra populum suum Israel: erit igitur mihi servus sempiternus.

CAP. XXVIII.

1 Factum est autem in diebus illis, congregaverunt Philisthiim agmina sua, ut præparentur ad bellum contra Israel: dixítque Achis ad David; Sciens nunc scito, quoniam mecum egredièris in castris tu, &
2 viri tui. Dixítque David ad Achis, Nunc scies quæ facturus est servus tuus. Et ait Achis ad David; Et ego custodem capitis mei ponam te cunctis
3 diebus. Samuel autem mortuus est, planxítque eum omnis Israel, & sepelierũt eũ in Ramatha urbe sua. Et Saul abstulit magos & hariolos de terra.
4 Congregatíq; sunt Philisthiim, & venerunt, & castrametati sunt in Sunam: congregavit autem & Saul universum Israel,
5 & venit in Gelboe. Et vidit Saul castra Philisthiim, & timuit, & expavit cor ejus ni-
6 mis. Consuluítque Dominum, & non respondit ei neque per somnia, neque per sacerdotes, neque per prophetas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἔδωκεν (η) αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν (θ) Σεκελάκ· διὰ τοῦτο ἐγενήθη Σεκελὰκ τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰουδαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
7 Καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν (ι) ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων, (κ) τέσσαρας μῆνας.
8 Καὶ ἀνέβαινε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν (λ) Γεσιρὶ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληκίτην. καὶ ἰδοὺ (μ) ἡ γῆ κατῳκεῖτο ἀπὸ ἀνηκόντων ἡ ἀπὸ Γελαμψοὺρ τετειχισμένων καὶ ἕως γῆς Αἰγύπτου.
9 Καὶ (ν) ἔτυπτε τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωογόνει ἄνδρα (ξ) ἢ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανον ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ καμήλους καὶ ἱματισμόν, καὶ (ο) ἀνέστρεψαν καὶ ἤρχοντο πρὸς Ἀγχοῦς.
10 Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ, Ἐπὶ τίνα ἐπέθεσθε σήμερον; καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Κατὰ Νότον τῆς Ἰουδαίας καὶ κατὰ Νότον (π) Ἰεσμεγὰ καὶ κατὰ Νότον τοῦ
11 (ρ) Κενεζί. Καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα οὐκ ἐζωογόνησα τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς Γὲθ, λέγων, Μὴ ἀναγγείλωσιν εἰς Γὲθ καθ᾽ ἡμῶν, λέγοντες, (σ) Τάδε Δαυὶδ ποιεῖ. καὶ τόδε τὸ δικαίωμα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο
12 Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ (τ) ἐπιστεύθη Δαυὶδ ἐν τῷ Ἀγχοῦς σφόδρα, λέγων, Ἤσχυνται αἰσχυνόμενος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔσται (υ) μοι δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα.

Et dedit ei in die illa ipsam Sicelac: propter hoc facta est Sicelac regi Judææ usque in diem hanc. Et factus est numerus dierum, quibus sedit David in agro alienigenarum, (d) quatuor menses. Et ascendit David, & viri ejus; & incursiones faciebant in omnem (e) Gesiri, & in Amalecitem. Et ecce terra habitabatur ab (f) advenientibus, quæ à Gelampsur murata, & usque ad terram Ægypti. Et percutiebat terram, & non vivificabat virum vel mulierem. Et capiebant greges, & armenta boum, & asinos, & camelos, & vestem: & revertebantur, & veniebant ad Anchus. Et dixit Anchus ad David; Super quem irruistis hodiè? Et dixit David ad Anchus; Ad Austrum Judææ, & ad Austrum Jesmega, & ad Austrum Cenezi. Et virum, & mulierem non (g) vivificavi ad adducendum in Geth, dicens; Nè annuncient in Geth contra nos, dicentes, Hæc David facit. Et hæc autem fuit (h) justificatio ejus, omnibus diebus, quibus sedit David in agro alienigenarum. Et fidem fecit conciliavit David in Anchus valdè, dicens; Abominatus abominatus est in populo suo, in Israel: & erit mihi servus in seculum.

MS. A. (η) αὐτῷ Ἀγχοῦς ἐν τῇ (θ) Σικελάγ * τῷ βασιλεῖ (ι) ἡμερῶν Δαυὶδ ὧν ἐκάθισεν ἐν (κ) ἡμέρας, τέσσαρες μῆνας. (λ) Γεσρὶ καὶ τὸν Γεζραῖον καὶ ἐπὶ τὸν (μ) κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἀπὸ Γηλαμσοὺρ ἀπὸ ἀνεκόντων τετειχισμένων καὶ ἕως (ν) ἔτυπτεν Δαυὶδ τὴν (ξ) καὶ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανεν (ο) ἐπέστρεψεν (π) Ἰσραμηλεὶ, (ρ) Κηνεὶ, (σ) Τάδε ἐποίει Δαυὶδ καὶ τάδε τὸ (τ) ἐπιστεύθη Ἀγχοῦς ἐν τῷ Δαυὶδ σφόδρα, (υ) μιν

ΚΕΦ. κη᾽.

1 ΚΑὶ (α) ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι ἐν ταῖς παρεμβολαῖς (β) αὐτῶν ἐξελθεῖν πολεμεῖν μετὰ Ἰσραήλ. καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ, Γινώσκων γνώσῃ, ὅτι μετ᾽ ἐμοῦ ἐξελεύσῃ εἰς πόλεμον σὺ, καὶ οἱ ἄνδρες σου.
2 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς, Οὕτω νῦν γνώσῃ ἃ ποιήσει ὁ δοῦλός σου. καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυὶδ, Οὕτως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς ἡμέρας.
3 Καὶ Σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν (γ) ἐν Ἀρμαθαὶμ ἐν πόλει αὐτοῦ. καὶ Σαοὺλ περιεῖλε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς
4 γῆς. Καὶ συναθροίζονται (δ) οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς (ε) Σωνάμ· καὶ συναθροίζει Σαοὺλ πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ, καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Γελβουέ.
5 Καὶ εἶδε Σαοὺλ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἐξέστη ἡ
6 καρδία αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ διὰ κυρίου, καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος ἐν τοῖς ἐνυπνίοις καὶ ἐν τοῖς δήλοις καὶ ἐν τοῖς προφήταις.

CAP. XXVIII.

Et factum est in diebus illis, & congregantur alienigenæ in castris suis, ad exeundum pugnare cum Israel. Et dixit Anchus ad David; Cognoscens cognosces, quia mecum exibis in bellum, tu & viri tui. Et dixit David ad Anchus; Sic nunc cognosces, quæ faciet servus tuus. Et dixit Anchus ad David; Sic principem custodiæ corporis ponam te omnibus diebus. Et Samuel mortuus est: & planxerunt eum universus Israel; & sepeliunt eum in Armathem, in civitate ejus. Et Saul circumabstulit ventriloquos, & Gnostas de terra. Et congregantur alienigenæ, & veniunt, & castrametantur in Sonam. Et congregat Saul omnem virum Israel: & castrametantur in Gelbue. Et vidit Saul castra alienigenarum, & timuit, & expavit cor ejus valdè. Et interrogavit Saul per Dominum: & non respondit ei Dominus in somniis, & in manifestationibus, & in prophetis.

MS.A. (α) ἐγένετο (β) αὐτῶν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραήλ. (γ) ἐν Ραμᾶ ἐν (δ) ἀλλόφυλοι, καὶ (ε) Σωναμάν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ויהב ליה אכיש ביומא ההוא ית צקלג בכן הות צקלג למלכיא דבית יהודה עד יומא
7 הדין: והוה מנין יומיא דיתב דוד בקרוי פלשתאי יומין עדן בעדן וארבעא ירחין: וסליק
8 דוד וגברוהי ואתנגידו על גשוראי ועל גזראי ועמלקאי ארי אנון יתבת ארעא דמעלמא
9 מעלנא דחגרא ועד ארעא דמצרים: ומחי דוד ית יתבי ארעא ולא מקים גבר ואתא
10 ושבא ען ותורין וחמרין וגמלין ונסיב לבושין ותאב ואתי לות אכיש: ואמר אכיש לאן
אתנגדתון יומא דין ואמר דוד על דרום יהודה ועל דרום ירחמאלה ולדרום שלמאה
11 וגבר ואתא לא מקים דוד לאיתאה לגת למימר דלמא יחוון עלנא למימר כדין עבד דוד
12 וכדין הוה הלכתיה כל יומין דהוה יתיב בקרוי פלשתאי: והימין אכיש בדוד למימר
אתגראה אתגרי בעמיה בישראל ויהי לי עבד פלח לעלם:

כח

1 והוה ביומיא האנון וכנשו פלשתאי ית משריתהון לחילא לאגחא קרבא בישראל ואמר
2 אכיש לדוד מדע תדע ארי עמי תפוק במשריתא את וגברך: ואמר דוד לאכיש בכן את
3 תדע ית די עבד עבדך ואמר אכיש לדוד בכן נטרא לרישי אשוינך כל יומיא: ושמואל
מית וספדו עלוהי כל ישראל וקברוהי ברמתא וספדו עלוהי אנש בקרתיה ושאול פלי
4 ית בדין וזכורו מן ארעא: ואתכנישו פלשתאי ואתו ושרו בשונם וכנש שאול ית כל
5 ישראל ושרו בגלבוע: וחזא שאול ית משרית פלשתאי ודחיל וזע לביה לחדא:
6 ושאיל שאול במימרא דיי ולא קביל צלותיה יי אף בחלמיא אף באוריא אף
בספריא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dedit illi Akis in die illo Sziklag: sic fuit Sziklag *regib'* dom' Jehudah usq; ad diem hanc. Et fuit numer' dierũ, quib' sedit David in urbib' Pelisthæorũ, dies *tempus in tempore* et quatuor menses. Et ascendit David & viri ejus, et distracti sunt super Ghessuræũ, et *super Gizræũ,* et Ghamalkæũ, quia illi habitantes terram quæ à seculo descens' Hhagra et usq; ad terram Miszraim. Et percussit David habitatores terræ, non manere faciens virũ et mulierem: et *cepit* pecus et boves, et asinos, et camelos; et accepit vestes, et retulit, et venit ad Akis. Et dixit Akis, Quò extracti estis hodie? et dixit David, Super Meridiem Jehudah, et super Meridiem Jerahhmelah, et ad Meridiem Salmaah. Et virum et mulierem non vivere faciebat David ut venire fineret ad Gath, dicendo: Fortè indicabunt super nos, dicendo: Talia fecit David; et talis *erat* consuetudo ej' omnib' dieb', quib' fuit sedens in urbibus Pelisthæi. Et credidit Akis Davidi, dicendo: Immittendo immissus est in populum suum Israel, et erit mihi servus *serviens* in secula.

CAP. XXVIII.

Et fuit in diebus illis, et congregaverunt Pelisthæi castra sua ad exercitum ad ineundum bellum in Israel. Et dixit Akis ad David, Sciendo *scias* quòd mecum exibis in castris, tu et viri tui. Et dixit David ad Akis, Sic tu cognosces id quod faciet servus tuus. Et dixit Akis ad David, Sic custodem capiti meo ponam te omnibus diebus. Et Semuel mortuus est, et luxerunt super illum omnis Israel, et sepelierunt illum in Ramatha, et luxerunt super eum *homo in civitate sua:* & Saul exterminavit Hariolos et incantatores de terra. Et congregati sunt Pelisthæi, et venerunt, et composuerunt se in Sunam: et congregavit Saul omnem Israel, et posuerunt [*castra*] in Gilboah. Et vidit Saul castra Pelisthæorum, et timuit, et expavit cor ejus valdè. Et petivit Saul in dicto Domini: et non accepit orationem ej' Dominus etiam in somniis, etiam in luminibus, etiam in scribis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܘܝܗܒ ܠܗ ܐܟܝܫ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܠܨܩܠܓ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܬ ܨܩܠܓ ܠܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ
7 ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܝܬܒ ܕܘܝܕ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܫܢܬܐ ܚܕܐ
8 ܘܐܪܒܥܐ ܝܪܚܝܢ. * ܘܣܠܩ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ. ܘܪܗܛܘ ܥܠ ܓܫܘܪ. ܘܥܠ ܓܙܪܝ ܘܥܠ
ܥܡܠܩ. ܡܛܠ ܕܥܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܐܪܥܐ ܕܡܢ ܥܠܡ. ܘܪܗܛܘ ܥܠ ܓܫܘܪ. ܘܥܕܡܐ
9 ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܡܚܐ ܕܘܝܕ ܠܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܐܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܘܐܢܬܬܐ. ܘܢܣܒ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ.
10 ܘܚܡܪܐ ܘܓܡܠܐ. ܘܡܐܢܐ. ܘܗܦܟ ܕܘܝܕ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܐܟܝܫ. * ܘܐܡܪ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܐܝܟܐ
ܗܘܝܬܘܢ ܝܘܡܢܐ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܥܠ ܬܝܡܢܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܥܠ ܬܝܡܢܐ ܕܝܪܚܡܐܝܠ. ܘܥܠ ܬܝܡܢܐ
11 ܕܩܥܝܠܐ. * ܘܓܒܪܐ ܘܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܐܫܒܘܩ ܕܘܝܕ ܕܢܐܬܘܢ ܠܓܬ. ܟܕ ܐܡܪ. ܕܠܐ ܢܚܘܘܢ ܥܠܝܢ
ܘܢܐܡܪܘܢ. ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ. ܘܗܢܐ ܗܘܐ ܢܡܘܣܗ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܝܬܒ
12 ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܗܝܡܢ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܡܣܪܚܘ ܐܣܪܚ ܒܥܡܗ
ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܐ ܗܘܐ ܠܝ ܥܒܕܐ ܠܥܠܡ.

*ܩܦܠܐܘܢ * ܟܚ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܡܫܪܝܬܗܘܢ ܠܩܪܒܐ ܒܚܝܠܐ. ܠܡܬܟܬܫܘ
ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܡܕܥ ܬܕܥ. ܕܥܡܝ ܬܦܘܩ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܐܢܬ ܘܓܒܪܐ
2 ܕܥܡܟ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܟܝܫ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܬ ܝܕܥ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܥܒܕܟ. ܘܐܡܪ
3 ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܛܘܪܐ ܕܪܫܝ ܐܥܒܕܟ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܘܫܡܘܐܝܠ
ܡܝܬ. ܘܐܪܩܕܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܪܡܬܐ. ܒܩܒܪܗ. ܘܫܐܘܠ ܐܥܒܪ
4 ܙܟܘܪܐ ܘܡܚܘܝܢܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܬܘ ܘܫܪܘ ܒܫܘܢܡ. ܘܟܢܫ ܫܐܘܠ
5 ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܪܘ ܒܓܠܒܘܥ. * ܘܚܙܐ ܫܐܘܠ ܡܫܪܝܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܕܚܠ. ܘܙܥ
6 ܠܒܗ ܛܒ. * ܘܫܐܠ ܫܐܘܠ ܒܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܥܢܝܗܝ. ܐܦ ܒܚܠܡܐ. ܐܦ ܒܢܘܪܐ. ܐܦ ܒܡܝܐ.

Itaque concessit ei Achis in illo die Sene- 6
clagh: propterea cessit Seneclagh regi Juda in
hodiernú usque diem. Fuitque numerus dierú 7
quib⁹ commoratus est David in terra Phili-
stæorum, anni & quatuor mensium. Ascende- 8
bant autem David & viri sui, procedebantq;
contra Gessur, & contra Gedola, & contra
Amalec: hi enim erant incolæ terræ ab anti-
quo: procedebant autem contra Gessur, &
usque ad terram Ægypti. Vastavit ergò Da- 9
vid terram illam nemine servato vivo mare
aut fœminá: raptisque ovib⁹, bobus, asinis,
camelis, & supellectili, reversus est David,
venitq; ad Achis. Dixit autem Achis Davidi, 10
Ubi fuistis hodié? Respondit David, Contra
Negheb Juda, & contra Negheb Jerahmel,
& contra Negheb Ceilæ. Porro David, nec 11
marem nec fœminam vivum conservavit, qui
veniret in Gath: dicendo, Ne retegant nos, ac
dicant, Ita fecit David, atque hujusmodi fu-
it consuetudo ejus cunctis diebus quibus mo-
ratus est in terra Philistæorum. Et confidit 12
Achis Davidi: dixit enim, Crimen proculdu-
biò commisit in populum suum Israelem,
ecce factus est servus in perpetuum.

CAP. XXVIII.

Contigit etiá dieb⁹ illis, cùm congregáss- 1
sent Philistæi exercitus suos ad bellú in con-
vallé, præliaturi cum Israele, ut diceret Achis
Davidi, Certò scias te mecú proditurum ad
exercitú unà cum viris qui tecum sunt. Dixit 2
David ad Achis, Hoc pacto experiéris quid
factur⁹ sit serv⁹ tu⁹. Ait Achis Davidi, Propter-
ea custodé te constituam capitis mei cunctis
diebus. (Samuel autem mortuus erat, & 3
planxerant eum omnes Israelitæ, & sepelive-
rant eum in Rama in sepulchro ipsius: & Saul
amoverat pythones & hariolos è terra.)
Congregati itaque Philistæi venerunt, & 4
castra posuerunt in Sechim: Saul etiam colle-
cto universo Israele, castra fixerunt in Galga-
la. Sed videns Saul exercitus Philistæorum, 5
timuit, & trepidavit cor ejus valdé. Consulu- 6
itque Dominum, at non respondit ei: *tenta-
vit* per somnium etiam, per ignem, & per
aquam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فدفع اليه اخيش في ذلك اليوم صيقلغ * لذلك صارت صيقلغ لملك يهودا الى اليوم *
7 8 * وكان عدد الايام التي سكن داود بين اهل فلسطين * سنة واربعة اشهر * وصعد داود
واصحابه * وساروا الى جاسور وجدولا وعمالاق * هولاء الذين كانوا يسكنون هذه المدن مذ دهر
9 طويل * وسار من حد جاسور الى حد مصر * وقتل داود اهل تلك الارض * ولم يبق منهم رجلا
ولا امراة * وساق بقرهم وغنمهم وحميرهم وابلهم وامتعتهم * ورجع داود الى موضعه الى اخيش *
10 * قال اخيش لداود * اين كنت انت واصحابك * قال داود * انطلقت الى انقاب يهودا * وانقاب
11 يرحمال * وانقاب قعيلا * ولم يبق داود رجلا ولا امراة يجي الى جات فيخبر بخبره * لانه قال *
لا نبقي قوما يخبرون عنا ويقولون ان داود صنع صنيعا مثل هذا * وكانت هذه سنته جميع الايام
12 التي سكن لارض فلسطين * فاتى اخيش رجل في سبب داود وقال * هذا قد ساء في ارضه
وفي شعب اسرائيل وهرب منهم * فقد صار عبدك الى الابد * الفصل الثامن والعشرون *
1 * ومن بعد تلك الايام جمع اهل فلسطين عساكرهم الى الوادي ليحاربوا بني اسرائيل * فقال
2 اخيش لداود * اعلم علما يقينا انك خارج معي الى العسكر انت واصحابك * فقال داود لاخيش *
لذلك ستعلم ما يصنع عبدك * قال اخيش لداود * ساصيرك صاحب حربي وحافظا لبيتي كل
3 الايام * فاما صموال النبي فتوفي * وبكا عليه جميع بني اسرائيل * ودفنوه في مقبرة في الرامة *
4 وكان شاول قد رفع العرافين والقافة عن الارض * ولم يترك منهم احدا * فاجتمع اهل
5 فلسطين فاتوا سخام ونزلوها * وجمع شاول جميع بني اسرائيل * فنزل الجلجال * فلما راى
6 شاول عسكر اهل فلسطين * فزع وفرق * ورجف قلبه جدا * وطلب الى الرب * ولم يستجب
له * ثم طلب بالنار والرويا * وسال الانبياء * فلم يستجاب له *

Dedit igitur ei Achis in die illa Sicelegh: 6
hinc Sicelegh facta est regis Juda in
hunc usq; diem. Fuit verò numerus dierū 7
quibus David habitavit inter Palestinos,
annus & quatuor menses. Deinde ascen- 8
dens David cum sociis suis, abierunt ad
Gessur, & Gedola, & Amalec; hos
videlicet qui degebant in his urbibus
longis ab ævis. Abiit inquā à termino
Gessur usq; ad terminū Ægypti, Occiditq; 9
David incolas terræ illius, nullo ex eis
viro aut fœminâ superstite relicto: Abe-
gitq; boves, et oves, asinos, camelos, &
supellectiles eorū, & reversus est David
in locum suū ad Achis. Dixit Achis ad 10
Davidē, ubi fuisti tu & socii tui? Re-
spondit David; Abieram ad Negheb Ju-
da, & Negheb Jerahmel, & Negheb
Ceilæ. Nullū inquā David reliquit su- 11
perstitem virū aut fœminā quæ venire
posset ad Gath, ejusq; famam referre:
dicebat enim, Neminem relinquamus qui
famam nostrā referat ac dicat Davidem
talem actionē commisisse, atq; hic fuit mos
ejus cunctis diebus quibus habitavit in
terra Palestinæ. Venit autem ad Achis vir 12
quidā causâ Davidis, & ait, Iste crimen
commisit in patriā suā & populū Israe-
liticū, & fugit ab eis; proinde factus
est servus tuus in perpetuum.

CAP. XXVIII.

Post dies illos cogentibus Palestinis 1
copias suas in convallem ut oppugnarent
Israelitas, dixit Achis ad Davidem, Per-
suasissimum tibi sit quòd sis mecum egres-
surus ad aciem, tu & socii tui. Dixit Da- 2
vid ad Achis, Inde cognosces quid fa-
cturus sit servus tuus. Dixit Achis ad
Davidem, Efficiam te satellitum meū
& custodem domûs meæ cunctis diebus.
(Porrò Samuel Propheta jam obierat, 3
planxerantq; eum omnes Israelitæ, & se-
pelierant eum in monumento quodam in
Rama: & Saul ejecerat pythones & di-
vinos è terra, ne uno quidem ex eis re-
licto.) Congregati igitur Palestini, vene- 4
runt in Sechem, ibique castra fixerunt,
congregavit etiam Saul omnes Israelitas,
& castrametatus est in Galgal. Cùm au- 5
tem vidisset Saul exercitū Palestinorum,
timuit & expavit, & cor ejus valdè
contremuit. Et consuluit Dominum, nec 6
respondit ei: consuluit etiam per ignem,
et per somnia, interrogavitque prophetas:
nec responsum fuit illi.

שמואל א׳ כח

7 ויאמר שאול לעבדיו בקשו־לי אשת בעלת־אוב ואלכה אליה ואדרשה־בה ויאמרו עבדיו אליו הנה אשת בעלת־אוב בעין דור
8 ויתחפש שאול וילבש בגדים אחרים וילך הוא ושני אנשים עמו ויבאו אל־האשה לילה ויאמר קסומי־נא לי באוב והעלי לי את אשר־אמר אליך
9 ותאמר האשה אליו הנה אתה ידעת את אשר־עשה שאול אשר הכרית את־האבות ואת־הידעני מן־הארץ ולמה אתה מתנקש בנפשי להמיתני
10 וישבע לה שאול ביהוה לאמר חי־יהוה אם־יקרך עון בדבר הזה
11 ותאמר האשה את־מי אעלה־לך ויאמר את־שמואל העלי־לי
12 ותרא האשה את־שמואל ותזעק בקול גדול ותאמר האשה אל־שאול לאמר למה רמיתני ואתה שאול
13 ויאמר לה המלך אל־תיראי כי מה ראית ותאמר האשה אל־שאול אלהים ראיתי עלים מן־הארץ
14 ויאמר לה מה־תארו ותאמר איש זקן עלה והוא עטה מעיל וידע שאול כי־שמואל הוא ויקד אפים ארצה וישתחו
15 ויאמר שמואל אל־שאול למה הרגזתני להעלות אתי ויאמר שאול צר־לי מאד ופלשתים נלחמים בי ואלהים סר מעלי ולא־ענני עוד גם ביד־הנביאים גם־בחלמות ואקראה לך להודיעני מה אעשה
16 ויאמר שמואל ולמה תשאלני ויהוה סר מעליך ויהי ערך
17 ויעש יהוה לו כאשר דבר בידי ויקרע יהוה את־הממלכה מידך ויתנה לרעך לדוד
18 כאשר לא־שמעת בקול יהוה ולא־עשית חרון־אפו בעמלק על־כן הדבר הזה עשה־לך יהוה היום הזה
19 ויתן יהוה גם את־ישראל עמך ביד־פלשתים ומחר אתה ובניך עמי גם את־מחנה ישראל יתן יהוה ביד־פלשתים

Versio VULG. LAT.

7 Dixitque Saul servis suis; Quærite mihi mulierẽ habentem pythonem, & vadam ad eam, & sciscitabor per illam, Et dixerunt servi ejus ad eum, Est mulier pythonem habens
8 in Endor. Mutavit ergò habitum suum: vestitúsq; est aliis vestimentis, & abiit ipse, & duo viri cũ eo, venerúntq; ad mulierẽ nocte, & ait illi; Divina mihi in pythone, & su-
9 scita mihi quem dixero tibi. Et ait mulier ad eum; Ecce, tu nôsti quanta fecerit Saul, & quo modo eraserit magos & hariolos de terra: quarè ergò insidiaris animæ meæ ut occi-
10 dar? Et juravit ei Saul in Domino, dicens; Vivit Dñs, quia non eveniet tibi quidquam
11 mali propter hanc rem. Dixítq; ei mulier; Quem suscitabo tibi? Qui ait, Samuelem
12 mihi suscita. Cùm autem vidisset mulier Samuelem, exclamavit voce magnâ, & dixit ad Saul, Quarè imposuisti
13 mihi? Tu es enim Saul. Dixitque ei rex, Noli timere: quid vidisti? Et ait mulier ad Saul, Deos vidi ascenden-
14 tes de terra. Dixitque ei, Qualis est forma ejus? Quæ ait; Vir senex ascendit, & ipse amictus est pallio. Et intellexit Saul quòd Samuel esset, & inclinavit se super faciẽ
15 suam in terra, & adoravit. Dixit autem Samuel ad Saul, Quarè inquietâsti me ut suscitarer? Et ait Saul; Coarctor nimis: siquidem Philisthiim pugnant adversũ me, & Deus recessit à me, & exaudire me noluit, neq; in manu prophetarũ, neq; per somnia: vocavi ergò te, ut osten-
16 deres mihi quid faciam. Et ait Samuel; Quid interrogas me cùm Dñs recesserit à te, &
17 transierit ad æmulũ tuũ? Faciet enim tibi Dñs sicut locutus est in manu mea, & scindet regnũ tuum de manu tua, & dabit illud proximo tuo
18 David: Quia non obedisti voci Dñi, neq; fecisti iram furoris ejus in Amalec: idcircò quòd pateris, fecit tibi Dñs hodiè.
19 Et dabit Dominus etiam Israel tecum in manus Philisthiim: cras autem tu & filii tui mecum eritis; sed et castra Israel tradet Dominus in manus Philisthiim.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπε Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Ζητήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον, καὶ πορεύσομαι πρὸς αὐτήν, καὶ ζητήσω ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Ἰδοὺ
8 γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν Ἀενδώρ. Καὶ (ζ) συνεκαλύψατο Σαοὺλ, καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα, καὶ πορεύεται αὐτὸς καὶ δύο ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μάντευσαι δή μοι ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ, καὶ ἀνάγαγέ
9 μοι ὃν ἐὰν εἴπω σοι. Καὶ (η) εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνή, Ἰδοὺ δὴ σὺ οἶδας ὅσα ἐποίησε Σαοὺλ, ὡς (θ) ἐξωλόθρευσε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἱνατί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θα-
10 νατῶσαι αὐτήν; Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ (ι) Σαοὺλ, λέγων, Ζῇ κύριος, εἰ ἀπαντήσε-
11 ταί σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή, Τίνα ἀναγάγω σοι; καὶ εἶ-
12 πε, Τὸν Σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι. Καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ τὸν Σαμουήλ, καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαούλ, Ἱνατί παρελογίσω με; καὶ σὺ εἶ
13 Σαούλ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, Μὴ φοβοῦ, (κ) εἰπὸν τίνα ἑώρακας. καὶ εἶπεν (λ) αὐτῷ ἡ γυνή, Θεοὺς ἑώρακα ἀναβαίνοντας
14 ἐκ τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἔγνως; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνδρα ὄρθιον ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς γῆς, καὶ οὗτος (μ) διπλοΐδα ἀναβεβλημένος. καὶ ἔγνω Σαοὺλ, ὅτι (ν) οὗτος Σαμουήλ, καὶ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ
15 τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπε (ξ) Σαμουήλ, Ἱνατί παρηνώχλησάς (ο) μοι ἀναβῆναί με; καὶ εἶπε Σαούλ, Θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν ἐμοί, καὶ ὁ Θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐπακήκοέ (π) μοι ἔτι καὶ ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν καὶ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις· καὶ νῦν κέκληκά σε γνωρίσαι μοι τί ποιήσω.
16 Καὶ εἶπε Σαμουήλ, Ἱνατί (ρ) ἐπερωτᾷς με, καὶ κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σοῦ, καὶ γέγονε
17 μετὰ τοῦ πλησίον σου; Καὶ πεποίηκε κύριός σοι, καθὼς ἐλάλησε (σ) κύριος ἐν χειρί μου, καὶ (τ) διαρρήξει κύριος τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλη-
18 σίον σου τῷ Δαυίδ, Διότι οὐκ ἤκουσας (υ) φωνῆς κυρίου, καὶ οὐκ ἐποίησας θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ ἐν Ἀμαλήκ, διὰ τοῦτο τὸ (φ) ῥῆμα ἐποίησε κύριός σοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
19 τῃ. Καὶ παραδώσει κύριος τὸν Ἰσραὴλ μετὰ σοῦ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ αὔριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ πεσοῦνται, καὶ τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ δώσει κύριος εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων.

Et dixit Saul pueris suis; Quærite mihi mulierem ventriloquam: & ibo ad eam, & quæram in ea. Et dixerunt pueri ejus ad eum; Ecce mulier ventriloqua in Aendor. Et (a) cooperuit se Saul, & induit vestimenta alia, & vadit ipse, & duo viri cum eo: & veniunt ad mulierem nocte, & dixit ad eam; Vaticinare nunc mihi in ventriloquo, & reduc mihi quemcunque dixero tibi. Et dixit ei mulier; Ecce nunc tu nôsti quæcunque fecit Saul, quomodò exterminavit ventriloquos, & Gnostas, à terra. Et ut quid tu illaqueas animam meam ad mortificandam eam? Et juravit ei Saul, dicens: Vivit Dominus, si occurret tibi injustitia in verbo hoc. Et dixit mulier, Quem reducam tibi? Et dixit, Ipsum Samuel reduc mihi. Et (b) vidit mulier ipsum Samuel, & exclamavit voce magnâ: Et dixit mulier ad Saul; Ut quid decepisti me, & tu es Saul? Et dixit ei rex; Ne timeas: dicito quem vidisti. Et dixit ei mulier; Deos vidi ascendentes è terra. Et dixit ad eam, Quid cognovisti? Et dixit ei, Virum (c) erectum ascendentem è terra: & hic diploidem indutus. Et novit Saul, quia hic Samuel, & procubuit in faciem suam super terram, & adoravit eum. Et dixit Samuel, Ut quid perturbâsti me, faciendo me ascendere? Et dixit Saul, Tribulor valdè, & alienigenæ bellant in me: & Deus discessit à me, & non exaudivit me ultrà (d) etiam in manu prophetarum, & in somniis. Et nunc vocavi te ad notificandum mihi quid faciam. Et dixit Samuel, Ut quid interrogas me, & Dominus discessit à te, & factus est cum proximo tuo? Et fecit Dominus (e) tibi, sicut locutus est Dominus in manu mea, & abscindet Dominus regnum tuum de manu tua, & dabit illud proximo tuo ipsi David: Propterea quòd non audisti vocem Domini, & non (f) fecisti indignationem iræ suæ in Amalec, propter hoc verbum fecit Dominus tibi in die hac. Et tradet Dominus ipsum Israel tecum in manus alienigenarum: & cras tu & filii tui (g) tecum cadent, & castra Israel dabit Dominus in manus alienigenarum.

MS. A. (ζ) περιεκαλύψατο (η) εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν, Ἰδοὺ (θ) ἐξωλέθρευσεν (ι) Σαοὺλ ἐν κυρίῳ, λέγων, (κ) εἰπὲ τίνα ἑώρακας. (λ) αὐτῷ, Θεοὺς ἑώρακα (μ) ἀναβεβλημένος διπλοΐδα (ν) Σαμουὴλ οὗτος, καὶ (ξ) Σαμουὴλ πρὸς Σαούλ, Ἱνατί (ο) με (π) μου (ρ) ἐπηρώτησάς με, (σ) κύριός σοι ἐν (τ) διαρρήξει (υ) τῆς φωνῆς (φ) ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέν σοι κύριος τῇ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואמר שאול לעבדוהי בעו לי אתתא דידעא לאסקא בידין ואהך לותה ואשאל בה
8 ואמרו עבדוהי ליה הא אתתא דידעא לאסקא בידין בעין דור : ואשתני שאול ולבש
לבושין אחרנין ואזל הוא ותרין גברא עמיה ואתו לות אתתא בליליא ואמר קסמי
9 כען לי בבידין ואסקי לי ית דאימר לך : ואמרת אתתא ליה הא את ידעתא ית דעבד
10 שאול דשיצי ית בדין וית זכורו מן ארעא ולמא את מתגרי בנפשי למקטלי : וקים לה
11 שאול במימרא דיי למימר קים הוא יי אם יערענך חובא בפתגמא הדין : ואמרת אתתא
12 ית מן אסיק לך ואמר ית שמואל אסיקי לי : וחזת אתתא ית שמואל וצוחת בקל רב
13 ואמרת אתתא לשאול למימר למה שקרת בי ואת שאול : ואמר לה מלכא לא תדחלין
14 ארי מה חזית ואמרת אתתא לשאול מלאכא דיי חזיתי דסליק מן ארעא : ואמר לה
מה חזויה ואמרת גברא סבא סליק והוא עטיף מעילא וידע שאול ארי שמואל הוא
15 וכרע על אפוהי על ארעא וסגיד : ואמר שמואל לשאול למא אזעתני לאסקא יתי
ואמר שאול עקת לי לחדא ופלשתאי מגיחין קרבא בי ומימרא דיי רחיק יתי ולא
קביל צלותי עוד אף ביד ספריא אף בחלמיא וקרית לך להודעותני מה אעביד :
16 ואמר שמואל ולמה את שאיל יתי ומימרא דיי רחיק יתך והוה בסעדיה דגבריא דיאת
17 בעיל דבביה : ועבד יי ליה כמא דמליל בידי ואעדי יי ית מלכותא מנך ויהבה
18 לחברך לדוד : כמא דלא קבלתא במימרא דיי ולא עבדתא תקוף רוגזיה בעמלק על
19 כן פתגמא הדין עבד לך יי יומא הדין : וימסר יי אף ית ישראל עמך בידא דפלשתאי
ומחר את ובנך עמי אף ית משריתא דישראל ימסר יי בידא דפלשתאי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Saul servis suis, Quærite mihi mulierem quæ sciat educere Pythones, & ibo ad eam, & quæram ex ea: & dixerunt servi ejus illi; Ecce mulier quæ scit educere Pythones in Gheindor. Et mutatus est Saul & induit indumenta alia, & ivit ipse & duo viri cum illo, & venerunt ad mulierem in nocte; & dixit, Divina nunc mihi in pythonibus, & ascendere fac mihi quem dicã tibi. Et dixit mulier illi, Ecce tu nôsti quod fecit Saul, qui exterminavit pythones & incantatores ex terra; & quare tu conatus in animam meam ad occidendum me? Et juravit illi Saul in dicto Dñi, dicendo: Permanens ipse Dñs, si contigerit tibi culpa in verbo hoc. Et dixit mulier, Quem ascendere faciam tibi? Et dixit, Semuelem ascendere fac mihi. Et vidit mulier Semuelem, & clamavit in voce magna, & dixit mulier ad Saul, dicendo: Quare mentitus es in me, & tu Saul? Et dixit illi rex, Non timebis: nam quid vidisti? & dixit mulier Sauli, Angelum Dñi vidi qui ascendit è terra. Et dixit illi, Quis aspectus ejus? & dixit, Vir senex ascendens & ille amictus pallio: & cognovit Saul, quòd Semuel ipse, & incurvavit in faciem suam super terram, & adoravit. Et dixit Semuel ad Saul, Ad quid commovisti me, ad ascendere faciendum me? & dixit Saul, Angustia mihi valdè; & Pelisthæi ineunt bellum in me, & dictum Dñi projecit me, & non accepit orationem meam amplius, etiam in manu scribarum, etiam in somniis; & vocavi te ut doceres me quid faciam. Et dixit Semuel, Et ad quid tu petis à me, & dictum Dñi projecit te: & erit in auxilium viri, cujus tu obtines inimicitias ejus. Et faciet Dñs illi juxta id, quod locutus est in manu mea, & transire faciet Dñs regnum à te, & dabit illud socio tuo David. Sicut non obedisti dicto Dñi, & non fecisti fortitudinẽ indignationis ejus in Ghamalek, propterea verbũ hoc fecit tibi hodiè. Et tradet Dñs etiã Israel tecũ in manu Pelistæorum; & cras tu, & filii tui mecũ; etiam castra Israel tradet Dominus in manu Pelistæorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܒܥܘ ܠܝ ܐܢܬܬܐ ܕܡܣܩܐ ܙܟܘܪܐ. ܕܐܙܠ ܘܐܫܐܠ ܒܗ̇. ܐܡܪܘ
8 ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ. ܗܐ ܐܢܬܬܐ ܕܡܣܩܐ ܙܟܘܪܐ. ܒܥܝܢܕܘܪ. * ܘܐܫܬܚܠܦ ܫܐܘܠ ܢܚܬܘܗܝ.
ܘܠܒܫ ܢܚܬܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܙܠ ܗܘ. ܘܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܡܗ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ. ܒܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ
ܠܗ̇ ܫܐܘܠ. ܩܘܣܡܝ ܠܝ ܒܙܟܘܪܐ. ܘܐܣܩܝ ܠܝ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܝ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ.
9 ܗܐ ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܕܥܒܕ ܫܐܘܠ. ܕܐܥܒܪ ܙܟܘܪܐ ܘܝܕܘܥܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܠܡܢܐ ܡܨܝܕ
10 ܐܢܬ ܢܦܫܝ. ܠܡܡܝܬܘܬܝ. * ܘܝܡܐ ܠܗ̇ ܫܐܘܠ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ
11 ܠܟܝ ܚܘܒܐ ܒܡܠܬܐ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ. ܠܡܢ ܐܣܩ ܠܟ. ܘܐܡܪ. ܠܫܡܘܐܝܠ. ܐܣܩܝ
12 ܠܝ. * ܘܚܙܬܗ̇ ܐܢܬܬܐ ܠܫܡܘܐܝܠ. ܘܓܥܬ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܫܐܘܠ. ܡܢܐ ܗܕܐ
13 ܕܥܒܕܬ ܠܝ. ܠܡܢܐ ܐܛܥܝܬܢܝ ܘܐܢܬ ܗܘ ܫܐܘܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܡܠܟܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܝ. ܡܢܐ
14 ܚܙܝܬܝ. ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܠܫܐܘܠ. ܐܠܗܐ ܚܙܝܬ ܕܣܠܩܝܢ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܡܢܐ
ܚܙܘܗ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܓܒܪܐ ܣܒܐ ܣܠܩ. ܘܥܛܝܦ ܡܥܝܠܐ. ܘܝܕܥ ܫܐܘܠ ܕܫܡܘܐܝܠ ܗܘ.
15 ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ ܠܫܐܘܠ. ܠܡܢܐ ܐܪܓܙܬܢܝ
ܠܡܣܩܘܬܝ. ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ. ܐܠܝܨ ܠܝ ܛܒ. ܦܠܫܬܝܐ ܩܪܒܝܢ ܥܡܝ. ܘܐܠܗܐ ܦܪܩ ܡܢܝ.
ܘܠܐ ܥܢܝܢܝ ܬܘܒ. ܐܦ ܠܐ ܒܝܕ ܢܒܝܐ. ܘܐܦ ܠܐ ܒܚܠܡܐ. ܘܩܪܝܬܟ ܕܬܘܕܥܢܝ ܡܢܐ ܐܥܒܕ.
16 * ܘܐܡܪ ܫܡܘܐܝܠ. ܠܡܢܐ ܫܐܠ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܡܪܝܐ ܦܪܩ ܡܢܟ. ܘܗܘܐ
17 ܥܡ ܚܒܪܟ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܒܐܝܕܝ. ܘܦܣܩ ܡܪܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܐܝܕܝܟ. ܘܝܗܒܗ̇
18 ܠܚܒܪܟ ܠܕܘܝܕ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܡܥܬ ܒܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܥܒܕܬ ܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܒܥܡܠܝܩ.
19 ܡܛܠ ܗܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܝܘܡܢܐ. * ܘܢܫܠܡ ܡܪܝܐ ܐܦ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܡܟ ܒܐܝܕܝ ܦܠܫܬܝܐ.
ܘܡܚܪ ܐܢܬ ܘܒܢܝܟ ܥܡܝ. ܘܐܦ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܢܫܠܡ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ ܦܠܫܬܝܐ.

Quapropter dixit Saul servis suis, Quærite mihi mulierem quæ ascendere compellat pythones, ut eam consultũ illã. 7
Dixerunt ad eum servi ipsius, Ecce mulierẽ quandã quæ ascendere cogit pythones, in Adoir. Detractis ergò Saul vestib' suis, & aliis vestib' indutus, abiit ipse & duo viri cum eo, & venerunt ad mulierẽ noctu: dixitque ad eam Saul, Divina mihi per pythones, & evoca mihi quẽ dixero tibi. 8
Cui dixit mulier, Ecce tu nôsti quid fecerit Saul, quòd *scilicet* amoverit pythones & hariolos è terra: quare venaris animam meã ut morte me afficias? 9
Sed juravit ei Saul per Dñm, dicens, Vivat Dñs, non erit tibi nocumentũ propter hanc rem. 10
Tum dixit mulier, Quem evocabo tibi? Respondit, Samuelẽ evoca mihi. 11
Cùm autẽ vidisset mulier Samuelem, gemuit altã voce, & ait Sauli, Quid est hoc quod fecisti mihi? cur decepisti me, cùm tu sis Saul? 12
Dixit ad eã rex, Ne timeto, quid vidisti? Respondit mulier Sauli, Deos vidi ascendentes è terra. 13
Qui dixit ad eã, Qualis est aspect' ej'? Ait illi, Vir senex est qui ascendit pallio circunvolutus: tunc agnoscens Saul quòd Samuel esset, cecidit pronus in terram, & adoravit. 14
Dixit autẽ Samuel Sauli, Quare conturbâsti me evocando me? Respondit Saul, Ingenti mœrore crucior? nã Philistæi belligerant mecũ, Deus autẽ recessit, nec exaudivit me ampliùs: quin & per prophetas, & per somniũ sciscitatus sum: ideo vocavi te ut indicares mihi quid agendũ sit. 15
Dixit Samuel Sauli, Cur me consûlis, quandoquidẽ recessit à te Dñs, & comitatus est socium tuũ? 16
Et fecit illi Dñs quemadmodũ prædixerat per me, scindens regnum de manibus tuis, & dans illud socio tuo Davidi. 17
Quia non acquievisti voci Dñi, & non exercuisti iram furoris ejus in Amalecũ; idcircò rem istam fecit tibi Dominus hodiè. 18
Quin etiam traditur' est Dominus Israelem tecum in manum Philistæorũ, & cras tu & filii tui futuri estis apud me: et exercitum quoque Israelis traditurus est Dominus in manum Philistæorum. 19

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * ثم قال شاول لعبيده اطلبوا لي امراة عرافة تصعد الموتى من القبور حتى انطلق فاسالها
8 عن امرنا هذا * قال له عبيده في عداوعيد امراة عرافة تفعل هذا * فغير شاول ثيابه
وستر بثياب السوقة * وانطلق هو ورجلان من القواد معه * واتوا المراة ليلا * قال لها شاول
9 انظري الى نجمي واصعدي الي الذي اقول لك * قالت المراة قد عرفت ما صنع شاول انه
اصرف العرافين * ورفع التنجيم عن الارض * فلماذا تريد ان تصطاد نفسي وتهيج لي الموت *
10 * فحلف لها شاول بالرب وقال * لا وحق الرب الحي * انه ما يصيبك من هذا الامر ما
11 تكرهين * قالت المراة * من تريد ان اصعد لك * قال شاول اصعدي لي صموال النبي *
12 * فلما عملت المراة ما تعمل من سحرها * فرات صموال * فرنت باعلا صوتها وقالت لشاول * ما
13 الذي صنعت بي * لماذا مكرت بي وخدعتني * وانت شاول * قال لها الملك * لا خوف عليك *
14 ما الذي رايت * قالت المراة لشاول * رايت الهة تصعد من الارض * قال لها * صفيه لي ما صفته *
قالت له * رايت رجلا شيخا يصعد من الارض مرتدي بردا * فعرف شاول انه صموال * فخر بوجهه
15 على الارض ساجدا * قال صموال لشاول * لماذا اقلقتني واصعدتني من موضعي * قال شاول *
ضاق بي الامر جدا * لان اهل فلسطين قد احاطوا بي يريدون محاربتي والله قد رفع عني الرويا
والخبر وجاروحيه * وطلبت من الانبياء ومن اصحاب الرويا ان يخبروني ما يكون من امري * فلم
16 يخبرني احد * فدعوتك لاسالك عن امري * وما اصير اليه * قال صموال لشاول * لماذا تسالني
17 والرب قد اصرف عنك الخير * وازال نعمته عنك * وصير ما في يدك الى غيرك * وصنع الرب كما قال
18 على لساني وانا حي * ونزع الملك منك * وصيره الى داود صاحبك * لانك لم تطع الرب * وصنع باهل
19 عماليق ما امرك * ولم ترسل بهم غضبه * لذلك صنع الله بك هذا الصنيع الان * وسيدفع الرب
اسرايل في ايدي اهل فلسطين * وغدا انت وبنوك عندي * فاما عسكر بني اسرايل فان الرب
يدفعهم الى اهل فلسطين *

Tum dixit Saul servis suis, Quærite mihi mulierem pythonissam quæ mortuos è sepulchris evocet, ut adeam illã & interrogem eam de hoc negotio nostro. 7
Dixerunt ad eum servi ipsius, Adest in Adauaid mulier quædam id præstans. Mutatis itaque Saul vestibus suis, et plebeiorum indumentis larvatus, abiit ipse & duo viri è ducibus cum eo: cùmque mulierem illam noctu adiissent, dixit ad eam Saul, Contemplare sidus meũ, & ascendere fac ad me quẽ dixero tibi. 8
Respondit mulier, Jam nôsti quid fecerit Saul, quomodo ejecerit pythones, & abstulerit astrologiam à terra: cur ergò venaris animam meam, mortemq; mihi concitas? 9
Juravit autem illi Saul per Dominũ, & ait; Nequaquã, per Dominũ viventem juro quòd nihil tibi ex hac re continget quod horrescas. 10
Dixit mulier, Quem vis evocẽ tibi? Dixit Saul, Evoca mihi Samuelem prophetam. 11
Quare peractis mulier illa præstigiis quibus utebatur, vidit Samuelem, & altissimã voce exclamans ait ad Saulem, Quid fecisti mihi? cur me fefellisti & imposuisti mihi, cùm tu sis Saul? 12
Dixit ad eã rex, Nullus tibi metus immineat, quid vidisti? Ait mulier ad Saulem, Deos vidi ascendentes de terra. 13
Dixit ad eam, Describe mihi cujusnã sit conditionis. Ait illi, Vidi virũ quendã senem ex humo emergentem pallio amictũ: cognovit autẽ Saul quòd is esset Samuel, procidito; in faciem suã super terrã adorans. 14
Dixit Samuel ad Saulem, Cur interturbâsti me, et ascendere me fecisti è loco meo? Respondit Saul, Ingenti premor angustiã; quia Palestini circumvallârunt me volentes bellũ contra me gerere, & Deus abstulit à me visionem & responsũ, suamq; revelationem cohibuit: rogavi quoque prophetas et dominos visionis, ut indicarent mihi quid futurum sit de re mea, & nemo indicavit mihi: idcirco vocavi te ut interrogarem te de re mea, & quò me vertere debeam. 15
Dixit Samuel ad Saulem, Cur me interrogas, cùm Dominus à te bonũ averterit, & gratiã suã amoverit à te, & quod est in manu tua, ad aliũ transtulerit? 16
Et Dominus quidem fecit quemadmodũ dixerat per linguã meã dũ viverem, & abstulit regnũ à te, devolvitq; illud ad Davidem proximũ tuũ. 17
Quia non obtemperâsti Domino, & executus es in Amalecitas quod tibi præceperat, nec immisisti in eos iram ejus; propterea fecit nunc tibi Deus hoc opus. 18
Et traditurus est Dominus Israelem in manus Palestinorũ, & cras tu et filii tui eritis apud me: exercitũ verò filiorũ Israel tradet Dominus Palestinis. 19

שמואל א : כט

timuit & ,terram in ejus staturæ plenitudo cecidit & ,Saul festinavit Et
20 וימהר שאול ויפל מלא־קומתו ארצה וירא
comederat non quia ,eo in fuit non vis etiam : Semuel verbis à valdè
מאד מדברי שמואל גם־כח לא־היה בו כי לא אכל
,Saul ad mulier venit Et .nocte tota & ,die tota panem
21 לחם כל־היום וכל־הלילה: ותבוא האשה אל־שאול
audivit Ecce :eum ad dixit & ,valde esset territus quòd vidit &
ותרא כי־נבהל מאד ותאמר אליו הנה שמעה
audivi & ,mea vola in meam animam posui & ,tua voce in tua ancilla
שפחתך בקולך ואשים נפשי בכפי ואשמע את־
tu etiam quæso audi nunc Et .me ad es locutus quæ ,tua verba
22 דבריך אשר דברת אלי: ועתה שמע־נא גם־אתה
.comede & ,panis buccellam tuas facies ad ponam & ,tuæ ancillæ voce in
בקול שפחתך ואשמה לפניך פת־לחם ואכול
Non : dixit & ,renuit Et .via in vadas ut ,vis te in erit Et
23 ויהי בך כח כי תלך בדרך: וימאן ויאמר לא
audivit & : mulier etiam &,ejus servi eum in fecerunt vim & : comedam
אכל ויפרצו־בו עבדיו וגם־האשה וישמע
mulieri Et .lectum ad sedit & ,terra è surrexitque :eorum voci
24 לקלם ויקם מהארץ וישב אל־המטה: ולאשה
,farinam cepit & ;eum jugulavit & ,festinavit & ,domo in saginaris vitulus
עגל־מרבק בבית ותמהר ותזבחהו ותקח־קמח
facies ad & ,Saul facies ad accedere fecit Et .infermentata ea coxit & ,subegit &
25 ותלש ותפהו מצות: ותגש לפני־שאול ולפני
.ipsa nocte in abierunt & ,surrexerunt & ,comederunt & ,ejus servorum
עבדיו ויאכלו ויקמו וילכו בלילה ההוא:

CAP. XXIX. כט

Israel & ,Aphec in sua castra omnia Pelistim congregaverunt Et
1 ויקבצו פלשתים את־כל־מחניהם אפקה וישראל
transeuntes Pelistim principes Et .Izrehel in qui fonte in castrametantes
2 חנים בעין אשר ביזרעאל: וסרני פלשתים עברים
cum novissimo in transeuntes ejus viri & ,David Et .millena ad & ,centena ad
למאות ולאלפים ודוד ואנשיו עברים באחרנה עם־
?isti Hebræi Quid : Pelistim principes Dixeruntque .Achis
3 אכיש: ויאמרו שרי פלשתים מה העברים האלה
servus David iste Nonne : Pelistim principes ad Achis Dixitque
ויאמר אכיש אל־שרי פלשתים הלוא־זה דוד עבד
jam vel ,diebus jam mecum fuit qui Israel regis Saul
שאול מלך־ישראל אשר היה אתי זה ימים או־זה
diem ad usque ejus cadere die à quicquam eo in inveni non & ,annis
שנים ולא־מצאתי בו מאומה מיום נפלו עד־היום
ei dixeruntque ,Pelistim principes eum super sunt irati Et ?hanc
4 הזה: ויקצפו עליו שרי פלשתים ויאמרו לו
,suum locum ad revertatur & ,virum redire Fac : Pelistim principes
שרי פלשתים השב את־האיש וישב אל־מקומו
,prælium in nobiscum descendat non & ,ibi eum constituisti quo
אשר הפקדתו שם ולא־ירד עמנו במלחמה
acceptabitur quo in & : prælio in adversarium in nobis sit non &
ולא־יהיה־לנו לשטן במלחמה ובמה יתרצה
?horum virorum capitibus in nonne ?suum dominum ad hic
זה אל־אדניו הלוא בראשי האנשים ההם:
Percussit :dicendo ,choris in ei concinebant cui David hic Nonne
5 הלוא־זה דוד אשר יענו־לו במחלות לאמר הכה
Achis clamavit Et ?suos millia decem in David & ,suos mille in Saul
6 שאול באלפו ודוד ברבבתו: ויקרא אכיש
bonus & ,tu rectus quia ,Dominus Vivit :eum ad dixit & ,David ad
אל־דוד ויאמר אליו חי־יהוה כי־ישר אתה וטוב
: castrametationem in mecum te veniendo & ,te egrediendo ,meis oculis in
בעיני צאתך ובאך אתי במחנה
diem ad usque me ad te ingredi die à malum te in inveni non quia
כי לא־מצאתי בך רעה מיום באך אלי עד־היום
.tu bonus non satraparum oculis in & : hanc
הזה ובעיני הסרנים לא־טוב אתה:

Versio VULG. LAT.

20 Statimq; Saul cecidit porrectꝰ in terrã: extimuerat enim verba Samuelis, & robur nõ erat in eo, quia non comederat panem totâ die illâ.
21 Ingressa est itaque mulier illa ad Saul, (conturbatꝰ enim erat valdè) dixitque ad eũ; Ecce obedivit ancilla tua voci tuæ, & posui animã meã in manu meâ: et audivi sermones tuos, quos locutus es ad me.
22 Nunc igitur audi & tu vocẽ ancillæ tuæ, & ponã corã te buccellã panis, ut comedens convalescas, & possis iter agere.
23 Qui renuit, & ait; Non comedam. Coegerunt autem eum servi sui et mulier, et tandè auditâ voce eorũ surrexit de terra, & sedit super lectum.
24 Mulier autẽ illa habebat vitulũ pascualẽ in domo, & festinavit, et occidit eũ: tollẽnsq; farinã, miscuit eã, et coxit azyma.
25 Et posuit ante Saul et ante servos ejꝰ. Qui cùm comedissent, surrexerunt, et ambulaverunt per totam noctem illam.

CAP. XXIX.

1 Congregata sunt ergò Philisthiim universa agmina in Aphec: sed et Israel castrametatus est super fontẽ, qui erat in Jezrahel.
2 Et satrapæ quidem Philisthiim incedebant in centuriis et millib': David autem et viri ejus erant in novissimo agmine cum Achis.
3 Dixeruntque principes Philisthiim ad Achis, Quid sibi volunt Hebræi isti? Et ait Achis ad principes Philisthiim; Nũ ignoratis David, qui fuit servus Saul regis Israel, et est apud me multis dieb', vel annis, et non inveni in eo quidquam, ex die quâ transfûgit ad me, usque ad
4 diẽ hanc? Irati sũt autẽ adversùs eum principes Philisthiim, et dixerunt ei; Revertatur vir iste, et sedeat in loco suo, in quo constituisti eũ, et non descendat nobiscũ in præliũ, ne fiat nobis adversariꝰ, cùm præliari cœperimꝰ: quomodò enim aliter poterit placare dominũ suũ, nisi in capitibꝰ no-
5 stris? Nónne iste est David, cui cantabant in choris, dicentes; Percussit Saul in millibus suis, et David in decẽ millibus suis? Vocavit ergò Achis David, et ait ei; Vivit Dñs, quia rectus es tu, et bonus in conspectu meo: et exitus tuus, et introitus tuus mecũ est in castris: et non inveni in te quidquam mali, ex die quâ venisti ad me, usque in diem hanc: sed satrapis non places.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἔσπευσε Σαοὺλ καὶ ἔπεσεν ἑστηκὼς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ τῶν λόγων Σαμουήλ, (χ) καὶ ἐν αὐτῷ οὐκ ἦν ἰσχὺς ἔτι, οὐ γὰρ ἔφαγεν ἄρτον ὅλην τὴν (ψ) ἡμέραν καὶ
21 ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαοὺλ, καὶ εἶδεν ὅτι (ω) ἔσπευσε σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ δὴ ἤκουσεν ἡ δούλη σου τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα
22 τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησάς μοι. Καὶ νῦν ἄκουσον δὴ (α) φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παραθήσω ἐνώπιόν σου ψωμὸν ἄρτου, καὶ φάγε, καὶ ἔσται
23 (β) σοι ἰσχὺς, ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ. Καὶ οὐκ ἐβουλήθη φαγεῖν. καὶ παρεβιάζοντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐκάθι-
24 σεν ἐπὶ τὸν δίφρον. Καὶ τῇ γυναικὶ ἦν δάμαλις νομὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ ἔσπευσε καὶ ἔθυσεν αὐτήν· καὶ ἔλαβεν ἄλευρα καὶ ἐφύρα-
25 σε, καὶ ἔπεψεν ἄζυμα. Καὶ προσήγαγεν ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ· καὶ ἔφαγον καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην.

MS. A. (χ) καὶ ἰσχὺς οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι, (ψ) ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα. Καὶ (ω) ἔσπευδεν (α) τῆς φωνῆς τῆς (β) ἐν σοὶ

Et (h) festinavit Saul, & cecidit (i) porrectus super terram, & timuit valdè à sermonibus Samuel: & in eo non fuit fortitudo ultrà: non enim comederat panem totâ die & totâ nocte illâ. 21 Et intravit mulier ad Saul, & vidit quia festinabat valdè: Et dixit ad eum, Ecce nunc audivit serva tua vocem tuam: & posui animam meam in manu mea: & audivi verba, quæ locutus es mihi. 22 Et nunc audi, quæso, vocem ancillæ tuæ, & apponam coram te buccellam panis, & comede: & erit tibi fortitudo, quoniam vadis in via. (k) Et noluit comedere. 23 Et coegerunt eum pueri ejus, & mulier: & audivit vocem eorum, et surrexit de terra, & sedit super sellam. 24 Et mulieri erat (l) vitula pascualis in domo, & festinavit, & immolavit eam; & sumpsit farinas, & conspersit, & coxit azyma. 25 Et attulit coram Saul, & coram pueris ejus. Et comederunt, & surrexerunt, & abierunt nocte illâ.

ΚΕΦ. κθ'.

1 ΚΑὶ (α) συναθροίζουσιν ἀλλόφυλοι πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς Ἀφὲκ, καὶ Ἰσραὴλ παρενέβαλεν ἐν Ἀενδὼρ τὴν ἐν (β) Ἰεζ-
2 ραέλ. Καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπορεύον-
3 το (γ) ἐπ' ἐσχάτων μετὰ Ἀγχοῦς. Καὶ εἶπον οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων, Τίνες οἱ διαπορευόμενοι οὗτοι; καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν ἀλλοφύλων, Οὐχ οὗτος Δαυὶδ ὁ δοῦλος (δ) Σαοὺλ βασιλέως Ἰσραήλ; γέγονε μεθ' ἡμῶν ἡμέρας τοῦτο δεύτερον ἔτος, καὶ οὐχ εὕρηκα ἐν αὐτῷ (ε) οὐθὲν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐνέπεσε πρὸς μὲ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας
4 ταύτης. Καὶ ἐλυπήθησαν ἐπ' αὐτῷ οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπόστρεψον τὸν ἄνδρα, καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, οὗ κατέστησας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μὴ ἐρχέσθω μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ γινέσθω ἐπίβουλος τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἐν τίνι διαλλαγήσεται οὗτος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ; οὐχὶ ἐν
5 ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων; Οὐχ οὗτος Δαυὶδ, ᾧ ἐξῆρχον ἐν χοροῖς, λέγοντες, Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ
6 ἐν μυριάσιν αὐτοῦ; Καὶ ἐκάλεσεν Ἀγχοῦς τὸν Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ζῇ κύριος, ὅτι εὐθὺς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὅτι οὐχ εὕρηκα (ζ) κατὰ σοῦ κακίαν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἥκεις πρὸς μὲ (η) ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ.

MS. A. (α) συναθροίζονται (β) Ἰζραέλ. Καὶ σατράπαι (γ) ἐν ἐσχάτῳ (δ) Σαοὺλ * φυλῆς Ἰσραήλ; ὃς γέγονεν (ε) οὐδὲν (ζ) ἐν σοὶ (η) ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον· καὶ

CAP. XXIX.

1 ET congregant alienigenæ omnia castra sua in Aphec. Et Israel castrametatus est in (a) Aendor, quæ in Jezrael.
2 Et satrapæ alienigenarum transibant ad centurias, et ad millia. Et David, & viri ejus transibant in novissimis cum Anchus.
3 Et dixerunt satrapæ alienigenarum, Quinam isti (b) pertranseuntes? Et dixit Anchus ad duces alienigenarum, Nónne hic David servus Saul regis Israel? (c) Fuit nobiscum dies, hunc secundum annum: et non inveni in eo quicquã, ex quo die (d) incidit ad me, & usque in diem hanc.
4 Et (e) contristati sunt super eum duces alienigenarum; et dicunt ei; Fac reverti virum, et revertatur ad locum suum, ubi collocâsti eum illic, et non veniat nobiscum ad bellum, et non fiat insidiator castrorum. Et in quo conciliabitur hic domino suo? Nónne in capitibus virorum istorum?
5 Nónne iste David cui præcinebant in choris, dicentes; Percussit Saul in millibus suis, et David in decem millibus suis?
6 Et vocavit Anchus David, et dixit ei; Vivit Dominus, quia rectus tu, et bonus in oculis meis, et exitus tuus, et introitus tuus mecum in castris: et quia non inveni de te malum ex qua die venis ad me usque hodiernam diem. Et in oculis satraparum non bonus tu.

תרגום יונתן Targum Jonathan.

20 ואוחי שאול ונפל מלי קומתיה לארעא ודחיל לחדא מפתגמי שמואל אף חילא לא
21 הוה ביה ארי לא אכל לחמא כל יומא וכל ליליא: ואתת אתתא לות שאול וחזת ארי
אתבהיל לחדא ואמרת ליה הא קבילת אמתך מנך ומסרית נפשי כעל גב לאתקטלא
22 ושמעית ית פתגמך דמלילתא עמי: וכען קביל כען אף את למימר אמתך ואשוי
23 קדמך פתא דלחמא ואכול ויהי בך חילא ארי תיזיל באורחא: וסריב ואמר לא איכול
ואתקיפו ביה עבדוהי ואף אתתא וקביל למימרהון וקם מארעא ויתב על ערסא:
24 ולאתתא עגל פטים בביתא ואוחיאת ונכסתיה ונסיבת קמחא ולשת ואפתיה פטיר:
25 וקריבת קדם שאול וקדם עבדוהי ואכלו וקמו ואזלו בליליא ההוא:

כט

1 וכנשו פלשתאי ית כל משריתהון לאפק וישראל שרן בעינא די ביזרעאל: וטורני
2 פלשתאי עברין למאון ולאלפין ודוד וגברוהי עברין בבתריתא עם אכיש: ואמרו רברבי
3 פלשתאי מה יהודאי האלין ואמר אכיש לרברבי פלשתאי הלא דין דוד עבדא דשאול
מלכא דישראל דהוה עמי דנן יומין או דנן שנין ולא אשכחית ביה מדעם ביש מיומא
4 דאתפרש לותי עד יומא הדין: ורגיזו עלוהי רברבי פלשתאי ואמרו ליה רברבי
פלשתאי אתיב ית גברא ויתוב לאתריה דמניתיה תמן ולא יחות עמנא בקרבא ולא יהי
5 לשטן בקרבא ובמה יתרעי דין לות רבוניה הלא ברישי גבריא האנון: הלא דין
6 דוד דמשבחין ליה בחנגיא למימר קטל שאול באלפין ודוד ברבבן: וקרא אכיש לדוד
ואמר ליה קים הוא יי ארי כשר את וטב בעיני מפקך ומעלך עמי במשריתא ארי לא
אשכחית בך מדעם ביש מיומא דאתיתא לותי עד יומא הדין ובעיני טורניא לא תקין את:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et festinavit Saul, & cecidit plena statura sua in terrã, & timuit valdè à verbis Samuel; & etiã virtus non fuit in eo, quia non comederat panẽ tota die & tota nocte. Et venit mulier ad Saul, & vidit quòd conturbatus esset valdè, & dixit illi, Ecce obedivit ancilla tua tibi; & tradidi animã meã propè ut occideretur, & audivi verbũ tuũ quod locutus es mecum. Et nunc, accipe nunc etiã tu verbũ ancillæ tuæ, & ponam ante te buccellã panis, & comede, & erit in te virtus ut eas in via. Et renuit, & dixit, Non comedã: & invaluerunt in eum servi ejus, & etiã mulier, & acquievit ad dicta illorum, & surrexit à terra, & sedit super lectum. Et mulieri erat vitulus saginatus in domo sua, & festinavit & mactavit eum, & accepit farinã & miscuit, & coxit eam azymum. Et attulit ante Saul & ante servos ejus, & comederunt, & surrexerunt, & abierunt in nocte illa.

CAP. XXIX.

ET congregaverunt Pelistæi omnia castra sua ad Aphek, et Israel positi fuerunt [castra] in fonte qui in Izraghel. Et tyranni Pelistæorum transeuntes per centena et per millena; et David et viri ejus transeuntes in posteriori cum Akis. Et dixerunt magnates Pelistæorum, Quid Judæi isti? Et dixit Akis ad magnates Pelistæorum, Nónne hic David servus Saul regis Israel, qui fuit mecum his diebus, aut his annis, et non inveni in eo quicquam mali à die quo separatus est ad me usque ad diem hunc? Et indignati sunt super eũ magnates Pelistæorũ, et dixerunt illi magnates Pelisthæorũ, Redire fac virũ, et redibit ad locũ suũ cui præfecisti eum ibi, et non descendet nobiscũ in bello, et non erit in Zzatan in bello: et in quo reconciliabitur hic domino suo, nónne in capitib' virorum horum? Nónne hic David, cui audire faciebant in canticis, dicendo: Occidit Saul in millibus, et David in decem millibus? Et vocavit Akis Davidem, et dixit illi, Permanens ipse Dominus quòd rectus tu, et bonus in oculis meis: exitus tuus et introitus tuus mecum in castris, quia non inveni in te quicquam mali, ex die quo venisti ad me usque ad diem hanc, et in oculis tyrannorum non gratus es.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܪܗܛ ܫܐܘܠ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܕܚܠ ܛܒ ܡܢ ܡܠܘܗܝ ܕܫܡܘܐܝܠ
20 ܘܐܦ ܚܝܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܗ. ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܠܐ ܐܟܠ ܗܘܐ ܠܚܡܐ.
21 * ܘܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܠܘܬ ܫܐܘܠ. ܘܚܙܬ ܕܒܗܝܠ ܗܘ ܛܒ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܗܐ ܫܡܥܬ ܐܡܬܟ ܒܩܠܟ.
22 ܘܣܡܬ ܢܦܫܝ ܒܐܝܕܝ. ܘܫܡܥܬ ܡܠܝܟ ܕܡܠܠܬ ܥܡܝ. * ܘܗܫܐ ܫܡܥ ܐܦ ܐܢܬ ܒܩܠܗ
ܕܐܡܬܟ. ܘܐܣܝܡ ܩܕܡܝܟ ܦܬܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܬܐܟܘܠ. ܘܢܗܘܐ ܒܟ ܚܝܠܐ. ܡܛܠ ܕܐܙܠ ܐܢܬ
23 ܒܐܘܪܚܐ. * ܘܠܐ ܨܒܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܐܟܘܠ. ܘܐܠܨܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܘܐܦ ܐܢܬܬܐ. ܘܫܡܥ
24 ܠܩܠܗܘܢ. ܘܩܡ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܝܬܒ ܥܠ ܥܪܣܐ. * ܘܠܐܢܬܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܓܠܐ ܕܡܦܛܡ ܒܒܝܬܗ.
25 ܘܐܣܪܗܒܬ ܢܟܣܬܗ. ܘܢܣܒܬ ܩܡܚܐ ܠܫܬ. ܘܐܦܝܬ ܦܛܝܪܐ. * ܘܩܪܒܬ ܩܕܡ ܫܐܘܠ
ܘܩܕܡ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܟܠܘ. ܘܩܡܘ ܘܐܙܠܘ ܒܠܠܝܐ ܗܘ. * ܫܠܡ * ܟܛ *

1 * ܘܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܟܠܗܘܢ ܡܫܪܝܬܗܘܢ ܠܐܦܩ. ܘܐܝܣܪܝܠ. ܫܪܝܢ ܒܥܝܢ ܕܒܝܙܪܥܝܠ.
2 * ܘܛܘܪܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܥܒܪܝܢ ܥܠ ܡܐܘܬܐ ܘܥܠ ܐܠܦܐ. ܘܕܘܝܕ ܘܓܒܪܘܗܝ. ܥܒܪܝܢ
3 ܗܘܘ ܒܚܪܬܐ ܥܡ ܐܟܝܫ. * ܘܐܡܪܘ ܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܠܐܟܝܫ. ܡܢܐ ܥܒܪܝܢ ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪ
ܐܟܝܫ ܠܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܗܢܘ ܕܘܝܕ ܥܒܕܗ ܕܫܐܘܠ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܗܘܐ ܠܘܬܢ
ܗܐ ܫܢܝܢ ܘܝܪܚܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ ܡܕܡ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
4 * ܘܪܓܙܘ ܥܠܘܗܝ ܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܦܢܝ ܠܓܒܪܐ ܕܢܗܦܘܟ ܠܐܬܪܗ
ܕܐܫܠܡܬܗ ܬܡܢ. ܘܠܐ ܢܐܙܠ ܥܡܢ ܠܩܪܒܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܣܛܢܐ ܒܩܪܒܐ. ܒܡܢܐ
5 ܢܬܪܥܐ ܗܢܐ ܥܡ ܡܪܗ. ܐܠܐ ܒܪܫܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܕܘܝܕ ܗܘ.
ܕܡܥܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܢܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܨܢܬܪܐ. ܘܐܡܪܢ. ܩܛܠ ܫܐܘܠ ܒܐܠܦܐ. ܘܕܘܝܕ
6 ܒܪܒܘܬܐ. * ܘܩܪܐ ܐܟܝܫ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܬܪܝܨ ܐܢܬ. ܘܛܒ ܒܥܝܢܝ
ܡܥܠܟ ܘܡܦܩܟ ܥܡܝ ܒܡܫܪܝܬܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܟ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܐܬܝܬ ܠܘܬܝ.
ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܒܥܝܢܝܗܘܢ ܕܛܘܪܢܐ. ܠܐ ܛܒ ܐܢܬ.

Tum Saul confestim cecidit pronus in terram, 20
verbis Samuelis admodum perterritus; vis etiam non erat in eo, quia totâ die illâ & totâ
nocte non comederat cibũ. Quare accedens 21
mulier illa ad Saulem, & videns eum valdè timuisse, dixit ei; Ecce obtemperavit ancilla tua voci tuæ, & posui vitam meam in manibus tuis, & acquievi verbis tuis quæ dixisti
mihi. Audi igitur tu quoque vocem ancillæ 22
tuæ: apponam tibi frustum panis, ut comedas, viresque resumas; quandoquidem viam es ag-
gressurus. Renuente verò & ad eam dicente, 23
Non comedam, efflagitârunt ab eo servi ejus unà cum muliere: demum auscultans voci eorum, surrexit è terra seditque super lectum.
Mulier autem illa vitulum habebat domi suæ 24
nutritum, quem festinans jugulavit; & accipi-
ens farinam, pinsuit, coxitq; azymum: De- 25
inde obtulit Sauli & servis ej[us]; qui cùm comedissent, surrexerunt, & iter fecerunt eâdem nocte.

CAP. XXIX.

Congregaverunt igitur Philistæi copias 1
suas omnes ad Aphec, Israelitis castra ha-
bentibus in In quæ est in Jezrael. Et tyranni 2
Philistæorũ transibãt ante centurias et millenos, David autẽ & viri qui cum eo erãt, transi-
bant in extremis *agminibus* cum Achis. Di- 3
xerúntque magnates Philistæorum ad Achis, Quò transeũt hi? Dixit Achis magnatib[us] Philistæorum, Hic est David serv[us] Saulis regis Israel, qui mansit apud nos duob[us] annis, et mensibus, neque deprehendi in eo quicquã ex quo
die venit ad me in hunc usque diem. Sed ira- 4
ti in eum magnates Philistæorum dicunt ei, Ejice virum ut redeat ad locũ ubi præfecisti eum, & non abeat nobiscum ad bellum, ne sit nobis molestiæ in bello: quâ enim re conciliaretur vir iste cum domino suo, nisi capite no-
stro? Nónne hic est David ille cui canebant 5
filiæ Israel cum sistris, ac dicebant; Occidit
Saul millia, David autẽ myriadas? Quapro- 6
pter advocans Achis Davidem, ait illi, Vivit Dominus, tu rectus es, & bonus foret in oculis meis ingressus & egressus tu[us] mecũ in bello, cùm nihil pravi deprehenderim in te ex quo die venisti ad nos ad hunc usque diem; at in in oculis tyrannorũ non es bonus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * فاستعجل ساوول وسقط على وجهه على الارض وفرق من كلام صموال فرقا شديدا * ولم يكن
21 به قوة ينهض * لانه لم يذق طعاما يومه ذلك ولا ليلته * فقدمت المراة الى ساوول * وراث انه
قد فزع جدا * قالت له * اعلم ان امتك قد اطاعتك واجابتك الى ما طلبت * وصيرت نفسي
22 في يديك * وقبلت كلامك الذي كلمتني * فاسمع انت ايضا كلام امتك واقبل قولي * واقدم لك
23 كسرة لتاكل وتقوى * لانك تريد ان تتعب في الطريق * ولم يهوي ان يقبل قولها * وقال
لها * لست اكل شيا * فطلبت اليه عبيده والمراة ايضا فقبل منهم * فقام عن الارض وجلس على
24 السرير * وكان عند المراة عجل قد ربته في بيتها فذبحته سريعا * واخذت دقيقا وعجنته وخبزته
25 فطيرا * وقدمته الى ساوول وعبيده * فاكلوا وقاموا فساروا ليلا * الفصل التاسع والعشرون *
1
2 * وجمع اهل فلسطين عساكرهم الى افاق * فنزل بنو اسرائيل على قرية ايزرعال * وقام قواد
اهل فلسطين * فاحصوا مئين والوفا * واما داود واصحابه فجاوا اواخر العسكر مع احيش الملك *
3 * وقال قواد فلسطين لاحيش * هولاء الى اين يسيرون معنا * قال احيش لقواد فلسطين * هذا
داود عبد ساوول ملك بني اسرائيل * الذي مكث عندنا سنة واشهر * ولم نجد عليه سيه ولا
4 مكروها * بل وجدناه صحيحا منذ يوم اتانا الى اليوم * فغضب قواد اهل فلسطين وقالوا
رد الرجل الى الموضع الذي صيرته فيه * ولا ينطلق معنا الى الحرب * ولا يكون لنا غشا في محاربتنا *
5 ما الذي ترى ان هذا الرجل لا يفكر في سيده * ما يفكر الا ان نقتل نحن ويظفر سيده * اليس
هذا داود الذي كانت بنات اسرائيل تغني بالمربعات وتقول * ان ساوول قتل الوفا * وداود الوف
6 الالوف * فدعا احيش داود وقال له * حي هو الرب انك عندي صحيح * وقد رضيت بك * وسررت
بدخولك وخروجك معي الى الحرب * ولم ار عليك سوا منذ يوم اتيتنا الى اليوم فاما في اعين
روساء اهل فلسطين فليس انت صحيح *

Corruit illicò Saul in faciẽ suã super ter- 20
ram, timuitque verba Samuelis timore vehementi, ita ut nulla maneret in eo vis erigendi sese: nullum enim cibum gustaverat
illâ die nocteq;. Accedens autem mulier 21
illa ad Saulem, & videns eum summo pavore perculsum, dixit ad eum, Scias quòd ancilla tua obedivit tibi, & acquievit rogatis tuis, posuiq; animam meam in manibus tuis, & suscepi verba tua quæ locu-
tus es ad me. Audi igitur tu quoq; verba 22
ancillæ tuæ, & acquiesce sermoni meo: proponam tibi frustum panis, ut comedes, viresque sumas; quandoquidem laborem itineris suscipere decrevisti. Verùm no- 23
luit acquiescere dictis ejus, dixitque ad eam, Nihil comedam: servis autem ejus, & muliere quoque illâ rogantibus eum, acquievit illis, & surgens de terra sedit super
lectum. Erat autem apud mulierem illam 24
vitulus què domi suæ nutriebat; eum illicò mactavit: & accipiens farinam pinsuit eã,
& coxit azymum: Obtulitque Sauli & 25
servis ejus, qui cùm comedissent, surrexerunt, & noctu iter fecerunt.

CAP. XXIX.

Congregantibus itaq; Palestinis copias 1
suas in Aphec, castrametati sunt Israelitæ
prope civitatẽ Jezrael. Et surgentes duces 2
Palestinorum recensuerunt centurias & chiliades: David autem & socii sui gradiebantur in postrema acie cum Achis re-
ge. Et dixerunt duces Palestinorum ad A- 3
chis, Quò pergunt hi nobiscũ? Dixit Achis ducibus Palestinorum, Hic est David servus Saulis regis filiorum Israel, qui cùm manserit apud nos anno & mensibus aliquot, nihil perversi aut exosi deprehendimus in eo; imò reperimus eum integrum ab eo die quo venit ad nos in hunc usque di-
em. At irati duces Palestinorũ dixerunt, 4
Remitte virũ istum ad locum in quo eum collocâras, & non pergat nobiscũ ad prælium, nec sit nobis offendiculo dum pugnabimus. Putásne virũ istũ nullã Domini sui rationẽ habere? nil aliud optaret, nisi ut nos trucidaremur, domin[us] autẽ suus victor
existeret. Annon hic est David ille cui filiæ 5
Israelis tympanis quadratis canebant dicentes, Saul interfecit millia, David autem
millia milliũ. Accersivit autẽ Achis Da- 6
videm, & dixit ad eũ, Vivit Domin[us] quòd integer es apud me, & gratus es mihi, & approbavi ingressũ tuũ et egressũ tuũ mecũ ad bellũ, neq; deprehendi in te crimen ab eo die quo venisti ad nos ad hunc diẽ: verùm in oculis principum Palestinorum non es integer.

Versio VUL. LAT.

7 Revertere ergò, & vade in pace, & non offendas oculos sa-
8 trapará Philisthiim. Dixítque David ad Achis; Quid enim feci, & quid invenisti in me servo tuo à die quâ fui in conspectu tuo usque in dié hanc, ut non veniam, & pugné contra
9 inimicos dñi mei regis? Respondens auté Achis, locut⁹ est ad David; Scio quia bonus es tu in oculis meis, sicut Angelus Dei: sed principes Philisthinorum dixerunt, Non ascendet
10 nobiscû in præliû. Igitur consurge manè tu, & servi dñi tui, qui venerunt tecû: & cùm de nocte surrexeritis, & cœperit
11 dilucescere, pergite. Surrexit itaque de nocte David ipse & viri ejus, ut proficiscerentur manè, & reverterentur ad terram Philisthiim: Philisthiim autē ascenderunt in Jezrahel.

CAP. XXX.

1 Cùmque venissent David & viri ej⁹ in Siceleg die tertiâ, Amalecitæ impetum fecerant ex parte Australi in Siceleg, et percussérant Siceleg, & succende-
2 rant eam igni. Et captivas duxerant mulieres ex ea, à minimo usque ad magnû: & non interfecerant quenquam, sed secû duxerant, & pergebant i-
3 tinere suo. Cùm ergò venissent David & viri ej⁹ ad civitaté, & invenissent eam succensam igni, & uxores suas, & filios suos, & filias ductas esse capti-
4 vas, Levaverunt David & popul⁹ qui erat cum eo voces suas, & planxerunt donec defice-
5 rent in eis lacrymæ. Siquidem & duæ uxores David captivæ ductæ fuerant, Achinoam Jezrahelites, & Abigail uxor Na-
6 bal Carmeli. Et contristat⁹ est David valdé: volebat enim eû popul⁹ lapidare, quia amara erat anima uniuscujusq; viri super filiis suis & filiab⁹: confortat⁹ est autem David in Dño
7 Deo suo. Et ait ad Abiathar sacerdotem filiû Achimelech, Applica ad me ephod. Et applicavit Abiathar ephod ad
8 David. Et consuluit David Dñm, dicés; Persequar latrunculos hos, & comprehendam eos, an non? Dixitq; ei Dñs; Persequere: absq; dubio enim comprehendes eos, & excuties
9 prædá. Abiit ergò David ipse, & sexcenti viri qui erant cum eo, et venerût usq; ad torrenté Besor: & lassi quidâ substite-
10 rût. Persecutus est auté David ipse, et quadringenti viri: substiterant enim ducenti, qui lassi transire non poterant torrentem Besor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Et nunc revertere, & vade in pace, et non facies malum in oculis satraparum alienigenarum. Et dixit David ad Anchus, Quid feci tibi? & quid invenisti in servo tuo, ex qua die fui coram te, & usq; ad diem hanc, ut non veniam impugnans inimicos domini mei regis? Et respondit Anchus ad David; Novi, quod bonus tu in oculis (λ) meis. Sed satrapæ alienigenarum dicunt, Non veniet nobiscum ad bellum. Et nunc diluculò surge manè, tu, & pueri domini tui, qui venerunt tecum: & ite ad locum, ubi collocavi vos illic. Et verbum pestilens ne posueris in corde tuo, quoniam bonus tu coram me. Et diluculò surgite in viam; & illucescat vobis: & ite. Et diluculò surrexit David, ipse, & viri ejus ad (ξ)abeundum, & custodiendum terram alienigenarum. Et alienigenæ ascenderunt ad bellandum in Jezrael.

MS. A. (ϑ) ποιήσῃς (ι) πολεμῆσαι (κ) καὶ εἶπεν πρὸς (λ) μου ... ἄγγελος θεοῦ, ἀλλ' οἱ (μ) τοπαρχαὶ καὶ (ν) ὑμᾶς, καὶ (ξ) ἐνώπιον ἐμοῦ, (ο) ὀρθρίσατε (π) ἀπελθεῖν τοπαρχαὶ καὶ (ρ) πρὸς Ἰσραήλ.

CAP. XXX.

Et factû est, intrâte David, & viris ej⁹ in Secelac die tertiâ, et Amalec incursione fecit ad Austrû, et ad Secelac: et percussit ipsâ Secelac, et incenderût eâ in igni. Et mulieres, et (α) omnia quæ in eâ, à parvo usq; ad magnû non mortificaverunt virum, et mulieres: sed captivârunt, & abierunt ad viam suam. Et venit David, et viri ejus in civitatem: et ecce incensa erat igni. uxores autê ipsorum, et filii ipsorû, & filiæ ipsorû captivatæ. Et elevavit David, et viri ejus vocem suam: et ploraverunt quoadusq; non fuit in eis ulterius fortitudo ad plorandum. Et ambæ uxores David captivatæ fuerunt, Achinaam Jezraelites, & Abigæa uxor Nabal Carmelii. Et tribulatus est David valdè: quoniâ dixit populus lapidare eum: quoniâ amara anima universi populi, cujusq; super filios suos, & super filias suas. Et confortatus est David in Domino Deo suo. Et dixit David ad Abiathar sacerdotê filium Achimelech, Applica Ephod. (b) Et interrogavit David per Dominû dicens; Si persequar post (c) Geddur istud, si assequar eos? Et dixit ei; Persequere, quoniam assequens assequêris eos, et eruens erues. Et ivit David, ipse & sexcenti viri cû eo: et veniût usq; ad torrentem Bosor: (d) & residui substiterunt. Et persequutus est in quadringentis viris. Substiterût autem ducenti viri, qui quiêt sederant trans torrentem Bosor.

MS. A. (α) αὐτοῦ εἰς Σικελὰγ (β) Σικελὰγ, (γ) Σικελὰγ, καὶ ἐνέπρησεν (δ) Καὶ ᾐχμαλώτευσεν καὶ τὰς γυναῖκας (ε) καὶ ἕως (ζ) ἐθανάτωσεν (η) αἰχμαλωτευμένοι. (θ) ἔτι κλαίειν. (ι) Ἰζραηλεῖτις, (κ) Ἀχιμέλεχ, (λ) Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ ἐφοὺδ πρὸς Δαυίδ, καὶ ἐπηρώτησεν (μ) καὶ καταλήμψομαι (ν) καταλήμψῃ, καὶ (ξ) Δαυὶδ καὶ οἱ (ο) ἑξακόσιοι (π) Καὶ ἐξεδίωξεν Δαυὶδ σὺν τετρακοσίοις

Targum JONATHAN. PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc redi & ito in pace, & non facies malum in oculis tyrannorû Pelistæorû. Et dixit David ad Akis, Nam quid feci aut quid invenisti in servo tuo à die quo fui ministrâs ante te usq; ad diem hanc, quòd non ibo & inibo bellû in osores dñi mei regis? Et respondit Akis & dixit David, Cognovi quòd gratus tu in oculis meis ut angelus Dñi: verùm magnates Pelistæorû dixerunt, Non ascendet nobiscû ad bellum. Et nunc anticipa in aurora & servi domini tui, qui venerunt tecû, & anticipabitis in aurora, & illucescet vobis & ibitis. Et anticipavit David ipse & viri ejus ad eundum in aurora, ad redeundum in terram Pelistæorum: & Pelistæi ascenderunt ad Izraghel.

CAP. XXX.

Et fuit quando venit David & viri ej⁹ ad Zziklag in die tertia, & Ghamalekæi extracti sunt super Meridiem, & super Sziklag, & incenderunt illam in igne. Et captivaverunt mulieres quæ in ea, à parvula & usque ad magnâ: & non occiderunt hominem, & duxerunt & abierunt ad viam suam. Et venit David & viri ejus ad urbem; & ecce combusta in igni, & uxores eorû, & filii eorû, & filiæ eorum captivati sunt. Et levavit David & omnis populus qui cum illo, vocé suâ, & ploraverunt usque quò non fuit in eis virtus ad plorandum. Et duæ uxores David captivatæ sunt, Ahhinogham quæ ex Jizraghel, & Abigail uxor Nabal qui ex Carmela. Et angustia fuit Davidi valdè, quia dixerunt populus ad lapidandum eum, quia amara fuit anima omnis populi viri super filiû suum, & super filiam suâ, & confortat⁹ est David in dicto Dñi Dei sui. Et dixit David ad Abiathar sacerdoté filiû Ahhimelech, Affer nunc mihi Ephoda: & attulit Abiathar Ephoda ad David. Et rogavit David in dicto Dñi, dicendo: Sequar post exercitum hunc, & comprehendâ illû? & dixit illi, Sequere, quia comprehendendo comprehendes, & liberando liberabis. Et ivit David ipse & sexcenti viri qui cum eo, & venerunt usq; ad fluvium Bezzor: & pars eorum relicti sunt. Et secutus est David ipse & quadringenti viri, & relicti sunt ducenti viri, qui prohibiti sunt à transeundo fluvium Bezzor.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܗܫܐ ܗܦܘܟ ܘܙܠ ܒܫܠܡܐ. ܘܠܐ ܬܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܒܥܝܢܝ̈ ܛܘܪܢܘܗܝ ܕܦܠܫܬܝ̈ܐ. * ܘܐܡܪ
8 ܕܘܝܕ ܠܐܟܝܫ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܘܡܢܐ ܐܫܟܚܬ ܒܥܒܕܟ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܗܘܝܬ ܩܕܡܝܟ. ܘܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܗܢܐ. ܐܠܐ ܐܙܠ. ܘܐܬܟܬܫ ܥܡ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ. * ܘܥܢܐ ܐܟܝܫ
9 ܘܐܡܪ ܠܕܘܝܕ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܛܒ ܐܢܬ ܒܥܝܢܝ̈. ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ. ܒܪܡ. ܪ̈ܘܪܒܢܐ
10 ܕܦܠܫܬܝ̈ܐ ܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܢܐܙܠ ܥܡܢ ܠܩܪܒܐ. * ܘܗܫܐ ܩܘܡ ܒܨܦܪܐ. ܘܥܒܕ̈ܐ ܕܡܪܟ ܕܐܬܘ ܥܡܟ
11 ܒܐܘܪܚܐ ܘܟܕ ܢܢܗܪ ܠܟܘܢ. ܗܦܘܟܘ. * ܘܩܕܡܘ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪ̈ܘܗܝ. ܠܡܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝ̈ܐ.
ܘܦܠܫܬܝ̈ܐ ܣܠܩܘ ܠܝܙܪܥܝܠ. * ܩܠ̈ܐܠ * ܠ *

1 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܨܝܩܠܓ ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. ܘܥܡܠܩܝ̈ܐ ܦܫܛܘ ܥܠ ܬܝܡܢܐ ܘܥܠ
2 ܨܝܩܠܓ. ܘܐܘܩܕܘܗ̇ ܒܢܘܪܐ. * ܘܫܒܘ ܢܫ̈ܐ ܕܒܗ̇ ܡܢ ܙܥܘܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܐ.
3 ܘܩܛܠܘ ܓܒܪ̈ܐ. ܘܕܒܪܘ. ܘܐܙܠܘ ܠܐܘܪܚܗܘܢ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܘܓܒܪ̈ܘܗܝ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܐ
4 ܝܩܝܕܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܢܫ̈ܝܗܘܢ. ܘܒܢܝ̈ܗܘܢ. ܘܒܢܬ̈ܗܘܢ. ܐܫܬܒܝܘ. * ܘܐܪܝܡ ܕܘܝܕ ܘܥܡܐ
5 ܩܠܗܘܢ. ܘܒܟܘ. ܥܕܡܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܚܝܠܐ ܠܡܒܟܐ. * ܘܬܪܬܝܢ ܢܫ̈ܘܗܝ ܕܕܘܝܕ
6 ܐܫܬܒܝ. ܐܚܝܢܥܡ ܕܡܢ ܝܙܪܥܝܠ. ܘܐܒܝܓܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܢܒܠ ܟܪܡܠܝܐ. * ܘܐܬܥܩ ܠܗ ܠܕܘܝܕ
ܛܒ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܥܡܐ ܠܡܪܓܡܗ. ܡܛܠ ܕܡܪܬ ܢܦܫܗ ܕܥܡܐ ܟܠܗ. ܥܠ ܒܢܝ̈ܗܘܢ
7 ܘܥܠ ܒܢܬ̈ܗܘܢ. ܘܐܬܚܝܠ ܕܘܝܕ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ ܒܪ
8 ܐܚܝܡܠܟ. ܩܪܒ ܠܝ ܐܦܘܕܐ. ܘܩܪܒ ܐܒܝܬܪ ܐܦܘܕܐ ܠܕܘܝܕ. * ܘܫܐܠ ܕܘܝܕ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ.
ܐܪܕܘܦ ܒܬܪ ܓܝܣܐ ܗܢܐ ܘܐܕܪܟܝܘܗܝ. ܐܡܪ ܠܗ. ܪܕܘܦ. ܡܛܠ ܕܡܕܪܟ ܡܕܪܟ
9 ܐܢܬ ܠܗ. ܘܡܦܨܘ ܐܢܬ. * ܘܐܙܠ ܗܘ. ܘܫܬܡܐܐ ܓܒܪ̈ܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܢܚܠܐ
10 ܕܒܣܘܪ. ܘܫܒܩ ܬܡܢ ܕܘܝܕ ܡܐܬܝܢ ܓܒܪ̈ܝܢ. * ܘܪܕܦ ܕܘܝܕ ܗܘ. ܘܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪ̈ܝܢ.
ܘܩܡܘ ܡܐܬܝܢ ܓܒܪ̈ܝܢ ܕܦܫܘ. ܘܢܛܪܘ ܕܠܐ ܢܥܒܪܘܢ ܢܚܠܐ ܕܒܣܘܪ.

Itaque revertere, & abi cum pace, & nequid 7
mali committas in oculis tyrannorum Phili-
stæorũ. Et Dixit David ad Achis, Quid feci? 8
& quid deprehendisti in servo tuo ex quo die
fui coram te usq; in hunc diem? Imò verò
ibo, & pugnabo contra hostes dñi mei regis.
Respondens autem Achis dixit Davidi, Novi 9
te probum esse in oculis meis ut Angelum
Dei: veruntamen magnates Philistæorum
dicunt, Non ibit nobiscum ad bellum. Qua- 10
propter surge diluculò cum servis dñi tui, qui
tecum venerunt in via; & cùm illuxerit vo-
bis, redite. Surrexerunt ergò diluculò David 11
& viri sui ut redirent in terram Philistæorum:
Philistæi autem ascenderant ad Jezrael.

CAP. XXX.

Et cùm pervenisset David ad Seneclagh 1
die tertio, excurrerant Amalecitæ contra
Negheb & contra Seneclagh, & igne com-
busserant eas: Et captivis ductis hominibus 2
qui in iis erant, à parvo usque ad magnum,
virisque neci traditis, abegerant & redie-
rant in viam suam. Cùm pervenisset, inquã, 3
David cum viris suis ad civitatem, ecce com-
busta erat igni, & eorum uxores, filii, atque
filiæ in captivitatem abductæ. Sublatâ ergò 4
David ac populus voce suâ fleverunt adeo
ut non superesset in eis vis flendi. Et *quamvis* 5
duæ uxores Davidis captivæ ductæ essent,
Ahineem Jezraelitis, & Abigal uxor Naba-
lis Carmelitæ: Et David admodum tristis 6
esset, quòd populus eum lapidare propo-
suisset (emortua enim erat anima totius po-
puli pro filiis & filiabus suis) tamen con-
firmavit se David in Domino Deo suo.
Dixitque David Abiatharo sacerdoti filio 7
Ahimelech, Affer mihi ephod: allatoque
Abiathar ephod Davidi, Consuluit David 8
Dñm, & ait, Persequar turmam istam? as-
sequárne eam? Respondit ei, Persequere,
quoniam brevi assequêris eam, & *prædam*
eripies. Quapropter abiens ipse & sexcenti 9
viri qui cum eo erant, pervenerunt usque ad
torrentem Bosar, ubi reliquit David ducen-
tos viros: Tum surgens David persecutus est 10
ipse et quadringenti viri: ducenti verò qui
manserant, surgentes custodierunt ne quis pertransiret torrentem Bosar.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * ارجع الي موضعك بسلام • ولا تعصي قواد اهل فلسطين * قال داود لاخيس • ما الذي
صنعت • وما الذي وجدت عبدك يرتكبه من المكروه منذ يوم صرت اليك الي اليوم •
9 فدعني حتي اسير معكم واحارب اعداء الملك سيدي * قال اخيس لداود • قد عرفت انك
صحيح • وانت عندي كملاك الله • ولكن قواد اهل فلسطين قالوا • لا يخرج معنا الي الحرب •
10 11 * فبكر الان سحرا انت وعبيد سيدك الذين جاوا معك • وانصرفوا اذا اصبحتم * فقام داود
واصحابه لينطلقوا الي ارض فلسطين • وصعد الفلسطينيون الي ايزرعال •
1 • الفصل الثلثون • * فلما اتي داود واصحابه صيقلغ في اليوم الثالث • كان اهل عمالاق
2 قد اتوا نقاب صيقلغ • واحرقوها بالنار * وسبوا كل من كان فيها • صغيرهم وكبيرهم • وقتلوا
3 الرجال • وساقوا السبي والمواشي وانصرفوا * فاتي داود واصحابه قريتهم • فوجدوها قد احرقت
4 بالنار • وقد سبي نساؤهم وبنوهم وبناتهم * فرفع داود واصحابه اصواتهم بالبكاء • حتي عيي
5 عليهم • ولم يبق لهم قوة يبكون * وسبي امراتان لداود ايضا • احينعام التي من ايزرعال •
6 وابيجال امراة نابال الكرملي * وضاق قلب داود وحزن جدا • لان الشعب ارادوا رجمه من اجل
7 ان انفس الشعب هلكت حزنا علي بنيهم وبناتهم • وصبر داود ووثق بالله ربه * وقال داود لابيتار
8 الحبر بن اخيملك • قدم الجبة التي تطلب بها الوحي • فقدم ابيتار وعاء الوحي الي داود * وطلب
داود الي الرب وقال • أاخرج في طلب هولاء الغزاة وادركهم • قال الرب اخرج سريعا • فانك
9 ستدركهم عاجلا وتنقذ منهم السبي * وسار داود ورجاله الستماية • فاتوا وادي بصر • وخلف داود
10 مايتي رجل مع متاعهم هناك ليحفظوه * وسار داود ومعه اربعماية رجل • فاما المايتان اللذان بقيا
فصارا علي شاطي الوادي • يحفظون ان لا يجوز الوادي احد •

Revertere ad locũ tuũ in pace, & ne re- 7
sistas ducibus Palestinorum. Dixit David 8
ad Achis, Quid feci? & quid turpe à
servo tuo committi deprehendisti à die
quo te conveni in hunc diem? Permitte
quæso mihi ut abeam vobiscũ, & pu-
gnem cũ hostibus domini mei regis. Dixit 9
Achis ad Davidem, Jam novi te sincerũ
esse; & tu apud me perinde es ac ange-
lus Dei: at verò duces Palestinorum di-
xerunt, Non exibit nobiscũ ad prœliũ.
Surge itaq; summo mane tu & servi do- 10
mini tui, qui tecũ venerunt, & cùm illuxe-
rit, discedite. Surrexit ergò David & 11
socii sui ut abirent ad terrã Palestinorũ:
Palestini verò ascenderunt ad Jezrael.

CAP. XXX.

Cum autem pervenisset David cum 1
sociis suis ad Siceleghi die tertio, Amale-
cithæ jam irruperant in Neghcb Siceleghi,
& incenderant eam igni: Captivos du- 2
xerant quotquot in ea erant, tam parvos
quàm magnos, viros occiderant, &
captivũ atq; gregibus abductis, abierant.
Veniens inquã David cum sociis suis ad 3
civitatem suam, invenerunt eam igni suc-
censam, & uxores, filios ac filias suas
captivas abductas. Extulit ergò David 4
& socii ejus voces suas cũ fletu, adeo ut
in deliquium incidissent, nec superesset
eis robur flendi. Duæ quoque uxores Da- 5
vidis, Achinoam Jezraelitis, & Abigal
uxor Nabalis Carmelitæ, captæ fuerant.
Et cor Davidis maximo tædio & mæ ore 6
angebatur, eò quòd populus vellent eum
lapidare: animi enim populi erant mœrore
confecti propter filios & filias suas: Da-
vid autẽ patienter ferens confidit in Deo
Domino suo. Aitque David ad Abiathar 7
sacerdotem Achimelechi filium, Affer
thoracem per quem exposcis oracula:
allatoq; Abiathar instrumento oraculorũ
ad Davidem, Consuluit David Dominũ, 8
& ait, Egrediárne quæsitũ milites istos?
& assequárne illos? Respondit Dominus,
Egredere citò, quia brevi assequêris eos,
& captivos eripies ab eis. Abiit itaque 9
David unà cum sexcentis viris suis, &
cùm pervenissent ad torrentem Bosar, re-
liquit ibi David ducentos viros apud im-
pedimenta sua, ut custodirent ea. Et 10
profectus est David, & cum eo quadrin-
genti viri: ducenti verò qui remanse-
rant, consisterunt ad ripam torrentis ut
caverent ne quis torrentem trajiceret.

11 וימצאו איש־מצרי בשדה ויקחו אתו אל־דוד ויתנו־לו לחם ויאכל וישקהו מים:
12 ויתנו־לו פלח דבלה ושני צמקים ויאכל ותשב רוחו אליו כי לא־אכל לחם ולא־שתה מים שלשה ימים ושלשה לילות:
13 ויאמר לו דוד למי־אתה ואי מזה אתה ויאמר נער מצרי אנכי עבד לאיש עמלקי ויעזבני אדני כי חליתי היום שלשה:
14 אנחנו פשטנו נגב הכרתי ועל־אשר ליהודה ועל־נגב כלב ואת־צקלג שרפנו באש:
15 ויאמר אליו דוד התורדני אל־הגדוד הזה ויאמר השבעה לי באלהים אם־תמיתני ואם־תסגרני ביד־אדני ואורדך אל־הגדוד הזה:
16 וירדהו והנה נטשים על־פני כל־הארץ אכלים ושתים וחגגים בכל השלל הגדול אשר לקחו מארץ פלשתים ומארץ יהודה:
17 ויכם דוד מהנשף ועד־הערב למחרתם ולא־נמלט מהם איש כי אם־ארבע מאות איש־נער אשר־רכבו על־הגמלים וינסו:
18 ויצל דוד את כל־אשר לקחו עמלק ואת־שתי נשיו הציל דוד:
19 ולא נעדר־להם מן־הקטן ועד־הגדול ועד־בנים ובנות ומשלל ועד כל־אשר לקחו להם הכל השיב דוד:
20 ויקח דוד את־כל־הצאן והבקר נהגו לפני המקנה ההוא ויאמרו זה שלל דוד:
21 ויבא דוד אל־מאתים האנשים אשר־פגרו מלכת אחרי דוד וישיבם בנחל הבשור ויצאו לקראת דוד ולקראת העם אשר־אתו ויגש דוד את־העם וישאל להם לשלום:
22 ויען כל־איש־רע ובליעל מהאנשים אשר הלכו עם־דוד ויאמרו יען אשר לא־הלכו עמי לא־נתן להם מהשלל אשר הצלנו כי־אם־איש את־אשתו ואת־בניו וינהגו וילכו:
23 ויאמר דוד לא־תעשו כן אחי את אשר־נתן יהוה לנו וישמר אתנו ויתן את־הגדוד הבא עלינו בידנו:
24 ומי ישמע לכם לדבר הזה כי כחלק היורד במלחמה וכחלק הישב על־הכלים יחדו יחלקו:

Versio VUL. LAT.

11 Et invenerũt virũ Ægyptiũ in agro, et adduxerũt eũ ad David: dederũtq; ei panẽ ut com-
12 ederet, et biberet aquã. Sed et fragmẽ massæ caricarũ, et duas ligaturas uvæ passæ. Quæ cùm comedisset, revers⁹ est spiritus ej⁹, et refocillatus est: nõ enim comederat panẽ, neq; biberat aquã trib⁹ dieb⁹, et trib⁹ no-
13 ctibus. Dixit itaq; ei David, Cuj⁹ es tu? vel unde? et quò pergis? Qui ait; Puer Ægypti⁹ ego sũ, serv⁹ viri Amalecitæ: dereliquit autẽ me dñs meus, quia ægrotare cœpi nudiuster-
14 ti⁹. Siquidẽ nos erupimus ad Australẽ plagã Cerethi, et cõtra Judã et ad Meridiẽ Caleb,
15 et Siceleg succendim⁹ igni. Dixitq; ei David; Potes me ducere ad cuneũ istũ? Qui ait, Jura mihi p Deũ, q nõ occidas me, et nõ tradas me in man⁹ dñi mei, et ego ducã te ad cuneũ istũ. Et
16 juravit ei David. Qui cũ duxisset eũ, ecce illi discũbebant sup faciẽ universæ terræ, comedentes et bibentes, et quasi festũ celebrantes diẽ, pro cuncta præda, et spoliis quæ ceperãt de terra Philisthiim, et de
17 terra Juda. Et pcussit eos David à vespere usq; ad vesperã alteri⁹ diei, et non evasit ex eis quisquã, nisi quadringenti viri adolescentes, qui ascenderãt camelos, et fugerãt. Eruit
18 ergò David omnia quæ tulerãt Amalecitæ, et duas uxores suas
19 eruit. Nec defuit quidquam à parvo usq; ad magnũ, tã de filiis quã de filiab⁹, et de spoliis, et quæcũq; rapuerãt, omnia re-
20 duxit David. Et tulit universos greges & armenta, et minavit ante faciẽ suã: dixerũntq;, Hæc
21 est præda David. Venit autem David ad ducentos viros, qui lassi substiterãt, nec sequi potuerãt David, et residere eos jusserat in torrente Besor: qui egressi sũt obviã David, et populo qui erat cũ eo. Accedens autẽ David ad populũ, saluta-
22 vit eos pacificẽ. Respondẽnsq; omnis vir pessim⁹ et iniqu⁹, de viris qui ierãt cũ David, dixit, Quia nõ venerũt nobiscũ; nõ dabim⁹ eis quidquã de præda, quã eruim⁹: sed sufficiat unicuiq; uxor sua et filii: quos cũ
23 acceperint, recedãt. Dixit autẽ David; Non sic facietis, fratres mei, de his, quæ tradidit nobis Dñs, et custodivit nos, et dedit latrũculos, qui eruperãt adver-
24 sũ nos, in man⁹ nostras: Nec audiet vos quisquã sup sermone hoc: æqua enim pars erit descẽdẽtis ad præliũ, et remanentis ad sarcinas, et similiter dividẽt.

Versio GRÆ. LXX. Interp.

11 Καὶ εὑρίσκουσιν ἄνδρα Αἰγύπτιον ἐν ἀγρῷ, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς (p) Δαυὶδ, καὶ διδόασιν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγε,
12 καὶ ἐπότισαν αὐτὸν ὕδωρ. Καὶ διδόασιν αὐτῷ κλάσμα (q) παλάθης καὶ ἔφαγε, καὶ κατέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ (r) ἐν αὐτῷ, ὅτι οὐ βεβρώκει ἄρτον, καὶ οὐ πεπώκει ὕδωρ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
13 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Τίνος σὺ εἶ; καὶ πόθεν εἶ; καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ Αἰγύπτιον, Ἐγώ εἰμι δοῦλος ἀνδρὸς Ἀμαληκίτου, καὶ κατέλιπέ με ὁ κύριός μου, ὅτι ἠνωχλήθην ἐγὼ σήμερον τριταῖος.
14 Καὶ ἡμεῖς ἐπεδώμεθα (v) ἐπὶ Νότον (φ) Χελεθὶ, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ἰουδαίας μέρη, καὶ ἐπὶ Νότον (χ) Χελοὺβ, καὶ τὴν Σεκελὰκ ἐνεπυρίσαμεν ἐν πυρί.
15 Καὶ εἶπεν (ψ) αὐτῷ Δαυὶδ, Εἰ κατάξεις με ἐπὶ τὸ γεδδοὺρ τοῦτο; καὶ εἶπεν, Ὄμοσον δή μοι κατὰ τοῦ Θεοῦ μὴ θανατῶσαί με, καὶ μὴ παραδοῦναί με εἰς χεῖρας τοῦ (ω) κυρίου μου, καὶ κατάξω σε ἐπὶ τὸ γεδδοὺρ τοῦτο.
16 Καὶ (α) κατήγαγεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ οὗτοι διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, (β) ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐν πᾶσι τοῖς σκύλοις τοῖς μεγάλοις, οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐκ γῆς Ἰούδα.
17 Καὶ ἦλθεν (γ) ἐπ' αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ ἑωσφόρου ἕως δείλης (δ) καὶ τῇ ἐπαύριον, καὶ οὐκ ἐσώθη ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ, ὅτι ἀλλ' ἢ τετρακόσια παιδάρια, ἃ ἦν ἐπιβεβηκότα ἐπὶ τὰς καμήλους, καὶ ἔφυγον.
18 Καὶ ἀφείλατο Δαυὶδ πάντα ἃ ἔλαβον οἱ Ἀμαληκῖται, καὶ ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ (ε) ἐξείλατο.
19 Καὶ οὐ διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ ἕως (ζ) μεγάλου, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἕως (η) υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἕως πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν· καὶ (θ) τὰ πάντα ἐπέστρεψε Δαυίδ.
20 Καὶ (ι) ἔλαβε πάντα τὰ ποίμνια, καὶ τὰ βουκόλια, καὶ ἀπήγαγεν ἔμπροσθεν τῶν σκύλων· καὶ τοῖς σκύλοις ἐκείνοις ἐλέγετο, (κ) Ταῦτα τὰ σκῦλα Δαυίδ.
21 Καὶ ἔρχεται Δαυὶδ πρὸς (λ) τοὺς διακοσίους ἄνδρας τοὺς ὑπολειφθέντας τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω Δαυίδ, καὶ ἐκάθισεν αὐτοὺς ἐν τῷ χειμάρρῳ (μ) τοῦ Βοσόρ, καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τοῦ λαοῦ, καὶ ἠρώτησαν (ν) αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην.
22 Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ λοιμὸς καὶ πονηρὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν πορευθέντων μετὰ Δαυίδ, καὶ (ξ) εἶπον, Ὅτι οὐ κατεδίωξαν μεθ' ἡμῶν, οὐ δώσομεν αὐτοῖς ἐκ τῶν σκύλων ὧν ἐξειλάμεθα, ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ (π) ἀπαγέσθωσαν, καὶ ἀποστρεφέτωσαν.
23 Καὶ εἶπε Δαυίδ, Οὐ ποιήσετε (ρ) οὕτως, μετὰ τὸ παραδοῦναι τὸν κύριον ἡμῖν, καὶ φυλάξαι ἡμᾶς, καὶ παρέδωκε κύριος τὸν γεδδοὺρ τὸν ἐπερχόμενον ἐφ' ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν.
24 Καὶ τίς ἐπακούσεται ὑμῶν τῶν λόγων τούτων; ὅτι οὐχ ἥττων (σ) ἡμῶν εἰσι, διότι κατὰ τὴν μερίδα τοῦ καταβαίνοντος (τ) εἰς τὸν πόλεμον, οὕτως ἔσται ἡ μερὶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη, κατὰ τὸ αὐτὸ μεριοῦνται.

Cum Transl. LAT.

Et inveniunt virum Ægyptium in agro: et capiunt eum, et adducunt eum ad David. Et dant ei panem, et manducavit: & potaverunt eũ aquã. Et dant ei fragmentum (q) palathæ, & manducavit: & restitut⁹ est spirit⁹ ej⁹ in eo, quoniam non comederat panẽ, et nõ biberat aquã trib⁹ dieb⁹, et trib⁹ noctib⁹. Et dixit ei David, Cuj⁹ tu es, et unde es? Et dixit puer Ægyptius, Ego sum serv⁹ viri Amalecitæ: et dereliquit me domin⁹ me⁹; quia (s) turbat⁹ sum ego hodiè tertianus. Et nos incursionẽ fecim⁹ ad Austrũ ipsi⁹ Chelethi, et super partes Judææ, et ad Austrum Cheluba: et ipsam Sicelac incendimus in igni. Et dixit ei David, Si deduces me ad Geddur istud? Et dixit; Jura nunc mihi per Deum non mortificare me, neq; tradere me in man⁹ domini mei: & deducam te ad Geddur (g) hoc. Et deduxit eum illùc: et ecce isti profusi super faciem universæ terræ, comedentes, et bibentes, & festum celebrantes in omnib⁹ spoliis illis magnis, quæ ceperant de terra alienigenarum, & de terra Juda. Et venit super eos David: & percussit eos à (b) Lucifero usq; ad vesperam, (i) & in crastina. Et non evasit salv⁹ ex eis vir: quin tantùm quadringenti viri, qui ascenderunt super camelos, & fugerunt. Et eripuit David omnia quæ ceperant Amalecitæ, & utrasq; uxores suas eripuit. Et non (k) dissonuit eis à parvo usq; ad magnum, et de spoliis, et usq; ad filios, & filias, & usq; ad omnia quæ ceperant ipsorum: & omnia redire fecit David. Et cepit omnes greges, & armenta boum, & deduxit ante spolia. Et spoliis illis dicebatur, Hæc spolia David. Et advenit David ad ducentos viros, qui remanserant ab eundo post David, et residere fecerat eos in torrente ipsius Bosor. Et exierunt in occursum David, et in occursum populi, qui cum eo. Et accessit David usq; ad populũ. Et (l) interrogaverunt eũ, quæ ad pacem. Et respondit omnis vir pestilens & malignus de viris bellatoribus, qui iverant cum David, & dixerunt; Quoniam non sunt persequuti nobiscum, non dabimus eis de spoliis, quæ eripuim⁹; quia tantũ unusquisq; uxorẽ suam, et filios suos abducant, et revertantur. Et dixit David; Non facietis (m) sic, (n) postquàm tradidit Dominus nobis, et custodivit nos, et tradidit Domin⁹ Geddur, qui irruerat super nos, in manus nostras. Et quis exaudiet vestros sermones istos? Quoniam non (o) minoris nobis sunt: quia secundùm portionem descendentis in prælium, sic erit portio sedentis super vasa: juxta idem dividentur.

MS.A. (φ) Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ· καὶ (σ) παλάθης καὶ διακοσίους σταφίδας, καὶ ἔφαγε, (τ) ἐν αὐτῷ, (υ) ἐπὶ Νότον (φ) Χερηθεὶ, (χ) Χαλὲβ, καὶ τὴν Σικελὰγ (ψ) πρὸς αὐτὸν Δαυίδ, (ω) κυρίου, καὶ (α) κατήγαγεν (β) ἐσθίοντες καὶ ἑορτάζοντες ἐν (γ) ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἀπὸ (δ) καὶ οὐ διεσώθη (ε) ἐξείλατο Δαυίδ. Καὶ (ζ) μεγάλου, καὶ ἕως (η) θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἕως πάντων ὧν (θ) πάντα (ι) ἔλαβεν Δαυὶδ πάντα (κ) Ταῦτα σκῦλα (λ) τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκλυθέντας τοῦ (μ) τῷ Βοσόρ (ν) αὐτὸν εἰρήνην. (ξ) εἶπον, Διότι (ο) ἐξειλάμεθα, (π) ἐπαγέσθωσαν, καὶ ἀποστρεφέτωσαν. (ρ) οὕτως, ἀδελφοί μου, μετὰ τὸ (σ) ὑμῶν, διότι (τ) εἰς πόλεμον,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואשכחו גברא מצראה בחקלא ואיתיאו יתיה לות דוד ויהבו ליה לחמא ואכל ואשקיוהי מיא:
12 ויהבו ליה פילח דבלתא ותרין אתכלין דענבין יבשין ואכל ותבת רוחיה ליה ארי לא אכל לחמא ולא שתא מיא תלתא יומין ותלתא לילון:
13 ואמר ליה דוד דמן את ומאן את ואמר עולימא מצראה אנא עבדא לגברא עמלקאה ושבקני רבוני ארי אתמרעית יומא דין תלתא יומין:
14 אנחנא אתנגידנא על דרומא כרתי ועל דלי ליהודה ועל דרום כלב וית צקלג אוקידנא בנורא:
15 ואמר ליה דוד התחתנני למשריתא הדא ואמר קיים לי במימרא דיי דלא תקטלנני ולא תמסרנני בידא דרבוני ואחתינך למשריתא הדא:
16 ואחתיה והא רטישין על אפי כל ארעא אכלין ושתן וחגגין בכל עדאה סגיאה דשבו מארעא פלשתאי ומארעא דבית יהודה:
17 ומחנון דוד מקבלא ועד רמשא ביומא דבתרוהי ולא אשתזיב מנהון אנש אלהן ארבע מאה גבר עולים דרכיבו על גמליא ואפיכו:
18 ושזיב דוד ית כל דשבו עמלקאי וית תרתין נשוהי שזיב דוד:
19 ולא שגא להון מן זעירא ועד רבא ועד בנין ובנן ומבזתא ועד כל די נסיבו להון כולא אתיב דוד:
20 ודבר דוד ית כל ענא ותורי דברו קדם גיתיא האנון ואמרו דין עדאה דדוד:
21 ואתא דוד לות מאתן גבריא דאתמנעו מלמיזל בתר דוד ואותבינון בנחלא דבשור ונפקו לקדמות דוד ולקדמות עמא דעמיה וקריב דוד ית עמא ושאיל להון לשלם:
22 ואתיב כל גבר ביש ורשיע מגבריא דאזלו עם דוד ואמרו חלף דלא אזלו עמי לא נתן להון מעדאה דשיזבנא אלהן גבר ית אתתיה וית בנוהי וידברון ויזלון:
23 ואמר דוד לא תעבדון כן אחי ית דיהב יי לנא ונטר יתנא ומסר ית משריתא דאתת עלנא בידנא:
24 ומן ישמע לכון לפתגמא הדין ארי כחולק דנחתו בקרבא וכחולק דאשתארו למטר מניא כחדא יפלגון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

11 Et invenerunt virũ Miszræũ in agro, & venire fecerunt illũ ad David, &
dederunt illi panẽ, & comedit, & potaverunt illũ aquã. Et dederunt illi
12 pond⁹ caricarũ, & duos botros uvarũ siccarũ, & comedit, & rediit spiri-
tus ejus illi, quia non comederat panem & non biberat aquã tribus dieb⁹
13 & tribus noctibus. Et dixit illi David, Cujus tu, & unde tu? Et dixit
adolescens, Miszræus ego, servus viri Ghamalekæi, & reliquit me dñs me-
14 us, quia infirmatus fui hodie his tribus diebus. Nos extracti sumus super
Meridiẽ Cherith, & super quæ Jehudæ, & super Meridẽ Chaleb; & Sik-
15 lag incendim⁹ in igne. Et dixit illi David, Num duces me ad exercitũ illũ?
& dixit, Firma mihi in dicto Dñi, quòd non occides me, & non trades me
in manu domini mei, & deducã te ad exercitũ hunc. Et deduxit eum, &
16 ecce extensi erant super faciẽ omnis terræ, comedentes & bibentes, & tri-
pudiantes in omni præda magna quã captivaverant de terra Pelistæorũ,
17 & de terra domus Jehudah. Et percussit illos David à tenebris, & usque
ad vesperũ diei sequentis, & non liberatus est ex illis homo nisi quadrin-
genti adolescentes qui ascenderunt super camelos, & verterunt [terga.]
18 Et liberavit David omnia quæ captivaverant Ghamalekæi, & duas uxo-
19 res suas liberavit David. Et non defecit illis à parvo & usque ad magnũ,
& usq; ad filios & filias, & ex præda & usq; ad omnia quæ ceperunt eis,
20 omnia redire fecit David. Et cepit David omnẽ pecudem, & boves tu-
lerunt ante pecora hæc, & dixerũt, Hæc præda David. Et venit David ad
21 ducentos viros qui prohibiti fuerant abeundo post David, et sedere fece-
rant eos in fluvio Bezzor, et egressi sunt ad occursũ David et ad occursũ
populi qui cũ illo, et occurrit David populo, et precat⁹ est illis pacẽ. Et re-
22 spondit omnis vir mal⁹ et improb⁹ ex viris qui iverant cũ David, et dix-
erunt, Propterea quòd non iverunt mecũ, non dabim⁹ illis ex præda quam
eripuim⁹, nisi viro uxorẽ suã & filios suos, & tollent & ibunt. Et dixit Da-
23 vid, Non facietis sic, fratres mei, de hoc quod dedit Dñs nobis et custodivit
nos, & tradidit exercitũ qui venit super nos in manu nostra. Et quis audi-
24 et vobis verbũ hoc? nam sicut pars *descendentium* ad bellum, sic pars re-
sidentium ad custodiendum vasa, pariter divident.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܡܨܪܝܐ ܒܚܩܠܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܠܚܡܐ. ܘܐܟܠ.
11 ܘܐܫܩܝܘܗܝ ܡܝܐ. * ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܬܪܝܢ ܓܒܝܢܝܢ. ܘܐܟܠ. ܘܬܒܬ ܪܘܚܗ. ܡܛܠ ܕܬܠܬܐ
12 ܝܘܡܝܢ. ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܢ. ܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܝ ܡܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܕܡܢ
13 ܐܢܬ. ܘܡܢ ܐܝܡܟܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗ ܥܠܝܡܐ. ܡܨܪܝܐ ܐܢܐ. ܥܒܕܐ ܐܢܐ ܕܓܒܪܐ ܥܡܠܩܝܐ.
ܘܫܒܩܢܝ ܡܪܝ ܡܛܠ ܕܟܪܗܬ. ܗܐ ܝܘܡܐ ܬܠܬܐ. * ܗܘܝܢ ܓܝܪ ܕܐܬܝܢ ܡܢ ܢܓܒ ܕܟܪܝܬܐ.
14 ܘܡܢ ܢܓܒ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܡܢ ܢܓܒ ܕܟܠܒ. ܘܡܢ ܨܝܩܠܓ. ܕܐܘܩܕܢ ܐܢܝܢ ܒܢܘܪܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܬܚܬܢܝ ܐܢܬ
15 ܠܘܬ ܓܝܣܐ ܗܢܐ. ܐܡܪ ܠܗ. ܝܡܝ ܠܝ ܒܡܪܝܐ. ܕܠܐ ܬܩܛܠܢܝ. ܘܠܐ ܬܫܠܡܢܝ ܒܐܝܕܐ
ܕܡܪܝ. ܘܐܢܐ ܡܚܘܐ ܐܢܐ ܠܟ ܓܝܣܐ ܗܢܐ. * ܘܝܡܐ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܘܐܚܬܗ. ܘܗܐ ܗܢܘܢ ܫܪܝܢ ܥܠ ܐܦܝ
16 ܐܪܥܐ. ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ. ܘܚܕܝܢ ܒܟܠܗ ܒܙܬܐ ܪܒܬܐ. ܕܒܙܘ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܡܢ
ܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܕܘܝܕ ܡܢ ܨܦܪܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ. ܡܢ ܒܣܬܪܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܫܬܘܙܒ
17 ܡܢܗܘܢ. ܐܠܐ ܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܕܪܟܒܘ ܥܠ ܓܡܠܐ ܘܥܪܩܘ. * ܘܦܨܐ ܕܘܝܕ ܟܠܡܐ ܕܫܒܘ
18 ܥܡܠܩܝܐ. ܘܠܬܪܬܝܗܝܢ ܢܫܘܗܝ ܦܨܐ ܕܘܝܕ. * ܘܠܐ ܐܬܚܣܪ ܠܗܘܢ ܡܕܡ. ܐܠܐ ܟܠܡܕܡ ܐܦܢܝ ܕܘܝܕ.
19 * ܘܕܒܪ ܕܘܝܕ ܟܠܗ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ. ܘܟܠܗ ܩܢܝܢܐ ܗܘ. ܘܐܡܪܘ. ܗܢܐ ܗܘ ܕܐܦܢܝ ܕܘܝܕ. * ܘܐܬܐ
20 ܕܘܝܕ ܠܘܬ ܡܐܬܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܦܫܘ ܠܡܛܪ ܡܐܢܐ. ܕܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܠܡܛܪ ܐܘܪܚܐ ܕܒܣܘܪ.
21 ܘܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܠܐܘܪܥܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܩܪܒܘ ܕܘܝܕ ܘܥܡܐ ܘܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗܘܢ.
* ܘܥܢܘ ܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܘܡܥܘܠܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܕܐܙܠܘ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܙܠܘ ܥܡܢ.
22 ܠܐ ܢܬܠ ܠܗܘܢ ܡܢ ܒܙܬܐ ܕܦܨܝܢ. ܐܠܐ ܢܕܒܪ ܓܒܪ ܐܢܬܬܗ. ܘܒܢܘܗܝ. * ܘܐܡܪ
23 ܕܘܝܕ. ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܗܟܢܐ ܐܚܝ. ܒܬܪ ܕܝܗܒ ܠܢ ܡܪܝܐ ܘܢܛܪܢ. ܘܐܫܠܡ ܓܝܣܐ ܕܐܬܐ ܥܠܝܢ
24 ܒܐܝܕܝܢ. * ܘܡܢܘ ܢܫܡܥ ܠܟܘܢ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܡܢܬܗ ܕܢܚܬ ܠܩܪܒܐ. ܐܝܟ ܡܢܬܗ
ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܡܐܢܐ. ܘܐܟܚܕܐ ܢܦܠܓܘܢ.

Et invenientes hominē quendā Ægyptiū in 11
agro, adduxerunt eum ad Davidē; & dederūt
ei panem, et comedit, & potaverūt eum aquā.
Duos etiam caseos *dederunt ei*, & comēdit, re- 12
sumpsitq; spiritum: trib[us] enim dieb[us] & trib[us]
noctib[us] nec manducaverat panem, nec bibe-
rat aquā. Tum dixit ei David, Cuj[us] es? & un- 13
de venisti? Respondit juvenis ille, Ægyptius
sum, serv[us] hominis Amalecitæ: reliquit me au-
tem her[us] meus eò q[uod] ægrotaverim, *ecce* tribus
abhinc diebus, Ex quo scilicet venim[us] è Ne- 14
gheb Juda, et è Negheb Caleb, et è Seneclagh,
quas igne combussimus. Dixit ei David, De- 15
duces nos ad turmam istā? Ait illi Jura mihi
p[er] Dñm quòd non occides me; nec prodes me
in manū heri mei, et ego ostendam tibi turmā
istam. Cúmq; jurâsset ei David, deduxit illū. 16
Et ecce illi castrametati fuerant super faciem
terræ edentes ac bibētes, & gestientes ob totā
prædā illā magnā quam ceperant è terra Phi-
listæorū, & è terra Juda. Percussitq; eos Da- 17
vid è matutino ad vesperam usq; à tergo ipso-
rū: nec evasit ex eis, nisi quadringenti viri qui
conscensis camelis aufugerūt. Et eripuit Da- 19
vid quicquid ceperant Amalecitæ, & duas u-
xores suas in die illo; Nec deperiit eis quic- 19
quam, sed omnia recuperavit David: Redu- 20
xitq; David cuncta pecora et boves, quantam-
cunq; possessionem illam: & dixerūt; Hoc est
q[uod] recuperavit David. Deinde venit David 21
ad ducentos viros qui remanserāt ad custodi-
enda impedimenta, quos collocaverat ad ob-
servandam viā Bosaris: qui cùm egressi essent
in occursum Davidis & occursum populi qui
cum eo erat, accedentes David & popul[us] sa-
lutaverūt eos. Iniqui autē & pditi inter vi- 22
ros qui profecti fuerant cùm Davide, respon-
dentes dixerūt, Quandoquidē non sunt pro-
fecti nobiscū, non est illis danda pars ex præ-
da quam asseruim[us]: sed abducat quisq; uxorē
suā & filios suos. Et ait David, Ne sic feceri- 23
tis fratres nostri, quandoquidē largit[us] est Dñs,
& servavit nos, tradiditq; in man[us] nostras tur-
mā quæ in nos irruerat. Quis auscultet verbo 24
huic vestro? pars enim ejus qui descendit in
præliū, æqua *debet* esse parti ej[us] qui assidet ad
latus impedimentorum, & simul partiuntor.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * ثم إن القوم وجدوا رجلا من اهل مصر في الحرث* فاخذوه فاتوا به داود* فاعطاه داود خبزا
12 فاكل* وسقاه ماء* واعطاه عنقودي عنب* فلما اكل ورجعت اليه نفسه* وذلك لانه لم يكن
13 ذاق شيا ثلثة ايام بلياليها* وكان صايما لم يذق خبزا* ولم يشرب ماء* فقال له داود* من اين
انت* ومن اين جيت* فقال له الفتى* انا من اهل مصر كنت عبدا لرجل من عمالاق* تركني
14 مولاي مريضا منذ ثلثة ايام* مذ جينا من نقاب يهودا* ونقاب كالاب وصقلغ* اللاتي
15 احرقناها بالنار* فقال له داود* تحدرني الى الجيش* فقال له* اقسم لي بالرب انك لا تقتلني ولا
16 تسلمني بيدي سيدي* وانا اريك هذا الجيش* فاقسم له داود* فاخذه الى موضع الغزاة* فاذا
هم حلولا على وجه الارض* ياكلون ويشربون ويفرحون بكل الغنيمة العظيمة التي اخذوها من
17 ارض الفلسطانيين* ومن ارض يهودا* فضربهم داود من الصباح حتى المساء من ورائهم* ولم
18 يفلت منهم الا اربعماية رجل ركبوا على الجمارات وهربوا* وخلص داود ما اخذ العمالقه*
19 20 وكلتا نسوانه ذلك اليوم* ولم يذهب لهم شي* ولكن رد داود كل شي* واستاق داود كل الغنم
21 والبقر والمواشي* وقالوا هذا ما ارده داود* واتى داود الى المايتي رجل الذين قاموا يحرسون المتاع*
والذين خلفهم يحفظون طريق بصرا خرجوا تجاه داود وتجاه الشعب الذين معه* فاقترب داود
22 والشعب فسلموا عليهم* فاجاب رجال السوء والاثم من الرجال الذين انطلقوا مع داود
فقالوا* لانهم لم ينطلقوا معنا* لا يعطون نصيبا من الغنيمة التي اردنا* ولكن ياخذ الرجل
23 امراته وبنيه* فقال داود* لا تصنعوا هكذا يا اخوتي* حين اعطانا الرب وحفظنا وظفرنا بالغزاة
24 الذين سبوا عيالاتنا* من يقبل كلامكم هذا* فان نصيب من ينحدر الى القتال مثل
نصيب ذلك الذي يجلس الى جانب المتاع* وبالسوية يقسمون*

Præterea invenit populus in agro virum 11
quendam ex Ægyptiis, quem apprehen-
dentes adduxerunt ad Davidem: præ-
buitque ei David panem, & comedit, &
potavit illum aquâ: Dedit ei etiam duos 12
uvarum botros. Cumque comedisset, &
spiritum resumpsisset, (nihil enim gusta-
verat spatio trium dierum et noctium, e-
ratque jejunus, nec panem gustaverat, nec
biberat aquam) Dixit ad eum David, 13
Cujas es tu? et unde venisti? Ait illi ju-
venis, Ego sum Ægyptius, servus eram viri
cujusdam Amalecitæ: reliquit me autem
herus meus ægrotum tribus abhinc diebus,
Ex quo venimus à Negheb Juda, et Ne- 14
gheb Caleb, & Sicelegh, quas igni succen-
dimus. Dixit ad eum David, Deduces 15
me ad turmam illam? Respondit ei, Ju-
ra mihi per Dominum quòd non interfi-
cies me, nec me trades in manus heri mei,
& ego ostendam tibi hanc turmam. Cùm 16
itaque jurâsset ei David, deduxit eum ad
locum militum illorum: & ecce descen-
derant super faciem terræ edentes ac bi-
bentes, & gestientes ob universam illam
prædam ingentem quam abduxerant è
terra Palestinorum, & è terra Juda. Et 17
percussit eos David à matutino ad vespe-
ram usque à tergo eorum, ita ut non eva-
derent ex eis nisi quadringenti viri, qui
conscensis citatissimi gradus camelis au-
fugerunt. Et asseruit David eo die quic- 18
quid abduxerant Amalecitæ, & utramq;
uxorem suam; Nec deperiit eis quicquā, 19
sed omnia reduxit David: Redegitque 20
David omnes oves, ac boves, & greges:
& dixerunt; Hæc sunt quæ restituit Da-
vid. Cùmque rediisset David ad ducen- 21
tos illos viros qui remanserant ad custo-
dienda impedimenta, quosque reliquerat
ad observandum iter Bosar; prodierunt
obviàm Davidi & obviàm populo qui
cum eo erat; & accedens David ac po-
pulus, salutaverunt eos. Respondentes au- 22
tem viri quidam pravi et perversi ex vi-
ris illis qui abierant cum Davide, dixe-
runt; Quia non abierunt nobiscum, ne
detur eis portio ex præda quam reduxi-
mus: sed resumat quisque uxorem suam
& filios suos. Dixit David, Ne sic fa- 23
ciatis O fratres mei; quandoquidem fa-
vit nobis Dominus, & custodivit nos, de-
ditque nobis victoriam contra milites qui
captivas duxerant familias nostras. Quis 24
acquiescat verbis hisce vestris? nam por-
tio ejus qui descendit ad prælium, par est
portioni ejus qui sedet ad latus supelle-
ctilis, & æqualiter partiuntur.

שמואל א : לא

,statutum in hoc posuit & ,supra & illa die à fuit Et
25 ויהי מהיום ההוא ומעלה וישמה לחק
in David venit Et .hanc diem ad usque Israel in judicium in &
26 ולמשפט לישראל עד היום הזה: ויבא דוד אל
Ecce :dicendo ,suis sociis Jehudah senioribus spolia de misit & ,Siclagh
צקלג וישלח מהשלל לזקני יהודה לרעהו לאמר הנה
,Bethel in Iis .Domini inimicorum spolio de benedictio vobis
27 לכם ברכה משלל איבי יהוה: לאשר בבית אל
,Haroher in qui Et .Jather in qui & ,meridiei Ramoth in qui &
28 ולאשר ברמות נגב ולאשר ביתר: ולאשר בערער
,Rachal in qui Et .Estemohah in qui & ,Siphmoth in qui &
29 ולאשר בשפמות ולאשר באשתמע: ולאשר ברכל
qui Et .Cheni urbibus in qui & ,Jerachmeeli urbibus in qui &
30 ולאשר בערי הירחמאלי ולאשר בערי הקיני: ולאשר
qui Et .Hathach in qui & ,Chor-hasan in qui & ,Chormah in
31 בחרמה ולאשר בבור עשן ולאשר בעתך: ולאשר
,ipse David ibi ambulaverat quibus locis omnibus in & ,Chebron in
בחברון ולכל המקמות אשר התהלך שם דוד הוא
.ejus viri &
ואנשיו:

CAP. XXXI לא

Israel viri fugerunt Et .Israel in pugnantes Pelistim Et
1 ופלשתים נלחמים בישראל וינסו אנשי ישראל
.Ghilboah monte in vulnerati ceciderunt & ,Pelistim faciebus à
מפני פלשתים ויפלו חללים בהר הגלבע:
Percusseruntque .ejus filios & ,Saul Pelistim sunt persecuti Et
2 וידבקו פלשתים את שאול ואת בניו ויכו
filios Malchisuah & ,Abinadab & ,Jonathan Pelistim
פלשתים את יהונתן ואת אבינדב ואת מלכי שוע בני
eum invenerunt & ,Saul in prælium est aggravatum Et .Saul
3 שאול: ותכבד המלחמה אל שאול וימצאהו
Dixitque .jacientibus à valde est vulneratus & ,arcu in viri jacientes
4 המורים אנשים בקשת ויחל מאד מהמורים: ויאמר
,illo in me perfode & ,tuum gladium Evagina :sua vasa ferenti Saul
שאול לנשא כליו שלף חרבך ודקרני בה
fiant illusiones & ,me perfodiant & ,isti præputiati veniant fortè ne
פן יבאו הערלים האלה ודקרני והתעללו
Saul cepit Et .valde timebat quia ;ejus vasa ferens noluit & :me in
בי ולא אבה נשא כליו כי ירא מאד ויקח שאול
esset mortu' quia ,ejus vasa ferens Viditq; .eum super cecidit & ,gladium
5 את החרב ויפל עליה: וירא נשא כליו כי מת
est mortuus & ,suum gladium super ipse etiam cecidit & ,Saul
שאול ויפל גם הוא על חרבו וימת
,ejus vasa ferens & ,ejus filii tres & ,Saul est Mortuusque .eo cum
6 עמו: וימת שאול ושלשת בניו ונשא כליו
viri viderunt Et .pariter illa die in ejus viri omnes etiam
7 גם כל אנשיו ביום ההוא יחדו: ויראו אנשי
quod ,Jarden transitu in qui & ,vallis transitu in qui ,Israel
ישראל אשר בעבר העמק ואשר בעבר הירדן כי
,ejus filii & ,Saul essent mortui quod & ,Israel viri fugissent
נסו אנשי ישראל וכי מתו שאול ובניו
,Pelistim Veneruntque .fugerunt & ,civitates reliquerunt &
ויעזבו את הערים וינסו ויבאו פלשתים
spoliandū ad Pelistim venerunt & crastino à fuit Et .eis in habitaverūt &
8 וישבו בהן: ויהי ממחרת ויבאו פלשתים לפשט
ejus filios tres & ,Saul invenerunt & ;interfectos
את החללים וימצאו את שאול ואת שלשת בניו
spoliaverunt & ,ejus caput absciderunt Et .Ghilboah monte in cadentes
9 נפלים בהר הגלבע: ויכרתו את ראשו ויפשטו
annunciandum ad undique Pelistim terram in miserunt & ,ejus vasa
את כליו וישלחו בארץ פלשתים סביב לבשר
.populo cum & ,suorum dolorum domo
בית עצביהם ואת העם:

Versio VULG. LAT.

25 Et factum est hoc ex die illa, et deinceps constitutum & præfinitum, & quasi lex in Israel usque in diem hanc.
26 Venit ergò David in Siceleg, & misit dona de præda senioribus Juda proximis suis, dicens; Accipite benedictionem de præda hostium
27 Domini: His qui erant in Bethel, & qui in Ramoth ad Me-
28 ridiem, & qui in Jether, Et qui in Aroer, & qui in Sephamoth,
29 & qui in Esthamo, Et qui in Rachal, & qui in urbibus Jerameel, & qui in urbibus Ceni,
30 Et qui in Arama, & qui in la-
31 cu Asan, & qui in Athach, Et qui in Hebron, & reliquis qui erant in his locis, in quibus commoratus fuerat David ipse, & viri ejus.

CAP. XXXI.

1 PHilisthiim autem pugnabāt adversùm Israel: et fugerūt viri Israel ante faciem Philisthiim, & ceciderunt interfecti
2 in monte Gelboe. Irruerúntque Philisthiim in Saul, & in filios ejus, & percusserunt Jonathan, & Abinadab, & Mel-
3 chisua, filios Saul, Totúmque pond' prælii versū est in Saul: & consecuti sunt eum viri sagittarii, & vulneratus est ve-
4 hementer à sagittariis. Dixítque Saul ad armigerum suum; Evagina gladium tuum, & percute me, ne fortè veniant incircumcisi isti, & interficiant me, illudentes mihi. Et noluit armiger ejus: fuerat enim nimio terrore perterrit': arripuit itaque Saul gladium, & irruit su-
5 per eum. Quod cùm vidisset armiger ejus, videlicèt quod mortu' esset Saul, irruit etiam ipse super gladium suum, & mortu'
6 est cum eo. Mortuus est ergò Saul, & tres filii ejus, & armiger illius, & universi viri ejus
7 in die illa pariter. Videntes autē viri Israel, qui erant trans vallem, & trans Jordanem, quod fugissent viri Israelitæ, & quòd mortuus esset Saul, & filii ej', reliquerunt civitates suas, & fugerunt: venerúntque Phili-
8 sthiim, & habitaverunt ibi. Factâ autem die alterâ, venerunt Philisthiim, ut spoliarent interfectos, & invenerunt Saul & tres filios ejus jacentes in mon-
9 te Gelboe. Et præciderunt caput Saul, & spoliaverunt eum armis: & miserunt in terram Philisthinorum per circuitum, ut annuntiaretur in templo idolorum, & in populis.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ϗ ἐπάνω, ϗ ἐγένετο εἰς πρόσταγμα ϗ εἰς δικαίωμα τῷ
26 Ἰσραὴλ ἕως τῆς σήμερον. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς (υ)Σεκλὰκ, ϗ ἀπέστειλε (φ)τοῖς πρεσβυτέροις τῶν σκύλων Ἰούδα ϗ τοῖς πλησίον αὐτοῦ, λέγων, (χ)Ἰδοὺ ἀπὸ τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν
27 κυρίου, Τοῖς ἐν (ψ) Βαιθσοὺρ, ϗ τοῖς Ῥαμὰ
28 Νότου, ϗ τοῖς ἐν (ω) Γεθὸρ, Καὶ τοῖς ἐν Ἀροὴρ, (α)ϗ τοῖς ἐν Ἀμμαδὶ, ϗ τοῖς ἐν
29 Σαφὶ, ϗ τοῖς ἐν Ἐσθιὲ, Καὶ τοῖς ἐν Γὲθ, ϗ τοῖς ἐν Κιμὰθ, ϗ τοῖς ἐν Σαφὲκ, ϗ τοῖς ἐν Θημὰθ, ϗ τοῖς ἐν Καρμήλῳ, ϗ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ Ἰερεμεὴλ, ϗ τοῖς ἐν
30 ταῖς πόλεσι τοῦ Κενεζὶ, Καὶ τοῖς ἐν Ἰεριμὼθ,
31 ϗ τοῖς ἐν Βηρσαβεὲ, ϗ τοῖς ἐν Νομβὲ, Καὶ τοῖς ἐν Χεβρὼν, ϗ πάντας τοὺς τόπους οὓς διῆλθε Δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς ϗ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ.

Et factum est à die illa, & ultrà, & factum est in constitutionem, et in justificationem ipsi Israel usque in hodiernum. Et venit David in Secelac: & misit senioribus Juda de spoliis, & proximis suis, dicens; Ecce de spoliis inimicorum Domini, Qui in (q) Bæthsur, et qui in Rhama Austri, & qui in Gethor, Et qui in Aroer, & qui in Ammadi, & qui in Saphi, & qui in Esthie, Et qui in Geth, et qui in Cimath, & qui in Saphec, & qui in Themath, & qui in Carmelo, et qui in civitatib' ipsi' Hieremeel, & qui in civitatib' ipsius Cenezi, Et qui in Hierimuth, & qui in Bersabee, & qui in Nombe, Et qui in Chebron, (r) et omnia loca, quò transierat David illuc, ipse & viri ejus.

MS. A. (υ) Σικλὰγ, (φ) τῶν σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις Ἰούδα (χ) Ἰδοὺ ὑμῖν εὐλογία ἀπὸ τῶν (ψ) Βαιθὴλ, ϗ τοῖς ἐν Ῥαμὰθ Νότου, (ω) Ἐσθὲρ, (α) ϗ τοῖς ἐν Σαραμὼθ, ϗ τοῖς ἐν Ἐσθεμὰ, ϗ τοῖς ἐν Ῥαχὴλ, ϗ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τοῦ Ἰραμηλεὶ, ϗ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τοῦ Κεναίου, ϗ τοῖς ἐν Ῥαμμὰ, ϗ τοῖς ἐν Βωρασὰν, ϗ τοῖς ἐν Ἀθὰγ, ϗ τοῖς ἐν Χεβρὼν, ϗ εἰς πάντας

ΚΕΦ. λα'.

1 ΚΑὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐπὶ Ἰσραήλ· ϗ ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, ϗ πίπτουσι τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει
2 τῷ Γελβουέ. Καὶ συνάπτουσιν (α) οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ ϗ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ϗ τύπτουσιν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν, ϗ τὸν Ἀμιναδὰβ, ϗ
3 τὸν (β)Μελχισοὺ υἱὸν Σαούλ. Καὶ βαρύνεται ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαοὺλ, ϗ εὑρίσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισταὶ ἄνδρες τοξόται, ϗ ἐτραυματίσθη
4 εἰς τὰ ὑποχόνδρια. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, Σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου ϗ ἀποκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι ϗ (γ) ἀποκεντήσωσί με ϗ ἐμπαίξωσιν ἐμοί. ϗ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη σφόδρα. ϗ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν, ϗ ἐπέπεσεν ἐπ'
5 αὐτήν. Καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, ϗ ἐπέπεσε ϗ αὐτὸς ἐπὶ τὴν
6 ῥομφαίαν αὐτοῦ, ϗ ἀπέθανε μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, ϗ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, ϗ ὁ αἴρων τὰ σκεύη (δ) αὐτοῦ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
7 κατὰ τὸ αὐτό. Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ ἐν τῷ (ε) πέραν τῆς κοιλάδος ϗ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ, ϗ ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ ϗ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ϗ καταλείπουσι τὰς πόλεις αὐτῶν ϗ φεύγουσι· ϗ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ϗ κατοικοῦσιν ἐν αὐ-
8 ταῖς. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον (ζ) ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδιδύσκειν τοὺς (η)νεκροὺς, ϗ εὑρίσκουσι τὸν Σαοὺλ ϗ τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ πε-
9 πτωκότας ἐπὶ τὰ ὄρη Γελβουέ. Καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτὸν, ϗ ἐξέδυσαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, ϗ ἀποστέλλουσιν αὐτὰ εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ, εὐαγγελίζοντες τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ϗ τῷ (θ) λαῷ.

CAP. XXXI.

Et alienigenæ pugnabant in Israel. Et fugerunt viri Israel à facie alienigenarū: et cadunt vulnerati in monte Gelbue. Et congrediuntur alienigenæ cum Saul et filiis ejus: et percutiunt alienigenæ Jonathan, et Aminadab, et Melchisa filiū Saul. Et aggravatur prælium super Saul: et inveniunt eum jaculatores viri sagittarii: et vulneratus est (a) in hypochondria. Et dixit Saul ad eū qui portabat vasa ipsius; Educ gladium tuū, et confige me in eo; ne veniant incircumcisi isti, et configant me, et illudant mihi. Et noluit, qui portabat vasa ejus: quoniam timuit valdè. Et sumpsit Saul gladiū, et incubuit super eum. Et vidit portans vasa ejus, quia mortuus est Saul: et incubuit etiam ipse super gladium suū: et mortu' est cum eo. Et mortuus est Saul, et tres filii ejus, et portans vasa (b) ejus in die illa in idipsū. Et viderunt viri Israel, qui trans vallem, et qui trans Jordanem, quia fugerunt viri Israel, et quia mortuus est Saul, et filii ejus: et derelinquunt civitates suas, et fugiunt. Et veniunt alienigenæ, et habitāt in eis. Et factū est, crastino veniunt alienigenæ ad spoliandum mortuos: et inveniunt Saul, et tres filios ej' jacentes in (c) montibus Gelbue: Et (d) convertunt eum: et spoliaverunt vasa ej': et mittunt ea ad terram alienigenarum in circuitu, evangelizantes idolis suis, & populo.

MS. A. (α) ἀλλόφυλοι τῷ (β) Μελχισουὲ υἱὸς (γ) ἀποκεντήσουσί με ϗ ἐμπαίξωσίν μοι. (δ) αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ (ε) πέραν τοῦ Ἰορδάνου, (ζ) καὶ ἔρχονται (η) νεκροὺς, * αὐτοῦ πεπτωκότας (θ) λαῷ αὐτ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 והוה מיומא ההוא ולעלא ושויה לגזרת דין לישראל עד יומא הדין: ואתא דוד לצקלג
26 ושדר מבזתא לסבי יהודה לרחמוהי למימר הא לכון מתנא מבזת סנאי עמא דיי: לדי
27 בביתאל ולדי ברמות נגב ולדי ביתיר: ולדי בערוער ולדי בשפמות ולדי באשתמוע:
28
29 ולדי ברכל ולדי בקרוי ירחמאל ולדי בקרוי שלמאה: ולדי בחרמה ולדי בכור עשן
30 ולדי בעתך: ולדי בחברון ולכל אתריא די הליך תמן דוד הוא וגברוהי:
31

לא

1 ופלשתאי מגיחין קרבא בישראל ואפכו אנשי ישראל מן קדם פלשתאי ונפלו קטילין
2 בטורא דגלבוע: ואדביקו פלשתאי ית שאול וית בנוהי וקטלו פלשתאי ית יהונתן וית
3 אבינדב וית מלכי שוע בני שאול: ותקיפו עבדי קרבא על שאול ואשכחוהי קשתיא
4 גברין דאומנין למגד בקשתא ודחיל לחדא מקשתיא: ואמר שאול לנטל זיניה שלוף
חרבך וקטלני בה דלמא ייתון ערליא האלין ויקטלנני ויתלעבון בי ולא אבה נטל
5 זיניה ארי דחיל לחדא ונסיב שאול ית חרבא ונפל עלה: וחזא נטל זיניה ארי מית שאול
6 ונפל אף הוא על חרביה ומית עמיה: ומית שאול ותלתא בנוהי ונטל זיניה אף כל
7 גברוהי ביומא ההוא כחדא: וחזו אנשי ישראל דבעברא דמישרא ודבעברא דירדנא
ארי אפיכו אנשי ישראל וארי מיתו שאול ובנוהי ושבקו ית קרויא ואפיכו ואתו פלשתאי
8 ויתיבו בהון: והוה ביומא דבתרוהי ואתו פלשתאי לחלצא קטיליא ואשכחו ית שאול
9 וית תלתא בנוהי קטילין רמן בטורא דגלבוע: ופסקו ית רישיה וחליצו ית זיניה ושלחו
בארעא דפלשתאי סחור סחור לבשרא בית טעותהון וית עמא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit à die illo & ultra, & positum est in decretum hoc Israeli usque ad diem hanc. Et venit David ad Sziklag, & mittendum curavit de spolio ad senes Jehuda amantes eum, dicendo: Ecce vobis donum de spolio odientium populum Dñi. Iis qui in Bethel, & qui in Ramoth Meridiei, & qui in Jathir. Et iis qui in Gharogher, & iis qui in Sephamoth, & qui in Ishtemoagh. Et qui in Rachal, et qui in urbibus *Jerahhmeel*, et qui in urbibus Salmaah. Et iis qui in Hharma, et qui in Bor-ghassan, et qui in Ghathach. Et iis qui in Hhebron, et ad omnia loca quò ivit David ipse et viri ejus.

CAP. XXXI.

ET Pelisthæi inibant bellum in Israel, et verterunt [*terga*] homines Israel ab-ante Pelisthæos, et ceciderunt occisi in monte Gilboagh. Et assecuti sunt Pelisthæi Saulem et filios ejus, et occiderunt Pelisthæi Jonathan et Abinadab, et Malchisuagh filios Saul. Et invaluerunt facientes bellum super Saul, et invenerunt illum jaculatores viri, qui artifices jaciendi in arcu, et timuit valdè à jaculatorib'. Et dixit Saul ad ferentem arma sua, Evagina gladium tuum, et occidito me in illo, ne fortè veniant præputiati isti, et occidant me, et insultent in me; et noluit ferens arma ejus, quia timuit valdè: et accepit Saul gladium, et cecidit super illum. Et vidit ferens arma ejus quòd mortuus esset Saul, et irruit etiam ipse super gladium suum, et mortuus est cum illo. Et mortuus est Saul, et tres filii ejus, et ferens arma ejus, etiam omnes viri ejus in die illa pariter. Et viderunt homines Israel, qui ultra planiciem, et qui ultra Jordanem quòd vertissent [*terga*] viri Israel, et quòd mortui essent Saul et filii ejus, et deseruerunt urbes et fugerunt, et venerunt Pelisthæi et habitarunt in eis. Et fuit in die qui post illum, et iverunt Pelisthæi ad expoliandum occisos, et invenerunt Saulem et tres filios ejus occisos *projectos* in monte Gilboagh. Et absciderunt caput ejus et expoliaverunt arma ejus, et miserunt in terram Pelisthæorum circum circa ad bene nunciandum domui Errorum suorum et populo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܣܡܗ ܕܘܝܕ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ ܘܕܝܢܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ
26 ܠܨܝܩܠܓ. ܘܫܕܪ ܡܢ ܒܙܬܐ ܠܣܒܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܠܚܒܪܝܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܗܐ ܠܟܘܢ ܒܘܪܟܬܐ ܡܢ ܒܙܬܐ
ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. * ܘܫܕܪ ܠܕܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܠܕܒܒܝܬ ܪܡܬܐ ܢܓܒ. ܘܠܕܒܒܝܬ ܥܝ.
27 * ܘܠܕܒܥܕܘܪ. ܘܠܕܒܣܦܡܘܬ. ܘܠܕܒܫܡܘܥ. * ܘܠܕܒܪܟܠ. ܘܠܕܒܩܘܪܝܐ
28 ܕܝܪܚܡܐܝܠ. ܘܠܕܒܩܘܪܝܐ ܕܩܝܢܝܐ. * ܘܠܕܒܚܪܡܐ. ܘܠܕܒܒܝܪܫܢ. ܘܠܕܒܥܬܟ.
29 * ܘܠܕܒܚܒܪܘܢ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܬܪܘܬܐ ܕܗܠܟ ܬܡܢ ܕܘܝܕ ܗܘ ܘܓܒܪܘܗܝ.
30
31

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܐ *

* ܘܦܠܫܬܝܐ ܡܬܟܬܫܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܪܩܘ ܐܢܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܦܠܫܬܝܐ.
1 ܘܢܦܠܘ ܩܛܝܠܐ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ. * ܘܐܕܪܟܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܢܘܗܝ. ܘܩܛܠܘ
2 ܦܠܫܬܝܐ ܠܝܘܢܬܢ. ܘܠܝܫܘܝ. ܘܠܡܠܟܝܫܘܥ ܒܢܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. * ܘܝܩܪ ܩܪܒܐ ܥܠ
3 ܫܐܘܠ. ܘܐܕܪܟܘܗܝ ܓܒܪܐ ܫܕܝ ܩܫܬܐ ܒܩܫܬܐ. ܘܕܚܠ ܛܒ ܡܢ ܩܫܬܐ. * ܘܐܡܪ ܫܐܘܠ
4 ܠܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܫܠܘܦ ܠܝ ܣܝܦܟ. ܘܕܩܘܪܝܢܝ ܒܗ. ܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܗܠܝܢ ܥܪܠܐ ܘܢܩܛܠܘܢܢܝ.
ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܝ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܛܒ. ܘܢܣܒ ܫܐܘܠ ܣܝܦܗ.
5 ܘܢܦܠ ܥܠܘܗܝ. * ܘܚܙܐ ܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܕܡܝܬ ܫܐܘܠ. ܘܢܦܠ ܐܦ ܗܘ ܥܠ ܣܝܦܗ.
6 ܘܡܝܬ. * ܘܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܬܠܬܐ ܒܢܘܗܝ. ܘܫܩܠ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܐܦ ܟܠܗܘܢ
7 ܥܒܕܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܟܚܕܐ. * ܘܚܙܘ ܐܢܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܒܥܒܪܐ ܕܥܘܡܩܐ ܕܝܘܪܕܢܢ.
ܕܥܪܩܘ ܐܢܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܒܢܘܗܝ. ܘܫܒܩܘ ܩܘܪܝܐ. ܘܥܪܩܘ. ܘܐܬܘ
8 ܦܠܫܬܝܐ. ܘܝܬܒܘ ܒܗܝܢ. * ܘܗܘܐ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܬܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܫܠܚܘ ܩܛܝܠܐ.
9 ܘܐܫܟܚܘ ܠܫܐܘܠ ܘܠܬܠܬܐ ܒܢܘܗܝ. ܟܕ ܪܡܝܢ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ. * ܘܦܣܩܘ ܪܫܗ.
ܘܫܠܚܘ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܫܕܪܘ ܠܡܣܒܪܘ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܒܥܡܐ. ܘܒܒܝܬ ܦܬܟܪܝܗܘܢ.

Factúmque est ab eo die ut imponeret Da- 25
vid statutum hoc atque legem, ad hodiernum
usque diem. Cùm demum venisset David 26
ad Seneclagh, misit de præda senioribus Ju-
dæ & sociis eorum, dicens; Ecce vobis *donum*
de præda hostium Domini. Misit inquam, 27
his qui in Beth-il, & in Beth-ramoth Ne-
gheb, & in Beth-ai, Qui in Adoir, qui in 28
Saphemoth, & qui in Sethmoa, Qui in Ra- 29
chil & in civitatibus Jerahmel, & in ci-
vitatibus Cinæorum, Et his qui erant in 30
Horma, quique in Birasan, & in Taanach,
Et his qui in Hebron, omnibus denique 31
locis in quibus versatus fuerat David ipse
& viri sui.

CAP. XXXI.

Philistæis autem præliantibus contra Is- 1
raelem, terga dederunt Israelitæ ante Phi-
listæos, ceciderúntque cæsi in monte Gel-
boe. Et apprehenderunt Philistæi Saulem 2
& filios ejus, & occiderunt Philistæi Jo-
nathanem, & Jesui, & Melech-jesu filios Sau-
lis. Invaluit autem prælium contra Saulem, 3
& deprehenderunt eum viri jaculantes ar-
cubus: cúmque vehementer extimuisset ja-
culatores, Dixit Saul armigero suo, Exime 4
gladium tuum, eoque me pungito, ne ve-
niant incircuncisi isti, interficiant me, me-
que probro afficiant: renuente verò armi-
gero ejus, eò quòd valdè timuisset, accepto
Saul gladio suo, corruit super eum. Vi- 5
dens autem armiger ejus mortuum esse Sau-
lem, corruit ipse quoque super gladium
suum, & mortuus est. Igitur mortuo Sau- 6
le cum tribus filiis suis, armigero suo, &
omnibus servis suis eo die pariter; Vi- 7
dentes Israelitæ qui erant citra Jordanem
in convalle, aufugisse Israelitas, & mor-
tuum esse Saulem cum filiis suis, derelictis
civitatibus suis fugerunt: & venientes Phi-
listæi, habitârunt in eis. Posterâ die re- 8
deuntes Philistæi ad spoliandos confossos,
invenerunt Saulem & tres filios ejus pro-
jectos in monte Gelboe: Et obtruncantes 9
caput ejus & ejus arma spoliantes, miserunt
nuntiatum in terra Philistæorum, in populo,
& in phano idolorum suorum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * فكان من بعد ذلك اليوم جعل داود هذا ميثاقا وحقا حتي اليوم * واتي داود صيقلاغ • وبعث
26 من الغنيمة الي شيوخ يهوذا واصحابهم • فقال هذه لكم بركة من غنيمة اعداء الرب * وبعث
27 الي بيت ايل • وبيت رموث نجاب • والي بيت عي * والي بيت عدواعيد • والي بيت يسموث • والي
28 اسموع * والي ركيل • والي قري ارحميل • والي قري القسانيين * والي الذين من حرما • والي
29
30
31 يعسان • والي تعناح * والي حبرون • والي جميع الاماكن التي سار هنالك داود ورجاله •

* الفصل الحادي والثلثون *

1 * والفلسطانيون كانوا يقاتلون اسرايل • وهرب ناس اسرايل من قدام الفلسطانيين • ووقع
2 قتلا في جبل جلبوع * فادرك الفلسطانيون ساوول وبنيه • وقتل الفلسطانيون يوناثان •
3 ويسوي • وملكيسوع بني ساوول * وعظم الحرب علي ساوول • فادركه الرماة بالقسي • ففزع
4 جدا من الرماة * فقال ساوول لصاحب سلاحه • سل سيفك وابعجني • لئلا ياتوا هاولاء الغلف
فيقتلوني ويسخروا بي • فلم يجب صاحب سلاحه • وانه فزع جدا • فاخذ ساوول سيفه فاتكا
5 عليه • فدخل السيف في بطنه ومات * ونظر صاحب سلاحه ان قد مات ساوول • فسقط هو
6 ايضا علي سيفه ومات * فمات ساوول وثلاثة بنيه • وصاحب سلاحه • وجميع عبيده ذلك اليوم
7 جميعا * ونظر اناس اسرايل الذين في المعبر في عبر الاردن • ان قد هرب اناس اسرايل • وان قد
8 مات ساوول وبنوه • فتركوا القري وهربوا • واما الفلسطانيون فجلسوا فيها * واليوم الاخر اتي
9 الفلسطانيون ليسلبوا القتلا • فوجدوا ساوول وثلاثة بنيه مطرحين في جبل جلبوع * فقطعوا
راسه وسلبوا ثيابه • وبعثوا يبشرون في ارض الفلسطانيين • وفي الشعب • وفي بيت اصنامهم •

Et post diem illum statuit hoc David in 25
fœdus & jus, ad hunc usque diem. De- 26
inde veniens David in Sicelegh, misit
ex præda ad seniores Juda & amicos
eorum, dicens; Hoc vobis esto munus de
præda inimicorum Domini. Misit inquam, 27
ad Beth il, & Beth-rammoth Negheb, &
ad Beth-ai, Et ad Beth-adauaid, & ad 28
Beth-jesimoth, & ad Estemoa, Et ad 29
Rachil, & ad civitates Erahmil, & ad
civitates Phasanæorum, Ad eos qui sunt 30
ex Horma, ad Jaasan, & ad Taanach,
Ad Hebron, & ad omnia loca quæ fre- 31
quentabat David cum viris suis.

CAP. XXXI.

Pugnantibus autem Palestinis adver- 1
sùs Israelem, & fugientibus Israelitis à
conspectu Palestinorum, cæsisque multis
corruentibus in monte Gelboe; Assecuti 2
sunt Palestini Saulem et filios ejus, et oc-
ciderunt Palestini Jonathanem, et Jesui,
et Melechiesum filios Saulis. Et ingrave- 3
scente bello contra Saulem, assecuti sunt
eum jaculantes arcubus, timuitque vehe-
menter ab ipsis jaculatoribus. Quapro- 4
pter dixit Saul ad armigerum suum,
Stringe gladium tuum, et transfode me,
ne veniant præputiati isti, mêque interfi-
ciant, & illudant mihi. Renuente autem
armigero ejus, quòd summoperè timuis-
set, accepit Saul gladium suum, incubuit
illi, penetravitque gladius ventrem ejus,
& mortuus est. Videns autem armiger 5
ejus quòd mortuus esset Saul, corruit ipse
quoque super gladium suum, et mortuus
est. Mortuus itaque est Saul, tres filii e- 6
jus, armiger ipsius, omnes denique servi
ejus eodem die simul. Videntes autem 7
Israelitæ qui erant ab ulteriori convalle
Jordanis, fugisse Israelitas, & Saulem
ac filios ejus mortuos esse, derelictis civi-
tatibus, aufugerunt: venientes verò Pa-
lestini inhabitârunt eas. Postero die ve- 8
nientes Palestini ad spoliandum occisos,
invenerunt Saulem & tres filios ejus
prostratos in monte Gelboe. Et præci- 9
dentes caput ejus, & vestes ejus exuen-
tes, miserunt nuntiatum in terra Pale-
stinorum, inter populum, & in æde si-
mulachrorum suorum.

שמואל ב : א

fixerunt ejus corpus & :Hastaroth domo ejus vasa posuerunt Et
10 וישימו את־כליו בית עשתרות ואת־גויתו תקעו
,Ghilhad Jabes habitatores eum ad audiverunt Et .Beth-san muro in
11 בחומת בית שן: וישמעו אליו ישבי יביש גלעד
omnis surrexerunt Et ,Saul ipsi Pelistim fecerunt quæ
12 את אשר־עשו פלשתים לשאול: ויקומו כל־
corpus ceperunt & ,nocte tota ambulaverunt & ,virtutis vir
איש חיל וילכו כל־הלילה ויקחו את־גוית
venerunt & ;Beth-san muro de ejus filiorum corpora & ,Saul
שאול ואת גוית בניו מחומת בית שן ויבאו
eorum ossa ceperunt Et .ibi ea combusserunt & ,Jabes in
13 יבשה וישרפו אתם שם: ויקחו את־עצמתיהם
.diebus septem jejunaverunt & ,Jabes in arbore sub sepelierunt &
ויקברו תחת־האשל ביבשה ויצמו שבעת ימים:

Versio VULG. LAT.

10 Et posuerunt arma ejꝰ in tem-
plo Astaroth, corpus verò ejus
suspenderũt in muro Bethsan.
11 Quod cùm audissent habitato-
res Jabes Galaad, quæcunque
12 fecerant Philisthiim Saul, Sur-
rexerunt omnes viri fortissimi,
& ambulaverunt totâ nocte, &
tulerunt cadaver Saul, & cada-
vera filiorũ ejus, de muro Beth-
san: venerúntq; Jabes Galaad,
13 & combusserunt ea ibi. Et tu-
lerunt ossa eorum, & sepelie-
runt in nemore Jabes, & jeju-
naverunt septem diebus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀσαρ-
τεῖον, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ κατέπηξαν ἐν τῷ
11 τείχει (ι)Βαιθσάμ. Καὶ ἀκούουσιν (κ) οἱ κα-
τοικοῦντες (λ) Ἰαβὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἃ ἐποί-
12 ησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαούλ. Καὶ (μ) ἀνέστησαν
πᾶς ἀνὴρ δυνάμεως, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν
νύκτα, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ καὶ τὸ σῶμα
Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (ν) ἀπὸ τοῦ τείχους Βαιθ-
σάμ, καὶ φέρουσιν (ξ) αὐτοὺς εἰς Ἰαβίς, καὶ κατα-
13 καίουσιν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ λαμβάνουσι τὰ ὀστᾶ
αὐτῶν, καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν (ο) τὴν ἐν
Ἰαβίς, καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας.

MS.A. (ι)Βηθσάμ. (κ) περὶ αὐτοῦ οἱ (λ) Ἐιαβεὶς (μ) ἀνέστη (ν) ἀπὸ τείχους Βηθσάν, (ξ) αὐτοὺς Ἐιαβείς, (ο) τῆς Ἐιαβείς,

Et reposuerunt vasa ejus in (e) 10
Astartio: & corpꝰ ejus defixerunt
in muro Bethsam. (f) Et audiunt
inhabitantes Jabis Galaaditidis, 11
quæ fecerāt alienigenæ ipsi Saul.
Et surrexerunt omnis vir virtu-
tis, et iverunt totam noctem: & 12
sumpserunt corpus Saul, et corpus
Jonathan filii ejꝰ de muro Beth-
sam, & ferunt eos in Jabis, &
comburunt eos illic. Et sumunt
ossa eorum, & sepeliunt sub ar- 13
boreto, quod in Jabis: & jeju-
nant septem (g) dies.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ושויאו ית זיניה בית עשתרתא וית גופיה צלבו בשורא דבית שן : ושמעו עלוהי יתבי
11 יבש גלעד ית דעבדו פלשתאי לשאול : וקמו כל גבר גבר ואזלו כל ליליא ונסיבו ית
12 גופא דשאול וית גופי בנוהי משורא דבית שן ואתו ליבש וקלו עליהון כמא דקלן על
13 מלכיא תמן : ונסיבו ית גרמיהון וקברו תחות אשלא ביבש וצמו שבעא יומין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et posuerunt arma illiꝰ in æde Gastharatha, & corpus illiꝰ suspenderunt 10
in muro Bethsan. Et audierunt super illũ habitatores Jabes Gilghad quod 11
fecerunt Pelisthæi Sauli. Et surrexerunt omnis vir fortis, & ambulaverunt 12
totã noctem, & acceperunt corpꝰ Saul & corpora filiorum ejus ex muro
Bethsan, & venerunt ad Jabes, & cremaverunt super illos, sicut cremant
super reges ibi. Et acceperunt ossa eorum & sepelierunt sub arbore in Ja- 13
bes, & jejunaverunt septem diebus.

שמואל ב : א

CAP. I. א

,Hamalech cædendo à erat reversꝰ David & ,Saul mortem post fuit Et
1 ויהי אחרי מות שאול ודוד שב מהכות את־העמלק
die in fuit Et .duobus diebus Siclagh in David manserat &
2 וישב דוד בצקלג ימים שנים: ויהי ביום
ejus vestes & ,Saul cum à castrametatione è venit vir ecce & ,tertio
השלישי והנה איש בא מן־המחנה מעם שאול ובגדיו
,David ad eum veniendo in ,fuit & :ejus caput super humus & ,scissæ
קרעים ואדמה על־ראשו ויהי בבאו אל־דוד
Unde :David ei Dixitque .se incurvavit & ,terram in cecidit &
3 ויפל ארצה וישתחו: ויאמר לו דוד אי מזה
Dixitque .evasi Israel castrametatione E :eum ad dixitque ?venies
4 תבוא ויאמר אליו ממחנה ישראל נמלטתי: ויאמר
Quod ,dixit & :mihi nunc nuncia ?verbum fuit Quod :David eum ad
אליו דוד מה־היה הדבר הגד־נא לי ויאמר אשר־
,populo è cecidit multum etiam & ,prælio de populus fugit
נס העם מן־המלחמה וגם־הרבה נפל מן־העם
Dixitq; .sunt mortui ejꝰ filiꝰ Jonathan & ,Saul etiam & ;sunt mortui &
5 וימתו וגם שאול ויהונתן בנו מתו: ויאמר
fit mortuus quòd nosti Quomodo :sibi indicantem puerum ad David
דוד אל־הנער המגיד לו איך ידעת כי־מת
Eveniendo :ei indicans puer dixitque ?ejus filius Jonathan & ,Saul
6 שאול ויהונתן בנו: ויאמר הנער המגיד לו נקרא
,suam lanceã super erat innixꝰ Saul ecce & ,Ghilboah montem in eveni
נקריתי בהר הגלבע והנה שאול נשען על־חניתו
eum persequebantur equitum dominiꝰ & ,currus ecce &
והנה הרכב ובעלי הפרשים הדבקהו:
ego Ecce ,dixi & :me ad clamavitque ,me vidit & ,se post respexit Et
7 ויפן אחריו ויראני ויקרא אלי ואמר הנני:
.ego Hamalecites :eum ad dixi & ?tu Quis :mihi Dixitque
8 ויאמר לי מי־אתה ויאמר אליו עמלקי אנכי:
me apprehendit quia ,me interfice & ,me super nunc Sta :me ad Dixitque
9 ויאמר אלי עמד־נא עלי ומתתני כי אחזני
.me in mea anima adhuc omnis quia ,tremor
השבץ כי־כל־עוד נפשי בי:

Versio VULG. LAT.

Liber secundus SAMUELIS,
Quem nos secundum Regum
dicimus.

CAP. I.

1 Factum est autem, postquàm
mortuus est Saul, ut David re-
verteretur à cæde Amalec, &
maneret in Siceleg duos dies.
2 In die autẽ tertia apparuit ho-
mo veniens de castris Saul, ve-
ste conscissâ, & pulvere con-
spersus caput : & ut venit ad
David, cecidit super faciem
3 suam, & adoravit. Dixitque ad
eum David, Unde venis? Qui
ait ad eum, De castris Israel
4 fugi. Et dixit ad eum David,
Quod est verbum quod factum
est? indica mihi. Qui ait; Fu-
git populus ex prælio, & mul-
ti corruentes è populo mortui
sunt : sed & Saul & Jonathas
5 filius ejus interierunt. Dixitq;
David ad adolescentem, qui
nuntiabat ei ; Unde scis quia
mortuus est Saul, & Jonathas
6 filiꝰ ejus? Et ait adolescens, qui
nuntiabat ei ; Casu veni in
montem Gelboe, & Saul in-
cumbebat super hastam suam:
porrò currus & equites appro-
7 pinquabant ei. Et conversus
post tergum suum, vidénsque
me vocavit. Cui cùm respon-
8 dissem, Adsum : Dixit mihi,
Quisnam es tu? Et aio ad eũ,
9 Amalecites ego sum. Et locu-
tus est mihi ; Sta super me, &
interfice me : quoniam tenent
me angustiæ, & adhuc tota a-
nima mea in me est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β΄. REGNORUM II.

ΚΕΦ. α΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Σαούλ, καὶ
(α) Δαυὶδ ἀνέστρεψε τύπτων τὸν Ἀμαλήκ, καὶ
ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν (β) Σεκελὰκ ἡμέρας δύο.
2 Καὶ ἐγενήθη (γ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἰδοὺ
(δ) ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκ τοῦ λαοῦ
Σαούλ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (ε) διεῤῥωγότα, καὶ
γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς Δαυίδ, καὶ ἔπεσεν (ζ) ἐπὶ
3 τὴν γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ Δαυίδ, Πόθεν σὺ (η) παραγίνῃ; καὶ εἶπε
πρὸς αὐτόν, Ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ ἐ-
4 γὼ διασέσωσμαι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ, Τίς
ὁ λόγος οὗτος; (θ) ἀπάγγειλόν μοι. καὶ εἶπεν, Ὅτι
ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου, καὶ πεπτώκασιν
πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἀπέθανον, καὶ Σαοὺλ καὶ
5 Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπέθανε. Καὶ εἶπε
Δαυὶδ (ι) τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι
αὐτῷ, Πῶς οἶδας ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ καὶ Ἰω-
6 νάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ; Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον
τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ, Περιπτώματι (κ) περιέ-
πεσον ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελβουέ, καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἐπ-
εστήρικτο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ τὰ ἅρ-
ματα καὶ οἱ (λ) ἱππάρχαι συνῆψαν (μ) αὐ-
7 τῷ. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ
εἶδέ με, καὶ ἐκάλεσέ με. καὶ εἶπα, Ἰδοὺ ἐγώ.
8 Καὶ (ν) εἶπέ μοι, Τίς εἶ σύ; καὶ (ξ) εἶπα, Ἀ-
9 μαληκίτης ἐγώ εἰμι. Καὶ εἶπε πρός με, Στῆ-
θι δὴ ἐπάνω μου καὶ (ο) θανάτωσόν με, ὅτι
κατέσχε με σκότος δεινόν, ὅτι πᾶσα ἡ ψυ-
χή μου ἐν ἐμοί.

MS.A. Βασιλειῶν β΄. (α) Δαυεὶδ (β) Σικελὰγ (γ) ἐν τῇ (δ) ἀνὴρ ἐκ (ε) διεῤῥηγότα, (ζ) ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν (η) παραγίνῃ (θ) ἀνάγγειλόν μοι. καὶ εἶπεν, Πολλοὶ πεπτώκασιν ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπέθανεν Σαούλ, καὶ (ι) τῷ ἀπαγγέλλοντι (κ) περιέπεσα (λ) ἱππάρχοι (μ) αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν. Καὶ (ν) εἶπεν, Τίς (ξ) εἶπα πρὸς αὐτόν, Ἀμαληκείτης (ο) θανάτωσόν με,

CAP. I.

ET factum est, postquàm mortuus est Saul; & David reversus percutiens Amalec: et sedit David in Secelac dies duos. Et factum est die tertiâ, & ecce vir venit è castris, (a) de populo Saul: & vestes ejus discissæ, & terra super caput ejus. Et factum est in intrando ipsum ad David, & cecidit super terram, & adoravit eum. Et dixit ei David, Unde tu advenis? Et dixit ad eum, De castris Israel ego salvus evasi. Et dixit ei David, Quod verbum hoc? annuntia mihi. Et dixit, Quia fugit populus ex prælio, et ceciderunt multi de populo, et mortui sunt, et Saul, et Jonathan filius ejus mortuus est. Et dixit David puero, qui annuntiabat ei, Quomodò nosti, quia mortuus est Saul, & Jonathan filius ejus? Et dixit puer qui annuntiabat ei, Eventu adveni in monte Gelboe: & ecce Saul innixꝰ erat super lanceã suã: et ecce currus, et præfecti equitũ (b) attingebant eũ. Et respexit in posteriora sua, et vidit me, & vocavit me. Et dixi, Ecce ego. Et dixit mihi, Quis es tu? Et dixi, Amalecites ego sum. Et dixit ad me; Sta nunc super me, & interfice me: quoniam occupaverunt me tenebræ graves: quia (c) omnis anima mea in me.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה בתר דמית שאול ודוד תב מלמקטל ית דבית עמלק ויתיב דוד בצקלג יומין תרין :
2 והוה ביומא תליתאה והא גברא אתא ממשריתא מלות שאול ולבושוהי מבזעין ועפרא
3 רמי ברישיה והוה במיתוהי לות דוד ונפל על ארעא וסגיד : ואמר ליה דוד אן מדין את
4 אתי ואמר ליה ממשריתא דישראל אשתזיבית : ואמר ליה דוד מה הוה פתגמא חוי כען
לי ואמר דאפך עמא מן קרבא ואף סגי נפל מן עמא ואתקטלו ואף שאול ויהונתן בריה
5 מיתו : ואמר דוד לעולימא דמחוי ליה איכדין ידעתא ארי מית שאול ויהונתן בריה :
6 ואמר עולימא דמחוי ליה אתערעא אתערעית בטורא דגלבוע והא שאול סמיך על
7 מורניתיה והא רתיכיא ומשרית פרשיא אדבקוהי : ואתפני לאחורוהי וחזני וקרא לי
8 ואמרית הא אנא : ואמר לי מן את ואמרית ליה עמלקאה אנא : ואמר לי קום כען עלי
9 וקטולני ארי אחדני רתיתא ארי כל עוד נפשי בי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

ET fuit postquam mortuus est Saul, & David rediit à percutiendo homines Ghamalek, & sedit David in Sziklag dies duos. Et fuit in die tertio, & ecce vir venit ex castris à Saul, & vestes ejus scissæ erant, & pulvis projectꝰ in capite ejꝰ: & fuit cùm venisset ad David, & occubuit super terram, & adoravit. Et dixit illi David, Unde tu venis? & dixit illi, Ex castris Israel evasi. Et dixit illi David, Quod fuit verbum? indica nunc mihi: & dixit, Quòd vertit [terga] populus ex bello, & etiam multum cecidit de populo, & occisi sunt, & etiam Saul, & Jehonathan filiꝰ ejus mortui sunt. Et dixit David adolescenti qui indicavit illi, Quomodo nôsti quòd mortuus est Saul & Jehonathan filius ejus? Et dixit adolescens qui indicavit illi, Contingendo contigi in monte Gilboagh, & ecce Saul innixus erat super hastam suam, & ecce currꝰ & exercitꝰ equitũ assecuti sunt eũ. Et respexit retro se, & vidit me, & vocavit me: & dixi, Ecce ego. Et dixit mihi, Quis tu? & dixi, Ghamalekæ ego. Et dixit mihi, Sta quæso super me, & occide me, quoniã comprehendit me tremor, nam oĩs adhuc anima mea in me est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܣܡܘ ܡܐܢܘܗܝ ܒܒܝܬ ܥܫܬܪܘܬ. ܘܠܦܓܪܗ ܩܒܥܘ ܒܫܘܪܐ ܕܒܝܬ ܫܢ. * ܘܫܡܥܘ
11 ܥܡܘܡܐ ܕܝܒܝܫ ܓܠܥܕ ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܢܘܗܝ. * ܘܩܡܘ
12 ܟܠ ܓܒܪܝܢ ܓܢܒܪܐ. ܘܐܙܠܘ ܟܠܗ ܠܠܝܐ. ܘܫܩܠܘ ܦܓܪܗ ܕܫܐܘܠ ܘܦܓܪܐ ܕܒܢܘܗܝ ܡܢ
13 ܫܘܪܐ ܕܒܝܬ ܫܢ. ܘܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܠܝܒܝܫ. ܘܐܘܩܕܘ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. * ܘܢܣܒܘ ܓܪܡܝܗܘܢ
ܘܩܒܪܘ ܐܢܘܢ ܬܚܝܬ ܠܘܙܐ ܕܒܝܒܝܫ. ܘܨܡܘ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ.

* ܫܠܡ ܣܦܪܐ ܕܫܡܘܐܝܠ *

Posuerunt ejus arma in phano: corpus autem ejus affixerunt muro Beth-jasan. 10
Audientes verò incolæ Jabes-gelaad quod fecerant Philistæi Sauli & filiis ejus, 11
Surrexerunt omnes viri fortes, & totâ nocte abeuntes tulerunt corpus Saulis, & corpora filiorum ejus à muro Beth-jasan, attuleruntque in Jabes, ibique cremârunt ea. 12
Deinde sumentes ossa eorum, sepelierunt ea subter amygdalum quæ est in Jabes, & jejunaverunt septem diebus. 13

Libri Samuelis Finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 وجعلوا ثيابه بين الانصاب * وصلبوا جسده على سور بيت باسان * وسمع اهل يابيس جلعاد
11 الذي صنع الفلسطينيون بساوول وبنيه * فقام كل رجل قوي * فانطلقوا الليل كله * فاخذوا
12 جسد ساوول واجساد بنيه من سور بيت باسان * واتوا بها الى يابيس * واوقدوا لهم وقيدا كما يوقد
13 للملوك * ودفنوا عظامهم تحت شجرة اللوز الذي في يابيس * وصاموا سبعة ايام *

* تم السفر الاول من اسفار الملوك * بسلام من الرب امين *

Vestes ejus inter vexilla collocârunt, & corpus ejus in muro Beth-jasan suspenderunt. 10
Audientibus autem incolis Jabes-galaad quod fecerant Palestini Sauli & filiis ejus, 11
Surrexerunt omnes viri robusti, totâque nocte profecti, abstulerunt corpus Saulis & corpora filiorum ejus ex muro Beth jasan, & attulerunt ea ad Jabes, et accenderunt eis lampadem, quemadmodum accendi solet regibus. 12
Ossa verò eorum sepelierunt sub arbore amygdalina quæ erat in Jabes, et jejunaverunt septem diebus. 13

Absolutus est, sospitante Domino, liber primus Regum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܣܦܪܐ ܕܬܪܝܢ ܕܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܫܐܘܠ. ܘܕܘܝܕ ܗܦܟ ܡܢ ܕܡܚܐ ܠܥܡܠܩܝܐ. ܘܝܬܒ ܕܘܝܕ ܒܨܩܠܓ
2 ܝܘܡܝܢ ܬܪܝܢ * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܐܬܐ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܡܢ ܠܘܬ ܫܐܘܠ.
ܘܡܐܢܘܗܝ ܡܨܪܝܢ. ܘܥܦܪܐ ܥܠ ܪܫܗ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ.
3 ܘܣܓܕ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
4 ܐܫܬܘܙܒܬ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܡܢܐ ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ. ܚܘܝܢܝ. ܐܡܪ ܠܗ. ܕܥܪܩ ܥܡܐ
5 ܡܢ ܩܪܒܐ. ܘܐܦ ܣܓܝܐܐ ܢܦܠܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܘܡܝܬܘ. ܘܐܦ ܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܗ ܡܝܬܘ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܛܠܝܐ
6 ܕܡܚܘܐ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܝܕܥܬ ܕܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܛܠܝܐ ܗܘ ܕܡܚܘܐ ܠܗ.
ܐܫܬܟܚܬ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ. ܘܗܐ ܫܐܘܠ ܣܡܝܟ ܥܠ ܪܘܡܚܗ. ܘܗܐ ܡܪܟܒܬܐ ܘܦܪܫܐ ܐܕܪܟܘܗܝ.
7 * ܘܐܬܦܢܝ ܠܒܣܬܪܗ. ܘܚܙܢܝ ܘܩܪܢܝ. ܘܐܡܪܬ ܗܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܡܢܘ ܐܢܬ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ.
8 ܥܡܠܩܝܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܩܘܡ ܥܠܝ ܘܩܛܘܠܝܢܝ. ܡܛܠ ܕܐܚܕܘܢܝ ܥܘܩܐ.
9 ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܢܦܫܝ ܒܝ.

Sequitur Liber Secundus Regum Israelitarum.

CAP. I.

Factum est autem postquàm mortuus est Saul, cùm rediisset David ad vastandos Amalecitas, consedissétque David in Seneclagh duobus diebus: 1
Factum est inquam, die tertiâ ut ecce veniret quidam è castris à Saule, scissis vestibus, & terrâ capiti impositâ: fuitque ut cùm venisset ad Davidem, corrueret super terram & adoraret eum. 2
Huic dixit David, Undenam venis? Qui dixit ei, E castris Israelis proripui me. 3
Rursum dixit illi David, Quid rei est? indica mihi. Dixit, Fugit populus à prælio, cùm multi occubuerunt ex populo, tù Saul & Jonathan filiꝰ ejus mortui sunt. 4
Dixit etiam David ad adolescentem illum, Indica mihi quomodo mortuus est Saul & filius ejus. 5
Dixit ad eum adolescens ille, Forte fortunâ incidente me in montem Gelboe, ecce Saul incumbebat jaculo suo, & currus virorum cum equitibus assequuti fuerant eũ: 6
Retróque versus vidit me, & vocavit me: & dixi; Ecce me. 7
Eo autẽ dicente mihi, Quis es tu? respondi, Amalecita ego sum. 8
Tum dixit mihi, Sta super me, & interfice me; quoniam tenent me caligines, & tota vita mea in me est. 9

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الخالق الحي الناطق *

* نبتدي بعون الله تعالى بنسخ سفر داود النبي *

* الفصل الاول *

1 * وكان بعد ان مات ساوول ان داود رجع من قتل العمالقة * فقام داود في صقلاغ يومين
2 * وكان اليوم الثالث واذا رجل قد اتى من العسكر من عند ساوول تخرق الثياب وتراب على
3 راسه * فلما اتى الى داود سقط على الارض وسجد له * فقال له داود * من اين جئت * قال له من عسكر
4 اسرائيل نجوت * قال له داود * ما الخبر اعلمني * قال هرب الشعب من الحرب * وسقط من الشعب
5 كثير * وماتوا * وساوول ويوناثان ابنه ماتوا * فقال داود للغلام * اخبرني كيف مات ساوول ويوناثان ابنه * فقال له
6 ذلك الغلام * اتفقت اتفاقا في جبل جلبوع * فاذا ساوول متكيا على حربته * والمراكب
7 والرجال الفرسان ادركوه * والتفت وراءه فرآني ودعاني * فقلت هاانذا * فقال لي من انت * فقال له
8 انا عمالقي * فقال لي * قم علي فاقتلني * فقد اخذني الخاص * وكل نفسي معي *
9

IN NOMINE DEI Creatoris, viventis, rationalis.

Aggredimur, annuente Deo excelso, editionem libri Davidis Prophetæ.

CAPUT I.

Contigit autem postquàm occubuit Saul, ut David reversus è cæde Amalecitarum, biduò maneret David in Sicelegh: 1
Accideretque die tertio ut veniret homo quidam ex acie à Saule, laceratis vestibus, et pulvere capite conspersus; qui cùm adiisset Davidem, procidit humi, & adoravit eum. 2
Dixit autem ad eum David, unde venis? Qui respondit, Ex acie Israelis evasi. 3
Dixit ad eum David, Quod nuntium? narra mihi. Respondit, Fugit populus à certamine, & multi ceciderunt ex populo, & Saul atque Jonathan filius ejus mortui sunt. 4
Dixit David juveni illi, Narra mihi quomodò mortui sint Saul et Jonathan filius ejus. 5
Dixit ad eum juvenis ille, Casu incidi in montem Gelboe, & ecce Saulem propriæ hastæ innixum, currus et viri equites assequebantur. 6
Cúmque retroversus vidisset me, vocavit me, cui dixi; Præstò sum, 7
Tum ad me dicenti, Quis es tu? Respondi, Amalecita sum. 8
Dixit mihi, Insiste mihi, & trucida me; nam occupârunt me dolores, & tota anima mea est in me. 9

משואל ב׳ א

non quòd sciebam quia :eum interfeci & ,eum super steti Et
10 ואעמד עליו ואמתתהו כי ידעתי כי לא
,ejus caput super *quæ* ,*coronam* *cepi* & ;suum casum post viveret
יחיה אחרי נפלו ואקח הנזר אשר על ראשו
meum dominum ad ea adduxi &,ejus brachio super quæ ,armillam &
ואצעדה אשר על זרעו ואביאם אל אדני
etiam & ,ea scidit & ,sua vestimenta *in* David apprehendit Et .huc
11 הנה: ויחזק דוד בבגדו ויקרעם וגם
,fleverunt & ,planxerunt Et .secum qui viri omnes
12 כל האנשים אשר אתו: ויספדו ויבכו
Jonathan super & ,Saul super ,vesperam ad usque jejunaverunt &
ויצמו עד הערב על שאול ועל יהונתן
,Israel domum super & ,Domini populum super & ,ejus filium
בנו ועל עם יהוה ועל בית ישראל
indicantem puerum ad David dixit Et .gladio *in ceciderant* quia
13 כי נפלו בחרב: ויאמר דוד אל הנער המגיד
Hamalecitæ peregrini viri Filius :dixit & ?tu Unde :sibi
לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי
mittere timuisti non Quomodo :David eum ad Dixitque .*ego*
14 אנכי: ויאמר אליו דוד איך לא יראת לשלח
David *clamavit* Et ?Domini *unctum* *corrumpendum* ad tuam manum
15 ידך לשחת את משיח יהוה: ויקרא דוד
,eum percussit & :*eum in occurre* ,Accede :dixit & ,pueris è unum *ad*
לאחד מהנערים ויאמר גש פגע בו ויכהו
super tuus Sanguis :David eum ad Dixitque .est mortuus &
16 וימת: ויאמר אליו דוד דמיך על
occidi Ego :dicendo ,te *in respondit* tuum os quia,tuum caput
ראשך כי פיך ענה בך לאמר אנכי מתתי את
hanc lamentationem David est lamentatus Et .Domini *unctum*
17 משיח יהוה: ויקנן דוד את הקינה הזאת
docendum ad Dixitque .ejus filium Jonathan super & ,Saul super
18 על שאול ועל יהונתן בנו: ויאמר ללמד
.Jasar libro *super* scriptum Ecce :*arcum* Jehudah filios
בני יהודה קשת הנה כתובה על ספר הישר:
quomodo :est vulneratus tuis excelsis *super* ,Israel *decor* O
19 הצבי ישראל על במותיך חלל איך
plateis in annuncietis ne ,Gath in *indicetis* Ne ?potentes ceciderunt
20 נפלו גבורים: אל תגידו בגת אל תבשרו בחוצת
exultent forte ne ,Pelistim filiæ lætentur forte ne ,Aschelon
אשקלון פן תשמחנה בנות פלשתים פן תעלזנה
neque ,ros ne ,Ghilboah in Montes .incircumcisorum filiæ
21 בנות הערלים: הרי בגלבע אל טל ואל
clypeus est projectus ibi quia :*elevationum* agri & ;vos super pluvia
מטר עליכם ושדי תרומת כי שם נגעל מגן
sanguine A .oleo in *unctum* *præter* ,Saul clypeus ,fortium
22 גבורים מגן שאול בלי משיח בשמן: מדם
se torsit non Jonathan arcus fortium adipe ab interfectorum
חללים מחלב גבורים קשת יהונתן לא נשוג
,Saul .inanis est reversus non Saul gladius &;retrorsum
23 אחור וחרב שאול לא תשוב ריקם: שאול
non sua morte in & ,*suis vitis* in *venusti* & ,amabiles Jonathan &
ויהונתן הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא
.fuerunt fortiores leonibus *præ* ;*fuerunt leves aquilis præ* :sunt separati
נפרדו מנשרים קלו מאריות גברו:
cum coccino vos *vestiente* ,flete Saul *in* Israel Filiæ
24 בנות ישראל אל שאול בכינה המלבשכם שני עם
vestram vestem super aureum ornamentum *faciente ascendere* ,deliciis
עדנים המעלה עדי זהב על לבושכן:
super Jonathan ?belli medio in fortes ceciderunt Quomodo
25 איך נפלו גברים בתוך המלחמה יהונתן על
.est occisus tuis excelsis
במותיך חלל:

Versio VULG. LAT.

10 Stánsque super eum, occidi illum: sciebam enim, quòd vivere non poterat post ruinam: & tuli diadema quod erat in capite ejus, & armillam de brachio illius, & attuli ad te dominum meum huc.
11 Apprehendens autem David vestimenta sua scidit, omnésq; viri qui erant cum eo.
12 Et planxerunt, et fleverunt, & jejunaverunt usq; ad vesperam, super Saul, & super Jonathan filium ejus, & super populum Domini, et super domum Israel, eò quòd corruissent gladio.
13 Dixitque David ad juvené qui nuntiaverat ei, Undè es tu? Qui respondit, Filius hominis advenæ Amalecitæ ego sum.
14 Et ait ad eum David; Quarè non timuisti mittere manum tuam ut occideres christum Domini?
15 Vocánsque David unum de pueris suis, ait; Accedens irrue in eum. Qui percussit illum, & mortuus est.
16 Et ait ad eum David, Sanguis tuus super caput tuum: os enim tuum locutum est adversùm te, dicens; Ego interfeci christum Domini.
17 Planxit autem David planctum hujuscemodi super Saul, & super Jonathan filium
18 ejus, (Et præcepit ut docerent filios Juda arcú, sicut scriptú est in libro justorú.) Et ait; Considera Israel, pro his qui mortui sunt super excelsa tua vulnerati.
19 Inclyti, Israel, super montes tuos interfecti sunt: quo modò ceciderunt fortes?
20 Nolite annuntiare in Geth, neque anuuntietis in compitis Ascalonis: ne fortè lætentur filiæ Philisthiim, ne exultent filiæ incircumcisorum.
21 Montes Gelboe, nec ros nec pluvia veniant super vos, neq; sint agri primitiarum: quia ibi abject⁹ est clypeus fortium, clypeus Saul, quasi non esset unctus oleo.
22 A sanguine interfectorum, ab adipe fortium, sagitta Jonathæ nunquam rediit retrorsú, & gladius Saul non est reversus inanis.
23 Saul & Jonathas amabiles, & decori in vita sua, in morte quoque non sunt divisi: aquilis velociores, leonib⁹ fortiores.
24 Filiæ Israel super Saul flete, qui vestiebat vos coccino in deliciis, qui præbebat ornamenta aurea cultui vestro.
25 Quomodò ceciderunt fortes in prælio? Jonathas in excelsis tuis occisus est?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἐπέστην ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσα αὐτὸν, ὅτι ᾔδειν ὅτι οὐ ζήσεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν. καὶ ἔλαβον τὸ βασίλειον τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸν χλιδῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ τῷ κυρίῳ μου ὧδε.
11 Καὶ ἐκράτησε Δαυὶδ (π) τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτά· καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' (ρ) αὐτοῦ, διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.
12 Καὶ ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δείλης ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰούδα καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ῥομφαίᾳ.
13 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ, Πόθεν εἶ σύ; καὶ εἶπεν, Υἱὸς ἀνδρὸς παροίκου Ἀμαληκίτου ἐγώ εἰμι,
14 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ, Πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν χεῖρά σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν κυρίου;
15 Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ ἓν τῶν παιδαρίων αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Προσελθὼν ἀπάντησον αὐτῷ. καὶ (σ)
16 ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Δαυὶδ, Τὸ αἷμά σου ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, ὅτι τὸ στόμα σου ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ, λέγον, Ὅτι ἐγὼ ἐθανάτωσα τὸν χριστὸν κυρίου.
17 Καὶ ἐθρήνησε Δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ.
18 Καὶ εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς (τ) υἱοὺς Ἰούδα. ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς. Στήλωσον Ἰσραὴλ (υ) ὑπὲρ τῶν τεθνηκό-
19 των ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματιῶν· Πῶς ἔπεσον
20 (φ) δυνατοί; Μὴ ἀναγγείλητε ἐν Γὲθ, καὶ μὴ εὐαγγελίσησθε ἐν ταῖς ἐξόδοις Ἀσκάλωνος, μή ποτε εὐφρανθῶσι θυγατέρες ἀλλοφύλων, μή ποτε ἀγαλλιάσωνται θυγατέρες
21 τῶν ἀπεριτμήτων. Ὄρη τὰ ἐν Γελβουὲ μὴ (χ) καταβάτω δρόσος καὶ μὴ ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ προσωχθίσθη (ψ) θυρεὸς δυνατῶν· θυρεὸς Σαοὺλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ.
22 Ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέατος δυνατῶν, τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀπεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ῥομφαία Σαοὺλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή.
23 Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν οἱ ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι οὐ διακεχωρισμένοι, εὐπρεπεῖς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρίσθησαν. ὑπὲρ ἀετοὺς κοῦφοι, καὶ ὑπὲρ λέοντας ἐκραταιώθησαν.
24 Θυγατέρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Σαοὺλ κλαύσατε, τὸν ἐνδιδύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀναφέροντα κόσμον (ω) χρυσοῦν ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑμῶν.
25 Πῶς ἔπεσον δυνατοὶ ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου, Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰ ὕψη σου (α) τραυματίας;

Et insurrexi super eum, & interfeci eum: quia sciebam quòd non vivet, postquam ipse ceciderat. Et sumpsi (d) regale quod super caput ejus, & (e) armillam, quæ super brachium ejus: & attuli ea domino meo huc. Et apprehendit David vestimenta sua, & discidit ea. Et omnes viri, qui cum eo, disciderunt vestimenta sua. Et planxerunt, et ploraverunt, et jejunaverunt usq; ad vesperam super Saul, & super Jonathan filium ejus, & super populum Juda, & super domum Israel: quoniā percussi fuerant in gladio. Et dixit David puero, qui annunt[iabat] ei, Unde es tu? Et dixit, Filius hominis incolæ Amalecitæ ego sum. Et dixit ei David; Quomodò non timuisti injicere manum tuam ad disperdendum christum Domini? Et vocavit David unum ex pueris suis, et dixit; Accedens occurre ei. Et percussit eum, et mortuus est. Et dixit ad eum David, Sanguis tuus super caput tuum: quoniam os tuum respondit contra te, dicens, Quia ego interfeci christum Domini. Et lamentatus est David lamentationem hanc super Saul, & super Jonathan filium ejus: Et dixit ad docendum filios Juda. Ecce scriptum est in libro recti. (g) Sta Israel super mortuos (h) in excelsis tuis vulneratos: Quomodò ceciderunt potentes? Ne annuntietis in Geth, & non evangelizetis in exitibus Ascalonis: ne fortè lætentur filiæ alienigenarū, ne quando (i) exultent filiæ incircumcisorum. Montes qui in Gelbue, non descendat ros, & non pluvia super vos: (k) & agri primitiarum: quoniam ibi projectus est clypeus potentium, clypeus Saul non est unctus oleo, A sanguine vulneratorum, & ab adipe potentium: Arcus Jonathan non est reversus vacuus a posteriora: & gladius Saul non se reflexit vacuus. Saul & Jonathan dilecti, & speciosi, non separati, (m) decori in vita sua, & in morte sua non sunt separati. Leves super aquilas, et super leones valuerunt. Filiæ Israel super Saul plorate, qui induebat vos coccino cum ornatu vestro, qui afferebat ornatum aureum super indumenta vestra. Quomodò ceciderunt potentes in medio belli, Jonathan, in excelsis tuis (n) occi[sus]?

MS.A. (π) τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, (ρ) αὐτοῦ. Καὶ ἐκόψαντο (σ) ἐπάταξεν, (τ) υἱοὺς Ἰσραὴλ τόξον. ἰδοὺ (υ) ἐπὶ τὰ ὕψη σου περὶ τεθνηκότων σου· Πῶς (φ) δυνατοί; * ἀναγγείλατε (χ) καταβάτω δρόσος μήδε ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς, (ψ) *θύραι θανάτων· θυρεὸς Σαοὺλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν (ω) χρίσματι (α) τραυματίας;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וקמית עלוהי וקטלתיה ארי ידענא ארי לא יחי בתר די נפל ונסבית כלילא די על
11 רישיה וטוטפתא דעל דרעיה ואיתיתנון לות רבוני הלכא: ואתקיף דוד בלבושוהי
12 ובזענון ואף כל גבריא דעמיה: וספדו ובכו וצמו עד רמשא על שאול ועל יהונתן
13 בריה ועל עמא דיי ועל בית ישראל ארי אתקטלו בחרבא: ואמר דוד לעולמא דמחוי
14 ליה אי מדין את ואמר בר גבר גיור עמלקאה אנא: ואמר ליה דוד איכדין לא דחלתא
15 לאושטא ידך לחבלא ית משיחא דיי: וקרא דוד לחד מעולמיא ואמר קרב שלוט ביה
16 ומחהי וקטליה: ואמר ליה דוד חובת קטולך תהי ברישך ארי פומך אסהיד בך למימר
17 אנא קטלית ית משיחא דיי: ואליא דוד ית אליא הדין על שאול ועל יהונתן בריה: ואמר
18 לאלפא בני יהודה מגר בקשתא הא היא כתיבה על ספרא דאוריתא: אתעתדתון
19 ישראל על בית תוקפיכון אתרמיתון קטילין איכדין אתקטלו גבריא: לא תחוון בגת
20 לא תבסרון בשוקי אשקלון דלמא יחדין בנת פלשתאי דלמא ידוצון בנת ערליא: טורי
21 גלבוע לא יהות עליכון טלא ומטרא לא תהי בכון עללא כמסת דיעבדון מניה חלתא
22 ארי תמן אתברו תריסי גבריא תריסא דשאול דמשיח כדבמשחא: מדם קטילין מתרב
23 גברין גיורי קשתא דיהונתן לא מסתחרין לאחורא וחרבא דשאול לא תיבא ריקן: שאול
ויהונתן דרחימין וחביבין בחיהון ובמותהון לא אתפרשו מעמהון מנשריא קלילין
24 מאריותא גברין: בנת ישראל על שאול בכאה דהוה מלביש לכון לבושי צבעונין ומוביל
25 לכון תפנוקין ומסיק תקוני דהבא על לבושכון: איכדין אתקטלו גבריא בגו קרבא
יהונתן על בית תוקפך אתקטלתא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et steti super illum & occidi illum, quia novi quòd non viveret postquam cecidit: & accepi coronam quæ super caput ejus, & armillam quæ super brachium ejus, & attuli ea ad dñm meum huc. Et apprehendit fortiter David vestimenta sua, & scidit ea, & etiam omnes viri qui erant cum illo. Et planxerunt & fleverunt, & jejunaverunt usq; ad vesperum super Saul & super Jehonathan filium ejus, & super populum Dñi, & super domum Israel, quia occisi sunt in gladio. Et dixit David ad adolescentem qui indicavit ei, Unde tu? & dixit, Filius viri proselyti Ghamalekæi sum. Et dixit illi David, Quomodo non timuisti extendere manum tuam, ad perdendum unctum Dñi? Et vocavit David unum ex adolescentib⁹: & dixit, Accede, potestatem exerce in eum: & percussit eum, & occidit eum. Et dixit illi David, Culpa occisionis tuæ sit in capite tuo, quia os tuum testatum est in te, dicendo, Ego occidi unctum Dñi. Et lamentatus est David lamentationem hanc super Saul, & super Jonathan filium ejus. Et dixit ut docerent filios Jehudah, ad jaciendum arcu: Ecce scriptum est super libro legis. *Stetistis* Israel, super domum fortitudinum vestrarum elevati sunt occisores, quomodo occisi sunt fortes? Ne annuncietis in Gath, ne bene nuncietis in plateis Askalon, ne fortè lætentur filiæ Pelisthæorum, ne fortè exultent filiæ præputiatorum. Montes Gilboagh non descendat super vos ros, & pluvia non sit in vobis quæ veniat, ita ut faciant ex ea HHALTHA, quia ibi fracta sunt scuta fortium, scuta Saul qui unctus fuit in unctione. De sanguine occisorum, de pinguedine robustorum, jacula arcus Jehonathan non reversa sunt retrorsum, & gladius Saul non rediit inanis. Saul & Jonathan, qui dilecti & amati fuerant in vita sua, & in morte sua non sunt separati à se: præ aquilis celeres, & præ leonib⁹ robusti. Filiæ Israel super Saul lugete, qui vestiebat vos vestib⁹ colorum, & afferebat vobis delitias, & ascendere faciebat compositiones auri super vestes vestras. Quomodo occisi sunt robusti *in bello*? Jehonathan super domum fortitudinis tuæ occisus es?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܩܡܬ ܥܠܘܗܝ ܘܩܛܠܬܗ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܝܬ ܕܠܐ ܚܝܐ ܒܬܪ ܕܢܦܠ. ܘܢܣܒܬ ܟܠܝܠܐ ܕܥܠ ܪܫܗ ܘܫܝܪܐ ܕܥܠ ܕܪܥܗ. ܘܐܝܬܝܬ ܐܢܘܢ ܠܡܪܝ ܠܗܪܟܐ. * ܘܐܚܕ ܕܘܝܕ ܒܢܚܬܘܗܝ ܘܨܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܦ ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܥܡܗ. * ܘܪܩܕܘ ܘܒܟܘ ܘܨܡܘ ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ ܥܠ ܫܐܘܠ ܘܥܠ ܝܘܢܬܢ ܒܪܗ ܘܥܠ ܥܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܥܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܢܦܠܘ ܒܚܪܒܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܥܠܝܡܐ ܕܚܘܝܗ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗ. ܒܪ ܓܒܪܐ ܬܘܬܒܐ ܥܡܠܝܩܝܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܕܚܠܬ ܠܡܘܫܛܘ ܐܝܕܟ ܠܡܚܒܠܘ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܩܪܐ ܕܘܝܕ ܠܚܕ ܡܢ ܥܠܝܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܪܘܒ ܦܓܘܥ ܒܗ. ܘܦܓܥ ܒܗ ܘܡܚܝܗ ܘܡܝܬ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܕܡܟ ܥܠ ܪܫܟ. ܡܛܠ ܕܦܘܡܟ ܐܣܗܕ ܥܠܝܟ ܕܐܡܪܬ ܕܐܢܐ ܩܛܠܬ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܠܝ ܕܘܝܕ ܐܠܝܬܐ ܗܕܐ ܥܠ ܫܐܘܠ ܘܥܠ ܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. * ܘܐܡܪ ܠܡܠܦܘ ܠܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܩܫܬܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܐ ܒܣܦܪܐ ܕܐܫܝܪ. * ܝܥܠܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܪܡܬܟ ܩܛܝܠܐ. ܐܝܟܢܐ ܢܦܠܘ ܓܢܒܪܐ. * ܠܐ ܬܚܘܘܢ ܒܓܬ. ܘܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܒܫܘܩܐ ܕܐܫܩܠܘܢ. ܕܠܐ ܢܚܕܝܢ ܒܢܬ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܠܐ ܢܕܘܨܢ ܒܢܬ ܥܪܠܐ. * ܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ ܠܐ ܛܠܐ ܘܠܐ ܡܛܪܐ ܢܚܘܬ ܥܠܝܟܘܢ ܘܥܠ ܚܩܠܐ ܦܪܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܐܬܬܒܪ ܬܪܣܐ ܕܓܢܒܪܐ. ܬܪܣܗ ܕܫܐܘܠ ܕܡܫܝܚ ܗܘܐ ܒܡܫܚܐ. * ܡܢ ܕܡܐ ܕܩܛܝܠܐ ܘܡܢ ܬܪܒܐ ܕܓܢܒܪܐ. ܩܫܬܗ ܕܝܘܢܬܢ ܠܐ ܗܦܟܐ ܗܘܬ ܠܒܣܬܪܐ. ܘܣܝܦܗ ܕܫܐܘܠ ܠܐ ܗܦܟ ܗܘܐ ܣܦܝܩܐ. * ܫܐܘܠ ܘܝܘܢܬܢ ܪܚܝܡܐ ܘܒܣܝܡܐ ܗܘܘ ܒܚܝܝܗܘܢ. ܘܒܡܘܬܗܘܢ ܠܐ ܐܬܦܪܫܘ. ܡܢ ܢܫܪܐ ܩܠܝܠܝܢ ܗܘܘ. ܘܡܢ ܐܪܝܘܬܐ ܥܫܝܢܝܢ ܗܘܘ. * ܒܢܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܟܝܝܗܝ ܠܫܐܘܠ ܕܡܠܒܫ ܗܘܐ ܠܟܝܢ ܙܚܘܪܝܬܐ ܥܡ ܨܒܥܐ. ܘܡܣܩ ܗܘܐ ܨܘܪܬܐ ܕܕܗܒܐ ܥܠ ܠܒܘܫܝܟܝܢ. * ܐܝܟܢܐ ܢܦܠܘ ܓܢܒܪܐ ܒܓܘ ܩܪܒܐ. ܝܘܢܬܢ ܥܠ ܪܡܬܟ ܩܛܝܠܐ.

Stetique super eum, & interfeci eum, quia 10
sciebam eum nequaquam victurum post casũ
suum : & accepi coronam quæ erat in capite
ejus, & armillam quæ erat in brachio ejus, et
attuli ea ad dominum meum huc. Tum ap- 11
prehensis David vestib⁹ suis scidit ea ; simul-
que omnes viri qui cum eo erant: Et plan- 12
gentes fleverunt, & jejunaverunt usque ad
vesperam propter Saulem & propter Jona-
thanem filium ejus, propter populum Dei, &
propter filios Israel, qui gladio ceciderant.
Deinde dixit David adolescenti illi qui indi- 13
caverat ei, Undenã es? Dixit ad eũ, Filius sum
viri advenæ cujusdam Amalecitæ. Dixit ad 14
eum David, Quomodo non timuisti extende-
re manum tuam ad perdendum unctum Do-
mini? Vocatóque David uno ex adolescen- 15
tibus, dixit ad eum; Accede, irrue in eum: &
accedens irruit in eum, percussitque eum, &
mortuus est. Et dixit ad eum David, San- 16
guis tuus sit super caput tuum : quoniam os
tuum testatum est te dixisse; Ego interfeci un-
ctum Domini. Lamentatus est autem David 17
lamentatione istâ Saulem & Jonathanem fili-
um ejus ; Dixit autem ut arcum doceret fi- 18
lios Juda. (ecce scriptum est in libro Ashir)
Cerve Israel, super colles tuos occisi ? quo- 19
modo occubuerunt heroes ? Ne indicetis 20
in Gath, neque annuntietis in plateis Ascalo-
nis ; ut non lætentur filiæ Palestinorum, &
non exultent filiæ præputiatorum. Montes 21
Gelboe, ne ros neque pluvia *decidat* super
vos & *super* agros semotos; quoniam ibi con-
fractus est clypeus heroum, clypeus Saulis qui
unctus erat oleo. A sanguine occisorum, & 22
adipe heroũ arcus Jonathanis non retrocede-
bat, & gladius Saulis nequaquam reverteba-
tur vacuus. Saul & Jonathan amabiles & 23
jucundi erant in vita sua, & in morte sua non
sunt separati : aquilis velociores erant, &
leonibus robustiores. Filiæ Israelis lugete 24
Saulem qui vestiebat vos purpuris ultra *cæte-
ras* tincturas, & picturas aureas inducebat
vestimentis vestris. Quomodo occubuerunt 25
heroes in medio prælio? Jonathan, super col-
les tuos cæsi ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فقمت عليه وقتلته * لاني علمت انه لا يحيى بعده * واخذت التاج الذي على راسه والسوار
الذي في ساعده * فاتيت بهم الى سيدي ههنا * فمزق داود ثيابه * وجميع الرجال الذين
معه * وناحوا وبكوا * وصاموا حتى المساء على شاول وعلى يوناثان ابنه * وعلى شعب الرب وعلى
بني اسرائيل الذين سقطوا في الحرب * فقال داود لذلك الغلام الذي اخبره * من اين انت
فقال له * انا رجل عمالقي دخيل * فقال له داود * كيف لم تخف ان تمد يدك لتهلك مسيح
الرب * فدعا داود واحدا من الغلمان فقال * اقترب فابطش به * فاقترب فبطش به وضربه
فمات * فقال له داود * دمك في راسك * لان فمك شهد عليك لما قلت اني انا قتلت مسيح
الرب * وناح داود هذه المناحة على شاول وعلى يوناثان ابنه * وقال ليتعلم بنو يهوذا الرمي
بالقسي * هوذا مكتوب في سفر اشير هو سفر شموال * وتفسيره سفر التسابيح * يا ظبي اسرائيل
على روابيك القتلى * كيف سقط الجبابرة * لا تخبروا في جات * ولا تبشروا في اسواق عسقلان
لئلا تفرح بنات الفلسطينيين * ولا تبطرن بنات الغلف * يا جبال جلبوع * لا طل عليكم
ولا مطر ولا حقول مفرزة * لان هناك انكسر حربة الجبابرة * حربة شاول الذي كان ممسوحا
بالدهن * وامتلت ارضكم من دم القتلى * ومن شحوم الجبابرة * وقوس يوناثان لم تكن ترجع
وراها * سيف شاول لم يكن يرجع فارغا * شاول ويوناثان احباء والطاف في حياتهم وموتهم
فلم يفترقوا * كانوا من النسور اسرع * ومن الاسد اعظم * يا بنات اسرائيل ابكين على شاول
الذي كان يلبسكن القرمز على الحرير * ويضع تصاوير الذهب على لباسكن * كيف
سقط الجبابرة في وسط الحرب * يوناثان على روابيك القتلى *

Institi ergò ei, & trucidavi eum, quòd 10
nôssem eum haud ulteriùs victurum : ar-
reptúmque diadema quod erat super ca-
put ejus, & armillam quæ erat in brachio
ipsius, huc attuli ad dominum meum.
Tunc laceravit David vestimenta sua, et 11
omnes viri qui cum eo erant: Luxerunt 12
et fleverunt, ac jejunaverunt ad vespe-
ram usque propter Saulem et propter Jo-
nathanem filium ejus, propter populum
Domini; et propter filios Israel qui ceci-
derant in bello. Dixitque David ad ju- 13
venem illum qui nuntiaverat ei, Cujus
es ? Respondit ei, Homo sum Amalecita
exterus. Ait illi David, Quomodò non 14
es veritus inferre manum tuam ad peri-
mendum christum Domini ? Tum advo- 15
cato David uno ex juvenibus, ait ; Acce-
de, irrue in eum : qui accedens irruit in
eum, percussitque eum, et mortuus est. Et 16
dixit ad eum David, Sanguis tuus in ca-
put tuum; os enim tuum testatum est con-
tra te cùm diceres, Ego quidem interfeci
christum Domini. Lamentatus est autem 17
David hujusmodi lamentatione Saulem
& Jonathanem filium ejus. Ac dixit, 18
ut addiscerent filii Juda arcubus jacu-
lari : (ecce scriptum est in libro Ashir,
hoc est, libro Samuelis, cujus interpreta-
tio est, Liber canticorum) Israel O cer- 19
ve, super colles tuos occisi ? quomodò
corruerunt gigantes ? Ne nuntietis hæc 20
in Gath, neve prædicetis in plateis A-
scalonis ; ne fortè lætentur filiæ Pale-
stinorum, & ne gestiant filiæ incircum-
cisorum. O montes Gelboe, neque ros, 21
neque pluvia sit super vos, neque agri
Deo dicati ; quoniam ibi fracta est lan-
cea gigantum, lancea Saulis qui unctus
erat oleo : Et impleta est terra vestra 22
sanguine cæsorum, & adipibus gigan-
tum. Arcus Jonathanis non erat solitus
retrocedere, gladius Saulis nunquam re-
dibat vacuus. Saul & Jonathan amici 23
fuerunt ac benigni in vita & morte sua,
nec sunt separati : erant aquilis veloci-
ores, & leonibus fortiores. O filiæ Is- 24
raelis, flete Saulem qui vos coccino su-
per sericum vestiebat, & picturas aureas
vestibus vestris imponebat. Quomodò 25
corruerunt gigantes in medio bello ? Jo-
nathan, super colles tuos cæsi ?

שמואל ב׳ : ב׳

valde mihi *fuisti jucundus* :Jonathan mi frater te super *mihi* Angustia
26 צר־לי עליך אחי יהונתן נעמת לי מאד
ceciderunt Quomodo .mulierū amore *præ* mihi tuus amor fuit *mirabilis*
27 נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים: איך נפלו
?*belli* *vasa* perierunt & ,fortes
גבורים ויאבדו כלי מלחמה:

CAP. II. ב

ascendā Num :dicendo ,*Domino in* David interrogavit &,hæc post fuit Et
1 ויהי אחרי־כן וישאל דוד ביהוה לאמר האעלה
:David dixit &.Ascēde:eū ad Dominus dixitq; ?Jehudah *urbium* unam in
באחת ערי יהודה ויאמר יהוה אליו עלה ויאמר דוד
etiam & ,David illuc ascendit Et .Chebron In :dixit & ?ascendam Quò
2 אנה אעלה ויאמר חברנה: ויעל שם דוד וגם
Nabal uxor Abighail & ,Izrehelitis Achinoham ,ejus uxores duæ
שתי נשיו אחינעם היזרעלית ואביגיל אשת נבל
virum ,David fecit ascendere ,secum qui suos viros Et .Charmelitæ
3 הכרמלי: ואנשיו אשר־עמו העלה דוד איש
,Jehudah viri venerunt Et .Chebron urbibus in manserūt &:*suā domum* &
4 וביתו וישבו בערי חברון: ויבאו אנשי יהודה
:Jehudah domum super regem in David ibi unxerunt &
וימשחו־שם את־דוד למלך על־בית יהודה
sepelierunt *quòd* Ghilhad Jabes Viri :dicendo ,Davidi nunciaverūt &
ויגדו לדוד לאמר אנשי יביש גלעד אשר קברו
,Ghilhad Jabes viros ad *legatos* David misit Et .Saul
5 את־שאול: וישלח דוד מלאכים אל־אנשי יביש גלעד
feciftis qui ,Domino vos Benedicti :eos ad dixit &
ויאמר אליהם ברכים אתם ליהוה אשר עשיתם
.eum sepelistis & ,Saul cum ,*vestris dominis* cum hanc misericordiam
החסד הזה עם־אדניכם עם־שאול ותקברו אתו:
ego etiam &:veritatē &,misericordiā vobiscum Dominus faciat nunc Et
6 ועתה יעש־יהוה עמכם חסד ואמת וגם אנכי
.hanc rem feciftis quia ,hoc bonum vobiscum faciam
אעשה אתכם הטובה הזאת אשר עשיתם הדבר הזה:
est mortu⁹ quia,*virtutis filios in* estote & ,vestræ manus confortentur nunc Et
7 ועתה תחזקנה ידיכם והיו לבני־חיל כי־מת
regem in Jehudah domus unxerunt me etiam & :Saul vester domin⁹
אדניכם שאול וגם אתי משחו בית־יהודה למלך
cepit ,Saul ipsi qui ,militiæ princeps Ner filius Abner Et .eos super
8 עליהם: ואבנר בן־נר שר־צבא אשר לשאול לקח
.castra eum fecit transire & ,Saul filium Isboseth
את־איש־בשת בן־שאול ויעברהו מחנים:
super & ,Izrehel *in* & ,Assuri *in* & ,Ghilhad *in* eū fecit regnare Et
9 וימלכהו אל־הגלעד ואל־האשורי ואל־יזרעאל ועל־
quadraginta *filius* .universum Israel super &,Binjamim super & ,Ephraim
10 אפרים ועל־בנימן ועל־ישראל כלה: בן־ארבעים
duobus & ,Israel super *ipsum regnando in* ,Saul filius Isboseth *annorum*
שנה איש־בשת בן־שאול במלכו על־ישראל ושתים
fuit Et .David *post* *fuerunt* Jehudah domus tantùm :regnavit annis
11 שנים מלך אך בית יהודה היו אחרי דוד: ויהי
domum super Chebron in rex David fuit quibus dierum numerus
מספר הימים אשר היה דוד מלך בחברון על־בית
filius Abner est egressus Et .menses sex & ,anni septem ,Jehudah
12 יהודה שבע שנים וששה חדשים: ויצא אבנר בן־
Joab Et .Ghibhon in castris de ,Saul filii Isboseth servi &,Ner
13 נר ועבדי איש־בשת בן־שאול ממחנים גבעונה: ויואב
piscinam *super* eis occurrerunt & ,sunt egressi David servi & ,Serujah filius
בן־צרויה ועבדי דוד יצאו ויפגשום על־ברכת
super illi & ,hinc piscinam *super* ii manserunt &:pariter Ghibhon
גבעון יחדו וישבו אלה על־הברכה מזה ואלה על־
nunc Surgant :Joab ad Abner Dixitque .inde piscinam
14 הברכה מזה: ויאמר אבנר אל־יואב יקומו נא
.Surgant :Joab dixitque :*nostras facies ad* ludant & ,pueri
הנערים וישחקו לפנינו ויאמר יואב יקמו:

Versio VUL. LAT.

26 Doleo super te, frater mi Jona-
tha, decore nimis, & amabilis
super amorem mulierū. Sicut
mater unicū amat filiū suū, ita
27 ego te diligebam. Quo modo
ceciderunt robusti, & perierūt
arma bellica?

CAP. II.

1 IGitur post hæc consuluit Da-
vid Dominum, dicens; Num a-
scendā in unā de civitatib⁹ Ju-
da? Et ait Dñs ad eum, Ascen-
de. Dixitq; David, Quò ascen-
dā? Et respondit ei, In Hebron.
2 Ascendit ergò David, & duæ
uxores ej⁹, Achinoā Jezraelites,
et Abigail uxor Nabal Carme-
3 li. Sed & viros, qui erant cum
eo, duxit David singulos cum
domo sua: & manserūt in op-
4 pidis Hebron. Venerūntq; vi-
ri Juda, & unxerūt ibi David,
ut regnaret super domū Juda.
Et nuntiatum est David, quòd
viri Jabes Galaad sepelissent
5 Saul. Misit ergò David nuntios
ad viros Jabes Galaad, dixitq;
ad eos; Benedicti vos Dño, qui
fecistis misericordiā hanc cum
domino vestro Saul, & sepeli-
6 stis eum. Et nunc retribuet
vobis quidem Domin⁹ miseri-
cordiam & veritatem: sed &
ego reddam gratiam, eò quòd
7 fecistis verbum istud. Con-
fortentur man⁹ vestræ, et estote
filii fortitudinis: licèt enim
mortu⁹ sit domin⁹ vester Saul,
tamen me unxit domus Juda in
8 regem sibi. Abner autem fili⁹
Ner, princeps exercitûs Saul
tulit Isboseth filium Saul, &
circumduxit eum per castra,
9 Regémq; constituit sup Galaad
& sup Gessuri, & sup Jezrael,
& super Ephraim, & super
Benjamin, & super Israel uni-
10 versum. Quadraginta anno-
rum erat Isboseth filius Saul,
cùm regnare cœpisset super
Israel, & duobus annis regna-
vit: sola autem domus Juda
11 sequebatur David. Et fuit nu-
merus dierum, quos commora-
tus est David, imperans in He-
bron super domum Juda, se-
ptem annorum, & sex mensiū.
12 Egressúsque est Abner filius
Ner, & pueri Isboseth filii
Saul, de castris in Gabaon.
13 Porrò Joab filius Saruiæ, &
pueri David egressi sunt, & oc-
currerunt eis juxta piscinam
Gabaon. Et cùm in unū con-
venissent, è regione sederunt:
hi ex una parte piscinæ, & illi
14 ex altera. Dixitque Abner ad
Joab, Surgant pueri, & ludant
coram nobis. Et respondit Jo-
ab, Surgant.

Versio GRÆCA LXX Interp.

Cum Translatione LATINA.

26 Ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ ἀδελφέ μου Ἰωνάθαν, ὡραιώθης μοι σφόδρα, ἐθαυμαστώθη ἡ ἀγάπησίς
27 σου ἐμοὶ ὑπὲρ (β) ἀγάπησιν γυναικῶν. Πῶς ἔπεσον δυνατοὶ, καὶ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά;

MS. A. (β) ἀγάπην

ΚΕΦ. Β′.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ ἐν κυρίῳ, λέγων, Εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων Ἰούδα; καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτὸν, Ἀνάβηθι. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ποῦ ἀναβῶ; καὶ εἶ-
2 πεν, Εἰς Χεβρών. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖ (α) Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, (β) Ἀχινόαμ ἡ Ἰεζραηλῖτις, καὶ Ἀβιγαία ἡ
3 γυνὴ Νάβαλ τοῦ (γ) Καρμηλίου, Καὶ οἱ (δ) ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ,
4 καὶ κατῴκουν ἐν ταῖς πόλεσι Χεβρών. Καὶ ἔρχονται ἄνδρες τῆς Ἰουδαίας, καὶ χρίουσι (ε) τὸν Δαυὶδ ἐκεῖ τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες, Ὅτι οἱ ἄνδρες (ζ) Ἰαβὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἔθαψαν τὸν
5 Σαοὺλ. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς τοὺς ἡγουμένους (η) Ἰαβὶς τῆς Γαλααδίτιδος, καὶ εἶπε πρὸς (θ) αὐτοὺς Δαυὶδ, Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι (ι) ἐποιήσατε τὸ (κ) ἔλεος τοῦτο ἐπὶ τὸν κύριον ὑμῶν, ἐπὶ Σαοὺλ τὸν χριστὸν κυρίου, καὶ ἐθάψατε αὐτὸν καὶ Ἰωνά-
6 θαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Καὶ νῦν ποιήσαι κύριος μεθ᾽ ὑμῶν ἔλεος καὶ ἀλήθειαν· καί γε ἐγὼ ποιήσω μεθ᾽ ὑμῶν τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, ὅτι ἐποιήσατε
7 τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ νῦν κραταιούσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνατοὺς, ὅτι τέθνηκεν ὁ κύριος ὑμῶν Σαοὺλ, καί γε ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκος Ἰούδα (λ) ἐφ᾽ ἑαυτὸν εἰς
8 βασιλέα. Καὶ Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιστράτηγος τοῦ Σαοὺλ ἔλαβε τὸν Ἰεβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τῆς (μ) παρεμβολῆς
9 εἰς Μαναΐμ, Καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Γαλααδῖτιν, καὶ ἐπὶ τὸν (ν) Θασιρὶ, καὶ ἐπὶ τὸν (ξ) Ἰεζραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἐφραῒμ, καὶ ἐπὶ τὸν Βενιαμὶν, καὶ (ο) ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ.
10 Τεσσαράκοντα ἐτῶν (π) Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ, ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσε, πλὴν τοῦ οἴκου Ἰούδα, οἳ ἦσαν ὀ-
11 πίσω Δαυίδ. Καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι ἃς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν ἐπὶ τὸν οἶκον
12 Ἰούδα, ἑπτὰ ἔτη καὶ (ρ) μῆνας ἕξ. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ, καὶ οἱ παῖδες Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ ἐκ (σ) Μαναΐμ εἰς Γαβαών.
13 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐα, καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ (τ) ἐξήλθον ἐκ Χεβρὼν, καὶ συναντῶσιν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν κρήνην (υ) τὴν Γαβαὼν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἐκάθισαν (φ) οὗτοι ἐπὶ τὴν κρήνην ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐπὶ τὴν κρήνην ἐντεῦθεν.
14 Καὶ εἶπεν (χ) Ἀβεννὴρ πρὸς Ἰωὰβ, Ἀναστήτωσαν δὴ τὰ παιδάρια, καὶ παιξάτωσαν ἐνώπιον ἡμῶν. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ἀναστήτωσαν.

MA.S. (α) Δαυὶδ, καὶ (β) Ἀχινόομ ἡ Ἰεζραηλεῖτις, (γ) Καρμηλίτου, (δ) ἄνδρες αὐτοῦ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ οὓς ἀνήγαγεν Δαυὶδ, ἕκαστος, (ε) ἐκεῖ τὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα τοῦ βασιλεύειν ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ (ζ) Ἰαβεὶς (η) Ἰαβεὶς (θ) αὐτοὺς, Εὐλογημένοι (ι) πεποιήκατε (κ) ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κύριον ὑμῶν Σαοὺλ, καὶ ἐθάψατε αὐτόν. Καὶ νῦν (λ) εἰς βασιλέα ἐφ᾽ ἑαυτούς. Καὶ (μ) παρεμβολῆς, Καὶ (ν) Θασοὺρ, (ξ) Ἰσραὴλ, (ο) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἅπαντα. Τεσσαράκοντα (π) Εἰεβοσθαὶ (ρ) ἓξ μῆνας. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ (σ) Μαναΐμ (τ) ἐξήλθοσαν (υ) τὴν ἐν Γαβαὼν (φ) αὐτοὶ (χ) Ἀβεννὴρ

Doleo super te, frater mi Jonathan. Speciosus fuisti mihi valde: (α) mirificata est dilectio tua mihi super dilectionem mulierū. Quomodò ceciderunt potentes, & perierunt vasa bellica?

CAP. II.

ET factum est post hæc & interrogavit David in Domino, dicens; Si ascendam in unam civitatum Juda? Et dixit Dominus ad eum, Ascende. Et dixit David, Quo ascendam? Et dixit, In Chebron. Et ascendit illuc David in Chebron, & ambæ uxores ejus, Achinaam Jezraelites, & Abigæa uxor Nabal Carmelii, Et viri, qui cum eo, unusquisq; & domus ejus: & habitabant in civitatibus Chebron. Et veniunt viri Judææ, & ungunt David ibi ad regnandum super domum Juda. Et annuntiaverunt David, dicentes; Quia viri Jabis Galaaditidis sepelierunt Saul. Et misit David nuntios ad duces Jabis Galaaditidis: & dixit ad eos David, Benedicti vos Domino: quoniam fecistis misericordiam hanc super dominum vestrum, super Saul christū Domini: et sepelistis eum, & Jonathan filium ejus. Et nunc faciat Dominus vobiscum misericordiam, & veritatem. Et quidem ego faciam vobiscum bonum hoc: quoniā fecistis verbum istud. Et nunc confortentur manus vestræ, et estote in filios potentes: quoniam mortuus est dominus vester Saul: et quidem me unxit domus Juda super se in regem. Et Abenner filius Ner princeps militiæ Saul sumpsit Iebosthe filium Saul: & ascendere fecit eum è (a) castris in Manaim. Et fecit eū regnare in Galaaditide, et in Thasiri, et in Jezrael, et in Ephraem, & in Beniamin, & super omnem Israel. Quadraginta annorum erat Iebosthe filius Saul, quando regnavit super Israel: et duos annos regnavit, præter domum Juda, qui erant post David. Et facti sunt dies, quibus David regnavit in Chebron super domum Juda, septem anni, et menses sex. Et exivit Abenner filius Ner, & pueri Iebosthe filii Saul de (b) Manaem in Gabaon. Et Joab filius Sarvia, et pueri David exierunt de Chebron: et occurrunt (c) eis super fontem Gabaon in idipsum. Et sederunt hi super fontem hinc, et hi super fontem hinc. Et dixit Abenner ad Joab; Surgant nunc pueri, et ludant coram nobis. Et dixit Joab, Surgant.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 עקת לי עלך אחי יהונתן חביבת לי לחדא מפרשא רחמתך לי מרחימת תרתין נשין:
27 איכדין אתקטלו גבריא ואבדו מני קרבא:

ב

1 והוה בתר כן ושאיל דוד במימרא דיי למימר האסק בחדא מקרויא דבית יהודה ואמר
2 יי ליה סק ואמר דוד לאן אסק ואמר לחברון: וסליק תמן דוד ואף תרתין נשוהי
3 אחינועם דמיזרעאל ואביגיל אתת נבל דמכרמלא: וגברוהי דעמיה אסיק דוד גבר
4 ואנש ביתיה ויתיבו בקרוי חברון: ואתו גברי שבט יהודה ומשחו תמן ית דוד למהוי
5 מלכא על דבית יהודה וחויאו לדוד למימר גברי יביש גלעד דקברו ית שאול: ושלח
דוד אזגדין לות אנשי יבש גלעד ואמר להון בריכין אתון קדם יי דעבדתון חסדא הדין
6 עם רבונכון עם שאול וקברתון יתיה: וכען יעבד יי עמכון טיבו וקשוט ואף אנא אעביד
7 עמכון טבתא הדא דעבדתון פתגמא הדין: וכען יתקפן ידיכון והוו לגברין גברין ארי
8 מית רבונכון שאול ואף יתי משחו דבית יהודה למהוי מלכא עליהון: ואבנר בר נר רב
9 חילא די לשאול דבר ית איש בושת בר שאול ואעבריה למחנים: ואמליכיה על דבית
גלעד ועל דבית אשר ועל דבית יזרעאל ועל דבית אפרים ועל דבית בנימין ועל דבית
10 ישראל כולהון: בר ארבעין שנין איש בושת בר שאול כד מלך על ישראל ותרתין שנין
11 מלך ברם דבית יהודה הוו בתר דוד: והוה מנין יומיא דהוה דוד מלכא בחברון על
12 דבית יהודה שבע שנין ושתא ירחין: ונפק אבנר בר נר ועבדי איש בושת בר שאול
13 ממחנים לגבעון: ויואב בר צרויה ועבדי דוד נפקו וערעונון על ברכתא דגבעון כחדא
14 ושרו אלין על ברכתא מכא ואלין על ברכתא מכא: ואמר אבנר ליואב יקומון כען
עולמיא ויחיכון קדמנא ואמר יואב יקומון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Angustia est mihi super te frater mi Jehonathan, amâsti me valdè, mirabilis fuit dilectio tua mihi præ dilectione duarum uxorum. Quomodo occisi sunt robusti & perierunt vasa belli!

CAP. II.

ET fuit post hoc & rogavit David in dicto Dñi, dicendo: Num ascendam in unam ex civitatib⁹ domus Jehudah? & dixit illi Dñs, Ascende: & dixit David, Quò ascendā? & dixit, Ad Hhebron. Et ascendit illuc David & etiam duæ uxores ejus, Ahhinogham, quæ erat ex Izreghel, & Abigail uxor Nabal ex Charmel. Et viros ejus qui erant cum eo ascendere fecit David, virum & hominem domus ejus, & sederunt in urbibus Hhebron. Et venerunt viri tribus Jehuda, & unxerunt ibi David ut esset rex super [*populum*] domus Jehudah, & indicaverunt David, dicendo: Viri Jabes Gilghad sunt qui sepelierunt Saul. Et misit David nuncios ad homines Jabes Gilghad, & dixit illis, Benedicti vos ante Dñm, qui fecistis misericordiam hanc cum dño vestro cum Saul, & sepelistis eum. Et nunc faciet Dñs vobiscum bonitatem & veritatem, & etiam ego faciam vobiscum bonum hoc, quia fecistis verbum hoc. Et nunc fortificentur manus vestræ, & estote in viros robustos, quia mortuus est dñs vester Saul, & etiam me unxerunt [*viri*] domus Jehudah, ut sim rex super eos. Et Abner filius Ner magister virtutis Saul, duxit Isboseth filium Saul, & transire fecit illum ad Mahhanaim. Et regnare fecit illum super [*populum*] domus Gilghad, & super [*populum*] domus Asser, & super Jezraghel, & super [*populum*] domus Ephraim, & super [*viros*] domus Binjamin, & super [*viros*] *domus* Israel omnes illos. Filius quadraginta annorū erat Isboseth fili⁹ Saul, quando regnavit super Israel, & duob⁹ annis regnavit: verùm [*viri*] dom⁹ Jehudah fuerunt post David. Et fuit numer⁹ dierum, quib⁹ fuit David rex in Hhebron super [*populum*] dom⁹ Jehudah, septem anni & sex menses. Et exivit Abner fili⁹ Ner, & servi Isboseth filii Saul, ex Mahhanaim ad Gibghon. Et Joab fili⁹ Zzarujah, & servi David exierunt & offenderunt illos super piscinam Gibghon simul, & posuerunt [*se*] hi super piscinam hinc & hi super piscinam illinc. Et dixit Abner ad Joab, Surgant nunc adolescentes, & ludant ante nos: & dixit Joab, Surgant.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܪܝܐ ܠܝ ܥܠܝܟ ܐܚܝ ܝܘܢܬܢ. ܚܒܝܒ ܗܘܝܬ ܠܝ ܛܒ. ܦܪܝܫܐ ܗܘܬ ܠܝ ܚܘܒܟ
26 ܡܢ ܪܚܡܬܐ ܕܢܫܐ. * ܐܝܟܢܐ ܢܦܠܘ ܓܢܒܪܐ. ܘܐܒܕܘ ܡܐܢܝ ܩܪܒܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *
27 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܫܐܠ ܕܘܝܕ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܢ ܣܠܩ ܐܢܐ ܠܚܕܐ ܡܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܪ
1 ܠܗ ܡܪܝܐ. ܣܩ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܠܐܝܟܐ ܐܣܩ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܚܒܪܘܢ. * ܘܣܠܩ ܬܡܢ ܕܘܝܕ.
2 ܗܘ ܘܬܪܬܝܢ ܢܫܘܗܝ. ܐܚܝܢܥܡ ܕܡܢ ܝܙܪܥܝܠ. ܘܐܒܝܓܝܠ ܐܢܬܬܗ ܕܢܒܠ ܟܪܡܠܝܬܐ. * ܘܓܒܪ̈ܐ
3 ܕܥܡܗ ܕܘܝܕ ܐܣܩ. ܐܢܫ ܘܒܝܬܗ. ܘܝܬܒܘ ܒܩܘܪܝܐ ܕܚܒܪܘܢ. * ܘܐܬܘ ܐܢܫܐ ܕܝܗܘܕܐ
4 ܘܡܫܚܘ ܬܡܢ ܠܕܘܝܕ ܕܢܡܠܟ ܥܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܘܚܘܝܘ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܐܢܫܐ
ܕܝܒܝܫ ܓܠܥܕ ܩܒܪܘ ܠܫܐܘܠ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܐܝܙܓܕܐ ܠܐܢܫܐ ܕܝܒܝܫ ܓܠܥܕ. ܘܐܡܪ
5 ܠܗܘܢ. ܡܒܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܕܥܒܕܬܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ ܥܡ ܡܪܟܘܢ. ܥܡ ܫܐܘܠ
ܕܩܒܪܬܘܢܝܗܝ. * ܘܗܫܐ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܥܡܟܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܥܒܕ
6 ܥܡܟܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ. ܕܥܒܕܬܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. * ܘܗܫܐ ܬܬܚܝܠܢ ܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܗܘܘ
7 ܒܢܝ̈ ܚܝܠܐ. ܡܛܠ ܕܡܝܬ ܡܪܟܘܢ ܫܐܘܠ. ܘܠܝ ܡܫܚܘ ܒܢܝ̈ ܝܗܘܕܐ ܕܐܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ.
8 * ܘܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܪ ܪܒ ܚܝܠܗ ܕܫܐܘܠ. ܕܒܪ ܠܐܝܫܒܘܫܬ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܘܥܒܪܗ ܠܡܚܢܝܡ.
9 * ܘܐܡܠܟܗ ܥܠ ܓܠܥܕ. ܘܥܠ ܓܫܘܪ. ܘܥܠ ܝܙܪܥܝܠ. ܘܥܠ ܐܦܪܝܡ. ܘܥܠ ܒܢܝܡܝܢ.
10 ܘܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. * ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝ̈ܢ ܐܝܫܒܘܫܬ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܟܕ ܐܡܠܟ ܥܠ
11 ܐܝܣܪܝܠ. ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝ̈ܢ ܐܡܠܟ. ܒܪܡ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܗܘܘ ܒܬܪ ܕܘܝܕ. * ܘܗܘܘ ܡܢܝܢܐ
ܕܝܘܡܬܐ. ܕܗܘܐ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܒܚܒܪܘܢ ܥܠ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܫܒܥ ܫܢܝ̈ܢ ܘܫܬܐ ܝܪ̈ܚܝܢ.
12 * ܘܢܦܩ ܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܪ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܕܐܝܫܒܘܫܬ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܡܢ ܡܚܢܝܡ ܠܓܒܥܘܢ.
13 * ܘܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܢܦܩܘ. ܘܦܓܥܘ ܒܗܘܢ ܥܠ ܡܥܝܢܐ ܕܓܒܥܘܢ.
14 ܐܟܚܕܐ. ܘܝܬܒܘ ܗܠܝܢ ܥܠ ܡܥܝܢܐ ܡܢ ܗܪܟܐ. ܘܗܠܝܢ ܥܠ ܡܥܝܢܐ ܡܢ ܗܪܟܐ. * ܘܐܡܪ ܐܒܢܝܪ
ܠܝܘܐܒ. ܢܩܘܡܘܢ ܛܠܝ̈ܐ. ܢܬܟܬܫܘܢ ܩܕܡܝܢ. ܘܐܡܪ ܝܘܐܒ. ܢܩܘܡܘܢ.

Angor propter te frater mi Jonathan: dilect* 26
eras mihi valdè: singularis erat mihi amor
tuus magis quàm amor mulierum. Quo- 27
modo occubuerunt heroes, & perierunt
instrumenta bellica? *

CAP. II.

DEinde factũ est ut consuleret David Do- 1
minum, diceretque; Num ascendam ad unã ex
civitatibus Juda? Respondit ei Dñs, Ascende.
Dixitque David, Quò ascendam? Cui respon-
dit, In Hebronem. Ascendit itaque illuc Da- 2
vid, ipse & duæ uxores ejus, Ahineem Jezrae-
litis, & Abigal uxor Nabalis Carmelitæ. Cum 3
Davide erant etiam viri sui, ascendítque Da-
vid cum gente domûs suæ, & habitaverunt in
Hebrone. Quò venientes homines Juda ad 4
ungendum illic Davidem ut regnaret super
domum Juda, nuntiârunt Davidi, & dixerunt
ad eum quòd cives Jabes Gelaad sepelîssent
Saulem. Mittens ergò David legatos ad cives 5
Jabes Gelaad, dixit ad eos; Benedicti sitis à
Domino, quòd tale beneficiũ exhibueritis do-
mino vestro Sauli, sepeliendo eum. Et nunc 6
præstet vobis Dominus beneficium & justiti-
am: quin ego etiam tale beneficium rependã
vobis, quòd rem hanc feceritis. Cæterũ con- 7
firmentur manus vestræ, & este strenui, quo-
niam *licèt* mortu* sit dominus vester Saul, me
tamen unxerunt filii Juda ut regnarem super
eos. Abner autem filius Ner, princeps mili- 8
tiæ Saulis, ductũ Isbesol filium Saulis transtu-
lit in Mahanim, Et regem constituit sup Ge- 9
lâad & super Gessur, & super Jezrael, & su-
per Aphrem, & super Benjamen, denique su-
per universum Israelem. Quadraginta natus 10
erat annos Isbesol filius Saulis quando regna-
vit super Israelem, & duobus annis regnavit:
Verũ familia Juda sectati sunt Davidé. Fu- 11
ítque numerus dierum quibus David mansit
rex in Hebrone super familiam Juda, septem
annorum & sex mensium. Deinde egressus 12
Abner filius Ner cum servis Isbesol filii Sau-
lis, è Mahanim ad Gebaon; Joab etiam fili* 13
Suriæ, & viri Davidis egressi, concurrerunt
unà cum juvenibus in Gebaon: cúmque con-
sedissent hi juvenes hinc, & illi juvenes inde,
Dixit Abner ad Joabum, Consurgant pue- 14
ri, ludántque coram nobis. Dixit Joab,
Consurgant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 *ضاقت بي عليك يا أخي يوناثان• كنت حبيبا لي جدا• مغرى كانت محبتك عندي• افضل
27 من محبة النسوان * كيف سقط الجبارون• وبادت أدوات الحرب * * الفصل الثاني *
1 *وكان بعد ذلك سأل داود الرب وقال• أصعد الى واحدة من قرى يهودا• فقال له الرب• اصعد•
2 فقال داود• اين اصعد• فقال له• الى حبرون * وصعد هنالك داود وكلتا نسوانه• احينعام التي
3 من ايزرعال• وابيغال امراة نابال الكرملي * وداود ورجاله صعدوا معه واهل بيته• فأقاموا
4 في حبرون * وأتى أناس يهودا ليمسحوا هنالك داود ملكا على بني يهودا• وقالوا له ان اهل
5 يابيس جلعاد قبروا شاول * فبعث داود رسلا الى اهل يابيس جلعاد وقال لهم• بارك الله
6 عليكم حين صنعتم خيرا بسيدكم شاول• حين قبرتموه * فالان يصنع الرب بكم خيرا
7 واحسانا• وانا ايضا فاصنع بكم معروفا• حين عملتم هذا العمل * والان فلتقوي ايديكم
8 وكونوا اهل قوة• لانه قد مات شاول سيدكم• ولي مسح بنو يهودا لاملك عليهم * فاما ابنار
9 بن نار صاحب حربة شاول• أخذ اشباشول بن شاول• فانفذه الى محنين * وملكه على جلعاد
10 وعلى جاسور• وعلى ايزرعيل• وعلى افريم• وعلى بنيامين• وعلى جميع اسرائيل * ابن اربعين سنة
كان اشباشول بن شاول حين ملك على اسرائيل• وسنتين اثنتين ملك• الا ان بيت يهودا كانوا
11 في اثر داود * وكان عدد الايام التي ملك داود بحبرون على بيت يهودا• سبع سنين وستة اشهر
12 *وخرج ابنار بن نار وعبيد اشباشول بن شاول من محنين الى جبعون * ويواب بن صوريا صاحب
13 جيش داود ورجال داود خرجوا• فالتقوا الغلمان في جبعون جميعا• فجلس هاولاء الغلمان ناحية
14 وهاولاء الغلمان ناحية * فقال ابنار ليواب• ليقم الغلمان ليلعبوا قدامنا• فقال يواب يقوموا

Doleo causâ tui, O mi frater Jonathan: e- 26
ras mihi dilectus admodùm: peculiaris e-
rat apud me amor tuus plusquam amor
mulierum. Quomodò corruerunt gigan- 27
tes, et perierunt instrumenta bellica?

CAP. II.

COntigit posteà ut consulente Domi- 1
num Davide ac dicente, Ascendámne ad
aliquam ex civitatibus Juda? diceret ad
eum Dominus, Ascende: et dicente Davi-
de, Quò ascendam? diceret ad eum, Ad
Hebron. Ascendit itaque illuc David et 2
ambæ uxores ejus, Achinoam quæ erat ex
Jezraele, et Abigal uxor Nabalis Carme-
litæ. Cum Davide ascenderunt etiam vi- 3
ri ejus, & domestici ejus, moratique sunt
in Hebron: Et venientes homines Juda 4
ut ungerent ibi Davidem regem super fi-
lios Juda, dixerunt ad eum quòd cives
Jabis Galaad sepelîssent Saulem. Quam- 5
obrèm missis David nuntiis ad cives Ja-
bis Galaad, dixit ad eos; Benedicat vos
Deus, quòd exercueritis beneficium er-
ga dominum vestrum Saulem, sepelien-
tes eum. Et Dominus igitur exerceat 6
erga vos benignitatem & gratiam; quin
etiam ego beneficiis vos prosequar, quòd
tale opus præstiteritis. Et nunc roboren- 7
tur manus vestræ, et forti sitis animo: nam
mortuo Saule domino vestro, me unxerunt
filii Juda ut regnem super eos. Verùm 8
Abner filius Ner satellophorus Saulis,
assumptum Isb^e sol filium Saulis, traduxit
in Mahanin, Et regem constituit illum 9
super Galaad, & super Gessur, & su-
per Jezraelem, & super Ephraim, &
super Benjamin, & super universum
Israelem. Quadraginta annos natus 10
erat Isbesol filius Saulis quando regna-
vit super Israelem, et biennio regnavit.
Attamen domus Juda institerunt vesti-
giis Davidis: Fuitque numerus dierum 11
quibus David regnavit in Hebron super
domum Juda, septem annorũ et sex men-
sium. Interim Abnero filio Ner, et servis 12
Isbesol filii Saulis è Mahanin ad Gabaon
egressis; Joabo quoque filio Suriæ, duce 13
exercitûs Davidis, et viris Davidis ex-
euntibus, & adolescentibus in Gabaon si-
mul coïncidentibus; constiterunt hi ad-
olescentes ab una parte, illi verò adole-
scentes ab altera parte. Dixitque Abner 14
ad Joab, Surgant adolescentes ad luden-
dum coram nobis: et dixit Joab, Surgant.

שמואל ב : ב

,Binjamin duodecim ,numero in transierunt & ,surrexerunt Et
15 ויקמו ויעברו במספר שנים עשר לבנימן
.David servis ex duodecim & :Saul filio Isboseth &
ולאיש־בשת בן־שאול ושנים עשר מעבדי דוד:
,sui socii latus in suus gladius & ,sui socii caput in vir apprehenderunt Et
16 ויחזקו איש בראש רעהו וחרבו בצד רעהו
,Hassurim Chelcath ipsum locum vocavit & :pariter ceciderunt &
ויפלו יחדו ויקרא למקום ההוא חלקת הצרים
valde usque durum prælium fuit Et .Ghibhon in qui
17 אשר בגבעון: ותהי המלחמה קשה עד־מאד
servorum facies ad Israel viri & ,Abner est cæsus & :illa die in
ביום ההוא וינגף אבנר ואנשי ישראל לפני עבדי
,Abisai & ,Joab ;Serujah filii tres ibi erant Et .David
18 דוד: ויהיו שם שלשה בני צרויה יואב ואבישי
,capreorum unus sicut suis pedibus in levis Hazael & :Hazael &
ועשהאל ועשהאל קל ברגליו כאחד הצבים
non & ;Abner post Hazael est persecutus Et .agro in qui
19 אשר בשדה: וירדף עשהאל אחרי אבנר ולא־
.Abner posterioribus de sinistram super & ,dexteram super eundo declinavit
נטה ללכת על־הימין ועל־השמאל מאחרי אבנר:
:dixit & ?Hazael hic tu Num :ait & ,se post Abner respexit Et
20 ויפן אבנר אחריו ויאמר האתה זה עשהאל ויאמר
,tuam dexteram super tibi Declina :Abner illi Dixitque .Ego
21 אנכי: ויאמר לו אבנר נטה לך על־ימינך
cape & ,pueris è unum tibi apprehende & ,tuam sinistram super vel
או על־שמאלך ואחז לך אחד מהנערים וקח־
.ejus posterioribus à declinare Hazael noluit & :ejus vestem mutatoriã tibi
לך את־חלצתו ולא־אבה עשהאל לסור מאחריו:
tibi Recede :Hazael ad dicere Abner adhuc addidit Et
22 ויסף עוד אבנר לאמר אל־עשהאל סור לך
meas facies levabo quomodo & ?terrã in te percutiã quid ut :meis posteriorib' à
מאחרי למה אככה ארצה ואיך אשא פני
Abner eum percussit & :recedere renuit Et ?tuum fratrem Joab ad
23 אל־יואב אחיך: וימאן לסור ויכהו אבנר
:ipsius posterioribus à lancea est egressa & :quintam ad lanceæ posterioribus in
באחרי החנית אל־החמש ותצא החנית מאחריו
ad veniens omnis ,fuit & :se subter est mortuus & ,ibi cecidit &
ויפל־שם וימת תחתו ויהי כל־הבא אל־
subsistebant & ,fuerat mortuus & ,Hazael ibi ceciderat quo ,locum
המקום אשר־נפל שם עשהאל וימת ויעמדו:
:est ingressus Sol & :Abner post Abisai & ,Joab sunt persecuti Et
24 וירדפו יואב ואבישי אחרי אבנר והשמש באה
via Ghiach facies super qui ,Ammah Ghibhah ad usque venerũt ipsi &
והמה באו עד־גבעת אמה אשר על־פני־גיח דרך
,Abner post Binjamin filii sunt congregati Et .Ghibhon deserti
25 מדבר גבעון: ויתקבצו בני־בנימן אחרי אבנר
.unius collis capite super steterunt & :unum globum in fuerunt &
ויהיו לאגדה אחת ויעמדו על ראש־גבעה אחת:
?gladius perdet victoriam ad Num :ait & ,Joab ad Abner clamavit Et
26 ויקרא אבנר אל־יואב ויאמר הלנצח תאכל חרב
non quo usque & ?novissimo in sit amaritudo quòd nôsti nonne
הלוא ידעתה כי־מרה תהיה באחרונה ועד־מתי לא־
:Joab Dixitque ?suorũ fratrũ posterioribus de redeundũ ad populo dices
27 תאמר לעם לשוב מאחרי אחיהם: ויאמר יואב
ascendisset manè à tunc quia ,fuisses locutus nisi quia ,Deus Vivit
חי האלהים כי לולא דברת כי אז מהבקר נעלה
,buccina in Joab clanxit Et .sui fratris posterioribus à vir ,populus
28 העם איש מאחרי אחיו: ויתקע יואב בשופר
,Israel post ultrà sunt persecuti non & ,populus omnis steterunt &
ויעמדו כל־העם ולא־ירדפו עוד אחרי ישראל
.pugnandum ad ultrà addiderunt nec
ולא־יספו עוד להלחם:

Versio VULG. LAT.

15 Surrexerunt ergò, & transie-
rũt numero duodecim de Ben-
jamin, ex parte Isboseth filii
Saul, & duodecim de pueris
16 David. Apprehensóque unus-
quisq; capite comparis sui, de-
fixit gladium in lat' contrarii,
& ceciderunt simul: vocatúm-
que est nomen loci illius, Ager
17 robustorum, in Gabaon. Et
ortum est bellum durum satis
in die illa: fugatúsque est Ab-
ner, & viri Israel, à pueris Da-
18 vid. Erant autem ibi tres filii
Saruiæ, Joab, & Abisai, & A-
sael: porrò Asael cursor velo-
cissimus fuit, quasi unus de ca-
preis quæ morantur in sylvis.
19 Persequebatur autem Asael
Abner, & non declinavit ad
dexteram neque ad sinistram
20 omittens persequi Abner. Re-
spexit itaque Abner post ter-
gum suum, & ait; Túne es A-
sael? Qui respondit, Ego sum.
21 Dixitque ei Abner; Vade ad
dexteram, sive ad sinistram, &
apprehende unum de adole-
scentibus, & tolle tibi spolia
ejus. Noluit autem Asael omit-
22 tere quin urgeret eum. Rur-
súmque locutus est Abner ad
Asael; Recede, noli me sequi,
ne compellar confodere te in
terram, & levare non potero
faciem meam ad Joab fratrem
23 tuum. Qui audire contempsit,
& noluit declinare: percussit
ergò eum Abner aversâ hastâ
in inguine, & transfôdit, &
mortuus est in eodem loco: o-
mnésque qui transibant per lo-
cum illum, in quo ceciderat A-
sael, & mortu' erat, subsistebãt.
24 Persequentibus autem Joab &
Abisai fugientem Abner, Sol
occubuit: & venerunt usque ad
Collem aquæ ductûs, qui est ex
adverso vallis itineris deserti
25 in Gabaon. Congregatique
sunt filii Benjamin ad Abner:
& conglobati in unum cuneũ,
steterunt in summitate tumuli
26 unius. Et exclamavit Abner ad
Joab, & ait; Num usque ad in-
ternecionem tuus mucro desæ-
viet? an ignoras quòd pericu-
losa sit desperatio? usquequò
non dicis populo ut omittat
27 persequi fratres suos? Et ait
Joab; Vivit Dominus, si locu-
tus fuisses, manè recessisset po-
pulus persequens fratrem suũ.
28 Insonuit ergò Joab buccinâ, et
stetit omnis exercitus, nec per-
secuti sunt ultrà Israel, neque
iniêre certamen.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἀνέστησαν καὶ παρῆλθον ἐν ἀριθμῷ τῶν παί-
δων Βενιαμὶν δώδεκα τῶν (ψ) Ἰεβοσθὲ υἱοῦ
Σαοὺλ, καὶ δώδεκα ἐκ τῶν παίδων Δαυίδ.
16 Καὶ ἐκράτησαν ἕκαστος τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν
τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ μάχαιρα αὐτοῦ (ω) εἰς
πλευρὰν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ πίπτουσι κατὰ τὸ
αὐτό. καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεί-
νου, Μερὶς τῶν ἐπιβούλων, ἥ ἐστιν ἐν Γαβαών.
17 Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος σκληρὸς ὥστε λίαν
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἔπταισεν Ἀβεννὴρ
καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐνώπιον (α) παίδων
18 Δαυίδ. Καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ (β)
Σαρουΐα, Ἰωὰβ, καὶ (γ) Ἀβεσσὰ, καὶ Ἀσαήλ.
καὶ Ἀσαὴλ κοῦφος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, (δ) ὡ-
19 σεὶ μία δορκὰς ἐν ἀγρῷ. Καὶ κατεδίωξεν
Ἀσαὴλ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ
πορεύεσθαι (ε) εἰς δεξιὰ οὐδὲ εἰς (ζ) ἀριστερὰ
20 κατόπισθεν Ἀβεννήρ. Καὶ ἐπέβλεψεν Ἀβεν-
νὴρ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Εἰ (η) σὺ
εἶ αὐτὸς Ἀσαήλ; καὶ (θ) εἶπεν, Ἐγώ εἰμι.
21 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβεννὴρ, Ἔκκλινον σὺ (ι)
εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ, καὶ κάτασχε
σεαυτῷ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ λάβε σεαυτῷ τὴν
πανοπλίαν αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀσαὴλ
22 ἐκκλῖναι ἐκ τῶν ὄπισθεν αὐτοῦ. Καὶ προσέθετο
ἔτι Ἀβεννὴρ λέγων τῷ Ἀσαὴλ, Ἀπόστηθι
ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν·
καὶ πῶς ἀρῶ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς Ἰωάβ;
23 Καὶ ποῦ ἐστι ταῦτα; (κ) ἐπίστρεφε πρὸς Ἰωὰβ
τὸν ἀδελφόν σου. καὶ οὐκ ἐβούλετο τοῦ ἀποστῆναι.
καὶ τύπτει αὐτὸν Ἀβεννὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ
δόρατος ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ (λ) διεξῆλθε τὸ
δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ πίπτει ἐκεῖ καὶ ἀπο-
θνήσκει ὑποκάτω αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ
ἐρχόμενος ἕως τοῦ τόπου οὗ ἔπεσεν ἐκεῖ Ἀσα-
24 ὴλ καὶ ἀπέθανε, καὶ ὑφίστατο. Καὶ κατεδίω-
ξεν Ἰωὰβ καὶ Ἀβεσσὰ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ὁ
ἥλιος ἔδυνε. καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως τοῦ βουνοῦ
(μ) Ἀμμάν, ὅ ἐστιν ἐπὶ προσώπου Γαΐ, ὁδὸν
25 ἔρημον Γαβαών. Καὶ συναθροίζονται (ν) οἱ
υἱοὶ Βενιαμὶν οἱ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐγενήθη-
σαν εἰς συνάντησιν μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κε-
26 φαλὴν βουνοῦ ἑνός. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεννὴρ,
Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν, Μὴ εἰς νῖκος καταφάγεται (ξ)
ἡ ῥομφαία; ἢ οὐκ οἶδας ὅτι πικρὰ ἔσται εἰς
τὰ ἔσχατα; καὶ ἕως πότε οὐ μὴ εἴπῃς τῷ λαῷ
ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν;
27 Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ζῇ κύριος, ὅτι εἰ μὴ ἐλά-
λησας, διότι τότε ἐκ πρωΐθεν (ο) ἀνέβη
ἂν ὁ λαὸς ἕκαστος κατόπισθεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
28 Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ τῇ σάλπιγγι, καὶ ἀπέ-
στησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω
τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι τοῦ πολε-
μεῖν.

Et surrexerunt, & transierunt in numero de pueris Benjamin duodecim ex eis qui erant Isbosthe filii Saul, & duodecim de pueris David. Et apprehenderunt unusquisq; manu caput proximi sui: & gladius ejus in costam proximi sui, & cadunt pariter. Et vocatum est nomen loci illius, Portio (d) irruentium, quæ est in Gabaon. Et factum est prælium durum, ut cum maximè, in die illa. Et cecidit Abenner, & viri Israel coram pueris David. Et fuerunt ibi tres filii Saruia, Joab, & Abessa, & Asael. Et Asael levis pedibus suis, tanquam una caprea in campo. Et persequutus est Asael post Abenner; & non declinavit eundo in dextra neq; in sinistra post Abenner. Et inspexit Abenner in posteriora sua, & dixit; Si tu es ipse Asael? Et dixit, Ego sum. Et dixit ei Abenner; Declina tu in dextra aut in sinistra, & apprehende tibi unum puerorum, & sume tibi armaturam ejus. Et noluit Asael declinare à post ipsum. Et adjecit adhuc Abenner dicens ipsi Asael, Recede à me, ut non percutiam te in terram: & quomodò levabo faciem meã erga Joab? (e) Et ubi sunt hæc? reverte ad Joab fratrem tuum. Et noluit recedere. Et percutit eum Abenner in posteriore parte lanceæ in inguine, & transiit lancea ex posterioribus ejus, & cadit ibi, et moritur (f) sub se. Et factum est, omnis qui veniebat ad locum, ubi ceciderat ibi Asael, et mortuus est: et subsistebat. Et persequutus est Joab et Abessa post Abenner: et Sol occidebat. Et ipsi intraverunt usq; ad collem Amman, qui est super faciem Gai, viam deserti Gabaon. Et congregantur filii Benjamin, qui post Abenner, et facti sunt in (g) concursum unum, et steterunt super caput collis unius. Et vocavit Abenner Joab, et dixit; Nunquid ad (h) victoriam comedet gladius? Nonne scis quia amara (i) erunt in novissimis? et usquequò non dices populo reverti à post fratres (k) nostros? Et dixit Joab; Vivit Dominus, quia, nisi locutus esses, quia tunc à mane ascendisset populus, unusquisq; post fratrem suum. Et clanxit Joab tubâ: et recesserunt omnis populus, et non sunt persequuti post Israel: et non adjecerunt ultrà pugnare.

MS.A. (ψ) Ἐισβοσθαὶ (ω) εἰς πλάγιον τοῦ (α) τῶν παίδων (β) Σαρουίας (γ) Ἀβισαὶ, (δ) ὡς ἡ μία (ε) εἰς τὰ δεξιὰ (ζ) τὰ ἀριστερὰ (η) σὺ αὐτὸς (θ) εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ (ι) εἰς δεξιὰ (κ) ἀπόστρεφε (λ) ἐξῆλθε (μ) Ἀμμὰ (ν) υἱοὶ Βενιαμεὶν (ξ) ῥομφαία; ἢ (ο) ἀνέβη ὁ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וקמו ועברו במנין תרי עסר מדבית בנימן ומדאיש בשת בר שאול ותרי עסר מעבדי
16 דוד: ואתקיפו גבר בריש חבריה וחרביה בסטר חבריה ונפלו כחדא וקרא לאתרא
17 ההוא אחסנת קטיליא די בגבעון: והוה קרבא תקיף עד לחדא ביומא ההוא ואתבר
18 אבנר ואנשי ישראל קדם עבדי דוד: והוו תמן תלתא בני צרויה יואב ואבישי ועשהאל
19 ועשהאל קליל ברגלוהי כחדא מן טביא די בחקלא: ורדף עשהאל בתר אבנר ולא
20 אתפני למיזל על ימינא או על סמלא מבתר אבנר: ואתפני אבנר בתרוהי ואמר האת
21 דין עשהאל ואמר אנא: ואמר ליה אבנר אתפני לך על ימינך או על סמלך ואיחוד לך
22 חד מעולימיא וסב לך ית זרזיה ולא אבה עשהאל למיזר מבתרוהי: ואוסיף עוד אבנר
למימר לעשהאל זור לך מבתרי למה אקטלנך וארמנך לארעא ואכדין אזקוף אפי
23 ואחמי ליואב אחוך: ולא אבא למיזר ומחהי אבנר באחורי מורניתא בסטר ירכיה
ונפקת מורניתא מאחורוהי ונפל תמן ומית באתריה והוה כל דאתי לאתרא דנפל
24 תמן עשהאל ומית וקימין: ורדפו יואב ואבישי בתר אבנר ושמשא עלת ואנון מטו עד
25 גבעת אמתא די על אפי ניח אורח מדברא דגבעון: ואתכנישו בני בנימן בתר אבנר
26 והוו לסיעא חד וקמו על ריש רמתא חדא: וקרא אבנר ליואב ואמר הלאפרש תקטול
חרבא הלא ידעתא ארי מרירא תהי בסופא ועד אימתי לא תימר לעמא למתב מבתר
27 אחיהון: ואמר יואב קים הוא יי ארי אלולפון מלילתא ארי בכין פון מעדן צפרא אסתלק
28 עמא גבר מבתר אחוהי: ותקע יואב בשופרא וקמו כל עמא ולא רדפו עוד בתר ישראל
ולא אוסיפו עוד לאגחא קרבא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et surrexerunt & transierunt in numero duodecim ex [*populo*] dom' Binjamin, & ex [*populo*] Isboseth filii Saul, & duodecim ex servis David. Et invaluerunt quisq; in caput socii sui, & gladi' cujusq; in latere socii sui, & *ceciderunt* simul, & vocavit locum illum, Hæreditatem occisorum, quæ est in Gibghon. Et fuit bellum validum usq; nimis in die illa, & fract' est Abner & homines Israel ante servos David. Et fuerunt ibi tres filii Sarujah, Joab & Abissai, & Ghassahel: & Ghassahel erat levis in pedibus suis, ut una de capreis quæ sunt in agro. Et secut' est Ghassahel post Abner, & non deflexit ut iret super dextram *aut* super sinistram de-post Abner. Et conversus est Abner retro se, & dixit, Num tu es ille Ghassahel? & dixit, Sum. Et dixit illi Abner, Verte te super dextram tuam, aut super sinistram tuam, & determina tibi unum ex adolescentib', et accipe arma ej': et noluit Ghassahel recedere de-post illum. Et addidit Abner dicere ad Ghassahel, Converte te de-post me: quare occidam te & projiciam te in terram, & quomodo levabo faciem meam, & ostendar Joab fratri tuo? Et noluit recedere: & percussit eum Abner in posteriorib' hastæ, in latere fœmoris ej', & exivit hasta à tergo illius, & cecidit ibi, & mortu' est in loco suo: & *fuit* omnes qui veniebant ad locum in quo cecidit Ghassahel, & mortu' est, & subsistebant. Et secuti sunt Joab & Abissai post Abner, & Sol occubuit, & ipsi attigerunt usq; ad collem Amtha qui est super facies Giah via deserti Gibghon. Et congregati sunt filii Binjamin post Abner, & fuerunt in cœtum unum, & steterunt super caput jugi unius. Et clamavit Abner ad Joab, & dixit, Num quid ad separationem occidet gladius? nonne nôsti quòd amaritudo erit in fine? & usq; quò non dices populo ut redeat de-post fratres suos? Et dixit Joab, Permanet ipse Dñs, quia nisi locutus esses quòd tunc fortè à tempore auroræ ascendisset vir de-post fratrem suum. Et clanxit Joab in cornu, & steterunt omnis populus, et non secuti sunt amplius post Israel, et non addiderunt amplius congredi *bello*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Confurrexerunt itaque, & transierunt *certo* numero, *nempe* duodecim Benjaminitæ de *gente* Ifbefol filii Saulis, & duodecim ex viris Davidis: 15
Et apprehendit quilibet capite focii fui, gladióque fuo lateri focii fui impofito, fimul occubuerunt: & vocaverunt locum illum, Agrum Saran, qui eft in Gebaon. 16
Eodem die factum eft prælium atrociffimum, & confracti fuerunt Abner & viri Ifraelitæ coram fervis Davidis. 17
Illic aderant tres filii Suriæ, Joab & Abifai, & Afael: Afael autem cùm effet velox pedibus fuis velut unus è cervis qui funt in deferto, 18
Perfecutus eft Afael Abnerum, neque deflectebat à veftigiis Abneri ut iret ad dexteram aut ad finiftram. 19
Abner interim retrò verfus ait illi, Túne es ille Afael? Ego fum, inquit. 20
Dixit ad eum Abner, Diverte ad dexteram aut ad finiftram tuam, & apprehendens unum ex pueris tolle tibi ejus arma. Sed renuente Afaele divertere à veftigiis ejus, 21
Rurfum dixit Abner ad Afaelem ut diverteret à veftigiis fuis: ait enim illi, Deflecte à veftigiis meis, ne te percutiam & humi fternam: quomodo autem frontem attollerem & refpicerem Joabum fratrem tuum? 22
Verùm cùm renueret deflectere, percuffit eum Abner caudâ haftæ fuæ fuper pectus ejus, ita ut exiret à tergo ipfius, corruerétque illic, & moreretur fuper locum fuum: & quicunque veniebat ad locum illum ubi corruerat Afael, confiftebat. 23
Confurgentes ergò Joab & Abifai, perfecuti funt Abnerū, cúmque fol occumberet pervenerunt ad Gebaath maris quod eft ante Gih, in via deferti Gebaon. 24
Tunc congregaverunt fe Benjaminitæ poft Abnerum, & in unum cuneum convenientes, fteterunt fupra verticem cujufdam collis. 25
Et vocans Abner Joabum, dixit; An in perpetuum trucidabit gladius? ignoras acerbè tandem rem fucceffurã: quoufque non dices populo ut recedat à perfequendo fratres fuos? 26
Dixit Joab, Vivit Dominus, nifi locutus fuiffes, proculdubiò cras manè feparâffem populum, quemque à perfequendo fratrem fuum. 27
Cecinit ergò Joab buccinâ, fubftititque totus populus, & non eft ultrà perfecutus Ifraelitas, nec ultrà pugnavit. 28

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 وقاموا وجازوا بالعدد اثنا عشر من بنيامين لاشباشول بن شاول واثنا عشر من رجال داود *
16 واخذ كل انسان براس صاحبه وسيفه في جنب صاحبه * وسقطوا جميعا ودعوا ذلك المكان حقل
17 صدان التي في جبعون * وكان قتالا عظيما في ذلك اليوم وانكسر ابنار بن نار ورجال اسرايل
18 قدام عبيد داود * وكان هناك ثلاثة بني صوريا يواب صاحب جيش داود وابيشاي وعسايل
19 وعسايل كان سريعا في احضاره كواحد من ظبي القفر * فطرد عسايل وراء ابنار ولم يعدل
20 ليذهب يمينا ولا شمالا من خلف ابنار * والتفت ابنار وابصره فقال له انت هو هذا عسايل *
21 فقال له انا هو * فقال له ابنار اعدل الى يمينا او شمالا وخذ لك واحدا من الغلمان وخذ
22 سلاحه * فلم يرد عسايل ان يرتد من وراه * فقال له اعدل من ورايي لئلا اضربك والقيك على
23 الارض * وكيف ارفع وجهي فانظر وجه يواب اخيك * ولم يحب عسايل فضربه ابنار بطرف
الرمح على صدره * فخرج من خلفه * وسقط هناك ومات على مكانه * وكل من كان ياتي ذلك
24 المكان الذي سقط هناك عسايل كان يقف * فقام يواب وابيشاي فطردوا وراء ابنار والشمس
25 تغرب وهم قد بلغوا جبعة البحر الذي قدام جيح في طريق قفر جبعون * واجتمع بنو بنيامين
26 وراء ابنار فكانوا عصابة واحدة فقاموا على راس رابية * ودعا ابنار ليواب فقال الى الدهر يقتل
السيف اما تعلم انها مرارة تكون اخيرا حتى متى لا تقول للشعب يرجعوا من وراء اخوتهم
27 * فقال يواب حي هو الرب لولا انك تكلمت حقا ما كنت افرق الشعب رجلا من وراء
28 اخيه حتى الصباح * وصرخ يواب بالبوق فقام جميع الشعب ولم يطردوا ايضا وراء اسرايل
ولم يعودوا ايضا للقتال *

Surgentes ergò tranfierunt pari numero, duodecim ex Benjamin, ad Ifbefal filium Saulis attinentes, & duodecim è viris Davidis: 15
Et apprehenfo quifque capite proximi fui, enfeque fuo in latus proximi fui infixo, conciderunt fimul: & vocaverunt locum illum, Agrum Saddan, qui extat in Gabaon. 16
Factúmque eft prælium acerrimum eo die, & profligatus fuit Abner filius Ner cum viris Ifraelis ante fervos Davidis. 17
Aderant autem ibi tres filii Suriæ, Joab imperator exercitûs Davidis, & Abifai, & Afael: eratque Afael curfu celer quafi una caprearum fylveftrium. 18
Et infecutus eft Afael Abnerum, nequaquam declinans ad eundum dextrorfum aut finiftrorfum à tergo Abneri. 19
Converfus autem Abner, eumque videns, ait illi, Túne es ille Afael? Dixit ad eum, Ego fum. 20
Ait illi Abner, Declina dextrorfum aut finiftrorfum, & accipe tibi aliquem ex adolefcentibus, ejufque arma tolle: at noluit Afael deflectere à tergo ipfius. 21
Rurfus dixit ad eum, Declina à tergo mei, ne te percutiam, humique profternam; quomodò verò attollerem vultum meum, & afpicerem vultum Joabi fratris tui? 22
Sed cùm declinare nollet, percuffit eum Abner extremitate lanceæ in pectore ipfius, ita ut emergeret à tergo ipfius, caderétque illic, & moreretur in loco fuo: & quicunque veniebat ad locum illum ubi ceciderat Afael, confiftebat. 23
Surgentes autem Joab & Abifai infecuti funt Abnerum, & occumbente fole pervenerunt ad Gabaath maris quod eft è regione Gih, in via deferti Gabaon. 24
Congregatique Benjaminitæ poft Abnerum, & in agmen unum coeuntes, fteterunt fupra verticem collis. 25
Unde inclamans Abner Joabum, dixit; An perpetuò occidet gladius? an nefcis amaritudinem tandem fecuturam? quoufque non præcipies populo ut avertantur ab infectandis fratribus fuis? 26
Dixit Joab, Vivit Dominus, nifi locutus fuiffes, certiffimè nequaquam retraxiffem populum, quemque ab infectatione fratris fui, ufque ad matutinum. 27
Clangente igitur Joabo buccinâ, conftitit univerfus populus, et nec funt ampliùs perfecuti Ifraelitas, neque redierunt ultrà ad pugnam. 28

transierunt & silla nocte tota *solitudine in* abierunt ejus viri & Abner Et
29 ואבנר ואנשיו הלכו בערבה כל הלילה ההוא ויעברו
castra ad venerunt & ,Bithron totam perambulaverunt & ,Jarden
את הירדן וילכו כל הבתרון ויבאו מחנים:
,populum omnem congregavit & ,Abner *posteriordus* à est reversus Joab Et
30 ויואב שב מאחרי אבנר ויקבץ את כל העם
.Hazael & ,viri novendecim David servis de *sunt visitati* &
ויפקדו מעבדי דוד תשעה עשר איש ועשהאל:
tre- Abner viris *in* & ,Binjamin de percusserunt David servi Et
31 ועבדי דוד הכו מבנימן ובאנשי אבנר שלש
,Hazael * tulerunt Et .sunt mortui ,viros sexaginta & ,centos
32 מאות וששים איש מתו: וישאו את עשהאל
ambulaverunt &:Bethlechem quod,sui patris sepulchro in eū sepelierunt &
ויקברהו בקבר אביו אשר בית לחם וילכו
.Chebron in eis illuxit & :ejus viri & ,Joab ,nocte tota
כל הלילה יואב ואנשיו ויאר להם בחברון:

CAP. III. ג

:David domum inter & ,Saul domum inter longum bellum fuit Et
1 ותהי המלחמה ארכה בין בית שאול ובין בית דוד
sunt nati Et .*tenues & euntes* Saul domus &,*invalescens & vadens* David &
ודוד הלך וחזק ובית שאול הלכים ודלים: ויולדו
Achinoam Amnon ejus primogenitus fuit & :Chebron in filii David
2 לדוד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינעם
Nabal *uxoris* Abighail *ipsi* Chilab ejus secundus Et *.Jezrehelitidi*
3 היזרעאלית: ומשנהו כלאב לאביגל אשת נבל
regis Talmai filiæ Mahachah filius ,Absalom tertius & :Charmelitæ
הכרמלי והשלשי אבשלום בן מעכה בת תלמי מלך
,Sephathiah quintus & :Chaggith filius Adonijah quartus Et .Ghesur
4 גשור: והרביעי אדניה בן חגית והחמישי שפטיה
isti :David *uxoris* Heglah *ipsi* Ithream sextus Et .Abithal filius
5 בן אביטל: והששי יתרעם לעגלה אשת דוד אלה
domum inter bellum *existendo in* ,fuit Et .Chebron in Davidi sunt nati
6 ילדו לדוד בחברון: ויהי בהיות המלחמה בין בית
,Saul *domo in se fortificans erat* Abner &,David domum inter & ,Saul
שאול ובין בית דוד ואבנר היה מתחזק בבית שאול:
:Abner ad dixitque ;Ajah filia ,Rispah ejus nomen & ,*pellex* Sauli Et
7 ולשאול פלגש ושמה רצפה בת איה ויאמר אל אבנר
valde Abner est iratus Et ?mei patris *pellicem* ad es ingressus Quare
8 מדוע באתה אל פילגש אבי: ויחר לאבנר מאד
quod ,ego canis caput Nunquid :dixit & ,Isboseth verba *super*
על דברי איש בשת ויאמר הראש כלב אנכי אשר
ad tui patris Saul domo cum misericordiā faciam hodie *Jude*
ליהודה היום אעשה חסד עם בית שאול אביך אל
visitasti &:David manu in te *feci invenire* non & ?ejus *socium ad* & ,ej* fratres
אחיו ואל מרעהו ולא המציתך ביד דוד ותפקד
sic & ,Abner Deus faciat Sic .hodie mulieris iniquitatē me sup
9 עלי עון האשה היום: כה יעשה אלהים לאבנר וכה
.ei faciam sic *quoniam* ,David Dominus juravit sicut quia :ei addat
יסיף לו כי כאשר נשבע יהוה לדוד כי כן אעשה לו:
solium erigendo & ,Saul domo à regnum faciendo Transire
10 להעביר הממלכה מבית שאול ולהקים את כסא
.Beer-Sebah ad usque & Dan à ,Jehudah super & ,Israel super David
דוד על ישראל ועל יהודה מדן ועד באר שבע:
eo timendo à ,*verbum* Abner respondere amplius potuit non Et
11 ולא יכל עוד להשיב את אבנר דבר מיראתו
:dicendo *se pro* David ad *legatos* Abner misit Et .eum
12 אתו: וישלח אבנר מלאכים אל דוד תחתו לאמר
mea manus ecce & ,mecum tuum pactum *Scinde* :dicendo ?terra Cui
למי ארץ לאמר כרתה בריתך אתי והנה ידי
.Israel universum te ad *veniendum ad* ,tecum
עמך להסב אליך את כל ישראל:

Versio VUL. LAT.

29 Abner autem & viri ejus abie-
runt per campestria, totâ nocte
illâ: & transierunt Jordanem,
& lustratâ omni Beth-horon
30 venerunt ad castra. Porrò Jo-
ab revers*, omisso Abner, con-
gregavit omnē populū: & de-
fuerūt de pueris David decem
& novem viri, excepto Asaele.
31 Servi autem David percusse-
rūt de Benjamin, et de viris qui
erat cum Abner, trecētos sexa-
32 ginta, qui & mortui sunt. Tu-
lerūntq; Asael, & sepelierunt
eum in sepulchro patris sui in
Bethlehem: & ambulaverunt
totâ nocte Joab & viri qui erāt
cum eo, & in ipso crepusculo
pervenerunt in Hebron.

CAP. III.

1 FActa est ergò longa concer-
tatio inter domū Saul, & inter
domum David: David profici-
scens, et semp seipso robustior,
domus autem Saul decrescens
2 quotidié. Natiq; sunt filii Da-
vid in Hebron: fuitque primo-
genit* ejus Amnon de Achinoā
3 Jezraelitide. Et post eum Che-
leab de Abigail uxore Nabal
Carmeli: porrò tertius Absa-
lom, fili* Maacha filiæ Tholmai
4 regis Gessur. Quart* autem A-
donias, filius Haggith: & quin-
5 t* Saphathia, filius Abital. Sex-
tus quoque Jethraam, de Egla
uxore David, Hi nati sunt Da-
6 vid in Hebron. Cùm ergò es-
set prælium inter domum Saul
& domum David, Abner filius
7 Ner regebat domum Saul. Fue-
rat autem Sauli concubina no-
mine Respha, filia Aia. Dixitq;
8 Isboseth ad Abner, Quarè in-
gressus es ad concubinam pa-
tris mei? Qui iratus nimis pro-
pter verba Isboseth, ait; Num-
quid caput canis ego sum ad-
versūm Judam hodiè, qui fece-
rim misericordiam super do-
mū Saul patris tui, et super fra-
tres & proximos ejus, & non
tradidi te in manus David, &
tu requisisti in me quod argue-
9 res pro muliere hodié? Hæc
faciat Deus Abner, & hæc ad-
dat ei, nisi quomodò juravit
Domin* David, sic faciam cum
10 eo, Ut transferatur regnum de
domo Saul, & elevetur thron*
David super Israel, & super Ju-
dam, à Dan usque Bersabee.
11 Et non potuit respondere ei
quidquam, quia metuebat illū.
12 Misit ergò Abner nuntios ad
David pro se dicentes, Cujus
est terra? Et ut loquerentur;
Fac mecum amicitias, & erit
manus mea tecum; & reducam
ad te universum Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ Ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς
δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην, καὶ διέβαινον
τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν παρα-
τείνουσαν, καὶ ἔρχονται (π) εἰς τὴν παρεμβολήν.
30 Καὶ Ἰωὰβ ἀνέστρεψεν (ρ) ὄπισθεν ἀπὸ τοῦ Ἀ-
βεννὴρ, καὶ (σ) συνήθροισε πάντα τὸν λαὸν, καὶ
(τ) ἐπεσκέπησαν τῶν παίδων Δαυὶδ ἐννεακαί-
δεκα ἄνδρες, καὶ Ἀσαήλ. Καὶ οἱ παῖδες
31 Δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν Βενιαμὶν τῶν ἀνδρῶν
Ἀβεννὴρ τριακοσίους ἑξήκοντα ἄνδρας παρ'
32 αὐτοῦ. Καὶ αἴρουσι τὸν Ἀσαὴλ, καὶ θάπτουσιν αὐ-
τὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς (υ) αὐτοῦ ἐν Βηθ-
λεέμ. καὶ ἐπορεύθη (φ) Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ
μετ' αὐτοῦ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ διέφαυσεν αὐ-
τοῖς ἐν Χεβρών.

MS.A. (π) εἰς παρεμβολήν. (ρ) ἀπὸ ὄπισω τοῦ (σ) Συνήθροισε (τ) ἐπεσκέπησαν
(υ) αὐτοῦ Βηθλεέμ. (φ) ὅλην τὴν νύκτα Ἰωαβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐπὶ πολὺ ἀναμέσον
τοῦ οἴκου Σαοὺλ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου Δαυίδ. καὶ ὁ
οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο, καὶ ὁ
2 οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει. Καὶ ἐτέχθησαν
τῷ Δαυὶδ υἱοὶ ἐν Χεβρών. καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος
αὐτοῦ Ἀμνὼν τῆς (α) Ἀχινόομ τῆς Ἰεζραηλίτιδος,
3 Καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Δαλουΐα (β) τῆς Ἀβιγαίας
τῆς Καρμηλίας, καὶ ὁ τρίτος Ἀβεσσαλὼμ υἱὸς
(γ) Μααχὰ θυγατρὸς Θολμὶ βασιλέως Γεσ-
4 σίρ, Καὶ (δ) ὁ τέταρτος Ὀρνία υἱὸς Ἀγγίθ,
5 καὶ ὁ πέμπτος (ε) Σαφατία τῆς Ἀβιτάλ, Καὶ
ὁ ἕκτος Ἰεθεραὰμ τῆς (ζ) Αἰγὰλ γυναικὸς
Δαυίδ. οὗτοι ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ ἐν Χε-
6 βρών. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλεμον
ἀναμέσον (η) τοῦ οἴκου Σαοὺλ καὶ ἀναμέσον (θ) τοῦ
οἴκου Δαυίδ, καὶ Ἀβεννὴρ ἦν κρατῶν τοῦ οἴκου
7 Σαούλ. Καὶ τῷ Σαοὺλ παλλακὴ Ῥεσφὰ θυ-
γάτηρ (ι) Ἰώλ. καὶ εἶπεν Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ
8 πρὸς Ἀβεννὴρ, Τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς τὴν παλ-
λακὴν τοῦ πατρός μου; Καὶ ἐθυμώθη σφόδρα
Ἀβεννὴρ περὶ τοῦ (κ) λόγου τούτου τῷ Ἰεβοσθὲ καὶ
εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς αὐτόν, Μὴ κεφαλὴ κυ-
νὸς ἐγώ (λ) εἰμι; ἐποίησα σήμερον ἔλεος μετὰ
τοῦ οἴκου Σαοὺλ τοῦ πατρός σου, καὶ περὶ ἀδελφῶν
(μ) καὶ περὶ γνωρίμων, καὶ οὐκ ηὐτομόλησα εἰς τὸν
οἶκον Δαυίδ, καὶ ἐπιζητεῖς ἐπ' (ν) ἐμὲ σὺ
9 ὑπὲρ ἀδικίας γυναικὸς σήμερον; Τάδε ποι-
ήσαι ὁ θεὸς τῷ Ἀβεννὴρ καὶ τάδε προσθείη
αὐτῷ, ὅτι καθὼς ὤμοσε κύριος τῷ Δαυίδ,
ὅτι οὕτως ποιήσω (ξ) αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
10 τῃ, Περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τοῦ οἴκου Σαούλ,
καὶ τοῦ ἀναστῆσαι τὸν θρόνον Δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραὴλ
καὶ ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἀπὸ Δὰν (ο) ἕως Βηρσαβεέ.
11 Καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ἔτι (π) Ἰεβοσθὲ ἀποκριθῆναι
τῷ Ἀβεννὴρ ῥῆμα, ἀπὸ τοῦ φοβεῖσθαι αὐτόν.
12 Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεννὴρ ἀγγέλους πρὸς Δαυ-
ὶδ (π) εἰς Θαιλὰμ οὗ ἦν, παραχρῆμα, λέγων,
Διάθου διαθήκην (ρ) σου μετ' ἐμοῦ, καὶ ἰδοὺ ἡ
χείρ μου μετὰ (σ) σοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς σὲ πάντα
τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

MS.A. (α) Ἀχινάαμ τῆς Ἰζραηλίτιδος, (β) τῆς Ἀβιγαίας (γ) Μααχὰ (δ)
ὁ τέταρτος Ὀρνίας υἱὸς Φεγγίθ, (ε) Σαφαθία (ζ) Αἰγὰς (η) οἴκου (θ) τοῦ
(ι) Ἰόλ. (κ) λόγου Ἰεβοσθέ. (λ) εἰμι σήμερον; ἐποίησα ἔλεος (μ) καὶ γνω-
ρίμων, (ν) ἐμὲ ὑπὲρ (ξ) αὐτῷ, Περιελεῖν (ο) καὶ ἕως Βηρσαβεέ. (π) Μεμφι-
βοσθαὶ (π) εἰς Θαλὰμ οὗ γὰρ ἦν, (ρ) σου μετ' (σ) σοῦ τοῦ ἐπιστρέψαι ἐπὶ σὲ

Et Abenner et viri ejus abierunt in Occidente totâ nocte illâ, & transierunt Jordanem: et iverunt totam (l) porrectam: & veniunt in castra. Et Joab revertit à sequendo post Abenner, & congregavit universum populum: et (m) visitati sunt de pueris David novem et decem viri, & Asael. Et pueri David percusserunt de filiis Benjamin de viris Abenner trecentos sexaginta viros (n) ab eo. Et tollunt Asael, et sepeliunt eum in sepulchro patris sui in Bethlee. Et ivit Joab, & viri qui cum eo, totam noctem: & illuxit eis in Chebron.

CAP. III.

ET fuit bellum (a) ad multum inter domum Saul, & inter domum David. Et domus David ibat, & convalescebat: et domus Saul ibat, & infirmabatur. Et nati sunt ipsi David filii in Chebron: & fuit primogenitus ejus Ammon ipsius Achinoam Jezraelitidis: Et secundus ejus Dalvia ipsius Abigææ Carmiliæ: et tertius Abessalom filius Maachæ filiæ Tholmi regis Gessir: Et quartus Ornia filius Angith: & quintus Saphatia ipsius Abital: Et sextus Jetheraam filius Agal uxoris David. Hi nati sunt ipsi David in Chebron. Et factum est, dum esset bellum inter domum Saul, & inter domum David, & Abenner erat tenens domum Saul. Et ipsi Saul fuit concubina Resphá filia (b) Jol. Et dixit Ibosthe fili* Saul ad Abenner, Quid, quòd intrâsti ad concubinam patris mei? Et indignatus est valdè Abenner de verbo hoc ipsi Ibosthe. Et dixit Abenner ad eum, Numquid caput canis ego sum? (c) Feci hodiè misericordiam cum domo Saul patris tui, & proximis & pro (d) notis: & non deveni ad domum David: Et inquiris super me tu pro injuria mulieris hodié? Hæc faciat Deus ipsi Abenner, & hæc adjiciat ei, quia sicut juravit Domin* ipsi David, (e) quia sic faciam ei in die hac, Auferēdo regnū à domo Saul, & erigendo thronum David super Israel, & super Judam à Dan usque Bersabee. Et non potuit adhuc Ibosthe respondere ipsi Abenner verbum, à timendo eum. Et misit Abenner nuntios ad David in (f) Thælam, ubi erat, subitò, dicens, Dispone testamentum tuum mecum: et ecce manus mea tecum ad convertendum ad te (g) universam domum Israel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ואבנר וגברוהי הליכו במשרא כל ליליא ההוא ועברו ית ירדנא ואזלו כל בתרון ואתו
30 למחנים: ויואב תב מבתר אבנר וכנש ית כל עמא ושנו מעבדי דוד תשעת עסר גבריא
31 ועשהאל: ועבדי דוד קטלו מדבית בנימן ובגברי אבנר תלת מאה ושתין גבריא מיתו:
32 ונטלו ית עשהאל וקברוהי בקברא דאבוהי די בבית לחם ואזלו כל ליליא יואב וגברוהי
ונהר להון בחברון:
ג
1 והות קרבא תקיף בין בית שאול ובין בית דוד ובית דוד אזלין ותקיפין ובית שאול
2 אזלין ומאכין: ואתילידו לדוד בנין בחברון והוה בוכריה אמנון לאחינועם דמיזרעאל:
3 ותניניה כלאב לאביגיל אתת נבל דמכרמלא ותליתאה אבשלום בר מעכה בת תלמי
4 מלכא דגשור: ורביעאה אדוניה בר חגית וחמישאה שפטיה בר אביטל: ושתיתאה
5 יתרעם לעגלה אתת דוד אלין אתילידו לדוד בחברון: והוה כד הות קרבא בין בית
6 שאול ובין בית דוד ואבנר הוה מתקף בבית שאול: ולשאול לחינתא ושמה רצפה בת
7 איה ואמר לאבנר מא דין עלתא לות לחינתא דאבא: ותקף לאבנר לחדא על פתגמי
8 איש בושת ואמר הלא רישא דכלבא אנא מכען הויתי נבר הדיוט לשארא דבית יהודה
יומא דין אעביד טיבו עם בית שאול אבוך עם אחוהי ועם רחמוהי ולא מסרתך בידא
דדוד ומכען את מסער עלי חוב אתתא יומא דין: כדין יעביד יי לאבנר וכדין יוסיף ליה
9 ארי כמא דקים יי לדוד ארי כדין אעביד ליה: לאעברא מלכו מבית שאול ולאקמא ית
10 כורסי דוד על ישראל ועל דבית יהודה מדן ועד באר שבע: ולא יכיל עוד לאתבא ית
11 אבנר פתגמא מדדחיל יתיה: ושלח אבנר אזגדין לות דוד מאתריה למימר מקימנא
12 במן דעבד ארעא למימר גזר קימך עמי והא ידי עמך לאסחרא לותך ית כל ישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Abner & viri ejus ambulaverunt in planicie omnem noctem illam, & transierunt Jordanem, & perambulaverunt omnem Bithron, & venerunt ad Mahhanaim. Et Joab rediit de-post Abner, & congregavit omnem populum, & defecerunt ex servis David novendecim viri & Ghassael. Et servi David occiderunt ex viris dom* Binjamin, & in viris Abner, trecenti & sexaginta viri mortui sunt. Et tulerunt Ghassael & sepelierunt illum in sepulchro patris sui, quod erat in Bethlehhem: & ambulaverunt omnem noctem Joab & viri ejus, & illuxit illis in Hhebron.

CAP. III.

ET fuit bellum validum inter domum Saul & inter domum David: & [viri] domus David *ambulabant & prævalebant*, & [viri] domus Saul ambulabant & deficiebant. Et nati sunt David filii in Hhebron, & fuit primogenit* ejus Amnon Ahhinogham quæ ex Jezraghel. Et secund* ejus Chilab Abigail uxoris Nabal, quæ ex Charmela: & terti* Absalom filius Maghacha filiæ Thalmai regis Gessur. Et quart* Adoniah filius Hhagith & quint* Sephatiah fili* Abytal. Et sextus Jithragham Gheglæ uxoris David; hi geniti sunt Davidi in Hhebron. Et fuit quando fuit bellum inter domum Saul & inter domū David, & Abner præeminebat in domo Saul. Et Sauli fuerat concubina, & nomen illius Rissspah filia Aiah; & dixit ad Abner, Ut quid intrâsti ad concubinā patris mei? Et fuit ira Abnero valde super verba Isboseth, & dixit, Nunquid caput canis sum ego? ex-nunc sum abject* reliquiis dom* Jehudah: hodie feci bonitatem cum domo Saul patris tui, cum fratrib* tuis, & cum amicis tuis, & non tradidi te in manum David, & nunc tu visitas super me culpam mulieris hodie? Sic faciat Dominus Abner & sic addat illi, quòd sicut firmavit Domin* David, sic faciam ei. Ad transire faciendum regnū à domo Saul, & ad statuendum soliū David super Israel, & sup domū Juda à Dan, & usq; ad Bearsebagh. Et non potuit amplius respondere Abner verbū, quia timuit eum. Et misit Abner nuncios ad David ex loco suo, dicendo: Firmo ego in eo qui fecit terrā, dicendo: Pange firmitatē tuā mecū, & ecce man* mea tecū ad reducendum ad te oēm Israel.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

29–32 [illegible]

1–12 [illegible]

Porrò Abner & milites ejus iter fecerunt per 29
solitudinem totâ nocte illâ, & trajecto Jorda-
ne abierunt Gessur versùs, pervenerût ad Ma-
hanim, Joabo quoq; ab Abneri persecutione 30
regresso, totóq; populo coacto, subduct' fuit
numerus eorû qui cæsi fuerant è militib' Da-
vidis, *desideratique* duodecim viri, & Asael
mortu'. Milites verò Davidis interfecerant 31
ex Benjaminitis & ex militib' Abneri, trecen-
tos sexaginta viros. Asaelem autem sublatû 32
sepelierût in sepulchro patris ej', in Beth-le-
hem: & pergentibus totâ nocte Joabo &
sociis suis, illuxit eis *dies* in Hebron.

CAP. III.

ERat itaque bellum inter domum Saulis 1
& inter domum Davidis: & verò David
proficiebat & amplificabatur, domus au-
tem Saulis indies attenuabatur. Natíque 2
sunt Davidi filii in Hebron: fuitque pri-
mogenitus ejus Hamnon ex Ahineem Jez-
raelitide. Secundus Caleb ex Abigal uxo- 3
re Nabalis Carmelitæ, tertius Abisalom fi-
lius Maachæ filiæ Tholmai regis Gessur.
Quartus Adonia filius Hagith, quintus Se- 4
phatia filius Aphitalæ, Sextus denique I- 5
thream ex Egla uxore Davidis: hi nati sunt
Davidi in Hebron. Factúmque est ut cùm 6
esset prælium inter domum Saulis & inter
domum Davidis, & Abner hæreret domui
Saulis, (Habebat autem Saul pellicem no- 7
mine Respham filiam Anæ) diceret Isbesol ad
Abnerum, Cur ingrederis ad pellicem patris
mei? Offensus est autem vehementer Ab- 8
ner verbis Isbesol, & ait Abner, Num ca-
put canum Judâ sum ego hodiè qui beneficio
usus erga domum Saulis patris tui, & erga
fratres & amicos ejus, non tradidi te in ma-
nus Davidis: tu tamen mentionem mihi facis
hodiè criminis mulierculæ? Sic faciat Deus 9
Abnero, & sic addat ei, nisi quemadmodum
dixit Dominus Davidi, sic faciam ei: Trans- 10
feram *scilicet* regnum de domo Saulis,
& erigam solium Davidis super Israelem
& super Judam à Dan usque ad Birsebaa.
Et non potuit ampliùs Isbesol responsum 11
reddere Abnero, præ timore suo. Misit igi- 12
tur Abner legatos ad Davidem ut dicerent,
Quid est terra? feri mecum fœdus tuum, &
ecce manus mea tecum erit ad reducendum
ad te universum Israelem.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 * وابنار ورجاله ساروا في القفر كل ذلك الليل * وعبروا الاردن وذهبوا نحو جاسور * واتوا محنين * ويواب
30 رجع من وري ابنار وجمع جميع الشعب * فاحصوا الذين من رجال داود اثنا عشر رجلا * وعسايل
31 مات * ورجال داود قتلوا من بنيامين ومن رجال ابنار ثلثماية وستين رجلا * واحتملوا عسايل
32 وقبروه في قبر ابيه في بيت لحم * وسار الليل كله يواب واصحابه * فاضاء عليهم الصبح بحبرون *
1 * الفصل الثالث * وكان قتالا لبيت ساوول ولبيت داود * وداود كان يكبر
2 ويعظم * وبيت ساوول يذهبون ويمسكنون * وولد لداود بنون في حبرون * بكره حمدون بن
3 احنيعام اليزرعلية * واثنه كلاب بن ابيغال امراة نابال الكرملي * والثالث ابيسالوم بن معكا
4 ابنة تلمي ملك جاسور * والرابع ادونيا بن حجيث * والخامس سفطيا بن ابيطل * والسادس
5
6 ايثرعم بن حجلا امراة داود * هولاء ولدوا لداود بحبرون * ولما كان القتال بين بيت ساوول
7 وبيت داود * وابنار متمسكا ببيت ساوول * وكان لساوول سرية اسمها رصفا ابنة ايا * فقال اسباسول
8 لابنار لماذا تدخل على سرية ابي * وساء ابنار جدا كلام اسباسول * فقال ابنار قد صيرت نفسي
بمنزلة كلاب تهارش * كذلك اهارش انا بني يهودا * وقد صنعت انا باهل بيت ابيك ساوول معروفا
9 وانعمت على اخوته واحبائه * ولم اسلمك بيد داود * وانت ذكرت على اثم الامراة اليوم * هكذا
10 يصنع الله بابنار وهكذا يزيد * الا كما قال الرب لداود * كذلك يفعل به * لتنتقل المملكة من
11 بيت ساوول * وليقيم كرسي داود على اسرايل وعلى يهودا * من دان وحتي بير سبع * ولم
12 يستطع ايضا اسباسول ان يجيب ابنار قولا من خشيته * وبعث ابنار رسلا الي داود يقول له *
ما هذه الارض * اقم عهدا معي وهذه يدي معك * ارد اليك جميع اسرايل *

Ita Abner & viri ejus iter fecerunt per 29
desertum totâ illâ nocte, et trajecto Jor-
dane perrexerunt versus Gessur, & per-
venerunt ad Mahanim. Joab autem re- 30
versus est ab insectando Abnerum; cúmq;
congregâsset universum populum, et nu-
merati essent qui trucidati fuerant è vi-
ris Davidis, desiderati sunt duodecim vi-
ri, & Asael mortuus est. Viri autem Da- 31
vidis trucidârant ex Benjaminitis & ex
viris Abneri, trecentos sexaginta viros.
Et portantes Asaelem, sepelierunt eum in 32
sepulchro patris ejus, in Beth-lehem: &
iter facientibus totâ nocte Joabo & so-
ciis suis, illuxit eis aurora in Hebron.

CAP. III.

ERat ergò bellum inter domum Saulis 1
et inter domum Davidis: sed David ma-
gnificabatur & crescebat, domus verò
Saulis magis magisque pauperescebat.
Porrò Davidi nati sunt filii in Hebron: 2
primogenitus ejus Hamnon filius Achino-
am Jezraelitidis, Secundus Caleb filius 3
Abigal uxoris Nabal Carmelitæ. tertius
Abisalom filius Maachæ filiæ Tholmai
regis Gessur, Quartus Adonia filius Hag- 4
gith, quintus Sephatia filius Aphital, Sex- 5
tus Ibream filius Hegle uxoris Davi-
dis: Hi nati sunt Davidi in Hebron.
Dum bellum' inquam, vigeret inter do- 6
mum Saulis & domum Davidis, & Ab-
ner teneret partes domûs Saulis; Habe- 7
rétq; Saul concubinam nomine Respham
filiam Anæ, dixit Isbesol Abnero, Cur in-
grederis super concubinam patris mei?
Ægrè admodùm tulit Abner verba If- 8
besol, & ait Abner, Quandoquidem com-
parâsti animam meam canibus qui conci-
tantur, ideò concitabo ego filios Juda.
Prosecutus sum ego domum patris tui
Saulis beneficio, & gratiam exercui in
fratres & amicos ejus, nec tradidi te in
manum Davidis; et tu improperas mihi
culpam ejus mulieris hodiè? Sic faciat 9
Deus Abnero, & sic addat, nisi quemadmo-
dum dixit Dominus David, Sic fiat illi,
ut recedat regnum à domo Saulis, et sta- 10
biliat sedem Davidis super Israelem &
super Judam, à Dan usque ad Bir-sebaa.
Et ne verbum quidem potuit ultrà respon- 11
dere Isbesol Abnero, quòd eum metueret.
Itaque misit Abner nuntios ad Davidem 12
ut diceret ei; Quid est hæc terra? ineas
mecum pactum, & ecce manus mea te-
cum erit: reducam ad te universum Is-
raelem.

ego unum verbum Veruntamē:fœdus tecum feriam ego ,Bene :dixit Et
13 וַיֹּאמֶר טוֹב אֲנִי אֶכְרֹת אִתְּךָ בְּרִית אַךְ דָּבָר אֶחָד אָנֹכִי
faciei ad quoniam meam faciem videbis Non :dicendo ,te à postulans
שֹׁאֵל מֵאִתְּךָ לֵאמֹר לֹא־תִרְאֶה אֶת־פָּנַי כִּי אִם־לִפְנֵי
meam faciei videndum ad te venire in ,Saul filiam Michal te adducere
הֱבִיאֲךָ אֵת מִיכַל בַּת־שָׁאוּל בְּבֹאֲךָ לִרְאוֹת אֶת־פָּנָי׃
Da :dicendo ,Saul filium Isboseth ad legatos David misit Et
14 וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל לֵאמֹר תְּנָה
præputiis centum in mihi despondi quam ,Michal meam uxorem
אֶת־אִשְׁתִּי אֶת־מִיכַל אֲשֶׁר אֵרַשְׂתִּי לִי בְּמֵאָה עָרְלוֹת
cum à ,viro cum à eam cepit & ,Isboseth misit Et .Pelistim
15 פְלִשְׁתִּים׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ מֵעִם אִישׁ מֵעִם
eam post flendo & eundo ,ejus vir secum abiit Et .Lais filio Paltiel
16 פַּלְטִיאֵל בֶּן־לָיִשׁ׃ וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ
est reversus &:revertere ,Vade ,Abner eum ad dixitque:Bachurim ad usque
עַד־בַּחֻרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ שׁוּב וַיָּשֹׁב׃
etiam heri Etiam :dicendo ,Israel seniorib' cum fuit Abner verbum Et
17 וּדְבַר־אַבְנֵר הָיָה עִם־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר גַּם־תְּמוֹל גַּם־
nunc Et .vos super regem in David quærentes fuistis nudiustertius
18 שִׁלְשֹׁם הֱיִיתֶם מְבַקְשִׁים אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם׃ וְעַתָּה
mei servi David manu In :dicendo ,David ad dixit Dominus quia;facite
עֲשׂוּ כִּי יְהוָה אָמַר אֶל־דָּוִד לֵאמֹר בְּיַד דָּוִד עַבְדִּי
omnium manu de & ,Pelistim manu de ,Israel meum populū fecit salvum
הוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל־
abiitque :Binjamin auribus in Abner etiam est locutus Et .eorū inimicorū
19 אֹיְבֵיהֶם׃ וַיְדַבֵּר גַּם־אַבְנֵר בְּאָזְנֵי בִנְיָמִין וַיֵּלֶךְ
omne Chebron in David auribus in loquendum ad Abner etiam
גַּם־אַבְנֵר לְדַבֵּר בְּאָזְנֵי דָוִד בְּחֶבְרוֹן אֵת כָּל־
venit Et.Binjamin domus omnis oculis in &,Israel oculis in bonum quod
20 אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָּל־בֵּית בִּנְיָמִן׃ וַיָּבֹא
David fecit & .viri viginti eo cum & ,Chebron David ad Abner
אַבְנֵר אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וְאִתּוֹ עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים וַיַּעַשׂ דָּוִד
Abner Dixitque .convivium secum qui viris & ,Abner
21 לְאַבְנֵר וְלַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ מִשְׁתֶּה׃ וַיֹּאמֶר אַבְנֵר
regem meum dominum ad congregabo & ,ibo & ,Surgam :David ad
אֶל־דָּוִד אָקוּמָה וְאֵלֵכָה וְאֶקְבְּצָה אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
quod omni in regnabis & ,fœdus tecum ferient & :Israel universum
אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וְיִכְרְתוּ אִתְּךָ בְּרִית וּמָלַכְתָּ בְּכֹל אֲשֶׁר־
.pace in abiit & ,Abner David dimisit &:tua anima desiderabit
תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־אַבְנֵר וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
secum multum spolium & agmine ex venit Joab &,David servi ecce Et
22 וְהִנֵּה עַבְדֵי דָוִד וְיוֹאָב בָּא מֵהַגְּדוּד וְשָׁלָל רָב עִמָּם
,eū dimiserat quia ,Chebron in David cum ipse non Abner & :adducebant
הֵבִיאוּ וְאַבְנֵר אֵינֶנּוּ עִם־דָּוִד בְּחֶבְרוֹן כִּי שִׁלְּחוֹ
,secum qui exercitus omnis & ,Joab Et .pace in abierat &
23 וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃ וְיוֹאָב וְכָל־הַצָּבָא אֲשֶׁר־אִתּוֹ
ad Ner filius Abner Venit :dicendo ,Joab nunciaverunt & ,venerunt
בָּאוּ וַיַּגִּדוּ לְיוֹאָב לֵאמֹר בָּא־אַבְנֵר בֶּן־נֵר אֶל־
ad Joab venit Et .pace in abiit & ,eum dimisit & :regem
24 הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁלְּחֵהוּ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃ וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־
(hoc) quid ad te ad Abner venit ecce ?fecisti Quid :dixit & ,regem
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָה הִנֵּה־בָא אַבְנֵר אֵלֶיךָ לָמָּה־זֶּה
,Ner filium Abner Nôsti ?eundo abiit & ,eum dimisisti
25 שִׁלַּחְתּוֹ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ׃ יָדַעְתָּ אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר
& ,tuum exitum dignoscendum ad & ,venit te decipiendum ad quia
כִּי לְפַתֹּתְךָ בָּא וְלָדַעַת אֶת־מוֹצָאֲךָ וְאֶת־
facientis tu quod omne sciendum ad & ,tuum introitum
מְבוֹאֶךָ וְלָדַעַת אֵת כָּל־אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה׃
,Abner post legatos misit & ,David cum à Joab est egressus Et
26 וַיֵּצֵא יוֹאָב מֵעִם דָּוִד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אַחֲרֵי אַבְנֵר
.nesciebat David & ,Sirah cisterna à eum reduxerunt &
וַיָּשִׁבוּ אֹתוֹ מִבּוֹר הַסִּרָה וְדָוִד לֹא יָדָע׃

Versio VULG. LAT.

13 Qui ait, Optimè : ego faciam
tecum amicitias: sed unam rem
peto à te, dicens; Non videbis
faciem meam, antequàm addu-
xeris Michol filiam Saul: & sic
14 venies, & videbis me. Misit
autem David nuntios ad Isbo-
seth filium Saul, dicens; Red-
de uxorem meā Michol, quam
despondi mihi centum præpu-
15 tiis Philisthiim. Misit ergò
Isboseth, & tulit eam à viro
16 suo Phaltiel, filio Lais. Seque-
batúrque eam vir suus, plorans
usque Bahurim : & dixit ad
eum Abner; Vade, & rever-
17 tere. Qui reversus est. Sermo-
nem quoque intulit Abner ad
seniores Israel, dicens; Tam
herì quàm nudiustertiùs quæ-
rebatis David ut regnaret su-
18 per vos. Nunc ergò facite :
quoniam Dominus locutus est
ad David, dicens; In manu ser-
vi mei David salvabo populū
meum Israel de manu Phili-
sthiim, & omnium inimicorū
19 ejus. Locut' est autē Abner eti-
am ad Benjamin. Et abiit ut lo-
queretur ad David in Hebron,
omnia quæ placuerunt Israeli
20 & universo Benjamin. Venitq;
ad David in Hebron cum vi-
ginti viris: & fecit David Ab-
ner, et viris ej' qui venerāt cum
21 eo, convivium. Et dixit Abner
ad David; Surgam, ut congre-
gem ad te dominum meum re-
gem omnem Israel, & ineam
tecum fœd', & imperes omni-
bus, sicut desiderat anima tua.
Cùm ergò deduxisset David
Abner, & ille isset in pace,
22 Statim pueri David & Joab
venerunt, cæsis latronibus, cum
præda magna nimis: Abner au-
tē non erat cum David in He-
bron, quia jam dimiserat eum,
23 & profectus fuerat in pace. Et
Joab, & omnis exercitus qui
erat cum eo, posteà venerunt :
nuntiatum est itaque Joab à
narrantibus; Venit Abner fili-
us Ner ad regem, & dimisit
24 eum, & abiit in pace. Et in-
gressus est Joab ad regem, &
ait; Quid fecisti? Ecce venit
Abner ad te : quarè dimisisti
25 eum, & abiit & recessit? Igno-
ras Abner filium Ner, quoniā
ad hoc venit ad te, ut deciperet
te, & sciret exitum tuum & in-
troitum tuum, & nôsset omnia
26 quæ agis? Egressus itaque Jo-
ab à David, misit nuntios post
Abner, & reduxit eum à cister-
na Sira, ignorante David.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ εἶπε Δαυὶδ, (τ) Καλῶς ἐγὼ διαθήσομαι πρὸς σὲ διαθήκην· πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, λέγων, Οὐκ (υ) ὄψῃ τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν μὴ ἀγάγῃς τὴν Μελχὸλ θυγατέρα Σαοὺλ παραγινομένου σου ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου.
14 Καὶ (φ) ἐξαπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Ἰεβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ ἀγγέλους, λέγων, Ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν Μελχὸλ, ἣν (χ) ἔλαβον ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων.
15 Καὶ ἀπέστειλεν (ψ) Ἰεβοσθὲ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς παρὰ Φαλτιὴλ (ω) υἱοῦ Σελλῆς.
16 Καὶ ἐπορεύετο (α) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς κλαίων ὀπίσω αὐτῆς ἕως (β) Βαρακίμ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀβεννὴρ, Πορεύου, ἀνάστρεφε. καὶ ἀνέστρεψε.
17 Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, λέγων, (γ) Χθὲς καὶ τρίτην ἐζητεῖτε τὸν Δαυὶδ βασιλεύειν (δ) ἐφ᾽ ὑμᾶς.
18 Καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι κύριος ἐλάλησε περὶ Δαυὶδ, λέγων, Ἐν (ε) χειρὶ τοῦ δούλου μου Δαυὶδ σώσω τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.
19 Καὶ ἐλάλησεν Ἀβεννὴρ (ζ) ἐν τοῖς ὠσὶ Βενιαμίν· καὶ ἐπορεύθη Ἀβεννὴρ τοῦ λαλῆσαι εἰς τὰ (η) ὦτα τοῦ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς (θ) οἴκου Βενιαμίν.
20 Καὶ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ εἴκοσι ἄνδρες. καὶ ἐποίησε Δαυὶδ τῷ Ἀβεννὴρ καὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ πότον.
21 Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ, Ἀναστήσομαι δὴ καὶ πορεύσομαι καὶ συναθροίσω (ι) πρὸς κύριόν μου τὸν βασιλέα (κ) πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διαθήσομαι μετ᾽ αὐτοῦ διαθήκην, καὶ βασιλεύσεις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἀβεννὴρ, καὶ (λ) ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ.
22 Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες Δαυὶδ καὶ Ἰωὰβ (μ) παρεγένοντο ἐκ τῆς ἐξοδίας, καὶ σκῦλα πολλὰ (ν) ἔφερον μεθ᾽ ἑαυτῶν. καὶ Ἀβεννὴρ οὐκ ἦν μετὰ Δαυὶδ (ξ) εἰς Χεβρὼν, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτὸν, καὶ ἀπεληλύθει ἐν εἰρήνῃ.
23 Καὶ Ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ αὐτοῦ (ο) ἤχθησαν, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες, Ἥκει Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέσταλκεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ.
24 Καὶ (π) εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε, Τί τοῦτο ἐποίησας; ἰδοὺ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς σὲ, καὶ ἵνα τί ἐξαπέσταλκας αὐτὸν, καὶ (ρ) ἀπελήλυθεν ἐν εἰρήνῃ;
25 (σ) Ἢ οὐκ οἶδας τὴν κακίαν Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νὴρ, ὅτι ἀπατῆσαί σε (τ) παρεγένετο, καὶ γνῶναι τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν εἴσοδόν σου, καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς;
26 Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους (υ) πρὸς Ἀβεννὴρ ὀπίσω, καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ Σεειράμ, καὶ Δαυὶδ οὐκ ᾔδει.

Et dixit David, Rectè ego dispo-
nam erga te testamentū. Tantum-
modò verbum unum ego posco à
te, dicens; Non videbis faciē meā,
si non adduxeris Melchol filiam
Saul, adveniente te videre faciē
meā. Et misit David ad Isboseth
filiū Saul, nuntios, dicens; Redde
mihi uxorem meā Melchol: quā
accepi in centum præputiis alie-
nigenarum. Et misit Isboseth, &
tulit eam à viro ejus, à Phaltiel
filio (b) Selles. Et ibat vir ejus
cum ea plorans post eam usq; Ba-
racim. Et dixit ad eum Abenner,
Vade, reverte. Et reversus est. Et
dixit Abenner ad seniores Israel,
dicens; Heri, & nudiustertius
quærebatis David regnare super
vos: Et nunc facite, quoniā Do-
minus locutus est de David, di-
cens; In manu servi mei David
salvabo Israel de manu alienige-
narum, & de manu omnium ini-
micorum eorum. (i) Et locut' est
Abenner in auribus Benjamin. Et
ivit Abenner ad loquendum in
aures David in Chebron omnia
quæcunq; placebant in oculis Is-
rael, & in oculis domûs Benja-
min. Et venit Abenner ad David
in Chebron, & cum eo viginti
viri. Et fecit David ipsi Abe-
ner, & viris qui cum eo, convi-
vium. Et dixit Abenner ad Da-
vid, Surgam nunc, & ibo, & con-
gregabo ad dominum meum regē
universum Israel: & disponam
cum eo testamentum: et regabis
in omnibus quæ desiderat anima
tua. Et misit David Abenner. Et
ivit in pace. Et ecce pueri David
& Joab, adveniebant: ab (k) in-
cursione, & spolia multa ferebant
secum. Et Abenner non erat cum
David in Chebron: quoniam di-
miserat eum, & abierat in pace.
Et Joab, & universus exercitus
ejus (l) venerunt: & nuntiatum
est ipsi Joab, dicentes, Venit A-
benner filius Ner ad David: &
dimisit eum, & abiit in pace. Et
intravit Joab ad regem, et dixit;
Quid hoc fecisti? Ecce venit A-
benner ad te: & ut quid dimisisti
eum, & abiit in pace? Nônne no-
sti malitiam Abenner filii Ner;
quia ad decipiendum te advenit,
& cognoscendum exitum tu-
um, & introitum tuum, &
cognoscendum omnia quæcun-
que tu facis? Et reversus Joab à
David, et misit nuntios ad (n) A-
benner retrò: et reducunt
eum à fonte Seiran. Et David
nescivit.

MS.A. (τ) Ἐγὼ καλῶς (υ) ὄψῃ (φ) ἀπέστειλεν Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Μεμφιβοσθαὶ υἱὸν Σαοὺλ, λέγων, (χ) ἔλαβον ἐμαυτῷ ἐν (ψ) Μεμφιβοσθαί, (ω) υἱοῦ Λαεὶς. Καὶ (α) σὺν αὐτῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς (β) Βαθουρείμ. (γ) Ἐχθὲς (δ) ἐφ᾽ ὑμῶν. (ε) χειρὶ Δαυὶδ τοῦ δούλου μου σώσω (ζ) καίγε ἐν τοῖς ὠσὶ Δαυὶδ (θ) παντὸς οἴκου (ι) πρὸς τὸν κύριον (κ) τὸν πάντα (λ) ἐπορεύθη (μ) παρεγίνοντο (ν) μετ᾽ αὐτῶν ἔφερον. καὶ (ξ) ἐν (ο) ἤχθησαν, (π) ἀπῆλθεν (ρ) ἀπῆλθεν (σ) Οὐκ (τ) παραγέγονεν (υ) ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ואמר טב אנא אגזר עמך קים ברם פתגמא חד אנא שאיל מעמך למימר לא תחזי ית אפי
14 אלהן קדם מיתיותך ית מיכל בת שאול במיתך לאתחזאה קדמי : ושלח דוד אזגדין
לות איש בושת בר שאול למימר הב ית אתתי ית מיכל דארסית לי במאה ערלות
15 פלשתאי : ושלח איש בושת ודברה מלות בעלה מלות פלטיאל בר ליש : ואזל עמה
16 בעלה אזיל ובכי בתרהא עד עלמת ואמר ליה אבנר איזיל תוב ותב : ופתגם אבנר
17 הוה עם סבי ישראל למימר אף תמלי אף מדקמוהי הויתון בען ית דוד למהוי מלכא
18 עליכון : וכען עבידו ארי יי אמר לדוד למימר ביד דוד עבדי אפרוק ית עמי ישראל
19 מידא דפלשתאי ומיד כל בעלי דבביהון : ומלל אף אבנר קדם דבית בנימן ואזל
אף אבנר למללא קדם דוד בחברון ית כל דתקן בעיני ישראל ובעיני כל דבית בנימן :
20 ואתא אבנר לות דוד לחברון ועמיה עסרין גבריא ועבד דוד לאבנר ולגבריא דעמיה
21 משתיא : ואמר אבנר לדוד אקום ואיזיל ואכנוש לות רבוני מלכא ית כל ישראל ויגזרון
22 עמך קים ותמלוך בכל דרעוא נפשך ושלח דוד ית אבנר ואזל בשלם : והא עבדי דוד
ויואב אתא מן משריתא ועדאה סגיאה עמהון איתיאו ואבנר ליתוהי עם דוד בחברון
23 ארי שלחיה ואזל בשלם : ויואב וכל חילא דעמיה אתו וחויאו ליואב למימר אתא
24 אבנר בר נר לות מלכא ושלחיה ואזל בשלם : ואתא יואב לות מלכא ואמר מה
25 עבדתא הא אתא אבנר לותך למא דנן שלחתיה ואזל מיזל : ידעתא ית אבנר בר
26 נר ארי לאטעיותך אתא ולמדע ית מפקך וית מעלך ולמדע ית כל דאת עביד : ונפק
יואב מן קדם דוד ושלח אזגדין בתר אבנר ואתיבו יתיה מגובא דסירתא ודוד לא ידע :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit, Bonū: ego pangā tecū firmitatē: verùm rē unā ego peto à te, dicen-
do: Non videbis faciē meā, sed ante venire facies tu Michal filiā Saul cùm
veneris ad apparendū ante me. Et misit David nuncios ad Isboseth filium
Saul, dicendo: Redde uxorē meā Michal quā disponsavi mihi in centū præ-
putiis Pelisthæorū. Et misit Isboseth, & accepit eā à marito suo à Paltiel
filio Lais. Et ivit cum illa marit' ej' eundo et flendo post eā usq; ad juven-
tutē: & dixit illi Abner, Abi, redi : & rediit. Et verbum Abner fuit cum
senib' Israel dicendo : Etiā heri & etiam ante ipsū quæsivistis David, ut
esset rex super vos. Et nunc facite, quia Dñs dixit David dicendo, In manu
David servi mei liberabo populū meū Israel de manu Pelisthæorū, & de
manu omnium auctorū inimicitiarum eorum. Et locutus est etiam Abner
ante [viros] domûs Binjamin, & ivit etiā Abner, ut loqueretur ante David
in Hhebron, omne quod rectū erat in oculis Israel, & in oculis omnium
[virorum] domûs Binjamin. Et venit Abner ad David ad Hhebron, &
cum illo viginti viri: & fecit David Abner, & viris, qui cum illo, convivium.
Et dixit Abner ad David, Surgam & ibo, & congregabo ad dominū meum
regem omnē Israel, & pangent tecū fœdus, et regnabis in omni quod vo-
let anima tua : et misit David Abner et ivit in pace. Et ecce servi David
et Joab venit de castris, et prædam multam secum adduxerunt, et Abner
non erat cum David in Hhebron, quia misit illum; et ivit in pace. Et Joab
et omnis copia quæ cum ipso, venerunt, et indicaverūt Joab, dicendo: Venit
Abner filius Ner ad regem, & dimisit eum, et ivit in pace. Et venit Joab
ad regem, & dixit: Quid fecisti? Ecce venit Abner ad te : quare ita dimisi-
sti illum, et abiit eundo? Nôsti Abner filium Ner, quia ad errare facien-
dum te venit, et ad cognoscendum exitum tuum et introitum tuum, et ad
cognoscendum omnia quæ tu facis. Et exivit Joab ab-ante David, &
misit nuncios post Abner, et reduxerunt eum à cisterna Zzirathæ, &
David nescivit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܫܦܝܪ. ܐܢܐ ܩܝܡ ܐܢܐ ܥܡܟ ܩܝܡܐ. ܒܪܡ. ܚܕܐ ܡܠܬܐ ܫܐܠ ܐܢܐ ܡܢܟ.
14 ܠܐ ܬܚܙܐ ܐܦܝ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܝܬܝܬ ܥܡܟ ܠܡܝܟܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ
ܐܝܫܒܘܫܬ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܒ ܠܝ ܐܢܬܬܝ ܕܡܟܪܬ ܠܝ ܒܡܐܐ ܥܘܪܠܘܬܐ
15 ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܫܕܪ ܐܝܫܒܘܫܬ ܘܕܒܪܗ ܡܢ ܠܘܬ ܒܥܠܗ. ܡܢ ܦܠܛܝܐܝܠ ܒܪ ܠܝܫ.
16 * ܘܐܙܠ ܒܥܠܗ ܥܡܗ. ܡܗܠܟ ܘܒܟܐ ܒܬܪܗ. ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܚܘܪܝܡ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܢܝܪ.
17 ܗܦܘܟ. ܘܗܦܟ. * ܘܡܠܬܗ ܕܐܒܢܝܪ ܗܘܬ ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ. ܐܦ ܡܢ ܐܬܡܠܝ
18 ܐܦ ܡܢ ܡܢܩܕܡ ܗܘܝܬܘܢ ܒܥܝܢ ܠܕܘܝܕ ܕܢܡܠܘܟ ܥܠܝܟܘܢ. * ܘܗܫܐ ܥܒܕܘ ܗܟܢܐ.
ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܕܘܝܕ. ܕܒܐܝܕ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ. ܐܥܒܕ ܦܘܪܩܢܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ.
19 ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. * ܘܡܠܠ ܐܦ ܐܒܢܝܪ ܩܕܡ
ܒܢܝܡܝܢ. ܘܐܙܠ ܐܒܢܝܪ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡ ܕܘܝܕ ܒܚܒܪܘܢ. ܟܕ ܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ.
20 ܘܒܥܝܢܝ ܟܠܗ ܒܝܬ ܒܢܝܡܝܢ. * ܘܐܬܐ ܐܒܢܝܪ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܠܚܒܪܘܢ. ܘܥܡܗ ܥܣܪܝܢ
ܓܒܪܝܢ. ܘܥܒܕ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܝܪ ܘܠܓܒܪܐ ܕܥܡܗ ܡܫܬܘܬܐ ܪܒܬܐ. * ܘܐܡܪ ܐܒܢܝܪ
21 ܠܕܘܝܕ. ܐܩܘܡ ܐܙܠ. ܐܟܢܫ ܠܡܪܝ ܡܠܟܐ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܩܝܡܘܢ ܥܡܟ ܩܝܡܐ.
22 ܘܬܡܠܘܟ ܒܟܠ ܕܨܒܝܐ ܢܦܫܟ. ܘܫܪܝܗ ܕܘܝܕ ܠܐܒܢܝܪ. ܘܐܙܠ ܒܫܠܡܐ. * ܘܗܐ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ
ܘܝܘܐܒ ܐܬܘ ܡܢ ܓܝܣܐ. ܘܒܙܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬܝܘ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܒܢܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܥܡ ܕܘܝܕ
23 ܒܚܒܪܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܪܝܗ. ܘܐܙܠ ܒܫܠܡܐ. * ܘܝܘܐܒ ܘܟܠܗ ܚܝܠܐ ܕܥܡܗ
24 ܐܬܘ. ܘܚܘܝܘܗ ܠܝܘܐܒ ܕܐܬܐ ܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܫܪܝܗ ܘܐܙܠ ܒܫܠܡܐ. * ܘܐܬܐ
ܝܘܐܒ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܗܐ ܐܬܐ ܐܒܢܝܪ ܠܘܬܟ. ܠܡܢܐ
25 ܫܪܝܬܝܗܝ. ܘܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬܟ. * ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܐܒܢܝܪ ܠܡܛܥܝܘܬܟ ܐܬܐ. ܘܠܡܕܥ ܡܦܩܢܟ
26 ܘܡܥܠܢܟ. ܘܠܡܕܥ ܟܠ ܕܥܒܕ ܐܢܬ. * ܘܢܦܩ ܝܘܐܒ ܡܢ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܒܬܪ
ܐܒܢܝܪ. ܘܐܗܦܟܘܗܝ ܡܢ ܒܝܪ ܣܝܪܐ. ܘܕܘܝܕ ܠܐ ܝܕܥ.

Dixit David, Benè, ego ferio tecum fœdus: at rem unam à te postulo. Non videbis faciem meam, nisi tecũ adduxeris Malchelem filiam Saulis. 13
Misit etiam David legatos ad Isbesol filium Saulis, & dixit ad eum, Restitue mihi uxorem meam quam despondi mihi ducentis præputiis Palestinorum. 14
Mittens ergò Isbesol tulit eam à marito ipsius, *nempe* à Phalti filio Lis. 15
Et profectus est maritus ejus iter faciens & flens post eam, usque ad Beth-hurim. Dixit autem illi Abner, Revertere: & reversus est. 16
Porrò sermonem habuit Abner cum senioribus Israelis, & dixit; Tum ab herì, tum à nudiustertiùs optabatis Davidem ut regnaret super vos. 17
Sic ergò facite: quia Domin' dixit de Davide, quòd per Davidem servum meum comparabo salutẽ populo meo Israeli de manu Palestinorum & de manu omnium inimicorum ejus. 18
Eadem locutus est Abner coram Benjamine: tum abiit Abner ut alloqueretur Davidẽ in Hebron post assensũ totius Israelis & totius domûs Benjamin. 19
Cùmque pervenisset Abner ad Davidẽ in Hebron, & viginti cum eo viri, fecit David Abnero & viginti viris qui cum eo erant conviviũ magnum. 20
Deinde dixit Abner ad Davidem, Surgam, & abibo collectum universum Israelem ad dominum meum regem, ut fœdus tecum ineant, & regnes omnino prout expetit animus tuus. Cùm ergò dimisisset David Abnerum, & abiisset in pace, 21
Ecce milites Davidis, & Joab redibant à turma quadam *spolianda*, prædam multã secum afferentes. Abner autem non erat cum Davide in Hebron; dimiserat enim illum, & abierat in pace. 22
Adveniẽte igitur Joabo et omni populo qui cum eo erat, accesserunt *quidam* & nuntiaverunt Joabo venisse Abnerũ filium Ner ad regem Davidem, dimisisse eum, et incolumẽ abiisse. 23
Tunc adiens Joab regem Davidem, dixit ei; Quid fecisti? en venerat Abner ad te; quarè dimisisti eum ut discederet à te? 24
An nescis Abnerum ad pellicendum te venisse, & ad cognoscendum introitum tuum & exitum tuum, & ad sciendum quicquid agis? 25
Tum egressus Joab à Davide, misit nuntios post Abnerum, qui reduxerunt eum à Cherchsira, inscio Davide. 26

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فقال داود حسنا انا اقيم عهدا معك ولكن امرا واحدا اطلب منك لا تري وجهي حتي
14 تاتي معك ملكال ابنة ساوول * وبعث داود رسلا الي اشباسول بن ساوول فقال له اعطني امراتي
15 التي خطبتها بماية علفة من الفلسطينيين * وبعث اشباسول واخذها من عند بعلها
16 فلطي بن ليش * وذهب بعلها يسير ويبكي وراها حتي بيت حوريم * فقال له ابنار ارجع
17 فرجع * وكلمة ابنار كانت علي شيوخ اسرايل فقال لهم من امس ومن قبل ذلك كنتم
18 تطلبون ان يملك عليكم داود * فالان هكذا فافعلوا لان الرب قال علي داود ان بيد
داود عبدي اصنع خلاصا لشعبي اسرايل من يد الفلسطينيين ومن يد جميع اعدايهم *
19 فتكلم ابنار ايضا قدام بنيامين وذهب ابنار يتكلم قدام داود بحبرون لما حسن في عيني
20 جميع اسرايل وجميع بيت بنيامين * واتي ابنار الي داود ومعه عشرون رجلا فصنع داود
21 لابنار والعشرين رجلا الذين معه متكا عظيما كبيرا * فقال ابنار لداود انطلق فاجمع
لسيدي الملك جميع اسرايل ويعقدون معك ميثاقا فتملك بكل شهوة نفسك * فبعث
22 داود ابنار فانطلق سالما * واذا رجال داود ويواب قد اتوا من الجيش وسلبا عظيما معهم *
23 وابنار لم يكن عند داود في حبرون لانه ارسله فانطلق سالما * واتي يواب وجميع الشعب
24 الذين معه فاخبروا يواب بان قد جاء ابنار بن نار الي الملك داود * فقال له ماذا صنعت
25 حين اتي ابنار اليك لماذا ارسلته وانطلق من عندك * اما تعلم ان ابنار انما جاء ليخدعك
26 وليعرف مدخلك ومخرجك وليعرف ما انت صانع * فخرج يواب من عند داود * فبعث رسلا
وري ابنار فرده من كرملا وداود لا يعلم *

Dixit David, Libenter, ego inibo tecum pactum: veruntamen rem unam à te peto; non videbis faciem meam, donec tecum venerit Melchal filia Saulis. 13
Misit præterea David nuntios ad Isbesol filium Saulis, dixit ad eum; Da mihi uxorem meam quam despondi ducentis præputiis Philistæorum. 14
Misit ergò Isbesol, tulitque eam ab ejus marito Phalti filio Lis. 15
Quam cùm secutus esset maritus ejus gradiens ac plorans, usque ad Bethhurim, dixit ad eum Abner; Revertere: & reversus est. 16
Verbum autem Abneri fuerat ad seniores Israelis, & dixerat eis; Ab herì & anteà cupiebatis ut regnaret super vos David; 17
Sic igitur facite: nam Dominus dixit de Davide, quòd per manum Davidis servi mei faciam salutem populo meo Israeli de manu Philistæorum, & de manu omnium hostium ejus: 18
Locutus etiam fuerat Abner coram Benjamine: Demum abiit Abner ad loquendum coram Davide in Hebron, ubi gratum visum fuisset negotium toti Israeli totique domui Benjamin. 19
Et cùm venisset Abner ad Davidem, & cum eo viginti viri, fecit David Abnero & viginti viris qui cum eo erant, convivium grande & sumptuosum. 20
Tum dixit Abner Davidi, Surgam & congregabo ad dominum meum regem cunctum Israelem, ut feriant tecum pactum, & imperes pro omni voto animi tui. Ubi David Abnerum dimisit, et incolumis discessit, 21
Ecce viri Davidis & Joab redierunt ex acie spolia opima secum afferentes. Abner autem non erat apud Davidem in Hebron, eò quòd dimisisset eum, et incolumis discessisset. 22
Cumque venisset Joab et cunctus populus qui cum eo erant, et indicatum fuisset Joabo venisse Abnerum filium Ner ad regem Davidem; 23
Dixit ad eum, Quid fecisti? quandoquidem venerat Abner ad te, cur dimisisti eum, & discessit à te? 24
An ignoras Abnerum venisse ad decipiendum te, et explorandum introitum tuum & exitum tuum, & sciendum quid agas? 25
Egressus itaque Joab à Davide, misit nuntios post Abnerum, et reduxit eum è Carmelo, inscio Davide. 26

שמואל ב : ד

ad Joab eum fecit divertere & :Chebron Abner est reversus Et
27 וישב אבנר חברון ויטהו יואב אל־
ibi eum percussit & :quiete in eo cum loquendum ad ,portæ medium
תוך השער לדבר אתו בשלי ויכהו שם
,sui fratris Hasael sanguine in est mortuus & ,costa quinta
החמש וימת בדם עשה־אל אחיו :
meum regnum & ,ego Innocens :dixit & ,postea David audivit Et
28 וישמע דוד מאחרי כן ויאמר נקי אנכי וממלכתי
.Ner filii Abner sanguinibus à seculum in usque Domino cum à
מעם יהוה עד־עולם מדמי אבנר בן־נר :
ne & ;ejus patris domum omnem ad & ,Joab caput super Maneant
29 יחלו על־ראש יואב ואל כל־בית אביו ואל־
,scipione in apprehendens &,leprosus &,fluens Joab domo de excidatur
יכרת מבית יואב זב ומצרע ומחזיק בפלך
ejus frater Abisai & ,Joab & .pane indigens & ,gladio in cadens &
30 ונפל בחרב וחסר־לחם : ויואב ואבישי אחיו
eorum fratrem Hasael occiderat quòd eò ,Abner interfecerunt
הרגו לאבנר על אשר המית את־עשהאל אחיהם
omnem ad & ,Joab ad David dixit Et .prælio in Ghibhon in
31 בגבעון במלחמה : ויאמר דוד אל־יואב ואל־כל־
,saccis vos accingite & ,vestra vestimenta Scindite :secum qui populum
העם אשר־אתו קרעו בגדיכם וחגרו שקים
.stratum post vadens David rex & :Abner facies ad plangite &
וספדו לפני אבנר והמלך דוד הלך אחרי המטה :
flevit &,suam vocem rex levavit & :Chebron in Abner sepelierunt Et
32 ויקברו את־אבנר בחברון וישא המלך את־קולו ויבך
rex est lamentatus Et .populus omnis fleverunt &,Abner sepulchrum ad
אל־קבר אבנר ויבכו כל־העם : ויקנן המלך
33 ?Abner morietur vilis mortem secundùm Num :dixit & ,Abner super
אל־אבנר ויאמר הכמות נבל ימות אבנר :
:erant admoti compedibus non tui pedes & ,ligatæ non tuæ Manus
34 ידך לא־אסרות ורגליך לא־לנחשתים הגשו
omnis addiderunt & :corruisti iniquitatis filiorum facies ad cadere sicut
כנפול לפני בני־עולה נפלת ויספו כל־
.cibandum ad populus omnis venit Et .eum super flere populus
35 העם לבכות עליו : ויבא כל־העם להברות את־
mihi faciat Sic :dicendo ,David juravit & :die adhuc in ,pane David
דוד לחם בעוד היום וישבע דוד לאמר כה יעשה־לי
gustavero Solis ingredi facies ad si quis ,addat sic & ,Deus
אלהים וכה יסיף כי אם־לפני בוא־השמש אטעם־
bonum fuit &,cognoverunt populus omnis Et .quicquam omne vel ,panem
36 לחם או כל־מאומה : וכל־העם הכירו וייטב
,populi totius oculis in rex fecit quod omne juxta :eorum oculis in
בעיניהם ככל אשר עשה המלך בעיני כל־העם
,illa die in Israel omnis &,populus omnis cognoverunt Et .bonum fuit
37 טוב : וידעו כל־העם וכל־ישראל ביום ההוא
.Ner filium Abner mori faciendum ad ,rege à fuit non quòd
כי לא היתה מהמלך להמית את־אבנר בן־נר :
magnus &,princeps quòd scitis Nonne :suos servos ad rex dixit Et
38 ויאמר המלך אל־עבדיו הלוא תדעו כי־שר וגדול
unctus & ,tener hodie ego Et ?Israel in hac die cecidit
39 נפל היום הזה בישראל : ואנכי היום רך ומשוח
reddat :me præ duri Serujah filii isti viri & ;rex
מלך והאנשים האלה בני צרויה קשים ממני ישלם
.suam malitiam juxta ,malum facienti Dominus
יהוה לעשה הרעה כרעתו :

CAP. IV. ד

sunt remissæ &,Chebron in Abner esset mortuus quòd ,Saul filius audivit Et
1 וישמע בן־שאול כי מת אבנר בחברון וירפו
.sunt territi Israel omnis & ;ejus manus
ידיו וכל־ישראל נבהלו :

Versio VUL. LAT.

27 Cúmque rediisset Abner in Hebron, seorsùm adduxit eum Joab ad medium portæ, ut loqueretur ei, in dolo: & percussit illum ibi in inguine, & mortuus est in ultionem sanguinis
28 Asael fratris ejus. Quod cùm audisset David rem jam gestam, ait; Mundus ego sum, et regnum meum, apud Dominũ, usque in sempiternum, à san-
29 guine Abner filii Ner. Et veniat super caput Joab, & sup omnem domum patris ejus: nec deficiat de domo Joab fluxum seminis sustinens, & leprosus, & tenens fusũ, & cadens gla-
30 dio, et indigens pane. Igitur Joab et Abisai frater ejus interfecerunt Abner, eò quòd occidisset Asael fratrem eorum in Gabaon,
31 in prælio. Dixit autem David ad Joab, & ad omnem populum qui erat cum eo; Scindite vestimenta vestra, & accingimini saccis, & plangite ante exequias Abner: porrò rex Da-
32 vid sequebatur feretrũ. Cúmq; sepelissent Abner in Hebron, levavit rex David vocem suam, & flevit super tumulũ Abner: flevit autem & omnis popu-
33 lus. Plangénsque rex & lugens Abner, ait; Nequaquàm ut mori solent ignavi, mortuus est
34 Abner. Manus tuæ ligatæ non sunt, & pedes tui non sunt compedibus aggravati: sed sicut solent cadere coram filiis iniquitatis, sic corruisti. Congeminánsque omnis populus
35 flevit super eum. Cúmque venisset universa multitudo cibũ capere cum David, clarâ adhuc die juravit David, dicens; Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, si ante occasum Solis gustavero pané vel aliud quid-
36 quam. Omnísque populus audivit, & placuerunt eis cuncta quæ fecit rex in conspectu to-
37 tius populi. Et cognovit omne vulgus & universus Israel in die illa, quoniam non actum fuisset à rege ut occideretur
38 Abner filius Ner. Dixit quoq; rex ad servos suos, Num ignoratis quoniam princeps & maximus cecidit hodiè in Israel?
39 Ego autem adhuc delicatus, & unctus rex: porrò viri isti filii Saruiæ duri sunt mihi: retribuat Dominus facienti malum juxta malitiam suam.

CAP. IV.

1 Audivit autem Isboseth filius Saul, quòd cecidisset Abner in Hebron: & dissolutæ sunt manus ejus, omnísque Israel perturbatus est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

27 Καὶ ἐπέστρεψε τὸν Ἀβεννὴρ εἰς Χεβρὼν, ϗ ἐξέκλινεν αὐτὸν Ἰωὰβ ἐκ πλαγίων τῆς πύλης λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν, ἐνεδρεύων. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ (φ) εἰς τὴν ψόαν, ϗ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι Ἀσαὴλ τοῦ ἀδελ-
28 φοῦ Ἰωάβ. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ μετὰ ταῦτα, ϗ εἶπεν, Ἀθῷος (χ) εἰμι ἐγὼ ϗ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ κυρίου ϗ ἕως αἰῶνος ἀπὸ τῶν αἱ-
29 μάτων Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ. Καταντησάτωσαν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωὰβ ϗ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ϗ μὴ ἐκλείποι ἐκ τοῦ οἴκου Ἰωὰβ (ψ) γονοῤῥυὴς, ϗ λεπρὸς, ϗ κρατῶν (ω) σκυτάλης, ϗ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ,
30 ϗ ἐλαττούμενος ἄρτοις. Ἰωὰβ δὲ καὶ (α) Ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διεπαρετηροῦντο τὸν Ἀβεννὴρ, ἀνθ᾽ ὧν ἐθανάτωσε τὸν Ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν Γαβαὼν,
31 ἐν τῷ πολέμῳ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ ϗ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ᾽ αὐτοῦ, Διαῤῥήξατε τὰ ἱμάτια ὑμῶν, ϗ περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε (β) ἔμπροσθεν Ἀβεννήρ. ϗ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπο-
32 ρεύετο ὀπίσω τῆς κλίνης. Καὶ θάπτουσι τὸν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρών. ϗ ἦρεν ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ ϗ ἔκλαυσεν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀβεν-
33 νήρ. Καὶ ἐθρήνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Ἀβεννὴρ, ϗ εἶπεν, Εἰ κατὰ τὸν θάνατον Νάβαλ
34 ἀποθανεῖται Ἀβεννήρ; Αἱ χεῖρές σου οὐκ ἐδέθησαν, οἱ πόδες σου οὐκ ἐν πέδαις· οὐ προσήγαγεν ὡς (γ) Νάβαλ, ἐνώπιον υἱῶν ἀδικίας ἔπεσας. καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς τοῦ
35 κλαῦσαι αὐτόν. Καὶ ἦλθε πᾶς ὁ λαὸς (δ) περιδειπνῆσαι τὸν Δαυὶδ (ε) ἄρτοις ἔτι οὔσης ἡμέρας. ϗ ὤμοσε Δαυὶδ, λέγων, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος, οὐ μὴ γεύσωμαι ἄρ-
36 του ἢ ἀπὸ παντός τινος. (ζ) Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς, ϗ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον τοῦ (η) λαοῦ.
37 Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς ϗ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασιλέως (θ) θανατῶσαι τὸν Ἀβεννὴρ
38 υἱὸν Νήρ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ι) ταύτῃ ἐν
39 τῷ Ἰσραήλ; Καὶ ὅτι ἐγὼ (κ) εἰμι συγγενὴς σήμερον, ϗ (λ) καθεσταμένος ὑπὸ βασιλέως; οἱ δὲ ἄνδρες οὗτοι υἱοὶ Σαρουίας σκληρότεροί μου εἰσίν. (μ) ἀποδῷ κύριος τῷ (ν) ποιοῦντι τὰ πονηρὰ κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ.

MA.S. (φ) ἐπὶ τὴν ψόαν, (χ) εἰμι ϗ (ψ) γονοῤῥυὴς, (ω) σκυτάλῃ, (α) Ἀσαὴλ (β) Ἀβεννὴρ ἔμπροσθεν. ϗ (γ) Νάβα, (δ) περιδειπνῆσαι τὸν (ε) ἄρτοις (ζ) Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔγνω, (η) λαοῦ ἀγαθόν. Καὶ (θ) τοῦ θανατῶσαι (ι) ταύτῃ τῷ (κ) εἰμι σήμερον συγγενὴς, ϗ (λ) κατεσταμένος (μ) ἀνταποδοίη (ν) ποιοῦντι πονηρά.

ΚΕΦ. δ΄.

1 Καὶ ἤκουσε (α) Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ, ὅτι τέθνηκεν (β) Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἐν Χεβρὼν, ϗ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ, ϗ πάντες οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ παρείθησαν.

MS.A. (α) Μεμφιβοσθαὶ (β) Ἀβεννὴρ ἐν

27 Et (n) redire fecit ipsum Abenner in Chebron: & divertere cum fecit Joab à latere portæ ad loquendum cum eo, (o) insidians. Et percussit eum ibi in inguine, Et mortuus est in sanguine Asael fratris Joab. Et audivit Da-
28 vid post hæc, & dixit; Innocens sum ego, & regnum meum à (p) Domino, & usq; in seculum, à sanguinibus Abenner filii
29 Ner. Incurrant super caput Joab, & super universam domum patris ejus: & non deficiat de domo Joab semini fluus, et leprosus, & tenens (q) scytalam, & cadens in gladio, & egens pani-
30 bus. Joab autem, & Abessa frater ejus (r) captabant Abenner, pro eo, quòd interfecerat Asael fratrem suum in Gabaon in prælio. Et dixit David ad Joab, et ad
31 universum populum, qui secum; Discindite vestimenta vestra, & accingimini saccis, & plangite coram Abenner. Et rex
32 David ibat (s) post lectũ. Et sepeliunt Abenner in Chebron. Et elevavit rex vocem suam, & ploravit super sepulchrum ejus: & ploravit universus populus super Abenner. Et lamentatus est rex
33 super Abenner, et dixit; Si juxta mortem Nabal morietur Abenner? Manus tuæ non erant ligatæ,
34 pedes tui non in compedibus. (t) Non accessit, ut Nabal: coram filiis injustitiæ cecidisti. Et congregavit omnis populus ad plorandum
35 eum. Et venit omnis populus ad cibandum David panibus, cùm adhuc esset dies. Et juravit David, dicens; Hæc faciat mihi Deus, et hæc adjiciat, quia, nisi occiderit Sol, non gustabo panem, aut de quopiam ullo. Et cogno-
36 vit omnis populus, et placuerunt coram eis omnia quæcunq; fecit rex in conspectu populi. Et cog-
37 novit omnis populus, et omnis Israel, in die illa; quia non fuit à rege interficere Abenner filium
38 Ner. Et dixit rex ad pueros suos; Non novistis, quia dux magnus cecidit in die hac in Israel? Et
39 quia ego sum propinquus hodie, et constitutus à (u) rege? Viri autem hi filii Saruiæ duriores me sunt. Reddat Dominus facienti mala secundùm malitiam ejus.

CAP. IV.

1 Et audivit Iebosthe filius Saul quia mortuus est Abenner filius Ner in Chebron: et dissolutæ sunt manus ejus, et omnes viri Israel (a) remiserunt se.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 ותב אבנר לחברון ואפניה יואב לגו תרעא למללא עמיה בשליא ומחהי תמן בסטר
28 ירכיה ומית ברמא דעשהאל אחוהי : ושמע דוד מבתר כן ואמר זכאי אנא ומלכותי מן
29 קדם יי עד עלמא מדמא דאבנר בר נר : יחולון על ריש דיואב ואל כל בית אבוהי ולא
30 יפסוק מבית יואב דאב וסגיר ומתקיף באנר ומתקטיל בחרבא וחסיר מזון : ויואב
31 ואבישי אחוהי קטלו לאבנר על דקטל ית עשהאל אחוהון בגבעון בקרבא : ואמר דוד
ליואב ולכל עמא דעמיה בזעו לבושיכון ואסרו סקין וספדו קדם אבנר ומלכא דוד אזיל
32 בתר ערסא : וקברו ית אבנר בחברון וארים מלכא ית קליה ובכו על קברא דאבנר
33 ובכו כל עמא : ואליא מלכא על אבנר ואמר הכממת רשיעין ימות אבנר : ידך לא
34 אסירן ורגלך לא לזוקין דנחש אתקרבו כמפל קדם גברין רשיעין נפלתא ואוסיפו כל
35 עמא למבכי עלוהי : ואתא כל עמא לאוכלא ית דוד לחמא עד דיומא קים וקיים דוד
למימר כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף אלהן קדם מעל שמשא אטעום לחמא או כל
36 מדעם : וכל עמא אשתמודעו ושפר בעיניהון ככל דעבד מלכא בעיני כל עמא טב :
37 וידעו כל עמא וכל ישראל ביומא ההוא ארי לא הות בעצת מלכא למקטל ית אבנר בר
38 נר : ואמר מלכא לעבדוהי הלא תדעון ארי רב ושליט נפל יומא הדין בישראל : ואנא
39 יומא דין הדיוט ומרבי למלכא וגבריא האלין בני צרויה קשן מני ישלם יי לעבדי
בישתא כבישתיה :

ד

1 ושמע בר שאול ארי מית אבנר בחברון ואתרשלא ידוהי וכל ישראל אתבהילו :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et rediit Abner ad Hhebron, & divertere fecit eum Joab intra portam ut loqueretur cum eo in tranquillitate: & percussit illum ibi in latere femoris ejus, & mortuus est propter sanguinem Ghassahel fratris ejus. Et audivit David posteà, & dixit: Innocens ego et regnum meum ab-ante Domino usq; in seculum à sanguine Abner filii Ner. Stillent super caput Joab, et ad omnem domum patris ejus, et non deficiat de domo Joab fluens et leprosus, & apprehendens mercedem, et occisus in gladio, et deficiens victu. Et Joab, et Abisai frater ejus occiderunt Abner, eò quòd occiderat Ghassahel fratrem eorum in Gibghon in bello. Et dixit David Joab et omni populo qui cum eo, Scindite vestimenta vestra, et induite saccos, et lamentamini ante Abner: et rex David ivit post feretrũm. Et sepelierunt Abner in Hhebron, et extulit rex vocem suam, et *fleverunt* super sepulchrum Abner, et fleverunt omnis populus. Et lamentatus est rex super Abner, et dixit: An sicut moriuntur impii mortuus est Abner? Manus tuæ non fuerunt ligatæ, et pedes tui non ad compedes chalybis accesserunt; sicut cadit [*quispiam*] ante viros improbos cecidisti: et addiderunt omnis populus flere super illum. Et venit omnis populus ut comedere faceret David panem, dum adhuc dies manebat: et juravit David, dicendo: Sic faciat mihi Dñs et sic addat, si antequam occubuerit Sol gustavero panem aut omne quicquam. Et omnis populus audierunt, et pulchrum fuit in oculis ejus, ut omne quod fecit rex in oculis omnis populi [*fuit*] bonum. Et cognoverunt omnis populus, et omnis Israel in die illa, quòd non fuit per consilium regis ut occiderent Abner filium Ner. Et dixit rex ad servos suos, Nónne cognoscetis quòd magnus et dominator cecidit hodie in Israel? Et ego hodie humilis et unctus in regem; et viri isti filii Szarujah duri præ me: retribuat Dominus facientibus malum ut malum ejus.

C A P. IV.

Et audivit filius Saul quòd mortuus esset Abner in Hhebron, et remissæ sunt manus ejus, et omnis Israel turbati sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܟܕ ܗܦܟ ܐܒܢܝܪ ܠܚܒܪܘܢ. ܘܐܥܠܗ ܝܘܐܒ ܠܓܘ ܡܢ ܬܪܥܐ. ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗ ܒܫܠܝܐ.
ܘܡܚܝܗ ܬܡܢ ܒܚܨܗ ܘܡܝܬ. ܚܠܦ ܕܡܐ ܕܥܣܗܐܝܠ ܐܚܘܗܝ. * ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܡܢ
28 ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪ. ܙܟܝ ܐܢܐ ܘܡܠܟܘܬܝ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܥܠܡ. ܡܢ ܕܡܗ ܕܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܪ.
* ܢܬܦܢܐ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܘܐܒ. ܘܥܠ ܪܫܗ ܕܟܠܗ ܒܝܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܠܐ ܢܬܓܙܪ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܝܘܐܒ
29 ܕܒܐ ܘܡܓܪܒܐ. ܘܐܚܝܕ ܦܠܟܐ. ܘܕܢܦܠ ܒܚܪܒܐ. ܘܕܚܣܝܪ ܠܚܡܐ. * ܝܘܐܒ ܘܐܒܝܫܝ ܐܚܘܗܝ
30 ܩܛܠܘ ܠܐܒܢܝܪ. ܥܠ ܕܩܛܠ ܠܥܣܗܐܝܠ ܐܚܘܗܘܢ ܒܓܒܥܘܢ. ܒܩܪܒܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܐܒ
31 ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܨܪܘ ܡܐܢܝܟܘܢ. ܘܐܬܟܣܘ ܣܩܐ. ܘܪܩܕܘ ܩܕܡ ܐܒܢܝܪ. ܘܡܠܟܐ
32 ܕܘܝܕ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ. ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪ ܥܪܣܐ. * ܘܩܒܪܘܗܝ ܠܐܒܢܝܪ ܒܚܒܪܘܢ. ܘܐܪܝܡ ܡܠܟܐ
33 ܩܠܗ ܘܒܟܐ ܥܠ ܩܒܪܗ ܕܐܒܢܝܪ. ܘܒܟܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. * ܘܐܠܝ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܒܢܝܪ. ܘܐܡܪ.
34 ܐܝܟ ܡܘܬܗ ܕܢܒܠ ܡܝܬ ܐܒܢܝܪ. * ܐܝܕܝܟ ܠܐ ܐܣܝܪܢ. ܘܪܓܠܝܟ ܠܐ ܒܫܫܠܬܐ. ܩܪܒܬ ܐܝܟ
35 ܢܦܠ. ܩܕܡ ܒܢܝ ܥܘܠܐ. ܢܦܠܬ. ܘܐܘܣܦܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܡܒܟܐ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܬܐ ܟܠܗ
ܥܡܐ ܠܡܠܥܣܘ ܠܕܘܝܕ ܠܚܡܐ. ܟܕ ܥܕܟܝܠ ܐܝܡܡܐ. ܘܝܡܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ
ܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦ. ܐܢ ܩܕܡ ܕܬܥܪܒ ܫܡܫܐ. ܐܛܥܡ ܠܚܡܐ. ܐܘ ܡܕܡ.
36 * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܝܕܥܘ. ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܟܠ ܕܥܒܕ ܡܠܟܐ. ܘܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝ ܟܠܗ ܥܡܐ.
37 * ܘܝܕܥܘ ܟܠܗ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܡܠܟܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ ܠܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܪ.
38 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܪܫܐ ܪܒܐ ܢܦܠ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܢܐ ܝܘܡܢܐ
39 ܕܚܠ ܐܢܐ. ܘܚܙܝܬ ܐܢܐ ܡܠܟܐ ܠܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܒܢܝ ܨܘܪܝܐ ܕܥܫܝܢ ܡܢܝ. ܢܦܪܘܥ ܡܪܝܐ
ܠܥܒܕ ܒܝܫܬܐ. ܐܝܟ ܒܝܫܘܬܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܕ * ܫܠܡ ܩܦܠܐܘܢ *
1 ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܝܫܒܘܫܬ ܒܪܗ ܕܫܐܘܠ. ܕܡܝܬ ܐܒܢܝܪ ܒܚܒܪܘܢ. ܐܬܪܦܝ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܐܬܬܙܝܥܘ.

Cúmque reversus esset Abner in Hebron, 27
abscondit eum Joab intra januam prætextu
alloquendi eum tranquillè (*seorsim*) & percutiens
cum illic in ilia ipsius, ibidè mortuus
est pro sanguine Asaelis fratris ejus. Quod 28
cùm postea rescivisset David, dixit, Innocens
ego sum & regnum meum à conspectu Dñi
in æternum à sanguine Abneri filii Ner: Re- 29
cidat in caput Joabi, & in caput totius domûs
patris ejus: & non deficiat è domo Joabi
fluxum patiens, & leprosus, & fusum tenens,
& gladio cadens, & carens pane. Joab & 30
Abisai frater ejus occiderunt Abnerum, eò
quòd interfecisset Asaelem fratrem eorum in
Gebaon, in prælio. Postea dixit David Joabo 31
& toti populo qui secum erat, Scindite vestimenta
vestra, accingite vos ciliciis, & plangite
ante Abnerum: rex autem David, & universus
populus sequebantur feretrum. Se- 32
pultoque Abnero in Hebron extulit rex vocem
suam & flevit super sepulchrum Abneri,
flevitque totus populus. Et lamentatus est 33
rex Abnerum, & ait; Eâdem morte quá Nabal,
occubuit Abner. Manus tuæ non erant 34
ligatæ, neq; pedes tui catenis; *tamen* accessisti
ut is qui casur⁹ erat, ante filios iniquitatis cecidisti:
unde flebat eum totus popul⁹ magis
magisque. Studuit autẽ totus populus induce- 35
re Davidẽ ad comẽdendũ panẽ vigente adhuc
die: at juravit David & dixit, Sic faciat mihi
Deus, & sic addat mihi, si antequá sol occumbat,
panẽ vel quicquã gustavero. Quo agnito 36
populus approbavit quicquid fecerat rex,
gratumq; fuit in oculis totius populi. Et cog- 37
noverunt omnes Israelitæ eo die, nequaquam
regis *imperio* factũ ut occideretur Abner fili⁹
Ner. Et ait rex, Nescitis magnũ ducẽ cecidisse 38
hodiè ex Israele? Et ergò hodiè timeo, & ani- 39
madverti ego rex viros istos filios Suriæ firmiores
me esse: rependat Domin⁹ facinoroso
secundùm facinus ejus.

CAP. IV.

Cùmq; audisset Isbesol fili⁹ Saulis mortuũ 1
esse Abnerum in Hebron, remissæ sunt manus
ejus, omnesque Israelitæ conturbati sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * فرجع ابنار الي حبرون * واخفاه يواب داخلا من الباب * ليكلمه في سكون * فضربه هناك
28 علي بطنه * فمات بدم عسائيل اخيه * فسمع داود من بعد فقال * انا بريء ومملكتي قدام الرب
29 للدهر من دم ابنار * يستريح علي راس يواب وعلي راس جميع بيت ابيه ولا يعدم بيت يواب
تقطير المني الذي يوجب النجس * ومن به السل والبرص * ولا يعدم فقيرا يغزل السعر * ولا
30 من يسقط في الحرب * ولا من يعوزه الخبز * يواب وابيشاي اخوه قتلا ابنار حين قتل عسائيل
31 اخاهما بجبعون في الحرب * فقال داود ليواب ولجميع الشعب الذين معه * خرقوا ثيابكم * واكتسوا
32 المسوح * ونوحوا قدام ابنار * والملك داود وجميع الشعب يمشون وراء السرير * وقبروا ابنار
33 بحبرون * ورفع الملك صوته * فبكا علي قبر ابنار * وبكا جميع الشعب * وحزن الملك علي ابنار
34 وقال * مثل موت يوناثان مات ابنار * يداك لم تربط * ورجلاك بغير سلاسل * سقطت مثل الساقط
35 وسقطت بين يدي الائمة * وعاد كل الشعب يبكون عليه * وحرص جميع الشعب ان يطعموا
داود خبزا بالنهار * فاقسم داود في ذلك النهار وقال * هكذا يصنع الله بي * وهكذا يزيدني *
36 من قبل ان تغرب الشمس لا اطعم خبزا او اسقي * وجميع الشعب علموا ان داود بريء من دم
37 ابنار * فصلح في اعينهم كلما صنع الملك * وحسن في اعين جميع الشعب * وعلم جميع
38 الشعب وجميع اسرائيل ذلك اليوم * انه لم يكن من الملك قتل ابنار بن نار * فقال الملك * اما
39 تعلمون انه رئيس كبير سقط اليوم من اسرائيل * وانا اليوم فاني خائف مما رايت هولاء القوم
بني صوريا اقوى مني * يجازي الرب فاعل البلية مثل بليته *

* الفصل الرابع *

1 * وسمع اسبوسول بن ساوول بان قد مات ابنار بحبرون فاسترخت يداه * وفزع جميع الشعب

Et cùm reversus esset Abner in Hebron, 27
celavit eum Joab intra portam ut quietè
(secretò) alloqueretur eum, percussitque
eum ibi in ventrem ipsius, ac mortuus est
pro sanguine Asaelis fratris ejus. Quod 28
cùm postea audisset David, ait, Innoxius
ego sum & regnum meum coram Domino
in æternum à sanguine Abneri: Re- 29
cumbat super caput Joabi & super caput
totius domûs ejus paternæ: & non careat
domus Joabi stillatione seminis, quâ
contrahitur impuritas, & qui phthisi
lepràque laboret: neque careat paupere
qui pilos neat, nec qui cadat in bello, nec
qui panis indigeat. Joab & Abisai 30
frater ejus interfecerunt Abnerum, eò
quòd peremisset Asaelem fratrem eorum
in Gibaon, in bello. Tum dixit David 31
Joabo & universo populo qui secum
erat, Lacerate vestes vestras, & induite
vos ciliciis, & præeuntes plorate Abnerum:
rex verò David & universus populus
gradiebantur post feretrum. Et se- 32
pelierunt Abnerum in Hebron; attollensque
rex vocem suam, flevit super
sepulchrum Abneri, flevitque totus populus.
Et doluit rex de Abnero, & ait, 33
Eadem quá Jonathan morte obiit Abner.
Manus tuæ non erant vinctæ, & 34
pedes tui liberi erant catenis; ductus
fuisti ut cadens, & cecidisti inter manus
iniquorum; & rursus deploravit eum
totus populus. Conatus est autem univer- 35
sus populus suadere Davidi ut panem interdiu
gustaret: sed juravit David eo
die, & ait, Sic faciat mihi Deus, & sic
addat mihi, antequam sol occumbat nec
panem sum gustaturus, neque bibiturus.
Totus itaque populus cognoverunt inno- 36
xium esse Davidem à sanguine Abneri,
placuitque in oculis eorum quicquid fecerat
rex, & jucundum fuit in oculis totius
populi. Et cognovit universus po- 37
pulus & totus Israel eo die, nequaquam
fuisse à rege cædem Abneri filii Ner.
Dixitque rex, An nescitis magnum ho- 38
diè ducem cecidisse ex Israele? Ego 39
verò hodie timeo videns homines illos
filios Suriæ fortiores me esse: retribuat
Dominus authori sceleris pro scelere
ipsius.

CAP. IV.

Audiente verò Isbesol filio Saulis mor- 1
tuum jam esse Abnerum in Hebron, remissæ
sunt manus ejus, totusque populus
territus est.

שמואל ב: ה

unius nomen ,Saul filio erant *agminum* principes viri duo Et
2 ושני אנשים שרי גדודים היו בן שאול שם האחד
;Binjamin filiis de Beerothitæ Rimmõ filii Rechab *secundi* nomẽ &,Bahanah
בענה ושם השני רכב בני רמון הבארתי מבני בנימן
Beerothitæ Fugeruntque .Binjamin *super* reputabatur Beeroth etiam quia
3 כי גם בארות תחשב על בנימן: ויברחו הבארתים
Jonathan Et .hanc diem ad usque *peregrini* ibi fuerunt & ,Ghittaim in
4 גתימה ויהיו שם גרים עד היום הזה: וליהונתן
veniendo in ,erat *annorum quinque filius* :pedibus *percussus* filius Saul filio
בן שאול בן נכה רגלים בן חמש שנים היה בבא
:fugit & ,ejus nutrix eũ tulit & ;Izrehel de Jonathan & ,Saul *auditum*
שמעת שאול ויהונתן מיזרעאל ותשאהו אמנתו ותנס
ej⁹ nomen & ;est effect⁹ claud⁹ &,cecidit *&*,fugere *ipsam festinando in*,fuit &
ויהי בחפזה לנוס ויפל ויפסח ושמו
;Bahanah & ,Rechab Beerothitæ Rimmon filii abierunt Et .Mephiboseth
5 מפיבשת: וילכו בני רמון הבארתי רכב ובענה
recumbens ipse & :Isboseth domum in ,*diem incalescere circa* venerũt &
ויבאו כחם היום אל בית איש בשת והוא שכב
domus mediũ in usque sunt ingressi ecce Et .*meridiei cubili*
6 את משכב הצהרים: והנה באו עד תוך הבית
,Rechab & ,costa quinta in eum percusserunt & ,frumenta *accipientium*
לקחי חטים ויכהו אל החמש ורכב
ipse & ,domum fuerant ingressi Et .*evaserunt* ejus frater Bahanah &
7 ובענה אחיו נמלטו: ויבאו הבית והוא
,eum percusserunt & ,*sui cubilis conclavi* in suum lectum super *recumbens*
שכב על מטתו בחדר משכבו ויכהו
;ejus caput tuleruntque ;ejus caput removerunt & ,eũ interfecerunt &
וימתהו ויסירו את ראשו ויקחו את ראשו
caput adduxerunt Et .nocte tota *solitudinis viã* abierunt &
8 וילכו דרך הערבה כל הלילה: ויבאו את ראש
caput Ecce :regem ad dixeruntque :Chebron David ad Isboseth
איש בשת אל דוד חברון ויאמרו אל המלך הנה ראש
dedit & :tuã animam quæsivit qui ,tui inimici Saul filii Isboseth
איש בשת בן שאול איבך אשר בקש את נפשך ויתן
.ej⁹ semine de & ,Saul de hac die ultiones regi meo dño Domin⁹
יהוה לאדני המלך נקמות היום הזה משאול ומזרעו:
Rimmon filios ejus fratrem Bahanah & ,Rechab ad David respondit Et
9 ויען דוד את רכב ואת בענה אחיו בני רמון
meam animam redemit qui Dominus Vivit :eis dixit & , Beerothitæ
הבארתי ויאמר להם חי יהוה אשר פדה את נפשי
, Saul est mortuus Ecce :dicendo,mihi *indicans* Quia .angustia omni ex
10 מכל צרה: כי המגיד לי לאמר הנה מת שאול
eũ occidi &,eũ *in apprehẽdi* & (:suis oculis in evangelizãs velut erat ipse &)
והוא היה כמבשר בעיניו ואחזה בו ואהרגהו
homines *quia Etiam* .nuntii præmium *sibi me daturum* qui ; Siclagh in
11 בצקלג אשר לתתי לו בשרה: אף כי אנשים
nunc & ? *sui cubili* super sua domo in justũ virum interfecerunt *impii*
רשעים הרגו את איש צדיק בביתו על משכבו ועתה
vos auferam & ,vestra manu de ejus sanguinem requiram nonne
הלוא אבקש את דמו מידכם ובערתי אתכם
,eos interfecerunt & , pueris David præcepit Et ? terra è
12 מן הארץ: ויצו דוד את הנערים ויהרגום
super suspenderunt & ,eorum pedes & ,eorum manus præciderunt &
ויקצצו את ידיהם ואת רגליהם ויתלו על
sepelierunt & ,*ceperunt* Isboseth caput & :Chebron in piscinam
הברכה בחברון ואת ראש איש בשת לקחו ויקברו
.Chebron in Abner sepulchro in
בקבר אבנר בחברון:

CAP. V. ה

,dixerũt atque,Chebron in David ad Israel tribus omnes venerũt Et
1 ויבאו כל שבטי ישראל אל דוד חברונה ויאמרו
sus tua caro & ,tuum os nos Ecce :dicendo
לאמר הננו עצמך ובשרך אנחנו:

Versio VUL. LAT.

2 Duo autẽ viri principes latronum erant filio Saul, nomen uni Baana, et nomen alteri Rechab, filii Remmon Berothitæ de filiis Benjamin: siquidem et Beroth reputata est in
3 Benjamin. Et fugerunt Berothitæ in Gethaim, fueruntq; ibi advenæ usq; ad tempus il-
4 lud. Erat autem Jonathæ filio Saul fili⁹ debilis pedib⁹: quinquennis enim fuit, quando venit nunti⁹ de Saul et Jonatha ex Jezrael: tollens itaq; eum nutrix sua, fugit: cúmq; festinaret ut fugeret, cecidit, et claud⁹ effectus est: habuitque
5 vocabulum Miphiboseth. Venientes igitur filii Remmon Berothitæ, Rechab et Baana, ingressi sunt fervente die domũ Isboseth: qui dormiebat sup stratũ suũ meridie. Et ostiaria domûs purgans triticum,
6 obdormivit. Ingressi sunt autem domũ latenter assumentes spicas tritici, et percusserunt
7 eũ in inguine Rechab et Baana frater ej⁹, et fugerunt. Cũ autem ingressi fuissent domũ, ille dormiebat sup lectũ suũ in conclavi, et percutientes interfecerunt eũ: sublatóque capite ejus, abierunt ꝑ viã de-
8 serti totã nocte. Et attulerunt caput Isboseth ad David in Hebron: dixerúntq; ad regẽ; Ecce caput Isboseth filii Saul inimici tui, qui quærebat animam tuã: et dedit Dominus domino meo regi ultionem hodiè de Saul, et de semine
9 ejus. Respondens autẽ David Rechab, et Baana fratri ejus, filiis Remmon Berothitæ, dixit ad eos; Vivit Dominus, qui eruit animã meã de omni an-
10 gustia, Quoniã eũ, qui annuntiaverat mihi, et dixerat; Mortuus est Saul: qui putabat se prospera nuntiare, tenui, et occidi eũ in Sicelег, cui oportebat mercedẽ dare pro nun-
11 tio. Quantò magis nunc, cùm homines impii interfecerunt virũ innoxiũ, in domo sua, sup lectũ suũ, non quærã sanguinẽ ejus de manu vestra, et auferã
12 vos de terra? Præcepit itaque David pueris suis, et interfecerunt eos: præcidentésque man⁹ et pedes eorũ, suspenderunt eos super piscinã in Hebron: caput autem Isboseth tulerunt, et sepelierunt in sepulchro Abner in Hebron.

CAP. V.

1 ET venerunt universæ tribus Israel ad David in Hebron, dicentes; Ecce nos, os tuum et caro tua sumus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ δύο ἄνδρες ἡγούμενοι συστρεμμάτων τῷ (γ) Ἰεβοσθὲ υἱῷ Σαοὺλ· ὄνομα τῷ ἑνὶ Βαανὰ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Ῥηχὰβ, υἱοὶ Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου ἐκ τῶν υἱῶν (δ) Βενιαμίν· ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς
3 Βενιαμίν. Καὶ ἀπέδρασαν οἱ Βηρωθαῖοι εἰς (ε) Γεθαὶμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦντες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
4 Καὶ τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ Σαοὺλ υἱὸς πεπληγὼς τοὺς πόδας υἱὸς ἐτῶν πέντε, καὶ οὗτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ (ζ) Ἰεζραὴλ, καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθηνὸς αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐτὸν καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ ἔπεσε καὶ ἐχωλάνθη, καὶ ὄνομα
5 αὐτῷ Μεμφιβοσθέ. Καὶ ἐπορεύθησαν (η) υἱοὶ Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας εἰς οἶκον (θ) Ἰεβοσθέ, καὶ αὐτὸς ἐκάθευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας. Καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς τοῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυροὺς,
6 καὶ ἐνύσταξε καὶ ἐκάθευδε· Καὶ Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ οἱ ἀδελφοὶ διέλαθον, καὶ εἰσῆλθον εἰς
7 τὸν οἶκον. Καὶ (ι) Ἰεβοσθὲ ἐκάθευδεν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. καὶ τύπτουσιν αὐτὸν, καὶ θανατοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον ὁδὸν τὴν κατὰ δυσμὰς
8 ὅλην τὴν νύκτα. Καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν (κ) Ἰεβοσθὲ τῷ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα, (λ) Ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου, ὃς ἐζήτει τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔδωκε κύριος τῷ (μ) κυρίῳ βασιλεῖ ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἐκ Σαοὺλ τοῦ ἐχθροῦ σου καὶ
9 ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ῥηχὰβ καὶ τῷ Βαανὰ ἀδελφῷ αὐτοῦ υἱοῖς Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ζῇ κύριος, ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου
10 ἐκ πάσης θλίψεως, Ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγελιζόμενος (ν) ἐνώπιόν μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινα αὐτὸν ἐν (ξ) Σεκελὰκ, ᾧ
11 ἔδει με δοῦναι εὐαγγέλια. Καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπεκτάγκασιν ἄνδρα δίκαιον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ. καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ
12 ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀποκτέννουσιν αὐτοὺς, καὶ κολοβοῦσι τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης ἐν Χεβρὼν, καὶ τὴν κεφαλὴν (ο) Ἰεβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ τάφῳ Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ.

MS.A. (γ) Μεμφιβοσθαὶ (δ) Βενιαμείν.* Καὶ ἀπέδρασαν (ε) Γεθθείμ, (ζ) Ἰσραήλ, (η) οἱ υἱοὶ (θ) Μεμφιβοσθαὶ, (ι) Μεμφιβοσθαὶ (κ) Μεμφιβοσθαὶ (λ) Ἰδοὺ κεφαλὴ Μεμφιβοσθαὶ (μ) κυρίῳ μου βασιλεῖ (ν) ἐνώπιον ἐμοῦ, (ξ) Σικελὰγ, (ο) Μεμφιβοσθαὶ

ΚΕΦ. ε΄.

1 ΚΑὶ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπαν αὐτῷ, Ἰδοὺ ὀστᾶ σου, καὶ σάρκες σου (α) ἡμεῖς.

MS. A. (α) ἡμεῖς. Ἐχθὲς

2 *Et duo viri duces agminum erant ipsi Iebosthe filio Saul; nomen uni Baana, & nomen secundo Rhecchab, filii Rhemmon Berothæi de filiis Benjamin: quoniam Beroth computabatur filiis*
3 *Benjamin. Et aufugerunt Berothæi in Gethaim, & fuerunt ibi incolentes usque in diem hanc.*
4 *Et ipsi Jonathan filio Saul erat filius percussus pedes, filius annorum quinque, & hic in veniendo nuntium Saul & Jonathan filii ejus ex Jezrael, et tulit eũ nutrix ejus, & fugit. Et factum est in festinando ipsum, & secedendo, & cecidit, & claudus factus est, & nomen huic Memphibosthe.*
5 *Et iverunt filii Rhemmon Berothæi, Rhecchab, & Baana, et intraverunt in æstu diei in domum Iebosthe: & ipse dormiebat in cubili meridei. Et ecce ostiaria domûs purgabat frumenta, & dormitabat, &*
6 *dormiebat. Et Rhecchab & Baana fratres delituerunt, et intraverunt in domum.*
7 *Et Iebosthe dormiebat super lectum suum in cubiculo suo. Et percutiunt eum, & interficiunt eum, & auferunt caput ejus: & tulerunt caput ejus, & abierunt viam, quæ ad Occidentem totâ nocte.*
8 *Et attulerunt caput Iebosthe ipsi David in Chebron, & dixerunt ad regem; Ecce caput Iebosthe filii Saul inimici tui, qui quærebat animam tuam: & dedit Dominus domino regi vindictam inimicorum ejus, sicut dies hæc, de Saul inimico tuo, & de semine ejus.*
9 *Et respondit David ipsi Rhecchab, & ipsi Baana fratri ejus, filiis Rhemmon Berothæi, & dixit eis; Vivit Dominus, qui redemit animam meam ex omni tribulatione;*
10 *Quia qui nuntiavit mihi, quod mortuus erat Saul, & ipse fuit tanquam evangelizans coram me, & tenui eum & interfeci eum in Sicelac, cui oportebat me dare (b) evangelia.*
11 *Et nunc viri mali interfecerunt hominem justum in domo sua super cubile ejus. Et nunc requiram sanguinem ejus de manu vestra, & exterminabo vos de terra.*
12 *Et mandavit David pueris suis: & interficiunt eos, & truncant manus eorum, & pedes eorum: & suspenderunt eos super fontem in Chebron: & caput Iebosthe sepelierunt in sepulchro Abenner filii Ner.*

CAP. V.

1 *ET adveniunt omnes tribus Israel ad David in Chebron, & dixerunt ei; Ecce ossa tua, & carnes tuæ nos.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 ותרין גברין רבני רישי משרין הוו עם בר שאול שום חד בענא ושום תנינא רכב בני
רמון דמבארות מבני בנימן ארי אף בארות מתחשבא על דבית בנימן: 3 וערקו אנש
בארות לגתים והוו תמן דירין עד יומא הדין: 4 וליהונתן בר שאול ברא לקי בתרין
רגלוהי בר חמש שנין הוה כד אתת בסורת שאול ויהונתן מיזרעאל ונטלתיה
5 תורבנתיה ואפכת והוה באתבהלותה למערק ונפל וחגר ושמיה מפיבשת: ואזלו בני
רמון דמבארות רכב ובענה ואתו במיחם יומא לבית איש בשת והוא שכיב ית שנת
6 מלכיא: ואנון אתו עד גו ביתא כזבני חטין ומחוהי בסטר ירכיה ורכב ובענה אחוהי
7 אשתזיבו: ואתו לביתא והוא שכיב על ערסיה באדרון בית משכבי ומחוהי וקטלוהי
8 ואעדיאו ית רישיה ונסיבו ית רישיה ואזלו באורח מישרא כל ליליא: ואיתיאו ית
רישא איש בושת לות דוד לחברון ואמרו למלכא הא ריש איש בושת בר שאול בעיל
דבבך דבעא למקטלך ועבד יי לרבוני מלכא פורענותא יומא הדין משאול ומזרעיה:
9 ואתיב דוד ית רכב וית בענה אחוהי בני רמון דמבארות ואמר להון קים הוא יי די פרק
10 ית נפשי מכל עקא: ארי דחוי לי למימר הא מית שאול והוא הוה כמבשר בעיני נפשיה
11 ואחדית ביה וקטלתיה בצקלג דהוה מדמי למתן ליה מתנת בסורתיה: אף ארי גברין
רשיעיא קטלו ית גבר זכאי בביתיה על שוויה וכען הלא אתבע ית דמיה מידכון ואשיצי
12 יתכון מן ארעא: ופקיד דוד ית עולמיא וקטלנון וקציצו ית ידיהון וית רגליהון וצלבו על
ברכתא בחברון וית ריש איש בושת נסיבו וקברו בקברא דאבנר בחברון:

ה

1 ואתו כל שבטיא דישראל לות דוד לחברון ואמרו למימר הא אנא קריבך
ובסרך אנחנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

2 Et duo viri principes capita exercituũ fuerunt cum filio Saulis: nomen uni⁹ Baghana, & nomen secundi Rechab filii Rimon, qui ex Beeroth
3 ex filiis Binjamin; quia etiã Beeroth computatur super domũ Binjamin. Et fugerunt homines Beeroth ad Githaim, & fuerunt ibi advenæ usq; ad di-
4 em hanc. Et Jehonathan filio Saulis [*erat*] fili⁹ percussus in duob⁹ pedib⁹ suis: fili⁹ quinq; annorũ fuit quando venit nunciatio Saulis, & Jehonathã ex Jizreghel: & tulit illum nutrix ejus, & fugit: & fuit cùm properaret ipsa
5 fugere, & cecidit & claudicavit; & nomen ejus Mephibosseth. Et iverunt filii Rimon qui ex Beeroth, Rechab & Baghanah, & venerunt, cùm incalesceret dies, ad domũ Isboseth, & ille dormiens somnũ regũ.
6 Et ecce venerunt ad mediũ dom⁹ ut emptores tritici, & percusserunt illũ in latere femoris ej⁹, & Rechab et Baghanah frater ej⁹ liberati sũt.
7 Et venerunt ad domũ, et ille cubãs sup lectũ suũ in conclavi dom⁹ cubiculi ej⁹: et percusserũt eũ, & occiderũt illũ, & absciderunt caput ej⁹, & tulerunt illud, & venerunt
8 in via recta totã noctẽ. Et attulerunt caput Isboseth ad David ad Hhebron, & dixerunt regi, Ecce caput Isboseth filii Saul auctoris inimicitiæ tuæ, qui quæsivit occidere te, et fecit Dñs dño meo regi ultionẽ hodie de Saul et de
9 semine ej⁹. Et respondit David ad Rechab et ad Baghanah fratrẽ ejus filios Rimon, qui ex Beeroth, & dixit illis, Vivit ipse Dñs qui eripuit animã meã
10 ex omni angustia. Quòd qui indicavit mihi, dicendo: Ecce mortu⁹ est Saul, & ipse fuit ut evangelizans in oculis animæ suæ; & apprehendi illũ, & oc-
11 cidi illũ in Sziklag, qui cogitabat quòd darẽ ei donũ *nuncii sui*. Quanto magis viros improbos [*qui*] occiderunt virum innocentẽ in domo sua super lectũ suũ? & nunc an non requirã sanguinẽ ejus de manu vestra, & se-
12 parabo vos de terra? Et mandavit David adolescentibus, & occiderunt illos, & absciderunt man⁹ eorũ & pedes eorũ, & suspenderunt super piscinã in Hhebron: & caput Isboseth acceperunt, & sepelierunt in sepulchro Abner in Hhebron.

CAP. V.

1 ET venerunt omnes tribus Israel ad David ad Hhebron, et dixerunt, dicendo: Ecce nos propinqui tui, & caro tua sumus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 ܘܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܪ̈ܫܝ ܓܝܣܐ ܗܘܘ ܥܡ ܒܪܗ ܕܫܐܘܠ. ܫܡܗ ܕܚܕ. ܒܥܢܐ. ܘܫܡܗ
ܕܬܪܝܢܐ. ܪܟܒ. ܒܢܝ̈ ܪܡܘܢ ܒܪܘܬܝܐ. ܡܢ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܒܪܘܬ ܡܬܚܫܒܐ
3 ܥܡ ܒܢܝ̈ ܒܢܝܡܝܢ.* ܘܥܪܩܘ ܒܪܘܬܝܐ ܠܓܬܝܡ.* ܘܗܘܘ ܬܡܢ ܬܘܬܒܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
4 ܘܠܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ. ܘܡܚܓܪ ܗܘܐ ܒܪ̈ܓܠܘܗܝ. ܘܒܪ ܚܡܫ ܗܘܐ
ܫܢܝܢ. ܟܕ ܐܬܐ ܫܡܥܐ ܕܫܐܘܠ ܘܕܝܘܢܬܢ. ܡܢ ܝܙܪܥܝܠ. ܘܫܩܠܬܗ ܡܪܒܝܢܝܬܗ.
ܘܥܪܩܬ. ܘܟܕ ܡܬܪܗܒܐ ܗܘܬ ܠܡܥܪܩ. ܢܦܠ ܘܐܬܚܓܪ. ܘܫܡܗ. ܡܦܝܒܘܫܬ.* ܘܐܙܠܘ
5 ܒܢܝ̈ ܪܡܘܢ ܒܪܘܬܝܐ. ܪܟܒ ܘܒܥܢܐ. ܘܐܬܘ ܟܕ ܚܡ ܝܘܡܐ ܠܒܝܬܗ ܕܐܝܫܒܘܫܬ. ܘܗܘ
6 ܕܡܟ ܗܘܐ ܡܕܡܟܐ ܕܛܗܪܐ.* ܘܗܐ ܥܐܠܘ ܠܓܘ ܒܝܬܐ. ܘܢܣܒܘ ܒܢܝ̈ ܚܛܝܐ. ܘܡܚܐܘܗܝ
7 ܥܠ ܚܨܘܗܝ. ܪܟܒ ܘܒܥܢܐ ܐܚܘܗܝ. ܘܥܪܩܘ.* ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܐ. ܘܗܘ ܕܡܟ ܥܠ
ܥܪܣܗ ܒܩܝܛܘܢܐ ܕܡܫܟܒܗ. ܘܡܚܐܘܗܝ. ܘܩܛܠܘܗܝ. ܘܢܣܒܘ ܪܫܗ. ܘܐܙܠܘ
8 ܒܐܘܪܚܐ ܕܥܪܒܐ. ܟܠܗ ܠܠܝܐ.* ܘܐܝܬܝܘ ܪܫܗ ܕܐܝܫܒܘܫܬ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܠܚܒܪܘܢ. ܘܐܡܪܘ
ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܗܐ ܪܫܗ ܕܐܝܫܒܘܫܬ ܒܪ ܫܐܘܠ ܒܥܠܕܒܒܟ ܘܒܥܐ ܢܦܫܟ. ܘܢܬܠ ܡܪܝܐ
9 ܠܡܪܢ ܡܠܟܐ ܬܒܥܬܐ ܝܘܡܢܐ. ܡܢ ܫܐܘܠ ܘܡܢ ܙܪܥܗ.* ܘܥܢܐ ܕܘܝܕ ܠܪܟܒ ܘܠܒܥܢܐ
10 ܐܚܘܗܝ ܒܢܝ̈ ܪܡܘܢ ܒܪܘܬܝܐ. ܘܐܡܪ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܕܦܪܩ ܢܦܫܝ ܡܢ ܟܠ ܐܘܠܨܢܐ.* ܐܠܐ
ܡܢ ܕܒܣܪܢܝ ܘܐܡܪ ܠܝ ܕܗܐ ܡܝܬ ܫܐܘܠ. ܘܗܘ ܗܘܐ ܐܝܟ ܡܣܒܪܢܐ ܒܥܝܢܝ.* ܐܠܐ ܐܚܕܬܗ
11 ܘܩܛܠܬܗ ܒܨܩܠܓ. ܚܠܦ ܕܐܬܠ ܠܗ ܣܒܪܬܐ.* ܘܐܦ ܓܒܪܐ ܪ̈ܫܝܥܐ ܩܛܠܘ ܓܒܪܐ
12 ܒܒܝܬܗ ܥܠ ܡܫܟܒܗ. ܘܗܫܐ ܐܬܒܥ ܕܡܗ ܡܢ ܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܐܘܒܕܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ.* ܘܦܩܕ
ܕܘܝܕ ܠܥܠܝܡܐ. ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. ܘܦܣܩܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܘܪ̈ܓܠܝܗܘܢ. ܘܨܠܒܘ ܐܢܘܢ ܥܠ ܓܘܡܐ ܒܚܒܪܘܢ.
ܘܪܫܗ ܕܐܝܫܒܘܫܬ ܢܣܒܘ ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܩܒܪܐ ܕܐܒܢܝܪ ܒܚܒܪܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

1 ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗܘܢ ܫܒ̈ܛܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܠܘܬ ܕܘܝܕ
ܠܚܒܪܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܓܪܡܟ ܚܢܢ. ܘܒܣܪܟ.

Duo autem viri principes latronum erant cū 2
filio Saulis, nomen unjus Baana, & nomen
alteri* Rechab, *ambo* filii Remmon Berothi-
tæ, de filiis Benjamin: siquidē Berothi cense-
tur cum filiis Benjamin. Fugerant enim Bero- 3
thitæ ad Gethim, ibiq; fuerunt incolæ usq; in
hunc diē. Jonathan quoq; fili* Saulis habebat 4
filium claudum pedib*, quinq; natum annos
quum fama Saulis & Jonathanis venisset ex
Jezraele: hunc tollens nutrix sua, fugit, dumq;
fugā accelararet, cecidit *puer* & claud* factus
est: nomen verò ipsius est Mephibesoth. Ve- 5
nerunt itaq; filii Remmon Berothitæ, Rechab
& Baana, venerunt inquā cùm ferveret dies,
in domum Isbesol dum dormiret somnū me-
ridianū: Ecce inquā venerunt usq; ad interi- 6
ora dom*, & suscipientes maligni percusse-
runt eum in ilia ipsius, Rechab *scilicet* et Baa-
na frater ejus, & evaserunt. Venerunt domū 7
eo dormiente super lectum suum in conclavi
suo dormitorio, & percutientes illum inter-
fecerunt eum: sublatoq; capite ipsi*, abierunt
per viā Arabæ totā nocte. Et afferentes ca- 8
put Isbesolis in Hebron ad Davidē, dixerunt
regi Davidi, Ecce caput Isbesolis filii Saulis
inimici tui & quærentis animā tuam: detque
Dn̄s domino nostro regi ultionem hodiè à
Saule & à semine ipsius. Respondens autem 9
David Rechabo & Baanæ fratri ejus, filiis
Remmon, Berothitis, ait; Vivit Dn̄s qui libe-
ravit animā meam ab omni afflictione: Nisi 10
eum qui nuntiavit ac dixit mihi, Ecce mor-
tuus est Saul, qui quidē sibi videbatur esse
faustus in conspectu mea nunti*; nisi *inquam*
tenui eum & occidi in Seneclagh, potiùs
quàm dederim ei *mercedem* pro nuntio. Mul- 11
tò magis *cùm* viri impii interfecerint virū in
domo sua super lectum suum: jamjā exposcā
sanguinē ejus de manibus vestris, & extinguā
vos de terra. Misit ergò David juvenes ut 12
trucidarent eos, & præcisis manibus ac pedi-
bus eorum, suspenderent super collem in He-
bron: caput verò Isbesol acceperunt & sepe-
lierunt in sepulchro Abneri in Hebron.

CAP. V.

Tum congregatæ omnes tribus Israelita- 1
rum apud Davidem in Hebron, dixerunt ei,
En caro tua sumus, & os tuum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * ثم ان رجلان من اصحاب الغرو الذين كانوا مع بني ساوول. اسم الواحد بعنا واسم الاخر راحاب.
ابنا رمون الذي من بروثي. من بني بنيامين. من اجل ان بروثي ايضا معدودة مع بني
3 4 بنيامين * ولكن هربوا البروثيون الى جاثيم. فكانوا هناك سكانا حتى اليوم * وكان ليوناثان بن
ساوول ابن زمن الرجلين. وكان بن خمسة سنين حين جاء صيحة ساوول ويوناثان من
ايزرعيل. فحملته دايته وهربت. واذا كانت مستعجلة للهرب. وقع فانكسرت رجلاه وصار مقعدا.
5 واسمه مفيبست * وذهب بنو رمون البروثيون راحاب وبعنا. فاتوا حين حمي النهار الى بيت
6 اشباشول. وكان نائما وقت انتصاف النهار * فدخلوا داخل البيت. واخذ الفجار فضربوه على
7 بطنه راحاب وبعنا اخوه * لانهم اتوا البيت وهو نائم على سرير في بيت معرسه. فضربوه
8 وقتلوه. واخذوا راسه وهربوا. وساروا في طريق عرابا الليل كله * واتوا براس اشباشول الى داود بحبرون.
فقالوا للملك داود. هذه راس اشباشول بن ساوول عدوك وطالب نفسك. ويعطي الرب لسيدنا
9 الملك طلبته اليوم من ساوول ومن ذريته * فاجاب داود راحاب وبعنا اخاه بني رمون
10 البروثيين فقال. حي هو الرب الذي خلص نفسي من كل افة * اني كما صنعت بالذي
اخبرني. وقال لي ان ساوول مات. وظن انه يبشرني ببشرى افرح بها. واخذته وقتلته بصقلغ
11 بدل جائزة البشرى * والرجلان المنافقان قتلا الرجل في بيته على سريره. فانتقم له. واطلب
12 دمه واهلككم * فارسل داود ناسا من اصحابه وقتلوهما. وقطعوا ايديهما وارجلهما وصلبوهما
على الاكمة بحبران. فاما راس اشباشول فدفنوه في قبر ابنار بحبران.

الفصل الخامس.

1 * واجتمع جميع قبايل بني اسرايل الى داود بحبران. وقالوا له. نحن لحمك وعظمك.

Præterea duo viri ex militibus qui erant 2
cum filiis Saulis, quorū unius nomen erat
Baana, nomen autem alterius Rechab, uter-
que filius Remmon qui erat ex Berutha,
de filiis Benjamin: nam Berutha quoque
annumerabatur Benjaminitis. Attamen 3
fugerant Beruthitæ in Gethim, ibiq; com-
morati sunt ad hodiernum usque diem.
Erat etiam Jonathani filio Saulis, filius 4
affectus pedib, quinq; natus annos quan-*
do venit fama Saulis & Jonathanis ex
Jezraele, quem cùm tulisset nutrix ejus,
ac fugisset, inq; fuga festināsset, cecidit ille,
fractisq; cruribus ejus redditus est clau-
dus: ejus verò nomen erat Mephibboseth. 5
Euntes autem filii Remmon Beruthitæ,
Rechab & Baana, adierunt æstuante die
domū Isbesol dum dormiret tempore me-
ridiano; Ingressiq; domum, sumpserunt 6
scelerati, & percusserunt eum in ventrem
ipsius, Rechab & Baana frater ejus. Ad- 7
ierunt enim domum dum ille dormiret su-
per lectum suum in cubiculo suo dormito-
rio, & percutientes eum trucidârunt il-
lum; & accipientes caput ejus, fugerunt;
totâque nocte iter facientes per viā Ara-
bæ, Detulerunt caput Isbesol ad Davidē 8
in Hebron, & dixerunt ad regem Davi-
dem, En caput Isbesol filii Saulis inimici
tui & quærentis animam tuā: concedat-
que Dominus hodie domino nostro regi
votum ejus à Saule & ab ejus progenie.
Respondit autem David Rechabo & Baa- 9
næ fratri ejus, filiis Remmon, Beruthitis,
& ait; Vivit Dominus qui eripuit ani-
mam meam ex omni calamitate, Quòd 10
quemadmodū egi cum eo qui nuntiaverat
mihi & dixerat mihi mortuū esse Saulē,
& arbitrabatur afferre se mihi nuntium
quo delectarer, & apprehendi eum atque
interfeci in Sicelegh pro nuntii præmio; Sic 11
ab hominibus sceleratis qui virum occide-
runt domi suæ super lectū suum, ulciscar
eum, & repetā sanguinem ejus, perdamq;
eos. Misit itaque David quosdam è suis, 12
et occiderūt utrunque, & amputatis ma-
nibus ac pedibus eorū, crucifixerunt eos
super collē in Hebron: verū caput Isbesol
sepelierunt in sepulchro Abneri in Hebron.

CAP. V.

*PRæterea convenientes universæ trib** 1
filiorū Israel apud Davidem in Hebron,
dixerunt ad eum, Nos caro & os tuum
sumus:

שמואל ב : ה

,nos super regem Saul existendo in ,nudiustertius etiam ,heri Etiam
2 גם אתמול גם שלשם בהיות שאול מלך עלינו
Dominus dixitque :Israel introducens & educens eras tu
אתה היית מוציא והמבי את ישראל ויאמר יהוה
eris tu & ,Israel meum populum pasces Tu :tibi
לך אתה תרעה את עמי את ישראל ואתה תהיה
ad Israel seniores omnes Veneruntque .Israel super ducem in
3 לנגיד על ישראל: ויבאו כל זקני ישראל אל
Chebron in fœdus David rex eis excidit & ,Chebron in regem
המלך חברונה ויכרת להם המלך דוד ברית בחברון
.Israel super regem in David unxerunt & ,Domini facies ad
לפני יהוה וימשחו את דוד למלך על ישראל:
.regnavit annis quadraginta ipsum regnando in ,David annorū triginta Filius
4 בן שלשים שנה דוד במלכו ארבעים שנה מלך:
:mensibus sex & ,annis septem Jehudah super regnavit Chebron In
5 בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים
,Israel omnem super annis tribus & triginta regnavit Jerusalaim in &
ובירושלם מלך שלשים ושלש שנה על כל ישראל
Jebusæum ad Jerusalaim ejus viri & ,rex abiit Et .Jehudah &
6 ויהודה: וילך המלך ואנשיו ירושלם אל היבסי
quin huc ingredieris Non :dicēdo ,David ad dixit & ,terræ habitatorē
יושב הארץ ויאמר לדוד לאמר לא תבוא הנה כי אם
.huc David veniet Non :dicendo ,claudos & cæcos te removerit
הסירך העורים והפסחים לאמר לא יבוא דוד הנה:
Dixitque .David civitas ipsa ,Sion munitionem David cepit Et
7 וילכד דוד את מצדת ציון היא עיר דוד: ויאמר
8 & fistulam in attinget & ,Jebusæū percutiens Omnis :illa die in David
דוד ביום ההוא כל מכה יבסי ויגע בצנור ואת
:dicebant ideo :David animæ habitos odio cæcos & ,claudos
הפסחים ואת העורים שנאי נפש דוד על כן יאמרו
David habitavit Et .domum in intrabit non claudus & Cæcus
9 עור ופסח לא יבוא אל הבית: וישב דוד
circum David ædificavit & ;David Civitatem ,eam vocavitque ,munitione in
במצדה ויקרא לה עיר דוד ויבן דוד סביב
;crescendo grandis & eundo David abiit Et .domum intra & ,Millo à
10 מן המלוא וביתה: וילך דוד הלוך וגדול
Tyri rex Chiram misit Et .eo cum exercituum Deus Domin' &
11 ויהוה אלהי צבאות עמו: וישלח חירם מלך צר
lapidis fabros & ,ligni fabros & ,cedrorum ligna & ,David ad legatos
מלאכים אל דוד ועצי ארזים וחרשי עץ וחרשי אבן
quod ,David cognovit Et .David domum ædificaverunt & ;parietis
12 קיר ויבנו בית לדוד: וידע דוד כי
exaltâsset quod & ,Israel super regem in Dominus eū confirmâsset
הכינו יהוה למלך על ישראל וכי נשא
adhuc David accepit Et .Israel suū populum propter ejus regnum
13 ממלכתו בעבור עמו ישראל: ויקח דוד עוד
:Chebron de ipsum venire post ,Jerusalaim de uxores & ,pellices
פלגשים ונשים מירושלם אחרי באו מחברון
natorum nomina hæc Et .filiæ & ,filii David adhuc sunt nati &
14 ויולדו עוד לדוד בנים ובנות: ואלה שמות הילדים
.Selomoh & ,Nathan & ,Sobab & ,Sammuah :Jerusalaim in ei
לו בירושלם שמוע ושובב ונתן ושלמה:
,Eljadah & ,Elisamah Et .Japhiah & ,Nephegh & ,Elisuah & ,Ibchar Et
15 16 ויבחר ואלישוע ונפג ויפיע: ואלישמע ואלידע
regem in David unxissent quod ,Pelistim audierunt Et .Eliphelet &
17 ואליפלט: וישמעו פלשתים כי משחו את דוד למלך
:David quærendum ad Pelistim omnes ascenderunt & ;Israel super
על ישראל ויעלו כל פלשתים לבקש את דוד
,venerunt Pelistim Et .munitionem in descendit & ,David audivit &
18 וישמע דוד וירד אל המצודה: ופלשתים באו
.Rephaim valle in se diffuderunt &
וינטשו בעמק רפאים:

Versio VUL. LAT.

2 Sed & heri & nudiustertiùs,
cùm esset Saul rex super nos,
tu eras educens & reducens
Israel: dixit autem Dominus
ad te; Tu pasces populum
meum Israel, & tu eris dux
3 super Israel. Venerunt quoque
& seniores Israel ad regem in
Hebron, & percussit cum eis
rex David fœdus in Hebron
coram Domino: unxerúntq;
David in regem super Israel.
4 Filius triginta annorum erat
David, cùm regnare cœpisset,
& quadraginta annis regna-
5 vit. In Hebron regnavit super
Judam septem annis & sex
mensibus: in Jerusalem autem
regnavit triginta tribus annis
super omnem Israel & Judam.
6 Et abiit rex, & omnes viri qui
erant cum eo, in Jerusalem,
ad Jebusæū habitatorē terræ:
dictúmq; est David ab eis;
Non ingredièris huc, nisi abs-
tuleris cæcos & claudos di-
centes, Non ingredietur
7 David huc. Cepit autem Da-
vid arcem Sion, hæc est civi-
8 tas David. Proposuerat enim
David in die illa præmiū, qui
percussisset Jebusæum, & teti-
gisset domatum fistulas, & abs-
tulisset cæcos & claudos odi-
entes animam David: idcircò
dicitur in proverbio; Cæcus
& claudus non intrabunt in
9 templū. Habitavit autem Da-
vid in arce, & vocavit eam,
Civitatem David: & ædifica-
vit per gyrum à Mello & in-
10 trinsecus. Et ingrediebatur
proficiens atque succrescens,
& Dn̄s De' exercituū erat cū
11 eo. Misit quoque Hyram rex
Tyri nuntios ad David, & li-
gna cedrina, et artifices ligno-
rum, artificésq; lapidū ad pa-
rietes: & ædificaverunt domū
12 David. Et cognovit David
quoniā confirmâsset eum Dn̄s
regē sup Israel, & quoniā ex-
altâsset regnum ej' sup popu-
13 lum suum Israel. Accepit ergò
David adhuc concubinas &
uxores de Jerusalem, postquā
venerat de Hebron: natique
sunt David & alii filii & filiæ:
14 Et hæc nomina eorum qui
nati sunt ei in Jerusalem, Sa-
mua, & Sobab, & Nathan, &
15 Salomon, Et Jebahar, & Eli-
16 sua, & Nepheg, Et Japhia, et
Elisama, et Elioda, et Elipha-
17 leth. Audierunt ergò Phi-
listhiim quòd unxissent David
in regē super Israel: et ascen-
derunt universi ut quærerent
David: quod cùm audisset
David, descendit in præsidiū.
18 Philisthiim autem venientes
diffusi sunt in valle Raphaim.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαοὺλ βασιλέως
(β) ἐφ' ἡμῖν, σὺ ἦσθα ὁ (γ) ἐξάγων καὶ εἰσάγων
τὸν Ἰσραήλ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς σὲ, Σὺ (δ)
ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ
εἰς ἡγούμενον (ε) ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ.
3 Καὶ ἔρχονται πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ
πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Χεβρὼν, καὶ διέθετο αὐ-
τοῖς ὁ βασιλεὺς (ζ) Δαυὶδ διαθήκην ἐν
Χεβρὼν ἐνώπιον κυρίου· καὶ χρίουσι τὸν Δαυὶδ
4 εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. Υἱὸς τριά-
κοντα ἐτῶν (η) Δαυὶδ ἐν τῷ (θ) βασιλεῦσαι
αὐτὸν, καὶ (ι) τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν.
5 Ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἓξ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν
ἐπὶ τὸν Ἰούδαν, καὶ τριάκοντα τρία ἔτη ἐβασί-
λευσεν ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν ἐν Ἰε-
6 ρουσαλήμ. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες
αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ πρὸς τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν
κατοικοῦντα τὴν γῆν. καὶ ἐρρέθη τῷ Δαυὶδ,
Οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε, ὅτι ἀντέστησαν οἱ τυφλοὶ
καὶ οἱ χωλοὶ, λέγοντες, Ὅτι οὐκ (κ) εἰσελεύσεται
7 Δαυὶδ ὧδε. Καὶ (λ) προκατελάβετο Δαυὶδ
τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις τοῦ Δαυίδ.
8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Πᾶς τύ-
πτων Ἰεβουσαῖον, ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι καὶ
τοὺς χωλοὺς καὶ τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς (μ) μισοῦν-
τας τὴν ψυχὴν Δαυίδ. διὰ τοῦτο ἐροῦσι, Τυφλοὶ
9 καὶ χωλοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ
ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ (ν) ἐκλήθη
αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὴν
πόλιν κύκλῳ ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.
10 Καὶ (ξ) διεπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ
μεγαλυνόμενος, καὶ (ο) κύριος παντοκράτωρ
11 μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύ-
ρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα,
καὶ τέκτονας ξύλων, καὶ τέκτονας (π) λίθων, καὶ
12 ᾠκοδόμησαν οἶκον τῷ Δαυίδ. Καὶ ἔγνω Δαυ-
ὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς βασιλέα
ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἐπήρθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ
13 διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἔλαβε Δαυ-
ὶδ (ρ) ἔτι γυναῖκας καὶ παλλακὰς ἐξ Ἰερουσα-
λὴμ, μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ Χεβρών· καὶ ἐγέ-
14 νοντο (σ) τῷ Δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες. Καὶ
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν Ἰ-
ερουσαλήμ· (τ) Σαμμοὺς, καὶ (υ) Σωβὰβ, καὶ Νάθαν,
15 καὶ Σαλωμών, Καὶ (φ) Ἐβεὰρ, καὶ (χ) Ἐλισοὺε,
16 καὶ Ναφὲκ, Καὶ (ψ) Ἰεφιὲς, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ
Ἐλιδαὲ, (ω) καὶ Ἐλιφαλὰθ, Σαμαὲ, Ἰεσσι-
βὰθ, Νάθαν, Γαλαμαὰν, Ἰεβαὰρ, Θεησοῦς,
Ἐλιφαλὰτ, Ναγὲδ, Ναφὲκ, Ἰανάθαν, Λεα-
17 σαμὺς, Βααλιμὰθ, Ἐλιφαάθ. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλ-
λόφυλοι ὅτι κέχρισται Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ
Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζη-
τεῖν τὸν Δαυίδ. καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ κατέβη
18 εἰς τὴν περιοχήν. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παραγίνονται,
καὶ συνέπεσαν εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τιτάνων.

2 Et heri, & nudiustertiùs, cùm esset Saul rex super nos, tu eras educens, & introducens Israel. Et dixit Domin' ad te, Tu pasces populum meum Israel, & tu eris in ducem super populū meū Israel.
3 Et veniunt omnes seniores Israel ad regē in Chebron: & disposuit eis rex David testamentū in Chebron corā Domino: Et ungunt David in regem super omnem Israel.
4 Filius triginta annorum erat David, cùm ipse regnavit: & quadraginta annos regnavit.
5 Septem annos, & menses sex regnavit in Chebron super Judam, & triginta tres annos regnavit super universum Israel, & Judam, in Hierusalem.
6 Et abiit David & viri ejus in Hierusalem ad Jebusæum habitantem terram. Et dictum est ipsi David; Non ingredieris huc, quia adversati sunt cæci, & claudi, dicentes, Quia non ingredietur David huc.
7 Et præoccupavit David (a) munitionem Sion. Hæc est civitas David.
8 Et dixit David die illâ; Omnis percutiens Jebusæum, tangat in (b) pugione, & claudos, & cæcos, & odio habentes animā David. Propter hoc dicent; Cæci & claudi nō ingredientur in civitatem Domini.
9 Et sedit David in munitione: & vocata est hæc, Civitas David. Et ædificavit ipsam civitatem in circuitu à summo, & domum suam.
10 Et (c) transibat David vadens & magnificatus, & Dominus omnipotens cum eo.
11 Et misit Chiram rex Tyri nuntios ad David, & ligna cedrina, & fabros lignorum, & fabros lapidū, & ædificaverunt domum ipsi David.
12 Et cognovit David, quia paravit eū Domin' in regem super Israel, & quia exaltatū est regnū suum propter populū ejus Israel.
13 Et accepit David adhuc uxores & concubinas ex Hierusalē, postquàm ipse venit in Chebron.
14 Et facti sunt ipsi David adhuc filii, & filiæ. Et hæc nomina eorū, qui nati sunt ei in Hierusalē; (d) Sammus, & Sobab, & Nathan, & Salomon,
15 Et Ebear, & Elisue, &
16 Naphec, Et Jephies, & Elisama, & Elidae, & Eliphalath, Samæ, Jessibath, Nathan, Galamaan, Jebaar, Theesus, Eliphalat, Naged, Naphec, Janathan, Leasamys, Baalimath, Eliphalath.
17 Et audierunt alienigenæ, quia unctus est David rex super Israel, & ascenderunt omnes alienigenæ, ad quærendum David. Et audivit David, & descendit in munitionem.
18 Et alienigenæ advenerunt, & concurrerunt in vallem (e) Titanum.

MS. A. (β) ἐφ' ἡμῶν, (γ) εἰσάγων καὶ ἐξάγων τὸν (δ) ποιμανεῖς (ε) ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. (ζ) Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον κυρίου διαθήκην· καὶ (η) ἦν Δαυὶδ (θ) βασιλεύειν (ι) τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν. Ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας, καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν. Καὶ (κ) εἰσελεύσεται ὧδε (λ) κατελάβετο (μ) μισοῦντας ψυχὴν ἐκλήθη ἡ πόλις αὐτη Δαυίδ. (ξ) ἐπορεύετο (ο) κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ (π) λίθων τοίχου, καὶ (ρ) ἔτι παλλακὰς καὶ γυναῖκας ἐξ (σ) ἔτι τῷ Δαυὶδ υἱοὶ (τ) Σαμμοὺς (υ) Σωβαδὰν, (φ) Ἰεβαὰρ, (χ) Ἐλισοῦς, (ψ) Ἀφιὲ, (ω) καὶ Ἐλιφαάθ. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 אף מאתמלי אף מדקמוהי כד הוה שאול מלכא עלנא את הויתא נפק ועליל בריש
ישראל ואמר יי לך את תפרנס ית עמי ית ישראל ואת תהוי למלכא על ישראל:
3 ואתו כל סבי ישראל לות מלכא בחברון וגזר להון מלכא דוד קים בחברון קדם יי
4 ומשחו ית דוד למהוי מלכא על ישראל: בר תלתין שנין דוד כד מלך ארבעין שנין
5 מלך: בחברון מלך על דבית יהודה שבע שנין ושתא ירחין ובירושלם מלך תלתין
6 ותלת שנין על כל ישראל ויהודה: ואזל מלכא וגברוהי לירושלם לות יבוסאה יתבי
ארעא ואמרו לדוד למימר לא תעול הלכא אלהן באעדיותך חטאיא וחיביא דאמרין
7 לא יעול דוד הלכא: ואחד דוד ית חקרא דציון היא קרתא דדוד: ואמר דוד ביומא
8 ההוא כל דיקטול יבוסאה וישרי למכבש כרכא וית חטאיא וית חיביא רחיקא נפשא
9 דדוד על כן יימרון חטאיא וחיביא לא יעלון לביתא: ויתב דוד בחקרא וקרא לה
10 קרתא דדוד ובנא דוד סחור סחור מן מליתא ולגיו: ואזל דוד אזיל וסני ומימרא
11 דיי אלהא צבאות בסעדיה: ושלח חירם מלכא דצור אזגדין לות דוד ואעי ארזין ונגרין
12 דאומנין למקץ אעין ואבנין וארדכלין דאומנין בבנין כותלין ובנו ביתא לדוד: וידע
דוד ארי אתקניה יי למהוי מלכא על ישראל וארי מנטלא מלכותיה בדיל עמיה
13 ישראל: ונסיב דוד עוד לחינן ונשין מירושלם בתר דאתא מחברון ואתילידו עוד לדוד
14 בנין ובנן: ואלין שמהת דאתילידו ליה בירושלם שמוע ושובב ונתן ושלמה:
15 16 ויבחר ואלישוע ונפג ויפיע: ואלישמע ואלידע ואליפלט: ושמעו פלשתאי ארי משחו
17 ית דוד למהוי מלכא על ישראל וסליקו כל פלשתאי למבעי ית דוד ושמע דוד
18 ונחת לחקרא: ופלשתאי אתו ואתרטישו במישר גבריא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Etiam ab heri, & etiam ab-ante ipsum, quando fuit Saul rex super nos, tu fuisti exiens & intrans in caput Israel: & dixit Dominus tibi, Tu pasces populum meum Israel, & tu eris in regem super Israel. Et venerunt omnes senes Israel ad regem ad Hhebron, & pepigit illis rex David fœdus in Hhebron ante Dn̄m, & unxerunt David ut esset rex super Israel. Filius triginta annorum erat David quando regnavit, quadraginta annis regnavit. In Hhebron regnavit super [populum] domus Jehudah septem annis & sex mensib', & in Jerusalem regnavit triginta & tribus annis super omnem Israel & Jehudah. Et ivit rex & viri ejus in Jerusalem ad Jebuzzæū, habitatores terræ, & dixerunt Davidi, dicendo: Non intrabis huc nisi abstuleris peccatores & culpatos, qui dicunt, Non intrabit David huc. Et cepit David arcem Szion, ipsa est civitas David. Et dixit David in die illo, Omnis qui occiderit Jebuzzæum & inceperit subigere munitionem; & peccatores & culpatos abjicit anima David; super hoc dixerunt peccatores & culpati, Non intrabunt ad domum. Et sedit David in arce, & vocavit illam civitatem David, & ædificavit undiquaq; ab obstructione & interi'. Et ivit David eundo & multiplicando, & dictū Dn̄i Dei Szebaoth in auxilio ejus erat. Et misit Hhiram rex Szor nuncios ad David, & ligna cedrorū, & fabros, qui artifices [erant] ad scindenda ligna, & architectos, & artifices in ædificatione murorum, & ædificaverunt domū Davidi. Et cognovit David quòd constituit eum Dn̄s, ut esset rex super Israel, & quòd extulit regnū suum propter populum suū Israel. Et accepit David adhuc concubinas & uxores ex Jerusalem, postquam venit ex Hhebron, et nati sunt amplius David filii et filiæ. Et hæc nomina natorum ei in Hierusalem, Semuagh et Sobab, et Nathan, et Selomoh. Et Jibhhar, et Elisuagh, et Nepheg, et Japhiagh. Et Elisamagh, et Eljadagh, et Eliphalet. Et audierunt Pelisthæi quòd unxerunt David ut esset rex super Israel: et ascenderunt omnes Pelisthæi ad quærendum David, et audivit David, et descendit ad arcem. Et Pelisthæi venerunt et expansi sunt in planicie fortium.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܦ ܡܢ ܐܬܡܠܝ ܘܐܦ ܡܢ ܩܕܡ ܐܬܡܠܝ. ܟܕ ܗܘܐ ܫܐܘܠ ܡܠܟܐ ܥܠܝܢ. ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܡܦܩ
2 ܗܘܝܬ ܘܡܥܠ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܟ ܡܪܝܐ. ܕܐܢܬ ܬܪܥܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܬ ܬܗܘܐ
ܡܕܒܪܢܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܠܚܒܪܘܢ.
3 ܘܩܝܡ ܥܡܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܒܚܒܪܘܢ. ܩܝܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܡܫܚܘܗܝ ܠܕܘܝܕ ܕܢܡܠܟ ܥܠ
4 ܐܝܣܪܝܠ. * ܒܪ ܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܕܘܝܕ. ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ. * ܒܚܒܪܘܢ
5 ܐܡܠܟ ܥܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܫܒܥ ܫܢܝܢ. ܘܫܬܐ ܝܪܚܝܢ. ܘܒܐܘܪܫܠܡ ܐܡܠܟ ܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ
6 ܫܢܝܢ. ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܕܐ. * ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܘܥܒܕܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ ܥܠ
ܝܒܘܣܝܐ ܥܡܘܪܝ ܐܪܥܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܬܐܬܐ ܠܗܪܟܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܡܥܒܪ ܐܢܬ
7 ܣܡܝܐ ܘܚܓܝܪܐ. ܘܐܡܪܘ ܕܠܐ ܢܐܬܐ ܕܘܝܕ ܠܗܪܟܐ. * ܘܐܚܕ ܕܘܝܕ ܠܡܨܪܬܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܗܝ ܗܝ ܡܕܝܢܬܐ
8 ܕܕܘܝܕ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܟܠ ܕܡܚܐ ܠܝܒܘܣܝܐ. ܘܡܩܪܒ ܒܣܢܘܪܬܐ ܠܣܡܝܐ ܘܠܚܓܝܪܐ.
9 ܣܢܝܐ ܢܦܫܗ ܕܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܝܢ. ܣܡܝܐ ܘܚܓܝܪܐ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܒܝܬܐ. * ܘܝܬܒ ܕܘܝܕ
10 ܒܡܨܪܬܐ. ܗܝ ܗܝ ܨܗܝܘܢ. ܘܩܪܝܗ ܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܒܢܐ ܕܘܝܕ ܚܕܪܝܗ ܡܢ ܠܓܘ. * ܘܕܘܝܕ
11 ܐܙܠ ܗܘܐ ܘܪܒ. ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ ܥܡܗ. * ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ.
12 ܘܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܢܓܪܐ ܕܩܝܣܐ. ܘܐܪܕܝܟܠܐ ܕܟܐܦܐ ܕܫܘܪܐ. ܘܒܢܘ ܒܝܬܐ ܠܕܘܝܕ. * ܘܝܕܥ ܕܘܝܕ
13 ܕܐܬܩܢܗ ܡܪܝܐ ܠܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܕܐܬܪܘܡܬ ܡܠܟܘܬܗ ܥܠ ܥܡܗ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܢܣܒ
ܬܘܒ ܕܘܝܕ ܦܠܓܝܬܐ ܘܢܫܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܬܐ ܡܢ ܚܒܪܘܢ. ܘܐܬܝܠܕܘ ܬܘܒ ܠܕܘܝܕ
14 ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ. * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܝܗܘܢ ܕܒܢܝܐ ܕܐܬܝܠܕܘ ܠܗ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܫܡܘܥ. ܘܫܘܒܒ.
15 16 ܘܢܬܢ. ܘܫܠܝܡܘܢ. * ܘܝܘܚܒܪ. ܘܐܠܝܫܥ. ܘܢܦܓ. ܘܢܦܝܥ. * ܘܐܠܝܫܡܥ. ܘܐܠܝܕܥ. ܘܐܠܝܦܠܛ.
17 * ܘܫܡܥܘ ܦܠܣܬܝܐ ܕܡܫܚܘܗܝ ܠܕܘܝܕ ܕܢܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܣܠܩܘ ܟܠܗܘܢ ܦܠܣܬܝܐ
18 ܠܡܒܥܐ ܠܕܘܝܕ. ܘܫܡܥ ܕܘܝܕ ܘܢܚܬ ܠܗ ܠܡܨܪܬܐ. * ܘܦܠܣܬܝܐ ܐܬܘ ܘܐܫܬܪܝܘ ܒܥܘܡܩܐ ܕܓܢܒܪܐ.

Tam ab heri quàm nudiustertius, cum Saul 2
esset rex super nos, tu quidem educebas &
introducebas Israelem: tibique dixit Dñs,
Tu pasces populum meũ Israelem, tuq; rector
eris super populum meum Israelem. Et acce- 3
dentib⁹ cunctis senioribus Israelis ad regem
in Hebron, pepigit cum eis rex David in He-
bron fœdus coram Domino, unxeruntq; Da-
videm ut regnaret super Israel. Triginta na- 4
tus erat annos David cùm regnásset, & annos
quadraginta regnavit. In Hebron regnavit 5
super domũ Juda septem annos & sex men-
ses, & in Jerusalem regnavit triginta tres an-
nos super universum Israelem & Judam. De- 6
inde profecto rege Davide cum servis suis in
Jerusalem contra Jebusæos incolas ejus ter-
ræ, allocuti sunt Davidem dicentes, Non in-
grediéris húc, nisi amoveris cæcos & clau-
dos: & dixerunt, Non ingredietur David húc. 7
Cepit tamen David Mesroth Sionis (hæc
est civitas Davidis.) Dixerat autem David eo 8
die, Quicunque percutiens Jebusæos, cæcum
aut claudum clypeo tetigerit, odio habet a-
nimam Davidis. Propterea dicunt, Cæ-
cus & claudus non ingreditur domum.
Et habitavit David in Mesroth (ipsa est 9
Sion) & vocavit eã, Civitatẽ Davidis: cin-
xitq; eam David ædificio intrinsecus. Porrò 10
David augebatur indies, & Dñs Deus ejus
Sebaoth erat cum eo. Misit quoq; Hirã rex 11
Sur legatos ad Davidẽ, & ligna cedrina, & fa-
bros lignarios, & lapicidas pro parietib⁹, qui
extruxerunt domũ pro Davide. Cognovitq; 12
David quòd stabilivisset eũ Dñs regẽ super
Israel, & exaltatum esset regnũ suum super
populum ej⁹ Israelẽ. Et accepit adhuc David 13
concubinas & uxores de Jerusalẽ post adven-
tum suum ex Hebron; natiq; sunt adhuc Da-
vidi filii et filiæ. Atq; hæc sunt nomina filio- 14
rum qui nati sunt ei in Jerusalẽ, Somua, So-
bub, Nathã, et Salomõ, Jochabar, Elisaa, Ne- 15
phegh, et Nephia, Elisemaa, Elidaa, et Eli- 16
phelat. Audientes autẽ Philistæi ꝙ unxissent 17
Davidẽ ut regnaret super Israelẽ, ascenderunt
omnes Philistæi ad quærendũ Davidẽ. Quo
audito David, descendit ad Mesroth, Et veni- 18
entib⁹ Philistæis, castráq; figen-
tib⁹ in convalle gigantum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وامس واول من امس ايضا اذ كان ساوول علينا ملكا. انت كنت تدخل وتخرج امامنا. وقال
3 الرب انك ترعى اسرائيل شعبي. وانت تدبرهم * واجتمع جميع مشيخة بني اسرائيل الى داود
4 بحبران وعاهدهم داود امام الرب. ومسحوا داود ملكا على بني اسرائيل * وكان قد اتى عليه
5 ثلاثون سنة يوم ملك. وملك اربعين سنة * ملك منها على آل يهودا بحبرون سبعة سنين
6 وستة اشهر. وملك باورسليم ثلاثة وثلاثين سنة على جميع بني اسرائيل وبني يهودا * وسار داود
الملك واصحابه الى اورسليم. واليابوسانيون سكان تلك الارض ارسلوا الى داود وقالوا. لا تدخل
7 علينا الى هاهنا. حتى تهلك كل اعمى ومقعد ههنا. وقالوا لا يدخل داود ههنا * وفتح داود
8 مصروت صهيون. وهي قرية داود * قال داود في ذلك اليوم. كل من يضرب رجلا من
اليابوسانيين وكل من يدنوا ترسه من اعمى ومقعد اذا قتل اليابوسانيين. فهو عدوا لنفس
9 داود باغضا لها. فلذلك يقولون. لا يدخل اعمى ولا مقعد بيت الله * وسكن داود بمصروت
10 وهي صهيون. وسميت قرية داود. وبنى داود حولها مداخل * وكان داود يعظم ويرتفع سلطانه.
11 والله الرب القوي معه * وارسل حيرام ملك صور رسلا الى داود. معهم خشب صنوبر. ونجارون
12 صناع حذاق. والذين يقطعون الحجارة. وبنوا لداود قصرا * وعرف داود ان الله قد ثبت
13 كرسيه وملكه على بني اسرائيل. وعظم ملكه وسلطانه على شعبه * وتزوج داود ايضا نساء
14 وسراري باورسليم بعد مجيه من حبران. وولد لداود بنون وبنات ايضا * وهذه اسماء البنين
15 16 الذين ولدوا له باورسليم. ساموع وساحوب. وناثان. وسليمان * ويوحابار. واليسع. ونفاع. ونفيع
17 * والبسمع. والبداع. والبقلط * وسمع اهل فلسطين ان داود قد مسح ملكا على بني اسرائيل.
18 وصعد جميع اهل فلسطين ليحاربوا داود. فبلغ داود فنزل مصروت * ونزل اهل فلسطين
عور الجبابين.

Et heri ac nudiustertius etiam, dum Saul 2
rex erat super nos, tu ingrediebaris & e-
grediebaris ante nos: Dominus quoq; dixit
ut pasceres Israelem populum meum, tuq;
regeres eos. Coacto itaque toto senatu fi- 3
liorum Israel apud Davidem in Hebron,
fœdus inivit cum eis David coram Do-
mino, & unxerunt Davidem regem super
filios Israel. Triginta super eum effluxe- 4
rant anni quo die regnavit, & annis qua-
draginta regnavit; Ex quibus regnavit 5
super gentem Juda in Hebron, septem an-
nis & sex mensibus; & regnavit in Je-
rusalem triginta tribus annis super omnes
filios Israel & filios Juda. Cùm autem 6
pervexisset David rex cum suis in Jeru-
salem, miserunt Jebusæi habitatores re-
gionis illius, & dixerunt, Non ingredieris
huc ad nos, quoad extinxeris omnes cæ-
cos & claudos qui sunt istic: & dixe-
runt, Non ingredietur David huc. Atta- 7
men expugnavit David Masroth Sionis
(eaque est civitas Davidis.) Edixit Da- 8
vid eodem die, Quisquis percusserit quen-
quam ex Jebusæis, & omnis miles cujus
clypeus tetigerit cæcum aut claudum qui
interficiet Jebusæos, inimicus esto animæ
Davidis, odio habens illam. Propterea di-
cunt, Non ingreditur cæcus neque clau-
dus domum Dei. Habitavit autem Da- 9
vid in Masroth, nempe Sion, et vocata
est Civitas Davidis: ædificavitque David
aditus circum illam. Magnificabatur ita- 10
que David, et exaltabatur imperium ejus,
et Deus Dominus fortissimus aderat illi.
Misitq; Hiram rex Tyri nuntios ad Da- 11
videm unà cum lignis cedrinis, & ligna-
riis artificibus peritissimis, et lapides cæ-
dentibus, et ædificârũt Davidi palatium.
Et sentiens David confirmatũ jam esse à 12
Deo solium ac regnũ suum super filios Is-
rael, & magnificatũ esse regnum atque
imperiũ suum super populum ejus; Duxit 13
etiam David in matrimonium uxores &
concubinas in Jerusalem post adventum
suum in Hebron; natiq; sunt adhuc Da-
vidi filii & filiæ. Et hæc sunt nomina fi- 14
liorum qui nati sunt ei in Jerusalem; Si-
moa, & Sachob, Nathan, et Salomon, Jo- 15
chabar, & Elisaa, Nephagh, & Nephia, 16
Elisemaa, Elidaa, et Eliphelat. Audiens 17
autem gens Palestinæ Davidem unctum
esse regem super filios Israel, ascendit to-
ta gens Palestinæ ad oppugnandũ Davi-
dem. Quo ad Davidem perlato, descendit
in Masroth: Gens autem Palestinæ ca- 18
stra posuit in valle gigantum.

Versio VUL. LAT.

19 Et consuluit David Dominũ, dicens; Si ascendã ad Philisthiim? & si dabis eos in manu mea? Et dixit Dominus ad David; Ascende, quia tradens dabo Philisthiim in manu tua.
20 Venit ergò David in Baal Pharasim: & percussit eos ibi, & dixit; Divisit Dominus inimicos meos coram me, sicut dividuntur aquæ. Propterea vocatũ est nomen loci illius,
21 Baal Pharasim. Et reliquerunt ibi sculptilia sua: quæ tulit
22 David, & viri ejus. Et addiderunt adhuc Philisthiim ut ascenderent, & diffusi sunt in
23 valle Raphaim. Consuluit autem David Dominũ; Si ascendam contra Philisthæos, & trades eos in man⁹ meas? Qui respondit; Non ascendas contra eos, sed gyra post tergum eorũ, & venies ad eos ex ad-
24 verso pyrorum. Et cùm audieris sonitum gradientis in cacumine pyrorum, tunc inibis prœliũ: quia tunc egredietur Dominus ante faciem tuam, ut percutiat castra Philisthiim.
25 Fecit itaq; David sicut præceperat ei Dominus, & percussit Philisthiim, de Gabaa, usque dum venias Gezer.

CAP. VI.

1 Congregavit autem rursum David omnes electos ex Israel
2 triginta millia. Surrexitq; David, & abiit, & universus populus qui erat cũ eo de viris Juda, ut adducerent arcam Dei, super quam invocatũ est nomen Domini exercituum, sedentis in cherubim super
3 eam. Et imposuerunt arcam Dei super plaustrum novum: tulerúntq; eam de domo Abinadab, qui erat in Gabaa: Oza autem & Ahio filii Abinadab, minabant plaustrum
4 novum. Cúmq; tulissent eam de domo Abinadab, qui erat in Gabaa, custodiens arcam Dei Ahio præcedebat arcam.
5 David autem & omnes Israel ludebant coram Domino, in omnibus lignis fabrefactis, & citharis & lyris & tympanis
6 & sistris et cymbalis. Postquàm autem venerunt ad aream Nachon, extendit Oza manum ad arcam Dei, et tenuit eam: quoniam calcitrabant boves,
7 et declinaverunt eam. Iratúsque est indignatione Dominus contra Ozam, et percussit eum super temeritate: qui mortu⁹
8 est ibi juxta arcam Dei. Contristatus est autem David, eò q percussisset Dñs Ozã: et vocatũ est nomẽ loci illi⁹, Percussio Ozæ, usq; in diem hanc.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et interrogavit David dictũ Dñi, dicendo: Num ascendã super Pelisthæos? num trades illos in manu mea? & dixit Dñs ad David, Ascende, quia
20 tradendo tradã Pelistæos in manũ tuã. Et venit David in planiciẽ fortium, & percussit illos ibi David, & dixit: Fregit Dñs odientes me ante me sicut frangitur vas testæ quod repletũ est aquis: propter hoc vocavit locum
21 illum, Planiciem rupturarũ. Et reliquerunt ibi errores suos, & combussit
22 eos David & viri ej⁹. Et addiderunt adhuc Pelisthæi ascendere; & expansi
23 sunt in planicie fortiũ. Et interrogavit David dictum Dñi, & dixit: Non ascendes; gyra ad posteriora eorum, & ibis ad eos è regione arbo-
24 rum. Et erit cùm audieris vocẽ clamoris in capitib⁹ arborum, tunc confortaberis; quia tunc exit angel⁹ Dñi ad prosperandum ante te, ut occidas
25 castra Pelistæorum. Et fecit David sicut mandavit ei Dñs; & occidit Pelistæos à colle usque ad introitum Gazer.

CAP. VI.

1 Et addidit adhuc David omnes delectos Israel triginta mille. Et sur-
2 rexit & ivit David & omnis popul⁹ qui erat cum eo, ex civitatibus domus Jehudah, ut deducerent inde arcam Dñi, in quo invocabatur nomen Dñi Szebaoth, quòd majestas illius posita sit suprà à Cherubin qui super illam
3 sunt. Et imposuerunt arcam Dñi in plaustro novo, & tulerunt eam ex domo Abinadab quæ erat in Gibghatha, & Ghuza & Ahhio filii Abina-
4 dab ducebãt plaustrũ novũ. Et tulerunt eã ex domo Abinadab quæ erat in Gibghatha, cum arca Dñi; & Ahhio ibat ante arcam. Et David & omnis
5 dom⁹ Israel laudabant ante Dominũ in omnib⁹ lignis abietum, et in chinaris, & in nablis, & in tympanis, & in quadruplicib⁹ et cymbalis. Et vene-
6 runt usq; ad locum paratum, & extendit Ghuza manum suã in arcam Domini, & apprehendit eã, quia propulerant eã boves. Et invaluit indigna-
7 tio Dñi in Ghuza, & percussit eum ibi dictum Dñi, eò quòd deliquit; & mortu⁹ est ibi juxta arcã Dñi. Et fuit ira Davidi, eò quòd fregisset fractionẽ
8 Dñs in Ghuza, & vocavit locum illum, Locum in quo mortuus est Ghuza, usque ad diem hanc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Consuluit David Dominũ, ac dixit, Ascen- 19
dámne ad Philistæos? tradésne illos in man⁹
meas? Respondit ei Domin⁹, Ascende, quia in
manus tuas traditurus sum eos. Veniens ita- 20
que David in Beel-perasim, percussit eos ibi
David: tum dixit David, Rupit Dñs hostes
suos coram me quasi ruptionem aquarum.
Propterea vocavit nomen loci illius, Beel-
perasim. Et *quoniam* reliquerant illic idola 21
sua, tulerunt ea David & milites ej⁹. Iterum 22
quoq; ascendentes Philistæi, castrametati sunt
in convalle gigantum. Et consulente Davide 23
Dominum, ait illi Dñs, Ne ascendas; sed re-
vertere è tergo eorum, & irrue in eos ab ad-
verso Bochim: Cúmq; audieris sonitum in- 24
cessûs in apice montis Bochim, tunc sumes
animos; quia tunc egressus ante te fuerit
Dñs ad percutienda castra Philistæorum.
Fecitque David eo modo quo præceperat illi 25
Dominus, & percussit Philistæos à Gebaa
usque ad introitum Gedar.

CAP. VI.

Congregatis iterum David omnibus ju- 1
venibus Israelis, triginta millibus, Surrexit 2
abiitque David cum universo populo quem
secum habebat ex viris Juda; abiit inquã in
Gebaa ad asportandum illinc arcam Dei, ubi
invocabatur nomen Dei sedentis super Che-
rubim. Imponentes itaque arcã Dei plaustro 3
novo, tulerunt eam de domo Abinadab, quæ
erat in Gebaath: Oza & Ahio filiis Abina-
dab plaustrum postremò ducentibus. Cúmq; 4
tulissent de domo Abinadab, quæ erat in Ge-
baa, arcam Dei, Ahia præcedebat arcam:
David autem & omnes Israelitæ ludebant 5
coram Domino lignis cedrinis & abiegnis,
nablis, citharis, tympanis, sistris, ac cymbalis.
Cúmq; venissent usque ad areas paratas, ex- 6
tendens Oza manũ suã super arcam Domini,
tenuit illã: solvebant enim se boves *à jugo*.
Quamobrẽ Domin⁹ irã percit⁹ in Ozã, per- 7
cussit eum ibi Dñs eò quòd extendisset manũ
suam, & mortuus est illic prope arcam Dei.
Ægrè verò tulit David, quòd ruptione ru- 8
pisset Dominus Ozã: vocavitq; locum illum,
Ruptionem Ozæ, in hunc usque diem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 وطلب الي الرب وقال * اصعد الي اهل فلسطين * تدفعهم الي * قال له الرب * اصعد فاني
20 ادفعهم اليك * وجاء داود الي بعل فرصيم * وقاتل اهل فلسطين هناك * وقال داود * فجر الرب
21 اعداي امامي مثل ما تفجر الماء * لذلك سمي ذلك الموضع بعل فراصيم * وتركوا اصنامهم
22 هناك * فاخذها داود واصحابه * وعادوا اهل فلسطين ان يصعدوا لمحاربة بني اسرايل ايضا *
23 ونزلوا عور الجبابرة * وطلب داود الي الرب في الصعود اليهم * قال له * لا تصعد ولكن ارجع
24 خلف عليهم من خلفهم * وواقعهم في جبال باخيم * فاذا سمعت صوت حوافر الخيل علي راس
25 جبال باخيم * فاعبر حينيذ وادوي * فان الرب خارج امامك * واضرب عسكر اهل فلسطين *
وفعل داود كما امر الرب * وضرب الفلسطينيين من جبع الي مدخل جدر *
1 * الفصل السادس * * وجمع داود احداث بني اسرايل ثلثين الفا * ونهض داود
2 وانطلق هو وجميع شعب يهوذا الي جبع ليصعدوا من هناك تابوت عهد الرب * من حيث دعي
3 اسم الرب القوي رب الكاروبين * وجعلوا تابوت عهد الرب علي عجلة جديدة * وحملوه
من بيت ابيناداب الذي في جبعات * وكان عازا واخيا ابنا ناداب يدبران العجل ويسوقانه
4 من خلفه * وحملوا تابوت عهد الله من بيت ابيناداب الذي في جبعات * وجعل اخيا يسير
5 امام التابوت * فاما داود وجميع بني اسرايل * فكانوا يغنون امام الرب بخشب الصنوبر والبربط
6 والعيدان * والمعازف * والطبول المربعة والصنوج * فلما بلغوا بالتابوت الي موضع البيادر المهياة
مد عازا يده الي تابوت عهد الرب فامسكه * لان الثيران كانت قد انسلت من الرباط *
7 واشتد غضب الرب الله علي عازا * وضربه الله وعاقبه * لانه مد يده الي التابوت * ومات
8 عازا بين يدي تابوت الرب * وشق علي داود موت عازا * وحزن لما نزل به من عقوبة الرب
فدعي اسم ذلك الموضع ثلمة عازا الي اليوم *

Tum consuluit Dominum, & ait, Ascen- 19
dámne ad Palæstinos? tradésne eos mihi?
Dixit ei Domin⁹, Ascende, quia certissimè
tradã eos tibi. Veniens itaq; David ad 20
Baal-perasim, prælium ibi conseruit cum
Palæstinis: dixitq; David, Disrupit Do-
minus inimicos meos corã me, quemadmo-
dum disrumpuntur aquæ. Propterea vo-
cavit locũ illum, Baal-perasim. Reliquè- 21
rant autem ibi simulacra sua, tuleruntque
ea David et milites sui. Denuò ascenden- 22
tes Palæstini ad bellum adhuc gerendum
cum filiis Israel, rursus castrametati sunt
in valle gigantum. Quapropter Davide 23
Dominum consulente de ascensu ad eos,
dixit ad eum, Ne ascendas; sed reversus
invade illos à tergo ipsorũ, manusq; cum
eis consere in montib⁹ Bachim: Cumq; au- 24
dieris sonitũ ungularum equorum super
cacumen montium Bachim, vires tunc a-
nimosq; sume quia Domin⁹ processur⁹ est
coram te, percutiamque exercitum Palæ-
stinorum. Fecit ergò David quemadmodũ 25
præceperat ei Domin⁹, percussitque Palæ-
stinos à Gabaa ad ingressum Gedir.

CAP. VI.

Congregavit etiam David juvenes 1
filiorum Israel, triginta millia; Tum 2
surgens David abiit ipse & universus
populus Juda in Gabaa, ut assumerent in-
de arcam fœderis Domini, ex qua nomen
Domini fortissimi vocatum est, Dominus
Cherubim. Cùm ergò imposuissent arcam 3
fœderis Domini plaustro novo, eamque tu-
lissent de domo Abinadab, quæ erat in Ge-
baath, Aza & Achia filii Nadab regebant
plaustrũ & à parte posteriori abigebant.
Sublatã inquã, arcã fœderis dei de domo 4
Abinadab, quæ erat in Gebaath, Achia
gradiebatur ante arcam: David verò & 5
omnes Israelitæ canebant corã Domino
lignis cedrinis & abiegnis, fidib⁹, nablis,
tympanis quadratis, & cymbalis. Et cùm 6
adduxissent arcã ad locum arearum pa-
ratum, extendens Aza manum suã ad ar-
cam fœderis Domini, tenuit eam: quoniam
tauri subtraxerant se à loris. Quare in- 7
canduit ira Domini Dei in Azam, & per-
cussit eum Deus, ac punivit illum, eò quòd
extendisset manum suã ad arcam; &
mortuus est Aza ante arcam Domini.
Displicuit autem Davidi mors Azæ, 8
& contristatus est propter pœnam quam
inflixerat ei Dominus: & vocavit no-
men ejus loci, Ruptionem Azæ, ad ho-
diernum usque diem.

שמואל ב : ו

ingredietur Quomodo : dixit & ,illa die in Dominum David timuit Et
9 ויירא דוד את־יהוה ביום ההוא ויאמר איך יבוא
arcam se ad divertere David noluit Et ? Domini arca me ad
10 אלי ארון יהוה : ולא־אבה דוד להסיר אליו את־ארון
-Hobed domum David eā fecit divertere & ,David civitatem super Domini
יהוה על־עיר דוד ויטהו דוד בית עבד־
Ghitthæi Edom-Hobed domo Domini arca mansit Et .Ghitthæi Edom
11 אדם הגתי : וישב ארון יהוה בית עבד אדם הגתי
omni & ,Edom Hobed Dominus benedixit & :mensibus tribus
שלשה חדשים ויברך יהוה את־עבד אדם ואת־כל־
Dominus Benedixit :dicendo,David regi est Nunciatumq; .ej^9 domui
12 ביתו : ויגד למלך דוד לאמר ברך יהוה את־
: Dei arcam propter ,ei qui omnibus & ,Edom-Hobed domui
בית עבד אדם ואת־כל־אשר־לו בעבור ארון האלהים
Edom-Hobed domo è Dei arcam fecit ascendere &,David abiit &
וילך דוד ויעל את־ארון האלהים מבית עבד אדם
Domini arcam portantes incederēt cùm ,erat Et .lætitia in David civitatē
13 עיר דוד בשמחה : ויהי כי צעדו נשאי ארון־יהוה
saltabat(*capræ morè in*)David Et .*crassum* &,bovē immolabat &,passus sex
14 ששה צעדים ויזבח שור ומריא : ודוד מכרכר
,David Et .lineo ephod accinctus David & ,*Domini facies ad robore toto in*
15 בכל־עז לפני יהוה ודוד חגור אפוד בד : ודוד
,*ovatione in* Domini arcam *facientes* ascendere Israel domus omnis &
וכל־בית ישראל מעלים את־ארון יהוה בתרועה
,David civitatē ingrediente Domini arca ,fuit Et .buccinæ *voce in &*
16 ובקול שופר : והיה ארון יהוה בא עיר דוד
regem vidit & ,*fenestram per* prospexit Saul filia Michal &
ומיכל בת־שאול נשקפה בעד החלון ותרא את־המלך
despexit & ,*Domini facies ad* saltantē(*capræ morè in*)&,agentē viriliter David
דוד מפזז ומכרכר לפני יהוה ותבז
suo loco in eam *statuerunt* &,Domini arcam adduxerunt Et .suo corde in eū
17 לו בלבה : ויבאו את־ארון יהוה ויצגו אתו במקומו
ascensiones David *fecit ascendere* &:David ei tetenderat quod ,*tentorii* medio in
בתוך האהל אשר נטה־לו דוד ויעל דוד עלות
,*ascensionē ascendere faciēdo* à David *consummavit* Et .pacifica &,*Domini facies ad*
18 לפני יהוה ושלמים : ויכל דוד מהעלות העולה
.exercituum Domini nomine in populo benedixit & : pacifica &
והשלמים ויברך את־העם בשם יהוה צבאות :
viro à Israel multitudini toti populo universo est partitus Et
19 ויחלק לכל־העם לכל־המון ישראל למאיש
partē carnis pulchrā &,unā panis placentam *viro* ,mulierem ad usque &
ועד־אשה לאיש חלת לחם אחת ואשפר
.suam domū in *vir* ,populus omnis abiit & : *unum dolium* & , unam
אחד ואשישה אחת וילך כל־העם איש לביתו :
filia Michal est egressa &:suæ domui benedicendū ad David est reversus Et
20 וישב דוד לברך את־ביתו ותצא מיכל בת
rex hodie fuit gloriosus Quàm :dixit & ,David occursum in Saul
שאול לקראת דוד ותאמר מה־נכבד היום מלך
,suorū servorum ancillarum oculis in hodie se discooperuit qui ,Israel
ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו
: Michal ad David Dixitque ! *inanium unus nudando nudari sicut*
21 כהגלות נגלות אחד הרקים : ויאמר דוד אל־מיכל
,ejus *domo omni præ &* ,*tuo patre præ* me in elegit qui ,*Domini facies Ad*
לפני יהוה אשר בחר־בי מאביך ומכל־ביתו
Iudam & ,Israel super Domini populū super *ducem* mihi præcipiendo
לצות אתי נגיד על־עם יהוה על־ישראל ושחקתי
humilis ero & ,hoc *præ* amplius *ero levis* Et .*Domini facies ad*
22 לפני יהוה : ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל
,glorificabor *eis cum dixisti quibus* ,ancillis cum & ,meis oculis in
בעיני ועם־האמהות אשר אמרת עמם אכבדה :
,*ejus mortis* diem ad usque natus *ei* fuit non Saul filiæ Michal Et
23 ולמיכל בת־שאול לא־היה לה ילד עד יום מותה :

Versio VUL. LAT.

9 Et extimuit David Dominum
in die illa, dicens; Quomodò
ingredietur ad me arca Dñi?
10 Et noluit divertere ad se ar-
cam Dñi in civitatem David:
sed divertit eam in domū O-
11 bededom Gethæi. Et habita-
vit arca Domini in domo O-
bededom Gethæi tribus men-
sibus : & benedixit Dominus
Obededom, & omnem domū
12 ejus. Nuntiatúmq; est regi Da-
vid ꝙ benedixisset Dominus
Obededom, & omnia ejus,
propter arcam Dei. Abiit er-
gò David, & adduxit arcam
Dei de domo Obededom in
civitatem David cum gaudio:
& erant cum David septem
13 chori, & victima vituli. Cúm-
que transcendissent qui porta-
bant arcā Domini sex passus,
immolabat bovem & arietē,
14 Et David saltabat totis virib^9
ante Dominū : porrò David
erat accinctus ephod lineo.
15 Et David & omnis domus If-
rael ducebant arcā testamenti
Domini, in jubilo, & in clan-
16 gore buccinæ. Cúmq; intrásset
arca Domini in civitatem Da-
vid, Michol filia Saul prospi-
ciens p̄ fenestram, vidit regē
David subsilientem, atq; sal-
tantem corā Domino : & de-
17 spexit eum in corde suo. Et
introduxerunt arcam Domini,
& imposuerūt eā in loco suo,
in medio tabernaculi quod te-
tenderat ei David : & obtu-
lit David holocausta, & paci-
18 fica coram Domino. Cúmque
compléſſet offerens holocau-
sta & pacifica, benedixit popu-
lo in nomine Domini exer-
19 cituū. Et partitus est universæ
multitudini Israel, tā viro quā
mulieri, singulis collyridā pa-
nis unā, & assaturā bubulæ
carnis unam, & similā frixam
oleo: & abiit omnis populus,
20 unusquisq; in domū suā. Re-
versúsq; est David ut benedi-
ceret domui suæ : & egressa
Michol filia Saul in occursum
David, ait; Quā glorios^9 fuit
hodiè rex Israel, discooperiens
se ante ancillas servorū suorū,
& nudat^9 est, quasi si nudetur
21 un^9 de scurris. Dixítq; David
ad Michol ; Ante Dñm, qui
elegit me potiùs quā patrem
tuū, & quā omnē domū ej^9, &
præcepit mihi ut essē dux sup
22 populū Dñi in Israel, Et ludā,
& vilior fiā pl^9 quā factus sū :
& ero humilis in oculis meis:
& cū ancillis, de quib^9 locu-
23 ta es, gloriosior apparebo. I-
gitur Michol filiæ Saul non est
natus filius usque in diem
mortis suæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ, λέγων, Πῶς εἰσελεύσεται πρὸς μὲ ἡ
10 κιβωτὸς (π) κυρίου; Καὶ οὐκ ἐβούλετο Δαυὶδ
τοῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης
κυρίου εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ· καὶ ἀπέκλινεν αὐτὴν
Δαυὶδ εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ (ρ) Γεθαίου.
11 Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου εἰς οἶκον
(σ) Ἀβεδδαρὰ τοῦ Γεθαίου μῆνας τρεῖς· καὶ εὐ-
λόγησε (τ) κύριος ὅλον τὸν οἶκον Ἀβεδδαρὰ,
12 καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ
Δαυὶδ, λέγοντες, Εὐλόγησε κύριος τὸν οἶ-
κον Ἀβεδδαρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ (υ) ἕνε-
κα τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ
ἀνήγαγε τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐκ τοῦ οἴκου Ἀ-
βεδδαρὰ εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ.
Καὶ ἦσαν (φ) μετ' αὐτοῦ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἑπτὰ
χοροὶ, καὶ θῦμα μόσχος καὶ (χ) ἄρνες. Καὶ Δαυὶδ
ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον
κυρίου, καὶ ὁ Δαυὶδ ἐνδεδυκὼς στολὴν ἔξαλλον.
Καὶ Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ (ψ) ἀνήγα-
γον τὴν κιβωτὸν κυρίου μετὰ κραυγῆς καὶ μετὰ φωνῆς
16 σάλπιγγος. Καὶ ἐγένετο τῆς κιβωτοῦ (ω) παραγι-
νομένης ἕως πόλεως Δαυὶδ, καὶ Μελχὸλ ἡ θυ-
γάτηρ Σαοὺλ διέκυπτε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν
βασιλέα Δαυὶδ (α) ὀρχούμενον, καὶ ἀνακρουό-
μενον ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν
17 τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ φέρουσι τὴν κιβωτὸν τοῦ
κυρίου, καὶ ἀνέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον (β) αὐτῆς
εἰς μέσον τῆς σκηνῆς, ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυίδ.
καὶ (γ) ἀνήνεγκε Δαυὶδ ὁλοκαυτώματα ἐνώ-
18 πιον κυρίου, (δ) εἰρηνικάς. Καὶ συνετέλεσε
Δαυὶδ συναναφέρων τὰς ὁλοκαυτώσεις καὶ
τὰς εἰρηνικὰς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνό-
19 ματι κυρίου τῶν δυνάμεων. Καὶ διεμέρισε παντὶ
τῷ λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ
Δὰν ἕως (ε) Βηρσαβεὲ, καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως
(ζ) γυναικὸς, ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου, καὶ ἐσχα-
ρίτην, καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου. καὶ ἀπῆλθε πᾶς
20 ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἐπέ-
στρεψε Δαυὶδ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ
ἐξῆλθε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ εἰς ἀπάν-
τησιν Δαυὶδ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ εἶπε, Τί
δεδόξασται σήμερον ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ; ὃς
ἀπεκαλύφθη σήμερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδι-
σκῶν τῶν δούλων ἑαυτοῦ, καθὼς ἀποκαλύπτεται
21 ἀποκαλυφθεὶς εἷς τῶν ὀρχουμένων; Καὶ εἶπε Δαυ-
ὶδ πρὸς Μελχὸλ, Ἐνώπιον (η) κυρίου ὀρχήσο-
μαι. εὐλογητὸς κύριος ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ
τὸν πατέρα σου καὶ ὑπὲρ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ, τοῦ
καταστῆσαί με εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ παίξομαι καὶ (θ) ὀρχήσομαι
22 ἐνώπιον κυρίου, Καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι οὕ-
τως, καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ
μετὰ τῶν παιδισκῶν, ὧν εἶπάς (ι) με μὴ δοξασθῆ-
23 ναι. Καὶ τῇ Μελχὸλ θυγατρὶ Σαοὺλ οὐκ ἐγένετο
παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν.

MS. A. (π) τοῦ κυρίου; (ρ) Γεθθαίου. Καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ γλωσσόκομον κυρίου (σ) Ἀβεδδαδὸμ τοῦ Γεθθαίου (τ) κύριος τὸν Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ (υ) ἕνεκεν (φ) μετ' αὐτῶν (χ) * ἄρνα. (ψ) ἀνήγαγον (ω) κυρίου παραγινομένης (α) ἀνακρουόμενον, καὶ ὀρχούμενον (β) ἑαυτῆς (γ) ἀνήγαγεν Δαυὶδ (δ) καὶ εἰρηνικάς. (ε) Βηρσαβεὲ ἀπὸ (ζ) γυναικὸς, κολλυρίδα ἄρτου, καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου, καὶ * ἐσχαρίτης. καὶ (η) κυρίου ὃς ἐξελέξατο (θ) ὀρχήσομαι ἔτι οὕτως (ι) με δοξασθῆναι.

Et timuit David Dominum in
die illa, dicens; Quomodo intro-
ibit ad me arca Domini? Et no-
luit David divertere ad se arcā
testamenti Domini in civitatem
David. Et divertere fecit eā Da-
vid in domū (g) Abeddaræ Ge-
thæi. Et remansit arca Dñi in do-
mo Abeddaræ Gethæi menses tres.
Et benedixit Dominus universam
domum Abeddara, et omnia ejus.
Et annuntiatum est regi David,
dicentes; Benedixit Dominus do-
mum Abeddara, & omnia ejus
propter arcam Dei. Et ivit Da-
vid, et adduxit arcam Domini de
domo Abeddara in civitate Da-
vid in lætitia. Et erant cum eo
portantes arcam septem chori, &
victima, (h) vitulus, & agni. Et
David pulsabat in organis modu-
latis coram Domino : & David
indutus stolam (i) eximiā. Et Da-
vid, & universa dom^9 Israel ad-
duxerunt arcam Domini cum ju-
bilo, & cum voce tubæ. Et factū
est arcā adveniente in civitatem
David, & Melchol filia Saul
prospitiebat per fenestrā, et vidit
regem David saltantem, et pulsan-
tem coram Domino: et sprevit eū
in corde suo. Et ferunt arcam Do-
mini, & reposuerunt eam in locū
suum, in medium tabernaculi,
quod fixerat ei David. Et obtulit
David holocaustomata corā Dño,
(k) pacificas. Et consummavit
David simul offerens holocau-
stes, & pacificas: et benedixit po-
pulū in nomine Domini virtutū.
Et distribuit universo populo in
omnem virtutem Israel à Dan
usq; Bersabee, & à viro usq; ad
mulierem, unicuiq; collyridā pa-
nis, & assaturam unam, & laga-
num de sartagine. Et abiit univer-
sus populus, unusquisq; in do-
mum suam. Et revertit David ad
benedicendum domum suam. Et
exiit Melchol filia Saul in occur-
sum David : & benedixit eum,
& dixit; Quàm glorificatus est
hodiè rex Israel, qui discoope-
ruit se hodiè in oculis ancillarū
servorum suorum, sicut discoope-
rit se discoopert^9 unus saltantiū?
Et dixit David ad Melchol, Corā
Domino saltabo. (l) Benedict^9 Do-
minus, qui elegit me super patrē
tuum, et super universam domum
ejus, constituendo me in ducem
super populum suum, super Israel.
Et ludam, & saltabo coram Do-
mino: et discooperiar ultrà sic, et
ero inutilis in oculis tuis, et cum
ancillis, de quibus dixisti, me (m)
non esse glorificatum. Et ipsi Mel-
chol filiæ Saul non fuit filius usq;
ad diem, in quo mortua est ipsa.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ודחיל דוד מן קדם יי ביומא ההוא ואמר איכדין יעול לותי ארונא דיי : ולא אבא דוד
10 לאפנאה לותיה ית ארונא דיי לקרתא דדוד ואפניה דוד לבית עובד אדום גתאה :
11 ושרא ארונא דיי בבית עובד אדום גתאה תלתא ירחין ובריך יי ית עובד אדום וית כל
12 ביתיה : ואתחוא למלכא דוד למימר בריך יי ית בית עובד אדום וית כל דיליה בדיל
13 ארונא דיי ואזל דוד ואסיק ית ארונא דיי מבית עובד אדום לקרתא דדוד בחדוא : והוה
14 כד נטלו נטלי ארונא דיי שתא זוגין ונכים תור ופטים : ודוד משבח בכל תקוף קדם יי
15 ודוד אסיר כרדוט דבוץ : ודוד וכל בית ישראל מסקין ית ארונא דיי ביבבא ובקל
16 שופרא : והוה ארונא דיי אתא לקרתא דדוד ומיכל בת שאול אסתכיאת מן חרכא
17 וחזת ית מלכא דוד מרקד ומשבח קדם יי ובסרת עלוהי בלבה : ואיתיאו ית ארונא
דיי ואקימו יתיה באתריה בגו משכנא די פרס ליה דוד ואסיק דוד עלון קדם יי ונכסת
18 קודשין : ושיצי דוד מלאסקא עלתא ונכסת קודשיא ובריך ית עמא בשמא דיי צבאות :
19 ופליג לכל עמא לכל המונא דישראל מגבר ועד אתתא לגבר גרצתא דלחם חדא
20 ופלוג חד ומנתא חדא ואזל כל עמא גבר לביתיה : ותב דוד לברכא ית אנש ביתיה
ונפקת מיכל בת שאול לקדמות דוד ואמרת מה אתיקר יומא דין מלכא דישראל
21 דאתגלי יומא דין לעיני אמהת עבדוהי כמא דמתגלי ומתגלי חד מן סריקיא : ואמר דוד
למיכל קדם יי די אתרעי בי מאבוך ומכל ביתיה לפקדא יתי למהוי מלכא על עמא
22 דיי על ישראל ושבחית קדם יי : ועירנא עוד מדא ואהי מכיך בעיני נפשי מבכן
23 ועם אמהתא די את אמרת בעיניהון אהי יקיר : ולמיכל בת שאול לא הוה לה
ולד עד יום מותה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et timuit David ab-ante Dñm in die illa, & dixit : Quomodo intrabit ad me arca Domini ? Et noluit David divertere ad se arcam Domini ad civitatem David, & flectere fecit illam David in domum Ghobed-edom Githæi. Et mansit arca Domini in domo Ghobed-edom Githæi tribus mensibus, & benedixit Dominus Ghobed-edom, & omni domui ejus. Et nunciatū est regi David, dicendo : Benedixit Domin^9 domui Ghobed-edom, & omnibus quæ sunt illi propter arcam Domini; & ivit David, & ascendere fecit arcam Domini, de domo Ghobed-edom ad civitatem David in lætitia. Et fuit quando tulissent *ferentes* arcam Domini sex gradibus, & mactavit bovem eumque pinguem. Et David laudabat in omni fortitudine ante Dominum, & David accinctus pallio byssi. Et David & omnis domus Israel tollebant arcam Domini in jubilo, & *in voce* cornu. Et fuit arca Domini veniens ad civitatem David, & Michal filia Saul aspiciebat è fenestra, & vidit regem David saltando se cribantem & laudantem ante Dominum, & sprevit eum in corde suo. Et introduxerunt arcam Domini & statuerunt eam *in loco suo* intra tentoriū, quod tetenderat ei David, & obtulit David holocausta ante Dominum, & libamen sanctorum. Et finivit David offerre holocaustum & libationem sanctorum, & benedixit populo in nomine Domini Szebaoth. Et impartivit omni populo omni turbæ Israelis à viro & usque ad fœminam, cuique tortam panis unam, & partem unam & portionem unam, & ivit omnis populus quisq; in domū suā. Et rediit David ut benediceret homini dom^9 suæ, & exivit Michal filia Saul ad occursū David, & dixit : Quàm glorificatus est hodie rex Israel, qui revelat^9 est hodie oculis ancillarū servorum suorū, sicut exuitur & revelatur un^9 ex vacuis ! Et dixit David ad Michal: Ante Dñm cui complacitū est in me præ patre tuo & præ omni domo illius, praebendo me esse regē sup populū Dñi super Israel, & laudabo ante Dñm. Et minor ero amplius quā hoc, & ero humilis in oculis animæ meæ adhuc, & cum ancillis quas dixisti, in oculis earum ero pretiosus. Et Michal filiæ Saul non fuit illi natus usque ad diem mortis suæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܘܕܚܠ ܕܘܝܕ ܡܢ ܡܪܝܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܘܐܡܪ. ܐܝܟܢܐ ܐܥܠ ܠܘܬܝ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܠܐ
10 ܨܒܐ ܕܘܝܕ ܠܡܥܠܘܬܗ ܠܘܬܗ ܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܗܦܟܗ ܕܘܝܕ ܠܒܝܬܗ
ܕܥܘܒܕܐܕܘܡ ܓܬܝܐ. * ܘܝܬܒ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܒܝܬܗ ܕܥܘܒܕܐܕܘܡ ܓܬܝܐ. ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ.
11 ܘܒܪܟ ܡܪܝܐ ܠܥܘܒܕܐܕܘܡ ܓܬܝܐ. ܘܠܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܡܛܠ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܚܘܝܘ
12 ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܒܪܟ ܡܪܝܐ ܠܥܘܒܕܐܕܘܡ. ܘܠܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܡܛܠ ܐܪܘܢܗ
ܕܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܐܣܩ ܠܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܒܝܬ ܥܘܒܕܐܕܘܡ. ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܒܚܕܘܬܐ.
13 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܗܠܟܘ ܫܩܘܠܝ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܫܬ ܦܣܥܢ. ܢܟܣ ܬܘܪܐ ܘܡܦܛܡܐ. * ܘܕܘܝܕ
14 ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܟܠ ܫܘܒܗܪܐ. ܘܕܘܝܕ ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܐܦܘܕܐ ܕܒܘܨܐ. * ܘܕܘܝܕ ܘܟܠܗ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ
15 ܡܣܩܝܢ ܠܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܬܘܫܒܚܬܐ ܘܒܩܠܐ ܕܫܝܦܘܪܐ. * ܘܗܘܐ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܒܒܝܬܗ
16 ܕܕܘܝܕ. ܘܡܝܟܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ ܕܝܩܬ ܡܢ ܟܘܬܐ. ܘܚܙܬ ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܕܚܕܐ ܘܡܫܒܚ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܫܛܬܗ ܒܠܒܗ. * ܘܐܥܠܘܗܝ ܠܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܩܝܡܘܗܝ ܒܓܘ
17 ܡܫܟܢܐ ܕܦܪܣ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܘܐܣܩ ܕܘܝܕ ܥܠܘܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܟܣܬܐ. * ܘܟܕ ܫܠܡ ܕܘܝܕ
18 ܠܡܣܩܘ ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܒܪܟ ܠܥܡܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܦܠܓ
19 ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܠܟܢܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܐܢܬܬܐ. ܓܪܝܨܬܐ ܚܕܐ ܕܠܚܡܐ. ܘܦܠܓܐ
ܚܕ. ܘܐܫܦܝܐ ܚܕ. ܘܐܙܠܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܐܢܫ ܠܒܝܬܗ. * ܘܗܦܟ ܕܘܝܕ ܠܡܒܪܟܘ ܠܒܝܬܗ.
20 ܘܢܦܩܬ ܡܝܟܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ ܠܐܘܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܬ. ܡܐ ܡܝܩܪ ܝܘܡܢܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܕܐܬܓܠܝ ܝܘܡܢܐ ܠܥܝܢܝ ܐܡܗܬܐ ܕܥܒܕܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܡܬܓܠܐ ܚܕ ܡܢ ܣܪܝܩܐ.
21 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܡܝܟܠ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܓܒܢܝ ܡܢ ܐܒܘܟܝ ܘܡܢ ܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܘܦܩܕܢܝ
ܕܐܗܘܐ ܡܕܒܪܢܐ ܥܠ ܥܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܝܬ ܡܚܝܟ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
22 * ܘܐܬܒܙܚ ܬܘܒ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܕܐ. ܘܐܗܘܐ ܫܦܠ ܒܥܝܢܝ ܢܦܫܝ. ܘܥܡ ܐܡܗܬܐ ܕܐܡܪܬܝ.
23 ܥܡܗܘܢ ܐܬܝܩܪ. * ܘܠܡܝܟܠ ܒܪܬ ܫܐܘܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܝܠܕܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܡܘܬܗ.

Timuitq; David Dñm eo die,& ait; Quomo- 9
do introducerē ad me arcā Dñi? Noluit ergò 10
David introducere ad se arcā Dei,in civitatē
Davidis;sed avertit illam David in domū O-
bar-edom Gethæi. Cúmq; mansisset arca Dñi 11
in domo Obar-edom Gethæi tribus mensib⁹,
benedixit Dñs Obar-edom Gethæo, totique
domui ipsius propter arcam Dñi. Et indica- 12
verunt regi Davidi,ac dixerunt illi quòd be-
nedixisset Dñs Obar-edom & omnibus quæ
possidebat,propter arcam Dñi. Quarè abiens
David,adduxit arcā Dñi è domo Obar-edom,
in civitatē David cum lætitia. Factúmq; est 13
ut cùm progressi fuissent portitores arcæ Dñi
sex passib⁹, sacrificârit boves saginatos. Da- 14
vid autē canebat coram Dño omni cum fastu,
erátq; David vestit⁹ ephod lineo. Ita David 15
& tot⁹ Israel adducebant arcam Dñi cum ju-
bilo & vocē tubæ. Demū collocata fuit arca 16
Dñi in domo Davidis. (Verùm Malchel filia
Saulis cùm p fenestrā prospectans vidisset re-
gem Davidē exultantem et ludentē corāDño,
vilipendit eū in corde suo.) Inferentes enim 17
arcam Dñi, collocârunt eam intra tabernacu-
lum qđ fixerat illi David: obtulítq; David ho-
stias coram Dño,& holocausta. Cúmque ab- 18
solvisset David oblationē hostiarum et holo-
caustorum coram Dño, benedixit populo in
nomine Dñi potentissimi: Et distribuit uni- 19
verso populo, toti cœtui Israelis, tam viris
quàm mulieribus,placentam panis unam,fru-
stum carnis unum,& laganū unū: tum abie-
runt totus populus,quisq; domum suam: Da- 20
vid etiam reversus est ut abiret domum suam.
Egressa est autem Malchel filia Saulis obviàm
Davidi, & ait; Quàm honorandus est hodiè
rex Israelis, qui se exposuit hodiè coram an-
cillis servorum suorum! planè se exposuit ut
unusquispiam è vanissimis *hominibus*. Dixit 21
verò David Malcheli, Corā Domino cui gra-
tior fui quàm pater tuus,& tota domus ejus,
quique præfecit me ut essem gubernator po-
puli Dñi, *hoc est*, Israelis, ob id quidem lusi
coram Domino. Quin, vilis adhuc fierem 22
plusquam hoc,humilior fierē apud me ipsum,
ut apud ancillas de quibus dixisti, apud eas
inquam in honore haberer. Itaque Malchel 23
filia Saulis non habuit prolem usque in diem
mortis suæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وفرق داود في ذلك اليوم وقال * كيف ادخل تابوت عهد الرب الي * وابي داود ان يدخل
10 تابوت الرب الي قريته * وانطلق به الي بيت عوريا الجاثاني * ومكث تابوت عهد الرب عند عوريا
11 الادوماني ثلثة اشهر * وبارك الرب على عوريا وجميع اهل بيته * من اجل تابوت الرب * فاخبر داود
12 الملك وقالوا له * ان الرب قد بارك على عوريا ادوم الجاثاني وعلي كل شي له * من اجل تابوت
13 الرب * فانطلق داود واصعد التابوت من بيت عوريا الي قرية داود بفرح * فلما جاروا بالتابوت
14 ستة خطوات * قرب داود ذبائح لله ثيرانا معلوفة * وجعل يسبح بكل عز الرب * وكان داود لابسا
15 جبة من دمقس * وكان داود وجميع بني اسرائيل يصعدون التابوت باصوات الشكر والنفخ
16 بالقرون * وصير تابوت العهد في قرية داود * وكانت ملكال ابنة شاول امراة داود متطلعة من
17 كوة * وابصرت داود الملك يطرب ويلعب امام الرب * فازدرته في قلبها * وتابوت الرب فاتوا به *
18 وجعلوه في الخيمة التي ضرب له داود * وقرب داود في ذلك اليوم ذبائح وقرابين تامة للرب * فلما فرغ
19 داود من ذبائحه وقرابينه للرب * دعا الشعب وباركهم باسم الرب القوي * وقسم لجميع الشعب
وجميع آل اسرائيل * رجالهم ونساءهم * لكل راس رغيفا من خبز * وقطعة من لحم * وكاس خمر *
20 وانصرف جميع الشعب كل امرء الي منزله * وداود ايضا اتي الي منزله * فاستقبلته ملكال ابنة شاول
وقالت له * ما كان احسن اليوم ملك اسرائيل واجمل صنيعه * انه كان يلعب اليوم ويطرب تجاه
21 امائه وعبيده * ظاهرا لجميع الناس كواحد منهم وكبعض العبيد * قال داود لملكال * فعلت ذلك
امام الرب الذي اختارني * وفضلني على ابيك وعلى جميع اهل بيته * وامرني ان اكون مدبرا
22 لشعبه آل اسرائيل * لذلك لعبت بفرح امام الرب * وهذا ايضا لي قليل * لاني ذليل عند نفسي * ليس
23 انا باكرم عند الرب من الاماء التي قلت * واما ملكال ابنة شاول فلم ترزق ولدا الي يوم ماتت

Timuitque David eo die, & dixit, Quo- 9
modo inferrem arcam Domini ad me? Ve- 10
titus inquam, David inferre arcam Do-
mini in civitatem suā, duxit illam in do-
mum Uziæ Gethæi. Mansitque arca fæ- 11
deris Domini apud Uziam Edomæum tri-
bus mensibus: et benedixit Dominus Uziæ
totique familiæ ipsius propter arcam Do-
mini. Sed cùm nuntiatum fuisset Davidi 12
regi, dictumque ad eum quòd benedixisset
Dominus Uziæ Edom Gethæo & rebus
omnibus quas habebat, propter arcā Domi-
ni: profectus David assumpsit arcam è do-
mo Uziæ ad civitatē Davidis, cū gaudio.
Cúmque promovissent arcā sex passibus, 13
obtulit David sacrificia Deo, tauros im-
pinguatos: Cœpitq; laudare omni cum fa- 14
stu Dominū: erat autem David accinctus
sago holoserico. David igitur & omnes 15
Israelitæ ducebant arcam vocibus laudis
& sono buccinarum: Et collocata fuit ar- 16
ca fæderis in civitate David. Porrò Mal-
chel filia Saulis, uxor Davidis, prospici-
ens per fenestram vidit Davidem regem
gestientem ac ludentem coram Domino, &
aspernata est eum in corde suo. Itaque at- 17
tulerunt arcā Domini, et collocârunt eam
in tentorio quod fixerat ei David: obtu-
litque David eo die sacrificia & oblatio-
nes perfectas Domino. Et cùm absolvisset 18
David sacrificia & oblationes Domini,
convocato populo benedixit eis in nomine
Domini potentissimi. Deinde partitus est 19
universo populo cunctisque Israelitis, tam
viris quàm mulieribus eorum, singulis ca-
pitibus, tortam panis, frustum carnis, &
calicem vini: tum discessit universus po-
pulus, quisque domum suam. Davide quo- 20
que domū suam se recipiente, occurrit illi
Malchel filia Saulis, dixitque ad eum,
Quàm pulcher erat hodiè rex Israelis,
& quàm decora actio ipsius! sanè lude-
bat hodiè gestiebatque coram ancillis &
servis suis, præbens se cunctis hominibus
quasi unum ex ipsis, imò ut aliquem ser-
vorum. Dixit David Malcheli, Id feci 21
coram Domino qui elegit me, prætulitque
me patri tuo totique familiæ ipsius, &
præcepit mihi ut essem moderator populi
sui Israelitici: propterea cum gaudio lusi
coram Domino. Quin & hoc parum est 22
apud me, quia vilis sum apud me ipsum,
neque pluris sum apud Dominum quàm
ancillæ de quibus dixisti. Malcheli verò 23
filiæ Saulis non fuerunt concessi liberi us-
que ad diem quo mortua est.

שמואל ב: ז

CAP. VII. ז

ei requiem dedisset DOMINUS & ,sua domo in rex sedisset cùm,fuit Et
1 ויהי כי־ישב המלך בביתו ויהוה הניח־לו
: prophetam Nathan ad rex dixit Et .suis inimicis omnib⁹ ab circuitu à
2 מסביב מכל־איביו: ויאמר המלך אל־נתן הנביא
residens Dei arca & ,cedrorum domo in sedens ego ,nunc Vide
ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים ישב
quod Omne : regem ad Nathan Dixitque .cortinæ medio in
3 בתוך היריעה: ויאמר נתן אל־המלך כל אשר
nocte in fuit Et .tecum DOMINUS quia ; fac ,vade ,tuo corde in
4 בלבבך לך עשה כי יהוה עמך: ויהי בלילה
,Vade : dicendo ,Nathan ad DOMINI verbum fuit & : illa
5 ההוא ויהי דבר־יהוה אל־נתן לאמר: לך
tu Nunquid:DOMINUS dixit Sic : David ad meum servum ad dices &
ואמרת אל־עבדי אל־דוד כה אמר יהוה האתה
habitavi non Quia ? me habitandum ad ,domum mihi ædificabis
6 תבנה־לי בית לשבתי: כי לא ישבתי
,Ægypto ex Israel filios me facere ascendere die à ,domo in
בבית למיום העלתי את־בני ישראל ממצרים
.tabernaculo in & ,tentorio in ambulans fui & : hanc diem ad usque &
ועד היום הזה ואהיה מתהלך באהל ובמשכן:
sum locut⁹ verbū nunquid ,Israel filiis omnib⁹ in ambulavi quò omni In
7 בכל אשר־התהלכתי בכל־בני ישראל הדבר דברתי
meum populum pascere præcepi cui ,Israel tribuum aliqua cum
את־אחד שבטי ישראל אשר צויתי לרעות את־עמי
? cedrorum domum mihi ædificâstis non quid Ut : dicendo ,Israel
את־ישראל לאמר למה לא־בניתם לי בית ארזים:
: exercituū Dominus dixit Sic : David meo servo dices sic nunc Et
8 ועתה כה תאמר לעבדי לדוד כה אמר יהוה צבאות
super ducem existendum ad ,pecus post de tugurio è te accepi Ego
אני לקחתיך מן־הנוה מאחר הצאן להיות נגיד על־
quo omni in tecum fui Et .Israel super meum populum
9 עמי על־ישראל: ואהיה עמך בכל אשר
tibi feci & : tuis faciebus à tuos inimicos omnes excidi & : ambulâsti
הלכת ואכרתה את־כל־איביך מפניך ועשתי לך
ponam Et .terra in qui magnorum nomen juxta ,magnum nomen
10 שם גדול כשם הגדלים אשר בארץ: ושמתי
non & ,se sub habitabit & ,eum plantabo & ,Israel meo populo locum
מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכן תחתיו ולא
eum affligendum ad ,iniquitatis filii addent neque : amplius movebitur
ירגז עוד ולא־יסיפו בני־עולה לענותו
super judices præcepi qua die à Et .principio in sicut
11 כאשר בראשונה: ולמן־היום אשר צויתי שפטים על־
: tuis inimicis omnibus ab tibi dabo requiem & ,Israel meum populum
עמי ישראל והניחתי לך מכל־איביך
Cùm .DOMINUS tibi faciet domum quòd ,DOMINUS tibi annunciat &
והגיד לך יהוה כי־בית יעשה־לך יהוה: 12 כי
statuam & ,tuis patribus cum jacueris & ,tui dies fuerint completi
ימלאו ימיך ושכבת את־אבתיך והקימתי את־
.ejus regnum firmabo & : tuis visceribᵒ è egredietur quod ,te post tuū semē
זרעך אחריך אשר יצא ממעיך והכינתי את־ממלכתו:
ejus regni solium firmabo & ; meo nomini domum ædificabit Ipse
13 הוא יבנה־בית לשמי וכננתי את־כסא ממלכתו
: filii in mihi erit ipse & ,patrem in illi ero Ego .seculum in usque
14 עד־עולם: אני אהיה־לו לאב והוא יהיה־לי לבן
filiorū ictibᵒ in & ,virorum virga in eū arguam & ,eū perversè agendo in quem
אשר בהעותו והכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני
quemadmodum ; eo ab recedet non mea misericordia Et .hominis
15 אדם: וחסדי לא־יסור ממנו כאשר
.tuis faciebus à feci recedere quem ,Saul cum à feci recedere
הסרתי מעם שאול אשר הסרתי מלפניך:

Versio VUL. LAT.

CAP. VII.

1 Factum est autem cùm sedisset rex in domo sua, & Dominus dedisset ei requiem undiq; ab universis inimicis
2 suis, Dixit ad Nathan prophetam; Vidésne quòd ego habitem in domo cedrina, & arca Dei posita sit in medio
3 pellium? Dixitq; Nathan ad regem; Omne quòd est in corde tuo, vade, fac: quia Do-
4 minus tecum est. Factum est autem in illa nocte: & ecce sermo Dñi ad Nathan, di-
5 cens; Vade, & loquere ad servum meum David; Hæc dicit Dominus, Numquid tu ædificabis mihi domum ad ha-
6 bitandum? Neq; enim habitavi in domo ex die illa, quâ eduxi filios Israel de terra Ægypti, usque in diem hanc: sed ambulabam in tabernacu-
7 lo, & in tentorio. Per cuncta loca, quæ transivi cum omnibus filiis Israel, numquid loquens locutus sum ad unam de tribubus Israel, cui præcepi, ut pascerent populum meū Israel; dicens, Quare non ædificâstis mihi domum
8 cedrinam? Et nunc hæc dices servo meo David, Hæc dicit Dominus exercituum; Ego tuli te de pascuis sequentem greges, ut esses dux super po-
9 pulum meum Israel: Et fui tecum in omnibus ubicunque ambulâsti, & interfeci universos inimicos tuos à facie tua: fecique tibi nomen grande, juxta nomen magnorum qui
10 sunt in terra. Et ponam locū populo meo Israel, & plantabo eum, & habitabit sub eo, & non turbabitur ampliús: nec addent filii iniquitatis ut
11 affligant eum sicut priùs, Ex die quâ constitui judices super populū meū Israel: & requiē dabo tibi ab omnibus inimicis tuis: prædicitque tibi Dñs, quòd domum faciat tibi
12 Dñs. Cúmq; completi fuerint dies tui, & dormieris cum patribus tuis: suscitabo semen tuum post te, quod egredietur de utero tuo, & firmabo re-
13 gnum ejus. Ipse ædificabit domum nomini meo, & stabiliā thronum regni ejus usque in
14 sempiternum. Ego ero ei in patrem, & ipse erit mihi in filium: qui si iniquè aliquid gesserit, arguam eum in virga virorum, & in plagis filiorum
15 hominum. Misericordiam autem meam non auferam ab eo, sicut abstuli à Saul, quem amovi à facie mea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ζ΄.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτι (α) ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ κύριος κατεκληρονόμησεν αὐτὸν κύκλῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν
2 (β) αὐτοῦ τῶν κύκλῳ, Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην, Ἰδοὺ δὴ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ
3 Θεοῦ κάθηται ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς. Καὶ εἶπεν Νάθαν πρὸς τὸν βασιλέα, Πάντα (γ) ὅσα ἂν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε καὶ ποίει, ὅτι
4 κύριος μετὰ σοῦ. Καὶ ἐγένετο (δ) τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Νά-
5 θαν, λέγων, Πορεύου, καὶ (ε) εἰπὸν πρὸς τὸν δοῦλόν μου Δαυίδ, Τάδε λέγει κύριος, Οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί
6 με. Ὅτι οὐ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐμ-
7 περιπατῶν ἐν καταλύματι καὶ ἐν σκηνῇ, Ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσραήλ. εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν τοῦ Ἰσραήλ, (ζ) ᾧ ἐνετειλάμην ποιμαίνειν τὸν (η) λαόν μου Ἰσραήλ, λέγων, (θ) Ἱνατί
8 οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον; Καὶ νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου Δαυίδ, Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἔλαβόν σε ἐκ τῆς (ι) μάνδρας τῶν προβάτων, τοῦ εἶναί σε εἰς ἡγούμενον (κ) ἐπὶ τὸν λαόν μου ἐπὶ τὸν Ἰσ-
9 ραήλ, Καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ (λ) ἐξωλόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σε ὀνομαστὸν κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων
10 τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου τῷ Ἰσραήλ, καὶ καταφυτεύσω (μ) αὐτόν, καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐ μεριμνήσει οὐκέτι· καὶ οὐ προσθήσει (ν) υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν, καθὼς
11 ἀπ' ἀρχῆς, Ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου (ξ) Ἰσραήλ· καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου. καὶ ἀπαγγελεῖ σοι κύριος, ὅτι οἶκον οἰ-
12 κοδομήσεις αὐτῷ. Καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοι-
13 μάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.
14 Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν. καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία αὐτοῦ, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ ἀνδρῶν, καὶ (ο) ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων·
15 Τὸ δὲ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ, καθὼς ἀπέστησα ἀφ' ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου μου.

CAP. VII.

1 Et factum est, quando sedit rex in domo sua, & Dominus (a) hæreditare fecit eum (b) in circuitu ab omnibus inimicis
2 ejus, qui in circuitu: Et dixit rex ad Nathan prophetam, Ecce nunc ego habito in domo cedrina: & arca Dei sedet in me-
3 dio tabernaculi. Et dixit Nathan ad regem; Omnia quæcunque in corde tuo, vade, &
4 fac: quoniam Dominus tecum. Et factum est nocte illâ, &
5 factum est verbum Domini ad Nathan, dicens; Vade, & dic ad servum meum David; Hæc dicit Dominus, Non tu ædificabis mihi domum ad habitan-
6 dum me. Quoniam non habitavi in domo, ex qua die eduxi filios Israel ex Ægypto usque in diem hanc: & fui inambulans in tentorio, & in taberna-
7 culo, In omnibus per quæ transii in omni Israel. Nunquid loquens locutus sum ad unam tribum Israel, cui mandavi pascere populum meum Israel, dicens; Ut quid non ædificâstis mihi domum cedrinam? Et
8 nunc hæc dices servo meo David, Hæc dicit Dominus omnipotens; Assumpsi te ex mandra ovium, ut esses tu in ducem super populum meum super
9 Israel: Et fui tecum in omnibus, in quibus ibas: & exterminavi omnes inimicos tuos à facie tua, & feci (c) te nominatum juxta nomen magnorum,
10 qui super terram. Et ponam locum populo meo Israel; & plantabo eum: & habitabit (d) per se, & non erit sollicitus ultra: & non adjiciet filius injustitiæ humiliare eum, sicut à
11 principio, A (e) diebus quibus constitui judices super populum meum Israel: & requiescere faciam te ab omnibus inimicis tuis. Et annunciabit tibi Dominus, quia domum (f) ædificabis
12 ei. Et erit, si impleti fuerint dies tui, & dormieris cum patribus tuis; & suscitabo semen tuum post te, qui erit ex ventre
13 tuo: & parabo regnum ejus. Ipse ædificabit mihi domum nomini meo, & erigam thronum ejus usque in seculum. Ego ero illi
14 in patrem, & ipse erit mihi in filium. Et si venerit injustitia ejus; & arguam (g) eum in virga virorum, & in (h) tactibus
15 filiorum hominum: Misericordiam autem meam non removebo ab eo: sicut removi (i) ab iis quos removi à facie mea.

MS.A. (α) ἐκάθισεν Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς (β) αὐτοῦ, Καὶ εἶπεν (γ) ὅσα ἐν (δ) ἐν τῇ (ε) εἶπε (ζ) ὧν (η) λαὸν τὸν Ἰσραήλ, (θ) Τί οὐκ (ι) μάνδρας ἀπὸ ὄπισθεν τῶν προβάτων, (κ) ἐπὶ Ἰσραήλ (λ) ἐξωλόθρευσα (μ) αὐτὸν ἐν κατασκηνώσει καθ' αὐτὸν, (ν) υἱὸς (ξ) τὸν Ἰσραήλ· (ο) ἐν ἀφαῖς υἱῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ז

1 והוה כד יתיב מלכא בביתיה ויי אניח ליה מסחור סחור מכל בעלי דבבוהי: ואמר
2 מלכא לנתן נביא חזי כען די אנא יתיב בביתא די מטלל בכיורי ארזיא וארונא דיי שרי
3 במשכנא בגו יריעתא: ואמר נתן למלכא כל די בלבך איזיל עביד ארי מימרא דיי
4 בסעדך: והוה בליליא ההוא והוה פתגם נבואה מן קדם יי לות נתן למימר: איזיל
5 ותימר לעבדי לדוד כדנן אמר יי האת תבני קדמי ביתא לאשראה שכנתי ביה: ארי
6 לא אשריתי שכנתי בביתא מיומא די אסקית ית בני ישראל ממצרים ועד יומא הדין
7 והויתי משרי שכנתי במשכנין וביריען: בכל אתר די הליכית בכל בני ישראל הפתגם
מללית עם חד שבטיא דישראל די פקדית לפרנסא ית עמי ית ישראל למימר למה לא
8 בניתון קדמי ביתא די מטלל בכיורי ארזיא: וכען כדנן תימר לעבדי לדוד כדנן אמר
9 יי צבאות אנא רבתך מן דירא מבתר ענא למהוי מלכא על עמי על ישראל: והוה מימרי
בסעדך בכל אתר די הליכתא ושיציתי ית כל בעלי דבבך מן קדמך ועבדית לך שום רב
10 כשום רברביא די בארעא: ואשוי אתר מתקן לעמי ישראל ואקימנון וישרון באתרהון
11 ולא יזועון עוד ולא יוספון בני רשעא לענאותהון כדבקדמיתא: ולמן יומא די פקדית
נגידין על עמי ישראל ואנחית לך מכל בעלי דבבך וחוי לך יי ארי בית מלכו יקים לך יי:
12 ארי ישלימון יומך ותשכוב עם אבהתך ואקים ית ברך בתרך די תוליד ואתקן ית
13 מלכותיה: הוא יבני ביתא לשמי ואתקין ית כורסי מלכותיה עד עלמא: אנא אהי
14 ליה כאב והוא יהי לי דמי כבר דאם יסרח ואלקניה במלקות גברין ובמרדות בני אנשא:
15 וטובי לא יעדי מניה כמא דאעדיתי מן שאול די אעדיתי מן קדמך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VII.

Et fuit quando sedit rex in domo sua, et Dominus quietem dedit illi undequaq; ab omnibus autoribus inimicitiæ ejus. Et dixit rex ad Nathan prophetā: Vide nunc, quòd ego sedeo in domo quæ adumbrata est in cælaturis cedrorum, et arca Dñi manet in tabernaculo intra cortinas. Et dixit Nathan ad regem: Omne quod est in corde tuo, vade, facito; quia dictū Domini in auxilio tuo est. Et factū est in nocte illa, et fuit verbum prophetiæ ab-ante Dñm ad Nathan, dicendo: Vade et dices servo meo David: Sic dicit Dñs, Num tu ædificabis ante me domū ut manere facias majestatē meam in ea? Quia non collocavi majestatem meam in domo à die quo ascendere feci filios Israel ex Ægypto usq; ad diem hunc. Et mansit majestas mea in tabernaculis et in cortinis. In omni loco quò ivi cum omnib⁹ filiis Israel, num verbum locut⁹ sum ad quempiam ex tribubus Israel quem jussi pascere populum meū Israel dicendo: Quare non ædificâstis ante me domum quæ adumbrata sit in cælaturis cedrorum? Et nunc sic dices servo meo David; Sic dicit Dñs Szebaoth, Ego accepi te ex ovili de-post pecudes, ut esses rex super populum meū super Israel. Et fuit dictū meum in auxilio tuo in omni loco quò ivisti, et consumpsi omnes auctores inimicitiæ tuæ ex-ante te, et feci tibi nomen magnū sicut nomen magnatū qui sunt in terra. Et ponā locū paratū ante me populo meo Israel, et statuam eos, et manebunt in locis suis, et non terrebuntur ampliùs; et non addent filii improborū affligere eos sicut antiquitus. Et à die quo constitui præfectos super populū meū Israel, et quiescere feci te ab omnib⁹ auctorib⁹ inimicitiæ tuæ; et indicavit tibi Dñs quòd regnū firmabit tibi Dñs. Nam perficientur dies tui, et jacebis cum patribus tuis, et statuam filium tuum post te, quē gignes post hoc, et statuam regnū ejus. Ipse ædificabit domū nomini meo, et stabiliam solium regni ejus usq; in seculum. Ego ero illi in patrem, et ipse erit mihi sicut filius; qui si iniquè egerit, et castigabo eum in castigatione virorū, et in rebellione filiorū hominū. Et bonitas mea non recedet ab eo, quemadmodū transire feci à Saul, quē transire feci ab-ante te.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܙ * ܩܦܠܐܘܢ *

1 * ܘܟܕ ܝܬܒ ܡܠܟܐ ܒܒܝܬܗ. ܘܡܪܝܐ ܐܢܝܚ ܠܗ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. * ܐܡܪ
2 ܡܠܟܐ ܠܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܚܙܝ ܕܐܢܐ ܝܬܒ ܐܢܐ ܒܒܝܬܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܐܪܘܢܗ ܕܐܠܗܐ ܝܬܒ ܒܝܢܝ
3 ܝܪܝܥܬܐ. * ܘܐܡܪ ܢܬܢ ܠܡܠܟܐ. ܟܠ ܕܒܠܒܟ. ܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܥܡܟ. * ܘܗܘܐ ܒܠܠܝܐ
4 ܗܘ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܢܬܢ ܢܒܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. * ܙܠ ܐܡܪ ܠܥܒܕܝ ܕܘܝܕ. ܘܗܟܢܐ
5 ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܢܬ ܠܐ ܬܒܢܐ ܠܝ ܒܝܬܐ ܠܡܥܡܪܝ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܬܒܬ ܒܒܝܬܐ. ܡܢ ܝܘܡܐ
6 ܕܐܣܩܬ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܗܘܝܬ ܡܗܠܟ ܒܡܫܟܢܐ.
* ܒܟܠ ܕܗܠܟܬ ܥܡܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܡܐ ܡܠܬܐ ܐܡܪܬ ܠܚܕ ܡܢ ܫܒܛܐ
7 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܦܩܕܬ ܠܡܪܥܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܡܢܐ ܠܐ ܒܢܝܬܘܢ ܠܝ ܒܝܬܐ ܕܐܪܙܐ.
* ܘܗܫܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܥܒܕܝ ܕܘܝܕ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܢܐ ܕܒܪܬܟ ܡܢ ܕܝܪܐ ܡܢ
8 ܒܬܪ ܥܢܐ. ܕܬܗܘܐ ܡܕܒܪܢܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܝܬ ܥܡܟ ܒܟܠ ܕܐܙܠܬ.
9 ܘܚܪܒܬ ܠܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܡܢ ܩܕܡܝܟ. ܘܥܒܕܬ ܠܟ ܫܡܐ ܪܒܐ. ܐܝܟ ܫܡܐ ܕܪܘܪܒܢܐ
ܕܒܐܪܥܐ. * ܘܐܥܒܕ ܐܬܪܐ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܨܒܝܘܗܝ. ܘܢܫܪܘܢ ܒܐܬܪܗܘܢ
10 ܒܫܠܝܐ. ܘܠܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ ܬܘܒ. ܘܠܐ ܢܘܣܦܘܢ ܒܢܝ ܥܘܠܐ ܠܡܫܥܒܕܘܬܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ.
11 * ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܦܩܕܬ ܕܝܢܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܝܚܬܟ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ.
12 ܘܚܘܝܟ ܡܪܝܐ. ܕܒܝܬܐ ܢܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ. * ܘܡܐ ܕܡܠܘ ܝܘܡܝܟ. ܘܫܟܒܬ ܥܡ ܐܒܗܝܟ.
13 ܐܩܝܡ ܙܪܥܟ ܡܢ ܒܬܪܟ ܕܢܦܩ ܡܢ ܚܨܟ. ܘܐܛܝܒ ܡܠܟܘܬܗ. * ܘܗܘ ܢܒܢܐ
14 ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ. ܘܐܛܝܒ ܟܘܪܣܝܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܠܥܠܡ. * ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗ ܠܐܒܐ. ܘܗܘ
ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܒܪܐ. ܘܐܟܣܝܘܗܝ ܒܫܒܛܐ ܕܓܒܪܐ. ܘܒܡܚܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.
15 * ܘܛܝܒܘܬܝ ܠܐ ܐܥܒܪ ܡܢܗ. ܐܝܟ ܕܐܥܒܪܬ ܡܢ ܫܐܘܠ ܕܗܘܐ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܥܒܪܬܗ ܡܢ ܩܕܡܝ.

CAP. VII.

Cum autem sedisset rex domi suæ, & Do- 1
minus tranquillum reddidisset eum ab omni-
bus inimicis ejus; Dixit rex ad Nathan 2
prophetam, Vide quòd ego in æde cedrinâ
degam, arca verò Dei degat intra cortinas.
Dixit Nathan ad regem, Quicquid est in 3
animo tuo, fac; quoniàm Dominus tecum
est. Eâdem illâ nocte factus est sermo 4
Domini ad Nathan prophetam, dicendo, Va- 5
de, dic servo meo Davidi, Sic dicit Domi-
nus, Tu non extrues mihi ædem in habita-
culum meum: Nondum enim ædem ha- 6
bitavi à die quâ extraxi filios Israel è terra
Ægypti, ad hunc usque diem; sed itavi in
tabernaculis. Quandiu ambulavi inter o- 7
mnes Israelitas, numquid ullum verbum
feci cuiquam ex tribubus Israelis cui manda-
vi ut pasceret populum meum Israelem, *ac
dixi*, Quarè non extruxistis mihi ædem ce-
drinam? Igitur sic dices servo meo Da- 8
vidi, Sic dicit Dominus potentissimus, Ego
te duxi à tugurio, à sequendis ovibus, ut esses
moderator populi mei Israelis, Et fui tecū 9
quocunque perrexisti, & perdidi omnes ho-
stes tuos ante te, faciámque tibi nomen cele-
bre, ut nomen cujuspiam è celeberrimis qui
sunt in terra. Constituam quoq; locū populo 10
meo Israeli, & plantabo eum, & habitare fa-
ciā eū in loco suo cum quiete, ita ut nō move-
atur amplius, necultra subjiciant eum iniqui
ut anteà. Ab ea *scilicet* die quā judicem te 11
constitui super populum meum Israelem, te-
que pacatū reddidi ab omnibus inimicis tuis,
& ostendit tibi Domin⁹ quòd domum extru-
xerit tibi Domin⁹. Cùm autem finierint dies 12
tui, & occubueris cùm patribus tuis, erigam
post te semen tuum quod è dorso tuo prodi-
bit, & regnum ejus firmabo; Ipséque ex- 13
truet domum nomini meo, & soliūejus in se-
culum usque firmabo. Ego ero illi ceu pater, 14
& ipse erit mihi ceu filius: & cùm delique-
rit, corripiam eum virgâ viri & verberibus
humanis: Misericordiam verò meam non 15
amovebo ab eo, quemadmodum amovi à Sau-
le qui te præcessit, quem amovi à conspectu
meo:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل السابع *

1 * فلما جلس داود الملك في بيته مطمئنا واراحه الرب من جميع اعدائه * قال الملك لناثان
2 النبي * انظر الى صنيعي * اني نازل في بيت مسقف بالارز وتابوت الرب في خيمة من سقاف * قال
3 ناثان لداود الملك * اصنع ما في قلبك * لان الله معك * وفي تلك الليلة اوحى الرب لناثان
4 النبي * وقال له * انطلق الى عبدي داود * واخبره وقل له * هكذا يقول الرب * انت لا تبني
5 لي بيتا * لاني لا اسكن بيتا مبنيا منذ يوم اصعدت بني اسرائيل من ارض مصر الى اليوم *
6 بل كان بيتي بينهم من خيام * حيث ما ساروا بنو اسرائيل لعلي قلت لسبط من اسباط
7 اسرائيل * ممن امرته ان يرعى آل اسرائيل شعبي * او لعلي قلت * لماذا لا تبنون لي بيتا من
8 خشب الارز * فقل الآن لداود عبدي * هكذا يقول الرب القوي * انا الذي اخترتك * وجئت
9 بك من خلف الغنم * لتكون مدبرا لآل اسرائيل شعبي * واعنتك ونصرتك حيث ما توجهت
10 واهلكت جميع اعدائك * وصيرت لك اسما عظيما * اعظم من اسماء ملوك الارض واشرافها
* وذلك لاعظم بك آل اسرائيل شعبي * واسكنهم مسكن الرجاء والطمانينة * ولا يفزعون ايضا
11 ولا تعود الاثمة تستعبدهم * كما كانوا منذ يوم امرتك ان تدبر آل اسرائيل شعبي * واما انا
12 فقد ارحتك من جميع اعدائك * والرب يعظمك ويعظم بيتك * واذا كمل عمرك * وقبضت
13 الى آبائك * اقيم ولدك الذي يخرج من صلبك بعدك * واثبت ملكه * وهو يبني بيتا لاسمي
14 واصلح سرير ملكه الى الابد * واصير له ابا * وهو يكون لي ابنا * وان جهل واخطا وبخته وادبته
15 بقضيب رجل * وبالجلد الذي يجلد به الناس * واما نعمتي فلا ازيل عنه * ولا اصنع به كما صنعت
بشاول الذي كان قبلك * اذ اصرفته من بين يدي *

CAP. VII.

Cum ergò David rex tutus in domo 1
sua sedisset, & requiem dedisset illi Do-
minus ab omnibus hostibus ejus; Dixit rex 2
Nathani prophetæ, Considera conditionem
meam; ego enim commoror in æde cedro
laqueatâ, arca verò Domini in tentorio
ex cortinis composito. Ait Nathan Da- 3
vidi regi, Fac quod est in animo tuo quo-
niam Deus tecum est. Eâdem verò nocte 4
revelavit Dominus Nathani prophetæ ac
dixit ei, Vade ad servum meum Davi- 5
dem, indica ei, & dic illi, Sic ait Domi-
nus, Tu non ædificabis mihi domum, Quia 6
domum extructam nunquam habitavi à
die quâ eduxi filios Israel è terra Ægypti
ad hunc usque diem; sed fuit domus mea
inter ipsos ex tentoriis. Quocunque per- 7
rexerunt filii Israel, nunquid dixi ad ul-
lam ex iis tribubus filiorū Israel quibus
præcepi ut pascerent gentem Israelis popu-
li mei, nunquid unquā dixi, Cur non ædi-
ficâstis mihi domū ex lignis cedrinis? Dic 8
ergò Davidi servo meo, Sic dicit Domi-
nus fortissimus, Ego sum qui elegi te, &
adduxi te è vestigiis oviū ut esses guber-
nator gentis Israeliticæ populi mei; Et 9
auxilium opemque tuli tibi quocunque te
vertisti, omnes inimicos tuos extinxi, &
comparavi tibi nomen celeberrimum, magis
celebre quàm nomina regum ac principum
terræ: Atque id quidem, ut per te magni- 10
ficarem gentem Israeliticam populum me-
um, & collocarem eos in habitaculo spei,
& securitatis, nec ultrà formidarent, nec
denuò servitute premerent eos iniqui,
Quemadmodum fuerant à die quâ præce- 11
pi tibi ut regeres gentem Israeliticam po-
pulum meum. Tibi verò jam dedi requi-
em ab omnibus inimicis tuis, & Dominus
te magnificabit, & domum tuam ampli-
abit. Cùm autem exacta fuerit ætas tua, 12
et assumptus fueris ad patres tuos, erigam
post te filium tuū qui egredietur è lumbo
tuo, stabiliamq; regnū ejus; Et ipse ædifica- 13
bit domū nomini meo, & firmabo solium
regni ejus usque in æternum. Eroque illi 14
pater, & ipse erit mihi filius: & siquando
stultitiam atque peccatum commiserit, ar-
guam eum & puniam illum virgâ viri, et
plagis quibus plectunt homines. Gratiam 15
verò meam non amovebo ab eo, nec faciā
illi quemadmodum feci Sauli prædecesso-
ri tuo, quem rejeci à conspectu meo:

שמואל ב: ז

: tui fac es ad feculum in ufque tuum regnum & ,tua domus fidelis Et
16 ונאמן ביתך וממלכתך עד־עולם לפניך
omnia Secundùm .feculum in ufque firmus erit tuus thronus
17 כסאך יהיה נכון עד־עולם: ככל
eft locutus fic ,hanc vifionem univerfam fecundùm & , hæc verba
הדברים האלה וככל החזיון הזה כן דבר
facies ad fedit & ,David rex eft ingreffus Et .David ad Nathan
18 נתן אל־דוד: ויבא המלך דוד וישב לפני
,mea domus quæ & ,Deus Domine ego Quis : ait & , Domini
יהוה ויאמר מי אנכי אדני יהוה ומי ביתי
hoc adhuc fuit parum Et ?huc ufque me adduxifti quia
19 כי הביאתני עד־הלם: ותקטן עוד זאת
tui fervi domum ad etiam es locutus & ,Deus Domine tuis oculis in
בעיניך אדני יהוה ותדבר גם אל־בית־עבדך
quid Et .Deus Domine hominis lex ifta & : longinquum in
20 למרחוק וזאת תורת האדם אדני יהוה: ומה־
Domine tuum fervum nôfti tu & ? te ad loquendũ ad ultrà David addet
יוסיף דוד עוד לדבר אליך ואתה ידעת את־עבדך אדני
omnem fecifti tuũ cor fecundũ & ,tuũ verbum Propter .Deus
21 יהוה: בעבור דברך וכלבך עשית את כל־
es magnificatus Ideo .tuũ fervum faciendum fcire ad ,hanc magnitudinem
22 הגדולה הזאת להודיע את־עבדך: על־כן גדלת
, te præter Deus non & ; tu ficut non quia : Deus DOMINE
יהוה אלהים כי־אין כמוך ואין אלהים זולתך
tu^s popul^s ficut quis Et .noftris aurib^s in audivimus quæ omnia fecũdũ
23 בכל אשר־שמענו באזנינו: ומי כעמך
fibi redimendum ad dii iverunt quam ,terra in una gens ,Ifrael ficut
כישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו־אלהים לפדות־לו
,magnitudinem vobis faciendum ad & ,nomen fibi ponendum ad & ,populum in
לעם ולשום לו שם ולעשות לכם הגדולה
tibi redemifti quem , tui populi faciebus à , tuæ terræ terribilia &
ונראות לארצך מפני עמך אשר פדית לך
tuum populum tibi firmâfti Et .ejus diis & , gentibus , Ægypto ex
24 ממצרים גוים ואלהיו: ותכונן לך את־עמך
eis fuifti DOMINE tu & : feculum in ufque populũ in tibi ,Ifrael
ישראל לך לעם עד־עולם ואתה יהוה היית להם
fuper es locutus quod verbum ,Deus DOMINE nunc Et .Deum in
25 לאלהים: ועתה יהוה אלהים הדבר אשר דברת על־
fac & ;feculum in ufque ftare fac , ej^s domum fuper & ,tuum fervum
עבדך ועל־ביתו הקם עד־עולם ועשה
,feculum in ufque tuũ nomen magnificetur Et .es locutus quod fecundùm
26 כאשר דברת: ויגדל שמך עד־עולם
domus & ; Ifrael fuper Deus exercituum Dominus : dicendo
לאמר יהוה צבאות אלהים על־ישראל ובית
DOMINE tu Quia .tuas facies ad firma erit David tui fervi
27 עבדך דוד יהיה נכון לפניך: כי־אתה יהוה
: dicendo ,tui fervi aurem revelâfti Ifrael Deus exercituum
צבאות אלהי ישראל גליתה את־אזן עבדך לאמר
orandum ad fuũ cor tu^s fervus invenit ideo : tibi ædificabo Domum
בית אבנה־לך על־כן מצא עבדך את־לבו להתפלל
ipfe tu , Deus Domine nunc Et .hanc orationem te ad
28 אליך את־התפלה הזאת: ועתה אדני יהוה אתה־הוא
tuum fervum ad es locutus & : veritas erunt tua verba & , Deus
האלהים ודבריך יהיו אמת ותדבר אל־עבדך
domui benedic & , velis nunc Et .hoc bonum
29 את־הטובה הזאת: ועתה הואל וברך את־בית
Deus Domine tu quia ;tuas facies ad feculum in exiftendum ad ,tui fervi
עבדך להיות לעולם לפניך כי־אתה אדני יהוה
tui fervi domus benedicetur tua benedictione ex & , es locutus
דברת ומברכתך יברך בית־עבדך
.feculum in
לעולם:

Verfio VULG. LAT.

16 Et fidelis erit domus tua, & regnũ tuũ ufq; in æternũ ante faciem tuam, & thronus tuus
17 erit firmus jugiter. Secundùm omnia verba hæc, & juxta univerfam vifionem iftam, fic
18 locutus eft Nathan ad David. Ingreffus eft autem rex David, & fedit coram Domino, & dixit; Quis ego fum, Domine Deus, & quæ domus mea, quia adduxifti me huc-
19 ufque? Sed & hoc parum vifum eft in confpectu tuo, Domine Deus, nifi loquereris etiam de domo fervi tui in longinquum: ifta eft enim lex
20 Adam, Dñe Deus. Quid ergò addere poterit adhuc David, ut loquatur ad te? tu enim fcis fervũ tuũ, Domine Deus.
21 Propter verbũ tuũ, & fecundùm cor tuum fecifti omnia magnalia hæc, ita ut notum
22 faceres fervo tuo. Idcircò magnificatus es, Domine Deus, quia non eft fimilis tui, neque eft Deus extra te, in omnibus quæ audivimus auribus no-
23 ftris. Quæ eft autem, ut populus tuus Ifrael, gens in terra, propter quam ivit Deus, ut redimeret eam fibi in populum, & poneret fibi nomen facerétque eis magnalia, & horribilia fuper terram, à facie populi tui, quem redemifti tibi ex Ægypto, gentẽ,
24 & deũ ejus. Firmâfti enim tibi populũ tuũ Ifrael in populum fempiternum: & tu Domine Deus fact^s es eis in Deũ.
25 Nunc ergò, Domine Deus, verbũ quod locutus es fuper fervũ tuũ, & fuper domũ ej^s, fufcita in fempiternum: &
26 fac ficut locutus es, Ut magnificetur nomen tuũ ufq; in fempiternum, atque dicatur; Dominus exercituum, Deus fuper Ifrael. Et dom^s fervi tui David erit ftabilita coram Domino,
27 Quia tu, Domine exercituum Deus Ifrael, revelâfti aurem fervi tui, dicens; Domum ædificabo tibi: propterea invenit fervus tuus cor fuum ut
28 oraret te oratione hac. Nunc ergò, Domine Deus, tu es Deus, & verba tua erunt vera: locutus es enim ad fervum
29 tuum bona hæc. Incipe ergò, & benedic domui fervi tui, ut fit in fempiternum coram te: quia tu, Domine Deus, locutus es, & benedictione tuâ benedicetur domus fervi tui in fempiternum.

Verfio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranflatione LATINA.

16 Καὶ πιστωθήσεται ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐνώπιόν μου· καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται (π) ἀνωρθωμένος εἰς τὸν
17 αἰῶνα. Κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην, οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ.
18 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ, καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπε, Τίς εἰμι ἐγὼ, κύριέ μου κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι (ρ) ἠγάπησάς με ἕως
19 τούτων; Καὶ (σ) κατεσμικρύνθη μικρὸν ἐνώπιόν σου, κύριέ (τ) μου κύριε, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου σου εἰς μακράν. Οὗτος δὲ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου, κύριέ (υ) μου κύ-
20 ριε. Καὶ τί προσθήσει Δαυὶδ ἔτι τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ οἶδας τὸν δοῦλόν σου,
21 (φ) κύριέ μου κύριε. Καὶ διὰ τὸν δοῦλόν σου πεποίηκας, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην (χ) ταύτην,
22 γνωρίσαι (ψ) τῷ δούλῳ σου, Ἕνεκεν τοῦ (ω) μεγαλῦναί σε, κύριέ μου· ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σὺ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς
23 ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν. Καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι αὐτῷ λαὸν, τοῦ θέσθαι σε ὄνομα, τοῦ ποιῆσαι μεγαλωσύνην καὶ ἐπιφάνειαν, τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ σου, οὓς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ Αἰγύπτου, ἔθνη καὶ
24 σκηνώματα; Καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ τὸν λαόν σου (α) Ἰσραὴλ εἰς λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν.
25 Καὶ νῦν κύριέ μου, ῥῆμα ὃ ἐλάλησας περὶ τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, πίστωσον (β) ἕως τοῦ αἰῶνος, κύριε παντοκράτωρ θεὲ τοῦ Ἰσραήλ. καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας,
26 Μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος.
27 Κύριε παντοκράτωρ (γ) θεὸς Ἰσραὴλ, ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον τοῦ δούλου σου, λέγων, Οἶκον οἰκοδομήσω σοι· διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην.
28 Καὶ νῦν κύριέ (δ) μου κύριε, σὺ εἶ θεὸς, καὶ οἱ λόγοι σου ἔσονται ἀληθινοί, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου τὰ ἀγαθὰ ταῦ-
29 τα. Καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ δούλου σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου, ὅτι (ε) σὺ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου (ζ) σου τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα.

Et (k) fidelis erit domus ejus, & regnum ejus ufque in feculum coram me: & thronus ejus erit erectus in feculum. 17 Juxta omnia verba hæc, & juxta omnem vifionem hanc, fic locutus eft Nathan ad David. 18 Et intravit rex David, & fedit coram Domino, & dixit: Quis fum ego, Domine mi Domine, & quæ domus mea, quia dilexifti me ufque (l) ad hæc? 19 Et (m) factus fum parvus parum coram te, Domine mi Domine: & locutus es pro domo fervi tui in longinquum. Hæc autem lex hominis, Domine mi Domine. 20 Et quid adjiciet ultrà David loqui ad te? Et nunc nôfti fervum tuum, Domine mi Domine: 21 (n) Et propter fervum tuum fecifti; & fecundùm cor tuum fecifti omnem magnificentiam hanc, ad notum faciendum fervo tuo, 22 Ideò ut magnificares te, Domine mi: quoniam non eft, ficut tu; et nõ eft Deus præter te in omnibus, quæ audivimus in auribus noftris. 23 Et quis ficut populus tuus Ifrael, gens alia in terra? Quomodò (o) duxit fe Deus ad redimendum fibi populum, ad ponendum te nomen, ad faciendum magnificentiam, & claritatem, ad ejiciendum te à facie populi tui quos redemifti tibi ex Ægypto, gentes, & tabernacula? 24 Et parâfti tibi populum tuum Ifrael in populum ufque in feculum: & tu, Domine, factus es eis in Deum. 25 Et nunc, Domine mi, verbum quod locutus es de fervo tuo, & domo ejus, (p) fidele fac ufque in feculum, Domine omnipotens, Dee Ifrael. Et nunc, ficut locutus es, 26 Magnificetur nomen tuum ufque in feculum. 27 Domine omnipotens Deus Ifrael, revelâfti auriculam fervi tui, dicens; Domum ædificabo tibi: Propter hoc invenit fervus tuus cor fuum, ut oraret ad te orationem hanc. 28 Et nunc, Domine mi Domine, tu es Deus, & verba tua erunt veracia: & locutus es de fervo tuo bona hæc. 29 Et nunc incipe, & benedic domum fervi tui, ut fit in feculum coram te: quoniam tu, Domine mi Domine, locutus es: & à benedictione tua benedicetur domus fervi tui, ut fit in feculum.

MS. A. (π) ἀνορθωμένος (ρ) ἠγάπηκάς (σ) κατεσμικρύνθη (τ) μου, καὶ (υ) μου. Καὶ (φ) κύριε, Διὰ τὸν λόγον σου πεποίηκας (χ) σου ταύτην, (ψ) τὸν δοῦλόν σου, (ω) μεγαλυνθῆναί σε κύριε, κύριέ μου· (α) Ἰσραὴλ λαὸν (β) ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας, Καὶ μεγαλυνθείη (γ) θεὸς ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου Δαυὶδ ἔσται ἀνωρθωμένος ἐνώπιόν σου, ὅτι κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας, μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος. λέγει κύριος παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον (δ) μου, σὺ εἶ ὁ θεὸς, (ε) σὺ εἶ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας, (ζ) σου εἰς τὸν αἰῶνα.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ויקים ביתך ומלכותך עד עלמא קדמך כורסי מלכותך יהי מתקן עד עלמא: ככל פתגמיא
17 האלין וככל נבואתא הדא כדין מליל נתן עם דוד: ואתא מלכא דוד ויתיב קדם יי ואמר
18 ליה אנא כמסת יי אלהים ומן ביתי ארי אמטתני עד הלכא: וזעירת עוד דא קדמך
19 יי אלהים ומלילתא אף על בית עבדך לעלמא דאתי ודא חזיא לבני אנשא יי אלהים:
20 ומה יוסיף דוד עוד למללא קדמך ואת עבדת בעות עבדך יי אלהים: בדיל מימרך
21 וכלבך עבדתא ית כל רברבתא הדא להודעא ית עבדך: על כן רב את יי אלהים ארי
22 לית דכותך ולית אלהא בר מנך בכל די שמענא אמרין קדמנא: ומן כעמך
23 כישראל עמא חד בחיר בארעא דאזלו שליחין מן קדם יי למפרק ליה לעם ולשואה
ליה שום ולמעבד לכון רברבן וחסינן עד די עלו לארע בית שכנתך דיהבתא להון מן
24 קדם עמך די פרקתא לך ממצרים גוים ואלהיו: ואתקנתא לך ית עמך ישראל קדמך
25 לעם עד עלמא ואת יי הויתא להון לאלהא: וכען יי אלהים פתגמא די מלילתא על
26 עבדך ועל אנש ביתיה אקים עד עלמא ועביד כמא די מלילתא: ויסגי שמך עד עלמא
27 למימר יי צבאות אלהים על ישראל ובית עבדך דוד יהי מתקן קדמך: ארי את יי צבאות
אלהא דישראל חויתא לעבדך למימר מלכו אקים לך על כן הות בלבא דעבדך
28 לצלאה קדמך ית צלותא הדין: וכען יי אלהים את הוא יי ופתגמך אנון קשוט ומלילתא
29 על עבדך ית טבתא הדא: וכען שרי ובריך ית בית עבדך למהוי לעלמא קדמך ארי את
יי אלהים מלילתא ומברכתך יתברכון בתי עבדך צדיקיא לעלם:

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

Et firma erit domus tua et regnum tuum ufq; in feculum ante te: folium 17
regni tui erit ftabilitũ ufq; in feculũ. Secundùm omnia verba hæc, et fecundùm omnem prophetiam hanc, fic locut^s eft Nathan cum David. Et 18
venit rex David, et fedit ante Dñm, et dixit ei: Ego pro fufficientia Dñe 19
Deus? et quæ dom^s mea, quòd perduxifti me ufq; huc? Et exiguũ adhuc
fuit hoc ante te Domine De^s, et locutus es etiam fuper domum fervi tui in
feculum quod venit; et hæc eft vifio filiis hominis Domine Deus. Et quid 20
addet David amplius loqui ante te, et tu fecifti petitionem fervi tui Domine Deus? Propter dictum tuum & fecundùm cor tuum fecifti omnia 21
magnalia hæc, ut cognofcere faceres fervum tuum. Propterea magnus es 22
Domine Deus, nam non eft qui fit ficut tu, et non eft Deus præter te:
juxta omnia quæ audivimus, dixerant ante nos. Et quis ut populus tuus Ifrael, populus unus electus in terra? quòd iverunt miffi ab-ante Domino 23
ad redimendum eum in populum, et ad ponendum ei nomen et ad faciendum vobis magnalia et fortia; donec intrarent ad terram domus majeftatis tuæ, quam dedifti illis ab-ante populum tuum quem redemifti tibi ex
Ægypto gentibus & diis ejus. Et parâfti tibi populum tuum Ifrael ante te 24
in populum ufque in feculum, et tu Domine fuifti illis in Deum. Et nunc 25
Domine Deus verbũ quod locutus es fuper fervum tuum, et fuper hominem domus ej^s, firma ufque in feculum, et fac ficut locutus es. Et magnificetur nomen tuum ufque in feculum, dicendo: Dominus Szebaoth Deus fuper Ifrael, et domus fervi tui David erit ftabilita ante te. Quia tu Domi- 27
nus Szebaoth Deus Ifrael indicâfti fervo tuo, dicendo: Regnum ftatuam tibi; propterea fuit in corde fervi tui ut oraret ante te orationem hanc. Et 28
nunc Domine Deus tu ipfe Dominus, et verba tua funt veritas, et locutus
es fuper fervos tuos bonitatem hanc. Et nunc incipe, et benedic domui 29
fervi tui, ut fit in feculum ante te, quia tu Domine Deus locutus es, & de
benedictione tua benedicentur domus fervi tui jufti in feculum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܘܢܗܘܐ ܡܗܝܡܢ ܒܝܬܟ ܘܡܠܟܘܬܟ ܩܕܡܝ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. ܘܟܘܪܣܝܟ ܢܗܘܐ ܡܬܩܢ
17 ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. * ܐܝܟ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܝܟ ܟܠܗ ܚܙܘܐ ܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܢܬܢ ܢܒܝܐ
18 ܠܕܘܝܕ. * ܘܥܠ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܘܝܬܒ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܢ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܡܢܘ
19 ܒܝܬܝ. ܕܐܝܬܝܬܢܝ ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ. * ܘܙܥܘܪܐ ܗܝ ܗܕܐ ܒܥܝܢܝܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܡܠܠܬ
20 ܥܠ ܒܝܬ ܥܒܕܟ ܡܢ ܩܕܝܡ ܪܚܝܩܐ. ܗܢܐ ܢܡܘܣܗ ܕܐܢܫܐ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. * ܘܡܢܐ ܬܘܒ
ܢܘܤܦ ܥܒܕܟ ܕܘܝܕ. ܕܢܡܠܠ ܠܟ. ܐܢܬ ܗܘ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܗ ܠܥܒܕܟ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܡܛܠ
21 ܦܬܓܡܝܟ. * ܘܐܝܟ ܠܒܟ ܥܒܕܬ ܠܗ ܗܕܐ ܪܒܘܬܐ. ܠܡܘܕܥܘ ܠܥܒܕܟ. * ܡܛܠܗܢܐ
22 ܪܒ ܐܢܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܐܟܘܬܟ. ܘܠܝܬ ܐܠܗܐ ܠܒܪ ܡܢܟ ܒܟܠ ܕܫܡܥܢ
23 ܒܐܕܢܝܢ. * ܘܡܢܘ ܐܝܟ ܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܡܐ ܚܕ ܒܐܪܥܐ. ܕܐܙܠ ܐܠܗܐ. ܠܡܦܪܩܗ ܠܗ
ܠܥܡܐ. ܘܠܡܥܒܕ ܠܗ ܫܡܐ. ܘܠܡܥܒܕ ܠܗ ܪܘܪܒܬܐ ܘܚܙܘܢܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܡܢ ܩܕܝܡ.
24 ܥܡܟ ܕܦܪܩܬ ܠܟ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܥܡܐ ܕܐܢܬ ܐܠܗܗ. * ܘܐܩܝܡܬ ܠܟ ܠܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ
25 ܕܢܗܘܐ ܠܟ ܥܡܐ. ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. ܘܐܢܬ ܡܪܝܐ. ܗܘܝܬ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ. ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܥܠ ܥܒܕܟ ܘܥܠ ܒܝܬܗ. ܐܩܝܡ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. ܘܥܒܕ ܐܝܟ
26 ܕܡܠܠܬ. * ܘܢܬܪܘܪܒ ܫܡܟ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. ܐܝܟ ܕܡܠܠܬ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
27 ܘܒܝܬܗ ܕܥܒܕܟ ܕܘܝܕ ܢܗܘܐ ܡܬܩܢ ܩܕܡܝܟ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. * ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܡܪܝܐ
ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܓܠܝܬ ܠܐܕܢܗ ܕܥܒܕܟ. ܘܐܡܪܬ ܕܐܒܢܐ ܠܟ ܒܝܬܐ. ܡܛܠܗܢܐ
28 ܐܬܪܥܝ ܥܒܕܟ ܒܠܒܗ ܠܡܬܒܥܘ ܩܕܡܝܟ ܨܠܘܬܐ ܗܕܐ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܐܢܬ ܗܘ
29 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܡܠܝܟ ܢܗܘܘܢ ܫܪܝܪܐ. ܕܡܠܠܬ ܥܠ ܥܒܕܟ ܛܒܬܐ ܗܕܐ. * ܫܪܝ ܒܪܟ
ܘܒܪܟ ܒܝܬܗ ܕܥܒܕܟ. ܕܢܗܘܐ ܡܬܩܢ ܠܥܠܡ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܠܠܬ.
ܘܡܢ ܒܘܪܟܬܟ ܢܬܒܪܟ ܒܝܬܗ ܕܥܒܕܟ. ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ.

Sed firma erit domus tua & regnum tuum 16
coram me usque in seculum, & solium tu-
um stabilietur in conspectu meo in secu-
lum usque. Omnia verba hæc totámque 17
visionem istam, eâdem serie retulit Nathan
propheta Davidi. Quamobrem veniens Da- 18
vid rex sedit coram Domino, & ait; Quis
ego sum Domine Deus, & quid est domus
mea, ut eoúsque me promoveris? Parúmne 19
hoc tibi videtur Domine Deus, quod de do-
mo servi tui longè ante dixisti? humanum
institutum est hoc Domine Deus. Sed quid 20
plura tibi dicat servus tuus David? tu nôsti
servum tuum Domine Deus, propter sermo-
nes tuos. Et juxta cor tuum tantam fecisti 21
magnitudinem, ut notum redderes servum
tuum. Propterea magnus es tu Domine 22
Deus, quia non est tui similis, nec alius est
Deus (quod auribus nostris audierimus) præ-
ter te. Et quisnam est similis populo tuo Is- 23
raeli, populo unico in terra, populo ad quem
sibi redimendum abierit Deus, & ad com-
parandum sibi nomen, & faciendum sibi
magnalia atque visiones super terram ab an-
tiquo, erga populum tuum quem liberâsti tibi
ex Ægypto, populum cujus tu es Deus? Et 24
firmâsti tibi populum tuũ Israelem, ut sit tibi
populus usque in seculum; & tu Domine, fa-
ctus es eorum Deus. Nunc Dñe Deus, ver- 25
bum q dixisti de servo tuo et de domo ipsius,
affere usque in seculum, & fac prout dixisti:
Et magnificetur nomen tuum usque in seculũ, 26
quemadmodũ dixisti Domine potentissime,
Deus Israelis; & dom⁹ servi tui Davidis firma
sit coram te usque in seculum. Quandoqui- 27
dem tu Domine potentissime, Deus Israelis,
revelâsti auri servi tui & dixisti; Ædificabo
tibi domum; propterea cogitavit servus tuus
in corde suo de fundenda coram te oratione
ista. Quapropter Domine Deus, quum tu 28
sis Dominus Deus, vera sint verba tua qui-
bus tantum bonum pronuntiâsti de servo tuo.
Incipias igitur, & benedicas domui servi tui, 29
ut maneat coram te in æternum; quandoqui-
dem tu Domine Deus locutus es: & de be-
nedictione tua benedicatur domus servi tui
usque in æternum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 17 * بل يكون بيتك وملكك امينا ثابتا الى الابد * هذا الكلام كله وهذا الوحي قال ناثان
18 لداود * فجاء داود الملك الى بيت الرب * وجلس هناك امام الرب * وقال من انا يا ربي والاهي
19 وما بيتي الذي بلغتني الى هذه العظمة * هذا قليل عندك يا ربي والاهي * الذي قلت في
20 عبدك وبيته * ووعدته ان يدوم له الخير * هذا يعد على الانسان يا ربي والاهي * وما الذي
يقدر عبدك داود ان ينطق امامك * انت تعرف نية عبدك من اجل قولك له يا ربي والاهي
21 22 * وانما صنعت لعبدك هذا الصنيع * وبلغت به هذه العظمة بنعمتك * لذلك اقول انك
23 عظيم الرحمة يا ربي والاهي * وليس مثلك ولا يعرف اله غيرك * ولم نسمع باذاننا * ومن مثل
شعبك آل اسرايل * واي شعب على الارض يشبههم * وانت يا رب خلصت شعبك * وعظمت
اسمك * واظهرت عظمتك بالعجايب التي اكملت لديهم اولا والنعم الذي صنعت بهم اولا
24 على الارض * التي بها خلصتهم من ارض مصر * الشعب الذي انت الاهه * آل اسرايل الذي
اصلحتهم * وصيرتهم خاصتك * ليكونوا شعبك الى الابد * وانت يا ربي والاهي تسمي الاههم
25 * والان يا ربي والاهي ثبت وحقق الكلام الذي وعدت به عبدك وبيته * وصدق قولك الى
26 الابد وافعل كما قلت * ليعظم بها اسمك الى الابد * ويكون * كما قلت يا اله اسرايل القوي *
27 ويكون بيت داود عبدك مصلحا امامك الى الابد * فلذلك ذكر عبدك في قلبه ان
28 يصلي امامك هذه الصلاة * والان انت الاله الحق يا ربنا والاهنا * فثبت كلامك الذي
29 وعدتني به * لانك انما وعدت عبدك هذا الخير بنعمتك * فابدء الان وبارك بيت
عبدك * ليكون مصلحا امامك الى الابد * لانك الذي تكلمت به يا رب * فانت بارك
بيت عبدك ببركتك الى الابد *

Sed erit domus tua & regnum tuum fir- 16
mum & stabile in perpetuũ. Totum hunc 17
sermonem & revelationem istam cùm re-
tulisset Nathan Davidi, Adivit David 18
rex domum domini, ibique coram Domino
sedens ait, Quis ego sum O Domine mi
& Deus meus, & quid est domus mea, ut
me ad tantam amplitudinem evexeris?
Parvine hoc momenti apud te est O mi 19
Domine, & Deus meus, quod de servo
tuo ejusque domo dixisti, eique pollicitus
es, duraturam illi prosperitatem? hoc
sanè homini computandum est O Domine
mi & Deus meus. Quid verò possit ser- 20
vus tuus David eloqui coram te? tu nô-
sti mentem servi tui, propter tua ad ipsum
verba O mi Domine & Deus meus. Et ve- 21
rò opus hoc egisti erga servũ tuum, eum-
que ad istam dignitatem evexisti ex gra-
tia tua. Propter hoc assero te esse summè 22
clementem O Domine mi & Deus meus,
nec esse tibi parem, nec agnosci, nec auri-
bus nostris auditum esse, reperiri Deum
præter te. At quis est similis populo tuo, 23
genti Israeliticæ? & quinam extat super
terram populus ipsi comparandus? tu enim
O Domine, servâsti populum tuum, &
magnificâsti nomen tuum, & amplitudi-
nem tuam patefecisti per miracula olim
erga ipsos peracta, & beneficia quibus eos
prosecutus es olim super terram, per quæ
salvâsti eos de terra Ægypti; populum
inquam cujus tu Deus es, Gentem Israeli- 24
ticam, quos tu instaurâsti et peculiũ tuum
fecisti, ut essent populus tuus in æternum,
tuque O mi Domine & Deus meus, eo-
rum Deus vocareris. Igitur O mi Domine 25
& Deus meus, rata & vera fac verba
quæ promisisti servo tuo & domui ejus,
tuumque sermonem eventu comproba in
perpetuum, et fac quemadmodum dixisti:
ut per hæc magnificetur nomen tuum in 26
æternum, & succedat quemadmodum
dixisti O Deus Israelis potentissime, sitque
domus Davidis servi tui idonea coram
te in æternum. Hac enim de causa cogi- 27
tavit servus tuus apud semetipsum oran-
dum apud te esse hâc oratione. Tu itaque 28
Deus vere, Domine ac Deus noster confir-
ma sermonem tuũ quem promisisti mihi;
quandoquidem ex gratia tua tantum bo-
num servo tuo promisisti. Incipe ergò, & 29
benedic domui servi tui, ut sit parata corã
te in æternũ, quandoquidē tu de ipsa lo-
cutus es O Domine: tu inquã benedic do-
mui servi tui benedictione tuâ in perpetuũ.

שמואל ב: ח

CAP. VIII. ח

cepit & : eos depressit & , Pelistim David percussit & ,posthæc fuit Et
1 ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם ויקח
,Moab percussit Et .Pelistim manu de Haama Metheg David
דוד את מתג האמה מיד פלשתים: 2 ויך את מואב
est mensus & : terram ad eos jacere faciendo funiculo in eos est mensus &
וימדדם בחבל השכב אותם ארצה וימדד
:vivificandū ad funiculi plenitudinem & ,mortificandum ad funiculos duos
שני חבלים להמית ומלא החבל להחיות
David percussit Et .munus portantes servos in David ipsi Moab fuit &
ותהי מואב לדוד לעבדים נשאי מנחה: 3 ויך דוד
convertendum ad ipsum eundo in ,Sobah regem Rechob filium Hadadhezer
את הדדעזר בן רחב מלך צובה בלכתו להשיב
mille ipso ex David cepit Et .Perath flumine in suam manum
4 ידו בנהר: וילכד דוד ממנו אלף
subnervavit & ,peditis viri millia viginti & , equites septingentos &
ושבע מאות פרשים ועשרים אלף איש רגלי ויעקר
venit Et .currus centum eo ex fecit residuum & ,currum omnē David
5 דוד את כל הרכב ויותר ממנו מאה רכב: ותבא
percussit & : Sobah regi Hadadhezer auxiliandū ad Dammesec Aram
ארם דמשק לעזר להדדעזר מלך צובה ויך
posuit Et .virorum millia duo & viginti Aram in David
6 דוד בארם עשרים ושנים אלף איש: וישם
servos in Davidi Aram fuit & , Dammesec Aram in præsides David
דוד נצבים בארם דמשק ותהי ארם לדוד לעבדים
-ivit quò omni in David Dominus servavit & :munus portantes
נושאי מנחה ויושע יהוה את דוד בכל אשר הלך:
, Hadadhezer servos ad erant quæ , auri scuta David Cepitque
7 ויקח דוד את שלטי הזהב אשר היו אל עבדי הדדעזר
civitatibus Berothai de & ,Bethach de Et .Jerusalaim in ea adduxit &
8 ויביאם ירושלם: ומבטח ומברתי ערי
audivit Et .valde multum æs David rex cepit Hadadhezer
9 הדדעזר לקח המלך דוד נחשת הרבה מאד: וישמע
.Hadadhezer virtutem omnem David percussit quòd Chamath rex Tohi
תעי מלך חמת כי הכה דוד את כל חיל הדדעזר:
ei optandum ad , David regem ad suum filium Joram Tohi Misitque
10 וישלח תעי את יורם בנו אל המלך דוד לשאל לו
,Hadadhezer in pugnâsset quòd super ,ei benedicendum ad & , pacem ad
לשלום ולברכו על אשר נלחם בהדדעזר
ej⁹ manu in & ,Hadadhezer fuit Thoi bellorum vir quia percussisset &
ויכהו כי איש מלחמות תעי היה הדדעזר ובידו
ea Etiam .ærea vasa & , aurea vasa & , argentea vasa erant
11 היו כלי כסף וכלי זהב וכלי נחשת: גם אתם
quæ ,auro & argento cum DOMINO David rex sanctificavit
הקדיש המלך דוד ליהוה עם הכסף והזהב אשר
, Aram De .subegerat quas , gentibus universis de sanctificaverat
12 הקדיש מכל הגוים אשר כבש: מארם
,Hamelec de & , Pelistim de & , Hammon filiis de & , Moab de &
וממואב ומבני עמון ומפלשתים ומעמלק
David fecit Et .Sobah regis Rechob filii Hadadhezer spolio de &
13 ומשלל הדדעזר בן רחב מלך צובה: ויעש דוד
octodecim , Salis valle in ,Aram cædendo à ipsum revertendo in ,nomē
שם בשבו מהכותו את ארם בגיא מלח שמונה עשר
: præsides posuit Edom omni in ; præsides Edom in posuit Et .millia
14 אלף: וישם באדום נצבים בכל אדום שם נצבים
David DOMINUS servavit & : David servi Edom omnis fuit &
ויהי כל אדום עבדים לדוד ויושע יהוה את דוד
,Israel omnem super David Regnavitque .ambulavit quò omni in
15 בכל אשר הלך: וימלך דוד על כל ישראל
.suo populo omni justitiam & judicium faciens David fuit &
ויהי דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו:

Versio VULG. LAT.

CAP. VIII.

1 Factum est autem post hæc, percussit David Philisthiim, & humiliavit eos, & tulit David Frænum tributi de manu Philisthiim.
2 Et percussit Moab, & mensus est eos funiculo, coæquans terræ: mensus est autem duos funiculos, unum ad occidendum, & unum ad vivificandum: factúsque est Moab David serviens sub tributo.
3 Et percussit David Adarezer filium Rohob regem Soba, quando profectus est ut dominaretur
4 super flumen Euphraten. Et captis David ex parte ej⁹ mille septingentis equitib⁹, et viginti millibus peditum, subnervavit omnes jugales curruū: dereliquit autem ex eis centum cur-
5 rus. Venit quoque Syria Damasci, ut præsidiū ferret Adarezer regi Soba: & percussit David de Syria viginti duo millia
6 virorum. Et posuit David præsidiū in Syria Damasci: factáq; est Syria David serviens sub tributo: servavitque Dominus David in omnib⁹ ad quæcunq;
7 profectus est. Et tulit David arma aurea, quæ habebant servi Adarezer, & detulit ea in Jeru-
8 salem. Et de Bete et de Beroth, civitatibus Adarezer, tulit rex
9 David æs multum nimis. Audivit autem Thou rex Emath, quòd percussisset David omne
10 robur Adarezer. Et misit Thou Joram filium suum ad regem David, ut salutaret eum congratulans, & gratias ageret: eò quòd expugnâsset Adarezer, & percussisset eum. Hostis quippe erat Thou Adarezer, et in manu ejus erant vasa aurea, & vasa argentea, & vasa ærea:
11 Quæ & ipsa sanctificavit rex David Domino cum argento & auro, quæ sanctificaverat de universis gentibus quas sube-
12 gerat, De Syria, & Moab, & filiis Ammon, & Philisthiim, & Amalec, & de manubiis Adarezer filii Rohob regis Soba.
13 Fecit quoq; sibi David nomen, cùm reverteretur captâ Syriâ in valle Salinarum, cæsis decē
14 & octo millibus: Et posuit in Idumæa custodes, statuítque præsidium: & facta est universa Idumæa serviens David: & servavit Dominus David in omnibus ad quæcunque profe-
15 ctus est. Et regnavit David super omnem Israel: faciebat quoque David judicium & justitiam omni populo suo,

Versio GRÆ. LXX. Interp.

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς. καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν ἀφωρισμένην ἐκ χειρὸς τῶν
2 ἀλλοφύλων. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν Μωὰβ, καὶ διεμέτρησεν (α) αὐτοὺς ἐν σχοινίοις, κοιμίσας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ (β) ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησε. καὶ ἐγένετο (γ) Μωὰβ τῷ
3 Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδρααζὰρ υἱὸν Ῥαὰβ, βασιλέα Σουβὰ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι τὴν
4 χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Καὶ προκατελάβετο Δαυὶδ τῶν (δ) αὐτοῦ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἱππέων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ ὑπελείπετο (ε) ἑαυ-
5 τῷ ἑκατὸν ἅρματα. Καὶ παραγίνεται Συρία Δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ Ἀδρααζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ
6 (ζ) εἰκοσιδύο χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἔθετο Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἐγένετο ὁ Σύρος τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. καὶ ἔσωσε κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν
7 πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς, οἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων (η) τοῦ Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σουβὰ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἔλαβεν αὐτὰ Σουσακὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου, ἐν τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἡμέραις Ῥοβοὰμ υἱοῦ Σολομῶν-
8 τος. Καὶ ἐκ τῆς (θ) Μετεβὰκ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ Ἀδρααζὰρ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα. ἐν αὐτῷ ἐποίησε (†) Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύ-
9 λους, καὶ τοὺς λουτῆρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη. Καὶ ἤκουσε (ι) Θοοὺ ὁ βασιλεὺς Ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε
10 Δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀδρααζὰρ, Καὶ ἀπέστειλε (κ) Θοοὺ Ἰεδδουρὰμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς βασιλέα Δαυὶδ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ (λ) ἐπολέμησε τὸν Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, ὅτι ἀντικείμενος ἦν τῷ Ἀδρααζάρ· καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἦσαν σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυ-
11 σᾶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ. Καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ κυρίῳ, μετὰ τοῦ ἀργυρίου (μ) καὶ μετὰ τοῦ χρυσίου οὗ ἡγίασεν ἐκ πα-
12 σῶν τῶν πόλεων ὧν κατεδυνάστευσεν, Ἐκ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ ἐκ τῆς Μωὰβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, (ν) καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν σκύλων Ἀδρααζὰρ υἱοῦ Ῥαὰβ βασι-
13 λέως (ξ) Σουβά. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ ὄνομα. καὶ ἐν τῷ ἀνακάμπτειν αὐτὸν ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν (ο) Γεβελὲμ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιά-
14 δας. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰν, ἐν πάσῃ τῇ (π) Ἰδουμαίᾳ· καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ Ἰδουμαῖοι δοῦλοι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔσωσε κύρι-
15 ος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ (ρ) ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. καὶ ἦν Δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ.

MS. A. (α) αὐτοὺς σχοινίοις, (β) ἐγένοντο τὰ δύο σχοινίσματα * ἐζώγρησε, καὶ (γ) Μωὰβ εἰς δούλους (δ) αὐτοῦ * ἑπτὰ ἅρματα καὶ ἑπτὰ χιλιάδας (ε) αὐτοῦ ἑαυτῷ (ζ) εἴκοσι χιλιάδας (η) τοῦ Ἀδρααζὰρ (θ) Μασβὰχ ἐκ τῆς (†) Σαλωμὼν (ι) Θαεὶ (κ) Θαεὶ τὸν Ἰεδδουρὰν (λ) * ἐπάταξεν τὸν Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν (μ) καὶ τοῦ (ν) καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ τῆς (ξ) Σωβά. (ο) Γαιμελὰ (π) Ἰδουμαίᾳ ἔθηκεν ἐστηλωμένους· καὶ ἐγένοντο πάντες Ἰδουμαῖοι (ρ) ἐπὶ Ἰσραήλ.

Cum Transl. LAT.

CAP. VIII.

1 Et factū est post hæc, & percussit David alienigenas, & fugavit eos. Et accepit David (a) segregatā de manu alienigenarū.
2 Et percussit David Moab, & mensus est eos in funibus, sternens eos super terrā. Et fuerunt duo funiculi ad occidendū, (b) et duos funiculos vivificavit. Et fuit Moab ipsi David in servos ferentes (c) xenia.
3 Et percussit David Adraazar filiū Raab regē Suba, eunte eo ad imponendā manū suā super flumen Euphratem.
4 Et cepit David de reb⁹ ej⁹ (d) mille curr⁹, & septē millia equitū, & viginti millia virorū peditū. Et dissolvit David omnes currus, & reliquit sibi ipsi centum curr⁹.
5 Et advenit Syria Damasci ad auxiliandum Adraazar regi Suba: & percussit David in Syro viginti duo millia virorum.
6 Et posuit David præsidiū in Syria, quæ ad Damascū, & fact⁹ est Syrus ipsi David in servos ferentes xenia. Et salvavit Domin⁹ David in omnib⁹ ad quæ ibat.
7 Et cepit David (e) armillas aureas, quæ erant super pueros Adraazar, regis Suba: & attulit ea in Hierusalē. (f) Et cepit ea Susacim rex Ægypti, in ascendendo ipsum in Hierusalem in dieb⁹ Roboā filii Salomonis.
8 Et de Masbac, & de electis civitatibus Adraazar cepit rex David æs multū valdè. (g) In eo fecit Salomon mare æneū, & columnas & labra, & omnia vasa.
9 Et audivit Thou rex (h) Hemath, quia percussit David omnem virtutē Adraazar;
10 Et misit Thou Jeddurā filiū suū ad regē David, interrogare eum quæ ad pacem, & benedicere eum pro eo, quòd impugnavit Adraazar, & percussit eum: quoniā adversari⁹ erat ipsi Adraazar: Et in manibus ejus erant vasa argentea, & vasa aurea, & vasa ænea.
11 Et hæc sanctificavit rex David Domino cū argento & cum auro, quod sanctificavit de omnibus civitatib⁹, quas subegerat,
12 Ex Idumea, & ex Moab, & ex filiis Ammon, & ex alienigenis, & ex Amalec, & de spoliis Adraazar filii Raab, regis Suba.
13 Et fecit David nomen. Et cùm ipse reflecteret, percussit Idumeā in (i) Gebelem ad octo decē millia.
14 Et posuit in Idumea præsidiū, in omni (k) Idumea. Et facti sunt omnes Idumæi servi regi. Et salvavit Dominus David in omnibus ad quæ ibat.
15 Et regnavit David super omnem Israel. Et erat David faciens judicium, & justitiam super omnem populum suum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ח

1 והוה בתר כן ומחא דוד ית פלשתאי ותברנון ונסיב דוד ית תקון אמתא מידא דפלשתאי:
2 ומחא ית מואבאי ומשח להון בערבא רמי יתהון לארעא ומשח תרין חבלין למקטל
3 ומלי חבלא לאחאה והוו מואבאי לדוד לעבדין נטלי פרס: ומחא דוד ית הדדעזר בר
4 רחוב מלכא דצובה כד אזל לאשנאה תחומיה בנהר פרת: ואסר דוד מניה אלף ושבע
מאה פרשין ועשרין אלפין גבר רגלי ועקר דוד ית כל רתיכיא ואשאר מנהון מאה
5 רתיכין: ואתו אנש ארם דמשק למסעד להדדעזר מלכא דצובא ומחא דוד בארם עשרין
6 ותרין אלפין גברא: ומני דוד אסטרטיגין בארם דמשק והוו אנש ארם לדוד לעבדין נטלי
7 פרס ופרק יי ית דוד בכל אתר די הליך: ונסיב דוד ית שלטי דדהבא דהוו על עבדי
8 הדדעזר ואיתנון לירושלם: ומבטח ומברותי קרוי הדדעזר נסיב מלכא דוד נחשא סגי
9 10 לחדא: ושמע תועי מלכא דחמת ארי מחא דוד ית כל משרית הדדעזר: ושלח תועי
ית יורם בריה לות מלכא דוד למשאל ליה לשלם ולברכותיה על דאגיח קרבא
בהדדעזר וקטליה ארי גבר עביד קרבין עם תועי הוה הדדעזר ועמה הוו מני כספא ומני
11 דהבא ומני נחשא: אף יתהון אקדיש מלכא דוד קדם יי עם כספא ודהבא די אקדיש
12 מכל עממיא די כביש: מארם וממואב ומבני עמון ומפלשתאי ומעמלקאי ומבזת
13 הדדעזר בר רחוב מלכא דצובה: וכנש דוד משרין כד תב ממקטליה ית ארם בגיא מלחא
14 תמנת עסר אלפין: ומני באדום אסטרטיגין בכל אדום מני אסטרטיגין והוו כל אדום
15 עבדין לדוד ופרק יי ית דוד בכל אתר די הליך: ומלך דוד על כל ישראל והוה דוד עביד
דין דקשוט וזכו לכל עמיה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VIII.

Et fuit post hoc, & percussit David Pælisthæos, & fregit eos, & cepit David commoditatem rivi de manu Pelisthæorū. Et percussit Moabæos, et mens⁹ est illos in sorte, projiciens eos in terram, et mensus est duos funes ad occidendū, & implementū funis ad vivificandū, et fuerunt Moabæi Davidi in servos ferentes mun⁹. Et percussit David *Hhadad-Ghezer* filiū Rehhob regem Szobah, quando ivit ad mutandū terminū suū in fluvio Perath. Et cepit David ex illo mille et septingentos equites & viginti millia virorū peditū, et subnervavit David omnes curr⁹, & reliquit ex illis centū currus. Et venerunt viri Aram Damesek ut auxiliarentur *Hadadghezer* regi Szoba: et percussit David in Aram viginti & duo millia virorū. Et præfecit David duces in Aram Damesek, & fuerunt viri Aram Davidi in servos ferentes munus, et liberavit Dn̄s Davidem in omni loco quò ivit. Et accepit David scuta aurea quæ fuerunt super servos *Hadadghezer*, et attulit ea in Jerusalem. Et ex Betach & ex *Berothai* urbib⁹ *Hadadghezer* cepit rex David chalybem multam nimis. Et audivit Thogi rex Hhamath quòd percussisset David omnē exercitū *Hadadghezer*. Et misit Thogi Joram filiū suum ad regem David, ut precaretur illi pacem, & ut benediceret illi, eò quòd inisset bellum cum *Hadadghezer*, & occidisset illum (quia vir gerens bella cum Thogi fuit *Hadadghezer*,) & cum illo fuerunt vasa argenti & vasa auri, et vasa æris. Etiam illa sanctificavit rex David ante Dn̄m cum argento & auro q̄ sanctificavit de omnibus gentib⁹ quas subegerat. De Aram & de *Moab* & de filiis Ghamon & de Pelisthæis, & de Ghamalekæis, & de spolio *Hadadghezer* filii Rechob regis Szoba. Et *collegit* David *copias* quando rediit à percutiendo Aram in valle salis octodecim millia. Et constituit in Edom præfectos, & fuerunt omnes Edomæi servi Davidi; et liberavit Dn̄s David in omni loco quò ivit. Et regnavit David super omnem Israel, & David fecit judicium veritatis & æquitatis omni populo suo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 ܩܦܠܐܘܢ * ܚ * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܘܡܚܐ ܕܘܝܕ ܠܦܠܫܬܝܐ. ܘܡܟܟ ܐܢܘܢ.
2 ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܠܪܡܬ ܓܡܐ ܡܢ ܦܠܫܬܝܐ. * ܘܡܚܐ ܠܡܘܐܒܝܐ. ܘܡܫܚ ܐܢܘܢ ܒܚܒܠܐ.
ܘܪܡܐ ܐܢܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܫܚ ܬܪܝܢ ܚܒܠܝܢ. ܠܡܩܛܠܘ. ܘܡܠܝ ܚܒܠܐ ܠܡܚܝܘ.
3 ܘܗܘܘ ܡܘܐܒܝܐ ܥܒܕܐ ܠܕܘܝܕ ܡܩܪܒܝܢ ܡܘܗܒܬܐ. * ܘܡܚܐ ܕܘܝܕ ܠܗܕܕܥܙܪ ܒܪ ܪܚܘܒ ܡܠܟܐ
4 ܕܨܘܒܐ. ܟܕ ܐܙܠ ܕܢܦܫܛ ܐܝܕܗ ܒܢܗܪܐ ܦܪܬ. * ܘܩܛܠ ܠܗ ܕܘܝܕ ܐܠܦ ܡܪܟܒܬܐ ܘܫܒܥ
ܡܐܐ ܦܪܫܐ. ܘܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܪܓܠܝܐ. ܘܥܩܪ ܕܘܝܕ ܟܠܗܘܢ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܫܒܩ
5 ܡܢܗܘܢ. ܡܐܐ ܡܪܟܒܢ. * ܘܐܬܘ ܐܕܘܡ ܘܕܪܡܣܘܩ ܠܡܥܕܪܗ ܠܗܕܕܥܙܪ ܡܠܟܐ ܕܨܘܒܐ.
6 ܘܡܚܐ ܕܘܝܕ ܒܐܕܘܡ. ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ. * ܘܐܩܝܡ ܕܘܝܕ ܩܝܘܡܐ ܒܐܕܘܡ ܘܒܕܪܡܣܘܩ.
7 ܘܗܘܘ ܐܕܘܡܝܐ ܥܒܕܐ ܠܕܘܝܕ. ܡܩܪܒܝܢ ܡܕܐܬܐ. ܘܦܪܩܗ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܒܟܠ ܕܐܙܠ. * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ
8 ܫܠܛܐ ܕܕܗܒܐ ܕܗܘܘ ܥܠ ܥܒܕܘܗܝ ܕܗܕܕܥܙܪ. * ܘܢܣܒ ܕܘܝܕ ܢܚܫܐ ܣܓܝܐ ܛܒ
9 ܘܐܝܬܝ ܐܢܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܛܒܚ ܘܡܢ ܒܪܘܬܝ ܩܘܪܝܗ ܕܗܕܕܥܙܪ. * ܘܫܡܥ ܬܘܥ ܡܠܟܐ
10 ܕܚܡܬ ܕܡܚܐ ܕܘܝܕ ܠܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܗܕܕܥܙܪ. * ܘܫܕܪ ܬܘܥ ܠܝܘܪܡ ܒܪܗ ܠܘܬ ܡܠܟܐ
ܕܘܝܕ. ܕܢܫܐܠ ܒܫܠܡܗ. ܘܢܒܪܟܝܘܗܝ. ܥܠ ܕܐܬܟܬܫ ܥܡ ܗܕܕܥܙܪ ܘܡܚܝܗܝ. ܡܛܠ
ܕܓܒܪܐ ܗܘܐ ܩܪܒܬܢܐ ܗܕܕܥܙܪ. ܘܢܣܒ ܒܐܝܕܗ ܝܘܪܡ ܒܪ ܬܘܥ. ܡܐܢܐ ܕܣܐܡܐ ܘܡܐܢܐ
11 ܕܕܗܒܐ. ܘܡܐܢܐ ܕܢܚܫܐ. ܘܩܪܒ ܠܕܘܝܕ. * ܘܐܦ ܠܗܠܝܢ ܩܕܫ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܠܡܪܝܐ. ܥܡ
12 ܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ ܕܩܕܫ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܟܒܫ. * ܡܢ ܐܕܘܡ. ܘܡܢ ܡܘܐܒ. ܘܡܢ
ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܡܢ ܦܠܫܬܝܐ. ܘܡܢ ܥܡܠܩܝܐ. ܘܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܗܕܕܥܙܪ ܒܪ ܪܚܘܒ
13 ܡܠܟܐ ܕܨܘܒܐ. * ܘܥܒܕ ܬܡܢ ܕܘܝܕ ܩܪܒܐ. ܟܕ ܗܦܟ ܡܢ ܕܡܚܐ ܠܐܕܘܡ ܒܚܝܠܐ
14 ܕܡܠܚܐ. ܘܩܛܠ ܬܡܢܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. * ܘܐܩܝܡ ܕܘܝܕ ܩܝܘܡܐ ܒܟܠܗ ܐܕܘܡ. ܘܗܘܘ
15 ܟܠܗܘܢ ܐܕܘܡܝܐ. ܥܒܕܐ ܠܕܘܝܕ. ܘܦܪܩܗ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ. ܒܟܠ ܕܐܙܠ. * ܘܐܡܠܟ ܕܘܝܕ ܥܠ
ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܘܐ ܕܘܝܕ ܥܒܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ. ܥܠ ܟܠܗ ܥܡܗ.

CAP. VIII.

Contigit posthæc ut percuteret David 1
Philistæos, frangeretque eos, & caperet
David Ramath-gama à Philistæis. Percussit 2
quoque Moabitas, et mensus est eos funibus:
nam humi prostratos mensus est duobus funibus, fune *scilicet uno* ad interficiendum, & *altero* fune ad servandum in vita: factique sunt
Moabitæ servi Davidis, afferentes munera.
Percussit etiam David Hadarezerem filiũ Re- 3
hob, regẽ Soba; quum abiit ad versandam manum suã (*i. auctoritatem exercendam*) in flumen Euphratem. Trucidavit enim illi David 4
mille septingentos curr⁹, & viginti millia virorum peditũ: extirpavitq; David omnes currus, centum ex iis relictis curribus. Quumque 5
venisset Edom & Damascus ad juvandũ Hadarezerẽ regẽ Soba, percussit David in Edom
viginti duo millia. Et constituit David præ- 6
fectos in Edom & in Damasco: fuerũtq; Edomæi Davidi servi, afferentes vectigal: servabat autem Dñs Davidem quocunq; pergebat. Accepit autem David pharetras aureas 7
quas ferebant servi Hadarezeris. Accepit etiã 8
David æris quamplurimũ, attulitque ea in Jerusalẽ ex Tabah & ex Beruthi civitatib⁹ Hadarezeris. Cúmque audisset Toa rex Hamath 9
percussisse Davidẽ copias omnes Hadarezeris, Misit Toa Joram filium suum ad regem 10
David ut salutaret eũ & benediceret ei, quòd bellum gessisset cum Hadarezere & percussisset eum: erat enim Hadarezer vir bellicosissimus: sumpsitque manu suã Joram filius Toa vasa argentea, & vasa aurea, & vasa ænea, obtulitque Davidi: Atque hæc etiam con- 11
secravit rex David Domino unà cum argento & auro quæ consecraverat ex omnibus gentibus quas subegerat: Ab Edom, & à Moab, 12
à filiis Ammon, à Philistæis, ab Amalecitis, & à principatu Hadarezeris filii Rehob, regis Soba. Et commisso ibi David prælio cùm 13
reverteretur postquã pcussisset Edom in valle salis, peremit decem & octo millia: Et con- 14
stituit David præfectos in tota Edom, fuerúntque omnes Edomæi servi Davidis. Et servavit Dñs Davidem quocunq; pergebat. Re- 15
gnavit ergò David super universum Israelem, exercebátque David judicium & justitiam in totum populum suum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 • الفصل الثامن * فلما كان بعد ذلك حارب داود اهل فلسطين ايضا وظفر
2 بهم * واخذ داود رامة جماه من اهل فلسطين * وظفر بالموابيين ايضا ومسحهم بالحبال واضجع
رجالهم الى الارض كلما مسح حبلين قتل الذي مسحهما واحيا الذي تحت حبل واحد وصار
3 الموابيون عبيدا لداود يودون اليه الخراج * وظفر داود بهدارعزار بن راحوب ملك نصيبين
4 حيث صار الى نهر الفرات * وقتل من اصحابه خلقا كثيرا واخذ منه الفا وسبعماية حمالة وقتل
5 من رجاله عشرين الفا وحل داود فراس الحمولات وترك لنفسه ماية حمولة * وجاء ملك ادوم
وصاحب دمسق ليعينا هدارعزار ملك نصيبين فقتل داود من ادوم اثنين وعشرين الفا رجال
6 * واستعمل داود عمالا على ادوم ودمسق وصار اهل ادوم عبيدا لداود يودون اليه الخراج وظفر
7 8 الله داود حيث ما توجه * واخذ داود حقاب الذهب التي كانت مع عبيد هدارعزار * واخذ داود
الملك ايضا من سلطان هدارعزار نحاسا كثيرا واتى به الى اورسليم واخذ من طاباح ومن
9 10 بروثي قرى هدارعزار مالا كثيرا * وسمع توع ملك حماه ان داود قتل اجناد هدارعزار * فارسل
ابنه يورام الى داود الملك يسلم عليه ويدعوا له ويهنيه بالظفر حيث ظفر بهدارعزار واجناده
لان هدارعزار كان رجلا جبارا واخذ يورام بن توع معه انية فضة وذهبا ونحاسا فاتى بها داود
11 * وصيرها داود الملك حرمة للرب مع الفضة والذهب الذي اخذ من جميع الشعوب الذي
12 ظفر بهم * من ادوم * ومن مواب * ومن بني عمون * ومن اهل فلسطين * ومن العمالقيين
13 ومن سلطان هدارعزار بن راحوب ملك نصيبين * وحارب داود حيث رجع من بعد قتله
14 اهل ادوم في واد الملح وقتل ثمنية عشر الفا * وصير داود عمالا على ارض ادوم كلها وصار جميع
15 اهل ادوم عبيدا لداود وخلص الرب داود حيث توجه * وملك داود على جميع اسرايل
وملا داود ارض شعبه برا وعدلا *

CAP. VIII.

His peractis, pugnavit etiam David 1
contra Palestinos, & devicit eos, cepitque
David Ramath-gamah à Palestinis. Su- 2
peravit etiam Moabitas, mensusque est eos funibus: viris enim eorum humi prostratis, quoties metiebatur duos funes, interficiebat quos mensus fuerat, & vivos servabat eos qui erant sub altero funium: factiq; sunt Moabitæ servi Davidis, pendentes ei vectigal. Devicit præterea Da- 3
vid Hadarezerem filium Rehob, regem Nesibin, quum profectus est ad fluvium Euphratẽ. Et interfectã ex ejus gente tur- 4
bã plurimã, cepit ab eo mille septingenta vehicula; interfecit enim ex ejus viris viginti millia; dissolvitque David rotas vehiculorum, reservatis sibi centum vehiculis. Venerunt autem rex Edom, & domi- 5
nus Damasci ut opem ferrent Hadarezeri regi Nesibin: percussitque David ex E-
dom viginti duo millia peditum. Et ad- 6
hibuit David Actores super Edom et Damascum: factique sunt habitatores Edom servi Davidis, pendentes ei vectigal: & prosperum reddebat Deus Davidem quocunque se vertebat. Accepit autem David 7
balteos aureos quos habebant servi Hadarezeris: Accepit etiam David rex ab im- 8
peratore Hadarezere æs copiosũ, attulitq; illud in Jerusalem: deniq; accepit à Tabah & è Baruthi civitatibus Hadarezeris, opes multas. Audiens autem Toa rex 9
Hamath quòd David trucidâsset milites Hadarezeris, Misit filium suum Forã ad 10
Davidẽ regem, ut salutaret eũ, fausta precaretur ei, & gratularetur illi ob partam ab Hadarezere & militibus ejus victoriam: erat enim Hadarezer vir gigas: portavit que secum Forã filius Toa vasa argentea, aurum, & æs, & obtulit ea Davidi. Et statuit ea David rex sacra Domino 11
unà cum argento & auro quod tulerat ab omnibus populis quos superaverat:
Nempe ab Edom, à Moab, à filiis Am- 12
mon, à Palestinis, ab Amalecitis, & ab imperatore Hadarezere filio Rehob, rege Nesibin. Pugnavit etiam David cùm re- 13
versus esset à cæde Edomæorum, in valle salis, & trucidavit decem & octo millia. Creavitque David Actores super uni- 14
versam terrã Edom, & facti sunt omnes Edomæi servi Davidis: servabatque Dominus Davidem quocunque ibat. Regnavit 15
itaque David super universum Israelem, & implevit David terram populi sui integritate & æquitate.

שמואל ב: ט

Achilud filius Jehosaphath & : exercitum super Serujah filius Joab Et

16 ויואב בן־צרויה על־הצבא ויהושפט בן־אחילוד

Ebjathar filius Achimelech & , Achitub filius Sadoc Et commentarius

17 מזכיר: וצדוק בן־אחיטוב ואחימלך בן־אביתר

, Hacerethi & , Jehojadah filius Benajahu Et . scriba Serajah & ; sacerdotes

18 כהנים ושריה סופר: ובניהו בן־יהוידע והכרתי

. erant *sacerdotes* David filii & : Haphelethi &

והפלתי ובני דוד כהנים היו:

CAP. IX. ט

faciam & , Saul *domui* remanserit qui adhuc est Num : David dixit Et

1 ויאמר דוד הכי יש־עוד אשר נותר לבית שאול ואעשה

, servus Saul domui Et ? Jonathan propter misericordiam eo cum

2 עמו חסד בעבור יהונתן: ולבית שאול עבד

rex dixitque ; David ad eum vocaverunt & : Sibah ejus nomen &

ושמו ציבא ויקראו־לו אל־דוד ויאמר המלך

non Nunquid : rex Dixitque . tuus Servus : dixit & ? Siba Tune : eum ad

3 אליו האתה ציבא ויאמר עבדך: ויאמר המלך האפס

dixitque ? Dei misericordiã eo cũ faciam & , Saul *domui vir adhuc*

עוד איש לבית שאול ואעשה עמו חסד אלהים ויאמר

. pedibus *percussus* Jonathan filius Adhuc : regem ad Siba

ציבא אל־המלך עוד בן ליהונתן נכה רגלים:

Ecce : regem ad Siba dixit & ? *ipse* Ubi : rex ei Dixitque

4 ויאמר־לו המלך איפה הוא ויאמר ציבא אל־המלך הנה־

, David rex Misitque . Lodebar *in* Hammiel filii Machir *domi ipse*

5 הוא בית מכיר בן־עמיאל בלו דבר: וישלח המלך דוד

venit Et . Lodebar de Hammiel filii Machir domo è eum *cepit* &

6 ויקחהו מבית מכיר בן־עמיאל מלו דבר: ויבא

, *suam facies* super *cecidit* & , David ad Saul filii Jonathan filius Mephiboseth

מפיבשת בן־יהונתן בן־שאול אל־דוד ויפל על־פניו

. tuus servus , Ecce : dixit & ? Mephiboseth , David dixitque : se incurvavit &

וישתחו ויאמר דוד מפיבשת ויאמר הנה עבדך:

misericordiã tecum faciam faciendo quia ; timeas Ne : David ei Dixitque

7 ויאמר לו דוד אל־תירא כי עשה אעשה עמך חסד

Saul agrum omnem tibi faciã reddere & : tuũ patrẽ Jonathan propter

בעבור יהונתן אביך והשבתי לך את־כל־שדה שאול

, se incurvavit Et . *jugiter* meã mensam super panẽ comedes tu & : tui patris

8 אביך ואתה תאכל לחם על־שלחני תמיד: וישתחו

? ego sicut qui , mortuũ canem *ad* respexisti quia , tuus servus Quid : dixit &

ויאמר מה עבדך כי פנית אל־הכלב המת אשר כמוני:

quod Omne : eum ad dixit & , Saul puerum Siba *ad* rex vocavit Et

9 ויקרא המלך אל־ציבא נער שאול ויאמר אליו כל אשר

coles Et . *tuorum dominorum* filio dedi , ejus domui omni & , Sauli erat

10 היה לשאול ולכל־ביתו נתתי לבן־אדניך: ועבדת

filio erit & , *adduces* & , tui servi & , tui filii & , tu *humum* ei

לו את־האדמה אתה ובניך ועבדיך והבאת והיה לבן־

comedet tui domini filius Mephiboseth & : eã comedet & , panis *tuorũ dominorũ*

אדניך לחם ואכלו ומפיבשת בן־אדניך יאכל

viginti & , filii quindecim Siba & : meã mensam super panẽ semper

תמיד לחם על־שלחני ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים

præceperit quæ omnia Juxta : regem ad Siba Dixitque . servi

11 עבדים: ויאמר ציבא אל־המלך ככל אשר יצוה

comedens Mephiboseth & : tuus servus faciet sic , suo servo rex meus dñs

אדני המלך את־עבדו כן יעשה עבדך ומפיבשת אכל

filius Mephiboseth Et . regis filiis de unus veluti meã mensam super

12 על־שלחני כאחד מבני המלך: ולמפיבשת בן־

servi , Siba domus habitatio omnis & : Micha ejus nomen & ; parvus

קטן ושמו מיכא וכל מושב בית־ציבא עבדים

mensam super quia , Jerusalaim in *manens* Mephiboseth Et . Mephiboseth

13 למפיבשת: ומפיבשת ישב בירושלם כי על־שלחן

. suis pedibus duobus claudicabat ipse & : *comedens ipse* semper regis

המלך תמיד הוא אכל והוא פסח שתי רגליו:

Versio VUL. LAT.

16 Joab autem filius Sarviæ erat super exercitum: porrò Josaphat filius Ahilud erat à commentariis.
17 Et Sadoc filius Achitob, & Achimelech filius Abiathar, erant sacerdotes: & Saraias, scriba:
18 Banaias autem filius Joiadæ, super Cerethi & Phelethi: filii autem David sacerdotes erant.

CAP. IX.

1 Et dixit David; Putásne est aliquis qui remanserit de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam propter Jonathan?
2 Erat autem de domo Saul, servus nomine Siba: quẽ cùm vocâsset rex ad se, dixit ei; Túne es Siba? & ille respondit, Ego
3 sum servus tuus. Et ait rex; Numquid superest aliquis de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam Dei? Dixítque Siba regi; Superest filius Jonathæ,
4 debilis pedibus. Ubi, inquit, est? Et Siba ad regem, Ecce, ait, in domo est Machir filii Am-
5 miel in Lodabar. Misit ergò rex David, & tulit eum de domo Machir filii Ammiel de Lo-
6 dabar. Cùm autem venisset Miphiboseth filius Jonathæ filii Saul ad David, corruit in faciem suam, & adoravit. Dixítque David, Miphiboseth? Qui respondit, Adsum servus tuus.
7 Et ait ei David; Ne timeas, quia faciens faciã in te misericordiam propter Jonathan patrem tuum, & restituam tibi omnes agros Saul patris tui, & tu comedes panem in mensa
8 mea semp. Qui adorans eum, dixit; Quis ego sum servus tuus, quoniam respexisti super canẽ
9 mortuum similem mei? Vocavit itaque rex Sibam puerum Saul, & dixit ei; Omnia quæcunque fuerunt Saul, & universam domum ejus, dedi filio
10 domini tui. Operare igitur ei terram tu, & filii tui, & servi tui: & inferes filio domini tui cibos ut alatur: Miphiboseth autem filius domini tui comedet semper panem super mensam meam. Erant autem Sibæ quindecim filii, & viginti ser-
11 vi. Dixítque Siba ad regem; Sicut jussisti, domine mi rex, servo tuo, sic faciet servus tuus: & Miphiboseth comedet super mensam meam, quasi unus de
12 filiis regis. Habebat autem Miphiboseth filium parvulũ nomine Micha: omnis verò cognatio domûs Sibæ serviebat
13 Miphiboseth. Porrò Miphiboseth habitabat in Jerusalem: quia de mensa regis jugiter vescebatur: & erat claudus utroque pede.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

16 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ἐπὶ τῆς στρατιᾶς· καὶ (σ) Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλοὺδ ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων.
17 Καὶ (τ) Σαδοὺκ υἱὸς Ἀχιτὼβ καὶ Ἀχιμέλεχ υἱὸς Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· καὶ (υ) Σασὰ ὁ γραμματεύς.
18 Καὶ (φ) Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ (χ) σύμβουλος· καὶ ὁ (ψ) Χελεθί, καὶ ὁ Φελετί, καὶ οἱ υἱοὶ Δαυὶδ αὐλάρχαι ἦσαν.

MS. A. (σ) Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιμέλεχ (τ) Σαδδοὺχ (υ) Σαραίας (φ) Βαναγίας υἱὸς (χ) σύμβολος (ψ) Χερεθθεὶ καὶ ὁ Φελεθθεί *

ΚΕΦ. Θ΄.

1 Καὶ εἶπε Δαυίδ, Εἰ (α) ἔστιν ἔτι ὑπολελειμμένος ἐν τῷ οἴκῳ Σαούλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν Ἰωνάθαν;
2 Καὶ ἐκ τοῦ οἴκου Σαοὺλ (β) ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σιβά· καὶ καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς Δαυίδ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεύς, (γ) Σὺ εἶ Σιβά; καὶ εἶπεν,
3 Ἐγὼ δοῦλος σός. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, Εἰ ὑπολέλειπται (δ) ἐκ τοῦ οἴκου Σαοὺλ ἔτι ἀνήρ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος Θεοῦ; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἔτι ἐστὶν υἱὸς τῷ
4 Ἰωνάθαν πεπληγὼς τοὺς πόδας. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, Ποῦ οὗτος; καὶ εἶπεν Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἰδοὺ ἐν οἴκῳ Μαχὶρ υἱοῦ Ἀμιὴλ
5 ἐκ τῆς (ε) Λοδάβαρ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ οἴκου
6 Μαχὶρ υἱοῦ Ἀμιὴλ ἐκ τῆς (ζ) Λοδάβαρ. Καὶ παραγίνεται (η) Μεμφιβοσθὲ υἱὸς Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαοὺλ πρὸς τὸν βασιλέα Δαυίδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ, Μεμφιβοσθέ; καὶ
7 (θ) εἶπεν, Ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι ποιῶν ποιήσω (ι) μετὰ σοῦ ἔλεος διὰ Ἰωνάθαν τὸν πατέρα σου, καὶ ἀποκαταστήσω σοι πάντα ἀγρὸν (κ) Σαοὺλ πατρὸς τοῦ πατρός σου, καὶ σὺ φαγῇ ἄρτον ἐπὶ
8 τῆς τραπέζης μου διαπαντός. Καὶ προσεκύνησεν Μεμφιβοσθέ, καὶ εἶπε, Τίς εἰμι ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνη-
9 κότα τὸν ὅμοιον ἐμοί; Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Σιβὰ τὸ παιδάριον Σαούλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Πάντα ὅσα ἐστὶ τῷ Σαοὺλ καὶ ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (λ) δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυ-
10 ρίου σου. Καὶ ἐργᾷ αὐτῷ τὴν γῆν σύ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσοίσεις τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους, καὶ ἔδεται (μ) ἄρτους· καὶ Μεμφιβοσθὲ υἱὸς τοῦ κυρίου σου (ν) φάγεται διαπαντὸς ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου. καὶ τῷ Σιβᾷ ἦσαν
11 πεντεκαίδεκα υἱοί, καὶ εἴκοσι δοῦλοι. Καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, Κατὰ πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ δούλῳ αὐτοῦ, οὕτως ποιήσει ὁ δοῦλός σου. καὶ Μεμφιβοσθὲ ἤσθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης Δαυὶδ καθ-
12 ὼς εἷς τῶν (ξ) υἱῶν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. Καὶ τῷ Μεμφιβοσθὲ υἱὸς (ο) μικρὸς ἦν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μιχά. καὶ πᾶσα ἡ κατοίκησις (π) τοῦ οἴ-
13 κου Σιβὰ δοῦλοι (ρ) τοῦ Μεμφιβοσθέ. Καὶ Μεμφιβοσθὲ (σ) κατῴκει ἐν Ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ (τ) βασιλέως αὐτὸς διαπαντὸς ἤσθιε, καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέροις τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.

MS. A. (α) ἔστιν ὑπολελειμμένος τῷ (β) παῖς ἦν, καὶ (γ) Εἰ σὺ εἶ Σιβά; (δ) τῷ οἴκῳ Σαοὺλ (ε) Λαβαδαρεί. (ζ) Λαδάβαρ. (η) Μεμφιβοσθαὶ (θ) εἶπεν, Ὁ δοῦλος (ι) ἔλαιος μετὰ σοῦ διὰ (κ) Σαοὺλ τοῦ πατρός σου, καὶ σὺ (λ) δέδωκα * τῷ οἴκῳ τῷ κυρίῳ σου. (μ) αὐτοὺς (ν) φάγεται ἄρτους διαπαντὸς ἐπὶ (ξ) υἱῶν τοῦ βασιλέως. (ο) μικρός, καὶ (π) αὐτοῦ οἴκου (ρ) τῷ Μεμφιβοσθαί. (σ) καθοικεῖ (τ) βασιλέως ἐσθίων διαπαντός,

cum Transl. LAT.

16 *Et Joab filius Sarviæ super exercitũ: & Josaphat filius Achilud super commentarios:*
17 *Et Sadoc filius Achitob, & (t) Achimelech filius Abiathar sacerdotes: & Sesa scriba:*
18 *Et Banæas filius Jodae consiliarius: Et ipse (m) Chelethi, & ipse Phelethi: & filii David erant principes aulæ.*

CAP. IX.

1 *Et dixit David, Si est (a) adhuc superstes in domo Saul: & faciã cum eo misericordiã propter Jonathan?*
2 *Et de domo Saul erat puer, & nomẽ ei Siba: & vocant eum ad David. Et dixit ad eũ rex, Tu es Siba? Et dixit, Ego servus tuus.*
3 *Et dixit rex, Si relictus est de domo Saul adhuc vir, & faciã cum eo misericordiam Dei? Et dixit Siba ad regẽ, Adhuc est filius ipsi Jonathan percussus pedes.*
4 *Et dixit rex, ubi iste? Et dixit Siba ad regẽ, Ecce in domo Machir filii Amiel de ipsa Lodabar.*
5 *Et misit rex David, & sumpsit eũ de domo Machir filii Amiel de Lodabar.*
6 *Et advenit Memphibosthe filius Jonathan filii Saul ad regẽ David, & cecidit in faciẽ suã, & adoravit eũ. Et dixit ei David, Memphibosthe? Et dixit, Ecce servus tuus.*
7 *Et dixit ei David; Ne timeas, quoniam faciens faciã tecũ misericordiã propter Jonathan patrẽ tuũ; & restituã tibi omnem agrũ Saul patris patris tui: & tu manducabis panẽ super mensam meam semper.*
8 *Et Memphibosthe adoravit, & dixit; Quis sum servus tuus, quia respexisti super canẽ mortuũ similẽ mihi?*
9 *Et vocavit rex Siba puerum Saul, & dixit ad eũ; Omnia quæcunque sunt ipsi Saul, & (b) universæ domui ejus, dedi filio domini tui.*
10 *Et operare ei terram tu, & filii tui, & servi tui: & inferes filio domini tui panes, & (c) comedet panes: & Memphibosthe filius domini tui manducabit perpetuò panẽ super mensam meam. Et Siba erant quindecẽ filii, & viginti servi.*
11 *Et dixit Siba ad regem, Juxta omnia quæcunque mandavit dominus meus rex servo suo, sic faciet servus tuus. Et Memphibosthe comedebat super mensam David, sicut unus filiorum ipsius regis.*
12 *Et ipsi Memphibosthe filius parvus erat: & nomen ei Micha. Et omnis habitatio domus Siba, servi Memphibosthe.*
13 *Et Memphibosthe habitabat in Hierusalem, quoniã super mensam regis ipse semper comedebat: & ipse erat claudus ambobus pedibus suis.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ויואב בר צרויה ממנא על חילא ויהושפט בר אחילוד ממנא על דכרניא: וצדוק בר
17 אחיטוב ואחימלך בר אביתר כהניא ושריה ספרא: ובניהו בר יהוידע ממנא על קשתיא
18 ועל קלעיא ובני דוד רברבין הוו:

ט

1 ואמר דוד האית כא עוד די אשתאר לבית שאול ואעביד עמיה טיבו בדיל יהונתן:
2 ולבית שאול עבדא ושמיה ציבא וקרו ליה לות דוד ואמר מלכא ליה האת ציבא ואמר
3 עבדך: ואמר מלכא האית עוד גברא לבית שאול ואעביד עמיה טיבו מן קדם יי ואמר
4 ציבא למלכא עוד ברא ליהונתן לקי בתרתין רגלוהי: ואמר ליה מלכא היכא הוא ואמר
5 ציבא למלכא הא הוא בית מכיר בר עמיאל בלו דבר: ושלח מלכא דוד ודבריה מבית
6 מכיר בר עמיאל מלו דבר: ואתא מפיבושת בר יהונתן בר שאול לות דוד ונפל על
7 אפוהי וסגיד ואמר דוד מפיבושת ואמר הא עבדך: ואמר ליה דוד לא תדחל ארי מעבד
אעביד עמך טיבו בדיל יהונתן אבוך ואתיב לך ית כל אחסנת שאול אבוך ואת תיכול
8 לחמא על פתורי תדירא: וסגיד ואמר מה עבדך ארי אתפניתא על גבר הדיוט דכותי:
9 וקרא מלכא לציבא עולמא דשאול ואמר ליה כל דהוה לשאול ולכל ביתיה יהבית
10 לבר רבונך: ותפלח ליה ית ארעא את ובנך ועבדך ותעול ויהי לבר רבונך מזון ויתפרנס
ומפיבושת בר רבונך אכיל תדירא לחמא על פתורי ולציבא חמשת עסר בנין ועסרין
11 עבדין: ואמר ציבא למלכא ככל די פקיד רבוני מלכא ית עבדיה כן יעביד עבדך
12 ומפיבושת אכיל על פתורי כחד מבני מלכא: ולמפיבושת ברא זעירא ושמיה מיכא
13 וכל מותב בית ציבא עבדין למפיבושת: ומפיבושת יתיב בירושלם ארי על פתורא
דמלכא תדירא הוא אכיל והוא לקי בתרתין רגלוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

16 Et Joab filius Szarujah præfectus erat super exercitum, et Jehosaphat filius
17 Ahhilud præfectus super monimenta. Et Szadok filius Ahhitob et Ahhime-
18 lech filius Abiathar erant sacerdotes, et Seraja scriba. Et Benjahu filius Jehojadagh præpositus super sagittatores et super funditores; et filii David magnates erant.

CAP. IX.

1 Et dixit David: Num est hîc adhuc qui relictus sit in domo Saul; ut faciam cum illo benignitatem propter Jehonathan?
2 Et in domo Saul erat servus, et nomen ejus Sziba, et vocarunt illũ ad David: et dixit rex illi, Num tu es Sziba? et dixit: Servus tuus sum.
3 Et dixit rex: Num est adhuc vir in domo Saul ut faciam cũ illo benignitatẽ ante Dñm? et dixit Sziba regi: Adhuc est filius Jehonathano claudus in ambobus pedibus suis.
4 Et dixit illi rex, Ubi est? et dixit Sziba regi, Ecce ille est in domo Machir filii Ghamiel in Lodebar.
5 Et misit rex David, et tulit illũ ex domo Machir filii Ghamiel ex Lodebar.
6 Et venit Mephiboseth filius Jehonathã filii Saul, ad David; et cecidit super faciẽ suam, et adoravit: et dixit David; Mephiboseth? et dixit, Ecce servus tuus.
7 Et dixit illi David, Ne timeas; nam faciendo faciam tecũ benignitatẽ propter Jehonathan patrẽ tuũ, et reddã tibi omnem hæreditatem Saul patris tui; et tu comedes panẽ sup mensam *meam*, semp.
8 Et adoravit, et dixit, Quid est servus tuus, quod respexisti ad virum idiotã qualis sum ego?
9 Et vocavit rex Sziba puerum Saul, et dixit illi, Omne quod fuit Sauli, et omni domui ejus dedi filio domini tui.
10 Et coles illi terrã tu et filii tui, et servi tui, et afferes ut sit filio domini tui victus, et alatur; et Mephiboseth filius domini tui comedet semp panẽ sup mensã meã: et Sziba erant quindecim filii et viginti servi.
11 Et dixit Sziba ad regẽ, Secundùm omne quod jussit dominus meus rex servo suo, sic faciet servus tuus: et Mephiboseth comedebat ut unus ex filiis regis.
12 Et ipsi Mephiboseth erat filius parvus, et nomen ejus Michah; et omnis familia domus Sziba servi erant Mephiboseth.
13 Et Mephiboseth sedebat in Jerusalem, quia super mensam regis jugiter ipse comedebat, et ipse claudicabat ambobus pedibus suis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ ܥܠ ܚܝܠܐ. ܘܝܗܘܫܦܛ ܒܪ ܐܚܝܠܘܕ ܡܥܗܕܢܐ. * ܘܨܕܘܩ ܒܪ ܐܚܝܛܘܒ
17 ܓܠܝܢܝܐ. ܘܐܒܝܬܪ ܒܪ ܐܚܝܡܠܟ. ܟܗܢܐ. ܘܣܪܝܐ. ܣܦܪܐ. * ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܥܠ ܚܐܪܐ ܘܥܠ
18 ܦܠܚܐ. ܘܒܢܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܪܘܪܒܢܐ ܗܘܘ. * ܦܘܩܠܐ * ܛ * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܕܠܡܐ ܐܝܬ
1 ܕܐܫܬܚܪ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܥܒܕ ܥܡܗ ܛܝܒܘܬܐ ܡܛܠ ܝܘܢܬܢ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܒܝܬܗ ܕܫܐܘܠ
2 ܥܒܕܐ ܘܫܡܗ ܨܝܒܐ. ܘܩܪܘܗܝ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܨܝܒܐ.
ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܥܒܕܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܝܬ ܬܘܒ ܐܢܫ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܥܒܕ ܥܡܗ
3 ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ ܨܝܒܐ ܠܡܠܟܐ. ܐܝܬ ܒܪܐ ܠܝܘܢܬܢ. ܘܡܚܝܠ ܒܪܓܠܘܗܝ.
* ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܝܟܐ ܗܘ. ܐܡܪ ܠܗ ܨܝܒܐ ܠܡܠܟܐ. ܗܐ ܒܒܝܬ ܡܟܝܪ ܒܪ ܥܡܝܐܝܠ ܡܢ
4 ܠܘܕܒܪ. * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ. ܘܕܒܪܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܟܝܪ ܒܪ ܥܡܝܐܝܠ ܡܢ ܠܘܕܒܪ. * ܘܐܬܐ ܡܦܝܒܘܫܬ
5 ܒܪ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܘܣܓܕ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܡܦܝܒܘܫܬ.
6 ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܒܕܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܡܛܠ ܕܡܥܒܕ ܥܒܕ ܐܢܐ ܥܡܟ ܛܝܒܘܬܐ. ܡܛܠ
7 ܝܘܢܬܢ ܐܒܘܟ. ܘܡܗܦܟ ܐܢܐ ܠܟ ܟܠܗܘܢ ܚܩܠܬܗ ܕܫܐܘܠ ܐܒܘܟ. ܘܐܢܬ ܬܗܘܐ ܐܟܠ
ܠܚܡܐ ܥܠ ܦܬܘܪܝ ܐܡܝܢܐܝܬ. * ܘܣܓܕ. ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܗܘ ܥܒܕܟ ܕܚܪܬ ܒܝ. ܕܐܝܟ ܟܠܒܐ
8 ܡܝܬܐ. * ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܠܨܝܒܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܟܠ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܫܐܘܠ. ܘܠܟܠܗ ܒܝܬܗ.
9 ܝܗܒܬ ܠܒܪ ܡܪܟ. * ܘܬܦܠܘܚ ܠܗ ܐܪܥܐ. ܐܢܬ ܘܒܢܝܟ ܘܥܒܕܝܟ. ܘܬܥܠ ܠܒܪ ܡܪܟ
10 ܠܚܡܐ. ܘܢܐܟܘܠ. ܘܡܦܝܒܘܫܬ ܒܪ ܡܪܟ. ܢܗܘܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܥܠ ܦܬܘܪܝ ܐܡܝܢܐܝܬ.
ܘܠܨܝܒܐ. ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗ ܚܡܫܬܥܣܪ ܒܢܝܢ ܘܥܣܪܝܢ ܥܒܕܝܢ. * ܘܐܡܪ ܨܝܒܐ ܠܡܠܟܐ.
11 ܟܠ ܕܦܩܕ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܠܥܒܕܗ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܥܒܕܟ. ܘܡܦܝܒܘܫܬ ܐܟܠ ܗܘܐ ܠܚܡܐ
ܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܐ. ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܡܠܟܐ. * ܘܠܡܦܝܒܘܫܬ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ ܙܥܘܪܐ.
12 ܘܫܡܗ ܡܝܟܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܬܪܒܝ ܒܝܬܗ ܕܨܝܒܐ. ܗܘܘ ܥܒܕܐ ܠܡܦܝܒܘܫܬ. * ܘܡܦܝܒܘܫܬ ܝܬܒ
13 ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܡܛܠ ܕܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܐ ܐܡܝܢܐܝܬ ܐܟܠ ܗܘܐ. ܘܡܚܝܠ ܗܘܐ ܬܪܬܝܗܝܢ ܪܓܠܘܗܝ.

Joab verò filius Suriæ præerat militiæ,& Jo- 16
saphat filius Ahilud erat commemorator. Sa- 17
doc filius Ahitob Galionæus, & Abiathar fi-
li⁹ Ahimelech, sacerdotes: Saria verò, scriba.
Benaia filius Jojadaa, præposit⁹ nobilibus & 18
militibus: filii verò Davidis erant principes.

CAP. IX.

Dixit verò David, Estne quispiã superstes 1
de domo Saulis, ut eum benignè tractem pro-
pter Jonathanem. Erat autem domui Saulis 2
servus quidam nomine Siba, cui ad Davidem
vocato dixit rex, Túne es Siba? Respondit,
Ego sum, servus tuus. Ait illi rex, Superéstne 3
adhuc quispiã de familia Saulis, cui benevo-
lentiam exhibeam propter Deum? Dixit Siba
regi, Superest Jonathani fili⁹ mutilus pedib⁹.
Ait illi rex, Ubinam est? Respondit Siba regi, 4
Ecce est in domo Machir filii Ghemil, de
Lodbar. Misit ergò rex, & tulit eum de domo 5
Machir filii Ghemil, è Lodbar. Cúmque ve- 6
nisset Mephibsath filius Jonathanis filii Saulis
ad Davidem, procidit in faciem suam, & ado-
ravit. Et ait David, Mephibsath. Qui respon-
dit, Adest servus tuus. Dixit ad eum David, 7
Ne timeas, quoniam benignè sum te exceptu-
rus propter Jonathanem patrem tuũ, tibique
restituturus omnes agros Saulis patris tui, tú-
que eris assiduè comedens panem super men-
sam meã. Qui incurvans se dixit, Quid est ser- 8
vus tuus, ut me respexeris? cùm ego sim velut
canis mortuus. Tum accersito Siba, dixit illi 9
rex, Quicquid attinebat ad Saulem totámque
domum ipsius, do filio domini tui. Quapro- 10
pter coles ei terrã *ejus*, tu, filii tui, & servi tui;
inferésque filio domini tui cibũ, ut comedat:
Mephibsath autem filius domini tui erit per-
petuò comedens cibum super mensam meam.
Porrò Siba quindecim habebat filios, & vi-
ginti servos. Ait Siba ad regem, Quicquid 11
imperat dominus me⁹ rex servo suo, sic faciet
servus tuus. Igitur Mephibsath fuit panem e-
dens super mensa regia, ut unus ex filiis regis.
(Habebat autem Mephibsath filium parvum, 12
nomine Micha) & omnes vernaculi domûs
Sibæ fuerunt servi Mephibsath. Cæterùm 13
Mephibsath residebat in Jerusalem, eò quòd
super mensa regis perpetuò comederet, quam-
vis mutilus esset utroque pede.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وكان صاحب حربه يواب بن صوريا * ويوسافاط بن اخيلود مذكرا * وصادوق بن احيطوب
17 الجلبي * وابيثار بن اخيملك حبرين * وساريا كاتبا للملك * وبنيا بن يوياداع على الاحرار
18 والاجناد * وبنو داود عظماء * الفصل التاسع *
1 * فقال داود ليت شعري ان كان بقي احد من اهل ساوول * ارحمه من اجل يوناثان * وكان
2 لساوول عبدا اسمه صيبا * فدعي به الى داود الملك * فقال داود انت صيبا * قال نعم انا عبدك
3 * قال له الملك * بقي انسان من بيت ساوول ارحمه من اجل الله * قال صيبا بقي ابنا ليوناثان
4 مقعدا * قال له الملك * اين هو * قال صيبا للملك هو عند ماخير بن جميل من لود * فارسل داود
5 واتى به * واسمه معفبست بن يوناثان بن ساوول * فلما اتى داود خر له ساجدا على وجهه * فقال
6 داود * يا معفبست * فقال ها انا عبدك * قال لا تخف عليك * لاني صانع بك خيرا ومعروفا من
7 اجل يوناثان ابيك * وارد عليك جميع مزارع ساوول ابيك * وتكون بين ندمائي تتغدى معي ابدا
8 * فسجد معفبست وقال * ماذا يعد عبدك الذي رفعتني * فاما انا مثل كلب ميت * فدعي الملك
9 صيبا وقال له * كل شي كان لساوول ولاهل بيته فقد صيرته لابن مولاك * وصيرتك انت وبنيك
10 وعبيدك اكرة له * تعملون الغلات لابن مولاك يعيش بها * واما معفبست بن مولاك * فهو
صيرته نديما لي يتغدى معي ابدا على مائدتي * وكان لصيبا خمسة عشر ابنا وعشرون عبدا
11 * فقال صيبا للملك * ما امر سيدي عبده * كذلك يفعل عبدك * وصار معفبست من ندماء
12 الملك * وكان لمعفبست ابنا صغيرا اسمه ميخا * وصار اهل صيبا وكل من له عبيدا لمعفبست * وسكن
13 معفبست باورسليم بحضرة الملك * لانه كان يتغدى مع الملك كل يوم * وكان مقعدا

Erat autem satellitophorus ejus Joab filius 16
Suria: & Josaphat filius Achilud, com-
memorator: Sadoc filius Achitob Galinæi, 17
& Abithar filius Achimelech, ambo sa-
cerdotes: Saria, scriba regis: Banaia fi- 18
lius Jojadaa, præpositus ingenuis atque
militibus: filii verò Davidis, principes.

CAP. IX.

Dixit autem David, utinam scirem 1
num reliquus sit quispiam de gente Saulis,
ut clementiã utar in eũ propter Jonatha-
nem. Erat autem Saulis servus quidam no- 2
mine Siba: huic ad Davidem regem accer-
sito dixit David, Túne es Siba? Quo di-
cente, Ita, sum servus tuus. Ait ad eum 3
rex, Restátne aliquis ex familia Saulis, ut
clementiã utar in eum propter Deum? Re-
spondit Siba, Restat Jonathani filius clau-
dus. Ait illi rex, ubinam est? Dixit Siba 4
regi, Est apud Machir filium Gemil, de
Lud. Mittens itaque David adduxit eum: 5
(vocabatur autem Mephibaseth, filius
Jonathanis filii Saulis) Qui cùm venis- 6
set ad Davidem, corruit ante eum super
faciem suam, adorans: Dixitq; David, O
Mephibaseth. Respondit, Adest tibi servus
tuus. Dixit, Nullus impendeat tibi metus; 7
nam gratiã et favore te prosequar propter
Jonathanem patrem tuum, & restituam
tibi cuncta arva Saulis patris tui, erisque
inter convivas meos semper mecum pran-
dens. Adoravit iterum Mephibaseth, & 8
ait, Cujus est momenti servus tuus, ut ex-
altaveris me qui cani quidem mortuo sum
comparandus? Vocavit itaque rex Sibam, 9
& ait illi, Quæcunque Saulis erant, toti-
usq; familiæ ej⁹, jubeo sint filii domini tui.
Te autẽ, filios tuos, et servos tuos, agricul- 10
tores ej⁹ esse volo, provent⁹ ingerentes pro
filio domini tui, quibus vescatur: verùm
Mephibaseth filium domini tui, feci mi-
hi convivam assiduè mecum prandentem
super mensa mea. Siba verò quindecim
habebat filios, & viginti servos. Dixit 11
Siba regi, Quod jussit dominus meus ser-
vo suo, ita exequetur servus tuus. Factus
est igitur Mephibaseth è convivis regis:
(Erat autem Mephibasetho filius parvu- 12
lus, nomine Micha) familia verò Sibæ, &
omnes qui ad eum pertinebant, facti sunt
servi Mephibaseth. Et habitabat Mephiba- 13
seth in Jerusalem in præsentia regis quia
prandebat cum rege singulis diebus, licèt
claudus esset.

C A P. X. י

regnavit & : Hammon filiorum rex est mortuus & ;hæc post fuit Et
1 ויהי אחרי־כן וימת מלך בני עמון וימלך
misericordiā Faciam , David Dixitque .eo pro ejus filius Chanun
2 חנון בנו תחתיו : ויאמר דוד אעשה־חסד
similiter misericordiā mecū ej' pater fecit quemadmodū , Nachas filio Chanun cum
עם־חנון בן־נחש כאשר עשה אביו עמדי חסד
:suo patre sup suorū servorū manu in eum consolandū ad David misit &
וישלח דוד לנחמו ביד־עבדיו אל־אביו
principes Dixeruntque .Hammon filiorū terrā David servi venerunt &
3 ויבאו עבדי דוד ארץ בני עמון : ויאמרו שרי
tuū patrē David honorans Num : suū dominū Chanun ad Hammon filiorū
בני־עמון אל־חנון אדניהם המכבד דוד את־אביך
investigare propter nonne ? consolatores te ad misit quia ,tuis oculis in
בעיניך כי־שלח לך מנחמים הלוא בעבור חקר את־
David misit ,eam evertendum ad & ,eam pedibus peragrandum ad & ,civitatē
העיר ולרגלה ולהפכה שלח דוד את־
dimidiū rasit & ,David servos Chanun cepit Et ? te ad suos servos
4 עבדיו אליך : ויקח חנון את־עבדי דוד ויגלח את־חצי
.eos dimisit & :eorū nates ad usq; mediū in eorū vestes præcidit & ,eorū barbæ
זקנם ויכרת את־מדויהם בחצי עד שתותיהם וישלחם :
viri erant quia ;eorum occursum in misit & ,David indicaverunt Et
5 ויגדו לדוד וישלח לקראתם כי־היו האנשים
germinet usquequo ,Jericho in Sedete ,rex dixitque : valde confusi
נכלמים מאד ויאמר המלך שבו בירחו עד־יצמח
quod Hammon filii viderunt Et .revertemini & , vestra barba
זקנכם ושבתם : ויראו בני עמון כי
conduxerunt mercede & ,Hammon filii miserunt & : David in fœtebant
6 נבאשו בדוד וישלחו בני־עמון וישכרו את־
peditum millia viginti ,Sobah Aram & ,Beth-rechob Aram
ארם בית־רחוב ואת־ארם צובא עשרים אלף רגלי
millia duodecim Istob & , viros mille Mahachah regem &
ואת־מלך מעכה אלף איש ואיש טוב שנים עשר אלף
omnem & ,Joab misit & ,David audivit Et .virorum
7 איש : וישמע דוד וישלח את־יואב ואת כל־
disposuerunt & ,Hammon filii sunt egressi Et .robustorum exercitum
8 הצבא הגברים : ויצאו בני עמון ויערכו
Istob & ,Rechob & ,Sobah Aram & : portæ ostium ad bellum
מלחמה פתח השער וארם צובא ורחוב ואיש־טוב
se ad esset quod Joab vidit Et .agro in seorsum Mahachah &
9 ומעכה לבדם בשדה : וירא יואב כי־היתה אליו
electis omnibus ex elegit & ,retro à & ,facie ab belli facies
פני המלחמה מפנים ומאחור ויבחר מכל בחורי
populi residuum Et .Aram occursum in se ordinavit & , Israel in
10 בישראל ויערך לקראת ארם : ואת יתר העם
filiorum occursum in se disposuit & :sui fratris Abisai manu in tradidit
נתן ביד אבשי אחיו ויערך לקראת בני
mihi eris & ,me præ Aram fuerit fortis Si : Dixitque .Hammon
11 עמון : ויאמר אם־תחזק ארם ממני והיתה לי
salutem dandū ad ibo & , te præ fuerint fortes Hammon filii si & :salute in
לישועה ואם־בני עמון יחזקו ממך והלכתי להושיע
civitatibus pro & ,nostro populo pro simus robusti & , te Robora .tibi
12 לך : חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי
accessit Et .suis oculis in bonum faciat DOMINUS & : nostri Dei
13 אלהינו ויהוה יעשה הטוב בעיניו : ויגש
fugerunt & : Aram in prælium ad secum qui populus & , Joab
יואב והעם אשר עמו למלחמה בארם וינסו
.ejus faciebus à
מפניו :

Versio VULG. LAT.

CAP. X.

1 FActum est autem post hæc,
ut moreretur rex filiorū Ammon, & regnavit Hanon fili'
2 ejus pro eo. Dixitq; David;
Faciam misericordiam cum Hanon filio Naas, sicut fecit pater ejus mecum misericordiam. Misit ergò David, consolans eū per servos suos sup patris interitu. Cùm autem venissent servi David in ter-
3 ram filiorum Ammon, Dixerunt principes filiorum Ammon ad Hanon dominū suū; Putas quòd propter honorē patris tui miserit David ad te consolatores? & non ideò ut investigaret, & exploraret civitatem, & everteret eam, misit David servos suos ad te?
4 Tulit itaq; Hanon servos David, rasitque dimidiā partem barbæ eorum, & præscidit vestes eorum medias usque ad
5 nates, & dimisit eos. Quod cùm nuntiatum esset David, misit in occursum eorum: erant enim viri confusi turpiter valdè: & mandavit eis David; Manete in Jericho, donec crescat barba vestra, &
6 tunc revertimini. Videntes autem filii Ammon quòd injuriam fecissent David, miserunt, & conduxerunt mercede Syrum Rohob, & Syrum Soba, viginti millia peditum, & à rege Maacha mille viros, & ab Istob duodecim millia vi-
7 rorum. Quod cùm audisset David, misit Joab & omnem
8 exercitum bellatorum. Egressi sunt ergò filii Ammon, & direxerunt aciem ante ipsum introitum portæ: Syrus autē Soba, & Rohob, & Istob, & Maacha, seorsum erant in
9 campo. Videns igitur Joab quod præparatum esset adversùm se prælium, & ex adverso & post tergum, elegit ex omnibus electis Israel, et instruxit aciem
10 contra Syrum: Reliquam autem partem populi tradidit Abisai fratri suo, qui direxit aciem adversùs filios Am-
11 mon. Et ait Joab; Si prævaluerint adversùm me Syri, eris mihi in adjutorium: si autem filii Ammon prævaluerint adversùm te, auxiliabor tibi.
12 Esto vir fortis, et pugnemus pro populo nostro, et civitate Dei nostri: Dominus autem faciat quod bonum est in con-
13 spectu suo. Iniit itaque Joab, et populus qui erat cum eo, certamen contra Syros: qui statim fugerunt à facie ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ί.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν (α) Ἀν-
2 νὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀννὼν υἱοῦ Ναὰς, ὃν τρόπον ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μεθ' ἐμοῦ ἔλεος. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ παρακαλέσαι αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ παρεγένοντο οἱ παῖδες Δαυὶδ εἰς τὴν
3 γῆν υἱῶν Ἀμμών. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς (β) Ἀννὼν τὸν κύριον αὐτῶν, Μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐνώπιόν σου, ὅτι ἀπέστειλέ σοι παρακαλοῦντας; (γ) ἀλλ' ὅπως ἐρευνήσωσι τὴν πόλιν καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτὴν καὶ τοῦ κατασκέψασθαι αὐτὴν ἀπέστειλε Δαυὶδ τοὺς
4 παῖδας αὐτοῦ πρὸς σέ; Καὶ ἔλαβεν (δ) Ἀννὼν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησε τοὺς πώγωνας αὐτῶν, καὶ ἀπέκοψε τοὺς μανδύας αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν,
5 καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. Καὶ (ε) ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς (ζ) ἀπαντὴν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμασμένοι σφόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Καθίσατε ἐν Ἱεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἐπιστραφή-
6 σεσθε. Καὶ (η) εἶδον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ὅτι κατῃσχύνθησαν ὁ (θ) λαὸς Δαυίδ· καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ ἐμισθώσαντο τὴν (ι) Συρίαν Βαιθραὰμ, καὶ τὴν Συρίαν Σουβὰ, καὶ Ῥαὼβ, εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν βασιλέα (κ) Ἀμαλὴκ χιλίους ἄνδρας, καὶ Ἰστὼβ
7 δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν δύνα-
8 μιν τοὺς δυνατούς. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ παρετάξαντο πόλεμον παρὰ τῇ θύρᾳ τῆς πύλης, Συρίας Σουβὰ καὶ (λ) Ῥαὼβ
9 καὶ Ἰστὼβ καὶ (μ) Ἀμαλὴκ μόνοι ἐν ἀγρῷ. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι ἐγενήθη πρὸς αὐτὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ πολέμου ἐκ τοῦ κατὰ (ν) πρόσωπον ἐξεναντίας καὶ ἐκ τοῦ ὄπισθεν, καὶ (ξ) ἐπελέξατο ἐκ πάντων τῶν νεανιῶν Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαντο ἐξ ἐναντίας Συρίας.
10 Καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ (ο) Ἀβεσσὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρετά-
11 ξαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών. Καὶ εἶπεν, Ἐὰν κραταιωθῇ Συρία ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ (π) ἐὰν κραταιωθῶσιν υἱοὶ Ἀμμὼν ὑπὲρ σὲ, καὶ ἐσόμεθα τοῦ σῶ-
12 σαί σε. Ἀνδρίζου καὶ κραταιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ κύριος ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν
13 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Καὶ προσῆλθεν Ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς (ρ) αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον πρὸς Συρίαν, καὶ (σ) ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

CAP. X.

ET factum est post hæc, & 1
mortuus est rex filiorum Ammon, & regnavit pro eo Annon
filius ejus. Et dixit David, Fa- 2
ciam misericordiam cum Annon
filio Naas; quemadmodum fecit pater ejus mecum misericordiam. Et misit David ad consolandum eum in manu servorum suorum de patre ejus. Et
advenerunt pueri David in terram filiorum Ammon. Et dixe- 3
runt principes filiorum Ammon
ad Annon dominum suum; (a)
Nunquid eò quòd David glorificet patrem tuum coram te, (b)
quia misit tibi consolatores? Sed
(c) nónne ut scrutentur civitatem, & speculentur eam, & ad
(d) considerandam eam misit David pueros suos ad te? Et cepit 4
Annon pueros David, et rasit barbas (e) eorum, & præcidit mantella eorum in dimidio usque ad
nates eorum: & dimisit eos. Et 5
annunciaverunt David de viris,
& misit in obviàm eorum, quoniam erant viri inhonorati valdè. Et dixit rex; Sedete in Hiericho, quoadusq; pullulent barbæ vestræ, & revertemini. Et 6
viderunt filii Ammon, quia ignominiā affecti sunt populus David. Et miserunt filii Ammon,
& mercede conduxerunt (f) Syriam Bethraam, & Syriam Suba, & Rhoob, viginti millia peditum, & regem (g) Amalec
mille viros, & Istob duodecim
millia virorum. Et audivit Da- 7
vid, & misit Joab, & omnem
virtutem, (h) ipsos potentes. Et 8
exierunt filii Ammon, & instruxerunt bellum apud (i) ostium portæ, (k) Syria Suba, &
Rhoob, & Istob, & (l) Amalec
soli in agro. Et vidit Joab, quia 9
erat ad se contraria facies prælii
(m) è loco ad faciem, ex adverso et à tergo: & elegit ex omnibus adolescentibus Israel, & struxerunt aciem ex adverso Syriæ. Et residuum populi dedit in 10
manu Abessa fratris sui: & struxerunt aciem ex adverso filiorum Ammon. Et (n) dixit, Si 11
invaluerit Syria super me; & eritis mihi in salutem: & si invaluerint filii Ammon super te;
& erimus ad salvandū te. Viri- 12
liter age: & invalescamus pro
populo nostro, & pro civitatibus
Dei nostri: & Dominus faciet,
quod bonum in oculis suis. Et 13
advenit Joab, & populus ejus
cum eo in prælium erga Syriam;
& fugerunt à facie ejus.

MS. A. (α) * Ἀδὼν (β) Ἀνὼν (γ) οὐκ ἵνα ἐρευνήσωσιν (δ) Ἀνὼν (ε) ἀνήγγειλαν (ζ) ἀπάντησιν αὐτῶν, (η) ἴδαν (θ) λαὸς ἐν Δαυὶδ (ι) Συρίαν, καὶ Ῥοὼβ, καὶ τὴν Συρίαν Σουβὰ, εἴκοσι (κ) Μαχὰ χιλίοις (λ) Ῥοὼβ (μ) Μαχὰ μόνοι (ν) πρόσωπον καὶ ἐκ τοῦ (ξ) ἐπέλεξεν ἐκ πάντων νεανιῶν (ο) Ἀβισαὶ (π) ἐὰν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κραταιωθῶσιν ὑπὲρ (ρ) αὐτοῦ εἰς (σ) ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ Συρία. Καὶ ἡ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

י

1 והוה בתר כן ומית מלכא דבני עמון ומלך חנון בריה תחותוהי : ואמר דוד אעביד
2 טיבו עם חנון בר נחש כמא דעבד אבוהי עמי טיבו ושלח דוד לנחמותיה בידא דעבדוהי
3 לות אבוהי ואתו עבדי דוד לארעא בני עמון : ואמרו רברבי בני עמון לחנון רבונהון
המיקר דוד ית אבוך בעינך ארי שלח לך מנחמין הלא בדיל למחקר ית קרתא
4 ולאללותה ולבדקה שלח דוד ית עבדוהי לותך : ונסיב חנון ית עבדי דוד וגלח ית פלגות
5 דקניהון ופסיק ית לבושיהון עד פלגיהון עד אתר בית בהתתהון ושלחנון : וחויאו לדוד
ושלח לקדמותהון ארי הוו גבריא מתכלמין לחדא ואמר מלכא תבו בירחו עד דיצמח
6 דקניכון ותתיבון : וחזו בני עמון ארי אתגריאו בדוד ושלחו בני עמון ואגרו ית ארם בית
רחוב וית ארם צובא עשרין אלפין גבר רגלי וית מלך מעכה אלף גבר ואיש טוב תרי
7 8 עסר אלפין גברא : ושמע דוד ושלח ית יואב וית כל חילא דגבריא : ונפקו בני עמון וסדרו
קרבא במעלנא דתרעא וארם צובא ורחוב ואיש טוב ומעכה בלחודיהון בחקלא :
9 וחזא יואב ארי תקיפו עלוהי עבדי קרבא מאפוהי ומאחורוהי ובחר מכל בחירי ישראל
10 וסדר לקדמות אנש ארם : וית שאר עמא יהב ביד אבישי אחוהי וסדר לקדמות בני
11 עמון : ואמר אם תתקף אנש ארם מני ותהי לי לפריק ואם בני עמון יתקפון מנך ואהך
12 13 למפרק לך : תקף ונתקף על עמנא ועל קרוי אלהנא ויי יעביד דתקין קדמוהי : וקריב
יואב ועמא די עמיה לאגחא קרבא באנש ארם ואפכו מן קדמוהי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. X.

ET fuit post hoc, et mortuus est rex filiorū Ghamon, et regnavit Hhanun 1
filius ejus pro eo. Et dixit David, Faciam benignitatem cum Hhanun filio 2
Nahhas, sicut fecit pater ejus mecum benignitatē: et misit David ad consolandum illum in manu servorū suorū super patrē suo; et venerunt servi
David in terram filiorū Ghamon. Et dixerunt magnates filiorum Ghamon 3
ad Hhanun principem suum, Num magnificat David patrem tuum in oculis tuis, quòd misit tibi consolatores? nónne ut scrutaretur civitatem, &
ut exploraret eam, et ut observaret eam, misit David servos suos ad te? Et 4
accepit Hhanun servos David; et abscidit dimidiū barbæ eorum, et præscidit vestes illorum usque ad dimidiū earū, usq; ad locum domus confusionis illorum, et dimisit illos. Et indicarunt Davidi; et misit in occursum illo- 5
rum, quia fuerant viri confusi nimis: et dixit rex, Sedete in Hiericho quousque pullulet barba vestra, et redibitis. Et viderunt filii Ghamon, quòd 6
incitati essent in David, et miserunt filii Ghamon, et conduxerunt Aram
domus Rehhob, et Aram Szobah viginti millia virorum peditū, et regem
Maghachah mille viros, et Aistob duodecim millia virorū. Et audivit 7
David, et misit Joab, et omnē exercitum robustorum. Et prodierunt filii 8
Ghamon et ordinaverunt bellū in introitu portæ, et Aram Szobah, &
Rehhob, et Aistob, et Maghachah seorsum in agro. Et vidit Joab quòd in- 9
valuerunt super se belligerantes à facie sua, et à posteriori suo, et delegit
ex omnibus delectis Israel, et ordinavit in occursum virorum Aram. Et 10
reliquum populi dedit in manu Abissai fratris sui, et ordinavit in occursū
filiorum Ghamon. Et dixit, Si prævaluerit *vir* Aram in me, et eritis mihi 11
in liberationem; et si filii Ghamon prævaluerint in te, et ibo ad liberandū
te. Invalesce, et invalescamus pro populo nostro, et pro urbibus Dei no- 12
stri; et Dominus faciet quòd statutum ante se. Et accessit Joab, et popu- 13
lus qui cum ipso, ad ineundum bellum cum viris Aram, et verterunt terga
ab-ante illum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. X.

Posthæc mortuo rege filiorum Ammon, re- 1
gnavit post eum Hanon filius ejus. Quapro- 2
pter dixit David, Utar benevolentiâ erga Ha-
nonem filium Nahas, quemadmodum usus est
pater ejus erga me benevolentiâ: & misit Da-
vid consolatum eum per servos suos de patre
ipsius. Sed cùm pervenissent servi Davidis ad
terram filiorum Ammon, Dixerunt principes 3
filiorũ Ammon ad Hanonem dominum suũ,
Magno *nimirum* honore afficiebat David pa-
trem tuum in oculis tuis, ut miserit ad te con-
solatores: nonne ad explorandam & perscru-
tandam civitatem, eámque destruendam misit
ad te David servos suos? Quarè accipiens 4
Hanon servos Davidis, rasit mediam partem
barbarum eorum, perfoditque túnicas eorum
sagittis usque ad nates eorum, & amandavit
eos. Quod cùm renuntiâssent Davidi, misit 5
obviàm eis (erant enim viri illi summo rubo-
re suffusi) dixitque eis rex, Manete in Jericho,
donec repullulent barbæ vestræ, ac tunc ve-
nietis. Videntes itaque Ammonitæ læsum à 6
se Davidem, miserunt Ammonitæ, & mercede
conduxerunt ab Edom filio Rehob & ab E-
dom filio Sobæ viginti millia peditum, & à
rege Maachæ mille viros, & *à rege* Asitobi
duodecim millia peditum. Quod cùm audis- 7
set David, misit Joabum totúmque exercitum
robustissimorum. Egressi verò Ammonitæ 8
prælium disposuerunt in aditu portæ Edom
filii Rehob, & Edom filii Sobæ: Asitobæi au-
tem, & Maachitæ *fuerunt* seorsim in agro.
Quamobrem videns Joab prælio se obsessum 9
à fronte & à tergo, delegit ex omnibus lectis-
simis Israelis, & instruxit *aciem* adversùs E-
dom: Reliquum verò populum commisit 10
Abisaio fratri suo, qui instruxit *eos* adversùs
Ammonitas: Dixitque Abisaio fratri suo, Si 11
prævaluerint mihi Edomæi, sis mihi adjutor:
sin Ammonitæ tibi prævaluerint, adero tibi
opem laturus. Cæterùm fortis sim⁹ animo, & 12
pugnemus pro populo nostro & pro civitati-
bus Dei nostri: Dñs autem faciet quod bonũ
sibi videbitur. Tum accedente Joabo & po- 13
pulo qui erat cum eo, ut manũ cum Edomæis
consereret, fugerunt illi à conspectu ipsius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل العاشر * فلما كان بعد ذلك توفي ملك بني عمون * وملك ابنه من
بعده * فقال داود اصنع معروفا لحنون ابن ملك بني عمون كما صنع ابوه معي * فارسل اليه
داود رسلا ليعزيه في ابيه * فجاء عبيد داود الي ارض بني عمون * فقال قواد بني عمون لحنون
سيدهم * كيف صار داود مكرما لابيك * يظهر لك انه كان مكرما حتي ارسل اليك بالعزا * لا
4 وانما داود احب ان يجس ارضنا ويعرف حال مدينتنا وانما ارسل عبيده اليك لهذا * فاخذ حنون
عبيد داود فحلق نصف لحاهم وعرى في اقمصتهم سهاما الي سراويلهم وردهم الي داود * واخبروا
داود بما صنع حنون فارسل اليهم وبقي القوم مستحين لا يقدروا ان يدخلوا المدينة * وارسل
اليهم داود وقال لهم اجلسوا في اريحا حتي تنبت لحاكم ثم تدخلون الينا * فلما راي بنو
عمون انهم قد اساوا الي داود * فارسل بنو عمون واستاجروا بادوم بن راحوب وادوم بن صوبا
وانجدهم بعشرين الف فارس * وانجدهم ملك معكا بالف فارس * وانجدهم ملك اصطوب باثني
8 عشر الف رجل * فبلغ داود فارسل يواب وجميع الرجال الابطال معه * وخرج بنو عمون واصطفوا
في مدخل ادوم بن راحوب وادوم بن صوبا للحرب * فاما اصحاب ملك معكا واصطوب فاصطفوا للحرب
9 علي حدة * فلما راي يواب انه قد اصطف عليه الاجناد بين يديه ومن خلفه * انتخب من
10 جميع الابطال من بني اسرائيل قوما * فصيرهم من خلفه * وامرهم ان يصطفوا بحيال ادوم * واما
11 بقية الاجناد فدفعهم الي ابيساي اخيه وامره ان يحارب بني عمون * وقال له يواب اخوه ان رايت
12 ان ادوم قد قوي علي فاعني وان قوي عليك بنو عمون اعنتك * وتقوي ونصطف للحرب
13 ونجاهد من اجل شعبنا ومن اجل قرى الاهنا والرب يصنع بنا ما احب * ودنا يواب والشعب
الذين معه الي آل ادوم ليحاربهم * فانهزموا من قدامه *

CAP. X.

His igitur exactis mortu⁹ est rex filio- 1
rũ Ammon, regnavitq; post eũ filius ejus.
Atq; David, Beneficentiâ prosequar Ha- 2
nonem filium regis Ammonitarum, quem-
admodũ pater ejus prosecutus est patrem
meum. Misit itaque David legatos ad eum
ut consolaretur eũ de patre ipsius: quapro-
pter venientib⁹ servis Davidis ad regionẽ
filiorum Ammon, Dixerunt duces Ammo- 3
nitarũ ad Hanonem dominũ suũ, Quanto
honore prosequitur David patrem tuum!
Videturne tibi quòd eum adeo honoraret,
ut mitteret ad te consolationis gratiâ? ne-
quaquã, imò verò David explorare cupit
regionem nostrã, & scire statum urbis no-
stræ: & proculdubiò hujus rei gratiâ mi-
sit servos suos ad te. Quapropter acceptis 4
Hanon servis Davidis, abrasit dimidiam
partem barbarũ eorũ, & infixit in tuni-
cas eorũ sagittis usque ad femoralia eo-
rum, remisit illos ad Davidem. Cùmque 5
nuntiâssent Davidi quod egerat Hanon,
misit ad eos (verecundi enim manserant
homines illi, nec poterant urbem ingredi)
misit inquam, ad eos David, dixitque eis,
Manete in Jericho, donec repullulent bar-
bæ vestræ, tum ingrediemini ad nos. Cùm 6
autẽ vidissent Ammonitæ se offendisse a-
pud Davidem, miserunt Ammonitæ & po-
poscerunt opem ab Edom filio Rehob et E-
dõ filio Sobæ, qui suppeditavit eis viginti
millia equitũ, suppeditavit quoq; eis rex
Maachæ mille equites, et rex Asitob sup-
peditavit eis duodecim millia peditum.
Quibus ad Davidem perlatis, misit Joa- 7
bum omnesq; robustissimos viros cum eo.
Prodeuntes igitur Ammonitæ composue- 8
runt se ad pugnam in ostiis Edom filii Re-
hob et Edom filii Sobæ; milites autẽ regis
Maachæ & Asitob instruxerunt aciem se-
orsim. Cùmq; vidisset Joab instructas con- 9
tra se copias à fronte & à tergo, selegit
ex omnibus robustissimis filiorum Israel
quosdam, & collocavit eos à tergo suo,
præcepitque eis ut sese disponerent ex ad-
verso Edom. Reliquos verò milites tradi- 10
dit Abisaio fratri suo, mandavitque ei ut
pugnaret adversus Ammonitas. Dixit et- 11
iam illi Joab frater ejus, Si videris Edom
me validiorẽ, adjuva me: vicissim, si va-
lidiores te fuerint Ammonitæ, adjuvabo te.
Confortemur autẽ, disponam⁹ nos ad præ- 12
liũ, & pugnemus pro populo nostro & pro
civitatibus Dei nostri: cæterùm Dominus
faciat nobis quod libuerit. Tum accedente 13
Joab & populo qui erat cum eo, ad E-
domæos, ut bellum gereret cum eis, fugæ
se dederunt à conspectu ipsius.

שמואל ב׳ יא

14 ובני עמון ראו כי נס ארם וינסו מפני אבישי ויבאו העיר וישב יואב מעל בני עמון ויבא ירושלם׃
15 וירא ארם כי נגף לפני ישראל ויאספו יחד׃
16 וישלח הדדעזר ויצא את ארם אשר מעבר הנהר ויבאו חילם ושובך שר צבא הדדעזר לפניהם׃
17 ויגד לדוד ויאסף את כל ישראל ויעבר את הירדן ויבא חלאמה ויערכו ארם לקראת דוד וילחמו עמו׃
18 וינס ארם מפני ישראל ויהרג דוד מארם שבע מאות רכב וארבעים אלף פרשים ואת שובך שר צבאו הכה וימת שם׃
19 ויראו כל המלכים עבדי הדדעזר כי נגפו לפני ישראל וישלמו את ישראל ויעבדום ויראו ארם להושיע עוד את בני עמון׃

CAP. XI. יא

1 ויהי לתשובת השנה לעת צאת המלאכים וישלח דוד את יואב ואת עבדיו עמו ואת כל ישראל וישחתו את בני עמון ויצרו על רבה ודוד יושב בירושלם׃
2 ויהי לעת הערב ויקם דוד מעל משכבו ויתהלך על גג בית המלך וירא אשה רחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד׃
3 וישלח דוד וידרש לאשה ויאמר הלוא זאת בת שבע בת אליעם אשת אוריה החתי׃
4 וישלח דוד מלאכים ויקחה ותבוא אליו וישכב עמה והיא מתקדשת מטמאתה ותשב אל ביתה׃
5 ותהר האשה ותשלח ותגד לדוד ותאמר הרה אנכי׃
6 וישלח דוד אל יואב שלח אלי את אוריה החתי וישלח יואב את אוריה אל דוד׃
7 ויבא אוריה אליו וישאל דוד לשלום יואב ולשלום העם ולשלום המלחמה׃

Versio VULG. LAT.

14 Filii autem Ammon videntes quia fugissent Syri, fugerunt & ipsi à facie Abisai, & ingressi sunt civitatem: reversusque est Joab à filiis Ammon, & venit Jerusalem.
15 Videntes igitur Syri quoniam corruissent coram Israel, congregati sunt pariter.
16 Misitque Adarezer, & eduxit Syros qui erãt trans fluviũ, et adduxit eorũ exercitũ: Sobach autẽ, magister militiæ Adarezer, erat princeps eorũ.
17 Quod cũ nuntiatum esset David, contraxit omnem Israelem, & transivit Jordanẽ, venitq; in Helam: & direxerũt aciẽ Syri ex adverso David, & pugnaverunt contra eum.
18 Fugerũntque Syri à facie Israel, & occidit David de Syris septingentos currus, & quadraginta millia equitũ: & Sobach principem militiæ percussit: qui statim mortuus est.
19 Videntes autem universi reges, qui erant in præsidio Adarezer, se victos esse ab Israel, expaverunt & fugerunt quinquaginta & octo millia corã Israel. Et fecerunt pacẽ cum Israel: & servierunt eis, timuerúntque Syri auxilium præbere ultrà filiis Ammon.

CAP. XI.

1 Factum est autem, vertente anno, eo tempore quo solent reges ad bella procedere, misit David Joab, & servos suos cũ eo, & universum Israel, & vastaverunt filios Ammon, & obsederũt Rabba: David autẽ remansit in Jerusalem.
2 Dum hæc agerentur, accidit ut surgeret David de strato suo post meridiem, & deambularet in solario domûs regiæ: viditq; mulierem se lavantem, ex adverso super solariũ suũ: erat autem mulier pulchra valdè.
3 Misit ergò rex, & requisivit quæ esset mulier. Nuntiatúmque est ei, quòd ipsa esset Bethsabee filia Eliam, uxor
4 Uriæ Hethæi. Missis itaq; David nuntiis, tulit eam: quæ cùm ingressa esset ad illum, dormivit cum ea: statimque sanctificata est ab immunditia
5 sua: Et reversa est in domum suam concepto fœtu. Mittensq; nuntiavit David, & ait; Concepi.
6 Misit autem David ad Joab, dicens; Mitte ad me Uriam Hethæum. Misitq; Joab
7 Uriam ad David. Et venit Urias ad David. Quæsivitque David quã rectè ageret Joab, & populus, & quomodò administraretur bellum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν (†) εἶδαν ὅτι ἔφυγε Συρία, καὶ ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου (τ) Ἀβεσσά, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ (υ) παρεγένετο εἰς Ἱερουσαλήμ.
15 Καὶ εἶδε Συρία ὅτι ἔπταισεν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.
16 Καὶ ἀπέστειλεν Ἀδρααζὰρ, καὶ συνήγαγε τὴν (φ) Συρίαν τὴν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ (χ) ποταμοῦ Χαλαμὰκ, καὶ παρεγένοντο εἰς Αἰλάμ· καὶ (ψ) Σωβὰκ ἄρχων τῆς δυνάμεως Ἀδρααζὰρ ἔμπροσθεν αὐτῶν.
17 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρεγένετο εἰς Αἰλάμ. καὶ παρετάξατο Συρία (ω) ἀπέναντι Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησαν μετ᾽ αὐτοῦ.
18 Καὶ ἔφυγε Συρία ἀπὸ (α) προσώπου Ἰσραήλ. καὶ ἀνεῖλε Δαυὶδ ἐκ τῆς Συρίας ἑπτακόσια ἅρματα, καὶ (β) τεσσαράκοντα χιλιάδας ἱππέων, καὶ τὸν Σωβὰκ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπάταξε, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.
19 Καὶ εἶδον πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι Ἀδρααζὰρ ὅτι ἔπταισαν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ ηὐτομόλησαν μετὰ Ἰσραὴλ, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς. καὶ ἐφοβήθη Συρία τοῦ σῶσαι ἔτι τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.

MS. A. (†) εἶδον (τ) Ἀβεσσαὶ, καὶ εἰσῆλθαν (υ) παρεγένοντο (φ) Συρίαν ἐκ (χ) ποταμοῦ, καὶ παρεγένοντο Αἰλάμ. (ψ) Σαβὰχ (ω) κατέναντι (α) προσώπου Δαυίδ. καὶ (β) τεσσαράκοντα

ΚΕΦ. ιαʹ.

1 Καὶ ἐγένετο, ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξοδίας τῶν βασιλέων, καὶ ἀπέστειλεν Δαυὶδ τὸν Ἰωὰβ, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέφθειραν τοὺς υἱοὺς Ἀμμών· καὶ (α) διεκάθισαν ἐπὶ Ῥαββάθ. καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν Ἱερουσαλήμ.
2 Καὶ ἐγένετο πρὸς ἑσπέραν, καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ εἶδε γυναῖκα (β) λουομένην ἀπὸ τοῦ δώματος, καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα.
3 Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ ἐζήτησε τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν, Οὐχὶ αὕτη (γ) Βηρσαβεὲ θυγάτηρ Ἐλιὰβ (δ) γυνὴ Οὐρίου τοῦ Χετταίου;
4 Καὶ ἀπέστειλεν Δαυὶδ ἀγγέλους, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς· καὶ αὕτη ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς,
5 Καὶ (ε) ἀπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνή· καὶ ἀποστείλασα ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ἐν γαστρὶ ἔχω.
6 Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, λέγων, Ἀπόστειλον πρὸς με τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον. καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ τὸν Οὐρίαν πρὸς Δαυίδ.
7 Καὶ παραγίνεται (ζ) Οὐρίας καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπηρώτησεν Δαυὶδ εἰς εἰρήνην Ἰωὰβ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ λαοῦ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ πολέμου.

MS. A. (α) ἐκάθισαν (β) λουμένην (γ) Βηθσαβεὲ ἡ θυγάτηρ (δ) ἡ γυνὴ (ε) ἀπέστρεψεν αὐτὴν εἰς (ζ) Οὐρίας πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπηρώτησεν

14 Et filii Ammon viderunt quia fugit Syria: & fugerunt à facie Abissæ, & intrarunt in civitatem. Et revertit Joab à filiis Ammon, & advenit in Hierusalem.
15 Et vidit Syria, quia cecidit ante Israel: & congregati sunt in idipsum.
16 Et misit Adraazar, & congregavit Syriam, quæ de trans flumine (χ) Chalamac: & advenerunt in Ælam: & Sobac princeps virtutis Adraazar ante eos.
17 Et nunciatum est David, & congregavit universum Israel, & transivit Jordanem, & advenit in Ælam. Et aciem struxit Syria ex adverso David, & pugnaverunt cum eo.
18 Et fugit Syria à facie Israel. Et sustulit David de Syria septingentos currus, & quadraginta millia equitum: & Sobac principem virtutis ejus percussit, & mortuus est ibi.
19 Et viderunt omnes reges servi Adraazar, quia ceciderunt ante Israel, (ρ) & transfugerunt ad Israel, & servierunt eis. Et timuit Syria salvare ultrà filios Ammon.

CAP. XI.

1 Et factum est, revertente anno ad tempus egressionis regum, & misit David Joab, & pueros suos cum eo, & omnem Israel: & disperdiderunt filios Ammon, & obsederunt super Rabbath. Et David sedit in Hierusalem.
2 Et factum est ad vesperam, & surrexit David de cubili suo: & ambulabat super solarium domûs regis. Et vidit mulierem lavantem se de solario: & mulier pulchra specie valdè.
3 Et misit David, & quæsivit mulierem, & (a) dixit; Nonne hæc Bersabee filia Eliab, uxor Uriæ Chettæi?
4 Et misit David nuntios, & sumpsit eam, & intravit ad eam, & dormivit cum ea. Et hæc sanctificata ab immunditia sua,
5 Et reversa est in domum suam. Et in (b) utero cepit mulier. Et mittens annuntiavit David, & dixit; Ego quidem in ventre habeo.
6 Et misit David ad Joab, dicens; Mitte ad me Uriam Chettæum. Et misit Joab Uriam ad David.
7 Et advenit Urias, & intravit ad eum. Et interrogavit David (c) ad pacem Joab, & ad pacem populi, & ad pacem belli.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ובני עמון חזו ארי אפכו אנש ארם וערקו מן קדם אבישי ואתו לקרתא ותב יואב מלות בני עמון ואתא לירושלם׃
15 וחזו אנש ארם ארי אתברו קדם ישראל ואתכנישו כחדא׃
16 ושלח הדדעזר ואפיק ית אנש ארם דמעבר פרת ואתו לחילם ושובך רב חילא דהדדעזר קדמיהון׃
17 ואתחוא לדוד וכנש ית כל ישראל ועבר ית ירדנא ואתו לחילם וסדרו אנש ארם לקדמות דוד ואגיחו קרבא עמיה׃
18 ואפכו אנש ארם מן קדם ישראל וקטל דוד מארם שבע מאה רתיכין וארבעין אלפין פרשין וית שובך רב חיליה מחו ומית תמן׃
19 וחזו כל מלכיא עבדי הדדעזר ארי אתברו קדם ישראל ואשלימו עם ישראל ופלחונון ודחילו אנש ארם למפרק עוד ית בני עמון׃

יא

1 והוה לזמן סופא רשתא לעדן מפק מלכיא ושלח דוד ית יואב וית עבדוהי עמיה וית כל ישראל וחבילו ית בני עמון וצרו על רבה ודוד יתיב בירושלם׃
2 והוה לעדן רמשא וקם דוד מעל שויה והליך על אגר בית מלכא וחזא אתתא משתטפא על אגרא ואתתא שפירת חיזו לחדא׃
3 ושלח דוד ושאל לאתתא ואמר הלא דא בת שבע בת אליעם אתת אוריה חתאה׃
4 ושלח דוד אזגדין ודבריה ואתת לותיה ושכיב עמה והיא מתדכיא מסובתה ותבת לביתה׃
5 ועדיאת אתתא ושלחת וחויאת לדוד ואמרת מעדיא אנא׃
6 ושלח דוד לות יואב שדר לי ית אוריה חתאה ושדר יואב ית אוריה חתאה לות דוד׃
7 ואתא אוריה לותיה ושאל ליה דוד לשלם יואב ולשלם עמא ולשלם עבדי קרבא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

14 Et filii Ghamon viderunt quòd verterunt terga homines Aram, et fugerunt ab ante Abissai, et venerunt ad civitatem, et rediit Joab à filiis Ghamon, et venit in Jerusalem.
15 Et *viderunt viri* Aram quòd fracti essent ante Israel, et congregati sunt pariter.
16 Et misit Hadarghezer et eduxit viros Aram qui erant trans Perath, et venerunt ad Hheilam; et Sobach princeps exercitus Hadarghezer erat ante illos.
17 Et indicatum est David, et congregavit omnem Israel, et transivit Jardena, et venerunt ad Hheilam, et ordinaverunt se homines Aram in occursum David, et inierunt bellum cum illo.
18 Et verterunt terga homines Aram ab-ante Israel, et occidit David ex Aram septingentos currus et quadraginta millia equitum, et Sobach principem exercitus *percusserunt*, et mortuus est ibi.
19 Et viderunt omnes reges servi Hadarghezer quòd fracti essent ante Israel, et pacem fecerunt cum Israel, et servierunt illis, et metuerunt homines Aram liberare amplius filios Ghamon.

CAP. XI.

1 Et fuit in tempore finis anni, in tempore cùm exirent reges, et misit David Joab et servos suos cum illo, et omnem Israel, et vastarunt filios Ghamon, et obsederunt Rabah, et David sedebat in Jerusalé.
2 Et fuit in tempore vesperæ, et surrexit David desuper lecto suo, et ivit super tectum domus regiæ, et vidit mulierem lavantem se super tecto: et mulier erat pulchra visu valde.
3 Et misit David et rogavit de muliere: et dixit [*quidam*,] Nónne hæc Bathsebagh filia Eligham uxor Uriah Hhithæi?
4 Et misit David nuncios, et tulit illam; et venit ad eum, et cubuit cum ea: et ipsa purgata ab immunditia sua, et rediit ad domum suam.
5 Et concepit mulier, et misit, & indicavit David, et dixit: Prægnans sum.
6 Et misit David ad Joab, Mitte mihi Uriah Hhithæum: & misit Joab Uriah *Hhithæum* ad David.
7 Et venit Uriah ad eum, et rogavit *eum* David de pace Joab, et de pace populi, & de pace gerentium bellum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܘܒܢܝ ܥܡܘܢ ܟܕ ܚܙܘ ܕܥܪܩ ܐܕܘܡ. ܥܪܩܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܝܫܝ. ܘܥܠܘ
ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܦܟ ܝܘܐܒ ܡܢ ܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܕ ܚܙܘ ܐܕܘܡܝܐ ܕܐܬܬܒܪܘ
15 ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ. * ܘܫܕܪ ܗܕܪܥܙܪ ܘܐܦܩ ܠܐܕܘܡܝܐ ܕܡܢ ܥܒܪܐ
16 ܕܢܗܪܐ. ܘܐܬܘ ܠܚܝܠܡ. ܘܫܘܒܟ ܪܒ ܚܝܠܗ ܕܗܕܪܥܙܪ ܩܕܡܝܗܘܢ. * ܘܐܬܚܘܝ ܠܕܘܝܕ. ܘܟܢܫ
17 ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܘܥܒܪ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܬܐ ܠܚܝܠܡ. ܘܣܕܪܘ ܐܕܘܡܝܐ ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠ ܕܘܝܕ. ܘܐܬܟܬܫܘ
18 ܥܡܗ. * ܘܥܪܩܘ ܐܕܘܡܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܛܠ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܕܘܡܝܐ ܫܒܥܡܐܐ ܪܟܫܐ.
ܘܐܪܒܥܝܢ ܐܠܦܝܢ ܦܪܫܐ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܠܫܘܒܟ ܪܒ ܚܝܠܐ ܡܚܘ ܘܡܝܬ ܬܡܢ.
19 * ܘܚܙܘ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܗܕܪܥܙܪ ܕܐܬܬܒܪܘ ܩܕܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܒܕܘ ܫܝܢܐ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ
ܘܫܥܒܕܘ ܠܗܘܢ. ܘܕܚܠܘ ܐܕܘܡܝܐ ܬܘܒ ܠܡܥܕܪܘ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܫܠܡ *

1 * ܘܗܘܐ ܠܫܘܠܡ ܫܢܬܐ. ܒܙܒܢܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܠܟܐ ܠܩܪܒܐ. ܫܕܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܐܒ
ܘܠܥܒܕܘܗܝ ܥܡܗ. ܘܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܚܒܠܘ ܠܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܚܕܘ ܠܪܒܬ. ܘܕܘܝܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ
2 * ܘܗܘܐ ܒܥܕܢ ܪܡܫܐ. ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܥܠ ܥܪܣܗ. ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܠ ܐܓܪܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ.
3 ܘܚܙܐ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܕܣܚܝܐ ܡܢ ܥܠ ܐܓܪܐ. ܘܐܢܬܬܐ ܫܦܝܪܐ ܗܘܬ ܒܚܙܘܐ ܛܒ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ
4 ܘܫܐܠ ܥܠ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܕܐ ܗܝ ܒܬܫܒܥ ܒܪܬ ܐܠܝܥܡ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ
ܐܝܙܓܕܐ ܘܕܒܪܘܗ. ܘܥܠܬ ܠܘܬܗ. ܘܫܟܒ ܥܡܗ. ܘܗܝ ܡܕܟܝܐ ܗܘܬ ܡܢ ܛܡܐܘܬܗ. ܘܗܦܟܬ ܠܒܝܬܗ. ܘܒܛܢܬ
5 ܐܢܬܬܐ. * ܘܫܕܪܬ ܘܚܘܝܬ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܬ ܕܒܛܢܬ ܐܢܐ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܠܘܬ ܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ ܠܗ
6 * ܫܕܪ ܠܘܬܝ ܠܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. ܘܫܕܪܗ ܝܘܐܒ ܠܐܘܪܝܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. * ܘܐܬܐ ܐܘܪܝܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܫܐܠܗ
7 ܕܘܝܕ ܥܠ ܫܠܡܗ ܕܝܘܐܒ. ܘܥܠ ܫܠܡܗ ܕܥܡܐ. ܘܥܠ ܩܪܒܐ.

Ammonitæ verò videntes Edomæos terga 14
dedisse, fugerunt ipsi quoque à conspectu
Abisai, & ingressi sunt civitatem. Joab autem
reversus ab Ammonitis, ingressus est
Jerusalem. Sed videntes Edomæi se profligatos 15
ante filios Israel, denuò se simul colligerunt:
Et mittens Hadarezer, eduxit Edomæos 16
qui erant ab altera fluvii ripa, & venerunt
ad Hilam, Sobacho Hadarezeris militiæ
duce eos præcedente. Hoc Davidi renuntiato, 17
collegit omnes Israelitas, trajectóq; Jordane
venerunt in Hilam. Cúmque instruxissent
se Edomæi adversùs Israelem, & David
cum Edomæis manum conseruisset; Fugerunt 18
à conspectu Israelis, peremitq; David
ex Edomæis septingentos curr°, quatuor millia
equitum, & populū multum: ipsum quoq;
Sobachū militiæ ducē percusserunt, & mortuus
est illic. Videntes autē cuncti servi Hadarezeris 19
quòd confracti fuissent coram Israelitis,
pacem inierunt cum Israelitis, & servierunt
eis: veritique sunt Edomæi opem in-
posterum ferre Ammonitis.

CAP. XI.

Anno verò declinante, sub id tempus quo 1
prodeunt reges ad bellum, misit David Joabum,
& servos suos cum eo, totúmque Israelem,
& castra posuerūt adversùs Rabath; David
autem mansit in Jerusalem. Sub tempus 2
verò vespertinū surrexit David è cubili suo,
deambulánsque super tectum domûs suæ regiæ,
vidit mulierem quandam sese lavantem,
quæ quidem mulier pulchri admodùm erat
aspectûs. Cúmq; misisset David scíscitatum 3
de eadem muliere, dixisséntq; eam esse Bathsebaa
filiam Ahineem, uxorem Uriæ Hethæi;
Misit David nuntium adduxítque eam: quæ 4
cùm ingressa esset ad eum, concubuit cum ea
postquam à suo se menstruo lavâsset; tum domum
suam reversa, Concepit mulier: & mittens 5
indicavit Davidi, dixítque ad eum, Gravida
sum. Quapropter mittens David ad Joabum 6
mandavit illi, Mitte ad me Uriam Hethæum.
Misítque Joab Uriam Hethæum ad
Davidem. Cúmque venisset Uria ad Davidem, 7
interrogavit David Uriam de Joabo, de
populo, & de bello:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وبنو عمون لما راوا ان قد انهزم ادوم* انهزموا هم ايضا من قدام ابيشاي ودخلوا القرية ورجع
يواب من محاربة بني عمون ودخل اورشليم* فلما راي الادوميون ان بني اسرايل قد ظفروا
16 بهم اجتمعوا جميعا* وارسل هدادعزار واخرج الادوميين الذين من جانب الفرات الشرقي*
17 واجتمعوا الى حيلم الى سوبخ صاحب حربة هدادعزار لانه كان في اول القوم* واخبروا داود بذلك
فجمع جميع بني اسرايل وجازوا الاردن وجاووا الى حيلم واصطف ال ادوم لمحاربة بني اسرايل
18 وحارب داود ال ادوم* وهرب الادوميون من بين يدي ال اسرايل* وقتل داود من ال ادوم
الذين كانوا على العجلات الفا وستمائة عجلة* على كل عجلة اربعة رجال واربعة الاف فارس
19 وقتل من الرجال شعبا كثيرا وقتل سوبخ صاحب حربة هدادعزار ومات هناك ايضا* فلما راي
جميع عبيد هدادعزار ان بني اسرايل قد ظفروا بهم خضعوا لبني اسرايل وتعبدوا لهم* وفزع
الادوميون ان يعينوا بني عمون ايضا* الفصل الحادي عشر*

1 * فلما كان تمام السنة في الوقت الذي يخرج فيه الملوك للحرب* ارسل داود يواب وعبيده ومعهم جميع
بني اسرايل* فنزلوا حول ربة* واما داود فبقي في اورشليم* فلما كان قرب المساء قام داود من
2 فوق مجلسه وصعد فوق البيت ليمشي فوق قصره فبصر بامراة تستحم فوق بيتها وكانت المراة
3 جميلة جدا* فارسل داود وسال عن المراة فقالوا له هذه بثشبع ابنة اخينعام امراة اوريا
4 الحثاني* فارسل اليها داود رسلا وحولها اليه فلما دخلت عليه وتطهرت من طمثها دخل عليها
ثم خرجت ورجعت الى بيتها* فحبلت المراة وارسلت الى داود اخبرته وقالت اني قد حبلت
6 * فارسل داود الى يواب رسلا وقال ارسل الي اوريا الحثاني فارسله يواب* فجاء اوريا الى داود فسال
7 داود اوريا عن الشعب وعن يواب وعن محاربته*

Et Ammonitæ cùm vidissent fugisse jam 14
Edomæum, fugerunt ipsi quoque à conspectu
Abisai, ingressique sunt civitatem:
& reversus Joab ab oppugnatione filiorum
Ammon, recepit se in Jerusalem. Cùm 15
autem vidissent Edomæi se superatos ab
Israelitis, simul convenerunt. Et mittens 16
Hadarezer eduxit Edomæos qui erant ad
oram Euphratis Orientalem, congregatique
sunt in Hilam apud Sobachum portitorem
lanceæ Hadarezeris, eò quòd esset antesignanus
populi. Quod cùm Davidi renunciassent, 17
collegit omnes Israelitas, trajectoque
Jordane venerunt in Hilam: ubi cùm
instruxissent se Edomæi ad oppugnandos
Israelitas, & David Edomæum bello adortus
esset; Fugerunt Edomæi à conspectu 18
Israelitarum, occiditque David ex
Edomæis qui erant super vehicula, mille
sexcenta vehicula (singulis autem vehiculis
quatuor insidebant viri) & quatuor
millia equitum, & è peditibus occidit
turbam plurimam; occidit etiam Sobachum
sarissophorum Hadarezeris, qui
etiam mortuus est ibi. Cùm itaque vidissent 19
omnes servi Hadarezeris superatos
se esse ab Israelitis, subjecerunt
se Israelitis & servierunt eis: Edomæi
verò metuerunt ampliùs auxiliari Ammonitis.

CAP. XI.

Sub anni finem, quo tempore belligerari 1
potest, misit David Joabum et servos suos,
& unà cū eis universos Israelitas, qui
castrametati sunt circum Rabbath: David
autem mansit in Jerusalem. Cúmq; esset 2
circa tempus vespertinum, surgens David
è sedili suo conscendit superiora domûs
ut deambularet super palatium suum, viditque
mulierem quandam se lavantem
super domum suam: ea verò mulier erat
valde formosa. Misit ergò David, & 3
sciscitatus est de muliere, dictumq; fuit
ad eum, Hæc est Bethsabaa filia Achinoam,
uxor Uriæ Gethæi. Quapropter 4
missis David nuntiis, divertit illam ad
se: cúmque ingressa esset ad eum, et mundata
esset à pollutione sua, ingressus est ad
eam: tum egressa & reversa est domum
suam. Concepit autem mulier, & mittens 5
nuntiavit Davidi, & ait, Jam equidem
concepi. Tunc missis David legatis 6
ad Joabū dixit, Mitte ad me Uriam
Gethæū: misitq; eum Joab. Et cùm adiisset 7
Uria Davidem, interrogavit Uriam
David de populo, de Joabo, ejusq; pugnâ.

שמואל ב : יא

8 ויאמר דוד לאוריה רד לביתך ורחץ רגליך ויצא אוריה מבית המלך ותצא אחריו משאת המלך:
9 וישכב אוריה פתח בית המלך את כל עבדי אדניו ולא ירד אל ביתו:
10 ויגדו לדוד לאמר לא ירד אוריה אל ביתו ויאמר דוד אל אוריה הלוא מדרך אתה בא מדוע לא ירדת אל ביתך:
11 ויאמר אוריה אל דוד הארון וישראל ויהודה ישבים בסכות ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים ואני אבוא אל ביתי לאכל ולשתות ולשכב עם אשתי חיך וחי נפשך אם אעשה את הדבר הזה:
12 ויאמר דוד אל אוריה שב בזה גם היום ומחר אשלחך וישב אוריה בירושלם ביום ההוא וממחרת:
13 ויקרא לו דוד ויאכל לפניו וישת וישכרהו ויצא בערב לשכב במשכבו עם עבדי אדניו ואל ביתו לא ירד:
14 ויהי בבקר ויכתב דוד ספר אל יואב וישלח ביד אוריה:
15 ויכתב בספר לאמר הבו את אוריה אל מול פני המלחמה החזקה ושבתם מאחריו ונכה ומת:
16 ויהי בשמור יואב אל העיר ויתן את אוריה אל המקום אשר ידע כי אנשי חיל שם:
17 ויצאו אנשי העיר וילחמו את יואב ויפל מן העם מעבדי דוד וימת גם אוריה החתי:
18 וישלח יואב ויגד לדוד את כל דברי המלחמה:
19 ויצו את המלאך לאמר ככלותך את כל דברי המלחמה לדבר אל המלך:
20 והיה אם תעלה חמת המלך ואמר לך מדוע נגשתם אל העיר להלחם הלוא ידעתם את אשר ירו מעל החומה:
21 מי הכה את אבימלך בן ירבשת הלוא אשה השליכה עליו פלח רכב מעל החומה וימת בתבץ למה נגשתם אל החומה ואמרת גם עבדך אוריה החתי מת:
22 וילך המלאך ויבא ויגד לדוד את כל אשר שלחו יואב:

Versio VUL. LAT.

8 Et dixit David ad Uriam, Vade in domum tuam, & lava pedes tuos. Et egressus est Urias de domo regis, secutúsque est eum
9 cibus regius. Dormivit autem Urias ante portam dom⁹ regiæ cum aliis servis domini sui, & non descendit ad domum suã.
10 Nuntiatúmque est David, dicentibus, Non ivit Urias in domum suam. Et ait David ad Uriam, Numquid non de via venisti? quarè non descendisti
11 in domum tuam? Et ait Urias ad David; Arca Dei & Israel & Juda habitant in papilionibus, & dominus meus Joab, & servi domini mei super faciem terræ manent: & ego ingrediar domum meam, ut comedam & bibam, & dormiam cum uxore mea? per salutem tuam, & per saluté animæ tuæ,
12 non faciam rem hanc. Ait ergò David ad Uriam; Mane hic etiam hodiè, & cras dimittam te. Mansit Urias in Jerusalem
13 in die illa & altera: Et vocavit eum David ut comederet coram se & biberet, & inebriavit eum: qui egressus vesperè, dormivit in strato suo cum servis domini sui, & in domum suam non descendit.
14 Factum est ergò mane, et scripsit David epistolam ad Joab: misitque
15 per manum Uriæ, Scribens in epistola; Ponite Uriam ex adverso belli, ubi fortissimum est prælium: & derelinquite eum,
16 ut percussus intereat. Igitur cùm Joab obsideret urbem, posuit Uriam in loco ubi sciebat viros esse fortissimos.
17 Egressique viri de civitate, bellabant adversùm Joab, & ceciderunt de populo servorum David, & mortuus est etiam U-
18 rias Hethæus. Misit itaque Joab, & nuntiavit David omnia
19 verba prælii: Præcepitq; nuntio, dicens; Cùm compleveris universos sermones belli ad re-
20 gem, Si eum videris indignari, & dixerit; Quarè accessistis ad murum, ut præliaremini? an ignorabatis quòd multa desup
21 ex muro tela mittantur? Quis percussit Abimelech filium Jerobaal? nónne mulier misit super eum fragmen molæ de muro, & interfecit eum in Thebes? quarè juxta murum accessistis? dices; Etiam servus tuus Urias Hethæus occubuit.
22 Abiit ergo nuntius, & venit, & narravit David omnia quæ ei præceperat Joab.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

8 Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Οὐρίᾳ, Κατάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου. καὶ ἐξῆλθεν Οὐρίας ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξῆλθεν
9 ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐκοιμήθη Οὐρίας παρὰ τῇ (η) θύρᾳ τοῦ βασιλέως μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ οὐ κατέβη εἰς
10 τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ λέγοντες, Ὅτι οὐ κατέβη Οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν, Οὐχὶ ἐξ ὁδοῦ σὺ ἔρχῃ; τί ὅτι οὐ (θ) κατέβης εἰς
11 τὸν οἶκόν σου; Καὶ εἶπεν Οὐρίας πρὸς Δαυίδ, (ι) Ἡ κιβωτὸς, καὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας κάθηνται ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός μου Ἰωὰβ, καὶ οἱ δοῦλοι τοῦ κυρίου μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ (κ) παρεμβάλλουσι, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν (λ) μου τοῦ φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναικός μου; (μ) πῶς; ζῇ
12 ἡ ψυχή σου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν, Κάθισον ἐνταῦθα καί γε σήμερον, καὶ αὔριον ἐξαποστελῶ σε. Καὶ ἐκάθισεν Οὐρίας ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
13 ἐκείνῃ καὶ τῇ ἐπαύριον. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Δαυὶδ, καὶ ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔπιε, καὶ ἐμέθυσεν αὐτὸν, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέρας τοῦ κοιμηθῆναι (ν) ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου (ξ) αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ κατ-
14 έβη. Καὶ ἐγένετο πρωῒ, καὶ ἔγραψε Δαυὶδ βιβλίον πρὸς Ἰωὰβ, καὶ ἀπέστειλεν (ο) ἐν χειρὶ
15 Οὐρίου. Καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, λέγων, Εἰσάγαγε τὸν Οὐρίαν ἐξεναντίας τοῦ πολέμου τοῦ κραταιοῦ, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ,
16 καὶ πληγήσεται καὶ ἀποθανεῖται. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ φυλάσσειν Ἰωὰβ ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἔθηκε τὸν Οὐρίαν εἰς τὸν τόπον οὗ ᾔδει ὅτι ἄνδρες δυνάμεως ἐκεῖ.
17 Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμουν μετὰ Ἰωάβ. καὶ ἔπεσον (π) ἐκ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν δούλων Δαυίδ, καὶ ἀπέθανε καί γε
18 Οὐρίας ὁ Χετταῖος. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ, καὶ ἀπήγγειλε (ρ) τῷ Δαυὶδ πάντας τοὺς λόγους τοῦ (σ) πολέμου λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα.
19 Καὶ ἐνετείλατο τῷ ἀγγέλῳ, λέγων, Ἐν τῷ συντελέσαι πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου λα-
20 λῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα, Καὶ ἔσται ἐὰν ἀναβῇ ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ σοι, (τ) Τί ὅτι ἠγγίσατε πρὸς τὴν πόλιν (υ) πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδειτε ὅτι (φ) τοξεύσουσιν ἀπάνωθεν τοῦ
21 τείχους; Τίς ἐπάταξε τὸν Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἰεροβάαλ υἱοῦ Νήρ; οὐχὶ γυνὴ (ψ) ἔρριψεν ἐπ᾽ αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπὸ ἄνωθεν τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασί; ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς, (ω) Καί γε ὁ
22 δοῦλός σου Οὐρίας ὁ Χετταῖος ἀπέθανε. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἄγγελος Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ παρεγένετο καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ πάντα ὅσα ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωὰβ, πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πολέμου. καὶ ἐθυμώθη Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον, Ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὴν πόλιν τοῦ πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδειτε ὅτι πληγήσεσθε ἀπὸ τοῦ τείχους; τίς ἐπάταξε τὸν (α) Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἰεροβάαλ; οὐχὶ γυνὴ ἔρριψεν ἐπ᾽ αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασί; ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος;

MS. A. (η) θύρᾳ οἴκου τοῦ βασιλέως ...

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ואמר דוד לאוריה חות לביתך ושטוף רגלך ונפק אוריה מבית מלכא ונפקת בתרוהי
9 סעודתא דמלכא: ושכב אוריה בתרע בית מלכא עם כל עבדי רבוניה ולא נחת לביתיה:
10 וחויאו לדוד למימר לא נחת אוריה לביתיה ואמר דוד לאוריה הלא מאורחא את אתי
11 מא דין לא נחתתא לביתך: ואמר אוריה לדוד ארונא וישראל ויהודה יתבין במטליא ורבוני יואב ועבדי רבוני על אפי ברא שרן ואנא איעול לביתי למיכל ולמשתי ולמשכב
12 עם אתתי חיך וחיי נפשך אם אעביד ית פתגמא הדין: ואמר דוד לאוריה תיב הכא אף
13 יומא דין ומחר אשלחנך ויתב אוריה בירושלם ביומא ההוא וביומא דבתרוהי: וקרא ליה דוד ואכל קדמוהי ושתי ורוייה ונפק ברמשא למשכב בשוויה עם עבדי רבוניה
14 ולביתיה לא נחת: והוה בצפרא וכתב דוד אגרתא לות יואב ושדר ביד אוריה: וכתב
15 באגרתא למימר הבו ית אוריה לקביל אפי קרבא תקיפא ותתובון מבתרוהי ויתמחי
16 וימות: והוה כד צר יואב על קרתא ויהב ית אוריה לאתרא דידע ארי גברין גברין תמן:
17 ונפקו אנשי קרתא ואגיחו קרבא עם יואב ואתקטל מעמא מעבדי דוד ומית אף אוריה
18 חתאה: ושלח יואב וחוי לדוד ית כל עסקי קרבא: ופקיד ית אזגדא למימר כשציותך
19 ית כל עסקי קרבא למללא עם מלכא: ויהי אם ידלק רוגזא דמלכא ויימר לך מא דין
20 אתקרבתון לקרתא לאגחא הלא ידעתון ית דירמון עליכון מן שורא: מן קטל ית
21 אבימלך בר ירבשת הלא אתתא רמת עלוהי פלגות רכב ריחיא מן שורא ומית בתבץ
22 למא אתקרבתון לשורא ותימר אף עבדך אוריה חתאה מית: ואזל אזגדא ואתא וחוי לדוד ית כל דשלחיה יואב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Et dixit David ad Uriah, Descende ad domum tuam, et lava pedes tuos: &
9 exivit Uriah de domo regis, et exivit post eum cibus regis. Et cubuit Uriah
in porta domus regis cum omnibus servis domini sui, et non descendit in
10 domum suam. Et indicarunt David, dicendo: Non descendit Uriah in domum suam: et dixit David ad Uriah; Nónne de via tu venis? et ut quid hoc
11 non descendisti in domum tuam? Et dixit Uriah ad David, Arca Dñi et Israel, et Jehudah sedent in umbraculis, et dominus meus Joab, et servi domini mei super facies agri manent, et ego intrabo domum meam ad comedendum et ad bibendum, et ad cubandũ cum uxore mea? Per vitam tuam
12 et per vitã animæ tuæ, si fecero verbum hoc. Et dixit David ad Uriah, Sede et hic *etiam* hodie, et cras mittã te. Et sedit Uriah in Jerusalem in die illo, &
13 in die sequenti. Et vocavit illũ David, et comedit ante illũ, et bibit, et inebriavit eum, et exivit vespere ad cubandũ in lecto suo cum servis domini
14 sui; et in domũ suam non descendit. Et fuit in aurora, scripsit David epi-
15 stolam ad Joab, et misit per manũ Uriah. Et scripsit in epistola, dicendo: Date Uriah contra faciẽ prælii fortis, & revertimini de post illum ut per-
16 cutiatur et moriatur. Et fuit quando obsedit Joab urbẽ, posuit Uriah in lo-
17 co quem cognovit ꝙ robusti viri ibi essent. Et exierunt homines urbis, & inierunt præliũ cum Joab, et occisi sunt de populo de servis David, et mor-
18 tuus est etiã Uriah Hhithæus. Et misit Joab et indicavit David omnia ne-
19 gocia belli. Et jussit nuncio, ut diceret: Ubi absolveris omnia negocia bel-
20 li loqui cum rege. Et erit si incendatur indignatio regis, et dicat tibi, Ad quid appropinquãstis ad urbem, ut congrederemini? nónne sciebatis quod
21 dejicerent super vos ex muro? Quis occidit Abimelech filiũ Jerubesseth? nónne mulier dejecit super illum partem superioris molæ ex muro, et mortuus est in Thebesz? ad quid appropinquãstis ad murum? et dices,
22 Etiam servus tuus Uriah Hhithæus mortuus est. Et ivit nuncius, et venit, et indicavit Davidi omnia quæ mandavit ei Joab.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. ܢܚܘܬ ܠܒܝܬܟ ܘܐܫܝܓ ܪ̈ܓܠܝܟ. ܘܢܦܩ ܐܘܪܝܐ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܠܟܐ. ܘܢܦܩܬ ܒܬܪܗ ܡܘܗܒܬܐ ܕܡܠܟܐ. * ܘܕܡܟ ܐܘܪܝܐ ܒܬܪܥܐ ܕܡܠܟܐ ܥܡ
9 ܥܒܕ̈ܘܗܝ ܕܡܪܗ. ܘܠܐ ܢܚܬ ܠܒܝܬܗ. * ܘܚܘܝܘ ܠܕܘܝܕ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܕܠܐ ܢܚܬ ܐܘܪܝܐ ܠܒܝܬܗ.
10 ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܘܪܝܐ. ܗܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܐܬܝܬ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܢܚܬܬ ܠܒܝܬܟ. * ܘܐܡܪ ܐܘܪܝܐ ܠܕܘܝܕ.
11 ܐܪܘܢܐ ܘܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܕܐ ܝܬܒܝܢ ܒܡܛܠܐ. ܘܡܪܝ ܝܘܐܒ ܘܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܡܪܝ
ܫܪܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܚܩܠܐ. ܘܐܢܐ ܐܥܘܠ ܠܒܝܬܝ ܘܐܟܘܠ ܘܐܫܬܐ ܘܐܫܟܘܒ ܥܡ ܐܢܬܬܝ.
ܠܐ ܚܝܐ ܗܘ ܢܦܫܟ. ܠܐ ܐܥܒܕ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ
12 ܠܐܘܪܝܐ. ܩܘܝ ܗܪܟܐ ܐܦ ܝܘܡܢܐ. ܘܠܡܚܪ ܐܫܕܪܟ. ܘܩܘܝ ܐܘܪܝܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܒܗܘ ܝܘܡܐ
13 ܘܠܡܚܪܬܗ. * ܘܩܪܝܗܝ ܕܘܝܕ. ܘܐܟܠ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܫܬܝ. ܘܐܪܘܝܗܝ. ܘܢܦܩ ܒܪܡܫܐ ܠܡܫܟܒ
ܒܡܫܟܒܗ ܥܡ ܥܒܕ̈ܘܗܝ ܕܡܪܗ. ܘܠܒܝܬܗ ܠܐ ܢܚܬ. * ܘܗܘܐ ܒܨܦܪܐ ܘܟܬܒ ܕܘܝܕ ܐܓܪܬܐ
14 ܠܘܬ ܝܘܐܒ. ܘܫܕܪ ܒܐܝܕ ܐܘܪܝܐ. * ܘܟܬܒ ܒܐܓܪܬܐ ܘܐܡܪ. ܩܪܒܘܗܝ ܠܐܘܪܝܐ
15 ܠܘܩܒܠ ܩܪܒܐ ܥܫܝܢܐ. ܘܗܦܘܟܘ ܡܢ ܒܬܪܗ ܘܢܬܩܛܠ ܘܢܡܘܬ. * ܘܟܕ ܢܛܪ ܝܘܐܒ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܣܡ
16 ܠܐܘܪܝܐ ܒܕܘܟܬܐ ܕܝܕܥ ܕܬܡܢ ܓܒܪ̈ܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܟܬܫܘ
17 ܥܡ ܝܘܐܒ. ܘܢܦܠܘ ܡܢ ܥܡܐ ܡܢ ܥܒܕ̈ܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܡܝܬ ܐܦ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ.
18 * ܘܫܕܪ ܝܘܐܒ ܘܚܘܝ ܠܕܘܝܕ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܒܩܪܒܐ. * ܘܦܩܕ ܝܘܐܒ ܠܐܝܙܓܕܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
19 ܡܐ ܕܫܠܡܬ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡ ܡܠܟܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܒܩܪܒܐ. * ܘܐܢ ܬܬܚܡܬ
20 ܚܡܬܗ ܕܡܠܟܐ ܘܢܐܡܪ ܠܟ. ܠܡܢܐ ܩܪܒܬܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܠܡܩܪܒ. ܠܐ ܗܘܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ
21 ܕܫܕܝܢ ܡܢ ܫܘܪܐ. * ܡܢܘ ܩܛܠܗ ܠܐܒܝܡܠܟ ܒܪ ܝܪܘܒܥܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܬܐ
ܪܡܬ ܥܠܘܗܝ ܦܠܚܐ ܕܪܚܝܐ ܡܢ ܫܘܪܐ ܘܡܝܬ. ܠܡܢܐ ܩܪܒܬܘܢ ܠܫܘܪܐ. ܐܦ ܥܒܕܟ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܡܝܬ. * ܘܐܙܠ ܐܝܙܓܕܐ ܘܚܘܝ
22 ܠܕܘܝܕ ܟܠ ܕܦܩܕܗ ܝܘܐܒ.

Tum dixit David ad Uriam Hethæū, Descende ad domum tuam ut laves pedes tuos. Uria itaque è domo regis egresso, egressum est post eum munus regis. 8
At Uria cubavit in vestibulo regis, ad latus reliquorum servorum domini sui, nec descendit in domum suā. 9
Cùmque retulissent Davidi Uriam non descendisse in domū suam, dixit David Uriæ, En ex itinere advenisti, quarè non descendisti in domum tuā? 10
Respondit Uria Davidi, Arca fœderis Domini, & Israel ac Juda morantur in tentoriis, & dominus meus Joab servique domini mei jacent in superficie campi, & ego irem domum meam, comederem ac biberem, & cubarem cum uxore mea? nequaquam per vitam tuam & per vitam animæ tuæ; nihil tale committam. 11
Dixit David Uriæ, Maneto hic hodiè, & cras dimittam te: mansitque Uria die illo in Jerusalem. 12
Postero die accersivit eum David ut comederet in præsentia sua, biberet, ac inebriaretur; ille tamen vespere egressus cubavit ad latus servorum domini sui, neque descendit in domum suam. 13
Manè verò scripsit David epistolam ad Joabum, misitque per Uriam. 14
Scripsit autem ad eum, Colloca Uriam in fronte validissimæ pugnæ, deinde recedite ab eo, ut percussus intereat. 15
Cùm ergò obsideret Joab civitatem, statuit Uriam in loco ubi noverat viros esse robustissimos. 16
Et egressi cives urbis, bellum gessēre cum Joabo: & ceciderunt ibi de populo, *nempe* de servis Davidis *nonnulli*, & Uria quoque Hethæus mortuus est. 17
Tum mittens Joab ut indicaret Davidi quicquid contigerat in bello, 18
Præcepit Joab nuntio, dixitque ad eum, Cùm finem feceris narrandi regi quicquid accidit in bello, 19
Si æstuaverit ira regis, dixeritque tibi, Cur propè accessistis ad urbem ut oppugnaretis eam? annon sciebatis eos è muro ejaculaturos? 20
Quis interfecit Abimelechum filium Nedubeelis? nónne mulier dejecit sup eum fragmentū superioris partis molæ de muro, & interiit? cur accessistis ad murum? Si hæc tibi dixerit, dic ei, Etiam servus tuus Uria Hethæus mortuus est. 21
Profectus itaque nuntius retulit Davidi quicquid mandaverat ei Joab. 22

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 ثم قال داود لاوريا انزل الى بيتك واسترح واغتسل * فخرج اوريا من عند الملك وامر الملك
9 بان يتبع بجائزة * فرقد اوريا على باب الملك مع عبيد الملك ولم ينزل الى بيته * واخبر داود
10 ان اوريا لم ينزل الى بيته * فقال داود لاوريا * جئت من السفر ما بالك ما تنزل الى بيتك * قال اوريا
11 لداود * تابوت عهد الرب وآل يهودا وآل اسرائيل نزول في الخيام * ويواب سيدي وعبيد الملك
سيدي نزول في الصحراء * وانا انطلق الى منزلي * واكل واشرب * وادخل الى اهلي * لا وحياتك
12 وحياة نفسك اني ما افعل هذا * قال داود لاوريا * اصبر اليوم * واذا كان غدا ارسلتك * وبقي
13 اوريا في اورشليم ذلك اليوم * فلما كان من الغد دعاه داود * فتغدى معه وشرب وثمل * وخرج
14 مسا ورقد عند باب الملك مع الحراس ولم ينزل الى منزله * فلما كان في اليوم الثالث * كتب
15 داود الى يواب كتابا * وارسله مع اوريا * وقال في الكتاب هكذا * صير اوريا في اول الحرب * واذا
16 اشتبك الحرب ارجعوا واتركوه وحده ليقتل * فلما نزل يواب حول القرية * واقام اوريا مع
17 الرجال الابطال * خرج اهل القرية حاربوا يواب * وقتل هناك قوم من عبيد داود * وقتل اوريا
18 الحاثاني ايضا * فارسل يواب الى داود * واخبره بجميع ما كان في الحرب * وامر يواب الرسول
19 وقال له * اذا فرغت من كلامك للملك واخبارك اياه بكل شي كان في الحرب * فاذا غضب
20 الملك وقال * لم دنوتم من سور المدينة لتحاربوا * اما تعلمون ان الذين فوق سور المدينة
21 يرمونكم * من قتل ابيملك بن جدعون * اليس امراة رمته بقطعة رحا من فوق السور
22 ومات * فلماذا دنوتم من السور * اذ قال هذا القول * قل ان اوريا الحاثاني عبدك قتل * فانطلق
الرسول * واخبره بجميع ما قال له يواب *

Tum dixit David Uriæ, Descende in domum tuam ut quiescas teq; laves. Quare egresso Uriâ à rege, jussit rex ut cum dono sequerentur eum. 8
Uria verò jacuit ad ostium regis unà cum servis regis, nec descendit in domum suam. 9
Cùmque nuntiatum esset Davidi quòd Uria non descendisset in domum suam, dixit David Uriæ, Ex itinere venis, quare non descendis in domum tuam? 10
Ait Uria Davidi, Arca fœderis Domini, & gens Judæa cum gente Israelitica degunt in tentoriis, & Joab dominus meus, servique regis domini mei sub dio morantur, & ego me reciperem domum meam, ederem ac biberem, intraremque ad domesticos meos? minimè gentium per vitam tuam, & per vitam animæ tuæ nullo modo id faciam. 11
Ait David Uriæ, Expecta hodie, & adveniente crastinâ die mittam te: mansitque Uria in Jerusalem eo die. 12
Altero die vocavit eum David, pransusque cum eo bibit & temulentus factus est; tum vespere egressus jacuit ad ostium regis unà cum excubiis, nec descendit in domum suam. 13
Die tertio scripsit David ad Joabum epistolam, quā misit per Uriam. 14
In epistola verò sic dicebat; Colloca Uriam in fronte aciei, cúmque mistus fuerit conflictus, recedite, eumque solum relinquite ut occidatur. 15
Quare cùm castrametatus esset Joab circum civitatem, & Uriam posuisset inter viros heroes; 16
Egressi cives urbis commiserunt pugnam cum Joabo, interfectique fuerunt ibi nonnulli è servis Davidis, & interfectus fuit etiam Uria Gethæus. 17
Joab verò mittens ad Davidem, nuntiavit ei omnem belli eventum. 18
Et præcepit Joab legato, dixitque ad eum, Cùm regem alloqui, eique narrare desieris omnem belli eventum; 19
Si rex iratus dixerit, Cur accessistis ad urbis murum ut pugnaretis? num ignorabatis eos qui super murum urbis erant jaculaturos esse in vos? 20
Quis peremit Abimelecum filium Gedeonis? nonne quòd jaculata sit in eum mulier fragmen molæ è muro mortuus est? quare ergò accedebatis ad murum? si talia inquam *verba dixerit, dic, Uria quidem Gethæus servus tuus interfectus est.* 21
Abiens ergò legatus retulit illi quæcunque sibi dixerat Joab. 22

שמואל ב: יב

,viri nos super prævaluerunt Quia : David ad legatus dixit Et
23 ויאמר המלאך אל־דוד כי־גברו עלינו האנשים
,portæ ostium ad usque eos super fuimus & ,agrum in nos ad sunt egressi &
ויצאו אלינו השדה ונהיה עליהם עד־פתח השער:
sunt mortui & , muro desuper tuos servos in jaculatores jecerunt Et
24 ויראו המוראים אל־עבדיך מעל החומה וימותו
.est mortuus Chittæus Urijah tuus servus etiam & , regis servis è
מעבדי המלך וגם עבדך אוריה החתי מת:
Ne :Joab ad dices Sic :legatum ad David Dixitque
25 ויאמר דוד אל־המלאך כה־תאמר אל־יואב אל־
perdet hunc sicut & illum sicut quia ,hoc verbum tuis oculis in sit malum
ירע בעיניך את־הדבר הזה כי־כזה וכזה תאכל
.eā conforta tū & :eā destrue & ,urbem ad tuum bellum robora :gladius
החרב החזק מלחמתך אל־העיר והרסה וחזקהו:
, suus vir Urijah est mortuus quòd , Urijah uxor audivit Et
26 ותשמע אשת אוריה כי־מת אוריה אישה
,David misit & ,luctus Transivitque .suū maritum super planxit &
27 ותספד על־בעלה: ויעבר האבל וישלח דוד
: filium ei peperit & ,uxorem in ei fuit & ,suam domum in eam collegit &
ויאספה אל־ביתו ותהי־לו לאשה ותלד לו בן
.DOMINI oculis in David fecit quod verbum fuit malum &
וירע הדבר אשר־עשה דוד בעיני יהוה:

CAP. XII. יב

,eum ad venit & ,David ad Nathan DOMINUS misit Et
1 וישלח יהוה את־נתן אל־דוד ויבא אליו
,dives unus ,una civitate in erant viri Duo :ei dixitque
ויאמר לו שני אנשים היו בעיר אחת אחד עשיר
multum bos & pecus erat Diviti .pauper unus &
2 ואחד ראש: לעשיר היה צאן ובקר הרבה
una agna quinimò , omne non pauperi Et .valde
3 מאד: ולרש אין־כל כי אם־כבשה אחת
cum & secum evaserat grandis & ,eam vivificârat & ,emerat quam ,parva
קטנה אשר קנה ויחיה ותגדל עמו ועם־
,bibebat ejus calice de & ,comedebat ejus buccella de ,pariter suis filiis
בניו יחדו מפתו תאכל ומכסו תשתה
viator venit Et .filia sicut illi eratque ,recumbebat ejus sinu in &
4 ובחיקו תשכב ותהי־לו כבת: ויבא הלך
faciendum ad suo bove de & suo pecore de sumere pepercit & ,divitem virum ad
לאיש העשיר ויחמל לקחת מצאנו ומבקרו לעשות
eam fecit & ,pauperis viri agnam cepit & :ei venienti viatori
לארח הבא־לו ויקח את־כבשת האיש הראש ויעשה
,valde virum in David nasus est iratus Et .eum ad venienti viro
5 לאיש הבא אליו: ויחר־אף דוד באיש מאד
faciens vir mortis filius quia ,DOMINUS Vivit : Nathan ad dixitque
ויאמר אל־נתן חי־יהוה כי בן־מות האיש העשה
quod mercede ,quadruplò restituet agnam Et .hoc
6 זאת: ואת־הכבשה ישלם ארבעתים עקב אשר
Dixitque .pepercit non quòd super & ,hoc verbum fecit
7 עשה את־הדבר הזה ועל אשר לא־חמל: ויאמר
Deus DOMINUS dixit sic :vir Tu ,David ad Nathan
נתן אל־דוד אתה האיש כה־אמר יהוה אלהי
ego & ,Israel super regem in te unxi Ego : Israel
ישראל אנכי משחתיך למלך על־ישראל ואנכי
tui domini domum tibi Dedique .Saul manu de te erui
8 הצלתיך מיד שאול: ואתנה לך את־בית אדניך
,Israel domum tibi tradidi & ,tuo sinu in tui domini uxores &
ואת־נשי אדניך בחיקך ואתנה לך את־בית ישראל
illa sicut & illa sicut tibi adjiciam & ,parum si & : Jehudah &
ויהודה ואם־מעט ואספה לך כהנה וכהנה:

Versio VULG. LAT.

23 Et dixit nuntius ad David; Prævaluerunt adversùm nos viri,& egressi sunt ad nos in agrum:nos autem facto impetu persecuti eos sumus usque ad
24 portam civitatis. Et direxerunt jacula sagittarii ad servos tuos ex muro desuper: mortuique sunt de servis regis,quinetiam servus tu⁹ Urias Hethæus mor-
25 tuus est. Et dixit David ad nuntium,Hæc dices Joab;Non te frangat ista res:varius enim eventus est belli;nunc hunc, & nunc illum consumit gladius: conforta bellatores tuos adversùs urbem, ut destruas eam,
26 & exhortare eos. Audivit autem uxor Uriæ, quòd mortuus esset Urias vir suus, & planxit
27 eum. Transacto autem luctu, misit David,& introduxit eam in domum suam, & facta est ei uxor, peperitque ei filium: & displicuit verbum hoc, quod fecerat David, coram Domino.

CAP. XII.

1 Misit ergò Domin⁹ Nathan ad David: qui cùm venisset ad eum, dixit ei; Duo viri erant in civitate una, unus dives, &
2 alter pauper. Dives habebat oves,& boves plurimos valdè.
3 Pauper autem nihil habebat omnino,præter ovem unam parvulam, quam emerat & nutrierat,& quæ creverat apud eum cum filiis ejus simul de pane illius comedens, & de calice ejus bibens, & in sinu illius dormiens:erátq; illi sicut filia.
4 Cùm autem peregrinus quidā venisset ad divitem, parcens ille sumere de ovibus & de bobus suis,ut exhiberet convivium peregrino illi qui venerat ad se, tulit ovem viri pauperis, & præparavit cibos ho-
5 mini qui venerat ad se. Iratus autem indignatione David adversùs hominem illum nimis, dixit ad Nathan; Vivit Dominus, quoniam filius mor-
6 tis est vir qui fecit hoc. Ovem reddet in quadruplum, eò quòd fecerit verbum istud, &
7 non pepercerit. Dixit autem Nathan ad David, Tu es ille vir: Hæc dicit Dominus Deus Israel; Ego unxi te in regem super Israel, & ego erui te de
8 manu Saul, Et dedi tibi domum domini tui, & uxores domini tui in sinu tuo,dedique tibi domum Israel & Juda: & si parva sunt ista, adjiciam tibi multo majora.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς Δαυὶδ, Ὅτι ἐκραταίωσαν ἐφ' ἡμᾶς οἱ ἄνδρες, καὶ (β) ἐξῆλθον ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ ἐγενήθημεν
24 ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῆς θύρας τῆς πύλης. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύοντες πρὸς τοὺς παῖδάς σου ἀπάνωθεν τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον τῶν παίδων τοῦ βασιλέως, (γ) καί γε ὁ δοῦλός σου
25 Οὐρίας ὁ Χετταῖος ἀπέθανε. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον, Τάδε ἐρεῖς πρὸς Ἰωὰβ, Μὴ πονηρὸν ἔστω ἐν ὀφθαλμοῖς σου τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως καὶ ποτὲ οὕτως (δ) φάγεται ἡ μάχαιρα. κραταίωσον τὸν (ε) πόλεμόν σου εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατάσπασον
26 αὐτὴν, καὶ κραταίωσον (ζ) αὐτόν. Καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ Οὐρίου ὅτι ἀπέθανεν Οὐρίας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐκόψατο (η) τὸν ἄνδρα αὐτῆς.
27 Καὶ (θ) διῆλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ συνήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν. (ι) καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ὃ ἐποίησε Δαυὶδ ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου.

MS.A. (β) ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς (γ) καί γε Οὐρίας ὁ δοῦλός σου (δ) καταφάγεται (ε) πόλεμον σου πρὸς τὴν (ζ) αὐτόν. (η) ἐπὶ τὸν (θ) ἦλθεν (κ) καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ

23 Et dixit nuntius ad David; Quia invaluerunt super nos viri, & exierunt super nos in agrum, & fuimus super eos usque ad ostium portæ.
24 Et sagittaverunt sagittantes in servos tuos desuper muro, & mortui sunt de pueris regis, & etiam servus tuus Urias Chettæus mortuus est.
25 Et dixit David ad nuntium, Hæc dices ad Joab; Nè malum sit in oculis tuis verbum hoc: quoniam interdum quidem sic, & interdum sic comedet gladius. Fac invalescere prælium tuum in civitatem, & destrue eam, & (ε) conforta eam.
26 Et audivit mulier Uriæ, quia mortuus est Urias vir suus: & planxit virum suum.
27 Et transiit luctus, & misit David, & conduxit eam in domum suam: & facta est ei in uxorem, & peperit ei filium. Et malum apparuit verbum quod fecit David in oculis Domini.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΚΑὶ ἀπέστειλε κύριος τὸν Νάθαν τὸν προφήτην πρὸς Δαυίδ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν (α) αὐτῷ, Δύο ἦσαν ἄνδρες ἐν
2 πόλει μιᾷ, εἷς πλούσιος, καὶ εἷς πένης. Καὶ τῷ πλουσίῳ ἦν ποίμνια καὶ βουκόλια πολλὰ σφόδρα.
3 Καὶ τῷ πένητι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ, ἣν ἐκτήσατο καὶ περιεποιήσατο, καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν, καὶ ἡδρύνθη μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐκ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ ἤσθιε, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ ἔπινε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδε, καὶ ἦν
4 αὐτῷ ὡς θυγάτηρ. Καὶ ἦλθε πάροδος τῷ ἀνδρὶ τῷ πλουσίῳ, καὶ ἐφείσατο (β) λαβεῖν ἐκ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν βουκολίων αὐτοῦ, (γ) τοῦ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ὁδοιπόρῳ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὴν ἀμνάδα τοῦ πένητος, καὶ ἐποίησεν αὐτὴν τῷ
5 ἀνδρὶ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ (δ) Δαυὶδ σφόδρα τῷ ἀνδρὶ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν, Ζῇ κύριος, ὅτι
6 υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. Καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει (ε) ἑπταπλασίονα, ἀνθ' ὧν ὅτι ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ περὶ
7 οὗ οὐκ ἐφείσατο. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυὶδ, Σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἐγώ εἰμι ὁ χρίσας (ζ) σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγώ εἰμι ἐῤῥυσάμην σε ἐκ χειρὸς Σαοὺλ,
8 Καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρίου (η) σου, καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου ἐν τῷ κόλπῳ σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα· καὶ εἰ μικρόν ἐστι, προσθήσω σοι (θ) κατὰ ταῦτα.

MS.A. (α) πρὸς αὐτὸν, Δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν (β) λαβεῖν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων, καὶ ἐκ (γ) τοῦ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ἐλθόντι (δ) τοῦ ἀνδρὸς σφόδρα σφόδρα Δαυὶδ, καὶ (ε) ἑπταπλάσιον, (ζ) σε βασιλέα (η) σου ἐν τῷ κόλπῳ σου ἔδωκα τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου, καὶ ἔδωκά (θ) καὶ ταῦτα. Τί ἐφαύλισας

CAP. XII.

1 ET misit Dominus Nathan prophetam ad David. Et intravit ad eum, & dixit ei; (α) Duo erant viri in civitate una, unus
2 dives, & unus pauper. Et diviti erant greges, & armenta bonum multa valdè.
3 Et pauperi nihil nisi agna una parva, quam acquisiverat, & reservaverat, & educaverat eam, & (b) crevit cum eo, & cum filiis ejus in idipsum: de pane ejus edebat, & de poculo ejus bibebat, & in sinu ejus dormiebat, & erat ei tanquam filia.
4 Et venit (c) viator viro diviti: & pepercit sumere de gregibus suis, & de armentis suis ad faciendum (d) hospiti viatori, qui venerat ad ipsum: et cepit agnā pauperis, & (e) fecit eam viro, qui venerat
5 ad se. Et indignatus est irā David valdè viro: & dixit David ad Nathan; Vivit Dominus, quia filius mortis vir, qui
6 fecit hoc. Et agnam reddet in (f) septuplum pro eo, quòd fecit verbum istud, & pro eo quòd
7 non pepercit. Et dixit Nathan ad David; Tu es vir, qui fecisti hoc. Hæc dicit Dominus Deus Israel; Ego sum, qui unxi te in regem super Israel: & ego quidem (g) erui te de manu Saul.
8 Et dedi tibi domum domini tui, & mulieres domini tui in sinu tuo: & dedi tibi domum Israel & Juda: et si (h) parum est, adjiciam tibi secundùm hæc.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 ואמר אזגדא לדוד ארי תקיפו עלנא גבריא ונפקו לותנא לחקלא והוינא טרדין
24 להון עד מעלנא דתרעא: ושדו קשתיא בעבדך מן שורא ואתקטילו מעבדי מלכא ואף
25 עבדך אוריה חתאה מית: ואמר דוד לאזגדא כדין תימר ליואב לא יבאש בעינך ית
פתגמא הדין ארי כדין וכדין תקטול חרבא אתקיף קרבך על קרתא ופגרה ותקפהו:
26 ושמעת אתת אוריה ארי מית אוריה בעלה וספדת על בעלה: ועבר אבלא ושלח דוד
27 וכנשה לביתיה והות ליה לאתו וילידת ליה בר ובאש פתגמא דעבד דוד קדם יי:

יב

1 ושלח יי ית נתן לות דוד ואתא לותיה ואמר ליה תרין גברין הוו בקרתא חדא חד
2 עתירא וחד מסכינא: לעתירא הוו ען ותורין סגי לחדא: ולמסכינא לית כל מדעם
3 אלהן אמרתא חדא זעירא דזבנה וקימה ורבת עמיה ועם בנוהי כחדא מפתיה אכלת
ומכוסיה שתיא ובחיקיה שכבא והות ליה כברתא: ואתא אורחא לגברא עתירא וחס
4 למסב מעניה ומתוריה למעבד לאורחא דאתא ליה ונסיב ית אמרתא דגברא מסכינא
5 ועבדה לגברא דאתא לותיה: ותקיף רוגזא דדוד בגברא לחדא ואמר לנתן קים הוא
6 יי ארי גבר חיב קטול גברא דעבד דא: וית אמרתא ישלם על חד ארבעין חלף דעבד ית
7 פתגמא הדין ועל דלא חס: ואמר נתן לדוד את גברא כדנן אמר יי אלהא דישראל אנא
8 משחתך למהוי מלכא על ישראל ואנא שזבתך מידא דשאול: ויהבית לך ית בית רבונך
וית נשי רבונך בחנך ויהבית לך ית בית ישראל ויהודה ואם זעיר ואוסיף לך כאלין
וכאלין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

23 Et dixit nuncius ad David, Quoniam invaluerunt super nos viri, & exierunt ad nos in agrum, et propulsavimus eos usque ad introitum portæ.
24 Et sagittarunt jaculatores super servos tuos de muro, et occisi sunt de servis regis; et etiam servus tuus Urias Hhithæus mortuus est.
25 Et dixit David ad nuncium, Sic dices ad Joab, Non malum sit in oculis tuis verbum istud, quia sicut hunc, sic et illum occîdit gladius: robora prælium tuum super urbem et destrue eam; et conforta eum.
26 Et audivit uxor Uriah quod mortuus esset Uriah maritus suus, et planxit super marito suo.
27 Et transivit luctus ejus, et misit David, et collegit illam in domum suam, et fuit ei in uxorem et peperit ei filium: et malum fuit verbū quod fecit David ante Dñm.

CAP. XII.

1 ET misit Dñs Nathan ad David, et venit ad illum, et dixit ei, Duo viri
2 fuerunt in urbe una, unus dives et alter pauper. Diviti fuerunt oves et boves multi nimis.
3 Et pauperi nihil quicquam nisi agnicula una parva quam emerat et educârat, et creverat cū illo et cum filiis ej⁹ pariter: de buccella ejus comedebat, et de poculo ejus bibebat, et in sinu ejus recumbebat, et erat illi ut filia.
4 Et venit viator ad virum divitem, et pepercit accipere de ovibus suis, et de bobus suis, ut pararet viatori qui venit ad se; et accepit agniculam viri pauperis, et paravit illam viro qui venerat ad se.
5 Et invaluit indignatio David in virum valdè, et dixit ad Nathan, Vivit ipse Dominus quòd vir obligatus occisioni, vir qui fecit hoc.
6 Et agniculam reddet, super unam quadraginta, eò quòd fecit rem istam, et eò quòd non abstinuit.
7 Et dixit Nathan ad David, Tu es vir ille: sic dixit Dominus Deus Israel, Ego unxi te ut esses rex super Israel, &ego liberavi te de manu Saul.
8 Et dedi tibi domum domini tui et uxores domini tui, concubinas tuas, et dedi tibi domum Israel, et Jehudah: et si parum est, et addam tibi secundùm ista et ista.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܠܕܘܝܕ. ܕܥܫܢܘ ܥܠܝܢ ܓܒܪܐ ܘܢܦܩܘ ܥܠܝܢ ܠܚܩܠܐ. ܘܐܬܬܚܫܢ ܥܡܗܘܢ
ܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. * ܘܫܕܘ ܩܫܬܐ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠ ܫܘܪܐ. ܘܡܝܬܘ ܡܢ ܥܒܕܝܟ
24 ܡܠܟܐ. ܘܐܦ ܥܒܕܟ ܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܡܝܬ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܡܠܐܟܐ. ܐܡܪ ܠܝܘܐܒ. ܠܐ ܢܒܐܫ
25 ܒܥܝܢܝܟ ܥܠ ܗܕܐ. ܐܟ ܗܢܐ. ܐܦ ܗܟܢܐ. ܡܛܐ ܒܩܪܒܐ. ܐܥܫܢ ܩܪܒܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ.
26 ܘܟܒܘܫܝܗ. ܘܗܦܘܟܝܗ. * ܘܫܡܥܬ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܕܡܝܬ ܒܥܠܗ. ܘܐܬܐܒܠܬ ܥܠ
27 ܒܥܠܗ. * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܝܘܡܝ ܐܒܠܗ. ܫܕܪ ܕܘܝܕ. ܘܐܥܠܗ ܠܒܝܬܗ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ.
ܘܝܠܕܬ ܠܗ ܒܪܐ. ܘܐܬܒܐܫ ܣܘܥܪܢܐ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

1 * ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ ܠܢܬܢ ܢܒܝܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ
2 ܒܡܕܝܢܬܐ ܚܕܐ. ܚܕ ܥܬܝܪ. ܘܚܕ ܡܣܟܢܐ. * ܠܥܬܝܪܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ. ܣܓܝܐܐ ܛܒ.
3 * ܘܠܡܣܟܢܐ. ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ. ܐܠܐ ܐܡܪܬܐ ܚܕܐ ܙܥܘܪܬܐ ܕܩܢܐ ܗܘܐ. ܘܡܪܒܐ ܗܘܐ ܠܗ̇
ܥܡܗ ܘܥܡ ܒܢܘܗܝ ܐܟܚܕܐ. ܘܡܢ ܠܚܡܗ ܐܟܠܐ ܗܘܬ. ܘܡܢ ܟܣܗ ܫܬܝܐ ܗܘܬ. ܘܒܥܘܒܗ ܕܡܟܐ
4 ܗܘܬ. ܘܐܝܟ ܒܪܬܐ ܚܫܝܒܐ ܗܘܬ ܠܗ. * ܘܐܬܐ ܐܪܚܐ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܥܬܝܪܐ. ܘܚܣ ܕܢܣܒ ܡܢ ܥܢܘܗܝ
ܘܡܢ ܬܘܪܘܗܝ. ܘܢܥܒܕ ܠܐܪܚܐ ܕܐܬܐ ܠܗ. ܘܢܣܒ ܐܡܪܬܗ ܕܗܘ ܡܣܟܢܐ. ܘܥܒܕ ܠܐܪܚܐ ܕܐܬܐ ܠܗ.
5 * ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܐ ܕܕܘܝܕ ܛܒ ܥܠ ܓܒܪܐ. ܘܐܡܪ ܠܢܬܢ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܒܪ ܡܘܬܐ ܗܘ ܓܒܪܐ
6 ܕܥܒܕ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪܬܐ ܢܦܪܥ ܐܪܒܥܐ. ܚܠܦ ܕܥܒܕ ܗܢܐ ܫܘܐ ܘܠܐ ܚܣ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢ
7 ܢܒܝܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܓܒܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܐ ܡܫܚܬܟ ܕܬܡܠܘܟ ܥܠ
8 ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܢܐ ܦܪܩܬܟ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. * ܘܝܗܒܬ ܠܟ ܒܢܬ ܡܪܟ.
ܘܢܫܐ ܕܡܪܟ ܐܫܟܒܬ ܒܥܘܒܟ. ܘܝܗܒܬ ܠܟ ܒܢܬ ܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܕܐ. ܘܐܢ ܒܨܝܪܢ
ܗܘܝ. ܐܡܪܬ ܗܘܝܬ ܕܐܘܣܦ ܠܟ ܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܘܐܝܟ ܗܠܝܢ.

Et dixit nuntius ad Davidem, Furentes in nos 23
cives, egressi sunt contra nos in desertum:
cùmque institissemus eis usque ad portam ci-
vitatis, Jaculati sunt hi qui stabant super mu- 24
rum, & mortui sunt aliquot è servis tuis O
rex, quin etiam servus tuus Uria Hethæus
mortuus est. Dixit David nuntio, Dic Joabo, 25
Ne molestiâ afficiaris hanc ob rem: modò sic,
modò sic contingit in bello: urge bellum
contra civitatem, eamque captam subverte.
Audiens autem uxor Uriæ Hethæi mortuum 26
esse maritum suum, luxit maritum suum. Et 27
exactis diebus luctûs ejus, misit David, in-
troduxitque eam in domum suam, & facta
est ei uxor, & peperit ei filium. Displicuit au-
tem Domino facinus quod commisit David.

CAP. XII.

Misitque Dominus Nathan prophetam ad 1
Davidé, qui cùm adivisset eum, dixit illi;
Duo homines erant in civitate quadam, unus
dives, alter verò pauper. Dives habebat 2
oves ac boves magno numero: Pauper au- 3
tem nihil habebat omnino, præter oviculam
unicam quâ possidebat, quæ cum eo & cum
filiis ejus simul vivebat, ex ejus pane come-
debat, & ex ejus calice bibebat, dormiebat-
que in sinu ipsius, denique instar filiæ ab eo
habebatur. Adveniente ad virum illum divi- 4
tem hospite, parcens *hic* accipere de bobus
suis & de ovibus suis quod mactaret hospiti
qui ad se venerat, accepit oviculam pau-
peris illius, mactavitque hospiti suo.
Tunc iratus David in virum illum, dixit; 5
Vivit Dominus, reus est mortis vir qui hoc
fecit: Et pro ovicula una quatuor restituet, 6
quòd ita fecerit, nec pepercerit. Ait illi Na- 7
than propheta, Tu es vir ille. Sic dicit Do-
minus Deus Israelis, Ego te unxi ut regnares
super populum meum Israelem, & ego li-
beravi te de manibus Saulis; Dedique tibi 8
filias dominorum tuorum, & uxores domini
tui in sinu tuo cubare feci, insuper dedi
tibi filias Israelis ac Judæ: quòd si paucæ
erant, dixisses utinam, & adjecissem tibi
plures pluresque.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وقال الرسول لداود * حاصرنا القوم * فكابروا وخرجوا الينا الي الصحراء * وحاربناهم حتي
24 صرنا باب القرية * فرمونا الذين كانوا فوق السور * وقتل من عبدك ايها الملك * وقتل اوريا
25 الكاناني عبدك ايضا * قال داود للرسول * قل ليواب * لا يسو عليك ذلك * لانه قد يعرض في
26 الحرب مثل هذا واشباهه * حاصر القرية ولح عليها بالحرب * فانك تملكها وتخربها * وسمعت امراة
27 اوريا الكاناني ان زوجها مات * فناحت على زوجها * فلما مضت ايام مناحتها * ارسل داود
فاخذها * وادخلها الي قصره * وصارت له امراة وولدت له ابنا * وساء عمل داود امام الرب *
1 * الفصل الثاني عشر * فارسل الرب الي داود ناثان النبي * فاتاه وقال له * كان رجلان
2 في قرية واحدة * احدهما غني والاخر مسكين * وكان للغني غنما وبقرا * ومواشيا كثيرة *
3 والمسكين لم يكن له غير رخلة واحدة صغيرة * كانت عنده * وكانت تعيش معه في
4 بيته * تاكل من خبزه * وتشرب من كاسه * وترقد معه * وكانت عنده كابنته * فعرض انه نزل
بذلك الغني ضيف * فشفق على غنمه وبقره ان ياخذ منها ويهي للضيف الذي نزل به * ولكنه
5 اخذ رخلة ذلك المسكين * وهياها للضيف الذي نزل به * فغضب الملك جدا على
6 الرجل * وقال * حي هو الرب ان الرجل الذي صنع هذا قد وجب عليه الموت * ينبغي ان
7 يوخذ منه اربعة رخلات عوض الرخلة * لانه فعل هذا الفعل ولم يرحم * قال ناثان لداود انت
الرجل الذي فعل ذلك * هكذا يقول الله اله اسرايل * انا مسحتك وصيرتك ملكا على ال
8 اسرايل شعبي * وانا الذي انقذتك من يد شاول * وزوجتك بنات مولاك * وصيرت لك نسا
مولاك * وسلطتك على بنات اسرايل وبنات يهودا * فاذا كانت عندك قليلة كان ينبغي لك
ان تقول * فاريد مثلهن ومثلهن *

Dixitq; legatus ad Davidem, Obsidenti- 23
bus nobis cives, majore quàm nos numero
prodierunt contra nos in campum; &
cùm oppugnâssemus eos ita ut perveneri-
mus ad portam civitatis, Jaculati sunt 24
contra nos qui erant super murum, in-
terfectiq; sunt aliquot è servis tuis ô
rex, & occisus est etiam Uria Gethæus
servus tuus. Dixit David legato, Dic 25
Joabo, Ne molestè id feras; nam hæc &
similia contingere solent *in bello: obside*
civitatem, eamque prælio perurge, &
proculdubiò expugnabis eam ac destrues
illam. Audiens autem uxor Uriæ Ge- 26
thæi mortuum esse conjugem suum, plan-
xit conjugem suum. Sed cùm absoluti 27
fuissent dies planctûs ejus, mittens Da-
vid tulit eam introduxitq; in palatium
suum, factaque est ei uxor, & peperit ei
filium. Turpis verò fuit actio Davidis co-
ram Domino.

CAP. XII.

Quapropter misit Dominus ad Davi- 1
dem Nathanem prophetam, qui cùm ve-
nisset ad eum, ait illi; Erant homines
duo in civitate quadam, quorum alter
dives erat, alter verò pauper. Et quidem 2
dives habebat oves ac boves, & armenta
multa: Pauper autem nihil habebat præ- 3
ter agnam unam parvam, quam apud se
habebat viventem cum eo domi suæ, e-
dentem ex ejus pane, & ex ejus calice bi-
bentem, & cum eo cubantem; quam de-
niq; propriæ loco filiæ habebat. Contigit 4
autem ut divertente ad divitem illum
hospite, pepercerit ovib⁹ ac bobus suis, quin
assumeret ex eis quod pararet hospiti qui
ad se diverterat; sed accipiens agnam
pauperis illius, parârit eã hospiti qui apud
se diverterat. Tunc rex irâ percitus in ho- 5
minem illũ, dixit; Vivit Dominus, homo
qui hoc fecit, dignus est morte. Oportet ut 6
accipiantur ab eo quatuor agnæ pro agna
illa, eò quòd hujusmodi actionem fecerit,
nec misertus sit. Dixit Nathan ad Da- 7
videm, Tu es homo qui hoc fecit. Sic dicit
Deus, Deus Israelis; Ego te unxi, & con-
stitui te regem super gentem Israeliticam
populum meum, & ego sum qui eripui te
de manu Saulis; In matrimoniũ collo- 8
cavi te cum filiabus domini tui, dedi tibi
uxores dominorũ tuorũ, deniq; imperiũ
dedi tibi in filias Israelis & filias Ju-
dæ: quòd si paucæ apud te erant, signi-
ficare debebas, & alias atque alias addi-
dissem.

? ejus oculis in malum faciendo ,Domini verbum contempsisti Quare
9 מדוע בזית את דבר יהוה לעשות הרע בעינו
tibi accepisti ejus uxorem & ,gladio in percussisti Chittæum Urijah
את אוריה החתי הכית בחרב ואת אשתו לקחת לך
non nunc Et .Hammon filiorū gladio in occidisti ipsum & ;uxorem in
10 לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון : ועתה לא
,me contempsisti quòd mercede ,seculū in usque tua domo de gladius recedet
תסור חרב מביתך עד עולם עקב כי בזתני
.uxorem in tibi existendum ad ,Chitthæi Urijah uxorem cepisti &
ותקח את אשת אוריה החתי להיות לך לאשה :
malum te super faciens consurgere ego Ecce : Dominus dixit Sic
11 כה אמר יהוה הנני מקים עליך רעה
,tuo socio dabo & ,tuis oculis in tuas uxores capiam & ,tua domo de
מביתך ולקחתי את נשיך לעיניך ונתתי לרעיך
tu Quia .hujus Solis oculis in tuis uxoribus cum cubabit &
12 ושכב עם נשיך לעיני השמש הזאת : כי אתה
omni coram hoc verbum faciam ego & ,absconditum in fecisti
עשית בסתר ואני אעשה את הדבר הזה נגד כל
Peccavi ;Nathan ad David dixit Et .Sole coram & ,Israel
13 ישראל ונגד השמש : ויאמר דוד אל נתן חטאתי
fecit transire Dominus Etiam ;David ad Nathan dixitque : Domino
ליהוה ויאמר נתן אל דוד גם יהוה העביר
fecisti conviciari conviciando quia ,Veruntamen .morieris non ,tuū peccatum
14 חטאתך לא תמות : אפס כי נאץ נאצת
,tibi natus filius etiam ;hoc verbo in ,Domini inimicos
את איבי יהוה בדבר הזה גם הבן הילוד לך
Dominus percussit & : suā domum in Nathan abiit Et .morietur moriendo
15 מות ימות : וילך נתן אל ביתו ויגף יהוה
.doluit ægrè & ,Davidi Urijah uxor pepererat quem natum
את הילד אשר ילדה אשת אוריה לדוד ויאנש :
,jejunii David jejunavit & ,puero pro Deum David quæsivit Et
16 ויבקש דוד את האלהים בעד הנער ויצם דוד צום
seniores surrexerunt Et .terram super jacuit & ,pernoctavit & ,venit &
ובא ולן ושכב ארצה : ויקמו זקני
non & ,noluit & : terra de eū faciendū surgere ad ,eū super ej° domus
17 ביתו עליו להקימו מן הארץ ולא אבה ולא
: natus est mortu° & ,septima die in fuit Et .panem eis cum comedit
ברא אתם לחם : ויהי ביום השביעי וימת הילד
quia ,natus esset mortuus quòd ei nunciare David servi timueruntque
18 ויראו עבדי דוד להגיד לו כי מת הילד כי
non & ,eum ad sumus locuti ,vivente natum existendo in Ecce : dixerunt
אמרו הנה בהיות הילד חי דברנו אליו ולא
,natus est Mortuus : eum ad dicemus quomodo & ,nostra voce in audivit
שמע בקולנו ואיך נאמר אליו מת הילד
intellexit & ,mussitantes sui servi quòd David vidit Et ? malum faciat &
19 ועשה רעה : וירא דוד כי עבדיו מתלחשים ויבן
est mortu° Nū :suos servos ad David dixitq; ,nat° esset mortu° quòd David
דוד כי מת הילד ויאמר דוד אל עבדיו המת
,se lavit & ,terra è David Surrexitque .est Mortu° :dixerūt & ? natus
20 הילד ויאמרו מת : ויקם דוד מהארץ וירחץ
;se incurvavit & ,Dñi domū est ingressusq; :suas vestes mutavit & ,se unxit &
ויסך ויחלף שמלתו ויבא בית יהוה וישתחו
.comedit & ,panem ei posuerunt & ;petivit & ,suam domū in venit &
ויבא אל ביתו וישאל וישימו לו לחם ויאכל :
? fecisti quod hoc verbum Quid : eum ad ejus servi Dixeruntque
21 ויאמרו עבדיו אליו מה הדבר הזה אשר עשיתה
,surrexisti ,natus est mortu° quādo & :flevisti & ,jejunāsti vivo nato pro
בעבור הילד חי צמת ותבך וכאשר מת הילד קמת
jejunavi ,vivo nato adhuc In : dixit Et .panem comedisti &
22 ותאכל לחם : ויאמר בעוד הילד חי צמתי
? natus vivet & ,Domin° mei miserebitur ,sciens Quis : dixi quia ;flevi &
ואבכה כי אמרתי מי יודע יחנני יהוה וחי הילד :

Versio VUL. LAT.

9 Quarè ergò contempsisti verbum Dñi, ut faceres malū in conspectu meo? Uriam Hethæum percussisti gladio, & uxoré illius accepisti in uxorem tibi, & interfecisti eum gladio filiorū Ammon.
10 Quam ob rem non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum, eò quòd despexeris me, & tuleris uxorem Uriæ Hethæi, ut esset uxor tua.
11 Itaque hæc dicit Dominus; Ecce, ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxoribus tuis in oculis Solis hujus.
12 Tu enim fecisti absconditè: ego autem faciā verbū istud in conspectu omnis Israel, & in conspectu Solis.
13 Et dixit David ad Nathan, Peccavi Dño. Dixitque Nathan ad David, Dñs quoq; transtulit peccatū tuū: non morièris.
14 Veruntamen, quoniā blasphemare fecisti inimicos Dñi, propter verbū hoc, filius, qui natus est tibi, morte morietur.
15 Et reversus est Nathan in domū suam. Percussit quoq; Dñs parvulū, qué pepererat uxor Uriæ David, & desperatus est.
16 Deprecatúsque est David Dñm pro parvulo: & jejunavit David jejunio, & ingress° seorsū jacuit sup terram.
17 Venerunt auté seniores dom° ej°, cogentes eū ut surgeret de terra: qui noluit, nec comédit cū eis cibū.
18 Accidit autem die septimâ ut moreretur infans: timuerúntq; servi David nuntiare ei q mortuus esset parvulus. Dixerunt enim; Ecce cùm parvulus adhuc viveret loquebamur ad eū, & non audiebat vocem nostrā: quantò magis si dixerimus, Mortu° est puer, se affliget?
19 Cū ergò David vidisset servos suos mussitantes, intellexit q mortu° esset infantul°: dixitque ad servos suos, Nū mortu° est puer? Qui respōderunt ei, Mortu° est.
20 Surrexit ergò David de terra: & lot° unctúsque est: cúmq; mutâsset vesté, ingress° est domū Dñi: & adoravit, & venit in domū suâ, petivitq; ut ponerent ei pané, & comêdit.
21 Dixerūt auté ei servi sui; Quis est sermo, qué fecisti? propter infanté, cū adhuc viveret, jejunâsti & flebas: mortuo autem puero, surrexisti, & comedisti pané.
22 Qui ait; Propter infanté, dū adhuc viveret, jejunavi et flevi: dicebā enim, Quis scit si fortè donet eū mihi Dñs, & vivat infans?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

9 Τί ὅτι ἐφαύλισας τὸν λόγον κυρίου, τοῦ
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ;
τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομ-
φαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ
εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομ-
10 φαίᾳ υἱῶν Ἀμμών. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται
ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος, ἀνθ'
ὧν ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυ-
ναῖκα τοῦ Οὐρίου τοῦ Χετταίου, τοῦ εἶναί σοι
11 εἰς γυναῖκα. Τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου, καὶ
λήψομαι τὰς γυναῖκάς σου κατ' ὀφθαλ-
μούς σου, καὶ δώσω τῷ πλησίον σου, καὶ κοι-
μηθήσεται μετὰ τῶν γυναικῶν σου ἐναντί-
12 ον τοῦ ἡλίου τούτου. Ὅτι σὺ ἐποίησας (ι)
κρυβῆ, κἀγὼ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐναντί-
ον παντὸς Ἰσραήλ, καὶ ἀπέναντι (κ) τοῦ ἡλί-
13 ου τούτου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Νάθαν, Ἡ-
μάρτηκα τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς
Δαυίδ, Καὶ κύριος παρεβίβασε τὸ ἁμάρ-
14 τημά σου· οὐ μὴ ἀποθάνῃς. Πλὴν ὅτι (λ)
παροργίζων παρώργισας τοὺς ἐχθροὺς κυρίου
ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ, καί γε ὁ υἱός σου ὁ
15 τεχθείς σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται. Καὶ ἀπ-
ῆλθε Νάθαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἔθραυσε
κύριος τὸ (μ) παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ (ν)
Οὐρίου τοῦ Χετταίου τῷ Δαυίδ, καὶ ἠῤῥώστη-
16 σε. Καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸν θεὸν περὶ τοῦ
παιδαρίου, καὶ ἐνήστευσε Δαυὶδ νηστείαν, καὶ
17 εἰσῆλθε καὶ (ξ) ηὐλίσθη ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ
(ο) ἀνέστησαν ἐπ' αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
οἴκου αὐτοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ
18 ἠθέλησε, καὶ οὐ συνέφαγεν αὐτοῖς ἄρτον. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπ-
έθανε τὸ παιδάριον. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι
Δαυὶδ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ
παιδάριον, ὅτι (π) εἶπον, Ἰδοὺ (ρ) ἐν τῷ
τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐλαλήσαμεν πρὸς αὐ-
τόν, καὶ οὐκ εἰσήκουσε τῆς φωνῆς ἡμῶν· καὶ πῶς
(σ) εἴπωμεν πρὸς αὐτόν, Ὅτι τέθνηκε τὸ παι-
19 δάριον, καὶ ποιήσει κακά; Καὶ συνῆκε Δαυ-
ίδ, ὅτι οἱ παῖδες αὐτοῦ ψιθυρίζουσι, καὶ ἐνό-
ησε Δαυίδ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον. καὶ
εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Εἰ τέ-
θνηκε τὸ παιδάριον; καὶ εἶπαν, Τέθνηκε.
20 Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐλού-
σατο, καὶ ἠλείψατο, καὶ ἤλλαξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ προσεκύ-
νησεν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ᾔτησεν ἄρτον φαγεῖν, καὶ (τ) παρέθηκαν αὐτῷ
21 ἄρτον, καὶ ἔφαγε. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ
πρὸς αὐτόν, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας (υ)
ἕνεκα τοῦ παιδαρίου; ἔτι ζῶντος ἐνήστευες καὶ
ἔκλαιες καὶ ἠγρύπνεις, καὶ ἡνίκα ἀπέθανε
τὸ παιδάριον, ἀνέστης καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ
22 πέπωκας; Καὶ εἶπε Δαυίδ, Ἐν τῷ τὸ παι-
δάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα καὶ ἔκλαυσα, ὅτι
εἶπα, Τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με κύριος, καὶ
ζήσεται τὸ παιδάριον;

MS.A. (ι) κρύβδην, (κ) τούτου τοῦ ἡλίου. (λ) παροξύνων παρώξυνας τ (μ) παιδάριον (ν) Οὐρίου τῷ Δαυίδ, (ξ) ηὐλίσθη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ (ο) ἀνέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἐγεῖραι (π) εἶπαν (ρ) ἐν τῷ ἔτι ζῆν τὸ παιδάριον ἐλαλήσαμεν (σ) εἴπωμεν (τ) παρέθηκεν (υ) ἕνεκεν

Cum Translatione LATINA.

Quid, quòd (i) vilipendisti verbum Domini, faciendo malum in oculis ejus? Uriam Chettæum percussisti in gladio, & uxorem ejus cepisti tibi in uxorem, & ipsum interfecisti in gladio filiorum Ammon. Et nunc non recedet gladius de domo tua usque in seculum, pro eo, quòd sprevisti me, & sumpsisti uxorem Uriæ Chettæi, ut sit tibi in uxorem. Hæc dicit Dominus, Ecce ego suscito super te mala è domo tua: & capiam uxores tuas ante oculos tuos, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxoribus tuis corā Sole hoc. Quoniam tu fecisti in occulto: & ego faciā verbū hoc corā universo Israel, et corā Sole hoc. Et dixit David ad Nathan, Peccavi Domino. Et dixit Nathan ad David, Et Dominus (k) transire fecit peccatum tuum: non morieris. Verumtamen quia provocans provocâsti ad iram (l) inimicos Domini in verbo hoc, fili° quidem tuus natus tibi morte morietur. Et abiit Nathan in domum suam. Et percussit Dominus parvulum, quem peperit uxor Uriæ Chettæi ipsi Davidi, & ægrotavit. Et quæsivit David Deum pro parvulo, & jejunavit David jejunium, & intravit, & (m) mansit super terram. Et surrexerunt super eum seniores domus ejus ad suscitandum eum de terra, & noluit: & non manducavit cū eis panē. Et factū est in die septima, & mortuus est parvulus. Et timuerunt servi David annuntiare ei, quia mortuus est parvulus: quoniam dixerunt, Ecce, dum viveret adhuc parvulus, locuti sumus ad eum, & non exaudivit vocem nostram: & quomodò dicemus ad eum, Quia mortuus est parvulus? & faciet mala? Et intellexit David, quia pueri sui mussitant: & cognovit David, quia mortuus est parvulus. Et dixit David ad pueros suos, Si mortuus est parvulus? Et dixerunt, Mortuus est. Et surrexit David de terra, & lavit se, & unxit se, & mutavit vestimenta sua, & intravit in domum Dei, & adoravit eum: & intravit in domum suam, & petiit panem ad manducandū: et apposuerūt ei panē, et manducavit. Et dixerūt pueri ej° ad eū, quid est verbum hoc, quod (n) fecisti propter parvulum? Cum adhuc viveret, jejunabas, & plorabas, & vigilabas: & quando mortuus est parvul°, surrexisti, & manducâsti panem, (o) & bibisti. Et dixit David, Dū viveret adhuc parvulus, jejunavi et ploravi, quoniā dix°, Quis novit si miserebitur mei Dñs, et vivet parvulus?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 מא דין בסרתא על פתגמא דיי למעבד דביש קדמוהי ית אוריה חתאה קטלתא בחרבא
10 וית אתתיה נסבתא לך לאתו ויתיה קטלתא בחרבא דבני עמון : וכען לא תפסוק
חרבא מן אנש ביתך עד עלמא חלף דאשטתני ונסבתא ית אתת אוריה חתאה למהוי
11 לך לאתו : כדנן אמר יי הא אנא מקים עלך בישא מביתך ואדבר ית נשך לעינך ואתן
12 לחברך וישכוב עם נשך לעיני שמשא הדא : ארי את עבדתא בסתרא ואנא אעביד
13 ית פתגמא הדין קדם כל ישראל וקביל שמשא : ואמר דוד לנתן חבית קדם יי ואמר
14 נתן לדוד אף יי אעבר חובך לא תמות : ברם ארי מפתח פתחתא פומא דסנאי עמא דיי
15 בפתגמא הדין אף ברא דאתיליד לך ממת ימות : ואזל נתן לביתיה ותבר יי ית רביא
16 דילידת אתת אוריה לדוד ואטען : ובעא דוד רחמין מן קדם יי על רביא וצם דוד
17 צומא ועל ובת ושכיב על ארעא : וקמו סבי ביתיה עלוהי לאקמותיה מן ארעא ולא
18 אבה ולא אכל עמהון לחמא : והוה ביומא שביעאה ומית רביא ודחילו עבדי דוד
לחואה ליה ארי מית רביא ארי אמרו כד הוה רביא קים מללנא עמיה ולא קביל
19 מננא ואיכדין נימר ליה מית רביא ויעביד בישא : וחזא דוד ארי עבדוהי מלחשין וסבר
20 דוד ארי מית רביא ואמר דוד לעבדוהי המית רביא ואמרו מית : וקם דוד מן ארעא
ומשח ושף ושני כסותיה ועל לבית מקדשא דיי וסגיד ואתא לביתיה ושאיל ושויאו
21 ליה לחמא ואכל : ואמרו עבדוהי ליה מה פתגמא הדין דעבדתא עד דרביא קים צמתא
22 ובכיתא וכד מית רביא קמתא ואכלתא לחמא : ואמר עד דרביא קים צמית ובכיתי
ארי אמרית מן ידע דלמא יתרחמון עלי מן קדם יי ויחי רביא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ut quid contempsisti super verbū Dñi, faciendo quod malū est ante eum? Uriah Hhithæum occidisti in gladio, & uxorem illius accepisti tibi in uxorem, & illum occidisti in gladio filiorum Ghamon. Et nunc non deficiet gladius ab hominibus domus tuæ usque in seculum, eò quòd sprevisti me, & accepisti uxorem Uriah Hhithæi ut esset tibi in uxorem. Sic dixit Dominus, Ecce ego suscito super te malum de domo tua, & accipiam uxores tuas in oculis tuis, et dabo socio tuo, & cubabit cum uxoribus tuis in oculis Solis hujus. Quia tu fecisti in abscondito, & ego faciam verbum hoc ante omnem Israel & ante Solem. Et dixit David ad Nathan, Peccavi ante Dominum: & dixit Nathan ad David, Etiam Dominus transtulit peccatum tuum, non morieris. Verùm quoniam aperiendo aperuisti os odientium populum Domini in verbo hoc, etiam filius qui natus est tibi, moriendo morietur. Et abiit Nathan ad domum suam, & fregit Dominus puerum quem peperit uxor Uriah, & debilitatus est. Et quæsivit David misericordias ab-ante Dñm super infantem, & jejunavit David jejuniū, et ingressus est & pernoctavit, et cubuit super terram. Et surrexerunt senes dom° ejus super illum ut erigerent illū de terra, & noluit, & non comedit cum illis pané. Et fuit in die septimo, & mortu° est puer, & timuerunt servi David indicare illi quòd mortuus esset puer: nam dixerunt, Quando erat puer superstes, locuti sumus cum illo, & non audivit nos: & quomodo dicem° illi, Mortu° est infans, & faciet malum? Et vidit David quòd servi ejus mussitarent, & suspicatus est David quòd mortu° esset puer: & dixit David servis suis, Num mortu° est puer? & dixerunt, Mortu° est. Et surrexit David de terra, & *linivit* se, & unxit se, & mutavit vestimentū suū, & intravit in domū sanctuarii Dñi, & adoravit, & venit ad domū suā, & petivit: & posuerunt illi pané & comedit. Et dixerunt servi ejus illi, Quod verbū est hoc quod fecisti? quoad puer mansit, jejunâsti & flevisti; et quando mortu° est puer, surrexisti & comedisti panē. Et dixit, Quoad puer mansit, jejunavi et flevi, quia dixi, Quis novit, si fortè misericordia erit super me ab-ante Dñm, et vivet puer?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܠܡܢܐ ܫܛܬ ܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܥܒܕܬ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܠܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ.
10 ܩܛܠܬ ܒܣܝܦܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܐܢܬܬܗ ܢܣܒܬ ܠܟ ܐܢܬܬܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܢܥܒܪ ܣܝܦܐ
ܡܢ ܒܝܬܟ. ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. ܠܐ ܕܫܛܬܢܝ ܘܢܣܒܬ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ ܕܬܗܘܐ ܠܟ
11 ܐܢܬܬܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܥܠܝܟ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ ܒܝܬܟ. ܘܐܕܒܪ ܢܫܝܟ ܠܥܝܢܝܟ.
12 ܘܐܬܠ ܠܚܒܪܟ. ܘܢܕܡܟ ܥܡܗܝܢ ܠܥܝܢ ܫܡܫܐ ܗܢܐ. * ܐܢܬ ܒܛܫܝܐ ܥܒܕܬ. ܘܐܢܐ
13 ܐܥܒܕܝܘܗܝ ܠܗܢܐ. ܩܕܡ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܩܘܒܠ ܫܡܫܐ. * ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܢܬܢ.
14 ܚܛܝܬ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܡܪ ܢܬܢ ܠܕܘܝܕ. ܐܦ ܡܪܝܐ ܐܥܒܪ ܚܛܝܬܟ. ܠܐ ܬܡܘܬ. * ܒܪܡ ܕܝܢ
ܕܪܓܙܬ ܠܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܒܣܘܥܪܢܐ ܗܢܐ. ܐܦ ܒܪܐ ܕܐܬܝܠܕ ܠܟ. ܡܡܬ ܢܡܘܬ.
15 * ܘܐܙܠ ܢܬܢ ܠܒܝܬܗ. ܘܡܚܝܗܝ ܡܪܝܐ ܠܛܠܝܐ ܕܝܠܕܬ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ ܠܕܘܝܕ. ܘܟܪܗ.
16 * ܘܒܥܐ ܕܘܝܕ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܚܠܦ ܛܠܝܐ. ܘܨܡ ܕܘܝܕ ܨܘܡܐ. ܘܥܠ ܒܗ. ܘܒܬ ܘܫܟܒ ܥܠ ܐܪܥܐ.
17 * ܘܩܡܘ ܩܫܝܫܐ ܕܒܝܬܗ ܕܢܩܝܡܘܢܗ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ. ܘܠܐ ܠܥܣ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ.
18 * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܡܝܬ ܛܠܝܐ. ܘܕܚܠܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܕܢܚܘܘܢܗ ܕܡܝܬ
ܛܠܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ. ܟܕ ܚܝ ܗܘܐ ܛܠܝܐ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ. ܘܠܐ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܢ. ܘܐܝܟܢܐ
19 ܢܐܡܪ ܠܗ ܕܡܝܬ ܛܠܝܐ. ܢܥܒܕ ܒܝܫܬܐ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܕܘܝܕ ܠܥܒܕܘܗܝ
ܕܡܬܠܚܫܝܢ. ܐܣܬܟܠ ܕܘܝܕ ܕܡܝܬ ܠܗ ܛܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܡܝܬ ܠܗ ܛܠܝܐ.
20 ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܝܬ. * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܚܝܝ ܘܐܬܡܫܚ. ܘܫܢܝ ܡܐܢܘܗܝ. ܘܥܠ
21 ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܣܓܕ. ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܘܫܐܠ ܠܚܡܐ. ܘܣܡܘ ܠܗ. ܘܐܟܠ. * ܐܡܪܝܢ
ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ. ܡܢܐ ܗܝ ܗܢܐ ܕܥܒܕܬ. ܟܕ ܚܝ ܗܘܐ ܛܠܝܐ. ܨܡܬ ܗܘܝܬ. ܘܒܟܝܬ: ܘܟܕ ܡܝܬ.
22 ܩܡܬ ܠܥܣܬ ܠܚܡܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܘܝܕ. ܟܕ ܛܠܝܐ ܚܝ. ܨܡܬ ܗܘܝܬ. ܘܒܟܝܬ. ܡܛܠ
ܕܐܡܪ ܗܘܝܬ. ܡܢܘ ܝܕܥ ܠܡܐ ܢܪܚܡ ܥܠܘܗܝ ܐܠܗܐ. ܘܢܚܐ ܛܠܝܐ.

Cur aspernatus es præceptum Dñi Dei tui, 9
& malum perpetrâsti coram Domino? Uri-
am Hethæum gladio filiorum Ammon occidi-
sti, & uxorem ejus duxisti tibi uxorem. Qua- 10
propter non abscedet gladius à domo tua in
seculú usque, eò quòd me spreveris, & acce-
peris uxoré Uriæ Hethæi ut esset tibi uxor.
Sic dicit Dominus, Ecce suscitabo contra te 11
malú de domo tua, & uxores tuas te præ-
sente ducá, daboque proximo tuo qui cum
eis concumbet in præsentia solis hujus. Tu 12
clàm fecisti, ego verò faciá hoc in præsentia
totius Israelis & coram sole. Dixit David 13
Nathani, Peccavi coram Domino. Ait Na-
than Davidi, Etiam Dominus transtulit pec-
catú tuum, non morièris. Veruntamen, quia 14
Dñi hostes per actionem istá magnificâsti,
propterea filius qui tibi naturus est, omnino
morietur. Deinde recepit se Nathan domú 15
suam: percussitque Dñs puerú, quem pepe-
rit uxor Uriæ Davidi, & consternatus est. De- 16
precatus est autem David Dominú pro pue-
ro, jejunavitque David jejunium in quo &
pernoctavit, & cubavit, humi. Et *quam-* 17
vis instarent seniores domûs ejus ut eri-
gerent eum è terra, tamen noluit, neque cibú
cum eis comedit. Die verò septimo defun- 18
ctus est puer, timueruntque servi Davidis in-
dicare ei mortuú esse puerú. Dicebant enim,
Vivente puero alloquebamur eú, nec audie-
bat nos; quomodo ergò diceremus ei mor-
tuú esse puerú? *proculdubiò* malú *sibi* inferet.
At cùm vidisset David servos suos susur- 19
rantes, animadvertit David mortuum esse
puerú: dixitque David servis suis, Mor-
tuúsne est puer? Dixerunt ei, Mortuus est.
Tunc surrexit David è terra, lavit & unxit 20
se, mutatisque vestibus suis ingressus est do-
mum Dñi, & adoravit: tum domum suam
reversus petiit cibum, quem oblatú comedit.
Dicunt ei servi sui, Quid est hoc quod fecisti? 21
vivente puero, jejunabas & orabas; eo au-
té mortuo, surgis, cibumque comedis. Ait 22
illis David; Vivente puero, jejunabam &
orabam; dicebam enim, Quis scit an miserea-
tur illi Deus, vivatque puer:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * لماذا ازريت بوصية الرب وارتكبت القبيح امام الرب وقتلت اوريا الكاناني في الحرب واخذت
10 امراته وتزوجت بها * وامرت بقتله في محاربة بني عمون * فمن الان لا يبرح الحرب من بيتك الي
11 الابد * لانك ازريت بامري * واخذت امراه اوريا الكاناني * وصيرتها امراتك * فاسمع قول
الرب * قال الرب اني مثير عليك بلية وشرا من بيتك * واخذ نساءك وادفعهن الي غيرك
12 بمشهد منك * ويدخل عليهن والشمس طالعة * انت فعلت هذا سرا * وانا اجيبك علانية تجاه
13 جميع بني اسرايل في الشمس * قال داود لناثان النبي * جهلت واسات * وارتكبت خطية امام
14 الرب * قال ناثان * قد غفر لك * ليس تموت بعقوبة * ولكن لانك فعلت هذا الفعل واسمت
15 بك اعداء الرب * الابن الذي يولد لك يموت سريعا * وانصرف ناثان الي بيته * وضرب الرب
16 الصبي الذي ولدت امراه اوريا لداود وادنف * فطلب داود الي الرب من اجل الصبي * وصام
17 داود وبات طاويا * ورقد علي الارض * وحرص مشايخه اهل بيته ان يقيموه من الارض * فلم
18 يقم معهم * ولم يذق معهم طعاما * فلما كان في اليوم السابع مات الصبي * ووقف عبيد داود
ان يخبروه بموته * لانهم قالوا * لانه اذ كان الصبي حيا كنا نقول ولم يقبل منا * وكيف نخبره
19 الان بموت الصبي * نخاف ان يصنع بنفسه شرا * فلما راي داود عبيده يتساورون علم ان
20 الصبي قد مات * فقال داود لغلمانه * توفي الصبي * قالوا * قد توفي * فقام داود ونهض عن
الارض * واغتسل وادهن وغير ثيابه * ودخل بيت الرب فسجد * ورجع الي بيته * وامر ان
21 يقدم اليه طعام * فقدم اليه فاكل * قال له عبيده ما هذا الصنيع الذي صنعت * حيث
22 كان الصبي حيا كنت تصوم وتبكي * فلما مات قمت واكلت * قال لهم داود * حيث كان
الصبي حيا * كنت اصوم واطلب واقول من يعلم لعل الله يرحم الصبي فيحيا *

Quare contempsisti mandatú Domini? et 9
turpitudinem designâsti corá Domino?
Uriam Gethæum in prælio trucidâsti? et
uxorem ejus acceptá nupsisti? et jussisti
ut interficeretur in oppugnatione Ammo-
nitarum? Idcirco non deficiet bellum de- 10
inceps de domo tua in perpetuum, eò
quòd spreveris mandatum meum, & ac-
cipiens uxorem Uriæ Gethæi feceris eam
uxorem tuam. Audias ergò sermonem 11
Domini. Dixit Dominus, Equidem exci-
taturus sum adversùm te malum ac per-
niciem è domo tua, & accipiam uxores
tuas, daboq; eas alteri, te spectante, &
ingredietur ad eas lucente sole. Tu id se- 12
cretò fecisti, at ego remunerabo te pu-
blicè, coram omnibus filiis Israel, in sole.
Dixit David Nathani prophetæ, Stultè 13
ac turpiter egi, & peccatum designavi
coram Domino. Dixit Nathan, Jam tibi
remissum est, non morièris punitione. Ve- 14
rùm quia facinus hoc perpetrâsti, & ini-
micis Domini videndi tui occasionem
præbuisti; filius qui tibi nascetur, brevi
morietur. Abiitque Nathan domum suam. 15
Percussit autem Dominus infantem quem
genuit uxor Uriæ Davidi, morboq; op-
pressus est. Quapropter David rogavit 16
Dominum pro infante, jejunavitq; Da-
vid, & pernoctavit jejunus, jacuitq; su-
per terram. Conatiq; sunt seniores familiæ 17
ejus erigere eum à terra, sed non surrexit
eorum precibus, nec cibum gustavit cum
eis. Fuit autem die septimo ut moreretur 18
infans: timueruntq; servi Davidis signi-
ficare ei mortem ipsius. Dixerunt enim,
Quandoquidem dum vivus esset infans,
loquebamur & non acquiescebat nobis;
quomodo ergò significaremus nunc ei
mortem infantis? veremur ne malum si-
bimet inferat. Sed cùm vidisset David 19
servos suos mussitantes, intellexit mor-
tuum jam esse infantem: dixitq; David
pueris suis, Obiitne infans? Dixerunt,
Jam obiit. Stetit ergò David, surrexitq; 20
de terra, tum lavit unxitque se, vestes
suas mutavit, & ingressus domum Do-
mini adoravit, deinde domum suam re-
diens, præcepit afferri sibi cibum; allа-
tusq; fuit ei, & comedit. Dixerunt ad 21
eú servi sui, Quodná est opus istud quod
egisti? Dum vivus esset infans, jejuna-
bas, & flebas; quum verò mortuus est,
surgens comedisti. Dixit eis, David, Dum 22
viveret infans, jejunabá & deprecabar:
ac dicebam, Quis nôvit? fortè miserebi-
tur Dominus infantis, & vivet:

שמואל ב: יג

eum reducere potero num ? jejunans ego jam quid ut :est mortuus nunc Et
23 ועתה מת למה זה אני צם האוכל להשיבו
me ad revertetur non ipse & ,eum ad vadens ego ? amplius
עוד אני הלך אליו והוא לא ישוב אלי:
,eam ad est ingressus & ,suā uxorē Bath-sebah David est consolatus Et
24 וינחם דוד את בת שבע אשתו ויבא אליה
,Selomoh ejus nomen vocavit & ,filium peperit & ea cum cubavit &
וישכב עמה ותלד בן ויקרא את שמו שלמה
vocavit & ,prophetæ Nathan manu in misit Et .eum dilexit Dominus &
25 ויהוה אהבו: וישלח ביד נתן הנביא ויקרא
Rabbah in Joab pugnavit Et .Dominum propter Jedidjah ejus nomen
26 את שמו ידידיה בעבור יהוה: וילחם יואב ברבת
Joab Misitque .regni urbem cepit & ,Hammon filiorum
27 בני עמון וילכד את עיר המלוכה: וישלח יואב
cepi etiam ,Rabbah in Dimicavi : dixitque ,David ad legatos
מלאכים אל דוד ויאמר נלחמתי ברבה גם לכדתי
castrametare & ,populi residuum collige nunc Et .aquarum urbem
28 את עיר המים: ועתה אסף את יתר העם וחנה
vocetur & ,civitatem ego capiam fortè ne ,eam cape & ,civitatem super
על העיר ולכדה פן אלכד אני את העיר ונקרא
abiit & ,populum omnem David collegit Et .eam super meum nomen
29 שמי עליה: ויאסף דוד את כל העם וילך
diadema tulit Et .eam cepitque ,eam in pugnavit & ; Rabbah in
30 רבתה וילחם בה וילכדה: ויקח את עטרת
(,preciosus lapis &,auri talentū ej⁹ pondus &):ej⁹ capite desuper eorū regis
מלכם מעל ראשו ומשקלה ככר זהב ואבן יקרה
.valde multum eduxit urbis spolium & :David caput supra fuit &
ותהי על ראש דוד ושלל העיר הוציא הרבה מאד:
trahis in & ,serra in posuit & ,eduxit ,ea in qui ,populum Et
31 ואת העם אשר בה הוציא וישם במגרה ובחרצי
sic & : Malchem in eos fecit transire & ferreis securibus in & ,ferreis
הברזל ובמגזרת הברזל והעביר אותם במלכן וכן
omnis &,David est reversus & :Hammon filiorum civitatibus omnibus fecit
יעשה לכל ערי בני עמון וישב דוד וכל
.Jerusalaim in populus
העם ירושלם:

CAP. XIII. יג

,pulchra soror David filio Absalom & ,hæc post fuit Et
1 ויהי אחרי כן ולאבשלום בן דוד אחות יפה
angustia fuit Et .David filius Amnon eā adamavit & ;Thamar ejus nomen &
2 ושמה תמר ויאהבה אמנון בן דוד: ויצר
: ipsa virgo quia ,suā sororem Thamar propter ægrotandum ad ,Amnon
לאמנון להתחלות בעבור תמר אחתו כי בתולה היא
Amnon ipsi Et .quicquam ei facere Amnon oculis in erat mirabile &
3 ויפלא בעיני אמנון לעשות לה מאומה: ולאמנון
Jonadab &) : David fratris Simhah filius ,Jonadab ejus nomen & ,socius
רע ושמו יונדב בן שמעה אחי דוד ויונדב
tenuis sic tu Quare : ei Dixitque (.valde sapiens vir
4 איש חכם מאד: ויאמר לו מדוע אתה ככה דל
: Amnon ei dixitque ?mihi indicabis nonne ? manè in manè in regis fili
בן המלך בבקר בבקר הלוא תגיד לי ויאמר לו אמנון
Dixitque .amans ego mei fratris Absalom sororem Thamar
5 את תמר אחות אבשלם אחי אני אהב: ויאמר
veniet & ; ægrum te ostende & ,tuum cubile super Cuba : Jonadab ei
לו יהונדב שכב על משכבך והתחל ובא
Thamar nunc Veniat : eum ad dices & ,te videndum ad tuus pater
אביך לראותך ואמרת אליו תבא נא תמר
,cibum meis oculis in faciat & ,panem me faciat comedere & ,mea soror
אחותי ותברני לחם ועשתה לעיני את הבריה
.ejus manu de comedam & ,videam quod propter
למען אשר אראה ואכלתי מידה:

Versio VUL. LAT.

23 Nunc autem quia mortuus est, quarè jejunem? Numquid potero revocare eū amplius? ego vadam magis ad eum: ille
24 verò non revertetur ad me. Et consolatus est David Bethsabee uxorem suam, ingressúsq; ad eam, dormivit cum ea: quæ genuit filium, & vocavit nomen ejus Salomon, et Dominus dilexit eum.
25 Misitque in manu Nathan prophetæ, et vocavit nomen ejus, Amabilis Domino, eò quòd diligeret
26 eum Dominus. Igitur pugnabat Joab contra Rabbath filiorum Ammon, et expugnabat
27 urbem regiam. Misitque Joab nuntios ad David, dicens; Dimicavi adversùm Rabbath, et capienda est Urbs aquarū.
28 Nunc igitur congrega reliquam partem populi, et obside civitatem, et cape eam: ne, cùm à me vastata fuerit urbs, nomini meo ascribatur
29 victoria. Congregavit itaque David omnem populum, et profectus est adversùm Rabbath: cúmque dimicâsset, ce-
30 pit eam. Et tulit diadema regis eorum de capite ejus, pondo auri talentum, habens gemmas pretiosissimas, et impositum est super caput David. Sed et prædam civitatis as-
31 portavit multam valdè. Populum quoque ejus adducens serravit, et circumegit super eos ferrata carpenta: divisitque cultris, et traduxit in typo laterum: sic fecit universis civitatibus filiorū Ammon. Et reversus est David, et omnis exercitus in Jerusalem.

CAP. XIII.

1 Factum est autem post hæc, ut Absalom filii David sororem speciosissimam, vocabulo Thamar, adamaret Amnon
2 fili⁹ David, Et deperiret eā valdè, ita ut propter amorem ejus ægrotaret: quia cùm esset virgo, difficile ei videbatur ut quidpiam inhonestè
3 ageret cum ea. Erat autem Amnon amicus, nomine Jonadab, filius Semmaa fratris
4 David, vir prudens valdè. Qui dixit ad eum; Quare sic attenuaris macie, fili regis, per singulos dies? cur non indicas mihi? Dixitque ei Amnon, Thamar sororem fra-
5 tris mei Absalom amo. Cui respondit Jonadab; Cuba super lectū tuū, et languoré simula: cúmq; venerit pater tu⁹ ut visitet te, dic ei; Veniat, oro, Thamar soror mea, ut det mihi cibū, et faciat pulmentū ut comedam de manu ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ νῦν (φ) τέθνηκεν, ἱνατί τοῦτο ἐγὼ νηστεύω; μὴ δυνήσομαι ἐπιστρέψαι (χ) αὐτὸν ἔτι; ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς οὐκ
24 ἀναστρέψει πρός με. Καὶ παρεκάλεσε Δαυὶδ (ψ) Βηρσαβεὲ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καὶ συνέλαβε καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σαλωμὼν, καὶ κύριος ἠγάπησεν αὐ-
25 τόν. Καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (ω) Ἰεδδεδὶ, ἕνεκεν κυρίου.
26 Καὶ ἐπολέμησεν Ἰωὰβ ἐν (α) Ῥαββὰθ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατέλαβε τὴν
27 πόλιν τῆς βασιλείας. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, Ἐπολέμησα (β) ἐν Ῥαββὰθ, καὶ κατελαβόμην τὴν πό-
28 λιν τῶν ὑδάτων. Καὶ νῦν συνάγαγε τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ, καὶ παρέμβαλε ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ προκατάλαβε αὐτὴν, ἵνα μὴ προκαταλάβωμαι ἐγὼ τὴν πόλιν, καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά
29 μου ἐπ' αὐτήν. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐπορεύθη (γ) εἰς Ῥαββὰθ, καὶ ἐπο-
30 λέμησεν ἐν αὐτῇ καὶ κατελάβετο αὐτήν. Καὶ ἔλαβε τὸν (δ) στέφανον Μολχὸμ τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου, καὶ λίθου τιμίου, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Δαυὶδ, καὶ σκῦλα τῆς πόλεως
31 ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα. Καὶ τὸν λαὸν (ε) τὸν ὄντα ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι, καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις τοῖς σιδηροῖς, καὶ ὑποτομεῦσι σιδηροῖς, καὶ (ζ) διήγαγεν αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθίου. καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών. καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς Ἱερουσαλήμ.

MS. A. (φ) τέθνηκεν τὸ παιδάριον, ἱνατί (χ) αὐτὸ (ψ) τὴν Βηρσαβεὲ γυναῖκα (ω) Ἰεδιδιὰ, (α) Ῥαβὰθ (β) πρὸς Ῥαββὰθ, (γ) πρὸς Ῥαββὰθ, (δ) στέφανον τοῦ βασιλέως (ε) τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγεν, (ζ) ἀπήγαγεν

23 Et nunc mortuus est, ut quid hoc ego jejuno? Nunquid potero facere ipsum reverti ultrà? Ego ibo ad eum: & ipse non rever-
24 tet ad me. Et consolatus est David Bersabee uxorem suam: & intravit ad eam, & dormivit cum ea. Et concepit, & peperit filium, & vocavit nomen ejus, Salomon. Et Dominus dilexit
25 eum. Et misit in manu Nathan prophetæ, & vocavit nomen ejus, (p) Jeddedi (q) propter Domi-
26 num. Et bellavit Joab in Rabbath filiorum Ammon, & cepit
27 civitatem regni. Et misit Joab nuntios ad David, & dixit; Bellavi in Rabbath, & cepi civita-
28 tem aquarum. Et nunc congrega residuum populi, & castrametare super civitatem, & cape eam: ut non capiam ego civitatem, & vocetur nomen meum
29 super eam. Et congregavit David universum populum, & ivit in Rabbath, & pugnavit in eam,
30 cepit eam. Et cepit coronam (r) Melchō regis eorū de capite ej⁹; Et pondus ejus talentum auri, & lapidis pretiosi. Et fuit super caput David. Et spolia civitatis exportavit multa valdè:
31 Et populum, qui erat in ea, eduxit, & posuit in serra, & in tribulis ferreis, & in securibus ferreis: (s) & transire fecit eos per fornacem. Et sic fecit omnibus civitatibus filiorum Ammon. Et reversus est David, & universus populus in Hierusalem.

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα καὶ τῷ Ἀβεσσαλὼμ υἱῷ Δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα, καὶ ὄνομα αὐτῇ (α) Θημὰρ, καὶ ἠγάπη-
2 σεν αὐτὴν (β) Ἀμνὼν υἱὸς Δαυίδ. Καὶ ἐθλίβετο (γ) Ἀμνὼν ὥστε ἀῤῥωστεῖν διὰ (δ) Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὕτη, καὶ ὑπέρογκον (ε) ἐν ὀφθαλμοῖς (ζ) Ἀμνὼν
3 τοῦ ποιῆσαί (η) τι αὐτῇ. Καὶ ἦν τῷ Ἀμνὼν ἑταῖρος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωναδὰβ, υἱὸς Σαμαὰ τοῦ ἀδελφοῦ Δαυίδ. καὶ Ἰωναδὰβ ἀνὴρ
4 σοφὸς σφόδρα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί σοι ὅτι σὺ οὕτως (θ) ἀσθενὴς, υἱὲ τοῦ βασιλέως, τὸ πρωῒ πρωΐ; οὐκ (ι) ἀπαγγέλλεις μοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ (κ) Ἀμνὼν, (λ) Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν
5 Ἀβεσσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐγὼ ἀγαπῶ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωναδὰβ, Κοιμήθητι ἐπὶ τῆς κοίτης σου καὶ μαλακίσθητι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ πατήρ σου τοῦ ἰδεῖν σε, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, (μ) Ἐλθέτω δὴ Θημὰρ ἡ ἀδελφή μου, καὶ ψωμισάτω με, καὶ ποιησάτω κατ' ὀφθαλμούς μου βρῶμα, ὅπως ἴδω καὶ φάγω ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς.

MS. A. (α) Θαμὰρ, (β) Ἀμμὼν (γ) Ἀμμὼν (δ) Θαμὰρ (ε) καὶ ἦν (ζ) Ἀμμὼν (η) αὐτῇ τί. (θ) ἀσθενεῖς, (ι) ἀπαγγελεῖς (κ) Ἀμμὼν, (λ) Θαμὰρ (μ) Ἐλθέτω Θαμὰρ

CAP. XIII.

1 Et factum est post hæc, & ipsi Abessalom filio David soror pulchra specie valdè: & nomen ei, Themar. Et dilexit eam Am-
2 non filius David. Et tribulabatur Amnon, ita (a) ut ægrotaret propter Themar sororem suam: quoniam virgo erat hæc; (b) & difficile in oculis Amnon facere
3 quicquam ei. Et erat ipsi Amnon amicus, & nomen ei Jonadab, filius Samaa fratris David. Et Jonathā vir (c) sapiens valdè. Et di-
4 xit ei, Quid tibi, quia tu sic infirmus, fili regis, (d) manè, manè? Nónne annuntias mihi? Et dixit ei Amnon, Themar sororem
5 Abessalom fratris mei amo. Et dixit ei Jonadab, Cuba super cubile tuum, & (e) languesce: & ingredietur pater tuus ad videndum te: & dices ad eum, Veniat nunc Themar soror mea, & cibet me, & faciat ante oculos meos (f) cibum: ut videam & comedam de manu ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 וכען מית למא דנן אנא צאם האיכול לאתבותיה עוד אנא איזיל לותיה והוא לא יתוב
24 לותי: ונחים דוד ית בת שבע אתתיה ועל לותה ושכיב עמה וילידת בר וקרת ית
25 שמיה שלמה ויי רחמיה: ושלח ביד נתן נביא וקרא ית שמיה ידידיה בדיל יי: ואגיח
26 27 קרבא יואב ברבת בני עמון וכבש ית קרית מלכותא: ושלח יואב אזגדין לות דוד ואמר
28 אגחית קרבא ברבה ואף כבשית ית קרית מלכותא: וכען כנוש ית שאר עמא ושרי
29 על קרתא וכבשה דלמא אכבוש אנא ית קרתא ויתקרי שמי עלה: וכנש דוד ית כל
30 עמא ואזל לרבת ואגיח קרבא בה וכבשה: ונסיב ית כלילא דמלכיהון מעל רישיה
ומתקלה ככרא דדהבא ובה אבן טבא והוה על רישא דדוד ועדת קרתא אפיק סגי לחדא:
31 וית עמא דבה אפיק ומסר יתהון במסרין ובמורגי ברזלא ובמגזרי ברזלא וגרר יתהון
בשוקיא וכן עבד לכל קרוי בני עמון ותב דוד וכל עמא לירושלם:

יג

1 והוה בתר כן ולאבשלום בר דוד אחתא שפירתא ושמה תמר ורחמה אמנון בר דוד:
2 ועקת לאמנון לאתמרעא בדיל תמר אחתיה ארי בתולתא היא והוה מכסא בעיני
3 אמנון למעבד לה מדעם: ולאמנון שושבינא ושמיה יונדב בר שמעא אחוהי דדוד
4 ויונדב גבר חכים לחדא: ואמר ליה מא דין אתכרין חשוך בר מלכא בצפר בצפר הלא
5 תחוי לי ואמר ליה אמנון ית תמר אחתיה דאבשלום אחי אנא רחים: ואמר ליה
יהונדב שכב על שוויך ואתמרע וייתי אבוך למחזך ותימר ליה תיתי כען תמר אחתי
ותיכלנני לחמא ותעביד לעיני ית סעודתא בדיל דאחזי ואיכול מן ידה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

23 Eo nunc mortuo, ad quid ego jejuno? num potero reducere illum? adhuc
ego ibo ad illum, & ille non redibit ad me. Et consolatus est David
24 Bathsebagh uxorē suam, & venit ad eam, & cubuit cum ea, & peperit filium, & vocavit nomen ejus Selomoh, & Dñs misertus est illius. Et misit
25 in manu Nathan prophetæ, & vocavit nomen ej⁹ Jedidjah propter Dñm.
26 Et inivit prælium Joab cum Rabath filiorum Ghamon, & subegit urbem
27 regiam. Et misit Joab nuncios ad David, & dixit: Inivi bellum in Rabath, & etiam subegi urbē regiā. Et nunc congrega reliquum populum,
28 & ponant castra super urbem, & subige eam, ne forte subigam urbem, &
29 vocetur nomen meū super illam. Et congregavit David omnem populū, & ivit ad Rabath, & inivit præliū cum ea, & subegit eam. Et tulit dia-
30 dema regis illorū desuper capite ejus, & pondus illius Chichera auri, & in illo lapis bonus; & fuit super caput ipsius David, & spolia urbis eduxit
31 multa valde. Et populum qui erat in illa, eduxit, & serravit illos in serris, & in tribulis ferri, & in securib⁹ ferri, & *traxit* illos in plateis; & sic fecit omnibus urbibus filiorū Ghamon: & rediit David & omnis populus in Jerusalem.

CAP. XIII.

1 Et fuit post hoc, & Absalom filio David erat soror pulchra, & nomen
2 ejus Thamar: et amavit illam Amnon filius David. Et angustiatus fuit
3 Amnon adeò ut ægrotaret propter Thamar sororē suam, quia virgo erat, et erat difficile in oculis Amnon facere illi quicquam. Et Amnon erat so-
4 ci⁹, et nomen illi⁹ Jonadab fili⁹ Simghah fratris ipsius David, et Jonadab vir sapiens valde. Et dixit illi, Ut quid es sic caliginosus fili regis singulis
5 matutinis, nónne indicabis mihi? et dixit illi Amnon, Thamar sororem Absalō fratris mei adamo. Et dixit illi Jonadab, Cuba super stratū tuū et malè te habeto, et veniet pater tuus ad videndū te; et dices illi: Veniat nunc Thamar soror mea, et comedere faciat me panem, et paret in oculis meis cibum, ut videam et comedam de manu illius.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܡܝܬ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܨܐܡ ܐܢܐ. ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܗܦܟܝܘܗܝ. ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬܗ.
23 ܗܘ. ܠܐ ܡܬܗܦܟ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. * ܘܒܝܐܗ ܕܘܝܕ ܠܒܬܫܒܥ ܐܢܬܬܗ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ. ܘܫܟܒ
24 ܥܡܗ. ܘܒܛܢܬ ܒܪܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܡܪܝܐ. ܪܚܡܗ ܠܛܠܝܐ. * ܘܫܕܪ ܒܝܕ
25 ܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܝܕܝܕܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܪܚܡܗ. * ܘܐܬܟܬܫ ܝܘܐܒ ܒܪܒܬ ܕܒܢܝ
26 ܥܡܘܢ. ܘܐܚܕ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. * ܘܫܕܪ ܝܘܐܒ ܐܝܙܓܕܐ. ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܐܬܟܬܫܬ
27 ܒܪܒܬ. ܘܐܚܕܬ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܝܐ. * ܘܗܫܐ ܟܢܘܫ ܫܪܟܐ ܕܥܡܐ. ܘܬܐ ܫܪܝ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ.
28 ܘܟܒܘܫܝܗ. ܕܠܡܐ ܐܢܐ ܐܚܘܕܝܗ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܢܬܩܪܐ ܫܡܝ ܥܠܝܗ. * ܘܟܢܫ ܕܘܝܕ ܠܟܠܗ
29 ܥܡܐ. ܘܐܙܠ ܠܪܒܬ. ܘܐܬܟܬܫ ܒܗ. ܘܐܚܕܗ. * ܘܢܣܒ ܟܠܝܠܐ ܕܡܠܟܘܬܗܘܢ ܡܢ ܪܫܗ.
30 ܘܡܬܩܠܗ ܗܘܐ ܟܟܪܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ. ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܘܐܬܬܣܝܡ ܥܠ ܪܫܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܒܙܬܐ
31 ܕܡܕܝܢܬܐ. ܐܦܩ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. * ܘܥܡܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ. ܐܦܩ. ܘܪܡܐ ܐܢܘܢ ܒܡܣܪܐ ܕܦܪܙܠܐ
ܘܒܫܫܠܬܐ. ܘܥܒܪ ܐܢܘܢ ܒܡܫܘܚܬܐ. ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܟܠܗܘܢ ܩܘܪܝܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ.
ܘܗܦܟ ܕܘܝܕ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ. ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

1 * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܗܘܐ ܗܘܬ ܚܬܐ ܠܐܒܫܠܘܡ ܒܪ ܕܘܝܕ. ܘܫܡܗ ܬܡܪ. ܘܪܚܡܗ ܐܡܢܘܢ
2 ܒܪ ܕܘܝܕ. * ܘܐܬܟܪܝ ܠܐܡܢܘܢ ܥܠ ܬܡܪ ܚܬܗ. ܡܛܠ ܕܒܬܘܠܬܐ ܗܘܬ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ
3 ܗܘܐ ܐܡܢܘܢ ܕܢܥܒܕ ܠܗ ܡܕܡ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܪܚܡܐ ܠܐܡܢܘܢ. ܘܫܡܗ ܝܘܢܕܒ ܒܪ ܫܡܥܐ.
4 ܐܚܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܝܘܢܕܒ. ܓܒܪܐ ܗܘܐ ܚܟܝܡܐ ܛܒ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܐܡܢܘܢ. ܒܪ ܡܠܟܐ.
ܡܢܐ ܗܘ ܕܐܢܬ ܡܬܡܣܟܢ ܡܢ ܨܦܪܐ ܠܨܦܪܐ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܡܢܘܢ.
5 ܠܬܡܪ ܚܬܗ ܕܐܒܫܠܘܡ ܐܚܝ. ܪܚܡ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܕܒ. ܫܟܘܒ ܥܠ ܥܪܣܟ
ܘܐܬܟܪܐ. ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܐܒܘܟ ܠܡܣܥܪܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܬܐܬܐ ܬܡܪ ܚܬܝ. ܘܬܣܥܘܕܢܝ ܠܚܡܐ.
ܘܬܥܒܕ ܩܕܡܝ ܠܘܠܒܐ. ܘܐܚܙܐ ܘܐܟܘܠ ܡܢ ܐܝܕܝܗ.

Nunc cùm sit mortuus, quorsum jejunarem ? 23
num possibile est ut denuò revertatur ? Ego
quidem iturus sum ad eum, ipse verò non po-
test ad me venire. Et consolatus est David 24
Bath-sebaa uxorem suam, ingressusq; ad eam
cubavit cum ea : peperitq; filium, & vocavit
nomen ejus Salomonem. Dilexit autem Dñs
puerum, Mittensque Nathan prophetam, vo- 25
cavit nomen ejus Jadida, eò quòd Dñs esset
dilectus ejus. Porrò Joab bellum gerens in 26
Rabath filiorum Ammon, cepit civitatem re-
giam. Missisque Joab legatis ad Davidem, ait, 27
Bellum gessi in Rabath, quin & civitatem re-
giam cepi : Coge nunc reliquum populum, 28
& veniens obside civitatem, & cape illam ;
ne capiam ego civitatem, & prædicetur de ea
nomen meum. Igitur coacto David universo 29
populo, prodiit contra Rabath, & expugnavit
ac cepit illam. Tulitque diadema regis eo- 30
rũ ex ejus capite, quod pendebat auri talen-
tum, & in quo erant lapides optimi, imposi-
tumque fuit capiti Davidis ; et prædam civi-
tatis asportavit magna copia. Populum ve- 31
rò qui erat in ea, eduxit, injecitque in compe-
des et catenas ferreas, et transire fecit eos per
mensuram : idemque fecit omnibus civitatibus
filiorum Ammon, deinde reversus est David
et universus populus in Jerusalem.

CAP. XIII.

Post hæc Abisalom filius Davidis habebat 1
sororem nomine Thamar, quam adamavit
Hamnon filius Davidis. Cruciabaturque 2
Hamnon propter Thamar sororem suam, eò
quòd virgo esset, nec posset Hamnon illi quic-
quam dicere. Habebat autẽ Hamnon amicũ 3
Jonadab filium Samma fratris Davidis, erat-
que Jonadab vir sapiens admodũ. Hic dixit 4
ad Hamnonem filiũ regis, Quid rei est quòd
sic attenuaris in dies ? annon dices mihi ?
Ait illi Hamnon, Thamar sororẽ Abisalom
fratris mei depereo. Dixit ad eum Jonadab, 5
Cuba super lectum tuum, et age ægrotum :
cúmque venerit pater tuus ad invisendum
te, dic illi, Veniat Thamar soror mea ut refi-
ciat me cibo, componatque mihi lagana, ut
videam, et comedam de manibus ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * فاما اذ قد مات الصبي فلماذا اصوم * لعل يمكن ان يرجع الي * انا امضي اليه * واما هو
24 لا يمكن ان يرجع الي * وعزى داود بتسبع امراته * ودخل اليها ايضا وحبلت وولدت ابنا
25 ودعت اسمه سليمان * واحب الرب الصبي * وارسل اليه ناثان النبي * وامر ان يدعى اسمه يديدا
26 وتفسيره المحبوب * لان الرب قد احبه * وحارب يواب اهل ربة مدينة بني عمون * وظفر بمدينة
27 28 الملك * وارسل يواب رسلا وقال له * قد حاصرت ربة * وتمكنت من مدينة الملك * فاجمع
الان بقية الشعب واقبل الينا * حتى تفتح انت المدينة * لئلا افتحها انا ويكون الفتح باسمي *
29 30 فجمع داود جميع الشعب وسار الى ربة * فحارب اهلها وحاصرها وفتحها * واخذ تاج ملكهم
من على راسه * وكان وزنه قنطارا من ذهب * وكان فيه جواهر مرتفعة * وصير على راس داود *
31 واخرجوا من القرية حربا كثيرا * واخرجوا كل من كان فيها من الشعب * وشدهم بالسلاسل
والزرادات * واجازهم بين يديه بتقدير مقدر * وكذلك صنع بجميع قرى بني عمون * فرجع
داود وجميع الشعب الى اورشليم *

* الفصل الثالث عشر *

1 2 * ومن بعد ذلك كان لابشالوم اخت اسمها تامار * فعشقها امنون بن داود * واغتم امنون في امر
3 اخته * لانها كانت عذرى * ولم يكن يقدر ان يصنع بها شي * وكان لامنون خليل اسمه
4 يوناداب بن سما بن اخي داود * وكان يوناداب رجلا حكيما بصيرا * فقال يوناداب لامنون يا ابن
الملك ما لي اراك تبكر كل يوم الى باب اختك * الا تخبرني * قال له انا عاشق لتامار اخت
5 ابشالوم اخي * قال يوناداب * تمارض وارقد على سريرك * فاذا اتاك ابوك ليعودك فقل له *
ارسل الي بتامار اختي لتخدمني وتهيي لي ما اطعم وتخبز لي خشكنانجا لعلي اكل من يديها *

Jam verò cùm mortuus sit infans, ad 23
quid jejunarem ? num fieri potest ut ad
me revertatur ? ego ad illum ibo, at
ipsum ad me redire impossibile est. Conso- 24
latus est itaq; David Bethsabeam uxorem
suam, & rursus ad eam ingressus; quæ
concepit genuitque filium, & vocavit
nomen ejus Solumanem. Dilexitque Do-
minus infantem, Et misit ad eum Na- 25
thanem prophetam, jussitque vocari no-
men ejus Jadida, quod dilectum signifi-
cat, eò quòd Dominus jam diligeret eum.
Verùm Joab bellum gerebat cum civibus 26
Rabbath urbis Ammonitarum, jamque
potitus fuerat urbis regiæ. Quare misit 27
Joab nuntios, & ait illi, Jam obsedi
Rabbath, & urbem regiam obtinui : Col- 28
lige jam reliquum populum, teque ad nos
confer, ut urbem tu expugnes ; ne ego
expugnem illam, mihique tribuatur vi-
ctoria. Collegit itaque David universum 29
populũ, seseque contulit ad Rabbath, bel-
lum gessit cum civibus ejus, obsedit eam,
& expugnavit illam. Et corona regis 30
eorum ab ejus capite ablata (erat autem
pondus ejus centum auri librarum, eratq;
præstantissimis gemmis inserta) imposita
fuit capiti Davidis : eduxerunt etiam è
civitate prædam copiosam. Totũ quoque 31
populum qui erat in ea, eduxerunt, con-
strinxitque eos catenis ac funibus, tum
transire fecit eos ante conspectum suum
statâ quâdam mensurâ; atq; ita fecit cun-
ctis civitatibus Ammonitarum : tum
demum reversus est David & universus
populus in Jerusalem.

CAP. XIII.

Posthæc habebat Abisalom sororem 1
nomine Thamar, amavitque eam Amnon
filius Davidis. Angebatur autem Am- 2
non causâ sororis suæ, quòd esset virgo,
nec posset ei facere quicquam. Porrò ha- 3
bebat Amnon amicum quendam nomine
Jonadab filium Sammæ, nepotem Davi-
dis, eratque Jonadab vir prudens &
cautus. Dixit ergò Jonadab ad Amno- 4
nem, unde fit ô fili regis, ut videam te
singulis dierum matutinis stare pro foribus
sororis tuæ ? annon indicabis mihi ? Cui
dixit, Thamar sororem Abisalomis fra-
tis mei ego amo. Dixit Jonadab, Finge 5
te ægrotũ, & recumbe super lectum tuũ :
cúmq; venerit pater tuus invisum te, dic
illi, Mitte ad me Thamar, sororem meam,
ut ministret mihi, paretque mihi quo
vescar, pinsatque mihi artocreata, ut
forte comedam è manibus ejus.

שמואל ב׳ י״ג

6 וַיִּשְׁכַּב אַמְנוֹן וַיִּתְחָל וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ לִרְאֹתוֹ וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל־הַמֶּלֶךְ תָּבוֹא־נָא תָּמָר אֲחֹתִי וּתְלַבֵּב לְעֵינַי שְׁתֵּי לְבִבוֹת וְאֶבְרֶה מִיָּדָהּ׃
7 וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶל־תָּמָר הַבַּיְתָה לֵאמֹר לְכִי נָא בֵּית אַמְנוֹן אָחִיךְ וַעֲשִׂי־לוֹ הַבִּרְיָה׃
8 וַתֵּלֶךְ תָּמָר בֵּית אַמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא שֹׁכֵב וַתִּקַּח אֶת־הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו וַתְּבַשֵּׁל אֶת־הַלְּבִבוֹת׃
9 וַתִּקַּח אֶת־הַמַּשְׂרֵת וַתִּצֹק לְפָנָיו וַיְמָאֵן לֶאֱכוֹל וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן הוֹצִיאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלַי וַיֵּצְאוּ כָל־אִישׁ מֵעָלָיו׃
10 וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל־תָּמָר הָבִיאִי הַבִּרְיָה הַחֶדֶר וְאֶבְרֶה מִיָּדֵךְ וַתִּקַּח תָּמָר אֶת־הַלְּבִבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂתָה וַתָּבֵא לְאַמְנוֹן אָחִיהָ הֶחָדְרָה׃
11 וַתַּגֵּשׁ אֵלָיו לֶאֱכֹל וַיַּחֲזֶק־בָּהּ וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹאִי שִׁכְבִי עִמִּי אֲחוֹתִי׃
12 וַתֹּאמֶר לוֹ אַל־אָחִי אַל־תְּעַנֵּנִי כִּי לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אַל־תַּעֲשֵׂה אֶת־הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃
13 וַאֲנִי אָנָה אוֹלִיךְ אֶת־חֶרְפָּתִי וְאַתָּה תִּהְיֶה כְּאַחַד הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֶּר־נָא אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא יִמְנָעֵנִי מִמֶּךָּ׃
14 וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ וַיֶּחֱזַק מִמֶּנָּה וַיְעַנֶּהָ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ׃
15 וַיִּשְׂנָאֶהָ אַמְנוֹן שִׂנְאָה גְּדוֹלָה מְאֹד כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר־לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לֵכִי׃
16 וַתֹּאמֶר לוֹ אַל־אוֹדֹת הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת מֵאַחֶרֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ עִמִּי לְשַׁלְּחֵנִי וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ לָהּ׃
17 וַיִּקְרָא אֶת־נַעֲרוֹ מְשָׁרְתוֹ וַיֹּאמֶר שִׁלְחוּ־נָא אֶת־זֹאת מֵעָלַי הַחוּצָה וּנְעֹל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ׃
18 וְעָלֶיהָ כְּתֹנֶת פַּסִּים כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁןָ בְנוֹת־הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלֹת מְעִילִים וַיֹּצֵא אוֹתָהּ מְשָׁרְתוֹ הַחוּץ וְנָעַל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ׃
19 וַתִּקַּח תָּמָר אֵפֶר עַל־רֹאשָׁהּ וּכְתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלֶיהָ קָרָעָה וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל־רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה׃
20 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ הַאֲמִינוֹן אָחִיךְ הָיָה עִמָּךְ וְעַתָּה אֲחוֹתִי הַחֲרִישִׁי אָחִיךְ הוּא אַל־תָּשִׁיתִי אֶת־לִבֵּךְ לַדָּבָר הַזֶּה וַתֵּשֶׁב תָּמָר וְשֹׁמֵמָה בֵּית אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ׃

Versio VUL. LAT.

6 Accubuit itaque Amnon, & quasi ægrotare cœpit: cúmque venisset rex ad visitandum eum, ait Amnon ad regem; Veniat, obsecro, Thamar soror mea, ut faciat in oculis meis duas sorbitiunculas, & cibum capiam
7 de manu ejus. Misit ergò David ad Thamar domum, dicens; Veni in domum Amnon fratris
8 tui, & fac ei pulmentum. Venitque Thamar in domum Amnon fratris sui: ille autem jacebat: quæ tollens farinam commiscuit: & liquefaciens, in oculis ejus coxit sorbitiun-
9 culas. Tollénsque quod coxerat, effudit, & posuit coram eo, & noluit comedere: dixitque Amnon, Ejicite universos à me. Cúmque ejecissent omnes,
10 Dixit Amnon ad Thamar; Infer cibum in conclave, ut vescar de manu tua. Tulit ergò Thamar sorbitiunculas, quas fecerat, & intulit ad Amnon fratrem suum in conclave.
11 Cúmque obtulisset ei cibum, apprehendit eam, & ait; Veni, cuba mecum, soror mea.
12 Quæ respondit ei; Noli, frater mi, noli opprimere me, neque enim hoc fas est in Israel: no-
13 li facere stultitiam hanc. Ego enim ferre non potero opprobrium meum, & tu eris quasi unus de insipientibus in Israel: quin potius loquere ad regem, & non
14 negabit me tibi. Noluit autem acquiescere precibus ejus, sed prævalens viribus oppressit
15 eam, & cubavit cum ea. Et exosam eam habuit Amnon odio magno nimis: ita ut majus esset odium quo oderat eam, amore quo antè dilexerat. Dixitque ei Amnon; Surge, et vade.
16 Quæ respondit ei; Majus est hoc malum, quod nunc agis adversum me, quàm quod antè fecisti, expellens me. Et noluit
17 audire eam: Sed vocato puero, qui ministrabat ei, dixit; Ejice hanc à me foràs, & claude
18 ostium post eam. Quæ induta erat talari tunicâ: hujusmodi enim filiæ regis virgines vestibus utebantur. Ejecit itaque eam minister illius foràs: clausitque
19 fores post eam. Quæ aspergens cinerem capiti suo, scissâ talari tunicâ, impositisque manibus super caput suum, ibat ingrediens,
20 & clamans. Dixit autem ei Absalom frater suus, Numquid Amnon frater tuus concubuit tecum? sed nunc, soror, tace, frater tuus est: neque affligas cor tuum pro hac re. Mansit itaque Thamar contabescens in domo Absalom fratris sui.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

6 Καὶ ἐκοιμήθη (ν) Ἀμνὼν καὶ ἠῤῥώστησε· καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν αὐτόν· καὶ εἶπεν (ξ) Ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐλθέτω δὴ (ο) Θημὰρ ἡ ἀδελφή μου πρός με, καὶ κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου δύο κολλυρίδας, καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.
7 Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς (π) Θημὰρ εἰς τὸν οἶκον, λέγων, Πορεύθητι δὴ εἰς τὸν (ρ) οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ ποίησον αὐτῷ (σ) βρῶμα.
8 Καὶ ἐπορεύθη (τ) Θημὰρ εἰς τὸν οἶκον Ἀμνὼν ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ αὐτὸς κοιμώμενος· καὶ ἔλαβε (υ) τὸ σταῖς καὶ ἐφύρασε, καὶ ἐκολλύρισε κατ᾽ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ (φ) ἥψησε τὰς κολλυρίδας.
9 Καὶ ἔλαβε τὸ τήγανον καὶ κατεκένωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησε φαγεῖν. καὶ εἶπεν Ἀμνὼν, Ἐξαγάγετε πάντα (χ) ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθέν μου. καὶ ἐξήγαγον πάντα ἄνδρα (ψ)
10 ἐπάνωθεν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν (ω) Ἀμνὼν πρὸς Θημὰρ, Εἰσένεγκε τὸ βρῶμα εἰς τὸ (α) ταμιεῖον, καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρός σου. καὶ ἔλαβε Θημὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησε, καὶ εἰσήνεγκε τῷ Ἀμνὼν ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα.
11 Καὶ προσήγαγεν αὐτῷ τοῦ φαγεῖν, καὶ ἐπελάβετο αὐτῆς, καὶ (β) εἶπεν αὐτῇ, Δεῦρο, κοιμήθητι
12 μετ᾽ ἐμοῦ ἀδελφή μου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Μὴ ἀδελφέ μου, μὴ ταπεινώσῃς με, διότι οὐ ποιηθήσεται οὕτως ἐν Ἰσραὴλ, μὴ ποιήσῃς τὴν ἀ-
13 φροσύνην ταύτην. Καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου; καὶ σὺ ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν Ἰσραήλ. καὶ νῦν λάλησον δὴ πρὸς τὸν βασιλέα,
14 ὅτι οὐ μὴ κωλύσῃ με ἀπὸ σοῦ. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀμνὼν τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς· καὶ (γ) ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὴν, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτὴν, καὶ
15 ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς. Καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν Ἀμνὼν μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ (δ) μῖσος ὃ ἐμίσησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν (ε) αὐτὴν, ὅτι μείζων ἡ κακία ἡ ἐσχάτη ἢ ἡ πρώτη. καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνὼν, (ζ) Ἀνάστηθι, καὶ πορεύου.
16 Καὶ εἶπεν αὐτῷ (η) Θημὰρ, Περὶ τῆς κακίας τῆς μεγάλης ταύτης ὑπὲρ ἑτέραν ἣν ἐποίησας μετ᾽ (θ) ἐμοῦ, τοῦ ἐξαποστεῖλαί με. καὶ οὐκ ἠθέλησεν
17 Ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς. Καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδάριον αὐτοῦ τὸν προεστηκότα τοῦ οἴκου, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐξαποστείλατε δὴ ταύτην ἀπ᾽ ἐμοῦ ἔξω, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.
18 Καὶ ἐπ᾽ αὐτῆς ἦν χιτὼν καρπωτὸς, ὅτι οὕτως ἐνεδιδύσκοντο αἱ θυγατέρες τοῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τοὺς ἐπενδύτας αὐτῶν. καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν
19 θύραν ὀπίσω αὐτῆς. Καὶ ἔλαβε (ι) Θημὰρ σποδὸν, καὶ ἐπέθηκεν (κ) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· καὶ τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτὸν τὸν ἐπ᾽ αὐτῆς διέῤῥηξε. καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς,
20 καὶ ἐπορεύθη πορευομένη καὶ κράζουσα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ἀβεσσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, Μὴ Ἀμνὼν (λ) ὁ ἀδελφός σου ἐγένετο μετὰ σοῦ; καὶ νῦν ἀδελφή μου κώφευσον, ὅτι ἀδελφός σου ἐστί· μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου τοῦ (μ) λαλῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἐκάθισε (ν) Θημὰρ χηρεύουσα (ξ) ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβεσσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς.

MS. A (ν) Ἀμμὼν (ξ) Ἀμμὼν (ο) Θαμὰρ (π) Θαμὰρ (ρ) οἶκον Ἀμνὼν τοῦ (σ) τὸ βρῶμα. (τ) Θαμὰρ (υ) τὸ *στέαρ καὶ (φ) ἥψεν (χ) ἄνδρα ἐπάνωθεν (ψ) ἀπὸ ἐπάνωθεν (ω) Ἀμμὼν πρὸς Θαμὰρ, *Εἰσενέγκατε (α) ταμιεῖον, (β) εἶπεν, Δεῦρο (γ) ἐκραταιώθη (δ) μῖσος ἐμίσησεν (ε) αὐτήν. καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνὼν, (ζ) Ἀνάστηθι, πορεύου (η) Θαμὰρ, (θ) ἐμοῦ, ἐξαποστεῖλαί (ι) Θαμὰρ (κ) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς (λ) ὁ ἀδελφός μου ἐγένετο (μ) λαλῆσαι εἰς τὸ (ν) Θαμὰρ (ξ) ἐν οἴκῳ Ἀβεσσαλὼν

cum Transl. LAT.

6 *Et cubuit Amnon, & ægrotavit: & intravit rex videre eum. Et dixit Amnon ad regem; Veniat nunc Themar soror mea ad me, & collyrizet in oculis meis duas collyridas, et comedam de manu ejus.*
7 *Et misit David ad Themar in domum, dicens; Vade nunc in domum fratris tui, et fac ei cibum.*
8 *Et ivit Themar in domum Amnon fratris sui: et ipse cubans. Et sumpsit pastam, & conspersit, et fecit collyridas ante oculos ejus: et coxit collyridas.*
9 *Et sumpsit (γ) sartaginem, & effudit coram eo: & noluit comedere. Et dixit Amnon, Educite omnem virum desuper me. Et eduxerunt omnem virum desuper eo.*
10 *Et dixit Amnon ad Themar, Infer cibum in cubiculum, et comedam de manu tua. Et sumpsit Themar collyridas, quas fecerat, & introtulit ad Amnon fratrem suum in cubiculum:*
11 *Et obtulit ei ad comedendum. Et prehendit eam, et dixit ei; Veni, cuba mecum, soror mea.*
12 *Et dixit ei; Nequaquam, frater mi, nequaquam humilies me: quoniam non fiet sic in Israel. Ne facias stultitiam hanc.*
13 *Et ego, quò auferam opprobrium meum? Et tu eris tanquam unus insipientium in Israel. Et nunc loquere, quæso, ad regem, quoniam non prohibebit me à te.*
14 *Et noluit Amnon audire vocem ejus: et invaluit super eam, et humiliavit eam, et cubuit cum ea.*
15 *Et odivit eam Amnon odio magno valdè: quoniam magnum fuit odium, quo odivit eam, super amorem, quo amaverat eam: (δ) quoniam majus malum ultimum, quàm primum. Et dixit ei Amnon; Surge, & vade.*
16 *Et dixit ei Themar; Pro malo magno hoc super alterum quod fecisti mecum, emittendo me. Et noluit Amnon audire vocem ejus.*
17 *Et vocavit puerum suum præfectum domus, et dixit ei, Emitte nunc istam à me foràs, & claude ostium post eam.*
18 *Et super eam erat tunica (ι) intexta fructibus: quia sic induebantur filiæ regis virgines super indumenta sua. Et eduxit eam minister ejus foràs, et clausit ostium post eam.*
19 *Et sumpsit Themar cinerem, & imposuit super caput suum: & tunicam intextam fructibus, quæ super ipsam, discidit: & imposuit manus suas super caput suum: et perrexit pergens, & clamans.*
20 *Et dixit ad eam Abessalom frater ejus, Numquid Amnon frater tuus fuit tecum? Et nunc, soror mea, obmutesce, quoniam frater tuus est. Ne posueris cor tuum ad loquendum verbum hoc. Et sedit Themar viduata agens in domo Abessalom fratris sui.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ושכיב אמנון ואתמרע ואתא מלכא למחזיה ואמר אמנון למלכא תיתי כען תמר
7 אחתי ותחלוט לעיני תרתין חליטתא ואיכול מן ידהא : ושלח דוד לות תמר לביתא
8 למימר אזילי כען לבית אמנון אחוך ועבדי ליה סעודתא : ואזלת תמר בית אמנון
אחוהא והוא שכיב ונסיבת ית לישא ולשת וחלטת לעינוהי ובשילת ית חליטתא
9 ונסיבת ית מסריתא וארקית קדמוהי ולא אבא למיכל ואמר אמנון אפיקו כל אנש
10 מעלוי ואפיקו כל אנש מעלוהי : ואמר אמנון לתמר אעילי סעודתא לאדרון בית
משכבא ואיכול מן ידיך ונסיבת תמר ית חליטתא דעבדת ואעילת לאמנון אחוהא
11 לאדרון בית משכבא : וקריבת ליה למיכל ואתקיף בה ואמר לה עולי שכיבי עמי
12 אחתי : ואמרת ליה לא אחי בבעו לא תענני ארי לא מתעבד כן בישראל לא תעביד ית
13 קלנא הדין : ואנא לאן אוביל ית חסודי ואת תהי כחד מן שטיא בישראל וכען מליל
14 כען עם מלכא ארי לא ימנענני מנך : ולא אבא לקבלא מנה ותקיף מנה ועניה ושכיב
15 עמה : וסנאה אמנון סנאה רבתא לחדא ארי סגיאה סנאתא די סנאה מרחמתא
16 דרחימה ואמר לה אמנון קומי איזילי : ואמרת ליה על עסק בישתא רבתא הדא
17 מאחרנתא דעבדתא עמי את אמר לשלחותי ולא אבא לקבלא מנה : וקרא ית עולימיה
18 משומשניה ואמר שלחו כען ית דא מלותי לברא ואחוד דשא בתרהא : ועלה כתונא
דפסי ארי כן לבשן בנת מלכא בתולתא פרדוטין ואפק יתה משומשניה לברא ואחיד
19 דשא בתרהא : ונסיבת תמר קטמא על רישה וכתונא דפסי דעלה בזעת ושויאת ידהא
20 על רישה ואזלת מיזל וצוחת : ואמר לה אבשלום אחוהא האמנון אחוך הוה עמך
וכען אחתי שתוקי אחוך הוא לא תשוין ית לבך לפתגמא הדין ויתיבת תמר וצדיא
בית אבשלום אחוהא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

6 Et cubuit Amnon & malè se habuit, & venit rex ad videndum illum; & dixit Amnon regi, Veniat nunc Thamar soror mea, et coquet in oculis meis du-
7 as placentas, & comedam de manu illius. Et misit David ad Thamar domum,
8 dicendo: Ito nunc ad domum Amnon fratris tuis, & fac illi cibum. Et ivit Thamar domum Amnon, & ipse recumbebat, & accepit mixtionem, & mis-
9 cuit, & pinsuit in oculis illius, & coxit placentas. Et accepit patellam & fudit ante illum, & noluit comedere, & dixit Amnon, Exire facite omnem
10 hominem à me: & *exire fecerunt* omnes homines ab eo. Et dixit Amnon ad Thamar, Adfer mihi cibum in conclave domus cubilis, & comedam de manu tua: & accepit Thamar placentas quas fecerat, & attulit ad Amnon
11 fratrem suum in conclave domus cubilis. Et obtulit illi ut comederet, &
12 invaluit contra eam, & dixit illi, Intra & cuba mecum soror mea. Et dixit illi, Obsecro frater mi ne opprimas me, quia non fit sic in Israel: non facias
13 ignominiam hanc. Et ego quò deferam opprobrium meum? & tu eris ut unus ex stultis in Israel: & nunc loquere, quæso, cum rege, quia non pro-
14 hibebit me à te. Et noluit audire illam, & invaluit præ illa, & afflixit
15 illam & cubuit cum illa. Et odivit illam Amnon odio magno valdè, quia magnum odium fuit quo odivit illam, præ amore, quo amavit illam: & dixit illi
16 Amnon, Surge, vade. Et dixit illi, Propter ea malum magnum hoc præ al-
17 tero quod fecisti mecum; tu *dicis* ut emitterer: & noluit audire illam. Et vocavit adolescentes suos ministros suos, & dixit, Emittite nunc hanc à me
18 foras: & claude ostium post eam. Et super illam erat tunica florum, quia sic vestitæ erant filiæ regis virgines palliis: & eduxit eam minister illius
19 foras, & occlusit portam post illam. Et accepit Thamar cinerem super caput suum, & tunicam florum quæ erat super se, scidit, & posuit ma-
20 nus suas super caput suum, & ibat eundo, & clamabat. Et dixit illi Absalom frater illius, Num Aminon frater tuus fuit tecum? et nunc soror mea tace, frater tuus est; non ponas cor tuum ad rem istam: et sedit Thamar desolata in domo Absalom fratris sui.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܕܡܟ ܐܡܢܘܢ ܘܐܬܟܪܗ. ܘܐܬܐ ܡܠܟܐ ܠܡܣܥܪܗ. ܘܐܡܪ ܐܡܢܘܢ ܠܡܠܟܐ. ܬܐܬܐ
ܬܡܪ ܚܬܝ. ܘܬܠܘܫ ܩܕܡܝ ܬܪܬܝܢ ܓܠܘܣܝܢ. ܘܐܟܘܠ ܡܢ ܐܝܕܝܗ. * ܘܫܠܚ ܕܘܝܕ
7 ܠܘܬ ܬܡܪ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠܝ ܠܒܝܬܐ ܕܐܡܢܘܢ ܐܚܘܟܝ. ܘܥܒܕܝ ܠܗ ܡܐܟܘܠܬܐ.* ܘܐܙܠܬ
8 ܬܡܪ ܠܒܝܬܐ ܕܐܡܢܘܢ ܐܚܘܗ. ܘܗܘ ܕܡܟ ܗܘܐ. ܘܢܣܒܬ ܠܫܐ ܘܠܫܬ. ܘܥܒܕܬ ܓܠܘܣܝܢ.
* ܘܢܣܒܬ ܓܠܘܣܝܢ ܘܩܪܒܬ ܠܗ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܐܟܠ. ܘܐܡܪ ܐܡܢܘܢ. ܢܦܩܘܢ
9 ܟܠ ܐܢܫ ܡܢ ܠܘܬܝ. ܘܢܦܩܘ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢ ܠܘܬܗ.* ܘܐܡܪ ܐܡܢܘܢ ܠܬܡܪ. ܐܥܠܝ
10 ܠܝ ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܩܝܛܘܢܐ. ܘܐܟܘܠ ܡܢ ܐܝܕܝܟܝ. ܘܢܣܒܬ ܬܡܪ ܓܠܘܣܝܢ
ܕܥܒܕܬ. ܘܐܥܠܬ ܠܐܡܢܘܢ ܐܚܘܗ ܠܩܝܛܘܢܐ. * ܘܩܪܒܬ ܠܗ ܠܡܐܟܠ. ܘܐܚܕܗ
11 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܬܐܝ ܫܟܘܒܝ ܥܡܝ ܚܬܝ. * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܐ ܐܚܝ. ܠܐ ܬܛܢܦܢܝ. ܠܐ ܘܠܐ ܕܢܬܥܒܕ
ܗܟܢܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܢܐ ܠܐܝܟܐ ܐܘܒܠ ܚܣܕܝ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܬܗܘܐ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܣܟܠܐ
13 ܒܐܝܣܪܝܠ. ܗܫܐ ܡܠܠ ܥܡ ܡܠܟܐ. ܘܠܐ ܟܠܐ ܠܝ ܡܢܟ. * ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܡܥ
14 ܠܗ. ܘܐܚܕܗ ܒܚܝܠܐ ܘܫܟܒ ܥܡܗ. ܘܛܢܦܗ.* ܘܣܢܐ ܐܡܢܘܢ ܣܢܐܐ ܪܒܐ.
15 ܘܣܢܐܬܐ ܕܣܢܐܗ ܪܒܐ ܗܘܬ ܡܢ ܪܚܡܬܐ ܕܪܚܡܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܡܢܘܢ. ܩܘܡܝ ܙܠܝ.* ܐܡܪܐ
16 ܠܗ. ܒܝܫܬܐ ܪܒܬܐ ܗܕܐ ... ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܡܥ ܠܗ.
17 * ܘܩܪܐ ܠܛܠܝܐ ܡܫܡܫܢܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦܩ ܠܗܕܐ ܡܢ ܠܘܬܝ ܠܒܪ. ܘܐܚܘܕ ܬܪܥܐ
ܒܐܦܝܗ.
19 * ܘܢܣܒܬ ܬܡܪ ܩܛܡܐ ܘܪܡܬ ܥܠ ܪܝܫܗ. ܘܟܘܬܝܢܐ ܕܡܨܝܪܐ ܕܠܒܝܫܐ ܗܘܬ
20 ܨܪܬ. ܘܣܡܬ ܐܝܕܝܗ ܥܠ ܪܝܫܗ. ܘܐܙܠܬ ܘܡܝܠܠܐ.* ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ ܐܚܘܗ. ܕܠܡܐ ܐܡܢܘܢ
ܐܚܘܟܝ ܫܟܒ ܥܡܟܝ. ܘܗܫܐ ܫܬܘܩܝ ܚܬܝ. ܐܚܘܟܝ ܗܘ. ܠܐ ܢܣܩ ܥܠ ܠܒܟܝ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ
ܘܝܬܒܬ ܬܡܪ ܟܕ ܬܡܝܗܐ ܒܒܝܬܐ ܕܐܒܫܠܘܡ
ܐܚܘܗ.

Decumbens itaque Hamnon agebat ægrotū: 6
cúmque venisset rex ad invisendum eum, dixit
Hamnon ad regé, Veniat ad me Thamar so-
ror mea, componatque in præsentia mea duo
lagana, ut comedā de manibus ejˀ. Misit ergò 7
David ad Thamar, & ait illi, Vade in domū
Hamnonis fratris tui, & para ei cibum. Abiit- 8
que Thamar in domū Hamnonis fratris sui,
ipso decumbente: assumptamq; massā depsit,
composuitq; lagana: Tum accipens lagana, 9
apposuit illi; at noluit comedere. Ait Ham-
non, Exeant omnes homines à me: & exie-
runt omnes homines ab eo. Dixit Hamnon ad 10
Thamar, Infer mihi cibum in penetrale, ut
comedā è manibus tuis: & accepit Thamar
lagana quæ paraverat, intulitq; Hamnoni fra-
tri suo in penetrale. Cúmque obtulisset ei ut 11
comederet, apprehendit illā, & ait illi; Veni,
concumbe mecū soror mea. Dixit ad eum, 12
Noli mi frater, noli me stuprare: non decet sic
fieri in Israele. Ego quò deferré opprobrium 13
meū? tu verò censereris in Israele quasi unˀ
è stultis, jam verò regé alloquere, & ipse non
negabit me tibi. At ille noluit acquiescere 14
ei, sed apprehensā vi oppressit, & concubuit
cum ea, & stupravit illam. Deinde odit 15
eam Hamnon odio magno, fuitque odi-
um quo prosecutus est eam, multò majus
amore quo adamaverat illam: dixitque
ad eam Hamnon, Surge, abi. Quæ
respondit ei, Jam cùm tam atrocem in- 16
juriā intulisti mihi, amandas me? sed noluit
eam auscultare. Quin vocato puero ministro 17
suo dixit ei, Ejice hanc à me foràs, & ostium
in faciem ejus obserato. Tum Thamar acce- 19
ptū cinerem jecit super caput suum, tunicam-
que figuratam quā induta erat, laceravit, ma-
nibusque capiti suo impositis ululabat eundo.
Ait illi Abisalom frater ejus, Hamnon frater 20
tuus concubuit tecum? jam tace soror mea,
frater tuus est ne tibi subeat in mentem opus
istud: consedit ergò Thamar stupore capta,
domi Abisalom fratris sui.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فجعل امنون ذلك وتمارض ورقد على سريره فاتاه الملك كي يعوده فقال للملك تجي
7 تامار اختي فتعمل لي سكابا لاري ذلك واكل من يديها * فارسل داود الى تامار
8 وقال لها انطلقي الى امنون اخيك وهيي له طعاما * فانطلقت تامار لامنون اخيها فوجدته
9 راقدا فاخذت دريكا فعجنته سكابا * واخذت منه وقدمت اليه ولم يعجبه ان ياكل
10 قال امنون يخرج كل من عندي خارجا فخرج كل من كان هناك * وقال امنون لتامار ادخلي
11 الطعام الى داخل البيت * وقدمته اليه لياكل فاخذها وقال تقدمي الي لنرقد
12 جميعا * فقالت له يا اخي لا تفضحني لا ينبغي ان تفعل هذا الفعل بين بني اسرائيل
13 * كيف اصنع واين اغيب عاري وبلاي * وانت ايضا تكتسب ارعنا تكون بين بني
14 اسرائيل * ولكن استاذن الملك واخبره بما عندك * لانه لا يمنعك مني * فلم يقبل
15 قولها * ولكن اخذها قهرا وضاجعها وفضحها * ثم ابغضها بغضا شديدا * وغلب
16 بغضه لها على حبها الاول * وقال امنون لتامار انصرفي عني * فقالت له من بعد ما
17 اركبت مني هذا البلاء العظيم تخرجني * ولم يقبل قولها * ودعا الفتى الذي كان يخدمه
19 وقال اخرج هذه عني الى خارج واغلق الباب في وجهها * فاخذت تامار رمادا وصيرته
على راسها وخرقت القميص الموشي الذي كان عليها ورفعت يديها على راسها وصرخت
20 وانصرفت * قال لها ابسالوم اخوها ما لك امنون اخوك فضحك كفي الان يا اختي
لانه اخوك ولا يخطر لك ما صنع بك على بال * فجلست تامار في بيت ابسالوم اخيها
مبهوتة *

Præstitit id Amnon, & ægrotum se simu- 6
lans recubuit super lectum suum, cùm-
que venisset ad eum rex ut inviseret
eum, dixit ad regem, Adducas ad me
Thamar sororem meam ut conficiat mihi
artocreata, ut id videns comedam è
manu ipsius. Mittens itaque David ad 7
Thamar, dixit illi, Vade ad Amnonem
fratrem tuum, & para ei cibum. Et 8
cùm abiisset Thamar ad Amnonem
fratrem suum, & invenisset eum decum-
bentem, accepit similam, pinsitque eam
in artocreata: Tum accepit ex eis, & 9
obtulit illi: sed non placuit ei comedere.
Dixit Amnon, Egrediantur omnes qui
apud me sunt, foràs: cùmque egressi
essent quotquot illic aderant, Dixit 10
Amnon ad Thamar, Infer cibum in pe-
nitiora domûs. Quæ cùm obtulisset ei 11
ut comederet, apprehendit eam, & ait,
Accede ad me ut simul accumbamus.
Quæ dixit ad eum, O mi frater, ne me 12
stupres: non decet hujusmodi actionem
te facere inter Israelitas. Quid facerem? 13
& ubi celarem infamiam & miseriam
meam? quin & tu stolidus ac demens
reputareris inter Israelitas: verùm obtine
permissum à rege, eique quod in animo
tuo est aperi: non enim interdicet me ti-
bi. Ille verò dictis ejus minimè ac- 14
quievit, imò violenter accipiens eam
concubuit cum ea, & violavit eam.
Tum odio illam prosecutus adeo vehe- 15
menti, ut odium in eam conceptum su-
peraret priorem ipsius amorem, dixit
Amnon ad Thamar, Abscede à me. Quæ 16
dixit ad eum, Post tam ingens malum
in me designatum expellis me? at ille
non acquievit dictis ejus; Sed accersito 17
puero qui sibi ministrabat, dixit, Expelle
hanc à me foràs, & januam in faciem
ejus occlude. Tum Thamar assumptum 19
cinerem imposuit capiti suo, discissâque
tunicâ acupictâ quam gestabat, manuque
super caput suum clatâ, vociferata est
& abiit. Dixit ad eam Abisalom frater 20
ejus, Quid habes? Amnon frater tuus
te violavit? cohibe te modò soror mea,
quoniam frater tuus est; & ad id quod
tibi fecit, animum ne adjicias; & man-
sit Thamar in domo Abisalomis fratris
sui, attonita.

שמואל ב : יג

ei *fuit ira &* , hæc *verba* omnia audivit David rex Et
21 והמלך דוד שמע את כל הדברים האלה ויחר לו
malo à Amnon cum Absalom est locutus non Et .valde
22 מאד : ולא דבר אבשלום עם אמנון למרע
verbum super ,Amnon Absalom habebat odio quia ;bonū ad usq; &
ועד טוב כי שנא אבשלום את אמנון על דבר
,dierum annos duos *ad* ,fuit Et .suā sororē Thamar *afflixerat* quòd
23 אשר ענה את תמר אחתו : ויהי לשנתים ימים
: Ephraim *cum* quæ ,Bahalchasor in Absalom ipsi *tondentes erant* &
ויהיו גזזים לאבשלום בבעל חצור אשר עם אפרים
Absalom venit Et .regis filios omnes *ad* Absalom vocavit &
24 ויקרא אבשלום לכל בני המלך : ויבא אבשלום
nunc eat : tuo servo *tondentes* nunc Ecce : dixit & , regem ad
אל המלך ויאמר הנה נא גזזים לעבדך ילך נא
: Absalom ad rex dixit Et .tuo servo cum ejus servi & , rex
25 המלך ועבדיו עם עבדך : ויאמר המלך אל אבשלום
fecit vim & : te *super simus graves* non &,nos omnes *eamus nunc* ne ,mi fili Ne
אל בני אל נא נלך כלנו ולא נכבד עליך ויפרץ
non Et : Absalom Dixitque .ei benedixit & ,ire noluit & : eū *in*
26 בו ולא אבה ללכת ויברכהו : ויאמר אבשלום ולא
quid Ad : rex ei dixitque ? meus frater Amnon nobiscū *nunc ibit*
ילך נא אתנו אמנון אחי ויאמר לו המלך למה
,Amnon secum misit & : Absalom eum *in fecit vim* Et ? tecum *ibit*
27 ילך עמך : ויפרץ בו אבשלום וישלח אתו את אמנון
:dicendo ,suis pueris Absalom præcepit Et .regis filios omnes &
28 ואת כל בני המלך : ויצו אבשלום את נעריו לאמר
: vos ad dixero & ,vino in Amnon cor *bonum circa* ,*nunc* Videte
ראו נא כטוב לב אמנון ביין ואמרתי אליכם
quia nonne : timeatis ne ,eum interimite *&* ,Amnon Percutite
הכו את אמנון והמתם אתו אל תיראו הלוא כי
fecerunt Et .*virtutis filios in* estote &,confortamini ?vobis præcepi ego
29 אנכי צויתי אתכם חזקו והיו לבני חיל : ויעשו
: Absalom præceperat quemadmodū ,Amnon ipsi Absalom pueri
נערי אבשלום לאמנון כאשר צוה אבשלום
,suum mulum super *vir* equitaverunt & , regis filii omnes surrexeruntq;
ויקמו כל בני המלך וירכבו איש על פרדו
,David ad venit *auditus* & ,via in ipsis ,fuit Et .fugerunt &
30 וינסו : ויהי המה בדרך והשמעה באה אל דוד
remansit non & ,regis filios omnes Absalom Percussit :dicendo
לאמר הכה אבשלום את כל בני המלך ולא נותר
jacuit & ,sua vestimenta scidit & , rex surrexit Et .unus eis ex
31 מהם אחד : ויקם המלך ויקרע את בגדיו וישכב
respondit Et .vestibus scissis *assistentes* ejus servi omnes & : terra in
32 ארצה וכל עבדיו נצבים קרעי בגדים : ויען
,meus domin⁹ dicat Ne : dixit & ,David fratris Simhah filius Jonadab
יונדב בן שמעה אחי דוד ויאמר אל יאמר אדני
ipse solus Amnon quia ,interemerunt regis filios pueros omnes
את כל הנערים בני המלך המיתו כי אמנון לבדו
ipsum affligere die à positum erat Absalom *os super quia* ;est mortu⁹
מת כי על פי אבשלום היתה שימה מיום ענתו
rex meus dominus ponat ne nunc Et .suā sororem Thamar
33 את תמר אחתו : ועתה אל ישם אדני המלך
quia ;sunt mortui regis filii Omnes :dicendo ,verbum suum cor *ad*
אל לבו דבר לאמר כל בני המלך מתו כי אם
puer elevavit & : Absalom fugit Et .est mortuus solus Amnon
34 אמנון לבדו מת : ויברח אבשלום וישא הנער
via de *euntes* multus populus ecce & ;vidit & ,suos oculos speculator
הצפה את עינו וירא והנה עם רב הלכים מדרך
filii Ecce ,regem ad Jonadab Dixitque .montis latere ex *eum* post
35 אחריו מצד ההר : ויאמר יונדב אל המלך הנה בני
.fuit sic ,tui servi verbum juxta : veniunt regis
המלך באו כדבר עבדך כן היה :

Versio VUL. LAT.

21 Cùm auté audisset rex David verba hæc, côtristat⁹ est valdè, et noluit contristare spiritum Amnon filii sui, quoniā diligebat eū, quia primogenitus erat ei.
22 Porrò non est locutus Absalom ad Amnon, nec malū nec bonū: oderat enim Absalom Amnon, eò q violâsset Thamar sororē suā.
23 Factū est autem post temp⁹ biennii, ut tonderentur oves Absalom in Baalhasor, quæ est juxta Ephraim: & vocavit Absalom omnes filios regis.
24 Venitq; ad regē, & ait ad eū; Ecce tondentur oves servi tui: veniat, oro, rex cū servis suis ad servū suū.
25 Dixitq; rex ad Absalom; Noli fili mi, noli rogare ut veniamus omnes, & gravem⁹ te. Cū autem cogeret eū, & noluisset ire, benedixit ei.
26 Et ait Absalom; Si nō vis venire, veniat, obsecro, nobiscū saltem Amnon frater me⁹. Dixitq; ad eū rex, Non est necesse ut vadat tecū.
27 Coëgit itaq; Absalō eū, & dimisit cum eo Amnon & universos filios regis. Feceratq; Absalom conviviū quasi cōviviū regis.
28 Præceperat autem Absalom pueris suis, dicens; Observate cū temulent⁹ fuerit Amnon vino, & dixero vobis; Percutite eū, & interficite; nolite timere: ego enim sū qui præcipio vobis: roboramini, & estote viri fortes.
29 Fecerūt ergò pueri Absalom adversū Amnon, sicut præceperat eis Absalom. Surgētésq; omnes filii regis ascēderūt singuli mulas suas, et fugerunt.
30 Cūq; adhuc pergerēt in itinere, fama pervenit ad David, dicēs, Percussit Absalom omnes filios regis, et non remansit ex eis saltē un⁹.
31 Surrexit itaq; rex, et scidit vestimenta sua: & cecidit sup terrā, & omnes servi illi⁹, qui assistebāt ei, sciderūt vestiméta sua.
32 Respōdens auté Jonadab filius Semmaa fratris David, dixit; Ne æstimet dñs me⁹ rex, q omnes pueri filii regis occisi sint: Amnon solus mortu⁹ est, quoniā in ore Absalom erat positus, ex die quā oppressit Thamar sororē ejus.
33 Nunc ergò ne ponat dñs meus rex sup cor suū verbū istud, dicens; Omnes filii regis occisi sunt: quoniā Amnon sol⁹ mortu⁹ est.
34 Fùgit auté Absalom: & elevavit puer speculator oculos suos, & aspexit: & ecce popul⁹ multus veniebat p iter deviū ex latere montis.
35 Dixit auté Jonadab ad regé, Ecce filii regis adsunt: juxta verbū servi tui, sic factum est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 (ο)Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐθυμώθη σφόδρα, καὶ οὐκ ἐλύπησε τὸ πνεῦμα Ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἠγάπα αὐτόν, ὅτι πρωτότοκος αὐτοῦ ἦν.
22 Καὶ οὐκ ἐλάλησεν Ἀβεσσαλὼμ μετὰ Ἀμνὼν ἀπὸ πονηροῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει Ἀβεσσαλὼμ τὸν Ἀμνὼν ἐπὶ λόγου οὗ ἐταπείνωσε (π)Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.
23 Καὶ ἐγένετο εἰς διετηρίδα ἡμερῶν, καὶ ἦσαν κείροντες τῷ Ἀβεσσαλὼμ ἐν (ρ)Βελασὼρ τῇ ἐχόμενα Ἐφραίμ, καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως.
24 Καὶ ἦλθεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ δὴ κείρουσι τῷ δούλῳ σου, πορευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετὰ τοῦ δούλου σου.
25 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀβεσσαλώμ, Μὴ δὴ υἱέ μου, μὴ πορευθῶμεν πάντες ἡμεῖς, καὶ οὐ μὴ καταβαρυνθῶμεν ἐπὶ σέ. καὶ ἐβιάσατο αὐτόν, καὶ οὐκ ἠθέλησε(σ) τοῦ πορευθῆναι, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν.
26 Καὶ εἶπεν (τ) Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτόν, Καὶ εἰ μή, πορευθήτω δὴ μεθ' ἡμῶν Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, Ἱνατί πορευθῇ μετὰ σοῦ;
27 Καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ, καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ τὸν Ἀμνὼν καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ πότον κατὰ τὸν πότον τοῦ βασιλέως.
28 Καὶ ἐνετείλατο Ἀβεσσαλὼμ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, λέγων, Ἴδετε ὡς ἂν ἀγαθυνθῇ ἡ καρδία Ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ εἴπω πρὸς ὑμᾶς, Πατάξατε τὸν Ἀμνών, καὶ θανατώσατε αὐτόν· μὴ φοβηθῆτε, ὅτι οὐχὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντελλόμενος ὑμῖν; ἀνδρίζεσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνάμεως.
29 Καὶ ἐποίησαν τὰ παιδάρια Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀμνών, καθὰ ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἀβεσσαλώμ. καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ (υ)ἐπεκάθισαν ἀνὴρ ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον.
30 Καὶ ἐγένετο, αὐτῶν ὄντων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθε πρὸς Δαυὶδ, λέγων, Ἐπάταξεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς.
31 Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πάντες οἱ παῖδες (φ)αὐτοῦ οἱ περιεστῶτες αὐτῷ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.
32 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωναδὰβ υἱὸς Σαμαὰ ἀδελφοῦ (χ)Δαυίδ, καὶ εἶπε, Μὴ εἰπάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς, ὅτι πάντα τὰ (ψ) παιδάρια τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως ἐθανάτωσεν, ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανεν, ὅτι ἐπὶ στόματος Ἀβεσσαλὼμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐταπείνωσε (ω)Θημὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.
33 Καὶ νῦν μὴ θέσθω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ (α)ῥῆμα, λέγων, Πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἀπέθανον· (β)ὅτι ἀλλ' ἢ Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανε.
34 Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλώμ. καὶ ἦρε τὸ παιδάριον ὁ σκοπὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ λαὸς πολὺς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐκ (γ)πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐν τῇ καταβάσει. καὶ παρεγένετο ὁ σκοπὸς καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπεν, Ἄνδρας ἑώρακα ἐκ τῆς ὁδοῦ (δ) τῆς Ὡρωνῆν ἐκ μέρους τοῦ ὄρους.
35 Καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεισι· κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου, οὕτως ἐγένετο.

21 Et audivit rex David omnia verba hæc, & indignat⁹ est valdè: (k)et non contristavit spiritū Amnon filii sui: quoniam diligebat eum; quoniā primogenit⁹ suus erat.
22 Et non est locut⁹ Abessalom cum Amnon à malo usq; ad bonum: quoniā odio habebat Abessalom Amnon super verbo, quod humiliaverat Themar sororē suā.
23 Et factum est in biennio dierū, et erant tondentes ipsi Abessalom in Belasor contigua Ephraim. Et vocavit Abessalom omnes filios regis.
24 Et venit Abessalom ad regē, & dixit; Ecce nunc tondent servo tuo: Eat, quæso, rex, et pueri ejus cum servo tuo.
25 Et dixit rex ad Abessalom; Nequaquam nunc, fili mi: non eam⁹ omnes nos, et non ingravescamus super te. Et coëgit eū: et noluit ire, et benedixit eū.
26 Et dixit Abessalom ad eum; Et si non, eat, quæso, nobiscum Amnon frater meus. Et dixit ei rex, ut quid eat tecum?
27 Et coëgit eū Abessalom. Et misit cum eo Amnon, et omnes filios regis. (l) Et fecit Abessalom convivium juxta convivium regis.
28 Et mandavit Abessalom pueris suis, dicens; Videte, cùm bonum factū fuerit cor Amnon in vino, et dixero ad vos; Percutite Amnon, et interficite eum: Ne timeatis, quoniā nónne ego sum, qui mando vobis? Viriliter agite, et sitis in filios virtutis.
29 Et fecerunt pueri Abessalom ipsi Amnon, sicut mandavit eis Abessalom. Et surrexerunt omnes filii regis, et insederunt, vir super mulā suā: et fugerunt.
30 Et factū est, dum ipsi essent in via; et fama venit ad David, dicens; Percussit Abessalom omnes filios regis: & non remansit de eis ullus.
31 Et surrexit rex, et discidit vestimenta sua, et cubuit super terram: & omnes pueri ej⁹ assistentes ei disciderūt vestimenta sua.
32 Et respondit Jonadab filius Samaa fratris David, et dixit; Non dicat dominus meus rex, quia omnes parvulos filios regis interfecerit: quoniā Amnon prorsus solus mortu⁹ est: quoniam (m) super os Abessalom erat posit⁹ à die, quā humiliavit Themar sororem ej⁹.
33 Et nunc ne ponat domin⁹ me⁹ rex super cor suum, verbum, dicens; Omnes filii regis mortui sunt: quoniā tantùm Amnon sol⁹ mortu⁹ est.
34 Et aufugit Abessalom. Et elevavit puer speculator oculos suos, et vidit: et ecce popul⁹ mult⁹ pergens in (n) via post eum à latere montis (o) in descensu. Et advenit speculator, et annunciavit regi, et dixit; Viros vidi de via Oronim, è parte montis.
35 Et dixit Jonadab ad regē, Ecce filii regis adsunt: juxta verbū servi tui, sic factū est.

MS. A. (ο)Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἤκουσεν πάντας (π)Θαμὰρ (ρ)Βελλασὼρ (σ) πορευθῆναι, καὶ (τ)Ἀβεσσαλώμ, Καὶ εἰ (υ)ἐπεκάθισεν ἕκαστος ἐπὶ (φ) αὐτῷ διεστῶτες (χ)Δαυίδ, Μὴ (ψ)παιδία (ω)Θαμὰρ (α)τὸ ῥῆμα, (β)ὅτι Ἀμνὼν (γ)πλευροῦ (δ)τῆς Ὀρωνίν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ומלכא דויד שמע ית כל פתגמיא האלין ותקיף ליה לחדא : ולא מליל אבשלום עם
22 אמנון למביש ועד טב ארי סני אבשלום ית אמנון על עסק דעני ית תמר אחתיה : והוה
23 לזמן תרתין שנין והוו גזזין לאבשלום במישר חצור עם בית אפרים וזמן אבשלום לכל
24 בני מלכא : ואתא אבשלום לות מלכא ואמר הא כען גזזין לעבדך ייזיל כען מלכא
25 ועבדוהי עם עבדך : ואמר מלכא לאבשלום לא ברי לא כען ניזיל כולנא ולא נתקף עלך
26 ואתקיף ביה ולא אבא למיזל וברכיה : ואמר אבשלום ולא ייזיל כען עמנא אמנון אחי
27 ואמר ליה מלכא למא ייזיל עמך : ואתקיף ביה אבשלום ושלח עמיה ית אמנון וית כל
28 בני מלכא : ופקיד אבשלום ית עולמוהי למימר חזו כען כד ישפר לבא דאמנון בחמרא
ואימר לכון קטולו ית אמנון ותקטלון יתיה לא תדחלון הלא ארי אנא פקדית יתכון
29 אתקיפו והוו לגברין גברין : ועבדו עולמי אבשלום לאמנון כמא דפקיד אבשלום וקמו
30 כל בני מלכא ורכיבו אנש על כודנתיה ואפכו : והוה עד דאנון באורחא ושמועתא
31 אתת לות דויד למימר קטל אבשלום ית כל בני מלכא ולא אשתאר מנהון חד : וקם
מלכא ובזע ית לבושוהי ושכיב על ארעא וכל עבדוהי מעתדין כד מבזעין לבושיהון :
32 ואתיב יונדב בר שמעה אחוהי דדויד ואמר לא יימר רבוני ית כל עולמיא בני מלכא
קטלו ארי אמנון בלחודוהי מית ארי בלבא דאבשלום הות כמנא מיומא דעני ית תמר
33 אחתיה : וכען לא ישוי רבוני מלכא על ליביה פתגמא למימר כל בני מלכא מיתו אלהין
34 אמנון בלחודוהי מית : וערק אבשלום וזקף עולימא סכואה ית עינוהי וחזא והא עם
35 סגי אתן מאורח מאחורוהי מסטר טורא : ואמר יונדב למלכא הא בני מלכא
אתו כפתגמא דעבדך כן הוה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et rex David audivit omnia verba hæc, & ira fuit illi nimis. Et non locutus est Absalom cum Amnon à malo usque ad bonum; nam odit Absalom Amnon propter causam quòd oppressisset Thamar sororem suam. Et fuit post tempus duorum annorum, fuerunt tonsores Absalom in planicie Hhaszor apud *domum* Ephraim, & invitavit Absalom omnes filios regis. Et ingressus est Absalom ad regem, & dixit, Ecce nunc sunt tonsores servo tuo; & vadat quæso rex, & servi ejus cum servo tuo. Et dixit rex ad Absalom, Non fili mi, ne nunc eam⁹ omnes nos, & ne ingravescamus super te: & institit in illum; & non voluit ire, sed benedixit illi. Et dixit Absalom, Et non ibit quæso nobiscū Amnon frater meus? & dixit illi rex, Ad quid ibit tecum? Et invaluit in illum Absalom, & misit cum eo Amnon & omnes filios regis. Et jussit Absalom adolescentibus suis, dicendo: Videte quæso, quando jucundum erit cor Amnon in vino, & dicam vobis, Occidite Amnon, & occidetis illum, non timebitis; nónne *quòd* ego jussi vobis? roboramini & estote in robustos viros. Et fecerunt adolescentes Absalom Amnoni, quemadmodum jusserat Absalom: & surrexerunt omnes filii regis, & equitârunt quisque super mulum suum, & verterunt terga. Et fuit dum adhuc essent illi in via, rumor venit ad David, dicendo: Occidit Absalom omnes filios regis, & non relictus est ex illis unus. Et surrexit rex & scidit vestimenta sua, & cubuit super terram, & omnes servi ejus stabant scindentes vestes suas. Et respondit Jonadab filius Simghah fratris ipsius David, & dixit, Non dicat rex, omnes adolescentes filios regis occiderunt, sed Amnon ipse solus mortuus est; quia in corde Absalom fuit insidiatio, à die quo oppressit Thamar sororem suam. Et nunc non ponat dominus meus rex super cor suum verbum, dicendo: omnes filii regis *mortui* sunt, sed Amnon ipse solus mortuus est. Et fugit Absalom & levavit adolescens circumspector oculos suos, & vidit, & ecce populus multus veniebant ex via de-post eum de latere montis. Et dixit Jonadab regi, Ecce filii regis veniunt; secundùm verbum servi tui sic fuit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܕܘܝܕ ܡܠܟܐ. ܫܡܥ ܟܠܗܘܢ ܡ̈ܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܬܟܪܝ ܠܗ ܛܒ. * ܘܠܐ ܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ
22 ܠܐܡܢܘܢ. ܠܐ ܛܒܬܐ. ܘܠܐ ܒܝܫܬܐ. ܡܛܠ ܕܣܢܐ ܗܘܐ ܐܒܫܠܘܡ ܠܐܡܢܘܢ. ܥܠ ܕܨܥܗ̇
ܠܬܡܪ ܚܬܗ. * ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܫܢܬܝܢ ܝܘܡܝܢ ܗܘܘ ܓܙܘܙܐ ܠܐܒܫܠܘܡ ܒܒܥܠܚܨܘܪ ܕܒܬܚܘܡ ܐܦܪܝܡ.
23 ܘܩܪܐ ܐܒܫܠܘܡ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܡܠܟܐ. * ܘܐܬܐ ܐܒܫܠܘܡ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
24 ܓܙܘܙܐ ܐܝܬ ܠܥܒܕܟ. ܢܐܙܠ ܡܠܟܐ ܘܥܒܕܘܗܝ ܥܡ ܥܒܕܟ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܒܪܝ. ܠܐ ܢܐܙܠ
25 ܟܠܢ. ܕܠܐ ܢܝܩܪ ܥܠܝܟ. ܘܐܠܨܗ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܐܙܠ ܥܡܗ. ܘܒܪܟܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ.
26 ܘܐܢ ܕܠܐ. ܢܐܙܠ ܥܡܢ ܐܡܢܘܢ ܐܚܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܠܡܢܐ ܢܐܙܠ ܥܡܟ. * ܘܐܠܨܗ
27 ܐܒܫܠܘܡ. ܘܫܕܪ ܥܡܗ ܠܐܡܢܘܢ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܡܠܟܐ. * ܘܦܩܕ ܐܒܫܠܘܡ
28 ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܐ ܕܫܦܪ ܠܒܗ ܕܐܡܢܘܢ ܒܚܡܪܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܘܡܚܝܬܘܢ
ܠܐܡܢܘܢ ܘܩܛܠܬܘܢܝܗܝ. ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܐܢܐ ܗܘ ܦܩܕܬܟܘܢ. ܐܬܚܝܠܘ. ܘܗܘܘ ܓܒܪ̈ܐ.
29 * ܘܥܒܕܘ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܫܠܘܡ. ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܩܡܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈
30 ܡܠܟܐ. ܘܪܟܒܘ ܓܒܪ ܥܠ ܟܘܕܢܝܗ. ܘܥܪܩܘ. * ܘܟܕ ܐܢܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܡܛܬ ܫܡܥܬܐ
ܠܕܘܝܕ. ܕܩܛܠ ܐܒܫܠܘܡ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܡܠܟܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܪ ܡܢܗܘܢ ܐܢܫ.
31 * ܘܩܡ ܡܠܟܐ. ܘܨܪܐ ܠܢܚܬܘܗܝ. ܘܪܡܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ
ܡܨܪܝܢ ܢܚܬܝܗܘܢ. * ܘܥܢܐ ܝܘܢܕܒ ܒܪ ܫܡܥܐ ܐܚܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܢܣܒܪ ܡܪܝ
32 ܡܠܟܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܡܠܟܐ ܡܝܬܘ. ܡܛܠ ܕܐܡܢܘܢ. ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܡܝܬ. ܡܛܠ
ܗܘܐ ܥܡ ܬܪܥܝܬܗ ܕܐܒܫܠܘܡ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܨܥܗ̇ ܠܬܡܪ ܚܬܗ. * ܘܗܫܐ ܠܐ ܢܣܒܪ
33 ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܡܠܟܐ ܡܝܬܘ. ܡܛܠ ܕܐܡܢܘܢ. ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܡܝܬ.
34 * ܘܥܪܩ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܐܪܝܡ ܕܘܩܐ ܥܝܢܘܗܝ. ܘܚܙܐ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܝܢ ܒܐܘܪܚܐ
35 ܡܢ ܣܛܪ ܛܘܪܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܢܕܒ ܠܡܠܟܐ. ܗܐ ܒܢܝ̈ ܡܠܟܐ ܐܬܘ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܡܪ
ܥܒܕܟ. ܗܟܢܐ ܗܘܐ.

David etiam rex omnibus hisce rebus auditis, 21
ægrè admodum tulit. Abisalom verò nihil 22
boni vel mali dicebat Hamnoni; oderat enim
Abisalom Hamnonem, eò quòd stuprâsset
Thamarem sororem suam. Post biennium 23
verò habuit Abisalom tonsores in Beelhasor
quæ est contermina Aphremo, & invitavit
Abisalom omnes filios regis: Tum veniens 24
Abisalom ad regem ait illi, Tonsores habet
servus tuus, eat rex & servi ejus cum servo
tuo. Dixit ad eum, Nequaquam fili mi, ne 25
eamus omnes, ne gravemus te: & licèt ursisset eum, noluit tamen ire cum illo, sed benedixit ei. Ait illi Abisalom, Quandoquidem 26
non *venis*, eat mecum Hamnon frater meus.
Dixit ad eum rex; Quorsum tecum iret? Sed 27
instante Abisalome, misit cum eo Hamnonem
& omnes filios regis. Præceperat autem 28
Abisalom servis suis, & dixerat eis; Cùm
exhilaratus fuerit animus Hamnonis vino, & dixero vobis, percutite Hamnonem, & interficite eum, & ne timeatis; ego enim præcipio vobis, confortamini & estote viri. Fa- 29
cientibus itaque servis Abisalomis quemadmodum præceperat eis Abisalom, surrexerunt omnes filii regis, & conscendentes quilibet mulum suum aufugerunt. Dum ipsi 30
essent in via, pervenit rumor ad Davidem
quòd interfecisset Abisalom cunctos filios
regis, & neminem ex eis reliquisset. Qua- 31
propter surgens rex laceravit vestimenta sua,
& jacuit humi, cunctis servis ejus astantibus,
laceratis vestimentis. Respondens autem 32
Jonadab filius Sammæ fratris Davidis, ait;
Ne putet dominus meus rex omnes filios regis mortuos esse; nam Hamnon ipse solus mortuus est: propositum quippe hoc erat in animo Abisalomis ab eo die quo stupraverat
Thamarem sororem ejus. Nunc ergò ne 33
putet dominus meus rex mortuos esse omnes filios regis; nam Hamnon ipse solus mortuus
est. Interim fugit Abisalom. Speculator 34
verò sublatis oculis vidit multos homines venientes in via à latere montis. Dixit Jona- 35
dab regi, Ecce filii regis veniunt: quemadmodum dixit servus tuus, ita factum est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * وسمع داود الملك بهذا الخبر وسي عليه جدا * فاما ابيسالوم فلم يقل لامنون خيرا ولا
23 شرا لان ابيسالوم ابغض امنون بغضا شديدا لاجل فضح تامار اخته * وكان ابيسالوم كل
24 سنة يجز غنمه في بعلحاصور التي في حد افرام ودعي ابيسالوم جميع بني الملك * ثم اتى
25 الي الملك وقال له لعبدك قوم يجزون غنمه احب ان يحملني الملك هو واخوتي * قال له لا
نريد يا بني لا ناتيك كلنا لئلا يثقل عليك الامر وطلب ابيسالوم الي الملك فلم يجبه لكنه
26 دعي له * ثم قال ابيسالوم فان كنت انت لا تجي فمر امنون اخي ان ينطلق معي فقال
27 له الملك ما حاجتك الي هذا * فطلب ابيسالوم الي ابيه وارسل معه امنون وجميع بني الملك
28 * وامر ابيسالوم عبيده وقال لهم اذا شرب امنون وطابت نفسه وامرتكم فاضربوا امنون
29 واقتلوه ولا تخافوا انا امرتكم تقووا وكونوا رجالا * وفعل عبيد ابيسالوم كما امرهم فلما
30 قتل امنون وثب جميع بني الملك وركب كل امرء منهم وهرب * وبينما هم في الطريق اذا
31 جاء الخبر الي داود ان ابيسالوم قتل جميع بني الملك ولم يبق منهم احد * فقام الملك
32 قايما ومزق ثيابه وجلس على الارض وقام عبيده بين يديه ممزقين الثياب * وكلم يوناداب
بن سما اخي داود الملك وقال له لا يظن سيدي ان جميع بني الملك قتلوا ولكن انما
33 قتل امنون وحده لان هذا كان في راي ابيسالوم منذ يوم فضح تامار اخته * والان لا يظن
34 الملك ان جميع بنيه قتلوا بل انما كان على ما اخبرتك * وقد هرب ابيسالوم فنظر الديدبان
35 الي الطريق فراي قوما كثيرين يجيون من ناحية الجبل * فقال يوناداب للملك قد جاوا
بنو الملك كلهم وانما كان الامر على ما اخبرتك انا عبدك ايها الملك

David autem rex hunc audivit rumo- 21
rem, et displicuit ei vehementer. At verò 22
Abisalom nihil boni vel mali dicebat
Amnoni, quoniam Abisalom vehementi o-
dio prosequebatur Amnonem, quòd Tha-
marem sororem suam violâsset. Solebat 23
autem Abisalom oves suas tondere quot-
annis in Baalhasor quæ est in finibus A-
phrem: quarè invitatis Abisalom cunctis
filiis regis, Adivit postremò regem, et ait 24
illi; Habet servus tuus homines qui ton-
dent oves ejus, velim faveat mihi tum
rex ipse, tum fratres mei. Dixit ad eum, 25
Nolumus fili mi; non ibimus ad te omnes,
ne grave tibi sit negotium: institit tamen
Abisalom regi, at non annuit ei, sed bene
precatus est illi. Tum dixit Abisalom, 26
Quòd si tu minimè venias, præcipe quæ-
so Amnoni fratri meo ut abeat mecum.
Ait illi rex, Quorsum hoc? Verùm Abi- 27
salome patrem suum efflagitante, misit
cum illo Amnonem & omnes filios regis.
Deinde jussit Abisalom servis suis, et di- 28
xit eis; Cùm biberit Amnon, hilarique
fuerit animo, & præcepero vobis, percu-
tite Amnonem, et occidite eum, et ne me-
tuatis: ego præcipio vobis: forti ac virili
sitis animo. Fecerunt itaque servi Abi- 29
salomis quemadmodum mandaverat eis:
cúmque interfectus fuisset Amnon, prosi-
lientes omnes filii regis, & conscendens
quilibet eorum jumentum suum, aufuge-
runt. Dúmque essent in itinere, ecce per- 30
venit fama ad Davidem quòd Abisalom
trucidâsset omnes filios regis, nemine ex
eis superstite relicto. Stetit illicò rex pe- 31
dibus, scissisque vestibus suis humi con-
sedit, steteruntque servi ejus coram ipso
scissis vestibus. Tum Jonadab filius 32
Sammæ fratris Davidis regem allocutus
ait illi; Ne arbitretur dominus meus omnes
filios regis interfectos esse, sed Amnon
quidem solus interfectus est: hoc enim e-
rat in mente Abisalomis à die quo vio-
lavit Thamarem sororem ejus. Ne arbi- 33
tretur itaque rex omnes filios suos esse
peremptos, sed proculdubiò res habet pro-
ut narravi tibi. Intereà fugit Abisalom. 34
Speculator autem viam explorans, vidit
turbam multam venientem ex parte mon-
tis. Et dixit Jonadab regi, Jam vene- 35
runt omnes filii regis, & certissimè res
habet quemadmodum exposui tibi ego
servus tuus, O rex.

שמואל ב׳ : יד

,venerunt regis' filii ecce & , loqui *eum consummare circa* , fuit Et
36 ויהי ככלתו לדבר והנה בני־המלך באו
ejus servi omnes & , rex etiam & :fleverunt &,suam vocem levaverunt &
וישאו קולם ויבכו וגם המלך וכל־עבדיו
Thalmai ad abiit & ,fugit Absalom Et .valde magno fletu fleverunt
37 בכו בכי גדול מאד : ואבשלום ברח וילך אל־תלמי
.diebus omnib* suû filiû super luxit & :Ghesur regem Hammichud filiû
בן־עמיחור מלך גשור ויתאבל על־בנו כל־הימים :
.annis tribus ibi fuit & , Ghesur abiit & , fugit Absalom Et
38 ואבשלום ברח וילך גשור ויהי־שם שלש שנים :
fuerat consolat* quia ; Absalom *ad* egredi regis David *cessavit* Et
39 ותכל דוד המלך לצאת אל־אבשלום כי־נחם
.esset mortuus quòd Amnon super
על־אמנון כי־מת :

CAP. XIV. יד

.Absalom *super* regis cor quòd ;Serujah filius Joab cognovit Et
1 וידע יואב בן־צריה כי־לב המלך על־אבשלום :
dixit & ,sapientem mulierem inde *cepit* & ,Tecohah in Joab misit Et
2 וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה ויאמר
, *luctus* vestimentis *nunc* te indue & ,*nunc* luctum fer te Præ : eam ad
אליה התאבלי־נא ולבשי־נא בגדי־אבל
lugens multis diebus jam mulier veluti sis & ,oleo te ungas ne &
ואל־תסוכי שמן והיית כאשה זה ימים רבים מתאבלת
verbû juxta eum ad loquêris & ,regem ad ingredieris Et .mortuum super
3 על־מת : ובאת אל־המלך ודברת אליו כדבר
mulier dixit Et .ejus ore in verba Joab posuit & : hoc
4 הזה וישם יואב את־הדברים בפיה : ותאמר האשה
,se incurvavit &,terram in *suam facies* super cecidit & ,regem ad Tecohitis
התקעית אל־המלך ותפל על־אפיה ארצה ותשתחו
: dixit & ? tibi Quid : rex ei dixit Et .rex Serva : dixit &
5 ותאמר הושעה המלך : ויאמר־לה המלך מה־לך ותאמר
tuæ ancillæ Et .meus vir est mortuus &, *ego* vidua mulier Profectò
6 אבל אשה־אלמנה אני וימת אישי : ולשפחתך
: eos *inter* *eruens* non & , agro in ipsi ambo sunt rixati & ; filii duo
שני בנים וינצו שניהם בשדה ואין מציל ביניהם
surrexit ecce Et .eum occidit & , *unum* unus *eum* percussit &
7 ויכו האחד את־האחד וימת אתו : והנה קמה
percussorem Da : dixerunt & , tuam ancillam *super* familia tota
כל־המשפחה על־שפחתך ויאמרו תני את־מכה
; occidit quem , sui fratris *anima in* eum interficiamus & , sui fratris
אחיו ונמתהו בנפש אחיו אשר הרג
,est relicta quæ,meam prunam extinguent & :hæredem etiam disperdamus &
ונשמידה גם את־היורש וכבו את־גחלתי אשר נשארה
.terræ *facies* super residuum & ,nomen meo viro *ponere non ad*
לבלתי שום־לאישי שם ושארית על־פני האדמה :
jubebo ego & ; tuam domum in Vade : mulierem ad rex dixit Et
8 ויאמר המלך אל־האשה לכי לביתך ואני אצוה
: regem ad Tecohitis mulier Dixitque .te *super*
9 עליך : ותאמר האשה התקועית אל־המלך
rex & : mei patris domû super & ,*perversitas* rex mi domine me Super
עלי אדני המלך העון ועל־בית אבי והמלך
te *ad* Loquentem : rex Dixitque .innocens ejus thronus &
10 וכסאו נקי : ויאמר המלך המדבר אליך
: dixit Et .te *in* *tangere* ultrà addet non & ,me ad eum adduc &
11 והבאתו אלי ולא־יסיף עוד לגעת בך : ותאמר
redemptorem multiplicando à , sui Dei DOMINI rex *nunc* Recordetur
יזכר־נא המלך את־יהוה אלהיך מהרבית גאל
Vivit , dixit & : meû filium disperdant non & ,*corrumpendum* ad sanguinis
הדם לשחת ולא ישמידו את־בני ויאמר חי־
.terram in tui filii *crine* de ceciderit si , DOMINUS
יהוה אם־יפל משערת בנך ארצה :

Versio VULG. LAT.

36 Cúmque cessâsset loqui, apparuerunt & filii regis: & intrantes levaverunt vocem suam, & fleverunt: sed & rex & omnes servi ejus fleverũt ploratu ma-
37 gno nimis. Porrò Absalom fugiens, abiit ad Tholomai filiũ Ammiud regem Gessur. Luxit ergò David filium suũ cunctis
38 diebus. Absalom autem cùm fugisset, & venisset in Gessur,
39 fuit ibi tribus annis. Cessavítque rex David persequi Absalom, eò quòd consolatus esset super Amnon interitu.

CAP. XIV.

1 Intelligens autem Joab filius Saruiæ, quòd cor regis versum
2 esset ad Absalom, Misit Thecuam, & tulit inde mulierem sapientem : dixítque ad eam ; Lugere te simula, & induere veste lugubri, & ne ungaris oleo, ut sis quasi mulier jam plurimo tempore lugens mortuũ :
3 Et ingrediéris ad regem, & loquéris ad eum sermones hujuscemodi. Posuit autẽ Joab ver-
4 ba in ore ejus. Itaque cùm ingressa fuisset mulier Thecuitis ad regem, cecidit coram eo super terram, & adoravit, & di-
5 xit; Serva me rex. Et ait ad eam rex, Quid causæ habes ? Quæ respondit ; Heu, mulier vidua ego sum: mortuus est enim vir
6 meus. Et ancillæ tuæ erant duo filii: qui rixati sunt adversùm se in agro, nullúsque erat qui eos prohibere posset : & percussit alter alterũ, & interfecit eum.
7 Et ecce consurgens universa cognatio adversùm ancillã tuam, dicit ; Trade eum qui percussit fratrem suum, ut occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit, & deleamus hæredem : & quærunt extinguere scintillam meam, quæ relicta est, ut non supersit viro meo nomen, & reliquiæ super
8 terram. Et ait rex ad mulierem ; Vade in domum tuam,
9 & ego jubebo pro te. Dixítque mulier Thecuitis ad regẽ ; In me, domine mi rex, sit iniquitas, & in domum patris mei : rex autem & thronus e-
10 jus sit innocens. Et ait rex ; Qui contradixerit tibi, adduc eum ad me, & ultrà non addet
11 ut tangat te. Quæ ait ; Recordetur rex Domini Dei sui, ut non multiplicentur proximi sanguinis ad ulciscendum, & nequaquàm interficiant filium meum. Qui ait ; Vivit Dominus, quia non cadet de capillis filii tui super terram.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα συνετέλεσε λαλῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦλθον, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν, καί γε ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν
37 μέγαν σφόδρα. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔφυγε, καὶ ἐπορεύθη πρὸς (ε) Θολμὶ υἱὸν Ἐμιοὺδ βασιλέα Γεδσοὺρ εἰς γῆν (ζ) Χαμααχάδ. καὶ (η) ἐπένθησεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπὶ τὸν υἱὸν
38 αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. (θ) Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἀπέδρα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσοὺρ, καὶ ἦν ἐκεῖ
39 ἔτη τρία. Καὶ ἐκόπασεν (ι) ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τοῦ ἐξελθεῖν πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, ὅτι παρεκλήθη ἐπὶ Ἀμνὼν, ὅτι ἀπέθανε.

36 *Et factum est, postquàm consummavit loquens; & ecce filii regis venerunt; & elevaverunt vocem suam, & ploraverunt: & etiam rex, & omnes pueri ejus*
37 *ploraverunt plorationem magnam valdè. Et Abessalom fugit, & ivit ad Thelmi filium Emiud regem Gedsur (γ) in terram Chamaachad. Et luxit rex David super filium suum (q) omnibus die-*
38 *bus. Et Abessalom aufugit, & ivit in Gedsur; & fuit ibi annos*
39 *tres. Et (r) cessavit rex David exire ad Abessalom; quoniam consolatus est se super Amnon, quia mortuus erat.*

MS.A. (ε) Θολομαὶ (ζ) Μαχάδ. (η) ἐπένθησεν Δαυὶδ ἐπὶ (θ) Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλὼμ, καὶ (ι) Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τοῦ

ΚΕΦ. ιδʹ.

1 ΚΑὶ ἔγνω Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ὅτι ἡ καρδία τοῦ βασιλέως ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ εἰς Θεκωὲ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν
2 γυναῖκα σοφὴν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Πένθησον δὴ, καὶ ἔνδυσαι ἱμάτια πενθικὰ, καὶ μὴ ἀλείψῃ ἔλαιον, καὶ ἔσῃ ὡς (α) γυνὴ πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι τοῦτο ἡμέρας (β) πολλὰς,
3 Καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἔθηκεν Ἰωὰβ
4 τοὺς λόγους (γ) ἐν τῷ στόματι αὐτῆς. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωῖτις πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς (δ) εἰς τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν (ε) αὐτῷ, καὶ εἶπε, Σῶ-
5 σον βασιλεῦ, σῶσον. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεὺς, Τί ἐστί σοι; ἡ δὲ εἶπε, Καὶ μάλα γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ
6 μου. Καί γε τῇ δούλῃ σου δύο υἱοὶ, καὶ ἐμαχέσαντο ἀμφότεροι ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἀναμέσον αὐτῶν· καὶ (ζ) ἔπαισεν ὁ εἷς τὸν ἕνα ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν
7 αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ ἐπανέστη ὅλη ἡ πατριὰ πρὸς τὴν δούλην σου, καὶ εἶπαν, Δὸς τὸν παίσαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ θανατώσομεν αὐτὸν ἀντὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὗ ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαροῦμεν καί γε τὸν κληρονόμον ὑμῶν. καὶ σβέσουσι τὸν ἄνθρακά μου τὸν καταλειφθέντα, ὥστε μὴ θέσθαι τῷ ἀνδρί (η) μου κατάλειμμα
8 καὶ ὄνομα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν ὁ (θ) βασιλεὺς πρὸς τὴν γυναῖκα, Ὑγιαίνουσα βάδιζε εἰς τὸν οἶκόν σου, κἀγὼ ἐντελοῦμαι
9 περὶ σοῦ. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωῖτις πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐπ' ἐμὲ, κύριέ μου βασιλεῦ, ἡ ἀνομία καὶ (ι) ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου,
10 καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἀθῷος. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τίς ὁ λαλῶν πρὸς σέ, καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς ἐμέ, καὶ (κ) οὐ προσθήσει ἔτι
11 ἅψασθαι αὐτοῦ; Καὶ εἶπεν, Μνημονευσάτω δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν κύριον θεὸν αὐτοῦ (λ) πληθυνθῆναι ἀγχιστέα τοῦ αἵματος τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μου. καὶ εἶπε, Ζῇ κύριος, εἰ (μ) πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τοῦ υἱοῦ σου ἐπὶ τὴν γῆν.

CAP. XIV.

1 *ET intellexit Joab filius Saruiæ, quia cor regis (a) super Abessalom. Et misit Joab in Thecoe, & sumpsit inde mulierem sa-*
2 *pientem, & dixit ad eam; Luge nunc, & indue vestimenta lugubria, & non ungaris oleo, & eris tanquã mulier lugens super mortuum (b) jam diebus multis. Et*
3 *venies ad regem, & loquêris ad eum juxta verbum hoc. Et posuit Joab verba in ore ejus. Et in-*
4 *travit mulier Thecoites ad regem, & cecidit super faciem suam in terram, & adoravit eum, & di-*
5 *xit; Salva rex, salva. Et dixit ad eam rex, Quid est tibi? At illa dixit, Et (c) valdè, vidua mulier ego sum, & mortuus est vir meus.*
6 *Et etiam ancillæ tuæ erant duo filii: et pugnabant utrique in agro, & non fuit qui eximeret eos. Et percussit unus (d) unũ fratrem suum, & interfecit eum. Et*
7 *ecce insurrexit tota (e) cognatio erga ancillam tuam, et dixerunt; Da eum qui percussit fratrẽ suũ, & interficiemus eum pro anima fratris sui, quem occidit, & tollemus etiam hæredem (f) vestrum. Et (g) extinguent prunam meam residuam, ita ut non ponatur viro meo residuum, et nomen super faciem terræ. Et dixit rex ad mu-*
8 *lierem; Valens vade in domum tuam, & ego mandabo pro te. Et dixit mulier Thecoites ad regem;*
9 *Super me, domine mi rex, iniquitas, & super domum patris mei; & rex & thron' ejus innocens.*
10 *Et dixit rex; Quisquis est qui loquitur ad te, & duces eum ad me: & non adjiciet ultrà tangere eum. Et dixit; Recordetur nunc*
11 *rex Domini Dei sui, (h) multiplicando redemptorem sanguinis ad disperdendum: & non tollant filium meum. Et dixit; Vivit Dominus, si cadet de capillo filii tui super terram.*

MS. A. (α) γυνὴ τοῦτο (β) πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι, Καὶ (γ) εἰς τὸ στόμα αὐτῆς. (δ) ἐπὶ τὴν (ε) αὐτῷ, * σῶσον βασιλεῦ σῶσον. (ζ) ἔπαισεν εἷς (η) μου ὄνομα καὶ * λεῖμμα ἐπὶ (θ) βασιλεὺς, Ὑγιαίνουσα (ι) ἐπὶ οἶκον (κ) οὐ μὴ προσθήσει (λ) πληθυνθῆναι (μ) πεσεῖται τῆς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

36 והוה כשיציותיה למללא והא בני מלכא אתו וארימו קלהון ובכו ואף מלכא וכל
37 עבדוהי בכו בכי סגיאה לחדא : ואבשלום ערק ואזל לות תלמי בר עמיחור מלכא דגשור
38 ואתאבל על בריה כל יומיא : ואבשלום ערק ואזל לגשור והוה תמן תלת שנין :
39 וחמידת נפשא דדוד מלכא למפק על אבשלום ארי אתנחם על אמנון ארי מית :

יד

1 וידע יואב בר צרויה ארי לבא דמלכא למפק על אבשלום : ושלח יואב לתקוע ונסיב
2 מתמן אתתא חכימתא ואמר לה אתאבלי כען ולבושי כען לבושי אבלא ולא תשופין
3 משחא ותהי כאתתא דנן יומין סגיאין מתאבלא על מיתא : ותהכין לות מלכא ותמללין
4 עמיה כפתגמא הדין ושוי יואב ית פתגמיא בפומה : ואמרת אתתא דמתקוע למלכא
5 ונפלת על אפהא על ארעא וסגידת ואמרת פרוק מלכא : ואמר לה מלכא מה ליך ואמרת
6 בקושטא אתתא ארמלתא אנא ומית בעלי : ולאמתך תרין בנין ואתנציאו תרויהון
7 בחקלא ולית דמשיזיב ביניהון ומחו חד ית חד וקטל יתיה : והא קמת כל זרעיתי על
אמתך ואמרו הבי ונקטול ית דקטל אחוהי ונקטליניה בחובת נפשא דאחוהי דקטל
ונשיצי אף ית ירותא ובעו למקטל ית חד יחידי דאשתאר בדיל דלא לשואה לבעלי
8 שום ושאר על אפי ארעא : ואמר מלכא לאתתא איזילי לביתך ואנא אפקד עלך : ואמרת
9 אתתא דמתקוע למלכא עלי דילי רבוני מלכא חובא ועל בית אבא ומלכא וכורסי
10 מלכותיה זכאי : ואמר מלכא מן דיימר ליך מלא ותיתיניה לותי ולא יוסיף עוד לאנזקא
11 ביך : ואמרת ידכר כען מלכא מה דכתיב בספר אוריתא דיי אלהך בדיל לאסגאה
אורחא קדם גאל דמא לחבלא ולא ישיצון ית ברי ואמר קים הוא יי אם יפול מסער ריש
בריך לארעא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

36 Et fuit cùm finiret ille loqui, & ecce filii regis venerunt, & extulerunt vocem suam & fleverunt, & etiam rex & omnes servi ejus fleverunt fletu
37 magno. Et Absalom fugit & ivit ad Thalmai filium *Ghamihhur* regem Gessur, & luxit super filium suum *omnibus* diebus. Et Absalom fugit &
38 ivit ad Gessur, & fuit ibi tribus annis. Et desideravit anima David regis
39 egredi ad Absalom, quia consolatus erat super Amnon quòd mortuus esset.

CAP. XIV.

1 ET cognovit Joab filius Szaruja quòd esset *cor* regis exire ad Absalom.
2 Et misit Joab ad Thekoagh, & adduxit indè mulierem sapientem, & dixit illi : Luge obsecro, & indue quæso vestes luctus : & non ungaris unguento, sed sis ut mulier quæ *jam* diebus multis luget super mortuum. Et venies ad
3 regem, & loquéris ad eum secundùm verbum hoc : & posuit Joab verba
4 in ore ejus. Et dixit mulier quæ erat ex Thekoagh ad regem, & procidit super faciem suam super terram, & adoravit & dixit : Libera rex. Et dixit
5 illi rex : Quid est tibi ? & dixit : Verè mulier vidua ego, & mortuus est
6 maritus meus. Et ancillæ tuæ erant duo filii, & rixati sunt ambo illi in agro, & non erat, qui liberaret, inter illos ; & percussit unus alterum, &
7 occidit illum. Et ecce surrexit omnis prosapia *mea* super ancillam tuam, & dixerunt : Da *& occidamus* qui occidit fratrem suum, & occidemus illum propter culpam animæ fratris sui quem occidit, & perdemus etiam hæredem : & quærunt occidere etiam unum unicum qui relictus est, ut
8 non ponant marito meo nomen & residuum super faciem terræ. Et dixit rex ad mulierem : Vade in domum tuam, & ego jubebo pro te. Et dixit
9 mulier quæ erat ex Thekoagh regi : Super me quæ mea est, domine mi rex, sit culpa & super domum patris mei, & rex & solium regni sui sit inno-
10 cens. Et dixit rex : Qui dixerit tibi loquelam, produces illum ad me, & non addet amplius nocere tibi. Et dixit, Recordetur, obsecro, rex quod
11 sit scriptum in libro Legis Dñi Dei tui, ut multiplicetur via ante redemptorem sanguinis ad devastandum, & non perdant filium meum, & dixit: Vivit ipse Dominus, si ceciderit ex capillo capitis filii tui in terram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 ܘܟܕ ܫܠܡ ܠܡܡܠܠܘ. ܐܬܘ ܒܢܝ̈ ܡܠܟܐ ܘܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܘܒܟܘ. ܘܐܦ ܡܠܟܐ ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘ̈ܗܝ
ܒܟܘ ܒܟܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ. * ܘܐܒܫܠܘܡ ܥܪܩ ܘܐܙܠ ܠܘܬ ܬܘܠܡܝ ܒܪ ܥܡܝܗܘܕ
37 ܡܠܟܐ ܕܓܫܘܪ. ܘܝܬܒ ܕܘܝܕ ܒܐܒܠܐ ܥܠ ܒܪܗ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܐܒܫܠܘܡ ܥܪܩ ܘܐܙܠ
38 ܠܓܫܘܪ. ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܬܠܬ ܫܢܝ̈ܢ. * ܘܐܬܟܠܝ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܠܡܦܩ ܒܬܪ ܐܒܫܠܘܡ.
39 ܡܛܠ ܕܐܬܒܝܐ ܥܠ ܐܡܢܘܢ ܕܡܝܬ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ * ܘܝܕܥ ܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ
1 ܕܗܦܟ ܠܒܗ ܕܡܠܟܐ ܠܘܬ ܐܒܫܠܘܡ. * ܘܫܕܪ ܝܘܐܒ ܠܬܩܘܥ. ܘܕܒܪ ܡܢ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ
2 ܚܟܝܡܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܐܬܐܒܠܝ ܘܠܒܘܫܝ ܢܚܬܐ ܕܐܒܠܐ. ܘܠܐ ܬܬܡܫܚܝܢ ܡܫܚܐ. ܘܗܘܝ
ܐܝܟ ܐܢܬܬܐ ܕܡܬܐܒܠܐ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠ ܡܝܬܐ. * ܘܥܘܠܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܝ ܠܗ
3 ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܣܡ ܝܘܐܒ ܡܠܐ ܒܦܘܡܗ̇. * ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܬܩܘܥܝܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ.
4 ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܐܦܝܗ̇ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܓܕܬ. ܘܐܡܪܬ. ܦܪܘܩܝܢܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗ̇ ܡܠܟܐ
5 ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟܝ. ܐܡܪܬ ܠܗ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܢܬܬܐ ܐܪܡܠܬܐ ܐܢܐ. ܘܡܝܬ ܠܗ ܒܥܠܝ. * ܘܠܐܡܬܟ
6 ܗܘܘ ܠܗ̇ ܬܪܝܢ ܒܢܝ̈ܢ. ܘܐܬܚܪܝܘ ܬܪܝܗܘܢ ܒܚܩܠܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܡܦܨܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܡܚܐ
7 ܚܕ ܠܚܕ ܘܩܛܠܗ. * ܘܗܐ ܩܡܬ ܟܠܗ̇ ܫܪܒܬܐ ܥܠ ܐܡܬܟ. ܘܐܡܪܝܢ. ܗܒܝ ܠܢ ܠܡܢ ܕܩܛܠ
ܠܐܚܘܗܝ. ܘܢܩܛܠܝܘܗܝ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܕܐܚܘܗܝ ܕܩܛܠ. ܘܢܘܒܕܘܢ ܐܦ ܠܝܪܬܐ. ܘܢܛܦܘܢ ܓܘܡܪܬܝ
ܕܐܫܬܚܪܬ ܠܝ. ܕܠܐ ܢܫܒܩܘܢ ܠܒܥܠܝ ܫܡܐ ܘܫܪܒܬܐ ܥܠ ܐܦܝ̈ ܐܪܥܐ. * ܐܡܪ ܠܗ̇ ܡܠܟܐ. ܙܠܝ
8 ܠܒܝܬܟܝ. ܘܐܢܐ ܐܦܩܕ ܥܠܝܟܝ. * ܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܬܩܘܥܝܬܐ ܠܡܠܟܐ. ܥܠܝ ܡܪܝ ܡܠܟܐ
9 ܚܛܗܐ ܘܥܠ ܒܝܬ ܐܒܝ. ܘܡܠܟܐ ܘܟܘܪܣܝܗ ܙܟܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܡܠܟܐ. ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܟܝ
10 ܡܕܡ. ܐܝܬܝܗ ܠܘܬܝ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܢܩܪܘܒ ܠܟܝ. * ܐܡܪܬ ܠܗ. ܢܬܕܟܪ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ
11 ܕܣܓܝܘܬܐ ܕܚܘܕܬܐ ܕܕܡܐ ܠܐ ܡܚܒܠܐ. ܘܠܐ ܢܘܒܕܘܢ ܠܒܪܝ. ܐܡܪ ܠܗ̇ ܡܠܟܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܐܢ ܬܦܠ ܡܢ ܣܥܪܐ ܕܪܫܗ ܕܒܪܟܝ ܥܠ
ܐܪܥܐ.

36 Et cùm absolvisset eloqui, advenerũt filii regis, sublatáque voce suã fleverunt; rex etiã & omnes servi ejus fleverunt fletu magno. 37 Abisalom autẽ fugiens recepit se ad Tholmai filium Ammihud regẽ Gessur: seditque David in luctu propter filiũ suũ, diebus multis. 38 Abisalom verò cùm fugisset abiissẽtq; in Gessur, fuit ibi tribus annis. 39 Et abstinuit David rex ab exeundo post Abisalõ, eò quòd consolationẽ accepisset de Hamnone qui mortuus erat.

CAP. XIV.

1 Animadvertens ergò Joab Suriæ filius placatum esse animum Davidis regis erga Abisalomẽ, 2 Misit Joab in Tecoa, & adduxit inde mulierẽ prudentem, & dixit ad eam, Age lugentẽ, et induere vestimento lũgubri, nec oleo te ungas, sed finge mulierem multis jam diebus lugentẽ de mortuo; 3 Et ad regẽ ingressa dic illi verbum istud: & composuit Joab verba, indiditq; in os ejus. 4 Ingressa igitur mulier illa Tecuitis ad regem, & humi procumbens in faciẽ suam atque adorans, dixit; Serva me domine mi rex. 5 Ait illi rex, Quid habes? Dixit ad eum, Verè mulier ego sum vidua; mortuus est *enim* maritus meus, 6 Et ancillæ tuæ duo erant liberi, qui dum altercarentur ambo in deserto, nec adesset dirimens inter eos, alter alteri prævaluit, & occidit eum: 7 Et ecce surgens tota familia in ancillã tuam, dicunt; Trade nobis eum qui interfecit fratrem suũ, ut occidamus eum pro fratre suo quem interfecit: & hæredẽ perdere volunt, & cupiunt extinguere carbonẽ qui mihi superest; ita ut non relinquant fratri ejus nomen neq; prosapiã super faciẽ terræ. 8 Ait illi rex, Vade in domũ tuã, ego mandabo de te. 9 Dixit mulier illa Tecuitis ad regẽ, Dñe mi rex, Crimen hoc mihi & familiæ patris mei imminet; rex autẽ & soliũ ejus sunt immunes. 10 Ait illi rex, Eum qui tibi quicquã dixerit, adduc ad me, & ampliùs non accedet ad te. 11 Illâ denuò dicente, Recordetur dominus meus rex ꝙ Dñs Deus ob frequentiã renovationis sanguinis (*h.e. licèt sæpiùs effundatur sanguis*) haud interficit; & ne filiũ meũ: respondit rex, Vivit Dñs Deus, non cadet è capillis capitis filii tui sup terrã.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * فلما فرغ من قوله للملك اتوا بنو الملك ورفعوا اصواتهم بالبكاء وبكي الملك وجميع عبيده
بكاء كثيرا * فاما ابيسالوم فهرب والجا الي تلماء بن عمهود ملك جاسور وحزن داود علي
38 ابنه اياما كثيرة * فاما ابيسالوم فمكث عند جاسور ثلثة سنين * حن قلب داود الملك
39 الي ابيسالوم * واراد ان يخرج في طلبه لانه كان تعزي في امنون * الفصل الرابع عشر
1 * وعرف يواب بن صوريا ان داود الملك قد رضي عن ابيسالوم * فارسل يواب الي تقوع واتي
2 من هناك بامراة حكيمة وقال لها صيري نفسك كالكئيبة والبسي لباس الحزن ولا تدهني
3 راسك وكوني كالكئيبة التي قد حزنت علي ميت لها اياما كثيرة * فادخلي الي الملك وقولي
هذا القول وعلمها يواب الكلام وامرها ان تنطلق به امام الملك * فدخلت الامراة التقوعية
4 الي الملك وخرت له ساجدة علي الارض بوجهها وقالت خلصني ايها الملك سيدي * قال لها
5 الملك ما حالك فقالت له يقينا اني امراة ارملة قد توفي رجلي منذ حين * وكان لامتك
6 ابنان اختصما واقتتلا في الصحراء ولم يكن من يخلص بينهما فقهر احدهما صاحبه وقتله
7 * وقد وثب جميع اهل العشيرة علي امتك وقالوا اخرجي لنا الذي قتل اخاه لنقتله بقتل
اخيه ويريدون يهلكون الوارث ويريدون ان يطفوا الجمر التي بقيت لي ولا يتركوا لي بينهما
8 9 ذكرا علي وجه الارض * قال لها انصرفي الي منزلك فاني ساامر من يحفظك * قالت الامراة
التقوعية للملك ايها الملك سيدي هذه السيئة وهذا الذنب علي وعلي بيت ابي والملك
10 وسريره بريان * قال لها الملك من عرض لك او قال لك شيئا فاتيني به فانه لا يعرض لك ايضا
11 * قالت اذكر ايها الملك ان الله ربك لا يعاقب كل من يقتل ولا يفسده سريعا بل يرحم
فلا تدع ايها الملك ان يقتل ابني * قال لها الملك حي هو الله وبه اقسم انه لا تسقط شعرة
من راس ابنك علي الارض *

36 *Eo finem faciente alloquendi regem, advenêre filii regis, quibus suas cum lacrymis voces attollentibus, flevit quoque rex omnésque servi ipsius fletu copioso.* 37 *Abisalom verò fugit, recepítque se ad Tholmai filium Ammihud, regem Gessur: doluitque David de filio suo diebus multis.* 38 *Cúmque mansisset Abisalom apud Gessur tribus annis, clementiâ permotum est cor* 39 *Davidis regis erga Abisalomem, Voluitque egredi quæsitum eum, eò quòd consolationem accepisset de Amnone.*

CAP. XIV.

1 *Sciens autem Joab filius Suriæ quòd David rex placatus jam esset Abisalomi,* 2 *Misit Joab in Tecoa, & accersivit inde mulierem cautam, & ait illi; Simula teipsam mæstam, induere vestibus mæstitiæ, & ne ungito caput tuum, sed esto sicut mæsta quæ multis jam diebus dolet de mortuo suo:* 3 *Tum regem adito, eique talia verba dicito: et docuit eam Joab sermonem, jussitque ei ut referret illum regi.* 4 *Adiens itaque mulier illa Tecuitis regem, corruit ante eum, vultu suo super terram adorans, & ait; Libera me O rex mi domine.* 5 *Cui dicente rege, Quid habes? Respondit ei, Proculdubiò mulier sum vidua, cujus maritus obiit aliquanto ab hinc tempore.* 6 *Habebat autem ancilla tua duos filios, quibus unà rixantibus atque pugnantibus in agro, nemine præsente qui eos ab invicem divelleret, alter alterum superavit & occidit.* 7 *Jam verò prosiliens tota gens familiæ contra ancillam tuam, dicunt; Profer ad nos eum qui fratrem suum occidit, ut occidamus eum pro nece fratris sui: hæredem perdere cupientes, & volentes extinguere carbonem qui mihi superest, nec relinquere mihi inter alterutrum memoriam super solum terræ.* 8 *Dixit ad eam, Vade in domum tuam; ego enim alicui mandabo qui te servet.* 9 *Ait mulier illa Tecuitis ad regem, O rex domine mi, culpa hæc & scelus hoc mihi & domui patris mei impendet: rex autem & thronum ejus sunt immunes.* 10 *Dixit ad eam rex, Eum qui tibi adversatus fuerit, vel quicquam tibi dixerit, ad me adducito, nec vexabit te deinceps.* 11 *Ait, Memineris O rex quòd Dominus Deus tuus nequaquam puniat omnem homicidam, nec illicò perimat eum, sed misereseat: ne permittas itaque O rex interfici filium meum. Dixit illi rex, Vivit Deus per quem et juro ne pilum quidem è capite filii tui casurum super terram.*

שמואל ב : יד

regem meum dominum ad tua ancilla *nunc* Loquatur :mulier Dixitque
12 ותאמר האשה תדבר נא שפחתך אל אדני המלך
cogitâsti *quid ad* Et :mulier ait Et .Loquere ,dixitque :verbum
13 דבר ויאמר דברי: ותאמר האשה ולמה חשבתה
hoc verbum rex *loquendo à &* ?Dei populum *super hoc sicut*
כזאת על עם אלהים ומדבר המלך הדבר הזה
Quia .suum expulsum rex *reducere non pro* ,delinquens tanquam
14 כאשם לבלתי השיב המלך את נדחו: כי
non &:*colligentur* non quæ ,terram in *effusæ* aquæ veluti &,morimur moriēdo
מות נמות וכמים הנגרים ארצה אשר לא יאספו ולא
se à expellat non ut ,cogitationes cogitabit & :animam Deus *tollet*
ישא אלהים נפש וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו
meum dominū regem ad *loquendum ad* venerim quòd nunc Et .expulsum
15 נדח: ועתה אשר באתי לדבר אל המלך אדני את
Loquar :tua ancilla dixit & :populus me terruerunt quia;hoc verbum
הדבר הזה כי יראני העם ותאמר שפחתך אדברה
.suæ ancillæ verbum rex faciet forsitan :regem ad nunc
נא אל המלך אולי יעשה המלך את דבר אמתו:
viri *vola* de suam ancillam *eruendum ad* rex audiet Quia
16 כי ישמע המלך להציל את אמתו מכף האיש
.Dei hæreditate de pariter meum filium & ,me perdere
להשמיד אתי ואת בני יחד מנחלת אלהים:
:requiem ad regis mei domini verbum *nunc* Sit :tua ancilla dixit Et
17 ותאמר שפחתך יהיה נא דבר אדני המלך למנחה
,bonum *audiendum ad* ,rex meus dominus sic ,Dei angelus sicut quia
כי כמלאך האלהים כן אדני המלך לשמע הטוב
,rex respondit Et .tecum sit tuus Deus Dominus & ;malum &
18 והרע ויהוה אלהיך יהי עמך: ויען המלך
ego quod verbum me à abscondas *nunc* Ne :mulierem ad dixit &
ויאמר אל האשה אל נא תכחדי ממני דבר אשר אנכי
.rex meus dominus *nunc* Loquatur :mulier dixitque :te *interrogans*
שאל אתך ותאמר האשה ידבר נא אדני המלך:
respondit & ?*hoc omni in* tecum Joab *manus* Num :rex Dixitque
19 ויאמר המלך היד יואב אתך בכל זאת ותען
,*dexteram ad vir si* ,rex mi domine tuæ animæ *Vita* :dixit & ,mulier
האשה ותאמר חי נפשך אדני המלך אם אש להמין
tu' serv' quia ;rex me' dominus est locut' quæ omnibus ab *sinistrandū ad &*
ולהשמיל מכל אשר דבר אדני המלך כי עבדך
omnia tuæ ancillæ ore in posuit ipse & ,mihi præcepit ipse Joab
יואב הוא צוני והוא שם בפי שפחתך את כל
fecit ,verbi *faciei vertere Propter* .hæc verba
20 הדברים האלה: לבעבור סבב את פני הדבר עשה
sapientiam secundùm sapiens me' dñs &:hoc verbum Joab tuus servus
עבדך יואב את הדבר הזה ואדני חכם כחכמת
rex dixit Et .terra in quæ omnia *sciendum ad* ,Dei angeli
21 מלאך האלהים לדעת את כל אשר בארץ: ויאמר המלך
reduc,Vade & :hoc verbum feci nunc Ecce :Joab ad
אל יואב הנה נא עשיתי את הדבר הזה ולך השב את
,terram in *suam faciei ad* Joab *cecidit* Et .Absalom puerum
22 הנער את אבשלום: ויפל יואב אל פניו ארצה
cognovit Hodie :Joab dixitque :regi benedixit &,se incurvavit &
וישתחו ויברך את המלך ויאמר יואב היום ידע
quia ;rex mi domine tuis oculis in gratiam inveni quia ,tuus servus
עבדך כי מצאתי חן בעיניך אדני המלך אשר
abiit & ,Joab surrexit Et .*sui* servi verbum rex fecit
23 עשה המלך את דבר עבדו: ויקם יואב וילך
Dixitque .Jerusalaim *in* Absalom adduxit & ;Ghesur in
24 גשורה ויבא את אבשלום ירושלם: ויאמר
est reversus &:videat non *mea facies* &,suam domū ad Revertatur :rex
המלך יסב אל ביתו ופני לא יראה ויסב
.vidit non regis *facies* &,suam domum ad Absalom
אבשלום אל ביתו ופני המלך לא ראה:

Versio VULG. LAT.

12 Dixit ergò mulier, Loquatur
ancilla tua ad dominum meum
regem verbum. Et ait, Loque-
13 re. Dixitque mulier, Quarè
cogitâsti hujuscemodi rē con-
tra populum Dei, & locut' est
rex verbum istud, ut peccet, &
14 non reducat ejectum suum? O-
mnes morimur, & quasi aquæ
dilabimur in terram, quæ non
revertuntur: nec vult De' per-
ire animam, sed retractat co-
gitans ne penit' pereat qui ab-
15 jectus est. Nunc igitur veni, ut
loquar ad dominum meum re-
gem verbum hoc, præsente po-
pulo. Et dixit ancilla tua: Lo-
quar ad regem, si quo modo fa-
16 ciat rex verbum ancillæ suæ; Et
audivit rex, ut liberaret ancil-
lam suam de manu omniū, qui
volebant de hæreditate Dei
delere me, & filium meum si-
17 mul. Dicat ergò ancilla tua, ut
fiat verbum dñi mei regis sicut
sacrificium. Sicut enim Ange-
lus Dei, sic est domin' me' rex,
ut nec benedictione, nec male-
dictione moveatur: unde &
Dominus Deus tuus est tecum.
18 Et respondens rex, dixit ad
mulierem; Ne abscondas à me
verbum, quod te interrogo. Di-
xitque ei mulier; Loquere, do-
19 mine mi rex. Et ait rex, Num-
quid manus Joab tecum est in
omnibus istis? Respondit muli-
er, & ait; Per salutem animæ
tuæ, domine mi rex, nec ad sini-
stram, nec ad dexteram est, ex
omnibus his quæ locut' est do-
minus meus rex: servus enim
tuus Joab, ipse præcepit mihi,
& ipse posuit in os ancillæ tuæ
20 omnia verba hæc. Ut verterē
figuram sermonis hujus, servus
tuus Joab præcepit istud: tu au-
tem, domine mi rex, sapiens es,
sicut habet sapientiam Angelus
Dei, ut intelligas omnia super
21 terram. Et ait rex ad Joab, Ec-
ce placatus feci verbum tuum:
vade ergò, & revoca puerum
22 Absalom. Cadénsque Joab su-
per faciem suam in terram, ad-
oravit & benedixit regi: &
dixit Joab; Hodiè intellexit ser-
vus tuus, quia inveni gratiā in
oculis tuis, domine mi rex: fe-
cisti enim sermonem servi tui.
23 Surrexit ergò Joab & abiit in
Gessur, & adduxit Absalom in
24 Jerusalem. Dixit autem rex;
Revertatur in domum suam, &
faciem meam non videat. Re-
versus est itaque Absalom in
domum suam, & faciem regis
non vidit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου
πρὸς τὸν κύριόν μου (ν) βασιλέα ῥῆμα. καὶ εἶπε,
13 Λάλησον. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Ἱνατί ἐλογίσω
(ξ) τοιοῦτο ἐπὶ λαὸν Θεοῦ; ἢ ἐκ στόματος τοῦ
βασιλέως ὁ λόγος οὗτος ὡς πλημμέλεια, τοῦ
μὴ ἐπιστρέψαι (ο) τὸν βασιλέα τὸν ἐξωσμένον
14 αὐτοῦ; Ὅτι θανάτῳ ἀποθανούμεθα, καὶ ὥσπερ τὸ
ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ὃ οὐ συν-
αχθήσεται, καὶ λήψεται ὁ Θεὸς (π) ψυχὴν, καὶ λο-
γιζόμενος τοῦ ἐξῶσαι ἀπ' αὐτοῦ (ρ) ἐξεωσμένον.
15 Καὶ νῦν ὃ ἦλθον λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν
κύριόν μου τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ὄψεταί με ὁ
λαὸς, καὶ (σ) ἐρεῖ ἡ δούλη σου, Λαλησάτω δὴ
πρὸς (τ) τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, εἴπως ποι-
16 ήσει ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῆς δούλης αὐτοῦ, Ὅτι
(υ) ἀκούσει ὁ βασιλεύς. ῥυσάσθω (φ) τὴν δούλην
αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ζητοῦντος ἐξᾶ-
ραί με καὶ τὸν υἱόν (χ) μου ἀπὸ κληρονομίας Θεοῦ.
17 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Εἰ ἤδη ὁ λόγος τοῦ κυρίου
μου τοῦ βασιλέως εἰς (ψ) θυσίας· ὅτι καθὼς ἄγ-
γελος (ω) Θεοῦ, οὕτως ὁ κύριός μου ὁ βασι-
λεὺς, τοῦ ἀκούειν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρόν. καὶ
18 κύριος ὁ Θεός σου ἔσται μετὰ σοῦ. Καὶ ἀπεκρί-
θη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα, Μὴ
δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐπερωτῶ
σε. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Λαλησάτω δὴ ὁ κύριός
19 μου ὁ βασιλεύς. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Μὴ
ἡ χεὶρ (α) Ἰωὰβ ἐν παντὶ τούτῳ μετὰ σοῦ; καὶ
εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ βασιλεῖ, Ζῇ ἡ ψυχή σου
κύριέ μου βασιλεῦ, εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς
τὰ ἀριστερὰ ἐκ (β) πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ κύ-
ριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ
αὐτὸς ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς ἔθετο ἐν τῷ
(γ) στόματι τῆς δούλης σου πάντας τοὺς λόγους
20 τούτους. Ἕνεκεν τοῦ (δ) περιελθεῖν τὸ πρόσωπον
τοῦ ῥήματος τούτου, ὃ ἐποίησεν ὁ δοῦλός σου
Ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτον. καὶ ὁ κύριός (ε) μου σοφὸς
καθὼς σοφία ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ, τοῦ γνῶναι
21 πάντα τὰ ἐν τῇ γῇ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
πρὸς Ἰωὰβ, Ἰδοὺ δὴ ἐποίησά σοι κατὰ τὸν λό-
γον σου (ζ) τοῦτον. πορεύου, ἐπίστρεψον τὸ παι-
22 δάριον τὸν Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἔπεσεν Ἰωὰβ ἐ-
πὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνη-
σε, καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ,
Σήμερον ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι εὗρον χάριν
ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι ἐποί-
ησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τοῦ δού-
23 λου αὐτοῦ. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς
Γεδσοὺρ, καὶ ἤγαγε τὸν Ἀβεσσαλὼμ εἰς Ἱερουσα-
24 λήμ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἀποστραφήτω
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ
βλεπέτω. καὶ (η) ἀπέστρεψεν Ἀβεσσαλὼμ εἰς
τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως
οὐκ εἶδε.

Et dixit mulier, Loquatur nunc
ancilla tua ad dominum meum 12
regem verbum. Et dixit, Loquere.
Et dixit mulier, ut quid (h) cogi- 13
tâsti tale super populū Dei? nun-
quid ex ore regis verbū hoc, tan-
quam delictum, ut non redire fa-
ciat rex ejectum suum? Quoniā
(i) morte moriemur, et tanquam 14
aqua delabens super terram, quæ
non colligetur. Et accipiet Deus
animam & cogitans expellere à
se expulsum? Et nunc, quòd ve-
nêram loqui ad regem dominum 15
meum verbum hoc, quia aspiciet
me populus, & dicet (k) ancilla
tua; Loquatur nunc ad dominum
meum regem, si quomodo faciet
rex verbum ancillæ suæ; Quoniā
audiet rex: (l) Eruat ancillam 16
suam de manu viri quærentis
tollere me, & filium meum, de
hæreditate Dei. Et dixit mulier, 17
Si (m) jam sermo domini mei re-
gis in sacrificia: quoniam sicut
angelus Dei, sic dominus meus
rex ad audiendum bonum, et ma-
lum: & Dominus Deus tuus erit
tecum. Et respondit rex, et dixit 18
ad mulierem, Ne nunc occultave-
ris à me verbum quod ego inter-
rogo te. Et dixit mulier, Loqua-
tur nunc dominus meus rex. Et 19
dixit rex, Nunquid manus Joab
in omni hoc tecum? Et dixit mu-
lier regi, Vivit anima tua, domi-
ne mi rex, si est in dextra, vel in
sinistra de omnibus, quæ locutus
est dominus meus rex: quoniam
servus tuus Joab ipse mandavit
mihi, & ipse posuit in ore ancil-
læ tuæ omnia verba hæc: (n) ut 20
verterem faciem verbi hujus, (o)
quod fecit servus tuus Joab ver-
bum hoc: Et dominus meus sapi-
ens, sicut sapientia angeli Dei, ad
cognoscendum omnia quæ in ter-
ra. Et dixit rex ad Joab, Ecce 21
nunc feci tibi juxta verbum tuum
hoc. Vade, reduc puerum Abessa-
lom. Et cecidit Joab super faciem 22
suam in terram, & adoravit, &
benedixit regem. Et dixit Joab,
Hodiè cognovit servus tuus, quia
inveni gratiam in oculis tuis, do-
mine mi rex: quoniam fecit do-
minus meus rex verbum servi
sui. Et surrexit Joab, & ivit in 23
Gedsur: & duxit Abessalom in
Hierusalem. Et dixit rex, Rever- 24
tatur in domum suam, & faci-
em meam non videat. Et rever-
tit Abessalom in domum suam,
& faciem regis non vidit.

MS.A. (ν) τὸν βασιλέα (ξ) τοιοῦτον (ο) πρὸς τὸ (π) τὴν ψυχὴν, καὶ διαλογιζόμενος λογισμοὺς τοῦ ἐξῶσαι (ρ) ἐξωσμένον. (σ) ἐρεῖ ὁ λαός σου, (τ) τὸν βασιλέα, εἴπως ποιήσῃ (υ) ἀκούσει (φ) δὴ τὴν (χ) μου κατὰ τὸ αὐτὸ ἀπὸ (ψ) θυσίαν (ω) τοῦ Θεοῦ, (α) Ἰωὰβ μετὰ σοῦ ἐν παντὶ τούτῳ; καὶ εἶπεν (β) πάντων τούτων ὧν (γ) στόματί μου τὴν (δ) περιελθεῖν τὸ (ε) μου * Ἰωὰβ σοφὸς (ζ) τοῦτο. καὶ πορεύθητι καὶ ἐπίστρεψον (η) ἐπέστρεψεν ὁ Ἀβεσσαλώμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואמרת איתתא תמלל כען אמתך קדם רבוני מלכא פתגמא ואמר מלילי: ואמרת איתתא
13 ולמה חשבתא כהדא על עמא דיי וממלל מלכא פתגמא הדין כגבר חיב בדיל דלא
14 לאתבא מלכא ית בדורידה: ארי מיתא דמאת וכמיא דמתאשדין לארעא דלא אפשר
להון דיתוספון כן לית אפשר לדינא דקושטא לקבלא ממון דשקר ודמחשב מחשבן
15 בדיל דלא לבדרא מניה בדורא: וכען דאתיתי למללא קדם מלכא רבוני ית פתגמא
הדין ארי דחלונני עמא ואמרת אמתך אמלל כען קדם מלכא מאים יעביד מלכא ית
16 פתגמא דאמתיה: ארי ישמע מלכא לשיזבא ית אמתיה מיד גברא לשיצאה יתי וית ברי
17 כחדא מאחסנת עמא דיי: ואמרת אמתך יהי כען פתגמא דרבוני מלכא לניחא ארי
18 כמלאכא דיי כן רבוני מלכא למשמע טב וביש ומימרא דיי אלהך יהי בסעדך: ואתיב
מלכא ואמר לאתתא לא כען תכסי מני פתגמא דאנא שאל יתיך ואמרת אתתא ימלל
19 כען רבוני מלכא: ואמר מלכא היד יואב עמך בכל דא ואתיבת אתתא ואמרת חיי נפשך
רבוני מלכא אם אית למסטי לימינא ולסמלא מכל די מליל רבוני מלכא ארי עבדך יואב
20 הוא פקדני והוא שוי בפומא דאמתך ית כל פתגמיא האלין: בדיל לאקפא ית אפי
פתגמא עבד עבדך יואב ית פתגמא הדין ורבוני חכים כחכמת מלאכא דיי למדע ית
21 כל די בארעא: ואמר מלכא ליואב הא כען עבדית ית פתגמא הדין ואזיל אתיב ית
22 עולימא ית אבשלום: ונפל יואב על אפוהי לארעא וסגיד ובריך ית מלכא ואמר יואב
יומא דין ידע עבדך ארי אשכחית רחמין בעינך רבוני מלכא דעבד מלכא ית פתגמא
23 דעבדיה: וקם יואב ואזל לגשור ואיתי ית אבשלום לירושלם: ואמר מלכא יסתחר
24 לביתיה ואפי לא יחזי ואסתחר אבשלום לביתיה ואפי מלכא לא חזא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit mulier: Loquatur nunc ancilla tua ante dominum meum regem
verbum: & dixit, Loquere. Et dixit mulier: Et quare cogitâsti secundùm
hoc super populum Dñi, & loquitur rex verbum hoc sicut vir culpatus, ut
non reducat rex dispersum suū? Quia mors qua morior ecce est sicut aquæ
quæ defluunt in terram, quia non possibile est illis quòd congregentur: sic
non est possibile judici veritatis accipere mamon iniquitatis, & quod co-
gitet cogitationes ut non dispergat à se dispersum. Et nunc quòd veni ad
loquendum ante regem dominum meum verbum hoc, quia terruerunt me
popul'; & dixit ancilla tua, *Loquar* nunc ante regem; fortè faciet rex ver-
bum *ancillæ suæ*. Quia audiet rex ad liberandum ancillam suam de manu
viri [*quærentis*] consumere me & filium meum simul de hæreditate populi
Dñi. Et dixit ancilla tua, Sit quæso verbum domini mei regis in requiem,
nam ut angelus Dñi, sic dominus meus rex ad audiendum bonum & ma-
lum: & dictum Dñi Dei tui sit in auxilio tuo. Et respondit rex & dixit
mulieri: Ne obsecro celes à me verbum quod ego rogo te: & dixit mulier,
Loquatur quæso dominus meus rex. Et dixit rex: Num manus Joab te-
cum est in omni hoc? & respondit mulier, & dixit: Per vitam animæ tuæ
domine mi rex, si non est declinandum ad dexteram vel ad sinistram ex
omni quod locutus est dominus meus rex: nam servus tuus Joab ipse jussit
mihi, & ipse posuit in ore ancillæ tuæ omnia verba hæc. Ut immutarem
faciem verbi, fecit servus tuus Joab verbum hoc, & dominus meus sapiens
est juxta sapientiam angeli Dñi ad cognoscendum omne quod in terra.
Et dixit rex ad Joab, Ecce nunc feci verbum hoc, Ito, reduc adolescentem
Absalom. Et procidit Joab super faciem suam *ad* terram & adoravit, &
benedixit regi: & dixit Joab, Hodie novit servus tuus quòd inveni mise-
ricordias in oculis tuis domine mi rex, quòd fecit rex verbum servi sui.
Et surrexit Joab & ivit ad Gessur, & adduxit Absalom in Jerusalem. Et
dixit rex, Revertatur ad domum suam & faciem meam non videat: &
reversus est Absalom ad domum suam, & faciem regis non vidit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit etiam mulier illa, Dicat ancilla tua 12
verbum regi. Ait illi rex, Dic. Ait illi mu- 13
lier, Quare cogitâsti rem hujusmodi contra
populum Dei? & quare locutus es rex, quasi
reus, nec revocas O rex, sententiam tuam?
Nam certissimè morituri sumus, & similes 14
sumus aquis quæ in terram effusæ non re-
colliguntur: nec aufert Deus animam, sed
solicitè cogitat ne quis ab ipso pereat. Jam 15
verò dixi domino meo regi verbum istud,
quoniam turbârat me pópulus: dixit autem
ancilla tua, Ego regem alloquar: forsan li-
berabit ancillam suam de manibus homi-
num, Ne me & filium meum perdant ab 16
hæreditate Dei. Dixitque ancilla tua, Ve- 17
rum erit verbum domini mei regis, erit-
que sacrificium: quoniam qualis est Ange-
lus Dei, talis dominus meus rex ad audi-
endum bonum & malum; & Dominus De-
us tuus erit tecum. Respondens autem 18
rex dixit ad mulierem illam, Ne celato me
rem de qua te sum interrogaturus. Ait il-
li mulier, Loquere domine mi rex. Di- 19
xit ad eam rex, Manus Joabi tecum est in his
omnibus? Respondens mulier ait illi, Vi-
vat anima tua domine mi rex; neque dex-
trorsum neque sinistrorsum deflexi ab o-
mnibus quæ dixit dominus meus rex: ser-
vus tuus Joab ipse mihi præcepit, ipséque
indidit in os ancillæ tuæ omnia verba hæc.
Ut mihi morem gereres, idcirco sic fecit 20
Joab servus tuus: dominus autem meus
sapiens est quasi sapientia Angelorum Dei,
ad cognoscendum quicquid est in terra.
Dixit rex Joabo, Ecce feci quemadmo- 21
dum dixisti, vade, adduc ad me puerum
Abisalom. Tum procidens Joab in faciem 22
suam super terram, adoravit, benedixit-
que regi, & ait Joab; Hodiè novit ser-
vus tuus nactum esse me clementiam in o-
culis tuis domine mi rex, siquidem præsti-
tit rex verbum servi sui. Surgénsque Jo- 23
ab abiit in Gessur, & adduxit Abisalo-
mem in Jerusalem. Et ait, Eat in do- 24
mum suam, & in conspectu meo ne com-
pareat: abiitque Abisalom domum suam,
& vultum regis minimè vidit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 فقالت المرأة ائذن أيها الملك لأمتك أن تكلمك كلمة* فقال لها الملك تكلمي* فقالت له
المرأة لماذا فكرت هذه الفكرة في شعب الله ولماذا قلت أيها الملك أن الذي استوجب العقوبة
14 لا بد أن يعاقب ولا يغفر له ولماذا لا ترد الضال أيها الملك* اعلم أنا نموت أجمعون وإنا كن
مثل الماء الذي يدفق على الأرض ولا يجمع وأن الله لا ينزع النفس ويفكر فكرا ولا يخفي
15 عليه فعل إنسان* فقد أخبرت أيها الملك الآن بما عندي لأن الشعب قد آذاني وقلت أنا
16 أخبر الملك بهذا كله لعله ينقذ أمته من أيدي الناس* لئلا يهلكوني ويهلكوا وارثي من
17 وراثة الرب* فقالت أمتك يحق قول الملك سيدي ويصير كالقربان من أجل أنه كما ينصف
18 ملاك الله كذلك ينصف الملك سيدي بسماع الخير والشر والله ربك يكون معك* فرد
الملك على المرأة قائلا لا تخفي شيئا مما أسألك عنه فقالت له المرأة قل أيها الملك سيدي
19 * قال لها الملك بأمر يواب فعلت هذا الذي صنعت فأجابت المرأة وقالت وحياة نفسك أيها
الملك إني لم أمل عن قول الملك يمينه ولا يسره عبدك يواب أمرني أن أفعل ما فعلت وهو
20 علمني أن أقول ما قلت* لعلك تحابيني لذلك فعل عبدك يواب ما فعل وسيدي حكيم
21 كحكمة ملاك الرب ويعلم كل شيء في الأرض* قال الملك ليواب قد فعلت كقولك انطلق
22 وايتني بابشالوم الفتى* فخر يواب بوجهه على الأرض ساجدا ودعا للملك وقال اليوم علم
23 عبدك أن له في قلب الملك رحمة وكرامة لأن الملك فعل ما قال عبده* وقام يواب وانطلق
24 إلى جاسور وأتى بابشالوم إلى أورشليم* وقال الملك ينصرف إلى منزله ولا يدخل إلي ولا أراه
فانصرف ابشالوم إلى منزله ولم ير وجه الملك*

Ait mulier, Permittas O rex, ancillæ tuæ 12
dicere tibi verbum. Ait illi rex, Loquere.
Dixit ad eum mulier, Quarè cogitâsti 13
cogitationem istam in populum Dei? &
quarè dixisti O rex, eum qui punitionem
meretur, omnino puniendum esse, nec illi
parcendum? & quarè non reduces erran-
tem O rex? Notum sit tibi nos omnes mo- 14
rituros, & nos esse quidem aquæ similes,
quæ super terram effusa minimè colligi-
tur; & Deum non auferre vitam, sed
cogitare cogitationem, & nulli us homini
opus ei esse abstrusum. Jam igitur expo- 15
sui O rex, quod habebam, quia infestânt
me populo, dixi; Exprimam regi hæc o-
mnia, ut fortè eripiat ancillam suam de
manibus hominum, Quin perdant me, & 16
perdant hæredem meum ab hæreditate
Domini. Dixit ancilla tua, Verus erit 17
sermo regis domini mei, fietq; veluti sa-
crificium: quia quemadmodum tribuitur
Angelo Dei, sic tribuitur domino meo re-
gi audire bonum et malum: & Deus Do-
minus tuus erit tecum. Respondit rex mu- 18
lieri, dicens; Ne quicquam celes ex his
de quibus interrogabo te. Ait illi mulier,
Dicas O rex mi domine. Ait illi rex, 19
Jussu Joabi fecisti hoc quod gessisti? Re-
spondit mulier, & ait; Per vitam animæ
tuæ O rex, non deflexi à dicto regis dex-
trorsùm neque sinistrorsùm: servus tuus
Joab præcepit mihi ut agerem quod egi,
& ipse docuit me dicere quæ dixi. Ut 20
mihi assentareris, ea de causa fecit servus
tuus Joab quod fecit: & verò dominus
meus æquat sapientiâ Angelum Domini,
& novit quicquid est in terra. Ait rex 21
ad Joab, Jam feci secundùm sermonem
tuum, vade, & adduc ad me puerum A-
bisalomem. Tum corruens Joab vultu 22
suo super terram adorans bene precatus
est regi, & ait; Hodiè deprehendit ser-
vus tuus consecutum se in animo regis
benevolentiam & honorem, quandoqui-
dem effecit rex quod dixit servus suus.
Deinde surgens Joab abiit ad Gessur, ad- 23
duxitque Abisalomem in Jerusalem.
Dixitque rex, Abeat in domum suam, et 24
ne ingrediatur ad me, nec videam illum:
sic abiit Abisalom domum suam, faci-
emque regis nequaquam vidit.

שמואל ב: טו

universo in pulcher vir erat non Absalom sicut Et

25 וכאבשלום לא־היה איש־יפה בכל־

ejus verticem ad usque &,ejus pedis sola à :valde laudandum ad ,Israel

ישראל להלל מאד מכף רגלו ועד קדקדו

sine à erat &) ,suum caput eum tondendo in Et .macula eo in erat non

26 לא־היה בו מום: ובגלחו את־ראשו והיה מקץ

eum super erat grave quia ,tondebat quo dies ad dierum

ימים לימים אשר יגלח כי־כבד עליו

seclis ducentis sui capitis crinem ponderabat & (;illud tondebat &

וגלחו ושקל את־שער ראשו מאתים שקלים

filia & ,filii tres Absalom sunt nati Et .regis lapide in

27 באבן המלך: ויולדו לאבשלום שלושה בנים ובת

.aspectu pulchra mulier erat ipsa ;Thamar ejus nomen & ,una

אחת ושמה תמר היא היתה אשה יפת מראה:

facies & ;dierum annis duobus Jerusalaim in Absalom Mansitque

28 וישב אבשלום בירושלם שנתים ימים ופני

,Joab ad Absalom misit Et .vidit non regis

29 המלך לא ראה: וישלח אבשלום אל־יואב

misit & :eum ad venire noluit & :regem ad eum mittendum ad

לשלח אתו אל־המלך ולא אבה לבוא אליו וישלח

:suos servos ad Dixitque .venire noluit & ,secundò adhuc

30 עוד שנית ולא אבה לבוא: ויאמר אל־עבדיו

,ite :hordea ibi ei & ,meam manum ad Joab partem Videte

ראו חלקת יואב אל־ידי ולו־שם שערים לכו

Absalom servi succenderunt & :igni in eam incendite &

והציתיה באש ויציתו עבדי אבשלום את־

Absalom ad venit & ,Joab Surrexitque .igne in partem

31 החלקה באש: ויקם יואב ויבא אל־אבשלום

tui servi succenderunt quid Ut :eum ad dixitque :domum in

הביתה ויאמר אליו למה הציתו עבדיך את־

:Joab ad Absalom Dixitque ?igni in ,mihi quæ partem

32 החלקה אשר־לי באש: ויאמר אבשלום אל־יואב

te mittam & ,huc Veni :dicendo ,te ad misi Ecce

הנה שלחתי אליך לאמר בא הנה ואשלחה אתך

mihi bonum ?Ghesur de veni quid Ad :dicendum ad ,regem ad

אל־המלך לאמר למה באתי מגשור טוב לי

me in est si & :regis facies videam nunc & :ibi ego adhuc

עד אני־שם ועתה אראה פני המלך ואם־יש־בי

indicavit & ,regem ad Joab venit Et .me faciat interficere & ;perversitas

33 עון והמתני: ויבא יואב אל־המלך ויגד־

se incurvavit & ,regem ad venit & ,Absalom ad vocavit & ,ei

לו ויקרא אל־אבשלום ויבא אל־המלך וישתחו

rex est osculatus & ;regis facies ad terram ad suos vultus super ei

לו על־אפיו ארצה לפני המלך וישק המלך

.Absalom

לאבשלום:

CAP. XV. טו

,equos & currum Absalom sibi fecit & ,hæc post à fuit Et

1 ויהי מאחרי כן ויעש לו אבשלום מרכבה וססים

manè consurgebat Et .ejus facies ad currentes viros quinquaginta &

וחמשים איש רצים לפניו: והשכים

,virum omnem ,erat & :portæ viæ manum super stabat & ,Absalom

2 אבשלום ועמד על־יד דרך השער ויהי כל־האיש

vocabat & ,judicium ad regem ad veniendum ad lis ei esset cui

אשר־יהיה־לו ריב לבוא אל־המלך למשפט ויקרא

una Ex :dicebat & ?tu civitate qua Ex :dicebat &,eum ad Absalom

אבשלום אליו ויאמר אי־מזה עיר אתה ויאמר מאחד

,vide :Absalom eum ad Dicebatque .tuus servus Israel tribuum

3 שבטי־ישראל עבדך: ויאמר אליו אבשלום ראה

.rege à tibi non audiens & ;recti & ,boni tui sermones

דבריך טובים ונכחים ושמע אין־לך מאת המלך:

Versio VULG. LAT.

25 Porrò sicut Absalom, vir non erat pulcher in omni Israel, & decorus nimis: à vestigio pedis usque ad verticem non erat in

26 eo ulla macula. Et quando tondebat capillum, (semel autem in anno tondebatur, quia gravabat eum cæsaries,) ponderabat capillos capitis sui ducen-

27 tis siclis, pondere publico. Nati sunt autẽ Absalom filii tres, & filia una nomine Thamar,

28 elegantis formæ. Mansitque Absalom in Jerusalem duobus annis, & faciem regis non vi-

29 dit. Misit itaque ad Joab, ut mitteret eum ad regem: qui noluit venire ad eum. Cúmque secundò misisset, & ille noluis-

30 set venire ad eum, Dixit servis suis; Scitis agrũ Joab juxta agrum meum, habentem messem hordei: ite igitur, & succendite eum igni. Succenderũt ergò servi Absalom segetem igni. Et venientes servi Joab, scissis vestibus suis, dixerunt; Succenderunt servi Absalom

31 partem agri igni. Surrexítque Joab, & venit ad Absalom in domum ejus, & dixit; Quarè succenderunt servi tui segetem

32 meam igni? Et respondit Absalom ad Joab; Misi ad te obsecrans ut venires ad me, & mitterem te ad regem, & diceres ei; Quarè veni de Gessur? melius mihi erat ibi esse: obsecro ergò ut videam faciem regis: quòd si memor est iniquitatis meæ, interficiat

33 me. Ingressus itaque Joab ad regem, nuntiavit ei omnia: vocatúsque est Absalom, & intravit ad regem, & adoravit super faciem terræ coram eo: osculatúsque est rex Absalom.

CAP. XV.

1 IGitur post hæc fecit sibi Absalom curr⁹, et equites, et quinquaginta viros qui præcede-

2 rent eum. Et manè consurgens Absalom, stabat juxta introitum portæ, & omnem virum qui habebat negotium ut veniret ad regis judicium, vocabat Absalom ad eum, & dicebat; De qua civitate es tu? Qui respondens aiebat, Ex una tribu Israel ego sum servus tu-

3 us. Respondebátque ei Absalom, Videntur mihi sermones tui boni & justi. Sed non est qui te audiat constitut⁹ à rege.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ὡς Ἀβεσσαλὼμ οὐκ ἦν (ϑ) ἀνὴρ ἐν παντὶ Ἰσραὴλ αἰνετὸς σφόδρα, ἀπὸ ἴχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ἕως κορυφῆς αὐτοῦ, οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶ-

26 μος. Καὶ ἐν τῷ κείρεσθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ὡς ἂν ἐκείρετο, ὅτι κατεβαρύνετο ἐπ' αὐτόν, καὶ κειρόμενος αὐτὴν ἔστησε τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διακοσίους σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ τῷ βασι-

27 λικῷ. Καὶ ἐτέχθησαν (ι) τῷ Ἀβεσσαλὼμ τρεῖς υἱοί, καὶ θυγάτηρ μία, καὶ ὄνομα αὐτῇ (κ) Θημάρ. αὕτη ἦν γυνὴ καλὴ σφόδρα· καὶ γίνεται γυνὴ (λ) Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμών, καὶ τίκτει αὐτῷ

28 τὸν (μ) Ἀβιά. Καὶ ἐκάθισεν Ἀβεσσαλὼμ ἐν Ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν, καὶ τὸ πρόσωπον

29 τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωὰβ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν· καὶ ἀπέστειλεν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, καὶ οὐκ

30 ἠθέλησε παραγενέσθαι. Καὶ (ν) εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἴδετε, ἡ μερὶς ἐν ἀγρῷ τοῦ Ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ (ξ) αὐτῷ ἐκεῖ κριθαί· πορεύεσθε καὶ ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί. καὶ (ο) ἐνέπρησαν οἱ παῖδες Ἀβεσσαλὼμ τὴν μερίδα. καὶ παραγίνονται οἱ δοῦλοι Ἰωὰβ πρὸς αὐτὸν διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια (π) αὐτῶν, καὶ εἶπον, Ἐνεπύρισαν οἱ δοῦλοι Ἀβεσ-

31 σαλὼμ τὴν μερίδα ἐν πυρί. Καὶ ἀνέστη Ἰωάβ, καὶ ἦλθε πρὸς Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἱνατί ἐνεπύρισαν οἱ παῖδές

32 σου τὴν μερίδα τὴν ἐμὴν ἐν πυρί; Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωάβ, Ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς σὲ, λέγων, Ἧκε ὧδε, καὶ ἀποστελῶ σε πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, Ἱνατί ἦλθον ἐκ Γεδσούρ; ἀγαθόν (ρ) μοι ἦν τοῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ· καὶ νῦν (σ) ἰδοὺ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδον. εἰ δέ ἐστιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία, καὶ θανάτωσόν με.

33 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ (τ) ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσε (υ) τὸν Ἀβεσσαλώμ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀβεσσαλώμ.

MS.A. (ϑ) ἀνὴρ καλὸς ἐν παντὶ (ι) τῷ * βασιλεῖ τρεῖς (κ) Θαμάρ. αὕτη ἡ γυνὴ (λ) τῷ Ῥοβοὰμ (μ) Ἀβιάν. (ν) εἶπεν πρὸς τοὺς * παῖ αὐτοῦ Ἀβεσσαλώμ, Ἴδετε εἰ μερὶς (ξ) αὐτῷ κριθαί εἰσι, πορεύεσθαι (ο) ἐνέπρησαν αὐλὰς εἰ (π) ἑαυτῶν, καὶ εἶπαν, (ρ) μοι ἦν τοῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ (σ) ἰδοὺ οὐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως. εἰ δέ ἐστιν ἐμοί. (τ) ἀνήγγειλεν (υ) Ἀβεσσαλώμ. καὶ

ΚΕΦ. ιε.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐποίησεν (α) ἑαυτῷ Ἀβεσσαλὼμ ἅρματα, καὶ ἵππους, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχειν ἔμπροσθεν

2 αὐτοῦ. Καὶ ὤρθρισεν Ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔστη ἀνὰ χεῖρα τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης. καὶ ἐγένετο πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιν, καὶ (β) ἐβόησε πρὸς αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, Ἐκ ποίας πόλεως (γ) σὺ εἶ; καὶ εἶπεν, Ἐκ μιᾶς φυλῶν Ἰσραὴλ

3 ὁ δοῦλός σου. Καὶ εἶπε πρὸς (δ) αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ, Ἰδοὺ οἱ λόγοι σου ἀγαθοὶ καὶ εὔκολοι, (ε) καὶ ὁ ἀκούων οὐκ ἔστι σοι παρὰ τοῦ βασιλέως.

MS.A. (α) αὐτῷ (β) ἐβόησεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτόν, καὶ (γ) εἰ σύ; καὶ εἶπεν ἀνήρ, Ἐκ (δ) αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ, (ε) καὶ ἀκούων σου οὐκ ἔστιν παρὰ

Et, sicut Abessalom, non erat vir in omni Israel, laudabilis valdè: à vestigio pedis ejus, & usq; ad verticẽ ej⁹, non erat in eo macula. Et cũ tonderetur ipse caput suũ, (& erat (p) à principio dierum ad dies, quando tondebatur, quoniam aggravabatur super eum,) et tonsũ eum ponderavit capillum capitis sui ducentos siclos in siclo regio. Et nati sunt ipsi Abessalom tres filii & filia una, et nomen ei Thamar. Hæc fuit mulier pulchra valdè: (q) & fit uxor Roboam filio Salomon: Et parit ei Abia. Et sedit Abessalom in Hierusalem duos annos dierum: et faciem regis non vidit. Et misit Abessalom ad Joab ad mittendum eum ad regem, et noluit venire ad eum. Et misit secundò ad eũ; et noluit advenire. Et dixit Abessalom ad pueros suos; Videte: portio in agro ipsius Joab est contigua mihi; et ei illic hordea. Ite, & succendite eam in igni. Et incenderunt pueri Abessalom portionem. Et adveniunt servi Joab ad eũ, discissi vestimenta sua, & dixerunt; Incenderunt servi Abessalom portionem in igni. Et surrexit Joab, & venit ad Abessalom in domum, et dixit ad eum; ut quid incenderunt pueri tui portionem meam in igni? Et dixit Abessalom ad Joab; Ecce misi ad te, dicens, Veni huc, et mittã te ad regem dicẽs; (r) ut quid veni de Gessur? Bonum mihi erat esse ibi: & nunc ecce faciem regis (s) non vidi: si autem est in me injustitia, & interfice me. Et intravit Joab ad regem, et annuntiavit ei. Et vocavit Abessalom. Et intravit ad regem, & adoravit eum, & cecidit super faciem suam in terram, & ad faciem regis. Et deosculatus est rex ipsum Abessalom.

CAP. XV.

ET factum est post hæc, & fecit sibi Abessalom currus, & (a) equos, & quinquaginta viros ad currendum ante se. Et diluculò surgebat Abessalom, et stabat super (b) manũ viæ portæ. Et fiebat, omnis vir, cui erat judicium, veniebat ad regem in judicium & clamabat ad eum Abessalom, & dicebat ei; Ex quali civitate tu es? Et dixit, Ex una tribuum Israel servus tuus. Et dixit ad eum Abessalom; Ecce verba tua bona, & (c) faciles; & qui audiat, non est tibi à rege.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וכאבשלום לא הוה גבר שפיר בכל ישראל לשבחא לחדא מפרסת רגלוהי ועד מוחיה

26 לא הוה ביה מומא: ובספרותיה ית רישיה והוי מזמן עדן לעדן דמספר ארי יקיר עלוהי

27 ומספר ליה ותקל ית סער רישיה מאתן סלעין במתקלא דמלכא: ואתילידו לאבשלום

28 תלתא בנין וברתא חדא ושמה תמר היא הות אתתא שפירת חזו: ויתב אבשלום

29 בירושלם תרתין שנין ואפי מלכא לא חזא: ושלח אבשלום לות יואב לשלחא יתיה

30 לות מלכא ולא אבה למיתי לותיה ושלח עוד תנינות ולא אבה למיתי: ואמר לעבדוהי

חזו אחסנתיה דיואב דסמיכא לדילי וליה תמן סערין אזילו ואדליקוהא בנורא ואדליקו

31 עבדי אבשלום ית אחסנתיה בנורא: וקם יואב ואתא לות אבשלום לביתא ואמר ליה

32 למה אדליקו עבדך ית אחסנתא דילי בנורא: ואמר אבשלום ליואב הא שלחית לותך

למימר אתא הלכא ואשלחנך לות מלכא למימר למה אתיתי מגשור טב לי עוד דאנא

33 תמן וכען אחזי אפי מלכא ואם אית בי חובא ויקטלנני: ואתא יואב לות מלכא

וחוי ליה וקרא לאבשלום ואתא לות מלכא וסגיד ליה על אפוהי על ארעא קדם מלכא

ונשק מלכא לאבשלום:

טו

1 והוה מבתר כן ועבד ליה אבשלום רתיכין וסוסון וחמשין גברא רדפין קדמוהי:

2 ומקדים אבשלום וקאים על כבש אורח תרעא והוי כל גברא דיהי ליה דין למעל לקדם

מלכא למדן וקרי אבשלום ליה ואמר אי מדא קרתא את ואמר מחד שבטיא דישראל

3 עבדך: ואמר ליה אבשלום חזי פתגמך תקנין ויאן ושמע לית לך מן קדם מלכא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et sicut Absalom non erat vir pulcher in omni Israel ad laudandum valdè; à planta pedis ejus & usq, ad cerebrum ejus non erat in eo macula. Et quando tondebat caput suum, & erat à tempore opportunitatis ad opportunitatem tondendi, quia ingravescebat super se, tondebat se; & ponderabat capillum capitis sui ducentis zilghin in pondere regis. Et nati sunt Absalom tres filii & filia una, et nomen ejus Thamar, illa fuit mulier pulchra visu. Et sedit Absalom in Jerusalem duobus annis, & faciem regis non vidit. Et misit Absalom ad Joab ut mitteret illum ad regem: & noluit venire ad eum, & misit adhuc secundò, & noluit venire. Et dixit ad servos suos: Videte hæreditatem Joab quæ proxima meæ est, & in ea sunt hordea, ite & incendite illam in igne: & incenderunt servi Absalom hæreditatem ejus in igne. Et surrexit Joab & venit ad Absalom in domum, & dixit illi, Ad quid incenderunt servi tui hæreditatem, quæ est mihi, in igne? Et dixit Absalom ad Ioab: Ecce misi ad te dicens, Veni huc & mittam te ad regem dicendo: Ad quid veni ex Gessur? melius mihi adhuc quòd essem ibi: & nunc videam faciem regis; & si sit in me culpa, occidat me. Et venit Joab ad regem & indicavit illi: & vocavit Absalom, & venit ad regem, & adoravit eum super faciem suam super terram ante regem: & osculatus est rex Absalom.

CAP. XV.

ET fuit post hæc, & fecit sibi Absalom currus & equos, & quinquaginta viros satellites ante se. Et anticipabat Absalom & stabat super stratam viæ portæ, & fuit omnis vir cui erat judicium ut veniret ante regem ad judicandum, vocabat Absalom illum, & dicebat illi: Ex qua civitate es tu? & dicebat: Ex una tribuum Israel est servus tuus. Et dicebat illi Absalom: Vide, verba tua recta sunt & pulchra; sed qui audiat non est tibi ab ante regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 *ܘܓܒܪܐ ܕܫܦܝܪ ܐܝܟ ܐܒܫܠܘܡ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܕܡܫܬܒܚ ܛܒ. ܡܢ ܦܣܬܐ ܕܪܓܠܗ
ܘܥܕܡܐ ܠܩܕܩܕܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܗ ܡܘܡܐ. *ܘܡܐ ܕܡܣܦܪ ܗܘܐ ܪܝܫܗ. ܡܢ ܫܢܐ ܠܫܢܐ
26 ܡܣܦܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܡܛܠ ܕܝܩܝܪ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܡܣܦܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܬܩܠ ܗܘܐ ܣܥܪܐ
ܕܪܝܫܗ. ܡܐܬܝܢ ܡܬܩܠܝܢ ܒܡܬܩܠܐ ܕܡܠܟܐ. *ܘܐܬܝܠܕܘ ܠܐܒܫܠܘܡ ܬܠܬܐ ܒܢܝܢ ܘܒܪܬܐ
27 ܚܕܐ. ܘܫܡܗ ܬܡܪ. ܘܗܝ ܗܘܬ ܐܢܬܬܐ ܫܦܝܪܬ ܚܙܘܐ. *ܘܝܬܒ ܐܒܫܠܘܡ ܒܐܘܪܫܠܡ
28 ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܐܦܝ ܡܠܟܐ ܠܐ ܚܙܐ. *ܘܫܕܪ ܐܒܫܠܘܡ ܠܘܬ ܝܘܐܒ. ܕܢܫܕܪܝܘܗܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ.
29 ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܐܬܐ. ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܐܬܐ. *ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ ܠܥܒܕܘܗܝ
30 ܚܙܘ ܚܩܠܐ ܕܐܝܬ ܠܝܘܐܒ ܠܘܬܝ. ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܛܐ ܐܘ ܣܥܪܐ. ܙܠܘ ܘܐܘܩܕܘܗܝ ܒܢܘܪܐ.
ܘܐܘܩܕܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܫܠܘܡ ܠܚܩܠܐ ܕܝܘܐܒ. *ܘܩܡ ܝܘܐܒ ܘܐܙܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܒܫܠܘܡ.
31 ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܘܐܒ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܠܡܢܐ ܐܘܩܕܘ ܥܒܕܝܟ ܚܩܠܝ ܒܢܘܪܐ. *ܘܐܡܪ ܠܗ
32 ܐܒܫܠܘܡ ܠܝܘܐܒ. ܗܐ ܫܕܪܬ ܠܘܬܟ. ܘܐܡܪܬ ܕܬܐܬܐ ܘܐܫܕܪܟ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܬܐܡܪ ܠܗ. ܠܡܢܐ
ܐܬܝܬ ܡܢ ܓܫܘܪ. ܛܒ ܗܘܐ ܠܝ ܟܕ ܐܢܐ ܬܡܢ. ܘܗܫܐ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܚܙܐ ܐܦܝ ܡܠܟܐ. ܘܐܢ ܐܝܬ
33 ܒܝ ܣܟܠܘܬܐ. ܢܩܛܠܢܝ. *ܘܥܠ ܝܘܐܒ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܚܘܝܗ ܘܩܪܝܗ ܠܐܒܫܠܘܡ.
ܘܥܠ ܐܒܫܠܘܡ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܣܓܕ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ
ܡܠܟܐ. ܘܢܫܩܗ ܡܠܟܐ ܠܐܒܫܠܘܡ. * ܦܩܠܐ * ܝܗ *

1 *ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ. ܡܪܟܒܬܐ ܘܦܪܫܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܓܒܪܐ ܕܪܗܛܝܢ ܗܘܘ
2 ܩܕܡܘܗܝ. *ܘܡܩܕܡ ܗܘܐ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܕܬܪܥܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܟܠ ܓܒܪܐ
ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܕܝܢܐ ܠܡܥܠ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܩܪܐ ܗܘܐ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
3 ܡܢ ܐܝܢܐ ܡܕܝܢܬܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܕܟ ܐܢܐ ܡܢ ܚܕ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. *ܘܐܡܪ ܠܗ
ܐܒܫܠܘܡ. ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܡܠܝܟ ܫܦܝܪܝܢ ܘܬܪܝܨܝܢ. ܘܫܡܘܥܐ ܠܝܬ ܠܟ ܡܢ ܠܘܬ ܡܠܟܐ.

Similis autem Abisalomi nullus erat vir in 25
Israele summè laudabilis : à planta pedis
ejus ad cerebrum usque, nulla erat in eo
macula. Cúmque raderet caput suum, ra- 26
debat illud ab anno in annum ; & quia præ-
gravabat eum, radebat illud : pendebat au-
tem capillitium capitis sui ducentis siclis,
pondere regio. Natique sunt Abisalomi 27
tres filii, & filia una, cujus nomen erat
Thamar : atque hæc etiam erat mulier pul-
cherrimi aspectûs. Cùm itaque mansisset 28
Abisalom in Jerusalem duobus annis, &
vultum regis nondum vidisset ; Misit Abi- 29
salom ad Joab, ut mitteret eum ad regem;
ille autem venire noluit : misit etiam se-
cundâ vice, nec ire voluit. Quapropter 30
dixit Abisalom servis suis, Videte ubi ha-
beat Joab penes me agrum tritici aut hor-
dei, ite & succendite eum igne : succen-
deruntque servi Abisalomis agrum Joabi.
Tum surgens Joab ivit ad domum Abisa- 31
lomis, dixitque Joab ad Abisalomem, Qua-
re succenderunt servi tui agrum meum igne?
Dixit Abisalom ad Joab, Ecce miseram ad 32
te, dixerámque ; Veni ut mittam te ad re-
gem & dicas ei, Cur veni è Gessur ? feli-
cior eram dum essem ibi : vellem itaque
apparere coram rege : quòd si est in me
crimen, occidat me. Quarè veniens Joab 33
coram rege, indicavit ei verba Abisalomis,
qui vocavit Abisalomem : & ingressus Abi-
salom coram rege, procubuit in faciem
suam super terram ante regem, & oscula-
tus est rex Abisalomem.

CAP. XV.

Post hæc paravit sibi Abisalom currus, 1
& equites, & quinquaginta tabellarios sibi
præcurrentes. Præterea manè consurgens 2
Abisalom, stabat secus januam regis, & o-
mnem virum qui litem habebat agitandam
coram rege, accersebat Abisalom ad se, &
dicebat ei ; E qua civitate es tu ? Quo di-
cente ; Servus tuus sum ex una tribuum Is-
raelis. Aiebat illi Abisalom, Ecce video 3
sermones tuos bonos esse ac rectos, at au-
dientem non habes à rege.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 *ولم يكن في بني اسرايل رجل يشبه ابشالوم بالكمال. لانه لم يكن فيه عيب من قرنه
26 الي قدميه* وكان اذا اخذ من شعره. انما ياخذ منه من سنة الي سنة. وانما كان ياخذ منه لانه
27 كان يكثر عليه. وكان وزن ما ياخذ من شعره مايتي مثقال بمثقال الملك * وولد لابشالوم
28 ثلثة بنين وابنة. فدعي اسم ابنته ثامار وكانت هي ايضا امراة جميلة* وسكن ابشالوم
29 اورشليم سنتين. ولم يرى وجه الملك* فارسل ابشالوم الي يواب. ليرسله الي الملك. ولم يحب
30 ان ياتيه. وارسل ايضا ثانية. ولم يشا ان ياتيه * فقال ابشالوم لعبيده. انظروا حقلا ليواب
31 فيه حنطة او شعيرا احرقوه بالنار. فاحرق عبيد ابشالوم حقل يواب* وانطلق يواب الي منزل
32 ابشالوم. فقال يواب لابشالوم. لماذا احرق عبيدك مزرعي* قال ابشالوم ليواب. ارسلت
اليك مرارا قلت ان تجيني حتي ارسلك الي الملك فلم تجي. لماذا جيت من جاسور. لقد كان
المكث هناك اخير لي. انا احب ان ادخل الي الملك. فان كان لي عنده ذنب فيقتلني
33 *فدخل يواب الي الملك. فاخبره بكلام ابشالوم. فدعا الملك ابشالوم. فدخل ابشالوم
الي الملك. وسجد بوجهه على الارض بين يديه. وقبل الملك ابشالوم.

الفصل الخامس عشر

1 *من بعد ذلك اتخذ ابشالوم مراكب وخيلا وفرسانا * وخمسون راجلا يسيرون بين يديه.
2 *وكان ابشالوم يبكر ويجلس عند باب الملك. وينظر كل رجل له خصومة يريد ان يقضي
الي الملك. فيدعوه اليه ويقول. من اي قرية انت. فيقول انا عبدك من قبيلة من قبايل
3 بني اسرايل* فيقول له ابشالوم. اري كلامك مستقيما حسنا. وليس لك عند الملك من
يسمع كلامك.

Cæterùm nullus erat inter filios Israel qui 25
Abisalomem æquaret pulchritudine; nul-
lum enim erat in eo vitium à vertice
ipsius ad pedes usque. Et quoties tonde- 26
bat pilos suos (tondebat autem eos ab an-
no in annum, & quia præcrescebant, ton-
debat eos) pondus pilorum quos tonde-
bat, erat ducentorum siclorum, siclo re-
gio. Nati sunt autem Abisalomi tres fi- 27
lii, & filia: vocavitque nomen filiæ suæ,
Thamar, quæ etiam fœmina fuit formo-
sissima. Cúmque commoratus esset Abi- 28
salom in Jerusalem biennio, nec vidisset
faciem regis ; Misit Abisalom ad Joab, 29
quatenus mitteret eum ad regem : at ille
convenire ipsum renuente, misit adhuc se-
cundò : sed cùm nec adire libuisset, Di- 30
xit Abisalom servis suis, Videte agrum
Joabi proprium, in quo sit triticum aut
hordeum, eúmque igni comburite. Cùm
igitur combussissent servi Abisalomis a-
grum Joabi, Abiit Joab domum Abisa- 31
lomis, dixitque Joab ad Abisalom, Qua-
rè combusserunt servi tui satum meum ?
Dixit Abisalom Joabo, Sæpiùs ad te misi 32
dictum ut venires ad me quatenus mitte-
rem te ad regem, nec venisti. Quorsum
veni è Gessur ? melius mihi fuisset ibi
morari. Cupio ego ad regem ingredi ;
quòd si apud eum offendi, interficiat me.
Quarè ingressus Joab ad regem, retulit 33
ei verba Abisalomis : vocavitque rex A-
bisalomem, & ingressus est Abisalom ad
regem, vultúque super terram adoravit
ante ipsum ; tum osculatus est rex Abi-
salomem.

CAP. XV.

Post hæc adhibuit sibi Abisalom auri- 1
gas, & equos, equitésque ; & quinqua-
ginta pedites incedebant ante eum. Item 2
consurgens Abisalom diluculò, sedebat
ad januam regis, & considerans omnem
virum qui causam habebat, volebátque
judicium ad regem deferre, vocabat eum
ad se, dicebátque ; E qua civitate es tu?
Respondebat ille, Ego servus tuus ex tali
sum tribu filiorum Israel. Aiebat illi A- 3
bisalom, Videtur mihi sermo tuus rectus
& consentaneus; verùm non habes apud
regem qui audiat sermonem tuum.

שמואל ב : טו

4 ויאמר אבשלום מי־ישמני שפט בארץ ועלי
יבוא כל־איש אשר־יהיה־לו ריב־ומשפט והצדקתיו׃
5 והיה בקרב־איש להשתחות לו ושלח את־ידו
והחזיק לו ונשק לו׃ 6 ויעש אבשלום
כדבר הזה לכל־ישראל אשר־יבאו למשפט אל־
7 המלך ויגנב אבשלום את־לב אנשי ישראל׃ ויהי
מקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום אל־המלך אלכה
נא ואשלם את־נדרי אשר־נדרתי ליהוה בחברון׃
8 כי־נדר נדר עבדך בשבתי בגשור בארם לאמר
אם־ישיב ישיבני יהוה ירושלם ועבדתי את־
9 יהוה׃ ויאמר־לו המלך לך בשלום ויקם וילך
10 חברונה׃ וישלח אבשלום מרגלים בכל־שבטי
ישראל לאמר כשמעכם את־קול השפר ואמרתם
11 מלך אבשלום בחברון׃ ואת־אבשלום הלכו
מאתים איש מירושלם קראים והלכים לתמם
12 ולא ידעו כל־דבר׃ וישלח אבשלום את־אחיתפל
הגילני יועץ דוד מעירו מגלה בזבחו את־
הזבחים ויהי הקשר אמץ והעם הולך ורב את־
13 אבשלום׃ ויבא המגיד אל־דוד לאמר היה לב־
14 איש ישראל אחרי אבשלום׃ ויאמר דוד לכל־עבדיו
אשר־אתו בירושלם קומו ונברחה כי לא־תהיה־
לנו פליטה מפני אבשלום מהרו ללכת פן־ימהר
והשגנו והדיח עלינו את־הרעה והכה העיר
15 לפי־חרב׃ ויאמרו עבדי־המלך אל־המלך ככל
16 אשר־יבחר אדני המלך הנה עבדיך׃ ויצא המלך
וכל־ביתו ברגליו ויעזב המלך את עשר נשים
17 פלגשים לשמר הבית׃ ויצא המלך וכל־העם
18 ברגליו ויעמדו בית המרחק׃ וכל־עבדיו
עברים על־ידו וכל־הכרתי וכל־הפלתי וכל־
הגתים שש־מאות איש אשר־באו ברגלו מגת
עברים על־פני המלך׃

Versio VUL. LAT.

4 Dicebátque Absalom; Quis me
constituat judicem super ter-
ram, ut ad me veniant omnes
qui habent negotium, & justè
5 judicem? Sed & cùm accede-
ret ad eum homo ut salutaret
illum, extendebat manum suã,
& apprehendens, osculabatur
6 eum. Faciebátque hoc omni
Israel venienti ad judicium, ut
audiretur à rege, & solicita-
7 bat corda virorum Israel. Post
quadraginta autem annos, di-
xit Absalom ad regem David;
Vadam, & reddam vota mea
quæ vovi Domino in Hebron.
8 Vovens enim vovit servus tu⁹,
cùm esset in Gessur Syriæ, di-
cens; Si reduxerit me Domin⁹
in Jerusalem, sacrificabo Do-
9 mino. Dixítque ei rex David,
Vade in pace. Et surrexit, &
10 abiit in Hebron. Misit autem
Absalom exploratores in uni-
versas tribus Israel, dicens;
Statim ut audieritis clangorem
buccinæ, dicite; Regnavit Ab-
11 salom in Hebron. Porrò cum
Absolom ierunt ducenti viri
de Jerusalem vocati, euntes sim-
plici corde, & causam penitùs
12 ignorantes. Accersivit quoque
Absalom Achitophel Giloni-
tem consiliarium David, de ci-
vitate sua Gilo. Cúmque im-
molaret victimas, facta est con-
juratio valida, populúsq; con-
currens augebatur cum Absa-
13 lom. Venit igitur nuntius ad
David dicens, Toto corde uni-
versus Israel sequitur Absa-
14 lom. Et ait David servis suis,
qui erant cum eo in Jerusalem;
Surgite, fugiamus: neque enim
erit nobis effugium à facie Ab-
salom: festinate egredi, ne for-
tè veniens occupet nos, & im-
pellat super nos ruinam, &
percutiat civitatem in ore gla-
15 dii. Dixerúntque servi regis
ad eum; Omnia quæcunque
præceperit domin⁹ noster rex,
libenter exequemur servi tui.
16 Egressus est ergò rex, & uni-
versa domus ejus, pedib⁹ suis:
& dereliquit rex decem muli-
eres concubinas ad custodien-
17 dam domum. Egressúsque rex
& omnis Israel pedibus suis,
18 stetit procul à domo: Et uni-
versi servi ej⁹ ambulabant jux-
ta eum, & legiones Cerethi et
Phelethi, & omnes Gethæi,
pugnatores validi, sexcenti vi-
ri, qui secuti eum fuerant de
Geth pedites, præcedebant re-
gem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ, Τίς με καταστήσει κρι-
τὴν ἐν τῇ γῇ, (ζ) καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐλεύσεται πᾶς ἀ-
νὴρ (η) ᾧ ἐὰν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώ-
5 σω αὐτόν; Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν ἄνδρα
τοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ, καὶ (θ) ἐπελαμβάνετο αὐτοῦ, καὶ κατεφίλη-
6 σεν αὐτόν. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ κατὰ τὸ
ῥῆμα τοῦτο παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς παραγινομέ-
νοις εἰς κρίσιν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἰδιοποιεῖτο
7 Ἀβεσσαλὼμ τὴν καρδίαν ἀνδρῶν Ἰσραήλ. Καὶ
ἐγένετο ἀπὸ τέλους (ι) τεσσαράκοντα ἐτῶν, καὶ
εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πο-
ρεύσομαι δὴ, καὶ ἀποτίσω τὰς εὐχάς μου, ἃς (κ)
8 ηὐξάμην τῷ κυρίῳ ἐν Χεβρών. Ὅτι εὐχὴν
ηὔξατο ὁ δοῦλός σου ἐν τῷ οἰκεῖν με ἐν Γεδ-
σοὺρ ἐν Συρίᾳ, λέγων, Ἐὰν ἐπιστρέφων (λ) ἐπι-
στρέψῃ με κύριος εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ λατρεύσω
9 τῷ κυρίῳ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Βά-
διζε εἰς εἰρήνην. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς Χε-
10 βρών. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ (μ) κατασκό-
πους ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐν
τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ ἐ-
ρεῖτε, (ν) Βεβασίλευκε βασιλεὺς Ἀβεσσαλὼμ
11 ἐν Χεβρών. Καὶ μετὰ Ἀβεσσαλὼμ ἐπορεύθησαν
διακόσιοι ἄνδρες ἐξ Ἱερουσαλὴμ κλητοί· καὶ
πορευόμενοι (ξ) τῇ ἁπλότητι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν
12 πᾶν ῥῆμα. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ τῷ
Ἀχιτόφελ (ο) τῷ Θεκωνὶ συμβούλῳ Δαυὶδ ἐκ
τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐκ Γωλὰ ἐν τῷ θυσιάζειν (π)
αὐτόν. καὶ ἐγένετο (ρ) σύνδεσμος ἰσχυρός· καὶ ὁ (σ)
λαὸς ὁ πορευόμενος καὶ πολὺς μετὰ Ἀβεσσα-
13 λώμ. Καὶ παρεγένετο ἀπαγγέλλων πρὸς
Δαυὶδ, λέγων, Ἐγενήθη ἡ καρδία ἀνδρῶν
14 Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ
πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτοῦ
τοῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, (τ) Ἀνάστητε καὶ φύγωμεν,
ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προσώπου Ἀ-
βεσσαλώμ· (υ) ταχύνατε τοῦ πορευθῆναι, ἵνα
μὴ ταχύνῃ καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐξώσῃ ἐφ'
ἡμᾶς τὴν κακίαν, καὶ πατάξῃ τὴν (φ) πόλιν ἐν στό-
15 ματι μαχαίρας. Καὶ (χ) εἶπον οἱ παῖδες τοῦ
βασιλέως πρὸς τὸν βασιλέα, Κατὰ πάντα
ὅσα αἱρεῖται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, ἰδοὺ
16 οἱ παῖδές σου. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ
πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ τοῖς ποσὶν αὐτῶν. καὶ ἀφῆ-
κεν ὁ βασιλεὺς (ψ) δέκα γυναῖκας τῶν παλλα-
17 κῶν αὐτοῦ φυλάσσειν τὸν οἶκον. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ
βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ (ω) πε-
18 ζῇ, καὶ ἔστησαν ἐν οἴκῳ τῷ μακράν. Καὶ πάν-
τες οἱ παῖδες (α) αὐτοῦ ἀνὰ χεῖρα αὐτοῦ παρ-
ῆγον, καὶ πᾶς Χεττὶ καὶ πᾶς ὁ (β) Φελεθθὶ, καὶ ἔστη-
σαν ἐπὶ τῆς ἐλαίας ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς
παρεπορεύετο ἐχόμενος αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ
περὶ αὐτὸν, καὶ πάντες οἱ ἁδροὶ, καὶ πάντες
οἱ μαχηταὶ ἑξακόσιοι ἄνδρες· καὶ παρῆσαν ἐπὶ
χεῖρα αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ Χεττὶ, καὶ πᾶς ὁ Φελε-
θὶ, καὶ πάντες οἱ Γεθαῖοι οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες
οἱ ἐλθόντες (γ) τοῖς ποσὶν αὐτῶν ἐκ Γὲθ, καὶ
πορευόμενοι ἐπὶ πρόσωπον τοῦ βασιλέως.

4 Et dixit Abessalom, Quis me
constituat judicem in (d) terra; et
super me veniet omnis vir, cui-
cunq; fuerit controversia, & ju-
dicium; et justificabo eum? Et factū
5 est, cùm appropinquaret vir ad
adorandum eum; & extendebat
manū suā, & apprehendebat eū,
6 & deosculabatur eum. Et fecit
Abessalom juxta verbum hoc o-
mni Israel, iis qui adveniebant
in judiciū ad regē: et Abessalom
suum faciebat cor virorū Israel.
7 Et factum est à (e) fine quadra-
ginta annorū, et dixit Abessalom
ad patrem suum; Ibo nunc, et red-
dam vota mea, quæ vovi Domino
8 in Chebron: Quoniā votū vovit
servus tuus, cùm ego habitarem
in Gedsur in Syria, dicens; Si re-
ducens reduxerit me Domin⁹ in
Hierusalem, & serviam Domino.
9 Et dixit ei rex, Vade in pace. Et
surgens ivit in Chebron. Et misit
10 Abessalom exploratores in omni
tribus Israel, dicens; In audiendo
vos vocem corneæ, et dicetis; Re-
gnavit rex Abessalom in Chebron.
11 Et post Abessalom iverunt ducen-
ti viri ex Hierusalem vocati, &
euntes simplicitate suâ, & non
noverunt omne verbū. (f) Et mi-
12 sit Abessalom ad Achitophel The-
com consiliarium David de civi-
tate ejus, de Gola, dum ille sacri-
ficaret. Et facta est coitio fortis;
& popul⁹ pergens, & mul⁹ cum
13 Abessalom. Et advenit annuntians
ad David, dicens; Factum est cor
14 virorū Israel post Abessalom. Et
dixit David omnibus pueris suis,
qui secum, qui in Hierusalē; Sur-
gite, et fugiam⁹: quoniā non est no-
bis salus à facie Abessalom: Festi-
nate ad eundum: ut non festinet,
& apprehendat nos, & projiciat
super nos malum, & percutiat ci-
15 vitatem in ore gladii. Et dixerūt
pueri regis ad regē; Juxta omnia
quæcunq; elegit dominus noster
16 rex, ecce pueri tui. Et egressus est
rex, & universa domus ejus (g)
pedibus suis. Et dimisit rex de-
cem mulieres de concubinis suis
17 ad custodiendā domū. Et egressus
est rex, et omnes pueri ej⁹ pedib⁹:
& steterunt in domo, quæ longè.
18 Et omnes pueri ejus super manū
ejus transibant, (h) & universus
Chelethi, & universus Phelethi:
et steterunt super oleam in de-
serto. Et omnis populus præ-
grediebatur juxta eum, & omnes
qui circa eum, & omnes robusti,
& omnes bellatores sexcenti vi-
ri: et transierunt super manum e-
jus. Et universus Chelethi, et uni-
versus Phelethi, et omnes Ge-
thæi sexcenti viri, qui venerant
pedibus suis è Geth, et euntes [illegible]
faciem regis.

MS.A. (ζ) ἐπ' ἐμοῦ ἐπελεύσεται (η) οὗ ἐὰν (θ) κατελαμβάνετο (ι) τεσσαρά-
κοντα (κ) ηὐξάμην (λ) ἐπιστρέψῃ με ὁ κύριος (μ) κατασκόπους πάσαις (ν) Βεβασίλευκεν Ἀβεσσαλὼμ (ξ) ἐν τῇ (ο)
Γιλωναίῳ τῷ συμβούλῳ Δαυὶδ ἐν πόλει αὐτοῦ ἐν Γωλὰ (π) αὐτὸν τὰς θυσίας. καὶ (ρ) σύστρεμμα (σ) λαὸς πορευόμενος
(τ) Ἀνάστητε (υ) καὶ ταχύνατε (φ) πόλιν στόματι (χ) εἶπαν (ψ) τὰς * δὲ -- γυναῖκας (ω) πεζοί, (α) αὐτοῦ παρῆγον ἐπὶ
χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ Χερεθθεὶ (β) Φελεθθεὶ, καὶ πάντες οἱ Γεθθαῖοι ἑξακόσιοι (γ) ἐν * τοῦ πόλεσιν αὐτῶν εἰς Γὶθ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ואמר אבשלום מן ימנינני דינא בארעא וקדמי ייתי כל גבר דיהי ליה דין ומצו ואדיניניה
5 בקשוט : והוה כד קרב גברא למסגד ליה ומושיט ית ידיה ומתקיף ביה ונשק ליה :
6 ועבד אבשלום כפתגמא הדין לכל ישראל דאתן למדן לות מלכא וגניב אבשלום ית
7 לבא דאנשי ישראל : והוה מסוף ארבעין שנין ואמר אבשלום למלכא איזיל כען ואשלם
8 ית נדרי דנדרית קדם יי בחברון : ארי נדרא נדר עבדך במתבי בגשור בארם למימר
9 אם אתבא יתיבנני יי לירושלם ואפלח קדם יי : ואמר ליה מלכא איזיל בשלם וקם ואזל
10 לחברון : ושלח אבשלום מאללין בכל שבטיא דישראל למימר כמשמעכון ית קל
11 שופרא ותימרון מלך אבשלום בחברון : ועם אבשלום אזלו מאתן גברין מירושלם
12 ומזמנין ואזלין לתומיהון ולא ידעין כל מדעם : ושלח אבשלום ית אחיתופל גילונאה
מליכא דדוד מקרתיה מגילו בדבחותיה ית דבחיא והוה מרדא תקיף ועמא אזיל וסגי
13 עם אבשלום : ואתא דמחוי לות דוד למימר אתפני לבא דאנש ישראל בתר אבשלום
14 ואמר דוד לכל עבדוהי די עמיה בירושלם קומו ונערוק ארי לא תהי לנא שיזבא מן
קדם אבשלום אוחו למיזל דלמא יוחי וידבקננא ויכמון ית בישתא עלנא וימחי ית
15 קרתא לפתגם דחרב : ואמרו עבדי מלכא למלכא ככל דיימר רבוני מלכא הא עבדך :
16 ונפק מלכא וכל אנש ביתיה די עמיה ושבק מלכא ית עשר נשין לחינן למטר ביתא :
17 ונפק מלכא וכל אנש ביתיה עמיה וקמו באתר רחיק : וכל עבדוהי עברין על ידוהי וכל
18 קשתיא וכל קלעיא וכל גתאי שית מאה גבריא דאתן עמיה מגת עברין קדם מלכא :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et dicebat Absalom: Quis præficiet me judicē in terra, ut ante me veniat
omnis vir cui sit judiciū & lis, & judicabo illū in veritate? Et erat quando
accedebat quispiam ad adorandum eum, extendebat manum suam & ap-
prehendebat illum, & osculabatur illum. Et faciebat Absalom secundùm
verbum hoc omni Israeli qui ibant ut judicarentur *ad* regem: & furaba-
tur Absalom cor hominum Israel. Et fuit à fine quadraginta annorum, &
dixit Absalom ad regem: Eam quæso & reddam vota mea quæ vovi ante
Dñm in Hhebron. Nam votum vovit servus tuus, cùm sederet in Gessur in
Aram, dicendo: Si reducendo reduxerit me Dñs in Jerusalem, serviam
ante Dñm. Et dixit illi rex, Vade in pace: & surrexit & ivit ad Hhebron.
Et misit Absalom exploratores ad omnes tribus Israel dicendo: Cùm au-
dieritis vos vocem buccinæ, dicatis, Regnavit Absalom in Hhebron. Et
cum Absalom ierant ducenti viri ex Jerusalem invitati, & abierunt in sim-
plicitate sua, & non noverant omnino quicquam. Et misit Absalom Achi-
tophel Gilonæum consiliarium David ex civitate sua ex Giloh dum sacri-
ficaret sacrificia, & fuit rebellio valida; et populus ambulabat et multi-
plicabatur cum Absalom. Et venit qui nunciavit ad David dicendo: De-
clinavit cor hominum Israel post Absalom. Et dixit David ad omnes ser-
vos suos qui erant secum in Jerusalem: Surgite et fugiamus, quia non erit
nobis evasio ab-ante Absalom: festinate abire, ne fortè festinet et asse-
quatur nos, et insidietur malum super nos, et percutiat civitatem
in acie gladii. Et dixerunt servi regis regi: Secundùm omnia quæ
dicet dñs meus rex, ecce servi tui. Et exivit rex et omnis homo domus
ejus *qui* cum illo, et reliquit rex decem mulieres concubinas ad custo-
diendam domum. Et exivit rex et omnis *homo domus ejus* cum illo, et ste-
terunt in loco longinquo. Et omnes servi illius transibant ad manum
ejus, et omnes sagittarii et omnes fundibularii, et omnes Githæi sexcenti
viri qui venerunt cum illo ex Gath, transibant ante regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Dicebat illi præterea Abisalom, Utinam con- 4
stituerer judex in terra, & ad me veniret qui-
cunque litem habet vel petitionem: sanè ju-
stum pronuntiarem illum. Et cùm surgeret 5
homo ille ut adoraret eum, apprehendebat
manum ejus, & osculabatur eum. Atque ita 6
faciebat Abisalom cunctis Israelitis venienti-
bus ad litigandum coram rege: abduxitq; A-
bisalom cor omnium filiorum Israel. Demú 7
post quatuor annos dixit Abisalom regi, Abe-
am *rogo* solutum vota mea quæ vovi Dño in
Hebron: Votú enim voverat serv⁹ tuus dum 8
maneré in Gessur et in Edom, Si omnino redu-
ceret me Dñs in Jerusalem, adoraturú me Do-
minum. Ait illi rex, Vade in pace: qui sur- 9
gens abiit in Hebron. Misit autem Abisalom 10
exploratores p omnes trib⁹ Israelis hisce man-
datis; Cùm audieritis sonum buccinæ, dicite;
Regnavit Abisalom in Hebron. Unà cum 11
Abisalome abierant ducenti viri ex Jerusa-
lem; abierant verò simpliciter, nullius rei
conscii. Misit quoque Abisalom ad Ahito- 12
phel Galionitam consiliarium regis Davidis,
& adduxit eum è civitate sua, è Galio, dum
mactaret victimam: denique magis magis-
que proficiebat & invalescebat, populo ve-
hementer augescente penes Abisalomem.
Tum venit nuntius ad Davidem, & dixit ei, 13
Conspiravit cor filiorum Israel cum Abisa-
lome. Quamobrem dixit David omnibus 14
servis suis qui secum erant in Jerusalem, Sur-
gite, fugiamus, ne fortè nequeamus evadere
à conspectu Abisalomis: festinanter abeamus,
ne fortè properans apprehendat nos, & im-
pellat in nos malum, urbémque acie gladii
percutiat. Dixerunt servi regis ad regem, 15
Quicquid volueris domine noster rex, ita fa-
cturi sunt servi tui. Egressus est itaque rex 16
cum tota familia sua, & reliquit rex decem
fœminas concubinas ut custodirent domum
suam. Egressus est inquam rex totúsque po- 17
pulus post vestigia ejus, & steterunt procul:
Omnibus etiam servis ejus transeuntibus se- 18
cus eum; & omnibus nobilibus, cunctísque
militibus ejus, & omnibus Gethæis qui se-
cuti fuerant vestigia ejus è Geth, coram rege
transeuntibus;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فيقول لابشالوم ليت لو صرت لنا قاضيا على الارض * وكان كل رجل ياتي الي خصومة فاذا
5 قام الرجل ليسجد له * كان ابشالوم يمسك بيده ويقبلها * وكان هذا صنيع ابشالوم
6 لجميع بني اسرائيل الذين كانوا ياتون الملك ليقضوا بين يديه * فاصغى الي ابشالوم
7 قلوب جميع بني اسرائيل * ومن بعد اربعة سنين قال ابشالوم للملك * اني اريد ان انطلق
8 فاقضي نذرا على حبرون * لان عبدك نذر نذرا حيث كنت بجاسور وادوم * وقلت ان
9 ردني الله الي اورشليم اعبد الرب بحبرون * قال له الملك * انطلق بسلام * فقام انطلق الي
10 حبرون * وارسل ابشالوم جواسيس الي جميع اسباط بني اسرائيل * وامرهم وقال * اذا سمعتم صوت
11 الشافور فقولوا ان ابشالوم قد ملك بحبرون * وكان قد انصرف مع ابشالوم مايتا رجل *
12 وانطلقوا معه من غير ان يعلموا ما في نفسه * وارسل ابشالوم الي احيتوفال وزير داود الجلواني *
واخذه من قريته من جيلو وهو يذبح ذبيحة لله * وكثر الذين جاوا الي ابشالوم * واشتد
13 الفتنة جدا * وكثر الشعب الذي مع ابشالوم * فجاوا المخبرون الي داود وقالوا له * قد صف
14 قلوب جميع بني اسرائيل لابشالوم * واحبوه ليملك * فقال داود لجميع عبيده * قوموا بنا
نهرب قبل ان يدركنا ابشالوم * ولا نقدر ان ننجوا منه * اهربوا بنا سريعا قبل ان يعجل
15 علينا ويدركنا وينزل بنا البلا * ويقتل كل من في قريتنا بالسيف * قال عبيد الملك للملك *
16 ما احببت ايها الملك سيدنا هكذا تصنع عبيدك * فنزل الملك في قصره عشر من
17 السراري ليحفظن بيته * وخرج الملك وجميع الشعب معه * وقام الملك خارج القرية لينظر
18 الي جميع عبيده كيف يجوزون * ومر به جميع عبيده * وجميع اجناده * وجميع احراره * وجميع
الجاثيين الذين اتوه خرجوا معه *

Respondebat ille Abisalomi, O utinam es- 4
ses nobis judex super terram. Ad hæc 5
quoties veniebat aliquis ad causam di-
cendam, cùm surgeret homo iste ut ado-
raret eum, prehensabat Abisalom manum
ejus, & osculabatur eam. Cúmque hoc 6
modo se gereret Abisalom cum omnibus
Israelitis qui accedebant ad regem cau-
sam dicturi apud eum, inclinârunt ad A-
bisalomem corda omnium Israelitarum.
Post annos quatuor dixit Abisalom ad 7
regem, Equidem abire cupio votum quo
teneor, solutum in Hebron. Nam servus 8
tuus votum voverat dum essem in Gessur
& Edom, ac dixeram; Si reduxerit me
Deus ad Jerusalem, adorabo Dominum in
Hebron. Cui dicenti rege, Vade in pace, 9
surgens profectus est in Hebron. Misit 10
autem Abisalom exploratores ad omnes
tribus filiorum Israel, & præcepit eis ac
dixit; Statim atque audieritis vocem tu-
bæ, dicite; Jam regnavit Abisalom in
Hebron. Porrò cum Abisalome abierant 11
ducenti viri, qui cum eo profecti fuerant
ignorantes quod habebat in animo. Dein- 12
de misit Abisalom ad Achithophelem con-
siliarium Davidis Galonitem, sumpsitque
eum è civitate ipsius, è Gilo, dum offer-
ret sacrificium Deo: & crescebant qui
confluebant ad Abisalomem, multúmque
invalescebat conspiratio; multiplicabatur
enim populus cum Abisalome. Et vene- 13
runt nuntii ad Davidem, & dixerunt ei;
Jam sincera facta sunt corda omnium
Israelitarum erga Abisalomem, ipsúmq;
regnare volunt. Tum ait David omni- 14
bus servis suis, Surgite fugiamus ante-
quam assequatur nos Abisalom, nec possi-
mus eripere nos ab eo: fugiamus celeriter
antequam præoccupet nos, & apprehen-
dat nos, inferátque nobis calamitatem,
et occidat omnes qui sunt in civitate no-
stra, gladio. Dixerunt servi regis ad 15
regem, Quod libuerit O rex domine no-
ster, ita facient servi tui. Cùm ergò ma- 16
nere jussisset rex in palatio suo decem è
concubinis ut custodirent domum suam,
Egressus est rex totúsque cum eo popu- 17
lus, stetitque rex extra civitatem ut vi-
deret quomodò transirent omnes servi
sui. Et cùm transiissent juxta eum o- 18
mnes servi ipsius, & omnes milites ejus,
omnésque nobiles ipsius; & omnes Ge-
thæi qui venerant ad eum, egressi essent
cum ipso;

שמואל ב: טו

tu etiam *ibis* quid Ut : Ghittæum Itthai ad rex Dixitque
19 ויאמר המלך אל־אתי הגתי למה תלך גם־אתה
migrans etiam & , *tu* alienigena quia , rege cum mane & , revertere ? nobiscū
אתנו שוב ושב עם־המלך כי־נכרי אתה וגם־גלה 20
te faciam movere hodie & , tuum venire Heri . tuum locum ad *tu*
20 אתה למקומך׃ תמול ׀ בואך והיום אנועך
, revertere : *vadens ego quo super vadens* ego & : eundū ad nobiscum
עמנו ללכת ואני הולך על אשר־אני הולך שוב
Itthai respondit Et . veritas & , misericordia tecum : tuos fratres reduc &
21 והשב את־אחיך עמך חסד ואמת׃ ויען אתי 21
quia , rex me*us* domin*us* vivat & , Domin*us* Vivit : dixit & , regi
את־המלך ויאמר חי־יהוה וחי אדני המלך כי אם
si , *mortem ad si* , rex me*us* dominus *ibi fuerit quo* loco in
במקום אשר יהיה־שם ׀ אדני המלך אם־למות אם־
: Itthai ad David Dixitque . tuus servus erit ibi quia , *vitam ad*
22 לחיים כי־שם יהיה עבדך׃ ויאמר דוד אל־אתי 22
omnis & , ejus viri omnes & , Ghitthæus Itthai transivit & : transi & , *Vade*
לך ועבר ויעבר אתי הגתי וכל־אנשיו וכל־
, magna voce *flentes* terra omnis Et . secum *quæ familia* 23
23 הטף אשר אתו׃ וכל־הארץ בוכים קול גדול
, Chidron *torrente in transiens* rex & : *transeuntes* populus omnis &
וכל־העם עברים והמלך עבר בנחל קדרון
. desertum ad viæ *facies super transeuntes* populus omnis &
וכל־העם עברים על־פני דרך את־המדבר׃ 24
arcam portantes secum Levitæ omnes & , Sadoc etiam ecce Et
24 והנה גם־צדוק וכל־הלוים אתו נשאים את־ארון
, Ebjathar ascendit Et : Dei arcam statuerunt & , Dei fœderis
ברית האלהים ויצקו את־ארון האלהים ויעל אביתר
Dixitque . civitate de transire *populum omnem consummare ad usque*
25 עד־תם כל־העם לעבור מן־העיר׃ ויאמר 25
si : urbem in Dei arcam Reduc : Sadoc ad rex
המלך לצדוק השב את־ארון האלהים העיר אם־
& , eam *me faciet videre* & , me reducet & , Dñi oculis in gratiā invenero
אמצא חן בעיני יהוה והשבני והראני אתו ואת־ 26
faciat ; ego ecce , te in complacui Non : dixerit sic si Et . ejus *domicilium*
26 נוהו׃ ואם כה יאמר לא חפצתי בך הנני יעשה־ 27
: sacerdoté Sadoc ad rex Dixitque . suis oculis in bonū quod *sicut* mihi
27 לי כאשר טוב בעיניו׃ ויאמר המלך אל־צדוק הכהן
, tuus filius Achimahas & : pace in civitaté in revertere *tu* Videns Nonne
הרואה אתה שבה העיר בשלום ואחימעץ בנך 28
ego , Videte . vobiscum vestri filii duo , Ebjathar filius Jonathan &
28 ויהונתן בן־אביתר שני בניכם אתכם׃ ראו אנכי
, *vobiscum* à verbum *venire usque* , deserti *transitibus* in *morans* 29
מתמהמה בעברות המדבר עד־בוא דבר מעמכם
Dei arcam Ebjathar & , Sadoc reduxit Et . mihi *nunciandū ad*
29 להגיד לי׃ וישב צדוק ואביתר את־ארון האלהים 30
; ascédens , olivarū *ascensu in ascédens* David Et . ibi manserūt & , Jerusalaim *in*
30 ירושלם וישבו שם׃ ודוד עלה במעלה הזיתים עלה
omnis & : discalceatus *vadens ipse* & , opertum *ei* caput & ; flens &
ובוכה וראש לו חפוי והוא הלך יחף וכל־
, ascendēdo ascēdebant & , suū caput *vir* operuerunt , secum qui populus 31
העם אשר־אתו חפו איש ראשו ועלו עלה
colligatoribus in Achitophel : dicendo , *indicavit* David Et . flendo &
31 ובכה׃ ודוד הגיד לאמר אחיתפל בקשרים 32
Achitophel consilium *nunc* Infatua : David dixitque . Absalom cum
32 עם־אבשלום ויאמר דוד סכל־נא את־עצת אחיתפל
ut , *caput* ad usque venit David , fuit Et . Domine
32 יהוה׃ ויהי דוד בא עד־הראש אשר־
Archites Chusai ejus occursum in ecce & ; Deo ibi se incurvaret
ישתחוה שם לאלהים והנה לקראתו חושי הארכי
. suum caput super *humus* & , sua tunica scissus
קרוע כתנתו ואדמה על־ראשו׃

Versio VUL. LAT.

19 Dixit auté rex ad Ethai Gethæ-
um; Cur venis nobiscū? reverte-
re, et habita cum rege, quia pe-
regrinus es, & egressus es de
20 loco tuo. Heri venisti, & ho-
diè compelléris nobiscū egre-
di? ego autem vadam quò itu-
rus sum: revertere, & reduc te-
cum fratres tuos, & Dominus
faciet tecum misericordiam &
veritatem, quia ostendisti gra-
21 tiam & fidem. Et respondit E-
thai regi, dicens; Vivit Domi-
nus, & vivit dominus meus rex:
quoniam in quocunq; loco fue-
ris, domine mi rex, sive in mor-
te, sive in vita, ibi erit servus tu-
22 us. Et ait David Ethai; Véni,
& transi. Et transivit Ethai Ge-
thæus, & omnes viri qui cum
eo erant, & reliqua multitudo.
23 Omnesq; flebant voce magnâ,
& universus populus transibat:
rex quoque transgrediebatur
torrentem Cedron, & cunctus
populus incedebat contra vi-
am, quæ respicit ad desertum.
24 Venit auté & Sadoc sacerdos,
et universi Levitæ cum eo, por-
tantes arcam fœderis Dei, &
deposuerunt arcam Dei: & a-
scendit Abiathar, donec exple-
tus esset omnis populus, qui e-
25 gressus fuerat de civitate. Et
dixit rex ad Sadoc, Reporta ar-
cam Dei in urbem: si invene-
ro gratiam in oculis Domini,
reducet me, & ostendet mihi
26 eam, & tabernaculum suum. Si
autem dixerit mihi, Non pla-
ces: præstò sum, faciat quod bo-
27 num est coram se. Et dixit rex
ad Sadoc sacerdoté, O Videns
revertere in civitatem in pace:
& Achimaas filius tuus, & Jona-
thas filius Abiathar, duo filii ve-
28 stri, sint vobiscum. Ecce ego
abscondar in campestribus de-
serti, donec veniat sermo à vo-
29 bis indicans mihi. Reportave-
runt ergò Sadoc & Abiathar
arcā Dei in Jerusalem: & man-
30 serunt ibi. Porrò David ascen-
debat clivum Olivarum, scan-
dens & flens, nudis pedibus in-
cedens, & operto capite: sed &
omnis populus, qui erat cum eo,
operto capite ascendebat plo-
31 rans. Nuntiatum est auté Da-
vid, quòd & Achitophel esset
in conjuratione cum Absalom:
32 dixitq; David; Infatua, quæso,
Domine, consiliū Achitophel.
Cúmq; ascenderet David sum-
mitatem montis, in quo ado-
raturus erat Dominum, ecce
occurrit ei Chusai Arachites,
scissâ veste, & terrâ pleno ca-
pite.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς (δ) Ἐθὶ τὸν Γεθαῖον, Ἵνα τί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ἐπίστρεφε, καὶ οἴκει μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι ξένος εἶ σὺ, καὶ ὅτι μετῴκηκας σὺ ἐκ τοῦ τόπου σου.
20 Εἰ ἐχθὲς (ε) παραγέγονας, καὶ σήμερον κινήσω σε μεθ' ἡμῶν; καί γε μεταναστήσεις τὸν τόπον σου. χθὲς ἡ ἐξέλευσίς σου, καὶ σήμερον μετακινήσω σε μεθ' ἡμῶν τοῦ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ πορεύσομαι οὗ ἐὰν ἐγὼ πορευθῶ. ἐπιστρέφου καὶ ἐπίστρεψον τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ κύριος ποιήσει μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.
21 Καὶ ἀπεκρίθη (ζ) Ἐθὶ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ (η) ἐὰν ᾖ ὁ κύριός (θ) μου, καὶ ἐὰν εἰς θάνατον καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν, ὅτι ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου.
22 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς (ι) Ἐθὶ, Δεῦρο, καὶ (κ) διάβαινε μετ' ἐμοῦ. καὶ παρῆλθεν (λ) Ἐθὶ ὁ Γεθαῖος καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ.
23 Καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἔκλαιε φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς (μ) παρεπορεύοντο ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τῶν Κέδρων· καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ὁ βασιλεὺς παρεπορεύοντο ἐπὶ πρόσωπον ὁδοῦ τὴν ἔρημον.
24 Καὶ ἰδοὺ καί γε (ν) Σαδὼκ καὶ πάντες οἱ Λευῖται μετ' αὐτοῦ, αἴροντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἀπὸ Βαιθάρ. καὶ ἔστησαν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ. καὶ ἀνέβη Ἀβιάθαρ ἕως ἐπαύσατο πᾶς ὁ λαὸς παρελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως.
25 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς (ξ) πρὸς τὸν Σαδὼκ, Ἀπόστρεψον τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν (ο) πόλιν. ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ (π) δείξει μοι αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς.
26 Καὶ ἐὰν εἴπῃ οὕτως, Οὐκ ἠθέληκα ἐν σοὶ, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ποιείτω μοι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.
27 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σαδὼκ τῷ ἱερεῖ, Ἴδετε, σὺ ἐπιστρέφεις εἰς τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ, καὶ Ἀχιμάας ὁ υἱός σου, καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Ἀβιάθαρ οἱ δύο (ρ) υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν.
28 Ἴδετε, ἐγώ εἰμι στρατεύομαι ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ῥῆμα παρ' ὑμῶν τοῦ ἀπαγγεῖλαί μοι.
29 Καὶ (σ) ἀπέστρεψε Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ.
30 Καὶ Δαυὶδ ἀνέβαινε (τ) ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν ἐλαιῶν ἀναβαίνων καὶ κλαίων, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπικεκαλυμμένος, καὶ αὐτὸς ἐπορεύετο ἀνυπόδετος. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐπεκάλυψεν ἀνὴρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες.
31 (υ) Καὶ ἀνηγγέλη Δαυὶδ, λέγοντες, Καὶ Ἀχιτόφελ ἐν τοῖς συστρεφομένοις μετὰ Ἀβεσσαλώμ. καὶ εἶπε Δαυὶδ, Διασκέδασον δὴ τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ, κύριε ὁ Θεός μου.
32 Καὶ ἦν Δαυὶδ (φ) ἐρχόμενος ἕως τοῦ (χ) Ῥὼς, οὗ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ εἰς (ψ) ἀπαντὴν αὐτῷ Χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ διεῤῥηχὼς (ω) τὸν χιτῶνα αὐτοῦ, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

19 Et dixit rex ad Ethi Gethæum, Ut quid vadis & tu nobiscum? Reverte, & habita cum rege; quoniam peregrinus es tu, et quoniam transmigrasti tu de loco tuo.
20 Si heri advenisti; (ε) & hodie movebo te nobiscum? et etiā mutabis rursus locum tuum. Heri exitus tuus: & hodiè transmovebo te nobiscum ad eundum? Et ego ibo, quocunq; iero. Revertere, & reduc fratres tuos tecum; & Dominus faciet tecum misericordiam, & veritatem.
21 Et Ethi respondit regi, & dixit; Vivit Dominus, (k) & vivit dominus meus rex, quòd in loco, ubicunq; fuerit dominus meus, etsi ad mortem, etsi ad vitam, quia ibi erit servus tuus.
22 Et dixit rex ad Ethi, Veni, & transcende mecum. Et transivit Ethi Gethæus, & rex, & omnes pueri ejus, & omnis turba, quæ cum eo.
23 Et universa terra flebat voce magnâ. (l) Et universus populus præteribant in torrente Cedron. Et rex transcendit torrentem Cedron. Et universus populus & rex præteribant ad faciem viæ, quæ desertum.
24 Et ecce etiam Sadoc, & omnes Levitæ cum eo levantes arcā testamenti Domini de (n) Bæthar. Et statuerunt arcam Dei. Et ascendit Abiathar, quoadusq; cessavit universus populus transire de civitate.
25 Et dixit rex ad Sadoc; Reduc arcam Dei in civitatem. Si invenero gratiam in oculis Domini, & reducet me, & ostendet mihi eam, & decorem ejus.
26 Et, si dixerit sic, Non volui in te; ecce ego sum: faciat mihi juxta id quod bonum in oculis suis.
27 Et dixit rex ad Sadoc sacerdotē, (o) Videte; tu reverteris in civitatem in pace, & Achimaas filius tuus, & Jonathan filius Abiathar, duo filii vestri vobiscum.
28 Videte: ego quidem (p) castrametor in Araboth deserti quousque veniat verbū à vobis ad annunciandū mihi.
29 Et reduxit Sadoc, & Abiathar, arcam Dei, in Hierusalem, & (q) sedit ibi.
30 Et David ascendit in ascensu olivarum, ascendens, & plorans, & caput adopertus; et ipse ibat discalceatus. Et universus populus, qui cum eo, adoperuit vir caput suum. Et ascenderunt ascendentes, et plorantes.
31 Et annunciatum est David, dicentes; Et Achitophel in iis, qui conglobantur cum Abessalom. Et dixit David; (r) Dissipa nunc consilium Achitophel, Domine Deus mi.
32 Et fuit David pergens usq; (s) Rhos, ubi adoravit illic Deum. Et ecce in occursum ei Chusi (t) princeps amicus David discissus tunicam suam; & terra super caput ejus.

MS. A. (δ) Ἐθθεὶ τὸν Γεθθαῖον, (ε) ἡμῶν τοῦ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ πορεύσομαι ἐφ' οὗ ἂν πορευθῶ. ἐπιστρέφου (ζ) Ἐθθεὶ (η) ἂν (θ) μου ὁ βασιλεὺς, καὶ (ι) Ἐθθεὶ, (κ) διάβαινε (λ) Ἐθθεὶ ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες ... (μ) παρεπορεύοντο, καὶ ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τῶν Κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο ἐπὶ πρόσωπον (ν) Σαδδοὺκ (ξ) τῷ Σαδδὼκ, (ο) πόλιν, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. ἐὰν (π) δείξῃ αὐτῷ (ρ) υἱοὶ μεθ' (σ) ἀπέστρεψαν (τ) ἐκ τῆς ἀναβάσεως (υ) Καὶ Δαυὶδ ἀναγγέλλει, λέγοντες, Ἀχιτόφελ (φ) εἰσερχόμενος (χ) Ῥοὼς, (ψ) ἀπάντησιν (ω) τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואמר מלכא לאתי גתאה למא תיזיל אף את עמנא תוב ותב עם מלכא ארי נוכרא את
20 ואף אם גלי את איזיל לך לאתרך׃ תמלי אתיתא ויומא דין אטלטלנך עמנא למיזל ואנא
איזיל לאתר דלית אנא ידע לאן אנא איזיל תוב ואתיב ית אחך עמך ועביד עמהון טיבו
21 וקשוט׃ ואתיב אתי ית מלכא ואמר קים הוא יי וקים רבוני מלכא אלהן באתרא דיהי
22 תמן רבוני מלכא אם למותא ואם לחיי ארי תמן יהי עבדך׃ ואמר דוד לאתי איזיל ועבר
23 ועבר אתי גתאה וכל גברוהי וכל טפלא דעמיה׃ וכל דיירי ארעא בכן קל רב וכל עמא
24 עברין ומלכא עבר בנחלא דקדרון וכל עמא עברין על אפי אורח מדברא׃ והא אף
צדוק וכל ליואי עמיה נטלין ית ארון קימא דיי ואקימו ית ארונא דיי וסליק אביתר עד
25 דשלים כל עמא למעבר מן קרתא׃ ואמר מלכא לצדוק אתיב ית ארונא דיי לקרתא
אם אשכח רחמין קדם יי ויתיבנני ויחזנני קדמוהי ואפלח קדמוהי בבית מקדשיה׃
26 ואם כדין יימר לא רעוא קדמי בך הא אנא יעביד לי כמא דרעוא קדמוהי׃ ואמר מלכא
27 לצדוק כהנא חזיא את תוב לקרתא בשלם ואחימעץ ברך ויהונתן בר אביתר תרין
28 בניכון עמכון׃ חזו דאנא מתעכב במשרי מדברא עד דייתי פתגמא מנכון לחואה לי׃
29 ואתיב צדוק ואביתר ית ארונא דיי לירושלם ויתיבו תמן׃ ודוד סליק במסקנא דטור
30 זיתיא סליק ובכי ורישיה ליה מכרך והוא איזיל יחיף וכל עמא דעמיה כריכו גבר רישיה
31 וסלקין מסק ובכן׃ ודוד אתחוא למימר אחיתופל במרודיא עם אבשלום ואמר דוד
32 קלקל כען ית מלכא דאחיתופל יי׃ והוה דוד אתא עד ריש טוריא די סגיד תמן קדם יי
והא לקדמותיה חושי ארכאה מבזעין לבושוהי ועפרא רמי ברישיה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit rex ad Ithai Githæum: Ad quid venies etiam tu nobiscum? re-
di & sede cum rege, quia alienigena tu & etiam *si* migrans tu; vade tibi
ad locum tuum. Heri venisti & hodie tollam te nobiscum ut venias? &
ego ibo ad locum quem non cognovi quò ego vado: redi & reduc
fratres tuos tecum, & fac cum illis benignitatem & veritatem. Et respon-
dit Ithai ad regem, & dixit: Permanet ipse Dominus & vivit dominus
meus rex, nisi in loco in quo erit ibi dominus meus sive ad mortem sive ad
vitam, quòd ibi erit servus tuus. Et dixit David ad Ithai, Vade & transi:
& transivit Ithai Githæus & omnes viri ejus, & omnes parvuli qui erant
cum illo. Et omnes habitatores terræ plorabant voce magna, & omnis po-
pulus transibant, & rex transibat per torrentem Kedron, & omnis popu-
lus transibant super facies viæ deserti. Et ecce etiam Szadok & omnes
Levitæ cum illo ferentes arcam fœderis Dñi, statuerunt arcam Dñi: &
ascendit Abiathar quousque perfecit omnis populus transire ex urbe. Et
dixit rex ad Szadok, Reduc arcam Domini ad urbem: si invenero miseri-
cordias ante Dñm *&* reducet me, & videre faciet me ante se, & serviam
ante eum in domo sanctuarii ejus. Et si sic dixerit, non est voluntas ante
me in te, ecce ego; faciet mihi secundùm quod est voluntas ante eum. Et
dixit rex ad Szadok sacerdotem, Vides tu? redeas ad urbem in pace, &
Ahhimaghasz filius tuus & Jehonathan filius Abiathar duo filii vestri sint
vobiscum. Videte quòd ego commoror in planiciebus deserti usq; quo
accedat verbum ex vobis ad indicandum mihi. Et reduxit Szadok & Abi-
athar arcam Dñi in Jerusalem, & sederunt ibi. Et David ascendit in ascen-
sione montis olivarum ascendens, & plorans, & caput ejus opertum, & ipse
discalciatus, & omnis populus qui erat cum illo operuerunt quisq; caput su-
um, & ascenderunt ascendendo & plorabant. Et ipsi David indicatum
est dicendo: Ahhithophel est in rebellibus cum Absalom, & dixit Da-
vid: Infatua quæso consilium Ahhitophel Dñe. Et pervenit David usque
ad caput *montium* ubi adoravit ibi ante Dñm, & ecce fit in occursum ejus Hhussai Archæus ruptis vestibus suis & pulvere injecto in capite suo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܐܬܝ ܓܬܝܐ ܠܡܢܐ ܐܦ ܐܢܬ ܐܙܠ ܐܢܬ ܥܡܢ. ܗܦܘܟ ܬܒ ܥܡ ܡܠܟܐ.
19 ܡܛܠ ܕܢܘܟܪܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܦ ܡܫܬܒܝܐ ܐܢܬ ܡܢ ܐܬܪܟ. * ܐܬܡܠܝ ܐܬܝܬ. ܘܝܘܡܢܐ
20 ܐܫܓܫܟ ܠܡܐܙܠ ܥܡܢ. ܘܐܢܐ ܐܙܠ ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ. ܗܦܘܟ ܘܐܗܦܟ ܠܐܚܝܟ ܥܡܟ. * ܘܥܢܐ ܐܬܝ
21 ܘܐܡܪ ܠܡܠܟܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ ܡܠܟܐ. ܐܠܐ ܒܐܬܪܐ ܕܢܗܘܐ ܒܗ ܡܪܝ ܡܠܟܐ.
ܐܢ ܠܡܘܬܐ. ܐܢ ܠܚܝܐ. ܐܠܐ ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܥܒܕܟ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܐܬܝ. ܥܒܪ ܘܙܠ. ܘܥܒܪ
22 ܐܬܝ ܓܬܝܐ ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܘܗܝ ܘܟܠܗ ܛܦܠܗ ܕܥܡܗ. * ܘܟܠܗ ܐܪܥܐ ܒܟܝܐ ܗܘܬ
23 ܩܠܐ ܪܒܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܥܒܪ. ܘܡܠܟܐ ܥܒܪ ܒܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܥܒܪ
ܥܠ ܐܦܝ ܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪܐ. * ܘܐܦ ܗܐ ܨܕܘܩ ܟܗܢܐ ܘܟܠܗܘܢ ܠܘܝܐ ܥܡܗ. ܫܩܠܝܢ
24 ܩܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܣܠܩ ܐܒܝܬܪ ܥܕܡܐ ܕܫܠܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܡܥܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ.
25 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܨܕܘܩ. ܐܗܦܟ ܩܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܕܠܡܐ ܐܫܟܚ ܪܚܡܐ
ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܗܦܟܢܝ ܘܢܚܘܝܢܝ ܠܗ ܘܠܡܫܪܝܘܬܗ. * ܘܐܢ ܗܟܢܐ ܢܐܡܪ. ܠܐ ܨܒܝܬ
26 ܒܟ. ܗܐ ܐܢܐ ܢܥܒܕ ܠܝ ܐܝܟ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܨܕܘܩ ܟܗܢܐ. ܗܦܘܟ
27 ܙܠ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܫܠܡܐ. ܐܢܬ ܘܐܚܝܡܥܨ ܒܪܟ. ܘܝܘܢܬܢ ܒܪ ܐܒܝܬܪ. ܬܪܝܗܘܢ
ܒܢܝܟܘܢ ܥܡܟܘܢ. * ܚܙܘ ܐܢܐ ܡܬܟܪܟ ܐܢܐ ܒܦܩܥܬܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ
28 ܡܠܬܐ ܡܢܟܘܢ. ܘܢܚܘܝܢܝ. * ܘܐܗܦܟܘ ܨܕܘܩ ܘܐܒܝܬܪ ܩܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܐܘܪܫܠܡ
29 ܘܝܬܒܘ ܬܡܢ. * ܘܕܘܝܕ ܣܠܩ ܒܡܣܩܢܐ ܕܙܝܬܐ. ܟܕ ܣܠܩ ܘܒܟܐ. ܘܪܫܗ ܡܟܣܝ
30 ܘܗܘ ܗܠܟ ܚܦܝܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ ܟܣܝܢ ܪܫܝܗܘܢ. ܘܣܠܩܝܢ ܘܒܟܝܢ.
* ܘܚܘܝܘܗܝ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܚܝܬܘܦܠ ܡܪܕ ܥܡ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ.
31 ܡܪܝܐ ܢܒܛܠ ܡܠܟܗ ܕܐܚܝܬܘܦܠ. * ܘܟܕ ܡܛܐ ܕܘܝܕ ܠܪܫܐ ܕܛܘܪܐ ܕܬܡܢ ܣܓܕ
32 ܠܐܠܗܐ. ܘܗܐ ܢܦܩ ܠܐܘܪܥܗ ܚܘܫܝ ܐܪܟܝܐ. ܡܨܪܝܐ ܟܘܬܝܢܗ ܘܥܦܪܐ ܥܠ ܪܫܗ.

Dixit rex ad Athi Gethæum, Quarè tu quoque 19
proficiscerére nobiscum ? siste à *sequendo* re-
ge, quandoquidem peregrinus es, & exul
commigrâsti è patria tua. Herì venisti, & 20
hodiè turbaremus te ad eundum nobiscum ?
ego quidem ibo quocunque me abire *conti-*
gerit : maneto & fratribus tuis commodam
habitationem curato. Respondens Athi di- 21
xit ad regem, Vivit Dominus, & vivit anima
tua rex, nonnisi ubi fuerit dominus meus rex,
sive ad mortem, sive ad vitam, nonnisi illic
erit servus tuus. Tum dixit rex ad Athi, Transi 22
& abi; transivítque Athi Gethæus cum omni-
bus militibus suis, totóque comitatu qui erat
cum eo. Flebat autem tota terra fletu ma- 23
gno, dum transiret universus populus: transi-
vítque rex per torrentem Cedron : & trans-
eunte universo populo super faciem viæ cam-
pestris, Ecce Sadoc etiam sacerdotem & o- 24
mnes Levitas qui secum erant, portantes ar-
cam Dei : quin & Abithar ascenderat donec
totus populus plenè transisset è civitate. Di- 25
xit autem rex ad Sadoc, Reduc arcam Dei in
civitatem : fortasse clementiam nanciscar in
oculis Domini, reducétque me, & ostendet
mihi ipsam & habitaculum ejus. Quòd si 26
ita dicat; Non es mihi gratus, ecce adsum,
faciat mihi prout bonum sibi videtur. Dixit 27
prætereà rex ad Sadoc sacerdotem, Reverte-
re, vade in civitatem cum pace, tu & Ahimees
filius tuus, & Nathan filius Abitharis, duo
filii vestri vobiscum : Et videte, ecce ego 28
cunctaturus sum in planitie deserti, donec ve-
niat aliquis à vobis, indicétque mihi. Ita- 29
que reduxerunt Sadoc & Abithar sacerdotes
arcam Dei in Jerusalem, ibíque manserunt.
Porrò David ascendebat per clivum oliveti: 30
flens ascendebat, & tecto capite gradieba-
tur : itidémque totus populus qui erat cum
ipso, tectis capitibus flentes ascendebant.
Cúmque indicâssent Davidi, ac dixissent ei; 31
Rebellavit Ahitophel cum Abisalome, dixit
David, Dominus irritum faciat consilium A-
hitophelis. Deinde cùm pervenisset David 32
ad locum quendam ubi Deum adorabat, ve-
nit ad eum Husi Arcæus lacerata tunicâ, &
caput terrâ conspersus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * قال الملك لاتي الجتاني. لماذا انت ايضا تخرج معنا. لا تخرج مع الملك. لانك غريب ولما
20 جيتنا من بلدك مستمعا* امس اتيتنا واليوم نكلفك ان تخرج معنا. انا منطلق حيث
21 انطلق. ابق انت وابرك اخوتك واصحابك نزولا حسنا* اجاب اتي الجتاني وقال للملك. لا وحي
الرب وحياة نفسك ايها الملك. اني لا ابقى ولا اتخلف عنك. ولكن في الموضع الذي يكون
22 فيه الملك سيدي. بموت كان فيه او حياة. هناك يكون عبدك* قال داود لاتي. جز الان.
23 وجاز اتي الجتاني. وجميع اصحابه. وكل العيال الذين كانوا معه* وبكا جميع اهل الارض بكا
شديدا. وكان الشعب كلهم يجورون. ثم جاز الملك وادي قدرون. وجاز الشعب كله واخذ طريق
24 البرية* واذا صادوق الحبر وجميع اللاويين معه. قد حملوا تابوت عهد الرب واتوا به معهم.
25 وصعد ابيثار الحبر وقام حتى جاز الشعب كله وخرج من القرية* قال الملك لصادوق الحبر رد
26 تابوت العهد الى القرية. لعل الرب يرحمني ويردني اليه. واراه في موضعه* وان قال الرب. اني لم
27 اهواك. فانا بين يديه. يصنع بي ما احب* ثم قال الملك لصادوق الحبر. ارجع بسلام الى
القرية انت واحيمعاص ابنك. وناثان بن ابيثار. يرجع ابناكما معكما* وانظروا. فاني مقيم
29 في صحراء القفر. حتى يجيني انسان من قبلكم. ويخبرني عما قبلكم* ورد صادوق وابيثار الحبر
30 تابوت الرب الى اورشليم. وجلسا هناك* وصعد داود عقبة الزيتون. وكان يمشي راجلا. ويبكي
ويصعد ماشيا. وكان راسه مغطا. وكذلك كان جميع الذين معه قد غطوا روسهم وهم يصعدون
31 ويبكون* فاخبروا داود وقالوا له. ان احيتوفال قد عصى. وصار مع ابشالوم. فقال داود.
32 الرب يبطل مشورة احيتوفال ورايه* فانتهى داود الى موضع اراد ان يسجد لله فيه. فاتاه
حوسي الاركاني. وقد مزق ثيابه. وصير على راسه ترابا.

Dixit rex ad Athi Gethæum, Quorsum 19
tu etiam egredereris nobiscum ? ne egre-
diaris cum rege, quia tu peregrinus es, &
quidem ad nos venisti de patria tua per
fugium quærens. Herì ad nos pervenisti, 20
& hodiè incommodaremus tibi ut egre-
diaris nobiscum ? ego proficiscor quocun-
que tandem profecturus sum : tu verò
maneto, & fratribus atque comitibus tuis
commodum ascisce domicilium. Respon- 21
dens Athi Gethæus dixit ad regem, Ne-
quaquam per Dominum, & per vitam
animæ tuæ O rex, nullo modo manebo, nec
deseram te : sed in loco in quo fuerit rex
dominus meus, sive mors in eo fuerit, sive
vita, ibidem erit servus tuus. Dixit David 22
ad Athi, Transi igitur : transivitque Athi
Gethæus, & omnes comites ejus, omnes-
que familiæ quæ erant cum ipso. Fleve- 23
runt autem omnes incolæ terræ fletu ve-
hementi, dum totus populus transiret : de-
inde transivit rex torrentē Cedron, trans-
ivitque totus populus, & carpsit viam
deserti. Tum ecce Sadoc sacerdos, omnes- 24
que Levitæ cum eo sublatâ arcâ fœderis
Domini, attulerunt eam secum. Abithar
etiam sacerdos ascendens substitit donec
transiret universus populus & egredere-
tur ex urbe. Ait rex ad Sadoc sacerdotē, 25
Reduc arcam fœderis ad urbem : fortè
miserebitur mei Dominus, & reducet me
ad illam, & videbo eam in loco suo.
Quòd si dixerit Dominus, Non delector 26
te, præstò quidem sum in conspectu ipsius,
faciat mihi quicquid ipsi libuerit. Tum 27
dixit rex ad Sadoc sacerdotem, Revertere
cum pace in urbem tu & Achimeas fili-
us tuus, & Nathan filius Abitharis; re-
vertatur uterque filius vester vobiscum :
Et videte, ego moraturus sum in solitu- 28
dine campi, donec ad me veniat aliquis
nomine vestro, meq; certiorē faciat de his
apud quæ vos agentur. Reduxerunt igitur 29
Sadoc & Abithar sacerdos arcam Domi-
ni in Jerusalem, & manserunt illic. Da- 30
vid autem conscendit clivum olearum
pedibus incedens, dumque ascendens pro-
grederetur, flebat, & caput ejus erat oper-
tum : eodemque modo omnes qui cum eo
erant, operuerant capita sua, et ascenden-
tes flebant. Et nuntiaverunt Davidi, ac 31
dixerunt ei rebellâsse Achithophelem, &
ad Abisalomis partes accessisse : quapro-
pter ait David, Irritū faciat Domin⁹ con-
silium & opinionem Achithophelis. Cùm 32
demum pervenisset David ad locum quen-
dam in quo Deum adorare voluit, venit
ad eum Husi Arcites discissis vestibus,
impositoque capiti pulvere.

שמואל ב: יו

annui in me super eris & , mecum transieris Si : David ei Dixitque
33 ויאמר לו דוד אם עברת אתי והית עלי למשא:
rex ego tuus Servus : Absalom ad dixeris &, revertaris civitatem in si Et
34 ואם־העיר תשוב ואמרת לאבשלום עבדך אני המלך
tuus servus ego & nunc & , tunc ex ego & tui patris servus , ero
אהיה עבד אביך ואני מאז ועתה ואני עבדך
, Sadoc ibi tecum non an Et . Achitophel consilium mihi infringes &
35 והפרתה לי את עצת אחיתפל: והלוא עמך שם צדוק
domo de audieris quod , verbum omne , erit & ? sacerdotes Ebjathar &
ואביתר הכהנים והיה כל־הדבר אשר תשמע מבית
eis cum ibi Ecce . sacerdotibus Ebjathar & , Sadoc indicabis , regis
36 המלך תגיד לצדוק ולאביתר הכהנים: הנה־שם עמם
mittetis & : Ebjathar ipsi Jonathan &, Sadoc ipsi Achimahas, eorum filii duo
שני בניהם אחימעץ לצדוק ויהונתן לאביתר ושלחתם
Chusai venit Et . audieritis quod verbum omne me ad eorum manu in
37 בידם אלי כל־דבר אשר תשמעו: ויבא חושי
. Jerusalaim est ingressus Absalom & : civitatem in David amicus
רעה דוד העיר ואבשלם יבוא ירושלם:

CAP. XVI. יו

Mephiboseth puer Sibah ecce & ; capite de paululum transierat David Et
1 ודוד עבר מעט מהראש והנה ציבא נער מפיבשת
ducenti eos super & , stratorum asinorum jugum & , ejus occursum in
לקראתו וצמד חמרים חבשים ועליהם מאתים
Dixitque . vini uter & , fructus æstivi centum & , sicci botri centum & , panes
2 לחם ומאה צמוקים ומאה קיץ ונבל יין: ויאמר
Asini : Siba dixitque ? tibi hæc Quid : Siba ad rex
המלך אל־ציבא מה־אלה לך ויאמר ציבא החמורים
; pueris comedendum ad , æstas & , panis &, equitandum ad regis domui
לבית־המלך לרכב ולהלחם והקיץ לאכול הנערים
filius ubi Et : rex Dixitque . deserto in lasso bibendum ad , vinum et
3 והיין לשתות היעף במדבר: ויאמר המלך ואיה בן־
quia , Jerusalaim in manens Ecce : regem ad Siba dixit et ? tui domini
אדניך ויאמר ציבא אל־המלך הנה יושב בירושלם כי
. mei patris regnum Israel domus mihi restituent Hodie : dixit
אמר היום ישיבו לי בית ישראל את ממלכות אבי:
. Mephiboseth quæ omnia tibi Ecce : Sibah ad rex Dixitque
4 ויאמר המלך לצבא הנה לך כל אשר למפיבשת
mi domine tuis oculis in gratiam inveniam , me Incurvavi : Sibah dixit Et
ויאמר ציבא השתחויתי אמצא־חן בעיניך אדני
vir inde ecce & : Bachurim ad usque David rex venit Et . rex
5 המלך: ובא המלך דוד עד־בחורים והנה משם איש
, Ghera filius Simhi ejus nomen & , Saul domus familia è egrediens
יוצא ממשפחת בית־שאול ושמו שמעי בן־גרא
, David lapidibus in lapidabat Et . maledicens & , egrediendo egrediens
6 יצא יצוא ומקלל: ויסקל באבנים את־דוד
potentes omnes & , populus omnis & ; David regis servos omnes &
ואת־כל־עבדי המלך דוד וכל־העם וכל־הגברים
: ei maledicendo in Simhi dicebat sic Et . ejus sinistra à & , ejus dextera à
7 מימינו ומשמאלו: וכה־אמר שמעי בקללו
te super Reddidit . profectus sine vir & , sanguinum vir egredere , Egredere
8 צא צא איש הדמים ואיש הבליעל: השיב עליך
deditque : eo pro regnasti quo Saul domus sanguines omnes Dominus
יהוה כל דמי בית־שאול אשר מלכת תחתו ויתן
tu ecce Et . tui filii Absalom manu in regnum Dominus
יהוה את־המלוכה ביד אבשלום בנך והנך
filius Abisai Dixitque . tu sanguinum vir quoniam , tuo malo in
9 ברעתך כי איש דמים אתה: ויאמר אבישי בן־
hic mortuus canis maledicet quid Ut : regem ad Serujah
צרויה אל־המלך למה יקלל הכלב המת הזה את־
. ejus caput removebo & , obsecro Transeam ? regi meo domino
אדני המלך אעברה־נא ואסירה את־ראשו:

Versio VUL. LAT.

33 Et dixit ei David; Si veneris
34 mecum, eris mihi oneri: Si autem in civitatem revertaris, & dixeris Absalom; Servus tuus sum, rex: sicut fui servus patris tui, sic ero servus tuus: dissipabis
35 consilium Achitophel. Habes autem tecum Sadoc & Abiathar sacerdotes: & omne verbum quodcunque audieris de domo regis, indicabis Sadoc & Abiathar sacerdotibus.
36 Sunt autem cum eis duo filii eorum, Achimaas filius Sadoc, & Jonathas filius Abiathar: & mittetis per eos ad me omne
37 verbum quod audieritis. Veniente ergò Chusai amico David in civitatē, Absalom quoque ingressus est Jerusalem.

CAP. XVI.

1 Cúmq; David transisset paululùm montis verticem, apparuit Siba puer Miphiboseth in occursum ejus, cum duobus asinis, qui onerati erant ducentis panibus, & centum alligaturis uvæ passæ, & centum mas-
2 sis palatharum, & utre vini. Et dixit rex Sibæ, Quid sibi volunt hæc? Respondítque Siba; Asini, domesticis regis ut sedeant: panes & palathæ, ad vescendum pueris tuis: vinum autem, ut bibat si quis defecerit
3 in deserto. Et ait rex, Ubi est fili[us] domini tui? Respondítque Siba regi; Remansit in Jerusalem, dicens; Hodiè restituet mihi domus Israel regnum patris
4 mei. Et ait rex Sibæ, Tua sint omnia quæ fuerunt Miphiboseth. Dixítque Siba; Oro ut inveniam gratiam coram te, do-
5 mine mi rex. Venit ergò rex David usque Bahurim: & ecce egrediebatur indè vir de cognatione domûs Saul, nomine Semei, filius Gera: procedebátque egrediens, et maledicebat,
6 Mittebátq; lapides contra David, & contra universos servos regis David: omnis autem populus, & universi bellatores, à dextro & à sinistro latere re-
7 gis incedebant. Ita autem loquebatur Semei cùm malediceret regi; Egredere, egredere, vir sanguinum, & vir Belial.
8 Reddidit tibi Domin[us] universum sanguinem domûs Saul: quoniam invasisti regnum pro eo, & dedit Dominus regnum in manu Absalom filii tui: & ecce premunt te mala tua, quo-
9 niam vir sanguinum es. Dixit autem Abisai filius Sarviæ, regi; Quarè maledicit canis hic mortuus domino meo regi? vadam, & amputabo caput ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

33 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ, (α) Ἐὰν μὲν διαβῇς
34 μετ' ἐμοῦ, καὶ ἔσῃ ἐπ' ἐμὲ εἰς βάσταγμα. Καὶ (β) ἐὰν ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἐρεῖς τῷ Ἀβεσσαλώμ, Διεληλύθασιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ ὁ βασιλεὺς κατόπισθέ (γ) μου διελήλυθεν ὁ πατήρ σου· καὶ νῦν παῖς σου εἰμὶ βασιλεῦ, ἔασόν με ζῆσαι· παῖς τοῦ πατρός σου ἤμην τότε καὶ ἄρτι, καὶ νῦν ἐγὼ (δ) δοῦλος σός· καὶ διασκεδά-
35 σεις μοι τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ. Καὶ (ε) ἰδοὺ ἐκεῖ μετὰ σοῦ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ οἱ ἱερεῖς. καὶ ἔσται πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκούσῃς ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ (ζ) ἀπαγγελεῖς τῷ Σαδὼκ καὶ τῷ Ἀβι-
36 άθαρ τοῖς ἱερεῦσιν. Ἰδοὺ ἐκεῖ μετ' αὐτῶν δύο υἱοὶ αὐτῶν, Ἀχιμάας υἱὸς τῷ Σαδὼκ, καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς τῷ Ἀβιάθαρ· καὶ ἀποστελεῖτε ἐν χει-
37 ρὶ αὐτῶν πρός με πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκούσητε. Καὶ εἰσῆλθε Χουσὶ ὁ (η) ἑταῖρος Δαυὶδ εἰς τὴν πόλιν, καὶ (θ) Ἀβεσσαλὼμ ἄρτι εἰσεπορεύετο εἰς Ἱερουσαλήμ.

MS.A. (α) Ἐὰν διαβῇς (β) ἐὰν εἰς τὴν πόλιν ἐπιστρέψῃς, καὶ (γ) μου, καὶ ἐλήλυθεν (δ) δοῦλός σου· (ε) ἰδοὺ μετὰ σοῦ ἐκεῖ Σαδὼκ (ζ) ἀναγγελεῖς (η) ἀρχιεταῖρος (θ) Ἀβεσσαλὼμ εἰσεπορεύετο εἰς τὴν πόλιν. Καὶ

ΚΕΦ. ιϛ'.

1 Καὶ Δαυὶδ παρῆλθε βραχύ τι ἀπὸ τῆς (α) Ῥὼς, καὶ ἰδοὺ Σιβὰ τὸ παιδάριον (β) Μεμφιβοσθὲ εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ· καὶ ζεῦγος ὄνων ἐπισεσαγμένων, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ἄρτοι, καὶ ἑκατὸν σταφίδες, καὶ ἑκατὸν φοίνικες, καὶ νέβελ
2 οἴνου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σιβὰ, Τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε (γ) Σιβὰ, Τὰ ὑποζύγια τῇ οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως τοῦ ἐπικαθῆσθαι, καὶ οἱ ἄρτοι καὶ οἱ φοίνικες εἰς βρῶσιν τοῖς παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶνος πιεῖν τοῖς ἐκλελυμένοις ἐν τῇ
3 ἐρήμῳ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Καὶ ποῦ ὁ υἱὸς τοῦ κυρίου σου; καὶ εἶπε (δ) Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἰδοὺ κάθηται ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι εἶπε, Σήμερον ἐπιστρέψουσί μοι (ε) οἶκος Ἰσραὴλ τὴν
4 βασιλείαν τοῦ πατρός μου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ (ζ) Σιβᾷ, Ἰδοὺ σοὶ πάντα ὅσα ἐστὶ (η) Μεμφιβοσθέ. καὶ εἶπε (θ) Σιβὰ προσκυνήσας, Εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βα-
5 σιλεῦ. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἕως Βαχουρίμ. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ συγγενείας οἴκου Σαοὺλ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σεμεῒ υἱὸς Γηρά· ἐξῆλθεν ἐκπορευόμενος καὶ καταρώ-
6 μενος, Καὶ (ι) λιθάζων ἐν λίθοις τὸν Δαυὶδ, καὶ πάντας τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως Δαυίδ. καὶ πᾶς ὁ (κ) λαὸς ἦν, καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ
7 δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων τοῦ βασιλέως. Καὶ οὕτως ἔλεγε Σεμεῒ ἐν τῷ καταρᾶσθαι (λ) αὐτόν, Ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ αἱμάτων καὶ ἀνὴρ ὁ
8 παράνομος. Ἐπέστρεψεν (μ) ἐπὶ σὲ κύριος πάντα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου Σαοὺλ, ὅτι ἐβασίλευσας ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου· καὶ ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ σου, ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σύ.
9 Καὶ εἶπεν (ν) Ἀβεσσὰ υἱὸς Σαρουίας πρὸς τὸν βασιλέα, Ἵνα τί καταρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; διαβήσομαι δὴ καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

MS.A. (α) Ῥοὼς, (β) Μεμφιβοσθαὶ εἰς ἀπάντησιν (γ) Σιβὰ, (δ) Σιβὰ (ε) ὁ οἶκος (ζ) Σιββᾷ, (η) τῷ Μεμφιβοσθαί. (θ) Σιβὰ (ι) λιθάζων λίθοις (κ) λαὸς, καὶ (λ) αὐτὸν, Ἔξελθε ἀνὴρ (μ) κύριος ἐπὶ σὲ πάντα (ν) Ἀβεσσά

Et dixit ei David; Siquidem transcenderis mecum, & eris super me in onus. Et si reversus fueris in civitatem, & dices ad Abessalom, (α) Transierunt fratres tui, & rex de post me transiit pater tuus: Et nunc puer tu[us] sum, ô rex, permitte me vivere: puer patris tui eram tunc, & nuper, & nunc ego servus tuus; & (χ) dissipabis mihi consilium Achitophel. Et ecce ibi tecum Sadoc, & Abiathar sacerdotes. Et erit, omne verbum quodcunque audieris è domo regis, & annuntiabis Sadoc, & Abiathar sacerdotib[us]. Ecce ibi cum eis duo filii eorum, Achimaas filius Sadoc, & Jonathan fili[us] Abiathar. Et mittetis in manu eorum ad me verbum, quodcunque audieritis. Et intravit Chusi amicus David in civitatem. Et Abessalom jam ingrediebatur in Hierusalem. 33 34 35 36 37

CAP. XVI.

1 *Et David transiit breve quid à Rhos: & ecce Siba puer Memphibosthe in occursum ejus; et par asinorum constratorum, & super eos ducenti panes, & centum botrus (a) passi, & centum (b) palmæ, et Nebel vini.*
2 *Et dixit rex ad Siba, Quid hæc tibi? Et dixit Siba; Subjugalia domui regis ad insidendum: & panes, & palmulæ in escam pueris: & vinum ad bibendum iis, qui lassati sunt in deserto.*
3 *Et dixit rex, Et ubi filius domini tui? Et dixit Siba ad regem, Ecce sedet in Hierusalem, quoniam dixit, Hodiè redire facient ad me domus Israel regnum patris mei.*
4 *Et dixit rex ad Siba; Ecce tibi omnia, quæcunque sunt Memphibosthe. Et dixit Siba (c) adorans; Inveniam gratiam in oculis tuis, domine mi rex.*
5 *Et venit rex David usque Baurim. Et ecce inde vir egrediebatur de cognatione dom[us] Saul: et nomen ei Semei, filius Gera: egrediebatur egrediens, & maledicens,*
6 *Et lapidans in lapidib[us] David, & omnes pueros regis David. Et omnis populus erat, et omnes potentes, à dextris et à sinistris regis.*
7 *Et sic dicebat Semei in maledicendo eum, Egredere, egredere, vir sanguinum, & vir qui iniqu[us].*
8 *Redire fecit super te Domin[us] omnes sanguines domus Saul: quoniam regnasti pro eo: & dedit Domin[us] regnum in manu Abessalom filii tui. Et ecce (d) tu in malo tuo; quoniam vir sanguinum tu.*
9 *Et dixit Abessa fil[ius] Sarviæ ad regem, Ut quid maledicit canis mortuus hic dominum meum regem? Transcendam nunc, & auferam caput ejus.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

33 ואמר ליה דוד אם עברתא עמי ותהי עלי למטול: ואם לקרתא תתוב ותימר לאבשלום
34 עבדך אנא מלכא אהי עבדא דאבוך ואנא מבכן וכען ואנא עבדך ותקלקל לי ית מלכא
35 דאחיתפל: והלא עמך תמן צדוק ואביתר כהניא ויהי כל פתגמא דתשמע מבית מלכא
36 תחוי לצדוק ולאביתר כהניא: הא תמן עמהון תרין בניהון אחימעץ לצדוק ויהונתן
37 לאביתר ותשלחון בידיהון לותי כל מדעם דתשמעון: ואתא חושי שושבינא דדוד
לקרתא ואבשלום אתא לירושלם:

יו

1 ודוד עבר זעיר מריש טורא והא ציבא עולימא דמפיבשת לקדמותיה וזוג חמרין חשיקין
ועליהון מאתן גריצן דלחים ומאה אתכלין דענבין יבשין ומאה מנן דבילתא ונבל
2 חמר: ואמר מלכא לציבא מה אלין לך ואמר ציבא חמריא לבית מלכא למרכב
3 ולחמא ודבילתא למיכל עולמיא וחמרא למשתי דמשלהי במדברא: ואמר מלכא ואן
בר רבונך ואמר ציבא למלכא הא יתיב בירושלם ארי אמר יומא דין יתיבון לי בית
4 ישראל ית מלכותא דאבא: ואמר מלכא לציבא הא לך כל די למפיבשת ואמר ציבא
5 מודינא אשכח רחמין בעינך רבוני מלכא: ואתא דוד מלכא עד עלמת והא מתמן גברא
6 נפק מזרעית בית שאול ושמיה שמעי בר גירא נפק מפק ומלטט: ומרגם באבניא ית
7 דוד וית כל עבדי מלכא דוד וכל עמא וכל גבריא מימיניה ומסמליה: וכדין אמר שמעי
8 בלטטותיה פוק פוק גבר חיב קטול וגבר רשיעא: אתיב עלך יי כל חובי בית שאול
דמלכתא תחותוהי ואצלח יי ית מלכותא בידא דאבשלום ברך והא אנת בבישתך ארי
9 גבר חיב קטול את: ואמר אבישי בר צרויה למלכא למא ילוט כלבא מיתא הדין ית
רבוני מלכא אעבר כען ואעדי ית רישיה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit illi David: Si transieris mecum, & eris mihi oneri. Et si ad urbem redieris, & dixeris Absalom; Servus tuus sum rex, fui servus patris tui ego tunc, sed & nunc ero servus tuus: infatuabis mihi consilium Ahhitophel. Nonne tecum ibi erit Szadok & Abiathar sacerdotes? & erit omne verbum quod audieris ex domo regis, indicabis Szadok & Abiathar sacerdotibus. Et ecce ibi cùm eis duo filii eorum, Ahhimaghaz ipsius Szadok & Jehonathan ipsius Abiathar, & mittetis in manu eorum ad me omne quod audieritis. Et venit Hhussai amicus David in urbem, & Absalom venit in Jerusalem.

CAP. XVI.

Et David transiit paululum à capite montis, & ecce Sziba puer ipsius Mephiboseth fit in occursum ejus, & par asinorum stratorum, & super illos ducentæ tortæ panis, & centum palmites uvarum *passarum*, & centum partes caricarum, & uter vini. Et dixit rex ad Sziba: Quid ista tibi? & dixit Sziba: Asinæ pro domo regis ad equitandum, & panis & caricæ ut comedant adolescentes, & vinum ut bibat qui lassus fuerit in deserto. Et dixit rex: Et ubi filius d[omi]ni tui? & dixit Sziba regi, Ecce sedet in Jerusalem; quia dixit: Hodie reddent mihi [*homines*] dom[us] Israel regnum patris mei. Et dixit rex ad Sziba: Ecce tua sunt omnia quæ habet Mephiboseth. & dixit Sziba adorans, Inveniam misericordias in oculis tuis d[omi]ne mi rex. Et venit rex David usq; ad Ghalemeth, & ecce indè vir exibat de prosapia domus Saul, & nomen ejus Simghi filius Gera exibat exeundo & maledicebat. Et lapidabat in saxis David & omnes servos regis David; & omnis populus & omnes robusti erant à dextra ejus & à sinistra ejus. Et sic dixit Simghi cùm malediceret ei: Exi, exi, vir obnoxius morti, & vir improbe. Reddidit Dominus super te omnia debita domus Saul, eò quòd regnasti pro illo, & direxit Dominus regnum in manu Absalom filii tui, & ecce tu es in malitia tua, quia *vir* reus mortis tu es. Et dixit Abisai filius Szarujah regi: Ad quid maledicet canis mortuus hic domino meo regi? transibo nunc & auferam caput ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ. ܐܢ ܥܒܪܬ ܐܢܬ ܥܡܝ. ܬܗܘܐ ܐܢܬ ܥܠܝ ܠܡܘܒܠܐ. * ܐܠܐ ܗܦܘܟ ܠܡܕܝܢܬܐ.
34 ܘܐܡܪ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܥܒܕܟ ܐܢܐ ܡܠܟܐ. ܘܥܒܕܗ ܕܐܒܘܟ ܡܢ ܩܕܝܡ ܗܘܝܬ. ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܡܠܟܐ ܥܒܕܟ
ܐܢܐ ܡܒܥܐ. ܐܙܠ ܒܛܠ ܠܡܠܟܗ ܕܐܚܝܬܘܦܠ. * ܘܗܐ ܐܝܬ ܥܡܟ ܬܡܢ. ܨܕܘܩ ܘܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ
35 ܘܟܠ ܡܠܬܐ ܕܬܫܡܥ ܡܢ ܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܚܘܐ ܠܨܕܘܩ ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. * ܘܗܐ ܐܝܬ ܬܡܢ
36 ܥܡܗܘܢ ܬܪܝܢ ܒܢܝܗܘܢ. ܐܚܝܡܥܨ ܒܪܗ ܕܨܕܘܩ. ܘܝܘܢܬܢ ܒܪܗ ܕܐܒܝܬܪ. ܘܫܕܪܘ ܒܐܝܕܝܗܘܢ
ܠܘܬܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܫܡܥܬܘܢ. * ܘܐܙܠ ܚܘܫܝ ܪܚܡܗ ܕܕܘܝܕ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܒܫܠܘܡ ܥܠ
37 ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܦܘܠܓܐ * ܝܘ * ܘܕܘܝܕ ܥܒܪ ܩܠܝܠ ܡܢ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܣܓܕ ܗܘܐ.
1 ܘܨܝܒܐ ܥܠܝܡܗ ܕܡܦܝܒܘܫܬ. ܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܝܬܝ ܥܡܗ ܙܘܓܐ ܕܚܡܪܐ ܛܥܝܢܝܢ. ܥܠܝܗܘܢ
ܡܐܬܝܢ ܠܚܡܐ. ܘܡܐܐ ܩܛܝܢܐ ܕܬܐܢܐ. ܘܡܐܐ ܓܒܢܐ. ܘܙܩܐ ܕܚܡܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ
2 ܡܠܟܐ ܠܨܝܒܐ. ܘܗܠܝܢ ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܠܟ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܨܝܒܐ. ܚܡܪܐ ܠܡܫܩܠ ܡܘܒܠܐ ܕܒܝܬ
ܡܠܟܐ. ܘܠܚܡܐ ܘܓܒܢܐ ܠܡܐܟܠ ܛܠܝܐ. ܘܚܡܪܐ ܠܡܫܬܐ ܕܠܐܝܢ ܒܡܕܒܪܐ.
3 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܐܝܟܐ ܗܘ ܒܪ ܡܪܟ. ܐܡܪ ܨܝܒܐ. ܗܐ ܝܬܒ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܡܪ. ܝܘܡܢܐ
4 ܢܦܢܘܢ ܠܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܫܐܘܠ ܐܒܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܕܘܝܕ ܠܨܝܒܐ. ܗܐ ܠܟ
ܟܠܗ ܕܐܝܬ ܠܡܦܝܒܘܫܬ. ܘܐܡܪ ܨܝܒܐ. ܣܓܝ ܐܫܟܚܬ ܚܘܒܐ ܩܕܡ ܥܝܢܝܟ
5 ܡܠܟܐ. * ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܚܘܪܝܢ. ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ
6 ܕܒܝܬ ܫܐܘܠ. ܘܫܡܗ ܫܡܥܝ ܒܪ ܓܝܪܐ. ܢܦܩ ܘܡܨܚܐ ܠܗ ܠܕܘܝܕ. * ܘܪܓܡ ܠܗ ܒܟܐܦܐ.
ܠܗ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܡܢ
7 ܣܡܠܗ. * ܘܗܟܢܐ ܐܡܪ ܗܘܐ ܫܡܥܝ ܠܕܘܝܕ. ܟܕ ܡܨܚܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܦܘܩ ܦܘܩ. ܓܒܪܐ
8 ܐܢܫ ܕܡܐ ܘܒܠܝܥܠ. * ܢܦܪܥ ܡܪܝܐ ܠܟ ܕܡܐ ܕܒܝܬ ܫܐܘܠ. ܕܡܠܟܬ ܚܠܦܘܗܝ. ܘܢܫܠܡܝܘܗܝ
ܡܪܝܐ ܠܡܠܟܘܬܟ. ܒܐܝܕܐ ܕܐܒܫܠܘܡ ܒܪܟ. ܘܗܐ ܐܬܦܪܥܬ ܒܒܝܫܘܬܟ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ
9 ܕܕܡܐ. * ܘܐܡܪ ܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܘܝܐ ܠܕܘܝܕ. ܠܡܢܐ ܡܨܚܐ ܟܠܒܐ ܗܢܐ ܡܝܬܐ ܠܡܪܝ
ܡܠܟܐ. * ܐܥܒܪ ܘܐܫܩܘܠ ܪܫܗ.

33 Cui dixit David, Si mecū transieris, eris mihi oneri. 34 Verùm revertere in civitatem, & dic Abisalomi, Servus tuus sum rex; & servus patris tui jam olim. Et nunc ego rex te deprecor, vade, irritum fac consilium Ahitophelis. 35 Ecce sūt illic apud te Sadoc & Abithar sacerdotes; quamcunque rem audiveris è domo regis, indica Sadoc & Abithari sacerdotibus. 36 En etiam illic erunt ambo filii eorum, Ahimees filius Sadoci, et Nathan filius Abitharis; per ipsos ad me mittite quicquid audieritis. 37 Abiit ergò Husi amicus Dauidis in civitatem: & Abisalom ingressus est in Jerusalem.

CAP. XVI.

1 Paululū recesserat David ab eo loco ubi adorabat, quum Siba famulus Mephibsathi venit in Jerusalem, adduxitque secum duos asinos onustos, quibus impositi erant ducenti panes, centū palathæ *ficuum*, centum casei, & uter vini. 2 Dixit rex ad Siba, Unde hæc tibi? Ait illi Siba, Asini *quidem* sunt ad ferendam sarcinam domûs regis; panis verò & casei, ut edant pueri; & vinum, ut bibant qui fatigati fuerint in deserto. 3 Dixit ad eum rex, Ubi est filius dñi tui? Ait Siba, Ecce sedet in Jerusalē, ac dicit; Hodiè restituent mihi filii Israel regnū Saulis patris mei. 4 Dixit David ad Siba, Tibi conceditur quicquid habet Mephibsath. Ait Siba, Multū mihi est nactū esse gratiā in oculis tuis rex. 5 Cùm autē pervenisset rex David usque ad Beth-hurim, egressus est illinc homo quidam de familia Saulitica, nomine Semei, fili⁹ Gera. *Is* procedens convitiabatur Davidi, 6 Et lapidib⁹ appetebat eū, eum *inquam* et omnes servos ejus, totum populum, omnésq; servos ejus qui erant ad dextram & ad sinistram ipsius. 7 Sic autem dicebat Semei Davidi cùm convitiaretur ei, Egredere, egredere vir sanguinarie & flagitiose. 8 Rependat tibi Domin⁹ totum sanguinem familiæ Saulis post quem regnâsti, tradâtque Dominus regnum tuum in manum Abisalomis filii tui: jam ecce compensata est malitia tua, eò quòd sis vir sanguinarius. 9 Dixit Abisai filius Suriæ ad Davidem, Quarè convitiatur canis hic mortuus domino meo regi? transeam, & auferam caput ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * قال له داود ان انت انطلقت معي صرت علي ثقلا * ولكن ارجع الي اورسليم وقل لابسالوم
34 انا عبدك ايها الملك وعبد ابيك قبلك * والان اطلب اليك ان تنطلق * وتبطل راي
35 احيتوفال ومشورته * وقد صيرت هناك عندك صادوق وابيثار الكهنين * فان معهم ابناهما
36 احيمعاص ابن صادوق وناثان بن ابيثار ارسلوا الي معهما ما سمعتم من خبر * ورد داود حوسي
37 صديقه الي القرية * ودخل ابشالوم الي اورشليم * الفصل السادس عشر *
1 * فلما تنحا داود عن الموضع الذي سجد فيه قليلا * اتاه صيبا مملوك مفيبست * ومعه
2 حماران موقران * عليهما مايتا رغيف * وماية جبنة * ووعاء فيه تين * وزق من خمر * قال
الملك لصيبا من اين لك هذا * قال له صيبا جيت بالحمارين ليحمل عليهما الملك ما احب من
ثقله * والخبز والجبن لياكلوا الفتيان * والخمر ليشرب عبيدك الذين كدوا وتعبوا في البرية *
3 * قال له الملك اين ابن مولاك * قال له صيبا هو باورشليم جالس يقول هل يرد علي بنو اسرايل
4 ملك ساوول ابي * قال داود لصيبا قد وهبت لك كل شي لمفيبست * قال صيبا لي كثير وقد
5 ظفرت منك برحمة ايها الملك سيدي * فجاء داود الملك الي بيت حوريم * فخرج من هناك
6 رجل من قبيلة ساوول اسمه سمعي بن جاري * خرج يفتري علي داود * ويرجمه بالحجارة
ويشتمه * ويشتم جميع عبيده وشعبه * ويفتري علي قواده الذين كانوا عن يمينه وعن يساره *
7 8 * وكان يقول سمعي في شتمه لداود * اخرج اخرج ايها الرجل الاثيم السافك الدماء * يجزيك
الرب ويعاقبك بكل ذنب بيت ساوول الذي ملكت من بعده * ويدفع الرب ملكك الي
9 ابشالوم ابنك * وقد كوفيت بشرك * لانك رجل سافك الدماء * ثم قال ابيشي بن صوريا
لداود * كيف اترك هذا الكلب الميت ان يشتم سيدي الملك * اجوز اليه فاخذ راسه *

33 *Ait illi David, si tu mecum proficiscaris, eris mihi oneri.* 34 *Sed revertere in Jerusalem, & dic Abisalomi, Servus tuus sum O rex, & servus patris tui ante te. Itaque rogo te ut abeas, & mentem Achithophelis ejusque consilium destruas.* 35 *Hac de causa illic apud te collocavi Sadoc & Abithar sacerdotes;* 36 *Cum quibus adsunt etiam duo filii eorum, nempe Achimeas Sadoci filius, & Nathan filius Abitharis: per hos duos mittite ad me quodcunque nuntium audieritis.* 37 *Remisit ergò David Husi amicum suum in urbem, & Abisalom ingressus est Jerusalem.*

CAP. XVI.

1 *Cum recessisset David ab eo loco in quo paulisper adoraverat, venit ad eum Siba servus Mephibbaseth cum duobus asinis onustis, quibus impositi erant ducenti panes, centum casei, centum vasa plena ficubus, & uter vini.* 2 *Dixit rex ad Siba, unde hæc tibi? Ait illi Siba, Adduxi hos duos asinos, ut iis imponat rex quod voluerit è supellectile sua; panis verò & caseus est, ut comedant pueri; vinum autem, ut bibant servi tui qui labore & lassitudine confecti sunt in deserto.* 3 *Dixit ad eum rex, Ubinam est filius domini tui? Respondit ei Siba, Sedet in Jerusalem, ac dicit, Forsan restituent mihi filii Israel regnum Saulis patris mei.* 4 *Dixit David ad Siba, Jam dedi tibi quicquid est Mephibbaseth. Respondit Siba, Multum habeo, cùm jam gratiam nactus sim apud te O rex mi domine.* 5 *Perveniente demum Davide rege ad Beth-horim, egressus est inde homo quidam de familia Saulis, nomine Semei, filius Gari: is egressus contumeliis afficiebat Davidem,* 6 *Lapidibus appetebat, & injuriis afficiebat eum, & convitiabatur omnibus servis ac populo ipsius, & maledictis incessebat duces ejus qui erant ad dexteram & ad sinistram ipsius.* 7 *Dicebat autem Semei dum contumelias vomeret in Davidem, Egredere, egredere O vir nefarie, sanguinum effusor.* 8 *Retribuat tibi Dominus, puniatque te pro omni culpa commissa in domum Saulis post quem regnâsti, tradatque Dominus regnum tuum Abisalomi filio tuo: tandem remuneratus es pro nequitia tua, cùm sis homo sanguinum effusor.* 9 *Tum dixit Abisai filius Suriæ Davidi, Quomodo paterer hunc canem mortuum contumeliis afficere dominum meum regem? transibo ad eum, & amputabo caput ejus.*

שמואל ב: יו

? maledicat *quia* , Serujah filii vobis & mihi Quid : rex Dixitque
10 ויאמר המלך מה־לי ולכם בני צרויה כי יקלל
: dicet quis & ,David Maledic : ei dixit DOMINUS *quia* &
וכי יהוה אמר לו קלל את־דוד ומי יאמר
omnes ad & ,Abisai ad David dixit Et ? sic fecisti Cur
11 מדוע עשיתה כן: ויאמר דוד אל־אבישי ואל־כל־
quærens ,*meis visceribus* de est egressus qui ,meus filius Ecce : suos servos
עבדיו הנה בני אשר־יצא ממעי מבקש
, ei *Dimittite* ? Jemini filius nunc *quia etiam &* ; meam animam
את־נפשי ואף כי־עתה בן־הימיני הנחו לו
respiciet Forsitan .DOMINUS ei dixit quia ,maledicat &
12 ויקלל כי־אמר־לו יהוה: אולי יראה
pro bonum mihi DOMINUS reddet & : *meum oculum in* DOMINUS
יהוה בעוני והשיב יהוה לי טובה תחת
: via in ejus viri & ,David ibat Et .hac die ej*maledictione
13 קללתו היום הזה: וילך דוד ואנשיו בדרך
,*maledicebat* & , eundo ,ejus adverso ex ,montis *costa in vadens* Simhi Et
ושמעי הלך בצלע ההר לעמתו הלוך ויקלל
venit Et *,pulvere in pulverabat & ,ejus regione è lapidibus in lapidabat &*
14 ויסקל באבנים לעמתו ועפר בעפר: ויבא
.ibi *respiravit* & ; lassi eo cum qui ,populus omnis & , rex
המלך וכל־העם אשר־אתו עיפים וינפש שם:
, Jerusalaim in venerunt Israel *vir* populus omnis & ,Absalom Et
15 ואבשלום וכל־העם איש ישראל באו ירושלים
Archites Chusai venit quando , fuit Et .eo cum Achithophel &
16 ואחיתפל אתו: ויהי כאשר־בא חושי הארכי
Vivat : Absalom ad Chusai dixit & , Absalom ad David *socius*
רעה דוד אל־אבשלום ויאמר חושי אל־אבשלום יחי
Ista : Chusai ad Absalom Dixitque .rex vivat , rex
17 המלך יחי המלך: ויאמר אבשלום אל־חושי זה
? tuo *socio* cum ivisti non quid Ut ? *tuo socio cum* tua misericordia
חסדך את־רעך למה לא־הלכת את־רעך:
,DOMINUS elegerit quem *quia* , Non : Absalom ad Chusai Dixitque
18 ויאמר חושי אל־אבשלם לא כי אשר בחר יהוה
.manebo eo cum & ,ero *non* , Israel *vir omnis* & ,iste populus &
והעם הזה וכל־איש ישראל לא אהיה ואתו אשב:
Quemadmodũ ? ejus *filii facies ad* nonne ?serviturus sum ego cui , *secunda* Et
19 והשנית למי אני אעבד הלוא לפני בנו כאשר
dixit Et .*tuas facies ad* ero sic ,*tui patris facies ad* servivi
20 עבדתי לפני אביך כן אהיה לפניך: ויאמר
.faciamus quid consilium *vobis* Date : Achitophel ad Absalom
אבשלום אל־אחיתפל הבו לכם עצה מה־נעשה:
, tui patris *pellices* ad Ingredere : Absalom ad Achitophel Dixitque
21 ויאמר אחיתפל אל־אבשלם בוא אל־פלגשי אביך
quòd , Israel omnis audiet & : domum custodiendũ ad dimisit quas
אשר הניח לשמור הבית ושמע כל־ישראל כי־
.tecum qui omnium manus roborabuntur &,*tuo patri te fœtidum reddideris*
נבאשת את־אביך וחזקו ידי כל־אשר אתך:
est ingressus & : tectum super *tentorium* Absalom ipsi extenderunt Et
22 ויטו לאבשלום האהל על־הגג ויבא
consilium Et .Israel omnis oculis in sui patris *pellices* ad Absalom
23 אבשלום אל־פלגשי אביו לעיני כל־ישראל: ועצת
quemadmodum , illis diebus in consulebat quod Achitophel
אחיתפל אשר יעץ בימים ההם כאשר
, Achitophel consiliũ omne Sic .Dei *verbo in vir* interrogaret
ישאל־ בדבר האלהים כן כל־עצת אחיתפל
.Absalom ipsi etiam ,Davidi etiam
גם־לדוד גם לאבשלם:

Versio VULG. LAT.

10 Et ait rex; Quid mihi & vobis est, filii Saruiæ? dimittite eum, ut maledicat: Dominus enim præcepit ei ut malediceret David: & quis est qui audeat dicere, quarè sic fecerit?
11 Et ait rex Abisai, & universis servis suis; Ecce filius meus, qui egressus est de utero meo, quærit animam meam: quantò magis nunc filius Jemini? dimittite eum ut maledicat juxta
12 præceptum Domini; Si fortè respiciat Dominus afflictionem meam: & reddat mihi Dominus bonum pro maledi-
13 ctione hac hodierna. Ambulabat itaque David & socii ejus per viam cum eo. Semei autem, per jugum montis ex latere, contra illum gradiebatur, maledicens, & mittens lapides adversùm eum, terrám-
14 que spargens. Venit itaque rex, & universus populus cum eo lassus, & refocillati sunt ibi.
15 Absalom autem & omnis populus ejus ingressi sunt Jerusalem, sed & Achitophel cum
16 eo. Cùm autem venisset Chusai Arachites amic⁹ David ad Absalom, locutus est ad eum;
17 Salve rex, salve rex. Ad quem Absalom, Hæc est, inquit, gratia tua ad amicum tuum? quarè non ivisti cum amico tuo?
18 Respondítque Chusai ad Absalom, Nequaquám: quia illius ero, quem elegit Dominus, & omnis hic populus, & universus Israel, & cum eo mane-
19 bo. Sed ut & hoc inferam, cui ego serviturus sum? nónne filio regis? sicut parui patri tuo,
20 ita parebo & tibi. Dixit autem Absalom ad Achitophel, Inite consilium quid agere de-
21 beamus. Et ait Achitophel ad Absalom; Ingredere ad concubinas patris tui, quas dimisit ad custodiendam domum: ut cùm audierit omnis Israel quòd fœdaveris patrem tuum, roborentur tecum manus eo-
22 rum. Tetenderunt ergò Absalom tabernaculum in solario, ingressúsque est ad concubinas patris sui coram universo Is-
23 rael. Consilium autem Achitophel, quod dabat in diebus illis, quasi si quis consuleret Deum: sic erat omne consilium Achitophel, & cùm esset cum David, & cùm esset cum Absalom.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ Σαρουίας; (ξ) καὶ ἄφετε αὐτὸν, καὶ οὕτως καταράσθω, ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ καταρᾶσθαι τὸν Δαυὶδ· καὶ τίς ἐρεῖ, Ὡς τί ἐποίησας οὕ-
11 τως; Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (ο) Ἀβεσσὰ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἰδοὺ ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχήν μου, καὶ προσέτι νῦν ὁ υἱὸς τοῦ (π) Ἰεμινί. ἄφετε αὐτὸν (ρ) καταρᾶσθαι, ὅτι
12 εἴπεν αὐτῷ κύριος. Εἴπως ἴδοι κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου, καὶ ἐπιστρέψει (σ) μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς (τ) κατάρας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ
13 ταύτῃ. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ (υ) καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ Σεμεὶ ἐπορεύετο (φ) ἐκ πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐχόμενα αὐτοῦ πορευόμενος καὶ καταρώμενος καὶ λιθάζων ἐν λίθοις ἐκ πλαγίων αὐτοῦ καὶ τῷ
14 χοῒ πάσσων. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ (χ) πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι, καὶ
15 ἀνέψυξαν ἐκεῖ. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ καὶ (ψ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰσῆλθον εἰς Ἱερουσα-
16 λὴμ, καὶ Ἀχιτόφελ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἡνίκα (ω) ἦλθε Χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Ζήτω ὁ βασι-
17 λεύς. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Χουσὶ, Τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; ἵνα-
18 τί οὐκ ἀπῆλθες μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Οὐχί, ἀλλὰ καθότι ὃν ἐξελέξατο κύριος καὶ ὁ λαὸς οὗτος καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, (α) αὐτῷ ἔσο-
19 μαι, καὶ μετ' αὐτοῦ καθήσομαι. Καὶ τὸ δεύτερον, τίνι ἐγὼ δουλεύσω; οὐχὶ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ; καθάπερ ἐδούλευσα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, οὕτως ἔσομαι (β)
20 ἐνώπιόν σου. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἀχιτόφελ, Φέρετε ἑαυτοῖς βουλὴν τί ποιήσωμεν.
21 Καὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Εἴσελθε πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρός σου, ἃς κατέλιπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ (γ) ἀκούσεται πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι (δ) κατῄσχυνας τὸν πατέρα σου, καὶ ἐνισχύσουσιν αἱ χεῖρες
22 πάντων τῶν μετὰ σοῦ. Καὶ ἔπηξαν (ε) τὴν σκηνὴν τῷ Ἀβεσσαλὼμ ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ (ζ) εἰσῆλθεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατ' ὀφθαλμοὺς παν-
23 τὸς Ἰσραήλ. Καὶ ἡ βουλὴ Ἀχιτόφελ, ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρώταις, ὃν τρόπον (η) ἐπερωτήσῃ τις ἐν λόγῳ τοῦ θεοῦ, οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ (θ) τοῦ Ἀχιτόφελ καί γε τῷ Δαυὶδ, καί γε τῷ Ἀβεσσαλώμ.

Et dixit rex; Quid mihi & vobis, filii Saruiæ? Et permittite eum, & sic maledicat: quoniam Dominus dixit ei maledicere David. Et quis dicet, ut quid fecisti sic? Et dixit David ad Abessa, & ad omnes pueros suos: Ecce filius meus, qui egressus est è ventre meo, quærit animam meam: & multò magis nunc filius Jemini. Permittite eum maledicere, quoniam dixit ei Dominus. Si fortè inspiciat Dominus in humiliationem meam; & redire faciet mihi bona pro maledictione illius in die hac. Et ivit David, & omnes viri ejus in via. Et Semei ibat à latere montis juxta eum vadens, & maledicens, & lapidans in lapidibus (e) ex obliquo ejus, & pulvere aspergens. Et venit rex, & omnis populus cum eo lassati, & respiraverunt ibi. Et Abessalom, & omnis vir Israel intrârunt in Hierusalẽ, & Achitophel cũ eo. Et factum est quando venit Chusi princeps amicus David ad Abessalom, & dixit Chusi ad Abessalom, (f) Vivat rex. Et dixit Abessalom ad Chusi, Hæc est misericordia tua cum amico tuo? ut quid non abiisti cum amico tuo? Et dixit Chusi ad Abessalom, Nequaquàm: sed post eum, quem elegit Dominus, et populus hic, et omnis vir Israel, ei ero, et cum eo sedebo. Et (g) secundò, cui ego serviam? nonne coram filio ejus? Sicut servivi coram patre tuo; sic ero coram te. Et dixit Abessalom ad Achitophel: (h) Ferte vobis consilium, quid facturi simus. Et dixit Achitophel ad Abessalom, Intra ad concubinas patris tui: quas reliquit custodire domum ejus: et audiet omnis Israel, quia confudisti patrem tuum: & invalescent manus omnium, qui tecum. Et fixerunt tabernaculum ipsi Abessalom super solarium: & intravit Abessalom ad concubinas patris sui ante oculos universi Israel. Et erat consilium Achitophel, quod consulendo dabat in diebus primis; quemadmodum interroget quis in verbo Dei: Sic omne consilium ipsius Achitophel etiam ipsi David; etiam ipsi Abessalom.

MS.A. (ξ) ἄφετε αὐτὸν, (ο) Ἀβισαὶ (π) Ἰεμενεί. (ρ) καταράσθω, (σ) κύριός μοι (τ) κατάρας ταύτης ἐν τῇ (υ) καὶ οἱ (φ) εἰς πλευρὰς (χ) πᾶς ὁ ἐκλελυμένος, καὶ ἀνέψυξαν (ψ) πᾶς ὁ λαὸς Ἰσραὴλ εἰσῆλθεν (ω) εἰσῆλθεν (α) οὕτως (β) καὶ ἐνώπιον (γ) ἀκούσονται (δ) ᾔσχυνας (ε) τῷ Ἀβεσσαλὼμ τὴν σκηνὴν ἐπὶ τὸ (ζ) εἰσῆλθεν Ἀβεσσαλὼμ * τοῦ πατρὸς (η) ἐπερωτήσῃ ἐν λόγῳ (θ) τῷ Ἀχιτόφελ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ואמר מלכא מה לי ולכון בני צרויה כדין ילטט ארי יי אמר ליה לטט ית דוד ומן יימר
11 מה דין עבדתא כן: ואמר דוד לאבישי ולכל עבדוהי הא ברי דאולידית בעי למקטלי
12 ואף ארי כען בר שבט בנימן שבוקו מניה וילטט ארי אמר ליה יי: מאים גלי קדם יי
13 דמעת עיני ויתיב יי לי טבתא חלף לוטתיה יומא הדין: ואזל דוד וגברוהי באורחא
ושמעי אזיל בסטר טורא לקבליה אזיל ומלטיט ומרגם באבניא לקבליה ומשדי
14 15 עפרא: ואתא מלכא וכל עמא די עמיה כד משלהן ונח תמן: ואבשלום וכל עמא
16 אנש ישראל אתו לירושלם ואחיתופל עמיה: והוה כד אתא חושי ארכאה
שושבינא דדוד לות אבשלום ואמר חושי לאבשלום יצלח מלכא יצלח מלכא:
17 18 ואמר אבשלום לחושי דא טיבותך דעם חברך למא לא אזלת עם חברך: ואמר חושי
לאבשלום לא אלהן דאתרעי יי ועמא הדין וכל אנש ישראל די ליה אהי ועמיה אתב:
19 ותנינות קדם מן אנא אפלח הלא קדם בריה כמא דפלחית קדם אבוך כן אהי
20 פלח קדמך: ואמר אבשלום לאחיתופל הבו לכון מלכא מה נעביד: ואמר אחיתופל
21 לאבשלום עול לות לחינתא דאבוך די שבק למטר ביתא ושמע כל ישראל ארי
22 אתנכריתא באבוך ויתקוף ידי כל די עמך: ונגדו לאבשלום קנופין על אגרא ועל אבשלום
23 לות לחינתא דאבוהי לעיני כל ישראל: ומלכא דאחיתופל דמלך ביומיא האנון כמא
דשאיל גברא בפתגמא דיי כן כל מלכא דאחיתופל אף לדוד אף לאבשלום:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit rex: Quid mihi & vobis filii Szarujah? sic maledicat, quia Dominus dixit illi: Maledic David: & quis dicet, Quare fecisti hoc? Et dixit David Abisai & omnibus servis suis: Ecce filius meus quem genui quærit occidere me, quanto magis nunc filius tribus Binjamin? sinite eum ut maledicat, quia dixit illi Dominus. Fortè revelabitur ante Dominum lachryma oculi mei, & reddet Dominus mihi bonum pro maledictione ejus hodie. Et abiit David & viri ejus in via, & Simghi ambulabat in latere montis, è regione ejus ambulabat & maledicebat, & lapidabat in saxis è regione ejus, & effundebat pulverem. Et venit rex & omnis populus qui erat cum eo, cùm lassi [*essent*;] & quievit ibi. Et Absalom & omnis popul⁹ hominum Israel venerunt in Jerusalem, & Ahhithophel cum illo. Et fuit ut venit Hhusai Archæus amicus David ad Absalom, & dixit Hhusai ad Absalom: Prosperet rex, prosperet rex. Et dixit Absalom ad Hhusai: Hæc est benignitas tua *quæ* cum amico tuo? & ut quid non abiisti cum amico tuo? Et dixit Hhusai ad Absalom: Non, sed quem voluit Dominus & populus iste et omnis homo Israel, illius ero, et cum illo sedebo. Et secundò ante quem ego serviam? nónne ante filium ejus? sicut servivi ante patrem tuum, sic serviam ante te. Et dixit Absalom ad Ahhitophel: Date vobis consilium quid faciemus. Et dixit Ahhitophel ad Absalom: Intra ad concubinas patris tui quas reliquit ad custodiendum domum, et audiet omnis Israel quòd alienatus fueris à patre tuo, et roborabuntur manus omnium qui tecum sunt. Et tetenderunt ipsi Absalom conopæa super tectũ, et ingressus est Absalom ad concubinas patris sui in oculis omnis Israel. Et consilium Ahhithophel quod consulebat in diebus illis, [*erat*] quasi interrogâsset quis verbum Domini, sic omne consilium Ahhithophel etiam Davidi, etiam Absalom.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

10 Ait illi rex David, Quid mihi & vobis filii Suriæ? finite eum conviciari: Dominus ipse dixit illi; Convitiare Davidi: ah quis mihi dicat quamobrem hæc mihi contigerint?
11 Dixit rex David Abisaio omnibúsque servis suis, Ecce filius meus qui prodiit è visceribus meis, quærit abripere animam meam; quantò igitur magis filii Jemini? finite eum conviciari: Dominus quidem dixit illi.
12 Forsan respiciet Dominus summissionem meam, reddétque mihi bona pro convitiis meis hodiernis.
13 Itaque progrediente Davide & servis suis in via, Semei pergebat per oras montis ex adverso ipsius, convitians ei; & appetens eum lapidibus, pulverémque jaciens in eum.
14 Sic veniens rex totúsque populus qui erat cum eo, fatigati, quieverunt illic.
15 Abisalom verò & omnis populus qui cum eo erat, nec non Israel universus venerunt in Jerusalem, & cum eo Ahitophel.
16 Cùm autem venisset Husi Arcæus amicus Davidis ad Abisalom, dixit Husi ad Abisalom; Vivat rex, vivat rex.
17 Ait Abisalom ad Husi, Hæccine est amicitia tua erga amicum tuum? quare non es profectus cum amico tuo?
18 Ait Husi ad Abisalom, Nónne cum eo quem Dominus elegit, & cujus est populus hic totúsque Israel, manebo, & ipsius ero?
19 Et secundâ vice cujusdam servus sim futurus, non est meæ facultatis: quemadmodum servivi coram patre tuo, ita serviam coram te.
20 Ait Abisalom ad Ahitophel, Da mihi consilium quid acturus sim.
21 Dixit Ahitophel Abisalomi, Ingredere ad concubinas patris tui, quas reliquit ad custodiendam domum suam: cùm enim audierit omnis Israel fuisse te cum concubinis patris tui, confortabuntur manus omnium eorum qui tecum sunt.
22 Tetenderunt ergò Abisalomi tentorium super tectum, & ingressus est Abisalom ad concubinas patris sui in præsentia totius Israelis.
23 Cæterùm consilium quod dabat Ahitophel iis diebus, erat perinde ac si quis ipsum Dei verbum consuluisset: talia erant omnia consilia Ahitophelis tam erga Davidem, quàm erga Abisalomem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * قال داود الملك ما لي ولكم يا بني صوريا دعوه يسمي الرب قال له اسم داود ليس يخبرا
احبرني لم نزل بي هذا البلا * ثم قال داود لابيسي وجميع عبيده ابني الذي خرج من
11 صلبي يريد نزع نفسي دعوه يا اهل يميني الان يسمي الرب قال له اسم داود * لعل
12 الرب ينظر الى خضوعي ويجزيني خيرا بدل شتم هذا لي اليوم * فسار داود وعبيده في
13 طريقهم وكان سمعي حيالهم في ظل الجبل ويشتمه في مسيره ويرجمه بالحجارة ويرميه
14 بالتراب * فجاء الملك وجميع الشعب الذين معه متعوبا قد تعبوا ونزلوا البرية * واما ابسالوم
15 وجميع الشعب الذين معه وجميع بني اسرايل دخلوا الى اورشليم واحيتوفال معه * فلما دخل
16 حوسي الاركي خليل داود الى ابسالوم قال حوسي لابسالوم عش ايها الملك * قال
17 ابسالوم لحوسي هذه صداقتك لصديقك كيف لم تخرج مع صديقك * قال حوسي
18 لابسالوم اليس اكون مع الذي الرب معه وهذا الشعب وجميع بني اسرايل كلها معه
ينبغي لي ان اكون انا ايضا معه اترك وليس الامر ايضا الي ان اكون عبدا ابدا للواحد
19 وكما خدمت بين يدي ابيك كذلك اخدمك * قال ابسالوم لاحيتوفال شر علي ما الذي
20 ينبغي ان اصنع * قال احيتوفال لابسالوم ادخل الى سراري ابيك التي تركهن ان يحفظن
21 منزله حتى اذا سمع بنو اسرايل جميعهم انك قد دخلت على سراري ابيك تقوى ايدي
22 جميع الرجال الذين معك * فضربت لابسالوم خيمة فوق القصر ودخل على سراري ابيه
23 تجاه جميع بني اسرايل * والمشورة التي كان يشير بها احيتوفال في تلك الايام مثل مشورة
الانسان الذي يوحي اليه من قبل الله كذلك كانت مشورة احيتوفال في جميع ما اشار
على داود وعلى ابسالوم ايضا

10 *Dixit David rex, Quid mihi vobisſcum O filii Suriæ? finite eum maledicere me appetere: Dominus ait illi, Maledictis incesse Davidem: utinam index aliquis indicaret mihi quæ de causa obvenit me tanta calamitas!*
11 *Tum dixit David Abisaio cunctisque servis suis, Filius meus qui egressus est è dorso meo, animam meam eripere tentat: finite ergò, illum O gens dexteræ meæ, convitiari mihi: Dominus ait illi; Convitia profer in Davidem.*
12 *Fortasse considerabit Dominus humilitatem meam, rependétque mihi bonum pro maledictis hujus hominis in me hodiè prolatis.*
13 *Incedentibus ergò Davide et servis suis itinere suo, erat Semei ex adverso eorum in umbra montis, contumeliis afficiens cum dum ambularet, lapidibus appetens eum, & pulverem jactans in illū.*
14 *Venerunt autem rex et omnis populus qui cum eo erat, turbati jámque fessi, & castrametati sunt in deserto.*
15 *Cæterùm Abisalom, totúsque populus qui erat cum eo, & omnes Israelitæ ingressi sunt Jerusalem, nec non Achithophel cum ipso.*
16 *Et cùm ingressus esset Husi Arcites amicus Davidis ad Abisalomem, dixit Husi ad Abisalomem; Vivas O rex.*
17 *Dixit Abisalom ad Husi, Hæccine est amicitia tua erga amicum tuum? quomodò non es egressus cum amico tuo?*
18 *Respondit Husi Abisalomi, Annon cum illo forem, cum quo Dominus est, et cum quo populus iste, omnésque prorsus Israelitæ sunt? sanè me quoque cum ipso commorari oportet.*
19 *Ad hæc, nequaquam pendet à me perpetuum esse ejusdem principis servum: & quemadmodum servivi coram patre tuo, ita serviam tibi.*
20 *Dixit Abisalom ad Achithophel, Consule mihi quid agere oporteat.*
21 *Ait Achithophel Abisalomi, Ingredere ad pellices patris tui, quas reliquit ut custodirent domum suam; ut audientibus Israelitis omnibus ingressum te esse ad pellices patris tui, roborentur manus omnium virorum qui tecum sunt.*
22 *Quapropter fixo Abisalomi tentorio supra palatium, congressus est cum pellicibus patris sui in conspectu omnium Israelitarum.*
23 *Consilium autem quod dabat Achithophel iis diebus, erat veluti consilium hominis revelationem habentis à Deo: ejusmodi erat consilium Achithophelis in omnibus quæ consulebat Davidi atque Abisalomi.*

שמואל ב : יז

CAP. XVII.

1 וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלֹם אֶבְחֲרָה נָּא שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף
אִישׁ וְאָקוּמָה וְאֶרְדְּפָה אַחֲרֵי־דָוִד הַלָּיְלָה׃
2 וְאָבוֹא עָלָיו וְהוּא יָגֵעַ וּרְפֵה יָדַיִם וְהַחֲרַדְתִּי אֹתוֹ וְנָס כָּל־הָעָם
אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְהִכֵּיתִי אֶת־הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ׃
3 וְאָשִׁיבָה כָל־הָעָם אֵלֶיךָ כְּשׁוּב הַכֹּל הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה מְבַקֵּשׁ כָּל־
הָעָם יִהְיֶה שָׁלוֹם׃
4 וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי אַבְשָׁלֹם וּבְעֵינֵי
כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
5 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא נָא גַּם
לְחוּשַׁי הָאַרְכִּי וְנִשְׁמְעָה מַה־בְּפִיו גַּם־הוּא׃
6 וַיָּבֹא חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו לֵאמֹר
כַּדָּבָר הַזֶּה דִּבֶּר אֲחִיתֹפֶל הֲנַעֲשֶׂה אֶת־דְּבָרוֹ
אִם־אַיִן אַתָּה דַבֵּר׃
7 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם לֹא־
טוֹבָה הָעֵצָה אֲשֶׁר־יָעַץ אֲחִיתֹפֶל בַּפַּעַם הַזֹּאת׃
8 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אֲנָשָׁיו כִּי
גִבֹּרִים הֵמָּה וּמָרֵי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדֹב שַׁכּוּל בַּשָּׂדֶה
וְאָבִיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יָלִין אֶת־הָעָם׃
9 הִנֵּה
עַתָּה הוּא־נֶחְבָּא בְּאַחַת הַפְּחָתִים אוֹ בְּאַחַד הַמְּקוֹמֹת
וְהָיָה כִּנְפֹל בָּהֶם בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ וְאָמַר
הָיְתָה מַגֵּפָה בָּעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי אַבְשָׁלֹם׃
10 וְהוּא גַם־בֶּן־
חַיִל אֲשֶׁר לִבּוֹ כְּלֵב הָאַרְיֵה הִמֵּס יִמָּס כִּי־יֹדֵעַ
כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־גִבּוֹר אָבִיךָ וּבְנֵי־חַיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ׃
11 כִּי יָעַצְתִּי הֵאָסֹף יֵאָסֵף עָלֶיךָ כָל־יִשְׂרָאֵל מִדָּן
וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע כַּחוֹל אֲשֶׁר־עַל־הַיָּם לָרֹב
וּפָנֶיךָ הֹלְכִים בַּקְרָב׃
12 וּבָאנוּ אֵלָיו בְּאַחַת הַמְּקוֹמֹת
אֲשֶׁר נִמְצָא שָׁם וְנַחְנוּ עָלָיו כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטַּל
עַל־הָאֲדָמָה וְלֹא־נוֹתַר בּוֹ וּבְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ
גַּם־אֶחָד׃
13 וְאִם־אֶל־עִיר יֵאָסֵף וְהִשִּׂיאוּ כָל־יִשְׂרָאֵל
אֶל־הָעִיר הַהִיא חֲבָלִים וְסָחַבְנוּ אֹתוֹ עַד־הַנַּחַל עַד
אֲשֶׁר־לֹא־נִמְצָא שָׁם גַּם־צְרוֹר׃
14 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם
וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה עֲצַת חוּשַׁי הָאַרְכִּי מֵעֲצַת
אֲחִיתֹפֶל וַיהוָה צִוָּה לְהָפֵר אֶת־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל
הַטּוֹבָה לְבַעֲבוּר הָבִיא יְהוָה אֶל־אַבְשָׁלוֹם אֶת־הָרָעָה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 Dixit ergò Achitophel ad Absalom; Eligam mihi duodecim millia virorum, & consurgens persequar David hâc no-
2 ctè. Et irruens sup eum (quippe qui lassus est, & solutis manibus) percutiam eum: cúmq; fugerit omnis popul⁹ qui cum eo est, percutiam regem deso-
3 latum, Et reducam universum populum, quomodò un⁹ homo reverti solet: unum enim virú tu quæris: & omnis populus e-
4 rit in pace. Placuitque sermo ejus Absalom, & cunctis majo-
5 ribus natu Israel. Ait autē Absalom; Vocate Chusai Arachiten, & audiamus quid etiam i-
6 pse dicat. Cúmque venisset Chusai ad Absalom, ait Absalom ad eum; Hujuscemodi sermonem locut⁹ est Achitophel: facere debemus an non? quod
7 das consilium? Et dixit Chusai ad Absalom; Non est bonú consilium, quod dedit Achito-
8 phel hâc vice. Et rursum intulit Chusai; Tu nôsti, patrem tuum, et viros qui cum eo sunt, esse fortissimos & amaro animo, veluti si ursa raptis catulis in saltu sæviat: sed & pater tuus vir bellator est, nec morabi-
9 tur cum populo, Forsitàn nunc latitat in foveis, aut in uno, quo voluerit, loco: & cùm ceciderit unus quilibet in principio, audiet quicunque audierit, & dicet; Facta est plaga in populo qui sequebatur Absalom.
10 Et fortissim⁹ quisque, cujus cor est quasi leonis, pavore solvetur: scit enim omnis populus Israel, fortem esse patrem tuú, & robustos omnes qui cum eo
11 sunt. Sed hoc mihi videtur rectum esse consilium; Congregetur ad te universus Israel, à Dan usque Bersabee, quasi arena maris innumerabilis: & tu
12 eris in medio eorum. Et irruemus super eum in quocunque loco inventus fuerit: & operiem⁹ eúm, sicut cadere solet ros super terram: & non relinquemus de viris, qui cum eo sunt,
13 ne unum quidem. Quòd si urbem aliquā fuerit ingressus, circumdabit omnis Israel civitati illi funes, & trahemus eam in torrentem, ut non reperiatur
14 ne calculus quidem ex ea. Dixitque Absalom, & omnes viri Israel; Melius est consilium Chusai Arachitæ, consilio Achitophel: Domini autem nutu dissipatum est consilium Achitophel utile, ut induceret Dominus super Absalom malum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζ΄.

1 ΚΑὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Ἐπιλέξω δὴ ἐμαυτῷ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναστήσομαι καὶ καταδιώξω ὀπίσω
2 Δαυὶδ τὴν νύκτα. Καὶ ἐπελεύσομαι ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ αὐτὸς κοπιῶν καὶ ἐκλελυμένος (α) χερσὶ, καὶ ἐκστήσω αὐτὸν, καὶ (β) φεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον·
3 Καὶ ἐπιστρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σὲ, ὃν τρόπον ἐπιστρέφει ἡ νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. πλὴν ψυχὴν (γ) ἀνδρὸς ἑνὸς σὺ ζητεῖς,
4 καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἔσται εἰρήνη. Καὶ εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἐν ὀφθαλ-
5 μοῖς πάντων τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ, Καλέσατε δὴ καί γε τὸν Χουσὶ τὸν Ἀραχὶ, καὶ (δ) ἀκούσωμεν τί ἐν τῷ στό-
6 ματι αὐτοῦ, καί γε αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, λέγων, Κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐλάλησεν Ἀχιτόφελ. ποιήσομεν κατὰ τὸν λόγον αὐ-
7 τοῦ; εἰ δὲ μὴ, σὺ λάλησον. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, Οὐκ ἀγαθὴ αὕτη ἡ βουλὴ, ἣν ἐβουλεύσατο Ἀχιτόφελ τὸ ἅπαξ τοῦτο.
8 Καὶ εἶπε Χουσὶ, Σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ κατάπικροι τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ὡς ἄρκος ἠτεκνωμένη ἐν (ε) ἀγρῷ, καὶ ὡς ὗς τραχεῖα ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ἀνὴρ πολεμιστὴς, καὶ
9 οὐ μὴ καταλύσῃ τὸν λαόν. Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς νῦν κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν βουνῶν ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων. καὶ ἔσται ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκούσῃ (ζ) ἀκούων, καὶ εἴπῃ, Ἐγενήθη θραῦσις
10 ἐν τῷ λαῷ τῷ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ. Καί γε αὐτὸς υἱὸς δυνάμεως, οὗ ἡ καρδία καθὼς ἡ καρδία τοῦ λέοντος, τηκομένη τακήσεται, ὅτι οἶδεν πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι δυνατὸς ὁ πατήρ σου,
11 (η) καὶ υἱοὶ δυνάμεως οἱ μετ᾽ αὐτοῦ. Ὅτι (θ) οὕτως συμβουλεύων ἐγὼ συνεβούλευσα, καὶ συναγόμενος συναχθήσεται ἐπὶ σὲ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος· καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορευόμενον ἐν μέσῳ αὐτῶν.
12 Καὶ ἥξομεν (ι) πρὸς αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων οὗ ἐὰν εὕρωμεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ᾽ αὐτὸν, ὡς πίπτει (κ) δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα ἐν (λ) αὐτῷ καὶ τοῖς (μ) ἀνδράσιν αὐτοῦ τοῖς μετ᾽
13 αὐτοῦ καί γε ἕνα. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν συναχθῇ, καὶ λήψεται (ν) πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην σχοινία, καὶ σύρωμεν αὐτὴν ἕως εἰς τὸν χειμάῤῥουν, ὅπως μὴ καταλειφθῇ ἐκεῖ
14 μηδὲ λίθος. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, Ἀγαθὴ ἡ βουλὴ Χουσὶ τοῦ Ἀραχὶ ὑπὲρ τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ. καὶ κύριος ἐνετείλατο διασκεδάσαι τὴν (ξ) βουλὴν τοῦ Ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθὴν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος ἐπὶ Ἀβεσσαλὼμ τὰ κακὰ πάντα.

CAP. XVII.

1 Et dixit Achitophel ad Abessalom; Eligam nunc mihi duodecim millia virorum, & surgam, & persequar post David
2 nocte. Et superveniam super eum: & ipse laborans, & resolutus manibus: & pavefaciam eum: & fugiet omnis populus, qui cum eo: & percutiam regē privus solum.
3 Et reverti faciā omnē populum ad te, quemadmodum (a) redit sponsa ad virum suum. Tantummodò animam viri unius tu (b) quæris; & universo populo
4 erit pax. Et rectum fuit verbum in oculis Abessalom, & in oculis omnium seniorum Israel.
5 Et dixit Abessalom; Vocate nunc etiam Chusi Arachi, & audiamus quid in ore ejus, etiam ipsius.
6 Et intravit Chusi ad Abessalom. Et dixit Abessalom ad eum dicens, Juxta verbum hoc locutus est Achitophel. Faciemus juxta verbum ejus? Si autem non, tu lo-
7 quere. Et dixit Chusi ad Abessalom; Non bonū hoc consiliū, quod consulendo dedit Achitophel (c)
8 vice hāc. Et dixit Chusi, Tu scisti patrē tuum, et viros ejus, quia potētes sunt valdè, et amari animo suo, tanquam ursa orbata filiis in agro, (d) & tanquam sus aspera in campo. Et pater tuus vir bellator, & non (e) dissolvet populum.
9 Ecce enim ipse nunc absconditus est in uno (f) collium, vel in uno locorum. Et erit in (g) incidendo eis in principio, et audiet audiens, & dicet; Facta est percussio in
10 populo, qui post Abessalom. Et etiam ipse fili⁹ virtutis, cujus cor, sicut cor leonis, liquescens liquescet: (h) quoniam novit omnis Israel, quia potens pater tuus, & filii virtutis, qui cū eo.
11 (i) Quoniam sic consulens ego consului; (k) & congregatus congregabitur ad te universus Israel à Dan, & usq; Bersabee, tanquā arena, quæ super mare, in multitudine: & facies tua pergens in medio eorum.
12 Et veniemus ad eum in unum locorum, ubicunq; invenerimus eum illic, & castrametabimur super eum, sicut cadit ros super terram: & non relinquemus in eo, & viris ejus, qui cum eo, etiam unum.
13 Et si in civitatem se collegerit, & sumet omnis Israel erga civitatem illam funes, & trahemus eam usq; in torrentem, ut non re-linquatur ibi neq; lapis.
14 Et dixit Abessalom, & omnis vir Israel; Bonum consilium Chusi Arachi super consilium Achitophel. Et Dominus mandavit dissipare consilium Achitophel bonum, ut induceret Dominus super Abessalom mala omnia.

MS. A. (α) χερσὶν ἐκστήσω (β) ἐκφεύξεται (γ) ἑνὸς ἀνδρὸς σὺ (δ) ἀκούσομαι τί (ε) ἀγρῷ πατήρ σου (ζ) ὁ ἀκούων, (η) καὶ οἱ υἱοὶ (θ) οὕτως ἐγὼ * συνεβουλεύσατο, καὶ (ι) ἐπ᾽ αὐτὸν (κ) ἡ δρόσος (λ) αὐτῷ ἐν πᾶσι καὶ τοῖς (μ) ἀνδράσιν τοῖς (ν) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ξ) βουλὴν Ἀχιτόφελ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 וַאֲמַר אֲחִיתוֹפֶל לְאַבְשָׁלוֹם אֶבְחַר כְּעַן תְּרֵי עֲסַר אַלְפִין גַּבְרָא וְאֵקוּם וְאֶרְדּוֹף בָּתַר דָּוִד
2 בְּלֵילְיָא׃ וְאֵיהַךְ עֲלוֹהִי כַּד הוּא מְשַׁלְהֵי וּרְפוּ יְדוֹהִי וְאַזִּיעַ יָתֵיהּ וְיַעֲרוֹק כָּל עַמָּא דִּי
3 עִמֵּיהּ וְאֶקְטוֹל יָת מַלְכָּא בִּלְחוֹדוֹהִי׃ וַאֲתִיב כָּל עַמָּא לְוָתָךְ יְתוּבוּן כּוּלְהוֹן בָּתַר דְּיִתְקְטֵל
4 גַּבְרָא דְּאַתְּ בָּעֵי כָּל עַמָּא יְהֵי שְׁלָם׃ וּכְשַׁר פִּתְגָּמָא בְּעֵינֵי אַבְשָׁלוֹם וּבְעֵינֵי כָּל סָבֵי יִשְׂרָאֵל׃
5 וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם קְרִי כְעַן אַף לְחוּשַׁי אַרְכָּאָה וְנִשְׁמַע מַה דִּי יֵימַר אַף הוּא׃ וַאֲתָא חוּשַׁי לְוָת
6 אַבְשָׁלוֹם וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם לֵיהּ לְמֵימַר כְּפִתְגָּמָא הָדֵין מַלֵּיל אֲחִיתוֹפֶל הֲנַעֲבֵיד יָת
7 פִּתְגָּמֵיהּ אִם לָא דְּכָשַׁר בְּעֵינָךְ אַתְּ מַלֵּיל׃ וַאֲמַר חוּשַׁי לְאַבְשָׁלוֹם לָא תַקִּין מַלְכָּא דִמְלַךְ
8 אֲחִיתוֹפֶל בְּזִמְנָא הָדֵין׃ וַאֲמַר חוּשַׁי אַתְּ יְדַעְתָּא יָת אֲבוּךְ וְיָת גּוּבְרוֹהִי אֲרֵי גִּבָּרִין אִנּוּן
וּמְרִירִין נַפְשְׁהוֹן אִנּוּן כְּדוֹב תַּכְלָא בְּחַקְלָא וַאֲבוּךְ גְּבַר עָבֵיד קְרָבִין וְלָא יְבִית יָת עַמָּא׃
9 הָא כְעַן הוּא טָמִיר בַּחֲדָא מִן קוּמְצַיָּא אוֹ בַּחֲדָא מִן אַתְרַיָּא וִיהֵי כְּמִפַּל בְּהוֹן בְּקַדְמֵיתָא וְיִשְׁמַע דִּי
10 שָׁמַע וְיֵימַר הֲוָת מַחְתָא בְּעַמָּא דְּבָתַר אַבְשָׁלוֹם׃ וְהוּא אַף גְּבַר גִּבַּר דְּלִבֵּיהּ כְּלִבָּא דְאַרְיָא
11 מִמְסַס יִתְמְסֵי אֲרֵי יְדַע כָּל יִשְׂרָאֵל אֲרֵי גִבַּר אֲבוּךְ וְגוּבְרִין גִּבָּרִין דְּעִמֵּיהּ׃ אֲרֵי מַלְכִּית
אִתְכַּנָּשָׁא יִתְכַּנְּשׁוּן עֲלָךְ כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כְּחָלָא דִּי עַל יַמָּא לִסְגֵי וְאַתְּ
12 תְּהֵי אָזֵיל בְּרֵישׁ כּוּלַּנָא׃ וְנֵהַךְ עֲלוֹהִי בַּחֲדָא מִן אַתְרַיָּא דְּנִהַךְ לְתַמָּן וְנִשְׁרֵי עֲלוֹהִי כְּמָא
13 דִשְׁרֵי טַלָּא עַל אַרְעָא וְלָא נִשְׁאַר בֵּיהּ וּבְכָל גֻּבְרַיָּא דִּי עִמֵּיהּ אַף חַד׃ וְאִם לְקַרְתָּא יִתְכְּנֵשׁ
וְיִתְכַּנְּשׁוּן כָּל יִשְׂרָאֵל עַל קַרְתָּא הַהִיא וְיַקְפוּנַהּ מַשְׁרְיָן וְנִעְקַר יָתַהּ וְיָת אַבְנַהָא וְנִרְמֵינַהּ
14 לְנַחְלָא עַד דְּלָא נִשְׁאַר תַּמָּן אַבְנָא׃ וַאֲמַר אַבְשָׁלוֹם וְכָל אֱנָשׁ יִשְׂרָאֵל תַּקִּין מַלְכָּא דְּחוּשַׁי
אַרְכָּאָה מִמַּלְכָּא דַּאֲחִיתוֹפֶל וַיְיָ פַּקֵּיד לְקַלְקָלָא יָת מַלְכָּא דַּאֲחִיתוֹפֶל תַּקִּינָא בְּדִיל
לְאַיְתָאָה יְיָ עַל אַבְשָׁלוֹם יָת בִּשְׁתָּא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVII.

1 Et dixit Ahhithophel ad Absalom: Deligam nunc duodecies mille viros, & surgam & persequar post David in nocte.
2 Et vadam super illum quando fuerit lassus, & manus illius remissæ, & turbabo illum; & fugiet omnis popul⁹ qui [est] cum illo, & occidam regem solum.
3 Et reducam omnem populum ad te; redibunt omnes illi, postquam occisus fuerit vir quem tu quæris; omnis populus erit pacific⁹.
4 Et rectum fuit verbum in oculis Absalom, & in oculis omnium senum Israel.
5 Et dixit Absalom: Voca nunc etiam Hhusai Archæū, & audiemus id quod dicet etiam ille.
6 Et venit Hhusai ad Absalom: & dixit Absalom ei dicendo, Secundùm verbum hoc locut⁹ est Ahhitophel: num faciem⁹ verbum ejus, an non? quod rectum fuerit in oculis tuis, tu loquere.
7 Et dixit Hhusai ad Absalom: Non rectum est consilium quod consuluit Ahhithophel in tempore hoc.
8 Et dixit Hhusai: Tu nôsti patrem tuum & viros ej⁹ quòd robusti sint & amari animis, ut ursa orbat⁹ in agro: & pater tuus vir belligerator, & non pernoctabit cum populo.
9 Ecce nunc ipse abscondit⁹ est in una ex speluncis aut in uno ex locis; et erit ubi ceciderint in eis in principio, et audierit qui audiet, et dicet, Fuit percussio in populo qui erat post Absalom.
10 Et ipse [sit] etiam vir robustus, & cor ej⁹ ut cor leonis, liquefiens liquefiet: nam novit omnis Israel quòd robust⁹ sit pater tuus, & viri robusti qui cum illo sunt.
11 *Quoniam consulo*: Congregando congregentur ad te omnis Israel à Dan & usq; ad Beersebagh tanquam arena quæ est super litt⁹ maris in multitudine; & tu ambulabis in capite omnium nostrûm.
12 Et ibimus super illum in uno ex locis *quò ibim⁹ illuc*, & decidem⁹ super illū sicut decidit ros super terrā, & non relinquem⁹ ex eo & ex omnib⁹ viris qui cum illo sunt, etiam unum.
13 Et si ad urbem se collegerit, congregabuntur omnis Israel super urbē illā, & circumdabunt eā castra, & diruem⁹ eam & lapides ej⁹, & projiciem⁹ eā in flumen usq, quo non relinquam⁹ ibi etiam lapidē.
14 Et dixit Absalom & omnes viri Israel: Rectū est consiliū Hhusai Archæi præ consilio Ahhithophel: & Dn̄s jusserat infatuari consilium Ahhithophel rectū, ut adduceret Dn̄s super Absalom malum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ * ܘܐܡܪ ܐܚܝܬܘܦܠ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܐܓܒܐ ܠܝ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ.
1 ܘܐܩܘܡ ܐܪܕܘܦ ܒܬܪ ܕܘܝܕ ܒܠܠܝܐ. * ܘܐܕܪܟܝܘܗܝ ܟܕ ܠܐܐ. ܘܡܪܦܝܢ ܐܝܕܘܗܝ.
2 ܘܐܙܝܥܝܘܗܝ. ܘܢܥܪܘܩ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܐܩܛܘܠܝܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
* ܘܐܦܢܝܘܗܝ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܠܘܬܟ. ܐܝܟ ܕܗܦܟ ܟܠܢܫ ܕܨܒܝܬ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܢܗܘܐ
3 ܫܠܡܐ. * ܘܫܦܪܬ ܡܠܬܐ ܒܥܝܢܝ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܒܥܝܢܝ ܟܠܗܘܢ ܩܫܝܫܘܗܝ ܕܐܝܣܪܐܝܠ.
4 * ܘܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ. ܩܪܘ ܠܚܘܫܝ ܐܪܟܝܐ. ܘܢܫܡܥ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܦ ܗܘ. * ܘܐܬܐ ܚܘܫܝ
5 6 ܠܘܬ ܐܒܫܠܘܡ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܒܫܠܘܡ. ܗܟܢܐ ܘܗܟܢܐ ܐܡܪ ܐܚܝܬܘܦܠ. ܢܥܒܕ
ܡܕܡ ܕܐܡܪ. ܘܐܠܐ. ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܚܘܫܝ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܠܐ ܗܘܐ ܛܒܐ ܡܠܟܐ
7 ܕܡܠܟ ܐܚܝܬܘܦܠ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܘܫܝ ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܐܒܘܟ ܘܠܥܒܕܘܗܝ
8 ܕܓܢܒܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܪܝܪܝ ܢܦܫܐ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܒܐ ܕܛܠܡ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܐܒܘܟ ܓܒܪܐ ܗܘ
ܩܪܒܬܢܐ. ܘܠܐ ܒܐܬ ܠܘܬ ܥܡܐ. * ܗܫܐ ܡܛܫܐ ܒܚܕ ܡܢ ܐܬܪܘܬܐ. ܐܘ ܒܚܕܐ ܡܢ
9 ܕܘܟܝܬܐ. ܘܟܕ ܢܦܠܘܢ ܒܗܘܢ ܐܝܟ ܕܒܩܕܡܝܬܐ. ܘܢܫܡܥ ܫܡܥܐ ܕܗܘܐ ܬܒܪܐ ܒܥܡܐ
ܕܥܡ ܐܝܣܪܐܝܠ. * ܐܦܢ ܓܢܒܪܐ ܗܘ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܠܒܗ ܐܝܟ ܕܐܪܝܐ. ܠܐ ܡܬܡܣܐ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ
10 ܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܕܓܢܒܪܐ ܗܘ ܐܒܘܟ. ܘܕܥܡܗ ܚܝܠܬܢܐ ܐܢܘܢ.
* ܡܠܟܐ ܐܢܐ ܡܠܟ. ܕܟܕ ܢܬܟܢܫܘܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ ܠܘܬܟ. ܡܢ ܕܢ ܘܥܕܡܐ ܠܒܐܪ ܫܒܥ.
11 ܘܐܝܟ ܚܠܐ ܠܣܓܝܐܘܬܐ. * ܘܐܢܬ ܐܙܠ ܒܡܨܥܬܗܘܢ ܐܢܬ ܘܡܫܪܝܬܟ.
12 ܘܢܫܪܐ ܥܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܢܦܠ ܛܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܕܐܝܬ ܥܡܗ.
13 ܐܦܠܐ ܚܕ. * ܘܐܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܢܥܘܠ. ܢܪܡܘܢ ܥܠܝܗ ܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ ܚܒܠܐ. ܘܢܓܪܘܢܗ
14 ܥܕܡܐ ܠܢܚܠܐ. ܘܠܐ ܢܫܬܒܩ ܬܡܢ. ܘܐܦܠܐ ܨܪܪܐ. * ܐܡܪ ܐܒܫܠܘܡ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ
ܛܒ ܗܘ ܡܠܟܗ ܕܚܘܫܝ ܐܪܟܝܐ. ܡܢ ܡܠܟܗ ܕܐܚܝܬܘܦܠ. ܘܡܪܝܐ ܦܩܕ ܠܡܒܛܠܘ
ܡܠܟܗ ܛܒܐ ܕܐܚܝܬܘܦܠ. ܕܢܝܬܐ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܒܫܠܘܡ. ܒܝܫܬܐ.

CAP. XVII.

Præterea dixit Ahitophel Abisalomi, De- 1
ligam duo millia virorum, & surgens per-
sequar Davidem noctu; Assequar eum dum 2
lassus est ac remissis manibus, & exagitabo
eum, fugietque ab ipso totus populus qui
cum ipso est, solumque regem interficiam;
Populum verò universum ad te reducam, ac 3
si rediret quisquis quem velles; & totus po-
pulus erit pacificus. Et placuit verbum 4
istud in oculis Abisalomis, & in oculis omni-
um seniorum Israelis. Dixit autem Abisa- 5
lom, Accersite Husi Arcæum, ut audiamus
quid ipse quoque dicat. Cúmque venisset 6
Husi ad Abisalom, dixit ad eum Abisalom,
Talia ac talia dicit Ahitophel, faciemúsne
quod dicit? alioqui, quid sentis? Ait Husi 7
ad Abisalom, Non est bonum consilium quod
dedit Ahitophel hoc tempore. Subjunxit- 8
que Husi, Tu nôsti patrem tuum & servos e-
jus esse gigantes, & viros esse amaro animo,
non secus ac ursum qui prædatur in deserto,
Ad hæc pater tuus vir est bellicosus, nec per-
noctat ad lat⁹ populi: Nunc delitescit aliqua 9
in parte vel aliquo in loco. Jam si irruerimus
in eos ut antea, audieritque rumorē quòd fa-
cta fuerit clades in populo Israelitico; Cùm 10
alioqui sit vir strenuissimus, cujus cor est vel-
ut cor leonis, nullo modo contabescet: novit
enim totus Israel robustissimum esse patrem
tuum, & *omnes* qui cum eo sunt, esse genero-
sissimos. Ego verò consulo ut cùm congre- 11
gati fuerint ad te omnes Israelitæ à Dan usq;
ad Bir-sebaa, te in medio *exercitu* proceden-
te, Aggrediamur eum ubicunq; locorū fuerit 12
invent⁹, & obsideamus eum quemadmodū ca-
dit ros super terrā, & nec ipsum neque unum
quidē ex omnib⁹ qui sunt cum eo, relinquam⁹.
Quòd si in aliquā civitatē se recipiat, admo- 13
vebunt ei omnes Israelitæ funes, & trahent il-
lam ad torrentē usque, & ne gryllū quidē ibi
relinquent. Ait Abisalom & univers⁹ Israel, 14
Melius est consiliū Husi Arcæi consilio Ahi-
tophelis: siquidem Dominus præceperat ir-
ritum fieri bonum Ahitophelis consilium ut
malum induceret Dominus super Abisa-
lomem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع عشر *

ثم قال احيتوفال لابشالوم * انتخب من بني اسرايل اثني عشر الف رجل يخرجون في طلب
2 داود ليلا * فيدركوه وهو تعب قد استرخا وتواقعه بغتة، ويهرب الشعب الذي معه ويقتل الملك
3 وحده * ويدعوا الشعب اليك * فيقلبون اليك كما انقلب جميع الشعب الذين احببت وهويت
4 ويكون الشعب كله سالما مستريحا * ورضي ابشالوم بالقول * ورضي مشيخة بني اسرايل جميعا * فقال
5 ابشالوم، ادع لي حوسي الاركاني، لنسمع ما الذي يقول هو ايضا * فدعى حوسي * وقال له
6 ابشالوم ان احيتوفال قال لنا كذا وكذا، نفعل ما قال، وان لم ينبغي ان نفعل فقل ما عندك * قال
7 حوسي لابشالوم، ليس مشورة احيتوفال بحسنة في هذا الوقت * ثم قال حوسي لابشالوم قد
8 تعرف اباك وعبيده انهم جبابرة وهم رجال انفسهم مثل السبع الذي يفترس في البرية، وابوك
9 رجل بطل ليس يبيت في معسكر الشعب * ولكنه يستخفي في موضع اخر، فاذا اوقعناهم كالمرة
الاولى، وسمع الخبر انه قد اصابت الجراحات ونزل البلاء بالشعب الذي معه من قبل ابشالوم
10 * وان كان رجلا جبارا قلبه كقلب الاسد، ليس يفزع ويسترخي، من اجل ان جميع بني اسرايل
11 يعرفون ان اباك جبار، والذين معه ذوو قوة وجبابرة * فانا اشير عليك، انه اذا اجتمع اليك
12 جميع بني اسرايل من دان الى بير سبع، وانت سائر في وسطهم * فنخرج اليه الى بعض البلدان
حيث ما كان، وننزل حول البلاد مثل الطل الذي يقع على الارض، ولا نبقي ممن معه ولا واحدا
13 * وان دخل في بعض القرى، يلقي عليها جميع بني اسرايل حبالا، ويجرونها الى الوادي، ولا يدع
14 فيها ولا صرصور * قال ابشالوم وجميع بني اسرايل، مشورة حوسي الاركاني خير من مشورة
احيتوفال، وذلك ان الرب امر ان يبطل مشورة احيتوفال الصالحة، لينزل البلاء على ابشالوم *

CAP. XVII.

Deinde dixit Achitophel Abisalomi, 1
Selige ex filiis Israel duodecim millia vi-
rorum, ut egrediantur ad persequendum
Davidem noctu, Et assequantur eum dum 2
fatigatus ac jam languidus est; te enim
repente in eum irruente, fugiet populus
qui cum ipso est; & solo rege perempto,
Vocabis ad te populum, & convertentur 3
ad te, quemadmodum conversus est uni-
versus populus, quoscunque volueris &
& optaveris; eritque populus universus
incolumis ac tranquillus. Approbavit Abi- 4
salom ejusmodi sermonem, & approbā-
runt eum pariter seniores filiorum Israel.
Dixit tamen Abisalom, Voca mihi Husi 5
Arcitem, audiamus quid ipse quoque sen-
tiat. Vocavit ille Husi dixitque ad eum 6
Abisalom, Talia ac talia dixit nobis A-
chithophel, faciemúsne quod dixit? quòd
si facere non expedit, dic nobis quid sen-
tias. Respondit Husi Abisalomi, Consilium 7
Achithophelis non est bonum hoc tempore.
Tum dixit Husi ad Abisalomem, Jam nô- 8
sti patrem tuum ejusque servos esse robu-
stissimos, & acerbi animi viros, ceu leo
qui prædatur in deserto: patrem quoque
tuū esse generosum, neq; pernoctaturū in
castris populi, Sed latitaturū alio in loco. 9
Cùm ergò irruerimus in eos ut primâ vi-
ce, & audierit famam quod cædes
acciderit, & calamitas oppresserit popu-
lum qui secum est, operâ Abisalomis;
Sanè si vir magnanimus est & cor ejus 10
ut cor leoninum, haudquaquam trepidabit,
neque remittetur: nôrunt autem omnes I-
sraelitæ patrem tuum esse magnanimum,
& eos qui cum ipso sunt, robore præditos
atque strenuos. Ego igitur consilium do 11
tibi, ut collectis ad te cunctis Israelitis à
Dan usque ad Birsabea, teque in medio co-
rum procedente, Exeamus ad eum in ali- 12
quam regionem ubicunque fuerit, & cir-
cumvallemus regionem illam instar roris
quod decidit super terram, & ne unum
quidem ex his qui cum ipso sunt relinqua-
mus. Quòd si ingrediatur civitatem ali- 13
quam, injicient in eam omnes Israelitæ
funes trahentque illam ad torrentem, &
ne gryllus quidem relinquetur in ea. Dixe- 14
runt Abisalom & omnes Israelitæ, Con-
silium Husi Arcitæ melius est quàm con-
silium Achithophelis. Id autem fuit, quia
Dominus præceperat irritum fieri bonum
Achithophelis consilium, ut calamitatem
induceret in Abisalomem.

שמואל ב: יז

, hoc Sicut : sacerdotes Ebjathar ad & , Sadoc ad Chusai dixit Et
15 ויאמר חושי אל־צדוק ואל־אביתר הכהנים כזאת
: Israel senioribus & , Absalom Achitophel consuluit hoc sicut &
וכזאת יעץ אחיתפל את־אבשלם ואת זקני ישראל
indicate &, festinanter mittite nunc Et . ego consului hoc sicut & hoc sicut &
16 וכזאת וכזאת יעצתי אני: ועתה שלחו מהרה והגידו
etiam & , deserti transitibus in nocte pernocties Ne : dicendo , David
לדוד לאמר אל־תלן הלילה בעברות המדבר וגם
. eo cum qui populo omni & , regi deglutiatur fortè ne; transibis trāseundo
עבור תעבור פן יבלע למלך ולכל־העם אשר אתו:
ancilla abiit & , Roghel fonte in stantes Achimahas & Jonathan Et
17 ויהונתן ואחימעץ עמדים בעין־רגל והלכה השפחה
non quia ; David regi indicaverunt & , abierunt ipsi & : eis indicavit &
והגידה להם והם ילכו והגידו למלך דוד כי לא
indicavit & , puer eos vidit Et . urbem ingredi videri poterant
18 יוכלו להראות לבוא העירה: וירא אתם נער ויגד
domum ad venerunt & , festinanter ipsi ambo abierunt Et . Absalom
לאבשלם וילכו שניהם מהרה ויבאו אל־בית־
. illuc descenderunt & , suo atrio in puteus ei & ; Bachurim in viri
איש בבחורים ולו באר בחצרו וירדו שם:
distendit & , putei facies super operimentum expandit & , mulier cepit Et
19 ותקח האשה ותפרש את־המסך על־פני הבאר ותשטח
servi venerunt Et . verbum ei agnitum non & , grana contusa eum super
20 עליו הרפות ולא נודע דבר: ויבאו עבדי
, Achimahas Ubi : dixerunt & , domum in mulierem ad Absalom
אבשלום אל־האשה הביתה ויאמרו איה אחימעץ
. aquarum rivum Transierunt : mulier eis Dixitque ? Jonathan &
ויהונתן ותאמר להם האשה עברו מיכל המים
fuit Et . Jerusalaim sunt reversi & ; invenerunt non & , quæsierunt Et
21 ויבקשו ולא מצאו וישבו ירושלם: ויהי
indicaverunt & , abierunt & , puteo de ascenderunt & , eos abire post
אחרי לכתם ויעלו מהבאר וילכו ויגדו
festinanter transite & , Surgite : David ad dixeruntque : David regi
למלך דוד ויאמרו אל־דוד קומו ועברו מהרה
surrexit Et . Achithophel vos super consuluit sic quia , aquas
22 את־המים כי־ככה יעץ עליכם אחיתפל: ויקם
ad usque , Jarden transierunt & , eo cum qui , populus omnis & David
דוד וכל־העם אשר אתו ויעברו את־הירדן עד־
. Jarden transiret non qui defuit Non . unum ad usque matutini lucem
אור הבקר עד־אחד לא נעדר אשר לא־עבר את־הירדן:
stravit & , suū consilium esset factum non quod vidit Achitophel Et
23 ואחיתפל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש את־
, suā domū ad præcepit & , suā civitatē in , suā domū in abiit & , surrexit & , asinum
החמור ויקם וילך אל־ביתו אל־עירו ויצו אל־ביתו
. sui patris sepulchro in est sepultus & , est mortuus & ; se strangulavit &
ויחנק וימת ויקבר בקבר אביו:
, ipse , Jarden transiit Absalom & : Machanaim in venit David Et
24 ודוד בא מחנימה ואבשלם עבר את־הירדן הוא
Absalom posuit Hamasam Et . eo cum Israel vir omnis &
25 וכל־איש ישראל עמו: ואת־עמשא שם אבשלם
ej° nomen & , viri filius Hamasa Et . exercitum super Joab pro
תחת יואב על־הצבא ועמשא בן־איש ושמו
sororem Nachas filiam Abighal ad est ingressus qui , Israelita Ithra
יתרא הישראלי אשר־בא אל־אביגל בת־נחש אחות
terrā Absalom & , Israel est castrametatus Et . Joab matris Serujah
26 צרויה אם יואב: ויחן ישראל ואבשלם ארץ
Nachas filius Subi & ; Machanaim in David venire secundū , fuit Et . Ghilhad
27 הגלעד: ויהי כבוא דוד מחנימה ושבי בן־נחש
, debar-Lo de Hammiel filius Machir & , Hammon filiorum Rabbah de
מרבת בני־עמון ומכיר בן־עמיאל מלא דבר
; Roghelim de Ghilhadites Barzillai &
וברזלי הגלעדי מרגלים:

Versio VUL. LAT.

15 Et ait Chusai Sadoc & Abia-
thar sacerdotib° ; Hoc et hoc
modo consiliū dedit Achito-
phel Absalom, & senioribus
Israel : & ego tale & tale dedi
16 consilium. Nunc ergò mittite
citò, & nuntiate David, di-
centes; Ne moréris nocte hác
in campestribus deserti, sed
absq; dilatione transgredere :
ne fortè absorbeatur rex, &
omnis popul° qui cum eo est.
17 Jonathas autem & Achimaas
stabant juxta fontem Rogel :
abiit ancilla & nuntiavit eis:
& illi profecti sunt, ut referrét
ad regé David nuntiū : non e-
nim poterant videri, aut in-
18 troire civitatem. Vidit autem
eos quidam puer, & indicavit
Absalom : illi verò concito
gradu ingressi sūt domū cujus-
dā viri in Bahurim, qui habe-
bat puteū in vestibulo suo, &
19 descenderūt in eū. Tulit auté
mulier, & expandit velamen
sup os putei, quasi siccans pti-
20 sanas : & sic latuit res. Cúmq;
venissent servi Absalom in do-
mū, ad mulieré dixerunt ; Ubi
est Achimaas & Jonathas ? Et
respondit eis mulier, Trans-
ierunt festinanter, gustatā pau-
lulū aquā. At hi qui quære-
bant, cū non reperissent, re-
21 versi sunt in Jerusalem. Cúmq;
abiissent, ascenderūt illi de pu-
teo, & pergentes nuntiaverūt
regi David, & dixerunt ; Sur-
gite, & transite citò fluvium :
quoniā hujuscemodi dedit cō-
siliū contra vos Achitophel.
22 Surrexit ergò David, & omnis
popul° qui cū eo erat, & trans-
ierunt Jordanem, donec dilu-
cesceret : & ne un° quidé re-
siduus fuit, qui non transisset
23 fluviū. Porrò Achitophel vi-
dens quod non fuisset factum con-
siliū suū, stravit asinū suū, sur-
rexitq; & abiit in domū suam
& in civitaté suā: & dispositā
domo suā, suspendio interiit,
& sepult° est in sepulchro pa-
24 tris sui. David auté venit in
castra, & Absalom transivit
Jordanem, ipse & omnes viri
25 Israel cum eo. Amasam verò
constituit Absalom pro Joab
sup exercitū : Amasa autem
erat fili° viri, qui vocabatur Je-
tra de Jesraeli, qui ingress° est
ad Abigail filiā Naas, sororem
Sarviæ, quæ fuit mater Joab.
26 Et castrametat° est Israel cum
Absalom in terra Galaad.
27 Cúmq; venisset David in ca-
stra, Sobi fili° Naas de Rab-
bath filiorū Ammon, & Ma-
chir fili° Ammihel de Loda-
bar, & Berzellai Galaadites
de Rogelim,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ εἶπε (o) Χουσὶ ὁ τοῦ Ἀρχὶ πρὸς Σαδδοὺκ
καὶ Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς, Οὕτως καὶ οὕτως συν-
εβούλευσεν Ἀχιτόφελ τῷ Ἀβεσσαλὼμ καὶ
τοῖς πρεσβυτέροις Ἰσραήλ· καὶ οὕτως καὶ οὕ-
16 τως συνεβούλευσα ἐγώ. Καὶ νῦν ἀποστείλατε
ταχὺ καὶ (π) ἀναγγείλατε τῷ Δαυίδ, λέ-
γοντες, Μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα ἐν Ἀραβὼθ
τῆς ἐρήμου, καί γε διαβαίνων σπεῦσον, μή-
ποτε (ρ) καταπείσῃ τὸν βασιλέα, (σ) καὶ πάν-
17 τα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ. Καὶ Ἰωνάθαν καὶ
Ἀχιμαὰς εἱστήκεισαν ἐν τῇ πηγῇ Ῥωγήλ,
καὶ ἐπορεύθη ἡ παιδίσκη, καὶ ἀνήγγειλεν αὐ-
τοῖς, καὶ αὐτοὶ πορεύονται καὶ ἀναγγέλλουσι τῷ
βασιλεῖ Δαυίδ· ὅτι οὐκ ἠδύναντο ὀφθῆναι
18 τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς
παιδάριον, καὶ (τ) ἀνήγγειλε τῷ Ἀβεσσα-
λώμ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ταχέως, καὶ (υ)
εἰσῆλθαν εἰς οἰκίαν ἀνδρὸς ἐν Βαουρείμ· καὶ
αὐτῷ λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ κατέβησαν ἐκεῖ.
19 Καὶ ἔλαβεν ἡ γυνή, καὶ διεπέτασε τὸ ἐπικά-
λυμμα ἐπὶ πρόσωπον τοῦ λάκκου, (φ) καὶ ἔ-
ψυξεν ἐπ' αὐτῷ ἀραφώθ, καὶ οὐκ ἐγνώσθη
20 ῥῆμα. Καὶ (χ) ἦλθον οἱ παῖδες Ἀβεσσα-
λὼμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ (ψ)
εἶπαν, Ποῦ Ἀχιμαὰς καὶ Ἰωνάθαν; καὶ εἶπεν
αὐτοῖς ἡ γυνή, (ω) Παρῆλθαν μικρὸν τοῦ
ὕδατος. καὶ ἐζήτησαν, καὶ οὐχ εὗραν, καὶ ἀνέ-
21 στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐγένετο δὲ μετὰ
τὸ ἀπελθεῖν αὐτούς, καὶ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ λάκ-
κου, καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ (α) ἀπήγγειλαν τῷ
βασιλεῖ Δαυίδ, καὶ εἶπαν πρὸς Δαυίδ, Ἀνά-
στητε καὶ διάβητε ταχέως τὸ ὕδωρ, ὅτι οὕτως
22 ἐβουλεύσατο περὶ ὑμῶν Ἀχιτόφελ. Καὶ ἀνέ-
στη Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ (β) λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ
διέβησαν τὸν Ἰορδάνην ἕως τοῦ φωτὸς τοῦ πρωΐ,
ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς οὐ διῆλθε τὸν Ἰορ-
23 δάνην. Καὶ Ἀχιτόφελ εἶδεν ὅτι οὐκ ἐγενή-
θη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ, καὶ
ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν
πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ
ἀπήγξατο καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν (γ) τῷ
24 τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ Δαυὶδ διῆλθεν
εἰς Μαναΐμ· καὶ Ἀβεσσαλὼμ (δ) διέβη τὸν
Ἰορδάνην αὐτὸς καὶ (ε) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ
25 μετ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν Ἀμεσσαὶ κατέστησεν (ζ)
Ἀβεσσαλὼμ ἀντὶ Ἰωὰβ ἐπὶ τῆς δυνάμεως. καὶ
Ἀμεσσαὶ υἱὸς ἀνδρός, καὶ ὄνομα αὐτῷ (η) Ἰε-
θὲρ ὁ Ἰεζραηλίτης· οὗτος εἰσῆλθε πρὸς Ἀ-
βιγαίαν θυγατέρα Νάας (θ) ἀδελφὴν Σαρου-
26 ίας μητρὸς Ἰωάβ. Καὶ παρενέβαλεν πᾶς Ἰσ-
ραὴλ καὶ Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὴν γῆν Γαλαάδ.
27 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθε Δαυὶδ εἰς (ι) Μα-
ναΐμ, καὶ Οὐεσβὶ υἱὸς Νάας ἐκ Ῥαββὰθ (κ)
υἱῶν Ἀμμών, καὶ Μαχὶρ υἱὸς (λ) Ἀμιὴλ ἐκ
Λωδαβάρ, καὶ Βερζελλὶ ὁ Γαλααδίτης ἐκ (μ)
Ῥωγελλίμ,

MS. A. (o) Χουσὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ (π) ἀπαγγείλατε (ρ) καταπί
(σ) καὶ τὸν (τ) ἀπήγγειλεν (υ) εἰσῆλθον (φ) καὶ ἔψυξεν ἐπ' αὐτῷ
Ἀραβωθὼθ, (χ) ἦλθαν (ψ) εἶπον, (ω) Παρῆλθον (α) ἀνήγγειλαν (β)
λαὸς μετ' (γ) τῷ * οἴκῳ τοῦ (δ) διῆλθεν (ε) πᾶς Ἰσραὴλ (ζ) Ἀβεσ-
σαλὼμ τοῦ Ἰωὰβ (η) Ἰοθὸρ ὁ Ἰσμαηλείτης· (θ) ἀδελφοῦ (ι) Μααναΐμ
Οὐεσβεὶ (κ) υἱὸς (λ) Ἀμιὴρ (μ) Ῥωγελλίμ

Et dixit Chusi, (l) qui Arachi,
ad Sadoc et Abiathar sacerdotes;
Sic, & sic consilium dedit Achi-
tophel ipsi Abessalom, & senio-
bus Israel : & sic, & sic consi-
lium dedi ego. Et nunc mitti[te]
citò, & annuntiate David, di-
centes; Ne maneas nocte in (m)
Araboth deserti, etiam transiens
festina; ne forte (n) absorbeat
regem, & omnem populum, qui
cum eo. Et Jonathan, & Achi-
maas steterant in fonte Rhogel;
& ivit ancilla, & nuntiavit e-
is : Et ipsi vadunt, & annunti-
ant regi David; quia non pote-
rant videri ingredi in civita-
tem. Et vidit eos puer, & an-
nuntiavit Abessalom. Et iverunt
ambo velociter, & intrarunt in
domum viri in Bausim : & ei
cisterna in atrio. Et descende-
runt illuc. Et sumpsit mulier, &
expandit velum super (o) faciem
cisternæ, & siccavit super illud
(p) Arapboth : & non est agni-
tum verbum. Et venerunt pueri
Abessalom ad mulierem in do-
mum, & dixerunt; ubi Achi-
maas, & Jonathan ? Et dixit
eis mulier; (q) Prætereuntes
pusillum aquæ. Et quæsierunt,
& non invenerunt, & reverte-
runt in Hierusalem. Factum est
autem, postquam ipsi abierunt,
& ascenderunt è cisterna, &
iverunt. Et annuntiaverunt regi
David, & dixerunt ad David;
Surgite, & transite velociter a-
quam : quoniam sic consilium de-
dit de vobis Achitophel. Et sur-
rexit David, & omnis populus
qui cum eo : & transierunt Jor-
danem, usque ad lucem matuti-
nam, usque ad unum non latuit
qui non transierit Jordanem. Et
Achitophel vidit, quia non est
factum consilium suum, & in-
stravit asinum suum, & surre-
xit, & abiit in domum suam in
civitatem suam : & mandavit
domui suæ, & suffocavit se, &
mortuus est; & sepultus est in se-
pulchro patris sui. Et David
transiit in (r) Manaim. Et Abes-
salom transiit Jordanem ipse, &
omnis vir Israel cum eo. Et ipsum
Amessai constituit Abessalom pro
Joab super virtutem. Et Amessai
filius viri; & nomen ejus Je-
them Jezraelites. Hic intravit ad
Abigæam filiam (s) Naas, sororem
Saruiæ matris Joab. Et castra-
metatus est omnis Israel, & A-
bessalom in terra Galaad. Et fa-
ctum est, quando venit David in
Manaim, & Uesbi filius Naas de
Rhabbath filiorū Ammō, & Ma-
chir filius Amiel de Lodabar, &
Berzelli Galaadites de Rhogelim,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואמר חושי לצדוק ולאביתר כהניא כדין וכדין מליך אחיתופל ית אבשלום וית סבי
16 ישראל וכדין מלכית אף אנא: וכען שלחו בפריע וחוו לדוד למימר לא תבית בליליא
17 במשרי מדברא ואף מעבר תעבר דלמא יתהני למלכא ולכל עמא די עמיה: ויהונתן
ואחימעץ קימין בעין קצרא ואזלת אמתא וחויאת להון ואנון אזלין וחויאו למלכא דוד
18 ארי לא יכלין לאתחואה למיעל לקרתא: וחזא יתהון עולימא וחוי לאבשלום ואזלו
19 תרויהון בפריע ועלו לבית גברא בעלימת וליה גובא בדרתיה ונחתו תמן: ונסיבת
אתתא ופרסת ית פרסא על פומא דבירא ושטחת עלוהי דקילן ולא אתידע פתגמא:
20 ואתו עבדי אבשלום לות אתתא לביתא ואמרו אן אחימעץ ויהונתן ואמרת להון אתתא
21 כבר עברו ירדנא ובעו ולא אשכחו ותבו לירושלם: והוה בתר מיזלהון וסליקו מגובא
ואזלו וחויאו למלכא דוד ואמרו לדוד קומו ועברו בפריע ית ירדנא ארי כדין מליך
22 עליכון אחיתופל: וקם דוד וכל עמא די עמיה ועברו ית ירדנא עד מנהר צפרא עד חד
23 לא שנא דלא עבר ית ירדנא: ואחיתופל חזא ארי לא אתקים מלכיה וזריז ית חמריה
וקם ואזל לביתיה ולקרתיה ופקיד על אנש ביתיה ואתחנק ומית ואתקבר בקברא
24 דאבוהי: ודוד אתא למחנים ואבשלום עבר ית ירדנא הוא וכל אנש ישראל עמיה: וית
25 עמשא מני אבשלום חלף יואב על חילא ועמשא בר גברא ושמיה יתרא ישראלא
26 דעל לות אביגל בת נחש אחתיה דצרויה אמיה דיואב: ושרא ישראל ואבשלום
27 בארע גלעד: והוה כד אתא דוד למחנים ושובי בר נחש מרבת בני עמון ומכיר בר
עמיאל מלוא דבר וברזלי גלעדאה מרגלים:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Hhusai ad Szadok & ad Abiathar sacerdotes: Sic & sic consuluit
Ahhithophel Absalom & senibus Israel; et sic consului ego. Et nunc mitti-
te in festinatione, et nunciate David dicendo: Ne moréris in nocte in pla-
nicieb*us deserti*, sed etiam transeundo transibis, ne fortè pereundum sit re-
gi et omni populo qui cum eo. Et Jehonathan et Ahhimaghasz stabant in
scaturigine fullonis, et ivit ancilla et indicavit illis, & illi iverunt et indi-
caverunt regi David, quia non poterant videri ingrediendo urbé. Et vidit
illos adolescens, et indicavit Absalom, et iverunt ambo illi in festinatione,
et intraverunt in domum viri in Ghalemeth, et illi erat puteus in atrio suo,
et descenderunt illuc. Et accepit mulier et expandit operimentum super
os putei, et extendit super illum frumenta contusa, et non cognita est res.
Et venerunt servi Absalom ad mulierem in domum, et dixerunt: Ubi Ahhi-
maghaz & Jehonathan? et dixit illis mulier, Jam transierunt Jardena: &
quæsierunt et non invenerunt, et redierunt ad Jerusalem. Et fuit postquam
abiissent illi, et ascenderunt de puteo, et iverunt et indicaverunt regi Da-
vid, et dixerunt ad David: Surgite et transite in festinatione Jardena, quia
sic consuluit contra vos Ahhithophel. Et surrexit David et omnis populus
qui erat cum illo, et transierunt Jardena donec illucesceret aurora: usque
ad unum non defuit qui non transiret Jardena. Et Ahhithophel vidit quòd
non firmatum esset consilium suum, et stravit asinū suum, et surrexit et ab-
iit ad domum suam et ad urbem suam, et disposuit super hominem domus
suæ, & strangulavit sese et mortuus est, et sepult° est in sepulchro patris sui.
Et David venit in Mahhanaim, et Absalom transivit Jardena, ipse & om-
nis homo Israel cum eo. Et Ghamazza præfecit Absalom pro Joab super
exercitum: et Ghamazza filius erat viri et nomen ejus Jithra Jisraelæus qui
intraverat ad Abigal filiam Nahhas sororem ipsius Szarujah matris Joab.
Et consedit Israel et Absalom in terra Gilghad. Et fuit, quando venit Da-
vid ad Mahhanaim, et Subi filius Nahhas ex Rabbath filiorum Ghamon &
Machir filius Ghamiel de Lodebar, et Barzelai Gilghadæus de Rogelim,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ait Husi ad Sadoc & ad Abithar sacerdotes, 15
Talia ac talia consuluit Ahitophel Abisalo-
mi totique Israeli, ego verò talia ac talia con-
sului. Nunc mittite celeriter, & indicate 16
Davidi, & dicite illi; Ne pernoctes hâc nocte
in planitie deserti, sed prætergredere, ne per-
eas, tu & universus populus qui tecum est.
Porrò Nathan & Ahimees stabant prope 17
fontem fullonis, & abiens ancilla indicavit
eis, ut euntes indicarent regi Davidi: non
enim poterant comparere, aut ingredi civi-
tatem. (Videns tamen illos puer quidam, 18
nuntiavit Abisalomi.) Ambo itaque profe-
cti ingressi sunt domum viri cujusdam Beth-
horonitæ qui puteum habebat in atrio suo,
in quem descenderunt. Tollénsque sibi mu- 19
lier tegumentum explicavit super puteum,
expanditque super illud cicerculam, nemine
conscio. Et venientibus servis Abisalomis 20
in domum mulieris, ac dicentibus; Ubinam
est Ahimees & Nathan? dixit illis mulier,
Prætergressi sunt istinc; quæsierunt enim a-
quam, & non invenerunt: sic redierunt illi in
Jerusalē. Postquā abierunt illi, ascenderunt 21
hi de puteo, & pergentes nuntiaverunt regi
Davidi, ac dixerunt ei; Surge citò, & trajice
aquas; quoniam sic consuluit contra vos Ahi-
tophel. Surgens itaque David & omnis po- 22
pulus qui erat cum eo, trajecit Jordanē: & cùm
orta esset aurora, nemo remansit qui non tra-
jecisset Jordanē. Ahitophel autē videns haud 23
successisse consilium suū, stravit asinum suū, et
consurgens abiit in domū suam & in civitatē
suam, & dispositā re familiari strangulavit se-
ipsū, & mortuus est, ac sepultus in sepulchro pa-
tris sui. Cùm transiisset David ad Mahanim, 24
transmisit Abisalom Jordanem, ipse & omnes
Israelitæ cum eo. Porrò Amasam constitue- 25
rat Abisalom loco Joabi super militiā. Ama-
sa verò filius erat viri cujusdam Israelitæ no-
mine Jethra, qui ingressus fuerat ad Abigal fi-
liam Nahas, sororē Suriæ matris Joab. Et ca- 26
strametatus est Israel et Abisalom in terra Ge-
laad. Cùm inquā, pervenisset David ad Ma- 27
hanim, Abisai filius Nahas de Rabath filiorū
Ammon, & Machir filius Ghemil de Ludbar,
& Bar-zali Gelaadites de Doblin,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * ثم قال حوسي لصادوق ولابيثار الكاهنين· ان احيتوفال اشار على ابسالوم وعلى جميع بني
16 اسرائيل بكذا وكذا· واشرت انا بخلاف ذلك * فارسلا الان واخبرا داود سريعا وقولا له· لا تبت في
17 صحراء البرية· ولكن جز من هناك· لئلا تهلك انت وجميع من معك * وكان ناثان واخيمعاص
قاعدين عند بير القصار· فانطلقت اليهما امة من جواري الكاهن واخبرتهما · فانصرفا واخبرا
18 داود الملك· وذلك انهما لم يقدرا ان يظهرا في المدينة * وبصر بهما فتى فاخبر ابسالوم· واما
19 هما فانطلقا ودخلا بيت رجل من اهل حوريم· وكانت له في داره بير· فنزلا الى البير * واخذت
20 امراته مسحا· وبسطته على راس البير· وسترت عليه شعيرا مدقوقا· ولم يعلم بهما احد * فجاء
عبيد ابسالوم الى بيت المراة وقالوا· اين اخيمعاص وناثان * فقالت لهم المراة· قد جازا· لانهما
21 طلبا ماء ولم يجدا· فرجع عبيد ابسالوم الى اورشليم * ومن بعد رجوعهم صعدا من البير
وانطلقا واخبرا داود الملك وقالا له· قم سريعا وجز النهر· لان احيتوفال اشار على ابسالوم
22 بكذا وكذا * فقام داود وجميع من معه وجازوا الاردن· فلما اصبحوا جازوا كلهم· ولم يبق منهم
23 انسان لم يجز الاردن * فلما راى احيتوفال ان مشورته لم تقبل· اسرج دابته وركبها · وانصرف
24 الى منزله والى قريته· وامر بنيه واوصاهم بما اراد· وخنق نفسه ومات· ودفن في قبر ابيه * واما
25 داود فجاز الى محنيم * وجاز ابسالوم فجاز نهر الاردن ايضا هو وجميع بني اسرائيل معه * واما
ابسالوم فصير صاحب حربته بدل احيتوفال· رجلا يسمي عمسا بن رجل ايسر اسمه يترا· دخل
26 27 على ابيغال ابنة ابيساء اخت صوريا ام يواب * ونزل بنو اسرائيل وابسالوم ارض جلعاد * فلما
اتى داود محنيم اتاه ابيساء ابن جاسور من ربت مدينة بني عمون· وماخير بن جميل من مدينة
لودبر· وابن زالي الجلعادي من مدينة دبلس *

Tū dixit Husi ad Sadoc et ad Abithar sa- 15
cerdotes, Achithophel talia ac talia dedit
consilia Abisalomi & omnibus Israelitis,
ego verò contrariū dedi consiliū. Mittite 16
ergò, & quamprimùm significate Davidi,
ac dicite ei, Ne permaneas in solitudine
deserti, sed trajicito illàc, ne pereas tu et
omnes qui tecum sunt. Interea Nathan & 17
Achimeas stabant prope puteum fullonis:
abiens ergò ad eos una ex ancillis sacer-
dotis, indicavit hoc illis? qui profecti in-
dicârunt Davidi regi. (Atq; id quidē, quo-
niam isti duo non poterant præbere se in
urbe.) Attamen videns eos puer quidam, 18
nuntiavit Abisalomi: ipsi verò profecti in-
gressi sunt domū cujusdā è civibus Horim,
qui habebat in atrio suo puteū, & descen-
derunt in puteū. Cepit autem uxor ejus ci- 19
liciū, expanditq; super os putei, & sparsit
super illud hordeū contusum, nemine eos
deprehendente. Cúmq; venissent servi A- 20
bisalomis ad domū mulieris illius, & di-
xissent, ubi sunt Achimeas et Nathan? re-
spondit mulier, Jam transierunt, quoniam
petebant aquam, et non repererunt: quapro-
pter redierunt servi Abisalomis in Jerusa-
lē. Postquā redierunt hi, ascenderunt illi 21
duo è puteo, et euntes indicârunt Davidi
regi, et dixerunt ei, Surge quā primùm, et
trajice fluviū; nā Achithophel tale ac tale
consiliū dedit Abisalomi. Sic surgens Da- 22
vid & omnes qui secū erant, trajecerunt
Jordanem; cùmque ortus esset eis dies,
transierant omnes, ita ut nemo ex eis man-
sisset qui non transisset Jordanē. Cùm au- 23
tem vidisset Achithophel rejectum fuisse
cōsiliū suū, sternens jumentū suū, illudq;
conscendens perrexit in domū suā & ci-
vitatē suam; & cùm dedisset filiis suis
præcepta & monita quæ voluit, strangu-
lavit sese, ac mortuus est, & sepultus in
sepulchro patris sui. Cæterùm David 24
transiit ad Mahanim, & Abisalom quoque
trajecit vadum fluvii Jordanis, tam ipse
quàm omnes Israelitæ cum ipso. Et verò 25
Abisalom creavit portitorem lanceæ suæ
loco Achithophelis, virum quendam qui
vocabatur Amasa, filium viri cujusdam
divitis nomine Jethra, qui congressus fue-
rat cum Abigale filia Abisai, sorore Su-
riæ matris Joabi. Tum castra fixerunt Is- 26
raelitæ & Abisalom in terra Galaad.
Cùm autem pervenisset David ad Maha- 27
nim, convenerunt eum Abisai filius Ges-
sur ex Rabbath urbe Ammonitarum
oriundus, & Machir filius Gemil ex
urbe Lodebar, & filius Zali Galaaditis
ex urbe Denbis.

שמואל ב : יח

28 מִשְׁכָּב וְסַפּוֹת וּכְלִי יוֹצֵר וְחִטִּים וּשְׂעֹרִים וְקֶמַח וְקָלִי וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְקָלִי׃
29 וּדְבַשׁ וְחֶמְאָה וְצֹאן וּשְׁפוֹת בָּקָר הִגִּישׁוּ לְדָוִד וְלָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ לֶאֱכוֹל כִּי אָמְרוּ הָעָם רָעֵב וְעָיֵף וְצָמֵא בַּמִּדְבָּר׃

CAP. XVIII. יח

1 וַיִּפְקֹד דָּוִד אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּשֶׂם עֲלֵיהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת׃
2 וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־הָעָם הַשְּׁלִשִׁית בְּיַד־יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁית בְּיַד אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁת בְּיַד אִתַּי הַגִּתִּי וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם יָצֹא אֵצֵא גַם־אֲנִי עִמָּכֶם׃
3 וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא כִּי אִם־נֹס נָנוּס לֹא־יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִם־יָמֻתוּ חֶצְיֵנוּ לֹא־יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ לֵב כִּי־עַתָּה כָמֹנוּ עֲשָׂרָה אֲלָפִים וְעַתָּה טוֹב כִּי־תִהְיֶה־לָּנוּ מֵעִיר לעזיר׃
4 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־יִיטַב בְּעֵינֵיכֶם אֶעֱשֶׂה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד הַשַּׁעַר וְכָל־הָעָם יָצְאוּ לְמֵאוֹת וְלַאֲלָפִים׃
5 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָב וְאֶת־אֲבִישַׁי וְאֶת־אִתַּי לֵאמֹר לְאַט־לִי לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם שָׁמְעוּ בְּצַוֹּת הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־הַשָּׂרִים עַל־דְּבַר אַבְשָׁלוֹם׃
6 וַיֵּצֵא הָעָם הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם׃
7 וַיִּנָּגְפוּ שָׁם עַם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי־שָׁם הַמַּגֵּפָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אָלֶף׃
8 וַתְּהִי־שָׁם הַמִּלְחָמָה נפצית עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיֶּרֶב הַיַּעַר לֶאֱכֹל בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא׃
9 וַיִּקָּרֵא אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב עַל־הַפֶּרֶד וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ הָאֵלָה הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָאֵלָה וַיֻּתַּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד אֲשֶׁר־תַּחְתָּיו עָבָר׃
10 וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד וַיַּגֵּד לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת־אַבְשָׁלֹם תָּלוּי בָּאֵלָה׃
11 וַיֹּאמֶר יוֹאָב לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה רָאִיתָ וּמַדּוּעַ לֹא־הִכִּיתוֹ שָׁם אַרְצָה וְעָלַי לָתֶת לְךָ עֲשָׂרָה כֶסֶף וַחֲגֹרָה אֶחָת׃

Versio VULG. LAT.

28 Obtulerunt ei stratoria, et tapetia, et vasa fictilia, frumentũ, et hordeum, et farinam, et polentam, et fabam, et lentem, et frixũ cicer,
29 Et mel, et butyrũ, oves, et pingues vitulos: dederúntque David, et populo qui cum eo erat, ad vescendum: suspicati enim sunt, populum fame et siti fatigari in deserto.

CAP. XVIII.

1 Igitur considerato David populo suo, constituit super eos
2 tribunos et centuriones. Et dedit populi tertiam partem sub manu Joab, et tertiã partẽ sub manu Abisai filii Saruiæ fratris Joab, et tertiã partem sub manu Ethai, qui erat de Geth: dixitq; rex ad populũ, Egre-
3 diar et ego vobiscum. Et respondit populus, Non exibis: sive enim fugerimus, non magnoperè ad eos de nobis pertinebit: sive media pars ceciderit è nobis, non satis curabunt: quia tu unus pro decem millibus computaris: melius est igitur ut sis nobis in urbe
4 præsidio. Ad quos rex ait; Quod vobis videtur rectum, hoc faciã. Stetit ergò rex juxta portam: egrediebatúrque populus p turmas suas, cente-
5 ni, et milleni. Et præcepit rex Joab, et Abisai, et Ethai, dicens; Servate mihi puerum Absalom. Et omnis populus audiebat præcipientem regem cunctis principibus pro Ab-
6 salom. Itaque egressus est populus in campum contra Israel, et factum est prælium in
7 saltu Ephraim. Et cæsus est ibi populus Israel ab exercitu David, factáque est plaga magna in die illa, viginti millium.
8 Fuit autẽ ibi prælium dispersũ super faciem omnis terræ, et multò plures erant quos saltus consũpserat de populo, quàm hi quos voraverat gladius in
9 die illa. Accidit autém ut occurreret Absalom servis David, sedens mulo: cúmque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum et magnam, adhæsit caput ejus quercui: et illo suspenso inter cœlum et terram, mulus, cui
10 insederat, pertransivit. Vidit autem hoc quispiam, et nuntiavit Joab, dicens; Vidi Absalom pendere de quercu.
11 Et ait Joab viro, qui nuntiaverat ei; Si vidisti, quarè non confodisti eum cum terra, et ego dedissem tibi decem argenti siclos, et unum balteum?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

28 Ἤνεγκαν δέκα (ν) κοίτας ἀμφιτάπους, καὶ λέβητας (ξ) δέκα, καὶ σκεύη κεράμου, καὶ πυρὸς, καὶ κριθὰς, καὶ ἄλευρον, καὶ ἄλφιτον, καὶ κύαμον,
29 καὶ φακὸν, Καὶ μέλι, καὶ βούτυρον, καὶ πρόβατα, καὶ (ο) σαφὼθ βοῶν. καὶ προσήνεγκαν τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν· ὅτι εἶπεν, Ὁ λαὸς (π) πεινῶν καὶ ἐκλελυμένος καὶ διψῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

MS. A. (ν) κοίτας καὶ ἀμφιτάπας, (ξ) δέκα, καὶ πυρὸς (ο) σαφφὼθ (π) πεινῶν καὶ διψῶν καὶ ἐκλελυμένος ἐν τῇ

ΚΕΦ. ιη'.

1 Καὶ ἐπεσκέψατο Δαυὶδ τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν (α) χιλιάρχους
2 καὶ ἑκατοντάρχους. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν λαὸν τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ (β) Ἀβεσσὰ υἱοῦ Σαρουίας ἀδελφοῦ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ (γ) Ἐθὶ τοῦ Γεθαίου. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαὸν, Ἐξελθὼν ἐξ-
3 ελεύσομαι καί γε ἐγὼ μεθ' ὑμῶν. Καὶ (δ) εἶπον, Οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυγῇ φύγωμεν, οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν· καὶ ἐὰν ἀποθάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν, οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες· καὶ νῦν ἀγαθὸν, ὅτι ἔσῃ ἡμῖν ἐν τῇ πόλει (ε) βο-
4 ήθεια τοῦ βοηθεῖν. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς, Ὃ ἐὰν ἀρέσῃ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, ποιήσω. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἀνὰ χεῖρα τῆς πύλης· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο εἰς ἑκατον-
5 τάδας καὶ εἰς χιλιάδας. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἰωὰβ καὶ τῷ (ζ) Ἀβεσσὰ καὶ τῷ (η) Ἐθὶ, λέγων, Φείσασθέ (θ) μοι τοῦ παιδαρίου τοῦ (ι) Ἀβεσσαλώμ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν
6 ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ· Καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸν δρυμὸν (κ) ἐξεναντίας Ἰσραήλ. καὶ ἐγέ-
7 νετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ δρυμῷ Ἐφραίμ. Καὶ ἔπταισεν (λ) ἐκεῖ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ ἐγένετο ἡ θραῦσις μεγάλη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι χιλιάδες
8 ἀνδρῶν. Καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς· καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυμὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐκ τοῦ λαοῦ, ὑπὲρ οὓς (μ) κατέφαγεν ἐν τῷ λαῷ ἡ
9 μάχαιρα τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ συνήντησεν Ἀβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυίδ· καὶ (ν) Ἀβεσσαλὼμ ἦν ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἡμίονος (ξ) ὑπὸ τὸ δάσος τῆς δρυὸς τῆς (ο) μεγάλης, καὶ περιεπλάκη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῇ δρυῒ, καὶ ἐκρεμάσθη ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ὁ ἡμίονος (π) ὑποκάτω αὐτοῦ παρῆλθε.
10 Καὶ εἶδεν ἀνὴρ εἷς, καὶ ἀπήγγειλε (ρ) τῷ Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ (σ) ἑώρακα τὸν Ἀβεσσαλὼμ
11 κρεμάμενον ἐν τῇ δρυΐ. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ (τ) ἀναγγέλλοντι αὐτῷ, Καὶ ἰδοὺ (υ) ἑώρακας· τί ὅτι οὐκ ἐπάταξας (φ) αὐτὸν ἐκεῖ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγὼ ἂν δεδώκειν σοι δέκα ἀργυρίου καὶ παραζώνην μίαν;

MS. A. (α) ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους. Καὶ (β) Ἀβισαὶ (γ) Ἐθθεὶ τοῦ Γεθθαίου. (δ) εἶπαν, (ε) βοήθεια. Καὶ εἶπεν (ζ) Ἀβισαὶ (η) Ἐθθεὶ, (θ) μοι (ι) Ἀβεσσαλώμ. *Καὶ ἐξῆλθεν πᾶς (κ) ἐναντίον (λ) ἐκεῖ πᾶς ὁ λαὸς (μ) κατέφαγεν ἡ μάχαιρα ἐν τῇ (ν) Ἀβεσσαλὼμ ἐπιβεβηκὼς (ξ) ὑπὸ * δασέος (ο) μεγάλης, καὶ ἐκρέμασεν ἡ κεφαλὴ (π) ὁ ὑποκάτω (ρ) Ἰωὰβ, καὶ (σ) ἑώρακα (τ) ἀπαγγέλλοντι (υ) ἑώρακας (φ) αὐτὸν εἰς

Attulerunt decem cubilia, tapetia, & lebetes (ξ) decem, & vasa figuli, & frumenta, & hordea, & farinam, (ν) polentam, & fabam, & lentem, Et mel, & butyrum, & oves, & (x) saphoth boum. Et attulerunt David, & populo, qui cũ eo, ad comedendum: quoniã dixit, (y) Populus esuriens, & lassatus, & sitiens in deserto.

CAP. XVIII.

1 Et recognovit David populum, qui cum eo et super eos constituit chiliarchos, & centuriones.
2 Et misit David populum tertiam partem in manu Joab; & tertiam in manu Abessa filii Saruiæ, fratris Joab; & tertiam in manu Ethi Gethei. Et dixit David ad populum, Exiens exibo etiam ego vobiscum.
3 Et dixerunt, Non exibis: quoniã si fugâ fugerimus, non ponent super nos cor: & si mortui fuerimus dimidium nostri, non ponent super nos cor: (a) quia tu, sicut nos decẽ millia. Et nunc bonũ, quod sis nobis in civitate auxilium ad auxiliandũ.
4 Et dixit ad eos rex; Quodcunq; placuerit in oculis vestris, faciã. Et stetit rex ad (b) manum portæ. Et omnis populus egrediebatur in centuriis & in millib[us].
5 Et mandavit rex ipsi Joab, & Abessa, & Ethi, dicens; Parcite mihi, puero Abessalom. Et univers[us] popul[us] audivit mandantem regem omnib[us] principibus pro Abessalom.
6 Et exiit universus populus in (c) sylvã ex adverso Israel. Et factum est præliũ in sylva Ephræm.
7 Et cecidit ibi populus Israel corã pueris David: & facta est plaga magna in die illa, (d) viginti millia virorum.
8 Et factũ est ibi præliũ dispersum super faciẽ universæ (e) terræ. Et multiplicavit sylva devorare è populo, super eos, quos devoraverat in populo gladi[us] die illã.
9 Et occurrit Abessalom coram pueris David. Et Abessalom insedebat super mulã suã. Et intravit mula subter (f) densitatem quercus magnæ: & circumplicatum est caput ejus in quercu: & pependit inter cœlum, & inter terram: & mula subter eum præteriit.
10 Et vidit vir unus, & adnuntiavit ipsi Joab, & dixit; Ecce vidi Abessalom pendentem in quercu.
11 Et dixit Joab viro annuntianti sibi, Et ecce vidisti. Quid, quòd non percussisti eum illic in terram? & ego dedissem tibi (g) decem argenti, & baltheum unum?

תרגום יונתן · Targum JONATHAN.

28 מכבין וקולין ומאן דחסף וחטין וסעורין וקמחא וקליא ופולא וטלופחין וקליא :
29 ודבש ושמן ועאן ותובנין דחלב תורין קריבו לדוד ולעמא די עמיה למיכל ארי אמרו עמא כפין ומשלהין וצחי במדברא :

יח

1 ומנא דוד ית עמא די עמיה ומני עליהון רבני אלפין ורבני מאותא :
2 ושלח דוד ית עמא תלתא ביד יואב ותלתא ביד אבישי בר צרויה אחוהי דיואב ותלתא ביד אתי גתאה ואמר מלכא לעמא מפק אפוק אף אנא עמכון :
3 ואמר עמא לא תפוק ארי אם מערק נערוק לא ישוון עלנא לבא ואם יתקטלון פלגנא לא ישוון עלנא לבא ארי כען את יכיל למסעד כותנא עסרא אלפין וכען טב ארי תצלי עלנא מקרתא למסעד :
4 ואמר להון מלכא דתקין בעיניכון אעביד וקם מלכא על כיבש אורח תרעא וכל עמא נפקו למאתן ולאלפין :
5 ופקיד מלכא ית יואב וית אבישי וית אתי למימר אסתמרו לי בעולמא באבשלום וכל עמא שמעו כד פקיד מלכא ית כל רברביא על עסק אבשלום :
6 ונפק עמא לחקלא לקדמות ישראל והות קרבא בחורשא דבית אפרים :
7 ואתברו תמן עם ישראל קדם עבדי דוד והות תמן מחתא רבתא ביומא ההוא עסרין אלפין :
8 והוו תמן עבדי קרבא מתבדרין על אפי כל ארעא ואסגיאת חית חורשא לקטלא בעמא מדקטילת חרבא ביומא ההוא :
9 ואתערע אבשלום קדם עבדי דוד ואבשלום רכיב על כודנתא ועלת כודנתא תחות סוכא דבוטמא רבא ואתאחד רישיה בבוטמא ואתלי בין שמיא ובין ארעא וכודנתא די תחותוהי עברת :
10 וחזא גברא חד וחוי ליואב ואמר הא חזיתי ית אבשלום תלי בבוטמא :
11 ואמר יואב לגברא דמחוי ליה והא חזיתא ומא דין לא מחיתיהי תמן ורמיתיהי לארעא ועלי פון למתן לך עסר סלעין דכסף ואספנקי חדא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sindones, lagenas, et vasa testæ, et frumenta, et hordea, et farinam, et polentã, et fabã, et lentes, et polentã: Et mel, et butyrũ, et pecudes, et caseos lactis vaccarũ obtulerunt Davidi, et populo qui erat cum eo, ad comedendũ; quia dixerunt, Populus esuriunt & lassi sunt, et sitiunt in deserto.

CAP. XVIII.

Et numeravit David populũ qui erat secũ, et præfecit super illos magistros milliũ et magistros centenorũ. Et misit David populũ, tertiã partem in manu Joab, et tertiã in manu Abisai filii Szarujah fratris Joab, et tertiã in manu Ithai Ghithæi: et dixit rex ad populũ: Exeundo exibo etiã ego vobiscũ. Et dixit populus, Non exibis; nam si fugiendo fugerimus, non ponent super nos cor: et si occidatur pars nostri, non ponent super nos cor; nam nunc tu potes roborare sicut nos decẽ millia: et nunc bonũ est quòd ores pro nobis ex urbe ad roborandũ. Et dixit illis rex: Quod rectũ in oculis vestris faciã: et stetit rex super stratã viæ portæ, et omnis populus exierunt per centena et per millena. Et jussit rex Joab et Abisai et Jethai dicendo: Estote circumspecti mihi in adolescente Absalom: et omnis populus audierunt quando mandavit rex *omnibus* magnatibus curam Absalom. Et exivit populus ad agrũ in occursũ Israel, et fuit prælium in sylva domus Ephraim. Et fracti sunt ibi populus Israel ante servos David, et fuit ibi percussio magna in die illa viginti millium. Et *fuerunt* ibi præliantes dispersi super facies omnis terræ, et multiplicavit fera sylvæ occidere in populo præ illis quos occiderat gladius in die illa. Et incidit Absalom ante servos David, et Absalom equitabat super mulum, et intravit mulus subtus ramum quercus magnæ, et apprehensum est caput ejus in quercu, & suspensus est inter cœlum et inter terram; & mulus qui erat sub illo, transivit. Et vidit vir unus, et indicavit Joab et dixit: Ecce vidi Absalom suspensum in quercu. Et dixit Joab viro qui indicabat ei: Et ecce vidisti, & quid non percussisti illum ibi, et projecisti eum in terram? & super me [*fuisset*] dare tibi decem siclos argenti & cingulum unum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܥܪ̈ܣܬܐ ܘܫܘܝ̈ܬܐ. ܘܡܐ̈ܢܐ ܕܦܚܪܐ. ܘܚܛ̈ܐ. ܘܣܥܪ̈ܐ. ܘܩܡܚܐ. ܘܩܠܝܐ.
28 ܘܦܘܠܐ. ܘܛܠܦܚ̈ܐ. * ܘܕܒܫܐ ܘܚܡܐܬܐ. ܘܥܢ̈ܐ. ܘܓܘܒ̈ܢܐ ܕܬܘܪ̈ܐ. ܘܩܪܒܘ ܠܕܘܝܕ ܘܠܥܡܐ
29 ܕܥܡܗ ܠܡܐܟܠ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܥܡܐ ܟܦܢ. ܘܠܐܐ ܘܨܗܐ ܒܡܕܒܪܐ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ *
* ܘܡܢܐ ܕܘܝܕ ܠܥܡܐ ܕܥܡܗ. ܘܐܩܝܡ ܥܠܝܗܘܢ ܪ̈ܒܝ ܐܠܦ̈ܐ. ܘܪ̈ܒܝ ܡܐܘ̈ܬܐ. * ܘܫܕܪ ܕܘܝܕ ܠܬܠܬܐ
1 ܥܡܐ. ܬܘܠܬܐ ܒܐܝܕ ܝܘܐܒ. ܘܬܘܠܬܐ ܒܐܝܕ ܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܪܘܝܐ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. ܘܬܘܠܬܐ ܒܐܝܕ ܐܬܝ ܓܬܝܐ. * ܘܐܡܪ
2 3 ܡܠܟܐ ܠܥܡܐ. ܐܢ ܡܥܪܩ ܥܪܩܝܢܢ. ܠܐ ܡܣܝܡܝܢ ܠܒܗܘܢ ܥܠܝܢ. ܘܗܫܐ. ܛܒ ܠܢ ܥܣܪܐ
ܐܠܦܝܢ. ܐܢ ܢܗܘܘܢ ܠܢ ܡܥܕܪܢܐ ܡܢ ܩܘܪܝܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ.
4 ܢܦܘܩ ܘܢܣܬܪܗܒ ܠܡܩܪܒܐ ܥܡܗܘܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܡܕܡ ܕܫܦܝܪ
ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܥܒܕܘ. ܘܩܡ ܡܠܟܐ ܥܠ ܝܕ ܬܪܥܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܢܦܩܘ ܠܡܐ̈ܐ ܘܠܐܠܦ̈ܐ.
* ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܝܘܐܒ ܘܠܐܒܝܫܝ ܘܠܐܬܝ. ܕܐܙܕܗܪܘ ܠܝ ܒܛܠܝܐ ܐܒܫܠܘܡ. ܟܕ ܚܝ. ܘܫܡܥܘ
5 ܟܠܗ ܥܡܐ ܟܕ ܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܟܠܗܘܢ ܪ̈ܒܘܗܝ ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܐܒܫܠܘܡ. * ܘܢܦܩ ܥܡܐ
6 ܠܡܕܒܪܐ. ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܩܪܒܐ. ܘܐܬܬܒܪ ܬܡܢ ܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܩܕܡ ܥܒܕܘܗܝ
7 ܕܕܘܝܕ. ܘܗܘܬ ܬܡܢ ܡܚܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ. * ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܩܪܒܐ ܬܩܝܦܐ. ܕܥܠ ܐܦܝ
8 ܐܪܥܐ. ܘܣܓܝ ܐܟܠܬ ܚܝܘܬ ܒܪܐ ܡܢ ܕܐܟܠܬ ܚܪܒܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. * ܘܐܫܬܟܚ ܐܒܫܠܘܡ
9 ܩܕܡ ܥܒܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܒܫܠܘܡ ܪܟܝܒ ܗܘܐ ܥܠ ܟܘܕܢܝܐ. ܘܥܠ ܟܘܕܢܝܐ ܬܚܝܬ ܣܘܟܐ
ܕܐܝܠܢܐ ܪܒܐ. ܘܐܬܐܚܕ ܪܫܗ ܕܐܒܫܠܘܡ ܒܐܝܠܢܐ ܪܒܐ. ܘܐܬܬܠܝ ܒܝܬ ܫܡܝܐ
10 ܠܐܪܥܐ. ܘܟܘܕܢܝܐ ܕܬܚܘܬܘܗܝ. ܥܒܪ ܘܐܙܠ. * ܘܚܙܐ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܘܚܘܝ ܠܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܝܬܗ
11 ܠܐܒܫܠܘܡ. ܟܕ ܬܠܐ ܒܐܝܠܢܐ. * ܐܡܪ ܝܘܐܒ ܠܓܒܪܐ ܕܚܘܝܗ. ܟܕ ܚܙܝܬܝܗܝ. ܠܡܢܐ ܠܐ
ܡܚܝܬܝܗܝ ܘܪܡܝܬܝܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܢܐ ܝܗܒ ܗܘܝܬ ܠܟ ܥܣܪܐ ܕܟܣܦܐ. ܘܐܣܛܠܐ ܚܕܐ.

Obtulerunt lectos, & strata, & vasa fictilia, 28
frumentum, hordeum, *triticum* frixum, fari-
nam, fabas, & lentes, Mel, butyrum, oves, & 29
caseos vaccinos: obtulerunt inquam, Davi-
di & populo qui erat cum ipso, ad comeden-
dũ: dicebant enim, Populus iste famelicus est,
& fatigatus, atque sitibundus in deserto.

CAP. XVIII.

DAvid autem lustrato populo quem secum 1
habebat, & constitutis super eos tribunis
& centurionibus, Tertia pars fuit cum Joa- 2
bo, & tertia pars cum Abisai filio Suriæ,
fratre Joabi, & tertia pars cum Athi Gethæo.
Tum dixit rex populo, Etiamsi planè fuge- 3
remus, nequaquam adjicient ad nos ani-
mum: quarè sufficiunt nobis decem millia,
& consultius nobis est, ut adjutores habea-
mus è civitatibus. Dixerunt Davidi servi 4
ipsius, Nos egrediemur, & properabimus ad
pugnandum cum eis. Ait illis rex, Quod bo-
num fuerit in oculis vestris, facite: sic con-
stitit rex secus januam, totus autem populus
egressi sunt in centurias & chiliades. Præ- 5
cepit autem rex Joabo, Abisaio, & Ethaio,
dicens; Prehendite mihi puerum Abisalom
vivum: audivitque totus populus, quum præ-
cepit rex omnibus magnatibus de re Abisalo-
mis. Egressus est igitur populus ad desertum 6
in occursum Israelis, Et commisso prælio 7
profligatus est illic populus Israeliticus ante
servos Davidis, factâque fuit ibi cædes ma-
gna, *nempe* viginti millium. Et *præter* bel-
lum atrocissimum *quod* fuit super faciem ter- 8
ræ, plures etiam devoravit bestia sylvestris,
quàm quos consumpsit gladius eo die. Casu 9
verò incidit Abisalom corā servis Davidis, &
Abisalome insidente mulo transiit mul⁹ sub-
ter ramū ingentis cujusdā trunci, retentóque
capite Abisalomis magno illo trunco, suspen-
sus est inter cœlū ac terrā, & mulus qui erat
sub ipso, prætergress⁹ abiit. Quod videns qui-
dam indicavit Joabo, & ait; Vidi Abisalomē 10
appensum trunco. Ait Joab viro qui *hoc* sibi 11
nuntiaverat, Quando vidisti eum, cur non p-
cussisti eum, & in terrā dejecisti; equidē dedis-
sem tibi decē argenteos & vestimentū unum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * واتوه بالاسرّة والفرش * واوعية الفخار وغير ذلك من الحنطة * والشعير * والحنطة المقلوة * والدقيق *
29 والباقلّى * والعدس * وعسل * وسمن * وغنم * ولبن البقر * وقدّموا الى داود والى الشعب الذين معه لانهم
قالوا ان الشعب والعسكر الذي مع داود * جياع قد تعبوا وعطشوا وتعبوا في القفر *
* الفصل الثامن عشر * واحصى داود الشعب الذين معه * وصيّر عليهم رؤساء
1 الوف ومئين * وصيّر ثلث عسكره مع يواب * وثلثا مع ابيشي بن صوريا اخي يواب * وثلثا مع
2 اتّاي الجتّي * وقال الملك للشعب * ان هربنا وهزمنا * فانهم لا يفكرون الى اين نهرب * فيكفينا
3 عشرة الف * فانهم انفع لنا من الذين يجمعون الينا من القرى * قال عبيد داود * نحن نخرج اليهم
4 ونعاجلهم بالحرب * قال لهم الملك * ما رايتم ان ينبغي ان يعمل فاعملوا * فقام الملك بالباب *
وخرج الشعب ليعدّوا الوفا ومئين مع قوّادهم * وامر الملك يواب وابيشي اخاه واتّاي * وقال لهم *
احتفظوا بابشالوم الفتى ان ظفرتم به * وخذوه حيّا * وسمع الشعب كله حين امر الملك القوّاد
في امر ابشالوم * وخرج الشعب الى البرية ليستقبلوا اسرائيل * ولقوهم فواقعوهم * واشتدّ
الحرب بينهم * وانكسر شعب اسرائيل بين يدي عبيد داود * وقتل منهم عشرون الف رجل
* واشتدّ الحرب بينهم جدّا على وجه الارض * واكلت منهم السباع اكثر من الذين قتلوا
في ذلك اليوم * وادرك عبيد داود ابشالوم * وكان ابشالوم راكبا على بغل فهرب * ودخل البغل
تحت شجرة عظيمة * وتعلّق شعر ابشالوم باغصان الشجرة السرو الكبير * وصار معلّقا بين
10 السماء والارض * ومرّ البغل من تحته هاربا * فبصر به رجل من الاجناد * واخبر يواب وقال له اني
11 رايت ابشالوم معلّقا بشجرة عظيمة * قال يواب للذي اخبره * فلماذا لم تضربه بحربتك وتلقيه
على الارض حيث رايته * وكنت اعطيتك عشرة الف مثقال فضة وثوبا *

Et attulerunt ei lectos, & strata, vasaque 28
fictilia: præterea frumentū, & hordeum,
triticum frixum, & farinam, fabas, len-
tes, Mel, butyrum, & oves, & lac vac- 29
cinum: obtuleruntque Davidi & populo
qui cum eo erat: dixerant enim populum
& exercitum qui erat cum Davide, fa-
melicos esse, & labore, siti, atque lassitu-
dine confectos in deserto.

CAP. XVIII.

DAvid etiā recensuit populum quem 1
secum habebat, præfecitque eis duces chi-
liadum & centurionum, Commisitque ter- 2
tiā exercitûs sui partem Joabo, et tertiam
partem Abisaio filio Suriæ, fratri Joabi,
& tertiam partem, Athi Gethæo. Tum di- 3
xit rex ad populum, Si nos profligārint,
ac fugerimus, non considerabunt quò fugi-
emus: quapropter contenti simus decem
millibus; utilior enim erunt nobis quàm
ii qui congregarentur ad nos è civitati-
bus. Dixerunt servi Davidis, Nos egredi- 4
emur ad eos, & bello præveniemus eos.
Dixit eis rex, Quod agendum esse judi-
caveritis, agite. Manente itaq; rege in por-
ta, egressus est populus ut numerarentur
in chiliades et centurias, cum ducibus su-
is. Mandavit autem rex Joabo, & Abisaio 5
fratri ejus, & Athi, dixitque ad eos, Ha-
bete curam pueri Abisalomis, si fortè po-
tiamini illius, & capite eum vivum: &
audivit universus populus quum manda-
ret rex ducibus de re Abisalomis. Pro- 6
cessit ergò populus ad desertum, ut oc-
currerent Israelitis; et cùm reperissent eos,
manus conseruĕre cum eis: Et efferve- 7
scente inter eos bello, profligatus fuit po-
pulus Israeliticus ante servos Davidis,
& occisi fuerunt ex eis viginti millia vi-
rorum. Cùmque vehementer grassatū esset 8
bellū inter eos super faciē terræ, devorā-
runt ex eis feræ, plures quàm qui interfecti
fuerunt eā die. Præterea assecuti sunt servi 9
Davidis Abisalomem: cùm enim Abisalom
insideret mulo, fugeretq; ingressus est mu-
lus subter ingentem arborē, & hærente A-
bisalomis comā ramis ingentis illius pini
arboris, mansit suspensus inter cœlum ac
terrā, prateriitque mulus de sub eo fugi- 10
ens. Quē cùm vidisset quidā ex militib⁹,
nuntiavit Joabo dixitq; ad eū, Equidē vi- 11
di Abisalomē ingenti arbori suspensū. Dixit
Joab ad eum qui sibi nuntiaverat, Quare
ergò non percussisti eū lanceā tuā, & ad
terram prostravisti ubi vidisti eum? de-
dissemque tibi decem millia talentorum
argenti, & indumentum.

meas volas super appendens ego si Et : Joab ad vir * Dixitque
12 ויאמר האיש אל־יואב ולא אנכי שקל על־כפי
quia : regis filium in meam manum mitterem non argenteos mille
אלף כסף לא־אשלח ידי אל־בן־המלך כי
: dicendo ,Ithai & , Abisai & ,tibi rex præcepit nostris aurib* in
באזנינו צוה המלך אתך ואת־אבישי ואת־אתי לאמר
meam animam in fecissem Vel .Absalom in puerum in quis Observate
13 שמרו־מי בנער באבשלום: או־עשיתי בנפשו
tu & ;rege à esset absconditum non verbum omne & ,mendacium
שקר וכל־דבר לא־יכחד מן־המלך ואתה
: tuas facies ad expectabo sic Non : Joab Dixitque .adverso ex stares
14 תתיצב מנגד: ויאמר יואב לא־כן אחילה לפניך
Absalom corde in ea infixit & , sua vola in spicula tria cepit &
ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום
pueri decem circuierunt Et .quercus corde in vivente ipso adhuc
15 עודנו חי בלב האלה: ויסבו עשרה נערים
.eum occiderunt & , Absalom percusserunt & ,Joab vasa ferentes
נשאי כלי יואב ויכו את־אבשלום וימיתהו:
post persequendo à populus est reversus & ,buccina in Joab clanxit Et
16 ויתקע יואב בשפר וישב העם מרדף אחרי
, Absalom ceperunt Et .populum Joab prohibuit quia , Israel
17 ישראל כי־חשך יואב את־העם: ויקחו את־אבשלום
statuerunt & ,grandem foveam in , saltum in eum projecerunt &
וישלכו אתו ביער אל־הפחת הגדול ויצבו
fugerunt Israel omnis & : valde magnum lapidum acervum eum super
עליו גל־אבנים גדול מאד וכל־ישראל נסו
sua vita in sibi statuerat & ,tulerat Absalom Et .sua tentoria in vir
18 איש לאהליו: ואבשלם לקח ויצב־לו בחיו
, filius mihi Non : dixit quia ;regia valle in qui , titulum
את־מצבת אשר בעמק־המלך כי אמר אין־לי בן
.suo nomine super titulum vocavit & : meū nomen facere memorare pro
בעבור הזכיר שמי ויקרא למצבת על־שמו
Achimahas Et .hanc diem ad usque Absalom manus ei est vocatum Et
19 ויקרא לה יד אבשלום עד היום הזה: ואחימעץ
quod , regi evangelizabo & , nunc Curram : dixit Sadoch filius
בן־צדוק אמר ארוצה נא ואבשרה את־המלך כי־
Dixitque .suorum inimicorum manu de DOMINUS eum judicaverit
20 שפטו יהוה מיד איביו: ויאמר
die in bona nunciabis &, hac die in boni nuncii vir Non : Joab ei
לו יואב לא איש בשרה אתה היום הזה ובשרת ביום
.est mortu* regis filius ideo quia,bona nunciabis non hac die Et .altera
אחר והיום הזה לא תבשר כי־על־בן־המלך מת:
.vidisti quod , regi indica , Vade : Chusi ad Joab Dixitque
21 ויאמר יואב לכושי לך הגד למלך אשר ראיתה
adhuc addidit Et .cucurrit & , Joab ipsi Chusi se incurvavit Et
22 וישתחו כושי ליואב וירץ: ויסף עוד
curram ; quicquid sit Et : Joab ad dixit & , Sadoc filius Achimahas
אחימעץ בן־צדוק ויאמר אל־יואב ויהי מה ארצה־
tu hoc quid Ut : Joab Dixitque .Chusi post ego etiam nunc
נא גם־אני אחרי הכושי ויאמר יואב למה־זה אתה
,quicquid sit Et ? contingens bonum nuncium non tibi & , mi fili currens
23 רץ בני ולכה אין־בשורה מצאת: ויהי־מה
, planiciei via Achimahas cucurrit Et .Curre : ei Dixitque .curram
ארוץ ויאמר לו רוץ וירץ אחימעץ דרך הככר
: portas duas inter sedens David Et .Chusi transivit &
24 ויעבר את־הכושי: ודוד יושב בין־שני השערים
elevavit & ;murum ad , portæ tectum ad speculator ivit &
וילך הצפה אל־גג השער אל־החומה וישא את־
.solus currens vir ecce & ,vidit & ,suos oculos
עיניו וירא והנה־איש רץ לבדו:

Versio VULG. LAT.

12 Qui dixit ad Joab ; Si appen-
deres in manibus meis mille
argenteos, nequaquàm mitte-
rem manum meam in filium
regis : audientibus enim nobis
præcepit rex tibi, & Abisai, &
Ethai, dicens ; Custodite mi-
13 hi puerum Absalom. Sed &
si fecissem contra animam me-
am audacter, nequaquàm hoc
regem latere potuisset, & tu
14 stares ex adverso. Et ait Joab ;
Non sicut tu vis, sed aggrediar
eum coram te. Tulit ergò tres
lanceas in manu sua, & infixit
eas in corde Absalom : cúm-
que adhuc palpitaret hærens
15 in quercu, Cucurrerunt de-
cem juvenes armigeri Joab,
& percutientes interfecerunt
16 eum. Cecinit autém Joab buc-
cinâ, & retinuit populum, ne
persequeretur fugientem Isra-
el, volens parcere multitudi-
17 ni. Et tulerunt Absalom, &
projecerunt eum in saltu, in
foveam grandem, & compor-
taverunt super eum acervum
lapidum magnum nimis : o-
mnis autem Israel fûgit in ta-
18 bernacula sua. Porrò Absalom
erexerat sibi, cùm adhuc vive-
ret, titulum qui est in Valle re-
gis: dixerat enim, Non habeo
filium : & hoc erit monimen-
tum nominis mei. Vocavítque
titulum nomine suo: & appel-
latur, Manus Absalom, usque
19 ad hanc diem. Achimaas au-
tem filius Sadoc, ait ; Curram,
& nuntiabo regi, quia judiciū
fecerit ei Dominus de manu
20 inimicorum ejus. Ad quem
Joab dixit; Non eris nuntius in
hac die, sed nuntiabis in alia :
hodiè nolo te nuntiare, filius e-
21 nim regis est mortuus. Et ait
Joab Chusi ; Vade, & nuntia
regi quæ vidisti. Adoravit
22 Chusi Joab, & cucurrit. Rur-
sus autem Achimaas filius Sa-
doc dixit ad Joab, Quid im-
pedit si etiam ego curram post
Chusi ? Dixitque ei Joab; Quid
vis currere, fili mi? non eris bo-
23 ni nuntii bajulus. Qui respon-
dit, Quid enim si cucurrero ?
Et ait ei, Curre. Currens ergò
Achimaas per viā compendii,
24 transivit Chusi. David autem
sedebat inter duas portas :
speculator verò, qui erat in
fastigio portæ super murum, e-
levans oculos, vidit hominem
currentem solum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

12 Εἶπε δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸς Ἰωάβ, Καὶ ἐγώ εἰμι ἵ-
στημι ἐπὶ τὰς χεῖράς μου χιλίους σίκλους ἀρ-
γυρίου, οὐ μὴ ἐπιβάλω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὸν
υἱὸν τοῦ βασιλέως, ὅτι ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνε-
τείλατο ὁ βασιλεὺς σοὶ (χ) καὶ τῷ Ἀβεσσὰ
καὶ τῷ Ἐθὶ, λέγων, Φυλάξατέ μοι τὸ παι-
13 δάριον τὸν Ἀβεσσαλώμ, Μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ
ψυχῇ αὐτοῦ ἄδικον. καὶ (ψ) πᾶς ὁ λόγος οὐ
λήσεται ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ σὺ στήσῃ ἐξ
14 ἐναντίας. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ, Τοῦτο ἐγὼ (ω)
ἄρξομαι, οὐχ οὕτως μενῶ ἐνώπιόν σου. καὶ ἔ-
λαβεν Ἰωάβ τρία βέλη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ
ἐνέπηξεν αὐτὰ (α) ἐν τῇ καρδίᾳ Ἀβεσσαλώμ,
ἔτι αὐτοῦ ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δρυός.
15 Καὶ ἐκύκλωσαν δέκα παιδάρια αἴροντα τὰ
σκεύη Ἰωάβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἀβεσσαλώμ,
16 καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰω-
άβ ἐν κερατίνῃ, καὶ ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς τοῦ
μὴ διώκειν ὀπίσω Ἰσραήλ, ὅτι ἐφείδετο Ἰω-
17 άβ τοῦ λαοῦ. Καὶ ἔλαβεν τὸν Ἀβεσσαλώμ, καὶ
(β) ἔρριψεν αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ
δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν μέγαν, καὶ ἐστή-
λωσεν ἐπ᾽ αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφό-
δρα. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ
18 σκήνωμα αὐτοῦ. Καὶ (γ) Ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν
ἔλαβε καὶ ἔστησεν ἑαυτῷ τὴν στήλην ἐν ᾗ ἐ-
λήφθη, καὶ ἐστήλωσεν αὐτὴν λαβεῖν (δ) τὴν στή-
λην τὴν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ (ε) βασιλέως, ὅτι
εἶπεν, Ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ υἱὸς (ζ) ἕνεκα τοῦ ἀ-
ναμνῆσαι τὸ (η) ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσε τὴν
(θ) στήλην, Χεὶρ Ἀβεσσαλὼμ ἕως τῆς ἡμέ-
19 ρας ταύτης. Καὶ Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ εἶ-
πε, Δράμω δὴ καὶ εὐαγγελιῶ τῷ βασιλεῖ,
ὅτι ἔκρινεν κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐ-
20 τοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ, Οὐκ ἀνὴρ εὐ-
αγγελίας σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εὐαγγε-
λιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
οὐκ εὐαγγελιῇ, οὗ (ι) εἵνεκεν ὁ υἱὸς τοῦ βασι-
21 λέως ἀπέθανε. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Χουσὶ,
Βαδίσας (κ) ἀνάγγειλον τῷ βασιλεῖ ὅσα εἶ-
δες. καὶ προσεκύνησε Χουσὶ τῷ Ἰωάβ, καὶ ἐξ-
22 ῆλθε. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀχιμάας υἱὸς Σα-
δὼκ, καὶ εἶπε πρὸς Ἰωάβ, Καὶ (λ) ἔστω, ὅτι
δράμω (μ) καί γε ἐγὼ ὀπίσω τοῦ Χουσί. καὶ
εἶπεν Ἰωάβ, (ν) Ἱνατί σὺ τοῦτο τρέχεις υἱέ
μου; δεῦρο, οὐκ ἔστι σοι εὐαγγελία (ξ) εἰς ὠ-
23 φέλειαν πορευομένῳ. Καὶ εἶπε, Τί γὰρ ἐὰν (ο)
δράμω; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ, Δράμε. καὶ
ἔδραμεν Ἀχιμάας (π) τὴν ὁδὸν τὴν τοῦ Κε-
24 χάρ, καὶ ὑπερέβη τὸν Χουσί. Καὶ Δαυὶδ ἐ-
κάθητο ἀναμέσον τῶν δύο πυλῶν. καὶ ἐπο-
ρεύθη ὁ σκοπὸς εἰς τὸ δῶμα τῆς πύλης
πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ τρέχων μόνος
ἐνώπιον αὐτοῦ.

Dixit autem vir ad Joab ; Et
(h) ego quidem appendo in mani-
bus meis mille siclos argenti, non
injiciam manum meam super fi-
lium regis: quoniam in auribus
nostris mandavit rex tibi, & A-
bessa, & Ethi, dicens; Custodite
mihi puerum Abessalom, (i) Non
faciendo in animam ejus injusti- 13
am. Et omne verbum non late-
bit à rege, & tu stares ex ad-
verso. Et dixit Joab, (k) Hoc 14
ego aggrediar: non sic manebo
coram te. Et sumpsit Joab tria
spicula in manu sua ; & infixit
ea in corde Abessalom, adhuc il-
lo vivente in corde quercus. Et 15
circumierunt decem pueri por-
tantes vasa Joab, & percusse-
runt Abessalom, & interfecerunt
eum. Et cecinit Joab in cornu; 16
& revertit populus non perse-
quendo post Israel; quoniam pe-
percit Joab populo. Et (l) sumpsit 17
Abessalom, & projecit eum in
hiatum magnum in sylva, (m)
in foveam magnam: & statuit
super eum, acervum lapidum
magnum valdè. Et omnis Israel
fûgit vir in tabernaculum su-
um. Et Abessalom adhuc vivens 18
tulerat, & statuerat sibi titu-
lum (in quo assumptus est ; (n)
& statuerat illum, capere titulū)
qui in valle regis: quoniam di-
xit; Quia non est (o) ei filius, ut
memoretur nomen ejus. Et voca-
vit (p) titulum, Manus Abes-
salom, usque in diem hanc. Et 19
Achimaas filius Sadoc dixit;
Curram nunc, & evangelizabo
regi, quoniam judicavit Dominus
de manu inimicorum ejus. Et di- 20
xit ei Joab, Non vir evangelii
tu in die hac ; & evangelizabis
in die alia : in die autem hac
non evangelizabis ; propterea
quòd filius regis mortuus est. Et 21
dixit Joab ad Chusi, Ambulans
annuntia regi, quæcunque vidisti.
Et adoravit Chusi Joab, & ex-
iit. Et adjecit adhuc Achimaas 22
filius Sadoc, & dixit ad Joab;
Et (q) esto, quia curram etiā ego
post Chusi. Et dixit Joab; Ut
quid tu hoc curris, fili mi? veni:
non est tibi evangelium, ad uti-
litatem eunti. Et dixit; Quid 23
enim, si cucurrero? Et dixit ei
Joab, Curre: Et cucurrit Achi-
maas, viam quæ Chechar, &
prætergressus est Chusi. Et David 24
sedebat inter duas portas. Et i-
vit speculator in solarium por-
tæ ad murum: & elevavit ocu-
los suos, & vidit : & ecce vir
currens solus in conspectu e-
jus.

MS. A. (χ) καὶ Ἀβισαὶ καὶ τῷ Ἐθθεὶ, (ψ) πᾶς λόγος (ω) ἄρ-
ξωμαι ἐνώπιον * καὶ ἔλαβεν (α) εἰς τὴν καρδίαν (β) ἔρριψεν αὐ-
(γ) Ἀβεσσαλὼμ * ἐλήμφθη καὶ ἐστήλωσεν (δ) τὴν στήλωσιν τὴν (ε) βα-
σιλέως, ὡς ὅτι εἶπεν, Οὐκ ἔστιν (ζ) ἕνεκεν (η) ὄνομά μου. καὶ (θ) στήλην
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν τὴν στήλην, Χεὶρ (ι) ἕνεκεν (κ) ἀπάγ-
γειλον ὅσα (λ) ἔσται, (μ) καὶ ἐγὼ (ν) Ἱνατί τοῦτο σὺ τρέχεις (ξ) πρὸς ὠ-
φέλειαν (ο) δραμοῦμαι; (π) ὁδὸν τοῦ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואמר גברא ליואב ולו אנא תקל על כפי אלף סלעין דכסף לא אושיט ידי בבר מלכא
ארי קדמנא פקיד מלכא יתך וית אבישי וית אתי למימר אסתמרו לי בעולימא
13 באבשלום: או פון עבדית בנפשי שקר וכל מדעם לא איתכסא מן מלכא ואת תתעתד
14 מקביל: ואמר יואב הלא מבכן אשרי קדמך ונסיב תלתא נססין בידיה וקבענון בלבא
15 דאבשלום ועד כען קים בגו בוטמא: ואסתחרו עסרא עולמיא נטלי זיניה דיואב ומחו ית
16 אבשלום וקטלוהי: ותקע יואב בשופרא ותב עמא מלמרדף בתר ישראל ארי מנע יואב
17 ית עמא: ונסיבו ית אבשלום ורמו יתיה בחורשא לגו קומצא רבא ואקימו עלוהי דגור
18 אבנין רב לחדא וכל ישראל אפכו גבר לקרווהי: ואבשלום נסיב ואקים ליה בחיוהי
ית קמתא די במישר מלכא ארי אמר לית לי בר קים בדיל לאדכרא שמי וקרא לקמתא
19 על שמיה וקרא לה אתרא דאבשלום עד יומא הדין: ואחימעץ בר צדוק אמר ארהוט
20 כען ואבסר ית מלכא ארי אתפרע ליה יי מיד בעלי דבבוהי: ואמר ליה יואב לא גבר
כשר לבסרא את יומא דין ותבסר ביום אוחרן ויומא הדין לא תבסר אלהן דבר מלכא
21 מית: ואמר יואב לכושי איזיל חוי למלכא דחזיתא וסגיד כושי ליואב ורהט: ואוסיף עוד
22 אחימעץ בר צדוק ואמר ליואב ויהי מה ארהוט כען אף אנא בתר כושי ואמר יואב
23 למא דנן את רהט ברי ולך לית בסורא מתיהב: ויהי מה בכדין ארהוט ואמר ליה רהוט
24 ורהט אחימעץ באורח מישרא וקדים ית כושי: ודוד יתיב בין תרין תרעיא והליך סכואה
על אגר תרעא על שורא וזקף ית עינוהי וחזא והא גברא רהיט בלחודוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit vir ad Joab : Et licet ego appenderē super manu mea mille siclos 12
argenti, non extenderē manum meam in filium regis : nam ante nos jussit
rex tibi et Abisai et Ithai dicendo : Estote circunspecti mihi in adole-
scente Absalom. Aut utique faciam in anima mea falsitatem? et omne 13
quicquam non occultabitur à rege, et tu stares contrá. Et dixit Joab: Non- 14
ne nunc manebo coram te ? et accepit tria tela in manu sua, et infixit ea in
cor Absalom etiam usq; tunc superstitis in medio quercus. Et circuierunt 15
decem adolescentes ferentes arma Joab, et percusserunt Absalom et occi-
derunt illum. Et clanxit Joab buccina, et rediit populus à persequendo post 16
Israel, quia prohibuit Joab populum. Et acceperunt Absalom et proje- 17
cerunt illum in sylvam in medium foveæ magnæ, et erexerunt super illum
acervum lapidum magnum valde: et omnis Israel fugerunt unusquisque ad
urbem suam. Et Absalom acceperat et erexerat sibi in vita sua statuam 18
quæ [est] in planicie Regis: quia dixerat: Non est mihi filius superstes, qui
memorari faciat nomen meum: et vocavit statuam ex nomine suo, et voca-
vit illam Locum Absalom usque ad diem hanc. Et Ahhimaghasz filius Sza- 19
dok dixit: Curram nunc, et nunciabo regi, quòd liberavit eum Dominus
de manu auctorum inimicitiæ suæ. Et dixit ei Joab: Non vir idoneus es ad 20
nunciandum hodie, et nunciabis die alio, at die hoc non nunciabis, eo
quòd filius regis mortuus est. Et dixit Joab ad Chusæum : Vade indica re- 21
gi quod vidisti : et adoravit Chusæus Joab, et cucurrit. Et addidit adhuc 22
Ahhimaghasz filius Szadok, et dixit ad Joab : Quicquid sit, curram nunc
etiam ego post Chusæum: et dixit Joab, Ad quid tu curris fili mi, et tibi
non est nunciū datū? Et quicquid sit, curram: et dixit illi, Curre: et cucurrit 23
Ahhimaghasz per viam planam, et prævertit Chusæum. Et David sedebat 24
inter duas portas, et ierat speculator super tectum portæ super murum,
& elevavit oculos suos et vidit, et ecce vir currebat solus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܓܒܪܐ ܠܝܘܐܒ. ܐܠܘ ܡܬܩܠ ܗܘܝܬ ܒܐܝܕܝ ܐܠܦ ܕܟܣܦܐ. ܠܐ ܐܘܫܛܝܬ
12 ܐܝܕܝ ܥܠ ܒܪ ܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܩܕܡܝܢ ܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܟ ܘܠܐܒܝܫܝ ܘܠܐܬܝ. ܘܐܡܪ. ܐܙܕܗܪܘ ܠܝ
ܒܛܠܝܐ ܐܒܫܠܘܡ. * ܐܠܘ ܥܒܕܬ. ܒܢܦܫܝ ܡܥܘܠ ܗܘܝܬ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܟܣܐ ܗܘܐ ܡܢ
13 ܡܠܟܐ. ܘܐܢܬ ܩܐܡ ܗܘܝܬ ܡܢ ܩܘܒܠܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܐܒ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܢܐ ܐܫܪܐ ܩܕܡܝܟ. ܘܢܣܒ
14 ܝܘܐܒ ܬܠܬܐ ܫܒܛܝܢ ܒܐܝܕܗ. ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܒܠܒܗ ܕܐܒܫܠܘܡ. ܟܕ ܥܕܟܝܠ ܚܝ ܗܘܐ ܘܬܠܐ
ܒܐܝܠܢܐ. * ܘܗܦܟܘ ܥܣܪܐ ܥܠܝܡܝܢ ܫܩܠܝ ܡܐܢܝܗܘܢ ܕܝܘܐܒ. ܘܡܚܐܘܗܝ ܠܐܒܫܠܘܡ.
15 ܘܩܛܠܘܗܝ. * ܘܩܥܐ ܝܘܐܒ ܒܫܝܦܘܪܐ. ܘܗܦܟ ܥܡܐ ܕܪܕܦ ܗܘܐ ܒܬܪ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ
16 ܕܟܠܝܗܝ ܝܘܐܒ ܠܥܡܐ. * ܘܢܣܒܘܗܝ ܠܐܒܫܠܘܡ. ܘܐܪܡܝܘܗܝ ܒܓܘܡܨܐ ܒܓܘܡܨܐ
17 ܪܒܐ. ܘܐܩܝܡܘ ܥܠܘܗܝ ܓܠܐ ܪܒܐ ܕܟܐܦܐ ܪܘܪܒܬܐ. ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܪܩܘ ܐܢܫ
ܠܡܫܟܢܗ. * ܘܐܒܫܠܘܡ ܟܕ ܗܘܐ ܚܝ. ܢܣܒ ܗܘܐ. ܘܐܩܝܡ ܗܘܐ ܠܗ ܩܝܡܬܐ ܒܥܘܡܩܐ
18 ܕܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܗܘܐ. ܕܠܝܬ ܠܝ ܒܪܐ ܕܢܥܗܕ ܫܡܝ. ܘܩܪܝܗ̇ ܠܩܝܡܬܐ ܥܠ ܫܡܗ.
19 ܘܐܬܩܪܝܬ ܐܝܕܗ ܕܐܒܫܠܘܡ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܐܚܝܡܥܨ ܒܪ ܨܕܘܩ. ܐܡܪ. ܐܪܗܛ ܠܝ
20 ܘܐܣܒܪܝܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܕܕܢܗ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܐܒ. ܠܐ ܘܠܐ
ܠܟ ܕܬܣܒܪ ܝܘܡܢܐ. ܐܠܐ ܬܣܒܪ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܠܐ ܬܣܒܪ ܝܘܡܢܐ. ܡܛܠ ܕܒܪ ܡܠܟܐ ܗܘ
21 ܡܝܬ ܡܣܒܪܬ ܐܝܟ ܕܚܙܝܬ. * ܘܐܡܪ ܝܘܐܒ ܠܟܘܫܝ. ܙܠ ܐܘܕܥ ܠܡܠܟܐ ܡܕܡ ܕܚܙܝܬ.
22 * ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܐܚܝܡܥܨ ܒܪ ܨܕܘܩ ܠܝܘܐܒ. ܡܢܐ ܗܘ. ܐܪܗܛ ܐܦ ܐܢܐ ܒܬܪ
ܟܘܫܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܐܒ. ܠܡܢܐ ܐܢܬ ܪܗܛ ܒܪܝ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܠܟ ܣܒܪܬܐ ܕܡܫܟܚܐ.
23 * ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܘ. ܐܪܗܛ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܪܗܛ. ܘܪܗܛ ܐܚܝܡܥܨ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܟܪ. ܘܥܒܪܗ ܠܟܘܫܝ.
24 * ܘܕܘܝܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܝܬ ܬܪܝܢ ܬܪܥܝܢ. ܘܐܙܠ ܕܘܩܐ ܠܐܓܪܐ ܕܬܪܥܐ ܕܫܘܪܐ. ܘܐܪܝܡ
ܥܝܢܘܗܝ. ܘܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܪܗܛ ܠܒܠܚܘܕܘܗܝ.

Dixit vir ille Joabo, Etiamsi numerares sol- 12
verésque mihi mille argenteos, nequaquam
extenderem manum meam in filium regis:
me enim præsente præcepit rex tibi, & Abi-
saio, atque Ethaio, ac dixit; Servate mihi pu-
erum Abisalomem. Si fecissem, in meipsum 13
deliquissem; nihil enim regem latuisset, ac tu
procul stetisses. Ait illi Joab, Non ita, ego 14
te prior incipiam: & accipiens Joab tres ha-
stas manu sua, transverberavit iis cor Abisa-
lomis dum adhuc vivus esset & pendens à
trunco. Reversi quoq; decē juvenes armige- 15
ri Joabi percusserunt Abisalomem, & occi-
derunt eum. Tum canente Joabo buccinā, 16
recepit se populus qui persequebatur Israe-
lem, quia coercuit Joab populum. Sumpse- 17
rúntque Abisalomem, & projicientes eum in
foveam, in fossam ingentem, erexerunt super
eum acervum grandem magnorum lapidum:
omnes verò Israelitæ fugerūt quisque in ten-
torium suum. Porrò Abisalom dum vive- 18
ret, acceperat sibi simulachrum, erexerátque
in convalle regum: dixerat enim, Neminem
habeo qui celebret nomen meum: quapro-
pter vocavit simulachrum illud de nomine
suo, & vocatum est, Manus Abisalomis, ad
hunc usque diem. Ahimees autem Sadoci fi- 19
lius ait, Accurram nuntiatum regi quòd vin-
dicavit eum Dominus è manu hostium ejus.
Ait illi Joab, Non expedit te nuntiare hodiè, 20
sed nuntiabis alio die: ne nunties hodiè,
nam filium regis mortuum esse nuntiares.
Dixitque Joab ad Chusi, Vade nuntiatum re- 21
gi quod vidisti. Rursum currens Ahimees 22
filius Sadoc dixit Joabo, Quid igitur? cur-
ram etiam ego, & ibo post Chusi. Ait illi
Joab, Quorsum curreres fili mi, cùm nemo
daturus sit tibi *mercedem* pro nuntio? Di- 23
xit ad eum, Quid igitur? curram: cucurrít-
que Ahimees per viam Chachar, & antever-
tit ipsum Chusi. David autem sedebat inter 24
duas portas, & speculator ambulabat super
tectum portæ muri, sublatísque oculis vidit
hominem currentem solum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * قال ذلك الرجل ليواب. لو انك عددت لي الف الف مثقال. لما كنت امد يدي واقتل ابن
الملك. قد سمعت حيث امرك الملك. وامر ابيشي اخاك. وامر ايضا اتي عسهد مني وقال.
13 احتفظوا بابشالوم الفتي* ولو اني فعلت كنت مسيا الي نفسي. لانه لم يكن يخفى الملك شي.
14 وانت كنت تقوم من بعيد وتنظر الي* قال له. لا ما هكذا. انا ابدا به قبلك. واخذ يواب
15 بيده ثلاثة سهام. ورمى بها ابشالوم وشبها في قلبه. وكان بعد حيا معلقا في السرو* ورجع عشر
16 فتيان من الذي يحملون سلاح يواب. وضربوا ابشالوم وقتلوه* ونفخ يواب في الصور. ورجع
جميع الشعب الذين كانوا في طلب بني اسرائيل. لان يواب منع الشعب من قتل اخوتهم
17 * واخذوا ابشالوم وطرحوه في جب عظيم* وجمعوا فوقه تلا من حجارة كبار. وهرب جميع بني
18 اسرائيل كل امرء الي بيته * وكان ابشالوم في حياته قد عمل تمثالا. وصيره في غور الملوك. لانه
قال ليس لي من يذكر اسمي بعد موتي. ودعي اسم التمثال باسمه. ودعي اسمه يد ابشالوم الي
19 هذا اليوم * فاما احمعاص بن صادوق الحبر فقال. اسعى ابشر الملك. لان الله قد انتقم له من
20 اعدايه اليوم * قال له يواب. لا ينبغي ان تبشر الملك اليوم. ولكن بشر غدا. ولا تبشر اليوم
21 22 اي بشري تبشر. ان ابن الملك قد قتل * ثم قال لكوشي. انطلق فاخبر الملك بما رايت* ثم
تقدم احمعاص بن صادوق ايضا. وقال ليواب. لماذا منعتني انا ان اسعى خلف كوشي ايضا.
23 قال له يواب. لماذا تسعى يا بني. وليس من يعطي بشري * قال له. وماذا اريد من البشري.
اذا اسعى فابشر. قال له. اسعى. فسعى احمعاص في طريق خلف حاحار. وسبق كوشي
24 * وكان داود جالسا بين البابين. وقام الديدبان على سور الباب. ورفع الناظر عينيه. وبصر
رجلا يحاضر في الطريق وحده *

Respondit vir ille Joabo, Etiamsi millies 12
mille talenta numerares mihi, haudqua-
quam extenderem manum meam & occi-
derem filium regis: jam audivi quando
præcepit tibi rex, & præcepit Abisaio fra-
tri tuo, præcepit etiam Athi me præsente,
& ait, Curam habete Abisalomis pueri. Et 13
quidem si id *committerem, mihimetipsi*
noxius forem: cùm enim regem nulla res
lateat, tu procul stans me spectares. Dixit 14
illi, Nequaquam, non ita, ego te prior ag-
grediar illum: sumptisque Joab in manum
suam tribus sagittis, jecit eas in Abisalo-
mem, & vibravit eas in cor ipsius, dum
adhuc vivus esset, pino suspensus. Et re- 15
versi decem pueri ex his qui ferebant ar-
ma Joabi, percusserunt Abisalomem, &
occiderunt eum. Tum inflante buccinam 16
Joabo, regressus est omnis populus qui per-
sequebatur Israelitas; Joab enim populū
continuit à cæde fratrum suorum. Deinde 17
acceptum Abisalomem projecerunt in fo-
veam ingentem, coegerunt super eum acer-
vum lapidum magnorum: omnes autem
Israelitæ fugerunt quisque in domum su-
am. Abisalom autem, dum viveret, sta- 18
tuam fecerat, & collocârat eam in valle
regia (dicebat enim, Neminem habeo qui
memoriam conservet nominis mei post o-
bitum meum) & vocatum est nomen sta-
tuæ illius de nomine ipsius; nam voca-
tum est nomen ejus, Manus Abisalomis, ad
hodiernum usque diem. At verò Achimeas 19
filius Sadoci sacerdotis dixit, Curram,
nuntiabo regi quòd vindicaverit eū Deus
ab hostibus ejus hodiè. Dixit ad eum Jo- 20
ab, Non decet te nuntiare hodiè regi, sed
cras nuntiabis: ne nunties, inquam, ho-
diè: quale enim ferres nuntium? quòd
filius regis extinctus est? Deinde dixit 21
ad Chusi, Vade nuntiatum regi quæ vi-
disti. Tum rursus accedens Achimeas 22
Sadoci filius ait Joabo, Cur prohibes me
quoque currere post Chusi? Dixit ei Jo-
ab, Ad quid curreres fili mei, quum ne-
mo sit qui nuntii mercedem *solvat? Ait* 23
illi, Ecquid curo nuntii mercedem? *cur-*
ram igitur, & nuntiabo illi. Ait illi, Cur-
re: cucurrit itaque Achimeas per viam
quandam à tergo Chachar, & prætergres-
sus est Chusi. Interim Davide inter u- 24
tramque portam sedente, stabat speculator
super murum portæ; sublatisque specula-
tor oculis suis vidit hominem solum in
via currentem.

שמואל ב: יט

ipse solus Si : rex Dixitque : regi indicavit & ,speculator clamavit Et
25 ויקרא הצפה ויגד למלך ויאמר המלך אם־לבדו
vidit Et .appropinquabat & ,eundo ibat & : ejus ore in bonum nuncium
26 בשורה בפיו וילך הלוך וקרב: וירא
janitorem ad speculator clamavit & ,currentem alterum virum speculator
הצפה איש־אחר רץ ויקרא הצפה אל־השער
bona nuncians iste Etiam : rex Dixitque .solus currens vir Ecce :dixit &
ויאמר הנה־איש רץ לבדו ויאמר המלך גם־זה מבשר:
cursum sicut ,prioris cursum videns Ego :speculator Dixitque
27 ויאמר הצפה אני ראה את־מרוצת הראשון כמרצת
ad & ,hic bonus Vir : rex Dixitque .Sadoc filii Achimahas
אחימעץ בן־צדוק ויאמר המלך איש־טוב זה ואל־
regem ad dixit & ,Achimahas clamavit Et .veniet bonum nuncium
28 בשורה טובה יבוא: ויקרא אחימעץ ויאמר אל־המלך
Benedictus : ait & ,terrā super suos vultus in regi se incurvavit Et .Pax
שלום וישתחו למלך לאפיו ארצה ויאמר ברוך
levaverunt qui ,viros conclusit qui ,tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך אשר סגר את־האנשים אשר־נשאו
puero Pax : rex dixit Et .regem meū dominū in suam manum
29 את־ידם באדני המלך: ויאמר המלך שלום לנער
mittendo in magnum tumultum Vidi : Achimahas Dixitque ? Absalom
לאבשלום ויאמר אחימעץ ראיתי ההמון הגדול לשלח
aliquid novi non & ,tuum servum & ,Joab regium servum
את־עבד המלך יואב ואת־עבדך ולא ידעתי מה:
ecce Et .stetit & ,circuivit & : hic sta Circumi : rex Dixitque
30 ויאמר המלך סב התיצב כה ויסב ויעמד: והנה
te judicavit quod ,regi meo dño Nūciatur : Chusi ait & : venit Chusi
31 הכושי בא ויאמר הכושי יתבשר אדני המלך כי־שפטך
rex dixit Et .te super insurgentiū omniū manu de hodie DOMINUS
32 יהוה היום מיד כל־הקמים עליך: ויאמר המלך
Sint : Chusi Dixitque ? Absalom puero pax Num : Chusi ad
אל־הכושי השלום לנער לאבשלום ויאמר הכושי יהיו
te super insurrexerunt qui universi & ,regis mei domini inimici puer sicut
כנער איבי אדני המלך וכל אשר־קמו עליך
flevit & ,portæ cœnaculum super ascendit & ,rex est coturbat* Et .malum in
33 לרעה: וירגז המלך ויעל על־עלית השער ויבך
quis ,Absalom mi fili ,mi fili ,Absalom mi Fili ,ipsum eundo in dicebat sic &
וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני בני אבשלום מי־
mi fili ,mi fili Absalom ,te pro ego me mori dabit
יתן מותי אני תחתיך אבשלום בני בני:

CAP. XIX. יט

.Absalom super luget & ,flens rex Ecce : Joab est nunciatum Et
1 ויגד ליואב הנה המלך בכה ויתאבל על־אבשלום:
audivit quia : populo omni luctum in illa die in salus fuit Et
2 ותהי התשעה ביום ההוא לאבל לכל־העם כי־שמע
.suo filio super rex est Tristatus :dicendo ,illa die in populus
העם ביום ההוא לאמר נעצב המלך על־בנו:
quemadmodū ,urbem ingrediendo illo die in populus se est furatus Et
3 ויתגנב העם ביום ההוא לבוא העיר כאשר
involvit rex Et .prælio in eos fugiendo in ,erubescentes populus se furaretur
4 יתגנב העם הנכלמים בנוסם במלחמה: והמלך לאט
Absalom ,Absalom mi Fili :magna voce rex clamavit & ,suas facies
את־פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום אבשלום
: dixit & ,domum in regem ad Joab est ingressus Et .mi fili ,mi fili
5 בני בני: ויבא יואב אל־המלך הבית ויאמר
eruentium tuorū servorū omnium vultus hodie affecisti Pudore
הבשת היום את־פני כל־עבדיך הממלטים
tuarū filiarū & ,tuorū filiorum animam & ,hodie tuam animam
את־נפשך היום ואת נפש בניך ובנתיך
: tuarum pellicum animam & ,tuarum uxorum animam &
ונפש נשיך ונפש פלגשיך:

Versio VULG. LAT.

25 Et exclamans indicavit regi: dixitque rex; Si solus est, bonus est nunti⁹ in ore ejus. Properante autem illo, et accedente propiùs,
26 Vidit speculator hominem alterum currentē, & vociferans in culmine, ait; Apparet mihi alter homo currens solus. Dixitque rex, Et iste bonus est nuntius.
27 Speculator autem; Contemplor, ait, cursū prioris, quasi cursum Achimaas filii Sadoc. Et ait rex; Vir bon⁹ est: & nuntium portans bonū, venit.
28 Clamans autem Achimaas, dixit ad regem; Salve rex. Et adorans regem coràm eo pronus in terram, ait; Benedictus Dñs Deus tuus, qui conclusit homines qui levaverunt manus suas contra dominum meum regem.
29 Et ait rex, Estne pax puero Absalom? Dixitque Achimaas; Vidi tumultum magnum, cùm mitteret Joab serv⁹ tuus, ô rex, me servum tuum: nescio aliud.
30 Ad quem rex; Transi, ait, & sta hic. Cúmq; ille transisset, & staret,
31 Apparuit Chusi: & veniens ait; Bonum apporto nuntium, domine mi rex: judicavit enim pro te Dominus hodiè de manu omnium qui surrexerunt contra te.
32 Dixit autem rex ad Chusi, Estne pax puero Absalom? Cui respondens Chusi, Fiant, inquit, sicut puer, inimici domini mei regis, & universi qui consurgunt adversùs eum in malum.
33 Contristat⁹ itaque rex, ascendit cœnaculum portæ, & flevit. Et sic loquebatur, vadens; Fili mi Absalom, Absalom fili mi: quis mihi tribuat ut ego moriar pro te, Absalom fili mi, fili mi Absalom?

CAP. XIX.

1 Nuntiatum est autem Joab quòd rex fleret & lugeret filiū suum:
2 Et versa est victoria in luctū in die illa omni populo: audivit enim populus in die illa dici; Dolet rex super filio suo.
3 Et declinavit populus in die illa ingredi civitatem, quomodò declinare solet populus versus & fugiens de prælio.
4 Porrò rex operuit caput suum, & clamabat voce magnâ; Fili mi Absalom, Absalom fili mi, fili mi.
5 Ingressus ergo Joab ad regem in domum, dixit; Confudisti hodiè vultus omnium servorum tuorum, qui salvam fecerunt animam tuam, & animam filiorum tuorum, & filiarum tuarum, & animam uxorum tuarum, & animam concubinarum tuarum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκοπὸς καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εἰ μόνος ἐστὶν, εὐαγγελία ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. (ρ) καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐγγίζων.
26 Καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα. καὶ ἐβόησεν ὁ σκοπὸς πρὸς τῇ πύλῃ, καὶ (σ) εἶπεν, Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕτερος τρέχων μόνος. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Καί γε οὗτος εὐαγγελιζόμενος.
27 (τ) Καὶ εἶπεν ὁ σκοπὸς, Ἐγὼ ὁρῶ τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον Ἀχιμάας υἱοῦ Σαδδούκ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος, καί γε εἰς εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται.
28 Καὶ ἐβόησεν Ἀχιμάας, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, Εἰρήνη. καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός σου, ὃς ἀπέκλεισε τοὺς ἄνδρας (υ) τοὺς ἐπαιρομένους τὴν χεῖρα αὐτῶν ἐν τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ.
29 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ (φ) τῷ Ἀβεσσαλώμ; καὶ εἶπεν Ἀχιμάας, Εἶδον τὸ πλῆθος τὸ μέγα τοῦ ἀποστεῖλαι τὸν δοῦλον τοῦ βασιλέως Ἰωὰβ καὶ τὸν δοῦλόν σου, καὶ οὐκ ἔγνων τί ἐκεῖ.
30 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἐπίστρεψον, (χ) στηλώθητι ὧδε. καὶ ἐπεστράφη, καὶ ἔστη.
31 Καὶ ἰδοὺ ὁ Χουσὶ παρεγένετο, καὶ (ψ) εἶπε τῷ βασιλεῖ, Εὐαγγελισθήτω (ω) ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἔκρινέ σοι κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων τῶν (α) ἐπεγειρομένων ἐπὶ σέ.
32 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν (β) Χουσὶ, Εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ τῷ Ἀβεσσαλώμ; καὶ (γ) εἶπεν ὁ Χουσὶ, Γένοιντο ὡς τὸ παιδάριον οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες ὅσοι ἐπανέστησαν ἐπ' αὐτὸν εἰς κακά.
33 Καὶ ἐταράχθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης, καὶ ἔκλαυσε· καὶ οὕτως εἶπεν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν, Υἱέ μου (δ) Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ· τίς δῴη τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ; ἐγὼ ἀντὶ σοῦ Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

MS. A. (ρ) καὶ ἐγένετο πορευόμενος (σ) εἶπεν, Ἰδοὺ (τ) Εἶπεν (υ) τοὺς ἀνταίροντας τὴν (φ) Ἀβεσσαλώμ; (χ) στηλώθητι. (ψ) εἶπεν ὁ Χουσὶ τῷ (ω) δὴ ὁ κύριος (α) ἐγειρομένων (β) Χουσὶ, Εἰ εἰρήνη (γ) εἶπεν Χουσὶ, (δ) Ἀβεσσαλώμ, τίς δῴη τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ, Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες, Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κλαίει καὶ πενθεῖ ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ.
2 Καὶ ἐγένετο ἡ σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Ὅτι λυπεῖται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
3 Καὶ διεκλέπτετο ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, καθὼς διακλέπτεται ὁ λαὸς (α) οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ αὐτοὺς φεύγειν ἐν τῷ πολέμῳ.
4 Καὶ ὁ βασιλεὺς (β) ἔκρυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς (γ) φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, (δ) Υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, Ἀβεσσαλὼμ υἱέ μου.
5 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπε, Κατῄσχυνας σήμερον (ε) τὰ πρόσωπα πάντων τῶν δούλων σου τῶν (ζ) ἐξαιρουμένων σε σήμερον, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου, καὶ τῶν θυγατέρων σου, (η) καὶ τὴν ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου, (θ) καὶ τῶν παλλακῶν σου,

MS. A. (α) ὁ αἰσχυνόμενος ἐν τῷ φυγεῖν αὐτοὺς ἐν πολέμῳ. (β) ἐπέκρυψεν (γ) ἐν φωνῇ (δ) Υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου. Καὶ (ε) τὸ πρόσωπον (ζ) ἐξαιρούντων σε (η) καὶ ψυχὴν (θ) καὶ ψυχὴν τῶν

25 Et exclamavit speculator, & annuntiavit regi. Et dixit rex; Si solus est, evangelia in ore ejus. Et pergebat pergens, & appropinquans. 26 Et vidit speculator virum alium currentem. Et exclamavit speculator ad portam, & dixit; Et ecce vir alius currens solus. Et dixit rex, Etiam iste evangelizans. 27 Et dixit speculator; Ego video cursum primi, tanquam cursum Achimaas filii Sadoc. Et dixit rex; Vir bonus iste, etiam ad Evangelium bonum veniet. 28 Et clamavit Achimaas, & dixit ad regem; Pax. Et adoravit regem super faciem suam in terram, & dixit; Benedictus Dominus Deus tuus, qui conclusit viros, qui extulerant manum suā in dominū meum regem. 29 Et dixit rex, Pax puero Abessalom? Et dixit Achimaas, Vidi multitudinem (v) magnam in mittendo servum regis Joab, & (ſ) servum tuum: & non novi quid illic. 30 Et dixit rex, (t) Converte te: sta hic. Et conversus est, & stetit. 31 Et ecce Chusi advenit, & dixit regi; Evangelizetur dominus meus rex: quoniam judicavit tibi Dominus hodiè de manu omnium insurgentium super te. 32 Et dixit rex ad Chusi, Si pax puero Abessalom? Et dixit Chusi; Fiant, sicut puer, inimici domini mei regis, & omnes quicunque insurrexerunt super eum in mala. 33 Et turbatus est rex, & ascendit in cœnaculum portæ, & ploravit: & sic dixit, dum (u) ipse iret; Fili mi Abessalom, fili mi, fili mi Abessalom: quis dederit (x) mortem meam pro tua? Ego pro te Abessalom, fili mi, fili mi.

CAP. XIX.

1 ET annuntiatum est Joab, dicentes; Ecce rex plorat, & luget super Abessalom. 2 Et facta est salus in die illa in luctū omni populo: quoniā audivit populus in die illa, dicens; Quia tristatur rex super filium suum. 3 Et suffuratus est se populus in die illa in intrando in civitatem, sicut suffuratur se populus, qui confunduntur in fugiendo ipsos in prælio. 4 Et rex abscondit faciem suam: Et vociferatus est rex voce magnâ, dicens; Fili mi Abessalom, Abessalom fili (a) mi. 5 Et intravit Joab ad regem in domum, & dixit; Confudisti hodiè faciem omnium servorum tuorum, qui eripuerunt te hodiè, & animam filiorum tuorum, & filiarum tuarum, & animam uxorum tuarum, & concubinarum tuarum,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וקרא סכואה וחוי למלכא ואמר מלכא אם בלחודוהי הוא בסורתא בפפיה ואזל מיזל
26 וקרב: וחזא סכואה גברא אחרנא רהיט וקרא סכואה לנטר תרעא ואמר הא גברא רהיט
27 בלחודוהי ואמר מלכא אף דין מבסר: ואמר סכואה אנא חזי ית ריהטא דקדמאה
28 כריהטא דאחימעץ בר צדוק ואמר מלכא גבר טב דין ואף בסורא טבא ייתי: וקרא
אחימעץ ואמר למלכא שלם וסגיד למלכא על אפוהי על ארעא ואמר בריך יי אלהך
29 דמסר ית גבריא דארימו ית ידיהון ברבוני מלכא: ואמר מלכא שלם לעולמא לאבשלום
ואמר אחימעץ חזיתי המונא סגיאה בתר דשלח ית עבדא דמלכא יואב וית עבדך ולא
30 ידעית מה: ואמר מלכא אסתחר אתעתד הכא ואסתחר וקם: והא כושי אתא ואמר
31 32 כושי יתבסר רבוני מלכא ארי אתפרע לך יי יומא דין מיד כל דקמו עלך: ואמר מלכא
לכושי השלם לעולמא לאבשלום ואמר כושי יהון כעולמא סנאי רבוני מלכא וכל דקמו
33 עלך לבישא: ורגז מלכא וסליק על עלית תרעא ובכא וכדין אמר במיזליה ברי אבשלום
ברי ברי אבשלום לוי דמיתית אנא חלופך ואת קים יומא דין אבשלום ברי ברי:

יט

1 ואתחואה ליואב הא מלכא בכי ומתאבל על אבשלום: והות תשועתא ביומא ההוא
2 לאבלא לכל עמא ארי שמע עמא ביומא ההוא למימר אתנסים מלכא על בריה:
3 ומתגנבין עמא ביומא ההוא למעל לקרתא כמא דמתגנבין עמא דמתכלמין במפכהון
4 בקרבא: ומלכא כריך ית אפוהי וצוח מלכא בקל רב ברי אבשלום אבשלום ברי ברי:
5 ואתא יואב לות מלכא לביתא ואמר אבהיתתא יומא דין ית אפי כל עבדך דשיזיבו ית
נפשך יומא דין וית נפש בנך ובנתך ונפש נשך ונפש לחינתך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

25 Et clamavit speculator et indicavit regi: et dixit rex, Si solus est, bonum nuntiū in ore ejus est: et ibat eundo et appropinquabat. 26 Et vidit speculator virū alterū currentem, & clamavit speculator ad custodē portæ, et dixit: Ecce vir accurrit solus: et dixit rex, Etiam hic est bonus nuncius. 27 Et dixit speculator, Ego video cursum prioris ut cursum Ahhimaghasz filii Szadok: et dixit rex, Vir bonus iste, et etiam nunciū bonū afferet. 28 Et clamavit Ahhimaghasz et dixit ad regem, Pax: et adoravit regem sup faciē suam super terram, et dixit: Benedictus Dominus Deus tuus qui tradidit viros qui levaverunt manus suas in dominum meum regem. 29 Et dixit rex: Est pax adolescenti Absalom? et dixit Ahhimaghasz: Vidi tumultū magnū postquam misit servum regis Joab et servū tuū, sed non novi quid. 30 Et dixit rex, Diverte et consiste hic: et divertit et stetit. 31 Et ecce Chusæus venit: et dixit Chusæus: Nuntietur domino meo regi quia liberavit te Dominus hodie de manu omnium qui surrexerunt contra te. 32 Et dixit rex ad Chusæum: Numquid pax est adolescenti Absalom? Et dixit Chusæus: Sint sicut adolescens inimici domini mei regis, et omnes qui surrexerunt contra te in malum. 33 Et conturbatus est rex, et ascendit super cœnaculum portæ, et luxit: et sic dicebat dum ambularet: Fili mi Absalom, fili mi, fili mi Absalom; vellē quòd mortuus essem pro te, et tu mansisses hodie, Absalom fili mi, fili mi.

CAP. XIX.

1 ET nunciatum est Joab: Ecce rex plorat et luget super Absalom. 2 Et fuit salus in die illa in luctū omni populo, quia audivit populus in die illa dicendo: Contristatus est rex super filium suum. 3 Et furati sunt sese populus in die illo ut intrarent in urbem sicut sese furantur popul⁹ qui pudefacti sunt in conversione sua in prælio. 4 Et rex operuit faciem suam, et clamavit rex voce magna: Fili mi Absalom, Absalom fili mi, fili mi. 5 Et venit Joab ad regem in domum et dixit: Confudisti hodie facies omnium servorum tuorum qui liberaverunt animam tuam hodie, et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum, et animam uxorum tuarum, & animā concubinarū tuarū,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܪܐ ܕܘܩܐ. ܘܚܘܝ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܐܢ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܗܘ. ܣܒܪܬܐ ܒܦܘܡܗ. 25
26 * ܘܗܘ ܐܬܐ ܘܩܪܒ. ܘܩܪܐ ܕܘܩܐ ܠܬܪܥܐ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ ܪܗܛ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
27 * ܘܐܡܪ ܕܘܩܐ. ܚܙܐ ܐܢܐ ܪܗܛܗ ܕܩܕܡܝܐ. ܐܝܟ ܪܗܛܗ ܕܐܚܝܡܥܨ ܒܪ ܨܕܘܩ. ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܓܒܪܐ
ܗܘ ܛܒܐ. ܘܣܒܪܬܐ ܛܒܬܐ ܡܝܬܐ ܗܘ.* ܘܩܪܐ ܠܐܚܝܡܥܨ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܫܠܡܐ ܐܬܝܬ.
28 ܘܣܓܕ ܠܡܠܟܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܕܐܫܠܡ
ܠܓܒܪܐ ܕܐܪܝܡܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܫܠܝܡ ܗܘ ܛܠܝܐ
29 ܐܒܫܠܘܡ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܚܝܡܥܨ. ܚܙܝܬ ܚܝܠܐ ܪܒܐ ܕܡܬܛܝܒ ܥܠ ܝܘܐܒ ܥܒܕܗ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ.
30 ܘܠܥܒܕܟ ܠܐ ܝܕܥܬ ܡܢܐ ܗܘܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܩܘܡ ܗܪܟܐ. ܘܐܬܦܢܝ. ܘܩܡ. * ܘܗܐ
31 ܟܘܫܝ ܐܬܐ. ܘܐܡܪ. ܢܣܬܒܪ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܕܬܒܥ ܠܗ ܡܪܝܐ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܕܩܡܘ
ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܟܘܫܝ. ܫܠܝܡ ܗܘ ܐܒܫܠܘܡ ܛܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܟܘܫܝ.
32 ܢܗܘܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܘܟܠ ܕܩܡܘ ܥܠܝܟ ܠܒܝܫܬܐ.
33 * ܘܐܬܥܝܩ ܡܠܟܐ. ܘܣܠܩ ܠܥܠܝܬܐ. ܘܒܟܐ. ܘܟܕ ܒܟܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܒܪܝ
ܐܒܫܠܘܡ. ܒܪܝ ܒܪܝ. ܐܒܫܠܘܡ. ܡܢ ܢܬܠ ܕܐܡܘܬ ܚܠܦܝܟ. ܐܒܫܠܘܡ ܒܪܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *

2 * ܘܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܐܒܠܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܥܡܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܕܥܩܬ
3 ܠܡܠܟܐ ܥܠ ܒܪܗ. * ܘܐܬܓܢܒ ܥܡܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܠܡܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܟ ܕܡܬܓܢܒ
4 ܥܡܐ ܕܒܗܬܝܢ. ܟܕ ܥܪܩܝܢ ܡܢ ܩܪܒܐ. * ܘܡܠܟܐ ܟܣܐ ܐܦܘܗܝ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ.
5 ܘܐܡܪ. ܒܪܝ. ܐܒܫܠܘܡ. ܒܪܝ. ܒܪܝ ܐܒܫܠܘܡ. * ܘܥܠ ܝܘܐܒ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܐܒܗܬܬ ܝܘܡܢܐ ܐܦܝ ܕܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܟ. ܕܦܨܝܘ ܢܦܫܟ ܝܘܡܢܐ. ܘܢܦܫܐ ܕܒܢܝܟ
ܘܕܒܢܬܟ. ܘܢܦܫܐ ܕܢܫܝܟ ܘܢܦܫܐ ܕܦܠܚܘܬܟ.

Clamavit ergò speculator, & significavit 25
regi. Dixit autem rex, Si solus est, nunti-
um est in ore ejus. Cúmque procedens ad- 26
ventaret accederétque, clamavit specula-
tor ad portam, & ait ; Ecce alterum homi-
nem currentem solum. Subjunxit specula- 27
tor, Video cursum prioris quasi cursum
Ahimees filii Sadoc. Ait rex, Vir bonus est,
& nuntium quidem faustum affert. Tum 28
vocavit Ahimeesum, & ait illi rex ; Pacifi-
céne venisti ? Qui adorato rege super faciem
suam in terram ait ; Benedictus Dominus
Deus tuus qui tradidit homines qui extende-
rant manus suas adversùs dñm meũ regem.
Ait illi rex, Sanúsne est puer Abisalom ? 29
Dixit ad eum Ahimees, Vidi exercitum ma-
gnum instructum contra Joabum servum
domini mei regis, servo autem tuo quid ac-
ciderit ignoro. Ait illi rex, Consiste illhic 30
qui retrocedens stetit. Interim ecce Chusi 31
venit, & dixit ; Nuntium accipiat rex, quòd
vindicavit eum hodiè Dominus è manu o-
mnium insurgentium in eum. Ait rex ad 32
Chusi, Sanúsne est puer Absalom ? Respon-
dit Chusi, Sint inimici tui sicut puer *ille*
domine mi rex, & omnes insurgentes in te ad
nocendum tibi. Tum rex acerbè ferens a- 33
scendit in cubiculum, & flevit : dúmque fle-
ret, sic dicebat ; Fili mi Abisalom, fili mi,
fili mi Abisalom ; ah quis me morte afficiat
loco tui Abisalom fili mi.

CAP. XIX.

ITaque fuit eo die luctus apud universũ po- 2
pulum, eò quòd audisset populus eo die do-
lore affectum regem de filio suo. Et abdidit 3
se populus eo die quin civitatem ingredere-
tur, quemadmodum abdit se populus qui eru-
bescit cùm fugit à prælio. Rex autem obvo- 4
lutâ facie suâ ululavit altâ voce, & ait ; Fili
mi Abisalom, fili mi, fili mi Abisalom. Tum 5
ingressus Joab ad regem, dixit ei ; Pudefecisti
hodiè vultus omnium servorum tuorum qui
liberârunt animam tuã hodiè, & animam fili-
orum ac filiarum tuarum, animam uxorũ tua-
rum, & animam concubinarum tuarum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * ودعا الناظر رسولا واخبر الملك وكان جالسا * فقال ان كان رجلا واحدا فينبغي ان يكون مبشرا
26 * واحضر الرجل وقرب * ودعي الديدبان وقال اري رجلا اخر يحاضر وحده * وقال الديدبان اري
27 سعي الاول ومشيه كمشي احيمعاص بن صادوق الحبر * فقال الملك هذا رجلا صالحا ولا شك
28 انه اتانا ببشارة صالحة * فلما بلغ دعي به وقال له * ما عندك * جيت سالما * فسجد على الارض
بين يدي الملك وقال * تبارك الله ربنا الذي دفع اليوم في يديك القوم الذين اسوا اليك ايها
29 الملك سيدي * قال له الملك * ابشالوم الفتي حي * قال احيمعاص * رايت خيلا كثيرا قد احاطت
30 بيواب عبد سيدنا الملك * ولم اعلم ما كان من امر ابشالوم * قال له الملك * قف مكانك * فاستوي
31 فقام * واذا كوشي قد اتاهم وقال * يبشر الملك ويستبشر * ان الرب قد انتقم من الذين وثبوا
32 عليه * قال الملك لكوشي * ابشالوم الفتي حيا * قال كوشي * تكون جميع اعدايك مثل
33 ابشالوم ايها الملك سيدي * وكل من يريد له الشر * فحزن الملك حزنا كثيرا وصعد الي مجلسه
وبكا بكا مرا شديدا * وقال في بكايه * يا ابني ابشالوم * يا ابني ابي شالوم من اماتني يا ابني بدلك *
ليتني مت بدلك يا ابشالوم ابني *

* الفصل التاسع عشر *

1 2 * فقالوا ليواب ان الملك يبكي وينتحب على ابشالوم * وحزن جميع الشعب في ذلك اليوم
3 حزنا شديدا * لان الشعب سمعوا في ذلك اليوم ان الملك قد حزن على ابشالوم * وتغيب الشعب
4 ولم يدخل المدينة في ذلك اليوم * كما تتغيب المنهزمون اذا هربوا من الحرب * واما الملك فستر
5 وجهه * ورفع صوته بالبكاء وقال * يا ابني ابشالوم * يا ابشالوم ابني * فدخل يواب الي الملك
وقال له * قد اخزيت اليوم وجوه عبيدك كلهم الذين نجوا نفسك اليوم * وانفس بنيك وانفس
نسايك وسراريك *

Quapropter advocato speculator nuntio, 25
significavit regi sedenti, qui dixit, Quan-
doquidem unicus homo est, oportet ut sit
nuntius. Dum curreret homo ille, & pro- 26
pius accederet, clamavit speculator, et ait,
Video alterum hominem currentem solũ.
Tum dixit speculator, Video cursum prio- 27
ris & gressum ejus similem gressui Achi-
measi filii Sadoci sacerdotis. Dixit rex,
Is probus est homo, & procul dubio fau-
stum affert nobis nuntiũ. Cùm ergo per- 28
venisset, accersivit eum, & ait illi, Quid
nuntii *apud te est ? incolumis venisti ? Is*
aute humi procumbens ante regem, dixit,
Benedictus sit Deus Dominus noster qui
tradidit hodiè in man⁹ tuas gentẽ quæ ti-
bi nocuerat O rex mi domine. Dixit ad eũ 29
rex, Abisalom puer vivúsne est? Respondit
Achimeas, Vidi Joabũ servum Domini
nostri regis multo equitatu circumseptum,
nec novi quem successum habuerit res A-
bisalomis. At illi rex, Subsiste in loco tuo; 30
qui surgens stetit. Tum ecce Chusi adve- 31
nit ad eos, & ait, Nuntiũ accipiat rex, ac
lætetur ; quoniam Dominus jam sumpsit
vindictã ab his qui contra te prosilierant.
Dixit rex ad Chusi, Abisalom puer, vi- 32
vúsne est ? Respondit Chusi, Sint omnes
inimici tui sicut Abisalom, O rex mi do-
mine, & omnes qui tibi malum exoptant.
Tum rex multo perculsus mœrore, ascen- 33
dit in cubiculum suũ, flevitque fletum
acerbum ac vehementẽ : dicebat autem
flendo, O fili mi Abisalom, O fili mi Abi-
salom ; quis me morte afficiat pro te O fi-
li mi ? utinam pro te mortuus essem O
Abisalom fili mi.

CAP. XIX.

D*Ixerunt autem Joabo regem flere* 1
luctúque confici propter Abisalomem : Ita 2
ut contristatus esset universus populus eo
die tristitiâ vehementi. Populus enim au-
diens eo die mœrore confici regem pro-
pter Abisalomem, Subtraxit se populus, 3
nec urbem est ingressus eo die, perinde ac
subtrahunt se victi cùm terga vertunt in
prælio. (Porrò rex operto vultu, vocẽ 4
suâ cum fletu sublatâ, dicebat, O fili mi
Abisalom, O Abisalom fili mi) Quapro- 5
pter ingressus Joab ad regem ait illi, Mæ-
stos hodiè reddidisti vultus omnium ser-
vorum tuorum qui hodiè servaverunt
animam tuam, & animas filiorum tuo-
rum, & animas uxorum et concubinarum
tuarum :

שמואל ב: יט

indicisti Quia .te diligentes odiendo & ,te habentes odio Diligendo
6 לאהבה את־שנאיך ולשנא את־אהביך כי הגדת
si quia ,hodie novi quia ; servi & ,principes tibi non quia ,hodie
היום כי אין לך שרים ועבדים כי ידעתי היום כי לא
fuisset rectum tunc quòd , mortui hodie nos omnes &,vivens Absalom
אבשלום חי וכלנו היום מתים כי־אז ישר
;tuorū servorū cor super loquere & ,egredere ,surge nunc Et.tuis oculis in
7 בעיניך: ועתה קום צא ודבר על־לב עבדיך
pernoctabit si , egrediens tu non quòd , juravi Domino in quia
כי ביהוה נשבעתי כי־אינך יוצא אם־ילין
venit quod ,malo omni præ hoc tibi malum erit & , nocte tecum vir
איש אתך הלילה ורעה לך זאת מכל־הרעה אשר־באה
: porta in sedit & , rex Surrexitque nunc usque tuis pueritiis ab te super
8 עליך מנעריך עד־עתה: ויקם המלך וישב בשער
: porta in sedens rex Ecce : dicendo ,nunciaverunt populo omni &
ולכל־העם הגידו לאמר הנה המלך יושב בשער
.sua tentoria in vir fugit Israel Et .regis facies ad popul⁹ omnis venit &
ויבא כל־העם לפני המלך וישראל נס איש לאהליו:
: dicendo , Israel tribubus omnibus in certabat populus omnis ,fuit Et
9 ויהי כל־העם נדון בכל־שבטי ישראל לאמר
nos eripuit ipse & ,nostrorum inimicorum vola de nos eruit Rex
המלך הצילנו מכף איבינו והוא מלטנו
.Absalom desuper terra de fugit nunc & , Pelistim vola de
מכף פלשתים ועתה ברח מן־הארץ מעל אבשלום:
nunc Et .prælio in est mortuus ,nos super unximus quem , Absalom Et
10 ואבשלום אשר משחנו עלינו מת במלחמה ועתה
David rex Et ? regem faciendū redire ad silentes vos quid ut
11 למה אתם מחרשים להשיב את־המלך: והמלך דוד
ad Loquimini : dicendo,sacerdotes Ebjathar ad & , Sadoc ad misit
שלח אל־צדוק ואל־אביתר הכהנים לאמר דברו אל־
reducendum ad ultimi eritis quid Ut : dicendo,Jehudah seniores
זקני יהודה לאמר למה תהיו אחרנים להשיב את
regem ad venit Israel omnis verbum & ? suam domum in regem
המלך אל־ביתו ודבר כל־ישראל בא אל־המלך
quid ut & ; vos mea caro &,meum os ,vos mei Fratres .ej⁹ domum in
12 אל־ביתו: אחי אתם עצמי ובשרי אתם ולמה
: dicetis Hamasa ad Et ? regem reducendū ad novissimi eritis
13 תהיו אחרנים להשיב את־המלך: ולעמשא תמרו
, Deus mihi faciat Sic ? tu mea caro & , meum os Nunquid
הלוא עצמי ובשרי אתה כה יעשה־לי אלהים
omnibus meas facies ad fueris exercitus princeps non si , addat sic &
וכה יסיף אם־לא שר־צבא תהיה לפני כל־
viri omnis cor inclinavit Et .Joab pro diebus
14 הימים תחת יואב: ויט את־לבב כל־איש־
, tu Revertere : regem ad miserunt & ,unius viri veluti ,Jehudah
יהודה כאיש אחד וישלחו אל־המלך שוב אתה
, Jarden ad usque venit & , rex est reversus Et .tui servi omnes &
15 וכל־עבדיך: וישב המלך ויבא עד־הירדן
faciendū transire ad,regis occursū in eundum ad,Ghilghal in venit Jehudah &
ויהודה בא הגלגלה ללכת לקראת המלך להעביר
, Jemini filii Ghera filius Simhi festinavit Et .Jarden regem
16 את־המלך את־הירדן: וימהר שמעי בן־גרא בן־הימיני
occursum in ,Jehudah viro cum descendit & ;Bachurim de qui
אשר מבחורים וירד עם־איש יהודה לקראת
, Binjamin de eo cum viri mille Et .David regis
17 המלך דוד: ואלף איש עמו מבנימן
, ejus filii quindecim & Saulis domus puer Siba &
וציבא נער בית שאול וחמשת עשר בניו
faciem ad Jarden trajecerunt prosperè & : secum ejus servi viginti &
ועשרים עבדיו אתו וצלחו הירדן לפני
regis
המלך:

Versio VULG. LAT.

6 Diligis odientes te, & odio habes diligentes te: & ostendisti hodie, quia non curas de ducibus tuis, & de servis tuis: & verè cognovi modò, quia si Absalom viveret, & omnes nos occubuissemus,
7 tunc placeret tibi. Nunc igitur surge, & procede, & alloquens satisfac servis tuis: juro enim tibi per Dominum, quòd si non exieris, ne unus quidem remansurus sit tecum nocte hâc: & pejus erit hoc tibi, quàm omnia mala quæ venerunt super te, ab adolescentia tua usque in præsens.
8 Surrexit ergò rex & sedit in porta: & omni populo nuntiatum est quòd rex sederet in porta: venitque universa multitudo coram rege: Israel autem fûgit in tabernacula
9 sua. Omnis quoque populus certabat in cunctis tribubus Israel, dicens; Rex liberavit nos de manu inimicorum nostrorum, ipse salvavit nos de manu Philisthinorum: & nunc fugit de terra propter Ab-
10 salom. Absalom autem, quem unximus super nos, mortuus est in bello: usquequò siletis, & non reducitis regem?
11 Rex verò David misit ad Sadoc & Abiathar sacerdotes, dicens; Loquimini ad majores natu Juda, dicentes, Cur venitis novissimi ad reducendum regem in domum suam? (Sermo autem omnis Israel pervenerat ad regem in do-
12 mo ejus:) Fratres mei vos, os meum, & caro mea vos, quarè
13 novissimi reducitis regem? Et Amasæ dicite, Nónne os meum, & caro mea es? Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, si non magister militiæ fueris coram me omni tempore pro
14 Joab. Et inclinavit cor omnium virorum Juda, quasi viri unius: miserúntque ad regem, dicentes; Reverteretu,
15 & omnes servi tui. Et reversus est rex: & venit usque ad Jordanem, & omnis Juda venit usque in Galgalam, ut occurreret regi, & traduceret
16 eum Jordanem. Festinavit autem Semei filius Gera, filii Jemini de Bahurim, & descendit cum viris Juda in oc-
17 cursû regis David, Cum mille viris de Benjamin: & Siba puer de domo Saul, & quindecim filii ejus, ac viginti servi erant cum eo: & irrumpentes Jordanem, ante regem,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Τοῦ ἀγαπᾷν τοὺς μισοῦντάς σε, καὶ μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε· καὶ ἀνήγγειλας σήμερον, ὅτι οὐκ εἰσὶν οἱ ἄρχοντές σου, οὐδὲ παῖδες· ὅτι ἔγνωκα σήμερον, ὅτι εἰ Ἀβεσσαλὼμ ἔζη, πάντες ἡμεῖς (ι) σήμερον νεκροὶ, ὅτι
7 τότε τὸ εὐθὲς ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ νῦν ἀναστὰς ἔξελθε καὶ λάλησον εἰς τὴν καρδίαν τῶν δούλων σου, ὅτι ἐν κυρίῳ ὤμοσα, ὅτι εἰ μὴ ἐκπορεύσῃ σήμερον, εἰ αὐλισθήσεται (κ) ἀνὴρ μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπίγνωθι σεαυτῷ, καὶ κακόν σοι τοῦτο ὑπὲρ πᾶν τὸ κακὸν τὸ ἐπελθόν σοι ἐκ νεότητός σου
8 ἕως τοῦ νῦν. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πύλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνήγγειλαν, λέγοντες, Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐν τῇ πύλῃ. καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ (λ) βασιλέως ἐπὶ τὴν πύλην. καὶ Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα
9 αὐτοῦ. Καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς κρινόμενος ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐρρύσατο (μ) ἡμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς (ν) ἐξείλετο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· καὶ νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆς βασιλείας
10 (ξ) αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ' ἡμῶν, ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ νῦν ἱνατί ὑμεῖς κωφεύετε τοῦ ἐπιστρέψαι (ο) τὸν βασιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βα-
11 σιλέα. Καὶ ὁ βασιλεὺς (π) Δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς Σαδὼκ καὶ πρὸς Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς, λέγων, Λαλήσατε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα, λέγοντες, Ἱνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι (ρ) τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ λόγος παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν (σ) βα-
12 σιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἀδελφοί μου ὑμεῖς, ὀστᾶ μου καὶ σάρκες μου ὑμεῖς· ἱνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον
13 αὐτοῦ; Καὶ τῷ (τ) Ἀμεσσαῒ ἐρεῖτε, Οὐχὶ ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου σύ; καὶ νῦν τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς, καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἄρχων δυνάμεως ἔσῃ ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡ-
14 μέρας ἀντὶ Ἰωάβ. Καὶ ἔκλινε τὴν καρδίαν παντὸς ἀνδρὸς Ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός. καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα, λέγοντες, Ἐπιστρά-
15 φηθι σὺ καὶ πάντες οἱ δοῦλοί σου. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἄνδρες Ἰούδα (υ) ἦλθαν εἰς Γάλγαλα τοῦ πορεύεσθαι εἰς (φ) ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, (χ)
16 διαβιβάσαι τὸν βασιλέα τὸν Ἰορδάνην. Καὶ ἐτάχυνε Σεμεῒ υἱὸς Γηρὰ υἱοῦ τοῦ Ἰεμινὶ ἐκ Βαουρὶμ, καὶ κατέβη μετὰ ἀνδρὸς Ἰούδα εἰς (ψ) ἀπαντὴν τοῦ βασιλέως Δαυὶδ,
17 Καὶ χίλιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ Βενιαμὶν, καὶ Σιβὰ τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου Σαοὺλ, καὶ (ω) πεντεκαίδεκα υἱοὶ αὐτοῦ μετ' (α) αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ κατεύθυναν τὸν Ἰορδάνην ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως,

MS. A. (ι) νεκροὶ σήμερον, ὅτι (κ) μετὰ σοῦ ἀνὴρ τὴν (λ) βασιλέως. καὶ Ἰσραὴλ (μ) ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀπὸ πάντων (ν) ἐρρύσατο ἡμᾶς (ξ) αὐτοῦ ἀπὸ (ο) πρὸς τὸν (π) Δαυὶδ * πρὸς Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τοὺς (ρ) πρὸς τὸν (σ) βασιλέα. Ἀδελφοί μου (τ) Ἀμεσσαῒ (υ) ἦλθον (φ) ἀπάντησιν (χ) διαβιβάσαι τὸν Ἰορδάνην. (ψ) ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, Καὶ (ω) δεκαπέντε υἱοὶ (α) αὐτοῦ· * καὶ κατεύθυναν

Diligendo eos, qui oderunt te, & odiendo eos, qui diligunt te. Et annuntiasti hodie, quia (b) non sunt principes tui, neque pueri. Quoniam novi hodie, quia si Abessalom viveret, (c) omnes nos hodie mortui; quia tunc rectum erat in oculis tuis. Et nunc surgens egredere, & loquere ad cor servorum tuorum: quoniam in Domino (d) juravi, quia nisi egrediaris hodie, si manebit vir tecum nocte hac. Et scito tibi, (e) & malum tibi hoc super omne malum, quod supervenit tibi à juventute tua usq; nunc. Et surrexit rex, & sedit in porta. Et (f) universus populus annuntiaverunt, dicentes; Ecce rex sedet in porta. Et intravit universus populus ad faciē regis ad portā. Et Israel fûgit, vir ad tabernacula sua. Et erat omnis popul⁹ contentiosus in omnibus tribubus Israel, dicentes; Rex David eripuit nos ab omnibus inimicis nostris, & ipse eripuit nos de manu alienigenarum. Et nunc fugit de terra, & (g) de regno suo, & ab Abessalom. Et Abessalom, quem unxeram⁹ super nos, mortu⁹ est in prælio. Et nunc ut quid vos siletis ad reducendū regem? Et verbum universi Israel venit ad regem. Et rex David misit ad Sadoc, & ad Abiathar sacerdotes, dicens; Loquimini ad seniores Juda, dicentes; Ut quid estis ultimi ad reducendum regem in domum suā? Et verbū universi Israel venit ad regem in domum ejus. Fratres mei vos, ossa mea, & carnes meæ vos: ut quid estis ultimi ad reducendum regem in domum suam? Et ad Amessai dicetis: Nonne os meum & caro mea tu? Et nunc hæc faciat mihi Deus, & hæc adjiciat, si non princeps virtutis fueris coram me omnibus diebus pro Joab. Et inclinavit cor omnis viri Juda, tanquàm viri unius. Et miserunt ad regem, dicentes; Revertere tu, & omnes servi tui. Et reversus est rex, & venit usq; ad Jordanem. Et viri Juda venerunt in Galgala ad eundum in occursum regis, ad traducendum regē Jordanem. Et festinavit Semei filius Gera filii Jemini de Baurim, & descendit cum viro Juda in occursum regis David: Et mille viri cum eo de Benjamin. Et Siba puer domûs Saul, & quindecim filii ejus cum eo, & viginti servi ejus cum eo: Et (h) direxerunt Jordanem ante regem:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 למרחם ית סנאך ולמסני ית רחמך ארי חויתא יומא דין ארי לית לך רברבין ועבדין ארי
אנא ידענא יומא דין ארי אלו אבשלום קים וכולנא יומא דין מתקטלין ארי בכן כשר
7 בעינך: וכען קום פוק ומלל על לבא דעבדך ארי במימרא דיי קימית ארי ליתך נפיק אם
יבית גבר עמך בליליא ותהי בישא לך דא מכל בישתא דאתית עלך מזעירך עד כען:
8 וקם מלכא ויתב בתרעא ולכל עמא חויאו למימר הא מלכא יתב בתרעא ואתא כל
9 עמא לקדם מלכא וישראל אפיך גבר לקרווהי: והוו כל עמא מתוכחין בכל שבטיא
דישראל למימר מלכא שזבנא מיד בעלי דבבנא והוא פרקנא מידא דפלשתאי וכען ערק
10 מן ארעא מלות אבשלום: ואבשלום דמשחנא עלנא מית בקרבא וכען למא אתון
11 שתקין לאתבא ית מלכא: ומלכא דוד שלח לצדוק ולאביתר כהניא למימר מלילו
לסבי יהודה למימר למא תהון בתראין לאתבא ית מלכא לביתיה ופתגם כל ישראל
12 אתא לות מלכא לביתיה: אחי אתון קריבי ובסרי אתון ולמה תהון בתראין לאתבא
13 ית מלכא: ולעמשא תימרון הלא קריבי ובשרי את כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף אם
14 לא רב חילא תהי קדמי כל יומיא חלף יואב: ואתפני לבא דכל אנש יהודה כגברא חד
15 ושלחו למלכא תוב את וכל עבדך: ותב מלכא ואתא עד ירדנא ודבית יהודה אתו לגלגלא
16 למיזל לקדמות מלכא לאעברא ית מלכא ית ירדנא: ואוחי שמעי בר גרא בר שבט
17 בנימן די מעלמת ונחת עם אנש יהודה לקדמות מלכא דוד: ואלף גברא עמיה משבטא
דבנימן וציבא עולימא דבית שאול וחמשת עסר בנוהי ועשרין עבדוהי עמיה ועברו ירדנא
קדם מלכא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Amando odientes te, & odiendo amantes te, quia ostendisti hodie quòd non sunt tibi magnates & servi: quia ego novi hodie quòd si Absalom viveret, & omnes nos hodie occisi essemus, quòd tunc rectum esset in oculis tuis. Et nunc surge, exi, & loquere super corde servorum tuorum; quia per dictum Dñi juro, quòd nisi tu exeas, si pernoctabit vir tecum in nocte: & erit malum hoc tibi præ omni malo quod venit super te à pueritia tua usq; nunc. Et surrexit rex & sedit in porta; & omni populo indicárunt dicendo: Ecce rex sedet in porta: & venit omnis populus ante regem, & Israel vertit terga quisq; ad urbem suam. Et fuit omnis populus reprehensus in omnibus tribubus Israel dicendo: Rex liberavit nos de manu auctorum inimicitiarum nostrarum, & ille redemit nos de manu Pelisthæorum, & nunc fugit ex terra propter Absalom. Et Absalom, quem unximus super nos, mortuus est in bello: & nunc ut quid siletis in reducendo regem? Et rex David misit ad Szadok & ad Abiathar sacerdotes dicendo; Loquimini senioribus Jehudah dicendo: Ad quid eritis postremi ad reducendum regem ad domum suam? et verbū totius Israel venit ad regem in domum ejus. Fratres mei estis, propinqui mei et caro mea estis; et ad quid eritis postremi ad reducendum regem? Et ad Ghamassa dicetis: Nónne propinquus meus et caro mea tu es? sic faciat mihi Dominus et sic addat, si non magister exercitus fueris ante me omnibus diebus pro Joab. Et inclinatum est cor omnium virorum Jehudah veluti viri unius: et miserunt ad regem [qui dicerent:] Redi tu et omnes servi tui. Et rediit rex et pervenit usq; Jardena, et viri domus Jehudah venerunt ad Gilgela, ut irent in occursum regis ad traducendum regem Jardena. Et festinavit Simghi filius Gera filii tribus Binjamin qui erat ex Ghalemeth, et descendit cum hominibus Jehudah in occursum regis David. Et mille viri erant cum illo ex tribu Binjamin, et Sziba puer domus Saul, et quindecim filii ejus, et viginti servi ejus cum eo, et transvadárunt Jardena ante regem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Dilexisti osores tuos, & odisti amicos tu- 6
os; & hodiè declarâsti te nec liberos habe-
re, nec servos: hodiè novi quòd si vivus es-
set Abisalom, mortui essemus omnes, & gra-
tum fuisset in oculis tuis. Surge igitur, egre- 7
dere, & alloquere servos tuos; nam per
Dominum juro, quòd nisi egrediaris, nemo
pernoctabit apud te hâc nocte; & pejus tibi
erit hoc omnibus malis quæ tibi contige-
runt à pueritia tua usque-nunc. Surgens ita- 8
que rex consedit in porta: quod cùm nun-
tiâssent universo populo, ac dixissent, Ecce
rex considet in porta, venit universus popu-
lus coram rege. Israelitæ verò fugerant quis-
que in tabernaculum suum. Cœpítque to- 9
tus populus per omnes tribus Israelis cogi-
tare ac dicere; Rex eripuit nos è manu omni-
um inimicorum nostrorum, ipséque liberavit
nos è manu Palestinorum: venite ergò, fugi-
amus è terra *ista* à sectando Abisalome: A- 10
bisalom enim quem unxeramus & præfice-
ramus nobis, mortuus est in prælio. Tum di-
xerunt alter ad alterum, Cur igitur hæsitatis
quò minùs redeatis cum rege? venite redu-
camus eum in domum suam. Cúmque ver- 11
bum *hoc* omnium Israelitarum ingressum es-
set coram rege, Ait illis rex, Fratres mei 12
estis, & caro mea, & os meum: quarè fui-
stis postremi ad redeundum cum rege? Di- 13
xit etiam ad Amasam, Ecce caro mea es, &
os meum: sic faciat mihi Deus, & sic addat
mihi, nisi dux militiæ sis futurus coram me
cunctis diebus loco Joabi. Sic cùm inflexis- 14
set animum omnium Judæorum quasi viri
unius, miserunt ad regem, & dixerunt ei; Re-
vertere tu & omnes servi tui. Reversus ita- 15
que rex venit usque ad Jordanem; Judas au-
tem venit ad Galgalam, ut prodirent obviàm
regi, traducerént que regem cis Jordanem.
Et festinans Semei filius Gera filii Benjamin, 16
descendit cum viris Juda in occursum regis
Davidis. Siba quoque puer Saulis, & quin- 17
decim filii sui cum viginti servis suis præ-
cedentes, pontem extruxerunt Jordani ante
regem,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * واحببت شانئيك وابغضت احباءك. واظهرت اليوم ان ليس لك احرار ولا عبيد. فقد علمت اليوم
انه لو كان ابشالوم حيا كنا قد متنا كلنا. وكان هذا عندك حسنا * قم الان واخرج الى عبيدك
7 وكلمهم * من اجل اني قد اقسمت بالرب. انك ان لم تخرج لا يبيت عندك انسان في هذه الليلة.
ويكون هذا الشر اشر عليك من جميع انواع الشرور والبلايا التي اصابتك منذ صباك والى
8 اليوم * فقام الملك وخرج وجلس على الباب. واخبروا الشعب وقالوا له ان الملك جالس بالباب.
9 فاجتمع الشعب كله الى الملك. واما بنو اسرائيل فهرب كل انسان الى بيته * وصار بنو اسرائيل
يفكرون في بيوتهم كل الاسباط ويقولون. الملك نجانا من جميع اعدائنا. وهو خلصنا من ايدي
10 اهل فلسطين. مروا بنا الان الى الملك. واتركوا ابشالوم * الذي مسحناه وصيرناه ملكا
11 علينا. لانه الان قد قتل في الحرب * وبعث داود الملك الى صادوق وابيثار الحبرين قايلا. الا
تخاطبوا شيوخ آل يهودا قايلين. لماذا انتم متاخرون عن رد الملك الى منزله. فقال كل امرء منهم
لصاحبه. ما بالكم تتغافلون عن الخروج الى الملك. امضوا بنا اليه نرده الى بيته. واخبر الملك
12 بجميع كلام شيوخ بني يهودا * فقال لهم الملك. انتم اخوتي ولحمي وعظمي. فلم انقلبتم عن
13 الملك. وصرتم عنه متاخرين عن رده الى منزله * ثم قال لعمسا. انت لحمي وعظمي. هكذا يصنع
14 الله بي وكذلك يزيدني. ان لم اصيرك صاحب حربي طول عمرك بدل يواب * فاصغى قلوب
15 آل يهودا اليه كرجل واحد. وارسلوا الى الملك وقالوا له. ارجع انت وجميع عبيدك * فرجع
الملك وانتهى الى نهر الاردن. ويهودا اتى الى الجلجال. لينطلق نحو الملك ليعبر الملك الاردن.
16 * واسرع شمعي بن جارا من الجبابرة من قبيل بنيامين. ونزل مع رجاله الى ارض يهودا الى داود
17 الملك. ومعه الف رجل من سبط بنيامين * واتى صيبا مملوك مفيبست. ومعه بنوه الخمسة عشر
وعشرون عبدا له. وعقد جسرا على نهر الاردن ليجوز الملك.

Dilexisti osores tuos, & odisti amicos tu- 6
os; & indicâsti hodiè te nec ingenuos
habere in pretio, nec servos: jam novi ho-
diè quòd si vivus esset Abisalom, mor-
tui jam essemus omnes, essetque id tibi
jucundum. Surge jam, & egredere ad 7
servos tuos, & alloquere eos: nam per
Dominum juro, nisi egrediaris, neminem
apud te mansurum hâc nocte, & perni-
ciosius tibi fore malum istud omnibus
malorum & adversitatum generibus, quæ
obvenerunt tibi ab adolescentia tua ad
hunc usque diem. Surrexit ergò rex, & 8
egressus consedit ad portam: quod cùm
indicâssent populo, & dixissent ei regem
sedere in porta, congregatus est totus po-
pulus ad regem, cæterùm filii Israel fu-
gerant quisque in domum suam. Cæpe- 9
runtque omnes Israelitarum tribus cogi-
tare in domibus suis, ac dicere, Rex eri-
puit nos ab omnibus inimicis nostris, idem-
que liberavit nos de manibus Philistæo-
rum: adeamus ergò regem, & relinquite
Abisalomem. Quem unxeramus & re- 10
gem constitueramus super nos; is cùm jam
occisus est in bello. Misit quoque David 11
rex ad Sadocum & Abi bajem sacerdo-
tes, dicens, Annon alloquemini seniores
gentis Judæ, dicentes, Quorsum differtis
reducere regem in domum suam? Dixit
igitur quilibet ex eis proximo suo, Quod
est consilium vestrum, ut negligatis prodi-
re ad regem? adeamus illum, & reduca-
mus eum in domum suam. Cùmque re-
nuntiata fuissent regi omnia verba seni-
orum filiorum Judæ, Dixit eis rex, Fra- 12
tres mei estis, & caro mea, atque os me-
um: quam igitur ob causam aversi estis à
rege, vosque retraxistis ab eo, quin revo-
cetis eum domum suam? Tum dixit 13
Amasæ, Tu caro mea es, & os meum: sic
faciat mihi Deus, & sic addat mihi, nisi
te constituero imperatorem militiæ meæ
totâ ætate tuâ loco Joabi. Itaq; flexit ad 14
eum corda gentis Judaicæ quasi viri uni-
us, ita ut mittentes ad regem dicerent ei,
Revertere tu & omnes servi tui. Quare 15
cùm rediens rex pervenisset ad flumen
Jordanem, contulit se Juda ad Galgal,
ut regi conveniens traduceret regem per
Jordanem. Porrò Semei filius Garæ, de 16
gigantibus, ex tribu Benjamin, festinans
descendit cum militibus suis in terram
Judæ ad Davidem regem, ductis secum
mille viris de tribu Benjamin. Venit etiã 17
Siba servus Mephibbaseth cũ quindecim fi-
liis suis & viginti servis suis, nexuit-
que pontem super flumen Jordanem, ut
rex transiret.

שמואל ב : יט

facìendum ad & ,regis domum traducendum ad scapha transivit Et
18 ועברה העברה לעביר את־בית המלך ולעשות
,regis facies ad procidit Ghera filius Simhi Et .ejus oculis in bonum
הטוב בעינו ושמעי בן־גרא נפל לפני המלך
mihi reputet Ne : regem ad dixit Et .Jarden in ipsum transeundo in
19 בעברו בירדן: ויאמר אל־המלך אל־יחשב־לי
tu° servus egit iniquè quòd memineris ne & : perversitatē meus dominus
אדני עון ואל־תזכר את אשר העוה עבדך
ponendum ad ,Jerusalaim de rex meus dominus est egressus qua die in
ביום אשר־יצא אדני־המלך מירושלם לשום
; peccavi ego quia tuus servus novit Quia .suum cor ad regem
20 המלך אל־לבו: כי ידע עבדך כי אני חטאתי
descendendum ad ,Joseph domui omni primus hodie veni ecce &
והנה־באתי היום ראשון לכל־בית יוסף לרדת
,Serujah filius Abisai respondit Et .regis mei domini occursum in
21 לקראת אדני המלך: ויען אבישי בן־צרויה
maledixit quia ,Simhi morietur non hoc propter Nunquid : dixit &
ויאמר התחת זאת לא יומת שמעי כי קלל את־
,Serujah filii vobis & ,mihi Quid : David dixit Et ? DOMINI uncto
22 משיח יהוה: ויאמר דוד מה־לי ולכם בני צרויה
? Israel in vir morietur hodie ? adversarium in hodie mihi eritis quia
כי־תהיו־לי היום לשטן היום יומת איש בישראל
Dixitque ? Israel super rex ego hodie quòd novi nónne Quia
23 כי הלוא ידעתי כי היום אני־מלך על־ישראל: ויאמר
Mephiboseth Et .rex ei Juravitque .morieris Non : Simhi ad rex
24 המלך אל־שמעי לא תמות וישבע לו המלך: ומפיבשת
,suos pedes fecerat non & ,regis occursum in descendit Saul filius
בן־שאול ירד לקראת המלך ולא־עשה רגליו
die à laverat non suas vestes & ,suam mustacam fecerat non &
ולא־עשה שפמו ואת־בגדיו לא כבס למן־היום
cùm ,fuit Et .pace in venit qua diem ad usque regem abire
25 לכת המלך עד־היום אשר־בא בשלום: ויהי כי־
quid Ut : rex ei dixit & ,regis occursum in Jerusalaim venit
בא ירושלם לקראת המלך ויאמר לו המלך למה
,rex mi Domine : Dixitque ? Mephiboseth mecum ivisti non
26 לא־הלכת עמי מפיבשת: ויאמר אדני המלך
mihi Sternam ; tuus servus dixit Quia : me decepit meus servus
עבדי רמני כי־אמר עבדך אחבשה־לי
claudus quia ,regem ad ibo & ,eam super equitabo & ,asinum
החמור וארכב עליה ואלך את־המלך כי פסח
.regem meū dominum ad tuum servum in detraxit Et .tuus servus
27 עבדך: וירגל בעבדך אל־אדני המלך
.tuis oculis in bonum fac & ,Dei angelus sicut rex meus dñs Et
ואדני המלך כמלאך האלהים ועשה הטוב בעיניך:
mortis viri quam ,mei patris domus omnis fuit non Quia
28 כי לא היה כל־בית אבי כי אם־אנשי־מות
.tuæ mensæ comedentibus in tuum servum posuisti & ,regi meo domino
לאדני המלך ותשת את־עבדך באכלי שלחנך
? regem ad ultrà clamandum ad & ,justitia ultrà mihi est quid Et
ומה־יש־לי עוד צדקה ולזעק עוד אל־המלך:
Tu : Dixi ? tua verba ultrà loquêris quid Ut : rex ei Dixitque
29 ויאמר לו המלך למה תדבר עוד דבריך אמרתי אתה
ad Mephiboseth dixit Et .agrum partiemini Siba &
30 וציבא תחלקו את־השדה: ויאמר מפיבשת אל־
meus dominus venit postquam ,tollat omnia Etiam ,regem
המלך גם את־הכל יקח אחרי אשר־בא אדני
Ghilhadites Barzillai Et .suam domum in pace in rex
31 המלך בשלום אל־ביתו: וברזלי הגלעדי
eū transmittendū ad ,Jarden rege cum transit & ,Roghelim de descendit
ירד מרגלים ויעבר את־המלך הירדן לשלחו
.Jarden in
את־בירדן:

Versio VULG. LAT.

18 Transierunt vada ut traduce-
rent domum regis, & facerent
juxta jussionem ejus : Semei
autem filius Gera prostratus
coram rege, cùm jam transis-
19 set Jordanem, Dixit ad eum,
Ne reputes mihi, dñe mi, ini-
quitatem, neque memineris
injuriarum servi tui in die
quâ egressus es, domine mi
rex, de Jerusalem, neque ponas
20 rex in corde tuo. Agnosco
enim servus tuus peccatum
meum : & idcircò hodiè pri-
mus veni de omni domo Jo-
seph, descendiq; in occursum
21 domini mei regis. Respondens
verò Abisai filius Saruiæ, di-
xit; Numquid pro his verbis
non occidetur Semei, quia
maledixit christo Domini?
22 Et ait David; Quid mihi, &
vobis filii Saruiæ? cur effici-
mini mihi hodiè in Satan?
ergóne hodiè interficietur vir
in Israel? an ignoro hodiè me
23 factum regem super Israel? Et
ait rex Semei, Non moriêris.
24 Juravitque ei. Miphiboseth
quoque filius Saul descendit
in occursum regis, illotis pe-
dibus, & intonsâ barbâ : ve-
stésque suas non laverat à die
quâ egressus fuerat rex, usque
ad diem reversionis ejus in
25 pace. Cúmque Jerusalem oc-
currisset regi, dixit ei rex;
Quarè non venisti mecum, Mi-
26 phiboseth? Et respondens
ait; Domine mi rex, servus
meus contempsit me : dixí-
que ei ego famulus tuus, ut
sterneret mihi asinum, & a-
scendens abirem cum rege:
claudus enim sum servus tuus.
27 Insuper & accusavit me ser-
vum tuum ad te dominum
meum regem : tu autem, do-
mine mi rex, sicut angelus Dei
28 es, fac quod placitū est tibi. Neq;
enim fuit dom° patris mei, nisi
morti obnoxia domino meo
regi : tu autē posuisti me ser-
vum tuū inter convivas mensæ
tuæ : quid ergò habeo justæ
querelæ? aut quid possum ul-
29 trà vociferari ad regē? Ait er-
go ei rex, Quid ultrà loqueris?
fixum est quod locutus sum: tu &
Siba dividite possessiones.
30 Respondítq; Miphiboseth re-
gi; Etiam cuncta accipiat,
postquam reversus est domi-
nus meus rex pacificè in do-
31 mum suam. Berzelli quoque
Galaadites, descendens de Ro-
gelim, traduxit regem Jorda-
nem, paratus etiam ultra flu-
vium prosequi eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἐλειτούργησαν τὴν λειτουργίαν (β) τοῦ διαβιβάσαι τὸν βασιλέα. καὶ διέβη ἡ διάβασις τοῦ ἐξεγεῖραι τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. καὶ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ ἔπεσεν ἐπὶ (γ) πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, διαβαίνοντος αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην,
19 Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, (δ) Μὴ δὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀνομίαν, καὶ μὴ μνησθῇς ὅσα ἠδίκησεν ὁ παῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ε) ᾗ ὁ κύριός μου ἐξεπορεύετο ἐξ Ἱερουσαλήμ, τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ.
20 Ὅτι ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι ἐγὼ ἥμαρτον, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἦλθον σήμερον πρότερος (ζ) παντὸς Ἰσραὴλ καὶ οἴκου Ἰωσήφ, τοῦ καταβῆναί με εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως.
21 Καὶ ἀπεκρίθη (η) Ἀβεσσὰ υἱὸς Σαρουίας, καὶ εἶπε, Μὴ ἀντὶ τούτου οὐ θανατωθήσεται Σεμεεί, ὅτι κατηράσατο τὸν χριστὸν κυρίου;
22 Καὶ εἶπε Δαυίδ, Τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ Σαρουίας, ὅτι (θ) γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπίβουλον; σήμερον οὐ θανατωθήσεταί τις ἀνὴρ ἐξ Ἰσραήλ· ὅτι οὐκ οἶδα εἰ (ι) σήμερον βασιλεύω ἐγὼ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.
23 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεεί, Οὐ μὴ ἀποθάνῃς. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς.
24 Καὶ Μεμφιβοσθὲ (κ) υἱὸς υἱοῦ Σαοὺλ κατέβη εἰς (λ) ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἐθεράπευσε τοὺς πόδας αὐτοῦ, οὐδὲ ὠνυχίσατο, οὐδὲ ἐποίησε τὸν μύστακα αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οὐκ (μ) ἀπέπλυνεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀπῆλθεν ὁ βασιλεύς, ἕως τῆς ἡμέρας (ν) ἧς αὐτὸς παρεγένετο ἐν εἰρήνῃ.
25 Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, Τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης μετ' ἐμοῦ Μεμφιβοσθέ;
26 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Μεμφιβοσθέ, (ξ) Κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου παρελογίσατό με, ὅτι εἶπεν ὁ παῖς σου αὐτῷ, Ἐπίσαξόν μοι τὴν ὄνον, καὶ ἐπιβῶ ἐπ' αὐτήν, καὶ πορεύσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ δοῦλός σου.
27 Καὶ (ο) μεθώδευσεν ἐν τῷ δούλῳ σου πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα. καὶ ὁ κύριός μου ὁ (π) βασιλεὺς ὡς ἄγγελος τοῦ θεοῦ, καὶ ποίησον τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.
28 Ὅτι οὐκ (ρ) ἦν πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου, ἀλλ' ἢ ὅτι ἄνδρες θανάτου τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔθηκας τὸν δοῦλόν σου ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σου· καὶ τί ἐστί μοι ἔτι δικαίωμα, καὶ τοῦ κεκραγέναι με ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα;
29 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, Ἵνα τί λαλεῖς ἔτι τοὺς λόγους σου; εἶπον, Σὺ καὶ Σιβὰ διελεῖσθε τὸν ἀγρόν.
30 Καὶ εἶπε Μεμφιβοσθὲ πρὸς τὸν βασιλέα, (σ) Καί γε τὰ πάντα λαβέτω μετὰ τὸ παραγενέσθαι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
31 Καὶ Βερζελλὶ ὁ Γαλααδίτης κατέβη ἐκ Ῥωγελλίμ, καὶ διέβη μετὰ τοῦ βασιλέως τὸν Ἰορδάνην ἐκπέμψαι αὐτὸν τὸν Ἰορδάνην.

MS.A. (β) τοῦ βασιλέως τοῦ διαβιβάσαι αὐτόν. καὶ διέβη διάβασις (γ) πρόσωπον * τοῦ βασιλέως, (δ) Μὴ διαλογισάσθω (ε) ᾗ ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ (ζ) παντὸς οἴκου Ἰωσήφ, τοῦ (η) ὁ Ἀβισαὶ υἱὸς Σαρουίας, λέγων, Μὴ (θ) γίνεσθε σήμερον (ι) σήμερον ἐμοὶ ἐγὼ βασιλεύω ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. (κ) υἱὸς Σαοὺλ (λ) ἀπάντησιν (μ) ἔπλυνεν (ν) ἧς παρεγένετο (ξ) Κύριε βασιλεῦ, ὁ δοῦλός * σου παρελογίσατο (ο) μεθώδευσεν ὁ δοῦλός * σου πρὸς (π) βασιλεὺς ἐποίησεν τὸ καλὸν ἐνώπιον * ὡς ἄγγελος τοῦ θεοῦ, καὶ ποίησον (ρ) ἦν * πᾶς οἶκος τοῦ πατρός * σου, ἀλλ' ἢ (σ) Καί τὰ

18 *Et ministrârunt ministerium ad traducendum regē. Et transi(i)t transitus ad erigendam domū regis, & ad faciendum, quod rectū in oculis ejus. Et Semei filius Gera cecidit super faciem suā coram rege, transeunte illo Jordanem.*
19 *Et dixit ad regem; Ne nunc imputet dominus meus iniquitatem, & ne recordêris quæcunque injustè fecit puer tuus in die, quâ dominus meus egrediebatur è Hierusalem, ita ut ponat rex in corde suo.*
20 *Quoniā (k) cognovit servus tuus, quia ego peccavi, & ecce ego veni hodiè prior (l) universo Israel, et domo Joseph, ut descenderem in occursum domini mei regis.*
21 *Et respondit Abessæ filius Saruiæ, & dixit; Nunquid pro hoc non interficietur Semei, quia maledixit christum Domini?*
22 *Et dixit David; Quid mihi & vobis filii Saruiæ: quia estis mihi hodiè in adversariū? Hodiè non tradetur morti ullus vir de Israel: quoniā nónne novi, si hodiè regno ego super Israel.*
23 *Et dixit rex ad Semei, Non moriêris. Et juravit ei rex.*
24 *Et Memphibosthe fili° filii Saul, descendit in occursum regis. Et non curaverat pedes suos: (m) neq; fecerat ungues, neq; fecerat labrum suū; & vestimenta sua non laverat à die, quâ abiit rex, usq; ad diem, quâ ipse advênit in pace.*
25 *Et factum est, quando intravit in Hierusalem in occursum regis, & dixit ei rex; Quid, quòd non ivisti mecum Memphibosthe?*
26 *Et dixit ad eum Memphibosthe; Domine mi rex, servus meus decepit me. Quoniā dixit puer tu° ei, Insterne mihi asinam, & ascendā super eam, & ibo cū rege: quoniā claudus servus tu°.*
27 *Et (n) fallaciter egit in servo tuo ad dominū meū regem. Et dominus me° rex sicut angelus Dei: (o) & fac, quod bonum in oculis tuis.*
28 *Quoniam nō erat universa domus patris mei, nisi viri mortis domino meo regi, & posuisti servū tuum in iis qui comedūt mensam tuā. Et quæ est mihi ultrà justificatio, & ut ego vociferer ultrà ad regē?*
29 *Et dixit ei rex, ut quid loqueris ultrà sermones tuos? Dixi; Tu, & Siba dividite agrū.*
30 *Et dixit Memphibosthe ad regem, Etiam omnia accipiat; postquàm advenit dominus me° rex in pace in domū suam.*
31 *Et Berzelli Galaadites descenderat de Rhogellim: et transierat cum rege Jordanem, ad transmittendum eum Jordanem.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 ועברו מנותא לאעברא ית בית מלכא ולמעבד דתקין בעינוהי ושמעי בר גרא נפל קדם
19 מלכא במעבריה בירדנא: ואמר למלכא לא יחשוב עלי דילי רבוני חובא ולא תדכר
20 ית די סרח עבדך ביומא די גלא רבוני מלכא מירושלם לשואה מלכא על לביה: ארי
ידע עבדך ארי אנא חבית והא אתית יומא דין קדמאי לכל בית יוסף למחת לקדמות
21 רבוני מלכא: ואתיב אבישי בר צרויה ואמר החלף דא לא יתקטל שמעי ארי לטית
22 משיחא דיי: ואמר דוד מה לי ולכון בני צרויה ארי תהוון לי יומא דין לסטן יומא דין
23 יתקטל גברא בישראל ארי הלא ידענא ארי יומא דין אנא מלכא על ישראל: ואמר
24 מלכא לשמעי לא תמות וקים ליה מלכא: ומפיבשת בר שאול נחת לקדמות מלכא
ולא שטף רגלוהי ולא ספר ספמיה וית לבושוהי לא חור למן יומא די גלא מלכא עד
25 יומא דאתא בשלם: והוה כד אתא לירושלם לקדמות מלכא ואמר ליה מלכא למה לא
26 אולת עמי מפיבשת: ואמר רבוני מלכא עבדי שקר בי ארי אמר עבדך אחשוק לי חמרא
27 וארכוב עלה ואהך עם מלכא ארי חגיר עבדך: ואמר על עבדך מלין דלא כשרן קדם
28 רבוני מלכא ורבוני מלכא חכים כמלאכא דיי ועביד דתקין בעינך: ארי לא הוה כל בית
אבא אלהן גברי חיבי קטול לרבוני מלכא ושויתא ית עבדך באכלי פתורך ומה אית
29 לי עוד זכו ולמקבל עוד קדם מלכא: ואמר ליה מלכא למא תמלל עוד פתגמך אמרית
30 את וציבא תפלגון ית אחסנתא: ואמר מפיבשת למלכא אף ית כולא יסב בתר דאתא
31 רבוני מלכא בשלמא לביתיה: וברזלי גלעדאה נחת מרוגלים ועבר ית מלכא ית
ירדנא לאלויתיה ית ירדנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et *transierunt scaphæ* ad traducendum domum regis, et ad facien- 18
dum quod erat statutum in oculis illius : & Simghi filius Gera procidit ante 19
regem dum transiret Jardena. Et dixit ad regem: Ne cogitet super me do-
minus meus culpam: et ne memineris quòd iniquè egit servus tuus in die
quo migravit dominus meus ex Jerusalem, ut ponat rex super cor suum.
Quia novit servus tuus quòd ego peccavi; et ecce veni die hoc prior omni 20
domo Jozzeph, ut descenderem in occursum domini mei regis. Et respon- 21
dit Abisai filius Szarujah, et dixit : Nunquid propter hoc non occidetur
Simghi? nam maledixit uncto Dñi. Et dixit David: Quid mihi et vobis fi- 22
lii Szarujah quòd sitis mihi hodie in satan? hodie occidetur vir in Israel?
nam nunquid non novi quòd hodie sim rex super Israel? Et dixit rex ad 23
Simghi, Non morieris: et juravit illi rex. Et Mephiboseth fili° Saul descen- 24
dit in occursum regis: et non laverat pedes suos, et non totonderat labrum
suum, et vestimenta sua non candidaverat à die qua migraverat rex usque
ad diem qua rediit in pace. Et fuit quando venit ad Jerusalem in occursum 25
regis, dixit illi rex : Ad quid non venisti mecum Mephiboseth? Et dixit: 26
Domine mi rex, servus meus dolosè egit contra me : nam dixit servus
tuus, Sternam mihi asinam, et equitabo super illam, & ibo cum re-
ge; quia claudus servus tuus. Et dixit contra servum tuum locutiones 27
quæ non rectæ sunt ante dominum meum regem : et dominus meus rex
sapiens ut angelus Domini : facias quod statutum est in oculis tuis.
Nam non fuerunt omnes viri domus patris mei nisi viri obnoxii cædis do- 28
mino meo regi : et posuisti servum tuum inter convivas mensæ tuæ: et quod
est mihi amplius meritum ut clamem amplius ante regem? Et dixit illi rex: 29
Ad quid loqueris ampliùs verbum tuum? dixi : Tu et Sziba dividetis hæ-
reditatem. Et dixit Mephiboseth regi: Etiam totam accipiat, postquam ve- 30
nit dominus meus rex in pace in domum suam. Et Barzelai Gilghadæ° de- 31
scendit ex Roghelim, et transivit cum rege Jardena ut concomitaretur
eum ultra Jordanem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et parârunt vada, ut traducerent familiam 18
regis, facerentque quicquid illi placeret. Ve-
rùm Semei filius Gera corruit corâ rege dum
trajiceret Jordanem; Et ait ad regem, Ne re- 19
putes mihi domine mi, stultitiam, neque me-
mineris eorum quæ stultè egit servus tuus quâ
die egressus est dominus meus rex è Jerusa-
lem, neque animum *ad ea* suum adjiciat domi-
nus me' rex. Novi ego serv' tu' peccâsse me, 20
proinde ecce veni ego hodiè prior totâ fami-
liâ Josephi, & descendi in occursum domini
mei regis. Respondens Abisai filius Suriæ di- 21
xit, An propterea non moreretur Semei qui
conviciatus est uncto Dñi? Ait David, Quid 22
mihi vobiscum filii Suriæ, ut sitis mihi hodiè
satana? hodiè nemo morietur in Israeli: annon
cognosco hodiè me esse regẽ in Israele? Ait 23
rex ad Semei, Non morièris: & juravit ei rex.
Mephibsath autem filius Jonathanis filii Sau- 24
lis descendit obviàm regi: & is nec barbam
suam raserat, nec vestes suas mutaverat ab eo
die quo profectus est rex, usque ad diem quo
rex incolumis rediit. Cùmque venisset in Je- 25
rusalem obviàm regi, dixit ad eum rex; Me-
phibsath, cur non profectus es mecum? Ait 26
illi Mephibsath, Domine mi rex, servus meus
me fefellit: nam dixeram ei; Sterne mihi asi-
num, ut conscendam eum, & proficiscar cum
domino meo rege: quoniam claudus est ser-
vus tuus. Sed fefellit me servus meus, domine 27
mi rex. Tu verò domine mi rex, similis es An-
gelo Dei, fac quod tibi bonum videtur. Nam 28
licet universa domus patris mei, rei mortis e-
rant apud te domine mi rex; tu tamen servum
tuum annumerâsti inter commensales tuos.
Nunc neque me justificare possum, neque lo-
qui coram domino meo rege. Dixit ad eum 29
rex, Sat verborum dixisti; pronuntiavi inter
te & Sibam partiendos esse agros. Ait illi 30
Mephibsath. Quin etiam totam agricultu-
ram accipiat modò, cùm dominus meus rex
incolumis redierit in domum suam. Barza- 31
li quoque Gelaadites descenderat è Doblin,
trajeceràtque cum rege Jordanem, ut illinc
deduceret eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 وجاوا بالمعابر لتعبر عيال الملك * وعملوا ما احب الملك وحسن عنده * فاما سمعي بن جارا
19 خر ساجدا امام الملك حيث جاز الاردن * وقال للملك لا تواخذني يا سيدي بسيئتي ولا تذكر
ما اساء عبدك حيث خرج الملك سيدي من اورشليم ولا يخطر ذلك ببال سيدي * قد عرف
20 انا عبدك اني خطيت * لذلك سبقت وجيت اليوم قبل جميع بيت يوسف ونزلت الى سيدي
الملك لاستقبله * فاجاب ابساء بن صوريا وقال كيف لا يموت سمعي اليوم من اجل هذا الفعل
21 الذي فعل انه ازرى على الملك مسيح الرب * قال داود ما لي ولكم يا بني صوريا لا تكونوا لي
22 سلطان اليوم اني اليوم لا اريد ان يموت انسان من بني اسرائيل لاني اعرف اني اليوم ملكا على
23 بني اسرائيل * وقال الملك لسمعي ليس تموت اليوم وحلف له الملك * فاما مفيبوست بن يوناتان
24 بن ساول * فنزل لاستقبال الملك * ولم يكن احلق من شعر راسه ولا من لحيته ولم يغير ثيابه
منذ خرج الملك الى اليوم الذي رجع الملك سالما * فلما جاء من اورشليم واستقبل الملك قال
25 له الملك يا مفيبوست كيف لم تنطلق معنا * قال له مفيبوست مكر بي عبدي وغدرني يا سيدي
26 اني قلت له اسرج لي حمارا لاركبه وانطلق مع الملك سيدي لان عبدك معقد * فغدرني
27 عبدي ايها الملك وانت ايها السيد مثل ملاك الله اصنع ما احببت واستحسنت * لان اهل بيت
28 ابي كلهم مستوجبون القتل لما صنعوا بك ايها الملك وانت تفضلت تفضلك على عبدك
وصيرته من ندمائك * فلست اقدر الان افلح ولا انطق بين يدي الملك سيدي * قال له
29 الملك حسبك ما تكلمت * وقد قلت ان المزارع نقسم بينك وبين صيبا * قال مفيبوست للملك
30 ياخذ كل المزارع وغلاتها اذا قدم سيدي الملك الى بيته سالما * واما ابن زلاي الجلعادي فخرج
31 من دبلين وجاز نهر الاردن مع الملك ليسلم عليه ويرجع *

*Attulerunt quoq; sublicia, quaten' trans- 18
irent familiæ regis: deniq; fecerunt quic-
quid libitum regi, ac placitum erat ei. At
verò Semei filius Gera corruit adorans
ante regem, cùm trajecisset Jordanem,
Dixitque regi, Ne succenseas mihi O do- 19
mine mi, propter culpam meam, nève sis
memor eorum quæ perpetravit serv' tuus
dum exiret rex dominus meus è Jerusa-
lem, neque pulsent animum domini mei.
Jam novi ego servus tuus me reum esse 20
atque noxium: propterea antevertens veni
hodiè ante omnes filios Josephi, et descen-
di ad dominũ meũ regem, ut occurrerem
ei. Respondens Abisai filius Suriæ di- 21
xit, Quomodo non moreretur hodiè Se-
mei propter actionẽ istam quã fecit; cùm
ipse maledixerit regi uncto Domini? Di- 22
xit David, Quid mihi vobiscum O filii
Suriæ? ne sitis mihi Satan hodiè: nam ho-
diè nolo moriatur quispiã è filiis Israel;
cognosco enim me esse hodiè regem super
filios Israel. Tum dixit rex ad Semei, 23
Non morièris hodiè: & juravit illi rex.
Verùm Mephibbaseth filius Jonathanis 24
filii Saulis, descendit ut occurreret regi;
(is autem nihil dempserat è capillis ca-
pitis sui, neque ex barba sua, neque mu-
taverat vestes suas, ex quo exierat rex, us-
que ad eum diem quo rex incolumis re-
versus est) Cùmq; profectus è Jerusalem 25
occurrisset regi, dixit ad eum rex, O Me-
phibbaseth, quomodo non discessisti nobis-
cum? Ait illi Mephibbaseth, Decepit me 26
servus meus, & imposuit mihi O domine
mi: Dixeram enim illi, Sterne mihi asi-
num ut conscendam illũ, discedamq; cum
rege domino meo, quia claudus est servus
tuus: At imposuit mihi serv' meus O rex; 27
Tu verò O domine, qui refers Angelum
Dei, fac quicquid libuerit, & consentaneũ
duxeris: Nam tota familia domûs patris 28
mei necem meruntur ob ea quæ contra te
commiserunt O rex: tuque ex humanitate
tua benignitatem exercuisti in servũ tuũ
& effecisti eũ è commensalibus tuis: non
possum igitur vincere, neque verba texere
coram rege domino meo. Ait illi rex, Suf- 29
ficiant quæ locutus es: jam verò edixi a-
gros esse dividendos inter te & inter
Sibam. Dixit Mephibbaseth ad regem, 30
Vel omnes agros & culturam eorum ac-
cipiat, postquam venit dominus meus rex
domum suam incolumis. At verò filius 31
Zellai Galaadites egressus fuerat è Dob-
lin, trajeceratque Jordanem cum rege,
ut ei valedicto rediret.*

שמואל ב: יט

pavit ipse & , annorum octoginta *filius* valde senex Barzillai Et
32 וברזלי זקן מאד בן־שמנים שנה והוא־כלכל
ipse magnus vir quia ,Machanaim in *ejus conversione in* regem
את־המלך בשיבתו במחנים כי־איש גדול הוא
,mecum transi Tu : Barzillai ad rex Dixitque .valde
33 מאד: ויאמר המלך אל־ברזלי אתה עבר אתי
ad Barzillai Dixitque .Jerusalaim in *me apud* te alam &
34 וכלכלתי אתך עמדי בירושלם: ויאמר ברזלי אל־
rege cum ascendam ut ,meæ vitæ annorum dies Quot : regem
המלך כמה ימי שני חיי כי־אעלה את־המלך
sciam Num .hodie *ego* annorum octoginta Filius ? Jerusalaim
35 ירושלם: בן־שמנים שנה אנכי היום האדע
,comedam quod id tuus servus gustabit an ? malum *ad* bonum inter
בין־טוב לרע אם־יטעם עבדך את־אשר אכל
,cantorum *voce in* ultrà audiam Si ? bibam quod &
ואת־אשר אשתה אם־אשמע עוד בקול שרים
ad onus in adhuc tuus servus erit quid ut Et ? cantatricum &
ושרות ולמה יהיה עבדך עוד למשא אל־
tuus servus transibit paululum Quasi ? regem *meum dominum*
36 אדני המלך: כמעט יעבר עבדך את־
? istam retributionem rex mihi retribuet quid ut & : rege cum Jarden
הירדן את־המלך ולמה יגמלני המלך הגמולה הזאת:
cum ,mea civitate in moriar & ,tuus servus obsecro Revertatur
37 ישב־נא עבדך ואמת בעירי עם
transibit Chimham tu* servus ecce & : meæ matris & ,mei patris sepulchro
קבר אבי ואמי והנה עבדך כמהם יעבר
.tuis oculis in bonum quod ei fac & : rege meo domino cum
עם־אדני המלך ועשה־לו את אשר־טוב בעיניך:
ei faciam *ego* & ,Chimham transeat Mecum : rex Dixitque
38 ויאמר המלך אתי יעבר כמהם ואני אעשה־לו את
.tibi faciam *me super elegeris quod omne* & ,tuis oculis in bonum
הטוב בעיניך וכל אשר־תבחר עלי אעשה־לך:
est osculatus & :transivit rex & ,Jarden populus omnis transivit Et
39 ויעבר כל־העם את־הירדן והמלך עבר וישק
.suum locum in est reversus & ,ei benedixit & ,Barzillai rex
המלך לברזלי ויברכהו וישב למקמו:
omnis & ,eo cum transivit Chimhan & ,Ghilghal in rex transivit Et
40 ויעבר המלך הגלגלה וכמהן עבר עמו וכל־
populi dimidium etiam & ,regem fecerunt transire & ,Jehudah populus
עם יהודה ויעבירו את־המלך וגם חצי עם
,regem ad *venientes* Israel vir omnis ecce Et .Israel
41 ישראל: והנה כל־איש ישראל באים אל־המלך
,Jehudah viri nostri fratres te sunt furati Cur : regem ad *dixerunt* &
ויאמרו אל־המלך מדוע גנבוך אחינו איש יהודה
omnes & ,Jarden ejus *domum* & ,regem fecerunt transire &
ויעברו את־המלך ואת־ביתו את־הירדן וכל־
Jehudah vir omnis respondit Et ? eo cum David viros
42 אנשי דוד עמו: ויען כל־איש יהודה
hoc cur & ,*me ad* rex propinquus Quia : Israel viro *super*
על־איש ישראל כי־קרוב המלך אלי ולמה זה
ex comedimus comedendo Nunquid ? hoc *verbum super tibi est ira*
חרה לך על־הדבר הזה האכול אכלנו מן־
vir respondit Et ? nobis *detulit* donativum Si ? rege
43 המלך אם־נשאת נשא לנו: ויען איש־
etiam & ,rege in mihi *manus* Decem : dixit & ,Jehudah viro Israel
ישראל את־איש יהודה ויאמר עשר־ידות לי במלך וגם־
meum verbum fuit non & ,me flocci fecisti cur Et *te præ* ego David in
בדוד אני ממך ומדוע הקלתני ולא־היה דברי
viri verbum fuit *durum* Et ? meum regem *reducendum ad* mihi primum
ראשון לי להשיב את־מלכי ויקש דבר־איש
.Israel viri verbo *præ* Jehudah
יהודה מדבר איש ישראל:

Versio VULG. LAT.

32 Erat autem Berzellai Galaa-
dites senex valdè, id est, octo-
genarius, & ipse præbuit ali-
menta regi, cùm moraretur in
castris : fuit quippe vir dives
33 nimis. Dixit itaque rex ad Ber-
zellai ; Veni mecum, ut requie-
scas securus mecum in Jerusa-
34 lem. Et ait Berzellai ad regē ;
Quot sunt dies annorum vitæ
meæ, ut ascendam cum rege in
35 Jerusalem? Octogenarius sum
hodié : numquid vigent sensus
mei ad discernendū suave, aut
amarum ? aut delectare potest
servum tuum cibus & potus ?
vel audire possum ultrà vocem
cantorum, atque cantatricum?
quarè servus tuus sit oneri do-
36 mino meo regi? Paululùm pro-
cedam famulus tuus ab Jorda-
ne tecum : non indigeo hâc vi-
37 cissitudine, Sed, obsecro, ut re-
vertar servus tuus, & moriar in
civitate mea, & sepeliar juxta
sepulchrum patris mei, & ma-
tris meæ. Est autem servus tu-
us Chamaam, ipse vadat tecū,
domine mi rex, & fac ei quid-
38 quid tibi bonum videtur. Di-
xit itaque ei rex ; Mecum trans-
eat Chamaam, & ego faciam
ei quidquid tibi placuerit, &
omne, quod petieris à me, im-
39 petrabis. Cúmque transisset u-
niversus populus & rex Jor-
danem, osculatus est rex Ber-
zellai, & benedixit ei : & ille
reversus est in locum suum.
40 Transivit ergò rex in Galga-
lam, & Chamaā cum eo : omnis
autem populus Juda traduxerat
regem, & media tantùm pars
41 affuerat de populo Israel. Ita-
que omnes viri Israel concur-
rentes ad regem dixerunt ei ;
Quarè te furati sunt fratres no-
stri viri Juda, & traduxerūt re-
gem & domū ejus Jordanē, o-
mnésque viros David cum eo?
42 Et respondit omnis vir Juda ad
viros Israel, Quia mihi propi-
or est rex : cur irasceris super
hâc re? numquid comedimus
aliquid ex rege, aut munera
43 nobis data sunt? Et respondit
vir Israel ad viros Juda, & ait ;
Decem partib⁹ major ego sum
apud regem, magísque ad me
pertinet David quàm ad te :
cur fecisti mihi injuriam, &
non mihi nuntiatum est priori,
ut reducerem regem meum?
Duriùs autem responderunt
viri Juda viris Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ Βερζελλὶ ἀνὴρ πρεσβύτερος σφόδρα,
υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν, καὶ αὐτὸς διέθρεψε τὸν
βασιλέα ἐν τῷ οἰκεῖν αὐτὸν ἐν Μαναΐμ, ὅ-
33 τι ἀνὴρ μέγας (τ) ἦν σφόδρα. Καὶ εἶπεν
ὁ (υ) βασιλεὺς πρὸς Βερζελλί, Σὺ διαβή-
σῃ μετ' ἐμοῦ, καὶ (φ) διαθρέψω τὸ γῆράς σου
34 μετ' ἐμοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ εἶπε Βερζελλὶ
πρὸς τὸν βασιλέα, Πόσαι ἡμέραι ἐτῶν
ζωῆς μου, ὅτι ἀναβήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως
35 (χ) εἰς Ἱερουσαλήμ; Υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐ-
τῶν ἐγώ εἰμι σήμερον· (ψ) εἰ μὴ γνώσο-
μαι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ; (ω) εἰ γεύ-
σεται ὁ δοῦλός σου ἔτι ὃ φάγομαι ἢ πίομαι;
ἢ ἀκούσομαι ἔτι φωνὴν ᾀδόντων καὶ (α) ᾀ-
δουσῶν; καὶ ἱνατί ἔσται ἔτι ὁ δοῦλός σου εἰς
φορτίον ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα;
36 Ὡς βραχὺ διαβήσεται ὁ δοῦλός σου τὸν Ἰ-
ορδάνην μετὰ τοῦ βασιλέως· καὶ ἱνατί ἀντ-
αποδίδωσί μοι ὁ βασιλεὺς τὴν ἀνταπόδο-
37 σιν ταύτην; Καθισάτω δὴ ὁ δοῦλός σου, καὶ
ἀποθανοῦμαι ἐν τῇ πόλει μου παρὰ τῷ τάφῳ
τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου. καὶ ἰδοὺ ὁ
δοῦλός σου (β) Χαμαὰμ διαβήσεται μετὰ τοῦ
κυρίου μου τοῦ βασιλέως· καὶ ποίησον αὐτῷ
38 τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ εἶπεν ὁ
βασιλεύς, Μετ' ἐμοῦ διαβήτω (γ) Χαμα-
άμ, κἀγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀ-
φθαλμοῖς (δ) μου, καὶ πάντα (ε) ὅσα ἂν ἐκ-
39 λέξῃ ἐπ' ἐμοί, ποιήσω σοι. Καὶ διέβη πᾶς
ὁ λαὸς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη,
καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βερζελλί,
καὶ εὐλόγησεν αὐτόν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν
40 τόπον αὐτοῦ. Καὶ (ζ) διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς
Γάλγαλα, καὶ Χαμαὰμ διέβη μετ' αὐτοῦ.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα διαβαίνοντες μετὰ τοῦ
βασιλέως, καί γε τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ Ἰσρα-
41 ήλ. Καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ παρεγί-
νοντο πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ (η) εἶπον πρὸς
τὸν βασιλέα, Τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελ-
φοὶ ἡμῶν ἀνὴρ Ἰούδα, καὶ διεβίβασαν τὸν βα-
σιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην, καὶ
42 πάντες ἄνδρες Δαυὶδ μετ' αὐτοῦ; Καὶ
ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα πρὸς ἄνδρα
Ἰσραήλ, καὶ εἶπαν, Διότι (θ) ἐγγίζει πρὸς
μὲ ὁ βασιλεύς· καὶ ἱνατί οὕτως ἐθυμώθης
περὶ τοῦ λόγου τούτου; μὴ βρώσει ἐφάγαμεν
ἐκ τοῦ βασιλέως, ἢ δόμα (ι) ἔδωκεν, ἢ ἄρ-
43 σιν ἦρεν ἡμῖν; Καὶ ἀπεκρίθη ἀνὴρ Ἰσρα-
ὴλ τῷ ἀνδρὶ Ἰούδα, καὶ εἶπεν, Δέκα χεῖρές
μοι ἐν τῷ βασιλεῖ, καὶ πρωτότοκος ἐγὼ ἢ
σύ, καί γε ἐν τῷ Δαυὶδ εἰμὶ ὑπὲρ σέ. καὶ
ἱνατί τοῦτο ὕβρισάς με, καὶ οὐκ ἐλογίσθη ὁ
λόγος μου πρῶτός (κ) μοι τοῦ Ἰούδα ἐπι-
στρέψαι τὸν βασιλέα ἐμοί; καὶ ἐσκληρύνθη
ὁ λόγος ἀνδρὸς Ἰούδα ὑπὲρ τὸν λόγον
ἀνδρὸς Ἰσραήλ.

Et Berzelli vir senior valdè, filius octoginta annorum, & ipse aluerat regem, cùm ille habitaret in Manaim: quoniam vir magnus erat valdè. 32
Et dixit rex ad Berzelli, Tu transibis mecum: & nutriam senectutem tuam mecum in Hierusalem. 33
Et dixit Berzelli ad regem, Quot dies annorum vitæ meæ: quia ascendam cum rege in Hierusalem? 34
Filius octoginta annorum ego sum hodiè. Nunquid cognoscam inter bonum & malum? Nunquid gustabit servus tuus ultrà, quid comedam, aut bibam? Aut audiam ultrà vocem cantorum, & cantatricum? Et ut quid erit ultrà servus tuus in onus super dominum meum regem? 35
Perparùm transibit servus tuus Jordanem cum rege: & ut quid retribuit mihi rex retributionem hanc? 36
Sedeat nunc servus tuus: & moriar in civitate mea apud sepulchrum patris mei, & matris meæ. Et ecce servus tuus (p) Chamaam transibit cum domino meo rege: & fac ei quod bonum in oculis tuis. 37
Et dixit rex, Mecum transeat Chamaam: & ego faciam ei quod bonum in oculis (q) meis: & omnia, quæcunque elegerit in me, faciam ei. 38
Et transivit universus populus Jordanem: & rex (r) transivit, & deosculatus est rex ipsum Berzelli, & benedixit eum: & reversus est in locum suum. 39
Et transivit rex in Galgala, & Chamaam transivit cum eo. Et universus populus Juda (s) transeuntes cum rege, atque etiam dimidium populi Israel. 40
Et ecce omnis vir Israel advenerunt ad regem: & dixerunt ad regem; Quid, quòd furati sunt te fratres nostri, vir Juda, et transmiserunt regem, & domum ejus Jordanem, & omnes viri David cum eo? 41
Et respondit omnis vir Juda ad virum Israel, & dixerunt; Eo quòd appropinquat ad me rex. Et ut quid ita indignatus es de verbo hoc? Nunquid comestione comedimus ex rege? aut munus dedit? (t) aut tributum sustulit nobis? 42
Et respondit vir Israel viro Juda, et dixit; Decem manus mihi in rege: & (u) primogenitus ego, quàm tu: etiam in ipso David sum super te. Et ut quid hoc, injuriam intulisti mihi, & non est reputatum verbum meum primum mihi à Juda ad reducendum regem mihi? Et durum fuit verbum viri Juda super verbum viri Israel. 43

MS. A. (τ) ἐστὶν σφόδρα. (υ) βασιλεὺς Βερζελλεί, (φ) διαθρέψω τὸν οἶκόν σου ἐν Ἱερουσαλήμ. (χ) ἐν (ψ) μὴ γνώσομαι (ω) ἢ γεύσεται (α) ἢ ᾀδουσῶν; ἱνατί ἔσται ὁ δοῦλός σου ἔτι εἰς (β) Χαναὰν (γ) Χαναάν, (δ) σου, (ε) ὅσα ἐκλέξηται (ζ) διέβη * πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ Χαναὰν (η) εἶπαν (θ) ἐγγίζει ὁ βασιλεύς μου πρός με καὶ ἱνατί τοῦτο ἐθυμώθης (ι) δέδωκεν, (κ) μοι τοῦ ἐπιστρέψαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 וברזלי סיב לחדא בר תמנן שנין והוא סובר ית מלכא במתביה במחנים ארי גבר רב
33 הוא לחדא: ואמר מלכא לברזלי את עבר עמי ואסובר יתך עמי בירושלם: ואמר
34 ברזלי למלכא כמא יומי שני חיי ארי אסק עם מלכא לירושלם: בר תמנן שנין אנא
35 יומא דין האדע בין טב לביש אם יטעם עבדך ית מה דאיכול וית מה דאשתי אם אשמע
עוד בקל כנרין ותושבחן ולמה יהי עבדך עוד למטול על רבוני מלכא: כזעיר יעבר
36 עבדך ית ירדנא עם מלכא ולמה ישלמנני מלכא תשלומא הדא: יתיב כען עבדך
37 ואמות בקרתי ואתקבר בקברא דאבא ודאמא והא עבדך כמהם יעבר עם רבוני מלכא
ועביד ליה ית דתקין בעינך: ואמר מלכא עמי יעבר כמהם ואנא אעביד ליה ית דתקין
38 בעינך וכל דתתרעי עלי אעביד לך: ועבר כל עמא ית ירדנא ומלכא עבר ונשק מלכא
39 לברזלי וברכיה ותב לאתריה: ועבר מלכא לגלגלא וכמהן עבר עמיה וכל עמא דבית
40 יהודה אעברו ית מלכא ואף פלגות עמא דישראל: והא כל אנש ישראל אתן לות
41 מלכא ואמרו למלכא מה דין כסיוך מננא אחנא אנש יהודה ואעברו ית מלכא וית אנש
ביתיה ית ירדנא וכל גברי דוד עמיה: ואתיב כל אנש יהודה על אנש ישראל ארי קריב
42 לי מלכא מדילך ולמא דנן תקוף לך על פתגמא הדין המיכל אכילנא מנכסי מלכא אם
מתנא מני לנא: ואתיב אנש ישראל ית אנש יהודה ואמר עשרא חולקין אית לי במלכא
43 ואף בדוד אנא רעינא מנך ומא דין אשטתני ולא הוה פתגמי קדמותא לי לאתבא ית
מלכי ותקיף פתגם אנש יהודה מפתגם אנש ישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Barzelai erat senex valde, filius octoginta annorum : & ille paverat regem dum sederet in Mahhanaim; quia vir magnus erat valde. Et dixit rex ad Barzelai: Tu transi mecum, & sustentabo te mecum in Jerusalem. Et dixit Barzelai ad regem: Quot sunt dies annorū vitæ meæ, quòd ascendam cum rege in Jerusalem? Filius octoginta annorum sum hodie : num noscam inter bonum & inter malū ? an gustabit servus tuus id quod comedam, & id quod bibam? num audiam ampliùs vocem cithararum & laudum? & ad quid erit servus tuus ultrà in onus super dominum meum regem? Parumper transibit servus tuus Jardena cum rege ? & ad quid retribuet mihi rex retributionem istam ? Redeat nunc servus tuus, & moriar in civitate mea, et sepeliar in sepulchro patris mei et matris meæ: et ecce servus tuus Chimham transibit cum domino meo rege: et fac ei quod appositum est in oculis tuis. Et dixit rex: Mecum transibit Chimham, et ego faciam illi quod appositum est in oculis tuis; et omne quod imposueris super me, faciam tibi. Et transivit omnis populus Jardena, et rex transivit : et osculatus est rex Barzelai, et benedixit illi, et rediit ad locum suum. Et transivit rex in Gilgela, et Chimham transivit cum illo, et omnis populus domus Jehudah traduxerunt regem, & etiam dimidium populi Israel. Et ecce omnes homines Israel venientes ad regem, et dixerunt ad regem : Quare occultarunt te à nobis fratres nostri homines Jehudah, et traduxerunt regem, & homines domus ejus Jardena, & omnes viros David cum eo? Et respondit omnis homo Jehudah homini Israel, Quia propinquior est mihi rex quàm tibi: et ad quid durum est tibi propter verbum istud? nunquid comedendo comedimus ex divitiis regis? num donum numeravit nobis? Et respondit homo Israel homini Jehudah et dixit : Decem partes sunt mihi in rege, et etiam David volumus plusquam te; et ut quid contempsisti me? & non fuit verbum meum prius mihi ad reducendum regem meum? et durius fuit verbum hominis Jehudah verbo hominis Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

(Barzali verò senuerat admodũ, erat enim octoginta nat⁹ annos: ipséque regem sustentaverat dum maneret in Mahanim, quoniam erat vir præpotens) Ait rex ad Barzali, Tu quoque trajice mecum, & nutriam te mecum in Jerusalem. Ait Barzali ad regem, Quot sunt anni vitæ meæ, ut ascendam cum rege ad Jerusalem? Annos octoginta natus sum hodie, nec discerno inter bonum ac malum; & eorum quæ comedit servus tuus, quæque bibit, nullum habet gustum, neque possum amplius percipere vocem nobilium virorum ac mulierum: quorsum foret posthac serv⁹ tuus oneri domino meo regi? Vix enim trajecit servus tuus Jordanem cum domino meo rege: ne retribuat mihi dominus meus rex retributionem istam. Maneat quæso servus tuus, ut moriar in civitate mea ad latus sepulchri patris mei & matris meæ: en tecum est servus tuus Bemham filius meus, is tecum trajiciat domine mi rex, eique fac quod bonum tibi visum fuerit. Dixit rex, Mecum trajiciet Bemham, et ego faciam ei quod bonum mihi visum fuerit: & quicquid postulaveris à me, faciã tibi. Trajecit ergò totus populus Jordanem, & rex etiam trajecit: tum osculat⁹ est rex Barzali, & benedixit ei: rediitq; in terram suam. Cùm autem transiisset rex ad Galgalam, transiffetque cum eo Bemham, & totus populus Judæ transiisset cum rege, necnon media pars populi Israelitici; Venerunt ad cum omnes Israelitæ, & dixerunt ipsi regi, Cur abdiderunt te fratres nostri Judæi, & traduxerunt te cis Jordanem, te rex, omnésque tuos filios familiãs, & omnes Judæos tecum? Responderunt omnes Judæi, & dixerunt Israelitis, Quandoquidem rex propinquus nobis est, quare displicet vobis hæc res? num quicquam comedimus à rege? an donativum donatum est nobis ab eo? Respondentes Israelitæ dixerunt Judæis, Decem portiones habemus in rege, ac proinde in Davide plus quàm vos; quare vilipendistis nos? ad nos enim pertinebat esse priores ad reducendum regem. Verùm prævaluit verbum Judæorum verbo Israelitarum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 وكان ابن زلاي قد شاخ وكبر جداً، قد اتت عليه ثمانون سنة، وهو الذي انفق على الملك
33 واقام له بركة حيث كان بمحنيم، لانه كان رجلاً عظيماً * قال له الملك * جز معي الى اورشليم
34 وعش هناك معي * قال له ابن زلاي * كم بقي من عمر عبدك حتى يصعد الى اورشليم مع الملك
35 سيدي * الى اليوم ثمانون سنة، ولا اعلم الطيب والردي، ولست اجد طعماً لما آكل او اشرب، ولا
اقدر ايضاً اسمع كلام المتكلمين وما يقولون، فلماذا يصير عبدك ثقلاً على سيدي الملك * ما
36 جزت قط الاردن مع الملك الا بعد الجهد، لا يجزيني سيدي الملك هذا الجزا * دع عبدك
37 يموت في قريته، ويدفن في قبر ابائه، هذا ابني بمهم يجوز معك ايها الملك سيدي، واصنع به
38 ما احببت * قال الملك، معي يجوز بمهم، وانا صانع به كلما احببت ان اصنع بك، واصنع بك
39 كلما تحب، واسعفك بما طلبت * وجاز الشعب كلهم الاردن، وجاز الملك ايضاً، وقبل الملك ابن
40 زلاي ودعا له * ورجع الى بلده * وسار الملك الى الجلجال * وسار معه بمهم * وجاز آل يهوذا
41 كلهم مع الملك، ونصف سبط اسرائيل ايضاً * واجتمع بنو اسرائيل كلهم الى الملك وقالوا للملك
لماذا كتموا اخوتنا آل يهوذا عبورك النهر وكانوا هم اخص بعبورك وعبور اهل بيتك واجازوا
42 جميع من كان معك من آل يهوذا * فاجاب بنو يهوذا اجمعون وقالوا لبني اسرائيل لان الملك
قرابتنا، فتحسدونا ويشق عليكم انا عبرناه النهر، لعل اكلنا اكلاً من الملك، او جازانا
43 بجائزة * اجاب بنو اسرائيل لبني يهوذا، لنا في الملك عشر اجزاء، ولنا في داود نصيب افضل
منكم * كيف انطلقتم انتم خاصة دوننا، الواجب ان نكون نحن اول من يجيز الملك النهر
فقهر بنو يهوذا لبني اسرائيل بكلامهم *

(Porrò filius Zellai jam senuerat & grandævus admodum erat, quippe qui octogesimum ageret annum; idemque impensas fecerat pro rege, & annonam suppeditaverat ei dum esset in Mahanim, eò quòd esset vir opulentus) Dixit illi rex, Transi mecum in Jerusalem, ibique mecum vive. Ait illi filius Zellai, Quantum superest ætatis servo tuo, ut ascendat in Jerusalem cum rege domino meo? Octogesimum hodiè annum ago, neque suave ab injucundo internosco, neque saporem experior in his quæ comedo aut bibo, neque possum amplius verba loquentium & eorum dicta percipere; quorsum igitur foret servus tuus oneri domino meo regi? Nonnisi magna cum difficultate flumen Jordanem trajeci cum rege. Ne tali quæso mercede me muneret dominus meus rex. Liceat servo tuo mori in civitate sua, & sepeliri in sepulchro patrum suorum. Iste filius meus Bemham tecum transibit O rex mi domine, & ei quod volueris beneficium exhibebis. Ait rex, Mecum transeat Bemham, ut in eum exerceam omnes humanitates quas in te exercere decreveram: præterea quicquid optaveris, efficiam tibi; & quicquid petieris, concedam tibi. Cùmque trajecisset totus populus flumen Jordanem, & rex etiam trajecisset, osculatus est rex filium Zellai, eique fausta precatus, qui reversus est in patriam suam. Deinde progresso rege ad Galgal, & Bembamo procedente cum eo; quum tota gens Judæ & dimidia quoq; pars populi Israelitici cum rege transisset: Congregati sunt ad regem omnes Israelitæ, & dixerunt ad regem, Quare celaverunt nos fratres nostri Judæi transitum tuum cis flumen, & ipsi peculiariter susceperunt onus traducendi te, & traducendi familiam tuam; & traduxerunt omnes Judæos qui tecum sunt? Responderunt omnes Judæi, & dixerunt Israelitis, Quia rex propinquus noster est: ergóne invidetis nobis, & molestè fertis quòd eum cis flumen traduxerimus? num cibum ullum comedimus à rege? an verò ullo nos munere præmiatus est? Responderunt Israelitæ Judæis, Habemus in rege decem partes, & habemus in Davide fortem potiorem quàm vos; quomodo abiistis vos privatim absque nobis? nos præferri debebamus ad traducendũ regem cis flumen. At superârunt Judæi Israelitas verbis suis.

שמואל ב: כ

CAP. XX. כ

;Jemini vir Bichri filius Sebah ej⁹ nomen &, *profectu fine* vir *evenit* ibi Et
1 ושם נקרא איש בליעל ושמו שבע בן בכרי איש ימיני
hæreditas neque, David in pars nobis est Non: dixit &, buccina in clanxit &
ויתקע בשפר ויאמר אין לנו חלק בדוד ולא נחלה
vir omnis ascendit Et .Israel sua *tentoria* ad *Vir* .Isai filio in nobis
2 לנו בבן ישי איש לאהליו ישראל: ויעל כל איש
Jehudah *vir* & : Bichri filium Sebah post ,David *posterioribus* à Israel
ישראל מאחרי דוד אחרי שבע בן בכרי ואיש יהודה
venit Et .Jerusalaim ad usque & , Jarden à suo *rege in* adhæserunt
3 דבקו במלכם מן הירדן ועד ירושלם: ויבא
mulieres decem rex tulit & , Jerusalaim suam domum in David
דוד אל ביתו ירושלם ויקח המלך את עשר נשים
domo eas *dedit* & , domum custodiendi ad dimiserat quas pellices
פלגשים אשר הניח לשמור הבית ויתנם בית
viduitatæ fuerunt & ; est ingressus non eas ad & , eas pavit & ,custodiæ
משמרת ויכלכלם ואליהם לא בא ותהיינה צררות
ad rex Dixitque .vitæ viduitate suæ mortis diem ad usque
4 עד יום מתן אלמנות חיות: ויאמר המלך אל
tu & , diebus tribus Jehudah *virum* mihi *Convoca* : Hamasa
עמשא הזעק לי את איש יהודה שלשת ימים ואתה
est moratus & : Jehudah *accersendum ad* Hamasa abiit Et .sta hic
5 פה עמד: וילך עמשא להזעיק את יהודה וייחר
: Abisai ad David Dixitque .ei constituerat quod *statuto tempore* à
6 מן המועד אשר יעדו: ויאמר דוד אל אבישי
cape Tu .Absalom quàm ,Bichri filius Sebah nobis faciet pejus Nunc
עתה ירע לנו שבע בן בכרי מן אבשלום אתה קח
civitates sibi inveniat fortè ne, eum *post* persequere & ,tui domini servos
את עבדי אדניך ורדף אחריו פן מצא לו ערים
, Joab viri eum post sunt egressi Et .nostris oculis *se liberet* &, munitas
7 בצרות והציל עיננו: ויצאו אחריו אנשי יואב
Jerusalaim de sunt egressi & : fortes omnes & ,Pelethi & ,Cerethi &
והכרתי והפלתי וכל הגבורים ויצאו מירושלם
,*magno lapide* cum Ipsis .Bichri filium Sebah *post* persequendū ad
8 לרדף אחרי שבע בן בכרי: הם עם האבן הגדולה
fago accinctus Joab Et .*eorū facies ad* venit Hamasa & ,Ghibhon in qui
אשר בגבעון ועמשא בא לפניהם ויואב חגור מדו
ej⁹ lumbis *super* conjuncti gladii cingulum *ipsum* super & ,sui vestimenti
לבשו ועלו חגור חרב מצמדת על מתניו
: Hamasa ad Joab Dixitque .cecidit & ,est egressus ipse & ,sua vagina in
9 בתערה והוא יצא ותפל: ויאמר יואב לעמשא
,Hamasa barbam *in* Joab dextera manus tenuit Et ?mi frater *tu* pax Num
השלום אתה אחי ותחז יד ימין יואב בזקן עמשא
qui ,gladio *in* se observavit non Hamasa Et .*ei osculum dandum ad*
10 לנשק לו: ועמשא לא נשמר בחרב אשר
ej⁹ intestina effudit &, costa quinta in illo *in* eum percussit Et .Joab manu in
ביד יואב ויכהו בה אל החמש וישפך מעיו
ej⁹ frater Abisai &, Joab Et .est mortuus & ,ei iteravit & non &, terram in
ארצה ולא שנה לו וימת ויואב ואבישי אחיו
pueris è *eum super* stetit vir Et .Bichri filium Sebah *post est secutus*
11 רדף אחרי שבע בן בכרי: ואיש עמד עליו מנערי
post Davidi qui *quis* & , Joab *in* voluit qui *Quis* : dixit & , Joab
יואב ויאמר מי אשר חפץ ביואב ומי אשר לדוד אחרי
vidit Et .*altæ* viæ medio in sanguine in involutus Hamasa Et ? Joab
12 יואב: ועמשא מתגלל בדם בתוך המסלה וירא
de Hamasa *fecit circumire* & ,populus omnis subsisteret quòd ,vir
האיש כי עמד כל העם ויסב את עמשא מן
omnem vidit quum ,vestimentū eū super projecit & ,agrum in *alta* via
המסלה השדה וישלך עליו בגד כאשר ראה כל
.subsisteret & ,eum *super venientem*
הבא עליו ועמד:

Versio VUL. LAT.

CAP. XX.

1 Accidit quoque ut ibi esset
vir Belial, nomine Seba, filius
Bochri, vir Jemineus: & ceci-
nit buccinâ, & ait; Non est no-
bis pars in David, neque hære-
ditas in filio Isai: revertere in
2 tabernacula tua Israel. Et se-
paratus est omnis Israel à Da-
vid, secutúsque est Seba filium
Bochri: viri autem Juda adhæ-
serunt regi suo à Jordane usque
3 Jerusalē. Cúmque venisset rex
in domum suam in Jerusalem,
tulit decem mulieres concubi-
nas, quas dereliquerat ad cu-
stodiendā domū, et tradidit eas
in custodiam, alimenta eis præ-
bens: & non est ingressus ad
eas, sed erant clausæ usque in
diem mortis suæ in viduitate
4 viventes. Dixit autē rex Ama-
sæ; Convoca mihi omnes viros
Juda in diem tertium, & tu ad-
5 esto præsens. Abiit ergò Ama-
sa ut convocaret Judam, & mo-
rat⁹ est extra placitum quod ei
6 constituerat rex. Ait autē Da-
vid ad Abisai; Nunc magis af-
flicturus est nos Seba fili⁹ Bo-
chri quàm Absalom: tolle igi-
tur servos domini tui, & perse-
quere eum, ne fortè inveniat
civitates munitas, & effugiat
7 nos. Egressi sunt ergò cum eo
viri Joab, Cerethi quoque &
Phelethi: & omnes robusti ex-
ierunt de Jerusalem ad perse-
quendum Seba filium Bochri.
8 Cúmque illi essent juxta lapi-
dē grandē, qui est in Gabaon,
Amasa veniens occurrit eis.
Porrò Joab vestitus erat tuni-
câ strictâ ad mensuram habitûs
sui, et desuper accinctus gladio
dependente usq; ad ilia, in va-
gina, qui fabricatus levi motu
egredi poterat, & percutere.
9 Dixit itaque Joab ad Amasam;
Salve, mi frater. Et tenuit ma-
nu dexterâ mentū Amasæ, quasi
10 osculans eum. Porrò Amasa
non observavit gladium, quem
habebat Joab: qui pcussit eum
in latere, & effudit intestina e-
jus in terrā, nec secundum vul-
nus apposuit: & mortu⁹ est. Jo-
ab autem, & Abisai frater ejus,
persecuti sunt Seba filium Bo-
11 chri. Intereà quidam viri, cùm
stetissēt juxta cadaver Amasæ,
de sociis Joab, dixerunt; Ecce
qui esse voluit pro Joab comes
12 David. Amasa autem consper-
sus sanguine, jacebat in media
via. Vidit hoc quidā vir quòd
subsisteret omnis populus ad
videndū eum, & amovit Ama-
sam de via in agrum, operuit-
que eū vestimento, ne subsiste-
rent transeuntes propter eum.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

ΚΕΦ. κ'.

1 (α) Καὶ ἐκεῖ ἐπικαλούμενος υἱὸς παράνομος, καὶ ὄνομα αὐτῷ (β) Σαβεὲ, υἱὸς Βοχορὶ ἀνὴρ ὁ (γ) Ἰεμινί· καὶ ἐσάλπισε (δ) τῇ κερατίνῃ, καὶ εἶπεν, Οὐκ (ε) ἔστιν ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἡμῖν ἐν τῷ υἱῷ Ἰεσσαί. ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου Ἰσραήλ.

2 Καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν Δαυὶδ ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορί· καὶ ἀνὴρ Ἰούδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἕως Ἱερουσαλήμ.

3 Καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας (ζ) τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ἃς ἀφῆκε φυλάσσειν τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ἐν οἴκῳ φυλακῆς, καὶ διέθρεψεν αὐτάς, καὶ πρὸς αὐτὰς οὐκ εἰσῆλθε, καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτῶν χῆραι ζῶσαι.

4 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀμεσσαΐ, Βόησόν μοι τὸν ἄνδρα Ἰούδα τρεῖς ἡμέρας, σὺ δὲ αὐτοῦ στῆθι.

5 Καὶ ἐπορεύθη Ἀμεσσαῒ τοῦ βοῆσαι τὸν Ἰούδαν, καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ οὗ ἐτάξατο (η) αὐτῷ Δαυίδ.

6 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς (ι) Ἀμεσσαΐ, Νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς Σαβεὲ υἱὸς Βοχορὶ ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ. καὶ (θ) νῦν σὺ λάβε μετὰ σεαυτοῦ τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, καὶ καταδίωξον ὀπίσω αὐτοῦ, μή ποτε (ι) ἑαυτῷ εὕρῃ πόλεις ὀχυρὰς καὶ σκιάσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν.

7 Καὶ ἐξῆλθον ὀπίσω (κ) αὐτοῦ Ἀβεσσαῒ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰωὰβ, καὶ ὁ (λ) Χερεθὶ, καὶ ὁ Φελεθὶ, καὶ πάντες οἱ δυνατοί, καὶ ἐξῆλθον ἐξ Ἱερουσαλὴμ διῶξαι ὀπίσω (μ) Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορί.

8 Καὶ αὐτοὶ παρὰ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ τῷ ἐν Γαβαών· καὶ Ἀμεσσαῒ εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. καὶ Ἰωὰβ περιεζωσμένος μανδύαν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ (ν) ἐζωσμένος μάχαιραν ἐζευγμένην ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν κολεῷ αὐτῆς. καὶ ἡ μάχαιρα (ξ) ἐξῆλθε· καὶ αὐτὴ ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε.

9 Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ (ο) Ἀμεσσαΐ, Εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ; καὶ ἐκράτησεν ἡ χεὶρ ἡ (π) δεξιὰ Ἰωὰβ τοῦ πώγωνος Ἀμεσσαῒ τοῦ καταφιλῆσαι αὐτόν.

10 Καὶ Ἀμεσσαῒ οὐκ ἐφυλάξατο τὴν μάχαιραν τὴν ἐν τῇ χειρὶ Ἰωάβ· καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ Ἰωὰβ (ρ) εἰς τὴν ψόαν, καὶ ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτοῦ (σ) εἰς τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε. καὶ Ἰωὰβ καὶ (τ) Ἀβεσσαῒ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ (υ) ἐδίωξεν ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορί.

11 Καὶ ἀνὴρ ἔστη ἐπ᾽ αὐτὸν τῶν (φ) παιδαρίων Ἰωάβ, καὶ εἶπε, Τίς ὁ βουλόμενος Ἰωὰβ, καὶ τίς τοῦ Δαυὶδ, ὀπίσω Ἰωάβ;

12 Καὶ Ἀμεσσαῒ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵματι ἐν μέσῳ τῆς τρίβου. καὶ εἶδεν ἀνὴρ, ὅτι εἱστήκει πᾶς ὁ λαός, καὶ ἀπέστρεψε τὸν Ἀμεσσαῒ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν· καὶ (χ) ἐπέρριψεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἱμάτιον, καθ᾽ ὅτι εἶδεν πάντα τὸν ἐρχόμενον ἐπ᾽ αὐτὸν ἑστηκότα.

MS. A. (α) Καὶ ἐπικαλούμενος ἐκεῖ υἱός, (β) Ἀβεέ, (γ) Εἰεμινεί· (δ) ἐν τῇ (ε) ἔστιν μερὶς ἡμῖν ἐν (ζ) τὰς παλλακίδας αὐτοῦ, (η) αὐτῷ. Καὶ (ι) Ἀβισαί, (θ) νῦν λάβε τοὺς (ι) εὕρῃ αὐτῷ πόλεις (κ) αὐτοῦ καὶ οἱ (λ) Χερεθθεί, καὶ ὁ Φελεθθεί, (μ) Ἀβεὲ (ν) περιεζωσμένος (ξ) ἐξῆλθεν καὶ ἔπεσεν. Καὶ (ο) Ἀμεσσαεί, Ὑγιαίνεις ἀδελφέ μου Ἀμεσσαεί; καὶ (π) δεξιὰ τοῦ πώγωνος (ρ) ἐπὶ τὴν (σ) ἐπὶ τὴν (τ) Ἀβισαεὶ (υ) ἐδίωξαν (φ) παιδαρίων, καὶ (χ) ἐπέρριψαν.

CAP. XX.

1 Et ibi (a) advocatus, filius iniquus: & nomen ei Sabee filius Bochori, vir Jemini. Et clanxit cornu, & dixit; Non est nobis pars in David, neque hæreditas nobis in filio Jesse. (b) Vir ad tabernacula tua Israel.

2 Et ascendit omnis vir Israel à post David post Sabee filium Bochori. Et vir Juda adhæsit regi suo, à Jordane & usque Hierusalem.

3 Et intravit David in domum suam in Hierusalem: & sumpsit rex decem illas mulieres concubinas ejus, quas reliquerat custodire domum: & dedit eas in domo custodiæ, & nutrivit eas: & ad eas non intravit: & fuerunt detentæ usque ad diem mortis suæ, viduæ viventes.

4 Et dixit rex ad Amessai, Clama mihi virum Juda tribus diebus: tu autem hic sta.

5 Et ivit Amessai ad clamandum Judam: & tardavit à tempore, quo constituerat ei David.

6 Et dixit David ad Amessai; Nunc malefaciet nobis Sabee filius (c) Bochori super Abessalom. Et nunc tu sume tecum pueros domini tui, & persequere post eum: ne fortè inveniat sibi civitates munitas, & teget oculos nostros.

7 Et exierunt post eum (d) Abessai, & viri Joab, et Cherethi, & Phelethi, & omnes potentes: & exierunt è Hierusalē ad persequendū post Sabee filiū Bochori.

8 Et ipsi apud lapide magnum, qui in Gabaon. Et Amessai intravit ante eos. Et Joab indutus mantellum, vestimentum suum, & super illud accinctus gladio (e) conjuncto super lumbum suum in vagina ejus. Et gladius exivit: & (f) ipse exivit, & irruit.

9 Et dixit Joab ad Amessai; Si vales tu, frater? Et tenuit manus dextra Joab barbam Amessai ad osculandum illum.

10 Et Amessai non observavit gladium, qui in manu Joab. Et percussit illum in ipso Joab in inguinem: & effusus est venter ejus in terram: & non iteravit ei; & mortuus est. Et Joab, & Abessai frater ejus persequutus est post Sabee filium Bochori.

11 Et vir stetit super eum de pueris Joab, & dixit; (g) Quis volens Joab, & quis ipsius David post Joab?

12 Et Amessai (h) conspersus in sanguine in medio semitæ. Et vidit vir, quia subsistebat omnis populus, & transtulit Amessai è semita in agrum: & injecit super eum vestem; secundum quod viderat omnem, qui veniebat super eum, subsistere.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כ

1 ותמן אתערע גבר רשיעא ושמיה שבע בר בכרי גברא משבטא דבית בנימן ותקע
בשופרא ואמר לית לן חולק בדוד ולא אחסנא לנא בבר ישי גבר לקרווהי ישראל:
2 וסליק כל אנש ישראל מבתר דוד למיזל בתר שבע בר בכרי ואנש יהודה לוו עם
3 מלכהון מן ירדנא ועד ירושלם: ואתא דוד לביתיה לירושלם ודבר מלכא ית עשר
נשין לחינן די שבק למטר ביתא ומנינן בבית מטרא ומסובר להן ולותהן לא על והואה
4 נטירן ומתקרין עד יום מותהן ארמלן דבעלהן קים: ואמר מלכא לעמשא כנוש קדמי
5 ית אנש יהודה תלתא יומין ואת הכא קום: ואזל עמשא למכנש ית דבית יהודה ואוחר
6 מן זמנא דאמר ליה: ואמר דוד לאבישי כען יבאיש לנא שבע בר בכרי מן אבשלום את
7 דבר ית עבדי רבונך ורדף בתרוהי דלמא ישכח ליה קרוין כריכן ויעיק לנא: ונפקו
בתרוהי גברי יואב וקשתיא וקלעיא וכל גבריא ונפקו מירושלם למרדף בתר שבע בר
8 בכרי: אנון עם אבנא רבתא די בגבעון ועמשא אתא לאפיהון ויואב אסיר מרזיו לבושוהי
9 ועלוהי אספנקי חרב מרזא על חרציה בלדנה והוא אזיל ונפע: ואמר יואב לעמשא
10 השלם את אחי ואחדת יד ימין יואב בדקנא דעמשא למנשק ליה: ועמשא לא אסתמר
בחרבא די ביד יואב ומחהי בה בסטר ירכיה ושפך מעוהי לארעא ולא תנא ליה ומית
11 ויואב ואבישי אחוהי רדף בתר שבע בר בכרי: וגברא קאם עלוהי מעולימי יואב ואמר
12 מן דרעי ביואב ומן די לדוד ייזל בתר יואב: ועמשא מטרף בדמא בגו כבשא וחזא גברא
ארי קם כל עמא ואסחר ית עמשא מן כבשא לחקלא ורמא עלוהי לבושא כד חזא כל
דאתי עלוהי וקאם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XX.

Et ibi casu venit vir improbus, et nomen ejus erat Sebagh filius Bichri, 1
vir ex tribu *domus* Binjamin, et clanxit buccina, et dixit: Non est nobis pars
in David, nec hæreditas nobis in filio Isai: quisq; ad habitacula sua Israel.
Et ascendit omnis homo Israel de-post David, ut irent post Sebagh filium 2
Bichri: et homines Jehudah associaverunt se cum rege suo à Jardena &
usque ad Jerusalem. Et venit David in domum suam in Jerusalem, et acce- 3
pit rex decem mulieres concubinas, quas reliquerat ad custodiendum do-
mum, et constituit illas in domo custodiæ; et aluit eas: et ad eas non in-
travit, et fuerunt custoditæ et vocatæ usque ad diem mortis suæ viduæ vi-
ri ipsarum superstitis. Et dixit rex ad Ghamassa: Congrega ante me homi- 4
nes Jehuda [*intra*] tres dies, & tu hic sta. Et ivit Ghamassa ut congrega- 5
ret domum Jehudah, et moratus est ultra tempus quod dixerat illi. Et dixit 6
David ad Abisai: Nunc ne fortè pejus faciat nobis Sebagh fili⁹ Bichri quàm
Absalom, *tu* accipe servos domini tui, et persequere post illum, ne fortè
inveniat sibi urbes munitas, et affligat nos. Et exierunt post illum viri Joab, 7
et jaculatores, et fundibularii et omnes robusti, et exierunt ex Jerusalē ad
persequendum post Sebagh filium Bichri. Illi erant apud petram magnam 8
quæ est in Gibghon, et Ghamasa venit ante eos: et Joab erat accinctus
lumbari vestimentorum suorum, et super illud cingulum gladii accincti su-
per lumbos ejus in vagina sua, et ipse ambulans impegit. Et dixit Joab ad 9
Ghamasa: Num salvus es frater mi? et apprehendit manus dextra Joab
barbam Ghamasa ut oscularetur illum. Et Ghamasa non observabat se à 10
gladio qui erat in manu Joab, et percussit eum illo in latere femoris illius,
et effudit intestina ejus in terram: et non iteravit illi, et mortuus est: et
Joab et Abisai frater ejus sequutus est post Sebagh filium Bichri. Et vir 11
stetit juxta illum de adolescentibus Joab, et dixit: Quis est qui sibi com-
placeret in Joab, et quis est qui esset Davidi *cat* post Joab? Et Ghamasa ja- 12
cebat in sanguine in medio stratæ: et vidit vir quòd subsisteret o*mn*is popul⁹,
et avertit Ghamasa de strata in agrum, et injecit super illum vestimentum,
quando vidit omnem, qui veniebat super illum, subsistentem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟ * ܘܐܫܬܟܚ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܒܠܝܥܠ. ܘܫܡܗ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ ܡܢ
1 ܒܢܝܡܝܢ. ܘܩܪܐ ܒܫܝܦܘܪܐ. ܘܐܡܪ. ܠܝܬ ܠܢ ܡܢܬܐ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܘܠܐ ܝܪܬܘܬܐ ܥܡ ܒܪܗ
ܕܐܝܫܝ. ܙܠܘ ܐܢܫ ܠܡܫܟܢܗ. * ܘܣܠܩܘ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܒܬܪ ܕܘܝܕ. ܘܐܙܠܘ
2 ܒܬܪ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ. ܘܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܢܩܦܘ ܠܡܠܟܗܘܢ. ܡܢ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܘܪܫܠܡ.
* ܘܐܬܐ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܠܒܝܬܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܕܒܪ ܡܠܟܐ ܠܥܣܪ ܢܫܐ ܦܠܓܫܬܐ ܕܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܛܪܢ ܒܝܬܐ. ܘܝܗܒ ܐܢܝܢ ܒܒܝܬ
3 ܢܛܘܪܬܐ. ܘܬܪܣܝ ܐܢܝܢ. ܘܠܐ ܥܠ ܠܘܬܗܝܢ. ܘܗܘܝ ܚܒܝܫܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܡܝܬܝ.
ܘܗܘܝ ܐܪܡܠܬܐ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܠܥܡܫܐ. ܩܪܝ ܠܝ ܠܝܗܘܕܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܐܢܬ ܩܘܡ
4 ܘܐܙܠ ܥܡܫܐ ܠܡܩܪܐ ܠܝܗܘܕܐ. ܘܐܘܚܪ ܡܢ ܙܒܢܐ ܕܙܒܢܗ ܡܠܟܐ
5 ܕܘܝܕ. * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܝܘܐܒ. ܗܫܐ ܢܒܐܫ ܠܢ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܒܫܠܘܡ. ܐܠܐ ܕܒܪ ܥܡܟ
6 ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܡܪܟ. ܘܪܕܘܦ ܒܬܪܗ. ܕܠܡܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܩܘܪܝܐ ܕܚܣܝܢܢ. ܘܢܬܩܛܝܡ ܒܗܝܢ
ܘܢܣܚܦ ܥܝܢܝܢ. * ܘܢܦܩܘ ܒܬܪܗ ܓܒܪܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. ܚܐܪܐ ܘܦܠܫܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܓܢܒܪܐ.
7 ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ
8 ܕܒܓܒܥܘܢ. ܘܥܡܫܐ. ܥܒܪ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܝܘܐܒ ܡܐܣܪ ܒܡܐܢܐ ܕܙܝܢܗ. ܘܣܦܣܪܐ
ܡܬܩܛܪܐ ܗܘܐ ܘܬܠܝܐ ܒܚܨܘܗܝ. ܐܝܟ ܣܟܝܢܐ. ܘܗܘ ܢܦܩ. ܘܢܦܠܬ ܐܝܕܗ ܥܠ ܣܦܣܪܗ.
* ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܐܒ ܠܥܡܫܐ. ܫܠܡ ܠܟ ܐܚܝ. ܘܢܦܠܬ ܐܝܕܗ ܕܝܘܐܒ. ܥܠ ܕܩܢܗ ܕܥܡܫܐ.
9 ܘܢܫܩܗ. * ܘܥܡܫܐ. ܠܐ ܐܙܕܗܪ ܡܢ ܣܦܣܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܕܝܘܐܒ. ܘܡܚܝܗܝ ܒܗ ܥܠ ܦܥܡܗ.
10 ܘܢܦܠܘ ܡܥܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܐܬܢܝ ܠܗ. ܘܡܝܬ. ܘܝܘܐܒ ܘܐܒܝܫܝ ܐܚܘܗܝ. ܪܕܦܘ ܒܬܪ
11 ܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ. * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܐܬܐ ܘܩܡ ܠܘܬܗ. ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܝܘܐܒ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ
12 ܐܝܬ ܡܢ ܕܐܝܬ ܕܒܬܪ ܝܘܐܒ. * ܘܥܡܫܐ. ܡܬܦܠܦܠ ܗܘܐ ܒܕܡܗ. ܒܡܨܥܬ ܫܒܝܠܐ. ܘܚܙܐ
ܓܒܪܐ ܕܩܡ ܠܗ ܟܠܗ ܥܡܐ ܡܛܠ ܚܙܝܢܐ. ܓܪܗ ܠܥܡܫܐ ܡܢ ܫܒܝܠܐ. ܘܐܪܡܝܗ ܒܚܩܠܐ.
ܘܐܪܡܝ ܥܠܘܗܝ ܡܪܛܘܛܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܕܟܠ ܕܥܒܪ ܥܠܘܗܝ. ܩܐܡ ܠܗ.

CAP. XX.

Audacter autem se proferens illic homo 1
quidam nequissimus, nomine Samua, filius
Bechri de Benjamin, cecinit bucciná, & ait,
Non est nobis portio cum Davide, neq; hære-
ditas cum filio Isai: ite quilibet in tentorium
suũ. Sic retrocedentes omnes Israelitæ à Da- 2
vide secuti sunt Samuá filiũ Bechri: filii verò
Judæ adhæserunt regi suo à Jordane usque in
Jerusalé. (Rex auté accipiens decé mulieres 3
concubinas quas reliquerat ut domũ custodi-
rent, clausit eas in domo quadá ut asservaren-
tur *ibi*: & sustentavit eas, nec congressus est
cum ipsis: manseruntq; in carcere usq; ad di-
em quo mortuæ sunt, & fuerunt viduæ.) Tum 4
dixit rex David ad Amasá, Convoca mihi Ju-
dæos ad tres dies, & tu hic adesto. Abiit ergò 5
Amasa ad convocandos Judæos, sed cùm mo-
ratus esset ultra tempus quod condixerat illi
rex David, Ait David Joabo, Nunc negotium 6
facesset nobis Samua fili' Bechri plusquam
Abisalom. Verùm duc tecũ de servis dñi tui,
& persequere eũ, ne fortè inveniat sibi civi-
tates munitas, commoretur in eis, & eruat o-
culos nostros. Itaq; egressi sunt post eum soda- 7
les Joabi tá nobiles quá milites, omnesq; viri;
gressi sunt inquá, è Jerusalé, abieruntque post
Samuá filiũ Bechri. Ubi ipsi pervenerunt ad 8
lapidem magnũ qui est in Gebaon, transivit
Amasa corá eis: Joab auté præcinct' erat in-
structu armorũ suorũ, & gladi' annexus erat
& apposit' lumbis ej' pugionis instar: is ergò
egressus est, et incidit man' ej' sup gladiũ suũ.
Ait Joab ad Amasá, Salve mi frater: cecidit- 9
que man' Joabi super barbá Amasæ, & oscu-
lat' est eũ. Cúmq; Amasa non caveret sibi à 10
gladio qui erat in manu Joabi, percussit eum
illo in mediá ipsius parté, & ceciderunt visce-
ra ejus in terram, adeo ut non iterato ei *ictu*
moreretur, deinde Joab & Abisai frater ejus
persecuti sunt Samuá filium Bechari. Quidam 11
autem ḗ Joabi servis abiit, stetitque juxta
eum, & ait illi, Quis es apud Davidem qui po-
sterior est Joabo? Amasa verò proprio in- 12
tinct' sanguine jacebat in via. Cúmque vi-
deret homo ille consistere universum popu-
lum ad spectandũ, tractum Amasam à via pro-
jecit in agrũ, injecitq; sup eũ palliũ, cùm vide-
ret quemvis prætereunté juxta eũ, consistere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل العشرون * * ووجد هناك رجل اثيم اسمه شاموع بن جاري من قبيلة بنيامين *
وهتف في الشافور وقال ليس لنا مع داود نصيب ولا وراثة مع ابن ايشي * انصرفوا بنا كل انسان الي
2 منزله * فانصرف جميع بني اسرايل عن داود * واتبعوا شاموع بن جاري * اما بنو يهودا فلحقوا
3 ملكهم * وسبقوه من نهر الاردن الي اورشليم * فاتي داود منزله الذي باورشليم * وعمد الي العشر
السراري التي تركهن يحفظن منزله * وصيرهن في بيت علي حدة * واجري عليهن ارزاقا * ولم
4 يدخل عليهن * وصرن في ضيق وشدة الي يوم وفاتهن * وصرن ارامل * ثم قال الملك لعمشا
5 اجمع الي بني يهودا الي ثلاثة ايام * وانت اقم عندي ههنا * فانطلق عمشا ليجمع ال يهودا *
6 واحتبس وابطا عما امره الملك * فقال الملك ليواب * الان يكون شاموع بن جاري اشر علينا
من ابشالوم * خذ معك عبيد سيدك * وانطلق في طلبه قبل ان يظفر بقري حصينة فياوي
7 اليها * ويتحصن فيها فينزع اعيننا * فخرج يواب وجميع اصحابه الاحرار معه * والاجناد وجميع
8 الابطال خرجوا من اورشليم * وانطلقوا في طلب شاموع بن جاري * فاول ما انتهوا الي الصخرة
العظيمة التي بجبعون استقبلهم عمشا وكان يواب قد شد عليه سلاحه * وكان سيفه معلقا في غمد
9 كغلاف الموسي * فلما خرج مد يده الي سيفه * فقال يواب لعمشا مرحبا يا اخي واخذ يواب بلحية
10 عمشا وقبله * ولم يحفظ عمشا من السيف الذي كان في يد يواب * وضرب به وسطه فوقعت امعاه
11 علي الارض فمات * ومر يواب وابيشي اخوه في طلب شاموع بن جاري * فراي رجل من عبيد
يواب لعمشا مطروحا فقال له من اين انت * ومن اصحاب من انت * انت من اصحاب داود النبي
12 الذي مع يواب * وكان عمشا مرملا بدماه مطروحا في السبيل * فلما راي الرجل ان كل من
يمر من العسكر ليقوم فينظر اليه * جره من الطريق فرماه في الحرث * واخذ كساه وبسطه
عليه حيث راي ان كل من يمر يقوم لينظر اليه *

CAP. XX.

Prosiliens autem ibi vir quidam sce- 1
lerat', nomine Samua fili' Gari de tribu
Benjamin, bucciná clanxit, & ait; Non est
nobis sors cũ Davide, neq; hæreditas cũ
filio Isai: redeamus quisq; in domicilium
suũ. Quarè discedentes omnes filii Israe- 2
lis à Davide, secuti sunt Samuam filium
Gari: filii verò Judæ adhærentes regi
suo præcesserunt eũ à flumine Jordane in
Jerusalem. Deinde reverso Davide domũ
suá quæ erat in Jerusalem, Clausit decem 3
cócubinas quas reliquerat ad custodiendá
ædem suá, et collocavit eas in domo qua-
dá seorsim, annonam suppeditabat eis, nec
unquá cógressus est cũ eis; ubi calamita-
tibus & ærumnis afflictæ ad obitũs sui
dié usq;, manserunt viduæ. Tũ dixit rex
ad Amasam, Coge ad me filios Judæ in- 4
tra triduũ; & tu maneto hic apud me.
Profectus igitur Amasa ad cogendá gen- 5
tem Judæ, diutiùs immoratus est in man-
dato regis exequendo. Quapropter dixit 6
rex ad Joab, Nunc perniciosior futur' est
nobis Samua filius Gari, quàm Abisalom:
duc tecũ servos domini tui, & vade quæ-
situ illũ antequá obtineat urbes munitas,
sese recipiat ad eas, & in iis se muniat,
eruatq; oculos nostros. Exivit ergò Joab, 7
& omnes amici ejus nobiles; & milites,
omnesq; robusti ex erunt cũ ipso ex Jeru-
salem, abieruntq; quæsitũ Samuam filiũ
Gari. Et ut primùm pervenêre ad petrá 8
magná quæ est in Gabaon, occurrit ei
Amasa: Joab autem já præcinxerat sese
armis suis, & gladius ejus appensus erat
in vagina instar thecæ novaculæ. Cùmque
egressus esset, porrexit manũ suá ad en-
sem suũ, Dixitq; Joab ad Amasam, Bene 9
veneris ô mi frater; & apprehensá Joabi
Amasæ barbá, osculatus est eum: Dumq; 10
Amasa minimè sibi caveret ab ense qui
erat in manu Joabi, feriit illo mediam
corporis ejus partem, ita ut caderent vi-
scera ejus in terrá, & moreretur. Tum
prætergresso Joabo & Abisai fratre ipsi-
us ad quærendũ Samuam filiũ Gari, Vi- 11
dit quidá è servis Joabi Amasá prostra-
tũ, & ait illi. Unde es tu? & è cujus
amicis es tu? ésne ex amicis Davidis pro-
phetæ qui est cum Joabo? Amasa verò 12
proprio sanguine illinitus jacebat in via.
Videns auté vir ille quòd omnes milites
qui transibant, consisterent, eumque spe-
ctarent; traxit illũ à via, projecitque in
agrum; & detractá ejus veste, expandit
eam super ipsũ, cùm vidisset omnem præ-
tereuntem consistere ad spectandũ illum.

שמואל ב׃ כ

post vir omnis transivit , *alta* via de, fuit amotus Quando
13 כאשר הגה מן המסלה עבר כל איש אחרי
transivit Et .Bichri filium Sebah *post* persequendum ad Joab
14 יואב לרדף אחרי שבע בן בכרי׃ ויעבר
omnia & ,mahachah-Beth & ,Abel in Israel tribus omnes in
בכל שבטי ישראל אבלה ובית מעכה וכל
,venerunt Et .eum post *etiam* venerunt & ,sunt congregati & ; Berim
15 הברים ויקלהו ויבאו אף אחריו׃ ויבאו
effuderunt & ,mahachah-Beth Abelah in eum *super* *angustiarunt* &
ויצרו עליו באבלה בית המעכה וישפכו
,populus omnis Et .antemurali in *stetit* & ,civitatem *ad* aggerem
סללה אל העיר ותעמד בחל וכל העם
clamavit Et .murum *faciendum cadere ad corrumpentes* ,Joab cum qui
16 אשר את יואב משחיתם להפיל החומה׃ ותקרא
ad obsecro dicite : audite ,Audite :civitate de sapiens mulier
אשה חכמה מן העיר שמעו שמעו אמרו נא אל
accessit Et .te ad loquar & ,huc usque Appropinqua : Joab
17 יואב קרב עד הנה ואדברה אליך׃ ויקרב
,*Ego* : dixit & ? Joab tu Num : mulier dixit Et .eam ad
אליה ותאמר האשה האתה יואב ויאמר אני
ego Audiens : dixit Et .tuæ ancillæ verba Audi : ei dixit Et
ותאמר לו שמע דברי אמתך ויאמר שמע אנכי׃
: dicendo , *principio in* loquebantur Loquendo : dicendo Dixitque
18 ותאמר לאמר דבר ידברו בראשנה לאמר
Ego .sunt perfecta sic & ,Abel in interrogent Interrogando
19 שאל ישאלו באבל וכן התמו׃ אנכי
,civitatem interficere *quærens* tu : Israel *fidelium pacificarum*
שלמי אמוני ישראל אתה מבקש להמית עיר
? Domini hæreditatem *deglutiet* Quare .Israel in *matrem* &
ואם בישראל למה תבלע נחלת יהוה׃
,*deglutiam* *si* ,mihi absit Absit : dixit & ,Joab respondit Et
20 ויען יואב ויאמר חלילה חלילה לי אם אבלע
monte de vir *quia* , *verbum* ita Non .*corrumpam* *si* &
21 ואם אשחית׃ לא כן הדבר כי איש מהר
suam manum levavit ,ejus nomen Bichri filius Sebah Ephraim
אפרים שבע בן בכרי שמו נשא ידו
.civitate *desuper* *abibo* & ,solum illum Tradite : David *in* regem in
במלך בדוד תנו אתו לבדו ואלכה מעל העיר
projectum ejus caput Ecce : Joab ad mulier Dixitque
ותאמר האשה אל יואב הנה ראשו משלך
omnem ad mulier venit Et .murum per te ad
22 אליך בעד החומה׃ ותבוא האשה אל כל
filii Sebah caput abſciderunt & ,sua sapientia *in* populum
העם בחכמתה ויכרתו את ראש שבע בן
sunt dispersi & ,buccina in clanxit Et .Joab ad projecerunt & ,Bichri
בכרי וישלכו אל יואב ויתקע בשפר ויפצו
Jerusalaim est reversus Joab Et .sua *tentoria* ad *vir* urbe *desuper*
מעל העיר איש לאהליו ויואב שב ירושלם
.Israel exercitum omnem *ad* Joab Et .regem ad
23 אל המלך׃ ויואב אל כל הצבא ישראל
.Pelethi super & ,Cerethi super Jehojadah filius Benajah Et
ובניה בן יהוידע על הכרי ועל הפלתי׃
,*commemorans* Achilud filius Jehosaphath & : tributum super Adoram Et
24 ואדרם על המס ויהושפט בן אחילוד המזכיר׃
Hira etiam Et .sacerdotes Ebjathar & ,Sadoc & ; scriba Seia Et
25 ושיא ספר וצדוק ואביתר כהנים׃ וגם עירא
26 .Davidi *sacerdos* erat Jarites
היארי היה כהן לדוד׃

Versio VULG. LAT.

13 Amoto ergò illo de via, transibat omnis vir sequens Joab ad persequendum Seba filium
14 Bochri. Porrò ille transierat per omnes tribus Israel in Abelam, & Bethmaacha: omnésque viri electi con-
15 gregati fuerant ad eum. Venerunt itaque & oppugnabant eum in Abela, & in Bethmaacha, & circumdederunt munitionibus civitatem, & obsessa est urbs: omnis autem turba, quæ erat cum Joab, moliebatur destruere
16 muros. Et exclamavit mulier sapiens de civitate; Audite, audite: dicite Joab; Appropin-
17 qua huc, & loquar tecum. Qui cùm accessisset ad eam, ait illi; Tu es Joab? Et ille respondit, Ego. Ad quem sic locuta est, Audi sermones ancillæ tuæ. Qui respondit,
18 Audio. Rursúmque illa; Sermo, inquit, dicebatur in veteri proverbio; Qui interrogant, interrogent in Abela:
19 & sic perficiebant. Nónne ego sum quæ respondeo veritatem in Israel, & tu quæris subvertere civitatem, & evertere matrem in Israel? Quarè præcipitas hæreditatem Do-
20 mini? Respondénsque Joab, ait; Absit, absit hoc à me: non præcipito, neque demolior.
21 Non sic se habet res, sed homo de monte Ephraim, Seba filius Bochri cognomine, levavit manum suam contra regem David: tradite illum solum, & recedemus à civitate. Et ait mulier ad Joab, Ecce caput ejus mittetur ad
22 te per murum. Ingressa est ergò ad omnem populum, & locuta est eis sapienter: qui abscissum caput Seba filii Bochri projecerunt ad Joab; & ille cecinit tubâ, & recesserunt ab urbe, unusquisque in tabernacula sua: Joab autem reversus est Jerusalem ad
23 regem. Fuit ergò Joab super omnem exercitum Israel: Banaias autem filius Joiadæ super Cerethæos & Phelethæos.
24 Aduram verò super tributa; porrò Josaphat filius Ahilud,
25 à commentariis. Siva autem, scriba; Sadoc verò & Abia-
26 thar, sacerdotes. Ira autem Jairites erat sacerdos David.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Ἡνίκα δὲ ἔφθασεν ἐκ τῆς τρίβου, παρῆλθε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἰωὰβ, τοῦ
14 διῶξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορί. Καὶ διῆλθεν ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ εἰς Ἀβὲλ καὶ εἰς (ι) Βεθμαχὰ· καὶ πάντες ἐν Χαῤῥὶ καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν, καὶ ἦλθον κατ-
15 όπισθεν αὐτοῦ. Καὶ παρεγενήθησαν καὶ ἐπολιόρκουν ἐπ' αὐτὸν ἐν Ἀβὲλ (ψ) καὶ Φερμαχά· καὶ ἐξέχεαν (ω) πρόσχωμα πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἔστη ἐν τῷ προτειχίσματι. καὶ πᾶς ὁ (α) λαὸς ὁ μετὰ Ἰωὰβ ἐνοοῦσαν κα-
16 ταβαλεῖν τὸ τεῖχος. Καὶ ἐβόησε γυνὴ σοφὴ ἐκ τοῦ τείχους, καὶ εἶπεν, (β) Ἀκούσατε ἀκούσατε, εἴπατε δὴ (γ) πρὸς Ἰωὰβ, Ἔγγισον ἕως ὧδε, καὶ λαλήσω πρὸς
17 αὐτόν. Καὶ (δ) προσήγγισε πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Εἰ σὺ εἶ Ἰωὰβ; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ. εἶπε δὲ αὐτῷ, Ἄκουσον τοὺς λόγους τῆς δούλης σου. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ἀ-
18 κούω ἐγώ εἰμι. Καὶ εἶπε λέγουσα, Λόγον ἐλάλησαν ἐν πρώτοις, λέγοντες, Ἠρωτημένος (ε) ἠρωτήθη ἐν τῇ Ἀβὲλ καὶ ἐν Δὰν εἰ ἐξέλιπον ἃ ἔθεντο οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰσραήλ. ἐρωτῶντες ἐπερωτήσουσιν ἐν Ἀβὲλ,
19 καὶ οὕτως εἰ ἐξέλιπον. Ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ τῶν στηριγμάτων Ἰσραήλ· σὺ δὲ ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν Ἰσραήλ. (ζ) ἱνατί καταποντίζεις κληρο-
20 νομίαν κυρίου; Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν, (η) Ἵλεώς μοι ἵλεώς μοι, εἰ κα-
21 ταποντιῶ καὶ εἰ (θ) φθερῶ. Οὐχ (ι) οὕτως ὁ λόγος, ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, Σαβεὲ υἱὸς Βοχορὶ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλέα Δαυίδ. δότε αὐτόν μοι μόνον, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπάνωθεν τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἰωὰβ, (κ) Ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ (λ)
22 ῥιφήσεται πρὸς σὲ διὰ τοῦ τείχους. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐλάλησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτῆς. καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορί· καὶ ἀφεῖλε καὶ ἔβαλε πρὸς Ἰωάβ. καὶ ἐσάλπισεν (μ) ἐν κερατίνῃ, καὶ διεσπάρησαν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπ' αὐτοῦ ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. καὶ Ἰωὰβ ἀπέστρεψεν
23 εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ (ν) ὁ Ἰωὰβ πρὸς πάσῃ τῇ δυνάμει Ἰσραήλ· καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τοῦ (ξ)
24 Χερεθὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ Φελεθί· Καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου· καὶ (ο) Ἰωσαφὰθ υἱὸς Ἀ-
25 χιλοὺθ ἀναμιμνήσκων· Καὶ (π) Σουσὰ γραμ-
26 ματεύς· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· Καί γε Ἰρὰς ὁ (ρ) Ἰαρὶν ἦν ἱερεὺς τοῦ Δαυίδ.

MS. A. (ι) Βηθμαχὰ· (ψ) ἐν Βηθμαχὰ· (ω) πρόσχωμα (α) λαὸς μετ' (β) Ἀκούσατε, εἴπατε (γ) πρὸς τὸν Ἰωὰβ, Ἔγγισον ὧδε, (δ) ἤγγισαν (ε) ἐρωτήθη (ζ) καὶ ἱνατί (η) Ἵλεως, ἵλεώς μοι, (θ) διαφθερῶ. (ι) οὕτος (κ) Ἰδοὺ κεφαλὴ (λ) ῥιφήσεται διὰ τοῦ (μ) ἐν τῇ κερατίνῃ, (ν) Ἰωὰβ (ξ) Χερεθθεὶ καὶ Φελεθθεί· (ο) Ἰωσαφὰτ (π) Ἰησοῦ (ρ) Ἰαειρεὶ ἦν ἱερεὺς τοῦ Δαυίδ.

13 *Postquàm autem declinavit de via, præteriit omnis vir Israel post Joab, ad persequendum post Sabee filium Bochori. Et trans-*
14 *iit in omnibus tribubus Israel in Abel, & in Bethmacha, & (ι) omnes in Charri, & congregati sunt, & venerunt post eum. Et advenerunt, & obside-*
15 *runt super eum in Abel, & in (k) Phermacha. Et effuderunt aggerem erga civitatem: & stetit in antemurali. Et omnis populus, qui cum Joab, cogitaverunt dejicere murum. Et cla-*
16 *mavit mulier sapiens de muro, & dixit; Audite, audite. Dicite nunc ad Joab, Appropinqua usque huc: & loquar ad eum. Et appropinquavit ad eam.*
17 *Et dixit mulier, Si tu es Joab? At ille dixit, Ego. Dixit autem ad eum, Audi verba servæ tuæ. Et dixit Joab, Audio equidem. Et dixit dicens;*
18 *Verbum locuti sunt in primis, dicentes; (l) Interrogando interrogatus est in Abel, & in Dan, si defecerunt, quæ posuerunt fideles Israel. Interrogantes interrogabunt in Abel, & ita si*
19 *defecerunt. Ego sum pacifica firmamentis Israel. Tu autem quæris mortificare civitatem, & metropolim in Israel. Ut quid demergis hæreditatē Domini? Et*
20 *respondit Joab, & dixit; Propitius mihi, propitius mihi, si demergam, et si corrumpā. Non sic verbum,*
21 *quia vir de monte Ephraim, Sabee filius Bochori nomen ejus, & elevavit manū suā super regē David. Date eum mihi solū: & abibo desuper civitate. Et dixit mulier ad Joab; Ecce caput ejus jacietur ad te per murum. Et intravit mulier ad uni-*
22 *versum populum, & locuta est ad universam civitatem in sapientia sua. Et (m) abstulit caput Sabee filii Bochori: & abstulit, & jecit ad Joab. Et clanxit in cornea: & dispersi sunt à civitate (n) ab eo vir in tabernacula sua. Et Joab reversus est in Hierusalem ad regem. Et Joab*
23 *(o) ad omnem virtutem Israel: Et Banæas filius Jodae (p) super Cherethi, & super Pheletbi. Et Adoniram super*
24 *tributum: & Josaphath filius Achiluth (q) commonefaciens.*
25 *Et Susa scriba: & Sadoc, &*
26 *Abiathar sacerdotes. Et etiam (r) Iras, qui Jarin, erat sacerdos ipsi David.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 כד אפניה מן כבשא עבר כל גברא בתר יואב למרדף בתר שבע בר בכרי׃ ועבר
14 בכל שבטיא דישראל לאבלה ובית מעכה וכל בירין ואתכנישו ואתו אף אנון בתרוהי
15 ׃ ואתו וצרו עלוהי באבל בית מעכה וצברו מליתא על קרתא ואקפה משרין וכל
16 עמא דעם יואב מתעשתין לחבלא שורא׃ וקרת אתתא חכימתא מן קרתא שמעו
17 שמעו אמרו כען ליואב קרב עד הכא ואמלל עמך׃ וקריב לותה ואמרת אתתא האת יואב
18 ואמר אנא ואמרת ליה שמע פתגמי אמתך ואמר שמע אנא׃ ואמרת למימר אדכר
כען מה דכתיב בספר אוריתא למשאל בקרתא בקדמין למימר הכדין הוה לך למשאל
19 באבל אם משלמין׃ אנחנא שלמין בהימנותא עם ישראל דאת בעי לחבלא קרוא
20 דהיא כרך רב ואמא בישראל למא תקלקל אחסנת עמא דיי׃ ואתיב יואב ואמר חס
21 חס לי אם אקלקל ואם אחבל׃ לא כן פתגמא ארי גברא מטורא דבית אפרים שבע
בר בכרי שמיה ארים ידיה במלכא בדוד הבו יתיה בלחודיה ואהך מעל קרתא
22 ואמרת אתתא ליואב הא רישיה מתרמי לך מן שורא׃ ואתת אתתא לות כל
עמא בחוכמתה ופסקו ית ריש שבע בר בכרי ורמו ליואב ותקע בשופרא ואתבדרו
23 מעל קרתא גבר לקרוהי ויואב תב לירושלם לות מלכא׃ ויואב ממנא על כל
24 חילא דישראל ובניה בר יהוידע על קשתיא ועל קלעיא׃ ואדורם ממנא על מסקי
25 מסין ויהושפט בר אחילוד ממנא על דוכרניא׃ ושיא ספרא וצדוק ואביתר כהניא׃
26 ואף עירא יאירא דמתקוע הוה רב לדוד׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

13 Quando avertit illū ex strata, transivit omnis vir post Joab ad persequendum post Sebagh filium Bichri.
14 Et transivit per omnes tribus Israelis usque ad Abel & Beth-Maghacah, & omnia [*loca*] Berin: & congregati sunt & venerunt etiam ipsi post illum.
15 Et venerunt & coarctaverunt illum in Abel & Beth-Maghacah, & acervarunt aggerem super urbem, & obsederunt eam castra, & omnis populus qui erat cum Joab cogitabant destruere murum.
16 Et clamavit mulier sapiens ex urbe: Audite, audite; dicite quæso ad Joab: Accede hucusque, & loquar tecum.
17 Et accessit ad illam: & dixit mulier, Num tu Joab? & dixit, Ego sum: & dixit illi, Audi verba ancillæ tuæ: & dixit, Audio ego.
18 Et dixit dicendo: Memento nunc id quod scriptum est in libro Legis, ut interrogares in urbe antiquitus dicendo, Itane sic fuit tibi ut quæreres in Abel, num
19 pacifici? Nos pacifici sumus in fidelitate cum Israel, & tu quæris dissipare urbem quæ est ipsa munitio magna & mater in Israel: ut quid corrumpes
20 hæreditatē populi Domini? Et respondit Joab & dixit: Absit, absit à me ut corrumpam & dissipem.
21 Non sic res est: nam vir de monte domus Ephraim, Sebagh filius Bichri nomen ejus, levavit manum suam in regem David, date illum solum, & abibo desuper urbem: & dixit mulier ad Joab, Ecce caput ejus projicitur tibi de muro.
22 Et venit mulier ad omnem populum in sapientia sua, & absciderunt caput Sebagh filii Bichri, & projecerūt ad Joab: & clanxit in buccina, & dispersi sunt desuper urbē unusquisq; in civitatē suā, & Joab rediit in Jerusalē ad regē.
23 Et Joab præfectus erat super omnē exercitū Israel, & Benajah filius Jehojadagh super jaculatores & super fundibularios:
24 Et *Adoram* præfectus super allatores tributorum, & Jehosaphat filius Ahhilud præfectus super monimenta.
25 Et *Sia* scriba: & Szadok & Abiathar sacerdotes.
26 Et etiam Ghira *Jairites*, qui erat ex Thecoagh, fuit princeps Davidi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܟܕ ܓܪܗ ܡܢ ܫܒܝܠܐ . ܥܒܪ ܟܠܢܫ ܒܬܪܗ ܕܝܘܐܒ . ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܫܡܘܥ ܒܪ
13 ܒܟܪܝ . ܠܡܐܙܠ ܠܘܬܗ . * ܘܥܒܪܘ ܒܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ . ܠܐܒܠ ܘܠܒܝܬ
14 ܡܥܟܐ . ܘܒܟܠܗ ܩܘܪܝܐ . ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ . * ܘܐܬܘ ܘܟܪܟܘܗܝ ܠܐܒܠ ܘܠܒܝܬ ܡܥܟܐ .
15 ܘܐܫܕܘ ܣܘܟܪܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ . ܘܩܡܬ ܒܚܨܪܐ . ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡ ܝܘܐܒ . ܡܚܒܠܝܢ
ܗܘܘ ܕܢܦܠܘܢܗ ܠܫܘܪܐ . * ܘܩܪܬ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܚܟܝܡܬܐ ܡܢ ܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ . ܘܐܡܪܐ . ܫܡܥܘ
16 ܫܡܥܘ . ܘܐܡܪܘ ܠܝܘܐܒ . ܩܪܘܒ ܠܗܪܟܐ . ܘܐܡܠܠ ܥܡܟ . * ܘܩܪܒ ܠܘܬܗ . ܘܐܡܪܐ ܠܗ . ܐܢܬ
17 ܗܘ ܝܘܐܒ . ܘܐܡܪ ܠܗ . ܐܢܐ ܗܘ . ܐܡܪܐ ܠܗ . ܫܡܥ ܡܠܝ ܐܡܬܟ . ܐܡܪ . ܫܡܥ ܐܢܐ .
* ܐܡܪܐ ܐܢܬܬܐ . ܡܠܡܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܩܕܝܡ . ܕܡܫܐܠܘ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܒܢܒܝܐ .
18 ܘܗܝܕܝܢ ܡܚܪܒܝܢ ܗܘܘ . * ܐܢܐ ܦܪܥܐ ܫܩܠܬ ܐܢܐ ܕܐܝܣܪܝܠ . ܕܒܥܐ ܐܢܬ ܠܡܩܛܠ
19 ܝܠܘܕܐ ܥܡ ܐܡܗ ܒܐܝܣܪܝܠ . ܘܠܡܚܒܠܘ ܝܪܬܘܬܗ ܕܡܪܝܐ . * ܘܥܢܐ ܝܘܐܒ . ܘܐܡܪ ܠܗ . ܚܣ
20 ܠܝ . ܠܐ ܐܚܒܠ . ܘܠܐ ܐܚܪܘܒ . * ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ . ܐܠܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܐܦܪܝܡ . ܫܡܘܥ
21 ܒܪ ܒܟܪܝ ܫܡܗ . ܐܪܝܡ ܐܝܕܗ ܥܠ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ . ܗܒܘ ܠܝ ܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ . ܘܐܙܠ
ܠܝ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ . ܐܡܪܐ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܠܝܘܐܒ . ܗܐ ܪܫܗ ܪܡܝܢ ܠܟ ܡܢ ܫܘܪܐ . * ܘܐܙܠܬ
22 ܐܢܬܬܐ ܠܘܬ ܟܠܗ ܥܡܐ ܒܚܟܡܬܗ . ܘܦܣܩܘܗܝ ܠܪܫܗ ܕܫܡܘܥ ܒܪ ܒܟܪܝ . ܘܪܡܘܗܝ
ܠܝܘܐܒ . ܘܩܪܐ ܝܘܐܒ ܒܫܝܦܘܪܐ . ܘܦܪܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ . ܘܐܙܠܘ ܐܢܫ ܠܡܫܟܢܗ .
ܘܗܦܟ ܝܘܐܒ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ . * ܘܝܘܐܒ . ܥܠ ܟܠܗ ܚܝܠܐ ܗܘܐ ܕܐܝܣܪܝܠ .
23 ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ . ܥܠ ܚܐܪܐ ܘܥܠ ܦܠܚܐ . * ܘܐܕܘܢܝܪܡ . ܥܠ ܡܟܣܐ . ܘܝܘܫܦܛ ܒܪ
24 ܐܚܝܠܘܕ . ܥܠ ܕܘܟܪܢܐ . * ܘܣܪܝܐ ܣܦܪܐ . ܘܨܕܘܩ ܘܐܒܝܬܪ . ܟܗܢܐ . * ܘܐܦ ܥܙܐ ܕܡܢ ܝܬܝܪ
25 26 ܗܘܐ ܟܗܢܐ ܠܕܘܝܕ .

Et cùm traxiſſet eum à via, tranſivit quiſque 13
poſt Joabum, & inſecutus eſt Samuam fili-
um Bechri ad procedendum in eum. Et 14
tranſeuntes per omnes tribus Iſraelis, per
Abel, Beth-maacha, perque omnes civitates,
inſecuti ſunt eum: Tum demum obſederunt 15
eum in Abel & in Beth-maacha, poſitiſque
adverſus civitatem inſidiis manſit obſeſſa, &
univerſus populus qui erat cum Joabo, con-
tendebant murum dejicere. Clamans au- 16
tem mulier quædam ſapiens è muro civitatis,
ait; Audite, audite, & dicite Joabo, Accede
huc ut alloquar te. Cui, quum acceſſiſſet ad 17
eam, dixit, Túne es Joab? Reſpondit illi,
Ego ſum. Dixit ad eum, Audi verba an-
cillæ tuæ. Reſpondit, Audio. Dixit mulier, 18
Dicto ferebatur antiquitùs quòd ſedulò
conſulebant prophetas, ac tum vaſtabant.
Mihine ſolvendæ ſunt pœnæ pro Iſraele, ut 19
velis interficere puerum cum matre ſua in
Iſraele, & obruere hæreditatem Domini?
Reſpondens Joab dixit illi, Abſit *procul* à 10
me: nec obruam, nec vaſtabo. Non ita ſe 21
res habet, ſed homo quidam de monte A-
phrem, cujus nomen eſt Samua, filius Bechri,
extendit manus contra regem Davidem;
hunc unum date mihi, & abſcedam à civi-
tate. Dixit mulier ad Joab, Mox projicietur
ad te caput ejus per murum. Et adiens mu- 22
lier illa univerſum populum cum prudentia
ſua; *egit* ut amputârint caput Samua filii
Bechri, & projecerint illud ad Joabum.
Tum buccinâ canente Joabo, receſſerunt à
civitate & receperunt ſe quiſque in tento-
rium ſuum, reverſuſque eſt Joab in Jeruſa-
lem ad regem Davidem. Joab autem præ- 23
erat toti militiæ Iſraeliticæ: Benaja verò
filius Jojadæ, nobilibus & militibus. Ado- 24
niram, vectigalibus: Joſaphat filius Ahilud
erat à memoria: Sarja, ſcriba: Sadoc & 25
Abithar, ſacerdotes. Et Aza etiam Jathiri- 26
tes erat ſacerdos Davidis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فلما جُرّ عن الطريق جاز الاجناد وتبعوا يواب . وانطلقوا في طلب ساموع بن جاري .
14 15 * وطلبوه في جميع قبايل بني اسرايل . وطلبوه في ابل وبيت معكا . وجميع القرى * ولم يزالوا
يفحصوا عنه ويطلبوه حتي وجدوه في ابل بيت معكا * واحاطوا بها . وكمنوا علي القرية . وحاصروها .
وصاروا اهلها في ضيق شديد . وكان جميع الذين مع يواب من المقاتلة يعالجون السور
16 ويهدمونه * فنادت امراة حكيمة من فوق السور وقالت . اسمعوا اسمعوا وقولوا ليواب . ادن ههنا
17 حتي اقول لك * فدنا منها . فقالت . انت يواب . فقال لها انا يواب . فقالت له . اسمع كلام امتك . قال
18 تكلمي فاني اسمعك * قالت له . قد كان الناس يقولون قبل اليوم . ان الذين يريدون ان
19 يهلكوا قوما . يسالون بالانبياء هل يستحقون ذلك ثم يفعلون * ايلزمني العقاب عن جميع
بني اسرايل . فيما يقضي الذي يريد ان يقتل الطفل والدته بين بني اسرايل . لا تفسد ميراث
20 الرب . ولا تقتل من لم يجب عليه القتل * فرد عليها يواب قايلا . حاشا لله ان افعل ذلك . ولا
21 افسد . ولا اهلك * ليس الامر كما تظنين . ولكن عندكم رجلا من جبل افرام اسمه ساموع بن
جاري . عصي علي الملك . واراد ان يمد يده الي ما لا يقوي به من امر الملك . ادفعوه الي
22 وحده وانا منصرف عنكم . قالت المراة ليواب . الان نرمي لك براسه من فوق السور * وانطلقت
المراة الي جميع اهل القرية بحكمتها . وقالت لهم ذلك . فاجتمعوا وضربوا عنق ساموع بن جاري *
ورموا راسه من فوق السور الي يواب . فنفخ يواب في القرن . وتنحت الاجناد عن القرية . وانصرف
23 كل امرء الي بيته . ورجع يواب الي اورشليم الي الملك * وكان يواب علي جميع اجناد بني اسرايل
24 وحربة الملك معه . وكان بنايا بن يوياداع علي الاحرار والخدم * وادونيرام علي الخراج . ويوسافاط
25 26 بن احيلود مذكرا للملك . صاحب مؤامرته * وساريا كاتب الملك . وصادوق وابيثار حبرين * وعايا
الذي من يايير ايضا صار حبرا .

Cùmq; traxiſſet eum à via, progreſſi ſunt 13
milites, & Joabum ſecuti abierunt quæ-
ſitū Samuam filium Gari. Quæſierunt 14
autem illū in omnibus tribubus Iſraelita-
rum, & quæſierunt eum in Abel, & in
Beth maacha, & in omnibus civitati-
bus: Et non deſtiterunt ab eo explorando 15
& inquirendo, donec invenirent eum in
Abel Bethmaacha. Igitur obſederunt eā,
& poſitis circum urbem inſidiis cinxerunt
eā aggeribus, ita ut cives ejus in ſummā
redacti eſſent miſeriam: omnes præterea
bellatores qui erant cum Joabo, murum
perungebant, ac deſtruebant. Inclamans 16
autem mulier quædam ſapiens ab altis
mœnibus, ait; Audite, audite, & dicite
Joabo, Accedas huc ut alloquar te. Cui 17
ad ſe accedenti dixit, Túne es Joab? Re-
ſpondit illi, Ego ſum Joab. Ait ad eū, Au-
di verba ancillæ tuæ. Reſpondit, Loquere;
nam audio te. Dixit ei, Aiebant homines 18
antiquis diebus quòd qui gentem aliquam
perdere volebant, ſciſcitabantur à pro-
phetis an id mererentur, ac tum executio-
ni mandabant. Num debentur mihi pœnæ 19
pro omnibus Iſraelitis, eo ſententiā feren-
te qui perimere vult infantem cum geni-
trice ſua inter Iſraelitas? ne evertas hæ-
reditatem Domini, néve interficias eū qui
necem haud meretur. Reſpondit illi Joab 20
dicens, Haud faxit Deus ut id agam;
neq; evertā, neq; perdā. Non ita ſe res 21
habet ut exiſtimas, ſed virū habetis apud
vos de monte Aphrem, nomine Samuam
filiū Gari, qui rebellavit adverſus regem,
& manū ſuam extendere voluit ad ne-
gotiū regis cui eſt impar; ipſū ſolū mihi
tradite, & abſcedā à vobis. Dixit mulier
illa Joabo, Mox dejiciemus ad te caput
ejus è muro. Et adiens mulier cives omnes 22
cū ſapientia ſua, retulit hoc eis: qui con-
gregati amputârunt cervicem Samuæ filii
Gari, & dejecerunt caput ejus è muro ad
Joabum. Tū buccinā clangente Joabo,
amoverunt ſe milites ab urbe, receperūq; ſe
quiſq; domū ſuā: Joab autem reverſus
eſt Jeruſalem ad regem. Cæterùm Joab 23
præerat omnibus militibus filiorū Iſrael,
& lanceam regis ipſe portabat: Banaja
filius Jojadaæ præerat nobilibus & fa-
mulis: Adoniram præerat vectigalibus; 24
Joſaphat filius Achilud erat à commen-
tariis regis, à conſiliis ejus: Saria, ſcriba 25
regis: Sadoc autem, & Abithar, ſacer-
dotes: Et Aza qui erat ex Jair factus 26
eſt etiam ſacerdos.

שמואל ב: כא

CAP. XXI. כא

post anno ,annis tribus David diebus in fames fuit Et
1 ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחרי
dixit & : Domini facies David requisivit Et .annum
שנה ויבקש דוד את־פני יהוה ° ויאמר
quod super ,sanguinum domum ad & ,Saul Ad :DOMINUS
יהוה אל־שאול ואל־בית הדמים על־אשר
,Ghibbonitas ad rex vocavit Et .Ghibbonitas interfecit
2 המית את־הגבענים: ויקרא המלך לגבענים
,ipsi Israel filiis de non Ghibbonitæ Et : eos ad dixit &
ויאמר אליהם והגבענים לא מבני ישראל המה
: eis juraverunt Israel filii & ,Emoræorum residuo de quia
כי אם־מיתר האמרי ובני ישראל נשבעו להם
.Jehudah & ,Israel filiis ipsum zelando in ,eos percutere Saul quæsivit &
ויבקש שאול להכתם בקנאתו לבני־ישראל ויהודה:
,vobis faciam Quid :Ghibbonitas ad David Dixitque
3 ויאמר דוד אל־הגבענים מה אעשה לכם
? DOMINI hæreditati benedicite & ,expiabo quo in &
ובמה אכפר וברכו את־נחלת יהוה:
cum aurum & argentum nobis Non ;Ghibbonitæ ei Dixeruntque
4 ויאמרו לו הגבענים אין־לי כסף וזהב עם־
interficere virum nobis non & ,ejus domo cum & ,Saul
שאול ועם־ביתו ואין־לנו איש להמית
.vobis faciam ,dicentes vos Quid :dixit Et .Israel in
בישראל ויאמר מה־אתם אמרים אעשה לכם:
cogitavit qui & ,nos consumpsit qui ,Viri :regem ad Dixeruntque
5 ויאמרו אל־המלך האיש אשר כלנו ואשר דמה־
nobis Dentur :Israel termino omni in stando à disperderemur nos in
6 לנו נשמדנו מהתיצב בכל־גבל ישראל: ינתן־לנו
Ghibhah in Domino eos strangulabimus &,ejus filiis è viri septem
שבעה אנשים מבניו והוקענום ליהוה בגבעת
pepercit Et .dabo Ego ;rex Dixitque .Domini electi Saul
7 שאול בחיר יהוה ויאמר המלך אני אתן: ויחמל
super ,Saul filii ,Jonathan filio Mephiboseth super rex
המלך על־מפיבשת בן־יהונתן בן־שאול על־
Jonathan inter & ,David inter ,eos inter quod Domini jusjurandum
שבעת יהוה אשר בינתם בין דוד ובין יהונתן
filiæ Rispah filios duos rex tulit Et .Saul filium
8 בן־שאול: ויקח המלך את־שני בני רצפה בת־
;Mephiboseth & ,Armoni ,Saul ipsi peperit quos ,Ajah
איה אשר ילדה לשאול את־ארמני ואת־מפבשת
peperit quos ,Saul filiæ Michal filios quinque &
ואת־חמשת בני מיכל בת־שאול אשר ילדה
manu in eos dedit Et .Mecholatitæ Barzillai filio Hadriel ipsi
9 לעדריאל בן־ברזלי המחלתי: ויתנם ביד
ceciderunt & ,Domini facies ad monte in eos strangulaverunt & ,Ghibbonitarum
הגבענים ויקיעם בהר לפני יהוה ויפלו
primis in messis diebus in fuerunt occisi ipsi & :pariter hi septem
שבעתים יחד והם המתו בימי קציר בראשנים
,saccum Ajah filia Rispah tulit Et hordeorum messis principio in
10 תחלת קציר שערים: ותקח רצפה בת־איה את־השק
stillaret donec ,messis principio à petram ad sibi eum extendit &
ותטהו לה אל־הצור מתחלת קציר עד נתך־
cœlorum volucrem dedit non & :cœlis è eos super aqua
מים עליהם מן־השמים ולא־נתנה עוף השמים
.nocte agri bestiam & ,die eos super requiescere
לנוח עליהם יומם ואת־חית השדה לילה:
Ajah filia Rispah fecerat quod David est nunciatum Et
11 ויגד לדוד את אשר־עשתה רצפה בת־איה
.Saul pellex
פלגש שאול:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXI.

1 FActa est quoque fames in
diebus David tribus annis ju-
giter: & consuluit David o-
raculum Domini. Dixítque
Dominus; Propter Saul, &
domum ejus sanguinum, quia
2 occidit Gabaonitas. Vocatis
ergò Gabaonitis, rex dixit ad
eos. (Porrò Gabaonitæ non
erant de filiis Israel, sed re-
liquiæ Amorrhæorum: filii
quippe Israel juraverant eis,
& voluit Saul percutere eos
zelo, quasi pro filiis Israel &
3 Juda.) Dixit ergò David ad
Gabaonitas, Quid faciam vo-
bis? & quod erit vestri pia-
culum, ut benedicatis hæredi-
4 tati Domini? Dixerúntque ei
Gabaonitæ; Non est nobis su-
per argento & auro quæstio,
sed contra Saul, & contra do-
mum ejus: neque volumus ut
interficiatur homo de Israel.
5 Ad quos rex ait, Quid ergò
vultis ut faciam vobis? Qui
dixerunt regi; Virum, qui at-
trivit nos & oppressit iniquè,
ita delere debemus, ut ne
unus quidem residuus sit de
stirpe ejus in cunctis finibus
6 Israel. Dentur nobis septem
viri de filiis ejus, ut cru-
cifigamus eos Domino in
Gabaa Saul, quondam electi
Domini. Et ait rex, Ego da-
7 bo. Pepercítque rex Miphi-
boseth filio Jonathæ filii Saul,
propter jusjurandum Domini,
quod fuerat inter David &
inter Jonathan filium Saul.
8 Tulit itaque rex duos filios
Respha filiæ Aia, quos pe-
perit Sauli, Armoni, & Mi-
phiboseth: & quinque filios
Michol filiæ Saul, quos ge-
nuerat Hadrieli filio Berzel-
9 lai, qui fuit de Molathi, Et de-
dit eos in manus Gabaonita-
rum: qui crucifixerunt eos in
monte coram Domino: &
ceciderunt hi septem, simul
occisi in diebus messis primis,
incipiente messione hordei.
10 Tollens autem Respha filia
Aia cilicium, substravit sibi
supra petram, ab initio messis,
donec stillaret aqua super eos
de cœlo: & non dimisit aves
lacerare eos per diem, neque
11 bestias per noctem. Et nun-
tiata sunt David quæ fecerat
Respha, filia Aia, concubina
Saul.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κα'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις Δαυ-
ὶδ τρία ἔτη, ἐνιαυτὸς (α) ὁ ἐχόμενος ἐνι-
αυτοῦ. καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸ πρόσωπον (β)
κυρίου. καὶ εἶπε κύριος, Ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ
τὸν οἶκον αὐτοῦ (γ) ἀδικία ἐν θανάτῳ αἱμά-
των αὐτοῦ, περὶ οὗ ἐθανάτωσε τοὺς Γαβαωνί-
2 τας. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τοὺς
Γαβαωνίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· καὶ οἱ Γα-
βαωνῖται (δ) οὐχ υἱοὶ Ἰσραήλ εἰσιν, ὅτι
ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ (ε) ἐλλείμματος τοῦ Ἀμορραί-
ου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς, καὶ ἐζή-
τησε Σαοὺλ πατάξαι (ζ) αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶ-
σαι αὐτὸν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. Καὶ
3 εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς Γαβαωνίτας, Τί ποι-
ήσω ὑμῖν, καὶ ἐν τίνι (η) ἐξιλάσωμαι, καὶ εὐ-
4 λογήσετε τὴν κληρονομίαν κυρίου; Καὶ εἶ-
παν αὐτῷ οἱ Γαβαωνῖται, Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀρ-
γύριον (θ) ἢ χρυσίον μετὰ Σαοὺλ καὶ μετὰ τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ θανατῶσαι
5 ἐν Ἰσραήλ. Καὶ (ι) εἶπε, Τί ὑμεῖς λέγετε, καὶ
ποιήσω ὑμῖν; καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα,
Ὁ (κ) ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ
ἐδίωξεν ἡμᾶς, ὃς παρελογίσατο (λ) ἐξολο-
θρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανίσωμεν αὐτὸν, τοῦ μὴ ἑστά-
6 ναι αὐτὸν ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ. (μ) Δότω
ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρας ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξη-
λιάσωμεν αὐτοὺς τῷ κυρίῳ (ν) ἐν τῷ Γαβα-
ὼν Σαοὺλ (ξ) ἐκλεκτοὺς κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ
7 βασιλεὺς, Ἐγὼ δώσω. Καὶ ἐφείσατο ὁ βα-
σιλεὺς ἐπὶ Μεμφιβοσθὲ υἱὸν Ἰωνάθαν υἱοῦ
Σαοὺλ διὰ τὸν ὅρκον κυρίου τὸν ἀναμέσον αὐ-
τῶν, καὶ ἀναμέσον Δαυὶδ, καὶ ἀναμέσον Ἰω-
8 νάθαν υἱοῦ Σαούλ. Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τοὺς
δύο υἱοὺς (ο) Ῥεσφὰ θυγατρὸς Ἀϊὰ, οὓς ἔτε-
κε τῷ Σαοὺλ, τὸν (π) Ἑρμωνοὶ καὶ τὸν Μεμ-
φιβοσθὲ, καὶ τοὺς πέντε (ρ) υἱοὺς τῆς Μιχὸλ
θυγατρὸς Σαοὺλ, οὓς ἔτεκε τῷ (σ) Ἐσδριὴλ
9 υἱῷ Βερζελλὶ τῷ (τ) Μωουλαθί. Καὶ ἔδω-
κεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν Γαβαωνιτῶν, καὶ (υ)
ἐξηλίασαν αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει (φ) ἔναντι κυ-
ρίου· καὶ ἔπεσον οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό·
καὶ αὐτοὶ δὲ ἐθανατώθησαν ἐν ἡμέραις θε-
ρισμοῦ ἐν (χ) πρώτοις, ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ
10 κριθῶν. Καὶ ἔλαβε Ῥεσφὰ θυγάτηρ Ἀϊὰ
τὸν σάκκον, καὶ ἔπηξεν αὐτῇ πρὸς τὴν πέ-
τραν ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν, ἕως (ψ) ἔ-
σταξεν ἐπ' αὐτοὺς ὕδωρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ
ἔδωκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαῦσαι
ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ νυ-
11 κτός. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ ὅσα ἐ-
ποίησε Ῥεσφὰ θυγάτηρ Ἀϊὰ παλλακὴ Σα-
ούλ. καὶ ἐξελύθησαν, καὶ κατέλαβεν αὐτοὺς Δὰν
υἱὸς Ἰωὰ ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων.

CAP. XXI.

ET facta est fames in diebus 1
David tres annos, & annus con-
tiguus anno. Et quæsivit David
faciem (a) Domini. Et dixit Do-
minus; Super Saul, & super
domum ejus injustitia in (b) mor-
te sanguinum ejus, pro eo quòd
morti tradidit Gabaonitas. Et 2
vocavit rex David Gabaonitas,
& dixit ad eos. (Et Gabao-
nitæ non filii Israel sunt: quia
tantùm ex (c) reliquiis Amor-
rhæi: & filii Israel juraverant e-
is: & quæsivit Saul percutere
eos, cùm ipse zelaret filios Isra-
el & Juda.) Et dixit David 3
ad Gabaonitas; Quid faciam
vobis, & in quo depropitiabor,
& benedicetis hæreditatem Do-
mini? Et dixerunt ei Gabaoni- 4
tæ; Non est nobis argentum,
vel aurum cum Saul, & cum
domo ejus: & non est (d) nobis
vir ad interficiendum in Israel.
Et dixit; Quid vos dicitis, & 5
faciam vobis? Et dixerunt ad
regem; Vir, qui (e) consum-
mavit super nos, & persecutus
est nos, qui malè cogitavit ex-
terminare nos, deleamus eum:
ut (f) non stet ipse in omni ter-
mino Israel. (g) Det nobis se- 6
ptem viros de filiis ejus, & Soli
(h) exponamus eos Domino in
(i) Gabaon Saul (k) electos Do-
mini. Et dixit rex, Ego dabo.
Et pepercit rex super Memphi- 7
bosthe filium Jonathan filii Saul
propter juramentum Domini,
quod inter eos, & (l) inter Da-
vid, & inter Jonathan filii
Saul. Et cepit rex duos filios 8
Resphæ filiæ Aia, quos peperit
ipsi Saul, Hermoni, & Mem-
phibosthe, & quinque filios Mi-
chol filiæ Saul, quos peperit ipsi
Esdriel filio Berzelli Moulathi.
Et dedit eos in manu Gabaoni- 9
tarum: & Soli (m) exposue-
runt eos in monte ante Domi-
num. Et ceciderunt septem isti in
idipsum. Et ipsi verò interfecti
sunt in diebus messis, in primis,
in principio messis hordeorum. Et 10
sumpsit Rhesphia filia Aia sac-
cum: & (n) defixit sibi ad
petram, in principio messis hor-
deorum; quoadusque stillavit
super eos aqua de cœlo: & non
dedit volatilia cœli requiescere
super eos die, & bestias agri
nocte. Et nunciatum est Da- 11
vid, quæcunque fecit Rhesphia
filia Aia concubina Saul. (o) Et
resoluti sunt, & cepit eos Dan
filius Joa ex progenitoribus Gi-
gantum.

MS. A. (α) ἐχόμενος (β) τοῦ κυρίου. (γ) ἀδικία διὰ τὸ αὐτὸν θανάτῳ αἱμάτων, περὶ (δ) οὐχὶ (ε) λίμματος Ἀμορραίων, (ζ) αὐτὸν (η) ἐξιλάσομαι, (θ) καὶ χρυσίον (ι) εἶπεν αὐτοῖς, Τί (κ) ἀνὴρ συνετέλεσεν (λ) ἐξολεθρεῦσαι (μ) Δότε ἡμῖν (ν) ἐν Γαβαὼν (ξ) * ἐκλεκτὸς κυρίου. (ο) Ῥεφφιὰθ (π) Ἑρμωνὶ (ρ) υἱὸς Μελχὸλ (σ) Ἐσδρὶ υἱῷ (τ) Μοουλαθείτῃ (υ) * ἐξηλίασαν (φ) ἐναντίον (χ) πρώτοις, ἀρχῇ (ψ) ἔσταξεν ὕδωρ ἐπ' αὐτοὺς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כא

1 והוה כפנא ביומי דויד תלת שנין שתא בתר שתא ובעא דוד רחמין קדם יי ואמר יי
2 על שאול ועל בית חיבי קטול על דקטל ית גבעונאי: וקרא מלכא לגבעונאי ואמר להון
וגבעונאי לא מבני ישראל אנון אלהן משאר אמוראי ובני ישראל קימו להון ובעא
3 שאול לקטלותהון בדקניה לבני ישראל ויהודה: ואמר דויד לגבעונאי מה אעבד לכון
4 ובמה אתכפר וברכו ית אחסנת עמא דיי: ואמרו ליה גבעונאי לית אנחנא צריכין
למסב כסף ודהב מן שאול ומן ביתיה ואף לאנש למקטל בישראל ואמר מה אתון
5 אמרין אעביד לכון: ואמרו למלכא גברא דשיצינא ודחשיב לנא אשתיצינא מלמדר
6 בכל תחום ארעא דישראל: יתיהבון לנא שבעא גברין מבנוהי ונצלבנון קדם יי
7 בגבעתא דשאול בחירא דיי ואמר מלכא אנא אתן: וחס מלכא על מפיבשת בר
8 יהונתן בר שאול על שבועתא דיי דביניהון בין דויד ובין יהונתן בר שאול: ונסיב מלכא
ית תרין בני רצפה בת איה דילידת לשאול ית ארמני וית מפיבשת וית חמשת בני
9 מרב דרביאת מיכל בת שאול דילידת לעדריאל בר ברזלי דממחולות: ומסרנון
בידא דגבעונאי וצלבונון בטורא קדם יי ונפלו שבעתהון כחדא ואנון אתקטלו ביומי
10 חצדא בקדמאין בשירות חצד סעורין: ונסיבת רצפה בת איה ית סקא ופרסתיה
11 ליה על טנרא משירות חצדא עד דנחתת מטרא עליהון מן שמיא ולא שבקת עופא
דשמיא למנח עליהון ביממא וית חיות ברא בליליא: ואתחוא לדויד ית דעבדת
רצפה בת איה לחינתא דשאול:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXI.

ET fuit fames in diebus David tribus annis anno post annum, & exo- 1
ravit David misericordias ab ante Dominū: & dixit Dominus, Propter
Saul & propter domum reorum mortis, eò quod occidit Gibghonæos.
Et vocavit rex Gibghonæos, & dixit illis: Et Gibghonæi non de filiis 2
Israel erant, sed ex reliquiis Emoræi; & filii Israel juraverant illis: &
quæsivit Saul occidere illos dum zelaret pro filiis Israel & Jehudah.
Et dixit David Gibghonæis: Quid faciam vobis, & in quo expiabo ut be- 3
nedicatis hæreditati populi Domini? Et dixerunt illi Gibghonæi: Non 4
nos *indigentes accipere* argentum & aurum à Saul & à domo ejus, neque
etiam hominem *occidere* in Israel, & dixit: Quod vos dixeritis faciā
vobis. Et dixerunt regi: Vir est qui excidit nos & qui cogitavit adver- 5
sum nos: excisi sumus ut non habitemus in omni termino terræ Israel.
Dentur nobis septem viri de filiis ejus, & suspendemus illos ante Do- 6
minum in Gibghatha Saulis electi Domini: & dixit Rex, Ego dabo.
Et pepercit rex super Mephiboseth filio Jehonathan filii Saul, propter 7
juramentum Domini quod fuit inter ipsos inter David & inter Jehona-
than filium Saul. Et accepit rex duos filios Riszpah filiæ Ajah quos pe- 8
pererat Sauli, Armoni, & Mephiboseth & quinque filios Merab, quos
educaverat Michal filia Saul, quos pepererat Ghadrieli filio Barzilai qui
erat de Mehholath. Et dedit illos in manu Gibghonæorum, & suspende- 9
runt illos in monte ante Dominum, & ceciderunt septem illi pariter: &
illi occisi sunt in diebus messis in primis diebus, in initio messis ordeo-
rum. Et accepit Riszpah filia Ajah saccū & extendit eum sibi super petram 10
ab initio messis, quousque descendit pluvia super illos de cœlo: & non si-
vit avem cœli quiescere super illos in die, & feras agri in nocte. Et 11
indicatum est David quod fecerat Riszpah filia Ajah concubina
Saul.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *

* ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܫܢܬܐ ܒܬܪ ܫܢܬܐ. ܘܒܥܐ ܕܘܝܕ ܩܕܡ
1 ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܫܐܘܠ. ܘܡܛܠ ܒܝܬܐ ܕܕܡܐ. ܥܠ ܕܩܛܠ ܠܓܒܥܘܢܝܐ.
* ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܠܓܒܥܘܢܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܓܒܥܘܢܝܐ ܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.
2 ܐܠܐ ܡܢ ܫܪܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ. ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܝܡܘ ܠܗܘܢ. ܘܒܥܐ ܫܐܘܠ ܕܢܩܛܘܠ ܐܢܘܢ.
ܒܛܢܢ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܕܒܢܝ ܝܗܘܕܐ. * ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܒܥܘܢܝܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ
3 ܠܟܘܢ. ܘܒܡܢܐ ܐܚܣܐ ܠܟܘܢ. ܘܬܒܪܟܘܢ ܝܪܬܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܓܒܥܘܢܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ
4 ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ ܣܢܝܩ ܗܘܐ ܠܢ ܡܢ ܫܐܘܠ ܘܡܢ ܒܝܬܗ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܓܒܪܐ ܕܢܩܛܘܠ ܒܐܝܣܪܝܠ.
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܡܠܟܐ. ܓܒܪܐ ܕܘܒܪܢ
5 ܘܕܐܬܚܫܒ ܕܢܘܒܕܢ. ܕܠܐ ܢܩܘܡ ܠܢ ܬܚܘܡܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܢܬܠܘܢ ܠܢ ܫܒܥܐ ܓܒܪܐ
6 ܡܢ ܒܢܘܗܝ. ܘܢܨܠܒ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܓܒܥܬܗ ܕܫܐܘܠ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ
ܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ. * ܘܚܣ ܡܠܟܐ ܥܠ ܡܦܝܒܘܫܬ ܒܪ ܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ. ܡܛܠ ܡܘܡܬܐ
7 ܕܡܪܝܐ ܕܗܘܬ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܒܝܬ ܕܘܝܕ ܠܝܘܢܬܢ ܒܪ ܫܐܘܠ. * ܘܕܒܪ ܡܠܟܐ ܠܬܪܝܢ ܒܢܝܗ
8 ܕܪܨܦܐ ܒܪܬ ܐܝܐ ܕܝܠܕܬ ܠܫܐܘܠ. ܠܐܪܡܘܢܝ ܘܠܡܦܝܒܘܫܬ. ܘܠܚܡܫܐ ܒܢܝ ܢܕܒ ܒܪܬ ܫܐܘܠ.
ܕܝܠܕܬ ܠܥܙܪܝܐܝܠ ܒܪ ܒܪܙܠܝ ܕܡܢ ܡܚܘܠܐ. * ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܠܓܒܥܘܢܝܐ. ܘܨܠܒܘ
9 ܐܢܘܢ ܒܛܘܪܐ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܦܠܘ ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܘܗܢܘܢ ܐܬܩܛܠܘ ܒܫܘܪܝܐ
ܕܚܨܕܐ ܕܣܥܪܐ. ܒܪܝܫ ܚܨܕܐ. * ܘܢܣܒܬ ܪܨܦܐ ܒܪܬ ܐܝܐ. ܣܩܐ. ܘܦܪܣܬܗ ܠܗ ܥܠ
10 ܐܪܥܐ ܡܢ ܪܝܫ ܚܨܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܚܬܘ ܥܠܝܗܘܢ ܡܝܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܠܐ ܫܒܩܬ ܠܦܪܚܬܐ
ܕܫܡܝܐ. ܕܢܫܪܘܢ ܥܠܝܗܘܢ ܒܐܝܡܡܐ. ܘܠܐ ܠܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܒܠܠܝܐ. * ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܕܘܝܕ
11 ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ ܪܨܦܐ ܒܪܬ ܐܝܐ ܕܪܚܡܬܗ ܕܫܐܘܠ.

CAP. XXI.

OBortâ autem fame temporibus Davidis 1
tres annos continuos, consuluit David Dominum. Dixitque Dominus, Propter Saulē, & propter domum illam sanguinariam *id permisi*; eò quòd interfecerit Gabaonitas.
Quapropter accersitis rex Gabaonitis, ait 2
illis (Gabaonitæ autem non ex filiis Israelis, sed è residuo Amorræorum erant: & *licèt* Israelitæ juràssent eis, voluit tamen Saul interficere eos, zelo quodam permotus inducendi Israelem & filios Judæ in peccatum.)
Ait inquam David Gabaonitis, Quid faciam 3
vobis, & quâ re expiabo vos, ut benedicatis hæreditati Dñi? Dicunt ei Gabaonitæ, Nec au- 4
rū quidē, nec argentū debebat nobis Saul & familia ipsi⁹, nec agitur nobis de interficiendo *quoquam* in Israele. Ait illis, Quid ergò dicitis, ut faciā vobis? Dicunt regi, Ut viro illi 5
qui nos perdidit, quique nos extinguere molitus est, nullus restet terminus in Israele.
Dent nobis septem homines è filiis ejus ut 6
immolemus eos coram Domino in colle Saulis. Dixit ad eos rex David, Ego dabo.
Parcens itaque rex Mephibsatho filio Jona- 7
thanis filii Saulis propter juramentum Domini, quod intercesserat inter eos, *nempe* inter Davidem & Jonathanem filium Saulis;
Tulit rex duos filios Respha filiæ Anæ, quos 8
pepererat Sauli, *videlicet* Armoni & Mephibsathum, & quinque filios Nadab filiæ Saulis, quos genuerat Azraeli filio Barzali qui erat ex Mehola; Et tradidit eos Gabao- 9
nitis, qui immolaverunt eos in monte coram Domino: sic occubuerunt septem illi pariter: hi autem occisi fuerunt primis diebus messis, in exordio messis hordeaceæ. Ac- 10
cipiens autem Respha Anæ filia cilicium, expandit illud super terrā ab exordio messis, quousque caderent super eos *occisos* aquæ de cœlo: nec permisit volatili cœli desidere super eos interdiu, nec bestiæ deserti noctu.
Et nuntiaverunt Davidi quod fecerat Respha 11
Anæ filia, concubina Saulis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * ثم بعد ذلك كان جوعا في ايام داود ثلث سنين سنة بعد سنة متتابعة * فطلب داود الى الرب
ان يرفع الجوع عن البشر * قال له الرب * انما صير الجوع في الارض من اجل ساول واهله الذين
2 سفكوا الدماء * لانهم قتلوا اهل جبعون * فدعى الملك اهل جبعون وقال لهم * وكان القوم
ليس من بني اسرائيل * بل كان القوم من بقية الاموراniين * وكان بنو اسرائيل قد حلفوا لهم
وعاهدوهم * وساول اراد قتلهم حيث اراد ان يصير لال يهودا وال اسرائيل جرماء عند الرب *
3 * فقال داود لاهل جبعون * ما الذي اصنع بكم * وكيف اضطركم حتى تتركوا ميراث الرب
4 وشعبه * وتغفروا لهم * فقالوا له اهل جبعون * لم يكن لنا على ساول واهل بيته عين ذهب ولا
فضة * وليس لنا احد من بني اسرائيل عدوا نقتله * قال لهم * فما الذي تقولون * قولوا ما احببتم
5 فاني صانع لكم * قالوا للملك * الذي اهلكنا وفكر ان يبيدنا ان لا نكون في حدود بني
6 اسرائيل وكل ارضهم * تعطينا سبعة اناس من بيته حتى نذبحهم امام الرب في اكمة ساول * فقال
7 لهم الملك * نعطيكم * ورحم الملك مفيبشت بن يوناثان بن ساول * من اجل الايمان التي بين
8 داود وبين يوناثان بن ساول امام الرب * واخذ الملك ابنين لرصفا بنت ايا التي ولدت لساول
ارمونا ومفيبشت * وخمسة بنين لناداب ابنة ساول التي ولدت لعزريال بن برزلاي الذي من
9 محولا * فدفعهم السبعة الى اهل جبعون * فذبحوهم اهل جبعون على الجبل امام الرب * ووقعوا
10 سبعتهم جميعا * وقتلوا في اول زمان الحصاد * في اول حصاد الشعير * فاخذت رصفا بنت ايا مسحا
فبسطته على الصخرة منذ اول الحصاد حتى مطر عليهم مطرا من السماء * ولم تدع الطيران يقعن
11 عليهم بالنهار وحرستهم بالليل من الوحوش * فاخبر داود بما صنعت رصفا بنت ايا سرية ساول *

CAP. XXI.

PReterea contigit fames in diebus Da- 1
vidis, tribus annis, anno post annum, continuus: quarè rogante Dominum Davide ut famem tolleret à mortalibus, ait illi Dominus, Hanc ego famem in terram intuli propter Saulem & familiam ejus, qui sanguines effuderunt, occidentes cives Gabaonis. Tum accersitis rex civibus 2
Gabaonis, dixit ad eos (erat autem gens ista, non ex filiis Israel; sed erat gens eadem ex residuo Amoræorum, quibus etsi filii Israel jam juràssent, & fœdera cum iis iniìssent; Saul tamen voluit occidere eos, quando voluit Judæos & Israelitas noxios reddere apud Dominū.) Dixit inquam, David civibus Gabao- 3
nis, Quid faciam vobis, & quomodo compellam vos ad dimittendam hæreditatem Domini ac populum ejus, & ad parcendum illis? Dixerunt ei cives Ga- 4
baonis, Non debet nobis Saul & familia ipsius aurum aut argentum mutuatum, neq; ullus est nobis inter Israelitas inimicus quem interficere velimus. Ait illis, Quid ergò dicitis? dicite quid optetis, nam facturus sum vobis. Dixerunt ad 5
regem, Ex ejus qui nos perdidit, & exterminare nos tentavit, ne consisteremus in terminis filiorum Israel totaque terra eorum; Ex ejus domo trade nobis septem 6
homines, ut jugulemus eos coram Domino in colle Saulis. Ait illis rex, Trademus vobis. Misertus autem rex Mephibbase- 7
thi filii Jonathanis filii Saulis propter jusjurandū quod inter Davidem & inter Jonathanem filium Saulis intercesserat coram Domino, Accepit rex duos filios 8
Resphæ filiæ Annæ, quæ genuerat Sauli Armunam & Mephibbasethum, & quinque filios Nadab filiæ Saulis, quos genuerat Azrieli filio Berzellai, qui erat ex Mechola: Tradiditq; septem istos civi- 9
bus Gabaonis: cives autem Gabaonis jugulàrunt eos super montem coram Domino: & ceciderunt hi septem pariter, ac trucidati fuerunt primâ messis tempestate, initio messis hordeaceæ. Tollens autem 10
Respha Annæ filia saccum, extendit eum supra petram ab initio messis quousq; decideret super eos pluvia de cœlo: nec permisit volucribus quiescere super eos interdiu, itidemque noctu servavit eos à feris. Et indicatum fuit Davidi quod fe- 11
cerat Respha Annæ filia concubina Saulis.

שמואל ב : כא

ossa & ,Saul ossa tulit & ,David abiit Et
12 וילך דוד ויקח את־עצמות שאול ואת־עצמות
fuerant furati qui ,Ghilhad Jabes *dominis* à ejus filii Jehonathan
יהונתן בנו מאת בעלי יבש גלעד אשר גנבו
, Pelistim *ibi* eos suspenderant *quo* ,san-Beth platea de ea
אתם מרחב בית־שן אשר תלום שם הפלשתים
fecit ascêdere Et .Ghilboah in Saul Pelistim *percutiendi* die in
ביום הכות פלשתים את־שאול בגלבע : ויעל 13
,ejus filii Jehonathan ossa & ,Saul ossa inde
משם את־עצמות שאול ואת־עצמות יהונתן בנו
ossa sepelierunt Et .affixorum ossa collegerunt &
14 ויאספו את־עצמות המוקעים : ויקברו את־עצמות
sepulchro in Selah in Binjamin terra in ejus filii Jonathan & , Saul
שאול ויהונתן־בנו בארץ בנימן בצלע בקבר
fuit exorabilis & ; rex præceperat quæ omnia fecerunt Et .ejus patris Chis
קיש אביו ויעשו כל אשר־צוה המלך ויעתר
Pelistinis bellum adhuc fuit Et .hæc post terræ Deus
15 אלהים לארץ אחרי־כן : ותהי־עוד מלחמה לפלשתים
pugnaverunt & ,eo cum ejus servi & ,David descendit & : Israel cum
את־ישראל וירד דוד ועבדיו עמו וילחמו
qui ,benob--Isbi Et .David *est fatigatus* & , Pelistinis cum
16 את־פלשתים ויעף דוד : וישבו בנב אשר
ponderis trecentorum ejus hastæ ferri pondus & : Haraphah *natis* in
בילידי הרפה ומשקל קינו שלש מאות משקל
.David percutere *dixit* & , novo accinctus ipse & , æris
נחשת והוא חגור חדשה ויאמר להכות את־דוד :
, Pelistæum percussit & , Serujah filius Abisai ei est auxiliat' Et
17 ויעזר־לו אבישי בן־צרויה ויך את־הפלשתי
egredieris Non : dicendo ei David viri juraverunt Tunc .eũ interfecit &
וימתהו אז נשבעו אנשי־דוד לו לאמר לא־תצא
.Israel lucernam *extingues* *nec* , prælium in nobiscum ultrà
עוד אתנו למלחמה ולא תכבה את־נר ישראל :
cum Ghob in bellum adhuc fuit & ,hæc post fuit Et
18 ויהי אחרי־כן ותהי־עוד המלחמה בגב עם־
qui , Saph Chusathites Sibbechai percussit Tunc .Pelistim
פלשתים אז הכה סבכי החשתי את־סף אשר
cum Ghob in bellum adhuc fuit Et .Haraphah *natis* in
19 בילדי הרפה : ותהי־עוד המלחמה בגוב עם־
halachmites--Beth Oregim Jahare filius Elchanan percussit & : Pelistim
פלשתים ויך אלחנן בן־יערי ארגים בית הלחמי
.texentium liciatoriũ tanquã ejus hastæ lignum & ; Ghittæi Gholiath
את גלית הגתי ועץ חניתו כמנור ארגים :
digiti & : mensuræ vir fuit & ;Ghath in bellum adhuc fuit Et
20 ותהי־עוד מלחמה בגת ויהי איש מדין ואצבעת
quatuor & viginti ,sex & ,sex ejus pedum digiti & ,ejus manuum
ידיו ואצבעות רגליו שש ושש עשרים וארבע
, Israel affecit probris Et .Haraphah natus ipse etiam & ,numero
21 מספר וגם־הוא ילד להרפה : ויחרף את־ישראל
Quatuor .David fratris Simhah filius ,Jonathan eum percussit &
22 ויכהו יהונתן בן־שמעי אחי דוד : את־ארבעת
, David *manu in* ceciderunt & : Ghath in Haraphah ipsi sunt nati ii
אלה ילדו להרפה בגת ויפלו ביד־דוד
.ejus servorum *manu in* &
וביד עבדיו :

CAP. XXII. כב

, hujus cantici verba Domino David est locutus Et
1 וידבר דוד ליהוה את־דברי השירה הזאת
,suorum inimicorum omnium *vola* de cum Dominus liberavit ,die in
ביום הציל יהוה אתו מכף כל־איביו
.Saul *vola* de &
ומכף שאול :

Versio VULG. LAT.

12 Et abiit David, & tulit ossa Saul, & ossa Jonathæ filii ejus à viris Jabes Galaad, qui furati fuerant ea de platea Bethsan, in qua suspenderant eos Philisthiim cùm interfe-
13 cissent Saul in Gelboë: Et asportavit indè ossa Saul, & ossa Jonathæ filii ejus: & colligentes ossa eorum qui
14 affixi fuerant, Sepelierunt ea cum ossibus Saul & Jonathæ filii ejus in terra Benjamin, in latere, in sepulchro Cis patris ejus: fecerúntque omnia, quæ præceperat rex, & repropitiatus est Deus terræ
15 post hæc. Factum est autem rursum prælium Philisthinorum adversùm Israel, & descendit David, & servi ejus cum eo, & pugnabant contra Philisthiim. Deficiente
16 autem David, Jesbibenob, qui fuit de genere Arapha, cujus ferrum hastæ trecentas uncias appendebat, & accinctus erat ense novo, nisus est
17 percutere David. Præsidióque ei fuit Abisai filius Sarviæ, & percussum Philisthæum interfecit. Tunc juráverunt viri David, dicentes: Jam non egrediéris nobiscum in bellum, ne extinguas lucernam
18 Israel. Secundum quoque bellum fuit in Gob contra Philisthæos: tunc percussit Sobochai de Husati, Saph de stirpe Arapha de genere gi-
19 gantum. Tertium quoque fuit bellum in Gob contra Philisthæos, in quo percussit Adeodatus filiús Saltûs polymitarius Bethlehemites Goliath Gethæũ, cuj' hastile hastæ erat quasi liciatorium texentium.
20 Quartum bellum fuit in Geth: in quo vir fuit excelsus, qui senos in manibus pedibúsque habebat digitos, id est, viginti quatuor, & erat de o-
21 rigine Arapha. Et blasphemavit Israel: percussit autem eum Jonathan filius Samaa fratris
22 David. Hi quatuor nati sunt de Arapha in Geth, & ceciderunt in manu David, & servorum ejus.

CAP. XXII.

1 Locutus est autem David Domino verba carminis hujus, in die quâ liberavit eum Dominus de manu omnium inimicorum suorum, & de manu Saul.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ Σαὺλ, καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν υἱῶν Ἰαβὶς Γαλαὰδ, οἳ ἔκλεψαν αὐτοὺς ἐκ τῆς πλατείας (ω) Βαιθσὰν, ὅτι ἔστησαν αὐτοὺς ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι (α) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν Σαὺλ
13 ἐν Γελβουέ. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ Σαὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ
14 συνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξηλιασμένων. Καὶ (β) ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ Σαὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (γ) καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἡλιασθέντων ἐν γῇ Βενιαμὶν ἐν τῇ πλευρᾷ ἐν τῷ τάφῳ Κὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐποίησαν πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς. καὶ ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς
15 τῇ γῇ μετὰ ταῦτα. Καὶ ἐγενήθη ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις μετὰ Ἰσραήλ. καὶ κατέβη Δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· (δ) καὶ
16 ἐπορεύθη Δαυίδ. Καὶ Ἰεσβὶ, ὃς ἦν ἐν τοῖς ἐκγόνοις τοῦ Ῥαφὰ, καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ, τριακοσίων σίκλων (ε) ὁλκῇ χαλκοῦ, καὶ αὐτὸς περιεζωσμένος κορύνην, καὶ διε-
17 νοεῖτο (ζ) τοῦ πατάξαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἐβοήθησεν αὐτῷ (η) Ἀβεσὰ υἱὸς Σαρουίας, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες Δαυὶδ, λέγοντες, Οὐκ ἐξελεύσῃ ἔτι μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον, καὶ οὐ μὴ σβέσῃς τὸν (θ) λύχνον Ἰσρα-
18 ήλ. Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε (ι) Σεβοχὰ ὁ Ἀσταθὶ τὸν Σὲφ ἐν τοῖς ἐγγό-
19 νοις τοῦ Ῥαφά. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν (κ) Ῥὸμ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς Ἀριωργὶμ ὁ (λ) Βαιθλεεμίτης τὸν Γολιὰθ τὸν (μ) Γεθαῖον· καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόν-
20 των. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γέθ. καὶ ἦν ἀνὴρ μαδὼν, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν αὐτοῦ (ν) ἓξ καὶ ἓξ, εἰκοστέσσαρες ἀριθμῷ· (ξ) καί γε αὐ-
21 τὸς ἐτέχθη τῷ Ῥαφᾷ. Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς
22 (ο) Σεμεῒ ἀδελφοῦ Δαυίδ. Οἱ τέσσαρες (π) οὗτοι ἐτέχθησαν ἀπόγονοι τῶν γιγάντων ἐν Γὲθ τῷ Ῥαφᾷ οἶκος, καὶ ἔπεσαν ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ.

MS.A. (ω) Βηθσὰν, (α) ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γελβουὲ τὸν Σαὺλ. Καὶ (β) ἔθαψαν (γ) καὶ τῶν ἡλιασθέντων (δ) καὶ ἐξελύθη Δαυίδ. Καὶ Ἰεσβὶ ἐν Νὸβ, ὃς ἦν (ε) ὁλκῆς (ζ) πατάξαι (η) Ἀβισαὶ (θ) λύχνον * μκ. Καὶ (ι) Σεβοχαὶ ὁ Ἀθουσαθωθεὶ τὸν Σεφὲ ἐν τοῖς (κ) Γὸβ (λ) Βηθλεεμίτης (μ) Γεθθαῖον· (ν) ἕξ, καὶ εἰκοσιτέσσαρες (ξ) καί γε ὁ οὗτος (ο) Σεμεεὶ (π) οὗτοι ἀπόγονοι τῶν γιγάντων τῷ Ῥαφὰ ἐν Γὲθ, καὶ

ΚΕΦ. κβ'.

1 Καὶ ἐλάλησε Δαυὶδ τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης, (α) ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐξείλετο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαούλ.

MS.A. (α) ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξίλατο

Et ivit David, & sumpsit ossa 12
Saul, & ossa Jonathan filii ejus à viris filiis Jabis Galaad, qui furati erant eos (ꝑ) è platea Bethsan: quia statuerant eos ibi alienigenæ in die quâ percusserunt alienigenæ Saul in Gelbue. Et a- 13
sportavit indè ossa Saul, & ossa Jonathan filii ej', & ossa exposi-
torum Soli. Et sepelierunt ossa 14
Saul, & ossa Jonathan filii ejus, & ossa Soli expositorum, in terra Benjamin (q) in latere, in sepulchro Cis patris ejus. Et fecerunt omnia quæcunq; mãdavit rex. Et exaudivit Deus terram post hæc.
Et fuit adhuc bellum alienigenis 15
cum Israel: Et descendit David & pueri ejus cum eo: & pugnaverunt cum alienigenis. Et (r) 16
ivit David. Et (s) Jesbi, qui erat in nepotibus ipsius (t) Rhapha, & pondus lanceæ ejus, trecentorum siclorum pondere æris, & ipse accinctus (u) clavâ, & studuit percutere David. Et auxili- 17
at' est ei Abessa filius Sarvie, & percussit alienigenam, & interfecit eum. Tunc jurârunt viri David, dicentes, Non egredieris ultrà nobiscum ad bellum: & non extingues lucernam Israel.
Et fuit post hæc adhuc prælium in Geth cum alienigenis. 18
Tunc percussit Sebocha Asta(x) ipsum Seph in nepotibus Rhapha. Et (y) fuit prælium in 19
Rhom cum alienigenis. Et percussit Eleanan (z) filius Ariorgim Bethleemites ipsum Goliath Gethæum. Et lignum lanceæ ejus tanquàm liciatorium texentium.
Et factum est adhuc prælium in 20
Geth. Et fuit vir (aa) Madon & digiti manuũ ejus, et digiti pedũ ejus sex, & sex, viginti quatuor numero. Etiam ipse natus est ipsi Rhapha. Et exprobravit Is- 21
rael: et percussit eum Jonathan filius Semei fratris David. Qua- 22
tuor hi nati sunt progenies gigantum in Geth, (bb) ipsi Rhapha domus: & ceciderunt in manu David, & in manu servorum ejus.

CAP. XXII.

1 *Et locutus est David Domino verba cantici hujus, in qua die eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum ejus, & de manu Saul.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואזל דוד ונסיב ית גרמי שאול וית גרמי יהונתן בריה מלות יתבי יבש גלעד דגנבו
יתהון משורא דבית שן דצלבונון תמן פלשתאי ביומא דקטלו פלשתאי ית שאול
13 בגלבוע : ואסיק מתמן ית גרמי שאול וית גרמי יהונתן בריה וכנשו ית גרמי צליביא :
14 וקברו ית גרמי שאול ויהונתן בריה בארע שבט בנימן בצלע בקבורא דקיש אבוהי
ועבדו כל דפקיד מלכא וקביל יי צלותא דדיירי ארעא בתר כן : והות עוד קרבא
15 לפלשתאי עם ישראל ונחת דוד ועבדוהי עמיה ואגיחו קרבא עם פלשתאי ואשתלהי
16 דוד : וישבי בנוב די בבני גברא ומתקל סופיניה מתקל תלת מאה סלעין דנחשא והוא
17 אסיר אספנקי חדתא ואמר למקטל ית דוד : וסעיד ליה אבישי בר צרויה ומחא ית
פלשתאה וקטליה בכן קימו גברי דוד ליה למימר לא תפוק עוד עמנא לקרבא ולא
18 תטפי ית מלכותא דישראל : והוה בתר כן והות עוד קרבא בנוב עם פלשתאי בכין
19 קטל סבכי דמן חושת ית סף דבבני גברא : והות עוד קרבא בנוב עם פלשתאי
וקטל דוד בר ישי מחי פרוכית בית מקדשא דמבית לחם ית גלית גתאה ואעא
20 דמורניתיה כאכסן דגרדאין : והות עוד קרבא בגת והוה גבר דמשחן ואצבעת ידוהי
21 ואצבעת רגלוהי שית ושית עסרין וארבע במנין ואף הוא אתיליד לגברא : וחסיד
22 ית ישראל וקטליה יהונתן בר שמעא אחוהי דדוד : ית ארבעת אלין אתילידו לגברא
בגת ואתמסרו בידא דדוד ובידא דעבדוהי :

כב

1 ודבר ושבח דוד בנבואה קדם יי ית פתגמי תושבחתא הדא על כל יומיא דשיזיב
יי ית ישראל מיד כל בעלי דבביהון ואף לדוד שיזביה מחרבא דשאול :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ivit David & tulit ossa Saul & ossa Jehonathan filii ejus, ab habitatoribus Jabes Gilghad qui furati fuerant illos ex muris Beth-San, in quo suspenderant eos Pelisthæi, in die quo interfecerunt Pelisthæi Saul in Gilboagh. Et ascendere fecit indè ossa Saul & ossa Jehonathan filii ej' & congregaverunt ossa suspensorum. Et sepelierunt ossa Saul & ossa Jehonathan filii ejus in terra tribus Binjamin in Szelagh in sepulcho Kis patris ejus, & fecerunt omnia quæ præceperat rex: & suscepit Dominus orationem incolarum terræ postea. Et fuit adhuc bellum Pelistæis cum Israel, & descendit David & servi ejus cum eo, & inierunt bellũ *cum Pelisthæis*, & fatigatus est David. Et Jisbi-Benob qui erat ex filiis *robusti*, & pondus hastæ ejus erat pond' trecentorũ siclorũ æris; & ipse accinct' cingulo novo, dixit quòd occideret David. Et auxiliat' est illi Abisai filius Sarujah, & percussit Pelisthæũ & occidit illum: ideò juraverunt viri David ei, dicendo: Non exibis amplius nobiscũ ad bellum, ut non extinguas regnum Israel. Et fuit post hæc & fuit adhuc bellum in Gob cũ Pelisthæis: tunc occidit Sibchai qui [*erat*] de Hhusath, Zzaph ex filiis robusti. Et fuit adhuc bellum in Gob cum Pelisthæis, & occidit David, filius Jisai textoris veli dom' sanctuarii *qui de Bethlehhem*, Galiath Githæum; & lignum hastæ ejus erat sicut liciatorium textorum. Et fuit amplius bellum in Gath, & erat vir mensuræ, & digiti manuũm ejus & digiti pedum ejus erant sex & sex, viginti quatuor numero; & ipse etiam genitus ex robusto. Et exprobravit Israel: & occidit illum Jehonathan filius Simgha fratris ipsius David. Quatuor hi nati sunt robusto uni in Gath, & traditi *sunt* in man' David & in manus servorum ejus.

CAP. XXII.

Et cantavit David *in prophetia coram Domino* verba laudis huj' *super* omnibus diebus quibus liberaverat Dominus Israel de manu omnium auctorum inimicitiarum eorum, & etiam David *liberaverat* ex gladio Saul.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܙܠ ܕܘܝܕ ܘܢܣܒ ܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܡܢ ܡܪ̈ܘܗܝ ܕܝܒܝܫ ܕܓܠܥܕ
12 ܕܓܢܒܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܪܚܘܒ ܕܒܝܬ ܫܐܢ. ܕܬܠܘ ܐܢܘܢ ܬܡܢ ܦܠܣܛܝ̈ܐ. ܒܝܘܡܐ ܕܩܛܠܘ
ܠܫܐܘܠ ܒܛܘܪܐ ܕܓܠܒܘܥ. * ܘܐܣܩ ܡܢ ܬܡܢ ܠܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܫܐܘܠ. ܘܠܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܝܘܢܬܢ
13 ܒܪܗ. ܘܟܢܫܘ ܓܪ̈ܡܐ ܕܩܛܝ̈ܠܐ. * ܘܩܒܪܘ ܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܫܐܘܠ ܘܕܝܘܢܬܢ ܒܪܗ. ܒܐܪܥܐ
14 ܕܒܢܝܡܝܢ ܒܨܠܥ. ܒܩܒܪܐ ܕܩܝܫ ܐܒܘܗܝ. ܘܥܒܕܘ ܟܠ ܡܕܡ ܕܦܩܕ ܡܠܟܐ. ܘܐܬܪܥܝ
ܐܠܗܐ ܠܐܪܥܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. * ܘܬܘܒ ܗܘܬ ܩܪܒܐ ܠܦܠܣܛܝ̈ܐ ܥܡ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܚܬ
15 ܕܘܝܕ ܘܥܒ̈ܕܘܗܝ ܥܡܗ ܠܡܩܪܒܘ ܥܡ ܦܠܣܛܝ̈ܐ. * ܘܐܬܒܗܠ ܕܘܝܕ ܘܝܘܐܒ ܘܐܒܝܫܝ
16 ܡܢ ܓܢܒܪܐ ܕܡܬܩܠܐ ܕܫܪܝܢܗ. ܬܠܬܡܐܐ ܡܬܩܠܝܢ ܕܢܚܫܐ. ܘܗܘ ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܣܦܣܝܪܐ
ܚܕܬܐ. ܘܐܡܪ ܕܢܩܛܠܝܘܗܝ ܠܕܘܝܕ. * ܘܥܕܪܗ ܐܒܝܫܝ ܒܪ ܨܘܪܝܐ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܦܠܣܛܝܐ
17 ܘܩܛܠܗ. ܗܝܕܝܢ ܝܡܘ ܠܗ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ ܬܦܘܩ ܥܡܢ ܠܩܪܒܐ.
ܘܠܐ ܬܛܦܐ ܫܪܓܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܗܘܬ ܬܘܒ ܩܪܒܐ ܒܓܬ ܥܡ ܦܠܣܛܝ̈ܐ.
18 ܘܩܛܠ ܣܒܟܝ ܚܘܫܝܐ ܠܣܦ ܕܡܢ ܒܢ̈ܝ ܓܢܒܪ̈ܐ. * ܘܗܘܬ ܬܘܒ ܩܪܒܐ ܠܐܝܣܪܝܠ
19 ܥܡ ܦܠܣܛܝ̈ܐ. ܘܩܛܠ ܐܠܚܢܢ ܒܪ ܡܠܦ ܡܚܝܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ. ܠܓܘܠܝܕ ܦܠܣܛܝܐ.
ܘܩܝܣܐ ܕܢܝܙܟܗ. ܥܒܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܢܘܠܐ ܕܓܪ̈ܕܝܐ. * ܘܬܘܒ ܗܘܬ ܩܪܒܐ ܒܓܬ. ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ
20 ܓܢܒܪܐ. ܘܨܒ̈ܥܬܐ ܕܐܝ̈ܕܘܗܝ. ܘܕܪ̈ܓܠܘܗܝ ܫܬ ܫܬ. ܡܢܝܢܗܘܢ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥ.
ܐܦ ܗܘ ܐܬܝܠܕ ܠܓܢܒܪ̈ܐ. * ܘܚܣܕ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܩܛܠܗ ܝܘܢܕܒ ܒܪ ܫܡܥܐ ܐܚܘܗܝ ܕܕܘܝܕ.
21 * ܗܠܝܢ ܐܪܒܥܐ ܐܬܝܠܕܘ ܠܓܢܒܪ̈ܐ ܒܓܬ. ܘܢܦܠܘ ܒܐܝܕܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܒܐܝܕܐ ܕܥܒ̈ܕܘܗܝ.
22 * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ * ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܕܘܝܕ *
1 * ܘܡܠܠ ܕܘܝܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܡܠ̈ܝ ܬܫܒܘܚܬܐ ܗܕܐ. ܒܝܘܡܐ ܕܦܪܩܗ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܝܕܐ
ܕܒܥܠܕܒ̈ܒܘܗܝ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܫܐܘܠ.

Et abiens David accepit ossa Saulis & ossa 12
Jonathanis filii ejus à civibus Jabis-Gelaad,
qui furati fuerant ea de Rahob Bethjasan,
ubi suspenderant eos Palestini quo die tru-
cidaverant Saulem in monte Gelboe. Et 13
assumptis illinc ossibus Saulis & ossibus Jo-
nathanis filii ejus, collectisq; ossibus interfe-
ctorum; Sepelierunt ossa Saulis & Jonatha- 14
nis filii ejus in terra Benjamen, in Salsah, in
sepulchro Cis patris ejus; & fecerunt quic-
quid præceperat rex: tum postea placatus est
Deus terræ. Rursus contigit bellum Palesti- 15
nis adversùm Israelitas, descenditq; David
unà cum servis suis ad bellandum contra Pa-
lestinos. Extimuit autem David, & Joab, 16
atq; Abisai, gigantem quendam cujus loricæ
pondus trecentorum erat siclorum æris: erat
iste novo præcinctus gladio, dixeratque se oc-
cisurum Davidem. At opem tulit illi Abisai 17
filius Suriæ, percussumq; Palestinum interfe-
cit. Tunc juraverunt Davidi servi ipsius di-
centes ei, Non egrediéris nobiscum in pu-
gnam, ne extinguas lucernam Israelis. His 18
peractis factum est rursus bellum in Gath cum
Palestinis: tunc interfecit Sabchi Husites Sa-
pharum de filiis gigantum. Contigit etiam 19
aliud bellum Israelitis cum Palestinis: & tru-
cidavit Elhanan fili[9] Malaphi textoris Beth-
lehemitæ, Goliadum Palestinum, cujus lan-
ceæ lignum crassum erat veluti jugum texto-
rum. Denuò contigit *aliud* bellum in Gath: 20
eratque vir quidam gigas, cujus tam manu-
um digiti quàm pedum digiti erant seni nu-
mero *videlicet* viginti quatuor; is etiam na-
tus erat è gigantibus. Et cùm probris affe- 21
cisset Israelem, interfecit eum Jonadab filius
Sammæ fratris Davidis. Hi quatuor nati 22
fuerant gigantibus in Gath, traditique fue-
runt in manum Davidis & manum servorum
ejus.

CAP. XXII.

Canticum Davidis.

PRotulit autem David Domino verba hu- 1
jus cantici, in die quà liberavit eum Domi-
nus de manu inimicorum suorum, & de ma-
nu Saulis,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فانطلق داود فاخذ عظام ساوول وعظام يوناثان ابنه من عند ارباب يابيس التي بجلعاد *
الذين سرقوها من راحوب التي عند بيت باسان * من حيث علقوها اهل فلسطين في اليوم
13 الذي قتل اهل فلسطين ساوول في جبل جلبوع * واصعد عظام ساوول وعظام يوناثان من
14 ذلك الموضع وجمعوا العظام * ودفنوا القتلى مع عظام ساوول وابنه يوناثان في ارض بنيامين
بصلاصح * في مقبرة قيس ابي ساوول * وفعلوا كلما امر الملك * ورضي الله عن اهل الارض
15 حينيذ * ثم حارب اهل فلسطين بني اسرايل * ونزل داود وعبيده ليحارب اهل فلسطين *
16 * وفرق داود ويواب وابيسي من الجبار الذي وزن جوشنه ثلث مائة مثقال من نحاس * وكان
17 الجبار متقلد سيفا جديدا * فحمل على داود ليقتله * فاعانه ابيسي بن صوريا * وانه حمل
على الجبار فقتله * عند ذلك حلف عبيد داود في ذلك اليوم وقالوا * انه لا يخرج معنا الى
18 الحرب * ولا يطفي سراج اسرايل * من بعد ذلك حارب بنو اسرايل اهل فلسطين ايضا في جات *
19 وقتل سفكا الحوساني سفار الذي كان قد بقي من الجبابرة * ثم حارب بني اسرايل اهل
فلسطين ايضا * فقتل الحانان بن ملف النساج الذي من بيت لحم جليت الفلسطيني
20 الذي كان رمحه اغلظ من نول الحاكة * ثم كان لهم حرب في جات * وخرج من اهل فلسطين
رجل جبار كانت اصابع يديه ورجليه ستة ستة * كانت اصابعه اربعة وعشرين اصبعا * هذا
21 ايضا كان من الجبابرة * وهو الذي عير بني اسرايل * فقتله يوناداب بن سما اخي داود
22 * هاولاء الجبابرة الاربعة ولدوا في جات * فقتلهم داود وعبيده *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * وقال داود في تسبحة لله هذا القول * في اليوم الذي انقذه الله من اعدايه ومن يد ساوول *

Deinde abiens David accepit ossa Saulis 12
& ossa Jonathanis filii ejus à dominis Ba-
bias quæ in Galaad, qui ea furati fuerant
è Rahob quæ est prope Beth-jasan, ex
eo loco ubi suspenderant ea Philistæi die
quo peremerant Philistæi Saulem in monte
Gelboe: Et asportavit ossa Saulis & ossa 13
Jonathanis ex eo loco: ossa collegerunt,
Et occisos humârunt cum ossibus Saulis 14
& filii ejus Jonathanis in terra Benja-
min, in Salaseh, in sepulchro Cis patris
Saulis; & peregerunt quicquid man-
daverat rex; ac tunc placatus est Deus
incolis terræ. Præterea bellum com- 15
mittentibus Philistæis cum Israelitis,
descendit David cum servis suis ad op-
pugnandos Philistæos. Extimuitque Da- 16
vid, & Joab, & Abisai, gigantem cujus
loricæ pondus erat trecentorum siclorum
æris: nam gigas iste qui novo præcinctus
erat gladio, impetiit Davidem ut occide-
ret eum. Sed præsidio fuit illi Abisai 17
filius Suriæ; is enim irruens in gigantem
occidit eum. Tunc juraverunt servi Da-
vidis eo die, ac dixerunt, Nunquam
egredietur nobiscum ad prælium, ne ex-
tinguatur lucerna Israelis. Post hæc 18
aliud commisêre bellum Israelitæ cum
Philistæis in Gath; ubi Sephca Husæus
interfecit Sapharum qui remanserat è
gigantibus. Rursus quoque bellum in- 19
staurârunt Philistæi adversùs Israeli-
tas; ubi Elhanan filius Malaphi tex-
toris, qui erat ex Beth lehem, interfecit
Goliath Philistæum, cujus lancea cras-
sior erat jugo textorum. Bello iterum fa- 20
cto in Gath, processit è Philistæis vir
quidam gigas cujus manuum pedumque
digiti erant seni, adeoque digitos habe-
bat viginti quatuor, atque is etiam erat è
gigantibus: Idemque conviciis appeti- 21
verat filios Israel: occidit autem illum
Jonadab filius Sammæ fratris Davidis.
Quatuor isti gigantes nati fuerant in 22
Gath, trucidavitque eos David & servi
ipsius.

CAP. XXII.

DAvid autem Deum laudans talem 1
habuit sermonem in die quâ redemit
eum Deus ab hostibus ejus & de
manu Saulis.

Versio VUL. LAT.

2 Et ait; Dñs petra mea, & robur meum, & salvator meus.
3 Deus fortis meus, sperabo in eum: scutum meũ, & cornu salutis meæ: elevator me⁹, & refugiũ meũ: salvator me⁹, de
4 iniquitate liberabis me. Laudabilem invocabo Dñm: & ab
5 inimicis meis salv⁹ ero. Quia circumdederunt me contritiones mortis: torrentes Belial
6 terruerunt me. Funes inferni circumdederunt me: præve-
7 nerunt me laquei mortis. In tribulatione mea invocabo Dñm, & ad Deũ meũ clamabo: & exaudiet de templo suo vocẽ meã, & clamor me⁹ ve-
8 niet ad aures ejus. Commota est & contremuit terra: fundamenta montiũ cõcussa sunt, & conquassata, quoniã iratus est
9 eis. Ascendit fum⁹ de narib⁹ ej⁹, & ignis de ore ej⁹ vorabit: carbones succensi sunt ab
10 eo. Inclinavit cœlos, & descendit: & caligo sub pedibus
11 ej⁹. Et ascendit sup cherubim, & volavit: & lapsus est super
12 pennas venti. Posuit tenebras in circuitu suo latibulũ: cribrans aquas de nubib⁹ cœlo-
13 rũ. Præ fulgore in conspectu ejus, succensi sunt carbones
14 ignis. Tonabit de cœlo Dñs: et
15 excelsus dabit vocẽ suã. Misit sagittas, & dissipavit eos; ful-
16 gur, & consumpsit eos. Et apparuerunt effusiones maris, et revelata sunt fundamenta orbis, ab increpatione Dñi, ab inspiratione spirit⁹ furoris ej⁹.
17 Misit de excelso, & assumpsit me: & extraxit me de aquis
18 multis. Liberavit me ab inimico meo potentissimo, & ab his qui oderãt me: quoniã ro-
19 bustiores me erãt. Prævẽnit me in die afflictionis meæ, & fact⁹ est Dñs firmamentũ meũ.
20 Et eduxit me in latitudinẽ: liberavit me, quia cõplacui ei.
21 Retribuet mihi Dñs secundũ justitiã meã: & secundũ munditiã manuũ mearũ reddet mi-
22 hi. Quia custodivi vias Dñi, & non egi impiè, à Deo meo.
23 Omnia enim judicia ej⁹ in cõspectu meo: & præcepta ejus
24 non amovi à me. Et ero perfectus cum eo: & custodiam me ab iniquitate mea.

שמואל ב: כב (Textus Hebræus cum versione interlineari)

mihi meus liberator & ,mea munitio & ,mea petra Dominus :dixit Et
2 וַיֹּאמַר יְהוָה סַלְעִי וּמְצֻדָתִי וּמְפַלְטִי־לִי׃
mea salutis cornu & ,meum scutum :eo in sperabo ,mea petra Deus
3 אֱלֹהֵי צוּרִי אֶחֱסֶה־בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי
me fecisti salvum rapina à meus salvator :meum refugiũ & ,meus elevator
מִשְׂגַּבִּי וּמְנוּסִי מֹשִׁעִי מֵחָמָס תֹּשִׁעֵנִי׃
Quia .ero salvus meis inimicis ab & ,Dominum invocabo Laudabilem
4 מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ׃ כִּי
5 me terruerunt belial torrentes ,mortis contritiones me circumdederunt
אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת נַחֲלֵי בְלִיַּעַל יְבַעֲתֻנִי׃
mortis laquei me prævenerunt :me circumdederunt inferi Funes
6 חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבֻּנִי קִדְּמֻנִי מֹקְשֵׁי מָוֶת׃
clamabo meum Deum ad & ,Dominum invocabo mihi angustia In
7 בַּצַּר־לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל־אֱלֹהַי אֶקְרָא
ejus aures in meus clamor & ,meam vocem suo palatio de exaudivit Et
וַיִּשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי בְּאָזְנָיו׃
contremuerunt cœlorum fundamenta ; terra contremuit & ,est commota Et
8 וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגָּזוּ
ignis & ,ejus naso in fumus Ascendit .ei est iratus quoniã ,sunt commota &
9 וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי־חָרָה לוֹ׃ עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ
cœlos inclinavit Et .eo ab sunt succensi carbones :devorabit ejus ore de
10 מִפִּיו תֹּאכֵל גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיֵּט שָׁמַיִם
Cherub super equitavit Et .ejus pedibus sub caligo & :descendit &
11 וַיֵּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃ וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוּב
suos circuitus obscuritatem posuit Et .venti pennas super est visus & :volavit &
12 וַיָּעֹף וַיֵּרָא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ׃ וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֹתָיו
ejus regione è fulgore Præ .ætherum nubes aquarũ colligantiã ,operteria
13 סֻכּוֹת חַשְׁרַת־מַיִם עָבֵי שְׁחָקִים׃ מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ
Altissimus & ,Dominus cœlis de Tonavit .ignis carbones sunt succensi
14 בָּעֲרוּ גַּחֲלֵי־אֵשׁ׃ יַרְעֵם מִן־שָׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן
15 fulgur ; eos dispersit & ,sagittas misit Et .suam vocem dedit
יִתֵּן קוֹלוֹ׃ וַיִּשְׁלַח חִצִּים וַיְפִיצֵם בָּרָק
16 fundamenta sunt revelata ,maris alvei apparuerunt Et .eos contrivit &
וַיָּהֹם׃ וַיֵּרָאוּ אֲפִקֵי יָם יִגָּלוּ מֹסְדוֹת
Misit .ejus nasi spiritus inspiratione ab Domini increpatione in ,orbis
17 תֵּבֵל בְּגַעֲרַת יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפּוֹ׃ יִשְׁלַח
me Liberavit .multis aquis de me eduxit ,me assumpsit ,altitudine de
18 מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים׃ יַצִּילֵנִי
me præ erant robusti quia ,me odientibus ab ,forti meo inimico ab
מֵאֹיְבִי עָז מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃
mihi fulcrum Dominus fuit Et .mei exitii die in me Prævenerunt
19 יְקַדְּמֻנִי בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעָן לִי׃
me in complacuit quoniam ,me liberavit :me latitudinem ad eduxit Et
20 וַיֹּצֵא לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי כִּי־חָפֵץ בִּי׃
munditiam secundùm ,meam justitiam secundùm Dominus mihi Retribuit
21 יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקָתִי כְּבֹר
Domini vias custodivi Quia .mihi reddidit mearum manuum
22 יָדַי יָשִׁיב לִי׃ כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה
: meo conspectu in ejus judicia omnia Quia .meo Deo à egi impiè non &
23 וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃ כִּי כָל־מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי
me custodivi & ,ei perfectus fui Et .eo ab recedam non :ejus statuta &
24 וְחֻקֹּתָיו לֹא־אָסוּר מִמֶּנָּה׃ וָאֶהְיֶה תָמִים לוֹ וָאֶשְׁתַּמְּרָה
.mea iniquitate ab
מֵעֲוֺנִי׃

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ (β) εἶπεν. Ὠδή. Κύριε πέτρα μου, καὶ ὀχύ-
3 ρωμά μου, καὶ ἐξαιρούμενός με ἐμοί, Ὁ θεός μου, (γ) φύλαξ μου ἔσται μοι, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ· ὑπερασπιστής μου, καὶ κέρας σωτηρίας μου, ἀντιλήπτωρ μου, καὶ καταφυγή μου σωτηρίας
4 μου, ἐξ ἀδίκου σώσεις με. Αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι κύριον, καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι.
5 Ὅτι περιέσχον με συντριμμοὶ θανάτου, χεί-
6 μαῤῥοι ἀνομίας ἐθάμβησάν με. Ὠδῖνες θανάτου ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκλη-
7 ρότητες θανάτου. Ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπικαλέσομαι (δ) τὸν κύριον, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου βοήσομαι, καὶ ἐπακούσεται ἐκ ναοῦ αὐτοῦ φωνῆς
8 μου, καὶ ἡ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ. Καὶ ἐταράχθη καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ (ε) συνεταράχθησαν καὶ ἐσπαράχθησαν,
9 ὅτι ἐθυμώθη κύριος αὐτοῖς. Ἀνέβη καπνὸς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ
10 κατέδεται· ἄνθρακες ἐξεκαύθησαν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη, καὶ γνόφος ὑποκά-
11 τω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Καὶ (ζ) ἐπεκάθισεν ἐπὶ τῶν χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύ-
12 γων (η) ἀνέμου. Καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ· κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις (θ) ἀέρος.
13 Ἀπὸ τοῦ φέγγους ἐναντίον αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν
14 ἄνθρακες πυρός. Ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ κύ-
15 ριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε βέλη, καὶ ἐσκόρπισεν (ι) αὐτούς· καὶ ἤ-
16 στραψεν ἀστραπήν, καὶ ἐξέστησεν αὐτούς. Καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης, καὶ ἀπεκαλύφθη θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει κυρίου, ἀπὸ πνοῆς πνεύματος θυμοῦ αὐτοῦ.
17 Ἀπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ (κ) ἔλαβέ με, εἵλκυσέ
18 με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. Ἐῤῥύσατό με ἐξ ἐχθρῶν μου (λ) ἰσχύος, ἐκ τῶν μισούντων με,
19 ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ. Προέφθασάν με ἡμέραι θλίψεώς μου· καὶ ἐγένετο κύριος
20 ἐπιστήριγμά μου, Καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν, καὶ (μ) ἐξείλετό με, ὅτι (ν) ηὐδόκησεν ἐν
21 ἐμοί. Καὶ ἀνταπέδωκέ μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χει-
22 ρῶν μου ἀνταπέδωκέ μοι. Ὅτι ἐφύλαξα ὁδοὺς κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. Ὅτι
23 πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ κατεναντίον μου· καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, οὐκ (ξ) ἀπέστην ἀπ'
24 αὐτῶν. Καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ, καὶ προφυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

Et dixit. (a) CANTICUM. Domine petra mea, & munitio mea, & eruens me mihi, Deus meus, custos meus erit mihi: confidens ero in eo. Protector meus, & cornu salutis meæ, susceptor meus, & refugium meum salutis meæ, de iniquo salvabis me. Laudabilem invocabo Dominum: & de inimicis meis salvabor. Quia circumdederunt me contritiones mortis: torrentes iniquitatis exterruerunt me. (b) Dolores mortis circumdederunt me: prævenerunt me asperitates mortis. Dum ego tribulor, invocabo Dominum, & ad Deum meum clamabo: & exaudiet de templo suo vocem meam: & vociferatio mea in auribus ejus. Et turbata est, & concussa est terra: & fundamenta cæli conturbata sunt, & (c) quassata sunt: quoniã indignatus est Dominus eis. Ascendit fumus in ira ejus: & ignis de ore ejus vorabit: carbones succensi sunt ab eo. Et inclinavit cælos, & descendit: et caligo sub pedibus ejus. Et insedit super Cherubim, & volavit: & conspectus est super pennas venti. Et posuit tenebras latibulum suum in circuitu suo tabernaculum suum, tenebras aquarum condensavit in nubibus aeris. A fulgore in conspectu ejus succensi sunt carbones ignis. Intonuit è cælo Dominus: & altissimus dedit vocem suam. Et misit sagittas, & dissipavit eos: et coruscavit coruscationem, & exterruit eos. Et apparuerunt emissiones maris: et revelata sunt fundamenta orbis in increpatione Domini, à spiratione spiritus furoris ejus. Misit de excelso, & assumpsit me: traxit me de aquis multis. Eripuit me (d) de inimicis meis fortitudinis, de iis qui oderunt me; quoniam confortati fuerant super me. Prævenerunt me (e) dies tribulationis meæ: & factus est Dominus firmamentum meum: Et eduxit me in latitudinem, & eripuit me: quoniam (f) bene sensit in me. Et retribuit mihi Dominus secundùm justitiam meam: & secundùm puritatem manuum mearum retribuit mihi. Quoniam custodivi vias Domini: neq; (g) impiè egi à Deo meo. Quoniam omnia judicia ejus in conspectu meo, & justificationes ejus: non (h) discessi ab eis. Et ero immaculatus ei, & præcavebo ab iniquitate mea.

MS. A. (β) εἶπεν. Κύριε (γ) φύλαξ ἔσται μου, (δ) κύριον, καὶ (ε) ἐταράχθησαν καὶ * ἐταράχθησαν, ὅτι (ζ) ἐκάθισεν ἐπὶ χερουβεὶμ (η) ἀνέμων. (θ) ἀέρων. (ι) αὐτούς· ἀστραπήν, καὶ (κ) ἀνέλαβέ με, (λ) ἰσχυρὸς, (μ) ἐξείλατό (ν) εὐδόκησεν (ξ) ἀπέστην ἀπ' * αὐτῶν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 וְאָמַר יְיָ תּוּקְפִּי וְרָחְצָנִי וּמְשֵׁיזִבִי יָתִי: אֱלָהִי אֱלָהָא דְאִתְרְעֵי בִי קָרְבַנִי לְדַחַלְתֵיהּ תּוּקְפִּי דְמִן
3 קֳדָמוֹהִי מִתְיְהַב לִי תְּקוֹף וּפוּרְקָן לְאִתְגַּבָּרָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבַי רוּחְצָנִי דְעַל מֵימְרֵיהּ אֲנָא
רָחִיץ בְּעִדָּן עָקָא מַגֵּין עֲלַי מִבַּעֲלֵי דְבָבַי וַאֲמַר לְאָרָמָא קַרְנִי בְּפוּרְקָנֵיהּ סוֹמְכָנִי דַהֲוָה
מֵימְרֵיהּ סָמֵךְ לִי כַּד הֲוֵיתִי עָרִיק מִן קֳדָם רָדְפַי פּוּרְקָנִי מִבַּעֲלֵי דְבָבַי וְאַף מִיַּד כָּל חָטוֹפִין
4 שֵׁיזֵיב יָתִי: מְהַלֵּל אֲמַר דָּוִד בְּתוּשְׁבַּחְתָּא אֲנָא מְצַלֵּי קֳדָם יְיָ דִּבְכָל עִדָּן מִבַּעֲלֵי דְבָבַי פָּרִיק
5 יָתִי: כִּי אֲרֵי אַקִּיפַתְנִי עָקָא כְּאִתְּתָא דְיָתְבָא עַל מַתְבְּרָא וְחֵילָא לֵית לַהּ לְמֵילַד וְהִיא מִסְכְּנָא
6 לִמְמַת סִיעַת חַיָּבִין בַּעֲתַת יָתִי: חַבְלֵי מַשְׁרִית רַשִׁיעִין אַקְפוּנִי קַדְמוּנִי דִמְזַיְּנִין בְּמָנֵי
7 קְטוֹל: בְּצַר אֲמַר דָּוִד כַּד עָקָא לִי אֲנָא מְצַלֵּי קֳדָם יְיָ וְקֳדָם אֱלָהִי אֲנָא מִתְחַנַּן וּמְקַבֵּל
8 מֵהֵיכְלֵיהּ צְלוֹתִי וּבָעוּתִי קֳדָמוֹהִי מִתְעַבְדָא: וְאִתְגְּעַשׁ וְאִתְרְגִישַׁת אַרְעָא
9 שַׁכְלוּלֵי שְׁמַיָּא זָעוּ וְאִתְרְכִינוּ אֲרֵי תְקֵיף רוּגְזֵיהּ: עֲלָה סְלֵיק זְדוֹנֵי דְפַרְעֹה רַשִׁיעָא כִּתְנָנָא
קֳדָמוֹהִי בְּכֵן שְׁלַח רוּגְזֵיהּ כְּאֶשָּׁא בָּעֲרָא דְמִן קֳדָמוֹהִי מְשֵׁיצְאָה מוֹפְתֵיהּ כְּגוּמְרִין דְנוּר
10 דָלְקָא מִמֵּימְרֵיהּ: וַיֵּט וְאַרְכִּין שְׁמַיָּא וְאִתְגְּלִי יְקָרֵיהּ וַעֲנַן אֲמִיטְתָא כְּבֵישׁ קֳדָמוֹהִי: וַיִּרְכַּב
11 וְאִתְגְּלִי בִּגְבוּרְתֵיהּ עַל כְּרוּבִין קַלִּילִין וְדַבַּר בִּתְקוֹף עַל כַּנְפֵי רוּחָא: וַיָּשֶׁת וְאַשְׁרֵי שְׁכִנְתֵּיהּ
12 בַּעֲרָפִילָא וַעֲנַן יְקָר סְחוֹר סְחוֹר לֵיהּ מַחֵית מַיִין תַּקִּיפִין מִרְכֶּפֶת עֲנָנִין קַלִּילִין בְּרוּם עָלְמָא:
13 מִנֹּגַהּ מִזִּיו יְקָרֵיהּ מַבְהִיקִין שְׁמֵי שְׁמַיָּא מוֹפְתֵיהּ כְּגוּמְרִין דְנוּר דָּלְקָא מִמֵּימְרֵיהּ: יַרְעֵם
14 אַכְלִי מִן שְׁמַיָּא יְיָ וְעִלָּאָה אַרִים מֵימְרֵיהּ: וַיִּשְׁלַח וּשְׁלַח מַחֲתֵיהּ כְּגִירִין וּבַדַּרְנוּן בַּרְקִין
15 וְשַׁגְשְׁנוּן: וַיֵּרָאוּ וְאִתְחֲזִיאוּ עוּמְקֵי יַמָּא אִתְגְּלִיאוּ שַׁכְלוּלֵי תֵבֵל בְּמוֹפְתָא מִן קֳדָם יְיָ
16 מִמֵּימַר תְּקוֹף רוּגְזֵיהּ: יִשְׁלַח שְׁלַח נְבִיּוֹהִי מֶלֶךְ תַּקִּיף דְיָתִיב בִּתְקוֹף רוּמָא דַבְּרַנִי שֵׁיזְבַנִי
17 מֵעַמְמִין סַגִּיאִין: יַצִּילֵנִי שֵׁיזְבַנִי מִסַּנְאַי אֲרֵי תְקִפוּנִי מִבַּעֲלֵי דְבָבַי אֲרֵי אִתְגַּבַּרוּ עֲלַי: יְקַדְּמֻנִי
18 יַקְדְּמוּנִי בְּיוֹם טַלְטוּלִי וַהֲוַת מֵימְרָא דַיְיָ סְמַךְ לִי: וַיֹּצֵא וְאַפֵּיק לִרְוָחָא יָתִי שֵׁיזְבַנִי אֲרֵי
19 אִתְרְעֵי בִי: יִגְמְלֵנִי אֲמַר דָּוִד יְשַׁלְּמִנַּנִי יְיָ כִּזְכוּתִי כְּבְרִירוּת יְדַי יָתִיב לִי: כִּי אֲרֵי נְטָרִית
20 אוֹרְחָן דְתַקְנָן קֳדָם יְיָ וְלָא הֲלֵיכִית בְּרֶשַׁע קֳדָם אֱלָהִי: כִּי אֲרֵי כָל דִּינוֹהִי גְּלַן לְקָבְלִי
21 לְמֶעְבַּדְהוֹן וּקְיָמוֹהִי לָא עֲדֵית מִנְּהוֹן: וָאֶהְיֶה וַהֲוֵית שְׁלִים בִּדְחַלְתֵּיהּ וַהֲוֵית נְטַר
22 נַפְשִׁי מֵחוֹבִין:
23
24

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit: Dñs firmitudo mea & fiducia mea, & liberans me. Dominus cui complacitum est in me, applicuit me ad timorem suum; firmitudo mea, quòd ab-ante ipsum data sit mihi firmitas & liberatio ad superandum auctores inimicitiarum mearum; fiducia mea, quòd super verbum ejus confido in tempore angustiæ, protegens me ab auctoribus inimicitiarum mearum; & qui dixit, quòd extolleret cornu meum in liberatione sua; fulcimentum meum, quòd fuit dictum ejus sustentaculum mihi quando fugiebam ante persecutores meos; liberatio mea de auctoribus inimicitiarũ mearum, & etiam de manu omniũ raptorũ eripuit me. Dixit David, In laude oro ante Dñm, qui in omni tempore de auctoribus inimicitiarum mearũ liberavit me. Quia circundedit me augustia tanquã mulierẽ quæ sedit in sella parturientis, & virtus non illi est ad pariendũ, estque in periculo moriendi: multitudo peccatorũ territat me. Castra improborũ obsederunt me, anticipaverunt me qui armati erant vasis occisionis. Dixit David, Quando angustia erat mihi, ego orabã ante Dñm, & ante Deũ meũ ego deprecabar; & accipiebat de templo suo orationẽ meã; & postulatio meã ab-ante ipsũ facta est. Et commota est & tremefacta terra, fundamenta cœlorũ expaverũt, et dejecta sunt, quia gravis erat indignatio ej⁹. Ascendit superbia Pharaonis improbi sicut fum⁹ corã eo, ideo misit indignationẽ ej⁹, sicut ignis comburens, qui ab-ante illũ, consumit increpatio ejus; sicut carbones ignis, succensũ dictũ ej⁹. Et inclinavit cœlos, & revelata est gloria ej⁹, & nubes caliginis scabellũ ante eũ. Et revelat⁹ est in fortitudine sua sup Cherubim celeres, & deduxit in fortitudine sup alas venti. Et posuit majestatẽ suã in obscuritate nubis gloriã circũ se, descendere faciẽs aquas fortes de multitudine nubiũ velociũ in celsitudine mundi. A fulgore gloriæ ej⁹ candent cœli cœlorũ, increpatio ej⁹ sicut carbones ignis, succensũ est dictũ ejus. Tonavit de cœlo Dñs, & altissim⁹ extulit dictũ suũ. Et misit plagas suas sicut jacula, & dispersit illos; fulgura, & conturbavit eos. Et visæ sũt profunditates maris, et revelata sũt fundamenta orbis, in increpatione ante Dñm, à dicto validæ indignationis ej⁹. Misit prophetas suos rex fortis qui sedet in fortitudine celsitudinis: gubernavit me, eripuit me de gentibus multis. Eripuit me de inimicis meis, quia prævaluerant in me: de auctorib⁹ inimicitiæ meæ, quia fortificati fuerant super me. Anticipaverunt me in die migrationis meæ, et fuit dictũ Dñi sustentaculũ mihi. Et eduxit in latitudinẽ me; eripuit me, quia complacuit sibi in me. Dixit David, Retribuit mihi Dñs secundũ meritũ meũ, et juxta puritatẽ manuũ mearũ rediddit mihi. Quia custodivi vias quæ rectæ sunt ante Dñm; & non ambulavi in improbitate ante Deũ meum. Quia omnia judicia ej⁹ revelata apud me ad faciendũ ea, & fœdera ejus non recessi ab eis. Et fui perfectus in timore ejus, & custodivi animam meam à peccatis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ. ܐܪܚܡܟ ܡܪܝܐ ܚܝܠܝ ܘܬܘܟܠܢܝ. ܡܪܝܐ ܚܣܢܝ. ܘܓܘܣܝ. ܘܡܦܪܩܢܝ.
3 * ܐܠܗܝ ܬܩܝܦܐ ܕܣܒܪܝ ܒܗ. ܡܣܥܕܢܝ. ܘܩܪܢܐ ܕܦܘܪܩܢܝ. ܘܓܘܣܝ ܗܘܝܬ
ܘܡܦܪܩܢܝ ܡܢ ܥܘܠܐ. ܘܦܪܘܩܝ ܡܫܒܚܐ. * ܐܩܪܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ
4 ܐܬܦܪܩ. * ܡܛܠ ܕܐܚܕܘܢܝ ܚܒܠܐ ܕܡܘܬܐ. ܘܢܚܠܐ ܕܥܘܠܐ ܒܥܬܘܢܝ. * ܚܒܠܐ ܕܫܝܘܠ
5 ܚܕܪܘܢܝ. ܘܩܕܡܘܢܝ ܦܚܐ ܕܡܘܬܐ. * ܒܐܘܠܨܢܝ ܩܪܝܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܘܬ ܐܠܗܝ
6 ܩܥܝܬ. ܘܫܡܥ ܩܠܝ ܡܢ ܗܝܟܠܗ. ܘܩܥܬܝ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܥܠܬ ܒܐܕܢܘܗܝ. * ܘܐܬܬܙܝܥܬ
7 ܐܪܥܐ. ܘܫܬܐܣܝ ܕܛܘܪܐ ܐܬܬܙܝܥܘ ܘܐܬܦܠܓܘ. ܡܛܠ ܕܐܬܚܡܬ ܥܠܝܗܘܢ. * ܣܠܩ
8 ܬܢܢܐ ܒܪܘܓܙܗ. ܘܢܘܪܐ ܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܐܬܝܩܕܬ. ܘܓܘܡܪܐ ܐܬܚܡܝ ܡܢܗ. * ܘܐܪܟܢ
9 ܫܡܝܐ. ܘܢܚܬ. ܘܥܪܦܠܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. * ܘܪܟܒ ܥܠ ܟܪܘܒܐ. ܘܦܪܚ. ܘܦܪܚ ܥܠ
10 ܟܢܦܐ ܕܪܘܚܐ. * ܘܣܡ ܚܫܘܟܐ ܒܡܛܪܬܗ. ܘܣܒܪܗ ܒܡܛܠܠܬܗ. ܚܫܘܟܐ ܕܡܝܐ ܒܥܢܢܝ
11 ܕܐܐܪ ܡܢ ܙܝܘܐ ܕܡܛܠܠܬܗ. * ܥܒܕ ܥܢܢܘܗܝ ܒܪܕܐ. ܘܓܘܡܪܐ ܕܢܘܪܐ. * ܘܪܥܡ ܒܫܡܝܐ
12 ܡܪܝܐ. ܘܥܠܝܐ ܝܗܒ ܩܠܗ. ܒܪܕܐ ܘܓܘܡܪܐ ܕܢܘܪܐ. * ܫܕܪ ܓܐܪܘܗܝ. ܘܒܕܪ ܐܢܘܢ. ܒܪܩܐ
13 ܐܣܓܝ. ܘܫܓܫ ܐܢܘܢ. * ܘܐܬܚܙܝܘ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ. ܘܐܬܓܠܝܘ ܫܬܐܣܝܗ ܕܐܪܥܐ ܡܢ
14 ܟܐܬܟ ܡܪܝܐ. ܘܡܢ ܢܫܡܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܪܘܓܙܟ. * ܫܕܪ ܡܢ ܡܪܘܡܐ. ܘܕܒܪܢܝ. ܘܐܫܩܠܢܝ
15 ܡܢ ܡܝܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܦܪܩܢܝ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ ܥܫܝܢܐ. ܘܡܢ ܣܢܐܝ ܕܥܫܢܘ ܡܢܝ.
16 * ܘܩܕܡܘܢܝ ܒܝܘܡܐ ܕܐܘܠܨܢܝ. ܘܗܘܐ ܠܝ ܡܪܝܐ ܡܣܥܕܢܐ. * ܘܐܦܩܢܝ ܠܪܘܘܚܐ.
17 ܘܦܪܩܢܝ. ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܒܝ. * ܘܦܪܥܢܝ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܙܕܝܩܘܬܝ. ܘܐܝܟ ܕܟܝܘܬܐ ܕܐܝܕܝ. ܦܪܥ
18 ܠܝ. * ܡܛܠ ܕܢܛܪܬ ܐܘܪܚܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܬܪܫܥܬ ܡܢ ܐܠܗܝ. * ܡܛܠ
19 ܕܟܠܗܘܢ ܕܝܢܘܗܝ ܩܕܡܝ. ܘܢܡܘܣܘܗܝ. ܠܐ ܐܥܒܪܬ ܡܢܝ. * ܘܗܘܝܬ ܥܡܗ
20 ܕܠܐ ܡܘܡ. ܘܐܙܕܗܪܬ ܡܢ ܚܛܗܝ.

Ac dixit; Diligam te Domine fortitudo mea, 2
& fiducia mea; Domine robur meum, asylum
meum, & ereptor meus; Mi Deus fortissime, 3
in quo *collocata* est spes mea, suffultor meus,
& cornu salutis meæ, confugium meum, libe-
rans me ab iniquis, & salvator mi gloriosis-
sime. Invocabo Dominum, & ab inimicis 4
meis servabor. Quoniam circundederunt me 5
dolores mortis, & torrentes iniquorum con-
turbaverunt me; Funes inferni cinxerunt me, 6
& præverterunt me laquei mortis; In cala- 7
mitate mea Dominum vocavi, & ad Deum
meum clamavi, & audivit vocem meam de
templo suo, & clamor meus in conspectum
ipsius, imò in aures ejus intravit. Et conturba- 8
ta est ac tremuit terra, & fundamenta mon-
tium concussa & scissa sunt, eò quòd iratus
sit eis. In ira ejus fumus ascendit, & ignis ex 9
ejus vultu exarsit, & carbones ex eodem in-
censi sunt. Inclinavit cœlum, ac descendit 10
cum caliginibus sub pedibus suis. Equitavit 11
super Cherubim ac volavit, volavítque super
alas venti. Collocavit tenebras in latibulo 12
suo, & vallavit eum tabernaculum suum: te-
nebræ aquarum *obortæ sunt* in nubibus aëris
ex fulgore tabernaculi ejus. Vertit nubes suas 13
in grandinem & carbones ignis. Tonuit in 14
cœlo Dominus, et Altissimus edidit vocem
suam, grandinem, et carbones ignis. Emisit 15
sagittas suas, et dissipavit eos; fulgura mul-
tiplicavit, et exagitavit illos. Apparuerunt 16
fontes aquarum, et retecta sunt fundamenta
orbis ab increpatione tua Domine, et ab an-
helitu flatûs iræ tuæ. Misit ab alto, et accepit 17
me, extraxitque me ex aquis multis; Et eri- 81
puit me ab hostibus meis potentibus, et ab
osoribus meis qui me validiores erant, Qui 19
præverterant me in die calamitatis meæ: sed
fuit mihi Dominus suffultor, Et eduxit me ad 20
locum spatiosum, et eripuit me, quia gratus
sum ipsi. Et rependit mihi Dominus juxta ju- 21
stitiam meã, et juxta puritatem manuum mea-
rum mihi reddidit: Observavi enim vias Do- 22
mini, nec rebellavi in Deum meum. Cuncta 23
enim judicia ejus ante me sunt, et leges ejus
non rejeci à me: Sed fui cum eo sine labe, 24
et cavi mihi à peccatis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * قال. احبك يا رب لانك قوتي * وانت يا رب عزي وملجاي ومنقذي * الله المنيع
4 الذي ارجوه ناصري وقرن خلاصي * ومنقذي من الاثمة ومخلصي المحمود * ادعو الرب
5 لاخلص من اعدائي * من اجل ان سكرات الموت احاطت بي * ورعبتني مجاري الاثمة
6 7 * واحدقت بي طلق الجدث * وبغتتني فخاخ الموت * دعوت الرب عند ضيقي * وصرخت
الى الاهي * وسمع صوتي من هيكله * وارتفع جواري وصار امامه * ووصل الى اسماعه
8 9 * ارتجفت الارض وتزلزلت * وتزعزع اساس الجبال بالرجفة * لان الرب غضب عليها * ارتفع
الدخان من غضبه * والتهبت النار من وجهه * وكان لهيب نار اشد من لهيب الجمر
10 11 * فتح السماء ونزل * وظهر الضباب تحت قدميه * ركب على الكاروبين * فحلق وارتفع
12 13 على اكناف الهواء * جعل الظلمة حجابه. احاط به ظلاله * جعل سحابه بردا وجمرا من
14 15 نار * وهتف الرب بصوت الرعد من السماء * واسمع العلي صوته ببرد وجمر نار * سرح
16 سهامه ففرقهم * واكثر بروقه فازعجهم * ظهرت ينابيع المياه * وانكشفت اساسات
17 المسكونة من زجرك يا رب من ريح غضبك * ارسل العلي من علوه فاخذني * وسلني
18 من المياه الكثيرة * وانقذني من اعدائي الاعزاء * ومن شانئي الذين اعتزوا وقووا على
19 20 * وبغتوني في يوم اضطهادي * لكن كان الرب ناصري * وهو الذي اخرجني من
21 22 الضيق الى السعة * واعانني لهواه لي * جازاني الرب ببري * وكافاني بزكاه يدي * لاني
23 حفظت طرق الرب * ولم اعص الاهي * بل صيرت احكامه كلها قدامي * ولم احد عن
24 سننه * صرت معه بلا عيب * احتفظت من الخطايا واجتنبتها.

Dixit; Diligo te O Domine mi, quia tu 2
es robur meum, tuque O Domine mi, po-
tentia mea, & refugium meum, & re-
demptor meus; Deus excelsus quem spe- 3
ro, adjutor meus, & cornu salutis meæ,
& servans me à sceleratis, & liberator
meus laudandus. Dominum invoco, ut 4
eripiar ab hostibus meis. Cùm obsedis- 5
sent me mortis angores, rivi scelestorum
tremefecissent me, Cinxissent me dolo- 6
res sepulchri, & tendiculæ mortis præ-
venissent me; Invocavi Dominum tem- 7
pore angustiæ meæ, & clamavi ad De-
um meum, qui vocem meam audivit de
templo suo; extulitque se clamor meus,
sistitque se coram eo, & pervenit ad
aures ejus. Contremuit & concussa est 8
terra, & commota sunt cum tremore
fundamenta montium, quia succensuit eis
Dominus. Ascendit fumus ex ira ipsius, 9
& ex ejus vultu inflammatus est ignis,
fuitque flamma ignis ejus vehementior
flammâ carbonum. Aperuit cœlum, ac 10
descendit; & apparuit nebula sub pe-
dibus ejus. Equitavit super Cherubim, 11
volavit, & alas venti conscendit. Fecit 12
tenebras velũ suũ, cinxit eũ umbrâ suâ.
Fecit nubes suas grandines & carbones 13
igneos: Edidítque Dominus fragorem 14
tonitrui de cœlo, & audire fecit Altis-
simus vocem suam cum grandinibus &
carbonibus igneis. Jacula sua misit, & 15
dispersit eos; multiplicavit fulgura sua,
& tremefecit eos. Patuerunt fontes a- 16
quarum, & detecta sunt fundamenta
orbis habitati, ob increpationem tuam O
Domine, propter flatum iræ tuæ. Mittens 17
Altissimus ab excelsis suis accepit me, &
extraxit me ex aquis copiosis: Rede- 18
mitque me ab inimicis meis validis, &
ab osoribus meis; qui robur quidem *ac*
vires contra me acquisiverant, Méque 19
prævenerant in die persecutionis meæ; sed
fuit Dominus adjutor meus, Et ipse e- 20
duxit me ex angustia ad latitudinem, &
adjuvit me ob amorem suum erga me.
Retribuit mihi Dominus secundùm justi- 21
tiam meam, & rependit mihi secundùm
puritatem manuum mearum. Eò quòd 22
custodierim vias Domini, nec defecerim
à Deo meo; Imò proposuerim cuncta 23
judicia ejus ob oculos meos, & non de-
flexerim à legibus ejus; Cum eo candi- 24
dè me gesserim, caverim mihi à pecca-
tis, eáque devitaverim:

שמואל ב׳ כב

[illegible]

Versio VUL. LAT.

25 Et restituet mihi Dominus secundùm justitiam meam: et secundùm munditiam manuum mearum, in conspectu oculorũ
26 suorum. Cum sancto sanct⁹ eris: & cum robusto perfectus.
27 Cum electo elect⁹ eris: & cum
28 perverso pverteris. Et populũ pauperẽ salvum facies: oculisq;
29 tuis excelsos humiliabis. Quia tu lucerna mea, Dñe: et tu, Dñe,
30 illuminabis tenebras meas. In te enim currã accinctus: in Deo
31 meo transiliã murũ. Deus, immaculata via ejus, eloquiũ Dñi igne examinatum: scutũ est o-
32 mnium sperantium in se. Quis est Deus præter Dñm: & quis
33 fortis præter Deũ nostrũ? De⁹ qui accinxit me fortitudine: & complanavit pfectã viam meã.
34 Coæquans pedes meos cervis, et sup excelsa mea statuens me.
35 Docens man⁹ meas ad præliũ, & componens quasi arcũ ære-
36 um brachia mea. Dedisti mihi clypeũ salutis tuæ: & mansue-
37 tudo tua multiplicavit me. Dilatabis gress⁹ meos subt⁹ me:
38 & non deficient tali mei. Persequar inimicos meos, & conteram: & non convertar donec
39 consumã eos. Consumam eos & confringam, ut non consurgant: cadent sub pedibus meis.
40 Accinxisti me fortitudine ad prælium: incurvâsti resistentes
41 mihi subt⁹ me. Inimicos meos dedisti mihi dorsum; odientes
42 me, & disperdã eos. Clamabũt, & non erit qui salvet; ad Dñm,
43 & non exaudiet eos. Delebo eos ut pulverẽ terræ: quasi lutum platearum comminuã eos
44 atque confringã. Salvabis me à contradictionib⁹ populi mei: custodies me in caput Gentiũ: populus, quem ignoro, serviet
45 mihi. Filii alieni resistent mihi, auditu auris obedient mihi.
46 Filii alieni defluxerunt, & con-
47 trahentur in angustiis suis. Vivit Dñs, & benedict⁹ De⁹ me⁹: et exaltabitur De⁹ fortis salutis
48 meæ. Deus qui das vindictas mihi, & dejicis populos sub
49 me. Qui educis me ab inimicis meis, & à resistentib⁹ mihi elevas me: à viro iniquo liberabis me.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

[illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

[illegible]

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reddidit Dominus mihi secundùm meritum meum, juxta puritatem meam ante dictum ejus. *Cum* Abraham qui inventus est pius ante te, ideò multiplicâsti facere misericordiam cum semine ejus Isaac qui fuit perfect⁹ in timore tuo; idcircò perfecisti dictum voluntatis tuæ *facere* cum illo. *Cum* Jaghacob qui ambulavit in puritate ante te, elegisti filios ejus ab omnib⁹ gentibus, *& separâsti semen ejus ab omni propham.* Pargho & Miszraæos qui excogitârant cogitationes super populum tuum, confudisti illos in cogitationibus suis. Et populum *domus Israel, qui vocantur in hoc mundo populus miser*, tu futur⁹ es ut salves, & in dicto tuo forti eos qui invalescunt super illos, humiliabis. Quia tu ipse Dñs lux ipsius Israel Domine: & Dñs educet me de obscuritate in lucem, & videre faciet me in seculo quod futurum est ut eveniat justis. Quia in dicto tuo multiplicabo castra, & in dicto Dei mei subigam omnes arces validas. Deus est cujus rectæ sunt viæ, lex Domini electa est, *ipse* est *fortis* omnibus qui confidunt in eo. *Ideo propter signum & liberationem quæ facies uncto tuo, & reliquo populo tuo qui relicti sunt, confitebuntur omnes populi, gentes, & linguæ, ac dicent*: Non est Deus nisi Dñs, *quia non est præter te; & populus tuus dicent, Non est* qui sit fortis nisi Deus noster. Deus qui armiatus est mihi in virtute, & constituit perfectam viam meam. Ponens pedes meos veloces instar cervorum, & super domũ fortitudinis meæ statuit me. Docens manus meas ad gerendum bellum, & fortificans *arcu æreo* brachia mea. Et dedisti mihi fortitudinem, *& in liberatione tua* & in dicto tuo multiplicâsti me. Auxisti gressus meos subtus me, & non commotus est poples meus. Persecutus sum osores meos & disperdidi eos, & non redii usq; quò consumpsi eos. Et consumpsi eos & exterminavi eos, nec potuerunt stare: & ceciderunt occisi subtus plantam pedum meorum. Et roborâsti me in virtute ad gerendum bellum; fregisti populos, qui insurgebant ut malefacerent mihi, subtus me. Et inimicos meos fregisti ante me, vertentes *ante* auctores inimicitiæ meæ, et disperdidi illos. Quærentes auxilium, et non fuit eis liberator: orantes ante Dominum, et non fuit accipiens orationem eorum. Et contrivi illos ut pulverem terræ; sicut lutum platearum calcavi eos, et conculcavi illos. Et liberâsti me de medio populi, præfecisti me caput gentibus: populus quem non cognovi servierunt mihi. Filii populorum mentiti sunt mihi; ad auditum auris obedierunt mihi. Filii gentiũ defecerunt, et commoti sunt de palatiis suis. *Ideo propter signũ et liberationem quæ fecisti populo tuo, domus Israel gratias egerunt ac dixerunt*: Permanet ipse Dñs, et benedictus fortis, eo quòd ab-ante eum datur nobis robur et liberatio; et *exaltatur* Deus, robur liberationis nostræ. Deus qui facit ultionem mihi, et frangit gentes, quæ stant ut malefaciant mihi, sub me. Qui liberas me ab osoribus meis, et contra eos qui stant ut malefaciant mihi, roborabis me, *à Gog, et ab* exercitu *populorum raptorum qui cum eo* eripies me.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

25 * ܘܦܪܥܢܝ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܙܕܝܩܘܬܝ. ܘܐܝܟ ܕܟܝܘܬܐ ܕܐܝܕܝ. ܩܕܡ ܥܝܢܘܗܝ. * ܥܡ ܛܒܐ
26 ܛܒܐ ܬܗܘܐ. ܘܥܡ ܓܒܪܐ ܡܫܡܠܝܐ. ܡܫܡܠܝܐ ܬܗܘܐ. * ܥܡ ܓܒܝܐ. ܓܒܝܐ
27 ܘܥܡ ܥܩܡܐ. ܬܬܦܬܠ. * ܡܛܠ ܕܐܢܬ. ܠܥܡܐ ܡܣܟܢܐ. ܬܦܪܘܩ. ܘܥܝܢܐ
28 ܪܡܬܐ. ܬܡܟ. * ܐܢܬ ܐܢܗܪ ܫܪܓܝ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ ܢܢܗܪ ܚܫܘܟܝ. * ܡܛܠ ܕܒܟ
29 ܐܪܗܛ ܠܘܬ ܓܘܕܐ. ܘܒܐܠܗܝ ܐܕܘܫ ܫܘܪܐ. * ܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܡܘܡ ܐܘܪܚܗ. ܘܡܐܡܪܗ ܕܡܪܝܐ.
30 ܒܚܝܪ ܘܡܥܕܪ ܠܟܠ ܕܡܬܟܠܝܢ ܥܠܘܗܝ. * ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܐܠܗܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܪܝܐ.
31 ܘܠܝܬ ܕܐܚܝܢ ܐܠܐ ܐܠܗܢ. * ܐܠܗܐ. ܕܐܣܪܢܝ ܚܝܠܐ. ܘܫܘܝ ܕܠܐ ܡܘܡ. ܐܘܪܚܝ. * ܥܒܕ
32 ܪܓܠܝ. ܐܝܟ ܕܐܝܠܐ. ܘܥܠ ܪܘܡܐ ܐܩܝܡܢܝ. * ܕܐܠܦ ܐܝܕܝ ܠܩܪܒܐ. ܘܥܒܕ ܐܝܟ ܩܫܬܐ
33 ܕܢܚܫܐ. ܕܪܥܝ. * ܘܝܗܒܬ ܠܝ ܬܪܣܐ ܕܦܘܪܩܢܐ. ܘܝܡܝܢܟ ܬܣܥܕܢܝ ܘܡܪܕܘܬܟ ܬܪܒܝܢܝ.
34 * ܐܪܘܝܚ ܗܠܟܬܝ ܬܚܬܝ. ܘܠܐ ܢܙܘܥܘܢ ܩܘܪܣܠܝ. * ܐܪܕܘܦ ܠܒܥܠܕܒܒܝ. ܘܐܕܪܟ ܐܢܘܢ.
35 ܘܠܐ ܐܬܦܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܓܡܪ ܐܢܘܢ. * ܐܡܚܐ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ. ܘܢܦܠܘܢ
36 ܬܚܝܬ ܪܓܠܝ. * ܐܣܪܬܢܝ ܚܝܠܐ ܒܩܪܒܐ. ܘܐܟܦܬ ܠܡܩܝܡܝܢ ܥܠܝ. ܬܚܘܬܝ. * ܘܩܕܠܐ
37 ܕܒܥܠܕܒܒܝ. ܝܗܒܬ ܠܝ. ܘܠܣܢܐܝ. ܐܫܬܩ ܐܢܘܢ. * ܢܩܥܘܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ .· ܘܠܐ ܢܗܘܐ
38 ܠܗܘܢ ܦܪܘܩܐ. ܢܒܥܘܢ ܡܢ ܡܪܝܐ .· ܘܠܐ ܢܥܢܐ ܐܢܘܢ. * ܐܕܩ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܥܦܪܐ
39 ܥܠ ܐܦܝ ܪܘܚܐ. ܘܐܝܟ ܛܝܢܐ ܕܫܘܩܐ. ܐܕܘܫ ܐܢܘܢ. * ܬܦܨܝܢܝ ܡܢ ܕܝܢܘܗܝ ܕܥܡܐ.
40 ܬܣܝܡܢܝ ܪܝܫܐ ܠܥܡܡܐ. ܥܡܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ. ܢܫܬܥܒܕܘܢ ܠܝ. * ܒܡܫܡܥ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥܘܢܢܝ.
41 ܒܢܝ ܢܘܟܪܝܐ ܢܫܬܥܒܕܘܢ ܠܝ. * ܒܢܝ ܢܘܟܪܝܐ ܢܬܟܠܘܢ ܡܢ ܫܒܝܠܝܗܘܢ.
42 ܘܢܬܚܓܪܘܢ. * ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܘܡܒܪܟ ܗܘ ܡܚܝܠܢܝ. ܢܬܪܘܡ ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܝ.
43 * ܐܠܗܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܬܒܥܬܐ. ܘܫܥܒܕ ܥܡܡܐ ܬܚܘܬܝ. * ܘܡܦܨܐ ܠܝ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ.
44 ܘܐܦ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܡܝܢ ܥܠܝ. ܐܪܝܡܢܢܝ. ܘܡܢ ܓܒܪܐ ܥܘܠܐ. ܬܦܪܩܢܝ.

Idcirco rependit mihi Dominus secundùm 25
justitiam meam & secundùm puritatem ma-
nuum mearum coram oculis ejus. Cùm bo- 26
no bonus eris, & cum viro integro integer e-
ris. Cum electo electus eris, & cum obliquo 27
obliquè te geres. Tu enim populum paupe- 28
rem servabis, oculos autem elatos deprimes.
Tu illuminabis lucernam meam, Dominus 29
Deus meus illustrabit tenebras meas. Nam p 30
te curram adversùs turmam, & per Deum
meum transiliam murum. Dei via est imma- 31
culata, eloquium Domini purgatissimum, o-
pem ferens omnibus in eo confidentibus.
Nullus est enim Deus præter Dominum, nec 32
est qui sit Potens, nisi Deus noster; Deus qui 33
cinxit me robore, & reddidit immaculatam
viam meam: Fecit pedes meos quasi cervi- 34
nos, & super editum *locum* me constituit:
Qui manus meas ad bellum instruxit, & for- 35
tia reddidit quasi arcum æneum brachia mea:
Et dedisti mihi clypeum salutis, & dextera 36
tua fulciet me, & correptio tua enutriet me:
Dilatâsti gressus meos subtus me, ne vacilla- 37
rent vertebræ meæ. Persequar inimicos me- 38
os, & assequar illos, nec revertar donec ab-
sumam eos. Percutiam illos ita ut surgere 39
nequeant, sed cadant sub pedes meos. Ac- 40
cinges me robore in prælio, & insurgentes in
me, subtus me prosternes. Cervicem inimi- 41
corum meorum exposuisti mihi, & osores me-
os, silentio involvam. Clamabunt ad Do- 42
minum, at non erit eis salvator: rogabunt
Dominum, at non respondebit eis. Commi- 43
nuam eos tanquam pulverem contra faciem
venti, & veluti lutum platearum conculcabo
eos. Eripies me à contentionibus populi, 44
constitues me caput gentium: Populus quem
non noveram, serviet mihi. Auditu auris 45
obedient mihi; filii alienigenæ subdent se mi-
hi. Filii alienigenæ continebunt se à viis 46
suis, & claudicabunt. Vivat Dominus, & 47
benedictus sit roborator meus. Exaltare De-
us servator meus, Deus qui concessisti mihi 48
vindictam, populos sub me subjecisti: Qui 49
me ab inimicis meis eripuisti, ab his etiam
qui insurgunt in me erue me, & à viris ini-
quis libera me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * فجازاني الرب ببري * وكافاني بزكاة يدي امامه * 26 ما اعدلك يا رب * لانك تكون مع الصالح
صالحا * ومع الرجل الخبيث لتكون منكبا * 27 ومع المنتخب تكون منتخبا * ومع الملتوي
المعوج معوجا * 28 من اجل انك تخلص الشعب المسكين * وتواضع الاعين المتعظمة * 29 انت
تضي سراجي يا ربي والاهي * بك تضي ظلمتي * 30 لاني انا اقوى بك ان اسعى في طلب
المستهزئين بك يا الاهي * وبقوتك اعبر السور * 31 من اجل ان الله عدل * لا عيب في طرقه *
وقول الرب مجرب بالصدق * ناصر جميع المتوكلين عليه * 32 لانه ليس الاه غير الرب * وليس
منيع غير الاهنا * 33 الله الهمني القوة من قبله * صير طريقي بلا عيب * 34 وثبت قدمي
وصلبهما مثل ارجل الايل * واقامني ارفع المواضع * 35 علم يدي القتال * وشدد ذراعي مثل
قوس النحاس * 36 دفع الي ترس الخلاص * يمينك تعينني * وتواضعك يعظمني * 37 وسعت خطاي *
ولم تضعف اقدامي * 38 اطلب اعدائي فادركهم * ولا ارجع حتى افنيهم * 39 ارميهم فلا يقدرون
على النهوض * بل يسقطون تحت قدمي * 40 لانك تلهمني القوة في الحرب * وتصرع تحتي الذين
يثبون علي * 41 ووليت رقاب اعدائي امامي * وتقويني حتى اصمت شاني * 42 يخارون الى الرب فلا
يكن لهم مخلصا * يطلبون الى الرب فلم يستجب لهم * 43 ادريهم مثل التراب الذي تذريه
الرياح * وادوسهم كما يداس الزرع في السكك * 44 تنجيني من احكام الشعب * تصيرني راسا للشعوب *
يخدمني الشعب الذي لا اعرفه * 45 يسمعون قولي ويطيعون الابناء الغرباء * 46 تمنع ابناء الغرباء
عن طريقهم * يعمون عن سبلهم * 47 تبارك الله الحي الذي يقويني * اعظم الله المخلص
48 * الهي الذي انعم لي * صير الشعوب حولي خاضعين * 49 نجاني من اعدائي * ورفعني على
الذين قاموا علي * انقذني من الرجال الاثمة *

Propterea retribuit mihi Dominus secun- 25
dùm justitiam meam, & rependit mihi
secundùm innocentiam manuum mearum
coram ipso. Quàm justus es O Domine! 26
nam cum bono bonus es, & cum viro im-
probo malè te geris: Cum electo electus 27
es, & cum obliquo atque perverso perver-
sus. Tum quia populum miserum tu libe- 28
ras & oculos sese efferentes humilias. Tu 29
accendis lucernam meam O Domine mi
& Deus meus, per te clarescent tenebræ
meæ. Ego enim per te facultatem adipi- 30
scar currendi post eos qui sunt tui filii:
O Deus meus, tuâque virtute transiliam
murum. Quoniam Deus justissimus est, 31
& nullum in viis ejus vitium: sermo Do-
mini est in veritate probatissimus, auxili-
um præbens omnibus in eo confidentibus.
Nullus est enim Deus præter Dominum, 32
neque Fortis ac Potens præter Deum no-
strum. Deus præstitit mihi robur à se, 33
viam meam fecit irreprehensibilem: Et 34
firmos solidósque reddidit pedes meos ut
pedes cervorum, & collocavit me in edi-
tissimo locorum: Edocuit manus meas 35
prælium, & roboravit brachia mea ut ar-
cum æneum: Dedit mihi clypeum salu- 36
tis. Dextera tua opem ferat mihi, & hu-
militas tua magnificet me. Dilatâsti gres- 37
sus meos, nec debilitati sunt pedes mei.
Quæram inimicos meos, et apprehendam 38
illos, & non revertar donec exterminem
eos: Dejiciam eos, nec valebunt surgere; 39
sed corruent sub pedes meos: Quia tu sup- 40
peditas mihi vires in certamine, & subter
me prosternis eos qui me adoriuntur.
Hostium meorum cervices coram me ver- 41
tisti, & adeò me roboras, ut silere faci-
am osores meos. Vociferabuntur ad Do- 42
minum, & non aderit ipsis adjutor: Do-
minum precabuntur, & non exaudiet e-
os. Dispergam illos ceu pulverem quem 43
dispergunt venti, & calcabo eos quem-
admodum calcatur semen in viis tri-
tis. Liberabis me à judiciis populi, 44
constitues me principem gentium: mini-
strabit mihi populus quem non cognosco:
Audient sermonem meum, & obedient 45
mihi filii alieni: Retrahent se filii alieni 46
à via sua, excæcabuntur à semitis suis.
Benedictus sit Deus vivus qui me corro- 47
borat, magnifico Deum servatorem, De- 48
um inquam meum qui me ultus est, posuit
populos circum me subjectos, Eripuit me 49
ab hostibus meis, & prætulit me iis qui
surrexerant adversùm me, liberavit me à
viris iniquis.

שמואל ב : כב

.psallam tuo nomini & ,gentibus in Domine tibi confitebor Propterea

50 על־כן אודך יהוה בגוים ולשמך אזמר׃

,David suo *uncto* misericordiam faciens & ,sui regis *salutem* *Turris*

51 מגדיל ישועות מלכו ועשה־חסד למשיחו לדוד

.seculum in usque ejus semini &

ולזרעו עד־עולם׃

CAP. XXIII. כג

dixit & ,Isai filius David Dixit .novissima David verba hæc Et

1 ואלה דברי דוד האחרנים נאם דוד בן־ישי ונאם

psalmis jucundus & ,Jahacob Dei *unctum* ,excelsus constitutus vir

הגבר הקם על משיח אלהי יעקב ונעים זמרות

super ejus sermo & ,me *in* est locutus Domini Spiritus .Israel

2 ישראל׃ רוח יהוה דבר־בי ומלתו על־

: Israel *petra* est locutus mihi ;Israel Deus Dixit .mei linguâ

3 לשוני׃ אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל

lux sicut Et .Dei *timoris* dominator justus ,*homine in dominans*

4 מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים׃ וכאור

pluvia à splendore à *densitates* *non* manè :sol orietur matutina

בקר יזרח־שמש בקר לא עבות מנגה ממטר

quia ,Deo cum mea domus sic non Quia .terra de *germen*

5 דשא מארץ׃ כי־לא־כן ביתי עם־אל כי

: custoditum & ,omnibus in dispositum mihi posuit *seculi* pactum

ברית עולם שם לי ערוכה בכל ושמרה

.faciet germinare non quia ,voluntas omnis & ,mea salus cuncta quoniam

כי־כל־ישעי וכל־חפץ כי־לא יצמיח׃

.capient manu in non quia ;*ipsi* universi *motus spina* tanquam *belial* Et

6 ובליעל כקוץ מנד כלהם כי־לא ביד יקחו׃

igne *in* & :lanceæ ligno & ,ferro replebitur ,eas *in* tetigerit vir Et

7 ואיש יגע בהם ימלא ברזל ועץ חנית ובאש

fortium nomina Ista .*mansione* in comburentur comburendo

8 שרוף ישרפו בשבת׃ אלה שמות הגברים

ipse ,*tertiarius* caput sapiens *sede* in Sedens :David ipsi qui

אשר לדוד ישב בשבת תחכמני ראש השלשי הוא

.una vice in *occisos* octingentos *super* ,Hesnita Hadino

עדינו העצני על־שמנה מאות חלל בפעם אחד׃

fortes tres inter ,Achochi filii Dodo filius Elhazar cum post Et

9 ואחרו אלעזר בן־דדי בן־אחחי בשלשה גברים

illic erant *collecti* ,Pelisthæos *in eos probris afficiendo in* ,David cum

עם־דוד בחרפם בפלשתים נאספו־שם

,surrexit Ipse .Israel viri ascenderunt & ,prælium in

10 למלחמה ויעלו איש ישראל׃ הוא קם

adhæreret & ,ejus manus *defatigaretur quo usque* ,Pelistim *in* percussit &

ויך בפלשתים עד כי־יגעה ידו ותדבק

die in magnam salutem Dominus fecit Et .gladium ad ejus manus

ידו אל־החרב ויעש יהוה תשועה גדולה ביום

.spoliandum ad tantùm eum post *revertebantur* populus & :illa

ההוא והעם ישבו אחריו אך לפשט׃

Versio VULG. LAT.

50 Propterea confitebor tibi, Domine, in gentibus : & nomini
51 tuo cantabo. Magnificans salutes regis sui, & faciens misericordiam christo suo David, et semini ejus in sempiternum.

CAP. XXIII.

1 HÆc autem sunt verba David novissima. Dixit David filius Isai : dixit vir, cui constitutum est de christo Dei Jacob,
2 egregius psaltes Israel; Spiritus Domini locutus est per me, & sermo ejus per linguam me-
3 am. Dixit Deus Israel mihi, locutus est Fortis Israel, Dominator hominum, justus domi-
4 nator in timore Dei. Sicut lux auroræ, oriente Sole, manè absque nubibus rutilat, & sicut pluviis germinat herba de ter-
5 ra. Nec tanta est domus mea apud Deum, ut pactum æternũ iniret mecum, firmum in omnibus atque munitum. Cuncta enim salus mea, & omnis voluntas : nec est quidquam ex
6 ea quod non germinet. Prævaricatores autem quasi spinæ evellentur universi : quæ non
7 tolluntur manibus. Et si quis tangere voluerit eas, armabitur ferro & ligno lanceato, igneque succensæ comburentur
8 usque ad nihilũ. Hæc nomina fortium David. Sedens in cathedra sapientissimus princeps inter tres, ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus, qui octingentos interfecit impetu
9 uno. Post hunc, Eleazar filius patrui ejus Ahohites inter tres fortes, qui erant cum David quando exprobraverunt Philisthiim, & congregati sunt il-
10 luc in prælium. Cúmque ascendissent viri Israel, ipse stetit & percussit Philisthæos, donec deficeret manus ejus, & obrigesceret cum gladio : fecitque Dominus salutem magnam in die illa : & populus qui fugerat, reversus est ad cæsorum spolia detrahenda.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

50 Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν τοῖς
51 ἔθνεσι, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Μεγαλύνων (κ) τὰς σωτηρίας βασιλέως αὐτοῦ, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

MS. A. (κ) σωτηρίας

ΚΕΦ. κγ'.

1 ΚΑὶ οὗτοι οἱ λόγοι Δαυὶδ οἱ ἔσχατοι. πιστὸς Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ πιστὸς (α) ἀνὴρ ὃν ἀνέστησε κύριος ἐπὶ χριστὸν (β) θεοῦ Ἰακὼβ, καὶ
2 εὐπρεπεῖς ψαλμοὶ Ἰσραήλ. Πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ
3 γλώσσης μου. Λέγει ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἐμοὶ ἐλάλησε (γ) φύλαξ ἐξ Ἰσραὴλ παραβολήν. Εἶπον ἐν ἀνθρώπῳ, Πῶς (δ) κραταιώσητε (ε)
4 φόβον χριστοῦ; Καὶ ἐν φωτὶ θεοῦ πρωΐας ἀνατείλαι (ζ) ἥλιος τοπρωΐ, (η) οὐ κύριος παρῆλθεν ἐκ φέγγους, καὶ ὡς ἐξ ὑετοῦ χλόης ἀπὸ
5 γῆς. Οὐ γὰρ (θ) οὕτως ὁ οἶκός μου μετὰ ἰσχυροῦ· διαθήκην γὰρ αἰώνιον (ι) ἔθετό μοι ἑτοίμην ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην· ὅτι πᾶσα σωτηρία μου καὶ πᾶν θέλημα, ὅτι οὐ μὴ (κ) βλα-
6 στήσῃ ὁ παράνομος. Ὥσπερ ἄκανθα ἐξωσμένη πάντες (λ) οὗτοι, ὅτι οὐ χειρὶ ληφθήσονται,
7 Καὶ (μ) ἀνὴρ οὐ κοπιάσει ἐν αὐτοῖς· καὶ πλήρες σιδήρου, καὶ ξύλον δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καύσει, (ν) καὶ καυθήσονται αἰσχύνῃ αὐτῶν.
8 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν (ξ) Δαυίδ· Ἰεβοσθὲ ὁ Χαναναῖος ἄρχων τοῦ τρίτου (ο) ἐστιν· (π) Ἀδινὼν ὁ Ἀσωναῖος, οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίους στρατιώτας εἰσά-
9 παξ. Καὶ μετ' αὐτὸν (ρ) Ἐλεανὰν υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ υἱὸς (σ) Δουδὶ ἐν τοῖς τρισὶν δυνατοῖς μετὰ (τ) Δαυίδ· καὶ ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλε-
10 μον, Καὶ ἀνέβησαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ· αὐτὸς ἀνέστη καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, ἕως οὗ (υ) ἐκοπίασεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ προσεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ πρὸς τὴν μάχαιραν. καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ὁ λαὸς ἐκάθητο ὀπίσω αὐτοῦ πλὴν ἐκδιδύσκειν.

MS. A. (α) ὁ ἀνὴρ (β) κυρίου θεοῦ (γ) φύλαξ Ἰσραὴλ (δ) κραταιώσητε (ε) φόβον κυρίου Καὶ ἐν θεοῦ φωτὶ πρωΐας (ζ) ὁ ἥλιος (η) οὐ παρῆλθεν (θ) ὅτι (ι) ἑτοίμην ἔθετό μοι ἐν (κ) *βασάσῃ (λ) αὐτοὶ, (μ) ἀνὴρ κοπιάσει (ν) καὶ καυθήσεται αἰσχύνη αὐτῶν. (ξ) τοῦ Δαυίδ· (ο) αὐτός ἐστιν. (π) Ἀδινὼ ὁ Ἀσωναῖος, *ἐπὶ ὀκτακοσίους τραυματίας εἰσάπαξ. (ρ) Ἐλεάζαρ (σ) Σουδὶ (τ) Δαυίδ· ἐν τῷ (υ) ἐκόπασεν

50 Propter hoc confitebor tibi, Domine, in gentibus : & in nomine tuo psallam. Magnificans salutes re-
51 gis sui, & faciens misericordiam christo suo David, & semini ejus, usq; in seculum.

CAP. XXIII.

1 ET hæc verba David ultima. Fidelis David filius Jesse, & fidelis vir, (a) quem suscitavit Dominus in christum Dei Jacob: &
2 decori psalmi Israel. Spiritus Domini locutus est in me: et verbum ejus super linguam meam.
3 Dicit Deus Israel, Mihi locutus est (b) custos ex Israel parabolam. Dixi in homine, Quomodò tenebitis timorem Christi?
4 Et in luce Dei matutina, exoriatur Sol manè, (c) non Dominus transiit à splendore, et tanquam ex pluvia
5 viroris à terra. Non enim sic domus mea cum Forti. Testamentum enim æternum posuit mihi paratum in omni tempore custoditum. Quoniam universa salus mea, et omnis (d) voluntas: quoniam non germinabit iniquus.
6 Sicut spina ejecta, omnes hi: quoniam non manu sumentur: (e) Et vir non la-
7 borabit in eis. Et plenis ferro : et lignum lanceæ: et in igni comburet, et comburentur confusione eorum.
8 Hæc nomina potentium David. (f) Jeboshe Chananæus princeps tertii est : Adinon Asonæus; hic eduxit gladium suum super octingentos milites vice u-
9 nâ. Et cum eis Eleanan filius patrui ejus, filius (g) Dudi, qui in tribus potentibus cum David: &
10 cùm ipse exprobraret in alienigenas; congregati sunt illuc in prælium, Et ascendit vir Israel; ipse surrexit, et percussit in alienigenis; quoadusq; defatigata est manus ejus, et adhæsit manus ejus ad gladium. Et fecit Dominus salutem magnã in die illâ: et populus sedit post eum tantùm ad spoliandum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

50 על כן אודי קדמך יי בעממיא ולשמך אימר תושבחן׃ מסגי למעבד פורקן עם מלכיה
51 ועבד טיבו למשיחיה לדוד ולזרעיה עד עלמא׃

כג

1 ואלין פתגמי נבואת דוד דאתנבי לסוף עלמא ליומי נחמתא דעתידין למיתי אמר דוד
בר ישי ואמר גברא דמרבא למלכו משיחא במימר אלהיה דיעקב ותקין למשני בחיך
2 מבסם תושבחתיה דישראל׃ אמר דוד ברוח נבואה דיי אנא ממלל אלין ופתגמי
3 קודשיה בפומי אנא סדר׃ אמר דוד אלהא דישראל עלי מלל תקיפא דישראל דשליט
בבני אנשא קושטא דאין אמר למנאה לי מלכא דהוא משיחא דעתיד דיקום וישלוט
4 בדחלתא דיי׃ טוביכון צדיקיא עבדתון לכון עובדין טבין דאתון עתידין לאנהרא
כזיהור יקריה כנהור צפרא דאזיל ותקן וכשמשא דעתיד לאנהרא כזהור יקריה על חד
תלת מאה ארבעין ותלתא כנהור שבעת כוכביא שבעת יומיא יתיר מכדין תתרבון
וייטב לכון דהויתון מחמדין לשני נחמתא דאתין הא כאכרא דמסובר בשני בצורתא
5 דיחות מטרא על ארעא׃ אמר דוד יתירא מבכן ביתי קדם אל ארי קים עלם קים
לי למהוי מלכותי קימא כמא דקימין סדרי בראשית ונטירא לעלמא דאתי ארי כל
6 צרכי וכל בעותי קדמוהי מתעבדין בכן כל מלכו לקבליה עוד לא תתקים׃ ורשיעיא
עבדי חטאה דמן לכבין דבמפקהון רכיכין למקטף וכד אנש חיס עליהון ושביק להון
7 אולין ותקפין עד דלית אפשר למקרב להון ביד׃ ואף כל אנש דמשרי למקרב בחובין
אולין ותקפין עלוהי עד דחפין ליה כלבוש דברזלא דלא יכלין ליה באעי מורנין ורומחין
בכין לית פורענותהון ביד אנש אלהן באשתא עתידין לאתוקדא יתוקדון באתגלאה
8 בית דינא רבא למתב על כורסי דינא למדן ית עלמא׃ אלה אלין שמהת גבריא דהוו
עם דוד גברא ריש משריתא יתיב על כורסי דינא וכל נבייא וסביא מקפין ליה משיח
במשח קודשא בחיר ומפנק שפיר בריויה ויאי בחזויה חכים בחוכמתא וסוכלתן בעיצה
גבר בגברותא ריש גבריא הוא מתקן במני זינא נפק בפום קלא ונצח בקרבא ומתביב
9 על ידי מורניתיה תמני מאה קטילין בזמנא חדא׃ ואחריו ובתרוהי אלעזר בר דודו בר
אחוהי בתלתא גבריא עם דוד כד חסידו פלישתאי ואתכנישו תמן לאגחא קרבא וסליקו
10 אנש ישראל׃ הוא׃ הוא קם וקטל בפלשתאי עד דלאית ידיה ואדביקת ידיה עם חרבא
ועבד יי פורקנא רבא ביומא ההוא ועמא תב בתרוהי ברם לחלצא קטיליא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea confitebor ante te Domine in gentibus, & nomini tuo dicam laudes. Qui multiplicat facere liberationem cum rege suo, & facit benignitatem uncto suo David & semini ejus usq; in seculum.

CAP. XXIII.

ET hæc verba prophetiæ David quæ vaticinatus est consummationi seculi, diebus consolationis qui futuri sunt ut veniant : Dixit David filius Isai, & dixit vir qui sublimatus est in regnum, unctus in dicto Dei Jaghacob, & constitutus ut præficiat in ludo suavitatis laudem Israel. Dixit David in spiritu prophetiæ Domini, Ego loquor hæc, & verba sanctitatis ejus in ore meo ego ordino. Dixit David, Deus Israel super me locutus est, fortis Israel *qui dominatur* in filiis hominis, verax judex dixit, quòd constitueret mihi regem, ipse est Messias, qui futurus est ut surgat & dominetur in timore Dñi. Beati vos justi, fecistis vobis facta bona, quia vos futuri estis ut luceatis *ut lux* gloriæ *ejus*, sicut splendor auroræ qui ambulat & constat, & sicut Sol qui *futur⁹ est ut luceat sicut splendor* gloriæ suæ, *pro uno tercenties quadragies ac ter, sicut lux septem stellarum septem diebus; plus quàm hoc magnificabimini & bene erit vobis, qui fuistis expetentes annos consolationum venturos*, ecce sicut *agricola* qui expectat in annis siccitatis ut descendat pluvia super terram. Dixit David : Plus est quàm hæc domus mea ante Deum, quia juramentum æternum juravit mihi, quòd esset regnum meum firmum sicut firmi sunt ordines Beresith, & custoditum in seculum quod veniet, nam omnes indigentiæ meæ, & omnes petitiones meæ ante ipsum factæ sunt: ideò omne regnum contra ipsum ampliùs non firmabitur. Et improbi factores peccati erunt similes spinis quæ in ortu suo molles ad eruendum, & *cùm homo* parcit super eis, & finit eas, procedunt & invalescunt usq; quo non possibile sit appropinquare ad eas manu. Et omnis homo qui incipit appropinquare ad peccata, progredientia & fortè roborantia super se, usq; quo operiant eum tanquàm vestis ferrea, non prævalent illi in lignis hastarum & lancearum : ideò non est ultio eorum in manu hominis, sed in igne incendendo incendentur cum apparuerit domus judicii magni, ut sedeat super solium judicii ad judicandum seculum. Hæc nomina robustorum qui fuerunt cum David, robusti capitis exercituum, sedentis super solium judicii, *& omnibus prophetis & senioribus cingentibus eum*, uncti in unctione sancta, electi, & jucundi, pulchri forma & decori aspectu, sapientis sapientia, & intelligentis consilio, fortis roboris capitis robustorum : ipse præfectus super vasa armorum, exiens in ore vocis, & vincens in prælio, & contorquens manu lanceæ suæ octingentos occisos vice una. Et post illum Elghazar filius *Dodo* filii Ahhohhi inter tres robustos qui erant cum David quando exprobraverunt Pelisthæi, & congregati erant ibi ad ineundum bellum, & ascenderunt viri Israel : Ipse surrexit & occidit in Pelisthæis usq; quo defatigaretur manus ejus, & hæsit manus ejus cum gladio : & fecit Dñs liberationem magnam in die illo ; & populus *redit* post illum ; verùm ad exuendum occisos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܘܕܐ ܠܟ ܒܝܬ ܥܡܡܐ ܡܪܝ. ܘܠܫܡܟ ܐܙܡܪ. * ܡܪܒܐ ܦܘܪܩܢܐ ܕܡܠܟܗ.
51 ܘܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ ܠܡܫܝܚܗ. ܠܕܘܝܕ ܘܠܙܪܥܗ. ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܓ *

1 * ܘܗܠܝܢ ܡܠܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܐܚܪܝܐ. ܐܡܪ ܕܘܝܕ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܐܡܪ ܓܒܪܐ ܕܐܩܝܡ ܢܝܪܐ ܕܡܫܝܚܗ
2 ܕܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܡܒܣܡ ܙܡܝܪܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠܬ ܒܝ.
3 ܘܡܠܬܗ ܥܠ ܠܫܢܝ. * ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܝ ܐܡܪ ܥܫܝܢܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܕܫܠܝܛ ܒܒܢܝܢܫܐ ܙܕܝܩܐ. ܕܫܠܝܛ ܒܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ ܕܨܦܪܐ. ܡܐ ܕܕܢܚ ܫܡܫܐ.
4 ܨܦܪܐ ܕܠܐ ܥܢܢܐ ܡܢ ܢܓܗܐ. ܘܡܢ ܡܛܪܐ ܕܡܦܩܐ ܬܕܐܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܒܝܬܝ ܥܡ
5 ܐܠܗܐ. ܘܩܝܡܐ ܕܥܠܡܐ. ܣܡ ܠܝ. ܘܡܬܩܢ ܒܟܠܡܕܡ. ܘܢܛܝܪ. ܟܠܗ ܕܝܢ ܨܒܝܢܝ.
ܘܟܠܗ ܦܘܩܕܢܝ. ܗܘܝܘ ܡܫܡܠܐ. * ܘܥܘܠܐ ܐܝܟ ܟܘܒܐ ܡܣܒܐ ܟܠܗܘܢ. ܕܠܐ
6 ܗܘܐ ܒܐܝܕܐ ܡܬܐܚܕܝܢ ܟܠܗܘܢ. * ܘܓܒܪܐ. ܡܐ ܕܩܪܒ ܠܗܘܢ. ܒܩܝܣܐ ܗܘ ܕܪܘܡܚܐ
7 ܘܦܪܙܠܐ ܡܟܢܫ ܠܗܘܢ. ܘܡܬܘܩܕܝܢ ܒܢܘܪܐ ܠܢܝܚܐ. * ܘܗܠܝܢ ܫܡܗܐ ܕܓܢܒܪܐ ܕܕܘܝܕ.
8 ܝܬܒ ܒܩܕܡܝܬܐ ܘܒܬܠܝܬܝܬܐ ܕܪܒܘܬܐ. ܫܡܗ ܓܕܝܘ. ܓܒܪܐ ܕܢܚܬ ܘܩܛܠ
ܬܡܢܐ ܡܐܐ ܩܛܝܠܐ. ܒܙܒܢܐ ܚܕ. * ܘܒܬܪܗ. ܐܠܥܙܪ ܒܪ ܐܚܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ. ܗܢܐ ܢܚܬ
9 ܥܡ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ ܥܡ ܕܘܝܕ. ܟܕ ܚܣܕܘ ܐܢܘܢ ܦܠܣܛܝܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܬܡܢ ܠܩܪܒܐ
ܘܣܠܩܘ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘ ܩܡ ܘܡܚܐ ܒܦܠܣܛܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܠܐܝܬ
10 ܐܝܕܗ. ܘܕܒܩܬ ܐܝܕܗ ܒܩܘܒܬܐ ܕܣܝܦܗ. ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܘܪܩܢܐ ܪܒܐ ܗܘ. ܘܗܦܟ ܥܡܐ
ܒܬܪܗ ܠܡܫܠܚܘ ܩܛܝܠܐ.

* Propter hoc gratias tibi agam inter gentes Domine mi, & nomini tuo canam. 50
O magnificans salutem regis tui, & benignitatem exercens erga Christum tuum Davidem & semen ejus, usque in seculum. 51

CAP. XXIII.

DEnique hæc sunt postrema verba Davidis. Dixit David filius Isai, dixit vir 1
qui erexit jugum Christi & Dei Jacob,
qui suaves reddidit cantus Israelis: Spi- 2
ritus Domini locutus est in me, & ser-
mo ejus per linguam meam *prolatus*. Di- 3
xit Deus Israelis, & mihi dixit Potentissimus Israelis, qui præest hominibus justis, qui dominatur in timentes Deum,
Lucis instar matutini cùm sol oritur, ma- 4
tutini *inquam* nubibus expertis inde ab aurora & à pluvia (*rore*) quæ terram ger-
minare facit, Non est ejusmodi domus 5
mea cum Deo, sed pactum sempiternum posuit mihi, & omnia parata sunt atque conservata; omnem enim voluntatem meam, omne mandatum meum ipse perfi-
cit. Verùm scelerati omnes asperarum 6
sunt instar spinarum: harum enim nullæ
manu capiuntur; Sed cùm quis attrecta- 7
turus est eas, hastâ quidem securis aut ferro cogit illas, tum igne comburuntur ad
quietem *consequendam*. Hæc sunt nomina 8
heroum Davidis: Primam sedem *ac* tertiam dignitatem obtinentis nomen erat Gedehu, vir qui descendens interfecit octingentos
occisos eodem tempore. Post hunc Elia- 9
zar filius fratris patris ejus. Descendit iste cum tribus viris in comitatu Davidis (quando probris affecerunt eos Philistæi, & congregârunt se illuc ad bellum gerendum, a-
scenderúntque viri Israelitæ) Idémque 10
surgens stragem edidit inter Philistæos, donec manus ejus defatigata gladii sui capulo hæreret: fecítque Dominus salutem in die illa: reversúsque est post eum populus ad spoliandos occisos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

50 * اشكرك بين الشعوب يا ربي * وارتل لاسمك * ايها المعظم خلاص ملكه * المنعم على مسيحه
51 داود وذريته الى ابد الآباد *

* الفصل الثالث والعشرون *

1 * هذا آخر كلمات داود * قل يا داود بن ايسي * قل ايها الرجل الذي احتمل اصر مسيحه الله
2 يعقوب * يطيب عني آل اسرائيل وبرسلهم * روح الرب تكلمت على لساني * والكلام الذي
3 ينطق به لساني هو كلام الرب * قال اله اسرائيل * واوحى الي منيع آل اسرائيل * ونطقت بوحيه
4 المسلط على القوم الابرار ان يلهمهم كلام وحيه * المسلط على المتقين الذين يخافون الله * ووحيه
اليهم كنور الصباح اذا طلعت الشمس * وبنور الغداة الذي ليس فيها سحاب اذا طلع
5 الفجر * وكالمطر الذي ينبت في الارض نباتا * فليس هكذا بيتي عند الله * ولكن عاهدني عهدا
6 دايما الى الابد معدا * جميع ما وعدني مهيا محفوظا عنده * من اجل انه يتم كل هواه * فاما
7 الاثمة فهم مثل الشوك الشديد كلهم * الذي لا يقدر المرء ان ياخذه بيده * ولكن اذا اراد
الرجل ان يدنو اليه * انما يمسك الفاس ويجمعه بحديدة الفاس * ويصيره لوقود النار للمنفعة
8 والراحة * وهذه اسماء قواد داود ورجاله * الذي كان يجلس في المجلس الاول في الدرجة الثانية
9 رجل كان اسمه جدحوا * رجل نزل الى الحرب * فقتل على مائة رجل في ساعة واحدة * ومن
بعده العازار بن عمه * الذي نزل مع داود في ثلاثة رجال الذين عيروهم اهل فلسطين *
10 واصطف اهل فلسطين للحرب * فصعد رجل آل اسرائيل فعرفوا وانهزموا * فوقف هو وحده * وقتل
من اهل فلسطين * حتى كلت يده * ولصقت يده في قايم سيفه * وخلص الرب بني اسرائيل على
يديه في ذلك اليوم * ونزل الشعب خلفه ليعدوا القتلى * واخذوا سلبهم *

* *Gratias agam tibi inter gentes O Domine mi, noménque tuum celebrabo.* 50 *O magnificans salutem regis tui, benefice erga unctum tuum Davidem & progeniem ejus in secula perpetua.* 51

CAP. XXIII.

HÆc sunt postrema verba Davidis. 1
Dic O David fili Isai, dic O vir qui portavit jugum Christi sui Dei Jacob, qui cantum & harmoniam gentis Israeliticæ
suavem reddidit. Spiritus Domini locu- 2
tus est per linguam meam, & sermo quem profert lingua mea, sermo Domini est. Di- 3
xit Deus Israelis, & Fortissimus gentis Israeliticæ revelavit mihi; & ejus oracula pronuntiavi, qui dominatur in turbam justorum ut indat illis verba revelationum suarum; qui dominatur in viros qui
timent Deum. Ad quos oracula ipsius 4
sunt veluti lux matutina exoriente sole, & lux matutini in quo nullæ extant nubes nascente aurorâ; & veluti pluvia quæ
herbam in terra producit. Non sic se ha- 5
bet domus mea apud Deum, sed pepigit mecum fœdus sempiternum, paratum in perpetuum: quicquid pollicitus est mihi, paratum est atque reconditum apud eum, nam ipse perficit omnë voluntatem suam.
At verò impii sunt omnes veluti spinæ 6
duræ quas non potest homo suâ manu ca-
pere; Sed cùm quis voluerit eas tangere, 7
securim accipit, ferro securis colligit eas, tum destinat illas ad accendendum ignem
in usum et quietem. Porrò hæc sunt no- 8
mina ducum & virorum Davidis: Qui primam sedem, & secundam dignitatem occupabat, erat vir quidam nomine Gedehu, qui ad prælium descendens occidit octingentos unâ horâ viros. Post hunc E- 9
leazar filius patrui ejus, qui cum Davide descendit unà cum tribus viris, quos cùm probris affecissent Palestini, tum Palestini ad bellum sese instruxissent, & ascendissent viri Israelitæ, & territi fugæ se
dedissent; Stetit hic solus, & consque 10
trucidavit è Palestinis, ut fatigaretur manus ejus, hæretque manus ejus capulo gladii sui. Sic eripuit per eum Dominus filios Israel eo die: tum descendit post eum populus ad recensendos occisos, & prædam eorum capiendam.

שמואל ב: כג

Pelistim sunt collecti & : Hararites Aghe filius Sammah eum post Et
11 ואחריו שמא בן־אגא הררי ויאספו פלשתים
, lentium plena campi pars ibi erat & : villa in
לחיה ותהי־שם חלקת השדה מלאה עדשים
, fugit medio in stetit Et .Pelistim facubus à fugerat populus &
12 והעם נס מפני פלשתים: ויתיצב בתוך־החלקה
salutem Dominus fecitque ; Pelistim percussit & ,eã liberavit &
ויצילה ויך את־פלשתים ויעש יהוה תשועה
venerunt & ; capitibus triginta ex tres descenderunt Et .magnam
13 גדולה: וירדו שלשים מהשלשים ראש ויבאו
turma & : Hadullam speluncam ad David ad messem ad
אל־קציר אל־דוד אל־מערת עדלם וחית
; præsidio in tunc David Et .Rephaim valle in castrametans Pelistim
14 פלשתים חנה בעמק רפאים: ודוד אז במצודה
,David desideravit Et .lechem--Beth * tunc ,Pelistim statio &
15 ומצב פלשתים אז בית לחם: ויתאוה דוד
quæ lechem-Beth cisterna de aquis me potabit Quis : ait &
ויאמר מי ישקני מים מבאר בית־לחם אשר
, Pelistim castrametationem in fortes tres irruperunt Et .porta in
16 בשער: ויבקעו שלשת הגברים במחנה פלשתים
,porta in quæ ,lechem--Beth cisterna de aquas * hauserunt &
וישאבו־מים מבאר בית־לחם אשר בשער
, eas bibere voluit non & :David ad attulerunt & ,portaverunt &
וישאו ויבאו אל־דוד ולא אבה לשתותם
Domine mihi Absit : dixit Et .Domino eas libavit &
17 ויסך אתם ליהוה: ויאמר חלילה לי יהוה
? suis animabus in abeuntium virorum sanguinem Num .hoc me faciendo à
מעשתי זאת הדם האנשים ההלכים בנפשותם
fortes tres fecerunt hæc : eas bibere noluit &
ולא אבה לשתותם אלה עשו שלשת הגברים:
caput ipse Serujah filius Joab frater Abisai Et
18 ואבישי אחי יואב בן־צרויה הוא ראש
trecentos super suam lanceam suscitavit ipse & ,trium
השלשי והוא עורר את־חניתו על־שלש מאות
? gloriosissimus nónne tribus Præ .tres inter nomen ei Et occisos
19 חלל ולו־שם בשלשה: מן־השלשה הכי נכבד
.pervenit non tres ad usque & :principem in eis erat &
ויהי להם לשר ועד־השלשה לא־בא:
operibus multus ,virtutis viri filius Jehojadah filius Benajahu Et
20 ובניהו בן־יהוידע בן־איש חי רב־פעלים
ipse & ,Moab leones ut fortes duos percussit ipse ; Cabseel de
מקבצאל הוא הכה את שני אריאל מואב והוא
.nivis die in cisternæ medio in leonem percussit & ,descendit
ירד והכה את־הארי בתוך הבאר ביום השלג:
manu in & ,aspectus virum ,Ægyptium virum percussit ipse Et
21 והוא־הכה את־איש מצרי אשר מראה וביד
lanceam rapuit & ,virga in eum ad descendit & ,lancea Ægyptii
המצרי חנית וירד אליו בשבט ויגזל את־החנית
Benajahu fecit Hæc .sua lancea in eum interfecit & ,Ægyptii manu de
22 מיד המצרי ויהרגהו בחניתו: אלה עשה בניהו
Præ .fortes tres inter nomen ei & : Jehojadah filius
23 בן־יהוידע ולו־שם בשלשה הגברים: מן־
eum posuit & : pervenit non tres ad & gloriosus triginta
השלשים נכבד ואל־השלשה לא־בא וישמהו
; triginta inter Joab frater Hasahel .suum auditum ad David
24 דוד אל־משמעתו: עשהאל אחי־יואב בשלשים
,Charodites Samma .lechem--Beth Dodo filius Elchanan
25 אלחנן בן־דודו בית לחם: שמה החרדי
.Charodites Elica
אליקא החרדי:

Versio VULG. LAT.

11 Et post hunc, Semma fili' Age
de Arari : & congregati sunt
Philisthiim in statione : erat
quippe ibi ager lente plenus.
12 Cúmque fugisset populus à fa-
cie Philisthiim, Stetit ille in
medio agri, & tuitus est eum,
percussitque Philisthæos : &
fecit Dominus salutem magnã.
13 Nec non & antè descenderant
tres qui erant principes inter
triginta, & venerant tempore
messis ad David in speluncam
Odollam : castra autem Phili-
sthinorum erant posita in Val-
14 le gigantum. Et David erat in
præsidio : porrò statio Phili-
sthinorum tunc erat in Bethle-
15 hem. Desideravit ergò David,
& ait; O si quis mihi daret po-
tum aquæ, de cisterna quæ est
in Bethlehem juxta portam?
16 Irruperunt ergò tres fortes ca-
stra Philisthinorum, & hause-
runt aquam de cisterna Beth-
lehem, quæ erat juxta portam,
& attulerunt ad David : at ille
noluit bibere, sed libavit eam
17 Domino, Dicens; Propitius
sit mihi Dominus, ne faciam
hoc: num sanguinem hominum
istorum, qui profecti sunt, &
animarum periculum bibam!
Noluit ergò bibere. Hæc fe-
18 cerunt tres robustissimi. Abi-
sai quoque frater Joab filius
Sarviæ, princeps erat de trib'':
ipse est qui levavit hastam su-
am contra trecentos, quos in-
terfecit, nominatus in tribus,
19 Et inter tres nobilior, erátque
eorum princeps, sed usque ad
tres primos non pervenerat.
20 Et Banaias filius Joiadæ viri
fortissimi, magnorum operum,
de Cabseel: ipse percussit duos
leones Moab, & ipse descen-
dit, & percussit leonem in me-
dia cisterna in diebus nivis.
21 Ipse quoque interfecit virum
Ægyptium, virum dignum spe-
ctaculo, habentem in manu
hastam : itaque cùm descen-
disset ad eum in virga, vi ex-
torsit hastã de manu Ægyptii,
& interfecit eum hastã suã.
22 Hæc fecit Banaias filius Joia-
23 dæ. Et ipse nominatus inter
tres robustos, qui erant inter
triginta nobiliores : verunta-
men usq; ad tres non pvenerat:
fecitque eum sibi David auri-
cularium, à secreto. Asael
24 frater Joab inter triginta, Ele-
hanan filius patrui ejus de
25 Bethlehem, Semma de Haro-
di, Elica de Harodi,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 (φ) Καὶ μετ' αὐτὸν Σαμαία υἱὸς (χ) Ἀσὰ
ὁ Ἀρουχαῖος. καὶ συνήχθησαν οἱ ἀλλόφυλοι
εἰς Θηρία· καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλή-
ρης φακοῦ· καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἐκ προσώπου
12 ἀλλοφύλων. Καὶ ἐστηλώθη ἐν μέσῳ τῆς με-
ρίδος, καὶ ἐξείλατο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε
τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ ἐποίησε κύριος σω-
13 τηρίαν μεγάλην. Καὶ κατέβησαν τρεῖς
ἀπὸ τῶν τριάκοντα, καὶ κατέβησαν εἰς (ψ)
Κασὼν πρὸς Δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον (ω)
Ὀδολλάμ· καὶ τάγμα τῶν (α) ἀλλοφύλων,
καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι Ῥαφαΐν.
14 Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ τὸ ὑπό-
στεμα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ.
15 Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Τίς ποτιεῖ
με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τοῦ ἐν
τῇ πύλῃ; τὸ δὲ σύστεμα τῶν ἀλλοφύλων τότε
16 ἐν Βηθλεέμ. Καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς δυνα-
τοὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑ-
δρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθ-
λεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ· καὶ (β) ἔλαβαν, καὶ
παρεγένοντο πρὸς Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἠθέλησε
πιεῖν αὐτό· καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ,
17 Καὶ εἶπε, Ἵλεώς μοι κύριε τοῦ ποιῆσαι
τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων
ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν πίομαι, καὶ οὐκ ἠθέλησε
πιεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυ-
18 νατοί. Καὶ (γ) Ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ
υἱὸς (δ) Σαρουίας αὐτὸς ἄρχων ἐν τοῖς τρι-
σὶ, καὶ αὐτὸς ἐξήγειρε τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐπὶ
τριακοσίους τραυματίας· καὶ αὐτῷ ὄνομα
19 ἐν τοῖς τρισὶν, Ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων
ἔνδοξος, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς (ε) εἰς ἄρχον-
20 τα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἦλθε. Καὶ Βαναίας
υἱὸς (ζ) Ἰωδαὲ ἀνὴρ αὐτὸς πολλοστὸς ἔρ-
γοις, ἀπὸ Καβεσεὴλ, καὶ αὐτὸς (η) ἐπά-
ταξε τοὺς δύο υἱοὺς Ἀριὴλ τοῦ Μωάβ· καὶ
αὐτὸς κατέβη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν
μέσῳ τοῦ λάκκου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς χιόνος.
21 Αὐτὸς ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰ-
γύπτιον, ἄνδρα (θ) ὁρατὸν, ἐν δὲ τῇ χει-
ρὶ τοῦ Αἰγυπτίου (ι) δόρυ ὡς ξύλον δια-
βάθρας· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥά-
βδῳ, καὶ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ
Αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ
22 δόρατι αὐτοῦ. Ταῦτα ἐποίησε Βαναίας
23 υἱὸς (κ) Ἰωδαὲ, Καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς
τρισὶν τοῖς δυνατοῖς, ἐκ τῶν τριῶν
ἔνδοξος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦλ-
θε· καὶ ἔταξεν αὐτὸν Δαυὶδ πρὸς τὰς
24 ἀκοὰς αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα
τῶν δυνατῶν Δαυὶδ (λ) τοῦ βασιλέως.
Ἀσαὴλ ἀδελφὸς Ἰωὰβ οὗτος ἐν τοῖς τρι-
άκοντα· Ἐλεανὰν υἱὸς Δουδὶ πατρα-
25 δέλφου αὐτοῦ (μ) ἐν Βηθλεέμ· (ν) Σαμμὰ
ὁ Ῥουδαῖος·

MS.A. (φ) Μετ' αὐτὸν Σαμμαὰς (χ) Ἀγοὰ (ψ) Κασωὰς (ω) Ὀδολλὰμ (α) ἀλλοφύλων παρενέβαλεν (β) ἔλαβον, (γ) Ἀβισαὶ ἀδελφὸς (δ) Σαρουίας (ε) ἐπ' ἄρχοντα, (ζ) Ἰωιαδαὲ (η) ἐπάταξεν * τὸν λέοντα (θ) ὁρατὴν, (ι) δόρυ * ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ (κ) Ἰωιαδαὲ, (λ) βασιλέως. (μ) ἐκ (ν) Σαμμαὶ ὁ Ἀρωδαῖος· Ἐνακὰ ὁ Ἀρωδαῖος· Ἐλλὴς ὁ Φελωνί

Et post eum Samaia filius Asa 11
Arachæus. Et congregati sunt a-
lienigenæ in (k) Theria. Et erat
ibi pars agri plena lentis. Et popu-
lus fugit à facie alienigenarum.
Et stetit in medio partis : & e- 12
ripuit eam, & percussit alienige-
nas. Et fecit Dominus salutem
magnam. Et descenderunt tres 13
è (l) triginta, & descenderunt
in (m) Cason ad David in spelun-
cam O tollam. Et (n) ordo alie-
nigenarum, & castrametati sunt
in valle Rhaphaim. Et David 14
tunc in præsidio : & statio alie-
nigenarum tunc in Bethleem. Et 15
concupivit David, et dixit: Quis
potabit me aquâ de cisterna, quæ
in Bethleem, quæ in porta? (o)
Statio autem alienigenarum tunc
in Bethleem. Et irruperunt tres 16
illi potentes in castra alienigena-
rum, & auserunt aquam de
cisterna, quæ in Bethleem, quæ in
porta. Et tulerunt, & venerunt
ad David. Et noluit bibere eam:
& libavit eam Domino. Et dixit: 17
Propitius mihi, Domine, à facien-
do hoc, si sanguinem virorum qui
iverunt in animabus suis, bibam.
Et noluit bibere eam. Hæc fece-
runt tres illi potentes. Et Abisai 18
frater Joab filius Saruiæ ipse
princeps in tribus: & ipse susci-
tavit lanceam suam super trecen-
tos cæsos. Et ei nomen in ipsis
tribus, Ex tribus illis gloriosus: 19
& factus est eis in principem:
& usq; ad tres non venit. Et 20
Banaias filius Jodae (p) vir ipse
multus operibus, è Cabseel: &
ipse percussit duos filios Ariel i-
psius Moab: & ipse descendit, &
percussit leonem in medio cisternæ
in die nivis. Ipse percussit virum 21
Ægyptium, virum spectabilem:
in manu autem Ægyptii lancea,
(q) tanquam lignum scalæ na-
vium: & descendit ad eum in
virga, & rapuit lanceam de ma-
nu Ægyptii, & occidit eum in
lancea ejus. Hæc fecit Banaias 22
filius Jodae : Et ei nomen in 23
tribus potentibus, (r) ex tribus
gloriosus : et ad tres non venit.
Et constituit eum David ad (s)
auditiones suas. Et hæc no- 24
mina potentium David regis:
Asael frater Joab, hic in trigin-
ta: Elcanan filius Dudi pa-
trui ejus in Bethleem: Sama 25
Rhudæus:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ובתרוהי שמא בר אגא דמן הרר טורא ואתכנישו פלשתאי לחיתא והות תמן אחסנת
12 חקלא מליא טלופחין ועמא אפך מן קדם פלשתאי: ויתיצב ואתעתד בגו אחסנתא
13 ושיזביה וקטל ית פלשתאי ועבד יי פורקנא רבא: ונחתו תלתא גבריא מגברי רישי
משריתא ואתו לחצדא לות דוד עדלם ומשרית פלשתאי שריא במישר גבריא: ודוד
14 בכן בחקרא ואסטרטיג פלשתאי בכן בבית לחם: וחמידת נפשא דדוד ואמר מן
15 16 ישקנני מיא מגובא דבית לחם די בתרעא: ובזעו תלתא גבריא במשרית פלשתאי ומלו
מיא מגובא דבית לחם דבתרעא ונסיבו ואיתיאו לות דוד ולא אבה למשתיהון ואמר
17 לנסכא יתהון קדם יי: ואמר חס לי מן קדם יי מלמעבד דא הדם גבריא דאזלו
18 בנפשתהון ולא אבה למשתיהון אלין עבדו תלתא גבריא: ואבישי אחוהי דיואב בר
צרויה הוא ריש גבריא והוא תביר ית מורניתיה על תלת מאה קטילין וליה שום
19 20 בתלתא גבריא: מן גבריא הוה יקיר והוה להון לרבא ולתלת גברין לא מטא: ובניהו
בר יהוידע בר גבר דחיל חטאין דיליה עובדין מקבצאל הוא קטל ית תרין רברבי מואב
21 והוא נחת וקטל ית אריא בגו גובא ביומא דתלגא: והוא קטל ית גברא מצראה גבר
דחזוא וביד מצראה מורניתא ונחת עלוהי בחוטרא ואניס ית מורניתא מידא
22 דמצראה וקטליה במורניתיה: אלין עבד בניהו בר יהוידע וליה שום בתלתא גבריא:
23 מן גבריא יקיר ולתלת גברין לא מטא ומניה דוד על משמעתיה: עשהאל
24 25 אחוהי דיואב בגבריא אלחנן בר דודו דמבית לחם: שמה דמן חרוד אליקא
דמן חרוד:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et post illum Sama filius Agæ qui erat ex Harar *montano*: et congregati 11
sunt Pelisthæi ad Hhajatha, et fuit ibi hæreditas agri plena lentium, et po-
pulus fugit ab-ante Pelisthæos: Et stetit in medio hæreditatis, et liberavit 12
illam et occidit Pelisthæos, et fecit Dñs liberationem magnam. Et descen- 13
derunt tres robusti de robustis capitum exercitus, et venerunt in messe ad
David [*in*] Ghadulam: et exercitus Pelisthæorũ consederat in planicie ro-
bustorum. Et David tunc erat in præsidio, et dux Pelisthæorum tunc erat 14
in Beth-lehhem. Et desideravit anima David et dixit: Quis potabit me 15
aqua de puteo Bethlehhem qui est in porta? Et irruperunt tres robusti in 16
castra Pelisthæorum, et hauserunt aquas ex puteo Bethlehhem qui erat in
porta: & acceperunt et attulerunt ad David: et noluit bibere eas, sed dixit
quòd libaret eas ante Dñm. Et dixit: Absit mihi ab-ante Dñm ut faciam 17
hoc: num [*bibam*] sanguinem robustorum qui ambulaverunt in animabus
suis? et noluit bibere eas. Hæc fecerunt tres robusti. Et Abisai frater ipsius 18
Joab filii Szarujah, ipse erat caput robustorum, et ille contorsit hastam sup
trecentos occisos: et illi erat nomen inter tres robustos. Præ robustis fuit 19
honorabilis, et fuit illis in magistrum, et usq; ad tres *fortes* non pervenit.
Et Benajahu filius Jehojadagh filii viri timentis peccata, cui erant opera, 20
de Kabszael, ipse occidit duos magnates *Moab*, et ipse descendit et occi-
dit leonem in medio cisternæ in die nivis. Et ille occidit virum Miszræum, 21
virum conspicuum, et in manu Miszræi erat hasta; et descendit contra illum
in virga, et extorsit hastam de manu Miszræi, et occidit illum lancea ipsius.
Hæc fecit Benajah filius Jehojadagh, et illi erat nomen inter tres robu- 22
stos. Præ robustis honorabilis, sed ad tres fortitudines non pervenit: & 23
præfecit eum David super auditionem suam. Ghasael frater ipsius Joab 24
inter robustos; Elhhanan filius *Dodo* qui erat ex Bethlehhem. Sama qui 25
erat ex Hharod, Elika qui erat de Hharod.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܒܬܪܗ ܩܡ ܫܡܐ ܒܪ ܐܓܐ ܡܢ ܛܘܪ ܡܠܟܐ. ܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܦܠܫܬܝܐ ܠܡܒܙ ܚܝܘܬܐ. ܘܗܘܐ
ܬܡܢ ܚܩܠܐ ܚܕ ܕܙܪܝܥ ܛܠܦܚܐ. ܘܥܪܩ ܥܡܐ ܡܢ ܩܕܡ ܦܠܫܬܝܐ. * ܘܩܡ ܗܘ ܒܡܨܥ
12 ܚܩܠܐ. ܘܦܨܝ ܚܝܘܬܐ ܘܩܛܠ ܠܦܠܫܬܝܐ. ܘܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܘܪܩܢܐ ܪܒܐ ܒܐܝܕܗ. * ܘܢܚܬܘ
13 ܬܠܬܐ ܡܢ ܓܢܒܪܐ. ܘܐܬܘ ܒܙܒܢܐ ܕܚܨܕܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܠܡܥܪܬܐ ܕܐܪܠܡ. ܘܚܝܘܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ
ܫܪܝܐ ܗܘܬ ܒܥܘܡܩܐ ܕܓܢܒܪܐ. * ܘܕܘܝܕ ܗܝܕܝܢ ܗܘܐ ܫܪܐ ܒܡܨܪܘܬ. ܘܪܘܪܒܢܐ ܕܦܠܫܬܝܐ
14 ܫܪܝܢ ܗܘܘ ܒܒܝܬ ܠܚܡ. * ܘܐܬܪܓܪܓ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ: ܡܢ ܢܫܩܝܢܝ ܡܝܐ
15 ܡܢ ܓܘܒܐ ܪܒܐ ܕܐܝܬ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܒܙܥܘ ܬܠܬܐ ܓܢܒܪܝܢ ܡܫܪܝܬܗ
16 ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܡܠܘ ܡܝܐ ܡܢ ܓܘܒܐ ܪܒܐ ܕܐܝܬ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܫܩܠܘ ܘܐܝܬܝܘ
ܠܕܘܝܕ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܬܝܗ ܐܠܐ ܢܣܟܗ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. * ܚܣ ܠܝ ܡܢ ܩܕܡ
17 ܡܪܝܐ. ܕܐܥܒܕ ܗܕܐ. ܠܐ ܕܡܐ ܕܢܦܫܬܗܘܢ ܐܙܠܘ ܓܒܪܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܫܬܝܗ. ܐܝܠܝܢ
18 ܥܒܕܘ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ. * ܘܐܒܝܫܝ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. ܗܘ ܪܫܐ ܕܬܠܬܝܢ.
19 ܘܗܘ ܢܦܨ ܪܘܡܚܗ ܥܠ ܬܠܬܡܐܐ ܩܛܝܠܐ. ܘܗܘ ܗܘܐ ܪܫܐ ܕܬܠܬܝܢ. * ܘܡܢ ܬܠܬܝܢ
20 ܡܝܩܪ ܗܘܐ. ܘܗܘܐ ܠܗܘܢ ܪܫܐ. ܘܥܒܕ ܓܢܒܪܘܬܐ ܐܝܟ ܬܠܬܝܢ ܗܘܐ. * ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ
ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܐ. ܕܥܒܕܘܗܝ ܗܘܘ ܡܝܬܪܝܢ ܡܢ ܕܩܒܨܝܐܝܠ. ܗܘ ܩܛܠ ܬܪܝܢ
21 ܓܢܒܪܝܢ ܕܡܘܐܒܝܐ. ܗܘ ܢܚܬ ܘܩܛܠ ܐܪܝܐ ܒܓܘ ܥܒܐ ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܓܐ. * ܗܘ ܩܛܠ
ܠܓܒܪܐ ܡܨܪܝܐ. ܓܒܪܐ ܫܦܝܪ ܚܙܘܐ. ܘܒܐܝܕܗ ܕܡܨܪܝܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܪܘܡܚܐ. ܘܢܚܬ
ܠܘܬܗ ܗܘ ܒܫܒܛܐ. ܘܢܣܒܗ ܠܪܘܡܚܐ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܩܛܠܗ ܒܪܘܡܚܗ.
22 * ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܫܡܐ ܒܬܠܬܝܢ ܓܢܒܪܝܢ. ܘܡܝܬܪܐ
23 ܐܝܟ ܬܠܬܝܢ ܗܘܐ. * ܘܣܡܗ ܕܘܝܕ ܠܡܦܩ ܘܠܡܥܠ. * ܥܣܐܝܠ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܐܒ
24 ܒܬܠܬܝܢ ܓܢܒܪܝܢ. * ܫܡܐ ܕܡܢ ܛܘܪ ܡܠܟܐ.
25

Post hunc surrexit Samma filius Agæ de 11
monte regio. Congregatis enim Palestinis
ad animalia prædanda, ubi erat agellus qui-
dam lentibus consitus, & populo fugiente à
conspectu Palestinorum; Constitit is in me- 12
dio agro, vendicavit animalia, & Palestinos
interfecit: fecitq; Dominus salutem magnam
per manum ejus. Præterea descenderunt tres 13
ex heroibus, & venerunt tempore messis ad
Davidem in speluncam Arlam, jumentis Phi-
listæorum versantibus in convalle gigantum.
(David quidem castra tunc habebat in Mas- 14
roth, principes verò Philistæorum castra po-
suerant in Beth-lehem,) Accensus ergò Da- 15
vid desiderio quodam ait, Vellem potaret me
quispiam aquâ cisternæ magnæ quæ est in
Beth-lehem civitate. Tum perruperunt tres 16
illi viri acies Philistæorum, & haustam è ci-
sterna magna quæ est in Beth-lehem civitate,
aquam afferentes obtulerunt Davidi: qui no-
luit eam bibere, sed effudit eam coram Do-
mino, & ait: Nequaquam permittat mihi 17
Dominus ut hoc faciam; periculo vitæ suæ
abierunt isti viri: nec voluit eam bibere.
Hæc fecerunt tres illi viri. Præterea Abisai 18
frater Joabi, filius Suriæ, ipse caput erat ho-
rum triginta, ipséq; lanceam vibravit adver-
sùs trecentos occisos, & ipse princeps erat
horum triginta: Inter triginta erat honora- 19
tissimus, fuitque princeps eorum, & heroica
facinora æquè ac triginta præstabat. Banaja Jo- 20
jadæ filius vir strenuissimus, cujus facta præ-
clariora fuerunt quàm Cabsielis. Hic interfe-
cit duos gigantes Moabitarum: is descendit
& occidit leonem in sylva tempore nivis:
Is virum Ægyptium, virum aspectu venustum 21
interfecit, cùm Ægyptius hastam manu tene-
ret: nam cum baculo descendit adversùs eum,
& arreptâ ex Ægyptii manu hastâ, interfecit
illum *eâdem* hastâ. Hæc fecit Banaja Jojadæ 22
filius qui celebris erat inter triginta viros, &
præclara facinora gerebat ut *reliqui* triginta:
Eundémque constituit David ad egredien- 23
dum & ingrediendum. Asael frater Joabi 24
inter hos triginta viros *numeratur*: Samma 25
qui ex monte regio:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وبعد هذا سما بن اجا من جبل الملك. هذا حيث اجتمع اهل فلسطين لينتهبوا انعام بني
اسرايل. وكان هناك حقل واحد مزروعا عدسا. وهرب شعب بني اسرايل من ءال فلسطين * فانقذ
12 هو الانعام. وقتل من اهل فلسطين قوما كثيرا. وخلص الرب بني اسرايل على يديه في ذلك
13 اليوم * ونزل ثلثة رجال. واتوا داود في وقت الحصاد الى مغارة عدلم. وكان خيل اهل فلسطين
14 مجمعة في قاع الجبابرين * وكان داود نازلا مصروث. وقواد اهل فلسطين نزل في بيت لحم
15 * فاشتهى داود وقال. كنت احب ان يسقيني انسان ماء من الجب العظيم الذي في قرية
16 بيت لحم * فنزل الثلثة رجال الى عسكر ءال فلسطين. وفصلوا عسكرهم. ودخلوا بيت لحم
واستقوا ماء من الجب العظيم الذي في قرية بيت لحم. واتوا به داود. ولم يحب داود ان يشرب
17 من ذلك الماء. ولكن دفقه امام الرب وقال * حاشا لله ان افعل هذا الفعل. لان هولاء الرجال
خاطروا بدماء انفسهم. ولم يعاجبه ان يشرب من ذلك الماء. ولكن دفقه وقال. حاشا لله. هذا
18 فعل الثلثة رجال * واما ابيشي اخو يواب بن صوريا. فكان رييسا على ثلثين رجلا. وهو الذي
19 احد رمحا وقتل ثلث مائة رجل * وكان فعله اكرم من فعل ثلثين رجلا * فصير رييسا على
20 ثلثين * واما بنايا بن يوياداع. فكان جبارا ذا قوة. وكان رجلا فاضلا حسن الفعال. وهو الذي
21 قتل جبارا من المواببين. وهو الذي نزل الى الغيضة يوم الثلج وقتل الاسد * وقتل الرجل
الجبار المصري الجميل. وكان في يد المصري رمح. فنزل اليه بنايا بالعصا. واخذ الرمح من
22 يده. وقتله بحربته * هذه الاشيا فعلها بنايا بن يوياداع. وكان له ذكرا وقوة وفعالا مثل ثلثين
23 رجلا. وكان يبتلي في الحرب. ويعمل عمل ثلثين رجلا * فصير داود داخلا عليه وخارجا
24 25 * عسايال اخو يواب رييس ثلثين. وهذه اسماوهم * سما الذي من جبل الملك.

Post hunc etiam Samma filius Agæ de 11
monte regio. Hic, cum congregati essent
Palestini ad suffuranda armenta filiorum
Israel, essétque ibi ager quidam consitus
lentibus, & populus Israeliticus fugisset
à Palestinis; Hic inquam, eripuit armen- 12
ta, turbâ multâ Palestinorum interfectâ:
liberavítque per eum Dominus Israelitas
eo die. Præterea descendentibus tribus 13
viris, & Davidem tempore messis conve-
nientibus in speluncam Adollam, dum e-
quitatus Palestinorum congregatus esset
in valle gigantum; (David autem castra 14
habebat in Masroth, & duces Palestino-
rum castra fixerant in Beth-lehem) De- 15
siderio motus David ait, Exoptarem ut bi-
bendam aliquis mihi præberet aquam de
puteo magno qui est in civitate Beth-lehē.
Itaque descendentes tres isti viri ad ex- 16
ercitum Palestinorum, perruperunt exer-
citum eorum, penetrârunt in Beth-lehem,
& haurientes aquam è puteo magno qui
erat in civitate Beth-lehem, attulerunt
eam Davidi: Renuit autem David bibere
ex ea aqua, sed effudit eam coram Domi-
no, & ait; Haudquaquam faxit Deus 17
ut hujusmodi opus committam; quando-
quidem isti viri proprium sanguinem peri-
culo exposuerunt. Non placuit igitur ei bi-
bere ex illa aqua, sed effudit eam, & di-
xit; Absit. Hoc præstitêre tres illi viri.
At verò Abisai frater Joabi filius Suriæ 18
princeps erat triginta virorum, ipséque
est qui sumptâ lanceâ trecentos viros per-
emit. Hujus facinora cùm essent præ- 19
stantiora facinoribus triginta virorum,
constitutus fuit princeps super triginta.
Porrò Benaja Jojadæ filius erat gigas ro- 20
bustissimus, erátque vir præditus virtu-
te, optimarum actionum; idemque truci-
davit gigantem quendam ex Moabitis; i-
dem quoque descendit in sylvam tempore
nivis, & occidit leonem: Occidit etiam 21
virum gigantem Ægyptium formosum, qui
hastam manu tenebat: descendit enim ad
eum Benaja cum baculo, raptâque ex ejus
manu hastâ, occidit illum hastâ ipsius.
Has res patravit Benaja Jojadæ filius, 22
pollebátque nomine, robore, & factis ut
triginta viri; agitabatur in bello, & tri-
ginta virorum operam solus exercebat:
Quapropter constituit eum David ingre- 23
dientem ad se & egredientem. Asael 24
frater Joabi princeps erat triginta viro-
rum, quorum hæc sunt nomina: Samma 25
qui ex monte regio:

שמואל ב : כד

26 חלץ הפלטי עירא בן־עקש התקעי : אביעזר
27 הענתתי מבני החשתי : צלמון האחחי
28 מהרי הנטפתי : חלב בן־בענה הנטפתי
29 אתי בן־ריבי מגבעת בני בנימן : בניהו
30 פרעתני הדי מנחלי געש : אבי־עלבון
31 הערבתי עזמות הברחמי : אליחבא השעלבני
32 בני ישן יהונתן : שמה ההררי אחיאם בן־
33 שרר הארדי : אליפלט בן־אחסבי בן־המעכתי
34 אליעם בן־אחיתפל הגלני : חצרו הכרמלי
35 פערי הארבי : יגאל בן־נתן מצבה בני הגדי :
36 צלק העמוני נחרי הבארתי נשאי כלי יואב בן־
37 צרויה : עירא היתרי גרב היתרי : אוריה החתי
38 כל שלשים ושבעה :
39

CAP. XXIV. כד

1 ויסף אף־יהוה לחרות בישראל ויסת את־דוד
בהם לאמר לך מנה את־ישראל ואת־יהודה :
2 ויאמר המלך אל־יואב שר־החיל אשר־אתו
שוט־נא בכל־שבטי ישראל מדן ועד־באר
שבע ופקדו את־העם וידעתי את מספר העם :
3 ויאמר יואב אל־המלך ויוסף יהוה אלהיך אל־העם
כהם וכהם מאה פעמים ועיני אדני־המלך ראות
ואדני המלך למה חפץ בדבר הזה : ויחזק
4 דבר־המלך אל־יואב ועל שרי החיל ויצא יואב
ושרי החיל לפני המלך לפקד את־העם את־ישראל :
5 ויעברו את־הירדן ויחנו בערוער ימין העיר
אשר בתוך־הנחל הגד ואל־יעזר : ויבאו הגלעדה
6 ואל־ארץ תחתים חדשי ויבאו דנה יען וסביב אל־
צידון : ויבאו מבצר־צר וכל־ערי החוי
7 והכנעני ויצאו אל־נגב יהודה באר שבע :
וישטו בכל־הארץ ויבאו מקצה תשעה חדשים
8 ועשרים יום ירושלם :

Versio VULG. LAT.

26 Heles de Phalti, Hira filius
27 Acces de Thecua, Abiezer de
28 Anathoth, Mobonnai de Hu-
sati, Selmon Ahohites, Ma-
29 harai Netophathites, Heled
filius Baana, & ipse Netopha-
thites, Ithai filius Ribai de Ga-
30 baath filiorum Benjamin, Ba-
naia Pharathonites, Heddai
31 de torrente Gaas, Abialbon
Arbathites, Azmaveth de Be-
32 romi, Eliaba de Salaboni.
33 Filii Jassen, Jonathan, Sem-
ma de Orori, Aian filius Sa-
34 rar Arorites, Eliphelet filius
Aasbai filii Machati, Eliam fi-
lius Achitophel Gelonites,
35 Hesrai de Carmelo, Pharai de
36 Arbi. Igaal filius Nathan de
37 Soba, Bonni de Gadi, Selec
de Ammoni, Naharai Be-
rothites armiger Joab filii
38 Saruiæ. Ira Jethrites, Gareb
39 & ipse Jethrites. Urias He-
thæus. Omnes triginta septem.

CAP. XXIV.

1 Et addidit furor Dñi ira-
sci contra Israel, commovít-
que David in eis dicentem;
Vade, numera Israel & Judam.
2 Dixitque rex ad Joab princi-
pem exercitûs sui; Perambu-
la omnes tribus Israel à Dan
usque Bersabee, & numerate
populum, ut sciam numerum
3 ejus. Dixitque Joab regi;
Adaugeat Dominus Deus tuus
ad populum tuum, quantus
nunc est, iterùmque centupli-
cet in conspectu domini mei
regis: sed quid sibi dominus
meus rex vult in re hujuscemo-
4 di? Obtinuit autem sermo
regis verba Joab, & princi-
pum exercitûs: egressúsque
est Joab, & principes militum,
à facie regis, ut numerarét po-
5 pulum Israel. Cúmque per-
transissent Jordanem, vene-
runt in Aroer ad dexteram
urbis, quæ est in valle Gad:
6 Et per Jazer transierunt in
Galaad, & in terram inferio-
rem Hodsi, & venerunt in Dan
sylvestria. Circumeuntésque
7 juxta Sidonem, Transierunt
prope mœnia Tyri, & omnem
terram Hevæi & Chananæi,
venerúntque ad Meridiem Ju-
8 da in Bersabee: Et lustratâ
universâ terrâ, affuerunt post
novem menses, & viginti dies
in Jerusalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Σελλὴς ὁ Κελωθί. Ἴρας υἱὸς (ξ) Ἴκκα ὁ Θεκωί-
27 της. Ἀβιέζερ ὁ (ο) Ἀναθωθίτης, ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ
28 (π) Ἀνωθίτου. Ἐλλὼν ὁ Ἀωίτης. Νοερὲ ὁ
29 Νετωφατίτης. Ἐσθαὶ υἱὸς Ῥιβὰ ἐκ Γαβαὲθ
υἱὸς Βενιαμὶν τοῦ Ἐφραθαίου. Ἀσμὼθ ὁ Βαρ-
32 διαμίτης. Ἐμασοὺ ὁ Σαλαβωνίτης. υἱοὶ Ἀσὰν,
33 Ἰωνάθαν. (ρ) Σαμνὰν ὁ Ἀρωδίτης. Ἀμνὰν
34 υἱὸς (σ) Ἀραὶ Σαραυρίτης. Ἀλιφαλὲθ υἱὸς
τοῦ Ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ Μαχαχαχί. (τ) Ἐλιὰβ
35 υἱὸς Ἀχιτόφελ τοῦ (υ) Γελωνίτου. Ἀσαραὶ ὁ
36 (φ) Καρμήλιος τοῦ Οὐραιοερχί. Γαὰλ υἱὸς
(χ) Ναθανὰ Πολυδυνάμεως υἱὸς Γαλααδδί.
37 Ἐλιὲ ὁ Ἀμμανίτης. Ἀδροὶ ἀπὸ χειμάρρων.
Γαδαβιὴλ υἱὸς τοῦ Ἀραβωθαίου. Γελωρὲ ὁ Βη-
θωραῖος αἴρων τὰ σκεύη Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουίας.
38 Ἴρας ὁ (ψ) Ἐθιραῖος. Γηρὰβ ὁ Ἐθεναῖος.
39 Οὐρίας ὁ Χετταῖος. (ω) οἱ πάντες τριάκοντα
καὶ ἑπτά.

MS.A. (ξ) Ἐκκὰς ὁ (ο) Ἀναθωθείτης, (π) Ἀσωθείτου. Σελλὼμ ὁ Ἐλωείτης. Μαραεὶ ὁ Νετωφαθείτης. Ἀλὰφ υἱὸς Βαανὰ τοῦ Ἐφραθαίου. Ἀθθαὶ ἐκ Νααλεάς. Ἀβιήλων ὁ Ἀρωβωθεί. Ἀσμὼθ ὁ Βαρωμείτης. Ἐλιὰβ ὁ Σαλαβωνείτης. υἱοὶ (ρ) Σαμνὰς (σ) Ἀραὰ ὁ Ἀραρείτης. Ἐλιφαλὲτ υἱὸς τοῦ Ἀιτοὺ υἱὸς τοῦ Μαχαταίου. (τ) Ἐλιὰφ (υ) Γελωνίτου. (φ) Καρμήλιος. Φαραεὶ ὁ Ἀραχεὶς. Γάδη (χ) Νάθαν. Πολλὺς δυνάμεως υἱὸς Γαδδίς. Βλετὶ ὁ Ἀμανίτης. Γεδωρὲ ὁ Βηρωθαῖος αἴρων τὰ σκεύη Ἰωὰβ υἱ.. (ψ) Ἐθραῖος. Γαρὴθ ὁ Τεθρίτης. (ω) πάντες

Selles Calothi: Iras filius Isca Thecuites: Abiezer Anathites, ex filiis Anothitæ: Ellon Aoites: Noere Netophatites: Esthai filius Rhiba de Gabaeth filius Benjamin Ephratæi: Asmoth Bardiamites: Emasu Salabonites: filii Asan, Jonathan, Samnan Arodites: Amnan filius Arai Sarauritæ: Aliphaleth filius Asbitæ, filius Machachachi: Eliab filius Achitophel Gelonitæ: Asarai Carmelius ipsius Uræoerchi: Gaal filius Nathana: (i) Polydynameus filius Galaaddi: Elie Ammanites: Hadri de torrentibus: Gadabiel filius Arabothæi: Gelore Bethoræus portans vasa: Joab filius Sarviæ: Iras Ethiræus: Gerab Ethenæus: Urias Chettæus. Omnes triginta & septem.

ΚΕΦ. κδʹ.

1 ΚΑὶ προσέθετο (α) ὀργὴν κύριος ἐκκαῆναι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ ἐν αὐτοῖς, λέγων, Βάδιζε, ἀρίθμησον τὸν Ἰσραὴλ
2 καὶ τὸν Ἰούδαν. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ ἄρχοντα τῆς ἰσχύος τὸν μετ᾽ αὐτοῦ, Δίελθε δὴ πάσας φυλὰς (β) Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαὸν,
3 καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, Καὶ προσθείη κύριος ὁ (γ) θεὸς πρὸς τὸν λαὸν ὥσπερ (δ) αὐτοὺς καὶ ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλασίονα, καὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως ὁρῶντες· καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἱνατί βούλεται ἐν τῷ λόγῳ
4 τούτῳ; Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς Ἰωὰβ καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς ἰσχύος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν (ε)
5 λαὸν τὸν Ἰσραήλ. Καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀροὴρ ἐκ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος Γαδδὶ καὶ (ζ)
6 Ἐλιέζερ. Καὶ ἦλθον εἰς Γαλαὰδ καὶ εἰς (η) γῆν Θαβασὼν, ἥ ἐστιν Ἀδασαὶ, καὶ παρεγένοντο εἰς (θ) Δανιδὰν καὶ Οὐδὰν, καὶ ἐ-
7 κύκλωσαν (ι) Σιδῶνα. Καὶ ἦλθον εἰς Μάψαρ Τύρου, (κ) καὶ εἰς πάσας τὰς πόλεις τοῦ Εὐαίου καὶ τοῦ Χαναναίου· καὶ ἦλθον (λ) κατὰ Νότον
8 Ἰούδα εἰς Βηρσαβεὲ, Καὶ περιώδευσαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τέλους ἐννέα μηνῶν καὶ εἴκοσι ἡμερῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.

MS.A. (α) ὀργὴ κυρίου ἐκκαῆναι (β) τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν (γ) θεοῦ σου πρὸς (δ) αὐτοὺς ἑκατονταπλάσιον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ (ε) λαὸν Ἰσραήλ. (ζ) Ἐλιάζηρ. (η) γῆν Ἐθαὼν Ἀδασαὶ, (θ) Δὰν Ἰαρὰν καὶ Ἰούδαν, (ι) εἰς Σιδῶνα τὴν μεγάλην. Καὶ (κ) καὶ πάσας (λ) κατὰ τὸν Ἰορδάνην εἰς Βηρσαβεὲ,

CAP. XXIV.

1 ET (a) addidit iram Dominus accendere in Israel. Et commovit ipsum David in (b) eis, dicens; Vade, numera Israel, &
2 Judam. Et dixit rex ad Joab principem virtutis, qui cum eo; Transi nunc omnes tribus Israel, & Juda, à Dan, & usq; Bersabee: & recognosce populum, &
3 sciam numerum populi. Et dixit Joab ad regem; Et adjiciat Dominus Deus ad populũ, (c) sicut eos, et sicut eos, centuplũ: et oculi domini mei regis videntes. Et dominus meus rex ut quid vult in verbo hoc?
4 Et prævaluit verbum regis ad Joab, & ad principes virtutis. Et egressus est Joab, & principes virtutis (d) in conspectu regis, ad recognoscendum populum Israel.
5 Et transierunt Jordanem, & castrametati sunt in Aroer à dextris civitatis, quæ in medio convallis Gad, et Eliezer.
6 Et venerunt in Galaad, & (e) in terram Thabason, quæ est Adasai: et advenerunt in Danidan et Udan, et circumierunt Sidona.
7 Et venerunt in Mapsar Tyri, et in omnes civitates Euæi, et Chananæi: et venerunt ad Austrum in Juda in Bersabee,
8 Et circumierunt in omni terra. Et advenerunt à fine novem mensium, et viginti dierum in Hierusalem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 חלץ דמן פלט עירא בר עקש דמתקוע : אביעזר דמן ענתות מבני דמן חושת :
27 צלמון דמן אחוח מהרי דמן נטופת : חלב בר בענא דמנטופת אתי בר ריבי
28 מגבעתא דבני בנימין : בניהו דמפרעתון הדי דמנחלי געש : אבי עלבון דמן ערבת
29 עזמות דמברחום : אליחבא דמשעלבון בני ישן יהונתן : שמה דמן הרר טורא
30 אחיאם בר שרר דמטור גבוה : אליפלט בר אחסבי בר מעכת אליעם בר אחיתופל
31 גילונאה : חצרי דמן כרמלא פערי דמן ארב : יגאל בר נתן דמצובא בני משבט גד :
32 צלק דמבני עמון נחרי דמן בארות נטיל זיניה דיואב בר צרויה : עירא דמן יתר
33 גרב דמן יתר : אוריה חתאה כל גבריא תלתין ושבע :
34
35
36
37
38
39
כד
1 ואוסיף רוגזא דיי למתקף בישראל וגרי ית דוד בהון למימר איזל מני ית ישראל וית
2 דבית יהודה : ואמר מלכא ליואב רב חילא דעמיה הליך כען בכל שבטיא דישראל
3 מדן ועד באר שבע ומני ית עמא ואדע ית חושבן עמא : ואמר יואב למלכא ויוסף
יי אלהך על עמא כאלין וכאלין מאה זמנין ועיני דרבוני מלכא חזן ורבוני מלכא
4 למה אתרעי בפתגמא הדין : ותקיף פתגמא דמלכא על יואב ועל רבני חילא ונפק
5 יואב ורבני חילא קדם מלכא למימני ית עמא ית ישראל : ועברו ית ירדנא ושרו
6 בערער דרום קרתא דבגו נחלא דשבטא גד ואליעזר : ואתו לגלעד ולארעא דרומא
7 לחדשי ואתו לדן יען ומתמן אסתחר לצידון : ואתו לקרוין כריכן וכל קרוי חואי
8 וכנענאי ונפקו לדרום יהודה לבאר שבע : והליכו בכל ארעא ואתו מסיפי תשעה
ירחין ועסרין יומין לירושלם :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

26 Hhelesz qui ex *Phelet*. Ghira filius Ghikes qui erat ex Thecoagh. Abighe-
27 zer qui ex Ghanathoth. Mebunai qui ex Hhusath. Szalmon qui ex Ahho-
28 ahh. Maharai qui ex Netophath. Hheleb filius Baghanah ex Netophath:
29 Aithai filius Ribai ex Gibghetha filiorum Binjamin. Benaiah qui ex Pir-
30 ghathon, Hiddai qui ex torrentibus Gaghas: Abighalbon qui ex Ghara-
31 bath, Ghasmaveth qui ex Barhhum. Eliahhba qui ex Saghalbon: filii
32 Jasen Jehonathan. Sama qui ex Harar *montano*: Ahhiam filius Sarar qui
33 ex monte alto. Eliphelet filius Ahhazzbai fili* *Maghachath*, Eligham filius
34 Ahhithophel Gilonæi. *Hheszrai* qui ex Charmela, Pagharai qui ex Arab,
35 Jighal filius Nathan qui ex Szobah, Bani ex tribu Gad. Szelek qui ex
36 filiis Ghamon, Nahharai qui ex Beiroth, ferens arma ipsius Joab filii
37 Szarujah. Ghira qui ex Jether, Gareb qui ex Jether. Uriah Hhithæus:
38 omnes robusti erant triginta & septem.

CAP. XXIV.

1 ET addidit indignatio Domini irasci in Israel, & incitavit David in eos
dicendo: Vade numera Israel, & [*viros*] domus Jehudah. Et dixit rex
2 ad Joab magistrum exercitus qui cum eo erat: Ambula nunc per omnes
tribus Israel à Dan & usq; Beerzebagh, & numera populum, & cogno-
3 scam supputationem populi. Et dixit Joab ad regem: Addat Dominus
Deus tuus super populum sicut sunt & sicut sunt, centum vicibus; & oculi
domini mei regis videant: sed dominus meus rex ad quid complacet sibi
4 in re ista? Et invaluit verbum regis super Joab & super magistros ex-
ercitus: & exiit Joab & magistri exercitus ante regem, ut numeraret
5 populum Israel. Et transierunt Jardena, & castra posuerunt in Gharoghe[r]
Meridie urbis quæ est in medio torrentis tribus Gad & ad Jaghzer. Et
6 venerunt in Gilghad, & ad terram australem Hhodsi, & venerunt ad Dan
Jaghan, & indè revertitur ad Szidon. Et *venerunt ad urbes munitas*, & ad
7 omnes urbes Hhivæi & Chanaghanæi, & exierunt ad austrum Jehudah
ad Beerzebagh. Et perambulaverunt universam terram, & venerunt à fine
8 novem mensium & viginti dierum in Jerusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Halas qui ex Pelat : Ira filius Ecis, qui ex 26
Tecua : Abiazar qui ex Anathoth: Mebni qui 27
ex Husath: Salmon qui ex monte Baita : Ma- 28
har qui de Topha: Halab Baanæ filius qui de 29
Netophath : Athi filius Rabai de colle filio-
rum Benjamen: Benaja fili⁹ Peraaton de Ge- 30
baa: Hadi qui ex Nehelgaas: Abi filius Abi- 31
almon, qui ex Gelaad : Arboth qui ex Hurim:
Elhana qui de Sealab: Jonathan qui ex Beth- 32
nasur: Samma qui ex monte Oliveti : Ahim fili⁹ 33
Asir, qui ex Adri : Eliphelat filius Hosab, qui
de Maachath: Eliaam filius Ahitophel Galjo- 34
næi: Hasri qui de monte Carmelo : Gari qui 35
ex Arub: Neael filius Nathan de Soba: Baana 36
qui ex Gad: Selec qui de Ammon: Nahri qui 37
ex Beruthi, portitor instrumentorum armo-
rum Joabi filii Suriæ : Hira qui de Jathir : 38
Arab qui ex Lachis: Uria Hethæus: omnes ser- 39
vi Davidis, numero triginta septem.

CAP XXIV.

Rursus etiam irâ Dei gravescente in Isra- 1
elitas, excitavit in eos Davidem, & dixit ad
eum; Vade numera Israelem & Judam, Ait 2
itaque David Joabo principi exercitûs, qui
secum erat, Discurre per omnes tribus Israe-
lis à Dan usque ad Bir-sebaa, recense mihi
populum, & affer numerum eorum & sum-
mam populi. Dixit Joab ad regem, Reddat 3
Dominus Deus tuus populum aliis centum
vicibus majorem, & oculi domini mei regis
hoc videant : dominus verò meus rex quor-
sum vult rem istam? At cùm prævaluisset 4
verbum regis Joabo & imperatoribus exer-
cituum, exiit Joab & imperatores exercituum
è conspectu regis ad recensendum populum
Israeliticum : Et trajecto Jordane venerunt 5
ad Sarub quæ est ad dexteram civitatis sitæ in
media valle Gad Eliazar : Tum pervenerunt 7
usque ad Sur & Saidon, ad terram Chananæ-
orum & Hethæorum, & ad terram Jebusæo-
rum: cúmque totum tractum illum perlustrâs-
sent, venerunt in terram Juda post triginta
octo dies : tum venerunt ad Dan, & perlu-
strârunt Sidonem. Demum cùm universam 8
terram illam percurrissent, redierunt post
novem menses & viginti dies, in Jerusalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * حلص الذي من فلط * عيرا بن عقس من تقوع * العازر من عناثوت * مبني من حوسة *
27 صلمون من جبل البيت * ماهار بن طوفت * حلب بن بعنا من نطوفة * ءاتي بن رابعي من
29 رامة بنيامين * بنايا بن فرعتون من جبع * حدي من نخلعس * ءابي بن ابيعلمون من جلعاد *
32 عربوث بن حوريم * الحنا بن سعلب * يوناثان بن معكت من بيت ناسور * شما من جبل الزيتون *
33 احيم بن اسداد من ادرعي * اليفلط بن حسبي من معكت * اليعم بن احيتوفال الجلوني *
35 حصري من جبل كرمل * جري من اريب * نعال بن ناثان من صوبا * بعنا بن جاد * صلق
37 بن عمون * نحري بن بروتي الذي كان يحمل سلاح يواب بن صوريا * حيرا الذي من باتير * عاراب
39 الذي من لخش * اوريا الحثاني * عدد جميع عبيد داود الرؤساء سبعة وثلاثون رجلا *

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * ثم ان بني اسرايل وقعوا في بلاء * واشتد غضب
الرب عليهم وصير سبب عقوبتهم داود وذلك انه القي في قلبه ان يحصي عددهم * فقال له
2 انطلق فاحص عدد بني اسرايل وبني يهوذا * فقال داود ليواب ولرؤساء الاجناد الذين معه *
سيروا في حدود جميع بني اسرايل واسباطهم * وحدوا من دان حتى تنتهوا الى بير سبع واحصوا
3 لي عدد الشعب * وايتوني بعددهم وحسابهم * قال يواب للملك * الله ربك يزيد في الشعب مائة
4 ضعف * وذلك في حياة الملك سيدي * لماذا احب الملك هذا الامر * فنظر الملك ليواب والقواد
5 الذين معه مغضبا * فخرج يواب ورؤساء الاجناد من عند الملك ليحصوا شعب اسرايل * وجازوا
7 الاردن * واتوا ساروب التي عن يمين القرية التي في وادي جاد والعازار * وانتهوا الى صور وصيدان *
ودخلوا الى ارض الكنعانيين * والحثانيين * والباشانيين * وساروا في الارض كلها * واتوا دان * ودارا
8 على صيدون * وساروا في كل الارض * ورجعوا الى اورشليم بعد تسعة اشهر وعشرين يوما *

Halas qui ex Phelat : Ira filius Acis Te- 26
cuites : Elazar ex Anathoth : Mebni ex 27
Husath : Salmon ex monte-domûs : Ma- 28
har filius Tophath : Halab filius Baana 29
ex Netophath : Athi filius Rabai de colle
Benjamin : Benaja filius Pheraaton de 30
Gabaa : Haddai ex Nahalcu : Abi filius 31
Abialmon ex Galaad : Arboth filius Hu-
rim : Elhana filius Saalab : Jonathan fi- 32
lius Maachath ex Beth-nasur : Samma ex 33
monte Olivarum: Ahim filius Asdad ex
Adra : Eliphelat filius Hasbi ex Maa- 34
chath : Eliaam filius Abithophelis Galjo-
næi : Hasri ex monte Carmelo : Gari ex 35
Arib : Neael filius Nathan è Sabba: Baa- 36
na filius Gad : Selac filius Ammon : 37
Nahri filius Baruthi, qui erat armiger Jo-
abi filii Suriæ : Hira qui ex Jathir : A- 38
rab qui ex Lachis : Uria Gethæus. Nu- 39
merus omnium servorum Davidis præci-
puorum, triginta septem viri.

CAP. XXIV.

In aliam inciderunt Israelitæ calami- 1
tatem : nam sæviente in eos irâ Domini,
effecit occasionẽ punitionis eorũ Davidẽ.
Atque id quidem, quoniam injecit in cor
ejus ut recenseret numerum eorum : di-
xitque ad eum ; Abi, & recense nume-
rum filiorum Israelis & filiorum Judæ.
Quare dixit David Joabo & ducibus 2
militum qui eum eo erant ; Obite limites
omnium Israelitarum, et tribus eorum; &
incipientes à Dan quousque perveniatis
ad Bir-sebaa, recensete mihi numerum po-
puli, & afferte mihi numerum & cen-
sum eorum. Dixit Joab regi, Deus Do- 3
minus tuus augeat populum centuplo, idq;
vivente rege domino meo : ad quid rex
rem istam exposcit? Sed cùm rex Joa- 4
bum ac duces qui cum eo erant, respexis-
set iratus, egressi sunt Joab & præfecti
militum à rege, ut numerarent populum
Israelis : Et trajicientes Jordanem ve- 5
nerunt in Saroth quæ jacet à dextera ci-
vitatis quæ est in valle Gad & Eliazar :
Pervenerunt ad Sur & Saidon, & per- 7
meârunt terram Chananæorum, Hethæo-
rum, & Basanæorum ; totámque terram
peragrantes venerunt in Dan, & ambie-
runt Sidonem: Totâ denique terrâ perlu- 8
stratâ, redierunt in Jerusalem post no-
vem menses & viginti dies :

שמואל ב: כד

9 ויתן יואב את־מספר מפקד־העם אל־המלך
ויהי ישראל שמנה מאות אלף איש־חיל שלף
10 חרב ואיש יהודה חמש־מאות אלף איש: ויך
לב־דוד אתו אחרי־כן ספר את־העם ויאמר
דוד אל־יהוה חטאתי מאד אשר עשיתי ועתה
יהוה העבר־נא את־עון עבדך כי נסכלתי
11 מאד: ויקם דוד בבקר ודבר־יהוה היה אל־גד
הנביא חזה דוד לאמר: הלוך ודברת אל־דוד
12 כה אמר יהוה שלש אנכי נוטל עליך בחר־לך
13 אחת־מהם ואעשה־לך: ויבא־גד אל־דוד ויגד־לו
ויאמר לו התבוא לך שבע־שנים רעב בארצך
ואם־שלשה חדשים נסך לפני־צריך והוא
רדפך ואם־היות שלשת ימים דבר בארצך עתה
14 דע וראה מה־אשיב שלחי דבר: ויאמר
דוד אל־גד צר־לי מאד נפלה־נא ביד־
יהוה כי־רבים רחמו וביד־אדם אל־
15 אפלה: ויתן יהוה דבר בישראל מהבקר
ועד־עת מועד וימת מן־העם מדן
16 ועד־באר שבע שבעים אלף איש: וישלח
ידו המלאך ירושלם לשחתה
וינחם יהוה אל־הרעה ויאמר למלאך המשחית
בעם רב עתה הרף ידך ומלאך יהוה
17 היה עם־גרן הארונה היבסי: ויאמר דוד אל־
יהוה בראתו את־המלאך המכה בעם ויאמר
הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה
עשו תהי נא ידך בי ובבית אבי:
18 ויבא־גד אל־דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם
19 ליהוה מזבח בגרן ארניה היבסי: ויעל דוד
כדבר־גד כאשר צוה יהוה: וישקף
20 ארונה וירא את־המלך ואת־עבדיו עברים עליו
21 ויצא ארונה וישתחו למלך אפיו ארצה:

Versio VULG. LAT.

9 Dedit ergò Joab numerum descriptionis populi regi, & inventa sunt de Israel octingenta millia virorum fortium, qui educerent gladium: & de Juda quingenta millia pugnatorum.
10 Percussit autem cor David eũ, postquàm numeratus est populus: & dixit David ad Dominum, Peccavi valdè in hoc facto: sed precor, Dñe, ut transferas iniquitatem servi tui, quia
11 stultè egi nimis. Surrexit itaque David manè, & sermo Domini factus est ad Gad prophetam & Videntem David, di-
12 cens; Vade, & loquere ad David; Hæc dicit Dominus, Trium tibi datur optio, elige unum quod volueris ex his, ut
13 faciam tibi. Cúmque venisset Gad ad David, nuntiavit ei, dicens; Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies adversarios tuos, et illi te persequentur: aut certè tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc ergò delibera, & vide quem respondeam, ei qui me misit,
14 sermonem. Dixit autem David ad Gad, Coarctor nimis: sed melius est ut incidam in manus Domini (multæ enim misericordiæ ejus sunt) quàm in ma-
15 nus hominũ. Immisitque Dominus pestilentiam in Israel, de manè usque ad tempus constitutum: & mortui sunt ex populo, à Dan usque ad Bersabee, septuaginta millia virorum.
16 Cúmque extendisset manum suam Angelus Domini super Jerusalem ut disperderet eam, misertus est Domin⁹ super afflictione: & ait Angelo percutienti populum, Sufficit: nunc contine manum tuam. Erat autem Angel⁹ Domini juxta are-
17 am Areuna Jebusæi. Dixítque David ad Dominum, cùm vidisset Angelum cædentem populum; Ego sum qui peccavi, ego iniquè egi: isti qui oves sunt, quid fecerunt? vertatur, obsecro, manus tua contra me, & contra domum patris mei.
18 Venit autem Gad ad David in die illa, & dixit ei; Ascende, & constitue altare Domino in a-
19 rea Areuna Jebusæi. Et ascendit David juxta sermonẽ Gad, quem præceperat ei Dominus.
20 Conspiciénsque Areuna, animadvertit regem & servos e-
21 jus transire ad se: Et egressus adoravit regem prono vultu in terram,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ἐγένετο Ἰσραὴλ, ὀκτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως σπωμένων ῥομφαίαν. καὶ ἀνὴρ Ἰούδα, πεντα-
10 κόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν. Καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι τὸν λαόν. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς κύριον, Ἥμαρτον σφόδρα (μ) ὃ ἐποίησα νῦν κύριε. παραβίβασον δὴ τὴν ἀνομίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐματαιώ-
11 θην σφόδρα. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ τοπρωΐ. καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς Γὰδ τὸν προφήτην
12 τὸν (ν) ὁρῶντα, λέγων, Πορεύθητι, καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, (ξ) λέγων, Τάδε λέγει κύριος, Τρία ἐγώ εἰμι αἴρω ἐπὶ σέ, καὶ ἔκλεξαι σε-
13 αυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι. Καὶ εἰσῆλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ (ο) ἀνήγγειλε, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἔκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι, εἰ ἔλθῃ σοι τρία ἔτη λιμὸς ἐν τῇ γῇ σου, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἔμπροσθεν τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ ἔσονται (π) διώκοντές σε, ἢ γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐν τῇ γῇ σου. νῦν οὖν γνῶθι καὶ ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα.
14 Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γὰδ, Στενά μοι πάντοθεν σφόδρα ἐστί. ἐμπεσοῦμαι δὴ (ρ) εἰς χεῖρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, εἰς δὲ χεῖρας (σ) ἀνθρώπου οὐ μὴ
15 ἐμπέσω. Καὶ ἐξελέξατο (τ) ἑαυτῷ Δαυὶδ τὸν θάνατον. καὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν· καὶ ἔδωκε κύριος (υ) θάνατον ἐν Ἰσραὴλ ἀπὸ πρωΐθεν (φ) ἕως ὥρας ἀρίστου. καὶ ἤρξατο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπέθανεν ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ἑβδομήκοντα χι-
16 λιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ (χ) ἄγγελος τοῦ θεοῦ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ παρεκλήθη κύριος (ψ) ἐπὶ τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ, (ω) Πολὺ νῦν, ἄνες τὴν χεῖρά σου. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἦν παρὰ
17 τῷ ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς κύριον, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τὸν τύπτοντα ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι (α) ἠδίκησα· καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; γενέσθω δὴ ἡ χείρ σου ἐν ἐμοί,
18 καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβηθι, καὶ στῆσον τῷ κυρίῳ θυσιαστήριον ἐν (β) τῷ ἅλωνι Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.
19 Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γὰδ, καθ᾽
20 ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. Καὶ διέκυψεν Ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παραπορευομένους ἐπάνω
21 αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν Ὀρνὰ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

9 *Et dedit Joab numerum recognitionis populi ad regem. Et fuit Israel octingenta millia virorum virtutis trahentium gladium. Et vir Juda quingenta millia virorum bellatorum.*
10 *Et cor David percussit (f) eum, postquàm numeraverat populum: & dixit David ad Dominum; Peccavi valdè, quod feci nunc, Domine. Transfer nunc iniquitatem servi tui: quoniam desipui valdè.*
11 *Et surrexit David manè. Et verbum Domini factum est ad Gad prophetam, (g) videntem, dicens;*
12 *Vade, & loquere ad David, dicens; Hæc dicit Dominus, Tria ego porto super te: & elige tibi unum ex eis, & faciam tibi.*
13 *Et intravit Gad ad David, & annuntiavit, & dixit ei; (h) Elige tibi fieri: Si veniat tibi tres annos fames in terra tua; vel tres menses fugere te ante inimicos tuos, & erunt persequentes te; vel fieri tribus diebus (i) mortem in terra tua. Nunc igitur scito & vide, quod respondeam ei qui misit me, (k) verbum.*
14 *Et dixit David ad Gad, Angusta mihi undique valde sunt. Incidam nunc in manus Domini, quoniam multæ miserationes ejus valdè: in manus autem hominis non incidam.*
15 *Et elegit sibi David mortem. Et (l) erant dies messis frumentorum: & dedit Dominus mortem in Israel à manè usque ad horam prandii. Et (m) cœpit quassatio in populo. Et perierunt de populo à Dan, & usque Bersabee septuaginta millia virorum.*
16 *Et extendit angelus Dei manum suam in Hierusalem ad corrumpendam eam. Et (n) revocavit se Dominus super malo: & dixit angelo corrumpenti in populo, Multum nunc: remitte manum tuam. Et angelus Domini erat apud aream Orna Jebusæi.*
17 *Et dixit David ad Dominum, dum ipse videret angelum percutientem in populo: & dixit; Ecce ego ipse (o) injustè egi, & hi, oves quid fecerunt? Fiat nunc manus tua in me, & in domum patris mei.*
18 *Et venit Gad ad David in die illa, & dixit ei; Ascende, & statue Domino altare in area Orna Jebusæi.*
19 *Et ascendit David juxta verbum Gad, quemadmodùm mandavit ei Dominus.*
20 *Et prospexit Orna, & vidit regem, & pueros ejus accedentes desuper se.*
21 *Et egressus est Orna, & adoravit regem super faciem suam in terram.*

MS.A. (μ) ὅτι ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο. νῦν κύριε παραβίβασον τὴν (ν) ὁρῶντα τὸν Δαυὶδ, λέγων, (ξ) λέγων, Τρία ἐγὼ (ο) ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰσέλθῃ σοι τρία (π) διώκειν σε, (ρ) ἐν χειρὶ (σ) ἀνθρώπου (τ) Δαυὶδ ἑαυτῷ τὸν (υ) ἐν Ἰσραὴλ θάνατον ἀπὸ (φ) ἕως ἀρίστου. (χ) ἄγγελος τὴν (ψ) ἐν τῇ (ω) Πολὺν, ἄνες (α) ἠδίκησα, ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα καὶ οὗτοι (β) τῷ ἅλωνι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ויהב יואב ית חושבן מנין עמא למלכא והוו ישראל תמני מאה אלפין גבר גבר שלפי
10 סיפא ואנש יהודה חמש מאה אלפין גברא: וחש דוד בלביה בתר כן דמנא ית עמא
ואמר דוד קדם יי חבית לחדא דעבדית הדא וכען יי אעבר כען ית חובא דעבדך ארי
11 אסתכלית לחדא: וקם דוד בצפרא ופתגם נבואה מן קדם יי הוה עם גד נביא חזיא דדוד
12 למימר: איזיל ותמלל עם דוד כדנן אמר יי חדא מתלת אנא רמי עלך בחר לך חד מנהון
13 ואעביד לך: ואתא גד לות דוד וחוי ליה ואמר ליה התעול לך שבע שנין כפנא בארעך
אם תלתא ירחין תהא עריק קדם סנאך והוא רדיף לך ואם מהוי תלתא יומין מותא
14 בארעך כען דע וחזי מה אתיב שלחי פתגמא: ואמר דוד לגד עקת לי לחדא בתמסר
15 כען ביד מימרא דיי ארי סגיאין רחמוהי ובידא דאנשא לא אתמסר: ויהב יי מותא
בישראל מעדן דמתנכים תמידא ועד דמתסק ומית מן עמא מדן ועד באר שבע שבעין
16 אלפין גברא: ואושיט ידיה מלאכא לירושלם לחבלותה ותב יי מן בישתא ואמר
למלאכא דמחבל בעמא מסת כען אנח ידך ומלאכא דיי הוה שרי בבית אדרי דארנון
17 יבוסאה: ואמר דוד קדם יי כד חזא ית מלאכא דמקטל בעמא ואמר הא אנא חבית
ואנא סרחית ואלין עמא דאנון כענא ביד רעיא מה עבדו תהי כען מחתך בי ובבית אבא:
18 ואתא גד לות דוד ביומא ההוא ואמר ליה סק אקים קדם יי מדבחא בבית אדרי דארונה
19 20 יבוסאה: וסליק דוד כפתגמא דגד כמא דפקיד יי: ואסתכי ארונה וחזא ית מלכא וית
עבדוהי עברין עלוהי ונפק ארונה וסגיד למלכא אפוהי על ארעא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dedit Joab supputationem numeri populi regi, & fuerunt Israel octingenta millia virorum virtutis, educentium gladium; et viri Jehudah, quingenta millia virorum. Et compunctus est David in corde suo postea quàm numeravit populum: et dixit David ante Dominum: Peccavi valdè in eo quod feci *hoc*; & nunc Dñe transfer quæso culpam servi tui, quia stultè egi valde. Et surrexit David in aurora, & verbum prophetiæ ab-ante Dñm fuit cum Gad propheta Vidente Davidis, dicendo: Vade & loqueris cum David: Sic dixit Dñs: Unum de tribus ego projicio contra te; elige tibi unum ex illis ut faciam tibi. Et venit Gad ad David, & indicavit illi, & dixit ei: Num venient tibi septem anni famis in terra tua, aut si tribus mensibus fugies ante hostem tuum, & ipse persequetur te; aut erit tribus diebus pestis in terra tua? nunc cognosce & vide quod referam mittenti me verbum. Et dixit David ad Gad: Angustia est mihi valde: tradar obsecro in manu dicti Dñi, quia multæ miserationes ejus; & in manu hominum non tradar. Et dedit Dñs pestem in Israel à tempore quo mactatur juge, quousq; adoleatur: & mortui sunt de populo à Dan usq; ad Bersebagh septuaginta millia virorum. Et extendit manum suam angelus ad Jerusalem ut devastaret eam, & rediit Dñs à malo [*inferendo*:] & dixit angelo qui devastabat in populo: Satis nunc, quiescere fac manum tuam: & angelus Domini sedebat in *loco arcarum* Araunah Jebusæi. Et dixit David ante Dominum quando vidit angelum qui occidebat in populo, & dixit: Ecce ego peccavi & ego iniquè egi; & isti populus qui sunt sicut pecus in manu pastoris, quid fecerunt? fit quæso percussio tua in me & in domum patris mei. Et venit Gad ad David in die illo, & dixit ei: Ascende, erige ante Dominum aram in loco arcarum Araunah Jebuzzæi. Et ascendit David juxta verbum Gad sicut jusserat Dominus. Et prospexit Araunah, & vidit regem & servos ejus transeuntes ad se; & exiit Araunah, & adoravit regem *facie sua* super terram.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

9 ܘܝܗܒ ܝܘܐܒ. ܡܢܝܢܐ ܘܚܘܫܒܢܐ ܕܥܡܐ. ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘܘ ܡܢܝܢܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ
ܬܡܢܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. ܘܐܢܫܐ ܕܝܗܘܕܐ ܗܘܘ ܚܡܫܡܐܐ
10 ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܓܢܒܪܐ. * ܘܗܘܐ ܡܥܩ ܠܗ ܕܘܝܕ ܒܠܒܗ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܢܐ ܠܥܡܐ.
ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܚܛܝܬ ܛܒ ܒܡܕܡ ܕܥܒܕܬ. ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ ܐܥܒܪ ܚܛܗ ܕܥܒܕܟ. ܕܣܟܠܬ ܛܒ.
11 * ܘܩܡ ܕܘܝܕ ܒܨܦܪܐ. ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܠ ܓܕ ܢܒܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܙܠ ܐܡܪ ܠܕܘܝܕ.
12 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܬܠܬ ܡܚܘܢ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟ. ܓܒܝ ܠܟ. ܘܐܥܒܕ ܠܟ. * ܘܐܬܐ
13 ܓܕ ܠܘܬ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪ. ܡܚܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܐܬܝܐ ܥܠܝܟ. ܓܒܝ ܠܟ. ܢܗܘܝܢ ܫܒܥ
ܫܢܝܢ ܟܦܢܐ ܒܐܪܥܟ. ܐܘ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ ܬܬܡܟܟ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܪܕܦ ܠܟ.
ܐܘ ܕܢܗܘܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܘܬܢܐ ܒܐܪܥܟ. ܗܫܐ ܕܥ ܘܚܙܝ ܡܢܐ ܦܬܓܡܐ ܐܗܦܘܟ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ
ܠܘܬܟ * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܠܓܕ ܢܒܝܐ. ܐܠܝܨ ܠܝ ܛܒ. ܢܦܠ ܟܥܢ
14 ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܝܢ ܪܚܡܘܗܝ. ܘܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ
15 ܐܬܡܟܟ. * ܘܐܝܬܝ ܡܪܝܐ ܡܘܬܢܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܨܦܪܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܫܬ ܫܥܝܢ. ܘܡܝܬܘ
16 ܡܢ ܥܡܐ. ܡܢ ܕܢ ܘܥܕܡܐ ܠܒܝܪܫܒܥ. ܫܒܥܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ. * ܘܐܘܫܛ ܡܠܐܟܐ ܐܝܕܗ
ܠܐܘܪܫܠܡ. ܠܡܚܒܠܘܬܗ. ܘܡܪܝܐ ܟܠܐ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܚܒܠ ܗܘܐ ܒܥܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
ܣܦܩ ܠܟ. ܗܫܐ ܐܪܦܐ ܐܝܕܟ. ܘܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܐܕܪܐ ܕܐܪܢܐ ܝܒܘܣܝܐ.
17 * ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܚܒܠ ܒܥܡܐ. ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܡܠܐܟܐ ܗܘ.
ܐܢܐ ܚܛܝܬ ܘܐܪܓܙܬ. ܘܗܠܝܢ ܥܢܐ ܙܥܘܪܐ ܡܢܐ ܣܟܠܘ. ܬܗܘܐ ܐܝܕܟ ܒܝ ܘܒܒܝܬ
18 ܐܒܝ. * ܘܐܬܐ ܓܕ ܢܒܝܐ ܠܘܬ ܕܘܝܕ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܣܩ ܒܢܝ ܡܕܒܚܐ
19 ܠܡܪܝܐ. ܒܐܕܪܗ ܕܐܪܢܐ ܝܒܘܣܝܐ. * ܘܣܠܩ ܕܘܝܕ ܒܡܠܬܗ ܕܓܕ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ.
20 * ܘܐܕܝܩ ܐܪܢ. ܘܚܙܐ ܠܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܘܠܥܒܕܘܗܝ ܟܕ ܥܒܪܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܢܦܠ ܐܪܢ
ܘܣܓܕ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ.

Attulítque Joab numerum & summam popu- 9
li ad regem: fuerunt autem numeri domûs Is-
raelis octingenta millia virorum robore præ-
ditorum, stringentium gladium: hominum
verò Juda fuerunt quingenta millia virorum.
Fuit autem David animo turbatus postquam 10
numeráffet populum, aitq; David coram Do-
mino, Peccavi in eo quod feci, ideóque te de-
precor; multum enim offendi. Cúmque manè 11
prætervertisset David, factum est verbum Do-
mini ad Gad prophetam, dictúmque fuit illi;
Vade dictum Davidi, Sic ait Dominus, Tria 12
mala sum tibi illaturus, elige tibi *quod ex his*
tibi faciam. Veniens itaque Gad ad Davi- 13
dem, dixit, Prima plaga quæ tibi eventura est
(elige tibi) erunt septem anni famis in terra
tua; vel tribus mensibus depriméris coram
inimico tuo, ipséque te persequetur; vel ut sit
tribus diebus mortalitas in terra tua. Vide
modò quod responsum reddas ei qui me misit
ad te. Respondens David ait ad Gad prophe- 14
tam, Vehementer angor: consultius est nobis
cruciari manibus Domini Dei nostri, quia
multæ sunt miserationes ejus, quàm humanâ
manu cruciari. Intulit ergò Dñs mortalitatem 15
in Israelem à manè usque ad horam sextam,
& mortui sunt à Dan usq; ad Bir-sebaa septua-
ginta millia virorum. Extendítque manum 16
suam Angelus contra Jerusalem, ut vastaret
eam; sed compescuit Dominus Angelum mor-
tis, qui populum occidebat, dixítque ad eum;
Sat occidisti, contrahe modò manum tuam.
Subsistente igitur Angelo Domini prope are-
am Aran Jebusæi, Dixit David coram Domi- 17
no, cùm vidisset Angelum qui populum truci-
dabat, respondit *inquam* & ait ad Angelum
illum, Si ego peccavi & iram excitavi, oves
istæ innocentes quid fecerunt? sit manus tua
in me & in domum patris mei. Et venit Gad 18
propheta ad Davidem eodem die, & ait illi;
Ascende, ædifica altare Domino in area
Aran Jebusæi. Cúmque ascendisset David 19
juxta verbum Gad, prout loquutus fuerat ei
Dominus, Conversus Aran vidit regem Da- 20
videm & servos ejus transeuntes per viam,
& corruens Aran adoravit in faciem suam
super terram,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وجاوا بعدد الشعب وحسابهم الى الملك وكان عدد بني اسرايل ثمان ماية الف رجل بطل
10 يضرب بالسيف وعدد بني يهودا خمسة ماية الف رجل* فاغتم داود عما سلفه من بعد عده
11 الشعب وقال داود امام الرب اسات فيما صنعت اطلب اليك واقول اني قد اسات جدا* فلما
12 اصبح داود ادلج باكرا فاوحى الله الى جاد النبي وقال له* انطلق الى داود وقل له هكذا يقول
13 الرب اني منزل بك ثلث بلايا فاختر منها ما احببت فاصنع بك* فاتى جاد الى داود وقال له
اول افة تنزل بك اما ان يكون جوعا في الارض سبع سنين واما تدفع الى اعدايك
فيعذبونك ثلثة اشهر ويطردونك من سلطانك ويودونك واما ان يكون موت شديد في الارض
ثلثة ايام فانظر الان اي جواب نرد على الذي ارسلني اليك* اجاب داود الملك وقال لجاد
النبي قد ضاق بي الامر جدا ولكن خير الامور ان يكون الله ربنا يتولى ادبنا فانه عظيم
15 الرحمة ولا تدفع في ايدي الناس ليعذبونا* فسلط الرب الموت في بني اسرايل من بكرة
16 الى ست ساعات من النهار فمات منهم من دان الى بير سبع سبعون الف رجل* ومد ملك
الموت يده الى اورسليم ليخربها فمنع الرب ملاك الموت الذي كان يقتل الشعب وقال له قد
17 اكتفيت من الموت فكف وكان ملاك الرب قايما عند بيدر اران البلساني* فقال داود امام
الرب حيث ملاك الموت يقتل الشعب فكلم داود ذلك الملاك وقال له ان كنت انا اسات واجرمت
18 فما ذنب هولاء الذين يشبهون البهايم المتواضعة مد يدك الي والى بيت ابي* فجاء جاد النبي
19 في ذلك اليوم الى داود وقال له اصعد فابني مذبحا للرب في بيدر اران البلساني* فصعد داود
20 عن قول جاد كما قال له الرب* فاقبل اران البلساني فبصر بداود الملك وعبيده مقبلين اليه
في الطريق فخر اران ساجدا على الارض امام الملك.

Et attulerunt numerum censúmque popu- 9
li ad regem. Fuitque numerus filiorum Is-
rael, octingenta millia virorum fortium
gladio ferientium: numerus autem filiorū
Judæ, quingenta millia virorum. Tum 10
affectus est David vehementi dolore post-
quam numeratus esset populus, dixitque
David coram Domino, Deliqui in eo quod
feci: rogo te, & fateor me graviter deli-
quisse. Cúmque orto die David diluculò 11
surrexisset, indicavit Deus Gadi prophe-
tæ, & ait illi; Adito Davidem, eique 12
dicito; Sic dicit Dominus, Tres quidem
plagas immissurus sum in te, elige ex eis
quam malueris ut faciam tibi. Venit igi- 13
tur Gad ad Davidem, & ait illi; Prima
calamitatum quæ tibi obventuræ sunt,
Vel ut sit fames in terra septem annos; Vel
tradêris hostibus tuis qui tribus te mensi-
bus exagitabunt, è tuo te regno expellent,
& nocebunt tibi; Vel demum ut gravis
contingat mortalitas in terra tribus dieb'.
Dispice nunc quod responsum reddis ei qui
me misit ad te. Respondens David rex 14
dixit Gadi prophetæ, Maximoperè me an-
git res ista; optima tamen rerum est ut
Deus Dominus noster nos suscipiat puni-
endos, quandoquidem clementissimus est,
nec tradamur in manum hominum ut nos
crucient. Immisit ergò Dominus mortem 15
in filios Israel à manè usque ad horam
diei sextam: mortuique sunt ex eis à Dan
ad Bir-sebaa, septuaginta millia virorum.
Tum extenderat Angelus mortis manum 16
suam contra Jerusalem, ut everteret eam;
at impedivit Dominus Angelum mortis,
qui populum necabat, & dixit illi; Satis
jam peremisti, desiste. (Angelus autem
Domini stabat ad aream Aran Basanæi)
Dixitq; David coram Domino, dum An- 17
gelus mortis populum perimeret, allocu-
túsque est David Angelum illum, & ait
illi; Si ego delictum et crimen commisi,
quænam est culpa istorū qui similes sunt
jumentis humilibus? extende manum tu-
am in me & in domum meam paternam.
Deinde venit Gad propheta eodem die ad 18
Davidem, & ait illi; Ascende, & aram
extrue Domino in area Aran Basanæi:
Ascendítque David ex edicto Gadis, pro- 19
ut dixerat illi Dominus. Et respiciens 20
Aran Basanæus, vidénsque Davidem re-
gem & servos ejus ad se venientes in
via; corruit Aran adorans super terram
coram rege,

מלכים א: א

ad rex meus dominus venit Cur :Araunah Dixitque
21 ויאמר ארונה מדוע בא אדני המלך אל
ædificandum ad ,aream tecum à emendum Ad :David Dixitq; suū servum
עבדו ויאמר דוד לקנות מעמך את הגרן לבנות
Dixitque .populo desuper plaga restringatur & ,Domino altare
22 מזבח ליהוה ותעצר המגפה מעל העם: ויאמר
rex meus dominus faciat ascendere &,Accipiat:David ad Araunah
ארונה אל דוד יקח ויעל אדני המלך
vasa & ,trahas & ,ascensionem in bovem Vide .suis oculis in bonū
הטוב בעינו ראה הבקר לעלה והמרגים וכלי
.regi rex Araunah dedit Omnia ligna in bovis
23 הבקר לעצים: הכל נתן ארונה המלך למלך
.te velit tuus Deus Dominus :regem ad Araunah Dixitque
ויאמר ארונה אל המלך יהוה אלהיך ירצך:
emam emendo sed ,Nequaquam :Araunah ad rex Dixitque
24 ויאמר המלך אל ארונה לא כי קנו אקנה
ascensiones meo Deo Domino faciam ascendere non & ,pretio in te à
מאותך במחיר ולא אעלה ליהוה אלהי עלות
sechelim argento in bovem & ,aream David emit Et .gratis
חנם ויקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים
fecit ascendere & Domino altare David ibi ædificavit Et.quinquaginta
25 חמשים: ויבן שם דוד מזבח ליהוה ויעל
est restricta & ,terræ Dominus fuit exorabilis & ;pacifica & ,ascensiones
עלות ושלמים ויעתר יהוה לארץ ותעצר
.Israel desuper plaga
המגפה מעל ישראל:

Versio VULG. LAT.

Et ait; Quid causæ est ut veniat
dñs meus rex ad servum suum?
Cui David ait; Ut emam à te
aream, & ædificem altare Do-
mino, & cesset interfectio quæ
22 grassatur in populo. Et ait
Areuna ad David; Accipiat, et
offerat dominus meus rex, sic-
ut placet ei: habes boves in
holocaustum, & plaustrum &
juga boum in usum lignorum.
23 Omnia dedit Areuna rex regi:
dixitque Areuna ad regē, Do-
minus Deus tuus suscipiat vo-
24 tum tuum. Cui respondens
rex, ait; Nequaquàm ut vis, sed
emam pretio à te, & non offe-
ram Domino Deo meo holo-
causta gratuita. Emit ergò Da-
vid aream, & boves, argenti
25 siclis quinquaginta. Et ædi-
ficavit ibi David altare Domi-
no, & obtulit holocausta &
pacifica: & propitiatus est
Dominus terræ, & cohibita
est plaga ab Israel.

Versio GRÆCA LXX Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ, Τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός μου
ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καὶ εἶπε
Δαυὶδ, Κτήσασθαι παρὰ σοῦ (γ) τὸν ἅλωνα
τοῦ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ
22 (δ) συσχεθῇ ἡ θραῦσις ἐπάνω τοῦ λαοῦ. Καὶ
εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυὶδ, Λαβέτω καὶ ἀνε-
νεγκάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ
τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ· ἰδοὺ οἱ βόες
εἰς (ε) ὁλοκαύτωμα, καὶ οἱ τροχοὶ καὶ τὰ σκεύη
23 τῶν βοῶν εἰς ξύλα. Τὰ πάντα ἔδωκεν Ὀρνὰ
τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς τὸν βασιλέα,
24 Κύριος ὁ θεός σου εὐλογήσαι σε. Καὶ εἶπεν
ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀρνὰ, Οὐχί, (ζ) ὅτι ἀλλὰ
κτώμενος κτήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀντάλλαγμα-
τι, καὶ οὐκ ἀνοίσω τῷ (η) κυρίῳ μου θεῷ ὁλοκαύ-
τωμα δωρεάν. καὶ ἐκτήσατο Δαυὶδ (θ) τὸν ἅ-
λωνα καὶ τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ σίκλων πεντή-
25 κοντα. Καὶ (ι) ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Δαυὶδ θυσι-
αστήριον (κ) κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσεις
καὶ εἰρηνικάς. καὶ προσέθηκε Σαλωμὼν ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον ἐπ᾽ ἐσχάτῳ, ὅτι μικρὸν ἦν ἐν
πρώτοις. καὶ ἐπήκουσε κύριος τῇ γῇ, καὶ (λ)
συνεσχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἰσραήλ.

MS.A. (γ) τὴν ἅλωνα (δ) συνεσχέθη (ε) ὁλοκαυτώματα, (ζ) ὅτι κτώμενος ἐν ἀλλάγματι, (η) κυρίῳ θεῷ μου (θ) τὴν ἅλωνα (ι) ᾠκοδόμησεν Δαυὶδ (κ) τῷ κυρίῳ, (λ) συνεσχέθη Βασιλειῶν β΄.

Et dixit Orna; Quid quòd venit dominus meus rex ad servum suum? Et dixit David; Acquirere à te aream, ad ædificandū altare Domino, & cohibeatur quassatio desuper populo. Et dixit Orna ad David; Accipiat & offerat dominus meus rex Domino, quod bonum in oculis ipsius. Ecce boves in holocaustoma: & rotæ, et vasa boū in ligna. Omnia dedit Orna regi. Et dixit Orna ad regem, Dominus Deus tuus benedicat te. Et dixit rex ad Orna, Nequaquàm: quoniam tantùm acquirens acquiram à te in permutatione: & non offeram Domino meo Deo holocaustoma gratis. Et acquisivit David aream, & boves in argento siclorum quinquaginta. Et ædificavit ibi David altare Domino, & obtulit holocausta & pacificas. Et (p) addidit Salomon ad altare in novissimo; quoniam parvum erat in primis. Et exaudivit Dominus terram: & cohibita est quassatio desuper Israel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ואמר ארונה מא דין אתא רבוני מלכא לות עבדיה ואמר דוד למזבן מנך ית בית אדרי
22 למבנא מדבחא קדם יי ויתכלי מותנא מעל עמא: ואמר ארונה לדוד יסב ויסק רבוני
23 מלכא דתקין בעינוהי חזי תוריא דכשירין לעלתא ומורגיא ומני תוריא לאעיא: כולא
יהב ארונה מלכא למלכא די בעא מניה מלכא ואמר ארונה למלכא יי אלהך יקבל
24 קורבנך ברעוא: ואמר מלכא לארונה לא ארי מזבן אזבון מנך בדמין ולא אסיק קדם
25 יי אלהי עלון מגן וזבן דוד ית בית אדרי וית תוריא בכסף סלעין חמשין: ובנא תמן דוד
מדבחא קדם יי ואסיק עלון ונכסת קודשין וקביל יי צלות דיירי ארעא ואתכלי מותנא
מעל ישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Araunah: Ut quid venit dominus meus rex ad servum suum? & 22
dixit David: Ut emam à te *locum arearum* ad ædificandum altare ante Do-
minum, ut cohibeatur pestis à populo. Et dixit Araunah ad David: Ac- 22
cipiat & adoleat dominus meus rex quod statutum est in oculis suis; ecce
boves *idonei* in holocaustum, & tribulæ & instrumenta boum pro lignis.
Omnia dedit Araunah rex *regi* quæ petivit ab eo rex: Et Dixit Araunah 23
regi, Dñs Deus tuus accipiat oblationem tuam in beneplacito. Et dixit 24
rex ad Araunah: Minimè; etenim emendo emam à te pretio, nec offeram
ante Dominum Deum meum holocausta gratis: & emit David locum area-
rum, & boves argento, siclis quinquaginta. Et construxit ibi David altare 25
ante Dñm, & obtulit holocausta & oblationem sanctitatum: & suscepit
Dñs orationem incolarum terræ, & cohibita est pestis *ab* Israel.

מלכים א: א

CAP. I. א

,vestibus eum operiebant & ,dies in venerat,senuerat David rex Et
1 והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים
Quærant :ejus servi ei Dixeruntque .ei erat calor non &
2 ולא יחם לו: ויאמרו לו עבדיו יבקשו
sit & regis facies ad stet & ,virginem puellam regi meo domino
לאדני המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך ותהי
.regi meo domino calor fiat & ,tuo sinu in cubet & :proficiens ei
לו סכנת ושכבה בחיקך וחם לאדני המלך:
invenerunt & ,Israel termino omni in pulchram puellam quæsierunt Et
3 ויבקשו נערה יפה בכל גבול ישראל וימצאו
puella Et .regem ad eam adduxerunt &,Sunamiten Abisagh
4 את אבישג השונמית ויבאו אתה למלך: והנערה
rex & :ei ministrabat & ,proficiens regi erat & ,admodum pulchra
יפה עד מאד ותהי למלך סכנת ותשרתהו והמלך
:dicendo ,elevabatur Chagith filius Adoniah Et .eam cognovit non
5 לא ידעה: ואדניה בן חגית מתנשא לאמר
viros quinquaginta & ,equites & ,currum sibi fecit Et .regnabo Ego
אני אמלך ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש
,suis dieb' à ipsi' pater eū affecit dolore non Et .suas facies ad currentes
6 רצים לפניו: ולא עצבו אביו מימיו
,valde forma bonus iste etiam & ?fecisti sic Cur :dicendo
לאמר מדוע ככה עשית וגם הוא טוב תאר מאד
.Absalom post pepererat ipsum &
ואתו ילדה אחרי אבשלום:

Versio VUL. LAT.

Liber REGUM Tertius,
Secundùm Hebræos, primus Malachim.

CAP. I.

1 ET rex David senuerat, ha-
bebátque ætatis plurimos dies:
cúmque operiretur vestibus,
2 non calefiebat. Dixerunt ergò
ei servi sui; Quæramus domino
nostro regi adolescentulā vir-
ginem, & stet coram rege, &
foveat eum, dormiátq; in sinu
suo, & calefaciat dominum no-
3 strum regem. Quæsierunt igi-
tur adolescentulam speciosā in
omnibus finibus Israel, et inve-
nerunt Abisag Sunamitidē, &
4 adduxerunt eam ad regem. E-
rat autē puella pulchra nimis,
dormiebátque cum rege, et mi-
nistrabat ei, rex verò non cog-
5 novit eam. Adonias autem fi-
li' Haggith elevabatur, dicens;
Ego regnabo. Fecitq; sibi cur-
rus et equites, & quinquaginta
viros qui currerent ante eum.
6 Nec corripuit eum pater suus
aliquando, dicens; Quarè hoc
fecisti? Erat autem & ipse pul-
cher valdè, secundus natu post
Absalom.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙ͂ΩΝ Γ΄. — REGNORUM L. III.

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΟΝ α΄. — CAP. I.

1 ΚΑὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρεσβύτερος προ-
βεβηκὼς ἡμέραις, καὶ περιέβαλλον αὐτὸν ἱμα-
2 τίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο. Καὶ (α) εἶπον οἱ
παῖδες αὐτοῦ, Ζητησάτωσαν (β) τῷ βασιλεῖ
παρθένον νεάνιδα, καὶ παραστήσεται (γ) τῷ βα-
σιλεῖ, καὶ ἔσται αὐτὸν θάλπουσα, καὶ κοιμηθήσεται
μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ θερμανθήσεται ὁ (δ) κύριός μου
3 ὁ βασιλεύς. Καὶ ἐζήτησαν νεάνιδα καλὴν ἐκ
παντὸς ὁρίου Ἰσραήλ. καὶ εὗρον τὴν Ἀβισὰγ τὴν
Σωμανῖτιν, καὶ ἤνεγκαν αὐτὴν πρὸς τὸν βασι-
4 λέα. Καὶ ἡ νεᾶνις καλὴ ἕως σφόδρα· (ε) καὶ
ἦν θάλπουσα τὸν βασιλέα, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ·
5 καὶ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγνω αὐτήν. Καὶ Ἀδωνί-
ας υἱὸς (ζ) Ἀγγὶθ ἐπήρετο, λέγων, Ἐγὼ βα-
σιλεύσω. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱπ-
πεῖς, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας (η) παρατρέχειν
6 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ (θ) ἀπεκώλυσεν
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ οὐδέποτε, λέγων, Διατί σὺ
ἐποίησας; καί γε αὐτὸς (ι) ὡραῖος τῇ ὄψει σφό-
δρα, καὶ αὐτὸν ἔτεκεν ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ.

MS.A. Βασιλειῶν γ΄. (α) εἶπαν (β) τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ (γ) ἐνώπιον τῷ (δ) κύριος ἡμῶν ὁ (ε) καὶ ἦν τὸν βασιλέα θάλπουσα, καὶ (ζ) Ἀγγὶθ (η) προτρέχοντας (θ) ἀπεκώλυεν (ι) ὡραῖος σφόδρα,

ET rex David erat senex, provectus diebus: & operiebant eum vestibus: & non calefiebat. Et dixerunt pueri ejus, Quærant regi virginem adolescentulam: & assistet regi: & erit cum fovens, & cubabit cum eo: & calefiet dominus meus rex. Et quæsierunt adolescentulam pulchrā ex omni termino Israel. Et invenerunt Abisag Somanitem: & adduxerunt eam ad regem. Et adolescentula pulchra usq; valdè: & erat (e) fovens regem, & ministrabat ei: & rex non cognovit eam. Et Adonias filius Aggith elevabatur, dicens; Ego regnabo. Et fecit sibi currus, & equites, & quinquaginta viros ad currendū ante se. Et non (h) prohibuit cum pater ejus unquàm, dicens; Propter quid tu fecisti? Et etiam ipse speciosus aspectu valdè: & eum (e) pepererat post Abessalom.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 ומלכא דוד סיב על ביומין ומכסן ליה בלבושין ולא שחין ליה: ואמרו ליה עבדוהי
2 יבעון לרבוני מלכא עולמתא בתולתא ותשמש קדם מלכא ותהי ליה קריבא ותשכוב
3 לותך ותשחן לרבוני מלכא: ובעו עולמתא שפרתא בכל תחום ארעא דישראל ואשכחו
4 ית אבישג דמן שונם ואיתיאו יתה למלכא: ועולמתא שפירא עד לחדא והוה למלכא
5 קריבא ומשמשא ליה ומלכא לא ידעה: ואדניה בר חגית מתרברב למימר אנא אמלוך
6 ועבד ליה רתיכין ופרשין וחמשין גברא רדיפין קדמוהי: ולא אכלימיה אבוהי מיומוהי
למימר מא דין כדין את עביד ואף הוא שפיר בריוא לחדא ויתיה ילידת בתר אבשלום:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

ET rex David senuit & venit in dies; & operiebant eum vestibus, & non 1
erat calor ei. Et dixerunt illi servi ejus: Quærant domino meo regi pu- 2
ellam virginem, & ministret ante regem, & sit illi propinqua, & cubet tecū,
& calefaciat dominum meum regem. Et quæsiverunt adolescentulam pul- 3
chram in omni termino terræ Israel, & invenerunt Abisag quæ erat ex
Sunem, & adduxerunt illam ad regem. Et adolescentula erat pulchra 4
valdè, & erat regi propinqua & ministrabat ei: & rex non cognovit il-
lam. Et Adonias filius Hhagith magnificabat se dicendo, Ego regnabo: & 5
fecit sibi currus & equites, & quinquaginta viros currentes ante se. Et non 6
confudit illum pater suus à diebus ejus dicendo: Ut quid ita facis? & etiam
ipse erat pulcher aspectu valdè: & ipsū pepererat [*Hhagith*] post Absalom.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et ait; Ad quid venit dominus meus rex ad servum suum? Dixit David, Ad emendam à te aream, ut ædificem altare Domino, cessétq; mortalitas à populo. Dixit Aran Davidi, Ac- 21
cipiat dominus meus rex; quin ecce boves in holocaustum, & aratrum atque jugum in ligna. Hæc omnia obtulit Aran regi Davidi; 22
cum dixit Aran regi Davidi, Dominus Deus tuus benedicat tibi. David autem dixit ad 23
Aran, Omnino emam à te pretio, nec offeram Domino Deo meo holocaustum gratuitum. Emit ergò David aream horti & 24
boves, quinquaginta stateribus, Et extructo ibi David altare Domino, obtulit holocausta & pacifica: sic apparuit Dominus super terram, et cessavit mortalitas de medio Israelis. 25

Libri Regum secundi, Finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 *وقال له لماذا جاء سيدي الي عبده* قال داود* حيث لابتاع منك هذا البيدر لابني فيه
مذبحا للرب* لكي يرتفع الموت عن الشعب* فقال اران لداود* ياخذ الملك سيدي سهوته*
22 وهذه ثيران للقربان* والقفر بيت كثير الحطب* هذا كله دفع اران الي داود الملك* وقال
23 اران لداود الملك* الله ربك يبارك عليك* فقال داود لاران* انما نبتاع منك بثمن* ولست
24 اقرب لله ربي قربانا اخذه غصبا* فاشتري داود ارض البيدر والثيران بخمسين استارا* وابتني
25 هناك داود مذبحا للرب* وقرب عليه ذبائحا وقرابينا تامة* واستعلن الرب على الارض* وكف
الموت عن بني اسرائيل*

* تم السفر الثاني من اسفار الملوك* بحمد الله وعونه وحسن توفيقه*

Et ait illi, Quam ob causam venit dominus meus ad servum suum? Respondit David, Veni emptum à te aream istam, ut extruam in ea aram Domino, quatenus tollatur mors à populo. Dixit Aran Davidi, Sumat rex dominus meus quod cupit: en etiam tauros pro sacrificio, & campus sylvestris est, lignis abundans. Hæc omnia dedit Aran Davidi regi, dixitque Aran Davidi regi, Deus Dominus tuus benedicat tibi. Dixit David ad Aran, Pretio quidem à te ememus; non enim offeram Deo Domino meo sacrificium vi ablatum. Igitur emit David solum areæ & tauros, quinquaginta stateribus; Et extruens ibi David aram Domino, obtulit super eam sacrificia & holocausta perfecta: præbuitque se Dominus terræ, et cessavit mors à filiis Israel. 21 22 23 24 25

Exactus est liber secundus Regum, favore, auxilio, & optimâ Dei providentiâ.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

[illegible]

Sequitur Liber REGUM, Qui floruerunt in prisco illo populo. In hoc eodem libro proponuntur historiæ prophetarum qui iis temporibus viguerunt pro suis ætatibus.

CAPUT I.

Cum rex David senuisset, provectæque esset ætatis, operiebant eum vestimentis, nec calefiebat. Quapropter dixerunt ad eum servi ipsius, Ecce servi tui coram te sunt, quærant domino meo regi puellam virginem quæ astet regi, sit ipsi ministra, cubétque in sinu tuo, & calefiat dominus noster rex. 1 2
Quæsierunt ergò puellam pulchram in toto termino Israelis, & invenientes Abisag Sulamitidem, adduxerunt eam ad regem, (Erat autem hæc puella aspectu formosissima) factáque est ministra regis; & quamvis regi ministraret, non tamen cognovit eam. Porrò Adonia filius Hegiath superbiâ elatus aiebat, Ego regnaturus sum: fecitque sibi currus, & equites, & quinquaginta viros præcurrentes sibi. Et non increpavit eum pater suus aliquando, ac dixit ei, Quare sic facis? (& hic etiam pulcherrimi erat aspectûs, eúmque pepererat post Abisalom) 3 4 5 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم *

* سفر سليمان بن داود النبي* بركاتهم تكون معنا امين * · الفصل الاول ·

1 * وبعد هذا يقال ان داوود الملك لما طعن في السن وشاخ وكبر جدا* كان يتدثر بالثياب
ولم يكن يستدفي* فقال له عبيده* نحن بين يديك وكلنا عبيدك* نطلب لسيدنا الملك
سابه عذري* تقوم بين يديه وتخدمه وتضطجع مع سيدنا الملك وتعانقه وتدفيه* فطلب
3 فتاة جميلة في جميع حدود بني اسرائيل* فوجدت ابيساغ الشلونيه* فاتوا بها للملك*
4 وكانت الفتاة بهيه جميلة جدا* وصارت خادمة للملك تخدمه ولم يعرفها* فاما ادونيا بن
5 حجيث من اولاد داوود فتعظم وقال* انا اصير ملكا بعد ابي* واتخذ مراكبا وفرسانا* وخمسين
6 رجلا يحضرون بين يديه* وذلك ان اباه لم ينهره قط ولم يعتبه على امر فعله* وكان ادونيا
هذا صبيحا جميلا* وكان من ام ابيسالوم شقيقه* ولد من بعد ابيسالوم*

IN NOMINE DEI misericordis, clementissimi.

Liber SALOMONIS filii Davidis Prophetæ, quorum benedictiones sint nobiscum, Amen.

CAP. I.

Post hæc fertur David rex, cùm esset jam ætate provectus, & senuisset, valdéque grandævus factus esset, obvolvere se vestimentis, nec tamen calefieri. Dixerunt itaq; ad eum servi sui, Nos adsumus tibi, omnesque servi tui sumus, quæremus domino nostro regi puellam virginem, ut sit coram eo, famuletur ei, concumbat cum domino nostro rege, amplexetur eum, & calefaciat illum. Quæsita fuit ergò puella formosa in omnibus terminis filiorum Israel, & inventa Abisag Sulamitis, & ad regem adducta. Erat autem puella ista venustissima atque pulcherrima, factáque est ministra regis, & ministrabat ei, nec agnovit illã. Verùm Adonia filius Haggith unus è filiis Davidis extulit se, & ait; Ego futurus sum rex post patrem meum: & adhibuit sibi currus & equites, & quinquaginta viri præcurrebant ei. (Atque id quidem, quòd pater ejus nunquam inhibuisset eum aut objurgâsset de rebus quas agebat: erat autem Adonias iste pulcher ac formosus, eratque ex matre Abisalomis, frater scilicet ejus, natus post Abisalomem.) 1 2 3 4 5 6

:sacerdote Ebjathar cum & ,Serujah filio Joab cum ejus verba fuerũt Et
7 ויהיו דבריו עם יואב בן צרויה ועם אביתר הכהן
filius Benajahu & ,sacerdos Sadoc Et .Adoniah post adjuvabant &
8 ויעזרו אחרי אדניה: וצדוק הכהן ובניהו בן
,Davidi qui fortes & ,Rehi &,Simhi &,propheta Nathan &,Jehojadah
יהוידע ונתן הנביא ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד
pingue &,bovem & pecus Adonijahu immolavit Et.Adonijahu cum erant non
9 לא היו עם אדניהו: ויזבח אדניהו צאן ובקר ומריא
omnes invitavit & :Roghel fontem apud qui Zocheleth lapide cum
עם אבן הזחלת אשר אצל עין רגל ויקרא את כל
Et .regis servos Jehudah viros omnes & ,regis filios suos fratres
10 אחיו בני המלך ולכל אנשי יהודה עבדי המלך: ואת
suũ fratrẽ Selomoh & ,fortes &,Benajahu &,prophetam Nathan
נתן הנביא ובניהו ואת הגבורים ואת שלמה אחיו
:dicendo,Selomoh matrem sebah-Bath ad Nathan Dixitque .invitavit non
11 לא קרא: ויאמר נתן אל בת שבע אם שלמה לאמר
noster dominus &,Chagith filius Adonijahu regnavit quod audisti Nónne
הלוא שמעת כי מלך אדניהו בן חגית ואדנינו
erue & ,consilium obsecro tibi consulã ,vade nunc Et ?nescivit David
12 דוד לא ידע: ועתה לכי איעצך נא עצה ומלטי
ad ingredere & ,Vade .Selomoh tui filii animam & ,tuam animam
13 את נפשך ואת נפש בנך שלמה: לכי ובאי אל
jurâsti rex mi domine tu Nónne :eum ad dices & ,David regem
המלך דוד ואמרת אליו הלא אתה אדני המלך נשבעת
ipse & ,me post est regnatur' tu' fili' Selomoh Quia :dicendo ,tuæ ancillæ
לאמתך לאמר כי שלמה בנך ימלך אחרי והוא
te adhuc Ecce ?Adonijahu regnavit cur & :meum solium super sedebit
14 ישב על כסאי ומדוע מלך אדניהו: הנה עודך
complebo & ,te post veniam ego & ,rege cum ibi loquente
מדברת שם עם המלך ואני אבוא אחריך ומלאתי
; conclave in regem ad sebah---Bath est ingressa Et .tuos sermones
15 את דבריך: ותבא בת שבע אל המלך החדרה
.regi ministrabat Sunamitis Abisagh & ,valde senuerat rex &
והמלך זקן מאד ואבישג השונמית משרת את המלך:
Quid :rex Dixitque .regi se incurvavit & ,sebah--Bath flexit cervicẽ Et
16 ותקד בת שבע ותשתחו למלך ויאמר המלך מה
tuo Deo Domino in jurâsti tu ,mi domine :ei Dixitque ?tibi
17 לך: ותאמר לו אדני אתה נשבעת ביהוה אלהיך
sedebit ipse & ,me post regnabit tuus filius Selomoh quia ,tuæ ancillæ
לאמתך כי שלמה בנך ימלך אחרי והוא ישב
mi domine nunc & :regnavit Adoniah ecce nunc & .meum solium super
18 על כסאי: ועתה הנה אדניה מלך ועתה אדני
,multitudinem in pecus &,pingue &,bovẽ immolavit Et .nescisti rex
19 המלך לא ידעת: ויזבח שור ומריא וצאן לרב
principem Joab &,sacerdotem Ebjathar & ,regis filios omnes invitavit Et
ויקרא לכל בני המלך ולאביתר הכהן וליאב שר
mi domine tu Et .invitavit non tuum servum Selomoh & :exercitus
20 הצבא ולשלמה עבדך לא קרא: ואתה אדני
sit sessur' quis ,eis indicandum ad ,te super Israel omnis oculi ,rex
המלך עיני כל ישראל עליך להגיד להם מי ישב
meũ dominũ cubare juxta,erit Et ipsum post regis mei domini solium super
21 על כסא אדני המלך אחריו: והיה כשכב אדני
.peccatores Selomoh meus filius &,ego ero &,suis patribus cum regem
המלך עם אבתיו והייתי אני ובני שלמה חטאים:
.venit propheta Nathan & ,rege cum loquente ea adhuc ecce Et
22 והנה עודנה מדברת עם המלך ונתן הנביא בא:
facies ad introivit Et.propheta Nathan Ecce :dicendo regi nunciaverũt Et
23 ויגידו למלך לאמר הנה נתן הנביא ויבא לפני
Dixitque .terram super suæ facies super regi se incurvavit & ,regis
24 המלך וישתחו למלך על אפיו ארצה: ויאמר
,me post regnabit Adonijahu ,dixisti tu rex mi Domine :Nathan
נתן אדני המלך אתה אמרת אדניהו ימלך אחרי
?meo solio super sedebit ipse &
והוא ישב על כסאי:

Versio VUL. LAT.

7 Et sermo ei cum Joab filio
Saruiæ, & cum Abiathar sacer-
dote, qui adjuvabant partes A-
8 doniæ. Sadoc verò sacerdos, et
Banajas fili' Jojadæ, & Nathan
propheta, & Semei & Rei, &
robur exercit' David, non erat
9 cum Adonia. Immolatis ergò
Adonias arietibus et vitulis, et
universis pinguibus, juxta la-
pidem Zoheleth, qui erat vici-
nus fonti Rogel, vocavit uni-
versos fratres suos filios regis,
& omnes viros Juda servos re-
10 gis. Nathan autem prophetá,
& Banajam, & robustos quos-
que, & Salomonẽ fratrem suũ,
11 non vocavit. Dixit itaque Na-
than ad Bethsabee matrem Sa-
lomonis; Num audisti, quòd
regnaverit Adonias fili' Hag-
gith, & dominus noster David
12 hoc ignorat? Nunc ergò veni,
accipe consilium à me, & salva
animam tuam, filiique tui Sa-
13 lomonis. Vade, & ingredere
ad regem David, & dic ei;
Nónne tu, domine mi rex, jurâ-
sti mihi ancillæ tuæ, dicens;
Salomon filius tuus regnabit
post me, & ipse sedebit in solio
meo? quarè ergò regnat Ado-
14 nias? Et adhuc ibi te loquen-
te cum rege, ego veniam post
te, et complebo sermones tuos.
15 Ingressa est itaq; Bethsabee ad
regem in cubiculum: rex autẽ
senuerat nimis, & Abisag Su-
16 namitis ministrabat ei. Incli-
navit se Bethsabee, & adora-
vit regem. Ad quam rex, Quid
17 tibi, inquit, vis? Quæ respon-
dens, ait; Domine mi, tu jurâsti
per Dominum Deum tuum an-
cillæ tuæ; Salomon filius tu' re-
gnabit post me, & ipse sedebit
18 in solio meo. Et ecce nunc A-
donias regnat, te, dñe mi rex,
19 ignorante. Mactavit boves, &
pinguia quæque, & arietes plu-
rimos, & vocavit omnes filios
regis, Abiathar quoque sacer-
dotem, & Joab principem mi-
litiæ: Salomonem autem ser-
20 vum tuum non vocavit. Ve-
runtamen, domine mi rex, in te
oculi respiciunt totius Israel,
ut indices eis, quis sedere de-
beat in solio tuo, domine mi
21 rex, post te. Eritque cùm dor-
mierit dñs meus rex cum patri-
bus suis, erim' ego et filius me'
22 Salomon peccatores. Adhuc il-
lá loquente cum rege, Nathan
23 propheta venit. Et nuntiaverũt
regi, dicentes; Adest Nathan
propheta. Cúmq; introisset in
conspectu regis, & adorâsset
24 cum pron' in terrá, Dixit Na-
than; Dñe mi rex, tu dixisti; A-
donias regnet post me, & ipse
sedeat super thronum meum?

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐγένοντο οἱ λόγοι αὐτοῦ μετὰ Ἰωὰβ τοῦ υἱοῦ Σαρουίας, καὶ μετὰ Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐβοήθουν
8 ὀπίσω Ἀδωνίου. Καὶ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Βαναίας υἱὸς (κ) Ἰωδαὲ, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Σεμεῒ, καὶ Ῥησὶ, καὶ υἱοὶ δυνατοὶ τοῦ
9 Δαυὶδ οὐκ ἦσαν ὀπίσω Ἀδωνίου. Καὶ ἐθυσίασεν Ἀδωνίας πρόβατα (λ) καὶ μόσχους καὶ ἄρνας μετὰ λίθου τοῦ Ζωελεθὶ, ὃς ἦν ἐχόμενα (μ) τῆς Ῥωγήλ· καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς (ν) αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας Ἰούδα παῖδας τοῦ βασι-
10 λέως. Καὶ (ξ) Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν, καὶ τοὺς δυνατοὺς, καὶ τὸν (ο) Σαλωμὼν ἀδελ-
11 φὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσε. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς (π) Βηρσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, λέγων, Οὐκ ἤκουσας ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγὶθ,
12 καὶ ὁ κύριος (ρ) ἡμῶν Δαυὶδ οὐκ ἔγνω; Καὶ νῦν δεῦρο, συμβουλεύσω σοι δὴ συμβουλίαν, καὶ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν σου, καὶ τὴν
13 ψυχὴν τοῦ υἱοῦ σου Σαλωμών. Δεῦρο, εἴσελθε πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, Οὐχὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ ὤμοσας τῇ δούλῃ σου, λέγων, (σ) Ὅτι ὁ υἱός σου Σαλωμὼν βασιλεύσει μετ᾽ ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου; καὶ τί ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀ-
14 δωνίας; Καὶ ἰδοὺ ἔτι (τ) λαλούσης σου ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι ὀπίσω σου,
15 καὶ πληρώσω τοὺς λόγους σου. Καὶ εἰσῆλθε Βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸ ταμεῖον. καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφόδρα· καὶ Ἀβισὰγ ἡ (υ) Σωμανῖτις ἦν λειτουργοῦσα τῷ βασιλεῖ.
16 Καὶ ἔκυψε Βηρσαβεὲ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τί ἐστί σοι;
17 Ἡ δὲ εἶπε, (φ) Κύριε, σὺ ὤμοσας ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῇ δούλῃ σου, λέγων, (χ) Ὅτι ὁ υἱός σου Σαλωμὼν βασιλεύσει μετ᾽ ἐμὲ, (ψ) καὶ
18 καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου. Καὶ νῦν ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐβασίλευσε, καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ
19 οὐκ ἔγνως. Καὶ ἐθυσίασε μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα, καὶ Ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως· καὶ τὸν Σαλω-
20 μὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσε. Καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς Ἰσραὴλ πρὸς σέ. ἀπαγγεῖλαι αὐτοῖς τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ᾽
21 αὐτόν. Καὶ ἔσται ὡς ἂν κοιμηθῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔσομαι ἐγὼ (ω) καὶ Σαλωμὼν ὁ υἱός μου ἁμαρτωλοί.
22 Καὶ ἰδοὺ ἔτι αὐτῆς λαλούσης μετὰ τοῦ βασιλέ-
23 ως, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης ἦλθε. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ (α) βασιλεῖ, Ἰδοὺ Νάθαν ὁ προφήτης. καὶ εἰσῆλθε κατὰ (β) πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ κατὰ πρόσω-
24 πον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπεν Νάθαν, Κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ εἶπας, Ἀδωνίας βασιλεύσει ὀπίσω μου, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου;

7 Et fuerunt verba ejus cum Joab filio Sarviæ, & cum Abiathar sacerdote: & adjuvabant post A-
8 doniam. Et Sadoc sacerdos, & Banæas filius Jodae, & Nathan propheta, & Semei, & (λ) Rhesi, & filii potentes David non erant
9 post Adoniam. Et sacrificavit Adonias oves, & vitulos, et agnos cum (ε) Æthe ipsius Zoelethi, (ς) qui erat juxta Rhogel. Et vocavit omnes fratres suos, (ξ) & omnes robustos Juda pueros regis.
10 Et Nathan prophetam, & Banæam, & potentes, & Salomon fratrem suum non vocavit.
11 Et dixit Nathan ad Bersabee matrem Salomon, dicens, Nónne audisti, quòd regnavit Adonias filius Aggith,
12 & dominus noster David non novit? Et nunc veni, consulam tibi, quæso, consilium: & erue animam tuam, & animam filii tui
13 Salomon. Vade, ingredere ad regem David: & dices ad eum, dicens; Nónne tu, domine mi rex, jurâsti ancillæ tuæ, dicens; Quia filius tuus Salomon regnabit post me, et ipse sedebit super thronum meum? Et, quid, quòd regnavit
14 Adonias? Et ecce adhuc loquente te illic cum rege, & ego ingrediar post te, & complebo sermones
15 tuos. Et intravit Bersabee ad regem in cubiculum: & rex senex valdè, & Abisag Somanites erat
16 ministrans regi. Et inclinavit se Bersabee, & adoravit regem. Et
17 dixit rex, Quid est tibi? At illa dixit; Domine, tu jurâsti in Domino Deo tuo ancillæ tuæ, dicens; Quia fili' tuus Salomon regnabit post me, & sedebit super thronũ
18 meum. Et nunc ecce Adonias regnavit: & tu, domine mi rex, non
19 nôsti. Et sacrificavit vitulos, & agnos, & oves in multitudine: & vocavit omnes filios regis, & Abiathar sacerdotem, et Joab principem virtutis: Et Salomon ser-
20 vum tuum non vocavit. Et tu domine mi rex, oculi omnis Israel ad te. Annuntia eis, quis sedebit super thronum domini mei regis
21 post eum. Et erit postquam dormierit domin' meus rex cum patribus suis; et ero ego, et Salomon
22 filius meus peccatores. Et ecce adhuc eâ loquente cum rege, et Na-
23 than propheta venit. Et annuntiatum est regi, Ecce Nathan propheta. Et intravit ad faciem regis: & adoravit regem (b) super faciem suam super ter-
24 ram. Et dixit Nathan; Domine mi rex, tu dixisti, Adonias regnabit post me, et ipse sedebit super thronum meum?

MS.A. (κ) Ἰωιαδαὲ, (λ) καὶ βόας καὶ ἄρνας παρὰ τὸν λίθον τοῦ Ζωελὲθ, (μ) τῆς πηγῆς Ῥωγήλ· (ν) αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας Ἰούδα παῖδας τοῦ (ξ) τὸν Νάθαν (ο) Σαλωμῶντα τὸν ἀδελφὸν (π) Βηθσαβεὲ (ρ) ἡμῶν βασιλεὺς Δαυίδ (σ) Ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει (τ) σου λαλούσης ἐκεῖ (υ) Σουμανῖτις λειτουργοῦσα (φ) Κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ (χ) Ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει (ψ) καὶ αὐτὸς καθήσεται (ω) καὶ ὁ υἱός μου Σαλωμὼν ἁμαρτωλοί. (α) βασιλεῖ, λεγόντων, Ἰδοὺ (β) τὸ πρόσωπον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 והוו פתגמוהי בעצה עם יואב בר צרויה ועם אביתר כהנא וסעדין בתר אדניה: וצדוק
8 כהנא ובניהו בר יהוידע ונתן נביא ושמעי ורעי וגבריא די לדוד לא הוו בעצת אדניהו:
9 ונכיס אדניהו עאן ותורין ופטימין עם אבן סכותא די בסטר עין קצרא וזמין ית כל אחוהי
10 בני מלכא ולכל גברי יהודה עבדי מלכא: וית נתן נביא ובניה וית גבריא וית שלמה
11 אחוהי לא זמין: ואמר נתן לבת שבע אמיה דשלמה למימר הלא שמעת ארי מלך
12 אדוניהו בר חגית ורבוננא דוד לא ידע: וכען איתא אמלכנך כען מלכא ושיזבי ית נפשיך
13 וית נפש בריך שלמה: איזילי ותיעלין לות מלכא דוד ותימרין ליה הלא את רבוני מלכא
קימתא לאמתך למימר ארי שלמה בריך ימלוך בתרי והוא יתיב על כורסי מלכותי ומא
14 דין מלך אדניה: והא עד די את ממללא תמן קדם מלכא ואנא איעול בתרך ואקים ית
15 פתגמיכי: ועלת בת שבע לקדם מלכא לאדרון בית משכבא ומלכא סיב לחדא ואבישג
16 דמן שונם משמשא קדם מלכא: וכרעת בת שבע וסגידת למלכא ואמר מלכא מה ליך:
17 ואמרת ליה רבוני את קימתא במימרא דיי אלהך לאמתך ארי שלמה בריך ימלוך
18 בתרי והוא יתיב על כורסי מלכותי: וכען הא אדניה מלך ואת רבוני מלכא לא ידעתא:
19 ונכיס תורין ופטימין ועאן לסגי וזמין לכל בני מלכא ולאביתר כהנא וליואב רב חילא
20 ולשלמה עבדך לא זמין: וכען רבוני מלכא עיני כל ישראל סבירן עלך לחואה להון מן
21 יתיב על כורסי מלכותא דרבוני מלכא בתרוהי: ויהי כד ישכוב רבוני מלכא עם
22 אבהתוהי ואהי אנא וברי שלמה מתרכין: והא עוד דהיא ממללא עם מלכא ונתן נביא
23 אתא: וחויאו למלכא למימר הא נתן נביא ואתא קדם מלכא וסגיד למלכא על אפוהי על
24 ארעא: ואמר נתן רבוני מלכא את אמרת אדניה ימלוך בתרי והוא יתיב על כורסי מלכותי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuerunt verba ejus in consilio cum Joab filio Szarujah, & cum Abiathar sacerdote, & auxiliati sunt [auxiliantes] post Adoniam. Et Szadok sacerdos, & Benajahu filius Jehojadagh, & Nathan propheta, & Simghi & Reghi, & robusti qui erant Davidi, non fuerunt in consilio Adoniahu. Et mactavit Adoniahu pecudes & boves & pinguia juxta petram speculæ quæ est in latere fontis Fullonis, & invitavit omnes fratres suos filios regis, & omnes viros Jehudah servos regis. At Nathan prophetam, & Benajah, & robustos, & Selomoh fratrem suum non invitavit. Et dixit Nathan ad Bathsebagh matrem Selomoh dicendo: Nónne audîsti quòd regnavit Adoniahu filius Hhagith, & dominus noster David non novit? Et nunc veni, & consulam tibi nunc consilium; & libera animam tuam & animam filii tui Selomoh. Vade, intresque ad regem David, & dicas ei: Nonne tu domine mi rex jurâsti ancillæ tuæ dicendo: Quoniam Selomoh filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei? & cur regnavit Adoniah? *Et* ecce adhuc te loquente ibi ante regem, ego intrabo post te, & confirmabo verba tua. Et intravit Bathsebagh ante regem in penetrale domus cubitus: & rex senuerat valdè, & Abisag, quæ erat ex Sunem, ministrabat ante regem. Et incurvavit se Bathsebagh & adoravit regem: & dixit rex, Quid est tibi? Et dixit illi: Domine mi, tu jurâsti in dicto Domini Dei tui ancillæ tuæ, Quoniam Selomoh filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei. Et nunc ecce Adoniah regnavit; & *tu* domine mi rex non nôsti. Et mactavit boves, & pinguia, & pecora in multitudine, & invitavit omnes filios regis, & Abiathar sacerdotẽ, & Joab magistrũ exercit'; at Selomoh servum tuum non invitavit. Et *nunc* dñe mi rex, oculi omnis Israel expectant de te ut indices illis quis sedebit sup soliũ regni dñi mei post ipsũ. Et erit cùm dormierit dñs me' rex cum patrib' suis, ero ego & fili' me' Selomoh extirpati. *Et ecce* dum adhuc ipsa loqueretur ante regem, Nathan propheta venit. *Et nunci*averunt regi dicendo; Ecce Nathan propheta: & venit ante regem, & adoravit regem super faciem suam super terram. Et dixit Nathan: Dñe mi rex, tu dixisti, Adoniah regnabit post me, & ipse sedebit super solium regni mei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܗܘܘ ܦܬܓܡܘܗܝ ܥܡ ܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ. ܘܥܡ ܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܘܡܥܕܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐܕܘܢܝܐ.
8 * ܘܨܕܘܩ ܟܗܢܐ ܘܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܘܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܫܡܥܝ ܘܪܥܝ. ܘܓܢܒܪܐ ܕܕܘܝܕ. ܠܐ ܗܘܘ
9 ܥܡ ܐܕܘܢܝܐ. * ܘܢܟܤ ܐܕܘܢܝܐ ܥܢܐ ܘܬܘܪܐ ܘܡܦܛܡܐ. ܠܘܬ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ ܕܠܘܬ ܓܢܒ ܥܝܢ
ܩܨܪܐ. ܘܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܡܠܟܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܘܠܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ.
10 * ܘܠܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܘܠܓܢܒܪܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܠܫܠܝܡܘܢ ܐܚܘܗܝ. ܠܐ ܩܪܐ.
11 * ܘܐܡܪ ܢܬܢ ܢܒܝܐ ܠܒܬܫܒܥ ܐܡܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܠܐ ܫܡܥܬܝ. ܕܐܡܠܟ ܐܕܘܢܝܐ. ܘܡܪܢ
12 ܡܠܟܐ ܠܐ ܝܕܥ. * ܘܗܫܐ ܬܐ ܐܡܠܟܟܝ ܡܠܟܐ. ܘܦܨܝ ܢܦܫܟܝ ܘܢܦܫܐ ܕܒܪܟܝ ܫܠܝܡܘܢ.
13 * ܐܙܠܝ ܥܘܠܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ. ܘܐܡܪܝ ܠܗ. ܠܐ ܐܢܬ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܝܡܝܬ ܠܐܡܬܟ.
ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܪܟܝ ܢܡܠܘܟ ܒܬܪܝ. ܘܗܘ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ. ܘܡܛܠ ܡܢܐ ܐܡܠܟ ܐܕܘܢܝܐ.
14 * ܘܟܕ ܐܢܬܝ ܡܡܠܠܐ ܬܡܢ ܥܡ ܡܠܟܐ. ܐܢܐ ܐܬܐ ܒܬܪܟܝ. ܘܐܫܠܡ ܡܠܝܟܝ. * ܘܥܠܬ ܒܬ
15 ܫܒܥ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܠܩܝܛܘܢܐ. ܘܡܠܟܐ ܣܒ ܗܘܐ ܛܒ. ܘܐܒܝܫܓ ܫܘܢܡܝܬܐ ܡܫܡܫܐ
16 ܗܘܬ ܠܗ. ܘܓܚܢܬ ܒܬ ܫܒܥ ܘܣܓܕܬ ܠܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܡܢܐ ܠܟܝ ܒܬ ܫܒܥ.
17 * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܐܢܬ ܝܡܝܬ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܠܐܡܬܟ. ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܪܟܝ
18 ܢܡܠܘܟ ܒܬܪܝ. ܘܗܘ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ. * ܘܗܫܐ ܐܕܘܢܝܐ ܐܡܠܟ. ܘܐܢܬ ܡܪܝ ܡܠܟܐ.
19 ܠܐ ܝܕܥܬ. * ܘܢܟܤ ܬܘܪܐ ܘܡܦܛܡܐ. ܘܥܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܡܠܟܐ.
ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܘܠܝܘܐܒ ܪܒ ܚܝܠܐ. ܘܠܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܘܠܫܠܝܡܘܢ
20 ܥܒܕܟ. ܠܐ ܩܪܐ. * ܘܐܢܬ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܥܝܢܝܗܘܢ ܕܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܟ ܗܝ. ܕܬܚܘܐ
21 ܐܢܘܢ ܡܢ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܒܬܪܗ. * ܘܟܕ ܢܫܟܒ ܡܪܝ ܡܠܟܐ
22 ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܐܗܘܐ ܐܢܐ ܘܒܪܝ ܫܠܝܡܘܢ ܚܛܝܐܐ. * ܘܥܕ ܗܝ ܡܡܠܠܐ ܥܡ
23 ܡܠܟܐ. ܐܬܐ ܢܬܢ ܢܒܝܐ. * ܘܚܘܝܘܗܝ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܢܬܢ ܢܒܝܐ. ܘܥܠ
ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܣܓܕ ܠܗ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܢܬܢ. ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܐܢܬ
24 ܐܡܪܬ. ܕܐܕܘܢܝܐ ܢܡܠܘܟ ܒܬܪܝ. ܘܗܘ ܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝ.

Hujus sermones erant cum Joabo filio Suriæ, & cum Abithare sacerdote, qui partes Adoniæ tuebantur. 7
Sadoc verò sacerdos, & Benaja fil⁹ Jojadæ, Nathan propheta, Semei, & Dai heroes Davidis non sequebantur Adoniam. 8
Mactans autem Adonia oves ac boves, & saginata *pecora* apud lapidẽ magnũ qui est ad latus fontis Fullonis; invitavit omnes fratres suos filios regis, omnémq; gentem Judæ, & servos regis: 9
Nathanem verò prophetam, & Benajam Jojadæ filium, heroes Davidis, & Salomonem fratrem suum non invitavit. 10
Quare dixit Nathan, propheta ad Bathsebaa matrem Salomonis, Annon audîsti regnâsse Adoniam, dño nostro rege ignorante? 11
Age modò, consiliũ dabo tibi ut serves animã tuam, & animã filii tui Salomonis. 12
Vade, ingredere ad regem Davidem, & dic illi, Nónne tu dñe mi rex, jurâsti ancillæ tuæ *dicens*, Salomon filius tu⁹ regnabit post me, ipséq; sedebit super solium meũ? cur regnavit Adonia? 13
Dúmq; tu ibi regem alloqueris, veniã ego post te, & perficiam sermones tuos. 14
Itaque ingressa est Bath-sebaa ad regẽ Davidem in conclave, (rex enim senuerat admodũ, & Abisag Silumitis ministrabat ei) & genuflectens Bath-sebaa regem adoravit. 15
Ait illi rex, Quid tibi *vis* Bath-sebaa? 16
Respondit ei, Dñe mi rex, tu jurâsti per Dñm Deũ tuũ ancillæ tuæ *hisce verbis*, Salomon fili⁹ tu⁹ regnabit post me, ipséq; sedebit super soliũ meũ: 17
Nunc autem regnavit Adonia, te dñe mi rex ignorante: 18
Mactatis enim bob⁹, *pecoribus* saginatis, & *magnâ* copiã ovib⁹, invitavit omnes filios regis, Abitharem sacerdotẽ, & Joabum militiæ præfectũ: Nathanem verò prophetã, Benajam Jojadæ filiũ, & Salomonem servũ tuũ non invitavit. 19
At jam in te dñe mi rex, oculi totius Israelis *intenti sunt*, ut indices eis quis sessurus sit super soliũ dñi mei regis post ipsum. 20
Alioquin cùm recubuerit dñs meus rex apud patres suos in pace, ego & filius me⁹ Salomon erimus peccatores. 21
Dum ipsa loqueretur ibi corã rege, venit Nathan propheta. 22
Cúmq; nuntiâssent regi, & dixissent ei, Ecce Nathan propheta venit, ingressus est ad regẽ, & humi procumbens in faciem suam adoravit. 23
Dixitq; Nathan; Domine mi rex, túne dixisti, Adonia regnabit post me, & ipse sedebit super solium meum? 24

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وصير امره ومشورته واجناده الي يواب بن صوريا وابيثار الحبر وكان هذان يعينان ادونيا * واما
8 صادوق الحبر وبنايا بن يوياداع وناثان النبي وسمعي ودعاه جبابرة داوود فلم يكن لهم راي
9 في ادونيا * وذبح ادونيا غنما وبقرا معلوفة على الصخرة العظيمة التي على عين القصار ودعي
10 جميع اخوته وجميع قواد آل يهودا وجميع عبيد الملك المعروفين * واما ناثان النبي وبنايا بن
11 يوياداع وجبابرة داوود وسليمان اخوه فلم يكن يدعوهم * فقال ناثان النبي لبتسبع ام
12 سليمان سمعت ان ادونيا قد ملك ولم يعلم بذلك سيدنا الملك * فاقبلي الآن حتى اشير عليك
13 مشورة تنجين بها نفسك ونفس سليمان ابنك * وانطلقي وادخلي الي داوود الملك وقولي له
اليس انت حلفت لامتك يا سيدي ان سليمن ابنك يملك من بعدك وهو يجلس على منبرك
14 فكيف ملك ادونيا * وبينما انت متكلمة وطالبة الي الملك اتبعك انا فادخل الي الملك واتمم
15 كلامك واحسن قولك * فدخلت بتسبع الي داوود الملك وهو في مجلسه وكان الملك قد كبر
16 جدا وكانت ابيشاع الشلومية تخدم الملك * فخرت بتسبع ساجدة بين يدي الملك * فقال لها
17 الملك ما حالك يا بتسبع * قالت له يا سيدي اليس انت كنت حلفت بالرب وقلت ان سليمان
18 ابنك يملك من بعدك وهو يجلس على منبرك * فقد ملك ادونيا ولم تعلم ايها الملك * وذبح
19 بقرا وغنما معلوفة لا تحصى ودعي بني الملك كلهم ودعي ابيثار الحبر ويواب صاحب الحربة
20 فاما ناثان وبنايا بن يوياداع وسليمان عبدك لم يدعهم * وانت ايها الملك المنظور اليه وان
ينتظر بنو اسرائيل كلهم ان يخبرهم الملك من يجلس على منبر الملك سيدنا من بعده * فان
21 التام هذا وبات الملك سيدنا وقبض بسلام اليس اصير انا وابني سليمن عارا بين بني اسرائيل * وفيما هي تتكلم بين يدي
22 الملك واذا ناثان النبي قد اتاهم * فاخبروا الملك وقالوا له ان ناثان النبي بالباب * فامر بدخوله فدخل وخر على وجهه على
23 الارض ساجدا * وقال يا سيدنا الملك انت قلت ان يملك ادونيا من بعدك وهو يجلس على منبرك *

Committebat autẽ res suas, consiliũ suũ, militésq; suos Joabo filio Suriæ, et Abithari sacerdoti: et isti duo favebant Adoniæ. 7
At verò Sadoc sacerdos, et Benaja filius Jojadæ, Nathan propheta, Semei, et Doa gigantes Davidis non erant propensi erga Adoniam. 8
Cúmq; mactâsset Adonias oves bovésq; saginatos super lapidem magnũ qui est prope fontem Fullonis, & invitâsset omnes fratres suos, cunctos duces familiæ Judaicæ, omnésq; subditos regis illustriores: 9
Nathanem verò prophetã, et Benajam filiũ Jojadæ, gigantes Davidis, et Salomonem fratrẽ suũ non invitâsset: 10
Dixit Nathan propheta Bethsabeæ matri Salomonis, Audivi Adoniam jam regnâsse, id ignorante domino nostro rege. 11
Quapropter veni ut consiliũ dem tibi, quo liberes animã tuam et animã Salomonis filii tui. 12
Vade, et ingredere ad Davidem regẽ, et dic ei; Nonne tu jurâsti famulæ tuæ O mi domine, Salomonem filiũ tuũ regnaturum post te, ipsumq; sessurum super thronũ tuum? quomodo ergò regnavit Adonias? 13
Te autem loquente, regémq; deprecante, conveniam ego te, et ad regẽ ingressus explebo verba tua, et sermonem tuũ exornabo. 14
Ingressa est igitur Bathsebaa ad Davidem regẽ dum esset in cubiculo suo (rex autem grandævus jam erat admodũ, et Abisag Silumitis ministrabat regi) procidítq; 15
Bathsebaa adorans coram rege. 16
Dixitque ad eam rex, Quid rei est O Bathsebaa?
Ait illi, O mi domine, nónne tu juraveras per Dominũ, et dixeras Salomonẽ filiũ tuum post te regnaturum, eúmq; super thronum tuum sessurum? 17
Jam autẽ regnavit Adonias, te O rex, inscio. 18
Et mactatis ovibus ac bobus saginatis innumeris, invitavit omnes filios regis, et invitavit Abitharem sacerdotem & Joabum portitorem lanceæ: Nathanem verò, et Benajam Jojadæ filium, atq; Salomonẽ servum tuum haud invitavit. 19
Jam verò, tu es O rex, in quem respicitur, omnes enim filii Israelis expectant, ut indicet eis rex quis sessurus sit super thronũ regis domini nostri post ipsum. 20
Quòd si contingat hoc, decedátque dominus noster rex, et rapiatur in pace; nónne fiam ego & filius meus Salomon opprobriũ inter filios Israel? 21
Eâ loquente coram rege, ecce Nathan propheta venit ad eos. 22
Et nuntiaverunt regi, ac dixerunt ei; Nathan propheta pro foribus est: quem cùm ingredi jussisset, ingressus procubuit in faciem suam super terrã adorans, 23
Et ait, O domine noster rex, Num dixisti ut regnaret Adonia post te, ipséque sederet super thronum tuum? 24

Verſio VULG. LAT.

25 Quia deſcendit hodiè, & immolavit boves, & pinguia, & arietes plurimos, & vocavit univerſos filios regis, & principes exercitûs, Abiathar quoque ſacerdotem: Illiſque veſcentibus, et bibentibus coram eo, & dicentibus; Vivat rex Adonias:
26 Me ſervum tuũ, & Sadoc ſacerdotem, & Banajam filium Jojadæ, & Salomoné famulũ tuum non vocavit.
27 Numquid à dño meo rege exivit hoc verbum, & mihi non indicâſti ſervo tuo, quis ſeſſurus eſſet ſuper thronum domini mei regis
28 poſt eũ? Et reſpondit rex David, dicens; Vocate ad me Bethſabee. Quæ cùm fuiſſet ingreſſa coram rege, & ſtetiſſet ante
29 eum, Juravit rex, & ait; Vivit Dominus, qui eruit animã meã
30 de omni anguſtia, Quia ſicut juravi tibi per Dominum Deũ Iſrael, dicens; Salomon filius tuus regnabit poſt me, & ipſe ſedebit ſuper ſoliũ meum pro
31 me: ſic faciam hodié. Summiſſóque Bethſabee in terram vultu, adoravit regem, dicens; Vivat dominus meus David in
32 æternum. Dixit quoque rex David; Vocate mihi Sadoc ſacerdoté, & Nathan prophetã, & Banajam filium Jojadæ. Qui cùm ingreſſi fuiſſent coram re-
33 ge, Dixit ad eos; Tollite vobiſcum ſervos domini veſtri, et imponite Salomonem filium meum ſuper mulam meam: &
34 ducite eum in Gihon. Et ungat eum ibi Sadoc ſacerdos, & Nathan propheta, in regem ſuper Iſrael: & canetis buccinâ, atque dicetis; Vivat rex Salo-
35 mon. Et aſcendetis poſt eum, & veniet, & ſedebit ſuper ſolium meũ, & ipſe regnabit pro me: illique præcipiã ut ſit dux ſuper Iſrael, & ſuper Judam.
36 Et reſpondit Banajas fili⁹ Jojadæ, regi, dicens; Amen: ſic loquatur Dominus Deus domini
37 mei regis. Quomodò fuit Dominus cum domino meo rege, ſic ſit cum Salomone, & ſublimius faciat ſolium ejus à ſolio
38 domini mei regis David. Deſcendit ergò Sadoc ſacerdos, et Nathan propheta, & Banajas filius Jojadæ, & Cerethi, & Phelethi: & impoſuerunt Salomoné ſuper mulam regis David, & adduxerunt eum in Gi-
39 hon. Sumpſitque Sadoc ſacerdos cornu olei de tabernaculo, & unxit Salomonem: & cecinerunt buccinâ, & dixit omnis populus; Vivat rex Salomon.

מלכים א : א (Textus Hebraicus cum interlineari versione Latina)

pecus & pingue & bovem immolavit & hodie deſcendit Quia
25 כי ירד היום ויזבח שור ומריא וצאן
principes & regis filios omnes invitavitque multitudine in
לרב ויקרא לכל בני המלך ולשרי
bibentes & comedentes ipſi ecce & :ſacerdotem Ebjathar & exercitus
הצבא ולאביתר הכהן והנם אכלים ושתים
tuus ſervus ego me Et .Adonijahu rex Vivat :dixerũt atq; ejus facies ad
26 לפניו ויאמרו יחי המלך אדניהו : ולי אני עבדך
tuũ ſervum Selomoh &, Jehojadah filium Benajahu & ſacerdotem Sadoc &
ולצדק הכהן ולבניהו בן יהוידע ולשלמה עבדך
non & hoc verbum eſt factum rege meo domino à Si .invitavit non
27 לא קרא : אם מאת אדני המלך נהיה הדבר הזה ולא
regis mei domini ſolium ſuper eſſet ſeſſur⁹ quis tuum ſervum feciſti ſcire
הודעת את עבדיך מי ישב על כסא אדני המלך
.ſebah-Bath me ad Vocate :dixit & David rex reſpōdit Et ipſum poſt
28 אחריו : ויען המלך דוד ויאמר קראו לי לבת שבע
rex juravit Et .regis facies ad ſtetit & regis facies ad eſt ingreſſa Et
29 ותבא לפני המלך ותעמד לפני המלך : וישבע המלך
.anguſtia omni de meam animam redemit qui Dominus Vivit:dixit &
ויאמר חי יהוה אשר פדה את נפשי מכל צרה :
quòd dicendo ,Iſrael Deo Domino in tibi juravi quemadmodũ Quia
30 כי כאשר נשבעתי לך ביהוה אלהי ישראל לאמר כי
me pro meũ ſoliũ ſup ſedebit ipſe & me poſt regnabit tuus filius Selomoh
שלמה בנך ימלך אחרי והוא ישב על כסאי תחתי
terrã vultus in ſebah-Bath cervicem flexit Et .hac die faciam ſic quia
31 כי כן אעשה היום הזה : ותקד בת שבע אפים ארץ
æternũ in David rex me⁹ dñs Vivat :dixit & regi ſe Incurvavit &
ותשתחו למלך ותאמר יחי אדני המלך דוד לעלם :
prophetã Nathã & ſacerdotẽ Sadoc me ad Vocate:David rex dixit Et
32 ויאמר המלך דוד קראו לי לצדוק הכהן ולנתן הנביא
rex Dixitque .regis facies ad ſunt ingreſſi &:Jehojadah filiũ Benajahu &
33 ולבניהו בן יהוידע ויבאו לפני המלך : ויאמר המלך
facietis equitare & veſtri domini ſervos vobiſcum Tollite :eis
להם קחו עמכם את עבדי אדניכם והרכבתם את
eum facietis deſcendere & mihi quæ mulam ſuper meum filiũ Selomoh
שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אתו
propheta Nathan & ſacerdos Sadoc ibi eum unget Et .Ghichon ſuper
34 על גחון : ומשח אתו שם צדוק הכהן ונתן הנביא
rex Vivat:dicetis atque buccina in clangetis & :Iſrael ſuper regem in
למלך על ישראל ותקעתם בשופר ואמרתם יחי המלך
meum ſoliũ ſuper ſedeb t & veniet & eum poſt aſcendetis Et .Selomoh
35 שלמה : ועליתם אחריו ובא וישב על כסאי
Iſrael ſuper ducem exiſtendum ad præcepi ipſi & :me pro regnabit ipſe &
והוא ימלך תחתי ואתו צויתי להיות נגיד על ישראל
regem Jehojadah filius Benajahu reſpondit Et .Jehudah ſuper &
36 ועל יהודה : ויען בניהו בן יהוידע את המלך
.regis mei domini Deus Dominus dicat Sic .Amen :dixit &
ויאמר אמן כן יאמר יהוה אלהי אדני המלך :
Selomoh cum ſit ita rege meo dño cum Dñs fuit Quemadmodum
37 כאשר היה יהוה עם אדני המלך כן יהי עם שלמה
deſcendit Et .David regis mei domini ſolio præ ejus ſolium magnificet &
ויגדל את כסאו מכסא אדני המלך דוד :
Cerethi & Jehojadah fili⁹ Benajahu & propheta Nathã & ſacerdos Sadoc
38 וירד צדוק הכהן ונתן הנביא ובניהו בן יהוידע והכרתי
David regis mulam ſuper Selomoh fecerunt equitare & Pelethi &
והפלתי וירכבו את שלמה על פרדת המלך דוד
cornu ſacerdos Sadoc Tulitque .Ghichon ſuper eum fecerunt ire &
39 וילכו אתו על גחון : ויקח צדוק הכהן את קרן
buccina in claxerunt &:Selomoh unxit & tentorio de olei
השמן מן האהל וימשח את שלמה ויתקעו בשופר
.Selomoh rex Vivat :populus omnis dixeruntque
ויאמרו כל העם יחי המלך שלמה :

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

25 Ὅτι κατέβη σήμερον, καὶ (γ) ἐθυσίασε μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν (δ) ἱερέα. καὶ ἰδού εἰσιν ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεὺς
26 Ἀδωνίας. Καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν δοῦλόν σου, καὶ Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωδαὲ, καὶ
27 Σαλωμὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν. Εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ἐγνώρισας τῷ δούλῳ σου τίς καθήσεται ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασι-
28 λέως μετ᾽ αὐτόν; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Καλέσατέ μοι τὴν Βηρσαβεέ. καὶ εἰσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστη ἐνώ-
29 πιον αὐτοῦ. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε, Ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ
30 πάσης θλίψεως, Ὅτι καθὼς ὤμοσά σοι ἐν κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ, λέγων, Ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ᾽ ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ᾽ ἐμοῦ,
31 ὅτι (ε) οὕτω ποιήσω τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ ἔκυψε Βηρσαβεὲ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε, Ζήτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ εἰς τὸν αἰῶνα.
32 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, Καλέσατέ μοι Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν υἱὸν (ζ) Ἰωδαέ. καὶ εἰσῆλ-
33 θον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς, (η) Λάβετε τοὺς δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν μεθ᾽ ὑμῶν, καὶ ἐπιβιβάσατε τὸν υἱόν μου Σαλωμὼν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τὴν ἐμὴν, καὶ κατ-
34 αγάγετε αὐτὸν (θ) εἰς τὸν Γιών, Καὶ (ι) χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ σαλπίσατε κερατίνῃ, καὶ ἐρεῖτε, Ζήτω ὁ βασιλεὺς
35 Σαλωμών. (κ) Καὶ καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, (λ) καὶ βασιλεύσει ἀντ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἐγὼ ἐνετειλάμην τοῦ (μ) εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ
36 Ἰσραὴλ καὶ (ν) Ἰούδαν. Καὶ ἀπεκρίθη Βαναίας υἱὸς (ξ) Ἰωδαὲ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε, Γένοιτο· οὕτως πιστώσαι κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυ-
37 ρίου μου τοῦ βασιλέως. Καθὼς ἦν κύριος μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ (ο) βασιλέως, οὕτως εἴη μετὰ Σαλωμὼν, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως
38 Δαυίδ. Καὶ κατέβη Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Βαναίας υἱὸς (π) Ἰωδαὲ, καὶ ὁ (ρ) Χερεθὶ, καὶ ὁ (σ) Φελεθὶ, καὶ ἐπεκάθισαν τὸν Σαλωμὼν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ (τ) βασιλέως Δαυὶδ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς (υ) τὸν Γιών.
39 Καὶ ἔλαβε Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἔχρισε τὸν Σαλωμὼν, καὶ ἐσάλπισε τῇ κερατίνῃ. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαὸς, Ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών.

25 Quoniam deſcendit hodie, & ſacrificavit vitulos, & agnos, & oves in multitudine: & vocavit omnes filios regis, & principes virtutis, & Abiathar ſacerdotem. Et ecce ſunt comedentes, & bibentes coram eo: & dixerunt, Vivat rex Adonias.
26 Et me ipſum ſervum tuum, & Sadoc ſacerdotem, & Banæam filium Jodae, & Salomon ſervum tuum non vocavit.
27 Si per dominum meum regem factum eſt verbum hoc; & non feciſti notum ſervo tuo, quis ſedebit ſuper thronum domini mei regis poſt eum?
28 Et reſpondit rex David, & dixit; Vocate mihi Berſabee. Et intravit coram rege, & ſtetit coram eo.
29 Et juravit rex, & dixit; Vivit Dominus, qui redemit animam meam ex omni tribulatione,
30 Quia ſicut juravi tibi in Domino Deo Iſrael, dicens, Quia Salomon filius tuus regnabit poſt me, & ipſe ſedebit ſuper thronum meum pro me; quia ſic faciam die hâc.
31 Et inclinavit ſe Berſabee ſuper faciem ſuper terram, & adoravit regem, & dixit; Vivat dominus meus rex David in ſeculum.
32 Et dixit rex David; Vocate mihi Sadoc ſacerdotem, & Nathan prophetam, & Banæam filium Jodae. Et intrârunt coram rege.
33 Et dixit rex eis; Sumite ſervos domini veſtri vobiſcum: & facite aſcendere filium meum Salomon ſuper mulam meam: & deducite eum in ipſam (k) Gion:
34 Et ungat eum ibi Sadoc ſacerdos, & Nathan propheta in regem ſuper Iſrael: et clangite corneâ, & dicetis, Vivat rex (l) Salomon.
35 Et ſedebit ſuper thronum meum, & regnabit pro me: & ego mandavi eſſe in ducem ſuper Iſrael, & Judam.
36 Et reſpondit Banæas filius Jodae regi, & dixit; (m) Fiat. Sic confirmet Dominus Deus domini mei regis.
37 Sicut fuit Dominus cum domino meo rege; ita ſit cum Salomon: et magnificet thronum ejus ſuper thronum domini mei regis David.
38 Et deſcendit Sadoc ſacerdos, & Nathan propheta, et Banæas filius Jodae, et Chereibi, et Pheleihi. Et inſidere fecerunt Salomon ſuper mulam regis David, et adduxerunt eum ad Gion.
39 Et ſumpſit Sadoc ſacerdos cornu olei de tabernaculo, et unxit Salomon, et clanxit corneâ. Et dixit omnis populus, Vivat rex Salomon.

MS.A. (γ) ἐθυμίασεν (δ) ἀρχιερέα. (ε) οὕτως (ζ) Ἰωιαδαέ. (η) Λάβετε μεθ᾽ ὑμῶν τοὺς δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐπιβιβάσατε Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου ἐπὶ (θ) εἰς τὸν Γιών, (ι) χρισάτωσαν (κ) Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ καθήσεται (λ) καὶ αὐτὸς βασιλεύσει (μ) εἶναι ἡγούμενον (ν) ἐπὶ Ἰούδαν. (ξ) Ἰωιαδαέ (ο) βασιλέως, εἴη (π) Ἰωιαδαέ, (ρ) Χερεθθεὶ, (σ) Φελεθθεὶ, (τ) βασιλέως, καὶ (υ) τὸν Γιών.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ארי נחת יומא דין ונכים תורין ופטימין ועאן לסני וזמין לכל בני מלכא ולרבני חילא
25 ולאביתר כהנא והא אנון אכלין ושתן קדמוהי ואמרו יצלח מלכא אדניה : ולי דאנא
26 עבדך ולצדוק כהנא ולבניה בר יהוידע ולשלמה עבדך לא זמין : אם מן רבוני מלכא
27 הוה פתגמא הדין ולא הודעת ית עבדך מן יתיב על כורסי מלכותא דרבוני מלכא
בתרוהי : ואתיב מלכא דוד ואמר קרו לי לבת שבע ועלת לקדם מלכא וקמת לקדם
28 מלכא : וקים מלכא ואמר קים הוא יי דפרק ית נפשי מכל עקא : ארי כמא דקימית
29 לך במימרא דיי אלהא דישראל למימר ארי שלמה בריך ימלוך בתרי והוא יתיב על
30 כורסי מלכותי תחותי ארי כן אעביד יומא הדין : וכרעת בת שבע על אפהא על ארעא
31 וסגידת למלכא ואמרת יתקים רבוני מלכא דוד לעלם : ואמר מלכא דוד קרו לי לצדוק
32 כהנא ולנתן נביא ולבניהו בר יהוידע ואתו לקדם מלכא : ואמר מלכא להון דברו
33 עמכון ית עבדי רבוניכון ותרכבון ית שלמה ברי על כודנתא די לי ותחתון יתיה
לשילוחא : וימשח יתיה תמן צדוק כהנא ונתן נביא למהוי מלכא על ישראל ותתקעון
34 בשופרא ותימרון יצלח מלכא שלמה : ותסקון בתרוהי וייתי ויתיב על כורסי מלכותי
35 והוא ימלוך תחותי ויתיה פקדית למהוי מלכא על ישראל ועל יהודה : ואתיב בניה
36 בר יהוידע ית מלכא ואמר אמן כן תהי רעוא מן קדם יי אלהא דריבוני מלכא : כמא
37 דהוה מימרא דיי בסעדיה דרבוני מלכא כן יהי בסעדיה דשלמה וירבי ית כורסיה
מכורסיה מלכותא דרבוני מלכא דוד : ונחת צדוק כהנא ונתן נביא ובניה בר יהוידע
38 וקשתיא וקלעיא וארכיבו ית שלמה על כודנתא דמלכא דוד ואובילו יתיה לשילוחא :
ונסיב צדוק כהנא ית קרנא דמשחא מן משכנא ומשח ית שלמה ותקעו בשופרא ואמרו
39 כל עמא יצלח מלכא שלמה :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Quia deſcendit hodie & mactavit boves & pinguia & pecora in multitudine; & invitavit omnes filios regis, & magiſtros exercitus, & Abiathar ſacerdotem; & ecce illi comedunt & bibunt ante illum: & dixerunt; Proſperet rex Adoniah. Et me qui ſum serv⁹ tuus, & Szadok ſacerdotem, & Benaiah filium Jehojadagh, & Selomoh ſervum tuum non invitavit. Num à domino meo rege facta eſt res iſta, nec ſcire feciſti ſervum tuum quis ſedebit ſuper ſolium regni domini mei regis poſt eum? Et reſpondit rex David & dixit, Vocate mihi Bathſebagh: & intravit ad regem, & ſtetit ante regem. Et juravit rex & dixit: Vivit ipſe Dominus qui liberavit animam meam ab omni anguſtia: Quòd quemadmodum juravi tibi in dicto Dñi Dei Iſrael dicendo: Quòd Selomoh filius tuus regnabit poſt me, & ille ſedebit ſuper ſolium regni mei pro me, quia ſic faciam hodie. Et incurvavit ſe Bathſebagh ſuper faciem ſuam ſuper terram, & adoravit regem, & dixit: Vivat dominus meus rex David in ſeculum. Et dixit rex David: Vocate mihi Szadok ſacerdotem, & Nathan prophetam, & Benajah filium Jehojadagh: & venerunt ante regem. Et dixit rex illis: Tollite vobiſcum ſervos domini veſtri, & equitare facietis Selomoh filium meum ſuper mulam quæ eſt mihi, & deſcendere facietis illum in Silohha: Et unget illum ibi Szadok ſacerdos & Nathan propheta, ut ſit rex ſuper Iſrael: & clangetis buccina, & dicetis: Proſperet rex Selomoh. Et aſcendetis poſt illum, et veniet et ſedebit ſuper ſolium regni mei, et ipſe regnabit pro me: nam illi præcepi ut ſit rex ſuper Iſrael, et ſuper Jehudah. Et reſpondit Benajah filius Jehojadagh regi, et dixit, Amen: ita ſit voluntas ante Dñm Deum domini mei regis. Sicut fuit dictum Dñi in auxilio domini mei regis, ita ſit in auxilio ipſius Selomoh, et magnificet ſolium ejus pluſquàm ſoliũ regni dñi mei regis David. Et deſcendit Szadok ſacerdos, et Nathan propheta, et Benajah filius Jehojadagh, et ſagittarii et fundibularii, et equitare fecerunt Selomoh ſuper mulam regis David, et deduxerunt illum in Silohha. Et accepit Szadok ſacerdos cornu unctionis de tabernaculo, et unxit Selomonem: et clanxerunt buccina, et dixit omnis populus: Proſperet rex Selomoh.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nam descendit hodiè, & mactatis tauris,at- 25
que saginatis,ovibúsque permultis, invitavit
omnes filios regis,principes militiæ, & Abi-
tharem sacerdotem; & ecce comedunt ac bi-
bunt coram eo,& dicunt;Vivat rex Adonia :
Me verò qui servus tuus sum, & Sadoc sacer- 26
dotem,Benajam Jojadæ filium, & Salomoné
servum tuum haud invitavit. Itáne,jussu tuo 27
domine mi rex,facta est res ista, & non indi-
cásti servo tuo quisnam sessurus sit super soliū
domini mei regis post ipsum? Respondit rex 28
David, & ait;Accersite mihi Bath-sebaa:cui,
cùm introisset in conspectum ejus, stetisset-
que coram rege, Juravit rex & ait, Vivat 29
Dominus qui eripuit animam meam ab omni
mœrore, Nisi quemadmodum juravi tibi 30
per Dominum Deum Israelis,& dixi Salomo-
nem filium tuum post me regnaturum,ipsúm-
que super solium meum sessurum ; sic fecero
hodiernâ die. Genuflectens ergò Bath-sebaa 31
in faciem suam super terram,adoravit regem,
& ait; Vivat dominus meus rex David in
æternum. Tum dixit rex, Vocate mihi Sa- 32
doc sacerdotem, Nathanem prophetam, &
Benajam filium Jojadæ : quibus, cùm regem
adiissent, Dixit rex,Surgite,ducite vobiscū 33
servos domini vestri,& imponentes Salomo-
nem filium meum mulæ meæ, perducite eum
ad Siloha: Ibique ungant eum Sadoc sacer- 34
dos & Nathan propheta, ut regnet super Is-
raelem, & buccinâ clangentes dicite ; Vivat
rex Salomon : Tum ascendite post eum, ut 35
veniat, sedeátque super solium meum, & ipse
regnet post me : ipsum præficio ut fit rex sup
Israelem & super Judam. Respondens Be- 36
naja Jojadæ filius dixit coram rege, Amen: ita
faxit Dominus Deus tuus; Et quemadmodum 37
fuit Dominus cum domino meo rege,ita quo-
que sit cum Salomone, amplificétque solium
ejus præ solio domini mei regis Davidis. De- 38
scendit ergò Sadoc sacerdos, & Nathan pro-
pheta, & Benaja Jojadæ filius, & sagittarii,
atque fundibularii, & impositum Salomo-
nem mulæ regis Davidis, perduxerunt in Si-
loha : Acceptóque Sadoc sacerdos & Na- 39
than propheta, cornu olei è tabernaculo,un-
xerunt Salomonem ,& clangente tubâ dixe-
runt universus populus, Vivat rex Salomon.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * إن ادونيا نزل اليوم وذبح ثيرانا معلوفة وغنما كثيرة ودعي جميع بني اسرائيل وبني الملك
ودعي صاحب الحربة ودعي ابيثار الحبر وهم ياكلون ويشربون في منزله ويقولون يعيش
26 ادونيا * وانا الذي انا عبدك وصادوق الحبر وبنايا بن يوياداع وسليمان عبدك لم يدعونا
27 * نعم من قبلك كان هذا الامر ايها الملك سيدنا ولم تخبر عبدك من يجلس على كرسي
28 29 الملك من بعدك * فقال داوود ادعوا بتسبع فقامت بين يدي الملك * فحلف الملك وقال
30 حلفت بالرب الحي الذي خلص نفسي من كل آفة وحزن * اني فاعل كما حلفت لك بالرب وقلت
31 ان سليمان ابنك يملك من بعدي وهو يجلس على منبري * كذلك اكمل * فخرت بتسبع
32 ساجدة على وجهها امام الملك وقالت يعيش سيدي داوود الملك الى الابد * فقال الملك ادعوا
33 الي صدوق الحبر وناثان النبي وبنايا بن يوياداع فدعوا واقاموا بين يدي الملك * فقال لهم الملك
خذوا معكم عبيد سيدكم واحملوا سليمان ابني واركبوه بغلتي وانطلقوا به الى عين سلوحا
34 * ويمسحه هناك صادوق الحبر وناثان النبي ملكا على بني اسرائيل واهتفوا بالساقور وقولوا يعيش
35 سيدنا سليمان الملك * واصعدوا خلفه حتى يجيء ويجلس على منبري وهو يملك من بعدي
36 37 على آل اسرائيل وآل يهودا * فاجاب بنايا بن يوياداع آمين * هكذا يفعل الله ربك * وكما كان
الرب مع سيدنا الملك وكذلك يكون مع سليمن ايضا ويعظم كرسيه ويفضله على كرسي
38 سيدنا داوود * فنزل صادوق الحبر وناثان النبي وبنايا بن يوياداع ومعهم اساورة والذين يرمون
39 بالقذافات وحملوا سليمان على بغلة داوود الملك وانطلقوا به الى عين سلوحا * واخذ
صادوق الحبر وناثان النبي قرن الدهن من بيت الرب ومسحوا سليمان بن داوود ملكا وهتفوا
بالساقور وقال كل الشعب يعيش سليمان الملك

Nam Adonia descendens hodiè mactavit 25
tauros saginatos,ovésque permultas ; &
invitatis omnibus filiis Israel ac filiis re-
gis,invitato etiam lanceæ portitore,& A-
bithare sacerdote invitato comedunt ac
bibunt in ejus domicilio,dicuntque, Vivat
Adonia:Me autē qui servus tu⁹ sum, & 26
Sadoc sacerdotē,& Benajā Jojadæ filiū,
atque Salomonem servum tuum haud in-
vitaverunt nos. Verè ne imperio tuo fa- 27
ctum est hoc negotiū O rex domine noster,
nec notum fecisti servis tuis quis sessurus
fit super thronū regis post te? Dixit Da- 28
vid, Advocate Bathsebaa: cui,cùm asti-
tisset regi, Juravit rex et ait, Juro per Do- 29
minum viventem qui servavit animam
meā ab omnib⁹ calamitatib⁹ & ærumnis,
Facturum me ut juraverā tibi per Do- 30
minum ac dixerā Salomonem filium tu-
um post me regnaturum,eundemque sessu-
rum super thronum meum, & ita me præ-
stiturum. Quapropter corruit Bathsebaa 31
adorans supēr faciem suā coram rege, &
ait, Vivat dominus meus David rex in
perpetuū.Dixitque rex,Vocate ad me Sa- 32
doc sacerdotem, et Nathanem prophetam,
& Benajam Jojadæ filium : quibus,cùm
vocati fuissent, stetissentque coram rege,
Dixit rex,Ducite vobiscum servos domi- 33
ni vestri,et vehite Salomonem filium me-
um,eumque imponite mulæ meæ,& duci-
te eum ad fontem Silohæ. Et ungat eum 34
ibi Sadoc sacerdos & Nathan propheta in
regem super filios Israel, & buccinâ pro-
clamantes dicite , Vivat dominus noster
Salomon rex : Tum ascendite post eum,ut 35
veniat, sedeatque super thronum meum,et
ipse regnet post me super gentem Israeli-
ticā & gentem Judaicam,Respondit Be- 36
naja Jojadæ filius, Amen; Sic faciat De-
us Dominus tuus : Et quemadmodum fu- 37
it Dominus cum domino nostro rege,sic et-
iā sit cum Salomone ; et thronū ejus am-
pliorē augustioremque reddat throno do- 38
mini nostri Davidis. Descendentes itaque
Sadoc sacerdos, & Nathan propheta, &
Benaja Jojadæ filius, unàque cum eis sa-
gittarii & jaculantes fundis , vexerunt
Salomonē super mulā Davidis regis, &
duxerunt eum ad fontem Silohæ.Tum ac- 39
cipientes,Sadoc sacerdos & Nathan pro-
pheta cornu olei è domo Domini, unxe-
runt Salomonem filium Davidis in regem,
& proclamaverunt buccinâ,dixitque to-
tus populus, Vivat Salomon rex.

מלכים א: ב

40 ויעלו כל העם אחריו והעם מחללים בחללים ושמחים שמחה גדולה ותבקע הארץ בקולם:
41 וישמע אדניהו וכל הקראים אשר אתו והם כלו לאכל וישמע יואב את קול השופר ויאמר מדוע קול הקריה הומה:
42 עודנו מדבר והנה יונתן בן אביתר הכהן בא ויאמר אדניהו בא כי איש חיל אתה וטוב תבשר:
43 ויען יונתן ויאמר לאדניהו אבל אדנינו המלך דוד המליך את שלמה:
44 וישלח אתו המלך את צדוק הכהן ואת נתן הנביא ובניהו בן יהוידע והכרתי והפלתי וירכבו אתו על פרדת המלך:
45 וימשחו אתו צדוק הכהן ונתן הנביא למלך בגחון ויעלו משם שמחים ותהם הקריה הוא הקול אשר שמעתם:
46 וגם ישב שלמה על כסא המלוכה:
47 וגם באו עבדי המלך לברך את אדנינו המלך דוד לאמר ייטב אלהיך את שם שלמה משמך ויגדל את כסאו מכסאך וישתחו המלך על המשכב:
48 וגם ככה אמר המלך ברוך יהוה אלהי ישראל אשר נתן היום ישב על כסאי ועיני ראות:
49 ויחרדו ויקמו כל הקראים אשר לאדניהו וילכו איש לדרכו:
50 ואדניהו ירא מפני שלמה ויקם וילך ויחזק בקרנות המזבח:
51 ויגד לשלמה לאמר הנה אדניהו ירא את המלך שלמה והנה אחז בקרנות המזבח לאמר ישבע לי כיום המלך שלמה אם ימית את עבדו בחרב:
52 ויאמר שלמה אם יהיה לבן חיל לא יפל משערתו ארצה ואם רעה תמצא בו ומת:
53 וישלח המלך שלמה ויורדהו מעל המזבח ויבא וישתחו למלך שלמה ויאמר לו שלמה לך לביתך:

CAP. II. ב

Selomoh præcepitque : moriendum ad David dies appropinquaverunt Et : dicendo, suo filio

1 ויקרבו ימי דוד למות ויצו את שלמה בנו לאמר:

Versio VULG. LAT.

40 Et adscendit universa multitudo post eum, & populus canentium tibiis, & lætantium gaudio magno, & insonuit terra à clamore eorum.
41 Audivit autem Adonias, & omnes qui invitati fuerant ab eo, Jámque convivium finitum erat : sed & Joab, auditâ voce tubæ, ait; Quid sibi vult clamor civitatis tumultuantis?
42 Adhuc illo loquente, Jonathas filius Abiathar sacerdotis venit : cui dixit Adonias ; Ingredere, quia vir fortis es, & bona nuntians.
43 Respondítque Jonathas Adoniæ, Nequaquám : Dñs enim noster rex David regem constituit Salomonem:
44 Misítque cum eo Sadoc sacerdotem, & Nathan prophetã, & Banaiam filiũ Joiadæ, & Cerethi & Phelethi, & imposuerunt eum super mulam regis.
45 Unxerúntque eum Sadoc sacerdos & Nathan propheta regẽ in Gihõ : & adscenderunt indè lætantes, & insonuit civitas : hæc est vox, quã audistis.
46 Sed & Salomon sedit
47 super soliũ regni. Et ingressi servi regis benedixerunt domino nostro regi David, dicentes ; Amplificet Deus nomen Salomonis sup nomẽ tuũ, & magnificet thronũ ej⁹ super thronũ tuum. Et adoravit rex
48 in lectulo suo : Et locutus est; Benedictus Dñs Deus Israel, qui dedit hodiè sedentẽ in solio meo, videntibus oculis
49 meis. Territi sunt ergò, & surrexerunt omnes qui invitati fuerant ab Adonia, &
50 ivit unusquisq; in viã suã. Adonias autem timens Salomonem surrexit, & abiit, tenuítque cornu altaris.
51 Et nuntiaverunt Salomoni, dicentes; Ecce Adonias timens regem Salomonem, tenuit cornu altaris, dicens ; Juret mihi rex Salomon hodiè, ꝙ non interficiat servũ suũ gladio.
52 Dixítque Salomon ; Si fuerit vir bonus, non cadet ne un⁹ quidem capillus ejus in terrã : sin autem malum inventũ fuerit in
53 eo, morietur. Misit ergò rex Salomon, & eduxit eum ab altari : & ingressus adoravit regem Salomonem : dixítque ei Salomon, Vade in domum tuam.

CAP. II.

1 APpropinquaverunt autem dies David ut moreretur, præcepítque Salomoni filio suo, dicens ;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

40 Καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐχόρευον ἐν χοροῖς καὶ εὐφραινόμενοι εὐφροσύνην μεγάλην, καὶ ἐῤῥάγη ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν.
41 Καὶ ἤκουσεν Ἀδωνίας καὶ πάντες οἱ κλητοὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ συνετέλεσαν φαγεῖν. καὶ ἤκουσεν Ἰωὰβ τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ εἶπε, Τίς ἡ φωνὴ τῆς πόλεως ἠχούσης;
42 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδοὺ Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως (φ) εἰσῆλθε. καὶ εἶπεν Ἀδωνίας, Εἴσελθε, ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως εἶ σὺ, καὶ ἀγαθὰ εὐαγγέλισαι.
43 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν, καὶ (χ) εἶπε, Καὶ μάλα ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐβασίλευσε τὸν Σαλωμών,
44 Καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ (ψ) Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν (ω) τὸν υἱὸν Ἰωδαὲ, καὶ τὸν (α) Χερεθὶ, καὶ τὸν (β) Φελεθὶ, καὶ ἐπεκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βασιλέως.
45 Καὶ (γ) ἔχρισαν αὐτὸν Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ (δ) προφήτης ἐν τῇ Γιὼν, καὶ ἀνέβησαν ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις. αὕτη ἡ φωνὴ ἣν ἠκούσατε.
46 Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνον (ε) βασιλείας.
47 Καὶ εἰσῆλθον οἱ δοῦλοι τοῦ βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα Δαυὶδ, λέγοντες, Ἀγαθύναι ὁ θεὸς τὸ ὄνομα (ζ) Σαλωμὼν ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου. καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν (η) κοίτην.
48 Καί γε οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἔδωκε σήμερον ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ τοῦ (θ) θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσι.
49 Καὶ (ι) ἐξέστησαν πάντες οἱ κλητοὶ τοῦ Ἀδωνίου, καὶ (κ) ἦλθον ἀνὴρ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.
50 Καὶ Ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου Σαλωμὼν, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε καὶ ἐπελάβετο τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
51 Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες, Ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα Σαλωμὼν, καὶ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, Ὀμοσάτω μοι σήμερον (λ) Σαλωμὼν, εἰ οὐ θανατώσει τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ.
52 Καὶ εἶπε Σαλωμὼν, Ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως, εἰ πεσεῖται τῶν τριχῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐὰν κακία εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ,
53 θανατωθήσεται. Καὶ ἀπέστειλεν (μ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ κατήνεγκαν αὐτὸν ἀπάνωθεν τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ εἰσῆλθε, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαλωμὼν, Δεῦρο εἰς τὸν οἶκόν σου.

MS. A. (φ) ἦλθεν. (χ) εἶπεν τῷ Ἀδωνίᾳ, Καὶ (ψ) τὸν Νάθαν (ω) υἱὸν Ἰωαδαὲ, (α) Χρεθθεὶ, (β) Φελεθθεὶ, (γ) ἔχρισεν (δ) προφήτης εἰς βασιλέαν ἐν τῷ Γιών, (ε) τῆς βασιλείας. (ζ) Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ σου ὑπὲρ (η) κοίτην αὐτοῦ. Καί γε (θ) θρόνου, καὶ (ι) ἐξέστησαν καὶ ἐξανέστησαν πάντες (κ) ἀπῆλθεν (λ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, (μ) Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατήνεγκεν

De transpositionibus, quæ in hoc & in seqq. capp. hujus exemplaris Romani occurrunt, consule notas Nobilii & aliorum in ultimo tomo hujus operis.

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι Δαυὶδ (α) ἀποθανεῖν αὐτὸν, καὶ ἀπεκρίνατο (β) Σαλωμὼν υἱῷ αὐτοῦ, λέγων,

MS. A. (α) ἀποθανεῖν, καὶ (β) τῷ Σαλωμὼν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

40 וסליקו כל עמא בתרוהי ועמא משבחין בחנגיא וחדן חדוא רבא ועתארעא לקלהון:
41 ושמע אדניה וכל זמיניא די עמיה ואנון ספיקו למיכל ושמע יואב ית קל שופרא ואמר
42 מא דין קל קרתא אשתגישת: עד דהוא מלל והא יונתן בר אביתר כהנא אתא ואמר
43 אדניה עול ארי גבר דחיל חטאין את וטב תבסר: ואתיב יונתן ואמר לאדוניה בקושטא
44 רבוננא מלכא דוד אמליך ית שלמה: ושלח עמיה מלכא ית צדוק כהנא וית נתן
45 נביא ובניה בר יהוידע וקשתיא וקלעיא וארכיבו יתיה על כודנתא דמלכא: ומשחו
יתיה צדוק כהנא ונתן נביא למהוי מלכא בשילוחא וסליקו מתמן כד חדן ואשתגישת
46 קרתא הוא קלא דשמעתון: ואף יתיב שלמה על כורסי מלכותא: ואף עלו עבדי
47 מלכא לברכא ית רבוננא מלכא דוד למימר יוטיב יי ית שום שלמה משמך וירבי ית
48 כורסוהי מכורסי מלכותך וסגיד מלכא על שויא: ואף כדין אמר מלכא בריך יי אלהא
49 דישראל דיהב יומא דין בר יתיב על כורסי מלכותי ועיני חזאן: ותוהו וקמו כל זמיניא
50 די לאדוניה ואזלו גבר לארחיה: ואדוניה דחיל מן קדם שלמה וקם ואזל ואתקיף
51 בקרנת מדבחא: ואתחוא לשלמה למימר הא אדוניה דחיל מן קדם מלכא שלמה והא
אחד בקרנת מדבחא למימר יקים לי כיומא דין מלכא שלמה דלא יקטיל ית עבדיה
52 בחרבא: ואמר שלמה אם יהי לגבר דחיל חטאין לא יפול מסער רישיה לארעא ואם
53 בישתא תשתכח ביה ויתקטיל: ושלח מלכא שלמה ואחתוהי מעלוי מדבחא ואתא
וסגיד למלכא שלמה ואמר ליה שלמה איזל לביתך:

ב

1 וקריבו יומי דוד לממת ופקיד ית שלמה בריה למימר:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ascendit omnis populus post illum, et populus canebat choris, et lætabatur lætitia magna, ita ut tremeret terra ad vocem eorum. Et audivit Adoniah et omnes invitati qui erant cum eo; (illi autem finierant comedere) et audivit Joab vocem buccinæ, et dixit: Quæ vox hæc? civitas commota est. Adhuc loquebatur, et ecce Jehonathan filius Abiathar sacerdos venit, et dixit Adoniah: Ingredere, quia vir timens peccata tu es, et bonum annunciabis. Et respondit Jehonathan et dixit ad Adoniah: In veritate dominus noster rex David regem constituit Selomoh. Et misit cum illo rex Szadok sacerdotem, et Nathan prophetam, et Benajah filium Jehojadah, et sagittarios et fundibularios, et equitare fecerunt illum super mulam regis. Et unxerunt illum Szadok sacerdos et Nathan propheta, ut sit rex, in Silohha; et ascenderunt inde lætantes, et commota est civitas: illa est vox quam audistis. Et etiam sedet Selomoh super solium regni. Et etiam intraverunt servi regis ad benedicendũ domino nostro regi David dicendo: Benefaciat Dominus nomini Selomoh magis quàm nomini tuo; et magnificet solium ejus plus quàm solium regni tui: et adoravit rex super stratum. Et etiam sic dixit rex: Benedictus Dominus Deus Israel qui dedit hodie filium sedentem super solium regni mei, oculis meis videntibus. Et obstupuerunt et surrexerunt omnes invitati qui aderant Adoniah, et iverunt quisq; in viam suam. Et Adoniah timens faciem Selomoh, et surrexit & abiit; et apprehendit cornua altaris. Et indicatum est Selomoh dicendo: Ecce Adoniah timens faciẽ *regis* Selomoh; et ecce apprehendit cornua altaris, dicendo: Juret mihi sicut hodie rex Selomoh, ꝙ non occidet servum suum gladio. Et dixit Selomoh: Si fuerit vir timens peccata, non cadet e crine capitis ejus in terram: at si malum inventum fuerit in eo, occidetur. Et misit rex Selomoh, et deduxerunt illum ab altari; et venit et adoravit regem Selomoh: et dixit illi Selomoh, Vade in domum tuam.

CAP. II.

ET appropinquaverunt dies David ut moreretur: & præcepit filio suo Selomoh dicendo:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

40 Tum ascenderunt totus populus post eum, pulsabántque populus fistra, & lætabantur populus lætitiâ magnâ; ita ut finderetur terra clamore eorum.
41 Et audivit Adonia & omnes ab eo invitati, cùm edendi finem fecissent: audiénsque Joab sonitum buccinæ dixit; Qualis est tantus strepitus ut urbs tumultuet?
42 Dum ipse loqueretur, ecce Nathan filius Abitharis sacerdotis venit; ad quem dixit Adonia, Ingredere, vir enim strenuus es, & bonum nuntium affers.
43 Respondens Nathan dixit Adoniæ, Reverâ dominus noster rex David regem creavit Salomonem;
44 Misítque cum eo rex Sadocum sacerdotem, Nathanem prophetam, Benajam Jojadæ filium, & sagittarios ac fundibularios; & vexerunt Salomonem mulâ regiâ.
45 Et unxerunt eum ibi Sadoc sacerdos & Nathan propheta, factúsque est rex in Siloha; & ascenderunt inde læti, & gestivit tota civitas: hic est strepitus quem audistis.
46 Quin etiam sedit Salomon super solium regni:
47 Et venerunt servi regis ad benedicendum domino nostro regi Davidi, & dixerunt; Clarius reddat Dominus Deus tuus nomen Salomonis nomine tuo, & solium ejus præ solio tuo amplificet. Tum rex adoravit super cubili suo.
48 Idémque rex talia locutus est, Benedictus Dñs Deus Israelis, qui dedit hodiè mihi filium qui sedeat super solium meum cernentibus oculis meis.
49 Quare territi viri omnes qui invitati fuerant ab Adonia, surrexerunt, abierúntque quisque in viam suã.
50 Adonia verò Salomonem timens surrexit, & abiit, cepitq; asylum cornua altaris.
51 Cúmque nuntiatũ esset regi Salomoni, Ecce formidavit te Adonia, & confugit ad cornua altaris, & ait; Juret hodiè mihi rex Salomon quòd non interficiat servum suum gladio;
52 Dixit Salomon, Si fuerit generosus, non cadet è pilis capitis ejus super terram: quòd si crimen deprehendatur in eo, morietur.
53 Mittens itaque rex Salomon jussit eum adduci ab altari: cui venienti & regem Salomonem adoranti, dixit Salomon rex, Vade in domum tuam.

CAP. II.

1 Cum autem appropinquâssent dies Davidis ut moreretur, hortatus est Salomonem filium suum, & ait illi;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

40 * وصعد كل الشعب معه يلعبون بالمربعات ويفرحون فرحا عظيما فرعرعت الارض من اصواتهم
41 * فسمع ادونيا والذين معه الذين دعاهم من بعد اكلهم الطعام فلما سمع يواب صوت الشافور
قال ما هذا الصوت وما هذه الصيحة التي قد زعزعت المدينة * وبينما هو يتكلم واذ ناثان بن
42 ابيثار الحبر قد اتاهم فقال له ادونيا ادخل فانك جبار بقوتك وانما تبشر بالخير * فقال ناثان
43 لادونيا حقا ان سيدنا داوود الملك قد صير سلمن ابنه ملكا * وارسل الملك معه صادوق
44 الحبر وناثان النبي وبنايا بن يوياداع ومعهم رماة واصحاب المقلاعات وحملوا سلمان على بغلة
45 الملك * ومسحه صادوق الحبر وناثان النبي في سلوحا لتصير ملكا من بعد ابيه وصعدوا من
46 ثم فرحين وضج اهل القرية كلهم فهذا هو الصوت الذي سمعتم * وقد جلس سلمان على سرير
47 الملك يقينا * ودخل عبيد الملك ودعوا له بين يدي ابيه وقالوا يعظم اسم سلمن على اسمك
48 ويفضل سريره على سريرك * وسجد الملك على مضجعه * وقال تبارك الله اله اسرايل
الذي رزقني ابنا جلس على كرسيي وعيني ينظران * ففرق جميع الرجال الذين دعاهم ادونيا
49 وقاموا وانصرف كل انسان الى منزله * فاما ادونيا ففرق من سلمان وقام وانطلق الى بيت الله
50 والتجا الى المذبح وتمسك به وقال يحلف اليوم سلمان الملك الا يقتل عبده * فقال سلمان ان
51 كان من الانصار واهل الطاعة لا يسقط من شعر راسه شعرة واحدة على الارض وان كان غير
52 ذلك ووجدنا عليه سبيلا قتلناه * فارسل سلمان الملك فاتي به من عند المذبح فدخل الى
53 سلمن وخر له ساجدا فقال له سلمان انصرف الى منزلك *

* الفصل الثاني *

1 * ولما حضر يوم وفاة الملك داوود دعى سلمان ابنه وقال *

40 *Deinde ascendit cum eo totus populus ludentes tympanis quadratis, & gestientes lætitiâ magnâ; adeò ut contremisceret terra præ clamoribus eorũ.*
41 *Et audivit Adonias & hi qui cum eo erant, quos invitaverat, postquã comedissent epulas: & cùm audiisset Joab sonitũ buccinæ, dixit, Quinam est clamor iste, & quinam tantus tumultus qui urbẽ commovit?*
42 *Dum ipse loqueretur, ecce Nathan fili° Abitharis sacerdotis venit ad eos; cui dixit Adonias, Ingredere, quia robore potens es, & proculdubiò prospera nuntiabis.*
43 *Dixit Nathan Adoniæ, Certum est quòd dominus noster David rex jam creavit Salomonẽ filium suum regem.*
44 *Misit enim rex cum eo Sadoc sacerdotẽ, Nathanẽ prophetam, & Benajam Jojadæ filium, & unà cum eis sagittarios atque fundibularios, & vexerunt Salomonẽ super mulã regis.*
45 *Et unxerunt eum Sadoc sacerdos & Nathan propheta in Siloha, ut esset rex post parentẽ suum; tum ascenderunt inde læti, & gavisi sunt omnes cives urbis: hic est clamor quem audiistis:*
46 *Et Salomon certissimè jam sedit super solium regni;*
47 *Et ingressi servi regis fausta precati sunt ei corã patre ipsius, & dixerunt, Majus fiat & illustrius nomen Salomonis nomine tuo, & solium ej° augustius solio tuo: tum demum adoravit rex super cubili suo,*
48 *Et ait, Benedictus sit Deus, Deus Israelis, qui concessit mihi filium qui sederit super thronum spectantibus oculis meis.*
49 *Itaque perterriti omnes viri quos invitaverat Adonia, surrexerunt, & abierunt quisque domum suam.*
50 *Et Verùm Adonia Salomonẽ extimescens surrexit, abiitq; domum Dei, et*
51 *confugiens ad arã tenuit eam, & dixit, Juret hodiè Salomon rex se non interfecturum servum suum.*
52 *Dixit Salomon, Si fuerit è fautoribus & obedientibus, ne un° quidẽ pilus è capillis capitis decidet super terrã: verùm si fuerit alius, (i. aliter se gesserit) & occasionẽ adversùs eum invenerimus, morte plectemus eũ.*
53 *Misit ergò Salomon rex, & adduxit eum ab ara: qui cùm ingressus esset ad Salomonem, & corruisset ante ipsum adorans, dixit ei Salomon, Vade in domum tuam.*

CAP. II.

1 *Instante verò die obitûs regis Davidis, accersivit Salomonẽ filium suum, & ait;*

מלכים א: ב

Ego vadens in via omnis terræ : & confortabis te, & eris in virum.
2 אנכי הלך בדרך כל־הארץ וחזקת והיית לאיש:
Et custodies custodiam DOMINI Dei tui, ad ambulandū in viis ej⁹,
3 ושמרת את־משמרת יהוה אלהיך ללכת בדרכיו
ad custodiendum decreta ej⁹, & præcepta ej⁹, & judicia ej⁹, & testimonia ej⁹,
לשמר חקתיו ומצותיו ומשפטיו ועדותיו
sicut scriptū in lege Moseh, ut agas prudenter omnia quæ feceris,
ככתוב בתורת משה למען תשכיל את כל־אשר תעשה
& omnia quæ respicies illuc. Ut confirmet DOMINUS verba suā
4 ואת כל־אשר תפנה שם: למען יקים יהוה את־דברו
quod locut⁹ est super me dicendo : Si custodierint filii tui viam suam
אשר דבר עלי לאמר אם־ישמרו בניך את־דרכם
ad ambulandū ad facies meas in veritate, in toto corde suo, & in tota anima sua,
ללכת לפני באמת בכל־לבבם ובכל־נפשם
dicendo : Non abscindetur tibi vir desuper solio Israel. Et etiam tu
לאמר לא־יכרת לך איש מעל כסא ישראל: וגם אתה
nôsti quæ fecerit mihi Joab filius Serujah, quæ fecerit duobus
5 ידעת את אשר־עשה לי יואב בן־צרויה אשר עשה לשני־
principibus exercituum Israel, Abner filio Ner, & Hamasa filio Jether,
שרי צבאות ישראל לאבנר בן־נר ולעמשא בן־יתר
& occidit eos, & posuit sanguines belli in pace, & dedit sanguines belli
ויהרגם וישם דמי־מלחמה בשלם ויתן דמי מלחמה
in cingulo suo, qui in lumbis suis, & in calceamēto suo, quod in pedib⁹ suis.
בחגרתו אשר במתניו ובנעלו אשר ברגליו:
Faciésque juxta sapientiā tuam, & nō facies descēdere caniciē ej⁹ in pace
6 ועשית כחכמתך ולא־תורד שיבתו בשלם
sepulchrum. Et filiis Barzillai Ghilhaditæ facies misericordiā, & erunt
שאל: ולבני ברזלי הגלעדי תעשה־חסד והיו
inter vescentes mensæ tuæ ; quia sic accesserunt ad me in fugiendo me à faciebus
7 באכלי שלחנך כי־כן קרבו אלי בברחי מפני
Absalom fratris tui. Et ecce tecum Simhi filius Ghera filii Jemini
8 אבשלום אחיך: והנה עמך שמעי בן־גרא בן־הימיני
de Bachurim & ipse maledixit mihi maledictione roborata in die ire me
מבחרים והוא קללני קללה נמרצת ביום לכתי
ad Machanaim ; & ipse descendit in occursum meum ad Jarden, & juravi
מחנים והוא־ירד לקראתי הירדן ואשבע
ei in DOMINO, dicendo : Si faciam mori te in gladio. Et nunc
לו ביהוה לאמר אם־אמיתך בחרב: ועתה
ne impunē dimittas eū, quia vir sapiens es, & nôsti quæ
9 אל־תנקהו כי איש חכם אתה וידעת את אשר
facias ei, & descendere facies caniciem ej⁹ in sanguine sepulchrum.
תעשה־לו והורדת את־שיבתו בדם שאול:
Et dormivit David cum patribus suis ; & sepultus est in civitate David.
10 וישכב דוד עם־אבתיו ויקבר בעיר דוד:
Et dies quibus regnavit David super Israel, quadraginta anni.
11 והימים אשר מלך דוד על־ישראל ארבעים שנה
In Chebron regnavit septem annis, & in Jerusalaim regnavit triginta
בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים
& tribus annis. Et Selomoh sedit super solium David patris sui,
12 ושלש שנים: ושלמה ישב על־כסא דוד אביו
& firmatum est regnū ej⁹ valde. Et venit Adonijahu filius Chaghith
13 ותכן מלכתו מאד: ויבא אדניהו בן־חגית
ad Bath-sebah matrem Selomoh. Et dixit : Num pax venire tuum ?
אל־בת־שבע אם־שלמה ותאמר השלום באך
Dixitque : Pax. Et ait : Verbum mihi ad te. Et dixit : Loquere.
14 ויאמר שלום: ויאמר דבר לי אליך ותאמר דבר:
Et dixit : Tu nôsti quòd mihi erat regnum, & super me posuerunt
15 ויאמר את ידעת כי־לי היתה המלוכה ועלי שמו
omnis Israel facies suas, ad regnandū ; & versum est regnū, & fuit fratri meo ;
כל־ישראל פניהם למלך ותסב המלוכה ותהי לאחי
quia à DOMINO fuerat ei.
כי מיהוה היתה לו:

Versio VULG. LAT.

2 Ego ingredior viam universæ
terræ : confortare, & esto vir.
3 Et observa custodias Dñi Dei
tui, ut ambules in viis ejus,
ut custodias ceremonias ejus,
& præcepta ejus, & judicia, &
testimonia, sicut scriptū est in
lege Moysi : Ut intelligas universa
quæ facis, & quocunque
4 te verteris : Ut confirmet Dñs
sermones suos, quos locut⁹ est
de me dicens ; Si custodierint
filii tui vias suas, & ambulaverint
corā me in veritate, in
omni corde suo, & in omni
anima sua, non auferetur tibi
5 vir de solio Israel. Tu quoque
nôsti quæ fecerit mihi Joab
filius Sarviæ, quæ fecerit duobus
principib⁹ exercit⁹ Israel,
Abner filio Ner, & Amasæ
filio Jether : quos occidit, et
effudit sanguinē belli in pace,
& posuit cruorē prælii in balteo
suo, qui erat circa lumbos
ejus, & in calceamento suo, qđ
6 erat in pedibus ej⁹. Facies ergò
juxta sapientiā tuā, & non
deduces canitiem ej⁹ pacificè
7 ad inferos. Sed & filiis Berzellai
Galaaditis reddes gratiam,
erúntq; comedentes in
mensa tua : occurrerunt enim
mihi quando fugiebam à facie
8 Absalom fratris tui. Habes
quoq; apud te Semei filiū Gera
filii Jemini de Bahurim, qui
maledixit mihi maledictione
pessimâ, quando ibam ad castra :
sed quia descendit mihi
in occursum cùm transirem
Jordanem, & juravi ei p Dominū,
dicens ; Non te inter-
9 ficiam gladio : Tu noli pati
eum esse innoxium. Vir autem
sapiens es, ut scias quæ facies
ei, deducésq; canos ejus cum
10 sanguine ad inferos. Dormivit
igitur David cum patribus
suis, & sepultus est in civitate
11 David. Dies autem quibus regnavit
David sup Israel, quadraginta
anni sunt : in Hebron
regnavit septem annis :
in Jerusalem, triginta tribus.
12 Salomon autem sedit super
thronum David patris sui, &
firmatum est regnum ejus ni-
13 mis. Et ingressus est Adonias
filius Haggith ad Bethsabee
matrem Salomonis. Quæ dixit
ei, Pacificúsne est ingressus
tuus ? Qui respondit, Pacifi-
14 cus. Addiditque, Sermo mihi
est ad te. Cui ait, Loquere.
15 Et ille ; Tu, inquit, nôsti, quia
meū erat regnū, & me præposuerat
omnis Israel sibi in regem :
sed translatū est regnū,
& factū est fratris mei : à Dño
enim constitutum est ei.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Ἐγώ εἰμι πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς.
3 καὶ ἰσχύσεις, καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα. Καὶ φυλάξεις (γ) φυλακὴν κυρίου θεοῦ σου τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ (δ) δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως· ἵνα (ε) συνήσῃς ἃ ποιήσεις κατὰ πάντα (ζ) ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι·
4 Ἵνα (η) στήσῃ κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν (θ) ἐλάλησε, λέγων, Ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ (ι) αὐτῶν, λέγων, Οὐκ (κ) ἐξολοθρευθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐπάνωθεν (λ) θρόνου Ἰσραήλ.
5 Καί γε σὺ ἔγνως (μ) ὅσα ἐποίησέ μοι Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας, ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶν ἄρχουσι τῶν δυνάμεων Ἰσραήλ, τῷ Ἀβεννὴρ υἱῷ Νὴρ, καὶ τῷ (ν) Ἀμεσσαὶ υἱῷ Ἰεθὲρ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, καὶ ἔταξε τὰ αἵματα πολέμου ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀθῷον ἐν τῇ ζώνῃ αὐτοῦ τῇ ἐν τῇ ὀσφύϊ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτοῦ (ξ) τῷ ἐν τῷ
6 ποδὶ αὐτοῦ. Καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν σοφίαν σου, καὶ οὐ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ
7 ἐν εἰρήνῃ εἰς ᾅδου. Καὶ τοῖς υἱοῖς Βερζελλὶ τοῦ Γαλααδίτου ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σου· ὅτι οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν (ο) τῷ με ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ
8 ἀδελφοῦ σου. Καὶ ἰδοὺ μετὰ σοῦ Σεμεῒ υἱὸς Γηρὰ υἱὸς τοῦ Ἰεμινὶ ἐκ (π) Βαουρίμ, καὶ αὐτὸς (ρ) κατηράσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς· καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς (σ) ἀπαντήν μου εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὤμοσα αὐτῷ ἐν κυρίῳ, λέ-
9 γων, Εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομφαίᾳ. Καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς εἶ σὺ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις τὴν
10 πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. Καὶ ἐκοιμήθη Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
11 ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, (τ) τεσσαράκοντα ἔτη· ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ (υ) τριάκοντα
12 τρία ἔτη. Καὶ (φ) Σαλωμὼν ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (χ) αὐτοῦ, καὶ ἡτοι-
13 μάσθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ σφόδρα. Καὶ εἰσῆλθεν Ἀδωνίας υἱὸς (ψ) Ἀγγὶθ πρὸς Βηρσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῇ. ἡ δὲ εἶπεν, Εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου; καὶ
14 εἶπεν, (ω) Εἰρήνη. Λόγος μοι πρὸς σέ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Λάλησον. Καὶ εἶπεν αὐτῇ,
15 Σὺ οἶδας, ὅτι ἐμοὶ ἦν (α) βασιλεία, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς βασιλέα, καὶ ἐστράφη ἡ βασιλεία, καὶ (β) ἐγένετο τῷ ἀδελφῷ μου, ὅτι παρὰ κυρίου (γ) ἐγενήθη αὐτῷ.

MS. A. τὴν φυλακὴν (δ) δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ τὰ γεγραμμένα (ε) συνιῇς (ζ) ὅσα ἐντέλλομαί σοι (η) στήσῃ (θ) ἐλάλησεν περὶ ἐμοῦ, λέγων, (ι) αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, λέγων, (κ) ἐξολεθρευθήσεταί (λ) τοῦ θρόνου (μ) ὅσα μοι ἐποίησεν (ν) Ἀμεσσαῒ (ξ) τοῦ ἐν τῷ (ο) τῷ ἀποδιδράσκειν (π) Βαθουρείμ, (ρ) κατηράσατό (σ) ἀπάντησίν (τ) τεσσαράκοντα (υ) ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία (φ) Σολομὼν (χ) αὐτοῦ ἐπὶ [illegible] (ψ) Ἀγγὶθ (ω) Εἰρήνη. Καὶ εἶπεν, Λόγος (α) ἡ βασιλεία, (β) ἐγενήθη (γ) ἐγένετο

2 Ego quidem vado in via universæ terræ. Et confortaberis, & eris in virum : Et custodies
3 custodiam Domini Dei tui, ad ambulandum in viis ejus, custodiendo mandata ejus, & (b) justificationes, et judicia, quæ scripta sunt in lege Moysis : ut intelligas, quæ facies secundùm omnia quæcunque mandavero tibi : ut
4 stabiliat Dominus verbum suū quod locutus (c) est, dicens ; Si custodierint filii tui viam suam ad ambulandum coram me in veritate, in toto corde (d) suo, dicens ; Non exterminabitur tibi vir desuper throno Israel. Et e-
5 tiā tu nôsti, quæcunq; fecit mihi Joab filius Sarviæ, quæcunque fecit duobus principibus virtutū Israel, Abenner filio Ner, & Amesai filio Jether : & interfecit eos, & (e) posuit sanguines belli in pace : & dedit sanguinem innocentem in zona sua, quæ in lumbo suo, & in calceamento suo, quod in pede suo. Et facies
6 secundùm sapientiam tuam, & non deduces canitiem ejus in pace ad infernum. Et filiis Ber-
7 zelli Galaaditæ facies misericordiam : & erunt in comedentibus mensam tuam : quoniam sic appropinquârunt mihi in fugiendo me à facie Abessalom fratris tui. Et ecce tecum
8 Semei filius Gera filius Jemini è Baurim : & ipse maledixit me maledictionem acerbam die, quâ ibam in castra. Et ipse descendit in occursum meum in Jordanem : & juravi ei in Domino, dicens ; Si interfecero te in gladio. Et non justificabis
9 eum : quoniam vir sapiens es tu, & cognosces, quæ facies ei : & deduces canitiem ejus in sanguine ad infernum. Et dormi-
10 vit David cum patribus suis : & sepultus est in civitate David. Et dies, quibus regnavit
11 David super Israel, quadraginta anni : in Chebron regnavit septem annos ; & in Hierusalem triginta tres annos. Et Salomon
12 sedit super thronum David patris sui : & paratum fuit regnū ejus valdè. Et intravit Adonias
13 filius Aggith ad Bersabee matrē Salomon, & adoravit eam. At illa dixit, Pax introitus tuus ? Et
14 dixit, Pax. Verbum mihi ad te. Et dixit ei, Loquere. Et di-
15 xit ad eam ; Tu nôsti, quia mihi erat regnum : & super me posuerat omnis Israel faciem suam in regem : & versum fuit regnū : & factum est fratri meo : quoniam à Domino factum est ei.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 אנא אזיל באורח כל ארעא ותתקיף ותהא לגבר דחיל חטאין: ותטר ית מטרת מימרא
3 דיי אלהך למהך באורחן דתקנן קדמוהי למטר קימוהי פקודוהי ודינוהי וסהדותיה
כמא דכתיב באוריתא דמשה בדיל דתצלח ית כל דתעביד וית כל אתר דתתפני לתמן:
4 בדיל די יקים יי ית פתגמוהי די מלל עלי למימר אם יטרון בנך ית ארחיהון למהך קדמי
בקשוט בכל לבהון ובכל נפשהון למימר לא יפסוק לך גבר מעל כורסי מלכותא
5 דישראל: ואף את ידעת ית דעבד לי יואב בר צרויה דעבד לתרין רבני חילותא דישראל
לאבנר בר נר ולעמשא בר יתר דקטלנון בערמותיה ודמי די יתחשיב ליה דמיהון
עלוהי כדם תבירי קרבא ויתיב להון בכמנת שלמא ואשד דמהון באספניקי די בחרציה
6 ודש בטלריתא די ברגלוהי: ותעביד בחוכמתך ולא תחית סיבתיה בשלמא לשאול:
7 ולבני ברזלי גלעדאה תעביד טיבו ויהון באכלי פתורך ארי אנון ספיקו צרכי במערקי
8 מן קדם אבשלום אחוך: והא עמך שמעי בר גרא בר משבט בנימן מעלמת והוא לטני
לוטן מרירן ביומא דאולית למחנים והוא נחת לקדמותי לירדנא וקימית ליה במימרא
9 דיי למימר דלא אקטלנך בחרבא: וכען לא תזכיניה ארי גבר חכים את ותדע ית דתעביד
10 ליה ותחית ית סיבתיה בקטלא לשאול: ושכיב דוד עם אבהתוהי ואתקבר בקרתא
11 דדוד: ויומיא די מלך דוד על ישראל ארבעין שנין בחברון מלך שבע שנין ובירושלם
12 מלך תלתין ותלת שנין: ושלמה יתיב על כורסי מלכותא דדוד אבוהי ואתקינת
13 מלכותיה לחדא: ואתא אדניה בר חגית לות בת שבע אמיה דשלמה ואמרת שלם מיתך:
14 ואמר שלם: ואמר פתגם אית לי למללא עמך ואמרת מליל: ואמר את ידעת ארי דילי
15 הות מלכותא ועלי שויאו כל ישראל אפיהון למהוי מלכא ואסתחרת מלכותא והות
לאחי ארי מן קדם יי הות ליה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ego vado in viam universæ terræ : roboreris et sis in virum timentē peccata. Et custodias custodiā dicti Dñi Dei tui, ut ambules in viis quæ rectæ sunt ante eum, ut custodias pacta ejus et præcepta ejus, et judicia ejus, et testimonia ejus, sicut scriptū est in Lege Moseh ; ut prospera reddas omnia quæ feceris, et omnem locū ad quem respexeris. Et ut firmet Dñs verbū suum qđ locutus est sup me, dicendo : Si custodierint filii tui viā suā, ambulando ante me in veritate, et in omni corde suo, & in omni anima sua, dicendo, Non abscindetur tibi vir de solio regni Israel. Etiā tu nôsti quæ fecit mihi Joab fili⁹ Szarujah, quæ fecit duob⁹ magistris exercit⁹ Israel, Abner filio Ner, et Ghamassa filio Jether, quos occidit in dolo suo et sanguine ; qui existimavit sanguinē illorū sup se sicut sanguinē percussorum belli : & respondit illis insidiis pacem, & effudit sanguinem illorum in cingulo quod erat in lumbis suis, & conculcavit talarib⁹ quæ erāt in pedib⁹ suis. Et facies secundùm sapientiam tuam, & non descendere facies senectutem illius in pace in sepulchrum. Et filiis Barzelai Gilghadæi facies benignitatem, & erunt inter convivas mensæ tuæ : quia illi suffecerunt necessitates meas dum fugerem à facie Absalom fratris tui. Et ecce tecum est Simghi filius Gera filius tribus Binjamin ex Ghalemeth, & ille maledixit mihi maledictionib⁹ amaris die quo ibam in Mahhanaim : & ipse descendit in occursum meum ad Jardena, & juravi illi in dicto Dñi dicendo, Quia non occidam te gladio. Et nunc non justificabis illum ; nam vir sapiens es, & cognosces id quod facies illi, & deduces senectutem ejus occisione in sepulchrum. Et dormivit David cum patribus suis, & sepult⁹ est in urbe David. Et dies quibus regnavit David super Israel, fuerunt quadraginta anni ; in Hhebron regnavit septem annis, & in Jerusalem regnavit triginta & tribus annis. Et Selomoh sedit super solium regni David patris sui, & confirmatum est regnum ejus valdè. Et venit Adoniah filius Hhagith ad Bathsebagh matrem ipsius Selomoh : & dixit [*illa*,] Estne pacificus adventus tuus ? & dixit, Pacificus. Et dixit, Verbum est mihi ad loquendum tecum : & dixit, Loquere. Et dixit : Tu nôsti quòd meum erat regnum, & super me posuerant omnis Israel faciem suam, ut essem rex : sed conversum est regnum, & fuit fratri meo, quia à Domino datum est illi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܐܬܚܝܠ ܘܗܘܝ ܓܒܪܐ. * ܘܛܪ ܢܛܘܪܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ.
3 ܘܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܗ. ܘܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܘܩܝܡܘܗܝ ܘܕܝܢܘܗܝ ܘܣܗܕܘܬܗ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ
ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ. ܡܛܠ ܕܬܨܠܚ ܒܟܠ ܕܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܒܟܠ ܕܐܙܠ ܐܢܬ ܬܛܘܒ. * ܡܛܠ ܕܢܩܝܡ
4 ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܡܪ ܥܠܝ. ܕܐܢ ܢܛܪܘܢ ܒܢܝܟ ܐܘܪܚܬܗܘܢ. ܠܡܗܠܟܘ ܩܕܡܝ
ܒܬܡܝܡܘܬܐ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܗܘܢ ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܗܘܢ. ܠܡܐܡܪ. ܠܐ ܢܬܒܨܪ ܠܟ ܓܒܪܐ
5 ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܦ ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܝ ܝܘܐܒ ܒܪ ܨܪܘܝܐ.
ܘܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܬܪܝܢ ܪܒܝ ܚܝܠܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܐܒܢܝܪ ܒܪ ܢܝܪ. ܘܠܥܡܫܐ ܒܪ ܝܬܪ.
ܕܩܛܠ ܐܢܘܢ. ܘܚܫܒ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܒܩܪܒܐ. ܘܐܫܕ ܕܡܗܘܢ ܒܣܝܦܐ ܕܒܚܨܘܗܝ. ܘܕܫ ܒܡܣܢܘܗܝ
6 ܕܒܪܓܠܘܗܝ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܐܝܟ ܚܟܡܬܟ. ܘܠܐ ܬܚܬ ܣܝܒܘܬܗ ܒܫܠܡܐ ܠܫܝܘܠ. * ܘܥܡ
7 ܒܢܝ ܒܪܙܠܝ ܓܠܥܕܝܐ. ܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܡܢ ܐܟܠܝ ܦܬܘܪܟ. ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ
ܫܡܫܘܢܝ ܒܟܠܡܕܡ. ܟܕ ܥܪܩܬ ܡܢ ܩܕܡ ܐܒܫܠܘܡ ܐܚܘܟ. * ܘܗܐ ܥܡܟ ܫܡܥܝ ܒܪ
8 ܓܪܐ. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܡܢ ܒܝܬ ܚܘܪܝܢ. ܘܗܘ ܨܚܝ ܘܨܥܪܢܝ ܨܥܪܐ ܒܝܫܐ. ܒܝܘܡܐ
ܕܐܙܠܬ ܠܡܚܢܝܡ. ܘܗܘ ܢܚܬ ܠܐܘܪܥܝ ܠܝܘܪܕܢܢ. ܘܝܡܝܬ ܠܗ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܬ
9 ܠܗ. ܕܠܐ ܐܩܛܠܟ ܒܣܝܦܐ. * ܘܗܫܐ ܠܐ ܬܙܟܝܘܗܝ. ܐܝܟ ܚܟܝܡܐ. ܘܕܥ ܡܕܡ ܕܬܥܒܕ
10 ܠܗ. ܘܐܗܦܘܟ ܣܟܠܘܬܗ ܒܪܫܗ. ܘܐܚܬ ܣܝܒܘܬܗ ܒܕܡܐ ܠܫܝܘܠ. * ܘܫܟܒ ܕܘܝܕ
11 ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. * ܘܝܘܡܬܐ ܕܐܡܠܟ ܕܘܝܕ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܪܒܥܝܢ
ܫܢܝܢ. ܒܚܒܪܘܢ ܐܡܠܟ ܫܒܥ ܫܢܝܢ. ܘܒܐܘܪܫܠܡ ܐܡܠܟ ܬܠܬܝܢ ܘܬܠܬ ܫܢܝܢ.
12 13 * ܘܝܬܒ ܫܠܝܡܘܢ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܫܬܪܪܬ ܡܠܟܘܬܗ ܛܒ. * ܘܐܬܐ ܐܕܘܢܝܐ
14 ܒܪ ܚܓܝܬ ܠܘܬ ܒܪܫܒܥ ܐܡܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܫܠܡܐ ܡܐܬܝܟ. ܘܐܡܪ ܫܠܡܐ. * ܘܐܡܪ
15 ܠܗ. ܡܠܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܕܐܡܪ ܠܟܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܡܪ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬܝ ܝܕܥܐ ܐܢܬܝ ܕܝ
ܕܝܠܝ ܗܘܬ ܡܠܟܘܬܐ. ܘܥܠܝ ܣܡܘ ܐܦܝܗܘܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ ܡܠܟܐ.
ܘܐܬܥܒܪܬ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢܝ. ܘܗܘܬ ܠܐܚܝ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܠܗ.

Ego aggressurus sum viam totius terræ; forti- 2
sis ac virili animo, Et observa observationes 3
Domini Dei tui, & ambula in viis ejus, & cu-
stodi statuta & præcepta ipsius, & judicia ac
testimonia ejus, quemadmodū scriptum est in
lege Mosis, ut prosper sis in omnibus quæ ges-
seris, & quocunque perrexeris sis beatus: Ut 4
ratos habeat Domin' sermones suos quos de
me dixit; Si custodierint filii tui vias suas, co-
ram me integrè ambulando, ex toto corde suo
totâque anima suâ; non deficiet inquit, tibi
vir sedens super solium Israelis. Cæterùm tu 5
nôsti quid fecerit mihi Joab fili' Suriæ, quid-
ve fecerit duobus principib' militiæ Israelis,
Abnero filio Ner, & Amasæ Jatharis filio,
quos interfecit reputans eos quasi essent in
prælio, & sanguinē eorum gladio suis lumbis
appenso fusum calcavit calceis pedū suorum.
Fac illi pro sapientia tua, & ne patiaris de- 6
scendere senectutem ejus pacificè in inferos.
Erga filios autem Barzali Gelaaditis, benefici- 7
um exerce, sintque de comedentibus mensam
tuam; quoniā ipsi administrârunt mihi omnia,
quando fugi à conspectu Abisalomis fratris
tui. Ecce præterea tecum habes Semei filium 8
Geræ, de Benjamin, ex Beth-horim: is acerbis
prosecut' est me conviciis, quā die proficisce-
bar in Mahanim: at cùm descendisset in oc-
cursum meum ad Jordanem, juravi ei per Do-
minum Deum, & dixi illi; Ego non occidā te
gladio. Verùm ne insontem patiaris hominē: 9
tu sapiens es, scito quid sis illi facturus; stulti-
tias ejus in ipsius caput refunde, & demitte
senectutē ejus cum sanguine in foveam. Post- 10
ea occubuit David cum patribus suis, & se-
pultus est in civitate Davidis. Porrò dies qui- 11
bus regnavit David super Israelem, fuerunt
anni quadraginta: Hebrone regnavit septem
annos, Jerosolimis autem regnavit triginta
tres annos. Sedit ergò Salomon super soliū 12
Davidis patris sui, & confirmatum est regnū
ipsius valdè. Venit autem Adonia filius He- 13
giath ad Bath-sebaa matrem Salomonis: ad
quem dixit illa; Pacificúsne est adventus tu-
us? Respondit ille, Pacificus. Tum dixit ad 14
eam; Verbum habeo tibi dicendum; Ait il-
li, Dic. Qui dixit ad eam, Tu nôsti quòd 15
mihi debebatur regnum, & super me posue-
rant omnes Israelitæ vultus suos, ut essem rex
eorum: sed translatum est à me regnum, ob-
venitque fratri meo, quoniam à Domino de-
volutum est ad eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * انا منصرف في طريق اهل الارض كلهم فتقوي وكن رجلا * واحفظ شرايع الله ربك واسلك في
3 طريقه واحفظ عهوده ووصاياه واحكامه وشهاداته كما هو مكتوب في سفر موسي النبي لتفلح في
4 كل ما تعمل وتنجح حيث ما توجهت * لان الرب مثبت قوله الذي قال لي انه ان حفظ بنوك
طرقي وسلكوا امامي بالقسط والحق من كل قلوبهم وانفسهم * لا يعدم رجل منهم يجلس علي
5 منبر بني اسرايل * وقد عرفت ما صنع بي يواب بن صوريا وما صنع بعظماء اجناد بني اسرايل
ابنار بن نار وعمسا بن يانار انه قتلهما وحسب قتلهما كمثل من يقتل في الحرب وسفك دماهم
6 7 بسيفه وداسه بخفه * فاصنع به كحكمتك ولا تدعه ينزل الي القبر بسلام * واما بنو زلاي
الجلعداني فاصنع بهم معروفا وصيرهم من ندماك لانهم خدموني واقاموا لي بجميع الاشياء
8 حين هربت من ابسالوم اخيك * ومعك شمعي بن جاري من قبيلة بنيامين من بيت حوريم
هو الذي شتمني واقذفني بالقبيح واشر ما يكون من القذف ولما انطلقت الي محنيم فهو نزل
9 الي واستقبلني حيث جزت نهر الاردن وحلفت له بالله اني لا اقتلك بسيف في ذلك اليوم * ولا
تعفوا عنه فانك رجل حكيم وانظر كيف تصنع به ورد كيده في نحره وانزل كيده الي
10 11 القبر مملوا بدمه * وتوفي داود وصار الي ابايه ودفن في قريته * وكان عدد السنين الذي
ملك فيها علي بني اسرايل اربعين سنة ملك منها بحبران سبعة سنين وفي اورشليم ثلاثة وثلاثين
12 13 سنة * وجلس سليمن في موضع ابيه وثبت ملكه واستقامت الاشياء * فجاء ادونيا بن حجيث
14 الي بتشبع ام سليمن فقالت له السلام جيت قال نعم السلام * فقال لها احب ان اقول لك شيئا
15 قالت قل * قال لها قد تعلمين ان الملك كان لي والي مد جميع بني اسرايل اعينهم لاصير
ملكا فخلع الملك مني وصار الي اخي وذلك لان الرب احب ذلك

Ego abiturus sum per viā omnium terri- 2
colarū: quapropter fortis esto atq; virilis,
Serva leges Dei Domini tui, ambula in via 3
ej', & observa fœdera ejus, præcepta, &
judicia, atq; testimonia ipsi', quemadmodū
scriptum est in libro Mosis prophetæ, ut
prosper sis in omnibus quæ feceris, et quo-
cunq; te verteris, fœliciter habeas. Nam 4
Dominus confirmabit sermonē suū quem
dixit mihi, quòd si servaverint filii tui vi-
as meas, & ambulaverint corā me in æ-
quitate et veritate, totis cordibus animis-
que suis, non deerit aliquis ex eis qui sede-
at super solium filiorū Israelis. Ad hæc 5
jam nôsti quid fecerit mihi Joab filius
Suriæ, & quid fecerit principibus exerci-
tuū filiorū Israel, Abnero filio Ner, & A-
masæ Jatharis filio: is enim occidit utrun-
que, & reputavit necem eorū velut ejus
qui trucidatur in bello, sanguinem eorum
gladio suo effudit, ocreisq; suis calcavit.
Age cum eo secundùm prudentiā tuam, 6
& ne permittas eum descendere in sepul-
chrum cum pace. At verò in filios Zellai 7
Galaaditis utere benevolentiā, & fac eos
è conviviis tuis; quoniā ipsi obsecuti sunt
mihi, & suppeditârunt mihi omnia cùm
fugi Absalomem fratrem tuum. Deinde 8
tecum est Semei filius Gera, de familia
Benjamin, ex Beth-horim; is est qui convi-
tiatus est mihi, & turpioribus atq; atro-
cioribus quàm dici possit injuriis me im-
petivit: & licèt cùm profectus essem ad
Mahanim, ipse ad me descendisset, mihiq;
flumen Jordanē trajicienti obvius fuisset,
eique per Deum jurâssem dicens, Non oc-
cidam te gladio eā die; Attamen ne par- 9
cas ei. Et quandoquidem vir prudens es,
vide quomodo agendū tibi sit cū eo, ut re-
torqueas malignitate ej' in jugulū ipsi',
et malitiam ejus proprio sanguine colora-
tam in sepulchrum detrudas. Deinde mor- 10
tuus est David, abiitq; ad patres suos, &
sepultus est in civitate sua. Numerus au- 11
tem annorū quibus regnavit super filios
Israel, fuit annorū quadraginta, è quibus
regnavit in Hebron septē annis, & in Je-
rusalē triginta tribus annis. Cùm itaq; se- 12
disset Salomon loco patris sui, confirmatū
esset regnū ejus, & res rectè se haberent;
Venit Adonia filius Haggith ad Bathse- 13
baa matrē Salomonis: quæ dixit ad eum,
Pax tibi, Venisti? Respondit, pax tibi. Tum 14
dixit ad eā, Velle aliquid tibi dicere. Ait
illa, Dic. Dixit ad eā, Jā nôsti quòd re- 15
gnū ad me pertinebat, & in me converte-
rant omnes Israelitæ oculos suos ut rex
essē, attamē ablatū est à me regnū, et de-
volutū ad fratrē meum: atq; id quidem,
quia Dominus hoc voluit.

מלכים א: ב

facias avertere ne ; te à *postulans* ego unam petitionem nunc Et
16 ועתה שאלה אחת אנכי שאל מאתך אל־תשבי את־
Selomoh obsecro Dic : dixit Et .Loquere : eā ad dixit Et .*meas facies*
17 פני ותאמר אליו דבר: ויאמר אמרי־נא לשלמה
Abisagh mihi det & ; *tuas facies* faciet avertere non nam : regi
המלך כי לא־ישיב את־פניך ויתן־לי את־אבישג
te *super* loquar ego ,Bene : sebah-Bath Dixitque .uxorem in Sunamiten
18 השונמית לאשה: ותאמר בת־שבע טוב אנכי אדבר עליך
ei *loquendū ad* ,Selomoh regem ad sebah-Bath venit Et .regem ad
19 אל־המלך: ותבא בת־שבע אל־המלך שלמה לדבר־לו
,ei se incurvavit & ,ej° occursum in rex surrexit Et .Adonijahu *super*
על־אדניהו ויקם המלך לקראתה וישתחו לה
.ej° dexterā ad sedit & :regis matri soliū posuit &,suū soliū super sedit &
וישב על־כסאו וישם כסא לאם המלך ותשב לימינו:
ne ,te à *petens* ego parvam unam Petitionem : ait Et
20 ותאמר שאלה אחת קטנה אנכי שאלת מאתך אל־
non quia :mea mater Pete : rex ei dixit Et .*meas facies* facias avertere
תשב את־פני ויאמר־לה המלך שאלי אמי כי לא־
Sunamitis Abisagh Detur : ait Et .*tuas facies* faciā avertere
21 אשיב את־פניך: ותאמר יתן את־אבישג השנמית
dixit & ,Selomoh rex respondit Et .uxorem in tuo fratri Adonijahu
22 לאדניהו אחיך לאשה: ויען המלך שלמה ויאמר
? Adonijahu *ipsi* Sunamiten Abisagh *postulans* tu quare Et : suæ matri
לאמו ולמה את שאלת את־אבישג השנמית לאדניהו
,ei & ; me *præ magnus* meus frater ipse quia ; regnum *ei* pete &
ושאלי־לו את־המלוכה כי הוא אחי הגדול ממני ולו
Selomoh rex juravit Et .Serujah *filio* Joab & ,*sacerdoti* Ebjathar &
23 ולאביתר הכהן וליואב בן־צרויה: וישבע המלך שלמה
quia ,addat sic & ,Deus mihi faciat Sic :dicendo ,*Domino in*
ביהוה לאמר כה יעשה־לי אלהים וכה יוסיף כי
vivit nunc Et .hoc verbum Adonijahu est locutus suā animā in
בנפשו דבר אדניהו את־הדבר הזה: ועתה חי־
David thronum super me sedere fecit & ,me firmavit qui ,DOMINUS
24 יהוה אשר הכינני ויושיבני על־כסא דוד
hodie quia ; est locutus sicut ,domum mihi fecit qui & ,mei patris
אבי ואשר עשה־לי בית כאשר דבר כי היום
filii Benajahu *manu in* Selomoh rex misit Et .Adonijahu morietur
25 יומת אדניהו: וישלח המלך שלמה ביד בניהו בן־
dixit sacerdotē Ebjathar ad Et .est mortuus & ,eū in irruit & ; Jehojadah
26 יהוידע ויפגע־בו וימת: ולאביתר הכהן אמר
die in & : *tu mortis* vir quia,tuos agros *super* vade Hanathoth : rex
המלך ענתת לך על־שדיך כי איש מות אתה וביום
David facies ad Domini Adonai arcam portâsti quia,te interficiā non hac
הזה לא אמיתך כי־נשאת את־ארון אדני יהוה לפני דוד
.meus pater fuit afflictus quibus omnib° in fuisti afflictus quia & ,*mei patris*
אבי וכי התענית בכל אשר־התענה אבי:
implendum ad , Domino *sacerdotem esse ab* ,Ebjathar Selomoh ejecit Et
27 ויגרש שלמה את־אביתר מהיות כהן ליהוה למלא
.Siloh in Heli domum super fuerat locut° quod,DOMINI verbum
את־דבר יהוה אשר דבר על־בית עלי בשלה:
post declinaverat, Joab quia ,Joab ad usque venit *auditio* Et
28 והשמעה באה עד־יואב כי יואב נטה אחרי
ad Joab fugit Et .declinaverat non Absalom post & ,Adonijah
אדניה ואחרי אבשלום לא נטה וינס יואב אל־
est nunciatū Et .altaris cornua *in* apprehendit &,DOMINI *tentorium*
אהל יהוה ויחזק בקרנות המזבח: ויגד
apud ecce &,DOMINI *tentorium* ad Joab fugisset quòd ,Selomoh regi
29 למלך שלמה כי נס יואב אל־אהל יהוה והנה אצל
Vade :dicendo ,Jehojadah filiū Benajahu Selomoh Misitque .altare
המזבח וישלח שלמה את־בניהו בן־יהוידע לאמר לך
.eū *in incurre*
פגע־בו:

Versio VULG. LAT.

16 Nunc ergò petitionem unam
precor à te; ne confundas faciē
meam. Quæ dixit ad eum; Lo-
17 quere. Et ille ait, Precor ut di-
cas Salomoni regi (neque enim
negare tibi quidquā potest) ut
det mihi Abisag Sunamitidem
18 uxorem. Et ait Bethsabee, Be-
19 nè: ego loquar pro te regi. Ve-
nit ergò Bethsabee ad regē Sa-
lomonem, ut loqueretur ei pro
Adonia: & surrexit rex in oc-
cursum ejus, adoravitque eam,
& sedit super thronum suum:
positúsq; est thronus matri re-
gis, quæ sedit ad dexterā ejus.
20 Dixitque ei; Petitionem unam
parvulam ego deprecor à te, ne
confundas faciem meam. Et
dixit ei rex, Pete, mater mea:
neque enim fas est ut avertam
21 faciem tuam. Quæ ait, Detur
Abisag Sunamitis Adoniæ fra-
22 tri tuo uxor. Respondítque
rex Salomon, & dixit matri
suæ; Quarè postulas Abisag Su-
namitidem Adoniæ? postula ei
& regnum: ipse est enim frater
meus major me, & habet Abi-
athar sacerdotem, & Joab filiū
23 Saruiæ. Juravit itaque rex Sa-
lomon per Dominum, dicens;
Hæc faciat mihi Deus, & hæc
addat, quia contra animam suā
locut° est Adonias verbū hoc.
24 Et nunc vivit Dominus, qui fir-
mavit me, & collocavit me su-
per solium David patris mei,
& qui fecit mihi domum, sicut
locutus est, quia hodiè occi-
25 detur Adonias. Misítque rex
Salomon per manum Banaiæ
filii Joiadæ, qui interfecit eum,
26 & mortuus est. Abiathar quo-
que sacerdoti dixit rex; Vade in
Anathoth ad agrum tuum, e-
quidem vir mortis es: sed ho-
diè te non interficiam, quia
portâsti arcam Dñi Dei coram
David patre meo, & sustinuisti
laborem in omnibus, in quib°
27 laboravit pater meus. Ejecit
ergò Salomon Abiathar, ut non
esset sacerdos Domini, ut im-
pleretur sermo Domini, quem
locutus est super domum Heli
28 in Silo. Venit autem nunti° ad
Joab, quòd Joab declinâsset post
Adoniam, & post Salomonem
non declinâsset: fûgit ergò Joab
in tabernaculū Dñi, & appre-
29 hendit cornu altaris. Nuntia-
túmque est regi Salomoni, quòd
fugisset Joab in tabernaculum
Domini, & esset juxta altare:
misítque Salomon Banajam fi-
lium Joiadæ, dicens; Vade, in-
terfice eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηρσαβεὲ, Λάλει. 17 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰπὸν δὴ πρὸς Σαλωμὼν τὸν βασιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσει μοι τὴν Ἀβισὰγ τὴν (δ) Σωμανίτιν εἰς γυναῖκα. 18 Καὶ εἶπεν Βηρσαβεὲ, Καλῶς· ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ τῷ βασιλεῖ. 19 Καὶ εἰσῆλθε Βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν λαλῆσαι αὐτῷ περὶ Ἀδωνίου. καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς (ε) ἀπαντὴν αὐτῇ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ (ζ) θρόνου· καὶ ἐτέθη θρόνος τῇ μητρὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. 20 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν (η) μου. καὶ (θ) εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, Αἴτησαι μῆτερ ἐμὴ, (ι) καὶ οὐκ ἀποστρέψω σε. 21 Καὶ εἶπε, Δοθήτω δὴ Ἀβισὰγ ἡ (κ) Σωμανῖτις τῷ Ἀδωνίᾳ τῷ ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα. 22 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Καὶ (λ) ἱνατί σὺ ᾔτησαι τὴν (μ) Ἀβισὰγ τῷ Ἀδωνίᾳ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασιλείαν, ὅτι οὗτος ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμέ, καὶ αὐτῷ Ἀβιάθαρ ὁ ἱερεὺς, καὶ αὐτῷ Ἰωὰβ (ν) υἱὸς Σαρουίας (ξ) ἀρχιστράτηγος ἑταῖρος. 23 Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν κατὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ (ο) τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐλάλησεν Ἀδωνίας τὸν λόγον τοῦτον. 24 Καὶ νῦν ζῇ κύριος ὃς ἡτοίμασέ με καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ αὐτὸς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησε κύριος, ὅτι σήμερον θανατωθήσεται Ἀδωνίας. 25 Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν χειρὶ Βαναίου υἱοῦ (π) Ἰωδαὲ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν Ἀδωνίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 26 Καὶ τῷ Ἀβιάθαρ τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (ρ) Ἀπότρεχε σὺ εἰς Ἀναθὼθ εἰς ἀγρόν σου, ὅτι ἀνὴρ θανάτου εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ οὐ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν (σ) κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἐκακουχήθης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ πατήρ μου. 27 Καὶ ἐξέβαλε Σαλωμὼν τὸν Ἀβιάθαρ τοῦ μὴ εἶναι ἱερέα τοῦ κυρίου, πληρωθῆναι τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἠλὶ ἐν Σηλώμ. 28 Καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως (τ) Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουίας, ὅτι Ἰωὰβ ἦν κεκλικὼς ὀπίσω Ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω (υ) Σαλωμὼν οὐκ ἔκλινε. καὶ ἔφυγεν Ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα τοῦ κυρίου, καὶ κατέσχε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. 29 Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες, Ὅτι (φ) πέφευγεν Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἀπέστειλε (χ) Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ, λέγων, Τί γέγονέ σοι, ὅτι πέφευγας εἰς τὸ θυσιαστήριον; καὶ εἶπεν Ἰωὰβ, Ὅτι ἐφοβήθην ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἔφυγον πρὸς (ψ) κύριον. καὶ ἀπέστειλε (ω) Σαλωμὼν τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωδαὲ, λέγων, Πορεύου καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψον αὐτόν.

MS. A. (δ) Σουμανίτην γυναῖκα. (ε) ἀπάντησιν (ζ) θρόνου αὐτοῦ. καὶ (η) σου. (θ) εἶπεν ὁ (ι) ὅτι οὐκ (κ) Σουμανῖτις (λ) ἵνα σὺ (μ) Ἀβισὰγ Σουμανίτην τῷ (ν) ὁ υἱὸς (ξ) ὁ ἀρχιστράτηγος (ο) τῆς εὐχῆς (π) Ἰωιαδαὲ, (ρ) Εἰς Ἀναθὼθ ἀπότρεχε (σ) εἰς ἀγρόν σου, (σ) κιβωτὸν διαθήκης (τ) Ἰωὰβ, ὅτι (υ) Ἀβεσσαλὼμ οὐκ (φ) ἔφυγεν (χ) Σαλωμὼν πρὸς (ψ) τὸ κύριον. (ω) Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ,

16 *Et nunc petitionē unā ego peto à te, nè avertas faciem tuam. Et dixit ei Bersabee; Loquere:* 17 *Et dixit ad eam; Dic nunc ad Salomon regem; quia non avertet faciem suam à te, & dabit mihi Abisag Somanitem in uxorem.* 18 *Et dixit Bersabee, Rectè. Ego loquar pro te regi.* 19 *Et intravit Bersabee ad regem Salomon ad loquendū ei pro Adonia. Et exurrexit rex in obviam ei, & osculatus est eā: & sedit super thronū: & positus est thronus matri regis, & sedit à dextris ejus.* 20 *Et dixit ei; Petitionē unam parvam ego peto à te, nè avertas faciem meam. Et dixit ei rex; Pete mater mea, & non avertam te.* 21 *Et dixit; Detur quæso, Abisag Somanites Adoniæ fratri tuo in uxorem.* 22 *Et respondit rex Salomon, & dixit matri suæ, Et ut quid tu petîsti Abisag Adoniæ? Et pete ei regnum, quoniam hic frater meus magnus super me: & ei Abiathar sacerdos, & ei Joab filius Saruiæ princeps militiæ amicus.* 23 *Et juravit rex Salomon per Dominum, dicens; Hæc verò faciat mihi Deus, & hæc adjiciat: quoniam contra animā suam locutus est Adonias verbū hoc.* 24 *Et nunc vivit Dominus, qui paravit me, & posuit me super thronum David patris mei, & ipse fecit mihi domum, sicut locutus est Dominus; quia hodiè occidetur Adonias.* 25 *Et misit rex Salomon in manu Banææ filii Jodæ, & sustulit illum: & mortuus est Adonias in die illa.* 26 *Et Abiathar sacerdoti dixit rex; Recurre tu in Anathoth in agrū tuum: quoniā vir mortis es tu in die hac: & nō interficiam te; quia portâsti arcam testamenti Domini coram patre meo: & quia afflictus fuisti in omnibus, in quibus afflictus est pater meus.* 27 *Et ejecit Salomon Abiathar, nè esset sacerdos Domini, ad implendum verbum Domini, quod locutus est super domum Heli in Selom.* 28 *Et rumor venit usque ad Joab filiū Saruiæ: quoniā Joab fuerat inclinans post Adoniam: & (f) post Salomon non inclinaverat. Et fugit Joab in tabernaculum Domini, & tenuit cornua altaris.* 29 *Et nuntiatum est Salomon, dicentes: quia fugit Joab in tabernaculum Domini, & ecce tenet cornua altaris. Et misit Salomon rex ad Joab, dicens; Quid factum est tibi, quia fugisti ad altare? Et dixit Joab: Quoniam timui à facie tua, & fugi ad Dominum. Et misit Salomon ipsū (g) Banæū filiū Jodæ, dicens; Vade, & tolle eū, & sepeli eum.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 וכען שאלא חדא אנא שאיל מנך לא תתיבין ית אפי ואמרת ליה מלל: ואמר אמרי כען
17 לשלמה מלכא ארי לא יתיב ית אפיך ויהב לי ית אבישג דמן שונם לאתו: ואמרת בת
18 שבע טב אנא אמלל עלך קדם מלכא: ואתת בת שבע לקדם מלכא שלמה למללא
19 עמיה על ארניה וקם מלכא לקדמותה וסגיד לה ויתיב על כורסיה ושוי כורסא לאמא
דמלכא ויתיבת לימיניה: ואמרת שאלה חדא זעירא אנא שאלא מנך לא תתיב ית
20 אפי ואמר לה מלכא שאילי אמי ארי לא אתיב ית אפיך: ואמרת תתיהב ית אבישג
21 דמן שונם לאדניה אחוך לאתו: ואתיב מלכא שלמה ואמר לאמיה ולמא את שאלא
22 ית אבישג דמן שונם לאדניה ושאלי ליה ית מלכותא ארי הוא אחי קשיש מני הלא
בעצה הוו הוא ואביתר כהנא ויואב בר צרויה: וקים מלכא שלמה במימרא דיי למימר
23 כדין יעביד לי אלהים וכדין יוסיף ארי בנפשיה מליל אדניהו ית פתגמא הדין:
וכען קים הוא יי דאתקנני ואותבני על כורסי מלכותא דדוד אבא ודקים לי מלכו כמא
24 דמלל ארי יומא דין יתקטיל אדניהו: ושלח מלכא שלמה ביד בניה בר יהוידע ושליט
25 ביה וקטליה: ולאביתר כהנא אמר מלכא לענתות איזיל לך לקריך ארי גבר חיב קטול
26 את וביומא הדין לא אקטלנך ארי נטלתא ית ארונא דיי אלהים קדם דוד אבא וארי
אתעניתא בכל די אתעני אבא: ותריך שלמה ית אביתר מלמהוי כהין משמש קדם יי
27 לקימא ית פתגמא דיי די מלל על בית עלי בשילה: ובסורתא מטת עד יואב ארי יואב
28 אתפני בתר אדניה ובתר אבשלום לא אתפני ואפיך יואב למשכנא דיי ואתקיף בקרנת
מדבחא: ואתחוא למלכא שלמה ארי אפך יואב למשכנא דיי והא בסטר מדבחא ושלח
29 שלמה ית בניה בר יהוידע למימר איזיל שלוט ביה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc petitionem unā ego peto à te, & non reverti facias faciē meam: & dixit ei, Loquere. Et dixit: Dic quæso Selomoh regi (quia non reverti faciet faciem tuam) ut det mihi Abisag, quæ est ex Sunem, in uxorē. Et dixit Bathsebagh; Bene: ego loquar pro te ante regem. Et venit Bathsebagh ante regem Selomoh, ut loqueretur cum illo pro Adoniah: & surrexit rex in occursum ejus, & adoravit eam; & sedit super solium suum: & posuit solium matri regis, & sedit ad dexteram illius. Et dixit: Petitionē unam parvam ego peto à te, ne reverti facias faciem meam: & dixit ei rex: Pete mater mea, quia non reverti faciam faciē tuā. Et dixit: Detur Abisag, quæ est ex Sunem, Adoniah fratri tuo in uxorem. Et respondit rex Selomoh, & dixit matri suæ: Et ut quid petis Abisag, quæ est ex Sunem, Adoniah? pete illi regnum, quia ille est frater meus *senior me*: nonne in consilio fuerunt ille, & Abiathar sacerdos, & Joab filius Seruijah? Et juravit rex Selomoh in dicto Domini, dicendo: Sic faciat mihi Dominus & sic addat, quòd contra animā suā locutus est Adoniah verbū istud. Et nunc permanet ipse Dominus qui confirmavit me, & sedere fecit me super solium regni David patris mei, & qui firmavit mihi regnū sicut locutus fuerat: quòd hodie occidetur Adoniah. Et misit rex Selomoh per manum Benajah filii Jehojadagh, & exercuit potestatem in illum, & occidit illum. Et Abiathar sacerdoti dixit rex: Ad Ghanathoth ito tibi in domos tuas, quia vir obnoxius occisioni tu es: sed hodie non occidam te, quia tulisti arcam Domini Dei ante David patrem meum; & quia afflictus fuisti in omnibus quibus afflictus fuit pater meus. Et repudiavit Selomoh Abiathar nè esset sacerdos ministrans ante Dominum, ut confirmaret verbum Domini quod locutus fuerat super domum Gheli in Siloh. Et fama pervenit usque ad Joab (quia Joab declinaverat post Adoniah, & post Absalom non declinaverat) & fugit Joab ad tabernaculum Domini, & apprehendit cornua altaris. Et nunciatum est regi Selomoh, quòd fugit Joab ad tabernaculū Dñi, & ecce est apud altare: & misit Selomoh Benajah filiū Jehojadagh dicendo: Vade, exerce potestatē in illū.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 *ܘܗܫܐ ܫܐܠܬܐ ܚܕܐ ܫܐܠ ܐܢܐ ܡܢܟ: ܠܐ ܬܗܦܘܟ ܐܦܝ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܐܡܪ. *ܐܡܪ ܠܗ.
17 ܐܡܪܝ ܠܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ. ܕܠܐ ܢܗܦܘܟ ܐܦܝ. ܘܢܬܠ ܠܝ ܠܐܒܝܫܓ ܫܝܠܘܡܝܬܐ. ܐܢܬܬܐ.
18 *ܘܐܡܪܬ ܒܪܬ ܫܒܥ. ܫܦܝܪ. ܐܢܐ ܐܡܪ ܥܠܝܟ ܠܡܠܟܐ. *ܘܥܠܬ ܒܪܬ ܫܒܥ ܠܘܬ ܡܠܟܐ
19 ܫܠܝܡܘܢ. ܕܬܐܡܪ ܠܗ ܥܠ ܐܕܘܢܝܐ. ܘܩܡ ܡܠܟܐ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܣܓܕ ܠܗ. ܘܝܬܒ ܥܠ
ܟܘܪܣܝܗ. ܘܐܪܡܝܘ ܟܘܪܣܝܐ ܠܐܡܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܝܬܒܬ ܡܢ ܝܡܝܢܗ. *ܘܐܡܪܬ. ܫܐܠܬܐ
20 ܚܕܐ ܙܥܘܪܬܐ ܫܐܠ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܠܐ ܬܗܦܘܟ ܐܦܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܫܐܠܝ ܐܡܝ. ܡܛܠ
21 ܕܠܐ ܡܗܦܟ ܐܢܐ ܐܦܝܟܝ. *ܘܐܡܪܬ. ܢܬܝܗܒ ܐܒܝܫܓ ܫܝܠܘܡܝܬܐ ܠܐܕܘܢܝܐ ܐܚܘܟ ܐܢܬܬܐ.
22 *ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܐܡܗ. ܠܡܢܐ ܫܐܠܬܝ ܐܒܝܫܓ ܫܝܠܘܡܝܬܐ ܠܐܕܘܢܝܐ.
ܐܠܐ ܫܐܠܝ ܠܗ. ܡܠܟܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܝܘ ܐܚܝ ܕܪܒ ܡܢܝ. ܘܠܗ ܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܘܠܝܘܐܒ
23 ܒܪ ܨܪܘܝܐ. *ܘܝܡܐ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܝ ܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ
24 ܢܘܣܦ ܠܝ. ܐܢ ܠܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܡܠܠ ܐܕܘܢܝܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. *ܘܗܫܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ.
ܕܐܩܝܡܢܝ ܘܐܘܬܒܢܝ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܥܒܕ ܠܝ ܒܝܬܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܐܠܐ ܡܬܩܛܠ
25 ܝܘܡܢܐ ܐܕܘܢܝܐ. *ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܘܦܓܥ ܒܗ. ܘܩܛܠܗ.
26 *ܘܠܐܒܝܬܪ ܟܗܢܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܠܥܢܬܘܬ ܙܠ ܠܟ. ܠܚܩܠܟ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܐܝܬ
ܒܪ ܡܘܬܐ. ܘܒܝܘܡܢܐ. ܠܐ ܐܩܛܠܟ. ܡܛܠ ܕܫܩܠܬ ܐܪܘܢܗ ܕܡܪܝܐ ܩܕܡ ܕܘܝܕ ܐܒܝ.
27 ܘܐܬܒܙܚܬ ܒܟܠ ܕܐܬܒܙܚ ܒܗ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. *ܘܐܦܩܗ ܫܠܝܡܘܢ ܠܐܒܝܬܪ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܟܗܢܐ
28 ܠܡܪܝܐ. ܕܢܫܬܠܡ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܥܠܝ ܒܫܝܠܘ. *ܘܡܛܐ ܫܡܥܐ
ܠܝܘܐܒ. ܕܐܬܩܛܠ ܐܕܘܢܝܐ. ܡܛܠ ܕܝܘܐܒ ܨܠܐ ܗܘܐ ܒܬܪ ܐܕܘܢܝܐ. ܘܒܬܪ ܫܠܝܡܘܢ ܠܐ ܨܠܐ.
29 ܘܥܪܩ ܝܘܐܒ ܠܡܫܟܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܚܕ ܒܩܪܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ. *ܘܚܘܝܘ ܠܡܠܟܐ
ܫܠܝܡܘܢ. ܕܥܪܩ ܝܘܐܒ ܠܡܫܟܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܚܕ ܒܩܪܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ. ܘܫܕܪ
ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܕܥ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܦܓܘܥ ܒܗ.

Nunc autem petitionem unam à te peto, ne 16
avertas faciem meam. Ait illi, Dicas. Ait 17
ad eam; Dic regi Salomoni ne repellat faci-
em meam, détque mihi Abisag Silumitidem
uxorem. Dixit Bath-sebaa, Benè, ego allo- 18
quar pro te regem. Ingressâ itaque Bath- 19
sebaa ad regem Salomonem ut alloqueretur
eum pro Adonia, surrexit rex in occursum e-
jus, & adoravit eam, tum consedit in solio
suo: obtulerunt etiam solium matri regis,
sedítque à dextera ipsius, Et ait; Petitio- 20
nem unam parvam à te peto, ne repellas fa-
ciem meam. Dixit ad eam rex, Pete mater
mea, neque enim repellam faciem tuam.
Quæ dixit, Detur Abisag Silumitis Adoniæ 21
fratri tuo in uxorem. Respondit rex Salo- 22
mon, dixitque matri suæ; Quarè petisti Abi-
sag Silumitidem pro Adonia? imò pete pro
eo regnum; quandoquidem ipse est frater me-
us natu major me, habétque pro se Abitha-
rem sacerdotem & Joabum filium Suriæ.
Juravit rex Salomon per Dominum, & ait; 23
Sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, nisi
contra vitam suam loquutus est Adonia ver-
bum istud. Nunc ergò vivit Dominus qui 24
stabilivit me & collocavit me super solium
Davidis patris mei, fecítque mihi domum
prout dixerat, nisi hodiè interficietur Adonia.
Misitque rex Salomon Benajam Jojadæ fili- 25
um, qui irruens in eum interfecit illum. Abi- 26
thari verò sacerdoti dixit rex, In Anathoth
te recipe ad agrum tuum, quoniam homo es
morte dignus: hodiè tamen non interficiam
te, eò quòd portaveris arcam Domini coram
Davide patre meo, & probris affectus sis in o-
mni loco in quo probra sustinuit David pater
meus. Ejecitque Salomon Abitharem, ne es- 27
set sacerdos Domini: ut compleretur sermo
Domini quem locutus fuerat de familia Ili in
Silo. Cúmque fama pervenisset ad Joabum 28
quòd interfectus esset Adonia (nam Joab in-
clinaverat post Adoniam, post Salomonē au-
tem non inclinaverat) fugit Joab in taberna-
culum Domini, & asylum cepit cornua alta-
ris. Et cùm nuntiassent regi Salomoni fu- 29
gisse Joabum in tabernaculum Domini, & a-
sylum cepisse cornua altaris, misit rex Salo-
mon Benajam filium Jojadæ, dixítque ad eum,
Vade, irrue in eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 17 *والان اكلمك حاجة واحدة * لا تردني فيها * قالت له * قل * قال لها * قولي لسليمان الملك لا
18 يمنعني ما اطلب * يزوجني ابيساغ السلوبية * قالت له بتسبع ام سليمان * حسن انا اكلم
19 الملك في حاجتك * فدخلت بتسبع الي سليمان لتكلمه في حاجة ادونيا * فلما راها الملك قام
20 اليها وسجد لها * ثم جلس على منبره * وامر ان يلقي منبر ايضا * فجلست عن يمينه * فقالت له اني
21 ابتغيك لاسالك حاجة * لا تردني فيها * فقال لها الملك * سل يا ام فاني لا اردك * قالت * تدفع
22 ابيساغ السلوبية لادونيا اخيك * لتصير له امراة * فرد سليمان على امه قائلا * كيف سالت
ابيساغ السلوبية * سلي له الملك * لانه اخي وهو اكبر مني * وله ابيتار الحبر ويواب بن صوريا
23 * وحلف سليمان بالرب وقال * هكذا يصنع الله بي وكذلك يزيدني * ان كان ادونيا اراد بهذا الامر
24 الا قتلي * والان احلف بالرب الحي الذي اصلحني * واجلسني على منبر داوود ابي * وصير لي
25 بيتا كما قال * ان امسيت اليوم حتى اقتل ادونيا * وارسل الملك سليمان بنايا بن يوياداع * فلقي
26 ادونيا وقتله * واما ابيتار الحبر قال له الملك * انصرف الي عناثوت قريتك * والزم الحرث في ارضك
لانك رجل قد وجب عليك القتل * ولكن لا اقتلك * لانك حملت العهد بين يدي داوود
27 ابي * واهنت في كل المواضع الذي اهين داوود ابي * واخرج سليمان ابيتار الحبر الا يكون حبرا
28 للرب * ليتم القول الذي قاله الرب في بيت عالي في سيلوا * وبلغ يواب ان ادونيا قد قتل * لان
يواب كان من حزب ادونيا وانصاره * ولم يكن يحب سليمان * فهرب يواب الي
29 بيت الرب * والتجا الي المذبح * فاخبروا سليمان الملك ان يواب قد هرب * والتجا الي
بيت الرب * وتمسك بالمذبح * فارسل الملك بنايا بن يوياداع وقال * انطلق واقتله بعد
ان تخرجه *

Nunc ergò molestiâ te afficiã ob rem unã, 16
in qua ne me rejeceris. Ait ad eum, Lo- 17
quere. Ait illi, Dic Salomoni regi, ut mihi
neget quod postulo; matrimonio me jungat
cum Abisag Silunitide. Dixit ei Bathse- 18
baa mater Salomonis, Optimè, ego regem
alloquar de re tua. Ingressa est igitur Bath- 19
sebaa ad Salomonem ut alloqueretur eum
de re Adoniæ: quam quum vidisset rex,
processit ad eam, & veneratus est eam,
tum resedit in solio suo, & alterã sedem
apponi jussit. Quæ cùm sedisset ad dex-
teram ejus, Ait illi, Equidem rem unam à 20
te postulatum veni, in qua ne me repuleris.
Dixit ad eã rex, Postula O mater mea, non
enim repellam te. Ait Detur Abisag Si- 21
lunitis Adoniæ fratri tuo, ut sit illi u-
xor. Respondit Salomò matri suæ dicens, 22
Quomodo postulâsti Abisag Silunitidem?
postules ei regnum; nam frater meus est,
ipséque est natu me major, habetque pro se
Abitharem sacerdotem & Joabum Suriæ
filium. Juravitque Salomon per Dominũ, 23
& ait, Sic faciat mihi Deus, & sic addat
mihi, quòd Adonias hac in re nonnisi
necem meam intendit. Quare juro per De- 24
um vivum qui me instauravit, & sedere
fecit super solium Davidis patris mei, &
paravit mihi domum quemadmodũ di-
xerat; noctem hodiè minimè affuturam,
quin Adoniã interficiam. Misitq; rex Sa- 25
lomon Benajam Jojadæ filium, qui in A-
doniam irruens interfecit eum. Ad Abi- 26
tharem verò sacerdotem, dixit rex, Vade
in Anathoth rus tuum, & fundi tui cul-
turæ vacato, nam homo es qui necem me-
reris: veruntamen non occidam te, quia
portâsti fœdus coram Davide patre meo,
& depressus es in omnibus locis in quibus
depressus fuit David pater meus. Expulit- 27
que Salomon Abitharem sacerdotem, ne
esset sacerdos Domini: ut adimpleretur
sermo quem Dominus pronuntiaverat in
domum Eli in Silo. Cúmque perlatum 28
fuisset ad Joabum quòd Adonias inter-
fectus fuisset (erat enim Joab è sectatori-
bus & fautoribus Adoniæ, nec amabat
Salomonem) fugiens Joab in domum Do-
mini confugit ad altare. Nuntiaverunt 29
autem Salomoni regi quòd Joab fugisset,
séseque recepisset in domum Domini, &
aram teneret: quapropter misit rex Be-
najam Jojadæ filium, dixitque; Vade,
cúmque eductum interfice.

מלכים א׃ ב

dixit Sic : eum ad dixitque ,DOMINI *tentorium* ad Benajahu venit Et
30 ויבא בניהו אל אהל יהוה ויאמר אליו כה אמר
Benajahu retulit Et .moriar hic sed,Nequaquā:dixit Et .Egredere : rex
המלך צא ויאמר לא כי פה אמות וישב בניהו
.mihi respondit sic & ,Joab est locutus Sic : dicendo ,verbum regi
את המלך דבר לאמר כה דבר יואב וכה ענני׃
:eū sepelies & ,eum *in irrue* & ,est locutus sicut Fac : rex ei Dixitque
31 ויאמר לו המלך עשה כאשר דבר ופגע בו וקברתו
desuper & ,me *desuper* , Joab effudit quos , gratis sanguines removebis &
והסירת דמי חנם אשר שפך יואב מעלי ומעל
,ejus caput super ej⁹ sanguinē DOMINUS reddet Et .mei patris domo
32 בית אבי׃ והשיב יהוה את דמו על ראשו
eos occidit & , *ipso præ bonos & ,justos* viros duos *in irruit* quia
אשר פגע בשני אנשים צדקים וטבים ממנו ויהרגם
principē Ner filium Abner ; nescivit David meus pater & ,gladio *in*
בחרב ואבי דוד לא ידע את אבנר בן נר שר
.Jehudah militiæ principem Jether filium Hamasa & , Israel exercitus
צבא ישראל ואת עמשא בן יתר שר צבא יהודה׃
ej⁹ seminis caput in & ,Joab caput in eorum sanguines revertentur Et
33 ושבו דמיהם בראש יואב ובראש זרעו
fit ejus throno &,ejus domui & ,ejus semini & ,David Et .æternum in
לעלם ולדוד ולזרעו ולביתו ולכסאו יהיה
filius Benajahu ascendit Et .DOMINO *cum* à seculum in usque pax
34 שלום עד עולם מעם יהוה׃ ויעל בניהו בן
sua domo in est Sepultúsque .cum interfecit & ,eum *in irruit* & ,Jehojadah
יהוידע ויפגע בו וימתהו ויקבר בביתו
super eo pro Jehojadah filium Benajahu rex *dedit* Et .deserto in
35 במדבר׃ ויתן המלך את בניהו בן יהוידע תחתיו על
.Ebjathar pro rex *dedit* sacerdotem Sadoc & ,exercitum
הצבא ואת צדוק הכהן נתן המלך תחת אביתר׃
domum tibi Ædifica : ei dixitque ;Simhi vocavit & ,rex misit Et
36 וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר לו בנה לך בית
.illuc & huc inde egredieris non & ,ibi habitabis & ,Jerusalaim in
בירושלם וישבת שם ולא תצא משם אנה ואנה׃
sciendo ,Chidron torrentem transieris & ,*te egrediendi* die in , erit Et
37 והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון ידע
.tuum caput in erit tuus sanguis :morieris moriendo quòd , scias
תדע כי מות תמות דמך יהיה בראשך׃
est locutus sicut ; verbum Bonum : regem ad Simhi Dixitque
38 ויאמר שמעי למלך טוב הדבר כאשר דבר
Jerusalaim in Simhi mansit Et .tuus servus faciet sic , rex meus dñs
אדני המלך כן יעשה עבדך וישב שמעי בירושלם
duo fugerunt & , annorum trium fine à ,fuit Et .multis diebus
39 ימים רבים׃ ויהי מקץ שלש שנים ויברחו שני
nunciaverunt & .Gath regē Mahachah filiū Achis ad Simhi servi
עבדים לשמעי אל אכיש בן מעכה מלך גת ויגידו
,Simhi surrexit Et .Gath in tui servi Ecce : dicendo , Simhi
40 לשמעי לאמר הנה עבדיך בגת׃ ויקם שמעי
quærendum ad ,Achis ad Ghath in abiit & ,suum asinum stravit &
ויחבש את חמרו וילך גתה אל אכיש לבקש את
.Gath de suos servos adduxit & , Simhi abiit Et .suos servos
עבדיו וילך שמעי ויבא את עבדיו מגת׃
,Ghath in Jerusalaim de Simhi ivisset quòd ,Selomoh est nunciatum Et
41 ויגד לשלמה כי הלך שמעי מירושלם גת׃
: eum ad dixitque , Simhi vocavit & , rex misit Et .esset reversus &
42 וישב׃ וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר אליו
die In , dicendo *te in* sum testificatus & ,*Domino in te adjuravi* Nónne
הלוא השבעתיך ביהוה ואעד בך לאמר ביום
? morieris moriendo quòd scias sciendo:illuc & ,huc abieris &,*te egrediendi*
צאתך והלכת אנה ואנה ידע תדע כי מות תמות
.audivi verbum Bonum,me ad dixisti &
ותאמר אלי טוב הדבר שמעתי׃

Versio VULG. LAT.

30 Et venit Banaias ad tabernaculum Domini,& dixit ei; Hæc dicit rex, Egredere. Qui ait; Non egrediar, sed hìc moriar. Renuntiavit Banaias regi sermonem, dicens; Hæc locutus est Joab, & hæc respondit mi-
31 hi. Dixítque ei rex, Fac sicut locutus est : & interfice eum, & sepeli, & amovebis sanguinem innocentem, qui effusus est à Joab, à me, & à domo pa-
32 tris mei. Et reddet Dominus sanguinem ejus super caput ejus, quia interfecit duos viros justos, melioréfque se : & occidit eos gladio, patre meo David ignorante, Abner filium Ner principē militiæ Israel, & Amasā filiū Jether principem
33 exercitûs Juda: Et revertetur sanguis illorum in caput Joab, & in caput seminis ejus in sempiternum. David autem & semini ejus, & domui & throno illius, sit pax usque in æter-
34 num à Domino. Ascendit itaque Banaias filius Joiadæ, & aggressus eum interfecit : sepultúsque est in domo sua in
35 deserto. Et constituit rex Banajam filium Joiadæ pro eo super exercitum, & Sadoc sacerdotem posuit pro Abiathar.
36 Misit quoque rex, & vocavit Semei, dixitque ei; Ædifica tibi domum in Jerusalem, & habita ibi : & non egredieris in-
37 dè huc atque illuc. Quâcunque autem die egressus fueris, & transieris torrentem Cedron, scito te interficiendum : sanguis tu⁹ erit super caput tu-
38 um. Dixítque Semei regi, Bonus sermo: sicut locutus est dominus meus rex, sic faciet serv⁹ tu⁹. Habitavit itaque Semei in
39 Jerusalem diebus multis. Factum est autē post annos tres, ut fugerent servi Semei ad Achis filium Maacha regē Geth: nuntiatúmque est Semei, quòd
40 servi ejus issent in Geth. Et surrexit Semei, & stravit asinū suum: ivítq; ad Achis in Geth ad requirendum servos suos,
41 & adduxit eos de Geth. Nuntiatum est autem Salomoni, quod isset Semei in Geth de Jerusa-
42 lem, & rediisset. Et mittens vocavit eum, dixítq; illi; Nónne testificatus sum tibi per Dominum, & prædixi tibi; Quâcunque die egressus, ieris huc & illuc, scito te esse moriturū? Et respondisti mihi; Bonus sermo, quem audivi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ ἦλθε (α) Βαναίας ὑὸς Ἰωδαὲ πρὸς Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κυρίου, ϗ εἶπεν αὐτῷ, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, Ἔξελθε. ϗ εἶπεν Ἰωὰβ, Οὐκ ἐκπορεύομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι. ϗ (β) ἐπέστρεψε Βαναίας ὑὸς Ἰωδαὲ, ϗ εἶπε τῷ βασιλεῖ, λέγων, Τάδε λελάληκεν Ἰωὰβ, ϗ τάδε ἀποκέκριταί μοι.
31 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Πορεύου, ϗ ποίησον αὐτῷ καθὼς εἴρηκε, ϗ ἄνελε αὐτὸν, ϗ θάψεις αὐτὸν, ϗ ἐξαρεῖς σήμερον τὸ αἷμα ὃ δωρεὰν (γ) ἐξέχεεν, ἀπ' ἐμοῦ ϗ ἀπὸ τοῦ
32 οἴκου τοῦ πατρός μου. Καὶ ἐπέστρεψε κύριος τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀπήντησε τοῖς δυσὶν ἀνθρώποις τοῖς δικαίοις ϗ ἀγαθοῖς ὑπὲρ αὐτὸν, ϗ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ, ϗ ὁ πατήρ μου Δαυὶδ οὐκ ἔγνω τὸ αἷμα αὐτῶν, τὸν Ἀβεννὴρ ὑὸν Νὴρ (δ) ἀρχιστράτηγον Ἰσραὴλ, ϗ τὸν Ἀμεσσὰ ὑὸν Ἰεθὲρ ἀρχιστράτηγον Ἰούδα.
33 Καὶ (ε) ἐπεστράφη τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, ϗ εἰς (ζ) κεφαλὴν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα· ϗ τῷ Δαυὶδ ϗ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ϗ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ϗ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ γένοιτο εἰρήνη ἕως αἰῶνος πα-
34 ρὰ κυρίου. Καὶ ἀνέβη Βαναίας ὑὸς (η) Ἰωδαὲ, ϗ ἀπήντησεν αὐτῷ, ϗ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, ϗ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρή-
35 μῳ. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν ὑὸν (θ) Ἰωδαὲ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν στρατηγίαν. ϗ ἡ βασιλεία κατωρθοῦτο ἐν Ἱερουσαλήμ. ϗ (ι) Σαδὼκ τὸν ἱερέα (κ) ἔδωκεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ (λ) Ἀβιάθαρ. ϗ Σαλωμὼν ὑὸς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ϗ Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλήμ. ϗ ἔδωκε κύριος φρόνησιν τῷ Σαλωμὼν, ϗ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, ϗ πλάτος καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν.

MS. A. (α) Βαναίου ὑὸς Ἰωιαδαὲ (β) ἀπέστρεψεν * Βαιου ὑὸς Ἰωιαδαὲ, (γ) ἐξέχεεν Ἰωὰβ ἀπ' (δ) ἀρχιστράτηγον * Ἰούδα, (ε) ἀπεστράφη (ζ) τὴν κεφαλὴν (η) Ἰωιαδαὲ, ϗ ἀπήντησεν Ἰωιαδαὲ τῷ Ἰωὰβ, ϗ ἐθανάτωσεν (θ) Ἰωιαδαὲ (ι) τὸν Σαδὼκ (κ) ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς (λ) Ἀβιάθαρ.* ϗ ἔδωκεν κύριος τῷ Σαλωμὼν φρόνησιν, ϗ

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑὶ ἐπληθύνθη ἡ φρόνησις (α) Σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ὑῶν ἀρχαίων, ϗ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου. ϗ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, ϗ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς (β) πόλιν Δαυὶδ ἕως συντελέσαι (γ) αὐτὸν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ, ϗ τὸν οἶκον κυρίου ἐν πρώτοις, ϗ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κυκλόθεν. (δ) ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἐποίησε ϗ συνετέλεσε. Καὶ (ε) ἦν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα (ζ) χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, ϗ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει. ϗ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν, ϗ τὰ ὑποστηρίγματα, ϗ τοὺς λουτῆρας τοὺς μεγάλους, ϗ τοὺς στύλους, ϗ τὴν κρήνην τῆς αὐλῆς, ϗ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν. ϗ ᾠκοδόμησεν τὴν ἄκραν ἔπαλξιν ἐπ' αὐτῆς, διέκοψε τὴν πόλιν Δαυίδ.

MS. A. (α) Σαλωμὼν * πάντων ἀρχαίων ὑῶν, ϗ ὑπὲρ (β) τὴν πόλιν (γ) αὐτὴν τὸν οἶκον (δ) ἑπτὰ ἔτεσιν (ε) ἦσαν τῷ (ζ) χιλιάδες * λατόμων

Et venit Baneas filius Jodae ad Joab in tabernaculum Domini : & dixit ei ; Hæc dicit rex , Egredere. Et dixit Joab ; Non egrediar, quoniam hìc moriar. Et reverti Baneas filius Jodae, & dixit regi, dicens ; Hæc locutus est Joab, & hæc respondit mihi. Et dixit ei rex ; 31 *Vade, & fac ei sicut dixit : & tolle eum, & sepelies eum: & amovebis hodie sanguinem, quem gratis effudit, à me, & à domo patris mei. Et reverti fecit Dominus sanguinem injustitiæ ejus* 32 *in caput ejus ; quia occurrit duobus hominibus justis, & bonis super eum, & interfecit eos in gladio, (& pater meus David ignoravit (b) sanguinē eorū,) Abenner filium Ner ducem militiæ Israel, & Amessa filium Jether ducem militiæ Juda. Et reversi sunt sanguines eorum in caput* 33 *ejus, & in caput seminis ejus in seculum. Et David, & semini ejus, & domui ejus & throno ejus fiat pax usque in seculum à Domino. Et ascendit Baneas* 34 *filius Jodae, & occurrit ei, & interfecit eum, & sepelivit eum in domo ejus (i) in deserto. Et* 35 *dedit rex ipsum Baneam filium Jodae pro eo super exercitum. Et (k) regnum dirigebatur in Hierusalem. Et Sadoc sacerdotem dedit eum rex in sacerdotem primum pro Abiathar. Et (l) Salomon filius David regnavit super Israel & Juda in Hierusalem. Et dedit Dominus prudentiam ipsi Salomon, & sapientiam multam valde, & latitudinem cordis, velut arena, quæ juxta mare.*

CAP. III.

1 *ET (a) multiplicata est prudentia Salomon valdè super prudentiam omnium filiorum antiquorum, & super omnes prudentes Ægypti. Et accepit filiam Pharaonis, & introduxit eam in civitatem David, quoadusque ipse consummâsset ædificare domum suam, & domum Domini in primis, & murum Hierusalem in circuitu. In septem annis fecit, & consummavit. (b) Et fuerunt Salomon septuaginta mille portantium onus, & octuaginta millia lapidariū in monte. Et fecit Salomon mare, & sustentacula, & labra magna, & columnas, & fontem atrii, & mare æneum. Et ædificavit (c) arcem propugnaculum super eam, abscidit civitatem David.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 ואתא בניה למשכנא דיי ואמר ליה כדנן אמר מלכא פוק ואמר לא ארי כא אתקטיל
31 ואתיב בניה ית מלכא פתגמא למימר כדין מלל יואב וכדין אתיבני׃ ואמר ליה מלכא
עביד כמא דמלל ותשלוט ביה ותקברניה ותפלי חובת דם זכי דאשד יואב מנן
32 מני ומן בית אבא׃ ויתיב יי ית חובת קטוליה ברישיה דשלט בתרין גבריא דזכאין
וטבין מניה וקטלנון בחרבא ואבא דוד לא ידע ית אבנר בר נר רב חילא דישראל וית
33 עמשא בר יתר רב חילא דבית יהודה׃ ויתובון דמיהון בריש יואב ובריש בנוהי עד
34 עלמא ולדוד ולזרעיה ולביתיה ולכורסיה יהי שלמא עד עלמא מן קדם יי׃ וסליק בניהו
35 בר יהוידע ושליט ביה וקטליה ואתקבר בביתיה במדברא׃ ומני מלכא ית בניהו בר
36 יהוידע חלופוהי על חילא וית צדוק כהנא מני מלכא חלף אביתר׃ ושלח מלכא וקרא
37 לשמעי ואמר ליה בני לך ביתא בירושלם ותתיב תמן ולא תפוק מתמן לכא ולכא׃ ויהי
ביום מפקך ותעבר ית נחלא דקדרון מדע תדע ארי ממת תמות חובת קטולך תהא
38 ברישך׃ ואמר שמעי למלכא תקין פתגמא כמא דמליל רבוני מלכא כן יעביד עבדך׃
39 ויתיב שמעי בירושלם יומין סגיאין׃ והוה מסוף תלת שנין וערקו תרין עבדין לשמעי
40 לות אכיש בר מעכה מלכא דגת וחויאו לשמעי למימר הא עבדך בגת׃ וקם שמעי וזריז
ית חמריה ואזל לגת לות אכיש למבעי ית עבדוהי ואזל שמעי ואיתי ית עבדוהי מגת׃
41 ואתחוא לשלמה ארי אזל שמעי מירושלם לגת ותב׃ ושלח מלכא וקרא לשמעי ואמר
42 ליה הלא קיימית עלך במימרא דיי ואסהדית בך למימר ביום מפקך ותהך לכא ולכא
מידע תידע ארי ממת תמות ואמרת לי תקין פתגמא שמעית׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit Benajah ad tabernaculū Dñi, & dixit illi: Sic dixit rex, Exi: & ipse dixit, Nequaquā ; quia hìc occidar. Et retulit Benajah regi verbū dicendo: Sic locutus est Joab, & sic respondit mihi. Et dixit ei rex, Fac sicut locut⁹ est; & exerceas potestatē in illū: & sepelias illū & auferas culpam sanguinis innocentis quē fudit Joab gratis, à me, & à domo patris mei. Et reddet Dñs noxā occisionis ejus in caput ejus, eo quòd exercuerit potestatē in duos viros qui justiores & meliores se erant, & occidit illos gladio, & pater me⁹ David non cognovit; Abner filiū Ner magistrū exercitus Israel, & Ghamassa filiū Jether magistrū exercit⁹ domus Jehudah. Et revertetur sanguis eorū in caput Joab, & in caput filiorum ej⁹ in seculū: & David, & semini ej⁹, & domui ej⁹, & solio ejus erit pax usque in seculum ante Dñm. Et ascendit Benajah, filius Jehojadagh, & exercuit potestatē in illū, & occîdit illū: et sepultus est in domo sua in deserto. Et præfecit rex Benajah filiū Jehojadagh pro illo super exercitum, & Szadok sacerdotē præfecit rex pro Abiathar. Et misit rex & vocavit Simghi, & dixit illi, Ædifica tibi domum in Jerusalē, & sedeas ibi, nec exeas inde huc vel illuc. Et erit, die quo exieris & transieris torrentē Kedron, sciendo scias quòd moriendo morieris: culpa occisionis tuæ erit in caput tuum. Et dixit Simghi regi, Rectū est verbum; sicut locut⁹ est dominus meus rex, sic faciet servus tuus: & sedit Simghi in Jerusalē dieb⁹ multis. Et factum est in fine trium annorum, ut fugerent duo servi Simghi, ad Achis filium Maghachah regem Gath, & indicaverunt [*quidam*] Simghi dicendo, Ecce servi tui [*sunt*] in Gath. Et surrexit Simghi et stravit asinum suum, et ivit in Gath ad Achis, ut quæreret servos suos, et ivit Simghi, et reduxit servos suos è Gath. Et indicatum est Selomoh quòd ivisset Simghi ex Jerusalem ad Gath, et redisset. Et misit rex, et vocavit Simghi, et dixit illi, Nonne adjuravi te in dicto Dñi et obtestatus sum in te dicendo, In die quo exieris, et iveris huc aut illuc, sciendo scias quòd moriendo morieris? et dixisti mihi, Rectum est verbum: audivi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 Ingressus itaque Benaja tabernaculum Domini, dixit ad eum; Sic præcipit rex, Egredere: qui dixit; Non egrediar, sed hic moriar. Retulit Benaja sermonem istum regi dicens; Talia locutus est Joab, & talia mihi respondit.
31 Dixit rex, Fac ei secundùm id quod dixit; irrue in eum, atque interfice eum, & amove sanguinem innoxium quem effudit Joab, à me & à domo patris mei.
32 Refundátque Dominus sanguinem ejus in caput ipsius, qui irruit in duos viros justiores ac meliores se, & gladio peremit eos, inscio Davide patre meo: *nempe* Abnerum filium Ner ducem exercitûs Israelis, & Amasam Jetheris filium ducem exercitûs Judæ.
33 Et revertatur sanguis eorum in caput Joabi & in caput seminis ejus in perpetuum: Davidi verò & semini ejus, domui, ac solio ipsius sit pax æterna à Dño.
34 Ascendens itaque Benaja Jojadæ filius, irruit in eum & interfecit eum, deinde sepultus est in sepulchro suo in deserto.
35 Tum præposuit rex Salomon ejus loco Benajam Jojadæ filium exercitui: & Sadoc sacerdotem constituit rex loco Abitharis.
36 Deinde mittens rex accersivit Semei, dixítque ad eum; Extrue tibi domum in Jerusalem, ibique maneto, & inde ne egrediaris huc illuc:
37 Nam quo die egressus fueris, transierísque torrentem Cedron, certissimè scias te morte plectendum: & sanguis tuus erit super caput tuum.
38 Et ait Semei ad regem, Recta est sententia quam pronuntiâsti domine mi rex, ita facturus est servus tuus: seditque Semei in Jerusalem diebus multis.
39 Post tres autem annos fugientibus duobus servis Semei ad Achis Maachæ filium regem Gath, indicaverunt Semei & dixerunt ei, Ecce servi tui sunt in Gath.
40 Quapropter surrexit Semei, stratóque asino suo profectus est in Gath ad Achis, ut quæreret servos suos: profectus est inquam Semei, & reduxit servos suos ex Gath.
41 Cúmque nuntiâssent regi Salomoni, profectum esse Semei ex Jerusalē in Gath, ac rediisse;
42 Mittens rex advocavit Semei, dixítq; ad eum; Nonne jurejurando astrinxi te per Dñm, téque obtestatus sum, ac dixi; Quacunque die egressus fueris ex Hierusalē, & transieris torrentem Cedron, certissimè scias te morte plectendum: & tu respondisti, Recta est sententia, ita sum facturus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 فدخل بنايا الى مذبح الرب وقال له قال لك الملك اخرج من ههنا فقال لا ولكن ههنا
اموت فاخبر بنايا الملك بذلك ان يواب قال لا اخرج من موضعي فقال له الملك اصنع به
31 كما قال اقتله في ذلك الموضع واصرف الدم الذي سفك يواب عني وعن بيت ابي بل يصير
32 الرب دمه في عنقه لانه لقي رجلين ابر منه وابقى وما ابقى وقتلهما بالسيف ولم يعلم
داوود ابي بذلك ابنار بن نار صاحب حربة شاول وعمسا بن يثار وصير الرب دمهما في عنق
33 يواب واعقاب ذريته الى الابد اما داوود ابي وبنوه ومملكته يسلم امام الرب الى الابد فصعد
34 بنايا بن يوياداع ولقيه وقتله ودفن في مقبرته في البرية وصير سليمان الملك بنايا بن يوياداع
35 بدله في الحرب واما صادوق الحبر فصيره الملك بدل ابيثار ثم ارسل الملك الى سمعي وقال
36 له ابن لك بيتا في اورسليم واسكنه ولا تخرج من هناك الى موضع من المواضع واعلم ان
37 في اليوم الذي تخرج وتجوز وادي قدرون يتعين انك تموت ويكون دمك في عنقك فقال
38 سمعي للملك نعم ما قلت ايها الملك وكذلك يفعل عبدك وسكن سمعي في اورسليم
39 اياما كثيرة ومن بعد ثلث سنين هرب لسمعي عبدان الى احيس بن معك ملك جات
40 فاخبر سمعي وقيل له عبداك في جات فقام سمعي واسرج دابته وطلب الى احيس لاجل
41 عبديه فدخل سمعي جات واتى بعبيده واخبر سليمان الملك ان سمعي خرج من اورسليم
42 الى جات وعاد فارسل الملك ودعا بسمعي وقال اليس قد اقسمت عليك بالرب وحلفتك
وحوليتك واشهدت وقلت لك ان في اليوم الذي تخرج من اورسليم وتعبر وادي قدرون
اعلم انك مقتول وقلت نعم ما رايت ايها الملك كذلك افعل

30 *Ingressus itaq; Benaja ad altare Domini, dixit ad eum, Præcipit tibi rex* dicens, *Egredere istinc. Dixit, Nequaquam, imò potiùs istic moriar. Quod cùm Benaja regi indicâsset, dixisse scilicet Joabum, Non egrediar è loco meo;*
31 *Dixit illi rex, Fac ei quemadmodum dixit, interfice eum eodem in loco, & averte sanguinem quem fudit Joab, à me & à domo patris mei.*
32 *Quin potiùs retorqueat Dominus sanguinem ejus in collum ipsius, eò quòd irruerit in duos viros se justiores ac religiosiores, nec pepercerit, sed occiderit eos gladio, id ignorante Davide patre meo;* nempe *Abnerum filium Ner portitorem lanceæ Saulis, & Amasam Jatharis filium.*
33 *Retorqueatque Dominus sanguinem utriusque in collum Joabi & colla prosapiæ ejus in æternum: David autem pater meus, & filii ejus, ac regnum ipsius sint incolumes coram Domino in perpetuum.*
34 *Ascendens igitur Benaja Jojadæ filius irruit in eum & occidit eum, sepultusque est in sepulchro suo in deserto.*
35 *Et constituit Salomon rex Benajam Jojadæ filium loco ipsius in bello: Sadoc verò sacerdotem suffecit rex Abithari.*
36 *Tum mittens rex ad Semei, dixit illi, Extrue tibi domum in Jerusalem, & in ea commorare, & inde ne egrediaris ad ullum usquiam locorum.*
37 *Et scito, quacunque die egredieris & torrentem Cedron excedes, certò* inquam *scito te moriturum: & sanguis tuus erit in collum tuum.*
38 *Dixit Semei ad regem, Optimè locutus es O rex, & ita faciet servus tuus. Habitavit ergò Semei in Jerusalem diebus multis.*
39 *Post tres autem annos aufugientibus duobus servis Semei ad Achis Maachæ filium, regem Gath, nuntiatum fuit Semei, dictumque ad eum, Duo servi tui sunt in Gath.*
40 *Quare surgens Semei, ephippium indidit jumento suo, rogavitque Achis pro servis suis; & ingressus Semei in Gath reduxit servos suos.*
41 *Nuntiatum est autem Salomoni regi quòd Semei egressus esset è Jerusalem ad Gath, rediissetque.*
42 *Tum rex mittens accersivit Semei, & dixit, Annon adjuraveram te per Dominum, juramento constrinxeram, hortatus atque obtestatus fueram, ac dixeram tibi quòd quacunq; die egredereris è Jerusalē, excederesq; torrentem Cedron, nôsses te occisū iri; tu verò dixeras, Optimum est quod decrevisti O rex, ita faciā?*

מלכים א: ג

, præceptum & , DOMINI jusjurandum custodisti non quare Et
43 ומדוע לא שמרת את שבעת יהוה ואת המצוה
nôsti Tu : Simhi ad rex Dixitque ? te super præcepi quod
44 אשר צויתי עליך: ויאמר המלך אל שמעי אתה ידעת את
: meo patri David fecisti quod , tuum cor novit quod ; malum omne
כל הרעה אשר ידע לבבך אשר עשית לדוד אבי
rex Et . tuum caput in tuũ malum DOMINUS reddidit &
45 והשיב יהוה את רעתך בראשך: והמלך
DOMINI facies ad stabilis sit David thronus & , benedictus Selomoh
שלמה ברוך וכסא דוד יהיה נכון לפני יהוה
; Jehojadah filio Benajahu rex præcepit Et . seculum in usque
46 עד עולם: ויצו המלך את בניהו בן יהוידע
est confirmatum regnum Et . est mortuus & , eum in irruit & , est egressus &
ויצא ויפגע בו וימת והממלכה נכונה
. Selomoh manu in
ביד שלמה:

CAP. III. ג

accepit & , Ægypti regi Parhoh Selomoh est conjunctus affinitate Et
1 ויתחתן שלמה את פרעה מלך מצרים ויקח
cion consummare usque , David civitatem in eã adduxit & , Parhoh filiam
את בת פרעה ויביאה אל עיר דוד עד כלתו
Jerusalaim murum & , DOMINI domum & , suam domum ædificare
לבנות את ביתו ואת בית יהוה ואת חומת ירושלם
erat ædificata nõ quia , excelsis in immolantes populus Attamen . circumquaque
2 סביב: רק העם מזבחים בבמות כי לא נבנה
Selomoh dilexit Et . illos dies ad usque DOMINI nomini domus
3 בית לשם יהוה עד הימים ההם: ויאהב שלמה
ipse excelsis in tantũ : sui patris David statutis in ambulando DOMINUM
את יהוה ללכת בחקות דוד אביו רק בבמות הוא
, ibi immolandum ad Ghibhon in rex ivit Et . suffiens & , immolans
4 מזבח ומקטיר: וילך המלך גבענה לזבח שם
Selomoh fecit ascendere ascensiones Mille . magnum excelsum ipsum quia
כי היא הבמה הגדולה אלף עלות יעלה שלמה
Selomoh ad DOMINUS est visus Ghibhon In . illud altare super
5 על המזבח ההוא: בגבעון נראה יהוה אל שלמה
. tibi dabo quid Postula : Deus dixitque , noctis somnio in
בחלום הלילה ויאמר אלהים שאל מה אתן לך:
meo patre David tuo servo cum fecisti Tu : Selomoh Dixitque
6 ויאמר שלמה אתה עשית עם עבדך דוד אבי
, justitia in & , veritate in tuas facies ad ambulavit sicut magnã misericordiã
חסד גדול כאשר הלך לפניך באמת ובצדקה
magnam misericordiam ei custodisti & , tecum cordis rectitudine in &
ובישרת לבב עמך ותשמר לו את החסד הגדול
. hanc diem secundũ ejus thronũ super sedentẽ filium ei dedisti & , istam
הזה ותתן לו בן ישב על כסאו כיום הזה:
tuum servum fecisti regnare tu meus Deus DOMINE nunc Et
7 ועתה יהוה אלהי אתה המלכת את עבדך
. ingredi & , egredi scio nec , parvus puer ego & : meo patre David pro
תחת דוד אבי ואנכי נער קטן לא אדע צאת ובא:
qui , multi populi , elegisti quem , tui populi medio in tuus servus Et
8 ועבדך בתוך עמך אשר בחרת עם רב אשר
tuo servo Dabisque . multitudine præ supputabitur nec numerabitur non
9 לא ימנה ולא יספר מרב: ונתת לעבדך
bonum inter intelligendum ad , tuum populum judicandum ad audiens cor
לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב
? istum gravem tuum populum judicare poterit quis quia : malum ad
לרע כי מי יוכל לשפט את עמך הכבד הזה:
Selomoh postulaverat quòd ; Adonai oculis in verbum fuit bonum Et
10 וייטב הדבר בעיני אדני כי שאל שלמה את
. hoc verbum
הדבר הזה:

Versio VUL. LAT.

43 Quarè ergò non custodisti jus-
jurandũ Dñi, & præceptũ quod
44 præceperã tibi? Dixitq; rex
ad Semei; Tu nôsti omne
malũ, cujus tibi conscium est
cor tuum, quod fecisti David
patri meo: reddidit Domi-
nus malitiam tuam in caput
45 tuum. Et rex Salomon bene-
dictus, & thronus David erit
stabilis coram Domino usque
46 in sempiternum. Jussit itaque
rex Banajæ filio Jojadæ: qui
egressus, percussit eum, &
mortuus est.

CAP. III.

1 Confirmatum est igitur re-
gnum in manu Salomonis, &
affinitate conjunctus est Pha-
raoni regi Ægypti: accepit
namq; filiam ejus, & adduxit
in civitatem David, donec
compleret ædificans domum
suã, & domũ Dñi, & murũ
2 Jerusalem per circuitum. At-
tamen populus immolabat in
excelsis: non enim ædificatũ
erat templum nomini Dñi
3 usque in diem illum. Dilexit
autem Salomon Dñm, ambu-
lans in præceptis David patris
sui, excepto quòd in excelsis
immolabat, & accendebat
4 thymiama. Abiit itaque in
Gabaon, ut immolaret ibi: il-
lud quippe erat excelsum
maximũ: mille hostias in ho-
locaustũ obtulit Salomon su-
per altare illud in Gabaon.
5 Apparuit autem Dominus Sa-
lomoni per somnium noctè,
dicens; Postula quod vis ut
6 dem tibi. Et ait Salomon; Tu
fecisti cum servo tuo David
patre meo misericordiã ma-
gnam, sicut ambulavit in con-
spectu tuo in veritate, & ju-
stitia, & recto corde tecum:
custodisti ei misericordiam
tuam grandem, & dedisti ei
filium sedentem super thronũ
7 ejus, sicut est hodiè. Et nunc,
Domine Deus, tu regnare fe-
cisti servum tuum pro David
patre meo: ego autẽ sum puer
parvulus, & ignorans egressũ
8 & introitum meum. Et serv'
tuus in medio est populi, quẽ
elegisti, populi infiniti, qui
numerari & supputari non
9 potest præ multitudine. Dabis
ergò servo tuo cor docile, ut
populum tuum judicare pos-
sit, & discernere inter bonum
& malum: quis enim poterit
judicare populũ istũ, populũ
10 tuũ hunc multũ? Placuit er-
gò sermo corã Dño, quòd Sa-
lomon postulâsset hujûsce-
modi rem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Οὕτως θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς πό-
λεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκο-
δόμησεν αὐτῇ· τότε ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν.
καὶ Σαλωμὼν ἀνέφερε (η) τρεῖς ἐν τῷ ἐνι-
αυτῷ ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐ-
θυμία ἐνώπιον κυρίου, καὶ συνετέλεσε τὸν
οἶκον. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ (θ) καθεστα-
μένοι ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ Σαλωμὼν, τρεῖς χι-
λιάδες καὶ ἑξακόσιοι ἐπιστάται (ι) τοῦ λαοῦ
τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν
Ἀσσοὺρ, καὶ τὴν Μαγδὼ, καὶ τὴν (κ) Γαζὲρ,
καὶ τὴν (λ) Βαιθωρὼν ἐπάνω, καὶ τὰ Βααλάθ.
πλὴν μετὰ τὸ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν οἶ-
κον τοῦ κυρίου, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ
κύκλῳ, μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τὰς πό-
λεις ταύτας. καὶ ἐν τῷ ἔτι (μ) Δαυὶδ ζῆν,
ἐνετείλατο τῷ Σαλωμὼν, λέγων, Ἰδοὺ μετὰ
σοῦ Σεμεῒ υἱὸς Γηρὰ υἱὸς (ν) τοῦ σπέρματος
τοῦ Ἰεμινὶ ἐκ Χεβρών. οὗτος (ξ) κατηράσατό με
κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπορευόμην
εἰς παρεμβολάς· καὶ αὐτὸς κατέβαινεν εἰς
(ο) ἀπαντήν μοι ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὤ-
μοσα αὐτῷ κατὰ τοῦ κυρίου, λέγων, Εἰ θανα-
τωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ νῦν μὴ ἀθῳ-
ώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ φρόνιμος (π) σύ·
καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις τὴν
36 πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. (ρ) Καὶ ἐ-
κάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν Σεμεῒ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, (σ) Ὠκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν
Ἱερουσαλὴμ καὶ κάθου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ
37 ἐκεῖθεν οὐδαμοῦ. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
(τ) ἐξόδου σου καὶ διαβήσῃ τὸν (υ) χείμαῤ-
ῥον Κέδρων, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ
ἀποθανῇ· τὸ αἷμά σου ἔσται ἐπὶ τὴν κεφα-
λήν σου. καὶ ὥρκισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν
38 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπε Σεμεῒ πρὸς τὸν
βασιλέα, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας κύ-
ριέ μου βασιλεῦ· (φ) οὕτω ποιήσει ὁ δοῦλός
σου. καὶ ἐκάθισε Σεμεῒ ἐν Ἱερουσαλὴμ τρία
39 ἔτη. Καὶ ἐγενήθη (χ) μετὰ τὰ τρία ἔτη, καὶ
ἀπέδρασαν δύο δοῦλοι (†) τοῦ Σεμεῒ πρὸς (ψ)
Ἀγχοὺς υἱὸν Μααχὰ βασιλέα Γέθ. καὶ ἀπηγ-
γέλη τῷ Σεμεῒ, λέγοντες, Ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου
40 ἐν Γέθ. Καὶ ἀνέστη Σεμεῒ καὶ ἐπέσαξε τὴν
ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γὲθ πρὸς (ω)
Ἀγχοὺς τοῦ ἐκζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ. καὶ
ἐπορεύθη Σεμεῒ, καὶ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ
41 ἐκ Γέθ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέ-
γοντες, Ὅτι ἐπορεύθη Σεμεῒ ἐξ Ἱερουσα-
λὴμ εἰς Γὲθ, καὶ (α) ἀνέστρεψε τοὺς δούλους αὐ-
42 τοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσε
τὸν Σεμεῒ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Οὐχὶ ὥρ-
κισά σε κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ ἐπεμαρτυράμην
σοι, λέγων, Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλθῃς ἐξ Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ πορευθῇς εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀρι-
στερὰ, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ (β) ἀπο-
43 θανῇ; Καὶ τί ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὸν ὅρκον (γ) κυ-
ρίου, καὶ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην κατὰ σοῦ;

Sic filia Pharao ascendit de ci-
vitate David in domum suam,
quam ædificaverat ei: tunc æ-
dificavit arcem. Et Salomon of-
ferebat tres in anno holocausto-
ses, & pacificas super altare,
quod ædificaverat Domino, &
adolebat coram Domino. Et con-
summavit domum. Et hi sunt
principes, qui erant præpositi su-
per opera ipsius Salomon, ter mil-
le & sexcenti præsides populi fa-
cientium opera. Et ædificavit As-
sur, & Magdo, & Gazer, & Be-
thoron superiorem, & Baalath.
Verùm, postquam ipse ædificavit
domum Domini, & murum Hie-
rusalem in circuitu; post hæc
ædificavit civitates istas. Et dum
adhuc David viveret, mandavit
Salomoni, dicens; Ecce tecum Se-
mei filius Gera filius seminis Je-
mini de Chebron. Hic maledi-
xit me maledictionum acerbam
in qua die egrediebar in castra.
Et ipse descendit in obviam mi-
hi super Jordanem: & juravi
ei per Dominum, dicens; Si occi-
detur in gladio. Et nunc non ju-
stificabis eum: quoniam vir pru-
dens tu: & cognosces quæ facies
es ei: & deduces canitiem ejus
in sanguine ad infernum. Et vo-
cavit rex Semei, & dixit ei; Æ-
difica tibi domum in Hierusa-
lem, & sede ibi, & non egredi-
êris indè usquam. Et erit, in die
exitûs tui, & transieris torren-
tem Cedron; cognoscens cogno-
sces, quia morte morieris: san-
guis tuus erit super caput tuum.
Et adjuravit eum rex in die illa.
Et dixit Semei ad regem, Bonum
est verbum, quod locutus es, do-
mine mi rex. Sic faciet servus tu-
us. Et sedit Semei in Hierusa-
lem tres annos. Et factum est
post tres annos, & aufugerunt
duo servi Semei ad Anchus fili-
um Maacha regem Geth. Et an-
nuntiatum est Semei, dicentes;
Ecce servi tui in Geth. Et sur-
rexit Semei, & instravit asinam
suam, & ivit in Geth ad An-
ch' ad exquirendũ servos suos.
Et ivit Semei & duxit servos
suos è Geth. Et nuntiatũ est Sa-
lomoni, dicentes; Quia ivit Se-
mei de Hierusalem in Geth, &
reduxit servos suos. Et misit
rex, & vocavit Semei, & di-
xit ad eum; Nonne adjuravi te
per Dominum, & contestatus
sum tibi, dicens; In quacunque
die exieris de Hierusalem, & i-
veris in dextra, vel in sinistra;
cognoscens cognosces, quia mor-
te (d) morieris? Et quid, quòd
non custodisti juramentum Do-
mini, & mandatum, quod man-
davi contra te?

MS.A. (η) τρεῖς τῷ (θ) κατεσταμένοι (ι) τῷ λαῷ (κ) Ἀζὲρ, (λ) Βαιθωρὼθ (μ) ζῆν Δαυὶδ, (ν) σπέρματος (ξ) κατηράσατό (ο) ἀπάντησιν (π) εἶ σύ. (ρ) Καὶ ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσεν τὸν (σ) Οἰκοδόμησον (τ) ἐξόδου σου (υ) χειμάῤῥουν (φ) οὕτως (χ) μετὰ τρία (†) τῷ (ψ) Ἀγχὶς (ω) Ἀγχὶς (α) ἐπέστρεψε (β) ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι, Ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα. Καὶ τί (γ) τὸν κυρίου

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

43 ומא דין לא נטרתא ית שבועתא דיי וית תפקדתא די פקדית עלך: ואמר מלכא לשמעי
44 את ידעתא ית כל בישתא די ידע לבך דעבדתא לדוד אבא ואתיב יי ית בישתך ברישך:
45 ומלכא שלמה בריך וכורסי מלכותא דדוד יהי מתקן קדם יי עד עלמא: ופקיד מלכא
46 ית בניהו בר יהוידע ונפק ושליט בידיה וקטליה ומלכותא אתקנת בידא דשלמה:

ג

1 ואתחתן שלמה בפרעה מלכא דמצרים ודבר ית בת פרעה ואיתיה לקרתא דדוד עד
2 דשיצי למבני ית ביתיה וית בית מקדשא דיי וית שורא דירושלם סחור סחור: לחוד
3 עמא מדבחין על במותא ארי לא אתבני ביתא לשמא דיי עד יומיא האנון: ורחים שלמה
ית פולחנא דיי למיזל בגזרת דוד אבוהי לחוד על במותא הוא מדבח ומסיק בוסמין:
4 ואזל מלכא לגבעון לדבחא תמן ארי היא במתא רבתא אלף עלון יסיק שלמה על
5 מדבחא ההוא: בגבעון אתגלי יי לשלמה בחלמא דליליא ואמר ליה יי שאיל מה אתן
6 לך: ואמר שלמה את עבדתא עם עבדך דוד אבא חסדא רבא כמא דהליך קדמך
בקושטא ובזכו ובתריצות לבא קדמך ונטרת ליה ית חסדא רבא הדין ויהבת ליה בר
7 יתיב על כורסיה כיומא הדין: וכען יי אלהי את אמלכתא ית עבדך תחות דוד אבא ואנא
8 יניק זעיר לית אנא ידע למפק ולמיעל: ועבדך בגו עמך דאתרעיתא עם סגי דלא
9 יתחשבון ולא יתמנון מסגי: ותתן לעבדך לב סבר למדן ית עמך למסבר בין טב לביש
10 ארי מן יכול למדן ית עמך סגיאה הדין: ושפר פתגמא קדם יי ארי שאל שלמה ית
פתגמא הדין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ut quid non custodisti juramentum Domini, & præceptum quod præ-
cepi tibi? Et dixit rex ad Simghi: Tu nôsti omne malum quod novit cor
tuum, quod fecisti David patri meo: et reddet Dñs malum tuum in ca-
put tuum. Et rex Selomoh sit benedictus, et solium regni David stabile an-
te Dñm usq; in seculum. Et præcepit rex Benajah filio Jehojadagh, et exiit,
et exercuit potestatem in illum, et occidit illum. Et regnum confirmatum
est in manu Selomoh.

CAP. III.

Et affinitate junctus est Selomoh cum Parghoh rege Miszraim, et acce-
pit filiam Parghoh et adduxit illam in civitatẽ David, quoad finisset ædi-
ficare domum suam, et domum sanctuarii Dñi, et murum Jerusalem circã
circa. Veruntamen popul' sacrificabat sup excelsa; quia non ædificata erat
domus nomini Dñi usq; ad dies illos. Et amavit Selomoh cultum Dñi am-
bulando in decreto David patris sui: veruntamen super excelsa ipse sacri-
ficabat, et adolebat aromata. Et ivit rex in Gibghon ad sacrificandum ibi
(quia illud erat excelsum magnum:) mille holocausta obtulit Selomoh su-
per altare illud. In Gibghon revelatus est Dñs Selomoh in somnio noctis:
et dixit illi Dñs, Pete quid dabo tibi. Et dixit Selomoh: Tu fecisti cum
servo tuo David patre meo misericordiam magnam, sicut ambulavit ante
tè in veritate et justitia, et in rectitudine cordis ante te; et servâsti illi mi-
sericordiam magnam hanc, et dedisti illi filium sedentem super solium ejus
sicut hodie. Et nunc Dñe Deus me', tu regnare fecisti servũ tuũ pro David
patre meo: at ego puer sum parv'; non ego scio egredi et ingredi. Et serv'
tuus [est] in medio populi tui quem voluisti, populi multi, qui non sup-
putabuntur nec numerabuntur præ multitudine. Des igitur servo tuo cor
intelligens ad judicandũ populum tuum, ad discernendum inter bonum et
malum: nam quis poterit judicare populum multum hunc? Et placuit ver-
bum ante Dominum, quòd rogâsset Selomoh rem istam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 * ܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܢܛܪܬ ܡܘܡܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܦܘܩܕܢܐ ܕܦܩܕܬܟ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܫܡܥܝ.
44 ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܕܝܕܥ ܠܒܟ ܕܥܒܕܬ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܐܗܦܟ ܡܪܝܐ ܒܝܫܬܟ
ܒܪܫܟ. * ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܢܗܘܐ ܒܪܝܟ. ܘܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ ܢܗܘܐ ܡܬܩܢ ܠܥܠܡ
45 ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܒܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܕܥ. ܘܢܦܩ ܦܓܥ ܒܗ. ܘܡܝܬ.
46 * ܩܦܠܐ * ܓ *
1 * ܘܡܬܩܢܬ ܡܠܟܘܬܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܚܬܢܐ ܠܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ.
ܘܢܣܒ ܠܒܪܬܗ ܕܦܪܥܘܢ. ܘܐܥܠܗ ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܥܕܠܐ ܢܫܠܡ ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܗ.
2 ܘܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܫܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܚܕܪ ܚܕܪ. * ܒܠܚܘܕ ܥܡܐ ܡܕܒܚܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܐܓܘܪܐ.
3 ܡܛܠ ܕܥܕܡܐ ܠܐ ܐܬܒܢܝ ܗܘܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. * ܘܪܚܡ
ܫܠܝܡܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܠܡܗܠܟܘ ܒܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܒܠܚܘܕ. ܥܠ ܐܓܘܪܐ
4 ܡܕܒܚ ܗܘܐ. ܘܡܣܝܡ ܒܣܡܐ. * ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܠܓܒܥܘܢ. ܠܡܕܒܚܘ ܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܗܝ
ܗܘܬ ܐܓܘܪܐ ܪܒܬܐ. ܐܠܦ ܥܠܘܢ ܡܕܒܚ ܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܗܘ ܕܒܓܒܥܘܢ.
5 * ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܪܝܐ ܠܫܠܝܡܘܢ ܒܚܠܡܐ ܕܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܫܐܠ ܡܢܐ
6 ܕܐܬܠ ܠܟ. * ܘܐܡܪ ܫܠܝܡܘܢ. ܐܢܬ ܥܒܕܬ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܛܝܒܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܐܝܟ ܕܗܠܟ
ܩܕܡܝܟ ܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܬܪܝܨܘܬܐ ܕܠܒܐ ܗܠܟ ܩܕܡܝܟ. ܘܢܛܪܬ ܠܗ ܗܕܐ
7 ܛܝܒܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܝܗܒܬ ܠܗ ܒܪܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܐܝܟ ܕܝܘܡܢܐ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ. ܐܢܬ ܐܡܠܟܬ ܠܥܒܕܟ ܚܠܦ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܐܢܐ. ܛܠܝܐ ܐܢܐ. ܙܥܘܪܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ
8 ܠܡܦܩ ܘܠܡܥܠ ܒܝܢܬ ܥܡܟ ܕܓܒܝܬ. * ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܕܠܐ ܡܬܡܢܐ. ܘܠܐ ܡܬܚܫܒ
9 ܡܢ ܣܘܓܐܗ. * ܗܒ ܠܥܒܕܟ ܠܒܐ ܫܡܘܥܐ ܠܡܕܢ ܠܥܡܟ. ܘܠܡܦܪܫܘ ܒܝܬ
10 ܛܒܬܐ ܠܒܝܫܬܐ. ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܠܡܕܢܗ ܠܥܡܟ. ܥܡܐ ܗܢܐ ܪܒܐ. * ܘܫܦܪ
ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܕܫܐܠ ܫܠܝܡܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ.

Cur non custodisti juramentum Domini, & 43
præceptum quod præcepi tibi? Dixit etiã rex 44
ad Semei, Tu conscius es totius mali quod no-
vit cor tuum te commisisse in Davidem patrẽ
meum : retorsit ergò Dominus malum tuum
in caput tuum : Rex autem Salomon sit 45
benedictus, & solium Davidis firmum sit in
perpetuum coram Domino. Deinde præ- 46
cepit rex Benajæ Jojadæ filio, qui egressus ir-
ruit in eum ita ut moreretur.

CAP. III.

Itaque confirmato regno in manu Salomo- 1
nis, factus est Salomon gener Pharaonis re-
gis Ægypti : accipiens enim filiam Pharao-
nis introduxit eam in civitatem Davidis, an-
tequam absolvisset ædificium domûs suæ, &
domûs Domini, & murorum Jerusalem cir-
cumquaque. Tantummodo populus sacri- 2
ficabant super altaria, quia nondum extructa
fuerat domus nomini Domini usque ad dies
illos. Dilexit autem Salomon Dominum, 3
ambulando in institutis Davidis patris sui :
duntaxat super altaria sacrificabat, & incen-
sa ponebat. Ibat etiam rex ad Gebaon, ut 4
ibi sacrificaret ; illud enim erat præcipuum
altare: mille holocausta sacrificabat Salomon
super illud altare quod erat in Gebaon. Tunc 5
apparuit Dominus Salomoni in visione no-
cturna, & dixit ei Deus, Postula quod dem
tibi. Respondit Salomon, Tu prosequutus 6
es Davidem patrem meum favore maximo,
quemadmodum ambulavit coram te cum æ-
quitate & fide, & cum rectitudine cordis am-
bulavit coram te : & servâsti illi gratiã hanc
ingentem, & concessisti ei filium sedentem
super solium ejus, ut hodiernâ die *cernitur*.
Nunc igitur Domine Deus, *quandoquidem* 7
tu regnare fecisti servum tuum loco Davidis
patris mei, ego verò puer sum parvus, igna-
rus egrediendi & ingrediendi inter populum
tuum quem elegisti, Populum copiosissi- 8
mum qui præ multitudine sua nec numerari
nec supputari *potest* ; Da servo tuo cor do- 9
cile ad judicandum populum tuum, & dis-
cernendum inter bonum ac malum : quis e-
nim posset judicare populum tuum, popu-
lum hunc maximum ? Placuit sermo iste 10
Domino, cùm postulâsset Salomon rem hu-
jusce modi :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * فلماذا لم تحفظ ما امرتك وتعديت على اليمين التي حلفت بالرب * ثم قال الملك لسمعي قد
44 عرفت الشر الذي ارتكبت من داوود ابي * فرد الرب شرك على راسك * فاما سليمان الملك
45 فيكون مباركا * ومنبر داوود يكون مصلحا امام الرب الى الابد * فامر الملك بنايا بن يوياداع
46 فاخرجه الى خارج وقتله *

* الفصل الثالث *

1 * وصلح الملك لسليمن وثبت سلطانه * وخاتن سليمان ملك مصر * وتزوج ابنة فرعون * وادخلها
منزله الذي في قرية داوود * قبل ان يتم بناء بيت الرب * وقبل ان يتم بناء سور اورسليم
2 * واما الشعب فكانوا يقربون ذبائحهم على المذابح * لانه لم يكن بيت لاسم الرب الى تلك
3 الايام * واحب سليمان الرب واشتاق ان يسير في طرق داوود ابيه * ولكنه كان يقرب القرابين
4 على المذابح ويبخر البخور * وانطلق الملك الى جبعون ليقرب هناك قرابين * لانه انما كان المذبح
العظيم في ذلك الموضع * وكان سليمان يقرب على المذبح الذي كان بجبعون الف ذبيحة *
5
6 * فظهر الرب لسليمان في رؤيا الليل وقال له * اطلب ما احببت لاعطيك * قال سليمان * انت
يا رب انعمت على داوود ابي النعمة العظيمة * لانه سار بين يديك بالايمان والحق * ولزم العدل
بين يديك * وصح قلبه * فحفظت له هذه النعمة العظيمة * ورزقته ابنا يجلس على منبره كاليوم
7 * والان يا ربي والاهي * انت صيرت عبدك ملكا بعد داوود ابيه * وانا حدث صغير السن * ولا
8 اعرف كيف ادخل واخرج وادبر الشعب الذي اخترت * لانه شعب عظيم * لا يحصى ولا يعد
9 لكثرته * اعط عبدك قلبا حكيما يحاكم لشعبك بالعدل * وان افهم الخير والشر * والا
10 فمن يقدر ان يحكم لشعبك هذا العظيم * فرضي الرب قول سليمان وسر * حيث طلب
هذا الامر *

Quare ergò non observâsti quod præce- 43
peram tibi, et transgressus es jusjurandum
quod per Dominum juraveras ? Tum di- 44
xit rex ad Semei, Jam nôsti crimen quod
perpetrâsti in Davidem patrem meũ : Jam
reflexit Dominus crimen tuum in caput
tuum: Rex autem Salomon sit benedictus, 45
& thronus Davidis sit stabilis in æter-
num coram Domino. Præcepit itaque rex 46
Benaiæ filio Jojadæ, qui eduxit eum fo-
râs, & interfecit illum.

CAP. III.

IGitur stabilito regno Salomonis, et con- 1
firmato ejus imperio, affinitatem contraxit
Salomon cum rege Ægypti, conjugem
duxit filiam Pharaonis, & introduxit
eam in ædes suas quæ erant in civitate
Davidis, antequam absolvisset ædificium
domûs Domini, & antequã absolvisset æ-
dificiũ murorũ Jerusalẽ. At verò populus 2
offerebant sacrificia sua super altaria, eò
quòd nondum extructa esset domus nomi-
ni Domini ad eos usque dies. Amavit au- 3
tem Salomon Dominum, optavitque ambu-
lare in itineribus Davidis patris sui : at-
tamen offerebat sacrificia, & thus ado-
lebat super altaria. Præterea contulit se 4
rex in Gabaon, ad offerendum ibi sacrifi-
cia, quoniam altare maximum erat in eo
loco: Offerebat autẽ Salomon super altare
quod erat in Gabaon, mille victimas. Qua- 5
propter apparens Dominus Salomoni in vi-
sione nocturna, dixit ad eum, Pete quic-
quid volueris ut dem tibi. Ait Salomon, 6
Tu O Domine, usus es ergà Davidem pa-
trem meum summo beneficio, eò quòd am-
bulaverit coram te fideliter ac veraciter,
æquitatem perpetuò exercuerit corã te, et
integra fuerit mens ejus; idcirco servâsti
ei tantam benevolentiã, & dedisti ei fili-
um sedentem super thronum ejus, ut ho-
diè. Jam verò O Domine & Deus meus, 7
tu regem constituisti servum tuum post
Davidem patrem suum : ego verò juve-
nis sum teneræ ætatis, nec scio quomodo
ingredi & egredi debeam, & gubernare
populum quem elegisti : Nam populus 8
ingens est, qui neque numerari neque re-
censeri potest *ob multitudinem suã. Con-* 9
cede servo tuo cor sapiens, ut judicium
exerceat populo tuo cum æquitate, &
ut intelligam bonum ac malum : alioquin
quis valeat judicare populum tuum
hunc ingentem. Gratus atque jucundus 10
Domino fuit sermo Salomonis, ubi rem
istam postulavit.

מלכים א: ג

non & , hoc verbum postulâsti quod eo Pro :eum ad Deus Dixitque
11 ויאמר אלהים אליו יען אשר שאלת את הדבר הזה ולא
postulâsti neque opulentiam tibi postulâsti nec ,multos dies tibi postulâsti
שאלת לך ימים רבים ולא שאלת לך עשר ולא שאלת
audiendũ ad intelligere tibi postulâsti & ;tuorum inimicorum animam
נפש איביך ושאלת לך הבין לשמע
cor tibi dedi ecce :tua verba juxta feci Ecce :judicium
12 משפט: הנה עשיתי כדבריך הנה נתתי לך לב
te post & ,tuas facies ad fuerit non tu sicut ut ,intelligens & ,sapiens
חכם ונבון אשר כמוך לא היה לפניך ואחריך
dedi postulâsti non quod etiam Et .tu sicut sit surrecturus non
13 לא יקום כמוך: וגם אשר לא שאלת נתתי
vir tu sicut fuerit non ut ,gloriam etiam ,opulentiam etiam ,tibi
לך גם עשר גם כבוד אשר לא היה כמוך איש
meis viis in ambulaveris si Et .tuis diebus omnibus reges inter
14 במלכים כל ימיך: ואם תלך בדרכי
David ambulavit sicut ,mea præcepta & ,mea statuta custodiendum ad
לשמר חקי ומצותי כאשר הלך דויד
.somniũ ecce & ,Selomoh evigilavit Et .tuos dies longos faciã &,tuus pater
15 אביך והארכתי את ימיך: ויקץ שלמה והנה חלום
,DOMINI fœderis arcæ facies ad stetit & ,Jerusalaim in venit Et
ויבוא ירושלם ויעמד לפני ארון ברית יהוה
universis convivium fecit & ,pacifica fecitque ,ascensiones fecit ascendere &
ויעל עלות ויעש שלמים ויעש משתה לכל
,regem ad meretricæ mulieres duæ venerunt Tunc .suis famulis
16 עבדיו: אז תבאנה שתים נשים זנות אל המלך
ego,mi domine me In :una mulier Dixitque .ejus facies ad steterunt &
17 ותעמדנה לפניו: ותאמר האשה האחת בי אדני אני
.domo in ea cum peperi & :una domo in habitantes ista mulier &
והאשה הזאת ישבת בבית אחד ואלד עמה בבית:
:hæc mulier etiam peperit & ,me parere tertia die in fuit Et
18 ויהי ביום השלישי ללדתי ותלד גם האשה הזאת
duas præter ,domo in nobiscum alienus non ;pariter nos &
ואנחנו יחדו אין זר אתנו בבית זולתי שתים
quia ;nocte hujus mulieris filius est mortuus Et .domo in nos
19 אנחנו בבית: וימת בן האשה הזאת לילה אשר
meum filium tulit & ,nocte media in surrexit Et .eum super jacuit
20 שכבה עליו: ותקם בתוך הלילה ותקח את בני
& :suo sinu in eũ fecit jacere & ,dormiebat tua ancilla & :me apud ex
מאצלי ואמתך ישנה ותשכיבהו בחיקה ואת
mane in surrexi Et .meo sinu in fecit jacere mortuum suum filium
21 בנה המת השכיבה בחיקי: ואקם בבקר
,mane in eũ ad intendi Et .erat mortuus ecce &,meum filium sugere faciendum ad
להיניק את בני והנה מת ואתבונן אליו בבקר
mulier dixit Et .pepereram quem ,meus filius erat non ecce &
22 והנה לא היה בני אשר ילדתי: ותאמר האשה
hæc & ;mortuus tuus filius & ,vivus meus filius quia Nequaquã :altera
האחרת לא כי בני החי ובנך המת וזאת
loquebâtur Et .vivus meus filius & ,mortuus tuus filius sed ,Non :dicens
אמרת לא כי בנך המת ובני החי ותדברנה
,vivus meus filius Hic ,dicens Hæc :rex Dixitque .regis facies ad
23 לפני המלך: ויאמר המלך זאת אמרת זה בני החי
,est mortuus tuus filius sed ,Nequaquã ;dicens hæc & :mortuus tuus filius &
ובנך המת וזאת אמרת לא כי בנך המת
attulerũt & :gladium mihi Capite :rex Dixitque .vivus meus filius &
24 ובני החי: ויאמר המלך קחו לי חרב ויביאו
natum Dividite :rex Dixitque .regis facies ad gladium
25 החרב לפני המלך: ויאמר המלך גזרו את הילד
dimidium & ,uni dimidium date & ,duas in vivum
החי לשנים ותנו את החצי לאחת ואת החצי
.alteri
לאחת:

Versio VULG. LAT.

11 Et dixit Dñs Salomoni; Quia
postulâsti verbũ hoc, & non
petîsti tibi dies multos, nec
divitias, aut animas inimicorũ
tuorũ, sed postulâsti tibi sapi-
entiam ad discernendũ judi-
12 ciũ: Ecce feci tibi secundùm
sermones tuos, & dedi tibi
cor sapiens & intelligens, in
tantũ, ut nullus ante te similis
tuî fuerit, nec post te surrectu-
13 rus sit. Sed & hæc, quæ non
postulâsti, dedi tibi : divitias
scilicet, & gloriam, ut nemo
fuerit similis tuî in regibus
14 cunctis retrò diebus. Si autem
ambulaveris in viis meis, &
custodieris præcepta mea, &
mandata mea, sicut ambulavit
pater tuus, longos faciã dies
15 tuos. Igitur evigilavit Salo-
mon, & intellexit ꝙ esset so-
mniũ: cúmq; venisset Jerusa-
lem, stetit corã arca fœderis
Dñi, & obtulit holocausta, &
fecit victimas pacificas, & grã-
de conviviũ universis famulis
16 suis. Tunc venerũt duæ muli-
eres meretrices ad regé, stete-
17 rúntq; coram eo, Quarũ una
ait; Obsecro, mi dñe: ego &
mulier hæc habitabamus in do-
mo una, & peperi apud eam
18 in cubiculo. Tertiã autem die
postquàm ego peperi, peperit
& hæc : & eramus simul, nul-
lúsque alius nobiscũ in domo,
19 exceptis nobis duabus. Mortuus
est auté filius mulieris hujus no-
cte : dormiens quippe oppres-
20 sit eã. Et consurgens intempe-
stæ noctis silentio, tulit filium
meum de latere meo ancillæ
tuæ dormientis, & collocavit
in sinu suo: suũ auté filiũ, qui
erat mortuus, posuit in sinu
21 meo. Cúmq; surrexissẽ manè,
ut daré lac filio meo, apparuit
mortuus : quem diligentiùs in-
tuens clarã luce, deprehendi
non esse meũ qué genueram.
22 Responditque altera mulier,
Non est ita ut dicis: sed filius
tuus mortuus est, meus autem
vivit. Econtrariò illa dicebat,
Mentiris : filius quippe meus
vivit, & filius tuus mortuus
est. Atq; in hunc modũ con-
23 tendebant coram rege. Tunc
rex ait; Hæc dicit, Filius meus
vivit, & filius tuus mortuus est.
Et ista respondit, Non : sed
filius tuus mortuus est, meus
24 autem vivit. Dixit ergò rex,
Afferte mihi gladiũ. Cúmque
attulissent gladium corã rege,
25 Dividite, inquit, infantem vi-
vũ in duas partes, & date di-
midiam partem uni, & dimi-
diam partem alteri.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

44 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεΐ, (δ) Σὺ
οἶδας πᾶσαν τὴν κακίαν σου (ε) ἣν οἶδεν
ἡ καρδία σου, ἃ ἐποίησας (ζ) Δαυὶδ τῷ
πατρί μου, καὶ ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κα-
45 κίαν σου εἰς κεφαλήν σου. Καὶ ὁ βασιλεὺς
Σαλωμὼν εὐλογημένος, καὶ ὁ θρόνος (η)
Δαυὶδ ἔσται ἕτοιμος ἐνώπιον κυρίου εἰς τὸν
46 αἰῶνα. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Σαλω-
μὼν τῷ Βαναίᾳ υἱῷ (θ) Ἰωδαὲ, καὶ ἐξῆλθε
καὶ ἀνεῖλεν (ι) αὐτόν. καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς
Σαλωμὼν φρόνιμος σφόδρα καὶ σοφός. καὶ
Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα, ὡς ἡ ἄμ-
μος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος, ἐσθί-
οντες καὶ πίνοντες καὶ χαίροντες. καὶ Σαλω-
μὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις·
καὶ ἦσαν προσφέροντες δῶρα, καὶ ἐδούλευον
τῷ Σαλωμὼν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς
αὐτοῦ. καὶ Σαλωμὼν ἤρξατο ἀνοίγειν τὰ δυ-
ναστεύματα τοῦ Λιβάνου. καὶ αὐτὸς ᾠκοδόμη-
σε τὴν Θερμαὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ τοῦτο τὸ
ἄριστον τῷ Σαλωμών· τριάκοντα κόροι σε-
μιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κε-
κοπανισμένου, δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴ-
κοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα,
ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκ-
λεκτῶν νομάδων· ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ
πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ Ῥαφὶ ἕως Γάζης ἐν
πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ
ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ
κυκλόθεν. καὶ κατῴκει Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πε-
ποιθότες, ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ
καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνον-
τες καὶ ἑορτάζοντες ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρ-
σαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. καὶ οὗτοι
οἱ ἄρχοντες τοῦ Σαλωμών· Ἀζαρίου υἱὸς
Σαδὼκ τοῦ ἱερέως, καὶ Ὀρνίου υἱὸς Νάθαν
ἄρχων τῶν ἐφεστηκότων· καὶ ἔδραμεν ἐπὶ τὸν
οἶκον αὐτοῦ· καὶ Σουβὰ γραμματεὺς, καὶ Βα-
σὰ υἱὸς Ἀχιθαλὰμ ἀναμιμνήσκων, καὶ Ἀβὶ
υἱὸς Ἰωὰβ ἀρχιστράτηγος, καὶ Ἀχιρὲ υἱὸς
Ἐδραῒ ἐπὶ τὰς ἄρσεις, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰ-
ωδαὲ ἐπὶ τῆς αὐλαρχίας καὶ ἐπὶ τοῦ πλινθί-
ου, καὶ Καχοὺρ υἱὸς Νάθαν ὁ σύμβουλος.
καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλι-
άδες τοκάδες ἵπποι εἰς ἅρματα, καὶ δώδε-
κα χιλιάδες ἵππων. καὶ ἦν ἄρχων ἐν πᾶ-
σι τοῖς βασιλεῦσιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως
γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου. καὶ
Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσ-
2 ραὴλ καὶ Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλήμ. Πλὴν
ὁ λαὸς ἦσαν θυμιῶντες (κ) ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς,
ὅτι οὐκ ᾠκοδομήθη οἶκος (λ) τῷ κυρίῳ ἕως
3 τοῦ νῦν. Καὶ ἠγάπησε Σαλωμὼν τὸν κύριον,
πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασι Δαυὶδ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ, πλὴν ἐν τοῖς (μ) ὑψηλοῖς ἔ-
θυε καὶ ἐθυμία.

Et dixit rex ad Semei; Tu no- 44
sti omne malum tuum, quod no-
vit cor tuum, quæ fecisti Da-
vid patri meo: & retribuit Do-
minus malum tuum in caput tu-
um. Et rex Salomon benedictus: 45
& thronus David erit paratus
coram Domino in seculum. Et
mandavit rex Salomon Banææ 46
filio Jodae: & egressus est, &
sustulit illum. Et fuit rex Sa-
lomon prudens valdè, & sapi-
ens. Et Juda & Israel multi
valdè, tanquam arena, quæ su-
per mare, in multitudine, come-
dentes, & bibentes, & (e) gau-
dentes. Et Salomon erat prin-
ceps in omnibus (f) regnis. Et
erant offerentes dona, & servi-
ebant Salomon omnes dies vitæ
ejus. Et Salomon cœpit aperire
præfecturas Libani. Et ipse ædi-
ficavit Thermæ in deserto. Et
hoc (g) prandium Salomon: tri-
ginta cori similæ, & sexagin-
ta cori farinæ subactæ: decem
vituli electi, & viginti boves pa-
scuales, & centum oves, præter
cervos, & capreas, & aves de-
ctas pascuales: quoniam erat
princeps in omni trans flumen à
Raphi usque Gazan in omnibus
regibus trans flumen. Et erat ei
pax ex omnibus partibus ejus in
circuitu. Et habitabat Juda &
Israel confidentes, unusquisque
sub vite sua, & sub ficu sua,
comedentes, & bibentes, & fe-
stivitatem celebrantes, à Dan, &
usque Bersabee omnibus diebus
Salomon. (h) Et hi erant princi-
pes Salomon: Azaria filius Sa-
doc sacerdotis, & Ornia filius
Nathan princeps præfectorum
(& cucurrit ad domum suam)
& Suba scriba, & Basa filius
Achithalam commonefaciens, &
Abi filius Joab princeps militiæ,
& Achire filius Edrai super o-
nera, & Banæas filius Jodae su-
per aulæ præfecturam, & super
plinthium, & Cachur filius Na-
than consiliarius. Et erant Salo-
mon quadraginta mille fœtæ e-
quæ in currus, & duodecim mil-
lia equorum. Et fuit princeps in
omnibus regibus à flumine, &
usque ad terram alienigenarum,
& usque ad fines Ægypti. Et
Salomon filius David regnavit
super Israel, & Juda in Hieru-
salem. Verumtamen popu- 1
lus erant adolentes in excelsis:
quoniam non erat ædificata do-
mus Domino usque nunc. Et dilexit 3
Salomon Dominũ, eundo in præ-
ceptis David patris sui: tantum-
modò in excelsis sacrificabat, &
adolebat.

MS.A. (δ) Σὺ ἔγνως πᾶσαν (ε) ἣν ἔγνω ἡ (ζ) τῷ Δαυὶδ (η) Δαυ-
1 ὶδ ἕτοιμος (θ) Ἰωιαδαὲ, (ι) αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν. Τῆς δὲ βασιλείας ἑδρα-
σθείσης ἐν χειρὶ Σαλωμὼν, ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο Σαλωμὼν πρὸς Φαραὼ
βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἔλαβεν τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς
τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως οὗ συνετέλεσεν οἰκοδομῶν τὸν οἶκον ἑαυτοῦ καὶ τὸν οἶ-
κον κυρίου καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ. Πλὴν ὁ λαὸς ἦσαν (κ) ἐν
τοῖς (λ) τῷ ὀνόματι κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων. Καὶ ἠγάπησεν (μ) ὑ-
ψηλοῖς αὐτὸς ἔθυεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואמר יי ליה חלף דשאלתא ית פתגמא הדין ולא שאלתא לך יומין סגיאין ולא שאלתא
12 לך עתרא ולא שאלתא נפש בעלי דבבך ושאלתא לך סבירותא למשמע דינא: הא עבדית
כפתגמך הא יהבית לך לב חכים וסוכלתן דכותך לא הוה קדמך ובתרך לא יקום כותך:
13 ואף דלא שאלתא יהבית לך אף עתרא אף יקרא דלא הוה כותך גבר במלכיא כל יומך:
14 ואם תהך באורחן דתקנן קדמי למטר קימי ופקודי כמא דהליך דויד אבוך ואוריך ית
15 יומך: ואתער שלמה והא חלמא ואתא לירושלם וקם קדם ארונא קימא דיי ואסיק
16 עלון ונכיס נכסת קודשין ועבד משתיא לכל עבדוהי: בכן אתאה תרתין נשין פונדקן
17 למדן קדם מלכא וקמא קדמוהי: ואמרת אתתא חדא בבעו רבוני אנא ואתתא הדא
18 יתבן בביתא חדא וילידית עמה בביתא: והוה ביומא תליתאה למלדי וילידת אף
אתתא הדא ואנחנא כחדא זכאין לית נוכרא עמנא בביתא אלהן תרתין אנחנא בביתא:
19 ומית בר אתתא הדא בליליא דשכיבת עלוהי: וקמת בגו ליליא ונסיבת ית ברי מלותי
20
21 ואמתך דמכא ואשכבתיה לותה וית ברה מיתא אשכבת לותי: ואקמית בצפרא לאונקא
22 ית ברי והא מית ואסתכלית ביה בצפרא והא לא הוה ברי דילדית: ואמרת אתתא
אוחרנתא לא כן ברי חיא וברך מיתא ודא לדא אמרא לא כן ברך מיתא וברי חיא
23 ודינן קדם מלכא: ואמר מלכא דא אמרא דין ברי חיא וברך מיתא ודא אמרא לא כן
24 ברך מיתא וברי חיא: ואמר מלכא איתו לי חרבא ואיתיאו חרבא לקדם מלכא: ואמר
25 מלכא פסקו ית רביא חיא לתרין גזרין והבו פלגא לחדא ופלגא לחדא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Dominus illi, Pro eo quòd rogâsti rem istam, et non rogâsti tibi 11
dies multos, et non rogâsti tibi divitias, et non rogâsti animam auctorũ in-
imicitiarũ tuarũ: sed rogâsti tibi intelligentiam ad audiendũ judicium. Ec- 12
ce feci juxta verbũ tuũ: ecce dedi tibi cor sapiens, et considerans, ita ut
sicut tu, non fuerit ante te, et post te non surget sicut tu. Et etiam quod 13
non petîsti dedi tibi, etiam divitias, etiam gloriam, ita ut non fuerit sicut 14
tu vir inter reges omnibus diebus tuis. Et si ambulaveris in viis quæ rectæ
sunt ante me, custodiendo decreta mea, et præcepta mea, quemadmodum 15
ambulavit David pater tuus, prolongabo dies tuos. Et excitatus est Selo-
moh, et ecce somnium; et venit in Jerusalem, et stetit ante arcam fœderis
Domini, et obtulit holocausta, et mactavit victimam sanctitatum, & fecit 16
convivium omnibus servis suis. Tunc venerunt duæ mulieres tabernariæ 17
ut judicio contenderent ante regem, et steterunt ante illum. Et dixit muli-
er una, Obsecro domine mi, ego et mulier hæc habitabamus in domo una, 18
et peperi cum ea in domo. Et fuit die tertia qua peperi, peperit etiam mu-
lier hæc, et nos eramus simul *innocentes*, et non erat extraneus nobiscum 19
in domo, præter nos duas in domo. Et mortuus est filius mulieris hujus 20
nocte, quia incubuit super eum. Et surrexit in medio noctis, et accepit fi-
lium meum à me (et ancilla tua dormiebat) et cubare fecit illum apud 21
se, et filium suum mortuum cubare fecit apud me. Et surrexi in aurora ut
lactarem filium meum, et ecce [*erat*] mortuus, et contemplata sum eum in 22
aurora, et ecce non erat filius meus quem pepereram. Et dixit mulier alte-
ra, Non ita est, filius meus est vivus, et filius tuus mortuus; at hæc *illi* dixit:
Non ita est, filius tuus mortuus est, et filius meus vivus: et *disceptabant* an- 23
te regem. Et dixit rex: Hæc dicit, Hic est filius meus qui est vivus, et fi-
lius tuus est qui mortuus est: et ista dicit, Non ita est, filius tuus est qui mor- 24
tuus est, et filius meus est qui vivus est. Et dixit rex, Adferte mihi gladium: 25
et attulerunt gladium ante regem. Et dixit rex, Dividite infantem vivum in
duas partes, et date partem uni, et partem alteri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܚܠܦ ܕܫܐܠܬ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܥܘܬܪܐ.
ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܢܦܫܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܘܠܐ ܫܐܠܬ ܠܟ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܠܐ ܫܐܠܬ
12 ܠܟ ܚܟܡܬܐ ܠܡܫܡܥ ܕܝܢܐ. * ܗܐ ܥܒܕܬ ܐܝܟ ܦܬܓܡܟ. ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܟ ܠܒܐ ܚܟܝܡܐ
ܘܡܣܬܟܠܢܐ. ܕܐܝܟܘܬܟ ܠܐ ܗܘܐ ܩܕܡܝܟ. ܘܒܬܪܟ ܠܐ ܢܩܘܡ ܐܝܟܘܬܟ. *
13 ܘܐܦ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܐܠܬ ܝܗܒܬ ܠܟ. ܐܦ ܥܘܬܪܐ ܐܦ ܐܝܩܪܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܐܝܟܘܬܟ ܒܡܠܟܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܟ.
14 * ܘܐܢ ܬܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܝ. ܘܬܛܪ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܡܘܣܝ. ܐܝܟ ܕܗܠܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܟ. ܐܣܓܐ ܝܘܡܝܟ.
15 * ܘܐܬܬܥܝܪ ܫܠܝܡܘܢ ܡܢ ܚܠܡܐ. ܘܐܬܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܩܡ ܩܕܡ ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܣܩ ܥܠܘܬܐ. ܘܢܟܣ ܢܟܣܬܐ. ܘܥܒܕ ܡܫܬܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ.
16 * ܗܝܕܝܢ ܐܬܝ ܬܪܬܝܢ ܢܫܐ ܙܢܝܬܐ ܠܡܬܕܝܢܘ ܩܕܡ ܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ.
17 * ܘܐܡܪܬ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ. ܒܒܥܘ ܡܢܟ ܡܪܢ. ܐܢܐ ܘܐܢܬܬܐ ܗܕܐ ܥܡܪܢ ܒܚܕ ܒܝܬܐ. ܘܝܠܕܬ ܥܡܗ ܒܒܝܬܐ ܗܘ.
18 * ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܝܠܕܬ. ܝܠܕܬ ܐܦ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ. ܘܥܡ ܚܕܕܐ ܗܘܝܢ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܘܟܪܝܐ ܗܘܐ ܥܡܢ. ܐܠܐ ܬܪܬܝܢ ܐܢܚܢ ܒܒܝܬܐ.
19 * ܘܡܝܬ ܒܪܗ ܕܐܢܬܬܐ ܗܕܐ ܒܠܠܝܐ. ܡܛܠ ܕܕܡܟܬ ܥܠܘܗܝ.
20 * ܘܩܡܬ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܘܫܩܠܬܗ ܠܒܪܝ ܡܢ ܓܒܝ. ܘܐܡܬܟ ܕܡܟܐ ܗܘܬ. ܘܐܪܡܝܬܗ ܒܥܘܒܗ. ܘܠܒܪܗ ܡܝܬܐ ܐܪܡܝܬܗ ܒܥܘܒܝ.
21 * ܘܩܡܬ ܒܨܦܪܐ ܠܡܝܢܩܘ ܠܒܪܝ. ܘܐܫܟܚܬܗ ܕܡܝܬ. ܘܐܬܒܩܝܬ ܒܗ ܒܨܦܪܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܪܝ ܗܘ ܕܝܠܕܬ.
22 * ܘܐܡܪܬ ܐܢܬܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܒܪܝ ܚܝܐ. ܘܒܪܟܝ ܡܝܬܐ. ܘܗܝ ܐܡܪܐ ܗܘܬ. ܠܐ ܗܘܐ. ܐܠܐ ܒܪܟܝ ܡܝܬܐ. ܘܒܪܝ ܚܝܐ. ܘܡܬܚܪܝܢ ܗܘܝ ܩܕܡ ܡܠܟܐ.
24 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܐܝܬܘ ܠܝ ܣܦܣܪܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܣܦܣܪܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ.
25 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܦܣܘܩܘ ܠܛܠܝܐ ܚܝܐ ܠܬܪܝܢ. ܘܗܒܘ ܦܠܓܗ ܠܚܕܐ. ܘܦܠܓܗ ܠܚܕܐ.

Dixitque Dominus Salomoni, Eò quòd postu- 11
laveris rem istam, nec petieris tibi divitias,
nec petieris tibi animas inimicorum tuorum,
neque petieris tibi dies multos, sed petieris
sapientiã ad audiendum judicium ; Ecce feci 12
tibi juxta sermoné tuũ: ecce dedi tibi cor sapi-
ens & intelligens, adeo ut par tibi non fue-
rit ante te, nec post te surrecturus sit par tibi.
Quin etiam quod non postulâsti, dedi tibi, 13
tum divitias, tum honorem ; adeo ut nullus
par tibi sit inter reges, cunctis diebus tuis.
Quòd si ambulaveris in viis meis, observan- 14
do statuta & præcepta mea, quemadmodum
ambulavit David pater tuus, multiplicabo
dies tuos. Cùm autem evigilâsset Salomon 15
viso somnio, venit Salomon ad Jerusalem, ste-
titque coram arca fœderis Domini, & obtulit
holocausta, & mactavit pacifica, & fecit con-
vivium omnibus servis suis. Tunc venerunt 16
duæ mulieres meretrices ad litigandum corã
rege Salomone : Et dixit mulier una ex eis, 17
Rogo te domine noster, Ego et mulier ista co-
habitabamus in eadem domo, & peperi cum
ea in domo illa ; Tribus enim diebus post- 18
quam peperissem, peperit etiam hæc mulier :
& quidem nos simul eramus, nec quisquam
extraneus erat nobiscum, sed nos ambæ era-
mus in domo. Mortuo autem hujus filio, eò 19
quòd noctu cubâsset super eum ; Surrexit me- 20
diâ nocte, sublatúmque filium meum à latere
meo, ancillâ tuâ dormiente, posuit in gremiũ
suum ; filium autem suum mortuum posuit in
gremium meum. Cúmque manè surrexissem 21
ut lactarem filium meũ, deprehendi eum esse
mortuũ: at eo manè diligentiùs considerato,
percepi eum non esse filium illum quem pe-
pereram. Porrò illa mulier altera dixit, 22
Non ita est ; filius meus est vivus, filius ve-
rò tuus mortuus. Illa verò dicebat, Non est
ita ; filius tuus est mortuus, filius autem meus
vivus : sicque altercabantur coram rege.
Tum dixit rex, Afferte mihi gladium : cùm- 24
que attulissent gladium ad regem, Dixit 25
rex, Dissecate puerum illum vivum in duas
partes, & date dimidium uni, & dimidium
alteri.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فقال الرب لسليمان. لانك لم تسالني في كلامك. وتطلب مني اياما كثيرة ولم تسل الغنى
ولم تطلب انفس اعدايك. بل طلبت مني حكمة تفهم بها الاحكام والقضايا * فقد استجبت لك 12
واسعفتك بما طلبت. واعطيتك قلبا فهما حكيما. حتى تصير الى الامر المرغوب ما لم يكن قبلك
13 مثلك. ولا يكون بعدك * وقد اعطيتك ايضا وخولتك ما لم تطلب من الاموال والغنى والكرامة
14 ما لم يكن مثلك في الملوك. ولا يكون طول عمرك * وان انت حفظت شرايعي ووصاياي. وسلكت
15 في طرقي كما حفظ داوود ابوك. اطيل عمرك * فانتبه سليمان. وعلم ان الذي راه رويا من قبل الله
جا سليمان الى اورسليم * وقام بين يدي تابوت عهد الرب. وقرب ذبايح وقرابين كاملة. وهيا
16 دعوة لجميع عبيده. مايدة عظيمة * وهناك تقدمت امراتان. واتيا الى سليمان الملك في
17 القضا * فقالت احديهما. اطلب اليك يا سيدي ان تنصفني. كنت انا وهذه المراة ساكنين
18 في بيت واحد. وولدت انا ابنا في البيت الذي كنا فيه * ومن بعد ما ولدت بثلثة ايام
19 ولدت هذه المراة ايضا. وليس معنا في البيت غريبا ساكنا. بل وحدنا * فمات ابن هذه
20 المراة بالليل. لانها اضطجعت عليه * فقامت عند نصف الليل. فاخذت ابني من عندي.
21 وكانت امتك راقدة. وصيرت ابني في حضنها. وابنها الميت صيرته عندي * فلما قمت بالغداة
لارضع ابني. رايت انه ميت. فلما بينته وتعرفت منه. واذا هو ليس ابني الذي ولدته
22 * قالت المراة الاخرى. كذبت هذه. وليس الامر على هذا الحال. ولكن ابنها الميت
24 وابني الحي. وجعلتا يختصمان ويتنازعان بين يدي الملك * فقال الملك علي بالسيف
25 فاتوا بالسيف * فقال الملك. اقطعوا الصبي الحي باثنين. وادفعوا نصفه الى هذه
ونصفه الى الاخرى *

Ideo dixit Dominus Salomoni, Quoni- 11
am non rogâsti me in colloquio tuo, neque
postulâsti à me dies multos, neque perîsti
divitias, nec postulâsti animas inimico-
rum tuorum, sed postulâsti à me sapien-
tiam quâ jura atque judicia perciperes ;
Jam exaudivi te, & concessi tibi quod 12
postulâsti, dedique tibi animum pruden-
tem atque sapientem, ita ut ad gradum
pervenias adeò sublimem, ut nemo par
tibi extiterit ante te, nec sit futurus post
te. Insuper do tibi & largior quod non 13
petîsti, opes & divitias, atque gloriam
tantam; ut nullus inter reges par tibi ex-
titerit, neque futurus sit quamdiu vixe-
ris. Quòd si tu jura & præcepta mea 14
custodieris, & ambulaveris in viis meis,
quemadmodum custodivit David pater
tuus, ætatem tuam prorogabo. Experre- 15
ctus itaque Salomon, & sciens id quod
viderat esse visionem à Deo factam, ve-
nit Salomon ad Jerusalem, stititque se
ante arcam fœderis Domini, & obtulit
sacrificia & oblationes perfectas, para-
vitque convivium omnibus servis suis,
mensam ingentem. Ibidem accesserunt 16
duæ mulieres, adieruntque Salomonem
regem litigandi causâ : Dixitque una ex 17
iis, Obsecro te O Domine mi, ut jus mihi
dicas : Ego & mulier ista degebamus in
eadem domo, peperique ego filium in do-
mo in qua morabamur : Et tribus post- 18
quam peperissem diebus peperit hæc etiam
mulier, nec ullus nobiscum habitabat in
illa domo extraneus, sed solæ eramus.
Mortuus est autem mulieris hujusce fili- 19
us noctu, eò quòd incubuisset ei : Quæ 20
nocte mediâ surgens abstulit filium meum
à latere meo dum famula tua dormiret,
posuitque filium meum in sinu suo ; filium
verò suum mortuũ prope me collocavit.
Cùm autem manè surrexissem lac præbi- 21
tura filio meo, vidi eum esse mortuum: sed
cùm dispexissem eũ & contemplata eum
essem, ecce non erat filius meus quem pe-
pereram. Dixit altera mulier, Mentitur 22
hæc, nec isto se res habet modo; imò filius
ejus est mortuus, & filius meus vivus :
simulque rixabantur & contendebant co-
ram rege. Rex verò ait, Ad me gladi- 24
um afferte, & atulerunt gladium. Di- 25
xitque rex, Scindite puerum vivum du-
as in partes, & date dimidium ejus huic,
dimidium autem ejus alteri.

incaluerant quia , regem ad vivus ejus filius cujus , mulier Dixitque
16 ותאמר האשה אשר־בנה החי אל־המלך כי־נכמרו
natum ei date ,mi dñe me In :dixit &,suo filio super ejus miserationes
רחמיה על־בנה ותאמר בי אדני תנו־לה את־הילוד
,mihi Etiam : dicens illa & :eum interficiatis ne interficiendo & ,vivum
החי והמת אל־תמיתהו וזאת אמרת גם־לי
ei Date : dixit & , rex respondit Et .dividite , fit non tibi etiam
27 גם־לך לא יהיה גזרו: ויען המלך ויאמר תנו־לה
.ejus mater hæc :eū interficiatis non interficiendo &,vivum natum
את־הילוד החי והמת לא תמיתהו היא אמו:
timuerūt & ;rex judicavit quod ,judicium Israel omnis audierūt Et
28 וישמעו כל־ישראל את־המשפט אשר שפט המלך ויראו
ejus interiore in Dei sapientia quod viderunt quia : regis faciebus à
מפני המלך כי ראו כי־חכמת אלהים בקרבו
.judicium faciendum ad
לעשות משפט:

C A P. IV. ד

principes isti Et .Israel omnē super rex Selomoh rex fuit Et
1 ויהי המלך שלמה מלך על־כל־ישראל: ואלה השרים
2 filii Achiah &,Elichoreph .sacerdotis Sadoc filius Hazariahu :ei qui
אשר־לו עזריהו בן־צדוק הכהן: אליחרף ואחיה בני
3 Benajahu Et .commemorans Achilud filius Jehosaphat : scribæ Sisa
שישא ספרים יהושפט בן־אחילוד המזכיר: ובניהו
4 .sacerdotes Ebjathar & ,Sadoc & : exercitum super Jehojadah filius
בן־יהוידע על־הצבא וצדוק ואביתר כהנים:
sacerdos Nathan filius Zabud & :præfectos super Nathan filius Hazariahu Et
5 ועזריהו בן־נתן על־הנצבים וזבוד בן־נתן כהן
Habda filius Adoniram & ,domum super Achisar Et .regis socius
6 רעה המלך: ואחישר על־הבית ואדנירם בן־עבדא
super præfecti duodecim Selomoh ipsi Et .tributum super
7 על־המס: ולשלמה שנים־עשר נצבים על־
anno in mense : ejus domum & ,regem alebant & , Israel omnem
כל־ישראל וכלכלו את־המלך ואת־ביתו חדש בשנה
Filius ,eorum nomina hæc Et .alere unumquemque super intererat
8 יהיה על־אחד לכלכל: ואלה שמותם בן־
,Sahalbim in & ,Machas in Decher Filius .Ephraim monte in Chur
9 חור בהר אפרים: בן־דקר במקץ ובשעלבים
;Arubboth in Chesed Filius .Bethchanan Elon & ; Beth-semes &
10 ובית שמש ואילון בית חנן: בן־חסד בארבות
elima omne , Abinadab Filius .Chepher terra omnis & ,Sochoh ei
11 לו שכה וכל־ארץ חפר: בן־אבינדב כל־נפת
filius Bahanah .uxorem in ei erat Selomoh filia Taphath : Dor
12 דאר טפת בת־שלמה היתה לו לאשה: בענא בן־
juxta quæ , Sean-Beth omnis & , Meghiddo & , Tahanach , Achilud
אחילוד תענך ומגדו וכל־בית שאן אשר אצל
usque Mecholah Abel ad usque Sean-Beth à Izrehel desubter Sarthan
צרתנה מתחת ליזרעאל מבית שאן עד אבל מחולה עד
villæ ei : Ghilhad Ramoth in Gheber Filius .Jochmeham transitu à
13 מעבר ליקמעם: בן־גבר ברמת גלעד לו חות
,Basan in quæ Argob funis ei : Ghilhad in quæ Menasseh filii Jair
יאיר בן־מנשה אשר בגלעד לו חבל ארגב אשר בבשן
filius Achinadab .æris vectis & , murus , magnæ urbes sexaginta
14 ששים ערים גדלות חומה ובריח נחשת: אחינדב בן־
accepit ipse etiam : Naphthali in Achimahas .Machanaim in Hiddo
15 עדא מחנימה: אחימעץ בנפתלי גם־הוא לקח
Chusai filius Bahanah .uxorem in Selomoh filiam Bosmath
16 את־בשמת בת־שלמה לאשה: בענא בן־חושי
.Issachar in Paruach filius Jehosaphat .Haloth in & ,Aser in
17 באשר ובעלות: יהושפט בן־פרוח ביששכר:
.Binjamin in Elah filius Simhi
18 שמעי בן־אלא בבנימן:

Versio VULG. LAT.

16 Dixit autem mulier, cujus filius
erat vivus, ad regem; (commo-
ta sunt quippe viscera ejus sup
filio suo;) Obsecro, domine, da-
te illi infantem vivum, & noli-
te interficere eum. Econtrariò
illa dicebat; Nec mihi, nec tibi
27 sit, sed dividatur. Respondit
rex, & ait; Date huic infantem
vivum, & non occidatur: hæc
28 est enim mater ejus. Audivit
itaque omnis Israel judicium
quod judicâsset rex, & timue-
runt regem, videntes sapientiā
Dei esse in eo ad faciendum
judicium.

CAP. IV.

1 ERat autem rex Salomon re-
2 gnans super omnem Israel. Et
hi principes quos habebat: A-
zarias filius Sadoc sacerdotis:
3 Elihoreph & Ahia filii Sisa
scribæ: Josaphat filius Ahilud
4 à commentariis: Banajas filius
Jojadæ super exercitum: Sadoc
autem, et Abiathar sacerdotes.
5 Azaria filius Nathan, sup eos qui
assistebant regi: Zabud filius Na-
6 than sacerdos, amicus regis: Et
Ahisar præpositus domus: & A-
doniram filius Abda super tri-
7 buta. Habebat auté Salomon
duodecim præfectos super o-
mnem Israel, qui præbebant
annonam regi & domui ejus:
p singulos enim menses in an-
no, singuli necessaria ministra-
8 bant. Et hæc nomina eorum:
Benhur, in monte Ephraim.
9 Bendecar, in Macces, & in Sa-
lebim, & in Bethsames, & in
10 Elon, et in Bethanan. Benhesed
in Aruboth: ipsius erat Socho,
11 & omnis terra Epher. Bena-
binadab, cujus omnis Nephath-
dor, Tapheth filiam Salomonis
12 habebat uxorem. Bana filius
Ahilud regebat Thanac & Ma-
geddo, & universam Bethsan,
quæ est juxta Sarthana subter
Jezrahel, à Bethsan usq; Abel-
mehula è regione Jecmaan.
13 Bengaber in Ramoth Galaad:
habebat Avothjair filii Manas-
se in Galaad, ipse præerat in o-
mni regione Argob, quæ est in
Basan, sexaginta civitatibus ma-
gnis atque muratis, quæ habe-
14 bant seras æreas. Ahinadab fi-
lius Addo præerat in Manaim.
15 Achimaas in Nephthali: sed &
ipse habebat Basemath filiam
16 Salomonis in conjugio. Baana
filius Husi, in Aser, et in Baloth.
17 Josaphat filius Pharue, in Issa-
18 char. Semei filius Ela, in Ben-
jamin.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἀνέστη καὶ (ν) ἐπορεύθη εἰς Γαβαὼν θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι αὕτη ὑψηλοτάτη, καὶ (ξ) μεγάλη. χιλίαν ὁλοκαύτωσιν ἀνήνεγκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον (ο) ἐν Γαβαών. 5 Καὶ ὤφθη (π) κύριος τῷ Σαλωμὼν ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα· καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαλωμών, Αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῷ. 6 Καὶ εἶπε Σαλωμών, Σὺ ἐποίησας (ρ) μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ (σ) ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο, δοῦναι τὸν υἱὸν (τ) αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. 7 Καὶ νῦν κύριε ὁ θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου. καὶ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρόν, καὶ οὐκ οἶδα (υ) τὴν ἔξοδόν μου καὶ τὴν εἴσοδόν μου. 8 Ὁ δὲ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολύν, ὃς οὐκ (φ) ἀριθμηθήσεται. 9 Καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν (χ) δικαιοσύνῃ, καὶ τοῦ συνιεῖν ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ· ὅτι τίς (ψ) δυνηθήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; 10 Καὶ ἤρεσεν (ω) ἐνώπιον κυρίου, ὅτι ᾐτήσατο Σαλωμὼν τὸ ῥῆμα τοῦτο. 11 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, Ἀνθ' ὧν ᾐτήσω παρ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ᾐτήσω (α) σεαυτῷ ἡμέρας πολλάς, καὶ οὐκ ᾐτήσω (β) πλοῦτον, οὐδὲ ᾐτήσω ψυχὰς ἐχθρῶν σου, ἀλλ' ᾐτήσω (γ) σεαυτῷ τοῦ συνιεῖν τοῦ εἰσακούειν κρίμα, 12 Ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ τὸ ῥῆμά σου· ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν (δ) φρονίμην καὶ σοφήν· ὡς σὺ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι. 13 Καὶ ἃ οὐκ ᾐτήσω (ε) δέδωκά σοι καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν, ὡς οὐ (ζ) γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν (η) βασιλεῦσι. 14 Καὶ ἐὰν πορευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου φυλάσσειν (θ) τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου, ὡς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ πληθυνῶ τὰς ἡμέρας σου. 15 Καὶ ἐξυπνίσθη Σαλωμών, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον. καὶ ἀνέστη καὶ παραγίνεται εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου ἐν Σιών, καὶ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἐποίησεν εἰρηνικάς, καὶ ἐποίησε πότον μέγαν ἑαυτῷ καὶ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ. 16 Τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ. 17 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ (ι) μία, Ἐν ἐμοὶ (κ) κύριε, ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνί, καὶ ἐτέκομεν ἐν τῷ οἴκῳ.

4 Et surrexit, & ivit in Gabaon ad sacrificandum ibi: quoniam ipsum erat excelsissimum, & (ξ) magnum. Millenariam holocaustosim obtulit Salomon super altare in Gabaon. 5 Et apparuit Dominus ipsi Salomon in somno noctis. Et dixit Dominus ad Salomon, Pete aliquam petitionem (k) tibi. 6 Et dixit Salomon, Tu fecisti cum servo tuo David patre meo misericordiam magnam: sicut transivit coram te in veritate, & in justitia, & in rectitudine cordis tecum. Et custodisti ei misericordiam magnam hanc, dare filium ejus super thronum ejus, sicut dies hæc. 7 Et nunc, Domine Deus meus, tu (l) dedisti servum tuum pro David patre meo: & ego sum puer parvus: & non novi exitum meum, & introitum meum. 8 Servus autem tuus in medio populi tui, quem elegisti populū multū, qui non (m) numerabitur. 9 Et dabis servo tuo cor ad audiendum, & dijudicandum populum tuum in justitia, & ad intelligendum inter bonum, & malum. Quoniam quis poterit judicare populum tuum gravem hunc? 10 Et placuit coram Domino, quia petierat Salomon verbum hoc. 11 Et dixit Dominus ad eum; Pro eo, quòd petiisti à me verbum hoc, & non petiisti tibi dies multos, & non petiisti divitias, neque petiisti animas inimicorum tuorum, sed petiisti tibi intelligere ad exaudiendum judicium; 12 Ecce feci juxta verbum tuum. Ecce dedi tibi cor prudens, & sapiens: sicut tu non fuit ante te, & post te non exurget similis tibi. 13 Et quæ non petiisti, dedi tibi, & divitias, & gloriam; ita ut non fuerit vir similis tibi in regibus. 14 Et, si ambulaveris in via mea custodiendo mandata mea, & præcepta mea, sicut ambulavit David pater tuus, & (n) multiplicabo dies tuos. 15 Et expergefactus est Salomon: & ecce somnium. Et surrexit, & advenit in Hierusalem: & stetit ad faciem altaris, quod ad faciem arcæ testamenti Domini in Sion: & obtulit holocaustoses, & fecit pacificas: & fecit convivium (o) magnum sibi, & omnibus pueris suis. 16 Tunc apparuerunt duæ mulieres meretrices regi, & steterunt coram eo. 17 Et dixit mulier una; In me, Domine: Ego & mulier hæc, habitabamus in domo una; & (p) peperimus in domo,

MS. A. (ν) ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς εἰς (ξ) μεγάλη * λίαν ὁλοκαύτωσιν (ο) ἐκεῖνο ἐν (π) τῷ Σαλωμὼν ὁ κύριος ἐν (ρ) μετὰ δούλου (σ) ἔλεος σου τὸ (τ) αὐτοῦ καθήμενον ἐπὶ τοῦ (υ) τὴν εἴσοδόν μου καὶ τὴν ἔξοδόν μου. (φ) ἀριθμηθήσεται, καὶ οὐ ψηφισθήσεται ἀπὸ πλήθους. Καὶ δώσεις (χ) δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέναι (ψ) δυνήσεται (ω) ὁ λόγος ἐνώπιον (α) σαυτῷ (β) σεαυτῷ πλοῦτον, (γ) σαυτῷ (δ) σοφὴν καὶ φρονίμην· (ε) ἔδωκα (ζ) γέγονεν ὅμοιος (η) βασιλεῦσιν πάσας τὰς ἡμέρας σου. Καὶ ἐὰν (θ) τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου, (ι) ἡ μία, (κ) κύριέ μου, ἐγὼ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 ואמרת איתתא די ברה חיא למלכא ארי אתגלגלו רחמהא על ברה ואמרת בבעו רבוני
הבו להיתרביא חיא ומקטל לא תקטלוניה ודא אמרא אף דילי אף דילך לא יהי פסקו:
27 ואתיב מלכא ואמר הבו להיתרביא חיא ומקטל לא תקטלוניה היא אמיה:
28 ושמעו כל ישראל ית דינא דדן מלכא ודחילו מן קדם מלכא ארי חזו ארי חוכמתא מן
קדם יי במעוהי למעבד דינא:
ד
1 והוה מלכא שלמה מלכא על כל ישראל: ואלין רברביא די ליה עזריהו בר צדוק כהנא:
2 3 אליחורף ואחיה בני שישא ספריא יהושפט בר אחילוד ממנא על דכרניא: ובניהו בר
4 5 יהוידע ממנא על חילא וצדוק ואביתר כהניא: ועזריהו בר נתן ממנא על אסטרטיגיא
6 וזבוד בר נתן רבא שושבינא דמלכא: ואחישר ממנא על ביתא ואדנירם בר עבדא ממנא
7 על מסקי מסין: ולשלמה תרי עסר אסטרטיגיא ממנן על כל ישראל ומסוברין ית
8 מלכא וית אנש ביתיה ירחא בשתא מטי לחוד לסוברא: ואלין שמהתהון בר חור
9 10 בטורא דבית אפרים: בר דקר במקץ ובשעלבים ובית שמש ואילון דמבית חנן: בר
11 חסד בארובות דיליה סוכו וכל ארע חפר: בר אבינדב כל פלכי דאר טפת בת שלמה
12 הות ליה לאתו: בענא בר אחילוד תענך ומגדו וכל בית שאן די בסטר צרתנה מלרע
13 ליזרעאל מבית שאן עד מישר מחולה עד מעבר ליקמעם: בר גבר ברמות גלעד דיליה
כפרני יאיר בר מנשה די בגלעד דיליה בית פלך טרכונא דבמתנן שתין קרוין רברבן
14 15 מקפן שור רם דילהן עברין דנחשא: אחינדב בר עדוא מדבית מחנים: אחימעץ בשבטא
16 דבית נפתלי אף הוא נסיב ית בשמת בת שלמה לאתו: בענא בר חושי בשבטא אשר
17 18 ובעלות: יהושפט בר פרוח בשבטא דיששכר: שמעי בר אלא בשבטא דבית בנימן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

26 Et dixit mulier, cujus filius erat vivus, regi, (quoniam convoluta sunt viscera ejus super filio suo) et dixit: Obsecro Dñe mi; date illi infantem vivum, et occidendo non occidatis eum: et altera dixit, Nec meus nec tuus sit: dividite. 27 Et respondit rex et dixit: Date illi infanté vivum, et occidendo non occidatis eum: ipsa est mater ejus. 28 Et audivit omnis Israel judicium quod judicavit rex: et timuerunt regem, quia viderunt quòd sapientia à Deo esset in præcordiis ejus ad faciendum judicium.

CAP. IV.

1 ET fuit rex Selomoh, rex sup omnem Israel. 2 Et hi sunt magnates qui [adherant] illi: Ghazariah filius Szadok sacerdotis. 3 Elihhoreph et Ahhiah filii Sisa scribæ: Jehosaphat filius Ahhilud præpositus sup monimenta. 4 Et Benajah filius Jehojadagh præpositus sup exercitum: et Szadok et Abiathar sacerdotes. 5 Et Ghazariah filius Nathan, præpositus super antesignanos; et Zabud filius Nathan sacerdotis amicus regis. 6 Et Ahhisar præpositus sup domū, et Adoniram filius Ghabda, præpositus super convectores tributorum. 7 Et erant Selomoh duodecim antesignani præpositi super omné Israel sustentantes regé, et viros domus ejus: mense in anno attinebat ad unum [ex eis] sustentare. 8 Et hæc sunt nomina eorum. Filius Hhur in monte domus Ephraim. 9 Filius Deker in Makasz et in Saghalbin et Beth-sames et Ailon Beth-Hhanan. 10 Filius Hhezzed in Aruboth, cujus erat Sochoh, et omnis terra Hhepher. 11 Filius Abinadab, cujus erant omnes regiones Dor. Taphath filia Selomoh erat ei in uxorem. 12 Baghana filius Ahhilud, [ejus erat] Thaghnach et Megiddo, et omnis Beth-Sean quæ est juxta Szarthan subter Jizreghel à Beth-Sean usq; ad planitiem Mehholah, usq; trans Jacmegham. 13 Filius Gebar in RamothGilghad, cujus erant vici Jair filii Menasseh qui erat in Gilghad: cujus Bethpelach Tarcona quæ erat in Mathnan, sexaginta urbes magnæ circundatæ muro excelso, quibus erant vectes ærei. 14 Ahhinadab filius Ghido [ejus erant] quæ de domo Mahhanaim. 15 Ahhimaghasz in tribu domus Nephtali, etiā ipse accepit Basmath filiā Selomoh in uxoré. 16 Baghana filius Hhusi, in tribu Asser et Baghaloth. 17 Jehosahpat filius Paruahh in tribu Iisachar. 18 Simghi filius Elah in tribu domus Binjamin.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit autem mulier illa cujus filius erat vi- 26
vus, ad regem (contorta quippe fuerant ejus
viscera pro filio suo) Rogo te domine mi, da-
te illi puerum vivum, & haudquaquam occi-
datis eum. Contrà altera dicebat, Neq; mihi,
neque tibi sit, dissecate eum. Respondens 27
rex ait, Date illi puerum vivum, & nullo mo-
do occidatis eum: illa est mater ejus. Au- 28
dientes autem omnes Israelitæ sententiam
quam rex tulerat, timuerunt à conspectu re-
gis; quia viderunt sapientiam Dei esse in eo
ad exercendum judicium.

CAP. IV.

Fuit itaque Salomon rex super universum 1
Israelem. Et hi erant principes ejus: Aza- 2
ria filius Sadoc sacerdotis, Eliheraph, & A- 3
hia filii Sisæ, erant scribæ: Josaphat filius Ahi-
lud, à commentariis: Benaja Jojadæ filius 4
præerat exercitui: Sadoc & Abithar, sacerdo-
tes: Azaria Nathanis filius, præpositus præ- 5
fectorum: Zachur filius Nathanis sacerdotis,
amicus regis: Abinsar, œconomus: Adoni- 6
ram Abdæ filius præerat tributo. Habebat 7
præterea Salomon hos duodecim præfectos
super totum Israelem, qui regem, ejusque do-
mum & exercitum alebant: mensem quotan-
nis tenebatur unus ex iis annonam parare.
Hæc autem sunt eorum nomina: Filius Hur, 8
in monte Aphrem: Filius Decar, in Macas, 9
& in Sciaelbim, & in Beth-semes, & in Ilon-
Beth-hanan: Filius Hesed, in Raboth: ipsius 10
etiam erat Sochoth, & tota terra Hepher:
Filius Abinadab, in Nephethdor: Thaphath 11
filia Salomonis erat hujus uxor. Baana fili9 12
Ahilud, in Taanach, & in Magedo, & in tota
Beth-jasan quæ est ad latus Sartan infra Jezra-
ele, à Beth-jasan usq; ad Abel-Mehola, & usq;
ad ulteriorem ripā Necamam. Filius Geber, 13
in colle Gelaad: hujus erat tract9 Jair filii Ma-
nasse, & ad eundē pertinebat tractus Argob
qui est in Basan, sexaginta civitates magnæ
habentes muros, seras, & portas æneas. Ahi- 14
nadab filius Gedo, in Mahanim: Ahimees, in 15
Nephtali: hic etiam Besmath Salomonis filiā
duxit uxorem. Baana filius Husi, in Asir & 16
in Baeloth: Josaphat fili9 Paruh, in Isachar: 17
Semei filius Elæ, in Benjamen:. 18

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فقالت ام الصبي لانها رحمته واسعفت عليه * اطلب اليك يا سيدي ان تدفع اليها الصبي
حيا ولا يقتل قتلا * فاما الاخرى فقالت * لا يكون لي ولا لها * اقطعوه * فاجاب الملك وقال *
27 ادفعوا الصبي الى هذه لانها امه * فسمع بنو اسرائيل بما قضاه الملك * وابصروا الملك وفرقوا منه
28 وخافوا * لانهم علموا ان له حكمة من قبل الله * يعرف القضاء ويقضي بالعدل *
1 * الفصل الرابع * وصار سليمان ملكا على جميع بني اسرائيل * وهذه اسماء
2 قواده * عازريا بن صادوق الحبر * والحرب واحيا ابنا سيسا كاتبان * يوسافاط بن احيلود على
3 4 النواميس * بنايا بن يوياداع على الحرب * صادوق وابيثار حبران * وعزريا بن ناثان على الوكلاء *
5 6 ريدو بن ناثان الحبر خليل الملك * وابيشار خازن الملك * وادونيرام بن عبدا على الخراج * وكان
7 لسليمان اثنا عشر وكيلا على نعمته * وكانوا هولاء يجمعون النفقة من جميع بني اسرائيل * ويعطون
8 الملك وعلى اهل بيته وعلى الروابط * على كل وكيل منهم شهرا واحدا من السنة * وهذه
9 اسماوهم * برحور في جبل افرام * بردقار في مقاص وفي ساعبم وبيت سمس * وفي ايلون التي في
10 بيت حنن * برحساد في ربوث * واليه ساحوث وكل ارض حافار * ابن ابيناداب في انفدور * وصار
11 12 مزوجا بطوفت ابنة سليمان * بعنا بن احيلود في تعنخ ومجدو * واليه كل بيت باشان التي
13 عند صرتن * وهي بسط ابزرعال * من بيت باشان الى ابل محولا * والى عبر يقعيم * ابن جابر
في رامة جلعاد * له مدن يائير بن منسا * واليه حبل ارجوب التي في بيسان * ستون قرية
14 15 عظيمة لها سور وابواب من نحاس باغلاقها * احيناداب بن جدو في محنيم * احيمعاص في
16 17 ارض نفتالي * هذا ايضا تزوج ابنة لسليمان * بعنا بن حوشي في ارض اشير وبعلوث * يوشافاط
18 بن فروح في ارض ايساخار * شمعي بن الا في ارض بنيامين *

Dixit mater pueri (nam commiseratione 16
& clementiâ commota fuerat in eum)
Precor te O Domine mi, ut des illi pue-
rum vivum, nec ullatenus occidatur: al-
tera verò dicebat, Neque mihi esto neque
illi, scindite eum. Respondit rex & ait, 27
Date puerum huic, quoniam hæc est ma-
ter ejus. Cùmque audiissent filii Israel 28
quod judicaverat rex, veriti sunt regem
& timuerunt ac formidaverunt eum; eò
quòd noverint habere eum sapientiam à
Deo, quâ jus cognosceret, & æquè ju-
dicaret.

CAP. IV.

Factus est ergò Salomon rex super 1
omnes Israelitas. Et hæc sunt nomina 2
ducum ipsius: Azor filius Sadoc sacer-
dotis: Elihorab & Achia filii Sisan erant 3
duo scribæ: Josaphat filius Achilud præ-
fes erat consilii: Benaja Jojadæ filius, 4
belli præpositus: Sadoc & Abithar, duo
sacerdotes: Azira Nathanis filius, præ- 5
fectus curatorum: Zobod filius Nathanis
sacerdotis, familiaris regis: Abisar, the- 6
saurarius regis: denique Adoniram Abdæ
filius erat super tributum. Habebat etiam 7
Salomon duodecim annonæ suæ curato-
res; & hi cogebant annonam ab omni-
bus Israelitis, eamque dispensabant pro
rege, pro domesticis ejus, & pro militi-
bus ejus: singuli ex his curatoribus men-
se uno quotannis suo munere fungebantur.
Hæc autem sunt eorum nomina: Bar-hur, 8
in monte Aphrem: Bar-decar, in Macas, 9
& in Seir, & in Beth-semes, & in Ai-
lon quæ est in Beth-hannan: Bar-hesed, 10
in Rabboth; ad quem etiam pertinebat
Sochoth, & tota terra Hepher: Filius 11
Abinadab, in Enphethdor: atque is
conjugem duxit Tophath filiam Salo-
monis: Baana filius Achilud, in Taa- 12
nach, & Magheddo; ejus etiam erat to[t]a
Beth-jasan quæ est propè Sartan, sita in
littore Jezraelis: à Beth jasan ad Abel &
Mehola, & ad citeriorem partem Jocna-
am. Filius Geber, in Ramath-galaad; ejus 13
erat hæreditas Jair filii Manassis, & ad
eum attinebat tractus Argob qui est in
Basan, sexaginta urbes magnæ muris mu-
nitæ portisque æneis cum vectibus suis.
Achinadab filius Geddo, in Mahanim: 14
Achimeas in terra Nephtali: hic etiam 15
unam è Salomonis filiabus duxit uxorem.
Baana Husi filius, in terra Asir et Baaloth: 16
Josaphat Pharvuhæ filius, in terra Isa- 17
char: Semei Alæ filius, in terra Benjamin: 18

מלכים א׳ ד

19 גבר בן־ארי בארץ גלעד ארץ סיחון מלך האמרי ועג מלך הבשן ונציב אחד אשר בארץ׃
20 יהודה וישראל רבים כחול אשר־על־הים לרב אכלים ושתים ושמחים׃
21 ושלמה היה מושל בכל־הממלכות מן־הנהר ארץ פלשתים ועד גבול מצרים מגשים מנחה ועבדים את־שלמה כל־ימי חייו׃
22 ויהי לחם־שלמה ליום אחד שלשים כר סלת וששים כר קמח׃
23 עשרה בקר בראים ועשרים בקר רעי ומאה צאן לבד מאיל וצבי ויחמור וברברים אבוסים׃
24 כי־הוא רדה בכל־עבר הנהר מתפסח ועד־עזה בכל־מלכי עבר הנהר ושלום היה לו מכל־עבריו מסביב׃
25 וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת תאנתו מדן ועד־באר שבע כל ימי שלמה׃
26 ויהי לשלמה ארבעים אלף ארות סוסים למרכבו ושנים־עשר אלף פרשים׃
27 וכלכלו הנצבים האלה את־המלך שלמה ואת כל־הקרב אל־שלחן המלך־שלמה איש חדשו לא יעדרו דבר׃
28 והשערים והתבן לסוסים ולרכש יבאו אל־המקום אשר יהיה־שם איש כמשפטו׃
29 ויתן אלהים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאד ורחב לב כחול אשר על־שפת הים׃
30 ותרב חכמת שלמה מחכמת כל־בני־קדם ומכל חכמת מצרים׃
31 ויחכם מכל־האדם מאיתן האזרחי והימן וכלכל ודרדע בני מחול ויהי־שמו בכל־הגוים סביב׃
32 וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף׃
33 וידבר על־העצים מן־הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר יצא בקיר וידבר על־הבהמה ועל־העוף ועל־הרמש ועל־הדגים׃

Versio VULG. LAT.

19 Gaber filius Uri, in terra Galaad, in terra Sehon regis Amorrhæi & Og regis Basan, super omnia quæ erant in illa
20 terra. Juda & Israel innumerabiles, sicut arena maris in multitudine: comedentes, &
21 bibentes, atque lætantes. Salomon autẽ erat in ditione sua, habens omnia regna à flumine terræ Philisthiim usque ad terminum Ægypti: offerentium sibi munera, & servientium ei
22 cunctis diebus vitæ ejus. Erat autem cibus Salomonis p dies singulos, triginta cori similæ,
23 & sexaginta cori farinæ, Decem boves pingues, & viginti boves pascuales, & centum arietes, exceptâ venatione cervorum, caprearum, atque bu-
24 balorum, & aviũ altilium. Ipse enim obtinebat omnem regionem quæ erat trans flumen, à Thaphsa usque ad Gazan, & cunctos reges illarũ regionũ: & habebat pacẽ ex omni parte
25 in circuitu. Habitabátq; Juda & Israel absque timore ullo, unusquisque sub vite sua, & sub ficu sua, à Dan usque Bersabee, cunctis diebus Salomo-
26 nis. Et habebat Salomon quadraginta millia præsepia equorum currilium, & duodecim
27 millia equestriũ. Nutriebántque eos supradicti regis præfecti: sed & necessaria mensæ regis Salomonis, cum ingenti cura præbebant in tempore suo.
28 Hordeum quoque & paleas equorum & jumentorum, deferebant in locum ubi erat rex,
29 juxta constitutum sibi. Dedit quoque Deus sapientiam Salomoni, & prudentiam multam nimis, & latitudinem cordis, quasi arenam, quæ est in litto-
30 re maris. Et præcedebat sapientia Salomonis sapientiam omnium Orientalium & Ægy-
31 ptiorum. Et erat sapientior cunctis hominibus: sapientior Ethan Ezrahitâ, & Heman, & Chalcol, & Dorda, filiis Mahol: & erat nominatus in universis gentibus per circuitum.
32 Locutus est quoque Salomon tria millia parabolas: & fuerunt carmina ejus quinque &
33 mille. Et disputavit super lignis, à cedro quæ est in Libano, usque ad hyssopum quæ egreditur de pariete: & disseruit de jumentis, & volucribus, & reptilibus, & piscibus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, (λ) ἔτεκε καὶ ἡ γυνὴ αὕτη. καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ (μ) αὐτό· καὶ οὐκ ἔστιν οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν (ν) πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ.
19 Καὶ ἀπέθανεν ὁ (ξ) υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς (ο) ἐπεκοιμήθη ἐπ' αὐτόν.
20 Καὶ ἀνέστη μέσης τῆς νυκτὸς, καὶ ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν (π) μου, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν τῷ
21 κόλπῳ μου. Καὶ ἀνέστην τοπρωῒ θηλάσαι τὸν υἱόν μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς· καὶ ἰδοὺ κατενόησα αὐτὸν (ϛ) πρωῒ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν
22 ὁ υἱός μου ὃν ἔτεκον. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα, Οὐχὶ, (σ) ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱός σου ὁ τεθνηκώς. καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ
23 βασιλέως. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐταῖς, Σὺ λέγεις, Οὗτος ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· (τ) καὶ σὺ λέγεις, Οὐχὶ, ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεθνη-
24 κώς. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (υ) Λάβετε μάχαιραν. καὶ προσήνεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
25 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Διέλετε τὸ παιδίον (φ) τὸ ζῶν τὸ θηλάζον εἰς δύο, καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ, καὶ
26 τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ. Καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ (χ) ἧς ἦν ὁ υἱὸς ὁ ζῶν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ εἶπεν, Ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐτῇ τὸ (ψ) παιδίον, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό. καὶ αὕτη εἶπε, Μήτε ἐμοὶ, μήτε
27 αὐτῇ ἔστω, (ω) διέλετε. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε, (α) Δότε τὸ παιδίον τῇ εἰπούσῃ, Δότε αὐτῇ αὐτὸ, καὶ θανάτῳ μὴ
28 θανατώσητε αὐτό, αὕτη ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Καὶ (β) ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ τὸ κρίμα (γ) τοῦτο ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις θεοῦ ἐν αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαίωμα.

MS. A. (λ) καὶ ἔτεκεν καὶ αὕτη ἡ γυνή. (μ) αὐτό· οὐκ (ν) ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν* ἐν τῷ οἴκῳ. Καὶ (ξ) υἱὸς ταύτης (ο) ἐκοιμήθη (π) μου, καὶ ἡ δούλη σου ὕπνου, καὶ (ϛ) τοπρωῒ, (σ) ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ἐστὶν ὁ νεκρὸς, υἱὸς δὲ ἐμὸς ὁ ζῶν· ἡ δὲ λαλεῖ, καὶ αὐτῇ ἔλεγεν, Οὐχὶ, ἀλλ' ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ (τ) σὺ δὲ λέγεις, Οὐχὶ, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν. Καὶ εἶπεν (υ) Λάβετέ μοι μάχαιραν. (φ) τὸ θηλάζον τὸ ζῶν εἰς δύο, (χ) ἧς ὁ υἱὸς ἦν ὁ ζῶν, (ψ) παιδίον τὸ ζῶν, καὶ θανάτῳ (ω) διέλετε αὐτό. Καὶ (α) Δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ εἰπούσῃ, (β) ἤκουσεν (γ) τοῦτ' ὃ ἔκρινεν

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν βασιλεύων
2 ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ οὗτοι (α) ἄρχοντες οἳ ἦσαν (β) αὐτῷ· Ἀζαρίας υἱὸς (γ) Σαδὼκ
3 Ἐλιὰφ καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Σηβὰ γραμματεῖς· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς (δ) Ἀχιλοὺδ ἀναμιμνήσκων·
4 Καὶ Βαναίας υἱὸς (ε) Ἰωδαὲ ἐπὶ τῆς δυνάμε-
5 ως· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς· Καὶ (ζ) Ὀρνία υἱὸς Νάθαν ἐπὶ τῶν καθεσταμένων· καὶ (η) Ζαβοὺθ υἱὸς Νάθαν ἑταῖρος τοῦ βασιλέως·
6 Καὶ Ἀχισὰρ ἦν οἰκονόμος· καὶ Ἐλιὰκ ὁ οἰκονόμος· καὶ Ἐλιὰβ υἱὸς (θ) Σὰφ ἐπὶ τῆς πατριᾶς· καὶ Ἀδωνιρὰμ υἱὸς (ι) Αὐδὼν ἐπὶ τῶν φόρων.

MS. A. (α) οἱ ἄρχοντες (β) αὐτοῦ· (γ) Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς· Ἐναρὲφ καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Σεισὰ γραμματεῖς· (δ) Ἀχιμὰ (ε) Ἰωδαὲ ἐπὶ τῆς στρατείας· καὶ (ζ) Ἀζαρίας (η) Ζαβοὺθ υἱὸς Νάθαν ἱερεὺς ἑταῖρος (θ) Σαφὰτ (ι) Ἀδὼ

Et factum est in die tertia, cùm ego peperissem, peperit & mulier 18
hæc. Et nos simul: & non est ullus nobiscum præter ambas nos in domo. Et mortuus est filius mu- 19
lieris hujus nocte, quia incubuit super eum. Et surrexit mediâ no- 20
cte, & sumpsit filium meum ex ulnis (q) meis; & collocavit eum in sinu suo: & filium suum mortuum collocavit in sinu meo. Et surrexi manè ad lactan- 21
dum filium meum: & ille erat mortuus. Et ecce consideravi eum manè: & ecce non erat filius meus, quem peperi. Et dixit 22
mulier altera, Nequaquàm; sed filius meus est, qui vivit: filius autem tuus, qui (r) mortuus. Et loquutæ sunt coram rege. Et dixit 23
rex eis; Tu dicis, Hic filius meus, qui vivit; & filius hujus est, qui mortuus. Et tu dicis, Nequaquàm, sed filius meus est, qui vivit; & filius tuus, qui mortuus. Et dixit rex, Sumite gladium. 24
Et attulerunt gladium coram rege. Et dixit rex, Dividite puerum 25
viventem lactentem in duo: & date dimidium ejus huic, & dimidium ejus huic. Et respondit 26
mulier, cujus erat filius vivens, & dixit ad regem; Quoniam turbatus est uterus ejus super filio suo, & dixit; In me domine: Date ei puerum: & morte non mortificetis eum. Et hæc dixit; Neque mihi, neque tibi sit; dividite. Et respondit rex, & di- 27
xit; Date puerum ei, quæ dixit, Date huic eum, & morte ne mortificetis eum: hæc mater ejus. Et 28
audierunt omnis Israel judicium hoc, quod judicaverat rex: & timuerunt à facie regis: quoniã viderunt, quia prudentia Dei in eo ad faciendũ justificationẽ.

CAP. IV.

ET erat rex Salomon regnans 1
super Israel. Et hi principes, qui 2
erant ei: Azarias filius (a) Sadoc: Eliaph, & Achia (b) filius 3
Seba scribæ: & Josaphat filius Achilud commonefaciens: Et Ba- 4
naeas filius Jodae super virtutem: Et Sadoc, & Abiathar sacerdotes: Et (c) Ornia filius Na- 5
than super assistentes: Et Zabuth filius Nathan amicus regis: Et A- 6
chisar erat œconomus: & (d) Eliac œconomus: & Eliab filius Saph super familiam: & Adoniram filius Aydon super tributa.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 גבר בר אורי בארעא גלעד ארעא סיחון מלכא אמוראה ועוג מלכא דמתנן ואסטרטיגא
20 חד די ממנא בארעא׃ יהודה וישראל סגיאין כחלא דעל ימא לסגי אכלין ושתן וחדן׃
21 ושלמה הוה שליט בכל מלכותא מן נהר פרת עד ארע פלשתאי ועד תחום מצרים
מקרבין קורבנא ופלחין ית שלמה כל יומי חיוהי׃
22 והוה לחמא דשלמה ליומא חד
תלתין כורין סולתא ושתין כורין קמחא׃
23 עסרא תורין דפטמא ועסרין תורין דרעיא
ומאה ענא בר מאילין וטבין ויחמורין ועופיא פטימיא׃
24 ארי הוא מפלח בכל עבר פרת
מתפסח ועד עזה בכל מלכי עבר פרת ושלמא הוה ליה מכל עברוהי מסחור סחור׃
25 ויתיב יהודה וישראל לרוחצן גבר תחות פרי גופנוהי ותחות פרי תאניהי מדן ועד באר
שבע כל יומי שלמה׃
26 והוו לשלמה ארבעין אלפין ארות סוסון לרתיכוהי ותרי עסר
אלפין פרשין׃
27 וסוברין אסטרטיגיא האלין ית מלכא שלמה וית כל דקריב לפתורא
דמלכא שלמה גבר ירחיה לא מעכבין מדעם׃
28 וסעוריא ותבנא לסוסותא ולרכשא
מיתן לאתרא דיהי תמן גבר כהלכתיה׃
29 ויהב יי חוכמתא לשלמה וסוכלתנותא סגי
לחדא ופתיות לבא כחלא דעל כיף ימא׃
30 וסגיאת חוכמת שלמה מחכמת כל בני
מדנחא ומכל חכמת מצרים׃
31 וחכם מכל אנשא מאיתן בר זרח והימן וכלכול ודרדע
בני מחול והוה שמיה סגי בכל עממיא סחור סחור׃
32 ומליל תלתא אלפין מתלין והואה
תושבחתיה אלף וחמש׃
33 ואתנבי על מלכי בית דוד דעתידין למשלט בעלמא הדין
ובעלמא דאתי דמשיחא ואתנבי על בעירא ועל עופא ועל ריחשא ועל נוניא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Gebar fili' Uri in terra Gilghad terra Zzihhon regis Amorrhæorũ et Ghog 19
regis Mathnan: et antesignanus unus præerat terræ. Jehudah et Israel 20
multi erant tanquã arena quæ est sup mare in multitudine, comedẽtes et bi-
bentes et gaudentes. Et Selomoh imperabat omnib' regnis à *fluvio* Perath 21
usq; ad terrã Pelisthæorũ et usq; ad terminũ Miszraim, afferentib' mun', et
servientibus Selomoh omnib' dieb' vitæ suæ. Et erat panis Selomoh singu- 22
lis diebus triginta cori similæ, et sexaginta cori farinæ. Decem boves sagi- 23
næ, et decẽ boves pascuæ et centũ pecudes, præter cervos, et capreas, et bu-
balos, et aves saginatas. Quia dominabatur ipse omni loco trans Perath 24
à Thiphzzahh usq; Ghaza, omnibus regibus citra Perath: et pax erat il-
li ab omnibus lateribus ejus circũ circa. Et sedebat Jehudah et Israel in 25
confidentia quisq; sub fructu vitis suæ, et sub fructu ficus suæ à Dan et usq;
ad Beersebagh omnibus diebus Selomoh. Et fuerunt Selomoh quadragin- 26
ta millia præsepiorũ equorũ pro curribus suis, et duodecim millia equitũ.
Et sustentabant antesignani hi regẽ Selomoh, et omnem qui accedebat ad 27
mensã regis Selomoh, unusquisque mense suo, non differebãt [*suppetere*]
quicquam. Et hordea, et paleã equis et cursoribus equis deferebant ad lo- 28
cum in quo erat quisq; juxta consuetũ sibi. Et dedit Dominus sapientiam 29
Selomoh et intelligentiã multã valde et dilatationẽ cordis, tanquã arenã
quæ est sup litt' maris. Et amplior fuit sapientia Selomoh sapientiã omniũ 30
filiorũ Orientis, et omni sapientia Miszraim. Et sapientior fuit omni homi- 31
ne, ipso Aithan filio Zerahh, et Hheman, et Chalchol, et Dardagh filiis
Mahhol: et fuit nomen ejus celebre in omnibus gentibus undiquaq;. Et lo- 32
cutus est tria millia parabolarũ, et fuerunt cantica ejus mille et quinque.
Et vaticinatus est super regibus domus David qui dominaturi erant in se- 33
culo hoc, & in seculo futuro Messihhæ: & vaticinatus est super jumentis,
et super avibus, et super reptilibus, et super piscibus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܓܒܪ ܒܪ ܐܘܪܝ ܒܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ. ܐܪܥܐ ܕܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ. ܘܕܥܘܓ ܡܠܟܐ ܕܡܬܢ.
19 ܘܗܠܝܢ ܐܚܕܘ ܐܪܥܐ.* ܘܝܗܘܕܐ ܘܐܝܣܪܝܠ ܣܓܝܐܝܢ ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ. ܗܘܘ
20 ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ ܘܚܕܝܢ.* ܘܫܠܝܡܘܢ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܒܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ. ܡܢ ܢܗܪܐ ܕܐܪܥܐ
21 ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܡܩܪܒܝܢ ܩܘܪܒܢܐ. ܘܦܠܚܝܢ ܠܡܠܟܐ
ܫܠܝܡܘܢ. ܟܠ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ.* ܘܗܘܐ ܠܚܡܗ ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܝܘܡܐ ܚܕ: ܬܠܬܝܢ ܟܘܪܝܢ
22 ܣܡܝܕܐ. ܘܫܬܝܢ ܟܘܪܝܢ ܩܡܚܐ.* ܘܥܣܪܐ ܬܘܪܝܢ ܦܛܝܡܐ. ܘܥܣܪܝܢ ܬܘܪܝܢ ܕܪܥܝܐ. ܘܡܐܐ
23 ܥܢܐ. ܣܛܪ ܡܢ ܐܝܠܐ ܘܛܒܝܐ. ܘܝܚܡܘܪܐ. ܘܦܪܚܬܐ ܡܦܛܡܬܐ.* ܡܛܠ ܕܗܘ ܫܠܝܛ ܗܘܐ
24 ܒܟܠ ܥܒܪ ܢܗܪܐ. ܡܢ ܬܦܣܚ. ܘܥܕܡܐ ܠܥܙܐ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܒܥܒܪ ܢܗܪܐ. ܘܫܠܡܐ
25 ܗܘܐ ܠܗ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܪܘܗܝ ܚܕܪܘܗܝ.* ܘܝܬܒܘ ܝܗܘܕܐ ܘܐܝܣܪܝܠ
ܠܬܘܟܠܢ. ܐܢܫ ܬܚܝܬ ܓܦܬܗ ܘܬܚܝܬ ܬܐܢܬܗ. ܡܢ ܕܢ ܘܥܕܡܐ ܠܒܐܪ ܫܒܥ. ܟܠܗܘܢ
26 ܝܘܡܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ.* ܘܗܘܐ ܠܫܠܝܡܘܢ ܐܪܒܥܝܢ ܐܠܦܝܢ ܐܘܪܝܐ ܕܪܟܫܐ. ܠܡܪܟܒܬܗ.
27 ܘܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܦܪܫܐ.* ܘܡܬܪܣܝܢ ܗܘܘ ܡܫܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܠܟܠ
28 ܕܩܪܒ ܠܦܬܘܪܗ ܕܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܐܢܫ ܒܝܪܚܗ. ܘܠܐ ܡܚܣܪܝܢ ܡܕܡ.* ܘܣܥܪܐ ܘܬܒܢܐ
29 ܠܪܟܫܐ ܘܠܣܘܣܘܬܐ. ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܐܬܪܐ ܕܗܘܐ ܬܡܢ. ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ.* ܘܝܗܒ ܐܠܗܐ
30 ܠܫܠܝܡܘܢ. ܚܟܡܬܐ ܘܣܘܟܠܐ ܣܓܝ ܛܒ. ܘܦܬܝܘܬܐ ܕܠܒܐ.* ܘܣܓܝܬ ܚܟܡܬܗ
31 ܕܫܠܝܡܘܢ. ܡܢ ܚܟܡܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܡܕܢܚܐ. ܘܡܢ ܚܟܡܬܗܘܢ ܕܡܨܪܝܐ.* ܘܗܘܐ ܚܟܝܡ ܡܢ
ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܡܢ ܐܝܬܢ ܡܕܢܚܝܐ. ܘܡܢ ܗܝܡܢ ܘܟܠܟܘܠ ܘܕܪܕܥ ܒܢܝ ܡܚܘܠ. ܘܗܘܐ ܫܡܗ. ܒܟܠܗܘܢ
32 ܥܡܡܐ ܕܚܕܪܘܗܝ.* ܘܡܠܠ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܡܬܠܝܢ. ܘܗܘܝ ܬܫܒܚܬܗ ܐܠܦܐ
33 ܘܚܡܫ.* ܘܡܠܠ ܥܠ ܩܝܣܐ. ܡܢ ܐܪܙܐ ܕܠܒܢܢ ܘܥܕܡܐ ܠܙܘܦܐ ܕܢܦܩ ܒܫܘܪܐ.
ܘܡܠܠ ܥܠ ܒܥܝܪܐ ܘܥܠ ܦܪܚܬܐ. ܘܥܠ ܪܚܫܐ. ܘܥܠ ܢܘܢܐ.

Geber filius Uri, in terra Geltad, terra Sihon 19
regis Amorræorum, & Og regis Baisan. Hi
ergò præfecti inierunt possessionem terræ.
Cæterum Juda & Israel plurimi numero qua- 20
si arena quæ est in litore maris, edebant ac
bibebant, & lætabantur. Et Salomon domi- 21
nabatur in omnia regna, à fluvio terræ Palesti-
nórum, usque ad limitem Ægypti; & offere-
bant munera, serviebantque regi Salomoni
cunctis diebus vitæ ejus. Erat autem cibus 22
Salomonis in die uno, triginta cori similagi-
nis, & sexaginta cori farinæ. Decem boves 23
saginati, viginti boves pascuales, & centum
oves; præter cervos, & capreas, & bubalos
sylvestres, & volatile saginatum. Nam ipse 24
dominabatur in tota citeriore parte fluminis,
à Tahphis usq; ad Aza, & in omnes reges
qui erant cis flumen; pacemque habebat ex
omnib' partibus & ex omnib' locis adjacen-
tibus: Confidebatq; Juda & Israel tranquil- 25
lè, quisq; sub vitibus suis, & sub ficubus suis, à
Dan usq; ad Bir-sebaa cunctis dieb' Salomo-
nis. Habebat præterea Salomon quadraginta 26
millia præsepiorum equilium pro equitatu
suo, & duodecim millia equitum. Et si præ- 27
fecti sustentabant regem Salomonem, & o-
mnes accedentes ad mensam regis Salomonis,
quisq; mense suo; nec quicquam desiderari
sinebant. Hordeum quoque & paleam pro 28
equis & equabus advehebant ad locum ubi
erat, quisque pro munere suo. Concessit er- 29
gò Deus Salomoni sapientiã & prudentiam,
mentisque capacitatem tantã copiã, Ut exce- 30
deret sapientia Salomonis sapientiam omni-
um Orientalium, & sapientias Ægyptiorum.
Essetque sapientior cunctis hominib', Ethane 31
Orientali, Hamane, Chalchole, & Dardaa fi-
liis Meholis; vigeretque nomen ejus inter
omnes circunjacentes sibi gentes. Et elocu- 32
tus est ter mille sententias, fueruntque canti-
ca ejus mille et quinque. Disseruit etiam de 33
arboribus, à cedris Libani usque ad semper-
vivum quod prodit in pariete. Disseruit
quoque de jumentis, de volucribus, de re-
ptilibus, et de piscibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * جبار بن اروي في ارض جلعاد * وارض سيحون ملك الاموراniين وعوج ملك بيسان * فلزم
20 الوكلاء كل رجل ارضه وما ولي عليه * وكان بنو يهودا وال اسرائيل بالكثرة مثل الرمل الذي في
21 سواحل البحر * ياكلون ويشربون ويفرحون * وكان سليمان مسلطا على جميع المملكات من
22 حد فلسطين الى حد مصر ويهدون اليه الهدايا ويتعبدون له طول عمره * وكانت مايدة سليمان
23 ومعه طعامه في كل يوم * احد وثلثون كرا من السميد * وستون كرا من الدقيق * وعشرة
ثيران معلوفة * وعشرون ثورا من الرعي * ومائة كبش * هذا غير الوحش والبرابير والطير
24 المسمن * لانه كان مسلطا على جميع الذين في عبر نهر الفرات * من حد تفسح الى غزة * وكان
مسلطا على جميع الملوك الذين في تجاه نهر الفرات * وكان مطمينا سالما من جميع الذين حوله
25 ونواحيه * وسكنوا بنو يهودا وبنو اسرائيل مطمانين * كل انسان تحت كرمه وتينه * من حد دان
26 الى بير سبع * طول عمر سليمان * وكان لسليمان اربعون الف اري عليها خيل لرحلته * وايضا
27 عشر الف فارس * وكان هولاء الوكلاء ينفقون على سليمان وعلى جميع ندمايه الذين يحضرون
28 مايدته * ولم يكونوا يتركون مايدته تعوز شيا * وكانوا يجمعون الشعير والتبن للخيل والرماك
29 الى الموضع الذي يكون فيه سليمان كما يومرون * واعطي الله لسليمان الحكمة والفهم واللب
30 وحلة كل الفهم * فعظمت حكمة سليمان وفاقت حكمة جميع اهل المشرق * وفاقت حكمته اهل
31 مصر ايضا * وصار احكم من جميع الناس * وغلب ايثان المشرقي في حكمته * وفاق هامان
32 وكلكل ودردع بني محول في الحكمة * وشاع خبره في جميع المملكات التي حوله * وكتب ثلثة
33 الاف مثل * وكانت تسابيحه الف تسبيحة وخمسة تسابيح * وتكلم في الشجر * ونعت قواها
ووصف كل شجرة * من ارز لبنان والى الحشيش الذي ينبت في الحايط * ووصف البهايم
والطيور وما فيها من المنافع * ووصف الهوام والزحافة وسمك البحر *

Geber filius Arvi, in terra Galaad, & ter- 19
ra Sihon regis Amoræorum, & Og regis
Basan. Et quilibet horũ curatoris vaca-
bat terræ suæ, & ditioni suæ. Porrò filii 20
Juda & gens Israelitica numero æqua-
bant arenã quæ est in litoribus maris; cõ-
edebãt, bibebant, & lætabantur. Salomon 21
autem dominus erat omnium regnorum, à
termino Palestinæ ad terminũ Ægypti;
& offerebant ei munera, erantq; ei subdi-
ta toto spatio ætatis illius. Mensa verò 22
Salomonis, & annona victûs ejus singulis
dieb' erant un' et triginta cori similæ, &
sexaginta cori farinæ: Decẽ boves sagina- 23
ti, & viginti boves pascuales, & centũ
arietes; præter ferinas, & venaticas, &
volucre saginatum. Nam ipse dominabatur 24
in omnes qui erant cis fluviũ Euphratem,
à termino Tahphis usq; ad Gazam; & do-
minabatur in omnes reges qui erant à ci-
teriori parte fluvii Euphratis; eratq; tutus
& immunis ab omnibus sibi adjacentibus
& conterminis. Adeoq; filii Juda & filii 25
Israel securi habitabant, quilibet sub vi-
neis, & ficubus suis, à limite Danis usq;
Bir-sibaa, totâ ætate Salomonis. Habebat 26
etiam Salomon quadraginta millia præse-
piorum in quibus equi pro viris suis, &
duodecim millia equitum. Igitur hi cura- 27
tores impensã faciebant pro Salomone &
pro omnibus convivis ejus qui assistebant
mensæ ipsius, nec sinebant ejus mensã ul-
lius rei indigere. Et cogebant hordeum & 28
paleã pro equis & equab' in locis in quo
Salomonem esse contingebat, prout ju-
bebantur. Dedit ergò Deus Salomoni sa- 29
pientiam, & sagacitatem, atq; prudentiã,
& concessit ei omnem intelligentiam:
Crevitque sapientia Salomonis, & supera- 30
vit sapientia ejus omnes Orientales, &
excelluit sapientia ejus etiam Ægyptiis:
Factusq; est omniũ hominũ sapientissim', & 31
& superavit Ethanem Orientalem sapi-
entiâ suâ; & Hemanem, Chalchalem,
atque Dardaem filios Meholis sapientiâ
antecelluit: & divulgata est fama ipsius
in omnia circumjacentia regna. Scripsit 32
tria millia proverbiorum, & fuerunt ejus
carmina mille carmina & quinque car-
mina. Locutus est de arboribus, & ex- 33
posuit virtutes earum: disseruit autem
de quibuscunq; arboribus, à cedro Libani
usque ad herbam quæ nascitur in pariete.
Disseruit etiam de animantibus & volu-
cribus, deque inditis in ea utilitatibus.
Denique disseruit de insectis & reptili-
bus, & piscibus maris.

מלכים א: ה

Selomoh sapientiam audiendam ad populis omnibus ex veniebant Et
34 ויבאו מכל־העמים לשמע את חכמת שלמה
.ejus sapientiam audierunt qui , terræ regibus universis de
מאת כל־מלכי הארץ אשר שמעו את־חכמתו :

CAP. V. ה

quia : Selomoh ad suos servos Sor rex Chiram misit Et
1 וישלח חירם מלך־צור את־עבדיו אל־שלמה כי
fuerat amans quia ; suo patre pro regẽ in unxissent ipsum quòd audierat
שמע כי אתו משחו למלך תחת אביהו כי אהב היה
ad Selomoh Misitque .diebus omnibus David ipsum Chiram
2 חירם לדוד כל־הימים : וישלח שלמה אל־
quia ,meum patrem David nôsti Tu : dicendo , Chiram
3 חירם לאמר : אתה ידעת את־דוד אבי כי
faciebus à ,sui Dei Domini nomini domum ædificare potuit non
לא יכל לבנות בית לשם יהוה אלהיו מפני
sub eos Dominum dare usque ,eũ circundederunt quod , belli
המלחמה אשר סבבהו עד־תת־יהוה אתם תחת
meus Deus Dominus dedit requiem nunc Et .ejus pedum curvitatibus
4 כפות רגלו : ועתה הניח יהוה אלהי
ego ecce Et .malus occursus non & ,adversarius non : circuitu à mihi
5 לי מסביב אין שטן ואין פגע רע : והנני
est locutus sicut ,mei Dei Domini nomini domum ædificare dicens
אמר לבנות בית לשם יהוה אלהי כאשר דבר
te pro dabo quem tuus Filius :dicendo,meũ patrẽ David ad Dominus
יהוה אל־דוד אבי לאמר בנך אשר אתן תחתיך
,præcipe nunc Et .meo nomini domum ædificabit Ipse ,tuũ soliũ super
6 על־כסאך הוא־יבנה הבית לשמי : ועתה צוה
:tuis servis cum sint mei servi & ,Lebanon de cedros mihi præcidãt &
ויכרתו־לי ארזים מן־הלבנון ועבדי יהיו עם־עבדיך
quia : dixeris quæ omnia secundũ tibi dabo tuorũ servorũ mercedẽ &
ושכר עבדיך אתן לך ככל אשר תאמר כי
ligna cædere sciens vir nos inter non quia , nôsti tu
אתה ידעת כי אין בנו איש ידע לכרת־עצים
: Selomoh verba Chiram audire secundùm ,fuit Et .Sidonii sicut
7 כצדנים : ויהי כשמע חירם את־דברי שלמה
Davidi dedit qui ,hodie Dominus Benedictus : ait & ,valde est lætat⁹ &
וישמח מאד ויאמר ברוך יהוה היום אשר נתן לדוד
Chiram misit Et .hunc multum populum super sapientem filium
8 בן חכם על־העם הרב הזה : וישלח חירם
ego : me ad misisti quæ Audivi : dicendo , Selomoh ad
אל־שלמה לאמר שמעתי את אשר־שלחת אלי אני
.abiegnis lignis in & ,cedrinis lignis in tuã voluntatẽ omnẽ faciam
אעשה את־כל־חפצך בעצי ארזים ובעצי ברושים :
ratibus ea ponam ego & : mare ad Lebanon de descẽdere faciẽt mei Servi
9 עבדי ירדו מן־הלבנון ימה ואני אשימם דברות
: ibi ea dissipabo & ,mẽ ad miseris quem locum ad usque mari in
בים עד־המקום אשר־תשלח אלי ונפצתים שם
.meæ domui panem dando meã voluntatẽ facies tu & ,tolles tu &
ואתה תשא ואתה תעשה את־חפצי לתת לחם ביתי :
abiegna ligna & ,cedrina ligna Selomoh dans Chiram fuit Et
10 ויהי חירום נתן לשלמה עצי ארזים ועצי ברושים
millia viginti Chiram præbuit Selomoh Et .ejus voluntatẽ omnem
11 כל־חפצו : ושלמה נתן לחירם עשרים אלף
sic : contusi olei coros viginti & ,ejus domui cibum triticorum coros
כר חטים מכלת לביתו ועשרים כר שמן כתית כה
dedit Dominus Et .anno in anno Chiram ipsi Selomoh dedit
12 יתן שלמה לחירם שנה בשנה : ויהוה נתן
Chiram inter pax fuit & :ei est locutus sicut , Selomoh sapientiam
חכמה לשלמה כאשר דבר־לו ויהי שלם בין חירם
.ipsi ambo fœdus exciderunt & ,Selomoh inter &
ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם :

Versio VULG. LAT.

34 Et veniebant de cunctis popu-
lis ad audiendã sapientiã Sa-
lomonis, & ab universis regi-
bus terræ, qui audiebant sa-
pientiam ejus.

CAP. V.

1 Misit quoq; Hiram rex Ty-
ri servos suos ad Salomonem:
audivit enim quod ipsũ unxissent
regẽ pro patre ej⁹: quia ami-
cus fuerat Hiram David omni
2 tempore. Misit autem Salo-
3 mon ad Hiram, dicens; Tu
scis voluntatem David patris
mei, & quia non potuerit æ-
dificare domum nomini Dñi
Dei sui propter bella immi-
nentia per circuitũ, donec da-
ret Dñs eos sub vestigio pe-
4 dũ ej⁹. Nunc autẽ requiẽ dedit
Dñs De⁹ me⁹ mihi per circuitũ:
& non est satan, neq; occurs⁹
5 mal⁹. Quamobrẽm cogito æ-
dificare templũ nomini Do-
mini Dei mei, sicut locutus est
Dñs David patri meo, dicens;
Filius tuus, quem dabo pro te
super soliũ tuũ, ipse ædifica-
6 bit domũ nomini meo. Præ-
cipe igitur ut præcidant mihi
servi tui cedros de Libano, &
servi mei sint cũ servis tuis:
mercedem autem servorum
tuorum dabo tibi quamcunq;
petieris: scis enim quomodò
non est in populo meo vir
qui noverit ligna cædere sicut
7 Sidonii. Cùm ergò audisset
Hiram verba Salomonis, læta-
tus est valdè, & ait; Benedi-
ctus Dñs Deus hodiè, qui de-
dit David filiũ sapientissimum
super populũ hunc plurimũ.
8 Et misit Hiram ad Salomo-
nem, dicens; Audivi quæcun-
que mandâsti mihi: ego faci-
am omnem voluntatem tuam
in lignis cedrinis & abiegnis.
9 Servi mei deponent ea de Li-
bano ad mare: & ego com-
ponam ea in ratibus in mari,
usq; ad locũ quem significave-
ris mihi; & applicabo ea ibi,
& tu tolles ea: præbebísque
necessaria mihi, ut detur cibus
10 domui meæ. Itaq; Hiram da-
bat Salomoni ligna cedrina, &
ligna abiegna, juxta omnem
11 voluntatem ej⁹. Salomon au-
tem præbebat Hiram, coros
tritici viginti millia, in cibũ
domui ejus, & viginti coros
purissimi olei: hæc tribuebat
Salomon Hiram per singulos
12 annos. Dedit quoq; Dñs sapi-
entiã Salomoni, sicut locutus
est ei: & erat pax inter Hiram
& Salomonem, & percusse-
runt ambo fœdus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ τῷ Σαλωμὼν δώδεκα καθεσταμένοι ἐπὶ
πάντα Ἰσραήλ, χορηγεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ· (κ) μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγί-
8 νετο ἐπὶ τὸν ἕνα χορηγεῖν. Καὶ ταῦτα τὰ
ὀνόματα αὐτῶν· (λ) Βεὲν υἱὸς Ὢρ ἐν ὄρει (μ)
9 Ἐφραὶμ εἷς. Υἱὸς Δακὰρ ἐν (ν) Μακὰς, καὶ
ἐν (ξ) Σαλαβὶν, καὶ Βαιθσαμὺς, καὶ (ο) Ἐλὼν ἕ-
10 ως (π) Βηθανὰν, εἷς. Υἱὸς Ἐσδὶ ἐν Ἀρα-
βὼθ, αὐτοῦ (ρ) Σωχὼ καὶ πᾶσα ἡ γῆ Ὀφέρ.
11 Υἱοῦ (σ) Ἀμιναδὰβ πᾶσα (τ) Νεφθαδὼρ,
(υ) Τεφὰθ θυγάτηρ Σαλωμὼν ἦν αὐτῷ εἰς
12 (φ) γυναῖκα, εἷς. Βανὰ υἱὸς Ἀχιλοὺθ τὴν Ἰ-
θααναχ, καὶ Μαγεδδὼ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Σὰν
ὁ παρὰ (χ) Σεσαθὰν ὑποκάτω τοῦ Ἐσραὲ,
καὶ ἐκ (ψ) Βηθσὰν ἕως Σαβελμαουλὰ, ἕως
13 Μαιβὲρ Λουκὰμ, εἷς. Υἱὸς (ω) Ναβὲρ ἐν
Ῥαβὼθ Γαλαὰδ, τούτῳ σχοίνισμα Ἐργὰβ ἐν
τῇ Βασὰν, ἑξήκοντα πόλεις μεγάλαι τει-
14 χήρεις καὶ μοχλοὶ (α) χαλκοῖ, εἷς. Ἀχινα-
15 δὰβ υἱὸς Σαδδὼ Μααναΐμ. Ἀχιμαὰς ἐν (β)
Νεφθαλὶμ, καὶ οὗτος ἔλαβε τὴν (γ) Βασεμ-
μὰθ θυγατέρα Σαλωμὼν εἰς (δ) γυναῖκα,
16 εἷς. Βαανὰ υἱὸς Χουσὶ ἐν Ἀσὴρ καὶ ἐν (ε) Βα-
18 αλὼθ, εἷς. Σεμεῒ υἱὸς Ἠλὰ ἐν τῷ Βενια-
19 μίν. Γαβὲρ υἱὸς Ἀδαῒ ἐν τῇ γῇ (ζ) Γὰδ
Σηὼν βασιλέως τοῦ Ἐσεβὼν καὶ Ὢγ βασιλέ-
ως τοῦ Βασὰν, καὶ (η) νασὲφ εἷς ἐν γῇ Ἰούδα.
17 Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φουασοὺδ ἐν Ἰσσάχαρ. Καὶ ἐ-
27 χορήγουν οἱ καθεσταμένοι οὕτως τῷ βασιλεῖ
Σαλωμών· καὶ πάντα τὰ διαγγέλματα ἐ-
πὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως ἕκαστος μῆνα
28 αὐτοῦ, οὐ παραλλάσσουσι λόγον. Καὶ τὰς κριθὰς
καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν
ᾖρον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ βασιλεὺς, ἕκα-
22 στος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ
δέοντα τῷ Σαλωμών· ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τριά-
κοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι
23 ἀλεύρου κεκοπανισμένου, (θ) Καὶ δέκα μόσχοι
ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκα-
τὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων, καὶ (ι) δορ-
24 κάδων ἐκλεκτῶν σιτευτά. Ὅτι ἦν (κ) ἄρ-
χων πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη
ἐκ πάντων τῶν μερῶν (λ) κυκλόθεν.

Et Salomoni duodecim præfecti
super omnem Israel, ad præben-
dum regi, & domui ejus: men-
sem in anno erat super unum
præbere. Et hæc nomina eorum. 8
(e) Been filius Or in monte E-
phræm, (f) unus. Filius Dacar 9
in Maces, & in Salabin, & Beth-
samys, & Elon usque Beth-
anan, unus. Filius Esdi in Ara- 10
both: ipsius Socho, & univer-
sa terra Opher. Filii Amina- 11
dab universa Nephthador: (Te-
phath filia Salomon erat ei in u-
xorem,) unus. Bana filius A- 12
chiluth ipsa Ithaanach, & Ma-
geddo: & universa domus San,
quæ apud Sesathan, sub Esrae:
& de Bethsan usque Abelmau-
la, usque Macber Lucam, unus.
Filius Naber in Rhaboth (g) 13
Galaad, (huic funiculus Ergab in
Basan sexaginta civitates magnæ
muratæ, & vectes æni,) unus.
Achinadab filius Saddo Ma- 14
naim. Achimaas in Nephtha- 15
lim: (& his accepit Basemmath
filiam Solomon in uxorem,) u-
nus. Baana filius Chusi in Aser, 16
& in Baaloth, (h) unus. Semei 18
filius Ela in Benjamin. Gaber 19
filius Adai in terra Gad Seon re-
gis Esebon, & Og regis Basan:
& (i) Naseph unus in terra Ju-
da. Josaphat filius Phuasud in 17
Issachar. (k) Et præbebant præ-
fecti sic regi Salomon: & omnia 27
mandata ad mensam regis, unus-
quisque mensem suum: non
mutant verbum. Et hordea, & 28
paleam equis, & curribus fere-
bant ad locum, ubicunque esset
rex, unusquisque juxta ordinem
suum. (l) Et hæc erant necessaria 22
Salomoni in die una, triginta co-
ri similæ, & sexaginta cori fari-
næ subactæ, Et decem vituli ele- 23
cti, & viginti boves pascuales,
& centum oves, præter cervos,
& capreas (m) electas, saginata.
Quoniam erat princeps trans flu- 24
men, & erat ei pax ex omnibus
partibus in circuitu.

MS. A.

(κ) μῆνα ἐνιαυτῷ (λ) Βὲν (μ) Ἐφραίμ. Υἱὸς (ν) Μαχμὰς, (ξ) Σαλα-
βεὶμ, (ο) Αἰαλὼμ (π) Βηθανάν. Υἱὸς * Ἐσδὶ ἐν (ρ) Σοχὼ (σ) Ἀβιναδὰβ
(τ) Νεφαδδὼρ, (υ) Ταφατὰ (φ) γυναῖκα. Βαανὰ υἱὸς Ἐλοὺδ τὴν Θαανὰχ,
καὶ * Μεμαγεδδὼ, (χ) Ἐσθαανθὰν ὑποκάτω τοῦ Ἰεζραὲλ, (ψ) Βηθσὰν ἕ-
ως Ἀβελμαουλᾶ, ἕως Μεμβραὲ Ἰεκμαὰν, εἷς. (ω) Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ Γα-
λαὰδ αὐτῷ ὁ Αὐὼθ Ἰαεὶρ * υἱοῦ Μανασσῆ Γαλαὰδ, τούτῳ σχοίνισμα Ἐργὰβ
ἢ ἐν (α) χαλκοῖ. * Αἰναδὰβ υἱὸς Σαδὼκ (β) Νεφθαλεὶ, (γ) Μασεμμὰθ (δ)
17 γυναῖκα. Βαανὰς (ε) Μααλώτ. Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φαρροῦ ἐν Ἰσσάχαρ. Σεμεῒ
(ζ) Γαλαὰδ τῇ Σηὼν βασιλέως Ἐσεβὼν τοῦ Ἀμορραίου, καὶ Ὢγ (η) Ἐνασὶφ ἐν
10 γῇ. Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος,
21 ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ εὐφραινόμενοι. Καὶ Σαλωμὼν ἦν ἐξουσιάζων ἐν πᾶ-
σιν τοῖς βασιλείοις, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίου Αἰγύπτου. *
προσφέροντες δῶρα καὶ δουλεύοντες τῷ Σαλωμὼν πάσας ἡμέρας ζωῆς αὐ-
22 τοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ δέοντα Σαλωμών· (θ) Δέκα μόσχοι (ι) δορκάδων καὶ ὀρνίθων
ἐκλεκτὰ ἐκλεκτῶν (κ) ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ Θαψὰ καὶ ἕ-
ως * ἐν πᾶσιν βασιλεῦσιν πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ εἰρήνη ἦν αὐτῷ ἐκ πάν-
25 των (λ) κυκλόθεν. Καὶ κατῴκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος
ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ἀπὸ Δὰν
καὶ ἕως Βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 ואתו מכל עממיא למשמע ית חוכמת שלמה מכל מלכי ארעא דשמעין ית חוכמתיה :

ה

1 ושלח חירם מלכא דצור ית עבדוהי לות שלמה ארי שמע ארי יתיה משחו למהוי
2 מלכא תחות אבוהי ארי רחימא הוה חירם לדוד כל יומיא : ושלח שלמה לות חירם
3 למימר : את ידעת ית דוד אבא ארי לא יכיל למבני ביתא לשמא דיי אלהיה מן קדם
4 עבדי קרבא דאקפוהי עד דמסר יי יתהון תחות פרסת רגלוהי : וכען אניח יי אלהי לי
5 מסחור סחור לית שטן ולית פגע ביש : והא אנא אמר למבני ביתא לשמא דיי אלהי
כמא דמליל יי עם דוד אבא למימר ברך דאתן תחותך על כורסי מלכותך הוא יבני
6 ביתא לשמי : וכען פקיד ויקצצון לי ארזין מן לבנן ועבדי יהון עם עבדך ואגר עבדך אתן
7 לך ככל דתימר ארי את ידעת ארי לית בנא גברא דידע למקץ אעין כצידונאי : והוה
כד שמע חירם ית פתגמי דשלמה וחדי לחדא ואמר בריך יי יומא דין דיהב לדוד בר
8 חכים על עמא סגיאה הדין : ושלח חירם לות שלמה למימר שמעית ית דשלחתא
9 לותי אנא אספיק ית כל צורכך באעי ארזין ובאעי ברון : עבדי יחתון מן לבנן לימא
ואנא אשוינון תורנסין בימא עד אתרא דתשלח לי וארמינון תמן ואת תטול ואת תספיק
10 צורכי למתן מזון לאנש ביתי : והוה חירם יהיב לשלמה אעי ארזין ואעי ברון כל
11 צורכיה : ושלמה יהיב לחירם עסרין אלפין כורין חטין פרנוס לאנש ביתיה ועסרין
12 כורין משחא כתישא כדין יהיב שלמה לחירם שנא בשנא : ויי יהב חוכמתא לשלמה
כמא דמליל ליה והוה שלמא בין חירם ובין שלמה וגזרו קים תרויהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et veniebant ex omnibus gentibus ad audiendam sapientiam Selomoh, ab 34
omnibus regibus terræ qui audierant sapientiam ejus.

CAP. V.

Et misit Hhiram rex Szor servos suos ad Selomoh, quia audierat 1
quòd unxerant eum ut esset rex pro patre suo: nam dilexerat Hhiram Da- 2
vid omnibus diebus. Et misit Selomoh ad Hhiram dicendo. Tu nôsti 3
David patrem meum quòd non potuit ædificare domum Dñi Dei sui
propter belligeratores qui circuierant illum, usque quo tradidit illos Do-
minus sub planta pedũ ejus. Et nunc requiem dedit Dñs Deus meus mihi 4
undique; non est adversarius, nec occursus malus. Et ecce ego dico quòd 5
ædificabo domũ nomini Dñi Dei mei, sicut locutus est Dñs cum David
patre meo, dicendo: Filius tuus quẽ dabo pro te super soliũ regni tui, ipse
ædificabit domũ nomini meo. Et nunc jube ut scindant mihi cedros de 6
Libnan, & servi mei erunt cum servis tuis; & mercedẽ servorum tuorum
dabo tibi juxta id quod dixeris: nam tu nôsti quòd non est inter nos vir
qui nôrit scindere ligna ut Szidonæi. Et fuit cũ audisset Hhiram verba 7
Selomoh, lætatus est valdè, & dixit: Benedict⁹ Deus hodie, qui dedit Da-
vid filiũ sapientem super populum multum hunc. Et misit Hiram ad Selo- 8
moh dicendo, Audivi quòd misisti ad me: ego sufficiam omnem necessita-
tem tuã in lignis cedrorũ & lignis abietũ. Servi mei deducent [ligna] ex 9
Libnan ad mare, & ego ponã ea per rates in mare usq, ad locũ ad quem
miseris mihi, & conjiciã ea ibi, & tu tolles: & tu suppeditabis necessitatem
meã dando cibũ viris dom⁹ meæ. Et Hhirã præbuit Selomoh ligna cedro- 10
rũ & ligna abietũ, omnẽ necessitatẽ ej⁹. Et Selomoh dedit Hhirã viginti 11
millia cororũ frumenti in sustentationẽ hominib⁹ dom⁹ ejus, & viginti co-
ros olei contusi: sic dedit Selomoh Hhiram singulis annis. Et Dñs dedit 12
sapientiam Selomoh, sicut locutus fuerat ei: & fuit pax inter Hhiram &
Selomoh; & percusserunt fœdus ambo ipsi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܐܬܝܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܠܡܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܡܩܒܠ ܗܘܐ ܩܘܪܒܢܐ.
1 ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܫܡܥܘ ܚܟܡܬܗ. * ܫܠܡ * ܗ * ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ *
ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ. ܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܡܥ ܕܡܫܚܘܗܝ ܠܡܠܟܐ ܚܠܦ
ܐܒܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܚܝܪܡ ܠܕܘܝܕ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܝܡܘܢ
2 ܘܒܪܟܗ. * ܘܫܕܪ ܫܠܝܡܘܢ ܠܚܝܪܡ. ܘܐܡܪ. * ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܕܠܐ ܐܫܟܚ
3 ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ : ܡܛܠ ܩܪܒܐ ܣܓܝܐܐ ܕܚܕܪܘܗܝ. ܥܕܡܐ ܕܝܗܒ
ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ. ܠܬܚܬ ܦܪܣܬܐ ܕܪܓܠܘܗܝ. * ܘܗܫܐ ܐܢܝܚ ܠܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܣܚܪܢܝ
4 ܠܝܬ ܣܛܢܐ. ܘܠܐ ܦܓܥܐ ܒܝܫܐ. * ܘܗܐ ܐܡܪܬ ܕܐܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܝ. ܐܝܟ
5 ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܕܒܪܟ ܕܝܗܒ ܐܢܐ ܚܠܦܝܟ ܥܠ ܟܘܪܣܝܟ. ܗܘ ܢܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ.
* ܘܗܫܐ ܦܩܘܕ. ܘܢܦܣܩܘܢ ܠܝ ܡܢ ܠܒܢܢ. ܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܥܒܕܝ ܢܗܘܘܢ ܥܡ ܥܒܕܝܟ.
6 ܘܐܓܪܐ ܕܥܒܕܝܟ ܐܬܠ ܠܟ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܡܪܬ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܕܠܝܬ ܒܢ ܐܢܫ
7 ܕܝܕܥ ܠܡܦܣܩ ܩܝܣܐ. ܐܝܟ ܨܝܕܢܝܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܚܝܪܡ ܡܠܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܚܕܝ ܛܒ.
ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܝܘܡܢܐ. ܕܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪܐ ܚܟܝܡܐ. ܕܢܕܒܪ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܪܒܐ.
8 * ܘܫܕܪ ܚܝܪܡ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܡܥܬ ܟܠ ܡܕܡ ܕܫܕܪܬ ܠܝ. ܐܢܐ ܐܥܒܕ. ܟܠܗ
9 ܨܒܝܢܟ. ܒܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܒܩܝܣܐ ܕܒܪܘܬܐ. * ܥܒܕܝ ܢܚܬܘܢ ܡܢ ܠܒܢܢ ܠܝܡܐ. ܘܐܢܐ
ܐܥܒܕ ܐܢܘܢ ܡܫܘܛܐ ܒܝܡܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܬܫܕܪ ܠܝ. ܘܐܫܪܐ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. ܘܐܢܬ
10 ܬܫܩܘܠ. ܘܐܢܬ ܬܥܒܕ ܨܒܝܢܝ. ܘܬܬܠ ܠܚܡܐ ܠܒܝܬܝ. * ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܚܝܪܡ
11 ܠܫܠܝܡܘܢ. ܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܘܩܝܣܐ ܕܒܪܘܬܐ. ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ. * ܘܫܠܝܡܘܢ ܝܗܒ ܠܚܝܪܡ.
ܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܟܘܪܝܢ ܕܚܛܐ ܡܝܟܘܠܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܘܥܣܪܝܢ ܐܠܦ ܟܘܪܝܢ ܕܡܫܚܐ ܕܟܬܝܬܐ.
12 ܗܟܢܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܚܝܪܡ. ܫܢܐ ܒܫܢܐ. * ܘܡܪܝܐ ܝܗܒ ܚܟܡܬܐ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܐܝܟ
ܕܐܡܪ ܠܗ. ܘܗܘܐ ܫܝܢܐ ܒܝܢ ܚܝܪܡ ܘܒܝܬ ܫܠܝܡܘܢ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܘܩܝܡܘ ܩܝܡܐ ܬܪܝܗܘܢ.

Et ex omnib[9] gentib[9] veniebant auditū ſapientiā Salomonis, et accipiebat munera ab omnibus regibus terræ qui audiebant ſapientiam ejus. 34

CAP. V.

Miſit quoq; Hirā rex Tyri ſervos ſuos ad 1
Salomonē (audiverat enim quòd unxiſſent
eum ut regnaret vice patris ſui: nam dilexerat
Hirā Davidē cunctis dieb[9]) miſit inquā Hirā
ad Salomonē, & benedixit ei. Tum miſit Sa- 2
lomon ad Hirā, & dixit ei, Tu nôſti Davidē 3
patrē meū non potuiſſe domū ædificare nomini Dñi Dei ſui ob frequentia bella quæ cinxerant eum, donec tradiderit ea Dñs ſub
plantā pedis ej[9]. Nunc ergò cùm requiē mihi 4
dederit Dñs Deus me[9] undequaque, nullus ſit
Satanas, nec ullus ſiniſter occurſus; En ego 5
ſtatuo ædificare domū nomini Dñi Dei mei, quemadmodum dixit Dñs Davidi patri meo *hiſce verbis*, Filius tuus quē pro te conſtitui ſup ſoliū tuū, ipſe ædificabit domum nomini
meo. Itaque jube ut ſuccîdant mihi de Liba- 6
no ligna cedrina; erunt autē ſervi mei cum ſervis tuis, & mercedē ſervorum tuorū dabo tibi quamcunque præſcripſeris: tu enim nôſti neminē inter nos eſſe qui cædendorū ligno-
rū gnarus ſit ut Sidonii. Cúmque audîſſet Hi- 7
ram verba Salomonis, lætat[9] eſt vehementer, et ait; Benedictus ſit hodiè Dñs qui conceſſit Davidi filium ſapientē, ut præeſſet populo
huic ingenti. Miſitque Hirā ad Salomonē, et 8
dixit ad eum, Intellexi quicquid ad me miſiſti: ego perfecturus ſum omnē voluntatē tuam quod ad ligna cedrina, et quod ad ligna a-
biegna. Servi mei devehent ea è Libano ad 9
mare, tum in rates componā illa in mari ad eū uſque locum quē mihi *ſignificatum* miſeris, ibi exponā ea, tuq; ea inde aſportabis: tu quoque viciſſim facies voluntatem meā, & com-
meatū dabis domui meæ. Itaque dabat Hirā 10
Salomoni ligna cedrina et ligna abiegna pro
voto ipſius. Salomon verò dabat Hiramo vi- 11
cies millenos coros tritici in cibum pro domo ej[9], et vicies millenos coros olei expreſſi: hoc pacto dabat Salomon Hiramo ſingulis
annis. Dedit quoque Dñs Salomoni ſapientiā, 12
quemadmodū dixerat ei: fuitque pax inter Hiramum & inter Salomonē cunctis diebus, & pepigerunt ambo fœdus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * وكان يجمع الي سليمن من جميع الشعوب ليسمعوا حكمته* ومن جميع ملوك الارض الذين
1 يسمعون بحكمته* * الفصل الخامس * وارسل حيرام ملك صور
عبيده الي سليمان مهنيا له وداعيا* لما سمع انه قد مسح ملك مكان ابيه* اذ كان حيرام لم
2 يزل محبا لداود في كل ايامه* وارسل سليمان الي حيرام وقال* قد عرفت ان داود ابي لم يقدر
3 ان يبني بيتا للرب باسم الله ربه* من اجل الحروب التي اشتغل بها* حتي صير الله الملوك كلها
4 تحت قدميه* فاما انا فقد اراحني الله من كل من حولي* وليس من يضادني* ولا من يلقاني
5 بالشر* وانا قد نويت ان ابني بيتا باسم الله ربي* كما قال الرب لداود ابي* ان ابنك الذي اصيره
6 من بعدك ملكا هو يبني بيتا لاسمي* فمن الان تقدم بان يقطع لي خشب صنوبر من لبنان*
ويكون عبيدي مع عبيدك* وانا اعطي عبيدك من الارزاق ما امرتني* لانك تعلم ان
7 ليس فينا من يقطع الخشب مثل الصيدانيين* فلما سمع حيرام كلام سليمان فرح فرحا
عظيما وقال* تبارك الله يومنا هذا* الذي رزق داود ابنا حكيما يدبر هذا الشعب
8 العظيم* فارسل حيرام الي سليمان وقال* قد فهمت رسالتك* وانا افعل كما تحب وتهوي* وارسل
9 اليك خشب الصنوبر وخشب السرو* وعبيدي يقطعون ويدلون حمله من لبنان الي البحر
10 وانا اصيرها اطوافا في البحر الي الموضع الذي تريد* واصيرها هناك وترسل انت فتحملها من هناك
وانت ايضا تعمل بما اقول لك* وتجري علي اصحابي ارزاقا* وصار حيرام يبعث الي سليمان خشب الصنوبر
11 وخشب السرو علي ما يريد* واجري سليمان علي اصحاب حيرام عشرين الف كر من طعام* وعشرين الف
12 كر من الزيت المعسول* هكذا كان يجري سليمان علي اصحاب حيرام في كل سنة* والرب اعطي سليمان
من الحكمة كما وعده* وكان بين حيرام وبين سليمان ائتلاف وحب وسلامة كل ايامهما* وتحالفا وتعاهدا جميعا

Et conveniebant apud Salomonem ex omnibus gentibus ad audiendā ſapientiā ejus, & ex omnibus regibus terræ, qui ſapientiæ illius rumorem audiebant. 34

CAP. V.

Adhæc miſit Hiram rex Tyri ſervos 1
ſuos ad Salomonem gratulaturus ei, fauſtaque precatus, ubi audîſſet eū unctū eſſe regem loco patris ſui: fuerat enim Hiram conſtans Davidis amicus cunctis diebus.
Miſit quoque Salomon ad Hiram, dixit- 2
que; Jam nôſti Davidem patrem meū 3
non potuiſſe ædem extruere Domino in nomine Dei Domini ſui, propter bella quibus erat occupatus, donec ſubegerit
Deus reges omnes pedibus ejus. Me au- 4
tem pacatum reddidit jam Deus ab omnibus qui circa me ſunt, nec eſt qui adverſetur mihi, nec qui pernicioſo mihi animo
ſeſe objectet: Quapropter jam decrevi 5
ædē extruere in nomine Dei Domini mei, quemadmodū dixit Dominus Davidi patri meo, quòd filius tuus quem regem poſt te ſubſtituam, ipſe extruet ædem nomini
meo. Igitur jubeas in præſenti ut præci- 6
dantur mihi ligna pinea de Libano: eruntque ſervi mei cū ſervis tuis, & ego præbebo ſervis tuis annonā qualemcunque mihi præceperis: ſcis enim haud eſſe inter
nos qui ligna cædant ſicut Sidonii. Cùm 7
autem audîſſet Hiram verba Salomonis, gaviſus eſt gaudio magno, & ait, Benedictus ſit hodiernâ die Deus, qui dedit Davidi filiū prudentem ut regeret popu-
lum hunc ingentem. Et miſit Hiram ad 8
Salomonem dicens, Jam intellexi epiſtolam tuā, & ego facturus ſum prout cupis & optas, & miſſurus ad te ligna pinea
& ligna abiegna: Et ſervi mei cædent, 9
ſatagentque tranſvehi illa è Libano ad mare: tum ego in rates componam illa in mari ad locum quem cupis, ibique ponam, & tu mittens transferes inde: tu verò viciſſim facies quod tibi
dicam, & meis annonā præbebis. Cœpit 10
ergò Hiram mittere Salomoni ligna pinea
& ligna abiegna prout volebat. Salomon 11
autem ſuppeditabat genti Hirami vicies millenos coros cibi, & vicies millenos coros olei loti: talia ſuppeditabat Salo-
mon genti Hirami quotannis. Porrò Do- 12
minus dederat Salomoni ſapientiā, quemadmodum promiſerat ei; eratque inter Hiramum & inter Salomonem concordia, amor, & pax cunctis eorum diebus, & adhibito jurejurando pactū ſimul inierant.

מלכים א : ו

fuit & ;Israel omni ex tributum Selomoh rex fecit ascendere Et
13 ויעל המלך שלמה מס מכל ישראל ויהי
Lebanon in eos misit Et .virorum millia triginta tributum
14 המס שלשים אלף איש : וישלחם לבנונה
,Lebanon in erant mense ,vicibus mense in millia decem
עשרת אלפים בחדש חליפות חדש יהיו בלבנון
.tributum super Adoniram & : sua domo in mensibus duobus
שנים חדשים בביתו ואדנירם על המס :
octoginta & ,onus portantis millia septuaginta Selomoh fuit Et
15 ויהי לשלמה שבעים אלף נשא סבל ושמנים
assistentibus principibus à Selom .monte in cædentis millia
16 אלף חצב בהר : לבד משרי הנצבים
,millia tria ,opificium super qui ,Selomoh ipsi
לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים
.opificio in facientes ,populum in dominantes ,trecenti &
ושלש מאות הרדים בעם העשים במלאכה :
preciosos lapides ,grandes lapides fecerũt proficisci & ,rex præcepit Et
17 ויצו המלך ויסעו אבנים גדלות אבנים יקרות
ædificatores dolaverunt Et .dolatos lapides ,domum fundandum ad
18 ליסד הבית אבני גזית : ויפסלו בני
,ligna præparaverunt & ;Ghiblim & ,Chiram ædificatores & ,Selomoh
שלמה ובני חירום והגבלים ויכינו העצים
.domum ædificandum ad ,lapides &
והאבנים לבנות הבית :

CAP. VI. ו

egredi ,anno quadringentesimo & ,anno octogesimo in ;fuit Et
1 ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת
mense in quarto anno in ,Ægypti terra è Israel filios
בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש
,Israel super Selomoh regnare (,secundus mensis ipse) ,Zif
זו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל
rex ædificavit quam domus Et .Domino domum ædificavit &
2 ויבן הבית ליהוה : והבית אשר בנה המלך
viginti & ,ejus longitudo cubitorum sexaginta ,Domino Selomoh
שלמה ליהוה ששים אמה ארכו ועשרים
super vestibulum Et .ejus statura cubitorum triginta & ,ejus latitudo
3 רחבו ושלשים אמה קומתו : והאולם על
facies super ,ejus longitudo cubitorum viginti ,domus templi facies
פני היכל הבית עשרים אמה ארכו על פני
.domus facies super ejus latitudo cubito in decem : domus latitudinis
רחב הבית עשר באמה רחבו על פני הבית :
super ædificavit Et .occlusas prospectivas fenestras domui fecit Et
4 ויעש לבית חלוני שקפים אטמים : ויבן על
5 circum domus parietibus cum circumquaque thalamum domus parietem
קיר הבית יציע סביב את קירות הבית סביב
inferioris Thalami .circum appendices fecit & : oraculum & ,templum
6 להיכל ולדביר ויעש צלעות סביב : היציע התחתנה
,ejus latitudo cubito in sex medii & ,ejus latitudo cubito in quinque
חמש באמה רחבה והתיכנה שש באמה רחבה
dedit imminutiones quia ;ejus latitudo cubito in septem tertii &
והשלישית שבע באמה רחבה כי מגרעות נתן
.domus parietes in apprehendere non pro ,foris circum domui
לבית סביב חוצה לבלתי אחז בקירות הבית :
: est ædificata .profectionis perfecto lapide eam ædificari in ,domus Et
7 והבית בהבנתו אבן שלמה מסע נבנה
fuit auditum non ,ferreum instrumentum omne ,securis & ,mallei &
ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע
.eam ædificari in ,domo in
בבית בהבנתו :

Versio VULG. LAT.

13 Elegítque rex Salomon operarios de omni Israel, & erat indictio triginta millia viro-
14 rum. Mittebátque eos in Libanũ, decem millia per menses singulos vicissim, ita ut duobus mensib⁹ essent in domibus suis: & Adoniram erat super hujuscemodi indictione.
15 Fuerúntque Salomoni septuaginta millia eorum qui onera portabant, & octoginta mil-
16 lia latomorũ in monte: Absque præpositis qui præerant singulis operibus, numero triũ milliũ & trecentorũ, præcipientium populo & his qui
17 faciebant opus. Præcepitque rex, ut tollerent lapides grandes, lapides pretiosos, in fundamentũ templi, & quadra-
18 rent eos: Quos dolaverunt cæmentarii Salomonis, & cæmentarii Hiram: porrò Giblii præparaverũt ligna & lapides ad ædificandam domũ.

CAP. VI.

1 FActum est ergò quadringentesimo & octogesimo anno egressionis filiorũ Israel de terra Ægypti, in anno quarto, mense Zio, (ipse est mensis secundus) regni Salomonis super Israel, ædificari cœpit
2 domus Dño. Dom⁹ autẽ, quã ædificabat rex Salomon Dño, habebat sexaginta cubitos in longitudine, & viginti cubitos in latitudine, & triginta
3 cubitos in altitudine. Et porticus erat ante templũ viginti cubitorum longitudinis, juxta mensuram latitudinis templi: & habebat decem cubitos latitudinis ante faciem templi.
4 Fecitque in templo fenestras
5 obliquas. Et ædificavit super parietem templi tabulata per gyrũ, in parietibus domûs per circuitũ templi & oraculi, &
6 fecit latera in circuitu. Tabulatũ quod subter erat, quinque cubitos habebat latitudinis, & medium tabulatum sex cubitorũ latitudinis, & tertium tabulatum septem habens cubitos latitudinis. Trabes autẽ posuit in domo per circuitum forinsecùs, ut non hærerent
7 muris templi. Domus autem cùm ædificaretur, de lapidibus dolatis atque perfectis ædificata est: & malleus, & securis, & omne ferramentum, non sunt audita in domo cùm ædificaretur.

MS. A.

26 Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵππων εἰς ἅρματα,
27 καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. Καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεσταμένοι οὕτως τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν καὶ πάντα τὰ διαγγέλματα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως,
28 ἕκαστος μηνὰ αὐτοῦ, οὐ παραλλάσσουσιν λόγον. Καὶ τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν, ἦγον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ βασιλεύς, ἕκαστος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Καὶ ἔδωκεν κύριος σοφίαν τῷ Σαλωμὼν καὶ φρόνησιν πολλήν

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ ἔδωκε κύριος φρόνησιν τῷ Σαλωμὼν καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα καὶ χύμα καρδί-
30 ας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐπληθύνθη (μ) Σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ
31 ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου. Καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ Γαιθὰν τὸν (ν) Ζαρίτην, καὶ τὸν Αἰνὰν, καὶ τὸν Χαλκὰδ καὶ (ξ) Δαραλὰ
32 υἱὸς (ο) Μάλ. Καὶ ἐλάλησε Σαλωμὼν τρισχιλίας παραβολὰς, καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντα-
33 κισχίλιαι. Καὶ ἐλάλησε (π) ὑπὲρ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἕως (ρ) τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης διὰ τοῦ τοίχου· καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν καὶ περὶ τῶν πετεινῶν καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν καὶ περὶ τῶν ἰχθύ-
34 ων. Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ ἀκοῦσαι τῆς σοφίας (σ) Σαλωμών· καὶ παρὰ πάντων τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον (τ) τῆς σοφίας αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβε Σαλωμὼν τὴν θυγατέρα Φαραὼ αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως συντελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλήμ. Τότε ἀνέβη Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ προκατελάβετο τὴν Γαζὲρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν, καὶ τὸν Χαναανίτην τὸν κατοικοῦντα ἐν Μεργάβ· καὶ ἔδωκεν αὐτὰς Φαραὼ ἀποστολὰς θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ Σαλωμών. Καὶ Σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν Γαζέρ.

29 Et dedit Dominus prudentiam ipsi Salomon, & sapientiam multam valdè & latitudinem cordis, velut arena, quæ juxta ma-
30 re. Et (n) abundavit Salomon valdè super prudentiam omnium (o) antiquorum hominum, & super omnes prudentes Ægypti. Et
31 sapuit super omnes homines: & sapuit super (p) Gæthan Zaritem, & Ænan, & Chalcad, & Darala, filios Mal. Et locutus est
32 Salomon ter mille parabolas: & fuerunt cantica ejus quinque millia.
33 Et locutus est de lignis à cedro, quæ in Libano, & usque ad hyssopum egredientem per parietem. Et locutus est de pecoribus, & de volatilibus, & de reptilibus, & de piscibus. Et adveniebant om-
34 nes populi audire sapientiam Salomon, (q) & ab omnibus regibus terræ, quicunque audiebant sapientiam ejus. Et accepit Salomon filiam Pharao sibi in uxorem: & introduxit eam in civitatem David; quoadusque ipse consummásset domum Domini, & domum suam, & murum Hierusalem. Tunc ascendit Pharao rex Ægypti, & cepit Gazer, & incendit eam, & Chananitem habitantem in Mergab. Et dedit (r) eas Pharao missiones filiæ suæ uxori Salomon. Et Salomon ædificavit Gazer.

MS. A. (μ) ἡ σοφία Σαλωμὼν (ν) Ἐζραΐτην, καὶ Ἡμὰν, καὶ τὸν (ξ) τὸν Δαραὰ (ο) Μαὺλ. Καὶ ἦν ὀνομαστὸς ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν κύκλῳ. Καὶ ἐλάλησεν (π) περὶ τῶν (ρ) τῆς ὑσσώπου (σ) Σολομών· (τ) τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου

ΚΕΦ. ς΄.

1 ΚΑὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας (α) αὐτοῦ χρῖσαι τὸν Σαλωμὼν ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀγαπῶν ἦν
2 Χιρὰμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χιρὰμ, λέγων,
3 Σὺ οἶδας (β) τὸν πατέρα μου Δαυὶδ, ὅτι οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου ἀπὸ (γ) προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυκλωσάντων αὐτὸν, ἕως τοῦ δοῦναι κύριον αὐτοὺς ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν
4 αὐτοῦ. Καὶ νῦν ἀνέπαυσε κύριος ὁ θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος καὶ οὐκ ἔστιν
5 (δ) ἁμάρτημα πονηρόν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ (ε) λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου, καθὼς ἐλάλησε κύριος ὁ θεὸς πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, λέγων, Ὁ υἱός σου, ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

CAP. V.

1 ET misit Chiram rex Tyri pueros suos ad (a) ungendum Salomon pro David patre ejus: quoniam Chiram fuerat diligens
2 David omnibus diebus. Et misit Salomon ad Chiram, dicens; Tu
3 nôsti patrẽ meũ David, quia non poterat ædificare domum nomini Domini Dei mei à facie bellorum, quæ circumdederunt eum: quoadusque Dominus daret eos sub vestigiis pedum ejus. Et nunc
4 requiem dedit Dominus Deus meus mihi in circuitu: non est adversarius: & non est (b) peccatum malũ. Et ecce ego dico æ-
5 dificare domũ nomini Dei mei; sicut locut⁹ est Dominus De⁹ ad David patrem meũ, dicens; Filius tuus, quem dabo pro te super thronum tuum, hic ædificabit domum nomini meo.

MS. A. (α) αὐτοῦ πρὸς Σαλωμών. ἤκουσεν γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (β) Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ὅτι (γ) προσώπου πολέμων (δ) ἀπάντημα (ε) λέγω, Οἰκοδομῆσαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ומני מלכא שלמה מסקי מסין מכל ישראל והוה מסקי מסין תלתין אלפין גבריא :
14 ושלחנון ללבנן עסרא אלפין ירחא משתנן ירחא הוו בלבנן תרין ירחין גבר בביתיה
15 ואדנירם ממנא על מסקי מסין : והוה לשלמה שבעין אלפין דנטלין בכתפא ותמנן
16 אלפין דפסלין בטורא : בר מרבני איסטרטיגיא דממנן על עבידתא דשלמה תלתא
17 אלפין ותלת מאה דמפלחין בעמא דעבדין בעבידתא : ופקיד מלכא ועקרו אבנין
18 רברבן אבנין יקרן לשכללא ביתא אבנין פסילן : ופסלו ארדכלי שלמה וארדכלי חירם וארגובליא ואתקנו אעיא ואבניא למבני ביתא :

ו

1 והוה בארבע מאה ותמנן שנין למפק בני ישראל מארעא דמצרים בשתא רביעתא
2 בירח זיו ניצניא הוא ירחא תנינא לממלך שלמה על ישראל ובנא ביתא קדם יי : וביתא די בנא מלכא שלמה קדם יי שתין אמין אורכיה ועסרין פותיה ותלתין אמין רומיה :
3 ואולמא על אפי היכלא דביתא עסרין אמין אורכיה על אפי פותיא דביתא עסר אמין
4 פותיא על אפי ביתא : ועבד לביתא כוין פתיחן מלגיו וסתימן מלברא וחפן כלנסא בית
5 אנחת רישי שרית ארזיא : ובנא על כתלי ביתא זויא סחור סחור להיכלא ולבית
6 כפורי ועבד מחיציא סחור סחור : מחיצתא ארעיתא חמש אמין פותיה ומציעתא שית אמין פותיה ותליתיתא שבע אמין פותיה ארי נפקתא עבד לביתא סחור סחור לברא מן מחיציא למהוי רישי שריתא ניחין על זויא ולא יהוין שריתא מעברן בכתלי ביתא :
7 וביתא באתבניותיה אבנין שלמן מטקס אתבני וארזובין וחוליין כל מאן דברזל לא אשתמע בביתא באתבניותיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et præposuit rex Selomoh convectores tributorum ex omni Israel, & fu- 13
erunt convectores tributorum triginta millia virorum. Et misit illos ad 14
Libnan decem millia [in] mense vicissim, uno mense erant in Libnan, [&] duobus mensibus vir in domo sua: & Adonirã erat præpositus super con- 15
vectores tributorum. Et fuerunt Selomoh septuaginta millia qui portabant humero, & octoginta millia qui cædebant in monte. Præter magi- 16
stros antesignanorum qui præpositi erant super opus Selomoh, tria millia & trecenti, qui servire faciebant populum qui faciebat opus. Et jussit rex 17
ut eruerent lapides magnos, lapides pretiosos ad fundandum domum, la- 18
pides cæsos. Et ceciderunt architecti Selomoh et architecti Hhiram, & cælores, & composuerunt ligna & lapides ad ædificandum domum.

CAP. VI.

ET fuit quadringentesimo & octogesimo anno ex quo egressi sunt filii 1
Israel de terra Missraim, anno quarto mense splendoris florum (ipse est mensis secundus, quo regnavit Selomoh super Israel) ædificavit domum 2
Dño. Et domus quam ædificavit rex Selomoh Dño, sexaginta cubitorum erat longitudo ejus, & viginti latitudo ejus, & triginta cubitorum altitu- 3
do ejus. Et porticus erat ante templum domus, & viginti cubitorum erat longitudo ejus ante latitudinem domus, & decẽ cubitorum latitudo ejus 4
ante domũ. Et fecit domui fenestras apertas intrinsecus & clausas forin- 5
secus, & operiebant vectẽ domus quietis, capita tigni cedrini. Et ædificavit super parietes domus prominentiã circumcirca templum & domũ 6
propitiationũ: & fecit appendices per circuitum. Appendicis inferioris quinq; cubitorũ erat latitudo, & mediæ sex cubitorũ latitudo, et tertiæ septẽ cubitorũ latitudo: quia projecturã fecit domui circumcircà forinsecus, & non ab appendicib⁹ ut capita tignorũ quiescerent super prominentias, & non tigna transirent parietes dom⁹. Et dom⁹ dum ædificaretur, lapidibus per- 7
fectis ordinationis ædificata est: & mallei & secures, omne instrumentum ferri non auditum est in domo dum ædificaretur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܐܣܩ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܟܣܐ. ܡܢ ܟܠܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܘܐ ܡܟܣܐ. ܬܠܬܝܢ ܐܠܦܝܢ
14 ܓܒܪܝܢ. * ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܠܒܢܢ. ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ. ܒܝܪܚܐ ܚܠܝܦܝܢ. ܝܪܚܐ ܗܘܘ
15 ܒܠܒܢܢ. ܘܬܪܝܢ ܝܪܚܝܢ ܒܒܝܬܗ. ܘܐܕܘܢܝܪܡ ܪܫ ܗܘܐ ܥܠ ܡܟܣܐ. * ܘܗܘܘ ܠܫܠܝܡܘܢ
16 ܫܒܥܝܢ ܐܠܦܝܢ ܛܥܘܢܐ. ܘܬܡܢܝܢ ܐܠܦܝܢ ܕܦܣܠܝܢ ܒܛܘܪܐ. * ܣܛܪ ܡܢ ܪܘܪܒܢܐ
ܕܡܩܝܡܝܢ ܠܫܠܝܡܘܢ ܥܠ ܥܒܕܐ. ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܘܬܠܬܡܐܐ ܕܡܫܬܠܛܝܢ ܥܠ ܥܡܐ
17 ܕܥܒܕܝܢ ܥܒܕܐ. * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܟܐܦܐ ܪܘܪܒܬܐ ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܠܫܬܐܣܬܗ
18 ܕܒܝܬܐ ܒܟܐܦܐ ܦܣܝܠܬܐ. * ܘܦܣܠܘ ܒܢܝܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܒܢܝܐ ܕܚܝܪܡ. ܘܓܒܠܝܐ
ܘܐܬܩܢܘ ܟܐܦܐ ܘܩܝܣܐ ܠܒܢܝܢܗ ܕܒܝܬܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܫܢܬ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܫܢܝܢ: ܠܡܦܩܬܗܘܢ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ:
ܒܫܢܬܐ ܕܐܪܒܥ: ܒܝܪܚܐ ܕܐܝܪ ܕܗܘܝܘ ܝܪܚܐ ܬܪܝܢܐ: ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ.
2 ܫܪܝ ܠܡܒܢܝܘ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܒܝܬܐ ܕܒܢܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܫܬܝܢ ܐܡܝܢ ܐܘܪܟܗ.
3 ܘܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܘܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ ܪܘܡܗ. * ܘܐܣܛܘܐ ܕܩܕܡ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ.
ܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ ܐܘܪܟܗ. ܠܘܩܒܠ ܦܬܝܗ ܕܒܝܬܐ. ܘܥܣܪ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܠܘܩܒܠ
4 5 ܐܘܪܟܗ ܕܒܝܬܐ. * ܘܥܒܕ ܠܒܝܬܐ. ܟܘܐ ܡܚܣܟܢܬܐ ܘܐܛܝܡܬܐ. * ܘܒܢܐ ܥܠ ܐܣܬܐ
6 ܕܒܝܬܐ. ܚܕܪܐ ܡܢ ܚܕܪ. ܐܣܬܐ ܕܒܝܬܐ ܐܚܕ ܠܗܝܟܠܐ ܘܠܒܝܬ ܚܘܣܝܐ. * ܘܥܒܕ ܚܕܪܐ
ܬܚܬܝܬܐ. ܚܡܫ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܘܡܨܥܝܬܐ. ܫܬ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܘܬܠܝܬܝܬܐ. ܫܒܥ
ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܡܛܠ ܕܫܪܫܐ ܥܒܕ ܠܒܝܬܐ ܡܢ ܚܕܪ ܡܢ ܠܒܪ. ܕܢܗܘܐ ܐܚܝܕ ܫܩܦܐ
7 ܒܫܩܦܐ. * ܘܒܝܬܐ. ܟܕ ܡܬܒܢܐ. ܒܟܐܦܐ ܫܠܡܬܐ ܕܡܬܝܬܝܢ ܗܘܘ ܐܬܒܢܝ. ܘܐܪܙܦܬܐ
ܘܡܩܒܐ. ܘܟܠܗ ܡܐܢ ܕܦܪܙܠܐ. ܠܐ ܐܫܬܡܥ ܒܒܝܬܐ. ܟܕ ܡܬܒܢܐ.

Assumpsit quoque rex Salomon tributum ex 13
toto Israele, fuitque tributum illud triginta
millia virorum, Quos mittebat in Libanum, 14
decem millia videlicet singulis mensibus al-
ternatim; *ita ut* mensem essent in Libano, &
duos menses in domo ipsius: Adoniram au-
tem præerat huic tributo. Habebat insuper 15
Salomon septuaginta millia bajulorum, &
octoginta millia lapicidarum in monte: Præ- 16
ter præfectos qui pro Salomone præerant
operi, *nempe* ter mille ac trecentos, qui præ-
erant turbæ quæ operi vacabat. Præcipi- 17
ente quoque rege advexerunt lapides ingen-
tes, lapides optimos, ad ornandam domum
lapidibus sculptis. Scalpserunt igitur stru- 18
ctores Salomonis, & structores Hirami, atq;
lapicidæ; & pararunt lapides ac ligna pro
structura domus.

CAP. VI.

FActum est igitur anno quadringentesimo 1
octogesimo ab egressu filiorum Israel è terra
Ægypti, anno quarto, mense Aprili (qui est
mensis secundus) regni Salomonis super Is-
raelem; ut ædificare cœpisset domum Dñi.
Dom⁹ autem quam ædificavit Salomon Dño, 2
habuit sexaginta cubitos longitudine suâ,
viginti cubitos latitudine suâ, & triginta cu-
bitos altitudine suâ. Longitudo verò por- 3
ticûs quæ erat ante ostium domûs, viginti cu-
bitorum erat ex opposito latitudinis domûs;
latitudo verò decem cubitorum, ex opposito
longitudinis domûs. Eidem domui fenestras 4
adhibuit obliquas densasque. Super parie- 5
tes domûs peribolos ædificavit circumqua-
que: parietibus domûs cinxit templum &
propitiatorium. Et infimi quidem periboli 6
latitudinem fecit quinque cubitorum; medii
latitudinem, sex cubitorum; tertii lati-
tudinem, septem cubitorum: mutulos enim
fecit domui per ambitum extrinsecùs, ut pa-
ries parieti cohæreret. Cæterùm domus 7
cùm ædificaretur, lapidibus perfectè elabo-
ratis qui devehebantur, ædificata fuit: adeo-
que nec malleus, neque scalprum, nec ullum
instrumentum ferreum auditum est in domo
cùm ædificaretur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * واستكتب سليمان من كل بني اسرايل ثلثين الف رجل * وارسلهم الي لبنان • وجعلهم نوايب
ينوب كل شهر منهم عشرة الف • يعملون في لبنان شهرا • ثم ينصرفون الي بيوتهم * وادونيرام كان
15 مسلطا علي الخراج * وكان لسليمان سبعون الف رجل يحملون بالدهوف • وثمانون الف رجل
16 يقطعون الحجارة من الجبل * هذا سوي الوكلاء والقهارمة المسلطين علي العمال والصناع وهم
17 ثلثة الف وثلث مائة الموكلين علي الذين يعملون العمل * فامر الملك ان يحملوا حجارة
18 كبارا جيدة ليسقف البيت ويتم بالحجارة المنحوتة المخروطة * فقطع بناوو سليمان وبناوو حيرام
والذين يحكمون قطع الحجارة • واصلحوا الحجارة والخشب لبناء البيت •

• الفصل السادس •

1 * فلما كان بعد اربع مائة وثمانين سنة لخروج بني اسرايل من ارض
مصر • في السنة الرابعة • في شهر ايار الذي هو الشهر الثاني من شهور السنة • في ملك
2 سليمان علي بني اسرايل • بدا سليمان في ان يبني بيتا للرب * والبيت الذي بني سليمان للرب
3 طوله ستون ذراعا • وعرضه عشرون ذراعا • وسمكه ثلثون ذراعا * والرواق الذي جعل بين
يدي باب البيت • كان طوله عشرون ذراعا امام عرض البيت • وعرضه عشر اذرع حيال طول
4 5 البيت * وجعل للبيت كوي ضيقة من خارج • وواسعة من داخل * وبني علي حيطان البيت
6 حوالين كما يدور • واحاط بالهيكل وبيت الطهور الذي يستغفر فيه حيطان * وجعل للبيت اروقة
كما يدور • وصير ايضا فوقها ثلث مستطرات بعضها فوق بعض • وصير عرض المستطر
الاسفل خمسة اذرع • وعرض المستطر الاوسط ستة اذرع • وعرض المستطر الاعلي سبعة اذرع
وجعل للبيت افريزات من خارج كما يدور • لتكون الحيطان متمسكة بالعرق بعضها ببعض •
7 * وبني البيت حيث بني • بالحجارة التامة المنحوت المسواة • فاما ضرب مطرقة او مربة • او
معطعا او شيا من الة الحديد • فلم يسمع في بناء البيت •

Præterea selegit Salomon ex omnibus Is- 13
raelitis triginta millia virorũ, ut mitte- 14
ret eos in Libanũ: alternos autem statuit
eos, ita ut singulis mensibus alternè suc-
cederent ex eis decem millia, mensem
operarentur in Libano, tum domos suas
reverterentur: Adoniram autem præerat
huic tributo. Adhæc habebat Salomon 15
septuaginta millia virorum ferentiũ ve-
ctes, & octoginta millia virorũ lapides è
monte excidentium: Idq; præter cura- 16
tores & præfectos qui præerant operariis
& artificibus, nempe ter mille trecentos
præpositos iis qui operi incumbebant. Præ- 17
cepitq; rex ut adveherent lapides præ-
grandes & optimos quibus tegeretur
ædes, & perfecta redderetur lapidibus
cæsis ac dolatis. Quapropter dolaverunt 18
latomi Salomonis, & latomi Hirami, qui-
que præerant dolaturæ lapidum, & pa-
rârunt lapides ac ligna ad ædificandum
ædem.

CAP. VI.

ITaque post annum quadringentesimum 1
octogesimum ab exitu filiorum Israelis è
terra Ægypti, anno quarto, mense Aprili
(qui mensis est secundus è mensibus anni)
regni Salomonis super Israelitas; cœpit
Salomon extruere ædem Domino. Et qui- 2
dem longitudo ædis quam extruxit Sa-
lomon Domino, erat sexaginta cubitorũ,
latitudo viginti cubitorum, profunditas
autem triginta cubitorum. Porticus verò 3
quæ collocata fuit ante januam ædis, lon-
gitudo erat viginti cubitorum, ante la-
titudinem ædis; & latitudo decem cu-
bitorum, ante longitudinem ædis. Fecit 4
autem ædi fenestras extrinsecùs angu-
stas, intrinsecùs latas. Et super ædis pa- 5
rietes cellas extruxit circunquaque; &
tam templum quàm sanctuarium in quo
petebatur indulgentia, cinxit parietibus.
Tum porticus fecit ædi circunquaque, & 6
super has quoq; tria fecit loca prospectui
accommoda (i. podia pensilia) unum su-
per aliud: & imi quidem podii latitu-
dinem fecit quinque cubitorũ; latitudi-
nem verò podii mediani, sex cubitorum;
supremi denique podii latitudinem, septem
cubitorum. Fecit etiam ædi extrinsecùs
projecta, per ambitum, ut parietum alter
alteri per tigna firmus hæreret. Et quamvis 7
ædes, dum extruebatur, perfectis, dola-
tis, complanatisque lapidibus extruere-
tur; tamen ictus mallei, aut tudiculæ,
aut scalpri, aut ullius instrumenti ferrei
non fuit auditus in structura ædis.

מלכים א : ו

8 פתח הצלע התיכנה אל כתף הבית הימנית ובלולים יעלו על התיכנה ומן התיכנה אל השלשים :
9 ויבן את הבית ויכלהו ויספן את הבית גבים ושדרת בארזים :
10 ויבן את היציע על כל הבית חמש אמות קומתו ויאחז את הבית בעצי ארזים :
11 ויהי דבר יהוה אל שלמה לאמר :
12 הבית הזה אשר אתה בנה אם תלך בחקתי ואת משפטי תעשה ושמרת את כל מצותי ללכת בהם והקמתי את דברי אתך אשר דברתי אל דוד אביך :
13 ושכנתי בתוך בני ישראל ולא אעזב את עמי ישראל :
14 ויבן שלמה את הבית ויכלהו :
15 ויבן את קירות הבית מביתה בצלעות ארזים מקרקע הבית עד קירות הספן צפה עץ מבית ויצף את קרקע הבית בצלעות ברושים :
16 ויבן את עשרים אמה מירכותי הבית בצלעות ארזים מן הקרקע עד הקירות ויבן לו מבית לדביר לקדש הקדשים :
17 וארבעים באמה היה הבית הוא ההיכל לפני :
18 וארז אל הבית פנימה מקלעת פקעים ופטורי צצים הכל ארז אין אבן נראה :
19 ודביר בתוך הבית מפנימה הכין לתתן שם את ארון ברית יהוה :
20 ולפני הדביר עשרים אמה ארך ועשרים אמה רחב ועשרים אמה קומתו ויצפהו זהב סגור ויצף מזבח ארז :
21 ויצף שלמה את הבית מפנימה זהב סגור ויעבר ברתיקות זהב לפני הדביר ויצפהו זהב :
22 ואת כל הבית צפה זהב עד תם כל הבית וכל המזבח אשר לדביר צפה זהב :
23 ויעש בדביר שני כרובים עצי שמן עשר אמות קומתו :
24 וחמש אמות כנף הכרוב האחת וחמש אמות כנף הכרוב השנית עשר אמות מקצות כנפיו ועד קצות כנפיו :
25 ועשר באמה הכרוב השני מדה אחת וקצב אחד לשני הכרבים :

Versio VUL. LAT.

8 Ostiũ lateris medii in parte erat dom⁹ dextræ : et p cochleam ascendebant in medium cœnaculum, & à medio in
9 tertiũ. Et ædificavit domũ, & cõsummavit eã : texit quoque
10 domũ laquearib⁹ cedrinis. Et ædificavit tabulatũ super omnem domũ quinq; cubitis altitudinis, & operuit domũ li-
11 gnis cedrinis. Et factus est sermo Dñi ad Salomonẽ, di-
12 cens; Dom⁹ hæc, quam ædificas, si ambulaveris in præceptis meis, & judicia mea feceris, & custodieris omnia mandata mea, gradiens per ea: firmabo sermonem meũ tibi, quem locut⁹ sũ ad David pa-
13 trẽ tuũ. Et habitabo in medio filiorũ Israel, & non derelin-
14 quã populũ meũ Israel. Igitur ædificavit Salomon domũ, &
15 cõsummavit eã. Et ædificavit parietes dom⁹ intrinsec⁹ tabulatis cedrinis, à pavimẽto domûs usq; ad summitatẽ parietũ, & usq; ad laquearia, operuit lignis cedrinis intrinsecùs: & texit pavimentũ dom⁹
16 tabulis abiegnis. Ædificavitq; viginti cubitorũ ad posteriorẽ partẽ templi tabulata cedrina, à pavimento usq; ad superiora: & fecit interiorẽ domũ oraculi in Sãctũ Sanctorũ.
17 Porrò quadraginta cubitorũ erat ipsũ tẽplũ pro forib⁹ o-
18 raculi. Et cedro omnis domus intrinsec⁹ vestiebatur, habens tornaturas & juncturas suas fabrefactas, & cælaturas eminentes : omnia cedrinis tabulis vestiebantur : nec omnino lapis apparere poterat in pa-
19 riete. Oraculũ autẽ in medio dom⁹, in interiori parte fecerat, ut poneret ibi arcã fœde-
20 ris Dñi. Porrò oraculũ habebat viginti cubitos longitudinis, & viginti cubitos latitudinis, & viginti cubitos altitudinis: & operuit illud, atq; vestivit auro purissimo: sed & al-
21 tare vestivit cedro. Domũ quoque ante oraculũ operuit auro purissimo, & affixit laminas
22 clavis aureis. Nihilque erat in tẽplo quod non auro tegeretur : sed & totũ altare oraculi texit
23 auro. Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis olivarum, decem cubitorum altitudinis.
24 Quinque cubitorũ ala cherub una, & quinque cubitorũ ala cherub altera : id est, decem cubitos habentes, à summitate alæ unius usque ad alæ alteri⁹
25 summitatẽ. Decẽ quoq; cubitorũ erat cherub secund⁹ : in mensura pari, & opus unum erat in duob⁹ cherubim,

Ver. GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

6 Καὶ νῦν ἔντειλαι, καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου (ζ) μετὰ τῶν δούλων σου, (η) καὶ τὸν μισθὸν δουλείας σου δώσω σοι κατὰ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν (θ) ἡμῖν εἰδὼς ξύλα κόπτειν καθὼς οἱ Σιδώνιοι.
7 Καὶ ἐγενήθη καθὼς ἤκουσε Χιρὰμ τῶν λόγων Σαλωμὼν, ἐχάρη σφόδρα, καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς ὁ θεὸς (ι) σήμερον, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πολὺν τοῦτον.
8 Καὶ ἀπέστειλε (κ) πρὸς Σαλωμὼν, λέγων, Ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν (λ) ἀπέσταλκας πρὸς μέ. ἐγὼ ποιήσω πᾶν θέλημά (μ) σου.
9 ξύλα κέδρινα καὶ πεύκινα Οἱ δοῦλοί μου κατάξουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ Λιβάνου εἰς τὴν θάλασσαν, (ν) ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ (ξ) σχεδίας, ἕως τοῦ τόπου οὗ (ο) ἐὰν ἀποστείλῃς πρὸς μὲ, καὶ ἐκτινάξω (π) αὐτὰ ἐκεῖ, καὶ σὺ ἀρεῖς καὶ ποιήσεις τὸ θέλημά μου, τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου.
10 Καὶ ἦν Χιρὰμ διδοὺς τῷ Σαλωμὼν κέδρους καὶ πεύκας καὶ πᾶν θέλημα αὐτοῦ.
11 Καὶ Σαλωμὼν ἔδωκε τῷ Χιρὰμ εἴκοσι χιλιάδας (ρ) κόρους πυροῦ καὶ (σ) μαχεὶρ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι χιλιάδας (τ) βαὶθ ἐλαίου κεκομμένου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου
12 Σαλωμὼν τῷ Χιρὰμ κατ' ἐνιαυτόν. Καὶ κύριος ἔδωκε σοφίαν τῷ Σαλωμὼν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Χιρὰμ καὶ ἀναμέσον Σαλωμὼν, καὶ διέθεντο διαθήκην ἀναμέσον (υ) αὐτῶν.
13 Καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς (φ) φόρον ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ὁ φό-
14 ρος τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λίβανον, δέκα (χ) χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλασσόμενοι· μῆνα ἦσαν ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ δύο μῆνας ἐν οἴκῳ αὐτῶν. καὶ
15 Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει, (ψ)
16 Χωρὶς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων ἐπὶ τῶν ἔργων τῷ Σαλωμὼν, τρεῖς χιλιάδες (ω) καὶ ἑξακόσιοι ἐπιστάται οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα. Καὶ ἡ-
18 τοίμασαν τοὺς λίθους καὶ τὰ ξύλα τρία ἔτη.

ΚΕΦ. ϛ'.

1 ΚΑὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου (α) υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως Σαλω-
17 μὼν (β) ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ἵνα αἴρωσι λίθους μεγάλους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τοῦ οἴκου, καὶ λίθους ἀπελεκήτους.
18 Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σαλωμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Χιρὰμ, καὶ ἔβαλαν αὐτούς. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρ-
1 τῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ Ζιοῦ, καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί. Ἐν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, ἐν μηνὶ Βαὰλ, οὗτος ὁ μὴν ὁ ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ.

6 Et nunc manda: & cadant mihi ligna de Libano. Et ecce servi mei cum servis tuis. Et mercedem (c) servitii tui dabo tibi secundum omnia, quæcunq; dixeris: quoniã tu nôsti, quia non est nobis sciens ligna cædere, sicut Sidonii.
7 Et factum est, ut audivit Chiram verba Salomon, gavisus est valdè, et dixit; Benedict⁹ Deus hodie, qui dedit ipsi David filiũ prudentem super populũ multũ istũ.
8 Et misit ad Salomon, dicens; Audivi de omnib⁹, de quib⁹ misisti ad me: ego faciã omnem voluntatẽ tuã.
9 Ligna cedrina, & abiegna Servi mei deducent ea de Libano ad mare: ego ponam ea (d) rates usq; ad locũ, quocunq; miseris ad me: & excutiam ea ibi, & tu tolles. Et facies voluntatem meam, dando panes domui meæ.
10 Et fuit Chiram dans Salomon cedros, et abietes, & omnem voluntatem ejus.
11 Et Salomon dedit Chiram viginti mille coros frumenti, & (f) Machir domui ejus, & viginti millia (g) Beth olei contusi. Juxta hoc dabat Salomon ipsi Chiram per annum.
12 Et Dominus dedit sapientiam Salomon, sicut locut⁹ est ei. Et fuit pax inter Chiram, & inter Salomon: & disposuerunt testamentum inter se.
13 Et tulit rex tributum ex omni Israel: & fuit tributum triginta millia virorum.
14 Et misit eos in Libanum: decẽ mille in mense mutantes se; mensem erant in Libano, et duos menses in domo sua. Et Adoniram super tributum.
15 Et erant Salomon septuaginta mille portantes onus, & octuaginta millia lapidarũ in monte.
16 Absq; principibus, qui præsidebant super opera Salomon: ter mille, & sexcenti (h) præfecti, facientes opera.
18 Et paraverunt lapides, et ligna (i) tribus annis.

CAP. VI.

1 ET factum est in (a) quadragesimo & quadringentesimo anno exitûs filiorum Israel de Ægypto, anno quarto in mense secundo regnante rege Salomon super Israel;
17 Et mandavit rex, ut tollant lapides magnos pretiosos in fundamentum dom⁹, et lapides (b) non dolatos.
18 Et dolaverunt filii Salomon, et filii Chiram, et jecerunt eos.
1 In (c) anno quarto fundavit domum Domini in mense Ziu, (d) et secundo mense. In undecimo anno in mense Baal (hic est mensis octavus) consummata est domus in (e) omni ratione ejus, et in omni constitutione ejus.

MS. A. (ζ) ἔσονται μετὰ (η) καὶ μισθὸν (θ) ἡμῖν ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς (ι) σήμερον ὁ θεὸς τῷ (κ) Χιρὰμ πρὸς (λ) ἀπέσταλκας (μ) σου εἰς ξύλα (ν) καὶ ἐγὼ (ξ) σχεδίας ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἕως (ο) ἂν (π) αὐτὰ, καὶ (ρ) κόρων (σ) μαχὰλ (τ) βάθ (υ) ἑαυτῶν. (φ) Σαλωμὼν φόρον (χ) χιλιάδας ἀλλασσόμεναι (ψ) Χωρὶς ἀρχόντων καθεσταμένων τῷ Σαλωμὼν ἐπὶ τῶν ἔργων, τρεῖς (ω) καὶ πεντακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα. 17 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς, καὶ αἴρουσιν λίθους μεγάλους, λίθους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τοῦ οἴκου, καὶ λίθους ἀπελεκήτους. 18 Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σαλωμὼν καὶ οἱ υἱοὶ Χιρὰμ, καὶ οἱ Βίβλιοι, καὶ ἡτοίμασαν τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους τρία ἔτη. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ Κεφ. ϛ'. MS. A. (α) τῶν υἱῶν (β) ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 תרעא דמחיצתא ארעיתא פתיח לעבר ביתא מימינא ובמסבתא סלקין מן ארעיתא לעליתא באורח מציעיתא :
9 ובנא ית ביתא ושכלליה וטליל ית ביתא בהנתוכין ועילא מנהון סדרא דרכפת רישי שרית ארזיא :
10 ובנא ית תיקא על כל ביתא חמש אמין רומיה וטליל ית ביתא באעי ארזיא :
11 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם שלמה למימר :
12 ביתא הדין די את בני אם תהך בקימי וית דיני תעביד ותטר ית כל פקודי למהך בהון ואקים ית פתגמי עמך די מללית עם דוד אבוך :
13 ואשרי שכנתי בגו בני ישראל ולא ארחיק ית עמי ישראל :
14 ובנא שלמה ית ביתא ושכלליה :
15 ובנא ית כותלי ביתא מלגיו במחיצת ארזיא מארעית ביתא עד כותליא עד מטי שמי שריתא חפי נסרין דארזא מלגיו וחפא ית אושי ביתא במחיצת בירון :
16 ובנא ית עסרין אמין מסיפי ביתא במחיצת ארזיא מן אושיא עד כתליא ובנא ליה מגיו לבית כפורי לקודש קודשיא :
17 וארבעין אמין הוי ביתא הוא היכלא לקבליה :
18 ונסרין דארזא חפי ביתא מלגיו וגליף חיזו ביעין ואטונין שושנין כל ביתא חפי נסרין דארזא לית אבנא מתחזיא :
19 ובית כפורי מגו ביתא מלגיו אתקין למתן תמן ית ארון קימא דיי :
20 וקדם בית כפורי עסרין אמין אורכא ועסרין אמין פותיא ועסרין אמין רומיה וחפהי דהבא טבא וחפא מדבחא נסרין דארזא :
21 וחפא שלמה ית ביתא מלגיו דהבא טבא ואעבר בשלשלן דדהב קדם בית כפורי וחפהי דהבא :
22 וית כל ביתא חפא דהבא עד דשלים כל ביתא וכל מדבחא לבית כפורי חפא דהבא :
23 ועבד בבית כפורי תרין כרובין דאעי זיתא עסר אמין רומיה :
24 וחמש אמין כנפא דכרובא חד וחמש אמין כנפא דכרובא תנינא עשר אמין מקצת כנפוהי ועד קצת כנפוהי :
25 ועסר אמין כרובא תנינא משחא חדא ועברא חד לתרין כרוביא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Porta appendicis inferioris aperta erat in latere domus dextro, & per cochleas ascendebant ab inferiori ad superiorẽ per viam appendicum.
9 Et ædificavit domũ & consummavit illã, & operuit domũ trabibus cavatis: & supra illas erat ordo multiplex capitum tignorum cedrinorum.
10 Et ædificavit camerã ultra totam domum: quinque cubitorum erat altitudo ejus, & operuit domum lignis cedrinis.
11 Et fuit verbum prophetiæ à Dño cum Selomoh dicens :
12 Dom⁹ hæc quã ædificas, si ambulaveris in decretis meis, & si judicia mea feceris, & servaveris omnia præcepta mea, ambulando in illis; stabiliã verbũ meũ tecũ, quod locutus sum cum David patre tuo.
13 Et ponã majestatẽ meam in medio filiorum Israel, & non elongabo populum meum Israel.
14 Et ædificavit Selomoh domum, & perfecit illam.
15 Et ædificavit parietes domus intrinsecus tabulatis cedrinis, à pavimento domus usque ad parietes, donec attigisset cœlos tignorum, & obduxit tabulis cedrinis intrinsecus, & obduxit fundamenta dom⁹ tabulatis abiegnis.
16 Et ædificavit viginti cubitos ab extremitatibus domus tabulatis cedrinis à fundamentis usque ad parietes : & ædificavit sibi intrinsecus in domo oraculum in sanctũ sanctorũ.
17 Et quadraginta cubitorũ erat domus, ipsa est templũ quod erat contra illud [*oraculum.*]
18 Et tabulæ cedrinæ operiebant domũ intrinsecus, & sculpsit visionẽ ovorũ & fasciarũ & liliorũ : omnis dom⁹ erat obducta tabulis cedrinis : nõ lapis visus est.
19 Et domũ oraculi à medio dom⁹ intrinsec⁹ composuit, ut poneret ibi arcã fœderis Dñi.
20 Et ante domũ oraculi viginti cubitorũ erat longitudo, & viginti cubitorũ latitudo, et viginti cubitorũ altitudo, et obduxit illã auro bono, et obduxit altare tabulis cedrinis.
21 Et operuit Selomoh domũ intrinsec⁹ auro bono, et traduxit catenis aureis domũ oraculi, & operuit eam auro.
22 Et totã domũ texit auro, donec perficeretur tota dom⁹, totumq; altare quod erat in oraculo texit auro.
23 Et fecit in domo oraculi duo cherubin è lignis oleæ, decẽ cubitorũ erat altitudo ej⁹.
24 Et quinq; cubitorũ ala cheruba uni⁹, et quinq; cubitorũ ala cheruba alteri⁹ : decẽ cubiti erant ab extremitate alarũ uni⁹ usque ad extremitatẽ alarũ alteri⁹.
25 Et decẽ cubitorũ erat cheruba secund⁹, mensura eadem, & incisio eadem erat ambobus cherubaja.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܬܪܥܐ ܕܐܣܛܘܐ ܡܨܥܝܬܐ. ܒܣܛܪܗ ܕܒܝܬܐ ܬܝܡܢܝܐ. ܘܒܩܛܪܩܛܐ. ܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܠܡܨܥܝܬܐ.
9 ܘܡܢ ܡܨܥܝܬܐ. ܣܠܩܝܢ ܠܬܠܝܬܝܬܐ. * ܘܒܢܝܗܝ ܠܒܝܬܐ. ܘܫܟܠܠܗ. ܘܛܠܠܗ ܠܒܝܬܐ
10 ܒܩܘܢܝܐ ܕܐܪܙܐ. * ܘܒܢܐ ܐܣܛܘܐ ܥܠ ܟܠܗ ܒܝܬܐ. ܚܡܫ ܐܡܝܢ. ܪܘܡܗܘܢ. ܘܐܚܕܗ
11 ܠܒܝܬܐ. ܒܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܫܠܝܡܘܢ. ܟܕ ܐܡܪ. * ܒܝܬܐ ܗܢܐ
12 ܕܒܢܐ ܐܢܬ. ܐܢ ܬܗܠܟ ܒܩܝܡܝ. ܘܕܝܢܝ ܬܥܒܕ: ܘܬܛܪ ܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܝ: ܘܬܗܠܟ ܒܗܘܢ.
13 ܐܩܝܡ ܦܬܓܡܝ ܥܡܟ ܕܡܠܠܬ ܠܕܘܝܕ ܐܒܘܟ. * ܘܐܫܪܐ ܒܓܘ ܥܡܝ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܐܫܒܘܩ
14 ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܒܢܝܗܝ ܠܒܝܬܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܫܟܠܠܗ. * ܘܒܢܐ ܐܫܝܬܗ ܕܒܝܬܐ
15 ܡܢ ܠܓܘ. ܒܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܡܢ ܫܬܐܤܘܗܝ ܘܥܕܡܐ ܠܫܡܝܘܗܝ. ܘܚܦܝܗ ܩܝܣܐ. ܡܢ
16 ܠܓܘ. ܘܦܪܫ ܫܬܐܤܘܗܝ ܕܒܝܬܐ ܒܩܝܣܐ ܕܒܪܘܬܐ. * ܘܒܢܐ ܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ
ܡܢ ܣܘܦܝܗܘܢ ܕܒܝܬܐ. ܒܩܝܣܐ ܕܐܪܙܐ. ܡܢ ܫܬܐܤܘܗܝ. ܘܥܕܡܐ ܠܫܡܝܘܗܝ. ܘܒܢܝܗܝ ܡܢ
17 ܠܓܘ. ܠܩܘܕܫ ܩܘܕܫܝܢ. * ܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ ܗܘܐ ܒܝܬܐ. ܗܘ ܗܝܟܠܐ ܗܘ ܓܘܝܐ. * ܘܐܪܙܐ. ܡܢ ܓܘ
18 ܗܘܐ ܒܝܬܐ. ܡܢ ܠܓܘ. ܘܓܠܝܦ ܗܘܐ ܒܦܩܘܥܐ ܘܒܫܘܫܢܐ. ܘܟܠܗ. ܕܐܪܙܐ ܗܘܐ. ܘܟܐܦܐ
19 ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܗܘܬ ܒܗ. * ܘܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܒܓܘ ܒܝܬܐ ܡܢ ܠܓܘ ܬܩܢ. ܠܡܣܡ ܬܡܢ
20 ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܦܪܨܘܦ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܐܡܝܢ. ܐܘܪܟܗ. ܘܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ
ܦܬܝܗ. ܘܥܣܪܝܢ ܐܡܝܢ. ܪܘܡܗ. ܘܚܦܝܗ ܕܗܒܐ ܚܠܝܨܐ. ܘܚܦܐ ܠܡܕܒܚܐ ܐܪܙܐ.
21 ** ܘܚܦܝܗ ܫܠܝܡܘܢ ܠܒܝܬܐ ܡܢ ܠܓܘ. ܕܗܒܐ ܚܠܝܨܐ. ܘܥܒܕ ܦܪܣܛܕܐ ܩܕܡ ܒܝܬ
22 ܩܘܕܫܐ. ܘܚܦܝܗ ܕܗܒܐ. ܥܕܡܐ ܕܫܠܡ ܟܠܗ ܒܝܬܐ. ܘܟܠܗ ܡܕܒܚܐ ܕܒܝܬ ܩܘܕܫܐ.
23 ܚܦܝܗ ܕܗܒܐ. * ܘܥܒܕ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ. ܬܪܝܢ ܟܪܘܒܝܢ ܕܩܝܣܐ. ܒܡܫܘܚܬܐ. ܥܣܪ ܐܡܝܢ
24 ܐܘܪܟܗ. ܘܚܡܫ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ ܕܟܪܘܒܐ ܚܕ. * ܚܡܫ ܐܡܝܢ. ܟܢܦܗ ܕܟܪܘܒܐ ܚܕ. ܘܚܡܫ
ܐܡܝܢ. ܟܢܦܗ ܕܟܪܘܒܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܥܣܪ ܐܡܝܢ ܡܢ ܪܝܫ ܟܢܦܘܗܝ. ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫ ܟܢܦܘܗܝ.
25 * ܘܥܣܪ ܐܡܝܢ. ܟܪܘܒܐ ܐܚܪܢܐ. ܒܡܫܘܚܬܐ ܚܕܐ. ܘܒܩܘܡܬܐ ܚܕܐ. ܠܬܪܝܗܘܢ ܟܪܘܒܐ.

Ostium peribolì mediani erat in latere dom⁹ 8
Meridionali : & per cataractam ascendebant
ad medianū, & à mediano ascendebāt ad ter-
tium. Domo ædificatā & absolutā, texit i- 9
psam domū fistulis cedrinis serrā sectis : (*i.*
asseribus cedrinis concameratis.) Et ædifica- 10
vit peribolos super totā domū quorū altitu-
do erat quinq; cubitorū: deniq; domū ipsam
connexuit trabib⁹ cedrinis. Deinde factus 11
est sermo Dñi ad Salomonem hisce verbis ;
Dom⁹ hæc quam ædificas, si ambulaveris ju- 12
xta fœdus meū, judicia mea servaveris, perfe-
ceris omnia præcepta mea, & in iis ambula-
veris ; firmabo tecum sermones meos quos
dixi Davidi patri tuo ; Habitabo in medio 13
populi mei Israelis, & non deserā populum
meū Israelem. Ædificavit igitur domum Sa- 14
lomon, & concinnavit eam ; Et ædificavit 15
parietes domûs intrinsecùs asserib⁹ cedrinis:
à fundamentis ejus usq; ad cœlū ej⁹ obduxit
eam ligno intrinsecùs : & pavimentū domûs
obduxit asseribus abiegnis. Viginti quoque 16
cubitos ex domûs extremitatibus ædificavit
Salomon asseribus cedrinis, à pavimento ad
cœlum usque: & intra *eam* ædificavit Sancta
sanctorū. Viginti cubitorum erat ista domus 17
nempe templū istud interi⁹ : Cedroq; obte- 18
cta erat domus eadem intrinsecùs, & cælata
erat encarpis, scutulis, ac liliis : tota erat ex
cedro, nullusq; conspiciebatur in ea lapis. Sic 19
sanctuariū intra domū intrinsecùs paravit,
ad collocandam ibi arcam fœderis Domini.
Frontis Sanctuarii longitudo erat quadra- 20
ginta cubitorum, viginti cubitorum latitu-
do, & viginti cubitorum altitudo ; quam &
obduxit auro purgatissimo: obduxit etiam al-
tare cedro : Obduxitque Salomon domum 21
intrinsecùs auro purissimo. Præterea fecit pa- 22
rastadem ante Sanctuariū, & obduxit eam au-
ro, donec absolveretur tota domus : quin to-
tum altare Sanctuarii obduxit auro. Fecit 23
etiam in Sanctuario duos Cherubim ligneos
hujus mensuræ ; decem cubitorum erat longi-
tudo, & quinq; cubitorum latitudo Cherub
uni⁹ : Quinq; cubitorum ala Cherub uni⁹, & 24
quinq; cubitorum ala Cherub alteri⁹ : adeoq;
decem erant cubiti ab extremitate pennarum
ejus usque ad extremitatē pennarum ejusdē.
Decē quoq; cubitorū erat Cherub alter ; ea- 25
dē mensurā, eademq; statura utriusq; Cherub:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * وصير باب الرواق الاوسط في ناحية البيت اليمني * وصير درجه من خشب يصعد عليها من
9 الرواق السفلي الي الاوسط * ودرجا ايضا في الاوسط يصعد عليها الي الرواق الاعلا * وبنا البيت
10 وتممه * وسقفه بتراب صنوبر مليحه * وجعل مستطرات حول كل البيت * وصير علوها خمسة
11 12 اذرع * وسند البيت بخشب الصنوبر * واوحي الله تعالي الي سليمان وقال له * هذا البيت الذي
بنيت * ان انت لزمت عهودي * وحفظت احكامي * وعملت بوصاياي واكملها * اكملت ملكك كما
13 14 وعدت به داود اباك * واكون حالا بين بني اسرايل * ولا اخذل آل اسرايل شعبي * وبنا سليمان
15 البيت واكمله * وقوم حيطان البيت من داخل بخشب الصنوبر * من اساس البيت الي سقفه
16 مقوما بالخشب * من اسفل الي فوق * واما سائر حيطان البيت فقومها بالواح خشب السرو * وبني
سليمان من اسفل البيت الي ارتفاعه * عشرين ذراعا بخشب الصنوبر * من اساسه الي سقفه * وبنا
17 18 البيت الداخل الذي يسمي طهر الطهر * وجعل البيت الداخل عشرين ذراعا * وقومه بخشب
الصنوبر من داخل * ونقش في الخشب شبه الهليلج والنرجس والسوسن * وصيره كله من خشب
19 الصنوبر حتي لا يري الحجارة البته * واما قدس القدس فصيره داخل البيت منقطعا * ليصير فيه
20 تابوت عهد الرب * وجعل بين يدي القدس * طوله اربعون ذراعا * وعرضه عشرون ذراعا
21 وسمكه عشرون ذراعا * وادرجه بذهب جيد * وقوم المذبح بخشب الصنوبر * وجعل سليمان داخل
البيت علي الحيطان صفايح من ذهب جيد ابريز * وجعل لباب بيت القدس عتبات * وقومها
22 بذهب ابريز * كذلك صنع لكل البيت * انه جعل فوقه ذهبا * حتي كمل البيت وتم * وقوم
23 ايضا داخل البيت المذبح بالذهب * وصنع في بيت القدس كروبين من خشب * وجعل طول
24 كل كروب عشر اذرع * وعرضه خمسة اذرع * وصير عرض جناح الكروب خمسة اذرع * وكذلك
25 الكروب الاخر * فصار عرض جناحي الكروبين عشر اذرع * وصير مقدار الكروبين واحدا *

Medianæ porticūs januā fecit in dextero 8
ædis latere : fecitq; gradus ligneos per
quos ascendebatur ex ima porticu ad me-
dianā ; itidemq; gradus in mediana, per
quos ascendebatur ad porticū supremam.
Structurā ædis absolutā, laqueavit eam 9
pulcherrimis asserib⁹ pineis. Præterea fecit 10
podia circa totā ædem, fecitq; altitudinem
eorū, quinq; cubitorū : demū cōfirmavit
ædem trabibus pineis. Et revelavit se Deus 11
excelsus Salomoni, dixitque ad eū. Hæc 12
ædes quā extruxisti, si tu hæseris pactis
meis, observaveris judicia mea, egeris
mandata mea, & perfeceris ea ; absolutū
reddā regnū tuū, quemadmodū pollicit⁹
sū Davidi patri tuo ; Et ero habitans in- 13
ter filios Israel, nec deserā Israelitas po-
pulū meū. Extruxit ergò Salomon ædem, 14
& absolvit illā: Et parietes ædis compla- 15
navit intrinsecus lignis pineis, à funda-
mento ædis usq; ad culmen ejusdem com-
planavit tabulis, ab imo ad summū: omnes
inquā parietes ædis contabulavit asseribus
ligni abiegni. Et ædificavit Salomon ab 16
ima æde ad summitatem ejus viginti cu-
bitos lignis pineis, à solo ad tectū usq; :
& ædificavit ædem interiorem quæ voca-
tur Sanctū sanctorū : Et ædem istā in- 17
teriorem fecit viginti cubitorū. Contabu- 18
lavitq; eā lignis pineis intrinsecùs, &
insculpsit tabulis figuras pomorū, narcissi,
ac liliorū: totāq; lignis pineis ita texit, ut
lapides nullatenus apparerent. Quòd au- 19
tem ad Sanctū sanctorū, interiorem ædis
partem fecit accommodā ad collocandū
in ea arcā fœderis Domini. Fecit etiā an- 20
teriorem Sanctuarii partem longitudine
quadraginta cubitorū, viginti cubitorum
latitudine, & viginti cubitorū profundi-
tate, obduxitq; eā auro optimo: itē altare
contabulavit asserib⁹ pineis. Deinde posuit 21
Salomon in parte dom⁹ interiore, super pa-
rietes, laminas optimi auri obryzi. Et januæ
domûs Sanctuarii fecit limina, eaq; obdu-
xit auro obryzo. Idemq; fecit toti domui 22
nam auro obduxit eā, donec domus ab-
solveretur ac perficeretur ; & intra do-
mū altare quoq; obduxit auro. Item fecit 23
in domo Sanctuarii duos Cherubinos ex
ligno, fecitq; longitudinem cujusq; Che-
rubini decem cubitorū, latitudinem verò
quinq; cubitorū : Latitudinem autem alæ 24
Cherubini fecit quinq; cubitorum, & si-
militer Cherubini alterius, adeoq; latitu-
do alarū utriusq; Cherubini fuit decem
cubitorum. Utrumque Cherubinum fecit 25
ejusdem mensuræ ;

.secundi Cherub similiter & cubito in decem unius Cherub Statura	
26 קומת הכרוב האחד עשר באמה וכן הכרוב השני:	
extendebant & ,interioris domus medio in Cherubim dedit Et	
27 ויתן את הכרובים בתוך הבית הפנימי ויפרשו	
Cherub ala & ,pariete in una ala tangebat & :Cherubim alas	
את כנפי הכרבים ותגע כנף האחד בקיר וכנף הכרוב	
domus medio in eorum alæ & :secundum parietem in tangens secundi	
השני נגעת בקיר השני וכנפיהם אל תוך הבית	
Et .auro Cherubim Texitque .alam ad ala tangentes	
28 נגעת כנף אל כנף: ויצף את הכרובים זהב: ואת	
29 ,Cherubim cælaturarum apertionis effigiavit circumducens domus parietes omnes	
כל קירות הבית מסב קלע פתוחי מקלעות כרובים	
Et .extrinsecus & intrinsecus ,florum emissiones & ,palmarum &	
30 ותמרת ופטורי צצים מלפנים ולחיצון: ואת	
ostio Et .extrinsecus & intrinsecus ,auro texit domus pavimenti	
31 קרקע הבית צפה זהב לפנימה ולחיצון: ואת פתח	
.pentagona ,postes ,superliminare olea lignis fores fecit oraculi	
הדביר עשה דלתות עצי שמן האיל מזוזות חמשית:	
,Cherubim cælaturas eis super cælavit & olea lignis fores duæ Et	
32 ושתי דלתות עצי שמן וקלע עליהם מקלעות כרובים	
,Cherubim super extendit & :auro texit & ,florum apertiones & ,palmarū &	
ותמרות ופטורי צצים וצפה זהב וירד על הכרובים	
templi ostio fecit sic Et .aurum palmas super &	
33 ועל התמרות את הזהב: וכן עשה לפתח ההיכל	
lignis fores duæ Et .quarta ex oleagineis lignis postes	
34 מזוזות עצי שמן מאת רבעית: ושתי דלתות עצי	
sculpturæ duæ & ,volubiles unius ostii costæ duæ ,abiegnis	
ברושים שני צלעים הדלת האחת גלילים ושני קלעים	
,palmas & ,Cherubim cælavit Et .rotundæ secundi ostii	
35 הדלת השנית גלילים: וקלע כרובים ותמרות	
.impressum super directo auro operuitque :florum apertiones &	
ופטרי צצים וצפה זהב מישר על המחקה:	
,dolati lapidis ordinibus tribus interius atrium ædificavit Et	
36 ויבן את החצר הפנימית שלשה טורי גזית	
est fundata quarto anno In .cedrinarum (excisarum) trabiū ordine &	
37 וטור כרתות ארזים: בשנה הרביעית יסד	
mense in ,undecimo anno in Et .Ziv mense in ,Domini domus	
38 בית יהוה בירח זו: ובשנה האחת עשרה בירח	
,suis res omnes ad domus est completa (octavus mensis ipse) ,Bul	
בול הוא החדש השמיני כלה הבית לכל דבריו	
.annis septem eam ædificavit & :sua judicia omnia ad &	
ולכל משפטו ויבנהו שבע שנים:	

CAP. VII. ז

complevit & ,annis tredecim Selomoh ædificavit suam domū Et	
1 ואת ביתו בנה שלמה שלש עשרה שנה ויכל	
centum ;Lebanon sylvæ domum ædificavit Et .suam domū totam	
2 את כל ביתו: ויבן את בית יער הלבנון מאה	
triginta & ,ejus latitudo cubitorū quinquaginta & ,ej⁹ longitudo cubitorū	
אמה ארכו וחמשים אמה רחבו ושלשים	
:cedrinarum columnarū ordines quatuor super :ejus altitudo cubitorū	
אמה קומתו על ארבעה טורי עמודי ארזים	
.columnas super cedrinæ (excisæ) trabes &	
וכרתות ארזים על העמדים:	

Versio VUL. LAT.

26 Id est, altitudinem habebat u-
nus cherub decē cubitorū, &
27 similiter cherub secundus. Po-
suitque cherubim in medio
templi interioris: extendebant
autem alas suas cherubim, &
tangebat ala una parietem, &
ala cherub secundi tangebat
parietē alterū: alæ autem al-
teræ in media parte templi se
28 invicèm contingebant. Texit
29 quoq; cherubim auro. Et o-
mnes parietes templi p circu-
itū sculpsit variis cælaturis &
torno: & fecit in eis cheru-
bim, & palmas, & picturas
varias, quasi prominentes de
30 pariete, & egredientes. Sed &
pavimentum domûs texit auro
31 intrinsecùs & extrinsecùs. Et
in ingressu oraculi fecit ostio-
la de lignis olivarū, postesque
32 angulorum quinque. Et duo
ostia de lignis olivarum: &
sculpsit in eis picturam che-
rubim, & palmarū species, &
anaglypha valdè prominen-
tia: & texit ea auro: & ope-
ruit tam cherubim quàm pal-
33 mas, & cætera, auro. Fecitque
in introitu templi postes de
lignis olivarū quadrangula-
34 tos: Et duo ostia de lignis a-
biegnis altrinsecùs: & utrum-
que ostium duplex erat, & se
invicèm tenens aperiebatur.
35 Et sculpsit cherubim, & pal-
mas, & cælaturas valdè emi-
nentes: operuitq; omnia la-
minis aureis opere quadro
36 ad regulā. Et ædificavit atriū
interi⁹ trib⁹ ordinib⁹ lapidum
politorum, & uno ordine li-
37 gnorum cedri. Anno quarto
fundata est dom⁹ Dñi in mense
38 Zio: Et in anno undecimo,
mense Bul (ipse est mensis octa-
vus) perfecta est dom⁹ in o-
mni opere suo, & in universis
utensilibus suis: ædificavitq;
eam annis septem.

CAP. VII.

1 Domum autem suā ædifica-
vit Salomon tredecim annis,
& ad perfectū usq; perduxit.
2 Ædificavit quoq; domū saltûs
Libani centū cubitorū longi-
tudinis, & quinquaginta cu-
bitorū latitudinis, & triginta
cubitorū altitudinis: & qua-
tuor deambulacra inter co-
lumnas cedrinas: ligna quippe 11
cedrina exciderat in columnas. 12

Versio GRÆCA. LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς τῷ
κυρίῳ, (γ) τεσσαράκοντα ἐν πήχει μῆκος
αὐτοῦ, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει πλάτος (δ) αὐτοῦ, καὶ
3 πέντε καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ. Καὶ
τὸ αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ (ε) ναοῦ, εἴκοσιν ἐν
πήχει μῆκος αὐτοῦ εἰς τὸ πλάτος τοῦ οἴκου
κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου· καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον,
4 καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. Καὶ ἐποίησε τῷ οἴκῳ
5 θυρίδας παρακυπτομένας κρυπτάς. Καὶ ἔδω-
κεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου μέλαθρα (ζ) κυκλό-
6 θεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβείρ. (η) Ἡ πλευρὰ ἡ
ὑποκάτω (θ) πέντε πήχεων ἐν πήχει τὸ πλά-
τος αὐτῆς, καὶ τὸ μέσον (ι) ἕξ, καὶ ἡ τρίτη ἑπτὰ
ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς· ὅτι (κ) διάστημα
ἔδωκε τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου, ὅ-
πως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τῶν τοίχων τοῦ οἴκου.
7 Καὶ ὁ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτὸν λί-
θοις ἀκροτόμοις ἀργοῖς ᾠκοδομήθη· καὶ σφῦ-
ρα καὶ πέλεκυς καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ (λ)
ἠκούσθη ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν.
8 Καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ὑπὸ
τὴν ὠμίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ (μ) ἑλικτὴ
ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ
9 τὰ (ν) τριώροφα. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ
συνετέλεσεν αὐτόν· καὶ ἐκοιλοστάθμησε τὸν (ξ)
10 οἶκον κέδροις. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους
δι' ὅλου τοῦ οἴκου πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐ-
τοῦ, καὶ συνέσχε τὸν (ο) σύνδεσμον ἐν ξύλοις
15 (π) κεδρίνοις. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς τοίχους
τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κεδρίνων ἀπὸ τοῦ
ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τῶν τοίχων καὶ ἕως τῶν
δοκῶν· ἐκοιλοστάθμησε συνεχόμενα ξύλοις
ἔσωθεν· καὶ περιέσχε τὸ ἔσω τοῦ οἴκου ἐν πλευ-
16 ραῖς πευκίναις. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς εἴκοσι
πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ τοίχου τὸ πλευρὸν τὸ ἓν
ἀπὸ τοῦ (ρ) ἐδάφους ἕως τῶν δοκῶν· καὶ (σ) ἐποίη-
σεν ἐκ τοῦ δαβεὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων.
17 (τ) Καὶ τεσσαράκοντα πήχεων ἦν ὁ ναὸς
19 κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβείρ. Ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου
ἔσωθεν, δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ-
20 ρίου. Εἴκοσι πήχεις μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεις
πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· καὶ
περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ. (υ)
καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κατὰ πρόσωπον τοῦ
δαβείρ, καὶ περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ.

Et domus, quam ædificavit rex Domino, (γ) quadraginta in cubito longitudo ejus, & viginti in cubito latitudo ejus, & quinq; & viginti in cubito altitudo ejus. Et ipsum (ε) Ælam secundum faciem templi: viginti in cubito longitudo ejus, in latitudinem domûs secundùm faciem domûs: Et ædificavit domum, & consummavit eam: Et fecit domui fenestras (i) obliquè prospicientes occultas. Et dedit super parietem domûs (k) Melathra per circuitum templo, & ipsi (l) Dabir. (m) Latus quod subter, quinq; cubitorum in cubito latitudo ejus: & medium sex: & tertium septem in cubito latitudo ejus. Quoniam intervallum dedit (n) domui in circuitu ab extra ipsius domûs, ut non hærerent muri domûs. Et domus, cùm ipsa ædificaretur, lapidibus (o) ex rupe excisis illaboratis ædificata est. Et malleus & securis, & omne vas ferreum non est auditum in domo, dum ipsa ædificaretur. Et ostium lateris quod subt⁹, (p) sub humero domûs dextro, & cochlearis ascensus ad medium, & à medio ad tristega conclavia. Et ædificavit domum, & consummavit eam: & laqueatrib⁹ texit domū cedrinis. Et ædificavit (q) ligamenta per totam domum quinq; cubitorum altitudo ejus: (r) & conclusit colligaturam in lignis cedrinis. Et (s) ædificavit parietes domûs intus per ligna cedrina à pavimento domûs, & usq; ad parietes, & usq; ad trabes: laquearibus texit conjunctè lignis ab intus: & circumdedit interiū domûs in costis abiegnis. Et ædificavit viginti cubitos à (t) summo muri latus unum à pavimento usq; ad trabes. Et (u) fecit è Dabir in sanctum sanctorum. (Et (x) quadraginta cubitorum fuit templum ad faciem ipsius Dabir) In medio domûs ab intus ad dandum ibi arcam testamenti Domini. Viginti cubiti longitudo: & viginti cubiti latitudo: & viginti cubiti altitudo ejus: & circundedit illud auro concluso. Et fecit altare ad faciem Dabir, & circundedit illud auro.

MS.A. (γ) ἑξήκοντα πηχῶν μῆκος (δ) αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος (ε) ναοῦ τοῦ οἴκου, καὶ ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου· δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου. καὶ ᾠκοδόμησεν (ζ) κυκλόθεν σὺν* τοίχοις τοῦ οἴκου κυκλόθεν τῷ ναῷ (η) καὶ ἐποίησεν πλευρὰς κυκλόθεν. Ἡ πλευρὰ (θ) ἓξ πήχεων τὸ πλάτος (ι) ἓξ πήχεων πλάτος, καὶ ἡ (κ) διαστήματα (λ) ἠκούσθη ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι (μ) εἰλικτὴ (ν) τριώροφα. (ξ) οἶκος φατ-
νώσεσιν καὶ διατάξεσιν κέδροις. (ο) ἔνδεσμον (π) κεδρίνοις. Καὶ ἐ- 11
12 γένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαλωμών, λέγων, Ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκο-
δομεῖς, ἐὰν ὁδεύσῃς τοῖς προστάγμασίν μου, καὶ τὰ κρίματά μου ποιῇς, καὶ
13 φυλάξῃς πάσας τὰς ἐντολάς μου ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου σὺν σοὶ ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σου. Καὶ κατα-
14 σκηνώσω ἐμ μέσῳ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. Καὶ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. Καὶ ᾠκο-
17 δόμησεν τοὺς (ρ) ἐδάφους τοῦ οἴκου ἕως (σ) ἐποίησεν αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ δαβεὶρ (τ) Καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος. οὗτος ὁ ναὸς ὁ ἐσώ-
18 τατος. Καὶ διὰ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκὴν ἐπαναστάσεις. καὶ πέταλα καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα, οὐκ ἐφαίνετο λίθος. Καὶ
19.20 εἰς πρόσωπον τοῦ δαβείρ, Ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν ἡτοίμασεν δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. Καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ εἴκοσι
πήχεις μῆκος, * πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· (υ) καὶ ἐποίησεν θυσιαστήριον κέδρου· καὶ περιεπίλησεν Σαλω-
μὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλείσῳ. καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασιν χρυσίου κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβείρ, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 רומיה דכרובא חד עשר אמין וכן כרובא תנינא: ויהב ית כרוביא בגו ביתא גואה
27 ופרסו ית כנפי כרוביא ומטיא כנפא דחד בכתלא וכנפא דכרובא תנינא מטיא בכתלא
28 תנינא וכנפיהון לגו ביתא מטיא כנף לכנף: וחפא ית כרוביא דהבא: וית כל כתלי
29 ביתא אקיף ציורין וגלף קלען כרובין וצורת דקלין ואטונין שושנין מלגיו ולברא:
30 וית ארעית ביתא חפא דהבא מלגיו ולברא: ולתרע בית כפורי עבד דשין דאעי זיתא
31 אלהן ספוהי מטקסין: ותרתין דשין דאעי זיתא וגלף עליהון קלען כרובין וצורת דקלין
32 ואטונין שושנין וחפא דהבא ונסיך על כרוביא ועל צורת דקלין ית דהבא: וכן עבד
33 לתרע היכלא ספין דאעי זיתא מן ארבעה סטריהון מרבען: ותרתין דשין דאעי ברתין
34 תרין צירין דדשא חדא סגלגלין ותרין צירין דדשא תניתא סגלגלין: וגלף כרוביא
35 וצורת דקלין ואטונין שושנין וחפי דהבא מכבש על צורתא: ובנא ית דרתא גויתא
36 תלתא סדרין דאבן טבא וסדרא חד דמריש אעי ארזיא: ובשתא רביעיתא שרי
37 לאשתכללא בית מקדשא דיי בירח זיו ניצניא: ובשתא חדא עסרי בירח מיסף אבביא
38 הוא ירחא תמינאה אשתכלל ביתא לכל גזרתיה ולכל דחזי ליה ובנהי שבע שנין:

ז

1 וית ביתיה בנא שלמה תלת עסרי שנין ושכליל ית כל ביתיה: ובנא ית בית מקרת
2 מלכיא מאה אמין אורכיה וחמשין אמין פותיה ותלתין אמין רומיה על ארבעה סדרי
עמודי ארזיא וקרנתהון דארזיא על עמודיא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Altitudo cheruba unius erat decem cubitorum, & sic cheruba secundi. Et posuit cherubaja intra domum interiorem, & extenderunt alas cherubaja, & pertingebat ala unius ad parietem, & ala cheruba secundi pertingebat ad parietem alterum, & alæ eorum [*quæ erant*] intra domum pertingebant se invicem. Et obduxit cherubaja auro. Et omnes parietes domus ambivit figuris, et sculpsit cælaturis cherubin, & figura palmarum, & funiculis liliorū ab intus ad extra. Et fundamenta domus obduxit auro ab intus ad extra. Et portæ domus oraculi fecit valvas è lignis oleæ, *sed* postibus ejus inter se ordinatis. Et duas portas è lignis oleæ: & sculpsit super eas cælaturas cherubin, & figuram palmarum, & funiculos & lilia, & obduxit auro, & operuit cherubaja & figuram palmarum auro. Et sic fecit portæ templi superliminaria è lignis oleæ quadrilatera. Et duæ portæ erant è lignis abiegnis; duo cardines portæ unius erant rotundi, & duo cardines portæ alterius rotundi. Et sculpsit cherubin, & figuram palmarum, & fasciarum, & liliorum; & obduxit auro extenso figuram. Et ædificavit atrium interius tribus ordinibus lapidis boni, & ordine uno tigni lignorum cedrinorum. Anno quarto incepta est fundari domus sanctuarii Domini, mense apparitionis florum. Et anno undecimo, mense quo congregantur novæ fruges, ipse est mensis octavus, consummata est domus cum omnibus partibus suis, & cum omnibus quæ videbantur ad eam [*pertinere*:] & ædificavit eam septem annis.

CAP. VII.

Et domum suam ædificavit Selomoh tredecim annis, & consummavit omnem domū suā. Et ædificavit domū refrigerii regum: centum cubitorum erat longitudo ejus, & quinquaginta cubitorum latitudo ejus, & triginta cubitorum altitudo ejus, super quatuor ordines columnarum cedrinarum, & coronæ earum cedrinæ erant super columnas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

Nam altitudo Cherub unius, decem erat cu- 26
bitorum; paritérque Cherub alterius. Che- 27
rubim istos collocavit intra domum intimã,
& explicavit alas Cherubim, ita ut ala unius
hæreret parieti, & alterius Cherub ala alteri
parieti hæreret; alæ verò eorum, quæ erant
in media domo, se invicem attingerent. Eos- 28
dem Cherubim obduxit auro purissimo.
Omnes autem parietes domûs cinxit encar- 29
pis, cælavítque scutulis, Cherubinis, palmis,
ac liliis, tam intrinsecùs quàm extrinsecùs.
Pavimentum quoque domûs obduxit auro, 30
tam intùs quàm foris. Ostio sanctuarii fecit 31
fores de ligno oleoso, firmis validísque pa-
rastadibus, Et binis valvis è ligno oleoso, 32
quibus insculpsit cælaturas *nempe* Cherubim,
scutulas, palmas, ac lilia; eáque auro obduxit,
plus auri adhibens super Cherubim & super
palmas. Idémque fecit januis templi, cujus 33
parastades fuerunt è ligno oleoso, simplices
& quadratæ. Duæ verò januæ fuerunt de li- 34
gno abiegno, *& tam* utrumque latus januæ
unius cælatum erat, quàm utrumque latus ja-
nuæ alterius cælatum erat: Insculpsit enim 35
Cherubim, scutulas, palmas, & lilia, obduxitq;
auro pulcherrimæ cælaturæ. Postea ædifica- 36
vit atrio interiori tres ordines *lapidum* secto-
rum, & ordinem epistyliorum cedrinorum.
Anno quarto fundata fuit domus Domini, 37
mense Aprili: Et anno undecimo, mense 38
Octobri, qui est mensis octavus, absoluta fuit
domus cum omnibus rebus omnibúsq; ope-
ribus ejus: sic ædificavit eam septem annis.

CAP. VII.

Domum verò suam ædificavit Salomon 1
tredecim annis: & absolutâ totâ domo, Ædifi- 2
cavit etiam domum saltûs Libani (ejus au-
tem longitudo fuit centum cubitorum, quin-
quaginta cubitorum latitudo, & triginta cu-
bitorum altitudo) super quatuor ordines co-
lumnarum cedrinarum, & epistylia cedrina
columnis imposita.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 *وجعل ارتفاع الكروب عشر اذرع *وكذلك الكروب الاخر *وصير الكاروبين في البيت الداخل*
27 وبسط اجنحة الكاروبين والصق جناح الكاروب الواحد بالحايط وجناح الكاروب الاخر الصق
بالحايط الاخر وصير جناحيهما الاخرين في وسط البيت ملتصقين الواحد بالاخر *وموه الكاروبين
28 بذهب ابريز *ونقش على حيطان البيت كلها شبه الهليلج *ونقش فوقها شبه النرجس والبرس
29 والنخل والسوسن *وكذلك نقش من خارج ايضا *وموه اساس البيت بالذهب من داخل ومن
30 خارج *واما باب بيت القدس *فصير عليه بابا من خشب الصنوبر مخروطا عليه *وصير عن
31 جانبيه من خشب الزيتون في كل جانب من العروض خمس اذرع *وجعل ذلك مقنطرا ورفعه
خمس اذرع *وصير له عتبات غلاظا صلبة *وجعل ايضا للبيت مصراعين حسنين من خشب
32 الزيتون *ونقش على الابواب كاروبين ونخلا *وكذا وسوسنا *والبسه ذهبا *واكثر على النخل
33 والكروبين من الذهب *وكذلك صنع بباب الهيكل الذي هو البيت البراني من جانبيه
اربع اذرع من كل جانب من خشب الزيتون *وصير له عتبات مفردة من خشب غير منقوش
34 مربع *وجعل له مصراعين من خشب السرو وجعل كل واحد من ذينك المصراعين قطعتين
35 ينطوي بضبات *وجعل جانبي الباب الواحد منقوش عليها شبه نرجس وكاروبين ونخل
36 وسوسن *والبس النقش كله ذهبا *وبنى الدار الداخلة بناء وثيقا *ولها ثلث سافات حجارة
37 وساقا من خشب الصنوبر *وفي السنة الرابعة من شهر ايار ابتدي وضع اساس بيت الرب
38 *وكمل بناؤه في سنة احدى عشر في شهر تشرين الاخر وهو الشهر الثامن من هذه السنة
وتم البيت بجميع اموره وزينته وبنايته في سبعة سنين *

* الفصل السابع *

1 وبنى سليمان بيته في ثلثة عشر سنة الى ان كمل بناه *ثم بنى بيتا كبيرا للسلاح
2 وهو بيت مجلس ملكه وسماه غيضة لبنان *وجعل طوله مائة ذراع وعرضه خمسين ذراعا
وسمكه ثلثين ذراعا وسقفه على اربعة صفوف اعمدة من خشب الصنوبر *وجعل على الاعمدة عرقا من خشب الصنوبر

Fecit enim altitudinem unius Cherubini 26
decem cubitorum, totidémque Cherubini
alterius. Utrumque verò Cherubinum 27
posuit in domo interiori, & expandit alas
utriusque Cherubini, & alam Cherubini
unius affixit parieti, alam autem alterius
Cherubini affixit parieti opposito: alas verò
duas alias eorum disposuit intra domum,
alteram alteri cohærentem: Tum obdu- 28
xit utrumque Cherubinum auro obryzo.
Præterea super omnes ædis parietes scul- 29
psit figuras pomorum, eosdemque cælavit
figuris pomorum aureatorum, narcissi, pal-
marum, atque liliorum: eandémque cæla-
turam extrinsecùs etiam adhibuit. De- 30
nique solum ædis obduxit auro, intùs &
extrà. Porrò januæ domûs Sanctuarii ada- 31
ptavit fores de ligno pineo cælaturis orna-
to, & in lateribus ejus, in utroque scilicet
latere valvarum posuit quinque cubitos de
ligno olivarum, quod & arcuatum fecit &
extulit eam cubitos quinque, et fecit ei po-
stes crassos ac firmos. Ædi quoque fecit 32
duas valvas pulcherrimas è ligno oliva-
rum, insculpsitque foribus Cherubinos,
narcissos, palmas, & lilia, quæ auro con-
texit, majore auri copiâ palmis & Cheru-
binis applicatâ. Idem præstitit in lateribus 33
januæ templi, hoc est, ædis externæ; qua-
tuor videlicet cubitos ex ligno olivarum
in unoquoque latere: fecitque ei postes
simplices, ex ligno minimè cælato, quadra-
to. Et fecit illi duas valvas de ligno abi- 34
egno, & unamquamque ex duabus illis
valvis bipartitam fecit, per fibulas flexi-
bilem. Fecitque geminas portæ unius late- 35
ra cælata figuris narcissorum, & Cherubi-
norum, palmarum, atque liliorum: & cæ-
laturas omnes auro contexit. Præterea 36
extruxit atrium interius ædificio solidissi-
mo, fecitque tres margines lapideas, &
marginem de ligno pineo. Anno quarto, 37
ab Aprili mense cœperunt injici fundamen-
ta domûs Domini: Et absolutum fuit æ- 38
dificium ejus anno undecimo, mense Octo-
bri, qui erat octavus ejusdem anni men-
sis: itaque absoluta fuit domus cum o-
mnibus rebus, ornamentis, & structuris e-
jus, spatio septem annorum.

CAP. VII.

Postea domum suam extruxit Salomon 1
tredecim annis, donec absolvisset ædifici-
um ejus. Deinde magnam extruxit ædem 2
pro armis suis, eratque palatium stationis
ejus regiæ, vocavitque eum, Saltum Liba-
ni: fecit autem longitudinem ejus centum
cubitorum, latitudinem ejus quinquaginta
cubitorum, et profunditatem ejus triginta
cubitorum: contignavitq; eam super qua-
tuor ordines columnarum ligni pinei: im-
posuit enim columnis tigna ex ligno pineo,

מלכים א׳ ז

3 וְסָפֻן בָּאֶרֶז מִמַּעַל עַל־הַצְּלָעֹת אֲשֶׁר עַל־הָעַמּוּדִים
columnas super quae costas super ,desuper cedro in tecta Et
אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה עָשָׂר הַטּוּר׃
Fenestellarum Et ordine quindecim ,quinque & quadraginta
4 וּשְׁקֻפִים שְׁלֹשָׁה טוּרִים וּמֶחֱזָה אֶל־מֶחֱזָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃
omnia Et .vicibus tribus fenestram ad fenestra & ,ordines tres
5 וְכָל־הַפְּתָחִים וְהַמְּזוּזֹת רְבֻעִים שָׁקֶף וּמוּל מֶחֱזָה אֶל־מֶחֱזָה
fenestram ad fenestra regione è & ,fenestella ,quadrati postes & ,ostia
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃ 6 וְאֵת אוּלָם הָעַמּוּדִים עָשָׂה חֲמִשִּׁים
quinquaginta :fecit columnarum porticum Et .vicibus tribus
אַמָּה אָרְכּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה רָחְבּוֹ וְאוּלָם
porticus & ,ejus latitudo cubitorum triginta &,ejus longitudo cubitorum
עַל־פְּנֵיהֶם וְעַמֻּדִים וְעָב עַל־פְּנֵיהֶם׃ 7 וְאוּלָם
porticum Et .earum facies super (densa) trabs & ,columnae &,earum facies super
הַכִּסֵּא אֲשֶׁר יִשְׁפָּט־שָׁם אֻלָם הַמִּשְׁפָּט עָשָׂה וְסָפוּן
tecta & :fecit ,judicii porticum ,ibi judicaret quo folii
בָּאֶרֶז מֵהַקַּרְקַע עַד־הַקַּרְקָע׃ 8 וּבֵיתוֹ אֲשֶׁר־יֵשֶׁב
manebat qua suae domui Et ,pavimentum ad usque pavimento à cedro in
שָׁם חָצֵר הָאַחֶרֶת מִבֵּית לָאוּלָם כַּמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה
erat istud opus secundùm ,porticum intra aliud atrium ,ibi
וּבַיִת יַעֲשֶׂה לְבַת־פַּרְעֹה אֲשֶׁר לָקַח שְׁלֹמֹה
,Selomoh acceperat quam ,Pharoh filiae fecit domum &
כָּאוּלָם הַזֶּה׃ 9 כָּל־אֵלֶּה אֲבָנִים יְקָרֹת
preciosis lapidibus haec Omnia .hanc porticum secundùm
כְּמִדֹּת גָּזִית מְגֹרָרוֹת בַּמְּגֵרָה מִבַּיִת וּמִחוּץ
,extrinsec & intrinsec ferra in ferratis ,dolati lapidis mensuras secundùm
וּמִמַּסָּד עַד־הַטְּפָחוֹת וּמִחוּץ עַד־הֶחָצֵר
atrium ad usque extrinsecus & ,palmares lapides ad usque fundamento à &
הַגְּדוֹלָה׃ 10 וּמְיֻסָּד אֲבָנִים יְקָרוֹת אֲבָנִים גְּדֹלוֹת
,magnis lapidibus ,preciosis lapidibus fundatum Et .majus
אַבְנֵי עֶשֶׂר אַמּוֹת וְאַבְנֵי שְׁמֹנֶה אַמּוֹת׃ 11 וּמִלְמַעְלָה
suprà Et .cubitorum octo lapidibus & ,cubitorũ decem lapidibus
אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמִדּוֹת גָּזִית וָאָרֶז׃ 12 וְחָצֵר
atrio Et .cedri & ,dolati lapidis mensuras secundùm preciosi lapides
הַגְּדוֹלָה סָבִיב שְׁלֹשָׁה טוּרִים גָּזִית וְטוּר כְּרֻתֹת
(excisarũ)trabiũ ordo & ,dolata petra ordines tres circum majori
אֲרָזִים וְלַחֲצַר בֵּית־יְהוָה הַפְּנִימִית וּלְאֻלָם
porticui & ,interioris Domini domus atrio & :cedrinarum
הַבָּיִת׃ 13 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת־חִירָם מִצֹּר׃ 14 בֶּן־
Filius .Tyro de Chiram cepit & ,Selomoh rex misit Et .domus
אִשָּׁה אַלְמָנָה הוּא מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְאָבִיו אִישׁ־צֹרִי
,Tyrius vir ejus pater & ,Nephthali tribu de ipse viduae mulieris
חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּמָּלֵא אֶת־הַחָכְמָה וְאֶת־הַתְּבוּנָה וְאֶת־
& ,intelligentia & ,sapientia erat plenusque :aerarius faber
הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה בַּנְּחֹשֶׁת וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
regem ad venit & :aere in opificium omne faciendum ad scientia
שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־מְלַאכְתּוֹ׃ 15 וַיָּצַר אֶת־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים
columnas duas formavit Et.ejus opificium omne fecit &:Selomoh
נְחֹשֶׁת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט
filum & ,unius columnae statura cubitorum Octodecim :aereas
שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסֹב אֶת־הָעַמּוּד הַשֵּׁנִי׃
.secundam columnam circundabat cubitorum duodecim
16 וּשְׁתֵּי כֹתָרֹת עָשָׂה לָתֵת עַל־רָאשֵׁי הָעַמּוּדִים
columnarum capita super dandum ad ,fecit coronamenta duo &
מֻצַק נְחֹשֶׁת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְחָמֵשׁ
quinque & ,unius coronamenti statura cubitorum quinque :aere fuso
אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃
.secundi coronamenti statura cubitorum

Versio VUL. LAT.

3 Et tabulatis cedrinis vestivit totam cameram, quae quadraginta quinq; columnis sustentabatur. Unus autem ordo habebat columnas quindecim
4 Contra se invicèm positas, Et
5 è regione se respicientes, aequali spatio inter columnas, et super columnas quadrangulata ligna in cunctis aequalia.
6 Et porticũ columnarũ fecit quinquaginta cubitorum longitudinis, et triginta cubitorum latitudinis: & alteram porticum in facie majoris porticûs: & columnas, & epistylia super
7 columnas. Porticum quoque solii, in qua tribunal est, fecit: & texit lignis cedrinis à pavi-
8 mento usque ad summitatẽ. Et domuncula, in qua sedebatur ad judicandum, erat in media porticu, simili opere. Domum quoque fecit filiae Pharaonis (quam uxorem duxerat Salomon) tali opere, quali & hanc
9 porticum. Omnia lapidibus pretiosis, qui ad normã quandam atque mensuram tam intrinsecùs quàm extrinsec⁹ serrati erant: à fundamento usque ad summitatem parietum, & extrinsecùs usque ad atrium
10 majus. Fundamenta autem de lapidibus pretiosis, lapidibus magnis decem sive octo cubi-
11 torum. Et desupèr lapides pretiosi aequalis mensurae secti erant, similitérque de cedro.
12 Et atrium majus rotundum, trium ordinum de lapidib⁹ sectis, & unius ordinis de dolata cedro: nec non & in atrio domûs Domini interiori, & in porti-
13 cu domûs. Misit quoque rex Salomon, & tulit Hiram de
14 Tyro, Filium mulieris viduae de tribu Nephthali, patre Tyrio, artificem aerarium, & plenũ sapientiâ, et intelligentiâ, & doctrinâ ad faciendum omne opus ex aere. Qui cùm venisset ad regem Salomonẽ, fe-
15 cit omne opus ejus. Et finxit duas columnas aereas, decem & octo cubitorum altitudinis columnam unam: & linea duodecim cubitorum ambie-
16 bat columnam utramque. Duo quoque capitella fecit, quae ponerentur super capita columnarum, fusilia ex aere: quinque cubitorum altitudinis capitellum unum, & quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum:

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέσχε χρυσίῳ, ἕως συντελείας παντὸς τοῦ (φ)οἴκου. Καὶ ἐποίησεν ἐν
23 τῷ δαβὶρ δύο (χ) χερουβὶμ, δέκα πήχεων
24 μέγεθος (ψ) ἐσταθμωμένον. Καὶ πέντε πήχεων πτερύγιον (ω) τοῦ χερουβὶμ τοῦ ἑνὸς, καὶ πέντε πήχεων πτερύγιον αὐτοῦ τὸ δεύτερον (α) ἐν πήχει, δέκα ἀπὸ μέρους πτερυγίου αὐτοῦ
25 (β) εἰς μέρος πτερυγίου (γ) αὐτοῦ. Οὕτως τῷ χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ, ἐν μέτρῳ ἑνὶ συν-
26 τέλεια μία (δ) ἀμφοτέροις. Καὶ τὸ ὕψος (ε) χερουβὶμ τοῦ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει· καὶ (ζ)
27 οὕτω τῷ χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ. Καὶ ἀμφότερα χερουβὶμ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου. καὶ διεπέτασε τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ ἥπτετο (η) πτέρυξ μία τοῦ τοίχου, καὶ πτέρυξ χερουβὶμ τοῦ δευτέρου ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ δευτέρου· (θ) καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν (ι) ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου (κ) ἥπτοντο πτέρυξ πτέρυγος.
28 Καὶ περιέσχε τὰ (λ) χερουβὶμ χρυσίῳ. (μ) Πάν-
29 τας τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐγκολαπτὰ ἔγραψε γραφίδι (ν) χερουβὶμ, καὶ φοίνικας
30 τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ. Καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέσχε χρυσίῳ τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ ἐξω-
31 τάτου. Καὶ τῷ θυρώματι τοῦ δαβὶρ ἐποίησε θύρας (ξ) ξύλων ἀρκευθίνων, στοαὶ τετραπλῶς,
34 (ο) Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα· δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ μία καὶ στροφεῖς (π) αὐτῶν, καὶ δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ δευτέρα στρε-
35 φόμενα (ρ) Ἐγκεκολαμμένα χερουβὶμ, καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, καὶ περιεχόμενα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκ-
36 τύπωσιν. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτάτην· τρεῖς στίχους ἀπελεκήτων, καὶ στίχος (σ) κατειργασμένης κέδρου κυκλόθεν. καὶ ᾠκοδόμησε τὸ καταπέτασμα τῆς αὐλῆς τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ.

Κεφ. ζ'.

13 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ
14 ἔλαβε τὸν Χιρὰμ ἐκ Τύρου, Υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς (α) φυλῆς τῆς Νεφθαλεὶμ· καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ (β) ἀνὴρ Τύριος, τέκτων χαλκοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς τέχνης καὶ συνέσεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ. καὶ (γ) εἰσηνέχθη πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών· καὶ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα.

Et totam domum operuit auro, usq; ad consummationem universae domûs. Et fecit in Dabir duo 21
(χ)Cherubim: decem cubitorum magnitudo mensurata; Et quinque 23
cubitorum ala Cherubim unius: & quinque cubitorũ ala ejus secunda in cubito: decem à parte alae ejus ad partem alae ejus. Sic 24
Cherubim secundo, in mensura una consummatio una utrisque. Et 25
altitudo Cherubim unius, decem in cubito: & sic Cherubim secundo. Et utraque Cherubim in me- 26
dio domûs intimae. Et expandit alas eorum, & tangebat ala una parietem: & ala Cherubim secundi tangebat parietem secundum. Et alae eorum in medio domûs tangebant ala alam. Et operuit 27
Cherubim auro. Omnes parietes domûs in circuitu caelatos scripsit scripturâ Cherubim, & (ξ) palmas interiore, & exteriore. Et 28 29
pavimentum domûs operuit auro, intimae, & extimae. Et ostio 30
ipsius Dabir fecit januas (aa) ex lignis juniperinis, porticus quadrupliciter, In utrisque januis 31
ligna abiegna: duae plicae janua una, & cardines earum: & duae plicae janua secunda, volubiles 34
Insculpta Cherubim, & palmae, & expansae laminae, & operta auro deducto super sculpturam. 35
Et aedificavit atrium intimum: tres ordines (bb) non dolatorum, & ordinem fabrefactae cedri in circuitu. (cc) Et aedificavit velamen atrii ipsius Ælam domûs, quae ad faciem templi. 36

CAP. VII.

Et (a) misit rex Salomon, et accivit Chiram è Tyro Filium mulieris viduae: & hic de tribu Nephthalim. Et pater ejus vir Tyrius, faber aeris, & plenus arte, & intelligentiâ, & scientiâ faciendi omne opus in aere. Et introductus est ad regem Salomon. Et fecit omnia opera. 13 14

22 MS.A. (φ) οἴκου. Καὶ ὅλον τὸ ἔσω τοῦ Δαβεὶρ ἐπετάλωσεν χρυσίῳ. Καὶ ἐποίησεν (χ) *χερουβεὶν ξύλων κυπαρισσίνων, δέκα (ψ) ἐσταθμωμένων· (ω) αὐτοῦ τὸ ἕν, καὶ πέντε (α) δέκα ἐν πήχει ἀπὸ (β) καὶ ἕως μέρους (γ) αὐτοῦ, καὶ δέκα ἐν πήχει. Οὕτως τῷ Χερουβ τῷ (δ) ἀμφοτέροις τοῖς χερουβεῖν. Καὶ τὸ (ε) χερουβ (ζ) οὕτως τοῦ χερουβ τοῦ δευτέρου. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβεὶν (η) ἡ πτέρυξ τοῦ ἑνὸς τοῦ τοίχου, καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβ τοῦ δευτέρου ἥπτετο (θ) καὶ πτέρυγες (ι) αἱ ἐν (κ) ἥπτετο (λ) χερουβεὶν (μ) Καὶ πάντας (ν) χερουβεὶν, καὶ *φοίνικας, καὶ περίγλυφα ἐγκύπτοντα τῷ ἐσωτέρῳ (ξ) ἐκ ξύλων
31 ἀρκευθίνων, καὶ φλιὰς πενταπλᾶς, Καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερουβεὶν, καὶ φοίνικας, καὶ πέταλα διαπεπετασμένα, καὶ περιέσχεν χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ
33 χερουβεὶν, καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνικας τὸ χρυσίον. Καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ· φλιαὶ ξύλων ἀρκεύθου, στοαὶ τετραπλῶς, (ο) καὶ ἐν ἀμφοτέραις (π) αὐτῶν, δύο
37.38 (ρ) Εἰσκεκολαμμένα χερουβεὶν, (σ) κατειργασμένης κέδρου. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσεν τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ Ζειὼ, καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί. Ἐν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
1 ἐν μηνὶ Βοὺλ, οὗτος ὁ μὴν ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν. Καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ
2 ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τρισκαίδεκα ἔτεσιν καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου Et quae deinceps sequuntur in MS.A. usque ad κέδρου. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου, habentur in textu Romano in fine cap. 7. post vers. 51.

MS.A. Κεφ. ζ'. (α) φυλῆς Νεφθαλείμ· (β) ἀνὴρ *τιμιος, τέκτων (γ) εἰσήχθη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 וחפא בנסרין דארזא מלעילא על מחיצתא דעל עמודיא ארבעין וחמשא חמשא עסר סדרא׃
4 וכלנסא תלת סדרין וזוי לקביל זוי תלת זמנין׃
5 וכל תרעיא וספיא מרבעין וחפן כלנסא
6 ומקביל זוי לקביל זוי תלת זמנין׃ וית אולמא דעמודיא עבד חמשין אמין אורכיה
7 ותלתין אמין פותיה ואולמא על אפיהון ועמודיא וסקופתא על אפיהון׃ ואולמא לאתקנא תמן כורסי בית דינא דדאין תמן פרוסדרא לבית דינא עביד וחפא בנסרי דארזא
8 מארעיתא עד ארעיתא׃ וביתיה דיתיב תמן דרתא אחרנתא מגיו לאולמא כעובדא הדין
9 הוה וביתא עבד לבת פרעה דנסיב שלמה כאולמא הדין׃ כל אלין אבנין טבן כמשחת גזית מסררן במסרין מגיו ומברא ומשכללן בפושכיא ומלברא עד דרתא רבתא׃
10 ומשכלל באבנין טבן אבנין רברבן אבני עסר אמין ואבני תמני אמין׃
11 ומלעילא אבנין טבן כמשחת גזית ונסרי ארזא׃
12 ודרתא רבתא סחור סחור תלתא סדרין דאבן טבא וסדרא חד דכשורי ארזין ולדרת בית מקדשא דיי גואה ולאולמא דביתא׃
13 ושלח מלכא שלמה ודבר ית חירם מצור׃
14 בר אתתא ארמלתא הוא משבטא דבית נפתלי ואבוהי גבר צוראי אומן בעובדא דנחשא ואתמלי ית חוכמתא וית סוכלתנותא וית דעתא למעבד כל עבידא בנחשא ואתא לות מלכא שלמה ועבד ית כל עבידתיה׃
15 וצר ית תרין עמודיא דנחשא תמני עסרי אמין רומיה דעמודא חד וחוט משחא תרתא עסרי אמין מקיף ליה וכן לעמודא תנינא׃
16 ותרתין כורתנין עבד למתן על רישי עמודיא מתך נחשא חמש אמין רומא דכורתא חדא וחמש אמין רומא דכורתא תנינא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

3 Et obduxit tabulis cedrinis suprà; tabulata, quae erant super columnas, quadraginta & quinque, quindecim ordine. Et vectium erant tres ordi-
4 nes, & angulus è regione anguli tribus vicibus. Et omnes portae & postes
5 erant quadrata; & operiebant vectes: & è regione anguli contra angu-
6 lum tribus vicibus. Et porticum columnarum fecit: quinquaginta cubitorum erat longitudo ejus, & triginta cubitorum latitudo ejus, & porticus erat ante faciem illarum, & columnae & limina ante faciem illarum.
7 Et porticum ut praeparetur ibi solium domus judicii in quo judicaret; vestibulum domui judicii fecit, & obduxit tabulis cedrinis à pavimento usq; ad pavimentum.
8 Et domui suae in qua habitabat fecit atrium aliud intra porticum, secundùm opus istud erat: & domum fecit filiae Pargħoh, quam acceperat Selomoh, sicut porticum hanc.
9 Omnia haec lapidib⁹ bonis secundùm mensura lapidum dolatorum, serratis serris intrinsecus & extrinsecus, fundatis verò in palmis, & extrinsecus usq; ad atrium magnum.
10 Et fundatum lapidib⁹ bonis, lapidib⁹ magnis, lapidib⁹ decem cubitorum, & lapidib⁹ octo cubitorum.
11 Et desuper erant lapides boni secundùm mensuram lapidum dolatorum, & obduxit tabulis cedrinis.
12 Et atrio majori per circuitum erant tres ordines lapidis boni, & ordo unius tigni è lignis cedrinis, & atrio domus sanctuarii Dñi interiori & porticui dom⁹.
13 Et misit rex Selomoh & tulit Hhiram ex Szor.
14 Fili⁹ mulieris viduae erat ille de tribu dom⁹ Nephthali: & pater illius vir Szurae⁹ artifex *in opificio aeris*; & repletus erat sapientia & intelligentia & scientia ad faciendum omne opus ex aere: & venit ad regem Selomoh, & fecit omne opus ejus.
15 Et formavit duas columnas aereas, octodecim cubitorum erat altitudo columnae unius, & filum mensurae duodecim cubitorum ambibat illam, & sic fecit columnae secundae.
16 Et duas coronas fecit ut ponerentur super capita columnarum fusa ex aere: quinque cubitorum erat altitudo coronae unius, & quinque cubitorum altitudo coronae alterius,

Verſio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

* Tecta erat cedris supernè, supra quadraginta 3
quinq; trabes columnis impoſitas, quindenas
unoquoque ordine. Et podiorum tres ordi- 4
nes ternâ ſerie ſeſe reſpicientium. Et tam 5
januæ omnes quàm podia, quadrata erant,
ternâque ſerie ſeſe reſpiciebant. Fecit etiam 6
porticum columnarum, quinquaginta cubito-
rum longitudine, & triginta cubitorum lati-
tudine: & quidem porticus ſuper ipſas erat
columnas, & ante has atrium. Item porti- 7
cum tribunalis ubi judicabat, porticum *in-
quam* ad jus dicendum fecit, eámque ce-
dro contabulavit à ſolo ad cœlum ejˀ uſque.
Et domum in qua habitabat, in alio atrio cis 8
porticum, hâc eâdem ſtructurâ fecit. Domum
quoque fecit filiæ Pharaonis quam duxerat
Salomon, ſimilis ſtructuræ. Hæc omnia ex 9
optimis lapidibus, ejuſdem cum ſectis *lapidi-
bus* torno elaboratis menſuræ, extrinſecùs &
intrinſecùs, à ſolo ad ſummum uſque; Et ab 10
exteriori parte uſque ad atrium domûs, quæ
aptata erat optimis lapidibus & magnis lapi-
dibus, lapidibˀ *ſcilicet*, decem cubitorum, &
lapidibus octo cubitorũ: Supernè *quoque* la- 11
pidibus optimis æqualis cum *lapidibus* ſectis
menſuræ, & cedris. Denique atrio magno 12
circunquaque, tres erant ordines *lapidis* cæſi,
& ordo trabium cedrinarum: idemque in-
teriori atrio domûs Dñi & porticui domûs.
Miſit quoque Salomon rex, adduxitque Hira- 13
mum de Tyro. (Is autem filius erat mulieris 14
cujuſdam viduæ, de tribu Nephtali; pater
autem ipſius erat vir fictor & faber ærarius:
atque is imbutus erat ſapientiâ, ſagacitate, &
peritiâ ad faciendũ omne opus æneum) Qui
veniens ad regem Salomonem, fecit totum
opus. Finxit enim duas columnas æneas: alti- 15
tudo columnæ octodecim erat cubitorum, &
faſcia duodecim cubitorum ambiebat eam:
ejuſmodi erat altera columna. Fecit etiam 16
duo epiſtylia ad collocandum ſupra verticem
columnarum, ex ære fuſo: quinque cubito-
rum erat altitudo epiſtylii unius, & quinque
cubitorum altitudo epiſtylii alterius.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 وسقفه بدراب صنوبر وجعل الدراب على الخشب الذي على روس العمد الذي كان عددها *
4 ستون عمودا خمسة عشر عمودا من كل صف * وجعل عليها كناديج مصطفة بثلثة صفوف
5 يقابل بعضها بعضا بثلث مرات * وجعل الابواب وعتباتها كلها مربعة يقابل بعضها بعضا
6 ثلث مرات * وجعل رواقا له اعمدة وصير طوله خمسين ذراعا وعرضه ثلثين ذراعا وصير الرواق
7 في وجه الاعمدة والصحن بين يدي الرواق * وجعل ايضا رواقا ينصب فيه سرير القضاء ليجلس
فيه ويقضي والبس حيطانه خشب الصنوبر من اسفلها الى فوق السقف * والبيت الذي كان
8 يجلس فيه في الدار الاخرى داخل من الرواق عمل مثل هذا العمل وبني سليمان لابنة فرعون
9 التي تزوج بها منزلا مثل هذا البناء * وكان بناوه كله بالحجارة المنعمة قد سويت مثل الذي
10 يخرط خرطا وكذلك جعل داخل البناء وخارجه من اسفله الى سقفه * وكذلك صنع خارج البيت
الى دار البيت التي بالحجارة الكبار المصلحة وكان طول الحجر عشر اذرع * ومن
11 الحجارة ما كان طوله ثماني اذرع * خارج منعمة على قدر الحجارة التي ينحت نحتا مستويا
12 ووفوقها خشب الارز * وكذلك صنع بدار بيت الرب الداخلة والاروقة والبيت * ثم ارسل
13 سليمان الملك واتي بحيرام من صور * وكان حيرام هذا ابن امراة من قبيلة نفتالي وكان ابوه
14 مصورا حاذقا بصناعة النحاس والهمه الله الحكمة والعقل والفهم ان يعمل عمل النحاس ويبكه
فيه كل نوع من الاوعية فجاء الى سليمان الملك وعمل له ما اراد من الاوعية * وافرغ عمودين
15 من نحاس طول كل عمود ثماني عشر ذراعا ودور حوله سبه خيط من نحاس اثنتا عشر ذراعا
16 وكذلك العمود الاخر * وعمل سبه طبق مدور كبير على راس كل عمود مفرغ من نحاس وجعل
ارتفاع الطبق خمسة اذرع وكذلك الطبق الاخر

* *Et contignavit eam trabibus pineis, tra-* 3
*béſque impoſuit lignis quæ erant ſuper ca-
pita columnarum quarum numerus erat
ſexaginta columnæ, quindecim* videlicet
columnæ unoquoque ordine. Super has 4
etiam podia extruxit penſilia *terno ordine
diſpoſita, tribus vicibus ſeſe reſpicientia.
Et januas, earúmque limina omnia fecit* 5
*quadrata, tribus vicibus ſeſe reſpicientia.
Fecit præterea porticum habentem colu-* 6
*mnas, fecitque longitudinẽ ejus quinqua-
ginta cubitorum, latitudinem verò trigin-
ta cubitorum: porticum hanc collocavit
è regione columnarum, atrium autem an-
te porticum. Fecit etiam porticum in* 7
*qua ſtatuebatur tribunal judicii, ut in eo
ſederet judicarétque, & contexit parie-
tes ejus lignis pineis, ab imo ad ſummum
uſque tabulatum. Domum quoque in qua* 8
*morabatur in atrio poſtremo intra porticũ,
conſimili fecit opificio. Ædificavit etiam
Salomon pro filia Pharaonis, quam duxe-
rat uxorem, habitaculum ſimilis ædificii:
Nam totum ædificium ejus erat ex lapidi-* 9
*bus aptatis, itáque complanatis, ac ſi tor-
no elaborati eſſent. Et ita fecit tam in in-
ternâ quàm externâ ædificii parte, ab imo
ad tabulatum uſque. Idem præſtitit ex-* 10
*tra domum uſque ad atrium domûs illius
quæ ingentibus extructa erat lapidibus
elaboratis, (erat enim longitudo cujuſque
lapidis decem cubitorum, & nonnullorum
longitudo lapidum octo cubitorum) La-* 11
*pidibus inquam aptatis juxta menſuram
lapidũ qui planiſſimâ dolaturâ cæſi erant,
iiſque tabulas* impoſuit *cedrinas. Idem* 12
*fecit interiori atrio domûs Domini, porti-
cibus, & domui. Deinde miſit Salomon* 13
rex, adduxitque Hiramum è Tyro. (Erat 14
*autem Hiramus iſte, filius mulieris cujuſ-
dam ex familia Nephtali; pater autem i-
pſius erat fictor peritus artis metallicæ:
hunc imbuerat Deus ſapientiâ, judicio, at-
que prudentiâ ad exercendum opus æris, et
efformandum ex eo omnia vaſorum gene-
ra) Qui cùm veniſſet ad Salomonem re-
gem, fecit illi quæcunque exoptabat vaſa.
Fudit autem duas columnas æreas; lon-* 15
*gitudo cujuſlibet columnæ octodecim erat
cubitorum: & uni circunduxit veluti fi-
lum quoddam æneum duodecim cubitorũ,
eodémque modo columnæ alteri. Super* 16
*caput cujuſlibet columnæ poſuit magnam
veluti concham rotundam ex ære fuſam:
fecitque altitudinem conchæ* unius *quin-
que cubitorũ, totidémque alterius conchæ.*

מלכים א׳ ז

17 שבכים מעשה שבכה גדלים מעשה שרשרות לכתרת אשר על ראש העמודים שבעה לכתרת האחת ושבעה לכתרת השנית:
18 ויעש את העמודים ושני טורים סביב על השבכה האחת לכסות את הכתרת אשר על ראש הרמנים וכן עשה לכתרת השנית:
19 וכתרת אשר על ראש העמודים מעשה שושן באולם ארבע אמות:
20 וכתרת על שני העמודים גם ממעל מלעמת הבטן אשר לעבר שבכה והרמונים מאתים טרים סביב על הכתרת השנית:
21 ויקם את העמדים לאלם ההיכל ויקם את העמוד הימני ויקרא את שמו יכין ויקם את העמוד השמאלי ויקרא את שמו בעז:
22 ועל ראש העמודים מעשה שושן ותתם מלאכת העמודים:
23 ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגל סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה יסב אתו סביב:
24 ופקעים מתחת לשפתו סביב סבבים אתו עשר באמה מקפים את הים סביב שני טורים הפקעים יצקים ביצקתו:
25 עמד על שני עשר בקר שלשה פנים צפונה ושלשה פנים ימה ושלשה פנים נגבה ושלשה פנים מזרחה והים עליהם מלמעלה וכל אחריהם ביתה:
26 ועביו טפח ושפתו כמעשה שפת כוס פרח שושן אלפים בת יכיל:
27 ויעש את המכנות עשר נחשת ארבע באמה ארך המכונה האחת וארבע באמה רחבה ושלש באמה קומתה:
28 וזה מעשה המכונה מסגרת להם ומסגרת בין השלבים:
29 ועל המסגרות אשר בין השלבים אריות בקר וכרובים ועל השלבים כן ממעל ומתחת לאריות ולבקר ליות מעשה מורד:

Versio VUL. LAT.

17 Et quasi in modum retis, & catenarũ sibi invicèm miro opere contextarum. Utrumque capitellum columnarum fusile erat: septena versuum retiacula in capitello uno, & septena re-
18 tiacula in capitello altero. Et pfecit columnas, & duos ordines per circuitum retiaculorũ singulorum, ut tegerent capitella, quæ erant super summitatem, malogranatorum: eodem modo fecit & capitello secun-
19 do. Capitella autem, quæ erant super capita columnarũ, quasi opere lilii fabricata erant in
20 porticu quatuor cubitorum. Et rursum alia capitella in summitate columnarum desup juxta mensuram columnæ contra retiacula: malogranatorum autem ducenti ordines erant in
21 circuitu capitelli secundi. Et statuit duas columnas in porticu templi: cúmq; statuisset columnam dexterã, vocavit eam nomine, Jachin: similiter erexit columnam secundam, & voca-
22 vit nomen ejus, Booz. Et super capita columnarum op⁹ in modum lilii posuit: perfectúmque
23 est opus columnarum. Fecit quoque mare fusile decem cubitorum à labio usque ad labiũm, rotundum in circuitu: quinque cubitorum altitudo ejus, et resticula triginta cubitorũ cin-
24 gebat illud per circuitum. Et sculptura subter labium circuibat illud decem cubitis ambiens mare: duo ordines sculpturarum striatarum erant fusiles.
25 Et stabat super duodecim boves, è quibus tres respiciebant ad Aquilonem, & tres ad Occidentem, & tres ad Meridiem, & tres ad Orientem, & mare super eos desuper erat: quorum posteriora universa intrinsec⁹
26 latitabant. Grossitudo autem lutêris, trium unciarum erat: labiúmque ejus, quasi labium calicis, & folium repandi lilii:
27 duo millia batos capiebat. Et fecit decem bases æneas, quatuor cubitorum longitudinis bases singulas, & quatuor cubitorum latitudinis, & trium
28 cubitorum altitudinis. Et ipsũ opus basium, interrasile erat: & sculpturæ inter juncturas.
29 Et inter coronulas & plectas, leones & boves & cherubim: & in juncturis similiter desuper: & subter leones & boves, quasi lora ex ære dependentia.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐχώνευσε τοὺς δύο στύλους τῷ αἰλὰμ τοῦ οἴκου· ὀκτωκαίδεκα πήχεις ὕψος τοῦ στύλου· καὶ περίμετρον τεσσαρεσκαίδεκα πήχεις ἐκύκλου αὐτὸν· τὸ πάχος τοῦ στύλου τεσσάρων δακτύλων τὰ κοιλώματα· καὶ οὕτως ὁ στύλος ὁ δεύτερος.
16 Καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν στύλων (δ) χωνευτά· πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός, καὶ πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ δευτέρου.
17 Καὶ ἐποίησε δύο δίκτυα περικαλύψαι τὸ ἐπίθεμα τῶν στύλων· καὶ δίκτυον τῷ (ε) ἐπιθέματι τῷ ἑνί, καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.
18 Καὶ ἔργον κρεμαστόν, δύο στίχοι ῥοῶν χαλκῶν, δεδικτυωμένοι, ἔργον κρεμαστόν, στίχος ἐπὶ στίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ ἐπιθέματι τῷ (ζ) δευτέρῳ.
21 Καὶ ἔστησε τοὺς στύλους τοῦ αἰλὰμ τοῦ ναοῦ. καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν ἕνα, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (η) Ἰαχούμ· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεύτερον, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (θ) Βολάζ.
19 Καὶ ἐπὶ τῶν (ι) κεφαλῶν τῶν στύλων ἔργον κρίνου κατὰ τὸ αἰλὰμ τεσσάρων πηχῶν· καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων· καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα, τὸ μέλαθρον τῷ πάχει.
23 Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους αὐτῆς, στρογγύλον κύκλῳ τὸ αὐτό· πέντε ἐν πήχει (κ) τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ συνηγμένη τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν (λ) πήχει.
24 Καὶ ὑποστηρίγματα ὑποκάτωθεν τοῦ χείλους αὐτῆς κυκλόθεν ἐκύκλουν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει (μ) κυκλόθεν· καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου, βλαστὸς κρίνου· καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστῆς.
25 Καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες βορρᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες (ν) ἀνατολήν· καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν.
27 Καὶ ἐποίησε δέκα μεχωνὼθ χαλκᾶς· πέντε πήχεις μῆκος τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, καὶ τέσσαρες πήχεις (ξ) τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ ἓξ ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς.
28 Καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῶν μεχωνὼθ, συγκλειστὸν αὐτοῖς,
29 καὶ συγκλειστὸν ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων. Καὶ ἐπὶ τὰ (ο) συγκλείσματα αὐτῶν ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες καὶ (π) χερουβίμ, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων, οὕτως καὶ ἐπάνωθεν· καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χῶραι, ἔργον
30 καταβάσεως. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ, καὶ τὰ προσέχοντα χαλκᾶ· καὶ (ρ) τέσσαρα μέρη αὐτῶν, ὠμίαι (σ) ὑποκάτω τῶν λουτήρων.

15 Et fudit duas columnas ipsi Ælam domûs: octo & decem cubiti altitudo columnæ: & (b) perimetrum, quatuordecim cubiti circundabat eam, crassitiem columnæ, quatuor digitorum cavitates. Et sic columna secunda.
16 Et duo (c) additamenta fecit, ad dandum super capita columnarum (d) fusilia: quinq; cubiti, altitudo additamenti unius: et quinq; cubiti, altitudo additamenti secundi.
17 Et fecit (e) duo retia ad cooperiendum additamenta columnarum: & (f) rete additamento uni: & rete additamento secundo.
18 Et opus pensile. Duo ordines malogranatorum æneorum, reticulati, opus pensile, ordo super ordinem. Et sic fecit additamento secundo.
21 Et statuit columnas ipsius Ælam templi. Et statuit columnam unam: & vocavit nomen ejus, Jachum. Et statuit columnam secundam: & vocavit nomen ejus, Boloz.
19 Et (g) super capita columnarum opus lilii secundùm Ælam quatuor cubitorum.
20 Et Melathrum super utrasq; columnas: & desuper latera (h) additamentum, Melathrum crassitiei.
23 Et fecit (i) mare, decem in cubito à labio ejus usq; ad labium ejus; rotundum in circuitu ipsum: quinque in cubito altitudo ejus: & (k) resticula, tres & triginta in cubito.
24 Et fulcimenta sub labio ejus in circuitu circundabant illud, decem in cubito in circuitu. Et (l) labium ejus, tanquam opus labii calicis, (m) germen lilii: & crassities ejus, palm⁹.
25 Et duodecim boves subter mare: tres spectantes Aquilonem: et tres spectantes mare: et tres spectantes Austrũ: et tres spectantes Orientem; et omnia posteriora ad (n) domũ. Et mare super eos desuper.
27 Et fecit decem (o) Mechonoth æneas: quinq; cubiti longitudo Mechonoth unius, & quatuor cubiti latitudo ejus, & sex in cubito altitudo ejus.
28 Et hoc opus ipsarum Mechonoth, conclusum eis, & conclusum inter juncturas.
29 Et super clausuras earum inter juncturas, leones, & boves, & Cherubim, & super juncturas: sic & desuper. Et subter leones, & boves, regiones, op⁹ descensionis.
30 Et quatuor rotæ æneæ (p) Mechonoth uni, & excedentia ænea, et quatuor partes earũ, humeruli subter (q) lavacris.

MS. A. (δ) χωνευτὰ χαλκᾶ· πέντε (ε) ἐπιθέματι * τῷ δευτέρῳ. (ζ) δευτέρῳ. 19 Καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, ἔργον κρίνου, κατὰ τὸ αἰλὰμ, τεσσάρων πηχῶν. 20 Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα μέλαθρον, καὶ τῶν ῥοῶν * πέντε στίχοι κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας. Καὶ ἔστησεν τοὺς (η) Ἰαχούν· (θ) Βοός. (ι) κεφαλῶν ἔργον κρίνου· καὶ ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν στύλων. Καὶ ἐποίησεν τὴν θάλασσαν αὐτῆς δέκα (κ) ὕψος αὐτοῦ· καὶ συνεσμένοι (λ) πήχεις * ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ. Καὶ ὑποστηρίγματα (μ) κυκλόθεν· δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτοῦ ἑαυτῆς. Καὶ δώδεκα βόες (ν) ἀνατολήν, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον. 26 Καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστῆς· καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου, βλαστὸς κρίνου, δισχιλίους χοεῖς χωροῦντας. Καὶ ἐποίησεν τὰς Μεχωνὼθ δέκα χαλκᾶς· (ξ) πλάτος αὐτοῦ, (ο) συγκλίματα (π) χερουβείν, (ρ) τέσσερα (σ) αὐτοῖς ὑποκάτω τῶν λουτήρων, αἱ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι. 31 Καὶ στόμα αὐτοῦ ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος ἄνωθεν ἐν πήχει, καὶ στόμα αὐτοῦ στρογγύλον. ποίημα οὕτως πήχεος, καὶ ἡμίσους τοῦ πήχεος. καίγε ἐπὶ στόματος αὐτοῦ διατορεύματα, καὶ διάπηγα αὐτοῦ τετράγωνα οὐ στρογγύλα. 32 Καὶ τέσσαρες τροχοὶ εἰς ὑποκάτωθεν τῶν διαπήγων, καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν * τῷ Μεχωνώθ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 סרינן עובד סרינא קליען עובד גדילן לקרונתין דעל ריש עמודיא שבעא לקרונתא
18 חדא ושבעא לקרונתא תניתא: ועבד ית עמודיא ותרין סדרין סחור סחור על סרינתא
19 חדא לכסאה ית קרונתין דעל ריש רמוניא וכן עבד לקרונתא תניתא: וקרונתין דעל
20 ריש עמודיא עובד שושנתא לקיט באולמא ארבע אמין: וקרונתא על תרין עמודיא אף
מלעלא מלקביל דבקא די לעבר סרינתא ורמוניא מאתן סדרין עבידין ליה סחור סחור
21 על קרונתא תניתא: ואקים ית עמודיא לאולמא דהיכלא ואקים ית עמודא מימינא
22 וקרא ית שמיה יכין ואקים ית עמודא מסמלא וקרא ית שמיה בועז: ועל ריש עמודיא
23 עובד שושנתא ושלימת עבידת עמודיא: ועבד ית ימא מתך עסר אמין מספתיה עד
ספתיה סגלגל סחור סחור וחמש אמין רומיה וחוט משח תלתין אמין מקף ליה סחור
24 סחור: וצורת ביעין מלרע לספתיה סחור סחור מקפין ליה עסר אמין מקפין ית ימא
25 סחור סחור תרין סדרין דצורת ביעין מתכין באתכותיה: קאם על תרי עסר תורין תלתא
אפיהון לצפונא ותלתא אפיהון לדרומא ותלתא אפיהון למערבא ותלתא אפיהון
26 למדנחא וימא מתקן עליהון מלעלא וכל אחוריהון לגיו: וסומכיה פושכא וספתיה
27 כעובד שפת כס סגלגל לקיט בשושנתא תרין אלפין בתין ברטיבא מחסיל: ועבד ית
בסיסיא עסרא דנחשא ארבע אמין אורכא דבסיסא חדא וארבע אמין פותיה ותלת
28 אמין רומיה: ודין עובד בסיסיא גדנפין להון וגדנפין בין שליביא: ועל גדנפיא דבין
29 שליביא ציור אריון תורין וכרובין ועל שליביא כנתא מלעיל ומלרע לאריון ולתורין
מרבק עובד כבוש:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Reticula opere intricato, cælata operę perplexo, coronis quæ erant super caput columnarum: septem erant coronæ uni, & septem coronæ secundæ. Et fecit columnas & duos ordines circuitu super reticulum unum, ad operiendum coronas quæ erant super capita malogranatorum: & sic fecit coronæ secundæ. Et coronæ, quæ erant super caput columnarum, erat opus liliacei floris in porticu, quatuor cubitorum. Et coronæ erant super duas columnas, etiam desuper è regione cohærentiæ quæ erat trans reticulum, & malogranata ducentos ordines faciebant sibi in circuitu, super coronam secundam. Et statuit columnas in vestibulo templi, & statuit columnam à dextris, & vocavit nomen ejus Jachin; & statuit columnam à sinistris, & vocavit nomen ejus Boghazz. Et super caput columnarum erat opus lilii, & perfecta est factura columnarum. Et fecit mare fusile, decem cubitorum à labio ejus usq; ad labium ejus orbiculare in circuitu, & quinq; cubitorum altitudo ejus, & filum mensuræ triginta cubitorum ambiebat illud per circuitum. Et figuræ ovorum subter labium ejus in circuitu ambibant illud; decem cubiti ambibant mare in circuitu: duo ordines figuræ ovorum fusiliũ erant in fusione illi⁹. Stabat super duodecim boves: tres facie sua ad Septentrionem [*respiciebant*] & tres facie sua ad Meridiem, & tres facie sua ad Occasum, & tres facie sua ad Orientem: & mare statutũ erat sup eos supernè, & omnia posteriora eorum erant intra. Et crassitudo illi⁹ erat palm⁹, & labium illius secundùm opus labii calicis rotundi, & floris in lilio: duo millia batorum humoris continebat. Et fecit bases decem æris: quatuor cubitorum erat longitudo basis unius, & quatuor cubitorum latitudo ejus, & trium cubitorum altitudo ejus. Et hoc est op⁹ basium: clausuræ erant illis, & clausuræ erant inter commissuras. Et super clausuras quæ erant inter commissuras formavit leones, boves, & cherubin: & super commissuras erat basis desuper, & subter leones & boves adjunctum erat opus extensum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

Encarpum quoq; fecit, encarpum intertex- 17
tum, & catenas fecit epistyliis quæ erant su-
pra verticem columnarum, septem epistylio
uni, & septem epistylio alteri. Fecitq; colu- 18
mellarum binam seriem circunquaque super
encarpum unum, ad tegendum epistylia quæ
erant super summitatem columnarum: idem
quoq; alteri columnæ. Epistylia verò quæ 19
super summitatem columnarum, erant opere
liliaceo: idem fecit in porticu, quatuor cubi-
tis. Talia erant epistylia duabus columnis su- 20
perposita etiam in superiori parte ex adverso
lateris encarpo oppositi: & ducenta malo-
granata binâ serie cingebant epistyliû unum,
eodémq; modo epistylium alterum. Præter- 21
ea fecit columnas porticûs templi, erexitq;
columnam dexteram, & vocavit nomen ejus,
Jachin: deinde erexit columnâ sinistram, &
vocavit nomen ejus, Booz. Super fastigium 22
columnarum *posuit* opus liliaceum, & abso-
lutum fuit opificium columnarum. Item fecit 23
mare fusum, decem *habens* cubitos à labro ad
labrum usque, circunquaque rotundum, quin-
que cubitorum altitudine; & filum triginta
cubitorum cingebat illud undequaque. Et 24
capitella subter labrû ejus circunquaque am-
biebant illud decem cubitis, ambiebant *in-*
quam mare circunquaque duo ordines capi-
tellorum fusoriâ *arte* fusorum. Stabat super 25
duodecim boves, quorû tres respiciebant ad
Aquilonem, tres respiciebant ad Austrû, tres
respiciebant ad Occidentem tres denique ad
Orienté respiciebant: mare autem super eos
collocatum erat supernè, & posteriora eorum
ad intimâ domûs *partem versa erant*: Cras- 26
situdo ejus palmaris erat, & labrum ej^9^ simile
labro calicis aut germini lilii: bis mille me-
tretas capiebat. Adhæc fecit lagenas decem 27
æneas; quatuor cubitorum erat longitudo cu-
jusque lagenæ, & quatuor cubitorû latitudo,
triû verò cubitorû altitudo. Opificiû autem 28
lagenarû erat *hujusmodi*; Mutulos habebant,
Et super mutulos qui loris intercipiebantur, 29
leones, boves, & cherubinos; itidémque super
tegumenta, tam supernè quàm infernè leones
ac boves, opificium pulcherrimi aspectûs.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 *وجعل على كل واحد منهما بمساكة الهليلج *وجعل لسعة الطبقين سلاسل سبع سلاسل للطبق
18 واحد وكذلك للطبق الآخر وأكمل عمل العمودين *وجعل على النعش الذي على الطبق
صغر أعمدة صغار ليغطي بها الطبقين الذي على رأس العمودين *وكذلك جعل العمودين
19 كلاهما *ونعش الطبقين الذي على العمودين شبه السوسن كما يدور *وجعل لهما غطاء أربعة
20 أذرع *وأكمل الجلسين الذي على رأس العمودين *وصير عليهما من فوق مثال نقش
الهليلج *ومايتان رمانة من نحاس صغار كما يدور على الطبق الواحد *وكذلك صنع بالطبق
21 الآخر *وعمل أعمدة لرواق الهيكل *ونصب العمود الواحد عن يمين البيت *ودعى اسمه
22 ياحين *ثم نصب العمود الآخر عن يسار البيت *ودعى اسمه باعاز *وصير على رؤوس الأعمدة شبه
23 السوسن *وأكمل عمل الأعمدة *ثم عمل وعاء معمولاً من نحاس مصبوب *ودعى اسمه البحر
وجعل سعته اثني عشر ذراعاً من سعة إلى سعة *وصيره مدوراً *وجعل ارتفاعه خمسة أذرع
ووثقه بخيط من نحاس طوله ثلاثون ذراعاً *وتحت سعته جعل سعفاً كما يدور *وكانت استدارة
24 السعوف عشرة أذرع *وجعل طفنين من نحاس مصبوب *وصير البحر على اثني عشر ثوراً من
25 نحاس وصير منها ثلثة تقابل الجربي *وثلثة تقابل المغرب *وثلثة تقابل اليمن *وثلثة تقابل
26 المشرق *وصير البحر فوقها *وجعل مواخر الثيران إلى داخل البيت *وجعل سمك البحر شبراً *وصير
27 سعته كسعة الكاس *وصير عليه شبه سوسن من نحاس *وكان البحر يسع ألفي كيل *وعمل
28 إجانات من نحاس عشرة *طول كل إجانة منها أربعة أذرع *وصير للإجانات سعة بائنة إلى
29 خارج شبه الإفريز *وجعل على سعة الإجانة أسوداً وثيراناً وكاروبين من نحاس *وكذلك صنع
غطاها ونقش أعلاها وأسفلها أسوداً وثيراناً *على حسن ما يكون

Super unamquamque earum fecit cælatu- 17
ram figuræ pomorum, & utriusque con-
chæ labro fecit catenas, septem catenas
conchæ uni, totidémque conchæ alteri: at-
que ita absolvit opus utriusque columnæ.
Cælaturæ quæ erat super concham, dupli- 18
cem fecit ordinem parvarum columnarû;
ut his tegeret utramque concham quæ erat
super caput utriusque columnæ: & sic fe-
cit utramque columnam. Porrò cælatura 19
duarum concharum quæ erant super u-
tramque columnam, referebat lilia circun-
quaque: & ambabus conchis fecit opercu-
lum quatuor cubitorum. Absolutis duo- 20
bus sedilibus quæ erant super caput dua-
rum columnarum, imposuit eis supernè
cælaturam veluti pomorum, & ducenta
parva malogranata ænea coronabant con-
cham unam: idémque fecit columnæ alte-
ri. Fecit etiam columnas porticûs templi, 21
& erexit columnam unam à dextera do-
mûs, vocavitque nomen ejus, Jachin: tum
erexit columnam alterâ à sinistra domûs,
& vocavit nomen ejus, Baaz. Denique 22
super columnarum verticibus posuit figu-
ram liliorum, absolvitque opus columnarû.
Præterea fecit vas quoddam compositum 23
ex ære fuso, et vocavit nomen ejus, Mare:
fecitque latitudinem ejus duodecim cubi-
torum, ab uno labro ad alterum: fecit au-
tem illud rotundum, & altitudinem ejus
fecit quinque cubitorum, obduxitque ei fi-
lum æneum longitudine triginta cubitorû:
Sub ej^9^ labro fecit supercilia per ambitum, 24
eráque superciliorum circumferentia de-
cem cubitorum: fecit quoque intextum ex
ære fuso. Mare verò collocavit super duo- 25
decim boves æneos, ex quibus tres dispo-
suit ut respicerent Aquilonê, tres Occiden-
tem respicerent, tres Meridiem respicerent,
tres denique respicerent Orientem: super
hos inquam, collocavit mare: posteriora
verò boum ad internam domûs partem
vertit. Crassitiem maris fecit unius lichæ, 26
fecitque labium ejus ut labium crateris, et
formavit super illud figurâ Liliorû ex ære:
capiebat autem mare illud bis mille men-
suras. Præterea fecit lagenas æneas decê, 27
& singularum lagenarum longitudo erat
quatuor cubitorum. Fecitque lagenis la- 28
bium foris porrectum, zophoro simile: Et 29
super labium cujuslibet lagenæ fecit leo-
nes, boves, & Cherubinos æneos: eodémq;
modo fabrefecit operculum earum, & tam
supremæ quàm infimæ illarum parti leo-
nes incidit ac boves, opere venusto & con-
tinente.

מלכים א : ז

30 וארבעה אופני נחשת למכונה האחת וסרני נחשת
וארבעה פעמתיו כתפת להם מתחת לכיר הכתפות
31 יצקות מעבר איש ליות: ופיהו מבית לכתרת ומעלה
באמה ופיה עגל מעשה כן אמה וחצי האמה
וגם על פיה מקלעות ומסגרתיהם מרבעות לא
32 עגלות: וארבעת האופנים למתחת למסגרות וידות
האופנים במכונה וקומת האופן האחד אמה וחצי
33 האמה: ומעשה האופנים כמעשה אופן המרכבה
ידותם וגביהם וחשקיהם וחשריהם הכל
34 מוצק: וארבע כתפות אל ארבע פנות המכנה האחת
35 מן המכנה כתפיה: ובראש המכונה חצי האמה
קומה עגל סביב ועל ראש המכנה ידתיה
36 ומסגרתיה ממנה: ויפתח על הלחת ידתיה
ועל מסגרתיה כרובים אריות ותמרת כמער איש
37 וליות סביב: כזאת עשה את עשר המכנות מוצק
38 אחד מדה אחת קצב אחד לכלהנה: ויעש עשרה כירות
נחשת ארבעים בת יכיל הכיור האחד ארבע באמה
הכיור האחד כיור אחד על המכונה האחת לעשר
39 המכנות: ויתן את המכנות חמש על כתף הבית
מימין וחמש על כתף הבית משמאלו ואת הים נתן
40 מכתף הבית הימנית קדמה ממול נגב: ויעש חירום
את הכירות ואת היעים ואת המזרקות ויכל חירם
לעשות את כל המלאכה אשר עשה למלך שלמה בית
41 יהוה: עמדים שנים וגלת הכתרת אשר על
ראש העמודים שתים והשבכות שתים לכסות את שתי
גלת הכתרת אשר על ראש העמודים:
42 ואת הרמנים ארבע מאות לשתי השבכות שני
טורים רמנים לשבכה האחת לכסות את שתי
43 גלת הכתרת אשר על פני העמודים: ואת
44 המכנות עשר ואת הכירת עשרה על המכנות: ואת
הים האחד ואת הבקר שנים עשר תחת הים:

Versio VULG. LAT.

30 Et quatuor rotæ per bases singulas, & axes ærei: & per quatuor partes quasi humeruli subter luterem fusiles, contra se invicèm respectantes.
31 Os quoque luteris intrinsecùs erat in capitis summitate: et quod forinsecùs apparebat, unius cubiti erat totum rotundum, pariterque habebat unum cubitum & dimidium: in angulis autem columnarum variæ cælaturæ erant: & media intercolumnia, quadrata non rotunda.
32 Quatuor quoque rotæ, quæ per quatuor angulos basis erant, cohærebant sibi subter basim: una rota habebat altitudinis cubitum & semis.
33 Tales autē rotæ erant, quales solent in curru fieri: & axes earum, & radii, & canthi, & modioli, omnia fusilia.
34 Nam & humeruli illi quatuor per singulos angulos basis unius, ex ipsa basi fusiles & conjuncti erant.
35 In summitate autem basis erat quædam rotunditas dimidii cubiti, ita fabrefacta, ut luter desuper posset imponi, habens cælaturas suas, variásque sculpturas ex semetipsa.
36 Sculpsit quoque in tabulatis illis quæ erant ex ære, & in angulis, cherubim, & leones, & palmas, quasi in similitudinem hominis stantis, ut non cælata, sed apposita per circuitum viderentur.
37 In hunc modum fecit decem bases, fusurâ unâ, & mensurâ, sculpturâque consimili.
38 Fecit quoque decem luteres æneos: quadraginta batos capiebat luter un*, erátque quatuor cubitorum: singulos quoque luteres per singulas, id est, decem bases, posuit.
39 Et constituit decem bases, quinque ad dexteram partem templi, & quinque ad sinistram: mare autem posuit ad dexteram partem templi contra Orientem ad Meridiē.
40 Fecit ergò Hiram lebetes, & scutras, & hamulas, & perfecit omne opus regis Salomonis in templo Domini.
41 Columnas duas, & funiculos capitellorū super capitella columnarum duos: & retiacula duo, ut operirent duos funiculos, qui erant super capita columnarum.
42 Et malogranata quadringenta in duobus retiaculis: duos versus malogranatorum in retiaculis singulis, ad operiendos funiculos capitellorum, qui erant super capita columnarum.
43 Et bases decem, & luteres decem super bases.
44 Et mare unum, & boves duodecim subter mare.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ μεχωνώθ. καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεος καὶ
33 (τ) ἡμίσεος. Καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ἔργον τροχῶν ἅρματος. αἱ χεῖρες (υ) αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ ἡ πραγματεία αὐτῶν (φ)
34 πάντα χωνευτά. Αἱ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς
35 μεχωνὼθ οἱ ὦμοι αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνὼθ ἥμισυ τοῦ πήχεος (χ) μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνώθ· καὶ ἀρχὴ χειρῶν αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα (ψ) αὐτῆς· καὶ ἠνοίγετο
36 ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς. Καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς (ω) χερουβὶμ καὶ λέοντες καὶ φοίνικες ἑστῶτα, ἐχόμενον ἕκαστον κατὰ
37 πρόσωπον (α) ἔσω καὶ τὰ κυκλόθεν. Κατ' αὐτὴν ἐποίησε πάσας τὰς δέκα μεχωνώθ,
38 (β) τάξιν μίαν καὶ (γ) μέτρον ἓν πάσαις. Καὶ ἐποίησε δέκα (δ) χυτροκαύλους χαλκοῦς, (ε) τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα (ζ) τὸν ἕνα χυτρόκαυλον μετρήσει τεσσάρων πηχῶν· χυτρόκαυλος ὁ εἷς ἐπὶ (η) τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ
39 ταῖς δέκα μεχωνώθ. Καὶ ἔθετο (θ) τὰς πέντε μεχωνὼθ ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν, καὶ (ι) πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου ἐξ (κ) ἀριστερῶν. καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς (λ) ὠμίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν κατ' ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ
40 κλίτους τοῦ Νότου. Καὶ ἐποίησε Χιρὰμ τοὺς λέβητας καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας. καὶ συνετέλεσε Χιρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ κυρίου.
41 Στύλους δύο, καὶ τὰ στρεπτὰ τῶν στύλων ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο· καὶ τὰ δίκτυα δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρε-
42 πτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων. Τὰς ῥοὰς τετρακοσίας ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις, δύο στίχοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, περικαλύπτειν ἀμφότερα τὰ ὄντα τὰ στρεπτὰ τῆς μεχωνὼθ ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις.
43 Καὶ (μ) τὰ μεχωνὼθ δέκα, καὶ τοὺς (ν) χυτρο-
44 καύλους δέκα ἐπὶ (ξ) τῶν μεχωνώθ· Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς βόας δώδεκα ὑπο-
45 κάτω τῆς θαλάσσης· Καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς θερμαστρεῖς καὶ τὰς φιάλας καὶ πάντα τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησε Χιρὰμ τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν τῷ οἴκῳ κυρίου· καὶ οἱ στύλοι (ο) τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ οἴκου (π) κυρίου· πάντα τὰ ἔργα τοῦ βα-
47 σιλέως ἃ ἐποίησε Χιρὰμ χαλκᾶ ἄρδην. Οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ οὗ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα ταῦτα ἐκ πλήθους σφόδρα, οὐκ ἦν τέρμα τοῦ σταθμοῦ τοῦ (ρ) χαλκοῦ.

32 Et manus in rotis in ipsa Mechonoth: Et altitudo rotæ unius, cubitis ac dimidii. Et opus rotarum, opus rotarum currûs. Manus earum, & dorsa earum, & tractatio earum; omnia fusilia;
34 Quatuor humeruli super quatuor angulos Mechonoth unius: ex ipsa Mechonoth humeri ejus.
35 Et super caput ipsius Mechonoth dimidium cubiti magnitudo ejus rotunda in circuitu super caput ipsius Mechonoth. Et principium manuum ejus, & clausuræ (ʃ) ejus. Et aperiebatur super principia manuum suarum:
36 Et clausuræ ejus Cherubim, & leones, & palmæ, stantia, cohærens unumquodque ad faciem intùs, & quæ in circuitu.
37 Secundùm hanc fecit omnes decem Mechonoth, ordinem unum, & mensuram unā omnibus.
38 Et fecit decem (t) Chytrocaulos æneos, quadraginta choas capientem unum Chytrocaulum mensurâ quatuor cubitorum. Chytrocaulus unus super Mechonoth unam, decem ipsis Mechonoth.
39 Et posuit quinque Mechonoth ab humero domûs à dextris, & quinque ab humero domûs à sinistris. Et mare ab humero domûs à dextris ad Orientem à latere Austri.
40 Et fecit Chiram lebetes, & (u) calfactoria, & phialas. Et consummavit Chiram faciens omnia opera, quæ fecit regi Salomon in domo Domini:
41 Columnas duas: & vertibilia (x) columnarum super capita columnarum duo: & retia duo ad operiendum utraque vertibilia sculpturarum existentia
42 super columnas: Malogranata quadringenta utrisque retibus: duo ordines malogranatorum reti uni, ad cooperiendum utraque existentia vertibilia (y) ipsius Mechonoth, super utrasque columnas.
43 Et Mechonoth decem, & Chytrocaulos decem super Mechonoth.
44 Et mare unum, & boves duodecim subtus mare:
45 Et lebetes, & calfactoria, & phialas, & omnia vasa, quæ fecit Chiram regi Salomon, (z) domo domini. Et columnæ quadraginta & octo domûs regis, & domûs Domini. Omnia opera regis, quæ fecit Chiram, ærea abundanter.
47 Non erat pondus æris, quo fecit omnia opera hæc præ multitudine valdè: non erat terminus ponderum æris.

MS. A. (τ) ἡμίσεις τοῦ πήχεος. Καὶ (υ) αὐτῶν καὶ αὐχένες αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι (φ) ἴσα πάντα (χ) μέγεθος στρογγύλον (ψ) αὐτῆς ἐξ αὐτῆς· καὶ (ω) χερουβεὶν (α) αὐτῶν ἔσω (β) τάξις μία (γ) μέτρον ἓν, τέρμα ἓν πάσαις. (δ) χυτρογαύλοις (ε) τεσσεράκοντα (ζ) τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα τεσσάρων πηχῶν· ὁ χυτρόγαυλος (η) τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς (θ) τὰς μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ (ι) πέντε ἐπ' ὠμίαν (κ) ἀριστερῶν αὐτοῦ. καὶ (λ) ὠμίδος τοῦ (μ) τὰς (ν) χυτρογαύλοις (ξ) τῆς (ο) τεσσεράκοντα ὀκτὼ (π) τοῦ κυρίου· (ρ) χαλκοῦ στίλβοντος. Ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 וארבעה גלגלי נחשא לבסיסא חדא ונסרין דנחש וארבע זויתיה כתפין להון מלרע
31 לכיורא כתפין מתכין כבבש עובד דבוק: ופומיה מגיו לקרונתהון ולעלא באמתא
ופומיה סגלגל עובד בנתא אמתא ופלגות אמתא ואף על פומה קליעין ונדנפיהון מרבעין
32 ולא סגלגלין: וארבעא גלגליא למלרע לנדנפיא ואשרת גלגליא בבסיסא ורומיה
33 דגלגל חד אמתא ופלגות אמתא: ועובד גלגליא כעובד גלגלי מרכבת יקרא אשרתהון
34 וגביהון וחופיהון וכבושיהון כולא מתך: וארבע כתפין לארבע זוין דבסיסא חדא מן
35 בסיסא כתפהא: וברישׁ בסיסא פלגות אמתא רומא סגלגל סחור סחור ועל ריש בסיסא
36 אשרתהא ונדנפהא מנה: וגלף על לוחיא אשרתהא ועל נדנפהא כרובין אריון וצורת
37 דקלין כבש חד ומדבק סחור סחור: כהדא עבד ית עסר בסיסיא מתך חד משחתא חדא
38 עובדא חד לכולהון: ועבד עשרא כיורין דנחשא ארבעין בתין ברטיבא מחסיל לכיורא
39 חד ארבע אמין כיורא חד כיורא חד על בסיסא חדא לעשר בסיסיא: ויהב ית בסיסיא
חמש על עבר ביתא מימינא וחמש על עבר ביתא מסמליה וית ימא יהב מעבר ביתא
40 מימינא קדומא מקביל דרומא: ועבד חירם ית כיוריא וית מגרופיתא וית מזרקיא ושיצי
41 חירם למעבד ית כל עבידתא דעבד למלכא שלמה בבית מקדשא דיי: עמודיא תרין
ואגני קרונתין די על ריש עמודיא תרתין וסריגתא תרתין לכסאה ית תרתין אגני
42 קרונתין דעל ריש עמודיא: וית רמוניא ארבע מאה לתרתין סריגתא תרין סדרין
43 דרמונין לסריגתא חדא לכסאה ית תרתין אגני קרונתין דעל אפי עמודיא: וית בסיסיא
44 עשר וית כיורא עסרא על בסיסיא: וית ימא חד וית תורי תרי עסר תחות ימא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

30 Et quatuor rotæ æris erant basi cuique, & asseres æris, & quatuor angulis ejus erant humeri illis: subter lutrum humeri fusiles protracto opere adhæ-
31 sionis. Et os ejus erat intra coronas earum, & supra in cubito; & os ejus erat orbiculare opere basis, cubitus & dimidium cubiti: & etiam super os ejus erant cælaturæ, & clausuræ earum quadratæ, & non orbiculares.
32 Et quatuor rotæ erant subter clausuras, & radii rotarum in basi: & altitudo rotæ unius erat cubitus & dimidium cubiti.
33 Et opus rotarum erat sicut opus rotarum currus gloriæ: radii earum & costæ earum, & ligamina earum, & subligacula earum, omne erat fusile.
34 Et quatuor humeri erant quatuor *angulis* basis unius: ex basi erant humeri ejus.
35 Et in capite basis dimidium cubiti altitudine orbiculata per circuitum, & super caput basis radii ejus erant & peripheriæ ejus ex ea.
36 Et sculpsit super tabulas radiorum ejus & super peripherias ejus cherubin, leones, & figuram palmarum in gradu uno & junctura per circuitum.
37 Sic fecit decem bases; fusio eadem, mensura eadem, incisio eadem erat omnibus illis.
38 Et fecit decem lebetes æris, quadraginta batos humoris continebat lebes unus; quatuor cubitorum erat lebes quisque: lebes unus super basim unam decē basibus.
39 Et dedit lebetes quinque ad latus domus à dextra, & quinque ad latus domus à sinistra *ejus*, & mare dedit à latere domus dextro ad Orientem è regione Austri.
40 Et fecit Hhiram ollas & scopas & pelves: & finivit Hhiram facere omne opus quod fecit regi Selomoh in domo sanctuarii Domini.
41 Columnas duas, & vasa rotunda coronarum quæ erant super caput columnarum duarum, & retia duo ad operiendum duo vasa rotunda coronarum quæ erant super caput columnarum.
42 Et malogranata quadringenta duobus reticulis: duo ordines malogranatorum erant reti uni ad operiendum duo vasa rotunda coronarum
43 quæ erant super faciem columnarum. Et bases decem, & lebetes decem
44 super bases. Et mare unum, & boves duodecim subter mare.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܪܒܥ ܓܝܓܠܝܢ ܕܢܚܫܐ ܠܠܓܢܐ ܚܕܐ. ܘܥܓܘܠܐ ܕܢܚܫܐ. ܘܐܪܒܥ ܙܘܝܬܐ. ܡܕܒܩܢ ܒܗܝܢ.
30 ܘܟܬܦܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗܝܢ ܠܬܚܬ. ܟܬܦܬܐ ܕܢܣܟܬܐ. ܥܒܕܐ ܡܫܦܪܐ. * ܘܦܘܡܗ
31 ܕܠܓܢܐ ܡܢ ܠܓܘ. ܐܡܬܐ. ܘܦܘܡܗ ܚܕܪܢܝܐ ܐܡܬܐ ܘܦܠܓܗ. ܘܐܦ ܥܠ ܦܘܡܗ
ܫܫܠܬܐ ܘܡܪܒܥܬܐ. ܡܪܒܥܢ ܘܠܐ ܚܕܪܢܝܢ. * ܘܐܪܒܥ ܓܝܓܠܝܢ ܡܢ ܠܬܚܬ ܡܢ ܡܪܒܥܬܐ.
32 ܘܐܝܕܝܐ ܕܓܝܓܠܐ ܒܠܓܢܐ ܚܕܐ. ܘܪܘܡܗ ܕܓܝܓܠܐ ܚܕ ܐܡܬܐ ܘܦܠܓܗ ܐܡܬܐ. * ܘܥܒܕܐ
33 ܕܓܝܓܠܐ. ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܓܝܓܠܐ ܕܡܪܟܒܬܐ. ܘܐܝܕܝܗܘܢ ܘܓܒܝܗܘܢ. ܘܣܕܪܝܗܘܢ
ܘܫܘܦܪܗܘܢ. ܥܒܕܐ ܕܢܣܟܬܐ. * ܘܐܪܒܥ ܟܬܦܬܐ. ܥܠ ܐܪܒܥ ܙܘܝܬܗ ܕܠܓܢܐ ܚܕܐ ܡܢ
34 ܠܓܢܐ. * ܟܬܦܬܗ ܘܟܪܣܗ ܕܠܓܢܐ. ܦܠܓܘܬ ܐܡܬܐ. ܘܪܝܫܗ ܚܕܪܢܝܐ ܡܢ ܚܕܪܝܗ ܥܠ
35 ܪܝܫܗ ܕܠܓܢܐ. ܘܐܝܕܝܗ ܘܣܕܪܝܗ ܡܢ ܠܓܢܐ ܗܘܘ. * ܘܓܠܦ ܥܠ ܠܘܚܝܗ. ܘܐܝܕܝܗ. ܘܥܠ
36 ܣܕܪܝܗ. ܟܪܘܒܐ ܘܐܪܝܘܬܐ. ܘܕܩܠܐ. ܡܢ ܚܕܪܝܗ. * ܘܥܒܕ ܠܥܣܪ ܠܓܢܐ ܐܝܟ ܗܕܐ.
37 ܢܣܟܐ ܚܕ. ܘܡܫܘܚܬܐ ܚܕܐ. ܘܫܘܥܬܐ ܚܕܐ. ܠܟܠܗܝܢ. * ܘܥܒܕ ܥܣܪ ܟܘܪܝܢ
38 ܕܢܚܫܐ. ܐܪܒܥܝܢ ܡܬܪܝܢ ܗܘܐ ܟܝܢܐ ܚܕ. ܐܪܒܥ ܐܡܝܢ ܟܝܢܐ ܚܕ. ܥܠ ܠܓܢܐ ܚܕܐ
ܟܘܪܐ ܚܕ ܠܥܣܪ ܠܓܢܐ. * ܘܝܗܒ ܚܡܫ ܠܓܢܐ. ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܕܒܝܬܐ. ܘܚܡܫ
39 ܡܢ ܣܡܠܗ ܕܒܝܬܐ. ܘܝܡܐ ܝܗܒ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܕܒܝܬܐ. ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܠܬܝܡܢܐ. ܡܢ
40 ܠܘܩܒܠ ܬܝܡܢܐ. * ܘܥܒܕ ܚܝܪܡ ܟܘܪܝܢ ܘܩܕܪܐ ܘܦܝܣܠܐ. ܘܫܠܡ ܚܝܪܡ
ܠܡܥܒܕ ܟܠܗ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܠܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ. ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܥܡܘܕܐ
41 ܬܪܝܢ. ܘܠܓܢܐ ܕܥܠ ܪܫ ܥܡܘܕܐ ܬܪܬܝܢ. ܘܡܟܣܝܢ ܬܪܝܢ. ܠܡܟܣܝܘ ܬܪܬܝܢ ܠܓܢܐ ܕܥܠ
42 ܪܫ ܥܡܘܕܐ. * ܘܪܘܡܢܐ ܐܪܒܥܡܐܐ ܠܬܪܝܢ ܡܟܣܝܢ. ܬܪܝܢ ܣܕܪܝܢ ܕܪܘܡܢܐ. ܠܡܟܣܝܐ ܚܕ.
43 ܠܡܟܣܝܘ ܬܪܝܢ ܦܘܡܝܗܝܢ ܕܠܓܢܐ ܕܥܠ ܪܫ ܥܡܘܕܐ. * ܘܠܓܢܐ ܥܣܪ. ܘܟܘܪܝܢ ܥܣܪ ܕܥܠ
44 ܠܓܢܐ. * ܘܝܡܐ ܚܕ. ܘܬܘܪܐ ܬܪܥܣܪ ܕܬܚܝܬ ܝܡܐ.

Quatuor autem rotas æneas habebat una- 30
quæque lagena & circulum æneum: quatuor
anguli erant eis annexi, & scapulas habe-
bant infernè, scapulas *inquam* fusas, elegan-
tis opificii. Os lagenæ intrinsecùs, erat 31
cubitale; & os ejus rotundum erat sesqui-
cubitale: & super os ejus etiam extabant
catenæ & mutuli quadrati, non rotundi.
Quatuor autem *illæ* rotæ sub mutulis erant, 32
& axes rotarum in unaquaque lagena: & al-
titudo cujuslibet lagenæ, sesquicubitalis erat.
Opificium autem rotarum simile erat opifi- 33
cio rotarum currûs: & tam axes earum,
quàm latera, ornamentum, & concinnitas
earum opus erant fusorium. Quatuor scapu- 34
læ erant super quatuor angulos cujuslibet la-
genæ *prædictarum* lagenarum. Scapulæ & 35
venter lagenæ, dimidii erant cubiti: & sum-
mitas ejus rotunda circunquaque in vertice
lagenæ: & tam axes, quam mutuli ejus erant
ex ipsamet *lagena*. Et super tabulas, axes, & 36
mutulos ejus excîdit cherubinos, leones, ac
palmas circunquaque. In hunc modum fecit 37
decem illas lagenas: fusura eadem, mensura
eadem, eadémque statura erat omnibus. Fe- 38
cit præterea decem labra ænea: quadragin-
ta metretas capiebat unumquodque labrum:
quatuor cubitorum erat unumquodque la-
brum, *singula* singulis lagenis imposita: hoc
modo decem illis lagenis. Et harum lagena- 39
rum quinque posuit in dextero latere do-
mûs, & quinque in sinistro latere domûs:
mare verò posuit in latere domûs, Meridiem
inter & Orientem, Meridiem versús. Fecit 40
denique Hiram labra, lebetes, cacabos, atque
sartagines: absolvitq; Hiram facere omne
opus quod *fieri jusserat* rex Salomon in
domo Domini. Columnas duas, & lagenas 41
quæ erant super summitate columnarum, du-
as: & tegumenta duo, ad tegendas duas lage-
nas quæ erant supra verticem columnarum.
Et malogranata quadringenta pro duobus 42
tegumentis; duos ordines malogranatorum
pro tegumento unoquoque, ad tegendum
duo ora lagenarum quæ super columnas. La- 43
genas decem, & labra decem imposita lage-
nis. Mare unum, & boves qui mare sustine- 44
bant, duodecim.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وجعل لكل اجانة اربعة بكرات من نحاس• وبكرة كبيرة من نحاس تحتها• لها اربعة
31 زوايا ملصقة بها• وجعل تحتها مواضع للحمل شبه عواتق من نحاس• عملا محكما * وجعل سعة
الاجانة ذراعا• وكان استدارتها ذراع ونصف• وجعل على سعة الاجانة سلاسل• واخرج السعة الى
32 خارج• وجعلها مربعة ولم يجعلها مدورة * وجعل تحت سعتها الخارجة اربعة بكرات• وجعل على
33 بكرات الاجانة شبه الايدي• وصير ارتفاع البكر ذراعا ونصفا * وكان عمل البكرات مثل
عمل بكرات المركب• وكانت ايديها وجوانبها وسوسنها ونرجسها محكمة من نحاس مصبوب *
34 35 * وكان على اربعة زوايا الاجانة اربعة عواتق * وكان جوف الاجانة مع اكتافها نصف ذراع•
36 وكان ارتفاعها مستديرا على راس الاجانة• وكانت ايديها وشفاهها خارجة منها * وكان لها الواح
37 ملصقة بها• منقوشة على ايديها وعلى شفاهها اسود وكاروبين ونخل كما يدور * كذلك كانت
38 صنعة الاجانين• وكان مقدارها وصنعها وسعتها واحدا * وعمل عشر اسطال من نحاس• يسع
كل سطل منها اربعين رطلا• وكان سعة كل سطل اربعة اذرع على الاجانة• وكذلك عشر
39 الاجاجين * خمس كن عن يمين البيت• وخمس عن يساره• وصير البحر في جانب البيت
40 ما بين اليمين الى المشرق * وعمل حيرام مراجل وقدورا واقداسا• واكمل حيرام العمل
41 الذي امر سليمان ان يعمل لبيت الله * وكان لما عمل العمودين والاطباق الذي على
42 راس العمودين• وجعل لهما غطاوين ليغطي بها الاطباق الذي على العمودين * واربعمائة
43 رمانة من نحاس على الغطايين• صفين من الرمان على كل غطاء ليغطي الاطباق
44 التي على العمودين * وعشر اجاجين• وعشر اسطال على الاجاجين * وبحرا واحدا• والثني
عشر ثورا تحت البحر•

Singulis lagenis quaternas fecit rotas æ- 30
neas, magnámque rotam æneam sub ipsis,
quatuor habentē angulos ipsi inhærentes:
feciťq; sub iis loca pro vectione (vectibus)
scapulis similia, ex ære, opere solido. Am- 31
plitudinem lagenæ fecit cubitalem, ambi-
tus autem ejus erat sesquicubitalis: & su-
per labium lagenæ fecit catenas, et labium
foràs porrexit; quadratásque fecit illas,
non rotundas fecit. Sub labio ejus promi- 32
nente fecit quatuor rotas, & super rotas
lagenæ fecit quasdam veluti manus: porrò
altitudinem rotarum fecit sesquicubitalem.
Opus rotarum simile erat operi rotarum 33
currûs: & manus, latera, lilia, & narcissi
earū firma erant ex ære fuso. Super qua- 34
ternos cujuslibet lagenæ angulos, quaternæ
erant scapulæ. Et alvus lagenæ cum sca- 35
pulis ejus erat sesquicubitalis: horum au-
tem vertex, rotundus erat, super summi-
tatem lagenæ, & tam manus quàm labia
ejus erant ex ipsa procedentia. Tabulas 36
habebant sibi annexas, & manibus ac labiis
earum insculpti erant leones, cherubini, et
palmæ circunquaque. Ejusmodi erat fa- 37
brica lagenarum: eadémque erat mensura,
artificium, & capacitas earum. Item fe- 38
cit decem conchas æneas: quælibet concha
litres quadraginta capiebat, & amplitudo
cujuslibet conchæ quatuor erat cubitorū:
sita autem erat concha super lagenam: &
hac ratione dispositæ erant denæ lagenæ.
Earum quinque positæ erant à dextera do- 39
mûs, quinque verò à sinistra ipsius; mare
autē collocavit in latere domûs, Meridiē
inter & Orientem. Fecit præterea Hira- 40
mus cacabos, ollas, & conchas: absol-
vitque Hiramus opus quod Solomon fieri
præceperat pro domo Dei. Cùm ergò fe- 41
cisset duas illas columnas, & discos qui
erant supra verticem utriusque columnæ,
fecit etiam utrique duo opercula quibus
tegeret discos qui erant super duas co-
lumnas: Et quadringenta malogranata 42
ænea super duo illa opercula; duplicem
malogranatorum seriem super unumquod-
que operculum, ut operiret discos qui e-
rant supra duas columnas. Item lagenas 43
decem, & conchas decem super easdem
lagenas: Mare unum, & boves duo- 44
decim sub mari.

מלכים א : ח

45 ואת־הסירות ואת־היעים ואת־המזרקות ואת כל־הכלים האהל אשר עשה חירם למלך שלמה בית יהוה נחשת ממרט:
46 בככר הירדן יצקם המלך במעבה האדמה בין סכות ובין צרתן:
47 וינח שלמה את־כל־הכלים מרב מאד מאד לא נחקר משקל הנחשת:
48 ויעש שלמה את כל־הכלים אשר בית יהוה את מזבח הזהב ואת־השלחן אשר עליו לחם הפנים זהב:
49 ואת־המנרות חמש מימין וחמש משמאל לפני הדביר זהב סגור והפרח והנרת והמלקחים זהב:
50 והספות והמזמרות והמזרקות והכפות והמחתות זהב סגור והפתות לדלתות הבית הפנימי לקדש הקדשים לדלתי הבית להיכל זהב:
51 ותשלם כל־המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה את־קדשי דוד אביו את־הכסף ואת־הזהב ואת־הכלים נתן באצרות בית יהוה:

CAP. VIII. ח

1 אז יקהל שלמה את־זקני ישראל ואת־כל־ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל־המלך שלמה ירושלם להעלות את־ארון ברית־יהוה מעיר דוד היא ציון:
2 ויקהלו אל־המלך שלמה כל־איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי:
3 ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את־הארון:
4 ויעלו את־ארון יהוה ואת־אהל מועד ואת־כל־כלי הקדש אשר באהל ויעלו אתם הכהנים והלוים:
5 והמלך שלמה וכל־עדת ישראל הנועדים עליו אתו לפני הארון מזבחים צאן ובקר אשר לא־יספרו ולא ימנו מרב:
6 ויבאו הכהנים את־ארון ברית־יהוה אל־מקומו אל־דביר הבית אל־קדש הקדשים אל־תחת כנפי הכרובים:
7 כי הכרובים פרשים כנפים אל־מקום הארון ויסכו הכרבים על־הארון ועל־בדיו מלמעלה:

Versio VUL. LAT.

45 Et lebetes, & scutras, & hamulas: omnia vasa, quæ fecit Hirā regi Salomoni in domo Domini, de aurichalco erant.
46 In campestri regione Jordanis fudit ea rex in argillosa terra, inter Sochoth & Sarthan.
47 Et posuit Salomon omnia vasa: propter multitudinem autē nimiam non erat pondus æris.
48 Fecitque Salomon omnia vasa in domo Domini: altare aureū, et mensam, super quam ponerentur panes propositionis, auream:
49 Et candelabra aurea, quinque ad dexteram, et quinque ad sinistrā, contra oraculū, ex auro puro: & quasi lilii flores, & lucernas desup aureas:
50 & forcipes aureos, Et hydrias, & fuscinulas, & phialas, & mortariola, et thuribula, de auro purissimo: et cardines ostiorum domûs interioris Sancti sanctorum, & ostiorum domûs templi, ex auro erant.
51 Et perfecit omne opus quod faciebat Salomon in domo Domini, & intulit quæ sanctificaverat David pater suus, argentū et aurum, & vasa, reposuitque in thesauris domûs Domini.

CAP. VIII.

1 Tunc congregati sunt omnes majores natu Israel cum principibus tribuum, & duces familiarum filiorum Israel, ad regem Salomonem in Jerusalem: ut deferrent arcam fœderis Domini, de civitate David, id
2 est, de Sion. Conveniτque ad regem Salomoné universus Israel in mense Ethanim, in solenni die, ipse est mensis septi-
3 mus. Venerúntque cuncti senes de Israel, & tulerunt arcā
4 sacerdotes, Et portaverunt arcam Domini, & tabernaculum fœderis, et omnia vasa Sanctuarii, quæ erant in tabernaculo: & ferebant ea sacerdotes &
5 Levitæ. Rex autem Salomon, et omnis multitudo Israel, quæ convenerat ad eum, gradiebatur cum illo ante arcam, et immolabant oves & boves absq;
6 æstimatione & numero. Et intulerunt sacerdotes arcam fœderis Domini in locum suum, in oraculum templi, in Sanctū sanctorum, subter alas cheru-
7 bim. Siquidé cherubim expandebant alas super locū arcæ, & protegebant arcam & vectes ejus desupér.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

46 Ἐν τῷ περιοίκῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν (σ) αὐτὰ ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον Σοκχὼθ
48 καὶ ἀναμέσον (†) Σιρά. Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν (υ) τὰ σκεύη ἃ ἐποίησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν τράπεζαν ἐφ᾽ ἧς οἱ ἄρτοι τῆς προσφορᾶς, χρυσῆν.
49 Καὶ τὰς λυχνίας (φ) πέντε ἐξ ἀριστερῶν, καὶ πέντε ἐκ δεξιῶν κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ χρυσᾶς συγκλειομένας, καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ τοὺς λύχνους, καὶ τὰς (χ) ἐπαρυστρίδας χρυσᾶς.
50 Καὶ τὰ πρόθυρα, καὶ οἱ ἧλοι, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ τὰ τρύβλια, καὶ αἱ θυΐσκαι χρυσαῖ, συγκλειστά. καὶ τὰ θυρώματα τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου (ψ) ἁγίου τῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ
51 ναοῦ χρυσᾶς. Καὶ ἀνεπληρώθη (ω) τὸ ἔργον ὃ ἐποίησε Σαλωμὼν οἴκου κυρίου. καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἅγια Σαλωμὼν, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς τοὺς θησαυροὺς οἴκου (†) κυρίου.
1 (α) Καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τρισκαίδεκα ἔτεσι·
2 Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου· ἑκατὸν πήχεις (β) μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεις πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πηχῶν ὕψος αὐτοῦ· καὶ τριῶν στίχων στύλων κεδρίνων,
3 καὶ ὠμίαι κέδριναι τοῖς στύλοις. Καὶ ἐφάτνωσε τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν στύλων· καὶ ἀριθμὸς τῶν στύλων (γ) τεσσαράκοντα καὶ πέν-
4 τε ὁ στίχος. Καὶ μέλαθρα τρία, καὶ χώρα ἐπὶ
5 χώραν τρισσῶς. Καὶ πάντα τὰ θυρώματα, καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι μεμελαθρωμέναι· καὶ ἀπὸ
6 τοῦ θυρώματος ἐπὶ θύραν τρισσῶς. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν (δ) στύλων, πεντήκοντα μῆκος, καὶ (ε) πεντήκοντα ἐν πλάτει ἐζυγωμένα· αἰλὰμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν· καὶ στύλοι καὶ πάχος ἐ-
7 πὶ πρόσωπον (ζ) αὐτῆς τοῖς αἰλαμμίν. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, (η) αἰλὰμ τοῦ
8 κριτηρίου. Καὶ ὁ οἶκος αὐτῶν ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ, αὐλὴ μία ἐξελισσομένη τούτοις κατὰ τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ οἶκον τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἣν ἔλα-
9 βε Σαλωμὼν, κατὰ τὸ αἰλὰμ τοῦτο. Πάντα ταῦτα ἐκ λίθων (θ) τιμίων κεκολαμμένα ἐκ διαστήματος (ι) ἔσωθεν καὶ ἐκ τοῦ θεμελίου ἕως τῶν
10 γεισῶν· καὶ ἔξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην Τὴν τεθεμελιωμένην (κ) ἐν τιμίοις λίθοις μεγάλοις, λίθοις δεκαπήχεσι καὶ τοῖς ὀκταπήχεσι·
11 Καὶ ἐπάνωθεν (λ) τιμίοις κατὰ τὸ μέτρον ἀπε-
12 λεκήτων, καὶ κέδροις. Τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς στίχοι ἀπελεκήτων, καὶ στίχος κεκολαμμένης (μ) κέδρου. καὶ συνετέλεσε Σαλωμὼν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

in circuitu tres ordines non dolatorum, & summavit Salomon totam domum suam.

In vicinia Jordanis fudit ea in (rr) crassitie terræ inter Socchoth, & inter Sira: Et (aa) accepit rex Salomon vasa, quæ fecerat in domo Domini, altare aureum, & mensam, super quam panes oblationis, auream. Et candelabra quinque à sinistris, & quinque à dextris secundùm faciem Dabir aurea conclusa, & lampadas & lucernas, & (bb) epaaryſtres aureas. Et vestibula, & clavi & phialæ, et patellæ, et mortariola aurea, conclusa. Et cardines ostiorum domûs intimæ sancti sanctorum, & ostia templi, aurea. Et completum est opus, quod fecit Salomon, domûs Domini. Et intulit Salomon sancta David patris sui, & omnia sancta Salomon, argentum, & aurum, & vasa dedit in thesauros domûs Domini. Et domum ædificavit sibi Salomon tribus & decem annis. Et ædificavit domum (cc) sylvæ Libani: centum cubitis longitudo ejus, & quinquaginta cubitis latitudo ejus: & triginta cubitorum altitudo ejus: & trium ordinum columnarum cedrinarum: & humeri cedrini columnis. Et (dd) texit domum desupèr super latera columnarum. Et numerus columnarum, quadraginta & quinque ordo, Et Melathra tria, & (ee) capacitas super capacitatem tripliciter. Et omnia ostia, & capacitates quadrangulæ Melathris instructæ: & ab ostio ad ostium tripliciter. Et Ælam columnarum, quinquaginta longitudo, & (ff) quinquaginta in latitudine, juncta Ælam super faciem earum: columnæ, & crassities super faciem (gg) ejus ipsis Ælamis. Et Ælam (hh) thronorum, ubi judicabit ibi: Ælam tribunalis. Et domus (ii) eorum, in qua sedebitur illuc; atrium unum circumvolutum his juxta opus hoc. Et domum filiæ Pharaonis, quam accepit Salomon, juxta hoc Ælam. Omnia hæc ex lapidib' pretiosis sculpta ex intervallo ab (kk) intùs, et à fundamēto usq; ad summitates parietum, & ab extra ad atrium magnum Fundatum in pretiosis lapidibus magnis, lapidibus decem cubitorum, & octo cubitorum: Et desupèr, pretiosis secundùm mensuram (ll) non dolatorum, & cedris. Atrii magni ordo sculptæ cedri. Et (mm) con[illegible]

MS. A. (σ) αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν (†) Σιαρὰμ. Καὶ ἔδωκεν ὁ (υ) ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη ἀπὸ τοῦ πλήθους σφόδρα σφόδρα ἐξ οὗ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον (φ) πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν κατὰ (χ) ἐπαρυστρίδας χρυσᾶς [illegible] Καὶ τὰ (ψ) ἅγια ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ (ω) πᾶν τὸ ἔργον ὃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν (†) κυρίου. Κεφ. η΄. Τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ ut in seq. cap. v. 1. lit. (α) Quæ autem hic sequuntur in textu Romano, Καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, &c. usque ad κέδρου. Καὶ συνετέλεσεν Σαλωμὼν habentur in MS. A. ante initium hujus 7. cap. (α) Καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τρισκαίδεκα ἔτεσιν, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ (β) τὸ μῆκος (γ) τεσσαράκοντα καὶ πέντε. δέκα καὶ πέντε ὁ στίχος, (δ) στύλων ἐποίησεν πεντήκοντα πηχῶν μῆκος, (ε) τριάκοντα ἐν πλάτει (ζ) αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείμ. (η) τὸ αἰλὰμ τοῦ κριτηρίου ἐποίησεν, καὶ ὠρόφωσεν ἐν κέδρῳ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τοῦ ἐδάφους. Καὶ οἶκος αὐτῷ ἐν ᾧ καθήσεται (θ) τιμίων μέτρον ἀπελεκήτων κεκολαμμένα (ι) ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν καὶ ἐκ (κ) τιμίοις (λ) λίθοις τιμίοις (μ) κέδρου. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου κυρίου τὴν ἐσωτάτην τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, prout sequitur in principio hujus 7. capitis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

45 וית דודיא וית מגרופיתא וית מורקיא וית כל מניא האלין כעובד מני משכנא דעבד משה כן עבד חירם למלכא שלמה בית מקדשא דיי נחש טב:
46 במישרי ירדנא אתכנון מלכא בעובי גרגשתא בין סכות ובין צרתן:
47 ואצנע שלמה ית כל מניא מסגי לחדא לחדא לית סוף למתקל נחשא:
48 ועבד שלמה ית כל מניא די בבית מקדשא דיי ית מדבחא דדהבא וית פתורא די עלוהי לחם אפיא דדהבא:
49 וית מנרתא חמש מימינא וחמש בסמלא קדם בית כפורי דדהבא טבא ושושנתא ובוציניא וצבתיא דדהבא:
50 וקוליא ומזמריא ומורקיא ובזיכיא ומחתיתא דדהבא טבא ומנלסיא לדשי בית גואה לקדש קודשיא לדשי ביתא להיכלא דדהבא:
51 ושלימת כל עבידתא דעבד שלמה מלכא בית מקדשא דיי ואיתי שלמה ית קודשי דוד אבוהי ית כספא וית דהבא וית מניא יהב באוצריה בית מקדשא דיי:

ח

1 בכן כנש שלמה ית סבי ישראל וית כל רישי שבטיא רברבי אבהתא דבני ישראל לות מלכא שלמה לירושלם לאסקא ית ארון קימא דיי מקרתא דדוד היא ציון:
2 ואתכנשו לות מלכא שלמה כל אנש ישראל בירחא דעתיקיא דקרן ליה ירחא קדמאה בחגא וכען הוא ירחא שביעאה:
3 ואתו כל סבי ישראל ונטלו כהניא ית ארונא:
4 ואסיקו ית ארונא דיי וית משכן זמנא וית כל מני קודשא די במשכנא ואסיקו יתהון כהניא וליואי:
5 ומלכא שלמה וכל כנשתא דישראל דאזדמנו עלוהי קימין עמיה קדם ארונא מנכסין ען ותורין דלא יתחשבון ולא יתמנון מסגי:
6 ואעילו כהניא ית ארון קימא דיי לאתריה לבית כפורי די מתקן ליה בגו ביתא לקודש קודשיא לתחות כנפי כרוביא:
7 ארי כרוביא פריסן גדפיהון על אתר ארונא ומטלין כרוביא על ארונא ועל אריחוהי מלעלא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

45 Et ollas, & scopas, & pelves: & omnia vasa hæc secundùm opus vasorum tabernaculi quod fecit Moses, sic fecit Hhiram regi Selomoh in domo sanctuarii Domini ex ære bono.
46 In planiciebus Jardena fudit illa rex in densitate argillæ inter Zzuchoth & Zzarthan.
47 Et reposuit Selomoh omnia vasa præ multitudine copiosissima, non erat finis ponderis æris.
48 Et fecit Selomoh omnia vasa *quæ [erant] in domo* sanctuarii Domini, altare aureum, & mensam, super quam erat panis facierum, auream.
49 Et candelabra quinque à dextera, & quinque à sinistra ante domum oraculi ex auro bono, & lilia, & lucernas, & forcipes ex auro.
50 Et hydrias, & psalteria, & pelves, & cochlearia, & thuribula ex auro bono: & cardines portis domus interioris in sanctum sanctorum, & portis domus templi, ex auro.
51 Et perfecta est omnis factura quam fecit Selomoh rex domui sanctuarii Domini, & intulit Selomoh sanctitates David patris sui, argentum & aurum & vasa dedit in thesauris in domo sanctuarii Domini.

CAP. VIII.

1 Tunc congregavit Selomoh senes Israel, & omnia capita tribuum, magnates patrum filiorum Israel, ad regem Selomoh in Jerusalem, ut transferrent arcam fœderis Dñi ex civitate David, ipsa est Zzion.
2 Et congregati sunt ad regem Selomoh omnes homines Israel, in mense quem veteres vocabant Mensem primum, in festivitate: & nunc ipse est mensis septimus.
3 Et venerunt omnes senes Israel, & tulerunt sacerdotes arcam.
4 Et transtulerunt arcam Domini, & tabernaculum pacti, & omnia vasa sanctitatis quæ erant in tabernaculo, & transtulerunt ea Sacerdotes & Levitæ.
5 Et rex Selomoh & omnis congregatio Israel, qui convenerant ad eum, stabant cum eo ante arcam mactantes pecudes & boves qui non supputabuntur, nec numerabuntur præ multitudine.
6 Et introduxerunt sacerdotes arcam fœderis Domini in locum suum in domum oraculi quod paratum erat ei intra domum in sancta sanctorum subter alas cherubaja.
7 Nam cherubaja extendebant pennas suas super locum arcæ, & obumbrabant cherubaja super arcam & vectes desuper.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]

CAP. VIII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Lebetes, cacabos, & ſartagines. Omnia autem vaſa miniſterii, quæ fecit Hiram regi Salomoni pro domo Domini, erant ex ære Corinthio. 45
In Chachar quæ eſt in planitie Jericho ſecus Jordanem, fudit ea rex, in pulcherrima terra, inter Sochoth & inter Sartan. 46
Fecit ergò Salomon cuncta vaſa, maximâ copiâ : infinitum erat pondus æris quo uſus eſt rex Salomon pro domo Domini. 47
Præter omnia vaſa domûs Domini, fuerunt altare aureum, & menſa aurea ſuper quam erat panis faciei. 48
Item candelabra ex auro puriſſimo, quinque à dexterâ, & quinque à ſiniſtra ante templum : lances, lampades, & forcipes aurei ; 49
Vaſa munctoria, laternæ, cola, calices, & thuribula ex auro puriſſimo: operimentum januæ interioris Sancti-ſanctorum, & januæ domûs templi ex auro puriſſimo. 50
Abſoluto demum toto opere quod fecit rex Salomon in domo Dñi, attulit Salomon quæ conſecrârat David pater ejus : argentum, & aurum, ac vaſa intulit in theſaurum domûs Domini. 51

CAP. VIII.

Tunc convocavit Salomon omnes tribus Iſraëlis, omneſque principes tribuum, et patriarchas ; et convenerunt apud regem Salomonem in Jeruſalem, ut adducerent arcam fœderis Domini de civitate Davidis, quæ eſt Sion. 1
Congregatis itaque ad regem Salomonem cunctis Iſraëlitis menſe proventuum, in feſto (is eſt menſis ſeptimus) 2
Et convenientibus cunctis tribubus Iſraëlis, tulerunt ſacerdotes arcam Domini, 3
Et tabernaculum temporis, & vaſa ſacra tabernaculi ; & aſcenderunt cum eis ſacerdotes Iſraëlis, et Levitæ. 4
Rex autem Salomon, et univerſus cœtus Iſraëlis, qui ad eum convenerant, ſtabant cum ipſo ante arcam, & ſacrificabant oves ac boves, quæ præ multitudine nec numerari nec ſupputari poterant. 5
Attulerunt autem ſacerdotes arcam fœderis Domini ad locũ ſuum, in templum, in domum Sancti-ſanctorum, ſubter alas Cherubinorum. 6
Nam Cherubinorum alæ erant expanſæ in loco ſancto, et alis ſuis obtegebant arcam et vectes ejus ſupernè. 7

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 *ومراجل واقداسا وقدورا. وكل الاوعيه التي عمل حيرام لسليمن الملك لبيت الرب. كانت من
46 نحاس رومي *وعملها في خاخار التي في قاع اريحا على شط الاردن. عملها وسبكها في احسن موضع
من الارض. بين ساحوت وبين سرتن *وعمل سليمن الاوعيه. اوعيه كثيرة لا يحصي وزن
النحاس الذي عمل سليمان لبيت الرب. لا يحصي ذلك. وجميع اوعية بيت الرب *وعمل مذبحا
من ذهب ومايدة من ذهب ابريز يكون عليها خبز الوجه *وعمل منايرا من ذهب ابريز خمسة
50 عن يمين الهيكل. وخمسة عن يسار. وعمل كفافها وسرجها ومصابيحها من ذهب *وعمل
مساريج وسبة السمع من ذهب. وعمل كفاف سبة سكارج ومصافي وكانمر من ذهب. والبس باب
51 بيت الطهر الداخل وباب الهيكل ذهبا ابريزا *وتم كل العمل الذي عمله سليمان الملك لبيت
الرب. وجاء سليمان بحرمة داود ابيه ذهبا وفضة واوعية حسنة. ادخلها بيت الرب.

1 الفصل الثامن. ثم جمع سليمان جميع اسباط بني اسرائيل وجميع روساء الاسباط
وعظماء الاباء. واجتمعوا الى سليمان الى اورشليم ليصعدوا تابوت الرب من قرية داود التي هي
2 صهيون *واجتمع الى سليمان الملك محافل بني اسرائيل كلها في شهر الغلات للحج. وهو الشهر
3 السابع *واحتشدت اليه جميع اسباط بني اسرائيل. وحمل الكهنة تابوت عهد الرب *واصعدوه
4 الى بيت الرب. واصعدوا معه قبة الزمان وكل اوعيتها. وصعد معهم جميع كهنة بني اسرائيل
5 ولاويهم *وكان سليمان الملك وجميع بني اسرائيل الذين اجتمعوا اليه قياما امام تابوت العهد
6 يذبحون من الغنم والبقر ما لا يحصي ولا يعد من كثرته *واما الكهنة فتابوت العهد الى
7 الهيكل. وادخلوه الى بيت طهر الطهر. وصيروه تحت اجنحة الكاروبين *لان اجنحة الكاروبين
كانت ممدوده في موضع القدس. تظلل باجنحتها التابوت والدهوف التي يحمل بها التابوت.

Cacabos, urceos, ollaſque. Cæterùm cuncta vaſa quæ fecit Hiramus regi Salomoni pro domo Domini, erant ex ære Græco: 45
Fecit autem illa in Chachare quæ ſita eſt in planitie Jericho ſecus ripam Jordanis : fecit inquam & fudit ea in pulcherrimo terræ loco, inter Sechoth, & inter Sartan. 46
Itaq; fecit Salomon hæc vaſa, præter numerum plurima : adeoq; pondus æris quod fecit Salomon pro domo Domini, numerari non poterat, ut nec omnia vaſa domûs Domini. 47
Præterea fecit altare ex auro, & menſã ex auro obryzo, ut ei ſuperponeretur panis faciei. 48
Fecit etiam candelabra ex auro obryzo, quinque à dextera templi, & quinq; ab ejus ſiniſtra: fecitque lances, lucernas, & lychnuchos eorum ex auro. 49
Fecit quoque lampades, & formã condelarũ ex auro : fecitq; lances ſcutellarũ inſtar, phialas, et focos ex auro. Denique texit januã ſanctuarii intimi, & januã templi, auro obryzo. 50
Et cùm abſolutum fuiſſet totũ opus quod fecerat Salomon rex pro domo Domini, attulit Salomon ſacrũ Davidis patris ſui, aurum, argentũ, vaſaq; pulcherrima, quæ intulit in domum Domini. 51

CAP VIII.

Deinde congregavit Salomon omnes trib⁹ filiorũ Iſraelis, & omnes principes tribuũ, ſummoſq; patres ; qui congregati ſunt apud Salomonẽ in Jeruſalem, ut deducerent arcã Domini è civitate Davidis, quæ eſt Sion. 1
Cumque cœtus Iſraelitarũ omnes menſe proventuũ, qui menſis eſt ſeptimus, ad ſolemnitatẽ conveniſſent apud regẽ Salomonẽ ; 2
Et congregatæ fuiſſent ad eum univerſæ tribus filiorũ Iſraelis : tulerunt ſacerdotes arcã fœderis Domini. 3
Et deduxerunt eam in domũ Domini: & cum ea deduxerunt teſtudinem temporis, omniaq; vaſa ipſius: & aſcenderunt cum eis omnes Iſraelitarum ſacerdotes ac Levitæ. 4
Interea Salomon rex & omnes Iſraelitæ qui ad eum convenerant, ſtabant coram arca fœderis immolantes tantam ovium boumque multitudinem, ut numerari aut recenſeri minimè poſſet. 5
Advehentes itaque ſacerdotes arcam fœderis in templum, intulerunt eam in domum Sancti-ſanctorũ, & collocârunt eam ſub alis Cherubinorum. 6
Nam alæ Cherubinorum erant expanſæ in Sanctuario & hi ſuis alis obumbrabant arcam & vectes quibus arca ferebatur. 7

מלכים א׳ : ח

super ſanctitate è vectium capita apparebât &,vectes fecerunt elongare Et
8 וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן־הַקֹּדֶשׁ עַל־
hanc diem ad uſque ibi fuerûntque:extrinſecus apparebât non &,oraculi facies
פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
Moſch ibi repoſuerat quas ,lapideæ tabulæ duæ tantùm arca in Non
9 אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּחַ שָׁם מֹשֶׁה
eos egrediendo in ,Iſrael filiis cum DOMINUS excidit quando ,Choreb in
בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם
nubes &,ſanctitate è ſacerdotes exeundo in ,fuit Et ,Ægypti terra è
10 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן
ſacerdotes potuerunt non Et .DOMINI domum replevit
11 מָלֵא אֶת־בֵּית יְהוָה׃ וְלֹא־יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים
DOMINI gloria repleverat quia : nubis facie bus à miniſtrandum ad ſtare
לַעֲמֹד לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי־מָלֵא כְבוֹד־יְהוָה
dixit DOMINUS : Selomoh dixit Tunc .DOMINI domum
12 אֶת־בֵּית יְהוָה׃ אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר
,tibi habitaculi domum ædificavi Ædificando .caligine in habitandum ad
13 לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃ בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבֻל לָךְ
,ſuas facies rex vertit Et .ſecula in ſedendum ad locū(paratum)
14 מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃ וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו
,ſtans Iſrael concio omnis & : Iſrael conc ioni omni benedixit &
וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד׃
ſuo ore in eſt locutus qui ,Iſrael Deus DOMINUS Benedictus : ait Et
15 וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִיו
qua die A : dicendo,implevit ſua manu &,meo patre David cum
16 אֵת דָּוִד אָבִי וּבְיָדוֹ מִלֵּא לֵאמֹר׃ מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר
civitatem elegi non ,Ægypto ex Iſrael meū populū eduxi
הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי בְעִיר
meū nomē eſſe ut domū ædificandū ad ,Iſrael tribubus univerſis ex
מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי
cum fuit Et .Iſrael meū populū ſuper eſſendū ad,David in elegi & : ibi
17 שָׁם וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי עִם־
Dei DOMINI nomini domum ædificandū ad ,mei patris David corde
לְבַב דָּוִד אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
fuit quod (eo) Pro :mei patrē David ad DOMINUS dixit Et .Iſrael
18 יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה
fuit quia ,benefeciſti ,meo nomini domū ædificandum ad ,tuo corde cum
עִם־לְבָבְךָ לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבֹתָ כִּי הָיָה
quoniam ,domum ædificabis non Tu Tantùm .tuo corde cum
19 עִם־לְבָבֶךָ׃ רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת כִּי אִם־
.meo nomini domum ædificabit ipſe ,tuis lumbis de egrediens tuus filius
בִּנְךָ הַיֹּצֵא מֵחֲלָצֶיךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃
David pro ſurrexi & ,eſt locut quod ſuū verbū DOMINUS Firmavitque
20 וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֵּר וָאָקֻם תַּחַת דָּוִד
eſt locut quemadmodum ,Iſrael thronum ſuper ſedi & ,meo patre
אָבִי וָאֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
.Iſrael Dei DOMINI nomini domum ædificavi & ,DOMINUS
יְהוָה וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
quod ,DOMINI fœdus ibi qua ,arcæ locum ibi poſui Et
21 וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן אֲשֶׁר־שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר
ſtetit Et .Ægypti terra è eos cum educendo in,noſtris patrib' cum excidit
22 כָּרַת עִם־אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲמֹד
,Iſrael conciono omni coram DOMINI altaris facies ad Selomoh
שְׁלֹמֹה לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל
Deus DOMINE : dixit Et .cœlos ad ſuas palmas extendit &
23 וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
terram ſuper nec ,deſuper cœlis in Deus tu ſicut non ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ
ambulantibus ,tuis ſervis miſericordiā & ,pactum cuſtodiens ,deorſum
מִתָּחַת שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים
.ſuo corde toto in tuas facies ad
לְפָנֶיךָ בְּכָל־לִבָּם׃

Verſio VULG. LAT.

8 Cúmq; eminerent vectes, & apparerēt ſummitates eorum foris Sāctuariū ante oraculū, non apparebant ultrà extrinſecùs, qui & fuerūt ibi uſq; in
9 præſentē diem. In arca autem non erat aliud, niſi duæ tabulæ lapideæ, quas poſuerat in ea Moyſes in Horeb, quando pepigit Dñs fœdus cū filiis Iſrael, cùm egrederentur de terra
10 Ægypti. Factū eſt autē, cùm exiſſent ſacerdotes de Sanctuario, nebula implevit domum
11 Dñi, Et nō poterant ſacerdotes ſtare & miniſtrare propter nebulā: impleverat enim glo-
12 ria Dñi domū Dñi. Tunc ait Salomon, Dñs dixit ut habi-
13 taret in nebula. Ædificans ædificavi domū in habitaculū tuū, firmiſſimum ſoliū tuū in
14 ſempiternū. Convertitque rex faciē ſuam, & benedixit omni eccleſiæ Iſrael : omnis enim
15 eccleſia Iſrael ſtabat. Et ait Salomon; Benedict' Dñs Deus Iſrael qui locut' eſt ore ſuo ad David patrē meū, & in mani-
16 bus ej' perfecit, dicens; A die quâ eduxi populū meū Iſrael de Ægypto, nō elegi civitatē de univerſis tribub' Iſrael, ut ædificaretur dom', & eſſet nomen meū ibi : ſed elegi David ut eſſet ſuper populū meū
17 Iſrael. Voluitq; David pater meus ædificare domū nomini
18 Dñi Dei Iſrael : Et ait Dñs ad David patrē meū; Quòd cogitâſti in corde tuo ædificare domū nomini meo, benè feciſti, hoc ipſū mente tractans.
19 Veruntamen tu nō ædificabis mihi domū, ſed fili' tu', qui egredietur de renib' tuis, ipſe ædificabit domū nomini meo.
20 Cōfirmavit Dñs ſermonē ſuū, quē locutus eſt : ſtetíq; pro David patre meo, & ſedi ſuper thronū Iſrael, ſicut locutus eſt Dñs: & ædificavi domū nomi-
21 ni Dñi Dei Iſrael. Et cōſtitui ibi locū arcæ in qua fœdus Dñi eſt, ꝙ percuſſit cū patribus noſtris, quando egreſſi ſūt
22 de terra Ægypti. Stetit autē Salomon ante altare Dñi in conſpectu eccleſiæ Iſrael, & expandit man' ſuas in cœlum,
23 Et ait; Domine Deus Iſrael, non eſt ſimilis tui Deus in cœlo deſuper, & ſuper terrā deorſū : qui cuſtodis pactum et miſericordiam ſervis tuis, qui ambulant coram te in toto corde ſuo.

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. cum Tranſl. LAT.

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ μετὰ εἴκοσι ἔτη, τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους (α) Ἰσραὴλ ἐν Σιὼν, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ, αὕτη ἐστὶ (β) Σιὼν,
2 ἐν μηνὶ Ἀθανίν. Καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τοῦ (δ)
3 μαρτυρίου. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ
4 ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες πρόβατα, βόας
5 ἀναρίθμητα. Καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κι-
6 βωτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς εἰς τὸ δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ὑπὸ τὰς πτέρυγας
7 τῶν (ς) χερουβίμ. Ὅτι τὰ (ζ) χερουβὶμ διαπεπταμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ, καὶ περιεκάλυπτον τὰ (η) χερουβὶμ ἐπὶ τὴν κιβω-
8 τὸν, καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς ἐπάνωθεν. Καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα, καὶ ἐνεβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τοῦ δαβὶρ, καὶ οὐκ ὠπτάνοντο (θ) ἔξω. Οὐκ
9 ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες λίθιναι, πλάκες τῆς διαθήκης ἃς ἔθηκεν (ι) Μωυσῆς ἐν Χωρὴβ, ἃς διέθετο κύριος (κ) μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς
10 Αἰγύπτου. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ
11 ἁγίου, καὶ ἡ νεφέλη ἔπλησε τὸν (λ) οἶκον. Καὶ οὐκ (μ) ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς (ν) στῆκειν λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἔπλησε δόξα κυρίου τὸν (ξ) οἶκον.
14 Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ
15 εἱστήκει. Καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ σήμερον, ὃς ἐλάλησεν (ο) ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ περὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐν ταῖς
16 χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε, λέγων, Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἑνὶ σκήπτρῳ Ἰσραὴλ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην (π) ἐν Ἱερουσαλὴμ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ τοῦ
17 εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῆς (ρ) καρδίας τοῦ πατρός μου οἰκοδομῆσαι οἶκον
18 τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, Ἀνθ' ὧν ἦλθεν ἐπὶ τὴν καρδίαν σου (σ) τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας ὅτι ἐγενήθη ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

MS. A. (α) Ισραὴλ συναθροίζων κεφαλὰς τῶν ῥάβδων ἐπηρμένους τῶν πατέρων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν ἐν Σιὼν, τοῦ ἀνενεγκεῖν
2 τὴν (β) Σιών. Καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ μηνὶ Ἀθανὶν ἐν τῇ ἑορτῇ· αὐτὸς ὁ μὴν ὁ ἕβδομος.
3 Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν, καὶ
4 ἀνεβίβασαν τὴν κιβωτὸν κυρίου καὶ τὸ σκήνωμα (γ) καὶ πάντα τὰ (δ) μαρτυρίου.
5 καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ οἱ συντεταγμένοι ἐπ' αὐτὸν σὺν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες πρόβατα καὶ βόας ἃ οὐ ψηφισθήσεται, ἀναρίθμητα ἀπὸ πλήθους.
6 Καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὸ (ε) χερουβείν. (ς) χερουβεὶν (η) χερουβεὶν τὰ (θ) ἔξω, καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Οὐκ ἦν (ι) Μωσῆς ἐκεῖ ἐν (κ) μετὰ υἱῶν (λ) οἶκον κυρίου. Καὶ (μ) ἐδύνα-
12 το (ν) στῆναι (ξ) οἶκον κυρίου. Τότε εἶπεν Σαλωμὼν, Κύριος εἶπεν τοῦ σκηνῶσαι
13 ἐν γνόφῳ. Οἰκοδόμησα οἶκον κατοικητηρίου σοι ἕδρασμα τῆς καθέδρας σου
* αἰῶνας. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς (ο) ἐν στόματι (π) τοῦ Δαυὶδ τοῦ θεοῦ * τὸν λαόν μου (ρ) καρδίας Δαυὶδ τοῦ (σ) οἰκοδομῆσαι

CAP. VIII.

1 ET (a) factum eſt poſtquam conſummavit Salomon ædificare domum Domini, & domum ſuā poſt viginti annos, tunc congregavit rex Salomon omnes ſeniores Iſrael in Sion ad ferendum arcam teſtamenti Domini è civitate David, (hæc eſt Sion,) in menſe Athanin. Et ſuſtulerunt ſacerdotes arcā, Et tabernaculum teſtimonii, & vaſa ſancta, quæ in tabernaculo teſtimonii. Et rex, & omnis Iſrael ante arcā immolantes oves, boves ſine numero. Et inferunt ſacerdotes arcā in locū ejus, in dabir domus, in ſancta ſanctorum ſub alas Cherubim. Quoniam Cherubim expanſa alis ſuper locum arcæ, & cooperiebant Cherubim per arcam, & ſuper ſancta ejus deſuper. Et eminebant ſanctificata: & inſpiciebantur capita ſanctificatorum è ſanctis in faciem Dabir, & non videbantur (θ) extrà. Non erat in arca, præter duæ tabulæ lapideæ, tabulæ teſtamenti, quas (ι) poſuit Moyſes in Choreb: quas diſpoſuit Dominus cum filiis Iſrael in egrediendo ipſos è terra Ægypti. Et factum eſt, quando exierunt ſacerdotes è ſancto, & nubes implevit domum. Et non potuerunt ſacerdotes ſtare ad miniſtrandum à facie nubis, quoniam impleverat gloria Domini (ξ) domum. Et convertit rex faciē ſuā: & benedixit rex omni Iſrael: & omnis Eccleſia Iſrael ſtabat. Et dixit, Benedictus Dominus Deus Iſrael hodie, qui locutus eſt in ore ſuo de David patre meo, & in manibus ſuis implevit, dicens; Ex quo die eduxi populum meum Iſrael de Ægypto, non elegi in civitate in uno ſceptro Iſrael ad ædificandum domum, ut eſſet nomen meum ibi. Et elegi in Hieruſalem eſſe nomen meum ibi. Et elegi David ut eſſet ſuper populum meum Iſrael. Et fuit ſuper corde patris mei ædificare domum nomini Domini Dei Iſrael. Et dixit Dominus ad David patrem meum, Pro eo quod venit in cor tuum, ædificare domum nomini meo, rectè feciſti, quia factum eſt ſuper cor tuum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וְאָרִיכוּ אֲרִיחַיָּא וּמִתַּחֲזַן רֵישֵׁי אֲרִיחַיָּא מִן קוּדְשָׁא עַל אַפֵּי בֵית כַּפּוֹרֵי וְלָא מִתַּחֲזַן לְבָרָא
9 וַהֲווֹ תַמָּן עַד יוֹמָא הָדֵין: לֵית בַּאֲרוֹנָא לְחוֹד תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא דְּאַצְנַע תַּמָּן מֹשֶׁה בְּחוֹרֵב
דִּי עֲלֵיהוֹן כְּתִיבִין עַשְׂרָא פִתְגָמֵי קְיָמָא דִּגְזַר יְיָ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפַּקְהוֹן מֵאַרְעָא
10 דְמִצְרָיִם: וַהֲוָה בְּמִפַּק כָּהֲנַיָּא מִן קוּדְשָׁא וַעֲנַן אַמִּטְתָּא אִתְמְלִי יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ: וְלָא
11 יְכִילוּ כָהֲנַיָּא לְמֵקָם לְשַׁמָּשָׁא מִן קֳדָם עֲנָנָא אֲרֵי אִתְמְלִי יְקָרָא דַייָ יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַייָ:
12 בְּכֵן אֲמַר שְׁלֹמֹה יְיָ אִתְרְעֵי לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ בִּירוּשְׁלֵם: מִבְנָא בְנֵיתִי בֵּית מַקְדְּשָׁא
13 קֳדָמָךְ אֲתַר מְתַקַּן לְבֵית שְׁכִנְתָּךְ לְעָלְמִין: וְאַסְחַר מַלְכָּא יָת אַפּוֹהִי וּבָרִיךְ יָת כָּל קְהָלָא
14 דְּיִשְׂרָאֵל וְכָל קְהָלָא דְיִשְׂרָאֵל קָאֵים: וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דִּי גְזַר בְּמֵימְרֵיהּ עִם
15 דָּוִד אַבָּא וּבִרְעוּתֵיהּ קַיֵּים לְמֵימַר: מִן יוֹמָא דִּי אַפֵּיקִית יָת עַמִּי יָת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לָא
16 אִתְרְעֵיתִי בְקַרְתָּא מִכֹּל שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמִבְנֵי בֵּיתָא לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתִּי תַמָּן וְאִתְרְעֵיתִי
17 בְּדָוִד לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וַהֲוָה בְּלִבָּא דְדָוִד אַבָּא לְמִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמָא דַייָ
18 אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר יְיָ לְדָוִד אַבָּא חֲלָף דִּי הֲוָה עִם לִבָּךְ לְמִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמִי אַתְקֵינְתָּא
19 אֲרֵי הֲוָה עִם לִבָּךְ: לְחוֹד אַתְּ לָא תִבְנֵי בֵּיתָא אֱלָהֵין בְּרָךְ דְּתוֹלִיד הוּא יִבְנֵי בֵיתָא לִשְׁמִי:
20 וְקַיֵּים יְיָ יָת פִּתְגָמֵיהּ דִּי מַלֵּיל וְקָמִית תְּחוֹת דָּוִד אַבָּא וִיתֵבִית עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא דְיִשְׂרָאֵל
21 כְּמָא דִי מַלֵּיל יְיָ וּבְנֵיתִי בֵיתָא לִשְׁמָא דַייָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל: וְשַׁוֵּיתִי תַמָּן אֲתַר מְתַקַּן לַאֲרוֹנָא
דִּי בֵיהּ מַחֲתִין תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא דִּי עֲלֵיהוֹן קְיָמָא דַייָ דִּי גְזַר עִם אֲבָהָתָנָא בְּאַפָּקוּתֵיהּ
22 יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם: וְקָם שְׁלֹמֹה קֳדָם מַדְבְּחָא דַייָ לָקֳבֵיל כָּל קְהָלָא דְיִשְׂרָאֵל וּפְרַס
23 יְדוֹהִי בִצְלוֹ לְצֵית שְׁמַיָּא: וַאֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לֵית בַּר מִנָּךְ אַתְּ הוּא אֱלָהָא דִּשְׁכִנְתָּךְ
בִּשְׁמַיָּא מִלְּעֵלָּא וְשַׁלִּיט עַל אַרְעָא מִלְּרַע נְטַר קְיָמָא וְחִסְדָּא לְעַבְדָּךְ דִּי מְהַלְּכִין קֳדָמָךְ
בְּכָל לִבְּהוֹן:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et prolongabant vectes; et viſa ſunt capita vectiū à ſancto ſup faciem do- 8
mus oraculi, et non viſa ſunt extrinſecus, et fuerunt ibi uſq; ad diem hanc.
Nihil erat in arca, *niſi* duæ tabulæ lapidū quas repoſuerat illic Moſch in 9
Hhoreb, ſup quas erant ſcripta decē verba fœderis ꝙ pepigit Dñs cum filiis Iſrael, quando exierunt de terra Miſzraim. Et fuit cùm exirent ſacerdo- 10
tes de ſancto, nubes caliginis implevit domū ſanctuarii Dñi. Et non potue- 11
runt ſacerdotes ſtare ad miniſtrandū propter nubē, quia impleverat gloria
Dñi domū ſanctuarii Dñi. Tunc dixit Selomoh : Dñs voluit ponere maje- 12
ſtatē ſuā in Jeruſalē. Ædificando ædificavi domum ſanctuarii ante te lo- 13
cum paratū in domū majeſtatis tuæ in ſecula. Et circuntulit rex faciē ſuā 14
et benedixit omni eccleſiæ Iſrael: et omnis eccleſia Iſrael ſtabat. Et dixit: 15
Benedictus Dñs Deus Iſrael, qui pepigit fœd' in dicto ſuo cum David pa-
tre meo, et in voluntate ſua firmavit, dicendo: A die qua eduxi populum 16
meum Iſrael ex Miſzraim, non mihi complacui in urbe ulla ex omnib' tri-
bub' Iſrael ad ædificandū domū in qua ponerē majeſtatem meā, ſed com-
placui mihi in David ut eſſet rex ſup populum meū Iſrael. Et fuit in corde 17
David patris mei ædificare domum nomini Dñi Dei Iſrael. Et dixit Dñs 18
David patri meo: Propterea quòd fuit cum corde tuo ædificare domū no-
mini meo, rectè feciſti quòd fuerit in corde tuo. Veruntamen tu non ædi- 19
ficabis domū, ſed fili' quē gignes, ipſe ædificabit domum nomini meo. Et 20
ſtabilivit Dñs verbū ſuum ꝙ locut' eſt, et ſurrexi pro David patre meo,
et ſedi ſup ſolium regni Iſrael ſicut locutus eſt Dominus; et ædificavi do-
mum nomini Domini Dei Iſrael. Et poſui ibi locum paratum arcæ in qua 21
depoſitæ ſunt duæ tabulæ petrarum, ſuper quas [*erat*] *fœdus* Domi-
ni, quod pepigit cum patribus noſtris cùm eduxit illos de terra Miſzraim.
Et ſtetit Selomoh ante altare Dñi è regione omnis eccleſiæ Iſrael, et ex- 22
tendit manus ſuas in oratione ad ſummitatem cœlorū: Et dixit: Domine 23
Deus Iſrael, non eſt præter te; tu ipſe es Deus cujus divinitas eſt in cœlis
deſuper, & imperas ſuper terram deorſum, cuſtodiens pactum & miſericordiam ſervis tuis, qui *ambulant coram te* in omni corde ſuo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܘܐܪ̈ܝܟܝܢ ܗܘܘ ܡܘܫ̈ܠܐ. ܘܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ ܪ̈ܫܝܗܘܢ ܕܡܘܫ̈ܠܐ ܡܢ ܩܘܕܫܐ ܠܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ
ܕܗܝܟܠܐ. ܘܠܒܪ ܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ. ܘܗܘܘ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܒܐܪܘܢܐ ܡܕܡ ܐܠܐ ܬܪܬܝܢ
9 ܠܘ̈ܚܐ ܕܟܐܦܐ ܕܣܡ ܬܡܢ ܡܘܫܐ ܒܚܘܪܝܒ. ܟܕ ܐܩܝܡ ܡܪܝܐ ܩܝܡܐ ܥܡ ܒ̈ܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
10 ܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. * ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܟܗ̈ܢܐ ܡܢ ܩܘܕܫܐ. ܥܢܢܐ ܐܬܡܠܝ ܒܝܬ ܡܪܝܐ.
11 * ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܟܗ̈ܢܐ ܠܡܩܡ ܘܠܡܫܡܫܘ ܡܢ ܩܕܡ ܥܢܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܡܠܝ ܫܘܒܚܐ ܕܡܪܝܐ
12 ܒܝܬܐ ܕܡܪܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܡܫܪܐ ܒܥܪܦܠܐ. * ܘܐܢܐ ܒܢܝܬ
13 ܒܝܬ ܡܥܡܪܐ ܠܟ. ܡܬܩܢ ܠܡܘܬܒܟ ܠܥܠܡܝܢ. * ܘܐܦܢܝ ܡܠܟܐ ܐܦ̈ܘܗܝ
14 ܘܒܪܟ ܠܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܩܝܡܐ. * ܘܐܡܪ: ܒܪܝܟ
15 ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܠܠ ܒܦܘܡܗ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܘܒܐܝ̈ܕܘܗܝ ܫܠܡ. * ܕܐܡܪ:
16 ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܐܦܩܬ ܠܥܡܝ ܠܒ̈ܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܠܐ ܓܒܝܬ ܡܕܝܢܬܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܫܒ̈ܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ: ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܐ ܕܢܗܘܐ ܫܡܝ ܬܡܢ. ܘܓܒܝܬ ܒܕܘܝܕ ܕܢܗܘܐ ܥܠ ܥܡܝ
17 ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܒܠܒܗ ܕܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ.
18 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܐܒܝ. ܗܘܐ ܒܠܒܟ ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ. ܫܦܝܪ ܥܒܕܬ
19 ܕܗܘܐ ܒܠܒܟ. * ܒܪܡ ܐܢܬ ܠܐ ܬܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ. ܐܠܐ ܒܪܟ ܕܢܦܘܩ ܡܢ ܚܨܝ̈ܟ ܗܘ
20 ܢܒܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܝ. * ܘܐܩܝܡ ܡܪܝܐ ܡܠܬܗ ܕܡܠܠ. ܘܩܡܬ ܚܠܦ ܕܘܝܕ ܐܒܝ.
ܘܝܬܒܬ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ. ܘܒܢܝܬ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ.
21 * ܘܣܡܬ ܬܡܢ ܐܪܘܢܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܐܩܝܡ ܥܡ ܐܒܗ̈ܬܢ. ܟܕ ܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ
22 ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܩܡ ܫܠܝܡܘܢ ܩܕܡ ܡܕܒܚܐ ܕܡܪܝܐ: ܠܘܩܒܠ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
23 ܘܦܪܣ ܐܝ̈ܕܘܗܝ ܠܫܡܝܐ. ܘܨܠܝ ܘܐܡܪ. * ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ: ܠܝܬ ܐܟܘܬܟ
ܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܡܢ ܠܬܚܬ. ܕܢܛܪ ܐܢܬ ܩܝܡܐ ܘܛܝܒܘܬܐ ܠܥܒܕ̈ܝܟ
ܕܡܗܠܟܝܢ ܩܕܡܝܟ ܒܟܠܗ ܠܒܗܘܢ ܘܒܟܠܗ ܢܦܫܗܘܢ.

Porrò vectes longi erant, adeoque conspicie- 8
bantur vertices vectiũ à sanctuario usque ad
templi frontẽ foris autem non conspicieban-
tur: ibiq; manserunt ad hunc usque diẽ. Nihil 9
erat in arca præter duas tabulas lapideas quas
collocaverat ibi Moses in Horeb, quando pe-
pigit Dominus pactum cum filiis Israel post-
quam exierunt ex Ægypto. Cùm autẽ egressi 10
essent sacerdotes è Sancto, nube repleta fuit
domus Domini: Adeo ut nõn possent sacer- 11
dotes consistere ac ministrare, propter nubẽ;
impleta enim fuerat gloriâ Domini domus
Domini. Tunc dixit Salomon, Domine, tu 12
dixisti in caligine te commoraturum; Ego 13
tamen domicilium planè ædificavi tibi, para-
tum stationi tuæ in sempiternum. Deinde rex 14
conversâ facie suâ benedixit universo cœtui
Israelis; & astante universo cœtu Israelis,
Dixit, Benedictus sit Dominus Deus Isra- 15
elis, qui ore suo collocutus est cum Davide
patre meo, & manibus suis executus est.
Dixerat enim, Ab eo die quo eduxi populũ 16
meum filios Israelis ex Ægypto, nulla ex o-
mnibus tribubus Israelis arriserat mihi civi-
tas ad ædificandam domum ubi esset nomen
meum: sed oblectatus sum Davide, ut præesset
populo meo Israeli. Cùmque animo conce- 17
pisset David pater meus ædificare domum no-
mini Domini Dei Israelis, Dixit Dominus 18
Davidi patri meo, Animo tuo te concepis-
se ædificare domum nomini meo, optimè
fecisti animo *id* concipiens: Verùm tu 19
non ædificabis domũ nomini meo, sed filius
tuus qui prodibit è lumbo tuo, is ædificabit
domum nomini meo. Et quidem exitu com- 20
probavit Dñs sermonẽ quem dixit; exurgens
enim ego loco Davidis patris mei, & sedens
super solium Israelis, quemadmodũ prædixe-
rat Dñs; ædificavi domum nomini Dñi Dei Is-
raelis: Ibique posui arcam fœderis Dñi, quod 21
pepigerat cum patribus nostris, quando eduxit
illos è terra Ægypti. Deinde stetit Salomon 22
ante altare Dñi, coram universo cœtu Israe-
lis, manibúsq; cœlũ versùs expansis oravit, ac
dixit; Dñe Deus Israelis, nemo tui similis est 23
in cœlo supernè, nec super terram infernè, qui
servas pactũ & gratiã servis tuis sincerè corã
te ambulantib⁹ toto corde totóque animo:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فكانت الدهوق طوالا تري روسها من فوق القدس الي الهيكل * ولم تكن تري من خارج
9 الهيكل * وصارت هناك الي اليوم * ولم يكن في التابوت * الا اللوحين الحجارة اللذان وضعهما
10 موسي في التابوت بحوريب حيث عاهد الرب بني اسرايل واخرجهم من ارض مصر * فلما خرج
11 الكهنه من بيت القدس امتلي بيت الرب سحابه * ولم تقدر الكهنه ان يقوموا ويخدموا لاجل
12 السحابه من اجل ان البيت امتلي من كرامة الله * فقال سليمان هناك يا رب انت قلت انك
13 14 تحل في الضباب * وانا فقد بنيت بيتا مسكنا لك * مصلحا لجلوسك الي الابد * واقبل الملك
15 بوجهه الي بني اسرايل ودعي لهم * وكان جماعه بني اسرايل كلهم مجتمعين * فقال * تبارك الله
اله اسرايل الذي كلم داود ابي * واكمل بقوله ووعده له * انه قال * منذ يوم اخرجت آل
16 اسرايل شعبي من مصر لم اسر بقرية من جميع قري اسباط بني اسرايل ان يبني لي فيها بيت
17 ويكون فيه اسمي * وهويت داود واحببت ان يكون ملكا علي آل اسرايل شعبي * وقد كان قلب
18 داود ابي نوي ان يبني بيتا لله اله اسرايل * فقال الرب لداود ابي * لانك نويت في قلبك ان تبني
19 بيتا لاسمي * نعما صنعت حيث نويت في قلبك * ولكن انت لا تبني البيت * بل ابنك الذي
20 يخرج من صلبك هو يبني بيتا لاسمي * واكمل الرب القول الذي قال * وقمت بدل داود ابي
21 وجلست علي منبر اسرايل كما قال الرب ووعد وبنيت بيتا لاسم الله اله اسرايل * ووضعت فيه تابوت
22 عهد الرب الذي عاهد اباءنا حيث اخرجهم من ارض مصر * وقام سليمان امام مذبح الرب بين
23 يدي جميع بني اسرايل * ومد يديه الي السماء * وصلي وقال * اللهم اله اسرايل ليس مثلك
في السماء فوق * ولا في الارض اسفل * انك تحفظ العهد والنعمة لعبيدك الذين يسيرون امامك
بالقسط من كل قلوبهم وانفسهم *

Erant autem vectes adeo *longi, ut sum-* 8
mitates eorũ sanctuarium superantes con-
spicerentur quidem ab his qui erant *in*
templo, non autem conspicerentur ab his
qui erant *extra templum: ibique manse-*
runt ad hodiernum usque diem. Nil au- 9
tem erat in arca, nisi duæ tabulæ lapideæ
quas posuerat Moses intra arcã in Horeb,
quando fœdus iniuit Dominus cum Isra-
elitis, & eduxit eos è terra Ægypti. Por- 10
rò cùm exissent sacerdotes è domo san-
ctitatis, impleta est domus Domini nube;
Nec potuerunt sacerdotes consistere et mi- 11
nistrare, propter nubem: impleta enim fue-
rat domus gloriâ Dei. Tunc dixit Salo- 12
mon; O Domine, tu dixisti te habitatu-
rum in caligine. Et ego quidem domum 13
extruxi in habitaculum tuum, com-
modam mansioni tuæ in seculum. Tum 14
vertit rex faciem suam ad Israelitas
& bene precatus est eis (erat autem
cœtus Israelitarum omniũ congregatus)
Et ait, Benedictus Deus, Deus Israelis, qui 15
allocutus est Davidem patrem meum, &
explevit quod locutus ac pollicitus ei fue-
rat. Ipse enim dixerat, Ab eo die quo e- 16
duxi Israelitas populũ meum ex Ægypto,
nullam approbavi civitatem ex omnibus
civitatibus tribuum Israelitarum, ut ex-
strueretur mihi in ea domus in qua esset
nomen meum: sed approbavi Davidem, et
volui ut esset rex super Israelitas popu-
lum meum. Et quidem animus Davidis 17
patris mei decreverat extruere domũ Deo,
Deo inquam *Israelis. At dixit Dominus* 18
Davidi patri meo, Quòd animo tuo de-
creveris extruere domũ nomini meo, rectè
fecisti animo tuo id *decernendo: Attamen* 19
tu non extrues domũ illam, sed filius tuus
qui egredietur è dorso tuo, ipse domum
extruet nomini meo. Et quidem perfecit 20
Dominus sermonem quem dixit: nam sur-
rexi pro Davide patre meo, & sedi super
thronũ Israelis, quemadmodũ dixerat Do-
minus ac promiserat, et domũ extruxi no-
mini Dei Israelis: Et in ea collocavi arcã 21
fœderis Domini quod inierat cum patribus
nostris, quando eduxit eos è terra Ægypti.
Constituit autem Salomon ante aram Do- 22
mini coram omnibus Israelitis, & exten-
sis ad cœlũ manib⁹, Oravit, ac dixit: Deus 23
Deus Israelis, Non est tibi similis in cælo
sursũ, nec in terra deorsũ: tu enim servas
pactum et favorem servis tuis legitimè
coram te ambulantibus ex totis cordibus
animisque suis.

מלכים א׳ ח

24 אשר שמרת לעבדך דוד אבי את אשר דברת לו ותדבר בפיך ובידך מלאת כיום הזה:
25 ועתה יהוה אלהי ישראל שמר לעבדך דוד אבי את אשר דברת לו לאמר לא יכרת לך איש מלפני ישב על כסא ישראל רק אם ישמרו בניך את דרכם ללכת לפני כאשר הלכת לפני:
26 ועתה אלהי ישראל יאמן נא דבריך אשר דברת לעבדך דוד אבי:
27 כי האמנם ישב אלהים על הארץ הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר בניתי:
28 ופנית אל תפלת עבדך ואל תחנתו יהוה אלהי לשמע אל הרנה ואל התפלה אשר עבדך מתפלל לפניך היום:
29 להיות עינך פתחת אל הבית הזה לילה ויום אל המקום אשר אמרת יהיה שמי שם לשמע אל התפלה אשר יתפלל עבדך אל המקום הזה:
30 ושמעת אל תחנת עבדך ועמך ישראל אשר יתפללו אל המקום הזה ואתה תשמע אל מקום שבתך אל השמים ושמעת וסלחת:
31 את אשר יחטא איש לרעהו ונשא בו אלה להאלתו ובא אלה לפני מזבחך בבית הזה:
32 ואתה תשמע השמים ועשית ושפטת את עבדיך להרשיע רשע לתת דרכו בראשו ולהצדיק צדיק לתת לו כצדקתו:
33 בהנגף עמך ישראל לפני אויב אשר יחטאו לך ושבו אליך והודו את שמך והתפללו והתחננו אליך בבית הזה:
34 ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת עמך ישראל והשבתם אל האדמה אשר נתת לאבותם:
35 בהעצר שמים ולא יהיה מטר כי יחטאו לך והתפללו אל המקום הזה והודו את שמך ומחטאתם ישובון כי תענם:
36 ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת עבדיך ועמך ישראל כי תורם את הדרך הטובה אשר ילכו בה ונתתה מטר על ארצך אשר נתתה לעמך לנחלה:

Versio VULG. LAT.

24 Qui custodisti servo tuo Da-
vid patri meo quæ locutus es
ei: ore locutus es, & mani-
bus perfecisti, ut hæc dies pro-
25 bat. Nunc igitur, Domine De⁹
Israel, conserva famulo tuo
David patri meo quæ locutus
es ei, dicens; Non auferetur
de te vir corā me, qui sedeat
super thronū Israel: ita tamē
si custodierint filii tui viā suā,
ut ambulent corā me sicut tu
ambulâsti in conspectu meo.
26 Et nunc, Dñe De⁹ Israel, firmē-
tur verba tua, quæ locut⁹ es ser-
27 vo tuo David patri meo. Er-
góne putandū est ꝙ verè De⁹
habitet sup terrā? si enim cœ-
lū et cœli cœlorū te capere nō
possūt, quātò magis dom⁹ hæc,
28 quā ædificavi? Sed respice ad
orationē servi tui, & ad preces
ej⁹, Dñe Deus me⁹: audi hy-
mnum & orationē, quā servus
29 tuus orat coram te hodié: Ut
sint oculi tui aperti sup domū
hanc nocte ac die: sup domū,
de qua dixisti; Erit nomen
meum ibi: ut exaudias orati-
onem, quā orat in loco isto ad
30 te serv⁹ tu⁹. Ut exaudias de-
precationē servi tui & populi
tui Israel, quodcumq; orave-
rint in loco isto, & exaudies in
loco habitaculi tui in cœlo, &
cùm exaudieris, propiti⁹ eris.
31 Si peccaverit homo in proxi-
mū suū, & habuerit aliquod
juramentū, quo teneatur astri-
ctus; & venerit propter jura-
mentū corā altari tuo in do-
32 mū tuā, Tu exaudies in cœlo:
& facies, & judicabis servos
tuos, condemnans impium, &
reddens viā suā super caput
ejus, justificánsq; justū, & re-
tribuens ei secundùm justitiā
33 suā. Si fugerit populus tuus
Israel inimicos suos (quia
peccatur⁹ est tibi) & agentes
pœnitentiā, & confitentes no-
mini tuo, venerint, & orave-
rint, & deprecati te fuerint in
34 domo hac; Exaudi in cœlo,
& dimitte peccatum populi
tui Israel, & reduces eos in
terrā, quā dedisti patribus eo-
35 rū. Si clausū fuerit cœlum, &
non pluerit propter peccata
eorum, & orantes in loco isto,
pœnitentiam egerint nomini
tuo, et à peccatis suis con-
versi fuerint propter afflictio-
36 nem suā: Exaudi eos in cœlo,
et dimitte peccata servorū tu-
orum, et populi tui Israel: et
ostende eis viam bonā per quā
ambulent, et da pluviam super
terram tuam, quam dedisti po-
pulo tuo in possessionem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Πλὴν (τ) σὺ οὐκ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῶν πλευρῶν σου, οὗτος
20 οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου. Καὶ ἀνέστησε κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησε· καὶ ἀνέστην ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ θρόνου Ἰσραήλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι
21 κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ, ἐν ᾗ ἐστιν ἐκεῖ διαθήκη κυρίου ἣν διέθετο κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
22 (υ) Καὶ ἀνέστη Σαλωμὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ἐνώπιον πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς
23 τὸν οὐρανόν, Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσων διαθήκην καὶ ἔλεον τῷ δούλῳ σου τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν σου ἐν
24 (φ) ὅλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου (χ) καὶ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου
25 ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, φύλαξον τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων, Οὐκ ἐξαρθήσεταί σου ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τὰ τέκνα σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιον ἐμοῦ καθὼς ἐπορεύθης ἐν-
26 ώπιον ἐμοῦ. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, (ψ) πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά (ω) σου τῷ Δαυὶδ
27 τῷ πατρί μου. Ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει (α) ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς (β) καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, πλὴν καὶ ὁ οἶκος οὗτος (γ) ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀ-
28 νόματί σου; Καὶ ἐπιβλέψῃ (δ) ἐπὶ τὴν δέησίν μου κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἀκούειν (ε) τῆς προσευχῆς ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν
29 σου πρὸς σὲ σήμερον, Τοῦ (ζ) εἶναι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἠνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον (η) ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπας, Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς ἧς (θ) προσεύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν τόπον
30 τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ εἰσακούσῃ (ι) τῆς δεήσεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ἃ ἂν (κ) προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου (λ) ἐν οὐρανῷ, καὶ (μ) ποιήσεις καὶ ἵλεως ἔσῃ.
31 Ὅσα ἂν ἁμάρτῃ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτόν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἐξαγορεύσῃ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,
32 Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τὸν λαόν σου Ἰσραήλ, ἀνομηθῆναι ἄνομον, δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον, δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν (ν) δικαιοσύνην αὐτοῦ.

MS. A. (τ) ὅτι σὺ (υ) Καὶ ἔστη (φ) ὅλῃ καρδίᾳ (χ) μου, ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ· καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί (ψ) πιστωθήτω δὴ (ω) σου, ὃ ἐλάλησας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί (α) θεὸς μετὰ (β) καὶ οὐρανὸς (γ) ᾠκοδόμησα; Καὶ (δ) ἐπὶ προσευχὴν δούλου σου καὶ τὴν δέησίν μου ὁ θεὸς (ε) τῆς τέρψεως καὶ τῆς προσευχῆς (ζ) τοῦ ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους (η) νυκτὸς καὶ ἡμέρας, (θ) ὁ δοῦλός σου προσεύχεται (ι) τῆς φωνῆς τοῦ δούλου σου Ἰσραήλ (κ) προσεύχωνται (λ) ἐν τῷ οὐρανῷ (μ) ποιήσῃς (ν) δικαιοσύνην

Veruntamen tu non ædificabis 19
domum: sed filius tuus egressus è
lateribus tuis, hic ædificabit do-
mum nomini meo. Et suscitavit 20
Dominus verbum suum, quod lo-
cutus est. Et surrexi pro David
patre meo: & sedi super thronum
Israel, sicut locutus est Dominus:
& ædificavi domū nomini Do-
mini Dei Israel. Et posui ibi lo- 21
cum arcæ, in qua est ibi testamen-
tum Domini, quod disposuit Do-
minus cum patribus nostris; cùm
ipse educeret eos de terra Ægy-
pti. Et (ſ) surrexit Salomon ad fa- 22
ciem altaris Domini coram omni
Ecclesia Israel: et expandit ma-
nus suas ad cælum, Et dixit: Do- 23
mine Deus Israel, non est sicut
tu, Deus in cælo sursum, & super
terram deorsum, custodiens testa-
mentum, & misericordiam servo
tuo (g) ambulanti coram te in to-
to corde suo; Quæ custodisti ser- 24
vo tuo David patri meo. Et cùm
locutus es in ore tuo, & in ma-
nibus tuis implevisti, sicut dies
hæc. Et nunc, Domine Deus Isra- 25
el, custodi servo tuo David patri
meo, quæ locutus es ei, dicens;
Non (h) auferetur à te vir à fa-
cie mea sedens super thronum Is-
rael: dummodò custodiant filii
tui vias suas, ambulando coram
me, sicut ambulâsti coram me. Et 26
nunc, Domine Deus Israel, fidele
sit, obsecro, verbum tuum David
patri meo. Quoniam si verè ha- 27
bitabit Deus cum hominibus super
terram? Si cælum, & cælum cæ-
li non sufficient tibi; (i) tantum
etiam domus hæc, quam ædifica-
vi nomini tuo? Et respicies su- 28
per orationem meam, Domine De-
us Israel, audiendo (k) deprecati-
onem, quam servus tuus depre-
catur coram te ad te hodié: ut 29
sint oculi tui aperti in domum
hanc die, & nocte, ad locum,
quem dixisti; Erit nomen meum
ibi: ut exaudias deprecationem,
quam deprecatur servus tuus, ad
locum hunc die, & nocte. Et ex- 30
audies orationem servi tui, &
populi tui Israel, quæcunque
deprecati fuerint in loco hoc. Et
tu exaudies in loco habitationis
tuæ in cælo. Et facies, & propi-
tius eris. Quæcunque peccaverit 31
unusquisque proximo suo, et si
acceperit in eum maledictionem
ad maledicendum eum, & vene-
rit, & confessus fuerit ad faciem
altaris tui in domo hac; Et tu 32
exaudies de cælo, & facies. Et
judicabis populum tuum Israel,
iniquitatis condemnando iniqui,
dando viam ejus in caput ejus,
& ad justificandum justum,
dando ei secundùm justitiā ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 די נטרת לעבדך דוד אבא ית דמללתא ליה וגזרתא במימרך וברעותך קימתא ביומא
25 הדין: וכען יי אלהא דישראל טר לעבדך דוד אבא ית דמללתא ליה למימר לא יפסוק לך גבר מן קדמי יתיב על כורסי מלכותא דישראל לחוד אם יטרון בנך ית אורחתהון
26 להלכא קדמי כמא דהלכתא קדמי: וכען אלהא דישראל יתקימון כען פתגמיא די
27 מללתא לעבדך דוד אבא: ארי מן יסובר ומן דמי כי בקושטא אתרעי יי לאשראה שכנתיה בגו בני אנשא דדירין על ארעא הא שמיא ושמי שמיא לא יכלון לסוברא יקרך
28 אף כי ביתא הדין דבניתי: ותתפני לצלותא דעבדך ולבעותיה יי אלהי לקבלא
29 צלותא ובעותא דעבדך מצלי קדמך יומא דין: למהוי רעוא קדמך לאגנא על ביתא הדין
 ליליא ויממא לאתרא די אמרתא יהי שמי תמן לקבל צלותא די יצלי עבדך לאפי אתרא הדין:
30 ותקבל בעות עבדך ועמך ישראל די יצלון לאפי אתרא הדין ואת תקבל מאתר בית
31 שכינתך מן שמיא ותקבל צלותהון ותשבוק לחוביהון: ית דיחוב גבר לחבריה ויגבי
32 ביה מומי לאומאותיה וייתי ויומי קדם מדבחך בביתא הדין: ואת תקבל מן שמיא
 ותעביד ותדין ית עבדך לחיבא חיבא למתן אורחיה ברישיה ולזכאה זכאה למתן ליה
33 כזכותיה: כד יתמחון עמך ישראל קדם בעלי דבביהון דיחובון קדמך ויתובון לפולחנך
34 ויודון לשמך ויצלון ויבעון מן קדמך בביתא הדין: ואת תקבל מן שמיא ותשבוק לחובי
35 עמך ישראל ותתיבינון לארעא דיהבתא לאבהתהון: כד יתכלון שמיא ולא יהי מטרא
 ארי יחובון קדמך ויצלון לאפי אתרא הדין ויודון לשמך ומחוביהון יתובון ארי תקבל
36 צלותהון: ואת תקבל מן שמיא ותשבוק לחובי עבדך ועמך ישראל ארי תלפנון ית
 אורחא תקנא דיהכון בה ותתן מטרא על ארעך די יהבתא לעמך לאחסנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

24 Qui custodisti servo tuo David patri meo quod locutus es ei, et pepigisti
foedus in dicto tuo, et in voluntate tua firmâsti *in die hac*. Et nunc Domine 25
Deus Israel, serva servo tuo David patri meo id quod locut⁹ es ei, dicendo:
Non deficiet tibi vir à facie mea sedens sup soliū regni Israel, dum modò
servaverint filii tui vias suas ut ambulent ante me, sicut ambulâsti ante me.
Et nunc De⁹ Israel, firmentur, quæso, verba quæ locutus es servo tuo David 26
patri meo. Nam quis opinabitur, et quis existimabit quod in veritate volet 27
Dñs ponere majestatē suā inter filios hominis qui habitant sup terrā? ecce
[si] cœli et cœli cœlorū non possunt sustinere gloriā tuā, nedū etiā do-
mus hæc quā ædificavi. At tu respicias ad orationē servi tui, et ad depre- 28
cationē ejus Dñe Deus *meus*, suscipiendo orationē et deprecationē quam
servus tuus orat ante te hodie. Ut sit voluntas ante te protegere domū hanc 29
nocte et die in loco de quo dixisti; Erit nomē meū ibi: ut suscipias oratio-
nem quā oraverit serv⁹ tuus contra faciē loci hujus. Et suscipias depreca- 30
tionē servi tui et populi tui Israel, quā oraverint contra faciē loci hujus, &
tu suscipias è loco domus majestatis tuæ de cœlis, et suscipias orationem
eorū, et remittas peccata eorū. Cùm debuerit vir socio suo qui exegerit ab 31
illo juramentū ut jurare cogat illū; et venerit et juraverit ante altare tuū
in domo hac: Et tu suscipias de cœlis, et facias et judices servos tuos, con- 32
demnando impiū, ut des viā ejus in caput ejus; et justificando justū, ut des
ei secundùm justitiā ejus. Quando percussi fuerint populus tuus Israel ante 33
auctores inimicitiarū suarū ꝙ peccaverint ante te, et redierint ad cultum
tuū, et confessi fuerint nomini tuo, et oraverint et deprecati fuerint ante
te in domo hac: Et tu suscipias de cœlis, et remittas peccata populi tui Is- 34
rael, et reducas eos in terrā quam *dedisti* patribus eorum. Quando clausi 35
fuerint cœli, et non fuerit pluvia, quòd peccaverint ante te, et oraverint
contra faciē loci hujus, et confessi fuerint nomini tuo, et à peccatis suis re-
versi fuerint, ut suscipias orationem eorum. Et tu suscipias de cœlis, & re- 36
mittas debita servorū tuorū et populi tui Israel: nam docebis eos viā quæ
bona erit, ꝑ quā ambulent; et dabis pluviā super terram tuam quam dedi-
sti populo tuo in hæreditatem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Qui servo tuo Davidi patri meo servâsti q 24
dixeras ei, ore tuo pronuntians, & manibus
tuis complens, ut *patet* hodié. Nunc ergò 25
Domine Deus Israelis, serva patri meo Davidi
servo tuo id quod ei dixisti; non defuturum
scilicet tibi filium à conspectu meo, qui sedeat
super soliū Israelis; dummodo servent filii tui
vias suas, ambulando corā me sincerè, quem-
admodum ambulâsti coram me. Nunc etiam 26
Domine Deus Israelis, comprobetur sermo
tuus quem jurâsti Davidi patri meo. Quando- 27
quidem reverà Deus humi commoratus est
(en cœlum & cœli cœlorum non capiunt te,
multò minùs domus ista quā ædificavi.) Con- 28
vertere ad orationem servi tui, & ad precatio-
nem ejus Dñe Deus meus, audiendo precatio-
nem & orationem quam servᵘˢ tuus fundit co-
ram te hodié. Sint oculi tui aperti super do- 29
mum istam die noctéque, in loco de quo di-
xisti; Erit ibi nomen meum, audiens orationē
quam servus tuus fundit coram te pro loco
isto. Et exaudi petitionem servi tui & po- 30
puli tui Israelis, quam fundunt coram te in lo-
co isto: tuque Deus noster, exaudias ex habita-
culo tuo, de cœlo, & parcas. Si quis peccet in 31
socium suum, & is ad juramentum adigat il-
lum, ut eum jurare faciat; illéque veniens ju-
ret ante altare tuum in domo ista: Tu au- 32
dias è cœlo, facias, & judices servos tuos; con-
demnando reum, & viam ejus in caput suum
retorquendo; insontem verò justificando, ei-
que pro innocentia sua rependendo. Cùm 33
profligatus fuerit populus tuus Israel in præ-
lio hostili, si quando coram te peccaverint;
convertantur autem ad te, & confiteantur no-
mini tuo, teque orent ac deprecentur in loco
isto: Tu exaudias è cœlo, & dimittas pecca- 34
ta servorum tuorum & populi tui Israelis, &
reducas eos in terram quam dedisti patribus
eorum. Cùm abstinuerint se cœli, nec fue- 35
rit pluvia, eò quòd in te peccaverint; vene-
rint autem, & oraverint in loco isto, & con-
fessi fuerint nomini tuo, & à peccatis suis
conversi: Exaudiens illos, tu quoque audi- 36
es è cœlo, & condonabis peccata servorum
tuorum & populi tui Israelis, docens eos vi-
am bonam per quam incedant; dabísque plu-
viam tuam super terram quem dedisti popu-
lo tuo hæreditatem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 ** كما حفظت لعبدك داود ابي ما قلته له * انك لا تعدم ابدا من يجلس على منبر اسرائيل.
25
26 ولكن يكون ذلك ان حفظ بنوك طرقهم * وساروا امامي بالعدل كما سرت * والان يا ربنا والاهنا
27 الاه اسرائيل * تصدق قولك الذي اقسمت لداود عبدك ابي * من اجل ان الله قد حل على الارض
28 بعينا * السماء وسماء السماء لا يسعانك * كلا ما يسعانك * وكيف هذا البيت الذي بنيت * اقبل
صلاة عبدك وتضرعه يا ربي والاهي * واسمع الصلاة والتضرع الذي تضرع عبدك امامك اليوم
29 * لتكون عيناك مفتوحتين الليل والنهار الى الموضع الذي قلت يكون فيه اسمك * واسمع
30 الصلاة التي يصلي عبدك في تسبيب هذا البيت * وانصت الى صلاة عبدك * وتضرع شعبك بني
31 اسرائيل * الذين يصلون لك في هذا البيت * وانت يا الاهنا تسمع من السماء وتغفر * ان اساء رجل
32 الى صاحبه * واوجب عليه اليمين لتجعله منجي * ويحلف امام مذبحك في هذا البيت * تسمع من
السماء وتحاكم عبيدك * وتنتقم للمظلوم من الظالم * وتسحب المسي وتعاقبه بذنبه * وترد
33 كيده في نحره * وتبري الصالح الزكي وتجزيه * واذا انهزم شعبك اسرائيل في حرب اعدايهم *
اذا اجرموا بين يديك * فيتوبون اليك ويقرون لاسمك * ويصلون ويطلبون اليك في هذا
34 الموضع * فتسمع صلاتهم من السماء * وتغفر خطايا عبيدك وشعبك اسرائيل * وتردهم الى الارض
35 التي اعطيت اباوهم * وان استغلقت السماء * ولم تمطر من اجل خطاياهم * فيتوبون ويصلون في
36 هذا الموضع * ويشكرون لاسمك * ويتوبون عن خطاياهم * اذا استجبت لهم تسمع اصواتهم من
السماء * وتغفر ذنوب عبيدك وشعبك اسرائيل * وتعلمهم كيف يسيرون امامك * وتدلهم
على الطريق الصالح * وتهبط مطرك على الارض التي اعطيت شعبك ميراثا *

Quemadmodum servâsti Davidi servo 24
tuo patri meo quæ hisce verbis dixeras 25
illi, Non carebis inquam aliquo qui se-
deat super thronum Israelis: id tamen e-
veniet, si observaverint filii tui vias suas,
& legitimè ambulaverint coram me, ut
ambulâsti. Jam verò O Domine & Deus 26
noster, Deus Israelis, eventu comprobatus
est sermo tuus quem juraveras Davidi
servo tuo patri meo: Quandoquidem De- 27
us certissimè super terram habitavit. Cæ-
lum & cælum cæli te non capiunt, nequa-
quam, minimè inquam te capiunt, quonam
igitur pacto domus ista quam extruxi?
Suscipe orationem & supplicationem ser- 28
vi tui O Domine & Deus meus, & exau-
di orationem & supplicationē quâ te pre-
catur hodiè servus tuus; ut sint oculi tui 29
aperti noctu diuque ad locum in quo di-
xisti mansurum nomen tuum: & audi ora-
tionem quam orat servus tuus pro conser-
vatione hujusce domûs. Et ausculta pre- 30
cationem servi tui & supplicationem po-
puli tui filiorū Israel qui te hac in domo
precantur: tu inquam, O Deus noster, au-
dias è cælo, & condones. Siquis injuriam 31
socio suo intulerit, eumque coëgerit ad ju-
ramentum, ut liberum declares illum; &
is juraverit ante aram tuam in domo ista:
Audies è cælo, et jus dices servis tuis, & 32
oppressum ulcisceris ab opprimente, perdes
auctorem injuriæ, punies eum pro crimine
ipsius, & perfidiam ejus retorquebis in ju-
gulum ipsius; probū autem & innoxium
absolves & præmiaberis. Item si profli- 33
gatus fuerit populus tuus Israel in pugna
inimicorum suorum, cùm deliquerint co-
ram te; conversi autem fuerint ad te, &
nomini tuo confessi oraverint, teque hoc in
loco deprecati fuerint: Exaudies orationē 34
eorum è cælo, & condonabis peccata ser-
vorum tuorum & populi tui Israelis, re-
ducesque eos in terram quam dedisti pa-
tribᵘˢ eorū. Præterea si clausū fuerit cælū, 35
nec pluviā demiserit propter peccata eo-
rū; pœnituerit autem eos, & oraverint in
loco isto, gratias egerint nomini tuo, seseq;
pœnituerit peccatorū suorū: Exaudiens 36
eos, clamores eorū audies è cælo, & di-
mittes culpas servorū tuorū et populi tui
Israelis, et docebis eos quâ ratione ambu-
lare debeant corā te, et ostendes eis viam
rectā; demittesq; pluviā tuā super terrā
quam dedisti populo tuo hæreditatem.

מלכים א: ח

,locusta ,ærugo *segetum percussio* ,fuerit si pestis ,terra in fuerit cùm Fames
37 רעב כי־יהיה בארץ דבר כי־יהיה שדפון ירקון ארבה
,suarū portarū terra in ej' inimicus eū *coarctaverit* si ,fuerit cùm bruchus
חסיל כי יהיה כי יצר־לו איבו בארץ שעריו
quæ ,deprecatio omnis ,oratio Omnis : infirmitas omnis ,plaga omnis
38 כל־נגע כל־מחלה: כל־תפלה כל־תחנה אשר
vir cognoverint si ,Israel tuo populo omni homini omni fuerit
תהיה לכל־האדם לכל עמך ישראל אשר ידעון איש
tu Et : *istam domum ad* suas *volas* expanderit & ,sui cordis plagam
39 נגע לבבו ופרש כפיו אל־הבית הזה: ואתה
dabisque ,facies ac ,parces & ,tuæ *sessionis (parato)* loco cœlis exaudies
תשמע השמים מכון שבתך וסלחת ועשית ונתת
tu quoniā : *ejus* cor *cognosces* cujus suas vias omnes secūdū *viro*
לאיש ככל־דרכיו אשר תדע את־לבבו כי־אתה
omnib' te timeant Ut ,*hominū* filiorū omniū cor tu solus nōsti
40 ידעת לבדך את־לבב כל־בני האדם: למען יראוך כל־
dedisti quam ,terræ *facies super viventes ipsi* quibus diebus
הימים אשר־הם חיים על־פני האדמה אשר נתתה
Israel tuo populo de non qui ,*alienum ad* etiam Et .nostris patrib'
41 לאבתינו: וגם אל־הנכרי אשר לא־מעמך ישראל
audierint Si ; tuū nomen propter longinqua terra de *venerit & ,ipse*
42 הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך: כי־ישמעון
;extentū tuū brachiū & ,validam tuam *manum* &,magnum tuū nomen
את־שמך הגדול ואת־ידך החזקה וזרעך הנטויה
,cœlis exaudies Tu ;hac domo in *oraverit & ,venerit* &
43 ובא והתפלל אל־הבית הזה: אתה תשמע השמים
te ad vocabit quibus omnia juxta faciésque : tuæ residentiæ (*parato*) loco
מכון שבתך ועשית ככל אשר־יקרא אליך
te *timendū ad*,tuum nomen terræ populi omnes sciant ut , *alienigena*
הנכרי למען ידעון כל־עמי הארץ את־שמך ליראה אתך
super est invocatū tuū nomē quòd *sciendum ad* & ,Israel tu' popul' sicut
כעמך ישראל ולדעת כי־שמך נקרא על־
bellum ad tu' popul' fuerit egressus Si .ædificavi quam hanc domum
44 הבית הזה אשר בניתי: כי־יצא עמך למלחמה
DOMINUM ad oraverint & ,eos miseris *qua via in* ,suum inimicū *super*
על־איבו בדרך אשר תשלחם והתפללו אל־יהוה
:tuo nomini ædificavi quam domum & ,*ea in* elegisti quam civitatis via
דרך העיר אשר בחרת בה והבית אשר־בניתי לשמך:
facies & ;eorū deprecationē & ,eorū orationem cœlis exaudies Et
45 ושמעת השמים את־תפלתם ואת־תחנתם ועשית
(:peccet non qui homo non quia),tibi peccaverint Si .eorum judicium
46 משפטם: כי יחטאו־לך כי אין אדם אשר לא־יחטא
eos *captivaverint & ,inimici facies ad* eos tradiderísque ,eos in *excanduéris* &
ואנפת בם ונתתם לפני אויב ושבום
: propinquam vel , longinquam ,inimici terram in eos *captivantes*
שביהם אל־ארץ האויב רחוקה או קרובה:
,ibi sunt ducti captivi *quo* ,terra in suum cor ad fuerint reversi Et
47 והשיבו אל־לבם בארץ אשר נשבו־שם
:dicendo ,*eos captivantiū* terra in te ad fuerint deprecati & ,fuerint reversi &
ושבו והתחננו אליך בארץ שביהם לאמר
fuerint reversi Et .egimus impiè ,egimus iniquè & ,Peccavimus
48 חטאנו והעוינו רשענו: ושבו
,suorū inimicorū terra in sua anima tota in & ,suo corde toto in te ad
אליך בכל־לבבם ובכל־נפשם בארץ איביהם
quam ,suæ terræ *via* te ad oraverint & ;eos duxerunt captivos qui
אשר־שבו אתם והתפללו אליך דרך ארצם אשר
ædificavi quam domus & ,elegisti quam civitatis ,eorū patribus dedisti
נתתה לאבותם העיר אשר בחרת והבית אשר־בנית
tuæ residentiæ (*parato*) loco cœlis exaudies Et :tuo nomini
49 לשמך: ושמעת השמים מכון שבתך
.eorum judicium facies & ;eorum deprecationem & ,eorum orationem
את־תפלתם ואת־תחנתם ועשית משפטם:

REGUM I.

Versio VUL. LAT.

37 Fames si oborta fuerit in terra,
aut pestilentia, aut corruptus
aer, aut ærugo, aut locusta, vel
rubigo, & afflixerit eum inimi-
cus ej' portas obsidens, omnis
plaga, universa infirmitas,
38 Cuncta devotatio, & impreca-
tio, quæ acciderit omni homi-
ni de populo tuo Israel: si quis
cognoverit plagam cordis sui,
et expanderit man' suas in do-
39 mo hac, Tu exaudies in cœlo
in loco habitationis tuæ, & re-
propitiaberis, & facies ut des
unicuiq; secundùm omnes vias
suas, sicut videris cor ej', (quia
tu nôsti solus cor omnium fili-
40 orum hominum,) Ut timeant
te cunctis dieb', quibus vivunt
super faciem terræ, quam de-
41 disti patribus nostris. Insuper
& alienigena, qui non est de
populo tuo Israel, cùm vene-
rit de terra longinqua propter
nomen tuum, (audietur enim
nomen tuum magnum, & ma-
nus tua fortis, & brachiū tuum
42 Extentum, ubique,) cùm vene-
rit ergò, et oraverit in hoc lo-
43 co, Tu exaudies in cœlo, in fir-
mamento habitaculi tui, & fa-
cies omnia pro quibus invoca-
verit te alienigena: ut discant
universi populi terrarum no-
men tuum timere, sicut popul'
tu' Israel, & probent quia no-
men tuum invocatum est super
domum hanc, quam ædificavi.
44 Si egressus fuerit populus tuus
ad bellū contra inimicos suos,
per viam, quocunque miseris
eos, orabunt te contra viam ci-
vitatis, quam elegisti, & con-
tra domum, quam ædificavi
45 nomini tuo, Et exaudies in
cœlo orationes eorum, & pre-
ces eorum, & facies judicium
46 eorum. Quòd si peccave-
rint tibi (non est enim homo
qui non peccet) & iratus tra-
dideris eos inimicis suis, & ca-
ptivi ducti fuerint in terram
inimicorum longè vel propè,
47 Et egerint pœnitentiā in cor-
de suo in loco captivitatis, &
conversi deprecati te fuerint in
captivitate sua, dicentes; Pec-
cavimus, iniquè egimus, impiè
48 gessimus: Et reversi fuerint
ad te in universo corde suo, &
tota anima sua, in terra ini-
micorum suorum, ad quam ca-
ptivi ducti fuerint: & ora-
verint te contra viam terræ
suæ, quam dedisti patribus
eorum, & civitatis quam ele-
gisti, & templi quod ædifi-
49 cavi nomini tuo: Exaudies
in cœlo, in firmamento solii
tui, orationes eorum, & pre-
ces eorum, & facies judicium
eorum:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

33 Ἐν τῷ πταῖσαι τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ (ξ) ἐπιστρέψουσι καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προσεύξονται καὶ δεηθήσονται (ο) ἐν τῷ οἴκῳ
34 τούτῳ, Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ (π) ἐπιστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας
35 τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γενέσθαι ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν (ρ) ἀποστρέψουσιν ὅταν τα-
36 πεινώσῃς αὐτούς, Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ· ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν (σ) γῆν ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν
37 κληρονομίᾳ. Λιμὸς ἐὰν (τ) γένηται, θάνατος ἐὰν γένηται, ὅτι ἔσται ἐμπυρισμός, (υ) βροῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γένηται, (φ) καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων αὐτοῦ,
38 πᾶν συνάντημα, (χ) πᾶν πόνον, Πᾶσαν προσευχήν, πᾶσαν δέησιν ἐὰν γένηται παντὶ (ψ) ἀνθρώπῳ, ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν καρδίας αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ
39 εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις καὶ δώσεις ἀνδρὶ (ω) κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καθὼς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν πάν-
40 των υἱῶν ἀνθρώπων, Ὅπως φοβῶνταί σε πάσας τὰς (α) ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ
41 τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν. Καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ λαοῦ (β) σου οὗτος,
42 Καὶ ἥξουσι καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦ-
43 τον, (γ) Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ (δ) λαοὶ τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς ὁ λαός σου Ἰσραήλ, καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν
44 (ε) οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησα. Ὅτι ἐξελεύσεται ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἐπιστρέψεις αὐτούς, καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα
45 τῷ ὀνόματί σου, (ζ) Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (η) τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ τῆς προσευχῆς
46 αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτοῖς. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς (θ) οὐχ ἁμαρτήσεται, καὶ ἐπάξεις αὐτοὺς καὶ παραδώσεις αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτιοῦσιν (ι) οἱ αἰχμαλωτίζοντες (κ) εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς,

MS. A. (ξ) ἐπιστρέψουσιν πρὸς σὲ καὶ (ο) πρὸς σὲ ἐν τῷ (π) ἀποστρέψεις (ρ) ἐπιστρέψουσιν (σ) γῆν σου ἣν (τ) γένηται ἐν τῇ γῇ, θάνατος (υ) ἴκτερος, βροῦχος, (φ) καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς (χ) πάντα πόνον, (ψ) ἀνθρώπῳ παντὸς λαοῦ σου Ἰσραήλ, ὡς (ω) κατὰ πάσας τὰς (α) ἡμέρας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς (β) σου Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἔλθῃ ἀπὸ γῆς μακρόθεν ἕνεκα ὀνόματός σου, ὅτι ἀκούσουσιν τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν ἰσχυράν, καὶ βραχίονά σου τὸν ἐκτεταμένον, καὶ ἥξουσιν καὶ προσεύξονται (γ) Καὶ εἰσακούσῃ (δ) λαοὶ τῆς γῆς τὸ (ε) οἶκον ὃν (ζ) Καὶ εἰσακούσῃ (η) τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, (θ) οὐχ ἁμαρτήσεταί σοι, καὶ ἐπάξεις ἐπ' αὐτοὺς (ι) αὐτοὺς οἱ (κ) αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τῶν ἐχθρῶν μακρὰν καὶ ἐγγύς.

In cadendo populum tuum Israel coram inimicis, quoniam peccabunt tibi, & revertent, & confitebuntur nomini tuo, & deprecabuntur, & orabunt in domo 33
hac; Et tu exaudies de cœlo, & propitius eris peccatis populi tui Israel, & reduces eos in terram, quam dedisti patribus eorum. Cū 34
cohibitum fuerit cœlum, & non fuerit facta pluvia, quoniam peccabunt tibi, & deprecabuntur in loco hoc, & confitebuntur nomini tuo, & à peccatis suis avertent se, cùm humiliaveris eos, Et ex- 35
audies de cœlo, & propitius eris peccatis servi tui, & populi tui Israel: Quoniam manifestabis eis viam bonam ad ambulandum in ea: & dabis pluviam super terram, quam dedisti populo tuo in 36
hæreditate. Fames si facta fuerit, mors si facta fuerit, (t) quia ustio erit, bruchus, ærugo si fuerit, & si tribulaverit eum inimicus ejus in una civitatum ejus, omnem occursum, (π) omnem laborem, 37
Omnem deprecationem, omnem orationem, si acciderit omni homini, postquàm cognoverint unusquisque tactū cordis sui, & expanderit manus suas in loco hoc; Et tu exaudies de cœlo 38
ex parato habitaculo tuo, & propitius eris, & facies, & dabis viro juxta vias ejus, sicut cognoveris cor ejus: Quoniam tu proprius solus novisti cor omnium filiorum hominum: ut timeant te omnibus diebus, quibus ipsi vivunt super terram, quā dedisti patribus nostris. Etiā alieno, qui non est de populo tuo hic, (x) Et venient, & deprecabuntur in loco hoc; 39 40 41 42
Et tu exaudies de cœlo de parato habitaculo tuo, & facies juxta omnia quæcunque invocaverit te alien': ut cognoscant omnes populi nomen tuū, & timeant te, sicut populus tu' Israel, & cognoscant, quia nomen tuū invocatum est super domum hanc, quā ædificavi. Quia egredietur populus tuus in bellum super inimicos suos in via, quā converteris eos, & deprecabuntur in nomine Domini (o) viā civitatis, quam elegisti in ea, et dom', quā ædificavi nomini tuo; Et tu exaudies de cœlo orationē eorū, et deprecationē eorū: & facies justificationē eis. Quia peccabunt tibi (quoniā nō est homo, qui non peccabit) & induces eos, & trades eos coram inimicis, & captivantes captivabunt in terram longè, vel propè, 43 44 45 46

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

37 כפנא ארי יהי בארעא מותא ארי יהי שדפונא ירקנא גובא שמוטא ארי יהי ארי יעיקון
38 ליה בעלי דבביהון בארעא קרויהון כל מכתש כל מרע: כל צלותא כל בעותא דתהי
לכל אנשא לכל עמך ישראל די ידעון גבר מכתש לביה ויפרום ידוהי בצלו לאפי ביתא
39 הדין: ואת תקבל מן שמיא מאתר בית שכנתך ותשבוק לחוביהון ותעביד בעותהון
ותתן לגבר ככל אורחתיה דגלי קדמך לביה ארי את הוא לית בר מנך קדמך לחוד גלן
40 לבביא דכל בני אנשא: בדיל דידחלון מן קדמך כל יומיא דאנון קימין על אפי ארעא די
41 יהבת לאבהתנא: ואף מן בר עממין דלא מעמך ישראל הוא וייתי מארעא רחיקא בדיל
42 שמך: ארי ישמעון ית שמך רבא וית ידך תקיפתא ודרעך מרממא וייתי ויצלי לאפי ביתא
43 הדין: את תקבל מן שמיא מאתר בית שכנתך ותעביד ככל די יצלי קדמך בר עממין
בדיל דידעון כל עממי ארעא ית שמך למדחל קדמך כעמך ישראל ולמדע ארי שמך
44 אתקרי על ביתא הדין די בניתי: ארי יפוק עמך לאגחא קרבא על בעלי דבביהון באורחא
דתשלחנון ויצלון קדם יי לאפי אורח קרתא דאתרעיתא בה וביתא די בניתי לשמך:
45 ותקבל מן שמיא ית צלותהון וית בעותהון ותתפרע עולבנהון: ארי יחובון קדמך ארי
46 לית אנש דלא חטי ויחול רוגזך בהון ותמסרינון קדם בעלי דבביהון וישבונון שוביהון
47 לארע בעלי דבביהון דרחיקא או קריבא: ויתיבון ללבהון בארעא דאשתביאו לתמן
48 ויתובון ויבעון מן קדמך בארע שביהון למימר חבנא ואטפשנא סרחנא: ויתובון
לפולחנך בכל לבהון ובכל נפשהון בארעא בעלי דבביהון דשבו יתהון ויצלון קדמך
לאפי ארחא דארעהון דיהבתא לאבהתהון קרתא דאתרעיתא וביתא דבניתי לשמך:
49 ותקבל מן שמיא מאתר בית שכנתך ית צלותהון וית בעותהון ותתפרע עולבנהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Fames cùm fuerit in terra, pestis cùm fuerit, aeris corruptio, rubigo, locu- 37
sta, bruchus cùm fuerit; cùm obsederint *illum* auctores inimicitiarū suarū
in terra urbiū suarū, omnis plaga, oīs infirmitas: Omnē orationē et omnē 38
deprecationē quæ fuerit oñi homini & oñi populo tuo Israel, cùm nove-
rint quisq; plagā cordis sui, et extenderint manus suas in oratione contra
faciē dom' huj'; Et tu suscipias de cœlo è loco dom' majestatis tuæ, et re- 39
mittas peccata eorū, et facias deprecationes eorum, et des unicuiq; secun-
dùm omnē viā suā cuj' revelatum fuerit ante te cor (quia tu ipse es, non est
præter te, ante te tantùm revelata sunt corda omnium filiorum hominum.)
Ut timeant te omnib' dieb' quib' manserint super faciē terræ, quā dedisti 40
patrib' nostris. Et etiā ex filiis gentium qui non sunt de populo tuo Israel, 41
et venerint de terra longinqua propter nomē tuum. Quòd audierint nomē 42
tuum magnū, et manū tuā validā, et brachiū tuum excelsum; et venerint et
oraverint contra faciem dom' huj': Et tu suscipias de cœlo de loco dom' 43
majestatis tuæ, et facias juxta omnia quæ oraverit ante te fili' gentiū, ut
sciant omnes gentes terræ nomen tuū, ut timeant te sicut popul' tu' Israel;
et ut sciant quòd nomē tuū invocatū sit sup domū hanc quam ædificavi. Cùm 44
exierit popul' tu' ut ineat bellū contra auctores inimicitiarum suarū per
viam qua miseris eos, et oraverint ante Dñm contra faciē viæ urbis in qua
tibi complacuisti, et dom' quam ædificavi nomini tuo. Et suscipias de cœ- 45
lis orationē eorū et deprecationē eorū, et ulciscaris injurias eorum. Cùm 46
peccaverint ante te, quia non est homo qui non peccet, et stillaverit indi-
gnatio tua in illos, et tradideris eos ante auctores inimicitiarū suarū, &
captivos abduxerint eos captivantes eos in terrā auctorū inimicitiarū suo-
rum longinquā aut propinquā. Et redierint ad corda sua in terra in qua ca- 47
ptivati fuerint, et redierint, et precati fuerint ante te in terra captivitatis
suæ, dicendo: Peccavim', insanivim', iniq; egim'. Et redierint ad cultū tuū 48
in oñi corde suo, et in oñi anima sua in terra auctorū inimicitiarū suarum
qui captivaverint eos, et oraverint ante te contra faciē viæ terræ suæ quam
dedisti patrib' eorū, urbis in qua tibi complacuisti, et dom' quā ædificavi
nomini tuo. Et exaudias de cœlis è loco domus majestatis tuæ orationem eorum et deprecationem eorum, et ulciscaris injurias eorum. 49

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Itē cùm fames acciderit in terra, & pestilen- 37
tia, diverberatio *grandinis*, aurigo, locusta,
aut bruch⁹ cùm acciderit cúmque infestârint
eos hostes in aliqua ex urbibus eorū, quicun-
que tandé morbus, aut quæcunq; plaga: O- 38
mnem orationē, omnémq; supplicationē quæ
facta fuerit à quocunque homine, ab univer-
so populo tuo Israele, cùm pceptā unusquisq;
affl ctione cordis sui, manus suas expanderit
corā te in domo ista: Tu exaudias è cœlo, è 39
firmissimo habitaculo tuo, & parcas, facias, ac
des illi pro viis suis, prout noveris esse cor e-
jus; quia tu solus nôsti cor omnium hominū:
Ut revereantur te cunctis dieb⁹ quib⁹ victuri 40
sunt super faciem terræ quam dedisti patrib⁹
eorum. Quin etiam pro extraneo *precor*, qui 41
non fuerit ex populo tuo Israele, sed venerit è
longinqua terra propter nomen tuum, Cùm 42
audierint nomen tuum magnum, manum tuā
validam, & brachium tuum excelsum; venerit
inquā, & oraverit corā te in domo ista: Au- 43
dies tu de cœlo, de firmissima statione tua, fa-
ciésq; prout invocaverit te extrane⁹: ut cog-
noscant omnes populi terræ nomen tuū, ut
revereantur te sicut populus tuus Israel, & ut
sciant nomen tuum invocatum esse super do-
mum istam quam ædificavi. Præterea cùm 44
processerit populus tuus ad bellū contra ini-
micos suos, per viā quā mittes eos; & orave-
rint coram te Dñe, in via *susceptâ* pro civitate
quam gratā habes, & domo istā quam ædifi-
cavi nomini tuo: Tu quoque audias è cœlo 45
orationē & supplicationem eorū, & peragas
causam eorū. Cùm peccaverint in te (nemo 46
enim est qui non peccet) & succensueris eis,
tradiderísque eos corā hostibus, & captivos
abduxerint eos prædatores eorū in terrā ini-
micam longinquam sive propinquam; Ipsi 47
verò animo suo considerârint in terra ad quā
abducti sunt captivi, pœnitentiā egerint, teq;
deprecati fuerint in terra captivantiū eos, &
dixerint, Peccavimus, culpam et crimen com-
misimus; Et reversi fuerint ad te totā mente 48
totóque animo suo in terra inimicorum suo-
rū qui captivos abduxerunt eos; & oraverint
coram te versùs terrā suam quam dedisti pa-
tribus eorum, *id est*, civitatē quam elegisti, &
domū quam ædificavi nomini tuo: Exaudies 49
è cœlo, de firmissima tua mansione orationē
& deprecationē eorū & perages causā eorū;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 وإذا كان في الأرض جوع وموت فاشي وأمراض ويرقان * وإذا كثر الجراد والذباب * وإذا ضيق
38 عليهم أعداؤهم في مدينة من مدنهم * وإذا ابتلوا بالبلايا والأسقام * فصلوا وطلب عبدك
وشعبك إسرائيل * وأقر كل واحد منهم بما كان في قلبه من الشر * ومد يده إليك في هذا
39 البيت * تسمع من السماء ومن مسكنك * وتغفر وتصنع بهم ما أنت أهله * وتجزي كل رجل
كطريقه وما هو أهله * وما أضمر في قلبه * لأنك أنت وحدك تعرف ما في قلوب جميع الناس
40 41 ليتقوك طول العمر في الأرض التي أعطيت آباءهم * والغريب الذي ليس من بني إسرائيل إذا
42 أتاك من أرض بعيدة ليلتجي إلى اسمك * إذا سمع باسمك العظيم * ويدك المنيعة * وذراعك
43 العظيم * فيأتي ويصلي أمامك في هذا البيت * تسمع من السماء من مسكنك * وتستجيب للغريب
فيما يدعوك * ليعرف جميع الشعوب اسمك * ويتقوك مثل شعبك بني إسرائيل * ويعلمون أنه
44 قد دعي اسمك على هذا البيت * وإذا خرج شعبك إلى الحرب في الطريق التي ترسلهم * ويصلون
45 أمامك في القرية التي هويت واخترتها * في البيت الذي بني لاسمك * تسمع من السماء صلاتهم
46 وتضرعهم وتعضدهم * ولا تعاقبهم بذنوبهم * وتغفر لهم * لأنه ليس إنسان لا يخطي * وإذا غضبت
عليهم * وسلطت عليهم أعداءهم * فيسبوهم من أرضهم إلى أرض أعدائهم * بعيدة كانت
47 أو قريبة * فيتفكرون في قلوبهم وهم في الأرض التي سبوا إليها * ويتوبون ويطلبون إليك في
48 أرض سبيهم * ويقولون * أخطأنا وأثمنا وأسأنا * ويقبلون إليك من كل قلوبهم وأنفسهم في
أرض أعدائهم الذين سبوا إليها * ويصلون إليك في سبب الأرض التي أعطيت آباءهم * والقرية
49 التي اخترت والبيت الذي بني لاسمك * فتسمع من السماء صلاتهم وتضرعهم * وتفرج عنهم

Cumque fuerit in terra fames, lues grassans, ægritudines, & aurigo: cùmque creverint locustæ, & muscæ: & cum obsederint eos hostes eorum in aliqua urbium eorum: cùm denique calamitatibus ac morbis afflictati fuerint; 37
Oraverint autem & deprecati fuerint servi tui & populus tuus Israel, & confessus fuerit unusquisque eorum malum quod latet in corde suo, extenderitq; manum suam ad te in hac domo: 38
Audies è cœlo & ex habitaculo tuo, condonabis, faciesque eis quod te dignum est, rependes unicuiq; pro ratione viæ suæ, eorum quæ meretur, & eorum quæ animo suo molitur; tu enim solus nôsti quid insit animis omniū hominum: 39
ut te venerentur totâ ætate in terra quam dedisti patribus eorum. 40
Alienum etiam, qui non fuerit ex Israelitis, cùm ad te venerit è regione longinqua ut confugiat ad nomen tuum, 41
Cùm audierit ingens nomen tuū, et manū tuam arduam, brachiumque tuum maximum; venerit inquam, & oraverit coram te in domo ista: 42
Audies è cœlo, ex habitaculo tuo, et exaudies alienū in his quæ postulaverit à te: ut cognoscant omnes gentes nomen tuum, teque venerentur ut populus tuus Israeliticus, & sciant invocatum esse nomen tuum super hanc domum. 43
Cùm praditurus populus tuus ad prælium, viâ scilicet quâ mittes eos, oraverint coram te in civitate tibi grata, à te electa, in domo quæ extructa est nomini tuo: 44
Audies è cœlo orationem & supplicationem eorum, opemque feres illis; 45
Nec animadvertes in eos pro culpis eorum, sed parces eis: quandoquidem nemo est qui non peccet. Cùmque iratus fueris eis, & concitaveris in eos hostes eorum, & captivos abduxerint eos de terra eorum in terram inimicam, remotam sive propinquam: 46
Si animis expenderint dum fuerint in ea regione ad quam captivi sunt abducti, pœnitentiam egerint, te deprecati fuerint in regione captivitatis suæ, ac dixerint, Peccavimus, culpam & scelus commisimus; 47
Denique ad te redierint totis cordib⁹ animisque suis in regione hostili ad quam abducti sunt, teque supplicaverint causâ terræ quam dedisti patribus eorum, & civitatis quā elegisti, atque domûs quæ extructa est nomini tuo: 48
Audies è cœlo orationem & supplicationem eorum, & sublevabis eos; 49

Versio VULG. LAT.

50 Et propitiaberis populo tuò qui peccavit tibi, & omnibus iniquitatib⁹ eorū,quibus prævaricati sunt in te:et dabis misericordiā corā eis qui eos captivos habuerint,ut misereantur eis.
51 Popul⁹ enim tu⁹ est,et hæreditas tua,quos eduxisti de terra Ægypti, de medio fornacis ferreæ.
52 Ut sint oculi tui aperti ad deprecationem servi tui,& populi tui Israel, & exaudias eos in universis pro quib⁹invocaverint te.
53 Tu enim separâsti eos tibi in hæreditatē de universis populis terræ, sicut locut⁹ es p Moysen servum tuū,quando eduxisti patres nostros de Ægypto,Dñe De⁹.
54 Factum est autē,cùm complêsset Salomon orans Dñm omnē orationē & deprecationē hanc, surrexit de conspectu altaris Dñi:utrumq;enim genu in terrā fixerat,et man⁹expanderat in
55 cœlū. Stetit ergò,& benedixit omni ecclesiæ Israel voce ma-
56 gnâ,dicens;Benedict⁹ Dñs,qui dedit requiē populo suo Israel, juxta omnia quæ locut⁹est:non cecidit ne un⁹ quidē sermo, ex omnib⁹ bonis quæ locut⁹ est p
57 Moysen servū suū. Sit Dñs De⁹ noster nobiscū, sicut fuit cum patribus nostris, non derelin-
58 quens nos,neq; projiciens. Sed inclinet corda nostra ad se,ut ambulem⁹ in universis viis ej⁹, & custodiam⁹ mandata ej⁹, & ceremonias ej⁹,et judicia quæcunque mandavit patrib⁹ no-
59 stris. Et sint sermones mei isti, quibus deprecatus sum coram Dño, appropinquantes Dño Deo nostro die ac nocte,ut faciat judiciū servo suo,et populo suo Israel p singulos dies :
60 Ut sciant omnes populi terræ, quia Dñs ipse est Deus,& non
61 est ultrà absque eo. Sit quoq; cor nostrū perfectū cum Dño Deo nostro,ut ambulem⁹in decretis ejus, & custodiam⁹ man-
62 data ej⁹,sicut & hodiē. Igitur rex,et omnis Israel cum eo,immolabant victimas corā Dño.
63 Mactavitque Salomon hostias pacificas, quas immolavit Dño,boū viginti duo millia,et ovium centū viginti millia:& dedicaverunt templū Dñi rex & filii Israel.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

47 Καὶ ἐπιϛρέψωσιν καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οὗ μετήχθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπιϛρέψωσι (λ) ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν, καὶ δεηθῶσί σου, λέγοντες, Ἡμάρτομεν, (μ) ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν,
48 Καὶ ἐπιϛρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐτοὺς, καὶ (ν) προσεύξονται πρὸς σὲ ὁδὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν (ξ) αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου οὗ (ο) ᾠκοδόμηκα τῷ ὀνόματί σου,
49 Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου
50 κατοικητηρίου (π) σου, Καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν αἷς (ρ) ἥμαρτόν σοι, καὶ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησάν σοι, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον αἰχμαλωτευόντων αὐτοὺς, καὶ οἰκτειρήσουσιν (σ) αὐτούς,
51 Ὅτι λαός σου καὶ κληρονομία (τ) σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου
52 σιδήρου. Καὶ ἔϛωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου καὶ τὰ ὦτά σου ἠνεῳγμένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, εἰσακούειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν (υ) ἐπικαλέσωνταί
53 σε. Ὅτι σὺ διέστειλας αὐτοὺς (φ) σεαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν (χ) χειρὶ δούλου σου Μωυσῆ, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέρας ἡμῶν (ψ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου, κύριε κύριε. Τότε ἐλάλησε Σαλωμὼν ὑπὲρ τοῦ οἴκου, ὡς συνετέλεσε τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν, Ἥλιον ἐγνώρισεν ἐν οὐρανῷ· κύριος εἶπε τοῦ κατοικεῖν ἐν γνόφῳ· οἰκοδόμησον οἶκόν μου, οἶκον (ω) εὐπρεπῆ σαυτῷ τοῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητος. (α) οὐκ ἰδοὺ αὕτη γέγραπται ἐν (β) βιβλίῳ
54 τῆς ᾠδῆς; Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν προσευχόμενος πρὸς κύριον ὅλην τὴν προσευχὴν καὶ τὴν δέησιν ταύτην, καὶ ἀνέϛη ἀπὸ προσώπου τοῦ θυσιαϛηρίου κυρίου ὀκλακὼς (γ) ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ αἱ χεῖρες
55 αὐτοῦ διαπεπετασμέναι εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἔϛη, καὶ εὐλόγησε πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ
56 φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Εὐλογητὸς κύριος σήμερον, ὃς ἔδωκε κατάπαυσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραὴλ, κατὰ (δ) πάντα ὅσα ἐλάλησεν· οὐ διεφώνησε λόγος εἷς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐλάλησεν ἐν (ε) χει-
57 ρὶ δούλου αὐτοῦ Μωυσῆ. Γένοιτο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καθὼς ἦν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν· μὴ (ζ) ἐγκαταλίποιτο ἡμᾶς μηδὲ (η)
58 ἀποστρέψοιτο ἡμᾶς, Ἐπικλῖναι καρδίας ἡμῶν (θ) ἐπ' αὐτὸν τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν πάσας ἐντολὰς αὐτοῦ, (ι) καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετεί-
59 λατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν. Καὶ ἔϛωσαν οἱ (κ) λόγοι οὗτοι οὓς δεδέημαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐγγίζοντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, τοῦ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου σου, καὶ τὸ δικαίωμα (λ) λαοῦ Ἰσραὴλ ῥῆμα ἡμέρας ἐν (μ) ἡμέρᾳ ἐνιαυτοῦ·

cum Transl. LAT.

47 *Et converterint corda sua in terra,quò translati fuerint illuc,& converterint se in terra transmigrationis suæ, & oraverint te, dicentes;Peccavimus,injustè egimus,iniquitatem fecimus,*
48 *Et reverterint ad te in toto corde suo, & in tota anima sua,in terra inimicorum suorum,quò transtulerit eos, & deprecabuntur ad te viā terræ suæ, quā dedisti patribus eorum,& civitatis,quam elegisti,& domûs, quam ædificavi nomini tuo;*
49 *Et exaudies de cælo, de præparato habitaculo(p)tuo ;*
50 *Et propitius eris injustitiis eorū, quibus peccaverint tibi,& juxta omnes prævaricationes eorum, quas prævaricati fuerint tibi: & dabis eos in misericordias coram iis quī captivaverint eos, & miserebuntur in eos,*
51 *Quoniā popul⁹ tu⁹,& hæreditas tua,quos eduxisti de terra Ægypti, è medio fornacis ferri.*
52 *Et sint oculi tui,et aures tuæ apertæ ad orationem servi tui, & ad orationem populi tui Israel;ad exaudiendū eos in omnibus, quæcunq; invocaverint te.*
53 *Quoniam tu distinxisti eos tibi in hæreditatē ex omnibus populis terræ : sicut locutus es in manu servi tui Moysi,in educendo te patres nostros è terra Ægypti,Domine, Domine.(q)Tunc locutus est Salomon pro domo, postquā consummavit ædificare eā; Solem fecit notum in cælo : Domin⁹ dixit habitare in caligine; Ædifica domū meā,domum decorā tibi ad inhabitandum super novitatē. Nonne ecce(r)hæc scripta est in libro Cantici?*
54 *Et factū est,postquā consummavit Salomō deprecans ad Dominū deprecationē,& orationē hanc;& surrexit à facie altaris Domini, cùm curvâsset se super genua sua, & man⁹ ej⁹expansæ ad cælū.*
55 *Et stetit,& benedixit omnem Ecclesiā*
56 *Israel voce magnâ,dicens; Benedict⁹ Domin⁹ hodiè,qui dedit requiē populo suo Israel juxta omnia quæcunq; locutus est. Non dissonuit verbū unū in omnibus verbis ejus bonis,quæ locut⁹ est in manu servi sui Moysi.*
57 *Sit Domin⁹ De⁹ noster nobiscū;sicut fuit cū patribus nostris. Nē derelinquat*
58 *nos, (ʃ)neque avertat nos, Inclinando corda nostra ad ipsū,ut eamus in omnibus viis ejus,& custodiamus omnia mandata ejus, & præcepta ejus, quæ mandavit patrib⁹ nostris.*
59 *Et sint verba hæc, sicut oravi corā Domino Deo nostro,appropinquantia ad Dominū Deū nostrū die ac nocte,ad faciendū justificationē servi tui, & justificationē populi Israel,verbū diei in die(t)anni.*

MS.A.(λ) ... (μ)ἠνομήσαμεν ... προσεύξωνται (ξ) αὐτῶν, τῆς (ο) οἰκοδόμηκα (π) σου ... Καὶ ἵλεως ἔσῃ (ρ) ... (φ) σεαυτῷ (χ) χειρὶ Μωσῆ δούλου σου, ἐν τῷ ... (α) ... (β) βιβλίῳ (γ) ἐπὶ τὰ γόνατα ... (λ) λαοῦ Ἰσραὴλ (μ) ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

תרגום יונתן — Targum JONATHAN. — PARAPH. CHALD. Versio Latina.

50 Et ignoscas populo tuo qui peccaverūt ante te,et omnib⁹ rebellionib⁹ eorū quib⁹ rebellaverūt *in te,et* in dictū tuū et des eos in misericordias ante ca-
51 ptivatores eorū,& misereantur eorū. Quia popul⁹ tu⁹ es hæreditas tua illi sunt,quos eduxisti ex Miszraim de medio fornacis ferri.
52 Ut sit voluntas ante te ad suscipiendam deprecationem servi tui et deprecationem populi tui Israel, suscipiendo orationem eorum omni tempore quo de-
53 precati fuerint ante te. Nam tu separâsti illos tibi in hæreditatē ex omnibus gentibus terræ, sicut locutus fueras per manum Mosch servi tui, cùm
54 educeres patres nostros ex Miszraim Domine Deus. Et fuit cùm finisset Selomoh orare ante Dñm oēm orationē et deprecationē hanc, surrexit à conspectu altaris Dñi, ex quo fuerat curvat⁹ sup genua sua, et manus suæ
55 extensæ in oratione ad summitatē cœli. Et stetit et benedixit oñi ecclesiæ
56 Israel voce magna dicendo:Benedict⁹ Dñs, qui dedit quietē populo suo Israel, juxta omnia quæ locutus est : non vacavit verbū unum ex omnib⁹
57 verbis ej⁹ rectis, quæ locut⁹ est p manū Mosch servi sui. Sit dictū Dñi Dei nostri in auxiliū nostrū, sicut fuit in auxiliū patrū nostrorum; non deserat
58 nos neq; elonget nos : Ut convertat cor nostrū ad timorē ej⁹, ut ambulem⁹ in omnib⁹ viis quæ rectæ fuerint ante illū,et servem⁹ præcepta ej⁹, et de-
59 creta ej⁹, et judicia ejus quæ præcepit patrib⁹ nostris. Et sint verba mea hæc, quib⁹ deprecatus sum ante Dñm, suscepta à Dño Deo nostro die ac nocte, ut faciat judiciū servi sui, et injuriā populi sui Israel [*vindicet*] per
60 singulos dies: Ut cognoscant omnes gentes terræ, q Dñs ipse est Deus,nec est
61 ultra ipsum alius. Et sit cor vestrum perfectū in timore Domini Dei nostri, ambulando in decretis ejus,et servando præcepta ejus secundùm diē hanc.
62 Et rex et omnis Israel cum illo mactabāt victimā sanctitatū ante Dominū.
63 Et mactavit Selomoh victimam sanctitatum quam mactavit ante Dominum, boum viginti & duo millia, & pecudum centum et viginti millia, & initiaverunt domum sanctuarii Domini rex & omnes filii Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
53 [illegible]
[illegible]
54 [illegible]
[illegible]
[illegible]
55 [illegible]
56 [illegible]
[illegible]
[illegible]
57 [illegible]
58 [illegible]
59 [illegible]
[illegible]
[illegible]
60 [illegible]
61 [illegible]
[illegible]
62 [illegible]
63 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et parces populo tuo quicquid peccaverint 50
in te, et culpas omnes quas in te commiserint:
& gratiosos reddes illos apud captivantes
eos, ut diligant eos. Ipsi enim sunt populus 51
tuus & hæreditas tua, quos eduxisti ex Ægy-
pto, è camino ferri. Et sint oculi tui aperti 52
super deprecationem servorum tuorum &
populi tui Israelis, & exaudias eos in omni
re pro qua ad te clamaverint: Quoniam tu 53
segregâsti eos tibi in hæreditatem ex omni-
bus terræ gentibus, quemadmodum dixisti
per Mosen servum tuum, quando eduxisti
patres eorum ex Ægypto, Domine Deus.
Cúmque cessâsset Salomon orare coram 54
Domino Deo totam orationem & petitio-
nem istam, surrexit è conspectu altaris Do-
mini, nam procumbens erat in genua sua
manibus ad cœlum expansis. Surrexit 55
inquam, & elatâ voce benedixit universo
cœtui Israelis, dicens; Benedictus sit 56
Dominus Deus qui pacem dedit Israeli po-
pulo suo, quemadmodum dixerat, nul-
lo decidente sermone ex omnibus sermo-
nibus optimis quos protulerat Dominus per
Mosen servum suum. Sitque Dominus no- 57
biscum, quemadmodum fuit cum patribus
nostris: non deserat nos, neque derelin-
quat: Revocando cor nostrum ad se, ut 58
ambulemus in viis ejus, ut custodiamus
præcepta, pacta, judicia, & leges quas
præcepit patribus nostris. Sintque sermones 59
isti quos à Dño postulavi, propinqui Dño
Deo noctu diúque; ut peragat causâ servi sui,
& causam populi sui Israelis de die in diem:
Ut cognoscant omnes terræ gentes Domi- 60
num esse Deum, nec alium esse præter
ipsum. Sit autem cor vestrum syncerum 61
erga Dominum Deum nostrum, ambulan-
do in viis ejus, & observando præcepta,
fœdera, judicia, & leges ejus, ut hodierno
die. Porrò Salomon Rex & totus Israel 62
cum eo sacrificabant sacrificium magnum co-
ram Domino. Sacrificavit enim Salomon 63
sacrificia pacifica coram Domino, boum vi-
ginti duo millia, & ovium centum viginti
millia; & renovârunt domum Domini rex
& omnes filii Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

50 *وتغفر الخطايا التي اخطوا امامك * وتمحو جميع سياتهم الذي اساوا * وتحببهم لاعدايهم
51 فيحبوهم * لانهم شعبك وهم ميراثك * الذي اخرجتهم من ارض مصر * امين يا ربنا والاهنا
لانك رحوم متحنن *

Dimittes peccata quæ coram te perpetrâ- 50
runt, & delebis omnes culpas quas commiserunt; & conciliabis eis amorem ini-
micorum suorum, ut diligant eos: Quo- 51
niam ipsi populus tuus sunt, ipsique sunt
hæreditas tua, quos eduxisti è terra Ægy-
pti. Amen O Domine ac Deus noster;
cùm tu sis misericors & clementissimus.

*** *Alii duo versus desunt in utroque MS.*

54 *فلما اكمل سليمان صلاته لله الرب * واكمل هذه الصلاة ودعاها * وكل هذا التضرع
قام بين يدي مذبح الرب الذي كان جاثيا امامه على ركبتيه * ويداه ممدودتان الى
55 السما * فلما قام دعي لجماعة بني اسرايل كلها باعلا صوته * وقال * 56 تبارك الله الرب * الذي
وهب الراحة لاسرايل شعبه كما قال * ولم يسقط قول واحد من جميع الاقوال الصالحة * التي قال
57 الرب لموسى عبده * ونسال الله ربنا ان يكون معنا كما كان مع ابايناا * ولا يخذلنا * ولا يرفضنا *
58 بل يميل بقلوبنا لنسلك في طرقه * ونحفظ سننه وعهوده * ووصاياه واحكامه * التي امر
59 ابانا * ويكون هذه الاقوال التي طلبت من الرب * قريبة من الله ربنا الليل والنهار * لكي
ينعم على عبده وشعبه * وينتصف لهم يوم فيوم * 60 ليعلم جميع شعوب الارض * ان الرب هو
61 الاله الحق وليس اله اخر غيره * فلتكن قلوبكم سليمة امام الله ربنا * لتسلكوا في
62 طرقه * وتحفظوا وصاياه وعهوده * واحكامه وسننه كاليوم * وكان سليمان وجميع بني اسرايل
63 يذبحون ذبايح عظيمة قدام الرب * فذبح سليمان ذبايح كاملة امام الرب * من الثيران اثنين
وعشرين الفا * ومن الغنم مية وعشرين الفا * وجدد الملك وجميع بني اسرايل بيت الرب
في ذلك اليوم *

Cúmque finem fecisset Salomon precandi 54
Deum Dominum, & hanc orationem, to-
tamq; supplicationem istâ perfecisset atq;
absolvisset; stetit ante aram Domini ante
quam erat in genua sua procumbens ma-
nibus ad cœlum expansis: Cúmque stetis- 55
set, altissimâ voce precatus est pro toto
cœtu filiorum Israel, & ait; Benedictus 56
sit Deus Dominus, qui requiem dedit Is-
raeli populo suo quemadmodum dixerat,
ita ut ne ullus quidem sermo deciderit ex
omnibus sermonibus optimis quos dixerat
Dominus Mosi servo suo. Quare Deum 57
Dominum nostrum deprecamur ut sit no-
biscum, quemadmodum fuit cum patri-
bus nostris, nec deserat nos, neque reji-
ciat; Sed corda nostra reducat ut am- 58
bulemus in viis ejus, & observemus le-
ges, fœdera, mandata, & judicia ipsius,
quæ præcepit patribus nostris. Et sint res 59
istæ quas à Domino postulavi, propinquæ
Deo Domino nostro noctu diúque, ut be-
nefaciat servis suis & populo suo, & in-
dies ulciscatur eos. Ut sciant omnes po- 60
puli terræ Dominum esse Deum verum,
nec alium esse Deum præter ipsum.
Sint igitur corda vestra syncera coram 61
Deo Domino nostro, ut ambuletis in viis
ejus, & custodiatis mandata, fœdera, ju-
dicia, & leges ejus, ut hodierno die.
Deinde sacrificaverunt Salomon & 62
omnes Israelitæ sacrificia magna coram
Domino. Sacrificavit enim Salomon sa- 63
crificia perfecta coram Domino, ex bobus
quidem viginti duo millia, ex ovibus
autem centum viginti millia. Eodem die
renovavit rex cum omnibus filiis Israel
domum Domini.

מלכים א׳ ט

faciei ad quod ,atrii medium rex sanctificavit illa die In
64 ביום ההוא קדש המלך את־תוך החצר אשר לפני
,sacrificium & ,ascensionem ibi fecit quippe : Domini domus
בית־יהוה כי־עשה שם את־העלה ואת־המנחה
faciei ad quod æreum altare quia : pacificorum adipes &
ואת חלבי השלמים כי־מזבח הנחשת אשר לפני
adipes & ,sacrificium & ,ascensionem comprehendendo à parvum ,Domini
יהוה קטן מהכיל את־העלה ואת־המנחה ואת חלבי
omnis & ,festivitatem illo tempore in Selomoh Fecitque .pacificorum
65 השלמים : ויעש שלמה בעת־ההיא את־החג וכל־
torrentem ad usque Chamath introitu ab magna concione eo cum Israel
ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת עד־נחל
septem & ,diebus septem nostri Dei Domini faciei ad Ægypti
מצרים לפני יהוה אלהינו שבעת ימים ושבעת
dimisit octavo die In .diebus quatuordecim ,diebus
ימים ארבעה עשר יום : ביום השמיני שלח את־
,læti sua tentoria in abierunt & : regi benedixerunt & ,populum
66 העם ויברכו את־המלך וילכו לאהליהם שמחים
David Dominus fecerat quod ,bonum omne super corde boni &
וטובי לב על כל־הטובה אשר עשה יהוה לדוד
.suo populo Israel & ,suo servo
עבדו ולישראל עמו :

CAP. IX. ט

& ,Domini domum ædificare Selomoh complere juxta ,fuit Et
1 ויהי ככלות שלמה לבנות את־בית־יהוה ואת־
: facere voluit quod Selomoh desiderium omne & ,regiam domum
בית המלך ואת כל־חשק שלמה אשר חפץ לעשות :
eum ad apparuerat sicut ,secundò Selomoh ad Dominus apparuit Et
2 וירא יהוה אל־שלמה שנית כאשר נראה אליו
,tuam orationem Exaudivi : eum ad Dominus Dixitque .Gibhhon in
3 בגבעון : ויאמר יהוה אליו שמעתי את־תפלתך
domum sanctificavi : meas facies ad es deprecatus quam tuā deprecationem &
ואת־תחנתך אשר התחננתה לפני הקדשתי את־הבית
erunt & :seculū in usque ibi meū nomen ponendū ad ,ædificâsti quam ,hanc
הזה אשר בנתה לשום־שמי שם עד־עולם והיו
ambulaveris si tu Et .diebus omnibus ibi meum cor & ,mei oculi
4 עיני ולבי שם כל־הימים : ואתה אם־תלך
,cordis perfectione in tuus pater David ambulavit sicut ,meas facies ad
לפני כאשר הלך דוד אביך בתם־לבב
,mea decreta ,tibi præcepi quæ omnia secūdm faciendum ad ,rectitudine in &
ובישר לעשות ככל אשר צויתיך חקי
Israel super tui regni thronum firmabo Et .servaveris mea judicia &
5 ומשפטי תשמר : והקמתי את־כסא ממלכתך על־ישראל
Non : dicendo ,tuū patrē David super sum locutus sicut ,seculū in
לעלם כאשר דברתי על־דוד אביך לאמר לא־
avertendo Si .Israel throno desuper vir tibi abscindetur
6 יכרת לך איש מעל כסא ישראל : אם־שוב
,mea præcepta custodieritis non &,me post à vestri filii & ,vos fueritis aversi
תשבון אתם ובניכם מאחרי ולא תשמרו מצותי
diis serv eritis & ,abieritis & ; vestras facies ad dedi quæ mea decreta
חקתי אשר נתתי לפניכם והלכתם ועבדתם אלהים
desuper Israel excidam Et : eis vos incurvaveritis & ,alienis
7 אחרים והשתחויתם להם : והכרתי את־ישראל מעל
sanctificavi quam domum & : eis dedi quam ,humi faciebus
פני האדמה אשר נתתי להם ואת־הבית אשר הקדשתי
,parabolam in Israel erit & : meas facies desuper dimittam ,meo nomini
לשמי אשלח מעל פני והיה ישראל למשל
,excelsa erit ista domus Et .populis omnibus in juge dilerium in &
8 ולשנינה בכל־העמים : והבית הזה יהיה עליון
fecit quid Super ,dicent & :sibilabit &,obstupescet ,eū super transiens omnis
כל־עבר עליו ישם ושרק ואמרו על־מה עשה
?huic domui & ,huic terræ sic Dominus
יהוה ככה לארץ הזאת ולבית הזה :

Versio VULG. LAT.

64 In die illa sanctificavit rex medium atrii, quod erat ante domum Domini: fecit quippe holocaustum ibi, & sacrificiū & adipem pacificorū: quoniam altare æreum, quod erat coram Dño, minus erat, & capere non poterat holocaustū, & sacrificium, & adipem pa-
65 cificorum. Fecit ergò Salomon in tempore illo festivitatem celebrem, & omnis Israel cum eo, multitudo magna ab introitu Emath usque ad rivum Ægypti, coram Domino Deo nostro, septem diebus & septem diebus, id est, quatuorde-
66 cim diebus. Et in die octava dimisit populos: qui benedicentes regi, profecti sunt in tabernacula sua lætantes, & alacri corde sup omnibus bonis, quæ fecerat Dñs David servo suo, & Israel populo suo.

CAP. IX.

1 Factum est autem cùm perfecisset Salomon ædificium domûs Domini, & ædificium regis, & omne quod optaverat
2 & voluerat facere: Apparuit ei Dñs secundò, sicut apparu-
3 erat ei in Gabaon. Dixitque Dñs ad eum; Exaudivi orationem tuam & deprecationem tuam, quam deprecatus es coram me: sanctificavi domū hanc, quam ædificâsti, ut ponerem nomen meum ibi in sempiternum, & erunt oculi mei & cor meum ibi cunctis die-
4 bus. Tu quoq; si ambulaveris coram me, sicut ambulavit pater tuus, in simplicitate cordis, & in æquitate: & feceris omnia quæ præcepi tibi, & legitima mea & judicia mea ser-
5 vaveris, Ponam thronū regni tui super Israel in sempiternū, sicut locutus sum David patri tuo, dicens; Non auferetur vir de genere tuo de solio Isra-
6 el. Si autem aversione aversi fueritis vos & filii vestri, non sequentes me, nec custodientes mandata mea, & ceremonias meas, quas proposui vobis, sed abieritis, & colueritis deos ali-
7 enos, & adoraveritis eos: Auferam Israel de superficie terræ, quam dedi eis: & templū, quod sanctificavi nomini meo, projiciam à conspectu meo, eritq; Israel in proverbiū, &
8 in fabulam cunctis populis. Et domus hæc erit in exemplum: omnis qui transierit per eam, stupebit, & sibilabit, & dicet; Quare fecit Dominus sic terræ huic, & domui huic?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

60 Ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι (ν) κύριος ὁ θεὸς, αὐτὸς θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι.
61 Καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν τέλειαι πρὸς κύριον (ξ) θεὸν ἡμῶν, καὶ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν ἐντο-
62 λὰς αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ (ο) Ἰσραὴλ ἔθυσαν θυσίαν ἐν-
63 ώπιον κυρίου. Καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν ἃς ἔθυσε τῷ κυρίῳ, βοῶν (π) δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας, (ρ) προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας. Καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον κυρίου ὁ βασιλεὺς καὶ πάν-
64 τες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου κυρίου· ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκαύτωσιν (σ) καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου μικρὸν τοῦ μὴ δύνασθαι τὴν ὁλοκαύτωσιν (τ) καὶ τὰς θυσίας τῶν (υ) εἰρηνι-
65 κῶν ὑπενεγκεῖν. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ, ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰσόδου Ἡμὰθ ἕως ποταμοῦ Αἰγύπτου, ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ (φ) ᾠκοδόμησεν, ἐσθίων καὶ πίνων καὶ εὐφραινόμενος ἐνώπιον
66 κυρίου θεοῦ ἡμῶν (χ) ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν λαόν, καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα, καὶ (ψ) ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ χαίροντες· καὶ (ω) ἀγαθῇ ἡ καρδίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ Δαυὶδ δούλῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ (α) Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. θ´.

1 Καὶ ἐγενήθη ὡς συνετέλεσεν Σαλωμὼν οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσαν τὴν πραγματείαν Σαλωμὼν, ὅσα
2 ἠθέλησε ποιῆσαι, Καὶ ὤφθη κύριος τῷ Σαλωμὼν δεύτερον, καθὼς (α) ὤφθη ἐν Γαβα-
3 ών. Καὶ εἶπεν (β) πρὸς αὐτὸν κύριος, Ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου, καὶ τῆς (γ) δεήσεώς σου ἧς ἐδεήθης (δ) ἐνώπιον μου· πεποίηκά σοι κατὰ πᾶσαν τὴν προσευχήν σου (ε) ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί (ζ) μου
4 ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία μου πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς (η) ἐνώπιον ἐμοῦ, καθὼς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, ἐν ὁσιότητι (θ) καρδίας καὶ ἐν εὐθύτητι, καὶ τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ προστάγματά
5 μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς, Καὶ ἀναστήσω τὸν (ι) θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα Δαυὶδ (κ) πατρί σου, λέγων, Οὐκ ἐξαρθήσεταί (λ) σοι ἀνὴρ ἡ-
6 γούμενος ἐν Ἰσραήλ. Ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ μὴ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἔδωκε Μωυσῆς ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε καὶ (μ) δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

MS. A. (ν) κύριος αὐτὸς ὁ θεὸς, καὶ οὐκ (ξ) τὸν θεὸν (ο) Ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ ἔθυσαν (π) εἴκοσι καὶ δύο (ρ) καὶ προβάτων ἑκατὸν εἴκοσι (σ) καὶ τὸ δῶρον καὶ τὰς (τ) καὶ τὸ δῶρον καὶ τὰ (υ) εἰρηνικῶν. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν, καὶ πᾶς (φ) οἰκοδόμησεν, (χ) ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας. Καὶ ἐν τῇ (ψ) ἀπῆλθον (ω) ἀγαθῇ (α) Ἰσραὴλ Κεφ. θ´. (α) ὤφθη αὐτῷ ἐν (β) κύριος πρὸς αὐτὸν, Ἤκουσα (γ) δεήσεώς ἧς (δ) ἐνώπιον ἐμοῦ (ε) ἡγίασα (ζ) μου καὶ (η) ἐνώπιον (θ) καρδίας, ἐν εὐθύτητι τοῦ ποιεῖν (ι) θρόνον σου ἐπὶ Ἰσραὴλ (κ) τῷ πατρί (λ) σου ἀνὴρ (μ) δουλεύσητε

60 Ut cognoscant omnes populi terræ, quia Dominus Deus, ipse est Deus, & non est ultra. Et sint cor-
61 da nostra perfecta erga Dominum Deum nostrum, & (n) sanctè ambulando in præceptis ejus, & custodiendo mandata ejus, sicut
62 dies hæc. Et rex, & omnes filii Israël sacrificaverunt sacrificia
63 coram Domino. Et sacrificavit rex Salomon sacrificia pacificorum, quæ sacrificavit Domino, boum duo & viginti millia, ovium centum & viginti millia. Et dedicavit domum Domini rex, &
64 omnes filii Israël. Die illâ sanctificavit rex medium atrii, quod ad faciē domûs Domini: quoniā fecit ibi holocaustosim, & sacrificia, & adipes pacificorum: quoniam altare æreum, quod corā Domino, parvum erat, ita ut non posset (x) holocaustosim, & sacrificia
65 pacificorum sufferre. Et fecit Salomon festivitatem in die illâ, & omnis Israël cum eo: Ecclesia magna ab introitu Hemath usq; ad flumen Ægypti corā Domino Deo nostro (y) in domo, quā ædificavit, comedens, & bibens, & lætans coram Domino Deo nostro septem
66 dies. Et in die octava dimisit populum. Et benedixerunt regem: & abiit unusquisq; ad tabernacula sua lætantes. Et bonum fuit cor super bonis, quæ fecerat Dominus David servo suo, & Israël populo suo.

CAP. IX.

1 Et factum est, postquàm consummavit Salomō ædificare domum Domini, & domum regis, & omne opus Salomon, quæcunq;
2 voluit facere: Et apparuit Dominus ipsi Salomon secundò, sicut
3 (a) apparuerat in Gabaon. Et dixit ad eum Domin⁹; Audivi vocem deprecationis tuæ, & orationis tuæ, quā orâsti coram me. Feci tibi secundùm omnē deprecationē tuam. Sanctificavi domum hanc, quam ædificâsti ad ponendum nomen meum ibi in seculum. Et erunt oculi mei illuc, & cor
4 meum omnibus dieb⁹. Et tu si ambulaveris corā me, sicut ambulavit David pater tuus in sanctitate cordis, & rectitudine, & faciendo juxta omnia, quæ mandavi ei, & præcepta mea, & mandata
5 mea custodieris; Et faciam surgere thronum regni tui in Israël in seculum, sicut locut⁹ sum David patri tuo, dicens; Non auferetur
6 tibi vir dux in Israël. Si autē aversi avertemini vos, & filii vestri à me, & non custodieritis mandata mea, & præcepta mea, (b) quæ dedit Moyses corā vobis, & iveritis, & servieritis diis aliis, & adoraveritis eos;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

64 ביומא ההוא קדיש מלכא ית גו דרתא די קדם בית מקדשא דיי ארי עבד תמן ית עלתא
וית מנחתא וית תרבי נכסת קודשיא ארי מדבחא דנחשא די קדם יי דחיק מלסוברא ית
65 עלתא וית מנחתא וית תרבי נכסת קודשיא : ועבד שלמה בעדנא ההיא ית חגא וכל
ישראל עמיה קהלא רב ממעלנא חמת עד נחלא דמצרים קדם יי אלהנא שבעא יומין
66 חנוכת ביתא ושבעא יומין חגא ארבעת עשר יומין : ביומא תמינאה שלח ית עמא
ובריכו ית מלכא ואזלו לקרויהון כד חדן ושפירא לבהון על כל טבתא דעבד יי לדוד
עבדיה ולישראל עמיה :
ט
1 והוה כד שיצי שלמה למבני ית בית מקדשא דיי וית בית מלכא וית כל רעות שלמה
2 דאתרעי למעבד : ואתגלי יי לשלמה תנינות כמא דאתגלי ליה בגבעון : ואמר ליה
3 יי שמיע קדמי צלותך ובעותך דבעיתא מן קדמי אקדישית ית ביתא הדין די בניתא
לאשראה שכנתי תמן עד עלמא ותהי שכנתי שריא ביה אם רעותי מתעבדא תמן כל
4 יומיא : ואת אם תהך קדמי כמא דהליך דוד אבוך בקשיטות לבא ובתריצותא למעבד
5 ככל דפקידתך קימי ודיני תטר : ואקים ית כורסי מלכותך על ישראל לעלם כמא
6 דמליל עם דוד אבוך למימר לא יפסוק לך גבר מעל כורסי מלכותא דישראל : אם
מתבר תתובון אתון ובניכון מבתר פולחני ולא תטרון פקודי קימי די יהבית קדמיכון
7 ותהכון ותפלחון לטעות עממיא ותסגדון להון : ואשיצי ית ישראל מעל אפי ארעא די
יהבית להון וית ביתא דאקדשית לשמי ארחיק מקביל מימרי ויהי ישראל למתל
8 ולשועי בכל עממיא : וביתא הדין דהוה עלאי יהי חריב כל דיעבר עלוהי יכלי וינגד
ויימרון על מה עבד יי כדין לארעא הדא ולביתא הדין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

64 In die illo sanctificavit rex mediū atrii quod erat ante domū sanctuarii Dñi, quia fecit ibi holocaustū, & munera, & pinguedines oblationis sanctitatū, quia altare æris quod erat ante Dñm, angustius erat, quàm ut sufficeret holocausta, & mun⁹, & pinguedines oblationis sanctitatū. Et fecit
65 Selomoh tempore illo festivitatē, & omnis Israel cum eo, ecclesia multa ab introitu Hhamath usq; ad fluviū Misraim ante Dñm Deū nostrū, septem dieb⁹ initiationis dom⁹, & septem dieb⁹ festivitatis, [id est,] quatuor-
66 decim dieb⁹. Die octavo misit populū: & benedixerunt regi, & iverunt in habitacula sua cùm lætati fuissent, & jucundatū esset cor eorū propter omne bonū quod fecerat Dñs David servo suo, & Israel populo suo.

CAP. IX.

1 Et fuit cùm finisset Selomoh ædificare domū sanctuarii Dñi, & domū regis, & omnē voluntatē Selomoh quàm voluit facere. Et revelatus est
2 Dñs Selomoh secundò, sicut revelatus fuerat illi in Gibghon. Et dixit
3 illi Dñs: Audita est à me oratio tua & deprecato tua quā deprecatus es ante me: sanctificavi domū hanc quā ædificâsti, ad ponendū majestatē meam ibi usque in seculū: & erit majestas mea manens in ea, si beneplacitū
4 meū fiet ibi omnibus diebus. Et tu si ambulaveris ante me, sicut ambulavit David pater tuus in veritate cordis & rectitudine, faciendo juxta omnia quæ præcepi tibi, decreta mea & judicia mea servaveris: Statuā
5 soliū regni tui super Israel in seculū, sicut locutus sum cum David patre tuo dicendo: Non abscindetur tibi vir à solio regni Israel. Si avertendo
6 aversi fueritis vos & filii vestri ne[catis] post cultum meū, nec servaveritis præcepta mea, decreta mea quæ dedi ante vos, sed iveritis & colueritis
7 errores gentiū, & adoraveritis eos: Tunc consumā Israel de superficie terræ quā dedi illis, & domū quam sanctificavi nomini meo elongabo ex adverso dicti mei, & erit Israel in parabolā & in fabulā omnibus genti-
8 bus. Et dom⁹ hæc quæ fuit excelsa, erit diruta: omnis qui transierit per eam, sibilabit & nutabit: & dicent, Quamobrem fecit Dominus sic terræ huic & domui huic?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

64 [illegible]
[illegible]
65 [illegible]
[illegible]
66 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]

Eodem die consecravit rex internam partem 64
atrii quod erat ante domum Domini, quo-
niam ibi sacrificavit holocausta, oblationes,
& adipem pacificorum; eò quòd altare æne-
um quod erat coram Domino, impar esset
ad capiendum holocausta, oblationes, &
adipem pacificorum. Celebravitque Salo- 65
mon eo die festum, dum omnes Israelitæ cum
eo essent ab ingressu Hemath usque ad in-
gressum torrentis Ægypti, congregati coram
Domino Deo nostro septem diebus, & se-
ptem diebus; *nempe* quatuordecim diebus.
Octavo verò die miserunt populus & bene- 66
dixerunt regi, tum redierunt in habitationes
suas læto hilarique animo, pro omnibus be-
neficiis quæ contulerat Dominus in Davi-
dem servum suum, & in populum suum Isra-
elem.

CAP. IX.

Cum ergò finem imposuisset Salomon æ- 1
dificio dom' Dñi & ædis regiæ, omnique
optato quod Salomon facere decreverat;
Tunc apparuit Dominus Salomoni secundâ 2
vice, quemadmodum apparuerat ei in Gaba-
on: Et dixit illi Dñs, Exaudivi orationem 3
& petitionem tuam quâ me precatus es; &
consecravi mihi domū istam quam ædificâsti,
ad collocandū ibi nomen meū usque in secu-
lum: eruntque oculi mei & animus me' ibi
cunctis dieb'. Tu verò si ambulaveris co- 4
ram me quemadmodū ambulavit David pa-
ter tuus, in sinceritate cordis & æquitate, fe-
ceris quemadmodū præcepi tibi, & statuta
ac judicia mea servaveris; Conservabo so- 5
lium regni tui super Israelem in perpetuum,
prout pollicitus sum Davidi patri tuo, *dicens*,
Non deerit tibi vir à solio Israelis. Quòd 6
si omnino aversi fueritis à me vos & filii ve-
stri, nec servaveritis præcepta & statuta mea
quæ proposui vobis, sed abeuntes colueritis
deos alienos, & adoraveritis eos; Perdam If- 7
raelem de superficie terræ quam dedi eis; &
domū quam consecravi nomini meo, evellā
à conspectu meo; eritq; Israel in proverbiū
& fabulam apud omnes populos: Et dom' 8
hæc destruetur, ita ut quicunq; transierit jux-
ta eam, obstupescat, ac sibilet, dicantque, Quā
de re Dñs ita fecit huic terræ & huic domui?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

64 *وقدس الملك الدار الذي بين يدي مذبح الرب *لانه قرب هناك قرابين ودهونا وسلوما كاملة
لان مذبح النحاس الذي كان امام الرب كان صغيرا ولم يكن يسع القرابين والسلوم التي قرب *
65 *وعمل سليمان ذلك اليوم عيدا عظيما * وكان بنو اسرائيل كلهم مجتمعين معه * من مدخل
حماة الى مدخل وادي مصر كانوا كلهم مجتمعين امام الرب سبعة ايام * وسبعة ايام اربعة
66 عشر يوما * وفي اليوم الثامن من السبعة الاخيرة بعد العيد * دعى الشعب كله للملك
ثم ارسلهم الملك الى منازلهم * فانصرفوا الى مساكنهم فرحين بقلوب سليمة طيبة * على ما
صنع الرب من الخير بداود عبده واسرائيل شعبه *

* الفصل التاسع *

1
2 * فلما فرغ سليمان من بناء بيت الرب وبناء بيته * وعمل كل ما اشتهى واحب * ظهر الرب
3 لسليمان ثانية * كما ظهر له في جبعون * ثم قال الرب * قد سمعت صلاتك وتضرعك التي صليت
امامي * وقدست لي البيت الذي بنيت * لاصير فيه اسمي الى الابد * وعيناي وقلبي فيه كل
4 الايام * وانت ان سرت امامي بالحق كما سار ابوك * طول الايام بسلامة القلب والعدل * وبعمل ما
5 امرتك به * وبحفظ عهودي * اثبت كرسيك وملكك على بني اسرائيل الى الابد * كما قلت لداود
6 ابيك * لانه لا يزل رجل من نسلك ملكا على بني اسرائيل * وان انت انقلبت عن امري * وخالفت
انت وبنوك * ولم تحفظوا وصاياي وعهودي التي امرتكم * وبعتم الهة اخر وعبدتموها وسجدتم
7 لها * خذلتكم واهلكت بني اسرائيل * وابيدهم من الارض التي اعطيتهم * والبيت الذي
قدست لاسمي اخربه واقلعه من بين يدي * ويكون بنو اسرائيل مثلا وحديثا بين الشعوب
8 * وهذا البيت يكون خرابا * وكل من يمر به يتعجب ويصفر من خرابه * ويقولون الناس
لماذا فعل الرب هذا الصنيع بهذه الارض وهذا البيت *

Sanctificavit etiam rex atrium quod erat 64
ante altare Domini, quoniam illic obtulit
sacrificia, adipes, & pinguedines perfe-
ctas; nam altare æneum quod erat co-
ram Domino, parvum erat, nec capere
poterat sacrificia & adipes quas obtulit.
Et celebravit Salomon eo die solennita- 65
tem maximam, dum Israelitæ omnes
essent cum eo congregati: ab ingressu
Hamat usque ad ingressum torrentis Æ-
gypti erant omnes congregati coram Do-
mino septem diebus, & septem diebus;
nempè *quatuordecim diebus. Octavo à* 66
septem postremis post solennitatem die,
benè precatus est universus populus regi,
tum dimisit eos rex ad mansiones eorum;
abieruntq; ad habitationes suas læti, hi-
laribus jucundisque animis ob beneficia
quæ præstiterat Dominus Davidi servo
suo, & Israeli populo suo.

CAP. IX.

Cum absolvisset Salomon ædificium 1
domûs Domini, & ædificium domûs suæ,
perfecissetq; omnia quæ optaverat ac vo-
luerat; Apparuit Dominus Salomoni se- 2
cundò, quemadmodum apparuerat ei in
Gabaon: Tum dixit Dominus, Jam au- 3
divi orationem & supplicationem tuam
quam ante me fudisti, & consecravi mi-
bi domum quam ædificâsti, ut in ea po-
nam nomen meum in perpetuum; & oculi
mei animusq; meus erit in ea cunctis die-
bus. Tu autem si ambulaveris coram me 4
in veritate, quemadmodum ambulavit
pater tuus, cunctis diebus corde sincero
& recto, feceris quod mandavero tibi, &
fœdera mea servaveris; Stabiliam thro- 5
num tuum & regnum tuum super filios
Israel in æternum, prout dixeram Davidi
patri tuo; quia scilicet *non deficiet vir*
de stirpe tua regnans super filios Israel.
Verùm si tu aversus fueris à præcepto 6
meo, & refragatus fueris tu & filii tui,
nec servaveritis mandata & fœdera mea
quæ præcepi vobis, adhæseritis diis alie-
nis, eosq; colueritis & adoraveritis; De- 7
stituam vos, & consumam filios Israel,
& disperdam eos de terra quam dedi
eis; & domum quam consecravi nomini
meo, destruam & evellam è conspectu
meo; & evadent Israelitæ proverbium
& fabula inter gentes: Et domus ista in 8
ruinam abibit, & quisquis prope illam
transierit, mirabitur & sibilabit ob rui-
nam ejus: dicentq; homines, Quare fecit
Dominus opus hujusmodi huic terræ &
huic domui?

מלכים א : ט

qui ,suum Deum Dominum dereliquerunt quòd Eò ,dicent Et
9 ואמרו על אשר עזבו את־יהוה אלהיהם אשר
,alienos deos in apprehēderūt &,Ægypti terra è eorū patres eduxit
הוציא את־אבתם מארץ מצרים ויחזקו באלהים אחרים
eos super Dominus induxit idcirco :eis servierūt &,eis se incurvavērūt &
וישתחו להם ויעבדם על־כן הביא יהוה עליהם
annorum viginti fine à ,fuit Et .hoc malum omne
10 את כל־הרעה הזאת : ויהי מקצה עשרים שנה
,Domini domum ; domos duas Selomoh ædificavit quibus
אשר־בנה שלמה את־שני הבתים את־בית יהוה
Selomoh — exhibērat Tyri rex Chiram .regiam domum &
11 ואת־בית המלך : חירם מלך־צר נשא את־שלמה
:ejus voluntatē omnē ad ,auro in & ,abietum lignis in & ,cedrorum lignis in
בעצי ארזים ובעצי ברושים ובזהב לכל־חפצו
terra in urbes viginti Chiram ipsi Selomoh rex dedit tunc
אז יתן המלך שלמה לחירם עשרים עיר בארץ
quas urbes videndum ad ,Tyro è Chiram est egressus Et .Galil
12 הגליל : ויצא חירם מצר לראות את־הערים אשר
Quid : dixit Et .ejus oculis in fuerūt rectæ non & ;Selomoh ei tradiderat
13 נתן־לו שלמה ולא ישרו בעיניו : ויאמר מה
terram eas appellavit & ?mi frater mihi dedisti quas ,istæ urbes
הערים האלה אשר־נתתה לי אחי ויקרא להם ארץ
centum regem ad Chiram misit Et .hanc diem ad usque Chabul
14 כבול עד היום הזה : וישלח חירם למלך מאה
fecit ascendere quam ,tributi res hæc Et .auri talenta viginti &
15 ועשרים ככר זהב : וזה דבר־המס אשר־העלה
,suam domū & ,Domini domum ædificandum ad Selomoh rex
המלך שלמה לבנות את־בית יהוה ואת־ביתו
,Meghiddo & ,Chasor & ,Jerusalaim murum & ,Millo &
ואת־המלוא ואת חומת ירושלם ואת־חצר ואת־מגדו
,Ghesēr cepit & ,ascendit Ægypti rex Parhoh .Ghesēr &
16 ואת־גזר : פרעה מלך־מצרים עלה וילכד את־גזר
; interfecit civitate in habitantem Chenahanæum & ,igni in eā succendit &
וישרפה באש ואת־הכנעני הישב בעיר הרג
Selomoh ædificavit Et .Selomoh uxori suæ filiæ missiones eā tradidit &
17 ויתנה שלחים לבתו אשת שלמה : ויבן שלמה
Thadmor & ,Bahalath Et .inferiorem Beth-choron & ,Ghesēr
18 את־גזר ואת־בית חרן תחתון : ואת־בעלת ואת־תמר
erant quæ thesaurorum urbes omnes Et .terra in deserto in
19 במדבר בארץ : ואת כל־ערי המסכנות אשר היו
desideriū & ,equitum civitates & ,curruūm civitates & ,Selomoh ipsi
לשלמה ואת ערי הרכב ואת ערי הפרשים ואת חשק
omni in &,Lebanon in &,Jerusalaim in ædificare desideravit quod,Selomoh
שלמה אשר חשק לבנות בירושלם ובלבנון ובכל
,Chittæo ,Emoræo de residuum populum Omnem .sui dominii terra
20 ארץ ממשלתו : כל־העם הנותר מן־האמרי החתי
Ipsi Israel filiis de non qui ,Jebuzæo & ,Chivvæo ,Perizæo
הפרזי החוי והיבוסי אשר לא־מבני ישראל המה :
potuerunt non quos ,terra in eos post remanserant qui eorū Filios
21 בניהם אשר נתרו אחריהם בארץ אשר לא־יכלו
,servile tributum in Selomoh eos fecit ascendere & ,eos occidere Israel filii
בני ישראל להחרימם ויעלם שלמה למס־עבד
Selomoh dedit non Israel filiis de Et .hanc diem ad usque
22 עד היום הזה : ומבני ישראל לא־נתן שלמה
,ej' tristrii &,ej' principes &,ej' servi & ,belli viri ipsi quia ;servū
עבד כי־הם אנשי המלחמה ועבדיו ושריו ושלשיו
qui ,præfectorum principes Isti : ejus equitū & ,ej' curruūm principes &
23 ושרי רכבו ופרשיו : אלה שרי הנצבים אשר
dominantes ,quingenti & ,quinquaginta ,Selomoh opus super
על־המלאכה לשלמה חמשים וחמש מאות הרדים
opificio in facientes ,populum in
בעם העשים במלאכה :

Versio VULG. LAT.

9 Et respondebunt; Quia dere-
liquerunt Dñm Deū suū, qui
eduxit patres eorū de terra Æ-
gypti, & secuti sunt deos ali-
enos, & adoraverunt eos, &
coluerunt eos : idcircò indu-
xit Dominus super eos omne
10 malum hoc. Expletis autem
annis viginti postquàm ædifi-
caverat Salomon duas domos,
id est, domū Domini, & do-
11 mum regis, (Hiram rege Tyri
præbente Salomoni ligna ce-
drina & abiegna, & aurum
juxta omne quod opus habue-
rat,) tunc dedit Salomon Hi-
ram viginti oppida in terra
12 Galilææ. Et egressus est Hi-
ram de Tyro, ut videret op-
pida quæ dederat ei Salomon,
13 & non placuerunt ei. Et ait;
Hæcine sunt civitates, quas
dedisti mihi, frater? Et ap-
pellavit eas terram Chabul,
14 usque in diem hanc. Misit quo-
que Hiram ad regem Salo-
monem centū viginti talenta
15 auri. Hæc est summa expensa-
rum, quam obtulit rex Salo-
mon ad ædificandam domum
Domini & domum suam, &
Mello, & murum Jerusalem, et
Heser, & Mageddo, & Gazer.
16 Pharao rex Ægypti ascendit,
& cepit Gazer, succendítque
eam igni: & Chananæum, qui
habitabat in civitate, inter-
fecit, et dedit eam in dotem
filiæ suæ uxori Salomonis.
17 Ædificavit ergò Salomon Ga-
zer, et Bethoron inferiorem,
18 Et Baalath et Palmirā in ter-
19 ra Solitudinis. Et omnes vicos
qui ad se pertinebāt, et erant
absq; muro, munivit, et civita-
tes curruū et civitates equitū,
et quodcunque ei placuit ut
ædificaret in Jerusalem, et in
Libano, et in omni terra po-
20 testatis suæ. Universum popu-
lum, qui remanserat de A-
morrhæis, et Hethæis, et Phe-
rezæis, et Heuæis, et Jebusæis,
qui non sunt de filiis Israel:
21 Horum filios, qui remanserant
in terra, quos scilicèt non po-
tuerant filii Israel extermi-
nare : fecit Salomon tributa-
22 rios, usq; in diem hanc. De
filiis autem Israel non consti-
tuit Salomon servire quen-
quam : sed erant viri bellato-
res, et ministri ejus, et princi-
pes, et duces, et præfecti cur-
23 ruum et equorum. Erant autē
principes super omnia opera
Salomonis præpositi quingen-
ti quinquaginta, qui habe-
bant subjectum populum, et
statutis operibus imperabant.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα
αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί
μου ἀπορρίψω ἐκ προσώπου μου· καὶ ἔσται Ἰσρα-
ὴλ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας
8 τοὺς λαούς. Καὶ ὁ οἶκος οὗτος (ν) ἔσται ὁ ὑψηλός,
πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι' αὐτοῦ ἐκστήσεται καὶ
συριεῖ, καὶ ἐροῦσιν, (ξ) Ἕνεκεν τίνος ἐποίησεν
κύριος οὕτως τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ τού-
9 τῳ; Καὶ ἐροῦσιν, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον (ο) κύ-
ριον θεὸν αὐτῶν, ὃς ἐξήγαγε τοὺς πατέρας
αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ἀντελά-
βοντο (π) θεῶν ἀλλοτρίων καὶ προσεκύνησαν
αὐτοῖς καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπ-
ήγαγε κύριος ἐπ' αὐτοὺς (ρ) τὴν κακίαν ταύ-
την. τότε ἀνήγαγε Σαλωμὼν τὴν θυγατέρα
Φαραὼ ἐκ πόλεως Δαυὶδ (σ) εἰς οἶκον αὐ-
τοῦ, ὃν ᾠκοδόμησεν (τ) ἑαυτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις
10 ἐκείναις. Εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σα-
λωμὼν τοὺς δύο οἴκους, τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶ-
11 κον τοῦ βασιλέως, Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀντ-
ελάβετο τοῦ Σαλωμὼν ἐν ξύλοις κεδρίνοις,
(υ) καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ
ἐν παντὶ θελήματι (φ) αὐτοῦ. τότε ἔδωκεν ὁ βα-
σιλεὺς τῷ Χιρὰμ εἴκοσι πόλεις (χ) ἐν τῇ
12 γῇ τῇ Γαλιλαίᾳ. Καὶ ἐξῆλθε Χιρὰμ ἐκ
Τύρου, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν
τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ Σαλωμών· καὶ
13 οὐκ ἤρεσεν αὐτῷ. Καὶ εἶπε, Τί αἱ πόλεις αὗται
ἃς ἔδωκάς μοι ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτάς,
14 Ὅριον, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἤνεγκε Χι-
ρὰμ τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαν-
τα (ψ) χρυσίου.

Et tollam Israel de terra, quam 7
dedi eis : & domum hanc, quam
sanctificavi nomini meo, abjiciā
à facie mea. Et erit Israel in per-
ditionem, & in sermonem in o-
mnibus populis. (c) Et domus ista 8
erit excelsa : omnis transiens per
eam stupebit, & sibilabit, & di-
cent; Propter quid fecit Dominus
sic terræ huic, & domui huic? Et
dicent; Pro eo, quòd dereliquer- 9
unt Dominum Deum suum, qui
eduxit patres eorum ex Ægypto,
è domo servitutis, & susceperunt
deos alienos, & adoraverunt e-
os, & servierunt eis; propter hoc
induxit Dominus super eos (d)
malum hoc. Tunc adduxit Salo-
mon filiam Pharaonis è civitate
David in domum suam, quam æ-
dificaverat sibi in diebus illis. Vi- 10
ginti annis, in quibus ædificavit
Salomon ambas domos, domum
Domini, & domum regis, Chiram 11
rex Tyri adjuvit Salomon in li-
gnis cedrinis, & in lignis abie-
gnis, & in auro, et in omni volun-
tate ejus. Tunc dedit rex ipsi Chi-
rā viginti civitates in terra Ga-
lilæa. Et exivit Chiram è Tyro, 12
& ivit in Galilæam ad videndū
civitates, quas dederat ei Salo-
mon: & non placuerunt ei. Et 13
dixit; Quid civitates hæ, quas
dedisti mihi, frater? Et vocavit
eas, Terminum, usq; in diem hanc.
Et attulit Chiram Salomoni cen- 14
tum & viginta talenta auri.

MS. A.

(ν) ἔσται ὑψηλός, (ξ) Ἕνεκα (ο) τὸν κύριον (π) θεῶν ἑτέρων καὶ προσεκύνησ-
αν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο (ρ) συμπᾶσαν τὴν κακίαν (σ) εἰς τὸν οἶκον (τ) ἑαυτῷ. Καὶ ἐγέ-
νετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, εἴκοσι ἔτη (υ) καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ παντὶ (φ) αὐτοῦ.
τότε *ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Χειρὰμ (χ) ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.
15 (ψ) χρυσίου. Αὕτη ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς, ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς
Σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ σὺν τὴν
Μελλώ, καὶ τὴν ἄκραν τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυίδ, καὶ τὴν Ἀσ-
σούρ, καὶ τὴν Μεδδάν, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλήμ, καὶ τὴν Ἐσέρ, καὶ τὴν Μαγδώ,
16 καὶ τὴν Γεζέρ. Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἀνέβη, καὶ κατελάβετο τὴν Γαζέρ, καὶ
ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ σὺν τὸν Χαναναῖον τὸν καθήμενον ἐν τῇ
πόλει ἀπέκτεινεν. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ
17 Σαλωμών. Καὶ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τὴν Γαζέρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κα-
18 τωτάτην, Καὶ τὴν Βαλαάθ, καὶ τὴν Θερμαὶθ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Καὶ ἐν τῇ γῇ πά-
19 σας τὰς πόλεις τῶν σκηνωμάτων, αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμών, καὶ τὰς πόλεις τῶν
ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ τὴν πραγματείαν Σαλω-
μὼν ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ,
20 καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τοῦ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ. Πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμ-
μένον ὑπὸ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Χαναναίου,
καὶ τοῦ Εὐαίου, καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου, καὶ τοῦ Γεργεσαίου τοῦ μὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὄν-
21 των, Τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ οὓς οὐκ ἠδύναν-
το οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς· καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς Σαλωμὼν εἰς
22 φόρον δουλείας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδω-
κεν Σαλωμὼν εἰς πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες πολεμισταί, καὶ παῖδες
αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτοῦ, καὶ τρισσοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτοῦ τῶν ἁρμάτων, καὶ
23 ἱππεῖς αὐτοῦ. Οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἐστηλωμένοι οἱ ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ Σαλω-
μών, πεντήκοντα καὶ πεντακόσιοι ἐπικρατοῦντες ἐν τῷ λαῷ οἱ ποιοῦντες ἐν
24 τῷ ἔργῳ. Ἤδη ἡ θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβη ἐκ πόλεως Δαυὶδ πρὸς οἶκον
25 αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν σὺν τὴν Μελλώ. Καὶ ἀνεβίβασεν Σαλωμὼν τρεῖς
καθόδους ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαύτωμα καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
*ὃ ᾠκοδόμησεν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐθυμία αὐτὸς εἰς πρόσωπον κυρίου. καὶ ἀπήρ-
26 τισεν σὺν τὸν οἶκον. Καὶ ναῦν ὑπὲρ οὗ ἐποίησεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ויימרון על די שבקו ית פולחנא דיי אלההון דאפיק ית אבהתהון מארעא דמצרים
ואתקיפו בטעות עממיא וסגידו להון ופלחונון על כן איתי יי עליהון ית כל בישתא
10 הדא : והוה מסוף עשרין שנין די בנא שלמה ית תרין בתיא ית בית מקדשא דיי וית בית
11 מלכא : חירם מלכא דצור סובר ית שלמה באעי ארזין ובאעי בירון ובדהבא לכל
12 צורכיה בכין יהיב מלכא שלמה לחירם עסרין קרוין בארעא גלילא : ונפק חירם מצור
13 למסער ית קרויא דיהב ליה שלמה ולא כשרין בעינוהי : ואמר מה קרויא האלין די
14 יהבתא לי אחי וקרא להון ארעא כבול עד יומא הדין : ושדר חירם למלכא מאה ועשרין
15 ככרין דדהבא : ודין פתגם מסקי מסין דמני מלכא שלמה למבני ית בית מקדשא דיי וית
16 ביתיה וית מליתא וית שורא דירושלם וית חצור וית מגידו וית גזר : פרעה מלכא
דמצרים סליק וכבש ית גזר ואוקדה בנורא וית כנענאה דיתב בקרתא קטל ויהבה מתנן
17 לברתיה אתת שלמה : ובנא שלמה ית גזר וית בית חורון ארעאה : וית בעלת וית
18
19 תדמור במדברא בארעא : וית כל קרוי אוצרא די הואה לשלמה וית קרוי רתיכיא וית
קרוי פרשיא וית כל רעות שלמה דאתרעי למבני בירושלם ובליבנן ובכל ארע
20 שולטניה : כל עמא דאשתאר מן אמוראי חתאי פריזאי חואי ויבוסאי דלא מבני ישראל
21 אנון : בניהון דאשתארו בתריהון בארעא דלא יכילו בני ישראל לגמרותהון ומנינון
22 שלמה למסקי מסין עד יומא הדין : ומבני ישראל לא יהב שלמה למהוי פלחין ארי
23 אנון גברי עבדי קרבא ועבדוהי ורברבנוהי וגברוהי ורבני רתיכוהי ופרשוהי : אלין
רבני אסטרטיגיא די ממנן על עבדתא דשלמה חמש מאה וחמשין די מפלחין
בעמא דעבדין בעבידתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dicent: Eò quod dereliquerunt cultum Domini Dei sui, qui eduxit 9
patres eorum de terra Miszraim, & apprehenderunt Errores gentium, &
adoraverunt illos & coluerunt illos, idcircò induxit Dominus super eos
omne malum hoc. Et fuit à fine viginti annorum quibus ædificavit 10
Selomoh duas domos, domum sanctuarii Domini & domum regis.
(Hhiram rex Szor sustentarat Selomoh in lignis cedrinis & lignis abie- 11
gnis, & auro in omni necessitate illius :) tunc dedit rex Selomoh ipsi
Hhiram viginti urbes in terra Gelila. Et exivit Hhiram de Szor, ut vi- 12
sitaret urbes quas dederat ei Selomoh : & non rectæ fuerunt in oculis
ejus : Et dixit : Quænam sunt urbes hæ quas dedisti mihi frater mi? & 13
vocavit illas terram Chabul usque ad diem hanc. Et misit Hhiram regi 14
centum & viginti talenta auri. Et hæc est ratio tollentium tributa quos 15
præposuit rex Selomoh ad ædificandum domum sanctuarii Domini, &
domum suam, & aggerem & *murum* Jerusalem, & Hhaszor, & Megido
& Gazer. Pargho rex Miszraim ascendit & subegit Gazer, & incendit 16
eam igni ; & Kenaghanæum, qui habitabat in urbe, occidit : & dedit
illam dono filiæ suæ uxori Selomoh. Et ædificavit Selomoh Gezer, & 17
Beth-Hhoron inferiorem : Et Baghalath, & Thadmor in deserto in ter- 18
ra : Et omnes urbes repositoriorum quæ erant Selomoh, & urbes cur- 19
ruum, & urbes equitum, & *omnem* voluntatem Selomoh quam voluit
ædificare in Jerusalem, & in Libnan, & in omni terra imperii sui. Omnē 20
populū qui relict' fuerat ex Emorrhæis, Hhithæis, Perizæis, Hhivæis, &
Jebuzæis, qui non erant de filiis Israel : Filios eorū qui relicti fuerant post 21
illos in terra, quos non potuerant filii Israel consumere, constituit Selo-
moh in allatores tributorū usq; ad diem hanc. Et ex filiis Israel non dedit 22
Selomoh ut essent servi, quia erant viri belligeratores, & servi ej', et ma-
gistratus ejus, et viri ejus, et magistri curruū ej' et equitum ej'. Hi sunt 23
magistri antesignanorū, qui erant præpositi super opus Selomoh, quingen-
ti et quinquaginta qui servire faciebant populum qui faciebant opus.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

[illegible]

Et respondebitur, Quia reliquerunt Domi- 9
num Deum suum qui eduxit patres eorum è
terra Ægypti, & adhæserunt diis gentium
exterarum, & coluerunt atque adoraverunt
eos; idcirco induxit in eos Dominus malum
hoc universum. Factum est etiam post an- 10
nos viginti quibus ædificavit Salomon duas
illas domos, *nempe* domum Domini & do-
mum regiam; Cùm Hiramus rex Tyri 11
suppeditâsset Salomoni ligna cedrina, & li-
gna abiegna, atque aurum, prout optaverat;
ut tunc donaret rex Salomon Hiramo vigin-
ti civitates in terra Galilææ. Et egressus 12
est Hiram è Tyro ad invisendas civitates
quas donaverat ei Salomon, nec placuerunt
ei; Dixitque, Quid sunt hæ civitates quas 13
donâsti mihi frater mi? & vocavit eas, Ter-
ram Chabuli, in hunc usque diem. Miserat 14
enim rex Hiramus regi Salomoni centum vi-
ginti talenta auri. Hæc autem est taxatio 15
vectigalis quod indixit rex Salomon pro æ-
dificio domûs Domini & domûs suæ, & ædi-
ficio muri Jerusalem, & Mello, & Hasor, &
Mageddo, & Gazar. Porrò Pharaon rex 16
Ægypti ascendens subegit Gazar, & igne
succendit; Chananæos habitantes in ea civi-
tate peremit, & dono dedit illam filiæ suæ u-
xori Salomonis. Ædificavitque Salomon 17
Gazar, & Beth-horon inferiorem, Et Baa- 18
loth, & Thadmur quæ est in terra deserti:
Omnes quoque civitates ærarii, quæ fue- 19
runt Salomonis, & civitates curruum, & ci-
vitates equitum; quicquid denique optavit
Salomon ædificare in Jerusalem, & in Liba-
no, & in tota terra ditionis suæ. Totum 20
populum qui remanserat ex Amorhæis, He-
thæis, Pherezæis, Hevæis, & Jebusæis,
qui non erant ex filiis Israel; Horum *in-* 21
quam filios qui remanserant post eos, quos
filii Israel exterminare non potuerant; red-
didit Salomon servos tributum afferentes,
in hunc usque diem. Ex Israelitis verò 22
nullos reddidit Salomon servos; hi enim
erant viri bellatores, ministri ejus, magna-
tes, ac heroes ejus, præfecti curruū ejus, ac equi-
tes ejus. Iidē erant præpositi operi Salomonis, 23
quingenti *videlicet* quinquaginta, qui præ-
rant populo, & opus urgebant.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * فيقولون لانهم تركوا عبادة ابايهم الذي اخرجهم من ارض مصر وتمسكوا بالهة اخر
10 وعبدوها وسجدوا لها لذلك انزل بهم الرب هذا البلاء الشديد * فلما كان من بعد عشرين
11 سنة بعد بناء بيت الرب وبيت الملك * وكان حيرام ملك صور يرسل الى سليمان الملك
الصنوبر وخشب السرو وذهبا كما احب فاعطى سليمان لحيرام عشرين قرية في ارض الجليل
12 * وخرج حيرام لينظر الى القرى التي اعطاها سليمان فلم يرض بها * وقال ما هذه القرى التي
14 اعطيتني يا اخي ودعا اسمها قرى الشوك الى اليوم * ثم ارسل حيرام الى سليمان الملك مائة
15 وعشرين قنطار ذهب * هذا الشرط الذي شرط سليمن الملك على الارض مثل الخراج لبني
16 بيت الرب وبيته وبني سور اورسليم ايضا وبني ملوه وحاسور وماجدو وعازار * اما
فرعون ملك مصر فصعد الى عازار وحاصرها واحرقها وقتل الكنعانيين الذين كانوا
17 فيها ووهبها لابنته زوجة سليمن * وبنى سليمن حدود بيت حوران السفلى * وبنا بعلوث
19 وتدمير التي في البرية * وجميع القرى التي صير فيها بيوت امواله القرى التي صيرها
للمراكب وفرسانه وكل ما احب سليمان ان يبني في اورسليم ولبنان وكل ارض سلطانه
20 * واما الشعب الذي بقي من الامورايين والحثايين والفرزايين والحوايين
واليابسايين الذين لم يكونوا من بني اسرائيل * وبنوهم الذين بقوا من بعدهم الذين
21 لم يقدروا بنو اسرائيل ان يهلكوهم صيرهم سليمان عبيدا يؤدون الخراج الى اليوم * فاما
22 بنو اسرائيل فصيرهم احرارا لانهم ابطال رجال محاربة وهم جبابرته وقواده واشرافه ورؤسا
23 مراكبه وفرسانه * وهولاء الذين كانوا يتولون الاعمال لسليمن خمسماية وخمسون رجلا
المتسلطون على الشعب المكملون لاعماله

Et respondebunt, Quia relicto cultu pa- 9
trum suorum, qui eduxerat eos è terra
Ægypti, adhæserunt diis alienis, & co-
luerunt & adoraverunt eos; propterea
intulit in eos Dominus miseriam hanc
atrocissimam. Post annos viginti, ædificatâ 10
jam domo Domini, & domo regis; Quia 11
Hiramus rex Tyri miserat ad Salomonem
regem pinos, & ligna abiegna, &
aurū prout optaverat; dedit Salomon
Hiramo viginti oppida in terra Galilææ.
Cùmque egressus esset Hiram ut viseret op- 12
pida quæ dederat Salomon, nec placuissent
ei; Dixit, Quæ sunt oppida ista quæ 13
mihi dedisti ô mi frater? vocavitque no-
men eorum, Oppida spinarum, ad hodier-
num usque diem. Tum misit Hiramus ad 14
Salomonem regem centum viginti quin-
taria (pondus centum librarum) *auri. Hæc* 15
est indictio quam Salomon rex imposuit
orbi veluti quoddā vectigal, pro structu-
rā domûs Domini & domûs suæ, stru-
cturâ quoque mœnium Jerusalem, & stru-
cturâ Meluæ, Hasoris, Magheddo, &
Ghazaris. (Intereà Pharaon rex Ægypti 16
ascendens Ghazarem obsedit eam, &
combussit eam, interfectis Chananæis qui
erant in ea, deditque eam filiæ suæ uxori
Salomonis. Salomon verò ædificavit limi- 17
tes Beth-horan inferioris: Et ædificavit 18
Baaloth, & Tadmir quæ est in solitudine:
Omnesque civitates in quibus constituerat 19
ærariа sua, civitates quas constituerat pro
curribus & equitibus suis: denique quic-
quid optavit Salomon ædificare in Jeru-
salem & Libano, totâque terrâ dominii
sui.) Populus verò qui remanserat ex A- 20
moræis, Hethæis, Pherezæis, Hevæis, &
Jabisæis, qui non erant ex filiis Israel,
Nec non filios eorum qui remanserant post 21
eos, quos Israelitæ perdere minimè potu-
erant; fecit Salomon servos vectigal
pendentes ad hodiernum usque diem. At 22
verò filios Israel fecit liberos, eò quòd
strenui essent, viri belligeri: ipsique erant
gigantes ejus, duces ac nobiles ejus, præ-
positi curribus & equitibus ejus. Iidemque 23
erant qui præerant operibus. Salomonis,
quingenti scilicet quinquaginta viri popu-
lo præpositi, perficiundis operibus ejus de-
mandati.

מלכים א : י

24 אך בת־פרעה עלתה מעיר דוד אל־ביתה
suam domum in David civitate de ascendit Parhoh filia Veruntamen
אשר בנה־לה אז בנה את־המלוא׃ והעלה
fecit ascendere Et .Millo ædificavit tunc : ei ædificaverat quam
25 שלמה שלש פעמים בשנה עלות ושלמים על־
super pacifica & ascensiones anno in vicibus tribus Selomoh
המזבח אשר בנה ליהוה והקטיר אתו אשר לפני
facies ad quod illud super suffiendo & Domino ædificaverat quod altare
יהוה ושלם את־הבית׃ ואני עשה המלך שלמה
Selomoh rex fecit navem Et .domum perfecit & : Domini
26 בעציון־גבר אשר את־אילות על־שפת ים־סוף בארץ
terra in Suph maris labium super Eloth cum quæ Hesiongheber in
אדום׃ וישלח חירם באני את־עבדיו אנשי אניות ידעי
gnaros navium viros suos servos navi in Chiram Misitque .Edom
27 הים עם עבדי שלמה׃ ויבאו אופירה ויקחו משם
inde ceperunt & Ophir in venerunt Et .Selomoh servis cum maris
28 זהב ארבע מאות ועשרים ככר ויבאו אל־המלך
regem ad adduxerunt & : talenta viginti & quadringenta aurum
שלמה׃
.Selomoh

CAP. X.

Domini nomine in Selomoh auditum audiens Seba regina Et
1 ומלכת־שבא שמעת את־שמע שלמה לשם יהוה
virtute in Jerusalaim in est ingressa Et .ænigmatibus in tentandum ad venit
2 ותבא לנסתו בחידות׃ ותבא ירושלמה בחיל
valde multum aurum & aromata portantibus camelis valde gravi
כבד מאד גמלים נשאים בשמים וזהב רב־מאד
omne eum ad est locuta & Selomoh ad venitque pretiosum lapidem &
ואבן יקרה ותבא אל־שלמה ותדבר אליו את כל־
omnia Selomoh ei indicavit Et .suo corde cum erat quod
3 אשר היה עם־לבבה׃ ויגד־לה שלמה את־כל־
non quod rege à absconditum verbum fuit non : ejus verba
דבריה לא־היה דבר נעלם מן־המלך אשר לא
Selomoh sapientiam omnem Seba regina vidit Et .ei indicaverit
4 הגיד לה׃ ותרא מלכת־שבא את כל־חכמת שלמה
habitationem & ejus mensæ cibum Et : ædificavit quam domum &
5 והבית אשר בנה׃ ומאכל שלחנו ומושב
eorum vestimenta & ejus ministrorum assistentiam & ejus servorum
עבדיו ומעמד משרתו ומלבשיהם
erat non & Domini domû ascendebat quo ej^{*} ascensum & ej^{*} pincernas &
ומשקיו ועלתו אשר יעלה בית יהוה ולא־היה
verbum fuit Verum regem ad Dixitque .spiritus ultra ea in
6 בה עוד רוח׃ ותאמר אל־המלך אמת היה הדבר
tua sapientia super & tuis verbis super mea terra in audivi quod
אשר שמעתי בארצי על־דבריך ועל־חכמתך׃
mei oculi viderunt & veni donec verbis credidi non Et
7 ולא־האמנתי לדברים עד אשר־באתי ותראינה עיני
bonum & sapientiâ addidisti dimidia mihi fuit nunciata non ecce &
והנה לא־הגד־לי החצי הוספת חכמה וטוב
tui servi beati tui viri Beati audivi quam auditionem ad
8 אל־השמועה אשר שמעתי׃ אשרי אנשיך אשרי עבדיך
tuam sapientiam audientes semper tuas facies ad stantes ii
אלה העמדים לפניך תמיד השמעים את־חכמתך׃
te dandum ad te in complacuit qui benedictus tuus Deus Dominus Sit
9 יהי יהוה אלהיך ברוך אשר חפץ בך לתתך
seculum in Israel erga Domini amore in Israel solium super
על־כסא ישראל באהבת יהוה את־ישראל לעלם
justitiam & judicium faciendum ad regem in te posuit &
וישימך למלך לעשות משפט וצדקה׃

Versio VUL. LAT.

24 Filia autem Pharaonis ascen-
dit de civitate David in do-
mum suam, quam ædificave-
rat ei Salomon: tunc ædifica-
25 vit Mello. Offerebat quoque
Salomon tribus vicibus per
annos singulos holocausta, &
pacificas victimas, super al-
tare quod ædificaverat Do-
mino, & adolebat thymiama
coram Domino: perfectúmq;
26 est templum. Classem quoque
fecit rex Salomon in Asionga-
ber, quæ est juxta Ailath in
littore Maris rubri, in terra
27 Idumææ. Misítque Hiram in
classe illa servos suos viros
nauticos & gnaros maris, cum
28 servis Salomonis. Qui cùm
venissent in Ophir, sumptum
inde aurum quadringentorum
viginti talentorum, detule-
runt ad regem Salomonem.

CAP. X.

1 SEd & Regina Saba, auditâ
famâ Salomonis in nomine
Domini, venit tentare eum in
2 ænigmatibus. Et ingressa Je-
rusalem multo cum comitatu,
& divitiis, camelis portanti-
bus aromata, & aurum infini-
tum nimis, & gemmas preti-
osas, venit ad regem Salomo-
nem, & locuta est ei universa
quæ habebat in corde suo.
3 Et docuit eam Salomon omnia
verba quæ proposuerat: non
fuit sermo, qui regem posset
latére, & non responderet ei.
4 Videns autem regina Saba
omnem sapientiam Salomo-
nis, & domum quam ædifica-
5 verat, Et cibos mensæ ejus, &
habitacula servorum, & ordi-
nes ministrantium, vestésque
eorum, & pincernas, & holo-
causta quæ offerebat in domo
Domini: non habebat ultrà
6 spiritum. Dixítque ad regem;
Verus est sermo, quem audivi
7 in terra mea, Super sermoni-
bus tuis, & sup sapientia tua:
& non credebam narrantibus
mihi, donec ipsa veni, & vidi
oculis meis, & probavi quòd
media pars mihi nuntiata non
fuerit: major est sapientia &
opera tua, quàm rumor quem
8 audivi. Beati viri tui, & beati
servi tui, qui stant coram te
semper, & audiunt sapientiam
9 tuam. Sit Dñs Deus tuus bene-
dictus, cui complacuisti, & po-
suit te super thronum Israel,
eò quòd dilexerit Dominus Is-
rael in sempiternum, & con-
stituit te regem, ut faceres ju-
dicium & justitiam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ναῦν ὑπὲρ οὗ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν Γασιὼν Γαβὲρ τὴν οὖσαν ἐχομένην Αἰλὰθ ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἐσχάτης θαλάσσης
27 ἐν γῇ Ἐδώμ. Καὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ ἐν τῇ νηΐ τῶν παίδων αὐτοῦ ἄνδρας ναυτικοὺς ἐλαύνειν εἰδότας θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων Σα-
28 λωμών. Καὶ ἦλθον εἰς (ω) Σωφιρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν χρυσίου (α) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

MS.A. (ω) Σωφαρὰ, καὶ (α) τετρακόσια καὶ εἴκοσι τάλαντα.

Κεφ. ι'.

1 ΚΑὶ βασίλισσα Σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν καὶ τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ ἦλθε πει-
2 ράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι. Καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα. καὶ κάμηλοι αἴρουσαι (α) ἡδύσματα καὶ χρυσὸν πολὺν σφόδρα καὶ λίθον τίμιον. καὶ εἰσῆλθε πρὸς Σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα
3 ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς· οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος (β) παρὰ τοῦ βασιλέως, ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.
4 Καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ πᾶσαν τὴν φρόνησιν Σαλωμὼν, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε,
5 Καὶ τὰ βρώματα Σαλωμὼν, καὶ τὴν καθέδραν (γ) παίδων αὐτοῦ, καὶ τὴν στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο.
6 Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν, Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου
7 Περὶ τοῦ λόγου σου καὶ περὶ τῆς φρονήσεώς σου. καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λαλοῦσί μοι, ἕως ὅτου παρεγενόμην καὶ (δ) ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου· καὶ ἰδοὺ (ε) οὐκ εἰσὶ τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι· προστέθεικας ἀγαθὰ πρὸς αὐτὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα ἐν
8 τῇ γῇ μου. Μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, μακάριοι οἱ παῖδές σου οὗτοι οἱ (ζ) παρεστηκότες ἐνώπιόν σου διόλου, οἱ ἀ-
9 κούοντες πᾶσαν τὴν φρόνησίν σου. Γένοιτο κύριος ὁ θεός σου εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, διὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν Ἰσραὴλ στῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔθετό σε βασιλέα ἐπ᾽ αὐτοὺς, τοῦ ποιεῖν κρίμα (η) ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν κρίμασιν (θ) αὐτῶν.
10 Καὶ ἔδωκε τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἡδύσματα πολλὰ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον. οὐκ ἐληλύθει κατὰ τὰ ἡδύσματα (ι) ἐκεῖνα ἔτι εἰς πλῆθος, ἃ ἔδωκε βασίλισσα Σαβὰ (κ) τῷ βασιλεῖ
11 Σαλωμών. Καὶ ἡ ναῦς Χιρὰμ ἡ αἴρουσα τὸ χρυσίον ἐκ Σουφὶρ, (λ) ἤνεγκε ξύλα πελεκητὰ πολλὰ σφόδρα καὶ λίθον τίμιον.
12 Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ (μ) πελεκητὰ ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου κυρίου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, (ν) καὶ νάβλας καὶ κινύρας τοῖς ᾠδοῖς. οὐκ (ξ) ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα ἀπελέκητα ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὤφθησάν που ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Et navim (f) pro ea re fecit rex Salomon in Gasion Gaber, quæ est juxta Ælath super labium ultimi maris in terra Edom. Et 26
misit Chiram in navi puerorũ suorũ viros nauticos impellere scientes mare cum pueris Salomon. 27
Et venerunt in Sophira: & sumpserunt indè auri (g) centum & viginti talenta, & attulerunt regi Salomon. 28

ET Regina Saba audivit nomẽ Salomon et nomẽ Domini: et venit tẽtare eũ in (a) ænigmatib^{*}. Et ve- 1
nit in Hierusalem in virtute gravi valdè. Et cameli portantes (b) suavitates, & aurum multum valdè, & lapidem pretiosum. Et ingressa est ad Salomon: & locuta est ei omnia, quæcunq; erant in corde suo. Et indicavit ei Sala- 2
mon omnia verba ejus. Non (c) fuit verbum despectum à rege, quod non indicavit ei. Et vidit 3
regina Saba omnem prudentiam Salomon, & domum, quam ædificaverat, Et cibos Salomon, & 4
cathedram puerorum ejus, & stationem ministrorum ejus, & vestem ejus, & pincernas ejus, & holocaustosim ejus, quam offerebat in domo Domini. Et extra se 5
facta est. Et dixit ad regem Salomon; Ver^{*} est sermo, quẽ audivi in terra mea De sermone tuo, 6
& de prudentia tua: & non credidi iis, qui dicebant mihi; donec veni, & viderunt oculi mei; & 7
ecce non sunt (d) dimidium, sicut annuntiârant mihi. Apposuisti (e) bona ad ea, super omnem auditionem, quam audivi in terra mea.
Beatæ mulieres tuæ, beati pueri tui, qui assistunt coram te semper, qui audiunt omnẽ prudentiã tuã. 8
Sit Dominus Deus tuus benedict^{*}, qui voluit in te, ad dandum te super thronum Israel; eò quòd 9
Dominus diligat Israel ad (f) statuendum in seculum: & posuit te regem super eos ad faciendum judicium in justitia, & in judiciis
(g) eorum. Et dedit Salomoni centum viginti talenta auri, & suavitates multas valdè, et lapidem 10
pretiosum. Non venit juxta suavitates illas ultrà in multitudine, quas dedit regina Saba regi
Salomon. Et navis Chiram portans 11
aurum de Suphir, attulit ligna (h) dolata multa valdè, & lapidem pretiosum. Et fecit rex ligna do- 12
lata, fulcimenta domûs Domini, & domûs regis, & nablas, & citharas cantoribus. Non venerunt hujusmodi ligna non dolata super terram, neq; visa sunt (i) usquàm usque in diem hanc.

MS.A. (α) ἡδύσματα, χρυσίον πολὺν σφόδρα (β) ἀπὸ τοῦ (γ) περὶ φρόνησιν (γ) τῶν παίδων (δ) ἑωράκασιν (ε) οὐκ ἔστιν καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ· προστέθεικας σοφίαν καὶ ἀγαθὰ (ζ) παρεστηκότες (η) καὶ δικαιοσύνην (θ) ἑαυτῶν. (ι) ἐκεῖνα εἰς (κ) τῷ Σαλωμών. (λ) ἤνεγκεν ἐκ Σωφεὶρ ξύλα (μ) ἀπελέκητα (ν) καὶ κινύρας καὶ νάβλας τοῖς (ξ) ἐλήλυθε τοιαῦτα ξύλα τε ἐπὶ τῆς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 ברם בת פרעה סליקת מקרתא דדויד לביתא די בנא לה בכן בנא ית מליתא׃ ואסיק
25 שלמה תלת זמנין בשתא עלון ונכסת קודשין על מדבחא דבנא קדם יי ומקטר
26 עלוהי קטורת בוסמיא די קדם יי ושלים ית ביתא׃ וספינתא עבד שלמה מלכא בעציון
27 גבר דעם אילות על כיף ימא דסוף בארעא דאדום׃ ושדר חירם בספינתא ית עבדוהי
28 גברין ספנין דאומנין לדברא בימא עם עבדי שלמה׃ ואתו לאופיר ונסיבו מתמן
דהבא ארבע מאה ועסרין ככרין ואיתיאו לות מלכא שלמה׃

י

1 ומלכת שבא שמעת ית שמע שלמה לשמא דיי ואתת לנסיותיה בחודאין׃ ואתת
2 לירושלם במשרין סגיאין לחדא גמלין טענין בוסמין ודהבא סגי לחדא ואבנין טבן
3 ואתת לות שלמה ומלילת עמיה ית כל די הוה עם לבה׃ וחוי לה שלמה ית כל
4 פתגמהא לא הוה מדעם דאתכסא מן מלכא דלא חוי לה׃ וחזת מלכת שבא ית כל
5 חוכמת שלמה וביתא די בנא׃ ומיכל פתוריה ומותבי עבדוהי ומקם משמשוהי
ולבושיהון ושקיותיה ועלותיה דמסיק בית מקדשא דיי ולא אשתאר בה עוד רוח׃
6 ואמרת למלכא קושטא הוה פתגמא די שמעית בארעי על פתגמך ועל חוכמתך׃ ולא
7 הימנית לפתגמיא עד דאתיתי וחזאה עיני והא לא אתחוא לי פלגו מה דחזיתי אוספתא
8 חוכמתא וטבתא על שמועתא די שמעית׃ טובי גברך טובי עבדך אלין דקימין קדמך
9 תדירא דשמעין ית חוכמתך׃ יהי יי אלהך בריך דאתרעי בך למתנך על כורסי
מלכותא דישראל ברחמת יי ית ישראל לעלם ומניך למהוי מלכא למעבד דין
דקשוט וזכו׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Verùm filia Parghoh ascendit de civitate Davidis in domum quam ædi- 24
ficaverat ei: tunc ædificavit aggerem. Et offerebat Selomoh tribus tem- 25
poribus in anno holocausta, & victimam sanctitatum super altare quod
ædificaverat ante Dominum; & adolebat super illud suffitum aromatum,
quæ erant ante Dominum, & perfecit domũ. Et navem fecit rex Se- 26
lomoh in Gheszion Gaber super litus maris Zzuph in terra Edom. Et 27
misit Hhiram in navi servos suos viros nautas & peritos regendi in mari
cum servis Selomoh. Et venerunt in Ophir, & acceperunt inde aurum, 28
quadringenta & viginti talenta; & adduxerunt ad regem Selomoh.

CAP. X.

ET regina Seba audivit famam Selomoh in nomine Domini, & venit 1
ut tentaret eum in *ænigmatibus*. Et venit in Jerusalem cum turmis mul- 2
tis valdè, & cameli onusti aromatibus, & auro multo valdè, & lapidi-
bus bonis; & venit ad Selomoh, & locuta est cum eo omne quod fuit cum
corde suo. Et indicavit illi Selomoh omnia verba ejus, & non fuit quic- 3
quam quod celatum fuerit à rege, quod non indicaret illi. Et vidit re- 4
gina Seba omnem sapientiam Selomoh, & domum quam ædificaverat.
Et cibum mensæ ejus, & discubitum servorum ejus, & stationem ministro- 5
rum ejus, & vestimenta eorum, & potum ejus, & holocausta ejus quæ
offerebat in domo sanctuarii Domini, & non remansit in ea ultrà spiri-
tus. Et dixit regi, Verum fuit verbum quod audivi in terra mea super 6
verbis tuis & super sapientia tua. Et non credidi verbis, usq; quò veni, & 7
viderunt oculi mei, & ecce non indicatum est mihi dimidium ejus quod
vidi; addidisti sapientiam & bonitatem super famam quam audivi. Beati 8
viri tui, beati servi tui isti, qui stant ante te semper, qui audiunt sapienti-
am tuam. Sit Dominus Deus tuus benedictus, qui complacuit sibi in te, 9
ita ut posuerit te super solium regni Israel, eò quòd amaverit Dominus
Israel in seculum, & præposuit te ut esses rex causa faciendi judicium ve-
ritatis & justitiæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܒܪܬܗ ܕܝܢ ܕܦܪܥܘܢ ܣܠܩܬ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܕܕܘܝܕ ܠܒܝܬܐ ܕܒܢܐ ܠܗ ܫܠܝܡܘܢ * ܗܝܕܝܢ ܒܢܐ
25 ܠܡܠܘܐ. * ܘܡܣܩ ܗܘܐ ܫܠܝܡܘܢ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܒܫܢܬܐ ܥܠܘܬܐ ܘܢܟܣܬܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܒܢܐ ܠܡܪܝܐ܂ ܘܡܣܝܡ
26 ܗܘܐ ܒܣܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ * ܘܫܠܡ ܒܝܬܐ܂ * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܣܦܝܢܬܐ
ܒܥܨܝܘܢܓܒܪ ܕܥܠ ܓܢܒ ܐܝܠܬ ܥܠ ܣܦܪ ܝܡܐ ܕܣܘܦ ܒܐܪܥܐ ܕܐܪܘܕ܂ * ܘܫܕܪ
27 ܚܝܪܡ ܡܠܟܐ ܥܒܕܘܗܝ ܒܣܦܝܢܬܐ܂ ܓܒܪܐ ܡܠܚܐ ܕܝܕܥܝܢ ܝܡܐ ܥܡ ܥܒܕܘܗܝ
28 ܕܫܠܝܡܘܢ܂ * ܘܐܙܠܘ ܠܐܘܦܝܪ܂ ܘܢܣܒܘ ܡܢ ܬܡܢ ܕܗܒܐ ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ
ܟܟܪܝܢ܂ ܘܐܝܬܝܘ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ܂ * ܫܠܡ * ܝ

1 * ܘܡܠܟܬ ܫܒܐ ܫܡܥܬ ܫܡܗ ܕܫܠܝܡܘܢ܂ ܘܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܐܬܬ ܠܡܢܣܝܘܬܗ ܒܦܠܐܬܐ܂
2 * ܘܐܬܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ܂ ܘܓܡܠܐ ܛܥܝܢܝܢ ܗܘܘ ܒܣܡܐ ܘܕܗܒܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ
ܘܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ܂ ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܫܠܝܡܘܢ ܡܠܟܐ܂ ܘܢܣܬܗ ܒܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
3 ܗܘܐ ܒܠܒܗ܂ * ܘܚܘܝܗ ܫܠܝܡܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܝܗ܂ ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܡܢ ܡܠܟܐ ܕܠܐ
4 ܚܘܝܗ܂ * ܘܚܙܬ ܡܠܟܬ ܫܒܐ ܟܠܗ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ܂ ܘܒܝܬܐ ܕܒܢܐ܂ * ܘܡܐܟܘܠܬܐ ܕܦܬܘܪܗ܂
5 ܘܡܘܬܒܐ ܕܥܒܕܘܗܝ܂ ܘܡܩܡܐ ܕܡܫܡܫܢܘܗܝ܂ ܘܠܒܘܫܝܗܘܢ܂ ܘܡܫܩܝܢܘܗܝ
ܘܠܒܘܫܝܗܘܢ܂ ܘܥܠܘܬܗ ܕܡܣܩ ܗܘܐ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܠܐ ܐܫܬܚܪܬ ܬܘܒ ܒܗ ܪܘܚܐ܂
6 * ܘܐܡܪܬ ܠܡܠܟܐ܂ ܫܪܝܪܐ ܗܘܐ ܡܠܬܐ ܕܫܡܥܬ ܒܐܪܥܝ ܥܠ ܡܠܝܟ ܘܥܠ ܚܟܡܬܟ܂
7 ܘܠܐ ܗܝܡܢܬ ܠܡܠܐ܂ ܥܕܡܐ ܕܐܬܝܬ ܘܚܙܝ ܥܝܢܝ܂ ܘܗܐ ܠܐ ܚܘܝܘܢܝ ܦܠܓܗ܂
8 ܐܘܣܦܬ ܚܟܡܬܐ ܘܛܒܬܐ ܥܠ ܫܡܥܐ ܕܫܡܥܬ܂ * ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܢܫܝܟ܂ ܘܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܝܟ
9 ܗܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܩܕܡܝܟ ܐܡܝܢܐܝܬ܂ ܘܫܡܥܝܢ ܚܟܡܬܟ܂ * ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܒܪܟ܂
ܕܨܒܐ ܒܟ܂ ܘܐܘܬܒܟ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܡܪܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܠܥܠܡ܂
ܘܐܩܝܡܟ ܡܠܟܐ܂ ܠܡܥܒܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ܂

Filia verò Pharaonis ascendit è civitate Davidis in ædem quam extruxerat illi Salomon. Tunc ædificavit Mello. 24
Et offerebat Salomon ter in anno holocausta & pacifica super altare, ponebatq; super illud thura coram Domino. 25
Perfectâ jam domo, paravit etiam rex Salomon naves in Isinu-geber quæ est prope Eloth, secus littus maris Suph, in regione Aruad. 26
Misitq; rex Hiram servos suos in iis navib⁹, viros nautas gnaros maris, unà cum servis Salomonis: 27
Qui profecti in Ophir tulerunt inde auri talenta quadringenta viginti, & advexerunt ad Salomonem. 28

CAP. X.

Regina verò Saba audito nomine Salomonis & nomine Domini, venit ad probandum eum ænigmatib⁹. 1
Venit inquam Jerusalem cum exercitu copiosissimo, & camelis portantib⁹ magnam vim aromatũ & auri, lapidesq; pretiosos; & adiens regem Salomonem, probavit eum cunctis reb⁹ quas habebat in animo. 2
Et exposuit ei Salomon cuncta verba, nihilque regem latuit quod non exposuerit illi. 3
Cúmque regina Saba vidisset omnem sapientiam Salomonis, & domum quam ædificaverat: 4
Cibum mensæ ejus, mansionem servorum ejus, statum ministrorũ ac indumenta eorum, pincernas & indumenta eorum, & holocausta quæ offerebat in domo Domini; non remansit ampliùs in ea spiritus: 5
Dixitq; ad regem, Reverà contigit sermo quem audiveram in regione mea de rebus tuis deque sapientia tua: 6
Tamen non credidi sermonibus, donec venirem, & viderent oculi mei; sed ecce non indicaverant mihi ne dimidium quidem: excedit sapientia & bonum, famam quam audiveram. 7
Beatæ uxores tuæ, beati servi tui qui astant jugiter coram te, & audiunt sapientiam tuam. 8
Sit Dominus Deus tuus benedictus qui te oblectatus est, teque collocavit supèr solium Israelis: eò quòd dilexit Dominus Israelem in perpetuum, regem te constituit, ut judicium & justitiam exerceres. 9

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * فاما ابنة فرعون فصعدت من قرية داود الى البيت الذي بناها سليمان * ثم بنى سليمن
25 ملوث * وكان سليمن يقرب ثلث مرات في السنة قرابينا وذبايحا كاملة على مذبح الرب
26 ويبخر البخور امام الرب من الاصماغ التي بين يدي الله * واكمل سليمن بناء البيت * ثم
عمل سفينة في غيضة وال * التي عند ايلوت عند شط بحر سوف * التي بارض ادوم * ثم ارسل
27 حيرام الملك عبيده في السفينة قوما ملاحين بصيرين بتدبير السفن في البحر * مع عبيد
28 سليمن * فخرجوا الى بلاد دهلك التي من الهند * وجلبوا من هناك ذهبا اربعماية وعشرين
قنطارا * واتوا به سليمن * الفصل العاشر * وسمعت ملكة سبا
1 بخبر سليمن واسم الرب * فقدمت من بلادها لتجربه بالامثال والمسايل * فجاءت الى اورشليم في
2 جيش عظيم جدا * ومعها جمالا موقرة ذهبا وعنبرا وجواهرا * فاتت سليمن وجربته بجميع
ما كان في قلبها * فاجابها سليمن وفسر لها كل شي سالته * ولم يخف عن سليمن شي
4 من امثالها * فرات ملكة سبا حكمة سليمن والبيت الذي بناه * وموايده وجلوس عبيده
بين يديه * وقيام خدمه ولباسهم * وذبايحه وقرابينه التي كان يقرب في بيت الرب * فلم
6 يبق فيها روح من تعجبها * وقالت يقينا كان الخبر الذي بلغني في ارضي * وكفى
7 عندي ما سمعت عن اقوالك وحكمتك * وان كنت لم اصدق ما قد بلغني * حتى
قدمت وعاينت بعيني * واذا اني لم اخبر بنصف ما عاينت * بل وجدت عندك من الحكمة
8 اضعاف ما سمعت * طوبا نسايك طوبا عبيدك هولاء الذين يقومون بين يديك ابدا
9 ويسمعون حكمتك * تبارك الله ربك الذي رضي بك * واجلسك على منبر ال اسرايل
لحب الله لبني اسرايل * فصيرك عليهم ملكا * لتقضي بالحق والعدل * وتعدل بالبر *

Porrò filia Salomonis ascendit è civitate Davidis in domum quam ædificaverat ei Salomon: tum extruxit Salomon Melvam. 24
Offerebat autem Salomon ter quotannis oblationes & sacrificia perfecta super altare Domini, & adolebat incensum coram Domino ex gummi qui erant in conspectu Domini. 25
Absolvit ergò Salomon ædificium domûs, tum struxit navim in sylva Val quæ est prope Iloth secus littus maris Suf, quæ est in terra Edom. 26
Tum misit Hiramus rex servos suos in illa navi, homines nautas peritos gubernandi naves in mari, unà cum servis Salomonis. 27
Qui egressi ad regiones Dahlak quæ sunt ex India, asportârunt inde auri quadringenta viginti quintaria, & attulerunt ea Salomoni. 28

CAP. X.

Audiens autem Regina Saba famam Salomonis & nomen Domini, advenit è patria sua ut tentaret eum parabolis & quæstionibus. 1
Cùmq; advenisset Jerusalem maximo cum comitatu, secum habens camelos onustos auro, ambaro, & gemmis; adivit Salomonem, & tentavit eum omnibus rebus quas animo conceperat. 2
Et respondit ei Salomon, & exposuit illi quicquid ab eo quæsierat, nec latuit Salomonem ullum ex ænigmatibus ejus. 3
Cùm etiam vidisset regina Saba sapientiam Salomonis, & ædem quam extruxerat: 4
Mensas ejus, consessum servorum ejus in præsentia ipsius, stationem ministrorum ejus, & vestimentum eorum; sacrificia demum & oblationes ejus quas offerebat in domo Domini; non remansit in ea spiritus ob stuporem suum: 5
Et ait, Certissimus erat rumor qui ad me pervenerat in terram meam, & pro comperto est apud me quod audiveram de sermonibus tuis & sapientiâ tuâ; 6
Etiamsi fidem non præstiterim his quæ ad me delata fuerant, donec venirem, & propriis oculis cernerem: sed ecce haud significata erat mihi dimidia pars eorũ quæ vidi: imò inveni apud te sapientiam longè superiorem his quæ audiveram. 7
Beatæ uxores tuæ, beati servi tui isti qui tibi semper astant, & audiunt sapientiam tuam. 8
Benedictus Deus Dominus tuus qui te delectatus sedere te fecit super solium Israelitarum. Ex amore Dei erga filios Israel constituit te regem super eos, ut verum & æquum jus diceres, & justitiam decerneres. 9

מלכים א : י

aromata & , auri talenta viginti & centum regi Deditque
10 וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים
illud , aroma sicut venit non : pretiosum lapidem & , valde multa
הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה לֹא בָא כַבֹּשֶׂם הַהוּא
.Selomoh regi Seba regina dedit quæ , multitudine in ultrà
עוֹד לָרֹב אֲשֶׁר־נָתְנָה מַלְכַּת־שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃
, Ophir ex aurum portabat quæ , Chiram navis etiam Et
11 וְגַם אֳנִי חִירָם אֲשֶׁר־נָשָׂא זָהָב מֵאוֹפִיר
lapidem & , valde multum almugim ligna Ophir ex detulit
הֵבִיא מֵאֹפִיר עֲצֵי אַלְמֻגִּים הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן
fulcrum almugim ligna rex Fecitque .pretiosum
12 יְקָרָה׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת־עֲצֵי הָאַלְמֻגִּים מִסְעָד
: cantoribus nabla & , citharas & , regis domus & , Domini domus
לְבֵית־יְהוָה וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת וּנְבָלִים לַשָּׁרִים
diem ad usque est visum nec , almugim ligna sic venit non
לֹא בָא־כֵן עֲצֵי אַלְמֻגִּים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם
omnem Seba reginæ dedit Selomoh rex Et .hanc
13 הַזֶּה׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת־שְׁבָא אֶת־כָּל־
manum secundùm ei dedit quæ præter , petivit quam suam voluntatem
חֶפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאָלָה מִלְּבַד אֲשֶׁר נָתַן־לָהּ כְּיַד
.ejus servi & ipsa , suam terram in abiit & , se vertit & : Selomoh regis
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתֵּפֶן וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ׃
, uno anno in Selomoh ad veniebat quod auri pondus erat Et
14 וַיְהִי מִשְׁקַל הַזָּהָב אֲשֶׁר־בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה אֶחָת
viros Præter .auri talentorum sex & sexaginta sexcentorum
15 שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ כִּכַּר זָהָב׃ לְבַד מֵאַנְשֵׁי
, Arabiæ reges omnes & , aromatariorum negotiationem & , scrutatores
הַתָּרִים וּמִסְחַר הָרֹכְלִים וְכָל־מַלְכֵי הָעֶרֶב
scuta ducenta Selomoh rex fecit Et .terræ duces &
16 וּפַחוֹת הָאָרֶץ׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה
scutum super fecit ascendere aureos sexcentos : tracto auro
זָהָב שָׁחוּט שֵׁשׁ־מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל־הַצִּנָּה
tres : tracto auro clypeos trecentos Et .unum
17 הָאֶחָת׃ וּשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת מָגִנִּים זָהָב שָׁחוּט שְׁלֹשֶׁת
eos dedit & : unumquemque clypeum super ascendere fecit auri minas
מָנִים זָהָב יַעֲלֶה עַל־הַמָּגֵן הָאֶחָת וַיִּתְּנֵם
solium rex , fecit Et .Lebanon sylvæ domo rex
18 הַמֶּלֶךְ בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא
gradus Sex .roborato auro illud operuit & , grande dentis
19 שֵׁן גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב מוּפָז׃ שֵׁשׁ מַעֲלוֹת
hinc manus & , ipsum post à folio rotundum caput & , folio
לַכִּסֵּא וְרֹאשׁ עָגֹל לַכִּסֵּא מֵאַחֲרָיו וְיָדֹת מִזֶּה
stantes leones duo & : sessionis locum ad inde &
וּמִזֶּה אֶל־מְקוֹם הַשָּׁבֶת וּשְׁנַיִם אֲרָיוֹת עֹמְדִים
ibi stantes leunculi duodecim Et : manus apud
20 אֵצֶל הַיָּדוֹת׃ וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיִים עֹמְדִים שָׁם
omnibus in sic fuit factum non : inde & hinc gradus sex super
עַל־שֵׁשׁ הַמַּעֲלוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא־נַעֲשָׂה כֵן לְכָל־
.regnis
מַמְלָכוֹת׃

Versio VULG. LAT.

10 Dedit ergò regi centū viginti talenta auri, & aromata multa nimis, & gemmas pretiosas: non sunt allata ultrà aromata tam multa, quàm ea quæ dedit regina Saba regi Salomoni.
11 (Sed & classis Hiram, quæ portabat aurum de Ophir, attulit ex Ophir ligna thyina multa nimis, & gemmas pre-
12 tiosas. Fecitque rex de lignis thyinis fulcra domûs Domini, & domûs regiæ, & cytharas lyrásq; cantoribus: non sunt allata hujuscemodi ligna thyina, neque visa usque in præsentem
13 diem.) Rex autem Salomon dedit reginæ Saba omnia quæ voluit & petivit ab eo: exceptis his, quæ ultrò obtulerat ei munere regio. Quæ reversa est, & abiit in terram suam
14 cum servis suis. Erat autem pondus auri, quod afferebatur Salomoni per annos singulos, sexcentorum sexaginta sex ta-
15 lentorum auri: Excepto eo, quod afferebant viri qui super vectigalia erant, & negotiatores, universique scruta vendentes, & omnes reges Arabiæ, ducés-
16 que terræ. Fecit quoq; rex Salomon ducenta scuta de auro purissimo, sexcentos auri siclos dedit in laminas scuti unius.
17 Et trecentas peltas ex auro probato: trecentæ minæ auri unam peltam vestiebant: posuitque eas rex in domo saltûs
18 Libani. Fecit etiam rex Salomon thronum de ebore grandem: & vestivit eum auro
19 fulvo nimis, Qui habebat sex gradus: & summitas throni rotunda erat in parte posteriori: & duæ manus hinc atque inde tenentes sedile: & duo leones stabant juxta
20 manus singulas. Et duodecim leunculi stantes super sex gradus hinc atque inde: non est factum tale opus in universis regnis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

13 Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ᾐτήσατο, ἐκτὸς πάντων ὧν δεδώκει αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως Σαλωμών. καὶ ἀπεστράφη, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν (ο) αὐτῆς αὐτή, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῆς.
14 Καὶ (π) ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐληλυθότος τῷ Σαλωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνί, (ρ) ἑξακόσια καὶ ἑξηκονταέξ τάλαντα χρυσίου,
15 χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν (σ) ἐμπόρων καὶ πάντων τῶν βασιλέων τοῦ πέραν καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς.
16 Καὶ ἐποίησε (τ) Σαλωμὼν τριακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλατά· τριακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν·
17 Καὶ τριακόσια (υ) ὅπλα χρυσᾶ ἐλατά· καὶ τρεῖς (φ) μναῖ ἐνῆσαν χρυσοῦ εἰς τὸ ὅπλον τὸ ἕν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου.
18 Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ περιεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ.
19 Ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ, καὶ προτομαὶ μόσχων τῷ θρόνῳ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ (χ) χεῖρες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καθέδρας, καὶ δύο (ψ) λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς χεῖρας,
20 Καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. οὐ γέγονεν
21 οὕτως πάσῃ βασιλείᾳ. Καὶ πάντα τὰ (ω) σκεύη τὰ ὑπὸ τοῦ Σαλωμὼν γεγονότα χρυσᾶ, καὶ λουτῆρες (α) χρυσοῖ, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου (β) δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ (γ) συγκεκλεισμένα. οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν (δ)
22 λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις (ε) Σαλωμών· Ὅτι ναῦς Θαρσὶς τῷ (ζ) βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν τῇ θαλάσσῃ μετὰ τῶν νηῶν Χιράμ. μία διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο τῷ βασιλεῖ ναῦς ἐκ Θαρσὶς χρυσίου καὶ (η) ἀργυρίου καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν. Αὕτη ἦν ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλήμ, καὶ τὴν ἄκραν, τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυίδ, καὶ τὴν Ἀσσοὺρ, καὶ τὴν Μαγδὰλ, καὶ τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἀνωτέραν, καὶ τὴν Ἱεθερμάθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ τὴν πραγματείαν Σαλωμών, ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, τοῦ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ἀπὸ τοῦ Χετταίου καὶ τοῦ Ἀμορραίου καὶ τοῦ Φερεζαίου καὶ τοῦ Χαναναίου καὶ τοῦ Εὐαίου καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου καὶ τοῦ Γεργεσαίου τῶν μὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὄντων, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἐδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς Σαλωμὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες οἱ πολεμισταί, καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες καὶ τρισσοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ.
23 Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς
24 τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει. Καὶ πάντες βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμών, τοῦ
25 ἀκοῦσαι τῆς φρονήσεως αὐτοῦ ἧς ἔδωκε κύριος τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Καὶ αὐτοὶ (θ) ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα, σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμόν, στακτήν, καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους, καὶ ἡμιόνους τὸ κατ' (ι) ἐνιαυ-
26 τὸν ἐνιαυτῷ. Καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι (κ) εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἔθετο αὐτὰς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου.

MS.A. (ο) αὐτῆς, καὶ (π) ἦν σταθμὸς (ρ) ἑξακόσια ἑξηκονταέξ (σ) ἐμπόρων τῶν ῥοποπωλῶν, καὶ (τ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν (υ) ὅπλα ἐλατά· (φ) μναῖ χρυσίου ἐνῆσαν (χ) χεῖρες ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, (ψ) λέοντες * ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἕξ (ω) σκεύη τοῦ ποτοῦ τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν χρυσοῦ γεγονότα, καὶ (α) χρυσοῖ, πάντα (β) τοῦ δρυμοῦ (γ) συγκεκλεισμένα. (δ) λογιζόμενον (ε) Σαλωμών. Εἰσόπι ἦν ὅτι (ζ) βασιλεῖ ἐν (η) ἀργυρίου καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων καὶ ταώνων. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ut vers. seq. 23. (θ) ἔφερον πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμόν, (ι) ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. Καὶ συνέλεξεν Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες. (κ) καὶ εἰς

Cum Translatione LATINA.

13 *Et rex Salomon dedit reginæ Saba omnia, quæcunque voluit, quæcunque petiit, præter omnia quæ dederat ei per (k) manum regis Salomon. Et revertit, & venit in terram suam, ipsa, & omnes pueri ejus.*
14 *Et erat pondus auri, quod veniebat ad Salomon in anno uno, sexcenta, & sexaginta sex talenta auri,*
15 *Absque tributis subditorum, (l) et mercatorum, & omnium regum regionis ulterioris, & satraparum terræ.*
16 *Et fecit Salomon (m) trecentas lanceas aureas ductiles (trecenti aurei inerant in lancea una)*
17 *& trecenta (n) scuta aurea ductilia: & tres minæ inerant auri in scuto uno. Et dedit ea rex in domum sylvæ Libani.*
18 *Et fecit rex thronum elephantinum magnum: & circumauravit illum auro probato.*
19 *Sex gradus throno: & prominentiæ vitulorum ipsi throno ex posterioribus ejus: & manus hinc, & hinc super locum cathedræ: & duo leones stantes juxta manus:*
20 *Et duodecim leones stantes ibi super sex gradus, hinc, & hinc. Non factum est sic omni regno.*
21 *Et omnia vasa, (o) quæ à Salomon facta, aurea, & lavacra aurei, Et omnia vasa domûs sylvæ Libani auro conclusa. Non fuit argentum: quoniam non erat reputatum in diebus Salomon:*
22 *Quia navis Tharsis erat regi Salomon in mari cum (p) navibus Chiram: una per tres annos veniebat regi navis è Tharsis auri, & (q) argenti, & lapidum tornatorum, & dolatorum. Hæc (r) fuit summa distributionis quam obtulit rex Salomon ad ædificandam domum Domini, & domum regis, & murum Hierusalem, & arcem, ad circumsepiendum sepem civitatis David, & Assur, & Magdal, & Gazer, & Bethoron superiorem, & Jethermath, & omnes civitates curruum, & omnes civitates equitum, & negotiationem Salomon, quam negotiatus est, ædificando in Hierusalem, & in omni terra, (s) Ut non opprimeret eum omnem populum residuum de Chettæo, & Amorrhæo, & Pherezæo, et Chananæo, & Evæo, & Jebusæo, & Gergesæo, de iis qui non erant ex filiis Israel, filios eorum residuos (t) cum eo in terra, quos non poterant filii Israel exterminare eos, & adduxit eos Salomon in tributum usque in diem hanc. Et de filiis Israel non dedit Salomon (u) molestiam: quoniam ipsi erant viri bellatores, & pueri ejus & principes, & (x) tertiarii ejus, & principes curruum ejus, & equites ejus.*
23 *Et magnificatus est Salomon super omnes reges terræ divitiis, & prudentiâ.*
24 *Et omnes reges terræ quærebant faciem Salomon, ad audiendam prudentiam ejus quam dederat Dominus cordi ejus.*
25 *Et ipsi ferebant unusquisque dona, vasa (y) aurea, & vestem, stactem, & suavitates, & equos, & mulos, (z) quod per annum, anno.*
26 *Et fuerunt Salomon (aa) quatuor mille fœminæ equæ ad currus, & duodecim millia equitum. Et posuit ea in civitatibus curruum, & cum rege in Hierusalem. Et fuit Dux omnium regum à flumine, & usque ad terram alienigenarum, & usque ad terminos Ægypti.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וִיהַבַת לְמַלְכָּא מְאָה וְעַסְרִין כַּכְּרִין דִּדְהַבָא וּבוּסְמָנִין סַגִּי לַחֲדָא וְאַבְנִין טָבָן
11 לָא אֲתָא כְבוּסְמָנַיָּא הָאִנּוּן עוֹד לִסְגֵי דִּי־יְהַבַת מַלְכַּת שְׁבָא לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה׃ וְאַף
סְפִינַתָּא דְחִירָם דְּמֵיתְיָא דַּהֲבָא מֵאוֹפִיר אַיְתִיאַת מֵאוֹפִיר אָעֵי אַלְמוּגִין סַגִּי לַחֲדָא
12 וְאַבְנִין טָבָן׃ וַעֲבַד מַלְכָּא יָת אָעֵי אַלְמוּגַיָּא סְעִיד לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּלְבֵית
מַלְכָּא וְכִנָּרַיָּא וְנִבְלַיָּא לִבְנֵי לֵוִי לָא אֲתוֹ כֵן אָעֵי אַלְמוּגִין וְלָא אִתְחֲזִיאוּ עַד יוֹמָא
13 הָדֵין׃ וּמַלְכָּא שְׁלֹמֹה יְהַב לְמַלְכַּת שְׁבָא יָת כָּל רְעוּתָהּ דִּשְׁאֵילַת בַּר מִדְּמַנִּי לַהּ
14 כְּעוּתַר יְדָא דְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה וְאִתְפְּנִיאַת וַאֲזַלַת לְאַרְעַהּ הִיא וְעַבְדָהָא׃ וַהֲוָה
מַתְקַל דַּהֲבָא דִּי הֲוָה אָתֵי לִשְׁלֹמֹה בְּשַׁתָּא חֲדָא שִׁית מְאָה שִׁתִּין וְשִׁית כַּכְּרֵי
15 דַהֲבָא׃ בַּר מֵאַגַר אוּמָּנַיָּא וּסְחוֹרַת תַּגָּרַיָּא וְכָל מַלְכֵי סוּמְכְוָתָא וְשִׁלְטוֹנֵי
16 אַרְעָא׃ וַעֲבַד מַלְכָּא שְׁלֹמֹה מָאתָן תְּרֵסִין דִּדְהַבָא טָבָא שִׁית מְאָה דַהֲבָא
17 מַסִּיק עַל תְּרֵיסָא חַד׃ וּתְלָת מְאָה מְגִנִּין דִּדְהַבָא טָבָא תְּלָתָא מְנָן דִּדְהַבָא
18 מַסִּיק עַל מְגִנָּא חַד וִמַנְּנוּן מַלְכָּא בֵּית מְקֵירַת מַלְכַיָּא׃ וַעֲבַד מַלְכָּא
19 כּוּרְסְיָא דְשֵׁן רַבָּא וַחֲפָהִי דַּהֲבָא טָבָא׃ שִׁתָּא דַרְגִּין לְכוּרְסְיָא וְרֵישׁ סַגְלְגַל
לְכוּרְסְיָא מֵאֲחוֹרוֹהִי וְאַשְׁדְּתָא מִכָּא וּמִכָּא עַל אֲתַר מוֹתְבָא וּתְרֵין אַרְיָוָן
20 קָיְמִין בִּסְטַר אַשְׁדְּתָא׃ וּתְרֵי עֲשַׂר אַרְיָוָן קָיְמִין תַּמָּן עַל שִׁתָּא דַרְגִּין מִכָּא וּמִכָּא
לָא אִתְעֲבַד כֵּן לְכָל מַלְכְוָתָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Et dedit regi centum & viginti talenta auri, & aromata multa valdè, & lapides bonos, non venerunt sicut aromata illa ampliùs in multitudine, quæ dedit regina Seba regi Selomoh.
11 Et etiam navis Hhiram quæ adferebat aurum ex Ophir, advexit ex Ophir ligna coraliorum multa valdè, & lapides bonos.
12 Et fecit rex è lignis coraliorum appodiamen domui sanctuarii Domini, & domui regis; & citharas, & nabla filiis Levi: non venerunt talia ligna coraliorum, nec visa sunt ad diem hanc.
13 Et rex Selomoh dedit reginæ Seba omne placitum ejus quod petivit; præter id quod numeravit ei secundùm opulentiam manus regis Selomoh; & vertit se, & ivit in terram suam ipsa, & servi ejus.
14 Et erat pondus auri, quod veniebat ipsi Selomoh singulis annis; sexcentorum & sexaginta sex talentorum auri.
15 Præter mercedem artificum, & negotiationem mercatorum, & omnium regum Zzumchevatha & principum terræ.
16 Et fecit rex Selomoh ducenta scuta auri boni, sexcentos aureos ascendere faciens super scutum unumquodque.
17 Et trecentos clypeos auri boni, tres minas auri ascendere fecit super clypeum quodque, & posuit eos rex in domo refrigerii regum.
18 Et fecit rex solium eburneum magnum, & obduxit illud auro bono.
19 Sex gradus erant solio, & caput rotundum erat solio à posteriori ejus, & sustentacula hinc & inde super locum sessionis, & duo leones stabant in latere sustentaculi.
20 Et duodecim leones stabant ibi super sex gradus hinc & inde; non factum fuit tale in cunctis regnis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܝܗܒܬ ܠܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܟܟܪܝܢ ܕܕܗܒܐ. ܘܒܣܡܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ.
ܘܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܬܘܒ ܐܝܟ ܒܣܡܐ ܗܢܘܢ ܠܗܠ. ܕܝܗܒܬ ܡܠܟܬܐ ܕܫܒܐ ܠܫܠܝܡܘܢ.
11 * ܘܐܦ ܐܠܦܐ ܕܚܝܪܡ. ܕܐܝܬܝܘ ܕܗܒܐ ܡܢ ܐܘܦܝܪ. ܐܝܬܝܘ ܡܢ ܐܘܦܝܪ. ܩܝܣܐ
12 ܕܒܪܘܬܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. ܘܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ ܩܝܣܐ ܕܒܪܘܬܐ
ܠܣܡܟܐ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܟܢܪܐ ܘܢܒܠܐ ܠܡܫܒܚܢܐ. ܠܐ ܐܬܘ
13 ܐܝܟ ܗܢܘܢ ܩܝܣܐ ܕܒܪܘܬܐ. ܘܠܐ ܐܬܚܙܝܘ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ
ܝܗܒ ܠܡܠܟܬܐ ܕܫܒܐ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܨܒܬ ܘܫܐܠܬ. ܣܛܪ ܡܢ ܡܕܡ ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܝܟ
14 ܐܝܕܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܗܦܟܬ ܘܐܙܠܬ ܠܐܪܥܗ. ܗܝ ܘܥܒܕܝܗ. * ܘܗܘܐ ܡܬܩܠܐ ܕܕܗܒܐ ܕܐܬܐ
15 ܗܘܐ ܠܫܠܝܡܘܢ ܒܫܢܬܐ ܚܕܐ. ܫܬܡܐܐ ܫܬܝܢ ܘܫܬ ܟܟܪܝܢ ܕܕܗܒܐ. * ܣܛܪ ܡܢ ܐܢܫܐ
16 ܘܬܓܪܐ ܘܐܬܓܪܝܢ ܕܐܬܝܢ. ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܥܪܒܝܐ ܘܫܠܝܛܢܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ
ܫܠܝܡܘܢ. ܡܐܬܝܢ ܬܪܣܝܢ ܕܕܗܒܐ ܫܚܝܩܐ. ܫܬܡܐܐ ܡܢܝܢ ܕܕܗܒܐ ܢܦܩ ܠܟܠ ܬܪܣܐ ܚܕ.
17 * ܘܬܠܬܡܐܐ ܡܓܢܐ ܕܕܗܒܐ ܫܚܝܩܐ. ܘܬܠܬܡܐܐ ܡܢܝܢ ܕܕܗܒܐ ܢܦܩ ܠܟܠ ܡܓܢܐ ܚܕ.
18 ܘܣܡ ܐܢܘܢ ܡܠܟܐ ܒܒܝܬ ܥܒܐ ܕܠܒܢܢ. * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ ܟܘܪܣܝܐ ܕܫܢܐ. ܪܒܐ.
19 ܘܚܦܝܗ ܕܗܒܐ ܡܢ ܐܘܦܝܪ. * ܘܥܒܕ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܬ ܕܪܓܝܢ. ܘܪܫܗ ܕܟܘܪܣܝܐ. ܥܓܘܠ
ܡܢ ܒܣܬܪܗ. ܘܐܝܕܝܐ ܡܟܐ ܘܡܟܐ. ܥܠ ܕܘܟܬܐ ܕܡܘܬܒܐ. ܘܬܪܝܢ ܐܪܝܘܬܐ. ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ
20 ܠܘܬ ܐܝܕܝܐ. * ܘܬܪܥܣܪ ܐܪܝܘܬܐ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܥܠ ܫܬ ܕܪܓܝܢ. ܡܟܐ ܘܡܟܐ. ܠܐ ܐܬܥܒܕ
ܗܟܢܐ ܒܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ.

Et dedit regi Salomoni centum viginti ta- 10
lenta auri, & odoramentorum magnam co-
piam, lapidésque pretiosos : nec fuerunt am-
pliùs advecta talia odoramenta, qualia de-
dit regina Saba Salomoni. (Naves quoque 11
Hirami advexerunt aurũ ex Ophir, attulerunt
etiam ex Ophir ligna brasilica ingenti copiâ,
& lapides pretiosos. Adhibuit auté rex Salo- 12
mon ligna brasilica in ornamentum pro do-
mo Domini & pro domo regia, & in nabla
& citharas pro cantoribus : talia ligna bra-
silica nec allata nec visa fuerant ad hunc usq;
diem.) Vicissim rex Salomon dedit Reginæ 13
Saba quicquid voluit & expetivit, præter
res quas dederat illi pro manu (*i. muni-
ficentiâ*) regiâ : sic reversa abiit in regi-
onem suam unà cum servis suis. Cæterùm 14
pondus auri quod obveniebat Salomoni in
uno anno, erat sexcentorum sexaginta sex ta-
lentorum auri : Exceptis *iis quæ obveniebant* 15
ei ab artificibus, & mercibus negotiatorum,
cunctis regibus Arabum, & principibus ter-
ræ. Fecit quoque rex Salomon ducentos cly- 16
peos ex auro purissimo, sexcentas autem mi-
nas insumpsit in quemlibet clypeum. Et tre- 17
centa scuta ex auro purissimo, & trecentas
auri minas insumpsit in quodlibet scutum ;
posuítque ea rex in domo saltûs Libani.
Fecit præterea rex solium eburneum ingens, 18
& obduxit illud auro ex Ophir *advecto*. So- 19
lio fecit sex gradus, & fastigium solii re-
tundum erat à tergo, & brachia hinc inde
in loco sedis, & bini leones stabant utrin-
que : Et duodeni leones stabant hinc inde à 20
lateribus sex illorum graduum ; nihil tale
factum est in ullo regno.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وجاءت ملكة اليمن هذه لسليمن الملك بماية وعشرين قنطار ذهب وعنبرا كثيرا
وانواع الطيب والجواهر المرتفعة ولم يجي مثل ذلك الطيب والعنبر الذي وهبت ملكة
11 اليمن لسليمن واتت به الي ارض اسرايل * وسفن حيرام ايضا حملت ذهبا من ارض
الهند وجي فيها بخشب الخيم وهذا الخشب مصور في خلقته باصبغ من الاصباغ كثير
12 وجواهر مرتفعة * وجعل سليمن من الخشب المصور الذي اتاه في بيت الرب وبيته وزينها
به وجعل منه ايضا عيدانا ومعازفا للروساء من بيت لاوي الذين يسكنون في بيت الرب
13 به ولم يجي مثل ذلك الخشب الي ارض اسرايل ايضا ولم ير مثله الي اليوم * واجاز سليمان
الملك ملكة سبا ووهب لها كل شي طلبت هذا سوي الجوايز الذي يجيز الملوك بعضها
14 بعضا فخرجت من عنده وانصرفت الي بلادها هي وعبيدها وخيلها * وكان وزن الذهب
15 الذي اجتمع لسليمن في تلك السنة ست ماية وستة وستون قنطارا * غير ما كان ياتون به
صناعه وتجاره * وكان جميع الملوك والسلاطين كلها التي للارض ورؤساء الشعوب يهدون الي
16 سليمان الهدايا ويكرمونه * وعمل سليمان الملك مايتي ترس من ذهب ابريز في كل ترس
17 ستماية منا من ذهب * وعمل ايضا ثلاث ماية درقة من ذهب ابريز في كل درقة ثلاث ماية
18 منا من ذهب وصيرها الملك في البيت الذي بناه وسماه غيضة لبنان * ثم عمل سليمن
19 ايضا منبرا كبيرا من عاج والبسه ذهبا من الذهب الذي اتاه من الهند * وصير للمنبر
ستة درجات وصير راس هذا المنبر مدورا من خلفه وفي الجانبين جعل للمجلس متكا
في كل جانب منها وجعل على جانبيه اسدين من ذهب واحدا عن يمينه والاخر عن يساره
20 * وجعل على كل درجة اسدين فصارت الاسود اثني عشر على ستة درجات يمينه ويساره
ولم يعمل مثل هذا المنبر في جميع المملكات

Eadem hæc regina Austri attulit regi Sa- 10
lomoni centum viginti quintaria auri, am-
barum permultum, genera odorũ & gem-
marum præstantissimarũ : nec unquam ve-
nerant tales odores nec ambarum, quæ re-
gina Austri donavit Salomoni, quæque ad-
vexerat ad terram Israeliticam. Naves 11
etiam Hirami tulerunt aurum è terra In-
dica, & advectum fuit in eis lignum co-
loratum (est autem lignum istud natura-
liter pictum variis colorum generibus) per-
multum, gemmæq; præstantissimæ. Posu- 12
itque Salomon ex ejusmodi ligno picto
quod allatum ipsi fuerat, in domo Domini
& in domo sua, eóque ornavit eas : ex
eodem composuit etiam fides & sistra pro
principibus familiæ Leviticæ, qui cane-
bant in domo Domini : nunquam adhuc
venerat tale lignum in terram Israeliti-
cam, nec illi simile visum fuerat ad hodi-
ernam usque diem. Salomon quoque rex 13
donavit Reginæ Sabæ, eique largitus est
quicquid postulavit, præter munera quæ
reges mutuò sibi donare consueverunt: sic ab
eo egressa rediit in patriam suam tam i-
psa quam servi & equi sui. Fuit autem 14
pondus auri quod coactum fuit Salomoni
eo anno, sexcentorum sexaginta sex quin-
tariûm : Præter illud quod afferebant 15
artifices & mercatores ejus. Omnes præ-
terea reges, omnésque orbis imperatores, &
principes populorum mittebant ad Salo-
monem munera, et honore afficiebant eum.
Item fecit Salomon rex ducentos clypeos 16
ex auro obryzo, & in quolibet clypeo sex-
centæ extabant auri minæ. Fecit etiam 17
trecenta scuta ex auro obryzo, et in unum-
quodque scutum trecentas auri minas in-
sumpsit: & collocavit ea rex in æde quam
extruxerat, et appellaverat, Saltum Libani.
Ad hæc fecit Salomon tribunal maximum 18
ex ebore, & obduxit illud auro, ex eo sci-
licet auro quod allatũ fuerat ei ex India.
Eidem tribunali fecit sex gradus, ejusdém- 19
que tribunalis verticem rotundum fecit à
tergo : & in utroque sedis latere fecit ful-
crum utrinque, & super gemina ejusdem
latera posuit geminos leones aureos, unum
à dextera, alterum à sinistra. Singulis e- 20
tiam gradibus binos imposuit leones, adeó-
que duodecim fuerunt leones super sex il-
los gradus dextrorsum & sinistrorsum :
nunquam factum fuit hujusmodi tribunal
in universis regnis.

מלכים א:יא

domus vasa omnia & ,aurea Selomoh regis *propinationis* vasa omnia Et
21 וכל כלי משקה המלך שלמה זהב וכל כלי בית
diebus in reputabatur nec ,argentum non *conclusu* auro Lebanon saltus
יער הלבנון זהב סגור אין כסף לא נחשב בימי
cum *mari in* regi Tarsis navis Quia .quicquam *in* Selomoh
22 שלמה למאומה: כי אני תרשיש למלך בים עם
Tharsis navis veniebat annis tribus in semel :Chiram navi
אני חירם אחת לשלש שנים תבוא אני תרשיש
.pavos & ,simias & ,elephantum dentes ,argentum & aurum *portans*
נשאת זהב וכסף שנהבים וקפים ותכיים:
,terræ regibus omnibus præ Selomoh rex est magnificatus Et
23 ויגדל המלך שלמה מכל מלכי הארץ
faciei quærentes terra *omnis* Et .sapientia in & *opulentia* in
24 לעשר ולחכמה: וכל הארץ מבקשים את פני
.ejus corde in Deus *dederat* quam ,ejus sapientiam *audiendum ad* ,Selomoh
שלמה לשמע את חכמתו אשר נתן אלהים בלבו:
,aurea vasa & ,argentea vasa ;suum munus *vir afferentes ipsi* Et
25 והמה מביאים איש מנחתו כלי כסף וכלי זהב
,anno in anni *rem* ;mulos & ,equos ;aromata & ,*armaturā* &,vestes &
ושלמות ונשק ובשמים סוסים ופרדים דבר שנה בשנה:
quadrin- & mille ei *fuit* & :equites & ,currum Selomoh congregavit Et
26 ויאסף שלמה רכב ופרשים ויהי לו אלף וארבע
civitatibus in eos posuit & :equites millia duodecim & ,currus genti
מאות רכב ושנים עשר אלף פרשים וינחם בערי
rex dedit Et .Jerusalaim in rege cum & *currus*
הרכב ועם המלך בירושלם: ויתן המלך
27 dedit cedros & ,lapides tanquam Jerusalaim in argentum
את הכסף בירושלם כאבנים ואת הארזים נתן
exitum Et .multitudine in campestri in quæ ,sycomoros tanquam
28 כשקמים אשר בשפלה לרב: ומוצא
regis negotiatores,netum & ,Ægypto ex Selomoh ipsi qui equorum
הסוסים אשר לשלמה ממצרים ומקוה סחרי המלך
quadriga egrediebatur & ascendebat Et .pretio *in* netum capiebant
29 יקחו מקוה במחיר: ותעלה ותצא מרכבה
;centum & quinquaginta *in* equus & ,argenteis sexcentis *in* Ægypto ex
ממצרים בשש מאות כסף וסוס בחמשים ומאה
eorum *manu in* Aram *regibus* & ,Chitthæorum *regibus omnibus* sic &
וכן לכל מלכי החתים ולמלכי ארם בידם
.educebant
יצאו:

CAP. XI. יא

filiam & ,multas alienigenas mulieres adamavit Selomoh rex Et
1 והמלך שלמה אהב נשים נכריות רבות ואת בת
:Chitthæas ,Sidonias ,Edomæas ,Hammonitidas ,Moabitidas ,Parhoh
פרעה מואביות עמניות אדמיות צדניות חתית:
Non :Israel filios ad Dominus dixit quibus gentibus De
2 מן הגוים אשר אמר יהוה אל בני ישראל לא
facient declinare *certè*;vos *in* ingredientur non ipsi & ,eos *in* ingrediemini
תבאו בהם והם לא יבאו בכם אכן יטו את
.amando Selomoh adhæsit eis *in* :suos deos post vestrum cor
לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק שלמה לאהבה:
:trecentæ pellices & ,septingentæ *principes* uxores ei *fuit* Et
3 ויהי לו נשים שרות שבע מאות ופלגשים שלש מאות
.ejus cor ejus mulieres fecerūt declinare &
ויטו נשיו את לבו:

Versio VUL. LAT.

21 Sed & omnia vasa, quibus potabat rex Salomon, erant aurea: & universa supellex domus saltûs Libani de auro purissimo: non erat argentum, nec alicujus pretii putabatur
22 in diebus Salomonis, Quia classis regis p mare cum classe Hiram semel per tres annos ibat in Tharsis, deferens indè aurum, & argentum, & dentes elephantorum, & simias, & pa-
23 vos. Magnificatus est ergo rex Salomon super omnes reges terræ, divitiis, & sapien-
24 tiâ. Et universa terra desiderabat vultum Salomonis, ut audiret sapientiam ejus, quam
25 dederat Deus in corde ejus. Et singuli deferebant ei munera, vasa argentea & aurea, vestes & arma bellica, aromata quoque, & equos & mulos, per
26 annos singulos. Congregavitque Salomon currus & equites, & facti sunt ei mille quadringenti currus, & duodecim millia equitum: & disposuit eos per civitates munitas, & cum rege in Jerusa-
27 lem. Fecitque ut tanta esset abundantia argenti in Jerusalem, quanta & lapidum: & cedrorum præbuit multitudinem, quasi sycomoros quæ na-
28 scuntur in campestribus. Et educebantur equi Salomonis de Ægypto, & de Coa. Negotiatores enim regis emebant de Coa, et statuto pretio perduce-
29 bant. Egrediebatur autē quadriga ex Ægypto sexcentis siclis argenti, & equ' centum quinquaginta. Atque in hunc modum cuncti reges Hethæorum & Syriæ equos venundabant.

CAP. XI.

1 Rex autem Salomon adamavit mulieres alienigenas multas, filiā quoque Pharaonis, & Moabitidas, & Ammonitidas, Idumæas, & Sidonias, & He-
2 thæas: De gentibus sup quib' dixit Dñs filiis Israel; Non ingrediemini ad eas, neque de illis ingredientur ad vestras: certissime enim avertent corda vestra ut sequamini deos earū.
3 His itaq; copulat' est Salomon ardentissimo amore. Fuerúntq; ei uxores quasi reginæ septingentæ, et concubinæ trecentæ: et averterūt mulieres cor ejus.

Ver. GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

27 Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς (λ) τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ
28 εἰς πλῆθος. Καὶ ἡ ἔξοδος (μ) Σαλωμὼν τῶν ἱππέων καὶ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκ Θεκουὲ ἔμποροι τοῦ βασιλέως· καὶ ἐλάμβανον ἐκ (ν) Θεκουὲ
29 ἐν ἀλλάγματι. Καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος (ξ) ἐξ Αἰγύπτου ἅρμα ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου, καὶ ἵππος ἀντὶ πεντήκοντα ἀργυρίου. καὶ οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι Χετθιίν, καὶ βασιλεῦσι Συρίας κατὰ θάλασσαν ἐξεπορεύοντο.

ΚΕΦ. ια΄.

1 Καὶ ὁ βασιλεὺς (α) Σαλωμὼν ἦν φιλογύ-
3 νης. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι. Καὶ ἔλαβε γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ τὴν θυγατέρα Φαραώ, Μωαβίτιδας, (β) Ἀμμανίτιδας, Σύρας, καὶ
2 Ἰδουμαίας, Χετταίας, καὶ Ἀμοῤῥαίας, Ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπεῖπε κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω εἰδώλων αὐτῶν· εἰς αὐτοὺς ἐκολλήθη Σαλωμών, (γ) τοῦ ἀγαπῆσαι. Καὶ ἐγε-
4 νήθη ἐν καιρῷ γήρους Σαλωμών, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, κα-
3 θὼς ἡ καρδία (δ) Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐξέκλιναν γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι τὴν καρδίαν
7 αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν αὐτῶν. Τότε ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωάβ, καὶ
5 τῷ βασιλεῖ αὐτῶν εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμών, Καὶ
8 τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων. Καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς ἀλλοτρίαις, αἳ ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις
6 (ε) αὐτῶν. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου, ὡς
9 Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη κύριος ἐπὶ Σαλωμών, ὅτι ἐξέκλινε καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ, τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ
10 δίς, Καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τὸ παράπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ (ζ) φυλάξασθαι ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ (η) θεός· οὐδὲ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου, κατὰ τὴν καρδί-
11 αν Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Σαλωμών, Ἀνθ᾽ ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ ἐφύλαξας (θ) τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαῤῥήσσων διαῤῥήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χει-
12 ρός σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου. Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω αὐτὰ διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου· ἐκ χειρὸς υἱοῦ σου λήψομαι αὐ-
13 τήν. Πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν οὐ μὴ λάβω· σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ σου διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν
14 ἐξελεξάμην. Καὶ ἤγειρε κύριος σατὰν τῷ Σαλωμὼν τὸν Ἀδὲρ τὸν (ι) Ἰδουμαῖον, καὶ τὸν Ἐσρὼμ υἱὸν Ἐλιαδαὲ τὸν ἐν Ῥαεμμάθ, Ἀδραζὰρ βασιλέα Σουβὰ κύριον αὐτοῦ. καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ᾽ αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος, καὶ προκατελάβετο τὴν Δαμασέκ. καὶ ἦσαν σατὰν τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. καὶ Ἀδὲρ ὁ Ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδουμαίᾳ.

27 Et dedit rex aurum, et argentum in Hierusalem, tanquā lapides: & cedros dedit, tanquam Sycomoros, quæ in campestri, in multitudine. Et exitus Salomon (μ)
28 equitum et ex Ægypto, et ex Theccue mercatores regis: et accipiebāt è Thecue in permutatione: Et a-
29 scendebat exit' ex Ægypto, cur' pro (ξ) centū argenti, et equ' pro quinquaginta argenti. Et sic omnibus regibus Chettim, & regibus Syriæ (ꝺꝺ) per mare egrediebātur.

CAP. XI.

1 Et rex Salomon erat amator mulierū: (a) Et fuerunt ei uxores
3 principes septingentæ, et concubinæ trecentæ. Et accepit uxores alienas, et filiam Pharao, Moabitidas, Ammanitidas, Syras, et Idumæas, Chettæas, et Amorrhæas: Ex
2 gentibus, quibus interdixit Dominus filiis Israel, Non introibitis ad eos, & ipsi non intrabunt ad vos, ne inclinent corda vestra post idola sua; ad eos adhæsit Salomon, amando. Et factum est in tempore
4 senectutis Salomon, & non fuit cor ejus perfectum cum Domino Deo suo, sicut cor David patris (b)
3 ejus. Et declinaverunt mulieres alienæ cor ej' post deos suos.
7 Tunc ædificavit Salomon excelsum ipsi Chamos idolo (c) Moab, et (d) regi eorum idolo filiorum
5 Ammon, et Astarte abominationi
8 Sidoniorum. Et sic fecit omnibus uxorib' suis alienis, (e) quæ adolebant, et sacrificabant idolis suis.
6 Et fecit Salomon malum in conspectu Domini: non ambulavit post Dominum, sicut David pater
9 ejus. Et iratus est Domin' in Salomon; quoniā declinare fecit cor suū à Domino Deo Israel, qui apparuerat ei bis, Et mandaverat ei
10 super verbo hoc: omninò, ut non iret post deos alios, (f) et custodiret facere, quæ mandaverat ei Domin' De': neq; erat cor ej' perfectum cum Domino, juxta cor
11 David patris ejus. Et dixit Domin' ad Salomon; Pro eo, quòd facta sunt hæc tecum, et non custodisti mandata mea, et præcepta mea, quæ mandavi tibi, discindens discindam regnum tuum de manu tua et dabo illud servo tuo.
12 Veruntamen in dieb' tuis non faciā ea propter David patrē tuū:
13 de manu filii tui tollam illud. Veruntamen totum regnum non tollam: (g) sceptrum unum dabo filio tuo propter David servum meum, et propter Hierusalem civitatem,
14 quam elegi. Et suscitavit Domin' Satan Salomoni Ader Idumeū, (g) et Esrom filiū Eliadæ, (h) qui in Rhaemma, Adadezer regē Suba dominum suum. Et congregati sunt super eum viri: & fuit princeps congregationis, & præoccupavit Damasce. Et fuerunt Satan Israeli omnibus diebus Salomon: & Ader [illegible] manus de semine regni in Idumæ.

MS.A (λ) τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν (μ) τῶν ἵππων Σαλωμὼν ἐξ (ν) Θεκουὲμ (ξ) ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου. οὕτως πᾶσιν τοῖς βασιλεῦσιν*, καὶ βασιλεῦσιν Κεφ. ια΄. MS.A. (α) Σαλωμὼν φιλογύναιος ἦν, καὶ ἔλαβεν γυναῖκας ἀλλοτρίας πολλάς, καὶ τὴν θυγατέρα Φαραώ, (β) καὶ Ἀμμανίτιδας, καὶ Ἰδουμαίας, Συρίας,
3.4 Χετταίας, καὶ (γ) τοῦ ἀγαπῆσαι. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι· καὶ ἔκλιναν γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν και-
5 ρῷ γήρως Σαλωμὼν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ οὐκ ἦν καρδία (δ) Δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν ὀπίσω τῆς Ἀστάρτης
6 * βδελύγματι Σιδωνίων, καὶ ὀπίσω τοῦ βασιλέως αὐτῶν, εἰδώλου υἱῶν Ἀμμών. Καὶ ἐποίησεν Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ
7 αὐτοῦ. Τότε ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς εἰδώλῳ Μωὰβ ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἱερουσαλήμ, καὶ τῷ Μελχὸλ εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμών, καὶ τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδω-
8.9 νίων. Καὶ οὕτως (ε) αὐτῶν. Καὶ ὠργίσθη κύριος ἐπὶ Σαλωμών, (ζ) καὶ φυλάξαι καὶ ποιῆσαι (η) θεός. Καὶ εἶπεν κύριος (θ) τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἐνετειλάμην (ι) Ἰδουμαῖον ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδουμαίᾳ. Καὶ ἐγένετο

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וכל מני משתיא דמלכא שלמה דהבא וכל מני בית מקרת מלכא דהבא טבא
22 לית כספא לא אתחשיב ביומי שלמה למדעם: ארי ספינתא אפריקא למלכא
בימא עם ספינתא דחירם חדא לתלת שנין אתיא ספינת אפריקא מעינא דהב
23 כסף שן דפיל וקופין וטוסין: ורבא מלכא שלמה מכל מלכי ארעא לעותר
24 ולחוכמא: וכל דירי ארעא בען למחזיית סבר אפי שלמה למשמע ית חוכמתיה
25 דיהב יי בלביה: ואנון מיתן גבר קורבניה מני כספא ומני דהבא ולבושין ומני
26 זינא ובוסמנין סוסון וכודנון גזירת שנא בשנא: וכנש שלמה רתיכין ופרשין
והוו ליה אלף וארבע מאה רתיכין ותרי עסר אלפין פרשין ואשרנון בקרוי רתיכיא בר
27 מדהוו עם מלכא בירושלם: ויהב מלכא ית כספא בירושלם כאבניא וית ארזיא יהב
28 כשקמיא דבשפלתא לסני: ומתפקין סוסותא דלשלמה ממצרים ומקוה תגרי
29 מלכא זבנין מקוה בדמין: וסלקא ונפקא רתיכא ממצרים בשית מאה כספא וסוסותא
במאה וחמשין וכן לכל מלכי חתאי ומלכי ארם ברעותהון נפקין:

יא

1 ומלכא שלמה רחים נשין בנת עממין סגיאין וית בת פרעה מואבאן עמונאן
2 אדומאן צידונאן חתאן: מן עממיא די אמר יי לבני ישראל לא תתערבון בהון
ואנון לא יתערבון בכון דלמא יטעון ית לבכון בתר טעותהון בהון אתרעי
3 שלמה למרחם: והואה ליה נשין מלכן שבע מאה ולחינן תלת מאה
ואטעיאה נשוהי ית לביה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

21 Et omnia vasa potus regis Selomoh erant ex auro, & omnia vasa domus refrigerii *regis* ex auro bono, non erat argentum; non æstimabatur in
22 dieb' Selomoh quicquam. Nam navis Aphrica erat regi in mari, cum navi Hhiram: semel in tribus annis veniebat navis Aphrica, onusta auro & ar-
23 gento, dente elephantis, & simiis, & pavonibus. Et magnificatus est rex Selomoh præ omnib' regibus terræ, in divitiis, & in sapientia. Et omnes
24 habitatores terræ quærebant videre aspectum faciei Selomoh, ut audi-
25 rent sapientiam ejus, quam dederat Dominus in corde ejus. Et illi afferebant quisque munus suum, vasa argenti, & vasa auri, & vestes, & vasa
26 armorum, & aromata, equos & mulos; statutum singulis annis. Et congregavit Selomoh currus & equites, & fuerunt illi mille & quadringenti currus, & duodecim millia equitum, & collocavit illos in urbibus cur-
27 ruum, præter eos qui erant cum rege in Jerusalem. Et dedit rex argentum in Jerusalem tanquam lapides, & cedros dedit tanquam sycomoros quæ
28 sunt in planitie in multitudine. Et educebantur equi Selomoh ex Mizraim, & collectio mercatorum regis emebant collectionem precio. Et
29 ascendebat & exibat currus ex Mizraim pro sexcentis argenteis, & equitatus pro centum quinquaginta: & sic omnibus regibus Hhithæorum, & regibus Aram in voluntate eorum exibant.

CAP. XI.

1 Et rex Selomoh amavit mulieres filias gentium multarum, & filiam
2 Pharghoh, Moabæas, Ghamonæas, Edomæas, Szidonæas, & Hhithæas. Ex gentibus quas dixerat Dominus filiis Israel, Non immiscebimini cum illis, & illæ non miscebuntur vobiscum, ut non errare faciant corda vestra post errores suos; in illis complacuit sibi Selomoh ut amaret. Et
3 fuerunt ei uxores reginæ septingentæ, & concubinæ trecentæ; & errare fecerunt uxores ejus cor ejus.

Verſio SYRIACA cùm interpretatione LATINA.

21 * ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܐ ܕܬܫܡܫܬܗ ܕܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ܂ ܕܕܗܒܐ܂ ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܐ ܕܒܝܬ ܚܘܪܫܐ
22 ܕܠܒܢܢ܂ ܕܕܗܒܐ ܕܟܝܐ ܘܣܐܡܐ܂ ܠܐ ܚܫܝܒ ܗܘܐ ܡܕܡ ܒܝܘܡܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ܂ ܡܛܠ܂ * ܕܐܠܦܐ
ܕܬܪܫܝܫ ܐܝܬ ܗܘܝ ܠܡܠܟܐ ܒܝܡܐ܂ ܥܡ ܐܠܦܐ ܕܚܝܪܡ܂ ܚܕܐ ܙܒܢܐ ܒܬܠܬ ܫܢܝܢ
23 ܐܬܝܐ ܗܘܬ ܐܠܦܐ ܕܬܪܫܝܫ܂ ܛܥܝܢܐ ܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ܂ ܘܦܝܠܐ ܘܩܘܦܐ ܘܛܘܣܐ܂ * ܘܪܒ
24 ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ܂ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ܂ ܒܥܘܬܪܐ ܘܒܚܟܡܬܐ܂ * ܘܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ
ܕܐܪܥܐ܂ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܚܙܐ ܐܦܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ܂ ܘܠܡܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܝܗܒ ܐܠܗܐ ܒܠܒܗ܂
25 * ܘܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܓܒܪ ܩܘܪܒܢܗ܂ ܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ ܕܣܐܡܐ܂ ܘܢܚܬܐ ܘܙܝܢܐ܂ ܘܒܣܡܐ܂
26 ܘܪܟܫܐ ܘܦܪܕܐ ܘܡܪܟܒܬܐ܂ ܫܢܐ ܒܫܢܐ܂ * ܘܟܢܫ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ܂ ܡܪܟܒܬܐ
ܘܦܪܫܐ܂ ܘܗܘܝ ܠܗ ܐܠܦ ܘܐܪܒܥܡܐܐ ܡܪܟܒܬܐ܂ ܘܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܦܪܫܝܢ܂ ܘܫܒܩ
27 ܐܢܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܡܪܟܒܬܐ ܘܥܡ ܡܠܟܐ ܒܐܘܪܫܠܡ܂ * ܘܝܗܒ ܡܠܟܐ
ܫܠܝܡܘܢ܂ ܣܐܡܐ ܒܐܘܪܫܠܡ܂ ܐܝܟ ܟܐܦܐ܂ ܘܐܪܙܐ ܝܗܒ ܐܝܟ ܫܩܡܐ ܕܒܫܦܠܬܐ܂ ܠܣܘܓܐܐ܂
28 * ܘܡܦܩܢܐ ܕܪܟܫܐ ܕܫܠܝܡܘܢ܂ ܡܢ ܡܨܪܝܢ܂ ܘܬܓܪܐ ܕܡܠܟܐ܂ ܢܣܒܝܢ ܗܘܘ ܕܡܝܐ܂
29 * ܘܡܪܟܒܬܐ ܗܘܬ ܡܬܡܦܩܐ ܡܢ ܡܨܪܝܢ܂ ܒܫܬܡܐܐ ܕܣܐܡܐ܂ ܘܣܘܣܝܐ܂ ܒܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ܂
ܘܗܟܢܐ ܡܠܟܐ ܕܚܬܝܐ܂ ܘܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ܂ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܣܘܓܐܐ܂ * ܦܣܘܩܐ * ܡܐ *

1 * ܘܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ܂ ܪܚܡ ܢܫܐ ܢܘܟܪܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ܂ ܘܒܪܬܗ ܕܦܪܥܘܢ܂ ܘܥܡܘܢܝܬܐ
2 ܘܡܘܐܒܝܬܐ܂ ܘܐܕܘܡܝܬܐ܂ ܘܨܝܕܢܝܬܐ ܘܚܬܝܬܐ܂ * ܡܢ ܥܡܡܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ܂
ܠܐ ܬܬܚܠܛܘܢ ܒܗܘܢ܂ ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܢܬܚܠܛܘܢ ܒܟܘܢ܂ ܕܠܡܐ ܢܛܥܘܢ ܠܒܟܘܢ܂ ܒܬܪ
3 ܐܠܗܝܗܘܢ܂ ܒܗܘܢ ܐܬܢܩܦ ܫܠܝܡܘܢ܂ ܘܐܚܒ ܘܪܚܡ܂ * ܘܗܘܝ ܠܗ ܢܫܐ ܡܠܟܬܐ܂
ܫܒܥܡܐܐ܂ ܘܦܠܩܐ܂ ܬܠܬܡܐܐ܂ ܘܐܛܥܝ ܢܫܘܗܝ ܠܒܗ܂

Omnia quoque vaſa miniſterii regis Salomo- 21
nis erant ex auro, & omnia vaſa domûs ſaltûs
Libani ex auro purgatiſſimo. Argentum verò
nihili æſtimabatur in diebus Salomonis, Quia 22
naves Tharſis habebat rex in mari cum navi-
bus Hirami: ſemel ternis quibúſque annis
adveniebat claſſis è Tharſis, onuſta argento
& auro, elephantis, ſimiis, & pavonibus. Sic 23
antecelluit rex Salomon cunctos reges orbis
cùm divitiis tum ſapientia. Et omnes reges 24
terræ cupiebant videre vultum Salomonis, &
audire ſapientiam quam Deus indiderat cor-
di ejus. Et afferebat unuſquiſque munus ſu- 25
um, vaſa aurea, & vaſa argentea, veſtes, arma,
aromata, equos, carrucas & mulos, *idque* an-
nuatim. Et congregavit rex Salomon currus 26
& equites; habebat enim mille quadringen-
tos currus, & duodecim millia equitum: &
quidem currus reliquit in civitatibus, aliquot
apud regē *retentis* in Jeruſalem. Reddiditque 27
rex Salomon argentum in Jeruſalem ut lapi-
des, & cedros ut ficus ſylveſtres, *maximâ* co-
piâ. Tranſvectio autem equorum Salomonis 28
erat ex Ægypto: & præmium mercatorum re-
gis hoc erat, *nimirum* accipiebant rei emptæ
pretium. (*i. merces ſuas regi afferentibus, rei
emptæ pretiū numeratâ pecuniâ ſolvebatur*)
Et currus quidē ex Ægypto *tranſvectus* con- 29
ſtabat ſexcentis argenteis, equus autem cen-
tum quinquaginta. Pari modo reges Hethæ-
orum & reges Edom magnam copiam per
man⁹ eorū *mercatorum* adduci ſibi *curabant*.

CAP. XI.

VErùm Salomon rex adamavit mulieres 1
multas alienigenas, & filiam Pharaonis, &
Ammonitidas, Moabitidas, Adumæas Sidoni-
as, & Hethæas: E gentibus *ſcilicet* de quibus 2
dixerat Dñs Iſraelitis, Ne commercium habu-
eritis cum eis, nec ipſæ commercium habeant
vobiſcum, ne fortè ſeducant animum veſtrum
poſt deos ſuos: his *inquam* adhæſit Salomon,
has tenuit et adamavit: Habuitq; uxores inge- 3
nuas ſeptingentas, concubinas autē trecentas;
& ſeduxerunt uxores ejus animum ipſius.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وكانت جميع اوعية خدمة سليمن ذهبا يعني الموايد والبرادي والسكارج والكاسات والطاسات
وجميع اوعيته التي كانت في بيت الغيضة كانت من ذهب ابريز ولم تكن الفضة تعد في
22 ايام سليمن شيا * لان الملك كان له سفن في البحر مع سفن حيرام تجي السفن من الهند في
23 كل ثلاث سنين دفعة واحدة وفيها فضة وذهبا وافيلة وافردة وطواويسا * وعظم سليمن الملك
24 وفاق جميع ملوك الارض بالغنا والحكمة * وكانت ملوك الارض تشتاق الي النظر الي سليمان
25 ويحبون ان يسمعوا الحكمة التي الهمها له الرب * وكان كل امرء منهم ياتيه بالهدايا واوعية الذهب
26 والفضة واللباس والسلاح والطيب والخيل والبراذين والبغال * وكل سنة يجمع سليمان الملك
مراكبا وفرسانا وكان له الف واربعماية مركبة واثنا عشر الف من الاساورة وترك المراكب
27 في القري سوي ما كان عند الملك باورسليم * وصير سليمان الفضة باورسليم كثيرة مثل
28 الحجارة وجمع من خشب الصنوبر مثل الجميز الذي في الصحاري * وكان يجلب لسليمن
29 الخيل من ارض مصر وكان يبتاع الخيل من التجار بثمن معين * وكانت المركبة تبلغ ستة
ماية مثقال لان المركبة كانت اربعة افراس تشد جميعا ويجلس عليها اربعة رجال للحرب
والفرس بماية وخمسين مثقالا * وكذلك جميع ملوك الحثانيين وملوك ادوم ياتونه بالهدايا
الكثيرة بايديهم *

* الفصل الحادي عشر *

1 * وكان سليمان الملك قد احب نساء كثيرة غريبة وابنة فرعون واخذ نساء من بني عمون
2 ومن الموابيين ومن ادوم ومن الحثانيين ومن الصيدانيين * ومن الشعوب التي قال الله
3 لبني اسرايل لا تختلطوا بهم وهم لا يختلطوا بكم ولا تتزوجوا منهم لئلا تميل قلوبكم
الي الهتهم هولاء لصق سليمان بهن واحبهن واخذهن * وصير له سبع ماية امراة حرة
وثلاث ماية سرية * واغوي نساوه قلبه *

Omnia denique vaſa miniſterii Salomonis 21
erant aurea, nempe menſæ, paropſides,
ſcutellæ, calices, & crateres: & omnia
vaſa quæ erant in æde ſaltûs, erant ex
auro obryzo. Argentum verò nihili fiebat
in diebus Salomonis; Quia rex naves 22
habebat in mari cum claſſe Hirami: ſemel
ternis quibuſque annis accedebant naves
ex India, advehentes argentum et aurum,
elephantes, ſimias, & pavones. Itaque 23
magnificatus eſt Salomon rex, & ſupera-
vit omnes reges terræ divitiis atque ſapi-
entiâ. Et reges terræ cupiebant aſpicere 24
Salomonem, & avebant audire ſapienti-
am quâ imbuerat eum Dominus. Quam- 25
obrem unuſquiſque eorum afferebat ei
munera, vaſa aurea & argentea, veſtes,
arma, odoramenta, equos, jumenta, &
mulos. Et ſingulis annis colligebat Salo- 26
mon rex currus & equites, habebátque
mille quadringentos currus, et duodecim
millia equitum: currus autem ſtatuit in
civitatibus, exceptis iis qui apud regem e-
rant in Jeruſalem. Reddiditq; Salomon 27
argentum in Jeruſalem quamplurimum
ceu lapides, et collegit ex lignis abiegnis
veluti ſycomoros quæ ſunt in deſertis.
Advehebantur etiam Salomoni equi è ter- 28
ra Ægypti, emebátque equos à mercatori-
bus præfinito quodam pretio. Et cujuſli- 29
bet quidem currûs pretium *perveniebat*
ad ſexcentos ſiclos (nam currus conſta-
bat ex quatuor equis ſimul conjugatis, eiq;
inſidebant quatuor viri ad pugnandum;
equi verò pretium *erat centum quinqua-*
ginta ſiclorum. Similiter omnes reges Ge-
thæorum & reges Edom plurima ei mu-
nera propriis manibus afferebant.)

CAP. XI.

SAlomon autem rex adamaverat mu- 1
lieres multas alienigenas, et filiā Pharaonis, et duxerat ſibi uxores ex Ammonitis, Moabitis, Edomæis, Gethæis, Sidoniis,
Et ex populis de quibus dixerat Deus Iſra- 2
elitis, Ne commiſceamini cum eis, & ipſi ne commiſceantur vobiſcum, neque nubatis ex eis; ne fortè inclinentur corda veſtra ad deos eorum: his conjunxit ſe Sa-
lomon, has adamavit & accepit: Fecit- 3
que ſibi ſeptingentas uxores liberas, & trecentas concubinas; et deceperunt uxores eius animum ipſius.

מלכים א : יא

inclinaverunt ejus uxores ,Selomoh senectutis tempore in fuit Et
4 וַיְהִי לְעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה נָשָׁיו הִטּוּ אֶת־
cum perfectum ejus cor erat non & ,alienos deos post ejus cor
לְבָבוֹ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם
Selomoh ivit Et .sui patris David cor sicut ,suo Deo Domino
5 יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִיד אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה
abominationem Milchom post & ,Sidoniorum deum Hastoreth post
אַחֲרֵי עַשְׁתֹּרֶת אֱלֹהֵי צִדֹנִים וְאַחֲרֵי מִלְכֹּם שִׁקֻּץ
non & :Domini oculis in malum Selomoh fecit Et .Hammonitarum
6 עַמֹּנִים׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא
ædificavit Tunc .ejus pater David sicut Dominum post adimplevit
7 מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה כְּדָוִד אָבִיו׃ אָז יִבְנֶה
super qui monte in Moab abominationi Chemos ipsi excelsum Selomoh
שְׁלֹמֹה בָּמָה לִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ מוֹאָב בָּהָר אֲשֶׁר עַל־
fecit sic Et .Hammon filiorũ abominationi Molech & ,Jerusalaim faciei
8 פְּנֵי יְרוּשָׁלָםִ וּלְמֹלֶךְ שִׁקֻּץ בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְכֵן עָשָׂה
.suis diis *immolantibus & suffientibus* :alienigenis suis uxoribus omnibus
לְכָל־נָשָׁיו הַנָּכְרִיּוֹת מַקְטִירוֹת וּמְזַבְּחוֹת לֵאלֹהֵיהֶן׃
cum à ,ejus cor declinaverat quia ,Selomoh *in* Dominus est iratus Et
9 וַיִּתְאַנַּף יְהוָה בִּשְׁלֹמֹה כִּי־נָטָה לְבָבוֹ מֵעִם
præceperat Et .duabus vicibus *eum ad visus* Israel Deo Domino
10 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּרְאָה אֵלָיו פַּעֲמָיִם׃ וְצִוָּה
:alienos deos post *ire non pro* ,hoc verbo super *eum ad*
אֵלָיו עַל־הַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
Dominus dixit Et .Dominus præcepit quod custodivit non &
11 וְלֹא שָׁמַר אֵת אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
custodisti non & ,*tecum* hoc fuit quod Pro :Selomoh ad
לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה־זֹּאת עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ
scindam scindendo,*te super* præcepi quæ mea decreta &,meum pactum
בְּרִיתִי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ קָרֹעַ אֶקְרַע אֶת־
tuis diebus in Veruntamen .tuo servo illud dabo & ,te *desuper* regnum
12 הַמַּמְלָכָה מֵעָלֶיךָ וּנְתַתִּיהָ לְעַבְדֶּךָ׃ אַךְ־בְּיָמֶיךָ
.illud scindã tui filii manu de :tuũ patrem David propter hoc faciam non
לֹא אֶעֱשֶׂנָּה לְמַעַן דָּוִד אָבִיךָ מִיַּד בִּנְךָ אֶקְרָעֶנָּה׃
,tuo filio dabo unam tribum:scindam non regnum totum *Tantum*
13 רַק אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה לֹא אֶקְרָע שֵׁבֶט אֶחָד אֶתֵּן לִבְנֶךָ
.elegi quam Jerusalaim propter &,meum servum David propter
לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי׃
;Edomæum Hadad Selomoh ipsi adversarium Dominus suscitavit Et
14 וַיָּקֶם יְהוָה שָׂטָן לִשְׁלֹמֹה אֵת הֲדַד הָאֲדֹמִי
David *existendo in* ,fuit Et .Edom in *ipse* regio semine de
15 מִזֶּרַע הַמֶּלֶךְ הוּא בֶּאֱדוֹם׃ וַיְהִי בִּהְיוֹת דָּוִד אֶת־
,interfectos sepeliendum ad militiæ *principem Joab ascendendo in* ,Edom In
אֱדוֹם בַּעֲלוֹת יוֹאָב שַׂר הַצָּבָא לְקַבֵּר אֶת־הַחֲלָלִים
mensibus sex Quoniam .Edom in masculum omnem percussisset &
16 וַיַּךְ כָּל־זָכָר בֶּאֱדוֹם׃ כִּי שֵׁשֶׁת חֳדָשִׁים
masculum omnem *excinderet* donec ,Israel omnis &,Joab ibi mansit
יָשַׁב־שָׁם יוֹאָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל עַד־הִכְרִית כָּל־זָכָר
servis de Edomæi viri & ,ipse Adad fugit Et .Edom in
17 בֶּאֱדוֹם׃ וַיִּבְרַח אֲדַד הוּא וַאֲנָשִׁים אֲדֹמִיִּים מֵעַבְדֵי
.parvulus puer Hadad & :Ægyptum *ingrediendum ad* ,secum sui patris
אָבִיו אִתּוֹ לָבוֹא מִצְרָיִם וַהֲדַד נַעַר קָטָן׃
secum viros *ceperunt* & ,Paran venerunt &,Midian de surrexerũt Et
18 וַיָּקֻמוּ מִמִּדְיָן וַיָּבֹאוּ פָּארָן וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִמָּם
,Ægypti regem Parhoh ad Ægyptum sunt ingressi & ,Paran de
מִפָּארָן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
.ei dedit terram & ,*ei dixit panem* &,domum ei dedit &
וַיִּתֶּן־לוֹ בַיִת וְלֶחֶם אָמַר לוֹ וְאֶרֶץ נָתַן לוֹ׃

Versio VUL. LAT.

4 Cùmque jam esset senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur deos alienos: nec erat cor ejus perfectum cum Dño Deo suo, sicut
5 cor David patris ejus. Sed colebat Salomon Astarthen deã Sidoniorum, & Moloch idolũ
6 Ammonitarum. Fecitque Salomon quod non placuerat coram Domino, & non adimplevit ut sequeretur Dominũ, sicut
7 David pater ejus. Tunc ædificavit Salomon fanum Chamos idolo Moab, in monte qui est contra Jerusalẽ, & Moloch i-
8 dolo filiorum Ammon. Atque in hunc modum fecit universis uxoribus suis alienigenis, quæ adolebant thura, et immolabãt
9 diis suis. Igitur iratus est Dñs Salomoni, q̃ aversa esset mens ejus à Domino Deo Israel, qui
10 apparuerat ei secundò, Et præceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos, & non custodivit quæ mandavit ei
11 Domin⁹. Dixit itaque Domin⁹, Quia habuisti hoc apud te, & non custodisti pactum meum, & præcepta mea quæ mandavi tibi, disrumpens scindam regnum tuum, & dabo illud
12 servo tuo, Veruntamen in diebus tuis non faciam, propter David patrem tuum: de manu filii tui scindam illud.
13 Nec totum regnum auferam, sed tribum unam dabo filio tuo, propter David servum meum, & Jerusalem quam ele-
14 gi. Suscitavit autem Dominus adversarium Salomoni, Adad Idumæum de semine regio,
15 qui erat in Edom. Cùm enim esset David in Idumæa, & ascendisset Joab princeps militiæ ad sepeliendũm eos qui fuerãt interfecti, & occidisset omne masculinũ in Idumæa,
16 (Sex enim mensibus ibi moratus est Joab, & omnis Israel, donec interimeret omne ma-
17 sculinum in Idumæa,) Fugit Adad ipse, & viri Idumæi de servis patris ejus cum eo, ut ingrederetur Ægyptum: erat autem Adad puer parvulus.
18 Cúmq; surrexissẽt de Madian, venerunt in Pharan, tulerúntque secum viros de Pharan, et introierunt Ægyptum ad Pharaonem regem Ægypti: qui dedit ei domum, & cibos constituit, & terram delegavit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (κ) ἐξολοθρεῦσαι Δαυὶδ τὸν
Ἐδὼμ ἐν τῷ πορευθῆναι (λ) Ἰωὰβ ἄρχοντα
τῆς στρατιᾶς θάπτειν τοὺς (μ) τραυματίας, καὶ ἔ-
16 κοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. Ὅτι
ἓξ μῆνας (ν) ἐνεκάθητο ἐκεῖ Ἰωὰβ καὶ πᾶς
Ἰσραὴλ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. (ξ) ἕως ὅτου ἐξω-
λόθρευσεν πᾶν ἀρσενικὸν (ο) ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ.
17 Καὶ ἀπέδρα Ἄδερ αὐτὸς καὶ πάντες ἄνδρες
Ἰδουμαῖοι τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετ' αὐ-
τοῦ, καὶ (π) εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον· καὶ Ἄδερ
18 παιδάριον μικρόν. Καὶ ἀνίστανται ἄνδρες ἐκ
τῆς πόλεως Μαδιὰμ, καὶ ἔρχονται εἰς Φαρὰν, καὶ
λαμβάνουσιν ἄνδρας (ρ) μεθ' αὐτῶν, καὶ ἔρχον-
ται πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου. καὶ εἰσῆλ-
θεν Ἄδερ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ οἶ-
19 κον, καὶ ἄρτους διέταξεν (σ) αὐτῷ. Καὶ εὗρεν
Ἄδερ χάριν ἐναντίον Φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔ-
δωκεν αὐτῷ γυναῖκα ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς
20 αὐτοῦ, ἀδελφὴν Θεκεμίνας (†) μείζω. Καὶ ἔ-
τεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ Θεκεμίνας τῷ Ἄδερ τὸν
Γανηβὰθ υἱὸν αὐτῆς· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν
Θεκεμίνα ἐν μέσῳ υἱῶν (τ) Φαραώ. καὶ ἦν
21 Γανηβὰθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ. Καὶ Ἄδερ
ἤκουσεν ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται Δαυὶδ μετὰ
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν Ἰωὰβ ὁ
ἄρχων τῆς στρατιᾶς, καὶ εἶπεν Ἄδερ πρὸς Φα-
ραὼ, Ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀποστρέψω εἰς τὴν
22 γῆν μου. Καὶ εἶπε (υ) Φαραὼ τῷ Ἄδερ, Τίνι
σὺ ἐλαττονῇ μετ' ἐμοῦ; καὶ ἰδοὺ σὺ ζητεῖς ἀπ-
ελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἄδερ,
Ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με. καὶ ἀνέ-
στρεψεν Ἄδερ εἰς τὴν γῆν (φ) αὐτοῦ. αὕτη
ἡ κακία ἣν ἐποίησεν Ἄδερ· καὶ ἐβαρυθύμη-
σεν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν (χ) ἐν γῇ Ἐ-
26 δώμ. Καὶ Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ ὁ Ἐφραθὶ
ἐκ τῆς (ψ) Σαριρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος
27 Σαλωμών. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπήρατο
χεῖρας ἐπὶ βασιλέα (ω) Σαλωμών. καὶ ὁ βα-
σιλεὺς Σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, συνέ-
κλεισε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ τοῦ πα-
28 τρὸς αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Ἱεροβοὰμ ἰσχυ-
ρὸς δυνάμει. καὶ εἶδε Σαλωμὼν τὸ παιδάρι-
ον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστὶ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν
29 (α) ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ. Καὶ ἐγενήθη
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐξῆλθεν
ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρεν αὐτὸν (β) Ἀχιὰ ὁ
Σηλωνίτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέ-
στησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ. (γ) καὶ Ἀχιὰ περι-
βεβλημένος ἱματίῳ καινῷ, καὶ (δ) ἀμφό-
30 τεροι μόνοι ἐν τῷ πεδίῳ. Καὶ ἐπελάβετο
Ἀχιὰ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐ-
τῷ, καὶ διέρρηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγμα-
31 τα. Καὶ εἶπε τῷ Ἱεροβοὰμ, Λάβε σεαυ-
τῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει κύ-
ριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν
βασιλείαν ἐκ χειρὸς Σαλωμὼν, καὶ δώσω
σοι (ε) δέκα σκῆπτρα.

Et factum fuerat, cùm extermina- 15
ret David Edom, in eundo Joab
principem militiæ ad sepeliendũ
cæsos; & exciderunt omne mas-
culinũ in Idumæa: Quoniam sex 16
menses obsedit ibi Joab, & uni-
versus Israel in Idumæa: quoad-
usque exterminavit omne mascu-
linum in Idumæa. Et aufugit
Ader ipse, & omnes viri Idu- 17
mæi de (k) servis patris ejus cum
eo: & intrârunt in Ægyptum:
& Ader puerulus parvus. Et
exurgunt (l) viri de civitate Ma- 18
diam: & veniunt in Pharan, &
assumunt viros secum, & veni-
unt ad Pharao regem Ægypti.
Et intravit Ader ad Pharao. Et
dedit ei domum, & panes (m)
constituit ei. Et invenit Ader
gratiam in conspectu Pharaonis 19
valdè: & dedit ei uxorem, so-
rorem uxoris suæ, sororem Toe-
ceminæ majorem. Et peperit ei
soror Toeceminæ, ipsi Ader Ga- 20
nebath filium suum. Et enutrivit
eum Thecemina in medio filiorum
Pharaonis. Et fuit Ganebath in
medio filiorum Pharaonis. Et A-
der audivit in Ægypto, quia dor- 21
mivit David cum patribus suis,
& quia mortuus est Joab prin-
ceps militiæ: & dixit Ader ad
Pharao; Dimitte me, & rever-
tam in terram meam. Et dixit
Pharao ad Ader, Quã re tu ege- 22
ris mecum? Et ecce tu quæris abire
in terram tuam? Et dixit ei A-
der; (n) Quia dimittens dimittes
me. Et revertit Ader in terram
suam. Hoc est malum, quod fecit
Ader: & (o) graviter affecit Is-
rael, & regnavit in terra Edom.
Et Hieroboam filius Nabat E- 26
phrathi è Sarira, fil⁹ mulieris vi-
duæ, servus Salomonis. (p) Et 27
hæc res, quia elevavit manus
super regem Salomon. Et rex
Salomon ædificavit arcem, con-
clusit sepem civitatis David pa-
tris sui. Et homo Hieroboam for- 28
tis virtute. Et vidit Salomon
parvulum, quia vir operum est;
et constituit eum super onera do-
mûs Joseph. Et factum est in 29
tempore illo, & Hieroboam exi-
vit è Hierusalem: & invenit e-
um Achia Selonites propheta in
via, & removit eum de via. Et
Achia indutus vestimento novo:
& utrique soli in campo. Et ap- 30
prehendit Achia vestimentum
suum novum, quod super se, &
discidit illud duodecim scissuras,
Et dixit ad Hieroboam; Sume ti- 31
bi decem scissuras: quoniam hæc
dicit Dominus Deus Israel, Ecce
ego scindo regnum de manu Sa-
lomonis: & dabo tibi decem
sceptra.

MS. A. (κ) ἐξολεθρεῦσαι (λ) Ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως θάπτειν (μ) τραυματίας, ἔκοψαν (ν) ἐκάθητο (ξ) ἕως οὗ ἐξωλέθρευσεν (ο) ἐκ τῆς Ἰδουμαίας. (π) εἰσῆλθεν (ρ) μετ' αὐτῶν ἀπὸ Φαρὰν, καὶ ἔρχονται εἰς Αἴ-
23 γυπτον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου. (σ) αὐτῷ, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ εὗρεν (†) τὴν μείζω. (τ) Φαραώ. * Καὶ Ἄδερ (υ) Φαραὼ, Τίνι σὺ (φ) αὐτοῦ. Καὶ ἤγειρεν κύριος Σατὰν τῷ Σαλω-
24 μὼν τὸν Ῥαζὼν υἱὸν Ἐλιαδαὲ τὸν Βαραμεὲθ Ἀδαδέζερ βασιλέα Σουβὰ κύριον αὐτοῦ. Καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος, ἐν τῷ ἀποκτέννειν Δαυὶδ αὐτούς. καὶ ἐ-
25 πορεύθησαν Δαμασκὸν, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Δαμασκῷ. Καὶ ἐγένετο ἀντικείμενος τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών. αὕτη ἡ κακία Ἄδερ. καὶ ἐβαρυθύμησεν (χ) ἐν
τῷ Ἐδώμ. (ψ) Σαριδά, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σαρουὰ γυνὴ χήρα, δοῦλος Σαλωμὼν, καὶ ὕψωσεν χεῖρα ἐν τῷ βασιλεῖ. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα (ω) Σαλωμών. * ᾠκοδόμησεν τὴν ἄκραν, καὶ
Συνέκλεισεν (α) ἐπὶ ἄρσεις (β) Ἀχίας (γ) καὶ ὁ Ἀχίας (δ) ἀμφότεροι ἐν (ε) δέκα * ῥήγματα. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 וַהֲוָה לְעִדָּן דְּסִיב שְׁלֹמֹה נְשׁוֹהִי אַטְעִיאָה יַת לִבֵּיהּ בָּתַר טָעֲוַת עַמְמַיָּא וְלָא הֲוָה לִבֵּיהּ
5 שְׁלִים בִּדְחַלְתָּא דַּיְיָ אֱלָהֵיהּ כְּלִבָּא דְּדָוִד אֲבוּהִי׃ וַאֲזַל שְׁלֹמֹה בָּתַר עַשְׁתּוֹרֶת טָעֲוַת
6 צִידוֹנָאֵי וּבָתַר מִלְכֹּם שִׁקּוּץ עַמּוֹנָאֵי׃ וַעֲבַד שְׁלֹמֹה דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וְלָא אַשְׁלֵים בָּתַר
7 דַּחַלְתָּא דַּיְיָ כְּדָוִד אֲבוּהִי׃ בְּכֵן בְּנָא שְׁלֹמֹה בָּמְתָא לִכְמוֹשׁ שִׁקּוּץ מוֹאָב בְּטוּרָא דִּי
8 עַל אַפֵּי יְרוּשְׁלֵם וּלְמוֹלֶךְ שִׁקּוּץ בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְכֵן עֲבַד לְכָל נְשׁוֹהִי בְּנַת עַמְמַיָּא מַסְּקָן
9 בּוּסְמִין וּמְדַבְּחָן לְטָעֲוָתְהוֹן׃ וּתְקֵיף רוּגְזָא דַּיְיָ בִּשְׁלֹמֹה אֲרֵי אִתְפְּנֵי לִבֵּיהּ מִדַּחַלְתָּא דַּיְיָ
10 אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְגְּלֵי לֵיהּ תַּרְתֵּין זִמְנִין׃ וּפַקֵּיד עֲלוֹהִי עַל פִּתְגָּמָא הָדֵין בְּדִיל דְּלָא
11 לְמֵהַךְ בָּתַר טָעֲוַת עַמְמַיָּא וְלָא נְטַר יַת דְּפַקֵּיד יְיָ׃ וַאֲמַר יְיָ לִשְׁלֹמֹה חֲלָף דַּהֲוַת דָּא
עִמָּךְ וְלָא נְטַרְתָּ פִקּוֹדַי וּקְיָמַי דִּי פַקֵּדִית עֲלָךְ אַעְדָּאָה אַעְדֵּי יַת מַלְכוּתָא מִנָּךְ וְאֶתְּנִנַּהּ
12 לְעַבְדָּךְ׃ בְּרַם בְּיוֹמָךְ לָא אַעְבְּדִנַּהּ בְּדִיל דָּוִד אֲבוּךְ מִיַּד בְּנָךְ אַעְדְּנַהּ׃ לְחוֹד יַת כָּל
13 מַלְכוּתָא לָא אַעְדֵּי שִׁבְטָא חַד אֶתֵּן לִבְרָךְ בְּדִיל דָּוִד עַבְדִּי וּבְדִיל יְרוּשְׁלֵם קַרְתָּא
14 דְּאִתְרְעֵיתִי׃ וַאֲקֵים יְיָ סָטָן לִשְׁלֹמֹה יַת הֲדַד אֱדוֹמָאָה מִזַּרְעָא דְמַלְכָּא הוּא בֶּאֱדוֹם׃
15 וַהֲוָה כַּד הֲוָה דָּוִד בֶּאֱדוֹם כַּד סְלֵיק יוֹאָב רַב חֵילָא לְחַלָּצָא קְטִילַיָּא וּקְטַל כָּל
16 דְּכוּרָא בֶּאֱדוֹם׃ אֲרֵי שִׁתָּא יַרְחִין יְתִיב תַּמָּן יוֹאָב וְכָל יִשְׂרָאֵל עַד דְּשֵׁיצִי כָּל דְּכוּרָא
17 בֶּאֱדוֹם׃ וַעֲרַק אֲדַד הוּא וְגֻבְרִין אֱדוֹמָאִין מֵעַבְדֵי אֲבוּהִי עִמֵּיהּ לְמֵיעַל לְמִצְרַיִם
18 וַהֲדַד יָנִיק זְעֵר׃ וְקָמוּ מִמִּדְיָן וַאֲתוֹ לְפָארָן וּדְבַרוּ גֻבְרִין עִמְּהוֹן מִפָּארָן וַאֲתוֹ לְמִצְרַיִם
לְוָת פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וִיהַב לֵיהּ בֵּיתָא וּמְזוֹן אֲמַר לְסַפָּקָא לֵיהּ וְאַרְעָא
יְהַב לֵיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit in tempore quo senuit Selomoh, uxores ejus errare fecerunt cor 4
ejus post errores gentium, nec fuit cor ejus perfectum in timore Domini
Dei sui, sicut cor David patris sui. Sed ambulavit Selomoh post Ghasto- 5
reth errorem Szidonæorum, & post Milchom abominationem Ghammo-
næorum. Et fecit Selomoh quod malum erat ante Dominum, & non per- 6
fecit [*ambulare*] post timorem Domini sicut David pater ejus. Tunc ædi- 7
ficavit Selomoh excelsum Chamos abominationi Moabæorum in monte,
qui est super faciem Jerusalem, & Molech abominationi filiorum Gha-
mon. Et sic fecit omnibus uxoribus suis, filiabus gentium adolentibus 8
aromata, & sacrificantibus erroribus suis. Et invaluit indignatio Do- 9
mini in Selomoh quòd aversum esset cor ejus à timore Domini Dei Is-
rael, qui revelatus fuerat ei duabus vicibus. Et jusserat ei super re hac, 10
ut non ambularet post errores gentium; & non custodivit quod jusserat
Dominus. Et dixit Dominus Selomoh, Propterea quòd fuit hoc tecum, 11
& non servâsti præcepta mea, & decreta mea quæ jussi tibi; removendo
removebo regnum à te, & dabo illud servo tuo. Verùm in diebus tuis 12
non faciam hoc, propter David patrem tuum: de manu filii tui remo-
vebo illud. Attamen omne regnum non removebo; tribum unam dabo 13
filio tuo propter David servum meum, & propter Jerusalem quem volui.
Et suscitavit Dñs adversarium Selomoh Hadad Edomæum de semine re- 14
gio; ipse erat in Edom. Et fuit cùm esset David in Edom; & cùm ascen- 15
disset Joab princeps exercit⁹ ad expoliandũ mortuos, & interfecit omnem
masculum in Edom. Nam sex menses sederat ibi Joab, & omnis Israel, 16
usq; quo delevissent omnem masculum in Edom. Et fugerat *Adad* ipse, & 17
viri Edomæi de servis patris sui cum eo, ut intrarent in Misraim; &
Hadad erat puer parvus. Et surrexerunt de Midian, & venerunt in Pha- 18
ran, & acceperunt viros secum de Pharan, & venerunt in Misraim ad
Pharghoh regem Misraim, & dedit ei domum, & victum: dixit ut sup-
peterent illi, & terram dedit illi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]

* Factúmque est ut tempore senectutis Salo- 4
monis seducerent uxores ejus animum ipsius
post deos alios, nec esset cor ejus sincerum er-
ga Dominum Deum suum ut cor Davidis pa-
tris ejus. Abiítq; Salomon post Esteroth de- 5
am Sidoniorum, & post Chamos cultum Mo-
abitarum, & post Malchom deum Ammonita-
rum. Fecítq; Salomon quod malum erat co- 6
ram Domino, nec integrè sequutus est Domi-
num quemadmodum David pater suus. Tunc 7
ædificavit Salomon altare Chamoso deo Mo-
abitarum in monte qui est è regione Hieru-
salem, & Malchomo deo Ammonitarum.
Idémq; fecit omnibus uxoribus suis alienige- 8
nis, quæ thura adolebant, & sacrificabant diis
suis. Quapropter iratus est Dominus contra 9
Salomonem, eò quòd aversum esset cor ejus
à Domino Deo Israelis, qui bis apparuerat ei,
Et hac de re monuerat eum; ne scilicet se- 10
queretur deos gentium: nec tamen servave-
rat quod præceperat ei Dominus. Dixitque 11
Dominus Salomoni, Quandoquidem hoc
apud te factum est, nec servâsti statuta mea,
& judicia, atque mandata quæ præcepi tibi;
omninò excindam regnum è manibus tuis,
dabóq; illud servo tuo. Verùm dieb⁹ tuis non 12
faciam hoc, propter Davidem servum meũ;
è manu filii tui excindam illud. Nec ta- 13
men totum regnum excindam: tribum unam
dabo filio tuo, propter Davidem servum me-
um & propter Jerusalem civitatem quam ele-
gi. Itaque suscitavit Dominus adversarium 14
Salomoni Hadadum Edomæum. Is enim erat
de semine regum in Edom; Cúmque vastâs- 15
set David Edom, quando Joab princeps
exercitûs ascendens ad sepeliendos confossos
interfecit omnes mares in Edom; (Sex enim 16
mensibus mansit ibi Joab totúsq; cum eo If-
rael, donec interficeret omnem marem in
Edom) Fugerat Hadad ipse cum aliquot 17
Edomæis servis patris sui, ut se reciperent in
Ægyptum: erat autem Hadad puer parvus.
Et surgentes è Median ingressi sunt in Pha- 18
dan; duxítq; secum viris è Phadan ingressi
sunt Ægyptum ad Pharaonem regem Ægypti,
qui dedit ei domum & cibum, dixitq; ei, Ma-
neto apud me, quin & regionem dedit illi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * ولما كان عند كبر سليمن اغوي نساوه قلبه ومال الي الهة اخر ولم يكن قلبه سليما لله
ربه مثل ما كان قلب داود ابيه 5 * وتبع سليمان عسروث الهة الصيدانيين وكاموس الاه
المواببين وملكوم الاه بني عمون 6 * وارتكب سليمن القبيح امام الرب ولم يتم عمل الله
وعبادته مثل داود ابيه 7 * وبنا سليمان بعد ذلك مذبحا لكاموس الاه مواب في الجبل الذي
قدام اورسليم ولملكوم الاه بني عمون 8 * وكذلك صنع لجميع نسايه الغرباء انه جعل لهن
مواضع يذبحن ويبخرن 9 * فغضب الرب علي سليمن حيث مال قلبه عن عبادة الاه اسرايل
الذي ظهر له مرتين 10 * ونهاه من هذا العمل ان لا يتبع الهة الشعوب ولم يحفظ ما امر
الرب 11 * فقال الرب لسليمان لانك فعلت هذا الفعل ولم تحفظ عهودي واحكامي ووصاياي
التي امرتك بها اشق الملك واخرجه من يدك واصيره الي غيرك 12 * ولكن لا افعل ذلك في
حياتك من اجل داود عبدي ولكن انزع الملك من يد ابنك 13 * ولا اخرج الملك كله
من يديكم ولكن اعطي لابنك سبطا واحدا من اجل داود عبدي ومن اجل اورسليم
القرية التي انتخبت 14 * وصير الرب لسليمن معاندا وهو هداد الادومي هذا كان من نسل
ملوك ادوم 15 * ولما حارب داود ادوم عند ما صعد يواب صاحب حربة داود ليدفن القتلي
وقتل كل ذكر كان في ادوم 16 * من اجل ان يواب وبني اسرايل مكثوا في ادوم ستة اشهر حتي
قتلوا كل ذكر كان بها 17 * فهرب هذا هداد هو وقومه وعبيده من ادوم ودخل الي ارض مصر
الي فرعون ملك مصر وكان هداد صبيا صغيرا حين هرب 18 * وكان دخوله الي مصر انه خرج
من مدين واتوا الي فاران واخذ معه رجالا من فاران ودخل ارض مصر واعطاه فرعون منزلا
واجري عليه ارزاقا وقال له اسكن عندي ودفع له ارضا

Cùm itaque senuisset jam Salomon, dece- 4
perunt uxores ejus animum ipsi⁹, et decli-
navit ad deos alienos, nec fuit animus ejus
integer cum Deo Domino suo, qualis fue-
rat animus Davidis patris ejus. Et secta- 5
tus est Salomon Astaroth deam Sidonio-
rum, & Chamos deum Moabitarum, &
Malchom deum Ammonitarum, Designa- 6
vitque Salomon turpitudinem coram Do-
mino, nec perfecit opus Dei & cultum i-
psius, sicut David pater ejus. Deinde ex- 7
struxit Salomon aram Chamoso deo Moa-
bi in monte qui est ex adverso Jerusalem,
& Malchomo deo Ammonitarum. Ita 8
fecit omnibus uxoribus suis alienigenis, fe-
cit enim eis loca ad sacrificandũ & ado-
lendum. Quamobrem succensuit Domi- 9
nus Salomoni ubi aversum esset cor ejus à
cultu Dei Israelis, qui bis apparuerat ei,
Et interdixerat ei facinus ejusmodi, ne 10
scilicet sectaretur deos gentium; nec ob-
servâsset quod mandaverat ei Dominus.
Quarè dixit Dominus ad Salomonem, 11
Quoniam tantum facinus perpetrâsti, nec
custodîsti fœdera, judicia, ac præcepta mea
quæ tibi mandaveram; scindam regnum,
& extraham illud è manu tua, aliique
tradam. Veruntamen non faciam hoc 12
te vivente, propter Davidem servũ me-
um; sed regnum auferam de manu filii tui.
Non tamen abstraham totum regnum è 13
manibus vestris, sed tribum unam dabo filio
tuo, propter Davidem servũ meum, et pro-
pter Jerusalẽ civitatẽ quam elegi. Quarè 14
suscitavit Dominus Salomoni adversari-
um, nempe Hadadum Edomæum. Erat e-
nim is ex prosapia Regum Edom: Cúm- 15
que oppugnâsset David Edom, quando a-
scendit Joab satellophorus Davidis ut se-
peliret confossos, peremitque omnem ma-
sculum qui erat in Edom; (Joab enim et 16
Israelitæ morati sunt in Edom sex men-
sibus, donec perimerent omnem masculum
qui erat in ea.) Fugiens Hadad iste unà 17
cum gente sua et servis suis ex Edom, con-
tulit se in terram Ægypti ad Pharaonem
regem Ægypti: erat autẽ Hadad puer par-
vus cùm fugit. Fuit autem ingressus e- 18
jus in Ægyptũ hoc pacto: egressus è Me-
dian abiit ad Pharan, assumptisque secum
viris è Pharan ingressus est terram Ægy-
pti: dedítque ei Pharaon domicilium, &
annonam præbuit illi, dixítque ei; Com-
morare apud me; terrámque dedit illi.

מלכים א : יא

uxorem ei dedit & ;valde Parhoh oculis in gratiam Hadad invenit Et
19 וימצא הדד חן בעיני פרעה מאד ויתן לו אשה
ei peperit Et ;*heræ* Tachpenes sororem suæ uxoris sororem
20 את אחות אשתו אחות תחפניס הגבירה: ותלד לו
Tachpenes eum ablactavit & ,ejus filium Ghenubath Tachpenes soror
אחות תחפניס את גנבת בנו ותגמלהו תחפנס
medio in Parhoh *domus* Ghenubath fuit & :Parhoh domus medio in
בתוך בית פרעה ויהי גנבת בית פרעה בתוך
David *jaceret* quòd ,Ægypto in audivit Hadad Et .Parhoh filiorum
21 בני פרעה: והדד שמע במצרים כי שכב דוד
dixit & ;militiæ princeps Joab esset mortuus quòd & ,suis patribus cum
עם אבתיו וכי מת יואב שר הצבא ויאמר
ei Dixitque .meam terram ad ibo & ,me Dimitte :Parhoh ad Hadad
22 הדד אל פרעה שלחני ואלך אל ארצי: ויאמר לו
ad ire *quærens tu ecce &* ,mecum *indigens* tu quo Nam:Parhoh
פרעה כי מה אתה חסר עמי והנך מבקש ללכת אל
suscitavit Et .me dimitte dimittendo sed ,*Non* :dixit & ?tuam terram
23 ארצך ויאמר לא כי שלח תשלחני: ויקם
ab fugerat qui ,Eljadah filium Rezon adversarium ei Deus
אלהים לו שטן את רזון בן אלידע אשר ברח מאת
,viros eum *super* congregavit Et .suo domino Sobah rege Hadadhezer
24 הדדעזר מלך צובה אדניו: ויקבץ עליו אנשים
,Dammesec abieruntque :eos David *occidendo in* ,*agminis* princeps fuit &
ויהי שר גדוד בהרג דוד אתם וילכו דמשק
adversarius Eratque .Dammesec in regnaverunt & ,ea in habitaverunt &
25 וישבו בה וימלכו בדמשק: ויהי שטן
:Hadad quod malo cum *&* ,Selomoh diebus omnibus Israeli
לישראל כל ימי שלמה ואת הרעה אשר הדד
Jarobham Et .Syriam super regnavitque ,Israel *in* est detestatus &
26 ויקץ בישראל וימלך על ארם: וירבעם
Seruhah ejus matris nomen &) :Seredah de Ephratæi Nebat filius
בן נבט אפרתי מן הצרדה ושם אמו צרועה
.regem *in* manum levavit & ;Selomoh ipsi servus (,vidua mulier
אשה אלמנה עבד לשלמה וירם יד במלך:
ædificavit Selomoh :regem *in* manum levavit *quare* ,*res hæc* Et
27 וזה הדבר אשר הרים יד במלך שלמה בנה את
vir Et .sui patris David civitatis diruptionem clausit ;Millo
28 המלוא סגר את פרץ עיר דוד אביו: והאיש
faciens quia puerum Selomoh vidit & :robore potens Jarobham
ירבעם גבור חיל וירא שלמה את הנער כי עשה
,fuit Et .Joseph domus *comportationi* omni eum præfecit & :ipse *opus*
29 מלאכה הוא ויפקד אתו לכל סבל בית יוסף: ויהי
eum invenit & .Jerusalaim de est egressus Jarobham & ,illo tempore in
בעת ההיא וירבעם יצא מירושלם וימצא אתו
veste opertus *ipse &* ,via in propheta Silonites Achijah
אחיה השילני הנביא בדרך והוא מתכסה בשלמה
vestem *in* Achijah apprehendit Et .agro in soli ipsi ambo & ,nova
30 חדשה ושניהם לבדם בשדה: ויתפש אחיה בשלמה
Dixitque .scissiones duodecim illam scidit &,se super quæ ,novam
31 החדשה אשר עליו ויקרעה שנים עשר קרעים: ויאמר
Dominus dixit sic nam :scissiones decem tibi *Cape* :Jarobham ad
לירבעם קח לך עשרה קרעים כי כה אמר יהוה
;Selomoh manu de regnum *scindens* ego Ecce ,Israel Deus
אלהי ישראל הנני קרע את הממלכה מיד שלמה
,ei erit una tribus Et .tribus decem tibi dabo &
32 ונתתי לך את עשרה השבטים: והשבט האחד יהיה לו
quam civitatem Jerusalaim propter & ,David meum servum propter
למען עבדי דוד ולמען ירושלם העיר אשר
.Israel tribubus omnibus ex ,*ea in* elegi
בחרתי בה מכל שבטי ישראל:

Versio VUL. LAT.

19 Et invenit Adad gratiam corā
Pharaone valdè, in tantum ut
daret ei uxorem, sororem uxo-
ris suæ germanam Taphnes re-
20 ginæ. Genuitque ei soror
Taphnes Genubath filium, &
nutrivit eum Taphnes in do-
mo Pharaonis: erátque Ge-
nubath habitans apud Phara-
21 onem cum filiis ejus. Cúmq;
audisset Adad in Ægypto, dor-
misse David cum patrib⁹ suis,
& mortuū esse Joab principē
militiæ, dixit Pharaoni; Dimit-
te me, ut vadā in terram meā.
22 Dixítque ei Pharao; Quâ enim
re apud me indiges, ut quæras
ire ad terram tuam? At ille re-
spondit, Nullâ: sed obsecro te
23 ut dimittas me. Suscitavit
quoque ei Deus adversarium
Razon filium Eliada, qui fuge-
rat Adarezer regē Soba domi-
24 num suum: Et congregavit
contra eum viros, & factus est
princeps latronum cùm inter-
ficeret eos David: abierúntq;
Damascum, & habitaverunt
ibi, & constituerunt eum regē
25 in Damasco. Erátque adver-
sarius Israeli cunctis dieb⁹ Sa-
lomonis: & hoc est malum A-
dad, & odiū contra Israel, re-
26 gnavítque in Syria. Jeroboā
quoque filius Nabath, Ephra-
thæus, de Sareda, servus Salo-
monis: cujus mater erat nomi-
ne Sarua, mulier vidua: leva-
27 vit manum contra regem. Et
hæc est causa rebellionis ad-
versùs eum, quia Salomon ædi-
ficavit Mello, et coæquavit vo-
raginem civitatis David patris
28 sui. Erat autem Jeroboam vir
fortis & potens: vidénsque
Salomon adolescentem bonæ
indolis & industrium, consti-
tuerat eum præfectū super tri-
buta universæ domûs Joseph.
29 Factum est igitur in tempore
illo, ut Jeroboam egrederetur
de Jerusalem, & inveniret eum
Ahias Silonites propheta in
via, opertus pallio novo: erant
30 autē duo tantùm in agro. Ap-
prehendénsque Ahias pallium
suum novum, quo coopertus
erat, scidit in duodecim partes.
31 Et ait ad Jeroboam, Tolle tibi
decem scissuras: hæc enim di-
cit Dominus Deus Israel; Ecce
ego scindam regnum de manu
Salomonis, & dabo tibi decē
32 tribus. Porrò una tribus re-
manebit ei, propter servum
meum David, & Jerusalem ci-
vitatem, quam elegi ex omni-
bus tribubus Israel:

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ δύο σκῆπτρα ἔσονται αὐτῷ, διὰ τὸν δοῦλόν μου Δαυίδ, καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραήλ.
33 Ἀνθ᾽ ὧν (ζ) ἐγκατέλιπέ με, καὶ ἐποίησε τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων, καὶ τῷ Χαμώς, καὶ τοῖς εἰδώλοις Μωάβ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν προσοχθίσματι υἱῶν Ἀμμών, καὶ οὐκ (η) ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς μου τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον (θ) ἐμοῦ, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ
34 αὐτοῦ. Καὶ οὐ μὴ λάβω (ι) τὴν βασιλείαν ὅλην ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, διότι ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, (κ) διὰ τὸν Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου ὃν ἐξ-
35 ελεξάμην (λ) αὐτόν. Καὶ λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰ
36 δέκα σκῆπτρα. Τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω (†) τὰ δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ θέσις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοῦ
37 θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. Καὶ σὲ λήψομαι, καὶ βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου,
38 καὶ σὺ ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, καὶ (*) ποιήσῃς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον (μ) ἐμοῦ, τοῦ φυλάξασθαι τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου, καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ (ν) οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστόν, καθὼς ᾠ-
40 κοδόμησα τῷ (ξ) Δαυίδ. Καὶ ἐζήτησε Σαλωμὼν θανατῶσαι τὸν Ἱεροβοάμ. καὶ (ο) ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυπτον πρὸς Σουσακὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ ἕως οὗ
41 ἀπέθανε Σαλωμών. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σαλωμὼν καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσαν τὴν φρόνησιν αὐτοῦ, (π) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα (ρ) γέγραπ-
42 ται ἐν βιβλίῳ ῥημάτων Σαλωμών; Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς (σ) ἐβασίλευσε Σαλωμὼν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ (τ) τεσσαράκοντα
43 ἔτη. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμὼν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (υ) αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβάτ, καὶ αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου Σαλωμὼν καὶ ἐκάθητο ἐν Αἰγύπτῳ, κατευθύνει καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν Σαρειρὰ τὴν ἐν ὄρει Ἐφραίμ. καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

Et duo sceptra erunt ei propter servum meum David, & propter Hierusalem, civitatem, quam elegi in ea ex omnibus tribubus Israel: 32
Pro eo, quòd dereliquit me, & (q) fecit Astarte abominationi Sidoniorum, & (r) Chamos, & idolis Moab, & regi eorum offendiculo filiorum Ammon, & non ambulavit in viis meis, ad faciendum rectum coram me, sicut David pater ejus. 33
Et non tollam regnum totum de manu ejus: sed propugnans propugnabo eis omnes dies vitæ ejus, propter David servum meum, quem elegi eum. 34
Et tollam regnum de manu filii ejus: & dabo tibi decem sceptra. 35
Filio autē ejus dabo duo sceptra, ut sit (s) sedes servo meo David omnibus diebus coram me in Hierusalem civitate, quam elegi mihi ad ponendum nomen meum ibi. 36
Et te assumam, & regnabis, in quibus concupiscit anima tua: & tu eris rex super Israel. 37
Et erit, si custodieris omnia, quæcunq; mandavero tibi, & ambulaveris in viis meis, & feceris rectum coram me, custodiendo præcepta mea, & mandata mea, sicut fecit David servus meus, & ero tecum, & ædificabo tibi domum fidelem, sicut ædificavi (t) David. 38
Et quæsivit Salomon interficere Hieroboam. Et surrexit, & aufugit in Ægyptum ad Susacim regem Ægypti: & fuit in Ægypto, quoadusq; mortuus est Salomon. 40
Et reliqua verborum Salomon, & omnia, quæcunq; fecit, & (u) omnem prudentiam ejus, nonne ecce hæc scripta sunt in libro verborum Salomonis? 41
Et dies, quibus regnabat Salomon in Hierusalem super omnem Israel, (x) quadraginta anni. 42
Et dormivit Salomon cum patribus suis: & sepelierunt eum in civitate David patris ejus. Et (y) factum est, postquam audivit Hieroboam filius Nabat, & cùm adhuc ipse esset in Ægypto, ut fugerat à facie Salomonis, & sederat in Ægypto; dirigit se, & venit in civitatem suam Sarira, quæ in monte Ephræm. Et rex Salomon dormivit cum patribus suis, & regnavit Roboam filius ejus pro eo. 43

MS. A. (ζ) κατέλιπέν με, (η) ἐπορεύθη ἐνώπιον κυρίου ἐν τῇ (θ) ἐμοῦ καὶ διακριβείας μου καὶ κρίσεις μου, ὡς Δαυίδ (ι) ὅλην τὴν βασιλείαν ἐκ (κ) διὰ Δαυὶδ (λ) αὐτὸν, ὃς ἐφύλαξεν ἐντολάς μου καὶ ἀκριβασμόν. Καὶ λήμψομαι (†) δύο (*) ποιήσεις (μ) ἐμοῦ, φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου, καθὼς (ν) οἰκοδομήσω οἶκον (ξ) Δαυίδ, καὶ δώσω σοι τὸν
39 Ἰσραήλ. Καὶ κακχήσω τὸ σπέρμα *Ἰσραὴλ διὰ ταύτην, πλὴν οὐ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐζήτησεν Σαλωμὼν (ο) ἀνέστη Ἱεροβοὰμ καὶ (π) οὐχ (ρ) γεγραμμένα ἐν (σ) ἐβασίλευσεν (τ) τεσσαράκοντα (υ) αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ῥοβοὰμ υἱὸς

ΚΕΦ. ιβ´.

1 ΚΑὶ πορεύεται (α) βασιλεὺς Ῥοβοὰμ εἰς Σίκιμα, ὅτι εἰς Σίκιμα (β) ἤρχοντο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι (γ) αὐτόν.

CAP. XII.

ET vadit rex Roboam in Sicima: quoniam in Sicima veniebat omnis Israel ad faciendum regem eum. 1

2 MS. A. (α) ὁ βασιλεὺς (β) ἤρχετο (γ) αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβάτ, καὶ αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου *τοῦ βασιλέως Σαλωμών,
3 καὶ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν Ἱεροβοάμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואשכח הדד רחמין בעיני פרעה לחדא ויהב ליה איתתא ית אחת איתתיה אחתיה
20 דתחפנס מלכתא: וילידת ליה אחתא דתחפנס ית גנובת בריה וחסלתיה תחפנס
21 בגו בית פרעה והוה גנובת דבית פרעה בגו בני פרעה: והדד שמע במצרים ארי
שכיב דוד עם אבהתוהי וארי מית יואב רב חילא ואמר הדד לפרעה שלחני ואהך
22 לארעי: ואמר ליה פרעה ארי מא את חסר עמי דאת בעי למיזל לארעך ואמר לא ארי
23 שלחא תשלחנני: ואקים יי ליה סטן ית רזון בר אלידע דערק מן קדם הדד עזר
24 מלכא דצובה רבוניה: וכנש עלוהי גברין והוה רב משריתא כד קטיל דוד יתהון
25 ואזלו לדמשק ויתיבו בה ומלכו בדמשק: והוה סטן לישראל כל יומי שלמה וית
26 בישתא דעבד הדד ומריד בישראל ומלך על ארם: וירבעם בר נבט אפרתי מן צרדא
27 ושום אמיה צרועה איתתא ארמלתא עבדא לשלמה וארים ידא במלכא: ודין
פתגמא דארים ידא במלכא שלמה בנא ית מליתא אחד ית תרעתא קרתא דדוד
28 אבוהי: וגברא ירבעם גבר חילא וחזא שלמה ית עולימא ארי עביד עבידתא הוא ומני
29 יתיה לכל מסקי מסין דבית יוסף: והוה בעדנא ההיא וירבעם נפק מירושלם
ואשכח יתיה אחיה שילונאה נביאה באורחא והוא מתכסי בכסותא חדתא ותרויהון
30 אנון בלחודיהון בחקלא: ואחד אחיה בכסותא חדתא די עלוהי וסדיקה לתרין
31 עסר סדקין: ואמר לירבעם סב לך עסרא סדקין ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל הא
32 אנא מעדי ית מלכותא מידא דשלמה ואתן לך ית עסרא שבטין: ושבטא חד יהי ליה
בדיל דוד עבדי ובדיל ירושלם קרתא דאתרעיתי בה מכל שבטיא דישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et invenit Hadad gratiam in oculis Pharghoh valdè, & dedit illi uxorem 19
sororem uxoris suæ, sororem Thahhpenezz reginæ: Et peperit illi soror 20
Thahhpenezz, Genubath filium ejus, & ablactavit illum Thahhpenezz in
medio *domus* Pharghoh, & fuit Genubath [*adolescens*] domus Pharghoh
in medio filiorum Pharghoh. Et Hadad audivit in Miszraim, quòd dor- 21
misset David cum patribus suis, & quòd mortuus esset Joab magister exercitus:
& dixit Hadad ad Pharghoh, Dimitte me ut abeam in terram
meam. Et dixit illi Pharghoh, Nam quo indiges tu mecum, ut quæras 22
ire in terram tuam? & dixit: Non, quia dimittendo dimittes me. Et 23
suscitavit Dñs illi adversarium Rezon filium Eljadagh, qui fugerat ab
ante *Hadadghefer* regem Szoba dominum suum. Et congregavit ad se vi- 24
ros, & fuit magister castrorum quando occîdit David illos; & iverunt in
Damesech, & sederunt in ea, & regnárunt in Damesech. Et fuit adver- 25
sarius Israeli omnibus diebus Selomoh: & cum malo quod fecit Hadad,
rebellavit in Israel, & regnavit super Aram. Et Jerobgham filius Nebat 26
Ephratæi de Szerada, & nomen matris ejus Szerughah mulier vidua, serv⁹
Selomoh extulit manum in regem. Et hæc est causa propter quam extulit 27
manum in regem, Selomoh ædificavit aggerem, & occlusit rupturam urbis
David patris sui. Et vir Jerobgham erat robust⁹ fortitudine: & vidit 28
Selomoh adolescentem, quòd factor operis esset, & præposuit illum omnib⁹
allatoribus tributorum domus Jozzeph. Et fuit in tempore isto & Jerob- 29
gham exivit de Jerusalem, & invenit illum Ahhia Silonæus propheta in
via, & ipse erat opert⁹ operimento novo, & ambo ipsi erant soli in agro.
Et apprehendit Ahhia operimentum novum quod erat super se, & scidit 30
illud in duodecim scissiones. Et dixit ad Jerobgham, Accipe tibi decem 31
scissiones: nam sic dixit Dñs Deus Israel: Ecce ego transfero regnum de
manu Selomoh, & dabo tibi decem tribus. Et tribus una erit illi propter 32
servum meum David, & propter Jerusalem urbem in qua complacui mihi
præ omnibus tribubus Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nactúsque est Hadad gratiam apud Pharao- 19
nem, ita ut daret illi uxorem sororem uxoris
suæ *nempe* sororem Taphpis Augustæ. Pepe- 20
rit autem ei soror Taphphisæ Gebothem fili-
lium ejus, & ablactavit eum Taphpis in do-
mo Pharaonis inter filios Pharaonis. Audi- 21
ens autem Hadad in Ægypto quòd occubuis-
set David cum patribus suis,& mortuus esset
Joab imperator exercitûs;dixit Hadad Phara-
oni,Dimitte me ut vadam ad terrā meam.Cui 22
dixit Pharaon, Quid tibi quæso defuit apud
me, quòd cupias abire in terram tuam? Ait
illi, Nequaquam, sed omnino dimitte me.
Suscitavit etiam illi Dominus adversarium 23
Hedronem Elidai filium, qui cùm aufugisset
ab Hadarezere rege Sobæ domino suo, Con- 24
fluxerunt ad eum viri, factúsque est princeps
turmarum: sed Davide necem eorum perten-
tante, abierunt in Damascum, ibique mora-
ti sunt, & regnavit Hedron in Damasco, Et 25
fuit infensus Israeli cunctis diebus Salomo-
nis,propter malum quod perpetraverat. Ha-
dad etiam qui regnaverat super Edom, in-
festabat Israelitas. Et Jeroboam filius Na- 26
bath Ephrathæus de Sedra (cujus matris no-
men erat Seroa mulier quædam vidua) ser-
vus Salomonis, manum extulit contra regem
Salomonem. Hæc autem fuit causa quòd ma- 27
num sustulerit in regem Salomonem: Cùm
ædificaret Mallo, & occluderet hiatum ci-
vitatis David, Essétque vir iste Jerobo- 28
am robustus ac strenuus; videns rex Salo-
mon adolescentem robustum esse ac stre-
nuum, præfecit eum toti oneri domûs Jose-
phi. Contigitq; eodem tempore, ut exeunte 29
Jeroboam è Jerusalem offenderet eum Ahia
propheta Silonites in via,& Ahia opertus es-
set veste novâ,essentq; ambo soli in agro.Ubi 30
prehendens Ahia vestē novā quam gestabat,
discidit eam in duodecim frusta; Et ait ad Je- 31
roboam, Sume tibi decem frusta; sic enim di-
cit Dñs Deus Israelis, Ecce scissurus sum re-
gnum de manu Salomonis, & traditurus tibi
decem tribus.Unicā ei tribu manente,propter 32
Davidem servum meum, & propter Jerusa-
lem civitatem quā sum oblectatus præ cunctis
tribubus Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وظفر هداد برحمة من فرعون * فزوجه اخت امراته اخت كحفس الكبري الملكة * وولدت له
20 ابنا وفطمته كحفس في بيت فرعون وسمته جنوب * فمكث جنوب في بيت فرعون مع بنيه
21 * ولما سمع هداد بمصر ان داود مات وصار الي ابائه وان يواب صاحب حربه قتل * فقال هداد
لفرعون ارسلني انصرف الي ارضي * فقال له فرعون ما الذي اعوزك عندي اذ انت تطلبت
الانصراف الي بلادك * فقال له لا يوافقني المكث ههنا ولكن انصرف الي بلادي * فاتي هداد
وصار ضدا لسليمان * وصير الرب لسليمان ضدا اخر هدرون بن البدع الذي هرب من عند
مولاه هددعزار ملك نصيبين * وجمع رجالا وصار عاريا في ايام داود * فلما قتلهم داود انصرف
الي دمسق وسكنها وملك هناك هدرون بدمسق * فصار ضدا لبني اسرائيل كل ايام سليمان
من اجل الامر الذي حل به منهم * وصبي هداد علي بني اسرائيل * وملك علي ادوم * وصير
الرب ايضا ضدا يوربعام بن ناباط الافراثي * كان ابن امراة ارملة يقال لها صروعا * وكان عبدا
لسليمن * هذا اسعي العصا وبرد علي سليمن الملك * وايضا عصي هذا علي سليمان حين بني
سليمان ملوي * وسد الثلمة التي كانت في سور قرية داود * وكان يوربعام هذا رجلا جبارا بقوته
فلما راي سليمان الملك الفتي انه جبارا بقوته * سلطه علي العمل في قبيلة يوسف * وفي ذلك
الزمان خرج يوربعام هذا من اورسليم * فصادفه احياء النبي السيلوني في الطريق * وكان
عليه لباس جديد * وانفردا في الحقل وحدهما * فعمد احياء النبي الي اللباس الذي عليه
فخرقه وقطعه اثني عشر قطعه * وقال ليوربعام خذ من هذه عشر قطع * لانه هكذا يقول
الله اله اسرائيل انا نازع الملك من يد سليمن الملك * ومصير اليك عشر اسباط * واصير له
سبطا واحدا * من اجل داود عبدي * ومن اجل دار السلم الذي اخترت من جميع اسباط
بني اسرائيل *

Deinde favorem nactus est Hadad apud 19
Pharaonem, conjunxitque eum matrimo-
nio cum sorore uxoris suæ, sorore scilicet
Tahphis magnæ reginæ. Quæ peperit ei 20
filium quem Tahphis ablactavit in ædibus
Pharaonis,& vocavit eum Gebboth;man-
sitque Gebboth in ædibus Pharaonis unà
cum filiis ejus. Cùm autem audisset Ha- 21
dad in Ægypto mortuum esse Davidem
et abiisse ad patres suos, et Joabum Si-
rissophorum ejus interfectum esse; dixit
Hadad Pharaoni; Dimitte me ut repetam
patriam meam. Ait illi Pharaon, Quid 22
tibi defuit apud me ut reverti quæras in
patriam tuam? Respondit ei, Non expedit
mihi istic morari, imò verò revertar in
patriam meam: sic veniens Hadad factus
est adversarius Salomoni. Alium quoque 23
adversarium suscitavit Dominus Salo-
moni, nempe Hedronem filium Elidai,qui
fugiens ab hero suo Hadadezere rege Ni-
sibin, Collegit viros, factúsque est bella- 24
tor in diebus Davidis: at cùm neci tra-
deret eos David, profectus in Damascum
habitavit in ea; regnavítque Hedron iste
in Damasco, Et factus est adversarius 25
filiis Israel cunctis diebus Salomonis,pro-
pter modum quo habitus fuerat ab eis.Ha-
dad etiam vexabat Israelitas, dum re-
gnaret super Edom. Suscitavit præterea 26
Dominus adversarium Jeroboam Nabati
filium, Ephrathæum. Erat is filius mulie-
ris cujusdam viduæ quæ vocabatur Se-
roa, erátque servus Salomonis: is bacu-
lum (i. imperium) *detrectans rebellavit*
in regem Salomonem. Rebellavit autem is 27
contra Salomonem, cùm ædificâsset Sa-
lomon Meluam, & obstruxisset rupturam
quæ erat in muro civitatis David. Cùm 28
enim esset Jeroboam iste vir valentissimus
robore, et cùm vidisset Salomon rex ju-
venem hunc esse robore valentissimum,de-
mandavit illi curam negotiorum in fami-
lia Josephi. Eodem tempore cùm Jero- 29
boam egrederetur è Jerusalem, offendit
eum Achia propheta Silonites in via, ve-
ste novâ præcinctus: soli autem occur-
rerunt invicem in agro. Tum apprehen- 30
dens Achia propheta vestem quâ præcin-
ctus erat, dilaceravit ac discidit eam in
duodecim partes; Dixitque Jeroboamo, 31
Accipe ex his decem partes: sic enim di-
cit Deus Deus Israelis, Equidem ablatu-
rus sum regnum de manu Salomonis re-
gis, decemque tribus ad te devoluturus:
Ipsi verò tradam tribum unam, propter 32
Davidem servum meum, & propter ur-
bem pacis quam selegi ex omnibus tribu-
bus filiorum Israel:

מלכים א : יב

deo Haſtoreth ſe incurvaverunt & ,me dereliquerunt quòd Eò
33 יען אשר עזבוני וישתחוו לעשתרת אלהי
:Hammon filiorū deo Milchom & ,Moab deo Chemos ,Sidoniorum
צדנין לכמוש אלהי מואב ולמלכם אלהי בני־עמון
,meis oculis in rectum faciendum ad ,meis viis in ambulaverunt non &
ולא־הלכו בדרכי לעשות הישר בעיני
capiam non Et .ejus pater David ſicut mea judicia & ,mea decreta &
34 וחקתי ומשפטי כדוד אביו: ולא־אקח את־
ejus vitæ dieb* omnib* eum ponā prælatum ſed ,ejus manu de regnum omne
כל־הממלכה מידו כי נשיא אשתנו כל ימי חייו
,mea præcepta cuſtodivit quia,eum elegi quem,meū ſervū David pter
למען דוד עבדי אשר בחרתי אתו אשר שמר מצותי
tibi illud dabo &:ej* filii manu de regnum capiam Et .mea decreta &
35 וחקתי: ולקחתי המלוכה מיד בנו ונתתיה לך את
eſſe pro ,unam tribum dabo ejus filio Et .tribus decem
36 עשרת השבטים: ולבנו אתן שבט־אחד למען היות־
,Jeruſalaim in meas facies ad diebus omnibus meo ſervo David lucernam
ניר לדויד־עבדי כל־הימים לפני בירושלם
,aſſumam te Et .ibi meū nomen ponendum ad,mihi elegi quam civitate
37 העיר אשר בחרתי לי לשום שמי שם: ואתך אקח
ſuper rex eriſque :tua anima deſiderabit quæ omnibus in regnabis &
ומלכת בכל אשר־תאוה נפשך והיית מלך על־
,tibi præcepero quæ omnia audieris ſi ,erit Et .Iſrael
38 ישראל: והיה אם־תשמע את־כל־אשר אצוך
cuſtodiendum ad ,meis oculis in rectum feceris & ,meis viis in ambulaveris &
והלכת בדרכי ועשית הישר בעיני לשמור
,tecum ero & :meus ſervus David fecit ſicut,mea præcepta &,mea decreta
חקותי ומצותי כאשר עשה דוד עבדי והייתי עמך
tibi dabo & ,David ædificavi ſicut ,firmam domum tibi ædificabo &
ובניתי לך בית־נאמן כאשר בניתי לדוד ונתתי לך
non veruntamen :hoc propter David ſemen affligam Et .Iſrael
39 את־ישראל: ואענה את־זרע דוד למען זאת אך לא
ſurrexit & ;Jarobham interficere Selomoh quæſivit Et .diebus omnibus
40 כל־הימים: ויבקש שלמה להמית את־ירבעם ויקם
fuitque :Ægypti regem Siſach ad Ægyptum fugit & ,Jarobham
ירבעם ויברח מצרים אל־שישק מלך־מצרים ויהי
,Selomoh verborum reſiduum Et .Selomoh mortem ad uſque ,Ægypto in
41 במצרים עד־מות שלמה: ויתר דברי שלמה
libro ſuper ſcripta ipſa nonne ,ejus ſapientia & ,fecit quæ omnia &
וכל־אשר עשה וחכמתו הלוא־הם כתבים על־ספר
Jeruſalaim in Selomoh regnavit quibus dies Et ?Selomoh verborum
42 דברי שלמה: והימים אשר מלך שלמה בירושלם
cum Selomoh jacuit Et .anni quadraginta ,Iſrael omnem ſuper
43 על־כל־ישראל ארבעים שנה: וישכב שלמה עם־
Rechabham regnavit& :ſui patris David civitate in eſt ſepult*&,ſuis patrib*
אבתיו ויקבר בעיר דוד אביו וימלך רחבעם
.eo pro ejus filius
בנו תחתיו:

CAP. XII. יב

,Iſrael omnis venerat Sechem quia ;Sechem Rechabham abiit Et
1 וילך רחבעם שכם כי שכם בא כל־ישראל
filium Jarobham audire ſecundum ,fuit Et .eum regem creandum ad
2 להמליך אתו: ויהי כשמע ירבעם בן־
Selomoh faciebus à fugerat quia ,Ægypto in ipſe adhuc ipſe &): Nebat
נבט והוא עודנו במצרים אשר ברח מפני שלמה
,Miſerantque .Ægypto in Jarobham habitaverat & ,regis
3 המלך וישב ירבעם במצרים: וישלחו
ſunt locuti & :Iſrael concio omnis &,Jarobham venerunt &(:eū vocaverāt &
ויקראו־לו ויבאו ירבעם וכל־קהל ישראל וידברו
:dicendo ,Rechabham ad
אל־רחבעם לאמר:

Verſio VUL. LAT.

33 Eò quòd dereliquerit me, & adoraverit Aſtarthen deam Sidoniorum, & Chamos deum Moab, & Moloch deum filiorū Ammon: & non ambulaverit in viis meis, ut faceret juſtitiā corā me, & præcepta mea, & judicia, ſicut David pater ejus.
34 Nec auferā omne regnum de manū ejus, ſed ducem ponā eum cunctis diebus vitæ ſuæ, propter David ſervum meum, quē elegi, qui cuſtodivit mandata mea & præcepta mea.
35 Auferam autem regnū de manu filii ejus, & dabo tibi decē tribus:
36 Filio autem ejus dabō tribum unam, ut remaneat lucerna David ſervo meo cunctis diebus coram me in Jeruſalem civitate, quam elegi ut eſſet nomen meum ibi.
37 Te autem aſſumā, & regnabis ſup omnia quæ deſiderat anima tua, eriſque rex ſuper Iſrael.
38 Si igitur audieris omnia quæ præcepero tibi, & ambulaveris in viis meis, et feceris quod rectū eſt corā me, cuſtodiens mandata mea & præcepta mea, ſicut fecit David ſervus meus: ero tecum, & ædificabo tibi domū fidelem, quomodò ædificavi David domum, & tradam tibi Iſrael:
39 Et affligam ſemen David ſuper hoc, veruntamen
40 non cunctis diebus. Voluit ergò Salomon interficere Jeroboam: qui ſurrexit, & aufūgit in Ægyptum ad Seſac regē Ægypti, & fuit in Ægypto uſ-
41 que ad mortem Salomonis. Reliquum autem verborum Salomonis, & omnia quæ fecit, & ſapientia ejus: ecce univerſa ſcripta ſunt in libro Verborū
42 dierum Salomonis. Dies autē, quos regnavit Salomon in Jeruſalem ſuper omnem Iſrael,
43 quadraginta anni ſunt. Dormivítque Salomon cum patribus ſuis, & ſepultus eſt in civitate David patris ſui, regnavítque Roboam filius ejus pro eo.

CAP. XII.

1 Venit autem Roboam in Sichem: illuc enim congregatus erat omnis Iſrael ad conſtitu-
2 endum eum regem. At verò Jeroboam filius Nabat, cùm adhuc eſſet in Ægypto profugus à facie regis Salomonis, auditā morte ejus, reverſus eſt de
3 Ægypto. Miſerúntque & vocaverunt eum: venit ergò Jeroboam, & omnis multitudo Iſrael, & locuti ſunt ad Roboam, dicentes;

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

3 Καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ῥο-
4 βοάμ, λέγοντες, Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε (δ) τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέος, οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς,
5 καὶ δουλεύσομέν σοι. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, (ε) Ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν, καὶ ἀνα-
6 στρέψατε πρὸς μέ. καὶ ἀπῆλθον. Καὶ (ϛ) ἀπήγγειλεν ὁ βασιλεὺς τοῖς πρεσβυτέροις, οἳ ἦσαν παρεστῶτες ἐνώπιον Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, λέγων, Πῶς ὑμεῖς (ζ) βουλεύεσθε καὶ ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον;
7 Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔσῃ δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ (η) δουλεύσεις αὐτοῖς, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λόγους ἀγαθούς, καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι
8 πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγκατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν ἐκτραφέντων μετ' αὐτοῦ τῶν παρεστηκότων πρὸ
9 προσώπου αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμεῖς (θ) συμβουλεύετε; καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ (ι) τοῖς λέγουσι πρὸς μέ, λεγόντων, Κούφισον ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πα-
10 τήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτοῦ οἱ παρεστηκότες πρὸ προσώπου αὐτοῦ, λέγοντες, Τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λαλήσασι πρὸς σέ, λέγοντες, Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν, τάδε λαλήσεις πρὸς αὐτούς, Ἡ μικρότης μου (κ) παχυτέρα τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου.
11 Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπεσάττετο ὑμᾶς κλοιῷ βαρεῖ, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξιν, ἐγὼ δὲ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπί-
12 οις. Καὶ παρεγένοντο πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καθότι ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς, λέγων, Ἀναστράφητε πρὸς μὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
13 τρίτῃ. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν σκληρά. καὶ ἐγκατέλιπεν Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύ-
14 σαντο αὐτῷ, Καὶ ἐλάλησε πρὸς (λ) αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν παιδαρίων, λέγων, Ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ὑμῶν, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι,
15 κἀγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ κυρίου, ὅπως στήσῃ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησεν (μ) ἐν χειρὶ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ.
16 Καὶ εἶδον πᾶς Ἰσραήλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ (ν) βασιλεῖ, λέγων, Τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔστιν (ξ) ἡμῖν κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί. (ο) ἀπότρεχε Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματά σου· νῦν βόσκε τὸν οἶκόν σου Δαυίδ. καὶ ἀπῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα (π) αὐτοῦ.

MS. A. (δ) τὸ κλοιὸν (ε) Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ (ϛ) παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοῖς (ζ) βούλεσθαι (η) δουλεύσῃς αὐτοῖς, καὶ δώξῃς αὐτοῖς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους (θ) βουλεύσθε; (ι) τοῖς λαλήσασι πρὸς (κ) παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τοῦ (λ) αὐτούς, καὶ συνελάλησεν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν (μ) κύριος ἐν (ν) βασιλεῖ λόγον, λέγων, (ξ) ὑμῖν (ο) ἀπότρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου
17 Ἰσραὴλ νῦν (π) αὐτοῦ. Καὶ υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν καθημένων ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῶν Ῥοβοάμ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ✝

Et locutus eſt populus ad regem Roboam, dicentes; Pater tuus aggravavit jugum noſtrum: & tu nunc alleva de ſervitute patris tui dura; & de jugo ejus gravi, quod dedit ſuper nos: & ſerviemus tibi. Et dixit ad eos; Abite uſque ad dies tres, & revertite ad me. Et abierunt. Et annuntiavit rex ſenioribus, qui fuerant aſſiſtentes coram Salomone patre ejus, adhuc vivente eo, dicens; Quomodò vos conſilium datis, et reſpondebo populo huic verbum? Et locuti ſunt ad eum, dicentes; Si in die hac eris ſervus populo huic, & ſervies eis, & loqueris ad eos verba bona; & erunt tibi ſervi omnibus diebus. Et dereliquit conſilium ſeniorū, (a) ea, quæ conſuluerant ei, et iniit conſilium unà cum pueris, qui enutriti fuerant cum eo, qui aſſiſtebant ante faciem ejus. Et dixit eis; Quod vos conſilium datis? & quid reſpondebo populo huic, iis, qui dicunt ad me, dicendo, Alleva de jugo, quod dedit pater tuus ſuper nos? Et locuti ſunt ad eum pueri enutriti cum eo, qui aſſiſtebant ante faciē ejus, dicentes; Hæc loquèris populo huic, iis, qui locuti ſunt ad te, dicentes; Pater tuus aggravavit jugum noſtrum, & tu nunc alleva à nobis: Hæc loquèris ad eos; (b) Parvitas mea craſſior lumbo patris mei. Et nunc pater meus gravavit vos jugo gravi: & ego adjiciam ſuper jugum veſtrum. Pater meus caſtigavit vos in flagellis, ego autem caſtigabo vos in ſcorpionibus. Et advenerunt omnis Iſrael ad regem Roboam in die tertia, ſicut locutus erat eis rex, dicens, Revertimini ad me die tertiâ. Et reſpondit rex ad populum dura. Et dereliquit Roboā conſilium ſeniorum, ea, quæ conſuluerant ei: Et locutus eſt ad eos juxta conſilium puerorum, dicens; Pater meus aggravavit jugū veſtrum: & ego addam ſuper jugum veſtrum: Pater meus caſtigavit vos in flagellis: & ego caſtigabo vos in ſcorpionibus. Et non audivit rex populum: quoniam erat everſio à Domino: ut firmaret verbum ſuum, quod locutus erat in manu Achia Selonitæ, de Hieroboam filio Nabat. Et viderunt omnis Iſrael, quia non audivit rex eos. Et reſpondit populus regi, dicens; Quæ nobis pars in David? & non eſt nobis hæreditas in filio Jeſſe. Recurre Iſrael ad tabernacula tua. Nunc paſce domum tuam David. Et abierunt Iſrael ad tabernacula (c) ſua.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

33 חלף דשבקו פולחני וסגידו לעשתרת טעות צידונאי ולכמוש טעות מואבאי ולמלכום
טעות בני עמון ולא הליכו באורחן דתקנן קדמי למעבד דכשר קדמי וקימי ודיני
34 כדוד אבוהי: ולא אסב ית כל מלכותא מניה ארי מלכא אשויניה כל יומי חיוהי בדיל
35 דויד עבדי דאתרעיתי ביה דנטר פקודי ואוריתי וקימי: ואסב מלכותא מיד בריה
36 ואתנה לך ית עסרא שבטין: ולבריה אתן שבטא חד בדיל לקימא מלכו לדוד עבדי
37 כל יומיא קדמי בירושלם קרתא דאתרעיתי לאשראה שכנתי תמן: ויתך אקרב ותמלוך
38 בכל דרעוא נפשך ותהי מלכא על ישראל: ויהי אם תקביל למימרי ית כל דאפקדנך
ותהך בכל אורחן דתקנן קדמי ותעביד דכשר בעיני למטר קימי ופקודי כמא דעבד
דויד עבדי ויהי מימרי בסעדך ואקים לך מלכו קימא כמא דקימית לדוד ואתן לך ית
39 ישראל: ועני ית זרעא דדוד בדיל דא ברם לא כל יומיא: ובעא שלמה למקטל ית
40 ירבעם וקם ירבעם וערק למצרים לות שישק מלכא דמצרים והוה במצרים עד דמית
41 שלמה: ושאר פתגמי שלמה וכל די עבד וחוכמתיה הלא אנון כתיבין על ספרא פתגמי
42 שלמה: ויומיא דמלך שלמה בירושלם על כל ישראל ארבעין שנין: ושכיב שלמה
43 עם אבהתוהי ואתקבר בקרתא דדוד אבוהי ומלך רחבעם בריה תחותוהי:

יב

1 ואזל רחבעם לשכם ארי לשכם אתו כל ישראל לאמלכא יתיה: והוה כד שמע ירבעם
2 בר נבט והוא עד כען במצרים דערק מן קדם מלכא שלמה ויתיב ירבעם במצרים:
3 ושלחו וקרו ליה ואתא ירבעם וכל קהל ישראל ומללו עם רחבעם למימר:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

33 Eò quòd reliquerunt cultum meum & adoraverunt Ghaſtoreth errorem Szidonæorum, & Chamos errorem Moabæorum, & Milchom errorem filiorum Ghamon, & non ambulaverunt in viis quæ rectæ ſunt ante me, faciendo quod rectum eſt ante me, & decreta mea, & judicia mea, ſicut
34 David pater ejus. At non accipiam omne regnum ab eo; quia regem ponam eum omnibus diebus vitæ ſuæ propter David ſervum meum in quo mihi complacui, qui ſervavit præcepta mea, & legem meam, & decreta
35 mea. Sed accipiam regnum de manu filii ejus, & dabo illud tibi, decem
36 [ſcilicet] tribus. Et filio ejus dabo tribum unam, ut firmetur regnum David ſervo meo omnibus diebus ante me in Jeruſalem urbe, in qua mihi
37 complacui, ut ponerem majeſtatem meam ibi. Et te applicabo, & regnabis in omni quod voluerit anima tua, & eris rex ſuper Iſrael.
38 Et erit ſi ſuſceperis omnia quæ juſſero tibi, & ambulaveris in omnibus viis quæ rectæ fuerint ante me, & feceris quod rectum eſt in oculis meis, ſervando decreta mea, & præcepta mea, ſicut fecit David ſervus meus; erit verbum meum in auxilio tuo, & firmabo tibi regnum firmum ſicut firmavi David,
39 & dabo tibi Iſrael. Et humiliavit ſemen David propter hoc, verùm non
40 omnibus diebus. Et quæſivit Selomoh occidere Jerobgham, & ſurrexit Jerobgham, & fugit in Miſzraim ad Siſak regem Miſzraim, & fuit in Miſz-
41 raim uſq; quò mortuus eſt Selomoh. Et reliquum verborum Selomoh, & omnia quæ fecit, & ſapientia ejus, nónne illa ſcripta ſunt in libro verborū
42 Selomoh? Et dies quibus regnavit Selomoh in Jeruſalem ſup omnem Iſrael,
43 fuerunt quadraginta anni. Et dormivit Selomoh cum patribus ſuis, & ſepult* eſt in urbe David patris ſui, & regnavit Rehhabgham fili* ejus pro eo.

CAP. XII.

1 Et fuit Rehhabgham in Sechem, quia in Sechem venerant omnis Iſrael,
2 ut regē conſtituerent illum. Et fuit cùm audiſſet Jerobgham fili* Nebat, & ipſe hucuſq; erat in Miſzraim, quò fugerat ab-ante regē Selomoh, & ſede-
3 rat Jerobgham in Miſzraim. Et miſerunt & vocaverunt illum: & venit Jerobgham & omnis eccleſia Iſrael, & locuti ſunt cum Rehhabgham, dicendo;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܡܛܠ ܕܫܒܩܘܢܝ ܘܣܓܕܘ ܠܥܣܬܪܬ ܐܠܗܐ ܕܨܝܕܢܝܐ. ܘܠܟܡܘܫ ܐܠܗܐ ܕܡܘܐܒܝܐ *
33 ܘܠܡܠܟܘܡ ܐܠܗܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܠܐ ܗܠܟܘ ܒܐܘܪܚܬܝ. ܘܠܐ ܥܒܕܘ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡܝ ܘܠܐ ܢܛܪܘ
ܦܘܩܕܢܝ ܘܕܝܢܝ. ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܘܠܐ ܐܣܒ ܡܠܟܘܬܐ ܟܠܗ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ. ܐܠܐ ܐܫܠ
34 ܐܫܠܛܝܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ ܡܛܠ ܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܕܓܒܝܬܗ. ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܡܘܣܝ.
35 * ܘܐܣܒ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܒܪܗ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܥܣܪܐ ܫܒܛܝܢ. * ܘܠܒܪܗ ܐܬܠ ܫܒܛܐ
36 ܚܕ. ܡܛܠ ܕܢܗܘܐ ܫܪܓܐ ܠܕܘܝܕ ܥܒܕܝ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝ. ܒܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ
ܕܓܒܝܬ ܠܝ. ܠܡܣܡ ܫܡܝ ܬܡܢ. * ܘܠܟ ܐܕܒܪ. ܘܬܡܠܟ ܐܝܟ ܕܪܓܝܐ ܢܦܫܟ. ܘܬܗܘܐ
37 ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܢ ܬܫܡܥ ܟܠ ܕܐܦܩܕܟ. ܘܬܗܠܟ ܒܐܘܪܚܬܝ. ܘܬܥܒܕ ܕܬܪܝܨ
38 ܩܕܡܝ. ܘܬܛܪ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܡܘܣܝ. ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ. ܐܗܘܐ ܥܡܟ. ܘܐܒܢܐ ܠܟ ܒܝܬܐ
ܡܗܝܡܢܐ. ܐܝܟ ܕܒܢܝܬ ܠܕܘܝܕ ܥܒܕܝ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܟܟ ܠܙܪܥܗ ܕܕܘܝܕ
39 ܡܛܠ ܗܕܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܘܒܥܐ ܫܠܝܡܘܢ ܠܡܩܛܠܗ ܠܝܘܪܒܥܡ. ܘܩܡ
40 ܝܘܪܒܥܡ. ܘܥܪܩ ܠܡܨܪܝܢ. ܠܘܬ ܫܝܫܩ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܗܘܐ ܒܡܨܪܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܡܝܬ
ܫܠܝܡܘܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ. ܘܟܠܡܐ ܕܥܒܕ. ܘܚܟܡܬܗ. ܗܐ
41 ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ. * ܘܝܘܡܬܐ ܕܐܡܠܟ ܫܠܝܡܘܢ ܒܐܘܪܫܠܡ
42 ܥܠ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܫܟܒ ܫܠܝܡܘܢ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ
43 ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܠܟ ܪܚܒܥܡ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܦܣܘ̈ܩܐ * ܡܓ *
1 * ܘܐܙܠ ܪܚܒܥܡ ܠܫܟܝܡ. ܡܛܠ ܕܠܫܟܝܡ ܐܬܘ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܡܠܟܘܬܗ. * ܘܟܕ
2 ܫܡܥ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ : ܘܗܘ ܒܡܨܪܝܢ ܗܘܐ. ܕܥܪܩ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ
3 ܫܠܝܡܘܢ. ܘܝܬܒ ܝܘܪܒܥܡ ܒܡܨܪܝܢ. * ܘܫܕܪܘ ܘܩܪܘܗܝ. ܘܐܬܐ ܝܘܪܒܥܡ ܘܟܠܗ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪܘ ܠܪܚܒܥܡ.

Eò quòd me derelicto adoraverit Esteroth 33
deam Sidoniorum,& Chamos deum Moabi-
tarum,& Malchom deum Ammonitarũ; non
ambulaverit in viis meis, nec fecerit ꝙ bonũ
erat coram me, nec servaverit statuta & judi-
cia mea ut David pater ejus. Non tamen au- 34
ferã totum regnũ de manibus ejus, sed prin-
cipem constituam eum cunctis diebus vitæ i-
psius, propter Davidem servum meum quem
elegi,qui custodivit præcepta & statuta mea.
Sed auferam regnũ de manibus filii ejus,tra- 35
dámque tibi decem tribus: Ejus autem filio 36
tradam tribum unam,ut maneat lucerna Da-
vidi servo meo cunctis diebus corã me in Je-
rusalem civitate quam elegi mihi ut ibi collo-
carem nomen meum. Tibi itaque concedam 37
ut regnes pro animi tui voto, sisque rex sup
Israelem. Quòd si audieris quicquid præce- 38
pero tibi,& ambulaveris in viis meis,feceris
quod rectum est coram me,& statuta ac præ-
cepta mea servaveris,quemadmodũ fecit Da-
vid servus meus;ero tecum, & ædificabo tibi
domum firmam prout ædificavi Davidi servo
meo, tradámque tibi Israelem, Et deprimã 39
semen Davidis hac de causa, non tamen cun-
ctis diebus. Quamobrẽ Salomone Jeroboa- 40
mum occidere volente,surrexit Jeroboam,fu-
gitque in Ægyptum ad Sisac regẽ Ægypti,&
mansit in Ægypto donec mortuus esset Salo-
mon. Reliqua autẽ gesta Salomonis,quicquid 41
fecit,ac sapientia ejus;ecce scripta sunt in li-
bro rerum gestarum Salomonis. Porrò dies 42
quibus regnavit Salomon in Jerusalẽ super
universũ Israelẽ,fuerunt quadraginta annorũ.
Deinde occubuit Salomon cum patrib' suis, 43
& sepultus est in civitate David patris sui:re-
gnavitque Rehabaam filius ejus post eum.

CAP. XII.

Tum profectus est Rehabaam in Sechim, 1
quoniam ad Sechim confluxerat universus
Israel ad creandum eum regem. Quod cùm 2
audisset Jeroboam Nabati filius dum adhuc
esset in Ægypto, (fugiens enim à conspectu
regis Salomonis habitaverat Jeroboam in
Ægypto) Mittentes accersiverunt eum. 3
Cúmque venisset Jeroboam & universus Is-
rael, dixerunt ad Rehabaam;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * لان سليمان سجد لعستروث الهة الصيدانيين * وكاموس اله الموابيين * وملكوم اله بني عمون *
ولم يسلك في طريقي * ولم يعمل الحسنات امامي * ولم يحفظ عهودي واحكامي مثل ابيه كل
34 35 ايام حياته * ومن اجل داود عبدي الذي اخترته وحفظ وصاياي وعهودي * فاني لا اخرج الملك
36 من يد ابنه * بل اصير لك عشرة اسباط * واصير الى ابنه سبطا واحدا * ليكون سراجا لداود
37 عبدي امامي كل الايام * في اورشليم القرية التي اخترت لاصير فيها اسمي * فاما انت فادفع
38 اليك ما وعدتك به * وتملك كما تحب نفسك * وتصير ملكا على بني اسرائيل * وان انت سمعت
كل ما امرتك به * وسلكت في طريقي * وعملت الحسنات امامي * وحفظت عهودي ووصاياي
مثل داود عبدي * اكن معك وابني لك بيتا امينا كما بنيت لداود * واسلطك على بني اسرائيل
39 40 * واضع ذرية داود من اجل هذا * ولكن ليس الايام كلها * واراد سليمان قتل يوربعام * فهرب
41 يوربعام الى ارض مصر الى سيسق ملك مصر * ومكث بمصر الى وفاة سليمان * واما بقية اخبار
42 سليمان * وجميع ما عمل * ووصف حكمته * مكتوب في سفر اقوال سليمان * وكان عدد السنين
43 التي ملك سليمان على بني اسرائيل * اربعون سنة * وتوفي سليمان * وصار الى ابائه * ودفن في
قرية داود ابيه * وملك رحبعام ابنه من بعده *

* كمل السفر الثالث من اسفار الملوك * وهو مملكة سليمان بن داود * بسلام من الرب امين *

* سفر رحبعام بن سليمان *

1 * الفصل الثاني عشر * ولما ملك رحبعام بن سليمان * مضى الى سخام
2 اذ كان اجتمع بنو اسرائيل لتمليكه * ولما سمع يوربعام بن ناباط بمصر * وهو يومئذ بها * مذ
3 هرب من قدام سليمان * فاقام بمصر * وبعثوا اليه ودعوه * فلما جاءهم * مضى هو والجماعة
من آل اسرائيل * وخاطبوا رحبعام قائلين *

Eò quòd Salomon coluerit Astaroth deam 33
Sidoniorũ,& Chamos deum Moabitarũ,
et Malchom deũ Ammonitarum; non am-
bulaverit in via mea, nec fecerit bona co-
ram me,neque custodierit fœdera & ju-
dicia mea,quemadmodum pater ejus cun-
ctis diebus vitæ suæ. At propter Davidẽ 34
servum meũ quem elegi,quique præcepta
& fœdera mea servavit; Non abstraham 35
regnũ de manu filii ejus: sed tibi tradam
decem tribus: Ejus autem filio tra- 36
dam tribũ unã,ut sit lucerna Davidi ser-
vo meo coram me cunctis diebus in Je-
rusalem civitate quam elegi ut in ea col-
locarem nomen meũ. Tibi verò concedam 37
quod promisi tibi, & regnabis pro animi
tui voto,erisq; rex super Israelitas. Quòd 38
si tu auscultaveris quicquid præcepero ti-
bi,& ambulaveris in viis mea, bona fece-
ris coram me, & fœdera atque mandata
mea custodieris ut David servus meus;
adero tibi,& ædificabo tibi domũ stabi-
lem,quemadmodũ ædificavi Davidi,præ-
ficiamque te Israelitis: Prosapiam verò 39
Davidis deprimã hac de causa,non tamen
cunctis diebus. Quare Salomone necem 40
Jeroboami quærente,fugit Jeroboam in ter-
ram Ægypti ad Sisacum regem Ægypti,
mansitq; in Ægypto usque ad obitum Sa-
lomonis. Reliquæ verò historiæ Salomonis 41
& quicquid fecit, & narratio de sapien-
tia ipsius,scripta sunt in libro sententiarũ
Salomonis. Fuit autem numerus annorum 42
quibus regnavit Salomon super Israeli-
tas,anni quadraginta. Mortuo Salomone 43
& ad patres suos recepto, & in civitate
Davidis patris sui sepulto, regnavit Ra-
habaam filius ejus post ipsum.

Absolutũ est tertiũ volumẽ librorũ Regũ,videlicet regnũ Salomonis filii Davidis:cũ incolumitate à Domino *concessa*. Amen.

Liber Rahabaami filii Salomonis.

CAP. XII.

Regno suscepto Rahabaam Salomonis 1
filius abiit in Sechem ubi convenerant
Israelitæ ad creandum eum regem. Cum- 2
que id audisset Jerobaam Nabati filius in
Ægypto ubi tunc erat (nam ex quo fuge-
rat à conspectu Salomonis, manserat in
Ægypto) Et misissent ad eum, & advo- 3
cassent illum, ipseque venisset,abiit cum
cœtu Israelitarum, & allocuti sunt Re-
habaamum,dicentes,

מלכים א : יב

servitute de allevia nunc tu & ,nostrũ jugum aggravavit tuus Pater
4 אביך הקשה את־עלנו ואתה עתה הקל מעבדת
.tibi serviem⁹ &,nos super *dedit* quod ,gravi ej⁹ jugo de & ,dura tui patris
אביך הקשה ומעלו הכבד אשר־נתן עלינו ונעבדך׃
abierunt & :me ad revertimini &,dies tres *adhuc* Ite : eos ad Dixitque
5 ויאמר אליהם לכו־עד שלשה ימים ושובו אלי וילכו
stantes fuerant qui ,seniorib⁹ cum Rechabhã rex est cõsiliat⁹ Et.populus
6 העם׃ ויועץ המלך רחבעם את־הזקנים אשר־היו עמדים
Quomodo : dicendo ,vivente eo *existendo in* ejus *patris* Selomoh *faciebus cum*
את־פני שלמה אביו בהיתו חי לאמר איך
sunt locuti Et ? verbum huic populo *respondendum ad consultantes* vos
7 אתם נועצים להשיב את־העם־הזה דבר׃ וידבר
,eis servierisque ,huic populo servus fueris hodie Si : dicendo ,eum ad
אליו לאמר אם־היום תהיה־עבד לעם הזה ועבדתם
erunt & :bona verba eos ad fueris locutúsque ,eis responderis &
ועניתם ודברת אליהם דברים טובים והיו
quod ,seniorum consilium dereliquit Et .diebus omnibus servi tibi
8 לך עבדים כל־הימים׃ ויעזב את־עצת הזקנים אשר
,eo cum *evaserant grandes* qui , *natos* consuluit & : ei consuluerant
יעצהו ויועץ את־הילדים אשר גדלו אתו
, *consulentes vos* Quid : eos ad Dixitque : *ej⁹ facies ad stantes* qui
9 אשר העמדים לפניו׃ ויאמר אליהם מה אתם נועצים
:dicendo ,me ad sunt locuti qui , huic populo verbum respondeam⁹ &
ונשיב דבר את־העם הזה אשר דברו אלי לאמר
sunt locuti Et ? nos super tuus pater *dedit* quod *jugo de* Allevia
10 הקל מן־העל אשר־נתן אביך עלינו׃ וידברו
populo dices Sic : dicendo ,eo cum *evaserant grandes* qui , *nati* cum ad
אליו הילדים אשר גדלו אתו לאמר כה־תאמר לעם
,nostrũ jugũ aggravavit tu⁹ Pater :dicendo ,te ad sunt locuti qui , huic
הזה אשר דברו אליך לאמר אביך הכביד את־עלנו
grossior meus Parvus : eos ad loquêris sic ;nobis *desuper* allevia tu &
ואתה הקל מעלינו כה תדבר אליהם קטני עבה
vos super imposuit onus meus pater nunc Et .mei patris lumbis *præ*
11 ממתני אבי׃ ועתה אבי העמיס עליכם
vos corripuit me⁹ pater : vestro jugo *super* addam ego & ;grave jugum
על כבד ואני אסיף על־עלכם אבי יסר אתכם
Venitque .scorpionibus in vos corripiam ego & , flagellis *in*
12 בשוטים ואני איסר אתכם בעקרבים׃ ויבו
sicut , tertio die in Rechabham ad populus omnis & , Jarobham
ירבעם וכל־העם אל־רחבעם ביום השלישי כאשר
.tertio die in me ad Revertimini : dicendo ,rex fuerat locutus
דבר המלך לאמר שובו אלי ביום השלישי׃
quod seniorum consilium reliquit & :*durum* populo rex Responditque
13 ויען המלך את־העם קשה ויעזב את־עצת הזקנים אשר
me⁹ Pater:dicendo,juvenũ cõsiliũ secũdum eos ad est locut⁹ Et .ei cõsuluerãt
14 יעצהו׃ וידבר אליהם כעצת הילדים לאמר אבי
corripuit me⁹ pater:vestro jugo super addam ego &,vestrũ jugũ aggravavit
הכביד את־עלכם ואני אסיף על־עלכם אבי יסר
exaudivit non Et.scorpionib⁹ *in* vos corripiam ego &,flagellis *in* vos
15 אתכם בשוטים ואני איסר אתכם בעקרבים׃ ולא־שמע
firmare pro ,DOMINO *cum* à causa fuit nam : populum *ad*. rex
המלך אל־העם כי־היתה סבה מעם יהוה למען הקים
ad Silonitæ Achijah *manum* Dominus fuerat locut⁹ quod,suũ verbum
את־דברו אשר דבר יהוה ביד אחיה השלני אל־
exaudivit non quod ,Israel omnis vidit Et .Nebat filiũ Jarobham
16 ירבעם בן־נבט׃ וירא כל־ישראל כי לא־שמע
:dicendo,verbum regem ad populus responderunt & : eos *ad* rex
המלך אלהם וישבו העם את־המלך דבר׀ לאמר
tua *tentoria* ad : Isai filio in hæreditas non & ? David in pars nobis Quæ
מה־לנו חלק בדוד ולא־נחלה בבן־ישי לאהליך
.sua *tentoria* in Israel abiit & :David tuam domum vide nunc ;Israel
ישראל עתה ראה ביתך דוד וילך ישראל לאהליו׃

Versio VULG. LAT.

4 Pater tuus durissimũ jugũ im-
posuit nobis : tu itaq; nunc
imminue paululùm de imperio
patris tui durissimo, & de ju-
go gravissimo quod imposuit
5 nobis, & serviem⁹ tibi. Qui ait
eis; Ite usq; ad tertium diem,
& revertimini ad me. Cúmq;
6 abiisset populus, Iniit consili-
um rex Roboam cum seniori-
bus, qui assistebant coram Sa-
lomone patre ejus cùm adhuc
viveret, & ait; Quod datis
mihi consilium, ut respondeam
7 populo huic ? Qui dixerunt
ei ; Si hodiè obedieris popu-
lo huic, & servieris, & petiti-
oni eorum cesseris, locutúsq;
fueris ad eos verba lenia, erunt
8 tibi servi cunctis diebus. Qui
dereliquit consiliũ senũ, quod
dederant ei, & adhibuit ado-
lescentes, qui nutriti fuerant
9 cum eo, & assistebant illi. Di-
xitq; ad eos ; Quod mihi da-
tis consilium, ut respondeam
populo huic, qui dixerunt mi-
hi; Levius fac jugum quod im-
posuit pater tuus super nos ?
10 Et dixerunt ei juvenes qui nu-
triti fuerant cum eo ; Sic lo-
quêris populo huic, qui locuti
sunt ad te, dicentes ; Pater
tuus aggravavit jugũ nostrũ,
tu releva nos. Sic loquêris ad
eos ; Minimus digitus meus
grossior est dorso patris mei.
11 Et nunc pater meus posuit su-
per vos jugum grave, ego au-
tem addam super jugum ve-
strum : pater meus cecidit vos
flagellis, ego autem cædam vos
12 scorpionibus. Venit ergò Je-
roboam, & omnis populus ad
Roboam die tertiâ, sicut locu-
tus fuerat rex, dicens ; Rever-
13 timini ad me die tertiâ. Re-
spondítq; rex populo dura,
derelicto consilio seniorum,
14 quod ei dederant, Et locutus
est eis secundùm consilium ju-
venum, dicens ; Pater meus
aggravavit jugum vestrum, ego
autem addam jugo vestro : pa-
ter meus cecidit vos flagellis,
ego autem cædam vos scorpi-
15 onibus. Et non acquievit rex
populo : quoniam aversatus
fuerat eum Dominus, ut su-
scitaret verbum suum, quod
locutus fuerat in manu Ahiæ
Silonitæ, ad Jeroboam filium
16 Nabat. Videns itaque populus
quòd noluisset eos audire rex,
respondit ei, dicens: Quæ no-
bis pars in David ? vel quæ
hæreditas in filio Isai ? Vade
in tabernacula tua Israel, nunc
vide domum tuam David. Et
abiit Israel in tabernacula sua.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

18 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀδωνιρὰμ τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν (ρ)αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔφθασεν (σ)ἀναβῆναι τοῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.
19 Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
20 Καὶ ἐγένετο ὡς (τ) ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν (υ) Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἦν ὀπίσω (φ)οἴκου Δαυὶδ πάρεξ σκήπτρου Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν μόνοι.
21 Καὶ Ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν Ἰούδα καὶ σκῆπτρον Βενιαμὶν (χ)ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας νεανιῶν ποιούντων πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραήλ, ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμών.
22 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, λέγων,
23 Εἰπὸν τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμὼν βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ, λέγων,
24 Τάδε λέγει κύριος, Οὐκ ἀναβήσεσθε (ψ) οὐδὲ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραήλ. (ω) ἀποστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα (α)κυρίου. (†)Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν κοιμᾶται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, υἱὸς ὢν ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δώδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααναν, θυγάτηρ Ἀνὰ υἱοῦ Ναὰς βασιλέως υἱῶν Ἀμμών. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ δοῦλος τῷ Σαλωμών, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἱεροβοάμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σαριρά, γυνὴ πόρνη· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν Σαλωμὼν εἰς ἄρχοντα σκυτάλης ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ. καὶ ᾠκοδόμησε τῷ Σαλωμὼν τὴν Σαριρὰ τὴν ἐν ὄρει Ἐφραίμ. καὶ ἦσαν αὐτῷ τριακόσια ἅρματα ἵππων. οὗτος ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἐν ταῖς ἄρσεσιν οἴκου Ἐφραίμ, οὗτος συνέκλεισε τὴν πόλιν Δαυίδ, καὶ ἦν ἐπαιρόμενος ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καὶ ἐζήτει Σαλωμὼν θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἀπέδρα αὐτὸς πρὸς Σουσακὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως ἀπέθανε Σαλωμών. καὶ ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι τέθνηκε Σαλωμών, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα Σουσακὶμ βασιλέως Αἰγύπτου, λέγων, Ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι ἐγὼ εἰς τὴν γῆν μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Σουσακίμ, Αἴτησαί τι αἴτημα, καὶ δώσω σοι. καὶ Σουσακὶμ ἔδωκε τῷ Ἱεροβοὰμ τὴν Ἀνὼ ἀδελφὴν Θεκεμίνας τὴν πρεσβυτέραν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. αὕτη ἦν μεγάλη ἐν μέσῳ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, καὶ ἔτεκε τῷ Ἱεροβοὰμ τὸν Ἀβιὰ υἱὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ πρὸς Σουσακίμ, Ὄντως ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι.

cum Transl. LAT.

18 *Et misit rex Adoniram, qui super tributum: & lapidaverunt eũ in (d)lapidibus: & mortuus est. Et rex Roboam anticipavit (e)ascendere, ad fugiendum in Hierusalem.*
19 *Et rebellis fuit Israel in domum David usq; in diem hanc.*
20 *Et factum est postquã audivit omnis Israel, quia reverti Hieroboã ex Ægypto; & miserunt, & vocaverunt eum in synagogã: & regem fecerunt eum super Israel. Et non fuit post domum David, nisi de sceptro Juda, & Benjamin soli.*
21 *Et Roboã intravit in Hierusalem: & evocavit synagogam Juda, & sceptrum Benjamin, centũ & viginti millia adolescentiũ facientium bellũ, ad bellandũ adversus domũ Israel, ad restituendum regnum Roboã filio Salomon.*
22 *Et factum est verbum Domini ad Samæã hominẽ Dei, dicens;*
23 *Dic Roboã filio Salomon regi Juda, & ad universam domum Juda, & Benjamin, & residuo populi, dicens;*
24 *Hæc dicit Domin⁹, Non ascendetis, neq; bellabitis cum fratrib⁹ vestris filiorũ Israel. Revertatur unusquisq; in domum suã; quoniam à me factum est verbũ hoc. Et audierunt verbum Domini: & quieverunt ab eundo juxta verbũ Domini. Et (f)rex Salomon dormit cum patrib⁹ suis, & sepelitur cũ patrib⁹ suis in civitate David. Et regnavit Roboã fili⁹ ej⁹ pro eo in Hierusalẽ: cùm fili⁹ esset sex & decẽ annorum, cũ regnũ ipse adivit. Et (g)duodecim annos regnavit in Hierusalẽ. Et nomẽ matri ej⁹ Naanan, filia Ana filii Naas regis filiorum Ammon. Et fecit malũ in conspectu Domini, & non ivit in via David patris sui. Et erat homo ex monte Ephræm servus Salomoni:* & nomen ej⁹, Hieroboã; *& nomẽ matris ej⁹, Sarira, (h)mulier fornicaria: & dedit eum Salomõ in principẽ scytalæ super onera dom⁹ Joseph. Et ædificavit Salomoni ipsam Sarira; quæ in monte Ephræm. Et fuerũt ei triginta curr⁹ equorũ. Hic ædificavit arcẽ in oneribus dom⁹ Ephræm. Hic cõclusit civitatẽ David: & erat elevans se super regnũ. Et quærebat Salomõ interficere eũ. Et timuit, & fugit ipse ad Susacim regẽ Ægypti: & fuit cũ eo, donec mortu⁹ est Salomõ. Et audivit Hieroboã in Ægypto, quia mortu⁹ est Salomõ: et locut⁹ est in aures Susacim regis Ægypti dicens; Dimitte me, et abibo ego in terrã meã. Et dixit ei Susacim; Pete aliquam petitionẽ, & dabo tibi. Et Susacim dedit ipsi* Hieroboã *Ano sororẽ Thecemine seniorẽ uxoris suæ ei in uxorẽ. Hæc fuit magna in medio filiarũ regis: et peperit ipsi Hieroboã Abia filiũ ej⁹. Et dixit Hieroboã ad Susacim; Omninò dimitte me, & abibo.*

MS.A. (ρ) αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις (σ) ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ (τ) ἤκουσεν Ἰσραὴλ (υ) Ἱεροβοάμ, καὶ ἀπέστειλαν καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς (φ) τὸν οἶκον (χ) ἑκατὸν [illegible] χιλιάδες (ψ) οὐδὲ μὴ πολεμήσουσι (ω) ἀναστρεφέτω (α) κυρίου. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱεροβοὰμ [illegible]

(†) *Quæ hic sequuntur in textu Romano ad v. 25. è diversis locis huc inde consarcinata sunt; neque in MS.A. (uti nec in Vulgata) uno in loco simul habentur.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 אבוך אקשי ית נירנא ואת כען אקיל ית פולחנא דאבוך קשיא ומנירהי תקיפא דיהב
5 עלנא ונפלחנך׃ ואמר להון אזילו עוד תלתא יומין ותובו לותי ואזלו עמא׃ ואתמליך
6 מלכא רחבעם בסביא דהוו משמשין קדם שלמה אבוהי כד הוה קים למימר איכדין
7 אתון מתמלכין לאתבא ית עמא הדין פתגמא׃ ומלילו עמיה למימר אם יומא דין
התעליב לעמא הדין ותפלחנון ותענגון מלין טבן ותמלל עמהון פתגמין תקנין ויהון לך
8 עבדין כל יומיא׃ ושבק ית מלכא דסביא די מלכוהי ואתמליך בינקיא דרביאו עמיה
9 דמשמשין קדמוהי׃ ואמר להון מה אתון מתמלכין ונתיב פתגמא ית עמא הדין דמלילו
10 עמי למימר אקיל מן נירא דיהב אבוך עלנא׃ ומלילו עמיה ינקיא דרביאו עמיה למימר
כדין תימר לעמא הדין דמלילו עמך למימר אבוך אתקיף ית נירנא ואת אקיל מננא כדין
11 תימר להון חלשותי תקיפא מעולימותיה דאבא׃ וכען אבא ארמא עליכון ניר תקיף ואנא
12 אוסיף על נירכון אבא רדא יתכון בשרביטין ואנא ארדי יתכון במרגנין׃ ואתא ירבעם
וכל עמא לות רחבעם ביומא תליתאה כמא דמלל מלכא למימר תובו לותי ביומא
13 14 תליתאה׃ ואתיב מלכא ית עמא פתגם קשי ושבק ית מלכא דסביא די מלכוהי׃ ומלל
עמהון כמלכא דינקיא למימר אבא אתקיף ית נירכון ואנא אוסיף על נירכון אבא רדא
15 יתכון בשרביטין ואנא ארדי יתכון במרגנין׃ ולא קביל מלכא מן עמא ארי הות פלוגתא
מן קדם יי בדיל לאקמא ית פתגמיה דמלל יי ביד אחיה שילונאה על ירבעם בר נבט׃
16 וחזו כל ישראל ארי לא קביל מלכא מנהון ואתיבו עמא ית מלכא פתגמא למימר לית
לנא חולק בדוד ולא אחסנא בבר ישי גבר לקרוהי ישראל כען מלוך על אנש ביתך דויד
ואזל ישראל לקרוהי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Pater tuus induravit jugum nostrũ, et tu hunc allevia *servitium* patris tui 4
durum, et de jugo illi⁹ forti quod dedit sup nos, et serviem⁹ tibi. Et dixit 5
illis, Ite adhuc trib⁹ dieb⁹, et redite ad me: et abierunt populus. Et petivit 6
consiliũ rex Rehhabgham à senib⁹ qui ministraverant ante Selomoh patrẽ
suum, cùm adhuc esset superstes, dicendo : Quonã modo vos consulitis, ut
respondeã populo huic verbum ? Et locuti sunt cum eo dicendo, Si hodiè 7
conniveris populo huic, et servieris eis, et responderis eis locutiones bo-
nas, et locut⁹ fueris cum eis verba recta; erunt tibi servi omnib⁹ dieb⁹. Et 8
reliquit consiliũ senũ quod consuluerant ei: et petivit consiliũ à juvenib⁹,
qui creverant cum eo, qui ministrabant ante eum. Et dixit eis, Quid vos 9
consulitis, ut respondeam⁹ verbũ populo huic, qui locuti sunt mecũ, dicen-
do: Allevia de jugo quod dedit pater tuu⁹ super nos. Et locuti sunt cum eo 10
juvenes qui creverant cum eo, dicendo: Sic loquêris populo huic qui locuti
sunt tecũ, dicendo: Pater tu⁹ induravit jugũ nostrũ, et tu allevia à nobis,
sic loquêris cum illis, Debilitas mea fortior est robore patris mei. Et nunc 11
pater meus injecit super vos jugũ forte, et ego addã sup jugũ vestrũ: pater
meus dominat⁹ est in vos flagellis, at ego dominabor in vos scorpionibus.
Et venit Jerobgham et omnis popul⁹ ad Rehhabghã die tertio, sicut locu- 12
tus fuerat rex, dicendo: Redite ad me die tertio. Et respondit rex populo 13
verbum durum, et reliquit consilium senum, quod consuluerant ei. Et 14
locutus est cum eis juxta consilium juvenũ, dicendo : Pater meus indura-
vit jugum vestrum, at ego addam super jugum vestrum : pater meus
dominatus est in vos flagellis, et ego dominabor in vos scorpionibus. Et 15
non suscepit rex populum, quia fuit contradictio ab-ante Dominum,
ut firmaret verbũ suũ, quod locut⁹ fuerat Dñs per manũ Ahhiah Silonitæ
sup Jerobgham filiũ Nebat. Et viderunt omnis Israel quòd non suscepisset 16
eos rex; et responderunt populus regi verbũ, dicendo: *Non* est nobis pars
in David, neque hæreditas in filio Isai, quisque in tabernaculum suum Is-
rael; nunc regna super viros domus tuæ David : et ivit Israel ad taberna-
cula sua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܐܒܘܟ. ܐܩܫܝ ܢܝܪܢ. ܘܗܫܐ ܐܢܬ ܐܩܠ ܡܢ ܫܘܥܒܕܗ ܕܐܒܘܟ ܩܫܝܐ. ܘܡܢ ܢܝܪܗ ܝܩܝܪܐ
5 ܕܣܡ ܥܠܝܢ. ܘܢܦܠܚܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ. ܘܡܢ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܗܦܘܟܘ ܠܘܬܝ.
6 ܘܐܙܠ ܥܡܐ ܟܠܗ. * ܘܐܬܡܠܟ ܡܠܟܐ ܪܚܒܥܡ ܥܡ ܣܒܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܐܒܘܗܝ ܟܕ
ܚܝ ܗܘܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܢܐ ܡܠܟܐ ܝܗܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܕܐܦܢܐ ܦܬܓܡܐ ܠܥܡܐ.
7 * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܢ ܬܗܘܐ ܝܘܡܢܐ ܥܒܕܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ: ܘܬܫܬܡܥ ܠܗܘܢ: ܘܬܦܢܐ ܐܢܘܢ
8 ܘܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܝܢ ܛܒܬܐ. ܢܗܘܘܢ ܠܟ ܥܒܕܐ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܫܒܩ ܡܠܟܐ
9 ܕܣܒܐ ܕܡܠܟܘܗܝ. ܘܐܬܡܠܟ ܥܡ ܛܠܝܐ ܕܪܒܘ ܥܡܗ. ܕܩܝܡܝܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܡܢܐ ܡܠܟܐ ܝܗܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܦܢܐ ܦܬܓܡܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ: ܕܐܡܪܘ ܠܝ. ܕܐܩܠ ܡܢ ܢܝܪܢ ܕܣܡ ܥܠܝܢ
10 ܐܒܘܟ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܪܒܘ ܥܡܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܥܡܐ ܕܐܡܪܘ ܠܟ ܕܐܒܘܟ ܐܩܫܝ ܢܝܪܢ.
11 ܐܢܬ ܐܩܠ ܥܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܥܘܪܬܝ ܥܒܝܐ ܡܢ ܚܨܗ ܕܐܒܝ. * ܐܒܝ. ܐܛܥܢ ܥܠܝܟܘܢ
12 ܢܝܪܐ ܝܩܝܪܐ. ܐܢܐ ܐܘܣܦ ܥܠ ܢܝܪܟܘܢ. ܐܒܝ ܪܕܐ ܐܢܘܢ ܒܡܚܘܛܐ. ܘܐܢܐ ܐܪܕܐ ܐܢܘܢ ܒܥܩܪܒܐ. * ܘܐܬܐ
ܝܘܪܒܥܡ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܠܘܬ ܪܚܒܥܡ ܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ: ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ.
13 ܟܕ ܐܡܪ ܗܦܘܟܘ ܠܘܬܝ ܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܠܥܡܐ ܩܫܝܐܝܬ. ܘܫܒܩ ܡܠܟܐ ܕܣܒܐ
14 ܕܡܠܟܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܕܛܠܝܐ. ܐܒܝ. ܐܩܫܝ ܢܝܪܟܘܢ. ܘܐܢܐ ܐܘܣܦ ܥܠ ܢܝܪܟܘܢ.
15 ܐܒܝ ܪܕܐ ܐܢܘܢ ܒܫܘܛܐ. ܘܐܢܐ ܐܪܕܐ ܐܢܘܢ ܒܥܩܪܒܐ. * ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܡܢ ܥܡܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܬ
ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܠܬܐ. ܕܢܩܝܡ ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܠܠ ܒܐܝܕ
16 ܐܚܝܐ ܢܒܝܐ ܫܝܠܘܢܝܐ ܥܠ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. * ܘܚܙܐ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܐ ܫܡܥ
ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܘܦܢܝܘ ܥܡܐ ܦܬܓܡܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܐ ܦܠܓܘܬܐ ܐܝܬ ܠܢ
ܥܡ ܕܘܝܕ. ܘܠܐ ܝܪܬܘܬܐ ܥܡ ܒܪ ܐܝܫܝ. ܠܡܫܟܢܝܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܛܘܠ ܚܙܝ ܒܝܬܟ
ܕܘܝܕ. ܘܐܙܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܟܠܢܫ ܠܡܕܝܢܬܗ.

Pater tuus aggravavit jugum nostrum : tu 4
itaque remitte prædictam patris tui servitutem & grave jugum quod imposuit nobis,
& serviemus tibi. Qui dixit illis, Ite, & 5
hinc ad tres dies revertimini ad me. Toto
igitur populo profecto, Consuluit rex Re- 6
habaam senes qui assistebant patri suo dum viveret, dixitque ad eos; Quodnam responsum vestro consilio reddam populo? Di- 7
xerunt ei; Si fueris hodiè servus populo huic, obsequaris eis, respondeas & alloquaris eos verbis bonis; erunt tibi servi cunctis
diebus. At is derelicto senum consilio quod 8
dederant, consuluit juvenes qui cum eo adoleverant, quique assistebant ei; Dixit- 9
que ad eos, Quodnam responsum vestro consilio reddam populo qui mihi dicunt; Remitte jugum nostrum quod imposuit nobis pater
tuus? Dixerunt ei juvenes qui cum eo ado- 10
leverant, Sic respondeas populo qui tibi dixerunt, Pater tuus aggravavit jugum nostrum, tu remitte nobis aliquid: respondeas *inquam* eis, Digitus meus minimus crassior est pollice patris mei: Pater meus gra- 11
ve jugum vobis imposuit, ego addam jugo vestro: pater meus vos castigavit ferulis, ego
verò castigabo vos loris. Cùm ergò venis- 12
set Jeroboam & universus Israel ad Rehabaam die tertio, quemadmodum locutus fuerat eis rex, *dicens* Revertimini ad me die
tertio; Respondit rex populo asperè, de- 13
relicto consilio quod dederant illi seniores,
Dixitque ad eos juxta consilium adolescen- 14
tium; Pater meus aggravavit jugum vestrum, ego superaddam jugo vestro: pater meus ferulis vos castigavit, ego verò loris ca-
stigabo vos. Et non auscultavit rex popu- 15
lo, quoniam instigatio fuit à Domino, ut confirmaret Dominus sermones suos quos locutus fuerat per servum suum Ahiam prophetam Silonitem de Jeroboam Nabati fi-
lium. Videns autem universus Israel non 16
acquievisse sibi regem, responsum reddiderunt populus regi, ac dixerunt ei; Nulla nobis sors est cum Davide, neque hæreditas cum filio Isai: ad tentoria tua O Israel: provide jam domui tuæ O David: sic abierunt Israelitæ, quisque in civitatem suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 *ان اباك صعب نيره علينا وانت الان اقلل من استعمال ابيك الصعب ونيره العظيم الذي
5 كان جعله علينا فانا نكون تحت طاعتك * فقال لهم امضوا ثم عودوا الي بعد ثلثة ايام فمضى
6 القوم عنه * فساور رحبعام الملك المشايخ الذين كانوا جلساء الملك سليمان ابيه في ايام حياته
7 فقال لهم ماذا تشيرون ان اجيب هولاء القوم من الكلام * فاجابوه قايلون ان انت رفقت بالقوم
في هذا اليوم وخضعت لهم وجبتهم بمخاطبة حسنة صاروا لك عبيدا في كل الايام * فاطرح
9 راي المشايخ الذين اشاروا عليه وشاور الاحداث الذين ربوا معه * وقال لهم ما الذي تشيرون
10 علي ان اجيب هذا الشعب لانهم قالوا لي خفف عنا النير الذي استعبدنا به ابوك * فقالوا له
الاحداث الذين نشوا معه قل لهذا الشعب الذين خاطبوك قايلون ابوك صعب نيرنا وانت
11 خفف عنا اجبهم بان خنصري اغلظ من ابهام ابي * والان فان ابي رسم عليكم نيرا صعبا وانا
اريد عليكم نيركم اي ادبكم بالسياط وانا ادبكم بالعقربين * ووافى يوربعام وجميع
13 الشعب الي رحبعام في اليوم الثالث كما خاطبهم قايلا عودوا الي في اليوم الثالث * فاجاب الملك
14 الشعب بكلام خشن واطرح راي المشايخ الذين اشاروا عليه * واجابهم حسب ما اشار به
الاحداث ان ابي صعب نيركم وانا اريد على نيركم اي ضربكم بالسياط وانا اضربكم
15 بالعقارب * ولم يقبل الملك من الشعب لانها كانت فتنة من الله كيما يتمم كلامه الذي
16 تكلم به على يد اخيا السيلوني على يوربعام بن نابط * ولما راي الجماعة من ال اسرايل ان
الملك لم يقبل منهم اجاب الشعب الملك عن كلامه قايلون ليس لنا حظ في داود ولا نصيب
في ابن ايسي فليرجع كل رجل منكم الي وطنه يا ال اسرايل والان فاملك على اهل بيتك يا
داود * ورجع ال اسرايل الي اوطانهم

Pater quidem tuus difficile reddiderat 4
super nos jugum suum: tu jam minue servitutem patris tui asperam, & gravissimum jugum ipsius quod nobis imposuerat, ut subditi simus obedientiæ tuæ. Ait 5
illis, Ite, tum ad me redite post tres dies:
discessitque ab eo populus. Interea con- 6
suluit Rahabaam rex seniores illos qui erant assessores regis Salomonis patris sui dum esset in vivis, & dixit eis, Quibus me verbis huic populo respondere consilium datis? Responderunt ei dicentes, Si 7
tu benignè tractaveris hodiè populum istum, teque submiseris eis, & allocutus fueris blando sermone; evadent servi tui
cunctis diebus. Sed rejecit sententiam se- 8
niorum illorum qui consilium dederant ei, & consuluit adolescentes illos qui secum educati fuerant: Et dixit eis, Quid con- 9
sulitis ut respondeam huic populo? dixerunt enim mihi, Leva nos ex servitute
quâ nos presserat pater tuus. Dixerunt 10
ei adolescentes qui cum eo creverant, Dic populo huic qui te sunt allocuti dicentes, Pater tuus difficile reddiderat jugum nostrum, tu verò leva illud nobis: responde inquam eis. Digitus meus
parvus crassior est pollice patris mei. Jam 11
verò pater quidem meus difficile vobis jugum injunxit, ego verò augebo vobis jugum vestrum: pater meus flagris vos punivit, ego verò puniam vos scorpionibus.
Itaque Jerobaamo cunctoq; populo Raha- 12
baamum die tertio convenientibus, prout allocutus fuerat eos dicens, Redite ad me
die tertio; Excepit rex populū verbis acer- 13
bis, et rejectâ sententiâ seniorum qui con-
siliū dederant ei, Respondit illis prout cō- 14
siliū dederant adolescentes; Pater quidem meus asperam reddiderat jugum vestrum, ego verò augebo jugū vestrū: pater meus verberavit vos ferulis, ego verò loris
verberabo vos. Et non acquievit rex po- 15
pulo; nam à Deo obvenerat hoc dissidium, quatenus eventu comprobaret verba sua quæ locutus fuerat per Achiam Si-
lonitem de Jerobaamo Nabati filio. Cùm 16
ergò videret cœtus Israelitarum non acquievisse sibi regem, respondit populus regi ad ea quæ locutus fuerat, dicentes: Non habemus partem in Davide, neque possessionem in filio Jesse: revertatur unusquisq; vestrûm in patriam suam O Israelitæ, & nunc regna super gentem dom' tuæ O David: sic reversi sunt Israelitæ in patrias suas.

מלכים א׳ יב

Versio VULG. LAT.

17 Super filios autem Israel, quicunque habitabant in ci-
vitatibus Juda, regnavit Ro-
18 boam. Misit ergò rex Roboam Aduram, qui erat super tribu-
ta: & lapidavit eum omnis Is-
rael, & mortuus est. Porrò rex Roboam festinus ascendit cur-
rum, & fugit in Jerusalem:
19 Recessitque Israel à domo Da-
vid, usque in præsentem diem.
20 Factum est autem cùm audis-
set omnis Israel, quòd rever-
sus esset Jeroboam, miserunt, & vocaverunt eum congrega-
to cœtu, & constituerunt eum regem super omnem Israel, nec secutus est quisquam do-
mum David præter tribum
21 Juda solam. Venit autem Ro-
boam Jerusalem, & congre-
gavit universam domum Juda, & tribum Benjamin, centum octoginta millia electorum virorum bellatorum, ut pu-
gnarent contra domum Israel, & reducerent regnum Ro-
22 boam filio Salomonis. Fa-
ctus est autem sermo Domi-
ni ad Semeiam virum Dei, di-
23 cens; Loquere ad Roboam fi-
lium Salomonis regem Juda, & ad omnem domum Juda, & Benjamin, & reliquos de
24 populo, dicens; Hæc dicit Dominus; Non ascendetis, ne-
que bellabitis contra fratres vestros filios Israel: rever-
tatur vir in domum suam, à me enim factum est ver-
bum hoc. Audierunt sermonē Dñi & reversi sunt de itinere,
25 sicut eis præceperat Dñs. Æ-
dificavit autem Jeroboam Si-
chem in monte Ephraim, & habitavit ibi: & egressus indè
26 ædificavit Phanuel. Dixitque Jeroboam in corde suo; Nunc revertetur regnum ad domum
27 David, Si ascenderit popu-
lus iste ut faciat sacrificia in domo Domini in Jerusalem: & convertetur cor populi hujus ad dominum suum Ro-
boam regem Juda, interfici-
éntque me, & revertentur ad
28 eum. Et excogitato consilio fecit duos vitulos aureos, & dixit eis; Nolite ultrà ascen-
dere in Jerusalem: Ecce dii tui Israel, qui te eduxerunt de
29 terra Ægypti. Posuítque u-
num in Bethel, & alterum in Dan.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Et exiit Hieroboam de Ægypto, & venit in terram Sarira, quæ in monte Ephræm. Et congregatur illuc omne sceptrum Ephræm. Et ædificavit ibi Hieroboam vallum. (i) Et ægrotavit puer ejus ægrotatione validâ valdè. Et ivit Hieroboam interrogare de puero: & dixit ad Ano uxorem suam; Surge, vade, interroga Deum de puero, si vivet de infirmitate hac. Et homo erat in Silom: & nomen ei Achia: & hic erat filius sexaginta annorum: & verbum Domini cum eo. Et dixit Hieroboam ad uxorem suam; Surge, & sume in manum tuam homini Dei panes, & collyridas filiis ejus, & uvam, & vasculum mellis. Et surrexit mulier, & sumpsit in manum suam panes, & duas collyridas, & uvam, & vasculum mellis ipsi Achia. Et homo senior: & oculi ejus obtusi erant ad videndum. Et surrexit de Sarira, & vadit. Et factum est venientē in civitatem ad Achia Selonitem, & dixit Achia ad puerum suum; Exi nunc in occursum Ano uxori Hieroboam, & dices ei; Intra, & noli stare: quoniam hæc dicit Dominus, Dura ego immitto super te. Et intravit Ano ad hominem Dei. Et dixit ei Achia; ut quid attulisti mihi panes, & uvam, & collyridas, & vasculum mellis? Hæc dicit Dominus; Ecce tu abibis à me: & erit, ingrediente te (k) civitatem, in Sarira, & puellæ tuæ egredientur tibi in occursum; & dicent tibi; Parvulus est mortuus. Quoniam hæc dicit Dominus; Ecce ego exterminabo de Hieroboam mingentem ad parietem: (l) & erunt mortui Hieroboam in civitate, comedent canes: & mortuum in agro comedent volatilia cœli: & parvulus (m) plangetur, Veh Domine, quia inventum est in eo verbum bonum de Domino. Et abiit mulier, postquàm audivit. Et factum est, ut intravit in Sarira; & parvulus mortuus est. Et exiit vociferatio in occursum. Et ivit Hieroboam in Sicima, quæ in monte Ephræm, & congregavit illuc tribus Israel. Et ascendit illuc Roboam filius Salomon. Et (n) verbum Domini factum est ad Samæam Enlami, dicens; Sume tibi vestimentum novum, quod non intravit in aquam: & scinde illud duodecim scissuras: & dabis Hieroboam, & dices ei; Hæc dicit Dominus; Sume tibi decē scissuras ad induendum te. Et sumpsit Hieroboam. Et dixit Samæas; Hæc dicit Dominus (o) super decē tribus Israel. Et dixit populus ad Roboam filium Salomonis; Pater tuus aggravavit jugū suum super nos: & aggravavit escas mensæ suæ. Et nunc alleviabis super nos, & serviemus tibi. Et dixit Roboā ad populū; Adhuc tribus dieb⁹, & respondebo vobis verbum. Et dixit Roboā; Introducite mihi seniores, et consultabo cū eis, quod respondeā populo verbū in die tertia. Et locut⁹ est Roboā in aures eorū, sicut misit popul⁹ ad eū. Et dixerūt seniores populi, Sic locut⁹ est ad te popul⁹.

תרגום יונתן — Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

17 Et [super] filios Israel qui habitabant in urbib⁹ domus Jehudah, regnavit Rehhabgham. Et misit rex Rehhabgham Adoram, qui præposit⁹ erat super
18 allatores tributorum, et lapidaverunt omnis Israel illum lapide, et mortuus est: et rex Rehhabghā roboravit se ut ascenderet currū, ut converteret se in Jerusalē. Et rebellaverunt dom⁹ Israel in domū David usq; ad diē
19 hanc. Et fuit cùm audissent omnis Israel quod rediisset Jerabgham, miserunt et vocaverunt illū ad congregationē, et regē constituerunt eum super
20 omnē Israel: non fuit post David, nisi trib⁹ Jehudah sola. Et venit Rehhabgham in Jerusalē, et congregavit *omnē domū* Jehudah, et tribū *domus* Binjamin, centū et octoginta millia virorū robustorū belligerantiū, ut inirent
21 bellū cum *domo* Israel, ad reducendū regnū ad Rehhabghā filiū Selomoh.
22 Et fuit verbū prophetiæ ab-ante Dominū cum Semaghiah propheta ante Dñm, dicendo: Dic ad Rehhabgham filiū Selomoh regē dom⁹ Jehudah,
23 et ad *omnē tribū domus* Jehuda & *tribū* Binjamin, et reliquū populū, di-
24 cendo: Sic dixit Dñs, Non ascendatis, neq; ineatis bellū cum fratribus vestris filiis Israel; redite quisq; in domū suā; quia ab-ante dictū meū factum est verbū istud: et susceperunt verba Dñi, et redierunt ut abirent juxta ver-
25 bum Dñi. Et ædificavit Jerabgham Sechem in monte dom⁹ Ephraim, et sedit in ea, et exiit inde et ædificavit Phenuel. Et dixit Jerabgham in corde
26 suo, Nunc fortè redibit regnū ad domum David. Si ascenderit populus hic
27 ad faciendum oblationem sanctitatum in domo sanctuarii Domini in Jerusalem; divertetur cor populi hujus post dominum suum post Rehhabgham regem tribus domus Jehudah, et occident me et redibunt ad Rehhabgham
28 regem tribus domus Jehudah. Et petivit consilium rex, et fecit duos vitulos auri, et dixit illis: Sufficiat vobis via, ne ascendatis in Jerusalem: ecce hi sunt Timores tui Israel, qui eduxerunt te de terra Miszraim. Et posuit
29 unum in Bethel et alterum dedit in Dan.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Israelitis itaque confidentibus in civitati- 17
bus suis, Judæi regem creârunt super se Re-
habaamum filium Salomonis. Tum misit 18
rex Rehabaam ad universum Israelem, Ado-
niramum qui præerat vectigali: at obruerunt
eum omnes Israelitæ lapidibus, & mortuus
est. Rex autem Rehabaam fategit ut con-
scenderet currum, & fugeret in Jerusalem.
Sic defecerunt Israelitæ à familia Davidis 19
in hunc usque diem. Et cùm audisset u- 20
niversus Israel reversum esse Jerobaamum,
acciverunt eum ad cœtum, regémque creâ-
runt super universum Israelem: nec reman-
sit sectator familiæ Davidis, nisi sola tribus
Judæ. Rehabaamo in Jerusalem reverso, 21
congregati sunt omnes Judæi & tribus Ben-
jaminitarum, centum octoginta millia viro-
rum belligerantium, pugnaturi adversùs Is-
raelitas ut reducerent regnum ad Rehabaa-
mum filium Salomonis. Fuit autem sermo 22
Domini ad Semajam prophetam Dei, dicen-
do; Dic Rehabaamo filio Salomonis regi 23
Judæ, & universæ familiæ Judæ & Benjamin,
& reliquo populo, hæc verba; Sic dicit Do- 24
minus, Ne ascenderitis, néve pugnaveritis
adversùs fratres vestros Israelitas, reverti-
mini quisque domum suam; quoniam à me
fuit sermo iste: & acquieverunt sermoni Do-
mini, reversique sunt ut abirent juxta sermo-
nem Domini. Deinde ædificavit Jerobaam 25
Sechim quæ est in monte Aphrem, & habi-
tavit in ea. Inde egressus ædificavit Phanue-
lem. Dixitque Jerobaam apud semetipsum, 26
Mox reversurum est regnum ad domum Da-
vidis. Si populus hic ascenderit ad immo- 27
landum sacrificium in domo Domini in Jeru-
salem, revertetur animus populi hujus ad
Rehabaam regem Judæ, occident me, & re-
vertentur ad Rehabaam dominum suum re-
gem Judæ. Quamobrem inito rex consilio, 28
fecit duos vitulos aureos, dixitque universo
Israeli, Supervacaneum est vobis ascendere
in Jerusalem: tum dixit; Ecce deos tuos Is-
rael, qui te extraxerunt è terra Ægypti. Et 29
posuit unum in Beth-il, alterum verò posuit
in Dan.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * فاما من كان من بني اسرايل في قرى يهودا * فملك عليهم رحبعام * ووجه الملك رحبعام
18 ادونيرام المولي على الخراج الى بني اسرايل * فرجمه الجماعة من بني اسرايل بالحجارة حتى
مات * والملك رحبعام تايد وعلا في ركوبه ليمضي الى دار السلم * وعصى ال اسرايل بيت
19 داود الى هذا اليوم * وعند علم بني اسرايل برجوع يوربعام الى دار السلم : وجهوا ودعوه
20 عند اجتماعهم * وملكوه على جماعة ال اسرايل * ولم يبق منهم تابعا لبيت داود * الا سبط
21 يهودا وحده * وعند موافاة رحبعام الى دار السلم * جمع الكل من ال يهودا وسبط بنيامين
مايه وثمنين الف رجل جبار رجال يعملون الحرب ليناطح بهم في الحرب لال اسرايل * ليردوا
22 الملك الى رحبعام بن سليمان * وعند ذلك حضر نبوة من عند الله الى سمعيا نبي الله قايل
23 * قل لرحبعام ملك سبط يهودا وبنيامين * وباقي القوم قايلا * كذاك قال الله * لا تطلعون
24 ولا تعملون حربا مع اخويكم بني اسرايل * وليرجع كل رجل منكم الى بيته * فان من قدامي
امري كان هذا الحال * فقبلوا كلام الله * وعادوا راجعين * كما امر الله * وبني يوربعام سكام في
25 جبل افرايم * واقام بها * وخرج من هناك وبني فنوال * ثم يوربعام فكر في قلبه وقال * الان
26 لست امن * ان ترجع المملكة الى داود * حين يطلع هذا الشعب يذبحون ذبايح مقدسة في
27 بيت قدس الله في دار السلم * فستعطف قلوب هذا الشعب نحو سيدهم رحبعام ملك سبط يهودا
28 فيقتلوني ويرجعوا الى رحبعام ملك يهودا * وشاور الملك في ذلك * وعمل عجلين من الذهب
وقال لهم * قد بعد عليكم طريقكم في الطلوع الى دار السلم * هوذا معبودك يا اسرايل الذي
29 اطلعك من ارض مصر * فجعل احدهما في بيت ال * والاخر جعله في بانياس *

At verò super Israelitas qui erant in ci- 17
vitate Juda, regnavit Rababaam. Deinde 18
misit rex Rababaam Adoniramum tribu-
to præpositum ad filios Israel, sed obruit
eum lapidibus universitas filiorum Israel,
ita ut moreretur. Rex autem Rababaam
stipatus ascendit cum equitatu suo ut abi-
ret urbem pacis. Defecerunt ergò Israeli- 19
tæ à domo Davidis ad hunc usque diem.
Cùmque novissent Israelitæ reversum esse 20
Jerobaamũ ad urbem pacis, mittentes ac-
cersiverunt eum dum essent congregati, &
regem creârunt super universitatẽ Israe-
litarum: nec remansit ex eis quisquam se-
quens domũ Davidis, præter solam tribũ
Judæ. Cùm autem advenisset Rababaam 21
in urbem pacis, collegit omnem gentem
Judæ & tribum Benjamin, centum vide-
licet octoginta millia virorum fortium,
virorum militiã exercentium, ut per hos
impeteret in pugna Israelitas, reducerent-
que regnũ ad Rababaamum Salomonis fi-
lium. Tunc autem advenit à Deo prophe- 22
tia ad Semejam Dei prophetam, dicens;
Alloquere Rababaamum regem tribûs Ju- 23
dæ & Benjamini, reliquumque populum,
dicens; Sic dicit Deus, Ne ascenderitis, nec 24
pugnam instituerit is cum fratribus vestris
Israelitis, sed revertatur quilibet vestrûm
domum suam; quia me permittente con-
tigit hujusmodi casus: quapropter acquie-
scentes oraculo divino, conversi redie-
runt, quemadmodum præceperat Deus.
Ædificavit autem Jeroboam Sechem in 25
monte Ephraim, & commoratus est in ea:
tum inde egressus ædificavit Phanuelem.
Postea cogitavit Jeroboam in corde suo, 26
& ait, Incertus modò sum an non rever-
tatur regnum ad Davidem: Cùm enim 27
ascenderit populus iste ad immolandum
sacrificia sancta in sanctuario Dei in
urbe pacis, inclinabuntur corda hujus po-
puli erga dominum suum Rababaamum
regem tribûs Juda, meque interfecto redi-
bunt ad Rababaamum regem Juda. Ita- 28
que capto rex hac de re consilio, fecit duos
vitulos aureos, & dixit eis, Nimis longũ
est iter vestrum, cùm ascenditis ad ur-
bem pacis: ecce deus tuus O Israel, qui te
eduxit è terra Ægypti. Et collocavit 29
unum in Beth-el, alterum verò collocavit
in Banias.

מלכים א: יג

venit faciem ad populus abierunt & : peccatum in hoc verbum fuit Et
30 ויהי הדבר הזה לחטאת וילכו העם לפני האחד
extremis de sacerdotes fecit & ,excelsorũ domum fecit Et .Dan usque
31 עד־דן: ויעש את־בית במות ויעש כהנים מקצות
solennitatẽ Jarobham fecit Et .Levi filiis de erant non qui , populi
32 העם אשר לא־היו מבני לוי: ויעש ירבעם חג
quæ solennitatẽ secũdum mensis die decimaquinta , octavo mense in
בחדש השמיני בחמשה־עשר יום לחדש כחג אשר
, Bethel in fecit similiter : altare super *fecit ascendere* & ,Jehudah in
ביהודה ויעל על־המזבח כן עשה בבית־אל
sacerdotes Bethel in constituit & : fecerat quos vitulis immolãdo
לזבח לעגלים אשר־עשה והעמיד בבית אל את־כהני
quod altare super *fecit ascendere* Et .fecerat quæ excelsorum
33 הבמות אשר עשה: ויעל על־המזבח אשר־
mense in , *octavo* *mense in* die decimaquinta in Bethel in fecerat
עשה בבית־אל בחמשה עשר יום בחדש השמיני בחדש
, Israel filiis solennitatẽ fecit & : suo corde de *fuerat commentus* quem
אשר־בדא מלבד ויעש חג לבני ישראל
.*suffiendum ad* , altare super ascendit &
ויעל על־המזבח להקטיר:

CAP. XIII. יג

in DOMINI verbo in Jehudah de venit Dei vir ecce Et
1 והנה איש אלהים בא מיהודה בדבר יהוה אל־
clamavit Et .*suffiendum ad* , altare *super stans* Jarobham & : Bethel
2 בית־אל וירבעם עמד על־המזבח להקטיר: ויקרא
dixit sic ,altare ,Altare : dixit & ,DOMINI verbo in altare *super*
על־המזבח בדבר יהוה ויאמר מזבח מזבח כה אמר
immolabit &,ej⁹ nomẽ Josiahu,David domui nascetur filius Ecce:Dominus
יהוה הנה־בן נולד לבית־דוד יאשיהו שמו וזבח
hominis ossa & ,te super *suffientes* excelsorum sacerdotes te super
עליך את־כהני הבמות המקטירים עליך ועצמות אדם
: dicendo,portentum illa die in dedit Et .te super comburent
3 ישרפו עליך: ונתן ביום ההוא מופת לאמר
,scindetur altare Ecce :DOMINUS est locutus quod portentum Hoc
זה המופת אשר דבר יהוה הנה המזבח נקרע
regem audire secundũ,fuit Et .illud super qui cinis effundetur &
4 ונשפך הדשן אשר־עליו: ויהי כשמע המלך
, Bethel in altare *super* clamaverat quod , Dei viri verbum
את־דבר איש־האלהים אשר קרא על־המזבח בבית־אל
:eũ Apprehẽdite,dicendo ,altari desuper suam manum Jarobham *misit* &
וישלח ירבעם את־ידו מעל המזבח לאמר תפשהו
eam *reducere* potuit non &,eum contra *miserat* quam ,ej⁹ manus exaruit &
ותיבש ידו אשר שלח עליו ולא יכל להשיבה
portentũ secũdum,altari de cinis est effusus &,est scissum altare Et .se ad
5 אליו: והמזבח נקרע וישפך הדשן מן־המזבח כמופת
,rex respondit Et .Domini verbo in Dei vir dederat quod
6 אשר נתן איש האלהים בדבר יהוה: ויען המלך
Domini *facies* *nunc Deprecare* : Dei virum ad dixit &
ויאמר אל־איש האלהים חל־נא את־פני יהוה
vir *est deprecat⁹* &:me ad mea man⁹ revertatur &,me pro ora & ,tui Dei
אלהיך והתפלל בעדי ותשב ידי אלי ויחל איש־
fuitque,eum ad regis manus est reversa & ,Domini *facies* Dei
האלהים את־פני יהוה ותשב יד־המלך אליו ותהי
mecũ Ingredere : Dei virum ad rex est locut⁹ Et .*principio in* sicut
7 כבראשנה: וידבר המלך אל־איש האלהים באה־אתי
Dei vir Dixitque .donum tibi dabo & : *te fulci* & ,domum
8 הביתה וסעדה ואתנה לך מתת: ויאמר איש־האלהים
,tecum veniã non ,tuæ domus dimidiũ mihi dederis Si : regem ad
אל־המלך אם־תתן־לי את־חצי ביתך לא אבא עמך
.isto loco in aquam bibam neque , panem comedam neque
ולא־אכל לחם ולא אשתה־מים במקום הזה:

Versio VULG. LAT.

30 Et factum est verbum hoc in
peccatum : ibat enim populus
ad adorandũ vitulum usque in
31 Dan. Et fecit fana in excel-
sis, & sacerdotes de extremis
populi, qui non erant de filiis
32 Levi. Constituitque diem so-
lenné in mense octavo, quin-
tadecimâ die mensis, in simili-
tudinem solennitatis, quæ ce-
lebrabatur in Juda. Et ascen-
dens altare, similiter fecit in
Bethel, ut immolaret vitulis,
quos fabricatus fuerat: consti-
tuitque in Bethel sacerdotes
33 excelsorum, quæ fecerat. Et a-
scendit super altare quod extruxe-
rat in Bethel, quintadecimâ
die mensis octavi, quem finxe-
rat de corde suo : & fecit so-
lennitatem filiis Israel, & a-
scendit super altare, ut adole-
ret incensum.

CAP. XIII.

1 Et ecce vir Dei venit de Ju-
da in sermone Domini in Be-
thel, Jeroboam stante super al-
2 tare, et thus jaciente. Et excla-
mavit contra altare in sermo-
ne Domini, & ait ; Altare, al-
tare, hæc dixit Dominus ; Ec-
ce filius nascetur domui Da-
vid, Josias nomine, & immo-
labit super te sacerdotes excel-
sorum, qui nunc in te thura
succendunt, & ossa hominũ su-
3 per te incendet. Dedítque in
illa die signum, dicens; Hoc e-
rit signum quod locut⁹ est Do-
minus ; Ecce altare scindetur,
& effundetur cinis qui in eo
4 est. Cúmque audisset rex ser-
monem hominis Dei, quem
inclamaverat contra altare
in Bethel, extendit manum
suam de altari, dicens; Appre-
hendite eum. Et exaruit manus
ej⁹, quã extenderat contra eũ :
nec valuit retrahere eã ad se.
5 Altare quoque scissũ est, & ef-
fusus est cinis de altari, juxta
signum quod prædixerat vir
6 Dei in sermone Domini. Et
ait rex ad virum Dei, Depreca-
re faciem Domini Dei tui, &
ora pro me, ut restituatur ma-
nus mea mihi. Oravítque vir
Dei faciem Domini, & reversa
est manus regis ad eum, & fa-
7 cta est sicut priùs fuerat. Locu-
tus est autem rex ad virũ Dei;
Veni mecum domum ut pran-
8 deas, & dabo tibi munera. Re-
spondítque vir Dei ad regem ;
Si dederis mihi mediam partẽ
domûs tuæ, non veniam tecũ,
nec comedam panem, neque
bibam aquam in loco isto :

Vers. GRÆC. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

Καὶ διεσκέδασε Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε, καὶ
εἰσήγαγε τοὺς συντρόφους αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν
αὐτοῖς, Ταῦτα καὶ ταῦτα ἀπέσταλκεν ὁ λαὸς
πρός με, λέγων. καὶ εἶπον οἱ σύντροφοι αὐτοῦ,
Οὕτως λαλήσεις πρὸς τὸν λαὸν, λέγων, Ἡ
μικρότης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τοῦ
πατρός μου· ὁ πατήρ μου ἐμαστίγου ὑμᾶς μά-
στιξιν, ἐγὼ δὲ κατάρξω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ
ἤρεσε τὸ ῥῆμα ἐνώπιον Ῥοβοάμ. καὶ ἀπεκρί-
θη τῷ λαῷ, καθὼς συνεβουλεύσαντο αὐτῷ οἱ
σύντροφοι αὐτοῦ τὰ παιδάρια. καὶ εἶπε πᾶς
ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς ἕκαστος τῷ πλησίον αὐ-
τοῦ, καὶ ἀνέκραξαν ἅπαντες, λέγοντες, Οὐ με-
ρὶς ἡμῖν ἐν Δαυίδ, οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ
Ἰεσσαί. ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματά σου Ἰσ-
ραήλ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐκ εἰς ἄρχοντα οὐδὲ
εἰς ἡγούμενον. καὶ διεσπάρη πᾶς ὁ λαὸς ἐκ
Σικίμων, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὸ σκή-
νωμα αὐτοῦ. καὶ κατεκράτησε Ῥοβοάμ, καὶ ἀπῆ-
λθε, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλ-
θεν εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ πορεύονται ὀπίσω αὐ-
τοῦ πᾶν σκῆπτρον Ἰούδα, καὶ πᾶν σκῆπτρον
Βενιαμίν. καὶ ἐγένετο ἐνισταμένου τοῦ ἐνιαυτοῦ,
καὶ συνήθροισε Ῥοβοὰμ πάντα ἄνδρα Ἰού-
δα καὶ Βενιαμίν, καὶ ἀνέβη τοῦ πολεμεῖν πρὸς
Ἱεροβοὰμ εἰς Σίκιμα. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυ-
ρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, λέ-
γων, Εἶπον τῷ Ῥοβοὰμ βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ
πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, καὶ πρὸς
τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ, λέγων, Τάδε λέγει
κύριος, Οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε
πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν υἱοὺς Ἰσραήλ, ἀνα-
στρέφετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐ-
μοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου
κυρίου, καὶ ἀνέσχον μὴ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆ-
25 μα κυρίου. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱ-
εροβοὰμ τὴν Σίκιμα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραίμ, καὶ
κατῴκει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ᾠ-
26 κοδόμησε τὴν Φανουήλ. Καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει
27 ἡ βασιλεία (β) εἰς οἶκον Δαυίδ, Ἐὰν ἀνα-
βῇ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν (γ) θυσίαν ἐν οἴ-
κῳ κυρίου εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπιστραφήσεται
(δ) καρδία τοῦ λαοῦ πρὸς κύριον καὶ κύριον
αὐτῶν, πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ ἀπο-
28 κτενοῦσί (ε) με. Καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς,
καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυ-
σᾶς, καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαὸν, Ἱκανούσθω ὑμῖν
ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ (ζ) θεοί
σου Ἰσραήλ (η) οἱ ἀναγαγόντες σε ἐκ γῆς
29 Αἰγύπτου. Καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν Βαιθήλ, καὶ τὴν
30 μίαν ἔδωκεν ἐν Δάν. Καὶ ἐγένετο ὁ λόγος
οὗτος εἰς ἁμαρτίαν. καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς πρὸ
προσώπου τῆς μιᾶς ἕως (θ) Δάν, καὶ εἴασαν τὸν
31 οἶκον κυρίου. Καὶ ἐποίησεν οἴκους (ι) ἐφ' ὑψη-
λῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ,
32 (κ) οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Λευί. Καὶ ἐποίη-
σεν Ἱεροβοὰμ ἑορτὴν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ
ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν
ἑορτὴν τὴν ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσι-
αστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθήλ τοῦ θύειν ταῖς δα-
μάλεσιν αἷς ἐποίησε, καὶ παρέστησεν ἐν Βαι-
θὴλ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησε.

Et dissipavit Roboam consilium
eorum, & non placuit corã eo. Et
misit, & introduxit coalumnos
suos, & locutus est eis; Hæc &
hæc misit populus ad me, dicens.
Et dixerunt coalumni ejus ; Sic
loqueris ad populum, dicens; Par-
vitas mea crassior super lumbum
patris mei. Pater meus castigabat
vos flagellis : ego autem opprimã
vos in scorpionibus. Et placuit
verbum coram Roboam. Et
respondit populo, sicut consilium
dederant ei coalumni ejus ipsi pu-
eri. Et dixit omnis populus tan-
quam vir unus, unusquisque proxi-
mo suo; et vociferati sunt omnes,
dicentes ; Non pars nobis in Da-
vid, neque hæreditas in filio Jes-
sæ. Unusquisque ad tabernacula
sua, Israel: quoniam homo hic non
in Principem, neque in Ducem. Et
dispersus est omnis populus è Si-
cimis: & abierunt unusquisque ad
tabernaculum suum. Et vim fecit
Roboã, & abiit, & ascendit su-
per currum suum, & intravit in
Hierusalem. Et vadunt post eum
omne sceptrũ Juda, et omne sce-
ptrũ Benjamin. Et factum est in-
eunte anno, & congregavit Ro-
boã omnẽ virum Juda, & Ben-
jamin: & ascendit ad bellandum
adversus Hieroboã in Sicima. Et
factum est verbum Domini ad
Samæam hominẽ Dei, dicens; Dic
ad Roboã regẽ Juda, & ad o-
mnẽ domum Juda, & Benjamin,
& ad residuum populi, dicens ;
Hæc dicit Domin⁹; Nõ ascendetis,
neque bellabitis advers⁹ fratres ve-
stros filios Israel. Revertatur unus-
quisque in domum suã: quoniam à
me factum est verbũ hoc. Et au-
dierunt verbũ Domini: & subsi-
nuerunt non ire, juxta verbum
Domini. Et ædificavit Hie-
roboã Sicima, quæ in monte E-
phræm: & habitabat in ea. Et e-
gressus est inde, & ædificavit
Phanuel. Et dixit Hieroboam in
corde suo , Ecce nunc revertetur
regnũ ad domũ David; Si ascen-
derit popul⁹ hic sacrificiũ offerre
in domo Domini in Hierusalẽ: &
convertetur cor populi (p) ad Do-
minũ, & dominum suum, ad Ro-
boã regẽ Juda: et occident me. Et
consilium cepit rex, & ivit, & fe-
cit duas vitulas aureas, & dixit
ad populũ, (q) Sufficiat vobis a-
scendere in Hierusalem. Ecce dii
tui Israel ; qui reduxerunt te de
terra Ægypti. Et posuit unam in
Bethel: & unã dedit in Dan. Et
factum est verbũ hoc in peccatũ:
et ibat popul⁹ ante faciẽ un⁹ usque
Dan. Et dimiserunt domũ Dñi. Et
fecit domos super excelsa: et fecit
sacerdotes partẽ quandã de popu-
lo, qui non erant ex filiis Levi. Et
fecit Hieroboã festivitatẽ in men-
se octavo in quintadecima die
mensis secundùm festivitatẽ, quæ
in terra Juda. Et (r) ascendit su-
per altare, quod fecit in Bethel, ut
sacrificaret vitulabus, quas fecit:
& constituit in Bethel sacerdo-
tes excelsorum, (s) quæ fecerat.

MS. A. (β) εἰς τὸν οἶκον (γ) θυσίας (δ) καρδία λαοῦ (ε) με, καὶ ἐπιστρέψου-
σιν) πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησεν (ζ) οἱ θεοί (η) οἱ ἀνήγαγόν σε ἐκ (θ) Δάν. Καὶ ἐποίησεν (ι) ἐπὶ (κ) οἳ *

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 והוה פתגמא הדין לחובא ואזלו עמא קדם חד עד דן: ועבד ית בית במתא ועבד כומריא
31 קצת מן עמא דלא הוו מבני לוי: ועבד ירבעם חגא בירחא תמינאה בחמשא עסרא יומא
32 לירחא כחגא דשבטא דיהודה ואסיק על אגורא כן עבד בביתאל לדבחא לעגליא די
33 עבד ואקים בביתאל ית כומרי במתא די עבד: ואסיק על אגורא דעבד בבית אל בחמשא
עסרא יומא לירחא תמינאה בירחא דעדא מרעותיה ועבד חגא לבני ישראל וסליק על
אגורא לאקטרא:

יג

1 והא נביא דיי אתא משבט יהודה בפתגמא דיי לבית אל וירבעם קאם על אגורא
2 לאקטרא: ואתנבי על אגורא בפתגמא דיי ואמר מדבחא מדבחא כדנן אמר יי הא ברא
מתיליד לבית דוד יאשיהו שמיה ויכוס עלך ית כומרי במתא דאסיקו בוסמין עלך
3 וגרמי אנשא יוקדון עלך: ויהב ביומא ההוא אתא למימר דא אתא די מליל יי דתדעון
4 די שלחני יי הא מדבחא מתבזע ומשתפיך קטמא די עלוהי: והוה כד שמע מלכא ית
פתגמא דנביא דיי דאתנבי על אגורא בבית אל ואושיט ירבעם ית ידיה מעלוי מדבחא
5 למימר אחדוהי ויבשת ידיה דאושיט עלוהי ולא יכיל לאתבותה לותיה: ומדבחא אתבזע
6 ואשתפיך קטמא מן מדבחא כאתא דיהב נביא דיי בפתגמא דיי: ואתיב מלכא ואמר
לנביא דיי צלי כען קדם יי אלהך ובעי מן קדמוהי ותתוב ידי לי וצלי נביא דיי קדם יי
7 ותבת ידא דמלכא ליה והות כקדמיתא: ומליל מלכא עם נביא דיי עול עמי לביתא וסעוד
8 ואתן לך מתנא: ואמר נביא דיי למלכא אם תתן לי ית פלגות ביתך לא איעול עמך ולא
איכול לחמא ולא אשתי מיא באתרא הדין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit res ista in peccatum: & iverunt populus ante unũ usq; Dan. Et fe- 30
cit domũ excelsorũ, et fecit sacerdotes, partem ex populo qui non erant 31
de filiis Levi. Et fecit Jerabgham solemnitatem mense octavo, quintadeci- 32
ma die mensis, secundùm solemnitatem trib⁹ Jehudah, et obtulit sup aram:
sic fecit in Bethel sacrificando vitulis quos fecerat, et statuit in Bethel sa-
cerdotes excelsorum quæ fecerat. Et obtulit super aram, quam fecerat in 33
Bethel, quintadecima die, mense octavo, mense quem conceperat juxta pla-
citum suum, et fecit solemnitatẽ filiis Israel et ascendit ad aram ut suffiret.

CAP. XIII.

Et ecce propheta Dñi venit de tribu Jehudah in verbo Dñi in Bethel: et 1
Jerabgham stabat juxta aram ut suffiret. Et prophetavit et clamavit contra 2
aram in verbo Dñi, et dixit: Altare altare, sic dixit Dñs, Ecce filius nasce-
tur domui David, Josiah erit nomen ejus, et jugulabit sup te sacerdotes ex-
celsorum qui obtulerunt aromata sup te, et ossa hominum comburent sup
te. Et dedit in die illo signũ, dicendo: Hoc est signum quod locutus est Do- 3
minus, quo cognoscetis ꝙ miserit me Dñs, Ecce altare finditur et spargi-
tur cinis qui est sup illud. Et fuit cùm audisset rex verbũ prophetæ Dñi, 4
quod prophetaverat contra aram in Bethel ; extendit Jerabgham manum
suam de altari, dicendo: Apprehendite illũ, et exaruit manus ejus quá ex-
tenderat in eum, et non potuit reducere illá sibi. Et altare fissũ est, et spar- 5
sus est cinis ex altari juxta signum quod dederat propheta Domini in ver-
bo Dñi. Et respondit rex et dixit Prophetæ Dñi, Ora quæso ante Dñm 6
Deum tuum, et precare illum, ut redeat manus mea ad me : et oravit pro-
pheta Dñi ante Dñm, et rediit man⁹ regis ad eum, et fuit sicut priùs. Et lo- 7
cutus est rex cum propheta Dñi, Intra mecum in domum, et refocilla te,
et dabo tibi donũ. Et dixit propheta Dñi ad regem, Si dares mihi dimidi- 8
um domus tuæ, non intrarem tecum, et non comederem panem, nec bibe-
rem aquam in loco hoc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܠܚܛܗܐ. ܘܐܙܠܘ ܥܡܐ ܩܕܡ ܚܕ. ܥܕܡܐ ܠܕܢ. * ܘܥܒܕ ܒܝܬ
31 ܡܕܒܚܐ. ܘܥܒܕ ܟܘܡܪܐ ܡܢ ܥܡܐ: ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܒܢܝ ܠܘܝ. * ܘܥܒܕ ܝܘܪܒܥܡ
32 ܚܓܐ ܒܝܪܚܐ ܬܡܝܢܝܐ. ܒܚܡܫܬܥܣܪ ܒܗ ܒܝܪܚܐ. ܐܝܟ ܚܓܐ ܕܒܝܗܘܕܐ. ܘܣܠܩ ܥܠ ܡܕܒܚܐ.
ܘܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܦ ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܠܡܕܒܚܘ ܠܥܓܠܐ ܕܥܒܕ. ܘܐܩܝܡ ܒܒܝܬ ܐܝܠ
ܟܘܡܪܐ ܕܒܝܬ ܓܠܐ ܕܥܒܕ ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܒܚܡܫܬܥܣܪ ܒܗ ܒܝܪܚܐ ܬܡܝܢܝܐ. ܒܝܪܚܐ ܕܐܬܪܥܝ
ܒܠܒܗ. ܘܥܒܕ ܚܓܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܣܠܩ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܠܡܣܡ ܒܣܡܐ.
* ܫܠܡ * ܝܓ *

1 * ܘܗܐ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕܐ: ܒܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܝܘܪܒܥܡ ܩܐܡ
2 ܗܘܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܠܡܣܡ ܒܣܡܐ. * ܘܩܪܐ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܒܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܡܕܒܚܐ
ܡܕܒܚܐ. ܫܡܥ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܒܪܐ ܡܬܝܠܕ ܠܒܝܬ ܕܘܝܕ.
ܝܘܫܝܐ ܫܡܗ. ܘܢܕܒܚ ܥܠܝܟ ܠܟܘܡܪܐ ܕܒܝܬ ܓܠܐ. ܕܡܣܝܡܝܢ ܥܠܝܟ ܒܣܡܐ. ܘܓܪܡܐ ܕܐܢܫܐ
3 ܢܘܩܕ ܥܠܝܟ. * ܘܝܗܒ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܐܬܐ. ܘܐܡܪ. ܗܕܐ ܐܬܐ ܕܡܪܝܐ ܫܕܪܢܝ. ܗܐ ܡܕܒܚܐ ܡܬܦܠܓ.
4 ܘܡܬܐܫܕ ܩܛܡܐ ܕܥܠܘܗܝ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܡܠܘܗܝ ܕܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܕܩܪܐ ܥܠ
ܡܕܒܚܐ ܕܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܐܘܫܛ ܡܠܟܐ ܐܝܕܗ ܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܘܐܡܪ. ܐܚܘܕܘܗܝ. ܘܝܒܫܬ
5 ܐܝܕܗ ܕܐܘܫܛ ܠܘܬܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܗܦܟܝܗ ܠܘܬܗ. * ܘܡܕܒܚܐ ܐܨܛܪܝ. ܘܐܬܐܫܕ
6 ܩܛܡܐ ܕܥܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܐܬܐ ܕܝܗܒ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܒܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ
ܘܐܡܪ ܠܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܘܒܥܐ ܥܠܝ. ܕܬܗܦܘܟ ܐܝܕܝ ܠܘܬܝ.
ܘܨܠܝ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܗܦܟܬ ܐܝܕܗ ܕܡܠܟܐ ܠܘܬܗ. ܘܗܘܬ ܐܝܟ ܕܡܩܕܡ.
7 * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܐ ܥܡܝ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܟܘܠ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܡܘܗܒܬܐ.
8 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܢ ܬܬܠ ܠܝ ܦܠܓܘܬ ܒܝܬܟ. ܠܐ ܐܥܘܠ ܥܡܟ ܠܒܝܬܐ.
ܘܠܐ ܐܟܘܠ ܘܠܐ ܐܫܬܐ ܡܝܐ.

Fuitque res ista causa peccati; nam populus 30
prævivit ante unum *vitulum* usque ad Dan.
Fecit etiam locum altarium, & ex populo 31
fecit sacerdotes eos qui non erant è filiis
Levi. Instituit quoque Jeroboam solenni- 32
tatem mense octavo, in plenilunio ejusdem
mensis, juxta solennitatem quæ *celebrabatur*
in Judæa, ascenditque super altare: idem
fecit etiam in Beth-il, ut sacrificaret vitulo
quem fecerat: & constituit in Beth-il sacer-
dotes altarium quæ fecerat in Beth-il, in ple-
nilunio ejusdem mensis octavi, mensis *vide-
licet* quem commentus fuerat animo suo: fe-
citque solennitatem filiis Israel, & ascendit
super altare ut adoleret incensum.

CAP. XIII.

INterim propheta Dei accessit cum oracu- 1
lo divino ex Juda in Beth-il, stantéque Je-
roboamo super altare ad incensum adolen-
dum; Elatâ voce pronuntiavit contra al- 2
tare oraculum divinum, & ait; Altare alta-
re, audi oraculum divinum: Sic ait Domi-
nus, Ecce nasciturus est Davidi filius nomine
Josia, qui super te sacrificabit sacerdotes ex-
celsorum, thura super te ponentes, & ossa
humana super te comburet. Eodem die si- 3
gnum dedit, ac dixit; Hoc est signum quòd
Dominus me miserit: ecce altare hoc fin-
detur, & effundetur cinis qui super illud est.
Cùm autem audisset rex verba prophetæ 4
Dei, exclamantis contra altare quod erat in
Beth-il; extendit rex manum suam ab altari,
& ait; Apprehendite eum: sed exaruit manus
ejus quam extenderat contra eum, nec potuit
illam ad se retrahere. Altare quoque fissum 5
est, & effusus cinis qui super illud erat, juxta
signum quod dederat propheta Dei ex oracu-
lo divino. Tum respondens rex dixit ad 6
prophetam Dei, ora pro me ad Dominum
Deum tuum, & pro me precare ut restituatur
mihi manus mea. Et oravit propheta Dei ad
Dominum, & restituta fuit regi manus ejus,
& fuit ut antea. Tum dixit rex ad prophe- 7
tam Dei, Veni mecum domum, & comede,
munúsque dabo tibi. Cui dixit propheta 8
Dei, Si dimidiam domum tuam mihi dares,
non ingrederer tecum domum, neque come-
derem, nec aquam biberem;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وصار ذلك الفعل سببا للاثم · وسار الشعب امام العجل الواحد الى بانياس *
31 وجعل بيت الناعوث
مقام البيع · والكومرين مقام الايمة · تشبها باهل الحق · وجعل كومرين من اقيال الناس لم
32 يكونوا من بني لاوي * وعمل يوربعام حجا في الشهر الثامن · في خمسة عشر يوما منه · كالحج
الذي عند سبط يهودا · واصعد على السطح · وكذلك عمل في بيت ال · ليذبح للعجلين الذين
عملهما · واقام في بيت ال كومري الطاغوت التي صنع · واطلع على ما صنعه · واسماه مذبحا في
بيت ال · في خمسة عشر يوما من الشهر الثامن · وهو الشهر الذي جعله برايه · وصنع حجا لبني
اسرايل · وصعد على المذبح للتبخير كذلك ·

· الفصل الثالث عشر ·

1 * اذ وافا نبي الله من سبط يهودا · بكلام الله في بيت ال · ويوربعام في ذاك من حال قايم على
2 السطح مبخرا * وتنبى على المذبح وقال عن امر الله قايلا · يا مذبح كذا قال الله · ان ابنا يولد
لبيت داود · يسمى يوسيا · هو سيذبح عليك كومري الطاغوت الذين يبخرون عليك وعظام
3 الاناس يحرقون عليك * واقام في ذلك اليوم اية · بان قال · هذه الاية التي تعلمون بها ان الله
4 بعثني · ينشق المذبح · وينصب الرماد الذي عليه * فلما سمع الملك كلام نبي الله الذي تنبى به
على المذبح في بيت ال · مد يده على المذبح يقول · امسكوه · فيبست يده التي مدها نحوه · ولم
5 يستطع ردها اليه * وانشق المذبح · وانصب الرماد منه · كالاية التي اقامها نبي الله عن امر الله
6 * فاجاب الملك نبي الله · وقال له قايلا · صل الان امام الاهك شافعا في رد يدي الي · فصلى
7 نبي الله امام الله داعيا · فرد يده كما كانت بديا * وقال الملك لنبي الله سايلا · اطلع معي المنزل
8 لتتغدى · واجيزك بجايزة * فقال نبي الله للملك · لو اعطيتني نصف منزلك لم اطلع معك
ولم آكل طعاما · ولا اشرب ماء في هذا الموضع ·

Fuitq; facinus illud occasio peccati; per- 30
rexit enim populus ante vitulum unum
usque ad Banias. Fecitque phanum idoli 31
pro templis, & sacrificulos pro sacerdoti-
bus, ad imitationem gentis veri cultûs:
sacrificulos autem fecit ex hominum fa-
miliis qui non erant è filiis Levi. Præ- 32
tereà instituit Jerobaam solennitatem in
mense octavo, decimâ quintâ die ejusdē,
juxta solennitatem quæ erat apud tribum
Juda, obtulitque super aram: idem fecit
in Bethel, ut immolaret vitulis quos fece-
rat: & statuit in Beth-el sacrificulos ido-
lorum quæ fecerat; tum perpendens quod
fecerat, nominavit illud aram in Beth-el,
decimâ quintâ die mensis octavi, nimirum
mensis quem suopte ingenio excogitave-
rat: & instituit solennitatem filiis Is-
rael, ascenditque super altare ad incen-
sum pariter adolendum.

CAP. XIII.

ECce autem advenit Propheta Dei ex 1
tribu Juda cum edicto divino, in Beth-el,
Jerobaamo tunc temporis super aram
stante, & thus adolente: Et prophetans 2
de altari, locutus est ex imperio divino
dicens; O altare, sic dicit Deus: Filius
quidem nasciturus est domui Davidis, Jo-
sia vocatus: is jugulabit super te sacrifi-
culos idolorum, qui thus adolent super te;
& ossa humana super te comburentur. As- 3
signavit etiam eo die portentum, dicendo,
Hoc est portentum per quod scietis esse me
à Deo missum: Findetur altare, & effun-
detur cinis qui super illud est. Audito rex 4
sermone prophetæ Dei, quo prophetavit
contra altare in Beth-el, extendit manum
suam super altare, dicens, Tenete eum: at
arefacta est manus ejus quam extenderat
versùs illum, ita ut non posset eam ad se
retrahere: Et fissum est altare, effususq; ex 5
eo cinis, juxta portentum quod assignave-
rat propheta ex imperio divino. Tunc re- 6
spondens rex prophetæ Dei, allocutus est
eum dicens, Ora jam Deum tuum depre-
cans pro restitutione manûs meæ mihi: o-
ravitq; propheta Dei, Deum deprecans, &
restituit manum ejus in pristinum statum.
Dixit autem rex ad prophetam Dei, A- 7
scende quæso mecum ad ædem, ut pran-
deamus, & munus dem tibi. Dixit Pro- 8
pheta Dei ad regem, Si dimidiam domum
tuam mihi dares, non ascenderem tecum;
nec cibum comederem, nec aquam bibe-
rem hoc in loco:

comedes Non : dicendo , DOMINI verbo in mihi præcepit ſic Nam
9 כי־כן צוה אתי בדבר יהוה לאמר לא־תאכל
.veniſti qua via in reverteris neque ; aquam bibes neque , panem
לחם ולא תשתה־מים ולא תשוב בדרך אשר הלכת:
ea in venerat qua via in eſt reverſus non & , alia via in abiit Et
10 וילך בדרך אחר ולא־שב בדרך אשר בא בה
, Bethel in habitans ſenex unus propheta Et .Bethel in
11 אל־בית־אל: ונביא אחד זקן ישב בבית־אל
fecerat quod opus omne ei narravit & , ejus filius venit &
ויבוא בנו ויספר־לו את־כל־המעשה אשר־עשה
quæ verba , Bethel in hodie Dei vir
איש־האלהים היום בבית־אל את־הדברים אשר
eſt locutus Et .ſuo patri ea narraverunt & , regem ad fuerat locutus
12 דבר אל־המלך ויספרום לאביהם: וידבר
ejus filii oſtenderunt & ? abiit via Qua : eorum pater eos ad
אלהם אביהם אי־זה הדרך הלך ויראו בניו את־
.Jehudah de venerat qui , Dei vir ambulaverat qua viam
הדרך אשר הלך איש האלהים אשר־בא מיהודה:
ei ſtraverunt & : aſinum mihi Sternite ; ſuos filios ad Dixitque
13 ויאמר אל־בניו חבשו־לי החמור ויחבשו־לו
, Dei virum poſt abiit Et .eum ſuper equitavit & , aſinum
14 החמור וירכב עליו: וילך אחרי איש האלהים
tu Num : eum ad dixitque , quercum ſubter ſedentem eum invenit &
וימצאהו ישב תחת האלה ויאמר אליו האתה
.Ego : dixit & ? Jehudah de veniſti qui Dei vir
איש־האלהים אשר־באת מיהודה ויאמר אני:
.panem comede & , domum mecum Vade : eum ad Dixitque
15 ויאמר אליו לך אתי הביתה ואכל לחם:
neque , tecum venire & , tecum reverti poſſum Non : Dixitque
16 ויאמר לא אוכל לשוב אתך ולבוא אתך ולא־
.iſto loco in aquam tecum bibam neque , panem comedam
אכל לחם ולא־אשתה אתך מים במקום הזה:
, panem comedes Non , DOMINI verbo in me ad verbum Quia
17 כי־דבר אלי בדבר יהוה לא־תאכל לחם
qua via in eundum ad reverteris non : aquam ibi bibes neque
ולא־תשתה שם מים לא־תשוב ללכת בדרך אשר־
angelus & : tu ſicut propheta ego Etiam : ei Dixitque .ea in ambulaſti
18 הלכת בה: ויאמר לו גם־אני נביא כמוך ומלאך
in tecum eum Reduc : dicendo , DOMINI verbo in me ad eſt locutus
דבר אלי בדבר יהוה לאמר השבהו אתך אל־
.ei eſt mentitus : aquas bibat & , panem comedat & , tuâ domum
ביתך ויאכל לחם וישת מים כחש לו:
.aquam bibit & , ejus domo in panem comedit & , eo cũ eſt reverſus Et
19 וישב אתו ויאכל לחם בביתו וישת מים:
verbum fuit & , menſam ad ſedentibus ipſis , fuit Et
20 ויהי הם ישבים אל־השלחן · ויהי דבר
clamavit Et .eum reduxerat qui prophetam ad DOMINI
21 יהוה אל־הנביא אשר השיבו: ויקרא
dicit Sic : dicendo , Jehudah de venerat qui Dei virum ad
אל־איש האלהים אשר־בא מיהודה לאמר כה אמר
ſervaſti non & , DOMINI ori fuiſti rebellis quòd eo Pro : DOMINUS
יהוה יען כי מרית פי יהוה ולא שמרת
: tuus Deus DOMINUS tibi præcepit quod præceptum
את־המצוה אשר צוך יהוה אלהיך:
, loco in aquam bibiſti & , panem comediſti & , es reverſus Et
22 ותשב ותאכל לחם ותשת מים במקום
bibas neque , panem comedas Ne , te ad eſt locutus quo
אשר דבר אליך אל־תאכל לחם ואל־תשת
.tuorũ patrũ ſepulchrum in tuum cadaver ingredietur non : aquas
מים לא־תבוא נבלתך אל־קבר אבתיך:

Verſio VULG. LAT.

9 Sic enim mandatum eſt mihi
in ſermone Domini præcipien-
tis ; Non comedes panem, ne-
que bibes aquam, nec rever-
10 têris per viã quâ veniſti. Abiit
ergò per aliam viam, & non eſt
reverſus per iter, quo venerat
11 in Bethel. Prophetes autem
quidam ſenex habitabat in Be-
thel, ad quem venerunt filii
ſui, & narraverunt ei omnia o-
pera, quæ fecerat vir Dei illâ
die in Bethel : & verba quæ
locutus fuerat ad regem, nar-
12 raverunt patri ſuo. Et dixit
eis pater eorum, Per quam
viam abiit ? Oſtenderunt ei fi-
lii ſui viam per quam abierat
vir Dei, qui venerat de Juda.
13 Et ait filiis ſuis, Sternite mihi
aſinum. Qui cùm ſtraviſſent,
14 aſcendit, Et abiit poſt virum
Dei, & invenit eum ſedentem
ſubtus terebinthum: & ait illi,
Túne es vir Dei qui veniſti de
Juda ? Reſpondit ille, Ego ſum.
15 Dixítque ad eum ; Veni me-
cum domum, ut comedas pa-
16 nem. Qui ait; Non poſſum re-
verti neque venire tecum, nec
comedam panem, neque bibã
17 aquam in loco iſto : Quia lo-
cutus eſt Dominus ad me in
ſermone Domini, dicens; Non
comedes panem, & non bibes
aquam ibi, nec revertêris per
18 viam quâ ieris. Qui ait illi,
Et ego propheta ſum ſimilis
tui : & angelus locutus eſt mihi
in ſermone Domini dicens; Re-
duc eum tecum in domum tuã,
ut comedat panem, & bibat
19 aquam. Fefellit eum, Et re-
duxit ſecum : comêdit ergò pa-
nem in domo ejus, & bibit a-
20 quam. Cúmque ſederent ad
menſam, factus eſt ſermo Do-
mini ad prophetam, qui redu-
21 xerat eum. Et exclamavit ad
virum Dei, qui venerat de Ju-
da, dicens ; Hæc dicit Domi-
nus ; Quia non obediens fui-
ſti ori Domini, & non cuſto-
diſti mandatum quod præcepit
22 tibi Dominus Deus tuus : Et
reverſus es, & comediſti pa-
nem, & bibiſti aquam, in loco
quo præcepit tibi, ne comede-
res panem, neque biberes a-
quam ; non inferetur cadaver
tuum in ſepulchrum patrum
tuorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

33 Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ (λ) ἐποίησε, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ ἑορτῇ ᾗ ἠπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ (μ) ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι.

MS. A. (λ) ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ τῇ (μ) ἐπέβη

Et aſcendit ſuper altare, quod fecit, quintâ & decimâ die in menſe octavo, in feſtivitate, quam finxit è corde ſuo : & fecit feſtivitatem filiis Iſrael : & aſcendit ſuper altare ad ſacrificandum. 33

ΚΕΦ. ιγ.

1 ΚΑὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ (α) ἐξ Ἰούδα παρεγένετο ἐν λόγῳ κυρίου εἰς Βαιθὴλ, καὶ Ἱεροβοὰμ εἱστήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον (β) ἐπιθῦσαι.
2 Καὶ ἐπεκάλεσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐν λόγῳ κυρίου, καὶ εἶπε, Θυσιαστήριον θυσιαστήριον, τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ Δαυὶδ, Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ, καὶ (γ) θύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐπιθυόντων ἐπὶ (δ) σὲ, καὶ
3 ὀστᾶ ἀνθρώπων καύσει ἐπὶ σέ. Καὶ δώσει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας, λέγων, (ε) Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε κύριος, λέγων, Ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον (ζ) ῥήγνυται, καὶ ἐκχυθήσεται
4 ἡ πιότης ἡ (η) ἐπ᾽ αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, Συλλάβετε αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ οὐκ (θ) ἐδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν
5 πρὸς αὐτόν. Καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐῤῥάγη, καὶ ἐξεχύθη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ
6 Θεοῦ ἐν λόγῳ κυρίου. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ, Δεήθητι (ι) τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ Θεοῦ (κ) σου, καὶ ἐπιστρεψάτω ἡ χείρ μου (λ) πρὸς ἐμέ. καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐγένετο (μ) καθὼς τὸ
7 πρότερον. Καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, Εἴσελθε μετ᾽ ἐμοῦ
8 εἰς οἶκον, καὶ ἀρίστησον, καὶ δώσω σοι δόμα. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, Ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ οἴκου σου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον, οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τό-
9 πῳ τούτῳ· Ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι (ν) κύριος ἐν λόγῳ, λέγων, Μὴ φάγῃς (ξ) ἄρτον καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ
10 ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ. Καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ
11 ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς Βαιθήλ. Καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης (ο) κατῴκει ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ (π) ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Βαιθὴλ, καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησε τῷ βασιλεῖ, καὶ (ρ) ἐπέστρεψαν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτῶν.
12 Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν, λέγων, Ποίᾳ ὁδῷ πεπόρευται ; καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ ἀνῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὁ (σ) ἐλθὼν ἐξ Ἰούδα.

MS. A. (α) παρεγένετο ἐξ Ἰούδα ἐν (β) αὐτοῦ ἐπιθῦσαι. (γ) ἐπιθύσει (δ) σὲ, * Καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ε) Τοῦτο τέρας ὃ ἐλάλησεν (ζ) ῥήγνυται, (η) ἐν αὐτῷ. (θ) ἠδυνήθη (ι) τοῦ προσώπου (κ) σου, καὶ πρόσδεξαι περὶ ἐμοῦ, καὶ ἐπιστρεψάτω (λ) πρὸς μέ. (μ) καθὼς πρότερον. (ν) ἐν λόγῳ κύριος, λέγων, (ξ) ἄρτον, μὴ (ο) κατῴκει (π) ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τοὺς (ρ) ἀπέστρεψαν (σ) ἐξελθὼν

CAP. XIII.

1 ET ecce homo Dei de Juda advenit in verbo Domini in Bethel, & Hieroboam ſtabat ad altare ad adolendum.
2 Et invocavit (a) adverſus altare, in verbo Domini, & dixit ; Altare, altare, hæc dicit Dominus ; Ecce filius naſcitur domui David, Joſias nomen ei : & ſacrificabit ſuper te ſacerdotes excelſorum (b) adolentium ſuper te : & oſſa hominum comburet ſuper te.
3 Et (c) dabit in die illa prodigium, dicens ; Hoc verbum quod locutus eſt Dominus, dicens; Ecce altare rumpitur, & effundetur pinguedo, quæ ſuper ipſum.
4 Et factum eſt, ut audivit rex Hieroboam verba hominis Dei invocantis ſuper altare, quod in Bæthel ; & extendit rex manum ſuam ab altari, dicens; Comprehendite eum. Et ecce exaruit manus ejus, quam extenderat in illum : & non potuit reducere illam ad ſe.
5 Et altare ruptum eſt, & effuſa eſt pinguedo de altari juxta prodigium, quod dedit homo Dei in verbo Domini.
6 Et dixit rex Hieroboam homini Dei, Ora faciem Domini Dei tui : & revertatur manus mea ad me. Et oravit homo Dei faciem Domini : & reduxit manum regis ad eum : & facta eſt, ſicut antea.
7 Et locutus eſt rex ad hominem Dei ; Intra mecum in domum, & prande : & dabo tibi donum.
8 Et dixit homo Dei ad regem ; Si dederis mihi dimidium domûs tuæ, non intrabo tecum, neque manducabo panem, neque bibam aquam in loco hoc :
9 Quoniam ſic mandavit mihi Dominus in verbo, dicens; Ne comedas panem, neque bibas aquam, neque revertaris in via, quâ iviſti in ea.
10 Et abiit in via alia ; & non revertit in via, quâ venerat in ea in Bæthel.
11 Et propheta unus ſenex habitabat in Bæthel : & veniunt filii ejus, & narraverunt ei omnia opera, quæ fecerat homo Dei in die illa in Bæthel, & verba, quæ locutus fuerat regi.
12 (d) Et averterunt faciem patris ſui. Et locutus eſt ad eos pater eorum, dicens ; Quali viâ ivit? Et oſtendunt ei filii ejus viam, in qua abiit homo Dei, qui venerat ex Juda.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ארי כן פקד יתי בפתגמא דיי למימר לא תיכל לחמא ולא תשתי תמן מיא ולא תתוב
10 בארחא דאזלתא: ואזל בארחא אוחרי ולא תב באורחא דאתא בה לבית אל: ונביא
11 שקרא חד סבא יתב בבית אל ואתא בריה ואשתעי ליה ית כל עובדא דעבד נביא דיי
12 יומא דין בבית אל ית פתגמיא דמליל עם מלכא ואשתעונון לאבוהון: ומליל להון אבוהון
באי דא אורחא אזל ואחזיאו בנוהי ית ארחא דאזל נביא דיי דאתא משבטא יהודה:
13 ואמר לבנוהי זריזו לי חמרא וזריזו ליה חמרא ורכיב עליה: ואזל בתר נביא דיי ואשכחיה
14 יתיב תחות בוטמא ואמר ליה האת נביא דיי דאתיתא משבטא יהודה ואמר אנא:
15 ואמר ליה אתא עמי לביתא ואכול לחמא: ואמר לא אכול למתב עמך ולמעל עמך ולא
16 איכול לחמא ולא אשתי עמך מיא באתרא הדין: ארי גזרא עלי בפתגמא דיי לא תיכול
17 לחמא ולא תשתי תמן מיא ולא תתוב למיזל באורחא דאזלת בה: ואמר ליה אף אנא
18 נביא כותך ומלאכא מליל עמי בפתגמא דיי למימר אתיבהי עמך לביתך וייכול לחמא
19 וישתי מיא כדיב ליה: ותב עמיה ואכל לחמא בביתיה ושתי מיא: והוה עד דאנון מסחרין
20 על פתורא והוה פתגם נבואה מן קדם יי לנביא דאתביה: ואתנבי על נביא דיי דאתא
21 משבטא יהודה למימר כדנן אמר יי חלף דסרבתא על מימרא דיי ולא נטרתא ית
22 תפקדתא דפקדך יי אלהך: ותבתא ואכלת לחמא ואשתיתא מיא באתרא דמליל עמך
לא תיכול לחמא ולא תשתי מיא לא תתכניש נבלתך לקברא דאבהתך:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Nam ſic præcepit mihi in verbo Dñi, dicendo: Non comedes panẽ et non 9
bibes *illic* aquam, et non redibis p viã qua iviſti. Et abiit p viam aliam, & 10
non rediit in via per quã iverat in Bethel. Et propheta mendax un' ſenex, 11
habitabat in Bethel, et venit filius ej', et narravit illi omne opus q egerat
propheta Dñi die illo in Bethel, verba quæ locut' fuerat cum rege, et nar-
raverunt ea patri ſuo. Et locut' eſt eis pater eorũ, Quanam via abiit ? & 12
oſtenderunt filii ej' viã quã abierat propheta Dñi, qui venerat de tribu Je-
hudah. Et dixit filiis ſuis, Expedite mihi aſinũ : et expedierunt illi aſinum, 13
et equitavit ſup eum. Et ivit poſt prophetã Dñi, et invenit eum ſedentem 14
ſub quercu, et dixit ei: Num tu es propheta Dñi, qui veniſti de tribu Jehu-
da? et dixit, Ego ſum. Et dixit ei, Veni mecũ in domũ; et comede panem. 15
Et dixit, Non poſſũ redire tecũ et intrare tecũ, et non comedã panẽ, et non 16
bibã tecũ aquam in loco hoc. Nam decretũ eſt ſuper me in verbo Domi- 17
ni, Non comedes panẽ, et non bibes ibi aquã, et non redibis ut vadas per
viam qua iviſti. Et dixit ei, Etiã ego ſum propheta ſicut tu, et angel' locutus 18
eſt mecum in verbo Dñi, dicendo: Reduc illum tecum in domum tuam, &
comedat panem & bibat aquam : mentitus eſt ei. Et rediit cum illo, & 19
comedit panem in domo ejus, et bibit aquam. Et fuit adhuc illis in circui- 20
tu menſæ ſedentibus, factum eſt verbum prophetiæ à Domino *prophetæ* qui
reduxerat illum. Et vaticinatus eſt contra prophetam Domini, qui venerat 21
de tribu Jehudah, dicendo: Sic dixit Dominus, Propterea quòd rebellaſti
in dictum Domini, nec ſervâſti præceptum quod præceperat tibi Dominus
Deus tuus. Sed rediiſti et comediſti panem, & bibiſti aquam in loco de quo 22
locutus fuerat tecum; Non comedes panem & non bibes aquam : non col-
ligetur cadaver tuum in ſepulchrum patrum tuorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܦܩܕܢܝ ܒܡܠܬܗ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܠܝ. ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܬܫܬܐ ܡܝܐ. ܘܠܐ ܬܗܦܘܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܝܬ.
10 * ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ. ܘܠܐ ܗܦܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܐ ܒܗ ܠܒܝܬܐܝܠ.
11 * ܘܢܒܝܐ ܚܕ ܣܒܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܒܝܬܐܝܠ. ܘܐܬܘ ܒܢܘܗܝ ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗ ܟܠܗ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܒܒܝܬܐܝܠ. ܘܦܬܓܡܐ ܕܡܠܠ ܥܡ ܡܠܟܐ. ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܐܒܘܗܘܢ.
12 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܒܘܗܘܢ. ܒܐܝܕܐ ܐܘܪܚܐ ܐܙܠ. ܘܚܘܝܘܗܝ ܒܢܘܗܝ ܐܘܪܚܐ ܕܐܙܠ ܒܗ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ.
13 * ܘܐܡܪ ܠܒܢܘܗܝ. ܫܘܐܘ ܠܝ ܚܡܪܐ. ܘܫܘܝܘ ܠܗ ܚܡܪܐ ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ.
14 * ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܫܟܚܗ ܕܝܬܒ ܬܚܝܬ ܒܛܡܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܬ ܡܢ ܝܗܘܕ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܐ.
15 * ܐܡܪ ܠܗ. ܬܐ ܥܡܝ ܠܒܝܬܐ ܘܐܟܘܠ ܠܚܡܐ.
16 * ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܠܡܗܦܟ ܥܡܟ ܘܠܡܥܠ ܥܡܟ. ܘܠܐ ܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܐܫܬܐ ܡܝܐ ܥܡܟ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ.
17 * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܬܐܡܪ ܠܝ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܬܡܢ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܬܫܬܐ ܡܝܐ. ܘܠܐ ܬܗܦܘܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܝܬ ܒܗ.
18 * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܦ ܐܢܐ ܢܒܝܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܕܐܢܬ. ܘܡܠܐܟܐ ܡܠܠ ܥܡܝ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. ܐܗܦܟܝܗܝ ܥܡܟ ܠܒܝܬܟ ܘܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܘܢܫܬܐ ܡܝܐ. ܘܕܓܠ ܠܗ.
19 * ܘܗܦܟ ܥܡܗ ܘܐܟܠ ܠܚܡܐ ܒܒܝܬܗ ܘܫܬܐ ܡܝܐ.
20 * ܘܟܕ ܝܬܒܝܢ ܥܠ ܦܬܘܪܐ. ܗܘܬ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܢܒܝܐ ܕܐܗܦܟܗ.
21 * ܘܩܪܐ ܠܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܚܠܦ ܕܐܡܪܬ ܠܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܐ ܕܦܩܕܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ.
22 * ܘܗܦܟܬ ܘܐܟܠܬ ܠܚܡܐ ܘܫܬܝܬ ܡܝܐ ܒܐܬܪܐ ܕܐܡܪ ܠܟ. ܠܐ ܬܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܬܫܬܐ ܡܝܐ. * ܠܐ ܬܥܘܠ ܢܒܠܬܟ ܠܩܒܪܐ ܕܐܒܗܝܟ.

Quoniam ita præcepit mihi sermone *suo* Do- 9
minus, dixítque mihi; Ne comedas panem,
nec bibas aquam, neque revertaris per vi-
am quá venisti. Abiit ergò per aliam vi- 10
am, nec reversus est per viam quá venerat
in Beth-il. Habitabat autem in Beth-il pro- 11
pheta quidam senex, ad quem accedentes fi-
lii sui narraverunt ei totum negotium quod
eo die fecerat propheta Dei in Beth-il, &
sermonem quem habuerat ad regem. Quæ
cùm narrâssent filii patri suo, Dixit eis pater 12
illorum, Quânam viá abiit? & indicaverunt
ei filii sui viam quá abierat propheta Dei,
qui venerat ex Juda. Qui dixit ad filios suos, 13
Sternite mihi asinum: & straverunt ei asinum,
conscendítque eum: Et sequutus prophetam 14
Dei, invenit eum sedentem sub terebintho,
dixítque ad eum, Túne es propheta Dei qui
venisti ex Juda? Respondit illi, Ego sum.
Ait illi, Veni mecum domum, & comede pa- 15
nem. Qui respondit ei, Non possum tecum 16
reverti, & domú tuam adire, nec panem com-
edere tecum, nec aquam bibere hoc in loco;
Quoniam ita dictum fuit mihi oraculo divi- 17
no, Ne comedas illic pané, nec bibas aquam,
neque revertaris per viam quá venisti. Dixit 18
ei, Etiam ego propheta sum sicut tu, & an-
gelus dixit mihi ex responso divino, Reduc
illum tecum domum, panem comedat, &
aquam bibat: & fefellit eum. Quare cum eo 19
reversus panem comedit in domo ipsius, &
aquam bibit. Iis mensæ assidentibus, factus 20
est sermo Domini ad prophetam quem is re-
duxerat. Inclamavit enim prophetam Dei, 21
qui venerat ex Juda, & sic allocutus est eum;
Sic dicit Dominus, Quandoquidé exacerbâsti
verbum oris Domini, nec servâsti præceptum
quod mandaverat tibi Dominus Deus tuus;
Sed reversus es, & comedisti panem, & 22
aquam bibisti in loco ubi tibi dixerat, Ne
comederis panem, nec biberis aquam; idcir-
co non ingredietur cadaver tuum in sepul-
chrum patrum tuorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فان كذلك وصاني الله في كلامه قائلا • لا تاكل طعاما • ولا تشرب ماء • ولا ترجع في الطريق
10 التي مضيت فيها * ثم مضي منصرفا في طريق اخري • ولم يرجع في الطريق التي جاء فيها الي
11 بيت ال * وان نبيا واحدا من الكذبة شيخا • وكان ساكنا في بيت ال • وافاه احد بنيه • وحكي
له كل ما عمله نبي الله ذلك اليوم ببيت ال • وما كان من خطه مع الملك * فحكوه اجمعا
12 لابيهم * فقال لهم في اي طريق سلك • فنظروا بنوه الطريق التي سلكها رسول الله الوارد من
13 14 سبط يهوذا * فقال لبنيه اسرجوا لي الحمار • فاسرجوا له الحمار • وركب عليه * ومضي في اثر نبي
الله • فوجده جالسا تحت بطمة • فقال له انت رسول الله الذي وافيت من سبط يهوذا • فقال انا
15 16 هو * فقال له سر معي الي المنزل • فكل طعامي * فقال له لا اقدر على الرجوع معك • ولا
17 المضي معك • ولا اكل طعاما • ولا اشرب ماء في هذا الموضع * فان الامر قد سبق الي عن
18 الله • لا تاكل هناك طعاما • ولا تشرب ماء • ولا ترجع في الطريق التي مضيت فيها * فقال انا
نبيا كمثلك • وان ملاكا خاطبني عن الله قائلا • رده معك الي بيتك • ياكل
19 طعاما • ويشرب ماء • وكان في قوله هذا كاذبا * فرجع معه الي بيته • واكل فيه طعاما
20 وشرب ماء * فبينما هما جالسان على المائدة ياكلان • حتى وردت نبوة من عند الله الي
21 نبي الله الذي رده النبي الكاذب * ودعا نبي الله الذي وافا من سبط يهوذا • وقال
له • هكذا قال الله • ان مجازاتك على مخالفتك لامر الله • ولم تحافظ على الوصية التي
22 وصاك بها الله الهك * فرجعت واكلت طعاما • وشربت ماء في هذا الموضع الذي قال لك
لا تاكل فيه طعاما • ولا تشرب فيه ماء • لا تدخل نبيلتك مع قبور ابائك •

Sic enim præcepit mihi Deus sermone suo, 9
dicens; Ne comedas cibum, nec aquam
bibas, nec revertaris per viam quá abiisti.
Tum profectus abiit per aliam viam, nec 10
reversꝰ est per viam quá venerat in Beth-
el. Verùm ad falsum quendam prophe- 11
tam senem habitantem in Beth-el, adveni-
ens unus è filiis ejus narravit ei quicquid
fecerat eo die propheta Dei in Beth-el,
quidve ei cum rege contigerat. Quæ o-
mnia cùm narrâssent patri suo, Dixit 12
eis; Quânam viá perrexit? viderant au-
tem filii ejus viam per quam perrexerat
Dei missus qui advenerat è tribu Juda.
Quapropter dixit filiis suis, Sternite mihi 13
asinum; & straverunt ei asinum; quo
conscenso, Insecutus est prophetam Dei, 14
& invenit eum sedentem sub terebintho;
dixitque ad eum; Túne es Dei missus qui
advenisti è tribu Juda? Dixit, Ego sum.
Ait illi, Perge mecum ad domum, et com- 15
ede cibum meum. Dixit ad eum, Non 16
possum tecum redire, nec tecum venire, nec
cibum comedere, nec aquam bibere hoc in
loco: Mandatum enim præsignificatum 17
mihi est à Deo hisce verbis, Ne comederis
ibi cibum, nec aquam biberis, nec redieris
per viam quá abiisti. Respondit, Prophe- 18
ta sum sicut tu; & quidem angelus allo-
cutus est me ex parte Dei, dicens; Reduc
eum tecum in domum tuam, cibúmque
comedat, & aquam bibat: fuit autem in
hujusmodi sermone suo mendax. Et re- 19
versus est cum eo in domum ipsius, come-
ditque in ea cibum, & bibit aquam. Dum 20
ergò mensæ assiderent et comederent, ecce
pervenit oraculum à Deo ad prophetam
illum Dei, quē falsus propheta reduxerat.
Vocánsque prophetam Dei qui venerat è 21
tribu Juda, dixit ad eum; Sic dicit Deus,
Præmium tuum pro eo quòd inobediens
fuisti præcepto Dei, nec custodisti manda-
tum quod injunxerat tibi Deus Deꝰ tuus:
Sed reversus es, & comedisti cibum, & 22
aquam bibisti in loco isto in quo dixerat
tibi ne cibum comederes, nec biberes a-
quam; illud esto: non ingredietur cada-
ver tuum sepulchra patrum tuorum,

מלכים א׳ : יד

ei stravit & ,cum bibere post & ,panem eum comedere postquam ,fuit Et
23 וַיְהִי אַחֲרֵי אָכְלוֹ לֶחֶם וְאַחֲרֵי שְׁתוֹתוֹ וַיַּחֲבָשׁ־לוֹ
leo eum invenit & ,abiit Et .eum reduxerat quem prophetæ ipsi ,asinum
24 הַחֲמוֹר לַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ: וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָאֵהוּ אַרְיֵה
asinus & ,via in projectum ejus cadaver fuit & :eum occidit & ,vià in
בַּדֶּרֶךְ וַיְמִיתֵהוּ וַתְּהִי נִבְלָתוֹ מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְהַחֲמוֹר
viri ecce Et .cadaver juxta stans leo & ,eum juxta stans
25 עֹמֵד אֶצְלָהּ וְהָאַרְיֵה עֹמֵד אֵצֶל הַנְּבֵלָה: וְהִנֵּה אֲנָשִׁים
leonem & ,via in projectum cadaver viderunt &,transeuntes
עֹבְרִים וַיִּרְאוּ אֶת־הַנְּבֵלָה מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְאֶת־הָאַרְיֵה
qua ,civitate in sunt locuti & ,venerunt & ;cadaver juxta stantem
עֹמֵד אֵצֶל הַנְּבֵלָה וַיָּבֹאוּ וַיְדַבְּרוּ בָעִיר אֲשֶׁר
eum reduxerat qui propheta audivit Et .ea in manens senex propheta
26 הַנָּבִיא הַזָּקֵן יֹשֵׁב בָּהּ: וַיִּשְׁמַע הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ
ori fuit rebellis qui ,iste Dei vir :dixit & ,via de
מִן־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר מָרָה אֶת־פִּי
,eum confregit & ,leoni Dominus eum tradidit & :Domini
יְהוָה וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה לָאַרְיֵה וַיִּשְׁבְּרֵהוּ
est locutus Et .ei fuerat locut° quod ,Domini verbum juxta eum occidit &
27 וַיְמִתֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ: וַיְדַבֵּר
,abiit Et .straverunt & ,asinum mihi Sternite :dicendo ,suos filios ad
28 אֶל־בָּנָיו לֵאמֹר חִבְשׁוּ־לִי אֶת־הַחֲמוֹר וַיַּחֲבֹשׁוּ: וַיֵּלֶךְ
leonem & asinum & ,via in projectum ejus cadaver invenit &
וַיִּמְצָא אֶת־נִבְלָתוֹ מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וַחֲמוֹר וְהָאַרְיֵה
neque ,cadaver leo comedit non :cadaver juxta stantes
עֹמְדִים אֵצֶל הַנְּבֵלָה לֹא־אָכַל הָאַרְיֵה אֶת־הַנְּבֵלָה וְלֹא
viri cadaver propheta tulit Et .asinum confregit
29 שָׁבַר אֶת־הַחֲמוֹר: וַיִּשָּׂא הַנָּבִיא אֶת־נִבְלַת אִישׁ־
ad venit & :illud reduxit & ,asinum super illud posuit & ,Dei
הָאֱלֹהִים וַיַּנִּחֵהוּ אֶל־הַחֲמוֹר וַיְשִׁיבֵהוּ וַיָּבֹא אֶל־
posuit Et .eum sepeliendum & plangendum ad ,senioris prophetæ civitatem
30 עִיר הַנָּבִיא הַזָּקֵן לִסְפֹּד וּלְקָבְרוֹ: וַיַּנַּח אֶת־
,fuit Et .mi frater Heu :eâ super planxerunt & :suo sepulchro in ej° cadaver
31 נִבְלָתוֹ בְּקִבְרוֹ וַיִּסְפְּדוּ עָלָיו הוֹי אָחִי: וַיְהִי
,me moriendo In :dicendo ,suos filios ad dixit & ,ipsum eum sepelire post
אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו לֵאמֹר בְּמוֹתִי
apud eo in sepultus Dei vir quo sepulchro in me sepelietis &
וּקְבַרְתֶּם אֹתִי בַּקֶּבֶר אֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים קָבוּר בּוֹ אֵצֶל
quod verbum erit essendo Quia .mea ossa ponite ejus ossa
32 עַצְמֹתָיו הַנִּיחוּ אֶת־עַצְמֹתָי: כִּי הָיֹה יִהְיֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר
super & ,Bethel in quod altare super Domini verbo in exclamavit
קָרָא בִּדְבַר יְהוָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל וְעַל
verbum Post .Someron urbibus in quæ ,excelsorum domos omnes
33 כָּל־בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן: אַחַר הַדָּבָר
fecit & ,est reversus & ,mala sua viâ à Jarobham est reversus non hoc
הַזֶּה לֹא־שָׁב יָרָבְעָם מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וַיָּשָׁב וַיַּעַשׂ
,suam manum implebat volens :excelsorum sacerdotes populi extremis de
מִקְצוֹת הָעָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת הֶחָפֵץ יְמַלֵּא אֶת־יָדוֹ
domus peccatum in hoc verbo in fuit Et .excelsorum sacerdotes erat &
34 וִיהִי כֹּהֲנֵי בָמוֹת: וַיְהִי בַּדָּבָר הַזֶּה לְחַטַּאת בֵּית
;humi superficie è delendum ad & ,excindendum ad & ,Jarobham
יָרָבְעָם וּלְהַכְחִיד וּלְהַשְׁמִיד מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה:

CAP. XIV. יד

Dixitque .Jarobham filius Abijah ægrotavit illo tempore In
1 בָּעֵת הַהִיא חָלָה אֲבִיָּה בֶן־יָרָבְעָם: וַיֹּאמֶר 2
cognoscent non & ,te muta & ,nunc Surge :suæ uxorem ad Jarobham
יָרָבְעָם לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּית וְלֹא יֵדְעוּ
Achijah ibi ecce :Siloh ibis & ;Jarobham uxor tu quòd
כִּי־אַתְּי אֵשֶׁת יָרָבְעָם וְהָלַכְתְּ שִׁלֹה הִנֵּה־שָׁם אֲחִיָּה
.hunc populum super regem in me fore locutus ipse :propheta
הַנָּבִיא הוּא־דִבֶּר עָלַי לְמֶלֶךְ עַל־הָעָם הַזֶּה:

Versio VULG. LAT.

23 Cúmque comedisset & bibis-
set, stravit asinum suum pro-
24 phetæ, quem reduxerat. Qui
cùm abiisset, invenit eum leo
in via, & occidit: & erat ca-
daver ejus projectum in itine-
re: asinus autem stabat juxta il-
lum, & leo stabat juxta cada-
25 ver. Et ecce, viri transeuntes
viderunt cadaver projectum
in via, & leonem stantem juxta
cadaver. Et venerunt & divul-
gaverunt in civitate, in qua
prophetes ille senex habita-
26 bat. Quod cùm audisset pro-
pheta ille, qui reduxerat eum
de via, ait; Vir Dei est, qui in-
obediens fuit ori Domini, &
tradidit eum Dominus leoni,
& confregit eum, & occidit
juxta verbum Domini, quod locu-
27 tus est ei. Dixitq; ad filios suos,
Sternite mihi asinũ. Qui cùm
28 stravissent, Et ille abiisset, in-
venit cadaver ejus projectum
in via, & asinum & leonem
stantes juxta cadaver: non cõ-
êdit leo de cadavere, nec læsit
29 asinum. Tulit ergò prophetes
cadaver viri Dei, & posuit il-
lud super asinum, & reversus
intulit in civitatem prophetæ
30 senis ut plangeret eum. Et po-
suit cadaver ejus in sepulchro
suo: & planxerunt eum; Heu
31 heu, mi frater. Cúmque plan-
xissent eum, dixit ad filios suos;
Cùm mortuus fuero, sepelite
me in sepulchro, in quo vir
Dei sepultus est: juxta ossa ej°
32 ponite ossa mea. Profectò e-
nim veniet sermo, quem præ-
dixit in sermone Domini con-
tra altare quod est in Bethel,
& contra omnia fana excelso-
rum, quæ sunt in urbibus Sa-
33 mariæ. Post verba hæc non est
reversus Jeroboam de via sua
pessima, sed econtrariò fecit
de novissimis populi sacerdo-
tes excelsorum: quicunque vo-
lebat, implebat manum suam,
& fiebat sacerdos excelsorum.
34 Et propter hanc causam pecca-
vit domus Jeroboã, & eversa
est, & deleta de superficie
terræ.

CAP. XIV.

1 IN tempore illo ægrotavit A-
2 bia filius Jeroboam. Dixítque
Jeroboam uxori suæ; Surge,
& commuta habitum, ne cog-
noscaris quòd sis uxor Jero-
boam: & vade in Silo, ubi est
Ahias propheta, qui locutus
est mihi, quòd regnaturus es-
sem super populum hunc.

Ver. GRÆ. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

13 Καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, Ἐπισάξατέ μοι (τ)
τὸν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ (υ) τὸν ὄνον, καὶ
14 ἐπέβη (φ) ἐπ᾿ αὐτὸν, Καὶ ἐπορεύθη κατόπι-
σθεν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ εὗρεν αὐτὸν
καθήμενον (χ) ὑπὸ δρῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ
σὺ εἶ ὁ (ψ) ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὁ ἐληλυθὼς
15 ἐξ Ἰούδα; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ. Καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Δεῦρο μετ᾿ (ω) ἐμοῦ, καὶ φάγε ἄρτον.
16 Καὶ εἶπεν, Οὐ μὴ (α) δύνωμαι τοῦ ἐπιστρέ-
ψαι μετὰ σοῦ, (β) οὐδὲ μὴ φάγομαι ἄρτον, οὐ-
17 δὲ πίομαι ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· Ὅτι οὕ-
τως ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ κύριος, λέγων,
(γ) Μὴ φάγῃς ἄρτον ἐκεῖ καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ
καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύ-
18 θης ἐν αὐτῇ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Κἀγὼ
προφήτης εἰμὶ καθὼς σὺ, καὶ ἄγγελος (δ) λε-
λάληκε πρὸς με ἐν ῥήματι κυρίου, λέγων,
Ἐπίστρεψον αὐτὸν πρὸς σεαυτὸν εἰς τὸν οἶκόν
σου, καὶ (ε) φαγέτω ἄρτον, καὶ (ζ) πιέτω ὕδωρ·
19 καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ. Καὶ ἐπέστρεψεν (η) αὐτὸν,
καὶ ἔφαγεν ἄρτον καὶ ἔπιεν ὕδωρ ἐν τῷ οἴκῳ
20 αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς
τραπέζης, καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς τὸν
21 προφήτην τὸν ἐπιστρέψαντα αὐτόν. Καὶ εἶπε
πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ Ἰού-
δα, λέγων, Τάδε λέγει κύριος, Ἀνθ᾿ ὧν
παρεπίκρανας τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ οὐκ ἐφύλα-
ξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατό σοι κύριος
22 ὁ Θεός σου, Καὶ ἐπέστρεψας, καὶ ἔφαγες ἄρτον
καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ (θ) ᾧ ἐλά-
λησε πρὸς σὲ, (ι) λέγων, Οὐ μὴ φάγῃς ἄρ-
τον καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, οὐ μὴ εἰσέλθῃ τὸ σῶμά
23 σου εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων σου. Καὶ ἐγένε-
το μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον καὶ πιεῖν ὕ-
δωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ (κ) τὸν ὄνον, καὶ ἐπέ-
24 στρεψε, Καὶ ἀπῆλθε. καὶ εὗρεν αὐτὸν λέων
ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν· καὶ ἦν τὸ
σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος
εἱστήκει (λ) παρ᾿ αὐτὸ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ
25 τὸ σῶμα. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι
καὶ εἶδον τὸ θνησιμαῖον (μ) ἐρριμμένον ἐν τῇ
ὁδῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα τοῦ θνησι-
μαίου· καὶ (ν) εἰσῆλθον, καὶ ἐλάλησαν ἐν τῇ πό-
λει οὗ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν αὐ-
26 τῇ. Καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ,
καὶ εἶπεν, Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ οὗτός ἐστιν ὃς
28 παρεπίκρανε τὸ ῥῆμα (ξ) κυρίου· Καὶ ἐπο-
ρεύθη καὶ εὗρε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν
τῇ ὁδῷ, (ο) καὶ ὁ ὄνος καὶ ὁ λέων εἱστήκεισαν
παρὰ τὸ σῶμα· καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ σῶ-
μα τοῦ ἀνθρώπου (π) τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐ συνέτριψε
29 τὸν ὄνον. Καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ
ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν
30 ὄνον, καὶ ἐπέστρεψεν (ρ) αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ὁ προφήτης, τοῦ θάψαι αὐτὸν
ἐν τῷ τάφῳ ἑαυτοῦ· καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν, Οὐαὶ ἀδελφέ.

MS. A. (τ) τὸν ὄνον. (υ) τὸν ὄνον, (φ) ἐπ᾿ αὐτὴν, * κατόπισθεν τοῦ (χ) ἐπὶ (ψ) ἄνθρωπος ὁ ἐληλυθὼς (ω) ἐμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ φάγε (α) δύναμαι ἐπιστρέψαι (β) οὐδὲ φάγομαι (γ) Οὐ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον καὶ (δ) λελάληκέ μοι ἐν (ε) φαγέτω (ζ) πιέτω (η) αὐτὸν σὺν ἑαυτῷ, καὶ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν ὕδωρ. Καὶ ἐγένετο (θ) ὡς (ι) λέγων, Μὴ (κ) τὸν ὄνον τοῦ προφήτη, καὶ (λ) παρ᾿ αὐτὸ, * τὸ σῶμα. (μ) ἐρριμμένον (ν) εἰσῆλθεν, καὶ ἐλάλησεν (ξ) κυρίου· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ κύριος τῷ λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτὸν,
27 καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. Καὶ ἐλάλησεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ * τῷ λέγειν, Ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν. Καὶ ἐπορεύθη (ο) καὶ ὄνος (π) τοῦ Θεοῦ, * καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ (ρ) αὐτὸν, καὶ ἦλθεν αὐτοῦ ὁ προφήτης τοῦ θάψαι αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψατο αὐτὸν, Οὐαὶ ἀδελφέ.

Et dixit filiis suis, Sternite mihi
asinum. Et straverunt ei asinum. 13
Et inscendit super eum, Et ivit
post hominem Dei: & invenit il- 14
lum sedentem sub (e) quercu, &
dixit ei; Si tu es homo Dei, qui
venisti è Juda? Et dixit ei, Ego.
Et dixit ei; Veni mecum, et man-
duca panem. Et dixit; Non potero 15
reverti tecum, neque manducabo 16
panem neque bibam aquam in loco
hoc: Quoniã sic mandavit mihi
in verbo Dominus, dicens; Ne 17
manducaveris panem ibi, neque
b beris aquam, neque reverteris (f)
illîc in via, quâ ivisti in ea. Et 18
dixit ad eũ; Et ego propheta sum,
sicut tu: & angelus locut° est ad
me in verbo Domini, dicens; Re-
duc eum ad te in domum tuam:
& manducet panem, & bibat a-
quam: Et mentit° est ei. Et reduxit
eum, & manducavit panem, et bi- 19
bit aquam in domo ejus. Et factũ
est, sedentib° illis ad mensam, et 20
factum est verbum Domini ad
prophetam, qui reduxerat eum.
Et dixit ad hominem Dei, qui ve- 21
nerat ex Juda, dicens; Hæc dicit
Dominus; Propterea quòd exacer-
bâsti verbum Domini, et non cu-
stodîsti mandatum, quod manda-
verat tibi Dominus Deus tuus, Et
revertisti, et manducâsti panem, 22
et bibisti aquam in loco hoc, de
quo locut° est ad te, dicens; Non
manducabis panem, neque bibes a-
quam; non intrabit corpus tuum
in sepulchrum patrum tuorum. Et
factum est postquàm manducavit 23
ipse panem, & bibit aquam, &
stravit ei asinum: & revertit, Et
abiit. Et invenit eum leo in via, 24
& occidit eum: & erat corp° ejus
projectum in via: & asin° stabat
apud ipsum: & leo stabat juxta
corp°. Et ecce viri prætereuntes, 25
& viderunt morticinum projectũ
in via, & leo stabat juxta mor-
ticinum. Et ingressi sunt, & locuti
sunt in civitate, ubi propheta se-
nex habitabat in ea. Et audivit 26
qui reduxerat eum de via, & di-
xit; Homo Dei hic est, qui exacer-
bavit verbum (g) Domini. Et ivit, 28
& invenit corpus ejus projectum
in via: & asinus, & leo stabant
apud corp°: & non comedit leo
corp° (h) hominis Dei: et non con-
trivit asinum. Et levavit propheta 29
corpus hominis Dei, et imposuit
illud super asinum, Et reduxit
eum in civitatẽ propheta Ad se- 30
peliendum eum in sepulchro suo.
Et planxerunt eum; Veh, frater.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 וַהֲוָה בָּתַר דַּאֲכַלוּ לַחְמָא וּבָתַר דִּשְׁתִיאוּ וַזְרִיז לֵיהּ חֲמָרָא לִנְבִיָּא דַּאֲתֵבֵיהּ: וַאֲזַל
24 וְאַשְׁכְּחֵיהּ אַרְיָא בְּאָרְחָא וְקַטְלֵיהּ וַהֲוָת נְבִלְתֵּיהּ רְמֵיָא בְּאָרְחָא וַחֲמָרָא קָאֵים לִקְבְלַהּ
25 וְאַרְיָא קָאֵים בִּסְטַר נְבִלְתָּא: וְהָא גֻּבְרַיָּא עָבְרִין וַחֲזוֹ יָת נְבִלְתָּא רְמֵיָא בְּאָרְחָא וְיָת אַרְיָא
26 קָאֵים בִּסְטַר נְבִלְתָּא וַאֲתוֹ וּמַלִּילוּ בְקַרְתָּא דִּנְבִיָּא שִׁקְרָא סָבָא יָתֵיב בַּהּ: וּשְׁמַע נְבִיָּא
דַּאֲתֵבֵיהּ מִן אָרְחָא וַאֲמַר נְבִיָּא דַּייָ הוּא דְּסָרֵיב עַל מֵימְרָא דַּייָ וּמְסָרֵיהּ יְיָ לְאַרְיָא
27 וְתַבְרֵיהּ וְקַטְלֵיהּ כְּפִתְגָמָא דַּייָ דְּמַלֵּיל לֵיהּ: וּמַלֵּיל עִם בְּנוֹהִי לְמֵימַר זְרִיזוּ לִי יָת חֲמָרָא
28 וְזָרִיזוּ: וַאֲזַל וְאַשְׁכַּח יָת נְבִלְתֵּיהּ רְמֵיָא בְּאָרְחָא וַחֲמָרָא וְאַרְיָא קָיְמִין בִּסְטַר נְבִלְתָּא
29 לָא אֲכַל אַרְיָא יָת נְבִלְתָּא וְלָא תְבַר יָת חֲמָרָא: וּנְטַל נְבִיָּא שִׁקְרָא יָת נְבִלְתָּא דִּנְבִיָּא
דַּייָ וְאַחֲתֵיהּ עַל חֲמָרָא וַאֲתֵבֵיהּ וַאֲתָא לְקַרְתָּא דִּנְבִיָּא שִׁקְרָא סָבָא לְמִסְפַּד וּלְמִקְבְּרֵיהּ:
30 וְאַחֵית יָת נְבִלְתֵּיהּ בְּקִבְרֵיהּ וּסְפַדוּ עֲלוֹהִי וַי עַל אֲחָא: וַהֲוָה בָּתַר דְּקַבְרוּ יָתֵיהּ וַאֲמַר 31
לִבְנוֹהִי לְמֵימַר כַּד אֵימוּת וְתִקְבְּרוּן יָתִי בְּקִבְרָא דִּנְבִיָּא דַּייָ קְבִיר בֵּיהּ בִּסְטַר גַּרְמוֹהִי
32 אַחִיתוּ יָת גַּרְמַי: אֲרֵי אִתְקָיָמָא יִתְקַיַּם פִּתְגָמָא דְּאִתְנַבִּי בְּפִתְגָמָא דַּייָ עַל אֱגוֹרָא דִּי
33 בְּבֵית אֵל וְעַל כָּל בָּתֵּי בָמָתָא דִּי בְּקִרְוֵי שֹׁמְרוֹן: בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין לָא תָב יָרָבְעָם
מֵאוֹרְחֵיהּ בִּישְׁתָּא וְתָב וַעֲבַד קְצָת מִן עַמָּא כּוּמְרֵי בָמָתָא דְּרָעֵי מְקָרֵיב יָת קֻרְבָּנֵיהּ וַהֲווֹ
34 כּוּמְרִין לְבָמָתָא: וַהֲוָה פִּתְגָמָא הָדֵין לְחוֹבֵי בֵּית יָרָבְעָם וּלְשֵׁיצָאָה וּלְגַמָּרָא מֵעַל אַפֵּי
אַרְעָא:
יד
1 בְּעִדָּנָא הַהִיא אִתְמְרַע אֲבִיָּה בַּר יָרָבְעָם: וַאֲמַר יָרָבְעָם לְאִתְּתֵיהּ קוּמִי כְעַן וְתִשְׁתַּנַּן וְלָא 2
יִדְעוּן דְּאַתְּ אִתַּת יָרָבְעָם וּתְהָכִין לְשִׁילוֹ הָא תַמָּן אֲחִיָּה נְבִיָּא הוּא מַלֵּיל עֲלַי לְמֶהֱוֵי מַלְכָּא
עַל עַמָּא הָדֵין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit postquam comederunt panem, & postquam biberunt, stravit illi 23
asinum prophetæ quem reduxerat. Et abiit & invenit eum leo in via, & 24
occidit illum: & erat cadaver ejus projectum in via, & asinus stabat juxta
illud, & leo stabat in latere cadaveris. Et ecce viri transeuntes viderunt 25
cadaver projectum in via, & leonem stantem in latere cadaveris; & vene-
runt & locuti sunt in civitate in qua propheta mendax senex habitabat. Et 26
audivit propheta qui reduxerat illum de via, & dixit, Propheta Dñi ipse est
qui rebellavit in dictum Dñi, & tradidit eum Dñs leoni, & fregit eum &
occidit eum juxta verbum Dñi quod locutus fuerat ei. Et locutus est cum 27
filiis suis, dicendo, Sternite mihi asinum: & straverunt. Et ivit & inve- 28
nit cadaver ejus projectum in via, & asinum & leonem stantes prope
cadaver, non comedit leo cadaver, & non fregit asinum. Et tulit propheta 29
mendax cadaver prophetæ Domini, & collocavit illud super asinum, &
reduxit illud, & venit in civitatem prophetæ mendacis senis, ad plangen-
dum & sepeliendum illud. Et deduxit cadaver ejus in sepulchrum suum, 30
& lamentati sunt super illo; Heu super fratre meo. Et fuit postquam se- 31
pelierunt illum, dixit filiis suis, dicendo: Cùm mortuus fuero, & sepe-
lietis me in sepulchro in quo propheta Domini est sepultus: juxta ossa
ejus ponite ossa mea. Nam firmando firmabitur verbum, quod vaticinatus 32
est in verbo Domini contra aram, quæ est in Bethel, & contra omnes do-
mos excelsorum quæ sunt in urbibus Somron. Post verba ista non rediit 33
Jeróbgham ex via sua mala, sed rediit & fecit partem è populo sacerdotes
excelsorum: qui volebant, offerebant munus suum, & erant sacerdotes
excelsorum. Et fuit res ista in reatum domûs Jerabgham, & ut extermina- 34
retur & perderetur è superficie terræ.

CAP. XIV.

IN tempore illo malè habuit Abiah filius Jerabgham. Et dixit Jerabgham 1 2
uxori suæ, Surge nunc & muta te, ut cognoscant quòd tu sis uxor Jerab-
gham: & ibis in Silo, & ecce ibi est Ahhiah propheta, ipse locutus est
de me quòd futurus essem rex super populum hunc.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

[illegible]

Postquam igitur panē comedissent & aquam 23
bibissent, straverunt asinum pro Dei prophe-
ta. Cùmque reversus abiret, offendit eum 24
leo in via, &interfecit eum,mansitque cada-
ver ejus abjectum in via, astabátque asinus
juxta illud, astabátq; leo juxta cadaver. Ecce 25
autem viatores quidam videntes cadaver ab-
jectum in via,& asinum secus illud astantem,
leonémque propè cadaver astantem; vene-
runt & retulerunt hæc in civitate in qua ille
propheta senex habitabat. Quod cùm audis- 26
set ille propheta qui eum de via reduxerat,
ait,Propheta Dei est:eò quòd immutârit ver-
bum oris Domini, tradidit eum Dominus le-
oni, qui fregit ac interfecit eum, juxta ser-
monem Domini quem edixerat ei. Tum dixit 27
filiis suis; Sternite mihi asinum, & strave-
runt ei. Abiénsque invenit cadaver abjectum 28
in via; & asinum atque leonem juxta cadaver
astantes: non devoraverat leo cadaver, nec
asinum fregerat. Tollens itaque ille propheta 29
cadaver prophetæ Dei, imposuit illud asino,
attulitq; in civitatē in qua idē ille propheta
senex habitabat, ut eum plangeret ac sepeli-
ret. Ejus cadavere in sepulchrum posito, plan- 30
xit eum, & ait, Heu frater mi, heu mi frater.
Postquam autem sepelissent eum, dixit filiis 31
suis; cùm mortuus fuero, sepelite me in se-
pulchro in quo propheta Dei sepultus est, &
secus ejus ossa reponite ossa mea. Nam pro- 32
culdubiò eveniet sermo quē clàmavit ex ora-
culo divino adversùs altare Beth-il & adver-
sùs domos excelsorum quæ sunt in urbibus
Samariæ. Hoc facto non retraxit se Jeroba- 33
am à via sua mala, sed iterum creavit ex po-
pulo sacerdotes excelsorum: quicunque sacer-
dos fieri volebat, munus offerebat, fiebátque
sacerdos excelsi. Quæ res cessit in peccatum 34
domui Jerobaam, quo extirparetur & extin-
gueretur à superficie terræ.

CAP. XIV.

Eodem tempore, ægrotante Abiâ Jeroba- 1
ami filio, Dixit Jerobaam uxori suæ; Surge, 2
aliam te simula ita ut nesciant te esse uxorem
Jerobaami, & vade in Silo: ecce ibi est
Ahia propheta qui mihi dixerat me regnatu-
rum super hunc populum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما كان بعد أكله وشربه، أسرج الحمار لنبي الله * الذي رده * ومضى * فلقيه أسد في
طريقه فقتله * وبقيت نبيلته ملقاة في الطريق * والحمار مقابلها * والأسد قايم إلى جانب
النبيلة * فجاوا وأخبروا بذلك في القرية التي فيها النبي الكاذب الذي رده * فلما سمع النبي
الذي رده من الطريق * قال * هو نبي الله الذي خالف كلام الله * فألقاه الله للأسد * فدقه
وقتله * حسب ما كلمه الله به * فتقدم إلى بنيه بأن يسرجوا له الحمار * فأسرجوه * ومضى فرأى
نبيلته ملقاة على الطريق * والحمار والأسد قايمين جانب النبيلة * لم يأكل الأسد النبيلة *
ولا دق الحمار * وحمل النبي الكاذب نبيلة نبي الله * وجعلها على الحمار وجاء به إلى قرية النبي
الشيخ الكاذب الذي كان رده * فناح عليه وقبره * ولما جعل نبيلته في قبره وناح عليه واخاه *
* فلما كان بعد أن قبره * قال لبنيه * إذا مت فاقبروني داخل قبر نبي الله الذي هو مقبور فيه *
واجعلوا جثتي ملاصقة لجثته * إنه سيقوم كلامه الذي تنبأ به بقول الله * على المذبح الذي
في بيت ال * وعلى جميع الطاغوت التي في قرى شومرون * وبعد هذا الكلام * لم يرجع
يوربعام من طريقه الردية * وعاد وجعل أيمة من أبناء الناس للطاغوت * حسب ما أحب أن
يقرب قربانه * فكانوا كومري الطاغوت * وكان ذلك الفعل سببا لآثام أهل بيت يوربعام * ولإبادته
واستيصاله عن وجه الأرض * * الفصل الرابع عشر *
* وفي ذلك الوقت مرض أبيا بن يوربعام * فقال يوربعام لزوجته * قومي الآن تنكري
تنكرا * لا يعلم أنك زوجة يوربعام * وامضي إلى سيلوا * فإن هناك أحيا النبي الذي
تنبأ علي بكوني ملكا على آل إسرائيل *

Cùm itaque edisset ac bibisset, stratus fuit 23
asinus pro Dei propheta. Qui cùm rever- 24
sus abiisset, inventus est à leone in via, et
ab eo interfectus, mansitque cadaver ejus
in via prostratum, & asinus ex adverso
ipsius, leo verò stabat ad latus cadaveris.
Venerunt autem quidam, idque nuntiave- 25
verunt in ea civitate in qua erat falsus
ille propheta qui reduxerat eum. Quæ 26
cùm audisset ille propheta qui eum redu-
xerat è via, dixit; Propheta Dei est, qui
quia divino sermoni refragatus est, ideò
prostituit eum Deus leoni qui comminuit
& interfecit eum, juxta id quod pronun-
tiaverat ei Deus. Tum jussit filios suos 27
sternere sibi asinum: quem cùm stravis-
sent, Abiit, viditque cadaver ejus in via 28
prostratum, et asinum atque leonem prope
cadaver astantes: non devoraverat leo
cadaver, nec asinum laceraverat. Sustu- 29
lit ergò falsus hic propheta cadaver pro-
phetæ Dei, & impositum asino reduxit in
civitatem ipsiusmet falsi prophetæ senis
qui reduxerat illum, luxitque eum, ac
tum sepelivit. Cúmque posuisset cada- 30
ver ejus in sepulchrum suum, & luxisset
eum, fratris nomine appellabat eum. Et 31
postquam sepelivit eum, dixit filiis suis;
Cùm mortuus fuero, sepelite me intra se-
pulchrum prophetæ Dei, in quo ipse sepul-
tus est, & facite ut cadaver meum conti-
guum sit cadaveri ipsius. Nam certissimè 32
subsistet sermo ipsius quem ex dicto Dei
prædixit de altari quod est in Bethel, deq;
idolis omnibus quæ sunt in civitatibus
Samariæ. Post hanc rem non recessit Je- 33
robaam à via sua mala, imò novos cre-
avit sacerdotes idolorum ex variis homi-
num climatibus, prout volebat offerre sa-
crificium suum; & erant sacrificuli ido-
lorum. Fuitque opus istud causa pecca- 34
torum familiæ Jerobaami, & destructio-
nis atque evulsionis ejus è superficie terræ.

CAP. XIV.

Eo tempore cùm ægrotaret Abia Je- 1
robaami filius, Dixit Jerobaam uxori 2
suæ, Surge jam, téque alienam ita finge,
ut ignoretur esse te uxorem Jerobaami,
& perge in Silo: illic enim est Achia
propheta qui mihi prædixerat futurum me
regem super Israelitas.

מלכים א: יד

lagenam & ,gustor & ,panes decem tua manu'n tolles Et
3 ולקחת בידך עשרה לחם ונקדים ובקבק
,pueto erit quid tibi indicabit ipse :eum ad venies & ,mellis
דבש ובאת אליו הוא יגיד לך מה־יהיה לנער:
venit & ,Siloh abiit & ,surrexit & ,Jarobham uxor sic fecit Et
4 ותעש כן אשת ירבעם ותקם ותלך שלה ותבא
constiterant quia ,videre poterat non Achijahu & ;Achijah domum
בית אחיה ואחיהו לא־יכל לראות כי־קמו
Ecce :Achijahu ad dixit Dominus Et .ejus canitie præ ejus oculi
5 עיניו משיבו: ויהוה אמר אל־אחיהו הנה
,suo filio super tecum à verbum quærendum ad venit Jarobham uxor
אשת־ירבעם באה לדרש דבר מעמך אל־בנה
fuit & :eam ad loquêris hoc sicut & hoc sicut :ipse ægrotans quia
כי־חלה הוא כזה וכזה תדבר אליה ויהי
audire secundum fuit Et .aliam se præferebat ipsa & ,ipsam intrare circa
6 כבאה והיא מתנכרה: ויהי כשמע
Ingredere ,dixit & ,ostiû ad venientis ejus pedum vocem Achijahu
אחיהו את־קול רגליה באה בפתח ויאמר באי
ego & ?ferens te præ aliam tu hoc cur :Jarobham uxor
אשת ירבעם למה זה את מתנכרה ואנכי
Sic :Jarobham ad dic ,Vade .durus te ad missus
7 שלוח אליך קשה: לכי אמרי לירבעם כה־
te exaltavi quòd eo Pro :Israel Deus Dominus dixit
אמר יהוה אלהי ישראל יען אשר הרמתיך
:Israel meum populum super ducem te dedi & ;populi medio è
מתוך העם ואתנך נגיד על עמי ישראל:
non & ;tibi illud dedi & ,David domo à regnum scidi Et
8 ואקרע את־הממלכה מבית דוד ואתנה לך ולא
,mea præcepta custodivit qui ,David meus servus sicut fuisti
היית כעבדי דוד אשר שמר מצותי
tantùm faciendum ad ,suo corde toto in me post ambulavit qui &
ואשר הלך אחרי בכל־לבבו לעשות רק
omnibus præ faciendo malefecisti Et :meis oculis in rectum
9 הישר בעיני: ותרע לעשות מכל
deos tibi fecisti & ,ivisti & ,tuas facies ad fuerunt qui
אשר־היו לפניך ותלך ותעשה־לך אלהים
post projecisti me & ,me irritandum ad ,conflatiles & ,alienos
אחרים ומסכות להכעיסני ואתי השלכת אחרי
domum ad malum adducens ego ecce Idcirco .tuum tergum
10 גוך: לכן הנני מביא רעה אל־בית
,clausum ,parietem ad mingentem Jarobham ipsi excidam & ,Jarobham
ירבעם והכרתי לירבעם משתין בקיר עצור
,Jarobham domus posteriores succidam & :Israel in derelictum &
ועזוב בישראל ובערתי אחרי בית־ירבעם
Jarobham ipsi Mortuum .ipsum consummari ad usque ,stercus succideret sicut
11 כאשר יבער הגלל עד־תמו: המת לירבעם
volucres comedent ,agro in mortuum & :canes comedent civitate in
בעיר יאכלו הכלבים והמת בשדה יאכלו עוף
vade ,surge tu Et .est locutus Dominus quia :cœli
12 השמים כי יהוה דבר: ואת קומי לכי
.natus morietur & ,urbem tuos pedes ingrediendo in :tuam domum in
לביתך בבאה רגליך העירה ומת הילד:
solus ipse quia :eum sepelient & ,Israel omnis eum plangent Et
13 וספדו־לו כל־ישראל וקברו אתו כי־זה לבדו
verbum eo in est inventum quia :sepulchrum in Jarobham ipsi ingredietur
יבא לירבעם אל־קבר יען נמצא־בו דבר
statuet Et .Jarobham domum in Israel Deum Dominum erga bonum
14 טוב אל־יהוה אלהי ישראל בבית ירבעם: והקים
Jarobham domum excidet qui ,Israel super regem sibi Domin⁹
יהוה לו מלך על־ישראל אשר יכרית את־בית ירבעם
?nunc etiam quid & :die illa
זה היום ומה גם־עתה:

Versio VULG. LAT.

3 Tolle quoque in manu tua decem panes, & crustulam, et vas mellis, & vade ad illum: ipse enim indicabit tibi quid eventurum sit puero huic.
4 Fecit ut dixerat, uxor Jeroboam: & consurgens abiit in Silo, & venit in domum Ahiæ: at ille non poterat videre, quia caligaverant oculi ejus præ senectute.
5 Dixit autem Dominus ad Ahiam, Ecce uxor Jeroboã ingreditur ut consulat te super filio suo qui ægrotat: hæc et hæc loquêris ei. Cùm ergò illa intraret, & dissimularet se esse quæ
6 erat, Audivit Ahias sonitum pedum ejus introeuntis per ostium, & ait; Ingredere uxor Jeroboam: quarè aliam te esse simulas? ego autem missus sum
7 ad te durus nuntius. Vade, & dic Jeroboam; Hæc dicit Dominus Deus Israel; Quia exaltavi te de medio populi, & dedi te ducem super populum
8 meum Israel: Et scidi regnum domûs David, & dedi illud tibi, & non fuisti sicut servus meus David, qui custodivit mandata mea, & secutus est me in toto corde suo, faciens quod placitum esset in conspectu
9 meo: Sed operatus es mala super omnes qui fuerunt ante te, & fecisti tibi deos alienos & conflatiles, ut me ad iracundiam provocares, me autem projecisti post corpus tuum:
10 Idcircò ecce ego inducam mala super domum Jeroboam, & percutiam de Jeroboam mingentem ad parietem, & clausum, & novissimum in Israel: & mundabo reliquias domûs Jeroboam, sicut mundari solet
11 fimus usque ad purum. Qui mortui fuerint de Jeroboam in civitate, comedent eos canes: qui autem mortui fuerint in agro, vorabunt eos aves cœ-
12 li: quia Domin⁹ locutus est. Tu igitur surge, et vade in domum tuam: & in ipso introitu pedum tuorum in urbem, mori-
13 etur puer. Et planget eum omnis Israel, & sepeliet: iste enim solus inferetur de Jeroboam in sepulchrum, quia inventus est super eo sermo bonus à Domino Deo Israel, in domo
14 Jeroboam. Constituit autem sibi Dominus regem super Israel, qui percutiet domum Jeroboam in hac die, & in hoc tempore:

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

31 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι αὐτὸν, καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων, Ἐὰν ἀποθάνω, θάψατέ με ἐν τῷ (σ)τάφῳ τούτῳ οὗ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τέθαπται (τ) ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέτε με, ἵνα σωθῶσι τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν
32 ὀστῶν αὐτοῦ. Ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ κυρίου (υ) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους τοὺς ὑψηλοὺς
33 τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἱερεῖς ὑψηλῶν· ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα
34 αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά. Καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ Ἱεροβοὰμ καὶ εἰς ὄλεθρον καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

31 Et factum est, postquam planxerunt eum, & dixit filiis suis, dicens; Si mortuus fuero, sepelite me in sepulchro hoc, ubi homo Dei sepultus est in eo: apud ossa ejus ponite me, ut salventur ossa
32 mea cum ossibus ejus: Quoniam eventurum erit verbum, quod locutus est in sermone Domini super altare in Bethel, & super domos excelsas, quæ in Samaria.
33 Et post verbum hoc non revertit Hieroboam à malitia sua: & revertit, et fecit de parte populi sacerdotes excelsorū. Qui volebat, (i) implebat manū suā, & fiebat sacerdos in excelsis.
34 Et factum est verbum hoc in peccatum domui Hieroboam, & in perditionem, & in exterminium à facie terræ.

MS.A. (σ)τάφῳ οὗ ὁ ἄνθρωπος (τ)παρ' αὐτοῦ, (υ)ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν

ΚΕΦ. ιδ. — CAP. XIV.

21 (α)ΚΑὶ Ῥοβοὰμ υἱὸς Σαλωμὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν.

21 ET (a) Roboam filius Salomonis regnavit super Judam.

1 MS.A. (α)Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ *ἠῤῥώστησεν Ἀβιὰ υἱὸς Ἱεροβοάμ.
2 Καὶ εἶπεν ὁ Ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοιωθήσῃ, καὶ οὐ γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ πορεύθήσῃ εἰς Σηλώ. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ Ἀχιὰ ὁ προφήτης· αὐτὸς ἐλάλησεν ἐμὲ τοῦ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν
3 λαὸν τοῦτον. Καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ *ἄρτους, καὶ κολλυρίδας τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σταφίδας, καὶ στάμνον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς
4 αὐτόν· αὐτὸς ἀναγγελεῖ σοι τί ἔσται τῷ παιδίῳ. Καὶ ἐποίησεν οὕτως γυνὴ Ἱεροβοάμ. καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σηλώ, καὶ εἰσῆλθεν ἐν οἴκῳ Ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος τοῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώπουν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ
5 γήρους αὐτοῦ. Καὶ κύριος εἶπεν πρὸς Ἀχιά, Ἰδοὺ γυνὴ τοῦ Ἱεροβοὰμ εἰσέρχεται τοῦ ἐκζητῆσαι ῥῆμα παρὰ σοῦ *ὑπὲρ υἱοῦ αὐτῆς, ὅτι ἄῤῥωστός ἐστιν· κατὰ τοῦτο καὶ κατὰ τοῦτο λαλήσεις πρὸς αὐτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτήν, καὶ
6 αὕτη ἀπεξενοῦτο. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχιὰ τὴν φωνὴν ποδῶν αὐτῆς, εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ ἀνοίγματι, καὶ εἶπεν, Εἴσελθε γυνὴ Ἱεροβοάμ,
7 ἵνα τί σὺ τοῦτο ἀπεξενοῦσαι; καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόστολος πρὸς σὲ σκληρός. Πορευθεῖσα εἰπὸν τῷ Ἱεροβοάμ, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Ἀνθ' ὅσον ὕψωσά σε ἀπὸ μέσου λαοῦ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσ-
8 ραήλ, Καὶ ἔῤῥηξα σὺν τὸ βασίλειον ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυίδ, καὶ ἔδωκα αὐτὸ σοί, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς ὁ δοῦλός μου Δαυίδ, ὃς ἐφύλαξεν τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς ἐπορεύθη ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ποιῆσαι *ἕκαστος τὸ εὐθὲς ἐν
9 ὀφθαλμοῖς μου, Καὶ ἐπονηρεύσω τοῦ ποιῆσαι παρὰ *πάντας ὅσοι ἐγένοντο ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπορεύθης καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεοὺς ἑτέρους, χωνευτὰ τοῦ
10 παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔῤῥιψας ὀπίσω σώματός σου, Διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄγω κακίαν *πρὸς σὲ εἰς οἶκον Ἱεροβοάμ, ἐξολεθρεύσω τοῦ Ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, ἐχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐπιλέξω *οἴκου Ἱερο-
11 βοάμ, καθὼς ἐπιλέγεται ἡ κόπρος *ἕως τελειωθῆναι αὐτόν. Οἱ τεθνηκότες τοῦ Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ κα-
12 ταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. Καὶ σὺ ἀναστᾶσα πορεύθητι εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι πόδας σου τὴν πόλιν, ἀποθανεῖται
13 τὸ παιδάριον. Καὶ κόψονται αὐτὸν πᾶς Ἰσραήλ, καὶ θάψουσιν αὐτόν, ὅτι οὗτος μόνος εἰσελεύσεται τῷ Ἱεροβοὰμ πρὸς τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν
14 περὶ τοῦ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν οἴκῳ Ἱεροβοάμ. Καὶ ἀναστήσει κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ, ὃς πλήξει τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ τί
15 καὶ νῦν; Κύριος πλήξει τὸν Ἰσραὴλ καθὰ κινεῖται ὁ ἄνεμος ἐν τῷ ὕδατι· καὶ ἐκτιλεῖ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἄνω τῆς χθονὸς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκε τοῖς πατράσιν αὐτῶν· καὶ λικμήσει αὐτοὺς ἀπὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἀνθ' οὗ ὅσον ἐποίησαν
16 τὰ ἄλση αὐτῶν παροργίζοντες τὸν κύριον. Καὶ παραδώσει κύριος τὸν Ἰσραὴλ χά-
17 ριν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοάμ, ὃς ἥμαρτεν καὶ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γῆν Σαριρά. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἐν
18 τῷ προθύρῳ τοῦ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε. Καὶ ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐκόψαντο αὐτῷ πᾶς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐ-
19 τοῦ Ἀχιὰ τοῦ προφήτου. Καὶ περισσὸν ῥημάτων Ἱεροβοὰμ ὅσα ἐπολέμησε καὶ ὅσα ἐβασίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου ῥημάτων τῶν ἡμερῶν
20 τῶν βασιλέων Ἰσραήλ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἱεροβοάμ, εἴκοσι δύο ἔτη. καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ναβὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ Ῥοβοὰμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ותסבין בידך עשר טולמין דלחם וכסנין וצלוחית דדבש ותהכין לותיה הוא יחוי ליך
4 מא יהי לרביא: ועבדת כן אתת ירבעם וקמת ואזלת לשילו ואתת לבית אחיה
5 ואחיה לא יכיל למחזי ארי קהאה עינוהי מסיבוה: ויי אמר לאחיה הא אתת
ירבעם אתיא למתבע פתגם מנך על ברה ארי מרע הוא כדין וכדין תמלל עמה
6 ויהי במעלה והיא משתניא: והוה כד שמע אחיה ית קל רגלהא עלת בתרעא ואמר
עולי אתת ירבעם למא דנן את משתניא ואנא שליח לאתנבאה עלך פתגמין קשן:
7 אזילי אמרי לירבעם כדנן אמר יי אלהא דישראל חלף דאפרשתך מגו עמא
8 ומניתך למהוי מלכא על עמי ישראל: ואעדיתי ית מלכותא מבית דוד ויהבתה לך
ולא הויתא כעבדי דוד די נטר פקודי ודהליך בתר פלחני בכל לביה למעבד
9 לחוד דכשר קדמי: ואבאשת למעבד מכל דהוו קדמך ואזלתא ועבדתא לך טעות
10 עממיא ומתכן לארגזא קדמי ופולחני ארחקתא מקביל עינך: בכן הא אנא מיתי
בישתא לבית ירבעם ואשצי לירבעם ידע מדע ואחיד ושביק בישראל ואפלי בתר
11 בית ירבעם כמא דמנקרין בגלילין עד דמסיפין: דימות לירבעם בקרתא יכלון
12 כלביא ודימות בחקלא יכלון עופא דשמיא ארי מימרא דיי גזר כן: ואת
13 קומי אזילי לביתך במעל רגליך לקרתא ימות רביא: ויספדון ליה כל ישראל ויקברון
יתיה ארי דין בלחודוהי יתכניש לירבעם לקברא חלף דאשתכח ביה פתגם דתקין קדם
14 יי אלהא דישראל בבית ירבעם: ויקים יי קדמוהי מלכא על ישראל דישצי ית בית
ירבעם מן דקים יומא דין ואף דאתיליד מכען ולהלא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et accipies in manu tua decem tortas panis, & placentas, & gutturnium 3
mellis; & ibis ad eum, ille indicabit tibi quid erit puero. Et fecit sic uxor 4
Jerabgham, & surrexit & ivit in Siloh, & venit in domum Ahhiah; &
Ahhiah non poterat videre, & hebetes erant oculi ej⁹ præ senectute ej⁹. Et 5
Dñs dixit ad Ahhiahu, Ecce uxor Jerabgham venit ut quærat verbum ex
te super filio suo, quia malè habet: sic & sic loquêris cum ea: & fuit cùm
ingrederetur ipsa, erat mutata. Et fuit cùm audisset Ahhiah strepitū pedum 6
illius introeuntis portam, dixit, Intra uxor Jerabgham: ut quid mutata
es? Et ego missus sum ad vaticinandum contra te verba dura. Abi dic 7
Jerabgham, Sic dixit Dominus Deus Israel: Propterea quòd separavi te
de medio populi, & præposui te ut esses rex super populum meum Israel.
Et transtuli regnum de domo David, & dedi illud tibi; sed non fuisti sic, 8
ut servus meus David, qui custodivit præcepta mea, & qui ambulavit post
cultum meum in toto corde suo, faciendo tantummodo quod rectum est
ante me. Sed malè fecisti faciendo præ omnib⁹ qui fuerunt ante te, & ivisti 9
& fecisti tibi Errorem gentiū, & conflatilia, ut irritares me; & cultum me-
um elongâsti è regione oculorum tuorum. Idcircò ecce ego adduco ma- 10
lum in domum Jerabgham, & exterminabo de Jerabgham cognoscentem
cognitionem, & clausum, & derelictum in Israel: & auferam post domum
Jerabgham, sicut qui removent stercus quousq; finiant. Eum qui mortuus 11
fuerit de Jerabgham in urbe, comedent canes, & eum qui mortuus fuerit
in agro, comedent aves cœli, quia dicto Domini decretū sic est. Et tu surge 12
& abi in domum tuam; cùm intraverint pedes tui urbem, morietur puer.
Et lamentabuntur illum omnis Israel, & sepelient eum; quia hic solus 13
congregabitur de Jerabgham in sepulchrum, propterea quòd inventa sit
in eo res quæ recta est ante Dominum Deum Israel in domo Jerabgham.
Et suscitabit Dominus ante se regem super Israel, qui exterminabit domum 14
Jerabgham, eum qui vivit hodie, & etiam qui gignetur ex nunc & ultra.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܣܒܝ ܒܐܝܕܝܟܝ ܥܣܪ ܓܪܝܨܢ. ܘܦܐܪܐ ܝܒܝܫܐ. ܘܩܪܥܬܐ ܕܡܠܝܐ ܕܒܫܐ. ܘܐܙܠܝ ܠܘܬܗ.
ܘܗܘ ܢܚܘܝܟܝ ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܛܠܝܐ. * ܘܥܒܕܬ ܗܟܢܐ ܐܢܬܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܘܩܡܬ
4 ܘܐܙܠܬ ܠܫܝܠܘ. ܘܥܠܬ ܠܒܝܬܗ ܕܐܚܝܐ. ܘܐܚܝܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ. ܡܛܠ
ܕܩܡܘ ܥܝܢܘܗܝ ܡܢ ܣܝܒܘܬܗ. * ܘܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܐܚܝܐ. ܗܐ ܐܢܬܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܐܬܝܐ
5 ܠܡܫܐܠ ܡܢܟ ܡܠܬܐ ܥܠ ܒܪܗ. ܡܛܠ ܕܟܪܝܗ ܗܘ. ܗܟܢܐ ܘܗܟܢܐ ܡܠܠ ܥܡܗ. ܘܟܕ ܥܐܠܐ
6 ܡܬܢܟܪܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܚܝܐ ܩܠܐ ܕܪܓܠܝܗ ܕܥܐܠܐ ܒܬܪܥܐ. ܐܡܪ ܠܗ. ܥܘܠܝ ܐܢܬܬܗ
ܕܝܘܪܒܥܡ. ܠܡܢܐ ܡܬܢܟܪܐ ܐܢܬܝ. ܘܐܢܐ ܫܠܝܚ ܐܢܐ ܠܘܬܟܝ ܒܩܫܝܬܐ. * ܙܠܝ
7 ܐܡܪܝ ܠܝܘܪܒܥܡ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܚܠܦ ܕܐܪܝܡܬܟ ܡܢ ܓܘ ܥܡܐ.
8 ܘܝܗܒܬܟ ܪܝܫܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܨܪܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܡܢ ܒܝܬ ܕܘܝܕ. ܘܝܗܒܬܗ ܠܟ.
ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܝ. ܘܐܙܠ ܒܬܪܝ ܒܟܠܗ ܠܒܗ. ܠܡܥܒܕ
9 ܕܬܪܝܨ ܩܕܡܝ. * ܘܐܒܐܫܬ ܠܡܥܒܕ ܡܢ ܟܠ ܕܗܘܘ ܩܕܡܝܟ. ܘܐܙܠܬ ܥܒܕܬ ܠܟ
ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܘܢܣܟܐ ܕܬܪܓܙܢܝ. ܘܠܝ ܫܕܝܬܢܝ ܒܣܬܪ ܦܓܪܟ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬܐ
10 ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܘܡܘܒܕ ܐܢܐ ܠܝܘܪܒܥܡ ܡܫܬܝܢ ܒܫܘܪܐ. ܘܐܚܝܕ ܘܫܒܝܩ
ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܥܘܠܠ ܐܢܐ ܒܬܪܗ ܕܒܝܬ ܝܘܪܒܥܡ. ܐܝܟ ܕܡܥܘܠܠܝܢ ܓܦܢܐ ܕܟܪܡܐ ܥܕܡܐ
11 ܕܫܠܡܝܢ. * ܕܡܐܬ ܠܝܘܪܒܥܡ ܒܡܕܝܢܬܐ ܢܐܟܠܘܢܗ ܟܠܒܐ. ܘܕܡܐܬ ܠܗ ܒܚܩܠܐ
12 ܢܐܟܠܘܢܗ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ. * ܘܐܢܬܝ ܩܘܡܝ ܙܠܝ ܠܒܝܬܟܝ. ܘܟܕ ܥܐܠܢ
13 ܪܓܠܝܟܝ ܠܡܕܝܢܬܐ ܢܡܘܬ ܛܠܝܐ. * ܘܢܪܩܕܘܢ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܩܒܪܘܢܗ
ܡܛܠ ܕܗܢܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܢܥܘܠ ܠܝܘܪܒܥܡ ܒܩܒܪܐ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܟܚ ܒܗ ܦܬܓܡܐ ܛܒܐ
14 ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ. * ܘܢܩܝܡ ܠܗ ܡܪܝܐ ܡܠܟܐ
ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܢܘܒܕ ܠܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܡܢ ܝܘܡܢܐ. ܘܡܢܐ ܡܟܝܠ.

Sume autem in manibus tuis decem panes, 3
fructus aridos, & cucurbitam melle *plenam*,
eum adi, ipséque indicabit tibi quid eventu-
rum sit puero. Ita fecit uxor Jerobaami; sur- 4
gens enim abiit in Silo, & ingressa est do-
mum Ahiæ: porro Ahia nihil videre pote-
rat, nam caligaverant oculi ejus præ senio
ipsius. Dominus autem dixerat ad Ahiam, 5
Ecce uxor Jerobaami aditura te est ut sciscite-
tur à te verbum de filio suo qui ægrotat:
talibus ac talibus eam effare cùm ingredie-
tur: en aliam se simulat. Cùm ergò audisset 6
Ahia strepitum pedum ejus introeuntis in ja-
nuam, ait illi, Ingredere uxor Jerobaami, cur
aliam te simulas? ego verò missus sum ad te
duris cum *nuntiis*. Vade, & dic Jerobaamo, 7
Sic ait Dominus Deus Israelis, Ego te evexi
è plebe, & constitui te moderatorem super
populum meum Israelem; Scidi regnum è fa- 8
milia Davidis, & tradidi illud tibi: tu ta-
men non fuisti sicut David qui custodivit
præcepta mea, & ambulavit post me toto
corde suo, faciendo quod rectum erat coram
me: Imò tu pejus fecisti quàm omnes præde- 9
cessores tui, & abiens fecisti deos fusiles, ut
irritares me; me autem projecisti post cor-
pus tuum. Ob hoc en adducturus sum ma- 10
lum super domum Jerobaami, & consumptu-
rus Jerobaamo omnem mingentem ad parie-
tem, & ligantem atque solventem in Israele,
& racematurus posteritatem domûs Jeroba-
ami, quemadmodum racemantur vites vineæ
absolutâ vindemiâ. Morientem Jerobaamo in 11
civitate, devorabunt canes: morientem verò
ei in agro devorabit volucre cœli, quoniam
Dominus locutus est. Tu autem surge, vade 12
in domum tuam: & cùm ingressi fuerint pe-
des tui civitatem, morietur puer, Et plangent 13
eum universus Israel, & sepelient eum: is
enim solus ingredietur Jerobaamo in sepul-
chrum, quod in ipso repertum sit aliquid
boni coram Domino Deo Israelis in domo
Jerobaami. Suscitabit insuper sibi Domi- 14
nus regem super Israelem, qui exterminabit
domum Jerobaami ab hac die, quid ergò im-
posterum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *وتاخذين في يدك عشر ارغفة* وفاكهة* وجرة من عسل* وتخليه عنده* فهو يعلمك
4 ماذا يكون من الغلام* ففعلت كذلك زوجة يربعام* وقامت ومضت الي سيلوا* ووافت بيت
احيا* واحيا يومئذ لا ينظر بعينيه شيا من الشيخوخة* وعند ذلك قال الله لاحيا* هوذا
5 امراة يربعام جاية اليك لتلتمس منك خبرا من جهة ابنها لانه عليل* كذا وكذا خاطبها
6 وتكون هي متنكرة* فلما سمع احيا بدخولها وقد جاءت الي الباب وقع علي
رجليها* وقال لها* ادخلي يا امراة يربعام* لماذا انت متنكرة* وانا مبعوث لانبا عليك
7 بشدائد* امضي وقولي ليربعام كذا قال الله اله اسرائيل* جزاك اذ رفعتك من جملة الشعوب
8 وجعلتك ملكا علي شعبي ال اسرائيل* ونزعت الملك من بيت داود* وجعلته لك* ولم تكن
كعبدي داود في حفظ وصاياي* وسلوكه في عبادتي بكل قلبه* لم يعمل بغير
9 المستقيم لدي* واردت في فعلك حتى جزت في ذلك كل من تقدمك* وتوجهت وصنعت
لك طواغيت الامم* مسبوكة وما اوجب الاسخاط امامي* واطرحت عبادتي عن نصب عينيك
10 * ولذلك فانا محل علي بيت يربعام شرورا* ولا اترك ليربعام بائلا علي حائط* لا حالا ولا رابطا
11 واستاصل ال يربعام كما يتقصي المتبع الكفن عن اخره* ومن مات ليربعام في القرية
12 تاكله الكلاب* ومن مات منهم في الصحراء تاكله طيور السماء* لان هكذا قال الله قولا قاطعا
13 * واما انت فقومي وامضي الي منزلك* فعند دخول رجلك القرية يموت الغلام* وينوح عليه
الجماعة من ال اسرائيل* ويقبرونه* فان هذا وحده يدخل لبعد ليربعام قبرا* لانه وجد فيه
14 وحده من الفعل الحسن بين يدي الله اله اسرائيل* من ال يربعام* ويقيم الله ملكا
علي ال اسرائيل* فيستاصل ال يربعام* من كان منهم الان موجودا* ومن يولد من الان
الي ذلك من وقت*

Tolles autem in manu tua decem panes, 3
fructus, & lagenam mellis, & relinques
apud eum; ipséque tibi significabit quid e-
venturum sit puero. Sic fecit uxor Jero- 4
baami; nam surgens perrexit in Silo, per-
venitque domum Achiæ: Achia verò tunc
temporis nihil videbat oculis suis præ se-
nectute. Tunc dixit Deus ad Achiam, 5
Ecce uxor Jerobaami accedit ad te, nun-
tium de filio suo à te postulatura, quoni-
am æger est: his et talibus alloquitor eam:
accedit autem simulata. Cùm igitur au- 6
disset eam Achia venientem & januæ jam
astantem, procidit ad pedes ejus, dixitque
ei; Accede O uxor Jerobaami: quarè si-
mulata es? ego verò missus sum ut infau-
sta tibi prædicam. Vade, & dic Jerobaa- 7
mo, Sic ait Deus, Deus Israelis; Præmium
tuum hoc erit, quandoquidem evexi te è
communi populo, & constitui te regem su-
per populum meum, nempe gentem Israe-
liticam: Avulsi regnum è domo Davidis, 8
tuúmque feci, attamen non es imitatus
servum meum Davidem in custodia præ-
ceptorum meorum, nec imitatus es ambu-
lationem ejus in religione mea ex toto cor-
de suo, nihil perversè erga me agendo: Imò 9
pessimè te gessisti, adeo ut superaveris hac
in re cunctos prædecessores tuos: & abi-
ens fecisti tibi idola gentium, fusilia, &
quidquid ad iram me provocabat; & re-
jecisti pietatem meam à conspectu oculo-
rum tuorum: Propterea ego illaturus 10
sum in domum Jerobaami mala, nec re-
licturus Jerobaamo mingentem ad parie-
tem; neque solventem, neque ligantem, sed
evellam stirpem Jerobaami, quo modo ra-
cemator vites perscrutatur ad extremum
usque racemum. Qui mortuus fuerit Je- 11
robaamo in civitate, hunc comedent canes:
& qui mortuus fuerit ex eis in deserto,
hunc aves cœli comedent: sic enim locu-
tus est Deus sententiâ irrevocabili. Tu 12
verò surge, teque domum tuam recipe, &
ad ingressum pedis tui in civitatem, mori-
etur adolescens, Et lugebunt eum omnes 13
Israelitæ, & sepelient eum: is enim solus
ingredietur adhuc Jerobaamo in sepul-
chrum, eò quòd in ipso solo ex Jerobaami
familia inventum sit aliquod bonum opus
coram Deo, Deo Israelis. Creabit ergò 14
Deus regem super gentem Israeliticam,
qui extirpabit familiam Jerobaami, tam
eos qui sunt modò præsentes, quàm qui na-
sci turi sunt in posterum ad illud usque
tempus.

מלכים א: יד

arundo movetur sicut ,Israel Dominus percutiet Et
15 והכה יהוה את־ישראל כאשר ינוד הקנה
,ista bona terra *desuper* Israel evellet & ,aquis in
במים ונתש את־ישראל מעל האדמה הטובה הזאת
quod eo :flumen trans eos disperget ,eorum patribus dedit quam
אשר נתן לאבותיהם וזרם מעבר לנהר יען אשר
tradet Et .Dominum irritantes suos lucos fecerunt
16 עשו את־אשריהם מכעיסים את־יהוה: ויתן
qui & ,peccavit qui Jarobham peccata propter ,Israel
את־ישראל בגלל חטאות ירבעם אשר חטא ואשר
venit & ,abiit & ,Jarobham uxor surrexit Et .Israel fecit peccare
17 החטיא את־ישראל: ותקם אשת ירבעם ותלך ותבא
.est mortuus puer & ,domus limen *in* ingrediente ipsa :Tirsah in
תרצתה היא באה בסף־הבית והנער מת:
verbum juxta ,Israel omnis eum planxerunt & ,eum sepelierunt Et
18 ויקברו אתו ויספדו־לו כל־ישראל כדבר
.prophetæ Achijahu sui servi *manu in* fuerat locutus quod ,Domini
יהוה אשר דבר ביד־עבדו אחיהו הנביא:
,regnavit quibus & ,pugnavit quibus ,Jarobham verborum *residuum* Et
19 ויתר דברי ירבעם אשר נלחם ואשר מלך
.Israel regum dierum verborum libro *super* scripta ipsa ecce
הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל:
:anni duo & viginti ,Jarobham regnavit quibus dies Et
20 והימים אשר־מלך ירבעם עשרים ושתים שנה
.eo pro ejus filius Nadab regnavit & :suis patribus cum *jacuitque*
וישכב עם־אבתיו וימלך נדב בנו תחתיו:
quadraginta filius :Jehudah in regnavit Selomoh filius Rechabham Et
21 ורחבעם בן־שלמה מלך ביהודה בן־ארבעים
annis septendecim & *ipsum regnando in* Rechabham anni unius &
ואחת שנה רחבעם במלכו ושבע עשרה שנה
ponendum ad ,Dominus elegit quam civitate ,Jerusalaim in regnavit
מלך בירושלם העיר אשר־בחר יהוה לשום
ejus matris nomen & :Israel tribubus omnibus ex ibi suum nomen
את־שמו שם מכל שבטי ישראל ושם אמו
,Domini oculis in malum Jehudah Fecitque .Hammonitis Nahamah
22 נעמה העמנית: ויעש יהודה הרע בעיני יהוה
eorum patres fecerunt quæ omnibus præ eum fecerunt æmulari &
ויקנאו אתו מכל אשר עשו אבתם
sibi ipsi etiam ædificaverunt Et .peccaverunt quæ suis peccatis in
23 בחטאתם אשר חטאו: ויבנו גם־המה להם
subter & ,excelsum collem omnem super ,lucos & ,statuas & ,excelsa
במות ומצבות ואשרים על כל־גבעה גבהה ותחת
fecerunt :terra in erat scortator etiam Et .viride lignum omne
24 כל־עץ רענן: וגם־קדש היה בארץ עשו
Dominus ejecit quas ,gentium abominationes omnes secundùm
ככל התועבת הגוים אשר הוריש יהוה
regis quinto anno in ,fuit Et .Israel filiorum *faciebus* à
25 מפני בני ישראל: ויהי בשנה החמישית למלך
tulit Et :Jerusalaim *super* Ægypti rex Sisac ascendit ,Rechabham
26 רחבעם עלה שושק מלך־מצרים על־ירושלם: ויקח
& ,regiæ domus thesauros & ,Domini domus thesauros
את־אצרות בית־יהוה ואת־אוצרות בית המלך ואת־
,Selomoh fecerat quæ ,aurea scuta omnia tulit & :tulit omnia
הכל לקח ויקח את־כל־מגני הזהב אשר עשה שלמה:
mandavit & ;ærea scuta eis pro Rechabham rex fecit Et
27 ויעש המלך רחבעם תחתם מגני נחשת והפקיד
.regiæ domus ostium *observantium* cursorum principum manu *super*
על־יד שרי הרצים השמרים פתח בית המלך:
,cursores ea portabant ,Domini domum *regem intrandi tempore* à ,fuit Et
28 ויהי מדי־בא המלך בית יהוה ישאום הרצים
.cursorum thalamum ad ea reportabant &
והשיבום אל־תא הרצים:

Versio VULG. LAT.

15 Et percutiet Dominus Deus Is-
rael, sicut moveri solet arundo
in aqua: & evellet Israel de
terra bona hac, quam dedit
patribus eorum, & ventilabit
eos trans Flumen: quia fece-
runt sibi lucos, ut irritarent
16 Dominũ. Et tradet Dñs Israel
propter peccata Jeroboam, qui
peccavit, & peccare fecit Isra-
17 el. Surrexit itaq; uxor Jeroboã,
& abiit, & venit in Thersa:
cúmque illa ingrederetur li-
men domûs, puer mortuus est,
18 Et sepelierunt eum. Et planxit
eum omnis Israel juxta sermo-
nem Domini, quem locutus est
in manu servi sui Ahiæ pro-
19 phetæ. Reliqua autem verbo-
rum Jeroboam, quomodò pu-
gnaverit, & quomodò regna-
verit, ecce scripta sunt in li-
bro Verborum dierum regum
20 Israel. Dies autem, quibus re-
gnavit Jeroboam, viginti duo
anni sunt: & dormivit cum
patribus suis: regnavitque Na-
21 dab filius ejus pro eo. Porrò
Roboã filius Salomonis regna-
vit in Juda. Quadraginta & u-
nius anni erat Roboam, cùm
regnare cœpisset: decem & se-
ptem annos regnavit in Jeru-
salé civitate, quam elegit Do-
minus ut poneret nomen suum
ibi, ex omnibus tribub' Israel.
Nomen auté matris ejus Naa-
22 ma Ammanitis. Et fecit Judas
malum coram Domino, & ir-
ritaverunt eum super omnib',
quæ fecerant patres eorum in
peccatis suis quæ peccave-
23 runt. Ædificaverunt enim &
ipsi sibi aras, & statuas, & lu-
cos, super omnem collem ex-
celsum, & subter omnem ar-
24 borem frondosam: Sed & ef-
fœminati fuerũt in terra, fece-
rúntq; omnes abominationes
gentium, quas attrivit Domi-
nus ante facié filiorum Israel.
25 In quinto auté anno regni Ro-
boã, ascendit Sesac rex Ægypti
26 in Jerusalem, Et tulit thesau-
ros domûs Domini, & thesau-
ros regios, & universa diripu-
it: scuta quoque aurea, quæ
27 fecerat Salomon: Pro quibus
fecit rex Roboam scuta ærea,
et tradidit ea in manum ducum
scutariorum, & eorum qui ex-
cubabant ante ostium domûs
28 regis. Cúmque ingrederetur
rex in domum Domini, porta-
bant ea qui præeundi habe-
bant officium: & posteà re-
portabant ad armamentarium
scutariorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Υἱὸς (β) τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν Ῥο-
βοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ ἑπτακαί-
δεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πό-
λει, ἣν ἐξελέξατο κύριος θεῖναι τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ (γ) ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ.
(δ) καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ
21 (ε) Ἀμμωνῖτις. Καὶ ἐποίησεν Ῥοβοὰμ τὸ πο-
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου· καὶ (ζ) παρεζήλωσεν αὐ-
τὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες (η) αὐ-
23 τῶν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτον. Καὶ
ᾠκοδόμησαν (θ) ἑαυτοῖς ὑψηλὰ καὶ στήλας καὶ
ἄλση ἐπὶ πάντα βουνὸν (ι) ὑψηλόν, καὶ ὑποκά-
24 τω παντὸς ξύλου συσκίου. Καὶ σύνδεσμος ἐγε-
νήθη ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησαν ἀπὸ (κ) πάντων
τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος
25 ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος Ῥο-
βοάμ, ἀνέβη Σουσακὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ
26 Ἱερουσαλήμ. Καὶ (λ) ἔλαβε πάντας τοὺς θησαυ-
ροὺς οἴκου κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βα-
σιλέως, καὶ τὰ δόρατα τὰ χρυσᾶ ἃ ἔλαβε
Δαυὶδ ἐκ χειρὸς τῶν παίδων (μ) Ἀδραζα-
ὰρ βασιλέως Σουβά, καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς
Ἱερουσαλὴμ τὰ (ν) πάντα ἃ ἔλαβεν, ὅπλα
τὰ χρυσᾶ ὅσα ἐποίησε (ξ) Σαλωμών, καὶ
27 ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἐ-
ποίησε Ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς ὅπλα χαλ-
κᾶ ἀντ' αὐτῶν· καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτῶν
οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρεχόντων οἱ φυλάσσοντες
28 τὸν πυλῶνα οἴκου (ο) βασιλέως. Καὶ ἐγένετο
ὅτε εἰσεπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου,
καὶ (π) ᾖρον αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες καὶ ἀπη-
ρείδοντο αὐτὰ εἰς τὸ θεὲ τῶν παρατρεχόντων.
29 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ῥοβοὰμ καὶ (ρ) πάν-
τα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα
ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν
30 Ἰούδα. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ῥοβοὰμ
καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας.
31 Καὶ ἐκοιμήθη Ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει (σ)
Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιοὺ (τ) ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (β) τεσσαράκοντα (γ) ἐκεῖ καὶ ἐκ (δ) καὶ ὄνομα (ε) Ἀμανῖτις. (ζ) παρεζήλωσαν (η) αὐτοῦ καὶ ἐν (θ) καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς (ι) ὑψηλοῦ, (κ) πάντων βδελυγμάτων (λ) ἔλαβεν τοὺς (μ) Ἀδρααζὰρ (ν) πάντα ἔλαβεν, καὶ ἔλαβεν ὅπλα (ξ) Σαλωμών. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ· καὶ (ο) τοῦ βασιλέως. (π) ἦραν (ρ) πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ (σ) Δαυίδ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμανῖτις. καὶ (τ) υἱὸς

ΚΕΦ. ιε.

1 ΚΑὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύ-
οντος Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, βασιλεύει Ἀβιοὺ
2 υἱὸς Ῥοβοὰμ ἐπὶ Ἰούδαν. (α) Καὶ τρία ἔτη
ἐβασίλευσεν (β) ἐπὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ ὄνο-
μα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μααχὰ θυγάτηρ Ἀβεσ-
3 σαλώμ. Καὶ ἐπορεύθη (γ) ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ἐνώπιον αὐτοῦ,
καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ
4 αὐτοῦ, ὡς ἡ καρδία τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ὅτι
διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ (δ) κύριος κατά-
λειμμα, ἵνα στήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐ-
τόν, καὶ στήσῃ τὴν Ἱερουσαλήμ,

MS.A. (α) Καὶ *δεκαὲξ ἔτη (β) ἐν (γ) ἐν πάσαις ταῖς (δ) κύριος ὁ θεὸς κατάλειμμα ἐν Ἰσραήλ, ἵνα

Filius (b) quadraginta, & unius annorum Roboam, cùm ipse iniit regnum: & septem & decem annos regnavit in Hierusalem, civitate, quam elegit Dominus ad ponendum nomen suum ibi ex omnibus tribubus Israel. Et nomen matris ejus, Naama Ammonites. 22
Et fecit (c) Roboam malum in conspectu Domini: & ad zelum provocavit eum in omnibus, quæ fecerant patres sui, in peccatis suis, quæ peccaverunt. Et ædificârunt sibi excelsa, & titulos, & lucos super omnem collem excelsum, & subter omnem arborem umbrosam. 23
Et (d) colligatio facta est in terra: & fecerunt de omnibus abominationibus gentiũ, quas abstulit Dominus à facie filiorum Israel. 24
Et factum est in anno quinto regnante Roboam, ascendit Susacim rex Ægypti super Hierusalem: 25
Et cepit omnes thesauros domûs Domini, & thesauros domûs regis, & (e) lanceas aureas, quas tulerat David de manu puerorum Adrazar regis Suba, & intulerat ea in Hierusalem, omnia, quæ tulerat; scuta aurea quæcunq; fecerat Salomon: & abstulit ea in Ægyptum. 26
Et fecit Roboam rex scuta ænea pro eis: & præpositi sunt super ea duces præcursorum, qui custodiebant ostium domûs regis. 27
Et factum est; quando ingrediebatur rex in domum Domini; & portabant ea præcursores, & statuebant ea in (f) Thee præcursorum. 28
Et reliqua verborum Roboam, & omnia, quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum (g) regibus Juda? 29
Et bellum fuit inter Roboam, & inter Hieroboam omnibus diebus. 30
Et dormivit Roboam cum patribus suis: & sepelitur cum patribus suis in civitate David. Et regnavit Abiu filius ejus pro eo. 31

CAP. XV.

ET in anno octavo & decimo, reguante Hieroboam filio Nabat, regnat Abiu filius Roboam super Judam. 1
Et tribus annis regnavit in Hierusalem. Et nomen matris ejus Maacha filia Abessalom. 2
Et ambulavit in peccatis patris sui, quæ fecit in (a) conspectu ejus: & non fuit cor ejus perfectum cum Domino Deo suo, sicut (b) cor patris ejus. 3
Quoniam propter David dedit ei (c) Dominus reliquias, ut statuat filios ejus post eum, & statuat Hierusalem: 4

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וימחי יי ית ישראל כמא דנאד קניא במיא ויעקר ית ישראל מעל ארעא טבתא הדא
דיהב לאבהתהון ויגלינון מעבר פרת חלף דעבדו ית אשריהון מרגזין קדם יי:
16 וימסר ית ישראל בדיל חובי ירבעם דחב ודחיב ית ישראל: וקמת אתת ירבעם ואזלת
17 ואתת לתרצת היא עלת בספא דביתא ורביא מית: וקברו יתיה וספדו עלוהי כל
18 ישראל כפתגמא דיי דמליל ביד עבדיה אחיה נביא: ושאר פתגמי ירבעם דאגיח קרבא
19 ודמלך הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דישראל: ויומיא דמלך
20 ירבעם עסרין ותרתין שנין ושכיב עם אבהתוהי ומלך נדב בריה תחותוהי: ורחבעם בר
21 שלמה מלך על דבית יהודה בר ארבעין וחדא שנא רחבעם כד מלך ושבע עסרי שנין
מלך בירושלם קרתא דאתרעי יי לאשראה ית שכנתיה תמן מכל שבטיא דישראל
22 ושום אמיה נעמה מבני עמון: ועבד דבית יהודה דביש קדם יי וארגיזו קדמוהי
23 מכל דעבדו אבהתהון בחוביהון די חבו: ובנו אף אנון להון במן וקמן ואשרין על
24 כל רמא מנטלא ותחות כל אילן עבוף: ואף נפקת ברא הוה בארעא עבדו ככל
25 תועבת עממיא די תריך יי מן קדם בני ישראל: והוה בשתא חמישתא למלכא
26 רחבעם סליק שישק מלכא דמצרים על ירושלם: ונסיב ית אוצרי בית מקדשא דיי
27 וית אוצרי בית מלכא וית כולא נסיב ונסיב ית כל מגני דהבא דעבד שלמה: ועבד
מלכא רחבעם חלופיהון מגני נחשא ומני על רבני רהטיא דנטרין תרע בית
28 מלכא: והוה בזמן דעליל מלכא לבית מקדשא דיי נסבין להון רהטיא ומתיבין להון
לדוכא דרהטיא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et percutiet Dominus Israel, sicut agitatur canna in aquis; & evellet Is- 15
rael de terra bona hac quam dedit patribus eorum, & transmigrare faciet
ultra Perath; propterea quòd fecerunt lucos suos, irritantes Dñm. Et tradet 16
Israel ob reatus Jerabgham, qui peccavit & peccare fecit Israel. Et 17
surrexit uxor Jerabgham, & abiit, & venit in Thirszah: ipsa intrante li-
men domus, puer mortuus est. Et sepelierunt illum & lamentati sunt su- 18
per illum omnis Israel, juxta verbum Domini quod locutus fuerat per
manum servi sui Ahhiah prophetæ. Et reliquum verborum Jerabgham 19
quomodo iniverit bellum, & quomodo regnaverit, ecce illa scripta sunt
in libro verborum dierum regum Israel. Et dies quibus regnavit Jerab- 20
gham, fuerunt viginti & duo anni; & dormivit cum patribus suis, & re-
gnavit Nabab filius ejus pro eo. Et Rehhabgham filius Selomoh regnavit 21
super viros domus Jehudah: filius quadraginta & unius annorum erat
Rehhabgham quando regnavit, & septendecim annis regnavit in Jerusa-
lem, civitate in qua complacuit sibi Dñs ponere majestatem suam ibi
præ omnibus tribubus Israel, & nomen matris ejus Naghamah, de filiis
Ghamon. Et *fecit* [*populus*] domûs Jehudah, quod malum erat ante Do- 22
minum, & irritaverunt eum magis, quàm omnia quæ fecerant *patres* eo-
rum, peccatis suis quæ peccaverunt. Et ædificaverunt etiam ipsi sibi excel- 23
sa, & statuas & lucos super omnem collem elevatum, & sub omni arbore
frondosa. Et etiam scortum fuit in terra: fecerunt secundùm omnem abo- 24
minationem gentium quas ejecit Dñs ante filios Israel. Et fuit anno quinto 25
regis Rehhabgham, ascendit Sisak rex Miszraim contra Jerusalem. Et ce- 26
pit *thesauros* domus sanctuarii Dñi & thesauros domus regis, & omnia
cepit, & cepit omnia scuta auri quæ fecerat Selomoh. Et fecit rex Re- 27
hhabgham pro eis scuta æris, & deposuit *apud magistros* cursorum, qui cu-
stodiebant portã dom' regis. Et fuit tempore quo veniebat rex in domum 28
sanctuarii Dñi, accipiebãt ea cursores, et referebãt illa in conclave cursorũ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܢܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܡܬܬܙܝܥ ܩܢܝܐ ܒܪܘܚܐ. ܘܢܥܩܘܪܝܘܗܝ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ
ܛܒܬܐ ܕܝܗܒ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܢܒܕܪ ܐܢܘܢ ܠܥܒܪ ܢܗܪܐ. ܣܘܦ ܕܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܕܚܠܬܐ
16 ܘܡܪܓܙܝܢ ܠܡܪܝܐ. * ܘܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܛܠ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܪܒܥܡ ܕܚܛܐ
17 ܘܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܩܡܬ ܐܢܬܬܗ ܕܝܪܒܥܡ. ܘܐܙܠܬ ܘܥܠܬ ܠܬܪܨܐ. ܘܟܕ ܥܠܬ
18 ܠܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ. ܘܡܝܬ ܛܠܝܐ. * ܘܩܒܪܘܗܝ ܘܒܟܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ
19 ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܐܝܕ ܥܒܕܗ ܐܚܝܐ ܢܒܝܐ ܫܝܠܘܢܝܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ
ܕܝܪܒܥܡ. ܘܩܪܒܘܗܝ ܘܡܠܟܘܬܗ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܡܠܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
20 * ܘܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟ ܝܪܒܥܡ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܫܟܒ ܝܪܒܥܡ
21 ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܡܠܟ ܢܕܒ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܪܚܒܥܡ ܒܪ ܫܠܝܡܘܢ ܐܡܠܟ ܥܠ
ܝܗܘܕܐ. ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ ܪܚܒܥܡ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܫܒܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ
ܒܐܘܪܫܠܡ. ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܒܐ ܡܪܝܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܣܡ ܫܡܗ ܬܡܢ.
22 ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ ܢܥܡܐ ܥܡܘܢܝܬܐ. * ܘܥܒܕܘ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܛܢܘܗܝ
23 ܒܟܠܗܝܢ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܒܚܛܗܝܗܘܢ ܕܚܛܘ. * ܘܒܢܘ ܠܗܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ
24 ܒܝܬ ܓܐܘܬܐ ܘܩܡܘܬܐ ܘܐܫܝܪܬܐ. ܥܠ ܟܠ ܪܡܬܐ ܪܡܬܐ. ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܥܒܝܐ. * ܘܐܦ
ܙܢܝܘܬܐ ܗܘܬ ܒܐܪܥܐ. ܘܥܒܕܘ ܐܝܟ ܟܠܗܝܢ ܛܢܦܬܐ ܕܥܡܡܐ. ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ
25 ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܒܫܢܬܐ ܕܚܡܫ ܠܡܠܟܐ ܪܚܒܥܡ. ܣܠܩ ܫܝܫܩ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ
26 ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܢܣܒ ܓܙܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܓܙܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܢܣܒ ܟܠܗܘܢ
27 ܬܪܣܐ ܕܕܗܒܐ ܕܥܒܕ ܫܠܝܡܘܢ. * ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ ܪܚܒܥܡ ܚܠܦܝܗܘܢ ܬܪܣܐ ܕܢܚܫܐ. ܘܐܫܠܡ
28 ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܪ̈ܗܛܐ ܕܢܛܪܝܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. * ܘܟܕ ܥܐܠ ܗܘܐ ܡܠܟܐ
ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܫܩܠܝܢ ܠܗܘܢ ܪ̈ܗܛܐ: ܘܡܗܦܟܝܢ ܠܗܘܢ ܠܒܝܬ ܪ̈ܗܛܐ. *

Percutiétque Dominus Iſraelem, quemad- 15
modum arundo agitatur vento; & evellet Iſ-
raelem è terra bona quam dedit patribus eo-
rum, & diſperget eos citra fluvium; eò quòd
fecerint ſibi cultus, & Dominum irritent.
Tradétque Iſraelem propter peccata Jeroba- 16
ami qui peccavit, & ad peccandum induxit
Iſraelem. Surgens itaque uxor Jerobaami 17
diſceſſit, & intravit in Therſam, eáque ingre-
diente januam domûs ſuæ, mortuus eſt puer.
Et plangentes eum omnes Iſraelitæ ſepelie- 18
runt eum, juxta ſermonem Domini quem lo-
cutus fuerat per ſervum ſuum Ahiam pro-
phetam Silonitem. Reliqua geſta Jerobaami, 19
prælia, & regnum, ecce ſcripta ſunt in libro
Chronicorum regum Iſraelis. Dies autem qui- 20
bus regnavit Jerobaam ſuper Iſraelem, fue-
runt viginti duo anni. Jerobaamo cum patri-
bus ſuis occumbente, regnavit Nadab filius
ejus poſt ipſum. Interea Rehabaam filius Sa- 21
lomonis regnabat ſuper Judam: annos qua-
draginta unum natus erat Rehabaam quando
regnavit: ſeptemdecim autem annis regnavit
in Jeruſalem civitate quam Dominus elegerat
ex omnibus tribubus Iſraelis, ut ibi colloca-
ret nomen ſuum; nomen matris ejus erat Na-
ama Ammonitis. Juda quoque fecerunt quod 22
malum erat coram Domino, & ad zelotypi-
am moverunt eum cunctis rebus quas fece-
rant patres eorum, & peccatis ſuis quæ com-
miſerunt. Nam extruxerunt etiam ipſi ſibi al- 23
taria, ſtatuas, & cultus ſuper omnem col-
lem excelſum, & ſubter omnem arborem
ſpiſſam. Quin etiam ſcortatio fuit in terra, & 24
fecerunt juxta omnem abominationem gentiũ
quas Dominus conſumpſerat à conſpectu fi-
liorum Iſraelis. Factúmque eſt anno quinto 25
regis Rehabaam, ut aſcenderet Siſac rex Æ-
gypti contra Jeruſalem, Raperétque theſau- 26
rum domûs Domini, & theſaurum domûs re-
giæ, & deriperet omnes clypeos aureos quos
fecerat Solomon. Fecitq; rex Rehabaam loco 27
illorum æneos, tradiditque eos in manum
magnatum & curſorum qui cuſtodiebant oſti-
um domûs regiæ. Et quoties ingrediebatur 28
rex domum Domini, ferebant eos curſores,
tum referebant eos in domum curſorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * ويبيد الله بني اسرايل كما يدود القصب في الماء * ويستاصل آل اسرايل من على هذه الارض
الطيبة التي جعلها لآبايهم * ويجليهم الى عبر الفرات * جزاء لعبادتهم غير ربهم * وما عملوا من
16 المسخطات بين يدي الله * ويوبق الله كذلك بني اسرايل * جزاء لما ادنبه * وجزاء لاتباعهم
17 ما ادنبه يربعام * عند حملهم على ذلك من فعله * ثم قامت امراة يربعام * ومضت ووافت
18 ترصا * فعند بلوغها عارضة الباب * وقد مات الغلام * فقبره الجماعة من بني اسرايل * وناحوا
19 عليه * كما قال الله على يد عبده احيا النبي * وباقي اخبار يربعام * ومحاربته وما ملك * قد كتب
20 في سفر اخبار ملوك بني اسرايل * والمدة التي ملكها يربعام * اثنتا وعشرون سنة * واضطجع
21 مع ابايه * ثم ملك ناداب ابنه مكانه * وكان رحبعام بن سليمان في اول ملكه لآل يهودا * ابن
احدى واربعين سنة * وملك سبعة عشر سنة في دار السلام * وهي القرية التي اختارها الله
لحلول سكينته بها * من جميع حصص اسباط آل اسرايل * واسم امه ناعما * من بني عمون *
22 * وصنعوا آل يهودا القبيح بين يدي الله * وعملوا المسخطات امامه * وفاقوا في ذلك اباءهم
23 وذنوبهم التي ادنبوا * وبنوا لهم ايضا ناموس ودكاكا وسواري * على كل عالية مطلة * وتحت
24 كل شجرة عبية * وعملوا ايضا في ارضهم المستنكرات * وصنعوا كقبايح الامم الذين
25 استاصلهم الله من قدام بني اسرايل * ولما كان في السنة الخامسة لتمليك رحبعام * طلع سيساق
26 ملك مصر الى دار السلام * فاخذ ما في خزاين بيت قدس الله * وخزاين دار الملك * واخذ
27 الترس الذهب الذي عملها سليمان * وصنع الملك رحبعام مكانها تراسا من النحاس * وجعلها
28 على ايدي روساء الرجالة الحافظين باب دار الملك * وكان في الوقت الذي يجي الملك الى
بيت الله * يحملوها الرجالة * ثم يردوها روساء الرجالة *

Agitabitque Deus filios Iſrael, quemad- 15
modum agitatur arundo in aqua; & ex-
tirpabit Iſraelitas ex hac terra optima
quam dederat patribus eorum, & captivos
amandabit eos ultra Euphratem; eò quòd
alium adoraverint præter Dominum ſuũ,
et pro irritationibus quas coram Deo com-
miſerunt. Atque ita perdet Deus filios 16
Iſrael pro culpis ab eo commiſſis, & eò
quòd ſecuti ſint ea in quibus deliquit Je-
robaã, inſiſtentes ejuſmodi actionibus ejus.
Tum ſurgens uxor Jerobaami, abiit, per- 17
venitque Therſam, & ſtatim ac attigit li-
men portæ, mortuus eſt adoleſcens; Et 18
ſepelivit eum cœtus Iſraelitarum, & lu-
xerunt eum, quemadmodum dixerat Deus
per ſervum ſuum Achiam prophetam. Re- 19
liquæ hiſtoriæ Jerobaami, bella, & regnũ
ejus, jam deſcripta ſunt in libro hiſtoriarũ
regum Iſraelitarum. Intervallum autem 20
quo regnavit Jerobeam, fuit viginti duo-
rum annorum. Deinde occubuit cum pa-
tribus ſuis, regnavítque Nadab filius ejus
loco ipſius. Rehabaam verò filius Salomo- 21
nis cùm primùm regnavit in gentẽ Judæ,
natus erat annos quadraginta unum, &
annos ſeptemdecim regnavit in urbe pacis
(hæc eſt civitas illa quam Deus elegerat
ex omnibus portionibus tribuum Iſraelita-
rum ad ſtatuendum in ea habitationem
ſuam.) Nomen matris ejus erat Naama ex
Ammonitis. Gens quoque Judæ turpi- 22
tudinem deſignârunt in conſpectu Dei, &
irritationes coram eo commiſerunt, & ſu-
perârunt hac in re patres ſuos, & ſcelera
eorum quæ perpetrârant: Et ædificârunt 23
ſibi quoque excelſa, & tumulos, trabéſq;
ſuper quemcunque locum altum ac ſubli-
mem, & ſub qualibet arbore denſa. Fe- 24
cerunt etiam in terra ſua res horrendas, et
egerunt ſecundùm turpitudines earum
gentium quas Deus extirpârat à conſpectu
Iſraelitarum. Anno quinto regni Reha- 25
baami aſcendit Siſac rex Ægypti in urbẽ
pacis, Et abſtulit quicquid erat in cellis 26
ſanctuarii Dei, et cellis ædis regiæ; abſtu-
litque clypeos aureos quos fecerat Salo-
mon. Fecitque rex Rehabaam loco illo- 27
rum clypeos æneos, & commiſit eos in ma-
nus ducum peditum cuſtodientium janu-
am domûs regiæ. Et quoties adibat rex 28
domum Dei, pedites geſtabant eos, tum re-
ſtituebant eos duces peditum.

מלכים א : טו

ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Rechabham verborum *residuum* Et
29 ויתר דברי רחבעם וכל־אשר עשה הלא־המה
bellum Et ?Jehudah regum dierum verborum libro *super* scripta
30 כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה : ומלחמה
Jaciitque .diebus omnibus Jarobbam inter & Rechabham inter fuit
31 היתה בין־רחבעם ובין ירבעם כל־הימים : וישכב
civitate in suis patribus cum est sepultus & ,suis patribus cum Rechabham
רחבעם עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו בעיר
Abijam regnavit & :Hammonitis Nahamah ejus matris nomen & :David
דוד ושם אמו נעמה העמנית וימלך אבים
.eo pro ejus filius
בנו תחתיו :

CAP. XV. טו

regnavit ,Nebat filii Jarobham regis decimo octavo anno in Et
1 ובשנת שמנה עשרה למלך ירבעם בן־נבט מלך
nomen & :Jerusalaim in regnavit annis Tribus .Jehudah super Abijam
2 אבים על־יהודה : שלש שנים מלך בירושלם ושם
peccatis omnibus in ambulavit Et .Abisalom filia Mahachah ej[9] matris
3 אמו מעכה בת־אבישלום : וילך בכל־חטאות
cum perfectum ejus cor fuit non & :eum ante fecerat quæ ,sui patris
אביו אשר־עשה לפניו ולא־היה לבבו שלם עם־
dedit David propter Quia .sui patris David cor sicut suo Deo Domino
4 יהוה אלהיו כלבב דוד אביו : כי למען דוד נתן
ejus filium *suscitandum ad* ,Jerusalaim in lucernam ei ejus Deus Dominus
יהוה אלהיו לו ניר בירושלם להקים את־בנו
rectum David fecit Quia .Jerusalaim *faciendū stare ad &* ,eum post
5 אחריו ולהעמיד את־ירושלם : אשר עשה דוד את־הישר
omnibus ei præcepit quæ omnibus ab declinavit non &,Domini oculis in
בעיני יהוה ולא־סר מכל אשר צוהו כל
fuerat bellum Et .Chitthæi Urijah *re in tantum* ,suæ vitæ diebus
6 ימי חייו רק בדבר אוריה החתי : ומלחמה היתה
residuum Et .ejus vitæ diebus omnibus Jarobham inter & ,Rechabham inter
בין־רחבעם ובין ירבעם כל־ימי חייו : ויתר
7 libro *super* scripta ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Abijam verborum
דברי אבים וכל־אשר עשה הלוא־הם כתובים על־ספר
,Abijam inter fuit bellum & ?Jehudah regum dierum verborum
דברי הימים למלכי יהודה ומלחמה היתה בין אבים
cum sepelierũt &,suis patribus cum Abijam *jacuit* Et .Jarobham inter &
8 ובין ירבעם : וישכב אבים עם־אבתיו ויקברו אתו
vigesimo anno in Et .eo pro ej[9] filius Asa regnavit Et .David civitate in
בעיר דוד וימלך אסא בנו תחתיו : ובשנת עשרים
9 quadraginta Et .Jehudah super Asa regnavit ,Israel regis Jarobham
לירבעם מלך ישראל מלך אסא על־יהודה : וארבעים
10 filia Mahachah ejus matris nomē Et .Jerusalaim in regnavit annis uno &
ואחת שנה מלך בירושלם ושם אמו מעכה בת־
David sicut ,Domini oculis in rectum Asa Fecitque .Abisalom
אבישלום : ויעש אסא הישר בעיני יהוה כדוד
11 universa abstulit & ,terra de *catamitos* fecit transire Et .ejus pater
12 אביו : ויעבר הקדשים מן־הארץ ויסר את־כל־
,suam matrē Mahachah etiam Et .sui patres fecerant quæ idola
13 הגללים אשר עשו אבתיו : וגם את־מעכה אמו
succidit & :Luco *terriculamentum* fecerat quæ ,*hera ab eam* amovit &
ויסרה מגבירה אשר־עשתה מפלצת לאשרה ויכרת
excelsa Et .Chidron torrente in combussit & ,ejus *terriculamentum* Asa
14 אסא את־מפלצתה וישרף בנחל קדרון : והבמות
omnibus Domino cum perfectum erat Asa cor *tantum:sunt remota* non
לא־סרו רק לבב־אסא היה שלם עם־יהוה כל־
domus sanctificationes & ,sui patris sanctificationes intulit Et .suis diebus
15 ימיו : ויבא את־קדשי אביו וקדשו בית
,Asa inter erat bellum Et .vasa & ,aurum &,argentum ,Domini
16 יהוה כסף וזהב וכלים : ומלחמה היתה בין אסא
.eorum diebus omnibus ,Israel regem Bahasa inter &
ובין בעשא מלך־ישראל כל־ימיהם :

Versio VUL. LAT.

29 Reliqua autem sermonum Roboam, & omnia quæ fecit, ecce
scripta sunt in libro Sermonũ
30 dierum regum Judæ. Fuitque
bellum inter Roboam & Jero-
31 boam cunctis diebus. Dormivítque Roboam cum patribus
suis, et sepult[9] est cum eis in civitate David: nomen autẽ matris ej[9], Naama Ammanitis: & regnavit Abiã fili[9] ej[9] pro eo.

CAP. XV.

1 IGitur in octavo decimo anno regni Jeroboam filii Nabat, regnavit Abiam super Judam.
2 Tribus annis regnavit in Jerusalẽ: nomen matris ej[9] Maacha,
3 filia Abessalom. Ambulavítq; in omnibus peccatis patris sui, quæ fecerat ante eum: nec erat cor ejus pfectum cum Domino Deo suo, sicut cor David patris
4 ejus. Sed propter David dedit ei Dñs Deus suus lucernam in Jerusalem, ut suscitaret filiũ ej[9] post eum, et statueret Jerusalẽ:
5 Eò quòd fecisset David rectũ in oculis Dñi, & non declinâsset ab omnibus, quæ præceperat ei cunctis diebus vitæ suæ, excepto sermone Uriæ Hethæi.
6 Attamen bellum fuit inter Roboam & Jeroboam, omni tem-
7 pore vitæ ejus. Reliqua autem sermonũ Abiam, et omnia quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regũ Juda? Fuitque prælium inter
8 Abiam & inter Jeroboam. Et dormivit Abiam cum patribus suis, & sepelierunt eum in civitate David: regnavítque Asa
9 fili[9] ej[9] pro eo. In anno ergò vigesimo Jeroboam regis Isra-
10 el regnavit Asa rex Juda, Et quadraginta & uno anno regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Maacha, filia Abes-
11 salom. Et fecit Asa rectum ante conspectũ Dñi, sicut David
12 pater ejus: Et abstulit effœminatos de terra, purgavítque universas sordes idolorum quæ
13 fecerant patres ejus. Insuper & Maacham matrem suam amovit, ne esset princeps in sacris Priapi, et in luco ejus, quẽ consecraverat: subvertitq; specum ejus, & confregit simulacrum turpissimum, & combus-
14 sit in torrente Cedron: Excelsa autem non abstulit. Veruntamen cor Asa perfectum erat cum Domino cunctis die-
15 bus suis: Et intulit ea, quæ sanctificaverat pater suus, & voverat, in domum Domini, ar-
16 gentum & aurum, & vasa. Bellum autem erat inter Asa, & Baasa regem Israel cunctis diebus eorum.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Ὡς ἐποίησε Δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς (ε) αὐτοῦ.
7 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀβιοὺ καὶ πάντα (ζ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (η) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιοὺ καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ.
8 Καὶ ἐκοιμήθη Ἀβιοὺ μετὰ τῶν πατέρων (θ) αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τετάρτῳ ἔτει τοῦ Ἱεροβοάμ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ βασιλεύει
9 Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. (ι) Ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ τοῦ Ἱεροβοὰμ βασιλέως
10 Ἰσραήλ, βασιλεύει Ἀσὰ ἐπὶ Ἰούδαν. Καὶ (κ) τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ (λ) Ἀνὰ θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ.
11 Καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
12 Καὶ ἀφεῖλε τὰς τελετὰς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.
13 Καὶ τὴν (μ) Ἀνὰ τὴν μητέρα (ν) ἑαυτοῦ μετέστησε (ξ) τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθὼς ἐποίησε σύνοδον ἐν τῷ ἄλσει αὐτῆς. καὶ ἐξέκοψεν Ἀσὰ τὰς καταδύσεις αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησε πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ τῶν Κέδρων.
14 Τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρε. (ο) πλὴν ἡ καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.
15 Καὶ εἰσήνεγκε τοὺς κίονας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τοὺς κίονας αὐτοῦ εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, καὶ σκεύη.
16 Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀσὰ καὶ ἀναμέσον Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας (π) αὐτῶν.
17 Καὶ ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν (ρ) Ῥαμά, τοῦ μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον καὶ εἰσπορευόμενον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα.
18 Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ σύμπαν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, τὸ εὑρεθὲν (†) ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς (σ) τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ (τ) ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας παίδων (υ) αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πρὸς υἱὸν Ἄδερ (φ) υἱὸν Ταβερεμὰ υἱοῦ Ἀζὶν βασιλέως Συρίας
19 τοῦ κατοικοῦντος ἐν Δαμασκῷ, λέγων, Διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ πατρός σου. ἰδοὺ ἐξαπέσταλκά σοι (χ) δῶρα ἀργύριον καὶ χρυσίον· δεῦρο, διασκέδασον τὴν διαθήκην σου τὴν (ψ) πρὸς Βαασὰ βασιλέα Ἰσραήλ, καὶ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ.
20 Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἄδερ τοῦ βασιλέως Ἀσά, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῶν (ω) δυνάμεων αὐτοῦ ταῖς πόλεσι τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἐπάταξαν (α) τὴν Αἰν, τὴν Δάν, καὶ τὴν Ἀβὲλ οἴκου Μααχά, καὶ πᾶσαν τὴν (β) Χεννερέθ, ἕως πάσης τῆς γῆς Νεφθαλί.

Quia fecit David rectum coram Domino: non declinavit ab omnibus, quæ mandavit ei, omnibus diebus (d) vitæ suæ. Et reliqua 5
verborum Abiu, & omnia quæ fecit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum Judæ? Et bellum fuit inter Abiu, & inter Hieroboam. Et dormivit 7
Abiu cum patrib[9] suis in (e) vigesimo & quarto anno Hieroboam: & sepelitur cum patribus suis in civitate David. Et regnat Asa 8
filius ejus pro eo. In anno quarto & vigesimo Hieroboam regis Israel, regnat Asa super Judam: 9
Et quadraginta & unum annum regnavit in Hierusalem. Et nomen matris ejus (f) Ana, filia Abessalom. Et fecit Asa rectum in 10
conspectu Domini, sicut David pater ejus. Et abstulit (g) teletas 11
de terra, & (h) dimisit omnes adinventiones, quas fecerant patres 12
sui. Et ipsam Anam matrem suam amovit, ne esset hera, sicut fecerat conventum in luco suo. Et 13
excidit Asa lustra ejus, & combussit igni in torrente Cedron: Excelsa autem non abstulit. Veruntamen cor Asa (i) fuit perfectum cum Domino omnibus diebus ejus. Et intulit columnas patris 14
sui, & columnas ejus intulit in domum Domini argenteas, & aureas, & vasa. Et bellum fuit 15
inter Asa, & inter Baasa regem Israel omnibus diebus eorum. Et 16
ascendit Baasa rex Israel super Judam: & ædificavit Rama, ut non esset egrediens & ingrediens 17
ipsi Asa regi Juda. Et sumpsit Asa omne argentum, & aurum inventum in thesauris domus Domini, & in thesauris domus regis: & dedit ea in manus puerorum suorum. Et misit eos rex Asa ad filium Ader (k) filium Taberema filii Azin regis Syriæ, habitantis in Damasco, dicens; Dis- 18
pone testamentum inter me, & inter te, et inter patrem meum, & patrem tuum. Ecce misi tibi dona argentum, et aurum. Vade, dissipa testamentum tuum, quod erga Baasa regem Israel: et ascendet à me. Et audivit filius Ader 19
regem Asa; et misit principes virtutum suarum civitatibus Israel: et percusserunt Ain, Dan, et Abel domus Maacha, et omnem Chenereth usque ad omnem terram Nephthali. 20

6 MS.A. (ε) αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χετταίου. Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ῥοβοάμ, καὶ μεταξὺ Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν. Καὶ τὰ (ζ) ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ (η) ἐπὶ βιβλίου (θ) αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ βασιλεύει (ι) Καὶ ἐν ἔτει * εἰκοστῷ τοῦ (κ) τεσσαράκοντα (λ) Μααχὰ (μ) Μααχὰ (ν) αὐτοῦ (ξ) τοῦ εἶναι (ο) πλὴν καρδία (π) αὐτῶν. (ρ) Ῥαμμάν, (†) ἐν θησαυροῖς (σ) οἴκου (τ) ἔδωκεν εἰς (υ) αὐτοῦ· * ὁ βασιλεὺς (φ) υἱοῦ Ταβ ἐν Ῥαμμὰ υἱοῦ Ἀζαὴλ βασιλέως (χ) δῶρον (ψ) πρὸς βασιλέα (ω) δυνάμεων τῶν αὐτοῦ (α) τὴν Ναΐν, καὶ τὴν (β) Χενερέθ,

תרגום יונתן · Targum JONATHAN.

29 ושאר פתגמי רחבעם וכל דעבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי דבית
30 יהודה : וקרבא הות בין רחבעם ובין ירבעם כל יומיא : ושכיב רחבעם עם אבהתוהי
31 ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד ושום אמיה נעמא דמבני עמון ומלך אבים בריה
תחותוהי :

טו

1 ובשנת תמני עסרי למלך ירבעם בר נבט מלך אבים על דבית יהודה : תלת שנין
2 מלך בירושלם ושום אמיה מעכא בת אבישלום : ואזל בכל חובי אבוהי דעבד קדמוהי
3 ולא הוה לביה שלים בדחלתיה דיי אלהיה כלביה דדוד אבוהי : ארי בדיל דוד יהב
4 יי אלהיה ליה מלכו בירושלם לאקמא ית בריה תחותוהי ולקימא ית ירושלם : דעבד
5 דוד ית דכשר קדם יי ולא סטא מכל דפקדיה כל יומי חיוהי לחוד בפתגמא דאוריה
6 חתאה : וקרבא הות בין רחבעם ובין ירבעם כל יומי חיוהי : ושאר פתגמי אבים וכל
7 דעבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי דבית יהודה וקרבא הות בין
8 אבים ובין ירבעם : ושכיב אבים עם אבהתוהי וקברו יתיה בקרתא דדוד ומלך אסא
9 בריה תחותוהי : ובשנת עסרין לירבעם מלכא דישראל מלך אסא על שבטא דבית
10 יהודה : וארבעין וחדא שנין מלך בירושלם ושום אמיה מעכה בת אבישלום : ועבד
11 אסא דכשר קדם יי כדוד אבוהי : ופלי נפקת ברא מן ארעא ואעדי ית כל טעותא דעבדו
12 אבהתוהי : ואף ית מעכה אמיה אעדיה ממלכותה דעבדת טעותא לאשרתא וקץ אסא
13 ית טעותה ואוקיד בנחלא דקדרון : ובמתא לא עטרא לחוד לבא דאסא הוה שליב
14 בדחלתיה דיי כל יומוהי : ואיתי ית קודשיה אבוהי וקודשוהי לבית מקדשא דיי כספא
15 ודהבא ומניא : וקרבא הות בין אסא ובין בעשא מלכא דישראל כל יומיהון :
16

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reliquum verborum Rehhabgham & omnia quæ fecit, nónne illa scri- 29
pta sunt in libro verborum dierum *regni* domus Jehudah? Et bellum fuit 30
inter Rehhabgham & inter Jerabgham omnibus diebus. Et dormivit 31
Rehhabgham cum patribus suis; & sepultus est cum patribus suis in urbe
David, & nomen matris ejus Naghamah, quæ erat de filiis Ghamon, &
regnavit Abiam filius ejus pro eo.

CAP. XV.

ANno autem decimo octavo regis Jerabgham filii Nebath regnavit Abi- 1
am super [*populum*] domus Jehudah. Tribus annis regnavit in Jerusa- 2
lem, & nomen matris ejus Maghachah filia Abisalom. Et ambulavit in 3
omnibus peccatis patris sui, quæ fecerat ante eum, & non fuit cor ejus
perfectum in timore Domini Dei sui, sicut cor David patris sui. Nam 4
propter David *dedit* Dñs Deus illi regnum in Jerusalem, suscitando filium
ejus *loco ejus*, & firmando Jerusalem. Quòd fecisset David quod rectum 5
erat ante Dominum, neque declinâsset ab omnibus quæ præceperat ei
omnibus diebus vitæ suæ, præterquam in re Uriah Hhithæi. Et bellum fuit 6
inter Rehhabgham & Jerabgham omnibus diebus vitæ illius. Et reliquum 7
verborum Abiam & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? & bellum fuit inter Abiam & inter 8
Jerabgham. Et dormivit Abiam cum patribus suis, & sepelierunt eum in
urbe David, & regnavit Azza filius ejus pro eo. Et anno vicesimo Jerab- 9
gham regis Israel, regnavit Azza super tribum domus Jehudah. Et qua- 10
draginta & uno annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ej[9] Maghachah filia Abisalom. Et fecit Azza quod rectum erat ante Dñm sicut David 11
pater ejus. Et extirpavit scorta de terra, & amovit omnem errorem quem 12
fecerant patres ej[9]. Et etiam Maghachah matrem suã amovit de regno quæ 13
fecerat Errorem in luco; & excidit Azza Errorem *ejus*, & incendit in torrente Kidron. Sed excelsa non sublata sunt; tantummodo cor Azza erat per- 14
fectũ in timore Dñi omnib[9] dieb[9] ejus. Et attulit sancta patris sui, & san- 15
cta *sua in domum* sanctuarii Domini, argentum & aurum, & vasa. Et
bellum fuit inter Azza & Baghsa regem Israel omnibus diebus eorum. 16

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܪܚܒܥܡ. ܘܟܠܗܝܢ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ
29 ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܪܚܒܥܡ ܠܒܝܬ ܝܘܪܒܥܡ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܗܘܢ.
30 * ܘܫܟܒ ܪܚܒܥܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܩܪܝܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܠܟ ܐܒܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.
31 * ܦܣܩܐ * ܣܗ * ܘܒܫܢܬ ܬܡܢܬܥܣܪܐ ܕܡܠܟܐ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܐܡܠܟ
1 ܐܒܝܐ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ. ܡܥܟܐ ܒܪܬ ܥܒܕܫܠܘܡ.
2 * ܘܗܠܟ ܒܟܠܗܘܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܐܒܘܗܝ ܕܥܒܕ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܒܗ ܫܠܡ ܥܡ
3 ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܐܝܟ ܠܒܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܘܡܛܠ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܝܗܒ ܠܗ ܡܪܝܐ
4 ܐܠܗܐ ܫܪܓܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܕܢܩܝܡ ܒܪܗ ܒܬܪܗ. ܘܢܩܝܡܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܡܛܠ
5 ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܟܠܡܕܡ ܕܦܩܕܗ. ܟܠ ܝܘܡܝ
ܚܝܘܗܝ. ܣܛܪ ܡܢ ܦܬܓܡܐ ܕܐܘܪܝܐ ܚܬܝܐ. * ܘܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܒܝܐ ܒܪ ܪܚܒܥܡ.
6 ܘܒܝܬ ܝܘܪܒܥܡ. ܟܠ ܝܘܡܝ ܚܝܝܗܘܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܒܝܐ. ܘܟܠܗܝܢ
7 ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܫܟܒ ܐܒܝܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ.
8 ܘܐܬܩܒܪ ܒܩܪܝܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܠܟ ܐܣܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܠܝܘܪܒܥܡ ܡܠܟܐ
9 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ. ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܐ
10 ܕܐܡܗ. ܡܥܟܐ ܒܪܬ ܥܒܕܫܠܘܡ. * ܘܥܒܕ ܐܣܐ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ.
11 * ܘܐܥܒܪ ܙܢܝܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܥܒܪ ܟܠܗܘܢ ܦܬܟܪܐ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܘܗܝ. * ܘܐܦ ܠܡܥܟܐ
12 ܐܡܗ. ܐܥܒܪܗ ܡܢ ܪܒܘܬܗ. ܡܛܠ ܕܥܒܕܬ ܗܘܬ ܥܐܕܐ ܠܦܠܚܢܗ. ܘܦܣܩܗ ܐܣܐ ܠܦܬܟܪܗ.
13 ܘܐܘܩܕܗ ܒܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ. * ܘܪܡܬܐ. ܠܐ ܐܥܒܪ. ܒܪܡ ܠܒܗ ܕܐܣܐ ܫܠܡ ܗܘܐ ܥܡ
14 ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܘܗܝ. * ܘܐܥܠ ܩܘܕܫܐ ܕܐܒܗܘܗܝ. ܘܩܘܕܫܘܗܝ.
15 ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ. * ܘܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܣܐ ܠܒܝܬ ܒܥܫܐ
ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܗܘܢ.

Reliqua Rehabaami gesta, & quidquid fecit, 29
ecce scripta sunt in libro annaliũ regũ Juda.
Fuit auté bellum inter Rehabaã & inter Je- 30
robaam cunctis diebus. Occubuitque Reha- 31
baam cum patrib⁹ suis, & sepult⁹ est in civita-
te David, & regnavit Abia fili⁹ ejus post ipsũ.

CAP. XV.

ANno decimo octavo regis Jerobaam fi- 1
lii Nabat, regnavit Abia super Judam
tribus annis in Jerusalem. Nomen autem 2
matris ejus erat Maacha Ebed-selomi filia.
Is ambulavit in omnibus patris sui pecca- 3
tis quæ fecerat ante eum, nec fuit cor ejus in-
tegrum erga Dominum Deum suum, sicut
cor Davidis patris sui. At propter Davi- 4
dem patrem ejus, concessit ei Domin⁹ Deus
lucernam in Jerusalem suscitando filium ejus
post ipsum, eúmque in Jerusalem stabiliendo:
Eò quòd fecisset David quod rectum erat 5
coram Domino Deo suo, nec aberrâsset ab ul-
la rerum quas præceperat ei, cunctis diebus
vitæ suæ, præterquam in sola re Uriæ Hethæi.
Fuit autem bellum inter Abiam Rehabaa- 6
mi filium, & inter Jerobaamum, cunctis die-
bus vitæ illorum. Reliqua facta Abiæ, & 7
quidquid gessit, ecce scripta sunt in libro
annalium regum Judæ. Deinde occubuit 8
Abia cum patribus suis, & sepultus est in ci-
vitate David; regnavitque Asa filius ejus post
ipsum. Anno itaque vigesimo Jerobaa- 9
mi regis Israel, regnavit Asa rex Judæ. An- 10
nis quadraginta uno regnavit in Jerusalem:
(nomen matris ejus erat Maacha Ebed-se-
lomi filia.) Fecitque Asa quod rectum erat 11
coram Domino, sicut David pater suus. Abs- 12
tulit enim scortatores è terra, & abstulit o-
mnia simulachra quæ fecerant patres sui.
Quin etiam ipsam Maacham matrem suam 13
propriâ ipsius magnificentiâ privavit, eò
quòd celebraret solennitatem cultui suo: &
excidit Asa idololatriam ejus, & exussit eam
in torrente Cedron: Verùm excelsa non 14
abstulit. Cor tamen Asæ perfectum fuit erga
Dominum Deum suum cunctis diebus suis.
Intulitque sacra patrum suorum & sacra sua 15
in domum Domini, argentum *videlicet* &
aurum, ac vasa. Fuit autem bellum inter 16
Asam & inter Baasam regem Israelis cunctis
diebus eorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وباقي اخبار رحبعام وما عمل. قد كتب في سفر ايام ملك يهودا * وكانت الملحمة بين رحبعام
30 وبين يوربعام طول مدتيهما * واضطجع رحبعام مع ابائه. وقبر مع ابائه في قرية داود. واسم
31 امه نعماء العمانية. وملك ابيام ابنه مكانه. * تمت مملكة رحبعام بن سليمان:

* مملكة ابيام بن رحبعام بن سليمان *

* الفصل الخامس عشر *

1 * وفي السنة الثامنة عشرة لملك ياربعام بن نباط. ملك ابيام على ال يهودا وملك ثلثة سنين في
2 دار السلم * واسم امه ماعكا ابنة ابيسالوم * وصنع كخطايا ابيه اللاتي صنعها. ولم يكن قلبه
3 سليما في خيفة الله. كقلب داود ابيه * الا انه من اجل داود ثبت الله الاهه مملكته في دار السلم
4 بتمليك ابنه بعده. وتثبيت دار السلم * وذلك لما صنع داود الاستقامة بين يدي الله. وما زاغ
5 من كل ما وصاه مدة ايام حياته. سوي خبر اوريا الحثاني * وكان الحرب بين ابيام وبين يوربعام
6 طول مدتيهما * وباقي اخبار ابيام وما صنع. قد كتب في سفر ايام ملوك يهودا. وكان الملحمة بين
7 ابيام وبين ياربعام ايضا * واضطجع ابيام مع ابائه. وقبروه في قرية داود. وملك اسا ابنه مكانه
8 * في سنة عشرين لملك ياربعام ملك اسرائيل. ملك اسا ملك يهودا * واحدي واربعون سنة ملك
9 في دار السلم * وصنع اسا الاستقامة بين يدي الله. كداود ابيه * وانفا فاعلي المستكرات من
10 الارض. وازال جميع الطواغيت التي صنعها اباوه * وايضا ماعكا امه ازالها عن ملكها. لانها
11 صنعت طاغوت سارية. فقطع اسا طاغوتها. واحرقه في وادي قدرون * خلا ان الباموت لم يزالوا
12 الا ان قلب اسا كان سليما في خيفة الله كل ايامه * وجاء باقداس ابيه واقداسه لبيت قدس الله
13 فضة وذهبا واواني * وكان الحرب بين اسا. وبين بعسا ملك ال اسرائيل. في كل ايامهما.
14
15
16

Reliquæ historiæ Rehabaami, et quid fece- 29
cerit, jam scriptũ est in libro annaliũ re-
gni Judæ. Ceterùm fuit acerrima pugna in- 30
ter Rehabaamũ & inter Jerobaamũ toto
intervallo regni ipsorum. Cúmq; occubuis- 31
set Rehabaam cum patribus suis, & sepul-
tus esset cum patribus suis in civitate Da-
vidis, (nomen autem matris ejus erat Nae-
ma Ammonitis,) regnavit Abiamus filius
ejus loco ipsius.

Finis regni Rehabaami filii Salomonis.

Regnum Abiami filii Rehabaam filii Salomonis.

CAP. XV.

ANno decimo octavo regni Jerobaami 1
filii Nabat, regnavit Abiam super gentem
Judæ: tribus autẽ annis regnavit in urbe
pacis. Nomen matris ejus erat Maacha 2
Abisalomi filia. Fecitq; juxta peccata pa- 3
tris sui, quæ perpetrârat ante eum, nec fuit
animus ejus perfectus in timore Dei sicut
animus Davidis patris sui. Verùm propter 4
Davidem, stabilivit Deus, Deus ejus regnũ
ipsius in urbe pacis regẽ creando filiũ ejus
post ipsum, & urbem pacis conservando.
Idque, quia David rectitudinem exercuit 5
corã Deo, neque deflexit ab omnibus quæ
præceperat ei toto spatio dierũ vitæ suæ,
exceptâ re Uriæ Gethæi. Fuit autẽ bellum 6
inter Abiamum & inter Jerobaamũ totâ
utriusq; ætate. Reliquæ historiæ Abiami, & 7
quæ fecerit, jam scripta sunt in libro anna-
lium regũ Juda. Tum acerrimâ pugnâ in-
ter Abiamũ & inter Jerobaamum redin-
tegratâ, Occubuit Abiamus cum patribus 8
suis, et sepelierunt eum in civitate David;
regnavitque Asa filius ejus loco ipsius.
Anno vigesimo regni Jerobaami regis 9
Israel, regnavit Asa rex Juda. Annis au- 10
tem quadraginta uno regnavit in urbe pa-
cis. Et fecit Asa rectitudinem coram Deo, 11
sicut David pater suus. Nam operantes 12
horrenda expulit è terra, et amovit omnia
idola quæ fecerant patres ejus. Præterea 13
Maacham matrẽ suã ab ejus regno amo-
vit, eò quòd proceræ arboris idolum fecis-
set: tum succidit Asa idolum ejus, et com-
bussit illud in torrente Cedron: Veruntа- 14
men excelsa non fuerunt amota. Nihilo-
minus animus Asæ sincerus fuit in timore
Dei cunctis diebus suis. Attulitque sacra 15
patris sui & sacra sua in sanctuariũ Dei,
argentum, aurũ, & vasa. Cúmq; bellũ es- 16
set inter Asam & inter Baasam regem
Israelitarum cunctis utriusque diebus,

Ramah ædificavit &, Jehudah super Israel rex Bahasa ascendit Et
17 וַיַּעַל בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־הָרָמָה
tulit Et .Jehudah regi Asa ingredientē & egredientē dandū non ad
לְבִלְתִּי תֵּת יֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ 18 וַיִּקַּח
domus thesauris in residuum, aurum & argentū omne Asa
אָסָא אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הַנּוֹתָרִים בְּאוֹצְרוֹת בֵּית־
suorū servorū manu in ea dedit &, regis domus thesauros & DOMINI
יְהוָה וְאֶת־אוֹצְרוֹת בֵּית מֶלֶךְ וַיִּתְּנֵם בְּיַד־עֲבָדָיו
Chezion filii Tabrimmon filiū hadad-Ben ad Asa rex ea misitque
וַיִּשְׁלָחֵם הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל־בֶּן־הֲדַד בֶּן־טַבְרִמֹּן בֶּן־חֶזְיוֹן
te inter & me inter Fœdus : dicendo, Dammasec in habitanti Aram regem
מֶלֶךְ אֲרָם הַיֹּשֵׁב בְּדַמֶּשֶׂק לֵאמֹר׃ 19 בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ
argentū munus tibi misi ecce : tuū patrē inter & meū patrē inter
בֵּין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ שֹׁחַד כֶּסֶף
Israel rege Bahasa cum tuū pactū irrita vade : aurū &
וְזָהָב לֵךְ הָפֵרָה אֶת־בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
misit &, Asa regem ad hadad-Ben audivit Et .me desuper ascendat &
וְיַעֲלֶה מֵעָלָי׃ 20 וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח
Hijon percussit &, Israel urbes super sibi qui virtutum principes
אֶת־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־עִיּוֹן
omni super Chinereth universam &, mahachah-beth Abel &, Dan &
וְאֶת־דָּן וְאֵת אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֵת כָּל־כִּנְּרוֹת עַל כָּל־
ædificando ab destitit &, Bahasa audire secundū fuit Et .Naphthali terra
21 אֶרֶץ נַפְתָּלִי׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת
omnē fecit audire Asa rex Et .Tirsah in mansit &, Ramah
22 אֶת־הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה׃ וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת־כָּל־
ejus ligna &, Ramah lapides tulerunt Et .exemptus non : Jehudah
יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֶת־אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ
Ghebah Asa rex eis in extruxit & : Bahasa ædificaverat quæ
אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת־גֶּבַע
omne &, Asa verborū omniū residuum Et .Mitspah &, Binjamin
23 בִּנְיָמִן וְאֶת־הַמִּצְפָּה׃ וְיֶתֶר כָּל־דִּבְרֵי־אָסָא וְכָל־
hæc nonne, extruxit quas urbes &, fecit quod omne &, ejus robur
גְּבוּרָתוֹ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא־הֵמָּה
tēpore in Tantum ? Jehudah regum dierum verborū libro super scripta
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לְעֵת
suis pedib⁹ cum Asa Jacuitque .suis pedib⁹ ægrotavit suæ senectutis
24 זִקְנָתוֹ חָלָה אֶת־רַגְלָיו׃ וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו
regnavitque : sui patris David civitate in suis patribus cum est sepultus &
וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ
super regnavit Jarobham filius Nadab Et .eo pro ej⁹ filius Jehosaphat
25 יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְנָדָב בֶּן־יָרָבְעָם מָלַךְ עַל־
super regnavit & : Jehudah regis Asa anno secundo in Israel
יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־
ambulavit & : DOMINI oculis in malum Fecitque .duob⁹ annis Israel
26 יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ
Israel fecit peccare quo ej⁹ peccato in &, sui patris via in
בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
eū percussit &, Isachar domo de Achijah filius Bahasa eū super cōspiravit Et
27 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה לְבֵית יִשָּׂשכָר וַיַּכֵּהוּ
coarctantes Israel omnis & Nadab Et .Pelistæis quæ, Ghibbethō in Bahasa
בַעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל צָרִים
regis Asa tertio anno in Bahasa eū Interfecitque .Ghibbethō super
28 עַל־גִּבְּתוֹן׃ וַיְמִתֵהוּ בַעְשָׁא בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ
percussit, ipsum regnare secundū, fuit Et .eo pro regnavit &, Jehudah
29 יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה
Jarobhā ipsi spiraculum omne reliquit non : Jarobham domū omnē
אֶת־כָּל־בֵּית יָרָבְעָם לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם
manu in fuerat locutus quod, DOMINI verbū juxta, eū disperderet donec
עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־
.Silonitæ Achijah sui servi
עַבְדּוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי׃

Versio VUL. LAT.

17 Ascendit quoque Baasa rex Israel in Judam, & ædificavit Rama, ut non posset quispiam egredi vel ingredi de parte
18 Asa regis Juda. Tollens itaque Asa omne argentum & aurū, quod remanserat in thesauris domûs Dñi, & in thesauris domûs regiæ, dedit illud in manus servorū suorū: & misit ad Benadad filiū Tabremon filii Hezion, regem Syriæ, qui habitabat in Damasco, dicens;
19 Fœdus est inter me & te, & inter patrem meū & patrem tuū: ideò misi tibi munera, argentū & aurū: & peto ut venias, & irritū facias fœdus, quod habes cū Baasa rege Is-
20 rael, & recedat à me. Acquiescens Benadad regi Asa, misit principes exercitûs sui in civitates Israel, & percusserunt Ahion, & Dan, & Abeldomū Maacha, & universam Cenneroth, omnem scilicèt terram
21 Nephthali. Quod cū audisset Baasa, intermisit ædificare Rama, & reversus est in Thersa.
22 Rex autem Asa nuntiū misit in omnem Judā, dicens; Nemo sit excusatus: & tulerunt lapides de Rama, & ligna ejus, quibus ædificaverat Baasa, & extruxit de eis rex Asa Gabaa Benja-
23 min, & Maspha. Reliqua autē omniū sermonum Asa, & universæ fortitudines ej⁹, & cuncta quæ fecit & civitates quas extruxit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborū dierū regum Juda? Veruntamen in tempore senectutis suæ doluit
24 pedes. Et dormivit cū patribus suis, & sepultus est cū eis in civitate David patris sui. Regnavitq; Josaphat filius ej⁹ pro
25 eo. Nadab verò fili⁹ Jeroboam regnavit sup Israel anno secūdo Asa regis Juda: regnavitq;
26 sup Israel duobus annis. Et fecit quod malum est in conspectu Dñi, & ambulavit in viis patris sui, & in peccatis ej⁹, qui-
27 bus peccare fecit Israel. Insidiatus est autem ei Baasa filius Ahiæ de domo Issachar, & percussit eum in Gebbethon, quæ est urbs Philisthinorum: siquidem Nadab & omnis Israel
28 obsidebant Gebbethon. Interfecit ergò illum Baasa in anno tertio Asa regis Juda, & regna-
29 vit pro eo. Cúmq; regnásset, percussit omnem domū Jeroboam: non dimisit ne unā quidē animam de semine ej⁹, donec deleret eū, juxta verbum Dñi, quod locutus fuerat in manu servi sui Ahiæ Silonitis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε (γ) Βαασά, καὶ διέλιπε τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμά, καὶ ἀνέστρεψεν εἰς Θερσά.
22 Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ παρήγγειλε (δ) παντὶ Ἰούδα εἰς Ἐνακίμ, καὶ αἴρουσι τοὺς λίθους τῆς (ε) Ῥαμά, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ᾠκοδόμησε Βαασά· καὶ (ζ) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πᾶν βουνὸν Βενιαμὶν καὶ τὴν
23 σκοπιάν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀσά, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία (η) αὐτοῦ ἣν ἐποίησε, καὶ τὰς πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, (θ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐπὶ (ι) βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ (†) γήρως αὐτοῦ ἐπόνεσε τοὺς πόδας
24 αὐτοῦ. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ (κ) πατρὸς αὐτοῦ. καὶ (λ) βασιλεύει
25 Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Καὶ (μ) Ναβὰτ υἱὸς Ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ
26 ἐβασίλευσεν (ν) ἐν Ἰσραὴλ ἔτη δύο. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρ-
27 τίαις αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ περιεκάθισεν αὐτὸν Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ τὸν (ξ) οἶκον Βελαὰν υἱοῦ Ἀχιά, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Γαβαθὼν τῇ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ (ο) Ναβὰτ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ περιεκάθηντο ἐπὶ
28 Γαβαθών. Καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν ἔτει (π) τρίτῳ τοῦ Ἀσὰ υἱοῦ Ἀσὰ βασιλέως
29 Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσε, καὶ (ρ) ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον Ἱεροβοάμ, καὶ οὐχ ὑπελείπετο πᾶσαν πνοὴν τοῦ Ἱεροβοὰμ ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτόν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ
30 δούλου αὐτοῦ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου περὶ τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοάμ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτοῦ (σ) ᾧ παρώργι-
31 σε τὸν κύριον (τ) θεὸν τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (υ) Ναβὰτ καὶ πάντα (φ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦ-
33 σιν (χ) Ἰσραήλ; Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ (ψ) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ εἴκο-
34 σι καὶ (ω) τέσσαρα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ἐν ταῖς (α) ἁμαρτίαις αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

21 *Et factum est, ut audivit Baasa; & omisit ædificare Rama, & revertit in Thersa.*
22 *Et rex Asa condixit omni Juda (l) in Enacim. Et tollunt lapides ipsius Rama, & ligna ejus, quæ ædificaverat Baasa. Et ædificavit in eis rex Asa omnem collem Benjamin, & speculam.*
23 *Et reliqua verborum Asa, & omnis potentia ejus, (m) quam fecit, & omnes civitates, quas ædificavit, nonne ecce hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda? Tantùm in tempore senectutis suæ (n) laboravit pedibus suis.*
24 *Et dormivit Asa cum patribus suis: & sepelitur cum patribus suis in civitate David patris sui. Et regnat Josaphat filius ejus pro eo.*
25 *Et Nabat filius Hieroboam regnat super Israel in anno secundo ipsius Asa regis Juda: Et regnavit in Israel annos duos.*
26 *Et fecit malum in conspectu Domini, & ambulavit in via patris sui, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Israel.*
27 *Et insidiatus est ei Baasa filius Achia super domum (o) Belaan filii Achia: & (p) secavit eum in Gabathon alienigenarum. Et Nabat, & omnis Israel obsidebat super Gabathon.*
28 *Et interfecit eum Baasa in anno tertio ipsius Asa filii (q) Asa regis Juda: & regnavit pro eo.*
29 *Et factum est, ut regnavit; & percussit totam domum Hieroboam: & non reliquit omne spiraculum ipsius Hieroboam, donec exterminavit eum juxta verbum Domini, quod locutus est in manu servi sui Achia*
30 *Selonitæ De peccatis Hieroboam, qui peccare fecit Israel, & in irritatione sua, quâ irritavit Dominum Deum Israel.*
31 *Et reliqua verborum Nabat, & omnia quæ fecit, nonne ecce hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum (r) Israel?*
33 *Et in anno tertio ipsius Asa regis Juda regnat Baasa filius Achia super Israel in Thersa, viginti & quatuor annos.*
34 *Et fecit malum in conspectu Domini: & ambulavit in via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus, (s) quemadmodum peccare fecit Israel.*

MS. A. (γ) Βαασά, * τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμά, (δ) παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς Ἀνακείμ, (ε) Ῥαμμά, (ζ) ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς πᾶν βουνὸν (η) αὐτοῦ καὶ πάντα ἃ * ἐποίησαν, καὶ τὰς πόλεις ἃς (θ) οὐχ ἰδοὺ (ι) βιβλίου (†) γήρους (κ) τοῦ πατρὸς (λ) ἐβασίλευσεν (μ) Ναδάβ (ν) τὸ ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη. (ξ) οἶκον Εἰσάχαρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν Γαβαθών (ο) Ναβάδ (π) τρίτῳ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, (ρ) ἐπάταξεν τὸ σύμπαντα οἴκου Ἱεροβοὰμ ἕως οὗ ἐξωλέθρευσεν αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπελείπετο πᾶσαν πνοὴν τοῦ Ἱεροβοάμ, * ὃς ἥμαρτεν καὶ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ (σ) ὡς (τ) θεὸν Ἰσραήλ. (υ) Ναδάβ (φ) ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα
32 ἐν βιβλίῳ (χ) Ἰσραήλ; Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ἀσὰ καὶ μεταξὺ Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. Καὶ ἐν τῷ (ψ) ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ (ω) τέσσαρα (α) ἁμαρτίαις ὡς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 וּסְלֵיק בַּעְשָׁא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל עַל דְּבֵית יְהוּדָה וּבְנָא יָת רָמְתָא בְּדִיל לְמִשְׁבַּק לְמִפַּק נָפֵיק
18 וְעָלֵל לְאָסָא מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה׃ וּנְסֵיב אָסָא יָת כָּל כַּסְפָּא וְדַהֲבָא דְאִשְׁתָּאֲרוּ בְּאוֹצְרוֹת
בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְיָת אוֹצְרֵי בֵּית מַלְכָּא וּמַנְּנוּן בְּיַדָא דְעַבְדוֹהִי וְשַׁדַּרִנּוּן מַלְכָּא אָסָא לְוָת
19 בַּר הֲדַד בַּר טַבְרִמּוֹן בַּר חֶזְיוֹן מַלְכָּא דַאֲרָם דְּיָתֵיב בְּדַמֶּשֶׂק לְמֵימַר׃ קְיָם בֵּינִי וּבֵינָךְ וּבֵין
אַבָּא וּבֵין אֲבוּךְ הָא שַׁדָּרִית לָךְ שׁוֹחֲדָא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא אֱזֵיל אַשְׁנֵי יָת קְיָמָךְ עִם בַּעְשָׁא
20 מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וְיִסְתַּלֵּק מִנִּי׃ וְקַבֵּיל בַּר הֲדַד מִן מַלְכָּא אָסָא וְשַׁדַּר יָת רַבָּנֵי חֵילְוָתָא
דִּילֵיהּ עַל קִרְוֵי יִשְׂרָאֵל וּמְחָא יָת עִיּוֹן וְיָת דָּן וְיָת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְיָת כָּל גִּינּוֹסַר עַל כָּל
21 אֲרַע שִׁבְטָא דְבֵית נַפְתָּלִי׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַע בַּעְשָׁא וְאִתְמְנַע מִלְּמִבְנֵי יָת רָמְתָא וִיתֵיב
22 בְּתַרְעִיתָא׃ וּמַלְכָּא אָסָא כְּנַשׁ יָת כָּל דְּבֵית יְהוּדָה לֵית דְּנָקֵי וּנְטַלוּ יָת אַבְנֵי רָמְתָא וְיָת
23 אָעָהָא דִּי בְנָא בַעְשָׁא וּבְנָא בְהוֹן מַלְכָּא אָסָא יָת גִּבְעֲתָא דִּבְנֵי בִנְיָמִין וְיָת מִצְפְּיָא׃ וּשְׁאָר
כָּל פִּתְגָּמֵי אָסָא וְכָל גְּבוּרְתֵּיהּ וְכָל דִּי עֲבַד וְקִרְוַיָּא דִּי בְנָא הֲלָא אִנּוּן כְּתִיבִין עַל סְפַר
24 פִּתְגָּמֵי יוֹמַיָּא לְמַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה לְחוֹד לְעִדָּן סֵיבְתֵיהּ אִתְמְרַע בְּרִגְלוֹהִי׃ וּשְׁכֵיב אָסָא
עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאִתְקְבַר עִם אֲבָהָתוֹהִי בְּקַרְתָּא דְדָוִד אֲבוּהִי וּמְלַךְ יְהוֹשָׁפָט בְּרֵיהּ
25 תְּחוֹתוֹהִי׃ וְנָדָב בַּר יָרָבְעָם מְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת תַּרְתֵּין לְאָסָא מַלְכָּא דְשִׁבְטָא דְבֵית
26 יְהוּדָה וּמְלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל תַּרְתֵּין שְׁנִין׃ וַעֲבַד דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ וַאֲזַל בְּאוֹרַח אֲבוּהִי וּבְחוֹבֵיהּ
27 דְּחַיֵּיב יָת יִשְׂרָאֵל׃ וּמְרַד עֲלוֹהִי בַּעְשָׁא בַּר אֲחִיָּה מִשִּׁבְטָא דְבֵית יִשָּׂשכָר וּמְחָהִי בַעְשָׁא
28 בְּגִבְּתוֹן דִּי לִפְלִשְׁתָּאֵי וְנָדָב וְכָל יִשְׂרָאֵל צַיְרִין עַל גִּבְּתוֹן׃ וְקַטְלֵיהּ בַּעְשָׁא בִּשְׁנַת תְּלָת
29 לְאָסָא מַלְכָּא דְשִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּמְלַךְ תְּחוֹתוֹהִי׃ וַהֲוָה בְּמַמְלְכֵיהּ קְטַל יָת בֵּית יָרָבְעָם
לָא אַשְׁאַר כָּל נִשְׁמָא לְיָרָבְעָם עַד דִּי שֵׁיצְיֵיהּ כְּפִתְגָּמָא דַיְיָ דְּמַלֵּיל בְּיַד עַבְדֵּיהּ אֲחִיָּה
שִׁילוֹנָאָה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

17 Et ascendit Baghsa rex Israel contra [*populū*] domus Jehudah, & ædificavit Ramatha, ut non *ampliùs* permitteret exeuntē & intrantem ad Azza re-
18 gem tribus domus Jehudah. Et accepit Azza omne argentū & aurum quæ relicta erant in thesauris domus sanctuarii Dñi & *thesauros* domus regis, & numeravit ea in manu servorū suorū, & misit illa rex Azza ad Barhadad filiū Tabrimon filii Hhezion regem Aram qui habitabat in Dam-
19 mesek, dicendo: Fœdus sit inter me & te, & inter patrē meum & patrem tuum; ecce mitto tibi munus, argentū & aurū: vade immuta fœdus tuū
20 cum Baghsa rege Israel ut ascendat à me. Et obtemperavit Barhadad regi Azza, & misit magistros exercituum qui erant illi adversus urbes Israel, & percussit Ghijon & Dan, & Abel Beth-maghacha, & omnē Ginozar
21 usque ad omnē terrā tribus Nephtali. Et fuit cùm audisset Baghsa, pro-
22 hibitus est ædificare Ramatha, & sedit in *Thargbitha*. Et rex Azza congregavit omnes viros domus Jehudah; non erat qui esset immunis; & tulerunt lapides Ramatha, & ligna ejus quæ ædificaverat Baghsa, et ædi-
23 ficavit ex eis rex Azza Gibghatha filiorum Binjamin, et Mitspeia. Et reliquū omnium verborum Azza, et omnis fortitudo ejus, et omnia quæ fecit, et urbes quas ædificavit, nónne illa scripta sunt in libro verborū dierū *regis* domus Jehudah? Verùm tempore senectutis suæ malè habuit in pe-
24 dibus suis. Et dormivit Azza cum patribus suis, et sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui, et regnavit Jehosaphat filius ejus pro
25 eo. Et Nadab filius Jerabghā regnavit super Israel anno secundo Azza re-
26 gis tribus dom⁹ Jehudah, et regnavit super Israel duobus annis. Et fecit quod malum erat ante Dominum, et ambulavit in via patris sui, et in pec-
27 *cato* ejus *quo* peccare fecit Israel. Et rebellavit in eum Baghsa filius Ahhiah de tribu domus Issachar, et percussit eum Baghsa in Gibthon,
28 quæ erat Pelistæis; et Nadab et omnis Israel obsidebant Gibthon. Et occi-
29 dit illū Baghsa anno tertio Azza regis trib⁹ dom⁹ Jehudah, et regnavit pro eo. Et fuit cùm regnaret, occidit omnē domū Jerabgham: non relictus fuit ulla anima Jerabghamo quosq; consumpsit eā, secundū verbū Domini, quod locutus fuerat per manum servi sui Ahhia Silonæi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 Tunc ascendit Baasa rex Israelis contra Judam, & ædificavit Ramatham, nullúmque reliquit Asæ regi Judæ egredientem & ingredientem.
18 Quamobrem accipiens Asa totum argentum & aurum quod supererat in domo Domini & in thesauro domûs regiæ, tradidit in manum servorum suorum, & misit eos Asa rex Judæ ad filium Hadadi filii Tebar-Amonis, filii Hezjonis regis Adum residentis in Damasco, ut dicerent;
19 Fœdus est inter me & te, & inter patrem meum & patrem tuum: ecce mitto tibi munus argentû & aurum: age, rumpe fœdus tuum cum Baasa rege Israelis, ut abscedat à me.
20 Filius itaque Hadadi acquiescens Asæ, misit imperatores exercituum suorum contra civitates Israelis; qui destruxerunt Ijonem, & Danem, Abel Beth-maachæ, omnésque civitates quæ erant in tota terra Nephtali.
21 Quæ cùm audisset Baasa, destitit ab ædificando Ramatham, & resedit in Thersa.
22 Tum Asa Rege promulgante apud universû Judam, (nemo erat immunis) sustulerunt lapides Ramathæ, et ligna quibus ædificaverat Baasa; iisque ædificavit rex Asa Gebaum Benjamini, & Masphiam.
23 Reliquæ res gestæ Asæ, totum robur ejus, & quicquid fecit, & civitates quas ædificavit; ecce scripta sunt in libro annaliû regum Juda. Tempore autem senectutis suæ agrotavit Asa pedibus suis:
24 Tum occubuit Asa cum patribus suis, & sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui, regnavitque Josaphat filius ejus post ipsum.
25 Porrò Nadab Jerobaami filius regnavit super Israelem anno secundo Asæ regis Juda: regnavit autem super Israelē duobus annis.
26 Et fecit quod malum erat coram Domino, & ambulavit in via patris sui, & in peccatis ejus quibus peccare fecit Israelē.
27 Conspiravit autē in eum Baasa filiꝰ Ahiæ, de domo Isachar, et occîdit eum in Gath-Palestinorum, dum Nadab & omnes Israelitæ obsiderent Gath.
28 Occidit eum, inquam, Baasa anno tertio Asæ regis Juda, & regnavit post ipsum.
29 Et cùm regnâsset, percussit universam domum Jerobaami, ita ut nullam relinqueret animam domui Jerobaami, donec perderet eam; juxta sermonem Domini quem locutus fuerat per servum suû Ahiam prophetam Silonitem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 وطلع بعسا ملك اسرائيل على آل يهودا • وبني الرامة ليقتصر على الصادر والوارد لآسا ملك
18 يهودا * واخذ اسا جميع ما بقي من الفضة والذهب في خزاين دار الملك وجعلها على ايدي
اصحابه موجهه الى بن هداد • بن طبرمون • بن حزيون ملك ارام الساكن بدمشق • وقال له
19 انت تعلم ما بيني وبينك من العهد • وبين ابي وابيك • وقد وجهت اليك رسالة فضة وذهبا •
20 لتبادر بفسخ ما بينك وبين بعسا ملك اسرائيل • واصرفه عني * فقبل ابن هداد من الملك اسا •
وبعث برؤساء الجيوش الذين له • الى قرى آل اسرائيل • واوقع بعيون ودان • وآبيل بيت ماعكا •
21 وجميع القرى التي في ارض نفتالي * فلما سمع بعسا امسك عن اتمام ما التمس بناوه من الرامة •
22 واقام بترصا * والملك اسا تقدم لجميع سبط يهودا • ولم يكن له مانع • فحملوا حجارة الرامة •
وخشبها الذي كان بنى به بعسا • وبنى بها الملك اسا الجبعة التي لآل بنيامين • والمصفا * وباقي
23 اخبار اسا • وجبروته • وساير ما صنعه • والقرى التي بنى • قد كتب في سفر اخبار ايام ملوك
24 يهودا • الا انه عند شيخوخته اعتلت رجلاه * واضطجع اسا مع ابايه • ودفن في قرية داود
25 ابيه • وملك ابنه يهوشافاط مكانه * وكان ابتدى ملك ناداب بن يوربعام على آل اسرائيل في
26 السنة الثانية لآسا ملك يهودا • وملك على آل اسرائيل سنتين * وصنع القبيح بين يدي الله
27 ومشى في طرق ابيه • وفي خطاياه التي اخطا بها آل اسرائيل * فعصاه بعسا بن احيا من سبط ايساخر
واهلكه بعسا في جبتون التي للفلسطينيين • والكل من آل اسرائيل في ذلك الحين محاصرون
28 لجبتون * وكان قتل بعسا له في السنة الثالثة لآسا ملك سبط يهودا • ثم ملك مكانه * وعند
29 ملكه • قتل جميع اهل بيت يوربعام • حتى لم يترك ليوربعام ذا نسمة • حتى افناه • حسب ما
قال الله على يد عبده احيا السيلوني •

17 *Ascendit Baasa rex Israelis contra gentem Juda, & extruxit Ramā, ut aditum precluderet euntibus & redeuntibus ad Asam regē Juda.*
18 *Sed accipiens Asa quicquid remanserat ex argento & auro in ærariis regiis, mittensq; illud per manus amicorū suorū ad filium Hadadi filii Tabarmonis filii Hezjonis, regē Aram, habitantē in Damasco; dixit ad eum,*
19 *Tu nôsti quale fœdus sit inter me & inter te, & inter patrem meum & patrem tuum: munus jam ad te mitto, argentum & aurum, ut quamprimū frangas fœdus quod est inter te & inter Baasam regem Israelis; eumq; à me pellito.*
20 *Filius ergò Hadadi morē gerens Asæ regi, misit duces turmarum suarū in civitates Israelitarum, & bellū intulit Ijoni, & Dani, Abeli Beth-Maachæ, omnibusque civitatibus quæ erant in terra Nephtali.*
21 *Cùm id audisset Baasa, destitit à proposito Ramæ ædificio absolvendo, & commoratus est in Thersa.*
22 *Tunc rex Asa accedens cum universa tribu Judæ, nemine eum impediente asportârunt lapides Ramæ ac ligna quibus ædificaverat Baasa; iisque extruxit rex Asa Gibaam quæ pertinet ad Benjamitas, et Masphā.*
23 *Reliqua historiæ Asæ, ejusque fortitudo, & quidquid fecit, & civitates quas extruxit; jam scripta sunt in libro historiarū dierū regū Juda: Verùm cùm senex esset, laboravit pedibus:*
24 *Et accubuit Asa cum patribus suis, & sepultus est in civitate David patris sui; regnavitque Josaphat filius ejus loco ipsius.*
25 *Fuit autem initium regni Nadabi filii Jerobaami super Israelitas, anno secundo Asæ regis Juda; regnavitque super Israelitas duobꝰ annis.*
26 *Et fecit turpitudinē in conspectu Dei, & ambulavit in viis scelerū patris sui, quibus delinquere fecit filios Israelis.*
27 *Quapropter rebellavit in eum Baasa filius Achiæ de tribu Isachar, peremitque eum Baasa in Gebtone quæ pertinet ad Palestinos, omnibus Israelitis tunc temporis Gebtonē obsidentibus.*
28 *Peremit autē illum Baasa anno tertio Asæ regis tribûs Juda, tum regnavit loco illius.*
29 *Cúmque regnâsset, interfecit totā familiā Jerobaami, ita ut neminē Jerobaamo reliquerit spirantē, adeoque penitùs consumpserit eam, juxta id quod prædixerat Deus per servum suum Achiam Silonitem:*

מלכים א׃ יו

fecit peccare qui & , peccavit qui , Jarobham peccata Super
30 על־חטאות ירבעם אשר חטא ואשר החטיא את
.Israel Deum DOMINUM irritavit qua ;ej⁹ irritatione in ;Israel
ישראל בכעסו אשר הכעיס את־יהוה אלהי ישראל׃
ipsa nónne ,fecit quæ omnia & , Nadab verborum residuum Et
31 ויתר דברי נדב וכל־אשר עשה הלא־הם
bellum Et ? Israel regum dierum verború libro super scripta
32 כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל׃ ומלחמה
.corú diebus omnibus Israel regem Bahasa inter& Asa inter fuit
היתה בין אסא ובין בעשא מלך־ישראל כל־ימיהם׃
super Achijah filius Bahasa regnavit Jehudah regis Asa tertio anno In
33 בשנת שלש לאסא מלך יהודה מלך בעשא בן־אחיה על־
malum Fecitque .annis quatuor & viginti , Tirsah in Israel omnem
34 כל־ישראל בתרצה עשרים וארבע שנה׃ ויעש הרע
,ejus peccato in & ,Jarobham via in ambulavit & ,DOMINI oculis in
בעיני יהוה וילך בדרך ירבעם ובחטאתו
.Israel fecit peccare quo
אשר החטיא את־ישראל׃

CAP. XVI. יו

, Bahasa super Chanani filiú Jehu ad DOMINI verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אל־יהוא בן־חנני על־בעשא
te dedi & , pulvere de te exaltavi quod eo Pro : dicendo
2 לאמר׃ יען אשר הרימתיך מן־העפר ואתנך
,Jarobham via in ambulásti & , Israel meú populum super ducem
נגיד על עמי ישראל ותלך בדרך ירבעם
: eorum peccatis in me irritandum ad Israel meú populum fecisti peccare &
ותחטא את־עמי ישראל להכעיסני בחטאתם׃
:ejus domus posteros & , Bahasa posteros succidens ego Ecce
3 הנני מבעיר אחרי בעשא ואחרי ביתו
.Nebat filii Jarobham domum sicut tuam domum dabo &
ונתתי את־ביתך כבית ירבעם בן־נבט׃
ei mortuum & : canes comedent , civitate in Bahasæ ipsi Mortuum
4 המת לבעשא בעיר יאכלו הכלבים והמת לו
,Bahasa verborum residuum Et .cœlorum volatile comedent ,agro in
5 בשדה יאכלו עוף השמים׃ ויתר דברי בעשא
libro super scripta ipsa nónne , ej⁹ fortitudo & , fecit quæ &
ואשר עשה וגבורתו הלא־הם כתובים על־ספר
cum Bahasa jacuit Et ? Israel regum dierum verborum
6 דברי הימים למלכי ישראל׃ וישכב בעשא עם־
.eo pro ej⁹ filius Elah regnavit & :Tirsah in est sepultus &,suis patrib⁹
אבתיו ויקבר בתרצה וימלך אלה בנו תחתיו׃
ad fuit DOMINI verbú prophetæ Chanani filii Jehu manu in etiam Et
7 וגם ביד־יהוא בן־חנני הנביא דבר־יהוה היה אל־
oculis in fecit quod malum omne super & ,ejus domum ad & ,Bahasa
בעשא ואל־ביתו ועל כל־הרעה אשר־עשה בעיני
dom⁹ sicut existendum ad,suarú manuú opere in eum irritando DOMINI
יהוה להכעיסו במעשה ידיו להיות כבית
sexto & vigesimo anno In .eum percussit quod eo pro & ,Jarobham
8 ירבעם ועל אשר־הכה אתו׃ בשנת עשרים ושש
Israel super Bahasa filius Elah regnavit ,Jehudah regis Asa anno
שנה לאסא מלך יהודה מלך אלה בן־בעשא על־ישראל
,Zimri ej⁹ servus eú super conjuravit Et .annis duobus Tirsah in
9 בתרצה שנתים׃ ויקשר עליו עבדו זמרי
domo , ebrio , bibente Tirsah in ipso Et .currus partis mediæ princeps
שר מחצית הרכב והוא בתרצה שתה שכור בית
eú percussit & ,Zimri venit Et : Tirsah in domú super qui ,Arsah
10 ארצא אשר על־הבית בתרצה׃ ויבא זמרי ויכהו
: Jehudah regis Asa septimo & ,vigesimo anno in eú occidit &
וימיתהו בשנת עשרים ושבע לאסא מלך יהודה
.eo pro regnavit &
וימלך תחתיו׃

Versio VULG. LAT.

30 Propter peccata Jeroboam,
quæ peccaverat, & quibus
peccare fecerat Israel: &
propter delictum, quo irri-
taverat Dominum Deú Israel.
31 Reliqua autem sermonum Na-
dab, & omnia quæ operatus
est, nónne hæc scripta sunt in
libro Verborum dierum regú
32 Israel? Fuitque bellum inter
Asa, & Baasa regé Israel, cun-
33 ctis diebus eorum. Anno tertio
Asa regis Juda, regnavit Baasa
filius Ahiæ, super omnem Is-
rael, in Thersa, viginti quatuor
34 annis. Et fecit malum coram
Dño, ambulavítque in via Je-
roboam, & in peccatis ejus,
quibus peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

1 FActus est autem sermo Dñi
ad Jehu filium Hanani contra
2 Baasa, dicens; Pro eo quòd
exaltavi te de pulvere, & po-
sui te ducem super populum
meum Israel, tu autem ambu-
lásti in via Jeroboam, & pec-
care fecisti populum meum
Israel, ut me irritares in pec-
3 catis eorum: Ecce, ego de-
metam posteriora Baasa, & po-
steriora dom⁹ ejus: & faciam
domum tuam sicut domum Je-
4 roboam filii Nabat. Qui mor-
tuus fuerit de Baasa in civita-
te, comedent eum canes: &
qui mortuus fuerit ex eo in
regione, comedent eum vo-
5 lucres cœli. Reliqua autem
sermonum Baasa, & quæcunq;
fecit, & prælia ejus, nónne
hæc scripta sunt in libro Ver-
borum dierum regum Israel?
6 Dormivit ergò Baasa cum pa-
tribus suis, sepultúsque est in
Thersa: & regnavit Ela filius
7 ejus pro eo. Cùm autem in
manu Jehu filii Hanani pro-
phetæ verbú Dñi factú esset
contra Baasa, & contra domú
ejus, & contra omne malú,
quod fecerat coram Dño, ad
irritandum eum in operibus
manuú suarú, ut fieret sicut do-
mus Jeroboam: ob hanc cau-
sam occîdit eum, hoc est, Jehu
filium Hanani, prophetam.
8 Anno vigesimo sexto Asa regis
Juda, regnavit Ela filius Baasa
super Israel in Thersa duobus
9 annis. Et rebellavit contra eú
servus suus Zambri, dux mediæ
partis equitú: erat autem Ela
in Thersa bibens, & temulen-
tus, in domo Arsa præfecti
10 Thersa. Irruens ergò Zambri,
percussit & occîdit eum, anno
vigesimo septimo Asa regis
Juda, & regnavit pro eo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ις΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ (α)
2 Ἰοὺ υἱοῦ Ἀνανὶ πρὸς Βαασά· Ἀνθ' ὧν ὕψωσά
σε ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον
ἐπὶ (β) τὸν λαόν μου Ἰσραήλ, καὶ ἐπορεύθης
ἐν τῇ ὁδῷ Ἱεροβοάμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λα-
όν (γ) μου τὸν Ἰσραήλ, τοῦ παροργίσαι με ἐν
3 τοῖς ματαίοις αὐτῶν, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω
ὀπίσω Βαασὰ καὶ ὄπισθεν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ
δώσω τὸν οἶκόν σε ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ
4 Ναβάτ. Τὸν τεθνηκότα τοῦ Βαασὰ ἐν τῇ
πόλει (δ) καταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες, καὶ
τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καταφά-
5 γονται αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ τὰ
λοιπὰ τῶν λόγων Βαασὰ καὶ πάντα (ε) ἃ ἐ-
ποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, (ζ) οὐκ ἰδοὺ
ταῦτα γεγραμμένα (η) ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν
6 ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη
Βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν
Θερσᾷ, καὶ βασιλεύει Ἠλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
7 (θ) αὐτοῦ. Καὶ ἐν χειρὶ (ι) Ἰοὺ υἱοῦ Ἀνανὶ ἐλά-
λησε κύριος (κ) ἐπὶ Βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐ-
τοῦ, πᾶσαν τὴν κακίαν ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον κυ-
ρίου τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν
χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ (λ) εἶναι κατὰ τὸν οἶκον Ἱερο-
8 βοάμ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πατάξαι (μ) αὐτόν. Καὶ
Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ
9 δύο ἔτη ἐν Θερσᾷ. Καὶ συνέστρεψεν ἐπ'
(ν) αὐτὸν Ζαμβρὶ ὁ ἄρχων τῆς ἡμίσους τῆς
ἵππου, καὶ αὐτὸς ἦν ἐν Θερσᾷ πίνων με-
θύων ἐν τῷ οἴκῳ (ξ) Ὠσὰ τοῦ οἰκονόμου ἐν
10 Θερσᾷ. Καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν
αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν (ο) αὐτόν, καὶ ἐβασί-
11 λευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βα-
σιλεῦσαι αὐτὸν ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ
12 τοῦ θρόνου (π) αὐτοῦ, Καὶ ἐπάταξεν ὅλον
τὸν (ρ) οἶκον Βαασὰ, κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ
ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Βαασὰ, καὶ
13 πρὸς (σ) Ἰοὺ τὸν προφήτην περὶ πασῶν
τῶν ἁμαρτιῶν Βαασὰ καὶ Ἠλὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,
(τ) ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, τοῦ παροργίσαι
(υ) κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς μα-
14 ταίοις αὐτῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
(φ) Ἠλὰ ἃ ἐποίησεν, (χ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν
15 τῶν βασιλέων (ψ) Ἰσραήλ; Καὶ Ζαμβρὶ ἐβα-
σίλευσεν ἐν Θερσᾷ ἡμέρας ἑπτά. καὶ ἡ
παρεμβολὴ Ἰσραὴλ ἐπὶ Γαβαθὼν (ω) τὴν
τῶν ἀλλοφύλων.

CAP. XVI.

ET factum est verbum Domi- 1
ni in manu Ihu filii Anani ad
Baasa; Pro eo, quòd exaltavi 2
te de terra, & dedi te ducem
super populum meum Israel, &
ambulásti in via Hieroboam, &
peccare fecisti populum meum Is-
rael, ad irritandum me in vani-
tatibus suis; Ecce ego suscito 3
post Baasa, & post domum (a) e-
jus: & dabo domum tuam, sicut
domum Hieroboam filii Nabat.
Mortuum ipsius Baasa in civita- 4
te comedent eum canes: & mor-
tuum ejus in campo comedent e-
um volatilia cœli. Et reliqua 5
verborum Baasa, & omnia quæ
fecit, & potentatus ejus, nónne
ecce hæc scripta in libro Verbo-
rum dierum regum Israel? Et 6
dormivit Baasa cum patribus su-
is: & sepelitur in Thersa: &
regnat Ela filius ejus pro eo. Et 7
in manu Ihu filii Anani locutus
est Dominus super Baasa, & su-
per domum ejus, (b) omne ma-
lum quod fecit in conspectu Do-
mini ad irritandum eum in ope-
ribus manuum suarum: ut esset
secundùm domum Hieroboam,
& propterea quòd percussit e-
um. (c) Et Ela filius Baasa re- 8
gnavit super Israel duobus an-
nis in Thersa. Et (d) convertit 9
se super eum Zambri princeps di-
midii equitatûs: & ipse erat in
Thersa bibens temulentus in do-
mo Osa œconomi in Thersa. Et 10
intravit Zambri, & percussit e-
um, & interfecit (e) eum: &
regnavit pro eo. Et factum est in 11
regnando ipsum, in sedendo i-
psum super thronum ejus, Et per- 12
cussit totam domum (f) Baasa,
juxta verbum, quod locutus est
Dominus super domum Baasa,
& (g) ad Ihu prophetam De o- 13
mnibus peccatis Baasa, & Ela
filii ejus: quomodò peccare fecit
Israel, irritando Dominum Deum
Israel in vanitatibus eorum. Et 14
reliqua verborum Ela, (h) quæ
fecit, nónne ecce hæc scripta in
libro Verborum dierum regum
Israel? Et (i) Zambri regnavit 15
in Thersa dies septem. Et castra
Israel erant super Gabathon alie-
nigenarum.

MS.A. (α) Εἰοὺ (β) τὸν δοῦλόν μου (γ) μου Ἰσραήλ, (δ) καταφάγονται οἱ (ε) ὅσα (ζ) οὐχὶ ταῦτα (η) ἐπὶ βιβλίῳ (θ) αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως Ἀσά. Καί γε (ι) Εἰοὺ υἱοῦ Ἀνανία τοῦ προφήτου ἐλάλησεν (κ) περὶ Βαασὰ, τὴν κακίαν (λ) εἶναι καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοάμ, (μ) αὐτόν. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἕκτῳ * ἐπὶ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη. Καὶ (ν) αὐτῷ παῖς αὐτοῦ Ζαμβρεὶ (ξ) Ἀρσᾶ (ο) αὐτὸν ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν (π) αὐτοῦ, Ἐπάταξεν (ρ) οἶκον αὐτοῦ τοῦ Βαασὰ, οὐχ ὑπελείπετο αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἀγχιστεῖς αὐτοῦ, καὶ ἑταίρους αὐτοῦ. Καὶ ἐξέτριψεν Ζαμβρὶ ὅλον τὸν οἶκον Βαασὰ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν [illegible] (σ) Εἰοὺ (τ) οἳ ἥμαρτον, καὶ ὡς ἐξήμαρτεν (υ) κύριον θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς (φ) Ἠλὰ καὶ πάντα ἃ (χ) οὐχ ἰδοὺ (ψ) Ἰσραήλ; Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα καὶ ἐβασίλευσεν Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ. καὶ ἡ (ω) τῇ τῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 על חובי ירבעם דחב ודחיב ית ישראל בארגזותיה דארגיז קדם יי אלהא דישראל׃
31 ושאר פתגמי נדב וכל די עבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃
32 וקרבא הות בין אסא ובין בעשא מלכא דישראל כל יומיהון׃ 33 בשנת תלת לאסא מלך
שבטא דבית יהודה מלך בעשא בר אחיה על כל ישראל בתרצה עסרין וארבע שנין׃
34 ועבד דביש קדם יי ואזל באורח ירבעם ובחוביה דחב די חיב ית ישראל׃

יו

1 2 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם יהוא בר חנני על בעשא למימר׃ חלף דאפרשתך מן
עפרא ומניתך מלכא על עמי ישראל ואזלתא באורח ירבעם וחיבתא ית עמי ישראל
3 לארגזא קדמי בחוביהון׃ הא אנא מפלי בתר בעשא ובתר ביתיה ואתן ית ביתך כבית
4 ירבעם בר נבט׃ דימות לבעשא בקרתא יכלון כלביא ודימות ליה בחקלא יכלון עופא
5 דשמיא׃ ושאר פתגמי בעשא ודעבד וגבורתיה הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא
6 למלכי ישראל׃ ושכיב בעשא עם אבהתוהי ואתקבר בתרצה ומלך אלה בריה
7 תחותוהי׃ ואף עם יהוא בר חנני נביא פתגם נבואה מן קדם יי הוה על בעשא ועל ביתיה
ועל כל בישתא דעבד קדם יי לארגזא קדמוהי בעובדי ידוהי למהוי כבית ירבעם ועל
8 דקטל יתיה׃ בשנת עסרין ושית שנין לאסא מלך שבטא דבית יהודה מלך אלה בר
9 בעשא על ישראל בתרצה תרתין שנין׃ ומרד עלוהי עבדיה זמרי חד מתרין רבני רתיכיא
10 והוא בתרצה שתי רוי בית ארצא טעותא די בביתא בתרצה׃ ואתא זמרי ומחהי וקטליה
בשנת עסרין ושבע לאסא מלך שבטא דבית יהודה ומלך תחותוהי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propter peccata Jerabgham quæ peccavit, et quibus peccare fecit Israel in 30
irritatione sua, qua irritavit Dñm Deum Israel. Et reliquú verború Nadab 31
et omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verború dierú regum
Israel? Et bellú fuit inter Azza et Baghsa regem Israel omnib⁹ dieb⁹ eorú. 32
Anno tertio Azza regis trib⁹ dom⁹ Jehudah, regnavit Baghsa filius Ahhi- 33
ah super omné Israel in Thirsza viginti et quatuor annis. Et fecit quod ma- 34
lum erat ante Dñm, et ivit in via Jerabgham, et in *peccato* illius *quod pec-
cavit, quo* peccare fecit Israel.

CAP. XVI.

ET fuit verbú prophetiæ ab-ante Dñm cum Jehu filio Hhanani in Bagh- 1
sa, dicendo: Propterea quòd separavi te de pulvere, et præposui te regé 2
super populú meú Israel, sed ambulásti in via Jerabgham, et peccare fe-
cisti populum meum Israel, irritando me peccatis eorú. Ecce ego extirpo 3
post Baghsa et post domú ejus, et dabo domú tuá sicut domú Jerabgham
filii Nebat. Eum qui mortuus fuerit ex Baghsa in civitate, comedent canes, 4
et eum qui mortuus fuerit in agro, comedent aves cœli. Et reliquú verború 5
Baghsa, et quæ fecit, et fortitudo ejus, nónne illa scripta sunt in libro ver-
ború dierú regum Israel? Et dormivit Baghsa cum patrib⁹ suis, et sepultus 6
est in Thirszah, et regnavit Elah fili⁹ ej⁹ pro eo. Et etiá cum Jehu filio Hha- 7
nani propheta verbú prophetiæ ab-ante Dñm fuerat contra Baghsa, et
contra domú ejus, et contra omne malú quod fecit ante Dñm, irritando
eú operib⁹ manuú suarú, ut esset sicut dom⁹ Jerabghá, et propterea q̄ oc-
cidisset eum. Anno vicesimo sexto annorú Azza regis trib⁹ dom⁹ Jehudah, 8
regnavit Elah fili⁹ Baghsa sup Israel in Thirsza duobus annis. Et conjura- 9
vit contra eum servus ejus Zimri unus è duobus magistris currú, et ipse
erat in Thirsza bibens ebrius in domo Arsza *idoli quod* erat *in domo* in
Thirsza. Et venit Zimri et percussit eum, et occîdit eum anno vicesimo se- 10
ptimo Azza regis tribus domus Jehudah, et regnavit pro eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

De Jerobaamo Nabati filio, tum propter 30
peccata ipsius quæ commiserat, & quibus
peccare fecerat Ifraelem, cùm propter iram
magnam ad quam provocaverat Dnm Deum
Ifraelis. Reliquæ res gestæ Nadabi,& quic- 31
quid fecit,ecce fcripta funt in libro annalium
regum Ifraelis. Fuit autē bellum inter Baa- 32
fam & inter Afam regem Juda,cunctis dieb'
eorum. Anno tertio Afæ regis Juda,regna- 33
vit Baafa filius Ahiæ fuper univerfum Ifrae-
lem in Therfa, annis viginti quatuor. Fe- 34
citque quod malum erat coram Domino, &
ambulavit in viis Jerobaami filii Nabati,& in
peccatis ejus quibus peccare fecit Ifraelem.

CAP. XVI.

Factus eft autem fermo Domini ad Jehu 1
Hanani filium contra Baafam, dicendo;
Sic ait Dominus, Quandoquidem evexi te 2
de pulvere, & conftitui te rectorem fuper
populum meum Ifraelem, tu autem ambu-
lâfti in viis Jerobaami,& peccare fecifti po-
pulum meum Ifraelem, ut me ad iram pro-
vocarent opere manuum fuarum; En ego 3
fublaturus fum pofteros Baafæ & pofteros
domûs ejus, & redditurus domum ejus ficut
domum Jerobaami filii Nabati. Morientem 4
Baafæ in civitate, devorabunt canes;& mo-
rientem ei in agro,devorabunt volatilia cœ-
li. Reliquæ res Baafæ,quicquid fecit,& omnis 5
fortitudo ejus; ecce fcripta funt in libro
annalium regum Ifraelis. Poftea occum- 6
bens Baafa cum patribus fuis, fepultus eft
in Therfa;& regnavit Ela fili' ejus poft ipfū.
Etiam per Jehu filium Hanani prophetam, 7
factus eft fermo Domini contra Baafam &
contra totam ejus domum, (propter uni-
verfum malum quod fecerat coram Domino
ut ad iram provocaret eum opere manuum
fuarum) fore illam ficut domum Jerobaami,
eò quòd interfeciffet eum. Anno vigefimo 8
fexto Afæ regis Juda, regnavit Ela Baafæ
filius fuper Ifraelem in Therfa duobus annis.
Et rebellavit in eum Zamre fervus ejus 9
princeps dimidiæ partis equitum: & dum il-
le in Therfa biberet *vinum* vetus in domo
Araæ quam ædificaverat in Therfa; In- 10
greffus eft Zamri, & percuffit ac interfecit
eum anno vigefimo feptimo Afæ regis Juda;
regnavitque poft eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * من اجل خطايا يوربعام التي اخطاها * وحمله لآل اسرائيل على العمل بما اسخط اله اسرائيل
31 * وباقي اخبار ناداب التي صنع * قد كتب في سفر اخبار ملوك آل اسرائيل * وكانت الملحمة
32 بين اسا * وبين بعسا ملك آل اسرائيل * مدة ايامهما * وكان ابتدي ملك بعسا بن احيا على
33 جماعة آل اسرائيل * في السنة الثالثة من ملك اسا ملك يهودا * وملك في ترصا اربعة وعشرين
34 سنة * وصنع القبيح بين يدي الله * وسلك طريق يوربعام بن ناباط * الذي اخطا * وآثم
آل اسرائيل بخطاياه *

* الفصل السادس عشر *

1 * وورد نبوة من عند الله الى ياهو بن حناني في بعسا * قايلاً * ان جزاك على مقابلتك احساني
2 وقد رفعتك من التراب * وجعلتك ملكاً على شعبي اسرائيل * وسلكت في طرق ياربعام بن ناباط *
3 واثمت لشعبي آل اسرائيل * بحملك اياهم على اسخاطي * وها انا مستاصل بقايا بيت بعسا *
4 واجعل بيتك كبيت ياربعام بن ناباط * ويكون من مات لبعسا في القرية * تاكله الكلاب * ومن
5 مات له في الصحراء * تاكله طيور السماء * وما بقي من اخبار بعسا التي صنع * وجبروته * قد
6 كتب في سفر ايام ملوك بني اسرائيل * واضطجع بعسا مع آبايه * وقبر في ترصا * وملك ايلا
7 ابنه في مكانه * وايضاً وردت النبوة من عند الله على يد ياهو بن حناني النبي * على بعسا وعلى
اهل بيته * وعلى جميع ما صنعه من القبايح التي صنعها لاسخاطه * بما صنعت يداه * ليكون
8 كبيت يوربعام * وعلى قتله اياه * ولما كان في سنة ست وعشرين لاسا ملك يهودا * ملك ايلا
9 بن بعسا على آل اسرائيل في ترصا سنتين * وغدر به عبده زمري ريس نصف ركبه * وهو في ذلك
10 من حال قد شرب وسكر في بيت ارصا * التي لطاغوت بيت ارصا * وجاء زمري هناك * فضربه
قتله بها * في سنة سبع وعشرين لاسا ملك سبط يهودا * وملك زمري مكانه *

Propter peccata Jerobaami quæ commife- 30
rat, & quòd induxiffet Ifraelitas ad a-
gendum quæ movebant iram Dei Ifraelis.
Reliquæ res à Nadabo geftæ, fcriptæ jam 31
funt in libro hiftoriarum regum Ifraelita-
rum. Itaq; pugna erat acerrima inter A- 32
fam & inter Baafam regem Ifraelitarum,
quandiu vixerunt. Verùm initium regni 33
Baafæ filii Achiæ fuper omnes Ifraelitas,
fuit anno tertio regni Afæ regis Juda;
regnavitque in Therfa annos viginti qua-
tuor. Et fecit quod turpe erat in confpectu 34
Dei, & ambulavit in via Jerobaami filii
Nabati, qui peccaverat, fuoque peccato
Ifraelitas ad iniquitatem induxerat.

CAP. XVI.

ADvenit autem oraculum à Deo ad 1
Jehu filium Hanani contra Baafaam, di-
cens; In compenfationem pro eo quòd in- 2
gratus fueris beneficiis meis (cùm enim e-
vexerim te de pulvere, teque regem crea-
verim fuper populū meum Ifraelem, tu ta-
men ambulâfti in viis Jerobaami filii Na-
bati, & ad peccatū induxifti populū meū
Ifraeliticum, excitando eos ad irritandum
me.) Ecce ego extirpaturus fum reliquias 3
domûs Baafæ, & facturus domū tuā fimi-
lem domui Jerobaami filii Nabati. Fietq; 4
ut quifquis morietur Baafæ in civitate,
comedant eum canes; quifquis autem mo-
rietur ei in deferto, comedant eū volucres
cæli. Quæ reftant ex rebus Baafæ, quas 5
fecit, ejufque fortitudo, jam defcripta
funt in libro dierum regum Ifraelitarum.
Deinde occubuit Baafa cum patrib' fuis, et 6
fepultus eft in Therfa; regnavitque Ela fi-
lius ejus loco ipfius. Rurfum advenit ora- 7
culum à Deo per Jehu filium Hanani pro-
phetam, de Baafa deque familia ejus; tum
ob omnes perpetratas ab eo turpitudines,
quas cōmiferat ad irritandū illū operib'
manuū fuarū, fore domum ejus fimilem
domui Jerobaami; tum quòd occidiffet eū.
Deinde factum eft anno vigefimo fexto A- 8
fæ regis Judæ, ut regnaret Ela Baafæ fi-
lius fuper Ifraelitas in Therfa duobus an-
nis. Sed confpirans in eum Zamri fervus 9
ejus princeps dimidiæ partis equitatūs
ejus: dū ille tunc temporis bibiffet ac jam
temulentus effet in Beth-arfa quæ pertinet 10
ad idolum in Beth-arfa, Acceffit illuc
Zamri, eumq; illū percuffit et occidit, an-
no vigefimo feptimo Afæ regis tribûs Ju-
dæ; & regnavit Zamri loco ipfius,

omnem percussit ej* soliū super eum sedere juxta eum regnando in ,fuit Et
11 ויהי במלכו כשבתו על־כסאו הכה את־כל־
ej* redemptores & ,pariete in mingentē ei reliquit non : Bahasa domum
בית בעשא לא־השאיר לו משתין בקיר וגאליו
, Bahasa domū omnē Zimri perdidit Et .ejus socios &
12 ורעהו: וישמד זמרי את כל־בית בעשא
manu in , Bahasa ad fuerat locutus quod ,DOMINI verbum juxta
כדבר יהוה אשר דבר אל־בעשא ביד
Elah peccata & , Bahasa peccata omnia Ad .prophetæ Jehu
13 יהוא הנביא: אל כל־חטאות בעשא וחטאות אלה
irritando , Israel fecerūt peccare qui & ,peccaverunt qui ,ej* filii
בנו אשר חטאו ואשר החטיאו את־ישראל להכעיס
residuum Et .suis vanitatibus in Israel Deum DOMINUM
14 את־יהוה אלהי ישראל בהבליהם: ויתר
scripta hæc nonne ,fecit quæ omnia & , Elah verborum
דברי אלה וכל־אשר עשה הלוא־הם כתובים
anno In ? Israel regum dierum verborum libro super
15 על־ספר דברי הימים למלכי ישראל: בשנת
septem Zimri regnavit , Jehudah regis Asa anno septimo & ,vigesimo
עשרים ושבע שנה לאסא מלך־יהודה מלך זמרי שבעת
quæ Ghibbethon super castrametantes populus Et .Tirsah in diebus
ימים בתרצה והעם חנים על־גבתון אשר
: dicendo , castrametantes populus Audivitque .Pelistinis
16 לפלשתים: וישמע העם החנים לאמר
constituerunt regem & : regem percussit etiam & , Zimri Conjuravit
קשר זמרי וגם הכה את־המלך וימלכו
die in Israel super exercitus principem Homri Israel omnis
כל־ישראל את־עמרי שר־צבא על־ישראל ביום
Israel omnis & , Homri Ascenditque .castrametatione in illa
17 ההוא במחנה: ויעלה עמרי וכל־ישראל
fuit Et .Tirsah super coarctaverunt & , Ghibbethon de eo cum
18 עמו מגבתון ויצרו על־תרצה: ויהי
dom* palatium ad venit & ,civitas esset capta quòd,Zimri videre secundū
כראות זמרי כי־נלכדה העיר ויבא אל־ארמון בית־
,est mortuus & ,igni in regiā domum se super cōbussit & , regiæ
המלך וישרף עליו את־בית־מלך באש וימת:
oculis in malum faciendo , peccavit quibus ,sua peccata Propter
19 על־חטאתיו אשר חטא לעשות הרע בעיני
, fecit quòd ,ejus peccatis in &,Jarobham via in ambulando ;DOMINI
יהוה ללכת בדרך ירבעם ובחטאתו אשר עשה
ejus colligatio & ,Zimri verborū residuum Et .Israel faciendo peccare
20 להחטיא את־ישראל: ויתר דברי זמרי וקשרו
dierum verborum libro super scripta ipsa nonne ,conjuravit qua
אשר קשר הלא־הם כתובים על־ספר דברי הימים
dimidium : dimidiū in Israel popul* est divisus Tunc ? Israel regum
21 למלכי ישראל: אז יחלק העם ישראל לחצי חצי
dimidium &,est faciendū regnare ad,Ghinath filium Tibni post erat populi
העם היה אחרי תבני בן־גינת להמליכו והחצי
populo ,Homri post qui popul* prævaluit Et .Homri post
22 אחרי עמרי: ויחזק העם אשר אחרי עמרי את־העם
regnavit & ,Tibni est mortuus & : Ghinath filium Tibni post qui
אשר אחרי תבני בן־גינת וימת תבני וימלך
,Jehudah regis Asa anno uno & ,trigesimo anno In .Homri
23 עמרי: בשנת שלשים ואחת שנה לאסא מלך יהודה
regnavit Tirsah In .annis duodecim Israel super Homri regnavit
מלך עמרי על־ישראל שתים עשרה שנה בתרצה מלך
Semer à Someron montem Emitque .annis sex
24 שש־שנים: ויקן את־ההר שמרון מאת שמר
nomen vocavitque ,montē ædificavit & :argenti talentis duob* in
בככרים כסף ויבן את־ההר ויקרא את־שם
.Someron montis domini Semer nomine super ,ædificavit quam civitatis
העיר אשר בנה על שם־שמר אדני ההר שמרון:

Versio VULG. LAT.

11 Cúmque regnásset, & sedisset super solium ejus, percussit omnem domum Baasa, & non dereliquit ex ea mingentem ad parietem, & propinquos & amicos ejus.
12 Delevítque Zambri omnem domum Baasa, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat ad Baasa in manu Jehu prophetæ,
13 Propter universa peccata Baasa, & peccata Ela filii ejus, qui peccaverunt, & peccare fecerunt Israel, provocantes Dominum Deum Israel in vanitatibus suis.
14 Reliqua autem sermonum Ela, & omnia quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Israel?
15 Anno vigesimo septimo Asa regis Juda, regnavit Zambri septem diebus in Thersa: porrò exercitus obsidebat Gebbethon urbem Philisthinorum.
16 Cúmque audisset rebellásse Zambri, & occidisse regem, fecit sibi regem omnis Israel Amri, qui erat princeps militiæ sup Israel in die illa in castris.
17 Ascendit ergò Amri, & omnis Israel cum eo, de Gebbethon, & obsidebant Thersa.
18 Videns autem Zambri quòd expugnanda esset civitas, ingressus est palatium, & succendit se cum domo regia: & mortuus est
19 In peccatis suis, quæ peccaverat faciens malum coram Domino, & ambulans in via Jeroboam, & in peccato ejus, quo fecit peccare Israel.
20 Reliqua autem sermonum Zambri, & insidiarum ejus, & tyrannidis, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierū regum Israel?
21 Tunc divisus est populus Israel in duas partes: media pars populi sequebatur Thebni filium Gineth, ut constitueret eum regem: & media
22 pars Amri. Prævaluit autem populus qui erat cum Amri, populo qui sequebatur Thebni filium Gineth: mortuúsque est Thebni, & regnavit Amri.
23 Anno trigesimo primo Asa regis Juda, regnavit Amri super Israel duodecim annis: in
24 Thersa regnavit sex annis. Emitque montem Samariæ à Semer duobus talentis argenti: & ædificavit eum, & vocavit nomen civitatis, quam extruxerat, nomine Semer domini montis, Samariam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμβολῇ, λεγόντων, Συνεστράφη Ζαμβρὶ καὶ ἔπαισε τὸν βασιλέα. καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Ἰσραὴλ τὸν (α) Ἀμβρὶ τὸν ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς (β) ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ.
17 Καὶ ἀνέβη (γ) Ἀμβρὶ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ Γαβαθὼν, καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ Θερσᾷ.
18 Καὶ ἐγενήθη ὡς εἶδε Ζαμβρὶ ὅτι (δ) προκατείληπται αὐτοῦ ἡ πόλις, καὶ (ε) πορεύεται εἰς ἄντρον τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ (ζ) ἐνεπύρισεν ἐπ' αὐτὸν τὸν οἶκον τοῦ (η) βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν
19 ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου (θ) πορευθῆναι ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις (ι) αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.
20 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαμβρὶ καὶ τὰς συνάψεις αὐτοῦ ἃς συνῆψεν, (κ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (λ) ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;
21 Τότε μερίζεται ὁ λαὸς Ἰσραήλ· (μ) ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπίσω Θαμνὶ υἱοῦ Γωνὰθ τοῦ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπίσω (ν) Ἀμβρί.
22 Ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω Θαμνὶ υἱοῦ Γωνάθ. καὶ ἀπέθανε Θαμνὶ καὶ Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ
23 ἐβασίλευσεν (ξ) Ἀμβρὶ μετὰ Θαμνί. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ (ο) πρώτῳ τοῦ βασιλέως Ἀσὰ βασιλεύει Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ δώδεκα
24 ἔτη· ἐν Θερσᾷ βασιλεύει ἓξ ἔτη. Καὶ ἐκτήσατο (π) Ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ (ρ) Σεμερὼν παρὰ Σεμὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους ἐν δύο ταλάντων ἀργυρίου. καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ (σ) ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους οὗ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Σεμὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους (τ) Σεμηρών.
25 Καὶ ἐποίησεν (υ) Ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους
26 ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ (φ) ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον θεὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς
27 ματαίοις αὐτῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (χ) Ἀμβρὶ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, (ψ) καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων
28 Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη (ω) Ἀμβρὶ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν Σαμαρείᾳ, (α) καὶ βασιλεύει Ἀχαὰβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ Ἀμβρὶ βασιλεύει Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐτῶν τριάκοντα καὶ πέντε ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ εἰκοσιπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

16 Et audivit populus in castris, dicentes; Convertit se Zambri, & percussit regem. Et regem fecerunt in Israel Ambri ducem militiæ super Israel in die illa in castris.
17 Et ascendit Ambri, & omnis Israel cum eo, de Gabathon: & obsederunt super Thersa.
18 Et factum est, ut vidit Zambri, quia capta est ipsius civitas; & vadit in (k) antrum domûs regis; & incendit super se domum regis; & mortuus est
19 Pro peccatis suis, quæ fecit, faciendo malū coram Domino, ambulando in via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus quomodò peccare fecit Israel.
20 Et reliqua verborum Zambri, & conjurationes ejus, quas conjuravit, nonne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum Israel?
21 Tunc dividitur populus Israel: dimidium populi fit post Thamni filium Gonath ad faciendum eum regem: & dimidium populi fit post Ambri.
22 Populus qui erat post Ambri, prævaluit populo, qui post Thamni filium Gonath. Et mortuus est Thamni, (l) & Joram frater ejus, in tempore illo: & regnavit Ambri post Thamni.
23 In anno trigesimo & primo regis Asa regnat Ambri super Israel duodecim annos: in Thersa regnat sex annos.
24 Et acquisivit Ambri montem Semeron à Semer domino montis in duobus talentis argenti. Et ædificavit montem, & (m) invocaverunt nomen montis, quem ædificavit, in nomine Semer domini montis, Semeron.
25 Et fecit Ambri malum in conspectu Domini, & malefecit super omnes, qui fuerant ante eum:
26 Et ambulavit in omni via Hieroboam filii Nabat, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Israel, ad irritandum Dominum Deum Israel in vanitatibus eorum.
27 Et reliqua verborum Ambri, & omnia quæ fecit, & omnis potentatus ejus, nonne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum Israel?
28 Et dormivit Ambri cum patribus suis: & sepelitur in Samaria: & regnat Achaab filius ejus pro eo.
Et in (n) anno undecimo anni Ambri regnat Josaphat filius Asa, annorum triginta & quinque in regno suo: & viginti quinque annos regnavit in Hierusalem.

MS. A. (α) Ζαμβρὶ (β)* ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. (γ) Ζαμβρὶ (δ) προκατείλημπται (ε) εἰσπορεύεται (ζ) ἐνεπύρισε (η) βασιλέως ἐν πυρὶ, καὶ ἀπέθανεν (θ) τοῦ πορευθῆναι (ι) αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ὡς (κ) ... ταῦτα (λ) ἐπὶ βιβλίου (μ) τὸ ἥμισυ (ν) Ζαμβρί. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολουθῶν τῷ Ζαμβρὶ, καὶ ἡττήθη ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Θαμνὶ, * καὶ ὁ Ἰωρὰμ ἀδελφὸς (ξ) Ζαμβρὶ (ο) πρώτῳ ἔτει τῷ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Ζαμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ δώδεκα *· ἐν Θερσᾷ βασιλεύει (π) Ζαμβρὶ (ρ) Ἐμερὼν (σ) ἐπεκάλεσεν (τ) Σομηρών. (υ) Ζαμβρὶ (φ) τῇ ὁδῷ (χ) Ζαμβρὶ (ψ) καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ * ἃς ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα (ω) Ζαμβρὶ (α) καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχαὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
29 Ὁ δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα. Βασιλεύσας δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἰκοσιδύο ἔτη. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ τὸ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 והוה במלכיה כמתבי על כורסיה קטל ית כל בית בעשא לא אשאר ליה ידע מדע
12 קריבוהי וחברוהי: ושיצי זמרי ית כל בית בעשא כפתגמא דיי דמליל על בעשא ביד
13 יהוא נביא: על כל חובי בעשא וחובי אלה בריה די חבו ודי חיבו ית ישראל לארגזא
14 קדם יי אלהא דישראל בטעותהון: ושאר פתגמי אלה וכל די עבד הלא אנון כתיבין על
15 ספר פתגמי יומיא למלכא ישראל: בשנת עסרין ושבע שנין לאסא מלך שבטא דבית
16 יהודה מלך זמרי שבעא יומין בתרצה ועמא שרן בגבתון דלפלשתאי: ושמע עמא דשרן
למימר מרד זמרי ואף קטל ית מלכא ואמליכו כל ישראל ית עמרי רב חילא על ישראל
17 ביומא ההוא במשריתא: וסליק עמרי וכל ישראל עמיה מגבתון וצרו על תרצה: והוה
18 כד חזא זמרי ארי אתכבישת קרתא ועל לאדרון בית מלכא ואוקיד עלוהי ית בית מלכא
19 בנורא ומית: על כל חוביא די חב למעבד דביש קדם יי למיזל באורח ירבעם ובחוביה
20 די עבד לחיבא ית ישראל: ושאר פתגמי זמרי ומרדיה דמרד הלא אנון כתיבין על ספר
21 פתגמי יומין למלכי ישראל: בכן אתפלג עמא ישראל לתרתין פלגין פלגות עמא הוה
22 בתר תבני בר גינת לאמלכותיה ופלגות בתר עמרי: ותקיף עמא דבתר עמרי מן עמא
23 דבתר תבני בר גינת ומית תבני ומלך עמרי: בשנת תלתין וחדא שנין למלכא אסא מלך
שבטא דבית יהודה מלך עמרי על ישראל תרתא עסרין שנין בתרצה מלך שית שנין:
24 וזבן ית כרכא דלשומרון מן שמר בתרתין ככרין דכסף ובנא ית כרכא וקרא ית שמה
דקרתא דבנא על שום שמר מריה דטורא שומרון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit regnando ipso, cùm primùm sederet super soliū suū, occidit omnē 11
domū Baghsa: non reliquit ei cognoscentē cognitionē, et propinquos ej*, 12
et socios ejus. Et consumpsit Zimri omnem domū Baghsa, secundùm verbū
Dñi, quod locutus fuerat super Baghsa per manū Jehu prophetæ. Propter 13
omnia peccata Baghsa, et peccata Elah filii ejus, qui peccaverunt et peccare fecerunt Israel, irritando Dñm Deum Israel errorib* suis. Et reliquū 14
verborū Elah, et omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum
dierū regū Israel? Anno vicesimo et septimo annorū Azza regis trib* do- 15
mus Jehuda regnavit Zimri septē dieb* in Thirsza, et populus castrametabatur contra Gibthon quæ erat Pelistæis. Et audivit populus qui castrame- 16
tabantur, dicendo, Conjuravit Zimri et etiam occidit regē; et regē constituerunt omnis Israel Ghamri magistrum exercit* sup Israel die illa in ca-
stris. Et ascendit Ghamri et omnis Israel cum eo ex Gibthon, et obsederunt 17
Thirsza. Et fuit cùm videret Zimri subactā civitatē, intravit in conclave 18
dom* regis, et incēdit sup se domū regis igni, et mortu* est; Propter omnia 19
peccata quæ peccavit, faciendo quod malū erat ante Dñm, ambulando in
via Jerabgham filii Nebat, et in peccatis ejus quæ fecerat, peccare faciendo
Israel. Et reliquū verborū Zimri et conjuratio ejus quā conjuravit; nónne 20
illa scripta sunt in libro verborū dierū regū Israel? Tunc divisus est popu- 21
lus Israel in duas partes: dimidiū populi erat post Thibni filiū Ginath, ut
regem constitueret eum; et dimidiū post Ghamri. Et prævaluit populus, 22
qui erat post Ghamri, populo qui erat post Thibni filium Ginath; et mortuus est Thibni, et regnavit Ghamri. Anno tricesimo primo annorum re- 23
gis Azza regis tribus domus Jehudah, regnavit Ghamri super Israel duodecim annis; in Thirsza regnavit sex annis. Et emit arcem Somron à Semer 24
duobus talentis argenti, & ædificavit arcem, et vocavit nomen ipsius urbis quam ædificavit, de nomine Semer domini ipsius montis Somron.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

Cúmque regnâſſet, & ſuper ſolium ejus 11
ſediſſet, percuſſit univerſam domum Baaſæ,
nec reliquit ei mingentem ad parietem; o-
mnes etiam propinquos ejus & amicos ejus.
Delevit itaque Zamri totam domum Baa- 12
ſæ, juxta ſermonem Domini quem locutus
fuerat contra Baaſam per Jehu prophetam:
Propter omnia peccata Baaſæ, & pecca- 13
ta Elæ filii ejus, quibus peccaverunt & pec-
care fecerunt Iſraelem, irritantes Dominum
Deum Iſraelis idolis ſuis. Reliquæ res Elæ, 14
& quidquid fecit, ecce ſcripta ſunt in libro
annalium regum Iſraelis. Anno vigeſimo 15
ſeptimo Aſæ regis Juda, regnavit Zamri ſe-
ptem diebus in Therſa, dum populus ca-
ſtra haberent adversùs Gath Paleſtinorum.
Audiens autem populus qui erat in ca- 16
ſtris, dixerunt; Rebellavit Zamri, quin etiam
regem interfecit: quapropter regem ſibi
creârunt omnes Iſraelitæ, Amri principem
exercitûs ſuper Iſraelem eodem die in caſtris.
Tum aſcendens Amri totúſque cum eo 17
Iſrael è Gath, caſtra poſuerunt adverſùm
Therſam. Cúmque vidiſſet Zamri ſub- 18
actam Therſam, ingreſſus eſt ædem domûs
regiæ: ſed combuſſerunt ſuper eum domum
regiam igni, & mortuus eſt: Propter 19
peccata ſua quæ commiſit, & *quia* fecit quod
malum erat coram Domino, ambulando in
viis Jerobaami filii Nabati; & propter pec-
cata ſua quibus peccare fecit Iſraelem.
Reliquæ autem res geſtæ Zamri, & con- 20
ſpiratio quâ conſpiravit; ecce ſcripta ſunt
in libro annalium regum Iſraelis. Tunc 21
diviſus eſt populus Iſraeliticus in *diverſas*
partes: pars una populi ſecuta eſt Tebni fi-
lium Genjath, ut regem conſtitueret eum;
altera verò pars ſecuta eſt Amri. At præ- 22
valuit populus qui ſequebatur Amri præ po-
pulo qui ſequebatur Tebni, mortuóque
Tebni, regnavit Amri. Anno trigeſimo pri- 23
mo Aſæ regis Juda, regnavit Amri ſuper Iſ-
raelem annis duodecim. Cùm in Therſa re-
gnâſſet ſex annis, Emit montem Samariæ 24
à Samir talento argenti: & ædificavit mon-
tē, vocavítq; nomen civitatis quam extruxit,
de nomine Samir domini montis, Samariam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * فلما ملك وجلس على كرسيه * قتل جميع اهل بيت بعشا * حتى لم يترك لهم بايل في
12 حايط * واقاربه واصحابه * واستاصل زمري الجماعة من بيت بعشا * ككلام الله الذي تكلم به
13 على يد ياهو النبي * على جميع ذنوب بعشا * وذنوب ايلا ابنه * وما حملوا بذلك آل اسرايل
14 بسخطاتهم امام الله بطواغيتهم * وباقي اخبار ايلا * وكل ما صنع * قد كتب في سفر اخبار
15 ايام ملوك بني اسرايل * وفي سنة سبع وعشرين لاسا ملك يهودا * ملك زمري سبعة ايام في
16 ترصا * والشعب يوميذ معسكر على جبدون التي للفلسطينيين * وسمع الشعب المعسكرين * بالخبر
بغدر زمري وقتله للملك * فملك الجماعة من آل اسرايل عليهم * عمري رييس الجيش في ذلك
17 اليوم في المعسكر * وطلع عمري وجميع آل اسرايل معه من جبدون * وحاصروا ترصا وملكوها
18 * فلما راى زمري ان القرية قد فتحت * جاء الى مجلس بيت الملك * فاحرق عليه بيت الملك
19 بالنار ومات * وذلك من اجل خطاياه اللاتي اخطا باعماله القبيحة بين يدي الله ومسيره في طريق
20 يوربعام بن ناباط * وبآثامه الذي اثم آل اسرايل * بحمله اياهم عليها * وباقي اخبار زمري
21 وغدره الذي غدر * قد كتب في سفر ملوك بني اسرايل * ثم انقسم القوم قسمين * ففريق
22 منهم تابع تبني بن جناث ليملكوه * والفريق الآخر تابع عمري * وقوي القوم الذي مع عمري
23 على القوم الذين تابعوا تبني * وملك عمري * ولما كان في سنة احدى وثلثين لملك اسا ملك
24 يهودا * ملك عمري على آل اسرايل اثني عشر سنة * ملك في ترصا ست سنين * وابتاع كرك
سومرون من سامر بقنطارين فضة * وبنا ذلك الكرك * ودعى اسم تلك القرية التي بنا باسم
سامر سيد جبل سومرون *

Cùmque regnâſſet, & ſuper thronum ejus 11
ſediſſet, interfecit univerſam familiam
Baaſæ, ita ut nullus ſupereſſet ex eis min-
gens ad parietem; propinquos quoque &
amicos ejus: Et extirpavit Zamri univer- 12
ſam familiam Baaſæ, juxta ſermonem Dei
quem de illo pronuntiaverat per Jehu pro-
phetam: Propter omnia ſcelera Baaſæ & 13
ſcelera Elæ filii ejus, & ea quibus provo-
caverant Iſraelitas ad irritandum Deum
idolis ſuis. Reliquæ hiſtoriæ Elæ, & 14
omnia quæ fecit, jam ſcripta ſunt in libro
annalium regum Iſraelitarū. Cùm itaque 15
anno vigeſimo ſeptimo Aſæ regis Juda,
regnâſſet Zamri ſeptem diebus in Therſa,
populus autem iis diebus caſtra haberet
contra Gebtonē quæ pertinet ad Paleſti-
nos: Audiens popul⁹ qui erat in caſtris fa- 16
mā perfidiæ Zamri, & necē ab eo illatam
regi, regem conſtituit ſuper ſe univerſitas
Iſraelitarū, Amri ducē exercitûs eodē die
in caſtris. Deinde aſcendit Amri, omneſq; 17
cum eo Iſraelitæ è Gebtone, obſederunt
Therſā, & expugnaverunt eam. Cùm au- 18
tē vidiſſet Zamri quòd expugnata jā eſſet
civitas, recepit ſe in cubiculū ædis regiæ,
at æde regiâ igne ſuper eū exuſtâ, mortu⁹ 19
eſt. Idq; tum propter ſua ipſius ſceleraque
turpiſſimis actionibus ſuis corā Deo com-
miſerat, ambulando in via Jerobaami filii
Nabati; cùm propter ſcelera quibus Iſrae-
litas ad peccandū induxerat, provocando
eos ad illa perpetranda. Reliquæ hiſtoriæ 20
Zamri, ejuſque perfidia quâ uſus eſt, jam
ſcriptæ ſunt in libro hiſtoriarum regum
Iſraelitarum. Tum diviſus eſt populus in 21
duas factiones: et una quidē factio ſecta-
ta eſt Tebni filiū Gennath, ut eum regem
crearent: altera verò factio ſectata eſt
Amri. Sed prævalente populo qui erat cū 22
Amri, genti quæ ſectata fuerat Tebni, re-
gnavit Amri. Itaque anno trigeſimo primo 23
regni Aſæ regis Juda, regnum occupavit
Amri ſuper Iſraelitas duodecim annis.
Poſtquā regnavit in Therſa ſex annos,
Emit montē Samariæ à Samer duob⁹ ar- 24
genti quintalibus: & ædificavit montem
illum, & vocavit nomen civitatis ejus
quam extruxerat, de nomine Samer do-
mini montis Samariæ.

מלכים א: יז

omnibus *præ fecit malum* &,DOMINI oculis in malum Homri fecit Et
25 ויעשה עמרי הרע בעיני יהוה וירע מכל
filii Jarobham via omni in Ambulavitque *.sui facies ad* qui
26 אשר לפניו: וילך בכל דרך ירבעם בן
irritando ,Israel fecit peccare qui ,ej* peccato in & ,Nebat
נבט ובחטאתיו אשר החטיא את ישראל להכעיס את
residuum Et .suis vanitatibus in Israel Deum DOMINUM
27 יהוה אלהי ישראל בהבליהם: ויתר
nónne ,fecit quam ej* fortitudo & ,fecit quæ ,Homri verborum
דברי עמרי אשר עשה וגבורתו אשר עשה הלא
? Israel regum dierum verborum libro *super* scripta ipsa
הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל:
,Someron in est sepultus & ,suis patribus cum Homri *Jacuitque*
28 וישכב עמרי עם אבתיו ויקבר בשמרון
Homri filius Achab Et .eo pro ejus filius Achab regnavit &
29 וימלך אחאב בנו תחתיו: ואחאב בן עמרי
regis Asa anno octavo & ,trigesimo anno *in* Israel super regnavit
מלך על ישראל בשנת שלשים ושמנה שנה לאסא מלך
,Someron in Israel super Homri filius Achab regnavitque :Jehudah
יהודה וימלך אחאב בן עמרי על ישראל בשמרון
malum Homri filius Achab Fecitque .annis duobus & viginti
30 עשרים ושתים שנה: ויעש אחאב בן עמרי הרע
fuit leve nunc fuit Et .se ante qui ,omnibus *præ* ,DOMINI oculis in
31 בעיני יהוה מכל אשר לפניו: ויהי הנקל
Izebel uxorem tulit Et ? Nebat filii Jarobham peccatis in *ipsum ire*
לכתו בחטאות ירבעם בן נבט ויקח אשה את איזבל
,Bahal servivit & ,abiit & ,Sidoniorum regis Ethbahal filiam
בת אתבעל מלך צידנים וילך ויעבד את הבעל
quod ,Behal domo Bahal ipsi altare statuit Et .ei se incurvavitque
32 וישתחו לו: ויקם מזבח לבעל בית הבעל אשר
addiditque :Lucum Achab fecitque .Someron in ædificaverat
33 בנה בשמרון: ויעש אחאב את האשרה ויוסף
omnib* præ Israel Deum DOMINUM irritandū ad facere Achab
אחאב לעשות להכעיס את יהוה אלהי ישראל מכל
ædificavit suis diebus In .se ante fuerunt qui Israel regibus
34 מלכי ישראל אשר היו לפניו: בימיו בנה
,eā fundavit suo primogenito Abiram in :Jerichoh haelita-Beth Chiel
חיאל בית האלי את יריחה באבירם בכרו יסדה
,DOMINI verbum juxta ,ej* portas statuit suo minimo Seghub in &
ובשגיב צעירו הציב דלתיה כדבר יהוה
.Nun filii Jehosuah *manu in* fuerat locutus quod
אשר דבר ביד יהושע בן נון:

CAP. XVII. יז

Vivit :Achab ad ,Ghilhad advenis de Tisbites Elijahu Dixitque
1 ויאמר אליהו התשבי מתשבי גלעד אל אחאב חי
erit si *ej* facies ad* steti cujus ,Israel Deus DOMINUS
יהוה אלהי ישראל אשר עמדתי לפניו אם יהיה
verbum Fuitque .*mei verbi os ad quam* ,pluvia & ,ros his annis
2 השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי: ויהי דבר
,orientem ad *tibi respicies* & ,hinc Vade :dicendo ,eum ad DOMINI
3 יהוה אליו לאמר: לך מזה ופנית לך קדמה
,erit Et .Jarden *faciei super* qui ,Cherith torrente in *te abscondes* &
4 ונסתרת בנחל כרית אשר על פני הירדן: והיה
.ibi *te alendum ad* præcepi corvis & ,bibes torrente de
מהנחל תשתה ואת הערבים צויתי לכלכלך שם:
torrente in seditque ,abiit & :DOMINI verbum juxta fecitque ,abiit Et
5 וילך ויעש כדבר יהוה וילך וישב בנחל
panem ei *afferentes* corvi Et .Jarden *faciei super* qui ,Cherith
6 כרית אשר על פני הירדן: והערבים מביאים לו לחם
.bibebat torrente de & ,*vespera in* carnem & panem & ,*mane in* ,carnem &
ובשר בבקר ולחם ובשר בערב ומן הנחל ישתה:

Versio VULG. LAT.

25 Fecit autem Amri malum in conspectu Domini, et operatus est nequiter, super omnes qui
26 fuerunt ante eum. Ambulavitque in omni via Jeroboam filii Nabat, & in peccatis ejus quibus peccare fecerat Israel: ut irritaret Dominum Deum Isra-
27 el in vanitatibus suis. Reliqua autem sermonū Amri, & prælia ejus quæ gessit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum
28 dierum regum Israel? Dormivitque Amri cum patribus suis, & sepultus est in Samaria: regnavitque Achab filius ejus
29 pro eo. Achab verò fili* Amri regnavit super Israel anno trigesimo octavo Asa regis Juda. Et regnavit Achab filius Amri super Israel in Samaria viginti
30 & duobus annis. Et fecit Achab fili* Amri malum in conspectu Domini, super omnes
31 qui fuerunt ante eum. Nec suffecit ei ut ambularet in peccatis Jeroboā filii Nabat: insuper duxit uxorē Jezabel filiā Ethbaal regis Sidoniorū. Et abiit & servivit Baal, & adoravit
32 eum. Et posuit aram Baal in templo Baal, quod ædificave-
33 rat in Samaria, Et plantavit lucum: & addidit Achab in opere suo, irritans Dominum Deum Israel, super omnes reges Israel qui fuerūt ante eum.
34 In diebus ejus ædificavit Hiel de Bethel, Jericho: in Abiram primitivo suo fundavit eam, & in Segub novissimo suo posuit portas ejus: juxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu Josue filii Nun.

CAP. XVII.

1 ET dixit Elias Thesbites de habitatoribus Galaad ad Achab; Vivit Dominus Deus Israel, in cujus conspectu sto, si erit annis his ros et pluvia, nisi
2 juxta oris mei verba. Et factū est verbum Domini ad eum,
3 dicens; Recede hinc, & vade contra Orientem, & abscondere in torrente Carith, qui
4 est contra Jordanem, Et ibi de torrente bibes: corvísque
5 præcepi ut pascant te ibi. Abiit ergò, et fecit juxta verbum Domini: cúmque abiisset, sedit in torrente Carith, qui est contra
6 Jordanem. Corvi quoque deferebant ei panem & carnes manè, similiter panem & carnes vesperì, & bibebat de torrente.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γαζουβά, θυγάτηρ Σελί. καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τοῦ ποιεῖν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆραν· ἔθυον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐθυμίων. καὶ ἃ συνέθετο Ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως Ἰσραήλ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία ἣν ἐποίησε, καὶ οὓς ἐπολέμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; καὶ τὰ λοιπὰ τῶν συμπλοκῶν ἃς ἐπέθεντο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Συρίᾳ Νασίβ. καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ ἐποίησε ναῦν εἰς Θαρσὶς πορεύεσθαι εἰς Σωφὶρ ἐπὶ τὸ χρυσίον· καὶ οὐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνετρίβη ἡ ναῦς ἐν Γασιὼν Γαβέρ. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ, Ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὰ παιδάριά μου ἐν τῇ νηΐ. καὶ οὐκ ἐβούλετο Ἰωσαφάτ. καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
29 Ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ
30 εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. Καὶ ἐποίησεν (β) Ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον (γ) κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἔμπροσθεν αὐ-
31 τοῦ. Καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν (δ) τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ, καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ἰεζάβελ θυγατέρα (ε) Ἰεθεβαὰλ βασιλέως Σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ, καὶ προσεκύνη-
32 σεν αὐτῷ. Καὶ ἔστησε θυσιαστήριον τῷ (ζ) Βάαλ ἐν οἴκῳ τῶν προσοχθισμάτων αὐτοῦ, (η) ὃν
33 ᾠκοδόμησεν ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ ἄλσος. καὶ προσέθηκεν Ἀχαὰβ τοῦ (θ) ποιῆσαι παροργίσματα, τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον (ι) θεὸν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ ἐξολοθρευθῆναι, ἐκακοποίησεν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς Ἰσραὴλ
34 τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν (κ) αὐτοῦ. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν Ἀχιὴλ ὁ (λ) Βαιθηλίτης τὴν Ἰεριχώ· ἐν τῷ Ἀβιρὼν (μ) πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ τῷ Σεγοὺβ τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἐπέστησε θύρας αὐτῆς, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ.

MS. A. (β) Ἀχαὰβ υἱὸς Ζαμβρὶ τὸ (γ) κυρίου ὑπὲρ (δ) πορεύεσθαι ἐν (ε) Ἰαβαὰλ (ζ) Βάαλ ἐνώπιον τῶν (η) ὧν (θ) ποιῆσαι τοῦ παροργίσαι (ι) θεὸν Ἰσραήλ, ὑπὲρ πάντας τοὺς (κ) αὐτοῦ. Ἐν ταῖς (λ) Βαιθιλίτης (μ) τῷ πρωτοτόκῳ.

ΚΕΦ. ιζ'.

1 ΚΑὶ εἶπεν Ἠλιοὺ ὁ (α) προφήτης Θεσβίτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλαὰδ πρὸς Ἀχαάβ, Ζῇ κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετός, ὅτι εἰ μὴ διὰ στό-
2 ματος λόγου μου. Καὶ ἐγένετο (β) ῥῆμα κυρίου
3 πρὸς Ἠλιού, Πορεύου ἐντεῦθεν (γ) κατὰ ἀνατολάς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ (δ) Χορρὰθ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου.

MS. A. (α) προφήτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς (β) λόγος κυρίου (γ) κατ' ἀνατολάς, (δ) Χορρὰθ ἐπὶ

Cum Translatione LATINA.

Et nomen matris ejus Gazuba filia Seli. Et ambulavit in via Asa patris sui, & non declinavit ab ea, faciendo rectum in conspectu Domini. Tantum excelsa non abstulerunt. Sacrificabant in excelsis, & adolebant. Et quæ composuit Josaphat cum rege Israel, & omnis potentatus quem fecit, & quos impugnavit, nonne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regum Juda? Et reliqua complicationum quas imposuerant in diebus Asa patris sui, sustulit de terra. Et rex non erat in Syria Nasib. Et rex Josaphat fecit navem in Tharsis ad eundum in Sophir ad aurum; & non ivit, quoniam contrita est navis in Gasion Gaber. Tunc dixit rex Israel ad Josaphat, Mittam pueros tuos; (o) & pueros meos in navi. Et noluit Josaphat. Et dormivit Josaphat cum patribus suis: & sepultus cum patribus suis in civitate David. Et regnavit Joram filius ejus pro eo. (p) In anno secundo 29 *Josaphat regis Juda, Achaab filius Ambri regnavit super Israel in Samaria viginti & duos annos. Et fecit Achaab malum in* 30 *conspectu Domini, & malefecit super omnes, qui ante eum. Et* 31 *non fuit ei satis ire in peccatis Hieroboam filii Nabat: & accepit uxorem Jezabel filiam Jethebaal regis Sidoniorum. Et ivit, & servivit Baal, & adoravit eum. Et statuit altare Baal* 32 *(q) in domo offendiculorum ejus, quam ædificavit in Samaria. Et fecit Achaab lucum. Et adjecit Achaab facere irritationes,* 33 *ad irritandum Dominum Deum Israel, (r) & ad perdendum animam suam: malefecit super omnes reges Israel, qui fuerunt ante eum. Et in diebus ejus ædificavit Achiel Bethelita ipsam* 34 *Hiericho: in Abiron primogenito suo fundavit eam: & (s) Segub juniori suo imposuit portas ejus, juxta verbum Domini, quod locutus est in manu Jesu filii Nave.*

CAP. XVII.

ET dixit Elias propheta Thesbites, qui de (a) Thesbon Galaad ad Achaab; Vivit Dominus Deus virtutum, Deus Israel, cui adstiti coram eo; si erit annis his ros, & pluvia, (b) nisi per os verbi mei. Et factum 2 *est verbum Domini ad Eliu, Vade* 3 *hinc ad Orientem: & absconde te in torrente Chorrath, qui super faciem Jordanis.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 ועבד עמרי דביש קדם יי ובאיש מכל די קדמוהי: ואזל בכל ארחא ירבעם בר נבט
26 ובחובוהי די חיב ית ישראל לארגזא קדם יי אלהא דישראל בטעותהון: ושאר פתגמי
27 עמרי די עבד וגבורתיה די עבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל:
28 ושכיב עמרי עם אבהתוהי ואתקבר בשומרון ומלך אחאב בריה תחותיה: ואחאב בר
29 עמרי מלך על ישראל בשנת תלתין ותמני שנין לאסא מלכא שבטא דבית יהודה ומלך
אחאב בר עמרי על ישראל בשומרון עסרין ותרתין שנין: ועבד אחאב בר עמרי דביש
30 קדם יי מכל די קדמוהי: והוה שיט בעינוהי למיזל בחובי ירבעם בר נבט ונסיב אתתא
31 ית איזבל ברת אתבעל מלכא דצידון ואזל ופלח ית בעלא וסגיד ליה: ואקים אגורא
32 לבעלא בית בעלא דבנא בשומרון: ועבד אחאב ית אשרתא ואוסיף אחאב למעבד
33 לארגזא קדם יי אלהא דישראל מכל מלכי ישראל דהוו קדמוהי: ביומוהי בנא חיאל
34 בית מומי ית יריחו קטל אבירם בוכריה כד שרי לשכללא יתה ושגוב זעיר בנוהי כד אקים
דשהא כפתגמא דיי די מלל בידא דיהושע בר נון:

יז

1 ואמר אליהו דמתותב מתותבי גלעד לאחאב קים הוא יי אלהא דישראל דמשמשנא
2 קדמוהי אם יהי שניא האלין טלא ומטרא אלהן כד אימר: והוה פתגם נבואה מן קדם
3 יי עמיה למימר: איזיל מכא ותתפני לך לקדומא ותטמר בנחלא דכרית די על אפי ירדנא:
4 ויהי מנחלא תשתי וית עורביא פקדית לסוברותך תמן: ואזל ועבד כפתגמא דיי ואזל
5 ויתב בנחלא דכרית די על אפי ירדנא: ועורביא מיתן ליה לחמא ובסרא בצפרא
6 ולחמא ובסרא ברמשא ומן נחלא שתי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fecit Ghamri quod malum erat ante Dñm, et *pejor fuit* omnibus qui fu- 25
erant ante se. Et ambulavit in omni via Jerabgham filii Nebat, et in pec- 26
catis illi* quib* peccare fecit Israel, irritando Dñm Deum Israel erroribus
suis. Et reliquū verborū Ghamri quæ fecit, et fortitudo ej* quam fecit, nón- 27
ne illa scripta sunt in libro verborū dierū regū Israel? Et dormivit Gham- 28
ri cum patrib* suis, et sepult* est in Somron, et regnavit Ahhab fili* ej* pro
eo. Et Ahhab fili* Ghamri regnavit sup Israel anno trigesimo octavo anno- 29
rum Azza regis trib* dom* Jehudah; regnavit Ahhab fili* Ghamri sup Is-
rael in Somron viginti et duob* annis. Et fecit Ahhab fili* Ghamri pejus 30
ante Dñm omnib*, qui fuerunt ante se. Et fuit leve in oculis ej* ambulare 31
in peccatis Jerabgham filii Nebat, et accepit etiā uxorē Izebel filiā Ethba-
ghal regis *Sidon*, et ivit et coluit Baghala, et adoravit illud. Et statuit aram 32
ipsi Baghala, in domo Baghala quā ædificaverat in Somron. Et fecit Ahh- 33
ab lucū et addidit facere, ut irritaret Dñm Deum Israel præ omnib* regi-
bus Israel qui fuerant ante se. In dieb* ej* ædificavit Hhiel de Beth-mome 34
Jericho; occidit Abiram primogenitū suū, quando cœpit fundare eam, et
Zzigub parvum filiū suū quando erexit portas ejus, juxta verbum Domini,
quod locutus fuerat per manum Jehosuagh filii Nun.

CAP. XVII.

ET dixit Eliah qui erat ex Thosab, de habitatorib* Gilghad, ad Ahhab, 1
Permanet ipse Dñs Deus Israel, ante quem ministro, si erit annis his ros et
pluvia, nisi cùm dixero. Et fuit verbū prophetiæ à Dño cum eo, dicendo: 2 3
Abi hinc, et verte te ad Orientē, et abscondaris in torrente Cherith, qui
est ante Jardena. Et erit, de torrente bibes, et corvis præcepi ut alant te ibi. 4
Et abiit, et fecit juxta verbū Dñi: et abiit et sedit in torrente Cherith, qui 5
erat ante Jardena. Et corvi afferebant illi panem et carné mané, et panem 6
et carné vesperi; at de torrente bibebat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܥܒܕ ܥܡܪܝ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܒܐܫ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܗܠܟ
26 ܒܟܠܗ ܐܘܪܚܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܘܒܚܛܗܘܗܝ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܠܡܪܓܙܘ
ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܦܬܟܪܝܗܘܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܥܡܪܝ: ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ:
27 ܘܓܢܒܪܘܬܗ. ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܣܦܪܐ ܕܦܬܓܡܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܥܡܪܝ
28 ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܝܢ. ܘܡܠܟ ܐܚܐܒ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܐܝܠܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܐܠܝܫܥ.
ܐܬܝܕܥܘ * ܘܐܚܐܒ ܒܪ ܥܡܪܝ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܬܡܢܐ ܫܢܝܢ
29 ܠܐܣܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܐܚܐܒ ܒܪ ܥܡܪܝ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ. ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
30 ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܐܚܐܒ ܒܪ ܥܡܪܝ. ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܕܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܟܕ ܩܠܝܠ
31 ܗܘܐ ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܢܗܠܟ ܒܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ ܠܐܝܙܒܠ
32 ܒܪܬܗ ܕܐܬܒܥܠ ܡܠܟܐ ܕܨܝܕܢܝܐ. ܘܐܙܠ ܦܠܚ ܠܒܥܠܐ. ܘܣܓܕ ܠܗ. * ܘܐܩܝܡ
33 ܡܕܒܚܐ ܠܒܥܠܐ. ܒܒܝܬ ܒܥܠܐ ܕܒܢܐ ܒܫܡܪܝܢ. * ܘܥܒܕ ܐܚܐܒ ܐܫܝܪܬܐ. ܘܐܘܣܦ
ܐܚܐܒ ܠܡܥܒܕ. ܕܢܪܓܙ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
34 ܕܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܒܝܘܡܘܗܝ ܒܢܐ ܚܝܐܝܠ ܒܝܬ ܐܝܠܝܐ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܒܐܒܝܪܡ ܒܘܟܪܗ
ܫܬܐܣܗ. ܘܒܣܓܘܒ ܙܥܘܪܗ. ܐܩܝܡ ܬܪܥܝܗ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܝܫܘܥ
1 ܒܪ ܢܘܢ. * ܦܘܠܓܐ * ܝܙ * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܬܫܒܝܐ ܕܡܢ ܬܘܬܒܐ ܕܓܠܥܕ
ܠܐܚܐܒ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܩܡܬ ܩܕܡܘܗܝ. ܐܢ ܢܗܘܐ ܒܫܢܝܐ ܗܠܝܢ
2 ܛܠܐ ܘܡܛܪܐ. ܐܠܐ ܒܡܐܡܪ ܦܘܡܝ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠܘܗܝ ܕܐܠܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܙܠ ܡܟܐ
3 4 ܘܦܢܝ ܠܟ ܠܡܕܢܚܐ. ܘܐܬܛܫܐ ܒܢܚܠܐ ܕܟܪܝܬ ܕܩܕܡ ܝܘܪܕܢܢ. * ܘܡܢ ܢܚܠܐ ܗܘ ܬܫܬܐ
5 ܘܠܥܘܪܒܐ ܦܩܕܬ ܕܢܬܪܣܘܢܟ ܬܡܢ. * ܘܐܙܠ ܘܥܒܕ ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܝܬܒ
6 ܒܢܚܠܐ ܕܟܪܝܬ ܕܩܕܡ ܝܘܪܕܢܢ. * ܘܥܘܪܒܐ ܡܝܬܝܢ ܠܗ ܠܚܡܐ ܘܒܣܪܐ ܒܨܦܪܐ.
ܘܠܚܡܐ ܘܒܣܪܐ ܒܪܡܫܐ. ܘܡܢ ܢܚܠܐ ܗܘܐ ܫܬܐ.

Fecit autem Amri quod malum erat coram Dño, pejorq; fuit omnibus regibus qui præcesserant eum. 25
Ambulavit enim in tota via Jerobaami filii Nabati, & in peccatis ejus quibus peccare fecit Israelem, ut ad iracundiam excitarent Deum Israelis cultibus suis. 26
Reliquæ res Amri, quicquid fecit, omnisque fortitudo ejus; ecce scripta sunt in libro annalium regum Israelis. 27
Occumbente Amri cum patribus suis, & in Samaria sepulto, regnavit Ahab filius ejus post eum. 28

Elia propheta & Eliseus innotescunt.

Itaque Ahab Amri filius regnavit super Israelem anno trigesimo octavo Asæ regis Juda: regnavit *inquam* Ahab filius Amri super Israelem in Samaria, viginti duobus annis. 29
Feciteque Ahab filius Amri pejùs coram Domino, quàm omnes qui præcesserant eum. 30
Et quia leve sibi videbatur ambulare in peccatis Jerobaami filii Nabati, abiens uxorem duxit Izabelem filiam Ithabeelis regis Sidoniorum: abiens etiam coluit Baalem, & adoravit eum. 31
Erexitque aram Baali in phano Baalis, quod extruxerat in Samaria. 32
Demum coluit Ahab idola, eaque adorando, & Dominum Deum Israelis irritando superavit omnes reges Israelis qui præcesserant eum. 33
In diebus quoque suis ædificavit Ahab locū maledictionis, *nempe* Jericho: in Abiramo primogenito suo extruxit eam, & in Sebob minimo natu suo erexit portas ejus, juxta sermonem Domini quem locutus fuerat per Jesum filium Nun. 34

CAP. XVII.

Dixit autem Elia qui de Thesbi, ex inquilinis Gelaad, ad regem Ahab; Vivit Dominus Deus Israelis in cujus conspectu sto, si fuerit hisce annis ros aut pluvia, nisi cùm dixero. 1
Deinde factus est ad eum sermo Domini dicentis ad eum, 2
Discede hinc, teque converte Orientem versùs, & delitesce in torrente Cerjath quæ est è regione Jordanis. 3
Ex eo torrente eris bibens, & corvis mandavi ut ibi te nutriant. 4
Abiit ergò & fecit juxta sermonem Domini; nam discedens commoratus est in torrente Cerjath quæ est è regione Jordanis: 5
Et corvi afferebant ei panem & carnem tempore matutino, & panem atque carnem tempore vespertino; & ex illo torrente aquam bibebat. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 وصنع عمري القبيح بين يدي الله * واردي اكثر من جميع من تقدمه * وسلك في جميع
طرق يوربعام بن ناباط * وجميع آثامه التي اثم في آل اسرائيل * بما حملهم عليه من اسخاطهم الله
27 اسرائيل بطواغيتهم * وباقي اخبار عمري * الذي صنع * وجبروته التي عمل * قد كتب في سفر
28 29 ملوك آل اسرائيل * واضطجع عمري مع آبائه * وقبر في سومرون * وملك احاب ابنه مكانه * وملك
احاب بن عمري على آل اسرائيل في سنة ثمان وثلثين لاسا ملك يهودا * فكان جميع ما ملك على
30 آل اسرائيل في سومرون * اثنان وعشرون سنة * وصنع احاب بن عمري القبيح بين يدي الله *
31 ما فاق به جميع من تقدمه * وانه استصغر السلوك في طريق يوربعام بن ناباط الرديه *
فتزوج امراة تسمى ايزابل ابنة ايثباعل ملك صيدونيم * ومضى وعبد صنمهم * وسجد له *
32 33 واقام مذبحا لذلك الصنم الذي بناه في سومرون * وصنع احاب سارية * وزاد احاب في عمل
34 جميع من تقدمه من ملوك آل اسرائيل * وفي ايامه بنى حيال بيت الاصنام * وهي يريحا * فبداه
بابيرام بكره بتاسيسها * وبسغوب اصغر بنيه كذلك اقام ابوابها * ككلام الله الذي
تكلم به على يد عبده يشوع بن نون *

* الفصل السابع عشر *

1 * فقال الياهو الذي من سكان جلعاد لاحاب * اني اقسم بالله اله اسرائيل الذي خدمت بين
2 يديه * ان يكون في هذه السنين طل ولا مطر * الا عند قولي * وكان من كلام الله له * قائلا *
3 4 * امض من هاهنا * وتوجه شرقا * واستتر في وادي كاريت الذي امام الاردن * فتكون تشرب
5 من هذا الوادي * وقد وصيت الغربان يقوتونك هناك * فمضى وصنع كما امر الله * الى
6 وادي كاريت الذي امام الاردن * وكان الغربان ياتونه بخبز ولحم بالغداة وخبز ولحم
بالعشي * ويشرب من ماء الوادي *

Cæterùm turpia fecit Amri coram Deo, pejorque fuit omnibus qui præcesserant eum. 25
Et ambulavit in omnibus viis Jerobaami filii Nabati, omnibusq; sceleribus ejus quæ commiserat inter Israelitas, solicitans eos ad provocandum iram Dei Israelis idolis suis. 26
Reliquæ autem historiæ Amri, quæ fecit, & fortitudo quâ se gessit; jam scripta sunt in libro regum Israelitarum. 27
Occubuitq; Amri cum patribus suis, & sepultus est in Samaria; & regnum obtinuit Achab filius ejus loco ipsius. 28
Regnavit igitur Achab filius Amri super Israelitas anno trigesimo octavo Asæ regis Juda: fuitque totum spatium quo regnavit super Israelitas in Samaria, viginti duorum annorum. 29
Et fecit Achab filius Amri tot ac tantas *turpitudines coram Deo, ut superaret omnes prædecessores suos.* 30
Is enim leve ducens ambulare in viam Jerobaami filii Nabati pessimam, uxorem duxit mulierem quandam quæ vocabatur Izabel, filiam Ithbaelis regis Sidoniorum, & abiens coluit idolum ipsorum, & adoravit illud. 31
Et erexit altare idolo illi quod fabricaverat in Samaria. 32
Fecit etiam Achab arborem proceram: demum Achab superavit actiones omnium regum Israelitarum qui præcesserant eum. 33
In diebus etiam suis ædificavit Hiel domum idolorum, nempe Jericho: in Abiram primogenito suo inchoavit ejus fundamenta, & in Sagub natu minimo inter filios ejus, pariter erexit portas ejus: juxta sermonem Dei quem locutus fuerat per servum suum Josue filium Nun. 34

CAP. XVII.

Dixit autem Elihu qui erat ex incolis Galaadis, ad Achab, Equidem juro per Deum, Deū Israelis, coram quo ministro, non est futurus annis istis ros ullus neq; pluvia, nisi cùm dixero. 1
Et fuit ad eum sermo Dei dicentis, 2
Abi hinc, & perge ad Orientem, teq; absconde in torrente Cerith qui est coram Jordane, 3
Erisq; bibens ex eo torrente; jam autem præcepi Orabimis ut ibi te nutriant. 4
Abiitque, & fecit quemadmodum præceperat ei Deus, ad torrentem Cerith qui est coram Jordane: 5
Et Orabimi afferebant ei panem & carnem manè, & panem & carnem vesperè, & bibebat ex aqua torrentis. 6

pluvia fuerat non quia : torrens est siccatus & dierum fine à fuit Et
7 ויהי מקץ ימים ויבש הנחל כי לא היה גשם
vado, Surge .dicendo ,eum ad Domini verbum Fuitque .terra in
8 בארץ: ויהי דבר-יהוה אליו לאמר: קום לך
9 ibi præcepi Ecce .ibi manebis & ,Sidon ipsi quæ ,Sarphath in
צרפתה אשר לצידון וישבת שם הנה צויתי שם
venit & ,Sarphath in abiit & ,Surrexitque .te alendum ad viduæ mulieri
10 אשה אלמנה לכלכלך: ויקם וילך צרפתה ויבא
, ligna colligens vidua mulier ibi ecce Et .civitatis ostium ad
אל-פתח העיר והנה-שם אשה אלמנה מקששת עצים
, vase in aquæ paululum mihi quæso Cape : dixit & ,eam ad clamavit &
ויקרא אליה ויאמר קחי-נא לי מעט-מים בכלי
Cape : dixit & ,eam ad clamavit & :tollendum ad abiit Et .bibam &
11 ואשתה: ותלך לקחת ויקרא אליה ויאמר לקחי-
Dominus Vivit : ait Et .tua manu in panis buccellam mihi obsecro
12 נא לי פת-לחם בידך: ותאמר חי-יהוה
farinæ volæ plenitudo quin ,subcineritius mihi est si ,tuus Deus
אלהיך אם-יש-לי מעוג כי אם-מלא כף-קמח
duo colligens ego ecce Et .lenticula in olei paululum & ,hydria in
בכד ומעט-שמן בצפחת והנני מקששת שנים
,illud comedamus & ,meo filio & ,mihi illum faciam & ,ingrediar & : ligna
עצים ובאתי ועשיתיהו לי ולבני ואכלנהו
fac ,ingredere : timeas Ne : Elijahu eam ad Dixitque .moriamur &
13 ומתנו: ויאמר אליה אליהו אל-תיראי באי עשי
parvam tortam inde mihi fac Veruntamen .tuū verbum secundùm
כדברך אך עשי-לי משם עגה קטנה
.postremo in facies tuo filio & ,tibi & : mihi affer & , principio in
בראשנה והוצאת לי ולך ולבנך תעשי באחרנה:
non farinæ Hydria : Israel Deus Dominus dixit sic Etenim
14 כי כה אמר יהוה אלהי ישראל כד הקמח לא
dandi diem ad usque ,deficiet non olei lenticula & , consumetur
תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תתן-
fecit & , ivit Et .humi facies super pluviam Dominum
15 יהוה גשם על-פני האדמה: ותלך ותעשה
.dies ejus domus & ,ipse & ,ipsa comedit Et .Elijahu verbū secundùm
כדבר אליהו ותאכל הוא-והיא וביתה ימים:
,defecit non olei lenticula & ,est consumpta non farinæ Hydria
16 כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר
fuit Et .Elijahu manu in fuerat locutus quod ,Domini verbum juxta
17 כדבר יהוה אשר דבר ביד אליהו: ויהי
: domus patronæ mulieris filius ægrotavit , hæc verba post
אחר הדברים האלה חלה בן-האשה בעלת הבית
.halitus eo in remaneret non donec ,valde fortis ej⁹ infirmitas fuitq;
ויהי חליו חזק מאד עד אשר לא-נותרה-בו נשמה:
Venisti ? Dei vir tibi & mihi Quid : Elijahu ad Dixitque
18 ותאמר אל-אליהו מה-לי ולך איש האלהים באת
.meum filium faciendum mori ad & ,meam iniquitatem memorandum ad me ad
אלי להזכיר את-עוני ולהמית את-בני:
,illius sinu de eum tulit Et .tuum filium mihi Da : eam ad dixit Et
19 ויאמר אליה תני-לי את-בנך ויקחהו מחיקה
eā fecit jacere & ,ibi manens ipse quo cœnaculum in eā fecit ascendere &
ויעלהו אל-העליה אשר-הוא ישב שם וישכבהו
Domine : dixit & ;Dominum ad clamavit Et .suum lectum super
20 על-מטתו: ויקרא אל-יהוה ויאמר יהוה
ea cum hospitans ego qua viduam super etiam num ,mi Deus
אלהי הגם על-האלמנה אשר-אני מתגורר עמה
tribus infantem super se est mensus Et ? ej⁹ filium faciendū mori ad ,malefecisti
21 הרעות להמית את-בנה: ויתמדד על-הילד שלש
revertatur ,mi Deus Domine :dixit & ,Dominum ad clamavit & ,vicibus
פעמים ויקרא אל-יהוה ויאמר יהוה אלהי תשב-
.ejus interius super hujus infantis anima obsecro
נא נפש-הילד הזה על-קרבו:

Versio VULG. LAT.

7 Post dies autem siccat⁹ est tor-
rens : non enim pluerat super
8 terram. Factus est ergò sermo
9 Dñi ad eum, dicens; Surge
& vade in Sarephta Sidoniorū,
& manebis ibi: præcepi enim
ibi mulieri viduæ ut pascat te.
10 Surrexit, & abiit in Sarephta.
Cúmq; venisset ad portam ci-
vitatis, apparuit ei mulier vi-
dua colligens ligna, & vocavit
eam, dixitq; ei; Da mihi pau-
lulum aquæ in vase, ut bibam.
11 Cúmque illa pergeret ut af-
ferret, clamavit post tergum
ej⁹, dicens; Affer mihi, obsecro,
& buccellam panis in manu
12 tua. Quæ respondit; Vivit Do-
minus De⁹ tu⁹, quia non habeo
panem, nisi quantum pugillus
capere potest farinæ in hydria,
& paululum olei in lecytho: en
colligo duo ligna, ut ingrediar
& faciam illum mihi & filio
meo, ut comedamus, & moria-
13 mur. Ad quam Elias ait; Noli
timere, sed vade, & fac sicut
dixisti : veruntamen mihi pri-
mùm fac de ipsa farinula sub-
cineritium panem parvulum,
& affer ad me : tibi autem
14 & filio tuo facies posteá. Hæc
autem dicit Dñs Deus Israel;
Hydria farinæ non deficiet,
nec lecythus olei minuetur,
usq. ad diem in qua Dominus
datur⁹ est pluviam super faciē
15 terræ. Quæ abiit, et fecit juxta
verbum Eliæ: et comédit ipse,
et illa, & domus ej⁹ : et ex illa
16 die, Hydria farinæ non defecit,
et lecythus olei non est immi-
nutus, juxta verbum Domini,
quod locutus fuerat in manu
17 Eliæ. Factum est autem post
hæc, ægrotavit filius mulieris
matris familiâs, et erat languor
fortissim⁹, ita ut non remane-
18 ret in eo halit⁹. Dixit ergò ad
Eliam, Quid mihi et tibi, vir
Dei? ingress⁹ es ad me, ut reme-
morarentur iniquitates meæ, et
19 interficeres filium meum? Et
ait ad eam Elias, Da mihi fili-
um tuum. Tulitq; eum de sinu
ej⁹, et portavit in cœnaculum
ubi ipse manebat, et posuit su-
20 per lectulum suum. Et clama-
vit ad Dominum, et dixit; Dñe
De⁹ me⁹, etiámne viduā, apud
quā ego utcunque sustentor,
afflixisti ut interficeres filium
21 ej⁹? Et expandit se, atq; men-
sus est super puerum tribus vi-
cibus, & clamavit ad Dominū,
et ait; Domine Deus me⁹, re-
vertatur, obsecro, anima pueri
hujus, in viscera ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἔσται ἐκ τοῦ χειμάῤῥου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς
κόραξιν ἐντελοῦμαι διατρέφειν σε ἐκεῖ. (ε)
5 Καὶ ἐποίησεν Ἠλιοὺ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ
ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Χοῤῥὰθ (ζ) ἐπὶ
6 προσώπου τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον
αὐτῷ (η) ἄρτους τοπρωῒ, καὶ κρέα τοδείλης, καὶ
7 ἐκ τοῦ χειμάῤῥου ἔπινεν ὕδωρ. Καὶ ἐγένετο
(θ) μεθ' ἡμέρας, καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάῤῥους,
8 ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο
9 ῥῆμα κυρίου πρὸς (ι) Ἠλιοὺ, Ἀνάστηθι, καὶ πο-
ρεύου εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδωνίας· ἰδοὺ ἐντέταλ-
10 μαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. Καὶ
ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς (κ) Σαρεπτὰ, καὶ ἦλθεν
εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυνὴ χή-
ρα συνέλεγε ξύλα. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠ-
λιοὺ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Λάβε δή μοι ὀλίγον ὕ-
11 δωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίομαι. Καὶ ἐπορεύθη λα-
βεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε,
Λήψῃ δή μοι (λ) ψωμὸν ἄρτου τοῦ ἐν τῇ χει-
12 ρί σου. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Ζῇ κύριος ὁ Θεός
σου, εἰ (μ) ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δρὰξ
ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ
καψάκῃ· καὶ (ν) ἰδοὺ ἐγὼ συλλέξω δύο ξυλά-
ρια, καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ
καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ (ξ) φαγόμεθα, καὶ ἀπο-
13 θανούμεθα. Καὶ εἶπε (ο) πρὸς αὐτὴν Ἠλιοὺ, Θάρ-
σει, εἴσελθε καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμά σου·
ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν ἐγκρυφίαν (π)
μικρὸν, καὶ ἐξοίσεις μοι ἐν πρώτοις, σαυτῇ
δὲ καὶ τοῖς τέκνοις σου ποιήσεις (ρ) ἐπ' ἐσχά-
14 του. Ὅτι τάδε λέγει (σ) κύριος, Ἡ ὑδρία τοῦ
ἀλεύρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου
οὐκ ἐλαττονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι (τ) κύ-
15 ριον τὸν ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυ-
νὴ, καὶ (υ) ἐποίησε, καὶ ἤσθιεν αὐτὴ καὶ αὐτὸς καὶ
16 τὰ τέκνα (φ) αὐτῆς. Καὶ ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου
οὐκ ἐξέλιπε, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ (χ) ἠ-
λαττονήθη, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν
17 χειρὶ Ἠλιού. Καὶ ἐγένετο (ψ) μετὰ ταῦτα,
καὶ ἠῤῥώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς κυρίας
τοῦ οἴκου· (ω) καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωστία αὐτοῦ κραταιὰ
σφόδρα (α) ἕως οὐχ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνεῦ-
18 μα. Καὶ εἶπε πρὸς Ἠλιοὺ, Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ
ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; εἰσῆλθες πρός με τοῦ ἀνα-
μνῆσαι (β) ἀδικίας μου, καὶ θανατῶσαι τὸν
19 υἱόν μου; Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα, Δός μοι τὸν υἱόν σου. καὶ ἔλαβεν αὐ-
τὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, (γ) καὶ ἀνήνεγκεν
αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκάθητο
ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς (δ) κλί-
20 νης. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν, Οἴ-
μοι κύριε, ὁ μάρτυς τῆς χήρας μεθ' ἧς ἐγὼ
κατοικῶ μετ' αὐτῆς, σὺ κεκάκωκας τοῦ
θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς.

Et erit, de torrente bibes aquam: 4
& corvis mandabo nutrire te il-
lic. Et fecit Eliu juxta verbum 5
Domini, & sedit in torrente
Chorrath super faciē Jordanis. Et 6
corvi ferebāt ei (c) panes mane, et
carnes vesperi: et de torrente bibe-
bat aquā. Et factū est post dies, 7
& exaruit torrens: quia non fue-
rat pluvia super terram. Et fa- 8
ctum est verbum Domini ad E-
liu; Surge, & vade in Sare- 9
pta Sidoniæ. Ecce mandavi ibi
mulieri viduæ de nutriendo te.
Et surrexit, & ivit in Sarepta: 10
& venit ad ostium civitatis. Et
ecce ibi mulier vidua colligebat
ligna. Et clamavit post eam Eliu,
& dixit ad eam; Cape nunc mi-
hi pusillam aquam in vase, & bi-
bam. Et ivit capere. Et clamavit 11
post eam Eliu, & dixit; Cape
nunc mihi buccellam panis, (d)
qui in manu tua. Et dixit mu-
lier; Vivit Dominus Deus tuus, 12
si est mihi subcinericius, nisi quan-
tum pugillum farinæ in hydria,
& paucum oleum in lecytho: Et
ecce ego colligam duo lignicula,
& ingrediar, & faciam illum
mihi, & filiis meis: & come-
demus, & moriemur. Et dixit 13
ad eam Eliu; Confide, intra, & fac
juxta verbum tuum. Sed fac mi-
hi indè subcinericium parvū: &
afferes mihi in primis; tibi autem
& filiis tuis facies in ultimo:
Quoniam hæc dicit Dominus; 14
(e) Hydria farinæ non deficiet, &
lecythus olei non minuetur, usque
ad diem quo dabit Dominus plu-
viam super terram. Et ivit mu- 15
lier, & fecit: & comedit (f)
ipsa, & ipse, & filii ejus. Et hy- 16
dria farinæ non defecit: & le-
cythus olei non est imminutus,
juxta verbum Domini, quod lo-
cutus est in manu Eliu. Et factum 17
est post hæc, & ægrotavit filius
mulieris dominæ domûs, & erat
infirmitas ejus valida valde, do-
nec non remansit in eo (g) spiri-
tus. Et dixit ad Eliu; Quid 18
mihi & tibi, homo Dei? Intrá-
sti ad me ad rememorandum in-
justitias meas, & interficiendum
filium meum? Et dixit Eliu ad 19
mulierem; Da mihi filium tu-
um. Et sumpsit illum de sinu e-
jus, & attulit eum in cœnacu-
lum, in quo ipse sedebat ibi: &
cubare eum fecit super (h) le-
ctum. Et exclamavit Eliu, & 20
dixit; Heu mihi, Domine, testis
viduæ, quacum ego habito cum
ea, tu afflixisti interficiendo fi-
lium ejus.

MS.A. (ε) Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐποίησεν, καὶ ἐκάθισεν (ζ) ἐπὶ προσώπου (η) ἄρτον καὶ κρέας τοπρωῒ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης, (θ) μετ' ἡμέρας, (ι) Ἠλιοὺ, λέγων, Ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς * Σεφθὰ τῆς Σιδωνίας, καὶ καθίσῃ ἐκεῖ· ἰδοὺ (κ) Σαρεπτὰ, (λ) ψωμὸν * ἄρτον ἐν (μ) ἔστι (ν) ἰδοὺ συλλέγω δύο ξυλήρια, (ξ) φαγόμεθα αὐτὸ, καὶ (ο) Ἠλιοὺ πρὸς αὐτὴν, Θάρσει, (π) μικρὸν ἐν πρώτοις, καὶ ἐξοίσεις μοι, σαυτῇ (ρ) ἐπ' ἐσχάτων (σ) κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, Ἡ (τ) κύριον ὑετὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. (υ) ἐποίησεν κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιοὺ, καὶ ἤσθιεν αὐτὸς καὶ αὐτὴ καὶ τὰ (φ) αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης Καὶ ἡ ὑδρία (χ) ἐλαττονήθη (ψ) μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, (ω) καὶ ἡ (α) ἕως οὐχ ὑπελείφθη (β) τὰς ἀδικίας (γ) καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν (δ) κλίνης αὐτοῦ. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 והוה מסוף יומין ויבש נחלא ארי לא הוה מטרא בארעא : 8 והוה פתגם נבואה מן
9 קדם יי עמיה למימר : קום איזיל לצרפת די לצידונאי ותתיב תמן הא פקרית תמן איתתא
10 ארמלתא לסוברותך : וקם ואזל לצרפת ואתא לתרע קרתא והא תמן איתתא ארמלתא
11 מנקבא אעין וקרא לה ואמר סבי כען לי זעיר מיא במנא ואשתי : ואזלת למסב וקרא
12 לה ואמר סבי כען לי פתא דלחמא בידיך : ואמרת קים הוא יי אלהך אם אית לי מדעם
אלהן מלי פשת ידא קמחא במנא וזעיר משחא בצלוחיתא והא אנא מנקבא תרין אעין
13 ואיעול ואעבדניה לי ולברי וניכלניה ונמות : ואמר לה אליהו לא תדחלין עולי עבידי
כפתגמיכי ברם עבידי לי מתמן חררא זעירא בקדמיתא ותפקין לי ולך ולבריך תעבדין
14 בבתריתא : ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל מנא דקמחא לא יגמר וצלוחיתא דמשחא
15 לא יחסר עד יומא דיתן יי מטרא על אפי ארעא : ואזלת ועבדת כפתגמא דאליהו
16 ואכלת היא והוא ואנש ביתא יומין : מנא דקמחא לא גמר וצלוחיתא דמשחא לא חסר
17 כפתגמא דיי דמליל בידא דאליהו : והוה בתר פתגמיא האלין אתמרע בר איתתא מרת
18 ביתא והוה מרעיה תקיף לחדא עד דלא אשתארת ביה נשמתא : ואמרת לאליהו
19 מה לי ולך נביא דיי אתיתא לותי לאדכרא ית חובי ולמקטל ית ברי : ואמר לה הבי
לי ית בריך ונסביה מחינה ואסקיה לעליתא דהוא יתיב תמן ואשכביה על ערסיה :
20 וצלי קדם יי ואמר יי אלהי ברם על ארמלתא די אנא דר עמה לא יתבאש לה
21 ולא ימות ברה : ואתמקק על רביא תלת זמנין וצלי קדם יי ואמר יי אלהי תתוב כען
נפשא דרביא הדין למעוהי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit in fine dierum & aruit torrens, quia non fuerat pluvia in terra. Et 7
fuit verbum prophetiæ à Dño cum illo, dicendo : Surge, vade ad Szar- 8
phath Szidoniorum, & sedeas ibi: ecce præcepi ibi mulieri viduæ ut alat te. 9
Et surrexit & ivit in Szarphath, & venit ad portam urbis, & ecce ibi mu- 10
lier vidua colligebat ligna, & vocavit illam & dixit; Accipe, quæso, mihi
paululum aquæ in vase, & bibam. Et ivit ut acciperet, & vocavit illā: & 11
dixit, Accipe obsecro mihi frustū panis in manu tua. Et dixit, Permanet 12
ipse Dñs Deus tuus, si est mihi quicquā, nisi plenum volæ manus farinæ in
vase, & paululū olei in lecytho: & ecce ego colligo duo ligna, ut eam, &
faciam illud mihi & filio meo, & comedamus illud, & moriamur. Et dixit 13
illi Eliahu, Ne timeas, ingredere, fac juxta verbum tuum; verùm fac mihi
inde placentam pertusam parvā priùs, & proferas ad me : & tibi & filio
tuo facies posteriùs. Nam sic dixit Dñs Deus Israel, Vas farinæ non absu- 14
metur, & lecythus olei non deficiet usque in diē quo dabit Dñs pluviam
super faciem terræ. Et ivit & fecit juxta verbum Eliah, et comedit illa 15
et ipse et viri domus illius aliquot dies. Vas farinæ non absumptum est, et 16
lecythus olei non defecit, juxta verbum Domini quod locutus fuerat per
manum Eliah. Et fuit post res istas, malè habuit filius mulieris dominæ 17
domus, et erat morbus illius vehemens valdè, ita ut non remaneret in illo
spiritus. Et dixit ad Eliah, Quid mihi et tibi propheta Domini : ve- 18
nisti ad me ut rememores peccatum meum, et occideres filium meum?
Et dixit illi, Da mihi filium tuum: & accepit eum de sinu illius, et 19
ascendit cum illo in cœnaculum superius in quo habitabat, et posuit illum
super lectum suum. Et oravit Dominum, et dixit; Domine Deus meus, 20
verùm viduæ, cum qua ego habito, ne malè sit, neque moriatur filius ejus.
Et coarctavit se super puerum tribus vicibus, et oravit Dominum, et 21
dixit : Domine Deus meus, redeat, quæso, anima pueri hujus in vi-
scera ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ܘܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܝܒܫ ܢܚܠܐ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܚܬ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ *ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ
8 ܕܡܪܝܐ܂ ܠܡܐܡܪ܂ * ܩܘܡ ܙܠ ܠܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ܂ ܘܬܒ ܬܡܢ܂ ܗܐ ܦܩܕܬ ܬܡܢ ܠܐܪܡܠܬܐ
9 ܕܬܬܪܣܝܟ܂ * ܘܩܡ ܘܐܙܠ ܠܨܪܦܬ܂ ܘܟܕ ܥܠ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ܂ ܚܙܐ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ ܐܪܡܠܬܐ ܕܡܠܩܛܐ
10 ܩܝܣܐ܂ ܘܩܪܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܝܬܝ ܠܝ ܩܠܝܠ ܡܝܐ ܒܡܐܢܐ܂ ܘܐܫܬܐ܂* ܘܐܙܠܬ ܠܡܝܬܝܘ ܠܗ܂
11 ܘܩܪܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܝܬܝ ܠܝ ܦܬܐ ܕܠܚܡܐ ܒܐܝܕܝܟܝ܂ * ܘܐܡܪܬ܂ ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ
12 ܕܠܝܬ ܠܝ ܡܕܡ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܡܠܐ ܚܦܢܐ ܩܡܚܐ ܒܩܠܬܐ܂ ܘܩܠܝܠ ܡܫܚܐ ܒܩܪܢܐ܂ ܘܗܐ ܡܠܩܛܐ
ܐܢܐ ܬܪܝܢ ܩܝܣܝܢ܂ ܕܐܙܠ ܘܐܥܒܕ ܠܝ ܘܠܒܪܝ܂ ܘܢܐܟܘܠ ܘܢܡܘܬ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ܂
13 ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ܂ ܙܠܝ ܥܒܕܝ܂ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬܝ܂ ܒܪܡ ܥܒܕܝ ܠܝ ܡܢ ܬܡܢ ܓܪܨܬܐ ܙܥܘܪܬܐ ܩܕܡܝܬ܂
14 ܘܐܦܩܝ ܠܝ܂ ܘܠܟܝ ܘܠܒܪܟܝ ܬܥܒܕܝܢ ܒܬܪܟܢ܂* ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂
ܩܠܬܐ ܕܩܡܚܐ܂ ܠܐ ܬܫܠܡ܂ ܘܩܪܢܐ ܕܡܫܚܐ܂ ܠܐ ܬܚܣܪ܂ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܢܬܠ ܡܪܝܐ ܡܛܪܐ܂
15 ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ܂ * ܘܐܙܠܬ ܘܥܒܕܬ ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܐܠܝܐ܂ ܘܐܟܠܬ ܗܝ ܘܗܘ܂ ܘܒܢܝ
16 ܒܝܬܗ܂ * ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܩܠܬܐ ܕܩܡܚܐ ܠܐ ܫܠܡܬ܂ ܘܩܪܢܐ ܕܡܫܚܐ ܠܐ ܚܣܪܬ܂ ܐܝܟ
17 ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܐܠܝܐ܂ *ܘܡܢ ܒܬܪ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ܂ ܐܬܟܪܗ ܒܪܗ ܕܐܢܬܬܐ
18 ܡܪܬ ܒܝܬܐ܂ ܘܗܘܐ ܟܘܪܗܢܗ ܩܫܝܐ ܛܒ܂ ܥܕܡܐ ܕܠܐ ܐܫܬܚܪ ܒܗ ܢܫܡܬܐ܂ * ܘܐܡܪܬ
ܠܐܠܝܐ܂ ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܐܬܝܬ ܠܘܬܝ܂ ܠܡܥܗܕܘ ܚܛܗܝ܂ ܘܠܡܩܛܠ
19 ܒܪܝ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ܂ ܗܒܝ ܠܝ ܒܪܟܝ܂ ܘܢܣܒܗ ܡܢ ܥܘܒܗ ܘܐܣܩܗ ܠܥܠܝܬܐ
20 ܕܝܬܒ ܒܗ ܗܘܐ܂ ܘܐܪܡܝܗ ܥܠ ܥܪܣܗ܂ * ܘܩܥܐ ܠܡܪܝܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ܂ ܐܦ ܠܐ
21 ܐܪܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܐܢܐ ܡܬܬܣܝܡ ܠܘܬܗ܂ ܐܒܐܫܬ ܠܗ ܠܡܩܛܠ ܒܪܗ܂ * ܘܐܬܡܫܚ ܥܠ ܛܠܝܐ
ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ܂ ܘܩܥܐ ܠܡܪܝܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ܂ ܬܬܦܢܐ ܢܦܫܗ ܕܛܠܝܐ
ܗܢܐ ܠܓܘܗ܂

Poſt dies autem aliquot exiccato torrente, 7
(non enim deciderat pluvia in terram) Fa- 8
ctus eſt ad eum ſermo Domini, dicendo;
Surge, abi in Sarphath Sidonis, ibique mo- 9
rare: ecce mandavi illic mulieri viduæ ut te
alat. Surgens itaque abiit ad Sarphath, & 10
portam civitatis ingreſſus, vidit ibi mulierem
viduam colligentem ligna; & vocans eam
ait illi, Affer mihi parum aquæ in vaſe ut bi-
bam. Cúmque abiiſſet ut afferret ei, rur- 11
ſus vocavit eam, et dixit illi; Affer mihi mi-
cam panis in manibus tuis. Quæ dixit, Vivit 12
Dñs Deus tuus, nihil habeo præter *tantum*
farinæ *quantum* volâ capi poteſt, in hydria;
& parum olei in cornu: & en colligo duo
ligna ut vadam & apparem mihi & filio meo,
& comedamus, deinde moriamur. Dixit ad 13
eam Elia, Ne timeas, vade & fac ut dixiſti:
verùm para mihi parvam placentam priùs,
& produc ad me; tibi autem & filio tuo pa-
rabis poſteà. Quoniam ſic dicit Dñs Deus 14
Iſraelis, Hydria farinæ non conſumetur, &
cornu olei non deficiet, uſque ad eum diem
quo Dñs pluviam dederit ſuper faciem terræ.
Abiit itaque, fecitque juxta ſermonem Eliæ, 15
& comêdit ipſa & ipſe, & filii familiâs ejus.
Diebus illis nec hydria farinæ conſumpta eſt, 16
nec cornu olei defecit, juxta ſermonem Do-
mini quem locutus fuerat per Eliam. His 17
rebus geſtis ægrotavit filius mulieris illius do-
minæ domûs, fuitque morbus ejus adeo gra-
vis, ut nulla remaneret in eo reſpiratio.
Dixitque illa ad Eliam, Quid mihi tecum 18
propheta Dei? veniſti ad me ut memori-
am excitares iniquitatum mearum, & inter-
ficeres filium meum? Dixit ad eam Elia, Da 19
mihi filium tuum: quem ex ejus gremio ac-
ceptum detulit in cœnaculum ubi moraba-
tur, depoſuitque ſuper lectum. Tum incla- 20
mans Dominum dixit, Domine Deus, et-
iamne viduam iſtam apud quam hoſpitor,
affligis interficiendo filium ejus? Seſé- 21
que ſuper puero ter admenſus clamavit ad
Dominum, & ait; Domine Deus meus,
revertatur anima pueri hujus in viſcera
ipſius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * فلما كان بعد ايام * جف الوادي * من اجل انه لم ينزل على الارض مطر * ثم ورد اليه كلام
9 الله * قايلاً * قم انصرف الي صارفيه التي لصيدون * وتقيم هناك * فقد وصيت هناك امراه
10 ان تقوتك * فقام ومضي الي صارفيه صيدا * فلما صار الي باب القرية * وجد هناك امراه
11 ارملة تجمع حطبا * فدعاها وقال * ايتي لي بقليل ماء في الاناء لاشرب * فلما توجهت لتجييه
12 بالماء * دعاها وقال * وقدمي لي في يدك رغيفا خبزا لاكل * فقالت * وحق الله الهك * ان كان
في بيتي طعام * الا كف دقيق في الجرة * ويسير من الزيت في الدبة * وها انا جامعة عودين من
13 الحطب * واصنعه لي ولابني * ناكله ونموت * فقال لها ايليا * لا تجزعي * امضي فاصنعي كما
قلت * ولكن اصنعي من ذلك بديا قرصا صغيرا * وتخرجيه لي * ولك ولابنك تصنعي اخيرا *
14 * فان كذا قال الله اله اسرايل ان اناء الدقيق لا يفرغ * ودبة الزيت لا تنقص * الي يوم يمطر الله
15 على وجه الارض مطرا * ومضت وصنعت كما امرها ايليا * واكلت هي وهو * واهل بيتها اياما *
16 * وان اناء الدقيق لم يفرغ * ودبة الزيت لم تنقص * ككلام الله الذي تكلم على يد ايليا
17 النبي * ولما كان بعد هذا الكلام * مرض ابن الارملة صاحبة البيت * وكان مرضه صعبا جدا *
18 وبلغ به حتي لم يبق فيه رمق * فقالت الامراه لايليا * ما لي ولك يا رسول الله * واتيتني
19 لتوكد ذنوبي * وتقتل بذلك ابني * فقال لها * سلمي الي ابنك * فاخذه من حضنها *
20 واصعده الي العلية التي هو فيها نازل * واضجعه على سريره * وصلي بين يدي الله * وقال *
21 اللهم ارحم هذه الارملة التي انا نازل معها * ولا تسي اليها * ولا تمت ابنها * وانبسط على الغلام
ثلاث مرات * وصلي بين يدي الله * وقال * اللهم يا الهي رد نفس الغلام الي ذاته *

Elapſis autem diebus aliquot exaruit tor- 7
rens, eò quòd nulla caderet ſuper terram
pluvia. Tum venit ad eum ſermo Dei di- 8
centis, Surge, proficiſcere in Sareptam 9
quæ pertinent ad Sidonem, ibiq; maneto:
nam illic præcepi mulieri cuidam ut nu-
triat te. Quare ſurgens profectus eſt in 10
Sareptam Sidonis, & cùm perveniſſet
ad portam civitatis, invenit ibi mulierem
quandam viduam colligentem ligna: cui
advocatæ dixit, Affer mihi paululum
aquæ in vaſe ut bibam. Cúmq; abiiſſet 11
ut aquam afferret ei, vocavit eam, &
dixit; Affer etiam mihi in manu tua
placentam panis ut comedam. Reſpondit, 12
Per Deum, Deum tuum, non eſt in domo
mea cibus ullus præter volam farinæ in
lagena, & paululum olei in lecytho: en
& ego duos ligni ſtipites colligo, ut pa-
rem illam mihi & filio, comedamus il-
lam, tum demum moriamur. Ait ad eam 13
Elia, Ne metuas, vade, & fac quemad-
modum dixiſti: veruntamen fac primùm
ex ea placentam parvam, & affer mihi;
tibi verò & filio tuo facies poſtea. Sic 14
enim ait Deus, Deus Iſraelis, Vas farinæ
non exhaurietur, & lecythus olei non de-
ficiet uſque ad diem, quo Deus eſt ſuper
faciem terræ pluviam dimiſſurus. Abiens 15
ergò illa fecit quemadmodum præceperat
ei Elia, comeditque tam ipſa & ipſe,
quàm domeſtici ejus multis diebus. Et 16
quidem vas farinæ non fuit exhauſtum,
neque lecythus olei defecit, juxta ſermo-
nem Dei quem locutus fuerat per Eliam
prophetam. His rebus exactis ægrotavit 17
filius viduæ dominæ domûs, fuitque mor-
bus ejus gravis admodum; nam eò de-
venit, ut nulla manſerit in ipſo vita ſu-
perſtes. Quapropter dixit mulier illa ad 18
Eliam, Quid mihi tecum ô Dei nuntie?
veniſti ad me ut culpas meas aſſeverares,
& filium meum hoc pacto interficeres?
Dixit ad eam, Trade mihi filium tuum: 19
tulitque eum è ſinu illius, & aſportavit
eum in cœnaculum in quo ipſe degebat,
proſtravitque eum ſuper lectum ſuum:
Deinde Deum oravit, ac dixit; Deus, mi- 20
ſerere hujus viduæ apud quam ego com-
moror, & ne noceas illi, nec moriatur fi-
lius ejus. Tum ſeſe ſuper puerum tribus 21
vicibus extendens, Deum oravit ac dixit;
Deus, ô mi Deus, reduc animam hujus
pueri intra ipſum.

infantis anima est reversa & 3 Elijahu voce in Dominus exaudivit Et
22 וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל אֵלִיָּהוּ וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ־הַיֶּלֶד
eum depofuit & ,infantem Elijahu Tulitque .revixit & ,ejus interius super
23 עַל־קִרְבּוֹ וַיֶּחִי׃ וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת־הַיֶּלֶד וַיֹּרִדֵהוּ
: Elijahu Dixitque .fuæ matri illum dedit & ,domum in cœnaculo de
מִן־הָעֲלִיָּה הַבַּיְתָה וַיִּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ
Nunc : Elijahu ad mulier Dixitque .tuus filius vivit ,Vide
24 רְאִי חַי בְּנֵךְ׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־אֵלִיָּהוּ עַתָּה
Domini verbum & ,tu Dei vir quòd ,novi jam
זֶה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים אָתָּה וּדְבַר־יְהוָה
.veritas tuo ore in
בְּפִיךָ אֱמֶת׃

CAP. XVIII. יח

anno in Elijahu ad fuit Domini verbum & ,multi dies fuit Et
1 וַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה
pluviam dabo & ,Achab ad te oftende ,Vade :dicendo ,tertio
הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר לֵךְ הֵרָאֵה אֶל־אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר
: Achab ad fe oftendendum Elijahu abiit Et .humi facies fuper
2 עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ לְהֵרָאוֹת אֶל־אַחְאָב
,Hobadjahu ad Achab clamavit Et .Someron in valida fames &
3 וְהָרָעָב חָזָק בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיִּקְרָא אַחְאָב אֶל־עֹבַדְיָהוּ
.valde Dominum timens erat Hobadjahu & : domum fuper qui
אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת וְעֹבַדְיָהוּ הָיָה יָרֵא אֶת־יְהוָה מְאֹד׃
tulit & ,Domini prophetas Izebel faciendo excidere in ,fuit Et
4 וַיְהִי בְּהַכְרִית אִיזֶבֶל אֵת נְבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח
viros quinquaginta eos abfcondit & ,prophetas centum Hobadjahu
עֹבַדְיָהוּ מֵאָה נְבִאִים וַיַּחְבִּיאֵם חֲמִשִּׁים אִישׁ
ad Achab Dixitque .aquis & ,pane eos fuſtentavit & ,ſpelunca in
5 בַּמְּעָרָה וְכִלְכְּלָם לֶחֶם וָמָיִם׃ וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֶל־
ad & ,aquarum fontes univerfos ad terram in Vade : Hobadjahu
עֹבַדְיָהוּ לֵךְ בָּאָרֶץ אֶל־כָּל־מַעְיְנֵי הַמַּיִם וְאֶל
,mulos & equum vivificemus & ,herbam inveniamus fortè fi ,torrentes omnes
כָּל־הַנְּחָלִים אוּלַי נִמְצָא חָצִיר וּנְחַיֶּה סוּס וָפֶרֶד
terram fibi funt Partitique .animali de excidere faciam non &
6 וְלוֹא נַכְרִית מֵהַבְּהֵמָה׃ וַיְחַלְּקוּ לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ
Hobadjahu & ,folus una via in abiit Achab ea in tranſeundum ad
לַעֲבָר־בָּהּ אַחְאָב הָלַךְ בְּדֶרֶךְ אֶחָד לְבַדּוֹ וְעֹבַדְיָהוּ
ecce & ,via in Hobadjahu fuit Et .folus una via in abiit
7 הָלַךְ בְּדֶרֶךְ־אֶחָד לְבַדּוֹ׃ וַיְהִי עֹבַדְיָהוּ בַּדֶּרֶךְ וְהִנֵּה
: dixit & ,fuam facies fuper cecidit & ,eû agnovit Et .ei occurſum in Elijahu
אֵלִיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיַּכִּרֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו וַיֹּאמֶר
dic ,Vade .Ego : ei Dixitque ? Elijahu meus dominus hic tu Nonne
8 הַאַתָּה זֶה אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ אָנִי לֵךְ אֱמֹר
tu quòd ,peccavi Quid : dixit Et .Elijahu ecce ,tuo domino
9 לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר מֶה חָטָאתִי כִּי־אַתָּה
Dominus Vivit ? me interficiendum ad Achab manu in tuum fervum tradens
10 נֹתֵן אֶת־עַבְדְּךָ בְּיַד־אַחְאָב לַהֲמִיתֵנִי׃ חַי יְהוָה
meus dominus miferit non quò regnum & ,gens eft fi ,tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ אִם־יֶשׁ־גּוֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁלַח אֲדֹנִי
,regnum adjuravit Et .Non :dixerunt & ,te quærendum ad illuc
שָׁם לְבַקֶּשְׁךָ וְאָמְרוּ אָיִן וְהִשְׁבִּיעַ אֶת־הַמַּמְלָכָה
dic ,Vade :dicens tu nunc Et .te invenit non quia gentem &
11 וְאֶת־הַגּוֹי כִּי לֹא יִמְצָאֶכָּה׃ וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר לֵךְ אֱמֹר
Spiritus & ,te à ibo ego ,erit Et .Elijahu Ecce : tuo domino
12 לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ׃ וְהָיָה אֲנִי אֵלֵךְ מֵאִתָּךְ וְרוּחַ
indicandum ad veniam & ,cognofcam non quod fuper te tollet Domini
יְהוָה יִשָּׂאֲךָ עַל אֲשֶׁר לֹא־אֵדָע וּבָאתִי לְהַגִּיד
timens tuus fervus & : me interficiet & ,te inveniet non & ,Achab ipſi
לְאַחְאָב וְלֹא יִמְצָאֲךָ וַהֲרָגָנִי וְעַבְדְּךָ יָרֵא
.meis pueritiis à Dominum
אֶת־יְהוָה מִנְּעֻרָי׃

Verfio VULG. LAT.

22 Et exaudivit Dominus vocem Eliæ : & reverfa eft anima pueri intra eum, & revixit.
23 Tulitque Elias puerum, & depofuit eum de cœnaculo in inferiorem domum, & tradidit matri fuæ, & ait illi ; En
24 vivit filius tuus. Dixitque mulier ad Eliam; Nunc in iſto cognovi, quoniam vir Dei es tu, & verbum Domini in ore tuo verum eſt.

CAP. XVIII.

1 Poſt dies multos factum eſt verbum Domini ad Eliam, in anno tertio dicens ; Vade, & oſtende te Achab,ut dem plu-
2 viam fuper faciem terræ. Ivit ergò Elias, ut oſtenderet fe Achab : erat autem fames ve-
3 hemens in Samaria. Vocavitq; Achab Abdiam diſpenſatorem domûs fuæ : Abdias autem timebat Dominum val-
4 dè. Nam cùm interficeret Jezabel prophetas Domini, tulit ille centum prophetas, & abſcondit eos quinquagenos & quinquagenos in ſpeluncis, & pavit eos pane &
5 aquâ. Dixit ergò Achab ad Abdiam ; Vade in terram ad univerſos fontes aquarum, & in cunctas valles, ſi fortè poſſimus invenire herbam, & ſalvare equos & mulos, & non penitùs jumenta inter-
6 eant. Diviſerúntque fibi regiones, ut circuirent eas : Achab ibat per viam unam, & Abdias per viam alteram ſeor-
7 ſùm. Cúmque eſſet Abdias in via, Elias occurrit ei : qui cùm cognoviſſet eum, cecidit fuper faciem fuam, & ait ;
8 Num tu es, domine mi, Elias? Cui ille reſpondit, Ego. Vade, & dic domino tuo ; Adeſt
9 Elias. Et ille; Quid peccavi, inquit,quoniam tradis me fervum tuum in manu Achab,
10 ut interficiat me ? Vivit Dominus Deus tuus,quia non eſt gens aut regnum, quò non miferit dominus meus te requirens : & reſpondentibus cunctis,Non eſt hic:adjuravit regna fingula & gentes, eò q
11 minimè repereriris. Et nunc tu dicis mihi ; Vade, et dic do-
12 mino tuo ; Adeſt Elias.Cúmq; receſſero à te, Spiritus Dñi aſportabit te, in locum quem ego ignoro : et ingreſſus nuntiabo Achab, et non inveniens te, interficiet me : fervus autem tuus timet Dominum ab infantia fua.

Verfio GRÆCA LXX. Interp.

22 Καὶ ἀνεβόησεν τὸ παιδάριον τρίς, καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν κύριον, καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεός μου, ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου τούτου εἰς αὐτόν. Καὶ ἐγένετο οὕτως·
23 καὶ (ς) ἀνεβόησε τὸ παιδάριον. Καὶ κατήγαγεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Ἠλιού, Βλέπε, ζῇ ὁ υἱός σου.
24 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἠλιού, (ζ) Ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι σὺ ἄνθρωπος θεοῦ, καὶ ῥῆμα κυρίου (η) ἐν τῷ στόματί σου ἀληθινόν.

MS.A. (ς) ἀνεβόησεν, καὶ ἤκουσεν κύριος ἐν φωνῇ Ἠλιού, καὶ ἀνεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου πρὸς ἔγκατον * αὐτός, καὶ ἔζησεν. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ τὸ παιδάριον, καὶ κατήγαγεν * αὐτὸν (ζ) Ἰδοὺ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος θεοῦ εἶ, καὶ ῥῆμα (η) ἐν στόματι.

ΚΕΦ. ιη΄.

1 Καὶ ἐγένετο (†) μεθ' ἡμέρας πολλάς, καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς Ἠλιοὺ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, λέγων, Πορεύθητι, καὶ ὄφθητι τῷ Ἀχαάβ, καὶ δώσω ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον
2 τῆς γῆς. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ τοῦ ὀφθῆναι τῷ Ἀχαάβ, (α) καὶ ἡ λιμὸς κραταιὰ
3 ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ ἐκάλεσεν (β) Ἀχαὰβ τὸν Ἀβδιοὺ τὸν οἰκονόμον, καὶ (γ) Ἀβδιοὺ
4 ἦν φοβούμενος τὸν κύριον σφόδρα. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν (δ) τὴν Ἰεζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου, καὶ ἔλαβεν (ε) Ἀβδιοὺ ἑκατὸν ἄνδρας προφήτας, καὶ (ζ) κατέκρυψεν αὐτοὺς κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ, καὶ διέ-
5 τρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς (η) Ἀβδιοὺ, Δεῦρο, καὶ (θ) διέλθωμεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ (ι) ἐπὶ χειμάρρους, ἐάν πως (κ) εὕρωμεν βοτάνην, καὶ (λ) περιποιησώμεθα ἵππους καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ (μ) ἐξολοθρευθήσονται
6 ἀπὸ (ν) τῶν κτηνῶν. Καὶ ἐμέρισαν ἑαυτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ διελθεῖν αὐτήν. Ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν (ξ) ὁδῷ μιᾷ, καὶ Ἀβδιοὺ ἐπορεύθη
7 ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος. Καὶ ἦν (ο) Ἀβδιοὺ ἐν τῇ (π) ὁδῷ μόνος· καὶ ἦλθεν Ἠλιοὺ εἰς συνάντησιν αὐτοῦ μόνος. καὶ (ρ) Ἀβδιοὺ ἔσπευσε καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν,
8 Εἰ σὺ εἶ αὐτός, κύριέ μου, Ἠλιού; Καὶ εἶπεν (σ) Ἠλιοὺ αὐτῷ, Ἐγώ. πορεύου, (τ) λέγε τῷ κυρίῳ σου, Ἰδοὺ Ἠλιού. Καὶ εἶπεν
9 Ἀβδιοὺ, Τί ἡμάρτηκα, (υ) ὅτι δίδως τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρα Ἀχαὰβ τοῦ θανατῶσαί
10 με; Ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστιν (φ) ἔθνος ἢ βασιλεία, οὗ οὐκ (χ) ἀπέσταλκεν ὁ κύριός μου ζητεῖν σε· (ψ) καὶ εἴποσαν, Οὐκ ἔστι, καὶ ἐνέπρησε (ω) τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώ-
11 ρας αὐτῆς, ὅτι οὐχ εὕρηκέ σε. Καὶ (α) νῦν σὺ λέγεις, Πορεύου, ἀνάγγελλε τῷ κυρίῳ σου, Ἰδοὺ Ἠλιού.

MS.A. (†) μεθ' (α) καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν (β) Ἀχαὰβ Ἀβδειού (γ) Ἀβδειού (δ) Ἰεζάβελ τοῦ (ε) Ἀβδειού (ζ) ἔκρυψεν (η) Ἀβδειού, (θ) διέλθωμεν τὸ παιδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς (ι) ἐπὶ πάντας χειμάρρους, (κ) εὕρωμεν (λ) περιποιησώμεθα (μ) ἐξολοθρευθήσονται (ν) κτηνῶν. Καὶ ἐμέρισαν αὐτοῖς (ξ) ὁδῷ ἄλλῃ μόνος, καὶ Ἀβδιοὺ (ο) Ἀβδιοὺ (π) ὁδῷ ἀπῆλθεν (ρ) Ἀβδιοὺ (σ) Ἠλιού, Ἐγώ. (τ) εἰπὸν τῷ (υ) ὅτι δίδως τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρας (φ) ἔθνη (χ) ἀπέσταλκέ με ὁ (ψ) καὶ εἴποσαν, (ω) τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὴν βασιλείαν, ὅτι (α) νῦν, Πορεύου, σὺ λέγεις, καὶ ἀνάγγελλε

Cum Tranflatione LATINA.

22 Et infufflavit puerulo ter, & invocavit Dominum, & dixit; Domine Deus meus, revertatur nunc anima puerulus ejus in ipfum. Et factum eft fic : &
23 clamavit puerulus. Et deduxit eum de cœnaculo in domum, & dedit eum matri ejus. Et dixit Elius; Aſpice, vivit filius tuus.
24 Et dixit mulier ad Elium, Ecce, cognovi, quia tu homo Dei; & verbum Domini in ore tuo verum.

CAP. XVIII.

1 Et factum eſt poſt dies multos, & verbum Domini factum eſt ad Eliu in anno tertio, dicens; Vade, & appare Achaab : & dabo pluviam fu-
2 per faciem terræ. Et ivit Elius apparere Achaab. Et fames valida in Samaria. Et vocavit Achaab Abdiu œconomum. Et
3 Abdiu erat timens Dominum
4 valdè. Et factum eſt in percutiendo Jezabel prophetas Domini, & ſumpſit Abdiu centum viros prophetas, & occultavit eos ad (a) quinquagenos in ſpelunca : & enutrivit eos in
5 pane, & aqua. Et dixit Achaab ad Abdiu; Heus, & tranſeamus ſuper terram, & ad fontes aquarum, & ad torrentes ; ſi quomodò inveniamus herbam, & confervemus equos, & mulos : & non exterminabuntur
6 de tabernaculis. Et diviſerunt ſibi viam ad tranſeundum eam. Achaab ivit in via una : & Abdiu ivit in via alia ſolus.
7 Et erat Abdiu in via ſolus. Et venit Elius in occurſum ejus ſolus. Et Abdiu feſtinavit, & cecidit ſuper faciem ſuâ, & dixit,
8 Si tu es ipſe, domine mi, Eliu? Et dixit Eliu ei, Ego. Vade, dic domino tuo, Ecce Eliu. Et
9 dixit Abdiu, Quid peccavi, quia das ſervum tuum in manum Achaab ad interficiendum
10 me? Vivit Dominus Deus tuus, ſi eſt gens, aut regnum, quò non (c) miſit dominus meus quærere te. Et (d) ſi dixerunt, non eſt, & incendit regnum, & regiones ejus quia non invenit
11 te. Et nunc tu dicis, Vade, annuntia domino tuo, Ecce Eliu.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹתָא דְאֵלִיָהוּ וְתָבַת נַפְשָׁא דְרַבְיָא לִמְעוֹהִי וַחֲיָא׃ וּנְסֵיב אֵלִיָהוּ יָת רַבְיָא
23 וְאַחֲתֵיהּ מִן עִלִּיתָא לְבֵיתָא וִיהַבֵיהּ לְאִמֵּיהּ וַאֲמַר לַהּ אֵלִיָהוּ חֲזִי חַיָא בְרִיךְ׃ וַאֲמַרַת
24 אִתְּתָא לְאֵלִיָהוּ כְּעַן דֵין יְדַעְנָא אֲרֵי נְבִיָא דַיְיָ אַתְּ וּפִתְגָמָא דַיְיָ בְּפוּמָךְ אֱנוּן קְשׁוֹט׃

יח

1 וַהֲוָה מִזְמַן יוֹמִין סַגִּיאִין וּפִתְגַם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה עִם אֵלִיָהוּ בְּשַׁתָּא תְלִיתֵיתָא
2 לְמֵימַר אֱזֵיל אִתַּחְוֵי לְאַחְאָב וְאֶתֵּן מִטְרָא עַל אַפֵּי אַרְעָא׃ וַאֲזַל אֵלִיָהוּ לְאִתַּחֲזָאָה
3 לְאַחְאָב וְכַפְנָא תַּקִּיף בְּשׁוֹמְרוֹן׃ וּקְרָא אַחְאָב לְעוֹבַדְיָהוּ דִי מְמַנָּא עַל בֵּיתָא וְעוֹבַדְיָא
4 הֲוָה דָחִיל מִן קֳדָם יְיָ לַחֲדָא׃ וַהֲוָה כַּד קְטָלַת אִיזֶבֶל יָת נְבִיאַיָא דַיְיָ וּדְבַר עוֹבַדְיָה מְאָה
5 גּוּבְרִין נְבִיאִין וְאַטְמַרִנּוּן חַמְשִׁין גַּבְרָא בִּמְעַרְתָּא וְסוֹבַרְנוּן בִּלְחֵמָא וּבְמַיָא׃ וַאֲמַר אַחְאָב
לְעוֹבַדְיָהוּ הֲלֵיךְ בְּאַרְעָא עַל כָּל מַבּוּעֵי מַיָא וְעַל כָּל נַחֲלַיָא מָאִים נַשְׁכַּח עִסְבָּא וּנְקַיֵים
6 סוּסָוָן וְכוּדְנָוָן וְלָא נִפְסוֹק מִבְּעִירָא׃ וּפַלִּיגוּ לְהוֹן יָת אַרְעָא לְמֶעְבַּר בַּהּ אַחְאָב אֲזַל
7 בְּאוֹרְחָא חֲדָא בִּלְחוֹדוֹהִי וְעוֹבַדְיָהוּ אֲזַל בְּאוֹרְחָא חֲדָא בִּלְחוֹדוֹהִי׃ וַהֲוָה עוֹבַדְיָהוּ אֲזַל
בְּאוֹרְחָא וְהָא אֵלִיָהוּ לְקַדְמוּתֵיהּ וְאִשְׁתְּמוֹדְעֵיהּ וּנְפַל עַל אַפּוֹהִי וַאֲמַר הַאַתְּ דֵין רִבּוֹנִי
8 אֵלִיָהוּ׃ וַאֲמַר לֵיהּ אֲנָא אֱזֵיל אֱמַר לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָהוּ׃ וַאֲמַר מָה חָבִית אֲרֵי אַתְּ מָסַר
9 יָת עַבְדָּךְ בִּידָא דְאַחְאָב לְמִקְטְלִי׃ קַיָם הוּא יְיָ אֱלָהָךְ אִם אִית עַם וּמַלְכוּ דְלָא שְׁלַח רִבּוֹנִי
10 לְתַמָן לְמִבְעָךְ וַאֲמַרוּ לֵית הָכָא וּמוֹמֵי יָת מַלְכוּתָא וְיָת עַמָא אֲרֵי לָא אַשְׁכְּחָךְ׃ וּכְעַן
11 אַתְּ אָמַר אֱזֵיל אֱמַר לְרִבּוֹנָךְ הָא אֵלִיָהוּ׃ וִיהֵי עוֹד דַאֲנָא אֱזֵיל מִלְּוָתָךְ וְרוּחָא מִן קֳדָם יְיָ
12 יִטְלְנָךְ לַאֲתַר דְלָא אִידַע וְאֵיתֵי לְחַוָאָה לְאַחְאָב וְלָא יַשְׁכְּחִנָּךְ וְיִקְטְלִנַּנִי וְעַבְדָּךְ דָחִיל מִן
קֳדָם יְיָ מִזְעוּרִי׃

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

22 Et fuſcepit Dñs orationem Eliah, & rediit anima pueri in viſcera ejus, &
23 vixit. Et accepit Eliah puerum, & deſcendere fecit illum è ſuperiori cœ-
24 naculo in domû, & dedit illum matri fuæ : & dixit Eliah, Vide quòd vivit filius tuus. Et dixit mulier ad Eliah, Nunc jam cognovi, quòd propheta Domini tu es, & verba Domini in ore tuo ſunt veritas.

CAP. XVIII.

1 Et fuit à tempore dierum multorum verbum prophetiæ à Domino, &
2 fuit cum Eliah anno tertio, dicendo: Vade oſtende te ipſi Ahhab, & dabo pluviã ſup *faciem terræ*. Et ivit Eliah ut oſtenderet ſe ipſi Ahhab, & fa-
3 mes valida erat in Somron. Et vocavit Ahhab Ghobadiah qui præpoſitus
4 erat ſup domû:& Ghobadiah timebat Dominum valdè. Et fuit cùm occideret Izebel prophetas Domini,accepit Ghobadiah centû *viros* prophe-
5 tas, & abſcondit eos quinquaginta viros in ſpelunca, & aluit illos pane & aquâ. Et dixit Ahhab ad Ghobadiah, Ambula per terram ad omnes ſcaturigines aquarum, & ad omnes fluvios : forſan inveniemus herbam,
6 & vivificabimus equos & mulos; & non deficiemus jumentis. Et diviſerunt ſibi terram per quam tranſirent : Ahhab *ivit* per viam unam ſeorſum,
7 & Ghobadiah *ivit* per viam alteram ſeorſum. Et Ghobadiah pergebat in via, & ecce Eliah fit in occurſum ejus, & agnovit illum & cecidit ſuper faciem ſuam, & dixit, Num tu es dominus meus Eliah ? Et dixit ei, Ego
8 ſum: vade dic domino tuo, Ecce Eliah. Et dixit, Quid peccavi, quod tu
9 tradis fervum tuum in manu Ahhab, ut occidat me ? Permanet ipſe Do-
10 minus Deus tuus, ſi eſt populus aut regnum, quò non miſerit dominus meus, ut ibi quæreret te : & dixerunt, Non fuit hic : & adjuravit regnum &
11 populum, quod non repeririſſet te. Et nunc tu dicis, Vade, dic domino
12 tuo, Ecce Eliah. Et erit interim dum abeo à te, ſpiritus à Domino tollet te in locum quem non cognoſcam, & ibo ut indicem ipſi Ahhab, & non inveniet te; tunc occidet me : et ego fervus tuus timeo Dominum à pueritia mea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܘܫܡܥ ܡܪܝܐ ܒܩܠܗ ܕܐܠܝܐ ܘܗܦܟܬ ܢܦܫܗ ܕܛܠܝܐ ܠܓܘܗ. ܘܚܝܐ. * ܘܢܣܒܗ
23 ܐܠܝܐ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܚܬܗ ܡܢ ܥܠܝܬܐ ܠܒܝܬܐ. ܘܝܗܒܗ ܠܐܡܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܐ. ܚܙܝ
24 ܕܚܝܐ ܒܪܟܝ. * ܘܐܡܪܬ. ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܢܒܝܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܒܦܘܡܟ
ܒܩܘܫܬܐ.

* ܦܣܩܐ * ܫܠܡ *

1 ܘܗܘܐ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܠ ܐܠܝܐ. ܒܫܢܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ.
2 ܟܕ ܐܡܪ. ܙܠ ܐܬܚܙܐ ܠܐܚܒ. ܘܐܬܠ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ.* ܘܐܙܠ ܐܠܝܐ ܠܡܬܚܙܝܘ ܠܐܚܒ.
3 ܘܟܦܢܐ ܥܫܢ ܒܫܡܪܝܢ. * ܘܩܪܐ ܐܚܒ ܠܥܘܒܕܝܐ ܪܒ ܒܝܬܗ. ܘܥܘܒܕܝܐ ܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܡܪܝܐ
4 ܛܒ. * ܘܟܕ ܩܛܠܬ ܐܝܙܒܠ ܠܢܒܝܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܕܒܪ ܥܘܒܕܝܐ ܡܐܐ ܢܒܝܝܢ. ܘܛܫܐ
5 ܐܢܘܢ ܚܡܫܝܢ ܚܡܫܝܢ ܒܡܥܪܬܐ. ܘܬܪܣܝ ܐܢܘܢ ܠܚܡܐ ܘܡܝܐ.* ܘܐܡܪ ܐܚܒ ܠܥܘܒܕܝܐ.
ܙܠ ܘܚܕܪ ܒܐܪܥܐ. ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܢܚܠܐ. ܕܠܡܐ ܢܫܟܚ ܥܡܒܪܐ.
6 ܘܢܚܐ ܣܘܣܘܬܐ ܘܟܘܕܢܘܬܐ. ܘܠܐ ܢܚܣܪ ܡܢ ܒܥܝܪܐ. * ܘܦܠܓܘ ܒܝܢܝܗܘܢ ܐܘܪܚܐ ܠܡܥܒܪ ܒܗ.
ܐܚܒ ܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܚܕܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܥܘܒܕܝܐ ܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
7 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܥܘܒܕܝܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܗܐ ܐܠܝܐ ܐܪܥܗ. ܘܐܫܬܘܕܥܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܐܡܪ
8 ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܪܝ ܐܠܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܗܘ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܐܡܪ ܠܡܪܟ. ܕܗܐ ܐܠܝܐ.
9 * ܘܐܡܪ ܥܘܒܕܝܐ. ܡܢܐ ܚܛܝܬ ܕܡܫܠܡ ܐܢܬ ܠܥܒܕܟ ܒܐܝܕܝ ܐܚܒ ܠܡܩܛܠܢܝ.
10 * ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܐܢ ܐܝܬ ܥܡܐ ܐܘ ܡܠܟܘܬܐ. ܕܠܐ ܫܕܪ ܡܪܝ ܠܡܒܥܝܟ ܬܡܢ.
11 ܘܐܡܪܝܢ. ܠܝܬܗ. ܘܐܘܡܝ ܠܡܠܟܘܬܐ ܘܠܥܡܡܐ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘܟ. * ܘܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܝ.
12 ܙܠ ܐܡܪ ܠܡܪܟ. ܕܗܐ ܐܠܝܐ. * ܘܟܕ ܐܙܠ ܐܢܐ ܡܢ ܠܘܬܟ. ܘܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܬܫܩܠܟ.
ܠܐܬܪ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܘܐܙܠ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐܚܒ. ܘܠܐ ܢܫܟܚܟ. ܘܢܩܛܠܢܝ. ܘܥܒܕܟ
ܕܚܠ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ.

Et exaudivit Dominus vocem Eliæ, reversáque est anima pueri in viscera ejus, & revixit. 22
Tum acceptum Elia puerum deduxit è cœnaculo domum, tradiditque eum matri ejus: dixitque ad eam Elia, Vide quomodo vivat filius tuus. 23
Dixit autem illa, Nunc agnosco te esse prophetam Dei, & verbum Domini reverà esse in ore tuo. 24

CAP. XVIII.

Contigit autem post multos dies illos, ut fieret sermo Domini ad Eliam anno tertio, dicens; Vade, ostende te Ahabo, & dabo 1
pluviam super faciem terræ. Abiit itaque Elia ut ostenderet se Ahabo. 2
Quoniam tamen fames increbruerat in Samaria, Accersivit Ahab Obadiam præfectum domûs suæ 3
(timebat autem Obadia Dñm valdè: Nam cùm occideret Izabil prophetas Dei, tulit 4
Obadia centum prophetas, & abscondit eos quinquagenos in spelunca, & aluit eos pane & aquâ.)
Dixitque Ahab ad Obadiam, Vade, perambula terrã ad omnes fontes aquarũ & ad omnes torrentes, si fortè inveniamus fœnum, & vivos conservem* equos & mulos, nec privemur jumétis. 5
Itaq; partiti sibi viã per quam transirent, abiit Ahab per unã viã solus, Obadia verò abiit per alterã viã solus. 6
Cúmq; Obadia esset in itinere, ecce obvius factus est ei Elia: & cùm agnovisset eum, procidit super faciẽ suam, & ait illi; Túne es dñs meus Elia? 7
Dixit ad eum, Ego sum: tum subjunxit, Vade, dic dño tuo, Ecce *adest* Elia. 8
Respondit Obadia, Quid peccavi, quòd tradis servum tuum in manus Ahabi, ut interficiat me? 9
Vivit Dñs Deus tuus, si fit populus aut regnum, quò non miserit dominus meus te quæsitum: qui responderunt, Non adest: imò adjuravit regna & populos, an non te invenissent. 10
Tu verò modò mihi dicis, vade, dic dño tuo, En *adest* Elia: 11
Cúmque ego à te recessero, spiritus Domini te toller, deferetque nescio quò: & ibo nuntiatum Ahabo, nec te inveniet, occidetque me: cùm tamen servus tuus Dominum metuat à pueritia sua. 12

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 23 * وقبل الله صلوة ايليا • وعادت نفس الغلام الي ذاته وعاش * واخذ الصبي • وانزله من العلية
24 الي البيت • وسلمه لامه وقال لها • انظري قد عاش ابنك * فقالت المراة لايليا • الان علمت
انك نبي الله • وان قول الله في فيك حقا •

• الفصل الثامن عشر •

1 * فلما كان بعد ايام كثيرة • ورد كلام نبوة من بين يدي الله مع ايليا في السنة الثالثة •
2 قائلا • امض وتراى لاحاب • حتي اتي بمطر علي وجه الارض * ومضي ايليا ليتراى لاحاب •
3 والجوع قد اشتد في سومرون * ودعا احاب عوبدياهو المولي علي البيت • وكان عوبدياهو يخاف
4 الله جدا * وكان لما قتلت ايزابل انبياء الله • اخذ عوبدياهو مية رجل من انبياء الله • واخفاهم
5 كل خمسين في مغارة • وعالهم بالطعام والماء * فقال احاب لعوبدياهو سر بنا في الارض •
نتبع عيون الماء واوديته • عسي ان نجد عشبا • فنحيي به خيلا وبغالا • ولا نقطع من
6 البهائم * وافترقا للمسير في الارض • فمضي احاب في احدي الطرقات وحده • واخذ عوبدياهو
7 في احدي الطرقات وحده * فبينما عوبدياهو يسير في الطريق • اذا راي ايليا بين يديه •
8 فعرفه • وسقط علي وجهه • وقال • انت سيدي ايليا * فقال له • نعم • فامض الي سيدك وقل له
9 هوذا ايليا * فقال • ما خطيتي حتي تلقي الان عبدك في يد احاب • فيقتلني * وحق الرب
10 الاهك • انه ما من امة ولا مملكة • الا وبعث سيدي هناك في طلبك • وقالوا • ليس نعرف
11 12 موضعه • وحلف تلك المملكة والامة • انهم لم يجدوك * والان تقول • امض الي سيدك • وقل
هوذا ايليا * واخشي عند مضي من قدامك • فتحملك روح من عند الله حيث لا اعلم •
واقول انا لاحاب ولا يجدك • فيقتلني • وعبدك يخاف الله منذ صباوتي •

Susceptique Deus orationem Eliæ, & reversa est anima pueri in ipsũ, & revixit. 22
Et tollens puerum attulit eum è cœnaculo in domum, tradiditq; eum matri ejus, & dixit ad eam; Vide, jam revixit filius tuus. 23
Dixit mulier illa ad Eliam, Nunc experior te esse Dei prophetam, & sermonem Dei verè esse in ore tuo. 24

CAP. XVIII.

Post multos autem dies venit sermo propheticus à Deo ad Eliam, anno tertio, dicens; Vade, teque præbe Achabo, ut 1
pluviam adducam super faciem terræ. Abeunte igitur Eliâ ut se præberet Achabo, fames jam invaluerat in Samaria: 2
Et vocaverat Achab Obadiabum præfectum domûs (timebat autem Obadiabu Deum vehementer: 3
Cùm enim Izabel prophetas Dei trucidaret, duxit Obadiabu centum viros ex prophetis Dei, & abscondit eos singulos quinquaginta in singulis cavernis, eósque cibo & aquâ refocillavit) 4
Dixeratque Achabus ad Obadiabum, Percurramus terram & sequamur aquæ fontes, atq; torrentes: fortassis inveniemus gramen quo vivos conservemus aliquot equos & mulos, nec penitùs deficiamur jumentis. 5
Sic sese dividentes ad percurrendam terram, perrexit Achabus per quandam viarum solus, Obdiabu verò aliam carpsit viam solus. 6
Dum Obadiabu iter faceret, ecce videt Eliam ante se, eòque agnito procidit in faciem suã, & ait, An non es dominus meus Elia? 7
Respondit, Maximè: vade autem ad dominum tuum, & dic illi, Ecce Eliam. 8
Qui dixit, Quid culpæ mihi est, quòd prostituas nunc servum tuum in manu Achabi, ut interficiat me? 9
Per Dominum Deum tuum, nulla gens est neque regnum, quò non miserit dominus meus te quæsitum; qui dixerunt, Ignoramus locum ejus: quin & regnum illud atque gens jurejurando asseverare coacti sunt quòd te minimè repererint: 10
Nunc tamen dicis, Vade ad dominum tuum, & dic, Adest Elia. 11
Vereor etiam ne cùm abiero à conspectu tuo, transferat te spiritus aliquis à Deo missus in locum mihi ignotum; & cùm dixero Achabo te adesse, nec te reperit, interficiat me: servus autem tuus Deum timet ab adolescentia sua. 12

מלכים א: יח

Izebel *occidendo in* feci quod meo domino fuit indicatũ Nónne

13 הלא הגד לאדני את אשר עשיתי בהרג איזבל

,viros centum Domini prophetis ex abscondi & ? Domini prophetas

את נביאי יהוה ואחבא מנביאי יהוה מאה איש

.aqua & ,pane eos *sustentavi* & ,spelunca in viros *quinquagenta* ,*quinquagenta*

חמשים חמשים איש במערה ואכלכלם לחם ומים:

.me interficiet &:Elijahu Ecce ,tuo domino dic ,Vade :*dicens* tu nunc Et

14 ועתה אתה אמר לך אמר לאדניך הנה אליהו והרגני:

:*ejus facies ad* steti cujus ,exercituum Dominus Vivit ;Elijahu Dixitque

15 ויאמר אליהו חי יהוה צבאות אשר עמדתי לפניו

, Achab occursum in Hobadjahu abijt Et ,eum ad me ostendam hodie quia

16 כי היום אראה אליו: וילך עבדיהו לקראת אחאב

videre secundum fuit Et .Elijahu occursum in Achab ivit Et .ei nunciavit &

17 ויגד לו וילך אחאב לקראת אליהו: ויהי כראות

conturbans ille tu Nónne :eum ad Achab dixit & ,Elijahu Achab

אחאב את אליהו ויאמר אחאב אליו האתה זה עכר

domus & ,tu *quinimò* ,Israel turbavi Non :dixit Et ?Israel

18 ישראל: ויאמר לא עכרתי את ישראל כי אם אתה ובית

post ambulaveritis & ,Domini mandata *vos relinquendo in* ,tui patris

אביך בעזבכם את מצות יהוה ותלך אחרי

ad Israel universum me ad congrega ,mitte nunc Et .Behalim

19 הבעלים: ועתה שלח קבץ אלי את כל ישראל אל

,quinquaginta & ,quadringentos Bahal prophetas & ,Carmel montem

הר הכרמל ואת נביאי הבעל ארבע מאות וחמשים

misit Et .Izebel mensa *vescentes* quadringentos Luci prophetas &

20 ונביאי האשרה ארבע מאות אכלי שלחן איזבל: וישלח

monte in prophetas congregavit & ;Israel filios omnes ad Achab

אחאב בכל בני ישראל ויקבץ את הנביאים אל הר

Usquequò : dixit & ,populũ universum ad Elijahu accessit Et .Carmel

21 הכרמל: ויגש אליהו אל כל העם ויאמר עד מתי

ite ,Deus Dominus si ? cogitationes duas *super claudicantes* vos

אתם פסחים על שתי הסעפים אם יהוה האלהים לכו

ei populus responderũt non & :eũ post ite ;Bahal si & : eum post

אחריו ואם הבעל לכו אחריו ולא ענו העם אתו

propheta remansi Ego : populum ad Elijahu Dixitque verbum

22 דבר: ויאמר אליהו אל העם אני נותרתי נביא

quinquaginta & ,quadringenti Bahal prophetæ & ; *ego* solus Domini

ליהוה לבדי ונביאי הבעל ארבע מאות וחמשים

, unum juvencum sibi eligant & ,juvenci duo nobis Denturque .viri

23 איש: ויתנו לנו שנים פרים ויבחרו להם הפר האחד

: supponant non ignem & ,ligna super ponant & ,eum *dετruncent* &

וינתחהו וישימו על העצים ואש לא ישימו

ignem & ,ligna super *dabo* & ,*unum* juvencum *faciam* ego &

ואני אעשה את הפר האחד ונתתי על העצים ואש

invocabo ego & ,vestrorum deorũ *nomine in invocabitis* Et .supponam non

24 לא אשים: וקראתם בשם אלהיכם ואני אקרא

ipse ,*igne in responderit* qui Deus erit & : Domini *nomine in*

בשם יהוה והיה האלהים אשר יענה באש הוא

.verbum Bonum : *dixerunt* & ,populus omnis Responditque .Deus

האלהים ויען כל העם ויאמרו טוב הדבר:

, unum juvencum vobis Eligite : Bahal prophetas ad Elijahu Dixitque

25 ויאמר אליהו לנביאי הבעל בחרו לכם הפר האחד

,vestrorũ deorũ *nomine in* invocate & : *multi* vos quia , *initio facite* &

ועשו ראשנה כי אתם הרבים וקראו בשם אלהיכם

, eis dederat quem ,juvencum tulerunt Et .supponatis ne ignem &

26 ואש לא תשימו: ויקחו את הפר אשר נתן להם

meridiem ad usq; & mane à Bahal *nomine in* invocaverunt &,fecerunt &

ויעשו ויקראו בשם הבעל מהבקר ועד הצהרים

transiliebantque :respondens nec ,vox non & ;nos exaudi Bahal :dicendo

לאמר הבעל עננו ואין קול ואין ענה ויפסחו

.*fecerat* quod altare super

על המזבח אשר עשה:

Versio VULG. LAT.

13 Numquid non indicatum est tibi domino meo, quid fecerim cùm interficeret Jezabel prophetas Dñi, quòd absconderim de prophetis Dñi centũ viros, quinquagenos & quinquagenos, in speluncis, & paverim eos pane & aquâ?

14 Et nunc tu dicis; Vade, & dic domino tuo, Adest Elias: ut interficiat me?

15 Et dixit Elias; Vivit Dñs exercituũ, ante cuj⁹ vultum sto, quia hodiè apparebo ei.

16 Abiit ergò Abdias in occursum Achab, & indicavit ei: venitque Achab in occursum Eliæ.

17 Et cùm vidisset eum, ait; Túne es ille, qui conturbas Israel?

18 Et ille ait; Non ego turbavi Israel, sed tu, & dom⁹ patris tui, qui dereliquistis mandata Dñi, & secuti estis Baalim.

19 Veruntamen nunc mitte, & congrega ad me universum Israel in monte Carmeli, & prophetas Baal quadringentos quinquaginta, prophetásq; lucorũ quadringentos, qui comedunt de mensa Jezabel.

20 Misit Achab ad omnes filios Israel, & congregavit prophetas in monte Carmeli.

21 Accedens autẽ Elias ad omnẽ populũ, ait; Usquequò claudicatis in duas partes? si Dñs est De⁹, sequimini eum: si autem Baal, sequimini illum. Et non respondit ei popul⁹ verbũ.

22 Et ait rursus Elias ad populum, Ego remansi propheta Dñi solus: prophetæ autem Baal quadringenti & quinquaginta viri sunt.

23 Dentur nobis duo boves, & illi eligant sibi bovẽ unũ, & in frusta cædentes, ponant sup ligna, ignem autem non supponant: & ego faciam bovem alterum, & imponam sup ligna, ignẽ autẽ non supponam.

24 Invocate nomina deorum vestrorum, & ego invocabo nomen Dñi mei: & Deus qui exaudierit p ignẽ, ipse sit Deus. Respondens omnis populus ait, Optima propositio.

25 Dixit ergò Elias prophetis Baal; Eligite vobis bovem unum, et facite primi, quia vos plures estis: & invocate nomina deorũ vestrorũ, ignémq; non supponatis.

26 Qui cùm tulissent bovem, quem dederat eis, fecerunt: & invocabant nomen Baal de manè usque ad meridiem; dicentes, Baal, exaudi nos. Et non erat vox, nec qui responderet; transiliebántque altare quod fecerant.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ ἔσαι ἐὰν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, καὶ πνεῦμα κυρίου ἀρεῖ (β) σε εἰς τὴν γῆν ἣν οὐκ οἶδας, καὶ εἰσελεύσομαι ἀπαγγεῖλαι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ οὐχ εὑρήσει σε, καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ ὁ δοῦλός σου ἐστὶ φοβούμενος τὸν κύριον ἐκ νεότητος αὐτοῦ.
13 (γ) Ἦ οὐκ ἀπηγγέλη σοι τῷ κυρίῳ μου, οἷα πεποίηκα ἐν τῷ (δ) ἀποκτείνειν τὴν Ἰεζάβελ τοὺς προφήτας κυρίου, καὶ ἔκρυψα ἀπὸ τῶν προφητῶν κυρίου ἑκατὸν ἄνδρας, ἀνὰ πεντήκοντα (ε) ἐν σπηλαίῳ, καὶ ἔθρεψα (ζ) ἐν ἄρτοις καὶ ὕδατι;
14 Καὶ νῦν σὺ (η) λέγεις μοι, Πορεύου, λέγε τῷ κυρίῳ σου, Ἰδοὺ Ἠλιοὺ· καὶ ἀποκτενεῖ με.
15 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Ζῇ κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ.
16 Καὶ ἐπορεύθη (θ) Ἀβδιοὺ εἰς συνάντησιν τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ. καὶ ἐξέδραμεν Ἀχαὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν (ι) Ἠλιοὺ.
17 Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιοὺ, Εἰ σὺ εἶ αὐτὸς ὁ διαστρέφων τὸν Ἰσραήλ;
18 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Οὐ διαστρέφω τὸν Ἰσραὴλ, ὅτι ἀλλ' ἢ σὺ καὶ (κ) οἶκος τοῦ πατρός σου, ἐν τῷ καταλιμπάνειν ὑμᾶς τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν, καὶ (λ) ἐπορεύθης ὀπίσω τῶν Βααλείμ.
19 Καὶ νῦν ἀπόστειλον, συνάθροισον πρός με πάντα Ἰσραὴλ (μ) εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ τοὺς (ν) προφήτας τῆς αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα, καὶ τοὺς προφήτας τῶν ἀλσῶν τετρακοσίους ἐσθίοντας τράπεζαν Ἰεζάβελ.
20 Καὶ ἀπέστειλεν Ἀχαὰβ εἰς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ (ξ) ἐπισυνήγαγε πάντας τοὺς προφήτας εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον.
21 Καὶ προσήγαγεν Ἠλιοὺ πρὸς (ο) πάντας· καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἠλιοὺ, Ἕως πότε (π) ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις; (ρ) εἰ ἔστι κύριος ὁ θεὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ (σ) Βάαλ, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς (τ) λόγον.
22 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαὸν, Ἐγὼ ὑπολέλειμμαι προφήτης τοῦ κυρίου μονώτατος· καὶ οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, (υ) καὶ οἱ προφῆται τοῦ ἄλσους τετρακόσιοι.
23 Δότωσαν ἡμῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάσθωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα, καὶ (φ) μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν· καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸν βοῦν τὸν (χ) ἄλλον, καὶ πῦρ οὐ μὴ ἐπιθῶ.
24 Καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι (ψ) θεῶν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέσομαι (ω) ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ μου· καὶ ἔσαι ὁ θεὸς ὃς (α) ἂν ἐπακούσῃ ἐν πυρὶ, οὗτος θεός. καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ (β) εἶπον, Καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας.

12 Et erit, si ego abiero à te, & Spiritus Domini tollet te in terram, quam non novisti: & ingrediar annuntiare Achaab: & non inveniet te: & occidet me. Et servus tuus est timens Dominum à juventute sua.
13 Nunquid non annuntiatum est tibi domino meo, qualia feci in occidendo Jezabel prophetas Domini, & occultavi de prophetis Domini centum viros, singulos quinquaginta in spelunca, & nutrivi in panibus, & aqua?
14 Et nunc tu dicis mihi; Vade, dic Domino tuo, Ecce Eliu: Et interficiet me.
15 Et dixit Eliu; Vivit Dominus virtutum, cui astiti in conspectu ejus; quia hodie apparebo ei.
16 Et ivit Abdiu in occursu Achaab: et annuntiavit ei. Et cucurrit Achaab, et ivit in occursum Eliu.
17 Et factum est, ut vidit Achaab Eliu, Et dixit Achaab ad Eliu; Si tu es ipse, qui evertis Israel?
18 Et dixit Eliu, Non everto Israel: Sed quinimò tu, & domus patris tui: dum relinquitis vos Dominum Deum vestrum, (e) & ivisti post Baalim.
19 Et nunc mitte, congrega ad me omnem Israel in montem Carmeli, & prophetas (f) confusionis quadringentos, & quinquaginta, & prophetas lucorum quadringentos (g) manducantes mensam Jezabel.
20 Et misit Achaab in omnem Israel, & collegit omnes prophetas in montem Carmeli.
21 Et accessit Eliu (h) ad omnes: & dixit eis Eliu, usquequò vos claudicabitis in (i) ambobus poplitibus? Si Deus est Dominus, ite post eum: Si autem Baal, ite post eum. Et non respondit popul⁹ verbum.
22 Et dixit Eliu ad populum, Ego remansi propheta Domini solus: & prophetæ Baal quadringenti & quinquaginta viri, & (k) prophetæ lucûs quadringenti.
23 Dent nobis duos boves: & eligant sibi unum, & demembrent, & imponant super ligna, & ignem non (l) apponant. Et ego faciam bovem alterum, & ignem non apponam.
24 Et clamate in nomine deorum vestrorum: & ego invocabo in nomine Domini Dei mei. Et erit, De⁹ quicunq; exaudierit in igne, hic Deus. Et responderunt omnis populus, & dixerunt; Bonum est verbum, quod locutus es.

MS.A. (β) σαι εἰς γῆν (γ) Καὶ οὐκ ἀπηγγέλη (δ) ἀποκτέννειν Ἰεζάβελ (ε) ἄνδρας ἐν (ζ) αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ (η) λέγεις, Πορεύου, καὶ λέγε (θ) Ἀβδιὰ εἰς συνάντησιν (ι) Ἠλιοὺ. * καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ (κ) ὁ οἶκος (λ) ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν Βααλείμ. (μ) πρὸς τὸ ὄρος (ν) προφήτας τοῦ Βάαλ τετρακοσίους πεντήκοντα, καὶ προφήτας τῆς αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα, * τοὺς προφήτας τῶν ἀλσῶν τετρακοσίους ἐσθίοντας (ξ) συνήγαγεν (ο) πάντα τὸν λαόν· καὶ (π) ὑμεῖς χωλανεῖτε ὑμεῖς ἐπ' (ρ) εἰ κύριός ἐστιν ὁ θεὸς, (σ) ὁ Βάαλ αὐτὸς, πορεύεσθε (τ) αὐτῷ λόγον. (υ) καὶ προφῆται τοῦ ἄλσους*. Δότωσαν (φ) μελισάτωσαν, * καὶ πῦρ μὴ (χ) ἄλλον, καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ πῦρ (ψ) θεοῦ (ω) ἐν ὀνόματι (α) ἐὰν (β) εἶπαν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 הלא אתחוא לרבוני ית דעבדית כד קטלת איזבל ית נביאיא דיי ואטמרית מנבייא דיי
14 מאה גברין חמשין חמשין גבר במערתא וסוברתנון בלחמא ובמיא: וכען את אמר
15 איזיל אמר לרבונך הא אליהו ויקטלנני: ואמר אליהו קים הוא יי צבאות די משמשנא
16 קדמוהי ארי יומא דין אתחזי ליה: ואזל עובדיה לקדמות אחאב וחוי ליה ואזל אחאב
17 לקדמות אליהו: והוה כד חזא אחאב ית אליהו ואמר אחאב ליה האת דין עכריה
18 דישראל: ואמר לא עכרית ית ישראל אלהין את ובית אבוך כד שבקתון ית פקודיא דיי
19 ואזלתון בתר בעליא: וכען שלח כנוש לותי ית כל ישראל לטור כרמלא וית נביי בעלא
20 ארבע מאה וחמשין ונביי אשרתא ארבע מאה אכלי פתורא דאיזבל: ושלח אחאב בכל
21 בני ישראל וכנש ית נביי שקרא לטור כרמלא: וקריב אליהו לות כל עמא ואמר עד
אימתי אתון פליגין לתרין פלגין הלא יי אלהים פלחו קדמוהי בלחודוהי ולמה אתון
22 טען בתר בעלא דלית ביה צרוך ולא אתיבו עמא יתיה פתגם: ואמר אליהו לעמא אנא
23 אשתארית נביא קדם יי בלחודי ונביי בעלא ארבע מאה וחמשין גברא: ויתיהבון לנא
תרין תורין ויבחרון להון תורא חד ויהדמוניה וישוון על אעיא ואשתא לא ישוון ואנא
24 אעביד ית תורא חד ואתן על אעיא ואשתא לא אשוי: ותקרון בשום טעותכון ולא
תתענון מן קדם דלית ביה צרוך ברם אנא אצלי בשמא דיי וישלח מימריה ויחות אשתא
25 ארי יי הוא אלהים ואתיב כל עמא ואמרו תקין פתגמא: ואמר אליהו לנביי בעלא
בחרו לכון תורא חד ועבדו קדמיתא ארי אתון סגיאין וקרו בשום טעותכון ואשתא
26 לא תשוון: ונסיבו ית תורא דיהב להון ועבדו וקרו בשום בעלא מצפרא ועד עדן
טיהרא למימר בעלא עננא ולית קל ולית דעני ואשטתו על אגורא דעבד:

Paraph. Chald. Versio Latina.

13 Nonne indicatum est domino meo quod feci cùm occideret Izebel prophetas Dñi, ut absconderim ex prophetis Dñi centũ viros, quinquaginta & quinquaginta viros in spelunca; & aluerim illos pane & aquâ?
14 Et nunc tu dicis, Vade, dic dño tuo: Ecce Eliah, & occidet me.
15 Et dixit Eliahu, Permanet ipse Dñs Szebaoth ante quẽ ministro, quòd hodiè ostendar illi.
16 Et abiit Ghobadiah in occursũ Ahhab, & nunciavit ei: & venit Ahhab in occursũ Eliahu.
17 Et fuit cùm vidisset Ahhab Eliah, dixit Ahhab illi, Num tu ipse es conturbator ipsius Israel?
18 Et dixit, Non conturbavi Israel, sed tu & domus patris tui, in eo quòd deseruistis præcepta Dñi, & ambulâstis post Baghalaja.
19 Et nunc mitte, congrega ad me omnẽ Israel in montẽ Charmela, & prophetas Baghala, quadringentos & quinquaginta, & prophetas lucorũ quadringentos comedentes in mensa Izebel.
20 Et misit Ahhab ad omnes filios Israel, & congregavit prophetas mendaces in monte Charmela.
21 Et accessit Eliah ad omnẽ populũ, & dixit, Usq; quò divisi estis in duas partes? nónne Dñs est De⁹? servite igitur ei soli: & quare erratis post Baghla in quo non est utilitas? & non respondit populus illi verbũ.
22 Et dixit Eliah populo, Ego relictus sum propheta Dñi solus, & prophetæ Baghla sunt quadringenti & quinquaginta viri.
23 Dentur ergo nobis duo boves, & eligant sibi bovẽ unũ, & dissecent illũ, & ponant super ligna, ignẽ autem non submittant, & ego parabo bovem unũ, & ponam super ligna, & ignẽ non supponam.
24 Tunc invocabitis nomen Erroris vestri, & non respondebitur vobis ab eo in quo non est utilitas; verùm ego orabo in nomine Dñi, & mittet dictum suum, & descendere faciet ignem, quia Dñs ipse est Deus: & respondit omnis populus, & dixerunt, Rectũ est verbum.
25 Et dixit Eliah ad prophetas Baghla, eligite vobis bovem unum, & parate prius, quia estis plures, & invocate nomen Erroris vestri, & ignem non ponatis.
26 Et acceperunt bovem quem dedit illis, & paraverunt, & invocaverunt nomen Baghla, ab aurora usque ad tempus meridiei, dicendo: Baghla exaudi nos: & non erat vox, nec qui responderet: & insaniebant super aram quam fecerat.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Neque enim indicavi domino meo quid fe- 13
cerim: cùm occideret Izabel prophetas Dei,
tuli ex prophetis Domini centum viros, &
abſcondi eos quinquagenos in ſpelunca, eoſ-
que pane & aquâ nutrivi : Tu verò modò 14
mihi dicis, Vade, dic domino tuo, En Elia;
& occidet me. Reſpondit Elia, Vivus eſt 15
Dñs potentiſſimus ante quem ſto, niſi hodie
conſpiciendum me tradam ei. Abiens ergò 16
Obadia in occurſum Ahabi, nuntiavit Aha-
bo : venitque Ahab in occurſum Eliæ.
Cúmque vidiſſet Ahab Eliam, dixit ei, Túne 17
es ille perturbator Iſraelis? Reſpondit ei 18
Elia, Non ego Iſraelem perturbavi, ſed tu &
domus patris tui; qui deſeruiſtis præcepta
Domini, & ſequuti eſtis Baal. Jam verò 19
mitte, congrega mihi totum Iſraelem in mon-
tem Charmelum, et prophetas Baal quadrin-
gẽtos quinquaginta, et prophetas idolorũ
quadringentos quinquaginta, comedentes
menſam Izabelis. Mittens itaque Ahab ad 20
omnes Iſraelitas, congregavit viros in mon-
tem Charmelum. Tum accedens Elia ad uni- 21
verſum populum, dixit, Quouſque tandem
diviſi eritis in duas partes? Si Dominus eſt
Deus, ſequimini eum : ſi verò Baal, ſe-
quimini eum : ſed nullum dederunt ei popu-
lus reſponſum. Rurſum dixit Elia, Solus 22
ego remanſi propheta Domini, prophetæ
autem Baalis ſunt quadringenti quinquagin-
ta viri. Dent nobis duos boves, eligantque 23
ſibi bovem unum, diſſecent, & lignis impo-
nant, ignem autem ne apponant: ego quoque
alterum bovem mactabo, diſſecabo, & li-
gnis imponam, nullumque ignem apponam.
Tum invocate nomen deorum veſtrorum, & 24
ego invocabo nomen Domini Dei mei : &
alteruter Deus qui per ignem exaudierit, ille
erit Deus. Reſponderunt univerſus populus
dicentes, Optimè dixiſti. Dixit itaque Elia 25
prophetis Baal, Eligite vobis bovem unum,
& mactate primùm, quia plures eſtis. Ac- 26
ceperunt ergò bovem qui datus eſt eis, &
mactaverunt eum, & erant invocantes no-
men Baalis à manè uſque ad meridiem, *dicen-
tes*, Baal exaudi nos : nulla tamen fuit vox,
nec qui reſponderet, etiamſi *clamando* vi-
ribus defeciſſent ſuper altare quod fecerant.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Annon novit domin⁹ me⁹ quid fecerim dù 13
trucidarentur prophetæ Dei, & quomodo
abſconderim ex prophetis Dei centum vi-
ros, in ſingulis cavernis quinquagenos,
eoſque pane & aquâ aluerim? Tu tamen 14
jam dicis, Vade, & dic domino tuo, Adeſt
Elia, ut interficiat me. Reſpondit ei Elia, 15
Per Dominum æternum coram quo ſer-
vio, hodie proculdubio præbebo me Achabo.
bo. Abiit itaq; Obadiahu, invenitq; Acha- 16
bo rem nuntiavit : venitq; Achabus, &
invenit Eliam. Cùm autem vidiſſet Acha- 17
bus Eliam, dixit ad eum, Tune iſte es
infenſus genti Iſraelis? At illi, Non ſum 18
ego infenſus genti Iſraelis, imò tu & do-
mus patris tui, quòd derelictis Dei præ-
ceptis ſecuti eſtis idola. Sed mittens con- 19
voca omnes Iſraelitas ad montem Char-
melum, necnon prophetas Baalis idoli
quadringentos quinquaginta, & prophe-
tas lucorum quadringentos, qui come-
dunt de menſa Jezabelis. Miſitq; Achab, 20
& convocatis Iſraelitis, convocatis etiam
falſis prophetis ad montem Charmelum, 21
Acceſſit Elia ad populum, & ait illis,
Quouſque diviſi eritis in duas partes?
quòd ſi De⁹ ſolus eſt De⁹, ipſum colite:
quorſum enim impiè agitis causâ Baalis
in quo nulla eſt utilitas? At ne verbo
quidẽ reſpondit ei populus. Tum dixit E- 22
lia ad populũ, Ego nunc ſolus remaneo
ex prophetis Dei, en autem prophetæ Ba-
alis quadringenti ſunt & quinquaginta
viri : Adducite nobis duos boves, & al- 23
terutrum ſibi eligant, concîdant, et lignis
imponant, ignẽ verò ne admoveant: et ego
quoq; eodẽ modo faciã alteri bovi, nec
ignem adhibebo. Vos invocabitis nomen 24
idolorũ veſtrorũ, quæ tamen haud ex-
audient vos, cùm nullius ſint uſûs : ego
verò invocabo nomen Dei, qui mittet
imperio ſuo, & ignem afferet, cùm Deus
ſit verus Deus. Reſpondit populus, & ait;
Optima propoſitio. Dixit ergò Elia ad pro- 25
phetas Baalis, Eligite vobis alterũ ex
duobus bobus, & facite priùs, cùm vos
plures ſitis : invocate nomen idoli veſtri,
nullum ſupponentes ignẽ. Acceperunt ita- 26
que bovem quem dedit illis, & fecerunt,
& invocaverunt nomen Baalis à manè
uſque ad tempus meridionale : (dicebant
autem dum invocarent, O Baal exaudi
nos:) ſed cùm neque vox neque reſponſum
adeſſet, conturbati ſunt ſuper altare quod
fecerant.

מלכים א: יח

27 וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל־גָּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים הוּא כִּי־שִׂיחַ וְכִי־שִׂיג לוֹ וְכִי־דֶרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָץ׃
28 וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת וּבָרְמָחִים עַד־שְׁפָךְ־דָּם עֲלֵיהֶם׃
29 וַיְהִי כַּעֲבֹר הַצָּהֳרַיִם וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאֵין־קוֹל וְאֵין־עֹנֶה וְאֵין קָשֶׁב׃
30 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל־הָעָם גְּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ כָל־הָעָם אֵלָיו וַיְרַפֵּא אֶת־מִזְבַּח יְהוָה הֶהָרוּס׃
31 וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ׃
32 וַיִּבְנֶה אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תְּעָלָה כְּבֵית סָאתַיִם זֶרַע סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ׃
33 וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיְנַתַּח אֶת־הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל־הָעֵצִים׃
34 וַיֹּאמֶר מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ עַל־הָעֹלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שַׁלֵּשׁוּ וַיְשַׁלֵּשׁוּ׃
35 וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וְגַם אֶת־הַתְּעָלָה מִלֵּא־מָיִם׃
36 וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
37 עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי־אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הֲסִבֹּתָ אֶת־לִבָּם אֲחֹרַנִּית׃
38 וַתִּפֹּל אֵשׁ־יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הָעֵצִים וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הֶעָפָר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתְּעָלָה לִחֵכָה׃
39 וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
40 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לָהֶם תִּפְשׂוּ אֶת־נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ אַל־יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרִדֵם אֵלִיָּהוּ אֶל־נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם׃

Versio VULG. LAT.

27 Cúmque esset jam meridies, illudebat illis Elias, dicens; Clamate voce majore: Deus enim est, & forsitan loquitur, aut in diversorio est, aut in itinere, aut certè dormit, ut
28 excitetur. Clamabant ergò voce magnâ, & incidebant se juxta ritum suum cultris & lanceolis, donec perfunde-
29 rentur sanguine. Postquã autem transiit meridies, & illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet, nec audiebatur vox, nec aliquis respondebat, nec at-
30 tendebat orantes: Dixit Elias omni populo, Venite ad me. Et accedente ad se populo, curavit altare Domini, quod de-
31 structum fuerat. Et tulit duodecim lapides juxta numerum tribuum filiorum Jacob, ad quem factus est sermo Dñi, dicens; Israel erit nomen tuũ.
32 Et ædificavit de lapidibus altare in nomine Domini: fecítque aquæductum, quasi per duas aratiunculas, in circuitu
33 altaris, Et composuit ligna: divisítque per membra bovẽ,
34 & posuit sup ligna, Et ait; Implete quatuor hydrias aquâ, & fundite super holocaustum, & super ligna. Rursúmque dixit, Etiam secundò hoc facite. Qui cùm fecissent secundò, ait; Etiam tertiò idipsum facite. Fe-
35 cerúntque tertió. Et currebant aquæ circum altare, & fossa aquæductûs repleta est.
36 Cúmque jam tempus esset ut offerretur holocaustum, accedens Elias propheta, ait; Domine Deus Abraham, & Isaac, & Israel, ostende hodiè quia tu es Deus Israel, & ego servus tuus, & juxta præceptum tuum feci omnia verba
37 hæc. Exaudi me, Domine, exaudi me: ut discat populus iste, quia tu es Dominus De⁹, & tu convertisti cor eorum
38 iterùm. Cecidit autem ignis Domini, & voravit holocaustum, & ligna, & lapides: pulverem quoque, & aquam quæ erat in aquæductu lambens.
39 Quod cùm vidisset omnis populus, cecidit in faciem suam, & ait; Dominus ipse est De⁹,
40 Dominus ipse est Deus. Dixítque Elias ad eos; Apprehendite prophetas Baal, et ne unus quidem effugiat ex eis. Quos cùm apprehendissent, duxit eos Elias ad torrentem Cison, et interfecit eos ibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ τοῖς προφήταις τῆς αἰσχύνης, Ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν μόσχον τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι πολλοὶ ὑμεῖς· καὶ (γ) ἐπικαλέσασθε ἐν ὀνόματι θεοῦ ὑμῶν, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθῆτε.
26 Καὶ ἔλαβον τὸν (δ) μόσχον καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ Βάαλ ἐκ πρωΐθεν ἕως μεσημβρίας, καὶ εἶπον, Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Βάαλ, ἐπάκουσον ἡμῶν. καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ διέτρεχον ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησαν.
27 Καὶ ἐγένετο μεσημβρία, καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης, καὶ εἶπεν, Ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, ὅτι θεός ἐστιν, ὅτι ἀδολεσχία αὐτῷ ἐστιν, καὶ ἅμα μήποτε χρηματίζει αὐτός, ἢ μήποτε καθεύδει αὐτός, καὶ ἐξαναστήσεται.
28 Καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ κατετέμνοντο (ε) κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐν μαχαίραις καὶ σειρομάσταις ἕως ἐκχύσεως αἵματος ἐπ᾽ (ζ) αὐτούς.
29 Καὶ προεφήτευον ἕως οὗ παρῆλθε τὸ δειλινόν. καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρὸς τοῦ ἀναβῆναι τὴν (η) θυσίαν, καὶ ἐλάλησεν Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης πρὸς τοὺς προφήτας τῶν προσοχθισμάτων, λέγων, Μετάστητε ἀπὸ τοῦ νῦν, (θ) καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸ ὁλοκαύτωμά μου. καὶ μετέστησαν, καὶ ἀπῆλθον.
30 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν, Προσαγάγετε πρός με. καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς (ι) αὐτόν.
31 Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ δώδεκα λίθους κατὰ ἀριθμὸν (κ) φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ, ὡς ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτόν, λέγων, Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου.
32 Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς λίθους ἐν ὀνόματι (λ) κυρίου, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον τὸ κατεσκαμμένον· καὶ ἐποίησε θάλασσαν χωροῦσαν δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου.
33 Καὶ ἐστοίβασε τὰς σχίδακας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησε, καὶ ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς σχίδακας, καὶ ἐστοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.
34 Καὶ εἶπε, Λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ ἐπιχέετε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰς (μ) σχίδακας. καὶ ἐποίησαν οὕτως. καὶ εἶπε, Δευτερώσατε. καὶ ἐδευτέρωσαν. καὶ εἶπε, Τρισσώσατε. καὶ (ν) ἐτρίσσευσαν.
35 Καὶ διεπορεύετο τὸ ὕδωρ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν θάλασσαν ἔπλησαν (ξ) ὕδατος.
36 Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιοὺ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ (ο) καὶ Ἰσραήλ, ἐπάκουσόν μου κύριε, ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρί, καὶ γνώτωσαν πᾶς ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ δοῦλός σου, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα.
37 Ἐπάκουσόν μου κύριε, ἐπάκουσόν μου, καὶ (π) γνώτω ὁ λαὸς οὗτος, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ (ρ) θεός, καὶ σὺ ἔστρεψας τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω.

MS.A. (γ) ἐπικαλέσασθε. (δ) μόσχον ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησ(αν), (ε) κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν. (ζ) αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθεν τὸ διάφορον, καὶ (η) θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνή· καὶ ἐλάλησεν (θ) κἀγὼ (ι) αὐτόν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον κυρίου τὸ κατεσκαμμένον. Καὶ ἔλαβεν (κ) φυλῶν τοῦ Ἰακώβ, ὡς (λ) κυρίου· καὶ ἐποίησεν (μ) σχίδακας. καὶ εἶπεν, (ν) ἐβίασαν. (ξ) ὕδατος, καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τὸ δῶρον. Καὶ ἀνεβόησεν (ο) καὶ Ἰακώβ, Σήμερον γνωσθήτω, ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, κἀγὼ (π) γνώτω ὁ λαός, ὅτι (ρ) θεὸς μόνος, καὶ σὺ ἐπίστρεψας

25 Et dixit Eliu ad prophetas confusionis; Eligite vobis vitulum unum, & facite primi, quoniam multi vos estis: & invocate in nomine (m) dei vestri: & ignem ne apponatis.
26 Et acceperunt vitulum, & fecerunt, & invocabant in nomine Baal à manè usque ad meridiem, & dicebant; Exaudi nos Baal, exaudi nos. Et non fuit vox, & non fuit auditio. Et transiliebant super altare, quod fecerant.
27 Et facta est meridies: & subsannavit eos Eliu Thesbites, & dixit; Invocate in voce magna, (n) quia Deus est, quia fabulatio ei est, & simul, ne fortè responsa det ipse, vel ne fortè dormiat ipse, & suscitabitur.
28 Et invocabant in voce magna, & secabant se secundùm consuetudinem suam in gladiis, (o) & syromastibus usque ad effusionem sanguinis super se:
29 Et prophetabant usque dum transiret (p) vespera. Et factum est, quando fuit tempus ut ascenderet (q) sacrificium; & locutus est Eliu Thesbites ad prophetas offendiculorum, dicens; Discedite amodò, & ego faciam holocaustoma meum. Et discesserunt, et abierunt.
30 Et dixit Eliu ad populum, Accedite ad me. Et accessit omnis populus ad eum.
31 Et accepit Eliu duodecim lapides secundùm numerum tribuum Israel; sicut locutus est Dominus ad eum, dicens, Israel erit nomen tuum.
32 Et ædificavit lapides in nomine Domini: & curavit altare dirutum, & fecit (r) mare, quod caperet duas metretas seminis in gyro altaris:
33 Et constipavit (s) schizas super altare, quod fecit: & demembravit holocaustoma, & imposuit super schizas: & stipavit super altare.
34 Et dixit; Accipite mihi quatuor hydrias aquæ, & effundite super holocaustum, & super schizas. Et fecerunt sic. Et dixit, Iterate. Et iteraverunt. Et dixit, Repetite tertiò. Et tertiò repetierunt.
35 Et manabat aqua in circuitu altaris: & mare impleverunt aquâ.
36 Et (t) exclamavit Eliu in cœlum, et dixit; Domine Deus Abraam, et Isaac, et Israel, exaudi me, Domine, exaudi me hodiè in igne: et sciant omnis populus hic, quoniam tu es Dominus Deus Israel, et ego servus tuus, et per te feci opera hæc.
37 Exaudi me Domine, exaudi me: et cognoscat populus hic, quia tu es Dominus Deus, et tu vertisti cor populi hujus (u) retrò.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 וַהֲוָה בְעִדָן טִיהֲרָא וְחַיֵיךְ בְּהוֹן אֵלִיָהוּ וַאֲמַר קְרוֹ בְקָל רַב אֲרֵי אַתּוּן אָמְרִין דְּאֱלָהָא הוּא דִּלְמָא שׁוּעֵי לֵיהּ אוֹ אִשְׁתַּרְפָא אִשְׁתְּרִיף אוֹ אוֹרַח הֲוַת לֵיהּ אוֹ דִּלְמָא דְּמוֹךְ הוּא וְיִתְּעַר׃
28 וּקְרוֹ בְּקָל רַב וְאִתְהַמְמוּ כְּנִימוֹסֵיהוֹן בְּסַיְפִין וּבְרוֹמְחִין עַד דְּאִשְׁתְּפִיךְ דְּמָא עֲלֵיהוֹן׃
29 וַהֲוָה כְּמֶעְבַּר טִיהֲרָא וְאִשְׁתַּטִּיאוּ עַד לְמִסַּק מִנְחָתָא וְלֵית קָל וְלֵית דְּעָנֵי וְלֵית דְּמַצִּית׃
30 וַאֲמַר אֵלִיָהוּ לְכָל עַמָּא אִתְקָרִיבוּ לְוָתִי וּקְרִיבוּ כָל עַמָּא לְוָתֵיהּ וּבְנָא יַת מַדְבְּחָא דַּייָ דַּהֲוָה מְפַגַּר׃
31 וּנְסִיב אֵלִיָהוּ תַּרְתָּא עַסְרֵי אַבְנַיָא לְמִנְיַן שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב דִּי הֲוָה פִּתְגָמָא דַּייָ עִמֵּיהּ לְמֵימַר יִשְׂרָאֵל יְהֵי שְׁמָךְ׃
32 וּבְנָא יַת אַבְנַיָא מַדְבְּחָא בִּשְׁמָא דַּייָ וַעֲבַד מוֹקְתָא כְּבֵית סָאתָן זַרְעָא סְחוֹר סְחוֹר לְמַדְבְּחָא׃
33 וְסַדַּר יַת אָעַיָא וְהַדֵּים יַת תּוֹרָא וְשַׁוִּי עַל אָעַיָא׃
34 וַאֲמַר מְלוֹ אַרְבַּע כַּדִּין מַיָא וְאָרִיקוּ עַל עֲלָתָא וְעַל אָעַיָא וַאֲמַר תְּנוֹ וּתְנוֹ וַאֲמַר תַּלִּיתוּ וְתַלִּיתוּ׃
35 וַאֲזַלוּ מַיָא סְחוֹר סְחוֹר לְמַדְבְּחָא וְאַף יַת מוֹקְתָא מְלֵי מַיָא׃
36 וַהֲוָה בְּמִסַּק מִנְחָתָא וּקְרֵיב אֵלִיָהוּ נְבִיָא וַאֲמַר יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל יוֹמָא דֵין יִתְיְדַע אֲרֵי אַתְּ יְיָ דִּשְׁכִינְתָּךְ שַׁרְיָא בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנָא עַבְדָּךְ וּבְפִתְגָמָךְ עֲבָדִית יַת כָּל פִּתְגָמַיָא הָאִלֵּין׃
37 קַבֵּל צְלוֹתִי יְיָ בְּאִשָּׁתָא קַבֵּל צְלוֹתִי יְיָ בְּמִטְרָא וְיִדְּעוּן עַמָּא הָדֵין בְּמֶעְבְּדָךְ לְהוֹן נִסָּא אֲרֵי אַתְּ יְיָ אֱלֹהִים וְאַתְּ בְּרַחֲמָךְ יַתְהוֹן מִשְׁתָּאֵיל לְהוֹן בְּמֵימְרָךְ לְאַתָבוּתְהוֹן לְדַחְלְתָךְ וְאִנּוּן יַהֲבוּ יַת לִבְּהוֹן פְּלִיג׃
38 וּנְפַלַת אִשָּׁתָא מִן קֳדָם יְיָ וַאֲכָלַת יַת עֲלָתָא וְיַת אָעַיָא וְיַת אַבְנַיָא וְיַת עַפְרָא וְיַת מַיָא דִּבְמוֹקְתָא לְחֵיכַת׃
39 וַחֲזוֹ כָּל עַמָּא וּנְפַלוּ עַל אַפֵּיהוֹן וַאֲמַרוּ יְיָ הוּא אֱלֹהִים יְיָ הוּא אֱלֹהִים׃
40 וַאֲמַר אֵלִיָהוּ לְהוֹן אֲחוּדוּ יַת נְבִיֵי בַעְלָא גְּבַר אַל יִשְׁתֵּיזֵיב מִנְּהוֹן וַאֲחַדוּנוּן וְאַחְתִּנוּן אֵלִיָהוּ לְנַחְלָא דְּקִישׁוֹן וְנַכְסִנוּן תַּמָּן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

27 Et fuit in tempore meridiei deridebat eos Eliah, & dicebat, Clamate voce *magna*, quia vos dicitis quòd Deus est: fortasse confabulatio est illi, vel communicando communicat apud se, vel via fuit illi; vel fortè sopit⁹ est, & excitabitur.
28 Et clamaverunt voce magna, et incidebant se juxta ritum suum gladiis & lanceis, usquequo effunderetur sanguis super eos.
29 Et fuit cùm transiret meridies, & insanirent usque quo offerri solet mun⁹;
30 & non erat vox neq; qui responderet, atque attenderet. Et dixit Eliah ad omnẽ populũ, Accedite ad me: & accesserunt omnis populus ad eum: & ædificavit altare Dñi qđ fuerat dirutũ.
31 Et accepit Eliah duodecim lapides juxta numerũ tribuũ filiorũ Jaghacob, cũ quo fuerat verbũ Dñi, dicendo: Israel erit nomen tuũ.
32 Et ædificavit ex lapidibus altare in nomine Dñi, & fecit fossã secundùm locum duorum satorum seminis in circuitu altaris.
33 Et ordinavit ligna & discerpsit bovẽ, & posuit super ligna.
34 Et dixit, Implete quatuor hydrias aqua, & effundite super holocaustum & super ligna: & dixit, Iterate; & iteraverunt: & dixit, Tertiò facite: & tertiò fecerunt.
35 Et iverunt aquæ per circuitum altaris, & etiã fossam implevit aquis.
36 Et fuit cùm offerri solebat munus, accessit Eliah propheta, & dixit, Domine Deus Abraham, Jiszhhak, & Israel, hodie cognoscatur, quòd tua divina majestas manet in Israel, & quòd ego sum servus tuus, & quòd in verbo tuo feci omnes res istas.
37 Suscipe orationem meam Dñe *per ignem*, suscipe orationẽ meam *per pluviã*, & cognoscat popul⁹ hic, cùm feceris illis signũ, quòd tu es Dñs Deus, & cùm diligas illos, petis eos *dicto* tuo convertere ad timorem tuum, licet ipsi dederint cor suum divisum.
38 Et cecidit ignis à Domino, & consumpsit holocaustum; & ligna, & lapides, & pulverem, & aquas quæ erant in fossa, linxit.
39 Et vidit omnis populus, & procidit in facies suas, et dixerunt, Dominus ipse est Deus; Dominus ipse est Deus.
40 Et dixit Eliah illis, Apprehendite prophetas Baghla, et homo non evadat ex eis: et apprehenderunt illos, et deduxit illos Eliah ad torrentem *Kison*, et jugulavit illos ibi.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Adveniente autem meridie, illudebat eis Elia, 27
ac dicebat, Clamate ſublatâ voce, quoniam
deus eſt; *ſed* fortaſſis aliquâ curâ premitur,
aut fortaſſis negotium aliquod agit, aut for-
taſſis iter eſt illi *perficiendum*, aut fortaſſis
dormit, & expergefiet. Clamaverunt igitur 28
ſublatâ voce; & dimicaverunt, pro more ſuo,
gladio & lanceis, donec effunderetur ſanguis
eorum ſuper ipſos. Tranſacto meridie, pro- 29
phetare cœperunt uſque ad tempus quo of-
ferri *ſolet* ſacrificium: ſed cùm nec vox eſſet,
nec qui reſponderet, nec qui auſcultaret;
dixit Elia ad prophetas idolorum, Recedite
hinc, *ut* ego etiam faciam holocauſta mea
perfecta: et recedentes abierunt. Tunc dixit 30
Elia toti populo, Accedite ad me: & cùm ac-
ceſſiſſent ad eum totus populus, reparavit al-
tare Domini, quod deſtructum fuerat. Accipi- 31
ens enim Elia duodecim lapides juxta nume-
rum tribuum filiorũ Jacob ad quem factus fu-
erat ſermo Dñi, dicentis, Iſrael erit nomen tu-
um; Extruxit iiſdem lapidibus aram in no- 32
mine Domini, fecitque canalem ut *fieri ſolet*
inter jugera ſementis, & vallavit aram: Dein- 33
deſtruxit ligna, diſſecuit bovem, & ſuperim-
poſuit lignis, Tum dixit, Implete quatuor hy- 34
drias aquâ, & fundite ſuper holocauſtum &
ſuper ligna. Dixit iterum, Iterate, & iterârunt.
Rurſus ait, Tertiò repetite; et repetierunt ter-
tiò. Currebant itaq; aquæ circum aram; quin 35
et canalé impleverunt aquis. Cúmq; ſacrificii 36
tempus adeſſet, accedens Elia propheta, dixit;
Dñe Deus Abraham, Iſahac, & Iſraelis, inno-
teſcat hodiè te eſſe Deum in Iſraele, me ſer-
vum tuum eſſe, & tuo dicto me feciſſe omnes
res iſtas. Exaudi me Dñe, exaudi me, ut agno- 37
ſcant totus hic populus te eſſe Dñm Deum,
téque reduxiſſe mentem eorum perverſam.
Tum decidit ignis Dñi, & devoravit holo- 38
cauſtum, ac ligna, lapides, ac pulverem; &
aquas quæ erant in canali, delinxit. Quod vi- 39
dentes univerſus populus, prociderunt in fa-
cies ſuas, & dixerunt, Dñs eſt Deus, Dñs eſt
Deus. Deinde dixit eis Elia, Prehendite pro- 40
phetas Baalis, ita ut nullus ex eis evadat: quos
cùm prehendiſſent, deduxit Elia ad torren-
tem Ciſon, ibique jugulavit eos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * فلما كان وقت الظهر هزي بهم ايليا وقال ادعوا بصوت كبير اذ كنتم ترعون انه الها
مستعانا معرعا العله ان يكون مهموما او مسعولا بعمل يعمله او لعله غايبا او لعله نايما
28 فينتبه * فدعوا بصوت عظيم وتواجدوا كعادتهم بالسيوف والرماح حتي انسفكت دماهم
29 عليهم * فلما جاز وقت الظهر عادوا في الطلب الي وقت القربان وليس صوت ولا مجيب ولا
30 ناصت * ثم قال ايليا لجماعة الشعب تقربوا مني فتقاربت الجماعة اليه وبني مذبح الرب الذي
31 كان هدم * واخذ ايليا اثني عشر حجرا على عدد اسباط بني يعقوب الذي كان من
32 كلام الله له قايلا ان اسمك ايضا اسرايل مسرقا * وبني تلك الحجارة مذبحا على اسم الله *
33 وجعل حول المذبح مقدار حريث كحورا * وصف الحطب وفصل الثور وجعله على الحطب * ثم
34 امر بان يملا اربع جرار ماء ويصب على الحطب ثم قال ثنوا ذلك وفعلوا ثم قال ثلثوا ففعلوا ذلك
35 اضعافا * حتي طاف الماء على المذبح دايرا وملي الكعرن ماء * فلما كان في وقت اصعاد
36 القربان تقدم ايليا النبي وقال اللهم انك اله ابرهيم واسحق واسرايل اليوم يعلم انك الله
الذي سكينتك حالة مع ال اسرايل واني عبدك وبامرك صنعت ذلك وقولك امتثلت فيما
37 خاطبت به عبدك * اللهم فتقبل صلاتي معينا بنارك ويعلم هذا الشعب ما نطقت لهم من
هذه الاية انك تستعيدهم بذلك الي طاعتك وخشيتك وانهم الذين كانوا اختاروا جرف
38 قلوبهم وتقسيمها * فوقعت نار من عند الله واكلت القربان والحطب والحجارة والتراب
39 وحسي كسب الماء الذي في الكعرن * فلما راي ذلك جميع الشعب خروا على وجوههم سجدا
40 وقالوا ان الله هو الاله حقا ان الله هو الاله حقا * وقال ايليا لهم اقبضوا على انبياء البعل
لا يفلت منهم احدا فقبضوا عليهم وانزلهم ايليا الي وادي قيسون وذبحهم هناك

Cùm autem eſſet tempus meridianum, il- 27
luſit eis Elia. dixitque; Clamate voce ma-
gnâ, quandoquidē dictitatis eum eſſe deū
auxilio opportunũ, et reverentiâ dignum;
fortè aliquâ curâ detinetur; aut eſt aliquo
negotio quod agit, occupatus; fortè abſens
eſt, vel fortè dormiens, et evigilabit. Cla- 28
maverunt ergò voce magnâ; ſeſéque, ſe-
cundùm conſuetudinem ſuam, gladiis ac
lanceis ita percuſſerunt, ut effunderentur
ſanguines eorum ſuper ipſos. Tranſacto 29
tempore meridiano precari denuò cœperunt
uſq; ad temp° ſacrificiũ: verùm neque vox,
neq; exaudiens aderat, neq; auſcultans. Tū 30
dixit Elia univerſo populo, Accedite ad
me; & acceſſerunt ad eum populus: & re-
ædificato altari Domini, quod ruerat; Tu- 31
lit Elia duodecim lapides juxta numerum
tribuum filiorum Jacob ad quem perlatus
fuerat ſermo Dei dicentis, Nomen tuum
erit etiam Iſrael antonomaſticè; Et fabri- 32
cavit lapides illos in altare Deo dicatum,
fecitque circũ altare quaſi elices effoſſos:
Tum ſtruxit ligna, bovem concidit, & li- 33
gnis impoſuit. Deinde juſſit hauriri qua- 34
tuor hydrias aquæ, & fundi ſuper ligna:
tum dixit, Idem repetite, feceruntque ſe-
cundò: tum dixit, Tertiò iterate, & fece-
runt: Ita ut undequaque nataret aqua ſu- 35
per altare; quin & foſſam illam implevit
aquâ. Cúmque adfuiſſet tempus offerendi 36
ſacrificium, acceſſit Elia propheta, & ait,
Deus, tu quidem es De° Abrahami, Iſhaci,
& Iſraelis: notum fiat hodiè te eſſe Deum
illum cujus habitaculum verſatur inter
Iſraelitas, me ſervum eſſe tuum, tuoque
imperio id me feciſſe, juſſumque tuum
me executū eſſe in his quæ locutus es ſer-
vo tuo. Accipe Deus orationem meam ex- 37
audiens me per ignem tuum, ut populus
iſte diſcat ab hoc portento quod es editur°,
te velle proinde redigere eos ad obedientiā
ac timorem tuum, ſe autem eſſe qui elege-
rint averſionem & diviſionem animorum
ſuorũ. Itaque decidit ignis à Domino, & 38
devoravit ſacrificiũ, ligna, lapides, ac pul-
verem; adeóque lambuit aquā quæ erat in
foſſa. Cùm id vidiſſet univerſus populus, 39
procubuerunt in facies ſuas, adorantes, &
dixerunt, Sanè Deus eſt verè Deus, ſanè
Deus eſt verè Deus. Tum dixit eis Elia, 40
Prehendite prophetas Baalis, & neminem
ex eis dimittatis; & prehenderunt eos:
deduxitque eos Elia ad torrentem Ciſon,
ibique jugulavit eos.

מלכים א: יט

vox quia ,bibe & ,comede ,Ascende :Achab ad Elijahu Dixitque
41 ויאמר אליהו לאחאב עלה אכל ושתה כי־קול
bibendum ad &,comedendum ad Achab Ascenditque .pluviæ tumultûs
42 המון הגשם: ויעלה אחאב לאכל ולשתות
,terram in se prostravit & ,Carmel caput in ascendit Elijahu Et
ואליהו עלה אל־ראש הכרמל ויגהר ארצה
Ascende:suum puerum ad dixit Et .sua genua inter suas facies posuit &
43 וישם פניו בין ברכו: ויאמר אל־נערו עלה־
:quicquam Non ,ait &;respexit &,ascendit &:maris via respice ,nunc
נא הבט דרך־ים ויעל ויבט ויאמר אין מאומה
Ecce :dixit & ,septima in ,fuit Et .vicibus septem Revertere,dixit &
44 ויאמר שב שבע פעמים: ויהי בשבעית ויאמר הנה־
dic ,Ascende :dixit Et .mari è ascendens viri vola sicut parva nubes
עב קטנה ככף־איש עלה מים ויאמר עלה אמר
fuit Et .pluvia te cohibeat ne ,descende & ,Liga :Achab ad
45 אל־אחאב אסר ורד ולא יעצרכה הגשם: ויהי
;vento & nubibus sunt contenebrati cœli & ,illuc usque & ,huc usque
עד־כה ועד־כה והשמים התקדרו עבים ורוח
manus Et .Izrehel in abiit & ;Achab equitavit Et .magna pluvia fuit Et
46 ויהי גשם גדול וירכב אחאב וילך יזרעאלה: ויד
facies ad currebat &;suos lumbos accinxit &;Elijahu in fuit Domini
יהוה היתה אל־אליהו וישנס מתניו וירץ לפני
.Izrehel in te venire ad usque Achab
אחאב עד־באכה יזרעאלה:

CAP. XIX. יט

& ,Elijahu fecerat quæ omnia Izebel Achab nunciavit Et
1 ויגד אחאב לאיזבל את כל־אשר עשה אליהו ואת
Misitque .gladio in prophetas omnes occiderat quos omnes
2 כל־אשר הרג את־כל־הנביאים בחרב: ותשלח
sic & ,dii faciant Sic :dicendo ,Elijahu ad nuncium Izebel
איזבל מלאך אל־אליהו לאמר כה־יעשון אלהים וכה
animam sicut ,tuam animam posuero cras tempus secundum quia ,addant
יוספון כי־כעת מחר אשים את־נפשך כנפש
venit & ,suam animam ad abiit &,surrexit &,Viditque .illis ex unius
3 אחד מהם: וירא ויקם וילך אל־נפשו ויבא
.ibi suum puerum dimisit & ;Jehudah ipsi quæ ,sebah--Beer
באר שבע אשר ליהודה וינח את־נערו שם:
genistam subtus sedit & ,venit & ,diei itinere desertû in perrexit ipse Et
4 והוא הלך במדבר דרך יום ויבא וישב תחת רתם
,Domine nunc Multum :dixit & ,mori suæ animæ petivit & ;unam
אחת וישאל את־נפשו למות ויאמר רב עתה יהוה
,accubuit Et.meis patribus præ ego bonum non quia :meam animam cape
5 קח נפשי כי לא־טוב אנכי מאבתי: וישכב
,eum in tangens angelus hic ecce Et .unam genistam subtus dormivitq;
ויישן תחת רתם אחד והנה־זה מלאך נגע בו
libum sui capitibus ecce & ,respexit Et .comede ,Surge :ei dixit &
6 ויאמר לו קום אכול: ויבט והנה מראשתיו עגת
,est reversus & :bibit & ,comedit & ;aquæ scyphus & ,prunarum
רצפים וצפחת מים ויאכל וישת וישב
,eum in tetigit & ,secundò Domini angelus est reversus Et .accubuit &
7 וישכב: וישב מלאך יהוה שנית ויגע־בו
,Surrexitque .via te à multa quia :comede ,Surge :dixit &
8 ויאמר קום אכל כי רב ממך הדרך: ויקם
quadraginta illius cibi fortitudine in abiit & ,bibit & ,comedit &
ויאכל וישתה וילך בכח האכילה ההיא ארבעים
.Choreb Dei montem ad usque ,noctibus quadraginta & ,diebus
יום וארבעים לילה עד הר האלהים חרב:
verbum ecce & :ibi pernoctavit & ,speluncam in illic est ingressus Et
9 ויבא־שם אל־המערה וילן שם והנה דבר־
? Elijahu hic tibi Quid :ei dixitque,eum ad Domini
יהוה אליו ויאמר לו מה־לך פה אליהו:

Versio VULG. LAT.

41 Et ait Elias ad Achab; Ascende, comede, & bibe: quia son⁹
42 multæ pluviæ est. Ascendit Achab, ut comederet, et biberet: Elias autē ascendit in verticem Carmeli, & pron⁹ in terram posuit faciē suā inter ge-
43 nua sua. Et dixit ad puerū suū; Ascende, & prospice contra mare. Qui cùm ascendisset, & contemplatus esset, ait; Non est quidquam. Et rursum ait illi,
44 Revertere septem vicibus. In septima autem vice, Ecce nubecula parva quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait; Ascēde, & dic Achab; Junge currū tuū & descende,
45 ne occupet te pluvia. Cúmque se verteret huc atque illuc, ecce cœli contenebrati sunt, et nubes, & ventus, & facta est pluvia grandis. Ascendens itaque Achab abiit in Jezrahel:
46 Et manus Domini facta est super Eliam, accinctísque lumbis currebat ante Achab, donec veniret in Jezrahel.

CAP. XIX.

1 NUntiavit autem Achab Jezabel omnia quæ fecerat Elias, et quo modo occidisset uni-
2 versos prophetas gladio. Misitque Jezabel nuntiū ad Eliā, dicens; Hæc mihi faciant dii, & hæc addant, nisi hâc horâ cras posuero animā tuam sicut
3 animam unius ex illis. Timuit ergò Elias, & surgens abiit quocunque eum ferebat voluntas: venítque in Bersabee Juda, & dimisit ibi puerum
4 suum. Et perrexit in desertū, viam unius diei. Cúmque venisset, & sederet subter unam juniperum, petivit animæ suæ ut moreretur, & ait; Sufficit mihi, Dñe, tolle animā meam: neque enim melior sum, quàm
5 patres mei. Projecitque se, & obdormivit in umbra juniperi: & ecce Angel⁹ Domini tetigit eum, & dixit illi; Surge,
6 & comede. Respexit, & ecce ad caput suum subcinericius panis, & vas aquæ: comêdit ergò, & bibit, & rursū obdor-
7 mivit. Reversúsque est Angelus Domini secundò, & tetigit eum, dixitque illi; Surge, comede: grandis enim tibi restat
8 via. Qui cùm surrexisset, comêdit & bibit, & ambulavit in fortitudine cibi illius, quadraginta diebus & quadraginta noctibus, usque ad montem
9 Dei Horeb. Cúmque venisset illuc, mansit in spelunca: & ecce sermo Dñi ad eum, dixítque illi; Quid hic agis, Elia?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

38 Καὶ ἔπεσε πῦρ παρὰ κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς (σ) σχίδακας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τοὺς
39 λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλιξε τὸ πῦρ. (τ) Καὶ ἔπεσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ (υ) εἶπον, Ἀληθῶς κύριος ὁ θεὸς αὐτὸς ὁ
40 θεός. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν, Συλλάβετε τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ, (φ) μηδεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν· καὶ συνέλαβον αὐτούς, καὶ κατάγει (χ) αὐτοὺς Ἠλιοὺ εἰς τὸν χειμάῤῥουν
41 (ψ) Κισῶν, καὶ ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ (ω) τῷ Ἀχαάβ, Ἀνάβηθι, καὶ
42 φάγε καὶ πίε, ὅτι φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ ὑετοῦ. Καὶ ἀνέβη Ἀχαὰβ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. καὶ Ἠλιοὺ ἀνέβη (α) ἐπὶ τὸν Κάρμηλον καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ (β) ἔθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναμέσον
43 τῶν γονάτων (γ) αὐτοῦ. Καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ (δ) αὐτοῦ, Ἀνάβηθι, καὶ ἐπίβλεψον ὁδὸν τῆς θαλάσσης. καὶ (ε) ἐπέβλεψε τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔστιν οὐθέν. καὶ εἶπεν
44 Ἠλιού, Καὶ σὺ ἐπίστρεψον ἑπτάκις. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ παιδάριον ἑπτάκις. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ ὡς ἴχνος ἀνδρὸς ἀνάγουσα ὕδωρ. καὶ εἶπεν, Ἀνάβηθι, καὶ εἰπὸν (ζ) Ἀχαάβ, Ζεῦξον τὸ ἅρμα σου
45 καὶ κατάβηθι, μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὑετός. Καὶ ἐγένετο ἕως ὧδε (η) καὶ ὧδε, καὶ ὁ οὐρανὸς συνεσκότασε νεφέλαις καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο (θ) ὑετὸς μέγας. καὶ ἔκλαιεν καὶ (ι) ἐπορεύετο
46 Ἀχαὰβ (κ) ἕως Ἰεζραέλ. Καὶ χεὶρ κυρίου (λ) ἐπὶ τὸν Ἠλιού, καὶ συνέσφιγξε τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν (μ) Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραέλ.

MS. A. (σ) σχίδακας καὶ τοὺς λίθους, καὶ τὸν χοῦν καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐξέλειξεν (τ) Καὶ εἶδαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἔπεσεν ἐπὶ (υ) εἶπαν, Ἀληθῶς κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θεός. (φ) μηθεὶς (χ) αὐτοὺς εἰς (ψ) Κισών, (ω) πρὸς Ἀχαάβ, (α) εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμήλου καὶ (β) ἔθηκεν πρόσωπον (γ) ἑαυτοῦ. (δ) ἑαυτοῦ, (ε) καὶ ἀνέβη καὶ ἐπέβλεψεν (ζ) τῷ Ἀχαάβ, (η) καὶ ἕως ὧδε, (θ) ὁ ὑετὸς (ι) ἐπορεύθη (κ) εἰς (λ) ἐγένετο ἐπὶ (μ) Ἀχαὰβ τοῦ ἐλθεῖν εἰς

ΚΕΦ. ιθ'.

1 Καὶ ἀνήγγειλεν Ἀχαὰβ τῇ Ἰεζάβελ γυναικὶ αὐτοῦ πάντα ἃ ἐποίησεν Ἠλιού, καὶ ὡς ἀπέκτεινε (α) τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ.
2 Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεζάβελ (β) πρὸς Ἠλιού, καὶ εἶπεν, Εἰ σὺ εἶ (γ) Ἠλιοὺ καὶ ἐγὼ Ἰεζάβελ, τάδε (δ) ποιήσαι μοι ὁ θεός, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον θήσομαι τὴν ψυχήν σου καθὼς ψυχὴν ἑνὸς
3 ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐφοβήθη Ἠλιού, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε κατὰ τὴν ψυχὴν (ε) αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται εἰς (ζ) Βηρσαβεὲ γῆν Ἰούδα, καὶ ἀφῆκε τὸ παι-
4 δάριον αὐτοῦ ἐκεῖ. Καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας, καὶ ἦλθε καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω (η) ῥαθμέν, καὶ ᾐτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν· καὶ εἶπεν, Ἱκανούσθω (θ) νῦν, λάβε δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ κύριε, ὅτι οὐ κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου.
5 Καὶ ἐκοιμήθη καὶ ὕπνωσεν ἐκεῖ ὑπὸ φυτόν, καὶ ἰδού τις ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ι) Ἀνάστηθι καὶ φάγε.

MS. A. (α) πάντας τοὺς (β) ἄγγελον πρὸς (γ) Ἠλίας κἀγὼ (δ) ποιήσαισάν μοι οἱ θεοί, καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι τὴν ὥραν ταύτην αὔριον (ε) ἑαυτοῦ, (ζ) Βηρσαβεὲ τῆς Ἰούδα, (η) ῥαμάθ, (θ) νῦν κύριε, λάβε τὴν (ι) Ἀνάστηθι, φάγε.

Cum Translatione LATINA.

Et cecidit ignis à Domino de cœlo: & comedit holocausta, & schizas, et aquam, quæ in mari: & lapides, & terram linxit ignis. 38
Et (x) cecidit omnis populus super faciem suam, & dixerunt; Verè Dominus Deus ipse est Deus. 39
Et dixit Eliu ad populum, Comprehendite prophetas Baal: nemo salvus ex illis. Et comprehenderunt illos, & deducit illos Eliu ad torrentem Cisson: & jugulavit eos ibi. 40
Et dixit Eliu ad Achaab; Ascende, & manduca, & bibe: quoniam vox est (y) pedum pluviæ. 41
Et ascendit Achaab ad manducandum, & bibendum. Et Eliu ascendit in Carmelum: & inclinavit se in terram, & posuit faciem suam inter genua sua. 42
Et dixit puero suo; Ascende, & prospice viam maris. Et respexit puer, & dixit; Non est quicquam. 43
Et dixit Eliu, Et (z) tu revertere septiés. Et revertit puer septiés. 44
Et factum est in septimo, Et ecce nubes pusilla quasi vestigium hominis adducens (aa) aquam: Et dixit; Ascende, & dic ad Achaab; Junge currum tuum, et descende; ne comprehendat te pluvia.
Et factum est usque huc, & illuc, & cælum contenebravit nubibus, & vento: & facta est pluvia magna. (bb) Et plorabat, et ibat Achaab usq; Jezrael. 45
Et manus Domini super Eliu: & constrinxit lumbum suum: et currebat ante Achaab in Jezrael. 46

CAP. XIX.

ET annuntiavit Achaab Jezabel uxori suæ omnia, quæ fecerat Eliu, et quomodò interfecit prophetas in gladio. 1
Et misit Jezabel ad Eliu, et dixit; (a) Si tu es Eliu, et ego Jezabel: Hæc mihi faciat Deus, et hæc adjiciat; quia hâc horâ cras ponam animam tuam, quemadmodùm animam unius ex illis. 2
Et timuit Eliu, et surrexit, et abiit secundùm animam suam. Et venit in Bersabee terram Juda: et dimisit puerum suum ibi. 3
Et ipse ivit in deserto viam diei: et venit, et sedit sub (b) Rathmon: et petivit animam suam mori: et dixit, Sufficiat nunc. Tolle, quæso, animam meam à me, Domine: quoniam non melior ego sum super patres meos. 4
Et dormivit, et soporatus est ibi subtus plantam. Et ecce (c) quidam tetigit eum, et dixit ei; Surge, et comede. 5

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

41 ואמר אליהו לאחאב סק אכול ושתי ארי קל אתרגושת מטרא: וסליק אחאב למיכל
42 ולמשתי ואליהו סליק לריש טורא דכרמלא ונחין לארעא ושוי אפוהי בין ברכוהי:
43 ואמר לעולמיה סק כען סכי לאורח מערבא וסליק וסכא ואמר לית מדעם ואמר תוב
44 שבע זמנין: והוה בזמנא שביעיתא ואמר הא עננא סליק זעירא כפסת יד גבר סליק
45 ממערבא ואמר סק אמר לאחאב אזדרז וחות ולא יעכבנך מטרא: והוה עד דמזדרז
46 ונחית ושמיא אתחפיאו עננא ורוחא והוה מטר סגי ורכיב אחאב ואזל ליזרעאל: ורוח
גבורא מן קדם יי הוות עם אליהו וזריז חרציה ורהט קדם אחאב עד דאתא ליזרעאל:

יט

1 וחוי אחאב לאיזבל ית כל די עבד אליהו וית כל דקטל ית כל נביי שקרא בחרבא:
2 ושלחת איזבל אזגדא לות אליהו למימר כדין יעבדון דחלתא וכדין יוספון אלהין
3 כעידנא הדין מחר אשוי ית נפשך כנפשא דחד מנהון: וחזא וקם ואזל לשיזבא נפשיה
4 ואתא לבאר שבע די לשבטא יהודה ושבק ית עולימיה תמן: והוא הליך במדברא
מהלך יומא ואתא ויתב תחות רתמא חד ושאיל ית נפשיה לממת ואמר סגי לי ארכא
5 עד אימתי אנא מטרף כדין כען יי סב נפשי ארי לא טב אנא מאבהתי: ושכיב ודמוך
6 תחות רתמא חד והא דין מלאכא קריב ביה ואמר ליה קום אכול: ואסתכי והא אסדוהי
7 חררא מעפפא וצלוחיתא דמיא ואכל ושתי ותב ושכיב: ותב מלאכא דיי תנינות וקריב
8 ביה ואמר ליה קום אכול ארי סגי מנך אורחא: וקם ואכל ושתי ואזל בחילא דאכילתא
ההיא ארבעין יממין וארבעין לילון עד דאתא לטורא דאתגלי עלוהי יקרא דיי לחורב:
9 ועל תמן למערתא ובת תמן והא פתגמא דיי עמיה ואמר ליה מה לך כא אליהו:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Eliah ad Ahhab, Ascende comede & bibe, nam vox est fragoris 41
pluviæ. Et ascendit Ahhab ad comedendum & ad bibendum: & Eliah 42
ascendit in verticem *montis* Charmela, & incurvavit se in terra, & posuit 43
faciem suam inter genua sua. Et dixit puero suo, Ascende nunc, & prospice ad viam occidentis: & ascendit & prospexit; & dixit, Non video 44
quicquam: & dixit, Redi septem vicibus. Et fuit vice septima, & dixit, Ecce nubes parva sicut vola manus hominis ascendit de Occidente: & dixit, Ascende; dic ad Achab, expedito te & descende, ne impediat te 45
pluvia. Et fuit dum se expediret, & descenderet, cœli operti sunt nubibus & vento, & fuit pluvia magna, & ascendit currum Ahhab, & abiit in 46
Jezreghel. Et spiritus fortitudinis à Domino fuit cum Eliah, & accinxit lumbos suos, & cucurrit ante Ahhab usq; quo venit in Jezreghel.

CAP. XIX.

ET indicavit Achab Jizebeli omnia quæ fecerat Eliah, & penitus quòd 1
occidisset omnes prophetas mendaces gladio. Et misit Jizebel nuncium 2
ad Eliah, dicendo: Sic faciant dii, & sic addant, nisi tempore hoc cras posuero animam tuam, sicut animam unius ex illis. Et vidit, & surrexit, 3
abiitq; ut eriperet animam suam, & venit in Beersebagh, quæ est tribus Jehudah; & reliquit puerum suum ibi. Et ipse ambulavit per desertum 4
itinere diei: & venit, & sedit sub genista una, & petivit animæ suæ mori: & dixit, Sufficit mihi terminus, usq; quò conturbabor *sic*? quæso ergo Domine accipe animam meam, quia non melior sum patribus meis. 5
Et cubuit, & dormivit sub genista una; & ecce tunc angelus accessit ad illum, & dixit illi, Surge comede. Et circunspexit, & ecce ad cervical ejus 6
placenta perforata prunis cocta, & lecythus aquæ: & comedit et bibit, 7
et conversus recubuit. Et rediit angelus Domini secundò, et accessit ad eum et dixit *ei*, Surge, comede: nam longior à te est via. Et surrexit, et com- 8
edit, et bibit, ambulavitq; in virtute cibi illi⁹ quadraginta dies, et quadraginta noctes, usq; quo venit in montem super quem revelata fuerat gloria Domini in Hhoreb. Et ingressus est illuc in speluncam, et pernoctavit ibi: 9
et ecce verbum Dñi [*factum est*] cum illo, et dixit illi, Quid tibi hic Eliah?

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

41 * ܘܐܡܪ ܐܠܝܐ ܠܐܚܐܒ. ܣܩ ܐܟܘܠ ܘܐܫܬܝ. ܡܛܠ ܕܩܠܐ ܕܪܓܫܐ ܕܡܛܪܐ. * ܘܣܠܩ ܐܚܐܒ
42 ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ. ܘܐܠܝܐ ܣܠܩ ܠܪܝܫܗ ܕܟܪܡܠܐ. ܘܐܬܟܦܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܣܡ ܐܦܘܗܝ
43 ܒܝܬ ܒܘܪܟܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܥܠܝܡܗ. ܣܩ ܚܘܪ ܠܐܘܪܚܐ ܕܝܡܐ. ܘܣܠܩ ܘܚܙܐ. ܘܐܡܪ. ܠܝܬ
44 ܡܕܡ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܦܘܟ ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ. * ܘܒܙܒܢܐ ܕܫܒܥܐ ܐܡܪ. ܚܙܝܬ. ܘܗܐ ܥܢܢܐ
ܙܥܘܪܬܐ ܐܝܟ ܦܣܬܐ ܕܓܒܪܐ. ܣܠܩܐ ܡܢ ܝܡܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܣܩ. ܐܡܪ ܠܐܚܐܒ. ܐܣܘܪ ܘܚܘܬ.
ܕܠܐ ܢܟܠܝܟ ܡܛܪܐ. * ܘܥܕ ܗܘ ܡܬܦܢܐ ܠܗܪܟܐ ܘܠܗܪܟܐ. ܘܫܡܝܐ ܐܬܩܕܪܘ ܒܥܢܢܐ ܘܒܪܘܚܐ
45 ܘܗܘܐ ܡܛܪܐ ܪܒܐ. ܘܪܟܒ ܐܚܐܒ. ܘܐܙܠ ܠܐܝܙܪܥܝܠ. * ܘܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܠ ܐܠܝܐ. ܘܐܣܪ
46 ܚܨܘܗܝ. ܘܪܗܛ ܩܕܡ ܐܚܐܒ. ܥܕܡܐ ܕܥܠ ܠܐܝܙܪܥܝܠ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *
1 ܘܚܘܝ ܐܚܐܒ ܠܐܝܙܒܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܠܝܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܩܛܠ ܠܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܒܥܠܐ ܘܕܚܝܠܐ
2 ܒܣܝܦܐ. * ܘܫܕܪܬ ܐܝܙܒܠ ܫܠܝܚܐ ܠܘܬ ܐܠܝܐ. ܘܐܡܪܬ. ܗܟܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܝ ܐܠܗܐ.
ܘܗܟܢܐ ܢܘܣܦܘܢ ܠܝ. ܐܢ ܠܐ ܡܚܪ ܒܗܢܐ ܥܕܢܐ. ܐܥܒܕܝܗ ܠܢܦܫܟ. ܐܝܟ ܢܦܫܐ ܕܚܕ
3 ܡܢܗܘܢ. * ܘܕܚܠ ܐܠܝܐ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܕܢܦܨܐ ܢܦܫܗ. ܘܐܬܐ ܠܒܝܪ ܫܒܥ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܫܒܩ
4 ܬܡܢ ܠܥܠܝܡܗ. * ܘܗܘ ܐܙܠ ܠܡܕܒܪܐ. ܡܗܠܟ ܝܘܡܐ ܚܕ. ܘܐܬܐ ܝܬܒ ܬܚܝܬ ܒܛܡܬܐ ܚܕܐ
ܘܫܐܠ ܠܢܦܫܗ ܡܘܬܐ. ܘܐܡܪ. ܣܦܩ ܠܝ. ܗܫܐ ܡܪܝܐ ܣܒ ܢܦܫܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ
5 ܛܒ ܐܢܐ ܡܢ ܐܒܗܝ. * ܘܫܟܒ ܘܕܡܟ ܬܚܝܬ ܒܛܡܬܐ. ܘܗܐ ܡܠܐܟܐ ܩܪܒ ܠܗ. ܘܐܡܪ
6 ܠܗ. ܩܘܡ ܐܟܘܠ. * ܘܐܬܦܢܝ ܘܚܙܐ ܥܠ ܣܡܘܟܬܐ ܕܪܝܫܗ ܓܪܝܨܬܐ. ܘܩܘܠܬܐ ܕܡܝܐ. ܘܐܟܠ
7 ܘܐܫܬܝ. ܘܗܦܟ ܕܡܟ. * ܘܗܦܟ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܩܪܒ ܠܗ. ܘܐܡܪ. ܩܘܡ
8 ܐܟܘܠ ܘܐܫܬܝ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܗܝ ܠܟ ܐܘܪܚܐ. * ܘܩܡ ܐܟܠ ܘܐܫܬܝ. ܘܗܠܟ ܒܚܝܠܐ
ܕܡܐܟܘܠܬܐ ܗܝ. ܐܪܒܥܝܢ ܐܝܡܡܝܢ ܘܐܪܒܥܝܢ ܠܠܝܢ. ܥܕܡܐ ܠܛܘܪܗ ܕܐܠܗܐ.
9 ܚܘܪܝܒ. * ܘܥܠ ܠܡܥܪܬܐ ܬܡܢ. ܘܒܬ ܬܡܢ. ܘܗܘܐ ܠܘܬܗ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ.
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܠܟ ܗܪܟܐ ܐܠܝܐ.

Tum dixit Elia ad Ahab, Ascende, comede ac 41
bibe: quoniam vocem strepitantis pluviæ au-
dio. Ascendit itaque Ahab ad comedendū & 42
bibendum: Elia autem ascendit in verticem
Charmeli, & procumbens in terram, posuit fa-
ciem suam inter genua sua. Dixitque disci- 43
pulo suo, Ascende, & specta versùs mare: qui
ascendens & spectans, ait, Nihil est. Dixitque
ad eum, Revertere septem vicibus. Septimâ 44
autem vice dixit, Vidi, & ecce nubem parvam
quasi volam manûs è mari ascendentē. Dixit
illi, Ascende, dic Ahabo, Conscende equum, et
descende antequam impediat te pluvia. Dum
autem ille hùc illùc se converteret, præcincti 45
sunt cœli nubibus ac ventis, fuitq; pluvia ma-
gna: Ahab verò equo conscenso abiit Jezrae-
lem. Et manus Dñi adfuit Eliæ, præcinxitque 46
lumbos suos, & cucurrit ante Ahabum; quo-
usque ingrederetur Jezraelem.

CAP. XIX.

Indicavit autem Ahab Izabeli quicquid fe- 1
cerat Elia, & quomodo cunctos prophetas
Baalis & phanorum ense trucidâsset. Qua- 2
propter misit Izabel per nuntium ad Eliam,
& ait; Sic faciant mihi dii, & sic addant mihi,
nisi cras hoc eodem tempore reddidero ani-
mam tuam ut animam uni* ex ipsis. Exterritus 3
Elia surrexit, & animam suam erepturus dis-
cessit, abiitq; in Bir-sebaa Judæ: relictóque ibi
discipulo suo, Perrexit ipse in desertum itine- 4
re uni* diei; & considens sub quadam terebin-
tho expetivit sibi mortem, & ait, Sufficit mihi;
jam Dñe, tolle à me animam meam; non enim
melior sum patribus meis. Ita recumbens con- 5
sopitus est sub junipero: quum ecce Angelus
tetigit eum, & ait illi; Surge, comede. Ille re- 6
spiciens vidit ad cervical suum placentam pa-
nis, & hydriam aquæ: & cùm edisset ac bibis-
set, rursus obdormivit. Reversus autem Ange- 7
lus Dñi secundò, tetigit eum, et ait; Surge,
comede, ac bibe; quia multū tibi superest iter.
Surgens itaque comēdit, ac bibit: deinde am- 8
bulavit virtute cibi illius quadraginta diebus
et quadraginta noctib*, usque ad montē Dei,
nempè Horib: Ibique speluncam ingressus, 9
ibidem pernoctavit: factúsque est ad eum
sermo Domini, et dixit ei, Quid istic agis
Elia?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * ثم قال ايليا لاحاب. اطلع. كل واشرب * فقد شعرت بصوت ورود المطر * وطلع احاب لياكل
42 ويشرب. وطلع ايليا الي راس الكرمل. وانكس الي الارض. وجعل وجهه بين ركبتيه * وقال
43 لخادمه. اطلع ههنا. وانظر طريق المغرب. فطلع ونظر. وقال. ليس اري شيا * وقال له. ارجع.
44 فرجع سبع مرات كذاك * فلما كان في المرة السابعة. قال. هوذا اري سحابة صغيرة كمقدار
كف رجل. طالعة من جهة المغرب. وقبلي جهة البحر. فقال له. اطلع وقل لاحاب. شد واحدر.
45 لئلا يصعقك المطر * فما كان الا مقدار ان شد وانحدر حتي اسود السماء بالسحب. وهبت
46 الرياح. وجاء مطر عظيم. وركب احاب متوجها الي يزرعال * فاوحي الله الي ايليا. فشد متنيه.
1 ومضي قدام احاب. حتي وافا يزرعال. * الفصل التاسع عشر * وحكي احاب كل
2 ما صنعه ايليا. وقتله الانبياء الكذبة بالسيف * ووجهت ايزابل رسولا الي ايليا النبي. وقالت.
كذاك تفعل بها الالهة. وكذاك يزيدون. اني ساجعل نفسك في هذا الوقت من غد كنفس
3 واحد منهم * فلما نظر ذلك. قام ومضي ملتمسا النجاة نفسه. ووافا بير سبع لسبط يهوذا. وخلف
4 خادمه هناك * فلما كان من طريقه في البرية على مسير يوم. جاء وجلس تحت رتمة واحدة.
والتمس لنفسه الموت. وقال. حسبي من البقاء. والي متي لا ازال مستتا هكذا. الان يا رب توفي
5 نفسي من ذاتي. فلست انا باجود من ابائي * ثم اضطجع ونام تحت احدي الرتم. فاذا ملاك قد
6 لامسه. وقال له. قم فكل * فالتفت. واذا عند مضجع راسه قرصا ملة وجرة ماء. فاكل
7 8 وشرب. ثم عاد متضجعا * فعاوده ملاك الله. وناداه وقال له. قم كل. فان الطريق منك بعيد * فقام
واكل وشرب. وسار بقوة تلك الاكلة التي اكل. اربعين يوما واربعين ليلة. حتي صار
9 الي جبل حوريب. الذي تجلي عليه وقار الله * ووافا المغار هناك وبات فيها. ثم وافاه كلام
الله وحيا. وقال له مستفهما. ما شانك ههنا يا ايليا *

Tum dixit Elia ad Achabum, Ascende, 41
comede, & bibe: nam percepi sonitum ad-
ventantis pluviæ. Et cùm ascendisset A- 42
chab ad edendum & bibendum, conscen-
dit Elia cacumen Charmeli, & inclinato
capite humum versùs posuit faciem suam
inter genua. Tum dixit ministro suo, A- 43
scende istuc, & intuere viam Occidentis:
ascendit ille, intuitus est, & ait; Nihil
video. Dixit illi, Revertere; reversúsque
est septem vicibus eodem modo. Septimâ 44
autem vice dixit, Ecce video parvulam
nubem magnitudinis volæ humanæ emer-
gentem ex parte Occidentali & Australi
plagæ maritimæ. Dixit illi, Ascende &
dic Achabo, Junge equos, & descende,
ne pluviâ premaris. Vix junxit equos & 45
descendit, quum nigrescente nubibus cœlo,
flantibúsque ventis, maximus imber deci-
dit. Cùm ergò conscendisset Achab Jez-
raelem abiturus, Inspiravit Eliam Deus; 46
qui accinctis lumbis suis præcucurrit A-
chabo, donec pervenisset Jezraelem.

CAP. XIX.

Cùm autem narrâsset Achab quidquid 1
fecerat Elia, & necem quam falsis pro-
phetis gladio intulerat; Misit Izabel 2
nuntium ad Eliam prophetam, & ait; Sic
faciant mihi dii, & sic addant, ut reddi-
tura sum animam tuam pari tempore cra-
stinâ die, sicut animā uni ex ipsis. Quod* 3
cùm intellexisset, surrexit abiitque, con-
tendens eripere sese; & perveniens ad
Birseba trib Juda, reliquit ibi ministrum*
suum. Cúmque ex via sua per desertum 4
exegisset iter diei, venit, conseditque sub
genista quadam, & optavit sibi mortem, et
ait; Satis jam vixi: & quoúsque tandem
incessanter ita vagabor? Nunc O Domine
mi, repete à meipso animam meam; quo-
niam non sum melior majoribus meis. Tum 5
recumbens obdormivit sub quadam geni-
sta: sed ecce Angelus tetigit eum, & di-
xit illi; Surge, & comede. Cúmque se 6
convertisset, ecce ad locum capitis ejus pla-
centam subcinericiam, & hydriam aquæ:
editque, ac bibit, tum denuo recubuit. Re- 7
versus est autem ad eum Angelus Dei, &
vocans eum dixit illi; Surge, comede;
nam longa te manet via. Surgens igitur 8
comedit ac bibit, & perrexit vi comestio-
nis illius quam comederat, quadraginta
diebus et quadraginta noctibus; ita ut per-
veniret ad montem Horib super quem ma-
nifestaverat se Dei majestas: Ibique spe- 9
luncam adiens pernoctavit in ea. Tum ve-
nit ad eum sermo Dei per revelationem, &
ait illi per interrogationem, Qua de cau-
sa istic es O Elia?

מלכים א : יט

10 ויאמר קנא קנאתי ליהוה אלהי צבאות כי
עזבו בריתך בני ישראל את מזבחתיך הרסו
ואת נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי
ויבקשו את נפשי לקחתה׃
11 ויאמר צא
ועמדת בהר לפני יהוה והנה יהוה עבר
ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים
לפני יהוה לא ברוח יהוה ואחר הרוח
12 רעש לא ברעש יהוה׃ ואחר הרעש
אש לא באש יהוה ואחר האש קול דממה דקה׃
13 ויהי כשמע אליהו וילט פניו באדרתו
ויצא ויעמד פתח המערה והנה אליו קול
ויאמר מה לך פה אליהו׃
14 ויאמר קנא קנאתי
ליהוה אלהי צבאות כי עזבו בריתך בני
ישראל את מזבחתיך הרסו ואת נביאיך הרגו
בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה׃
15 ויאמר יהוה אליו לך שוב לדרכך מדברה
דמשק ובאת ומשחת את חזאל למלך על ארם׃
16 ואת יהוא בן נמשי תמשח למלך על ישראל ואת
אלישע בן שפט מאבל מחולה תמשח לנביא
17 תחתיך׃ והיה הנמלט מחרב חזאל ימית יהוא
18 והנמלט מחרב יהוא ימית אלישע׃ והשארתי
בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו
19 לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו׃ וילך משם
וימצא את אלישע בן שפט והוא חרש שנים עשר
צמדים לפניו והוא בשנים העשר ויעבר אליהו אליו
20 וישלך אדרתו אליו׃ ויעזב את הבקר וירץ אחרי
אליהו ויאמר אשקה נא לאבי ולאמי ואלכה
21 אחריך ויאמר לו לך שוב כי מה עשיתי לך׃ וישב
מאחריו ויקח את צמד הבקר ויזבחהו ובכלי
הבקר בשלם הבשר ויתן לעם ויאכלו ויקם
וילך אחרי אליהו וישרתהו׃

Versio VULG. LAT.

10 At ille respondit; Zelo zelatus
sum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt pa-
ctum tuum filii Israel: altaria
tua destruxerunt, prophetas tu-
os occiderunt gladio, derelictus
sum ego solus, & quærunt ani-
11 mam meá ut auferant eam. Et
ait ei; Egredere, & sta in mon-
te coram Domino: et ecce Dñs
transit, & spiritus grandis &
fortis subvertens montes, &
conterens petras ante Domi-
num; non in spiritu Dominus:
& post spiritú commotio; non
12 in commotione Dñs: Et post
commotionem ignis; non in i-
gne Dominus: et post ignem si-
13 bilus auræ tenuis. Quod cùm
audisset Elias, operuit vultum
suú pallio, & egressus stetit in
ostio speluncæ, & ecce vox ad
eú dicens; Quid hic agis Elia?
14 Et ille respondit, Zelo zela-
tus sum pro Domino Deo ex-
ercituum: quia dereliquerunt
pactum tuum filii Israel: alta-
ria tua destruxerunt, prophetas
tuos occiderunt gladio, dereli-
ctus sum ego solus, & quærunt
animá meam ut auferant eam.
15 Et ait Dominus ad eum; Vade,
& revertere in viam tuam per
desertum in Damascum: cúm-
que pveneris illuc, unges Ha-
16 zael regem super Syriam, Et
Jehu filium Namsi unges regé
super Israel: Eliseum autem fi-
lium Saphat, qui est de Abel-
meula, unges prophetam pro
17 te. Et erit, quicunque fugerit
gladium Hazael, occîdet eum
Jehu: et quicunque fugerit gla-
dium Jehu, interficiet eum E-
18 liseus. Et derelinquam mihi
in Israel septem millia virorú,
quorum genua non sunt incur-
vata ante Baal, & omne os,
quod non adoravit eum oscu-
19 lans manus. Profectus ergò
indè Elias, reperit Eliseum fi-
lium Saphat, arantem in duo-
decim jugis boum: & ipse in
duodecim jugis boum arantibus
unus erat: cúmque venisset E-
lias ad eum, misit pallium suú
20 super illum. Qui statim reli-
ctis bobus cucurrit post Eliá,
& ait; Osculer, oro, patrem
meum, & matrem meam, & sic
sequar te. Dixitque ei; Vade,
& revertere: quod enim meú
21 erat, feci tibi. Reversus autê ab
eo, tulit par boum, & macta-
vit illud, & in aratro boum
coxit carnes, & dedit populo,
& comederunt: consurgénsque abiit, & secutus est Eliam,
& ministrabat ei.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐπέβλεψεν Ἠλιοὺ, καὶ ἰδοὺ πρὸς κεφαλῆς
αὐτοῦ ἐγκρυφίας ὀλυρίτης, καὶ καψάκης ὕδατος·
καὶ ἀνέστη καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ ἐπιστρέψας ἐκοι-
7 μήθη. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκ
δευτέρου, καὶ ἥψατο αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (κ)
8 Ἀνάστα, φάγε, ὅτι πολλὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός. Καὶ
ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε· καὶ ἐπορεύθη (λ) ἐν
ἰσχύϊ τῆς βρώσεως ἐκείνης (μ) τεσσαράκοντα
ἡμέρας καὶ (ν) τεσσαράκοντα νύκτας ἕως (ξ) ὄ-
9 ρους Χωρήβ. Καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπή-
λαιον, καὶ κατέλυσεν ἐκεῖ. καὶ ἰδοὺ ῥῆμα κυ-
ρίου πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε, Τί σὺ ἐνταῦθα
10 Ἠλιού; Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Ζηλῶν (ο) ἐζήλω-
κα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλι-
πόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τὰ θυσιαστήριά σου
(π) κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀ-
πέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ
μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν
11 αὐτήν. Καὶ εἶπεν, Ἐξελεύσῃ αὔριον, καὶ (ρ)
στήσῃ ἐνώπιον κυρίου ἐν τῷ ὄρει· ἰδοὺ παρελεύ-
σεται κύριος. καὶ ἰδοὺ πνεῦμα μέγα κραταιὸν
διαλῦον ὄρη, καὶ συντρῖβον πέτρας ἐνώπιον κυ-
ρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι κύριος· καὶ μετὰ τὸ
πνεῦμα συσσεισμὸς, οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ κύ-
12 ριος· Καὶ μετὰ τὸν συσσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ
πυρὶ κύριος· καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας
13 (σ) λεπτῆς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἠλιοὺ,
καὶ ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μη-
λωτῇ (τ) αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη ὑπὸ (υ)
σπήλαιον. καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνὴ, καὶ εἶπε,
14 Τί σὺ ἐνταῦθα Ἠλιού; Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Ζη-
λῶν (φ) ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι,
ὅτι (χ) ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ
Ἰσραήλ· καὶ τὰ θυσιαστήριά σου καθεῖλαν, καὶ
τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν (ψ) ῥομ-
φαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ
15 ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν. Καὶ εἶπε
κύριος πρὸς αὐτὸν, Πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς
τὴν ὁδόν σου, καὶ ἥξεις εἰς τὴν ὁδὸν ἐρήμου Δα-
μασκοῦ· καὶ ἥξεις καὶ (ω) χρίσεις τὸν Ἀζαὴλ εἰς
16 βασιλέα τῆς Συρίας· Καὶ τὸν (α) Ἰοὺ υἱὸν Να-
μεσσὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ
τὸν (β) Ἐλισαιὲ υἱὸν Σαφὰτ (γ) χρίσεις εἰς
17 προφήτην ἀντὶ σοῦ. Καὶ ἔσται τὸν σωζόμενον
ἐκ ῥομφαίας Ἀζαὴλ, θανατώσει (δ) Ἰού· καὶ
τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἰοὺ, θανατώσει
18 Ἐλισαιέ. Καὶ καταλείψεις ἐν Ἰσραὴλ ἑπτὰ
χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα γόνατα ἃ οὐκ (ε)
ὤκλασαν γόνυ τῷ Βάαλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ (ζ)
19 προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν
καὶ εὑρίσκει τὸν (η) Ἐλισαιὲ υἱὸν Σαφὰτ, καὶ
αὐτὸς ἠροτρία ἐν βουσί· (θ) δώδεκα ζεύγη
ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώδεκα. καὶ
ἀπῆλθεν (ι) ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ ἐπέρριψε τὴν μη-
λωτὴν αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτόν.

MS. A. (κ) Ἀνάστηθι, (λ) ἐν τῇ ἰσχύϊ (μ) τεσσαράκοντα (ν) τεσσεράκοντα (ξ) ὄρους τοῦ θεοῦ τοῦ Χωρήβ. (ο) ἐζήλωσα (π) καθεῖλαν, καὶ ... (ρ) στήσῃ ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον κυρίου· καὶ ἰδοὺ κύριος παρελεύσεται. καὶ πνεῦμα (σ) λεπτῆς κἀκεῖ κύριος. Καὶ ἐγένετο (τ) ἑαυτοῦ, (υ) τὸ σπήλαιον. (φ) ἐζήλωσα (χ) ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τῇ (ψ) ῥομφαίαις, (ω) * χρίσεις ἐκεῖ Ἀζαὴλ (α) Ἰοὺ βασιλέα (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἀπὸ Ἀβελμαουλὰ * χρίσεις προφήτην (δ) Ἰοὺ * θανατώσει Ἐλισαιέ. (ε) ὤκλασε τῷ (ζ) προσεκύνησεν (η) Ἐλισαιὲ (θ) δώδεκα βοῶν * ἐνώπιον (ι) * Ἐλισαιὲ ἐπ᾽

6 Et Eliu respexit: & ecce ad caput ejus subcinericius siligineus, & lecythus aquæ. Et surrexit, et manducavit, & bibit, & revertens dormivit.
7 Et revertit Angelus Domini secundò, & tetigit eum, & dixit ei; Surge, comede: quia multa à te via.
8 Et surrexit, & manducavit, & bibit: & ivit in fortitudine cibi illius quadraginta dies, & quadraginta noctes usque ad montem Choreb.
9 Et intravit illic in speluncam, & mansit ibi. Et ecce verbum Domini ad eum, & dixit; Quid tu hic Eliu?
10 Et dixit Eliu, Zelans zelavi (d) Domino omnipotenti; quia dereliquerunt te filii Israel. Altaria tua diruerunt, & prophetas tuos occiderunt in gladio. Et relictus sum ego solus: & quærunt animam meam ad tollendam eam.
11 Et dixit; Egredieris (e) cras, & stabis coram Domino in monte. Ecce transibit Dominus, & ecce spiritus magnus validus dissolvens montes, & conterens petras coram Domino: Non in spiritu Dominus. Et post spiritú concussio:
12 Non in concussione Dñs. Et post concussionem ignis: Non in igne Dominus. Et post ignem vox auræ (f) tenuis.
13 Et factum est, ut audivit Eliu; & cooperuit faciem suam in melote sua: & exiit, & stetit sub spelunca. Et ecce ad eum vox, & dixit; Quid tu hic Eliu?
14 Et dixit Eliu; Zelans zelavi Domino omnipotenti, quia dereliquerunt testamentum tuum filii Israel: & altaria tua destruxerunt, & prophetas tuos occiderunt in gladio. Et relictus sum ego solus: & quærunt animam meam ad tollendam eam.
15 Et dixit ad eum Dominus; Vade, reverte in viam tuam: & venies in viam deserti Damasci. Et venies,
16 et unges Azael in regem Syriæ: Ibu filium Namessi unges in regem super Israel: et Elisæe filium (g) Saphat unges in prophetam pro te.
17 Et erit; evadentem è gladio Azael, interficiet Ibu: et evadentem è gladio Ibu, interficiet Elisæe.
18 Et (h) relinques in Israel septem millia virorum, omnia genua, quæ non flexerunt genu ipsi Baal, & omne os, quod non adoravit eum.
19 Et abiit indé: et invenit Elisæe filium Saphat: et ipse arabat in bobus: duodecim juga coram eo: et ipse in his duodecim. Et abiit ad eum, et projecit melotem suam super eum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ואמר קנאה קניתי קדם יי אלהא צבאות ארי שבקו קימך בני ישראל ית מדבחך פגרו
11 וית נביך קטלו בחרבא ואשתארית אנא בלחודי ובעו ית נפשי למקטלה׃ ואמר פוק
ותקום בטורא קדם יי והא יי מתגלי וקדמוהי משרית מלאכי רוחא מפרקין טוריא
ומתברין כיפיא קדם יי ולא במשרית מלאכי רוחא שכנתא דיי ובתר משרית מלאכי
12 רוחא משרית מלאכי זיעא ולא במשרית מלאכי זיעא שכנתא דיי׃ ובתר משרית מלאכי
זיעא אשתא ולא במשרית מלאכי אשתא שכנתא דיי ובתר משרית מלאכי אשתא קל
13 דמשבחין בחשי׃ והוה כד שמע אליהו וכריך אפוהי בשושיפיה ונפק וקם בתרע מערתא
14 והא עמיה קלא ואמר מא לך כא אליהו׃ ואמר קנאה קניתי קדם יי אלהא צבאות ארי
שבקו קימך בני ישראל ית מדבחך פגרו וית נביך קטלו בחרבא ואשתארית אנא
15 בלחודי ובעו ית נפשי למקטלה׃ ואמר יי ליה איזל תוב לאורחך למדברא דמשק
16 ותהך ותמשח ית חזאל למהוי מלכא על ארם׃ וית יהוא בר נמשי תמשח למהוי מלכא
17 על ישראל וית אלישע בר שפט ממישר מחולה תמשח למהוי נביא תחותך׃ ויהי
18 דישתזיב מחרבא דחזאל יקטול יהוא ודישתזיב מחרבא דיהוא יקטול אלישע׃ ואשאר
19 בישראל שבעא אלפין כל רכוביא דלא כרעו לבעלא וכל פומא דלא נשק ליה׃ ואזל
מתמן ואשכח ית אלישע בר שפט והוא רדי בתרי עשר פדנין דתוריא צמידין קדמוהי
20 והוא בחד מתרי עסרא ועבר אליהו לותיה ורמא שושיפיה עלוהי׃ ושבק ית תוריא
ורהט בתר אליהו ואמר אנשוק כען לאבא ולאמא ואהך בתרך ואמר ליה איזל תוב ארי
21 מה עבדית לך׃ ותב מבתרוהי ונסיב ית פדן תוריא ונכסיה ובמני תוריא בשיל להון
בסרא ויהב לעמא ואכלו וקם ואזל בתר אליהו ושמשיה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Et dixit, Zelò zelavi ante Dominum Deum Szebaoth, quia deseruerunt
fœdus tuum filii Israel; altare tuum diruerunt, & prophetas tuos occide-
11 runt gladio, & relictus sum ego solus, & quærunt animam meam ut occi-
dant *eam*. Et ait, Exi, & sta in monte ante Dñm: & ecce *Dominus* reve-
latur, & ante eum exercitus erat angelorum venti disrumpentium montes,
& confringentium petras ante Dñm, *&* non erat in exercitu angelorum
venti majestas Domini, & post exercitum angelorum venti, erat exercitus
12 angelorum commotionis, & non erat in exercitu angelorum commotio-
nis majestas Domini. Et post exercitum angelorum commotionis,
ignis, *&* non erat in exercitu angelorum ignis majestas Domini:
13 & post exercitum angelorum ignis vox canentium in silentio. Et fuit cùm
audisset Eliah, operuit faciem suam pallio suo, & exiit, & stetit in porta
14 speluncæ, & ecce [*facta est*] cum illo vox, & dixit, Quid tibi hic Eliah?
Et dixit, Zelo zelavi ante Dñm Deum Szebaoth, quia deseruerunt fœdus
tuum domus Israel; altare tuum diruerunt, & prophetas tuos occiderunt
15 gladio; & relictus sum ego solus, & quærunt animam meam ut occidant
eam. Et dixit Dñs illi, Vade, redi in viam tuam in desertum Dammeseq:
16 & ibis, & unges Hhazael ut sit rex super Aram. Et Jehu filium Nimsi un-
ges, ut sit rex super Israel; & Elisagh filium Sephat de planicie Mehho-
17 lah unges ut sit propheta pro te. Et erit qui evaserit à gladio Hhazael, oc-
18 cidet eum Jehu; & qui evaserit à gladio Jehu, occidet eum Elisagh. Et
reservabo in Israel septé millia, omnia genua quæ non curvaverunt seipsa
19 Baghla, et omne os quod non osculatum est illum. Et abiit inde et invenit
Elisagh filium Sephat, et ipse præerat duodecim jugis boum ligatis ante
20 se, et ipse erat in uno de duodecim: et transivit Eliah ad eum, et projecit
pallium suum super illum. Et dereliquit boves, et cucurrit post Eliah, et
dixit, Osculer quæso patrem meum et matrem meam, et ibo post te: et di-
21 xit ei, Vade, redi; nam quid feci tibi? Et rediit ab illo, et accepit jugum
boum, et dissecuit illud, et in vasis boum coxit illis carnem, et dedit popu-
lo ut comederent; et surrexit et ivit post Eliah, et ministravit illi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ. ܡܛܢ ܛܢܝܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܫܒܩܘ ܩܝܡܟ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܕܒܚܝ̈ܟ
10 ܦܣܩܘ. ܘܢܒܝ̈ܝܟ ܩܛܠܘ ܒܣܝܦܐ. ܘܐܫܬܚܪܬ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ. ܘܗܐ ܒܥܝܢ ܠܡܣܒܗ̇
ܠܢܦܫܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܦܘܩ ܘܩܘܡ ܒܛܘܪܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܗܐ ܡܪܝܐ ܥܒܪ ܘܪܘܚܐ ܪܒܬܐ
11 ܘܥܫܝܢܬܐ. ܡܦܪܩܐ ܛܘܪ̈ܐ ܘܡܬܒܪܐ ܟܐܦ̈ܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ ܡܪܝܐ. ܘܒܬܪ ܪܘܚܐ
12 ܙܘܥܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܙܘܥܐ ܡܪܝܐ. * ܘܒܬܪ ܙܘܥܐ. ܢܘܪܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܢܘܪܐ ܡܪܝܐ. ܘܒܬܪ ܢܘܪܐ. ܩܠܐ
13 ܕܡܡܠܠܐ ܪܟܝܟܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܠܝܐ. ܟܪܟ ܐܦ̈ܘܗܝ ܒܡܥܛܦܬܗ. ܘܢܦܩ. ܘܩܡ ܠܗ
ܒܬܪܥܗ ܕܡܥܪܬܐ. ܘܗܘܐ ܠܘܬܗ ܩܠܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܗܪܟܐ ܐܠܝܐ. * ܘܐܡܪ.
14 ܡܛܢ ܛܢܝܬ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܫܒܩܘ ܩܝܡܟ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܕܒܚܝ̈ܟ ܦܣܩܘ.
ܘܢܒܝ̈ܝܟ ܩܛܠܘ ܒܣܝܦܐ. ܘܐܫܬܚܪܬ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ. ܘܗܐ ܒܥܝܢ ܠܡܣܒܗ̇ ܠܢܦܫܝ.
15 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܗܦܘܟ ܙܠ ܠܐܘܪܚܟ ܠܡܕܒܪܐ ܕܕܪܡܣܘܩ. ܘܙܠ ܡܫܘܚ ܠܚܙܐܝܠ
16 ܕܢܡܠܟ ܥܠ ܐܕܘܡ. * ܘܠܝܗܘ ܒܪ ܢܡܫܝ. ܕܢܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ ܕܡܢ
17 ܐܒܠ ܡܚܘܠܐ. ܡܫܘܚ ܕܢܗܘܐ ܢܒܝܐ ܚܠܦܝܟ. * ܘܡܢ ܕܢܫܬܘܙܒ ܡܢ ܣܝܦܗ ܕܚܙܐܝܠ.
18 ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܝܗܘ. ܘܡܢ ܕܢܫܬܘܙܒ ܡܢ ܣܝܦܗ ܕܝܗܘ. ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܐܠܝܫܥ. * ܘܐܫܬܪ
ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. ܫܒܥܐ ܐܠܦܝ̈ܢ. ܟܠ ܒܘܪ̈ܟܐ ܕܠܐ ܒܪܟܝ ܠܒܥܠܐ. ܘܟܠ ܦܘܡܐ ܕܠܐ ܢܫܩܗ.
19 * ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܫܟܚ ܠܐܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ. ܕܪܕܐ ܗܘܐ ܒܬܕܢܐ. ܘܬܪܥܣܪ ܦܕ̈ܢܝܢ
ܩܕܡܘܗܝ. ܘܗܘ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܗܘܐ. ܘܥܒܪ ܐܠܝܐ ܠܘܬܗ. ܘܫܕܐ ܥܠܘܗܝ
20 ܡܥܛܦܬܗ. * ܘܫܒܩܗ ܠܦܕܢܐ ܕܬܘܪ̈ܐ. ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܙܠ ܐܢܫܘܩ ܠܐܒܝ
21 ܘܠܐܡܝ. ܘܐܬܐ ܒܬܪܟ. ܐܡܪ ܠܗ. ܗܦܘܟ ܙܠ ܠܟ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܟ. * ܘܗܦܟ ܡܢ ܒܬܪܗ.
ܘܢܣܒ ܠܦܕܢܐ ܕܬܘܪ̈ܐ. ܘܢܟܣ ܐܢܘܢ. ܘܒܡܐܢܝ̈ ܬܘܪ̈ܐ. ܒܫܠ ܒܣܪܐ. ܘܝܗܒ ܠܥܡܐ.
ܘܐܟܠܘ. ܘܩܡ ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܐܠܝܐ ܘܡܫܡܫܗ.

Respondit, Planè zelavi pro Dño Deo poten- 10
tissimo, quòd filii Israel fœdus tuum dereli-
querunt, aras tuas diruerunt, & prophetas tu-
os ense trucidârunt; cúmque ego solus reman-
serim, en tollere quærunt animam meã. Dixit 11
ad eum, Egredere, sta in monte corã Domino:
& ecce Dominum cum vento magno & vehe-
menti, montes diffindente, petrásq; frangente
ante Dñm; non *tamen* erat in *eo* vento Dñs.
Post ventum concussio; *at* non erat in ea con-
cussione Dñs. Post concussionem, ignis; sed 12
non aderat in eo igne Dñs. Demũ post ignem
vox sermonis tenuis: Quam cùm audisset 13
Elia, obvolvit faciem suam amictu suo *capitis*,
& egressus stetit ad os speluncæ: factáque est
ad eum vox, & dixit illi, Quid hic agis Elia?
Respondit, planè zelo affectus sum pro Dño 14
Deo potentissimo, quòd dereliquerunt Israe-
litæ fœdus tuum, aras tuas diruerunt, & pro-
phetas tuos ense trucidârunt; cúmq; reman-
serim ego solus, ecce tamen tollere quærunt
animam meam. Ait illi Dñs, Revertere, per- 15
ge iter tuum versùs desertum Damasci, & va-
de, unge Hezaelem ut regnet super Adum;
Et Jehu filium Jamsi ut regnet super Israelem; 16
Elisæum quoq; filiũ Saphati qui est ex Abel-
meholæ, ungito, ut sit propheta loco tui. Et 17
quisquis evâserit gladium Hezaelis, interfici-
et eum Jehu: quisquis autem evâserit gladiũ
Jehu, interficiet eum Elisæus. Servabo tamen 18
ex Israele septem millia, omnia *nimirum* ge-
nua quæ non curvaverunt se Baali, & omne
os quod non osculatum est eum. Inde ergò 19
profectus invenit Elisæum filium Saphati du-
centem jugum boum (nam duodecim juga
boum habebat ante se, & illud erat unum è
duodecim) & transiens propè eum Elia pro-
jecit super eum amictum *capitis* suum. Ille 20
dimisso jugo boum secutus est Eliam, & ait
illi, Vadam osculatum patrem meũ matremq;
meam, deinde veniam post te. Dixit ei, Re-
vertere, abi tibi; quid feci tibi? Qui rece- 21
dens ab eo tulit jugum boum & mactavit eos,
& instrumentis boum coxit carnem, deditq;
populo, & comederunt: postea surgens secu-
tus est Eliam, & ministravit ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فقال. اني غرت غيرة لله الجيوش. عند اطراح بني اسرايل لعهدك. وهدمهم لمذابحك. وقتلهم
11 انبياءك بالسيف. وبقيت انا وحدي. وها هم قد التمسوا قتل نفسي * وقال له اخرج وقم على
الجبل. فان الله متجلي. وقدامه من الملايكة ذوات الرياح. التي تسفع الجبال وتكسر
الحجار. وليس مع حضور تلك الملايكة ذوات الرياح. حلول ظهور سكينة الله. ثم بعد
تلك الملايكة ذوات الرياح. حضور الملايكة ذوات الرعد. وليس عند ذلك تظهر سكينة
12 الله * ثم بعد الملايكة ذوات الرواعد. الملايكة ذوات النار. وليس مع حضور الملايكة ذوات
13 النار تظهر سكينة الله. وبعد الملايكة ذوات النار. صوت تسبحة بسكون * فلما سمع ذلك
14 ايليا. ستر وجهه بعمامته. وقام ووقف بباب المغارة. فوافاه كلام الله. قايلا ما بالك يا ايليا * فقال
غيرة غرت بين يدي الله اله الجيوش. عند نقض بني اسرايل عهدك. وهدمهم مذابحك.
15 وقتلهم انبياءك بالسيف. وبقيت انا وحدي. وقد طلبوا نفسي لاهلاكها * فقال الله له امض
ارجع في طريقك من البرية الى دمشق. فاذا جيتها. فامسح هناك حزايل ملكا على قوم ارام
16 * وامسح ياهو بن نمسي ملكا على ال اسرايل. وتملك اليساع بن سافاط من ابل محولا نبيا
17 مكانك * فيكون من افلت من سيف حزايل. يقتله ياهو. ومن افلت من سيف ياهو. يقتله
18 اليساع * وقد تبقا في ال اسرايل سبعة الف. لم يجثوا ركبهم للباعل. ولا قبلته افواههم
19 * ومضي من هناك. فوجد اليساع بن سافاط. وهو يسوق اثني عشر فدانا. ازواجا مروحة بين
20 يديه. وهو مع احد الاثني عشر. وتقدم ايليا ورمي عمامته عليه * فترك الاثني عشر وعدا
خلف ايليا. وقال له. امضي الان اقبل ابي وامي. ثم الحقك. فقال له. ارجع. ماذا صنعت بك
21 * فرجع من خلفه. واخذ فدانا من الثيران وذبحهما. وطبخ لحمهما بانية الفدان. وقدم للشعب
فاكلوا. وقام ومضي مع ايليا. وخدمه.

Qui dixit, Equidem zelo affectus sum 10
pro Deo exercituum, ob rejectum ab Isra-
elitis fœdus tuum, destructa ab iis altaria
tua, & prophetas tuos gladio interfectos,
& cùm ego solus sim reliquus, ecce tamen
ipsi quæsierunt necem animæ meæ. Dixit 11
ad eum, Egredere, & sta supra montem,
quoniã Deus manifestatus est ; & præ-
cedent cum angeli ventorum montes dis-
rumpentium, & lapides confringentium,
attamen inter illos ventorum angelos non
aderit apparitio habitaculi Dei. Tum post
illos ventorum angelos aderunt angeli to-
nitruum, tunc tamen non apparebit habita-
tio Dei. Tum post angelos tonitruum, an- 12
geli ignis; sed ad præsentiam angelo-
rum ignis non apparebit habitatio Dei.
Denique post angelos ignis vox cantici
cum quiete, (id est, submissa.) *Cùm id au-* 13
disset Elia, operuit faciem suã amictu suo,
& surgens stetit in ostio speluncæ. Tunc
venit ad eum sermo Dei dicentis, Quid
rei tibi est O Elia? Qui respondit, Zelo 14
motus sum coram Deo, Deo exercituum,
quum violarent Israelitæ fœdus tuum, de-
struerent altaria tua, & prophetas tuos
gladio perimerent; méque solo remanente,
quæsierint animam meam ad perdendam
illam. Ait illi Deus, Vade, revertere viã 15
tuã è deserto in Damascum, cúmque per-
veneris ad eam, ungito ibi Hazaelem in
regem super gentem Aram: Unges etiam 16
Jehu filium Namsi, regem super Israeli-
tas: & regem constitues Elisæum Saphati
filium de Abel-meholæ, ut sit propheta lo-
co tui. Eritque ut qui evaserit gladium 17
Hazaelis, hunc interficiat Jehu: & qui
evaserit gladium Jehu, hunc interficiat
Elisæus. Restant autem inter Israelitas 18
septem millia, quorum genua non sunt in-
curvata Baali, & quorum ora non oscula-
ta sunt eum. Cùm itaque inde abiisset, in- 19
venit Elisæum Saphati filium ducentem
ante se duodecim paria boum jugatorum,
& ipse erat cum uno ex illis duodecim,
& accedens ad eum Elia projecit super
eum amictum suum. Qui dimissis duo- 20
decim illis, cucurrit post Eliam, dixitque
ad eum, Ibo jam osculatum patrem meum
& matrem meam, tum te sequar. Ait illi,
Revertere: quid feci tibi? Qui cùm re- 21
cessisset ab eo, accepit par boum, & macta-
vit eos, coxitque carnes eorum instrumen-
tis aratri, obtulitque populo, & comede-
runt: deinde surrexit abiitque cum Elia,
& ministravit ei.

מלכים א:ב

CAP. XX. כ

triginta & ,suam virtutem omnem congregavit Aram rex hadad-Ben Et
1 ובן הדד מלך ארם קבץ את כל חילו ושלשים
super contravit & ,ascendit Et .currus & ,equus &,secum reges duo &
ושנים מלך אתו וסוס ורכב ויעל ויצר על
Achab ad nuncios Misitque .ea cum pugnavit & ,Someron
2 שמרון וילחם בה: וישלח מלאכים אל אחאב
;hadad-Ben dicit Sic :ei Dixitque .civitatem in Israel regem
3 מלך ישראל העירה: ויאמר לו כה אמר בן הדד
boni tui filii &,tuæ uxores &;ipsum mihi tuū aurum & ,tuum Argentum
כספך וזהבך לי הוא ונשיך ובניך הטובים
tuum verbum Secundùm :dixit & ,Israel rex respondit Et ;ipsi mihi
4 לי הם: ויען מלך ישראל ויאמר כדברך
nuncii sunt reversi Et.mihi quæ omnia & ,ego tibi ,rex mi domine
5 אדני המלך לך אני וכל אשר לי: וישבו המלאכים
,te ad misi Quia :dicendo ,hadad-Ben dixit Sic :dixerunt atque
ויאמרו כה אמר בן הדד לאמר כי שלחתי אליך
mihi tuos filios &,tuas uxores &,tuum aurum &,tuum Argentum:dicendo
לאמר כספך וזהבך ונשיך ובניך לי
,te ad meos servos mittam cras tempus secundum Quinimò .dabis
6 תתן: כי אם כעת מחר אשלח את עבדי אליך
omne ,erit & ,tuorum servorum domos & ,tuam domum scrutabuntur &
וחפשו את ביתך ואת בתי עבדיך והיה כל
vocavit Et.tollent &,suis manib⁹ in ponent tuorum oculorū concupiscibile
7 מחמד עיניך ישימו בידם ולקחו: ויקרא
obsecro Cognoscite :ait & ,terræ seniores omnes Israel rex
מלך ישראל לכל זקני הארץ ויאמר דעו נא
,meis uxoribus ,me ad misit quia :quærens iste malum quoniam,videte &
וראו כי רעה זה מבקש כי שלח אלי לנשי
.eo ab prohibui non & ,meo auro & ,meo argento & ,meis filiis &
ולבני ולכספי ולזהבי ולא מנעתי ממנו:
,audias Ne :populus omnis & ,seniores omnes eum ad Dixeruntque
8 ויאמרו אליו כל הזקנים וכל העם אל תשמע
meo domino Dicite :hadad-Ben nunciis Dixitque .acquiescas neque
9 ולוא תאבה: ויאמר למלאכי בן הדד אמרו לאדני
:faciam prima in tuum servum ad misisti quibus Omnia :regi
המלך כל אשר שלחת אל עבדך בראשנה אעשה
ei retulerunt & ,nuncii abierunt & :facere potero non hoc verbum &
והדבר הזה לא אוכל לעשות וילכו המלאכים וישבהו
,dii mihi faciant Sic :ait & ,hadad-Ben eum ad Misitque .rem
10 דבר: וישלח אליו בן הדד ויאמר כה יעשון לי אלהים
,populi omnis pugillis Someron pulvis suffecerit si ,addant sic &
וכה יוספו אם ישפק עפר שמרון לשעלים לכל העם
: Loquimini ,dixit & ,Israel rex respondit Et.meis pedibus in qui
11 אשר ברגלי: ויען מלך ישראל ויאמר דברו
verbum audire secundùm ,fuit Et .apertus sicut accinctus se laudet Ne
12 אל יתהלל חגר כמפתח: ויהי כשמע את הדבר
ad dixit & :tabernaculis in reges & ,ipse bibens ipse & ,hoc
הזה והוא שתה הוא והמלכים בסכות ויאמר אל
unus propheta ecce Et .civitatem super posuerunt & :Ponite ;suos servos
13 עבדיו שימו וישימו על העיר: והנה נביא אחד
:Dominus dixit Sic :dixit & ,Israel regem Achab ad accessit
נגש אל אחאב מלך ישראל ויאמר כה אמר יהוה
eam tradens ego Ecce ?hanc magnam turbam omnem vidisti Nonne
הראית את כל ההמון הגדול הזה הנני נתנו
,Achab Dixitque .Dominus ego quòd scies et ,hodie tua manu in
14 בידך היום וידעת כי אני יהוה: ויאמר אחאב
.provinciarum principum pueris In :Dominus dixit Sic :ait Et ?quo In
במי ויאמר כה אמר יהוה בנערי שרי המדינות
.Tu :dixit Et ?bellum ligabit Quis:dixit Et
ויאמר מי יאסר המלחמה ויאמר אתה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XX.

1 Porrò Benadad rex Syriæ,
congregavit omnem exercitū
suum, & triginta duos reges
secum, & equos,& currus:&
ascendens pugnabat contra
Samariam, & obsidebat eam.
2 Mitténsque nuntios ad Achab
3 regem Israel in civitatē, Ait;
Hæc dicit Benadad; Argentū
tuum,& aurū tuum meum est:
& uxores tuæ,& filii tui opti-
4 mi,mei sunt. Responditq; rex
Israel ; Juxta verbum tuum,
domine mi rex, tuus sum ego,
5 & omnia mea. Revertentésq;
nuntii,dixerūt;Hæc dicit Ben-
adad, qui misit nos ad te ;Ar-
gentum tuum,& aurum tuum,
& uxores tuas, & filios tuos
6 dabis mihi.Cras igitur hâc eâ-
dem horâ mittam servos meos
ad te, & scrutabuntur domum
tuam,& domum servorū tuo-
rum:& omne quod eis placu-
erit, ponent in manibus suis,
7 & auferent. Vocavit autem
rex Israel omnes seniores ter-
ræ, & ait ; Animadvertite, &
videte,quoniam insidietur no-
bis:misit enim ad me pro uxo-
ribus meis,& filiis, & pro ar-
gento & auro : & non abnui.
8 Dixerúntque omnes majores
natu,& universus populus, ad
eum ;Non audias,neq; acquie-
9 scas illi. Respondit itaq; nun-
tiis Benadad, Dicite domino
meo regi;Omnia propter quæ
misisti ad me servum tuum in
initio,faciam:hanc autem rem
10 facere non possum. Reversiq;
nuntii retulerunt ei.Qui remi-
sit, & ait ;Hæc faciant mihi
dii,& hæc addant,si suffecerit
pulvis Samariæ pugillis omnis
11 populi qui sequitur me. Et re-
spondens rex Israel,ait;Dicite
ei,Ne glorietur accinct⁹ æquè
12 ut discinctus. Factum est au-
tem , cùm audisset Benadad
verbum istud, bibebat ipse &
reges in umbraculis,& ait ser-
vis suis ; Circumdate civita-
tem. Et circumdederunt eam.
13 Et ecce propheta unus acce-
dens ad Achab regem Israel,
ait ei ;Hæc dicit Domin⁹, Cer-
tè vidisti omnem multitudinē
hanc nimiam ? ecce,ego tradā
eam in manu tua hodiè:ut sci-
14 as,quia ego sum Dominus. Et
ait Achab, Per quem ? Dixit-
que ei;Hæc dicit Domin⁹, Per
pedissequos principum pro-
vinciarum. Et ait, Quis incipi-
et prœliari ? Et ille dixit, Tu.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ κατέλιπεν Ἐλισαιὲ τὰς βόας, καὶ (κ) κατ-
έδραμεν ὀπίσω Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε, Καταφιλή-
σω τὸν πατέρα μου, καὶ ἀκολουθήσω ὀπίσω σου. καὶ
(λ) εἶπεν Ἠλιοὺ, Ἀνάστρεφε, ὅτι πεποίηκά
21 σοι. Καὶ ἀνέστρεψεν ἐξ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ ἔ-
λαβε (μ) τὰ ζεύγη τῶν βοῶν, καὶ (ν) ἔθυσε καὶ
ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν, καὶ ἔ-
δωκε τῷ λαῷ, καὶ ἔφαγον. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπο-
ρεύθη ὀπίσω Ἠλιοὺ, καὶ ἐλειτούργει (ξ) αὐτῷ.

Et dereliquit Elisæe boves, & 20
cucurrit post Eliu, & dixit; De-
osculabor patrem meum: et sequar
post te. Et dixit Eliu; Revertere,
(i) quoniam feci tibi. Et reversus 21
à post eum: & cepit juga boum,
& immolavit, et coxit ea in va-
sis boum: & dedit populo: &
comederunt. Et surrexit, & ivit
post Eliu: & ministrabat ei.

MS.A. (κ) ἐπέδραμεν (λ) εἶπεν αὐτῷ, Πορεύου, ἀνάστρεφε, ὅτι (μ) τὸ ζεῦ-
γος (ν) ἔθυσεν, * ἐν τοῖς σκεύεσιν τῶν βοῶν ἥψησεν αὐτὰ, καὶ ἔδωκεν (ξ)
αὐτῷ. Καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισεν πᾶσ(αν)

Hic transponuntur capp. 20, et 21. quódque hic est cap. 20. in
MS.A. quemadmodùm et in Vulg. Lat. est 21. et vice versâ.

ΚΕΦ. [κ'.

1 (α) Καὶ ἀμπελὼν εἷς ἦν τῷ Ναβουθαὶ τῷ
Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῇ ἅλῳ Ἀχαὰβ βασι-
2 λέως Σαμαρείας. Καὶ ἐλάλησεν Ἀχαὰβ πρὸς
Ναβουθαὶ, λέγων, Δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου,
καὶ ἔσται μοι εἰς κῆπον λαχάνων, ὅτι (β) ἐγ-
γίζων οὗτος τῷ οἴκῳ μου, καὶ δώσω σοι ἀμπελῶ-
να ἄλλον ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν. εἰ δὲ ἀρέ-
σκει ἐνώπιόν σου, δώσω σοι ἀργύριον
(γ) ἄλλαγμα ἀμπελῶνός σου τούτου, καὶ ἔσται
3 μοι εἰς κῆπον λαχάνων. Καὶ εἶπε Ναβουθαὶ
πρὸς Ἀχαὰβ, Μὴ (δ) γένοιτό μοι παρὰ Θεοῦ
μου δοῦναι κληρονομίαν πατέρων μου σοι.
4 (ε) Καὶ ἐγένετο τὸ πνεῦμα Ἀχαὰβ τεταραγ-
μένον, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, καὶ
συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν
5 ἄρτον. Καὶ εἰσῆλθεν (ζ) Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, Τί τὸ
πνεῦμά σου τεταραγμένον, καὶ οὐκ εἶ σὺ ἐσθίων
6 ἄρτον; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, Ὅτι ἐλάλησα πρὸς
Ναβουθαὶ τὸν (η) Ἰεζραηλίτην, λέγων, Δός μοι
τὸν ἀμπελῶνά σου ἀργυρίου· εἰ δὲ βούλει, δώσω
σοι ἀμπελῶνα ἄλλον (θ) ἀντ' αὐτοῦ· καὶ εἶπεν,
7 Οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου. Καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ (ι) αὐτοῦ,
Σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ;
(κ) ἀνάστηθι καὶ φάγε ἄρτον καὶ σαυτοῦ γενοῦ,
(λ) ἐγὼ δὲ δώσω σοι τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ
8 τοῦ (μ) Ἰεζραηλίτου. Καὶ ἔγραψε βιβλίον ἐπὶ
τῷ ὀνόματι Ἀχαὰβ, καὶ ἐσφραγίσατο τῇ
σφραγῖδι αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε τὸ βιβλίον
πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους (ν) καὶ τοὺς ἐλευθέ-
9 ρους τοὺς κατοικοῦντας μετὰ Ναβουθαί. Καὶ ἐγέ-
γραπτο ἐν τοῖς βιβλίοις, λέγων, Νηστεύσατε
νηστείαν, καὶ καθίσατε τὸν Ναβουθαὶ ἐν ἀρχῇ
10 τοῦ λαοῦ· Καὶ (ξ) ἐγκαθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς
παρανόμων ἐξεναντίας αὐτοῦ, καὶ καταμαρ-
τυρησάτωσαν αὐτοῦ, λέγοντες, (ο) Εὐλόγησε
Θεὸν καὶ βασιλέα· καὶ ἐξαγαγέτωσαν αὐτὸν,
καὶ λιθοβολησάτωσαν αὐτὸν, καὶ ἀποθανέτω.

CAP. [XX.

1 Et (a) vinea una erat Nabuthe 1
Jezraelitæ juxta (b) aream A-
chaab regis Samariæ. Et locutus 2
est Achaab ad Nabuthe, dicens;
Da mibi vineam tuam : & erit
mibi in hortum olerum: quoniam
propinquat hæc domui meæ: &
dabo tibi vineam aliam bonam
super eam. Si verò placet coram
te, dabo tibi argentum, permuta-
tionem vineæ tuæ istius , & (c)
erit mibi in hortum olerum. Et
dixit Nabuthe ad Achaab ; Non 3
fiat mibi à Deo meo, ut dem he-
reditatem patrum meorum tibi.
Et (d) turbatus est spiritus A- 4
chaab: & dormivit in lecto suo,
& velavit faciem suam, & non
manducavit panem. Et intravit 5
Jezabel uxor ejus ad eum, &
locuta est ad eum; Quid spiritus
tuus turbatus, & non es tu man-
ducans panem? Et dixit ad eam; 6
Quia locutus sum ad Nabuthe
Jezraelitam, dicens; Da mibi vi-
neam tuam argento; si autem ve-
lis , dabo tibi vineam aliam pro
ea: & dixit, Non dabo tibi he-
reditatem patrum meorum. Et 7
dixit ad eum Jezabel uxor ejus,
Tu nunc sic facis (e) regem super
Israel? Surge, & manduca pa-
nem, (f) & esto tui ipsius: ego
verò dabo tibi vineam Nabuthe
Jezraelitæ. Et scripsit librum in 8
nomine Achaab, et signavit annu-
lo illius. Et misit librum ad seni-
ores, & (g) liberos , eos qui
habitabant cum Nabuthe. Et 9
erat scriptum in libris, dicens;
Jejunate jejunium, & sedere fa-
cite Nabuthe in (h) principio po- 10
puli: Et collocate duos viros filios
iniquorum ex adverso ejus: &
testentur contra eum, dicentes;
(i) Benedixit Deum, & regem.
Et (k) producant eum, et lapident
eum: et moriatur.

MS.A. Κεφ. κα'. (α) Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἀμπελὼν ἦν τῷ
τῷ Ναβουθαὶ τῷ Ἰσραηλίτῃ παρὰ * τῷ ἅλῳ (β) ἐγγίων (γ) ἀντάλλαγμα τοῦ
ἀμπελῶνος τούτου, (δ) γένοιτο παρὰ (ε) Καὶ ἦλθεν Ἀχαὰβ πρὸς οἶκον αὐτοῦ
συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὡς ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν
Ναβουθαὶ ὁ Ἰσραηλίτης, καὶ εἶπεν, Οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου.
καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τ(ῆς) (ζ) πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, * [καὶ εἰσῆλθεν
πρὸς αὐτὸν] καὶ ἐλάλησεν (η) Ἰσραηλίτην, (θ) ἀντὶ τούτου (ι) αὐτοῦ, Νῦν
οὕτως ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ (κ) ἀνάστηθι, φάγε (λ) ἐγὼ δώσω (μ) Ἰσραηλίτου.
(ν) καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ τοὺς (ξ) καθίσατε (ο) Ηὐλόγησεν

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

כ

ובר הדד מלכא דארם כנש ית כל משריתיה ותלתין ותרין מלכין עמיה וסוסין ורתיכין
1 וסליק וצר על שמרון ואגיח קרבא בה: ושלח אזגדין לות אחאב מלכא דישראל
2 לקרתא: ואמר ליה כדנן אמר בר הדד כספך ודהבך דילי הוא ונשך ובנך שפיריא
3 דילי אנון: ואתיב מלכא דישראל ואמר כפתגמך רבוני מלכא דילך נפשי וכל דילי:
4 ותבו אזגדיא ואמרו כדנן אמר בר הדד למימר ארי שלחית לותך למימר כספך ודהבך
5 ונשך ובנך לי תתן: אלהין כעדנא הדין מחר אשלח ית עבדי לותך ויבלשון ית ביתך
6 וית בתי עבדך ויהי כל רגגא בעינך ישוון בידיהון ויסבון: וקרא מלכא דישראל לכל
7 סבי ארעא ואמר דעו כען וחזו ארי בישתא דין בעי ארי שלח לי לנשי ולבני ולכספי
ולדהבי ולא מנעית מניה: ואמרו ליה כל סביא וכל עמא לא תשמע ולא תיבי: ואמר
8 לאזגדי בר הדד אמרו לרבוני מלכא כל די שלחתא לעבדך בקדמיתא אעביד ופתגמא
9 הדין לא אכול למעבד ואזלו אזגדיא ואתיבוהי פתגמא: ושלח ליה בר הדד ואמר
10 כדין יעבדון לי דחלתא וכדין יוספון אם יספוק עפרא דשומרון למסב בשעולי פרסת
רגלי עמא דעמי: ואתיב מלכא דישראל ואמר אמרו ליה לא ישתבח דמודרז ונחית
11 בקרבא כגבר דנצח וסליק מנה: והוה כד שמע ית פתגמא הדין והוא שתי הוא ומלכיא
12 במטליא ואמר לעבדוהי אזדרזו וכמנו על קרתא: והא נביא חד קריב לות אחאב מלכא
13 דישראל ואמר כדנן אמר יי החזיתא ית כל המונא סגיאה הדין הא אנא מסר ליה בידך
יומא דין ותדע ארי אנא יי: ואמר אחאב במן ואמר כדנן אמר יי בעולמי רברבי מדינתא
14 ואמר מן יתקים קרבא ואמר את:

PARAPH. CHALD: Versio Latina.

CAP. XX.

Et Bar-hadad rex Aram congregavit omnem exercitum suum, triginta 1
duos reges secum, & equos & currus ; & ascendit, & obsedit Somron, &
bellum inivit in eam. Et misit nuncios ad Ahhab regem Israel in urbem. 2
Et dixit illi, Sic dixit Bar-hadad, Argentum tuum & aurum tuum meum 3
est, & uxores tuæ,& filii tui pulchri mei sunt. Et respondit rex Israel, & 4
dixit, Juxta verbum tuum domine mi rex, tua est anima mea,& omne quod
mihi est. Et redierunt nuncii,& dixerunt, Sic dixit Ben-hadad, dicendo: 5
Quia misi ad te, dicendo: Argentum tuum,& aurum tuū,& uxores tuas, &
filios tuos mihi dabis. Sed tempore hoc, cras mittam servos meos ad te, & 6
scrutabuntur domum tuam, & domos servorum tuorum, & erit, omnem
concupiscentiam oculorum tuorum ponent in manu sua, & accipient. 7
Et vocavit rex Israel omnes senes terræ, & dixit, Cognoscite, quæso, &
videte quòd malum iste quærit ; nam misit ad me pro uxoribus meis, &
pro filiis meis, & pro argento meo,& pro auro meo: & non denegavi ei. 8
Et dixerunt ei omnes senes, & omnis populus, Non pareas neq; velis. Et 9
dixit nunciis Bar-hadad, Dicite domino meo regi, omnia quæ misisti ad
servum tuum initio faciam, sed rem istam non potero facere : & abierunt
nuncii, & responderunt illi verbum. Et misit illi Bar-hadad, & dixit, Sic 10
faciant mihi Timores mei, & sic addant, si suffecerit pulvis Somron, ut
feratur soleis plantarum pedum populi qui mecum erit. Et respondit rex 11
Israel,& dixit, Dicite illi, Ne laudet se expedit⁹,& descendens in prœlium,
sicut vir qui vincit, & ascendit ex eo. Et fuit cùm audisset verbum hoc, & 12
ille bibebat, ipse & reges in tentoriis : & dixit servis suis, Expedimini: &
posuerunt se in insidiis adversus urbem. Et ecce propheta unus accessit ad 13
Ahhab regem Israel, & dixit, Sic dixit Dominus, Num vidisti omnem
multitudinem magnam hanc ? ecce ego trado illam in manu tua hodie, ut
cognoscas quòd ego sum Dñs. Et dixit Ahhab, Per quem ? & dixit, Sic 14
dixit Dominus, Per adolescentes magnatum provinciarum : & dixit,
Quis ordinabit prœlium ? & dixit, Tu.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XX.

Porrò filius Hadad rex Edom collectâ to- 1
tâ militiâ suâ, & triginta duobus regib' quos
secum habebat, necnon equis & curribus;
ascendit & castra posuit adversùs Samariam,
& oppugnavit eam. Deinde missis legatis ad 2
Ahab regem Israelis, Dixit ad eum, Sic dicit 3
Hadad, Argentum & aurum tuum, meum est;
& uxores ac filii tui elegantes, mihi sunt. Re- 4
spondens rex Israelis ait; Juxta sermonem tu-
um domine mi rex, tam ego quàm quicquid
possideo, tuum est. Sed legati *denuò* redeun- 5
tes dixerunt, Sic dicit filius Hadad, Miserâ ad
te initio, quòd argentum & aurum tuum &
uxores ac filios tuos mihi dares: Cras verò 6
hoc ipso tempore mittam ad te servos meos;
& scrutabuntur domos tuas & domos servo-
rum tuorum: & quicquid jucundum videbi-
tur eis, tollent manibus suis, & venient.
Quamobrem rex Israel convocatis omnibus 7
terræ senioribus, dixit eis; Cognoscite, & vi-
dete quòd malum quærat iste: misit enim pro
uxoribus ac filiis meis, & pro argento et auro
meo, nec denegavi ei. Dixerunt ad eum 8
omnes seniores et universus populus, Ne
ausculites, néve acquiescas. Dixit ergò lega- 9
tis filii Hadad, Dicite domino meo regi,
Quicquid initio mandâsti servo tuo, faciam:
rem verò istam facere minimè possum. Abi-
erunt itaque nuntii, et retulerunt ei respon-
sum. Misit ad eum filius Hadad, et ait; Sic 10
faciant mihi dii, et sic addant mihi, si suffece-
rit pulvis Samariæ populo qui mecum est, *ut*
vel pugillum quisque capiat. At rex Israelis 11
respondens ait, Dicite, Ne glorietur qui ligat
ut is qui solvit. Qui cùm audisset responsum 12
istud (bibebat autem *tunc* unà cum regibus
in tentoriis) dixit servis suis, Premite obsi-
dione civitatem. Interim ecce propheta qui- 13
dam accessit ad regem Israelis, et ait illi, Sic
dicit Dominus, Vides omnem exercitum
hunc maximum? en traditurus sum eum in
manus tuas hodiè, ut sciatis me esse Domi-
num. Dixit Ahab, Per quos? Ait illi, Per juve- 14
nes et magnates urbis. Dixit ad eum, Quis
prior aciem componet? Ait illi, Tu.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XX.

Ben-haddad autem rex Aram congre- 1
gavit totum exercitum suum, & stipatus
triginta duobus regibus, equis, atque desul-
toriis, ascendit in Samariam præliaturus
adversùs incolas ejus. Tum misit nunti- 2
os ad Achabum regem Israelitarum in ur-
bem Samariam locum residentiæ ipsius, Et 3
ait, Sic dicit Ben-haddad, Argentum qui-
dem & aurum tuum, meum est: sic etiam
filii tui & uxores tuæ pulcherrimæ sunt
quoque meæ. Respondit Rex Israelitarū, 4
& ait; Quemadmodum dixit dominus
meus rex, ego & quicquid meum est, ipsius
sumus. Reversi sunt autem nuntii & di- 5
xerunt, Sic ait Ben-haddad: Mandave-
ram equidem ut mihi traderes argentum
& aurum tuum, uxores & filios tuos:
At crastinâ die, pari tempore mittam ad te 6
servos meos ut scrutentur domum tuam,
& domos servorum tuorum, considerent
omne pretiosum ac pulchrum oculis suis,
tollant illud manib' suis, & afferant. Igi- 7
tur accersitis rex Israel omnibus terræ se-
nioribus, dixit; Cognoscite jam, & consi-
derate hunc; sanè malum quærit: mise-
rat ad me pro uxoribus & filiis meis, ar-
gento atque auro meo, nec denegaveram ei.
Responderunt seniores & universus popu- 8
lus, & dixerunt; Ne obedias, néve te sub-
mittas. Quarè dixit ad legatos, Dicite 9
domino meo regi, Ego primam legationem
planè exequar, hujus verò legationis exe-
quendæ nullus est mihi modus. Abeuntibus
ergò nuntiis, & talia verba referentibus,
Remisit ad eum Ben-haddad dicens; Sic 10
faciant mihi dii, & sic addant, si pulvis
Samariæ satis sit ante populum qui mecum
est. Respondit eì rex Israelitarum, & ait; 11
Ne jactet se homo cui jucundum est bellū,
velut is qui eo se expedit extricátque.
Qui cùm audisset hujusmodi verba (is au- 12
tem jam biberat cum regibus in tentoriis)
dixit servis suis, In unum cogimini, & in-
sidiamini civitati. Tunc accedens quidam 13
prophetarum ad Achab regem Israelita-
rum, dixit; Sic ait Deus, Vidésne hanc
turbam magnam? hodiè cadere faciam
illam in manum tuam, & cognosces me
esse Deum. Respondens Achab dixit, Per 14
quem fiet actus hic heroicus? qui dixit, Sic
ait Deus, Per pueros præcipuorum urbis.
Dixit, Ecquis instruet aciem? Respondit,
Tu.

מלכים א׳ : כ

ducenti fuerunt & :provinciarum principum pueros recensuit Et
15 וַיִּפְקֹד אֶת־נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיִּהְיוּ מָאתַיִם
omnium populum omnem recensuit eos post & : triginta & ,duo
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים וְאַחֲרֵיהֶם פָּקַד אֶת־כָּל־הָעָם כָּל־
meridie in sunt egressi Et .millia septem Israel filiorum
16 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים׃ וַיֵּצְאוּ בַּצָּהֳרָיִם
triginta ,reges & ipse ,tabernaculis in ebrius bibens hadad-Ben Et
וּבֶן־הֲדַד שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בַּסֻּכּוֹת הוּא וְהַמְּלָכִים שְׁלֹשִׁים־
principum pueri sunt egressi Et .ei auxiliantes reges duo &
17 וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ עֹזֵר אֹתוֹ׃ וַיֵּצְאוּ נַעֲרֵי שָׂרֵי
ei nunciaverunt & ,hadad-Ben misit & ,initio in provinciarum
הַמְּדִינוֹת בָּרִאשֹׁנָה וַיִּשְׁלַח בֶּן־הֲדַד וַיַּגִּידוּ לוֹ
pacem ad Sive :ait Et .Someron de sunt egressi Viri :dicendo
18 לֵאמֹר אֲנָשִׁים יָצְאוּ מִשֹּׁמְרוֹן׃ וַיֹּאמֶר אִם־לְשָׁלוֹם
fuerint egressi bellum ad Sive :vivos eos capite ,fuerint egressi
יָצְאוּ תִּפְשׂוּם חַיִּים וְאִם לְמִלְחָמָה יָצְאוּ
principum pueri ,urbe de sunt egressi ii Et .eos prehendite vivos
19 חַיִּים תִּפְשׂוּם׃ וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־הָעִיר נַעֲרֵי שָׂרֵי
vir percusserunt Et .eos post qui exercitus & ,provinciarum
20 הַמְּדִינוֹת וְהַחַיִל אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם׃ וַיַּכּוּ אִישׁ
evasit & ,Israel eos est persecutus & ,Aram fugerunt & ,suum virum
אִישׁוֹ וַיָּנֻסוּ אֲרָם וַיִּרְדְּפֵם יִשְׂרָאֵל וַיִּמָּלֵט
est egressus Et .equites & ,equo super Aram rex hadad-Ben
21 בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם עַל־סוּס וּפָרָשִׁים׃ וַיֵּצֵא
percussit & ,currum & ,equum percussit & ,Israel rex
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־הַסּוּס וְאֶת־הָרֶכֶב וְהִכָּה
Israel regem ad propheta accessit Et .magna plaga Aram in
22 בַאֲרָם מַכָּה גְדוֹלָה׃ וַיִּגַּשׁ הַנָּבִיא אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
facias quod vide & ,scito & ,confortare ,Vade :ei dixit &
וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הִתְחַזַּק וְדַע וּרְאֵה אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה
servi Et .te super ascendens Aram rex ,anni reversione in quia
23 כִּי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה מֶלֶךְ אֲרָם עֹלֶה עָלֶיךָ׃ וְעַבְדֵי
eorum dii montium Dii :eum ad dixerunt Aram regis
מֶלֶךְ־אֲרָם אָמְרוּ אֵלָיו אֱלֹהֵי הָרִים אֱלֹהֵיהֶם
campestri in eis cum pugnemus veruntamen & :nobis praevaluerunt idcirco
עַל־כֵּן חָזְקוּ מִמֶּנּוּ וְאוּלָם נִלָּחֵם אִתָּם בַּמִּישׁוֹר
fac hoc verbum Et .eis praevalebimus non si
אִם־לֹא נֶחֱזַק מֵהֶם׃ וְאֶת־הַדָּבָר הַזֶּה עֲשֵׂה
eis pro comites pone & ,suo loco e virum reges recedere Fac
24 הָסֵר הַמְּלָכִים אִישׁ מִמְּקֹמוֹ וְשִׂים פַּחוֹת תַּחְתֵּיהֶם׃
te a cadentem exercitum secundum exercitum tibi numerabis tu Et
25 וְאַתָּה תִמְנֶה־לְךָ חַיִל כַּחַיִל הַנֹּפֵל מֵאוֹתָךְ
campestri in eis cum pugnabimus & ,currum sicut currum & ,equum sicut equum &
וְסוּס כַּסּוּס וְרֶכֶב כָּרֶכֶב וְנִלָּחֲמָה אוֹתָם בַּמִּישׁוֹר
sic fecit & ,eorum vocem ad audivit Et .eis praevalebimus non si
אִם־לֹא נֶחֱזַק מֵהֶם וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם וַיַּעַשׂ כֵּן׃
ascendit & ;Aram hadad-Ben recensuit & ,anni reversione in fuit Et
26 וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה וַיִּפְקֹד בֶּן־הֲדַד אֶת־אֲרָם וַיַּעַל
sunt numerati Israel filii Et .Israel cum bellum ad ,Aphec in
27 אֲפֵקָה לַמִּלְחָמָה עִם־יִשְׂרָאֵל׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָתְפָּקְדוּ
filii sunt castrametati & ;eorum occursum ad abierunt & ,reducti calculum in &
וְכָלְכְּלוּ וַיֵּלְכוּ לִקְרָאתָם וַיַּחֲנוּ בְנֵי־
repleverunt Aramaei & ;caprarum denudati greges duo tanquam eos contra Israel
יִשְׂרָאֵל נֶגְדָּם כִּשְׁנֵי חֲשִׂפֵי עִזִּים וַאֲרָם מִלְאוּ
Israel regem ad ait & ,Dei vir accessit Et .terram
28 אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
montium Deus ,Aram dixerunt quod eo Pro :Domin' dixit Sic :ait &
וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר אָמְרוּ אֲרָם אֱלֹהֵי הָרִים
multitudinem omnem dabo & :ipse vallium Deus non &,Domin'
יְהוָה וְלֹא־אֱלֹהֵי עֲמָקִים הוּא וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־הֶהָמוֹן
.Dominus ego quod scietis & ;tua manu in hanc magnam
הַגָּדוֹל הַזֶּה בְּיָדֶךָ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

Versio VULG. LAT.

15 Recensuit ergò pueros princi-
pum provinciarum, & reperit
numerum ducentorum trigin-
ta duorum: & recensuit post
eos populum, omnes filios Is-
16 rael, septem millia: Et egressi
sunt meridie. Benadad autem
bibebat temulentus in umbra-
culo suo, & reges triginta duo
cum eo, qui ad auxiliū ejus ve-
17 nerant. Egressi sunt autē pueri
principum provinciarū in pri-
ma fronte. Misit itaque Ben-
adad. Qui nuntiaverunt ei, di-
centes; Viri egressi sunt de Sa-
18 maria. Et ille ait; Sive pro pa-
ce veniūt, apprehēdite eos vi-
vos: sive ut præliētur, vivos eos
19 capite. Egressi sunt ergò pueri
principū provinciarū, ac reli-
20 quus exercitus sequebatur: Et
pcussit unusquisque virum, qui
contra se veniebat: fugerúnt-
que Syri, & persecutus est eos
Israel. Fûgit quoque Benadad
rex Syriæ in equo cum equiti-
21 bus suis. Necnon egressus rex
Israel pcussit equos et curr', &
percussit Syriā plagā magnā.
22 (Accedens autē propheta ad
regem Israel, dixit ei; Vade, &
confortare, & scito, & vide
quid facias: sequenti enim an-
no rex Syriæ ascendet contra
23 te.) Servi verò regis Syriæ di-
xerunt ei; Dii montium sunt
dii eorum, ideò superaverunt
nos: sed meli' est ut pugnem'
contra eos in campestribus, &
24 obtinebim' eos. Tu ergò ver-
bum hoc fac; Amove reges sin-
gulos ab exercitu tuo, & pone
25 principes pro eis: Et instaura
numerū militū qui ceciderūt
de tuis, & equos secundùm e-
quos pristinos, & curr' secun-
dùm curr' quos antè habuisti:
& pugnabim' contra eos in
campestrib', & videbis qḋ ob-
tinebimus eos. Credidit consi-
26 lio eorum, & fecit ita. Igitur
postquàm annus transierat, re-
censuit Benadad Syros, & a-
scendit in Aphec, ut pugnaret
27 contra Israel. Porrò filii Isra-
el recensiti sunt, & acceptis
cibariis profecti ex adverso,
castráque metati sunt contra
eos, quasi duo parvi greges ca-
28 prarum: Syri autem replêve-
runt terram. (Et accedens u-
nus vir Dei, dixit ad regem Is-
rael; Hæc dicit Domin'; Quia
dixerunt Syri; Deus montium
est Dominus, & non est Deus
vallium; dabo omnem multi-
tudinem hanc grandem in
manu tua, & scietis quia ego
sum Dominus.)

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἐποίησαν οἱ (ο) ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ
οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἐλεύθεροι (π) οἱ κατ-
οικοῦντες ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ, (ρ) καθὼς ἀπέ-
στειλε πρὸς αὐτοὺς (σ) Ἰεζάβελ, καὶ καθὰ γέ-
γραπτο ἐν τοῖς βιβλίοις οἷς ἀπέστειλε πρὸς
12 (τ) αὐτούς. Καὶ ἐκάλεσαν νηστείαν, καὶ ἐκά-
13 θισαν τὸν Ναβουθαὶ (υ) ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ. Καὶ
(φ) εἰσῆλθον δύο ἄνδρες (χ) υἱοὶ παρανόμων,
καὶ ἐκάθισαν ἐξεναντίας αὐτοῦ, καὶ (ψ) κατεμαρ-
τύρησαν αὐτοῦ, λέγοντες, Εὐλόγηκας θεὸν καὶ
βασιλέα. καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως,
καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀπέ-
14 θανε. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς Ἰεζάβελ, λέγον-
τες, Λελιθοβόληται Ναβουθαὶ, καὶ τέθνηκε.
15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν (ω) Ἰεζάβελ, καὶ εἶπεν
πρὸς Ἀχαὰβ, Ἀνάστα, κληρονόμει τὸν ἀμ-
πελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ (α) Ἰεζραηλίτου, ὃς οὐκ
ἔδωκέ σοι ἀργυρίου, ὅτι οὐκ ἔστι Ναβουθαὶ ζῶν,
16 ὅτι τέθνηκε. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχαὰβ
ὅτι τέθνηκε Ναβουθαὶ ὁ (β) Ἰεζραηλίτης, καὶ
διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ περιεβάλετο
σάκκον. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ (γ) ἀνέστη
καὶ κατέβη Ἀχαὰβ εἰς τὸν ἀμπελῶνα Ναβου-
θαὶ τοῦ (δ) Ἰεζραηλίτου κληρονομῆσαι αὐτόν.
17 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην,
18 λέγων, Ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς (ε) ἀπαν-
τὴν Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ τοῦ ἐν Σαμα-
ρείᾳ, ὅτι οὗτος ἐν ἀμπελῶνι (ζ) Ναβουθαὶ,
ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτόν.
19 Καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν, λέγων, Τάδε λέ-
γει κύριος, Ὡς σὺ ἐφόνευσας καὶ ἐκληρο-
νόμησας, διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἐν
παντὶ τόπῳ ᾧ (η) ἔλειξαν αἱ ὕες καὶ οἱ κύνες
τὸ αἷμα Ναβουθαὶ, ἐκεῖ (θ) λείξουσιν οἱ κύνες
τὸ αἷμά σου, (ι) καὶ αἱ πόρναι λούσονται ἐν τῷ
20 αἵματί σου. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιοὺ,
Εἰ εὕρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν, Εὕρη-
κα· διότι μάτην πέπρασαι ποιῆσαι τὸ πο-
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, παροργίσαι αὐτόν·
21 Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακά· καὶ ἐκκαύσω
ὀπίσω σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τοῦ Ἀχαὰβ οὐ-
ροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκα-
22 ταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ. Καὶ δώσω τὸν οἶκόν
σου ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ὡς τὸν
οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιὰ, περὶ τῶν παροργισμά-
των ὧν παρώργισας καὶ ἐξήμαρτες τὸν Ἰσ-
23 ραήλ. Καὶ τῇ Ἰεζάβελ ἐλάλησε κύριος,
λέγων, Οἱ κύνες καταφάγονται αὐτὴν ἐν τῷ
24 προτειχίσματι τοῦ Ἰεζραέλ. Τὸν τεθνηκότα
τοῦ Ἀχαὰβ ἐν τῇ πόλει (κ) φάγονται οἱ
κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ
πεδίῳ (λ) φάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ.

MS.A. (ο) ἄνδρες πόλεως (π) οἱ καθήμενοι ἐν πόλει (ρ) καθὰ (σ) Ἰεζάβελ, καθὰ γέγραπται ἐν (τ) αὐτοῖς. * Ἐκάλεσεν (υ) ἐν κεφαλῇ τοῦ (φ) ἦλθον (χ) οἱ υἱοὶ (ψ) κατεμαρτύρησαν ἄνδρες τῆς ἀποστασίας τοῦ Ναβουθαὶ κατέναντι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ηὐλόγησεν Ναβουθαὶ θεὸν (ω) Ἰεζάβελ, ὅτι λελιθοβόληται Ναβουθαὶ καὶ ἀπέθανεν, καὶ εἶπεν Ἰεζάβελ πρὸς (α) Ἰσραηλίτου, (β) Ἰσραηλίτης, (γ) ἀνέστη Ἀχαὰβ καὶ κατέβη εἰς (δ) Ἰσραηλίτου (ε) ἀπάντησιν (ζ) Ναβουθαὶ, * καταβέβηκεν κληρονομῆσαι αὐτόν. (η) ἔλειξαν οἱ κύνες καὶ αἱ ὕες τὸ (θ) λείξουσιν τὸ (ι) καὶ πόρναι (κ) κατα-φάγονται (λ) καταφάγονται

Et fecerunt viri civitatis illius,
11 *ipsi seniores, & liberi, qui habi-*
tabant in civitate ejus, sicut misit
ad eos Jezabel, & sicut scriptum
erat in libris, quos miserat ad eos.
12 *Et (l) vocaverunt jejunium, &*
sedere fecerunt Nabuthæ in prin-
cipio populi. Et intrârunt duo
13 *viri filii iniquorum, & sederunt*
ex adverso ejus, & testati sunt
contra eum, (m) dicentes; Benedi-
xisti Deum, & regem. Et pro-
duxerunt eum extra civitatem,
& lapidaverunt eum in lapidi-
bus: & mortuus est. Et miserunt
14 *ad Jezabel, dicentes; Lapidatus*
est Nabuthæ, & mortuus est. Et
15 *factum est, ut audivit (n) Jezabel,*
& dixit ad Achaab, Surge, hære-
dita vineā Nabuthæ Iezraelitæ,
qui non dederat tibi argentū: quo-
niam non est Nabuthæ vivens,
quia mortuus est. Et factum est,
16 *ut audivit Achaab, quia mortuus*
est Nabuthæ (o) Jezraelita, &
conscidit vestimenta sua, & co-
operuit se cilicio. Et factum est
post hæc, & surrexit, & descen-
dit Achaab ad vineam Nabuthæ
Jezraelitæ possidere eam. Et di-
17 *xit Dominus ad Eliu Thesbiten,*
dicens; Surge, & descende in
obviàm Achaab regis Israel, qui
est in Samaria; quia hic in vinea
Nabuthæ, quia descendit illuc
possidere eam. Et loqueris ad eum,
19 *dicens; Hæc dicit Dominus; (p)*
Quomodò tu occidisti, & pos-
sedisti: propter hoc hæc dicit Domi-
nus; In (q) omni loco in quo linxe-
runt (r) sues & canes sanguinem
Nabuthæ, ibi lingent canes san-
guinem tuum: & (s) meretrices
lavabunt in sanguine tuo. Et dixit
20 *Achaab ad Eliu, Si invenisti me*
inimicus meus? Et dixit, Inveni:
Quoniam frustrà venditus es ad
faciendum malum in conspectu
Domini, ad exacerbandum eum:
21 *(t) Ecce ego induco super te ma-*
la: & succendam post te, & dis-
perdam de Achaab mingentem ad
parietem, & clausum, & dere-
22 *lictum in Israel: Et dabo domum*
tuam, sicut domum Hieroboam fi-
lii Nabat, & sicut domum Baasa
filii Achia, pro exacerbationibus,
quibus exacerbâsti, et peccare fe-
23 *cisti Israel. Et ad Jezabel locu-*
tus est Dominus, dicens; Canes
manducabunt eam in antemurali
24 *Jezrael. Mortuum de Achaab in*
civitate comedent canes: et mor-
tuum ejus in campo comedent vo-
latilia cæli.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וּמְנָא יָת עוּלֵימֵי רַבְרְבֵי מְדִינָתָא וַהֲווֹ מָאתַן וּתְלָתִין וּתְרֵין וּבָתְרֵיהוֹן מְנָא יָת כָּל עַמָּא
16 כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁבְעָא אַלְפִין׃ וּנְפַקוּ בְּטִיהֲרָא וּבַר הֲדַד שָׁתֵי רְוֵי בִּמְטַלַּיָא הוּא
17 וּמַלְכַיָא תְּלָתִין וּתְרֵין מַלְכִין מְסַעֲדִין לֵיהּ׃ וּנְפַקוּ עוּלֵימֵי רַבְרְבֵי מְדִינָתָא בְּקַדְמֵיתָא
18 וּשְׁלַח בַּר הֲדַד וְחַוִּיאוּ לֵיהּ לְמֵימַר גֻּבְרִין נְפַקוּ מִשּׁוֹמְרוֹן׃ וַאֲמַר אִם לִשְׁלָמָא נְפַקוּ
19 אַחְדוּנוּן כַּד חַיִּין וְאִם לִקְרָבָא נְפַקוּ כַּד חַיִּין אַחְדוּנוּן׃ וְאִלֵּין נְפַקוּ מִן קַרְתָּא עוּלֵימֵי
20 רַבְרְבֵי מְדִינָתָא וְחֵילָא דְבָתְרֵיהוֹן׃ וּקְטַלוּ גְּבַר גֻּבְרֵיהּ וְאַפְּכוּ אֱנָשׁ אֲרָם וּרְדַפוּנוּן
21 יִשְׂרָאֵל וְאִשְׁתְּזֵיב בַּר הֲדַד מַלְכָּא דַאֲרָם עַל סוּסָן וְעִמֵּיהּ תְּרֵין זוּגִין פָּרָשִׁין׃ וּנְפַק מַלְכָּא
22 דְיִשְׂרָאֵל וּמְחָא יָת סוּסָוָתָא וּמַגִּיר יָת רְתִכַיָא וּמְחָא בֶּאֱנָשׁ אֲרָם מְחָא סַגִּיאָה׃ וּקְרֵיב
נְבִיָּא לְוָת מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לֵיהּ אֱזֵיל אִתְקַף וְדַע וַחֲזֵי יָת דְּתַעְבֵּיד אֲרֵי לִזְמַן סוֹפָא
23 דְשַׁתָּא מַלְכָּא דַאֲרָם סָלֵיק עֲלָךְ׃ וְעַבְדֵי מַלְכָּא דַאֲרָם אֲמַרוּ לֵיהּ אֱלָהָא דְשַׁלִּיט עַל
טוּרַיָא אֱלָהֲהוֹן עַל כֵּן תְּקִיפוּ מִנַּנָא וּבְרַם נְגִיחַ עִמְּהוֹן בְּמֵישְׁרָא אִם לָא נִתְקַף מִנְּהוֹן׃
24 וְיָת פִּתְגָמָא הָדֵין עֲבֵיד עַדִּי מַלְכַיָא גְּבַר מֵאַתְרֵיהּ וּמַנֵּי שִׁלְטוֹנִין חֲלָפֵיהוֹן׃ וְאַתְּ תִמְנֵי
25 לָךְ מַשְׁרְיָן כְּמַשְׁרְיָן דְּאִתְקְטַלָא מִנָּךְ וְסוּסָן כְּסוּסָן וּרְתִכִּין כִּרְתִכִּין וּנְגִיחַ עִמְּהוֹן
בְּמֵישְׁרָא אִם לָא נִתְקַף מִנְּהוֹן וְקַבֵּיל לְמֵימְרֵיהוֹן וַעֲבַד כֵּן׃ וַהֲוָה לִזְמַן סוֹפָא דְשַׁתָּא
26 וּמְנָא בַר הֲדַד יָת אֱנָשׁ אֲרָם וּסְלֵיק לַאֲפֵק לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
27 אִתְמְנִיאוּ וְאִזְדְּוַנוּ וַאֲזַלוּ לְקַדְמוּתְהוֹן וּשְׁרוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָקֳבְלְהוֹן כִּתְרֵין גִּזְרֵי עִזִּין וֶאֱנָשׁ
אֲרָם מְלוֹ יָת אַרְעָא׃ וּקְרֵיב נְבִיָּא דַיְיָ וַאֲמַר לְוָת מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר
28 יְיָ חֲלַף דַּאֲמַרוּ אֱנָשׁ אֲרָם אֱלָהָא דְשַׁלִּיט עַל טוּרַיָא יְיָ וְלָא אֱלָהָא דְשַׁלִּיט עַל מֵישְׁרַיָא
הוּא וְאֶמְסַר יָת כָּל הֲמוֹנָא רַבָּא הָדֵין בִּידָךְ וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et numeravit adolescentes magnatum provinciarum, & fuerunt ducenti 15
triginta duo, & post illos numeravit populum omnium filiorum Israel, 16
septem millia. Et exierunt in meridie, & Ben-hadad bibebat ebrius in 17
tentoriis ipse & reges, [*quippe*] triginta duo reges auxiliabantur ei. Et
exierunt adolescentes magnatum regionum initio, & misit Bar-hadad, & 18
indicaverunt illi, dicendo: Viri exierunt de Somron. Et dixit, Si ad pa-
cem exierunt, apprehendite eos vivos; sive in bellum exierunt, vivos etiam 19
apprehendite. Et hi exierunt ex urbe adolescentes magnatum regionum, 20
& exercitus qui erat post illos. Et occiderunt quisq; virum suum: & fu-
gerunt homines Aram, & persequuti sunt illos Israel, & evasit Barhadad 21
rex Aram super equum, & cum illo duo paria equitum. Et exivit rex
Israel, & percussit equos & consumpsit currus, & percussit homines Aram 22
percussione magna. Et accesserat propheta ad regem Israel, & dixerat
illi, Vade & confortare, & cognosce, videq; quid facias; nam in tempore 23
finis anni rex Aram ascendet contra te. Et servi regis Aram dixerunt illi,
Deus qui imperat montibus, Deus illorum est, propterea prævaluerunt
nobis: verùm congrediamur cum eis in planicie, num prævalebimus eis. 24
Et rem istam facito: aufer reges quemq; de loco suo, & pone impera- 25
tores pro eis. Et tu numerabis tibi exercitus, sicut exercitus qui occisi
sunt de te, & equos sicut equos, & currus sicut currus; et congrediemur
cum illis in planicie, [*tunc videbis*,] num prævalebimus eis: et excepit 26
dicta eorum, et fecit sic. Et fuit in tempore finis anni numeravit Bar-
hadad *homines* Aram, & ascendit in Aphec, ut iniret bellum cum Israel. 27
Et filii Israel numerati sunt atque parati, & iverunt in occursum illorum,
& posuerunt castra filii Israel è regione illorum, tanquam duo greges ca- 28
prarum; sed homines Aram impleverant terram. Et accesserat propheta
Domini, & dixerat regi Israel; dixerat enim *ei*, Sic dixit Dominus, Eò
quòd dixerunt homines Aram, Deus qui imperat montibus, Dominus est,
& non Deus qui imperat planiciebus, est Dñs: tradam omnem multitudi-
nem magnam hanc in manum tuam, ut sciatis quòd ego sum Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

15 Recensuit ergò juvenes & magnates urbis, fueruntque ducenti triginta duo: post hos recensuit universum populum & omnes filios Israelis, septem millia.
16 Egressique sunt meridie, dum filius Hadad biberet in tentoriis *vinum* vetus unà cum regibus illis triginta duobus qui venerant auxiliatum illi.
17 Cùm essent itaque juvenes & magnates urbis primi egressi, misit filius Hadad (nuntiatum quippe fuerat ei, ac dictum; Ecce viri egressi sunt è Samaria)
18 Et ait, sive ad pacem sint egressi, prehendite eos vivos; sive ad pugnam sint egressi, vivos apprehendite eos.
19 Hi ex urbe egressi *nempe* juvenes & magnates urbis, & exercitus post eos;
20 Interfecit quisque virum suum, ita ut fugeret Adum: sed persequente eos Israele, evasit Hadad rex Adum, cum curribus & equitibus.
21 Et egressus rex Israelis, equos currúsque peremit, percussitque Adumæos plagâ admodum ingenti.
22 Ecce autem propheta Dei accedens ad regem Ahab dixit illi, Vade, corroborare, scito, & vide quid facturus sis; quoniam revoluto anno rex Adum ascensurus est contra te.
23 Servi autem regis Adum dixerunt ad eum, Deus montium est Deus eorum, propterea vicerunt nos: verùm certemus cum eis in planitie, & proculdubiò vincemus eos.
24 Hanc autem rem faciemus: Abdica reges, quemque suo munere, & eorum loco substitue præfectos:
25 Tum recense tibi exercitum qualis erat exercitus qui à te cecidit, & equos *prioribus* equis, equitésque *prioribus* equitibus pares; & dimicemus cum eis in planitie, & proculdubiò firmiores erimus eis: auscultavit ille voci eorum, & fecit sic.
26 Anno revoluto recensuit filius Hadad Adumæos, & ascendit in Aphec dimicaturus cum Israele.
27 Filii quoque Israel recensiti disposuerunt sese, steterúntque ex adverso illorum ceu duo greges hœdorum caprarũ, Adumæi verò replebant terram.
28 (Accedens autem propheta Dei ad Ahab regem Israelis, dixit ad eum; Sic dicit Dominus; Quia dixerunt Adumæi Deum montium esse Dominum, non Deum convallium; tradam totum hunc ingentem exercitum in manus tuas, & scietis me esse Dominum.)

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فاحصا احداث روساء المدينة فكان مبلغهم مايتنا واثنان وثلاثون رجلا واحصي بعدهم سائر
محاربة بني اسرائيل وكانوا سبعة الف رجل * خرجوا وقت الظهر وابن هداد في ذلك من حال 16
قد شرب وسكر في الخيم هو واثنان وثلاثون ملكا المنجدون له * فكان اول من خرج اليهم احداث 17
روساء المدينة * فوجه بن هداد مستعلما الخبر * فقيل له ان نفرا خرجوا للامان * فقال ان كانوا 18
خرجوا للامان فاقبضوا عليهم احياء وان كان خروجهم للمسالمة واحياء هم اقبضوا عليهم ايضا
19 * فلما خرج احداث روساء المدينة * خرج بعدهم ذلك الجيش * فقتل الرجل صاحبه * وانهزم 20
قوم ارام * وتبعهم الاسرائيليون فافلت بن هداد ملك ارام على فرس * ومعه ساكرين * ثم خرج 21
ملك الاسرائيليين فقتل الخيل وركابها وقتل في قوم ارام مقتلة عظيمة * وتقدم ذلك النبي الى 22
ملك بني اسرائيل * فقال له امض واشتد واعلم وانظر ما تصنع * فانه عند تصرم السنة
يطلع اليك ملك ارام * ثم ان عبيد ملك ارام قالوا له * ان الههم هو اله مسلط على الجبال 23
وليس بمسلط على السهول فلذلك غلبونا والان فنحاربهم الى السهل * اذا لم نظفر بهم 24
فهذا * والذي يجب ان تفعل في ذلك * ان تزيل الملوك كل رجل من مكانه * واجعل مكانهم 25
سلاطين * ويجب ان تعد لك جيشا كالجيش الذي قتل لك * وخيلا كالخيل * وركابا كالركاب
ونقاتلهم في السهل ان لم نظفر بهم * فقبل منهم * وامتثل ذلك * فلما تصرمت السنة احصى بن 26
هداد قوم ارام للعرض ثم طلع بهم الى افيق لمحاربة الاسرائيليين * وخرج للقائهم * واصطفوا بنو 27
اسرائيل امامهم * كقطيعين من المعز * واما قوم ارام فاملئت الارض منهم * ثم تقدم النبي الى ملك 28
بني اسرائيل * وقال للملك ال اسرائيل ان جزاء ارام على قولهم ان سلطان الله الهنا على الجبال
وليس هو اله سلطانه على السهول ان اوقع هذا الجمع العظيم في يدك * وتعلموا اني انا الله

15 *Recensitis ergò pueris præcipuorum urbis, fuit summa eorũ ducentorũ triginta duorũ virorũ: post hos recensuit omnes bellatores Israelitarum, fueruntq; septẽ millia virorũ.*
16 *Et egressi sunt tempore meridiano: (Ben-haddad autẽ tunc temporis jam biberat & inebriatus fuerat in tentoriis unà cum illis triginta duobus regibus subsidiariis ejus.)*
17 *Et qui primâ fronte prodierunt ad eos, fuerunt pueri præcipuorum urbis. Quoniã verò Ben-haddad miserat exploratũ aliquod nuntiũ, dictũ est ad eũ aliquot homines prodiisse ad pacẽ.*
18 *Quapropter dixit, Sive ad pacẽ prodierint, prehendite eos vivos, sive prodierint ad pugnã, vivos etiã prehendite eos.*
19 *Postquã prodiêre pueri præcipuorũ urbis, prodiit post eos exercitus ille, & interfecit quisq; adversarium suum:*
20 *Adeoq; fugit gens Aram. At persequentibus eos Israelitis, evasit Ben-haddad rex Aram super equũ aliquot cũ ministris.*
21 *Tum egressus rex Israelitarum trucidavit equos usq; insidentes, & gentem Aramæã acerbissimâ clade vastavit.*
22 *Posthæc accedens ille propheta ad regem Israelitarũ dixit ei; Abi, sume animos, scito, & vide quid sis acturus: nã ad anni finem ascensurus est contra te rex Aram.*
23 *Deinde servi regis Aram dixerunt ad eũ, Deus eorum Deus est præsidens montibus, non autem præsidens planitiebus; ideoque prævaluerunt nobis: jàm verò oppugnemus eos in planitie, cùm non vicerimus eos ibi.*
24 *Quod autem hac in re facias oportet, est ut amoveas omnibus regibus è dignitatibus eorum, constituas loco ipsorũ imperatores.*
25 *Oportet etiã pares tibi copias, totidem, quot erant copiæ quæ interfectæ sunt tibi, totidem equos, totidemque equites, & oppugnemus eos in planitie, si non vicerimus eos: qui acquiescens eis, id executus est.*
26 *Itaque exacto anno, recensuit Ben-haddad gentem Aramæam ad exercitũ, & ascendere jussit eos in Aphec ad oppugnandos Israelitas, processitque obviàm illis.*
27 *Filii quoque Israelis instruxerunt sese ex adverso illorũ quasi duo greges caprarum: turbâ autẽ Aramæâ plena erat terra.*
28 *(Tũ accessit ille propheta ad regẽ Israelitarũ, dixitq; regi Israelitarũ; Mercedem Aramæi pro dicto suo* quo asseruerunt *dominiũ Dei, Dei inquam nostri in montes esse, eundemq; Deũ esse cujus imperium non* protendatur *ad planities,* hanc reportabunt: *cadere faciã turbam hanc ingentẽ in manum tuam, ut sciatis me esse Deum.)*

מלכים א : כ

septima die in fuit Et .diebus septem illos cōtra isti sūt castrametati Et
29 ויחנו אלה נכח אלה שבעת ימים ויהי ביום השביעי
centum Aram Israel filii percusserūt &,prælium appropinquavit &
ותקרב המלחמה ויכו בני ישראל את ארם מאה
in Aphec in residui fugerunt Et .una die in peditum millia
30 אלף רגלי ביום אחד : וינסו הנותרים אפקה אל
virorum millia septem & , viginti super , murus cecidit & :civitatem
העיר ותפל החומה על עשרים ושבעה אלף איש
.cubiculū in cubiculo civitatē in venit & ,fugit hadad-Ben Et .residuorum
הנותרים ובן הדד נס ויבא אל העיר חדר בחדר :
reges quòd audivimus ,obsecro Ecce : sui servi eum ad Dixeruntque
31 ויאמרו אליו עבדיו הנה נא שמענו כי מלכי
saccos obsecro ponamus .ipsi misericordiæ reges quòd , Israel domus
בית ישראל כי מלכי חסד הם נשימה נא שקים
: Israel regē ad egrediamur &,nostro capite in funes & ,nostris lūbis in
במתנינו וחבלים בראשנו ונצא אל מלך ישראל
,suis lumbis in saccos accinxerunt Et .tuā animā vivificabit forsitan
32 אולי יחיה את נפשך : ויחגרו שקים במתניהם
:dixerunt atque,Israel regem ad venerunt & ,suis capitibus in funes &
וחבלים בראשיהם ויבאו אל מלך ישראל ויאמרו
ipse adhuc Nū;dixit &:mea anima obsecro Vivat:dixit hadad-Ben tu* Serv*
עבדך בן הדד אמר תחי נא נפשי ויאמר העודנו
,festinaverunt &,sunt augurati viri Et .ipse me* frater ?vivens
33 חי אחי הוא : והאנשים ינחשו וימהרו
Venite,dixit &:hadad-Ben tu* Frater:dixerunt &,eo ab num præceperunt &
ויחלטו הממנו ויאמרו אחיך בן הדד ויאמר באו
super eū fecit ascendere & ;hadad-Ben eum ad est egressus Et .eū tollite
קחהו ויצא אליו בן הדד ויעלהו על
meus pater tulit quas Civitates : eum ad Dixitque .currum
34 המרכבה : ויאמר אליו הערים אשר לקח אבי
posuit sicut ,Dammasec in tibi pones plateas &,restituā,tuo patre à
מאת אביך אשיב וחצות תשים לך בדמשק כאשר שם
,pactum ei excidit & : te dimittā fœdere in ego & :Someron in me* pater
אבי בשמרון ואני בברית אשלחך ויכרת לו ברית
ad dixit ,prophetarum filiis de unus vir Et .eum dimisit &
35 וישלחהו : ואיש אחד מבני הנביאים אמר אל
.eū percutere vir renuit & :quæso me Percute ,Domini verbo in suū socium
רעהו בדבר יהוה הכיני נא וימאן האיש להכתו :
tu ecce ,DOMINI voce in audisti non quòd eo Pro : ei Dixitque
36 ויאמר לו יען אשר לא שמעת בקול יהוה הנך
eum invenit & , cum apud ad abiit & : leo te percutiet & ,me à vadens
הולך מאתי והכך האריה וילך מאצלו וימצאהו
: dixit & ,alterum virum invenit Et .eum percussit & , leo
37 האריה ויכהו : וימצא איש אחר ויאמר
.vulnerando & ,percutiendo vir eum percussit Et .obsecro me Percute
הכיני נא ויכהו האיש הכה ופצע :
vulto in se mutavit & : viam ad regi astitit & , propheta abiit Et
38 וילך הנביא ויעמד למלך על הדרך ויתחפש באפר
ad clamavit ipse & ,transeunte rege , fuit Et .suos oculos super
39 על עיניו : ויהי המלך עבר והוא צעק אל
ecce & , prælii internum in est ingressus tuus Servus : ait & , regem
המלך ויאמר עבדך יצא בקרב המלחמה והנה
,istum virum Custodi : dixit &,virum me ad adduxit &,recessit vir
איש סר ויבא אלי איש ויאמר שמר את האיש הזה
talentū vel,ipsi* anima pro tua anima erit & ,defuerit desiderando si
אם הפקד יפקד והיתה נפשך תחת נפשו או ככר
ipse & , illuc & huc agente tuo servo , fuit Et .appendes argenti
40 כסף תשקול : ויהי עבדך עשה הנה והנה והוא
tu ,tuum judicium Sic ; Israel Rex eum ad dixit & ipse non
איננו ויאמר אליו מלך ישראל כן משפטך אתה
.decidisti
חרצת :

Versio VULG. LAT.

29 Dirigebántque septē dieb* ex
adverso hi atq; illi acies,septi-
mā autē die cōmissū est bellū:
percusserúntque filii Israel de
Syris centū millia péditum in
30 die una. Fugerunt autē qui re-
manserāt in Aphec,in civitatē:
& cecidit mur* sup viginti se-
ptē millia hominū,qui reman-
serant. Porrò Benadad fugiens
ingress* est civitatē,in cubiculū
31 quod erat intra cubiculū. Di-
xerúntque ei servi sui; Ecce,
audivim* quòd reges dom* Is-
rael clementes sint: ponamus
itaq; saccos in lumbis nostris,
& funiculos in capitibus no-
stris, & egrediamur ad regem
Israel: forsitan salvabit ani-
32 mas nostras. Accinxerunt sac-
cis lumbos suos, & posuerunt
funiculos in capitib* suis, ve-
nerúntq; ad regē Israel, & di-
xerunt ei; Serv* tu* Benadad
dicit; Vivat,oro te,anima mea.
Et ille ait; Si adhuc vivit,fra-
33 ter me* est. Quod acceperunt
viri pro omine: & festinantes
rapuerunt verbū ex ore ejus,
atq; dixerūt; Frater tu* Bena-
dad. Et dixit eis;Ite,& adduci-
te eum ad me. Egress* est ergò
ad eū Benadad,& levavit eū in
34 currū suū. Qui dixit ei;Civita-
tes,quas tulit pater me* à patre
tuo,reddā: et plateas fac tibi in
Damasco, sicut fecit pater me*
in Samaria,& ego fœderat* re-
cedā à te. Pepigit ergò fœd*,
35 & dimisit eū. Tunc vir quidam
de filiis prophetarum dixit ad
sociū suū in sermone Dñi,
Percute me. At ille noluit per-
36 cutere. Cui ait; Quia noluisti
audire vocē Dñi, ecce recedes
à me,& percutiet te leo. Cúm-
que paululū recessisset ab eo,
invenit eū leo,atque percussit.
37 Sed & alterū inveniens virū,
dixit ad eū; Percute me. Qui
38 percussit eū,& vulneravit. Ab-
iit ergò propheta, et occurrit
regi in via, et mutavit aspersi-
one pulveris os et oculos suos.
39 Cúmq; rex transisset,clamavit
ad regē,et ait; Serv* tu* egres-
sus est ad præliandū cominùs:
cúmq; fugisset vir un*, adduxit
eū quidā ad me,et ait; Custodi
virū istum: qui si lapss* fuerit,
erit anima tua pro anima ejus,
aut talentū argenti appendes.
40 Dum autem ego turbatus huc
illúcq; me verterē,subitò non
comparuit. Et ait rex Israel ad
eum; Hoc est judicium tuum,
quod ipse decrevisti.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

25 Πλὴν ματαίως (μ) Ἀχαὰβ, ὡς ἐπράθη ποι-
ῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, ὡς μετέ-
26 θηκεν αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Καὶ
ἐβδελύχθη σφόδρα πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν βδε-
λυγμάτων, κατὰ πάντα ἃ ἐποίησεν ὁ Ἀμορ-
ῥαῖος, (ν) ὃν ἐξωλόθρευσε κύριος ἀπὸ
27 προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ὑπὲρ τοῦ λόγου
(ξ) ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου
(ο) τοῦ κυρίου, καὶ ἐπορεύετο κλαίων, καὶ διέρ-
ῥηξε τὸν χιτῶνα αὐτοῦ, καὶ ἐζώσατο (π) σάκ-
κον ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνήστευσε, καὶ περιε-
βάλετο σάκκον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξε Να-
βουθαὶ τὸν (ρ) Ἰεζραηλίτην, καὶ ἐπορεύθη.
28 Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ
29 Ἠλιοὺ περὶ Ἀχαάβ, καὶ εἶπε κύριος, (σ) Ἑ-
ώρακας ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου
μου; οὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις (τ)
αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπ-
άξω τὴν (υ) κακίαν.

(μ) Verumtamen frustra Achaab, 25
qui venundat* est facere malū in
conspectu Domini: sicut evertit
eum Jezabel uxor ejus. Et fa- 26
ctus est abominabilis valde, e-
undo post abominationes secun-
dùm omnia, quæ fecerat Amor-
rhæus, quem exterminavit Do-
minus à facie filiorum Israel. (ξ)
Et pro verbo, quomodò compun- 27
ctus est Achaab à facie Domini,
& ibat plorans & conscidit tu-
nicam suam, & accinxit saccum
super corpus suum, & jejuna-
vit. Et indutus est saccum in die,
quâ percussit Nabuthæ Jezrae-
litem: & (ϛ) ivit. Et factum 28
est verbum Domini in manu ser-
vi sui Eliu de Achaab. Et dixit
Dominus; Vidisti, quemadmo- 29
dùm compunctus est Achaab à
facie mea? (ζ) Non inducam
malum in diebus ejus: sed in
diebus filii ej* inducā (a) mal[um].

MS. A. (μ) ἐπράθη Ἀχαὰβ ὡς ἐπράθη (ν) ὧν ἐξωλόθρευσε (ξ) οὗ (ο) κυρίου, καὶ (π) σάκκον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν (ρ) Ἰσραηλίτην, καὶ ἐπορεύθη κεκλιμένος. Καὶ (σ) Ἑώρακας (τ) αὐτοῦ, καὶ ἐν (υ) κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἐκάθισεν τρία ἔτη

Quod hic est Cap. 21. in MS. A. et in Vulgat. est Cap. 20.

ΚΕΦ. [κα΄.]

1 (α) ΚΑὶ συνήθροισεν υἱὸς Ἄδερ πᾶσαν τὴν
δύναμιν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη καὶ περιεκάθισεν ἐπὶ
Σαμάρειαν, καὶ τριακονταδύο βασιλεῖς μετ᾽
αὐτοῦ, καὶ πᾶς ἵππος καὶ ἅρμα. καὶ ἀνέβησαν
καὶ (β) περιεκάθισαν ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ (γ) ἐπο-
2 λέμησαν ἐπ᾽ αὐτήν. Καὶ ἀπέστειλεν (δ) πρὸς
Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ εἰς τὴν πόλιν, καὶ
3 εἶπε πρὸς αὐτόν, Τάδε λέγει (ε) υἱὸς Ἄδερ,
Τὸ ἀργύριόν σου καὶ τὸ χρυσίον σου ἐμόν ἐστι,
καὶ αἱ γυναῖκές σου καὶ τὰ τέκνα (ζ) σου ἐμά
4 ἐστι. Καὶ ἀπεκρίθη (η) βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ
εἶπε, Καθὼς (θ) ἐλάλησας κύριέ μου βασι-
λεῦ, (ι) σός ἐγώ εἰμι καὶ πάντα τὰ ἐμά.
5 Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, καὶ (κ) εἶπαν,
Τάδε λέγει ὁ υἱὸς (λ) Ἄδερ, Ἐγὼ ἀπέστειλα
πρὸς σὲ, λέγων, Τὸ ἀργύριόν σου καὶ τὸ χρυσί-
ον σου καὶ τὰς (μ) γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα σου
6 (ν) δώσεις ἐμοί, Ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔ-
ριον (ξ) ἀποστελῶ τοὺς παῖδάς μου πρὸς
σέ, καὶ ἐρευνήσουσι τὸν οἶκόν σου καὶ τοὺς
οἴκους τῶν παίδων σου, καὶ (ο) ἔσται πάν-
τα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν
ἐφ᾽ ἃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ
7 λήψονται. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσ-
ραὴλ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς γῆς,
καὶ εἶπε, Γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε ὅτι κακίαν
οὗτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέσταλκε πρὸς με περὶ τῶν
γυναικῶν μου καὶ περὶ τῶν υἱῶν μου καὶ
περὶ τῶν θυγατέρων μου· (π) τὸ ἀργύ-
ριόν μου καὶ τὸ χρυσίον μου οὐκ ἀπεκώλυσα
ἀπ᾽ αὐτοῦ.

CAP. [XXI.]

1 ET congregavit filius Ader o-
mnem virtutem suam, & ascen-
dit, & obsedit super Samariam;
& triginta duo reges cum eo, &
(a) omnis equus, & currus. Et
ascenderunt, & obsederunt su-
per Samariam, & pugnaverunt su-
2 per eam. Et misit ad Achaab re-
gem Israel in civitatem, & di-
3 xit ad eum; Hæc dicit filius A-
der; Argentum tuum, & au-
rum tuum, meum est: & uxores
tuæ, & filii (b) tui, mei sunt. Et
4 respondit rex Israel, & dixit; Sic-
ut locutus es, domine mi rex, tu-
us ego sum, & omnia mea. Et
5 reverterunt nuntii, & dixerunt;
Hæc dicit filius Ader, Ego misi
ad te, dicens; Argentum tuum, &
aurum tuum, & uxores, & fi-
6 lios tuos dabis mihi: Quoniam
hâc horâ cras mittam pueros
meos ad te, & scrutabuntur do-
mum tuam, & domos puerorum
tuorum. Et erit, omnia desideria
oculorum suorum, super quæcun-
que injicient manus suas, & (c)
7 tollent. Et vocavit rex Israel o-
mnes seniores terræ, & dixit;
Cognoscite nunc, & videte,
quia malum iste quærit: quo-
niam misit ad me pro uxoribus
meis, & pro filiis meis, & pro
filiabus meis. (d) Argentum
meum, & aurum meum non
prohibui ab eo.

MS. A. (α) Καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισεν πᾶσαν (β) περιεκάθισεν (γ) ἐπολέμησεν (δ) ἀγγέλους πρὸς (ε) ὁ υἱὸς (ζ) σου τὰ καλὰ ἐμά (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἐλάλησας μοι κύριε (ι) σός εἰμι ἐγὼ καὶ (κ) εἶπον πρὸς αὐτ. Τάδε (λ) Ἄδερ, Ἐγὼ* ἀπέστειλα Τὰ (μ) γυναῖκάς σου καὶ τὰ (ν) ἐμοὶ δώσεις, (ξ) ἀποστέλλω (ο) ... τὰ ἐπιθυμητὰ ὀφθαλμῶν (π) τὸ χρυσίον μου καὶ τὸ ἀργύριόν μου οὐκ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ושרו אלין לקביל אלין שבעא יומין והוה ביומא שביעאה וקריבו עבדי קרבא ומחו כל
30 בני ישראל ית אנש ארם מאה אלפין גבר רגלי ביומא חד : ואפכו דאשתארו לאפק
לקרתא ונפל שורא על עשרין ושבעה אלפין גברא דאשתארו ובר הדד ערק ועל
31 לקרתא תון בגו תון : ואמרו ליה עבדוהי הא כען שמענא ארי מלכי בית ישראל ארי מלכי
גמלי חסדא אנון נסר כען סקין בחרצנא ואטונין ברישנא ונפוק לות מלכא דישראל
32 מאים יקיים ית נפשך : ואסרו שקין בחרציהון ואטונין ברישיהון ואתו לות מלכא דישראל
33 ואמרו עבדך בר הדד אמר תתקים כען נפשי ואמר העד כען קיים אחי הוא : וגבריא
נחישו ואוחיאו וחטפוהא מניה ואמרו אחוך בר הדד ואמר עולו דברוהי ונפק לותיה
34 בר הדד ואסקיה לרתכא : ואמר ליה קרוין דנסיב אבא מן אבוך אתיב ושוקין תמני לך
35 בדמשק כמא דמני אבא בשומרון ואנא בקים אשלחנך וגזר ליה קים ושלחיה : וגברא
חד מבני תלמידי נביא אמר לחבריה בפתגמא דיי מחני כען ולא אבה גברא למחתיה :
36 ואמר ליה חלף דלא קבלתא למימרא דיי הא את אזיל מלותי ויקטלנך אריא ואזל
37 מלותיה ואשכחיה אריא וקטליה : ואשכח גברא אוחרנא ואמר מחני כען ומחהי גברא
38 מחהי ופרעיה : ואזל נביא וקם למלכא על אורחא וכריך במעפרא עינוהי : והוה מלכא
39 עבר והוא צוח קדם מלכא ואמר עבדך נפק בגו קרבא והא גברא זר ואיתי לי גברא
ואמר טר ית גברא הדין אם משגא ישגי ותהי נפשך חלף נפשיה או ככרא דכספא
40 תתקול : והוה עד דעבדך מתפני לכא ולכא והא ליתוהי ואמר ליה מלכא דישראל את
דנתא דינך ופסקת :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et manserunt hi è regione horum septem diebus: et fuit die septima, ap-
propinquaverunt belligeratores, et percusserunt omnes filii Israel homines
Aram, [nempe] centū millia virorū peditū die una. Et verterunt terga hi
qui relicti fuerant versus Aphec, in urbem, et cecidit mur* sup viginti &
septē millia virorū qui relicti fuerāt: et Bar-hadad terga vertens, introivit
in civitatē in thalamos intra thalamos [alios.] Et dixerunt illi servi ejus,
Ecce nunc audivim* quòd reges domus Israel, quòd reges sunt exhibentes
misericordiā, ligem* quæso saccis lumbos nostros, et funib* capita nostra,
et exeam* ad regē Israel: forsitan superstitē servabit animā tuā. Et liga-
verunt saccis lumbos suos, et funib* capita sua, et venerunt ad regē Israel,
et dixerunt, Serv* tu* Bar-hadad dixit, Superstes sit quæso anima mea. Et
dixit, Nunquid adhuc superstes est? frater me* est. Et viri augurati sunt, &
festinârunt, et arripuerunt illud ab ipso, et dixerunt, Frater tu* est Bar-ha-
dad: et dixit, Intrate, accipite illū: et exiit ad eum Bar-hadad, et fecit ascen-
dere illū in currū. Et dixit illi, Urbes quas cepit pater meus à patre tuo
reddam, et plateas numerabis tibi in Dammeseq, sicut numeravit pater me*
in Somron, et ego cum fœdere dimittā te: et pepigit illi fœdus, et misit illū.
Et vir un* de filiis discipulorum prophetarū dixit socio suo in verbo Dñi,
Percute me, quæso; et noluit vir percutere eum. Et dixit illi, Eo quòd non
suscepisti dictū Dñi, ecce cùm tu abieris à me, occidet te leo: et abiit ab il-
lo, et invenit eum leo, et occidit eum. Et invenit virum alterum, et dixit,
Percute me obsecro: et percussit eū vir, percussit eū et vulneravit eum. Et
abiit propheta et astitit regi in via, et operuit panno oculos suos. Et fuit
rege transeunte; ille clamavit ad regem, et dixit, Servus tuus exivit in me-
diū belli, et ecce vir declinavit, et adduxit mihi virū, et dixit, Custodi virū
hunc, si aberrando aberraverit, erit anima tua pro anima ej*, aut talentū
argenti pendes. Et fuit cùm serv* tu* respiceret huc et illuc, et ecce non
fuit : & dixit ei rex Israel, Tu judicâsti judiciū tuū, et sententiam dedisti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ܘܫܪܘ ܗܠܝܢ ܠܘܩܒܠ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ܂ ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ ܐܬܩܪܒܘ ܩܪܒܐ܂ ܘܩܛܠܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܕܘܡܝܐ ܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܪܓܠܝܐ ܒܝܘܡܐ ܚܕ܂

30 ܘܥܪܩܘ ܕܐܫܬܚܪܘ ܠܐܦܝܩ ܠܩܪܝܬܐ܂ ܘܢܦܠ ܫܘܪܐ ܥܠ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ ܕܐܫܬܚܪܘ܂ ܘܒܪ ܗܕܕ ܥܪܩ ܘܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ ܡܢ ܬܘܢܐ ܠܬܘܢܐ܂

31 ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ܂ ܫܡܥܢ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܠܟܐ ܡܪܚܡܢܐ ܐܢܘܢ܂ ܢܐܣܘܪ ܣܩܐ ܥܠ ܪܫܝܢ ܘܚܒܠܐ ܒܚܨܝܢ܂ ܘܢܦܘܩ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܕܠܡܐ ܢܚܝܐ ܢܦܫܢ܂

32 ܘܐܣܪܘ ܣܩܐ ܥܠ ܪܫܝܗܘܢ ܘܚܒܠܐ ܒܚܨܝܗܘܢ܂ ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܗ܂ ܥܒܕܟ ܒܪ ܗܕܕ ܐܡܪ܂ ܬܚܐ ܢܦܫܝ܂ ܘܐܡܪ܂ ܥܕܟܝܠ ܚܝ ܗܘ܂ ܐܚܝ ܗܘ܂

33 ܘܒܪ ܗܕܕ ܓܒܪܐ ܢܚܫܐ ܗܘܐ܂ ܘܓܒܪܘܗܝ ܢܚܫܘ ܘܐܘܚܝܘ ܘܫܒܩܘܗܝ ܡܢܗ܂ ܘܐܡܪܘ܂ ܐܚܘܟ ܗܘ ܒܪ ܗܕܕ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܙܠܘ ܕܒܪܘܗܝ܂ ܘܢܦܩ ܠܘܬܗ ܒܪ ܗܕܕ܂ ܘܐܣܩܗ ܥܡܗ ܠܡܪܟܒܬܐ܂

34 ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܩܘܪܝܐ ܕܢܣܒ ܐܒܝ ܡܢ ܐܒܘܟ ܡܗܦܟ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܘܫܘܩܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܟ ܒܕܪܡܣܘܩ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܒܝ ܒܫܡܪܝܢ܂ ܘܐܢܐ ܒܩܝܡܐ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܘܐܩܝܡ ܥܡܗ ܩܝܡܐ ܘܫܒܩܗ܂

35 ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܐܡܪ ܠܚܒܪܗ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܡܚܝܢܝ܂ ܘܠܐ ܨܒܐ ܓܒܪܐ ܠܡܡܚܝܗ܂

36 ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܡܥܬ ܒܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟ܂ ܗܐ ܐܢܬ ܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬܝ ܘܩܛܠ ܠܟ ܐܪܝܐ܂ ܘܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬܗ ܘܐܫܟܚܗ ܐܪܝܐ ܘܩܛܠܗ܂

37 ܘܐܫܟܚ ܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܚܝܢܝ܂ ܘܡܚܝܗܝ ܓܒܪܐ ܘܦܨܥܗ܂

38 ܘܐܙܠ ܢܒܝܐ ܘܩܡ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܘܪܚܐ܂ ܘܫܦ ܩܛܡܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ܂

39 ܘܟܕ ܥܒܪ ܡܠܟܐ܂ ܩܥܐ ܩܕܡ ܡܠܟܐ܂ ܘܐܡܪ܂ ܥܒܕܟ ܢܦܩ ܠܩܪܒܐ܂ ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܣܛܐ ܘܐܝܬܝ ܠܘܬܝ ܓܒܪܐ܂ ܘܐܡܪ ܠܝ܂ ܛܪ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ܂ ܘܐܢ ܡܬܒܥܐ ܢܬܒܥܐ܂ ܬܗܘܐ ܢܦܫܟ ܚܠܦ ܢܦܫܗ܂ ܐܘ ܟܟܪܐ ܕܣܐܡܐ ܬܬܠ܂

40 ܘܟܕ ܥܒܕܟ ܗܦܟ ܗܪܟܐ ܘܗܪܟܐ܂ ܠܐ ܐܫܬܟܚ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܗܟܢܐ ܗܘ ܕܝܢܟ ܐܝܟ ܕܦܣܩܬ܂

29 Cúmque castra habuissent hi adversùs illos, septem dies, factum est die septimo, ut inito certamine, interficerent Israelitæ ex Adumæis uno die centum millia virorum peditum:
30 Fugientibus deinde iis qui remanserant, in urbem Aphec, corruit murus super viginti quinque millia quæ remanserant: sed filius Hadad fugiens ingressus est civitatem de penetrali in penetrale.
31 Ubi accedentes ad eum servi ipsius dixerunt ei, Audivimus reges Israelis, reges esse benignos: cingamus ciliciis capita nostra, & lumbos nostros funibus, & egrediamur ad regem Israelis: fortassis animam nostram servabit.
32 Igitur cingentes capita sua ciliciis, & lumbos suos funibus, & regem Israelis adeuntes dixerunt ei, Servus tuus filius Hadad ait; Vivat anima mea. Qui dixit, Adhúcne superstes est? frater meus est.
33 Filius autem Hadad vir augur erat, et viri illi augurantes acceleraverũt ac dimiserunt eum ab ipso: deinde dixerunt, Frater tuus est filius Hadad. Tunc dixit, Ite, adducite eum: & cùm egressus esset ad eum filius Hadad, sedere jussit eum secum in carruca,
34 Et dixit illi; Civitates quas ceperat pater meus à patre tuo tibi restituam, & vicum tibi faciam in Damasco, quemadmodum fecerat pater meus in Samaria, & ego cum pacto dimittam te: sic pacto cum eo constituto, dimisit illum.
35 Vir autem quidam è filiis prophetarum dixit ad socium suum ex oraculo Domini, Percute me: sed viro illo nolente pcutere eum,
36 Dixit illi; Quia non obedisti voci Dñi Dei tui, en abeuntem te à me interficiet leo: cúmque abiisset ab eo, offendit eum leo, & interfecit eum.
37 Deinde invenit virum alium ad quem dixit, Percute me: & pcussit eum vir ille, & vulnus inflixit.
38 Jam abiens propheta statuit se ante regem
39 secus viam, & fricavit cinere vultũ suum: Et mox rege transeunte, clamavit ipse coram rege, & ait; Servus tuus egressus est in prælium, & ecce quidam declinans adduxit ad me hominem quendam, dixitque mihi; Custodi hominem hunc; nam si ullo pacto desiderabitur, erit anima tua pro anima illius, aut talentum argenti pendes.
40 Servo autẽ tuo huc illuc se vertente, abfuit ille. Ait illi rex Israelis, Talis est sententia tua, *qualem* decrevisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 وعسكروا هولاء امام هولاء سبعة ايام. فلما كان في اليوم السابع التقي الجمعان للملاحمة. فقتل
30 بنو اسرائيل من قوم ارام مائة الف رجل في يوم واحد * وانهزم الباقون الي داخل قرية افيق.
فسقط السور علي الباقين المنهزمين. وهم من الرجال سبعة وعشرون الفا. واما ابن هداد فانه
31 انهزم واستتر في خدر داخل خدر * فقال له عبيده انا سمعنا ان ملوك آل اسرائيل ملوكا
يصطنعون المعروف. فلنشد الان مسوحا علي متوننا ونجعل حبالا في اعناقنا ونصير الي ملك
32 آل اسرائيل. فلعله ان يستبقي نفسك * فشدوا مسوحا في متونهم وجعلوا حبالا في اعناقهم
وجاوا الي حصن ملك آل اسرائيل. واقبلوا اليه. ان عبدك بن هداد يقول سالتك ان تستبقي لي
33 نفسي. وقال وهل هو حي. ما هو الا اخي * ثم ان القوم استعلوا الراي. وقالوا اخوك بن هداد.
34 فقال تعالوا خذوه. وخرج اليه بن هداد. واطلعه ملك آل اسرائيل علي الهودج * ثم قال له
القري اللاتي اخذها من ابيك اردها اليك. واجعل لك بدمشق اسواقا. كما جعل ابي بسمرون.
35 وانا بالعهد اطلقك. ثم قطع له عهدا واطلقه * ثم ان رجلا من تلامذ الانبياء قال لصاحبه عن
36 امر الله. ان شجني الان. فلم يحب الرجل الي ذلك * فقال له. ان جزاك اذ لم تقبل امر الله. فانك
37 عند مضيك من عندي يقتلك الاسد. فلما مضي من عنده لقيه اسد فقتله * ثم لقي آخر
38 فقال له اضربني الان. فضربه ذلك الانسان ضربة شجه فيها * فمضي النبي ووقف علي الطريق
39 ولوث عينيه بالتراب * فلما جاز الملك صاح عليه وقال. ان عبدك كان خرج في وسط الملحمة
فورد الي رجل ومعه آخر. وقال لي. احفظ هذا الانسان. فانه ان ابق منك. تكون نفسك بدلا
40 من نفسه. او تزن لي من الورق بدرة * فبينما عبدك يتقلب الي ها هنا وهاهنا حتي لم اجد ذلك
الرجل. فقال. يقتل بدلا منه. فقال. انت حكمت حكمك وقطعت.

29 *Et castra posuerunt alii adversùs alios, septem diebus: tandem septimo die congressâ utrâque turbâ, occiderunt Israelitæ ex Aramæis unâ die centum millia virorum.*
30 *Reliquis autem fugientibus in civitatem Aphec, corruit murus super reliquos illos profugas, qui erant viginti septem millia virorum: Ben-haddad verò fugiens abdidit se in septum septo penitius.*
31 *Ubi dixerunt ei servi ipsius, Audivimus reges Israelitarum esse reges beneficos; accingamus ergò ciliciis lumbos nostros, & funes ponamus in collis nostris, & adeamus regem Israelitarum: fortè servabit animam tuam.*
32 *Accingentes itaq; ciliciis lumbos suos, ponentesque funes in collis suis, præsentes se stiterunt regi Israelitarum, & dixerunt ad eum; Servus tuus Ben-haddad dicit rogans, Serva animam meam. Qui dixit, Et num vivus est? nonnisi frater meus est.*
33 *Tum gens illa mentem ejus augurati dixerunt, Frater tuus Ben-haddad. Ille verò dixit, Ascendite, adducite eum: cúmque produxisset ad eum Ben-haddad, ascendere fecit eum rex Israelitarum in lecticam:*
34 *Tum dixit ad eum, Civitates quas cepi à patre tuo, tibi restituam, faciamque tibi vicos in Damasco, quemadmodum fecit pater meus in Samaria, & ego cum fœdere dimittam te: tum inito cum eo fœdere dimisit illum.*
35 *Posthæc vir quidam è discipulis prophetarum dixit sodali suo ex mandato divino, Inflige quæso nunc mihi vulnus in capite. At illo huic rei minimè acquiescente,*
36 *Dixit ad eum, Compensatio tua pro eo quòd non obedieris mandato divino, erit ut cùm abscesseris à me, occidat te leo: cùm igitur abscessisset ab eo, offendit eum leo, & occidit eum.*
37 *Deinde invenit alium quendam, & dixit ad eum; Percute me modò: percussitque eum homo ille ictu quo vulnus capiti inflixit.*
38 *Abiit ergò ille propheta, stetit secus viam, oculosque suos pulvere illinivit.*
39 *Cúmque transiret rex, inclamavit eum, ac dixit, Prodierat servus tuus mediam in aciem, ubi accedens ad me quidam unà cum alio, dixit mihi, Serva hunc hominem; nam si evaserit à te, erit anima tua pro anima ipsius, vel certè pendes mihi argenti talentum.*
40 *Dum autem servus tuus huc illuc se verteret, non inveni hominem illum: adeoque dicit, Occidatur pro eo. Qui respondit, Tum ipse tuam sententiam tulisti ac decidisti.*

מלכים א: כא

eum agnovit & ,suis oculis desuper velum amovit & ,festinavit Et
41 וַיְמַהֵר וַיָּסַר אֶת־הָאֲפֵר מֵעַל עֵינָיו וַיַּכֵּר אֹתוֹ
dixit Sic :eum ad dixit Et ipse prophetis de quod Israel rex
42 מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי מֵהַנְּבִאִים הוּא: וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר
tua anima erit &,manu de mei anathematis virum dimisisti Quia :Domin
יְהוָה יַעַן שִׁלַּחְתָּ אֶת־אִישׁ־חֶרְמִי מִיָּד וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ
rex abiit Et .ipsius populo pro tu populus &,ipsius anima pro
43 תַּחַת נַפְשׁוֹ וְעַמְּךָ תַּחַת עַמּוֹ: וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ
.Someron in venit & : fævus & ,contumax suam domû super Israel
יִשְׂרָאֵל עַל־בֵּיתוֹ סַר וְזָעֵף וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹנָה:

C A P. XXI. כא

,Izrehelitæ Naboth erat vinea ,hæc verba post fuit Et
1 וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כֶּרֶם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
est locut Et .Someron regis Achab ædem apud ,Izrahel in quæ
2 אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל אֵצֶל הֵיכַל אַחְאָב מֶלֶךְ שֹׁמְרוֹן: וַיְדַבֵּר
mihi erit &,tuam vineam mihi Da : dicendo ,Naboth ad Achab
אַחְאָב אֶל־נָבוֹת לֵאמֹר תְּנָה־לִּי אֶת־כַּרְמְךָ וִיהִי־לִי
tibi dabo &,meam domum apud propinqua ipsa quia : oleris hortum in
לְגַן־יָרָק כִּי הוּא קָרוֹב אֵצֶל בֵּיתִי וְאֶתְּנָה לְךָ
argentû tibi dabo ,tuis oculis in bonum Si .illa præ bonam vineam ea pro
תַּחְתָּיו כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֶתְּנָה־לְךָ כֶסֶף
DOMINO à mihi Absit : Achab ad Naboth Dixitque .ipsius pretium
3 מְחִיר זֶה: וַיֹּאמֶר נָבוֹת אֶל־אַחְאָב חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה
suâ domû in Achab Venitque .tibi meorû patrû hæreditatê me dando à
4 מִתִּתִּי אֶת־נַחֲלַת אֲבֹתַי לָךְ: וַיָּבֹא אַחְאָב אֶל־בֵּיתוֹ
,Izrehelita Naboth sibi fuerat locut quod verbum super fævus & recedens
סַר וְזָעֵף עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלָיו נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
jacuit & : meorû patrum hæreditatê tibi dabo Non : dixit &
וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־נַחֲלַת אֲבוֹתָי וַיִּשְׁכַּב
venit Et .panem comedit non & ,suam faciem vertitque ,suû lectû super
5 עַל־מִטָּתוֹ וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו וְלֹא־אָכַל לָחֶם: וַתָּבֹא
recedens tu spiritus hic Quid:eum ad est locuta &,ejus uxor Izebel eum ad
אֵלָיו אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו מַה־זֶּה רוּחֲךָ סָרָה
Naboth ad sum locut Quia:eam ad est locut Et ?panem comedens tu nô &
6 וְאֵינְךָ אֹכֵל לָחֶם: וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ כִּי־אֲדַבֵּר אֶל־נָבוֹת
volens si vel:pecunia in tuâ vineam mihi Da : ei dixique ,Izrehelitam
הַיִּזְרְעֵאלִי וָאֹמַר לוֹ תְּנָה־לִּי אֶת־כַּרְמְךָ בְּכֶסֶף אוֹ אִם־חָפֵץ
meâ vineâ tibi dabo Non :dixit & .ea pro vineam tibi dabo tu
אַתָּה אֶתְּנָה־לְךָ כֶרֶם תַּחְתָּיו וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־כַּרְמִי:
super regnum facies nunc Tu : ejus uxor Izebel eâ ad Dixitque
7 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ אַתָּה עַתָּה תַּעֲשֶׂה מְלוּכָה עַל־
tibi dabo ego :tuû cor sit bonum &,panem comede ,Surge Israel
יִשְׂרָאֵל קוּם אֱכָל־לֶחֶם וְיִטַב לִבֶּךָ אֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶת־
,Achab nomine in literas Scripsitque .Izrehelitæ Naboth vineam
8 כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי: וַתִּכְתֹּב סְפָרִים בְּשֵׁם אַחְאָב
ad & ,seniores ad literas misit & : ej sigillo in signavit &
וַתַּחְתֹּם בְּחֹתָמוֹ וַתִּשְׁלַח הַסְּפָרִים אֶל־הַזְּקֵנִים וְאֶל־
,literis in scripsit Et.Naboth cum habitantes ipsi civitate in qui ,heroes
9 הַחֹרִים אֲשֶׁר בְּעִירוֹ הַיֹּשְׁבִים אֶת־נָבוֹת: וַתִּכְתֹּב בַּסְּפָרִים
,populi capite in Naboth facite sedere &,jejuniû Prædicate :dicendo
לֵאמֹר קִרְאוּ־צוֹם וְהוֹשִׁיבוּ אֶת־נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם:
eû testificabuntur &,eû côtra belial filios viros duos facite stare Et
10 וְהוֹשִׁיבוּ שְׁנַיִם אֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל נֶגְדּוֹ וִיעִדֻהוּ
,moriatur &,eû lapidate &,eû educite Et.regi & ,Deo Benedixisti:dicendo
לֵאמֹר בֵּרַכְתָּ אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ וְהוֹצִיאֻהוּ וְסִקְלֻהוּ וְיָמֹת:
habitantes qui heroes & ,seniores ipsius civitatis viri Fecerunt que
11 וַיַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ הַזְּקֵנִים וְהַחֹרִים אֲשֶׁר הַיֹּשְׁבִים
quod secundû ,Izebel eos ad miserat quod secundum ipsû civitate in
בְּעִירוֹ כַּאֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם אִיזָבֶל כַּאֲשֶׁר
.eos ad miserat quas ,literis in scriptum
כָּתוּב בַּסְּפָרִים אֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם:

Versio VUL. LAT.

41 At ille statim absterſit pulverē
de facie sua, et cognovit eū rex
Israel, q̃ esset de prophetis.
42 Qui ait ad eū, Hæc dicit Dn̄s;
Quia dimiſisti virum dignum
morte de manu tua, erit anima
tua pro anima ej⁹, & populus
43 tuus pro populo ej⁹. Reversus
est igitur rex Israel in domum
suā, audire contemnens, & fu-
ribundus venit in Samariam.

CAP. XXI.

1 POst verba autē hæc, tēpore
illo vinea erat Naboth Jezrahe-
litæ, qui erat in Jezrahel, juxta
palatiū Achab regis Samariæ.
2 Locutus est ergò Achab ad
Naboth, dicens; Da mihi vi-
neam tuam, ut faciam mihi
hortum olerum, quia vicina
est, & prope domum meam,
daboq; tibi pro ea vineā me-
liorē: aut si cōmodi⁹ tibi putas,
argenti pretiū, quanto digna
3 est. Cui respondit Naboth;
Propiti⁹ sit mihi Dn̄s, ne dem
hæreditatē patrū meorū tibi.
4 Venit ergò Achab in domū suā
indignans, et frendens sup ver-
bo, q̃ locut⁹ fuerat ad eū Na-
both Jezrahelites, dicens; Non
dabo tibi hæreditatem patrum
meorū. Et projiciens se in le-
ctulū suū, avertit faciē suā ad
parietem, & nō comēdit panē.
5 Ingressa est autē ad eū Jezabel
uxor sua, dixitq; ei; Quid est
hoc, unde anima tua cōtristata
est? & quarè nō comedis pa-
6 nem? Qui respondit ei; Lo-
cut⁹ sū Naboth Jezrahelitæ, &
dixi ei; Da mihi vineā tuam,
acceptā pecuniā: aut, si tibi
placet, dabo tibi vineā melio-
rem pro ea. Et ille ait, Non da-
7 bo tibi vineā meā. Dixit ergò
ad eū Jezabel uxor ej⁹; Gran-
dis auctoritatis es, & benè re-
gis regnū Israel. Surge et com-
ede panē, & æquo animo esto,
ego dabo tibi vineā Naboth
8 Jezrahelitæ. Scripsit itaq; lite-
ras ex nomine Achab, & signa-
vit eas annulo ej⁹, & misit ad
majores natu et optimates, qui
erant in civitate ej⁹, & habita-
9 bant cū Naboth. Literarū au-
tem hæc erat sententia; Prædi-
cate jejuniū, & sedere facite
Naboth inter primos populi,
10 Et submittite duos viros filios
Belial contra eum, & falsum
testimoniū dicant; Benedixit
Deum & regem: & educite
eum, & lapidate, sicq; moria-
11 tur. Fecerunt ergò cives ej⁹ ma-
jores natu & optimates, qui
habitabant cum eo in urbe,
sicut præceperat eis Jezabel,
& sicut scriptum erat in lite-
ris quas miserat ad eos:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι καὶ πᾶς ὁ λα-
9 ὸς, Μὴ ἀκούσῃς, καὶ μὴ θελήσῃς. Καὶ εἶπε
τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ Ἄδερ, Λέγετε τῷ κυρίῳ
(ρ) ὑμῶν, Πάντα ὅσα ἀπέσταλκας πρὸς τὸν
δοῦλόν (σ) σου ἐν πρώτοις ποιήσω, τὸ δὲ ῥῆ-
10 μα τοῦτο οὐ δυνήσομαι ποιῆσαι. Καὶ ἀπῆραν
οἱ ἄνδρες, καὶ (τ) ἐπέστρεψαν αὐτῷ λόγον. καὶ
(υ) ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἄδερ, λέ-
γων, (φ) Τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε
προσθείη, εἰ ἐκποιήσει ὁ χοῦς Σαμαρείας ταῖς
ἀλώπεξι παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πεζοῖς μου.
11 Καὶ (χ) ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ
εἶπεν, Ἱκανούσθω· μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς,
12 ὡς ὁ ὀρθός. Καὶ ἐγένετο (ψ) ὅτε ἀπεκρί-
θη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς
καὶ πάντες οἱ (ω) βασιλεῖς οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἐν
σκηναῖς· καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οἰ-
κοδομήσατε χάρακα. καὶ ἔθεντο χάρακα
13 ἐπὶ τὴν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προφήτης εἷς προσ-
ῆλθε τῷ Ἀχαὰβ (α) βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ
εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Εἰ (β) ἑώρακας
τὸν ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον; ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι
αὐτὸν (γ) σήμερον εἰς χεῖρας σὰς, καὶ γνώσῃ
14 ὅτι ἐγὼ κύριος. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ, Ἐν τί-
νι; καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τοῖς
παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων (δ) τῶν χωρῶν. καὶ
εἶπεν Ἀχαὰβ, Τίς συνάψει τὸν πόλεμον;
15 καὶ εἶπεν, Σύ. Καὶ (ε) ἐπεσκέψατο Ἀχαὰβ
τοὺς ἄρχοντας τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν, καὶ
ἐγένοντο (ζ) διακόσια τριάκοντα· καὶ μετὰ ταῦ-
τα ἐπεσκέψατο (η) τὸν λαὸν πάντα υἱὸν δυ-
16 νάμεως, ἑπτὰ χιλιάδας. Καὶ ἐξῆλθε με-
σημβρίας. καὶ υἱὸς Ἄδερ πίνων μεθύων ἐν (θ)
Σοκχὼθ αὐτὸς καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ
17 δύο βασιλεῖς συμβοηθοὶ (ι) αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλ-
θον ἄρχοντες παιδάρια τῶν χωρῶν ἐν πρώ-
τοις. καὶ ἀποστέλλουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι τῷ βα-
σιλεῖ Συρίας, λέγοντες, Ἄνδρες ἐξεληλύθα-
18 σιν ἐκ Σαμαρείας. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ εἰς
εἰρήνην ἐκπορεύονται, (κ) συλλάβετε αὐτοὺς
ζῶντας· καὶ (λ) εἰ εἰς πόλεμον, ζῶντας συλ-
19 λάβετε αὐτούς. Καὶ μὴ ἐξελθάτωσαν (μ) ἐκ τῆς
πόλεως ἄρχοντα τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν. καὶ
20 ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν. Ἐπάταξεν ἕκαστος
τὸν (ν) παρ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἐδευτέρωσεν ἕκαστος τὸν
παρ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἔφυγε Συρία· καὶ κατεδίωξεν
αὐτοὺς Ἰσραήλ. καὶ σώζεται υἱὸς Ἄδερ βασι-
λεὺς Συρίας (ξ) ἐφ᾽ ἵππου ἱππέως.

Et dixerunt ei seniores, & o- 8
mnis populus; Non audias, &
non velis. Et dixit nuntiis filii 9
Ader, Dicite domino vestro;
Omnia quæcunque misisti ad
servum tuum in primis, faciam:
verbum autem hoc non potero
facere. Et abierunt viri, & re- 10
tulerunt ei verbum. Et misit ad
eum filius Ader, dicens; Hæc fa-
ciat mihi Deus, & hæc adjici-
at, si sufficiet pulvis Samariæ
(e) vulpibus, omni populo, pe-
ditibus meis. Et respondit rex 11
Israel, & dixit; Satis sit. Non
glorietur gibbosus, ut rectus. Et 12
factum est, quando respondit ei
verbum hoc, bibens erat ipse,
& omnes reges, qui cum eo, in
tabernaculis. Et dixit pueris su-
is; Ædificate vallum. Et posu-
erunt vallum super civitatem. Et 13
ecce propheta unus advenit A-
chaab regi Israel, & dixit; Hæc
dicit Dominus; Si vidisti (f)
turbam magnam hanc? Ecce ego
do eam hodiè in manus tuas;
& cognosces, quia ego Dominus.
Et dixit Achaab, In quo? Et 14
dixit, Hæc dicit Dominus; In
pueris principum (g) regionum.
Et dixit Achaab, Quis commit-
tet pugnam? Et dixit, Tu. Et 15
recognovit Achaab (h) princi-
pes pueros regionum: & fuerunt
(i) ducenti triginta. Et post hæc
recognovit populum, omnes fili-
um virtutis, septem millia. Et 16
egressus est meridiè. Et filius
Ader bibens temulentus in Soc-
choth, ipse, & reges, triginta &
duo reges coadjutores ejus. Et e- 17
gressi sunt principes, pueri re-
gionum in primis. Et (k) mit-
tunt, & annuntiant regi Syriæ,
dicentes; Viri exiverunt de Sa-
maria. Et dixit eis; Si ad pa- 18
cem egrediuntur, (l) compre-
hendere eos vivos: & si ad
bellum, vivos comprehendite e-
os: Et non exeant è civitate (m) 19
principes pueri regionum, & vir-
tus post eos, Percussit unusquis- 20
que eum, qui juxta se: & ite-
ravit unusquisque eum, qui jux-
ta se. Et fugit Syria. Et perse-
cutus est eos Israel. Et salva-
tur filius Ader rex Syriæ super e-
quum equitis.

MS. A. (ρ) ὑμῶν τῷ βασιλεῖ, Πάντα (σ) σου ποιήσω, (τ) ἀνέστρεψαν (υ) ἀντεπέστειλεν (φ) Τάδε ποιήσωσίν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ (χ) ἀπεκρίθη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Ἱκανούσθω· (ψ) ὡς (ω) βασιλεῖς μετ᾽ (α) τῷ βασιλεῖ (β) ἑόρακας πάντα τὸν (γ) εἰς χεῖρας σὰς σήμερον, καὶ (δ) τῶν πόλεων. καὶ (ε) ἐπεσκέψατο τοὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν, (ζ) τριακόσιοι τριάκοντα δύο· καὶ μετὰ (η) σύμπαντα τὸν λαὸν πάντα υἱὸν (θ) Σοκχὼθ (ι) μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθον παιδάρια ἀρχόντων τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, (κ) συλλάβετε (λ) εἰ εἰς πόλεμον ἐξελήλυθεν, ζῶντας συλλάβετε αὐτούς. (μ) τὰ παιδάρια ἐκ τῆς πόλεως ἀρχόντων τῶν χωρῶν. (ν) παρ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἔφυγεν (ξ) ἐφ᾽ ἵπποις σὺν ἱππεῦσιν τισίν. Καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς * Συρίας, καὶ ἔλαβε τοὺς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

41 וְאוֹחִי וְאַעְדִּי יָת מַעְפְּרָא מֵעִלָּוֵי עֵינוֹהִי וְאִשְׁתְּמוֹדַע יָתֵיהּ מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל אֲרֵי מִתַּלְמִידֵי
42 נְבִיַּיָא הוּא: וַאֲמַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ חֲלַף דְּשֵׁיזֵבְתָּא יָת גְּבַר דְּחַיָּיב קְטוֹל מִיְּדָךְ וּתְהֵי נַפְשָׁךְ
43 חֲלַף נַפְשֵׁיהּ וְעַמָּךְ חֲלַף עַמֵּיהּ: וַאֲזַל מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְבֵיתֵיהּ נְסִיס וְדָוֵי וַאֲתָא לְשֹׁמְרוֹן:

כא

1 וַהֲוָה בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין כַּרְמָא הֲוָה לְנָבוֹת יִזְרְעֵאלָא דִּי בְיִזְרְעֶאל בִּסְטַר הֵיכְלָא
2 דְאַחְאָב מַלְכָּא דְשֹׁמְרוֹן: וּמַלִּיל אַחְאָב עִם נָבוֹת לְמֵימַר הַב לִי יָת כַּרְמָךְ וִיהֵי לִי לְגִנַּת
יַרְקָא אֲרֵי הוּא קָרִיב לְבֵיתִי וְאֶתֵּן לָךְ חֲלוֹפוֹהִי כַּרְמָא דְטָב מִנֵּיהּ אִם תָּקֵין בְּעֵינָךְ אֶתֵּן לָךְ
3 כַּסְפָּא דְמוֹהִי מָה דְשָׁוֵי: וַאֲמַר נָבוֹת לְאַחְאָב חַס לִי מִן קֳדָם יְיָ מִלְּמִתַּן יָת אַחֲסָנַת אֲבָהָתַי
4 לָךְ: וַאֲתָא אַחְאָב לְבֵיתֵיהּ נְסִיס וְדָוֵי עַל פִּתְגָמָא דְמַלֵּיל עִמֵּיהּ נָבוֹת יִזְרְעֵאלָה וַאֲמַר לָא
אֶתֵּן לָךְ יָת אַחֲסָנַת אֲבָהָתַי וּשְׁכֵיב עַל עַרְסֵיהּ וְאַסְחַר יָת אַפּוֹהִי וְלָא אֲכַל לַחְמָא: וַאֲתַת 5
6 לְוָתֵיהּ אִיזֶבֶל אִתְּתֵיהּ וּמַלִּילַת עִמֵּיהּ מָה דֵין רוּחָךְ סְטַיָא וְלֵית אַתְּ אָכֵיל לַחְמָא: וּמַלֵּיל
עִמַּהּ אֲרֵי מַלֵּילִית עִם נָבוֹת יִזְרְעֵאלָה וַאֲמָרִית לֵיהּ הַב לִי יָת כַּרְמָךְ בְּכַסְפָּא אוֹ אִם רְעֵי אַתְּ
7 אֶתֵּן לָךְ כַּרְמָא חֲלוֹפוֹהִי וַאֲמַר לָא אֶתֵּן לָךְ יָת כַּרְמִי: וַאֲמַרַת לֵיהּ אִיזֶבֶל אִתְּתֵיהּ אַתְּ כְּעַן
תַּצְלַח מַלְכוּתָךְ עַל יִשְׂרָאֵל קוּם אֱכוֹל לַחְמָא וְיִשְׁפַּר לִבָּךְ אֲנָא אֶתֵּן לָךְ יָת כַּרְמָא דְנָבוֹת
8 יִזְרְעֵאלָה: וּכְתַבַת אִגְּרָתָא בִּשְׁמָא דְאַחְאָב וַחֲתַמַת בְּעִזְקְתֵיהּ וְשַׁדְּרַת אִגְּרָן לְסָבַיָּא
9 וּלְחוֹרִין דִּי בְקַרְתָּא דְיָתְבִין עִם נָבוֹת: וּכְתַבַת בְּאִגַּרְתָּא לְמֵימַר גְּזַרוּ צוֹמָא וְאוֹתִיבוּ יָת
10 נָבוֹת בְּרֵישׁ עַמָּא: וְאוֹתִיבוּ תְרֵין גֻּבְרִין בְּנֵי רִשְׁעָא לְקִבְלֵיהּ וִיסַהֲדוּנֵיהּ לְמֵימַר נַדֵּפְתָּא
11 קֳדָם יְיָ וּמַלְכָּא לַטְתָּא וְאַפְּקוּהִי וּרְגֻמוּהִי וְיִתְקְטִיל: וַעֲבַדוּ אֲנָשֵׁי קַרְתֵּיהּ סָבַיָּא וְחוֹרַיָּא
דְּיָתְבִין בְּקַרְתֵּיהּ כְּמָא דִשְׁלַחַת לְוָתְהוֹן אִיזֶבֶל כְּמָא דִכְתַב בְּאִגַּרְתָּא דְשַׁלַּחַת לְהוֹן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et festinavit et amovit pannum ab oculis suis, et agnovit illū rex Israel, q̃ 41
de discipulis prophetarū esset. Et dixit ei, Sic dixit Dn̄s, Eò quòd liberasti 42
virum obnoxiū occisioni de manu; erit anima tua pro anima illi⁹, et popu-
lus tuus pro populo ipsius. Et abiit rex Israel in domum suam turbatus, & 43
dolens, et venit in Somron.

CAP. XXI.

ET fuit post verba ista, vinea erat Naboth Jizreghelæo, quæ erat in Jizre- 1
ghel, in latere palatii Ahhab regis Somron. Et locutus est Ahhab cū Na- 2
both, dicendo: Da mihi vineā tuā, et erit mihi in hortum oleris, quia ipsa
est propinqua *domui* meæ, et dabo tibi pro ea vineā quæ melior erit illā: si
rectum fuerit in oculis tuis, dabo tibi argentū pro pretio *ejus* q̃ æquum
fuerit. Et dixit Naboth ad Ahhab, Absit mihi à Dn̄o ut dem hæreditatē pa- 3
trum meorū tibi. Et venit Ahhab in domum suā turbat⁹, et dolens propter 4
verbū q̃ locut⁹ fuerat secum Naboth Jizreghelæus, qui dixerat, Non dabo
tibi hæreditatem patrum meorum: et cubuit sup lectū suum, et avertit faciē
suā, et non comedit panem. Et venit ad illū Izebel uxor ejus, et locuta est 5
cum eo; Quare spiritus tuus aversus est, et non comedis panem? Et locutus 6
est cum illa, Quia locutus sum cum Naboth Jezreghelæo, et dixi illi, Da
mihi vineā tuā pro argento; aut si tu vis, dabo tibi vineā pro ea: et dixit,
Non dabo tibi vineā meā. Et dixit ei Izebel uxor ej⁹, Tu nunc prosperabis 7
regnum tuum sup Israel: surge comede panē, et jucundetur cor tuum; ego
dabo tibi vineā Naboth Jizreghelæi. Et scripsit epistolā in nomine Ahhab 8
et sigillavit [*illam*] annulo ejus, et misit epistolā ad senes, et ad magistratus
qui erant in civitate sedentes cum Naboth. Et scripsit in epistola, di- 9
cendo, Decernite jejuniū, et sedere facite Naboth in capite populi. Et col- 10
locate duos viros filios improbitatis contra eum, et testentur [*adversus*]
illum, dicendo: Blasphemâsti Deū, et regi maledixisti: et educite illum, &
lapidate eū, et occidatur. Et fecerunt homines civitatis illius senes et ma- 11
gistratus, qui sedebant in civitate illius, ut id quod miserat ad eos Izebel,
sicut scriptū erat in epistola quam miserat ad eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Is auté festinans abstersit cinerē à vultu suo, 41
agnovitque rex Israelis eum ex prophetis es-
se: Et dixit illi, Sic dicit Dominus, Quia ho- 42
minem anathemati devotū è manu dimisisti,
erit anima tua pro anima ipsius, & populus
tuus pro populo ipsius. Quapropter abiit 43
rex Israelis domum suam tristis & indigna-
bundus, & ingressus est Samariam.

CAP. XXI.

Contigit autem his rebus gestis, cùm vi- 1
neam haberet Naboth Jezraelita in Jezraele
ad latus ædis Ahab regis Samariæ, Ut dice- 2
ret Ahab ad Naboth, Da mihi vineam tuam,
ut cedat mihi in hortum olerum, quandoqui-
dem contigua est lateri domûs meæ: dabóque
tibi pro ea vineam illā meliorē; vel si magis,
solvam pecuniā pretiū ejus. Ait Naboth ad 3
Ahab, Non pmittat mihi Dñs ut dem tibi hæ-
reditatem majorū meorum. Quamobrem re- 4
diit Ahab domū suam tristis & indignabun-
dus propter responsum qđ dederat ei Naboth
Jezraelita, *dicens*; Nequaquam dabo tibi hæ-
reditatem majorū meorum: jacuitque sup le-
ctum suum, & avertit faciem suam, nec comē-
dit panem. Veniens autem ad eum Izabel 5
uxor ejus, dixit illi; Ecquid fastidios⁹ est ani-
mus tuus, nec vis comedere panē? Ad quam 6
ille ait, Quia dixerā Nabotho Jezraelitæ, Da
mihi vineam tuam pro pecunia; aut si mavis,
dabo tibi pro ea vineā illā meliorē: ipse verò
respondit mihi, Nequaquā dabo tibi vineam
meam. Ait illi uxor ejus, Túne aptus es ad re- 7
gnandum sup Israelem? surge, comede panē,
bonóque sis animo: ego dabo tibi vineā Na-
bothi Jezraelitæ. Scripsit itaque epistolā no- 8
mine Ahabi, & obsignavit eam annulo ipsius,
misitque epistolā ad seniores & nobiles qui
degebant in civitate cum Naboth. Scripsit au- 9
tem in epistola, Indicite jejuniū, & collocate
Nabothū in principiis populi: Et adducite 10
duos homines flagitiosos, & collocate eos ex
adverso ipsius; qui testentur contra eum, di-
cántque, Blasphemavit Naboth Deū ac regē;
tum educite eum, & lapidib⁹ obruite ut mo-
riatur. Fecerunt ergò cives urbis ejus, *nem-* 11
pe seniores & nobiles qui degebant in civita-
te cum Naboth, quemadmodum miserat ad
eos Izabel, quemadmodum scriptum erat in
epistola quam miserat ad eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 فبادر وازال الرماد عن عينيه وعلم الملك انه من تلامذة الانبياء * ثم قال له كذا قال الله
42 جزاوك على تخليتك رجلا يستحق القتل بعد قبضه ان اجعل نفسك بدلا من نفسه وموتك
43 بدلا من موته * ومضى ملك بني اسرائيل الى بيته وهو حزين وكئيب * ووافى سومرون *
1 الفصل الحادي والعشرون * فلما كان بعد هذا الكلام فانه كان كرم لنابوت
2 اليزرعالي ملاصقا لهيكل احاب ملك سومرون * فخاطب احاب لنابوت قايلا له ان اعطني
كرمك ليكون لي بستانا اذ كان قريبا ملاصقا لمنزلي فاني اعطيك بدلا منه كرما خيرا منه
3 وان كان احب اليك عينه ورقا عما يساوي * فاجاب نابوت احاب حاش لي بين يدي الله ان
4 اجعل لك محلة ابائي * وجاء احاب الى بيته حزين كئيب من الكلام الذي خاطبه نابوت
اليزرعالي اذ قال اني لا اعطيك محلة ابائي واضطجع على سريره وادار وجهه ولم ياكل
5 طعاما * فوافته ايزابيل زوجته وقالت له ما بال روحك كئيبة حزينة ولم تاكل طعاما * فقال
6 لها ذاك لاني خاطبت نابوت اليزرعالي وقلت له اعطني كرمك بالفضة او ان تحب اعطيك
7 كرما بدله فقال لست اعطيك كرمي * فقالت له ايزابيل زوجته انت الان لا تصلح ان
تكون ملكا على اسرائيل قم فكل طعاما وطب نفسا فاني انا اعطيك كرم نابوت اليزرعالي
8 * ثم انها كتبت كتابا باسمه وختمته بخاتمه وانفذت الكتب الى الشيوخ والاحرار الذين في
9 قرية نابوت الذين يجلسون معه * وكان فيما كتبت اجروا على انفسكم صياما واجلسوا نابوت
10 في صدر جماعتكم * وايتوا برجلين فاجرين واجلسوهما امامه ويشهدان عليه قايلين انك
11 سببت الله ولعنت الملك واخرجوه وارجموه حتى يموت * وفعل كذاك اهل قريته من الشيوخ
والاحرار كما انفذت اليهم ايزابيل حسب ما كتبت في الكتب الذي وجهها اليهم *

Tunc festinans amovit cinerem ab oculis 41
suis, cognovitque rex eum esse è discipulis
prophetarum: Tum dixit ad eum, Sic dicit 42
Deus, Pœna tua, quòd hominē nece dignū
dimiseris postquam præhenderas eum, erit
ut substituam animam tuam pro anima
ipsius, & necem tuam pro nece ipsius. Sic 43
abiit rex Israelitarum domum suam tristis
ac dolens, venitque Samariam.

CAP. XXI.

His rebus gestis, vineam habebat Na- 1
both Jezraelita contiguam templo Achabi
regis Samariæ. Quapropter allocutus est 2
Achab Nabothum dicens ei, Cedò mihi
vineam tuam, ut sit mihi in hortum, quan-
doquidem propinqua & contigua est ædi-
bus meis; & ego dabo tibi loco illius vine-
am istā meliorem, vel si tibi gratius fuerit,
pro pretio ejus tantum *pecuniæ quanti va-*
let. Respondit Naboth Achabo, Absit à me 3
coram Deo, ut tibi cedam possessionem pa-
trum meorum. Venit ergò Achab domum 4
suam tristis ac mœrens propter verba qui-
bus allocutus eum fuerat Naboth Jezrae-
lita dicens, Haudquaquam cedam tibi
possessionem patrum meorum; & decum-
bens super lectum suum vertit faciem su-
am, neque comēdit cibum. Veniens autem 5
ad eum Izabel uxor ejus, dixit illi, Quam
ob causam tristi ac mœrenti es animo, nec
cibum comedis? Cui is respondit, quia allo- 6
cutus Nabothum Jezraelitam dixeram ei,
Cedò mihi vineam tuam pecuniā, aut si
mavis, dabo tibi vineam loco illius; ipse
verò dixit, Non cedam tibi vineam me-
am. Dixit ad eum Izabel uxor ejus, Te 7
sanè dedecet esse regem super Israelitas;
surge, comede cibum, & bono sis animo;
ego enim dabo tibi vineam Nabothi Jez-
raelitæ. Tum scribens illa epistolam no- 8
mine ipsius, eamque sigillo ejus obsignans,
misit literas ad seniores & nobiles qui
erant in civitate Nabothi, qui cum eo de-
gebant. In scriptis autem hoc *continéba-* 9
tur, Præscribite vobis ipsis jejunium, &
collocate Nabothum in præcipuo loco con-
sessûs vestri: Et adducentes duos homines 10
perditos, collocate eos ante ipsum; & hi
testimonium ferant adversùs eum dicen-
tes, Tu Deum blasphemâsti, & regi male-
dixisti: tum educentes eum, lapidate illum
donec moriatur. Ita fecerunt concives ejus 11
seniores & nobiles, prout miserat ad eos
Izabel, quemadmodum scripserat in lite-
ris quas miserat ad eos.

מלכים א: כא

Textus Hebraicus

populi capite in Naboth fecerunt sedere &, jejunium Prædicaverunt
12 קראו צום והשיבו את־נבות בראש העם:
eum contra sederunt & , belial filii viri duo Veneruntque
13 ויבאו שני האנשים בני־בליעל וישבו נגדו
populo coram Naboth belial viri eum sunt testificati &
ויעדהו אנשי הבליעל את־נבות נגד העם
extra eum deduxerunt & :regi & , Deo Naboth Benedixit:dicendo
לאמר ברך נבות אלהים ומלך ויצאהו מחוץ
Miseruntque .est mortuus &, lapidibus in eũ lapidaverunt &, civitatem
14 לעיר ויסקלהו באבנים וימת: וישלחו
fuit Et .est mortu⁹ &, Naboth est Lapidatus : dicendo ,Izebel ad
15 אל־איזבל לאמר סקל נבות וימת: ויהי
esset mortuus &, Naboth esset lapidatus quòd Izebel audire secundùm
כשמע איזבל כי־סקל נבות וימת
Naboth vineam posside ,Surge : Achab ad Izebel dixit &
ותאמר איזבל אל־אחאב קום רש את־כרם נבות
Naboth non quoniam :pecunia in tibi dare renuit qui , Izrehelitæ
היזרעאלי אשר מאן לתת־לך בכסף כי אין נבות
esset mortu⁹ quod ,Achab audire secundum fuit Et .est mortuus sed ,vivit
16 חי כי־מת: ויהי כשמע אחאב כי מת
, Izrehelitæ Naboth vineam ad descendendum ad Achab surrexit &, Naboth
נבות ויקם אחאב לרדת אל־כרם נבות היזרעאלי
Tisbiten Elijahu ad DOMINI verbum fuit Et .eam possidendum ad
17 לרשתו: ויהי דבר־יהוה אל־אליהו התשבי
qui , Israel regis Achab occursum in descende ,Surge : dicendo
18 לאמר: קום רד לקראת אחאב מלך־ישראל אשר
.eã possidendã ad illuc descendit quam Naboth vinea in ecce :Someron in
בשמרון הנה בכרם נבות אשר־ירד שם לרשתו:
,occidisti Nonne : DOMINUS dixit Sic :dicendo ,eũ ad loquêris Et
19 ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה הרצחת
: DOMINUS dixit Sic :dicendo ,eũ ad Loquerisque ? possedisti etiam &
וגם־ירשת ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה
canes lingent ,Naboth sanguinẽ canes linxerunt quo loco In
במקום אשר לקקו הכלבים את־דם נבות ילקו הכלבים
: Elijahu ad Achab dixit Et .tu etiam,tuum sanguinem
20 את־דמך גם־אתה: ויאמר אחאב אל־אליהו
faciendũ ad te vendidisti quia ,Inveni : dixit & ?mi inimice me invenisti Nũ
המצאתני איבי ויאמר מצאתי יען התמכרך לעשות
,malum te ad adducens ego Ecce .DOMINI oculis in malum
21 הרע בעיני יהוה: הנני מבי אליך רעה
, clausum & ,pariete in mingentẽ Achab succidã & ,te post auferam &
ובערתי אחריך והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור
domum sicut tuam domum dabo Et .Israel in derelictum &
22 ועזוב בישראל: ונתתי את־ביתך כבית
irritationem ad ,Achijah filii Bahasa domũ sicut & ,Nebat filii Jarobham
ירבעם בן־נבט וכבית בעשא בן־אחיה אל־הכעס
Izebel ad etiam Et .Israel fecisti peccare & , irritâsti qua
23 אשר הכעסת ותחטא את־ישראל: וגם־לאיזבל
Izebel comedent Canes : dicendo ,DOMINUS est locutus
דבר יהוה לאמר הכלבים יאכלו את־איזבל
comedent civitate in Achab ipsi Mortuum .Izrehel antemurale intra
24 בחל יזרעאל: המת לאחאב בעיר יאכלו
non Verè .cœli volucris comedent ,agro in mortuum & : canes
25 הכלבים והמת בשדה יאכלו עוף השמים: רק לא־
oculis in malum faciendum ad seipsum vendiderit qui Achab sicut fuit
היה כאחאב אשר התמכר לעשות הרע בעיני
fecit abominationes Et .ejus uxor Izebel eum seduxit quia ,DOMINI
26 יהוה אשר־הסתה אתו איזבל אשתו: ויתעב
Emorræi fecerunt quæ omnia juxta , idola post eundo , valde
מאד ללכת אחרי הגללים ככל אשר עשו האמרי
.Israel filiorum facie à DOMINUS expulit quos
אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל:

Versio VUL. LAT.

12 Prædicaverunt jejunium, & sedere fecerunt Naboth inter
13 primos populi. Et adductis duobus viris filiis diaboli, fecerunt eos sedere contra eũ: at illi, scilicèt ut viri diabolici, dixerũt contra eum testimonium coram multitudine; Benedixit Naboth Deum et regem: quam ob rem eduxerunt eum extra civitatẽ, & lapidibus in-
14 terfecerunt. Miserúntque ad Jezabel, dicentes; Lapidat⁹ est
15 Naboth, & mortuus est. Factũ est autẽ, cùm audisset Jezabel lapidatum Naboth, & mortuum, locuta est ad Achab; Surge, & posside vineam Naboth Jezrahelitæ, qui noluit tibi acquiescere, & dare eam acceptã pecuniã: non enim vivit Naboth, sed mortuus est.
16 Quod cùm audisset Achab, mortuũ videlicèt Naboth, surrexit, & descendebat in vineã Naboth Jezrahelitæ, ut possi-
17 deret eam. Fact⁹ est igitur sermo Domini ad Eliam Thesbi-
18 ten, dicens; Surge, & descende in occursũ Achab regis Israel, qui est in Samaria: ecce ad vineã Naboth descendit, ut
19 possideat eam: Et loquêris ad eum, dicens; Hæc dicit Dominus; Occidisti, insuper & possedisti. Et post hæc addes, Hæc dicit Dñs; In loco hoc in quo linxerunt canes sanguinẽ Naboth, lambent quoque san-
20 guinem tuum. Et ait Achab ad Eliam, Num invenisti me inimicum tibi? Qui dixit; Inveni, eò quòd venundatus sis, ut faceres malum in conspectu Do-
21 mini. Ecce ego inducam super te malum, & demetam posteriora tua, & interficiam de Achab mingentem ad parietem, & clausum & ultimum in Is-
22 rael. Et dabo domum tuam sicut domum Jeroboam filii Nabat, & sicut domum Baasa filii Ahia: quia egisti, ut me ad iracundiã provocares, & pec-
23 care fecisti Israel. Sed & de Jezabel locutus est Dominus, dicens; Canes comedent Jeza-
24 bel in agro Jezrahel. Si mortuus fuerit Achab in civitate, comedent eum canes: si autem mortuus fuerit in agro, come-
25 dent eum volucres cœli. Igitur non fuit alter talis sicut Achab, qui venundatus est ut faceret malũ in conspectu Domini: concitavit enim eum
26 Jezabel uxor sua, Et abominabilis factus est, in tantum ut sequeretur idola, quæ fecerant Amorrhæi, quos consumpsit Dominus à facie filiorum Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβε πάντας τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἅρματα, καὶ ἐπάταξε (ο) πληγὴν μεγάλην ἐν Συρίᾳ.
22 Καὶ προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ (π) εἶπε, Κραταιοῦ καὶ γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσεις, ὅτι (ρ) ἐπιστρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς (σ) Συρίας ἀναβαίνει ἐπὶ σέ.
23 Καὶ οἱ παῖδες βασιλέως (τ) Συρίας καὶ εἶπον, Θεὸς ὀρέων Θεὸς Ἰσραὴλ καὶ οὐ Θεὸς κοιλάδων, διὰ τοῦτο ἐκραταίωσεν ὑπὲρ ἡμᾶς· ἐὰν δὲ (υ) πολεμήσωμεν αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, (φ) εἰ μὴν κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς.
24 Καὶ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποίησον· ἀπόστησον τοὺς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ (χ) θοῦ ἀντ' αὐτῶν σατράπας,
25 Καὶ ἀλλάξομέν σοι δύναμιν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν (†) πεσοῦσαν, καὶ ἵππον κατὰ τὴν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρματα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, καὶ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς. καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς (ψ) αὐτῶν, καὶ ἐποίησεν οὕτως.
26 Καὶ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς Ἄδερ τὴν Συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς (ω) Ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ.
27 Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν, (α) καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντην αὐτῶν. καὶ (β) παρενέβαλεν Ἰσραὴλ ἐξεναντίας αὐτῶν ὡσεὶ δύο ποίμνια αἰγῶν· καὶ Συρία ἔπλησε τὴν γῆν.
28 Καὶ (γ) προσῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, Τάδε λέγει κύριος, (δ) Ἀνθ' ὧν εἶπε Συρία, Θεὸς ὀρέων κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ καὶ οὐ Θεὸς κοιλάδων (ε) αὐτὸς, καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην εἰς χεῖρα σὴν, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος.
29 Καὶ παρεμβάλλουσιν (ζ) οὗτοι ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ἐν (η) τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ προσήγαγεν ὁ πόλεμος, καὶ ἐπάταξεν Ἰσραὴλ τὴν Συρίαν ἑκατὸν χιλιάδας πεζῶν (θ) μιᾷ ἡμέρᾳ.
30 Καὶ ἔφυγον οἱ κατάλοιποι εἰς Ἀφεκὰ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοίπων. καὶ υἱὸς Ἄδερ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κοιτῶνος, εἰς τὸ ταμιεῖον.
31 (ι) Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οἶδα ὅτι βασιλεῖς Ἰσραὴλ βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν· ἐπιθώμεθα (κ) δὴ σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας ἡμῶν, καὶ σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ ἐξέλθωμεν πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, εἴπως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν.
32 Καὶ περιεζώσαντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ (λ) ἔθηκαν σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ (μ) εἶπον τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, Δοῦλός σου υἱὸς Ἄδερ λέγει, (ν) Ζησάτω δὴ ἡ (ξ) ψυχὴ ἡμῶν. καὶ εἶπεν, Εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μου ἐστί.
33 Καὶ οἱ ἄνδρες οἰωνίσαντο, καὶ ἐσπεύσαντο· καὶ (ο) ἀνελέξαντο τὸν λόγον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπον, Ἀδελφός σου υἱὸς (π) Ἄδερ. καὶ εἶπεν, Εἰσέλθατε καὶ λάβετε αὐτόν. καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀναβιβάζουσιν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ (ρ) ἅρμα.

21 *Et egressus est rex Israel, & cepit omnes equos, & currus; & percussit plagam magnã in Syria.*
22 *Et accessit propheta ad regem Israel, & dixit; Confortare, & cognosce, & vide, quid facies; quoniam revertente anno filius Ader rex Syriæ ascendit super te.*
23 *Et pueri regis Syriæ. (o) Et dixerunt; Deus montium Deus Israel, & non Deus vallium: propter hoc valuit super nos. Si autem impugnemus eos per planum; profectò valebimus super eos.*
24 *Et verbum hoc fac. Amove reges, unumquemque in locum suum: & pone pro eis satrapas:*
25 *Et (p) instaurabimus tibi virtutem secundùm virtutem, quæ cecidit; & equum juxta equum, & currus juxta currus: & pugnabimus adversùs eos per planum; & valebimus super eos. Et audivit vocem (q) ejus, & fecit sic.*
26 *Et factum est revertente anno, & recognovit filius Ader Syriam, & ascendit in Apheca ad bellandum super Israel.*
27 *Et filii Israel recogniti sunt, & advenerunt in occursũ eorũ. Et castrametatus est Israel ex adverso eorum, tanquam duo greges caprarum.*
28 *Et Syria implevit terram. Et accessit homo Dei, & dixit regi Israel; Hæc dicit Dominus; Pro eo, quòd dixit Syria, Deus montium Dominus Deus Israel, & non Deus vallium ipse; & dabo virtutem magnam hanc in manum tuam, & cognosces, quia ego Dominus.*
29 *Et castrametantur hi è regione horum septem dies. Et factum est in die septima, & appropinquavit prælium, & percussit Israel Syriam centum millia peditum una die.*
30 *Et fugerunt reliqui in Apheca in civitatem: & cecidit murus super viginti & septem millia virorum, qui remanserant. Et filius Ader fugit, et intravit in domum, (r) cubiculo in thalamum:*
31 *(ſ) Et dixit pueris suis; Novi, quia reges Israel, reges misericordiæ sunt: Imponamus nunc saccos super lumbos nostros, & funiculos super capita nostra, & exeamus ad regem Israel, si fortè vivificabit animas nostras.*
32 *Et induti sunt saccis super lumbos suos, & posuerunt funiculos super capita sua, & dixerunt regi Israel; Servus tuus filius Ader dicit, Vivat, quæso, anima nostra. (t) Et dixit; Si adhuc vivit, frater meus est.*
33 *Et viri pro omine acceperũt, & (u) pro fœdere, et rapuerũt verbũ de ore ej⁹, et dixerũt; Frater tu⁹ filius Ader. Et dixit, Ingredimini, et assumite eũ. Et egress⁹ est ad eum filius Ader: & faciunt ascendere eum ad eum super currum.*

MS. A. (ο) ἐν Συρίᾳ πληγὴν μεγάλην. Καὶ (π) εἶπεν αὐτῷ, Κραταιοῦ (ρ) ἐπιστρέψαντος (σ) Συρίας ἄνεισιν ἐπὶ (τ) Συρίας εἶπον πρὸς αὐτὸν, Θεὸς ὀρέων κύριος ὁ Θεὸς (υ) πολεμήσομεν (φ) εἰ μὴ (χ) θοῦ σατράπας ἀντ' αὐτῶν, Καὶ (†) πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ (ψ) αὐτῶν, (ω) Ἀφεκὰν (α) καὶ διοικήθησαν, καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν (β) παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (γ) προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, *Τάδε (δ) Ἀνθ' ὧν *Συρία, Ὁ Θεὸς (ε) αὐτὸς, δώσει τὴν (ζ) αὐτοὶ (η) τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ (θ) ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Καὶ (ι) Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ, Ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἴκου Ἰσραὴλ (κ) ὅδε σάκκους (λ) ἔθηκαν (μ) εἶπαν (ν) Ζήτω (ξ) ψυχή μου. (ο) ἀνελέξαν (π) Ἄδερ *λέγει καὶ εἶπεν, (ρ) ἅρμα *πρὸς αὐτόν. Καί

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 גזרו צומא ואותיבו ית נבות בריש עמא: ואתו תרין גברין בני רשעא ויתיבו לקבליה
13 ואסהידו גברי רשעא ית נבות קדם עמא למימר גדיף נבות קדם יי ומלכא לט ואפקוהי
14 מברא לקרתא ורגמוהי באבניא ומית: ושלחו לות איזבל למימר אתרגים נבות ומית:
15 והוה כד שמעת איזבל ארי אתרגים נבות ומית ואמרת איזבל לאחאב קום אחסין ית
16 כרמא דנבות יזרעאל דלא אבי למתן לך בכספא ארי לית נבות קים אלהין מית: והוה
כד שמע אחאב ארי מית נבות וקם אחאב למיחת לכרמא דנבות יזרעאלה למירתיה:
17 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם אליהו דמן תושב למימר: קום חות לקדמות אחאב
18 מלכא דישראל די בשמרון הא הוא בכרמא דנבות דנחת תמן למירתיה: ותמלל עמיה
19 למימר כדנן אמר יי הקטלתא ואף אחסנתא ותמלל עמיה למימר כדנן אמר יי באתרא
20 דלחיכו כלביא ית דמא דנבות ילחכון כלביא ית דמך אף דילך: ואמר אחאב לאליהו
21 האשכחתא לי בעיל דבבי ואמר אשכחית חלף דחשבתא למעבד דביש קדם יי: הא
אנא מיתי עלך בישתא ואפלי בתרך ואשיצי לאחאב ידע מדע ואחיד ושביק בישראל:
22 ואתן ית ביתך כבית ירבעם בר נבט וכבית בעשא בר אחיה על ארגזותא דארגזתא
23 וחיבתא ית ישראל: ואף על איזבל גזר יי למימר כלביא יכלון ית איזבל באחסנת
24 יזרעאל: דימות לאחאב בקרתא ייכלון כלביא ודימות ליה בחקלא ייכלון עופא דשמיא:
25 לחוד לא הוה כאחאב דחשיב למעבד דביש קדם יי דאטעיאת יתיה איזבל אתתיה:
26 וארשע לחדא למהך בתר טעותא ככל דעבדו אמוראה דתריך יי מן קדם בני ישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Decreverunt jejuniũ, et sedere fecerunt Naboth in capite populi. Et vene- 12
runt duo viri filii improbitatis, et sederunt contra illũ, et testati sunt viri 13
improbitatis [*adversùm*] Naboth, ante populũ, dicendo, Blasphemavit
Naboth Dñm, et regi maledixit: et eduxerunt illũ extra civitatẽ, et lapida-
verunt eum lapidib⁹, et mortu⁹ est. Et miserunt ad Izebel, dicendo: Lapida- 14
tus est Naboth, et mortu⁹ est. Et fuit cùm audisset Izebel, quòd lapidatus 15
esset Naboth, et mortu⁹ esset, dixit Izebel ad Ahhab: Surge, posside vineam
Naboth Jizreghelæi, quã noluit dare tibi pro argento; quia non est Naboth
superstes sed mortu⁹. Et fuit cùm audisset Ahhab quòd mortu⁹ esset Na- 16
both, surrexit Ahhab ut descenderet in vineã Naboth Jizreghelæi ad pos-
sidendũ eã. Et fuit verbũ prophetiæ à facie Dñi cum Eliah qui [*erat*] ex 17
Thosab, dicendo: Surge descende in occursũ Ahhab regis Israel, qui est in 18
Somron: ecce *ille* [*est*] in vinea Naboth, ad quam descendit ut possideat
eam. Et loquêris cum eo, dicendo: Sic dixit Dñs, Nónne occidisti et etiam 19
hæreditâsti? et loquêris cum eo, dicendo: Sic dixit Dñs, In loco in quo lin-
xerunt canes sanguinẽ Naboth, lingent canes sanguinẽ tuũ etiam tuum. Et 20
dixit Ahhab ad Eliah, Num invenisti me auctor inimicitiæ meæ? et dixit, In-
veni, quia excogitâsti facere quod malũ est ante Dñm. Ecce ego adducõ 21
super te malũ, et extirpabo post te, et consumã de Ahhab cognoscentẽ co-
gnitionem, et clausum et derelictũ in Israel. Et dabo domũ tuam sicut do- 22
mũ Jerabgham filii Nebath, et sicut domũ Baghsa filii Ahhia, propter ir-
ritationẽ qua irritâsti et peccare fecisti Israel. Et etiam contra Izebel decre- 23
vit Dñs, dicendo: Canes comedent Izebel in hæreditate Jizreghel. [*Eum*] 24
qui mortu⁹ fuerit Ahhabo in urbe, comedent canes; et [*eum*] qui mortuus
fuerit in agro, comedent aves cœli. Veruntamen non fuit sicut Ahhab, qui 25
excogitavit facere quod malum est ante Dñm, quem errare fecit Izebel
uxor ejus. Et improbè egit valdè eundo post errores, juxta omnia quæ 26
fecerant Emorræi, quos expulit Dñs à facie filiorũ Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܩܪܘ ܨܘܡܐ. ܘܐܘܬܒܘܗܝ ܠܢܒܘܬ ܒܪܝܫ ܥܡܐ. * ܘܐܬܝܘ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܒܢܝ ܥܘܠܐ.
13 ܘܐܘܬܒܘ ܠܘܩܒܠܗ. ܘܐܣܗܕܘ ܥܠܘܗܝ ܥܠ ܢܒܘܬ. ܘܐܡܪܘ. ܕܓܕܦ ܢܒܘܬ ܠܐܠܗܐ
ܘܠܡܠܟܐ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܪܓܡܘܗܝ ܒܟܐܦܐ. ܘܡܝܬ. * ܘܫܠܚܘ
14 ܠܐܝܙܒܠ. ܕܐܬܪܓܡ ܢܒܘܬ. ܘܡܝܬ. * ܘܟܕ ܫܡܥܬ ܐܝܙܒܠ ܕܡܝܬ ܢܒܘܬ. ܐܡܪܬ ܐܝܙܒܠ
15 ܠܐܚܐܒ. ܩܘܡ ܐܚܘܕ ܠܟܪܡܗ ܕܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܕܠܐ ܨܒܐ ܕܢܙܒܢܝܘܗܝ ܠܟ ܒܟܣܦܐ. ܡܛܠ
ܕܢܒܘܬ ܡܝܬ ܠܗ. ܘܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܚܝ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܚܐܒ ܕܡܝܬ ܢܒܘܬ. ܩܡ ܐܚܐܒ ܠܡܚܬ
16 ܠܟܪܡܗ ܕܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܕܢܐܪܬܝܘܗܝ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܘܬ ܐܠܝܐ ܕܡܢ
17 ܬܫܒܝ. ܠܡܐܡܪ. * ܩܘܡ ܚܘܬ ܠܐܘܪܥܗ ܕܐܚܐܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܒܫܡܪܝܢ. ܗܐ
18 ܒܟܪܡܗ ܕܢܒܘܬ ܐܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܕܢܚܬ ܠܬܡܢ ܠܡܐܪܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ
19 ܡܪܝܐ. ܗܐ ܩܛܠܬ. ܐܦ ܝܪܬܬ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܒܕܘܟܬܐ ܕܠܚܟܘ ܟܠܒܐ ܕܡܗ ܕܢܒܘܬ.
20 ܢܠܚܟܘܢ ܟܠܒܐ. ܐܦ ܕܡܟ ܕܝܠܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܚܐܒ ܠܐܠܝܐ. ܐܫܟܚܬܢܝ. ܒܥܠܕܒܒܝ.
21 ܐܡܪ ܠܗ. ܐܫܟܚܬܟ. ܡܛܠ ܕܐܙܕܒܢܬ ܠܡܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܗܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ
22 ܥܠܝܟ ܒܝܫܬܐ. ܘܡܥܒܪ ܐܢܐ ܒܬܪܟ. ܘܡܘܒܕ ܐܢܐ ܠܐܚܐܒ ܡܫܬܢ ܒܫܘܪܐ. ܘܐܚܝܕ
23 ܘܫܒܝܩ ܒܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܬܠ ܠܒܝܬܟ ܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܘܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܒܥܫܐ
24 ܒܪ ܐܚܝܐ. ܡܛܠ ܪܘܓܙܐ ܕܐܪܓܙܬ. ܘܐܚܛܝܬ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܦ ܠܐܝܙܒܠ ܡܠܠ ܡܪܝܐ
25 ܘܐܡܪ. ܟܠܒܐ ܢܐܟܠܘܢ ܠܐܝܙܒܠ ܒܚܩܠܐ ܕܐܝܙܪܥܝܠ. * ܡܢ ܕܡܐܬ ܠܐܚܐܒ ܒܡܕܝܢܬܐ
26 ܢܐܟܠܘܢܗ ܟܠܒܐ. ܘܡܢ ܕܡܐܬ ܒܚܩܠܐ. ܢܐܟܠܘܢܗ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܒܪܡ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܫ ܐܝܟ ܐܚܐܒ
ܕܐܙܕܒܢ ܠܡܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܕܐܦܝܣܬܗ ܐܝܙܒܠ ܐܢܬܬܗ.

* Indixerunt jejunium, & collocârunt Na- 12
bothum in principiis populi: Adduxe- 13
runt duos homines perditos, & collocârunt
eos ex adverso ipsius; & quum testati essent
homines illi contra Nabothum ac dixissent,
Blasphemavit Naboth Deum & regem; edu-
xerunt eum extra civitatem, & lapidibus
obruerunt ita ut moreretur. Tum mi- 14
serunt ad Izabel lapidatum esse Nabothum,
ac mortuum. Ut autem audivit Izabel 15
mortuum esse Nabothum, dixit Izabel ad
Ahab; Surge, posside vineam Nabothi Jez-
raelitæ qui noluit eam tibi vendere pecuniâ:
nam Naboth mortuus est, nec jam vivus est.
Audiens itaque Ahab mortuum esse Na- 16
bothum, surrexit Ahab descensurus ad vi-
neam Nabothi Jezraelitæ, ut possideret eam.
At factus est sermo Domini ad Eliam 17
qui erat ex Thesbi, dicendo; Surge, de- 18
scende obviam Ahabo regi Israelis, qui est
in Samaria; (ecce in vinea Nabothi Jezrae-
litæ est, quo descendit ad eam possidendam)
Et dic illi, Sic dicit Dominus; Nónne oc- 19
cidisti? & nónne possedisti? Sic dicit Do-
minus, In eodem loco in quo linxerunt ca-
nes sanguinem Nabothi, lingent etiam ca-
nes tuimetipsius sanguinem. Dixit Ahab 20
ad Eliam, Te ne convenire me, inimice mi?
Ait illi, Conveni te. Quia insolentior factus
es in perpetrandis sceleribus coram Domi-
no, Ecce illaturus sum in te malum, & ra- 21
cematurus post te, & deleturus Ahabo min-
gentem ad parietem, & ligantem ac solven-
tem in Israele. Reddámque domum tu- 22
am similem domui Jerobaami filii Nabati,
& similem domui Baasæ filii Ahiæ, propter
iram *Dei* à te concitatam, Israele ad pec-
catum inducto. Quin etiam Izabeli dicit 23
Dominus, Canes devorabunt Izabelem in
possessione Jezraelis. Morientem Ahabo 24
in civitate, devorabunt canes: & morien-
tem ei in deserto, devorabunt volucres cœli.
Cæterùm nullus fuit qui ut Ahab cogi- 25
târit mala perpetrare coram Domino, quip-
pe qui instigatus ab Izabele uxore sua. Is 26
enim turpissimè se fœdavit, & sectatus est idola, ut fecerant
Amoræi quos Dominus extinxerat è conspectu filiorum Israel.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * بان اجروا صوما · واجلسوا نابوت في صدر جماعتهم * ثم وافا الرجلان الفاسقان · ووقفا بين
يديه · وشهد الفاسقان علي نابوت بحضرة الجماعة · قايلين · قد قذف نابوت الباري ولعن
14 الملك · فاخرجوه خارج القرية · ورجموه بالحجارة حتي مات * ووجهوا الي ايزابيل · فعرفوها ان
15 نابوت قد رجم ومات * فلما علمت ايزابيل برجم نابوت وموته · قالت ايزابيل لاحاب · قم فرث كرم
16 نابوت اليزرعالي · الذي لم يجبك الي اعطاكه بالثمن · فانه ليس حي · بل قد مات * فلما
17 سمع احاب بموت نابوت · قام لينحدر الي كرمه ليرثه * وعند ذلك وافت نبوة من عند الله الي
18 ايليا التسبيتي · قايلا * قم فانحدر للقاء احاب ملك اسرايل الذي بشومرون · فانه الان في
19 كرم نابوت ليرثه * وخاطبه · قايلا كذاك قال الله · قتلت وورثت · ثم تقول له ايضا · كذاك
20 قال الله · في الموضع الذي ولغت الكلاب دم نابوت · تلغ الكلاب دمك انت ايضا * فقال احاب
لايليا · وجدتني يا عدوي · فقال له ايليا · نعم وجدت · جزاك علي صنيعك القبيح بين يدي
21 الله * وها انا جالب عليك شرا · ومستاصل من بعدك · حتي لا ابقي لاحاب كلبا علي حايط ·
22 ولا من يعقد ويحل في بني اسرايل * واجعل بيتك كمثل بيت يوربعام بن ناباط · وبيت بعسا
23 بن احيا · علي المسخطات التي اسخطت · واثمت بها ال اسرايل * وايضا علي ايزابيل قد اجرم
24 الله · قايلا · ان الكلاب ستاكل ايزابيل في ارث يزرعال * ومن مات لاحاب في القرية ياكله
25 الكلاب · ومن مات في الصحراء ياكله طير السماء * الا انه لم يكن كاحاب · الذي دبر
26 صنيع السوء بين يدي الله · بل اغرته ايزابيل زوجته * وافسد جدا باتباعه الطواغيت ·
واتي عليه جميع ما صنعه من ذلك الاموراييون · الذين استاصلهم الله من بين
يدي اسرايل ·

* *Nam indicto jejunio collocârunt Nabo-* 12
thum in præcipuo loco sui confessûs: Tum 13
accedentes duo illi homines perditi, ste-
terunt ante eum, & testati sunt duo illi
perditi contra Nabothum, coram confessu,
dicentes; Blaspemias vomuit Naboth in
Creatorem, & maledixit regi: quare
eduxerunt eum extra civitatem, & lapi-
dibus petierunt eum donec moreretur.
Deinde miserunt ad Izabelem, & indicâ- 14
runt ei Nabothum jam lapidibus obrutum,
ac mortuum. Cùm itaque rescivisset Iza- 15
bel lapidatum esse Nabothum, ac mor-
tuum; dixit Izabel ad Achabum, Surge,
posside vineam Nabothi Jezraelitæ, quam
pretio cedere tibi recusavit; is enim non
est in vivis, sed jam mortuus est. Igitur 16
Achab auditâ morte Nabothi, cùm sur-
rexisset ut descenderet in vineam ejus,
possessionem ejus initurus; Advenit il- 17
lico oraculum à Deo ad Eliam Thesbitem,
dicens; Surge, descende in occursum 18
Achabi regis Israel, qui est in Samaria
(is enim nunc est in vinea Nabothi ut
possessionem ejus ineat) Et alloquaris eum 19
dicens, Sic dicit Deus, Trucidâsti, & pos-
sessionem inivisti. Tum sic etiam dices
ad eum, Sic ait Deus, In loco in quo lin-
xerunt canes sanguinem Nabothi, lingent
canes tuum quoque sanguinem. Dixit au- 20
tem Achab ad Eliam, Invenisti me inimi-
ce mi? Ait ad eum Elia; Ita, inveni. Pro
turpi facinore tuo coram Deo, En ego 21
quoque inducturus sum in te malum, &
extirpaturus posteros tuos, ita ut ne ca-
nem quidem relinquam Achabo ad parie-
tem, neque qui liget ac solvat inter filios
Israel: Reddamq; domum tuam sicut do- 22
mum Jerobaami filii Nabati, & domum
Baasa filii Achiæ, propter irritationes
quas concitâsti, & quibus peccare fecisti
Israelitas. De Izabele quoque decrevit 23
jam Deus dicens, Canes devorabunt Iza-
belem in possessione Jezraelis. Præterea 24
quicunque morietur Achabo in civitate,
hunc devorabunt canes: & quicunque
morietur in solitudine, hunc devorabit vo-
lucre cœli. Veruntamen non fuit similis 25
Achabo, qui sit sceleratas actiones archi-
tectatus coram Deo: at solicitaverat eum
Izabel uxor ejus. Permultas enim turpi- 26
tudines commisit sectando idola, & con-
tigit illi quicquid ejus generis fecerant
Amoræi quos Deus extirpârat à conspectu
filiorum Israel.

מלכים א : כב

Versio VULG. LAT.

27 Itaq; cùm audisset Achab sermones istos, scidit vestimenta
sua, & operuit cilicio carnem
suam, jejunavitque & dormivit in sacco, & ambulavit de-
28 misso capite. Et factus est sermo Domini ad Eliam Thesbi-
29 ten, dicens; Nónne vidisti humiliatum Achab coram me?
quia igitur humiliatus est meî
causâ, non inducam malum in
diebus ejus, sed in diebus filii
sui inferam malum domui
ejus.

CAP. XXII.

1 Transierunt igitur tres anni
absque bello inter Syriam &
2 Israel. In anno autem tertio,
descendit Josaphat rex Juda
3 ad regem Israel. (Dixitque
rex Israel ad servos suos; Ignoratis quòd nostra sit Ramoth
Galaad, & negligimus tollere
4 eam de manu regis Syriæ?) Et
ait ad Josaphat, Veniésne mecum ad præliandum in Ramoth
5 Galaad? Dixitque Josaphat ad
regem Israel; Sicut ego sum,
ita & tu: populus meus, & populus tuus unum sunt: & equites mei, equites tui. Dixitque
Josaphat ad regem Israel; Quære, oro te, hodie sermonem Dñi.
6 Congregavit ergò rex Israel
prophetas, quadringentos circiter viros, & ait ad eos; Ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum, an quiescere? Qui responderunt; Ascende, & dabit
eam Dominus in manu regis.
7 Dixit autem Josaphat; Non est
hic propheta Domini quispiam, ut interrogemus per eum?
8 Et ait rex Israel ad Josaphat;
Remansit vir unus, per quem
possumus interrogare Dominum: sed ego odi eum, quia non
prophetat mihi bonum, sed malum, Michæas filius Jemla. Cui
Josaphat ait, Ne loquaris ita
9 rex. Vocavit ergò rex Israel
eunuchum quendam, & dixit ei;
Festina adducere Michæam
10 filium Jemla. Rex autem Israel, & Josaphat rex Juda, sedebant unusquisque in solio
suo, vestiti cultu regio, in area
juxta ostium portæ Samariæ, et
universi prophetæ prophetabant in conspectu eorum.
11 Fecit quoque sibi Sedecias filius
Chanaana cornua ferrea, &
ait; Hæc dicit Dominus; His
ventilabis Syriam, donec deleas eam.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

Et dixit ad eum; Civitates, quas cepit pater meus à patre tuo, reddam 34
tibi: & exitus pones tibi in Damasco, sicut posuit pater meus in Samaria: & ego in testamento dimittam te. Et disposuit ei testamentum, & dimisit eum. Et homo unus de 35
filiis prophetarum dixit ad proximum suum in verbo Domini, Percute nunc me. Et noluit homo percutere eum. Et dixit ad eum; Pro 36
eo quòd non audisti vocem Domini; & ecce tu recedis à me, et
percutiet te leo. Et abiit ab eo, &
invenit eum leo, & percussit eum.
Et invenit hominem alium, & dixit; Percute me nunc. Et percus- 37
sit eum homo (x) percutiens, &
contrivit. Et ivit propheta: & 38
astitit regi Israel super viam, &
obligavit in vitta oculos suos. Et 39
factum est, ut præteribat rex: & hic
clamabat ad regem, & dixit; Servus tuus exiit ad militiam belli: &
ecce vir introduxit ad me virum,
& dixit ad me; Custodi hunc virum: Si autem exiliens exilierit,
& erit anima tua pro anima ejus,
vel talentum argenti appendes. Et 40
factum est: circumspexit servus
tuus huc, & huc; & hic non erat. Et dixit ad eum rex Israel;
(y) Ecce & insidiæ apud me: occidisti. Et festinavit, & abstulit 41
vittam ab oculis suis. Et agnovit eum rex Israel, quia ex prophetis
hic. Et dixit ad eum, Hæc dicit 42
Dominus; Propterea quod emisisti tu virum perniciosum de manu tua; & erit anima tua pro
anima ejus, & populus tuus pro
populo ejus. Et abiit rex Israel 43
confusus, & (z) tristis: & venit
in Samariam.

CAP. XXII.

Et sedit tribus annis: & non 1
fuit bellum inter Syriam, & inter Israel. Et factum est in anno 2
tertio, & descendit Josaphat rex
Juda ad regem Israel. Et dixit rex 3
Israel ad pueros suos; Scitis,
(a) quia nobis Rhemmath Galaad: et nos tacemus capere eam de
manu regis Syriæ? Et dixit rex 4
Israel ad Josaphat; Ascendes nobiscum in Rhemmath Galaad ad
bellum? Et dixit Josaphat; Sicut (b) 5
ego, et tu sic: sicut populus meus, populus tuus: sicut equi mei, equi tui.
Et dixit Josaphat rex Juda ad
regem Israel; Interrogate, quæso,
hodie Dominum. Et congregavit 6
rex Israel omnes prophetas, circiter quadringentos viros. Et dixit eis rex; Si vadam in Rhemmath Galaad ad bellum, an cessem? Et dixerunt, Descende: &
dans dabit Dominus in manus regis.
Et dixit Josaphat ad regem Israel; (c) Non est hic propheta Domini, & interrogabimus Dominum per 7
eum? Et dixit rex Israel ad Josaphat; Unus (d) est vir ad interrogandum Dominum per eum: & ego 8
odi eum; quoniam non loquitur de
me bona, sed mala, Michæas filius Iemblaa. Et dixit Josaphat
rex Juda, Non dicat rex sic.

Targum JONATHAN. — תרגום יונתן

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit cùm audisset Ahhab verba hæc, scidit vestimenta sua, et ligavit saccum sup carnē suā, et jejunavit, et jacuit in sacco, et ambulavit discalceat'. 17 18
Et fuit verbū prophetiæ à Dño cum Eliah qui [*erat*] ex Thosab, dicendo: 19
Num vidisti quòd humiliat' est Ahhab ante me? propterea quòd humiliaverit se ante me, non adducam malum in diebus ejus: in diebus filii ejus
adducam malum super domum ejus.

CAP. XXII.

Et federunt tribus annis; non fuit bellū inter Aram et Israel. Et fuit anno tertio, et ascendit Jehosaphat rex trib' dom' Jehudah, ad regē Israel. Et
dixit rex Israel servis suis, Num cognovistis quòd nostra sit Ramoth Gilghad, et nos quiescim' à recipiendo eam de manu regis Aram? Et dixit ad
Jehosaphat, Num venies mecū ad incundū bellū in Ramoth Gilghad? &
dixit Jehosaphat regi Israel, Ego sicut tu, popul' me' sicut popul' tu', equi
mei sicut equi tui. Et dixit Jehosaphat regi Israel, Interroga quæso hodie
verbū Dñi. Et congregavit rex Israel prophetas mendaces, quasi quadringentos viros; et dixit illis, Nū ibo in Ramoth Gilghad ad ineundū bellū, an
abstinebo? et dixerunt, Ascende et tradet [*eam*] Dñs in manū regis. Et dixit Jehosaphat, An non hic est propheta Dñi adhuc ut quæram' ex eo? Et
dixit rex Israel ad Jehosaphat, adhuc est vir un' de quo quæram' verbum
Dñi, sed ego odi eum; quia non vaticinabitur super me bonum, sed malum,
Micha filius Jimlah: et dixit Jehosaphat, Ne dicat rex sic. Et vocavit rex
Israel eunuchū unū, et dixit, *Accelera quære* Michajahu filiū Jimlah. Et rex
Israel et Jehosaphat rex Jehudah, sedebant quisq; sup soliū suū vestiti vestib', & sedentes in area in introitu portæ Somron, et omnes prophetæ
mendaces vaticinabantur ante illos. Et fecerat sibi Szidkiah filius Chenaghana cornua ferri, et dixit, Sic dixit Dñs, His occides homines Aram
quousq; consumas eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܟܕ ܫܡܥ ܐܚܐܒ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܨܪܐ ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܬܟܣܝ ܣܩܐ ܥܠ ܒܣܪܗ. ܘܨܡ *
27 ܘܕܡܟ ܒܣܩܐ. ܘܗܠܟ ܚܦܝܐ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܠܝܐ ܕܡܢ ܬܫܒܝ
28 ܟܕ ܐܡܪ. * ܚܙܝܬ ܕܐܬܟܢܥ ܐܚܐܒ ܡܢ ܩܕܡܝ. ܡܛܠ ܕܐܬܟܢܥ ܡܢ ܩܕܡܝ. ܠܐ ܐܝܬܐ ܒܝܫܬܐ
29 ܒܝܘܡܘܗܝ. ܒܝܘܡܝ ܒܪܗ ܐܝܬܐ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܒܝܬܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *
1 * ܘܝܬܒܘ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܩܪܒܐ ܒܝܬ ܐܕܘܡ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ ܒܫܢܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ.
2 ܘܢܚܬ ܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܘܬ ܐܚܐܒ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
3 ܠܥܒܕܘܗܝ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܕܝܠܢ ܗܝ ܪܡܬ ܓܠܥܕ. ܘܫܬܝܩܝܢܢ ܠܢ ܡܠܡܣܒ ܠܗ
4 ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. * ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܫܦܛ. ܐܙܠ ܐܢܬ ܥܡܝ ܠܩܪܒܐ ܠܪܡܬ
ܓܠܥܕ. ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ. ܐܙܠ ܐܝܟ ܕܐܢܬ. ܘܥܡܝ ܐܝܟ ܥܡܟ. ܘܪܟܫܝ ܐܝܟ ܪܟܫܟ.
5 * ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܫܐܠ ܗܫܐ ܝܘܡܢܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܟܢܫ
6 ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܢܒܝܐ. ܐܝܟ ܐܪܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܙܠ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ
ܠܩܪܒܐ. ܐܘ ܐܫܬܒܩ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܣܩ. ܢܫܠܡ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ ܡܠܟܐ. * ܘܐܡܪ
7 ܝܗܘܫܦܛ. ܠܝܬ ܗܪܟܐ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܢܫܐܠ ܡܢܗ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
8 ܠܝܗܘܫܦܛ. ܥܘܕ ܐܝܬ ܓܒܪܐ ܚܕ. ܕܢܫܐܠ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢܗ. ܘܐܢܐ ܣܢܐ ܐܢܐ ܠܗ.
ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܢܒܐ ܥܠܝ ܛܒܬܐ. ܐܠܐ ܒܝܫܬܐ. ܡܝܟܐ ܫܡܗ ܒܪ ܝܡܠܐ. ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ.
9 ܠܐ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܗܟܢܐ. * ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܡܗܝܡܢܐ ܚܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܓܠ
10 ܠܡܝܟܐ ܒܪ ܝܡܠܐ. * ܘܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܓܒܪ ܥܠ
ܟܘܪܣܝܗ. ܠܒܝܫܝܢ ܠܒܘܫܐ ܨܒܝܥܐ. ܒܬܪܥܐ ܕܫܡܪܝܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ
11 ܡܬܢܒܝܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܨܕܩܝܐ ܒܪ ܟܢܥܢܐ ܩܪܢܬܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܐܡܪ.
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܒܗܠܝܢ ܬܢܓܚ ܠܐܕܘܡܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܬܫܠܡ ܐܢܘܢ.

Cùm autem audiſſet Ahab hujuſmodi ſermo- 27
nem, diſcidit veſtimenta ſua, texítque ſe ſacco
ſuper carnem ſuam, jejunavit, cum ſacco cu-
bavit, nudíſque pedibus inceſſit. Tum fuit 28
ſermo Domini ad Eliam qui erat è Thesbi,
dicendo; Vidiſti quomodo erubuit Ahab à 29
conſpectu meo? eò quòd erubuerit à con-
ſpectu meo, non inducam malum *illud* in die-
bus ejus; in diebus filii ejus inducam malum
ſuper domum ejus.

CAP. XXII.

Quieverunt ergò trib⁹ annis, nullúmq; fuit 1
bellum inter Adum & Iſraelem. Sed anno 2
tertio factum eſt ut deſcenderet Joſaphat rex
Juda ad Ahab regem Iſraelis, Dicerétque rex 3
Iſraelis ad ſervos ſuos, Noviſtis quòd noſtra
ſit Ramath-gelaad; quouſque igitur neglige-
mus eam recuperare de manu regis Adum?
Diceret etiam ad Joſaphat, Iturúſne es me- 4
cum ad bellum in Ramath-gelaad? Reſpondit
Joſaphat, Ibo ſicut tu, & populus meus ſicut
popul⁹ tuus, & equi mei ſicut equi tui. Dixítq; 5
Joſaphat ad regem Iſraelis, Conſule quæſo
hodiè oraculum Domini. Quamobrem con- 6
gregans rex Iſraelis prophetas ferè quadrin-
gentos viros, dixit eis, Ibóne in Ramath-
gelaad ad bellum, an manebo? Dicunt ei,
Aſcende; traditurus eſt eos Dominus in ma-
nus tuas ô rex. Et ait Joſaphat, Annon eſt hic
Dei propheta, ut conſulamus eum? Reſpon- 7
dit rex Iſraelis Joſaphato, eſt adhuc vir qui- 8
dam à quo poſtulare *poſſemus* oraculum Do-
mini; ſed ego odi eum, quia non prophetat
de me bonum, ſed malum: Micha eſt no-
men ejus, Jamlæ filius. Dixit autem Joſaphat,
Ne loquatur rex ita. Itaque advocato rex Iſ- 9
raelis quodam eunucho, Dixit ei, Feſtinanter
ad Micham Jamlæ filium *advola*. Interea rex 10
Iſraelis, & Joſaphat rex Juda ſedebant quiſ-
que ſuper ſolium ſuum veſtibus induti verſi-
coloribus, in ingreſſu portæ Samariæ, &
omnes illi prophetæ vaticinabantur coram
eis. Fecítque ſibi Sedecias Chananeæ filius 11
cornua ferrea, & dicebat, Sic dicit Dominus,
His feries Adumæos donec abſumas eos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * فلما سمع احاب هذا الكلام * شق ثيابه * وجعل على بدنه مسحا * وصام وبات في المسح * ومشي
28 حافيا * ثم ورد كلام الله عند ذاك الى ايليا التسبي * قايلا * ارايت كيف خضع احاب قدامي
29 جزاه على خضوعه * ان لا اتي بتلك الشرور في ايامه * بل في ايام ابنه احل السوء باهل بيته *
1 • الفصل الثاني والعشرون * * واقاموا ثلاثة سنين لم تكن ملحمة بين ارام
2 وبين بني اسرايل * ولما كان في السنة الثالثة انحدر يهوشافاط ملك يهودا الى ملك اسرايل *
3 * فقال ملك اسرايل لعبيده * قد تعلمون ان لنا راموث جلعاد * ونحن ممسكون عن ارتجاعها
4 من يد ملك ارام * وقال ليهوشافاط * امضي معي للملحمة بسبب راموث جلعاد * فقال يهوشافاط
5 لملك اسرايل * نعم * فاني في هذا كمثلك * وشعبي شعبك * وخيلي كخيلك * فقال يهوشافاط
6 لملك ال اسرايل * فالتمس الان في مثل هذا اليوم كلام الله * فجمع ملك ال اسرايل الانبياء
الكذبة * اربع مائة رجل * وقال لهم * امضي بسبب راموث جلعاد للملحمة ام امتنع * فقالوا
7 امض * ويسلمهم الله في يد الملك * فقال يهوشافاط * فهل بقي نبي الله * ونستعلم منه * فقال
8 ملك اسرايل ليهوشافاط * بل ههنا رجل اخر نستعلم منه كلام الله * وانا قد شنيته اذ كان
9 لا يتنبي على خيرا بل شرا * وهو ميخا بن يملا * فقال يهوشافاط * لا يقول الملك كذاك * فدعي
10 ملك ال اسرايل باحد الخدام * وقال * بادر باحضار ميخا بن يملا مسرعا * وكان ملك ال
اسرايل * ويهوشافاط ملك ال يهودا * في ذاك من وقت جالسين على كراسيهما * وهما لابسين
11 لباسهما في الاندر * بحضن مدخل باب سومرون * وجماعة الانبياء الكذبة متنبين بين
يديهما * وصنع صدقيا بن كناعنا قرني حديد * وقال * كذاك قال الله * بهذين تقتل قوم
ارام * حتى تفنيهم *

Cùm autem audiſſet Achab ejuſmodi ver- 27
ba, laceratis veſtibus, impoſitóque corpori
ſuo cilicio, jejunavit, & pernoctavit in
cilicio, nudiſque pedibus inceſſit. Rurſum 28
venit ſermo Dei tunc ad Eliam Theſbi-
tem, dicens; Vidiſtine quomodo humili- 29
àrit ſe Achab coram me? remuneratio i-
pſius pro humilitate ſua, erit ut non addu-
cam ea mala in dieb⁹ ejus, ſed diebus filii
ejus immittam calamitatem in gentem
domûs ejus.

CAP. XXII.

Manſerunt autem duobus annis nullo 1
occurrente bello inter Aramæos et inter
Iſraelitas. Verùm anno tertio deſcendente 2
Jehoſaphat rege Juda ad regem Iſraelis,
Dixit rex Iſraelis ad ſervos ſuos, Jam 3
nôſtis ad nos pertinere Ramoth-galaad,
nos tamen diſtinemur ab ea reducenda de
manu regis Aram. Dixitque Jehoſapha- 4
to, Proficiſcere mecum ad pugnandum pro
recuperanda Ramoth-galaad. Reſpondit
Jehoſaphat regi Iſraelis, Libenter, & qui-
dem in hoc me geram ſicut tu, & populus
meus populus tuus, & equi mei ſicut equi
tui. Tum dixit Jehoſaphat ad regem Iſ- 5
raelitarum, Inquire nunc tali tantâque die
ſermonem Dei. Congregatis itaque rex Iſ- 6
rael falſis prophetis, quadringentis viris,
dixit; Proficiſcárne ad bellum Ramoth-
galaadis cauſâ, an deſiſtam? Dixerunt,
Proficiſcere; nam tradet eos Deus in manus
regis. Dixit autem Jehoſaphat, Annon 7
ſupereſt propheta Dei, ut ſciſcitemur ab eo?
Ait rex Iſraelis ad Jehoſaphat, Imò verò 8
eſt hic alius quidam vir à quo ſciſcitari
poſſemus ſermonem Dei; at ego odio pro-
ſequor illum, quòd nunquam bonum ſed
malum de me prophetet: is autem eſt Mi-
cha Jamlæ filius. Dixit Jehoſaphat, Ne ſic
dicat rex. Vocavit ergò rex Iſraelitarum 9
quendam miniſtrorum, & ait; Propera, fac
adſit illicò Micha Jamlæ filius. Cæte- 10
rùm rex Iſraelitarum, & Jehoſaphat rex
Judæorum interea ſedebant in ſoliis ſuis
indutus uterque veſtimentis ſuis, in area,
è regione veſtibuli portæ Samariæ, omni-
bus falſis illis prophetis vaticinantibus co-
ram eis. Quin & Sedechia Chanaanæ fi- 11
lius adhibitis duobus cornibus ferreis aie-
bat, Sic dixit Deus, His interficies Ara-
mæos ita ut abſumas eos.

מלכים א : כב

Ramoth Ascende :dicendo ,sic prophetantes vates omnes Et
12 וכל־הנבאים נבאים כן לאמר עלה רמת
,regis manu in Dominus tradet & ,prosperare & ,Ghilhad
גלעד והצלח ונתן יהוה ביד המלך׃
eū ad est locutus,Michajehu vocandum ad ierat qui nuncius Et
13 והמלאך אשר־הלך לקרא מיכיהו דבר אליו
ad bonum uno ore prophetarum verba obsecro Ecce :dicendo
לאמר הנה־נא דברי הנביאים פה־אחד טוב אל־
loquēris & eis ex unius verbum sicut,tuū verbū obsecro Sit .regem
המלך יהי־נא דבריך כדבר אחד מהם ודברת
dixerit quod quia ,Dominus Vivens :Michajehu Dixitque .bonum
14 טוב׃ ויאמר מיכיהו חי־יהוה כי את־אשר יאמר
Dixitque .regem ad venit Et .loquar illud ,me ad Dominus
15 יהוה אלי אתו אדבר׃ ויבוא אל־המלך ויאמר
,bellum ad Ghilhad Ramoth ad ibimus num Michajehu:eum ad rex
המלך אליו מיכיהו הנלך אל־רמת גלעד למלחמה
Dominus tradet & ,prosperare &,Ascende :eum ad Dixitque ?abstinebimus an
אם־נחדל ויאמר אליו עלה והצלח ונתן יהוה
vices tot ad Usque :rex eum ad Dixitque .regis manu in
16 ביד המלך׃ ויאמר אליו המלך עד־כמה פעמים
nomine in veritatem tantùm me ad loquaris non ut ,te adjurans ego
אני משביעך אשר לא־תדבר אלי רק־אמת בשם
ad dispersos Israel universum Vidi :ait Et ?Domini
17 יהוה׃ ויאמר ראיתי את־כל־ישראל נפצים אל־
Non:Dominus Dixitque .pastor eis non quibus oves sicut ,montes
ההרים כצאן אשר אין־להם רעה ויאמר יהוה לא־
Dixitque .pace in suam domum in vir revertantur ;istis domini
18 אדנים לאלה ישובו איש־לביתו בשלום׃ ויאמר
non ,te ad dixi Nonne :Jehosaphat ad Israel rex
מלך־ישראל אל־יהושפט הלוא אמרתי אליך לוא־
verbum audi Idcirco :ait Et ?malum quinimo ,bonū me super vaticinabitur
19 יתנבא עלי טוב כי אם־רע׃ ויאמר לכן שמע דבר־
omnem & ,suum solium super sedentem Dominum Vidi :Domini
יהוה ראיתי את־יהוה ישב על־כסאו וכל־
.ejus sinistra à &,ei* dextera à eum super stantem cælorum exercitum
צבא השמים עמד עליו מימינו ומשמאלו׃
cadat & ,ascendat & ,Achab decipiet Quis :Dominus Dixitque
20 ויאמר יהוה מי יפתה את־אחאב ויעל ויפל
est egressus Et .sic in dicens ille & ,sic in hic dixit Et?Ghilhad Ramoth in
ברמת גלעד ויאמר זה בכה וזה אמר בכה׃ ויצא
Dixitque .eum decipiam Ego :ait & ,Domini facies ad stetit & ,spiritus
21 הרוח ויעמד לפני יהוה ויאמר אני אפתנו ויאמר
spiritus ero & ,Egrediar :ait Et ?quo In :eum ad Dominus
22 יהוה אליו במה׃ ויאמר אצא והייתי רוח
.prævalebis etiam &,Decipies ;dixit & :ejus vatum omnium ore in mendacii
שקר בפי כל־נביאיו ויאמר תפתה וגם־תוכל
mendacii spiritum Dominus dedit ecce nunc Et .sic fac & ,egredere
23 צא ועשה־כן׃ ועתה הנה נתן יהוה רוח שקר
te super est locutus Dominus & :istorum tuorum vatum omnium ore in
בפי כל־נביאיך אלה ויהוה דבר עליך
Michajehu percussit & ,Chenahanah filius Sidchijahu accessit Et.malum
24 רעה׃ ויגש צדקיהו בן־כנענה ויכה את־מיכיהו
,me à Domini spiritus transivit Ubinam :dixit & ,maxillam super
על־הלחי ויאמר אי־זה עבר רוח־יהוה מאתי
,illa die in videns tu Ecce :Michajehu dixit Et ?te alloquendum ad
25 לדבר אותך׃ ויאמר מיכיהו הנך ראה ביום ההוא
rex Dixitque .te abscondendum ad cubiculum in cubiculo ingredieris qua
26 אשר תבא חדר בחדר להחבה׃ ויאמר מלך
principem Amon ad eum fac redire & ,Michajehu Tolle :Israel
ישראל קח את־מיכיהו והשיבהו אל־אמן שר־
.regis filium Joas ad & ,civitatis
העיר ואל־יואש בן־המלך׃

Versio VULG. LAT.

12 Omnésque prophetæ similiter
prophetabant, dicentes; A-
scende in Ramoth Galaad, &
vade prosperè, & tradet Dñs
13 in manus regis. Nuntius verò,
qui ierat ut vocaret Michæam,
locut' est ad eum, dicens; Ecce
sermones prophetarũ ore uno
regi bona prædicant: sit ergò
sermo tuus similis eorũ, & lo-
14 quere bona. Cui Michæas ait;
Vivit Domin', quia quodcun-
que dixerit mihi Domin', hoc
15 loquar. Venit itaque ad regẽ,
& ait illi rex; Michæa, ire de-
bemus in Ramoth Galaad ad
præliandum, an cessare? Cui
ille respondit; Ascende, &
vade prosperè, & tradet eam
16 Dominus in manus regis. Di-
xit autem rex ad eum; Iterùm
atq; iterùm adjuro te, ut non
loquaris mihi nisi quod verum
17 est, in nomine Domini. Et ille
ait; Vidi cunctum Israel di-
spersum in montibus, quasi o-
ves non habentes pastorem: &
ait Dominus, Non habent isti
dominum: revertatur unus-
quisque in domum suam in
18 pace. (Dixit ergò rex Israel
ad Josaphat; Numquid non
dixi tibi, quia non prophetat
mihi bonum, sed semper ma-
19 lum?) Ille verò addens, ait;
Propterea audi sermonem Do-
mini; Vidi Dominum sedentẽ
super solium suum, & omnem
exercitum cœli assistentem ei
20 à dextris & à sinistris: Et ait
Dominus; Quis decipiet A-
chab regem Israel, ut ascendat,
& cadat in Ramoth Galaad?
Et dixit unus verba hujusce-
21 modi, & ali' aliter. Egress' est
autem spiritus, & stetit coram
Domino, & ait; Ego decipiam
illum. Cui locutus est Domi-
22 nus, In quo? Et ille ait; E-
grediar, & ero spirit' mendax
in ore omnium prophetarum
ejus. Et dixit Dominus; Deci-
pies, & prævalebis: egredere,
23 & fac ita. Nunc igitur ecce
dedit Dominus spiritum men-
dacii in ore omnium prophe-
tarum tuorum qui hic sunt, &
Dominus locutus est contra te
24 malum. Accessit autem Sede-
cias filius Chanaana, & percus-
sit Michæam in maxillam, &
dixit; Méne ergò dimisit Spi-
ritus Domini, & locut' est tibi?
25 Et ait Michæas; Visurus es in
die illa, quando ingrediēris cu-
biculum, intra cubiculũ ut abs-
26 condaris. Et ait rex Israel;
Tollite Michæam, et maneat a-
pud Amon principẽ civitatis,
& apud Joas filium Amelech.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

9 Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον
ἕνα, καὶ εἶπε, Τὸ τάχος Μιχαίαν υἱὸν (μ)
10 Ἰεμβλαά. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰω-
σαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα (ν) ἐκάθηντο ἀνὴρ
ἐπὶ τοῦ θρόνου (ξ) αὐτοῦ ἔνοπλοι ἐν ταῖς † πύλαις
Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευ-
11 ον ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν (ο) ἑαυτῷ Σε-
δεκίας υἱὸς (π) Χαναὰν κέρατα σιδηρᾶ, καὶ
εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τούτοις κερα-
12 τιεῖς τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ. Καὶ πάν-
τες οἱ προφῆται (ρ) ἐπροφήτευον οὕτως, λέ-
γοντες, Ἀνάβαινε εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαάδ, καὶ
εὐοδώσει καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖράς σου καὶ
13 τὸν (σ) βασιλέα Συρίας. Καὶ ὁ ἄγγελος
ὁ πορευθεὶς καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν
αὐτῷ, λέγων, Ἰδοὺ δὴ λαλοῦσι πάντες οἱ
προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βασι-
λέως· γίνου δὴ καὶ σὺ (τ) εἰς τοὺς λόγους σου
κατὰ τοὺς λόγους ἑνὸς τούτων, καὶ λάλησον κα-
14 λά. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ζῇ κύριος, (υ) ὅτι
ἃ ἐὰν εἴπῃ κύριος πρός με, ταῦτα λαλήσω.
15 Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ (φ) εἶπεν
αὐτῷ ὁ βασιλεύς, Μιχαία, εἰ ἀναβῶ εἰς
Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπισχῶ; καὶ
(χ) εἶπεν, Ἀνάβαινε, καὶ (ψ) εὐοδώσει κύριος
16 εἰς χεῖρα τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ
(ω) βασιλεύς, Ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε, ὅ-
πως (α) λαλήσῃς πρός με ἀλήθειαν ἐν ὀνό-
17 ματι κυρίου; Καὶ εἶπε, Οὐχ οὕτως. (β) ἑ-
ώρακα πάντα τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένον
ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς ποίμνιον, ᾧ οὐκ ἔστι
ποιμήν· καὶ εἶπε κύριος, Οὐ κύριος
(γ) τούτοις θεός; ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐ-
18 τοῦ ἐν εἰρήνῃ ἀναστρεφέτω. Καὶ εἶπε βασι-
λεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰού-
δα, Οὐκ εἶπα πρὸς σέ, ὅτι οὐ προφητεύει
19 οὗτός μοι καλά, διότι ἀλλ᾽ ἢ κακά; Καὶ εἶπε
Μιχαίας, Οὐχ οὕτως· οὐκ ἐγώ. ἄκουε ῥῆμα
κυρίου. οὐχ οὕτως. (δ) Εἶδον θεὸν Ἰσ-
ραὴλ καθήμενον ἐπὶ (ε) θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶ-
σα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει περὶ αὐτὸν ἐκ
20 (ζ) δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. Καὶ
εἶπε κύριος, Τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βα-
σιλέα Ἰσραήλ, καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται
ἐν (η) Ῥεμμὰθ Γαλαάδ; καὶ (θ) εἶπεν οὗτος
21 οὕτως, καὶ οὗτος οὕτως. Καὶ ἐξῆλθε πνεῦμα καὶ
ἔστη ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπεν, Ἐγὼ ἀπατήσω
αὐτόν. καὶ εἶπε (ι) πρὸς αὐτὸν κύριος,
22 Ἐν τίνι; Καὶ εἶπεν, Ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσο-
μαι πνεῦμα ψευδὲς (κ) εἰς τὸ στόμα πάντων
τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, Ἀπατή-
σεις, καί γε δυνήσῃ· ἔξελθε καὶ ποίησον οὕ-
23 τως. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε κύριος πνεῦμα ψευ-
δὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τού-
των, καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά.

MS.A. (μ) Ἰεμαά. (ν) ἐκάθηντο (ξ) αὐτῶν ἐν † πύλεσιν (ο) αὐτῷ (π) Χαναάν (ρ) προεφήτευον (σ) βασιλέα. Καὶ ὁ (τ) εἰς λόγους (υ) ὅτι ἐὰν (φ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ, (χ) εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἀνάβαινε, (ψ) εὐοδώσει καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ (ω) βασιλέως, Ἕως ποσάκις ἐγὼ (α) λαλήσεις (β) ἑώρακα (γ) τούτοις; ἀναστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς (δ) εἶδον τὸν κύριον θεὸν Ἰσραὴλ (ε) τοῦ θρόνου (ζ) δεξιῶν καὶ ἐξ (η) Ῥαμμὰθ (θ) εἶπεν οὗτος οὕτως. Καὶ ἐξῆλθεν (ι) κύριος πρὸς αὐτό, Ἐν (κ) ἐν στόματι

Cum Translatione LATINA.

Et vocavit rex Israel eunuchum unum, & dixit; Cito Michæam filium Iembläa. 9
Et rex Israel, & Josaphat rex Juda sedebant, vir super thronum suum, armati in portis Samariæ. Et omnes prophetæ prophetabant coram eis. 10
Et fecit sibi Sedecias filius Chanaan cornua ferrea, & dixit; Hæc dicit Dominus; In his cornupetes Syriam, quoadusq; consummata fuerit. 11
Et omnes prophetæ prophetabant sic, dicentes; Ascende in Rhemmath Galaad: & (e) prosperabit, & dabit Dominus in manus tuas & regem Syriæ. 12
Et nuntius, qui iverat ad vocandum Michæam, locutus est ei, dicens; Ecce nunc loquuntur omnes prophetæ in ore uno bona de rege. Esto, quæso, & tu in verbis tuis juxta verbum unius eorum, & loquere bona. 13
Et dixit Michæas; Vivit Dominus, quia quæcunque dixerit Dominus ad me, hæc loquar. 14
Et venit ad regem. Et dixit ei rex; Michæa, si ascendam in Rhemmath Galaad ad bellum, an cessem? Et dixit, Ascende, & prosperabit Dominus in manu regis. 15
Et dixit ei rex, (f) Toties ego adjuro te; ut loquaris ad me veritatem, in nomine Domini. 16
Et dixit, (g) Non sic. Vidi universum Israel dispersum in montibus, tanquam gregem, cui non est pastor. Et dixit Dominus, (h) Non Dominus his Deus? unusquisq; ad domum suam in pace revertatur. 17
Et dixit rex Israel ad Josaphat regem Juda; Nonne dixi ad te, quia non prophetat hic mihi bona, quia tantum mala? 18
Et dixit Michæas, (i) Non sic: non ego. Audi verbum Domini: Non sic. Vidi Deum Israel sedentem super thronum suum: & omnis militia cæli stabat circa eum à dextra ejus, & à sinistris ejus. 19
Et dixit Dominus; Quis decipiet Achab regem Israel, & ascendet, & cadet in Rhemmath Galaad? Et dixit hic ita, & hic ita. 20
Et egressus est spiritus, & stetit coram Domino, & dixit; Ego decipiam eum. Et dixit ad eum Dominus, In quo? 21
Et dixit; Egrediar, & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit; Decipies, et etiam prævalebis. Egredere, & fac sic. 22
Et nunc ecce dedit Dominus spiritum mendacem in os omnium prophetarum tuorum istorum: & Dominus locutus est super te mala. 23

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וכל נביי שקרא מתנבן כן למימר סק לרמת גלעד ואצלח וימסר יי בידא דמלכא׃
13 ואזגדא דאזל למקרי מיכיהו מלל עמיה למימר הא כען פתגמי נביי שקרא ממלל
חד שוי קדם מלכא יהי כען פתגמך כפתגמא דחד מנהון ותמלל פתגמין תקנין׃
14 15 ואמר מיכיהו קים הוא יי ארי ית דיימר יי לי יתיה אמלל׃ ואתא לות מלכא ואמר
מלכא ליה מיכה הניזיל רמת גלעד לאגחא קרבא אם נתמנע ואמר ליה סק ואצלח
16 וימסר יי בידא דמלכא׃ ואמר ליה מלכא עד כמה זמנין אנא מקים עלך דלא
17 תמלל לי לחוד קשוט בשמא דיי׃ ואמר חזיתי ית כל ישראל מבדרין על טוריא
כענא דלית להון רעי ואמר יי לית רבונין לאלין יתובון גבר לביתיה בשלם׃
18 ואמר מלכא דישראל ליהושפט הלא אמרית לך דלא יתנבי עלי טב אלהן ביש׃
19 ואמר בכין קביל פתגמא דיי חזיתי ית יקרא דיי שרי על כורסיה וכל חילי שמיא
20 קימין קדמוהי מימיניה ומסמליה׃ ואמר יי מן יטעי ית אחאב ויסק ויפול ברמת גלעד
21 ואמר דין בכדין ודין אמר בכדין׃ ונפק רוחא וקם קדם יי ואמר אנא אטעניה ואמר יי
22 ליה במא׃ ואמר אפוק ואהוי לרוח שקר בפום כל נביוהי ואמר תטעי ואף תכול פוק
23 ועביד כן׃ וכען הא יהב יי רוח שקר בפום כל נבייך אלין ויי גזר לאיתאה עלך בישא׃
24 וקריב צדקיהו בר כנענה ומחא ית מיכיהו על ליסתיה ואמר אידא שעה אסתלק רוח
25 נבואה מן קדם יי מני למללא עמך׃ ואמר מיכיהו הא את חזי ביומא ההוא דאת
26 עליל תון בגו תון לאטמרא׃ ואמר מלכא דישראל דבר ית מיכה ואתיבהי לות אמון רב
קרתא ולות יואש בר מלכא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et omnes prophetæ mendaces vaticinabantur sic, dicendo: Ascende in Ramoth Gilghad, & prosperare, & dabit [*eam*] Dñs in manum regis. Et nuncius qui ierat ad vocandum Micha, locutus est cum illo, dicendo: Ecce nunc verba prophetarum mendacium *locutionem unam* ponunt ante regem; sit quæso verbum tuum, sicut verbum unius ex illis, & loquaris verba recta. Et dixit Micha, Permanet ipse Dñs, quòd quicquid dixerit mihi Dñs, idipsum loquar. Et venit ad regem, & dixit rex illi, Micha, num ibimus Ramoth Gilghad ad ineundum bellum, an abstinebimus? & dixit illi, Ascende & prosperare; & tradet [*eam*] Dñs in manum regis. Et dixit illi rex, Usq; ad quot vices ego adjuro te ne loquaris de me, [*nisi*] tantùm verum in nomine Domini? Et dixit, Vidi omnem Israel dispersum super montes, sicut oves quib' non est pastor: & dixit Dñs, Non sunt magistri his; redeant singuli in domum suam in pace. Et dixit rex Israel ad Jehosaphat, Nónne dixeram tibi, quòd non vaticinaretur super me bonum, sed malum? Et dixit, Propterea accipe verbum Dñi; vidi gloriam Domini sedentis super solium suum, & omnes virtutes cœlorum stantes ante illum, à dextra ejus, & à sinistra ejus. Et dixit Dñs, Quis seducet Ahhab, ut ascendat & cadat in Ramoth Gilghad? Et dixit hic hoc modo; & iste dixit sic. Et exiit spiritus & stetit ante Dñm, & dixit, Ego decipiam illum: & dixit Dñs ei, In quo? Et dixit, Exibo & ero spirit' mendax in ore omnium prophetarum *ejus*: & dixit, Seduces, & etiam prævalebis: exi & fac *ita*. Et nunc ecce dedit Dñs spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum horum, & Dñs decrevit afferre super te malum. Et accessit Szidkiah filius Chenaghana, & percussit Michajahu super maxillam ejus, & dixit, Quanam hora ascendit spiritus prophetiæ Domini à me ut loqueretur tecum? Et dixit Michajahu, Ecce tu videbis die illo quo intrabis thalamum in medio thalamorum ut abscondas te. Et dixit rex Israel, Cape Michajahu, & reduc eum ad Amon magistrum civitatis, & ad Joas filium regis.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

12 * ܘܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ ܗܟܢܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܣܩ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ. ܘܨܠܚ. ܘܢܫܠܡܝܘܢ
ܠܗܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ ܡܠܟܐ. * ܘܡܠܐܟܐ ܕܐܙܠ ܠܡܩܪܝܗ ܠܡܝܟܐ. ܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܡܠܝܗܘܢ
13 ܕܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. ܡܢ ܚܕ ܦܘܡ ܐܡܪܘ ܛܒܬܐ ܥܠ ܡܠܟܐ. ܢܗܘܐ ܡܠܬܟ ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܕܚܕ
ܡܢܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܐܦ ܐܢܬ ܛܒܬܐ. * ܘܐܡܪ ܡܝܟܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܐܠܐ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ.
14 ܗܘ ܐܡܪ. * ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ. ܡܝܟܐ. ܢܐܙܠ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ ܠܩܪܒܐ.
15 ܐܘ ܢܫܬܒܩ. ܐܡܪ ܠܗ. ܣܩ. ܘܨܠܚ. ܘܢܫܠܡܝܘܢ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܝ ܡܠܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗ
16 ܡܠܟܐ. ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܠܐ ܬܐܡܪ ܠܝ ܐܠܐ ܫܪܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.
* ܘܐܡܪ ܡܝܟܐ. ܚܙܝܬ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܒܕܪ ܥܠ ܛܘܪܐ. ܐܝܟ ܥܢܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܪܥܝܐ. ܘܐܡܪ
17 ܡܪܝܐ. ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܪܐ ܠܗܠܝܢ. ܢܗܦܟܘܢ ܓܒܪ ܠܒܝܬܗ ܒܫܠܡܐ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ
18 ܕܐܝܣܪܝܠ ܠܝܗܘܫܦܛ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟ. ܕܠܐ ܡܬܢܒܐ ܥܠܝ ܛܒܬܐ: ܐܠܐ ܒܝܫܬܐ. * ܘܐܡܪ
19 ܡܝܟܐ. ܡܛܠܗܢܐ ܫܡܥ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܚܙܝܬ ܠܡܪܝܐ ܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܘܟܠܗ
ܚܝܠܐ ܕܫܡܝܐ. ܩܝܡ ܥܠܘܗܝ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܡܢ ܣܡܠܗ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܢܘ
20 ܢܛܥܝܘܗܝ ܠܐܚܐܒ. ܘܢܣܩ ܘܢܦܠ ܒܪܡܬ ܓܠܥܕ. ܘܗܢܐ ܐܡܪ. ܗܟܢܐ. ܘܗܘ ܐܡܪ. ܗܟܢܐ.
21 * ܘܢܦܩ ܪܘܚܐ ܘܩܡ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܡܛܥܐ ܐܢܐ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܒܡܢܐ.
22 * ܘܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܦܘܩ. ܘܐܗܘܐ ܪܘܚܐ ܕܫܘܩܪܐ. ܒܦܘܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܒܝܘܗܝ. ܐܡܪ ܠܗ. ܡܛܥܐ
23 ܐܢܬ. ܘܡܫܟܚ ܐܢܬ. ܦܘܩ. ܘܥܒܕ ܗܟܢܐ. * ܘܗܫܐ ܗܐ ܝܗܒ ܡܪܝܐ ܪܘܚܐ ܕܫܘܩܪܐ
24 ܒܦܘܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܒܝܝܟ ܗܠܝܢ. ܘܡܪܝܐ ܐܡܪ ܥܠܝܟ ܒܝܫܬܐ. * ܘܩܪܒ ܨܕܩܝܐ ܒܪ
ܟܢܥܢܐ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܡܝܟܐ ܥܠ ܦܟܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܕܐ ܥܒܪܬ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ
25 ܡܢܝ ܘܡܠܠܬ ܥܡܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܝܟܐ. ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܬ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܕܥܐܠ ܐܢܬ ܬܘܢܐ ܠܓܘ
26 ܬܘܢܐ ܠܡܬܛܫܝܘ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܒܪܘܗܝ ܠܡܝܟܐ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ
ܠܐܡܘܢ ܪܝܫܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܠܝܘܐܫ ܒܪ ܡܠܟܐ.

Sic etiam vaticinabantur omnes prophetæ, ac 12
dicebant, Ascende in Ramath-gelaad, & vinces, tradétq; eos Domin' in manus tuas ô rex.
Nuntius autem qui abierat vocatum Micham, 13
dixit ei; Ecce sermones falsorum prophetarum uno ore fausta prædixerunt regi, sit verbum tuum, ut verbum unius illorum, & prædic tu quoque fausta. Dixit Micha, Vivit Do- 14
minus, id tantùm quod dixerit mihi Domin', illud idem referam. Cùm ergò venisset ad 15
regem, ait illi rex; Micha, Ibimúsne in Ramath-gelaad ad bellum, an desistemus? Ait illi, Ascende, & vince; tradétque eos Dominus in manus tuas, ô rex. Ait illi rex, Quoties 16
tandem adjurabo te ut non nisi verum mihi referas in nomine Domini? Respondit Mi- 17
cha, Vidi Israelem dispersum super montes velut oves quibus non est pastor: dixitq; Dominus, Non habent isti dominum, revertantur quique domum suam incolumes. Tum dixit 18
rex Israelis ad Josaphat, Nónne dixeram tibi quòd non prophetat de me bonū, sed malum?
Dixit Micha, Propter hoc audi verbum Do- 19
mini, Vidi Dominum sedentem super solium suum, & omnem exercitum cœlestem stantem super eum à dextra & à sinistra ipsius:
Dixitque Dominus, Quis pelliciat Ahabum 20
ut ascendat & corruat in Ramath-gelaad?
Cúmque alius hoc modo, alius hoc modo diceret, Tandem prodiit spiritus quidam, & 21
stans coram Domino, dixit; Ego pelliciam eum. Dicente autem ei Domino, Per quid?
Respondit, Ego egrediar, & ero spiritus men- 22
dax in ore omnium prophetarum ejus. Ait illi, Pellicies, & quidem valebis? egredere,
& fac ita. Et nunc ecce indidit Dominus 23
spiritum mendacem in os omnium istorum prophetarum tuorum, & Dñs pronuntiavit in te malum. Tunc accedens Sedecia Chana- 24
neæ filius percussit Micham in maxillam ejus, & ait illi, Quànam transivit à me spiritus
Domini, & per te locutus est? Ait illi Micha, 25
Ecce tu videris eo die quo ingrediêris è conclavi in conclave ad abscondendum te. Dixit 26
verò rex Israelis, Ducite Micham, & tradite eum Amoni præfecto civitatis, & Joas filio regis;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وجماعة الانبياء الكذبة حينئذ متنبيين كذلك وقايلين امض الى راموث جلعاد فانك
13 تنجح ويظفر الله يد الملك * وان الرسول الذي مضى ليدعو ميخا خاطبه قايلا ان جماعة
الانبياء يعني الكذبة قد تكلموا بكلام واحد من الخير امام الملك فليكن كلامك ككلام
14 احدهم وقل خيرا * فاجابه ميخا وقال وحق الله الذي يقول الله لي اياه اقول * فلما صار بين
15 يدي الملك قال له الملك يا ميخا امضي الى راموث جلعاد للملحمة ام نمتنع * فقال له اطلع
16 وانجح ويظفر الله يد الملك * فقال له الملك الى كم من مرة انا محلفك الا تتكلم علي الاحق
17 عن الله * فقال رايت آل اسرايل مبددين على الجبال كالغنم الذي لا راع لها وقال الله ليس
18 لهولاء سيد فليرجع كل امرء منهم الى بيته بسلام * فقال ملك اسرايل ليهوسافاط الم اقل لك
19 انه لا يتنبى علي خيرا بل شرا * فقال لهم اسمعوا كلام الله في ذلك اني رايت وقار الله ثابتا على
20 كرسيه وجماعة جيوش السماء قياما قدامه على يمينه وشماله * فقال الله من ذا يغوي احاب
21 حتى يطلع ويسقط في راموث جلعاد فقال هذا بكذا وقال هذا بكذا * ثم خرج روح وقام
22 بين يدي الله وقال انا اغويه فقال الله بماذا * فقال بان اخرج فاكون روح كذب في افواه
23 جميع انبياءه الكذبة فقال الله له انك لتقدر على ذلك فاخرج واصنع ذاك * والان فقد
24 جعل الله روحا كاذبة في افواه هولاء من انبيايك وقد جزم الله بان ينزل بك شرا * فتقدم
صدقيا بن كنعنا وضرب على اللحي من ميخا وقال في اي ساعة زالت روح النبوة من
25 عند الله عني وخاطبتك دوني * فقال ميخا ستنظر في ذلك اليوم كيف تدخل للاختفاء
26 خدرا داخل خدر * فقال ملك اسرايل خذ ميخا وسلمه الى امون رييس القرية والى
يواس بن الملك *

Et omnes illi prophetæ falsi eadem tunc 12
prophetantes dicebant, Proficiscere ad Ramoth-galaad; nam prosperè tibi succedet, & victricem reddet Deus manum regis. Et verò nuntius ille qui ierat voca- 13
tum Micham, allocutus est eum, dicens; Omnes quidem prophetæ, nempe falsi, communi sermone fausta locuti sunt coram rege: sit ergò sermo tuus consentiens sermoni eorum, & prædic fausta. Respon- 14
dit ei Micha, dicens; Per Deum verum, quod dixerit mihi Deus, illud ipsum dicam. Cùm itaque stetisset se ante regem, 15
ait illi rex; O Micha, ibimúsne in Ramoth galaad ad bellum, an desistemus? Ait illi, Ascende, prosper sis, & victricem reddat Deus manum regis. Dixit ad 16
eum rex, Quoties adjuratus sum te ne loquaris de me nisi veritatem nomine Dei?
Qui dixit, Vidi Israelitas dispersos su- 17
per montes quasi oves pastore carentes: & ait Deus, Non est dominus istis; redeat ergò quilibet eorum domum suam incolumis. Dixit autem rex Israelis ad Jeho- 18
saphat, Annon dixeram tibi quòd is non prophetat de me bonum sed malum? Ait 19
illis, Audite sermonem Dei quoad hoc, Equidem vidi majestatem Dei manentem super solium suum, & turbam agminum cœlestium adstantium ei, à dextra & à sinistra ipsius: Et dixit Deus, Quisnam 20
instigabit Achabum ut ascendat & corruat in Ramoth-galaad? Cúmque is aliud diceret, & alius aliud diceret, Egressus 21
quidam spiritus stitit se coram Deo, et ait; Ego seducam eum. Cui dicente Deo, Quâ ratione? Respondit, Egrediar, & ero spi- 22
ritus mendax in oribus omnium prophetarum ejus falsorum. Ait illi Deus, Procul dubio id assequêris: egredere jam, et hoc age. Quarè nunc posuit Deus spiritum 23
mendacem in ora istorum prophetarum tuorum, & decrevit jam Deus immittere in te malum. Accedens autem Sedecia 24
Chanaanæ filius, percussit Michæ maxillam, & ait; Quânam horâ spiritus prophetiæ jussu Dei abscessit à me, téque allocutus est sine me? Respondit Micha, Vi- 25
debis eo die quomodo ingrediêris ad abdendum te de penetrali in penetrale. Ait 26
autem rex Israelis, Duc Michæm, & trade eum Amoni primati civitatis, & Joaso regis filio;

מלכים א : כב

,carceris domo hunc Ponite :rex dicit Sic ;dices Et
27 ואמרת כה אמר המלך שימו את זה בית הכלא
.pace in me venire usq; ,angustiæ aquâ & ,angustiæ panem eû facite comedere &
והאכלהו לחם לחץ ומים לחץ עד באי בשלום:
est locutus non ,pace in fueris reversus revertendo Si:Michajehu Dixitque
28 ויאמר מיכיהו אם שוב תשוב בשלום לא דבר
,Israel rex ascendit Et .omnes populi Audite :ait &;me in Domin*
29 יהוה בי ויאמר שמעו עמים כלם: ויעל מלך ישראל
Israel rex Dixitque .Ghilhad Ramoth Jehudah rex Jehosaphat &
30 ויהושפט מלך יהודה רמת גלעד: ויאמר מלך ישראל
:tuis vestib* induere tu &,bellum in ingrediendû &,Mutandû :Jehosaphat ad
אל יהושפט התחפש ובא במלחמה ואתה לבש בגדיך
Aram rex Et .bellum in est ingressus & ,Israel rex se mutavit &
31 ויתחפש מלך ישראל ויבוא במלחמה: ומלך ארם
Non :dicendo ,duobus & triginta ,sibi qui currûs principibus præcepit
צוה את שרי הרכב אשר לו שלשים ושנים לאמר לא
.solum Israel rege cum nisi,magno cum &,parvo cû pugnabitis
תלחמו את קטן ואת גדול כי אם את מלך ישראל לבדו:
:dixerunt ipsi & ,Jehosaphat currûum principes videre secundû,fuit Et
32 ויהי כראות שרי הרכב את יהושפט והמה אמרו
.pugnandum ad eum super declinaverunt Et .ipse Israel rex Certè
אך מלך ישראל הוא ויסרו עליו להלחם
quòd ,currûum principes videre secundû fuit Et .Jehosaphat exclamavit Et
33 ויזעק יהושפט: ויהי כראות שרי הרכב כי
arcu in tetendit vir Et .eum post à sunt aversi &,ipse Israel rex non
34 לא מלך ישראל הוא וישובו מאחריו: ואיש משך בקשת
inter & côjuncturas inter Israel regem percussit &,sua simplicitate in
לתמו ויכה את מלך ישראל בין הדבקים ובין
de me educ & ,tuam manum Verte :suo aurigæ Dixitque .loricam
השרין ויאמר לרכבו הפך ידיך והוציאני מן
:illa die in prælium ascendit Et.sum vulneratus quia,castrametatione
35 המחנה כי החליתי: ותעלה המלחמה ביום ההוא
,vespere in est mortu* & ;Aram contra curru in stationi erat rex &
והמלך היה מעמד במרכבה נכח ארם וימת בערב
præconium transivit Et .currus sinum ad plagæ sanguis effluebat &
36 ויצק דם המכה אל חיק הרכב: ויעבר הרנה
,suâ civitatê ad Vir :dicendo ,solem occumbere secundum castrametationem in
במחנה כבא השמש לאמר איש אל עירו
sepelierût &:Someron venit & ,rex est mortuus Et .suam terram ad vir &
37 ואיש אל ארצו: וימת המלך ויבוא שמרון ויקברו
,Someron piscina super currum lavit Et .Someron in regem
38 את המלך בשמרון: וישטף את הרכב על ברכת שמרון
,Dñi verbum juxta,laverunt zonas & ,ejus sanguinê canes linxerunt &
וילקו הכלבים את דמו והזנות רחצו כדבר יהוה
,fecit quæ omnia & ,Achab verborum residuum Et .fuerat locutus quod
39 אשר דבר: ויתר דברי אחאב וכל אשר עשה
nónne,ædificavit quas urbes omnes & ,ædificavit quam ,dentis domus &
ובית השן אשר בנה וכל הערים אשר בנה הלוא
dormivit Et ?Israel regum dierum verborum libro super scripta ipsa
40 הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: וישכב
.eo pro ejus filius Achazjahu regnavit & ,suis patribus cum Achab
אחאב עם אבתיו וימלך אחזיהו בנו תחתיו:
Achab quarto anno in Jehudah super regnavit Asa filius Jehosaphat Et
41 ויהושפט בן אסא מלך על יהודה בשנת ארבע לאחאב
annorum quinque & triginta filius Jehosaphat .Israel regis
42 מלך ישראל: יהושפט בן שלשים וחמש שנה
.Jerusalaim in regnavit annis quinque & viginti & ,ipsum regnando in
במלכו ועשרים וחמש שנה מלך בירושלם
.Silchi filia Hazubah ejus matris nomen Et
ושם אמו עזובה בת שלחי:

Versio VUL. LAT.

27 Et dicite eis, Hæc dicit rex;
Mittite virû illum in carcerê,
& sustentate eum pane tribu-
lationis,& aquâ angustiæ, do-
28 nec revertar in pace. Dixitq;
Michæas ;Si reversus fueris in
pace,non est locut* in me Dñs.
Et ait, Audite populi omnes.
29 Ascendit itaq; rex Israel,et Jo-
saphat rex Juda , in Ramoth
30 Galaad. Dixit itaq; rex Israel
ad Josaphat ;Sume arma,& in-
gredere præliû,& induere ve-
stib* tuis:porrò rex Israel mu-
tavit habitû suum,& ingressus
31 est bellû. Rex autê Syriæ præ-
ceperat principib* curruû tri-
ginta duobus, dicens;Non pu-
gnabitis contra minorê & ma-
jorê quempiam,nisi contra re-
32 gê Israel solû. Cùm ergò vi-
dissent principes curruû Josa-
phat,suspicati sunt quòd ipse esset
rex Israel,& impetu facto pu-
gnabant contra eum:& excla-
33 mavit Josaphat. Intellexerúnt-
que principes curruû quòd non
esset rex Israel, & cessaverunt
34 ab eo. Vir autê quidam teten-
dit arcum, in incertû sagittam
dirigens,& casu percussit regem
Israel inter pulmonê & stoma-
chû. At ille dixit aurigæ suo;
Verte manum tuâ, et ejice me
de exercitu, quia graviter vul-
35 nerat* sum. Commissû est ergò
præliû in die illa,et rex Israel
stabat in curru suo contra Sy-
ros,et mortu* est vesperê:flue-
bat autê sanguis plagæ in sinû
36 curr*. Et præco insonuit in u-
niverso exercitu antequàm Sol
occumberet, dicens;Unusquis-
que revertatur in civitatem,et
37 in terram suam. Mortuus est
autê rex,& plat* est in Sama-
riâ:sepelierúntque regê in Sa-
38 maria. Et laverût currû ej* in
piscina Samariæ, & linxerunt
canes sanguinê ej*,& habenas
laverunt, juxta verbû Dñi quod
39 locut* fuerat. Reliqua autê ser-
monû Achab,& universa quæ
fecit, & dom* eburnea quam
ædificavit, cunctarúmq; urbiû
quas extruxit,nónne hæc scri-
pta sunt in libro Sermonû die-
40 rum regû Israel? Dormivit
ergò Achab cum patrib* suis,
& regnavit Ochozias filius e-
41 jus pro eo. Josaphat verò fi-
lius Asa regnare cœperat sup
Judam anno quarto Achab re-
42 gis Israel. Triginta quinq; an-
norum erat cùm regnare cœ-
pisset, & vigintiquinque annis
regnavit in Jerusalem:nomen
matris ejus Azuba,filia Salai.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

24 Καὶ προσῆλθε Σεδεκίας υἱὸς Χαναάν, καὶ
ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ
εἶπε, (λ) Ποῖον πνεῦμα κυρίου τὸ λαλῆσαν ἐν
25 σοί; Καὶ εἶπε Μιχαίας, (†) Ἰδοὺ σὺ ὄψῃ τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν εἰσέλθῃς (μ) ταμιεῖον τοῦ
26 ταμιείου τοῦ (ν) κρυβῆναι ἐκεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ (ξ)
βασιλεὺς Ἰσραήλ, Λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ
ἀποστρέψατε αὐτὸν (ο) πρὸς Σεμμὴρ τὸν βα-
σιλέα τῆς πόλεως· καὶ τῷ Ἰωὰς υἱῷ τοῦ βασι-
27 λέως (π) Εἴπον θέσθαι τοῦτον ἐν φυλακῇ,
καὶ (ρ) ἐσθίειν αὐτὸν ἄρτον θλίψεως καὶ
ὕδωρ θλίψεως ἕως τοῦ (σ) ἐπιστρέψαι με ἐν
28 εἰρήνῃ. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ἐὰν ἐπιστρέφων
ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, (τ) οὐ λελάληκε κύ-
29 ριος ἐν (υ) ἐμοί. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσ-
ραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετ' αὐτοῦ
30 εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαάδ. Καὶ εἶπε βασιλεὺς
Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα,
Συγκαλύψομαι καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλε-
μον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου.
καὶ συνεκαλύψατο (φ) βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ
31 εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ βασιλεὺς Συ-
ρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων αὐ-
τοῦ τριάκοντα (χ) καὶ δυσί, λέγων, Μὴ πολε-
μεῖτε μικρὸν καὶ μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα
32 Ἰσραὴλ μονώτατον. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον
οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ βασι-
λέα Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ (ψ) εἶπον, Φαίνεται βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν
33 πολεμῆσαι. καὶ ἀνέκραξεν Ἰωσαφάτ. Καὶ (ω)
ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων ὅτι
οὐκ ἔστι βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀνέστρεψαν
34 ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐπέτεινεν (α) εἰς τὸ τόξον
εὐστόχως, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ
ἀναμέσον τοῦ πνεύμονος καὶ ἀναμέσον τοῦ
θώρακος. καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ αὐτοῦ, Ἐπί-
στρεψον (β) τὰς χεῖράς σου καὶ ἐξάγαγέ με
35 ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τέτρωμαι. Καὶ ἐτροπώθη
ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασι-
λεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἐξεναντίας
Συρίας ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέχυνε
τὸ αἷμα (γ) ἀπὸ τῆς πληγῆς εἰς τὸν κόλπον
τοῦ ἅρματος, καὶ ἀπέθανεν ἑσπέρας, καὶ ἐξε-
πορεύετο τὸ αἷμα (δ) τῆς τροπῆς ἕως τοῦ κόλ-
36 που τοῦ ἅρματος. Καὶ ἔστη ὁ στρατοκῆρυξ (ε)
δύνοντος τοῦ ἡλίου, λέγων, Ἕκαστος εἰς τὴν
37 ἑαυτοῦ πόλιν καὶ εἰς τὴν ἑαυτοῦ (ζ) γῆν, Ὅτι
τέθνηκεν ὁ βασιλεύς. καὶ (η) ἦλθον εἰς Σα-
μάρειαν, καὶ ἔθαψαν τὸν βασιλέα ἐν Σαμα-
38 ρείᾳ. Καὶ ἀπένιψαν τὸ (θ) αἷμα ἐπὶ τὴν
κρήνην Σαμαρείας, καὶ ἐξέλειξαν αἱ ὕες καὶ οἱ
κύνες τὸ (’’) αἷμα, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο ἐν
τῷ αἵματι, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησε.
39 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀχαὰβ καὶ πάντα
ἃ ἐποίησε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμη-
σε, καὶ πάσας τὰς πόλεις ἃς ἐποίησεν, (ι) οὐκ
ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν
40 ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμή-
θη Ἀχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασί-
λευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et accessit Sedecias filius Chana- 24
an, & percussit Micheam super
maxillam, & dixit; Qualis spi-
ritus Domini, (k) qui locutus est
in te? Et dixit Micheas, Ecce tu 25
videbis die illâ: quia intrabis cu-
biculum (l) cubiculo ad latendum
illic. Et dixit rex Israel, Capite 26
Micheam, & reducite eum ad
(m) Semer regem civitatis: Et ad
Joas filium regis Dicito, ut ponat
eum in custodia, & ipse comedat 27
panem tribulationis, & aquam
tribulationis, quoadusq; reverte-
ro ego in pace. Et dixit Micheas; 28
Si revertens reverteris in pace,
non est locut* Dominus (n) in me.
Et ascendit rex Israel & Josa- 29
phat rex Juda cum eo ad Ram-
math Galaad. Et dixit rex Isra- 30
el ad Josaphat regem Juda; Co-
operiar, & ingrediar in prælium;
& tu induere vestimentum (o)
meum. Et cooperuit se rex Israel,
& intravit in prælium. Et rex
Syriæ mandaverat principibus cur- 31
ruum suorum triginta & duobus,
dicens; Non impugnetis parvum
& magnum, sed regem Israel
solum. Et factum est, ut viderunt 32
principes curruum Josaphat re-
gem Juda, & ipsi dixerunt; Vi-
detur rex Israel hic. Et circum-
dederunt eum ad impugnandum.
Et exclamavit Josaphat. Et fa- 33
ctum est, ut viderunt principes
curruum, quia non est rex Israel
hic, & reverterunt ab eo. Et in- 34
tendit unus arcum (p) bene colli-
mans: & percussit regem Israel
inter pulmonem, & inter thora-
cem. Et dixit aurigæ suo; Con-
verte manus tuas, & educ me de
prælio: quoniam vulneratus sum.
Et profligatum est prælium in die 35
illa: & rex erat stans super cur-
rum ex adverso Syriæ à mane
usq; ad vesperam: et (q) effundebat
sanguinê è plaga in sinû curr*,
et mortu* est vesperi: et egredieba-
tur sanguis (r) stragis usq; ad sinû
currûs. Et stetit præco exercitûs, 36
occidente Sole, dicens; Unusquisq;
ad suam civitatem, & ad suam
terram: Quoniam mortuus est 37
rex. Et venerunt in Samariam,
& sepelierunt regem in Samaria.
Et abluerunt (ſ) sanguinem super 38
fontem Samariæ: & linxerunt
(t) sues, & canes sanguinem: &
meretrices laverunt se in sangui-
ne, juxta verbum Domini, quod
locutus est. Et reliqua verborum 39
Achaab, & omnia quæ fecit, &
domum eburneam, quam ædifica-
vit, & omnes civitates, quas fe-
cit, nónne ecce hæc scripta sunt
in libro Verborum dierum regum
Israel? Et dormivit Achaab cum 40
patribus suis. Et regnavit Ocho-
zias filius ejus pro eo.

MS.A. (λ) Ποῖον τοῦτο παρῆλθεν πνεῦμα κυρίου παρ' ἐμοῦ τὸ (†) Ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ (μ) ταμιεῖον τοῦ ταμιείου (ν) κρυβῆναι. Καὶ (ξ) βασιλεύς, Λάβετε (ο) πρὸς Ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ πρὸς Ἰωὰς υἱὸν (π) Εἴπον, Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, Θέσθαι (ρ) ἐσθιέτω ἄρτον (σ) ἐπιστρέψαι με ἐν (τ) οὐκ ἐλάλησεν (υ) ἐμοί. καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε λαοὶ πάντες. Καὶ ἀνέβη (φ) ὁ βασιλεὺς (χ) καὶ δύο, (ψ) εἶπον, (ω) ἐγένετο (α) εἰς τόξον (β) τὴν χεῖρά σου (γ) ἐκ τῆς (δ) ἐκ τῆς ὀπῆς (ε) ἐν τῇ παρεμβολῇ δύνοντος (ζ) γῆν ἀποστρεφέτω, Ὅτι (η) ἦλθεν (θ) ἅρμα (’’) αἷμα αὐτοῦ, καὶ (ι) καὶ ἰδοὺ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 ותימר כדנן אמר מלכא שוו ית דין בבית אסירי ואבילוהי לחמא בדחוק ומיא בדחוק
28 עד מיתאי בשלם: ואמר מיכיהו אם מתב תתוב בשלם לא רעוא קדם יי בי ואמר שמעו
29 עממיא כולהון: וסליק מלכא דישראל ויהושפט מלך שבטא דבית יהודה רמת
30 גלעד: ואמר מלכא דישראל ליהושפט אנא אשתני ואעול בקרבא ואת לבש לבושך
31 ואשתני מלכא דישראל ועל בקרבא: ומלכא דארם פקיד ית רבני רתיכיא דיליה
תלתין ותרין מלכין למימר לא תגיחון קרבא עם זעירא ועם רבא אלהין עם מלכא
32 דישראל בלחודוהי: והוה כד חזו רבני רתיכיא ית יהושפט ואנון אמרו ברם מלכא
33 דישראל הוא וזרו עלוהי לאגחא קרבא ביה וצוח יהושפט: והוה כד חזו רבני רתיכיא
34 ארי לא מלכא דישראל הוא ותבו מאחורוהי: וגברא נגד בקשתא לקבליה ומחא ית
מלכא דישראל בין דבקי ובין שריינא ואמר לרכביה אתהור לאחורך ואפקני מן
35 משריתא ארי מרע אנא: וסליקו עבדי קרבא ביומא ההוא ומלכא הוה מתקף וקאם
36 ברתיכא לקביל אנש ארם ומית ברמשא ואתריק דמא דמחתא לגו רתיכא: ואעברו
37 כרוז במשריתא כמעל שמשא למימר גבר לקרתיה וגבר לארעיה: ומית מלכא ואתא
38 לשמרון וקברו ית מלכא בשמרון: ושטף ית רתיכא על בריכתא דשמרון ולחכו כלביא
39 ית דמיה ומני זינא שטפו כפתגמא דיי דמלל: ושאר פתגמי אחאב וכל דעבד ובית שנא
דפיל די בנא וכל קרויא דבנא הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל:
40 ושכיב אחאב עם אבהתוהי ומלך אחזיהו בריה תחותוהי: ויהושפט בר אסא מלך
41 על דבית יהודה בשנת ארבע לאחאב מלכא דישראל: יהושפט בר תלתין וחמש שנין
42 כד מלך ועשרין וחמש שנין מלך בירושלם ושום אמיה עזובה בת שלחי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dices, Sic dixit rex, Ponite hunc in domo vinctorum, & cibate eum 27
pane in afflictione & aqua in oppressione, quòad veniam in pace. Et dixit 28
Michajahu, Si redeundo redieris in pace, non est beneplacitum à Domino
in me : & dixit, Audite populi omnes. Et ascendit rex Israel & Jehosa- 29
phat rex tribus domus Jehudah Ramoth Gilghad. Et dixit rex Israel ad 30
Jehosaphat, Ego mutabo me & intrabo in prœlium, & tu vesti vestes tuas:
& mutavit sese rex Israel & intravit in prœlium. Et rex Aram præcepit 31
magistris curruum qui erant sibi, triginta & duobus *regnis*, dicendo, Ne
ineatis prœlium cum parvo nec magno, nisi cum rege Israel solo. Et fuit 32
quando viderunt magistri curruum Jehosaphat, ipsi dixerunt, Verè rex
Israel ipse est, & declinaverunt contra illum, ut inirent prœlium *in eum*:
& clamavit Jehosaphat. Et fuit cùm vidissent magistri curruum, quòd 33
non esset rex Israel, aversi sunt ab eo. Et quidam contraxit arcum è regi- 34
one sui, & percussit regem Israel inter juncturas *& inter loricam*: &
dixit ad aurigam suum, Verte retro te & educ me de castris, nam malè
affectus sum. Et ascenderunt belligeratores die illa, & rex roborabat se, & 35
stabat in curru è regione virorum Aram, & mortuus est vesperi, & effun-
debatur sanguis percussionis intra currum. Et transire fecerunt præconem 36
per castra occumbente Sole, dicendo : Unusquisq; ad urbem suam, et unus-
quisq; in terram suam. Et mortuus est rex, & venit in Somron : & sepelie- 37
runt regem in Somron. Et lavit [*quispiam*] *currus* juxta piscinam Somron, 38
& linxerunt canes sanguinem ejus; & vasa armorû laverunt, juxta verbum
Dni quod locut* fuerat. Et reliquum verborum Ahhab & omnia quæ fecit, 39
& domus eburnea quam ædificavit, nónne illa scripta sunt in libro ver-
borum dierum regum Israel ? Et cubuit Ahhab cum patribus suis, & regna- 40
vit Ahhaziah filius ejus pro eo. Et Jehosaphat filius Azza regnavit super 41
[*populum*] domus Jehudah anno quarto Ahhab regis Israel. Jehosa- 42
phat erat filius triginta quinq; annorum quando regnavit; & viginti &
quinq; annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejus erat Ghazubah
filia Silhhi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et dicite, Sic ait rex, Conjicite hunc in carcerem, & alite eum pane ad conservationem *tantummodò* vitæ, & præbete ei aquam ad conservationem vitæ, donec revertar incolumis. 27
Dixit Micha, Sanè si incolumis redieris, 28
haudquaquam locutus est in me Dñs: tum subdidit, Audite populi omnes. Ascendit itaque rex Israelis, & Josaphat rex Juda in Ramath-gelaad: 29
Dixitq; rex Israelis ad Josaphat, 30
Alium me simulabo, & ingrediar ad bellum; tu verò induere vestibus tuis: sic rex Israelis immutatâ specie ingressus est ad bellũ. (Por- 31
rò rex Adum præceperat ducibus curruum suorum triginta duobus, & dixerat, Ne dimicetis cum parvo, neque cum magno, sed cum solo rege Israelis.) Cùmque duces curruum 32
vidissent Josaphatum, existimantes eum esse regem Israelis, diverterunt ad eum ut cum eo dimicarent: ululavit autem Josaphat. Quare 33
cùm vidissent duces curruum quòd non esset rex Israelis, recesserunt ab eo. Sed ho- 34
mo quidam arcu ante se simplici animo jaculans, feriit regem Israelis inter juncturam thoracis: quapropter dixit aurigæ suo, Reflecte manum tuam, & educito me è castris, quoniam occupârunt me dolores mortis. Et 35
invaluit præliũ eo die: rex autem constiterat in curru ex adverso Adumeorum, & mortuus est vesperè, effluxitq; sanguis ex ejus plaga in fundũ currûs. Quapropter proclamavit præ- 36
co in castris ubi sol occubuisset, ac dixit, Ite quisque in civitatẽ suã, et quisq; in terrã suã. Mortuus est inquam rex, & Samariam ingres- 37
sus; & sepelierunt regem in Samaria. Cùm 38
autem lavissent currum in Ramath-samariæ, & ejus arma lavissent, linxerunt canes sanguinem ejus, juxta verbum quod Dominus protulerat. Reliquæ res Ahabi, & quidquid 39
gessit, domus eburnea quam fabricavit, omnesque civitates quas ædificavit; ecce scripta sunt in libro annalium regum Israelis. Cùm itaque occubuisset Ahab cum patribus 40
suis, regnavit Ehazia filius ejus post ipsum. Porrò Josaphat Asæ filius regnum occupavit 41
super Judam anno quarto Ahabi regis Israelis. Erátque Josaphat annos natus triginta- 42
quinque quando regnum obtinuit, & vigintiquinque annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Aruba Salhi filia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويقول كذاك أمر الملك أن اجعلوا هذا في بيت المحبس واطعموه طعاما نزرا الى وقت رجوعي
سالما * فقال ميخا ان رجعت سالما فلا رضي الله عني وقال اسمعوا ذاك يا جميع الشعوب * ثم طلع
ملك ال اسرائيل ويهوشافاط ملك ال يهودا رامون جلعاد * فقال ليهوشافاط اني ابدل زيي واتقدم
الى الملحمة واما انت فالبس لباسك فتنكر ملك اسرائيل وتقدم الى الملحمة * وتقدم ملك
آرام الى رؤساء ركابه الاثنين معه الاثنين والثلاثين الذين معه قائلا لا تقصدون بالملحمة
صغيرا ولا كبيرا الا الملك بني اسرائيل وحده * فلما رأوا رؤساء الركب ليهوشافاط قالوا هذا
هو ملك ال اسرائيل فلما راموا الى ملاحمته زعق يهوشافاط * فلما علموا رؤساء الركب
ان ليس هو ملك ال اسرائيل رجعوا من ورائه * وان رجلا اوتر قوسه مقابل ملك بني
اسرائيل ورماه سهما بعد بين النصاف جوشنه فقال لصاحب مركبته النقف الى وريك واخرجني
من المعسكر فاني قد ذهبت * وطلع المحاربون في ذلك اليوم والملك موقف في مركبه من
اجل قوم آرام ومات في المساء وانصب دم الجراح من رمية السهم الى مركبه * ونادي المنادي
في المعسكر عند غروب الشمس قائلا ينصرف كل رجل الى قريته ووطنه * وحملوا الملك
ميتا الى سومرون وقبر فيها * وغسلوا مركبه في بركة سومرون ولوغت الكلاب دمه ككلام الله
الذي تكلم متقدما * وباقي اخبار احاب وسائر ما صنع وبيت العاج من الباب الذي بنى
وجميع القرى اللاتي بناها قد كتب في سفر اخبار ملوك بني اسرائيل * واضطجع احاب مع
ابائه وملك احزياهو ابنه مكانه * وكان ابتدي مملك يهوشافاط ملك يهودا في سنة اربع
لاحاب ملك اسرائيل * وكان يهوشافاط حين ملك ابن خمس وثلاثين سنة واقام ملكا في دار
السلم خمسا وعشرين سنة * واسم امه عروبا ابنة سلحي *

Et dices, Ita mandavit rex, Ponite istum in carcere, cumque perpauco cibo alite usque ad tempus fœlicis reditionis meæ. 27
Dixit Micha, Si redeas incolumis, ingratus ero Deo: ait etiam, Audite hoc, omnes populi. 28
Deinde ascendit rex Israelis, & 29
Jehosaphat rex gentis Judaicæ in Ramoth-galaad; Et ait Jehosaphato, Ego 30
immutato habitu accedam ad prælium, tu autem indue vestimentum tuum: immutavitque rex Israelis habitum, & accessit ad prælium. (Rex autem Aram præcepe- 31
rat ducibus equitum suorum secum venientibus, nempe triginta duobus qui cum eo erant, dicens; Neminem destinato impetieritis in prælio, parvum aut magnum, præter solum regem Israelitarum. Cùm ita- 32
que duces equitum Jehosaphatum vidissent, dixerunt; Is est rex Israelitarum, cúmque eum oppugnare destinâssent, exclamavit Jehosaphat. Unde percipientes 33
duces equitum quòd is non esset rex Israelitarum, recesserunt à vestigiis ejus. Verùm quidam tenso arcu versus regem 34
Israelitarum, jaculatus est in eum sagittâ quæ penetravit inter commissuram loricæ ipsius: quare dixit sui currûs ductori, Retrocede, & educ me de castris, quia jam interii. Et ascenderunt eo die milites, dum 35
rex consisteret in curru suo, propter Aramæos, & mortuus est sub vesperam, fluxitque sanguis vulneris ex ictu sagittæ in currum ejus. Et proclamavit præco in ca- 36
stris ad occasum solis, dicens; Abeat unusquisque in civitatem & patriam suam. Et 37
vexerunt regem mortuum in Samariam, sepultúsque fuit in ea. Cúmque la- 38
varent currum ejus in piscina Samariæ, linxerunt canes sanguinem ejus, juxta sermonem Domini, quem prædixerat. Re- 39
liquæ historiæ Achabi, & quicquid fecit, & domus eburneæ januæ, quam extruxit, & omnes civitates quas ædificavit, jam scripta sunt in libro historiarum regum Israelitarum. Cùm occubuisset Achab 40
cum patribus suis, regnavit Ahaziahu filius ejus loco ipsius. Fuit autem initium 41
regni Jehosaphati regis Juda, anno quarto Achabi regis Israel. Erátque Jehosa- 42
phat cùm regnavit, annos natus trigintaquinque; mansitq; rex in urbe pacis annos vigintiquinque: & nomen matris ejus fuit Aruba Salhi filia.

מלכים ב : א

,ea ab declinavit non ,fui patris Afa via omni in ambulavit Et
43 וילך בכל־דרך אסא אביו לא־סר ממנו
excelfa Veruntamen .DOMINI oculis in rectum faciendo
44 לעשות הישר בעיני יהוה : אך הבמות
,excelfis in fuffientibus & immolantibus populo adhuc ,recefferunt non
לא־סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות :
verborum refiduum Et .Ifrael rege cum Jehofaphat fecit pacem Et
45 וישלם יהושפט עם־מלך ישראל : ויתר דברי 46
,pugnavit quo & ,fecit quod ejus robur & ,Jehofaphat
יהושפט וגבורתו אשר־עשה ואשר נלחם
regum dierum verborum libro fuper fcripta ipfa nonne
הלא־הם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי
Afa diebus in remanferat quod ,proftituti refiduum Et ?Jehudah
47 יהודה : ויתר הקדש אשר נשאר בימי אסא
erat præfectus ,Edom in non rex Et .terra de abftulit,fui patris
48 אביו בער מן־הארץ : ומלך אין באדום נצב
eundum ad Tharfis naves fecit Jehofaphat .rex
49 מלך : יהושפט עשר אניות תרשיש ללכת
naves funt confractæ quia ivit non & ,auro Ophir in
אופירה לזהב ולא הלך כי־נשברה אניות
ad Achab filius Achaziahu dixit Tunc .ghaber--Hefion in
50 בעציון גבר : אז אמר אחזיהו בן־אחאב אל־
:navibus in tuis fervis cum mei fervi Vadant :Jehofaphat
יהושפט ילכו עבדי עם־עבדיך באניות
,fuis patribus cum Jehofaphat Jacuitque .Jehofaphat noluit &
51 ולא אבה יהושפט : וישכב יהושפט עם־אבתיו
regnavit & ,fui patris David civitate in fuis patribus cum eft fepultus &
ויקבר עם־אבתיו בעיר דוד אביו וימלך
regnavit Achab filius Achaziahu .eo pro ejus filius Jehoram
52 יהורם בנו תחתיו : אחזיהו בן־אחאב מלך
Jehofaphat decimo feptimo anno in Someron in Ifrael fuper
על־ישראל בשמרון בשנת שבע עשרה ליהושפט
Fecitque .annis duobus Ifrael fuper regnavit & ,Jehudah regis
53 מלך יהודה וימלך על־ישראל שנתים : ויעש
via in & ,fui patris via in ambulavit & :DOMINI oculis in malum
הרע בעיני יהוה וילך בדרך אביו ובדרך
fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham via in & ,fuæ matris
אמו ובדרך ירבעם בן־נבט אשר החטיא
irritavit & ,ei fe incurvavit & ,Bahal Servivitque .Ifrael
54 את־ישראל : ויעבד את־הבעל וישתחוה לו ויכעס
fecerat quæ omnia fecundum Ifrael Deum Dominum
את־יהוה אלהי ישראל ככל אשר־עשה
.ejus pater
אביו :

Verfio VULG. LAT.

43 Et ambulavit in omni via Afa patris fui, & non declinavit ex ea: fecítque quod rectum erat
44 in confpectu Domini. Verumtamen excelfa non abftulit: adhuc enim populus facrificabat, & adolebat incenfum in
45 excelfis. Pacémque habuit
46 Jofaphat cum rege Ifrael. Reliqua autem verborũ Jofaphat, & opera ejus, quæ geffit, & prælia, nónne hæc fcripta funt in libro Verborum die-
47 rum regum Juda? Sed & reliquias effœminatorum, qui remanferant in dieb⁹ Afa patris
48 ej⁹, abftulit de terra. Nec erat tunc rex conftitutus in Edom.
49 Rex verò Jofaphat fecerat claffes in mari, quæ navigarẽt in Ophir propter aurum: & ire non potuerunt, quia con-
50 fractæ fũt in Afiongaber. Tunc ait Ochozias filius Achab ad Jofaphat, Vadant fervi mei cum fervis tuis in navibus. Et
51 noluit Jofaphat. Dormivítq; Jofaphat cum patribus fuis, & fepultus eft cum eis in civitate David patris fui: regnavítque
52 Joram filius ejus pro eo. Ochozias autem filius Achab regnare cœperat fuper Ifrael in Samaria, anno feptimodecimo Jofaphat regis Juda, regnavítque fuper Ifrael duobus
53 annis. Et fecit malum in confpectu Domini, & ambulavit in via patris fui & matris fuæ, et in via Jeroboam filii Nabat,
54 qui peccare fecit Ifrael. Servivit quoque Baal, & adoravit eum, & irritavit Dominũ Deum Ifrael, juxta omnia quæ fecerat pater ejus.

Verfio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranflatione LATINA.

41 Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ (κ) Ἰούδαν. ἐν ἔτει τετάρτῳ τοῦ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν.
42 Ἰωσαφὰτ, Τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζουβὰ (λ) Σεμεΐ.
43 Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς (μ) ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρε· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς
44 ὑψηλοῖς. Καὶ εἰρήνευσεν Ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως Ἰσραήλ.
45 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσαφάτ, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ὅσα (ν) ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν (ξ) βασιλέων Ἰούδα;
51 Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
52 Καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως (ο) Ἰούδα. ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ ἐν Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ δύο ἔτη.
53 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν (π) ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ὁδῷ Ἰεζάβελ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς (ϱ) ἁμαρτίαις οἴκου Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.
54 Καὶ ἐδούλευσε τοῖς Βααλὶμ καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς, καὶ παρώργισε τὸν κύριον θεὸν Ἰσραήλ, κατὰ πάντα τὰ γενόμενα ἔμπροσθεν (ς) αὐτοῦ.

MS.A. (κ) Ἰούδαν. ἔτι (λ) Σαλαλά. (μ) ἐνώπιον κυρίου. (ν) ἐποίησεν, καὶ ὅσα ἐπολέμησεν, οὐχ ταῦτα (ξ) τῶν βασιλέων Ἰούδα; Καὶ ἐπίλοιπον τοῦ ἐνδιηλλαγμένου * ὃ κατελείφθη ἐν ἡμέραις Ἀσὰ πατρὸς αὐτοῦ ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἐδὼμ ἐστηλωμένος. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ ἐποίησεν νῆας τοῦ πορευθῆναι * εἰς Ὠφεὶρ εἰς χρυσίον, καὶ οὐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνετρίβησαν νῆες ἐν Ἀσιὼν Γαβέρ. Τότε εἶπεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ πρὸς Ἰωσαφάτ, Πορευθήτωσαν οἱ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων σου * ἐν ταῖς ναυσίν. καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἰωσαφάτ. Καὶ ἐκοιμήθη (ο) Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη. (π) ἐνώπιον κυρίου, (ϱ) ἁμαρτίαις Ἱεροβοὰμ. Βασιλέων γ'.

Et Jofaphat filius Afa regnavit fuper Judam. In anno quarto Achab regis Ifrael regnavit Jofaphat, Filius (λ) triginta & quinque annorum in regnando ipfum: & viginti & quinque annos regnavit in Hierufalem. Et nomen matris ejus Azuba, filia Salai. Et ambulavit in omni via Afa patris fui; non declinavit ab ea, faciendo rectum in oculis Domini. Veruntamen excelfa non abftulit. Adhuc populus facrificabat, & adolebat in excelfis. Et pacem habuit Jofaphat cum rege Ifrael. Et reliqua verborum Jofaphat, & potentatus ejus, (x) quæcunque fecit, nónne ecce hæc fcripta in libro Verborum dierum regum (ξ) Juda? Et dormivit Jofaphat cum patribus fuis, & fepultus eft apud patres fuos in civitate David patris fui. Et regnavit Joram filius ejus pro eo. Et Ochozias filius Achab regnavit fuper Ifrael in Samaria, in anno feptimo & decimo Jofaphat regis Juda. Ochozias filius Achab regnavit in Ifrael in Samaria duos annos. Et fecit malum ante Dominum, & ambulavit in via Achab patris fui, & in via Jezabel matris fuæ, & in peccatis domus Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Ifrael. Et fervivit Baalim, & adoravit eos: & exacerbavit Dominum Deum Ifrael fecundum omnia (ς) quæ facta fuerant ante eum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

43 ואזל בכל ארחא אסא אבוהי לא סטא מניה למעבד דכשר קדם יי : ברם במתא
44 לא עטרא עוד כען עמא מדבחין ומסקין בוסמין על במתא : ואשלים יהושפט עם מלכא
45 דישראל : ושאר פתגמי יהושפט וגבורתיה דעבד ודאגיח קרבא הלא אנון כתיבין על
46 ספר פתגמי יומין למלכי דבית יהודה : ושאר נפקת ברא דאשתאר ביומי אסא אבוהי
47 פלי מן ארעא : ומלכא לית באדום ממנא אלהן אסטרטיגי מלכא : יהושפט עבד ספינת
48 אפריקא למיזל לאופיר לאיתאה דהבא ולא אזל ארי אתברו ספינתא בעציון גבר :
49 בכן אמר אחזיהו בר אחאב ליהושפט יזלון עבדי עם עבדך בספינתא ולא אבה
50 יהושפט : ושכיב יהושפט עם אבהתוהי ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד אבוהי
51 ומלך יהורם בריה תחותוהי : אחזיה בר אחאב מלך על ישראל בשמרון בשנת שבע
52 עסרי ליהושפט מלכא שבטא דבית יהודה ומלך על ישראל תרתין שנין : ועבד
53 דביש קדם יי ואזל באורח אבוהי ובאורח אמיה ובאורח ירבעם בר נבט דחייב ית
54 ישראל : ופלחית בעלא וסגיד ליה וארגיז קדם יי אלהא דישראל ככל דעבד אבוהי :

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

Et ambulavit in omni via Azza patris fui; non declinavit ab ea faciendo 43
quod rectum erat ante Dominum. Veruntamen excelfa non recefferunt: 44
adhuc ufq; populus facrificabat & adolebat aromata fuper excelfa. Et 45
pacem fecit Jehofaphat cum rege Ifrael. Et reliquum verborum Jehofa- 46
phat, & *fortitudinem* ejus *quam* fecit, & quomodo iniit prœlium, nónne
illa fcripta funt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et re- 47
liquum fcortorum quod relictum fuerat in diebus Azza patris fui, extir-
pavit de terra. Et rex non erat in Edom præpofitus: nifi antefignanus re- 48
gis. Jehofaphat fecit naves Aphrikah, eundi caufa in Ophir, ut deferret au- 49
rum: & non ivit; quia fractæ funt naves in Ghefzion Gaber. Tunc dixit 50
Ahhaziahu filius Ahhab ad Jehofaphat, Eant fervi mei cum fervis tuis
in navi: & noluit Jehofaphat. Et jacuit Jehofaphat cum patribus 51
fuis, & fepultus eft cum patribus fuis in urbe David patris fui, & regnavit
Jehoram filius ejus pro eo. Ahhaziahu filius Ahhab regnavit fuper Ifrael 52
in Somron anno decimo feptimo Jehofaphat regis tribus domus Jehudah,
& regnavit fuper Ifrael duobus annis. Et fecit quod malum erat ante 53
Dominum, & ambulavit in via patris fui, & in via matris fuæ, & in via Ja-
rabgham filii Nebat qui peccare fecit Ifrael. Et coluit Baghala, & adoravit 54
illum, & irritavit Dñm Deum Ifrael juxta omnia quæ fecerat pater ejus.

מלכים ב : א

CAP. I. א

cecidit Et .Achab mortem poft Ifrael in Moab eft prævaricatus Et
1 ויפשע מואב בישראל אחרי מות אחאב : ויפל
2 ,Someron in quod ,fuum cœnaculum in cancellum per Achaziah
אחזיה בעד השבכה בעליתו אשר בשמרון
inquirite ,Ite :eos ad dixit & ,nuncios mifitque:ægrotavit &
ויחל וישלח מלאכים ויאמר אלהם לכו דרשו
.hac infirmitate de vivam fi ,Hecron Deum zebub--Bahal in
בבעל זבוב אלהי עקרון אם־אחיה מחלי זה :

Verfio VULG. LAT.

Liber REGUM quartus, Secundùm Hebræos

MALACHIM SECUNDUS.

CAP. I.

1 PRævaricatus eft autẽ Moab in Ifrael, poftquàm mortuus
2 eft Achab. Cecidítque Ochozias per cancellos cœnaculi fui, q habebat in Samaria, & ægrotavit: mifitq; nuntios, dicens ad eos: Ite, confulite Beelzebub deũ Accaron, utrùm vivere queam de infirmitate mea hac.

Verfio GRÆCA LXX. Interp. cum Tranflatione LATINA.

ΒΑΣΙΛΕΙΩ͂Ν Δ'. REGNORUM. LIB. IV.

ΚΕΦ. α'. CAP. I.

1 ΚΑὶ ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραὴλ μετὰ τὸ
2 ἀποθανεῖν Ἀχαάβ. Καὶ ἔπεσεν Ὀχοζίας διὰ τοῦ δικτυωτοῦ τοῦ ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτοῦ τῷ ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἠρρώστησε. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Δεῦτε (α) καὶ ἐπιζητήσατε ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης. καὶ ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆσαι δι' αὐτοῦ.

MS.A. Βασιλειῶν δ'. (α) καὶ ἐπερωτήσατε ἐν τῷ Βάαλ

ET prævaricatus eft Moab in Ifrael, poftquàm mortuus eft Achab. Et cecidit Ochozias per cancellum, qui in cœnaculo fuo in Samaria, & ægrotavit. Et mifit nuntios, & dixit ad eos; Ite, & inquirite in Baal mufcam (a) deum Accaron; fi vivam ex infirmitate mea hac. Et iverunt interrogare per eum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 ומרדו מואבאי בישראל בתר דמית אחאב : ונפל אחזיה מן סרגתא בעליתיה די
2 בשומרון ואתמרע ושלח אזגדין ואמר להון אזילו תבעו בבעל זבוב טעות עקרון אם
אחי ממרעי דין

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

CAP. I.

ET rebellaverunt Moabæi in Ifrael, poftquam mortuus eft Ahhab. Et 1
decidit Ahhaziah è cancellis in cœnaculum fuum quod erat in Somron, 2
& ægrotavit: mifitque nuncios & dixit eis, Ite, interrogate Baghal-zebub Errorem Gheqron, fi vivam de ægritudine mea hac.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 * ܘܗܠܟ ܒܟܠܗܘܢ ܐܘܪܚܬܗ ܕܐܣܐ ܐܒܘܗܝ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢܗܘܢ. ܘܥܒܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
44 * ܒܪܡ ܐܓܘܪܐ ܠܐ ܐܥܒܪ. ܘܥܡܐ ܥܕܟܝܠ ܡܕܒܚ ܘܡܣܝܡ ܒܣܡܐ ܥܠ ܐܓܘܪܐ. * ܘܫܝܢܐ
45 ܥܒܕ ܝܗܘܫܦܛ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘܫܦܛ. ܘܓܢܒܪܘܬܗ
46 ܕܥܒܕ ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܟܬܫ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܙܢܝܘܬܐ
47 ܕܐܫܬܚܪ ܒܝܘܡܝ ܐܣܐ ܐܒܘܗܝ. ܐܘܒܕ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܡܠܟܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܐܕܘܡ ܕܐܬܩܝܡ.
48 49 * ܘܝܗܘܫܦܛ ܥܒܕ ܐܠܦܐ ܕܬܪܫܝܫ ܠܡܐܙܠ ܠܐܘܦܝܪ ܡܛܠ ܕܗܒܐ. ܘܠܐ ܐܙܠ. ܡܛܠ
50 ܕܐܬܬܒܪ ܐܠܦܐ ܒܥܨܝܘܢܓܒܪ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܐܚܙܝܐ ܒܪ ܐܚܐܒ ܠܝܗܘܫܦܛ. ܢܐܙܠܘܢ
ܥܒܕܝ ܥܡ ܥܒܕܝܟ ܒܐܠܦܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܝܗܘܫܦܛ. * ܘܫܟܒ ܝܗܘܫܦܛ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ.
51 ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܘܡܠܟ ܝܘܪܡ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܐܚܙܝܐ
52 ܒܪ ܐܚܐܒ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ. ܒܫܢܬ ܫܒܥܣܪܐ ܠܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
53 ܘܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܗܠܟ ܒܐܘܪܚܐ
ܕܐܒܘܗܝ. ܘܒܐܘܪܚܐ ܕܐܡܗ. ܘܒܐܘܪܚܬܐ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ. ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ.
54 * ܘܦܠܚ ܠܒܥܠܐ ܘܣܓܕ ܠܗ. ܘܐܪܓܙ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ.

Ambulavit autem in omnibus viis Asæ patris sui, & non deflexit ab eis, fecitq; quod rectum erat coram Domino. 43
Verùm altaria non abstulit, sed adhuc populus sacrificabant, & adolebant thura super altaria. 44
Et pacem inivit Josaphat cum regibus Israelis. 45
Reliquæ res Josaphati, & præclara quæque facinora & bella ab eo gesta, ecce scripta sunt in libro annalium regum Juda. 46
Reliquias etiam scortationis quæ remanserat in diebus Asæ patris sui, abolevit à terra. 47
In Adum verò nullus extabat rex. 48
Præterea naves fecerat Josaphat in Tharsis, ut proficiscerentur in Ophir auri gratiâ: sed non profectæ sunt, quoniam fractæ sunt naves in Ision-geber. 49
Tunc dixit Ehazia filius Ahabi ad Josaphat, Ibunt servi mei cum servis tuis in navibus: at non acquievit Josaphat. 50
Demum occumbente Josaphato cum patribus suis, & cum patribus suis sepulto in civitate Davidis patris sui, regnavit post eum Joram filius ejus. 51
Porrò Ehazias Ahabi filius regnum inivit super Israelem in Samaria anno decimo septimo Josaphati regis Juda: regnavit autem super Israelem duobus annis; 52
Et fecit quod malum erat coram Domino: nam ambulavit in viis patris sui, in viis matris suæ, & in viis Jerobaami filii Nabati, qui ad peccandum induxerat Israelem: 53
Coluitque Baalem, & adoravit eum, & excitavit iram Domini Dei Israelis, ut fecerat pater ejus. 54

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * وسلك في جميع طرايق ابيه اسا ولم يزغ عنها من اعمال الاستقامة بين يدي الله * الا ان
44 البيع لم تعطل وكان القوم الى هذا الوقت يذبحون ويبخرون في البيع * وكان يهوشافاط قد
45 46 سالم ملك اسرايل * وباقي اخبار يهوشافاط وجبروته الذي صنع وملاحمه قد كتب في سفر
47 اخبار ايام ملوك سبط يهودا * وباقي الذين كانوا ممن تزوج من البرانيين على سبيل المتعة
48 49 انفاهم من الارض * ولم يكن يومئذ في ادوم ملكا متولي الملك * وكان قد عمل سفنا في
طرسوس ليمضي الى الهند ليحمل فيها من هناك ذهبا ولم يمض لان سفنا انكسرت في عصيون
50 جابر * وعند ذلك قال احزياهو بن احاب ليهوشافاط ان تخرج عبيدك مع عبيدي في السفن
51 فلم يجبه يهوشافاط * واضطجع يهوشافاط مع ابايه وقبر مع ابايه في قرية داود وملك يهورام
52 ابنه مكانه * وكان اول ملك احزياهو بن احاب في سنة سبعة عشر لملك يهوشافاط ملك
53 سبط يهودا وملك على آل اسرايل لسنتين * وصنع الشر بين يدي الله وسلك في ذلك
54 مسلك ابيه وامه ومسلك يوربعام بن نابط المؤثم لآل اسرايل * وعبد البعل وسجد له
وعمل المسخطات قدام الله اله اسرايل كجميع ما صنع ابوه *

Et ambulavit in omnibus viis patris sui Asæ, nec aberravit ab eis quod ad rectè agendum coram Deo: 43
Veruntamen templa non cessârunt, imò ad id usque temporis sacrificabant populus, & adolebant in templis. 44
Pacem quoque inierat Jehosaphat cum rege Israelis. 45
Reliquæ historiæ Jehosaphati, & fortitudo ejus quam gessit, & bellum ejus, jam scripta sunt in libro historiarũ dierum regum tribûs Juda. 46
Eos etiã qui remanserant ex his qui uxores duxerant ex extraneis per modum concubinatûs, ejecit è terra. 47
(In diebus non erat in Edom rex præpositus regno.) 48
Fecerat etiam naves in Tharso ut iret in Indiam, iisque aurum inde adveheret: at non ivit, quia naves aliquot confractæ sunt in Esjon-gaber. 49
Tunc dixit Ahazia hu Achabi filius ad Jehosaphat, Exeant quæso servi tui cum servis meis in navibus: at non acquievit illi Jehosaphat. 50
Deinde accubuit Jehosaphat cum patrib' suis, & sepultus est cum patribus suis in civitate Davidis; regnavitque Jehoram filius ejus loco ipsius. 51
Fuit autem principiũ regni Ahaziahu filii Achabi, anno decimo septimo regni Jehosaphati regis trib' Juda; regnavitque super Israelitas duobus annis: 52
Et fecit malum coram Deo, secutus in hoc viam patris sui & matris suæ, necnon viam Jerobaami filii Nabati, qui ad peccatum provocaverat Israelitas. 53
Coluit enim Baalem, & adoravit eum, & perpetravit ea quæ iram merebantur coram Deo, Deo Israelis, prorsus ut fecerat pater ejus. 54

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

* ܫܠܡ ܣܦܪܐ ܩܕܡܝܐ ܕܡܠܟܘܬܐ * ܡܫܪܐ ܕܬܪܝܢ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܡܪܕ ܡܘܐܒ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܐܚܐܒ. * ܘܢܦܠ ܐܚܙܝܐ ܡܢ ܟܘܬܐ
2 ܕܥܠܝܬܗ ܕܒܫܡܪܝܢ. ܘܐܬܟܪܗ. ܘܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܫܐܠܘ ܒ
ܒܥܠܙܒܘܒ ܐܠܗܐ ܕܥܩܪܘܢ. ܕܐܢ ܡܬܚܠܡ ܐܢܐ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ ܗܢܐ.

Sequitur Liber secundus

REGNORUM.

ELISÆUS PROPHETA.

CAPUT I.

Defecit autem Moab ab Israelitis postquam mortuus est Ahab. 1
Et cadens Ehazias è xysto cœnaculi sui quod erat in Samaria, ægrotavit: quamobrem misit nuntios, quibus dixit, Ite, consulite Beelzebub deum Ecronis, simne convaliturus ab hoc morbo meo. 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* السفر الرابع من اسفار الملوك *
* الفصل الاول *

1 * وعصوا المواييون لآل اسرايل بعد وفاة احاب * وسقط احزياهو من روشن علّيته التي
2 في سومرون ومرض * وبعث رسلا وقال لهم امضوا واستخبروا باعل زبوب طاغوت عقرون هل
اشفي من مرضي هذا *

LIBRORUM REGUM

Liber quartus.

CAPUT I.

Defecerunt autem Moabitæ ab Israelitis post obitum Achabi. 1
Deciditque Ahaziahu è fenestra cœnaculi sui quod erat in Samaria, & cùm ægrotâsset, misit nuntios, & dixit eis; Ite, sciscitamini Beelzebub idolum Acronis, num sanitatem sim recuperaturus ab hoc morbo meo. 2

ascende ,Surge :Tisbiten Elijah ad est locutus Domini angelus Et
3 ומלאך יהוה דבר אל־אליה התשבי קום עלה
non non ob An ,eos ad loquere & ,Someron regis nunciorum occursum in
לקראת מלאכי מלך־שמרון ודבר אלהם המבלי אין־
Deum zebub-Bahal in inquirendū ad euntes vos ,Israel in Deum
אלהים בישראל אתם הלכים לדרש בבעל זבוב אלהי
,illuc ascendisti quem lecto :Dominus dicit Sic idcirco Et ?Hecron
4 עקרון: ולכן כה־אמר יהוה המטה אשר־עלית שם
sunt reversi Et .Elijah abiit & :morieris moriendo sed ,eo de descendes non
5 לא־תרד ממנה כי מות תמות וילך אליה: וישובו
Dixeruntque ?estis reversi hoc Quid :eos ad Dixitque .eum ad nuncii
6 המלאכים אליו ויאמר אליהם מה־זה שבתם: ויאמרו
revertimini ,Ite :nos ad dixitque ,nostrū occursum in ascendit Vir :eum ad
אליו איש עלה לקראתנו ויאמר אלינו לכו שובו
,Dñs dixit Sic,eum ad loquemini & ,vos misit qui ,regem ad
אל־המלך אשר־שלח אתכם ודברתם אליו כה אמר יהוה
-Bahal in inquirendū ad mittens tu Israel in Deum non non ob An
המבלי אין־אלהים בישראל אתה שלח לדרש בבעל
non ,illuc ascendisti quem lecto Idcirco ?Hecron Deum zebub-
זבוב אלהי עקרון לכן המטה אשר־עלית שם לא־
:eos ad est Locutusque .morieris moriendo sed ,eo ex descendes
7 תרד ממנה כי־מות תמות: וידבר אליהם
est locutus &:vestrum occursum in ascendet qui ,viri judicium Quod
מה משפט האיש אשר עלה לקראתכם וידבר
habitor Vir :eum ad Dixeruntque ?istos sermones vos ad
8 אליכם את־הדברים האלה: ויאמרו אליו איש בעל
Tisbites Elijah :ait & ,suis renibus in accinctus pelliceo cingulo &,crinium
שער ואזור עור אזור במתניו ויאמר אליה התשבי
:ej* quinquagi nta &,quinquagenarium principem eum ad Misitque ipse
9 הוא: וישלח אליו שר חמשים וחמשיו
est locutusque :montis capite super sedens ecce & ,eum ad ascendit &
ויעל אליו והנה ישב על־ראש ההר וידבר
respondit Et .Descende :est locutus rex ,Dei Vir :eum ad
10 אליו איש האלהים המלך דבר רדה: ויענה
Dei vir si Et :quinquaginta principem ad est locutusque:Elijahu
אליהו וידבר אל־שר החמשים ואם איש אלהים
:tuos quinquaginta & ,te consumat & ,cœlis de ignis descendat ,ego
אני תרד אש מן־השמים ותאכל אתך ואת־חמשיך
.ejus quinquaginta & ,eum consumpsit & cœlis è ignis descendit &
ותרד אש מן־השמים ותאכל אתו ואת־חמשיו:
,alium quinquagenarium principem eum ad misitque ,est reversus Et
11 וישב וישלח אליו שר־חמשים אחר
,Dei Vir :eum ad est locutus & respondit &:ej* quinquaginta &
וחמשיו ויען וידבר אליו איש האלהים
est locutus &,Elijah respondit Et .descende ,Festina :rex dixit sic
12 כה־אמר המלך מהרה רדה: ויען אליה וידבר
,cœlis de ignis descendat ,ego Dei vir Si :eos ad
אליהם אם־איש האלהים אני תרד אש מן־השמים
ignis descendit & :tuos quinquaginta & ,te comedat &
ותאכל אתך ואת־חמשיך ותרד אש־
.ejus quinquaginta & ,eum consumpsit & ,cœlis de Dei
אלהים מן־השמים ותאכל אתו ואת־חמשיו:
,tertium quinquagenarium principem misit & ,est reversus Et
13 וישב וישלח שר־חמשים שלשים
quinquagenarius princeps venit Et ,ascendit Et ,ej* quinquaginta &
וחמשיו ויעל ויבא שר־החמשים
est deprecatus &,Elijahu regione è sua genua super se incurvavit &,tertius
השלישי ויכרע על־ברכיו לנגד אליהו ויתחנן
,mea anima quæso sit preciosa Dei Vir :eū ad est locutusq;,eum ad
אליו וידבר אליו איש האלהים תיקר־נא נפשי
,tuis oculis in quinquaginta horum tuorum servorum anima &
ונפש עבדיך אלה חמשים בעיניך:

Versio VULG. LAT.

3 Angelus autem Domini locu-
tus est ad Eliam Thesbiten,
dicens; Surge, & ascende in
occursum nuntiorum regis Sa-
mariæ, & dices ad eos; Num-
quid non est Deus in Israel, ut
eatis ad consulendum Beelze-
4 bub deum Accaron? Quam
ob rem hæc dicit Dominus;
De lectulo, super quem ascen-
disti, non descendes, sed mor-
te morieris. Et abiit Elias.
5 Reversique sunt nuntii ad O-
choziam. Qui dixit eis, Qua-
6 rè reversi estis? At illi re-
sponderunt ei; Vir occurrit
nobis, & dixit ad nos; Ite, &
revertimini ad regem, qui mi-
sit vos, & dicetis ei; Hæc di-
cit Dominus; Numquid, quia
non erat Deus in Israel, mit-
tis ut consulatur Beelzebub
deus Accaron? Idcircò de le-
ctulo, super quem ascendi-
sti, non descendes, sed morte
7 morieris. Qui dixit eis; Cu-
jus figuræ & habitûs est vir
ille, qui occurrit vobis, & lo-
8 cutus est verba hæc? At illi
dixerunt; Vir pilosus, & zonâ
pelliceâ accinctus renibus.
Qui ait, Elias Thesbites est.
9 Misitque ad eum quinquage-
narium principem, & quin-
quaginta qui erant sub eo. Qui
ascendit ad eum: sedentique
in vertice montis, ait; Homo
Dei, rex præcepit ut descen-
10 das. Respondénsque Elias,
dixit quinquagenario; Si ho-
mo Dei sum, descendat ignis
de cœlo, & devoret te, &
quinquaginta tuos. Descendit
itaque ignis de cœlo, & devo-
ravit eum, & quinquaginta
11 qui erant cum eo. Rursúm-
que misit ad eum principem
quinquagenarium alterum, &
quinquaginta cum eo. Qui lo-
cutus est illi; Homo Dei, hæc
dicit rex; Festina, descende.
12 Respondens Elias ait; Si ho-
mo Dei ego sum, descendat i-
gnis de cœlo, & devoret te, &
quinquaginta tuos. Descendit
ergò ignis de cœlo, & devora-
vit illum, & quinquaginta e-
13 jus. Iterum misit principem
quinquagenarium tertium, &
quinquaginta qui erant cum
eo. Qui cùm venisset, curvavit
genua contra Eliam, & preca-
tus est eum, & ait; Homo Dei,
noli despicere animam meam,
& animas servorum tuorum,
qui mecum sunt.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκάλεσεν Ἠλιοὺ τὸν Θεσβί-
την, (β) λέγων, Ἀναστὰς δεῦρο εἰς συνάν-
τησιν τῶν ἀγγέλων Ὀχοζίου βασιλέως Σα-
μαρείας, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτούς, Εἰ παρὰ
τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν Ἰσραήλ, ὑμεῖς πορεύεσθε
ἐπιζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκα-
4 ρών; καὶ οὐχ οὕτως· Ὅτι τάδε λέγει κύριος,
Ἡ (γ) κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβή-
σῃ ἀπ' αὐτῆς, (δ) ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. καὶ
5 ἐπορεύθη Ἠλιού, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. Καὶ
ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπε
6 πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι (ε) ἐπεστρέψατε; Καὶ εἶ-
παν πρὸς αὐτόν, Ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάντη-
σιν ἡμῶν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, Δεῦτε, ἐπι-
στράφητε πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑ-
μᾶς, καὶ λαλήσατε πρὸς αὐτόν, Τάδε λέ-
γει κύριος, Εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν (ζ)
ἐν Ἰσραήλ, σὺ πορεύῃ (η) ἐπιζητῆσαι ἐν τῇ
Βάαλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών; οὐχ (θ) οὕτως. ἡ
κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ'
7 αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ (ι) ἀποθανῇ. Καὶ ἐπιστρέ-
ψαντες ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ καθὰ ἐλά-
λησεν Ἠλιού. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτούς, Τίς
ἡ κρίσις τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἀναβάντος εἰς συνάν-
τησιν ὑμῖν καὶ λαλήσαντος πρὸς ὑμᾶς τοὺς
8 λόγους τούτους; Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἀ-
νὴρ δασύς, καὶ ζώνην δερματίνην περιεζω-
σμένος τὴν (κ) ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, Ἠλιοὺ
9 ὁ Θεσβίτης (λ) οὗτός ἐστι. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς
(μ) αὐτὸν πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκον-
τα αὐτοῦ, καὶ (ν) ἀνέβη πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδοὺ
Ἠλιοὺ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ
ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτόν, καὶ
εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐκά-
10 λεσέ σε, κατάβηθι. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιού,
καὶ εἶπε πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον, Καὶ εἰ
ἄνθρωπος (ξ) θεοῦ ἐγώ, καταβήσεται πῦρ ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντή-
κοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατ-
11 έφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. Καὶ
(ο) προσέθετο ὁ βασιλεύς, καὶ ἀπέστειλε πρὸς
αὐτὸν ἄλλον πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντή-
κοντα αὐτοῦ. (π) καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρ-
χος πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ
θεοῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, Ταχέως κατά-
12 βηθι. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ καὶ ἐλάλησε πρὸς
αὐτόν, καὶ εἶπεν, Εἰ ἄνθρωπος (ρ) θεοῦ ἐγώ,
καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγε-
ταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. καὶ κατέβη πῦρ
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν καὶ τοὺς πεν-
13 τήκοντα αὐτοῦ. Καὶ (σ) προσέθετο ὁ βασιλεὺς
ἔτι ἀποστεῖλαι ἡγούμενον καὶ τοὺς πεντήκοντα
αὐτοῦ. (τ) καὶ ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρί-
τος, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα (υ) αὐτοῦ
κατέναντι Ἠλιού, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ, καὶ ἐλάλη-
σε πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ,
ἐντιμωθήτω ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων
σου τούτων τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

Et angelus Domini vocavit Eliu 3
Thesbitem, dicens; Surgens, vade
in obviam nunciorū Ochoziæ re-
gis Samariæ, & loqueris ad eos;
Si propterea quòd non sit Deus in
Israel, vos itis inquirere in Baal
muscam deum Accaron? Et (b)
non ita. Quoniam hæc dicit Do- 4
minus; Lectus, super quem ascen-
disti illuc, non descendes de eo,
quia morte morieris. Et ivit Eliu,
& dixit ad eos. Et reversi sunt
nuntii ad eum. Et dixit ad eos; 5
Quid, quòd reversi estis? Et dixe- 6
runt ad eum; Vir ascendit in oc-
cursum nostrum, & dixit ad nos;
Ite, revertite ad regem, qui misit
vos, et loquimini ad eum; Hæc di-
cit Dominus; Si propterea quòd
non sit De⁹ in Israel, tu vadis in-
quirere in Baal muscā deū Ac-
caron? Non ita. Lect⁹, super quem
ascendisti illuc, non descendes ab
eo, quia morte morieris. Et (c) re-
versi annuntiaverunt regi secun- 7
dùm quæ locutus fuerat Eliu. Et
locutus est ad eos; Quodnam ju-
dicium viri, qui ascendit in obvi-
am vobis, & locutus est ad vos
verba hæc? Et dixerunt ad eum; 8
Vir pilosus, & zonā pelliceā ac-
cinctus lumbum suum. Et dixit,
Eliu Thesbites hic est. Et misit ad 9
eum principem quinquagenarium,
et ipsos quinquaginta illius. Et (d)
ascendit ad eum. Et ecce Eliu se-
debat super cacumen montis. Et
locutus est princeps quinquagena-
rius ad eum, & dixit; Homo Dei,
rex vocavit te: Descende. Et re- 10
spondit Eliu, & dixit ad princi-
pem quinquagenarium; Et, si homo
Dei ego: descendet ignis de cæ-
lo, & devorabit te, & quinqua-
ginta tuos. Et descendit ignis de
cælo, & devoravit eum, & quin-
quaginta ejus. Et adjecit rex, & 11
misit ad eum alium principē quin-
quagenarium, et ipsos quinquaginta
illius. Et locut⁹ est princeps quin-
quagenarius ad eum, & dixit;
Homo Dei, hæc dicit rex; Citò
descende. Et respondit Eliu, & 12
locutus est ad eum, & dixit; Si
homo Dei ego, descendet ignis de
cælo, & devorabit te, & quin-
quaginta tuos. Et descendit ignis
de cælo, & devoravit eum, &
quinquaginta ejus. Et adjecit ad- 13
huc rex mittere (e) ducem, &
quinquaginta ejus. Et venit prin-
ceps quinquagenarius tertius, &
curvavit se super genua sua co-
ram Eliu, & oravit eum, & lo-
cutus est ad eum, & dixit;
Homo Dei, preciosa sit anima mea,
& anima servorum tuorum,
horum quinquaginta, in oculis
tuis.

MS. A. (β) λέγων, Ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς (γ) κλίνης σου ἐφ' (δ) ὅτι εἰ ἐν θανάτῳ (ε) ἐπεστράφητε; (ζ) ἐν Ἱερουσαλήμ, (η) ζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ (θ) οὕτως. *ἐφ' ἧς ἀνέβης ὅτι οὐ (ι) ἀποθανῇ. Καὶ ἐλάλησεν (κ) ὀσφῦν. καὶ (λ) ἐστιν οὗτος. Καὶ (μ) αὐτὸν ἡγούμενον πεντηκόνταρχον (ν) ἀνέβη καὶ ἦλθεν πρὸς (ξ) τοῦ θεοῦ (ο) προσέθηκεν (π) καὶ ἀνέβη καὶ ἐλάλησεν (ρ) τοῦ θεοῦ εἰμι ἐγώ, (σ) προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς ἀποστεῖλαι ἡγούμενον πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς (τ) καὶ ἀναβὰς ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκόνταρχος (υ) ἑαυτοῦ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ומלאכא דיי מליל עם אליהו דמן תושב קום סק לקדמות אזגדי מלכא דשמרון ומלל
עמהון הלא אלהא קים דשכנתיה שריא בישראל אתון אזלין למתבע בבעל זבוב
4 טעות עקרון: ובכן כדנן אמר יי ערסא דסלקתא תמן לא תחות מנה ארי ממת תמות
5 ואזל אליה: ותבו אזגדיא לותיה ואמר להון מא דין תבתון: ואמרו ליה גברא סליק
6 לקדמותנא ואמר לנא אזילו תובו לות מלכא דשלח יתכון ותמללון עמיה כדנן אמר יי
הלא אלהא קים דשכנתיה שריא בישראל את שלח למתבע בבעל זבוב טעות עקרון
בכן ערסא דסלקתא תמן לא תחות מנה ארי ממת תמות: ומליל עמהון מא נימוסא
7 דגברא דסליק לקדמותכון ומלל עמכון ית פתגמיא האלין: ואמרו ליה גבר בעיל
8 סערן וזרוא דמשכא אסיר בחרציה ואמר אליה דמן תושב הוא: ושלח לותיה רב
9 חמשין וחמשין דעמיה וסליק לותיה והוא יתיב על ריש טורא ומלל עמיה נביא דיי
מלכא מליל חות: ואתיב אליה ומלל עם רב חמשין אם נביא דיי אנא תחות אשתא
10 מן שמיא ותיכול יתך וית חמשין דעמך ונחתת אשתא מן שמיא ואכלת יתיה וית חמשין
דעמיה: ותב ושלח לותיה רב חמשין אוחרנין וחמשין דעמיה ואתא ומלל עמיה נביא
11 דיי כדנן אמר מלכא אוחי חות: ואתיב אליהו ומלל עמהון אם נביא דיי אנא תחות
12 אשתא מן שמיא ותיכול יתך וית חמשין דעמך ונחתת אשתא מן שמיא ואכלת יתיה וית
חמשין דעמיה: ותב ושלח רב חמשין תליתאין וחמשין דעמיה וסליק ואתא רב חמשין
13 תליתאין וכרע על ברכוהי לקביל אליהו ובעא מן קדמוהי ומלל עמיה נביא דיי תיקר
כען נפשי ונפשא דעבדך אלין חמשין בעינך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et angelus Domini locut⁹ est cum Eliah qui erat ex Thosab, Surge ascende; 3
in occursum nunciorum regis Somron, & *loquere cum* illis: Nonne Deus
vivit cujus majestas manet in Israel; ut eatis interrogare Baghal-zebub
idôlum Gheqron? Et idcirco sic dixit Dñs, De lecto, in quem ascendisti, 4
non descendes, quia moriendo morieris: & abiit Eliah. Et redierunt 5
nuncii ad illum: & dixit eis, Quare rediistis? Et dixerunt ei, Vir ascen- 6
dit in occursum nostrum, & dixit nobis, Ite, redite ad regem qui misit
vos, & loquimini cum illo, Sic dixit Dñs, Nónne Deus vivit cujus majestas
manet in Israel, ut miseris interrogare Baghal-zebub Errorem Gheqron?
idcircò de lecto in quem ascendisti non descendes, quia moriendo morie-
ris. Et locut⁹ est cum illis, Quæ est dispositio viri qui ascendit in occur- 7
sum vestrum, & locut⁹ est vobiscum verba hæc? Et dixerunt ei, Vir prædi- 8
tus capillis, & cinctorio pelliceo alligat⁹ lumbos suos. Et dixit, Eliah qui
est ex Thosab, ipse est. Et misit ad eum magistrum quinquagenarium, & 9
quinquaginta, qui erant cum illo; & ascendit ad illum: & ipse sedebat su-
per caput montis, & locutus est cum illo, Propheta Domini, Rex locutus
est, Descende. Et respondit Eliah, & locutus est cum magistro quinqua- 10
genorum, Si propheta Dñi sum, descendat ignis de cœlo, & devoret te
& quinquaginta qui sunt tecum; & descendit ignis de cœlo, & devora-
vit illum & quinquaginta qui erant cum illo. Et rursum misit ad illum ma- 11
gistrum quinquagenorum *aliorum*, & quinquaginta qui erant cum eo; &
respondit & locutus est cum illo, Propheta Dñi, sic dixit rex, Festina, de-
scende. Et respondit Eliah & *locutus est cum illis*, Si propheta Dñi sum, 12
descendat ignis de cœlo, & devoret te & quinquaginta qui tecum sunt:
tunc descendit ignis de cœlo, & devoravit illum & quinquaginta qui erant
cum eo. Et rursum misit magistrū quinquagenorum *tertiorum* & quinqua- 13
ginta qui erant cum eo: & ascendit & venit magister quinquagenorum
tertiorum, & incurvavit se super genua sua coram Eliah, & precatus est
coram eo & locutus est cum illo, Propheta Domini, pretiosa sit quæso anima mea, & anima servorum tuorum horum quinquaginta in oculis tuis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܐܡܪ ܠܐܠܝܐ ܕܡܢ ܬܫܒܝ. ܩܘܡ ܣܩ ܠܐܘܪܥܐ ܕܐܝܙܓܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܫܡܪܝܢ
3 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܐܠܗܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܐܠ ܒ
ܒܥܠܙܒܘܒ ܐܠܗܐ ܕܥܩܪܘܢ. * ܡܛܠܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܪܣܐ ܕܣܠܩܬ ܥܠܘܗܝ
4 ܠܐ ܬܚܘܬ ܡܢܗ. ܐܠܐ ܡܡܬ ܬܡܘܬ. ܘܐܙܠ ܐܠܝܐ. * ܘܗܦܟܘ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܐܚܙܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ
5 ܐܚܙܝܐ ܡܢܐ ܗܦܟܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܣܠܩ ܠܐܘܪܥܢ. ܘܐܡܪ ܠܢ. ܙܠܘ ܗܦܘܟܘ
6 ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܫܕܪܟܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܠܡܐ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܐܠܗܐ ܒܐܝܣܪܝܠ. ܫܕܪܬ ܠܡܫܐܠ
ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܐܠܗܐ ܕܥܩܪܘܢ. ܡܛܠܗܢܐ ܥܪܣܐ ܕܣܠܩܬ ܥܠܘܗܝ. ܠܐ ܬܚܘܬ ܡܢܗ.
7 ܐܠܐ ܡܡܬ ܬܡܘܬ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܗܘܐ ܕܘܡܝܗ ܕܓܒܪܐ ܕܣܠܩ ܠܐܘܪܥܟܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܟܘܢ
8 ܡܠܐ ܗܠܝܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܓܒܪܐ ܣܥܪܢܐ. ܘܐܣܪܐ ܕܡܫܟܐ ܐܣܝܪ ܒܚܨܘܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ
9 ܐܠܝܐ ܗܘ ܕܡܢ ܬܫܒܝ. * ܘܫܕܪ ܠܘܬܗ ܪܒ ܚܡܫܝܢ ܘܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܣܠܩܘ ܠܘܬܗ
10 ܟܕ ܝܬܒ ܥܠ ܪܝܫ ܛܘܪܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܡܠܟܐ ܐܡܪ. ܢܚܘܬ. * ܘܥܢܐ
ܐܠܝܐ ܘܐܡܪ ܠܪܒ ܚܡܫܝܢ. ܐܢ ܢܒܝܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܬܐܟܘܠ
ܠܟ. ܘܠܚܡܫܝܢ ܕܥܡܟ. ܘܢܚܬܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܟܠܬܗ ܠܗ ܘܠܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ.
11 * ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܪܒ ܚܡܫܝܢ ܐܚܪܢܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܥܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ
12 ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܥܓܠ. ܢܚܘܬ. * ܘܥܢܐ ܐܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܢܒܝܗ
ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܬܐܟܘܠ ܠܟ. ܘܠܚܡܫܝܢ ܕܥܡܟ. ܘܢܚܬܬ ܢܘܪܐ
13 ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܟܠܬܗ ܠܗ. ܘܠܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ. * ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܪܒ
ܚܡܫܝܢ ܬܠܝܬܝܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܣܠܩ ܪܒ ܚܡܫܝܢ. ܘܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ
ܩܕܡ ܐܠܝܐ. ܘܡܬܟܫܦ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܬܐܩܪ ܢܦܫܝ
ܘܢܦܫܐ ܕܥܒܕܝܟ ܗܠܝܢ ܚܡܫܝܢ ܩܕܡܝܟ ܩܝܡܝܢ.

Angelus autem Domini dixit Eliæ qui erat 3
è Thesbi, Surge, ascende obviàm nuntiis Re-
gis Samariæ, & dic eis; Num quòd desit Deus
in Israele, itis consultū Beel-zebub deum E-
cronis? Ob id sic dicit Dominus, E lecto 4
quem ascendisti, non descendes, sed certissi-
mè morièris: deinde abiit Elia. Reversis 5
itaque nuntiis ad Ehaziā, dixit eis Ehazia;
Cur reversi estis? Vir quidam, inquiunt 6
illi, ascendit in occursum nostrum, dixitque
nobis; Revertimini, ite ad virum qui misit
vos, & dicite ei; Num quòd desit Deus in
Israele, misisti consultū Beel-zebub deum E-
cronis? ob id è lecto quem ascendisti, non de-
scendes, sed omnino morièris. Ait illis, 7
Qualis est habitus viri qui ascendit in occur-
sum vestrum, dixitque vobis hujusmodi ver-
ba? Dicunt ad eum, Vir pilosus est, & zo- 8
nâ pelliceâ præcinctus lumbos suos. Ait illis,
Elias est Thesbites. Misitque contra eum 9
ducem quinquaginta cum quinquaginta qui
cum eo erant: qui cùm ascendissent ad eum
dum sederet super cacumine montis, dixerunt
ei; Propheta Dei, rex dicit, Descende. Re- 10
spondens Elia dixit duci quinquaginta; Si
propheta Dei sum, descendat ignis è cœlo,
devorétque te & quinquaginta qui tecum
sunt: & descendens ignis è cœlo devoravit
eum atque quinquaginta qui erant cum eo.
Rursus misit contra eum ducem aliorum quin- 11
quaginta, & quinquaginta qui erant cum eo:
qui compellans eum dixit, Propheta Dei, sic
dicit rex, Descende confestim. Respondens 12
Elia dixit ei; Si propheta Dei sum, descen-
dat ignis de cœlo, devorétque te & quin-
quaginta qui tecum sunt: & descendens
ignis Dei de cœlo, devoravit tam illū quàm
quinquaginta qui erant cum eo. Tertiò 13
quoque misit in eum præfectum quinquagin-
ta cum quinquaginta qui cum eo erant: & a-
scendens præfect. quinquaginta, flexis coram
Elia genibus suis precabatur eum, & dicebat
illi; Propheta Dei, in pretio sit *quæso* vita mea
& vita servorum tuorum istorum quinqua-
ginta coram te astantium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وعند ذلك خاطب ملاك الله ايلياء التسبي قايلاً. قم فاطلع للقاء رسل ملك سومرون وتنبا
لهم قايلاً. كان ليس اله قد اقام سكينته حالة في آل اسراييل. حتى انتم ماضيين لاستعلام
4 باعل ربوب طاغوت عقرون * وكذاك فقد قال الله. ان السرير الذي صعدت عليه لا تنزل
5 6 عنه الا ميتاً هالكاً ومضى ايليا * ورجع الرسل اليه. فقال لهم. عادا جيتم * فقالوا له. ان رجلاً
طلع للقاينا. وقال لنا. امضوا راجعين الى الملك الذي بعثكم وقولوا له. كذا قال الله. كان
ليس اله قد احل سكينته في آل اسراييل. حتى بعثت مستعلما لباعل ربوب طاغوت عقرون.
7 فلهذا من فعلك ان السرير الذي علوته لا تنحدر عنه سالما. بل تموت عليه موتا * فقال
8 لهم. ما زي الرجل الذي طلع للقايكم وخاطبكم بهذا الكلام * فقالوا رجل شعراني مسدود
9 بجلد. فقال هو ايليا التسبي * فوجه اليه قايدا في خمسين رجلا. فطلع اليه وهو جالس
10 على راس الجبل. فقال له. يا نبي الله. ان الملك يقول انحدر مسرعا * فاجاب ايليا فقال لرييس
الخمسين. ان كنت نبي الله فلينزل نار من السماء فتاكلك والخمسين الذين معك. فنزلت
11 نار من السماء. فاكلته مع الخمسين الذين معه * ثم عاد وبعث اليه رييس خمسين ثانيا
12 والخمسين معه. فكلمه وقال له. يا نبي الله ان الملك يقول انحدر مسرعا * فاجاب ايليا فقال
لرييس الخمسين. ان كنت نبي الله فلينزل نار من السماء فتاكلك والخمسين الذين معك.
13 فنزلت نار من السماء. فاكلته والخمسين الذين معه * ثم عاد وبعث اليه رييس خمسين
ثالثا والخمسين معه. فاطاع رييس الخمسين الثالث وجاء فجثى على ركبتيه امام ايليا وتضرع
اليه قايلاً. يا نبي الله اسالك الان ان تكرم لديك نفسي وانفس عبيدك هولاء الخمسين
في عينك.

Interim allocutus est Angelus Dei Eliam 3
Thesbiten dicens, Surge, & ascende ob-
viàm nuntiis regis Samariæ, & vaticina-
re illis dicens, Quasi verò non adesset
Deus qui stationem suam collocavit ma-
nentem inter Israelitas, vos itis sciscita-
turi Beel-zebub idolum Acronis. Jam 4
autem sic dixit Deus, De lecto quidem
super quem ascendisti, nequaquam nisi
mortuus ac defunctus descendes: tum
discessit Elia. Redeuntibus igitur ad eum 5
nuntiis, ait illis, Qua de causa venistis?
Responderunt ei, Vir quidam ascendit ob- 6
viàm nobis, dixitque, Ite redeuntes ad re-
gem qui vos misit, & dicite ei; Sic di-
cit Deus, Quasi verò non sit Deus qui
domicilium suum collocavit inter Israe-
litas, misisti sciscitatum Beel-zebub ido-
lum Acronis: propter hujusmodi actionem
tuam, è lecto quem conscendisti, nequa-
quam descendes incolumis, sed morte
super eum morièris. Dixit eis, Quis ha- 7
bitus est viri illius qui ascendit obviàm
vobis, & talibus vos est verbis allocu-
tus? Responderunt, Vir est hirsutus, 8
pelle contectus. Dixit, Est Elia Thesbi-
tes. Misit itaque ad eum ducem cum 9
quinquaginta viris: qui cùm ascendisset
ad eum sedentem in vertice montis, ait
illi; O propheta Dei, rex quidem dicit,
Descende quamprimùm. Respondens E- 10
lia dixit præfecto quinquaginta, Si pro-
pheta Dei sum, descendat ignis de cœlo,
devoretque te & quinquaginta qui tecum
sunt: descenditque ignis de cœlo, & de-
voravit eum cum quinquaginta qui erant
cum eo. Rursus misit ad eum secundò 11
præfectum quinquaginta, & quinquagin-
ta cum eo: qui eum allocutus dixit; O
propheta Dei, rex quidem dicit, Descende
quamprimùm. Respondens Elia dixit 12
præfecto quinquaginta; Si propheta Dei
sum, descendat ignis de cœlo, con-
sumatque te & quinquaginta qui te-
cum sunt: descenditque ignis de cœlo,
& consumpsit eum & quinquaginta
qui cum eo erant. Rursus etiam misit 13
ad eum tertiò præfectum quinquagin-
ta, & quinquaginta cum eo: & ob-
temperans tertius ille præfectus quin-
quagenarius, venit, procubuitque in
genua ipsius coram Elia, & rogavit eum
dicens; O propheta Dei, rogo te jam
ut in pretio habeatur apud te vita mea
& vita servorum tuorum istorum quin-
quaginta in oculo tuo.

מלכים ב: ב

principes duos comedit & , cælis è ignis descendit Ecce
14 הנה ירדה אש מן השמים ותאכל את שני שרי
sit preciosa nunc & :eorū quinquaginta & , primos quinquagenarios
החמשים הראשנים ואת חמשיהם ועתה תיקר
; Elijahu ad DOMINI angelus est Locutúsque .tuis oculis in mea anima
15 נפשי בעיניך: וידבר מלאך יהוה אל אליהו
descendítque ,surrexit Et .ej^s faciebus à timeas ne , eo cum Descende
רד אותו אל תירא מפניו ויקם וירד
: DOMINUS dixit Sic : eum ad est locutus Et .regem ad eo cū
16 אותו אל המלך: וידבר אליו כה אמר יהוה
zebub-Bahal in inquirendum ad nuncios misisti quòd eo Pro
יען אשר שלחת מלאכים לדרש בבעל זבוב
quærendum ad Israel in Deum non non pro An : Hecron Deum
אלהי עקרון המבלי אין אלהים בישראל לדרש
descendes non ,illuc ascendisti quem lecto Idcirco ? ejus verbum per
בדברו לכן המטה אשר עלית שם לא תרד
,DOMINI verbum juxta est mortuus Et .morieris moriendo sed , eo ab
17 ממנה כי מות תמות: וימת כדבר יהוה
anno in , eo pro Jehoram regnavit & : Elijahu fuerat locut^s quod
אשר דבר אליהו וימלך יהורם תחתיו בשנת
.fili^s ei fuerat non quia,Jehudah regis Jehosaphat filii Jehoram secundo
שתים ליהורם בן יהושפט מלך יהודה כי לא היה לו בן:
scripta ipsa nónne , fecit quæ Achaziah verborum residuum Et
18 ויתר דברי אחזיהו אשר עשה הלוא המה כתובים
? Israel regum dierum verborum libro super
על ספר דברי הימים למלכי ישראל:

CAP. II. ב

turbinem per Elijahu DOMINUS faciendo ascendere in , fuit Et
1 ויהי בהעלות יהוה את אליהו בסערה
Elijahu Dixitque .Ghilghal de Elisaah & ,Elijahu abiit & ,cælos in
2 השמים וילך אליהו ואלישע מן הגלגל: ויאמר אליהו
ad usque me misit DOMINUS quia ,hic obsecro Sede : Elisaah ad
אל אלישע שב נא פה כי יהוה שלחני עד
, tua anima vivit & ,DOMINUS Vivus : Elisaah Dixitque ; el-Beth
בית אל ויאמר אלישע חי יהוה וחי נפשך
filii sunt egressi Et .el--Beth descenderunt & : te dereliquero si
3 אם אעזבך וירדו בית אל: ויצאו בני
: eum ad dixerunt atque , Elisaah ad , el--Beth qui , prophetarum
הנביאים אשר בית אל אל אלישע ויאמרו אליו
? tuo capite desuper tuū dominū accipiens DOMINUS hodie quòd nôsti Num
הידעת כי היום יהוה לקח את אדניך מעל ראשך
: Elijahu ei Dixitque .tacete , novi ego Etiam : Dixitque
4 ויאמר גם אני ידעתי החשו: ויאמר לו אליהו
: dixit & ; Jericho in me misit DOMINUS quia,hic obsecro sede Elisaah
אלישע שב נא פה כי יהוה שלחני יריחו ויאמר
.Jericho venerunt & : te dimisero si ,tua anima vivit &,DOMINUS Vivit
חי יהוה וחי נפשך אם אעזבך ויבאו יריחו:
dixeruntque ,Elisaah ad ,Jericho in qui ,prophetarum filii accesserunt Et
5 ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו אל אלישע ויאמרו
tuū dominū capiens DOMINUS hodie quòd nôsti Num : eum ad
אליו הידעת כי היום יהוה לקח את אדניך
ei Dixitque .silete , novi ego Etiam : ait & ? tuo capite desuper
6 מעל ראשך ויאמר גם אני ידעתי החשו: ויאמר לו
: ait & , Jarden ad me misit DOMINUS quia ,hic obsecro Sede : Elijahu
אליהו שב נא פה כי יהוה שלחני הירדנה ויאמר
abierunt Et : te dereliquero si ,tua anima vivit & ,DOMINUS Vivit
חי יהוה וחי נפשך אם אעזבך וילכו
,abierunt prophetarum filiis de viri quinquaginta Et .ipsi ambo
7 שניהם: וחמשים איש מבני הנביאים הלכו
.Jarden juxta steterunt ipsi ambo & : longe è regione è steterúntque
ויעמדו מנגד מרחוק ושניהם עמדו על הירדן:

Versio VULG. LAT.

14 Ecce descendit ignis de cœlo,
& devoravit duos principes
quinquagenarios primos, &
quinquagenos qui cum eis e-
rant: sed nunc, obsecro, ut
15 miserearis animæ meæ. Locu-
tus est autem Angelus Domini
ad Eliam, dicens; Descende
cum eo, ne timeas. Surrexit
igitur, & descendit cum eo ad
16 regem. Et locutus est ei; Hæc
dicit Dñs; Quia misisti nun-
tios ad consulendum Beelze-
bub deum Accaron, quasi non
esset Deus in Israel, à quo pos-
ses interrogare sermonem,
ideò de lectulo, super quem
ascendisti, non descendes, sed
17 morte morieris. Mortuus est
ergò juxta sermonem Domini,
quem locutus est Elias, & re-
gnavit Joram frater ejus pro
eo, anno secundo Joram filii
Josaphat regis Judæ: non e-
18 nim habebat filium. Reliqua
autem verborum Ochoziæ,
quæ operatus est, nónne hæc
scripta sunt in libro Sermo-
num regum Israel?

CAP. II.

1 FActum est autem, cùm le-
vare vellet Dñs Eliam p tur-
binem in cœlū, ibant Elias &
2 Eliseus de Galgalis. Dixítque
Elias ad Eliseum; Sede hìc,
quia Dñs misit me usque in
Bethel. Cui ait Eliseus; Vivit
Dñs, & vivit anima tua, quia
non derelinquam te. Cúmque
3 descendissent Bethel, Egressi
sunt filii prophetarum, qui e-
rant in Bethel, ad Eliseum, &
dixerunt ei; Numquid nôsti,
quia hodiè Dñs tollet dominū
tuū à te? Qui respondit, Et
4 ego novi: silete. Dixit autem
Elias ad Eliseū; Sede hic, quia
Dñs misit me in Jericho. Et ille
ait, Vivit Dñs, & vivit anima
tua, quia non derelinquam te.
5 Cúmq; venissent Jericho, Ac-
cesserunt filii prophetarum,
qui erant in Jericho, ad Eli-
seū, & dixerunt ei; Numquid
nôsti quia Dñs hodiè tollet
dominū tuū à te? Et ait, Et
6 ego novi: silete. Dixit autem
ei Elias; Sede hìc, quia Dñs
misit me usque ad Jordanem.
Qui ait; Vivit Dominus, & vi-
vit anima tua, quia non dere-
linquā te. Ierunt igitur ambo
7 pariter. Et quinquaginta viri
de filiis prophetarum secuti
sunt eos, qui & steterunt econ-
trà, longé: illi autem ambo
stabant super Jordanem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Ἰδοὺ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τοὺς δύο πεντηκοντάρχους τοὺς (φ) πρώτους· καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ (χ) ψυχή μου ἐν ὀφθαλ-
15 μοῖς σου. Καὶ ἐλάλησεν ἄγγελος κυρίου πρὸς Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε, Κατάβηθι μετ᾽ αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἀνέστη Ἠλιοὺ καὶ
16 κατέβη μετ᾽ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ (ψ) εἶπεν Ἠλιοὺ, Τάδε λέγει (ω) κύριος, Τί ὅτι ἀπέστειλας ἀγγέλους (α) ἐκζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν θεὸν (β) Ἀκκαρών; οὐχ οὕτως. ἡ κλίνη ἐφ᾽ ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ᾽ αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.
17 Καὶ ἀπέθανε (γ) κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλη-
18 σεν (δ) Ἠλιού. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ὀχοζίου ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ (ε) ἔτη δεκαδύο, ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου πλὴν οὐχ ὡς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, οὐδὲ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ συνέτριψεν αὐτάς. πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου Ἱεροβοὰμ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος εἰς τὸν οἶκον (ζ) Ἀχαάβ.

ΚΕΦ. β΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀνάγειν (α) κύριον ἐν συσσεισμῷ τὸν Ἠλιοὺ ὡς εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπο-
2 ρεύθη Ἠλιοὺ καὶ (β) Ἐλισαιὲ ἐκ Γαλγάλων. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς (γ) Ἐλισαιὲ, Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι (δ) ὁ θεὸς ἀπέσταλκέ με ἕως Βαιθήλ. καὶ εἶπεν (ε) Ἐλισαιὲ, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ (ζ) ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἦλθον εἰς
3 Βαιθήλ. Καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ (η) ἐν Βαιθὴλ πρὸς (θ) Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς (ι) αὐτὸν, Εἰ ἔγνως, ὅτι κύριος σήμερον λαμβάνει τὸν κύριόν σου ἐπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σου; καὶ
4 εἶπε, (κ) Κἀγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς (λ) Ἐλισαιὲ, Κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ με εἰς Ἱεριχώ. καὶ † εἶπεν, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε.
5 καὶ ἦλθον εἰς Ἱεριχώ. Καὶ ἤγγισαν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἱεριχὼ πρὸς (μ) Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Εἰ ἔγνως, ὅτι σήμερον λαμβάνει κύριος τὸν κύριόν σου (ν) ἐπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σου; καὶ εἶπε, Καί γε ἐγὼ (ξ) ἔγνων, σιω-
6 πᾶτε. Καὶ (ο) εἶπεν αὐτῷ Ἠλιοὺ, Κάθου δὴ ὧδε, ὅτι κύριος ἀπέσταλκέ (π) με ἕως εἰς τὸν Ἰορδάνην. καὶ εἶπεν (ρ) Ἐλισαιὲ, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἐπορεύ-
7 θησαν ἀμφότεροι, Καὶ πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἔστησαν ἐξεναντίας μακρόθεν· καὶ ἀμφότεροι ἔστησαν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου.

MS.A. (φ) πρώτους, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτῶν· καὶ νῦν (χ) ψυχὴ τῶν δούλων σου (ψ) εἶπεν, Τάδε (ω) κύριος, Ἀνθ᾽ ὧν ἐξαπέστειλας (α) ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βάαλ (β) Ἀκκαρὼν, παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν Ἰσραὴλ τοῦ ἐκζητῆσαι ἐν ῥήματι αὐτοῦ; οὐχ οὕτως. (γ) Ὀχοζίας κατὰ (δ) Ἠλιού. Καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ (ε) ἔτη * δύο, (ζ) Ἀχαάβ. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ, ἐν ἔτει δευτέρῳ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἰωσαφὰτ * βασιλέως Ἰούδα, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ υἱός. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ὀχοζίου ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐγένετο

MS.A. Κεφ. β΄. (α) κύριον τὸν Ἠλιοὺ ἐν συσσεισμῷ εἰς (β) Ἐλισαιὲ (γ) Ἐλισαιὲ, (δ) κύριος ἀπέστειλέν με (ε) Ἐλισαιὲ, (ζ) καταλείψω (η) εἰς Βαιθὴλ (θ) Ἐλισαιὲ, (ι) αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν, Εἰ ἔγνως, (κ) Καὶ ἐγὼ (λ) Ἐλισαιὲ, † εἶπεν Ἐλισαιὲ, Ζῇ (μ) Ἐλισαιὲ, (ν) ἀπάνωθεν (ξ) ἔγνωκα, (ο) εἶπεν Ἠλιοὺ, (π) με εἰς (ρ) Ἐλισαιὲ,

14 *Ecce descendit ignis de cœlo, & devoravit duos principes quinquagenarios (f) primos. Et nunc pretiosa sit, quæso, anima mea in oculis tuis. Et locut^s est angel^s Do-*
15 *mini ad Eliu, & dixit; Descende cum eo: ne timeas à facie eorum. Et surrexit Eliu, & descendit cū eo ad regē. Et locut^s est ad eum,*
16 *(g) & dixit Eliu; Hæc dicit Domin^s; (h) Quid, quòd misisti nuntios exquirere in Baal muscā deum Accaron? Non sic. Lect^s super quē ascendisti illuc, non descendes ab eo; quia morte morieris. Et*
17 *mortuus est juxta verbū Domini, quod locut^s est (i) Eliu. Et reliqua*
18 *verborū Ochoziæ, quæ fecit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborū dierū regib^s Israel? Et Jorā fili^s Achaab regnat super Israel in Samaria annos duodecim, in anno (k) octavo & decimo Josaphat regis Juda. Et fecit malū in conspectu Domini. Verumtamē, non sicut fratres ej^s, neq; sicut mater ejus. Et amovit titulos Baal, quos fecerat pater ejus, & contrivit eos. Veruntamen in peccatis dom^s Hieroboā, qui peccare fecit Israel, adhæsit: nō recessit ab eis. Et indignatus est irā Dominus in domum Achaab.*

CAP. II.

1 *ET factū est, cū elevaret Domin^s in concussione ipsū Eliu tanquàm in cœlū; & ivit Eliu, &*
2 *Elisæe de Galgalis. Et dixit Eliu ad Elisæe, Sede, quæso, hìc: quia D^s misit me usq; Bethel. Et dixit Elisæe, Vivit Domin^s, & vivit anima tua, si dereliquā te. Et venerunt in Bethel. Et venerunt*
3 *filii prophetarū, qui in Bethel, ad Elisæe, & dixerunt ad eū, Si nôsti, quia Domin^s hodiè tollit dominum tuum desuper capite tuo? Et dixit, Et ego novi; silete. Et di-*
4 *xit Eliu ad Elisæe; Sede, quæso, hìc: quoniā Domin^s misit me usq; Hiericho. Et dixit; Vivit Domin^s, & vivit anima tua, si dereliquā te. Et venerunt in Hiericho. Et ac-*
5 *cesserunt filii prophetarum, qui in Hiericho, ad Elisæe, & dixerunt ad eum, Si nôsti, quia hodiè tollit Domin^s dominū tuū desuper caput tuū? Et dixit, Etiā ego novi;*
6 *silete. Et dixit ei Eliu, Sede, quæso, hìc: quoniā Dominus misit me usq; ad Jordanē. Et dixit Elisæe; Vivit Dominus, & vivit anima tua, si derelinquam te. Et iverunt*
7 *ambo, Et quinquaginta viri filii prophetarū: & steterunt ex adverso longè. Et ambo steterunt super Jordanem.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 הא נחתת אשתא מן שמיא ואכלת ית תרין רבני חמשין קדמאין וית חמשין דעמהון
15 וכען תיקר נפשי בעינך: ומלל מלאכא דיי עם אליהו חות עמיה לא תדחל מן קדמוהי
16 וקם ונחת עמיה לות מלכא: ומלל עמיה כדנן אמר יי חלף דשלחתא אזגדין למשאל
בבעל זבוב טעות עקרון הלא אלהא קים דשכנתיה שריא בישראל למשאל בפתגמיה
17 בכן ערסא דסלקתא תמן לא תיחות מניה ארי ממת תמות: ומית כפתגמא דיי דמלל
אליהו ומלך יהורם תחותוהי בשנת תרתין ליהורם בר יהושפט מלכא דבית יהודה ארי
18 לא הוה ליה בר: ושאר פתגמי אחזיה דעבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא
למלכא דישראל:

ב

1 והוה באסקות יי ית אליהו בעלעולא לצית שמיא ואזל אליהו ואלישע מן גלגלא: ואמר
2 אליהו לאלישע תוב כען הכא ארי יי שלחני עד ביתאל ואמר אלישע קים הוא יי וחי
3 נפשך אם אשבקנך ונחתו לביתאל: ונפקו תלמידי נבייא די בביתאל לות אלישע
ואמרו ליה הידעתא ארי יומא דין יי דבר ית רבונך מעל רישך ואמר אף אנא ידענא
4 שתוקו: ואמר ליה אליהו אלישע תיב כען הכא ארי יי שלחני ליריחו ואמר קים הוא יי
5 וחי נפשך אם אשבקנך ואתו ליריחו: וקריבו תלמידי נבייא די ביריחו לות אלישע
ואמרו ליה הידעתא ארי יומא דין יי דבר ית רבונך מנך ואמר אף אנא ידענא שתוקו:
6 ואמר ליה אליהו תוב כען הכא ארי יי שלחני עד ירדנא ואמר קים הוא יי וחי נפשך אם
7 אשבקנך ואזלו תרויהון: וחמשין גברא מתלמידי נבייא אזלו וקמו מקביל מרחיק
ותרויהון קמו על ירדנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce descendit ignis à Domino & devoravit duos magistros quinquagenorum priores, & quinquaginta qui erant cum illis, & nunc preciosa sit 14
anima mea in oculis tuis. Et locutus est angelus Dñi cum Eliah, Descende 15
cum eo, ne timeas eum: & surrexit & descendit cum illo ad regem. Et lo- 16
cut^s est cū eo, Sic dixit Dñs, Eò quòd misisti nuncios ut interrogares Baghal Zebub idôlum Gheqron, nónne Deus vivit, cuj^s majestas manet in Israel, ut interrogares verbū ej^s? idcircò de lecto, in quem ascendisti, non descendes; quia moriendo morieris. Et mortuus est juxta verbum Dñi, quod lo- 17
cutus erat Eliahu; & regnavit Jehoram pro eo, anno secundo Jehoram filii Jehosaphat regis tribus domus Jehudah, quia non fuerat illi filius.
Et reliquum verborum Ahhaziah quæ fecit, nónne illa scripta sunt in li- 18
bro verborum dierum *regis* Israel?

CAP. II.

ET fuit cùm ascendere faceret Dominus Eliahu per turbinem ad summi- 1
tatem cœlorū, ivit Eliah & Elisagh de Gilgela. Et dixit Eliah ad Elisagh, 2
Revertere quæso hic, quia Dñs misit me usq; in Bethel: & dixit Elisagh,
Permanet ipse Dñs, & vivit anima tua, si reliquero te: & descenderunt
in Bethel. Et exierunt discipuli prophetarum, qui erant in Bethel, ad 3
Elisagh, & dixerunt ei, Num cognovisti quòd hodie Dominus accipit do-
minum tuum à *capite tuo*? & dixit, Etiam, ego cognovi, tacete. Et dixit 4
illi Eliah, Elisagh *revertere*, quæso, hic; quia Dominus misit me in Jerihho.
Et dixit, Permanet ipse Dñs, & vivit anima tua si reliquero te. Et vene- 5
runt in Jerihho. Et accesserunt discipuli prophetarū, qui erant in Jerihho, ad
Elisagh, & dixerunt ei, Num cognovisti quòd hodie Dominus accipit do-
minum tuum à te? et Dixit, Etiam ego cognovi, tacete. Et dixit ei Eliah, 6
Revertere quæso hic, quia Dominus misit me *usque* Jardena: Et dixit,
Permanet ipse Dominus, & vivit anima tua, si reliquero te: & ambula- 7
verunt illi ambo. Et quinquaginta viri de discipulis prophetarum iverunt
& steterunt è regione à longe: & ambo ipsi steterunt juxta Jardena.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

[illegible] CAP. II.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Nam ecce descendens ignis è cœlo devo- 14
ravit utrumque ducem quinquagenarium &
quinquagenos qui erant cum eis: sit itaque
in pretio vita mea apud te. Dixit autem 15
Angelus Dei ad Eliam, Descende cum illo, &
ne metuas eum: quapropter consurgens de-
scendit cum eo ad regem, Et dixit ei; Sic 16
dicit Dominus, Quia misisti nuntios consul-
tum Beelzebub deum Ecronis eò quòd non
sit Deus in Israele, cujus oraculum consulas;
proptereà de lecto quem ascendisti, non de-
scendes, sed certissime morieris. Mortuus 17
est itaque juxta sermonem Domini, quem
pronuntiaverat Elia, regnavitque Joram fra-
ter ejus post ipsum anno secundo Jorami filii
Josaphat regis Juda, quoniam non habebat
filium. Reliquæ res Ehaziæ, & quicquid 18
fecit, ecce scripta sunt in libro annalium
regum Israelis.

CAP. II.

DEinde factum est ut cùm sublaturus esset 1
Dominus Eliam turbine in cœlum, iret
Elia cum Elisæo de Galgala, Diceretque 2
Elia ad Elisæum, Expecta me hic, quoniam
Dominus misit me ad Beth-il; Elisæus autem
responderet, Vivat Dominus, & vivat anima
tua, non deseram te: ita descenderunt in
Beth-il. Et egressi filii prophetarum qui e- 3
rant in Beth-il ad Elisæum, dicunt ei; An
nescis quòd Dominus assumpturus est hodie
dominum tuum à capite tuo? qui dixit, Ego
etiam novi, tacete. Rursus dixit Elia ad 4
Elisæum, Expecta me hic, quoniam Domi-
nus me misit in Jericho. Qui respondit Ut
vivit Dominus, & ut vivit anima tua, non te
deseram: ita abierunt in Iericho. Et acce- 5
dentes filii prophetarum qui erant in Jeri-
cho ad Elisæum, dicunt ei; Nostine quod Do-
minus sublaturus est hodie dominum tuum
è capite tuo? Ait, Ego quoque novi, tacete.
Rursus dixit Elia ad Elisæum, Expecta me 6
hic, quoniam Dominus misit me ad Jorda-
nem. Respondit, Per vitam Domini & per
vitam animæ tuæ, non sum te derelicturus:
ita abierunt ambo. Quinquaginta quoque 7
viri de affeclis prophetarum euntes steterunt
è regione procul, duo autem illi steterunt ad
ripam Jordanis,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * إن كانت النار قد نزلت فأحرقت ديينك الأولين رئيسي الخمسين ومن كان معهم من
15 خمسيهم* والآن فإني أسألك أن تكرم نفسي لديك* فكلم ملاك الله إيليا قايلا انحدر معه ولا
16 تخف من لقائه* فقام وانحدر معه إلى الملك* وقال له كذاك قال الله* إن جزاك إذ بعث رسلا
لتستخبر بعل ربوب طاغوت عقرون* حتى كأن ليس إله في آل إسرائيل حالا سكينته فيهم
17 فتستخبره* الآن السرير الذي علوته لا تنحدر عنه إلا ميتا هالكا* ومات كما قال الله في يده
لإيليا* وملك يهورام مكانه* في السنة الثانية ليهورام بن يوشافاط ملك سبط يهوذا* لأنه لم
18 يكن له ابنا* وباقي أخبار أحزياهو وما صنع* قد كتب في أخبار أيام ملوك إسرائيل*

* الفصل الثاني *

1 * وكان لما أراد الله أصعاد إيليا إلى السماء كالسماء* مضى إيليا واليسع في ذلك من وقت إلى
2 الجلجال* فقال إيليا لاليسع قم الآن ههنا* فان الله قد بعثني إلى بيت ايل* فقال اليسع
3 وحي الرب وحياة نفسك إني لا أفارقك* فمضيا وانحدرا إلى بيت ايل* وعند موافاتهما خرج
تلاميذ الأنبياء الذين في بيت ايل إلى اليسع وقالوا* هل علمت أن الله في هذا اليوم يأخذ
4 سيدك منك* فقال وأنا أيضا قد علمت فاسكتوا* ثم قال له إيليا يا اليسع قم ههنا فان الله
5 قد بعثني إلى أريحا* فقال وحي الله وحياة نفسك لا أفارقك* ووافيا أريحا* وتقدموا تلاميذ
الأنبياء الذين في أريحا إلى اليسع وقالوا له* هل علمت أن الله يأخذ سيدك منك* فأجابهم أيضا
6 قد علمت فاسكتوا* ثم قال له إيليا يا اليسع قم ههنا فان الله قد بعثني إلى الأردن* فقال وحي
7 الله وحياة نفسك لا أفارقك* فمضيا جميعا كلاهما* وإن خمسين رجلا من تلاميذ الأنبياء مضوا
ووقفوا مقابلهما عن بعد* ووقفا كلاهما على شاطئ الأردن*

Quandoquidè ignis decidens consumpsit 14
duos illos primos præfectos quinquage-
narios, & quinquaginta suos qui cum
ipsis erant; jam te precor ut in honore habe-
atur vita mea apud te. Allocutus est au- 15
tem Angelus Dei Eliam, dicens; Descen-
de cum eo, & ne formides occursum il-
lius. Itaque surgens descendit cum eo ad
regem, Et dixit ad eum, Sic ait Deus; 16
Pœna quidem tua quòd miseris nuntios
ad interrogandum Beel-zebub idolum A-
cronis, perinde ac si non esset Deus inter
Israelitas, inhabitans domicilium suum
inter ipsos, quem interrogare posses; nunc
esto, quòd è lecto quem conscendisti, ne-
quaquam descendes nisi mortuus ac de-
functus. Quare subitò mortuus est, ut 17
dixerat Deus Eliæ, & regnavit loco ipsius
Jehoram anno secundo Jehorami filii Je-
hosaphati regis tribûs Juda, quia non ha-
buerat filium. Reliquæ historiæ Ahaziahu, 18
quæque gessit, scripta sunt inter historias
dierum regum Israelis.

CAP. II.

COntigit autem cùm vellet Deus sub- 1
vehere Eliam in sublimè, cœlum ver-
sùs, ut abirent interim Elia & Elisæus in
Galgal, Diceretque Elia ad Elisæum, 2
Mane quæso istic, quoniam Deus jam me
misit ad Beth-il. Cui respondit Elisæus,
Per Dominum, & per vitam animæ tuæ
nequaquã discedam à te: abierunt ergò,
& descenderunt in Beth-il. Quò cùm 3
pervenissent, exierunt discipuli propheta-
rum qui erant in Beth-il, ad Elisæum, &
dixerunt; Annon nôsti Deum hoc die as-
sumpturum à te dominum tuum? Ego e-
tiam, inquit, jam novi, silete. Tum dixit ad 4
eum Elia, O Elisæe mane istic, quoniam
Deus jam me misit in Jericho. Qui dixit,
Per Deum, & per vitã animæ tuæ haud-
quaquam abscedam à te. Pervenerunt 5
ergò in Jericho; ubi accedentes discipuli
prophetarum qui erant in Jericho, ad Eli-
sæum, dixerunt ei, Annon nôsti Deũ ra-
pturum à te dominũ tuum? quibus etiam
respondit, Jam novi, tacete. Rursum dixit 6
ad eum Elia, O Elisæe, istic morare, quo-
niam Deus jam me misit ad Jordanem.
Qui dixit, Per Deum, & per vitã animæ
tuæ non discedam à te: abieruntque am-
bo simul. Porrò quinquaginta viri ex di- 7
scipulis prophetarum euntes steterunt pro-
cul ex adverso ipsorum, ipsi verò stete-
runt ambo juxta ripam Jordanis.

מלכים ב: ב

; aquas percussit & ,involvit & ,suum pallium Elijahu Tulitque
8 ויקח אליהו את־אדרתו ויגלם ויכה את־המים
,sicco in ipsi ambo transierunt & : illuc & ,huc se diviserunt &
ויחצו הנה והנה ויעברו שניהם בחרבה:
Postula : Elisaah ad dixit Elijahu & ,eos transire secundùm ,fuit Et
9 ויהי כעברם ואליהו אמר אל־אלישע שאל
fiat Et : Elisaah dixit & .secum à tollar antequam ,tibi faciam quid
מה אעשה־לך בטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע ויהי־
: postulando egisti Durè : ait Et .me ad tuo spiritu in duorum os obsecro
10 נא פי־שנים ברוחך אלי: ויאמר הקשית לשאול
.erit non ,non si & ; sic tibi erit ,te à ablatum me videris si
אם־תראה אתי לקח מאתך יהי־לך כן ואם־אין לא יהיה:
, igneus currus ecce & ,loquendo & ,eundo euntibus ipsis ,fuit Et
11 ויהי המה הלכים הלוך ודבר והנה רכב־אש
Elijahu ascendit & : ipsos duos inter diviseruntque ,ignei equi &
וסוסי אש ויפרדו בין שניהם ויעל אליהו
,mi Pater : clamans ipse & ,videns Elisaah Et .cœlos in turbinem per
12 בסערה השמים: ואלישע ראה והוא מצעק אבי
: ampliùs eum vidit non Et .ejus equites & ,Israel currus ,mi pater
אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד
.scissiones duas in ea scidit & ,sua vestimenta apprehendit &
ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים:
: eo desuper ceciderat quod ,Elijahu pallium elevavit Et
13 וירם את־אדרת אליהו אשר נפלה מעליו
pallium Tulitque .Jarden labium juxta stetit & ,est reversus &
14 וישב ויעמד על־שפת הירדן: ויקח את־אדרת
Ubi : dixit & ,aquas percussit & ,ipso desuper ,ceciderat quod ,Elijahu
אליהו אשר־נפלה מעליו ויכה את־המים ויאמר איה
, aquas percussit Et ? ipse etiam Elijahu Deus DOMINUS
יהוה אלהי אליהו אף־הוא ויכה את־המים
eũ viderunt Et .Elisaah transivit & : illuc & huc sunt dimidiatæ &
15 ויחצו הנה והנה ויעבר אלישע: ויראהו
Requievit : dixerunt atque ,regione è Jericho in qui ,prophetarum filii
בני־הנביאים אשר־ביריחו מנגד ויאמרו נחה
,ejus occursum in venerunt & : Elisaah super Elijahu spiritus
רוח אליהו על־אלישע ויבאו לקראתו
est obsecro Ecce : eum ad dixerunt Et .terrã super ei se incurvaverunt &
16 וישתחוו־לו ארצה: ויאמרו אליו הנה־נא־יש
quærant & ,nunc eant ; roboris filii viri quinquaginta tuis servis cum
את־עבדיך חמשים אנשים בני־חיל ילכו נא ויבקשו
eũ projecerit & ,DOMINI spiritus eum tulerit fortè ne ,tuũ dominum
את־אדניך פן־נשאו רוח יהוה וישלכהו
.mittatis Ne ,dixit & : vallium unam in aut ,montium unum in
באחד ההרים או באחת הגיאות ויאמר לא תשלחו:
miserunt & :Mittite ,dixit & ; pudefieri ad usque eum in institerunt Et
17 ויפצרו־בו עד־בש ויאמר שלחו וישלחו
non & ,diebus tribus quæsieruntque ,viros quinquaginta
חמשים איש ויבקשו שלשה־ימים ולא
.Jericho in habitans ipse & ; eum ad sunt reversi Et .eum invenerunt
18 מצאהו: וישבו אליו והוא ישב ביריחו
dixerunt Et ? eatis Ne : vos ad dixi Nonne : eos ad Dixitque
19 ויאמר אלהם הלוא־אמרתי אליכם אל־תלכו: ויאמרו
,bonus civitatis situs obsecro Ecce : Elisaah ad civitatis viri
אנשי העיר אל־אלישע הנה־נא מושב העיר טוב
.orbans terra & ,malæ aquæ & : videns meus dominus sicut
כאשר אדני ראה והמים רעים והארץ משכלת:
:sal ibi ponite & ,novam phialam mihi Tollite : dixit Et
20 ויאמר קחו־לי צלחית חדשה ושימו שם מלח
.eum ad attulerunt &
ויקחו אליו:

Versio VULG. LAT.

8 Tulitque Elias pallium suum, & involvit illud, & percussit aquas, quæ divisæ sunt in utramque partem, & transie-
9 runt ambo per siccum. Cúmque transissent, Elias dixit ad Eliseum; Postula quod vis ut faciam tibi, antequàm tollar à te. Dixitque Eliseus, Obsecro ut fiat in me duplex spiritus
10 tuus. Qui respondit, Rem difficilem postulâsti: attamen si videris me, quando tollar à te, erit tibi quod petisti: si autem non videris, non erit.
11 Cúmque pergerent, & incedentes sermocinarentur, ecce currus igneus, et equi ignei diviserunt utrumque: & ascendit Elias per turbinem in
12 cœlũ. Eliseus autem videbat, & clamabat; Pater mi, pater mi, currus Israel, & auriga ejus. Et non vidit eum ampliùs: apprehendítque vestimenta sua, & scidit illa in duas
13 partes. Et levavit pallium Eliæ, quod ceciderat ei: reversúsque stetit super ripam
14 Jordanis. Et pallio Eliæ, quod ceciderat ei, percussit aquas, & non sunt divisæ: & dixit, Ubi est Deus Eliæ etiam nunc? Percussitque aquas, & divisæ sunt huc atque illuc, & trans-
15 iit Eliseus. Videntes autem filii prophetarum, qui erant in Jericho econtrà, dixerunt; Requievit spiritus Eliæ super Eliseum. Et venientes in occursum ejus, adoraverunt eum
16 proni in terram. Dixerúntq; illi; Ecce, cum servis tuis sunt quinquaginta viri fortes, qui possunt ire, & quærere dominum tuum, ne fortè tulerit eũ spiritus Domini, & projecerit eum in unum montium, aut in unam vallium. Qui ait, Nolite
17 mittere. Coëgerúntque eum, donec acquiesceret, & diceret; Mittite. Et miserunt quinquaginta viros; qui cùm quæsissent tribus diebus, non invenerũt.
18 Et reversi sunt ad eum: at ille habitabat in Jericho, & dixit eis; Numquid non dixi vobis,
19 Nolite mittere? Dixerunt quoq; viri civitatis ad Eliseũ; Ecce habitatio civitatis hujus optima est, sicut tu ipse, domine, perspicis: sed aquæ pes-
20 simæ sunt, & terra sterilis. At ille ait; Afferte mihi vas novum, et mittite in illud sal. Quod cùm attulissent,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ καὶ εἴλησε, καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ (σ) διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ διέβησαν ἀμφότεροι ἐν ἐρήμῳ.
9 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαβῆναι αὐτοὺς, καὶ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς (τ) Ἐλισαιὲ, (υ) Αἴτησαι τί ποιήσω σοι (φ) πρὶν ἢ ἀναληφθῆναί με ἀπὸ σοῦ. καὶ εἶπεν (χ) Ἐλισαιὲ, Γενηθήτω δὴ διπλᾶ ἐν πνεύματί σου ἐπ' ἐμέ.
10 Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ, Ἐσκλήρυνας τοῦ (ψ) αἰτήσασθαι. ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔσται σοι οὕτως· καὶ ἐὰν μὴ, οὐ μὴ γένηται.
11 Καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων, ἐπορεύοντο καὶ ἐλάλουν· καὶ ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς καὶ ἵπποι πυρὸς, καὶ (ω) διέστειλεν ἀναμέσον ἀμφοτέρων. καὶ ἀνελήφθη Ἠλιοὺ ἐν (α) συσσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανόν.
12 Καὶ (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἑώρα, καὶ ἐβόα, Πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ. καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν ἔτι. καὶ ἐπελάβετο τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ διέρρηξεν αὐτὰ εἰς δύο ῥήγματα.
13 Καὶ ὕψωσε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοὺ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν Ἐλισαιέ. καὶ ἐπέστρεψεν (δ) Ἐλισαιὲ, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ Ἰορδάνου.
14 Καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοὺ ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ εἶπε, (ε) Ποῦ ὁ θεὸς Ἠλιοὺ ἀφφώ; καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ διερράγησαν (ζ) ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ διέβη (η) Ἐλισαιέ.
15 Καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἱεριχὼ ἐξεναντίας, καὶ εἶπον, Ἐπαναπέπαυται τὸ πνεῦμα Ἠλιοὺ ἐπὶ (θ) Ἐλισαιέ. καὶ ἦλθον εἰς (ι) συνάντησιν αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν.
16 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ δὴ μετὰ τῶν παίδων (κ) σου πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως· πορευθέντες δὴ ζητησάτωσαν τὸν κύριόν σου, μή ποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐν τῷ (λ) Ἰορδάνῃ ἢ ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων ἢ ἐφ' ἕνα τῶν βουνῶν. καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ, Οὐκ ἀποστελεῖτε.
17 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, ἕως (μ) οὗ ᾐσχύνετο· καὶ εἶπεν, Ἀποστείλατε. καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέρας, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν.
18 Καὶ (ν) ἀνέστρεψαν πρὸς αὐτόν. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν Ἱεριχῷ. καὶ εἶπεν (ξ) Ἐλισαιὲ, Οὐκ εἶπον πρὸς ὑμᾶς, Μὴ πορευθῆτε;
19 Καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς (ο) Ἐλισαιὲ, Ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγαθὴ, καθὼς ὁ κύριος βλέπει, καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ, καὶ ἡ γῆ ἀτεκνουμένη.
20 Καὶ εἶπεν (π) Ἐλισαιὲ, Λάβετέ μοι ὑδρίσκην καινὴν, καὶ θέτε ἐκεῖ ἅλα. καὶ (ρ) ἔλαβον, καὶ ἤνεγκαν πρὸς αὐτόν.

8 Et sumpsit Elia melotem suam, & convolvit, & percussit aquam: & divisa est aqua hinc & hinc. Et transierunt utrique in (a) deserto.
9 Et factum est in transeundo ipsos, & Elia dixit ad Elisæe; Pete quid faciam tibi, antequàm ego assumar à te. Et dixit Elisæe, (b) Fiat, quæso, duplicia in spiritu tuo super me.
10 Et dixit Elia, Durè egisti petendo. Si videris me, dum assumor à te, & erit tibi sic: & si non, non fiet.
11 Et factum est ipsis euntibus, ibant, & loquebantur. Et ecce currus ignis, & equi ignis, & diviserunt inter utrosque. Et assumptus est Elia in concussione (c) tanquam in cælum.
12 Et Elisæe videbat: & clamabat; Pater, pater, (d) currus Israel, & eques ejus. Et non vidit eum ultrà. Et apprehendit vestimenta sua, & discidit ea in duas scissuras.
13 Et elevavit melotem Eliu, quæ ceciderat desuper (e) Elisæe. Et revertit Elisæe, & stetit super labium Jordanis.
14 Et sumpsit melotem Eliu, quæ ceciderat desuper eo: & percussit (f) aquam, & dixit; Ubi Deus Eliu (g) Appho? Et percussit aquas & discissæ sunt hinc, & hinc. Et transivit (h) Elisæe.
15 Et viderunt eum filii prophetarum, qui in Hiericho ex adverso: & dixerunt, Requievit spiritus Eliu super Elisæe. Et venerunt in occursum ejus, & adoraverunt eum in terram.
16 Et dixerunt ad eum; Ecce nunc cum pueris tuis quinquaginta viri, filii (i) virtutis. Euntes nunc quærant dominum tuum, ne fortè tulerit eum spiritus Domini, & projecerit eum in Jordanem, vel super unum montium, vel super unum collium. Et dixit Elisæe, Non mittetis.
17 Et coëgerunt eum, quoadusque erubuit: & dixit, Mittite. Et miserunt quinquaginta viros: & quæsierunt tribus diebus, & non invenerunt eum.
18 Et reversi sunt ad eũ: et ipse sedebat in Hiericho. Et dixit Elisæe; Nonne dixi ad vos, Nolite ire?
19 Et dixerunt viri civitatis ad Elisæe; Ecce habitatio civitatis bona, sicut dominus vides, & aquæ malæ, & terra (k) sterilis.
20 Et dixit Elisæe, Sumite mihi hydriolam novam, & ponite ibi sal. Et sumpserunt, et attulerunt ad eum.

MS.A. (σ) διερρέθη (τ) Ἐλισαιὲ, (υ) Αἴτησαί με τί (φ) πρὸ τοῦ ἀναλημφθῆναί (χ) Ἐλισαιὲ, (ψ) αἰτήσασθαί σε. ἐὰν (ω) διέστειλαν (α) συσσεισμῷ εἰς τὸν (β) Ἐλισαιὲ (γ) ἑώρα, (δ) Ἐλισαιὲ, (ε) Ποῦ κύριος ὁ θεὸς (ζ) ἔνθεν καὶ ἔνθεν. (η) Ἐλισαιέ. Καὶ ἴδον (θ) Ἐλισαιέ. (ι) συνάντησιν (κ) σου οἱ υἱοὶ δυνάμεως πεντήκοντα ἄνδρες πορευθέντες (λ) Ἰορδάνῃ * ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων. καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ, (μ) ὅτου (ν) ἐπέστρεψαν (ξ) Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτοὺς, Εἶπον ὑμῖν, Μὴ (ο) Ἐλισαιὲ, (π) Ἐλισαιὲ, (ρ) ἔλαβον * πρὸς αὐτόν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ונסיב אליהו ית שושיפיה ואחור ומחא ית מיא ואתפליגו לכא ולכא ועברו תרויהון
9 ביבשתא: והוה כמעברהון ואליהו אמר לאלישע שאל מה אעביד לך עד דלא אדבר
10 מלותך ואמר אלישע ויהי כען על חד תרין ברוח נבואתך עמי: ואמר אקשיתא למשאל
11 אם תחזי יתי דאנא מדבר מלותך יהי לך כן ואם לא לא יהי: והוה עד דאנון אזלין מיזל
ומללין והא רתיכין דאשתא וסוסון דאשתא ואפרישו בין תרויהון וסליק אליהו
12 בעלעולא לצית שמיא: ואלישע חזי והוא מצוח רבי רבי דטב להון לישראל בצלותיה
13 מרתיכין ופרשין ולא חזהי עוד ואתקף בלבושיה וסדקנון לתרין סדיקין: ואריםית
14 שושיפא דאליהו די נפלת מניה ותב וקם על כיף ירדנא: ונסיב ית שושיפא דאליהו
דנפלת מניה ומחא ית מיא ואמר קביל בעותי יי אלהיה דאליהו אף הוא ומחא ית מיא
15 ואתפליגו לכא ולכא ועבר אלישע: וחזוהי תלמידי נביא דביריחו מקבל ואמרו נחת
16 רוחיה דאליהו על אלישע ואתו לקדמותיה וסגידו ליה על ארעא: ואמרו ליה הא כען
אית עם עבדך חמשין גברין בני חילא יזלון כען ויבעון ית רבונך דלמא נטליה רוח מן
17 קדם יי ורמהי בחד מן טוריא או בחד מן חיליא ואמר לא תשלחון: ואתקיפו ביה עד
18 סניא ואמר שלחו ושלחו חמשין גברא ובעו תלתא יומין ולא אשכחוהי: ותבו לותיה
19 והוא יתיב ביריחו ואמר להון הלא אמרית לכון לא תיזלון: ואמרו אנשי קרתא לאלישע
20 הא כען מותב קרתא שפיר כמא דרבוני חזי ומיא בישין וארעא מתכלא: ואמר איתו לי
צלוחיתא חדתא ושוו תמן מלחא ואיתיאו לותיה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et accepit Eliah pallium suum et convolvit, et percussit aquas, et divisæ 8
sunt huc et illuc: et transierunt ambo ipsi per siccitatem. Et fuit cùm trans- 9
issent ipsi, Eliah dixit ad Elisagh, Pete quid faciam tibi, donec non capior
à te: et dixit Elisagh, Sit quæso super unum duorũ in spiritu prophetiæ tuæ
mecum. Et dixit, Dura petivisti: si videris me dum ego capiar à te, erit tibi 10
sic: at si non, non erit. Et fuit adhuc illis ambulantibus ambulando et lo- 11
quentibus, et ecce currus ignei, et equi ignei separaverunt inter utrumque,
et ascendit Eliah per turbinem ad summitatem cœlorum. Et Elisagh vide- 12
bat, idemq; clamabat: Magister mi, magister mi, qui melior erat *ipsis* Israel
oratione sua, curribus et equitibus: et non vidit illum ampliùs: et appre- 13
hendit vestimenta sua, et scidit illa in duas scissuras. Et sustulit palliũ Eli- 14
ah quod deciderat ab illo, et rediit et stetit juxta ripam Jardena. Et acce-
pit pallium Eliah q deciderat ab illo, et percussit aquas, et dixit: Suscipe
petitionem meam Domine Deus Eliah etiam ipse: & percussit aquas, &
divisæ sunt huc et illuc, et transiit Elisagh. Et viderunt eum discipuli pro- 15
phetarum qui erant in Jerihho è regione, et dixerunt: Descendit spiritus
Eliah super Elisagh: et venerunt in occursum ejus, et incurvati sunt ei sup
terram. Et dixerunt ei: Ecce nunc sunt cum servis tuis quinquaginta viri 16
filii virtutis; eant quæso et quærant dominum tuum; fortasse tulit illum
spiritus à Dño, et projecit illum in unũ ex montibus, aut in unam ex valli-
bus: et dixit, Ne mittatis. Et invaluerunt in eum usq; multum: et dixit, Mit- 17
tite: et miserunt quinquaginta viros, et quæsierunt tribus diebus, et non in- 18
venerunt illum. Et redierunt ad eum, et ipse habitabat in Jerihho: et dixit
illis: Nonne dixi vobis, ne eatis? Et dixerunt homines civitatis ad Elisagh; 19
Ecce nunc habitatio urbis pulcherrima, sicut dominus meus videt; sed
aquæ sunt malæ et terra orbatrix. Et dixit: Adferte mihi phialam novam, 20
et ponite in ea sal: et attulerunt ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܢܣܒ ܐܠܝܐ ܡܥܦܪܗ. ܘܟܪܟܗ. ܘܡܚܐ ܝܬܗܘܢ ܠܡܝܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܬܦܠܓܘ *
8 ܠܗܪܟܐ ܘܠܗܪܟܐ. ܘܥܒܪܘ ܬܪܝܗܘܢ ܒܝܒܫܐ. * ܘܟܕ ܥܒܪܘ. ܐܡܪ ܐܠܝܐ
9 ܠܐܠܝܫܥ. ܫܐܠ ܡܢܝ ܕܐܥܒܕ ܠܟ. ܥܕܠܐ ܕܐܬܕܒܪ ܡܢܟ. ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ. ܢܗܘܐ ܬܪܝܢ
10 ܒܪܘܚܟ ܥܠܝ. * ܘܐܡܪ. ܐܩܫܝܬ ܠܡܫܐܠ. ܐܢ ܚܙܝܬܢܝ ܟܕ ܡܬܕܒܪ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܢܗܘܐ
11 ܠܟ ܗܟܢܐ. ܘܐܢ ܠܐ. ܠܐ ܢܗܘܐ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܗܢܘܢ ܡܗܠܟܝܢ ܘܡܡܠܠܝܢ. ܗܐ ܡܪܟܒܬܐ
12 ܕܢܘܪܐ. ܘܪܟܫܐ ܕܢܘܪܐ. ܘܦܪܫܘ ܒܝܢܬ ܬܪܝܗܘܢ. ܘܣܠܩ ܐܠܝܐ ܒܥܠܥܠܐ ܠܫܡܝܐ. * ܘܐܠܝܫܥ
ܚܙܐ. ܘܗܘ ܡܩܥܐ. ܘܐܡܪ. ܐܒܝ. ܐܒܝ. ܪܟܒܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܦܪܫܘܗܝ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܚܙܝܗܝ.
13 ܘܐܚܕ ܒܢܚܬܘܗܝ. ܘܨܪܐ ܐܢܘܢ ܠܬܪܝܢ ܨܪܝܦܝܢ. * ܘܐܪܝܡ ܡܥܦܪܗ ܕܐܠܝܐ ܕܢܦܠ ܡܢܗ.
14 ܘܗܦܟ. ܘܩܡ ܥܠ ܣܦܬܗ ܕܝܘܪܕܢܢ. * ܘܢܣܒ ܡܥܦܪܗ ܕܐܠܝܐ ܕܢܦܠ ܡܢܗ.
ܘܡܚܐ ܠܡܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܠܝܐ. ܐܦ ܗܘ. ܘܡܚܐ ܠܡܝܐ. ܘܐܬܦܠܓܘ
15 ܠܗܪܟܐ ܘܠܗܪܟܐ. ܘܥܒܪ ܐܠܝܫܥ. * ܘܚܙܐܘܗܝ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܕܒܐܝܪܝܚܘ ܡܢ
ܠܩܘܒܠܐ. ܘܐܡܪܘ. ܫܪܬ ܪܘܚܗ ܕܐܠܝܐ ܥܠ ܐܠܝܫܥ. ܘܐܬܘ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܣܓܕܘ ܠܗ ܥܠ
16 ܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܗܐ ܐܝܬ ܥܡ ܥܒܕܝܟ ܚܡܫܝܢ ܓܒܪܝܢ ܒܢܝ ܚܝܠܐ.
ܢܐܙܠܘܢ ܢܒܥܘܢ ܠܡܪܟ. ܕܠܡܐ ܢܣܒܬܗ ܪܘܚܐ ܕܡܪܝܐ ܘܫܕܬܗ ܒܚܕ ܡܢ ܛܘܪܐ:
17 ܐܘ ܒܚܕ ܡܢ ܚܝܠܬܐ. ܘܐܡܪ. ܠܐ ܬܫܕܪܘܢ. * ܘܐܠܨܘܗܝ ܥܕܡܐ ܕܒܗܬ. ܘܐܡܪ
ܫܕܪܘ. ܘܫܕܪܘ ܚܡܫܝܢ ܓܒܪܝܢ: ܘܒܥܘܗܝ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘܗܝ.
18 * ܘܗܦܟܘ ܠܘܬܗ. ܘܗܘ ܝܬܒ ܒܐܝܪܝܚܘ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܐܙܠܘܢ.
19 * ܘܐܡܪܘ ܐܢܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܠܐܠܝܫܥ. ܗܐ ܡܘܬܒܗ ܕܡܕܝܢܬܐ ܛܒ. ܐܝܟ ܕܡܪܢ ܚܙܐ. ܘܡܝܐ
20 ܒܝܫܝܢ. ܘܐܪܥܐ ܡܬܟܠܢܐ. * ܘܐܡܪ. ܐܝܬܘ ܠܝ ܩܘܩܐ ܚܕܬܐ. ܘܪܡܘ ܒܗ
ܡܠܚܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ.

Quum Elia sumpto *capitis* amiculo, eoque 8
complicato percussit aquas Jordanis; quibus
partim huc, partim illuc divisis, transierunt
ambo per siccum. Et cùm transissent, dixit 9
Elia ad Elisæum, Pete quod faciam tibi an-
tequam assumar à te. Dixit Elisæus, Fiat du-
plicatus spiritus tuus super me. Qui dixit, 10
Nimium petis: si me videris dum assumar à
te, fiet tibi sic; sin minùs, non fiet. Factum 11
est itaque ut dum ipsi confabulantes ambula-
rent, ecce currus igneus & equi ignei separa-
rent utrumque, ascenderétque Elia turbine in
cœlum. Vidit hoc Elisæus, & ecce ululans 12
dicebat, Pater mi, pater mi, currus Is-
raelis & equites ejus. Cúmque non videret
eum ampliùs, arreptis vestimentis suis lacera-
vit ea in duo segmenta. Sublatóque amicu- 13
lo Eliæ quod deciderat ab eo, reversus stetit
ad ripam Jordanis, Ubi sumpto amictu Eliæ 14
qui ceciderat ab eo, percussit aquas, dicens;
Ah Domine Deus domini mei Eliæ: tum is
quoque percussit aquas, divisæque sunt par-
tim huc, partim illuc, & transivit Elisæus.
Quod cùm procul vidissent filii prophe- 15
tarum qui erant in Jericho, dixerunt; Habi-
tavit spiritus Elia super Elisæum: quare ve-
nerunt obviàm ei, & humi adorârunt eum.
Tum dixerunt ei, Ecce adsunt hic cum ser- 16
vis tuis quinquaginta viri valentes robore,
eant quæsitum dominum tuum; ne fortè ra-
puerit eum spiritus Domini, & projecerit
eum in aliquem montiú aut in aliquam val-
lium. Qui dixit, Ne mittatis. Verùm iis cum 17
ipso adeo certantibus ut erubesceret ab eis,
tandem dixit; Mittite. Miserunt ergò quin-
quaginta viros, qui quæsierunt eum tribus
diebus, nec invenerunt. Cúmque rediissent 18
ad eum dum ipse maneret in Jericho, dixit
eis; Annon dixeram vobis ne iretis? Dicen- 19
tibus autem civibus urbis illius ad Elisæum,
En situs urbis pulcher est, ut dominus noster
videt; at aquæ malæ sunt, & terra orbitatem
generat: Dixit, Afferte mihi laguncùlam 20
unam novam, & injicite in eam salem: &
attulerunt ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * واخذ ايليا عمامته. فحلها وضرب بها الماء. فانتصف الماء منقسما هكذا وهكذا الى هاهنا وهاهنا.
9 وجازا كلاهما في قعر الاردن يابسا * ولما عبروا قال ايليا. سلني ما احببت ان اصنع بك قبل
10 ان اوخذ منك. فقال له اليسع. ان يكون لي للواحد اثنين كروح نبوتك معي * فقال له.
بالغت في السوال. ان انت رايتني في حال ما اوخذ من عندك يكون لك كذلك. وان لم ترني
11 فلن يكون * بينما هما سايران وهما يتخاطبان في مسيرهما. فاذا بركاب من نار على خيل من
12 النار. وفارقوا بينهما. وطلع ايليا صاعدا الى السماء * واليسع ينظر ذلك وصايح. يا سيدي
يا سيدي. الاجود لال اسراييل بصلاته من مراكبهم وفرسانهم * ثم لم يره ايضا. وتعلق
13 بلباسه وقطعه بقطعتين * وشال عمامة ايليا التي سقطت عنه. ورجع ووقف على شاطي الاردن
14 * ثم رفع عمامة ايليا التي سقطت عنه. فضرب بها الماء. وقال. اقبل طلبتي يا الله اله ايليا.
15 فعند ضربه الماء انشق نصفين الى ههنا وههنا. وعبر اليسع * وراوه تلاميذ الانبيا
الذين في يريحا حين حاذاهم. وقالوا. حلت روح ايليا على اليسع. وجاوا فاستقبلوه. وسجدوا
16 له على الارض * وقالوا له. ان مع عبيدك الان خمسون رجلا ذووا قوة. يمضوا الان ويطلبوا
سيدك. فعسى ان يكون حملته روح من عند الله. وطرحته في احد الجبال او احد الاودية.
17 فقال. لا تبعثوا * فلحوا عليه كثيرا. فقال لهم ابعثوا. فابعثوا خمسين رجلا. وطلبوه
18 ثلثة ايام فلم يجدوه * ورجعوا اليه وهو جالس في يريحا. فقال لهم. الم اقل لكم الا ان
19 تمضوا * فقال اهل القرية لاليسع. هوذا سكنى هذه القرية طيب كما يرى سيدي
20 ماوها رديا والارض مودية * فقال لهم. ايتوني بجرن جديد. واجعلوا فيها ملحا فجاوه
بذلك.

ubi sumens Elia fasciam capitis sui, sol- 8
vit illam, eâque percussit aquam; adeoque
bipertita aqua divisit se bifariam huc at-
que illuc, & ambo per imum Jordanis
sicco pede transiêre. Cúmque transissent, 9
dixit Elia, Postula à me quod cupis tibi
faciam antequam rapiar à te. Ait illi E-
lisæus, ut pro simplici duplicem mecum
habeam spiritum tuum propheticum. Qui 10
dixit ei, Modum excedis postulatione
tuâ; si tu me videris quo tempore à te
rapiar, eris voti compos; quòd si non vi-
deris, nequaquam eris. Dum incederent 11
& inter incedendum confabularentur,
ecce equites ignei igneis equis insidentes
separârunt utrumq; & ascendit Elia sub-
limè in cœlum, Elisæo id vidente & cla- 12
mante; O domine mi, O domine mi, qui
oratione tuâ utilior es genti Israeliticæ,
quàm currus & equites eorum: nec vi-
dit eum deinceps: & appendens se ad
vestem illius, scidit eam duas in partes:
Tum collectâ fasciâ capitis Eliæ, quæ ce- 13
ciderat ab eo, reversus est, stetitque ad
ripam Jordanis: Deinde sumptâ fasciâ 14
capitis Eliæ, quæ ceciderat ab eo, aquam
eâ percussit, & ait; Suscipe deprecatio-
nem meam O Deus, Deus Eliæ. Et cùm
percussisset aquam, separavit se duas in
partes huc atque illuc, transiitque Eli-
sæus. Videntes autem eum discipuli 15
prophetarum qui erant in Jericho, cùm
esset ex adverso ipsorum, dixerunt, De-
scendit spiritus Eliæ super Elisæum: qua-
propter venerunt obviàm illi, & ado-
rantes eum terram usque, Dixerunt ei; 16
Adsunt modò cum servis tuis quinqua-
ginta viri strenui, eant nunc quæsitum
dominum tuum: nam forsitan asporta-
vit eum spiritus aliquis à Deo missus,
& projecit eum in aliquem montium, aut
in aliquam vallium. Dixit, Ne mitta-
tis. Sed vehementer ipsum urgentibus, 17
ait illis, Mittite. Miserunt itaque quin-
quaginta viros, qui cùm quæsissent eum
tribus diebus, nec invenissent; Redie- 18
runt ad eum dum ipse consideret in Je-
richo: dixitque eis, Nonne dixeram vo-
bis, Ne eatis? Porrò dixerunt incolæ 19
civitatis ad Elisæum; Ecce habitatio ci-
vitatis hujus commoda est, ut dominus
meus videt; verùm ejus aqua mala, &
tellus perniciosa. Ait illis, Afferte mihi 20
hydriam novam, salemque ponite in
eam. Quod cùm attulissent ei,

: dixit & , sal illuc projecit & ,aquarum exitum ad est egressus Et
21 ויצא אל־מוצא המים וישלך־שם מלח ויאמר
indè erit non ,istas aquas Sanavi : DOMINUS dixit Sic
כה־אמר יהוה רפאתי למים האלה לא־יהיה משם
hanc diem ad usque aquæ sunt sanatæ Et .orbans & ,mors ultrà
22 עוד מות ומשכלת: וירפו המים עד־היום הזה
indè ascendit Et .fuerat locutus quod Elisaah verbum juxta
23 כדבר אלישע אשר דבר: ויעל משם
sunt egressi parvi pueri & ,viam per ascendente ipso & ,el--Beth
בית־אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו
.calve ascende,calve Ascende :ei dixerunt &,eum in illudebant & ,urbe ex
מן־העיר ויתקלסו־בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח:
: DOMINI nomine in eis maledixitque ,eos vidit & , se post respexit Et
24 ויפן אחריו ויראם ויקללם בשם יהוה
eis ex lacerayerunt & , sylva è ursi duo sunt egressæ &
ותצאנה שתים דבים מן־היער ותבקענה מהם
: Carmel montem in indè abiit Et .natos duos & ,quadraginta
25 ארבעים ושני ילדים: וילך משם אל־הר הכרמל
.Someron est reversus indè &
ומשם שב שמרון:

CAP. III. ג

anno in Someron in Israel super regnavit Achab filius Jehoram Et
1 ויהורם בן־אחאב מלך על־ישראל בשמרון בשנת
regnavitque , Jehudah regis Jehosaphat decimo octavo
שמנה עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך
,DOMINI oculis in malum Fecitque .annis duodecim
2 שתים עשרה שנה: ויעשה הרע בעיני יהוה
removit & : sua mater sicut & ,suus pater sicut non veruntamen
רק לא כאביו וכאמו ויסר את־
peccatis in Veruntamen .suus pater fecerat quam , Bahal statuam
3 מצבת הבעל אשר עשה אביו: רק בחטאות
: adhæsit , Israel fecit peccare qui , Nebat filii Jarobham
ירבעם בן־נבט אשר־החטיא את־ישראל דבק
, pecuarius erat Moab rex Mesaah Et .eo ab recessit non
4 לא־סר ממנה: ומישע מלך־מואב היה נקד
millia centum & agnos millia centum Israel regi reddebat &
והשיב למלך־ישראל מאה־אלף כרים ומאה אלף
est prævaricatus & ,Achab mori secundum , fuit Et .lanigeros arietes
5 אילים צמר: ויהי כמות אחאב ויפשע
Jehoram rex est egressus Et .Israel regem in Moab rex
6 מלך־מואב במלך ישראל: ויצא המלך יהורם
.Israel universum recensuit & ,Someron de illa die in
ביום ההוא משמרון ויפקד את־כל־ישראל:
Moab Rex : dicendo ,Jehudah regem Jehosaphat ad misit & ,abiit Et
7 וילך וישלח אל־יהושפט מלך־יהודה לאמר מלך מואב
: dixit & ? prælium in Moab ad mecum ibis num ; me in est prævaricatus
פשע בי התלך אתי אל־מואב למלחמה ויאמר
,mei equi sicut ,tuus populus sic ,meus populus sicut : tu sic ,ego Sicut .Ascendam
אעלה כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי
: dixit Et ? ascendemus viam quam Per : dixit Et .tui equi sic
8 כסוסיך: ויאמר אי־זה הדרך נעלה ויאמר
rex & ,Jehudah rex & ,Israel rex abiit Et .Edom deserti Via
9 דרך מדבר אדום: וילך מלך ישראל ומלך־יהודה ומלך
aqua erat non & ,diebus septem via circuierunt Et .Edom
אדום ויסבו דרך שבעת ימים ולא־היה מים
: Israel rex Dixitque .eorum pedibus in quæ ,jumento & castrametationi
10 למחנה ולבהמה אשר ברגליהם: ויאמר מלך ישראל
dandum ad istos reges tres DOMINUS vocavit quoniam ,Ohe
אהה כי־קרא יהוה לשלשת המלכים האלה לתת
.Moab manu in eos
אותם ביד־מואב:

Versio VULG. LAT.

21 Egressus ad fontem aquarum,
misit in illum sal, & ait ; Hæc
dicit Dominus ; Sanavi aquas
has, & non erit ultrà in eis
22 mors, neque sterilitas. Sanatæ
sunt ergò aquæ usque in diem
hanc, juxta verbum Elisei, quod
23 locutus est. Ascendit autẽ in-
dè in Bethel : cúmque ascen-
deret per viam, pueri parvi
egressi sunt de civitate, & illu-
debant ei, dicentes ; Ascende
24 calve, ascende calve. Qui cùm
respexisset, vidit eos, & male-
dixit eis in nomine Domini :
egressiq; sunt duo ursi de saltu,
& laceraverunt ex eis quadra-
25 ginta duos pueros. Abiit au-
tem inde in montem Carmeli,
& inde reversus est in Sama-
riam.

CAP. III.

1 JOram verò filius Achab re-
gnavit super Israel in Samaria
anno decimo octavo Josaphat
regis Judæ. Regnavítque duo-
2 decim annis. Et fecit malum
coram Domino, sed non sicut
pater suus & mater: tulit enim
statuas Baal, quas fecerat pa-
3 ter ejus. Veruntamen in pec-
catis Jeroboã filii Nabat, qui
peccare fecit Israel, adhæsit,
4 nec recessit ab eis. Porrò Me-
sa rex Moab, nutriebat peco-
ra multa, & solvebat regi Is-
rael centum millia agnorum,
& centum millia arietum, cum
5 velleribus suis. Cúmque mor-
tuus fuisset Achab, prævarica-
tus est fœdus, quod habebat
6 cum rege Israel. Egressus est
igitur rex Joram in die illa de
Samaria, & recensuit univer-
7 sum Israel. Misitque ad Josa-
phat regem Juda, dicens ; Rex
Moab recessit à me, veni me-
cum contra eum ad prælium.
Qui respondit, Ascendam :
qui meus est, tuus est : popu-
lus meus, populus tuus : & e-
8 qui mei, equi tui. Dixitque,
Per quam viam ascendemus ?
At ille respondit, Per deser-
9 tum Idumææ. Perrexerunt
igitur, rex Israel, & rex Juda,
& rex Edom, & circuierunt
per viam septem dierum, nec
erat aqua exercitui, & jumen-
10 tis quæ sequebantur eos. Di-
xítque rex Israel ; Heu heu
heu, congregavit nos Domi-
nus tres reges, ut traderet in
manus Moab.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐξῆλθεν (σ) Ἑλισαιὲ εἰς τὴν διέξοδον
τῶν ὑδάτων, καὶ ἔῤῥιψεν ἐκεῖ ἅλα, καὶ εἶπε,
Τάδε λέγει κύριος, Ἴαμαι τὰ ὕδατα ταῦτα,
οὐκ ἔσται ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος καὶ ἀτεκνουμένη.
22 Καὶ ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας
ταύτης, κατὰ τὸ ῥῆμα (τ) Ἑλισαιὲ ὃ ἐ-
23 λάλησε. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς Βαιθήλ. καὶ
ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ παιδά-
ρια μικρὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς (υ) πόλεως καὶ
κατέπαιζον αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἀνάβαινε
24 φαλακρὲ, (φ) ἀνάβαινε. Καὶ ἐξένευσεν ὀ-
πίσω αὐτῶν, καὶ εἶδεν αὐτὰ, καὶ κατηράσατο
αὐτοῖς ἐν ὀνόματι (χ) κυρίου. καὶ ἰδοὺ ἐξῆλ-
θον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ ἀνέῤῥηξαν
(ψ) ἀπ᾽ αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο παῖδας.
25 Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρ-
μήλιον, (ω) κἀκεῖθεν ἐπέστρεψεν εἰς Σα-
μάρειαν.

Et exivit Elisæe ad transitum a-
quarum, & projecit illuc sal,
& dixit ; Hæc dicit Dominus,
Sanavi aquas has : non erit ul-
trà indè (l) mors, & sterilis. Et
sanatæ sunt aquæ usque in diem
hanc juxta verbum Elisæe, quod
locutus est. Et ascendit indè in
Bethel. Et ascendente eo in
via, & pueruli parvi exierunt
de civitate, & illudebant eum,
& dixerunt ei ; Ascende cal-
ve, ascende. Et respexit post (m)
eos, & vidit eos, & maledixit
eis in nomine Domini. Et ecce
exiverunt duo ursi de sylva : &
discerpserunt de eis quadra-
ginta & duos pueros. Et i-
vit indè ad montem Carme-
lum : & indè revertit in Sa-
mariam.

MS. A. (σ) Ἐλισαιὲ (τ) Ἐλισαιὲ (υ) πόλεως κατέπαιζον (φ) ἀνάβαινε φαλακρέ. Καὶ (χ) κυρίου. καὶ εἶπεν, Τέκνα παραβάσεως καὶ ἀργίας. καὶ ἰδοὺ (ψ) ἐξ αὐτῶν δύο καὶ τεσσαράκοντα (ω) καὶ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν

ΚΕΦ. γ΄.

1 ΚΑὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ (α) ἐβασίλευσεν
ἐν Ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσα-
φὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε δώ-
2 δεκα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀ-
φθαλμοῖς κυρίου· πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ
(β) αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ μετέστη-
σε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πα-
3 τὴρ αὐτοῦ. Πλὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ
υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολ-
4 λήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτῆς. Καὶ Μωσὰ
βασιλεὺς Μωὰβ ἦν (γ) νωκὴδ, καὶ ἐπέστρε-
φε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐπαναστάσει
ἑκατὸν (δ) χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν
5 χιλιάδας κριῶν ἐπὶ πόκων. Καὶ ἐγένετο
μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαὰβ, καὶ ἠθέτησε
βασιλεὺς Μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ἰσραήλ. Καὶ
6 ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἐκ Σαμαρείας, καὶ ἐπεσκέψατο τὸν
7 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐξαπέστειλε
πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, λέγων,
Βασιλεὺς Μωὰβ ἠθέτησεν ἐν ἐμοί· εἰ
πορεύσῃ μετ᾽ ἐμοῦ εἰς Μωὰβ εἰς πόλεμον ;
καὶ εἶπεν, Ἀναβήσομαι· ὅμοιός μοι, ὅ-
μοιός σοι· ὡς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου·
8 ὡς οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου. Καὶ
εἶπε, Ποίᾳ ὁδῷ ἀναβῶ ; καὶ εἶπεν, Ὁδὸν
9 ἔρημον Ἐδώμ. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς
Ἰσραὴλ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς
Ἐδώμ, καὶ ἐκύκλωσαν ὁδὸν ἑπτὰ ἡμερῶν·
καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ τοῖς κτή-
10 νεσι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Καὶ εἶπεν (ε)
ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Ὦ, ὅτι κέκληκε κύριος
τοὺς τρεῖς βασιλεῖς (ζ) παρερχομένους δοῦ-
ναι αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωάβ.

CAP. III.

ET Joram filius Achab
regnavit in Israel in anno o-
ctavo & decimo Josaphat re-
gis Juda : & regnavit duo-
decim annos. Et fecit malum
in oculis Domini : veruntamen
non sicut pater ejus, & non
sicut mater ejus. Et amovit ti-
tulos Baal, quos fecerat pater
ejus. Tantummodò in (a) pec-
cato Hieroboam filii Nabat, qui
peccare fecit Israel, adhæsit: non
recessit ab eo. Et Mosa rex
Moab erat (b) Noced : & red-
debat regi Israel (c) in rebellio-
ne centum millia agnorum, &
centum millia arietum in velle-
ribus. Et factum est, postquàm
mortuus est Achab ; & præ-
varicatus est rex Moab in re-
gem Israel. Et egressus est rex
Joram in die illa è Samaria,
& recensuit Israel. Et ivit, &
misit ad Josaphat regem Juda,
dicens ; Rex Moab prævaricatus
est in me. Si ibis mecũ in Moab
ad bellum ? Et dixit, Ascen-
dam. (d) Similis mihi, similis
tibi : sicut populus meus, popu-
lus tuus : sicut equi mei, equi
tui. Et dixit, Quali viâ a-
scendam ? Et dixit, Viam
desertum Edom. Et ivit rex Is-
rael, & rex Juda, & rex E-
dom : & circumierunt viam
septem dierum. Et non erat a-
qua castris, & pecoribus,
quæ in pedibus eorum. Et dixit
rex Israel ; Heu, quia voca-
vit Dominus tres reges (e)
advenientes ad dandum eos in
manu Moab.

MS. A. (α) ἐβασίλευσεν * δώδεκα ἔτη. Καὶ ἐποίησεν (β) αὐτ.
* Πλὴν ἐν τῇ (γ) νωκὴθ, (δ) χιλιάδας * κριῶν ἐπὶ (ε) βασιλεὺς
(ζ) κατερχομένους

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ונפק למפקנא דמיא ורמא תמן מלחא ואמר כדנן אמר יי אסיתי למיא האלין ולא יהי
22 מתמן עוד מותא ומתכלא: ואתסיאו מיא עד יומא הדין כפתגמא דאלישע דמליל:
23 וסליק מתמן לביתאל והוא סליק בארחא ועולימין זעירין נפקו מן קרתא ואתלעבו ביה
24 ואמרו ליה סק קרחא סק קרחא: ואתפני לאחורוהי וחזנון ולטנון בשמא דיי ונפקו
25 תרתין דובין מן חורשא ובזעא מנהון ארבעין ותרין ינקין: ואזל מתמן לטור כרמלא
ומתמן תב לשמרון:

ג

1 ויהורם בר אחאב מלך על ישראל בשמרון בשנת תמני עסרי ליהושפט מלך שבטא
2 דבית יהודה ומלך תרתא עסרי שנין: ועבד דביש קדם יי לחוד לא כאבוהי וכאמיה
3 ואעדי ית קמת בעלא דעבד אבוהי: לחוד בחובי ירבעם בר נבט דחיב ית ישראל אתרעי
4 לא סטא מנה: ומישע מלכא דמואב הוה מרי גתין ומתיב תוקרבא למלכא דישראל שנא
5 בשנא מאה אלפין תורין דפטמא ומאה אלפין דכרין דרעיא: והוה כד מית אחאב ומריד
6 מלכא דמואב במלכא דישראל: ונפק מלכא יהורם ביומא ההוא משמרון ומנא ית כל
7 ישראל: ואזל ושלח לות יהושפט מלכא דבית יהודה למימר מלכא דמואב מריד בי
8 התיזיל עמי לות מואב בקרבא ואמר אסק אנא כותך עמי כעמך סוסי כסוסך: ואמר
9 באידא ארחא נסק ואמר אורח מדברא דאדום: ואזל מלכא דישראל ומלך שבטא דבית
יהודה ומלכא דאדום ואסחרו מהלך שבעא יומין ולא הוה מיא למשריתא ולבעירא
10 דעמהון: ואמר מלכא דישראל יי ארי זמן יי לתלתא מלכיא האלין לממסר יתהון בידא
דמואב:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

21 Et exiit ad exitum aquarum, & conjecit ibi sal, & dixit : Sic dixit Domi-
22 nus : Sanavi aquas istas, & non erit indè amplius mors et orbans. Et sa-
natæ sunt aquæ usque in diem hanc, juxta verbum Elisagh quod locutus
23 est. Et ascendit indè in Bethel : & ipso ascendente per viam pueri par-
vuli exierunt ex urbe, & irriserunt eum, & dixerunt ei : Ascende calve,
24 ascende calve. Et respexit post se & vidit illos, & maledixit illis in no-
mine Domini : & exierunt duo ursi è sylva, & ruperunt ex illis quadra-
25 ginta & duos pueros. Et abiit indè in montem Charmela, & indè redi-
it in Somron.

CAP. III.

1 ET Jehoram filius Ahhab regnavit super Israel in Somron, anno octavo
decimo Jehosaphat regis tribus domus Jehudah : & regnavit duodecim
2 annis. Et fecit quod malũ erat ante Dñm : veruñtamẽ non sicut pater ejus
3 & sicut mater ejus, & abstulit statuam Baghal quam fecerat pater ejus. At-
tamen in peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel, compla-
4 cuit sibi, nec declinavit ab illis. Et Meisagh rex Moab erat dominus peco-
rum, & reddebat munus regi Israel singulis annis, centum millia boum
5 saginæ, & centum millia agnorum pascuæ. Et fuit cùm mortuus esset
6 Ahhab, rebellavit rex Moab in regem Israel. Et exiit rex Jehoram die
7 illâ de Somron, & numeravit omnem Israel. Et ivit & misit ad Jeho-
saphat regem tribus domus Jehudah, dicendo : Rex Moab rebellavit in me ;
8 non venies mecum contra Moab in bellum ? & dixit : Ascendam ego si-
cut tu, populus meus sicut populus tuus, equi mei sicut equi tui. Et di-
9 xit : Per quam viam ascendem⁹ ? & dixit : Per viam deserti Edom. Et ivit
rex Israel & rex tribus domus Jehudah & rex Edom, & circuierunt iter
10 septem dierum, & non fuerunt aquæ exercitui & jumentis quæ erant cum
illis. Et dixit rex Israel. Heu quia vocavit Dominus tres reges istos, ut tra-
deret eos in manum Moab.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܢܦܩ ܠܗ ܠܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ. ܘܪܡܐ ܬܡܢ ܡܠܚܐ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܣܝܬ
ܠܡܝܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ ܡܢܗܘܢ ܡܘܬܐ. ܘܡܬܟܠܢܘܬܐ. * ܘܐܬܐܣܝܘ ܡܝܐ ܗܠܝܢ. ܥܕܡܐ
22 ܠܝܘܡܢܐ. ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܐܠܝܫܥ ܕܡܠܠ. * ܘܣܠܩ ܡܢ ܬܡܢ. ܠܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܟܕ ܣܠܩ
23 ܒܐܘܪܚܐ. ܘܛܠܝܐ ܙܥܘܪܐ ܢܦܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܒܙܚܝܢ ܒܗ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܣܩ
ܩܪܚܐ ܣܩ ܩܪܚܐ. * ܘܐܬܦܢܝ ܠܒܣܬܪܗ. ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ. ܘܠܛ ܐܢܘܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.
24 ܘܢܦܩܘ ܬܪܬܝܢ ܕܒܝܢ ܡܢ ܥܒܐ. ܘܨܪܝ ܡܢܗܘܢ. ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ ܛܠܝܢ. * ܘܐܙܠ ܡܢ
25 ܬܡܢ. ܠܛܘܪܐ ܕܟܪܡܠܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܗܦܟ. ܠܫܡܪܝܢ. * [illegible] * [illegible] *

1 * ܘܝܘܪܡ ܒܪ ܐܚܐܒ ܐܡܠܟ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ. ܒܫܢܬܐ ܕܬܡܢܥܣܪܐ ܠܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ
2 ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܠܟ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܐܝܟ ܐܒܘܗܝ
3 ܘܐܝܟ ܐܡܗ. ܘܥܒܪ ܩܝܡܬܐ ܕܒܥܠܐ. ܕܥܒܕ ܐܒܘܗܝ. * ܒܪܡ ܒܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ
4 ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܕܒܩ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢܗܘܢ. * ܘܡܝܫܥ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ
ܢܩܕܐ ܗܘܐ. ܘܡܫܩܠ ܗܘܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܐܐ ܐܠܦܝܢ ܥܢܐ ܕܒܣܝܡܐ. ܘܡܐܐ
5 ܐܠܦܝܢ ܕܟܪܐ ܕܥܡܪܐ. * ܘܟܕ ܡܝܬ ܐܚܐܒ. ܡܪܕ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܥܠ ܡܠܟܐ
6 ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܢܦܩ ܡܠܟܐ ܝܘܪܡ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܡܢ ܫܡܪܝܢ. ܘܡܢܐ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ.
7 * ܘܐܙܠ ܫܕܪ ܠܘܬ ܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܪ. ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܡܪܕ ܒܝ. ܬܐ ܐܠܐ
ܥܡܝ ܥܠ ܡܘܐܒ ܠܩܪܒܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܗܘܫܦܛ. ܣܠܩ ܐܢܐ. ܐܝܟ ܕܐܢܬ. ܐܝܟ ܕܥܡܟ
8 ܘܥܡܝ. ܐܝܟ ܕܪܟܫܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܐܝܕܐ ܐܘܪܚܐ ܢܣܩ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܕܒܪܐ
9 ܕܐܕܘܡ. * ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܬܟܪܟܘ ܡܗܠܟܬܐ
10 ܕܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܝܐ ܠܡܫܪܝܬܐ ܘܠܒܥܝܪܐ ܕܥܡܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܘܗ. ܠܡܢܐ ܩܪܐ ܡܪܝܐ ܠܬܠܬܐ ܡܠܟܐ ܗܠܝܢ. ܕܢܫܠܡ ܐܢܘܢ
ܒܐܝܕܐ ܕܡܘܐܒ.

Tum egressus ad scaturiginem aquæ, in- 21
jecit illuc salem, & ait; Sic dicit Dominus,
Sanavi aquas istas, nec erit ibi deinceps qui
moriatur, nec quod orbitatem generet. Sic 22
sanatæ fuerunt aquæ illæ ad hunc usque di-
em, juxta sermonem quem protulerat Elisæ-
us. Deinde ascendit illinc ad Beth-il; dúm- 23
que per viam ascenderet, pueri parvi exigui
exierunt è civitate, & illudentes ei dicebant;
Ascende calve, ascende calve. Qui retro- 24
spiciens & videns eos, maledixit illis in no-
mine Domini: quapropter egressæ duæ ursæ
è sylva, exenterârût ex eis quadraginta duos
pueros. Inde se recepit in montem Char- 25
melum, & inde rursus in Samariam.

CAP. III.

JOram Ahabi filius regnavit super Israe- 1
lem in Samaria, anno decimo octavo Josa-
phat regis Juda: regnavit autem annis duode-
cim, Fecitque malum coram Domino, sed 2
non sicut pater ac mater ipsius: abstulit e-
nim statuam Baalis quam fecerat pater ejus.
Verùm peccatis Jerobaami filii Nabati qui 3
peccare fecerat Israelem, inhæsit, neque de-
flexit ab eis. Porrò Misaa rex Moab prin- 4
ceps erat pastorum, pendebâtque regi Israe-
lis centum millia ovium pinguium, centum
millia arietum lanigerorum. Mortuo autem 5
Ahabo, defecit rex Moab à rege Israelis.
Quapropter egressus rex Joram eo die de 6
Samaria, recensuit universum Israelem. Et 7
abiens misit ad Josaphat regem Juda, dicen-
do, Rex Moab defecit à me: age, veni mecum
adversùs Moab in prælium. Ait illi Josaphat,
Ascensurus sum sicut tu, & populus meus
sicut populus tuus, & equi mei sicut equi tui.
Tum dixit ei, Quânam viâ ascendemus? Ait 8
illi, Viâ deserti Adum. Profectus est ergò 9
rex Israel, & rex Juda, atq; rex Adum: et cùm
circuissent itinere septem dierû, non fuerunt
aquæ exercitui & populo qui erant cum eis.
Quapropter dixit rex Israelis, Eheu, ad hóc- 10
ne vocavit Dominus tres reges istos, ut tra-
deret eos in manum Moabi?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وصار بذلك الى اصل نبع الماء * ورمى فيه ملحا وقال * هكذا قال الله * اني اسعيت الماء ولا
22 يكون منه ابدا موتا ولا ثكلا * وشفي الماء الى هذا اليوم * ككلام اليسع الذي تكلم * وطلع
23 من هناك الى بيت ايل * فبينما هو طالع في طريقه فاذا بصبيان اصاغر قد خرجوا من القرية
24 فولعوا به وقالوا له * اطلع يا اصلع اطلع يا اصلع * فالتفت الى ورايه فنظرهم ولعنهم باسم الله *
25 فخرج عند ذلك ذيبان من الغيضة * وشقا منهم اثنين واربعين صبيا * ثم مضى من ثم الى
جبل الكرمل * ثم رجع من هناك الى سومرون * الفصل الثالث *

1 * وكان ابتدي ملك يهورام بن احاب على اسراييل في سومرون * في سنة ثماني عشر سنة لملك
2 يهوشافاط ملك آل يهودا * وملك اثنى عشر سنة * وصنع القبيح بين يدي الله * الا انه لم
3 يبلغ في ذلك مبالغة ابيه وامه * وانه ازال مناصب البعل الذي كان ابوه قد جعلها * لكنه
4 لزم اثام يوربعام بن ناباط الذي اثم آل اسراييل * ولم يزل عنها * وكان ميساع ملك مواب
صاحب ماشية * وكان يسوق الى ملك بني اسراييل هدية في كل سنة ماية الف ثور سمين
5 ومية الف كبش راعي * فلما مات احاب عصي ملك مواب لملك اسراييل * وخرج الملك
6 يهورام في ذلك اليوم من سومرون * وعد آل اسراييل * ثم مضى الى يهوشافاط ملك سبط يهودا
7 قايلا * ان ملك مواب قد غدرني * فمضي معي لمحاربته * فقال له * نعم * اطلع * فاني في ذلك
8 كانت * وشعبي كشعبك * وخيلي كخيلك * فقال له * في اي طريق نطلع * فقال طريق
9 برية ادوم * فمضى ملك اسراييل * وملك يهودا * وملك ادوم * وداروا مسير سبعة ايام * فلم
10 يجدوا ماء لعسكرهم ولا للبهايم التي معهم * فقال ملك اسراييل * اترى حين الله لهولاء الثلثة
الملوك ليدفعهم في يد الموابيين *

Devexit illud ad originem fontis aquæ, 21
projectoque in eam sale dixit; Sic ait De-
us, Sanavi quidem aquam, nec gignetur ab
ea imposterum mortalitas, nec orbitas. Et 22
sanata est aqua ad hodiernum usque diem,
juxta verba quæ locutus est Elisæus. In- 23
de postea ascendit ad Beth-il; dumque a-
scenderet per viam suam, ecce pueri parvi
egressi è civitate molestiam facessebant ei,
ac dicebant, Ascende O calve, ascende O
calve. Qui cùm retro conversus vidisset 24
eos, execratus est eos in nomine Dei: quare
duo lupi illicò è sylva egressi, discerpse-
runt ex eis quadraginta duos pueros. De- 25
inde discessit illinc ad montem Carmelum,
indeque rursus rediit in Samariam.

CAP. III.

Fuit autem principium regni Jehorami 1
filii Achabi super Israelem in Samaria,
anno decimo octavo regni Jehosaphati re-
gis gentis Judaicæ; regnavitque annis duo-
decim: Et turpia quidem perpetravit co- 2
ram Deo, verùm non attigit in his gra-
dum patris matrisque suæ: nam ipse abstu-
lit statuas Baalis, quas pater ej° jam ere-
xerat. Nihilominus adhærebat sceleribus 3
Jerobaami filii Nabati qui in peccatum
induxerat Israelitas, & non recessit ab
eis. Porrò Misaa rex Moabi dives erat 4
pecoris, & munus adducebat quotannis
ad regem Israelitarum centum millia bo-
um saginatorum, & centum millia arie-
tum pascualium. Sed cùm mortuus esset 5
Achab, rebellavit rex Moab in regem
Israelis. Egressus itaque rex Jehoramus eo 6
die de Samaria, recensuit Israelitas:
Deinde contulit se ad Jehosaphat regem 7
tribûs Juda, dicens; Rex Moab fraudavit
me, ideo mecum eas ad oppugnandum
eum. Ait illi, Libenter: ascende; & in hac
re æquè ero ac tu, & populus meus ac
populus tuus, & equi mei ac equi tui.
Dixitque ad eum, Quâ viâ ascendes? Re- 8
spondit, Viâ solitudinis Edom. Abierunt 9
ergò rex Israel, rex Juda, & rex Edom,
& circumeuntes itinere septidui, non in-
venerunt aquam exercitui suo, neque ju-
mentis quæ secum habebant. Quare dixit 10
rex Israel, Num fortè tempus hoc desti-
navit Deus tribus hisce regibus, ut tradat
eos in manum Moabitarum?

מלכים ב : ג

11 ויאמר יהושפט האין פה נביא ליהוה ונדרשה את־יהוה מאותו ויען אחד מעבדי מלך־ישראל ויאמר פה אלישע בן־שפט אשר־יצק מים על־ידי אליהו :
12 ויאמר יהושפט יש אותו דבר־יהוה וירדו אליו מלך ישראל ויהושפט ומלך אדום :
13 ויאמר אלישע אל־מלך ישראל מה־לי ולך לך אל־נביאי אביך ואל־נביאי אמך ויאמר לו מלך ישראל אל כי־קרא יהוה לשלשת המלכים האלה לתת אותם ביד־מואב :
14 ויאמר אלישע חי־יהוה צבאות אשר עמדתי לפניו כי לולי פני־יהושפט מלך־יהודה אני נשא אם־אביט אליך ואם־אראך :
15 ועתה קחו־לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד־יהוה :
16 ויאמר כה אמר יהוה עשה הנחל הזה גבים גבים :
17 כי־כה אמר יהוה לא־תראו רוח ולא־תראו גשם והנחל ההוא ימלא מים ושתיתם אתם ומקניכם ובהמתכם :
18 ונקל זאת בעיני יהוה ונתן את־מואב בידכם :
19 והכיתם כל־עיר מבצר וכל־עיר מבחור וכל־עץ טוב תפילו וכל־מעיני־מים תסתמו וכל החלקה הטובה תכאבו באבנים :
20 ויהי בבקר כעלות המנחה והנה־מים באים מדרך אדום ותמלא הארץ את־המים :
21 וכל־מואב שמעו כי־עלו המלכים להלחם בם ויצעקו מכל חגר חגרה ומעלה ויעמדו על־הגבול :
22 וישכימו בבקר והשמש זרחה על־המים ויראו מואב מנגד את־המים אדמים כדם :
23 ויאמרו דם זה החרב נחרבו המלכים ויכו איש את־רעהו ועתה לשלל מואב :
24 ויבאו אל־מחנה ישראל ויקמו ישראל ויכו את־מואב וינסו מפניהם ויכו־בה והכות את־מואב :

Versio VULG. LAT.

11 Et ait Josaphat; Estne hic propheta Domini, ut deprecemur Dominũ per eum? Et respondit unus de servis regis Israel; Est hic Eliseus filius Saphat, qui fundebat aquam super ma-
12 nus Eliæ. Et ait Josaphat, Est apud eum sermo Domini. Descendítque ad eum rex Israel, & Josaphat rex Juda, & rex E-
13 dom. Dixit autem Eliseus ad regẽ Israel, Quid mihi & tibi est? vade ad prophetas patris tui, et matris tuæ. Et ait illi rex Israel; Quarè congregavit Dominus tres reges hos, ut trade-
14 ret eos in manus Moab? Dixitq; ad eum Elise⁹; Vivit Dominus exercituũ, in cujus conspectu sto, quòd si non vultum Josaphat regis Judæ erubescerem, non attendissem quidẽ te,
15 nec respexissem. Nunc autem adducite mihi psaltem. Cúmque caneret psaltes, facta est super eum manus Domini: &
16 ait, Hæc dicit Dominus; Facite alveum torrentis huj⁹ fos-
17 sas & fossas. Hæc enim dicit Dñs; Non videbitis ventum, neq; pluviã: & alveus iste replebitur aquis, & bibetis vos, & familiæ vestræ, & jumenta
18 vestra. Parúmque est hoc in conspectu Dñi: insuper tradet etiam Moab in manus vestras.
19 Et percutietis omnem civitatẽ munitã, & omnem urbẽ electam, & universum lignum fructiferũ succidetis, cunctósque fontes aquarum obturabitis, & omnem agrum egregiũ
20 operietis lapidibus. Factum est igitur manè, quando sacrificium offerri solet, & ecce, aquæ veniebant p viam Edom,
21 & repleta est terra aquis. Universi autem Moabitæ, audientes quòd ascendissent reges ut pugnarent adversùm eos, convocaverũt omnes qui accincti erant balteo desuper, & stete-
22 runt in terminis. Primóque manè surgentes, & orto jam Sole ex adverso aquarum, viderũt Moabitæ econtrà aquas
23 rubras quasi sanguinem, Dixerúntque; Sanguis gladii est: pugnaverunt reges contra se, et cæsi sunt mutuó: nunc perge
24 ad prædam, Moab. Perrexerúntque in castra Israel: porrò consurgens Israel, percussit Moab: at illi fugerunt coram eis. Venerunt igitur qui vicerant, & percusserunt Moab,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

11 Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ, (η) Οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου, καὶ ἐπιζητήσωμεν τὸν κύριον παρ' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων (θ) τοῦ βασιλέως Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν, (ι) Ὧδε Ἐλισαιὲ υἱὸς Σαφάτ, ὃς ἐπέ-
12 χεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας Ἠλιού. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ, Ἔστιν (κ) αὐτῷ ῥῆμα κυρίου. καὶ (λ) κατέβη πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα καὶ βασι-
13 λεὺς Ἐδώμ. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ, Τί ἐμοὶ καὶ σοί; δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου (μ) καὶ τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, Μὴ ὅτι κέκληκε κύριος τοὺς τρεῖς (ν) βασιλεῖς τοῦ παρα-
14 δοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρας Μωάβ; Καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ, Ζῇ κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐπέβλεψα πρὸς σέ,
15 καὶ εἶδόν σε. Καὶ νῦν (ξ) λάβε μοι ψάλλοντα. καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν χεὶρ κυρί-
16 ου, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ποιήσατε τὸν χειμάρρουν τοῦτον βοθύνους βο-
17 θύνους. Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Οὐκ (ο) ὄψεσθε πνεῦμα, καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετόν, καὶ ὁ χειμάρρους οὗτος πλησθήσεται ὕδατος, καὶ (π) πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν καὶ
18 τὰ κτήνη ὑμῶν. Καὶ κούφη αὕτη ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου· καὶ παραδώσω τὴν Μω-
19 ὰβ ἐν χειρὶ ὑμῶν. Καὶ (ρ) πατάξετε πᾶσαν (σ) πόλιν ὀχυράν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος (τ) ἐμφράξετε, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν (υ) ἀχρειώσετε ἐν λίθοις.
20 Καὶ ἐγένετο πρωῒ ἀναβαινούσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ ὕδατα ἤρχοντο ἐξ ὁδοῦ
21 Ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ὕδατος. Καὶ πᾶσα Μωὰβ ἤκουσαν ὅτι ἀνέβησαν (φ) οἱ τρεῖς βασιλεῖς πολεμεῖν αὐτούς. καὶ (χ) ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιεζωσμένοι (ψ) ζώνην· καὶ εἶπον, Ὦ· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ
22 ὁρίου. Καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ ὕδατα· καὶ εἶδε Μωὰβ ἐξεναντίας τὰ ὕδατα πυῤῥὰ (ω) ὡς
23 αἷμα, Καὶ εἶπον, Αἷμα τοῦτο τῆς (α) ῥομφαίας· καὶ ἐμαχέσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ (β) ἐπάταξεν ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ νῦν
24 ἐπὶ τὰ σκῦλα Μωάβ. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραήλ. καὶ Ἰσραὴλ ἀνέστησαν καὶ ἐπάταξαν τὴν Μωάβ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι καὶ τύπτοντες τὴν Μωάβ,

MS. A. (η) Εἰ οὐκ (θ) βασιλέως (ι) Ὧδέ εἰ Ἐλισαιὲ (κ) αὐτοῦ (λ) κατέβησαν (μ) καὶ πρὸς τοὺς (ν) βασιλεῖς παρερχομένοις δοῦναι (ξ) ἰδὲ μοι (ο) ὄψεσθαι ὑετόν, (π) πίεται (ρ) πατάξατε (σ) τὴν πόλιν ὀχυράν, καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτήν, καὶ πᾶν (τ) ἐμφραχθήσεται, (υ) ἀχρειώσατε (φ) οἱ βασιλεῖς (χ) ἀνέβησαν (ψ) ζώνην καὶ ἐπάνω. καὶ ἔστησαν (ω) ὡσεὶ (α) ῥομφαίᾳ ἐμαχέσαντο (β) ἐπάταξαν

Cum Translatione LATINA.

11 Et dixit Josaphat; Non est hic propheta Domini, (f) & inquiramus Dominum ab eo? Et respondit unus puerorum regis Israel, & dixit; Hic Elisæe filius Saphat, qui effundebat aquam super manus Eliæ.
12 Et dixit Josaphat, Est ei verbum Domini. Et descendit ad eum rex Israel, & Josaphat rex Juda, & rex Edom.
13 Et dixit Elisæe ad regem Israel; Quid mihi, & tibi? Vade ad prophetas patris tui & prophetas matris tuæ. Et dixit ei rex Israel, Nunquid vocavit Dominus tres istos reges ad tradendum eos in manus Moab? Et
14 dixit Elisæe; Vivit Dominus virtutum, cui adstiti coram eo: quia nisi faciem Josaphat regis Juda ego sumerem, si respexissem ad te, & vidissem te.
15 Et nunc accipe mihi psallentem. Et factum est, ut psallebat psallens; & facta est super eum manus Domini, & dixit; Hæc
16 dicit Dominus, Facite torrentem hunc fossas fossas: Quoni-
17 am hæc dicit Dominus, Non videbitis spiritum, & non videbitis pluviam; & torrens hic implebitur aquâ: & bibetis vos, (g) & possessiones vestræ, & pecora vestra. Et (h) le-
18 vis hæc in oculis Domini: & (i) tradam Moab in manu vestra: Et percutietis omnem
19 civitatem (k) munitam: & omne lignum bonum dejicietis: & omnes fontes aquæ obstruetis, & omnem portionem bonam inutilem reddetis in lapidibus. Et factum est manè a-
20 scendente sacrificio, & ecce aquæ veniebant è via Edom:
21 & terra impleta est aquâ. Et universa Moab audierunt, quia ascenderant tres reges impugnare eos. Et exclamaverunt ex (l) omni, accincti zonâ: & dixerunt, Hem: Et steterunt super terminum. Et diluculo
22 surrexerunt manè, & Sol exortus est super aquas. Et vidit Moab ex adverso aquas rubras tanquam sanguinem. Et di-
23 xerunt, Sanguis hic gladii: Et pugnaverunt reges: & percussit vir proximum suum: & nunc ad spolia, Moab. Et in-
24 traverunt in castra Israel. Et Israel surrexerunt, & percusserunt ipsam Moab. Et fugerunt à facie eorum. Et intraverunt ingredientes, & percutientes ipsam Moab:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואמר יהושפט הלית כא נביא דיי ונשאל ית פתגמא דיי מניה ואתיב חד מעבדי מלכא
12 דישראל ואמר הכא אלישע בר שפט דשמש ית אליהו : ואמר יהושפט אית עמיה
13 פתגמא דיי ונחתו לותיה מלכא דישראל ויהושפט ומלכא דאדום : ואמר אלישע למלכא
דישראל מה לי ולך אזיל לות נביי אבוך ולות נביי אמך ואמר ליה מלכא דישראל בבעו
לא תדכר חובין רשעותא הדין בעי עלנא רחמין ארי זמן יי לתלתא מלכיא האלין
14 למסר יתהון ביד מואבאי : ואמר אלישע קיים הוא יי צבאות דמשמשנא קדמוהי ארי
אלולא פון אפי יהושפט מלך שבטא דבית יהודה אנא נסב אם אסתכל בך ואם אחזנך :
15 וכען אייתו לי גברא דידע לנגנא בכנרא והוה כד נגן דמנגן ושריא עלוהי רוח נבואה מן
16 קדם יי : ואמר כדנן אמר יי יתעביד נחלא הדין פצידין פצידין : ארי כדנן אמר יי לא
17 תחזון רוחא ולא תחזון מטרא ונחלא ההוא יתמלי מיא ותשתון אתון וגיתיכון
18 ובעיריכון : וקליל דא קדם יי וימסר ית מואבאי בידכון : ותמחון כל כרך תקיף וכל
19 קרוין כריכן וכל אילן דיאי תעקרון וכל מבועי מיא תסתמון וכל אחסנתא שפירתא
20 תטושון באבניא : והוה בצפרא כמסק מנחתא והא מיא אתן מאורח אדום ואתמליאת
21 ארעא ית מיא : וכל מואבאי שמעו ארי סליקו מלכיא לאגחא קרבא בהון ואתכנישו מכל
22 אסרי סיפא ולעילא וקמו על תחומא : ואקדימו בצפרא ושמשא נחת על מיא וחזו
23 מואבאי מקביל ית מיא סומקין כדמא : ואמרו דם דין אתגראה אתגריאו מלכיא וקטלו
24 גבר ית חבריה וכען פוקו לביזתא מואבאי : ואתו למשריתא דישראל וקמו ישראל ומחו
ית מואבאי ואפכו מן קדמיהון ומחו בהון וקטלו ית מואבאי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

11 Et dixit Jehosaphat: An non hîc est propheta Dñi, ut interrogemus verba Domini per eum? et respondit unus è servis regis Israel, et dixit: Hic est
12 Elisagh filius Sephat, qui ministrabat Eliah. Et dixit Jehosaphat: Est cum illo verbũ Dñi: et descenderunt ad eum rex Israel, et Jehosaphat, et rex
13 Edom. Et dixit Elisagh regi Israel: Quid mihi et tibi? vade ad prophetas patris tui, et ad prophetas matris tuæ: et dixit ei rex Israel; Obsecro, ne memineris peccata *impietatis* hujus: roga pro nobis misericordiã, quia vocavit Dñs tres reges istos, ut traderet eos in manum *Moabæorum*. Et dixit
14 Elisagh: Permanet ipse Domin⁹ Tzebaoth ante quem ministro, quod nisi faciem Jehosaphat regis tribus dom⁹ Jehudah ego susciperem, si contemplarer
15 te et viderem te. Et nunc adducite mihi virum qui nôrit psallere cithara: et fuit psallente illo qui psallebat, mansit super illum spiritus prophetiæ à
16 Domino. Et ait: Sic dixit Domin⁹, Fiant in valle hac fossæ et fossæ. Quia sic
17 dixit Domin⁹: Non videbitis ventũ, nec videbitis pluviã, et vallis hæc implebitur aquis: et bibetis vos et greges vestri et jumenta vestra. Et leve
18 hoc est ante Dominũ, et tradet Moabæos in manũ vestram. Et percutietis
19 omnem arcẽ fortem, et omnẽ urbem munitam, et omnẽ arborẽ pulchram evelletis, et omnes scaturigines aquarũ obturabitis, et omnem possessionẽ
20 elegantẽ operietis lapidibus. Et fuit in aurora cùm offertur oblatio, ecce aquæ veniebant de via Edom, et impleta est terra aquis. Et omnes Moabæi
21 audierunt quod ascendissent reges ad ineundũ bellum in eos; et congregaverunt se ex omnib⁹ accingentibus se gladio et suprà, et steterunt in termino:
22 Et prævenerunt auroram, et sol descendit super aquas: et viderunt Moabæi è regione aquas rubras tanquam sanguinem. Et dixerunt: Sanguis est: con-
23 tendendo contenderunt reges, et occiderunt quisque socium suum: et nunc
24 exite ad prædam Moabæi. Et venerunt ad castra Israel, et surrexerunt [viri] Israel et percusserunt Moabæos: et verterunt terga à facie eorum, & percusserunt eos, et occiderunt Moabæos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ. ܠܝܬ ܗܪܟܐ ܢܒܝܐ ܕܡܪܝܐ. ܕܢܫܐܠ ܡܢܗ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܥܢܐ
ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ. ܐܝܬ ܗܪܟܐ ܐܠܝܫܥ ܒܪ ܫܦܛ. ܕܢܣܟ ܗܘܐ
12 ܡܝܐ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ ܕܐܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܝܗܘܫܦܛ. ܐܝܬ ܗܘ ܥܡܗ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܚܬܘ
13 ܠܘܬܗ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ
ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ: ܙܠ ܠܘܬ ܢܒܝܘܗܝ ܕܐܒܘܟ. ܘܠܘܬ ܢܒܝܘܗܝ ܕܐܡܟ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܗܢܐ ܩܪܐ ܡܪܝܐ ܠܬܠܬܐ ܡܠܟܝܢ ܗܠܝܢ ܕܢܫܠܡ
14 ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܝ ܡܘܐܒ. ܘܐܡܪ ܐܠܝܫܥ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܩܡܬ ܩܕܡܘܗܝ. ܕܐܠܘ
ܠܐ ܐܦܘܗܝ ܕܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܡܝܩܪ ܗܘܝܬ. ܠܐ ܚܐܪ ܗܘܝܬ ܒܟ. ܘܠܐ ܚܙܝܬܟ.
15 ܘܗܫܐ ܐܝܬܘ ܠܝ ܡܙܡܪܢܐ. ܘܗܘܐ ܟܕ ܙܡܪ ܡܙܡܪܢܐ. ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ
16 17 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܢܗܘܘܢ ܒܢܚܠܐ ܗܢܐ ܓܘܒܐ ܓܘܒܐ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ
ܬܚܙܘܢ ܪܘܚܐ. ܘܠܐ ܬܚܙܘܢ ܡܛܪܐ. ܘܢܚܠܐ ܗܢܐ ܢܬܡܠܐ ܡܝܐ. ܘܬܫܬܘܢ ܐܢܬܘܢ ܘܩܢܝܢܟܘܢ
18 19 ܘܒܥܝܪܟܘܢ. ܘܩܠܝܠܐ ܗܝ ܗܕܐ ܒܥܝܢܝ ܡܪܝܐ. ܘܢܫܠܡ ܠܡܘܐܒܝܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܬܚܪܒܘܢ
ܟܠ ܩܘܪܝܐ ܥܫܝܢܬܐ. ܘܟܠ ܩܘܪܝܐ ܓܒܝܬܐ. ܘܟܠ ܐܝܠܢ ܕܫܦܝܪ ܬܩܛܥܘܢ. ܘܟܠ
20 ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܬܣܟܪܘܢ. ܘܟܠ ܢܨܒܬܐ ܕܛܒܬܐ ܬܡܠܘܢ ܟܐܦܐ. ܘܗܘܐ ܒܨܦܪܐ ܡܐ
21 ܕܡܣܬܠܩܐ ܩܘܪܒܢܐ. ܘܗܐ ܡܝܐ ܐܬܝܢ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܬܡܠܝܬ ܐܪܥܐ ܡܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ
ܡܘܐܒܝܐ ܫܡܥܘ ܕܣܠܩܘ ܡܠܟܐ ܠܡܩܪܒ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܡܢ ܟܠ ܚܐܨ ܚܨܐ
ܘܠܥܠ. ܘܩܡܘ ܥܠ ܬܚܘܡܐ. ܘܩܕܡܘ ܒܨܦܪܐ. ܘܕܢܚ ܫܡܫܐ ܥܠ ܡܝܐ. ܘܚܙܘ ܡܘܐܒܝܐ
23 ܡܢ ܠܩܘܒܠ ܡܝܐ ܣܘܡܩܝܢ ܐܝܟ ܕܡܐ. ܘܐܡܪܘ ܕܡܐ ܗܘ ܗܢܐ. ܡܚܪܒܘ ܐܬܚܪܒܘ ܡܠܟܐ
24 ܘܩܛܠܘ ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ. ܘܗܫܐ ܠܒܙܬܐ ܡܘܐܒ. ܘܐܬܘ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܘܩܡܘ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܚܘ ܠܡܘܐܒܝܐ. ܘܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܥܠܘ ܒܗܘܢ ܘܡܚܘ
ܠܡܘܐܒܝܐ. ܘܡܚܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.

Et dixit Josaphat, Annon est hic propheta 11
Dñi, ut postulemus ab eo sermonem Dñi?
Respondens quidam è servis regis Israelis,
dixit, Est hic Elisæus Saphati filius qui fun-
debat aquam super manus Eliæ. Dixit Jo- 12
saphat, Est quidem apud eum sermo Domini.
Descenderunt ergò ad eum rex Israel, & Jo-
saphat rex Juda, atque rex Adum. Tum ait 13
Elisæus ad regem Israelis, Quid mihi tecum?
Vade ad prophetas patris tui, & ad prophe-
tas matris tuæ: cui dixit rex Israelis, Ad hóc-
ne vocavit Dñs tres reges istos ut traderet eos
in manum Moabi? Dixit Elisæus, Vivat 14
Dñs potentissimus coram quo steti, nisi vul-
tum Josaphat regis Juda revererer, non intu-
erer te, nec aspicerem te. Jam verò adducite
mihi psaltem. Factumque est ut cùm psaltes 15
ille pulsaret, adesset huic manus Domini, Di-
ceretque; sic dicit Dñs, Fiant in hac valle 16
plures foveæ: Quoniam sic ait Dñs, Non vide- 17
bitis ventũ nec videbitis pluviã; vallis tamen
ista replebitur aquis, ut bibatis vos, & pecora
atque jumenta vestra. At exiguum est hoc in 18
oculis Dñi: tradet insuper Moabitas in ma-
nus vestras: Et expugnabitis omnes civitates 19
munitas, omnesq; civitates electas, pulcherri-
mas quasq; arbores dejicietis, omnes aquarũ
fontes obturabitis, & omnem possessionem
bonam lapidibus implebitis. Factum est 20
autem manè, quo tempore offerri *solet* sacri-
ficium, ut ecce venirent aquæ de via Adum,
& terra illa aquis impleretur. Audientes au- 21
tem omnes Moabitæ quòd ascendissent illi
reges ad eos oppugnandos, voce præconis
acciverunt ab omnibus gladio se accingenti-
bus & suprà, steteruntque in confinibus.
Cúmque manè surrexissent, & sol ortus esset 22
super aquas, & vidissent Moabitæ à longe
aquas ceu sanguinem rubicundas; Dixerunt, 23
Sanguis est iste: proculdubiò mutuò inter-
fecerunt se reges & peremerunt alter alterũ:
ad prædam igitur O Moab. Et cùm venissent 24
ad castra Israelis, surrexerunt Israelitæ, &
occiderunt Moabitas, ita ut fugerent ab eis:
illi verò *mixtim* cum eis ingressi peremerunt
Moabitas;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 فقال يهوشافاط أههنا نبي فنسأله عن قول الله. فأجاب أحد عبيد الملك الذي لآل إسرائيل.
12 وقال. ههنا اليسع بن سافاط الذي خدم لإيليا وصب على يديه ماء * فقال يهوشافاط. حقا معه
كلام الله * وانحدروا إليه ملك آل إسرائيل * ويهوشافاط ملك آل يهودا * وملك أدوم جميعا.
13 * فقال اليسع لملك إسرائيل * ما لي ولك * امض إلى أنبياء أبيك وأنبياء أمك. فقال له ملك
إسرائيل * أسألك أن لا تذكر الذنوب في هذه الساعة * واجعل لنا منك رحمة * أترى حين الله
14 لهؤلاء الثلاثة الملوك ليوقعهم في يد المواببين * فقال اليسع * وحق الله رب الجيوش الذي
خدمت بين يديه * أن لولا مشاهدتي وجه يهوشافاط والحياء منه * لما التفت إليك ولا نظرتك
15 * والآن ايتوني برجل عارف ضارب بالعود * فأحضروه ذاك * فعند ضربه بالعود حلت عليه
16 17 النبوة من عند الله * وقال * كذا قال الله سيصير هذا الوادي غدرانا غدرانا * لأن كذا قال الله
إنكم لا ترون رياحا ولا مطرا بل هذا الوادي يمتلي ماء * وتشربون أنتم وماشيتكم وبهائمكم
18 19 * وذلك قليلا من قدرة الله * ويوقع آل مواب في أيديكم * وتوقعون بكل حصن عال * وكل قرية
حصينة * وكل إقليم قوي * وكل شجرة حسنة تقطعوا * وكل معين للماء تسدوا * وكل حقل حسنة
20 تطمرون بالحجارة * فلما كان بالغداة في وقت إصعاد القربان * جاءت مياه كثيرة من طريق
21 بلد أدوم * حتى امتلأت الأرض منها * وسمعوا جماعة المواببين بطلوع الملوك لملاحمهم
22 فاجتمعوا كل من يتقلد سيفا وما فوق ذلك * ووقفوا على التخم * وبكروا بالغداة وقد أشرقت الشمس
23 على الماء * فلما استقبل إلى مواب الماء رأوا أنه أحمر كالدم * فقالوا * هذا دم * وما هو إلا أنه
24 تحاربوا الملوك فقتل الرجل منهم صاحبه * والآن تعالوا يا مواببين لأخذ السلب * فوافوا معسكر
آل إسرائيل * وقام آل إسرائيل ووقعوا بالمواببين وانهزموا من بين أيديهم * ووقعوا أيضا
بهم وقتلوا المواببين *

Dixit verò Jehosaphat, Estne hîc ullus 11
propheta, ut postulemus ab eo oraculum
divinum? Respondit quidam servorum
regis Israelitarum, & ait; Est hîc Eli-
sæus Saphati filius, qui ministravit Eliæ,
& aquam fudit super manus ejus. Dixit 12
Jehosaphat, Verè, apud ipsum est ora-
culum divinum: sic descenderunt ad eum
rex Israelitarum, & Jehosaphat rex Ju-
dæorum, necnon rex Edom simul. Dixit 13
autem Elisæus ad regem Israelis, Quid
mihi tecum? abi ad prophetas patris tui,
& prophetas matris tuæ. Ait illi rex
Israelis, Rogo te ne mentionem modò fa-
cias delictorum, sed utere nobiscum bene-
volentiâ: anne tempus hoc destinavit
Deus tribus hisce regibus, ut injiciat eos
in manum Moabitarum? Dixit Elisæus, 14
Per Deum Dominum exercituum, coram
quo ministro, nisi vultum Jehosaphati
conspicerem, eumq; vererer, haudquaquã
me verterem ad te, nec aspicerem te. Nunc 15
autem adducite mihi virum aulœdum fi-
dicinem: quem cùm adduxissent ei, fi-
desq; pulsâsset, descendit à Deo super eũ
prophetia: Et dixit, Sic ait Deus, Ver- 16
tetur hæc vallis in varios elices. Sic enim 17
dixit Deus, Nec ventos quidem, nec plu-
viam videbitis, nihilominus hæc vallis
implebitur aquâ, & bibetis vos, & ar-
menta jumentaq; vestra. Verùm quoniam 18
hoc minimũ est apud potentiã divinam,
adhæc cadere faciet Moabitas in manus
vestras: Et irruetis in omnem urbem ex- 19
celsam, & omnem civitatem munitam,
omnemq; regionem fortem: omnem ar-
borem pulchram succideritis, & omnem
aquæ scaturiginem obturabitis, & pul-
chrum quodque rus lapidibus obruetis.
Itaque sequenti die, quo tempore sacri- 20
ficium offerri consuevit, effluxerunt aquæ
tam copiosæ è via regionis Edom, ut
ea terra iis impleretur. Cùm autè au- 21
dissent omnes Moabitæ ascendisse reges
illos ad præliũ secum ineundũ, congregati
sunt quicunq; gladio sese accingebant, &
alii præter istos, steteruntq; in limitibus. Et 22
manè consurgentes orto jam sole super a-
quã, cùm aqua objecisset se aspectui Moa-
bitarũ, viderũt eã esse rubrã velut san-
guine. Quapropter dixerũt, Hoc sanguis 23
est, nec aliunde est nisi ex pugna quã reges
inter se gesserunt mutuò se trucidantes:
venite ergò O Moabitæ ad capienda spolia.
Quare cũ pervenissent ad castra Israelita- 24
rũ, surgentes Israelitæ irruerũt in Moabi-
tas, ita ut terga verterẽt ab eis: at illi his
sterni impetentes, trucidârunt Moabitas:

Textus Hebræus

25 והערים יהרסו וכל חלקה טובה ישליכו איש אבנו ומלאוה וכל מעין מים יסתמו וכל עץ טוב יפילו עד השאיר אבניה בקיר חרשת ויסבו הקלעים ויכוה׃
26 וירא מלך מואב כי חזק ממנו המלחמה ויקח אותו שבע מאות איש שלף חרב להבקיע אל מלך אדום ולא יכלו׃
27 ויקח את בנו הבכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עלה על החמה ויהי קצף גדול על ישראל ויסעו מעליו וישבו לארץ׃

CAP. IV. ד

1 ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע לאמר עבדך אישי מת ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את יהוה והנשה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים׃
2 ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לכי בבית ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן׃
3 ויאמר לכי שאלי לך כלים מן החוץ מאת כל שכנכי כלים רקים אל תמעיטי׃
4 ובאת וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך ויצקת על כל הכלים האלה והמלא תסיעי׃
5 ותלך מאתו ותסגר הדלת בעדה ובעד בניה הם מגשים אליה והיא מיצקת׃
6 ויהי כמלאת הכלים ותאמר אל בנה הגישה אלי עוד כלי ויאמר אליה אין עוד כלי ויעמד השמן׃
7 ותבא ותגד לאיש האלהים ויאמר לכי מכרי את השמן ושלמי את נשיכי ואת בניכי תחיי בנותר׃
8 ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם ושם אשה גדולה ותחזק בו לאכל לחם ויהי מדי עברו יסר שמה לאכל לחם׃
9 ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עבר עלינו תמיד׃

Versio VULG. LAT.

25 Et civitates destruxerunt: & omnem agrũ optimũ, mittentes singuli lapides, repleverunt: & universos fontes aquarũ obturaverunt: & omnia ligna fructifera succiderunt, ita ut muri tantùm fictiles remanerent: & circumdata est civitas à fundibulariis, & magna ex parte percussa.
26 Quod cùm vidisset rex Moab, prævaluisse scilicèt hostes, tulit secũ septingentos viros educentes gladiũ, ut irrumperent ad regem Edom: & non potuerunt.
27 Arripiénsque filium suũ primogenitum, qui regnaturus erat pro eo, obtulit holocaustum sup murũ: & facta est indignatio magna in Israel, statímq; recesserunt ab eo, & reversi sunt in terram suam.

CAP. IV.

1 Mulier autem quædam de uxorib⁹ prophetarũ clamabat ad Eliseum, dicens; Servus tuus vir meus mortuus est, & tu nôsti quia servus tu⁹ fuit timens Dñm: & ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi.
2 Cui dixit Eliseus, Quid vis ut faciam tibi? Dic mihi, quid habes in domo tua? At illa respondit; Non habeo ancilla tua quidquam in domo mea, nisi parũ olei, quo ungar.
3 Cui ait; Vade, pete mutuò ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca.
4 Et ingredere, & claude ostium tuum, cùm intrinsecùs fueris tu, & filii tui: & mitte indè in omnia vasa hæc: & cùm plena fuerint, tolles.
5 Ivit itaque mulier, & clausit ostium super se, & super filios suos: illi offerebant vasa, & illa infundebat.
6 Cúmq; plena fuissent vasa, dixit ad filium suum; Affer mihi adhuc vas. Et ille respondit, Non habeo. Stetítque oleum.
7 Venit autem illa, & indicavit homini Dei. Et ille, Vade, inquit, vende oleum, & redde creditori tuo: tu autem, & filii tui vivite de reliquo.
8 Facta est autẽ quædã dies, & transibat Eliseus per Sunam: erat autem ibi mulier magna, quæ tenuit eum ut comederet panẽ; cúmq; frequenter inde transiret, divertebat ad eam ut comederet panem.
9 Quæ dixit ad virum suũ; Animadverto quòd vir Dei sanctus est iste, qui transit per nos frequenter.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἔρριψαν ἀνὴρ τὸν λίθον καὶ ἐνέπλησαν αὐτήν, καὶ πᾶσαν (γ) πηγὴν ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέβαλον ἕως τοῦ καταλιπεῖν τοὺς λίθους τοῦ τοίχου (δ) καθῃρημένους· καὶ ἐκύκλωσαν οἱ (ε) σφενδονῆται, καὶ ἐπάταξαν αὐτήν.
26 Καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς Μωὰβ ὅτι ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος· καὶ ἔλαβε (ζ) μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐσπασμένους ῥομφαίαν διακόψαι πρὸς βασιλέα Ἐδώμ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
27 Καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον (η) ὃν ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ ἐγένετο μεταμέλος μέγας ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ (θ) ἐπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν.

MS. A. (γ) πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, (δ) * καθῃρημένους· (ε) Σφενδονῆται, καὶ ἐπάταξεν (ζ) μετ' αὐτοῦ (η) ὃς ἐβασίλευσεν (θ) ὑπέστρεψαν

25 Et civitates destruxerunt: & omnem portionem bonam, projecerunt vir lapidem, & impleverunt eam: & omnem fontem obstruxerunt: & omne lignum bonum dejecerunt usque ad relinquendum lapides muri (m) destructos. Et circumierunt fundibularii, & percusserunt eam.
26 Et vidit rex Moab, quia invaluit super eum pugna: & sumpsit secum septingentos viros educentes gladium ad irrumpendum adversus regem Edom: & non potuerunt.
27 Et sumpsit filium suum primogenitum, quem regem fecerat pro se, & obtulit eum holocaustoma super murum. Et facta est pœnitentia magna super Israel. Et recesserunt ab eo, & reverterunt in terram.

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα (α) πρὸς τὸν Ἐλισαιὲ, λέγουσα, Ὁ δοῦλός σου (β) ἀνήρ μου ἀπέθανε, καὶ σὺ ἔγνως, ὅτι (γ) δοῦλός σου ἦν φοβούμενος τὸν κύριον· καὶ ὁ (δ) δανειστὴς ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο υἱούς μου (ε) ἑαυτῷ εἰς δούλους.
2 Καὶ (ζ) εἶπεν Ἐλισαιὲ, Τί (η) ποιήσω σοι; ἀνάγγειλόν μοι τί ἐστί σοι ἐν τῷ οἴκῳ; ἡ δὲ εἶπεν, Οὐκ ἔστι τῇ δούλῃ σου οὐδὲν ἐν τῷ (θ) οἴκῳ, ὅτι ἀλλ' ἢ ὃ ἀλείψομαι ἔλαιον.
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, Δεῦρο (ι) αἴτησαι σεαυτῇ σκεύη ἔξωθεν (κ) παρὰ πάντων τῶν γειτόνων σου σκεύη κενὰ, μὴ ὀλιγώσῃς.
4 Καὶ εἰσελεύσῃ καὶ (λ) ἀποκλείσεις τὴν θύραν κατὰ σοῦ καὶ κατὰ τῶν υἱῶν σου, καὶ (μ) ἀποχεεῖς εἰς τὰ σκεύη ταῦτα, καὶ τὸ πληρωθὲν ἀρεῖς.
5 Καὶ ἀπῆλθε † παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν (ν) καθ' ἑαυτῆς καὶ κατὰ τῶν υἱῶν (ξ) αὐτῆς· αὐτοὶ προσήγγιζον πρὸς αὐτήν, καὶ αὐτὴ ἐπέχεεν ἕως ἐπλήσθησαν τὰ σκεύη.
6 Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς, Ἐγγίσατε ἔτι πρός (ο) με τὸ σκεῦος. καὶ εἶπον αὐτῇ, Οὐκ ἔστιν ἔτι σκεῦος. καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον.
7 (π) Καὶ ἦλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ. καὶ εἶπε (ρ) Ἐλισαιὲ, Δεῦρο καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀποτίσεις τοὺς τόκους σου, καὶ σὺ (σ) καὶ οἱ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τῷ (τ) ἐπιλοίπῳ ἐλαίῳ.
8 Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διέβη (υ) Ἐλισαιὲ εἰς (φ) Σωμὰν, καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν, ἐξέκλινε (χ) τοῦ ἐκεῖ φαγεῖν.
9 Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, Ἰδοὺ δὴ (ψ) ἔγνων ὅτι ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἅγιος οὗτος διαπορεύεται ἐφ' (ω) ἡμᾶς διαπαντός.

MS. A. (α) πρὸς Ἐλισαιὲ, (β) ὁ ἀνήρ (γ) δοῦλος ἦν (δ) * δανειστής μου ἦλθεν (ε) αὐτῷ (ζ) εἶπεν πρὸς * αὐτὴν Ἐλισαιὲ, (η) ποιήσω; ἀνάγγειλόν (θ) οἴκῳ, ἀλλ' (ι) αἴτησον (κ) παρὰ τῶν γειτόνων σου σκεύη (λ) ἀποκλείσεις (μ) ἀποχεεῖς πάντα τὰ † ἀπ' αὐτοῦ, (ν) κατ' αὐτῆς (ξ) ἑαυτῆς (ο) μοι σκεῦος. (π) Καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπήγγειλεν * κυρίῳ τοῦ θεοῦ. (ρ) Ἐλισαιὲ, (σ) καὶ υἱοί (τ) ὑπολείπῳ (υ) Ἐλισαιὲ (φ) Σιωμὰμ, (χ) τοῦ φαγεῖν. (ψ) ἔγνωκα (ω) ἡμᾶς. Ποιήσωμεν αὐτῷ

CAP. IV.

1 Et mulier una de filiis prophetarum clamabat ad Elisæ, dicens; Servus tuus vir meus mortuus est: & tu nôsti, quia servus tuus erat timens Dominum. Et creditor venit tollere ambos filios meos sibi in servos.
2 Et dixit Elisæ, Quid faciam tibi? Annuntia mihi, quid est tibi in domo. At illa dixit; Non est ancillæ tuæ quicquam (a) in domo, nisi, quo ungar, oleum.
3 Et dixit ad eam; Vade, pete tibi vasa deforis ab omnibus vicinis, vasa vacua: (b) non paucas.
4 Et intrabis, & claudes ostium super te, & super filios tuos, & effundes in vasa ista: & quod impletum fuerit, tolles.
5 Et abiit ab (c) eo: & clausit ostium super se, & super filios suos: ipsi afferebant ad eam: & ipsa infundebat, donec impleta fuêre vasa.
6 Et dixit ad filios suos, Afferte adhuc ad me vas. Et dixerunt ei, Non est ultrà vas. Et stetit oleum.
7 Et venit, & annuntiavit homini Dei. Et dixit Elisæ; Vade, & vende oleũ, & reddes (d) fœnora tua: & tu, & filii tui vivetis in residuo oleo.
8 Et facta est dies, & transivit Elisæ in Soman: & ibi mulier magna: & tenuit eum ad manducandum panem. Et factum est ex multo ingressu ejus, (e) divertebat ad manducandum illic.
9 Et dixit mulier ad virum suum; Ecce nunc novi, quia homo Dei sanctus hic transit per nos frequenter.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 וקרויא פגרו וכל אחסנתא שפירתא רמו גבר אבניה ומלאוהא וכל מבועי מיא סתמו וכל
אילן דיאי עקרו עד דלא אשתארת אבנא בקרתא דלא פגרוהא ואסחרו קלעיא
26 ומחוהא: וחזא מלכא דמואב ארי תקיפו מניה עבדי קרבא ודבר עמיה שבע מאה
27 גברא שלפי סיפא לאתגנאה לות מלכא דאדום ולא יכילו: ונסיב ית בריה בוכרא דעתיד
דימלוך תחותוהי ואסקיה עלתא על שורא והוה רגז רב על ישראל ואסתלקו
מניה ותבו לארעא:

ד

1 ואתתא חדא מנשי תלמידי נביא מצוחא קדם אלישע למימר עבדך עובדיה בעלי מית
ואת ידעת ארי עבדך הוה דחיל מן קדם יי כד קטלת איזבל ית נביאיא דיי דבר מנהון
מאה גברין ואטמרינון חמשין חמשין גברא במערתא והוה יזיף ומוכיל להון בדיל דלא
למיכלא יתהון מנכסוהי דאחאב מן קדם דאנון אונסא וכען רשיא אתא למדבר ית
2 תרין בני ליה לעבדין: ואמר לה אלישע מה אעביד ליך חוי לי מא אית ליך בביתא
3 ואמרת לית לאמתך כל מדעם בביתא אלהין מנא דמשחא: ואמר איזילי שאילי ליך מנין
4 מן ברא מן כל שבבייכי מנין ריקנין לא תזעירין: ותיעולין ותיחדין דשא באפיך ובאפי בניך
5 ותריקין על כל מניא האלין ומניא דאתמלי תסלקין: ואזלת מלותיה ואחדת דשא
6 באפהא ובאפי בנהא אנון מקרבין לה מניא והיא מריקא משחא: והוה כמשלם מניא
7 ואמרת לברה קריב לי עוד מנא ואמר לה לית עוד מנא ופסק משחא: ואתת וחויאת
לנביא דיי ואמר איזילי זביני ית משחא ושלמי ית מרי חובתיך ואת ובניך תתפרנסין
8 במשתאר: והוה יומא ועבר אלישע לשונם ותמן אתתא דחלת חטאין ואתקיפת ביה
9 למיכל לחמא והוה בזמן מעדוהי מתפני לתמן למיכל לחמא: ואמרת לבעלה הא כען
ידענא ארי נביא דיי קדישא הוא מתפני לותנא תדירא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

25 Et urbes destruxerunt, & in omnẽ hæreditatẽ elegantem projecerunt quilque lapidem suum & impleverunt illam, & omnes scaturigines aquarum obturaverunt, & omnes arbores pulchras eruerunt, quousque non relict⁹ est lapis in urbe quẽ non destruxerint: & circuierunt fundibularii & percusserunt eam.
26 Et vidit rex Moab quòd prævalerent in se belligerantes, & accepit secum septingentos viros educentes gladium, ut converteret se ad regem Edom, & non potuerunt.
27 Et accepit filium suũ primogenitum, qui futurus erat ut regnaret pro eo, & obtulit eum holocaustum super murum: & fuit indignatio magna super Israel, & ascenderunt ab eo, & redierunt in terram.

CAP. IV.

1 Et mulier una de uxorib⁹ discipulorũ prophetarum clamavit ad Elisagh dicendo: Servus tuus Gobadiah maritus meus mortuus est, & tu nôsti quòd servus tuus timebat Dñm; *cùm occideret Izebel prophetas Domini, accepit ex iis centũ viros, & abscondit eos, quinquaginta, quinquaginta viros in spelunca, & mutuat⁹ est & aluit eos; ne aleret eos de facultatibus Ahhab, propterea quod essent rapina [acquisita:]* & nunc creditor venit ut accipiat duos filios meos sibi in servos.
2 Et dixit illi Elisagh: Quid faciam tibi? indica mihi, quid est tibi in domo? & dixit: Non est ancillæ tuæ prorsus quicquã in domo, nisi vas olei.
3 Et dixit, Vade pete tibi vasa deforis ab omnib⁹ vicinis tuis, vasa vacua, ne pauca petas.
4 Et eas & claudas januam sup faciẽ tuã & faciẽ filiorũ tuorũ, & fundas in vasa hæc, & vas quod impletũ fuerit amoveas.
5 Et abiit ab eo, & clausit portã sup faciẽ suam & super faciẽ filiorũ suorũ: ipsi adferebant ei vasa, & ipsa infundebat oleum.
6 & Et fuit cùm absoluta essent vasa, dixit filio suo: Adfer mihi adhuc vas: & dixit ei: Non *est* ampli⁹ *vas*, & defecit oleũ.
7 Et venit & indicavit prophetæ Dñi: & dixit Vade, vende oleũ, & exsolve dño debiti tui: & tu & filii tui alamini de eo quod relinquetur.
8 Et fuit die quadã, transiit Elisagh in Sunẽ, & ibi erat mulier timens peccata, et apprehendit eũ ut comederet panẽ: et erat tempore quo transibat, divertebat illuc ut comederet panem.
9 Et dixit marito suo: Ecce nunc cognovi quòd propheta Domini sanctus est iste divertens ad nos semper.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܩܘܪ̈ܝܐ ܗܦܟܘ. ܘܟܠ ܢܨܒܬܐ ܕܛܒܬܐ. ܫܕܘ ܓܒܪ ܟܐܦܗ. ܘܡܠܘܗ̇. ܘܟܠ ܡܒܘܥ
ܕܡ̈ܝܐ ܣܟܪܘܗܝ. ܘܟܠ ܐܝܠܢܐ ܕܛܒܐ ܦܣܩܘ. ܥܕܡܐ ܕܐܫܬܒܩܘ ܟܐܦ̈ܐ ܒܫܘܪ̈ܐ
26 ܗܦܝܟ̈ܐ. ܘܐܚܕܪܘܗ̇ ܕܫܕܝܢ ܒܩܠܥܐ. ܘܡܚܘܗ̇. * ܘܚܙܐ ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܕܥܫܢ ܥܠܘܗܝ
ܩܪܒܐ. ܘܕܒܪ ܥܡܗ ܫܒܥܡܐܐ ܓܒܪܝܢ ܫܠܝܦܝ ܣܝܦܐ. ܕܢܬܩܪܒܘܢ ܥܠ ܡܠܟܐ
27 ܕܐܕܘܡ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ. * ܘܢܣܒ ܠܒܪܗ ܒܘܟܪܗ. ܕܗܘܐ ܡܡܠܟ ܒܬܪܗ. ܘܐܣܩܗ ܥܠܬܐ
ܥܠ ܫܘܪܐ. ܘܗܘܐ ܪܘܓܙܐ ܪܒܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܩܠܘ ܡܢܗ. ܘܗܦܟܘ ܠܐܪܥܗܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

1 * ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܡܢ ܢܫ̈ܐ ܕܒܢܝ̈ ܢܒܝ̈ܐ. ܩܥܝܐ ܗܘܬ ܩܕܡ ܐܠܝܫܥ. ܘܐܡܪܐ. ܥܒܕܟ ܓܒܪܝ ܡܝܬ.
ܘܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܥܒܕܟ ܗܘܐ ܕܚܠ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܗܫܐ ܡܪܐ ܚܘܒܐ ܐܬܐ ܠܡܕܒܪ ܬܪ̈ܝܢ ܒܢܝ̈ ܠܗ
2 ܠܥܒ̈ܕܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܐܠܝܫܥ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܟܝ. ܚܘܝܢܝ ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟܝ ܒܒܝܬܐ.
3 ܘܐܡܪܬ. ܠܝܬ ܠܐܡܬܟ ܡܕܡ ܒܒܝܬܐ. ܐܠܐ ܩܘܠܬܐ ܕܡܫܚܐ. * ܘܐܡܪ. ܙܠܝ ܫܐܠܝ
4 ܠܟܝ ܡܐܢ̈ܐ ܡܢ ܫܘܩܐ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒ̈ܒܝܟܝ. ܡܐܢ̈ܐ ܣܦܝ̈ܩܐ. ܠܐ ܬܙܥܪܝܢ. * ܘܡܢ ܒܬܪ
ܥܘܠܝ ܐܚܘܕܝ ܬܪܥܐ ܒܬܪܟܝ ܘܒܬܪ ܒܢܝ̈ܟܝ. ܘܐܪܡܝ ܒܟܠܗܘܢ ܡܐܢ̈ܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܐܢܐ
5 ܕܡܠܐ ܐܦܪܫܝ ܠܝ. * ܘܐܙܠܬ ܡܢ ܠܘܬܗ. ܘܐܚܕܬ ܬܪܥܐ ܒܬܪܗ̇ ܘܒܬܪ ܒܢܝ̈ܗ̇. ܘܗܢܘܢ
6 ܡܩܪܒܝܢ ܠܗ̇. ܘܗܝ ܢܓܕܐ. * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܡܐܢ̈ܐ. ܐܡܪܬ ܠܒܪܗ̇. ܩܪܒ ܠܝ ܬܘܒ ܡܐܢ̈ܐ.
7 ܐܡܪ ܠܗ̇. ܠܝܬ ܡܐܢ̈ܐ. ܘܩܡ ܠܗ ܡܫܚܐ. * ܘܐܬܬ ܚܘܝܬ ܠܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ̇.
8 ܙܠܝ ܙܒܢܝ ܡܫܚܐ. ܘܦܪܘܥܝ ܚܘܒܬܟܝ. ܘܐܢܬܝ ܘܒܢܝ̈ܟܝ ܚܝܘ ܡܢ ܡܕܡ ܕܫܪܟ. * ܘܗܘܐ
ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ. ܘܥܒܪ ܐܠܝܫܥ ܠܫܝܠܘ. ܘܬܡܢ ܗܘܬ ܐܢܬܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܚܕܬܗ
9 ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ. ܘܟܕ ܕܥܒܪ. ܗܘܐ ܣܛܐ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ. * ܘܐܡܪܬ ܠܒܥܠܗ̇. ܗܐ
ܝܕܥܬ ܕܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܗܘ ܥܒܪ ܥܠܝܢ ܐܡܝܢܐܝܬ.

Et civitates destruxerũt, possessionem quam- 25
que bonam, injecto quisque lapide suo, im-
pleverunt; omnem aquæ fontem obturárunt,
omnésque pulchras arbores dejecerunt; tan-
dem relicti fuerunt lapides in parietibus e-
versis; & circundantes eam *civitatem* fundi-
bularii, vastárunt eam. Videns autem rex 26
Moab prævalere sibi bellum, duxit secum se-
ptingentos viros gladium stringentes, ut ela-
beretur ad regem Adum. Sed cùm non po-
tuisset, Tollens filium suum primogenitum 27
qui regnaturus erat post ipsum, obtulit eum
holocaustum super murum: quapropter sum-
mâ indignatione affecti Israelitæ recesserunt
ab eo, & reversi sunt in terram suam.

CAP. IV.

Post hæc mulier quædam ex uxoribus filio- 1
rum prophetarũ exclamans coram Elisæo di-
cebat, Servus tuus maritus meus mortuus
est, tu verò nôsti quòd servus tuus Domi-
num timebat: jam verò creditor venit ad
abducendum duos filios meos sibi servos.
Dixit ad eam Elisæus, Quid faciam tibi? 2
indica mihi quid habeas domi. Quæ dixit,
Nihil habet ancilla tua domi, præter lecy-
thum olei. Qui dixit, Vade postula tibi 3
vasa ex platea ab omnibus vicinis tuis, vasa
inquam vacua, nec pauca tibi pares. Dein- 4
de ingredere, ostium claude post te pósque
filios tuos, funde in omnia illa vasa, & vas
plenum seponito mihi. Abiit illa ab eo, 5
clausítque ostium post se & post filios suos:
hi offerebant ei, ipsa verò infundebat. Cúm- 6
que defecissent vasa, ait filio suo, Affer mihi
adhuc vasa. Dixit ad eam, Non supersunt
vasa: constitítque oleum. Tunc illa veni- 7
ens indicavit prophetæ Dei: qui dixit ad
eam; Vade, vende oleum, & redde debitum
tuum; tu verò & filii tui vive ex eo quod su-
perest. Contigit autem postero die, ut ve- 8
niens Elisæus transiret in Silo: illic autem
erat mulier quædam celebris, quæ retinuit
eum ut comederet panem: & quoties transi-
bat, eò divertebat ut comederet panem.
Tum dixit illa marito suo, Ecce novi prophe- 9
tam Dei sanctum esse: & *quandoquidem* ju-
giter apud nos præterit,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * واخربوا القري * وكل حوز حسنة هدوا حجارتها حتي امتلت من حجارتها * وسدوا كل معين
لمياهها * وكل شجرة حسنة قطعوا * حتي لم يبق حجر في قرية الا هدوه * وبعد ذلك اصحاب
26 المقاليع فاجتاحوها * فلما راي ملك مواب المقاتلين قد غلبوا عليه * اخذ معه سبع مية
27 رجل ممتشقي السيوف ليمضي نحو ملك ادوم * فلم يقدر * فاخذ ابنه بكره المؤهل للملك
مكانه * وقربه حريقا علي السور * وكان ذلك مسخطا لال اسرايل * وانصرفوا عنه بعد قضايهم ما
ارادوا منهم الي ارض اسرايل *

* الفصل الرابع *

1 * واحدي نسوة التلاميذ التي للانبياء صرخت الي اليسع قايلة * ان بعلي مات * وانت تعلم ان
2 عبدك خايف الله * وان المداين قد جا لياخذ ابني عبدين له بدينه * فقال لها اليسع * فما
اصنع بك * لكن عرفيني ايش لك في منزلك * فقالت * ليس لامتك في منزلها شي الا انا للزيت *
3 * فقال لها * انطلقي واستعيري لك اواني ممن خارج * من جميع جيرانك * ويكون اواني فارغة
4 ولا تقللي * ثم تدخلي منزلك بتلك الاواني * وتغلقي الباب دونك ودون ابنيك * وصبي في
5 جميع هذه الاواني * وما امتلي منها فارفعيه * فمضت من حضرته * ووافت منزلها * واغلقت
6 الباب دونها ودون ابنيها * ولم يزالا ابنيها يقدمان الاواني * وهي تصب زيتا * فلما فرغت تلك
الاواني قالت لاحد ابنيها * قدم الي اناء ايضا * فقال لها * لم يبق اناء * فوقف الزيت عن زيادته *
7 * ثم جات الي نبي الله وعرفته * فقال لها امضي وبيعي الزيت واوفي منه دينك * وتقوتي وابنيك
8 بالباقي منه * وكان في بعض الايام جاز اليسع بسونيم * وهناك امراة عظيمة في تقوي الله
9 تجنب للماثم * فلحت عليه لياكل عندها طعاما * وقالت لبعلها * قد علمت الان ان نبي
الله قديسا * وهو ذا يجتاز بنا دايما *

Civitates vastárunt: pulchri cujusque ru- 27
ris lapides everterunt, ita ut propriis lapi-
dibus impleretur: & omnem ipsius turis
aquæ scaturiginem obturárunt, omnemq;
arborem pulchram succiderunt: adeoque
nullus remansit lapis in ulla civitate, quē
non everterint: postea verò fundibularii
funditùs destruxerunt eas. Cùm autem 28
vidisset rex Moab opprimi se bellatori-
bus, duxit secum septingentos viros strin-
gentes gladios, ut iret versùs regē Edom.
Verùm cùm non potuisset, Accepit filiū 29
suum primogenitum regno post eum
possidendo idoneum, obtulitque eum ho-
locaustum super murum: quod cùm Is-
raelitarum iram excitâsset, discesserunt
ab eo postquam assecuti sunt quicquid vo-
lebant ab eis, in terram Israeliticam.

CAP. IV.

Porrò una ex uxoribus discipulorum 1
prophetarum clamavit ad Elisæum di-
cens, Maritus meus mortuus est, tu verò
nôsti servum tuum fuisse timentem De-
um: jam verò creditor venit ad rapien-
dos duos filios meos sibi in servos pro
ære suo. Dixit ad eam Elisæus, Quid fa- 2
cerem tibi? nihilominus indica mihi quid
habeas domi tuæ. Respondit, Nihil habet
ancilla tua domi suæ, nisi vas olei. Ait 3
illi, Vade, & mutuare tibi vasa ab ex-
traneis, ab omnibus scilicet vicinis tuis: sint
autem vasa vacua, eaque non pauca. Tum 4
inferes ea vasa domum tuam, claudesque
januam post te & post utrumque filium
tuum, infunde in omnia hæc vasa, &
quod impletum fuerit ex eis, seponito.
Discessit illa ab ejus præsentia, & domum 5
suam perveniens clausit januam post se &
post utrumq; filiū suū: & filii ejus con-
tinenter offerebant ei vasa, ipsa verò in-
fundebat oleū. Cùm autem defecissent ea 6
vasa, dixit alteri filiorum suorum, Offer
adhuc mihi vas. Ait illi, Nullum su-
perest vas: & desiit oleum crescere. De-
inde venit illa ad prophetam Dei, & rem
indicavit illi. Dixitque ad eam, Vade & 7
vende oleum, tuumq; ex eo solve debitum;
& tu cum duobus filiis tuis vitam è re-
liquo sustenta. Præterea contigit quodam 8
die ut transiret Elisæus per Sunim: erat
autem ibi mulier quædam insignis pietate
erga Deum, pravas actiones devitans:
hæc vi fecit eum ut cibum apud se com-
ederet. Dixit etiam marito suo, Jam novi 9
quòd propheta Dei sit sanctus: & ecce
semper apud nos præterit.

, lectum ibi ei ponamusque ,parvum parietis cœnaculū nunc Faciamus
10 נעשה נא עלית קיר קטנה ונשים לו שם מטה
, nos ad *ipsum veniendo in* ,erit Et .candelabrum & ,sellam & ,mensam &
ושלחן וכסא ומנורה והיה בבאו אלינו
ad declinavit & : illuc venit & , dies Fuitque .illuc declinabit
11 יסור שמה: ויהי היום ויבא שמה ויסר אל
Voca : suū puerum Ghechazi ad Dixitque .ibi requievit & ,cœnaculū
12 העליה וישכב שמה: ויאמר אל גיחזי נערו קרא
: ei Dixitque .*ejus facies ad* stetit & ,eam vocavit & : hanc Sunamitem
13 לשונמית הזאת ויקרא לה ותעמד לפניו: ויאמר לו
trepidatione omni *nos ad* *trepidāsti* Ecce ,eam ad nunc Dic
אמר נא אליה הנה חרדת אלינו את כל החרדה
, regem ad tibi loquendū *ad* est Num ? tibi *faciendum ad* quid : ista
הזאת מה לעשות לך היש לדבר לך אל המלך
.*habitans* *ego* mei populi medio In :dixit & ? exercitus principem ad vel
או אל שר הצבא ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת:
Equidem : Ghechazi dixit & ? ei faciendum ad quid Et : dixit Et
14 ויאמר ומה לעשות לה ויאמר גיחזי אבל
vocavit Et .eam Voca : ait Et .senex .ejus vir & , ei non filius
15 בן אין לה ואישה זקן: ויאמר קרא לה ויקרא
tempus secundum istud tempus statutum Ad : dixit Et .ostio in stetit & ,eam
16 לה ותעמד בפתח: ויאמר למועד הזה כעת
vir mi domine Ne : ait Et .filium *amplexans tu puerperæ*
חיה את חבקת בן ותאמר אל אדני איש
peperit & ,mulier concepit Et .*suam ancillam in* mentiaris ne , Dei
17 האלהים אל תכזב בשפחתך: ותהר האשה ותלד
fuerat locutus quod ,vitæ tempus juxta ipsum tempus *statutum* ad ,filium
בן למועד הזה כעת חיה אשר דבר
est egressus *&* , *dies* fuit Et .*natus evasit grandis* Et .Elisaah eam ad
18 אליה אלישע: ויגדל הילד ויהי היום ויצא
: suum patrem ad dixit Et .messores ad ,suum patrem ad
19 אל אביו אל הקצרים: ויאמר אל אביו
ad eum Tolle : puerum ad Dixitque .meum caput ,meum Caput
ראשי ראשי ויאמר אל הנער שאהו אל
sedit Et .suam matrem ad eum adduxit & eum Tulitque .suam matrem
20 אמו: וישאהו ויביאהו אל אמו וישב
,ascendit Et .est mortuus & , meridiem ad usque ejus genua super
21 על ברכיה עד הצהרים וימת: ותעל
,eum super clausit & , Dei viri lectum super eū fecit accumbere &
ותשכבהו על מטת איש האלהים ותסגר בעדו
obsecro Mitte : ait & ,suum virum *ad* Vocavitque .est egressa &
22 ותצא: ותקרא אל אישה ותאמר שלחה נא
ad usque curram & ,*asinarum* unam & , pueris è unum mihi
לי אחד מן הנערים ואחת האתנות וארוצה עד
vadens tu Cur ; dixit Et .revertar & , Dei virum
23 איש האלהים ואשובה: ויאמר מדוע את הלכתי
.Pax ; dixit & : sabbatum *nec* , *mensis* non Hodie ? eum ad
אליו היום לא חדש ולא שבת ותאמר שלום:
ne ,vade & ,Duc : *suum* puerum ad dixitque , asinam stravit Et
24 ותחבש האתון ותאמר אל נערה נהג ולך אל
venit & ,ivit Et .tibi dixero nisi ,equitando *me* morêris
25 תעצר לי לרכב כי אם אמרתי לך: ותלך ותבוא
videre secundum ,fuit Et .Carmel montem *ad* Dei virum ad
אל איש האלהים אל הר הכרמל ויהי כראות
: suū puerum Ghechazi ad dixit & ,contra è illam Dei *virum*
איש האלהים אתה מנגד ויאמר אל גיחזי נערו
,ejus occursum in obsecro curre Nunc .illa Sunamitis Ecce
26 הנה השונמית הלז: עתה רוץ נא לקראתה
? *nato* pax Num ? tuo viro pax Num ? tibi pax Num : ei dic &
ואמר לה השלום לך השלום לאישך השלום לילד
.Pax : dixit &
ותאמר שלום:

Versio VULG. LAT.

10 Faciamus ergò ei cœnaculum parvum, & ponamus ei in eo lectulum, & mensam, & sellā, & candelabrū, ut cùm venerit
11 ad nos, maneat ibi. Facta est ergò dies quædam, & veniens divertit in cœnaculum, & re-
12 quievit ibi. Dixitq; ad Giezi puerū suū, Voca Sunamitidē istam. Qui cùm vocâsset eam,
13 & illa stetisset corā eo, Dixit ad puerū suū, Loquere ad eā; Ecce, sedulè in omnibus ministrâsti nobis, quid vis ut faciam tibi? numquid habes negotiū, & vis ut loquar regi, sive principi militiæ? Quæ respondit, In medio populi mei ha-
14 bito. Et ait, Quid ergò vult ut faciam ei? dixitque Giezi; Ne quæras: filiū enim non habet,
15 & vir ej⁹ senex est. Præcepit itaq; ut vocaret eam: quæ cùm vocata fuisset, & stetisset ante
16 ostiū, Dixit ad eam; In tempore isto, & in hac eadē hora, si vita comes fuerit, habebis in utero filiū. At illa respondit; Noli, quæso, domine mi, vir Dei, noli mentiri ancillæ tuæ.
17 Et concepit mulier, & peperit filiū in tempore, & in hora ea-
18 dem, quā dixerat Eliseus. Crevit autem puer. Et cùm esset quædā dies, & egressus isset ad
19 patrem suū, ad messores, Ait patri suo; Caput meū doleo, caput meum doleo. At ille dixit puero; Tolle, & duc eum
20 ad matrem suam. Qui cùm tulisset, & duxisset eum ad matrem suam, posuit eum illa super genua sua usque ad meri-
21 diem, & mortuus est. Ascendit autē, & collocavit eum super lectulū hominis Dei, & clausit
22 ostium: & egressa, Vocavit virum suum, & ait; Mitte mecum, obsecro, unum de pueris, et asinam, ut excurram usque ad hominem Dei, et revertar.
23 Qui ait illi, Quam ob causam vadis ad eum? hodiè non sunt Calendæ, neque Sabbatum.
24 Quæ respondit, Vadam. Stravitque asinā, et præcepit puero; Mina, et propera, ne mihi moram facias in eundo: et hoc
25 age ꝙ præcipio tibi. Profecta est igitur, et venit ad virum Dei in montem Carmeli: cúmque vidisset eam vir Dei econtrà, ait ad Giezi puerum suum; Ecce Sunamitis illa.
26 Vade ergò in occursum ejus, et dic ei; Recténe agitur circa te, et circa virum tuum, et circa filium tuum? Quæ respondit, Rectè.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Ποιήσωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον τόπον μικρὸν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ κλίνην, καὶ τράπεζαν, καὶ δίφρον, καὶ λυχνίαν· καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ
11 ἐκκλινεῖ ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ, καὶ ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερ-
12 ῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ. Καὶ εἶπε πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Κάλεσόν μοι τὴν (α) Σωμανίτιν ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ.
13 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἶπον δὴ πρὸς αὐτὴν, Ἰδοὺ ἐξέστησας (β) ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκστασιν ταύτην, τί δεῖ ποιῆσαί σοι; εἰ ἔστι λόγος σοι πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν,
14 Ἐν μέσῳ τοῦ (γ) λαοῦ ἐγώ εἰμι οἰκῶ. Καὶ (δ) εἶπε πρὸς Γιεζὶ, Τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, Καὶ μάλα υἱὸς οὐκ ἔστιν αὐτῇ, καὶ ὁ ἀνὴρ (ε)
15 αὐτῆς πρεσβύτης. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν,
16 καὶ ἔστη παρὰ τὴν θύραν. Καὶ εἶπεν (ζ) Ἐλισαιὲ πρὸς αὐτὴν, Εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα σὺ, περιειληφυῖα υἱόν. ἡ δὲ εἶπε, Μὴ (η) κύριε, μὴ
17 διαψεύσῃ τὴν δούλην σου. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα, ὡς ἐλάλη-
18 σε πρὸς αὐτὴν (θ) Ἐλισαιέ. Καὶ ἡδρύνθη τὸ παιδάριον· καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ πρὸς τοὺς
19 θερίζοντας, Καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, Τὴν κεφαλήν μου, τὴν κεφαλήν μου. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ, Ἆρον αὐτὸν πρὸς τὴν μητέ-
20 ρα (ι) αὐτοῦ. Καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶν γονάτων
21 αὐτῆς ἕως μεσημβρίας, καὶ ἀπέθανε. Καὶ (κ) ἀνήνεγκεν αὐτὸν, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπέκλει-
22 σε κατ' αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε, Καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἶπεν, Ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων καὶ μίαν τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιστρέ-
23 ψω. Καὶ εἶπε, Τί ὅτι σὺ πορεύῃ πρὸς αὐτὸν σήμερον; οὐ νεομηνία οὐδὲ σάββατον. ἡ
24 δὲ εἶπεν, Εἰρήνη. Καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον, καὶ εἶπε πρὸς τὸ παιδάριον (λ) αὐτῆς, Ἄγε, πορεύου, μή με ἐπίσχῃς τοῦ ἐπιβῆναι ὅτι ἐὰν εἴπω σοι. δεῦρο καὶ πορεύσῃ καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ εἰς ὄρος τὸ (μ) Καρ-
25 μήλιον. Καὶ ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν (ν) Ἐλισαιὲ ἐρχομένην αὐτὴν, καὶ εἶπε πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, (ξ) Ἰδοὺ δὴ ἡ Σω-
26 μανίτις ἐκείνη. Νῦν δράμε (ο) εἰς ἀπαντὴν αὐτῆς, καὶ (π) ἐρεῖς, Ἡ εἰρήνη σοι; ἡ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; (ρ) ἡ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ; ἡ δὲ εἶπεν, Εἰρήνη.

10 Faciamus, quæso, ei cœnaculum, locum (f) parvum, & ponamus ei ibi lectum, & mensam, & sellam, & candelabrum. Et erit, in ingrediendo ad nos, di-
11 vertet illuc. Et facta est dies, & intravit illuc, & divertit in cœnaculum, & dormivit ibi.
12 Et dixit ad Giezi puerum suum; Voca mihi Somanitem hanc. Et vocavit eam: & stetit co-
13 ram eo. Et dixit ad eum; Dic nunc ad eam; Ecce (g) trepidâsti nobis omnem trepidationē hanc: Quid oportet facere tibi? Si est verbum tibi ad regem, vel ad principem virtutis? At illa dixit, In medio populi (h) ego quidem habito.
14 Et dixit ad Giezi, Quid oportet facere ei? Et dixit Giezi puer ejus, Et profectò filius non est ei: & vir ejus se-
15 nex. Et vocavit eam: & stetit apud ostium. Et dixit Eli-
16 sæe ad eam; In tempore hoc, (i) sicut hora, vivens tu, habens in utero filium. At illa dixit; Non (k) domine, non fallas ancillam tuam. Et in u-
17 tero concepit mulier, & peperit filium in tempore isto, sicut hora, vivens, quemadmodum locutus erat ad eam Elisæe. Et
18 crevit puer. (l) Et factum est quando egressus est ad patrem suum, ad metentes, Et dixit ad
19 patrem suum; Caput meum, caput meum. Et dixit puero, Tol-
20 le illum ad matrem suam. Et tulit eum ad matrem ejus, & cubuit super genua ejus usque ad meridiem, & mortuus est.
21 Et extulit eum, & cubare fecit eum super lectum hominis Dei: & clausit super eum, &
22 egressa est, Et vocavit virum suum, & dixit; Mitte, quæso, mihi unum puerorum & unam asinarum: & curram usque ad
23 hominem Dei, & revertar. Et dixit; Quid, quòd tu vadis ad eum hodie? non Neomenia, neque Sabbatum. Ipsa autem di-
24 xit, Pax. Et instravit asinam, & dixit ad puerum suum; Age, vade, nè cessāris mihi ad ascendendum, quocunque dixero tibi. Heus, & ibis, & venies ad hominem Dei in montem
25 Carmelium. Et ivit, & venit usque ad hominem Dei in montem. Et factum est, ut vidit Elisæe venientem eam; & dixit ad Giezi puerum suum; Ecce
26 nunc Somanites illa: Nunc curre in occursum ejus, & dices, Pax tibi, vel pax viro tuo, vel pax (m) puerulo? At illa dixit, Pax.

MS. A. (α) Σουμανίτιν (β) ἡμᾶς (γ) λαοῦ μου εἰμὶ ἐγὼ οἰκῶ. (δ) εἶπεν, Τί (ε) αὐτῆς * οὐκ ἔστιν πρεσβύτης. καὶ εἶπεν, Κάλεσον αὐτήν. Καὶ ἐκάλεσεν (ζ) Ἐλισαιὲ (η) κύριε ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, μὴ (θ) Ἐλισαιέ. (ι) αὐτοῦ.* καὶ ἐκοιμήθη (κ) ἤνεγκεν (λ) ἑαυτῆς, † ὅπως (μ) Καρμήλιον.* καὶ ἐγένετο (ν) Ἐλισαιὲ (ξ) Ἰδοὺ ἡ (ο) εἰς ἀπάντησιν (π) ἐρεῖς, Εἰρήνη σοι, * εἰρήνη τῷ (ρ) εἰρήνη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 נעביד כען עלית כתלא זעירא ונתקין ליה תמן אתר ערסא ופתורא וכורסיא ומנרתא ויהי
11 במיתוהי לותנא יתפני לתמן: והוה יומא ועל לתמן וזר לעליתא ושכיב תמן: ואמר
12 לגחזי עולימיה קרי לשונמיתא הדא וקרא לה וקמת קדמוהי:
13 ואמר ליה אימר כען לה הא עסקת לנא ית כל עסקא הדין מה למעבד ליך האית פתגם ליך למללא עם
14 מלכא או עם רב חילא ואמרת בגו עסקי עמי אנא מסתברא: ואמר ומה למעבד לה
15 ואמר גחזי בקושטא בר לית לה ובעלה סיב: ואמר קרי לה וקרא לה וקמת בתרעא:
16 ואמר לזמנא הדין כעדן דאתון קימין את מחבקא ברא ואמרת בבעו רבוני נביא
17 דיי לא יתכדב פתגמך באמתך: ועדיאת אתתא וילידת בר לזמנא הדין כעדן דהיא
18 קימא די מליל עמה אלישע: ורבא רביא והוה יומא ונפק לות אבוהי לות חצדיא:
19 ואמר לאבוהי רישי רישי ואמר לעולימא סבהי אובליה לאמיה:
20 ונסביה ואובליה לות אמיה ויתיב על ברכהא עד עדן טיהרא ומית:
21 וסליקת ואשכבתיה על ערסא דנביא
22 דיי ואחדת באפוהי ונפקת: וקרת לבעלה ואמרת שדר כען לי חד מן עולימיא וחדא
23 מן אתניא וארהוט עד נביא דיי ואיתוב: ואמר מא דין את אזלא לותיה יומא דין לא
24 ירח ולא שבתא ואמרת שלם: וזריזת אתנא ואמרת לעולימה דבר ואיזיל לא
25 תעיק עלי למרכב אלהין כד אימר לך: ואזלת ואתת לות נביא דיי לטור כרמלא
והוה כד חזא נביא דיי יתה מקביל ואמר לגחזי עולימיה הא שונמיתא דיכי:
26 כען רהוט כען לקדמותה ואמר לה השלם ליך השלם לבעליך השלם לרביא
ואמרת שלם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Faciamus quæso cœnaculum muri parvum, & componamus illi ibi locū 10
cubilis, & mensam, & sedem & candelabrum: & erit cùm venerit ad nos,
divertet illuc. Et fuit die quadam, intravit eò, et declinavit ad cœnacu- 11
lum, & cubuit ibi. Et dixit ad Gehhazi puerum suum; Voca Sunamithen 12
hanc: & vocavit illam, & stetit ante eum. Et dixit illi; Dic nunc ei: Ecce 13
negociata es nobis omne negocium hoc; quid vis ut faciam tibi? num verbum est tibi ut proloquar cum rege aut cum magistro exercitus? & dixit;
In medio negociorum populi mei ego sustentor. Et ait: Et quid est ut fa- 14
ciam illi? & dixit Gehhazi: In veritate filius non est ei, & maritus ejus se-
nex est. Et dixit; Voca illam: & vocavit illam, & stetit in porta. Et dixit: 15
In tempore hoc secundùm tempus quo superstites eritis, amplexaberis fi- 16
lium: & dixit; Obsecro domine mi propheta Dñi, ne mendax sit verbum
tuum ancillæ tuæ. Et concepit mulier, & peperit filium in tempore hoc 17
secundùm tempus quo fuit vivens, quod locutus fuerat cum illa Elisagh. 18
Et crevit puer, & fuit die quadam, exivit ad patrem suum ad messores. Et 19
dixit patri suo; Caput meum, caput meum: & dixit puero [*cuidam*,] Accipe 20
illum, & defer eum ad matrem suam. Et accepit illum & detulit eum ad
matrem suam, & sedit super genua ejus usque ad tempus meridiei, & mor- 21
tu⁹ est. Et ascendit & collocavit eum super lectum prophetæ Domini, & 22
clausit ostium contra faciem ej⁹, & exivit. Et vocavit maritū suum, &
dixit: Mitte, obsecro, mihi unum de adolescentib⁹ & unam de asinabus, ut
perveniam usq; ad prophetam Domini, & redibo. Et dixit: Quare vadis 23
ad eum hodie? non est neomenia nec sabbathum: & dixit; Pax. Et stravit 24
asinam, & dixit puero suo: Duc & ambula, ne molestes me ut equitem, nisi
cùm dixero tibi. Et ivit & venit ad prophetam Dñi in montem Char- 25
mela: & fuit cùm vidisset propheta Dñi illam è regione, dixit ad Ghe-
hazi puerum suum: Ecce Sunamithen istam. Nunc quæso curre nunc in 26
occursum ejus, & dic illi: Num pax est tibi? num pax marito tuo? num
pax infanti? et dixit: Pax.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܢܥܒܕ ܠܗ ܥܠܝܬܐ ܙܥܘܪܬܐ. ܘܢܣܝܡ ܠܗ ܬܡܢ ܥܪܣܐ. ܘܦܬܘܪܐ. ܘܟܘܪܣܝܐ. ܘܡܢܪܬܐ. ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܢ ܢܣܛܐ ܠܬܡܢ.

11 * ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ ܚܕ ܘܐܬܐ ܠܬܡܢ. ܘܣܛܐ ܠܥܠܝܬܐ ܘܕܡܟ ܬܡܢ.

12 * ܘܐܡܪ ܠܓܝܚܙܝ ܬܠܡܝܕܗ. ܩܪܝ ܠܫܝܠܘܡܝܬܐ ܗܕܐ. ܘܩܪܐ ܠܗ ܘܩܡܬ ܩܕܡܘܗܝ.

13 * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܐܢܬܝ ܐܝܩܪܬܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܐܝܩܪܐ. ܡܢܐ ܙܕܩ ܠܡܥܒܕ ܠܟܝ. ܐܝܬ ܠܟܝ ܡܕܡ ܠܡܡܠܠܘ ܥܠܝܟܝ ܥܡ ܡܠܟܐ. ܐܘ ܥܡ ܪܒ ܚܝܠܐ. ܐܡܪܬ ܠܗ. ܒܓܘ ܥܡܝ ܝܬܒܐ ܐܢܐ.

14 * ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܗ ܓܝܚܙܝ. ܒܪܐ ܠܝܬ ܠܗ. ܘܓܒܪܗ ܣܐܒ.

15 * ܘܐܡܪ. ܩܪܝܗ. ܘܩܪܐ ܠܗ. ܘܩܡܬ ܥܠ ܬܪܥܐ.

16 * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ ܐܝܟ ܥܕܢܐ ܕܚܝܐ ܡܥܦܩܐ ܐܢܬܝ ܒܪܐ. ܐܡܪܬ ܠܗ. ܠܐ ܡܪܝ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܬܕܓܠ ܥܠ ܐܡܬܟ.

17 * ܘܒܛܢܬ ܐܢܬܬܐ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ ܐܝܟ ܥܕܢܐ ܕܚܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܠܝܫܥ.

18 * ܘܪܒܐ ܛܠܝܐ. ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ ܘܢܦܩ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ ܠܘܬ ܚܨܘܕܐ.

19 * ܘܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ. ܪܫܝ ܪܫܝ. ܘܐܡܪ ܠܥܠܝܡܐ. ܫܩܘܠܝܗܝ ܘܐܘܒܠܝܗܝ ܠܘܬ ܐܡܗ.

20 * ܘܫܩܠܗ ܥܠܝܡܐ ܘܐܘܒܠܗ ܠܘܬ ܐܡܗ. ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗ ܥܕܡܐ ܠܛܗܪܐ ܘܡܝܬ.

21 * ܘܐܣܩܬܗ ܘܐܫܟܒܬܗ ܥܠ ܥܪܣܗ ܕܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܚܕܬ ܥܠܘܗܝ ܘܢܦܩܬ.

22 * ܘܩܪܬ ܠܓܒܪܗ ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܫܕܪ ܠܝ ܚܕ ܡܢ ܥܠܝܡܐ. ܘܚܕܐ ܡܢ ܐܬܢܐ. ܘܐܪܗܛ ܥܕܡܐ ܠܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܗܦܘܟ.

23 * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܐܢܬܝ ܐܙܠܐ ܠܘܬܗ ܝܘܡܢܐ. ܠܐ ܪܝܫ ܝܪܚܐ ܘܠܐ ܫܒܬܐ. ܐܡܪܬ ܠܗ. ܫܠܡ.

24 * ܘܐܣܪܬ ܐܬܢܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܥܠܝܡܗ. ܕܒܪ ܘܙܠ. ܠܐ ܬܥܘܟܢܝ ܠܡܪܟܒ ܐܠܐ ܐܢ ܐܡܪܬ ܠܟ.

25 * ܘܐܙܠܬ ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܠܛܘܪܐ ܕܟܪܡܠܐ. ܘܟܕ ܚܙܝܗ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܠܩܘܒܠܐ. ܐܡܪ ܠܓܝܚܙܝ ܬܠܡܝܕܗ. ܗܐ ܫܝܠܘܡܝܬܐ ܗܕܐ.

26 * ܪܗܛ ܠܘܩܒܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܠܡܐ ܠܟܝ. ܫܠܡܐ ܠܓܒܪܟܝ. ܫܠܡܐ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ. ܫܠܡ.

Paremus ei cœnaculum parvû,& ei ponamus ibi lectum, mensam, sedem, atque candelabrum; ut cùm ad nos venerit, illuc divertat. 10

Factum est igitur quodam die, ut cùm venisset illuc, divertissetque in cœnaculum illud, 11
ibique dormisset; Diceret ad Gahzi discipulum suum, Voca Silumitidem istam: quæ advocata, stetit coram eo: 12
Dixitque ad eam, Ecce tu tantam nobis exhibuisti reverentiam; quid expedit tuâ causâ facere? occurritne aliquid de te dicendum regi, aut principi militiæ. Quæ respondit, Commodè in medio populi mei ego habito. 13
Tum dixit, Quid faciam illi? Ait illi Gahzi, Profectò filium non habet, & maritus ejus jam senuit. 14
Dixit ille, Voca eam: vocavitque eam: & cùm stetisset ad ostium, 15
Dixit ad eam, hâc istâ tempestate, te vivente, amplexatura es filium. Quæ dixit, Ne domine mi, propheta Dei, ne fallas ancillam tuam. 16
Concepit ergò mulier, peperitque filium eâdem illâ tempestate, ipsâ vivente, quemadmodum dixerat ei Elisæus. 17
Cúmque puer adolevisset, contigit quodá die ut egrederetur ad patrem suum, ad messores. 18
Diceretque patri suo, Caput meum, caput meum. Et ille ad puerum *quendam* ait, Gestato *eum*, & deferto eum ad matrem suam. 19
Gestavit ille puerum, retulitque eum ad matrem ipsius; & cùm sedisset super genua ipsius ad meridiem usque, mortuus est. 20
Illa verò sublatum collocavit in lecto prophetæ Dei, clausisque circa eum *foribus*, egressa est: 21
Et advocato marito suo dixit, Mitte ad me unum ex pueris, & asinam unam; ut perveniam usque ad prophetam Dei. 22
Qui dixit illi, Cur ires ad eum hodie, cùm nec sit initium mensis, nec sabbatum? præcepit tamen Silumitis, & straverunt ei asinam. 23
Tum dixit puero, Duc, & perge; ne interrumpas sessionem meam *in asina*, nisi dixero tibi. 24
Contulit ergò se ad prophetam Dei in montem Charmelum: cúmque propheta Dei procul vidisset eam, dixit ad Gahzi discipulû suû, Ecce Silumitis est hæc: 25
Curre igitur in occursum ejus, & dic illi, Valésne tu? valétne maritus tuus? valétne puer? quæ respondit, Bene est. 26

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فلنصنع الآن له علية صغيرة * ونجعل له فيها سريرا ومايدة وكرسيا ومنارة * حتى يكون
11 عند مجيه الينا ياوي فيها * فجا في بعض الايام الى هناك * وصار الى تلك العلية
12 واضطجع فيها * فقال النبي لجاحزي حادمه * ادعوا هذه السونمية * فدعاها ووقفت بين
13 يديه * وقال له * قل لها ما بالك تعلقت بنا هذا القلق كله * كما ينبغي ان نصنع في امرك
فهل لك من حاجة اكلم فيها الملك او رييس الجيش * فقالت انا في جملة قومي مقيمة وفي
14 اسوتهم فيما يدوبهم * فقال * فما اصنع في امرها * فقال جاحزي * انه فيما نطلب فانها لا ابن
15 لها وبعلها شيخ * فقال له * ادعوها * فوقفت على الباب * فقال لها * في مثل هذا الاوان وهذا
16 الوقت الذي انتم فيه تعانقين ابنا * فقالت * لا يا سيدي يا رسول الله * فلا تكذب من
17 نبوتك امتك * وحملت المراة وولدت ابنا في اوان الزمان والوقت الذي خاطبها فيه اليسع
18 * ونشا الصبي ومضى الى ابيه وهو مع الحصادين * فقال لابيه راسي راسي * فقال للغلام
20 وديه الى امه * فاخذه الغلام وجاء به الى امه * واقام على ركبتيها الى وقت الظهر ومات
21 * واطلعته واضجعته على سرير نبي الله * واغلقت دونه ومضت * ووجهت الى بعلها ان ابعث
22 لي باحد الغلمان * ومعه احدى الاتن * لاسرع نحو نبي الله وارجع * فقال لها * لماذا تمضين اليه
23 في يومك هذا ولا هو راس الشهر ولا بطالة * فقالت * سلاما * فاسرجت الاتان * وقالت لغلامها
24 امض * وامض ولا تلح علي في الركوب حتى اقول لك * ومضت حتى جاءت الى نبي الله الى جبل
25 الكرمل * فلما راها رسول الله * من مقابلة * قال لجاحزي * هوذا السونمية * الآن احضر لاستقبالها
26 سايلا عن سلامتها وسلامة بعلها وسلامة ولدها * ففعل * فقالت خيرا *

Faciamus ergò ei cœnaculum parvum, & in eo ponamus illi lectum, mensam, sellam, & candelabrum; ut cùm ad nos advenerit, hospitetur in eo. 10
Quodam ergò die eò veniens, recepit se in cœnaculum illud, & cubavit in eo. 11
Tum dixit propheta ad Gahzi ministrum suum, Voca Sunamitidem istam: cúmque vocâsset eam, stetit ipsa coram eo. 12
Dixit ad eum rursus, Dic illi, Quo consilio usa es erga nos tantâ solicitudine? quonam pacto cupis agamus tui causâ? Habésne aliquod negotium pro quo regem aut principem exercitûs alloquar? Ait illa, Inter communitatem concivium meorum commoror, quibuscũ æqualis est mibi fortuna in casibus eorũ. 13
Dixit, Quid ergò faciã causâ ipsius? Respondit Gahzi, Quod reverà postulat, est quòd prolem non habet, & marit⁹ ej⁹ senex est. 14
Ait illi, Voca eam; & cùm illa stetisset ad ostium, 15
Dixit ad eam, Consimili tempore, & consimili momento quo præsentes estis, amplexaberis filiũ. Quæ dixit, Ne quæso mi domine, O Apostole Dei, ne fraudes prophetiâ tuâ ancillã tuã. 16
Concepit itaq; mulier, peperitq; filiũ puncto temporis ac momenti quod prædixerat ei Elisæus. 17
Deinde crevit puer, abiitq; ad patrem suũ cũ messorib⁹ existentẽ. 18
Ubi dixit patri suo, Caput meũ, caput meũ doleo. Ait ille juveni cuidam, Perduc eum ad matrem suam. 19
Tulitq; eum juvenis, & adduxit eum ad matrem ipsius; cumq; mansisset super ejus genua usq; ad tempus meridianũ, mortuus est. 20
Tunc illa sursũ deportans eũ, composuit eũ super lectũ prophetæ Dei, clausâque post eum januâ abiit, 21
Misitque ad maritũ suũ hisce mandatis, Mitte ad me unũ ex adolescentibus, & cũ eo unam asinarũ, ut eam celeriter ad prophetã Dei, & revertar. 22
Dixit ad eã, Cur ires ad eum hodiernâ die, cùm neque Kalendæ sint, neque feria? Ait illa, Valetũ instravit asinã, 23
Dixitque adolescenti suo, Surge, & vade nec me compellas ad equitandum, quoad dicã tibi. 24
Et profecta pervenit ad prophetã Dei in monte Charmelum. Cùm autẽ vidisset eã missus Dei ex adverso suũ, dixit ad Gahzi, Ecce Sunamitidem illã: 25
Curre modò obviam illi interrogaturus de valetudine ipsius, valetudine mariti sui, & valetudine filii sui: quod cùm is fecisset respondit illa, Rectè. 26

מלכים א: ד

apprehendit & ,montem ad Dei virum ad venit Et
27 ותבא אל איש האלהים אל ההר ותחזק
vir Dixitque .eam expellendum ad Ghechazi accessit Et .ejus pedes in
ברגליו ויגש גיחזי להדפה ויאמר איש
Dominus & ,ei amara ejus anima quia ,eam Dimitte : Dei
האלהים הרפה לה כי נפשה מרה לה ויהוה
petivi Nunquid : ait Et .mihi indicavit non & ,me à celavit
28 העלים ממני ולא הגיד לי: ותאמר השאלתי
? me reddas securam Ne ,dixi non Nunquid ? meo domino à filium
בן מאת אדני הלא אמרתי לא תשלה אתי:
meum scipionem tolle & ,tuos lumbos Accinge : Ghechazi ad Dixitque
29 ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח משענתי
eum & : ei benedixeris non ,virum inveneris Si .vade & ,tua manu in
בידך ולך כי תמצא איש לא תברכנו וכי
facies super meū scipionem pones & : ei respondebis non ,vir tibi benedixerit
יברכך איש לא תעננו ושמת משענתי על פני
si ,tua anima vivit & ,Dominus Vivit : pueri mater dixit Et .pueri
30 הנער: ותאמר אם הנער חי יהוה וחי נפשך אם
transivit Ghechazi Et .eam post ivit & ,surrexit Et .te dimisero
31 אעזבך ויקם וילך אחריה: וגחזי עבר
,vox non & ,pueri facies super scipionem posuit & ,eorū facies ad
לפניהם וישם את המשענת על פני הנער ואין קול
: dicendo ,ei nunciavit & ,ejus occursum in est reversus Et .attentio nec
ואין קשב וישב לקראתו ויגד לו לאמר
ecce & ,domum in Elisaah est ingressus Et .puer est expergefactus Non
32 לא הקיץ הנער: ויבא אלישע הביתה והנה
clausit & ,est ingressus Et .ejus lectum super jacebat mortuus puer
33 הנער מת משכב על מטתו: ויבא ויסגר
,ascendit Et .Dominum ad oravitque ; ipsos ambos super ostium
34 הדלת בעד שניהם ויתפלל אל יהוה: ויעל
suos oculos & ,ejus os super suum os posuitque : puerum super incubuit &
וישכב על הילד וישם פיו על פיו ועיניו
: eum super se prostravit & ,ejus volas super suas volas & ,ejus oculos super
על עיניו וכפיו על כפו ויגהר עליו
domo in deambulavit & ,est reversus Et .infantis caro est calefacta &
35 ויחם בשר הילד: וישב וילך בבית
sternutavit Et .eū super se prostravit & ,ascēdit & ,illuc semel & ,huc semel
אחת הנה ואחת הנה ויעל ויגהר עליו ויזורר
Vocavitque .suos oculos puer aperuit & : vices septem ad usque puer
36 הנער עד שבע פעמים ויפקח הנער את עיניו: ויקרא
,eam vocavit & : hanc Sunamiten ad Voca ; dixit & ,Ghechazi ad
אל גיחזי ויאמר קרא אל השנמית הזאת ויקראה
super cecidit & ,venit Et .tuum filium Tolle : ait Et .eum ad venitque
37 ותבוא אליו ויאמר שאי בנך: ותבא ותפל על
.est egressa & ,suū filium tulitque ; terrā super se incurvavit & ,ejus pedes
רגליו ותשתחו ארצה ותשא את בנה ותצא:
prophetarum filii & ,terra in fames & : Ghilghal in est reversus Elisaah Et
38 ואלישע שב הגלגלה והרעב בארץ ובני הנביאים
,grandem ollam Dispone : suo puero Dixitque .ejus facies ad habitantes
ישבים לפניו ויאמר לנערו שפת הסיר הגדולה
,agrum ad unus est egressus Et .prophetarum filiis pulmentum coque &
39 ובשל נזיד לבני הנביאים: ויצא אחד אל השדה
colocyntidas ea ex collegitque ,agrestem vitem invenit & ,erucas colligendū ad
ללקט ארת וימצא גפן שדה וילקט ממנו פקעת
: pulmenti ollam in concidit & ,venit & : suū vestimentū plenum ,agrestes
שדה מלא בגדו ויבא ויפלח אל סיר הנזיד
,fuit Et .comedendum ad viris fuderunt Et .cognoverant non etenim
40 כי לא ידעו: ויצקו לאנשים לאכול ויהי
Mors : dixeruntque ,clamaverunt illi & ,pulmento de eos comedere secundum
כאכלם מהנזיד והמה צעקו ויאמרו מות
.comedere potuerunt non & : Dei vir olla in
בסיר איש האלהים ולא יכלו לאכל:

Versio VULG. LAT.

27 Cúmq; venisset ad virum Dei
in monte, apprehendit pedes
ejus: & accessit Giezi ut amo-
veret eam. Et ait homo Dei,
Dimitte illā: anima enim ejus
in amaritudine est, & Dñs ce-
lavit à me, & non indicavit
28 mihi. Quæ dixit illi, Num-
quid petivi filium à dño meo?
numquid non dixi tibi, Ne
29 illudas me? Et ille ait ad Giezi;
Accinge lumbos tuos, & tolle
baculū meum in manu tua, &
vade. Si occurrerit tibi homo,
nō salutes eū: et si salutaverit te
quispiā, non respondeas illi: &
pones baculū meū sup faciem
30 pueri. Porrò mater pueri ait;
Vivit Dñs, & vivit anima tua,
non dimittā te. Surrexit ergò,
31 & secutus est eā. Giezi autem
præcesserat ante eos, & posu-
erat baculū sup faciē pueri, &
non erat vox, neq; sensus: re-
versúsque est in occursū ejus,
& nuntiavit ei, dicens; Non
32 surrexit puer. Ingressus est ergò
Eliseus domum, & ecce puer
mortuus jacebat in lectulo ejus:
33 Ingressúsq; clausit ostiū sup se,
& super puerū: & oravit ad
34 Dñm. Et ascendit, et incubuit
super puerū: posuitq; os suū
sup os ejus, et oculos suos super
oculos ejus, et manus suas super
manus ejus: et incurvavit se sup
eū, et calefacta est caro pueri.
35 At ille reversus, deambulavit
in domo, semel huc atq; illuc:
et ascendit, et incubuit super
eum: et oscitavit puer septies,
36 aperuitq; oculos. At ille vo-
cavit Giezi, et dixit ei; Voca
Sunamitidem hanc. Quæ vo-
cata, ingressa est ad eū. Qui ait,
37 Tolle filiū tuū. Venit illa, et
corruit ad pedes ejus, et ado-
ravit super terram: tulitq; fi-
38 liū suū; et egressa est. Et Eliseus
reversus est in Galgala. Erat
autem fames in terra, et filii
prophetarum habitabant co-
ram eo: dixítque uni de pueris
suis; Pone ollam grandem, et
coque pulmentum filiis pro-
39 phetarum. Et egressus est unus
in agrum ut colligeret herbas
agrestes: invenítque quasi vi-
tē sylvestrem, et collegit ex ea
colocynthidas agri, et imple-
vit pallium suum, et reversus
concidit in ollam pulmenti:
40 nesciebat enim quid esset. In-
fuderunt ergò sociis, ut come-
derent; cúmque gustâssent de
coctione, clamaverunt di-
centes; Mors in olla, vir Dei!
Et non potuerunt comedere.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Καὶ ἦλθε (σ) πρὸς Ἐλισαιὲ εἰς τὸ ὄρος, καὶ
ἐπελάβετο τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ ἤγγισεν Γιεζὶ
ἀπώσασθαι αὐτήν. καὶ εἶπεν (τ) Ἐλισαιὲ, Ἄ-
φες αὐτήν, ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτῆς κατώδυνος
αὐτῇ, καὶ κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ καὶ οὐκ
28 ἀνήγγειλέ μοι. Ἡ δὲ εἶπε, Μὴ ᾐτησάμην υἱὸν
παρὰ τοῦ κυρίου μου (υ) ὅτι οὐκ εἶπα, Οὐ πλα-
29 νήσεις μετ' ἐμοῦ; Καὶ εἶπεν (φ) Ἐλισαιὲ τῷ
Γιεζὶ, Ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὴν βα-
κτηρίαν μου ἐν τῇ (χ) χειρί σου, καὶ δεῦρο, ὅτι
ἐὰν εὕρῃς ἄνδρα οὐκ εὐλογήσεις αὐτόν, καὶ
ἐὰν (ψ) εὐλογήσῃ σε ἀνὴρ οὐκ ἀποκριθήσῃ
αὐτῷ· καὶ ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ πρόσ-
30 ωπον τοῦ παιδαρίου. Καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ
παιδαρίου, Ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ
ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη (ω) Ἐλισαιὲ, καὶ
31 ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς. Καὶ Γιεζὶ διῆλθεν
ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ (α) ἀπέθηκε τὴν βακτη-
ρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου· καὶ οὐκ ἦν
φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς
(β) ἀπαντὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ, λέ-
32 γων, Οὐκ ἠγέρθη τὸ παιδάριον. Καὶ εἰσῆλ-
θεν (γ) Ἐλισαιὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδοὺ τὸ παι-
δάριον τεθνηκὸς (δ) κεκοιμισμένον ἐπὶ τὴν
33 κλίνην αὐτοῦ· Καὶ εἰσῆλθεν (ε) Ἐλισαιὲ εἰς
τὸν οἶκον, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο
(ζ) ἑαυτῶν, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον.
34 Καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδά-
ριον. καὶ ἔθηκε τὸ στόμα (η) αὐτοῦ ἐπὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς χεῖρας (θ) αὐτοῦ ἐπὶ
τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ διέκαμψεν ἐπ' αὐτόν,
35 καὶ διεθερμάνθη ἡ σὰρξ τοῦ παιδαρίου. Καὶ
ἐπέστρεψε, καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ
ἔνθεν. καὶ ἀνέβη καὶ συνέκαμψεν ἐπὶ τὸ παι-
δάριον ἕως ἑπτάκις· καὶ ἤνοιξε τὸ παιδάριον
36 τοὺς ὀφθαλμοὺς (ι) αὐτοῦ. Καὶ ἐξεβόησεν (κ)
Ἐλισαιὲ πρὸς Γιεζὶ, καὶ εἶπε, Κάλεσον τὴν
(λ) Σωμανίτην ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν †, καὶ εἰσ-
ῆλθε πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν (μ) Ἐλισαιὲ,
37 Λάβε τὸν υἱόν σου. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ καὶ (ν)
ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ προσεκύνη-
σεν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτῆς, καὶ
38 ἐξῆλθε. Καὶ Ἐλισαιὲ ἐπέστρεψεν εἰς Γάλ-
γαλα. καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ γῇ, καὶ (ξ) υἱοὶ τῶν
προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν
(ο) Ἐλισαιὲ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, Ἐπίστη-
σον τὸν λέβητα τὸν μέγαν, καὶ ἕψε ἕψεμα τοῖς
39 υἱοῖς τῶν προφητῶν. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν
συλλέξαι ἀριώθ· καὶ εὗρεν ἄμπελον ἐν τῷ
ἀγρῷ, καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς (π) τολύ-
πην ἀγρίαν πλήρες τὸ ἱμάτιον (ρ) αὐτοῦ, καὶ
ἐνέβαλεν εἰς τὸν λέβητα τοῦ ἑψέματος, ὅτι
40 οὐκ ἔγνωσαν. Καὶ (σ) ἐνέχει τοῖς ἀνδράσι φα-
γεῖν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ
(τ) ἑψέματος, καὶ ἰδοὺ ἀνεβόησαν, καὶ εἶπαν,
Θάνατος ἐν τῷ λέβητι, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ·
καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν.

MS.A. (σ) πρὸς τὸν Ἐλισαιὲ (τ) Ἐλισαιὲ, (υ) ὅτι εἶπον, (φ) Ἐλισαιὲ (χ) χειρί, καὶ (ψ) εὐλογήσῃ (ω) Ἐλισαιὲ, (α) ἐπέθηκεν (β) ἀπάντησιν (γ) Ἐλισαιὲ (δ) κεκοιμημένον (ε) Ἐλισαιὲ (ζ) αὐτῶν, (η) ἑαυτοῦ (θ) ἑαυτοῦ (ι) ἑαυτοῦ. (κ) Ἐλισαιὲ (λ) Σωμανίτιν † αὐτὴν, καὶ (μ) Ἐλισαιὲ, Λάβε τὸν (ν) ἐπέπεσεν (ξ) οἱ υἱοὶ (ο) Ἐλισαιὲ (π) τολύπην * πλήρης τὸ (ρ) αὐτοῦ ἐλθών, καὶ ἐνέβαλεν (σ) ἐνέχεαν (τ) ἑψέματος.

Et venit ad Elisæe in montem, et 27
apprehendit pedes ejus. Et acces-
sit Giezi ad removendam eam.
Et dixit Elisæe, Dimitte eam:
quoniam anima ejus tristis ama-
ra ei: & Dominus abscondit à
me, & non annunciavit mihi. At 28
illa dixit, Nunquid postulavi fi-
lium à domino meo? quia nonne
dixi, non decipies mecum? Et di-
xit Elisæe ad Giezi, Accinge 29
lumbum tuum, & sume bacu-
lum meum in manu tua, & vade:
quemcunque inveneris virum, non
benedices eum: &, si benedixerit
vir, non respondebis ei. Et impo-
nes baculum meum super faciem
pueri. Et dixit mater pueri, Vivit 30
Dominus, & vivit anima tua, si
derelinquam te. Et surrexit Eli-
sæe, & ivit post eam. Et Giezi 31
transivit ante eam, & posuit ba-
culum super faciem pueri: & non
fuit vox, & non fuit auscultatio.
Et revertit in (n) occursum ejus,
& annuntiavit ei, dicens; Non
est expergefactus puer. Et intra- 32
vit Elisæe in domum: & ecce
puer mortuus cubans super lectum
ejus. Et intravit Elisæe in do- 33
mum, & clausit ostium super am-
bos se: et deprecatus est ad Domi-
num. Et ascendit, & cubuit su- 34
per puerum: et posuit os suum
super os ejus, & oculos suos su-
per oculos ejus, et manus suas su-
per (o) manus ejus. Et (p) inflexit se super eum: & calefacta est
caro pueri. Et convertit se, & 35
ambulavit in domo hinc, & hinc.
Et ascendit, & (q) curvavit se
super puerum usque septies. Et ape-
ruit puer oculos suos. Et excla- 36
mavit Elisæe ad Giezi, et dixit,
Voca Somanitem istam. Et voca-
vit, et intravit ad eum. Et dixit
Elisæe, Accipe filium tuum. Et 37
intravit mulier, et cecidit super
pedes ejus, et adoravit in terram.
Et sumpsit filium suum, et exiit.
Et Elisæe reversus in Galgala. Et 38
fames in terra: et filii propheta-
rum sedebant coram eo. Et dixit
Elisæe puero suo; Appone lebetem
magnum, et coque collionem fi-
liis prophetarum. Et exiit in a- 39
grum ad colligendum (r) Arioth;
et invenit vitem in agro: et colle-
git de ea colocyntidam agrestem,
plenum vestimentum suum: et in-
jecit in lebetem coctionis; quoni-
am non noverant. Et effudit vi- 40
ris ad comedendum. Et factum est
in comedendo eos de coctione, et
ecce exclamaverunt, et dixerunt;
Mors in lebete, homo Dei: Et non
poterant comedere.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 ואתת לות נביא דיי לטורא ואתקיפת ברגלוהי וקריב גחזי למרחקה ואמר נביא דיי
28 שבוק מנה ארי נפשה מרירא לה ומן קדם יי אתכסא מני ולא אתחוא לי: ואמרת
השאלית ברא מן רבוני הלא אמרית לך אם מתיהיב לי בר קים אם לא לא תנסס יתי:
29 ואמר לגחזי זריז חרצך וסב חוטרי בידך ותיול ארי תשכח גבר לא תשאל בשלמיה
30 וארי ישאל בשלמך גברא לא תתיבניה ותשוי חוטרי על אפי רביא: ואמרת אמיה
31 דרביא קים הוא יי וחי נפשך אם אשבקנך וקם ואזל בתרהא: וגחזי עבר קדמיהון ושוי
ית חוטרא על אפי רביא ולית קל ולית דמציית ותב לקדמותיה וחוי ליה למימר לא
32 33 אתער רביא: ואתא אלישע לביתא והא רביא מית רמי על ערסיה: ועל ואגיף דשא
34 באפי תרויהון וצלי קדם יי: וסליק ושכיב על רביא ושוי פומיה על פומיה ועינוהי על
35 עינוהי וידוהי על ידוהי ואלהי עלוהי וחם בסריה דרביא: ותב והליך בביתא זמנא
חדא לכא וזמנא חדא לכא וסליק ואלהי עלוהי ואתמורך רביא עד שבע זמנין ופקח
36 רביא ית עינוהי: וקרא לגחזי ואמר קרי לשונמיתא הדא וקרא לה ואתת לקדמוהי
37 ואמר סבי בריך: ואתת ונפלת קדם רגלוהי וסגידת על ארעא ונסיבת ית ברה ונפקת:
38 ואלישע תב לגלגלא וכפנא בארעא ותלמידי נביא יתבין קדמוהי ואמר לעולמיה
39 תפי דודא רבא ובשיל תבשילא לתלמידי נביא: ונפק חד לחקלא ללקטא ירוקין
ואשכח גופנא בחקלא ולקיט מניה פקעי חקלא מלי לבושיה ואתא ופרם ורמא
40 לדודא דתבשילא ארי לא ידעו: ואריקו לגבריא למיכל והוה במיכלהון מתבשילא
ואנון צוחו ואמרו מותא בדודא נביא דיי ולא יכילו למיכל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et venit ad prophetā Dñi in monte, & apprehendit pedes ejus: & accessit 27
Gehhazi ut repelleret illam: & dixit propheta Dñi, Cessa ab ea, quia
anima ejus amara est ei; & à Dño celatum est mihi, nec indicavit mihi.
Et dixit: Nonne petivi filium à domino meo? nonne dixi tibi, Si datur mi- 28
hi filius, vivat; sin minus, ne turbes me? Et dixit ad Ghehhazi: Accinge 29
lumbos tuos, & accipe baculum meum in manu tua & vade: quòd si inve-
neris virū, ne roges illi pacem; quòd si petierit tibi pacem quispiā, ne re-
spondeas illi: & pones baculum meū super faciem pueri. Et dixit mater 30
pueri: Permanet ipse Dñs, & vivit anima tua, si dimisero te: & surrexit
& ivit post illam. Et Gehhazi transierat ante eos, posueratque baculum 31
super faciem infantis, & non erat vox, nec qui attenderet: & rediit in oc-
cursum ejus, & renunciavit illi, dicendo: Non excitatus est infans. Et in- 32
gressus est Elisagh in domum, & ecce infans mortuus jacebat in lecto ejus.
Et intravit, & clausit portam contra faciem utriusque, & oravit Dñm. Et 33
ascendit & cubuit sup puerū, & posuit os suū super os ejus, & oculos suos 34
sup oculos ejus, & manus suas sup manus ejus, & defatigavit se super illum, &
incaluit caro infantis. Et rediit & ambulavit per domum vice una huc, 35
et vice altera illuc: et ascendit et defatigavit se super illum, et oscitavit in-
fans usque ad septem vices, & aperuit infans oculos suos. Et vocavit 36
Gehhazi, et dixit, Voca Sunamithen istam: et vocavit eā, et venit ante illū:
et dixit, Accipe filium tuum. Et venit et procidit ante pedes illius, et in- 37
curvavit se super terram, et accepit filium suum et exivit. Et Elisagh rediit 38
in Gilgela, et fames erat in terra, et discipuli prophetarum habitabant co-
ram eo. Et dixit puero suo: Pone ollam magnam, et coque pulmentū di-
scipulis prophetarū. Et exivit unus in agrum ut legeret olera, et invenit 39
vitē agrestē, et legit ex illa cucurbitas agrestes plenū vestimentum suū; et
venit et scidit, et jecit in ollā pulmenti, quia non noverant. Et effuderunt 40
viris ut comederent: et fuit cùm comederent de pulmento, illi clamaverūt
et dixerunt, Mors est in olla propheta Domini: nec poterant comedere.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܠܛܘܪܐ. ܘܐܚܕܬ ܒܪܓܠܘܗܝ. ܘܩܪܒ ܓܝܚܙܝ ܠܡܟܠܝܘܬܗ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܫܒܘܩ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܢܦܫܗ ܡܪܝܪܐ ܠܗ. ܘܡܪܝܐ ܟܣܝ
28 ܡܢܝ. ܘܠܐ ܚܘܝܢܝ. * ܘܐܡܪܬ. ܫܐܠܬ ܒܪܐ ܡܢ ܡܪܝ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟ. ܕܠܐ ܬܛܥܝܢܝ ܒܝ
29 * ܘܐܡܪ ܠܓܝܚܙܝ. ܐܣܘܪ ܚܨܝܟ. ܘܫܩܘܠ ܚܘܛܪܝ ܒܐܝܕܟ. ܘܙܠ. ܘܐܢ ܬܫܟܚ ܓܒܪܐ. ܠܐ
ܬܫܐܠܝܘܗܝ. ܘܐܢ ܢܫܐܠܟ ܓܒܪܐ. ܠܐ ܬܦܢܝܘܗܝ. ܘܣܝܡ ܚܘܛܪܝ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܕܛܠܝܐ.
30 * ܘܐܡܪܬ ܐܡܗ ܕܛܠܝܐ. ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ: ܘܚܝܐ ܢܦܫܟ. ܕܠܐ ܐܫܒܩܟ. ܘܩܡ. ܘܐܙܠ ܒܬܪܗ.
31 * ܘܓܝܚܙܝ ܥܒܪ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܣܡ ܚܘܛܪܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܕܛܠܝܐ. ܘܠܝܬ ܩܠܐ. ܘܠܐ ܡܨܝܬܐ.
32 ܘܗܦܟ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܚܘܝܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܐܬܬܥܝܪ ܛܠܝܐ. * ܘܐܬܐ ܐܠܝܫܥ ܠܒܝܬܐ. ܘܚܙܐ
33 ܘܗܐ ܛܠܝܐ ܡܝܬ. ܘܪܡܐ ܒܥܪܣܗ. * ܘܥܠ ܘܐܚܕ ܬܪܥܐ ܥܠ ܬܪܝܗܘܢ. ܘܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
34 * ܘܣܠܩ ܢܦܠ ܥܠ ܛܠܝܐ. ܘܣܡ ܦܘܡܗ ܥܠ ܦܘܡܗ. ܘܥܝܢܘܗܝ
35 ܥܠ ܥܝܢܘܗܝ. ܘܐܝܕܘܗܝ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܐܬܦܫܛ ܥܠܘܗܝ. ܘܫܚܢ ܒܣܪܗ ܕܛܠܝܐ. * ܘܗܦܟ
ܘܗܠܟ ܒܒܝܬܐ. ܚܕܐ ܠܗܪܟܐ ܘܚܕܐ ܠܗܪܟܐ. ܘܣܠܩ ܘܐܬܦܫܛ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܬܥܛܫ ܛܠܝܐ ܫܒܥ
36 ܙܒܢܝܢ. ܘܦܬܚ ܛܠܝܐ ܥܝܢܘܗܝ. * ܘܩܪܐ ܠܓܝܚܙܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܪܝܗ ܠܫܘܢܡܝܬܐ
37 ܗܕܐ. ܘܩܪܝܗ. ܘܥܠܬ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܩܘܠܝ ܒܪܟܝ. * ܘܥܠܬ ܢܦܠܬ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ
38 ܘܣܓܕܬ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܩܠܬ ܒܪܗ ܘܢܦܩܬ. * ܘܐܠܝܫܥ ܗܦܟ ܠܓܠܓܠ. ܘܟܦܢܐ
ܗܘܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܒܢܝ ܢܒܝܐ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܥܠܝܡܗ. ܐܫܦܝ ܩܕܪܐ ܪܒܬܐ.
39 ܘܒܫܠ ܒܘܫܠܐ ܠܒܢܝ ܢܒܝܐ. * ܘܢܦܩ ܚܕ ܠܚܩܠܐ. ܠܡܠܩܛ ܝܪܘܩܐ. ܘܐܫܟܚ ܓܦܬܐ
ܕܚܩܠܐ. ܘܠܩܛ ܡܢܗ ܦܩܘܥܝܬܐ ܕܒܪܐ. ܡܠܐ ܠܒܘܫܗ. ܘܐܬܐ ܐܪܡܝ ܒܩܕܪܐ
40 ܕܒܘܫܠܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ. * ܘܐܘܫܛ ܠܗܘܢ ܠܓܒܪܐ ܠܡܐܟܠ. ܘܟܕ ܐܟܠܘ
ܡܢ ܒܘܫܠܐ. ܐܡܪܘ. ܡܘܬܐ ܐܝܬ ܒܩܕܪܐ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ
ܠܡܐܟܠ.

Cùm autem perveniſſet ad prophetam Dei in montem, apprehendit pedes ejus: acceſſitque Gahzi ut eam arceret: ſed dixit ad eum propheta Dei, Permitte illi, quoniam amarus eſt anim' ejus, quod celavit me Dñs, nec indicavit mihi. 27
At illa dixit, Poſtulavíne filiũ à domino meo: nónne dixeram tibi ne poſtulares mihi? 28
Dixit ille ad Gahzi, Accinge lumbos tuos, & tolle baculũ meum manu tuâ, & vade: ſi quenquam reperias, ne benedicas ei; & ſi quis benedixerit tibi, ne reſpondeas ei: & pone baculum meum ſuper faciem pueri. 29
Dixit autem mater pueri, Vivat Dñs, & vivat anima tua, non te deſeram: quapropter ſurgens ſecutus eſt eam. 30
Porrò Gahzi præceſſerat eos, & poſuerat baculum ſuper faciem pueri; ſed nec vox erat, nec qui auſcultaret: quamobrem reverſus eſt obviàm illi, & indicavit illi, dixitque, Non evigilavit puer. 31
Veniens ergò Eliſæus domum, aſpexit, & ecce puerum mortuum, & poſitum in lecto. 32
Tum ingreſſus clauſit oſtium poſt ſe ambos, et cùm oráſſet coram Domino, 33
Aſcendens proſtravit ſe ſuper ipſum puerum, poſuitque os ſuum ſuper os ejus, et oculos ſuos ſuper oculos ejus, et manus ſuas ſuper manus ejus: ſic incumbendo ei, incaluit caro pueri. 34
Deinde rediens ambulavit in domo, ſemel huc, & ſemel illuc; tum aſcendens incubuit ei: oſcitavitque puer ſeptem vicibus, & aperuit puer oculos ſuos. 35
Deinde accerſito Gahzi dixit, Voca Silumitidem iſtam; vocavitque eam: & cùm ingreſſa eſſet ad eum, ait illi, Tolle filium tuum. 36
Procidit illa ad pedes ejus, humi procumbens, tollenſque filium ſuum egreſſa eſt: 37
Eliſæus autem reverſus eſt in Galgala. Cæterùm fames erat in terra, & filii prophetarum verſabantur apud eum: quapropter dixit diſcipulo ſuo, Apta foco cacabum magnum, & coque pulmentum pro filiis prophetarum. 38
Et egreſſus quidam in agrum ut colligeret malvas, invenit vitim agreſtem, collegitque ex ea *quaſi* groſſos agreſtes plenâ ſuâ veſte: & veniens injecit in cacabum pulmenti, non enim noverat. 39
Deinde infudit viris illis ut comederent: cúmque comediſſent ex pulmento, dixerunt, Mors eſt in cacabo O propheta Dei: nec potuerunt comedere. 40

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * ثم تقدمت الى حصن نبي الله الى الجبل * ومسكت رجليه * فتقدم جاحزي ليدفعها عنه *
فقال له رسول الله * اصبر لها * فاني ارى نفسها قد تمرمرت * وقد استتر ذاك عني اذ كان الله لم
28 يكشفه لي * فقالت سالت سيدي ولدا وقلت لك * ان اعطيت ابنا فلا تقطع منه امل امتك *
29 * فقال لجاحزي * شد وسطك * وخذ قضيبي في يدك وامض * ان لقيت انسانا فلا تسلم عليه *
30 وان سلم عليك احد فلا تجبه * واجعل عصاي مقابل وجه الصبي * فقالت ام الصبي * وحق
31 الله وحيوة نفسك ان خلفتك * فقام وتبعها * وتقدم جاحزي امامهما * وجعل القضيب تحاذي
32 وجه الصبي * فلم يتكلم ولا نبد * فرجع واستقبله وقال له * لم يستيقظ الصبي * ووافى اليسع
33 البيت * فوجد الصبي ميتا مضطجعا على سريره * فاغلق الباب دونهما * وصلى بين يدي
34 الله * ثم طلع واضطجع على الصبي * وجعل فاه على فيه * وعينيه على عينيه * وكفه على
35 كفه * ولهث عليه وسخن لحم الصبي * ثم رجع ومشى في البيت من ناحيته * وطلع ولهث
36 عليه * فسر الصبي بعينيه * ثم فعل كذلك سبع مرات ففتح عينيه * ثم قال لجاحزي خادمه
37 ادعوا هذه السونمية * فدعاها * فلما جاءت خرت امام رجليه وسجدت على الارض * واخذت
38 ابنها ومضت * ورجع اليسع الى الجلجال * وكان الجوع يومئذ في الارض * وتلاميذ الانبياء
39 جلوس بين يديه * فقال لغلامه الق القدر العظماء * واطبخ طبيخا لتلاميذ الانبياء * وخرج
واحد الى الحقل ليلتقط خبيزا * فوجد حنظلا في الصحراء * فلقط منها حنظلا ملا ثوبه
40 فجاء به وطرحه في قدر الطعام * لانه لم يكن يعلم * ثم غرفوا للرجال ليأكلوا * فلما
اكلوا من الطبيخ صاحوا وقالوا * الموت في الطبيخ يا نبي الله * ولم يطيقوا ان ياكلوا *

Deinde accedens ad præſentiã prophetæ Dei in montem, apprehendit pedes ejus: accedenti autem Gahzi ad eam ab ipſo depellendã, dixit miſſus Dei, Patere eam, quoniam video animum ejus amaritudine affectum: & quidem ignotum id erat mihi, quia Deus haud retexerat mihi. 27
Dixit illa, Poſtulaveram à domino meo prolem, & dixeram tibi, Si concedatur mihi proles, ne fraudes ab ea votum ancillæ tuæ. 28
Dixit ille ad Gahzi, ſtringe lumbos tuos, & ſumptã virgã meã in manũ tuã abi: ſi quem offenderis, ne ſalutato eũ; & ſiquis te ſalutaverit, ne reſpondeto ei: & ponito virgã meam contra faciem pueri. 29
Dixit autem mater pueri, Per Deũ, & per vitã animæ tuæ, nequaquã derelinquã te: quare ſurgens ſequutus eſt eã. 30
Interim Gahzi præceſſerat eos, & virgam poſuerat contra faciem pueri, nec loquutus fuerat, nec moverat ſeſe: quapropter revertens obvius factus eſt ei, dixitq; ad eũ, Non evigilavit puer. 31
Cùm ergò domũ perveniſſet Eliſæus, & inveniſſet puerũ mortuũ, ſuper lecto ſuo decumbentem, 32
Clauſit januã poſt utrumque, & deprecatus eſt Deum. 33
Tum aſcendens incubuit puero, poſuitque os ſuum ſuper os ejus, & oculos ſuos ſuper oculos ej', & volã ſuã ſuper volã ej', et ſpirans in eũ calefecit carnẽ pueri. 34
Tum reverſus bis ambulavit per domum, & rurſus conſcendens inſpiravit in eũ; quare contorſit puer oculos ſuos: & cùm idem præſtitiſſet ſeptẽ vicib', tandem aperuit oculos ſuos. 35
Tum dixit ad Gahzi miniſtrũ ſuũ, Advoca Sunamitidẽ iſtã, & advocavit eã. 36
Cùmq; veniſſet, corruit ad pedes ejus, & adoravit ſuper terrã, tulitq; filiũ ſuũ & abiit: 37
Eliſæus autẽ reverſus eſt in Galgal. Porrò fames erat iis diebus in terra, et diſcipuli prophetarũ ſedebant corã eo: dixit ergò puero ſuo, Pone ollã maximam, et coque pulmentũ pro diſcipulis prophetarũ. 38
Interim egreſſus quidã in agrũ ad colligendũ malvã, reperit vitim in campo, collegitque ex ea colocynthides plenã veſtem ſuã, & attulit, injecitque in ollã cibi: eò quòd ignoraret. 39
Deinde exhauſerunt viris ut ederent: & cùm ediſſent ex pulmento, clamaverunt, dicentes, Mors eſt in pulmento O propheta Dei: nec potuerunt comedere. 40

מלכים ב : ה

41 וַיֹּאמֶר וּקְחוּ־קֶמַח וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַסִּיר וַיֹּאמֶר צַק לָעָם וְיֹאכֵלוּ וְלֹא הָיָה דָּבָר רָע בַּסִּיר׃
42 וְאִישׁ בָּא מִבַּעַל שָׁלִשָׁה וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם בִּכּוּרִים עֶשְׂרִים־לֶחֶם שְׂעֹרִים וְכַרְמֶל בְּצִקְלֹנוֹ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ׃
43 וַיֹּאמֶר מְשָׁרְתוֹ מָה אֶתֵּן זֶה לִפְנֵי מֵאָה אִישׁ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אָכֹל וְהוֹתֵר׃
44 וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִרוּ כִּדְבַר יְהוָה׃

CAP. V. ה

1 וְנַעֲמָן שַׂר־צְבָא מֶלֶךְ־אֲרָם הָיָה אִישׁ גָּדוֹל לִפְנֵי אֲדֹנָיו וּנְשֻׂא פָנִים כִּי־בוֹ נָתַן־יְהוָה תְּשׁוּעָה לַאֲרָם וְהָאִישׁ הָיָה גִּבּוֹר חַיִל מְצֹרָע׃
2 וַאֲרָם יָצְאוּ גְדוּדִים וַיִּשְׁבּוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קְטַנָּה וַתְּהִי לִפְנֵי אֵשֶׁת נַעֲמָן׃
3 וַתֹּאמֶר אֶל־גְּבִרְתָּהּ אַחֲלֵי אֲדֹנִי לִפְנֵי הַנָּבִיא אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן אָז יֶאֱסֹף אֹתוֹ מִצָּרַעְתּוֹ׃
4 וַיָּבֹא וַיַּגֵּד לַאדֹנָיו לֵאמֹר כָּזֹאת וְכָזֹאת דִּבְּרָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל׃
5 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־אֲרָם לֶךְ־בֹּא וְאֶשְׁלְחָה סֵפֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ עֶשֶׂר כִּכְּרֵי־כֶסֶף וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים זָהָב וְעֶשֶׂר חֲלִיפוֹת בְּגָדִים׃
6 וַיָּבֵא הַסֵּפֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְעַתָּה כְּבוֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלֶיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ אֶת־נַעֲמָן עַבְדִּי וַאֲסַפְתּוֹ מִצָּרַעְתּוֹ׃
7 וַיְהִי כִּקְרֹא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַסֵּפֶר וַיִּקְרַע בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר הַאֱלֹהִים אָנִי לְהָמִית וּלְהַחֲיוֹת כִּי־זֶה שֹׁלֵחַ אֵלַי לֶאֱסֹף אִישׁ מִצָּרַעְתּוֹ כִּי אַךְ־דְּעוּ־נָא וּרְאוּ כִּי־מִתְאַנֶּה הוּא לִי׃
8 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֱלִישָׁע אִישׁ־הָאֱלֹהִים כִּי־קָרַע מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁלַח אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה קָרַעְתָּ בְּגָדֶיךָ יָבֹא־נָא אֵלַי וְיֵדַע כִּי יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל׃
9 וַיָּבֹא נַעֲמָן בְּסוּסָו וּבְרִכְבּוֹ וַיַּעֲמֹד פֶּתַח־הַבַּיִת לֶאֱלִישָׁע׃
10 וַיִּשְׁלַח אֵלָיו אֱלִישָׁע מַלְאָךְ לֵאמֹר הָלוֹךְ וְרָחַצְתָּ שֶׁבַע־פְּעָמִים בַּיַּרְדֵּן וְיָשֹׁב בְּשָׂרְךָ לְךָ וּטְהָר׃

(Interlinear Latin, partly legible:) :populo Funde :dixit & ,ollam in projecit Et ,farinã tollite Et :dixit Et | : comedent & | Bahal de venit vir Et .olla in malum verbum fuit non & | panes viginti primitiarum panem Dei virum ad detulit & ,Salisah | ,populo Da : dixit & ;sua tunica in viridem spicam plenam & ,hordeaceos | ? virorum centum facies ad hoc dabo Quid :ei minister dixit Et .comedent & | ,Comedere :Dominus dixit sic quoniam :comedent & ,populo Da :dixit & | fecerunt reliquum & ,comederunt Et .eorum facies ad dedit Et .superesse & | .Domini verbum juxta

CAP. V. — facies ad magnus vir erat Aram regis militiæ princeps Nahaman Et | .Aram salutem Dominus dedit illo in quia ,faciebus acceptus & ,sui domini | egressæ fuerant Aram Et .leprosus robore potens erat vir Et | uxoris facies ad erat & ;parvam puellam Israel terra è duxerat captivã & | ,prophetæ facies ad meus dñs Utinam : suam heram ad Dixitque .Nahaman | nunciavit & ,venit Et .sua lepra à eum colligeret tunc ,Someron in qui | terra è quæ ,puella est locuta hoc sicut & hoc Sicut :dicendo ,suo dño | librum mittam & ,ingredere ,Vade : Aram rex Dixitque .Israel | ,argenti talenta decem sua manu in tulit & ,abiit & : Israel regem ad | epistolam detulit Et .vestimenta mutatoria decẽ &,aureos millia sex & | ,te ad hunc libellum venire secundum nunc Et :dicendo ,Israel regem ad | .sua lepra à eã recolliges & ,meũ servũ Nahaman te ad misi ecce | ,sua vestimenta scidit & ,epistolam Israel regem legere secundum ,fuit Et | iste quia :vivificandum ad & ,mortificandum ad ,ego Deus Num :ait & | ,nunc scitote enimvero ?sua lepra à virum recolligendum ad ,me ad mittens | .Elisah audire secundum ,fuit Et .mihi iste occasionem quærens quod videte & | misit & ,sua vestimenta Israel rex scidisset quod ,Dei virum | ,me ad nunc veniat ?tua vestimenta scidisti quid Ut :dicendo ,regem ad | ,suis equis in Nahaman Venitque .Israel in propheta est quòd sciat & | eum ad Misitque .Elisah domus ostium ,stetit & ,suo curru & | vicibus septem te lavabis & ,Vade :dicendo ,nuncium Elisah | .mundabitur & ,tibi tua caro revertetur & ,Jarden in

Versio VUL. LAT.

41 At ille, Afferte, inquit, farinã. Cúmq; tulissent, misit in ollã, & ait; Infũde turbæ, ut comedãt. Et non fuit ampliùs quidquã amaritudinis in olla.
42 Vir autẽ quidã venit de Baalsalisa deferens viro Dei panes primitiarum, viginti panes hordeaceos, & frumentũ novum in pera sua. At ille dixit; Da populo, ut comedat.
43 Respondit que ei minister ej⁹; Quantum est hoc, ut apponã centũ viris? Rursum ille ait; Da populo, ut comedat: hæc enim dicit Dñs, Comedent & supererit.
44 Posuit itaq; corã eis: qui comederunt; & superfuit juxta verbum Domini.

CAP. V.

1 NAaman princeps militiæ regis Syriæ, erat vir magnus apud dominũ suũ, & honoratus: per illũ enim dedit Dñs salutem Syriæ: erat autẽ vir fortis & dives, sed leprosus.
2 Porrò de Syria egressi fuerant latrunculi, & captivã duxerãt de terra Israel puellã parvulã, quæ erat in obsequio uxoris Naaman,
3 Quæ ait ad dominã suam; Utinam fuisset dominus meus ad prophetam, qui est in Samaria; profectò curâsset eum à lepra, quam habet.
4 Ingressus est itaque Naaman ad dñm suũ, & nuntiavit ei, dicens; Sic & sic locuta est puella de terra Israel.
5 Dixitque ei rex Syriæ; Vade, & mittam literas ad regem Israel. Qui cùm profect⁹ esset, & tulisset secũ decẽ talenta argenti, & sex millia aureos, & decẽ mutatoria vestimentorũ,
6 Detulit literas ad regẽ Israel, in hæc verba; Cùm acceperis epistolam hanc, scito ꝙ miserim ad te Naaman servum meum, ut cures eũ à lepra sua.
7 Cúmque legisset rex Israel literas, scidit vestimenta sua, & ait; Numquid De⁹ ego sum, ut occidere possim, & vivificare, quia iste misit ad me, ut curem hominẽ à lepra sua? animadvertite, & videte quòd occasiones quærat adversùm me.
8 Quod cũ audisset Eliseus vir Dei, scidisse, videlicèt, regem Israel vestimenta sua, misit ad eũ, dicens; Quarè scidisti vestimenta tua? veniat ad me, et sciat esse prophetam in Israel.
9 Venit ergò Naaman cũ equis & curribus, & stetit ad ostiũ
10 domũs Elisei: Misitque ad eum Eliseus nuntium, dicens; Vade, & lavare septies in Jordane, et recipiet sanitatem caro tua, atque mundaberis.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

41 Καὶ εἶπε, (υ) Λάβετε ἄλευρον, καὶ (φ) ἐμβάλετε εἰς τὸν λέβητα. καὶ εἶπεν (χ) Ἐλισαιὲ πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον, Ἔγχει τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν. καὶ οὐκ ἐγενήθη (ψ) ἐκεῖ ἔτι ῥῆμα πονηρὸν ἐν τῷ λέβητι.
42 Καὶ ἀνὴρ διῆλθεν ἐκ (ω) Βαιθαρισὰ, καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ (α) θεοῦ πρωτογεννημάτων εἴκοσι ἄρτους κριθίνους καὶ παλάθας. καὶ εἶπε, Δότε
43 τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν. Καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ, (β) Τί δῶ τοῦτο ἐνώπιον ἑκατὸν ἀνδρῶν; καὶ εἶπε, (γ) Δὸς τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν, ὅτι τάδε λέγει κύριος, Φάγονται καὶ (δ)
44 καταλείψουσι. Καὶ ἔφαγον καὶ κατέλιπον, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου.

MS. A. (υ) Λάβετε ἄλευρον (χ) Ἐλισαιὲ (ψ) ἐκεῖ ῥῆμα (ω) Βαθσα.... (α) θεοῦ ἄρτους πρωτογεννημάτων εἴκοσι ἄρτους κριθίνους καὶ παλάθας βακελλέθ. καὶ (β) Τί δῶ τοῦτο (γ) Δὸς τῷ (δ) καταλείψουσιν. *Καὶ ἔφαγον, καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτῶν. καὶ ἔφαγον καὶ κατέλειπον, κατὰ

ΚΕΦ. ε'.

1 ΚΑὶ Ναιμὰν ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως (α) Συρίας ἦν ἀνὴρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ τεθαυμασμένος προσώπῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ (β) ἔδωκε κύριος σωτηρίαν (γ) Συρίᾳ· καὶ ὁ ἀνὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχύϊ λελεπρωμένος.
2 Καὶ Συρία (δ) ἐξῆλθον μονόζωνοι, καὶ ᾐχμαλώτευσαν ἐκ γῆς Ἰσραὴλ νεάνιδα μικρὰν, καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς Ναιμάν.
3 Ἡ δὲ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς, Ὄφελον ὁ κύριός μου ἐνώπιον τοῦ προφήτου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Σαμαρείᾳ, τότε ἀποσυνάξει αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας
4 αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθε καὶ ἀνήγγειλε τῷ κυρίῳ ἑαυτῆς, καὶ εἶπεν, Οὕτως καὶ οὕτως ἐλάλησεν
5 ἡ νεᾶνις ἡ ἐκ γῆς Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε (ε) βασιλεὺς Συρίας πρὸς Ναιμάν, Δεῦρο, εἴσελθε καὶ ἐξαποστελῶ βιβλίον πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ. καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἑξακισχιλίους
6 χρυσοῦς, καὶ δέκα ἀλλασσομένας στολάς. Καὶ ἤνεγκε τὸ βιβλίον πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων, Καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς σὲ, ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς σὲ Ναιμὰν τὸν δοῦλόν μου, καὶ ἀποσυνάξεις αὐτὸν (ζ)
7 ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω (η) βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸ βιβλίον, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια (θ) αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ὁ θεὸς ἐγὼ τοῦ θανατῶσαι καὶ ζωοποιῆσαι, ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρὸς μὲ ἀποσυνάξαι ἄνδρα (ι) ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ; ὅτι πλὴν γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε, ὅτι προφασίζεται οὗτος (κ) μοι.
8 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν (λ) Ἐλισαιὲ, ὅτι διέῤῥηξεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὰ ἱμάτια (μ) αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων, Ἱνατί διέῤῥηξας τὰ ἱμάτιά σου; ἐλθέτω δὴ πρὸς μὲ Ναιμὰν, καὶ γνώτω ὅτι ἐστὶ προφήτης
9 ἐν Ἰσραήλ. Καὶ ἦλθε Ναιμὰν ἐν ἵππῳ καὶ ἅρματι, καὶ ἔστη (ν) ἐπὶ θύρας οἴκου Ἐλισαιέ.
10 Καὶ ἀπέστειλεν (ξ) Ἐλισαιὲ ἄγγελον πρὸς αὐτὸν, λέγων, Πορευθεὶς λοῦσαι ἑπτάκις ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, καὶ ἐπιστρέψει ἡ σάρξ σου σοὶ, καὶ (ο) καθαρισθήσῃ.

MS. A. (α) τῆς Συρίας (β) ἔδωκεν κύριος (γ) Συρίας (δ) ἐξῆλθεν (ε) ὁ βασιλεὺς Συρίας, *Πορεύου πρὸς Ναιμὰν, Δεῦρο, (ζ) ἐκ τῆς (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἑαυτοῦ, (ι) ἐκ τῆς (κ) με. Καὶ (λ) Ἐλισαιὲ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ὅτι (μ) ἑαυτοῦ, (ν) ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου Ἐλισαιέ. (ξ) πρὸς αὐτὸν Ἐλισαιὲ ἄγγελον, λέγων, (ο) καθαρισθήσῃ.

Cum Translatione LATINA.

41 Et dixit; Sumite farinam, & injicite in lebetem. Et dixit Elisæe ad Giezi puerum; Effunde populo, & comedent. Et non fuit illic ultrà verbum malum in lebete.
42 Et vir transivit de Bæthariſa, et attulit ad hominem Dei de primitiis (f) viginti panes hordeaceos, & (t) palathas. Et dixit; Date populo & comedant.
43 Et dixit minister ejus, Quid dem hoc coram centum viris? Et dixit; Da populo, & comedant: Quoniam hæc dicit Dominus; Comedent
44 & relinquent. Et comederunt & reliquerunt juxta verbum Domini.

CAP. V.

1 ET Næman (a) princeps virtutis Syriæ erat vir magnus in conspectu domini sui, & (b) acceptus facie, quia in eo dederat Dominus salutem Syriæ: & vir erat potens fortitudine, leprosus.
2 Et (c) Syria exiverunt accincti, & captivam duxerunt de terra Israel adolescentulam parvam: & erat in conspectu uxoris
3 Næman. Hæc verò dixit dominæ suæ; Utinam dominus meus in conspectu prophetæ Dei, qui in (d) Samaria. Tunc (e) curâsset eum à lepra ejus.
4 Et intravit, & annuntiavit domino suo, & dixit; Sic & sic locuta est adolescentula, quæ de terra Israel.
5 Et dixit rex Syriæ ad Næman, Veni, intra: & mittam librum ad regem Israel. Et ivit, & sumpsit in manu sua decem talenta argenti, & sex mille aureos, & decem
6 mutatorias stolas. Et attulit librum ad regem Israel, dicens; Et nunc, cùm venerit liber hic ad te, ecce misi ad te Næman servum meum: & curabis eum à lepra ejus.
7 Et factum est, ut agnovit rex Israel librum, discidit vestimenta sua, & dixit; (f) Deus ego ad mortificandum, et vivificandum: quoniam hic mittit ad me curare virum à lepra ejus? Veruntamen cognoscite, quæso, & videte, quia occasionem quærit iste (g) mihi.
8 Et factum est, ut audivit (h) Elisæe, quia discidit rex Israel vestimenta sua, & misit ad regem Israel, dicens, ut quid discidisti vestimenta tua? Veniat nunc ad me Næman, & cognoscat, quia est propheta in Israel.
9 Et venit Næman in equo & curru: & stetit super ostium domûs Elisæe.
10 Et misit Elisæe nuntium ad eum, dicens; Vadens lava septies in Jordane: & revertetur caro tua tibi, & mundaberis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

41 וַאֲמַר אַיְתוֹ קִמְחָא וּרְמוֹ לְדוּדָא וַאֲמַר אָרִיק לְעַמָּא וְיֵיכְלוּן וְלָא הֲוָה מִדַּעַם בִּישׁ בְּדוּדָא׃
42 וּגְבַרָא אֲתָא מֵאֲרַע דָּרוֹמָא וְאַיְתִי לִנְבִיָּא דַיְיָ לְחֵם בִּכּוּרִין עַסְרִין טוֹלְמִין דִּלְחֵם סְעוֹרִין וּפֵירוּכִן בִּלְבוּשֵׁיהּ וַאֲמַר הַב לְעַמָּא וְיֵיכְלוּן׃
43 וַאֲמַר מְשׁוּמְשָׁנֵיהּ מָא אֶתֵּן דֵּין קֳדָם מְאָה גֻבְרִין וַאֲמַר הַב לְעַמָּא וְיֵיכְלוּן אֲרֵי כְדֵין אֲמַר יְיָ יֵיכְלוּן וְיוֹתְרוּן׃
44 וִיהַב קֳדָמֵיהוֹן וַאֲכַלוּ וְאוֹתַרוּ כְּפִתְגָמָא דַיְיָ׃

ה

1 וְנַעֲמָן רַב חֵילָא דְמַלְכָּא דַאֲרָם הֲוָה גְבַר רַב קֳדָם רִבּוֹנֵיהּ וּנְסִיב אַפִּין אֲרֵי עַל יְדֵיהּ עֲבַד יְיָ נִצְחָנָא לֶאֱנָשׁ אֲרָם וְגַבְרָא הֲוָה גְּבַר חֵילָא וְהוּא לְקֵי׃
2 וֶאֱנָשׁ אֲרָם נְפַקוּ בְּמַשִּׁרְיָן וּשְׁבוֹ מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל עוּלֵימְתָּא זְעֵירְתָּא וַהֲוָת מְשַׁמְּשָׁא קֳדָם אִתַּת נַעֲמָן׃
3 וַאֲמַרַת לְמָרַתַהּ טוּבֵי רִבּוֹנִי אִם יֵיזִיל לִקְדָם נְבִיָּא דִּי בְשֹׁמְרוֹן בְּכֵן יַסֵּי יָתֵיהּ מִסְּגִירוּתֵיהּ׃
4 וְעָאל וְחַוִּי לְרִבּוֹנֵיהּ לְמֵימַר כְּדֵין וּכְדֵין מַלֵּילַת עוּלֵימְתָּא דִּי מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל׃
5 וַאֲמַר מַלְכָּא דַאֲרָם אִיזִיל עוּל וְאֶשְׁדַּר אִגַּרְתָּא לְוָת מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וַאֲזַל וּנְסִיב בִּידֵיהּ עֲסַר כַּכְּרִין דִּכְסַף וְשִׁתָּא אַלְפִין דִּינְרִין דִּדְהַב וַעֲסַר אִצְטְלָוָן דִּלְבוּשָׁא׃
6 וְאַיְתִי אִגַּרְתָּא לְוָת מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר וּכְדוּ כְּמֵיתֵי אִגַּרְתָּא הָדָא לְוָתָךְ הָא שַׁדְּרִית לְוָתָךְ יָת נַעֲמָן עַבְדִּי וְתַסֵּינֵיהּ מִסְּגִירוּתֵיהּ׃
7 וַהֲוָה כַּד קְרָא מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל יָת אִגַּרְתָּא וּבְזַע יָת לְבוּשׁוֹהִי וַאֲמַר הֲצָרִיךְ אִית בִּי מִן קֳדָם יְיָ לְמִקְטַל וּלְאַחָאָה אֲרֵי דֵין שָׁלַח לִי לְאַסָּאָה גֻבְרָא מִסְּגִירוּתֵיהּ אֲרֵי בְרַם דְּעוּ כְעַן וַחֲזוֹ אֲרֵי תוֹסְקְפָא דִין בָּעֵי לְאִתְגָּרָאָה בִי׃
8 וַהֲוָה כַּד שְׁמַע אֱלִישָׁע נְבִיָּא דַיְיָ אֲרֵי בְזַע מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל יָת לְבוּשׁוֹהִי וּשְׁלַח לְוָת מַלְכָּא לְמֵימַר לְמָא בְזַעְתָּא לְבוּשָׁךְ יֵיתֵי כְעַן לְוָתִי וְיִדַּע דְּאִית נְבִיָּא בְיִשְׂרָאֵל׃
9 וַאֲתָא נַעֲמָן בְּסוּסְוָתֵיהּ וּבִרְתִכּוֹהִי
10 וְקָם בִּתְרַע בֵּיתָא דֶאֱלִישָׁע׃ וּשְׁלַח לְוָתֵיהּ אֱלִישָׁע אִזְגַּדָּא לְמֵימַר אִיזִיל וְתִטְבּוֹל שְׁבַע זִמְנִין בְּיַרְדְּנָא וִיתוּב בִּסְרָךְ לָךְ וְאִתְדְּכֵי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit: Afferte farinam, & conjicite in ollam: & dixit; Effunde populo, 41
ut comedant: & non fuit quicquam mali in olla. Et vir quidam venit de 42
terra Australi, & attulit prophetæ Domini panem primitiarum, viginti
placentas panis ordeacei, & manipulos in vestimento suo: & dixit; Da populo ut comedant. Et dixit minister ejus; Quid dabo hoc ante centum vi- 43
ros? & dixit; Da populo ut comedant; quia sic dixit Dominus: Comedent
& relinquent. Et dedit ante illos; & comederunt & reliquerunt juxta 44
verbum Dñi.

CAP. V.

ET Naghaman magister exercitus regis Aram erat vir magnus ante 1
dominũ suum, & facie acceptus; quia per manum ejus fecerat Dñs victoriam hominibus Aram: & vir erat robustus virtute, sed erat percussus le-
pra. Et homines Aram exierant in turmis, & captivã duxerant de terra 2
Israel puellam parvã, quæ ministrabat uxori Naghaman. Et dixit dominæ 3
suæ: Beatus dominus meus, si iverit ad prophetam qui est in Somron: tunc
sanabit eum à lepra ejus. Et venit & nunciavit domino suo dicendo: 4
Sic & sic locuta est puella quæ est ex terra Israel. Et dixit rex Aram: Vade 5
vadẽ, et mittam epistolam ad regem Israel: & abiit, & accepit in manu sua
decem talenta argenti, & sex millia denariorum auri, & decem mutatorias vestes. Et attulit epistolam ad regem Israel, dicendo; & sic scriptum 6
erat in ea: Et nunc cùm venerit epistola hæc ad te, ecce misi tibi Naghaman servũ meum, ut sanes eum à lepra sua. Et fuit cùm legisset rex Israel 7
epistolam, scidit vestimenta sua, & dixit: An commoditas est in me à Dño
ad occidendũ & vivificandũ, quòd miserit iste ad me, ut sané virũ à lepra
ejus? enimvero cognoscite, obsecro, & videte, quòd occasioné hanc quærat,
ut contendat contra me. Et fuit cùm audisset Elisagh propheta Dñi quòd 8
scidisset rex Israel vestimenta sua, misit ad regẽ, dicendo: Ut quid scidisti
vestimenta tua? veniat nunc ad me, & cognoscat ꝙ sit propheta in Israel. Et 9
venit Naghaman in equis suis & in currib⁹ suis, & stetit in porta dom⁹ Eli-
sagh. Et misit ad illum Elisagh nuncium dicendo: Vade & intinge te 10
septem vicibus in Jardena, & redibit caro tua tibi, & sanabitur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

At ille dixit, Sumite farinam, & injicite in ca- 41
cabum. Tum dixit, Infunde populo ut come-
dant: tum nihil mali fuit in cacabo. Post hæc 42
venit quidam è civitate gigantum, attulitque
prophetæ Dei panem primitiarum, *nempè*
viginti panes hordeaceos, & triticum frica-
tum in mantili. Dixitq; *Elisæus*, Offer turbæ
ut comedant. Respondit illi minister ejus, 43
Quid apponerem hoc centum viris? Dixit ad
eum Elisæus, Offer populo ut comedant; nam
sic ait Dominus, Comedent & relinquent.
Apposuit itaque eis, & comederunt, ac reli- 44
quum fecerunt, juxta sermonem Domini.

CAP. V.

VErùm Naaman princeps militiæ regis 1
Adum, vir erat insignis & spectatissimus apud
dominum suum, quia per eum præstiterat Dñs
salutem Adumæis; et *quidem* vir iste Naaman
strenuissimus erat, sed leprosus. Adumæi au- 2
tem turmatim egressi fuerant, et captivam
duxerant à terra Israelis adolescentulā quan-
dam parvam, quæ facta fuerat *ministra* coram
uxore Naamanis. Dixit hæc heræ suæ, Beatus 3
esset dñs meus si se conferret ad prophetam
qui est in Samaria; nam illico sanaret eum à
lepra ipsius. Itaque ingressi indicârunt hero 4
ipsius, et dixerunt ei, Hæc et talia loquuta est
adolescentula illa quæ est è terra Israelis.
Tum dixit ei rex Adum, Age, abi, ego mittam 5
epistolam ad regem Israelis. Abiens igitur ille
accepit in manu sua decem talenta argenti,
et sex millia aureorum, ac decem paria vesti-
um; Attulitque epistolam ad regem Israelis, 6
in qua sic scriptum erat, Quâ horâ pervenerit
epistola hæc ad te, ecce mitto ad te Naamanem
servum meum, sana eum à lepra ejus. Per- 7
lectâ rex Israelis epistolâ, scidit vestimenta
sua, et ait, Egóne Deus sum mortificans et
vivificans, ut is ad me miserit, Sana virum
ab ejus lepra? advertite jam, et considerate
quomodo penitùs me provocet. Cùm verò 8
Elisæus propheta Dei audîsset quòd rex vesti-
menta sua scidisset, misit ad regem, et ait illi;
Quare scidisti vestimenta tua? veniat ad me,
et experietur prophetam esse in Israele. Venit 9
ergò Naaman cum equis et curribus suis, et
constitit ad ostium domûs Elisæi prophetæ.
Sed misit ad eum Elisæus per nuntium, Vade, 10
et lava te septies in Jordane, et restituetur
tibi caro tua, et mundabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Qui dixit, Afferte mihi farinam, & in- 41
jicite eam in ollā. Deinde præcepit ut hau-
riretur turbæ: & comederunt, & nihil de-
inceps perniciosi repererunt in toto eo quod
erat in olla cibi. Interea venit quidam 42
ad prophetam Dei è regione Darum cum
viginti panibus hordei primotici, et aristis
in veste sua. Dixitque propheta, Offer tur-
bæ ut comedant. Ait illi minister ejus, 43
Quomodo ponerē hoc ante centum viros?
dixit ille, Imò verò appone turbæ ut com-
edant; ait enim Deus, Comedent ad satieta-
tem suam, & supererit. Obtulit ergò eis, 44
comederunt, & reliquerunt ex iis quæ ob-
tulerat eis, postquam saturati essent, quem-
admodum dixerat Deus.

CAP. V.

NAaman autē princeps exercitûs regis 1
Aram erat vir maximus inter aulicos do-
mini sui, et dilectissim^o eorum apud ipsum
propter assertam à Domino per manum e-
jus libertatem genti Arameæ: eráque vir
iste gigas et robustus, verùm erat leprosus.
Gens autem Aramæa egressa jam fuerat 2
cum bellatoribus, & captivam duxerat è
terra Israelitica puellam parvam, quæ de-
inde fuit in conspectu uxoris Naamanis
ministrans ei. Hæc dixit aliquando uxori 3
illius, O fœlicem herū meū si se sisteret a-
pud prophetam Samariæ, is enim proculdu-
biò curaret eum à lepra ipsius. Igitur acce- 4
dens quidam narravit domino suo, & ait,
Talia ac talia dixit puella quæ est de ter-
ra Israelitica. Quapropter dixit ad eum 5
rex Aram, Abi, & cras ad me revertere
ut scribam epistolam ad regem Israelita-
rum. Abiit ille, sumptisque secum decē ar-
genti quintalibus, & sex millibus auri si-
clis, decémque pretiosis indumentorū ve-
stibus; Detulit epistolam ad regem Israeli- 6
tarū hujuscemodi tenore conscriptā, Sta-
tim atq; pervenerit ad te hæc epistola mea
missa per Naamanem servum meū, statim
inquam atque pervenerit ad te, cura eum
à morbo suo. Cùm ergò legisset rex Isra- 7
elitarum epistolam, scidit vestes suas, &
ait; Num inest mihi à me ipso potentia quā
morte vel vitâ afficiam, ut hominē à lepra
sua curem? verum enimverò sciatis opor-
tet hoc esse prætextum adversandi mihi.
Cùm autem audisset Elisæus propheta Dei 8
scidisse regem vestes suas, misit ad regem
dicens, Cur scidisti vestes tuas? remittas eū
ad me, ut sciat esse inter Israelitas prophe-
tam. Igitur Naaman cum equis et equiti- 9
bus suis venit ut præsentem se sisteret apud
Elisæum. At Elisæus misit ad eum nun- 10
tiū ut diceret ei, Vade, lavare in Jordane
septē vicibus, & redintegrabitur caro tua
viva ut antehac habebas, & sanitatem
consequēris.

11 וַיִּקְצֹף נַעֲמָן וַיֵּלַךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלַי יֵצֵא יָצוֹא וְעָמַד וְקָרָא בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו וְהֵנִיף יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם וְאָסַף הַמְּצֹרָע׃
12 הֲלֹא טוֹב אֲבָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרוֹת דַּמֶּשֶׂק מִכֹּל מֵימֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא־אֶרְחַץ בָּהֶם וְטָהָרְתִּי וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ בְּחֵמָה׃
13 וַיִּגְּשׁוּ עֲבָדָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי דָּבָר גָּדוֹל הַנָּבִיא דִּבֶּר אֵלֶיךָ הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאַף כִּי־אָמַר אֵלֶיךָ רְחַץ וּטְהָר׃
14 וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל בַּיַּרְדֵּן שֶׁבַע פְּעָמִים כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיָּשָׁב בְּשָׂרוֹ כִּבְשַׂר נַעַר קָטֹן וַיִּטְהָר׃
15 וַיָּשָׁב אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא וְכָל־מַחֲנֵהוּ וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי אִם־בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח־נָא בְרָכָה מֵאֵת עַבְדֶּךָ׃
16 וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־אֶקָּח וַיִּפְצַר־בּוֹ לָקַחַת וַיְמָאֵן׃
17 וַיֹּאמֶר נַעֲמָן וָלֹא יֻתַּן־נָא לְעַבְדְּךָ מַשָּׂא צֶמֶד־פְּרָדִים אֲדָמָה כִּי לוֹא־יַעֲשֶׂה עוֹד עַבְדְּךָ עֹלָה וָזֶבַח לֵאלֹהִים אֲחֵרִים כִּי אִם־לַיהוָה׃
18 לַדָּבָר הַזֶּה יִסְלַח יְהוָה לְעַבְדֶּךָ בְּבוֹא אֲדֹנִי בֵית־רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֺת שָׁמָּה וְהוּא נִשְׁעָן עַל־יָדִי וְהִשְׁתַּחֲוֵיתִי בֵּית רִמֹּן בְּהִשְׁתַּחֲוָיָתִי בֵּית רִמֹּן יִסְלַח־נָא יְהוָה לְעַבְדְּךָ בַּדָּבָר הַזֶּה׃
19 וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ כִּבְרַת אָרֶץ׃
20 וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי נַעַר אֱלִישָׁע אִישׁ־הָאֱלֹהִים הִנֵּה חָשַׂךְ אֲדֹנִי אֶת־נַעֲמָן הָאֲרַמִּי הַזֶּה מִקַּחַת מִיָּדוֹ אֵת אֲשֶׁר־הֵבִיא חַי־יְהוָה כִּי־אִם־רַצְתִּי אַחֲרָיו וְלָקַחְתִּי מֵאִתּוֹ מְאוּמָה׃
21 וַיִּרְדֹּף גֵּיחֲזִי אַחֲרֵי נַעֲמָן וַיִּרְאֶה נַעֲמָן רָץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם׃
22 וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם אֲדֹנִי שְׁלָחַנִי לֵאמֹר הִנֵּה עַתָּה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי־נְעָרִים מֵהַר אֶפְרַיִם מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים תְּנָה־נָּא לָהֶם כִּכַּר־כֶּסֶף וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים׃

Versio VULG. LAT.

11 Iratus Naaman recedebat, dicens; Putabam quòd egrederetur ad me, & stans invocaret nomen Dñi Dei sui, & tangeret manu suâ locũ lepræ, et cu-
12 raret me. Numquid non meliores sunt Abana & Pharphar, fluvii Damasci, omnibus aquis Israel, ut laver in eis, & munder? Cùm ergò vertisset se, et
13 abiret indignans, Accesserunt ad eum servi sui, & locuti sunt ei; Pater, & si rem grandem dixisset tibi propheta, certè facere debueras: quantò magis quia nunc dixit tibi; Lavare, &
14 mundaberis? Descendit, & lavit in Jordane septies juxta sermonem viri Dei, & restituta est caro ejus, sicut caro pue-
15 ri parvuli, et mundatus est. Reversúsque ad virum Dei cum universo comitatu suo, venit, et stetit coram eo, et ait; Verè scio quòd non sit alius De⁹ in universa terra, nisi tantùm in Israel. Obsecro itaque ut accipias benedictionem à servo
16 tuo. At ille respondit; Vivit Dominus, ante quem sto, quia non accipiam. Cúmque vim faceret, penitùs non acquievit.
17 Dixitque Naaman, Ut vis: sed, obsecro, concede mihi servo tuo, ut tollam onus duorum burdonum de terra: non enim faciet ultrà servus tuus holocaustum aut victimam diis ali-
18 enis, nisi Domino. Hoc autem solum est, de quo depreceris Dominũ pro servo tuo, quando ingredietur dominus meus templum Remmon, ut adoret, & illo innitente super manum meam, si adoravero in templo Remmon, adorante eo in eodẽ loco, ut ignoscat mihi Domi-
19 nus servo tuo pro hac re. Qui dixit ei, Vade in pace. Abiit ergò ab eo electo terræ tempo-
20 re. Dixitque Giezi puer viri Dei; Pepercit dominus meus Naaman Syro isti, ut non acciperet ab eo quæ attulit: vivit Dominus, quia curram post eum, & accipiã ab eo aliquid.
21 Et secutus est Giezi post tergum Naaman: quem cùm vidisset ille currentem ad se, desiliit de curru in occursum ej⁹, & ait; Recténe sunt omnia?
22 Et ille ait, Rectè: dominus meus misit me ad te, dicens; Modò venerunt ad me duo adolescentes de monte Ephraim, ex filiis prophetarum: da eis talentum argenti, & vestes mutatorias duplices.

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἐθυμώθη Ναιμὰν καὶ ἀπῆλθε, καὶ (π) εἶπεν, Ἰδοὺ εἶπον, Πρὸς μὲ πάντως ἐξελεύσεται καὶ στήσεται, καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι (ρ) Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον,
12 καὶ (σ) ἀποσυνάξει τὸ λεπρόν. Οὐχὶ (τ) ἀγαθὸς Ἀβανὰ καὶ Φαρφὰρ ποταμοὶ Δαμασκοῦ, ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα Ἰσραήλ; (υ) οὐχὶ πορευθεὶς λούσομαι ἐν αὐτοῖς, καὶ καθαρισθή-
13 σομαι; καὶ ἐξέκλινε καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ. Καὶ ἤγγισαν οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς (φ) αὐτόν, Μέγαν λόγον ἐλάλησεν ὁ προφήτης πρὸς σέ· οὐχὶ (χ) ποιήσεις; καὶ ὅτι εἶπε
14 πρὸς σέ, Λοῦσαι καὶ καθαρίσθητι. Καὶ κατέβη Ναιμὰν καὶ ἐβαπτίσατο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἑπτάκις κατὰ τὸ ῥῆμα (ψ) Ἐλισαιέ. καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σὰρξ αὐτοῦ ὡς σὰρξ παιδαρίου μικροῦ, καὶ
15 ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς (ω) Ἐλισαιὲ αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη (α) ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι οὐκ ἔστι Θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ νῦν λάβε τὴν (β)
16 εὐλογίαν παρὰ τοῦ δούλου σου. Καὶ εἶπεν (γ) Ἐλισαιέ, Ζῇ κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ λήψομαι. καὶ (δ) παρεβιάσατο αὐ-
17 τὸν λαβεῖν, καὶ ἠπείθησε. Καὶ εἶπε Ναιμάν, Καὶ εἰ μή, δοθήτω δὴ τῷ δούλῳ σου (ε) γόμος ζεῦγος ἡμιόνων, ὅτι οὐ ποιήσει ἔτι ὁ δοῦλός σου ὁλοκαύτωμα καὶ (ζ) θυσίασμα θεοῖς ἑτέ-
18 ροις ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ τῷ ῥήματι τούτῳ. Καὶ ἱλάσεται κύριος τῷ δούλῳ σου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου εἰς οἶκον (η) Ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ· καὶ αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χειρός μου, καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ (θ) Ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ Ῥεμμάν· καὶ ἱλάσεται δὴ κύριος τῷ δούλῳ
19 σου ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Καὶ εἶπεν (ι) Ἐλισαιὲ πρὸς Ναιμάν, Δεῦρο εἰς εἰρήνην. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' (κ) αὐτοῦ εἰς δεβραθὰ τῆς γῆς.
20 Καὶ εἶπε Γιεζὶ τὸ παιδάριον (λ) Ἐλισαιέ, Ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τοῦ Ναιμὰν τοῦ Σύρου τούτου, τοῦ μὴ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ (μ) ἃ ἐνήνοχε· ζῇ κύριος, ὅτι εἰ μὴ δραμοῦμαι ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ λήψομαι (ν) ἀπ' αὐ-
21 τοῦ τι. Καὶ ἐδίωξε Γιεζὶ ὀπίσω τοῦ Ναιμάν. καὶ εἶδεν αὐτὸν Ναιμὰν (ξ) τρέχοντα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν (ο) ἀπὸ τοῦ ἅρμα-
22 τος εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Εἰρήνη· ὁ κύριός μου (π) ἀπέστειλέ με, λέγων, Ἰδοὺ νῦν ἦλθον πρὸς μὲ δύο παιδάρια ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν· δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς.

11 *Et indignat⁹ est Naaman, et abiit, & dixit, Ecce dixi; Ad me omnino egredietur, & stabit, & invocabit in nomine Dei sui, & imponet manum suam super lo-*
12 *cum, & curabit lepram. Nónne boni Abana, & Pharphar fluvii Damasci, (t) super omnes aquas Israel? Nónne vadens lavabor in eis, & mundabor? Et*
13 *declinavit, & abiit in furore. Et accesserunt pueri ejus, & locuti sunt ad eum; (k) Magnum verbum locutus est propheta ad te; nónne facies? Etiam quia dixit*
14 *ad te; Lavare, & mundaberis? Et descendit Naaman: & mersit se in Jordane septies juxta verbum (l) Elisæe. Et revertit caro ejus sicut caro pueri parvi: & mundat⁹ est.*
15 *Et revertit ad Elisæe, ipse, & universa castra ejus: & venit, & stetit coram eo, & dixit; Ecce novi, quia non est Deus in omni terra, nisi in Israel. Et nunc accipe benedictionem à servo tuo.*
16 *Et dixit Elisæe; Vivit Dominus, cui astiti coram eo, si accipiam. Et urgebat eum accipere: & recusavit. Et dixit Naaman, Et si*
17 *non; detur, quæso, servo tuo onus (m) par mulorum, quoniam non faciet ultrà servus tuus holocaustoma, & sacrificium diis alienis, sed (n) Domino verbo hoc. Et pro-*
18 *pitiabitur Dominus servo tuo, in ingrediendo dominum meum in domum Rhemman ad adorandum ibi, & ipse requiescet super manum meam, & adorabo in domo Rhemman, dum ipse adorat in domo Rhemman: Et propitiabitur nunc Dominus servo tuo in verbo hoc. Et dixit Elisæe ad*
19 *Naaman; Vade in pace. Et abiit ab eo (o) in Debratha terra. Et*
20 *dixit Giezi puer Elisæe, Ecce pepercit Dominus meus ipsi Naaman Syro huic, non accipiendo de manu ejus, quæ attulit. Vivit Dominus, nisi curram post eum, & accipiam ab eo aliquid. Et post-*
21 *quutus est Giezi post Naaman. Et vidit eum Naaman, currentem post se: & conversus est de curru in occursum ejus. Et dixit, (p)*
22 *Pax: dominus meus misit me, dicens; Ecce nunc venerunt ad me duo pueri è monte Ephraim de filiis prophetarum. Da, quæso, eis talentum argenti, & duas mutatorias stolas.*

MS. A. (π) εἶπεν, * Πρὸς μὲ (ρ) κυρίου αὐτοῦ, (σ) συνάξει (τ) ἀγαθοὶ Ναεβανὰ καὶ (υ) οὐ (φ) αὐτόν, Πάτερ, μέγαν (χ) ποιήσεις; ὅτι (ψ) Ἐλισαιέ. (ω) Ἐλισαιὲ (α) εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, * Ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα (β) εὐλογίαν τοῦ (γ) Ἐλισαιέ, (δ) παρεβιάσατο λαβεῖν, (ε) γόμος ζεύγους ἡμιόνων ἀπὸ τῆς γῆς, ὅτι (ζ) θυσίαν (η) Ῥεμμὰθ προσκυνῆσαι αὐτόν· καὶ ἐπαναπαύσεται ἐπὶ (θ) Ῥεμμάν· καὶ ἱλασθήσεται δὴ (ι) Ἐλισαιὲ (κ) αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γῆς Ἰσραήλ. Καὶ (λ) Ἐλισαιέ, (μ) ὃν (ν) παρ' αὐτοῦ (ξ) ὀπίσω τρέχοντα αὐτοῦ, (ο) εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ἅρματος. Καὶ (π) ἀπέστειλεν πρὸς σέ, λέγων, Νῦν τοῦτο ἦλθον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וּרְגִיז נַעֲמָן וַאֲזַל וַאֲמַר הָא הֲוֵיתִי אָמַר דִּלְוָתִי יִפּוֹק מִפַּק וִיקוּם וִיצַלֵּי בִּשְׁמָא דַּייָ אֱלָהֵיהּ וִירִים יְדֵיהּ עַל אֲתַר מַחְתָּא וְיִתָּסֵי סְגִירוּתָא׃
12 הֲלָא טָבִין אֲמָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרֵי דַּמֶּשֶׂק מִכֹּל מֵי אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל הֲלָא אֶטְבּוֹל בְּהוֹן וְאֶתְּסֵי וְאִתְפְּנֵי וַאֲזַל בִּרְגַז׃
13 וּקְרִיבוּ עַבְדוֹהִי וּמַלִּילוּ עִמֵּיהּ וַאֲמָרוּ רִבּוֹנִי אִלּוּ פִּתְגָמָא רַבָּא נְבִיָּא מַלִּיל עִמָּךְ הֲלָא תַּעְבֵּיד וְאַף אֲרֵי אֲמַר לָךְ טְבוֹל וְאִתְּסֵי׃
14 וּנְחַת וּטְבַל בְּיַרְדְּנָא שְׁבַע זִמְנִין כְּפִתְגָמָא נְבִיָּא דַּייָ וְתָב בִּסְרֵיהּ כִּבְסַר יְנִיק זְעֵיר וְאִתְּסֵי׃
15 וְתָב לְוָת נְבִיָּא דַּייָ הוּא וְכָל מַשְׁרִיתֵיהּ וַאֲתָא וְקָם קֳדָמוֹהִי וַאֲמַר הָא כְעַן יְדַעִית אֲרֵי לֵית אֱלָהָא קַיָּם בְּכָל אַרְעָא אֱלָהֵן בְּיִשְׂרָאֵל וּכְעַן קַבֵּיל קֻרְבַּנְתָּא מִן עַבְדָּךְ׃
16 וַאֲמַר קַיָּם הוּא יְיָ דִּי מְשַׁמֵּשְׁנָא קֳדָמוֹהִי אִם אֲקַבֵּיל וְאַתְקֵיף בֵּיהּ לְקַבָּלָא וְלָא אֲבָא׃
17 וַאֲמַר נַעֲמָן וְלָא יִתְיְהֵב כְּעַן לְעַבְדָּךְ טְעוֹן זוּג כּוֹדַנְוָן מֵעֲפַר אַרְעָא אֲרֵי לָא יַעְבֵּיד עוֹד עַבְדָּךְ עֲלָוָן וְנִכְסַת קוּדְשִׁין לְטָעֲוַת עַמְמַיָּא אֱלָהֵן לִשְׁמָא דַּייָ׃
18 לְפִתְגָמָא הָדֵין יִשְׁבּוֹק יְיָ לְעַבְדָּךְ בְּמֵיעַל רִבּוֹנִי לְבֵית רִמּוֹן לְמִסְגַּד תַּמָּן וְהוּא סְמִיךְ עַל יְדִי וְאֶסְגּוֹד בֵּית רִמּוֹן בְּמִסְגְּדִי בֵּית רִמּוֹן יִשְׁבּוֹק יְיָ לְעַבְדָּךְ בְּפִתְגָמָא הָדֵין׃
19 וַאֲמַר לֵיהּ אֱזֵיל לִשְׁלָם וַאֲזַל מִלְוָתֵיהּ כְּרוּב אַרְעָא׃
20 וַאֲמַר גֵּחֲזִי תַּלְמִידָא דֶּאֱלִישָׁע נְבִיָּא דַּייָ הָא מְנַע רִבּוֹנִי יָת נַעֲמָן אֲרַמָּאָה הָדֵין מִלְּקַבָּלָא מִנֵּיהּ יָת דְּאַיְתִי קַיָּם הוּא יְיָ אֱלָהֵן אֶרְהוֹט בָּתְרוֹהִי וְאֶסַּב מִנֵּיהּ מִדַּעַם׃
21 וּרְדַף גֵּחֲזִי בָּתַר נַעֲמָן וַחֲזָא נַעֲמָן גַּבְרָא דְּרָהֵיט בָּתְרוֹהִי וְאִתְרְכִין מִן רְתִיכָא לִקְדָמוּתֵיהּ וַאֲמַר הֲשְׁלָם׃
22 וַאֲמַר שְׁלָם רִבּוֹנִי שַׁלְחַנִי לְמֵימַר הָא כְעַן דֵּין אֲתוֹ לְוָתִי תְּרֵין עוּלֵימִין מִטּוּרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם מִתַּלְמִידֵי נְבִיַּיָּא הַב כְּעַן לְהוֹן כַּכְּרָא דִּכְסַף וְתַרְתֵּין אִצְטְלָוָן דִּלְבוּשָׁא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

11 Et indignatus est Naghaman, & abiit, dixitque: Ecce dicebam quòd ad me exiret excundo, & staret & oraret in nomine Dñi Dei sui; & levaret
12 manum suam super locum plagæ meæ, & sanaretur lepra. Nónne meliores sunt Amanah & Parpar fluvii Dammeseq omnibus aquis terræ Israel? nunquid si intinxero me in illis, sanabor? & conversus abiit cum indi-
13 gnatione. Et accesserunt servi ejus, & locuti sunt cum illo & dixerunt: Domine mi, si fortè rem magnam propheta locutus fuisset tecum, nónne
14 fecisses? quanto magis quod dixit tibi: Intinge te, & sanaberis? Et descendit & intinxit se in Jardena septem vicibus, juxta verbum prophetæ
15 Dñi; & rediit caro ejus sicut caro pueruli parvi, & sanatus est. Et rediit ad prophetam Dñi ipse & omnis exercit⁹ ejus, & venit & stetit ante illum & dixit: Ecce nunc cognovi quòd non est De⁹ manens in omni terra, nisi in
16 Israel: & nunc suscipe quæso oblationem à servo tuo. Et dixit: Permanet ipse Dñs ante quem ministro, si accepero: & urgebat eum ut caperet; sed
17 noluit. Et dixit Naghaman: Et nónne dabitur quæso servo tuo onus paris mulorum de pulvere terræ? quia non faciet ultra servus tuus holocaustum
18 & sacrificium Erroribus gentium, sed nomini Dñi. In re hac ignoscat Dñs servo tuo, cùm intrabit dominus meus in domum Rimon ut adoret ibi, &
19 ipse innixus fuerit super manum meam; & incurvavero me domo Rimon, incurvãte me domo Rimon ignoscat Dñs servo tuo in re ista. Et dixit
20 illi; Vade in pace: & abiit ab eo milliare terræ. Et dixit Gehhazi discipulus Elisagh prophetæ Dñi: Ecce abstinuit dominus meus à Naghaman Aramæo isto accipere quæ attulerat; permanet ipse Dñs, nisi cucurrero post il-
21 lum, ut accipiam ab illo aliquid. Et secutus est Gehhazi post Naghaman, & vidit Naghaman virum currentem post se, & dejecit se de curru in oc-
22 cursum ejus: & dixit, Num pax est? Et dixit; Pax: dñs meus misit me dicendo: Ecce tempore hoc venerunt ad me duo adolescentes de monte dom⁹ Ephraim è discipulis prophetarum; da quæso illis talentum argenti & duas mutatorias vestes.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

[illegible]

* Iratus est Naaman, & abiens dicebat, Ego 11
dicebam, Procul dubiò egredietur ad me, &
stans invocabit nomen Domini Dei sui, mo-
tabitque manum suam super locum, & sana-
bor à lepra. Annon præstant Amnan & Phar- 12
phar fluvii Damasci omnibus aquis Israelis?
ibo me lavatum in eis, & mundabor: versus
itaque abibat indignabundus. Accedentes au- 13
tem servi ejus, dixerunt ei, Domine noster, si
rem arduam dixisset tibi propheta, exequi
eam oporteret: verùm ecce rem levem tibi
dixit, Vade, lava te, & mundare. Abiit ergò, 14
lavitque se in Jordane septies, juxta sermo-
nem prophetæ Dei; & restituta est caro ejus
ut caro pueri parvi, & mundatus est. Tum 15
reversus ad prophetam Dei ipse cum omni-
bus copiis suis, venit, stetitque ante eum,
& ait; Nunc sanè cognovi quòd non sit De-
us in tota terra, nisi in Israele. Jam verò ac-
cipe benedictionem istam à servo tuo. Dixit 16
Elisæus, Vivat Dominus ante quem sto, non
sum accepturus: & efflagitavit ab eo ut ac-
ciperet, sed noluit. Dixit ad eum Naaman, 17
Quandoquidem non vis, detur servo tuo de
terra ista onus duorum mulorum: quoniam
non est imposterum facturus servus tuus ho-
locausta & sacrificia alii deo, præterquam
Domino. Hac in re condonabitne Dominus 18
servo tuo? quum ingressus fuerit dominus me-
us phanum Remmonis ut illic adoret, (is enim
innititur manibus meis) & in phano Remmo-
nis adoravero? cùm adoravero in phano
Remmonis, condonabitne Dñs servo tuo hac
in re? Ait illi, Vade in pace. Cúmq; profect° 19
esset ab eo circiter stadium terræ, Dixit Gahzi 20
discipulus Elisæi prophetæ Dei, Ecce peper-
cit domin° meus Naamani Adumæo, quò mi-
nùs acciperet ab eo quod attulerat: vivat
Dominus, curram post eum, & accipiam ali-
quid ab eo. Cucurrit itaque Gahzi post Na- 21
amanem: quem videns Naaman post se cur-
rentem, descendit è curru obviàm illi, & dixit
ei, Pacificéne venis? Ait ille, Pacificé: do- 22
minus meus mittit me, dicitque; Modò vene-
runt ad me duo viri de monte Aphrem ex fi-
liis prophetarum: da eis talentum argenti,
& duo paria vestium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* et ligavit duo quintalia in sportis duabus,

* Indignatus Naaman discessit, ac dicebat; 11
Annon poterat foras ad me prodire, &
stans deprecari per nomen Dei, Dei sui,
suáque manu mo bi locum indicare, et le-
pram curare? Annon Barda & Thaura 12
flumina Damasci meliora sunt omnibus a-
quis regionis Israeliticæ? equidem in iis
lavabor, & curabor: sic conversus abibat
iratus. Sed accedentes ad eum servi ejus, 13
alloquuti sunt eum, et dixerunt ei; O do-
mine noster, num rem difficilem tibi dixit
propheta, cujus executio ardua sit apud te?
at verò tibi dixit, Lavare, & curaberis.
Abiit itaque, lavitque se in Jordane se- 14
ptem vicibus, quemadmodum dixerat pro-
pheta Dei; & redintegrata est caro ejus
ut caro parvi pueri, et sanatus est. Quarè 15
ad præsentiam prophetæ Dei reversus unà
cum universo comitatu suo, stetit erectus
coram eo, et ait; Hodiè cognovi nullum
esse in terra Deum potentem, præter Deum,
Deum Israelis. Nunc ergò accipe munus
expiatorium de manu servi tui. Dixit 16
ille, Per Deum sempiternum nihil accipi-
am: & quamvis institisset apud eum ut
acciperet, non tamen acquievit ei. Dixit 17
ad eum Naaman interrogans, Permitte sis
modò servo tuo asportare ex hujus terræ
pulvere quantum ferre possunt duo muli?
non enim facturus est posthac servus tuus
holocaustum neque victimam in sacrifici-
um idolis gentium, sed soli Deo. Num 18
rem quam proposui, condonaturus est Deus
servo tuo? Num si ego, quum ascenderit
dominus meus in ædem Remmonis ad ado-
randum ibi, innixus manui meæ, ego in-
quam deinde adoravero in æde Remmonis
in facello meo; num condonabit De° ser-
vo tuo quod proposui? Ait illi, Vade in 19
pace: et discessit à conspectu illius. Cúmq;
in itinere suo per illam regionem proces-
sisset, Miratus Gahzi discipulus Elisæi 20
prophetæ Dei, dixit; Quomodò continuit
se dominus meus ab accipiendo quod at-
tulit Naaman Aramæus? per Deum sem-
piternum curram post eum, ut aliquid ac-
cipiam ab eo. Cucurrit ergò Gahzi post 21
Naamanem: vidénsq; Naaman hominem
post se currentem, exiliit è curru suo, et ait
illi, Aliòne consilio quàm bono et salubri?
Bono, inquit: misit me dominus meus ad 22
te, dicens; Pervenerunt ad me modò duo
juvenes è monte Ephraim ex discipulis
prophetarum, Da quæso eis ex argento
quintale, et ex vestibus duas stolas. Dixit
Naaman, Rogo te ut grata habeas & acci-
pias duo quintalia, instititque apud eum;
necnon stolas duas è vestibus.

מלכים ב : ו

ligavit & :eum in rupit & :duo talenta accipe ,Velis ,Nahaman Dixitque
23 ויאמר נעמן הואל קח ככרים ויפרץ־בו ויצר
,vestimenta mutatoria duo & ,marsupiis duobus in argenti talenta duo
ככרים כסף בשני חרטים ושתי חלפות בגדים
ad venit Et .ejus facies ad portaverunt &,suos pueros duos ad dedit &
24 ויתן אל־שני נעריו וישאו לפניו: ויבא אל־
dimisit & :domo in commendavit &,eorum manu de tulit &,editum locum
העפל ויקח מידם ויפקד בבית וישלח את־
:suum dominum ad stetit & ,est ingressus ipse Et .abierunt & ,viros
25 האנשים וילכו: והוא־בא ויעמד אל־אדניו
tuus servus ivit Non :dixit & ?Ghechazi Unde :Elisaah eum ad dixitque
ויאמר אליו אלישע מאן גחזי ויאמר לא־הלך עבדך
se vertit cum ,abiit meum cor Non :eum ad Dixitque .illuc & ,huc
26 אנה ואנה: ויאמר אליו לא־לבי הלך כאשר הפך־
,pecuniam accipiendum ad tempus an tui occursum in suo curru desuper vir
איש מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת את־הכסף
,servos & ,bovem & ,pecus & ,vineas & ,oliveta & ?vestes accipiendum ad &
ולקחת בגדים וזיתים וכרמים וצאן ובקר ועבדים
tuo semine in & ,te in adhærebit Nahaman lepra Et ?ancillas &
27 ושפחות: וצרעת נעמן תדבק־בך ובזרעך
.nix sicut leprosus ejus faciebus à est egressus & :seculum in
לעולם ויצא מלפניו מצרע כשלג:

CAP. VI. ו

locus nunc Ecce :Elisaah ad prophetarum filii dixerunt Et
1 ויאמרו בני־הנביאים אל־אלישע הנה־נא המקום
Ibimus .nobis à angustus tuas facies ad ibi habitantes nos quo
2 אשר אנחנו ישבים שם לפניך צר ממנו: נלכה־
faciemus & ,unum tignum vir inde capiemus &,Jarden ad usq; nunc
נא עד־הירדן ונקחה משם איש קורה אחת ונעשה־
Dixitque .Ite ;dixit & tibi habitandum ad locum ibi nobis
3 לנו שם מקום לשבת שם ויאמר לכו: ויאמר
abiit Et.veniam Ego ;dixit & :tuis servis cum ito & ,nunc Velis :unus
4 האחד הואל נא ולך את־עבדיך ויאמר אני אלך: וילך
uno ,fuit Et .ligna cædebant & ,Jarden ad venerunt & :eis cum
5 אתם ויבאו הירדנה ויגזרו העצים: ויהי האחד
,clamavit & :aquas in cecidit ferrum & ,trabem faciente cadere
מפיל הקורה ואת־הברזל נפל אל־המים ויצעק
vir Dixitque :petitum ipsum & ,mi domine Ahah :dixit &
6 ויאמר אהה אדני והוא שאול: ויאמר איש־
,lignum præciditque :locum ei ostendit & ?cecidit Ubi :Dei
האלהים אנה נפל ויראהו את־המקום ויקצב־עץ
tibi Leva ,dixit Et .ferrum fecit supernatare & ,illuc projecit &
7 וישלך־שמה ויצף הברזל: ויאמר הרם לך
pugnans erat Aram rex Et .illud tulit &,suam manum extendit &
8 וישלח ידו ויקחהו: ומלך ארם היה נלחם
absconditio loco In :dicendo ,suos servos ad est consiliatus &:Israel cum
בישראל ויועץ אל־עבדיו לאמר אל־מקום פלני
regem ad Dei vir misit Et .mea castrametatio incelebri
9 אלמני תחנתי: וישלח איש האלהים אל־מלך
illuc quia :illum locum ad transeundo à te Observa :dicendo ,Israel
ישראל לאמר השמר מעבר המקום הזה כי־שם
quem locum ad Israel rex misit Et .descendentes Aram
10 ארם נחתים: וישלח מלך ישראל אל־המקום אשר
,semel non ,ibi se observavit &,eũ monuerat & ,Dei vir ei dixerat
אמר־לו איש־האלהים והזהירה ונשמר־שם לא אחת
verbo super Aram regis cor est conturbatum Et .secundò neque
11 ולא שתים: ויסער לב מלך־ארם על־הדבר
indicabitis Nonne :eos ad ait & ,suos servos ad clamavit & ,hoc
הזה ויקרא אל־עבדיו ויאמר אליהם הלוא תגידו
?Israel regem ad nobis qui ex quis mihi
לי מי משלנו אל־מלך ישראל:

Versio VULG. LAT.

23 Dixitque Naaman, Melius est
ut accipias duo talenta. Et co-
ëgit eum, ligavitq; duo talenta
argenti in duobus saccis, &
duplicia vestimenta, & impo-
suit duobus pueris suis, qui &
24 portaverunt coram eo. Cúm-
que venisset jam vesperi, tulit
de manu eorum, & reposuit
in domo, dimisitque viros, &
25 abierunt. Ipse autem ingress⁹,
stetit corã domino suo. Et di-
xit Eliseus, Unde venis Giezi?
Qui respondit, Non ivit serv⁹
26 tuus quoquã. At ille ait; Nón-
ne cor meum in præsenti erat,
quando reversus est homo de
curru suo in occursum tui?
Nunc igitur accepisti argen-
tũ, & accepisti vestes, ut emas
oliveta, & vineas, & oves, &
boves, & servos, & ancillas.
27 Sed & lepra Naaman adhære-
bit tibi, & semini tuo, usque
in sempiternum. Et egressus
est ab eo leprosus quasi nix.

CAP. VI.

1 Dixerunt autẽ filii prophe-
tarum ad Eliseum; Ecce locus,
in quo habitamus coram te,
2 angustus est nobis. Eamus us-
que ad Jordanem, & tollant
singuli de sylva materias sin-
gulas, ut ædificemus nobis ibi
locum ad habitandum. Qui di-
3 xit, Ite. Et ait unus ex illis,
Veni ergò & tu cum servis
4 tuis. Respondit, Ego veniã. Et
abiit cum eis. Cúmq; venissent
ad Jordanem, cædebant ligna.
5 Accidit autẽ, ut cùm unus ma-
teriam succidisset, caderet fer-
rum securis in aquam: excla-
mavitque ille, & ait; Heu heu
heu, domine mi, & hoc ipsum
6 mutuò acceperam. Dixit autẽ
homo Dei, Ubi cecidit? At ille
monstravit ei locum. Præcidit
ergò lignum, & misit illuc: na-
7 tavitque ferrum. Et ait, Tol-
le. Qui extendit manum, & tu-
8 lit illud. Rex autem Syriæ pu-
gnabat contra Israel, consili-
úmq; iniit cum servis suis, di-
cens; In loco illo et illo pona-
9 mus insidias. Misit itaq; vir Dei
ad regem Israel, dicens; Cave
ne transeas in locũ illum: quia
10 ibi Syri in insidiis sunt. Misit
itaque rex Israel ad locum quẽ
dixerat ei vir Dei, & præoccu-
pavit eum, & observavit se ibi
11 non semel neque bis. Con-
turbatúmque est cor regis Sy-
riæ pro hac re: & convocatis
servis suis, ait; Quarè non in-
dicatis mihi quis proditor mei
sit apud regem Israel?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ (ρ) εἶπε, Λάβε διτάλαντον ἀργυρίου. καὶ
ἔλαβε δύο τάλαντα ἀργυρίου ἐν δυσὶ θυλά-
κοις, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς, καὶ ἔδωκεν
ἐπὶ δύο παιδάρια αὐτοῦ, καὶ ἦραν ἔμπροσθεν
24 αὐτοῦ. Καὶ (σ) ἦλθεν εἰς τὸ σκοτεινὸν, καὶ ἔλα-
βεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ παρέθετο ἐν οἴκῳ,
25 καὶ ἐξαπέστειλε τοὺς (τ) ἄνδρας. Καὶ αὐ-
τὸς εἰσῆλθε, καὶ παρειστήκει πρὸς τὸν κύριον
αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (υ) Ἐλισαιὲ, Πό-
θεν Γιεζί; καὶ εἶπε Γιεζὶ, Οὐ πεπόρευται ὁ
26 δοῦλός σου ἔνθα καὶ ἔνθα. Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τὸν Ἐλισαιὲ, Οὐχὶ ἡ καρδία μου (φ) ἐπορεύ-
θη μετὰ σοῦ ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἅρ-
ματος (χ) εἰς συνάντησίν σοι; καὶ νῦν ἔλα-
βες τὸ ἀργύριον, καὶ νῦν ἔλαβες (ψ) τὰ ἱμά-
τια, καὶ (ω) ἐλαιῶνας καὶ ἀμπελῶνας καὶ πρόβα-
27 τα καὶ βόας καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας. Καὶ ἡ
λέπρα Ναιμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ
σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ (α)
προσώπου αὐτοῦ λελεπρωμένος ὡσεὶ χιών.

Et dixit, Accipe duplex talen- 23
tum argenti. Et accepit duo ta-
lenta argenti in duobus marsupiis,
& duas mutatorias stolas, &
dedit super duos pueros suos: et
tulerunt ante eum. Et venit in
tenebrosum, & sumpsit de manu 24
eorum, et deposuit in domo, &
dimisit viros. Et ipse intravit, et
astitit apud dominum suum. Et 25
dixit ad eum Elisæe, unde Giezi?
Et dixit Giezi, Non ivit servus
tuus huc, & huc. Et dixit ad e-
um Elisæe, Nonne cor meum ivit 26
tecum, quando (q) conversus est
vir de curru in obviam tibi? Et
nunc accepisti argentum, & nunc
accepisti (r) vestimenta, & olive-
ta, & vineta, & oves, & boves,
& pueros, & ancillas: Et lepra
Neman adhærebit in te, & in se- 27
mine tuo in seculum. Et egressus
est à facie ejus leprosus tanquam
nix.

MS.A. (ρ) εἶπεν Ναιμὰν, Οὐκοῦν, λάβε διτάλαντον ἀργυρίου. καὶ ἐβιά-
σατο αὐτόν. καὶ ἔλαβεν διτάλαντον ἀργυρίου (σ) ἦλθαν (τ) ἄνδρας, καὶ
ἐπορεύθησαν. Καὶ αὐτὸς (υ) Ἐλισαιὲ † Ἐλισαιέ, (φ) ἐπορεύθη ὅτε (χ) εἰς
συνάντησίν σου; καὶ (ψ) καὶ τὰ (ω) ἐλαιῶνα καὶ ἀμπελῶνα (α) τοῦ προσώπου

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 ΚΑὶ εἶπον (α) υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς (β)
Ἐλισαιὲ, Ἰδοὺ δὴ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰ-
2 κοῦμεν ἐνώπιόν σου στενὸς ἀφ᾽ ἡμῶν. Πορευθῶ-
μεν δὴ ἕως τοῦ Ἰορδάνου, καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν
(γ) ἀνὴρ εἷς δοκὸν μίαν, καὶ ποιήσωμεν ἑαυ-
3 τοῖς ἐκεῖ τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ. καὶ εἶπε, Δεῦτε. Καὶ
εἶπεν ὁ (δ) εἷς ἐπιεικῶς, Δεῦρο μετὰ τῶν δούλων
4 σου. (ε) καὶ εἶπεν, Ἐγὼ πορεύσομαι. Καὶ ἐπο-
ρεύθη μετ᾽ αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὸν Ἰορδάνην,
5 καὶ ἔτεμνον τὰ ξύλα. Καὶ ἰδοὺ ὁ εἷς (ζ) κατα-
βάλλων τὴν δοκὸν, καὶ τὸ σιδήριον ἐξέπεσεν
εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ (η) ἐβόησεν, Ὦ κύριε, καὶ αὐ-
6 τὸ κεκρυμμένον. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ
Θεοῦ, Ποῦ ἔπεσε; καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον.
καὶ ἀπέκνισε ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ, καὶ ἐπε-
7 πόλασε τὸ (θ) σιδήριον. Καὶ εἴρηκεν, Ὕψω-
σον σεαυτῷ. καὶ ἐξέτεινε τὴν (ι) χεῖρα, καὶ ἔλα-
8 βεν αὐτό. (ι) Καὶ ὁ βασιλεὺς Συρίας ἦν
πολεμῶν (κ) ἐν Ἰσραήλ. καὶ ἐβουλεύσατο
πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, λέγων, Εἰς τὸν τό-
9 πον τὸν δε τινὰ ἐλμωνὶ παρεμβαλῶ. Καὶ
ἀπέστειλεν (λ) Ἐλισαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσ-
ραὴλ, λέγων, Φύλαξαι μὴ παρελθεῖν ἐν τῷ
τόπῳ τούτῳ, (μ) ὅτι ἐκεῖ Συρία κέκρυπται.
10 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸν τό-
πον ὃν εἶπεν αὐτῷ (ν) Ἐλισαιὲ, καὶ ἐφυλά-
11 ξατο ἐκεῖθεν οὐ μίαν (ξ) οὐδὲ δύο. Καὶ ἐξε-
κινήθη ἡ ψυχὴ βασιλέως Συρίας περὶ τοῦ λό-
γου τούτου· καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ
εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Οὐκ ἀναγγελεῖτέ μοι τίς
προδίδωσί με βασιλεῖ Ἰσραήλ;

CAP. VI.

ET dixerunt filii prophetarũ 1
ad Elisæe; Ecce nunc locus, in
quo nos habitamus coram te, an-
gustus à nobis. Eamus nunc usq; 2
ad Jordanem, & capiamus inde,
vir unus trabem unam, & facia-
mus nobis ipsis (a) ibi ad habitan-
dum ibi. Et dixit, Vadite. Et di- 3
xit unus (b) leniter, Veni cum ser-
vis tuis. Et dixit, Ego ibo. Et i- 4
vit cum eis; & venerunt ad Jor-
danem, & cædebant ligna. Et ec- 5
ce unus dejiciens trabem: & fer-
rum (c) cecidit in aquam. Et cla-
mavit, Heu, domine: & hoc (d)
absconditum. Et dixit homo Dei, 6
ubi cecidit? Et ostendit ei locum.
& amputavit lignum, & proje-
cit illuc: & enatavit ferrum. Et 7
dixit, (e) Eleva tibi. Et extendit
manum, & cepit illud. Et rex 8
Syriæ erat bellans in Israel: &
consultabat apud pueros suos, di-
cens; In loco isto quodam (f) El-
moni castrametabor. Et misit Eli- 9
sæe ad regem Israel, dicens; Ob-
serva non transire in locũ istum:
quoniam ibi Syria abscondita est.
Et misit rex Israel ad locum, 10
quem dixerat ei Elisæe: & obser-
vavit se inde non semel, neq; bis.
Et emota est anima regis Syriæ de 11
verbo hoc. Et vocavit pueros
suos, & dixit ad eos; Non an-
nunciabitis mihi, quis prodit me
regi Israel?

MS.A. (α) οἱ υἱοὶ (β) Ἐλισαιὲ, (γ) ἀνὴρ δοκὸν (δ) εἷς, * Δεῦρο ἐ-
πιεικῶς, δεῦρο μετὰ (ε) ὁ δὲ εἶπεν, (ζ) καταβάλλων (η) ἐβόησεν, καὶ εἶπεν, Ὦ
κύριε, † ἀπέκνιζεν (θ) σίδηρον. Καὶ εἶπεν, Ὕψωσον (ι) χεῖρα αὐτοῦ, καὶ (ι) Καὶ
βασιλεὺς (κ) ἐν * Ἰερουσαλήμ. (λ) Ἐλισαιὲ (μ) ὅτι Συρία ἐκεῖ κέκρυπται.
(ν) Ἐλισαιὲ, καὶ διεστείλατο αὐτῷ, καὶ ἐφυλάξατο (ξ) οὐ δύο.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 ואמר נעמן שרי סב תרתין ככרין ואתקיף ביה וצר תרתין ככרין דכסף בתרין פלדסין
24 ותרין אצטלין דלבושין ויהב לתרין עולימוהי ונסיבו קדמוהי: ועל לאתר כסי ונסיב
25 מידהון ופקד בביתא ושלח ית גבריא ואזלו: והוא אתא וקם קדם רבוניה ואמר ליה
26 אלישע מנן את אתי גחזי ואמר לא אזל עבדך לכא ולכא: ואמר ליה ברוח נבואה
אתחזיא לי כד אתהפיך גברא מעל רתיכיה לקדמותך השעא היא לך דנסבתא כספא
ונסבתא לבושיא וחשיבתא בלבך למקני זיתין וכרמין ועאן ותורין ועבדין ואמהן:
27 וסגירות נעמן תדבק בך ובבנך לעלם ונפק מן קדמוהי חור כתלגא:

ו

1 ואמרו תלמידי נביא לאלישע הא כען אתרא די אנחנא יתבין תמן קדמך עק לנא: ניזיל
2 כען עד ירדנא ונסב מתמן גבר כשורא חדא ונעביד לנא תמן אתרא למתב תמן ואמר
3 אזילו: ואמר חד שרי כען ואזיל עם עבדך ואמר אנא איזיל: ואזל עמהון ואתו לירדנא
4 וקצו אעיא: והוה חד מחי בשריתא ואשתליף ברזלא ונפל למיא וצוח ואמר בבעו
5 רבוני והוא משאל שאלתיה: ואמר נביא דיי אן נפל ואחזייה ית אתרא וקץ אעא
6 ורמא לתמן וקפא ברזלא: ואמר טול לך ואושיט ידיה ונסביה: ומלכא דארם הוה
7 מגיח קרבא בישראל ואתמליך בעבדוהי למימר לאתר כסי וטמיר יהי בית משרי:
8 ושלח נביא דיי לות מלכא דישראל למימר אסתמר מלמעבר אתרא הדין ארי תמן
9 אנש ארם כמן: ושלח מלכא דישראל לאתרא די אמר ליה נביא דיי ואזהריה ואסתמר
10 תמן לא חדא ומנא ולא תרתין ומנין: ואסתער לבא דמלכא דארם על פתגמא הדין
11 וקרא לעבדוהי ואמר להון הלא תחוון לי מן מדילנא גלי רזי למלכא דישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Naghaman: Age, sume duo talenta: & coegit eum, & ligavit 23
duo talenta argenti in duobus marsupiis, & duas mutatorias vestes, & de-
dit duobus adolescentib⁹ suis, & tollebant ante eum. Et intravit in locum 24
celatum, & accepit de manib⁹ eorum, & deposuit in domo; & dimisit vi-
ros, & profecti sunt. Et ipse venit & stetit ante dñm suum: & dixit illi 25
Elisagh: Unde tu venis Gehhazi? & dixit, Non ivit servus tuus huc aut 26
illuc. Et dixit illi: In spiritu prophetico indicatum est mihi, quando con-
vertit se vir de curru suo in occursum tuum: an hora [fuit] tibi ut accipe-
res argentum, & caperes vestes; & cogitares in corde tuo emere oliveta, &
vineas, & pecudes, & boves, & servos & ancillas? Lepra ergo Naghaman 27
adhærebit tibi & filiis tuis in seculum: & exiit à facie ejus albus sicut nix.

CAP. VI.

ET dixerunt discipuli prophetarum ad Elisagh: Ecce quæso locus, in 1
quo nos sedemus ante te, angust⁹ est nobis: Eamus quæso usq; ad Jardena, 2
& accipiamus indè quisq; tignum unum, & faciamus nobis ibi locum in
quo habitemus: & dixit, Ite. Et dixit unus: Acquiesce obsecro & veni 3
cum servis tuis: & dixit, Ego ibo. Et ivit cum illis: et venerunt ad Jar- 4
dena, et sciderunt ligna. Et fuit quodam percutiente tignum, exiliens fer- 5
rum, decidit in aquam: et clamavit et dixit, Obsecro dñe mi, & ipsum
postulando commodato acceperam. Et dixit propheta Dñi: Quò decidit? 6
et ostendit ei locum: et abscidit lignum et projecit illuc, et enatavit ferrum. 7
Et dixit, Tolle tibi: et extendit manum suam et accepit illud. Et rex Aram 8
iniit bellum in Israel, et consilium iniit cum servis suis dicendo: Loco
celato et abscondito erit statio castrorum *meorum*. Et misit propheta Do- 9
mini ad regem Israel, dicendo: Cave ne transeas locum illum, quia ibi
homines Aram sunt absconditi. Et misit rex Israel ad locum quem dixerat 10
illi propheta Domini, atq; monuerat illum: et cavit sibi illinc non una
vice nec duabus. Et turbatum est cor regis Aram propter rem istam, et 11
vocavit servos suos, et dixit illis: Nónne annunciabitis mihi quis ex no-
bis revelat arcana mea regi Israel?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Dixit Naaman, Obſecro te, accipe duo talen- 23
ta: & cùm urſiſſet eum, ligavit duo talenta
duobus linteis, & duo paria veſtium, deditq;
duobus ſervis ſuis, ut ferrent ante ipſum. Et 24
cùm veniſſent ad latibulū montis, accepit ab
eis, & repoſuit in domo *quadam*: deinde re-
miſit viros illos, & abierunt. Ipſe verò veni- 25
ens ſtetit coram domino ſuo: dixitque ad
eum Eliſæus, Unde Gahzi? Ait illi, Non ivit
ſervus tuus, nec huc nec illuc. Dixit ad eum, 26
Cor meum indicavit mihi cùm deſcendit vir
è curru ſuo obviàm tibi: eſtne tempus hoc
acquirendi tibi argentum, & acquirendi tibi
veſtes, oliveta, vineas, oves ac boves, ſervos
& ancillas? Lepra Naamanis adhæreat tibi & 27
ſemini tuo in perpetuum: ſic egreſſus eſt à
conſpectu ejus leproſus ſicut nix.

CAP. VI.

Dixerunt autem aſſeclæ prophetarum Eli- 1
ſæo, Locus iſte in quo coram te habitamus,
anguſtus eſt nobis. Ibimus ad Jordanem, & 2
præcidemus inde ſinguli trabem unam, & fa-
ciemus nobis locum ad habitandum illic:
qui dixit, Ite. Reſpondens autem unus ex 3
eis dixit; ſi lubeat, vade cum ſervis tuis. Re-
ſpondit, Ego abibo. Abiitque cum eis: & 4
venientes ad Jordanem præciderunt ligna.
Cúmque unus ex eis trabem dejiceret, cecidit 5
ferrum ejus in aquam: quapropter ejulans
dixit, Obſecro te domine mi: mutuò datum
fuerat ſervo tuo. Ait illi propheta Dei, *Quò 6
cecidit? qui cùm oſtendiſſet ei locum, præci-
dit ille lignum, & projecit illuc: & natavit
ferrum. Tum dixit, Tolle tuum: & ille ex- 7
tenſâ manu ſuâ accepit illud. Porrò rex Adum 8
bellum gerebat cum Iſraele, & conſilio cum
ſervis ſuis inito, dixit, In loco tali ponite in-
ſidias & abſcondimini. Miſit ergò propheta 9
Dei ad regem Iſraelis, & dixit illi, Cave ne
tranſeas locum iſtum, quoniam illic Adumæi
inſidiantur. Tum miſit rex Iſraelis ad locum 10
de quo dixerat ei propheta Dei, & monuerat
eum ut ſibi caveret ab eo loco, non ſemel, ne-
que bis. Turbatus eſt igitur animus regis 11
Adum hujus rei gratiâ: vocatíſque ſervis ſuis
dixit, Annon indicabitis mihi quis ex no-
ſtris ſit apud regem Iſraelis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * ووقع ذلك الى غلامين من غلمانه حملاها بين يديه * وجاء بهما الى موضع خفي واخفا
24 هما واخفاه هناك وصرف الرجال فولّيا منصرفين الى صاحبهما * ثم جاء وقام بين يدي سيده
25 فقال له اليسع من اين جئت الان يا جاحزي * فقال ما مضى عبدك هكذا ولا هكذا * فقال له
26 اليسع ان قلبي لم يسلبك علمت بروح النبوة وقت سقوط الرجل عن مركبه امامك
وعند ذلك اخذت الفضة واخذت لباسا واعتقدت في قلبك ان تقتني زيتونا وكروما وغنما
27 وبقرا وعبيدا واماء * وبرص نعمان يحل بك وتبرص ونسلك الى الابد * فخرج من بين يديه
ابيض كالثلج * الفصل السادس * وقالوا تلاميذ الانبياء لاليسع ان هذا
1 الموضع الذي نحن مقيمون فيه بحضرتك قد ضاق بنا * أتأذن لنا ان نمضي الى الاردن
2 وياخذ كل رجل منا سارية من هناك ونصنع لنا هناك موضعا لمقامنا * فقال لهم امضوا * فقال
3 احدهم ان رأيت ان تجي مع عبيدك * فقال انا اجي معكم * فمضى معهم * ووردوا الاردن وقطعوا
4 الخشب * وفيما احدهم يقطع سارية * فانخلع الفاس ووقع في الماء * فصاح وقال اجرني يا سيدي
5 انما هو عارية استعرته * فقال له رسول الله اين سقط * فاراه الموضع * فقطع عودا ورماه هناك
6 فطفى الحديدة * وقال له قد ارفع اليك * فمد يده واخذه * وان ملك ارام كان مناصبا بالمحاربة
7 لآل اسرائيل * وواطأ قومه قائلا لهم * ان من الراي ان نصير الى موضع نختفي فيه ونسلم
8 كمين * فوجه نبي الله الى ملك اسرائيل * يحفظ ان يجتاز بذلك الموضع * فان قوم ارام هناك
9 كمين * فوجه ملك الاسرائيليين الى اهل ذلك الموضع فينذرهم * ويحفظوا من الاجتياز
10 هناك لا مرة ولا اثنتين * فرجف قلب ملك ارام من هذا الحال * ودعى عبيده وقال لهم
11 من فينا يكشف سرنا لملك آل اسرائيل *

Deditque ea duobus juvenibus è juveni- 23
bus ſuis, ut ea portarent ante ipſum. Qui- 24
bus ad locum quendam ſecretum perdu-
ctis, accepit ea ab ipſis, ibique celavit; de-
inde remiſit viros illos, qui reverſi abie-
runt ad dominum ſuum: Tum veniens ſte- 25
tit coram domino ſuo. Dixit autem ad eū
Eliſæus, Unde veniſti modò O Gahzi? re-
ſpondit, Non ivit ſerv⁹ tuus huc nec illuc.
Ait ad eum Eliſæus, Nequaquam fidit tibi 26
cor meū: novi per ſpiritū prophetiæ tempus
quo exilijt vir ille è curru ſuo obviàm
tibi: præterea accepiſti argentum, & ac-
cepiſti veſtes, et animo tuo ratus es te poſ-
ſeſſurum oliveta, vineas, oves, & boves,
ſervos, & ancillas. Quapropter lepra 27
Naamanis te invadat, & lepram contra-
has tu ac ſemen tuum in æternum: egreſ-
ſúſque eſt è conſpectu ejus candidus ſic-
ut nix.

CAP. VI.

Dixerunt autem diſcipuli propheta- 1
rum ad Eliſæum, Locus iſte in quo nunc
degimus in præſentia tua, eſt nobis angu-
ſtus. Annon permittis nobis ut eamus ad 2
Jordanem, et accipiat inde quiſque noſtrū
trabem, faciamúſque nobis ibi locum ad
habitandum? Ait illis, Abite. Dixit qui- 3
dam ex eis, Si videatur, veni cum ſervis
tuis. Ait, Ego veniam vobiſcum. Abiit 4
itaque cum eis: & pervenientes ad Jor-
danem, ſecabant ligna. Dum autem qui- 5
dam illorum lignum ſecaret, effluxit ſe-
curis & incidit in aquam: proinde clama-
vit ac dixit, Opitulare mihi O domine mi,
eſt enim mutuum mihi commodatum. Ait 6
illi miſſus Dei, Quò cecidit? & cùm o-
ſtendiſſet ei locum, ſecuit lignum, & in-
jecit illuc: natavitque ferrum. Deinde 7
dixit illi, Emerſit jam ad te: & ille ma-
num extendens, arripuit illud. Præterea 8
rex Aram inſtructus ad bellum inferen-
dum Iſraelitis, conſilium inivit cum ſuis,
dicens eis; Ad rem videtur ut pergamus
ad locum quendam in quo obſcondamur
& lateamus in inſidiis. Miſit ergò pro- 9
pheta Dei ad regem Iſraelis, dicens; Ca-
veat ſibi ne tranſeat per locum illum, quo-
niam gens Aramæa illic inſidiatur. Mit- 10
titque rex Iſraelitarum ad incolas ejus
loci, monetque eos ut caveant ne tranſ-
eant illac, non ſemel neque bis. Perterrito 11
igitur corde regis Aram hanc ob rem, vo-
cavit ſervos ſuos, & ait illis; Quis eſt
inter nos qui ſecretum noſtrum revelet re-
gi Iſraelitarum?

Hebr.

Elisa:h sed ,rex mi domine Non : ejus servis è unus Dixitque
12 ויאמר אחד מעבדיו לוא אדני המלך כי־אלישע
verba Israel regi indicat ,Israel in qui ,propheta
הנביא אשר בישראל יגיד למלך ישראל את־הדברים
ubi videte & ,Ite : Dixitque .tui cubiculi penetrali in loqueris quæ
13 אשר תדבר בחדר משכבך: ויאמר לכו וראו איכה
.Dothan in Ecce : dicendo ,ei est Nunciatúq; .eū tollā & ,mittam & ;ipse
הוא ואשלח ואקחהו ויגד־לו לאמר הנה בדתן:
venerunt & : gravem exercitum & currum & ,equos Illuc Misitque
14 וישלח שמה סוסים ורכב וחיל כבד ויבאו
viri minister manicavit Et .civitatem super circundederunt & ,nocte
15 לילה ויקפו על־העיר: וישכם משרת איש
,civitatem circundans exercit⁹ ecce & :est egressus & ,surgendum ad Dei
האלהים לקום ויצא והנה־חיל סובב את־העיר
quomodo ,mi domine Ahah ;eum ad ejus puer dixitque :currus & ,equus &
וסוס ורכב ויאמר נערו אליו אהה אדני איכה
qui quàm ,nobiscum qui multi quia ,timeas Ne : dixit Et ?faciemus
16 נעשה: ויאמר אל־תירא כי רבים אשר אתנו מאשר
,ejus oculos nunc aperi Domine : ait & ,Elisaah oravit Et .eis cum
17 אותם: ויתפלל אלישע ויאמר יהוה פקח־נא את־עיניו
mons ecce & ,vidit & ,pueri oculos Dominus aperuit & : videat &
ויראה ויפקח יהוה את־עיני הנער וירא והנה ההר
descenderunt Et .Elisaah circuitus ignis currus & ,equis plenus
18 מלא סוסים ורכב אש סביבת אלישע: וירדו
nunc Percute : ait & ,Dominum ad Elisaah oravitque :eum ad
אליו ויתפלל אלישע אל־יהוה ויאמר הך־נא את־
verbum juxta cæcitatibus in eos percussit & : cæcitatibus in istam gentem
הגוי־הזה בסנורים ויכם בסנורים כדבר
hæc nec ,via hæc Non : Elisaah eos ad Dixitque .Elisaah
19 אלישע: ויאמר אלהם אלישע לא זה הדרך ולא זה
: quæritis quem virum ad vos deducam &,me post venite:civitas
העיר לכו אחרי ואוליכה אתכם אל־האיש אשר תבקשון
dixit & ,Someron eos intrare secundū ,fuit Et .Someron in eos duxit &
20 וילך אותם שמרונה: ויהי כבאם שמרון ויאמר
Domin⁹ aperuit &:videant & ,istorū oculos aperi Domine : Elisaah
אלישע יהוה פקח את־עיני־אלה ויראו ויפקח יהוה
rex Dixitque .Someron medio in ecce & ,viderunt &,eorum oculos
21 את־עיניהם ויראו והנה בתוך שמרון: ויאמר מלך־
percutiā percutiendo Num :eos ipsum videre secundum Elisaah ad Israel
ישראל אל־אלישע כראתו אותם האכה אכה
,tuo gladio in captivâsti quos num : percuties Non ,ait Et ?mi pater
22 אבי: ויאמר לא תכה האשר שבית בחרבך
,eorum facies ad aquam & ,panem pone ?percutiens tu ,tuo arcu in &
ובקשתך אתה מכה שים לחם ומים לפניהם
eis præparavit Et .suos dominos ad vadant & ,bibant & ,comedant &
23 ויאכלו וישתו וילכו אל־אדניהם: ויכרה להם
abierunt & ;eos dimisit & : biberunt & ,comederunt & ,magnum apparatū
כרה גדולה ויאכלו וישתו וישלחם וילכו
,Aram agmina ultrà addiderunt non & : suum dominum ad
אל־אדניהם ולא־יספו עוד גדודי ארם
congregavit & ,hæc post fuit Et .Israel terram in veniendum ad
24 לבוא בארץ ישראל: ויהי אחרי־כן ויקבץ
,ascendit & : sua castra omnia Aram rex Benhadad
בן־הדד מלך־ארם את־כל־מחנהו ויעל
: Someron in magna fames Fuitque .Someron super coarctavit &
25 ויצר על־שמרון: ויהי רעב גדול בשמרון
asini caput esse ad usque ,eam super coarctantes ecce &
והנה צרים עליה עד היות ראש־חמור
quinque in columbarum stercoris cabi quartum & ,argenteis octoginta in
בשמנים כסף ורבע הקב חרי־יונים בחמשה
.argenteis
כסף:

Versio VULG. LAT.

12 Dixitque unus servorum ejus;
Nequaquā, domine mi rex, sed
Eliseus propheta, qui est in Is-
rael, indicat regi Israel omnia
verba quæcunque locutus fue-
13 ris in conclavi tuo. Dixitque
eis; Ite, et videte ubi sit: ut mit-
tam, & capiam eum. Annunti-
averúntq; ei, dicentes; Ecce in
14 Dothan. Misit ergò illuc equos
& currus, & robur exercitûs:
qui cùm venissent nocte, cir-
15 cumdederunt civitatem. Con-
surgens autem diluculò mini-
ster viri Dei, egressus, vidit ex-
ercitum in circuitu civitatis, et
equos & currus: nuntiavítque
ei, dicens; Heu heu heu, domi-
16 ne mi, quid faciemus? At ille
respondit, Noli timere: plures
enim nobiscū sunt, quàm cum
17 illis. Cúmque orâsset Eliseus,
ait; Domine, aperi oculos hu-
jus, ut videat. Et aperuit Dñs
oculos pueri, & vidit: & ecce
mons plenus equorum, & cur-
ruum igneorum, in circuitu E-
18 lisei. Hostes verò descende-
runt ad eum: porrò Eliseus o-
ravit ad Dñm, dicens; Percute,
obsecro, genté hanc cæcitate.
Percussitque eos Dominus, ne
viderent, juxta verbum Elisei.
19 Dixit autem ad eos Eliseus;
Non est hæc via, neque ista est
civitas: sequimini me, & o-
stendam vobis virū qué quæ-
ritis. Duxit ergò eos in Sama-
20 riam: Cúmque ingressi fuis-
sent in Samariā, dixit Eliseus;
Domine, aperi oculos istorum,
ut videant. Aperuítque Dñs o-
culos eorum, & viderūt se esse
21 in medio Samariæ. Dixítque
rex Israel ad Eliseum, cùm vi-
disset eos; Numquid percuti-
22 am eos, pater mi? At ille ait,
Non percuties: neque enim
cepisti eos gladio & arcu tuo,
ut percutias: sed pone panem
& aquam coram eis, ut come-
dant & bibant, & vadant ad
23 dominū suum. Appositáque
est eis ciborum magna præpa-
ratio, & comederunt & bibe-
runt, & dimisit eos, abierúnt-
que ad dominum suum, & ul-
trà non venerunt latrones Sy-
24 riæ in terram Israel. Factū est
autem post hæc, congregavit
Benadad rex Syriæ, universū
exercitum suum, et ascendit, et
25 obsidebat Samariam. Factáq;
est fames magna in Samaria:
& tam diu obsessa est, donec
venundaretur caput asini o-
ctoginta argenteis, & quarta
pars cabi stercoris columbarū
quinque argenteis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

12 Καὶ εἶπεν εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ, Οὐχὶ κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι (ο) Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραὴλ (π) ἀναγγέλλει τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐὰν λαλήσῃς ἐν τῷ (ρ) ταμιείῳ τοῦ κοιτῶνός σου. 13 Καὶ εἶπε, Δεῦτε ἴδετε ποῦ (σ) οὗτος, καὶ ἀποστείλας λήψομαι αὐτόν. καὶ (τ) ἀπήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἰδοὺ ἐν Δωθαείμ. 14 Καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἵππον καὶ ἅρμα καὶ δύναμιν βαρεῖαν, καὶ (υ) ἦλθον νυκτὸς καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν. 15 Καὶ ὤρθρισεν ὁ λειτουργὸς (φ) Ἐλισαιὲ ἀναστῆναι, καὶ ἐξῆλθε· καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν, καὶ (χ) ἵππος καὶ ἅρμα. καὶ εἶπε τὸ παιδάριον πρὸς (ψ) αὐτόν, Ὦ κύριε, πῶς ποιήσωμεν; 16 Καὶ εἶπεν (ω) Ἐλισαιὲ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους οἱ μεθ᾽ ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ᾽ αὐτῶν. 17 Καὶ προσηύξατο (α) Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπε, Κύριε, διάνοιξον δὴ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρμα πυρὸς περικύκλῳ (β) Ἐλισαιέ. 18 Καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν· καὶ προσηύξατο (γ) πρὸς κύριον, καὶ εἶπε, Πάταξον (δ) δὴ τὸ ἔθνος τοῦτο ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀορασίᾳ κατὰ τὸ ῥῆμα (ε) Ἐλισαιέ. 19 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς (ζ) Ἐλισαιὲ, Οὐχὶ αὕτη ἡ πόλις καὶ αὕτη ἡ ὁδός. δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ (η) ἄξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα ὃν ζητεῖτε. καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς (θ) πρὸς Σαμάρειαν. 20 Καὶ ἐγένετο ὡς (ι) εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν (κ) Ἐλισαιέ, Ἄνοιξον δὴ κύριε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδέτωσαν. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ (λ) εἶδον· καὶ ἰδοὺ ἦσαν ἐν μέσῳ Σαμαρείας. 21 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς (μ) Ἐλισαιὲ, ὡς εἶδεν αὐτοὺς, Εἰ πατάξας πατάξω, πάτερ; 22 Καὶ εἶπεν, Οὐ πατάξεις, εἰ μὴ οὓς ᾐχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου † σὺ τύπτεις. παράθες ἄρτους καὶ ὕδωρ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φαγέτωσαν καὶ πιέτωσαν, καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. 23 Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι Συρίας τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ. 24 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἤθροισεν υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ περιεκάθισεν ἐπὶ Σαμάρειαν. 25 Καὶ ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἰδοὺ περιεκάθηντο (ν) ἐπ᾽ αὐτὴν ἕως οὗ ἐγενήθη κεφαλὴ ὄνου πεντήκοντα ἀργυρίου, (ξ) καὶ τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου περιστερῶν πέντε ἀργυρίου.

Et dixit unus puerorum ejus; Nequaquam, domine mi rex: quoniam Elisæe propheta, qui in Israel, annuntiat regi Israel omnia verba, quæcunque locutus fueris in thalamo cubiculi tui. 12
Et dixit; Vadite, videte, ubi iste: & mittens capiam eum. Et annuntiaverunt ei, dicentes; Ecce in Dothaim. 13
Et misit illuc equum, & currum, & virtutem gravem: & venerunt nocte, & circumdederunt civitatem. 14
Et evigilavit minister Elisæe ad surgendum, & egressus est: & ecce virtus circumdans civitatem, & equus, & currus. Et dixit puer ad eum; Heu, Domine, quomodò faciemus? 15
Et dixit Elisæe, Ne timeas: quoniam plures, qui nobiscum, super eos, qui cum illis. 16
Et deprecatus est Elisæe, & dixit; Domine, aperi, quæso, oculos pueri, & videat. Et aperuit Dominus oculos ejus, & vidit: & ecce mons plenus equorum, & currus ignis circa Elisæe. 17
Et descenderunt ad eum. Et deprecatus est ad Dominum, & dixit; Percute nunc gentem hanc cæcitate. Et percussit eos cæcitate juxta verbum Elisæe. 18
Et dixit ad eos Elisæe; Nonne hæc civitas, & hæc via? Venite post me, & ducam vos ad virum quem quæritis. Et abduxit eos ad Samariam. 19
Et factum est, ut intrarunt in Samariam: & dixit Elisæe; Aperi, quæso, Domine, oculos eorum, & videant. Et aperuit Dominus oculos eorum, & viderunt: & ecce erant in medio Samariæ. 20
Et dixit rex Israel ad Elisæe, ut vidit eos; Si percutiens percutiam, pater? 21
Et dixit, Non percuties: (g) Nunquid quos captivâsti in gladio tuo, et arcu tuo, (h) tu percutis? Appone panes, & aquam coram eis, & comedant, & bibant, & abeant ad dominum suum. 22
Et apposuit eis appositionem magnam: & comederunt, et biberunt. Et misit eos; et abierunt ad dominum suum. Et non adjecerunt ultra accincti Syriæ venire in terram Israel. 23
Et factum est post hæc, et congregavit filius Ader rex Syriæ omnia castra sua, et ascendit, et obsedit super Samariam. 24
Et facta est fames magna in Samaria: et ecce obsederunt super eam: donec factum est caput asini (i) quinquaginta argenti, et quarta pars cabi stercoris columbarum quinque argenti. 25

MS.A. (ο) Ἐλισαιὲ προφήτης ἐν (π) ἀναγγέλει (ρ) ταμιείῳ (σ) αὐτὸς, (τ) ἀνήγγειλαν (υ) ἦλθαν (φ) Ἐλισαιὲ (χ) ἵπποι (ψ) αὐτὸν, Κύριε, πῶς ποιήσωμεν; (ω) Ἐλισαιέ, (α) Ἐλισαιέ, (β) Ἐλισαιέ. (γ) Ἐλισαιὲ πρὸς (δ) δὴ τὸ ἔθνος τοῦτο ἀορασίᾳ. (ε) Ἐλισαιέ. (ζ) Ἐλισαιέ, Οὐκ αὕτη ἡ ὁδὸς, καὶ οὐκ αὕτη ἡ πόλις. δεῦτε (η) ἀπάξω (θ) εἰς (ι) εἰσῆλθον (κ) * Ἐλισαιέ, (λ) εἶδεν· (μ) Ἐλισαιέ, † τύπτεις. (ν) περὶ αὐτὴν ἕως ἐγενήθη (ξ) καὶ τέσσαρες κάβοι κόπρου περιστερῶν * πεντήκοντα πέντε ἀργυρίου.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ואמר חד מעבדוהי לא רבוני מלכא ארי אלישע נביא די בישראל יחוי למלכא
13 דישראל ית פתגמיא די תמליל באדרון בית משכבך: ואמר אזילו וחזו היכא הוא
14 ואשלח ואדברניה ואתחוא ליה למימר הא בדותן: ושלח תמן סוסון ורתיכין ומשרין
15 סגיאין ואתו בליליא ואקיפו על קרתא: ואקדים משומשניה דנביא דיי למיקם ונפק והא
משרין אקיפא ית קרתא סוסון ורתיכין ואמר עולימיה ליה בבעו רבוני איכדין נעביד:
16 אמר לא תדחל ארי סגיאין דעמנא מדעמהון: וצלי אלישע ואמר יי גלי כען ית עינוהי
17 ויחזי וגלא יי ית עיני רביא וחזא והא טורא מלי סוסון ורתיכין דאשתא סחרנות אלישע:
18 ונחתו לותיה וצלי אלישע קדם יי ואמר מחי כען ית עמא הדין בשברירייא ומחנון
19 בשברירייא כפתגמא דאלישע: ואמר להון אלישע לא דין אורחא ולא דא קרתא אתו
20 בתרי ואוביל יתכון לות גברא די אתון בען ואוביל יתהון לשמרון: והוה כמעלהון
לשמרון ואמר אלישע יי גלי ית עיני אלין ויחזון וגלא יי ית עיניהון וחזו והא בגו שמרון:
21 ואמר מלכא דישראל לאלישע כד חזא יתהון המקטל אקטול רבי: ואמר לא תקטול
22 הא דשביתא בחרבך ובקשתך את קטיל שוי לחמא ומיא קדמיהון ויכלון וישתון ויזלון
23 לרבוניהון: ואתקין להון שירו רבא ואכלו ושתיאו ושלחנון ואזלו לות רבוניהון ולא
24 אוסיפו עוד משרית ארם למיעל בתחום ארעא דישראל: והוה בתר כן וכנש בר הדד
25 מלכא דארם ית כל משריתיה וסליק וצר על שמרון: והוה כפנא רבא בשמרון והא
צירין עלה עד דהוה רישא דחמרא מזדבן בתמנן כסף ורבעת קבא דזבל מפקת יוניא
בחמשא סלעין דכסף:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit unus è servis ejus : Minimè, domine mi rex: sed Elisagh propheta 12
qui est in Israel, indicat regi Israel verba quæ loqueris in penetrali do-
mûs cubiculi tui. Et dixit : Ite videte ubinam sit, ut mittam & tollam 13
eum : & indicatum est ei, dicendo : Ecce est in Dothan. Et misit illuc 14
equos & currus, & turmas magnas : & venerunt nocte & circundederunt 15
urbem. Et maturavit minister prophetæ Domini exsurgere, & exiit, &
ecce exercitus circundabant urbem, equi & currus : & dixit minister ejus
illi : Obsecro, domine mi, quomodò faciemus ? Et dixit : Ne timeas, 16
nam plures sunt qui nobiscum sunt, quàm qui cum illis. Et oravit Elisagh 17
& dixit : Domine, aperi, quæso, oculos ejus ut videat : & aperuit Domi-
nus oculos pueri, & vidit, & ecce mons plenus equis & curribus & ignis
circum Elisagh. Et descenderunt ad eum: & oravit Elisagh ad Dominum, 18
& dixit : Percute obsecro populum hunc cæcitatibus : & percussit illos
cæcitatibus juxta verbum Elisagh. Et dixit illis Elisagh: Non hæc est via, 19
nec est hæc urbs : venite post me, & deducam vos ad virum quem quæri-
tis : & deduxit illos in Somron. Et fuit cùm ingressi essent in Somron, 20
dixit Elisagh : Domine, aperi quæso oculos istorum, ut videant : & ape-
ruit Dominus oculos eorum, & viderunt : & ecce erant in medio Somron. 21
Et dixit rex Israel ad Elisagh cùm vidisset illos : Num occidendo occi- 22
dam, magister mi ? Et dixit , Non occides : ecce quos captivos duxisti
gladio tuo & arcu tuo occides : pone panem & aquam ante eos, ut com- 23
edant & bibant, abeantq; ad dominum suum. Et apparavit illis convivi-
um magnum, & comederunt & biberunt, & dimisit illos : & abierunt 24
ad dñm suum, & non addiderunt amplius exercit⁹ Aram intrare terminum 25
terræ Israel. Et fuit post hæc, congregavit Bar-Hadad rex Aram omnem
exercitū suū, & ascendit & obsedit Somron. Et fuit fames magna in Som-
ron, & ecce obsederunt eam, quousq; fuit caput asini venditū octoginta ar-
genteis, & quarta pars cabi fimi stercoris columbarū quinq; siclis argenti.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

[illegible]

Respondit unus ex servis ejus, Nemo quidem 12
ex nostris domine mi rex, est ibi: sed Elisæus
propheta qui est in Israele, indicat regi Israelis
quicquid agis in penetrali cubilis tui.
Dixit, Ite, videte ubi sit, ut mittam & addu- 13
cam eum. Cùmq; indicâssent ei & dixissent,
Ecce in Dothan; Misit illuc equos & equites, 14
& exercitum validum, qui noctu venientes
circumdederunt civitatem. Consurgens autem 15
minister prophetæ Dei ut exiret, egressus vidit
exercitum ambienté civitatem cum equis
& equitibus: quare dixit ad eum juvenis ejus,
Heu Domine mi, quomodo faciemus? Ait illi, 16
Ne timeas, quoniã plures sunt qui nobiscum
sunt, quàm qui cum eis. Oravitque Elisæus 17
coram Domino, & ait, Domine aperi oculos
ejus ut videat: aperuitque Dominus oculos
pueri, & vidit, & ecce montem plenum
equis & equitibus igneis circum Elisæum.
Cúmque descendissent ad eos, oravit Elisæus 18
Dominum et ait, Percute populum hunc universum
caligine oculorum: percussitque eos
caligine juxta sermonem Elisæi. Dixit autem 19
ad eos Elisæus, Non est hæc via, neque hæc
est civitas: venite mecum, & perducam vos
ad virum quem quæritis: duxit autem eos in
Samariam. Cùmque venissent in Samari- 20
am, dixit Elisæus, Domine, aperi oculos istorum
ut videant; aperuitq; Dñs oculos eorum,
& viderunt ecce se esse in Samaria. Dixit rex 21
Israelis ad Elisæum, cùm vidisset eos, Percu-
tiendóne percutiam eos pater mi? Ait illi, 22
Ne percutias eos: quos gladio & arcu tuo
captivos abduxeris, hos trucidabis: appone
eis panem et aquam, ut edant ac bibant, ab-
eántque ad dominum suum. Apparavit igitur 23
eis convivium splendidum, et comederunt ac
biberunt: tum remisit eos, et abierunt ad
dominum suum: nec perrexerunt deinceps
turmæ Adumæorum venire ad limitem Israelis.
Post hæc congregavit filius Hadad rex 24
Adum universas copias suas, et ascendens castra
posuit contra Samariam, et oppugnavit
eam. Orta est autem fames magna in Sa- 25
maria dum illi obsiderent eam: adeo ut caput
asini venditum fuerit octoginta argenteis, et
quarta pars cabi stercoris columbini, quinque
argenteis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Respondit ei quidam servorum ejus, & 12
ait; Nequaquam O domine mi, O rex: sed
Elisæus propheta filiorum Israel, ipse indicat
regi Israelitarum quæ loqueris intra
conclave cubilis tui. Dixit, Ite & vide- 13
te quonam sit in loco, ut mittens capiam
eum. Cúmque dictum fuisset ei, Est nunc in
Dothan, Misit illuc equites & equitatũ, 14
& exercitum magnum. Porrò minister 15
nuntii Dei manè surrexit; & cùm egressus
esset, ecce exercitus ille jam obsederat
civitatem cum equitibus et equitatu: quapropter
dixit illi minister ejus, Obsecro te O
mi domine, quid agemus? Ait illi, Ne me- 16
tuas; nam qui nobiscum sunt, plures sunt
eis qui sunt cum illis. Et orans Elisæus 17
dixit, Retege nunc O Deus oculos ejus ut
videat: retexitque Deus oculos juvenis, et
vidit montem plenum equis quorum equites
ignis erant, circum Elisæum. Descen- 18
dentibus autem Aramæis ad ipsum, deprecatus
est tunc Deum Elisæus dicens, Per-
cute O Deus gentẽ istam caligine: percussique
fuerúntque caligine, prout dixerat
Elisæus. Tum dixit Elisæus, Non est hæc 19
via, neque hæc est civitas: sequimini me,
ut ducam vos ad virum quem quæritis:
& duxit eos ad Samariam. Tum dixit, 20
Domine mi, retege horum oculos ut videant:
retexitque oculos eorum, & viderunt
sese intra Samariam. Dixit autem 21
rex Israelis ad Elisæum cùm vidisset eos,
Cædéne perimam eos O domine mi? Ait 22
illi, Ne perimas: num tu cepisti eos gladio
tuo & arcu tuo, ut inferas eis necem? propone
jam cibum illis & aquam, ut edant
ac bibant, séséque recipiant ad dominum
suum. Paravit igitur illis cibum copio- 23
sum; & cùm edissent ac bibissent, dimisit
eos, reversíque sunt ad dominũ suum:
neque perrexerunt bellatores Aram imposterum
venire versùs Israelitas. Sed fuit 24
postea, ut collecto filius Haddad rex Aram
universo exercitu suo, ascenderet obsideretque
Samariam: Et oriretur in Sa- 25
maria fames magna propter obsidionem ejus;
in tantum ut caput asini emeretur
octoginta drachmis, & quarta pars cabi
fimi columbarum quinque drachmis:

מלכים ב : ז

clamavit mulier & ,murum super transeunte Israel rege ,fuit Et
26 ויהי מלך ישראל עבר על־החמה ואשה צעקה
te faciat salvâ Non:dixit Et .rex mi domine me salvâ Fac:dicendo,eum ad
27 אליו לאמר הושיעה אדני המלך: ויאמר אל־יושעך
? torculari de vel ,area de num ?te faciam salvam unde ,Dominus
יהוה מאין אושיעך המן־הגרן או מן־היקב:
dixit hæc Mulier :ait & ?tibi Quid :rex ei dixit Et
28 ויאמר־לה המלך מה־לך ותאמר האשה הזאת אמרה
meum filium & ,hodie eum comedamus & ,tuum filium Da :me ad
אלי תני את־בנך ונאכלנו היום ואת־בני
dixiq; :eum comedimus & ,meum filium coximus Et .cras comedemus
29 נאכל מחר: ונבשל את־בני ונאכלהו ואמר
abscondit &:eum comedemus & ,tuum filium Da :altera die in eam ad
אליה ביום האחר תני את־בנך ונאכלנו ותחבא
scidit & ,mulieris verba regem audire secundum,fuit Et .suum filium
30 את־בנה: ויהי כשמע המלך את־דברי האשה ויקרע
,populus vidit & ,murum super transeunte eo & :sua vestimenta
את־בגדיו והוא עבר על־החמה וירא העם
faciat Sic :ait Et .intrinsecus ejus carnem super saccus ecce &
31 והנה השק על־בשרו מבית: ויאמר כה־יעשה־
Saphat filii Elisaah caput steterit si ,addat sic & ,Deus mihi
לי אלהים וכה יסף אם־יעמד ראש אלישע בן־שפט
sedentes seniores & ,sua domo in sedens Elisaah Et .hodie eum super
32 עליו היום: ואלישע ישב בביתו והזקנים ישבים
,eum ad nuncius veniret antequam ,suis faciebus à virum misitque :secum
אתו וישלח איש מלפניו בטרם יבא המלאך אליו
homicidæ filius miserit quòd vidistis Num :seniores ad dixit ipse &
והוא אמר אל־הזקנים הראיתם כי־שלח בן־המרצח
claudite ,nuncium intrare secundum ,videte ?meum caput auferendum ad ,hujus
הזה להסיר את־ראשי ראו׀ כבא המלאך סגרו
ej' domini pedum vox nonne :ostio in eum opprimetis & ,ostium
הדלת ולחצתם אתו בדלת הלוא קול רגלי אדניו
descendens nuncius ecce & ,eis cum loquente eo Adhuc .eum post
33 אחריו: עודנו מדבר עמם והנה המלאך ירד
expectabo quid :Domino à malum hoc Ecce :ait & ,eum ad
אליו ויאמר הנה־זאת הרעה מאת יהוה מה־אוחיל
? ampliùs Dominum
ליהוה עוד:

CAP. VII. ז

:Dominus dixit sic ;Domini verbum Audite :Elisaah dixit Et
1 ויאמר אלישע שמעו דבר־יהוה כה׀ אמר יהוה
hordeorum sata duo & ,siclo in similæ satum cras tempus Juxta
כעת׀ מחר סאה־סלת בשקל וסאתים שערים
rex cujus ,tertius respondit Et .Someron porta in siclo in
2 בשקל בשער שמרון: ויען השליש אשר למלך
Dominus Ecce :ait & ,Dei virum ad ,ejus manū sup innitebatur
נשען על־ידו את־איש האלהים ויאמר הנה יהוה
tu Ecce :dixit & ?hoc verbum erit nunquid ,cœlis in cataractas faciens
עשה ארבות בשמים היהיה הדבר הזה ויאמר הנכה
erant viri quatuor Et .comedes non inde & ,tuis oculis in videns
3 ראה בעיניך ומשם לא תאכל: וארבעה אנשים היו
nos Quid :suum socium ad vir dixeruntque ;portæ ostium leprosi
מצרעים פתח השער ויאמרו איש אל־רעהו מה אנחנו
,civitatem Ingrediamur :dixerimus Si ?moriamur donec hic manentes
4 ישבים פה עד־מתנו: אם־אמרנו נבוא העיר
,hic manserimus si & ;ibi moriemur & ,civitate in fames &
והרעב בעיר ומתנו שם ואם־ישבנו פה
si :Aram castrametationem ad incidamus & ,ite nunc & :moriemur &
ומתנו ועתה לכו ונפלה אל־מחנה ארם אם
.moriemur & ,nos mortificaverint si & ;vivemus ,nos vivificaverint
יחינו נחיה ואם־ימיתנו ומתנו:

Versio VULG. LAT.

16 Cúmque rex Israel transiret per murum, mulier quædam exclamavit ad eum, dicens;
27 Salva me, domine mi rex. Qui ait, Non te salvat Dominus: unde te possum salvare? de area, vel de torculari? Dixitque ad eam rex, Quid tibi vis?
28 Quæ respondit, Mulier ista dixit mihi; Da filium tuum, ut comedamus eum hodiè, & filium meum comedemus cras.
29 Coximus ergò filium meum, et comedimus. Dixíque ei die alterâ; Da filium tuū, ut comedamus eum. Quæ abscondit fi-
30 lium suum. Quod cùm audisset rex, scidit vestimenta sua, et transibat per murum. Vidítq; omnis populus cilicium, quo vestitus erat ad carnē intrinse-
31 cùs. Et ait rex; Hæc mihi faciat Deus, & hæc addat, si steterit caput Elisei filii Saphat
32 super istum hodiè. Eliseus autem sedebat in domo sua, & senes sedebant cum eo. Præmisit itaque virum: & antequàm veniret nuntius ille, dixit ad senes; Numquid scitis quòd miserit filius homicidæ hic, ut præcidatur caput meū? videte ergò, cùm venerit nuntius, claudite ostium, & non sinatis eum introire: ecce enim sonit' pedum domini ejus post
33 eum est. Adhuc illo loquente eis, apparuit nuntius, qui veniebat ad eum. Et ait, Ecce, tantum malum à Domino est: quid ampliùs expectabo à Domino?

CAP. VII.

1 Dixit autem Eliseus, Audite verbum Domini: Hæc dicit Dñs; In tempore hoc cras modius similæ uno statére erit, & duo modii hordei statére uno,
2 in porta Samariæ. Respondens unus de ducibus, super cujus manum rex incumbebat, homini Dei, ait; Si Dominus fecerit etiā cataractas in cœlo, numquid poterit esse quod loqueris? Qui ait; Videbis oculis tuis, & indè non comedes.
3 Quatuor ergò viri erant leprosi juxta introitum portæ: qui dixerunt ad invicem, Quid hîc esse volum'? donec moriamur?
4 Sive ingredi voluerimus civitatem, fame moriemur; sive manserim' hîc, moriendū nobis est: venite ergò, & transfugiamus ad castra Syriæ: si pepercerint nobis, vivemus; si autem occidere voluerint, nihilominùs moriemur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορευόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτὸν,
27 λέγουσα, Σῶσον κύριε βασιλεῦ. Καὶ (ο) εἶπεν αὐτῇ, Μή σε σώσαι κύριος· πόθεν σώσω σε, μὴ ἀπὸ (π) ἅλωνος ἢ ἀπὸ ληνοῦ; καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς, Τί ἐστί σοι;
28 καὶ εἶπεν, Ἡ γυνὴ αὕτη εἶπε πρὸς μὲ, Δὸς τὸν υἱόν σου καὶ φαγόμεθα αὐτὸν σήμερον, καὶ τὸν
29 υἱόν μου (ρ) φαγόμεθα αὐτὸν αὔριον. Καὶ ἡψήσαμεν τὸν υἱόν μου καὶ ἐφάγομεν αὐτὸν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, Δὸς τὸν υἱόν σου καὶ φάγωμεν αὐτόν· καὶ ἔκρυψε τὸν
30 υἱὸν αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς λόγους τῆς γυναικὸς, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὸν σάκκον ἐπὶ
31 τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἔσωθεν. Καὶ εἶπε, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ στήσεται ἡ κεφαλὴ (σ) Ἐλισαιὲ ἐπ' αὐτῷ σήμερον.
32 Καὶ (τ) Ἐλισαιὲ ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλεν ἄνδρα πρὸ προσώπου αὐτοῦ. πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, (υ) Εἰ οἴδατε ὅτι ἀπέστειλεν ὁ υἱὸς τοῦ φονευτοῦ οὗτος ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; ἴδετε ὡς ἂν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος, ἀποκλείσατε τὴν θύραν, καὶ παραθλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ· οὐχὶ φωνὴ τῶν
33 ποδῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ κατόπισθεν αὐτοῦ; Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ κυρίου· (φ) τί ὑπομείνω τῷ κυρίῳ ἔτι;

MS.A. (ο) εἶπεν, Μή σε σώσῃ κύριος· (π) τῆς ἅλωνος ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ; (ρ) φαγόμεθα αὔριον. † φάγομεν (σ) Ἐλισαιὲ υἱοῦ Σαφὰτ ἐπ' (τ) Ἐλισαιὲ (υ) Μὴ οἴδατε (φ) τί ὑπομένω ἔτι;

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΚΑὶ εἶπεν (α) Ἐλισαιὲ, Ἄκουσον λόγον κυρίου· τάδε λέγει κύριος, Ὡς ἡ ὥρα αὕτη αὔριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου ἐν ταῖς πύλαις Σαμαρείας.
2 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ (β) τῷ Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ποιήσει κύριος καταῤῥάκτας ἐν οὐρανῷ, μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ (γ) Ἐλισαιὲ εἶπεν, (δ) Ἰδοὺ σὺ ὄψει τοῖς
3 ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ. (ε) Καὶ τέσσαρες ἄνδρες ἦσαν λεπροὶ παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Τί ἡμεῖς καθήμεθα ὧδε ἕως ἀποθάνωμεν;
4 Ἐὰν εἴπωμεν, Εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ· καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὧδε, καὶ ἀποθανούμεθα. καὶ νῦν δεῦτε, καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα· καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς, καὶ ἀποθανούμεθα.

MS.A. (α) Ἐλισαιὲ, (β) πρὸς τὸν Ἐλισαιὲ, (γ) Ἐλισαιὲ (δ) Ἰδοὺ ὄψῃ (ε) Καὶ ἰδοὺ τέσσαρες

Et fuit rex Israel obambulans super murum. Et mulier clama- 26
vit ad eum, dicens; Salva, domine rex. Et dixit ei; Non te sal- 27
vet Dominus, unde salvabo te, numquid ab area, aut à torculari? Et dixit ei rex, Quid est tibi? (l) Et dixit, Mulier hæc 28
dixit ad me; Da filium tuum, & comedem' eū hodiè: et filiū meū comedemus eum cras. Et coximus 29
filium meum, & manducavimus eum. Et dixi ad eam die secundâ; Da filium tuum, & comedamus eum. Et occultavit filium suum.
Et factum est, ut audivit rex Israel verba mulieris; conscidit ve- 30
stimenta sua, & ipse obambulabat super murum: & vidit populus saccum super carnem ejus ab intus. Et dixit; Hæc faciat mihi 31
Deus, & hæc adjiciat; si steterit caput Elisæe super ipsum hodiè.
Et Elisæe sedebat in domo sua, 32
& seniores sedebant cum eo. Et misit virum (m) ante faciem suam. Antequā veniret nuntius ad se, & ipse dixit ad seniores, Si (n) vidistis quia misit filius homicidæ hic auferre caput meum? Videte cùm venerit nuntius, claudite ostium, & opprimite eum in ostio. Nónne vox pedum domini ejus post eum? Adhuc ipso loquen- 33
te cum eis, & ecce nuntius descendit ad eum: & dixit, Ecce hoc malum à Domino. Quid expectabo (o) Domino ultrà?

CAP. VII.

Et dixit Elisæe, Audi verbum 1
Domini: Hæc dicit Dominus; (a) Sicut hora hæc, cras mensura similaginis siclo, & duæ mensuræ hordeorum siclo in portis Samariæ. Et respondit tristata su- 2
per quem rex innitebatur super manum ejus, ad Elisæe, & dixit; (b) Ecce faciet Dominus cataractas in cœlo, nunquid erit verbum hoc? Et Elisæe dixit, Ecce tu videbis oculis tuis: et indè non comedes. Et quatuor viri erant 3
leprosi apud ostium civitatis: & dixit vir ad proximum suum; Quid nos sedemus hîc, donec moriamur? Si dixerimus, ingre- 4
diamur in civitatem; & fames in civitate: & moriemur ibi. Et, si sederimus hîc, & moriemur. Et nunc venite, & (c) incidamus in castra Syriæ: si vivificaverint nos; & vivemus: & si mortificaverint nos; & moriemur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 והוה מלכא דישראל עבר על שורא ואתתא קבלא קדמוהי למימר פריק רבוני מלכא:
27 ואמר לא יפרקנך יי מנן אפרקנך המן אדרא או מן מעצרתא: ואמר לה מלכא מה ליך:
28 ואמרת אתתא הדא אמרת לי הבי ית בריך ונכלניה יומא דין וית ברי ניכול מחר:
29 ובשלנא ית ברי ואכלנוהי ואמרית לה ביומא אוחרנא הבי ית בריך וניכלניה ואטמרת
30 ית ברה: והוה כד שמע מלכא ית פתגמי אתתא ובזע ית לבושוהי והוא עבר על שורא
וחזא עמא והא סקא אסיר על בסריה מלגיו: ואמר כדין יעביד לי יי וכדין יוסיף אם 31
יתקים רישא דאלישע בר שפט עלוהי יומא דין: ואלישע יתיב בביתיה וסביא יתבין 32
עמיה ושלח גברא קדמוהי עד לא אייתי אזגדא לותיה והוא אמר לסביא החזיתון ארי
שלח בר קטולא הדין לאעדאה ית רישי חזו כמיתי אזגדא אחודו דשא ותדחקון יתיה
בדשא הלא קל רגלי רבוניה בתרוהי: עד דהוא ממלל עמהון והא אזגדא נחית לותיה 33
ואמר הא דא בישתא מן קדם יי מה אצלי קדם יי עוד:

ז

1 ואמר אלישע קבילו פתגמא דיי כדנן אמר יי כעדנא הדין מחר סאה סולתא בסלעא
2 וסאתן סעורין בסלעא בתרע דשומרון: ואתיב גברא דמלכא דסמיך על ידוהי ית נביא
דיי ואמר אילו יי פתח כוין ומחית טובא מן שמיא היהי פתגמא הדין ואמר הא את חזי
3 בעינך ומתמן לא תיכול: וארבעה גברין הוו סגירין יתבין במעלנא דתרעא ואמרו
4 גבר לחבריה מה אנחנא יתבין כא עד דנמות: אם נימר נעול לקרתא וכפנא בקרתא
נמות תמן ואם נתיב הכא נמות וכען אתו ונשתמע למשרית ארם אם יחיוננא ניחי
ואם יקטלוננא ונתקטיל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit rege Israel transeunte super murum, mulier clamavit ad eum, di- 26
cendo: Salva domine mi rex. Et dixit: Nî salvet te Dominus: unde sal- 27
vabo te, num ex area an ex torculari? Et dixit illi rex: Quid est tibi? & 28
dixit: Mulier hæc dixit mihi; Da filium tuum ut comedamus eum hodie, &
filium meum comedemus cras. Et coximus filium meum, & comedimus 29
eum, & dixi illi die altero, Da filium tuum ut comedamus eum: & abscondit filium suum. Et fuit cùm audisset rex verba mulieris, scidit vesti- 30
menta sua; & ipsum transeuntem super murum vidit populus, & ecce saccus alligatus erat super carnem ejus interiùs. Et dixit, Sic faciat mihi 31
Dominus, & sic addat si remanserit caput Elisagh filii Saphat super eum
hodie. Et Elisagh sedebat in domo sua, & senes sedebant cum illo; & mi- 32
sit [quendam] virum à facie sua: nondum venerat nuncius ad eum, & ipse
dixit ad senes, Num vidistis quòd miserit filius occisoris hic, ut auferat caput meum? videte cùm venerit nuncius, claudite portam & opprimatis eum in porta; nónne sonitus pedum domini ejus post eum est? Adhuc 33
cùm ipse loqueretur cum illis, ecce nuncius descendebat ad eum, & dixit,
Ecce hoc malum est à Domino; quid orabo ad Dominum ampliùs?

CAP. VII.

Et dixit Elisagh, Excipite verbum Domini, sic dixit Dominus, Circa 1
tempus hoc cras satum similæ siclo, & duo sata ordei siclo in porta Someron [ementur.] Et respondit vir, super cujus manum rex innitebatur, pro- 2
phetæ Domini, & dixit. Siquidem Dominus aperiat cataractas, & demittat bona de cœlis; nunquid erit verbum illud? & dixit, Ecce tu videbis oculis tuis, at ex eis non comedes. Et quatuor viri erant leprosi, 3
sedentes in introitu portæ, & dixerunt quisque socio suo, Quare sedemus hîc quousque moriamur? Si dixerimus, Intremus urbem, fames est in ur- 4
be, & moriemur ibi: & si commorati fuerimus hîc, moriemur quoque: & nunc venite & confugiemus in castra Aram, si vivere nos permiserint, & vivemus; aut si occiderint nos, & occidemus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

26 Rege quoque Israelis super murum transeunte, mulier quædam clamitabat ante eum, & dicebat, Serva me domine mi rex.
27 Qui dixit ad eam, Servet te Dominus : ego unde servarem te ? ex area, an ex torculari ?
28 Rursus dixit ad eam rex, Quid habes ? ait illi, Mulier ista dixerat mihi, Da filium tuum ut comedamus eum hodiè, filium autem meum cras comedemus.
29 Coximus igitur filium meum, & comedimus illum : postero verò die dixi ad eam, Da filium tuum ut comedamus eum, illa verò abscondit filium suum.
30 Cùm ergò rex super murum ambulans audiisset verba mulieris, scidit vestimenta sua, (viditque populus eum esse cilicio indutum super carnem suam intrinsecus)
31 Et ait, Sic faciat mihi Deus, & sic addat mihi, si manserit hodiè caput Elisæi filii Saphati super eum.
32 Igitur Elisæo domi suæ sedente, & circunsedentibus ei senibus, præmisit virum : & antequam perveniret ad eum nuntius, dixit ille senibus, Vidistisne quòd miserit filius hic homicidæ ad tollendum caput meum ? Observate cùm venerit nuntius, obserate januam, eúmque foras repellite; quoniam strepitus pedum heri sui sequitur eum.
33 Adhuc eo cum illis loquente, venit ad eum nuntius, & ait *Elisæus*, Quandoquidem malum hoc est à Domino, quorsum ulteriùs deprecarer Dominum ?

CAP. VII.

1 Rursum dixit Elisæus, Audite sermonem Domini: sic dicit Domin⁹, Cras tempore consimili satum farris statere, & sata hordei *plura* obolo *vendentur* in porta Samariæ.
2 Respondens vir ille cujus manibus rex innitebatur, dixit, Si Dominus fecerit fenestras in cœlis, erit sermo iste. Dixit ad eum, Ecce visurus es oculis tuis, sed ex eo non comedes.
3 Interea viri quatuor leprosi sedebant extra januam, & dixit alter ad alterum, Quid istic sedemus donec moriamur ?
4 Si statuerimus urbem ingredi, fames valida est in urbe, ac proinde ibi moriemur : si verò hic sedeamus, moriemur : agite igitur, eamus ad castra Adum : si nos vitâ donabunt, vivemus : sin autem morte nos afficient, moriemur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وبينما ملك اسرائيل يوما من ذاك عابر على السور فاذا بامراة قد استقبلته تقول اعني ايها
27 الملك * فقال لها اذ لا يعينك الله من اين اعينك امن الاندر او من المعصر * ثم قال لها
28 الملك ما لك فقالت ان هذه الامراة قالت لي هات ابنك حتى ناكله اليوم وناكل ابني
29 في غد * فطبخناه فاكلناه فقلت لها في اليوم الاخر هاتي ابنك لناكله فاخبت ابنها
30 * فلما سمع الملك كلام الامراة شق ثيابه وهو عابر على السور فراي الشعب وقد اكتسى
31 المسح على بدنه من تحت ثيابه * ثم قال كذاك يصنع الله لي وكذاك يزيد ان على
32 اليسع بن سافاط في هذا يومه * وكان اليسع في ذلك الوقت جالسا في بيته والمشايخ جلوس
معه وقد وجه الملك رجلا من قبله فقبل ان يصل الرسول اليه وهو قد قال اراتيم كيف
بعث ابن القتال هذا في اخذ راسي فانظروا كما يجي الرسول اغلقوا الباب واضغطوه فهوذا صوت
33 رجلي سيده بعده * فبينما هو يتكلم بهذا الكلام اذ وافا الرسول منحدرا اليه فقال هذا
بلا من عند الله فما اصلي بين يدي الله ايضا * الفصل السابع *
1 * ثم قال اليسع اسمعوا كلام الله كذا قال الله انه في مثل هذا الوقت من غد يباع
جريب حواري باستار من الفضة وجريبين شعيرا باستار واحد بباب سومرون * فاجاب جبار الملك
2 الذي يستند على يده نبي الله او فتح الله كوي من السماء وافرغ منها الخيرات هل يكون
هذا فاجابه النبي انك سترى ذلك بعينك ولا تعيش تاكل منه * وان اربعة رجال برص
3 مجذومين كانوا معتزلين خارج الباب فقال احدهم لصاحبه ما جلوسنا هاهنا الى ان نموت
4 * ان قلنا ندخل البلد معا فيه من الجوع متنا وان اقمنا هاهنا متنا ايضا والان تعالوا
نمضي الى معسكر ارام فاما ان يستبقونا فنعيش واما ان يقتلونا فهوذا نحن نهلك

26 *Dúmque rex Israelis quodam die transiret super murum, ecce mulier quædam occurrens ei dicebat, Fer mihi opem O rex.*
27 *Dixit ad eam, Quandoquidem non fert opem tibi Deus, unde ferrem tibi opem? num ex area, an ex torculari?*
28 *Tum dixit ei rex, Quid tibi est? Quæ dixit, Mulier hæc dixerat mihi, Affer filium tuum ut comedamus eum hodiè, filium verò meum cras comedemus.*
29 *Itaque coxim⁹ eum, et comedimus eum : sed cùm dicerem ad eam postero die, Affer filium tuum ut comedam⁹ eum, abscondit illa filium suũ.*
30 *Cùm ergò audiisset rex verba mulieris, laceravit vestes suas dum transiret super murum (viditque populus detectũ cilicium quod erat super corpus ej⁹ subter vestes ipsius.)*
31 *Tum dixit, Sic faciat mihi Deus, et sic addat, si vivus manserit Elisæus Saphati fili⁹ hodiernâ die.*
32 *Itaque Elisæo tunc temporis sedente domi suæ, & sedentibus cum eo senibus, misit rex hominem quendam nomine suo : sed antequã perveniret ad eum nuntius ille, jam dixerat; Videtisne quomodo miserit filius hic homicidæ ad tollendum caput meum? videte cum venerit nuntius, occludite januam, & comprimite eum; nam ecce strepitus pedum domini ejus sequitur eum.*
33 *Dum ipse talia verba loqueretur, advenit nuntius descendens ad eum : dixitque, Calamitas hæc à Deo est, quid ergò Deum ampliùs orarem?*

CAP. VII.

1 *Tum dixit Elisæus, Audite verba Dei; sic dicit Deus, Hoc eodem tempore die crastino vendetur gjarib (pondus 255. librarum) similaginis statere argenteo, & duo gjaribi hordei statere uno, in porta Samariæ.*
2 *Respondit gigas ille cujus manui rex innitebatur, prophetæ Dei, Num etiamsi aperiret Deus è cœlo fenestras, indéque bona profunderet, num unquam id fieret? Respondit illi propheta, Id quidem videbis oculo tuo, at non vives ut comedas ex eo.*
3 *Porrò quatuor viri leprosi seclusi degebant extra portam, dixitque alter alteri; Quorsum moramur istic ad mortem usque?*
4 *Si dixerimus, Ingrediamur urbem, fame quæ existit in ea, moriemur: sive maneamus istic, itidem moriemur: agite nunc eamus ad castra Aramæorum: nam vel servabunt nos, ac vivemus; vel certè si interficiant nos, ecce nos perituri sumus.*

:Aram * castrametationem ad veniendum ad ,crepusculo in surrexerunt Et
5 ויקמו בנשף לבוא אל־מחנה ארם
.vir ibi non ecce & ,Aram castrametationis extremũ ad usq; veneruntq;
ויבאו עד־קצה מחנה ארם והנה אין־שם איש:
vocem & ,currus sonitum Aram castrametationem fecerat audire Dominus Et
6 ואדני השמיע את־מחנה ארם קול רכב וקול
;suum fratrem ad vir dixeruntque :magni exercitus sonitum ,equi
סוס קול חיל גדול ויאמרו איש אל־אחיו
,Chittæorum reges Israel rex nos super conduxit mercede Ecce
הנה שכר־עלינו מלך ישראל את־מלכי החתים
fugerunt &,surrexerunt Et.nos super veniendum ad,Ægyptiorum reges &
7 ואת־מלכי מצרים לבוא עלינו: ויקומו וינוסו
& ,suos equos & ,sua tentoria reliquerunt &,crepusculo in
בנשף ויעזבו את־אהליהם ואת־סוסיהם ואת־
,suam animam ad fugerunt & ,ipsa quod secundùm ,castrametatio ,suos asinos
חמריהם המחנה כאשר היא וינסו אל־נפשם:
venerũt &,castrametationis extremũ ad usq; ii leprosi venerunt Et
8 ויבאו המצרעים האלה עד־קצה המחנה ויבאו
,argentum inde tuleruntque,biberunt &,comederũt &,unũ tentorium ad
אל־אהל אחד ויאכלו וישתו וישאו משם כסף
ad venerunt &,sunt reversi &:absconderũt &,abierũt &,vestes &,aurum &
וזהב ובגדים וילכו ויטמנו וישבו ויבאו אל־
Dixeruntq; .absconderũt &,abierũt & ,inde tulerunt & ,aliud tentorium
9 אהל אחר וישאו משם וילכו ויטמנו: ויאמרו
dies hæc dies :facientes nos rectè Non ;suum socium ad vir
איש אל־רעהו לא־כן אנחנו עשים היום הזה יום־
,matutinam lucem ad usq; differemus &,reticentes nos & ,ipsa boni nuncii
בשרה הוא ואנחנו מחשים וחכינו עד־אור הבקר
.regis domo nunciem' &,ingrediamur & ,ite nũc &:pravitas nos inveniet &
ומצאנו עוון ועתה לכו ונבאה ונגידה בית המלך:
,eis nunciaverunt &,civitatis portarium ad clamaverunt &,venerunt Et
10 ויבאו ויקראו אל־שער העיר ויגידו להם
vox & ,vir ibi non ecce & ,Aram castrametationem ad Venimus :dicendo
לאמר באנו אל־מחנה ארם והנה אין־שם איש וקול
tentoria & ,ligatus asinus & ,ligatus equus nisi ,hominis
אדם כי אם־הסוס אסור והחמור אסור ואהלים
regis domo nunciaverunt & ,portarios vocavit Et .ipsa quod secundùm
11 כאשר המה: ויקרא השערים ויגידו בית המלך
Indicabo :suos servos ad dixit & ,nocte rex Surrexitque .intrinsecus
12 פנימה: ויקם המלך לילה ויאמר אל־עבדיו אגידה
famelici quòd sciverunt ;Aram nobis fecerunt quod vobis nunc
נא לכם את אשר־עשו לנו ארם ידעו כי־רעבים
Cùm :dicendo ,agro in latitandum ad castrametatione è sunt egressi & ,nos
אנחנו ויצאו מן־המחנה להחבה בהשדה לאמר כי־
.ingrediemur urbem in &,vivos eos apprehendemus &,civitate è fuerint egressi
יצאו מן־העיר ונתפשם חיים ואל־העיר נבא:
ex quinque nunc capiant Et :dixit &,ejus servis è unus respondit Et
13 ויען אחד מעבדיו ויאמר ויקחו־נא חמשה מן־
omni secundùm ipsi ecce :ea in remanserunt qui ,residuis equis
הסוסים הנשארים אשר נשארו־בה הנם ככל־
multitudinem omni secundũ ipsi ecce;ea in remanserũt qui ,Israel multitudinem
ההמון ישראל אשר נשארו־בה הנם ככל־המון
duos tulerunt Et.videamus &,mittamus & :erant consumpti qui ,Israel
14 ישראל אשר־תמו ונשלחה ונראה: ויקחו שני
:dicendo,Aram castrametationem post rex misit & ,equorum currus
רכב סוסים וישלח המלך אחרי מחנה־ארם לאמר
via omnis ecce & ,Jarden ad usque eos post abierunt Et .videte &,Ite
15 לכו וראו: וילכו אחריהם עד־הירדן והנה כל־הדרך
ipsos festinando in Aram projecerunt quæ vasis & ,vestibus erat plena
מלאה בגדים וכלים אשר־השליכו ארם בהחפזם
.regi indicaverunt et ,nuncii sunt reversi &
וישבו המלאכים ויגדו למלך:

Versio VULG. LAT.

5 Surrexerunt ergò vesperì, ut
venirent ad castra Syriæ. Cúm-
que venissent ad principium
castrorum Syriæ, nullum ibidè
6 repererunt. Siquidem Domi-
nus sonitum audiri fecerat in
castris Syriæ, curruũ, & equo-
rum, & exercitûs plurimi: di-
xerúntque ad invicem; Ecce
mercede conduxit adversũ nos
rex Israel reges Hethæorum &
Ægyptiorũ, & venerunt super
7 nos. Surrexerunt ergò, & fu-
gerũt in tenebris, & derelique-
rũt tentoria sua, & equos & a-
sinos, in castris, fugerúntque;
animas tantùm suas salvare cu-
8 pientes. Igitur cùm venissent
leprosi illi ad principiũ castro-
rum, ingressi sunt unũ taberna-
culum, & comederunt, & bi-
berunt: tulerúntque indè ar-
gentum, & aurum, & vestes, &
abierunt, et absconderunt: et
rursũ reversi sunt ad aliud ta-
bernaculum, & indè similiter
9 auferentes absconderunt. Di-
xerúntque ad invicé, Non re-
ctè facimus: hæc enim dies bo-
ni nuntii est. Si tacuerimus, &
noluerim' nuntiare usque ma-
nè, sceleris arguemur: venite,
eamus, & nuntiemus in aula
10 regis. Cùmque venissent ad
portam civitatis, narraverunt
eis, dicentes; Ivimus ad castra
Syriæ, & nullum ibidem repe-
rimus hominem, nisi equos et
asinos alligatos, & fixa tento-
11 ria. Ierunt ergò portarii, &
nuntiaverunt in palatio regis
12 intrinsecùs. Qui surrexit no-
ctè, & ait ad servos suos; Dico
vobis quid fecerint nobis Sy-
ri: Sciunt quia fame labora-
mus, & idcircò egressi sunt de
castris, & latitant in agris, di-
centes; Cúm egressi fuerint de
civitate, capiemus eos vivos,
& tunc civitatem ingredi po-
13 terimus. Respondit autem u-
nus servorum ejus; Tollamus
quinq; equos, qui remanserunt
in urbe, (quia ipsi tantùm sunt
in universa multitudine Israel,
alii enim consumpti sunt,) &
mittentes, explorare poteri-
14 mus. Adduxerunt ergò duos
equos, misitque rex in castra
Syrorum, dicens; Ite, & vide-
15 te. Qui abierunt post eos us-
que ad Jordanem: ecce autem
omnis via plena erat vestibus
& vasis, quæ projecerant Syri
cùm turbarentur: reversique
nuntii indicaverunt regi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν εἰς τὴν παρ-
εμβολὴν Συρίας· καὶ ἦλθον (ζ) εἰς μέρος τῆς
παρεμβολῆς Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ
6 ἐκεῖ. Καὶ κύριος (η) ἀκουστὴν ἐποίησε παρεμ-
βολὴν τῆς Συρίας φωνὴν (†) ἅρματος καὶ φω-
νὴν ἵππου, φωνὴν δυνάμεως μεγάλης. καὶ εἶ-
πεν ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Νῦν ἐμισθώ-
σατο ἐφ' (θ) ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς
βασιλέας τῶν Χετταίων καὶ τοὺς βασιλέας Αἰγύ-
7 πτου τοῦ ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπέ-
δρασαν ἐν τῷ σκότει, καὶ ἐγκατέλιπον τὰς
σκηνὰς (ι) αὐτῶν, καὶ τοὺς ἵππους (κ) αὐτῶν, καὶ τοὺς
ὄνους (λ) αὐτῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ ὡς ἔστι, καὶ ἔ-
8 φυγον πρὸς τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν. Καὶ εἰσῆλθον
οἱ λεπροὶ οὗτοι ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς,
καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν μίαν, καὶ ἔφαγον, καὶ
ἔπιον, καὶ ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον, καὶ χρυσίον,
καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐπορεύθησαν, (μ) καὶ ἐπέστρε-
ψαν ἐκεῖθεν, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην,
καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ κατέ-
9 κρυψαν. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐ-
τοῦ, Οὐχ οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἡ ἡμέρα αὕτη,
ἡμέρα εὐαγγελίας ἐστί, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν, καὶ
μένομεν ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ, καὶ εὑρήσομεν
ἀνομίαν· καὶ νῦν δεῦρο, καὶ εἰσέλθωμεν καὶ ἀν-
10 αγγείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως. Καὶ
εἰσῆλθον καὶ ἐβόησαν πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλε-
ως, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς, λέγοντες, Εἰσ-
ήλθομεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας, καὶ ἰδοὺ
οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ καὶ φωνὴ ἀνθρώπου, ὅτι εἰ
μὴ ἵππος δεδεμένος καὶ (ν) ὄνος, καὶ αἱ
11 σκηναὶ αὐτῶν ὡς εἰσί. Καὶ ἐβόησαν οἱ θυρω-
ροί, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως
12 ἔσω. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς νυκτός, καὶ εἶπεν
πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, Ἀναγγελῶ δὴ ὑ-
μῖν ἃ ἐποίησεν ἡμῖν Συρία. ἔγνωσαν ὅτι πει-
νῶμεν (ξ) ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβο-
λῆς καὶ ἐκρύβησαν ἐν τῷ ἀγρῷ, λέγοντες, Ὅτι
ἐξελεύσονται (ο) ἐκ τῆς πόλεως, καὶ συλληψόμεθα
αὐτοὺς ζῶντας, καὶ εἰς τὴν πόλιν (π) εἰσελευσό-
13 μεθα. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ
εἶπε, Λαβέτωσαν (ρ) δὴ πέντε τῶν ἵππων τῶν
ὑπολελειμμένων οἳ κατελείφθησαν ὧδε, ἰδού εἰσι
πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος Ἰσραὴλ τὸ ἐκλεῖπον,
14 καὶ ἀποστελοῦμεν ἐκεῖ καὶ ὀψόμεθα. Καὶ ἔλαβον
δύο ἐπιβάτας ἵππων· καὶ ἀπέστειλεν ὁ (σ) βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ ὀπίσω τοῦ βασιλέως Συρίας,
15 λέγων, Δεῦτε, καὶ ἴδετε. Καὶ ἐπορεύθησαν
ὀπίσω αὐτῶν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἰδοὺ πᾶσα
ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων καὶ σκευῶν ὧν ἔρριψε
Συρία ἐν τῷ θαμβεῖσθαι αὐτούς. καὶ ἐπέ-
στρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βα-
σιλεῖ.

Et surrexerunt in tenebris ad in- 5
trandum in castra Syriæ: & ve-
nerunt in partem castrorum Sy-
riæ: & ecce non est vir ibi. Et 6
Dominus (d) audientia fecerat ca-
stra Syriæ vocem currûs, & vo-
cem equi, vocem virtutis magnæ.
Et dixit vir ad fratrem suum;
Nunc mercede conduxit super
nos rex Israel reges Chettæorum,
& reges Ægypti ad veniendum
super nos. Et surrexerunt, & au- 7
fugerunt in tenebris, & relique-
runt tabernacula sua, & equos
suos, & asinos suos in castris, si-
cut (e) sunt: & fugerunt (f) ad
animam suam. Et intraverunt le- 8
prosi hi usq; ad partem castrorũ,
& intraverunt in tabernaculum
unum, & comederunt, & bibe-
runt, & tulerunt indè argentum,
& aurum, & vestem. Et (g) i-
verunt, & converterunt se indè,
& intraverunt in tabernaculum
aliud, & sumpserunt indè, &
iverunt, & absconderunt. Et di- 9
xit vir ad proximum suum, (h)
Non sic nos facimus. Dies hæc,
dies boni nuntii est: & nos tace-
mus, & manemus usq; ad lucem
matutinam, & inveniemus ini-
quitatem. Et nunc agite, & in-
tremus, & annuntiemus in do-
mum regis. Et intrârunt, & cla- 10
maverunt ad portam civitatis, &
annuntiaverunt eis, dicentes; In-
travimus in castra Syriæ: & ecce
non est ibi vir, & vox hominis;
quoniam nisi equus ligatus, & a-
sinus, & tabernacula eorum, sicut
sunt. Et clamaverunt janitores, 11
& annuntiaverunt in domum re-
gis intùs. Et surrexit rex nocte, 12
& dixit ad pueros suos; Annun-
tiabo nunc vobis, quæ fecit nobis
Syria. Noverunt, quia esurimus
nos: & exierunt de castris, &
absconderunt se in agro, dicentes;
Quoniam egredientur de civita-
te, & comprehendemus eos vi-
ventes, & in civitatem intrabi-
mus. Et respondit unus puerorum 13
ejus, & dixit; Sumant nunc
quinq; de equis residuis, qui (i)
remanserunt hîc, (ecce sunt ad
omnem multitudinem Israel, quod
defecit,) & mittemus illuc, et
videbimus. Et sumpserunt duos 14
ascensores equorum: Et misit rex
Israel post (k) regem Syriæ, di-
cens; Ite, et videte. Et iverunt 15
post eos usq; ad Jordanem. Et ec-
ce omnis via plena vestimento-
rum, et vasorum, quæ projecerat
Syria, dum ipsi paverent. Et re-
verterunt nuntii, et annuntiaverunt regi.

MS.A. (ζ) εἰς μέσον (η) ἐποίησεν ἀκουστὴν παρεμβολὴν Συρίας (†) ἅρματος καὶ φωνὴν δυνάμεως (θ) ἡμᾶς βασιλεὺς (ι) ἑαυτῶν, (κ) ἑαυτῶν, (λ) ἑαυτῶν (μ) καὶ ἔκρυψαν, καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ εἰσῆλθον (ν) ὄνος δεδεμένος, καὶ αἱ (ξ) καὶ ἡμεῖς, (ο) ἐκ τῆς * γῆς, καὶ (π) εἰσελευσόμεθα καὶ ἐξελευσόμεθα. Καὶ (ρ) δὴ * πέντε ἀπὸ τῶν (σ) βασιλεὺς ὀπίσω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 וקמו בקבלא למעל למשרית ארם ואתו עד סיפי משרית ארם והא לית תמן אנש:
6 ומן קדם יי אשתמע למשרית ארם קל רתיכין וקל סוסון קל משרין סגיאן ואמרו גבר
לחבריה הא אגר עלנא מלכא דישראל ית מלכי חתאי וית מלכי מצראי למיתי עלנא:
7 וקמו וערקו בקבלא ושבקו ית משכניהון וית סוסותהון וית חמריהון במשריתא כמא
8 דהיא וערקו לשיזבא נפשיהון: ואתו סגיריא האלין עד סיפי משריתא ועלו למשכנא
חד ואכלו ושתיאו ונסיבו מתמן כספא ודהבא ולבושין ואזלו ואטמרו ותבו ועלו
9 למשכנא אוחרנא ונסיבו מתמן ואזלו ואטמרו: ואמרו גבר לחבריה לא כשר מה
דאנחנא עבדין יומא הדין יום בסורא הוא ואלו אנחנא שתקין ומורכין עד נהור צפרא
10 ויערעננא חובא וכען אתו ונתמטי ונחוי בית מלכא: ואתו וקרו לנטרי תרע קרתא
וחויאו להון למימר אתינא למשרית ארם והא לית תמן גבר וקל אנש אלהן סוסון
11 אסירין וחמרין אסירין ומשכנין כמא דאנון: וקרא נטרי תרעא וחויאו בית מלכא לגיו:
12 וקם מלכא בליליא ואמר לעבדוהי אחוי כען לכון ית דעבדו לנא אנש ארם ידעין ארי
כפנין אנחנא ונפקו מן משריתא לאטמרא בחקלא למימר אם יפקון מן קרתא
13 ונחודונון כד חיין ולקרתא נעול: ואתיב חד מעבדוהי ואמר וידברון כען חמשא מן
סוסותא מן שארא דאשתארו בה הא אנון ככל המונא דישראל דאשתארו בה אם
14 יבדון הא אנון ככל המונא דישראל דספו ונשלח ונחזי: ודברו תרין רכבי סוסין ושלח
15 מלכא בתר משרית ארם למימר אזילו וחזו: ואזלו בתריהון עד ירדנא והא כל אורחא
מליא לבושין ומנין דרמו אנש ארם באתבעותהון למערק ותבו אזגדיא וחויאו למלכא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et surrexerunt in tenebris ut intrarent castra Aram: & venerunt usq; ad 5
extrema castrorum Aram, & ecce non erat ibi aliquis. Et à Dño audita est 6
in castris Aram vox curruum, & vox equorum, vox castrorum multorum;
& dixerunt quisq; ad socium suum, Ecce conduxit contra nos rex Israel
reges Hhithæorum, & reges *Ægyptiorum* ut veniant contra nos. Et sur- 7
rexerunt & fugerunt in tenebris, & deseruerunt tabernacula sua, & equos
suos, & asinos suos, castris sicut fuerunt [*existentibus*;] & fugerunt ut ser-
varent animas suas. Et venerunt leprosi illi usq; ad extrema castrorum, & 8
introierunt in tabernaculũ cujusdam; & comederunt & biberunt; & acce-
perunt inde argentũ et aurum, et vestes, & abierunt et absconderunt, & re-
dierunt, & ingressi sunt in tentoriũ aliud, & acceperunt inde, & abierunt
& absconderunt. Et dixerunt unusquisq; ad sociũ suum, Non rectum est id 9
quod nos facim': dies hæc, dies boni nuncii est; & siquidem nos tacuerim'
& distulerim' quousq; luceat aurora, occurret nobis culpa: & nunc venite,
& pertingamus, & indicemus domui regis. Et venerunt & clamaverunt 10
ad custodes portæ urbis, & nunciaverunt eis, dicendo: Venimus ad ca-
stra Aram, & ecce non erat ibi aliquis, nec vox hominis, sed equi ligati,
& asini ligati, & tentoria sicuti fuerant. Et clamaverunt custodes portæ, 11
& renunciaverunt domui regis interiùs. Et surrexit rex noctè, & dixit 12
servis suis, Indicabo nunc vobis quid fecerunt nobis homines Aram: cog-
noverunt quòd famelici sumus, & exierunt ex castris ut absconderent se
in agro, dicendo: Quoniam exibunt ex urbe, & comprehendemus illos
vivos; & in urbem intrabimus. Et respondit unus de servis suis, & dixit, 13
Accipiant, quæso, quinque ex equis relictis, qui relicti sunt in ea; ecce illi
sunt sicut omnis multitudo Israel qui relicti sunt in ea: si perierint, ecce illi
sunt sicut omnis multitudo Israel qui finierunt, & mittamus & videamus. 14
Et acceperunt duos currus equorum, & misit rex post castra Aram, dicen-
do, Ite & videte. Et iverunt post illos usq; ad Jardena, & ecce omnis via 15
plena vestibus & vasis quæ projecerant homines Aram, dum festinarent fugere; & redierunt nuncii & indicaverunt regi.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

Quare surgentes in crepusculo ad eundum in 5
castra Adum, & pervenientes usque ad termi-
num castrorum Adum, nemo illic erat. (Nam 6
Dominus audire fecerat in castris Adum stre-
pitum equitum, & sonitum equorum, & so-
nitum exercitûs magni: ideóque dixerant
alter ad alterum, Ecce rex Israelis conduxit
adversùm nos regem Hethæorum & regem
Ægyptiorum, ut veniant contra nos. Et sur- 7
gentes fugerant in crepusculo, & relique-
rant tentoria sua, equos & asinos suos, &
castra sua ut erant composita, & fugerant ipsi
nudi.) Venientes inquam, leprosi illi usque 8
ad terminum castrorum, ingressi sunt tentori-
um unum, cómederunt ac biberunt: & aufe-
rentes inde argentum, aurum, & vestes, abie-
runt & *humi* absconderunt: tum reversi, & in
aliud tentorium ingressi, abstulerunt inde, &
euntes abdiderunt. Dixerunt autem alter ad 9
alterum, Non rectè facimus: hodie dies est
fausti nuntii: quousque tandem silebimus,
& expectabimus donec illucescat matutinum,
ut deprehendat nos peccatum? agite igitur,
eamus indicatum in domo regia. Itaque ve- 10
nientes vocaverunt janitores civitatis, & in-
dicârunt eis, ac dixerunt, Ivimus ad castra
Adum, nec ullus erat ibi homo, neque vox hu-
mana, sed tantummodo equi ligati, & asini li-
gati, & castra ut erant. Accedentes ergò jani- 11
tores, rem indicârunt domui regis. Qua- 12
propter rex noctu consurgens dixit servis su-
is, Indicabo vobis quid fecerint nobis Adu-
mæi: scientes nos fame laborare, egressi sunt è
castris ad abdendū se in deserto, dicētes, Cùm
exierint è civitate, capiemus eos vivos, & in-
grediemur civitatem. Respondens quidem è 13
servis ejus dixit, Adducantur quinque ex equi-
tibus qui reliqui sunt: si capti fuerint, cen-
sebuntur cum universo populo Israelis qui
perierunt: & mittamus exploratum. Cùm 14
ergò equos conscendissent duo paria equitū,
misit *eos* rex post castra Adum, & ait, Ite, ex-
plorate. Qui sectantes eos ad Jordané usque, 15
& videntes totam viam plenā armis et vesti-
bus quæ reliquerant Adumæi in festinatione
sua; reversi sunt nuntii, et indicârunt regi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فقاموا وقت مسي للمضي الي عسكر ارام وبلغوا الي اقصي معسكرهم فاذا ليس هناك انسان
6 * وان الله كان اسمع معسكر ارام من عند صوت ركب وصوت خيل وصوت عسكر عظيم
فقال الرجل منهم لصاحبه ما هذا الا ملك بني اسرائيل اكتري علينا ملوك الحيثيين
7 وملوك مصر ليجيبوا الينا * فقاموا وهربوا ممسيا وتركوا جميع خيمهم وخيلهم وحميرهم والمعسكر
8 كما هو بكماله وهربوا ناجيين بانفسهم * وجاوا هولاء المجذومين الي طرف العسكر فدخلوا الي
احدي الخيم فاكلوا وشربوا واخذوا من ثم فضة وذهبا ولباسا ومضوا وطمروه وعادوا ودخلوا
9 مضربا آخر واخذوا من هناك ومضوا وطمروا ايضا * ثم قال احدهم ليس جيد ما نصنع ان
يومنا هذا يوم بشارة وان نحن سكتنا وانتظرنا نور الصبح لزمنا علي ذلك اثما والآن تعالوا
10 ندخل ونحكي ذلك في دار الملك * فجاوا وعرفوا حفاظ ابواب القرية وحكوا لهم قايلين انا
وافينا معسكر ارام واذا ليس ثم انسان ولا صوت انسان الا ان الخيل مربوطة والحمير مربوطة
11 والخيم قايمة كما هي * فاعلن ذلك حراس ابواب القرية في القرية وعرفوا ذلك لمن داخل دار
12 الملك * وقام الملك في الليل وقال لعبيده انا اقول لكم ما صنعوه ادوم قد علموا انا جياع
خرجوا من المعسكر وكمنوا في الصحراء يقولوا كما يخرجوا من القرية فنقبض عليهم احيا
13 وندخل القرية * فاجاب احد عبيد الملك وقال نبعث الان خمسة من الفرسان الباقية التي
بقيت هناك فان سلموا كانوا معدودين فيما بقي من الاسرائيليين وان هلكوا فنعدهم
14 كالجماعة من آل اسرائيل الذين هلكوا فنوجه وننظر * فاخذوا فارسين ووجه بهما الملك الي
15 ما خلف معسكر ارام وقال لهما امضيا وانظرا * فمضوا في آثارهم الي الاردن فوجدوا جميع
الارض مملوة من الثياب والالات كما رموها قوم ارام عند خوفهم وهربهم * ورجعوا

Surgentes itaq; tempore vespertino ut per- 5
gerent ad exercitum Aramæorum, perve-
nerunt ad extrema eorum castra, & ecce
nemo illic aderat. Nam Deus audiendum 6
prodiderat à se in castris Aram sonitum
equitum, et sonitum equorum, & strepitum
ingentis exercitûs; adeò ut diceret quili-
bet ex eis socio suo, Nil aliud est hoc nisi
rex filiorum Israel, qui mercede conduxit
adversùm nos reges Hethæorum & reges
Ægypti, ut venirent contra nos. Et sur- 7
gentes fugerunt sub noctem, et relictis omni-
bus tentoriis suis, equis & asinis suis, to-
tisque ut erant castris, fugerunt, supremū
spiritum suum eripientes. Venientes in- 8
quam, illi scelusi ad extrema castra, in-
gressi tentorium quoddam ederunt ac bi-
berunt, & acceperunt inde argentum &
aurum, atque vestes, et euntes abdiderunt
ea: tum redeuntes, & aliud tentorium in-
gressi rapuerunt inde, et euntes abdiderunt
etiam. Tum dixit unus eorum, Iniquum 9
est quod agimus; dies enim hodierna fausti
dies est nuntii: quòd si siluerimus, &
expectaverimus lucem matutinam, ita cri-
men ob id incurremus: agite ergò, ingre-
diamur, idque in æde regia narremus.
Itaque venientes nuntiaverunt custodibus 10
portarum civitatis, & narraverunt eis, di-
centes; Permeavimus usque ad castra A-
ramæorum, & ecce nullus erat ibi homo,
neque vox humana; at verò equi sunt ibi
ligati, & asini ligati, & tentoria integra
manentia. Promulgârunt id custodes ja- 11
nuarum civitatis in urbe, notúmque fece-
runt eis qui aulam regiam ingrediebantur.
At rex noctu consurgens dixit servis suis, 12
Ego dicam vobis quid fecerint Adumæi:
nôrunt nos esse famelicos, ideò è castris
egressi insidias tetenderunt in deserto, di-
centes; ubi egredientur è civitate, capie-
mus eos vivos, et urbem ingrediemur. Re- 13
spondens autem quidam servorum regis,
ait; Mittamus jam quinque ex equitibus
residuis qui remanent, illuc: si evaserint,
computabuntur inter eos qui reliqui sunt
ex Israelitis; sin autem perierint, censebi-
mus eos perinde ac reliquos Israelitas qui
perierunt: mittamus igitur, & videamus.
Tulerunt ergò duos equites, quos misit rex 14
post castra Aramæorum, dicens eis; Ite, &
videte. Sequentes igitur eorum vestigia, 15
ad Jordanem usque, repererunt universam
terram plenam vestimentis et armis, prout
jecerant ea Aramæi dum trepidi fugerent;
tum reversi sunt.

fatum fuit &:Aram castrametationem diripuerunt & ,populus,est egressus Et
16 ויצא העם ויבזו את מחנה ארם ויהי סאה־
.Domini verbum juxta seclo in hordeorum sata duo & ,seclo in similæ
סלת בשקל וסאתים שערים בשקל כדבר יהוה׃
super ejus manũ super innitebatur cujus tristatam constituit rex Et
17 והמלך הפקיד את השליש אשר נשען על ידו על־
fuerat locut' sicut,est mortu' &,porta in popul' eum conculcaverũt &,portam
השער וירמסהו העם בשער וימת כאשר דבר
,fuit Et.eum ad regem descendendo in est locutus qui ,Dei vir
18 איש האלהים אשר דבר ברדת המלך אליו׃ ויהי
hordeorum sata Duo :dicendo ,regem ad Dei virum loqui secundùm
כדבר איש האלהים אל המלך לאמר סאתים שערים
porta in cras tempus secundùm erit seclo in similæ satum & ,seclo in
בשקל וסאה סלת בשקל יהיה כעת מחר בשער
ecce Et :ait & ,Dei virum ad tristata respondit Et .Someron
19 שמרון׃ ויען השליש את איש האלהים ויאמר והנה
? hoc verbum secundùm erit nunquid ,cœlis in cataractas faciens Dominus
יהוה עשה ארבות בשמים היהיה כדבר הזה
ei fuit Et .comedes non inde & ,tuis oculis in videns tu Ecce:dixit &
20 ויאמר הנך ראה בעיניך ומשם לא תאכל׃ ויהי לו
.est mortuus & ,porta in populus eum conculcaverunt & :sic
כן וירמסו אתו העם בשער וימת׃

CAP. VIII. ח

fecerat vivere cujus ,mulierem ad est locutus Elisaah Et
1 ואלישע דבר אל האשה אשר החיה את־
peregrinare & ,tua domus & tu vade & ,Surge :dicendo ,ejus filium
בנה לאמר קומי ולכי את וביתך וגורי
ad venit etiam & ,famem ad Dominus vocavit nam :peregrinaberis quo in
באשר תגורי כי קרא יהוה לרעב וגם בא אל־
verbum juxta fecit & ,mulier Surrexitque .annis septem terram
2 הארץ שבע שנים׃ ותקם האשה ותעש כדבר
terra in est peregrinata &,ej' domus & ,ipsa abiit & :Dei viri
איש האלהים ותלך היא וביתה ותגר בארץ
,annorum septem fine à ,fuit Et .annis septem Pelistim
3 פלשתים שבע שנים׃ ויהי מקצה שבע שנים
ad clamandum ad est egressa & ,Pelistim terra è mulier est reversa &
ותשב האשה מארץ פלשתים ותצא לצעק אל־
Ghechazi ad loquens rex Et .suum agrum ad & ,suam domum ad regem
4 המלך אל ביתה ואל שדה׃ והמלך מדבר אל גחזי
magnalia omnia mihi nunc Narra :dicendo ,Dei viri puerum
נער איש האלהים לאמר ספרה נא לי את כל הגדלות
regi narrante eo ,fuit Et .Elisaah fecit quæ
5 אשר עשה אלישע׃ ויהי הוא מספר למלך את־
vivificaverat cujus mulier ecce & ,mortuum fecerat vivere quòd
אשר החיה את המת והנה האשה אשר החיה
:suo agro super & ,sua domo super regem ad clamans ,ejus filium
את בנה צעקת אל המלך על ביתה ועל שדה
,ejus filius hic & ,mulier hæc ,rex mi Domine;Ghechazi dixitque
ויאמר גחזי אדני המלך זאת האשה וזה בנה
,mulierem rex interrogavit Et .Elisaah vivificavit quem
6 אשר החיה אלישע׃ וישאל המלך לאשה
Restitue :dicendo unum eunuchum rex ei deditque :ei narravit &
ותספר לו ויתן לה המלך סריס אחד לאמר השיב
reliquit die à agri proventus omnes & ,ei quæ omnia
את כל אשר לה ואת כל תבואת השדה מיום עזבה
Ben-hadad & ,Dammesec Elisaah venit Et .nunc ad usque &,terram
7 את הארץ ועד עתה׃ ויבא אלישע דמשק ובן הדד
vir Venit :dicendo ,ei est nunciatumq; ægrotans Aram rex
מלך ארם חלה ויגד לו לאמר בא איש
.huc usque Dei
האלהים עד הנה׃

Versio VULG. LAT.

16 Et egressus popul' diripuit castra Syriæ: factúsque est modius similæ statêre uno, & duo modii hordei statêre uno, jux-
17 ta verbum Domini. Porrò rex ducem illum, in cujus manu incumbebat, constituit ad portam: quem conculcavit turba in introitu portæ, & mortuus est, juxta quod locutus fuerat vir Dei, quando descenderat
18 rex ad eum. Factúmque est secundùm sermonem viri Dei, quem dixerat regi, quando ait; Duo modii hordei statêre uno erunt, & modius similæ statêre uno, hoc eodem tempore cras
19 in porta Samariæ: Quando responderat dux ille viro Dei, & dixerat; Etiamsi Dominus fecerit cataractas in cœlo, numquid poterit fieri quod loqueris? Et dixit ei; Videbis oculis tuis, & indè non comedes.
20 Evénit ergò ei sicut prædictũ fuerat, & conculcavit eum populus in porta, & mortuus est.

CAP. VIII.

1 ELiseus autem locutus est ad mulierem, cujus vivere fecerat filium, dicens; Surge, vade tu & domus tua, & peregrinare ubicunque repereris? vocavit enim Dominus famem, & veniet super terram septem an-
2 nis. Quæ surrexit, & fecit juxta verbum hominis Dei: & vadens cum domo sua, peregrinata est in terra Philisthiim
3 diebus multis. Cúmque finiti essent anni septẽ, reversa est mulier de terra Philisthiim: & egressa est ut interpellaret regẽ pro domo sua, & pro agris
4 suis. Rex autem loquebatur cum Giezi puero viri Dei, dicens; Narra mihi omnia ma-
5 gnalia quæ fecit Eliseus. Cúmque ille narraret regi quo modo mortuum suscitâsset, apparuit mulier, cujus vivificaverat filium, clamans ad regem pro domo sua, et pro agris suis. Dixitque Giezi; Domine mi rex, hæc est mulier, & hic est filius ejus, quem suscitavit Eliseus.
6 Et interrogavit rex mulierem: quæ narravit ei. Deditq; ei rex eunuchum unum, dicens; Restitue ei omnia quæ sua sunt, & universos reditus agrorum, à die quâ reliquit terram usque
7 ad præsens. Venit quoque Eliseus Damascum, & Benadad rex Syriæ ægrotabat: nuntiaverúntque ei, dicentes; Venit vir Dei huc.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς καὶ διήρπασε τὴν παρεμβολὴν Συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως (τ) σίκλου, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ δίμετρον
17 κριθῶν σίκλου. Καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησε τὸν τριστάτην ἐφ᾽ ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο (υ) τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πύλης. καὶ συνεπάτησαν αὐτὸν ὁ λαὸς (φ) ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἀπέθανε (χ) καθὰ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν ἄγγε-
18 λον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐγένετο (ψ) καθὰ ἐλάλησεν (ω) Ἐλισαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, Δίμετρον κριθῆς σίκλου καὶ μέτρον σεμιδάλεως σίκλου· καὶ ἔσται ὡς (α) ἡ ὥρα αὔριον ἐν τῇ
19 πύλῃ Σαμαρείας. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης τῷ (β) Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ κύριος ποιεῖ καταῤῥάκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν (γ) Ἐλισαιὲ, Ἰδοὺ (δ) ὄψει τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν (ε) οὐ μὴ φά-
20 γῃ. Καὶ ἐγένετο (ζ) οὕτως· καὶ (η) συνεπάτησαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἀπέθανε.

MS.A. (τ) σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. Καὶ (υ) ἐπὶ τῇ (φ) ἐπὶ τῆς πύλης, (χ) καθὼς (ψ) καθὼς (ω) Ἐλισαιὲ (α) ἡ* ἡμέρα αὕτη αὔριον (β) Ἐλισαιὲ, (γ) Ἐλισαιὲ, (δ) ὄψῃ (ε) οὐ φάγῃ. (ζ) αὐτῷ οὕτως· (η) συνεπάτησεν

16 Et exivit populus: & diripuerunt castra Syriæ. Et facta est mensura similaginis siclo juxta verbum Domini, & duæ mensuræ hordeorum siclo. Et rex statuit
17 tristatam, super quem rex innitebatur (l) manu suâ, super portam. Et conculcavit eum populus in porta: & mortuus est; sicut locutus est homo Dei, qui locutus est in ascendendo nuntium ad eum. Et
18 factum est, sicut locutus est Elisæe ad regem, dicens; Duæ mensuræ hordei siclo, & mensura similaginis siclo: & erit, sicut hora, cras in porta Samariæ: Et respondit
19 tristata ad Elisæe, & dixit; Ecce Dominus facit cataractas in cœlo; nunquid erit verbum hoc? Et dixit Elisæe, Ecce videbis oculis tuis, & indè non comedes. Et
20 factum est ita. Et conculcaverunt eum populus in porta: & mortuus est.

ΚΕΦ. η΄.

1 ΚΑὶ † Ἐλισαιὲ ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα, ἧς ἐζωπύρησε τὸν υἱὸν, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ δεῦρο σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ παροίκει οὗ ἐὰν (α) παροικήσῃς, ὅτι κέκληκε κύριος λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καίγε ἦλθεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ
2 ἔτη. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα (β) Ἐλισαιὲ καὶ αὐτὴ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, καὶ παρῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη.
3 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ τέλος τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ (γ) ἐκ γῆς ἀλλοφύλων εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἦλθε βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου (δ) ἑαυτῆς καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν
4 (ε) αὐτῆς. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλει πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον (ζ) Ἐλισαιὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, λέγων, Διήγησαι (η) δή ἐμοὶ πάν-
5 τα τὰ (θ) μεγάλα ἃ ἐποίησεν Ἐλισαιέ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἐξηγουμένου τῷ βασιλεῖ, ὡς ἐζωπύρησεν υἱὸν τεθνηκότα, καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἧς ἐζωπύρησε τὸν υἱὸν αὐτῆς (ι) Ἐλισαιὲ, βοῶσα πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου ἑαυτῆς καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν ἑαυτῆς. καὶ εἶπε Γιεζὶ, Κύριε βασιλεῦ, αὕτη ἡ γυνὴ, καὶ (κ) οὗτος ὁ υἱὸς
6 αὐτῆς ὃν ἐζωπύρησεν (λ) Ἐλισαιέ. Καὶ ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὴν γυναῖκα· καὶ διηγήσατο αὐτῷ, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα, λέγων, Ἐπίστρεψον (μ) πάντα τὰ αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ γεννήματα τοῦ ἀγροῦ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς (ν) κατέλιπε τὴν γῆν ἕως τοῦ νῦν.
7 Καὶ ἦλθεν (ξ) Ἐλισαιὲ εἰς Δαμασκόν. καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας (ο) ἠῤῥώστησε. καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἥκει ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἕως ὧδε.

MS.A. † Ἐλισαιὲ (α) παροικήσεις, (β) Ἐλισαιὲ, καὶ ἐπορεύθη γυνὴ καὶ ὁ (γ) ἐκ τῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἦλθεν (δ) αὐτῆς (ε) ἑαυτῆς. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλησεν (ζ) Ἐλισαιὲ (η) δή μοι (θ) μεγάλα* ἐποίησεν Ἐλισαιέ. (ι) Ἐλισαιὲ, (κ) οὗτος υἱὸς (λ) Ἐλισαιέ. (μ) πάντα αὐτῆς, (ν) ἐγκατέλειπεν (ξ) Ἐλισαιὲ (ο) ἠῤῥώστει.

CAP. VIII.

1 ET Elisæe locutus est ad mulierem, cujus vivificaverat filium, dicens; Surge, & vade tu, & domus tua, & incole, ubicunq; incolueris: quoniam vocavit Dominus famem ad terram: (a) & etiam venit ad terram septem annis. Et surrexit mulier, & fecit
2 juxta verbum Elisæe, & ipsa, & domus ejus: & incoluit in terra alienigenarum septem annos. Et
3 factum est post finem septem annorum; & reversa est mulier de terra alienigenarum in civitatem: & venit clamare ad regem de domo sua, & de agris suis. Et
4 rex loquebatur ad Giezi puerum Elisæe hominis Dei, dicens; Narra nũc mihi omnia magna, quæ fecit Elisæe. Et factum est eo narrante
5 regi, quomodò suscitavit filium mortuum; & ecce mulier, cujus suscitaverat filium ejus Elisæe, clamans ad regem de domo sua, & de agris suis. Et dixit Giezi; Domine rex, hæc est mulier, & hic filius ejus, quem suscitavit Elisæe. Et interrogavit rex mu-
6 lierem. Et narravit ei. Et dedit ei rex Eunuchum unum, dicens; Fac redire omnia, quæ ipsius, & omnia genimina agri à die, quâ reliquit terram, usq; nunc. Et
7 venit Elisæe in Damascum. Et filius Ader rex Syriæ ægrotabat. Et annuntiaverunt ei, dicentes; Venit homo Dei usq; huc.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ונפק עמא ובזו ית משרית ארם והוה סאה סולתא בסלעא וסאתן סעורין בסלעא
17 כפתגמא דיי׃ ומלכא מני ית גברא דסמיך על ידוהי על תרעא ודשוהי עמא בתרעא
18 ומית כמא דמליל נביא דיי דמלל כד נחת מלכא לותיה׃ והוה כד מלל נביא דיי עם
מלכא למימר סאתן סעורין בסלעא וסאה סולתא בסלעא יהי כעדנא הדין מחר
19 בתרעא דשמרון׃ ואתיב גברא ית נביא דיי ואמר ואלו יי פתח כוין ומחית טובא מן
20 שמיא היהי כפתגמא הדין ואמר הא את חזי בעינך ומתמן לא תיכול׃ והוה ליה כן
ודשו יתיה עמא בתרעא ומית׃
ח
1 ואלישע מלל עם אתתא דאחיי ית ברה למימר קומי ואיזילי את ואנש ביתיך ודורי
2 באתר דכשר למדר ארי זמין יי כפנא ואף עתיד למיתי על ארעא שבע שנין׃ וקמת
אתתא ועבדת כפתגמא דנביא דיי ואזלת היא ואנש ביתה ואתותבת בארעא פלשתאי
3 שבע שנין׃ והוה מסוף שבע שנין ותבת אתתא מארעא פלשתאי ונפקת למקבל קדם
4 מלכא על ביתה ועל חקלה׃ ומלכא מלל עם גחזי תלמידא דנביא דיי למימר אשתעי
5 כען לי ית כל רברבתא דעבד אלישע׃ והוה הוא משתעי למלכא ית דאחיי ית מיתא
והא אתתא דאחיי ית ברה קבלא קדם מלכא על ביתה ועל חקלה ואמר גחזי רבוני
6 מלכא דא אתתא ודין ברה דאחיי אלישע׃ ושאל מלכא לאתתא ואשתעיאת ליה ומני
לה מלכא גוזה חד למימר אתיב ית כל דילה וית כל עללת חקלה מיומא דשבקת ית
7 ארעא ועד כען׃ ואתא אלישע דמשק ובר הדד מלכא דארם מרע ואתחואליה למימר
אתא נביא דיי עד הלכא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et exiit populus & diripuerunt castra Aram, & fuit satum similæ pro siclo, 16
& duo sata ordei pro siclo, juxta verbum Dñi. Et rex præposuit virum 17
super cujus manum innitebatur super portam, & conculcavit illum popul'
in porta, & mortuus est sicut locut' fuerat propheta Dñi qui locut' fuerat,
cùm descendisset rex ad eum. Et fuerat cùm loqueretur propheta Domini 18
cum rege, dicendo: Duo sata ordei pro siclo, & satum similæ pro siclo
erit secundùm tempus hoc cras in porta Somron. Et responderat vir pro- 19
phetæ Dñi, & dixerat, Siquidem Dñs aperiat cataractas, & demittat bona
de cœlo, nunquid erit res ista? & dixerat, Ecce tu videbis oculis tuis, sed
de eis non comedes. Et fuit illi sic; & conculcaverunt eum populus in por- 20
ta, & mortuus est.

CAP. VIII.

ET Elisagh locutus est cum muliere, cujus filium vivificârat, dicendo: 1
Surge, & abi tu, & homines domus tuæ, & habita in loco qui rectus
fuerit ut habitetur; quia vocavit Dñs famem etiam futuram ut veniat super 2
terram septem annis. Et surrexit mulier & fecit juxta verbũ prophetæ Dñi,
& abiit ipsa & homines domus ejus, & habitavit in terra Pelistæorum se-
ptem annis. Et fuit in fine septem annorum, rediit mulier de terra Peli- 3
stæorum, & exiit ut clamaret ante regem pro domo sua & pro agro suo.
Et rex loquebatur cum Gehhazi discipulo prophetæ Dñi, dicendo: Narra 4
quæso mihi omnia magnalia quæ fecit Elisagh. Et fuit illo narrante regi, 5
quomodo vivificâsset mortuum, ecce mulier cujus vivificârat filium, clama-
bat ad regem pro domo sua, & pro agro suo: & dixit Gehhazi, Domine
mi rex, hæc mulier, & hic est filius ejus quem vivificavit Elisagh. Et in- 6
terrogavit rex mulierẽ, & narravit ei, & delegavit illi rex eunuchum unũ,
dicendo: Restitue illi omnia quæ erant ei, & omnem proventum agri
sui à die quo reliquit terram ad usque nunc. Et venit Elisagh in Dam- 7
meseq, & Bar-hadad rex Aram ægrotabat, & indicatum est ei, dicendo:
Advenit propheta Domini hucusque.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܢܦܩܘ ܥܡܐ ܘܒܙܘ ܡܫܪܝܬܐ ܕܐܕܘܡ. ܗܝܕܝܢ ܗܘܐ ܣܐܬܐ ܕܣܡܝܕܐ ܒܣܬܪܐ. ܘܣܐܝܢ ܕܣܥܪܐ
17 ܒܡܥܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܡܠܟܐ ܐܩܝܡ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܕܡܣܬܡܟ ܗܘܐ ܥܠ ܐܝܕܘܗܝ
ܥܠ ܬܪܥܐ. ܘܕܫܘܗܝ ܥܡܐ ܒܬܪܥܐ ܘܡܝܬ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܢܚܬ
18 ܡܠܐܟܐ ܠܘܬܗ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܡܪ ܠܡܠܟܐ. ܕܣܐܬܐ ܕܣܡܝܕܐ
ܒܣܬܪܐ. ܘܣܐܝܢ ܕܣܥܪܐ ܒܡܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܡܚܪ ܐܝܟ ܗܢܐ ܥܕܢܐ ܒܬܪܥܐ ܕܫܡܪܝܢ.
19 * ܘܥܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܠܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢ ܡܪܝܐ ܥܒܕ ܟܘܐ ܒܫܡܝܐ. ܗܘܐ
20 ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܗܐ ܐܢܬ ܚܙܐ ܒܥܝܢܝܟ. ܘܡܢܗ ܠܐ ܬܐܟܘܠ. * ܘܗܘܐ ܠܗ
1 ܗܟܢܐ. ܘܕܫܘܗܝ ܥܡܐ ܒܬܪܥܐ ܘܡܝܬ. * ܫܠܡ * ܙ * ܘܐܠܝܫܥ ܐܡܪ
ܠܐܢܬܬܐ ܕܐܚܝ ܒܪܗ. ܩܘܡܝ ܙܠܝ ܐܢܬܝ ܘܒܝܬܟܝ. ܘܥܡܪܝ ܐܝܟܐ ܕܡܫܟܚܐ ܐܢܬܝ. ܡܛܠ
2 ܕܩܪܐ ܡܪܝܐ ܠܟܦܢܐ. ܘܐܦ ܐܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܫܒܥ ܫܢܝܢ. * ܘܩܡܬ ܐܢܬܬܐ. ܘܥܒܕܬ ܐܝܟ
ܦܬܓܡܗ ܕܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܙܠܬ ܗܝ ܘܒܝܬܗ. ܘܥܡܪܬ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܫܒܥ
3 ܫܢܝܢ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܫܒܥ ܫܢܝܢ. ܗܦܟܬ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܘܐܙܠܬ ܠܡܩܒܠܘ
4 ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܥܠ ܒܝܬܗ ܘܥܠ ܚܩܠܗ. * ܘܡܠܟܐ ܐܡܪ ܠܓܚܙܝ ܛܠܝܗ ܕܢܒܝܗ
ܕܐܠܗܐ. ܐܫܬܥܐ ܠܝ ܟܠܗܝܢ ܪܘܪܒܬܐ ܕܥܒܕ ܐܠܝܫܥ. * ܘܟܕ ܡܫܬܥܐ ܠܡܠܟܐ
5 ܕܐܝܟ ܡܝܬܐ. ܚܝܝ ܐܢܬܬܐ ܕܐܚܝ ܒܪܗ. ܡܩܒܠܐ ܗܘܬ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܥܠ ܒܝܬܗ ܘܥܠ ܚܩܠܗ.
6 ܘܐܡܪ ܓܚܙܝ. ܗܕܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܘܗܢܘ ܒܪܗ ܕܐܚܝ ܐܠܝܫܥ. * ܘܫܐܠܗ ܡܠܟܐ
ܠܐܢܬܬܐ. ܘܐܫܬܥܝܬ ܠܗ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܡܠܟܐ ܡܗܝܡܢܐ ܚܕ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܗܦܟ
ܠܗ ܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܠܠܬܐ ܕܚܩܠܗ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܫܒܩܬ ܠܐܪܥܐ.
7 ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. * ܘܐܬܐ ܐܠܝܫܥ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܘܒܪ ܗܕܕ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܟܪܝܗ. ܘܚܘܝܘ
ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܬܐ ܢܒܝܗ ܕܐܠܗܐ.

Et egressus popul' diripuerunt castra Adum: 16
tum *venditum* fuit satum farris statere, &
sata hordei obolo, quemadmodum dixe-
rat Dominus. Porrò rex virum illum cujus 17
innitebatur manibus, præfecit portæ, con-
culcavítque eum populus in porta, & mor-
tuus est; quemadmodum dixerat propheta
Dei, quando descendit ad eum nuntius. Eve- 18
nit inquam sermo prophetæ Dei: nam eo re-
gi dicente, Satum farris statere, et sata hordei
obolo cras consimili tempore vendentur in
porta Samariæ; Responderat vir ille, et dixe- 19
rat prophetæ Dei, Si Dominus fecerit fene-
stras in cœlis, erit sermo iste: dixerátque ad
eum, Ecce oculis tuis visurus es, non tamen
ex eo comesturus. Sic itaque evénit ei; nam 20
conculcárunt eum populus in porta, et mor-
tuus est.

CAP. VIII.

Elisæus autem dixit mulieri illi cujus fili- 1
um vitæ restituerat, Surge, abi tu & domus
tua, & hospitare ubicunque hospitari poteris;
quoniam vocavit Dominus famem, & quidem
ventura est super terram septem annos. Sur- 2
rexit mulier illa, fecítq; juxta sermonem pro-
phetæ Dei; & abiens tam ipsa quàm domus
ejus, hospitata est in terra Palestinorú septem
annos. Post annos septé reversa venit è terra 3
Palestinorum, abiítq; ut conquereretur apud
regem ob domum suam & ob agrum suum.
Rex autem dixerat ad Gahzi juvenem pro- 4
phetæ Dei, Narra mihi omnes res magnas
quas fecit Elisæus. Dum ergò narraret ille 5
regi quomodo mortuum vitæ restituisset, vi-
dens mulierem illam cujus filium vitæ restitu-
erat conquerentem apud regem ob domum
suam & ob agrum suum; dixit Gahzi, Hæc est
mulier illa, & hic est filius ejus quem Elisæus
vitæ restituit. Cúmq; rex mulieré interrogás- 6
set, narravit illa ei; deinde dedit ei rex eunu-
chum quendam, cui dixit, Restitue ei quicquid
pertinet ad eam, totúmq; agri sui proventum,
à die quo terram dereliquit ad hoc usque
tempus. Postea venit Elisæus Damascum: Bar. 7
Hadad autem rex Adum ægrotabat; & indica-
verunt ei, dixerúntque, Venit propheta Dei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وخرج القوم وغنموا عسكر ارام * وصار جريب حواري باستار فضة * وجريبين من الشعير باستار
17 من الفضة * كما قال الله * وان الملك ولى ذلك الجبار الذي يستند عليه الباب * فداسه الناس
18 في الباب ومات * كما قال نبي الله حين نزل الملك اليه * وكان كما عرف نبي الله للملك قايلا *
جريب من الحواري باستار فضة * وجريبين من الشعير باستار فضة في مثل هذا الوقت من غد
19 على الباب الذي بسومرون * فاجاب الجبار لنبي الله وقال * الو جعل الله كوي في السماء يفرغ
منها الخيرات * هل يكون مثل هذا القول * فقال له * بل ترى ذلك بعينيك * ومنه لا تاكل *
20 * فكان له ذلك * بان داسه الجماعة من الشعب بالباب ومات * * الفصل الثامن *
1 * وان اليسع ناشد المراة التي احيا ابنها * قايلا * قومي فامضي انتي واهل بيتك من ههنا *
واسكني في موضع يستقيم لك سكناه * فقد حكم الله بالجوع * وهو انه يقيم في الارض
2 سبع سنين * فقامت المراة * فصنعت كما امرها النبي * واقامت بارض فلسطين سبع سنين *
3 * فلما كان بعد سبع سنين وافت المراة من ارض فلسطين * وصرخت تستغيث بالملك بسبب
4 منزلها وحقلها * والملك في ذلك الوقت يخاطب جاحزي تلميذ رسول الله * وقال له * اشرح لي الان
5 جميع العظايم اللاتي صنعها اليسع * فبينما هو يحدث الملك * وقد بلغ من حديثه الى احياه
الميت * حتى وافت المراة التي احيا ابنها مستجيرة بالملك بسبب منزلها وحقلها * فقال جاحزي *
6 سيدي الملك هوذا المراة * وهذا ابنها الذي احياه اليسع * فسال الملك المراة عن ذلك *
فشرحت له * فبعث معها الملك خادما واحدا * وتقدم اليه بارتجاع كل مالها * وارتجاع غلة حقلها *
7 مذ خرجت من تلك الارض الى وقت موافاتها * ووافى اليسع دمشق * وابن هداد ملك ارام
عليل في ذلك الوقت * فقيل له * قد وافى نبي الله الى ههنا *

Quare egressus populus, deprædati sunt 16
castra Aramæorum: fuitque gjarib simila-
ginis venditus statere argenteo, et duo gja-
ribi hordei statere argenteo, ut dixerat
Deus. Rex autem præfecerat gigantem il- 17
lum cui innitebatur, januæ; sed conculca-
verunt eum homines in janua, & mortuus
est, quemadmodum prædixerat propheta
Dei quando descenderet ad eum rex. Et 18
factum est quemadmodum indicaverat
Dei propheta regi, dicens; Gjarib similagi-
nis statere argenteo, & duo gjaribi hordei
statere argenteo vendentur consimili tem-
pore die crastino ad portam quæ est in Sa-
maria: Ille verò gigas respondens pro- 19
phetæ Dei dixerat, Num licèt faciat Deus
fenestras in cælo, per quas bona profun-
dat, num inquam continget juxta verbum
hoc? cui dixerat ille, Imò verò oculis tuis
id videbis, at ex eo minimè comedes. Id 20
inquam contigit ei: nam conculcavit eum
turba popularis in janua, & mortuus est.

CAP. VIII.

Monuerat autem Elisæus mulierem 1
illam cujus filium vitæ restituerat, dicens;
Surge, & abscede hinc tu & domestici
tui, et commorare aliquo in loco cujus ha-
bitatio sit tibi commoda; destinavit enim
Deus famem, eaque sanè duratura est in
terra septem annos. Surrexit ergò mulier 2
illa, & fecit quemadmodum præcepit illi
propheta Dei, & commorata est in regione
Palestinæ septem annos. Exactis autem 3
septem annis reversa est mulier è regione
Palestinæ, clamavitque regem appellans
pro domo sua & agro suo. Rex autem 4
tunc temporis alloquebatur Gahzi disci-
pulum Apostoli Dei, & dicebat ei; Nar-
ra mihi modò omnia præclarè facta quæ
gessit Elisæus: Dúmq; hic regi narraret, 5
et in sua narratione pervenisset ad resti-
tutum vitæ mortuum; ecce advenit mu-
lier illa cujus filium vitæ restituerat, opem
regis imploratura pro domo sua & agro
suo: dixitque Gahzi, Domine mi rex, ecce
mulierem, & en filium ejus quem Elisæus
vitæ restituit. Cùm ergò rex mulierem ea 6
de re interrogásset, illáque ei narrásset;
misit cum ea rex ministrum quendam cui
demandavit restitutionem omnium bono-
rum ejus, et restitutionem proventûs agri
ejus, ab eo tempore quo egressa fuerat ex
ea regione usque ad tempus reditûs ipsi-
us. Deinde venit Elisæus Damascum; 7
Ben-haddad autem rex Aram æger erat
tunc temporis, dictúmque fuit ei; Jam
venit huc propheta Dei.

מלכים ב : ח

8 ויאמר המלך אל־חזהאל קח בידך מנחה ולך לקראת איש־האלהים ודרשת את־יהוה מאותו לאמר האחיה מחלי זה:
9 וילך חזאל לקראתו ויקח מנחה בידו וכל־טוב דמשק משא ארבעים גמל ויבא ויעמד לפניו ויאמר בנך בן־הדד מלך־ארם שלחני אליך לאמר האחיה מחלי זה:
10 ויאמר אליו אלישע לך אמר־לא חיה תחיה והראני יהוה כי־מות ימות:
11 ויעמד את־פניו וישם עד־בש ויבך איש האלהים:
12 ויאמר חזאל מדוע אדני בכה ויאמר כי־ידעתי את אשר־תעשה לבני ישראל רעה מבצריהם תשלח באש ובחריהם בחרב תהרג ועלליהם תרטש והרתיהם תבקע:
13 ויאמר חזאל כי מה עבדך הכלב כי יעשה הדבר הגדול הזה ויאמר אלישע הראני יהוה אתך מלך על־ארם:
14 וילך מאת אלישע ויבא אל־אדניו ויאמר לו מה־אמר לך אלישע ויאמר אמר לי חיה תחיה:
15 ויהי ממחרת ויקח המכבר ויטבל במים ויפרש על־פניו וימת וימלך חזהאל תחתיו:
16 ובשנת חמש ליורם בן־אחאב מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה מלך יהורם בן־יהושפט מלך יהודה:
17 בן־שלשים ושתים שנה היה במלכו ושמנה שנה מלך בירושלם:
18 וילך בדרך מלכי ישראל כאשר עשו בית אחאב כי בת־אחאב היתה־לו לאשה ויעש הרע בעיני יהוה:
19 ולא־אבה יהוה להשחית את־יהודה למען דוד עבדו כאשר אמר־לו לתת לו ניר לבניו כל־הימים:
20 בימיו פשע אדום מתחת יד־יהודה וימלכו עליהם מלך:
21 ויעבר יורם צעירה וכל־הרכב עמו ויהי־הוא קם לילה ויכה את־אדום הסביב אליו ואת שרי הרכב וינס העם לאהליו:

Versio VULG. LAT.

8 Et ait rex ad Hazael; Tolle tecum munera, & vade in occursum viri Dei, & consule Dominum per eum, dicens; Si evadere potero de infirmitate
9 mea hac? Ivit igitur Hazael in occursum ej⁹, habens secum munera, & omnia bona Damasci, onera quadraginta camelorum. Cúmq; stetisset coram eo, ait; Filius tuus Benadad rex Syriæ misit me ad te, dicens; Si sanari potero de
10 infirmitate mea hac? Dixitque ei Eliseus; Vade, dic ei; Sanaberis: porrò ostendit mihi Dominus quia morte mori-
11 etur. Stetitq; cum eo, & conturbatus est usque ad suffusionem vultûs: flevitque vir Dei.
12 Cui Hazael ait, Quarè dominus meus flet? At ille dixit, Quia scio quæ facturus sis filiis Israel mala. Civitates eorum munitas igne succendes, & juvenes eorũ interficies gladio, & parvulos eorum elides, &
13 prægnantes divides. Dixitque Hazael; Quid enim sum servus tuus canis, ut faciam rem istam magnam? Et ait Eliseus, Ostendit mihi Dominus te regẽ Sy-
14 riæ fore. Qui cùm recessisset ab Eliseo, venit ad dominum suũ. Qui ait ei, Quid dixit tibi Eliseus? At ille respondit, Dixit mihi; Recipies sanitatem.
15 Cúmque venisset dies altera, tulit stragulum, & infudit aquam, & expandit super faciem ejus: quo mortuo, regnavit
16 Hazael pro eo. Anno quinto Joram filii Achab regis Israel, & Josaphat regis Juda, regnavit Joram filius Josaphat rex
17 Juda. Triginta duorum annorum erat cùm regnare cœpisset, & octo annis regnavit in
18 Jerusalem. Ambulavitque in viis regum Israel, sicut ambulaverat domus Achab: filia enim Achab erat uxor ejus: & fecit quod malum est in con-
19 spectu Domini. Noluit autem Dominus disperdere Judam, propter David servum suum, sicut promiserat ei, ut daret illi lucernam, et filiis ejus cun-
20 ctis diebus. In diebus ejus recessit Edom, ne esset sub Juda, & constituit sibi regem.
21 Venitque Joram Seira, & omnes currus cum eo: & surrexit nocte, percussitque Idumæos, qui eum circumdederant, & principes curruum, populus autem fûgit in tabernacula sua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

8 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀζαὴλ, Λάβε ἐν τῇ χειρί σου μαναὰ, καὶ δεῦρο εἰς (π) ἀπάντησιν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιζήτησον τὸν κύριον παρ᾽ αὐτοῦ, λέγων, Εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου ταύτης;
9 Καὶ ἐπορεύθη Ἀζαὴλ εἰς (ρ) ἀπαντὴν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε μαναὰ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ Δαμασκοῦ, ἄρσιν (σ) τεσσαράκοντα καμήλων, καὶ ἦλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς (τ) Ἐλισαιὲ, Υἱός σου υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας ἀπέστειλέ με (υ) πρὸς σὲ ἐπερωτῆσαι, λέγων, Εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου
10 ταύτης; Καὶ (φ) εἶπεν Ἐλισαιὲ, Δεῦρο, (χ) εἰπὸν, Ζωῇ ζήσῃ, καὶ ἔδειξέ μοι κύριος
11 ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ. Καὶ παρέστη τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, καὶ ἔθηκεν ἕως αἰσχύνης. Καὶ ἔ-
12 κλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶπεν (ψ) Ἀζαὴλ, Τί ὅτι ὁ κύριός μου κλαίει; καὶ (ω) εἶπεν, Ὅτι οἶδα ὅσα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς (α) Ἰσραὴλ κακά· τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν ἐξαποστελεῖς ἐν πυρὶ, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενεῖς, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐνσείσεις, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν ἀνα-
13 ῤῥήξεις. Καὶ εἶπεν Ἀζαὴλ, Τίς ἐστιν ὁ δοῦλός (β) σου, ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς, ὅτι ποιήσει τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν (γ) Ἐλισαιὲ, Ἔδειξέ μοι κύριός σε βασιλεύοντα
14 ἐπὶ Συρίαν. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ (δ) Ἐλισαιὲ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν (ε) αὐτῷ, Τί εἶπέ σοι Ἐλισαιὲ;
15 καὶ εἶπεν, Εἶπέ μοι, Ζωῇ ζήσῃ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔλαβε (ζ) τὸ μαχβὰρ καὶ ἔβαψεν ἐν τῷ ὕδατι, καὶ περιέβαλεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε. καὶ
16 ἐβασίλευσεν Ἀζαὴλ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ἐν ἔτει πέμπτῳ (η) τῷ Ἰωρὰμ υἱῷ Ἀχαὰβ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ (θ) βασιλεῖ Ἰούδα, ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφὰτ (ι) βα-
17 σιλεὺς Ἰούδα. Υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, (κ) καὶ ὀκτὼ ἔ-
18 τη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ (λ) βασιλέων Ἰσραὴλ καθὼς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἐποίησε τὸ πο-
19 νηρὸν ἐνώπιον κυρίου. Καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι τὸν Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καθὼς (μ) εἶπε δοῦναι αὐτῷ λύχνον
20 καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν (ν) χειρὸς Ἰούδα, καὶ (ξ) ἐβασίλευσαν ἐφ᾽ ἑαυτοὺς
21 βασιλέα. Καὶ ἀνέβη (ο) Ἰωρὰμ εἰς Σιὼρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα τὰ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ (π) ἀναστάντος, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ τὸν κυκλώσαντα ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

MS. A. (π) ἀπάντησιν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ (ρ) ἀπάντησιν (σ) τεσσαράκοντα (τ) Ἐλισαιὲ, Ὁ υἱός (υ) πρὸς σὲ, λέγων, (φ) εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ἐλισαιὲ, (χ) εἰπὸν αὐτῷ, Ζωῇ (ψ) Ἀζαὴλ, * ὅτι κύριός (ω) εἶπεν, Οἶδα (α) Ἰσραὴλ καὶ τὰ (β) σου ὦ κύριε, ὅτι ποιήσεις (γ) Ἐλισαιὲ, (δ) Ἐλισαιὲ, (ε) αὐτῷ, Ὅ,τι εἶπεν Ἐλισαιὲ; καὶ εἶπεν, Εἶπεν (ζ) τὸ * Ναβρὰ καὶ ἔβαψεν τῷ (η) τοῦ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ * βασιλεῖ (θ) * βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν (ι) βασιλέως (κ) καὶ τεσσεράκοντα ἔτη (λ) βασιλέως (μ) εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ (ν) τῆς χειρὸς (ξ) ἐβασίλευσεν ἐφ᾽ ἑαυτοὺς (ο) Ἰωρὰμ, καὶ πάντα ἅρματα μετ᾽ (π) ἀναστάντος νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν Ἐδὼμ

8 Et dixit rex ad Azael; Sume in manu tua (b) Manaa, & vade in occursum hominis Dei, & inquire Dominum ab eo, dicens; Si vivam ex infirmitate mea hac?
9 Et ivit Azael in occursum ejus, & sumpsit Manaa in manu sua, & omnia bona Damasci, onus quadraginta camelorũ: & venit, & stetit coram eo, & dixit ad Elisæe; Filius tuus filius Ader rex Syriæ misit me ad te interrogare, dicens; Si vivam ex infirmitate mea hac.
10 Et dixit Elisæe; Vade, dic, Vitâ vives: (c) Et ostendit mihi Dominus, quia morte morietur.
11 Et (d) stetit facie suâ, & posuit usque ad confusionem. Et ploravit homo Dei.
12 Et dixit Azael, Quid, quòd dominus meus plorat? Et dixit; Quoniam novi, quæcunque facies filiis Israel mala: munitiones eorum mittes in ignem, & electos eorum in gladio occides, & infantes eorum (e) concuties; & prægnantes eorum discerpes.
13 Et dixit Azael, Quis est servus tuus, canis mortuus; quia faciet verbum hoc? Et dixit Elisæe, Ostendit mihi Dominus te regnantem super Syriam. Et abiit ab Elisæe, & intravit ad dominum suum.
14 Et dixit ei, Quid dixit tibi Elisæe? Et dixit; Dixit mihi, Vitâ vives.
15 Et factum est crastinâ, & sumpsit (f) Machbar, & tinxit in aqua, & circumjecit super faciem ejus: & mortuus est. Et regnavit Azael pro eo.
16 In anno quinto Joram filio Achab (g) regi Israel, & Josaphat regi Juda, regnavit Joram filius Josaphat rex Juda.
17 Filius triginta & duorum annorum erat in regnando ipsum: & octo annis regnavit in Hierusalem.
18 Et ambulavit in via regum Israel, sicut fecerat domus Achaab: quoniam filia Achaab erat ei in uxorem. Et fecit malum in conspectu Domini.
19 Et noluit Dominus corrumpere Judam propter David servum suum; sicut dixit dare ei lucernam, & filiis ejus omnibus diebus.
20 In diebus ejus rebellavit Edom de sub manu Juda. Et regnare fecerunt super se regem.
21 Et ascendit Joram in Sior, & omnes currus, qui cum eo. Et factum est, cùm ipse (h) surrexisset; & percussit Edom, qui circumierat super eum, & principes curruum. Et fûgit populus ad tabernacula sua.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ואמר מלכא לחזאל סב בידך תקרובתא ואזיל לקדמות נביא דיי ותתבע ית פתגמא דיי מניה למימר האחי ממרעי דין:
9 ואזל חזאל לקדמותיה ונסיב תקרובתא בידיה וכל טוב דמשק טעון ארבעין גמלין ואתא וקם קדמוהי ואמר ברך בר הדד מלכא דארם שלחני לותך למימר האחי ממרעי דין:
10 ואמר ליה אלישע איזיל אמר ליה מחא תחי ואחזנני יי ארי ממת ימות:
11 ואסחר ית אפוהי ואוריך עד סני ובכא נביא דיי:
12 ואמר חזאל מא דין רבוני בכי ואמר ארי ידענא ית דתעביד לבני ישראל בישא כרכיהון תוקיד בנורא ועולמיהון בחרבא תקטל ועולליהון תטרף ומעדיתיהון תבזע:
13 ואמר חזאל ארי מה עבדך כלבא ארי יעביד פתגמא רבא הדין ואמר אלישע אחזינני יי יתך מלכא על ארם:
14 ואזל מלות אלישע ואתא לות רבוניה ואמר ליה מה אמר לך אלישע ואמר אמר לי מחא תחי:
15 והוה ביומא דבתרוהי ונסיב גונבא וטבל במיא ופרס על אפוהי ומית ומלך חזאל תחותוהי:
16 ובשנת חמש ליורם בר אחאב מלכא דישראל ויהושפט מלך שבטא דבית יהודה מלך יהורם בר יהושפט מלך יהודה:
17 בר תלתין ותרתין שנין הוה כד מלך ותמני שנין מלך בירושלם:
18 ואזל באורח מלכי ישראל כמא דעבדו בית אחאב ארי בת אחאב הות ליה לאתו ועבד דביש קדם יי:
19 ולא הוה רעוא קדם יי לחבלא ית דבית יהודה בדיל דוד עבדיה כמא דאמר ליה למתן ליה מלכו ולבנוהי כל יומיא:
20 ביומוהי מרדו אדומאי מתחות יד אנש יהודה ואמליכו עליהון מלכא:
21 ועבר יורם לצעיר וכל רתיכיא עמיה והוה הוא קם בליליא ומחא ית אנש אדום דמקפין ליה וית רבני רתיכיא ואפך עמא לקרווהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Et dixit rex ad Hhazahel, Accipe in manu tua munus, & vade in occursum prophetæ Domini, & quæres verbum Dñi ab eo, dicendo: Num vivam
9 ex morbo meo hoc? Et ivit Hhazahel in occursum ejus, & accepit munus in manu sua, & omne bonum Dammeseq, onus quadraginta camelorum: &
10 venit & stetit ante illum, & dixit, Filius tuus Bar-hadad rex Aram misit me ad te, dicendo: Num vivam ex morbo meo hoc? Et dixit ei Elisagh,
11 Vade, dic ei, Vivendo vives: tamen ostendit mihi Dominus quòd moriendo morietur. Et vertit faciem suam, & morat⁹ est usq; multum, & flevit
12 propheta Domini. Et dixit Hhazahel, Quamobrem dominus meus flet? & dixit, Quia cognovi quòd facies filiis Israel malum; arces eorum combures igni, & adolescentes eorum gladio occides, infantes illorum illides,
13 & prægnantes eorũ dissecabis. Et dixit Hhazahel, Nam quid est serv⁹ tuus canis, ut faciat rem magnam istam? & dixit Elisagh, Ostendit mihi Dñs
14 te regem super Aram. Et abiit ab Elisagh, & venit ad dominum suum, & dixit, Quid dixit tibi Elisagh? & ait, Dixit mihi, Vivendo vives.
15 Et fuit die postero, accepit operimentum villosum, & intinxit in aquam, & extendit super faciem ejus & mortuus est: regnavitq; Hhazahel pro eo.
16 Anno autẽ quinto Joram filii Ahhab regis Israel, & Jehosaphat regis trib⁹ domus Jehudah; regnavit Joram filius Jehosaphat regis Jehudah.
17 Filius triginta & duorum annorum erat cùm regnaret, & octo annis regnavit in Jerusalem.
18 Et ambulavit in via regum Israel, sicut fecerant viri domus Ahhab, quia filia Ahhab fuit illi in uxorem, & fecit quod malũ erat ante Dñm.
19 Sed non fuit voluntas Domino disperdere [*populum*] *domus* Jehudah propter David servum suum, sicut dixerat ei, quòd *daret* illi regnum, & filiis ejus
20 omnib⁹ diebus. In diebus ejus defecerunt Edomæi ab imperio virorum Jehudah, & regnare fecerunt super se regem.
21 Et transivit Joram in Szeghir & omnes currus cum illo: & fuit, ut ille surrexit nocte, percussit viros Edom, qui circundabant illum, & magistros curruum, & vertit terga populus ad habitacula sua.

Versio SYRIACA cum interpretatione LATINA.

Quapropter dixit rex ad Hezael, Accipe mu- 8
nus in manu tua, et vade obviàm prophetæ
Dei, postula ab eo verbum Domini, et dic
illi num sanitatem sim recuperaturus ab hoc
morbo meo. Abiit ergò Hezael obviàm illi 9
accepto secum munere ex præstantissimis qui-
busque rebus Damasci, onere quadraginta
camelorum; et veniens stitit se coram eo,
dixitque, Filius tuus Bar-Hadad rex Adum
misit me ad te, et ait, Num revicturus sum ab
hoc morbo meo? Dixit ad eum Elisæus, Va- 10
de, et dic ei, Certissimè revivisces: *verùm*
ostendit mihi Dominus te certissimè moritu-
rum. Post hæc flevit propheta Dei. Dixitque 11
Hezael, Qua de causa flet dominus meus? 12
cui dixit Elisæus, Novi malum quod facturus
es filiis Israel: urbes eorum igni succensu-
rus es, juvenes eorum gladio interfecturus,
infantes eorum allisurus, & prægnantes eo-
rum exenteraturus. Dixit Hezael, Cujus æsti- 13
mationis est servus tuus canis, ut faciat rem
tantam? dixit ei Elisæus, Ostendit mihi Do-
minus te regem fore super Adum. Discessit 14
ergò Hezael ab Elisæo, & rediit ad domi-
num suum: dixitque ad eum dominus ejus,
Quid dixit tibi Elisæus? Ait, Dixit mihi te
certissimè victurum. Sed postero die accepit 15
aulæum, & aquâ intinctum expandit super fa-
ciem suam, & mortuus est: regnavitq; post
eum Hezael. Anno quinto Joram filii Ahabi 16
regis Israel, regnavit Joram Josaphati filius
rex Juda. Triginta duos natus erat annos cùm 17
regnavit, & annis octo regnavit in Jerusa-
lem. Ambulavit in viis regum Israelis, quem- 18
admodum *scilicet* fecerunt qui fuerunt de do-
mo Ahab: nam Ahabi soror fuit ejus uxor.
Et *quanvis* malum fecisset coram Domino,
Noluit tamen Dñs Judam extinguere, propter 19
Davidem servum suum, quemadmodum dixe-
rat ei daturum se illi filios ejus in lucernam
cunctis diebus. In diebus ejus defecerunt A- 20
dumæi ab imperio Judæ, & creârunt super se
regem. Quapropter transivit Joram in Seira, 21
omnésque cum eo equites: & cùm noctu
surrexisset ad trucidandos Adumæos sibi cir-
cunjacentes, & equites duces eorum; aufugit
populus in tentoria sua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Dixit ergò rex Hazaeli, Sume tecum mu- 8
nus, & cum eo obviàm ito prophetæ Dei,
& sciscitare ab eo oraculum divinum, u-
trùm convaliturus sim ab hoc morbo meo.
Ivit Hazael obviàm illi sumpto secū mu- 9
nere ex optimis quibusque rebus Damasci,
quantum ferre poterant quadraginta came-
li; cúmque pervenisset ad eum, stetit co-
ram eo, & ait illi, Filius tuus Ben-haddad
rex Aram mittit me ad te, dicens; Num
convalescam ab hoc morbo meo? Dixit 10
ad eum Elisæus, Vade et dic ei; Convale-
sces quidem ac vives: indicavit tamen
mihi Deus te morte procul dubiò moriturū.
Tum aversâ facie suâ, vultúque diu de- 11
misso, tandem flevit propheta Dei. Ait 12
illi Hazael, Cur flet dominus meus? Dixit,
Quia novi quantum mali illaturus es fi-
liis Israel: nam arces eorum igni succen-
des, juvenes eorum ense trucidabis, pue-
rulos eorum quassabis, & prægnantes eo-
rum dilaniabis. Ait Hazael, Quantus est 13
servus tuus canis, ut tantas actiones com-
mittat? Dixit ad eum Elisæus, Quoniam
Deus indicavit mihi te regnaturum super
gentem Aramæam. Tum discessit à con- 14
spectu Elisæi ad dominum suum: qui di-
xit illi, Quid ait tibi Elisæus? Dixit, Ait
mihi te sanandum & victurum. Verùm 15
postero die accipiens tapetum, & in aquam
compriment, expandit illud super vultum
ejus, & mortuus est: regnavitque Hazael
loco ipsius. Anno quinto Jorami filii A- 16
chabi regis Israelitarum, regnavit Jeho-
ram filius Jehosaphati regis Judæorum.
Natus erat annos triginta duos cùm re- 17
gnare cœpisset, & annis octo regnavit in
urbe pacis. Ambulavit protervè per ve- 18
stigia regum filiorum Israel, prorsus ut
fecerat gens Achabi: atque id quidem,
quia Achabi filia erat ipsius uxor: turpi-
ter itaque se gessit coram Deo. Nihilo- 19
minùs misericordiâ usus est Deus, nec
perdidit tribum Juda, propter Davidem
servum suum, quemadmodum pollicitus ei
fuerat conservationem regni in familia
ipsius cunctis diebus. In diebus ejus re- 20
bellârunt Adumæi, & subtraxerunt se ab
obsequio gentis Judaicæ, & constitue-
runt sibi regem. Quapropter Joram ab- 21
iit in Seir, omnésque cum eo equites ejus
(perrexit autem ad eos noctu) & Adu-
mæos sibi vicinos invasit, & in equites
etiam eorum irruit: at terga dederunt po-
pulus ad patrias suas:

מלכים ב : ט

defecit tunc:hanc diem ad usque Jehudah *manu* *sub de* Edom defecit Et
22 ויפשע אדום מתחת יד־יהודה עד היום הזה אז תפשע
que omnia & ,Joram verborum residuum Et .Illo tempore in Libnah
23 לבנה בעת ההיא: ויתר דברי יורם וכל־אשר
regum dierum verborum libro *super* scripta ipsa nonne ,fecit
עשה הלא־הם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי
suis patrib' cum est sepult' &,suis patrib' cum Joram *Jacuitque* ? Jehudah
24 יהודה: וישכב יורם עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו
anno In .eo pro ejus filius Achaziahu regnavit & :David civitate in
25 בעיר דוד וימלך אחזיהו בנו תחתיו: בשנת
regnavit ,Israel regis Achab filii Joram *anno* duodecimo
שתים־עשרה שנה ליורם בן־אחאב מלך ישראל מלך
duorum & viginti Filius .Jehudah regis Jehoram filius Achaziahu
26 אחזיהו בן־יהורם מלך יהודה: בן־עשרים ושתים
:Jerusalaim in regnavit uno anno & ,*ipsum regnando in* Achaziahu annorum
שנה אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך בירושלם
ambulavit Et .Israel regis Homri filia ,Hathaliahu ejus matris nomẽ &
27 ושם אמו עתליהו בת־עמרי מלך ישראל: וילך
domus sicut Domini oculis in malum fecitque ;Achab domus *via in*
בדרך בית אחאב ויעש הרע בעיני יהוה כבית
filio Joram cum abiit Et *ille* Achab domus gener quia :Achab
28 אחאב כי חתן בית־אחאב הוא: וילך את־יורם בן־
:Ghilhad Ramoth in Aram *rege* Chasael *cum* prælium in Achab
— אחאב למלחמה עם־חזאל מלך־ארם ברמת גלעד
,rex Joram est reversus Et .Joram Aramæi percusserunt &
29 ויכו ארמים את־יורם: וישב יורם המלך
Aramæi eum percusserant quibus plagis à Izrehel in *se curandum ad*
להתרפא ביזרעאל מן־המכים אשר יכהו ארמים
filius Achaziahu & Joram *rege* Chazael *cum ipsum pugnando in*,Ramah in
ברמה בהלחמו את־חזהאל מלך ארם ואחזיהו בן־
Achab filium Joram *videndum ad* descendit Jehudah rex Jehoram
יהורם מלך יהודה ירד לראות את־יורם בן־אחאב
ipse ægrotans quia ,Izrehel in
ביזרעאל כי־חלה הוא:

CAP. IX. ט

:ei dixitque ,prophetarum filiis è unum *ad* vocavit propheta Elisaah Et
1 ואלישע הנביא קרא לאחד מבני הנביאים ויאמר לו
vade &,tua manu in hujus olei lenticulam tolle &,tuos lumbos Accinge
חגר מתניך וקח פך השמן הזה בידך ולך
filium Jehu ibi vide & ,illuc venies Et .Ghilhad Ramoth in
2 רמת גלעד: ובאת שמה וראה־שם יהוא בן־
,suorũ fratrum medio de eum statues &,venies & ,Nimsi filii Jehosaphat
יהושפט בן־נמשי ובאת והקמתו מתוך אחיו
,olei lenticulam tolles Et .cubiculum *in* cubiculum eum introduces &
3 והביאת אתו חדר בחדר: ולקחת פך־השמן
te Unxi :Dominus dixit Sic :dices & ,ejus caput super fundes &
ויצקת על־ראשו ואמרת כה אמר יהוה משחתיך
.expectabis non & ,fugies & ,ostium aperies & :Israel *in* regem in
למלך אל־ישראל ופתחת הדלת ונסתה ולא תחכה:
ecce & ,venit Et .Ghilhad Ramoth prophetæ puer ,puer abiit Et
4 וילך הנער הנער הנביא רמת גלעד: ויבא והנה
5 :princeps ô te ad mihi Verbum :dixit & ,*sedentes* exercitus principes
שרי החיל ישבים ויאמר דבר לי אליך השר
.princeps ô te Ad :dixit & ?nobis omnibus ex quem Ad ,Jehu dixitque
ויאמר יהוא אל־מי מכלנו ויאמר אליך השר:
,ejus caput *ad* oleum fudit & ,domum in est ingressus & ,Surrexitque
6 ויקם ויבא הביתה ויצק השמן אל־ראשו
regem in te Unxi :Israel Deus Dominus dixit Sic :ei dixitque
ויאמר לו כה־אמר יהוה אלהי ישראל משחתיך למלך
.Israel *in* Domini populum super
אל־עם יהוה אל־ישראל:

Versio VULG. LAT.

22 Recessit ergò Edom ne esset
sub Juda, usque ad diem hanc.
Tunc recessit & Lobna in tem-
23 pore illo. Reliqua autem ser-
monũ Joram, & universa quæ
fecit, nónne hæc scripta sunt
in libro Verborum dierum re-
24 gum Juda? Et dormivit Joram
cum patribus suis; sepultúsque
est cum eis in civitate David,
& regnavit Ochozias filius e-
25 jus pro eo. Anno duodecimo
Joram filii Achab regis Israel,
regnavit Ochozias filius Jorã
26 regis Judæ. Viginti duorum
annorum erat Ochozias cùm
regnare cœpisset, & uno an-
no regnavit in Jerusalem: no-
men matris ejus Athalia filia
27 Amri regis Israel. Et ambu-
lavit in viis domûs Achab: &
fecit quod malum est coram
Domino, sicut domus Achab:
gener enim domus Achab fuit.
28 Abiit quoque cum Joram filio
Achab, ad præliandum contra
Hazael regem Syriæ in Ra-
moth Galaad, & vulnerave-
29 runt Syri Joram: Qui re-
versus est ut curaretur in Jez-
rahel: quia vulneraverant eum
Syri in Ramoth, præliantem
contra Hazael regem Syriæ.
Porrò Ochozias filius Joram
rex Juda, descendit invisere
Joram filium Achab in Jezra-
hel, quia ægrotabat ibi.

CAP. IX.

1 Elisæus autem propheta vo-
cavit unum de filiis propheta-
rum, & ait illi; Accinge lum-
bos tuos, et tolle lenticulã olei
hanc in manu tua, & vade in
2 Ramoth Galaad. Cúmque ve-
neris illuc, videbis Jehu filium
Josaphat filii Namsi: et ingres-
sus suscitabis eum de medio
fratrum suorum, & introduces
3 in interius cubiculum. Tenéns-
que lenticulã olei, fundes sup
caput ejus, & dices; Hæc di-
cit Dominus, Unxi te regẽ sup
Israel. Aperiésque ostium, &
4 fugies, & non ibi subsistes. Ab-
iit ergò adolescens puer pro-
5 phetæ in Ramoth Galaad, Et
ingressus est illuc: ecce autem
principes exercitûs sedebant,
& ait; Verbum mihi ad te, ô
princeps. Dixítque Jehu, Ad
quem ex omnibus nobis? At
ille dixit; Ad te, ô princeps.
6 Et surrexit & ingressus est cu-
biculum: at ille fudit oleum
super caput ejus, & ait; Hæc
dicit Dominus Deus Israel,
Unxi te regem super populum
Domini Israel,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ἠθέτησεν Ἐδὼμ (ρ) ὑποκάτω τῆς χειρὸς
Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. τότε ἠθέτησεν
23 (σ) Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ τὰ λοι-
πὰ τῶν λόγων Ἰωρὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν,
(τ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται (υ) ἐπὶ βιβλίῳ
λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ
24 ἐκοιμήθη Ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων (φ) αὐτοῦ,
καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυ-
ὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας
υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ
25 (χ) τῷ Ἰωρὰμ υἱῷ Ἀχαὰβ βασιλεῖ Ἰσραὴλ
ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς (ψ) Ἰωράμ.
26 Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν Ὀχοζίας ἐν τῷ βα-
σιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευ-
σεν (ω) ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς
αὐτοῦ Γοθολία θυγάτηρ Ἀμβρὶ βασιλέως
27 Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαὰβ,
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καθὼς
28 ὁ οἶκος (α) Ἀχαάβ. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰω-
ρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ εἰς πόλεμον μετὰ Ἀζαὴλ βα-
σιλέως ἀλλοφύλων ἐν (β) Ῥεμμὼθ Γαλαάδ,
29 καὶ ἐπάταξαν οἱ Σύροι τὸν Ἰωράμ. Καὶ ἐπέ-
στρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ (γ) τοῦ ἰατρευ-
θῆναι ἐν Ἰεζραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάτα-
ξαν αὐτὸν (δ) ἐν Ῥεμμὼθ, ἐν τῷ πολεμεῖν
αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας. καὶ Ὀ-
χοζίας υἱὸς (ε) Ἰωρὰμ κατέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν
Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ (ζ) ἐν Ἰεζραὴλ, ὅτι
ἠρρώστει αὐτός.

Et rebellavit Edom (i) sub manu
Juda usq; in diem hanc. Tunc 22
rebellavit Lobna in tempore illo.
Et reliqua verborum Joram, &
omnia, quæcunq; fecit, nonne hæc 23
scripta sunt in libro Verborũ di-
erum regibus Juda? Et dormi-
vit Joram cum patribus suis: & 24
sepultus est cum patribus suis in
civitate David patris sui. Et
regnavit Ochozias filius ejus pro
eo. In anno duodecimo Joram fi-
lio Achaab regi Israel, regnavit 25
Ochozias filius (k) Joram. Fi-
lius viginti & duorum annorum 26
Ochozias in regnando ipsum: &
annum unum regnavit in Hieru-
salem: & nomen matris ejus Go-
tholia filia Ambri regis Israel. Et
ambulavit in via domûs Achaab: 27
& fecit malum in conspectu Do-
mini, sicut domus (l) Achaab. Et
ivit cum Joram filio Achaab ad 28
bellum cum Azael rege (m) alie-
nigenarum in Rhemmoth Galaad.
Et percusserunt Syri ipsum Jo-
ram. Et revertit rex Joram, ut
curaretur in Jezrael à plagis, 29
quibus percusserant eum in Rhem-
moth, in bellando ipsum cum A-
zael rege Syriæ. Et Ochozias fi-
lius Joram descendit ad viden-
dum Joram filium Achaab in
Jezrael: quia ægrotabat ille.

MS.A. (ρ) ὑποκάτωθεν χειρὸς (σ) Λομνὰ (τ) οὐχ ἰδοὺ (υ) ἐν βιβλίῳ (φ) αὐτοῦ, * ἐν πόλει (χ) * τοῦ Ἰωρὰμ υἱῷ (ψ) Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰούδα. Εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ὀχοζίας (ω) ἐν * Ἰσραὴλ, καὶ (α) Ἀχαὰβ γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχαάβ ἐστιν. Καὶ ἐπορεύθη (β) Ῥαμὼθ (γ) πρὸ τοῦ (δ) οἱ Σύροι ἐν Ῥαμὼθ, (ε) Ἰωρὰμ, βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη (ζ) εἰς

ΚΕΦ. Θ'.

1 Καὶ (α) Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν
ἕνα τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὸν φακὸν τοῦ ἐ-
λαίου (β) τούτου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ δεῦρο εἰς
2 Ῥεμμὼθ Γαλαάδ. Καὶ εἰσελεύσῃ ἐκεῖ, καὶ (γ)
ὄψῃ ἐκεῖ (δ) Ἰοὺ υἱὸν Ἰωσαφὰτ (ε) υἱοῦ Να-
μεσσὶ, καὶ εἰσελεύσῃ καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ
μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς
3 τὸ ταμεῖον (ζ) ἐν ταμείῳ. Καὶ λήψῃ τὸν
φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ, καὶ εἰπὸν, Τάδε λέγει κύριος, Κέχρικά
(η) σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀνοίξεις
4 τὴν θύραν, καὶ φεύξῃ καὶ οὐ μενεῖς. Καὶ ἐπορεύ-
θη τὸ παιδάριον ὁ προφήτης εἰς (θ) Ῥεμ-
5 μὼθ Γαλαάδ, Καὶ εἰσῆλθε· καὶ ἰδοὺ οἱ ἄρ-
χοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο, καὶ εἶπε, Λό-
γος μοι πρὸς σὲ ὁ ἄρχων. καὶ εἶπεν (ι) Ἰοὺ,
Πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπε, Πρὸς
6 σὲ ὁ ἄρχων. Καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν
οἶκον, καὶ ἐπέχεεν τὸ ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ
θεὸς Ἰσραὴλ, Κέχρικά σε εἰς βασιλέα (κ)
ἐπὶ λαὸν κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

CAP. IX.

Et Elisæe propheta vocavit u-
num ex filiis prophetarum, & 1
dixit ei; Accinge lumbum tuum,
& sume lentem olei hujus in ma-
nu tua: & vade in Rhemmoth
Galaad. Et ingredieris illuc, & vi- 2
debis ibi Ihu filium Josaphat filii
Namessi: & ingredieris, & susci-
tabis eum de medio fratrum ejus,
& introduces eum in cubiculum
in (a) cubiculo: Et sumes lentem 3
olei, & effundes super caput ejus,
& dic; Hæc dicit Dominus, Unxi
te in regem super Israel. Et ape-
ries ostium, & fugies, & non
manebis. Et ivit puer propheta 4
in Rhemmoth Galaad, Et intra- 5
vit: & ecce principes virtutis se-
debant. Et dixit; Verbum mihi ad
te, ô princeps. Et dixit Ihu, Ad
quem ex omnibus nobis? Et dixit;
Ad te, ô princeps. Et surrexit, & 6
intravit in domum. Et effudit o-
leum super caput ejus, & dixit ei;
Hæc dicit Dominus Deus Israel;
Unxi te in regem super populum
Domini, super Israel.

MS.A. (α) Ἐλισαιὲ (β) τοῦτο, καὶ δεῦρο (γ) ὄψη (δ) Ἰοὺ (ε) υἱὸς Ἀμεσσὶ, (ζ) ἐν τῷ ταμείῳ. (η) σε βασιλέα (θ) Ῥαμὼθ (ι) Ἰοὺ, (κ) ἐπὶ τὸν λαόν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 ומרדו אדומאי מתחות יד אנש יהודה עד יומא הדין בכן מרדו יתבי לבנה בעדנא
23 ההיא: ושאר פתגמי יורם וכל דעבד הלא אנון כתיבין על ספרא פתגמי יומיא למלכי
24 דבית יהודה: ושכיב יורם עם אבהתוהי ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד ומלך
25 אחזיהו בריה תחותוהי: בשנת תרתא עסרי שנין ליורם בר אחאב מלכא דישראל מלך
26 אחזיהו בר יהורם מלך שבטא דבית יהודה: בר עשרין ותרתין שנין אחזיה כד מלך
27 ושתא חדא מלך בירושלם ושום אמיה עתליה בת עמרי מלכא דישראל: ואזל באורח
28 בית אחאב ועבד דביש קדם יי כבית אחאב ארי חתנא דבית אחאב הוא: ואזל עם
יורם בר אחאב לאגחא קרבא עם חזאל מלכא דארם ברמות גלעד ומחו אנש ארם ית
29 יורם: ותב יורם מלכא לאתסאה ביזרעאל מן מחתא דמחוהי אנש ארם ברמתא כד
אגיח קרבא עם חזאל מלכא דארם ואחזיה בר יהורם מלך שבטא דבית יהודה נחת
למסער ית יורם בר אחאב ביזרעאל ארי מרע הוא: ט
1 ואלישע נביא קרא לחד מתלמידי נבייא ואמר ליה זרז חרצך ונסיב מנא דמשחא הדין
2 בידך ואזיל לרמות גלעד: ותהך לתמן ותחזי תמן ית יהוא בר יהושפט בר נמשי ותהך
3 ותקימניה מגו אחוהי ותעיל יתיה תון בגו תון: ותסב מנא דמשחא ותריק על רישיה
ותימר כדנן אמר יי משחתך למהוי מלכא על ישראל ותפתח דשא ותערוק ולא תסכי:
4 ואזל עולמא תלמידא דנביא לרמות גלעד: ואתא והא רבני חילא יתבין ואמר פתגם
5 איתלי למללא עמך רבא ואמר יהוא מן מכולנא ואמר עמך רבא: וקם ועל לביתא
6 ואריק משחא על רישיה ואמר ליה כדנן אמר יי אלהא דישראל משחתך למהוי מלכא
על עמא דיי על ישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et defecerunt Edomæi à manu virorum Jehudah usq; ad diem hanc: tunc 22
rebellârunt habitatores Libna eo tempore. Et reliquum verborum Joram, 23
& omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum re-
gum domus Jehudah? Et dormivit Joram cum patribus suis, & sepult' est 24
cum patribus suis in civitate David; & regnavit Ahhaziahu filius ejus pro
eo. Anno duodecimo annorum Joram filii Ahhab regis Israel regnavit 25
Ahhaziahu filius Joram regis tribus dom' Jehudah. Filius viginti & duo- 26
rum annorum Ahhaziah cùm regnavit, & anno uno regnavit in Jerusa-
lem: & nomen matris ejus erat Gathaliah filia Ghamri regis Israel. Et 27
ambulavit in via domus Ahhab, & fecit quod malum erat ante Dominum,
sicut domus Ahhab: quia gener domus Ahhab erat. Et ivit cum Joram filio 28
Ahhab ut inirent prælium cum Hhazael rege Aram in Ramoth Gilghad,
& percusserunt homines Aram, Joram. Et rediit Joram rex ut curaret se 29
in Jizreghel à plagis quibus percusserant illum homines Aram in Ramatha
cùm prælium committeret cum Hhazael rege Aram: & Ahhaziahu filius
Joram rex tribus domus Jehuda, descendit ut visitaret Joram filium Ahhab,
in Jizreghel, quia ægrotabat ipse.

CAP. IX.

Et Elisagh propheta vocavit unum è discipulis prophetarum, & dixit 1
ei, Accinge lumbos tuos, & accipe vas olei hujus in manu tua, & ito in
Ramoth Gilgad. Et ibis illuc, & vide ibi Jehu filium Jehosaphat filii Nim- 2
si: & ibis [*inquam*] & surgere facies eum de medio fratrum suorum, &
introduces illum [*in*] thalamum intra [*alium*] thalamum. Et accipies vas 3
olei & effundes super caput illius, & dices, Sic dixit Dñs, Unxi te ut sis rex
super Israel, & aperies portam & fugies, nec respicies. Et abiit adolescens 4
discipulus prophetarum in Ramoth Gilgad. Et venit; & ecce magistri ex- 5
ercitus sedebant: & dixit, Verbum est mihi ad loquendum tecum prin-
ceps: & dixit Jehu, Cum quo nostrûm omnium? & dixit, Tecum ô prin-
ceps. Et surrexit & intravit in domũ, & effudit oleũ sup caput ej', & dixit 6
illi, Sic dixit Dñs De' Israel, Unxi te ut sis rex sup populũ Dñi, super Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܘܡܪܕ ܐܕܘܡ ܡܢ ܬܚܝܬ ܐܝܕܐ ܕܝܗܘܕܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܗܝܕܝܢ ܡܪܕܬ ܠܒܢܐ ܒܗ ܒܙܒܢܐ
23 ܗܘ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܘܪܡ ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ
24 ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܫܟܒ ܝܘܪܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ
25 ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܠܟ ܐܚܙܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܒܫܢܬ ܚܕܥܣܪܐ ܠܝܘܪܡ ܒܪ ܐܚܒ
26 ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܐܚܙܝܐ ܒܪ ܝܘܪܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ
ܗܘܐ ܐܚܙܝܐ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܫܢܬܐ ܚܕܐ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ ܥܬܠܝܐ ܒܪܬ ܥܡܪܝ
27 ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܙܠ ܒܐܘܪܚܐ ܕܒܝܬ ܐܚܒ. ܘܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ
28 ܒܝܬ ܐܚܒ. ܡܛܠ ܕܚܬܢܐ ܗܘܐ ܕܒܝܬ ܐܚܒ. * ܘܐܙܠ ܥܡ ܝܘܪܡ ܒܪ ܐܚܒ ܠܩܪܒܐ ܥܡ
29 ܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܒܪܡܬ ܓܠܥܕ. ܘܡܚܐܘܗܝ ܐܕܘܡܝܐ ܠܝܘܪܡ. * ܘܗܦܟ ܝܘܪܡ ܡܠܟܐ
ܠܡܬܐܣܝܘ ܒܝܙܪܥܝܠ ܡܢ ܡܚܘܬܐ ܕܡܚܐܘܗܝ ܐܕܘܡܝܐ ܒܪܡܬܐ. ܟܕ ܐܬܟܬܫ ܥܡ ܚܙܐܝܠ
ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܚܙܝܐ ܒܪ ܝܘܪܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܢܚܬ ܠܡܚܙܐ ܠܝܘܪܡ ܒܪ ܐܚܒ
ܒܝܙܪܥܝܠ. ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *
1 ܘܩܪܐ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܣܘܪ ܚܨܝܟ. ܘܣܒ ܩܪܢܐ
2 ܕܡܫܚܐ ܒܐܝܕܟ. ܘܙܠ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ. * ܘܥܘܠ ܠܬܡܢ. ܘܚܙܝ ܠܝܗܘܐ ܒܪ ܝܡܫܝ
ܘܥܘܠ. ܘܐܩܝܡܝܗܝ ܡܢ ܒܝܬ ܐܚܘܗܝ. ܘܐܥܠܝܗܝ ܡܢ ܬܘܢܐ ܠܬܘܢܐ. * ܘܣܒ
3 ܩܪܢܐ ܕܡܫܚܐ. ܘܐܫܘܕ ܥܠ ܪܫܗ. ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܫܚܬܟ ܠܡܠܟܐ ܥܠ
4 ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܦܬܚ ܬܪܥܐ ܘܥܪܘܩ ܘܠܐ ܬܟܬܪ. * ܘܐܙܠ ܛܠܝܐ ܢܒܝܐ ܠܪܡܬ
5 ܓܠܥܕ. * ܘܥܠ ܘܚܙܐ ܪܒܝ ܚܝܠܐ ܝܬܒܝܢ. ܘܐܡܪ. ܦܬܓܡܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܘܬܟ ܪܒܐ
6 ܐܡܪ ܠܗ ܝܗܘܐ. ܠܘܬ ܡܢܘ ܡܢ ܟܠܢ. ܐܡܪ ܠܗ. ܠܘܬܟ ܪܒܐ. * ܘܩܡ ܥܠ ܠܒܝܬܐ. ܘܐܫܕ
ܡܫܚܐ ܥܠ ܪܫܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܫܚܬܟ ܠܡܠܟܐ ܥܠ
ܥܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ.

Sic defecit Adum ab imperio Judæ ad hunc 22
usque diem : eodem quoque tempore rebel-
lavit Lebna. Reliqua gesta Jorami, & quic- 23
quid fecit, ecce scripta in libro annalium re-
gum Juda. Joramo Josaphati filio cum pa- 24
tribus suis occumbente, & cum suis parenti-
bus sepulto in civitate David ; regnavit post
eum Ehazja filius ejus. Anno undecimo Jo- 25
rami filii Ahabi regis Israel, regnavit Ehaz-
ja fili⁹ Jorami regis Juda. Viginti duos natus 26
erat annos Ehazja cùm regnavit, & unico re-
gnavit anno in Jerusalem: nomen matris ejus
erat Athalia filia Amri regis Israel. Ambu- 27
lavit autem in via domûs Ahabi, fecitque
malum coram Domino, quemadmodum fe-
cerant qui fuerant de domo Ahabi: erat enim
affinitate conjunct⁹ cum domo Ahabi. Abiit 28
is cum Joramo Ahabi filio in prælium adver-
sùs Hezaelē regem Adum, in Ramath gelaad:
percusserunt autem Adumæi Joramum, Re- 29
versusque est rex Joram ad curandum se in
Jezraele à vulnere quod inflixerat ei quidam
Adumæus in Ramatha, cum bellum gereret
cum Hezaele rege Adum. Ehazja verò Jora-
mi filius rex Juda, descendit ad invisendum
Joramum Ahabi filium in Jezraele, eò quod
ægrotaret.

CAP. IX.

ELisæus propheta, vocato quodam ex filiis 1
prophetarum, ait illi, Præcinge lumbos
tuos, & accipe cornu olei in manum tuam,
& vade ad Ramath-gelaad : Ingredere il- 2
luc, ibique discerne Jehu filium Jamsi ; in-
gressus, jube illum surgere è medio fratrum
suorum, & introduc eum è penetrali in pe-
netrale. Deinde accipe cornu olei, & effun- 3
de super caput ejus, & dic illi; Sic ait Domi-
nus, Unxi te ut sis rex super populum meum
Israelem : tum aperi januam, & fuge, neque
moreris. Abiit ergò juvenis ille propheta 4
in Ramath-gelaad: Et ingressus vidit prin- 5
cipes exercituum sedentes, dixitque ; Sermo-
nem habeo tibi dicendum O princeps. Dixit
Jehu, Cuinam ex omnibus nobis? Ait illi,
Tibi O princeps. Cùmque surgens ingres- 6
sus esset in penetrale, effudit oleum super ca-
put ejus, & dixit illi; Sic dicit Dominus Deus
Israelis, Unxi te ut regnes super populum Do-
mini, super Israelem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 وخرجوا عن طاعتهم الى هذا اليوم * وفي ذلك الوقت عصوهم ايضا اهل لبنا * وباقي اخبار
23 يورام * وكل ما صنع * قد كتب في سفر اخبار ايام ملوك ال يهودا * وانضجع يورام مع ابائه
24 وقبر في قرية داوود * وملك احزياهو ابنه مكانه * وكان ابتدي ملك احزياهو ملك يهودا في
25 سنة اثني عشر ليورام بن احاب ملك اسرائيل * وكان في وقت ملك ابن اثنين وعشرين سنة
26 وملك في دار السلم سنة واحدة * واسم امه عثليا ابنة سلخي * وسلك في طرقات احاب
27 وصنع القبيح بين يدي الله كاهل بيت احاب * لانه كان مصاهرا لابنة احاب * وخرج مع يورام
28 بن احاب لملاحمة حزائل ملك ارام في راموث جلعاد * وضرب الارامين ليورام * فمضى يورام الملك
29 ليتعالج في يزرعال من الضرب التي ضربه الاربيون في راما * عند ملاحمته لحزائل ملك ارام *
واحزياهو بن يورام ملك سبط يهودا مضى عائدا ليورام بن احاب * اذ كان عليلا من تلك
الضربات *

* الفصل التاسع *

1 ثم ان اليسع النبي دعى احد تلاميذ الانبياء وقال له * شد متنيك * وخذ اناء الدهن في
2 يدك * وامض الى راموث جلعاد * فاذا صرت الى ثم * فانظر ياهو بن يمسي * فامض اليه وقمه
3 من بين اخوته * وادخله خدرا داخل خدر * ثم خذ اناء الدهن فصبه على راسه وقل كذا
4 قال الله * اني مسحتك ملكا على ال اسرائيل * وافتح الباب واخرج ولا تقف * فمضى الغلام
5 تلميذ نبي الله الى راموث جلعاد * فلما وافاها وجد رؤساء الجيش جميعا جلوسا * فقال ان لي
6 اليك ايها الرئيس كلاما * فقال ياهو الى من من جماعتنا * فقال اليك ايها الرئيس * فقام ودخل
معه الى البيت * وصب الدهن على راسه * وقال له * هكذا قال الله * اني مسحتك ملكا
على ال اسرائيل *

Et subtraxerunt se ab eorum obsequio ad 22
hunc usq; diē. Eod? quoq; tempore rebel-
lârunt in eos incolæ Lebnæ. Reliquæ histo- 23
riæ Jorami, & quicquid fecit, jam scripta
sunt in libro historiarū dierum regū gen-
tis Judaicæ. Cùmque occubuisset Joram 24
cum patribus suis, & sepultus esset in ci-
vitate David, regnavit Abazjahu filius
ejus loco ipsius. Fuit autem principium 25
regni Abazjahu regis Juda, anno duode-
cimo Jorami filii Achabi regis Israel. Erat 26
autem quo tempore regnavit, annos nat⁹ vi-
ginti duos, et unico anno regnavit in urbe
pacis: nomen matris ejus erat Athalia filia
Salchi. Ambulavit in viis Achabi, & tur- 27
pia commisit coram Deo, æquè ac gens do-
mûs Achabi; matrimonium enim contra-
xerat cū filia Achabi. Prodiit etiam cum 28
Joramo Achabi filio ad oppugnandum
Hazaelem regem Aram in Ramoth-ga-
laad: ubi cum percussissent Aramæi Jo-
ramum, Abiit Joram rex ut mederetur 29
in Jezraele vulneribus quibus affecerant
cum Aramæi in Rama inter pugnandum
cum Hazaele rege Aram. Abazjahu ve-
rò Jorami filius rex tribûs Juda, ivit
invisum Joramum Achabi filium, cùm
morbo laboraret ob ea vulnera.

CAP. IX.

POst hæc Elisæus propheta vocavit u- 1
num è discipulis prophetarum, & ait illi,
Accinge lumbos tuos, accipe vasculum o-
lei in manum tuam, & vade in Ramoth-
galaad: Cùmque eo deveneris, considera 2
Jehu filium Jamsi, accede ad eum, jube
ut surgat è medio fratrum suorum, & in-
troduc eum è conclavi in conclave: De- 3
inde sume vasculum olei, effunde super
caput ejus, & dic; Ita dicit Deus, Unxi
te regem super Israelitas: apertoque ostio
egredere, & ne moreris. Abiit itaque ju- 4
venis ille discipulus prophetæ Dei, in Ra-
moth galaad: Cùmque eò pervenisset, in- 5
venit principes militiæ simul sedentes, &
ait, Equidem habeo ad te O princeps, ali-
quot verba: dixit Jehu, Ad quem è cœtu
nostro? Ad te, inquit, O princeps. Sur- 6
rexit is, & ingressus est cum eo domum:
ille verò fudit oleum super caput ejus, &
ait illi, Sic dicit De⁹, Unxi te regem super
populū meū, nempe gentem Israeliticam,

מלכים ב: ט

sanguines ulciscar & , tui domini Achab domum percuties Et
7 והכיתה את־בית אחאב אדניך ונקמתי דמי
DOMINI servorum omnium sanguines & , prophetarum meorum servorum
עבדי הנביאים ודמי כל־עבדי יהוה
succidam & , Achab domus omnis peribit Et .Izebel manu de
8 מיד איזבל׃ ואבד כל־בית אחאב והכרתי
.Israel in derelictum & ,clausum & ,parietem ad mingentē Achab ipsi
לאחאב משתין בקיר ועצור ועזוב בישראל׃
domū sicut &,Nebat filii Jarobham domū sicut ,Achab domū dabo Et
9 ונתתי את־בית אחאב כבית ירבעם בן־נבט וכבית
canes comedent Izebel Et .Achijah filii Bahasa
10 בעשא בן־אחיה׃ ואת־איזבל יאכלו הכלבים
.fugit & , ostium aperuit & : sepeliens non & , Izrehel parte in
בחלק יזרעאל ואין קבר ויפתח הדלת וינס׃
? pax Numquid : ei dixitque ,sui domini servos ad est egressus Jehu Et
11 ויהוא יצא אל־עבדי אדניו ויאמר לו השלום
nostis Vos : eos ad dixitque ? te ad ille insanus venit cur
מדוע בא־המשגע הזה אליך ויאמר אליהם אתם ידעתם
nunc indica ;Falsum : dixerunt Et .ejus eloquium & , virum
12 את־האיש ואת־שיחו׃ ויאמרו שקר הגד־נא
dixit Sic : dicendo ,me ad dixit *hoc sicut & hoc Sicut* ; dixit & : nobis
לנו ויאמר כזאת וכזאת אמר אלי לאמר כה אמר
,festinaverunt Et .Israel *in* regem in te Unxi : DOMINUS
13 יהוה משחתיך למלך אל־ישראל׃ וימהרו
eos ad eum subter posuerunt & ,suum vestimentum *vir* tulerunt &
ויקחו איש בגדו וישימו תחתיו אל־גרם
.Jehu Regnavit : dixerunt atque , tuba in clanxerunt & ,graduum
המעלות ויתקעו בשופר ויאמרו מלך יהוא׃
Joram & : Joram in Nimsi filii Jehosaphat filius Jehu conjuravit Et
14 ויתקשר יהוא בן־יהושפט בן־נמשי אל־יורם ויורם
faciebus à Israel omnis & , ipse ,Ghilhad Ramoth *in observans fuerat*
היה שמר ברמת גלעד הוא וכל־ישראל מפני
se *curandum ad* rex Jehoram fuerat reversus Et .Aram regis Chazael
15 חזאל מלך־ארם׃ וישב יהורם המלך להתרפא
, Aramæi eum vulneraverant quibus , vulneribus à Izrehel in
ביזרעאל מן־המכים אשר יכהו ארמים
est Si ; Jehu dixitque : Aram *rege* Chazael *cum ipsum pugnando in*
בהלחמו את־חזאל מלך ארם ויאמר יהוא אם־יש
.Izrehel in *nunciatū eundū ad*,civitate è evasor egrediatur ne,*vester animus*
נפשכם אל־יצא פליט מן־העיר ללכת לגיד ביזרעאל׃
: ibi *cubans* Joram quia , Izrehel in abiit & , Jehu equitavit Et
16 וירכב יהוא וילך יזרעאלה כי יורם שכב שמה
.Joram videndum ad descenderat Jehudah rex Achaziah &
ואחזיה מלך יהודה ירד לראות את־יורם׃
copiam vidit & , Izrehel in turrem super *stans* speculator Et
17 והצפה עמד על־המגדל ביזרעאל וירא את־שפעת
; Jehoram dixitque : *videns ego Copiam* : dixit & ,*ipsum veniendo in* , Jehu
יהוא בבאו ויאמר שפעת אני ראה ויאמר יהורם
? pax *Num* : dicat & ,eorū occursum in mitte & ,equitantem Tolle
קח רכב ושלח לקראתם ויאמר השלום׃
dixit Sic : dixit & ,ejus occursum in equum equitans abiit Et
18 וילך רכב הסוס לקראתו ויאמר כה־אמר
ad gyra ? paci & tibi Quid : Jehu dixitque ? pax *Num* : rex
המלך השלום ויאמר יהוא מה־לך ולשלום סב אל־
ad usque nuncius Venit : dicendo,speculator nunciavit & : *mea posteriora*
אחרי ויגד הצפה לאמר בא־המלאך עד־
venit & ,secundum equum equitantem Misitque .revertitur non & ,eos
19 הם ולא־שב׃ וישלח רכב סוס שני ויבא
tibi Quid : Jehu dixit & ? Pax : rex dixit Sic : ait & , eos ad
אלהם ויאמר כה־אמר המלך שלום ויאמר יהוא מה־לך
,mea posteriora ad gyra ? paci &
ולשלום סב אל־אחרי׃

Versio VULG. LAT.

7 Et percuties domum Achab
domini tui, & ulciscar sangui-
nem servorum meorum pro-
phetarum, & sanguinē omniū
servorū Dñi, de manu Jezabel.
8 Perdámque omnem domum
Achab: & interficiā de Achab
mingentem ad parietem, &
clausum & novissimum in Is-
9 rael. Et dabo domum Achab,
sicut domum Jeroboam filii
Nabat, & sicut domum Baasa
10 filii Ahia. Jezabel quoque
comedent canes in agro Jez-
rahel, nec erit qui sepeliat eā.
Aperuítque ostium, & fūgit.
11 Jehu autem egressus est ad ser-
vos domini sui: qui dixerunt
ei, Recténe sunt omnia? quid
venit insanus iste ad te? Qui
ait eis; Nôstis hominem, &
12 quid locut⁹ sit. At illi respon-
derunt, Falsum est: sed magis
narra nobis. Qui ait eis; Hæc
& hæc locutus est mihi, & ait;
Hæc dicit Dñs, Unxi te regem
13 super Israel. Festinaverunt ita-
que, & unusquisque tollens
pallium suum posuerunt sub
pedibus ejus, in similitudinē
tribunalis, & cecinerunt tubâ,
atque dixerunt; Regnavit Je-
14 hu. Conjuravit ergò Jehu fili⁹
Josaphat filii Namsi contra
Joram: porrò Joram obsede-
rat Ramoth Galaad, ipse &
omnis Israel, contra Hazael
15 regem Syriæ. Et reversus fue-
rat ut curaretur in Jezrahel
propter vulnera, quia percus-
serant eum Syri, præliantem
contra Hazael regem Syriæ.
Dixítque Jehu; Si placet vo-
bis, nemo egrediatur profug⁹
de civitate, ne vadat, & nun-
16 tiet in Jezrahel. Et ascendit, &
profectus est in Jezrahel: Jo-
ram enim ægrotabat ibi, &
Ochozias rex Juda descende-
17 rat ad visitandū Joram. Igitur
speculator qui stabat super tur-
rim Jezrahel, vidit globum Je-
hu venientis, et ait; Video ego
globum. Dixítque Joram; Tol-
le currum, et mitte in occur-
sum eorum, et dicat vadens,
18 Recténe sunt omnia? Abiit
ergò, qui ascenderat currum,
in occursum ejus, et ait; Hæc
dicit rex, Pacatáne sunt
omnia? Dixítque Jehu, Quid
tibi et paci? transi, et sequere
me. Nuntiavit quoq; specula-
tor, dicens; Venit nuntius ad
19 eos, et non revertitur. Misit
etiam currū equorū secundū:
venítque ad eos, et ait; Hæc
dicit rex; Numquid pax est?
Et ait Iehu, Quid tibi et
paci? transi, et sequere me.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐξολοθρεύσεις τὸν οἶκον Ἀχαὰβ τοῦ κυ-
ρίου σου ἐκ προσώπου (λ) μου, καὶ ἐκδικήσεις τὰ
αἵματα τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν, καὶ τὰ αἵμα-
τα πάντων τῶν δούλων κυρίου ἐκ χειρὸς Ἰεζά-
8 βελ, Καὶ ἐκ χειρὸς ὅλου τοῦ οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐξ-
ολοθρεύσεις (μ) τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς
τοῖχον, καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον
9 ἐν Ἰσραήλ. (ν) Καὶ δώσω τὸν οἶκον Ἀχαὰβ ὡς
τὸν οἶκον (ξ) Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ὡς τὸν οἶ-
10 κον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιά. Καὶ τὴν Ἰεζάβελ κατα-
φάγονται οἱ κύνες ἐν τῇ μερίδι (ο) Ἰεζράελ, καὶ
οὐκ ἔστιν ὁ θάπτων. καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἔφυ-
11 γεν. Καὶ (π) Ἰοὺ ἐξῆλθε πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ
κυρίου αὐτοῦ, καὶ (ρ) εἶπον αὐτῷ, Εἰρήνη; τί ὅτι
εἰσῆλθεν ὁ ἐπίληπτος οὗτος πρὸς σέ; καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, Ὑμεῖς οἴδατε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἀδολε-
12 σχίαν αὐτοῦ. Καὶ εἶπον, Ἄδικον, ἀπάγγειλον δὴ
ἡμῖν. καὶ εἶπεν (σ) Ἰοὺ πρὸς αὐτοὺς, (τ) Οὕτω καὶ
οὕτω ἐλάλησε πρός με, (υ) λέγων, καὶ εἶπε,
Τάδε λέγει κύριος, Κέχρικά (φ) σε εἰς βασι-
13 λέα ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσαν, καὶ
(χ) ἔλαβεν ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔθη-
καν ὑποκάτω (ψ) αὐτοῦ ἐπὶ τὸ γαρὲμ τῶν ἀνα-
βαθμῶν, καὶ ἐσάλπισαν ἐν κερατίνῃ, καὶ (ω) εἶπον,
14 Ἐβασίλευσεν (α) Ἰού. Καὶ συνεστράφη (β) Ἰοὺ
υἱὸς Ἰωσαφὰτ υἱοῦ (γ) Ναμεσσὶ πρὸς Ἰωράμ.
(δ) καὶ Ἰωρὰμ αὐτὸς ἐφύλασσεν ἐν (ε) Ῥεμμὰθ
Γαλαὰδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἀζα-
15 ὴλ βασιλέως Συρίας. Καὶ ἀπέστρεψεν (ζ) Ἰω-
ρὰμ ὁ βασιλεὺς ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζράελ ἀ-
πὸ τῶν πληγῶν ὧν ἔπαισαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν τῷ
πολεμεῖν (η) αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συ-
ρίας. καὶ εἶπεν (θ) Ἰοὺ, Εἰ ἔστι ψυχὴ ὑμῶν μετ'
ἐμοῦ, μὴ ἐξελθέτω (ι) ἐκ τῆς πόλεως διαπεφευ-
γὼς τοῦ πορευθῆναι καὶ (κ) ἀπαγγεῖλαι ἐν Ἰεζ-
16 ράελ. (λ) Καὶ ἵππευσε καὶ ἐπορεύθη Ἰοὺ, καὶ
κατέβη εἰς Ἰεζράελ, ὅτι Ἰωρὰμ βασιλεὺς
Ἰσραὴλ ἐθεραπεύετο (μ) ἐν τῷ Ἰεζράελ
ἀπὸ τῶν τοξευμάτων, ὧν κατετόξευσαν αὐτὸν
(ν) οἱ Ἀραμὶν ἐν τῇ Ῥαμμὰθ ἐν τῷ πολέ-
μῳ μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, ὅτι αὐτὸς
δυνατὸς καὶ ἀνὴρ (ξ) δυνάμεως. καὶ Ὀχοζίας
17 βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη ἰδεῖν τὸν Ἰωράμ. Καὶ
ὁ σκοπὸς ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύργον (ο) Ἰεζράελ,
καὶ εἶδε τὸν κονιορτὸν (π) Ἰοὺ ἐν τῷ (ρ) παραγίνε-
σθαι αὐτὸν, καὶ εἶπε, Κονιορτὸν ἐγὼ βλέπω. καὶ εἶ-
πεν Ἰωρὰμ, Λάβε ἐπιβάτην, καὶ ἀπόστειλον
ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ εἰπάτω, (σ) Ἡ εἰρήνη;
18 Καὶ ἐπορεύθη ἐπιβάτης ἵππου εἰς (τ) ἀπαν-
τὴν αὐτῶν, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, (υ)
Ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν (φ) Ἰοὺ, Τί σοι καὶ εἰρήνῃ; ἐ-
πίστρεφε (χ) εἰς τὰ ὀπίσω μου. καὶ ἀπήγγειλεν ὁ
σκοπὸς, λέγων, Ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐτῶν, καὶ
19 οὐκ ἀνέστρεψε. Καὶ ἀπέστειλεν ἐπιβάτην ἵππου
δεύτερον, καὶ ἦλθε (ψ) πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε, Τάδε
λέγει ὁ βασιλεὺς, (ω) Ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν (α)
Ἰοὺ, Τί σοι καὶ (β) εἰρήνῃ; ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου.

Et exterminabis domum Achaab 7
domini tui à facie mea: & vindi-
cabis sanguines servorū meorum
prophetarū, & sanguines omniū
servorū Domini de manu Jeza-
bel, Et de manu totius dom⁹ A- 8
chaab: & exterminabis domui
Achaab mingente ad pariete, &
clausum, & derelictū in Israel.
Et dabo domū Achaab, sicut do- 9
mū Hieroboā filii Nabat, & si-
cut domum Baasa filii Achia. Et 10
Jezabel comedent canes in porti-
one Jezrael: & non est sepeliens.
Et aperuit ostium, & fugit. Et I- 11
hu egressus est ad pueros domini
sui. Et dixerūt ei, (b) Pax? quid,
quòd intravit epilepticus iste ad
te? Et dixit eis, Vos nôstis virū,
et garrulitatem ej⁹. Et dixerunt,
(c) Injustum: annuntia nunc no- 12
bis. Et dixit Ihu ad eos; Sic & sic
locutus est ad me, dicens; & dixit,
Hæc dicit Dominus, Unxi te in
regē super Israel. Et audientes fe- 13
stinaverunt: & sumpsit unusquis-
que vestimentum suum: & posu-
erunt sub eo super (d) Garem gra-
duum. Et clanxerunt in cornu, &
dixerunt; Regnavit Ihu. Et con-
vertit se Ihu filius Josaphat filii 14
Namessi ad Jorā. Et Jorā (e) ipse
custodiebat in Rhemmath Ga-
laad, & omnis Israel à facie A-
zael regis Syriæ. Et reverterat Jo- 15
ram rex ad curandū se in Jezra-
el à plagis, quib⁹ percusserant eum
Syri in bellando ipsum cū Azael
rege Syriæ. Et dixit Ihu; Si est a-
nima vestra mecum, non exeat de
civitate profug⁹ ad eundū, & an-
nuntiandū in Jezrael. Et equita- 16
vit, & ivit Ihu, & descendit in
Jezrael, quoniā Jorā rex Israel
curabatur in Jezrael (f) à vulne-
rib⁹ sagittarū, quib⁹ sagittave-
rūt eū ipsi Aramin in Rhammath
in prælio cum Azael rege Syriæ
quoniā ipse potens, & vir virtu-
tis. Et Ochozias rex Juda de-
scenderat videre Jorā. Et specu- 17
lator ascendit super turrim Jez-
rael: & vidit (g) pulverē Ihu in
adveniendo illum: & dixit, Pul-
verē ego video. Et dixit Joram;
Sume ascensorē, & mitte ante e-
os, & dicat; Si pax? Et ivit ascen- 18
sor equi in occursū eorū, & di-
xit; Hæc dicit rex, (h) Pax? Et
dixit Ihu; Quid tibi, & paci? Cō-
vertere ad posteriora mea. Et an-
nuntiavit speculator, dicens; Venit
nunti⁹ usq; ad eos, & non rever-
tit. Et misit ascensorē equi secun- 19
dū. Et venit ad eū, & dixit; Hæc
dicit rex, Pax? Et dixit Ihu;
Quid tibi, & paci? Convertere
ad posteriora mea.

MS. A. (λ) σου, καὶ (μ) τοῦ οἴκου (ν) Καὶ ἐπιδοῦναι τὸν οἶκον τοῦ Ἀχαὰβ (ξ) τοῦ Ἱερο-
βοὰμ (ο) τοῦ * Ἰσραὴλ, (π) Ἰηοὺ (ρ) εἶπον (σ) Ἰηοὺ (τ) Οὕτως καὶ οὕτως (υ) λέγων, Τάδε
(φ) σε βασιλέα (χ) ἔλαβον (ψ) αὐτοῦ. ἐπὶ τὸ ἕνα τῶν ἀναβαθμῶν ἐκάθισαν, καὶ ἐσάλπισαν
(ω) εἶπον, (α) Ἰηού. (β) Ἰηοὺ (γ) Ναμεσσεὶ (δ) καὶ αὐτὸς Ἰωρὰμ ἐφύλασσεν (ε) Ῥαμμὰθ
Γαλαὰδ, αὐτὸς καὶ πᾶς (ζ) ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ (η) αὐτοὺς (θ) Ἰηοὺ, (ι) διασεσω-
σμένος ἐκ τῆς πόλεως τοῦ (κ) ἀπαγγελῆναι (λ) Καὶ ἐπέβη Ἰηοὺ, καὶ ἐπορεύθη
κατέβη (μ) ἐν Ἰεζράελ (ν) οἱ Ῥαμμαθὶ ἐν τῇ Ῥεμμὰθ (ξ) δυνάμεως ἰσχυρὸς
μένων ἐκεῖ. καὶ Ὀχοζίας (ο) ἐν Ἰεζράελ, (π) Ἰηοὺ (ρ) αὐτὸν παραγίνεσθαι, καὶ (σ) Εἰρήνη; Καὶ (τ) ἀπάντησιν αὐτῷ, (υ) Εἰρήνη; (φ)
Ἰηοὺ, (χ) πρὸς τὸ (ψ) μετ' αὐτὸν (ω) Εἰρήνη; (α) Ἰηοὺ, (β) εἰρήνη; Καὶ ἀπήγγειλεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ותמחי ית בית אחאב רבונך ואתפרע פורענות דם עבדי נביא ודמי כל עבדיא דיי מידא
8 דאיזבל׃ וייבד כל בית אחאב ואשיצי לאחאב ידע מדע ואחיד ושביק בישראל׃ ואתן
9 ית בית אחאב כבית ירבעם בר נבט וכבית בעשא בר אחיה׃ וית איזבל ייכלון כלביא
10 באחסנת יזרעאל ולית דקביר ופתח דשא וערק׃ ויהוא נפק לות עבדי רבוניה ואמר ליה
11 השלם מה דין אתא שטיא הדין לותך ואמר להון אתון ידעתון ית גברא וית שועיתיה׃
12 ואמרו שקרא את אמר חוי כען לנא ואמר כדין וכדין אמר לי למימר כדנן אמר יי
13 משחתך למהוי מלכא על ישראל׃ ואוחיאו ונסיבו גבר לבושיה ושויאו תחותוהי לדרג
14 שעיא ותקעו בשופר ואמרו מלך יהוא׃ ומריד יהוא בר יהושפט בר נמשי על יורם
15 ויורם הוה נטיר ברמות גלעד הוא וכל ישראל מן קדם חזאל מלכא דארם׃ ותב יהורם
מלכא לאתאסאה ביזרעאל מן מחתא דמחהי אנש ארם כד אגיח קרבא עם חזאל מלכא
דארם ואמר יהוא אם רעות נפשכון לא יפוק משיזבא מן קרתא למיזל לחואה ביזרעאל׃
16 ורכב יהוא ואזל ליזרעאל ארי יורם שכיב תמן ואחזיה מלכא שבטא דבית יהודה נחת
17 למסעד ית יורם׃ וסכואה קאם על מגדלא ביזרעאל וחזא ית משרית יהוא במיתוהי
18 ואמר משרית אנא חזי ואמר יהורם דבר רכבא ושלח לקדמותהון ויימר השלם׃ ואזל
רכב סוסיא לקדמותיה ואמר כדנן אמר מלכא השלם ואמר יהוא מה לך ולשלם
19 אסתחר לאחורי וחוי סכואה למימר אתא אזגדא עד לותהון ולא תב׃ ושלח רכיב
סוסיא תנינא ואתא לותהון ואמר כדנן אמר מלכא השלם ואמר יהוא מה לך ולשלם
אסתחר לאחורי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et percuties domum Ahhab domini tui, et ulciscar ultionem sanguinis ser- 7
vorū meorū prophetarū, et sanguinum omniū servorum Dñi de manu Ji-
zebel. Et peribit omnis domus Ahhab, et delebo de Ahhab cognoscentem 8
cognitionem, et clausum et derelictum in Israel. Et dabo domum Ahhab 9
sicut domū Jarabgham filii Nebat, et sicut domū Baghassa filii Ahhiah. Et 10
Jizebel comedent canes in hæreditate Jizreghel, et non erit qui sepeliat:
tunc aperuit portam et fugit. Et Jehu exiit ad servos domini sui, et dixit ei, 11
Num est pax? ad quid venit stultus hic ad te? et dixit eis, Vos novistis vi-
rum, et narrationē ejus. Et dixerunt, Falsum tu dicis; indica nunc nobis: & 12
dixit, Sic et sic dixit mihi, dicendo: Sic dixit Dñs, Unxi te ut sis rex sup Isra-
el. Et festinaverunt, et acceperunt quisq; vestimentum suum, et posuerunt 13
subter eum *ad gradum* horarū, et clanxerunt buccina, et dixerunt, Regnat
Jehu. Et rebellavit Jehu fili⁹ Jehosaphat, filii Nimsi, in Joram: et Joram cu- 14
stodierat Ramoth Gilghad, ipse et oīs Israel à facie Hhazahel regis Aram.
Et redierat Jehoram rex ut curaretur in Jizreghel à plagis quib⁹ percusse- 15
rant eum homines Aram, cùm iniret bellū cum Hhazael rege Aram: et di-
xit Jehu, Si voluntas est animæ vestræ, non exibit evadens ex urbe qui ex-
eat ut indicet in Jizreghel. Et equitavit Jehu et venit in Jizreghel, quia Jo- 16
ram cubabat ibi, et Ahhaziah rex trib⁹ dom⁹ Jehudah descenderat ad visi-
tandū Joram. Et speculator stabat sup turrem in Jizreghel, et vidit turmam 17
Jehu cùm veniret ille: et dixit, Turmam ego video: et dixit Joram, Accipe
equitem, et mitte in occursum eorum, et dicat, Num pax est? Et ivit eques in 18
occursum ejus, et dixit: Sic dixit rex, Num est pax? et dixit Jehu, Quid tibi et
paci? revertere post me: & indicavit speculator, dicendo: Venit nun-
tius usque ad eos, sed non redit. Et misit equitem secundum et venit ad 19
illos, et dixit, Sic dixit rex, Num est pax? et dixit Jehu, Quid tibi et paci?
revertere post me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܬܡܚܐ ܠܒܝܬܗ ܕܐܚܒ ܡܪܟ. ܘܬܬܒܥ ܕܡܐ ܕܥܒܕܝ ܢܒܝܐ. ܘܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ
8 ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܐܝܙܒܠ. * ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗ ܒܝܬܗ ܕܐܚܒ. ܘܐܘܒܕ ܠܐܚܒ ܡܫܬܢ ܒܫܘܪܐ. ܘܕܐܚܝܕ
9 ܘܫܒܝܩ ܒܐܝܣܪܐܝܠ. * ܘܐܬܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܚܒ ܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ.
10 ܘܐܝܟ ܒܝܬܗ ܕܒܥܫܐ ܒܪ ܐܚܝܐ. * ܘܠܐܝܙܒܠ ܢܐܟܠܘܢ ܟܠܒܐ ܒܚܩܠܐ ܕܝܙܪܥܝܠ. ܘܠܝܬ
11 ܕܩܒܪ. ܘܦܬܚ ܬܪܥܐ ܘܥܪܩ. * ܘܢܦܩ ܝܗܘ ܠܘܬ ܥܒܕܐ ܕܡܪܗ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܫܠܡ.
12 ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܫܛܝܐ ܗܢܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܓܒܪܐ ܘܠܫܘܥܝܬܗ. * ܘܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܫܘܩܪܐ ܗܘ. ܚܘܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܝ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܫܚܬܟ
13 ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܐܝܠ. * ܘܐܣܬܪܗܒܘ ܘܢܣܒܘ ܓܒܪ ܠܒܘܫܗ. ܘܫܘܝܘ ܬܚܝܬܘܗܝ
14 ܥܠ ܕܪܓܐ ܕܬܪܥܐ. ܘܩܥܘ ܒܩܪܢܐ. ܘܐܡܪܘ. ܐܡܠܟ ܝܗܘ. * ܘܐܬܟܢܫ ܝܗܘ ܒܪ ܢܡܫܝ ܥܠ
ܝܘܪܡ. ܘܝܘܪܡ ܢܛܪ ܗܘܐ ܠܪܡܬ ܓܠܥܕ. ܗܘ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܐܝܠ ܡܢ ܚܙܝܠ ܡܠܟܐ
15 ܕܐܕܘܡ. * ܘܗܦܟ ܝܘܪܡ ܡܠܟܐ ܠܡܬܐܣܝܘ ܒܝܙܪܥܝܠ. ܡܢ ܡܚܘܬܐ
ܕܡܚܝܘܗܝ ܐܕܘܡܝܐ. ܟܕ ܡܬܟܬܫ ܥܡ ܚܙܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܡܪ ܝܗܘ. ܐܢ ܨܒܝܢ
16 ܢܦܫܟܘܢ. ܠܐ ܢܦܘܩ ܕܢܬܦܠܛ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܢܐܙܠ ܢܚܘܐ ܒܝܙܪܥܝܠ. * ܘܪܟܒ
ܝܗܘ. ܘܐܙܠ ܠܝܙܪܥܝܠ. ܡܛܠ ܕܝܘܪܡ ܫܟܝܒ ܗܘܐ ܬܡܢ. ܘܐܚܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܢܚܬ
17 ܠܡܣܥܪ ܠܝܘܪܡ. * ܘܕܘܩܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܡܓܕܠܐ ܕܝܙܪܥܝܠ. ܘܚܙܐ ܟܢܫܐ ܕܝܗܘ ܕܐܬܐ.
ܘܐܡܪ ܕܘܩܐ. ܦܪ̈ܫܐ ܚܙܐ ܐܢܐ. ܘܐܡܪ ܝܘܪܡ. ܕܒܪ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܫܕܪ ܠܐܘܪܥܗܘܢ. ܘܢܐܡܪ.
18 ܫܠܡ. * ܘܐܙܠ ܪܟܒ ܣܘܣܝܐ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ.
ܫܠܡ. ܘܐܡܪ ܝܗܘ. ܡܢܐ ܠܟ ܘܠܫܠܡܐ. ܗܦܘܟ ܠܒܣܬܪܝ. ܘܚܘܝ ܕܘܩܐ. ܘܐܡܪ.
19 ܡܛܐ ܐܝܙܓܕܐ ܥܕܡܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܠܐ ܗܦܟ. * ܘܫܕܪ ܦܪܫܐ ܐܚܪܢܐ ܠܘܬܗܘܢ.
ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܫܠܡ. ܘܐܡܪ ܝܗܘ. ܡܢܐ ܠܟ ܘܠܫܠܡܐ. ܗܦܘܟ
ܠܒܣܬܪܝ.

* Percute familiam Ahabi domini tui, & ul- 7
ciscere sanguinem servorum meorum pro-
phetarum, & sanguinem omnium servo-
rum Domini de manu Izabelis. Et per- 8
dam totam domum Ahabi, perdámque A-
habo mingentem ad parietem, & ligan-
tem atque solventem in Israele. Reddám- 9
que domum Ahabi sicut domum Jerobaami
filii Nabati, & sicut domum Baasæ filii A-
hiæ. Izabelem verò devorabunt canes in 10
prædio Jezraelis, nec erit qui sepeliat: a-
pertóque ostio fugit. Jehu ad servos domi- 11
ni sui egresso, dixerunt ei; Recténe res ha-
bet? quam ob causam venit ad te stolidus
ille? Qui dixit, Vos nôstis hominem & sto-
liditatem ejus. Dicunt ei, Mentiris, indica 12
nobis. Ait illis, Ita mihi dixit; Sic dicit Do-
minus, Unxi te ut regnes super Israelem.
Illi ergò statim accipientes unusquisque ve- 13
stem suam, posuerunt subter eum super
thronum graduum, & clangentes buccinâ
dixerunt; Regnavit Jehu. Deinde conspi- 14
ravit Jehu Jamsi filius contra Joram, (dum
Joram defenderet Ramath-gelaad ipse unà
cum toto Israele ab Hezaele rege Adum: Et 15
reversus esset rex Joram ad curandum se in
Jezraele à vulnere quod inflixerat ei quidam
Adumæus, cùm bellum gereret contra He-
zaelem regem Adum.) dixitque Jehu, Si cu-
piant animi vestri, nemo egredietur qui è ci-
vitate evadat, ut nuntiatum eat in Jezraele.
Tum conscenso Jehu equo abiit illuc, quo- 16
niam Joram jacebat illic, & Ehazja rex Ju-
da descenderat invisum Joramum. Porrò 17
speculator qui stabat supra turrim Jezraelis,
vidit equitatum Jehu venientem, dixítque
speculator, Equites video. Dixit Joram, Ad-
duc currum, & mitte obviàm illis, dicátque;
Ad pacémne? Abiit ergò eques obvi- 18
àm illi, & dixit ei; Sic ait rex, Ad pa-
cémne? Dixit Jehu, Quid tibi cum pa-
ce? retrocede post me.: speculator autem
nuntiavit dicens, Pervenit nuntius ad il-
los usque, at non reversus est. Misit er- 19
gò alium equitem ad eos, dixítque; Sic
ait rex, Pacificéne? Dixit Jehu, Quid tibi
cum pace? retrocede post me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * ويوقع بآل بيت اخاب سيدك • وانتقم بذلك منهم جزاء لما راموا من دماء عبيدي وانبيائي •
8 ودماء عباد الله من يد ايزابل * فاني حكمت بابادة اهل بيت اخاب اجمعين • ولا ابقي منهم
9 بايلا على حائط • ولا فريدا • ولا شريدا في آل اسرائيل * واجعل اهل بيت اخاب كبيت يربعام
10 بن ناباط • وكاهل بيت بعشا بن احيا * واما ايزابل فتاكلها الكلاب في حصة يزرعال • وليس لها من
11 قابر • وفتح الباب ومضى * ثم خرج ياهو الى عبيد سيده • فقالوا له • الخير صار هذا المجنون
12 اليك • فقال لهم • انتم العارفون بهذا الرجل وخبره * فقالوا • كذب ما جاك به • فاحكه لنا •
فقال لهم • عرفني كذا وكذا • فقال كذاك قال الله • اني قد مسحتك ملكا على آل اسرائيل
13 * فاسرعوا واخذ كل رجل ثوبه • وجعلوه تحته على درج المطلع • وضربوا بالشافور وقالوا • قد
14 ملك ياهو * وعصى ياهو بن يهوشافاط بن نمسي ليورام • ويورام يومئذ محتفظ في راموت جلعاد •
15 ومعه جماعة بني اسرائيل • للقاء حزائل ملك ارام * وكان في مقامه بيزرعال ليتعالج من الجراح
الذي نكوه الاراميون عند ملاحمته لحزائل ملك ارام • وقال ياهو ان احبت انفسكم فلا يخرج
16 منكم منفلتا من القرية للمضي الى يزرعال * ويورام اذ ذلك انضجع هناك • وقد انحدر اليه
17 احزياهو ملك سبط يهودا عائدا اليه * فبينما الديدبان قائم على البرج في يزرعال • اذ راى
جيش ياهو مقبلا • فقال • هوذا ارى جيشا وافقا قد وافى • فقال يورام • خذ فارسا وانفذه للقائهم •
18 واستعلم به هل ذلك لسلامة * فمضى راكب الفرس واستقبلهم • وقال • هكذا قال الملك •
للسلامة • فقال له ياهو ما شانك والسلامة • در الى وراي • فحكى الديدبان وقال • انضم الرسول
19 اليهم ولم يرجع * ثم وجه فارسا ثانيا • فقال لهم • هكذا قال الملك • للسلامة • فقال ياهو لما لك
والسلامة • در الى وراي •

Inferes autem manus in gentem domûs 7
Achabi domini tui, atque ita vindictam
sumes ab eis, eò quòd effuderint sanguines
servorum meorum, & prophetarum meo-
rum, & sanguines cultorum Dei, de ma-
nu Izabelis. Nam decrevi perdere totam 8
Achabi familiam, nec relinquere ex eis
mingentem ad parietem, neque solitariũ,
neque profugam inter Israelitas. Et red- 9
dam Achabi familiam ut familiam Jero-
boami filii Nabati, & ut familiam Baasæ
filii Achiæ. Izabelem verò devorabunt 10
canes in portione Jezraelis, nec habebit se-
pelientem: apertoque ostio discessit. Tum 11
egresso Jehu ad servos domini sui, dixe-
runt ei, Num fœlix ob nuntium venit ad
te vesanus iste? Ait illis, Vos novistis hunc
hominem ejusque conditionem. Dixerunt, 12
Falsum est; quam ob causam venit ad te?
narra nobis. Dixit eis, Hæc & talia indi-
cavit mihi, ac dixit, Sic ait Deus, Unxi te
regem super Israelitas. Tunc illi festinan- 13
tes acceperunt unusquisq; vestem suam,
& posuerunt eam subter eum, super gra-
dus fenestræ: & clangentes buccinâ di-
xerunt, Regnavit Jehu. Rebellavitque Jehu 14
filius Jehosaphati filii Jamsi contra Jora-
mum (Joram autem iis diebus tuebatur
Ramoth-galaad, assistentibus ei omnibus
Israelitis, contra Hazaelem regem Aram:
Sed morabatur in Jezraele, ut mederetur 15
vulneribꝰ quæ inflixerant illi Aramæi in-
ter pugnandum cum Hazaele rege Aram)
dixitque Jehu, Si libeat vobis, nemo ve-
strûm egrediatur aut se proripiat è civi-
tate ut eat in Jezraelem. Joramo illic in- 16
terim decumbente, descenderat ad eum
Ahazjahu rex tribûs Juda, invisurus
eum. Dum itaque speculator staret super 17
turrim in Jezraele, vidit agmen Jehu
veniens, & ait, Ecce video agmen
stans jam advenisse. Dixit Joram, Ac-
cipe equitem, & mitte eum illis ob-
viàm, certiorque fias per eum num hoc
sit ad pacem. Abiit igitur eques, & 18
obvius illis factus ait, Sic dixit rex,
Ad pacémne? Ait illi Jehu, Quid pa-
cem quæris? retro me cedito. Nun-
tiavit autem speculator, & ait, Ad-
junxit se illis nuntius, nec revertitur.
Rursus misit equitem secundum, quo 19
dicente, Sic ait rex, Ad pacémne?
respondit Jehu, Quid tibi cum pace?
recipe te cum his qui me sequuntur.

מלכים ב: ט

: revertitur non &,eos ad usque Venit : dicendo, speculator Nunciavitque
20 ויגד הצפה לאמר בא עד אליהם ולא שב
.ducit temeritate in quia , Nimsi fili Jehu ductus sicut ductus &
והמנהג כמנהג יהוא בן נמשי כי בשגעון ינהג:
Jehoram est egressus & sejus currum ligavit & : Liga ; Jehoram Dixitque
21 ויאמר יהורם אסר ויאסר רכבו ויצא יהורם
,suo curru in vir Jehudah rex Achaziahu & , Israel rex
מלך ישראל ואחזיהו מלך יהודה איש ברכבו
Naboth parte in eum invenerunt & : Jehu occursum in sunt egressi &
ויצאו לקראת יהוא וימצאהו בחלקת נבות
: dixit & , Jehu Jehoram videre secundum , fuit Et .Izrehelitæ
22 היזרעאלי: ויהי כראות יהורם את יהוא ויאמר
Izebel fornicationes adhuc ? pax Quæ : dixit & ? Jehu pax Num
השלום יהוא ויאמר מה השלום עד זנוני איזבל
Jehoram convertit Et .multa ejus veneficia & ,tuæ matris
23 אמך וכשפיה הרבים: ויהפך יהורם
.Achaziah Dolus : Achaziahu ad dixitque : fugit & ,suas manus
ידיו וינס ויאמר אל אחזיהו מרמה אחזיה:
inter Jehoram percussit & , arcu in suam manum implevit Jehu Et
24 ויהוא מלא ידו בקשת ויך את יהורם בין
.suo curru in se incurvavit & ,ej* corde è sagitta est egressa & ,ej* brachia
זרעיו ויצא החצי מלבו ויכרע ברכבו:
partem in eum projice ,Tolle : suum tristatam Bidcar ad dixit Et
25 ויאמר אל בדקר שלשה שא השלכהו בחלקת
equitantibus tu & ego memento quia ; Izrehelitæ Naboth agri
שדה נבות היזרעאלי כי זכר אני ואתה את רכבים
eum super levavit DOMINUS &,ej* patrē Achab post copulatis
צמדים אחרי אחאב אביו ויהוה נשא עליו את
sanguines & , Naboth sanguines non Si hoc onus
26 המשא הזה: אם לא את דמי נבות ואת דמי
parte in tibi reddam &,DOMINUS dicit ,nocte heri vidi ,ej* filiorū
בניו ראיתי אמש נאם יהוה ושלמתי לך בחלקה
,partem in eum projice , tolle nunc Et .DOMINUS dicit ,hac
הזאת נאם יהוה ועתה שא השלכהו בחלקה
, vidit Jehudah rex Achaziah Et .DOMINI verbum juxta
27 כדבר יהוה: ואחזיה מלך יהודה ראה
Etiam : ait & , Jehu eum post est persecutúsque ;horti domus via fugit &
וינס דרך בית הגן וירדף אחריו יהוא ויאמר גם
: Ibleam cum quæ Ghur ascensu in currum ad eum percutite hunc
אתו הכהו אל המרכבה במעלה גור אשר את יבלעם
eum fecerunt equitare Et .ibi est mortuus & ,Meghiddo fugit &
28 וינס מגדו וימת שם: וירכבו אתו
cum suo sepulchro in eum sepelieruntque : Jerusalaim in ejus servi
עבדיו ירושלמה ויקברו אתו בקברתו עם
anno , undecimo anno in Et .David civitate in suis patribus
29 אבתיו בעיר דוד: ובשנת אחת עשרה שנה
Venitque .Jehudah super Achaziah regnavit , Achab filii Joram
30 ליורם בן אחאב מלך אחזיה על יהודה: ויבוא
fecit bona & ,suos oculos fuco in posuit & ,audivit Izebel & , Izrehel in Jehu
יהוא יזרעאלה ואיזבל שמעה ותשם בפוך עיניה ותיטב
ingrediebatur Jehu Et .fenestram per respexit & ,suum caput
31 את ראשה ותשקף בעד החלון: ויהוא בא
? sui domini occisori Zamri pax Num : dixit & , portam per
בשער ותאמר השלום זמרי הרג אדניו:
respexerūt & ? quis ,mecum Quis :dixit &,fenestram ad suas facies levavit Et
32 וישא פניו אל החלון ויאמר מי אתי מי וישקפו
; eam Præcipitate : dixit Et .eunuchi tres duo eum ad
33 אליו שנים שלשה סריסים: ויאמר שמטוהו
in & , parietem in ejus sanguine de est aspersus & :eam præcipitârunt &
וישמטוה ויז מדמה אל הקיר ואל
.eam conculcavit & , equos
הסוסים וירמסנה:

Versio VULG. LAT.

20 Nuntiavit autē speculator, di-
cens; Venit usq; ad eos, & non
revertitur: est autē incess° quasi
incessus Jehu filii Namsi, præ-
21 ceps enim graditur. Et ait Jo-
ram, Junge currū. Junxerūntq;
currū ejus, & egressus est Jorā
rex Israel, & Ochozias rex Ju-
da, singuli in currib° suis, egres-
sique sunt in occursū Jehu, &
invenerunt eū in agro Naboth
22 Jezrahelitæ. Cúmque vidisset
Joram Jehu, dixit; Pax est Je-
hu? At ille respondit, Quæ
pax? adhuc fornicationes Jeza-
bel matris tuæ, & veneficia ej°
23 multa vigent. Convertit autē
Joram manum suam, & fugi-
ens ait ad Ochoziam; Insidiæ,
24 Ochozia. Porrò Jehu tetendit
arcum manu, & peussit Joram
inter scapulas: & egressa est
sagitta per cor ejus, statímque
25 corruit in curru suo. Dixitque
Jehu ad Badacer ducē; Tolle,
projice eum in agro Naboth
Jezrahelitæ: memini enim
quando ego & tu sedentes in
curru sequebamur Achab pa-
trē huj°, q̄ Dñs onus hoc leva-
26 verit sup eum, dicens; Si non
pro sanguine Naboth, & pro
sanguine filiorum ejus, quem
vidi herì, ait Dñs, reddam tibi
in agro isto, dicit Dñs. Nunc
ergò tolle, & projice eum in
agrum juxta verbum Domini.
27 Ochozias autem rex Juda vi-
dens hoc, fûgit per viā domûs
horti: persecutúsque est eum
Jehu, & ait; Etiam hunc percu-
tite in curru suo: & percusse-
rūt eum in ascensu Gaver, qui
est juxta Jeblaam: qui fûgit in
Mageddo, & mortuus est ibi.
28 Et imposuerunt eum servi ej°
super currum suum, et tulerunt
in Jerusalem: sepeliérúntque
eum in sepulchro cum patrib°
29 suis in civitate David. Anno
undecimo Joram filii Achab,
regnavit Ochozias super Ju-
30 dam. Venítque Jehu in Jezra-
hel. Porrò Jezabel introitu e-
jus audito, depinxit oculos su-
os stibio, & ornavit caput su-
um, et respexit per fenestram
31 Ingredientem Jehu per portā,
et ait; Numquid pax potest esse
Zambri, qui interfecit domi-
32 num suum? Levavítque Jehu
faciem suam ad fenestram, et
ait; Quæ est ista? et inclinave-
rūt se ad eum duo vel tres eu-
33 nuchi. At ille dixit eis, Præ-
cipitate eam deorsum: et præ-
cipitaverunt eam, aspersúsque
est sanguine paries, et equorū
ungulæ conculcaverunt eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέγων, Ἦλθεν
ἕως αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν, καὶ ὁ ἄγων ἦγε
τὸν (γ) Ἰοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ, ὅτι ἐν παραλλα-
21 γῇ ἐγένετο. Καὶ εἶπεν Ἰωρὰμ, Ζεῦξον.
καὶ (δ) ἔζευξεν ἅρμα. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωρὰμ
βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰ-
ούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθον
εἰς (ε) ἀπαντὴν Ἰοὺ, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐν τῇ
22 μερίδι Ναβουθαὶ τοῦ (ζ) Ἰεζραηλίτου. Καὶ
ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἰωρὰμ τὸν (η) Ἰοὺ, καὶ εἶ-
πεν, Ἡ εἰρήνη Ἰού; καὶ εἶπεν (θ) Ἰοὺ, Τί
εἰρήνη; ἔτι αἱ πορνεῖαι Ἰεζάβελ τῆς μη-
τρός σου καὶ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλά.
23 Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ
ἔφυγε· καὶ εἶπε πρὸς (ι) Ὀχοζίαν, Δόλος
24 Ὀχοζία. Καὶ ἔπλησεν (κ) Ἰοὺ τὴν χεῖρα αὐ-
τοῦ ἐν τῷ τόξῳ, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰωρὰμ ἀ-
ναμέσον τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε
τὸ βέλος αὐτοῦ διὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ
25 ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ. Καὶ εἶπε
πρὸς Βαδεκὰρ τὸν τριστάτην αὐτοῦ, (λ) Ῥῖ-
ψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι (μ) ἀγροῦ Ναβου-
θαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου, ὅτι μνημονεύω ἐγὼ καὶ
σὺ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ζεύγη ὀπίσω Ἀχαὰβ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐ-
26 τὸν (ν) τὸ λῆμμα τοῦτο· Εἰ μὴ τὰ αἵμα-
τα Ναβουθαὶ καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ
εἶδον ἐχθὲς, φησὶ κύριος, καὶ ἀνταποδώσω
αὐτῷ ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, φησὶ κύριος. καὶ νῦν
ἄρας δὴ ῥῖψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι κατὰ τὸ ῥῆμα
27 κυρίου. Καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα εἶδε καὶ
ἔφυγεν ὁδὸν Βαιθγάν· καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω
αὐτοῦ (ξ) Ἰοὺ, καὶ εἶπε, Καί γε αὐτόν. καὶ
ἐπάταξεν αὐτὸν (ο) πρὸς τῷ ἅρματι ἐν τῷ
ἀναβαίνειν Γαὶ, ὅ ἐστιν Ἰεβλαάμ. καὶ ἔφυ-
γεν εἰς (π) Μαγεδδὼ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.
28 Καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες (ρ) αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ ἅρμα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσα-
λὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ (σ) αὐ-
29 τοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ ἐν ἔτει (τ) ἑνδε-
κάτῳ Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευ-
30 σεν Ὀχοζίας ἐπὶ Ἰούδαν. Καὶ ἦλθεν (υ) Ἰοὺ
ἐπὶ Ἰεζραέλ. καὶ Ἰεζάβελ ἤκουσε, καὶ (φ) ἐστιμ-
μίσατο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἠγάθυνε
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ διέκυψε διὰ τῆς θυ-
31 ρίδος. Καὶ (χ) Ἰοὺ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πό-
λει, καὶ εἶπεν, Ἡ εἰρήνη Ζαμβρὶ ὁ φονευ-
32 τὴς τοῦ κυρίου αὐτοῦ; Καὶ ἐπῆρεν τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ εἰς τὴν (ψ) θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐ-
τὴν, καὶ εἶπε, Τίς εἶ σύ; κατάβηθι μετ'
ἐμοῦ. καὶ κατέκυψαν πρὸς αὐτὸν (ω) δύο
33 εὐνοῦχοι. Καὶ εἶπε, Κυλίσατε (α) αὐ-
τήν. καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν, καὶ ἐρραντίσθη τοῦ
αἵματος αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον καὶ πρὸς
τοὺς ἵππους, καὶ συνεπάτησαν αὐτήν.

MS.A. (γ) Ἰηοὺ * υἱοῦ Ναμεσσιοῦ, (δ) ἔζευξαν (ε) ἀπάντησιν Ἰ-
ηοὺ, (ζ) Ἰζραηλίτου. (η) Ἰηοὺ, καὶ εἶπεν, Εἰρήνη Ἰηού; (θ) Ἰηοὺ, (ι)
Ὀχοζεὶ, * Δοῦλος Ὀχοζεί. (κ) Ἰηοὺ (λ) Ῥίψας (μ) τοῦ ἀγροῦ (ν)
τὸ ῥῆμα τοῦτο· (ξ) Ἰηοὺ, (ο) ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τῷ ἀναβαίνειν (π) Με-
γεδδὼ, (ρ) αὐτοῦ * εἰς Ἱερουσαλὴμ, (σ) αὐτοῦ μετὰ τῶν πατέρων αὐ-
τοῦ ἐν (τ) ἑνδεκάτῳ υἱοῦ Ἰωρὰμ (υ) Ἰηοὺ εἰς Ἰεζραέλ. (φ) ἐστιβίσα-
το (χ) Ἰηοὺ (ψ) θυρίδα, καὶ εἶπεν, (ω) τρεῖς εὐνοῦχοι. (α) αὐτὴν,
* καὶ ἠρεντίσθη

Et annuntiavit speculator, di- 20
cens; Venit usque ad eos, &
non revertit: & (i) agens a-
git Ibu filium Namessi, quia in
æqualitate factus est. Et dixit 21
Joram, Junge. Et junxit cur-
rum. Et egressus est Joram rex
Israel, & Ochozias rex Ju-
da, vir in curru suo: & exi-
erunt in obviam Ibu: & inve-
nerunt eum in portione Nabuthe
Jezraelitæ. Et factum est, ut 22
vidit Joram Ibu: & dixit,
Pax Ibu? Et dixit Ibu, Quid
pax? Adhuc fornicationes Je-
zabel matris tuæ, & veneficia
ejus multa. Et convertit Joram 23
manus suas, & fûgit: et dixit
ad Ochoziam; Dolus, Ochozia.
Et implevit Ibu manum suam 24
in arcu, & percussit Joram in-
ter brachia ejus: & exivit ja-
culum suum per cor ejus. Et
procubuit super genua sua. Et 25
dixit ad Badecar tristatam su-
um, Projice eum in partem a-
gri Nabuthe Jezraelitæ: quo-
niam memini ego, & tu, qui
ascenderamus super currus post
Achaab patrem ejus, & Domi-
nus (k) assumpsit super eum as-
sumptionem hanc: Si non san- 26
guines Nabuthe, & sanguines
filiorum ejus vidi heri, dicit
Dominus: & retribuam ei in
parte hac, dicit Dominus. Et
nunc tollens, quæso, projice eum
in portionem juxta verbum Do-
mini. Et Ochozias rex Juda 27
vidit, & fûgit viam Bethgan.
Et persequutus est post eum I-
bu, & dixit; Etiam (l) ipsum.
Et percussit eum ad currum in
ascendendo Gai, quæ est Je-
blaam. Et fûgit in Mageddo, &
mortuus est ibi. Et ascendere 28
fecerunt eum pueri ejus super
currum: & adduxerunt eum
in Hierusalem: & sepelierunt
eum (m) in sepulchro ejus in ci-
vitate David. Et in anno unde- 29
cimo Joram regis Israel regna-
vit Ochozias super Judam. Et 30
venit Ibu in Jezrael. Et Jezabel
audivit, & stibio depinxit ocu-
los suos, & (n) bonū fecit caput
suum, & prospexit per fenestrā.
Et Ibu ingrediebatur in civita- 31
tem. Et dixit, Pax Zambri ho-
micida domini sui? Et elevavit 32
faciem suam ad fenestram, &
vidit eam, & dixit; Quæ es
tu? Descende mecum. Et resp[e]xe-
runt ad eum duo eunuchi. Et di- 33
xit, Præcipitate eam. Et præcipi-
taverunt eam. Et aspersum est de
sanguine ejus ad parietē, & ad
equos: & conculcaverunt eam.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 וחוי סכואה למימר אתא עד לותהון ולא תב ודברא כדברא דיהוא בר נמשי ארי בניח
21 מדבר: ואמר יהורם אודרו וטקים רתיכיה ונפק יהורם מלכא דישראל ואחזיה מלך
שבטא דבית יהודה גבר ברתיכיה ונפקו לקדמות יהוא ואשכחוהי באחסנת חקל נבות
22 יזרעאלה: והוה כד חזא יהורם ית יהוא ואמר השלם יהוא ואמר מה השלם עד טעות
23 איזבל אמך וחרשהא סגיאין: ואתחזר יהורם לאחורוהי ואפך ואמר לאחזיה נכלא
24 אחזיה: ויהוא מלא ידיה בקשתא ומחא ית יהורם בין דרעוהי ונפק גירא מלביה וכרע
25 ברתיכיה: ואמר לבדקר גבריה סב רמיהי באחסנת חקל נבות יזרעאלא ארי דכיר אנא
ואת כד הוינא רכיבין וזוגא חד אולין בתר אחאב אבוהי ומן קדם יי אתנטל עלוהי ית
26 מטל נבואתא הדין: אם לא ית דמי נבות וית דמי בנוהי גלן קדמי בקריב אמר יי ואשלם
27 לך באחסנתא הדא אמר יי וכען סב רמיהי באחסנתא כפתגמא דיי: ואחזיה מלך שבטא
דבית יהודה חזא ואפך באורח בית גניא ורדף בתרוהי יהוא ואמר אף יתיה מחוהי
28 ברתיכא במסקנא דגור דעם יבלעם ואפיך למגדו ומית תמן: ואחיתו יתיה עבדוהי
29 לירושלם וקברו יתיה בקבורתיה עם אבהתוהי בקרתא דדויד: ובשנת חדא עשרי שנין
30 ליורם בר אחאב מלך אחזיה על דבית יהודה: ואתא יהוא ליזרעאל ואיזבל שמעת
31 וכחלת בצדידא עינהא ותקנת ית רישה ואסתכיאת מן חרכא: ויהוא על בתרעא ואמרת
32 השלם זמרי קטיל רבוניה: וזקף אפוהי לחרכא ואמר מן הכא מן ואסתכיאו לותיה תרין
33 תלתא גוזאין: ואמר מגרוהא ומגרוהא ונדא מדמה על כותלא ועל סוסותא ודשוהא

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et indicavit speculator, dicendo, Venit ad illos, sed non redit: et ductus 20
est sicut ductus Jehu filii Nimsi, quia in quiete ducit. Et dixit Joram, Ex- 21
pedi: et paravit currū ejus, et exivit Joram rex Israel, et Ahhaziahu rex tri-
bus domus Jehudah, quisq; in curru suo, et exierunt in occursum Jehu, et in-
venerunt illum in hæreditate *agri* Naboth Jizreghelæi. Et fuit cùm vidis- 22
set Joram Jehu, dixit, Num est pax Jehu? et dixit, Quæ pax? adhuc fornica-
tiones Jizebel matris tuæ, et maleficia ejus multa. Et reversus est Joram re- 23
tro se, et [*terga*] vertit, et dixit ad Ahhaziah, Dolus Ahhaziah. Et Jehu im- 24
plevit manū suam arcu, et percussit Joram inter brachia ejus, et exiit sagitta
ex corde ejus, et curvat° est in curru suo. Et dixit ad Bedkar forte suum, 25
Accipe, projice illum in hæreditatē agri Naboth Jizreghelæi; nam memini,
ego et tu, cùm equitarem° in jugo uno ambulantes post Ahhab patrē ejus, à
Dño latum esse sup eum onus prophetiæ hujus. Nisi sanguis Naboth, et san- 26
guis filiorū ejus reveletur ante me in proximo, dixit Dñs, et rependā tibi
in hæreditate hac, dixit Dñs. Et nunc accipe, projice illum in hæreditatem
juxta verbum Dñi. Et Ahhaziah rex tribus domus Jehudah, vidit et vertit 27
[*terga*] per viam dom° horti, et persequut° est post eum Jehu: et dixit, Eti-
am eum percutite in curru in ascensu Gur, quæ est juxta Jiblagham; et ver-
tit [*terga*] in Megiddo, et mortu° est ibi. Et detulerunt illū servi ejus in Je- 28
rusalem, et sepelierunt eum in sepulchro suo cum patribus suis in civitate
David. Et anno undecimo annorum Joram filii Ahhab regnavit Ahhaziah 29
super [*populum*] domus Jehudah. Et venit Jehu in Jizreghel, et Jizebel au- 30
divit, et fucavit stibio oculos suos, et composuit caput suum, et prospexit de
fenestra. Et Jehu intravit portā: et dixit [*illa*,] Num est pax Zimri, occisor 31
domini sui? Et sustulit faciem suam ad fenestram, et dixit, Quis est hic? quis? 32
et prospexerunt ad eum duo [*aut*] tres eunuchi. Et dixit, Dejicite eam: 33
et dejecerunt illam, et aspersum est ex sanguine ejus super parietem et su-
per equos, et conculcaverunt eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܘܚܘܝ ܕܘܩܐ ܘܐܡܪ. ܡܛܐ ܥܕܡܐ ܠܘܬܗܘܢ ܘܠܐ ܗܦܟ. ܘܕܒܪܐ ܕܝܠܗ ܐܝܟ ܕܒܪܐ ܕܝܗܘ ܒܪ
ܢܡܫܝ. ܡܛܠ ܕܒܫܪܗܒܝܐ ܡܕܒܪ ܗܘܐ. * ܘܐܡܪ ܝܘܪܡ. ܐܣܘܪܘ. ܘܐܣܪܘ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܢܦܩ ܝܘܪܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܘܐܚܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܟܠ ܐܢܫ ܒܡܪܟܒܬܗ. ܘܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ ܕܝܗܘ. ܘܐܫܟܚܘܗܝ ܒܝܪܬܘܬܗ ܕܢܒܘܬ
ܝܙܪܥܝܠܝܐ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܘܪܡ ܠܝܗܘ ܐܡܪ ܠܗ. ܫܠܡܐ ܗܘ ܝܗܘ. ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܘ ܫܠܡܐ ܕܙܢܝܘܬܗ
ܕܐܝܙܒܠ ܐܡܟ. ܘܚܪܫܝܗ ܣܓܝܐܐ. * ܘܗܦܟ ܝܘܪܡ ܐܝܕܗ ܘܥܪܩ. ܘܐܡܪ ܠܐܚܙܝܐ. ܢܟܠܐ ܐܚܙܝܐ.
* ܘܐܚܕ ܝܗܘ ܩܫܬܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܝܘܪܡ ܒܝܬ ܕܪܥܘܗܝ. ܘܢܦܩ ܓܐܪܐ ܡܢ ܠܒܗ. ܘܐܬܟܪܥ ܒܡܪܟܒܬܗ.
* ܘܐܡܪ ܝܗܘ ܠܒܪܕܩܪ ܓܢܒܪܗ. ܫܩܘܠ ܫܕܝܗܝ ܒܚܩܠܗ ܕܢܒܘܬ ܝܙܪܥܝܠܝܐ. ܕܥܗܝܕ ܐܢܐ ܘܐܢܬ
ܕܪܟܒܝܢ ܗܘܝܢ ܘܐܙܠܝܢ ܒܬܪ ܐܚܐܒ ܐܒܘܗܝ. ܘܡܪܝܐ ܫܩܠ ܥܠܘܗܝ ܡܫܩܠܐ ܗܢܐ. * ܐܢ ܠܐ ܠܕܡܗ
ܕܢܒܘܬ ܘܠܕܡܐ ܕܒܢܘܗܝ ܚܙܝܬ ܪܡܫܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܦܪܥܟ ܒܚܩܠܐ ܗܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܗܫܐ
ܫܩܘܠ ܫܕܝܗܝ ܒܚܩܠܐ ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܚܙܐ ܐܚܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܥܪܩ
ܒܐܘܪܚܐ ܕܒܝܬ ܓܢܐ. ܘܪܕܦ ܒܬܪܗ ܝܗܘ ܘܐܡܪ. ܐܦ ܠܗܢܐ ܩܛܘܠܘܗܝ. ܘܩܛܠܘܗܝ ܒܡܪܟܒܬܗ
ܒܡܣܩܬܐ ܕܓܘܪ ܕܠܘܬ ܝܒܠܥܡ. ܘܥܪܩ ܠܡܓܕܘ ܘܡܝܬ ܬܡܢ. * ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ.
ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܩܒܪܗ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܩܪܝܬܗ ܕܕܘܝܕ. * ܘܒܫܢܬ ܚܕܥܣܪܐ ܠܝܘܪܡ ܒܪ
ܐܚܐܒ. ܐܡܠܟ ܐܚܙܝܐ ܥܠ ܝܗܘܕܐ. * ܘܐܬܐ ܝܗܘ ܠܝܙܪܥܝܠ. ܘܫܡܥܬ ܐܝܙܒܠ. ܘܟܚܠܬ
ܥܝܢܝܗ ܒܟܘܚܠܐ. ܘܨܒܬܬ ܪܫܗ. ܘܕܝܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܟܘܬܐ. * ܘܟܕ ܥܠ ܝܗܘ ܒܬܪܥܐ ܐܡܪܬ.
ܫܠܡ ܠܙܡܪܝ ܩܛܘܠܐ ܕܡܪܗ. * ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܟܘܬܐ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܥܡܝ. ܘܕܩܘ ܠܗ ܬܪܝܢ
ܐܘ ܬܠܬܐ ܡܗܝܡܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܕܘܗ. ܘܫܕܘܗ. ܘܐܬܙܠܚ ܡܢ ܕܡܗ ܥܠ ܫܘܪܐ
ܘܥܠ ܪܟܫܐ. ܘܕܫܘܗ.

20 Rursus nuntiavit speculator, & ait; Pervenit nuntius ad illos usque, at non reversus est: ductus autẽ iste est ut duct⁹ Jehu filii Jamsi; præcipitanter enim ducebat.
21 Dixit Jorã, Aptate habenas: aptarúntq; habenas curribus, egressúsque est Joram rex Israelis, & Ehazja rex Juda, quisque in suo curru: egressi sunt inquã in occursum Jehu, & invenerunt eum in hæreditate Nabothi Jezraelitæ.
22 Cúmque Joram vidisset Jehu, dixit ad eum; Ad pacémne O Jehu? qui respondit, Quænam est pax scortationis Izabelis matris tuæ, aut veneficiorũ ejus plurimorũ?
23 Tum convers⁹ Joram aufugit, & simul ad Ehazjã dixit; Proditio est O Ehazja.
24 Jehu verò præhenso manu suâ arcu, percussit Joramum inter brachia, ita ut exiliret sagitta ex ejus corde, corrueretq; in curru suo.
25 Tum dixit Jehu ad Bar-decar gigantem suum, Tolle, dejice eum in prædium Nabothi Jezraelitæ: memini enim ego & tu quòd equitantib⁹ nobis, & Ahabum patrem ejus sequentibus, Domin⁹ protulerit adversùs eum onus istud;
26 Equidẽ sanguinẽ Nabothi et sanguinẽ filiorum ejus vidi heri vesperi, ait Dñs; & rependam tibi in isto prædio, ait Dñs. Nunc ergò tolle dejice eum in prædiũ istud juxta sermonem Domini.
27 Quæ cùm vidisset Ehazja rex Juda, fugit per viam quæ erat inter hortos; sed insequutus est eum Jehu, & dixit; Etiam hunc interficite: & interfecerunt eum in curru suo, in clivo God, juxta Neblaam: qui fugiens in Magedo, mortuus est ibi.
28 Vexerunt autẽ eum servi ejus, & asportârunt in Jerusalẽ, & sepelierunt eum in sepulchro cum patrib⁹ ejus in civitate Davidis.
29 Anno undecimo Jorami filii Ahabi, regnaverat Ehazja super Judam.
30 Deinde venit Jehu in Jezraelem: quod cùm audisset Izabel, ornavit stibio oculos suos, & præcinxit caput suum, & prospectabat è fenestra.
31 Et ingrediente Jehu portam, dixit illa, Salve Zamri homicida domini sui.
32 Ille verò sublatis oculis ad fenestram, dixit; Quis mecum est? & obtulerunt se illi duo vel tres eunuchi.
33 Quibus dixit, Discerpite eam: & discerpserunt eam; aspersúsque est paries sanguine ipsius, & prætereuntes equi conculcaverunt eam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 فحكى الديدبان قايلا • قد صار الفارس ايضا اليهم ولم يرجع • والسير يشبه مسير ياهو بن
21 نمسي • لانه ساير على رسله * فقال يورام • اصطوا وشدوا المراكب • وخرج يورام ملك ءال اسرايل
واحزياهو ملك سبط يهودا • كل واحد منهما في مركبه • فاستقبلا عند خروجهما ياهو في حصة
22 نابوت اليزرعالي * فلما رأى يورام لياهو قال له • السلامة • فقال ياهو اي سلامة مع طواغيت
23 ازبال امك وسحرها العظيم * فرجع يورام الى ورايه منهزما • وقال لاحزيا • هل هي مكيدة
24 احزيا * ثم ان ياهو مد القوس ما امكنت يده • ورمى ملك اسرايل سهما بين ذراعيه • فنفذ
25 السهم من قلبه • وسقط في مركبه * فقال لبدقار جباره • خذه والقه في حوز نابوت اليزرعالي •
فاني ذاكر وانا وانت راكبين • وكنا احدنا مردوفين خلف احاب ابيه • وقد ورد النبوة
26 بهذا سوى • اذ قال الله * انه لظاهر لدي دم نابوت ودم بنيه منذ قريب • ولذلك ما قلت الان
27 شيله • والقيه في حصة نابوت اليزرعالي كما قال الله * فلما رأى ذلك احزياهو ملك ءال يهودا
انهزم في طريق بيت جنا • وركض ياهو وراه وقال • ايضا ارموه في مركبه • فرموه كذلك وقد
صار من الطريق في مطلع جور التي عند يبلعام • وانهزم الى مجدو ومات هناك * وحملوه
28 عبيده الى دار السلم • وقبروه في قرية داود * وكان اول ملك احزياهو في سنة احدى عشر
29 لملك يورام بن احاب * ثم وافا ياهو بعد ذلك يزرعال • فلما سمعت ايزابل بموافاته كحلت
30 بالاثمد عينيها • ومشطت راسها • واشرفت من المطلع * فلما دنا الى الباب قالت • سلم
31 وريض قاتل سيده * فرفع وجهه الى الشباك • وقال من هاهنا • فاشرف اثنان او ثلاثة
32 من الخدم * فقال اطرحوها • فطرحوها • وسال من دمها على الحايط وعلى الخيل
33 وداسها •

20 *Et nuntiavit speculator dicens, Pervenit is etiam eques ad eos, nec revertitur: & incessus iste similis est incessui Jehu filii Jamsi, quoniã lenè incedit.*
21 *Dixit Joram, Surgite, & jungite currus: & egressi Joram rex Israelitarum & Abazjahu rex tribûs Juda, quisque in curru suo, obviũ, quum egrederentur, habuerunt Jehu in portione Nabothi Jezraelitæ.*
22 *Et cùm vidisset Jehoram Jehu, dixit ei, An non ad pacem? Respondit Jehu, Quæ pax cũ idolis Jezabelis matris tuæ, et veneficiis ejus magnis?*
23 *Retrocessit ergò Jehoram fugiens, dixitque ad Abazjam, Dolus est hic O Abazja.*
24 *Tum Jehu tenso arcu quantum tendi poterat manu suâ, regem Israelis jaculo feriit inter utrunque brachium; adeoque ejus corde transverberato, corruit ille in curru suo.*
25 *Deinde dixit ad Bedcar heroem suum, Tolle eum, et projice in possessionem Nabothi Jezraelitæ: nam memini me et te equitantibus, et simul abeuntibus post Achabũ patrẽ ejus, prolatam fuisse prophetiam de hac prorsus eadem re, dicente Deo;*
26 *Nuperrimè quidem conspectus est apud me sanguis Nabothi et sanguis filiorum ejus: hunc ob finem est quod modò tibi dixi, Tolle eum, & projice in portionem Nabothi Jezraelitæ, quemadmodum dixit Deus.*
27 *Hæc cùm vidisset Abazjahu rex gentis Judaicæ, fugit per viam domûs Gannæ: sed cucurrit post eum Jehu, & dixit, Hunc etiam in curru suo jaculamini: & jaculati sunt eum similiter, quum jam progressus esset usque ad ascensum Guris quæ est prope Neblaam; unde fugit ad Mageddo, & mortuus est ibi.*
28 *Postea tulerunt eum servi ejus in urbem pacis, & sepelierunt eum in civitate Davidis.*
29 *Fuit autem principium regni Abaziahu, anno undecimo regni Jorami filii Achabi.*
30 *Tum venit postea Jehu Jezraelem: & cùm audisset Jezabel adventum ejus, pinxit collyrio oculos suos, pexuit caput suum, & prospexit è fenestra.*
31 *Cumque is ad portam accessisset, dixit illa, Ave Zamri interfector domini sui.*
32 *Ille vultu ad fenestram erecto dixit, Quis adest? & comparentibus duobus vel tribus aulicis,*
33 *Ait, Præcipitate eam, qui præcipitârunt eam: fluxitque ex ejus sanguine super parietem & super equos, qui conculcaverunt eam.*

מלכים ב׃ י

maledictam nunc Visitate : dixit &, bibit &, comedit &, venit Et
34 ויבא ויאכל וישת ויאמר פקדו־נא את־הארורה
eã sepeliendum ad abierunt Et ipsa regis filia quia, eã sepelite &, illam
35 הזאת וקברוה כי בת־מלך היא׃ וילכו לקברה
volas &, pedes &, calvariam nisi ea in invenerunt non &
ולא־מצאו בה כי אם־הגלגלת והרגלים וכפות
Domini Verbum ; dixit & : ei nunciaverunt &, sunt reversi Et manuum
36 הידים׃ וישבו ויגידו לו ויאמר דבר־יהוה
: dicendo, Tisbitæ Elijahu sui servi manu in est locutus quod ipsum
הוא אשר דבר ביד־עבדו אליהו התשבי לאמר
Izebel carnem canes comedent Izrehel parte In
בחלק יזרעאל יאכלו הכלבים את־בשר איזבל׃
parte in agri faciei super stercus sicut, Izebel cadaver erit Et
37 והית נבלת איזבל כדמן על־פני השדה בחלק
Izebel Hæc : dicant non ut, Izrehel
יזרעאל אשר לא־יאמרו זאת איזבל׃

CAP. X. י

Jehu scripsitque : Someron in filii septuaginta Achab Et
1 ולאחאב שבעים בנים בשמרון ויכתב יהוא
ad &, seniores Izrehel principes ad Someron misit &, literas
ספרים וישלח שמרון אל־שרי יזרעאל הזקנים ואל־
epistolam venire secundum nunc Et : dicendo, Achab nutricios
2 האמנים אחאב לאמר׃ ועתה כבא הספר
, currus vobiscum &, vestri domini filii vobiscum &), vos ad hanc
הזה אליכם ואתכם בני אדניכם ואתכם הרכב
rectum & bonum videbitis Et (armatura &, munita civitas &, equi &
3 והסוסים ועיר מבצר והנשק׃ וראיתם הטוב והישר
pugnate &, sui patris solium super ponetis &, vestri domini filiis de
מבני אדניכם ושמתם על־כסא אביו והלחמו
: dixerunt &, valde valde Timueruntque vestri domini domo super
4 על־בית אדניכם׃ ויראו מאד מאד ויאמרו
quomodo &, ejus facies ad steterunt non reges duo Ecce
הנה שני המלכים לא עמדו לפניו ואיך
, civitatẽ super qui &, domum super qui misit Et ? nos stabimus
5 נעמד אנחנו׃ וישלח אשר על־הבית ואשר על־העיר
; nos tui Servi : dicendo, Jehu ad nutricii &, seniores &
והזקנים והאמנים אל־יהוא לאמר עבדיך אנחנו
regem constituemus non : faciemus, nos ad dixeris quæ omnia &
וכל אשר־תאמר אלינו נעשה לא־נמליך
epistolam eos ad scripsit Et fac tuis oculis in bonum : virum
6 איש הטוב בעיניך עשה׃ ויכתב אליהם ספר
, audientes vos meam vocem &, vos mihi Si : dicendo, secundam
שנית לאמר אם־לי אתם ולקלי אתם שמעים
me ad venite &, vestri domini filiorum virorum capita tollite
קחו את־ראשי אנשי בני־אדניכם ובאו אלי
cum viri septuaginta regis filii & : Izrehel in cras tempus secundum
כעת מחר יזרעאלה ובני המלך שבעים איש את־
epistolam venire secundum, fuit Et eos grandes reddentibus civitatis magnatib⁹
7 גדלי העיר מגדלים אותם׃ ויהי כבא הספר
, viros septuaginta mactârunt &, regis filios tulerunt &, eos ad
אליהם ויקחו את־בני המלך וישחטו שבעים איש
Izrehel in eum ad miserunt &, ahenis in eorum capita posuerunt &
וישימו את־ראשיהם בדודים וישלחו אליו יזרעאלה׃
filiorum capita Attulerunt : dicendo, ei indicavit &, nuncius venit Et
8 ויבא המלאך ויגד־לו לאמר הביאו ראשי בני־
portæ ostium acervos duos ea Ponite ; dixit & : regis
המלך ויאמר שימו אתם שני צברים פתח השער
mane ad usque
עד־הבקר׃

Versio VULG. LAT.

34 Cúmque introgressus esset, ut
comederet, biberétque, ait ;
Ite, & videte maledictam illã,
& sepelite eam : quia filia re-
35 gis est. Cúmque issent ut se-
pelirent eam, non invenerunt
nisi calvariã, & pedes, & sum-
36 mas manus. Reversique nun-
tiaverunt ei. Et ait Jehu ; Ser-
mo Domini est, quem locutus
est per servum suum Eliam
Thesbiten, dicens ; In agro
Jezrahel comedent canes car-
37 nes Jezabel. Et erunt carnes
Jezabel sicut stercus super fa-
ciem terræ in agro Jezrahel :
ita ut prætereuntes dicant,
Hæccine est illa Jezabel ?

CAP. X.

1 ERant autem Achab septua-
ginta filii in Samaria : scripsit
ergò Jehu literas, & misit in
Samariam, ad optimates civi-
tatis, & ad majores natu, & ad
2 nutritios Achab, dicens ; Sta-
tim ut acceperitis literas has,
qui habetis filios domini ve-
stri, & currus, & equos, & ci-
3 vitates firmas, & arma, Eligi-
te meliorem, & eum qui vobis
placuerit de filiis dñi vestri, et
eum ponite super soliũ patris
sui, & pugnate pro domo do-
4 mini vestri. Timuerunt illi ve-
hementer, & dixerunt ; Ecce
duo reges non potuerunt stare
corã eo, & quo modo nos va-
5 lebimus resistere ? Miserunt
ergò præpositi domûs, & præ-
fecti civitatis, & majores natu,
nutritii, ad Jehu, dicentes ; Ser-
vi tui sumus, quæcunque jusse-
ris faciemus, nec constituem⁹
nobis regem : quæcunque tibi
6 placent, fac. Rescripsit autem
eis literas secundò, dicens ; Si
mei estis, & obeditis mihi, tol-
lite capita filiorũ domini ve-
stri, et venite ad me hâc eâdem
horâ cras in Jezrahel. Porrò
filii regis, septuaginta viri, a-
pud optimates civitatis nutrie-
7 bantur. Cúmq; venissent literæ
ad eos, tulerunt filios regis, &
occiderunt septuaginta viros,
& posuerunt capita eorum in
cophinis, & miserunt ad eum
8 in Jezrahel. Venit autẽ nun-
tius, et indicavit ei, dicens ; At-
tulerunt capita filiorum regis.
Qui respondit ; Ponite ea ad
duos acervos juxta introitum
portæ usque mané.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ εἰσῆλθε καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ εἶπεν, Ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κατηραμένην ταύτην, καὶ θάψατε αὐτήν, ὅτι θυγάτηρ βασιλέως ἐστί.
35 Καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ ἄλλο τι ἢ τὸ κρανίον καὶ οἱ πόδες καὶ τὰ ἴχνη τῶν χειρῶν.
36 Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ. καὶ εἶπε, Λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιοὺ τοῦ Θεσβίτου, λέγων, Ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραὴλ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ.
37 Καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον Ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου τοῦ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραέλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν αὐτούς, Ἰεζάβελ.

ΚΕΦ. ι.

1 ΚΑὶ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἔγραψεν (α) Ἰοὺ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν ἐν Σαμαρείᾳ πρὸς τοὺς ἄρχοντας (β) Σαμαρείας, καὶ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, (γ)
2 καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς Ἀχαάβ, λέγων, Καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς (δ) ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ μεθ' ὑμῶν τὸ ἅρμα καὶ οἱ ἵπποι καὶ (ε) πό-
3 λεις ὀχυραὶ καὶ τὰ ὅπλα. Καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν (ζ) καὶ τὸν εὐθῆ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου (η) ὑμῶν, καὶ καταστήσετε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν.
4 Καὶ ἐφοβήθησαν (θ) σφόδρα, καὶ εἶπον, Ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πῶς στησόμεθα (ι) ἡμεῖς;
5 Καὶ ἀπέστειλαν οἱ (κ) ἐπὶ τοῦ οἴκου (λ) καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς (μ) Ἰοὺ, λέγοντες, Παῖδές σου (ν) καὶ ἡμεῖς, καὶ ὅσα ἐὰν εἴπῃς πρὸς ἡμᾶς ποιήσομεν. οὐ βασιλεύσομεν ἄνδρα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς
6 σου ποιήσομεν. Καὶ ἔγραψε πρὸς (ξ) αὐτοὺς Ἰοὺ βιβλίον δεύτερον, λέγων, Εἰ ἐμοὶ ὑμεῖς, καὶ τῆς φωνῆς μου ὑμεῖς εἰσακούετε, λάβετε τὴν κεφαλὴν (ο) ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε πρός με, ὡς ἡ ὥρα αὔριον (π) ἐν Ἰεζραέλ. καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, οὗτοι ἁδροὶ τῆς πό-
7 λεως ἐξέτρεφον αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε τὸ βιβλίον πρὸς αὐτούς, καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ (ρ) ἔσφαξαν αὐτοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας· καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν καρτάλλοις, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὰς πρὸς αὐτὸν (σ) εἰς Ἰεζραέλ.
8 Καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος καὶ ἀπήγγειλε, λέγων, Ἤνεγκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπε, Θέτε αὐτὰς βουνοὺς δύο παρὰ τὴν θύραν (τ) τῆς πύλης εἰς πρωΐ.

MS. A. (α) Ἰηοῦ (β) Σαμαρείας, πρὸς (γ) καὶ τοὺς (δ) ὑμᾶς, μεθ' (ε) αἱ πόλεις (ζ) καὶ * εὐθῆ (η) ὑμῶν, καταστήσατε (θ) σφόδρα σφόδρα, καὶ (ι) ἡμεῖς αὐτοί; Καὶ (κ) ἀπὸ τοῦ (λ) καὶ ἀπὸ τῆς (μ) Ἰηοῦ, (ν) ἡμεῖς αὐτοί, (ξ) αὐτοὺς βιβλίον (ο) ἀνδρῶν τοῦ κυρίου (π) εἰς (ρ) ἔσφαξαν ἑβδομήκοντα (σ) ἐν (τ) τῆς πόλεως εἰς

Et intravit, & comedit, & bibit, & dixit; Visitate, quæso, maledictam istam, & sepelite eam: quoniam filia regis est. 34
Et iverunt sepelire eam: & non invenerunt in ea aliud quid, quàm cranium, & pedes, & vestigia manuum. 35
Et reverterunt, & annuntiaverunt ei. Et dixit; Verbum Domini, quod locutus est in manu Eliu Thesbitæ, dicens; In parte Jezrael canes comedent carnes Jezabel. 36
Et erit morticinum Jezabel tanquàm stercus super faciem agri in parte Jezrael, ut non (ο) dicant ipsi, Jezabel. 37

CAP. X.

ET ipsi Achaab septuaginta filii in Samaria. Et scripsit Ibu librum, & misit in Samariam ad principes (α) Samariæ, & ad seniores, *& ad nutritios (υ) Achaab, dicens;* 1
Et nunc, cùm venerit liber hic ad vos, & vobiscum filii domini vestri, & vobiscum currus, & equi, & civitates munitæ, & arma: 2
Et videbitis eum, qui bonus, & rectus in filiis domini vestri: & constituetis eum super thronum patris ejus: & bellabitis pro domo domini vestri. 3
Et timuerunt valdè, & dixerunt; Ecce duo reges non steterunt ad faciem ejus: & quomodò stabimus nos? 4
Et miserunt ii, qui super domum, & qui super civitatem, & seniores, & nutritii ad Ibu, dicentes; Pueri tui et *nos: & quæcunque dixeris ad nos, faciemus: non faciemus regnare virum: quod bonum in oculis tuis, faciemus.* 5
Et scripsit ad eos Ibu librum secundum, dicens; Si mei vos, & vocem meam vos exauditis; tollite caput virorum filiorum domini vestri, & afferte ad me, sicut hora, cras in Jezrael. Et filii regis erant septuaginta viri: hi magnates civitatis enutriebant eos. 6
Et factum est, ut venit liber ad eos; & ceperunt filios regis, & jugulaverunt eos septuaginta viros: & posuerunt capita eorum in cartallis: & miserunt ea ad illum in Jezrael. 7
Et venit nuntius, & annuntiavit, dicens; Attulerunt capita filiorum regis. Et dixit, Ponite ea acervos duos apud ostium portæ in (c) mane. 8

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 ועל ואכל ושתי ואמר סערו כען ית ארורתא הדא וקברוהא ארי בת מלכא היא׃ ואזלו
35 למקברה ולא אשכחו בה אלהין גולגלתא ורגליא ופסת ידהא׃ ותבו וחויאו ליה ואמר
36 פתגמא דיי הוא דמליל ביד עבדיה אליה דמן תושב למימר באחסנת יזרעאל יכלון
כלביא ית בסרא דאיזבל׃ ותהי נבילתא דאיזבל כזבל מבדר על אפי חקלא באחסנת
37 יזרעאל דלא יימרון דא איזבל׃

י

1 ולאחאב שבעין בנין בשמרון וכתב יהוא אגרן ושדר לשמרון לרברבי יזרעאל סביא
2 ולתורבניא דאחאב למימר׃ וכען כמיתא אגרתא הדין לותכון ועמכון בני רבוניכון
3 ועמכון רתיכין וסוסון וקרוין כריכן ומאני זינא׃ ותחזון דתקין ודכשר מבני רבונכון
4 ותשוון על כורסי מלכותא דאבוהי ותגיחון קרב על בית רבונכון׃ ודחילו לחדא לחדא
5 ואמרו הא תרין מלכיא לא יכילו למקם קדמוהי ואיכדין נקום אנחנא׃ ושלח דממנא
על ביתא ודממנא על קרתא וסביא ותורביניא לות יהוא למימר עבדך אנחנא וכל
6 דתימר לנא נעביד לא נמליך גבר דתקין בעינך עביד׃ וכתב להון אגרתא תנינות למימר
אם דילי אתון ומני אתון מקבלין סבו ית רישי גברי בני רבונכון ותיתון לותי כעדנא
7 הדין מחר ליזרעאל ובני מלכא שבעין גברא ית רברבי קרתא מרבן יתהון׃ והוה כמיתי
אגרתא לותהון ודברו ית בני מלכא ונכיסו שבעין גברא ושויאו ית רישיהון בסליא
8 ושדרנון לותיה ליזרעאל׃ ואתא אזגדא וחוי ליה למימר אתיאו רישי בני מלכא ואמר
שוו יתהון תרין דגורין במעלנא דתרעא עד צפרא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ingressus comedit & bibit: & dixit, Visitate nunc maledictã istã; & se- 34
pelite eam, quia filia regis illa est. Et iverunt ut sepelirent illã, & non re- 35
pererunt in illa nisi calvariã & pedes, & extremitates manuũ *ejus*. Et re- 36
dierunt & indicaverunt illi, & dixit, Verbũ Dñi est, quod locut⁹ est in eo
servus ejus Eliah, qui erat ex Thosab, dicendo : In hæreditate Jizreghel
comedent canes carnẽ Jizebel. Et erit cadaver Jizebel sicut stercus 37
dispersum super faciem agri in hæreditate Jizreghel, ita ut non dicant,
Hæc est Jizebel.

CAP. X.

ET Ahhab erant septuaginta filii in Somron : & scripsit Jehu epistolas, 1
& misit in Somron ad magnates Jizreghel, ad senes, & ad nutricios Ah-
hab, dicendo : Et nunc cùm venerit epistola hæc ad vos ; & vobiscum 2
sunt filii domini vestri, & vobiscum currus & equi, & urbes munitæ, & va-
sa armorum. Et videatis quis aptior, & quis gratior sit de filiis dñi vestri, 3
& ponatis [*eum*] sup solium regni patris ejus : et inite bellum pro domo
dñi vestri. Et timuerunt vehementissimè, et dixerunt, Ecce duo reges 4
non potuerunt stare ante eum, et quomodo stabimus nos ? Et misit qui 5
præpositus erat super domum, & qui præpositus erat super civitatem, et
senes & nutricii ad Jehu, dicendo: Servi tui sumus, & omnia quæ dixeris
nobis faciemus : non regem statuemus quemquam : quod rectum est in
oculis tuis, fac. Et scripsit illis epistolam secundò, dicendo : Si mei vos 6
estis, & mihi obeditis, accipite capita virorum filiorum domini vestri, &
afferte ad me juxta tempus hoc cras in Jizreghel ; & filii regis erant se-
ptuaginta viri cum magistris civitatis nutrientibus eos. Et fuit ut venit 7
epistola ad illos, acceperunt filios regis, & jugulaverunt septuaginta
viros, & posuerunt capita eorum in canistris: & miserunt illa ad illum in
Jizreghel. Et venit nuncius & indicavit ei, dicendo, Attulerunt capita 8
filiorum regis : & dixit, Ponite illos in duos acervos in introitu portæ
usque ad auroram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܘܥܠ ܐܟܠ ܘܐܫܬܝ. ܘܐܡܪ. ܣܥܘܪܘ ܠܗ̇ ܠܠܝܛܬܐ ܗܕܐ ܘܩܒܘܪܘܗ̇. ܡܛܠ ܕܒܪܬ ܡܠܟܐ ܗ̇ܝ.
35 * ܘܐܙܠܘ ܠܡܩܒܪܗ̇. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܒܗ̇ ܡܕܡ ܐܠܐ ܪܫܗ̇ ܘܪܓܠܝܗ̇ ܘܦܣܬ ܐܝܕܝܗ̇.
36 * ܘܗܦܟܘ ܘܚܘܝܘܗܝ. ܘܐܡܪ. ܡܠܬܗ ܗܝ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܐܝܕ ܥܒܕܗ ܐܠܝܐ ܬܫܒܝܐ. ܕܒܚܩܠܐ ܕܝܙܪܥܝܠ ܢܐܟܠܘܢ ܟܠܒܐ ܒܣܪܗ̇ ܕܐܝܙܒܠ.
37 * ܘܬܗܘܐ ܫܠܕܗ̇ ܕܐܝܙܒܠ ܐܝܟ ܙܒܠܐ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܒܚܩܠܐ ܕܝܙܪܥܝܠ. ܘܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܗܕܐ ܗ̇ܝ ܐܝܙܒܠ.

1 * ܘܠܐܚܐܒ ܗܘܘ ܫܒܥܝܢ ܒܢܝܢ ܒܫܡܪܝܢ. ܘܟܬܒ ܝܗܘ ܐܓܪܬܐ ܘܫܕܪ ܠܫܡܪܝܢ ܠܪܘܪܒܢܐ ܕܝܙܪܥܝܠ ܘܠܣܒܐ ܘܠܡܪܒܝܢܐ ܕܒܢܝ ܐܚܐܒ ܠܡܐܡܪ.
2 * ܘܗܫܐ ܡܐ ܕܡܛܬ ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܠܘܬܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܘܬܟܘܢ ܒܢܝ ܡܪܟܘܢ ܘܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܪܟܒܬܐ ܘܣܘܣܘܬܐ ܘܩܘܪܝܐ ܚܣܝܢܬܐ ܘܙܝܢܐ.
3 * ܚܙܘ ܕܛܒ ܘܕܬܪܝܨ ܡܢ ܒܢܝ ܡܪܟܘܢ ܘܐܘܬܒܘܗܝ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܒܘܗܝ ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܠ ܒܝܬ ܡܪܟܘܢ.
4 * ܘܕܚܠܘ ܛܒ ܛܒ ܘܐܡܪܘ. ܗܐ ܬܪܝܢ ܡܠܟܝܢ ܠܐ ܩܡܘ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܝܟܢܐ ܢܩܘܡ ܚܢܢ.
5 * ܘܫܕܪܘ ܪܒ ܒܝܬܐ ܘܕܥܠ ܩܪܝܬܐ ܘܣܒܐ ܘܡܪܒܝܢܐ ܠܘܬ ܝܗܘ ܘܐܡܪܘ. ܥܒܕܝܟ ܚܢܢ ܘܟܠ ܕܬܐܡܪ ܠܢ ܢܥܒܕ. ܘܠܐ ܢܡܠܟ ܐܢܫ ܡܠܟܐ. ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟ ܥܒܕ.
6 * ܘܟܬܒ ܠܗܘܢ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܕܝܠܝ ܐܢܬܘܢ ܘܠܩܠܝ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܣܒܘ ܪܫܝܗܘܢ ܕܒܢܝ ܡܪܟܘܢ ܘܐܝܬܘ ܠܘܬܝ ܠܝܙܪܥܝܠ ܡܚܪ ܐܝܟ ܗܕܐ ܥܕܢܐ. ܘܒܢܝ ܡܠܟܐ ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܡ ܪܘܪܒܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܡܪܒܝܢ ܠܗܘܢ.
7 * ܘܟܕ ܡܛܬ ܐܓܪܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܕܒܪܘ ܠܒܢܝ ܡܠܟܐ ܘܢܟܣܘ ܐܢܘܢ ܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܘܣܡܘ ܪܫܝܗܘܢ ܒܣܠܐ ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ ܠܝܙܪܥܝܠ.
8 * ܘܐܬܐ ܐܙܓܕܐ ܘܚܘܝܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܬܝܘ ܪܫܝܗܘܢ ܕܒܢܝ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܣܝܡܘ ܐܢܘܢ ܬܪܬܝܢ ܓܘܪܐ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܬܪܥܐ ܥܕܡܐ ܠܨܦܪܐ.

Ingressus verò comēdit ac bibit, tum dixit, 34
Visitate maledictam illam, & sepelite eam,
quia filia regis est. Abeuntes itaque ut se- 35
pelirent eam, nihil invenerunt ex ea, præter
caput, pedes, & volas manuum ejus: Et re- 36
versi indicaverunt ei. Qui dixit, Sermo Dñi
est, quem locutus fuerat per manum servi sui
Eliæ qui de Thesbi, quòd *scilicet* in prædio
Jezraelis devorabunt canes carnem Izabelis:
Et erit cadaver Izabelis quasi stercus super 37
faciem terræ in prædio Jezraelis, nemine se-
peliente; ita ut non dicatur, Hæc est Izabel.

CAP. X.

HAbebat autem Ahab septuaginta filios in 1
Samaria: quapropter scripsit Jehu epistolam,
misitque in Samariam ad magnates Jezraelis,
& ad seniores, & præceptores *filiorum* A-
habi, dicens; Ubi pervenerit hæc epistola 2
ad vos, quandoquidem apud vos sunt filii
domini vestri, & penes vos habetis currus,
equos, urbes munitas, & arma; Quem optimū 3
ac præstantissimum videritis inter filios do-
mini vestri, collocate super solium patris
sui, & pugnate pro domo domini vestri. Illi 4
verò vehementer timentes dixerunt, Ecce
duo reges non restiterunt ei, quomodo resi-
steremus nos? Quare mittentes œconomus, 5
præfecti civitatis, seniores, atque pædagogi
ad Jehu, dixerunt; Servi tui sumus, & quic-
quid dixeris nobis, exequemur: neminem
super nos regem creabimus: quod bonum
tibi visum fuerit, facito. Tum scripsit ad eos 6
epistolam secundò hisce verbis, Si mei estis,
& voci meæ auscultatis, tollite capita filio-
rum domini vestri, & cras hoc eodem tem-
pore afferte in Jezraelem: filii autem regis
erant septuaginta viri & magnates urbis
educabant eos. Cùm ergò pervenisset 7
epistola, duxerunt filios regis, & jugu-
laverunt eos, *nempe* septuaginta viros,
posuerunt eorum capita in sportis, & mise-
runt ei in Jezraelem. Tum venit nuntius, 8
& indicavit ei dicens, Attulerunt capita fi-
liorum regis. Qui respondit, Congerite illa
duos in acervos in vestibulo januæ usq; mané.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * ثم انحدر واكل وشرب * ثم قال. افتقدوا هذه الملعونة واقبروها * فانها بنت الملك * فمضوا
35 ليقبروها فلم يجدوا منها الا جمجمتها ورجليها وكفيها * وعادوا فاخبروه بذلك * فقال
36 هذا كلام الله الذي قاله على يد ايليا التسبي * قايلا. في حصة يزرعال تاكل الكلاب
37 لحم ايزابيل * وتكون جثة ايزابيل كالزبل المبذور على وجه الحقل في حصة يزرعال * حتى
لا يقال ان هذه ايزابيل *

* الفصل العاشر *

1 * ولاخاب يوميذ في سومرون سبعين ابنا. فكتب ياهو كتبا الى من بسومرون من روسا
2 يزرعال. المشايخ ويقاب اخاب. قايلا * الان كما يرد اليكم كتابي هذا وعندكم بنو سيدكم
3 وعندكم مراكب وخيل وقرية ذات حصن وسلاح * فاختاروا الافضل من بني سيدكم واجلسوه
4 على كرسي مملكة ابيه. وحاربوا عن بيت سيدكم * فخافوا جدا جدا وقالوا اذا كان ملكين
5 لم يطيقا ولا وقفا بين يديه فكيف نقاومه نحن * فاجابه المدبر على الدار والمولى على المدينة
والمشايخ والامناء قايلين * نحن عبيدك ومهما تامرنا به فاعلين * ليس نملك احدا احدا. وانت اعلى علينا
6 بما تحب * فلما سمع هذا من جوابهم * كتب اليهم كتابا ثانيا يقول فيه * ان كنتم لي
امري تسمعوا. خذوا روس ابناء سيدكم. وتوجهوا بها الي حضرتي مثل هذا الوقت من غد الى
يزرعال * وبنو الملك يوميذ سبعون رجلا عند عظماء القرية يطعمونهم ويكرمونهم
7 ورد الكتاب اليهم. اخذوا ابناء الملك وهم سبعون رجلا. فذبحوهم وجعلوا روسهم في سلال
8 ووجهوها الي حضرته في يزرعال * ووافاه الرسول فاخبره قايلا. قد وجهوا روس بني الملك
فقال. اجعلوها صبتين الى الغداة بازاء الباب *

Tum descendens comēdit ac bibit; dein- 34
de dixit, Revisite jam maledictam illam,
& sepelite eam, nam filia regis est.
Cúmque abiissent ad sepeliendum eam, 35
nihilque ex ea reperissent, præter calvari-
am ejus, & pedes, ac volas; Redeuntes 36
nuntiârunt id illi: qui dixit, Hæc sunt
verba Dei, quæ protulerat per Eliam
Thesbitem, dicens, In portione Jezrae-
lis comedent canes carnem Izabelis:
Eritque cadaver Izabelis quasi fimus di- 37
spersus super solum agri in prædio Jez-
raelis; ut non dicatur, Hæc est Izabel.

CAP. X.

INterim habebat Achab in Samaria 1
septuaginta filios: quapropter scripsit
Jehu literas ad præcipuos Jezraelis, se-
niores, & doctores Achabi, qui erant in
Samaria, dicens; Mox quum venerint 2
ad vos hæ literæ meæ, habentes apud
vos filios domini vestri, habentes etiam
currus, equos, & urbem arce munitam,
atque arma; Eligite è filiis domini ve- 3
stri digniorem, eumque collocate super
solium regni patris sui, & pugnate pro
domo domini vestri. Qui vehementissimè 4
timentes, dixerunt, Quandoquidem duo
reges non potuerunt subsistere coram eo,
quomodo nos ei resisteremus? Quapro- 5
pter responderunt ei præpositus domus, &
præfectus urbis, seniores, atque cura-
tores, dicentes; Servi tui sumus, &
imperio tuo obtemperabimus, nullum con-
stituemus regem, eminentiam (i. auctori-
tatem) *super nos exerce in quibus libue-*
rit. Hæc cùm intellexisset ab eorum re- 6
sponso, secundam scripsit ad eos episto-
lam hujusmodi tenoris: Si mei estis, &
imperio meo obtemperatis, truncate ca-
pita filiorum domini vestri, & cras con-
simili tempore afferte ea mihi Jezrae-
lem. Porrò filii regis tunc erant se-
ptuaginta viri apud magnates urbis ma-
gno in honore & reverentiâ. Itaque cùm 7
pervenissent ad eos literæ, acceperunt
filios regis qui erant septuaginta viri, ju-
gulârunt eos, & imposuerunt capita
eorum in canistris, & miserunt ea ipsi
Jezraelem. Tum accedens ad eum le- 8
gatus, monuit eum dicens, Jam mise-
runt capita filiorum regis. Qui dixit,
Disponite illa duplici serie in crastinum
usque contra januam.

מלכים ב: י

: populum omnem ad ait & ,stetit & ,est egressus & ,manè in fuit Et
9 ויהי בבקר ויצא ויעמד ויאמר אל־כל־העם
,eũ interfeci &,meũ dominũ *super* conjuravi ego ecce : vos Justi
צדקים אתם הנה אני קשרתי על־אדני ואהרגהו
non quod , nunc Scitote ? hos omnes percussit quis &
10 ומי הכה את־כל־אלה: דעו אפוא כי לא
DOMINUS est locutus quem ,terram in DOMINI sermone de *cadet*
יפל מדבר יהוה ארצה אשר־דבר יהוה
est locutus quod fecit DOMINUS & : Achab domum *super*
על־בית אחאב / ויהוה עשה את אשר דבר
residuos omnes Jehu Percussitque .Elijahu sui servi *manu in*
11 ביד עבדו אליהו: ויך יהוא את־כל־הנשארים
,ejus *notos* & ,ejus *magnates* omnes & , Izrehel in Achab domo
לבית אחאב ביזרעאל וכל־גדליו ומידעיו
,surrexit Et .superstitẽ ei reliquit non donec ,ejus sacerdotes &
12 וכהניו עד־בלתי השאיר־לו שריד: ויקם
.via in pastorum *ligationis* domum ipse ,Someron abiit & ,venit &
ויבא וילך שמרון הוא בית־עקד הרעים בדרך:
Qui : dixit & , Jehudah regis Achaziahu fratres invenit Jehu Et
13 ויהוא מצא את־אחי אחזיהו מלך־יהודה ויאמר מי
filiorum pacem ad descendimus & , *nos* Achaziahu Fratres:dixerunt & ?*vos*
אתם ויאמרו אחי אחזיהו אנחנו ונרד לשלום בני־
:vivos eos Comprehendite ,Dixitque .*principis filiorum &* , *regis*
14 המלך ובני הגבירה: ויאמר תפשום חיים
, *ligationis* domus cisterna in eos *mactaverunt* & ,vivos eos cõprehenderunt &
ויתפשום חיים וישחטום אל־בור בית־עקד
abiit Et .eis ex *virum* reliquit non & , viros duos & quadraginta
15 ארבעים ושנים איש ולא־השאיר איש מהם: וילך
,*ei benedixit* &,sibi occursum in Rechab filiũ Jehonadab invenit & ,inde
משם וימצא את־יהונדב בן־רכב לקראתו ויברכהו
meũ cor quemadmodum ,rectum tuum cor est Nunquid : eum ad ait &
ויאמר אליו היש את־לבבך ישר כאשר לבבי
: tuã manum da : est & ,Est : Jehonadab dixitque ? tuo corde cum
עם־לבבך ויאמר יהונדב יש ויש תנה את־ידך
: dixit Et .currum in se ad eũ fecit ascendere &,suã manũ dedit &
16 ויתן ידו ויעלהו אליו אל־המרכבה: ויאמר
.suo curru in eũ fecit equitare & :DOMINO *meo zelo in* vide & ,mecũ *Ito*
לכה אתי וראה בקנאתי ליהוה וירכבו אתו ברכבו:
,Someron in Achab *ipsi residuos* omnes percussit & ,Someron venit Et
17 ויבא שמרון ויך את־כל־הנשארים לאחאב בשמרון
fuerat locutus quod ,DOMINI verbum juxta , ipsum disperdidit donec
עד־השמידו כדבר יהוה אשר דבר
dixitque ,populum omnem Jehu congregavit Et .Elijahu ad
18 אל־אליהו: ויקבץ יהוא את־כל־העם ויאמר
.multũm ei *serviet* Jehu , parum Bahal *servivit* Achab : eos ad
אלהם אחאב עבד את־הבעל מעט יהוא יעבדנו הרבה:
omnes & ,ejus servos omnes , Bahal prophetas omnes nunc Et
19 ועתה כל־נביאי הבעל כל־עבדיו וכל־
grande sacrificium quia : deficiat ne *vir* : me ad vocate ej⁹ sacerdotes
כהניו קראו אלי איש אל־יפקד כי זבח גדול
faciebat Jehu & : vivet non , defecerit qui omnis : Bahal *ipsi* mihi
לי לבעל כל אשר־יפקד לא יחיה ויהוא עשה
: Jehu Dixitque .Bahal *servientes* perderet ut , *astutia in*
20 בעקבה למען האביד את־עבדי הבעל: ויאמר יהוא
Jehu Misitque .vocaverunt & : Bahal *retentionem* Sanctificate
21 קדשו עצרה לבעל ויקראו: וישלח יהוא
remansit non & , Bahal *servientes* omnes venerunt & , Israel omnem in
בכל־ישראל ויבאו כל־עבדי הבעל ולא נשאר
est repleta & , Bahal domum sunt ingressi & : venerit non qui , *vir*
איש אשר לא־בא ויבאו בית הבעל וימלא
.*os ad os* Bahal domus
בית־הבעל פה לפה:

Versio VULG. LAT.

9 Cúmque diluxisset, egress⁹ est, & stans dixit ad omnẽ populum; Justi estis: si ego conjuravi contra dominum meum, & interfeci eum, quis percussit omnes hos?
10 Videte ergò nunc quoniam non cecidit de sermonibus Domini in terrã, quos locutus est Dominus sup domum Achab, & Domin⁹ fecit quod locutus est in manu servi sui Eliæ.
11 Percussit igitur Jehu, omnes qui reliqui erant de domo Achab in Jezrahel, et universos optimates ejus, & notos, & sacerdotes, donec non remanerẽt ex eo reliquiæ.
12 Et surrexit, & venit in Samariã: cúmq; venisset ad Camerã pastorum in via,
13 Invenit fratres Ochoziæ regis Juda, dixítque ad eos; Quinã estis vos? Qui responderunt; Fratres Ochoziæ sumus, & descendimus ad salutandos filios regis, & filios reginæ.
14 Qui ait, Comprehendite eos vivos. Quos cùm comprehendissent vivos, jugulaverunt eos in cisterna juxta Cameram, quadraginta duos viros, & non reliquit ex eis quenquam.
15 Cúmque abiisset inde, invenit Jonadab filiũm Rechab in occursum sibi, & benedixit ei. Et ait ad eum; Numquid est cor tuum rectũ, sicut cor meũ cum corde tuo? Et ait Jonadab, Est. Si est, inquit, da manũ tuam. Qui dedit ei manum suam. At ille levavit
16 eum ad se in currum: Dixítq; ad eum; Veni mecũ & vide zelum meũ pro Domino. Et im-
17 positum in curru suo, Duxit in Samariam. Et percussit omnes qui reliqui fuerant de Achab in Samaria usque ad unũ, juxta verbum Domini, quod locutus
18 est per Eliã. Congregavit ergò Jehu omnem populum, & dixit ad eos; Achab coluit Baal parũ, ego autem colam eum
19 ampliùs. Nunc igitur omnes prophetas Baal, & universos servos ej⁹, & cunctos sacerdotes ipsius, vocate ad me: nullus sit qui non veniat, sacrificium enim grande est mihi Baal: quicunq; defuerit, non vivet. Porrò Jehu faciebat hoc insidiosè, ut disperderet cultores
20 Baal. Et dixit, Sanctificate diẽ solennem Baal. Vocavitque,
21 Et misit in universos terminos Israel, & venerunt cuncti servi Baal: non fuit residuus ne unus quidem qui non veniret. Et ingressi sunt templum Baal: & repleta est domus Baal, à summo usque ad summum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐγένετο (τ) πρωΐ· καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαὸν, Δίκαιοι ὑμεῖς· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι συνεστράφην ἐπὶ τὸν κύριόν μου, καὶ ἀπέκτεινα αὐτόν· καὶ τίς ἐπάταξε πάντας
10 τούτους; Ἴδετε ἀφφὼ, ὅτι οὐ πεσεῖται ἀπὸ τοῦ ῥήματος κυρίου εἰς τὴν γῆν οὗ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Ἀχαάβ. καὶ κύριος ἐποίησεν ὅσα ἐ-
11 λάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἠλιού. Καὶ ἐπάταξεν (υ) Ἰοὺ πάντας (φ) τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ ἐν Ἰεζραὲλ, καὶ πάντας τοὺς ἁδροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς (χ) γνωστοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὥστε μὴ καταλιπεῖν αὐτοῦ κατά-
12 λειμμα. Καὶ (ψ) ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαμάρειαν, αὐτὸς ἐν (ω) Βαιθακὰθ τῶν ποιμένων
13 ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ (α) Ἰοὺ εὗρε τοὺς ἀδελφοὺς Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ εἶπε, Τίνες ὑμεῖς; καὶ εἶπον, (β) Ἀδελφοὶ Ὀχοζίου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν εἰς εἰρήνην τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως, καὶ
14 τῶν υἱῶν τῆς δυναστευούσης. Καὶ εἶπε, Συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας. (γ) καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς εἰς (δ) Βαιθακὰθ τεσσαράκοντα καὶ δύο ἄνδρας· οὐ κατέλιπεν ἄνδρα ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπορεύθη
15 ἐκεῖθεν καὶ εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥηχὰβ εἰς (ε) ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (ζ) Ἰοὺ, Εἰ ἔστι καρδία σου μετὰ καρδίας μου εὐθεῖα καθὼς ἡ καρδία μου μετὰ τῆς καρδίας σου; καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ, Ἔστι. καὶ εἶπεν (η) Ἰοὺ, Καὶ εἰ ἔστι, δὸς τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ (θ) ἀνεβίβασεν
16 αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα, Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Δεῦρο μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ κυρίῳ. καὶ (ι) ἀπεκάθισεν αὐ-
17 τὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαμάρειαν. καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς καταλειφθέντας τοῦ Ἀχαὰβ ἐν Σαμαρείᾳ ἕως τοῦ ἀφανίσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλη-
18 σεν πρὸς Ἠλιού. (κ) Καὶ συνήθροισεν Ἰοὺ πάντα τὸν λαὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἀχαὰβ ἐδούλευσε τῷ Βάαλ ὀλίγα, (λ) Ἰοὺ δουλεύσει αὐ-
19 τῷ πολλά. Καὶ νῦν πάντες οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ καλέσατε πρός με, ἀνὴρ μὴ ἐπισκεπήτω, ὅτι θυσία μεγάλη μοι τῷ (μ) Βάαλ· πᾶς ὃς ἐὰν ἐπισκεπῇ, οὐ ζήσεται. καὶ (ν) Ἰοὺ ἐποίησεν ἐν πτερνισμῷ, (ξ) ἵν᾽ ἀπολέσῃ τοὺς δούλους τοῦ Βά-
20 αλ. Καὶ εἶπεν (ο) Ἰοὺ, Ἁγιάσατε ἱερείαν τῷ Βά-
21 αλ. καὶ ἐκήρυξαν. Καὶ ἀπέστειλεν (π) Ἰοὺ ἐν παντὶ (ρ) Ἰσραὴλ, λέγων, Καὶ νῦν πάντες οἱ δοῦλοι, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ, μηδεὶς ἀπολειπέσθω, ὅτι θυσίαν μεγάλην ποιῶ· ὃς ἂν ἀπολειφθῇ, οὐ ζήσεται. καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ (σ) Βάαλ, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ· οὐ κατελείφθη ἀνὴρ ὃς οὐ παρεγένετο. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ. καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος τοῦ Βάαλ στόμα εἰς στόμα.

9 *Et factum est mané. Et (d) egressus est, & stetit, & dixit ad omnem populum; Justi vos. Ecce ego quidem converti me super dominum meum, & occidi illum. Et quis percussit omnes istos?*
10 *Videte (e) Appho: quia non cadet de verbis Domini in terram, quod locutus est Dominus super domũ Achab. Et Dominus fecit quæcunq; locut⁹ est in manu servi sui Eliu.*
11 *Et percussit Ihu omnes, qui remanserant in domo Achab in Jezrael, & omnes magnates ejus, & (f) notos ejus, & sacerdotes ejus: ita ut non relinqueret de eo reliquias.*
12 *Et surrexit, & ivit in Samariam: ipse in (g) Bæthacath pastorũ in via.*
13 *Et Ihu invenit fratres Ochoziæ regis Juda, & dixit; Quinam vos? Et dixerunt; Fratres Ochoziæ nos; & descendim⁹ ad pacẽ filiorũ regis, & filiorũ dominatricis.*
14 *Et dixit, Comprehendite eos vivos. Et jugulaverunt eos in Bæthacath quadraginta & duos viros: non reliquit virũ ex eis.*
15 *Et ivit inde, & invenit Jonadab filiũ Rhecab in obviã sibi, & benedixit eũ. Et dixit ad eũ Ihu; Si est cor tuum cũ corde meo rectum, sicut cor meũ cũ corde tuo? Et dixit Jonadab, Est. Et dixit Ihu; Et si est, da manum tuã. Et dedit manum suam. Et ascendere fecit eum ad se in currũ,*
16 *Et dixit ad eũ; Veni mecum, & vide in zelando me (h) Domino. Et sedere fecit eũ in curru suo:*
17 *Et intravit in Samariam. Et percussit omnes residuos ipsius Achab in Samaria usq; ad delendũ eum juxta verbum Domini, quod locutus est ad Eliu.*
18 *Et congregavit Ihu omnẽ populum, & dixit ad eos; Achab servivit Baal pauca: Ihu serviet ei multa.*
19 *Et nunc omnes prophetæ Baal, omnes servos ejus, & sacerdotes ejus vocate ad me: vir non (i) visitetur: quoniam sacrificium mihi magnum ipsi Baal. O mnis quicunque visitatus fuerit, non vivet. Et Ihu fecit in supplantatione; ut disperderet omnes servos*
20 *Baal. Et dixit Ihu, (k) Sanctificate solemnitatem ipsi Baal. Et præcones pronuntiaverunt.*
21 *Et misit Ihu in omnẽ Israel, (l) dicens; Et nunc omnes servi, & omnes sacerdotes ej⁹, & omnes prophetæ ej⁹, nemo relinquatur: quoniã sacrificium magnum facio. Quicunque defuerit; non vivet. Et venerunt omnes servi Baal, & omnes sacerdotes ejus, & omnes prophetæ ej⁹, non remansit vir, qui non advenerit. Et intraverunt in domũ Baal: & impleta est domus Baal, os ad os.*

MS.A. (τ) ἐν πρωΐᾳ (υ) Ἰηοὺ (φ) τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ καταλειφθέντας ἐν τῷ Ἰεζραὴλ, (χ) γνωστοὺς αὐτοῦ, (ψ) ἀνέστη καὶ ἦλθεν καὶ ἐπορεύθη (ω) Βαιθακὰδ (α) Ἰηοὺ (β) Οἱ ἀδελφοὶ (γ) καὶ συνελάβοντο αὐτοὺς ζῶντας, καὶ ἔσφαξαν (δ) βαιθακὰδ τεσσαράκοντα δύο (ε) ἀπάντησιν (ζ) Ἰηοὺ, Εἰ ἔστι μετὰ * σοῦ καρδία σου εὐθεῖα (η) Ἰηοὺ, Εἰ (θ) ἀνεβίβασεν πρὸς (ι) ἐκάθισεν (κ) Καὶ * ἐζήλωσεν Ἰηοὺ (λ) Ἰηοὺ (μ) Βάαλ ὃς ἂν (ν) Ἰηοὺ (ξ) ἵνα (ο) Ἰηοὺ, (π) Ἰηοὺ (ρ) Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον πάντες (σ) Βάαλ οὐ κατελείφθη

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 והוה בצפרא ונפק וקם ואמר לכל עמא זכאין אתון הא אנא מרדית על רבוני וקטלתיה
10 מן קטל ית כל אלין: דעו כען ארי לא יבטל מפתגמא דיי דמליל יי על בית אחאב ויי
11 קים ית דמלל ביד עבדיה אליהו: ומחא יהוא ית כל דאשתארו לבית אחאב ביזרעאל
12 כל רברבוהי וקריבוהי וחברוהי עד דלא אשתאר ליה משיזיב: וקם ואתא ואזל לשמרון
13 הוא בית כנישת רעיא באורחא: ויהוא אשכח ית אחי אחזיא מלך שבטא דבית יהודה
ואמר מן אתון ואמרו אחי אחזיה אנחנא ונחתנא למסער שלם בני מלכא ובני מלכתא:
14 ואמר אחודנון כד חיין ואחדונון כד חיין ונכיסונון לגו בית כנשתא ארבעין ותרין גברא
15 ולא אשתאר אנש מנהון: ואזל מתמן ואשכח ית יהונדב בר רכב לקדמותיה ובריכיה
ושאל בשלמיה ואמר ליה האית לבך כשר כמא דלבי עם לבך ואמר יהונדב אית ואית
16 הב ית ידך ויהב ידיה ואסקיה לותיה לרתיכא: ואמר אתא עמי וחזי בקנאתי דאנא מקני
17 קדם יי ואחיתו יתיה ברתיכיה: ואתא לשמרון ומחא ית כל דאשתארו לאחאב בשמרון
18 עד דשיציה כפתגמא דיי דמלל עם אליהו: וכנש יהוא ית כל עמא ואמר להון אחאב
19 פלח ית בעלא זעיר יהוא יפלחניה סגי: וכען כל נביי בעלא וכל פלחוהי וכל כומרוהי
זמינו לי אנש לא ישני ארי דבח רבלי לבעלא כל דישני לא יתקים ויהוא עבד בחוכמא
20 בדיל לאבדא ית פלחי בעלא: ואמר יהוא זמינו כנשתא לבעלא וזמינו: ושלח יהוא
21 בכל ישראל ואתו כל פלחי בעלא ולא אשתאר אנש דלא אתא ועלו לבית בעלא
ואתמלי בית בעלא ספא בספא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit in aurora, exiit & stetit, dixitq; omni populo, Innoxii estis: ecce 9
ego rebellavi in dominũ meũ & occidi eum, & quis occidit omnes hos?
Cognoscite nunc quòd non otiosum fuit de verbo Dñi, quòd locutus est 10
Dñs contra domũ Ahhab; & Dñs firmavit id quod locutus fuerat per manũ servi sui Eliah. Et percussit Jehu omnes qui relicti fuerant domui Ah- 11
hab in Jizreghel, & omnes magnates ejus, & propinquos ejus, & socios
ej⁹, quoad non relict⁹ est illi qui evaderet. Et surrexit & venit, ivitque in 12
Somron, ipse [*juxta*] domũ congregationis pastorũ in via. Et Jehu invenit 13
fratres Ahhaziah regis trib⁹ dom⁹ Jehudah: & dixit, Quinã estis? & dixerunt, Fratres Ahhaziah sumus, & descendim⁹ ad visitandũ in pace filios re-
gis et filios reginæ. Et dixit, Comprehendite illos vivos: et comprehen- 14
derunt illos vivos, et jugulaverunt illos ad cisternã dom⁹ congregationis
quadraginta et duos viros; et non relict⁹ est ullus ex eis. Et abiit inde et in- 15
venit Jehonadab filium Recab in occursum suũ, et optavit ei pacẽ: et dixit
illi, Num est cor tuũ rectũ sicut cor meũ cũ corde tuo? et dixit Jehonadab,
Est. Si est; da manũ tuam: et dedit manum suam; et ascendere fecit illum
ad se in currum. Et dixit, Veni mecum, et vide zelum meum quem ego 16
zelo ante Dñm: et imposuerunt illum in currum ejus. Et venit in Somron, 17
et percussit omnes qui relicti fuerant de Ahhab in Somron quoad exterminavit illum juxta verbum Domini quod locutus fuerat cum Eliah. Et 18
congregavit Jehu omnem populum: et dixit illis, Ahhab coluit Baghla
parùm, Jehu colet eum multùm. Et nunc omnes prophetas Baghla, et 19
omnes famulos ejus, et omnes sacerdotes ejus vocate mihi; nemo deficiat,
quia sacrificium est magnum mihi ad Baghla: et omnis qui deficiet, non
superstes erit: et Jehu fecit callidè, ut perderet cultores Baghla. Et dixit 20
Jehu, Convocate congregationem ipsi Baghla: et convocaverunt. Et mi- 21
sit Jehu in omnem Israel, et venerunt omnes famuli Baghla; non relictus
est homo qui non venerit: et introierunt in ædem Baghla, et repleta est ædes Baghla ex angulo in angulum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܢܦܩ ܒܨܦܪܐ ܘܩܡ ܘܐܡܪ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܙܕܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܐܢܐ ܡܪܕܬ ܥܠ ܡܪܝ
9 ܘܩܛܠܬܗ. ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܡܢܘ ܩܛܠ * ܕܥܘ ܗܫܐ ܕܠܐ ܢܦܠ ܡܢ ܡܠܬܗ
10 ܕܡܪܝܐ ܠܐܪܥܐ ܕܡܠܠ ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܐܚܐܒ. ܘܡܪܝܐ ܥܒܕ ܡܕܡ ܕܡܠܠ ܒܝܕ
ܥܒܕܗ ܐܠܝܐ * ܘܩܛܠ ܝܗܘܐ ܠܟܠ ܕܐܫܬܚܩܘ ܠܒܝܬ ܐܚܐܒ ܒܝܙܪܥܝܠ
11 ܘܠܟܠܗܘܢ ܪܘܪܒܢܘܗܝ ܘܠܩܪܝܒܘܗܝ ܘܠܟܘܡܪܘܗܝ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܫܪܟܐ * ܘܩܡ ܘܐܙܠ
12 ܠܫܡܪܝܢ. ܘܟܕ ܗܘܐ ܗܘ ܒܝܬ ܓܙܪܬܐ ܕܪܥܘܬܐ ܒܐܘܪܚܐ * ܐܫܟܚ ܝܗܘܐ ܠܐܚܘܗܝ ܕܐܚܙܝܐ
13 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܚܘܗܝ ܕܐܚܙܝܐ ܚܢܢ. ܘܢܚܬܢ ܠܫܠܡܐ
ܕܒܢܝ ܡܠܟܐ ܘܕܒܢܝ ܡܠܟܬܐ * ܘܐܡܪ. ܐܚܘܕܘ ܐܢܘܢ ܟܕ ܚܝܝܢ. ܘܐܚܕܘ ܐܢܘܢ
14 ܘܢܟܣܘ ܐܢܘܢ ܥܠ ܓܘܒܐ ܕܒܝܬ ܓܙܪܬܐ ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ ܓܒܪܐ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܢܗܘܢ ܐܢܫ
* ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܫܟܚ ܠܝܗܘܢܕܒ ܒܪ ܪܟܒ ܕܐܬܐ ܠܘܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܪܟܗ ܘܐܡܪ ܠܗ
15 ܐܝܬ ܠܒܟ ܬܪܝܨ ܐܝܟ ܠܒܝ ܥܡ ܠܒܟ. ܘܐܡܪ ܝܗܘܢܕܒ. ܐܝܬ ܐܝܬ. ܘܐܡܪ ܠܗ
ܗܒ ܐܝܕܟ. ܘܝܗܒ ܐܝܕܗ. ܘܐܣܩܗ ܠܘܬܗ ܠܡܪܟܒܬܐ * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܬܐ ܥܡܝ ܘܚܙܝ
16 ܛܢܢܝ ܕܛܢܢܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܪܟܒܗ ܒܡܪܟܒܬܗ * ܘܥܠ ܠܫܡܪܝܢ. ܘܩܛܠ ܟܠ ܕܐܫܬܚܩܘ
17 ܠܐܚܐܒ ܒܫܡܪܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܐܘܒܕ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܐܠܝܐ
18 * ܘܟܢܫ ܝܗܘܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܚܐܒ ܦܠܚܗ ܠܒܥܠܐ ܩܠܝܠ.
19 ܝܗܘܐ ܢܦܠܚܝܘܗܝ ܣܓܝ * ܘܗܫܐ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܘܗܝ ܕܒܥܠܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܦܠܚܘܗܝ ܘܟܠܗܘܢ
ܟܘܡܪܘܗܝ ܩܪܘ ܠܝ. ܘܐܢܫ ܠܐ ܢܚܣܪ. ܡܛܠ ܕܕܒܚܬܐ ܪܒܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܒܥܠܐ.
ܟܠ ܕܢܚܣܪ ܠܐ ܢܚܐ. ܘܝܗܘܐ ܥܒܕ ܒܢܟܝܠܘ ܕܢܘܒܕ ܠܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠܐ * ܘܐܡܪ
20 ܝܗܘܐ. ܩܕܫܘ ܟܢܘܫܬܐ ܠܒܥܠܐ. ܘܩܪܘ * ܘܫܕܪ ܝܗܘܐ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ
21 ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠܐ. ܘܠܐ ܐܫܬܚܩ ܐܢܫ ܕܠܐ ܐܬܐ. ܘܥܠܘ ܠܒܝܬ ܒܥܠܐ. ܘܐܬܡܠܝ
ܒܝܬ ܒܥܠܐ ܦܘܡܐ ܠܦܘܡܐ.

Manè egressus est, & stans dixit universo 9
populo, Vósne essetis justi? Si ego rebellavi
contra dominum meum, & occidi eum, hos o-
mnes quis interfecit? Discite nunc nihil ser- 10
monis Domini, quoad ea quæ locutus est de
domo Ahabi, casurum in terram: & Domi-
num fecisse quod locutus fuerat per servum
suum Eliam. Prætereà occidit Jehu quot- 11
quot deprehensi sunt *pertinere* ad domum A-
habi in Jezraele, tam magnates ejus, quàm
consanguineos ejus, & sacrificulos ejus, nul-
lo relicto superstite. Deinde surgens discef- 12
sit, & ingressus est Samariam: & dum ever-
teret aras quæ erant in via, Invenit Jehu 13
fratres Ehazjæ regis Juda: quibus dixit, Qui
estis vos? Responderunt ei, Fratres Ehazjæ
sumus, & descendimus salutatum filios re-
gis, & filios reginæ. Dixit, Capite eos vi- 14
vos, jugulate eos, & projicite eos in puteum
Beth-ecar: quadraginta duo viri erant, &
neminem ex eis reliquit. Inde profectus in- 15
venit Jonadabum Rechabi filiū obviàm sibi
venientem, benedixit ei, & ait illi, Estné sin-
ceritas in corde tuo, qualis est cordis mei
erga cor tuum? Respondit Jonadab, Est qui-
dem, est. Ait illi, Præbe manum tuam: quo
manum præbente, jussit eum ad se in currum
ascendere: Tum dixit ei; Veni mecum, & 16
vide quomodo zelem pro Domino. Illo ita-
que in currum secum advecto, Ingressus est 17
Samariam, & peremit omnes qui remanse-
rant è domo Ahabi in Samaria, donec peni-
tùs deleret eos, juxta verbum Domini, quod
pronuntiaverat Elia. Deinde congregavit 18
Jehu totum populum, & dixit eis; Ahab pa-
rum coluit Baalem, Jehu multùm culturus est
eum. Quarè omnes prophetas Baalis, omnes 19
cultores ejus, omnésque sacrificulos ejus con-
vocate mihi: nemo autem desit, quoniam
sacrificium maximum mihi peragendum est
Baali: quicunque defuerit, haud vivito. Jehu
autem astu id faciebat, ut perderet cultores
Baalis. Dixit ergò Jehu, Convocate cœ- 20
tum universum ad Baalem; & convocârunt;
Misit etiam Jehu ad omnem Israelem; & 21
venerunt omnes cultores Baalis, nemine re-
manente qui non veniret: & ingressi sunt
phanum Baalis, & repletum est phanum Baa-
lis ab extremo ad extremum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فلما كان بالغداة قال لكل القوم الذين معه ان قلتم اني انا غدرت بسيدي وقتلته فقد
10 صدقتم فمن قتل هولاء اجمعين * اعلموا الان انه لا يسقط من كلام الله حرفا وهذا مما قاله
11 الله في بيت احاب وقد تمم الله ما تكلم به على يد عبده ايليا * واهلك ياهو جميع الباقين
12 من بيت احاب في يزرعال وجماعة اكابره واقاربه واصحابه فلم يبق له شريد * ثم انطلق
13 ماضيا نحو سومرون فلما صار من طريقه الى بيت مجمع الرعاة * فلقي في طريقه هناك اخوة
احزياهو ملك سبط يهوذا فقال لهم من انتم فقالوا نحن اخوة احزيا انحدرنا نلتمس معرفة
14 سلامة بني الملك وبني الملكة * فقال اقبضوا عليهم احياء فقبض عليهم كذاك وذبحوهم
15 على جب بيت الرعاة وهم اثنان واربعون رجلا لم يبق منهم احد * ومضى من ثم فلقي
يهوناداب بن راحاب مستقبله فسأله عن سلامته وقال له هل قلبك لي مستقيما حسب ما قلبي
16 لقلبك فقال يهوناداب نعم وزياده فهات يدك فاعطاه يده فاصعده معه على مركبه * وقال
17 له تعال معي وانظر غيرتي التي غرتها لله واركبه في مركبه * ووافا سومرون فاهلك جميع
18 من بقي لاحاب هناك حتى استاصلهم ككلام الله الذي كلم به ايليا * ثم جمع ياهو جميع
الشعب وقال لهم ان كان احاب عبد الطاغوت قليلا فان ياهو يعبده كثيرا * والان فادعوا
19 الي جميع انبياء البعل وعابديه وجميع كمريه ولا يتخلف منهم احد فان عزمي ان
اذبح للبعل ذبائح كثيرة وكل من تخلف لا يستبقى حيا وياهو صنع مكيدة كيما يبيد
20 عبدة الطاغوت * ثم قال ياهو ارسموا بيعة للبعل فرسموا * وبعث ياهو في كل اسرائيل فوافى
21 جميع عباد البعل ولم يبق منهم احد لم يوافي ودخلوا بيت البعل وامتلا منهم من
الطرف الى الطرف

Sequenti die dixit universæ turbæ quæ 9
secum erat, Si dicatis dolum me struxisse
contra dominum meum, & eum occidisse,
verum sanè dicitis; at quis interfecit hos
omnes? Scitote nunc ne literam quidem 10
elabi è sermonibus Dei, & id esse partem
eorum quæ Deus dixit de domo Achabi,
& perfecisse jam Deum quæ locutus fue-
rat per servum suum Eliam. Sic extinxit 11
Jehu quotquot reliqui fuerant de domo
Achabi in Jezraele, & omnes magnates
ejus, parentes, & amicos ejus, ut nullus
relictus sit illi superstes. Tum profectus 12
abiit Samariam versus: cúmque in itinere
suo processisset usq; ad domum cœtûs pa-
storum, Invenit illic in via sua fratres 13
Ahazjahu regis tribûs Juda, dixitque ad
eos; Qui estis? Responderunt, Ahazjæ fra-
tres sumus, & descendimus ad inquiren-
dum & addiscendum incolumitatem fi-
liorum regis & filiorum reginæ. Dixit, 14
Prehendite eos vivos: & hoc modo com-
prehensi, jugulati fuerunt secus puteum
domûs pastorum. Erant autem quadragin-
ta duo viri, nec ullus eorum reliquus fu-
it. Inde profectus invenit Jehonadabum 15
Rechabi filium sibi occurrentem, cui de sua
valetudine interrogato dixit, Estné ani-
mus tuus erga me rectus, quemadmodum
est animus meus erga animum tuum?
Respondit Jehonadab, Imò verò, & majo-
rem in modum. Cedo inquit manum tuam:
& ubi cepisset manum ejus, advexit eum
secū in currum suum; Et ait illi, Veni me- 16
cum, & vide zelū meum quo sum affe-
ctus erga Dominum. Cùm itaq; imposuisset
eum in curru suo, Et Samariam pervenis- 17
set, extinxit omnes qui reliqui in ea fue-
rant Achabo, ita ut extirpâsset eos, juxta
sermonem Domini, quem locutus fuerat ad
Eliā. Tum congregans Jehu totū populū, 18
dixit ad eos, Si angustū Achabus cultū
exhibuit idolo; Jehu quidē ampliū exhi-
bebit: Quare convocate ad me omnes pro- 19
phetas Baalis & cultores ej⁹, omnesq; sa-
crificulos ej⁹; & nequis ex eis desideretur,
quia multas victimas Baali mactare con-
tendo: quisquis desideratur, non servabi-
tur vivus. Jehu autem fraudulenter hoc
fecit, ut exterminaret cultores idoli. Tum 20
dixit Jehu, Indicite cœtum pro Baale: quo
indicto, Misit Jehu per totum Israelē, & 21
adduxit omnes cultores Baalis, nec reman-
sit ex eis quisquam qui non venerit. Iis
Baalis ædem tantâ frequentiâ ingressis, ut
plena esset ab ora ad oram.

מלכים ב: י

servientib⁹ omnib⁹ vestimentum Profer : vestiario super qui ei Dixitque
22 ויאמר לאשר על המלתחה הוצא לבוש לכל עבדי
Jehonadab & , Jehu est ingressus Et .vestem eis protulit & : Bahal
23 הבעל ויצא להם המלבוש: ויבא יהוא ויהונדב
,Scrutamini : Bahal servientibus dixitque ,Bahal domum Rechab filius
בן־רכב בית הבעל ויאמר לעבדי הבעל חפשו
servientes nisi ,DOMINI servis de vobiscum hic sit fortè ne videte &
וראו פן־יש־פה עמכם מעבדי יהוה כי אם־עבדי
: ascensiones & ,sacrificia faciendum ad sunt ingressi Et .soli Bahal
24 הבעל לבדם: ויבאו לעשות זבחים ועלות
qui Vir : ait & , viros octoginta foris sibi posuit Jehu &
ויהוא שם־לו בחוץ שמנים איש ויאמר האיש אשר־
ej⁹ anima ,vestras manus super adducens ego quos hominibus de evaserit
ימלט מן־האנשים אשר אני מביא על־ידיכם נפשו
ascensionem facere ipsum complere secundum ,fuit Et .illius anima pro
25 תחת נפשו: ויהי ככלתו לעשות העלה
vir ,eos percutite ,Ingredimini : triariis & ,cursoribus Jehu dixit &
ויאמר יהוא לרצים ולשלשים באו הכום איש
,cursores projecerunt & ; gladii os ad eos percusserunt & : egrediatur ne
אל־יצא ויכום לפי־חרב וישלכו הרצים
.Bahal domus civitatem ad usque iverunt & : triarii &
והשלשים וילכו עד־עיר בית־הבעל:
.eam combusserunt & ,Bahal domus statuas eduxerunt Et
26 ויצאו את־מצבות בית־הבעל וישרפוה:
,Bahal domum diruerunt & ,Bahal statuam diruerunt Et
27 ויתצו את מצבת הבעל ויתצו את־בית הבעל
Bahal * Jehu delevit Et .hodie usque latrinas in eā posuerunt &
28 וישמהו למחראות עד־היום: וישמד יהוא את־הבעל
qui ,Nebat filii Jarobham peccatis Veruntamen .Israel de
29 מישראל: רק חטאי ירבעם בן־נבט אשר
vitulis , eis post à Jehu declinavit non ,Israel fecit peccare
החטיא את־ישראל לא־סר יהוא מאחריהם עגלי
ad DOMINUS dixit Et .Dan in qui & ,Bethel qui aureis
30 הזהב אשר בית־אל ואשר בדן: ויאמר יהוה אל־
,meis oculis in rectum faciendum ad benefecisti quòd eo Pro : Jehu
יהוא יען אשר־הטיבת לעשות הישר בעיני
quartorum filii ,Achab domui fecisti ,meo corde in quæ omnia juxta
ככל אשר בלבבי עשית לבית אחאב בני רבעים
eundum ad custodivit non Jehu Et .Israel solium super tibi sedebunt
31 ישבו לך על־כסא ישראל: ויהוא לא שמר ללכת
declinavit non : suo corde toto in Israel Dei DOMINI lege in
בתורת־יהוה אלהי־ישראל בכל־לבבו לא סר
diebus In .Israel fecit peccare qui ,Jarobham peccatis desuper
32 מעל חטאות ירבעם אשר החטיא את־ישראל: בימים
Chazael eos percussit & : Israel in excidere DOMINUS cœpit illis
ההם החל יהוה לקצות בישראל ויכם חזאל
Solis ortum Jarden A .Israel termino omni in
33 בכל־גבול ישראל: מן־הירדן מזרח השמש את
;Menassiten & ,Reubeniten & ,Ghaditen ,Ghilhad terram omnem
כל־ארץ הגלעד הגדי והראובני והמנשי
.Basan & ,Ghilhad & ,Arnon torrentem super quæ ,Haroher ab
מערער אשר על־נחל ארנן והגלעד והבשן:
,ejus fortitudo omnis & ,fecit quæ omnia & ,Jehu verborū residuū Et
34 ויתר דברי יהוא וכל־אשר עשה וכל־גבורתו
?Israel regum dierum verborum libro super scripta ipsa nonne
הלוא־הם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל:
:Someron in eum sepelierunt & ,suis patribus cum Jehu Jacuitque
35 וישכב יהוא עם־אבתיו ויקברו אתו בשמרון
regnavit quibus dies Et .eo pro ejus filius Jehoachaz regnavit &
36 וימלך יהואחז בנו תחתיו: והימים אשר מלך
.Someron in anni octo & viginti ,Israel super Jehu
יהוא על־ישראל עשרים ושמנה שנה בשמרון:

Versio VULG. LAT.

22 Dixitq; his qui erant sup vestes; Proferte vestimenta universis servis Baal. Et protu-
lerunt eis vestes.
23 Ingressúsque Jehu, & Jonadab filius Rechab, templum Baal, ait cultoribus Baal; Perquirite, & videte, nè quis fortè vobiscū sit de servis Dñi, sed ut sint servi Baal soli.
24 Ingressi sunt igitur ut facerent victimas & holocausta: Jehu autē præparaverat sibi foris octoginta viros, & dixerat eis; Quicunque fugerit de hominibus his, quos ego adduxero in man⁹ vestras, anima ej⁹ erit pro anima illi⁹.
25 Factū est autē, cùm completū esset holocaustū, præcepit Jehu militibus & ducibus suis; Ingredimini, & percutite eos, nullus evadat. Percusseruntq; eos in ore gladii, & projecerunt milites & duces: & ierunt in civitatē templi Baal,
26 Et protulerunt statuam de fano Baal, & combusserunt,
27 Et comminuerunt eam. Destruxerunt quoq; ædē Baal, & fecerunt pro ea latrinas usque in
28 diem hanc. Delevit itaq; Jehu Baal de Israel;
29 Veruntamen à peccatis Jeroboā filii Nabat, qui peccare fecit Israel, non recessit, nec dereliquit vitulos aureos, qui erant in Bethel, &
30 in Dan. Dixit autē Dominus ad Jehu; Quia studiose egisti quod rectum erat, & placebat in oculis meis, & omnia quæ erant in corde meo fecisti cōtra dómum Achab: filii tui usq; ad quartā generationem sedebunt sup thronum Israel.
31 Porrò Jehu non custodivit ut ambularet in lege Dñi Dei Israel in toto corde suo: non enim recessit à peccatis Jeroboam, qui peccare fecerat Is-
32 rael. In diebus illis cœpit Dominus tædere sup Israel: percussitq; eos Hazael in univer-
33 sis finibus Israel, A Jordane contra Orientalem plagam, omnem terrā Galaad, & Gad, & Ruben, & Manasse, ab Aroer, quæ est sup torrentem Arnon, & Galaad, & Basan.
34 Reliqua autē verborum Jehu, & universa quæ fecit, & fortitudo ejus, nonne hæc scripta sunt in libro Verborū dierū
35 regū Israel? Et dormivit Jehu cū patribus suis, sepelieruntq; eū in Samaria: & regnavit Jo-
36 achaz filius ejus pro eo. Dies autem, quos regnavit Jehu super Israel, viginti & octo anni sunt, in Samaria.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ (τ) εἶπε τῷ ἐπὶ τοῦ οἴκου μεσθαάλ, Ἐξάγαγε ἔνδυμα πᾶσι τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ. καὶ
23 ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ στολιστής. Καὶ εἰσῆλθεν (υ) Ἰοὺ καὶ Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ εἰς οἶκον τοῦ (φ) Βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ, Ἐρευνήσατε καὶ ἴδετε, εἰ (χ) ἔστι μεθ᾽ ὑμῶν τῶν δούλων κυρίου, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ μο-
24 νώτατοι. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ ποιῆσαι τὰ θύματα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ (ψ) Ἰοὺ ἔταξεν ἑαυτῷ (ω) ἔξω ὀγδοήκοντα ἄνδρας, καὶ εἶπεν, Ἀνὴρ (α) ὃς ἐὰν διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ (β) ἀνάγω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ
25 αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε ποιῶν τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ εἶπεν (γ) Ἰοὺ τοῖς παρατρέχουσι καὶ τοῖς τριστάταις, Εἰσελθόντες πατάξατε (δ) αὐτούς, μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν ἀνήρ. καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔρριψαν οἱ παρατρέχοντες καὶ οἱ τριστάται, καὶ ἐπορεύθησαν ἕως
26 πόλεως οἴκου (ε) τοῦ Βάαλ. Καὶ ἐξήνεγκαν
27 (ζ) τὴν στήλην τοῦ Βάαλ, καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν. Καὶ κατέσπασαν τὰς στήλας τοῦ (η) Βάαλ, καὶ ἔταξαν αὐτὸν εἰς (θ) λυτρῶνα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
28 Καὶ ἠφάνισεν (ι) Ἰοὺ τὸν Βάαλ ἐξ Ἰσραήλ.
29 Πλὴν (κ) ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, οὐκ ἀπέστη (λ) Ἰοὺ ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν· αἱ δαμάλεις αἱ χρυσαῖ (μ) ἐν
30 Βαιθήλ, καὶ ἐν Δάν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς (ν) Ἰού, Ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἠγάθυνας ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐποίησας τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ.
31 Καὶ (ξ) Ἰοὺ οὐκ ἐφύλαξε πορεύεσθαι ἐν νόμῳ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἀπέστη (ο) ἀπάνωθεν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ
32 ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος συγκόπτειν (π) ἐν τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Ἀζαὴλ ἐν παν-
33 τὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ, Ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου κατ᾽ ἀνατολὰς ἡλίου πᾶσαν τὴν γῆν Γαλαὰδ (ρ) τοῦ Γαδδί, καὶ τοῦ Ῥουβήν, καὶ τοῦ Μανασσῆ, ἀπὸ Ἀροήρ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χείλους (σ) χειμάρρου
34 Ἀρνών, καὶ τὴν Γαλαὰδ καὶ τὴν Βασάν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (τ) Ἰοὺ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ τὰς συνάψεις ἃς συνῆψεν, (υ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βα-
35 σιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη (φ) Ἰοὺ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτοῦ
36 ἀντ᾽ αὐτοῦ. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν (χ) Ἰοὺ ἐπὶ Ἰσραήλ, εἰκοσιοκτὼ ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

MS. A. (τ) εἶπεν Ἰηοὺ τοῖς ἐπὶ τοῦ μισθαάλ, Ἐξαγάγετε* ἐνδύματα (υ) Ἰηοὺ (φ) Βάαλ, * Ἐρευνήσατε (χ) ἔστιν ὧδε μεθ᾽ ὑμῶν (ψ) Ἰηοὺ (ω) ἔξω* ὀκτὼ ἄνδρας, (α) ὃς ἂν (β) ἀνάγω* [σωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω] ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, (γ) Ἰηοὺ (δ) αὐτούς, ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν (ε) τοῦ* βασιλέως. Καὶ ἐξήνεγκαν (ζ) τὴν* στήλην οἴκου τοῦ (η) Βάαλ, καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ· καὶ ἔταξαν (θ) λυτρῶνας (ι) Ἰηοὺ (κ) τῶν ἁμαρτιῶν (λ) Ἰοὺ ὄπισθεν (μ) αἱ ἐν (ν) Ἰηοῦ, (ξ) Ἰηοῦ (ο) ἐπάνωθεν (π) ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν (ρ) τοῦ Γαλααδδεί, (σ) τοῦ χειμάρρου (τ) Ἰηοῦ (υ) οὐχ ἰδοὺ ταῦτα (φ) Ἰηοῦ (χ) Ἰηοῦ

Et dixit ei, qui super domum (m) Mesthaal, Profer indumentum omnibus servis Baal. Et protulit eis præpositus stolarum. Et 22
intravit Ihu, & Jonadab filius Rhechab in domum Baal: & dixit servis Baal; Scrutamini, & videte si est vobiscum de servis (n) Domini: quoniam tantùm servi Baal soli. Et (o) intravit 23
ad faciendum sacrificia et holocausta. Et Ihu posuit sibi foris octoginta viros, & dixit; Vir, quicunque salvus evaserit de viris, quos ego adduco in manum vestram; anima ipsius pro anima ejus. Et factum est, ut (p) 24
consummavit faciens holocaustum, & dixit Ihu cursoribus, & tristatis; Intrantes percutite eos: non exeat ex eis vir. Et percusserunt eos in ore gladii, & projecerunt cursores, & tristatæ, & iverunt (q) usque ad civitatem domûs Baal: Et extulerunt 25
statuam Baal, & incenderunt eam. Et diruerunt titulos (r) Baal; 26
& posuerunt eum in latrinam usque in diem hanc. Et delevit 27
Ihu Baal de Israel. Veruntamen de peccatis Hieroboam filii 28
Nabat, qui peccare fecit Israel, non recessit Ihu à post ea; 29
(s) Vitulæ aureæ in Bethel, & in Dan. Et dixit Dominus ad
Ihu; Pro iis, quæcunque benè fecisti, faciendo rectum in oculis meis (t) juxta omnia, quæcunque in corde meo, fecisti domui Achaab; filii quarti sedebunt tibi super thronum Israel. Et I- 30
hu nō observavit ire in lege Domini Dei Israel in toto corde suo; non recessit desuper peccata Hieroboam, qui peccare fecit Israel. 31
In diebus illis cœpit Deus excidere in Israel. Et percussit eos 32
Azael in omni termino Israel, A Jordane ad Ortum Solis omnem 33
terram Galaad ipsius Gaddi, & Ruben, & Manasse, ab Aroer, quæ est super labium torrentis Arnon, & Galaad, & Basan. Et 34
reliqua verborum Ihu, & omnia, quæcunque fecit, & omnis potentatus ejus, & conjurationes quas conjuravit, nonne hæc scripta super libro Verborum dierum regibus Israel? Et dormivit Ihu cum patribus suis: & sepelierunt eum in Samaria. Et 35
regnavit Joachaz filius ejus pro eo. Et dies, quibus regnavit Ihu 36
super Israel, viginti octo anni in Samaria.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 ואמר לדממנא על קמטריא אפיק לבושא לכל פלחי בעלא ואפיק להון לבושא: ואתא
23 יהוא ויהונדב בר רכב לבית בעלא ואמר לפלחי בעלא בלושו וחזו דלמא אית כא
24 עמכון מעבדיא דיי אלהן פלחי בעלא בלחודיהון: ואתו למעבד נכסת קודשין ועלון
ויהוא מני ליה בברא תמנן גברא ואמר גברא דישתזיב מן גבריא דאנא מעל על ידיכון
25 נפשיה חלף נפשיה: והוה כד שיצי למעבד עלתא ואמר יהוא לרהטיא ולגבריא עולו
מחונון אנש לא יפוק ומחונון לפתגם דחרב ורמו רהטיא וגבריא קטילין ואזלו עד קרית
26 בית בעלא: ואפיקו ית קמת בית בעלא ואוקידוהא: ותרעו ית קמת בעלא ותרעו ית
27
28 בית בעלא ושויוהא לבית מפקת אנשא עד יומא דין: ושיצי יהוא ית בעלא מישראל:
29 לחוד בחובי ירבעם בר נבט דחיב ית ישראל לא סטא יהוא מבתריהון אשתעביד לעגלי
30 דדהבא די בביתאל ודי בדן: ואמר יי ליהוא חלף דאתקנתא למעבד דכשר קדמי ככל
31 דברעותי עבדתא לבית אחאב בנין רביעין יתבין לך על כורסי מלכותא דישראל: ויהוא
לא נטר למהך באוריתא דיי אלהא דישראל בכל לבה לא סטא מעל חובי ירבעם דחיב
32 ית ישראל: ביומיא האנון שרי רוגזא דיי למתקף בישראל ומחנון חזאל בכל תחום
33 ארעא דישראל: מן ירדנא מדנח שמשא ית כל ארעא גלעד שבטא גד ושבטא ראובן
34 ושבטא דמנשה מערוער דעל כיף נחלא דארנון וארעא גלעד ומתנן: ושאר פתגמי יהוא
35 וכל דעבד וגבורתיה הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל: ושכיב
36 יהוא עם אבהתוהי וקברו יתיה בשמרון ומלך יהואחז בריה תחותוהי: ויומיא דמלך
יהוא על ישראל עסרין ותמני שנין בשמרון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit ei qui præpositus erat super thecas, Profer vestes omnibus fa- 22
mulis Baghla: & protulit illis vestes. Et venit Jehu & Jehonadab filius 23
Recab in ædem Baghla, & dixit famulis Baghla, Scrutamini & videte, ne
fortè sit hic vobiscum de servis Dñi, nisi famuli Baghla soli. Et intrave- 24
runt ut facerent sacrificium sanctitatum, & holocausta: & Jehu constituerat
sibi foris octoginta viros, & dixerat, Vir qui liberabitur de viris quos sub-
ducam manibus vestris; anima ejus [*erit*] pro anima illius. Et fuit cùm 25
finisset facere holocaustum, dixit Jehu cursoribus & fortibus, Intrate,
percutite illos, homo non exeat: & percusserunt illos acie gladii, et proje-
cerunt cursores et robusti occisos, et ambulaverunt usque ad urbem ædis 26
Baghla. Et produxerunt statuam ædis Baghla, et combusserunt illam. Et 27
destruxerunt statuā Baghla, et diruerunt ædem Baghla, et posuerunt illam
pro latrinis hominū usq; ad diem hanc. Et delevit Jehu Baghla ex Israel. 28
Veruntamen à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel, non 29
declinavit Jehu; [*sed*] servivit vitulis auri, qui erant in Bethel et in Dan.
Et dixit Dñs ad Jehu, Eò quòd direxisti facere quod rectum erat ante me, 30
juxta omnia quæ [*erant*] in voluntate meâ fecisti domui Ahhab, filii quarti
sedebunt tibi sup solium regni Israel. Et Jehu non custodivit ut ambularet 31
in lege Dñi Dei Israel in toto corde suo: non declinavit ab omnibus
peccatis Jarabgham, qui peccare fecit Israel. In dieb⁹ illis cœpit indigna- 32
tio Dñi invalescere in Israel: & percussit illos Hhazael in omni termino
terræ Israel. A Jardena ad ortum Solis omnem terram Gilghad, terram 33
tribus Gad, et tribus Reuben, et tribus Menasseh à Gharogher quæ est sup
ripam fluvii Arnon, et terram Gilghad et Mathnan. Et reliquum verborum 34
Jehu, et omnia quæ fecit, et fortitudo ejus; nónne illa scripta sunt in libro
verborum dierum regum Israel? Et cubuit Jehu cum patribus suis, et se- 35
pelierunt illum in Somron, et regnavit Jehoahhaz filius ejus pro eo. Et 36
dies, quib⁹ regnavit Jehu sup Israel, fuerunt viginti octo anni in Somron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܘܐܡܪ ܠܪܒ ܓܙܐ. ܐܦܩ ܠܒܘܫܐ ܠܟܠܗܘܢ ܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠܐ. ܘܐܦܩ ܠܗܘܢ ܠܒܘܫܐ܀
23 ܘܥܠ ܝܗܘ ܘܝܘܢܕܒ ܒܪ ܪܟܒ ܠܒܝܬ ܒܥܠܐ. ܘܐܡܪ ܠܦܠܚܘܗܝ ܕܒܥܠܐ. ܒܨܘ ܘܚܙܘ
ܕܠܡܐ ܐܝܬ ܥܡܟܘܢ ܗܪܟܐ ܡܢ ܦܠܚܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܦܠܚܝ ܒܥܠܐ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ܀
ܘܥܠܘ ܠܡܥܒܕ ܕܒܚܐ ܘܥܠܘܬܐ. ܘܝܗܘ ܐܩܝܡ ܠܗ ܠܒܪ ܬܡܢܐܝܢ ܓܒܪܝܢ
24 ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܕܢܦܠܛ ܡܢ ܐܢܫܐ ܕܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܢܦܫܗ ܚܠܦ ܢܦܫܗ܀ ܘܟܕ
25 ܫܠܡܘ ܠܡܥܒܕ ܥܠܘܬܐ. ܐܡܪ ܝܗܘ ܠܪܗܛܐ ܘܠܓܢܒܪܐ. ܥܘܠܘ ܩܛܘܠܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܫ
ܠܐ ܢܦܘܩ. ܘܩܛܠܘ ܐܢܘܢ ܠܦܘܡ ܚܪܒܐ. ܘܫܕܘ ܐܢܘܢ ܪܗܛܐ ܘܓܢܒܪܐ. ܘܐܙܠܘ ܥܕܡܐ
26 ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܒܝܬ ܒܥܠܐ. ܘܐܦܩܘ ܩܡܘܬܐ ܕܒܝܬ ܒܥܠܐ. ܘܐܘܩܕܘܗ ܒܢܘܪܐ܀ ܘܚܡܪܘ
27 ܩܡܘܬܐ ܕܒܥܠܐ. ܘܣܚܦܘܗܝ ܠܒܝܬ ܒܥܠܐ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܠܒܝܬ ܡܫܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
28 ܘܐܘܒܕ ܝܗܘ ܠܒܥܠܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ܀ ܒܪܡ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ
29 ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܣܛܐ ܝܗܘ ܡܢ ܒܬܪܗܘܢ. ܥܓܠܐ ܕܕܗܒܐ ܕܒܝܬ ܐܝܠ ܘܕܒܕܢ܀
30 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝܗܘ. ܚܠܦ ܕܫܦܪ ܒܥܝܢܝ ܥܒܕܬ. ܘܟܠ ܕܒܠܒܝ ܗܘܐ ܥܒܕܬ ܠܒܝܬ
31 ܐܚܒ. ܒܢܝܐ ܕܪܒܝܥܝܐ ܢܬܒܘܢ ܠܟ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܀ ܘܝܗܘ ܠܐ ܢܛܪ ܠܡܗܠܟܘ
ܒܢܡܘܣܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܗ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ
32 ܕܝܘܪܒܥܡ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ܀ ܘܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܫܪܝ ܡܪܝܐ ܠܡܥܩܘ ܠܐܝܣܪܝܠ
33 ܘܡܚܐ ܐܢܘܢ ܚܙܐܝܠ ܒܟܠܗ ܬܚܘܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܀ ܡܢ ܝܘܪܕܢܢ ܠܡܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܘܟܠܗ
ܐܪܥܐ ܕܓܠܥܕ ܘܓܕ. ܘܪܘܒܝܠ ܘܡܢܫܐ. ܡܢ ܥܪܘܥܝܪ ܕܥܠ ܢܚܠܐ ܕܐܪܢܘܢ. ܘܓܠܥܕ
34 ܘܡܬܢܝܢ܀ ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܘܟܠܗ ܓܢܒܪܘܬܗ. ܗܐ
35 ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܀ ܘܫܟܒ ܝܗܘ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܩܒܪܘܗܝ
36 ܒܫܡܪܝܢ. ܘܡܠܟ ܝܗܘܐܚܙ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ܀ ܘܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟ ܝܗܘ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ
ܥܣܪܝܢ ܘܬܡܢܐ ܫܢܝܢ. ܒܫܡܪܝܢ܀

Tum dixit ad præfectum thesauri *vestium*, 22
Profer vestes omnibus cultoribus Baalis ; &
protulit eis vestes. Et ingressus Jehu cum 23
Jonadabo Rechabi filio phanum Baalis, dixit
cultoribus Baalis ; Inquirite, & videte num
adsit vobiscum hic *quisquam* è cultoribus
Domini, qui non sint cultores Baalis. His 24
itaque ad sacrificia & holocausta peragenda
ingressis, collocavit Jehu foris trecentos o-
ctoginta viros, quibus dixit ; Anima viri illi-
us *à quo* evaserit quispiam ex his hominibus
quos vobis committo, erit pro anima ejus.
Cùm verò absolvissent sacrificium holocau- 25
storum, dixit Jehu cursoribus & heroibus,
Ingredimini, trucidate eos, nequis exeat: &
trucidârunt eos acie gladii, & projecerunt
eos cursores & heroes. Tum euntes usque ad
civitatem phani Baalis, Eduxerunt statuam 26
phani Baalis, & combusserunt eam igni. E- 27
versâ statuâ Baalis, everterunt etiam phanum
ipsum Baalis, & fecerunt illud latrinam ad
hodiernam usque diem. Sic delevit Jehu 28
Baalem ex Israele. Verùm à sequendis pec- 29
catis Jerobaami filii Nabati, quibus pecca-
re fecerat Israelem, non recessit Jehu, *nem-
pe* à vitulis aureis qui erant in Beth-il & in
Dan. Dixit ergò Dominus ad Jehu, Quia 30
fecisti quod gratum mihi erat ; & quicquid
cordi mihi erat, fecisti domui Ahabi ; filii
quartani sedebunt tibi super solium Israelis.
Non observavit inquam, Jehu ut ambularet 31
in lege Domini Dei Israelis ex toto corde
suo, nec recessit à peccatis Jerobaami qui
peccare fecit Israelem. Iis diebus cœpit 32
Dominus Israelem vexare : nam percussit eos
Hezael in toto termino Israelis : A Jorda- 33
ne in plaga Orientali, totâque regione Ge-
laad, Gad, Rubil, & Manasse : ab Adoir quæ
est secus torrentem Arnon, & Gelaad, &
Mathnin. Reliquæ res gestæ Jehu, quicquid 34
fecit, & omnia præclara facta ipsius ; ecce
scripta sunt in libro annalium regum Israelis.
Demum occubuit Jehu cum patribus suis, 35
& sepelierunt eum in Samaria : & regna-
vit Jehuahaz filius ejus post ipsum. Porrò 36
dies quibus regnavit Jehu super Israelem in
Samaria, fuerunt viginti octo anni.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 وقال لصاحب الكسوة. اخرج خلعا من الثياب لجميع عبدة الباعل. فاخرج لهم ذلك * وجاء
23 ياهو ويوناداب بن راحاب الي بيت الباعل وقالا لهم. فتشوا وانظروا الا يكون معكم من عابدي
الله احدا. الا عابدي الباعل فقط * ثم تقدموا ليصنعوا ذبائحا قدسا وحرايقا. وياهو قد رتب
24 برا ثمانين رجلا وقال لهم. ان سلم رجلا من القوم الذين انفذهم علي يد مكمن. فنفس احدكم
25 بدل نفسه * فلما فرغ من التقريب قال ياهو للرجالة والقواد. تعالوا اهلكوهم. واحذروا ان
يخلص منهم احدا من حد السيف. ورموهم الرجالة والقواد قتلا. ومضوا الي قرية بيت الباعل
26 * اخرجوا مناصب الباعل واحرقوها * ونقضوا مناصب الباعل وبيته. وجعلوها مواطيا الي اليوم
27
28 * فاباد ياهو الباعل من آل اسرائيل * سوي آثام يوربعام بن نابط الذي اثم بها آل اسرائيل.
29 لم يزل ياهو عن اتباعها. وهما العجلان الذهب اللذين احدهما في بيت ايل والآخر في بانياس
30 * واوحي الله الي ياهو. ان جزاك اذ احدثت في اعمال الاستقامة امامي. وفعلت في قوم احاب حسب
31 ارادتي. ان اجعل من بنيك اربعا علي كرسي مملكة آل اسرائيل * ولم يحافظ مع ذلك ياهو
علي السلوك في توراة الله اله اسرائيل بكل قلبه. ولم يزل عن آثام يوربعام بن نابط اللاتي اثم
32 بها آل اسرائيل * وفي تلك الايام ابتدي غضب الله مشتدا علي آل اسرائيل. واوقع بهم حزائيل
33 في جميع تخوم آل اسرائيل * من الاردن مشرق الشمس. وتلك جميع ارض جلعاد. سبط جاد.
34 وسبط روبيل. ونصف سبط منسا. من عروعار علي وادي ارنون. وارض جلعاد وبيسان * وباقي
35 اخبار ياهو. وما صنع وجميع جبروته * قد كتب في سفر ايام ملوك آل اسرائيل * وانضجع
36 ياهو مع آبائه. وملك يهواحاز ابنه مكانه * وكان جملة ايام ياهو التي ملكها علي آل
اسرائيل في سومرون. ثمان وعشرون سنة.

Dixit custodi vestium, Prome stolas vesti- 22
arias omnibus cultoribus Baalis : promp̃sit-
que eas ipsis. Tum venientes Jehu, & Jo- 23
nadab Rechabi filius ad ædẽ Baalis, dixe-
runt eis: Pervestigate, & videte ne sit vo-
biscum è cultoribus Dei alius quispiam
præter solos cultores Baalis. Postea acces- 24
serunt ad faciendas victimas, sacra, &
holocausta. Jehu verò jam disposuerat
foris octoginta viros, et dixerat eis, Si quis
horum hominum evaserit quos ego mit-
tam ad aliquẽ vestrûm in insidiis latentẽ,
anima unius vestrûm erit pro anima illius.
Absolutis sacrificiis, dixit Jehu peditibus 25
ac ducibus, Venite, perdite eos, & cavete
ne quis eorum effugiat aciem gladii : Sic
pedites ac duces prostraverunt eos con-
fossos. Tum euntes in civitatem Beth-baal,
Eduxerunt statuas Baalis, & combusse- 26
runt eas : Everterunt statuas Baalis, & 27
ædem ejus, & scamna fecerunt illam in
hunc usque diem. Abolevit ergò Jehu Ba- 28
alem ex Israelitis. Attamen à sceleribus 29
Jerobaami filii Nabati sequendis, quibus
ad peccatum induxerat gentem Israeli-
ticam, non abstinuit Jehu: hoc est à duo-
bus vitulis aureis, quorum unus erat in
Beth-il, alter in Banias. Revelavit etiam 30
hæc Deus Jehu, Remuneratio tua quòd
bonis actionibus te dederis coram me,
teque gesseris contra gentẽ Achabi secun-
dùm voluntatem meam ; est, ut collocem
quatuor è filiis tuis super solium regni
Israelitici. Nihilominus Jehu nullam ad- 31
hibuit curam incedendi in lege Dei, Dei
Israelis toto animo suo, nec abstinuit à sce-
leribus Jerobaami filii Nabati, quibus ad
peccandum induxerat Israelitas. Iisdem- 32
que diebus cœpit ira Dei crudescere in
Israelitas, & irruere fecit in eos Hazae-
lem in omnibus limitibus Israelitarum, A 33
Jordane Orientem solem versùs ; hoc
est, universâ terrâ Galaadis, tribu
Gadis, tribu Rubilis, & dimidiâ tribu
Manassis; ab Aroëre quæ est secus torren-
tem Arnon, terrâ Galaadis, & Baisan. Re- 34
liquæ historiæ Jehu, quæ gessit, & omnis
fortitudo ejus, jam scripta sunt in libro
dierum regum Israelitarum. Occumbente 35
Jehu cum patribus suis, regnavit Jehua-
haz filius ejus loco ipsius. Summa verò 36
dierum Jehu, quibus regnavit super gen-
tem Israeliticam in Samaria, fuit viginti
octo annorum.

מלכים ב : יא

CAP. XI. יא

,suus filius esset mortuus quòd vidit Achaziahu mater Hathaliah Et
1 ועתליה אם אחזיהו וראתה כי מת בנה
Jehosebah tulit Et regni semen omne perdidit & ,surrexit &
2 ויקם ותאבד את כל־זרע הממלכה: ותקח יהושבע
, Achaziah filium Joas Achaziahu soror , Joram regis filia
בת־המלך יורם אחות אחזיהו את־יואש בן־אחזיה
& , ipsum , interfectorum regis filiorum medio è eum est furata &
ותגנב אתו מתוך בני־המלך הממותים אתו ואת־
facie ejus à eum occultaverunt & : lectorum cubiculo in ej* lactatricem
מנקתו בחדר המטות ויסתרו אתו מפני
DOMINI domo secum Fuitque .est interfectus non & ,Hathaliahu
3 עתליהו ולא הומת: ויהי אתה בית יהוה
.terram super regnans Hathaliah & : annis sex absconditus
מתחבא שש שנים ועתליה מלכת על־הארץ:
,centuriarum principes tulit &,Jehojadah misit septimo anno in Et
4 ובשנה השביעית שלח יהוידע ויקח את־שרי המאיות
,DOMINI domum se ad eos introduxit &, cursores & , duces
לכרי ולרצים ויבא אתם אליו בית יהוה
,DOMINI domo in eos fecit jurare & ,fœdus eis excidit &
ויכרת להם ברית וישבע אתם בבית יהוה
verbum Hoc : dicendo,eis Præcepitque .regis filium eis ostendit &
5 וירא אתם את־בן־המלך: ויצום לאמר זה הדבר
custodientes & sabbathum intrantes vobis ex pars Tertia ; facietis quod
אשר תעשון השלשית מכם באי השבת ושמרי
, Sur porta in pars tertia Et .regis domus custodiam
6 משמרת בית המלך: והשלשית בשער סור
custodiam custodietis & : cursores post porta in pars tertia &
והשלשית בשער אחר הרצים ושמרתם את־משמרת
egredientes omnes , vobis in manus duæ Et .sepositionis domus
7 הבית מסח: ושתי הידות בכם כל יצאי
.regem ad DOMINI domus custodiam custodiant & ,sabbatho
השבת ושמרו את־משמרת בית־יהוה אל־המלך:
: ejus manu in ejus vasa & , vir circum regem super circundabitis Et
8 והקפתם על־המלך סביב איש וכליו בידו
,ipsum egrediendo in , rege cum estote & : interficiatur ordines ad veniens &
והבא אל־השדרות יומת והיו את־המלך בצאתו
omnia juxta centuriarum principes fecerunt Et .ipsum introeundo in &
9 ובבאו: ויעשו שרי המאיות ככל
suos viros vir tulerunt & ; sacerdos Jehojadah præceperat quæ
אשר־צוה יהוידע הכהן ויקחו איש את־אנשיו
ad venerunt & : sabbatho egredientibus cum , sabbatho ingredientes
באי השבת עם יצאי השבת ויבאו אל־
centuriarum principibus sacerdos Deditque .sacerdotem Jehojadah
10 יהוידע הכהן: ויתן הכהן לשרי המאיות את־
domo in quæ , David regis quæ ,clypeos & lanceam
החנית ואת־השלטים אשר למלך דוד אשר בבית
humero ab,ejus manu in ejus vasa & , vir cursores steterunt Et .DOMINI
11 יהוה: ויעמדו הרצים איש וכליו בידו מכתף
,domûs &,altare ad sinistrum domus humerum ad usque dextero domus
הבית הימנית עד־כתף הבית השמאלית למזבח ולבית
dedit & , regis filium eduxit Et .circùm regem super
12 על־המלך סביב: ויוצא את־בן־המלך ויתן
: eum constituerunt regem & ,testimonium & ,diadema eum super
עליו את־הנזר ואת־העדות וימלכו אתו
.rex Vivat : dixeruntque , volam percusserunt & ,eum unxeruntque
וימשחהו ויכו־כף ויאמרו יחי המלך:
ad est ingressa & : populi currentium sonitum Hattaliah audivit Et
13 ותשמע עתליה את־קול הרצין העם ותבא אל־
.DOMINI domum in populum
העם בית יהוה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XI.

1 ATthalia verò mater Ocho-
ziæ, videns mortuum filium
suum, surrexit, & interfecit
2 omne semen regium. Tollens
autem Josaba filia regis Jo-
ram, soror Ochoziæ, Joas
filium Ochoziæ, furata est
eum de medio filiorum regis
qui interficiebantur, & nu-
tricem ejus, de triclinio:
& abscondit eum à facie A-
thaliæ, ut non interficere-
3 tur. Erátque cum ea sex an-
nis clàm in domo Domini:
porrò Athalia regnavit super
4 terram. Anno autem septimo
misit Joiada, & assumens
centuriones & milites, in-
troduxit ad se in templum
Domini, pepigítque cum eis
fœdus: & adjurans eos in
domo Domini, ostendit eis
5 filium regis: Et præcepit il-
lis, dicens; Iste est sermo,
6 quem facere debetis: Tertia
pars vestrûm introeat sab-
bato, & observet excubias
domûs regis. Tertia autem
pars sit ad portam Sur: &
tertia pars sit ad portam, quæ
est post habitaculum scruta-
riorum: & custodietis excu-
7 bias domûs Messa. Duæ ve-
rò partes è vobis, omnes e-
gredientes sabbato, custodi-
ant excubias domûs Domini
8 circa regem. Et vallabitis
eum, habentes arma in ma-
nibus vestris: si quis autem
ingressus fuerit septum tem-
pli, interficiatur: eritísque
cum rege introeunte & e-
9 grediente. Et fecerunt cen-
turiones, juxta omnia quæ
præceperat eis Joiada sacer-
dos: & assumentes singuli vi-
ros suos, qui ingrediebantur
sabbatum, cum his qui egre-
diebantur sabbato, venerunt
10 ad Joiadam sacerdotem. Qui
dedit eis hastas, & arma regis
David, quæ erant in domo
11 Domini. Et steterunt singuli
habentes arma in manu sua, à
parte templi dextera, usque ad
partem sinistram altaris & æ-
12 dis, circum regem. Produxitq;
filium regis, & posuit super
eum diadema, & testimoniû:
fecerúntq; eum regem, & un-
xerunt: & plaudentes manu,
13 dixerunt; Vivat rex. Audivit
autem Athalia vocem populi
currentis; & ingressa ad tur-
bas in templum Domini,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιά.

1 ΚΑὶ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι
(α) ἀπέθανεν ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀπώλεσε
2 πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας. Καὶ ἔλαβεν
Ἰωσαβεὲ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως (β) Ἰωρὰμ
ἀδελφὴ Ὀχοζίου τὸν Ἰωὰς υἱὸν ἀδελφοῦ αὐ-
τῆς, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν
τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, αὐτὸν
καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ (γ) ταμείῳ τῶν
κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου
3 Γοθολίας, καὶ οὐκ ἐθανατώθη. Καὶ ἦν μετ'
αὐτῆς (δ) κρυβόμενος ἐν οἴκῳ κυρίου ἓξ
ἔτη. καὶ Γοθολία βασιλεύουσα ἐπὶ τῆς γῆς.
4 Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν (ε)
Ἰωδαὲ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχους (ζ) τῶν
Χορρὶ καὶ τῶν Ῥασὶμ, καὶ ἀπήγαγεν (η)
αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ διέ-
θετο αὐτοῖς διαθήκην κυρίου, (θ) καὶ ὥρ-
κωσε· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς (ι) Ἰωδαὲ τὸν
5 υἱὸν τοῦ βασιλέως, Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς,
λέγων, Οὗτος ὁ λόγος ὃν (κ) ποιήσετε·
6 Τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσελθέτω τὸ σάβ-
βατον, καὶ φυλάξατε φυλακὴν οἴκου τοῦ βα-
σιλέως ἐν τῷ πυλῶνι, καὶ τὸ τρίτον
(λ) ἐν τῇ πύλῃ τῶν ὁδῶν, καὶ τὸ τρίτον τῆς
πύλης ὀπίσω τῶν (μ) παρατρεχόντων, καὶ φυ-
7 λάξατε τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου. Καὶ δύο
χεῖρες ἐν ὑμῖν, πᾶς ὁ (ν) ἐκπορευόμενος
τὸ σάββατον, καὶ φυλάξουσι τὴν φυλακὴν
8 οἴκου κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ κυκλώσα-
τε ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ καὶ τὸ σκεῦ-
ος αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος
εἰς τὰς σαδηρὼθ, ἀποθανεῖται. (ξ) καὶ ἔ-
σονται μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι
9 αὐτὸν καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτόν. Καὶ ἐ-
ποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι πάντα ὅσα ἐνε-
τείλατο (ο) Ἰωδαὲ ὁ συνετός· καὶ ἔλαβεν
ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ καὶ τοὺς εἰσπορευομέ-
νους τὸ σάββατον μετὰ τῶν ἐκπορευομένων
τὸ σάββατον, καὶ (π) εἰσῆλθον πρὸς Ἰω-
10 δαὲ τὸν ἱερέα. Καὶ ἔδωκεν ὁ ἱερεὺς τοῖς
ἑκατοντάρχοις τοὺς σειρομάστας καὶ τοὺς τρισ-
σοὺς τοῦ βασιλέως Δαυὶδ τοὺς ἐν οἴκῳ κυ-
11 ρίου. Καὶ (ρ) ἔστησαν οἱ παρατρέχοντες ἀνὴρ
καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ (σ) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως
τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς εὐωνύμου τοῦ θυσιαστηρίου
12 καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ. Καὶ
ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν
ἐπ' (τ) αὐτὸν νεζὲρ καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβα-
σίλευσεν αὐτὸν καὶ ἔχρισεν αὐτόν. καὶ (υ)
ἐκρότησαν τῇ χειρὶ, καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βα-
13 σιλεύς. Καὶ ἤκουσε Γοθολία τὴν φωνὴν τῶν τρε-
χόντων τοῦ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν λαὸν
εἰς οἶκον κυρίου,

CAP. XI.

ET Gotholia mater Ochoziæ 1
vidit, quia mortuus est filius
suus: (a) & disperdidit omne
semen regni. Et tulit Josabee fi- 2
lia regis Joram, soror Ochoziæ
ipsum Joas (b) filium fratris
sui, et furat* est eum de medio fi-
liorum regis, qui interficieban-
tur, ipsum, & nutricem ejus (c)
in cubiculo lectorum: & abs-
condit eum à facie Gotholiæ:
& non est occisus. Et fuit cum
ea absconditus in domo Domini 3
sex annos. Et Gotholia regnans
super terram. Et in anno se- 4
ptimo misit Jodae, & sum-
psit (d) centuriones ipsorum
Chorri, & ipsorum Rosim, &
adduxit eos ad se in domum
(e) Domini, & disposuit eis
testamentum Domini, & (f) fe-
cit jurare: & ostendit eis ipsum
Jodae filium regis, Et manda- 5
vit eis, dicens; Hoc est verbum
quod facietis: Tertia pars ex 6
vobis (g) introeat sabbato: &
custodite custodiam domûs re-
gis in porta. Et tertia pars in
porta viarû. Et tertia, (h) porta
post cursores. Et custodite cu-
stodiam (i) domûs. Et duæ 7
manus in (k) vobis, omnis egre-
diens sabbatum; & custodient
custodiam domûs Domini apud
regem. Et (l) circuite super re- 8
gem in circuitu vir: & vas
suum in manu sua. Et ingre-
diens in ipsas (m) Saderoth,
morietur. Et erunt cum rege
in egrediendo eum, & in in-
grediendo eum. Et fecerunt 9
centuriones omnia quæcunque
mandavit Jodae* intelligens:
Et assumpsit vir viros suos, &
ingredientes sabbato, cum egre-
dientibus sabbato: & intra-
verunt ad Jodae sacerdotem.
Et dedit sacerdos centurioni- 10
bus (n) syromastas, & tris-
sos regis David, qui in domo
Domini. Et steterunt cursores, 11
vir, & vas suum in manu
sua ab humero domûs dextro
usque ad humerum domûs si-
nistrum altaris, & domûs su-
per regem in circuitu. Et e- 12
misit filium regis, & dedit
super eum (o) Nezer, & te-
stimonium, & regem fecit
eum, & unxit eum. Et plau-
serunt manu, & dixerunt;
Vivat rex. Et audivit Gotho- 13
lia vocem currentium de po-
pulo: & intravit ad populum
in domum Domini,

MS.A. (α) ἀπέθαναν οἱ υἱοὶ αὐτῆς, (β) Ἰωρὰμ * υἱὸν Ὀχοζίου τὸν Ἰωὰς υἱὸν Ἀζία, καὶ ἔκλεψεν (γ) ταμιείῳ (δ) ἐν οἴκῳ κυρίου κρυβόμενος ἓξ ἔτη (ε) Ἰωαδαὲ, (ζ) τὸν Χορρεὶ καὶ τὸν Ῥασεὶμ, (η) αὐτοὺς εἰς (θ) καὶ ὥρκισεν αὐτοὺς ἐν τῇ * διαθήκῃ κυρίου· καὶ ἔδειξεν (ι) Ἰωαδαὲ (κ) ἐποιήσετε· (λ) ἐν πύλῃ (μ) παρατρεχόντων, φυλάξατε (ν) ἐκπορευόμενος *, καὶ φυλάξουσιν (ξ) καὶ * ἐγένετο μετὰ (ο) Ἰωαδαὲ (π) εἰσῆλθεν πρὸς Ἰωαδαὲ (ρ) ἔστησαν (σ) ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου * τῆς εὐωνύμου (τ) αὐτοῦ τὸ ἐζὲρ καὶ τὸ (υ) * ἐκρότησεν τῇ χειρὶ, καὶ εἶπεν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יא

1 ועתליה אמיה דאחזיה חזת ארי מית ברה וקמת ואבדת ית כל זרעא דמלכותא: ונסיבת
2 יהושבע בת מלכא יורם אחתיה דאחזיה ית יואש בר אחזיה וגנבת יתיה מגו בני מלכא
דמתקטלין ואטמרת יתיה וית מנקתיה באדרון בית ערסתא ואטמרו יתיה מן קדם
3 עתליה ולא אתקטיל: והוה עמה בבית מקדשא דיי מטמר שית שנין ועתליה מלכת על
4 ארעא: ובשתא שביעתא שלח יהוידע ודבר ית רבני מאותא לגבריא ולרהטיא ואעל
יתהון לותיה לבית מקדשא דיי וגזר להון קים ואומי יתהון בבית מקדשא דיי ואחזי
5 יתהון ית בר מלכא: ופקדנון למימר דין פתגמא דתעבדון תלתא מנכון עלי שבא ונטרי
6 מטרת בית מלכא: ותלתא בתרע גבריא ותלתא בתרעא דבתרוהי תרע רהטיא ותטרון
7 ית מטרת ביתא מדאשתלי: ותרין חולקין בכון כל נפקי שבא ותטרון ית מטרת בית
8 מקדשא דיי על מלכא: ותקפון על מלכא סחור סחור גבר וזיניה בידיה ודיעול לגו מן
9 סדרא יתקטיל והוו עם מלכא במפקיה ובמעליה: ועבדו רבני מאותא ככל דפקיד
יהוידע כהנא ודברו גבר ית גברוהי עלי שבתא עם נפקי שבתא ואתו לות יהוידע כהנא:
10 ויהב יהוידע כהנא לרבני מאותא ית מורניתא וית שלטיא די למלכא דויד די בבית
11 מקדשא דיי: וקמו רהטיא גבר וזיניה בידיה מעבר ביתא מימינא עד עבר ביתא מסמלא
12 למדבחא ולבית כפורי על מלכא סחור סחור: ואפיק ית בר מלכא ויהב עלוהי ית
13 כלילא וית סהדותא ואמליכו יתיה ומשחוהי וטפחו ידא ואמרו יצלח מלכא: ושמעת
עתליה ית קל דרהטין עמא ואתת לות עמא לבית מקדשא דיי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XI.

ET Gathaliah mater Ahhaziah vidit quòd mortuus esset filius suus: & 1
surrexit, et perdidit omne semen regni. Et accepit Jehosebagh filia regis 2
Jehoram, soror ipsi* Ahhaziah, Joas filium Ahhaziah, et furata est illum de
medio filiorû regis, qui occidebantur, et abscondit illum et nutricem illius
in conclavi cubiculi, et absconderunt illû à faciê Gathaliah, et non occisus
est. Et fuit cum illa in domo sanctuarii Dñi abscondit* sex annis; et Gatha- 3
liah regnabat sup terram. Et anno septimo misit Jehojadah et accepit cen- 4
turiones, tum barones, tum et cursores, et introduxit eos ad se in sanctuari-
um Dñi, et pepigit cum illis fœdus, et adjuravit eos in domo sanctuarii
Dñi, et ostendit illis filiû regis. Et præcepit illis, dicendo: Hæc est res quam 5
facietis, Tertia pars vestrûm [*erit*] eorû qui intrabunt sabathum, et qui cu- 6
stodient custodiam domus regis. Et tertia pars [*erit*] in porta baronum, et
tertia in porta, post quam est porta cursorum; et custodietis custodiam do-
mus *nequid per oblivionem peccetur*. Et duæ partes de vobis, [*erunt*] omnes 7
exeuntes sabathum; et custodietis custodiam domus sanctuarii Dñi circa re-
gem. Et circundabitis circa regem in circuitu, quisq; arma sua in manu sua 8
[*tenens*:] et qui intraverit intra *ordinem*, occidatur: et estote cum rege, cùm
exierit ipse, et cùm intraverit. Et fecerunt magistri centenorû juxta omnia 9
quæ præceperat Jehojadagh sacerdos, et acceperunt quisq; viros suos, in-
troeuntes in sabatho cum exeuntibus à sabatho, et venerunt ad Jehojadagh
sacerdotê. Et dedit sacerdos magistris centenorû hastas et scuta quæ [*fue-* 10
rant] regis David, quæ [*erant*] in domo sanctuarii Dñi. Et steterût cursores, 11
quisque arma sua in manu sua [*tenens*,] à latere dom* dextro usque ad la-
tus domus sinistrû ad altare, et ad domû propiciatorii juxta regem per cir-
cuitum. Et eduxit filium regis, et dedit super illum coronam et testimoni- 12
um, et regem creaverunt illum, et unxerunt eum, et comploserunt manu, et
dixerunt, Prosperet rex. Et audivit Ghathaliah vocem *plaudentium* populi; 13
et intravit ad populum in domum sanctuarii Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 * ܘܥܬܠܝܐ ܐܡܗ ܕܐܚܙܝܐ· ܚܙܬ ܕܡܝܬ ܒܪܗ· ܘܩܡܬ ܘܐܘܒܕܬ ܠܟܠܗ ܙܪܥܐ ܕܡܠܟܘܬܐ·
2 * ܘܕܒܪܬ ܝܗܘܫܒܥ ܒܪܬ ܡܠܟܐ ܝܘܪܡ ܚܬܗ ܕܐܚܙܝܐ ܠܝܘܐܫ ܒܪ ܐܚܙܝܐ· ܘܓܢܒܬܗ ܡܢ
ܒܝܢܝ ܒܢܝ ܡܠܟܐ ܕܡܬܩܛܠܝܢ· ܘܛܫܝܬܗ ܠܗ ܘܠܡܪܒܝܢܝܬܗ· ܒܩܝܛܘܢܐ
3 ܕܡܫܟܒܐ· ܘܛܫܝܬܗ ܡܢ ܩܕܡ ܥܬܠܝܐ· ܘܠܐ ܡܝܬ· * ܘܗܘܐ ܥܡܗ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ
4 ܡܛܫܐ ܫܬ ܫܢܝܢ· ܘܥܬܠܝܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܪܥܐ· * ܘܒܫܢܬܐ ܫܒܝܥܝܬܐ· ܫܕܪ
ܝܗܘܝܕܥ ܘܕܒܪ ܪܒܝ ܡܐܘܬܐ ܘܓܢܒܪܐ ܘܡܫܬܥܠܝܢܐ· ܘܐܥܠ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ·
5 ܘܐܩܝܡ ܥܡܗܘܢ ܩܝܡܐ· ܘܝܡܐ ܠܗܘܢ ܡܘܡܬܐ· ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܠܒܪܗ ܕܡܠܟܐ· * ܘܦܩܕ
ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ· ܗܢܐ ܦܬܓܡܐ ܕܬܥܒܕܘܢ· ܬܠܬܐ ܡܢܟܘܢ· ܢܛܪܘܢ ܡܛܪܬܐ
6 ܕܫܒܬܐ ܠܡܛܪܬܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ· * ܘܬܠܬܐ ܠܬܪܥܐ ܕܩܪܒܐ· ܘܬܠܬܐ ܠܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܪܗܛܐ
7 ܘܛܪܘ ܡܛܪܬܐ ܕܒܝܬܐ ܡܢ ܚܒܠܐ· * ܘܬܪܝܢ ܡܢܟܘܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܕܢܦܩܝܢ ܫܒܬܐ·
8 ܢܛܪܘܢ ܡܛܪܬܐ ܕܒܝܬ ܡܪܝܐ ܥܡ ܒܝܬ ܡܠܟܐ· * ܘܬܚܕܪܘܢ ܠܡܠܟܐ· ܓܒܪܐ ܘܙܝܢܗ ܒܐܝܕܗ·
9 ܘܡܢ ܕܥܐܠ ܠܣܕܪܐ· ܢܡܘܬ· ܘܗܘܘ ܥܡ ܡܠܟܐ ܒܡܦܩܗ ܘܡܥܠܢܗ· * ܘܥܒܕܘ ܪܒܝ
ܡܐܘܬܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܗܘܝܕܥ ܟܗܢܐ· ܘܕܒܪ ܓܒܪܐ ܐܢܫܘܗܝ ܒܥܐܠܝ ܫܒܬܐ ܥܡ
10 ܢܦܩܝ ܫܒܬܐ· ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܗܘܝܕܥ ܟܗܢܐ· * ܘܝܗܒ ܟܗܢܐ ܠܪܒܝ ܡܐܘܬܐ· ܡܘܪܢܝܬܐ
11 ܘܐܣܦܐ ܕܡܠܟܐ ܕܘܝܕ ܕܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ· * ܘܩܡܘ ܪܗܛܐ ܓܒܪܐ ܘܙܝܢܗ ܒܐܝܕܗ· ܡܢ
ܣܛܪܐ ܕܒܝܬܐ ܕܝܡܝܢܐ· ܥܕܡܐ ܠܣܛܪܐ ܕܒܝܬܐ ܕܣܡܠܐ· ܘܠܡܕܒܚܐ ܘܠܒܝܬܐ
12 ܚܕܪܘ ܠܡܠܟܐ· * ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪܗ ܕܡܠܟܐ· ܘܣܡܘ ܥܠ ܪܫܗ ܟܠܝܠܐ ܕܣܗܕܘܬܐ·
13 ܘܐܡܠܟܘܗܝ· ܘܡܫܚܘܗܝ· ܘܢܩܫܘ ܒܐܝܕܝܗܘܢ· ܘܐܡܪܘ· ܢܚܐ ܡܠܟܐ· * ܘܫܡܥܬ
ܥܬܠܝܐ ܩܠܐ ܕܟܢܫܐ· ܘܥܡܐ ܕܡܫܬܒܗܪ· ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܥܡܐ ܠܒܝܬܗ
ܕܡܪܝܐ·

CAP. XI.

VErùm Athalia mater Ehazjæ videns mor- 1
tuum esse filium suum, surrexit, perdiditque
totú semen regium. Sed Josebaa filia regis 2
Joraim soror Ehazjæ, tollens Joasum Ehazjæ
filium, furata est eum è medio filiorum regis
qui occidebantur, & abscondit eum ac nutri-
cem ejus in conclavi cubilis sui; abscondit in-
quam illum ab Athalia, nec mortuus est: Fu- 3
itque apud eam in domo Domini abscondi-
tus sex annis, interim Athaliâ regnante super
terram. Anno verò septimo, mittens Jojada 4
tulit centuriones, & cursores, atque tabella-
rios; & introduxit eos ad se in domum Dñi:
cúmque fœd⁹ cum eis pepigisset, & jusjuran-
dum cum eisdem juràsset, ostendit eis filium
regis: Deinde hortatus est eos, & dixit illis, 5
Hoc est quod facere *debetis*: Tertia pars ve-
strûm excubias agant, ingrediente sabbatho,
in custodia domûs regiæ: Tertia pars in por- 6
ta præliari: & tertia pars in porta domûs cur-
sorum: & custodite custodiam ædis à damno.
Duæ verò partes ex vobis, quoties expira- 7
verit sabbathum, custodiant custodiam do-
mûs Domini, simúlque domûs regiæ: Et cin- 8
gite regem, arma quisque sua, manu tenens:
& quicunque ordines perruperit, moriatur:
& estote cum rege tam egrediente quàm in-
grediente. Fecerût ergò centuriones quem- 9
admodum præceperat eis Jojada sacerdos; ad-
duxit enim quilibet milites suos tam ingredi-
ente sabbatho quàm expirante sabbatho, &
adierunt Jojadam sacerdotem: Deditque 10
sacerdos centurionibus hastas & pharetras
regis Davidis, quæ erant in domo Domini.
Steterunt ergò cursores, arma quisque sua, 11
manu tenens, à latere domûs dextro usque ad
latus domûs sinistrum; & altare domúmque
regiam cinxerunt: Tum educentes filium 12
regis, imposuerunt capiti ejus coronam te-
stimonii, regem constituerunt eum, & unxe-
runt illum; & plaudentes manibus dixerunt,
Vivat rex. Audiens autem Athalia vocem 13
tumultûs populi, & populum gestientem, ve-
nit ad populum in domum Domini:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الحادي عشر *

1 * وان عثليا ام احزياهو لما رات وفاة ابنها · قامت فابادت جميع ابناء المملكة * وبعد ذلك
2 اخذت يوسابع ابنة الملك يورام وهي اخت احزياهو ليواس بن احزياهو واخفاها سرقة من وسط
بني الملك القتلاء · واخفته ودايته في خدر بيت الاسرة · وكان سترها له من عثليا · وسلم ولم
3 يقتل * واقام مستترا في بيت قدس الله ست سنين · وعثليا ملكة على الارض * ولما كان في السنة
4 السابعة بعث يهوياداع · واخذ روساء المايين · الجبابرة والاجناد · وادخلهم اليه الي بيت الله ·
واقامهم فيه · وعاهدهم عهدا · وحلف لهم وحلفوا له · فلما وثق منهم اظهر لهم ابن الملك
5 * وامرهم وقال · اصنعوا ما امركم · الثلث منكم يحفظون موضع حرس الملك مدخل السبت
6 * والثلث يكون في باب الحرب · والثلث في الباب الذي يكون فيه الجبابرة · واحرسوا الباب ·
7 واحفظوا الا يكون فيه هرج * ويكون ثلاثون منكم في خروج السبت ليلة الاحد يحفظون حرس
8 بيت الله وموضع حرس الملك * واحفظوا بالملك كل رجل منكم متسلحا بالسلاح الشاك ومن
9 يتخطى ويدخل بين الصفين يقتل · والزموا الملك · وكونوا معه في دخوله وخروجه * وفعل
روساء المايين كما امرهم يهوياداع الامام · وساق كل رجل منهم اصحابه · وصيرهم حيث امر ليلة
10 السبت وليلة الاحد · واتوا يهوياداع * فدفع الي روساء المايين الارماح والجعاب الذي جعل
11 داود الملك في بيت الله * وقام الاجناد كل رجل بيده سلاحه من جانب البيت الايمن الي جانب
12 البيت الايسر · واحاطوا ببيت الله وبيت الملك * واخرجوا ابن الملك · ووضعوا تاج الملك على
13 راسه ومسحوه · وصفقوا وطربوا · وقالوا يعيش الملك * فسمعت عثليا ضجة الشعب وفرحهم
جاءت الي الشعب الي بيت الله ·

CAP. XI.

VErùm Athalia mater Ahazjahu cùm 1
vidisset obitum filii sui, surgens peremit
omnem sobolem regiam. Tunc Jehusabaa 2
filia regis Jorami, eademque soror Ahaz-
jahu, accepit Joasum filium Ahazjahu:
illum enim de medio filiorum regis in-
terfectorum clàm surreptum, abdidit unà
cum ipsius nutrice in conclave cubilium:
abdidit autem illum ab Athalia, & ser-
vatus est incolumis, nec interfectus. Man- 3
sitque latens in æde sacra Dei sex annos,
dum Athalia esset regina super terram.
Anno autem septimo mittens Jehujada tu- 4
lit centuriones, & heroes, atque milites,
& ingredi jussit illos ad se in ædem Dei;
ubi constitutis pactum iniuit cum eis, ju-
ravit illis, & ipsi vicissim juraverunt ei:
cùmque securus jam esset de animis illo-
rum, patefecit eis filium regis: Tum præ- 5
cepit eis, ac dixit, Facite quod jussurus
sum: Tertia pars vestrûm custodient lo-
cum excubiarum regis, subeunte sabba-
tho: Tertia pars erit in porta belli: & 6
tertia pars in porta in qua esse solent he-
roes: & custodite portam, & cavete ne
fiat in ea irruptio. Triginta quoque ve- 7
strûm elapso sabbatho (sub noctem scilicet
primæ diei) custodient excubias domûs
Dei, & locum excubiarum regis: Et cu- 8
stodite regem singuli instructi armis mu-
cronatis: & quisquis ausus fuerit pene-
trare duplicem aciem vestram, occidatur:
comitamini regem, & estote cum eo quo-
ties introierit & quoties exierit. Itaque 9
fecerunt centuriones prout jusserat eis Je-
hujada sacerdos, & adductis quilibet
militibus suis, statuit eos ubi jusserat, tam
nocte sabbathi quàm nocte primæ diei:
tum adierunt Jehujadam, Qui dedit cen- 10
turionibus lanceas & pharetras quas po-
suerat David rex in domo Dei. Cùmque 11
stetissent milites unusquisq; manu tenens
arma sua, à latere ædis dextero usque
ad latus ædis sinistrum, & Dei æ-
dem ac ædem regiam cinxissent; Edu- 12
xerunt filium regis, imposuerunt dia-
dema regium capiti ejus, & unxerunt
eum; & plaudentes atque gestientes,
dixerunt, Vivat rex. Audiens autem 13
Athalia clamorem populi, & lætiti-
am eorum, venit ad populum in ædem
Dei.

מלכים ב: יב

,principes &,judiciū secundū columnā super stans rex ecce & ,vidit Et
14 ויראו והנה המלך עמד על העמוד כמשפט והשרים
clangens & , lætus terræ populus omnis & ,regem ad tubæ &
והחצצרות אל המלך וכל עם הארץ שמח ותקע
,ligatio ,Ligatio ;clamavit&,sua vestimēta Hattaliah scidit & : tubis in
בחצצרות ותקרע עתליה את בגדיה ותקרא קשר קשר:
,exercitus præpositis centuriarum principibus sacerdos Jehojadah præcepit Et
15 ויצו יהוידע הכהן את שרי המאות פקדי החיל
venientem & ,ordines extra ad eam Educite : eos ad dixitque
ויאמר אליהם הוציאו אתה אל מבית לשדרת והבא
moriatur Ne ;sacerdos dixerat nam : gladio in interfice ,eam post
אחריה המת בחרב כי אמר הכהן אל תומת
introitus via venit & ,manus ei posuerunt Et .DOMINI domo in
16 בית יהוה: וישמו לה ידים ותבוא דרך מבוא
excidit Et .ibi est interfecta & ,regis domus equorum
17 הסוסים בית המלך ותומת שם: ויכרת
,populum inter &,regem inter &,DOMINUM inter fœdus Jehojadah
יהוידע את הברית בין יהוה ובין המלך ובין העם
.populum inter & ,regem inter & ,DOMINI populum in existendum ad
להיות לעם ליהוה ובין המלך ובין העם:
; illam diruerunt & ,Bahal domum terræ populus omnis sunt ingressi Et
18 ויבאו כל עם הארץ בית הבעל ויתצהו
sacerdotē Mattan & ,bene confregerunt ej⁹ imagines & ,ejus aras
את מזבחתו ואת צלמיו שברו היטב ואת מתן כהן
super præfecturas sacerdos posuit & : altarium facies ad occiderunt Bahal
הבעל הרגו לפני המזבחות וישם הכהן פקדת על
,cursores & ,duces & ,centuriarum principes tulit Et .Domini domū
19 בית יהוה: ויקח את שרי המאות ואת הכרי ואת הרצים
,DOMINI domo è regem fecerunt descendere & ,terræ populū omnē &
ואת כל עם הארץ וירידו את המלך מבית יהוה
thronū super sedit & : regiam domum cursorum portæ via venerunt &
ויבואו דרך שער הרצים בית המלך וישב על כסא
: requievit civitas & ,terræ populus omnis est lætatus Et .regum
20 המלכים: וישמח כל עם הארץ והעיר שקטה
septem Filius regis domo gladio in occiderunt Hathaliahu &
21 ואת עתליהו המיתו בחרב בית מלך: בן שבע
.ipsum regnando in ,Jehoas annorum
שנים יהואש במלכו:

C A P. XII. יב

regnavit annis quadraginta & ,Jehoas regnavit Jehu septimo anno In
1 בשנת שבע ליהוא מלך יהואש וארבעים שנה מלך
Jehoas Fecitque .sebah-Beer de Sibiah ej⁹ matris nomen & :Jerusalaim in
2 בירושלם ושם אמו צביה מבאר שבע: ויעש יהואש
Jehojadah eū docuit quibus,suis dieb⁹ omnib⁹ DOMINI oculis in rectum
הישר בעיני יהוה כל ימיו אשר הורהו יהוידע
,immolantes populus Adhuc : recesserunt non excelsa Veruntamen : sacerdos
3 הכהן: רק הבמות לא סרו עוד העם מזבחים
Omnem ;sacerdotes ad Jehoas Dixitque .excelsis in suffientes &
4 ומקטרים בבמות: ויאמר יהואש אל הכהנים כל
transeuntis pecuniā,DOMINI domū introducetur quæ sanctitatū pecuniā
כסף הקדשים אשר יובא בית יהוה כסף עובר
super ascenderit quæ pecuniā omnē,ej⁹ ordinationis animarū pecuniā , viri
איש כסף נפשות ערכו כל כסף אשר יעלה על
,sacerdotes sibi Tollent : DOMINI domum inducendum ad viri cor
5 לב איש להביא בית יהוה: יקחו להם הכהנים
quæ omnem ad domus rupturam fortificabunt ipsi &,suo noto à vir
איש מאת מכרו והם יחזקו את בדק הבית לכל אשר
anno tertio & , vigesimo anno in ,fuit Et .rupturam ,ibi invenietur
6 ימצא שם בדק: ויהי בשנת עשרים ושלש שנה
.domus fissuram sacerdotes fortificaverunt non , Jehoas regis
למלך יהואש לא חזקו הכהנים את בדק הבית:

Versio VULG. LAT.

14 Vidit regem stantem super tribunal juxta moré, et cantores & tubas prope eum, omnémque populū terræ lætantem, & canenté tubis: & scidit vestimenta sua, clamavitque; Conjuratio, conjuratio.
15 Præcepit auté Joiada centurionibus, qui erant super exercitū, & ait eis; Educite eam extra septa templi, & quicunque eam secutus fuerit, feriatur gladio. Dixerat enim sacerdos, Non occidatur in templo Domini.
16 Imposuerúntque ei manus, & impegerunt eam per viam introitūs equorū, juxta palatiū, et interfecta est ibi.
17 Pepigit ergò Joiada fœdus inter Dominū, & inter regem, & inter populum, ut esset populus Domini, et inter regem & populū.
18 Ingressúsque est omnis populus terræ templum Baal, & destruxerūt aras ejus, & imagines contriverunt validé: Mathan quoque sacerdotem Baal occiderunt coram altari. Et posuit sacerdos custodias in domo Domini.
19 Tulítque centuriones, & Cerethi & Phelethi legiones, et omnem populum terræ, deduxerúntque regem de domo Domini: & venerunt per viam portæ scutariorum in palatium, & sedit super thronum regum.
20 Lætatúsque est omnis populus terræ, & civitas conquievit: Athalia autem occisa est gladio in domo regis.
21 Septémque annorum erat Joas, cùm regnare cœpisset.

CAP. XII.

1 ANno septimo Jehu, regnavit Joas: & quadraginta annis regnavit in Jerusalem, nomen matris ejus Sebia de Bersabee.
2 Fecitque Joas rectum corā Domino cunctis diebus, quib⁹ docuit eum Joiada sacerdos.
3 Veruntamen excelsa non abstulit: adhuc enim popul⁹ immolabat, & adolebat in excelsis incensum.
4 Dixitq; Joas ad sacerdotes; Omnem pecuniam sanctorum, quæ illata fuerit in templū Domini à prætereuntibus, quæ offertur pro pretio animæ, & quam sponte & arbitrio cordis sui inferunt in templum Domini:
5 Accipiant illam sacerdotes juxta ordinem suum, & instaurent sartatecta domūs, si quid necessariū viderint instauratione.
6 Igitur usque ad vigesimū tertiū annū regis Joas, non instauraverunt sacerdotes sartatecta templi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς εἱστήκει ἐπὶ τοῦ στύλου κατὰ τὸ κρίμα· καὶ οἱ ᾠδοὶ καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων καὶ σαλπίζων ἐν σάλπιγξι. καὶ διέρρηξε Γοθολία τὰ ἱμάτια ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε,
15 Σύνδεσμος, σύνδεσμος. Καὶ ἐνετείλατο (φ) Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐξαγάγετε αὐτὴν ἔσωθεν (χ) τῶν σαδηρώθ, ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω (ψ) αὐτῆς θανάτῳ θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ· ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεύς, (ω) Καὶ μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ κυρίου.
16 Καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ (α) εἰσῆλθεν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.
17 Καὶ διέθετο (β) Ἰωδαὲ διαθήκην ἀναμέσον κυρίου καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέως καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ, τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ κυρίῳ· καὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέως καὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ.
18 Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον τοῦ Βάαλ καὶ κατέσπασαν αὐτόν, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ συνέτριψαν ἀγαθῶς· καὶ τὸν (γ) Ματθὰν τὸν ἱερέα τοῦ Βάαλ ἀπέκτειναν κατὰ πρόσωπον τῶν θυσιαστηρίων. καὶ ἔθηκεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους εἰς τὸν οἶκον κυρίου.
19 Καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχους, καὶ τὸν (δ) Χορρί, καὶ τὸν Ῥασίμ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴκου κυρίου· καὶ (ε) εἰσῆλθον ὁδὸν πύλης τῶν παρατρεχόντων οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ (ζ) ἐκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ θρόνου τῶν βασιλέων.
20 Καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε. καὶ τὴν Γοθολίαν ἐθανάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως.
21 Υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ (η) βασιλεύειν αὐτόν.

MS.A. (φ) Ἰωαδαὲ (χ) τῶν σαδηρώθ, καὶ ὁ (ψ) αὐτῆς θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ· (ω) Καὶ εἰ μὴ (α) εἰσῆλθαν (β) Ἰωαδαὲ (γ) Μαχὰν (δ) Χορρεί, καὶ τὸν Ῥασείμ, (ε) εἰσῆλθεν (ζ) ἐκάθισεν (η) βασιλεύειν.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΕΝ ἔτει ἑβδόμῳ (α) τῷ Ἰοὺ ἐβασίλευσεν Ἰωάς, καὶ (β) τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ (γ) Σαβιὰ ἐκ τῆς Βηρσαβεέ.
2 Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώτισεν αὐτὸν (δ) Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς.
3 Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐ μετεστάθησαν, καὶ ἐκεῖ ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.
4 Καὶ εἶπεν Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἱερεῖς, Πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον (ε) ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου (ζ) ἀργύριον συντιμήσεως, ἀνὴρ ἀργύριον λαβὼν συντιμήσεως, πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνδρὸς
5 ἐνεγκεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, Λαβέτωσαν (η) ἑαυτοῖς οἱ ἱερεῖς ἀνὴρ ἀπὸ (θ) τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ (ι) κρατήσουσι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου
6 εἰς πάντα οὗ ἐὰν εὑρεθῇ ἐκεῖ βεδέκ. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωὰς οὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου.

MS.A. (α) τοῦ Ἰηοὺ (β) τεσσεράκοντα (γ) Ἀβιὰ (δ) Ἰωαδαὲ (ε) ἐν οἴκῳ (ζ) ἀργύριον παρερχόμενον ἀνὴρ ψήφῳ ψυχῶν συντιμήσεως ἀνὴρ πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν (η) αὐτοῖς (θ) τῆς* πράξεως αὐτῶν, (ι) κρατήσουσι τὸ βεδὲκ.

14 *Et vidit, & ecce rex stabat super columnam secundùm (φ) judicium: & cantores, & tubæ apud regem: & omnis populus terræ lætans, & clangens in tubis. Et conscidit Gotholia vestimenta sua, & clamavit; (χ) Colligatio, Colligatio.*
15 *Et mandavit Jodae sacerdos centurionibus visitatoribus virtutis, & dixit ad eos; Educite eam (ψ) ab intra Saderoth: Omnis ingrediens post eam morte mortificabitur in gladio. Quoniam dixit sacerdos, Et non moriatur in domo Domini.*
16 *Et injecerunt ei manus, & intraverunt viam introitūs equorum domūs regis: & mortua est ibi.*
17 *Et disposuit Jodae (s) testamentum inter Dominum, & inter regem, & inter populum; ut sit in populum Domino: & inter regem, & inter populum.*
18 *Et intravit omnis populus terræ in domum Baal, & diruerunt eam, & altaria ejus, & imagines ejus contriverunt (t) bené: & Mathan sacerdotem Baal occiderunt ad faciem altarium. Et posuit sacerdos visitatores in domum Domini.*
19 *Et sumpsit centuriones & (u) Chorri, & Rhasim, & omnem populum terræ: & deduxerunt regem è domo Domini. Et intraverunt viam portæ cursorum domūs regis: & sedere fecerunt eum super thronum regum.*
20 *Et gavisus est omnis populus terræ: & civitas quievit. Et Gotholiam interfecerunt in gladio in domo regis.*
21 *Filius septem annorū Joas in regnando ipsum.*

CAP. XII.

1 *IN anno septimo Ihu regnavit Joas: & quadraginta annos regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Sabia de Bersabee.*
2 *Et fecit Joas rectum in conspectu Domini omnibus diebus, quibus illuminavit eum Jodae sacerdos.*
3 *Veruntamen ab excelsis non se removerunt: & ibi adhuc populus sacrificabat, & adolebant in excelsis.*
4 *Et dixit Joas ad sacerdotes; Omne argentum sanctorum quod illatum fuerit in domo Domini argentum æstimationis, vir (a) argentum accipiens æstimationis, omne argentum, quodcunque ascendit in cor viri offerre in domo Domini,*
5 *Accipiant sibi sacerdotes, vir à (b) venditione sua: & ipsi (c) stabilient Bedec domūs in omnibus, ubicunq; inventum fuerit ibi Bedec.*
6 *Et factum est in vigesimo et tertio annorum Joas non firmaverant sacerdotes Bedec domūs.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וחזת והא מלכא קאם על אסטונא כהלכתא ורברביא עמיה וחצוצרתא קדם מלכא וכל
עמא דארעא חדן ותקעין בחצוצרתא ובזעת עתליה ית לבושהא וקרת מרדא מרדא:
15 ופקד יהוידע כהנא ית רבני מאותא דממנן על חילא ואמר להון אפיקו יתה לגיו מן
סדרא ודיעול בתרהא יתקטל בחרבא ארי אמר כהנא לא תתקטל בבית מקדשא דיי:
16 ושויאו לה אתרא ועלת באורח מעלנא דסוסיא לבית מלכא ואתקטלת תמן: וגזר
17 יהוידע ית קימא בין מימרא דיי ובין מלכא ובין עמא למהוי לעם משמש קדם יי בין
18 מלכא ובין עמא: ועלו כל עמא דארעא לבית בעלא וסתרוהי וית אגורוהי וית צלמוהי
תבירו יאות וית מתן כומריא דבעלא קטלו קדם אגורא ומני כהנא מטרן על בית
19 מקדשא דיי: ודבר ית רבני מאותא וית גבריא וית רהטיא וית כל עמא דארעא ואחיתו
ית מלכא מבית מקדשא דיי ועלו באורח תרע רהטיא דבית מלכא ויתב על כורסי
20 מלכיא: וחדי כל עמא דארעא וקרתא שדוכת וית עתליה קטלו בחרבא בית מלכא:
21 בר שבע שנין יהואש כד מלך: יב
1 בשנת שבע ליהוא מלך יהואש וארבעין שנין מלך בירושלם ושום אמיה צביה מבאר
2 שבע: ועבד יהואש דכשר קדם יי כל יומוהי כמא דאלפיה יהוידע כהנא: להוד במתא
3 לא עטרא עד כען עמא מדבחין ומסקין בוסמין על במתא: ואמר יהואש לכהניא כל
4 כסף קודשיא דמתעל לבית מקדשא דיי כסף תקלא דעבר על מנין גבריא כסף פורקן
נפשתא דמתן גבר פורקן נפשיה אף כל כסף דמתנדב גבר בלביה לאיתאה לבית
5 מקדשא דיי: יסבון להון כהניא גבר מן מכריה ואנון יתקפון ית בדקא דביתא לכל אתר
6 די ישתכח תמן בדקא: והוה בשנת עשרין ותלת שנין למלכא יהואש לא תקפו כהניא
ית בדקא דביתא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et vidit, et ecce rex stabat juxta columnā secundùm consuetudinē, et magnates [*erant*] cum illo, et tubæ ante regē: et omnis popul⁹ terræ lætabatur, et clangebant tubis; et scidit Ghathaliah vestimenta sua, et clamavit Conjuratio, conjuratio. 14
Et præcepit Jehojadagh sacerdos magistris centenorū, qui præpositi erant sup exercitū; et dixit eis, Educite illā p medium extra *ordinem*, et qui iverit post eam, occidatur gladio, quia dixerat sacerdos, Ne occidatur in domo sanctuarii Dñi. 15
Et posuerunt illi locū, et ingressa est per viā ascensus equorum in domū regis, et occisa est ibi. 16
Et percussit Jehojadagh fœd⁹ inter verbū Dñi, et inter regē et populū, ut esset in populum ministrantē Dño, et inter regē et populū. 17
Et intraverunt omnis populus terræ in ædem Baghla, et destruxerunt eā, & aras ej⁹, et simulachra ejus fregerunt pulchrè, & Mathan sacerdotē Baghla occiderunt ante aram: & præfecit sacerdos custodes sup domū sanctuarii Dñi. 18
Et accepit magistros centenorū, & barones, et cursores, et omnē populum terræ, et deduxerunt regē de domo sanctuarii Dñi, et intraverunt per viā *portæ* cursorū domus regis, et sedit super soliū regū. 19
Et lætat⁹ est omnis popul⁹ terræ, et urbs quievit, et Ghathaliah occiderunt gladio in domo regis. 20
Filius septem annorum erat Jehoas quando regnavit. 21

CAP. XII.

ANno septimo Jehu regnavit Jehoas: et quadraginta annis regnavit in Jerusalem, et nomen matris ej⁹ Szibiah de Beersabagh. 1
Et fecit Jehoas q rectū erat ante Dñm omnib⁹ dieb⁹ suis, *quatenus* docuit illū Jehojadagh sacerdos. 2
Tantúmodo excelsa non recesserant, hacten⁹ populo sacrificante, et adolente aromata super excelsa. 3
Et dixit Joas sacerdotib⁹, Omne argentū sanctorū quod inducitur in domū sanctuarii Dñi, argentū offensionum q transit super computū *virorum*, argentū redemptionis animarū, q est donū viri [*pro*] redemptione animæ suæ, etiā omne argentū q sponte posuerit vir in corde suo afferre in domū sanctuarii Dñi, 4
Accipiant sibi sacerdotes, quisq; a noto suo, et ipsi fortificabunt scissurā dom⁹ in omni loco, in quo inventa fuerit ruptura. 5
Et fuit anno vicesimo tertio annorum regis Joas, non fortificaverant sacerdotes scissuram domus. 6

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ubi cùm vidisset regẽ stantem super colu- 14
mnam secundùm consuetudinem regũ, &
magnates atque tubicines stantes corã rege,
totúmque terræ populum lætantem buccinis-
que canentem; scidit Athalia vestimenta sua,
& clamavit, Rebellio, rebellio. Præcepit 15
autem Jojada sacerdos centurionibus præfe-
ctis militiæ, & ait illis; Educite eam extra or-
dines: & quicunque ingredietur post eam,
trucidetur gladio: dixit enim sacerdos, Ne
trucidetur in domo Domini. Parárunt ergò 16
ei locum, ad quem ingressa per viam aditûs
equorum regis ibi morte affecta est. Pepi- 17
git autem Jojada fœdus inter Dñm & regem
ac populum, ut *scilicet* essent populus Domi-
ni, & inter regem & populum. Ac tum in- 18
gressus omnis terræ populus phanum Baalis,
evulserunt aras ejus; & statuas ejus confre-
gerunt, & Mathanem sacerdotem Baalis oc-
ciderunt ante aram. Deinde constituit sacer-
dos inspectores super domum Domini. Tum 19
assumptis centurionibus, cursoribus, tabella-
riis, & universo terræ populo; deduxerunt re-
gem è domo Domini: & cùm ingressi essent
p viam portæ cursorũ domûs regis, sedit iste
super soliũ regum: Et lætatus est universus 20
terræ popul⁹, & conquievit civitas. Cæterùm
Athaliam ense trucidârunt in domo regia.
Septẽ nat⁹ erat annos Joas quando regnavit.

CAP. XII.

ANno septimo Jehu, regnavit Joas: & qua- 1
draginta annis regnavit in Jerusalem: no-
men matris ejus, Soba, ex Bir-sebaa. Fe- 2
citque Joas quod rectum erat coram Domi-
no, cunctis diebus suis quibus docebat eum
Jojada sacerdos. Veruntamen altaria non 3
abstulit; nam adhuc populus sacrificabant et
adolebant super altaria. Dixit autem Joas ad 4
sacerdotes, Omnem pecuniam consecratam
quæ infertur in ædem Dñi, pecuniam quam
offert aliquis in redemptionem animæ suæ, o-
mnem pecuniam quam decernit aliquis apud
semetipsum inferre in ædem Domini; Acci- 5
pient sibi sacerdotes, quilibet ab eo qui *talia*
decreverit: ipsiq; impendant pro reparatio-
ne ædis, ubi deprehensum fuerit aliquid in
ea reparandum. Anno autem vigesimo ter- 6
tio regis Joas, cùm non reparâssent sacerdo-
tes quæ reparanda erant in æde;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فراءت الملك قايما على منصة كسيه الملوك وبين يديه الذين يبعقون بالقرون وجميع
سعب الارض يمرحون ويبعقون بالقرون * فمزقت عتليا ثيابها وهتفت وقالت لا طاعة لا
15 طاعة * فامر يهوياداع الامام القواد واصحاب الاجناد وقال اخرجوها من بين الصفين وكل من
16 يتبعها يقتل معها * وذلك لان الامام قال لا يقتل في بيت الله * وهيوا لها موضعا وادخلت في
17 مدخل الباب الذي يدخل فيه الخيل * وقتلت هناك * وعقد يهوياداع عهدا بين الملك
18 والشعب ليكون الشعب في طاعة الله وطاعة الملك * ودخل جميع الشعب الى بيت بعل
الصنم وهدموا مذابحه وكسروا تماثيله وقتلوا متان كمر البعل بين يدي مذبحه واقام
19 الامام قوما يتعاهدون بيت الله * واخذ روساء الماين والاجناد والجبابرة وكل شعب الارض
وانزلوا الملك من بيت الله ودخل في طريق جبابرة الملك وجلس على منبر الملوك * وفرح
20 جميع شعب الارض فرحا عظيما وسكنت المدينة فاما عتليا فقتلوها بالسيف * وكان يواش
يوم ملك ابن سبع سنين * الفصل الثاني عشر *
1 * في السنة السابعة من ملك ياهو ملك يواش وكان عدد السنين التي ملكها يواش اربعون
سنة * وكان اسم امه صيبا من بير سبع * واحسن يواش سيرته امام الرب كل الايام التي كان
2 يهوياداع يعلمه * ولكن المذابح وقرابينها لم يبطلها والشعب يذبحون ويبخرون على
4 المذابح * فقال يواش للايمة كل جرعم يدخل بيت الله من الفضة التي يعطي الرجل
5 عن نفسه لخلاصها وكل فضة ينوي الرجل ان يحملها لبيت الله * يتخذ الايمة رجلا امينا
6 وينفقون على مرمة البيت حسب ما احتاج الى المرمة * ومضى ليواس الملك ثلث وعشرون
سنة * لم يرم الايمة بيت الله *

Videnſque regem ſtantem ſuper thronum 14
humeros ambientem, more regum, & co-
ram eo tibicines, omnemque populum terræ
gesticantem & tubis canentem; laceravit
Athalia vestes suas, & exclamavit di-
cens, Obsequii desertio, obsequii desertio.
Tum præcipiens Jebujada sacerdos duci- 15
bus & præfectis militum, dixit, Educite
eam è medio duplicis aciei, & quicunque
sequutus fuerit eam, occidatur unà cum
ipsa: dixerat enim sacerdos ne commit-
teretur cædes in domo Dei. Quare parâ- 16
runt ei locum, & ingredi jussa per aditum
portæ, per quem ingredi solebant equi, in-
terfecta fuit illic. Tunc pepigit Jebujada 17
pactum inter regem ac populum, ut subdi-
tus esset populus obsequio Dei & obse-
quio regis. Deinde ingressus est totus 18
populus ædem Baalis idoli, & demoliti
sunt aram ejus, & perfregerunt effigiem
ejus, & Mathanem sacrificum Baalis
peremerunt coram altari ipsius. Et con-
stituit sacerdos homines qui domum Dei
curam haberent. Tum accepit centurio- 19
ones, milites, heroes, totum denique ter-
ræ populum, & deduxerunt regem è do-
mo Dei; qui cùm ingressus esset per
viam heroum regis, sedit super solium
regium: Et gavisus est universus terræ 20
populus gaudio magno, & urbs conquie-
vit. Athaliam verò gladio interfecerunt.
Erat autem Joas quo die regnavit, an-
nos natus septem.

CAP. XII.

ANno septimo regni Jehu, regnavit 1
Joas: fuitque numerus annorum quibus
regnavit Joas, quadraginta anni: nomen
autem matris ejus erat Siba, de Bir-
sibaa. Bonam autem instituit Joas vitæ 2
rationem coram Domino cunctis diebus
quibus Jebujada instruebat eum. At ve- 3
rò altaria eorumque sacrificia non abole-
vit, sed populus sacrificabant & adole-
bant super altaria. Dixit autem Joas sa- 4
cerdotibus, Pro quacunque pecunia quæ
devovetur & infertur in domum Dei,
quam quis offert pro animæ suæ salute, &
omni pecuniâ quam statuit quis devove-
re domo Dei; Adhibebunt sacerdotes vi- 5
rum fidum, & expendent eam pro restau-
ratione domûs, prout restaurationis ege-
bit. Exactis autem Joaso regi viginti 6
tribus annis, necdum restaurantibus sa-
cerdotibus domum Dei;

מלכים ב: יב

dixitque :sacerdotes & ,sacerdotem Jehojadah Jehoas rex vocavit Et
7 ויקרא המלך יהואש ליהוידע הכהן ולכהנים ויאמר
ne nunc Et ? domus fissuram fortificantes vos non Cur ;eos ad
אלהם מדוע אינכם מחזקים את בדק הבית ועתה אל
eam tradite domus fissuram ad sed ,vestris notis à pecuniam accipiatis
תקחו כסף מאת מכריכם כי לבדק הבית תתנהו:
,populo à pecuniam accipere non pro sacerdotes consenserunt Et
8 ויאתו הכהנים לבלתי קחת כסף מאת העם
sacerdos Jehojadah tulit Et .domus rupturam fortificare non pro &
9 ולבלתי חזק את בדק הבית: ויקח יהוידע הכהן
apud eam dedit & : ejus ostio in foramen perforavit &,unius arcam
ארון אחד ויקב חר בדלתו ויתן אתו אצל
dederunt & : Domini domum virum ingrediendo in ,dextera in altare
המזבח בימין בבוא איש בית יהוה ונתנו
introductam pecuniam omnem ,liminis custodes ,sacerdotes ibi
שמה הכהנים שמרי הסף את כל הכסף המובא
pecunia multa quòd eos videre secundùm ,erat Et .Domini domum
10 בית יהוה: ויהי כראותם כי רב הכסף
,ligabant & ,magnus sacerdos & ,regis scriba ascendebat & ,arca in
בארון ויעל ספר המלך והכהן הגדול ויצרו
tradebant Et .Domini domo inventam pecuniam numerabant &
11 וימנו את הכסף הנמצא בית יהוה: ונתנו את
præpositorum opificum facientium manus super paratam pecuniam
הכסף המתכן על יד עשי המלאכה הפקדים
ædificatores ad & ,lignarios fabros ad eam educebant & : Domini domo
בית יהוה ויוציאהו לחרשי העץ ולבנים
,lapidis cæsores ad & cæmentarios ad Et .Domini domo facientes
12 העשים בית יהוה: ולגדרים ולחצבי האבן
rupturam fortificandam ad ,excisionis lapides & ligna emendum ad &
ולקנות עצים ואבני מחצב לחזק את בדק
domum super egrediebatur quod omne ad & ,Domini domus
בית יהוה ולכל אשר יצא על הבית
,argenti scyphi Domini domo fiebat non Veruntamen .fortificandum ad
13 לחזקה: אך לא יעשה בית יהוה ספות כסף
vasa & ,aurea vasa omnia ,tubæ ,pelves ,psalteria
מזמרות מזרקות חצצרות כל כלי זהב וכלי
Etenim .Domini domum introducta pecunia ex ,argentea
14 כסף מן הכסף המובא בית יהוה: כי
domum ea in fortificabant & ,eam dabant opificum facientibus
לעשי המלאכה יתנהו וחזקו בו את בית
quorum homines rationem reddere faciebant non Et .Domini
15 יהוה: ולא יחשבו את האנשים אשר
,opus facientibus dandum ad ,eorum manus super pecuniam dabant
יתנו את הכסף על ידם לתת לעשי המלאכה
peccatorum pecunia & ,delicti Pecunia .facientes ipsi fide in sed
16 כי באמנה הם עשים: כסף אשם וכסף חטאות
ascendit Tunc .erant sacerdotum : Domini domum inferebatur non
17 לא יובא בית יהוה לכהנים יהיו: אז יעלה
posuit & : eam cepitque ,Ghath super pugnavit & ,Aram rex Chazael
חזאל מלך ארם וילחם על גת וילכדה וישם
Jehoas tulit Et .Jerusalaim super ascendendum ad ,suas facies Chazael
18 חזאל פניו לעלות על ירושלם: ויקח יהואש
sanctificaverant quas sanctificationes omnes Jehudah rex
מלך יהודה את כל הקדשים אשר הקדישו
& ,Jehudah reges ejus patres Achazjahu & ,Jehoram & ,Jehosaphat
יהושפט ויהורם ואחזיהו אבתיו מלכי יהודה ואת
domus thesauris in inventum aurum omne & ,suas sanctificationes
קדשיו ואת כל הזהב הנמצא באצרות בית
ascendit & ,Aram regem ,Chazael ad misit & : regis domus & ,Domini
יהוה ובית המלך וישלח לחזאל מלך ארם ויעל
.Jerusalaim desuper
מעל ירושלם:

Versio VULG. LAT.

7 Vocavitq; rex Joas Joiadã pon-
tificẽ & sacerdotes, dicens eis;
Quarè sartatecta non instau-
ratis templi? nolite ergò am-
pliùs accipere pecuniam juxta
ordinem vestrũ, sed ad instau-
rationem templi reddite eam.
8 Prohibitique sunt sacerdotes
ultrà accipere pecuniã à popu-
lo, & instaurare sartatecta do-
9 mûs. Et tulit Joiada pontifex
gazophylacium unum, aperu-
itque foramen desuper, & po-
suit illud juxta altare ad dexte-
ram ingredientium domũ Do-
mini, mittebántq; in eo sacer-
dotes, qui custodiebant ostia,
omnem pecuniam, quæ defere-
10 batur ad templum Dñi. Cúm-
que viderent nimiam pecuniã
esse in gazophylacio, ascende-
bat scriba regis, & pontifex,
effundebántque & numerabãt
pecuniã, quæ inveniebatur in
11 domo Domini: Et dabant eam
juxta numerum atque mensu-
ram, in manu eorum qui præe-
rant cæmentariis domûs Do-
mini: qui impendebant eam in
fabris lignorum, & in cæmen-
tariis iis, qui operabantur in
12 domo Domini, Et sartatecta fa-
ciebant: & in iis, qui cædebãt
saxa, et ut emerent ligna, & la-
pides, qui excidebantur, ita ut
impleretur instauratio domûs
Dñi, in universis quæ indige-
bant expensã ad muniendã do-
13 mum. Veruntamen non fie-
bant ex eadẽ pecunia hydriæ
templi Domini, & fuscinulæ,
& thuribula, & tubæ, & omne
vas aureum & argenteum, de
pecunia quæ inferebatur in
14 templũ Domini. Iis enim qui
faciebant opus, dabatur ut in-
stauraretur templum Domini:
15 Et non fiebat ratio iis homini-
bus, qui accipiebant pecuniã
ut distribuerent eam artifici-
bus, sed in fide tractabãt eam.
16 Pecuniam verò pro delicto, et
pecuniam pro peccatis, non
inferebant in templum Domi-
17 ni, quia sacerdotum erat. Tunc
ascendit Hazael rex Syriæ, &
pugnabat contra Geth, cepit-
que eam: & direxit faciem suã
ut ascenderet in Jerusalem.
18 Quam ob rem tulit Joas rex
Juda omnia sanctificata, quæ
consecraverãt Josaphat & Jo-
ram & Ochozias, patres ejus
reges Juda, & quæ ipse obtu-
lerat: et universum argentum,
quod inveniri potuit in the-
sauris templi Dñi, et in palatio
regis: misitque Hazaeli regi
Syriæ, et recessit ab Jerusalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐκάλεσεν (κ) Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς Ἰω-
δαὲ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς, Τί ὅτι οὐκ ἐκραταιοῦτε τὸ βεδὲκ
τοῦ οἴκου; καὶ νῦν μὴ (λ) λάβητε ἀργύ-
ριον ἀπὸ τῆς πράσεως ὑμῶν, ὅτι εἰς τὸ βε-
8 δὲκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό. Καὶ συνε-
φώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύρι-
ον παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνισχῦσαι τὸ
9 βεδὲκ τοῦ οἴκου. Καὶ ἔλαβεν (μ) Ἰωδαὲ
ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἔτρησε (ν) τρώ-
γλην ἐπὶ τῆς σανίδος αὐτῆς, καὶ ἔδω-
κεν αὐτὴν παρὰ (ξ) ἀμμαζειβὶ ἐν τῷ οἴ-
κῳ ἀνδρὸς οἴκου κυρίου· καὶ ἔδωκαν οἱ ἱ-
ερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν πᾶν τὸ
ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ (ο) κυρίου.
10 Καὶ ἐγένετο ὡς (π) εἶδον ὅτι πολὺ τὸ ἀρ-
γύριον ἐν τῇ κιβωτῷ, καὶ ἀνέβη ὁ γραμμα-
τεὺς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ
ἔσφιγξαν καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑ-
11 ρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔδωκαν τὸ ἀρ-
γύριον τὸ ἑτοιμασθὲν ἐπὶ χεῖρας (ρ) ποι-
ούντων τὰ ἔργα (σ) τῶν ἐπισκόπων οἴκου
κυρίου, καὶ ἐξέδοσαν τοῖς τέκτοσι τῶν ξύ-
λων, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἐν
12 οἴκῳ κυρίου, Καὶ τοῖς (τ) τειχισταῖς, καὶ
τοῖς λατόμοις τῶν λίθων τοῦ κτήσασθαι ξύ-
λα καὶ λίθους λατομητοὺς τοῦ κατασχεῖν (υ)
τὸ βεδὲκ οἴκου κυρίου, εἰς πάντα ὅσα
13 ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ κραταιῶσαι. Πλὴν
οὐ (φ) ποιηθήσονται οἴκῳ κυρίου θύραι ἀργυ-
ραῖ, ἧλοι, φιάλαι, καὶ σάλπιγγες, πᾶν σκεῦ-
ος χρυσοῦν καὶ σκεῦος ἀργυροῦν, ἐκ τοῦ ἀρ-
14 γυρίου τοῦ εἰσενεχθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου, Ὅ-
τι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα δώσουσιν αὐτό. Καὶ
ἐκραταίωσαν (χ) ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον κυρίου.
15 Καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τοὺς ἄνδρας οἷς (ψ) ἐ-
δίδουν τὸ ἀργύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι
τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ὅτι ἐν πίστει αὐτῶν
16 ποιοῦσιν. Ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας, (ω) καὶ
ἀργύριον περὶ πλημμελείας, (α) ὅ,τι εἰσηνέ-
χθη ἐν οἴκῳ κυρίου, τοῖς ἱερεῦσιν ἐγέ-
17 νετο. Τότε ἀνέβη Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συ-
ρίας, καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ Γέθ, καὶ προ-
κατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔταξεν Ἀζαὴλ τὸ
πρόσωπον (β) αὐτοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ Ἱερουσα-
18 λήμ. Καὶ ἔλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα
πάντα τὰ ἅγια ὅσα ἡγίασεν Ἰωσαφὰτ
καὶ Ἰωρὰμ καὶ Ὀχοζίας οἱ πατέρες αὐτοῦ
καὶ βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ τὰ ἅγια αὐτοῦ, καὶ
πᾶν (γ) τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θη-
σαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασι-
λέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ Ἀζαὴλ βασιλεῖ
Συρίας, καὶ ἀνέβη ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

Et vocavit Joas rex Judæ sacerdotem, & sacerdotes, & dixit ad eos; Quid, quòd non firmâstis Bedec domûs? Et nunc non accipiatis argentum de venditionibus vestris; quoniam in Bedec domûs dabitis illud. 7
Et consenserunt sacerdotes non accipere argentum à populo, & non stabilire Bedec domûs. 8
Et sumpsit Jodae sacerdos arcam unam: & perforavit foramen in ostio ejus, & dedit eam apud (d) Ammazibi in domo viri domûs Domini. 9
Et dederunt sacerdotes custodientes limen, omne argentum inventum in domo Domini. Et factum est ut viderunt, quia multum argentum in arca; & ascendit scriba regis, & sacerdos magnus, & ligaverunt, & numeraverunt argentum inventũ in domo Domini. 10
Et dederunt argentum paratum in manus facientium opera visitatorum domûs Domini. Et prompserunt fabris lignorum, & ædificatoribus facientibus in domo Domini, 11
Et cæmentariis & cæsoribus lapidum, ad emenda ligna, & lapides excisos, ad continendum Bedec domûs Domini, in omnia quæcunque expendebantur in domum ad fulciendum. 12
Veruntamen non fient domui Domini portæ argenteæ, clavi, phialæ, et tubæ, omne vas aureũ, & vas argenteum, ex argento illato in domum Domini: 13
Quoniam facientibus opera dabunt illud. Et fulciverunt in eo domum Domini. 14
Et non exigebant rationem à viris, quibus dabant argentum in manus eorum ad dandum facientibus opera: quoniam in fide (e) ipsorum faciunt. 15
Argentum pro peccato, & argentum pro delicto quicquid illatum fuerit in domo Domini, sacerdotibus fuit. 16
Tunc ascendit Azael rex Syriæ: & bellavit super Geth, & cepit eam. Et posuit Azael faciem suam ad ascendendum super Hierusalem. 17
Et sumpsit Joas rex Juda omnia sancta, quæcunque sanctificaverat Josaphat, & Joram, & Ochozias patres ejus, & reges Juda, & sancta sua, & omne aurum inventum in thesauris domûs Domini, & domûs regis, & misit Azael regi Syriæ: & ascendit de Hierusalem. 18

MS.A. (κ) ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωαδαὲ (λ) λάβετε (μ) Ἰωαδαὲ (ν) τρώγλην ἐν τῇ * τρώγλῃ αὐτῆς (ξ) Ἀμμασβὶ ἐν τῷ (ο) κυρίου κυρίῳ. Καὶ (π) ἴδεν αὐτὸν ὅτι (ρ) τῶν ποιούντων (σ) τῶν ἐπὶ σκελῶν οἴκου (τ) τειχισταῖς καὶ τοῖς τεχνίταις καὶ τοῖς λατόμοις (υ) τὸν βεδὲκ (φ) ποιηθήσεται οἴκῳ (χ) αὐτῷ τὸν (ψ) ἐδίδουν ἀργύριον (ω) καὶ περὶ (α) ὅτι ἐκ εἰσηνέχθη (β) αὐτοῦ πορευθῆναι ἐπὶ (γ) τὸ * ἅγιον τὸ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 וקרא מלכא יהואש ליהוידע כהנא ולכהניא ואמר להון מא דין ליתכון מתקפין ית
8 בדקא דביתא וכען לא תסבון כספא מן מכריכון ארי לבדקא דביתא תתנוניה: ואתפסו
9 כהניא בדיל דלא למסב כספא מן עמא ובדיל דלא לתקפא ית בדקא דביתא: ונסיב
יהוידע כהנא ארונא חד ונקב חורא בדשיה ויהב יתיה בסטר מדבחא מימינא במעל
גברא לבית מקדשא דיי ויהבון תמן כהניא אמרכליא ית כל כספא דמתעל לבית
10 מקדשא דיי: והוה כד חזו ארי סגי כספא בארונא וסליק ספרא דמלכא וכהנא רבא וצרו
11 ומנו ית כספא דאשתכח בית מקדשא דיי: ויהבין ית כספא דמתקס על ידי עבידי עבידתא
די ממנן על בית מקדשא דיי ומפקין לנגרי אעיא ולארדכליא דעבדין בית מקדשא דיי:
12 ולארגובליא ולפסלי אבניא ולמזבן אעין ואבנין פסילן לתקפא ית בדקא בית מקדשא
13 דיי ולכל דיפוק על ביתא לתקפותיה: ברם לא מתעביד בית מקדשא דיי קולין דכסף
מזמריא ומני מורקיא חצוצרתא כל מאני דדהבא ומאני כספא מן כספא דמתעל לבית
14 מקדשא דיי: ארי לעבדי עבידתא יהבין ליה ומתקפין ביה ית בית מקדשא דיי: ולא
15 מחשבין עם גבריא די יהבין ית כספא על ידיהון למתן לעבדי עבידתא ארי בהימנותא
16 אנון עבדין: כסף אשמא וכסף חטותא לא מתעל לבית מקדשא דיי לכהניא יהבין
17 ליה: בכין סליק חזאל מלכא דארם ואגיח קרבא על גת וכבשה ושוי חזאל אפוהי
18 למסק לירושלם: ונסיב יהואש מלך שבטא דבית יהודה ית כל קודשיא די אקדישו
יהושפט ויהורם ואחזיהו אבהתוהי מלכא דבית יהודה וית קודשוהי וית כל דהבא
דאשתכח באוצרי בית מקדשא דיי ובית גנזי מלכא ושדר לחזאל מלכא דארם
ואסתלק מעל ירושלם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et vocavit rex Joas Jehojadah sacerdotem, et sacerdotes, et dixit illis, Ut- 7
quid non fortificatis rimas dom⁹? et nunc non accipiatis argentũ à notis
vestris, *quia* ad rupturas dom⁹ dabitis illud. Et contentati sunt sacerdotes, 8
ut non acciperent argentũ à populo, et ne fortificarent ruinã dom⁹. Et ac- 9
cepit Jehojadah sacerdos arcã unã, et perforavit foramen in porta ejus, et
dedit illã in latere altaris, *à* dextra, quũ ingreditur quis in domũ sanctuarii
Dñi: et dederunt ibi sacerdotes *thesaurarii* omne argentum, ꝙ introduce-
batur in domũ sanctuarii Dñi. Et fuit quando videbant quòd multũ argen- 10
tũ [*erat*] in arca, ascendebat scriba regis et sacerdos magn⁹, et colligebant
et numerabant argentũ quòd inveniebatur in domo sanctuarii Dñi. Et da- 11
bant argentũ quòd æstimatũ erat in manus facientium opus qui præpositi
erant in domo sanctuarii Dñi, et impendebant in fabros lignarios et archi-
tectos, qui faciebant domũ sanctuarii Dñi. Et in lapicidas et cæsores lapi- 12
dum, et ad emenda ligna, et lapides dolatos, ut fortificarent ruinam domus
sanctuarii Dñi, et oĩa quæ insumebantur domui fortificandæ. Verũ non fie- 13
bant in domo sanctuarii Dñi calices argenti, psalteria, *et vasa pelviũ*, tubæ,
omnia vasa auri, et *vasa* argenti ex argento quòd inducebatur in domum
sanctuarii Dñi. Quia factoribus operis dabant illud et fortificabant ex eo 14
domũ sanctuarii Dñi. Et non ponebant rationẽ cum viris, ꝑ quorũ manus 15
dabant argentũ, ut darent factorib⁹ operis, quia in fide illi faciebant. Ar- 16
gentum delicti et argentum peccati non inducebatur in domũ sanctuarii
Domini, sacerdotibus dabant illud. Tunc ascendit Hhazael rex Aram, & in- 17
ivit bellum contra Gath et subegit eam; et posuit Hhazael faciem suam ut
ascenderet contra Jerusalem. Et accepit Jehoas rex tribus domus Jehudah 18
omnes sanctitates, quas sanctificaverant Jehosaphat, et Jehoram, et Ahha-
ziah patres ejus reges domus Jehudah, et sanctitates suas, et omne aurum
quod inventum est in thesauris domus sanctuarii Domini, & in ga-
zis regis, et misit [*ea*] ad Hhazael regem Aram, et ascendit à Jeru-
salem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ܘܩܪܐ ܡܠܟܐ ܝܘܐܫ ܠܝܗܘܝܕܥ ܟܗܢܐ ܘܠܟܗܢܐ ܫܪܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܡܚܣܢܝܢ ܐܢܬܘܢ *
ܒܕܩܐ ܕܒܝܬܐ. ܘܗܫܐ ܠܐ ܬܣܒܘܢ ܟܣܦܐ ܡܢ ܐܢܫ ܕܡܝܬܐ ܠܟܘܢ. ܠܒܕܩܐ ܕܒܝܬܐ
8 ܗܒܘܗܝ. * ܘܐܬܛܦܝܣܘ ܟܗܢܐ ܕܠܐ ܢܣܒܘܢ ܟܣܦܐ ܡܢ ܥܡܐ. ܘܠܐ ܢܚܣܢܘܢ ܒܕܩܐ ܕܒܝܬܐ.
9 * ܘܢܣܒ ܝܗܘܝܕܥ ܟܗܢܐ ܐܪܘܢܐ ܚܕ. ܘܢܩܒ ܢܩܒܐ ܒܟܪܣܗ. ܘܣܡܗ ܠܘܬ ܓܒܗ ܕܡܕܒܚܐ
ܡܢ ܝܡܝܢܐ. ܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܪܡܝܢ ܬܡܢ ܟܗܢܐ ܢܛܘܪܝ ܬܪܥܐ
10 ܟܠܗ ܟܣܦܐ ܕܥܐܠ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܟܕ ܚܙܘ ܕܣܓܝ ܟܣܦܐ ܒܐܪܘܢܐ. ܣܠܩ ܟܗܢܐ
ܪܒܐ ܘܣܦܪܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܣܠܩܘ ܘܡܢܘ. ܘܨܪܘ ܟܣܦܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
11 * ܘܝܗܒܘܗܝ ܟܣܦܐ ܟܕ ܨܪܝܪ. ܠܥܒܕܝ ܥܒܕܐ ܕܡܫܠܛܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܝܗܒܘܗܝ
12 ܠܢܓܪܐ ܘܠܐܪܕܟܠܐ ܕܥܒܕܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܠܐܪܕܟܠܐ. ܘܠܦܣܠܝ ܟܐܦܐ. ܘܠܡܙܒܢ
ܩܝܣܐ. ܘܟܐܦܐ ܦܣܝܠܬܐ. ܠܡܚܣܢܘ ܒܕܩܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܟܠܡܕܡ ܕܢܦܩ ܠ
13 ܒܝܬܐ ܠܚܘܕܬܗ. * ܘܠܐ ܐܬܥܒܕܘ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܐ ܡܝܩܪܐ ܕܟܣܦܐ. ܘܠܐ ܡܙܠܓܐ ܘܠܐ
ܡܙܪܩܐ. ܘܠܐ ܩܪܢܬܐ. ܘܠܐ ܟܠ ܡܐܢ ܕܕܗܒܐ ܘܡܐܢܐ ܕܟܣܦܐ. ܡܢ ܟܣܦܐ ܕܥܐܠ ܠܒܝܬܗ
14 15 ܕܡܪܝܐ. * ܐܠܐ ܠܥܒܕܝ ܥܒܕܐ ܝܗܒܝܢ ܗܘܘ. ܘܡܚܣܢܝܢ ܒܗ ܒܕܩܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܠܐ ܡܬܚܫܒܝܢ
ܥܡ ܓܒܪܐ ܕܝܗܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܟܣܦܐ ܕܢܬܠܘܢ ܠܥܒܕܝ ܥܒܕܐ. ܡܛܠ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ
16 ܝܗܒܝܢ ܟܣܦܐ ܕܒܕܩܐ. * ܘܟܣܦܐ ܕܩܘܪܒܢܐ. ܘܟܣܦܐ ܕܚܠܦ ܚܛܗܐ. ܠܐ ܥܐܠ
17 ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ ܗܘܐ. * ܗܝܕܝܢ ܣܠܩ ܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܬܟܬܫ
18 ܥܡ ܓܬ. ܘܟܒܫܗ. ܘܣܡ ܚܙܐܝܠ ܐܦܘܗܝ ܠܡܣܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܢܣܒ ܝܘܐܫ
ܡܠܟܐ. ܟܠܗܘܢ ܩܘܕܫܐ ܕܩܕܫܘ ܝܗܘܫܦܛ ܘܝܗܘܪܡ ܘܐܚܙܝܐ ܐܒܗܘܗܝ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
ܘܩܘܕܫܘܗܝ. ܘܟܠܗ ܕܗܒܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܓܙܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܒܝܬ ܡܠܟܐ.
ܘܫܕܪ ܠܚܙܐܝܠ ܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ. ܘܐܙܠ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.

* Advocavit rex Joas Jojadam sacerdotem & 7
reliquos sacerdotes, & dixit eis, Qua de causa
non reparatis quæ reparanda sunt in æde?
igitur ne accipiatis pecuniam ab his qui offerunt vobis : in restaurationem ædis date
eam. Acquieverunt ergò sacerdotes se non 8
accepturos pecuniam à populo, nec ædis restaurationem curaturos. Sed Jojada sacerdos 9
acceptâ quâdam arcâ foramen perforavit in ejus operculo, & posuit eam ad latus altaris dexterum, quò quis ingreditur ædem Domini : ibique projiciebant sacerdotes portarum custodes omnem pecuniam quæ inferebatur
in ædem Domini. Et quotiescunque vide- 10
bant multum pecuniæ esse in arca, ascendebat summus sacerdos, & scriba regis; ascendebant inquam, & numerabant, ligabántque pecuniam quæ reperiebatur in æde Domini :
Dabántque pecuniam colligatam curatoribus 11
operis, qui præpositi erant in æde Domini: & hi tradebant eam fabris lignariis atque mura-
riis operantibus in æde Domini, Architectis, 12
atque lapicidis; & ad emendum ligna & lapides sectos, ad curandam refectionem domûs Domini, ad omnia denique quæ expendeban-
tur in ædis instaurationem. Et non fiebant in 13
æde Domini neque pelves argenteæ, neque asperforia, neque acerræ, neque tubæ, neque ullum vas aureum, aut vasa argentea; ex ea pecunia quæ inferebatur in ædem Domini :
Sed instantib' operi dabatur, ut eâ reparatio- 14
nem domûs Domini curarent. Neq; rationem 15
exigebant ab iis quibus dabant pecuniâ tradendam facientib' opus, quia bonâ fide distri-
buebant pecuniam reparationis. Pecunia ve- 16
rò sacrificii, & pecunia quæ pro peccatis, non ingrediebatur ædem Dñi; sed sacerdotibus
cedebat. Tunc ascendens Hezael rex Adum, 17
oppugnavit Gath, & subegit eam. Deinde proposuit Hezael apud se ascendere contra
Jerusalem. Sed accipiens Ioas rex omnia sa- 18
cra quæ consecraverant Iosaphat, Ioram, & Ehazja patres sui, reges Iuda, necnon sacra sua, totúmque aurum quod repertum fuit in thesauro domûs Domini, & in domo regis; misit ad Hezaelem regem Adum, & recessit à Ierusalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 فدعي يواش الملك يهوياداع الامام والايمة * وقال لهم لماذا لا ترممون بيت الله * لا تاخذوا الان *
8 الفضة من الذين يعطون لبيت الله . بل صيروها لمرمة البيت * وقبل الايمة قوله * وامتنعوا
9 من ان ياخذوا الفضة من الشعب لكن صيروها لمرمة بيت الله * واخذ يهوياداع صندوقا وثقب
فيه نقبا وصيره عن يمين المذبح حيث يدخل الرجل الي بيت الله * وكانوا الايمة الذين يحفظون
10 الابواب يطرح جميع الفضة في ذلك النقب * فلما راي الفضة قد كثرت في الصندوق *
صعد كاتب الملك والامام العظيم * واخرجوا الفضة من الصندوق * واحصوها وصيروها صررا *
11 * ودفعوا الفضة مصرورة الي الذين كانوا علي مرمة البيت * وصيروها اوليك للنجارين والذين
12 ينقلون الحجارة الي بيت الله * والي البنايين والذين يبرون الحجارة ليبنوا بها * وليشتروا
الخشب والحجارة المسواة ليرموا بيت الله * وكل شي يحتاج البيت لاصلاحه * ولم يعمل من
13 الفضة في بيت الله لا جامات ولا مصافي من فضة ولا مجامر ولا طاسات ولا صنوج ولا كل انية
14 من الذهب او انية الفضة * من الفضة التي تدخل بيت الله * الا الصناع للعمل اعطوا
15 وجددوا بيت الله * ولا يحاسبون الرجال الذين يعطونهم الفضة ليعطوا صناع العمل * من
16 اجل انهم كانوا بالامانة يعطون فضة التجديد * وفضة القربان * وفضة الخطايا التي بدل الخطايا
17 لا تدخل بيت الله * الا للكهنة تكون * عند ذلك صعد حزايل ملك ادوم فقاتل جات
18 واخربها * ووجه حزايل وجهه ليصعد الي اورسليم * فاخذ يواش ملك يهودا القدس الذي
قدسه يوسافاط ويورام * اباوه وملوك يهودا احازيا * وقدسه * وكل الذهب الذي وجد في خزانة
بيت الرب وبيت الملك * فبعث به الي حزايل ملك ادوم * حتي رحل عن اورسليم *

Vocavit Joas rex Jebujadaum sacerdotem, & reliquos sacerdotes, & ait illis; 7
Quarè non restauratis domum Dei? ne accipiatis imposterum pecuniam ab his qui offerunt domui Dei; sed destinate eam restaurationi domûs. Itaque sacerdotes di- 8
cto ipsius acquiescentes, abstinuerunt ab accipienda pecunia à populo : imò destinârunt eam restaurationi domûs Dei.
Quapropter accepiam Jebujada capsam, 9
foramine terebravit, posuitque ad dexteram altaris quum quis ingreditur domum Dei: & sacerdotes qui limina custodiebant, injiciebant totam pecuniam in illud
foramen. Et quoties videbat multam jam 10
esse pecuniam in capsa, ascendebat scriba regis & summus sacerdos; & extrahentes pecuniam è capsa, numerabant eam, et
componebant in fasciculos : Dabántq; pe- 11
cuniam illam colligatam his qui præerant instaurationi domûs : & illi insumebant eam in fabros lignarios, & eos qui lapi-
des vehebant ad domum Dei, In cæmen- 12
tarios, & eos qui lapides pro ædificio dolabant; et ut emerent ligna lapidésque dolatos ad redintegrandam domum Dei, & res omnes quibus domus egebat pro sui re-
dintegratione. Cæterùm ex ea pecunia 13
non fiebant in domo Dei neque crateres, neque urceoli argentei, neque thuribula, neque pateræ, neque sistra, neque ullum vas aureum, aut ullum vas argenteum; ex ea inquam pecunia quæ inferebatur in domum Dei:
Sed opus facientibus dabatur, 14
ut renovarent domum Dei. Neque ratio- 15
nes exigebant ab his quibus dabant pecuniam ut distribuerent iis qui operi vacabant, quoniam fideliter impendebant pe-
cuniam renovationis. Verùm pecunia ob- 16
lationis, & pecunia quæ pro peccatis, non ingrediebatur domum Dei; sed erat sa-
cerdotũ. Tunc ascendens Hazael rex E- 17
dom, expugnavit Gath, et demolit' est eã: tum vertit Hazael faciem suam ut ascen-
deret in Jerusalem. At accipiens Joas 18
rex Juda sacrum quod consecraverant Josaphat, Joram, & Abazia majores sui, reges Juda, et sacrũ suũ, totúmque aurum quod invenit in ærario domûs Domini et domûs regiæ, misit ea ad Hazaelem regem Edom, ut discederet ab Jerusalem.

מלכים ב: יג

scripta ipsa nonne , fecit quæ omnia & ,Joas *verborum residuum* Et
19 ויתר דברי יואש וכל־אשר עשה הלוא־הם כתובים
,ejus servi surrexerunt Et ? Jehudah regum dierum verborum libro *super*
20 על־ספר דברי הימים למלכי יהודה: ויקמו עבדיו
Millo domo Joas percusserunt & :conjurationem conjuraverunt &
ויקשרו־קשר ויכו את־יואש בית מלא
Somer filius Jehozabad & ,Simhath filius Jozachar Et .Silla *descendente*
21 היורד סלא: ויוזכר בן־שמעת ויהוזבד בן־שמר
cum eum sepelierunt & ,est mortuus & ,eum percusserunt ejus servi
עבדיו הכהו וימת ויקברו אתו עם־
.eo pro ejus filius Amasiah regnavit & :David civitate in suis patribus
אבתיו בעיר דוד וימלך אמציהו בנו תחתיו:

CAP. XIII. יג

regis Achaziahu filii Joas anno tertio & vigesimo anno In
1 בשנת עשרים ושלש שנה ליואש בן־אחזיהו מלך
Someron in Israel super Jehu filius Jehoachaz regnavit ,Jehudah
יהודה מלך יהואחז בן־יהוא על־ישראל בשמרון
ambulavit & ,Domini oculis in malum fecit Et .annis septendecim
2 שבע עשרה שנה: ויעש הרע בעיני יהוה וילך
,Israel fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccata post
אחר חטאת ירבעם בן־נבט אשר־החטיא את־ישראל
:Israel in Domini *nasus* est iratus Et .ea ab declinavit non
3 לא־סר ממנה: ויחר־אף יהוה בישראל
Ben-hadad manu in & , Aram regis Chazael manu in eos tradidit &
ויתנם ביד חזאל מלך־ארם וביד בן־הדד
faciei Jehoachaz est deprecatus Et .diebus omnibus Chazael filii
4 בן־חזאל כל־הימים: ויחל יהואחז את־פני
oppressionem vidit quia , Dominus eum *ad* exaudivit & , Domini
יהוה וישמע אליו יהוה כי ראה את־לחץ
Dominus dedit Et .Aram rex eos oppressit quia ,Israel
5 ישראל כי־לחץ אתם מלך ארם: ויתן יהוה
filii habitaveruntq; ,Aram *manu sub* de sunt egressi &,servatorem Israeli
לישראל מושיע ויצאו מתחת יד־ארם וישבו בני־
recesserunt non Veruntamen .nudiustertius heri sicut suis *tentoriis* in Israel
6 ישראל באהליהם כתמול שלשום: אך לא־סרו
ea in ,Israel fecit peccare qui ,Jarobham domus peccatis à
מחטאת בית־ירבעם אשר־החטי את־ישראל בה
non Quoniam .Someron in stetit lucus etiam & ,ambulavit
7 הלך וגם האשרה עמדה בשמרון: כי לא
,equites quinquaginta nisi *populum* Jehoachaz ipsi dimisit
השאיר ליהואחז עם כי אם־חמשים פרשים
rex eos disperdiderat quia:peditum millia decem & ,currus decem &
ועשרה רכב ועשרת אלפים רגלי כי אבדם מלך
verborum residuum Et .triturandi ad pulverem veluti eos posuerat & ,Aram
8 ארם וישמם כעפר לדש: ויתר דברי
scripta ipsa nonne ,ejus fortitudo & ,fecit quæ omnia & ,Jehoachaz
יהואחז וכל־אשר עשה וגבורתו הלוא־הם כתובים
Jehoachaz *Jacuitque* ? Israel regum dierum verborum libro *super*
9 על־ספר דברי הימים למלכי ישראל: וישכב יהואחז
ejus filius Joas regnavitq; :Someron in eum sepelieruntq; ,suis patribus cum
עם־אבתיו ויקברהו בשמרון וימלך יואש בנו
,Jehudah regis Joas anno septimo & ,trigesimo anno In .eo pro
10 תחתיו: בשנת שלשים ושבע שנה ליואש מלך יהודה
sedecim Someron in Israel super Jehoachaz filius Jehoas regnavit
מלך יהואש בן־יהואחז על־ישראל בשמרון שש עשרה
omnibus ab declinavit non : Domini oculis in malum fecit Et .annis
11 שנה: ויעשה הרע בעיני יהוה לא סר מכל־
,Israel fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham *peccatis*
חטאות ירבעם בן־נבט אשר־החטיא את־ישראל
.ambulavit eo in
בה הלך:

Versio VULG. LAT.

19 Reliqua autem sermonū Joas,
& universa quæ fecit, nónne
hæc scripta sunt in libro Ver-
20 borum dierū regum Juda? Sur-
rexerunt autem servi ejus, &
conjuraverunt inter se, percus-
serúntque Joas in domo Mel-
21 lo in descensu Sella. Josachar
namque filius Semaath, & Jo-
zabad filius Somer, servi ejus,
percusserunt eum, & mortuus
est: & sepelierunt eum cum
patribus suis in civitate Da-
vid, regnavítque Amasias fili⁹
ejus pro eo.

CAP. XIII.

1 ANno vigesimo tertio Joas
filii Ochoziæ regis Juda, re-
gnavit Joachaz filius Jehu su-
per Israel in Samaria decem et
2 septem annis. Et fecit malum
coram Domino, secutúsque est
peccata Jeroboam filii Nabat,
qui peccare fecit Israel, et non
3 declinavit ab eis. Iratúsque
est furor Domini contra Israel,
& tradidit eos in manu Haza-
el regis Syriæ, et in manu Ben-
adad filii Hazael, cunctis die-
4 bus. Deprecatus est autē Joa-
chaz faciem Domini, & audi-
vit eum Dominus: vidit enim
angustiam Israel, quia attrive-
5 rat eos rex Syriæ: Et dedit Do-
minus salvatorē Israeli, & li-
beratus est de manu regis Sy-
riæ: habitaverúntq; filii Israel
in tabernaculis suis sicut heri
6 & nudiustertiús: Veruntamen
non recesserunt à peccatis do-
mús Jeroboam, qui peccare fe-
cit Israel, sed in ipsis ambula-
verunt: siquidem & lucus per-
7 mansit in Samaria. Et non sunt
derelicti Joachaz de populo
nisi quinquaginta equites, &
decem currus, & decem millia
peditū: interfecerat enim eos
rex Syriæ, & redegerat quasi
8 pulverem in trituræ areæ. Re-
liqua autem sermonū Joachaz,
& universa quæ fecit, & for-
titudo ejus, nónne hæc scripta
sunt in libro Sermonum dierū
9 regū Israel? Dormivítque Joa-
chaz cum patribus suis, & se-
pelierunt eum in Samaria: re-
gnavítque Joas filius ejus pro
10 eo. Anno trigesimo septimo
Joas regis Juda, regnavit Joas
filius Joachaz super Israel in
11 Samaria sedecem annis. Et
fecit quod malum est in con-
spectu Domini: non declinavit
ab omnib⁹ peccatis Jeroboam
filii Nabat, qui peccare fecit
Israel, sed in ipsis ambulavit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα
ἐποίησεν, (δ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (ε)
ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦ-
20 σιν Ἰούδα; Καὶ ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ
ἔδησαν πάντα σύνδεσμον, καὶ ἐπάταξαν τὸν
21 Ἰωὰς ἐν οἴκῳ (ζ) Μαλλὼ τῷ ἐν Σελά. Καὶ
Ἰεζιεχὰρ υἱὸς Ἰεμουὰθ, καὶ Ἰεζεβὰθ (η) ὁ
υἱὸς αὐτοῦ Σωμὴρ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἐπάταξαν
αὐτὸν καὶ ἀπέθανε, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ
τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβα-
σίλευσεν (θ) Ἀμεσσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
αὐτοῦ.

Et reliqua verborum Joas, & o-
mnia, quæcunq; fecit, nónne ecce
hæc scripta in libro Verborū die-
rū regibus Juda? Et surrexerunt
servi ejus, & (e) ligaverunt o-
mnem colligationem, & percus-
serunt Joas in domo Mello, (h)
quæ in Sela. Et Jezirchar filius
Jemuath, & Jezebath filius (i)
ipsius Somer servi ejus percusse-
runt eum: & mortuus est. Et se-
pelierunt eum cum patrib⁹ ejus in
civitate David. Et regnavit A-
messias filius ejus pro eo.

MS.A. (δ) οὐχ ἰδοὺ (ε) ἐπὶ βιβλίου (ζ) Μαλλὼ τῇ καταβαινούσῃ Γααλά. Καὶ Ἰωζαχὰρ (η) υἱὸς αὐτοῦ Ὠσωμὴρ οἱ (θ) Ἀμεσσίας

ΚΕΦ. ιγ΄.

1 ΕΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ (α) τρίτῳ ἔτει τῷ Ἰωὰς
υἱοῦ Ὀχοζίου (β) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν
Ἰωάχαζ υἱὸς (γ) Ἰοὺ ἐν Σαμαρείᾳ ἑπτακαίδεκα
2 ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς
κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω ἁμαρτιῶν Ἱερο-
βοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ,
3 οὐκ ἀπέστη (δ) ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ
κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς
ἐν χειρὶ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ ἐν
χειρὶ υἱοῦ Ἄδερ υἱοῦ Ἀζαὴλ πάσας τὰς ἡμέ-
4 ρας. Καὶ ἐδεήθη Ἰωάχαζ τοῦ προσώπου κυ-
ρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος, ὅτι εἶδε τὸν
θλῖψιν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτοὺς βασι-
5 λεὺς Συρίας. Καὶ ἔδωκε κύριος σωτηρίαν τῷ
Ἰσραὴλ, καὶ ἐξῆλθεν ὑποκάτωθεν χειρὸς
Συρίας· καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς
σκηνώμασιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης.
6 Πλὴν οὐκ ἀπέστησαν (ε) ἀπὸ ἁμαρτιῶν οἴκου
Ἱεροβοὰμ (ζ) ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, (η)
ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη· καίγε τὸ ἄλσος ἐστάθη
7 ἐν Σαμαρείᾳ. Ὅτι οὐχ ὑπελείφθη τῷ Ἰωά-
χαζ λαὸς, ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς καὶ δέ-
κα ἅρματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι
ἀπώλεσεν αὐτοὺς βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔθεν-
8 το αὐτοὺς ὡς χοῦν εἰς καταπάτησιν. Καὶ τὰ
λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάχαζ καὶ πάντα ὅσα ἐ-
ποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, (θ) οὐχὶ ταῦ-
τα γεγραμμένα (ι) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν
9 ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐ-
κοιμήθη Ἰωάχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
ἔθαψαν (κ) αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἐβασί-
10 λευσεν Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει
τριακοστῷ καὶ (λ) ἑβδόμῳ ἔτει τῷ Ἰωὰς βα-
σιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς (μ) Ἰω-
άχαζ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἑκκαίδεκα
11 ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς
κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ (ν) πάσης Ἱεροβοὰμ
υἱοῦ Ναβὰτ ἁμαρτίας, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσ-
ραὴλ, (ξ) ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη.

CAP. XIII.

1 IN anno vigesimo & tertio (a)
anno Joas filii Ochoziæ regis
Juda regnavit Joachaz filius
Jehu in Samaria septem & decem
2 annos. Et fecit malum in oculis
Domini, & ambulavit post pec-
cata Hieroboam filii Nabat, qui
peccare fecit Israel: non recessit
3 ab (b) eo. Et iratus est indignatio-
ne Dominus in Israel: & dedit
eos in manu Azael regis Syriæ,
& in manu filii (c) Ader filii
Azael omnibus diebus. Et oravit
4 Joachaz faciem Domini: & ex-
audivit eum Dominus: quoniam
vidit tribulationem Israel: quo-
niam tribulavit eos rex Syriæ. Et
5 dedit Dominus salutem Israel:
& exivit de sub manu Syriæ. Et
sederunt filii Israel in taberna-
culis suis, sicut heri & nudiuster-
6 tius. Veruntamen non recesserunt
à peccatis domus Hieroboam, qui
peccare fecit Israel: in ipso am-
bulavit. Etiam lucus stetit in Sa-
7 maria. Quoniam non remansit
ipsi Joachaz populus, nisi quin-
quaginta equites, & decem cur-
rus, & decem millia peditum:
quia disperdidit eos rex Syriæ &
8 posuerunt eos tanquam pulverem
in conculcationem. Et reliqua
verborum Joachaz, & omnia
quæcunq; fecit, & potentatus e-
jus; nónne hæc scripta in libro
9 Verborum dierum regib⁹ Israel?
Et dormivit Joachaz cum patri-
bus suis: & sepelierunt eum in
10 Samaria. Et regnavit Joas filius
ejus pro eo. In anno trigesimo
& septimo anno Joas regis Ju-
da regnavit Joas filius Joachaz
11 super Israel in Samaria sex &
decem annos. Et fecit malum in
oculis Domini: non recessit ab o-
mni peccato Hieroboam filii Na-
bat, qui peccare fecit Israel: in eo
ambulavit.

MS.A. (α) τρίτῳ Ἰωὰς (β) βασιλέως (γ) Ἰοὺ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν (δ) ἀπ' αὐτῶν. (ε) ἀπὸ ἁμαρτίας (ζ) υἱοῦ Ναβὰτ ὃς (η) ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν· καίγε τὸ ἄλσος ὃ ἐνεστάθη (θ) οὐχ ἰδοὺ ταῦτα (ι) ἐπὶ βιβλίου (κ) αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν (λ) ἑβδόμῳ τῷ Ἰωὰς (μ) Ἰωάχας ἐν Σαμαρείᾳ (ν) πάσης ἁμαρτίας Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς (ξ) ἐν αὐταῖς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ושאר פתגמי יואש וכל דעבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי דבית
20 יהודה: וקמו עבדוהי ומרדו מרדא ומחו ית יואש בית מלו דנחית לסלא: ויוזכר בר
21 שמעת ויהוזבד בר שמר עבדוהי מחוהי וקטלוהי וקברו יתיה עם אבהתוהי בקרתא
דדויד ומלך אמציה בריה תחותוהי:

יג

1 בשנת עסרין ותלת שנין ליואש בר אחזיה מלך שבטא דבית יהודה מלך יהואחז בר
2 יהוא על ישראל בשמרון שבע עסרי שנין: ועבד דביש קדם יי ואזל בתר חובי ירבעם
3 בר נבט דחיב ית ישראל לא סטא מנהון: ותקיף רוגזא דיי בישראל ומסרנון ביד חזאל
4 מלכא דארם וביד בר הדד בר חזאל כל יומיא: וצלי יהואחז קדם יי וקביל צלותיה יי
5 ארי גלי קדמוהי דוחקא דישראל ארי דחק יתהון מלכא דארם: ויהב יי לישראל פריק
6 ונפקו מתחות יד אנש ארם ויתיבו בני ישראל בקרויהון כמאתמלי ומדקמוהי: ברם
7 לא סטו מחובי ירבעם דחיב ית ישראל בהון אזלו ואף אשירתא קמת בשמרון: ארי
לא אשאר ליהואחז עם אלהן חמשין פרשין ועסר רתיכין ועסרא אלפין גבר רגלין ארי
8 אבדנון מלכא דארם ושונון כעפרא לדיש: ושאר פתגמי יהואחז וכל דעבד וגבורתיה
9 הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכא ישראל: ושכיב יהואחז עם אבהתוהי
10 וקברוהי בשמרון ומלך יואש בריה תחותוהי: בשנת תלתין ושבע שנין ליואש מלך
שבטא דבית יהודה מלך יהואש בר יהואחז על ישראל בשמרון שית עסרי
11 שנין: ועבד דביש קדם יי לא סטא מכל חובי ירבעם בר נבט דחיב ית ישראל
בהון אזל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reliquum verborum Joas & omnia quæ fecit; nónne illa scripta sunt in 19
libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et surrexerunt servi ejus, 20
& conjuraverunt conjurationem, & percusserunt Joas in domo Millo,
quæ descendit in Szilla. Et Jozachar filius Simghath & Jehozabad filius 21
Somer servi ejus percusserunt illum, & occiderunt eum, & sepelierunt eum
cum patrib⁹ ejus in civitate David, & regnavit Amaziah filius ejus pro eo.

CAP. XIII.

ANno vicesimo tertio annorum Joaz filii Ahhaziah regis tribus domus 1
Jehudah regnavit Jehoahhaz filius Jehu super Israel in Somron septende-
cim annis. Et fecit quod malum erat ante Dominum, & ivit post peccata 2
Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel: non declinavit ab eis. Et 3
invaluit indignatio Domini in Israel, & tradidit illos in manu Hhazael re-
gis Aram, & in manu Bar-hadad filii Hhazael omnibus diebus. Et oravit 4
Jehoahhaz Dominum, & suscepit orationem ejus Dominus, quia appare-
bat ante ipsum afflictio Israel, quia afflixerat illos rex Aram. Et dedit Do- 5
minus Israeli salvatorem, & exierunt de manu hominum Aram, & sede-
runt filii Israel in habitaculis suis, sicut heri & nudius tertius. Verùm non 6
declinaverunt à peccatis Jarabgham, qui peccare fecit Israel; in illis am-
bulaverunt: & etiam lucus stabat in Somron. Namq; non reliquerat ipsi 7
Jehoahhaz de populo, nisi quinquaginta equites & decem curr⁹, & decem
millia virorū peditum, quia perdiderat eos rex Aram, & posuerat eos sicut
pulverem ad conculcandū. Et reliquum verborū Jehoahhaz, & omnia quæ 8
fecit, & fortitudo ejus, nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum
regis Israel? Et cubuit Jehoahhaz cum patribus suis, & sepelierunt illum 9
in Somron: & regnavit Joas filius ejus pro eo. Anno tricesimo septimo 10
annorum Joas regis tribus domus Jehudah regnavit Joas filius Jehoahhaz
super Israel in Somron sedecim annis. Et fecit quod malum erat ante Do- 11
minum: non declinavit ab omnibus peccatis Jarabgham filii Nebat qui
peccare fecit Israel, in illis ambulavit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Reliquæ res gestæ Joas, & quicquid fecit, ecce scripta sunt in libro annalium regum Iuda. 19
Insurrexerunt autem servi Ioas, & conjurati- 20
one factâ trucidârunt eum in Beth-mallo,
quum descenderet in Selaa. Iozachar filius 21
Semaath, & Iozabar filius Somir servi ipsius percutierunt eum, & mortuus est; & sepelierunt eû cum patribus ej⁹ in civitate Davidis: regnavitque Amosia filius ejus post ipsum.

CAP. XIII.

ANno vigesimo tertio Ioasi filii Ehazjæ 1
regis Iuda, regnavit Iehuahaz filius Iehu super Israelem in Samaria, septemdecim annis.
Fecitq; quòd malum erat coràm Domino, & 2
ambulavit post peccata Ierobaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem, nec recessit
ab eis. Quapropter exardescens ira Dñi ad- 3
versùs Israelitas, tradidit eos in manum Hezaelis regis Adum, & in manum Bar-hadadi
filii Hezaelis, cunctis diebus. (Sed Iehu- 4
ahazo Dñm orante, exaudivit eum Dñs, quoniam viderat calamitatem Israelitarum, quâ
presserat eos rex Adum. Dedit enim Dñs Is- 5
raeli servatorem, excussitq; jugum Adumæi, atque adeò resederunt filii Israel pacificè in habitaculis suis, ut herì & ut nudiustertiùs.
Nihilominus haud recessit à peccatis Je- 6
robaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem, sed in iis ambulavit; quin etiam *falsus*
cultus perseverabat in Samaria.) Nec reman- 7
serat Jehuahazo popul⁹, præter quinquaginta equites, & decem currus, & decem millia peditum: extinxerat enim eos rex Adum, & redegerat eos veluti pulverem conculcandum.
Reliquæ res gestæ Jehuahazi, & quicquid 8
fecit, & fortitudo ejus; ecce scripta sunt in
libro annalium regum Israelis. Iehuahazo 9
cum suis patribus occumbente, & in Samaria sepulto, regnavit Jehuas filius ejus post
ipsum. Anno trigesimo septimo Joasi regis 10
Iuda, regnavit Iehuas filius Jehuahazi filii Iehu super Israelem in Samaria, tredecim an-
nis. Fecitque quod malum erat coram Do- 11
mino, neque recessit ab omnibus peccatis Ierobaami filii Nabati qui peccare fecerat Israelem, sed in iisdem ambulavit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 وسائر امور يواس وكل شي صنع فانه مكتوب في سفر بياسين الذي لملوك يهودا *
20 وعبيده يواس وثبوا وعردوا * فقتلوه بين ملو حين هبط وبين سلع * واسماء الذين قتلوه
21 يوزخار بن سمعيث ويوزباد بن سامير عبيده ضربوه فمات وقبر مع ابائه في قرية داود * وملك
بعده اموصيا ابنه *

الفصل الثالث عشر

1 وفي سنة ثلاثة وعشرين من ملك يواس بن احزيا ملك يهودا * ملك ياهوحاز بن ياهو
2 على اسرائيل بسمرين سبعة عشر سنة * وصنع السوء قدام الله * وسلك في خطايا يوربعام بن نباط
3 الذي خطي باسرائيل * ولم يعدل عنها * واحمي غضب الرب على اسرائيل * فاسلمهم في يد حزايل
4 ملك ادوم * وفي يد بن هدد بن حزايل جميع الايام * وصلى ياهوحاز قدام الله فسمعه الرب
5 لانه ابصر ضر اسرائيل الذي اضرهم ملك ادوم * ووهب الرب خلاصا لاسرائيل * فخرجوا
من تحت يد ادوم * وقعد بنو اسرائيل مطمانين في مساكنهم مثل امس وما قبله * الا انه
6 لم يبتعد من خطايا يوربعام بن نباط التي اخطي اسرائيل * ولم يبق لياهوحاز جند سوى
7 خمسين فارسا * وعشرين مركبا * وعشرة الاف رجل * لانه اهلكهم ملك ادوم * وجعلهم مثل
8 التراب الذي يداس * وسائر امور ياهوحاز وكل شي صنع * وجبروته * فانه مكتوب في سفر
9 بياسين الذي لملوك اسرائيل * واضطجع ياهوحاز مع ابائه وقبر في سمرين * وملك بعده
10 ياهواس ابنه * في سنة سبع وثلثين من ملك يواس ملك يهودا * ملك ياهواس بن ياهوحاز
11 على اسرائيل بسمرين * ثلاث عشرة سنة * فعمل سوءا قدام الله * ولم يعدل عن جميع خطايا
يوربعام بن نباط الذي خطي باسرائيل * وسلك فيها سلكه *

Reliquæ res Joasi, et quicquid gessit, scri- 19
pta sunt in libro Dibre-jamin regum Juda. Tandem servi Joas prosilientes rebel- 20
lârunt & occiderunt eum inter Mello, quum descenderet, & inter Selaa. Nomina verò eorum qui occiderunt 21
eum, sunt Jozachar filius Sameith, et Jozabad filius Samir, servi ipsius, à quibus vulneratus interiit, & sepultus fuit cum majoribus suis in civitate Davidis: regnavitque post eum Amusia filius ejus.

CAP. XIII.

ANno vigesimo tertio regni Joasi filii 1
Ahazjæ regis Juda, regnavit Jehuhaz filius Jehu super Israelem in Samaria septemdecim annis. Fecitque malum coram 2
Domino, & ambulavit in peccatis Jerobaami filii Nabati, quæ commiserat in Israele, neque deflexit ab eis. Quarè in- 3
census furore Dominus in Israelitas, tradidit eos in manû Hazaelis regis Edom, & in manum Ben-hadadi filii Hazaelis,
cunctis diebus. (Oravit autem Deum Je- 4
huhaz, & exaudivit eum Dominus, eò quòd vidisset miseriam Israelitarum, in-
quâ redegerat eos rex Edom. Et quamvis 5
dederit Dominus salutem Israelitis, ita ut emergerent è potestate Edomæi, sederéntque Israelitæ securi in domiciliis suis, ut
herì & antea: Non tamen recessit à pec- 6
catis Jerobaami filii Nabati, quibus peccare fecerat Israelem.) Adeoque non re- 7
manserunt Jehuhazo milites, nisi quinquaginta equites, viginti currus, & decem millia virorum: quia perdiderat eos rex Edom, & reddiderat eos ut pulverem qui
calcatur. Reliqua gesta Jehuhazi, quic- 8
quid fecit, & præclara ejus facinora; scripta sunt in libro Dibre-jamin regum
Israelis. Quum occubuisset Jehuhaz 9
cum majoribus suis, & sepultus esset in Samaria, regnavit post eum Jehuas filius
ejus. Anno trigesimo septimo regni Joas 10
regis Judæ, regnavit Jehuas filius Jehuhazi super Israelem in Samaria, tredecim annos. Is malum perpetravit coram 11
Domino, & non deflexit ab omnibus peccatis Jerobaami filii Nabati, quæ commiserat in Israele, sed per eandem ac ille viam incessit.

qua, ejus fortitudo & , fecit quæ omnia & , Joas verborum residuum Et
12 ויתר דברי יואש וכל אשר עשה וגבורתו אשר
libro super scripta ipsa nonne , Jehudah rege Amasiah cum pugnavit
נלחם עם אמציה מלך יהודה הלא הם כתובים על ספר
, suis patrib⁹ cum Joas Jacuitque ? Israel regum dierum verborum
13 דברי הימים למלכי ישראל : וישכב יואש עם אבתיו
cum Someron in Joas est sepultusq; : ej⁹ solium super sedit Jarobham &
וירבעם ישב על כסאו ויקבר יואש בשמרון עם
qua ; sua ægrotatione ægrotavit Elisaah Et . Israel regibus
14 מלכי ישראל : ואלישע חלה את חליו אשר
super flevit & , Israel rex Joas eum ad descendit & : ea in est mortuus
ימות בו וירד אליו יואש מלך ישראל ויבך על
. ejus equites & , Israel currus , mi pater , mi Pater : dixit & , ejus facies
פניו ויאמר אבי אבי רכב ישראל ופרשיו :
, arcum se ad accepit & : sagittas & , arcum Tolle : Elisaah ei Dixitque
15 ויאמר לו אלישע קח קשת וחצים ויקח אליו קשת
super tuam manum fac Equitare : Israel regem ad Dixitque . sagittas &
16 וחצים : ויאמר למלך ישראל הרכב ידך על
super suas manus Elisaah posuit & : suam manum fecit equitare & ; arcum
הקשת וירכב ידו וישם אלישע ידיו על
: aperuit & ; orientem ad fenestram Aperi : dixit Et . regis manus
17 ידי המלך : ויאמר פתח החלון קדמה ויפתח
Domini salutis Sagitta , ait & : jecit & ; Jace , Elisaah dixitque
ויאמר אלישע ירה ויור ויאמר חץ תשועה ליהוה
ad usque , Aphec in Aram percutiesque : Aram in salutis sagitta &
וחץ תשועה בארם והכית את ארם באפק עד
regem ad dixitque : tulit & ; sagittas Tolle , ait Et . consumere
18 כלה : ויאמר קח החצים ויקח ויאמר למלך
. stetit & , vicibus tribus percussit & : terram in Percute , Israel
ישראל הך ארצה ויך שלש פעמים ויעמד :
quinque Percutiendum : ait & , Dei vir eum super est iratus Et
19 ויקצף עליו איש האלהים ויאמר להכות חמש
nunc & : consumere usque , Aram percussisses tunc , vicibus sex vel
או שש פעמים אז הכית את ארם עד כלה ועתה
, Elisaah est mortuus Et . Aram percuties vicibus tribus
20 שלש פעמים תכה את ארם : וימת אלישע
. anno veniente terram in venerunt Moab agmina & : eum sepelierunt &
ויקברהו וגדודי מואב יבאו בארץ בא שנה :
agmen viderunt ecce & , virum sepelientibus ipsis , fuit Et
21 ויהי הם קברים איש והנה ראו את הגדוד
vir tetigit & , abiit & : Elisaah sepulchrum in virum projecerunt &
וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע האיש
Chazael Et . suos pedes super surrexit & , vixit & , Elisaah ossa in
22 בעצמות אלישע ויחי ויקם על רגליו : וחזאל
. Jehoachaz diebus omnibus Israel oppressit Aram rex
מלך ארם לחץ את ישראל כל ימי יהואחז :
est conversus & , eorum est misertus & , eis Dominus est miseratus Et
23 ויחן יהוה אתם וירחמם ויפן
: Jahacob , & Ischac , Abraham cum suum pactum propter eos ad
אליהם למען בריתו את אברהם יצחק ויעקב
ad usque , suis faciebus desuper eos projecit nec ; eos disperdere noluit &
ולא אבה השחיתם ולא השליכם מעל פניו עד
Ben-hadad regnavit & , Aram rex Chazael est mortuus Et . nunc
24 עתה : וימת חזאל מלך ארם וימלך בן הדד
tulit & , Jehoachaz filius , Jehoas est reversus Et . eo pro ejus filius
25 בנו תחתיו : וישב יהואש בן יהואחז ויקח את
manu de tulerat quas , Chazael filii Ben-hadad manu de civitates
הערים מיד בן הדד בן חזאל אשר לקח מיד
, Joas eum percussit vicibus tribus : prælio in sui patris Jehoachaz
יהואחז אביו במלחמה שלש פעמים הכהו יואש
. Israel civitates reddidit &
וישב את ערי ישראל :

Versio VULG. LAT.

12 Reliqua autem sermonũ Joas,
& universa quæ fecit, & forti-
tudo ejus, quomodò pugnave-
rit contra Amasiam regem Ju-
da, nónne hæc scripta sunt in
libro Sermonũ dierum regum
13 Israel? Et dormivit Joas cum
patribus suis : Jeroboam autẽ
sedit super solium ejus. Porrò
Joas sepultus est in Samaria
14 cum regibus Israel. Eliseus au-
tem ægrotabat infirmitate, quâ
& mortuus est : descenditque
ad eum Joas rex Israel, & fle-
bat coram eo, dicebátque; Pa-
ter mi, pater mi, curr⁹ Israel, &
15 auriga ejus. Et ait illi Eliseus;
Affer arcum, & sagittas. Cúm-
que attulisset ad eum arcũ, et
16 sagittas, Dixit ad regem Israel;
Pone manum tuam super ar-
cum. Et cùm posuisset ille ma-
num suam, superposuit Eliseus
17 manus suas manibus regis, Et
ait; Aperi fenestrã Orientalẽ.
Cúmque aperuisset, dixit Eli-
seus; Iace sagittam. Et jecit. Et
ait Eliseus; Sagitta salutis Do-
mini, & sagitta salutis contra
Syriã: percutiésque Syriam in
Aphec, donec consumas eam.
18 Et ait, Tolle sagittas. Qui cùm
tulisset, rursum dixit ei; Percu-
te jaculo terram. Et cùm per-
cussisset tribus vicib⁹, & stetis-
19 set, Irat⁹ est vir Dei contra eũ,
& ait; Si pcussisses quinquies,
aut sexies, sive septies, percus-
sisses Syriã usque ad consum-
ptionem: nunc autem trib⁹ vi-
20 cibus percuties eam. Mortuus
est ergò Eliseus, & sepelierunt
eum. Latrunculi autem de Mo-
ab venerunt in terram in ipso
21 anno. Quidam autem sepeli-
entes hominẽ, viderũt latrun-
culos, & projecerunt cadaver
in sepulchro Elisei. Quod cùm
tetigisset ossa Elisei, revixit ho-
mo, & stetit super pedes suos.
22 Igitur Hazael rex Syriæ affli-
xit Israel cunctis diebus Joa-
23 chaz: Et misertus est Dñs eo-
rum, & revers⁹ est ad eos pro-
pter pactum suum, quod habe-
bat cum Abraham, & Isaac, &
Jacob : & noluit disperdere
eos, neque projicere penitùs,
24 usque in præsens tempus. Mor-
tuus est autem Hazael rex Sy-
riæ, & regnavit Benadad fili⁹
25 ejus pro eo. Porrò Joas filius
Joachaz tulit urbes de manu
Benadad filii Hazael, quas tu-
lerat de manu Joachaz patris
sui jure prælii : tribus vicibus
percussit eum Joas, & reddi-
dit civitates Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ἃς ἐποίησε μετὰ (ο) Ἀμεσσίου βασιλέως Ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (π) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; 13 Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ (ρ) ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ. 14 Καὶ (σ) Ἐλισαιὲ ἐῤῥώστησε τὴν ἀῤῥωστίαν αὐτοῦ, δι' ἣν ἀπέθανε· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, Πάτερ πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ. 15 Καὶ εἶπεν αὐτῷ (τ) Ἐλισαιέ, Λάβε τόξον καὶ βέλη. Καὶ ἔλαβε (υ) πρὸς ἑαυτὸν τόξον καὶ βέλη. 16 Καὶ εἶπε τῷ (φ) βασιλεῖ, Ἐπιβίβασον τὴν χεῖρά σου (χ) ἐπὶ τὸ τόξον. καὶ ἐπεβίβασεν Ἰωὰς τὴν χεῖρα (ψ) αὐτοῦ· καὶ ἐπέθηκεν (ω) Ἐλισαιὲ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως, 17 Καὶ εἶπεν, Ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατ' ἀνατολάς. καὶ ἤνοιξε. καὶ εἶπεν (α) Ἐλισαιέ, Τόξευσον. καὶ ἐτόξευσε. καὶ εἶπε, Βέλος σωτηρίας τῷ κυρίῳ, καὶ βέλος σωτηρίας ἐν Συρίᾳ, καὶ πατάξεις τὴν Συρίαν ἐν Ἀφὲκ ἕως συντελείας. 18 Καὶ εἶπεν αὐτῷ † Ἐλισαιέ, Λάβε τόξα. καὶ ἔλαβε. καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ, Πάταξον εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπάταξεν ὁ βασιλεὺς τρὶς, καὶ ἔστη. 19 Καὶ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν, Εἰ ἐπάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν Συρίαν ἕως συντελείας, καὶ νῦν τρὶς πατάξεις τὴν Συρίαν. 20 Καὶ ἀπέθανεν (β) Ἐλισαιέ, καὶ ἔθαψαν αὐτόν. καὶ μονόζωνοι Μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ, ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ. 21 Καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων τὸν ἄνδρα, καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον, καὶ ἔῤῥιψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ (γ) Ἐλισαιέ· καὶ ἐπορεύθη καὶ ἥψατο τῶν ὀστέων (δ) Ἐλισαιέ, καὶ ἔζησε καὶ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 22 Καὶ (ε) Ἀζαὴλ ἐξέθλιψε τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωάχαζ. 23 Καὶ ἠλέησε κύριος αὐτοὺς καὶ (ζ) ᾠκτείρησεν αὐτοὺς, καὶ ἐπέβλεψεν (η) ἐπ' αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ. 24 Καὶ ἀπέθανεν Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἐβασίλευσεν υἱὸς (θ) Ἄδερ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. 25 Καὶ (ι) ἐπέστρεψεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ, καὶ ἔλαβε τὰς πόλεις ἐκ χειρὸς υἱοῦ (κ) Ἄδερ υἱοῦ Ἀζαήλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ χειρὸς Ἰωάχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. τρὶς ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωὰς, καὶ ἐπέστρεψε τὰς πόλεις Ἰσραήλ.

12 Et reliqua verborum Joas, & omnia quæcunq; fecit, & potentatus ejus, quos fecit cum Amessia rege Juda, nonne hæc scripta in libro Verborũ dierum regibus Israel? 13 Et dormivit Joas cum patribus suis: & Hieroboam sedit super thronum ejus: & (d) sepultus est in Samaria cum regibus Israel. 14 Et Elisæe infirmatus est infirmitatem suam, per quam mortuus est. Et descendit ad eum Joas rex Israel, & ploravit super faciem ejus, & dixit; Pater, pater, currus Israel, & eques ejus. 15 Et dixit ei Elisæe; Cape arcum, & sagittas. Et cepit ad se arcum, & sagittas. 16 Et dixit regi, Impone manum tuam super arcum. Et imposuit Joas manum suam. Et imposuit Elisæe manus suas super manus regis, 17 Et dixit; Aperi fenestram ad Orientem. Et aperuit. Et dixit Elisæe, Jaculare. Et jaculatus est. Et dixit; Sagitta salutis Domino: & sagitta salutis in (e) Syria: & percuties Syriam in Aphec usq; ad consummationem. 18 Et dixit ei Elisæe, Cape sagittas. Et cepit. Et dixit regi Israel, Percute in terram. Et percussit rex ter: & stetit. 19 Et contristatus est super eo homo Dei, & dixit; Si percussisses quinquies, vel sexies; tunc percussisses Syriam usq; ad consummationem. Et nunc ter percuties Syriam. 20 Et mortuus est Elisæe: et sepelierunt eum. Et accincti Moab venerunt in terram, veniente anno. 21 Et factum est, (f) ipsis sepelientibus virum, et ecce viderunt accinctum, et projecerunt virum in sepulchrum Elisæe: et ivit, et tetigit ossa Elisæe: et vixit, et surrexit super pedes suos. 22 Et Azael afflixit Israel omnibus diebus Joachaz. 23 Et misertus est Dominus eorum, et miseratus est eos, et respexit super eos propter testamentũ suum, quod cum Abraam, et Isaac, et Jacob. Et noluit Dominus corrumpere eos, et non ejecit eos à facie (g) sua. 24 Et mortuus est Azael rex Syriæ, et regnavit filius Ader filius ejus pro eo. 25 Et reversus est Joas filius Joachaz, et cepit civitates de manu filii Ader filii Azael, quas ceperat de manu Joachaz patris ejus in bello. Ter percussit eum Joas: et reddidit civitates Israel.

MS.A. (ο) Ἀμεσσίου (π) ἐπὶ βιβλίου (ρ) ἐτάφη Ἰωὰς ἐν (σ) Ἐλισαιὲ (τ) Ἐλισαιέ, (υ) πρὸς αὐτὸν (φ) βασιλεῖ Ἰσραήλ, Ἐπιβίβασον (χ) ἐπὶ τόξον. (ψ) αὐτοῦ ἐπὶ τὸ τόξον· καὶ (ω) Ἐλισαιὲ τὴν χεῖρα αὐτοῦ (α) Ἐλισαιέ, Ῥοίζησον. καὶ ἐῤῥοίζησεν. καὶ εἶπεν, † Ἐλισαιέ, (β) Ἐλισαιέ, (γ) Ἐλισαιέ (δ) Ἐλισαιέ, (ε) Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας ἐξέθλιψεν (ζ) οἰκτείρησεν (η) πρὸς αὐτοὺς (θ) Ἄζερ (ι) ἀπέστρεψεν (κ) Ἄδερ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ושאר פתגמי יואש וכל דעבד וגבורתיה דאגיח עם אמציה מלך שבטא דבית יהודה
13 הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל : ושכיב יואש עם אבהתוהי
14 וירבעם יתיב על כורסיה ואתקבר יואש בשמרון עם מלכי ישראל : ואלישע מרע ית
מרעיה דימות ביה ונחת לותיה יואש מלכא דישראל ובכא על אפוהי ואמר רבי רבי
15 דטב ליה לישראל בצלותיה מרתיכין ומפרשין : ואמר ליה אלישע סב קשתא וגירריא
16 ונסיב לותיה קשתא וגירריא : ואמר למלכא דישראל אחית ידך על קשתא ואחית ידיה
17 ושוי אלישע ידוהי על ידי מלכא : ואמר פתח כוין למדנחא ופתח ואמר אלישע שדי
ושדא ואמר הדין גירא יתעביד לנא פורקנא מן קדם יי והדין גירא יתעביד לנא נצחנא
18 באנש ארם ותמחי ית אנש ארם באפק עד דישתיצון : ואמר סב גירריא ונסיב ואמר
19 למלכא דישראל מחי לארעא ומחא תלת זמנין ופסק : ורגיז עלוהי נביא דיי ואמר הוה
חזי לך למחי חמש או שית זמנין בכן פון מחיתא ית אנש ארם עד שציותא וכען תלת
20 זמנין תמחי ית אנש ארם : ומית אלישע וקברוהי ומשרית מואב עלת בארעא במעל
21 שתא : והוה עד דאנון קברין גברא והא חזו ית משריתא ורמו ית גברא בקברא דאלישע
22 ואזל וקריב גברא בגרמי דאלישע וחיא וקם על רגלוהי : וחזאל מלכא דארם דחק ית
23 ישראל כל יומי יהואחז : וחס יי עליהון ורחם עליהון ואתפני במימריה לאוטבא להון בדיל
קימיה דעם אברהם יצחק ויעקב ולא אבה לחבלותהון ולא אגלנון מארע בית שכינתיה
24 עד כען : ומית חזאל מלכא דארם ומלך בר הדד בריה תחותוהי : ותב יהואש בר
25 יהואחז ונסיב ית קרויא מיד בר הדד בר חזאל דנסיב מן יהואחז אבוהי בקרבא תלת
זמנין מחהי יואש ואתיב ית קרוי ישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reliquum verborum Joas & omnia quæ fecit, & fortitudo ejus qua con- 12
gressus est cum Amasziah rege tribus domus Jehudah; nónne illa scripta
sunt in libro verborum dierum regum Israel? Et cubuit Joas cum patri- 13
bus suis, & Jarabgham sedit super solium ejus, & sepultus est Joas in Som-
ron cum regibus Israel. Et Elisagh ægrotavit morbo suo quo mortu⁹ est, & 14
descendit ad illũ Joas rex Israel, & flevit super faciem ej⁹: & dixit, Magister
mi, magister mi: melior [*erat*] ipsi Israel in oratione sua curribus & equiti-
b⁹. Et dixit illi Elisagh, Accipe arcũ & jacula: & accepit arcum & jacula. 15
Et dixit regi Israel, Appone manũ tuam super arcũ: & apposuit manũ su- 16
am; & posuit Elisagh man⁹ suas sup man⁹ regis. Et dixit, Aperi fenestras ad 17
orientem; & aperuit: & dixit Elisagh, Jaculare; & jaculatus est: & di-
xit, Hoc jaculum fiet *nobis* liberatio ante Dominum, & hoc jaculum fiet
nobis victoria contra homines Aram, & percuties homines Aram in A-
pheq, quousq; *consumantur*. Et dixit, Accipe jacula; & accepit: & dixit 18
regi Israel, Percute in terram: & percussit tribus vicibus, & destitit. Et 19
indignatus est in illum propheta Domini: & dixit, Oportuisset te percu-
tere quinq; aut sex vicibus, tunc statim percussisses homines Aram quo-
usq; exterminâsses eos; sed nunc tribus vicibus percuties Aram. Et mor- 20
tuus est Elisagh, & sepeliorunt illum; & exercitus *Moab* intrârunt in ter-
ram in introitu anni. Et fuit interim dum illi sepelirent virum, & ecce 21
viderunt exercitum, & projecerunt virum in sepulchrum Elisagh, & de-
scendit, & accessit vir ad ossa Elisagh, & vixit et stetit super pedes suos.
Et Hhazael rex Aram afflixit Israel omnibus diebus Jehoahhaz. Et pe- 22
percit Dominus eis, et misert⁹ est illorum, et respexit in dicto suo, ut bene- 23
faceret illis propter fœdus suum cum Abraham, Jiszhhaq, et Jaghakob, et
noluit disperdere eos, et non migrare fecit eos de terra domus majestatis
suæ usq; nunc, Et mortuus est Hhazael rex Aram, et regnavit Bar-hadad 24
filius ejus pro eo. Et rediit Jehoas filius Jehoahhaz, et accepit urbes de ma- 25
nu Bar-hadad filii Hhazael, quas acceperat de [*manu*] Jehoahhaz patris
sui in bello, tribus vicibus percussit illum Joas, et restituit urbes Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

12 Reliquæ res gestæ Jehuasi, quicquid fecit, ejusque fortitudo, & quomodo pugnaverit cum Amosia rege Iuda; ecce scripta sunt in libro annalium regum Israelis.
13 Occubuit itaque Iehuas cum patribus suis & Ierobaam filius ejus sedit super solium ipsius; & sepultus fuit Iehuas in Samaria cum regib⁹ Israelis.
14 Porrò cum Elisæus morbo laboraret quo moriturus erat, descendit ad eum Iehuas rex Israelis, & flens super vultum ejus dicebat, Pater mi, pater mi, currus Israelis, & equites ejus.
15 Tum dixit ad eum Elisæus, Accipe arcum & sagittas, & accepit arcum & sagittas.
16 Rursus dixit ad regem Israelis, Superpone manũ tuam arcui, & superposuit manũ suam: imposuitq; Elisæus manus suas manibus regis.
17 (Dixerat autem, Aperi fenestram Ortum versùs, & aperuerat eam,) dixitq; ad eum Elisæus, Ejaculare: quo sagittam ejaculante, dixit, Sagitta salutis Domini, & sagitta salutis contra Adum: percuties enim Adumæos in Aphec, donec absumas eos.
18 Rursus ait illi, Accipe sagittam: quâ acceptâ, dixit, Confodito terram; cúmque trib⁹ vicibus confodisset, destitit.
19 Quamobrem indignatus illi propheta Dei, dixit, Percutiendum fuisset quinque aut sex vicibus, & tunc percussisses Adumæos usque ad consumptionem: proinde tribus vicibus percuties Adum.
20 Mortuo Elisæo, ac sepulto, turmæ Moab invaserunt terram illam eodem anno.
21 Dum autem isti hominem sepelirent, visis turmis, projecerunt hominem illum in sepulchrũ Elisæi: & iniens homo ille, tetigit ossa Elisæi, et revixit, surrexitq; in pedes suos. *Finis* historiæ *Elisæi*.
22 Itaque Hezael rex Adum vexabat Israelem cunctis dieb⁹ Iehuahazi.
23 Sed clementiâ et misericordiâ commotus erga eos Dñs, respexit eos, propter pactum suum cum Abrahamo, Ishaco, et Iacobo; neque voluit Dominus delere eos, nec abjecit eos à conspectu suo usque ad id temporis.
24 Unde mortuo Hezaele rege Adum, et regnante Bar-hadad filio ejus post ipsum;
25 Recuperavit Iehuas Iehuahazi filius è *manu* Bar-hadad filii Hezaelis, civitates illas quas ille ceperat ab Iehuahazo patre suo in bello: tribus annis percussit eum Iehuas, ac demum reduxit civitates Israeli.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وساير امور ياهواس * وكل الذي صنع * وجبروته * وقتاله لاموصيا ملك يهودا * فانه مكتوب
13 في سفر بنيامين الذي لملوك اسرائيل * واضطجع ياهواس مع ابايه * وجلس يوربعام ابنه
14 بعده على كرسيه * ودفن ياهواس في سمرين مع ملوك اسرائيل * واليسع النبي فانه مرض المرض
الذي مات فيه * فانحدر اليه ياهواس ملك اسرائيل * فبكي على وجهه وقال * يا ابي * يا ابي *
15 16 مراكب اسرائيل وفرسانه * فقال له اليسع * خذ قوسا وسهاما * فاخذ قوسا وسهاما * فقال لملك
17 اسرائيل * اجعل يدك على القوس * فجعل يده * وجعل اليسع يده على يد الملك * وقال * افتح
طاقة الي الشرق * ففتح * فقال له اليسع * ارمي * فرمي سهما * فقال * سهم الخلاص للرب * وسهم
18 الخلاص في ادوم * وتضرب الادوميين في اقصي ارضهم حتي تبيدهم * وقال * خذ سهاما * فاخذ
19 فقال * اضرب في الارض * فضرب ثلثة مرات وقام * فغضب عليه نبي الله * وقال * لتضرب خمس
مرات او ست * وعند ذلك تضرب الادوميين حتي تبيدهم * من الان ثلثة مرات تضرب ادوم *
20 21 * ومات اليسع ودفنوه * وجيوش مواب جاءت على الارض في تلك السنة * فبينما هم يقبرون
رجلا ابصروا الجيوش * فالقوا الرجل الميت في قبر اليسع * فعندما لمست اعضاء الرجل
22 الميت عظام جسد اليسع النبي * قام على رجليه * فاما حزايل ملك ادوم * فانه اضر باسرائيل
23 جميع ايام ياهوحاز * فرق لهم الرب * ورحمهم وعطف عليهم * من اجل ميثاقه الذي مع
ابراهيم * ومع اسحق * ومع يعقوب * ولم يحب الرب ان يفسدهم * ولم يطرحهم من قدامه *
24 25 * ومات حزايل ملك ادوم * وملك بن هداد ابنه بعده * ورجع ياهواس فاخذ القري من ابن
هداد بن حزايل * التي كان اخذها من ياهوحاز ابيه * في ثلاثة سنين ضربه ياهواس * ورد
القري الي اسرائيل *

12 *Reliquæ res gestæ Jehuasi, et quicquid fecit, præclara ejus facinora, ejusque pugna cum Amosia rege Juda, scripta sunt in libro chronicorum regum Israelis.*
13 *Posteà occubuit Jehuas cum majoribus suis, seditque Jerobaam filius ejus post ipsum super solium ipsius: sepultus autẽ fuit Jehuas in Samaria cum regibus Israelis.*
14 *Verùm Elisæo prophetâ laborante eo morbo quo mortuus est, descenderat ad eum Jehuas rex Israelis, & flens super faciem ejus dixerat, O pater mi, O pater mi, currus Israelis & equites ejus.*
15 *Elisæus autem dixit ei, Sume arcum & sagittas; sumptisque arcu & sagittis,*
16 *Dixit ad regem Israelis, Impone manũ tuam arcui; et cùm imposuisset manum suam, imposuit Elisæus manum suam manui regis:*
17 *(Dixerat autem, Aperi fenestram Orientem versùs, & aperuerat: tum dixit ad eum Elisæus, Jaculare; & cùm sagittam jaculatus esset, ait, Sagitta salutis Domino, & sagitta salutis in Edom: & percuties Edomæos in penitima terra eorum, ita ut perdas eos.*
18 *Rursum dixit, Sume sagittam, quam cùm sumpsisset, ait; Incute in terram: & cùm ter incussisset, destitit.*
19 *Quarè irâ percitus in eum propheta Dei, dixit; Incutere oportebat quinquies aut sexies, ac tunc percussisses Edomæos usq; ad internecionem: nunc autem ter percuties Edom.*
20 *Cùm mortuus esset Elisæus, & sepelissent eum, turmæ Moab invaserunt terram illam eodem anno.*
21 *Dúmque sepelirent hominem quendam, visis turmis, projecerunt mortuum illum in sepulchrum Elisæi: & simul atque tetigerunt membra hominis illius mortui ossa corporis Elisæi prophetæ, surrexit in pedes suos.*
22 *At verò Hazael rex Edom infensus erat Israelitis cunctis diebus Jehuhazi.*
23 *Dominus autem benignitate, misericordiâ, atq; clementiâ usus est in eos, propter fœdus suum quod pepigerat cum Abrahamo, Ishaco, & Jacobo, noluitque Dominus extinguere eos, nec abjecit eos à conspectu suo.*
24 *Nam mortuus est Hazael rex Edom, regnavitque Ben-haddad filius ejus post ipsũ:*
25 *Reversus itaq; Jehuas recepit à Ben-haddad filio Hazaelis civitates illas quas ceperat ab Jehuhazo patre suo: trium annorum spatio percussit eum Jehuas, & restituit civitates Israeli.*

CAP. XIV. יד

regnavit ,Israel regis Joachaz filii Joas secundo anno In
1 בשנת שתים ליואש בן־יואחז מלך ישראל מלך
1 quinque & viginti Filius .Jehudah regis Joas filius Amasiahu
2 אמציהו בן־יואש מלך יהודה: בן־עשרים וחמש
2 regnavit annis novem & viginti & ,ipsum regnando in erat annorum
שנה היה במלכו ועשרים ותשע שנה מלך
fecit Et .Jerusalaim de Jehohaddan ejus matris nomen & :Jerusalaim in
3 בירושלם ושם אמו יהועדין מן־ירושלם: ויעש
3 :ejus pater David sicut non veruntamen :Domini oculis in rectum
הישר בעיני יהוה רק לא כדוד אביו
excelsa Veruntamen .fecit,ejus pater Joas fecit quæ omnia juxta
4 ככל אשר־עשה יואש אביו עשה: רק הבמות
4 .excelsis in suffientes & ,immolantes populus adhuc :recesserunt non
לא־סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות:
percussit & ,ejus manu in regnum esset roboratum cùm ,fuit Et
5 ויהי כאשר חזקה הממלכה בידו ויך
5 filios Et .suum patrem regem percutientes ,suos servos
6 את־עבדיו המכים את־המלך אביו: ואת־בני
6 quo ,Moseh legis libro in scriptum sicut ,occidit non percussorum
המכים לא המית ככתוב בספר תורת־משה אשר־
,filiis super patres morientur Non :dicendo ,Dominus præcepit
צוה יהוה לאמר לא־יומתו אבות על־בנים
suo peccato in vir quin ,patribus super morientur non filii &
ובנים לא־יומתו על־אבות כי אם־איש בחטאו
,millia decem salis valle in Edom percussit Ipse .morietur
7 יומת: הוא־הכה את־אדום בגי־המלח עשרת אלפים
7 Joctheel ejus nomen vocavit & :bello in Selah cepit &
ותפש את־הסלע במלחמה ויקרא את־שמה יקתאל
ad nuncios Amasiah misit Tunc .hanc diem ad usque
8 עד היום הזה: אז שלח אמציה מלאכים אל־
8 ,Ito :dicendo ,Israel regis Jehu filii Jehoachaz filium Jehoas
יהואש בן־יהואחז בן־יהוא מלך ישראל לאמר לכה
Israel rex Jehoas Misitque .faciebus nos videamus
9 נתראה פנים: וישלח יהואש מלך־ישראל
9 Lebanon in qui Carduus :dicendo ,Jehudah regem Amasiahu ad
אל־אמציהו מלך־יהודה לאמר החוח אשר בלבנון
tuam filiam Da :dicendo ,Lebanon in quæ cedrum ad misit
שלח אל־הארז אשר בלבנון לאמר תנה את־בתך
,Lebanon in quæ agri bestia transivit & :uxorem in meo filio
לבני לאשה ותעבר חית השדה אשר בלבנון
10 ,Edom percussisti Percutiendo .carduum conculcavit &
10 ותרמס את־החוח: הכה הכית את־אדום
te immiscebis quid ut & ;tua domo in sede & ,gloriare :tuũ cor te elevavit &
ונשאך לבך הכבד ושב בביתך ולמה תתגרה
audivit non Et ?tecum Jehudah & tu cadas & ,malum in
11 ברעה ונפלתה אתה ויהודה עמך: ולא־שמע
11 ,faciebus se viderunt & ;Israel rex Jehoas ascendit & :Amasiahu
אמציהו ויעל יהואש מלך־ישראל ויתראו פנים
12 .Jehudah ipsi quæ ,semes-Beth in ,Jehudah rex Amasiahu & ,ipse
הוא ואמציהו מלך־יהודה בבית שמש אשר ליהודה:
13 :sua tentoria in vir fugerunt & ,Israel facies ad Jehudah est cæsus Et
12 ויגף יהודה לפני ישראל וינסו איש לאהלו:
,Achaziahu filii Jehoas filium Jehudah regem Amasiahu Et
13 ואת אמציהו מלך־יהודה בן־יהואש בן־אחזיהו
;Jerusalaim venit & :semes--Beth in Israel rex Jehoas cepit
תפש יהואש מלך־ישראל בבית שמש ויבאו ירושלם
,anguli portam ad usque ,Ephraim porta in Jerusalaim muro in rupit &
ויפרץ בחומת ירושלם בשער אפרים עד־שער הפנה
.cubitis quadringentis
ארבע מאות אמה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XIV.

1 In anno secundo Joas filii Jo-
achaz regis Israel, regnavit A-
masias filius Joas regis Juda.
2 Viginti quinque annorũ erat
cùm regnare cœpisset: viginti
autem & novem annis regna-
vit in Jerusalem, nomen matris
3 ejus Joadan de Jerusalem. Et
fecit rectum coram Domino,
veruntamen non ut David pa-
ter ejus. Juxta omnia, quæ fecit
4 Joas pater suus, fecit: Nisi hoc
tantùm, quòd excelsa non abs-
tulit: adhuc enim populus im-
molabat, & adolebat incen-
5 sum in excelsis. Cúmque ob-
tinuisset regnum, percussit ser-
vos suos, qui interfecerant re-
6 gem patrem suum. Filios au-
tem eorum qui occiderant,
non occidit, juxta quod scri-
ptum est in libro legis Moysi,
sicut præcepit Dominus, di-
cens; Non morientur patres
pro filiis, neq; filii morientur
pro patribus: sed unusquisque
7 in peccato suo morietur. Ipse
percussit Edom in valle Sali-
narum decem millia, & appre-
hendit petram in prælio, vo-
cavitque nomen ejus Jectehel,
usque in præsentem diem.
8 Tunc misit Amasias nuntios
ad Joas filium Joachaz, filii
Jehu regis Israel, dicens; Ve-
9 ni, & videamus nos. Remi-
sitque Joas rex Israel ad Ama-
siam regẽ Juda, dicens; Carduª
Libani misit ad cedrum quæ
est in Libano, dicens; Da filiam
tuam filio meo uxorẽ. Trans-
ierúntque bestiæ saltûs, quæ
sunt in Libano, & conculcave-
10 runt carduum. Percutiens
invaluisti super Edom, et sub-
levavit te cor tuum: conten-
tus esto gloriâ, & sede in do-
mo tua: quarè provocas ma-
lum, ut cadas tu & Judas te-
11 cum? Et non acquievit A-
masias: ascendítque Joas rex
Israel, & viderunt se, ipse
& Amasias rex Juda, in Beth-
12 sames oppido Judæ. Percus-
súsque est Juda coram Israel,
& fugerunt unusquisque in ta-
13 bernacula sua. Amasiam ve-
rò regem Juda, filium Joas fi-
lii Ochoziæ, cepit Joas rex Is-
rael in Bethsames, & adduxit
eum in Jerusalem: & inter-
rupit murum Jerusalem, à
porta Ephraim usque ad por-
tam anguli, quadringentis cu-
bitis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιδ.

1 Ἐν ἔτει δευτέρῳ τῷ Ἰωὰς υἱῷ (α) Ἰω-
άχαζ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν
(β) Ἀμεσσίας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα.
2 Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασι-
λεύειν αὐτὸν, καὶ (γ) εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐ-
βασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα (δ) τῆς
3 μητρὸς αὐτοῦ Ἰωαδὶμ ἐξ Ἱερουσαλήμ. Καὶ
ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, πλὴν
οὐχ ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· κατὰ πάντα ὅ-
σα ἐποίησεν Ἰωὰς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐποίησεν.
4 Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυ-
5 σίαζε καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Καὶ ἐγέ-
νετο ὅτε κατίσχυσεν ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐ-
τοῦ, καὶ ἐπάταξε τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς πατά-
6 ξαντας (ε) τὸν πατέρα αὐτοῦ. Καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν
παταξάντων οὐκ ἐθανάτωσε, καθὼς γέγρα-
πται (ζ) ἐν βιβλίῳ νόμων Μωυσῆ, ὡς ἐνε-
τείλατο κύριος, λέγων, Οὐκ ἀποθανοῦνται
πατέρες ὑπὲρ υἱῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦν-
ται ὑπὲρ πατέρων, ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος
7 ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἀποθανεῖται. Αὐτὸς ἐ-
πάταξε (η) τὴν Ἐδὼμ ἐν Γεμελὲδ δέκα χιλι-
άδας, καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ,
καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς (θ) Ἰεθοὴλ ἕως
8 τῆς ἡμέρας ταύτης. Τότε ἀπέστειλεν (ι) Ἀ-
μεσσίας ἀγγέλους πρὸς (κ) Ἰωὰς υἱὸν Ἰωά-
χαζ υἱοῦ (λ) Ἰοὺ βασιλέως Ἰσραὴλ, λέγων,
9 Δεῦρο ὀφθῶμεν προσώποις. Καὶ ἀπέστειλεν
Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς (μ) Ἀμεσσί-
αν βασιλέα Ἰούδα, λέγων, Ὁ ἀκχοὺχ ὁ ἐν τῷ
Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ
Λιβάνῳ, λέγων, Δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ
μου εἰς γυναῖκα. καὶ (ν) διῆλθον τὰ θηρία τοῦ
(ξ) ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ συνεπάτησαν
10 τὸν ἄκανα. Τύπτων ἐπάταξας τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ
ἐπῆρέ σε (ο) καρδία σου, ἐνδοξάσθητι καθή-
μενος ἐν τῷ οἴκῳ (π) σου, καὶ ἵνα τί ἐρίζεις
ἐν κακίᾳ σου; καὶ πεσῇ σὺ καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ.
11 Καὶ οὐκ ἤκουσεν (ρ) Ἀμεσσίας. καὶ ἀνέβη Ἰωὰς
βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν προσώποις
αὐτὸς καὶ (σ) Ἀμεσσίας βασιλεὺς Ἰούδα ἐν
12 (τ) Βαιθσαμὺς τῇ τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἔπταισεν
Ἰούδας ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἀ-
13 νὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. Καὶ τὸν (υ) Ἀμεσσί-
αν υἱὸν Ἰωὰς υἱοῦ (φ) Ὀχοζίου συνέλαβεν Ἰωὰς
βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν (χ) Βαιθσαμύς· καὶ ἦλ-
θεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, (ψ) καὶ καθεῖλεν ἐν τῷ
τείχει Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ πύλῃ Ἐφραὶμ ἕως
(ω) πύλης τῆς γωνίας τετρακοσίους πήχεις.

CAP. XIV.

IN anno secundo Joas filii Jo-
achaz regis Israel, & regnavit 1
Amessias filius Joas rex Juda.
Filius viginti & quinq; annorum
erat in regnando ipsum: & vi- 2
ginti & novem annos regnavit
in Hierusalem: & nomen matris
ejus Joadim de Hierusalem. Et
fecit rectum in oculis Domini: ve- 3
runtamen non sicut David pater
ejus: juxta omnia, quæcunq; fe-
cerat Joas pater ejus, fecit. Ve-
runtamen excelsa non sustulit. 4
Adhuc populus sacrificabat, &
adolebant in excelsis. Et factum
est, quando confortatum fuit re- 5
gnum in manu ipsius, & percus-
sit servos suos, qui percusserant
patrem ipsius. Et filios eorum,
qui percusserant, non interfecit; 6
sicut scriptum est in libro legum
Moysi, quomodò mandavit Do-
minus, dicens; Non morientur
patres pro filiis: & filii non mo-
rientur pro patribus: quia tantùm
unusquisq; in peccatis suis morie-
tur. Ipse percussit Edom in (a) 7
Gemeled decem millia: & cepit
petram in bello, & vocavit no-
men ejus Jethoel usq; in diem
hanc. Tunc misit Amessias nun- 8
tios ad Joas filium Joachaz fi-
lii Ihu regis Israel, dicens; Veni,
Conspiciamus nos (b) faciebus. Et 9
misit Joas rex Israel ad Amessiã
regem Juda, dicens; Carduus, qui
in Libano, misit ad cedrum, quæ
in Libano, dicens; Da filiam tu-
am filio meo in uxorem. Et trans-
ierunt bestiæ agri, quæ in Libano:
& conculcaverunt carduũ. Per- 10
cutiens percussisti Idumæam: &
elevavit te cor (c) tuum. Glori-
are sedens in domo tua. Et ut
quid contendis in malum tuum?
et cades tu, & Judas tecum.
Et non audivit Amessias. Et a- 11
scendit Joas rex Israel: & con-
spexerunt se faciebus, ipse & A-
messias rex Juda in Bethsamys,
quæ ipsius Juda. Et cecidit Ju- 12
das à facie Israel: & fugit vir
in tabernaculum suum. Et Ames- 13
siam filium Joas filii Ochoziæ ce-
pit Joas rex Israel in Bethsa-
mys. Et (d) venit in Hierusalem:
& diruit in muro Hierusalem, in
porta Ephræm usq; ad portam an-
guli, quadringentos cubitos.

MS.A. (α) Ἀχὰζ (β) Ἀμασίας (γ) εἰκοσιεννέα (δ) τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἰωαδεὶν (ε) τὸν βασιλέα τὸν πατέρα (ζ) ἐν βίβλῳ νόμου Μωσῆ, ὡς ἐνετείλατο (η) τὸν Ἐδὼμ ἐν γαιμελὲδ δέκα (θ) Ἰεκθοὴλ (ι) Ἀμασίας (κ) * Ἰωὰς (λ) Ἰοὺ (μ) Ἀμασίαν (ν) διῆλθεν (ξ) ἀγροῦ ἐν (ο) ἡ καρδία (π) σου, ἵνα τί (ρ) Ἀμασίας. (σ) Ἀμασίας (τ) Βαιθσαμὺς τῆς Ἰουδαίας. (υ) Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα υἱὸν (φ) Ἀαζία ἔλαβεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ βασιλεὺς (χ) Βεθσαμύς· (ψ) καὶ διέκοψεν ἐν τείχει (ω) τῆς πύλης τῆς γωνιῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יד

1 בשנת תרתין ליואש בר יהואחז מלכא דישראל מלך אמציה בר יואש מלך שבטא
2 דבית יהודה: בר עסרין וחמש שנין הוה כד מלך ועסרין ותשע שנין מלך בירושלם
3 ושום אמיה יהועדן מן ירושלם: ועבד דכשר קדם יי לחוד לא כדוד אבוהי ככל דעבד
4 יואש אבוהי עבד: לחוד במתא לא עטרא עד כען עמא מדבחין ומסקין בוסמין על
5 במתא: והוה כד תקפת מלכותא בידיה וקטל ית עבדוהי די קטלו ית מלכא אבוהי:
6 וית בני קטליא לא קטל כמא דכתיב בספר אוריתא דמשה דפקיד יי למימר לא יומתון
7 אבהן על פום בנין ובנין לא יומתון על פם אבהן אלהן אנש בחוביה ימות: הוא מחא ית
אנש ארום בני מלח עסרא אלפין וכבש ית כרכא בקרבא וקרא ית שמה יקתאל עד
8 יומא הדין: בכן שלח אמציה אזגדין לות יהואש בר יהואחז בר יהוא מלכא דישראל
9 למימר אתא נקבל אפין בקרבא: ושלח יהואש מלכא דישראל לות אמציה מלך שבטא
דבית יהודה למימר חוחא די בלבנן שלח לארזא די בלבנן למימר הב ית ברתך לברי
10 לאתו ועברת חית ברא די בלבנן ודשת ית חוחא: ממחא מחיתא ית אנש ארום וראם
עלך לבך אתיקר ותב בביתך ולמא את מתגרי בבישתא ותתקטל את ודבית יהודה
11 עמך: ולא קבל אמציהו וסלק יהואש מלכא דישראל ואקבילו אפיהון בקרבא הוא
12 ואמציה מלך שבטא דבית יהודה בבית שמש די לשבטא דיהודה: ואתברו אנש יהודה
13 קדם ישראל ואפכו גבר לקרווהי: וית אמציה מלך שבטא דבית יהודה בר יהואש בר
אחזיה אחד יהואש מלכא דישראל בבית שמש ואתו לירושלם ופרץ בשורא דירושלם
בתרע שבטא דאפרים עד תרע זויתא ארבע מאה אמין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XIV.

ANno secundo Joas filii Jehoahhaz regis Israel regnavit Amasziah filius 1
Joas regis tribus domus Jehudah. Filius viginti & quinq; annorum erat 2
quando regnavit, & viginti & novem annos regnavit in Jerusalem: &
nomen matris ejus erat Jehoghadan de Jerusalem. Et fecit quod rectum 3
erat ante Dominum; veruntamen non sicut David pater ejus: juxta omnia
quæ fecerat Joas pater ejus, fecit. Veruntamen excelsa non recesserant: 4
adhuc usq; populus sacrificabat & adolebat aromata super excelsa. Et fuit 5
firmato regno in manu ejus, occidit servos suos qui occiderant regem pa-
trem ejus. Sed filios occisorum non occidit, sicut scriptum est in libro 6
legis Moseh, quo præcepit Dominus, dicendo: Non morientur patres pro
filiis, & filii non morientur pro patribus: quisq; in peccato suo morietur.
Ipse percussit homines Edom in valle Salis decem mille, & subegit arcem 7
bello, & vocavit nomen ejus Jaqthel usq; ad diem hanc. Tunc misit Ama- 8
sziah nuncios ad Joas filium Jehoahhaz filii Jehu regis Israel, dicendo:
Veni excipiamus [*ad invicem*] facies in bello. Et misit Joas rex Israel ad 9
Amasziah regem tribus domus Jehudah, dicendo: Carduus qui est in Lib-
nan, misit ad Cedrum quæ est in Libnan, dicendo: Da filiam tuam filio
meo in uxorem: & transivit fera agri quæ est in Libnan, & conculcavit
carduum. Percutiendo percussisti homines Edom, & elatum est super te 10
cor tuum; gloriare & sede in domo tua: quare immiscebis te in malum,
ut *occidaris* tu & [*populus*] domus Jehudah tecum? Et non paruit Ama- 11
sziah; & ascendit Joas rex Israel: & opposuerunt [*invicem*] facies suas
in bello ipse & Amasziah rex tribus domus Jehudah in Beth-semes quæ
est tribus Jehudah. Et fracti sunt homines Jehudah ante Israel, & verte- 12
runt terga singuli ad tabernacula sua. Et Amasziah regem tribus domus 13
Jehudah, filium Jehoas filii Ahhaziah, apprehendit Joas rex Israel in Beth-
Sames, & *venerunt* in Jerusalem, & disrupit de muro Ierusalem *in porta*
tribus Ephraim, usq; ad portam anguli, quadringentos cubitos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. XIV.

1 ANno secundo Jehuasi filii Jehuahazi regis Israel, regnavit Amosia filius Joasi regis
2 Juda. Natus erat annos vigintiquinque quando regnavit, & vigintinovem annis regnavit in Jerusalem; nomen autem matris ejus erat
3 Jehuadan, de Jerusalem. Fecit quod rectum erat coram Domino, non tamen ut David pater suus: sed prout fecerat Ioas pater suus,
4 fecit. Veruntamen altaria non abstulit, nam populus adhuc sacrificabant & adolebant su-
5 per altaria. Quum confirmatum esset regnum in manu ejus, trucidavit servos suos qui oc-
6 ciderant regem Ioasum patrem suum. Sed homicidarum filios non trucidavit, quemadmodum scriptum est in libro legis Mosis, quam Dominus præcepit dicens, Non morientur patres pro filiis, & filii non morientur pro patribus suis; sed quisque ob peccata
7 sua morietur. Is trucidavit in Gamlah viginti millia Adumæorum, & Selaam bello vastavit, vocavitque nomen ejus Nectael in
8 hunc usque diem. Tunc misit Amosia rex Iuda legatos ad Iehuas filium Iehuahazi filii Iehu, regem Israelis, dicens; Age, alter alte-
9 rius faciei occurramus. Remisit Iehuas rex Israelis ad Amosiam regem Judæ, dicens; Prunus quæ est in Libano, misit ad cedrum quæ est in Libano, Da filiam tuam filio meo uxorē: interea præteriens bestia quæ erat in
10 Libano, conculcavit prunum. Clade vastâsti Adumæos, ideò extulit te animus tuus: gloriare, & domi tuæ te contine; & ne præceps feraris in malū *tuum*, ne cadas tu et Juda te-
11 cum: At non obtemperavit ei Amosia. Quare ascendens Iehuas rex Israelis, & Amosia rex Iudæ: occurrerunt sibi mutuò apud Beth-semes *urbem* Iudæ, ipse & Amosia rex Iudæ:
12 Et contritus Juda coram Israele, fugerunt
13 quisque in habitaculum suum: Et Amosia rex Iudæ captus est ab Iehuas rege Israelis in Beth-semes. Deinde ingressus est Ierusalem, perruptis in muro Ierusalem à porta Aphremi usque ad portam anguli quadringentis cubitis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع عشر *

1 وفي سنتين من ملك يهواش بن يهوحاز ملك بني اسرايل * ملك اموصيا بن يواش ملك
2 يهودا * وكان يوم ملك ابن خمس وعشرين سنة * واقام ملكا على يهودا باورشليم سبعا وعشرين
3 سنة * واسم امه ياهوعدان من اورشليم * وصنع حسنا قدام الله * ولكن ليس مثل داود ابيه
4 ولكن مثل صنيع يواش ابيه صنع * وايضا الصواعد فلم لم يبعدها * والشعب بعد كانوا
5 يذبحون ويبخرون على الصواعد * فلما استقرت المملكة بيده * قتل عبيده الذين قتلوا يواش
6 الملك اباه * ولم يقتل بنيهم * كما هو مكتوب في ناموس موسى الذي اوصى الله * وقال لا تموت
الاباء على جرم الابناء * ولا تموت الابناء على جرم الاباء * بل كل احد يقتل بخطاه * وقتل
اموصيا الملك من ادوم بجملح عشرين الف نفس * واخرب سلع في الحرب * ودعى اسمها يقتيل
الى اليوم * وبعد ذلك بعث اموصيا ملك يهودا رسلا الى ياهواش بن ياهوحازين ياهو ملك
اسرايل * فقال تعال للحرب واحد مع واحد * فبعث ياهواش ملك اسرايل الى اموصيا ملك يهودا
فقال له مثل ان الخوخ الذي في لبنان ارسل الى ارز لبنان وقال له ازوج ابنتك لابني * فجازت
بعد قليل وحوش لبنان على الخوخ فداسته * كذاك انت لما ان حاربت الادوميين فعلت
ارتفع قلبك * توقر واقعد في بيتك * ولا تتعرض الى البلوى * فسقط انت ويهودا معك * فلم يسمع
منه اموصيا * وصعد ياهواش ملك اسرايل واموصيا ملك يهودا * والتقيا مواجهة بعض لبعض
في بيت شمس التي ليهودا * هو واموصيا ملك يهودا * فانكسر يهودا من قدام اسرايل * وهرب
كل احد الى بلده * واموصيا ملك يهودا * فاخذه ياهواش ملك اسرايل في بيت شمس * ودخل
اورشليم * وفتح في سور اورشليم من باب افرام الى باب الزاوية اربع مائة ذراع *

CAP. XIV.

1 *ANno secundo regni Jehuasi filii Jehuhazi regis Israelitarum, regnavit Amosia filius Joasi regis Juda.*
2 *Erat is quo die regnavit, annos natus vigintiquinque, mansitque rex super Judam in Jerusalem viginti septē annis: nomen matris ejus, Jehuadan è Jerusalē.*
3 *Rectè se gessit corā Deo, non tamen ut David pater ejus; sed secundūm opera Joasi patris sui fecit.*
4 *Excelsa non amovit, et populus adhuc sacrificabant & adolebant super excelsa.*
5 *Is regno in manu sua firmato, peremit servos suos qui interfecerant regem Joasum patrem suum.*
6 *Filios autem eorum non peremit, quemadmodum scriptum est in lege Mosis, quam Deus præcepit dicens; Non morientur parentes pro crimine filiorum, neque morientur filii pro crimine parentum; sed quisque morte afficietur pro peccato suo.*
7 *Peremit etiam rex Amosia ex Edomæis in Gamlah, viginti millia hominum: & Salaam bello vastavit, vocavitque nomen ejus Jectaelem ad hodiernam usque diem.*
8 *Tunc misit Amosia rex Juda nuntiis ad Jehuasum filium Jehuhazi filii Jehu, regem Israelis, dixit; Veni dimicatum alter cum altero.*
9 *Misit autem Jehuas rex Israelis ad Amosiam regem Juda, dixitque ad eum Quemadmodum prunus quæ est in Libano, misit ad cedrum Libani, dicens ei; Junge matrimonio filiam tuam cum filio meo, mox autem prætereuntia Libani animantia super prunum, conculcaverunt eam;*
10 *Sic tu ob debellatos victósque Edomeos animâ efferris, gloriare quantum libuerit, & confide domi tuæ, néve te objectes periculo, ne corruas tu & Juda tecum.*
11 *Sed non acquiescente ei Amosiâ, ascendit Jehuas rex Israelis, & Amosia rex Judæ, inciderúntque adversis frontibus alter in alterum in Beth-semes quæ pertinet ad Judam, ipse & Amosia rex Judæ:*
12 *Et profligatus est Juda ab Israele, et fugit unusquisque in patriam suam:*
13 *Prætereà Amosiam regem Judæ cepit Jehuas rex Israelis in Beth-semes, & ingressus est Jerusalem perruptis in muro Jerusalem à porta Aphremi ad portam anguli quadringentis cubitis;*

מלכים ב : יד

vasa omnia & ,argentum & ,aurum omne Tulitque
14 ויקח את־כל־הזהב והכסף ואת כל־הכלים
& regis domus thesauris in & ,Domini domo in inventa
הנמצאים בית־יהוה ובאוצרות בית המלך ואת
verborum residuum Et .Someron in est reversus & :arrhaborum filios
15 בני התערבות וישב שמרונה׃ ויתר דברי
cum pugnavit quomodo & ,ejus fortitudo & ,fecit quæ ,Jehoas
יהואש אשר עשה וגבורתו ואשר נלחם עם
libro super scripta ipsa nónne ,Jehudah rege Amasiahu
אמציהו מלך־יהודה הלא־הם כתובים על־ספר
cum Jehoas Jacuitque ?Israel regum dierum verborum
16 דברי הימים למלכי ישראל׃ וישכב יהואש עם־
:Israel regibus cum Someron in est sepultúsque ,suis patribus
אבתיו ויקבר בשמרון עם מלכי ישראל
filius Amasiahu vixit Et .eo pro ejus filius Jarobham regnavitque
17 וימלך ירבעם בנו תחתיו׃ ויחי אמציהו בן־
Jehoachaz filii Jehoas mortem post Jehudah rex Joas
יואש מלך יהודה אחרי מות יהואש בן־יהואחז
verborum residuum Et .annis quindecim ,Israel regis
18 מלך ישראל חמש עשרה שנה׃ ויתר דברי
verborum libro super scripta ipsa nónne ,Amasiahu
אמציהו הלא־הם כתבים על־ספר דברי
ligationem eum super ligaverunt Et ?Jehudah regum dierum
19 הימים למלכי יהודה׃ ויקשרו עליו קשר
,Lachis in eum post miserunt & :Lachis in fugit & ,Jerusalaim in
בירושלם וינס לכישה וישלחו אחריו לכישה
:equis super eum tulerunt Et .ibi eum occiderunt &
20 וימתהו שם׃ וישאו אתו על־הסוסים
.David civitate in suis patribus cum Jerusalaim in est sepultus &
ויקבר בירושלם עם־אבתיו בעיר דוד׃
filius ipse & ,Hazariah Jehudah populus universus tulerunt Et
21 ויקחו כל־עם יהודה את־עזריה והוא בן־
suo patre pro eum constituerunt regem & :annorum sedecim
שש עשרה שנה וימלכו אתו תחת אביו
eam restituit & ,Elath ædificavit Ipse .Amasiahu
22 אמציהו׃ הוא בנה את־אילת וישבה
anno In .suis patribus cum rex jacuit postquam ,Jehudah ipsi
23 ליהודה אחרי שכב־המלך עם־אבתיו׃ בשנת
,Jehudah regis Joas filii Amasiahu anno ,decimoquinto
חמש־עשרה שנה לאמציהו בן־יואש מלך יהודה
Someron in Israel regis Joas filius Jarobham regnavit
מלך ירבעם בן־יואש מלך־ישראל בשמרון
:Domini oculis in malum fecit Et .annis uno & quadraginta
24 ארבעים ואחת שנה׃ ויעש הרע בעיני יהוה
qui ,Nebat filii Jarobham peccatis omnibus ab declinavit non
לא סר מכל־חטאות ירבעם בן־נבט אשר
,Israel terminum restituit Ipse .Israel fecit peccare
25 החטיא את־ישראל׃ הוא השיב את־גבול ישראל
Domini verbum juxta ,planitiei mare ad usque Chamath introitu ab
מלבוא חמת עד־ים הערבה כדבר יהוה
filii Jonah sui servi manu in fuerat locutus quod ,Israel Dei
אלהי ישראל אשר דבר ביד־עבדו יונה בן־
Dominus vidit Quoniam .hachepher-Gath de qui ,prophetæ Amithai
26 אמתי הנביא אשר מגת החפר׃ כי־ראה יהוה
non & ,clausus non & :valde mutabilem Israel afflictionem
את־עני ישראל מרה מאד ואפס עצור ואפס
Dominus est locutus non Et .Israeli auxilians neque ,derelictus
27 עזוב ואין עזר לישראל׃ ולא־דבר יהוה
manu in eos servavit & :cœlis sub à Israel nomen delendum ad
למחות את־שם ישראל מתחת השמים ויושיעם ביד
.Joas filii Jarobham
ירבעם בן־יואש׃

Versio VULG. LAT.

14 Tulitque omne aurum, & ar-
gentum, & universa vasa,
quæ inventa sunt in domo Do-
mini, & in thesauris regis, &
obsides, & reversus est in Sa-
15 mariam. Reliqua autem ver-
borum Joas quæ fecit, & for-
titudo ejus quâ pugnavit con-
tra Amasiam regē Juda, nónne
hæc scripta sunt in libro Ser-
monum dierum regum Israel?
16 Dormivítque Joas cum patri-
bus suis, & sepultus est in Sa-
maria cum regibus Israel: &
regnavit Jeroboam filius ejus
17 pro eo. Vixit autem Amasias,
filius Joas, rex Juda, postquàm
mortuus est Joas filius Joa-
chaz regis Israel, quindecim
18 annis. Reliqua autē sermonū
Amasiæ, nónne hæc scripta
sunt in libro Sermonum die-
19 rum regum Juda? Factáque
est contra eum conjuratio in
Jerusalem: at ille fúgit in La-
chis. Miserúntque post eum in
Lachis, & interfecerunt eum
20 ibi. Et asportaverunt in e-
quis, sepultúsque est in Jeru-
salem cum patribus suis in ci-
21 vitate David. Tulit autem
universus populus Judæ Aza-
riam annos natum sedecim, &
constituerunt eum regem pro
22 patre ejus Amasia. Ipse ædi-
ficavit Ælath, & restituit eam
Judæ, postquàm dormivit rex
23 cum patribus suis. Anno
quintodecimo Amasiæ filii Jo-
as regis Juda, regnavit Jero-
boam filius Joas regis Israel
in Samaria, quadraginta & u-
24 no anno: Et fecit quod ma-
lum est coram Domino. Non
recessit ab omnibus peccatis
Jeroboam filii Nabat, qui pec-
25 care fecit Israel. Ipse resti-
tuit terminos Israel, ab introi-
tu Emath, usque ad mare so-
litudinis, juxta sermonem Do-
mini Dei Israel, quem locu-
tus est per servum suum Jo-
nam filium Amathi prophe-
tam, qui erat de Geth, quæ
26 est in Opher. Vidit enim
Dominus afflictionem Israel
amaram nimis, & quòd con-
sumpti essent usque ad clausos
carcere, & extremos, & non
esset qui auxiliaretur Israeli.
27 Nec locutus est Dominus ut
deleret nomen Israel de sub
cœlo, sed salvavit eos in ma-
nu Jeroboam filii Ioas.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἔλαβε τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάν-
τα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου,
καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς
υἱοὺς τῶν συμμίξεων, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Σα-
15 μάρειαν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς
ὅσα ἐποίησεν ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐπολέ-
μησε μετὰ Ἀμεσσίου βασιλέως Ἰούδα, (α) οὐχὶ
ταῦτα γεγραμμένα (β) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων
16 τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ
ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐ-
τάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ.
καὶ ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
17 αὐτοῦ. Καὶ ἔζησεν (γ) Ἀμεσσίας υἱὸς Ἰωὰς
βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς
υἱὸν Ἰωάχαζ βασιλέα Ἰσραήλ, πεντεκαί-
18 δεκα ἔτη. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμεσσίου
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γε-
γραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν
19 τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ συνεστράφησαν
ἐπ' (δ) αὐτὸν σύστρεμμα ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ
ἔφυγεν εἰς Λαχίς· καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ
20 εἰς Λαχίς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ
ἦραν αὐτὸν ἐφ' ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν Ἱερου-
σαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.
21 Καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα τὸν Ἀζαρίαν,
καὶ αὐτὸς υἱὸς (ε) ἑκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ (ζ) ἐ-
βασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀ-
22 μεσσίου. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν (η) Αἰλὼθ, καὶ
ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμη-
θῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.
23 Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τοῦ Ἀμεσσίου (θ)
υἱοῦ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἱερο-
βοὰμ υἱὸς (ι) Ἰωὰς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμα-
24 ρείᾳ (κ) τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος. Καὶ ἐποί-
ησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· οὐκ ἀπέστη
ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ
25 ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Αὐτὸς ἀπέστησε
τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ ἕως
τῆς θαλάσσης τῆς Ἀραβά, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου
θεοῦ Ἰσραὴλ (λ) ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου
αὐτοῦ Ἰωνᾶ υἱοῦ Ἀμαθὶ τοῦ προφήτου τοῦ ἐκ (μ)
26 Γεθχοφέρ. Ὅτι εἶδε κύριος τὴν ταπείνωσιν
Ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, καὶ (ν) ὀλιγοστοὺς
συνεχομένους, καὶ ἐσπανισμένους, καὶ ἐγκα-
ταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ Ἰσ-
27 ραήλ. Καὶ οὐκ ἐλάλησε κύριος ἐξαλεῖψαι
τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς (ξ) διὰ χειρὸς Ἱεροβοὰμ
υἱοῦ Ἰωάς.

Et cepit aurum, & argentum, & 14
omnia vasa inventa in domo Do-
mini, & in thesauris domus re-
gis, & (e) filios commistionum:
& reversus in Samariam. Et re- 15
liqua verborum Joas, quæcunque
fecit in potentatu suo, quæ bella-
vit cum Amessia rege Juda, nón-
ne hæc scripta in libro verborum
dierum regibus Israel? Et dor- 16
mivit Joas cum patribus suis: &
sepultus est in Samaria cum regi-
bus Israel: & regnavit Hierobo-
am filius ejus pro eo. Et vixit 17
Amessias filius Joas rex Juda,
postquàm mortuus est Joas filius
Joachaz rex Israel, quinque &
decem annos. Et reliqua verbo- 18
rum Amessiæ, et omnia quæcunque
fecit, nónne hæc scripta in libro
Verborum dierū regib' Juda? Et 19
conjuraverunt super eum conju-
rationem in Hierusalem: & fu-
git in Lachis: & miserunt post
eum in Lachis: & occiderunt eum
ibi. Et tulerunt eum super equos: 20
& sepultus est in Hierusalem
cum patribus suis in civitate
David. Et assumpsit omnis popu- 21
lus Juda Azariam (& ipse fili-
us sex & decem annorum) &
regnare fecerunt eum pro patre
ejus Amessia. Hic ædificavit 22
Æloth, & restituit eam ipsi Ju-
dæ, postquàm dormivit rex cum
patribus suis. In anno quinto & 23
decimo Amessiæ filii Joas regis
Juda regnavit Hieroboam filius
Joas super Israel in Samaria
quadraginta & unum annos. Et 24
fecit malum in conspectu Domini:
non recessit ab omnibus peccatis
Hieroboam filii Nabat, qui pec-
care fecit Israel. Ipse (f) amovit 25
terminum Israel ab introitu Æ-
math usque ad mare ipsius Ara-
ba, juxta verbum Domini Dei
Israel, quod locutus est in manu
servi sui Jonæ filii Amathi pro-
phetæ, qui de Gethchopher.
Quoniam vidit Dominus humi- 26
liationem Israel amaram valdè,
& paucos, clausos, (g) & rare-
factos, & derelictos: & non erat
qui auxiliaretur Israel. Et non 27
locutus est Dominus delere semen
Israel de sub cœlo. Et salvavit e-
os per manum Hieroboam filii
Joas.

MS.A. (α) οὐχ ἰδοὺ ταῦτα (β) ἐν βιβλίῳ (γ) Ἀμεσίας (δ) αὐτὸν συστράτευμα ἐν (ε) ἓξ καὶ δέκα (ζ) ἐβασίλευσεν αὐτὸς ἀντὶ (η) Ἐλὼθ, καὶ ἀπέστρεψεν (θ) υἱοῦ Ἰωὰς βασιλέως (ι) Ἰωὰς βασιλέως Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰσραὴλ (κ) τεσσαράκοντα (λ) ὃς ἐλάλησεν (μ) Γεθαχοβέρ. (ν) ὀλιγοστοὺς συγκεχυμένους, καὶ ἐσπανισμένους, (ξ) ἐκ χειρὸς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ונסיב ית כל דהבא וכספא וית כל מניא דאשתכחו בית מקדשא דיי ובגנזי בית מלכא וית
15 בני רברביא ותב לשמרון׃ ושאר פתגמי יהואש די עבד וגבורתיה ודאגיח עם אמציה
מלך שבטא דבית יהודה הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל׃
16 ושכיב יהואש עם אבהתוהי ואתקבר בשמרון עם מלכי ישראל ומלך ירבעם בריה
17 תחותוהי׃ וחיא אמציהו בר יואש מלך שבטא דבית יהודה בתר דמית יהואש בר
18 יהואחז מלכא דישראל חמש עסרי שנין׃ ושאר פתגמי אמציה הלא אנון כתיבין
19 על ספר פתגמי יומיא למלכיא דבית יהודה׃ ומרדו עלוהי מרדא בירושלם ואפך
20 ללכיש ושלחו בתרוהי ללכיש וקטלוהי תמן׃ ונטלו יתיה על סוסותא ואתקבר
21 בירושלם עם אבהתוהי בקרתא דדוד׃ ודברו כל עמא דיהודה ית עזריה והוא בר
22 שית עסרי שנין ואמליכו יתיה תחות אבוהי אמציהו׃ הוא בנה ית אילת ואתיבה
23 לבית יהודה בתר דשכיב מלכא עם אבהתוהי׃ בשנת חמש עסרי שנין לאמציה
בר יואש מלך שבטא דבית יהודה מלך ירבעם בר יואש מלכא דישראל בשמרון
24 ארבעין וחדא שנין׃ ועבד דביש קדם יי לא סטא מכל חובי ירבעם בר נבט
25 דחייב ית ישראל׃ הוא אתיב ית תחום ישראל ממעלנא דחמת עד ימא דמישרא
כמא דמלל יי אלהא דישראל די מלל ביד עבדיה יונה בר אמתי נביא די מגת חפר׃
26 ארי גלי קדם יי שעבודא דישראל תקיף לחדא ואנון מטלטלין ושביקין ולית
27 דסעיד לישראל׃ ולא הוה רעוא קדם יי למחי ית שמא דישראל מתחות שמיא
ופרקנון על ידי ירבעם בר יואש׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et accepit omne aurum & argentum, & omnia vasa quæ inventa sunt in 14
domo sanctuarii Domini, & in thesauris domus regis, & filios magnatum;
& rediit in Somron. Et reliquum verborum Joas quæ fecit, & fortitudo 15
ejus, & quomodo congressus est cum Amasziah rege trib' domus Jehudah,
nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum Regum Israel? Et cubuit 16
Joas cum patribus suis, & sepultus est in Somron cum regibus Israel: &
regnavit Jarabgham filius ejus pro eo. Et vixit Amasziah filius Joas rex 17
tribus domus Jehudah, postquàm mortuus est Joas filius Jehoahhaz regis
Israel, quindecim annis. Et reliquum verborum Amasziah, nónne illa 18
scripta sunt in libro verborum dierum Regum domus Jehudah? Et con- 19
juraverunt in eum conjurationem in Jerusalem, & vertit terga ad Lachis,
& miserunt ad eum in Lachis, & occiderunt illum ibi. Et portaverunt il- 20
lum super equos, & sepultus est in Jerusalem cum patribus suis in urbe
David. Et acceperunt omnis populus *Jehudah* Ghazariah, & ipse filius 21
erat sexdecim annorum, & regem crearunt illum pro patre suo Amasziah.
Ipse ædificavit Eilath, & restituit illam domui Jehudah, postquàm cubuit 22
rex cum patribus suis. Anno decimo quinto annorum Amasziah filii Joas 23
regis tribus domus Jehudah regnavit Jarabgham filius Joas regis Israel in
Somron quadraginta & uno annis. Et fecit quod malum erat ante Dñm, 24
non declinavit ab omnib' peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fe-
cerat Israel. Ipse restituit terminum Israel ab introitu Hhamath usque ad 25
mare planitiei, sicut locutus fuerat Dñs Deus Israel, *qui locutus est per ma-*
num servi sui Jonah *filii* Amithai *prophetæ* qui erat de Gath-Hhepher. Quia 26
revelata fuerat ante Dominum servitus Israel dura valdè, & erant di-
spersi & deserti, neque erat qui auxiliaretur Israel. Et non fuit voluntas 27
Domino delere nomen Israel ne [*esset*] sub cœlis, & liberavit illos per
manus Jarabgham filii Joas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܘܢܣܒ ܟܠܗ ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ : ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܐ ܕܐܫܬܟܚܘ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܒܓܙܐ
ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܥܪܒܝܐ. ܘܗܦܟ ܠܫܡܪܝܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘܐܫ.
15 ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܘܙܟܘܬܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܟܬܫ ܥܡ ܐܡܘܨܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
ܒܣܦܪ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܝܗܘܐܫ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܫܡܪܝܢ
16 ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܚܝܐ ܐܡܘܨܝܐ ܒܪ ܝܘܐܫ
17 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܒܬܪ ܡܘܬܗ ܕܝܗܘܐܫ ܒܪ ܝܗܘܐܚܙ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܚܡܫܥܣܪܐ
ܫܢܝܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܡܘܨܝܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪ ܕܦܬܓܡܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
18 * ܘܡܪܕܘ ܥܠܘܗܝ ܡܪܕܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܪܩ ܠܗ ܠܠܟܝܫ. ܘܫܕܪܘ ܒܬܪܗ ܠܠܟܝܫ.
19 ܘܩܛܠܘܗܝ ܬܡܢ. * ܘܫܩܠܘܗܝ ܥܠ ܣܘܣܘܬܐ. ܘܐܬܩܒܪ ܒܐܘܪܫܠܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ
20 ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. * ܘܕܒܪܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܥܘܙܝܐ ܟܕ ܒܪ ܫܬܥܣܪܐ ܗܘܐ ܫܢܝܢ.
21 ܘܐܡܠܟܘܗܝ ܚܠܦ ܐܡܘܨܝܐ ܐܒܘܗܝ. * ܗܘ ܒܢܐ ܠܐܝܠܬ. ܘܐܦܢܝܗ ܠܝܗܘܕܐ. ܡܢ
22 ܒܬܪ ܕܫܟܒ ܡܠܟܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. * ܒܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ ܠܐܡܘܨܝܐ ܒܪ ܝܘܐܫ ܡܠܟܐ
23 ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܝܗܘܐܫ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܒܫܡܪܝܢ
ܐܪܒܥܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܚܛܗܘܗܝ
24 ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܒܗܝܢ ܗܠܟ. * ܗܘ ܐܦܢܝ ܬܚܘܡܐ ܠܐܝܣܪܝܠ
25 ܡܢ ܡܥܠܢܐ ܕܚܡܬ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܡܐ ܕܥܪܒܐ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ
26 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܠܠ ܒܝܕ ܥܒܕܗ ܝܘܢܢ ܒܪ ܡܬܝ ܢܒܝܐ ܕܡܢ ܓܬ ܚܦܪ. * ܡܛܠ
ܕܚܙܐ ܡܪܝܐ ܫܘܥܒܕܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܪܝܪ ܗܘܐ ܛܒ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܕܐܚܝܕ ܘܠܐ ܕܫܒܝܩ.
27 ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܠܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܥܛܝܘ ܫܡܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. ܘܦܪܩ ܐܢܘܢ
ܒܐܝܕܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܝܗܘܐܫ.

Abstulit totum aurum & argentum, omniáque vasa quæ reperta fuerunt in domo Domini & in thesauro regis, gentémque promiscuam, & reversus est in Samariam. Re- 14
liquæ res gestæ Jehuasi, quicquid fecit, fortitudo ejus, utque pugnavit contra Amosiam regem Juda; ecce scripta sunt in libro 15
annalium regum Israelis. Demum obiit Iehuas cum patribus suis, & sepultus est in 16
Samaria cum regibus Israelis: regnavítque Ierobaam filius ejus post eum. Vixit autem 17
Amosia filius Ioasi rex Iuda, post obitum Iehuasi filii Iehuahazi regis Israel, quindecim annis. Reliqua gesta Amosiæ, ecce scripta 18
sunt in libro annalium regum Iudæ. Seditione contra eum concitatâ in Ierusalem, fu- 19
git in Lachis: at mittentes post eum in Lachis, ibi trucidârunt illum; Et asportantes 20
eum redierunt super equos. Et cùm sepultus fuisset in Ierusalem cum patribus suis in civitate David, Adduxerunt universus po- 21
pulus Iudæ Oziam natum sexdecim annos, & regem creârunt eum pro Amosia patre suo. Is ædificavit Ilath, & frequentem (*vel* 22
tutum) reddidit Iudam postquam occubuit rex cum patribus suis. Anno decimoquinto 23
Amosiæ filii Ioasi regis Iuda, regnavit Ierobaam filius Iehuasi filii Iehuahazi regis Israel in Samaria, quadraginta & uno annis. Is fecit quod malum erat coram Domino 24
neque deflexit ab omnibus peccatis Ierobaami filii Nabati, qui peccare fecit Israelem; sed in iisdem ambulavit. Is etiam terminum Israeli restituit ab ingressu Hemath 25
usque ad mare Arabæ, juxta sermonem Domini Dei Israelis, quem locutus fuerat per servum suum Jonan filium Mathai prophetam, qui erat è Gad-hephar. Siquidem vi- 26
derat Dominus depressionem Israelis esse nimis acerbam, nec ullum adesse qui ligaret neque solveret, nec qui opem ferret Israeli. Et *quia* nondum decreverat Domi- 27
nus delere nomen Israelis sub cœlo, liberavit eos per manum Ierobaami filii Iehuasi filii Iehuahazi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * واخذ جميع الذهب والفضة * وجميع الآنية التي وجدت في بيت الرب وفي خزانة الملك.
15 وبني عروبا * ورجع الى سمرين * وساير امور ياهواس * وكل شي صنع * وجبروته وقتاله اموصيا
16 ملك يهودا * فانه مكتوب في سفر بياميين الذي لملوك اسرائيل * واضطجع ياهواس
17 مع ابايه * ودفن في سمرين مع ملوك بني اسرائيل * وملك بعده يوربعام ابنه * وعاش
اموصيا بن يواس ملك يهودا من بعد ان مات ياهواس بن ياهوحار ملك اسرائيل. خمس
18 عشر سنة * وساير امور اموصيا * فانه مكتوب في سفر بياميين الذي لملوك يهودا.
19 * وعقدوا عليه عقدا باورسليم * فهرب الى لخيس * فارسلوا وراه الى لخيس وقتلوه هناك.
20 21 * وحملوه وجاوا به على الخيل * فدفنوه في اورسليم مع ابايه في قرية داود * واخذ جميع
22 الشعب الذي ليهودا عوزيا * وهو ابن ست عشر سنة * فملكوه مكان اموصيا ابيه * وهو
23 الذي بنا ايلة * وابنها لليهود من بعد ان اضطجع الملك مع ابايه * وفي سنة خمس
عشر من ملك اموصيا بن يواس ملك يهودا * ملك ياربعام بن ياهواس بن ياهوحار ملك
24 اسرائيل بسمرين * احدى واربعين سنة * وصنع السوء قدام الله * ولم يعدل عن جميع
25 خطايا يوربعام بن ناباط الذي خطي باسرائيل * وبها سلك * وهو رد تخوم اسرائيل من
مدخل حماة الى بحر عارابا * مثل قول الرب اله اسرائيل الذي تكلم به على لسان عبده
26 يونان بن متي النبي الذي من جاد جلعاد * من اجل انه ابصر الرب استعباد اسرائيل
شديدا جدا * وليس لهم من ينقذ ولا من يخلص * ولا احد يعينهم ممن تحت السماء.
27 * خلصهم بيد يوربعام بن ياهواس بن ياهوحار *

Raptísque toto auro & argento, cunctis vasis quæ inventa fuerunt in æde Domini & in thesauro regio, necnon filiis 14
Arubæ, reversus est Samariam. Reliqua gesta Jehuasi, quicquid fecit, fortitudo, & bellum ejus contra Amosiam regem Judæ; scripta sunt in 15
libro chronicorum regum Israelis. Occumbente Jehuaso cum majoribus suis, 16
& in Samaria cum regibus Israelitis sepulto, regnavit post ipsum Jerobaam filius ejus. Vixit autem Amosia Joasi 17
filius rex Judæ postquam mortuus est Jehuas Jehuhazi filius rex Israelis, quindecim annos. Reliqua gesta Amo- 18
siæ scripta sunt in libro chronicorum regum Juda. Conjurationem contra 19
hunc fecerant in Jerusalem, quarè fugæ se dedit Lachis: mittentes post eum in Lachis, illic interfecerunt eum; Tum 20
equis vectum & asportatum sepelierunt in Jerusalem cum patribus ejus in civitate David. Deinde accipiens totus 21
Judæ populus Oziam sexdecim annos natum, regem constituerunt eum loco Amosiæ patris ejus. Is Ailam extru- 22
xit & Judæis legavit postquam occubuisset rex cum majoribus suis. An- 23
no decimoquinto regni Amosiæ filii Joasi regis Juda, regnavit Jerobaam filius Jehuasi filii Jehuhazi regis Israel in Samaria, annos quadraginta unum.
Perperàm se gessit coram Deo, nec abstinuit ab omnibus peccatis Jerobaami 24
filii Nabati qui peccaverat in Israele, sed in iis incessit. Idem quoque restituit 25
limites Israelis ab ingressu Hamath usque ad mare Arabæ, secundùm sermonem Domini Dei Israelis, quem locutus fuerat per linguam servi sui Jonan filii Mathai prophetæ, qui erat è
Gad Galaadis. Videns enim Dominus 26
atrocissimam Israelitarum servitutem, & neminem eis esse vindicem aut servatorem, neminémque ex his qui sub
cœlo sunt, opem illis ferre; Servavit eos per manum Jerobaami filii Jehuasi filii Jehuhazi. 27

מלכים ב : טו

,ejus fortitudo & ,fecit quæ omnia & ,Jarobham *verborum residuum* Et
28 ויתר דברי ירבעם וכל־אשר עשה וגבורתו
Jehudah ipsi Chamath & Dammesec restituit qua & ,pugnavit qua
אשר־נלחם ואשר השיב את־דמשק ואת־חמת ליהודה
dierum verborum libro *super* scripta ipsa nónne ,Israel in
בישראל הלא־הם כתובים על־ספר דברי הימים
cum ,suis patribus cum Jarobham *Jacuitque* ? Israel regum
29 למלכי ישראל : וישכב ירבעם עם־אבתיו עם
.eo pro ejus filius Zechariah regnavitque :Israel regibus
מלכי ישראל וימלך זכריה בנו תחתיו :

CAP. XV. טו

regnavit ,Israel regis Jarobham anno ,septimo & vigesimo anno In
1 בשנת עשרים ושבע שנה לירבעם מלך ישראל מלך
annorum sedecim Filius .Jehudah regis Amasiah filius Hazariah
2 עזריה בן־אמציה מלך יהודה : בן־שש עשרה שנה
regnavit annis duobus & quinquaginta & *ipsum regnando in* erat
היה במלכו וחמשים ושתים שנה מלך
fecit Et .Jerusalaim de Jecholiahu ejus matris nomen & : Jerusalaim in
3 בירושלם ושם אמו יכליהו מירושלם : ויעש
.ejus pater Amasiahu fecerat quæ omnia Juxta ,Domini oculis in rectum
הישר בעיני יהוה ככל אשר־עשה אמציהו אביו :
,*immolantes* populus adhuc *recesserunt* non excelsa Veruntamen
4 רק הבמות לא־סרו עוד העם מזבחים
fuit & ,regem Dominus percussit Et .excelsis in *suffientes &*
5 ומקטרים בבמות : וינגע יהוה את־המלך ויהי
; libera domo in habitavit & *suæ mortis* diem ad usque leprosus
מצרע עד־יום מתו וישב בבית החפשית
.terræ populum judicans domum super regis filius Jotham &
ויותם בן־המלך על־הבית שפט את־עם הארץ :
ipsa nónne ,fecit quæ omnia & ,Hazariahu *verborum residuum* Et
6 ויתר דברי עזריהו וכל־אשר עשה הלא־הם
Jacuitque ? Jehudah regum dierum verborum libro *super* scripta
7 כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה : וישכב
suis patribus cum eum sepelierunt & :suis patribus cum Hazariah
עזריה עם־אבתיו ויקברו אתו עם־אבתיו
anno In .eo pro ejus filius Jotham regnavitque : David civitate in
8 בעיר דוד וימלך יותם בנו תחתיו : בשנת
regnavit ,Jehudah regis Hazariahu anno ,octavo & trigesimo
שלשים ושמנה שנה לעזריהו מלך יהודה מלך
.mensibus sex Someron in Israel super Jarobham fili' Zechariahu
זכריהו בן־ירבעם על־ישראל בשמרון ששה חדשים :
:ejus patres fecerunt quemadmodum ,Domini oculis in malum Fecitque
9 ויעש הרע בעיני יהוה כאשר עשו אבתיו
fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis à declinavit non
לא סר מחטאות ירבעם בן־נבט אשר החטיא
,Jabes filius Sallum eum adversus conjuravit Et .Israel
10 את־ישראל : ויקשר עליו שלם בן־יבש
.eo pro regnavit & .eum occidit & ,*populi opposito ex* eum percussit &
ויכהו קבל־עם וימיתהו וימלך תחתיו :
libro *super* scripta ipsa ecce ,Zechariahu *verborum residuum* Et
11 ויתר דברי זכריה הנם כתובים על־ספר
Domini verbum Hoc .Israel regum dierum verborum
12 דברי הימים למלכי ישראל : הוא דבר־יהוה
tibi sedebunt *quartorum* Filii :dicendo ,Jehu ad fuerat locutus quod
אשר דבר אל־יהוא לאמר בני רביעים ישבו לך
regnavit Jabes filius Sallum ita fuitque :Israel thronum super
13 על־כסא ישראל ויהי־כן : שלום בן־יבש מלך
regnavit & ,Jehudah regis Huzijah anno ,nono & trigesimo anno in
בשנת שלשים ותשע שנה לעזיה מלך יהודה וימלך
.Someron in dierum *mense*
ירח־ימים בשמרון :

Versio VULG. LAT.

28 Reliqua autem sermonum Je-
roboam, & universa quæ fecit,
& fortitudo ejus quâ præliatus
est, & quomodò restituit Da-
mascum & Emath Judæ in Is-
rael, nónne hæc scripta sunt in
libro Sermonum dierum regũ
29 Israel? Dormivítque Jerobo-
am cum patribus suis regibus
Israel, & regnavit Zacharias
filius ejus pro eo.

CAP. XV.

1 ANno vigesimoseptimo Je-
roboam regis Israel, regnavit
Azarias fili' Amasiæ regis Ju-
2 da. Sedecim annorũ erat cùm
regnare cœpisset, & quinqua-
ginta duobus annis regnavit
in Jerusalem: nomen matris
3 ejus Jechelia de Jerusalem. Fe-
citque quod erat placitum co-
ram Domino, juxta omnia quæ
4 fecit Amasias pater ejus. Ve-
runtamen excelsa non est de-
molitus: adhuc populus sacri-
ficabat, & adolebat incensum
5 in excelsis. Percussit autem
Dominus regem, & fuit lepro-
sus usque in diem mortis suæ,
& habitabat in domo libera
seorsùm: Joatham verò filius
regis gubernabat palatium, &
6 judicabat populum terræ. Re-
liqua autem sermonũ Azariæ,
& universa quæ fecit, nónne
hæc scripta sunt in libro Ver-
7 borum dierum regum Juda? Et
dormivit Azarias cum patri-
bus suis: sepeliérúntque eum
cum majoribus suis in civitate
David, & regnavit Joathan fi-
8 lius ejus pro eo. Anno trige-
simo octavo Azariæ regis Ju-
da, regnavit Zacharias filius
Jeroboam super Israel in Sa-
9 maria sex mensibus. Et fecit
quod malum est coram Domi-
no, sicut fecerant patres ejus:
non recessit à peccatis Jerobo-
am filii Nabat, qui peccare fe-
10 cit Israel. Conjuravit autem
contra eum Sellum fili' Jabes:
percussítque eum palàm, et in-
terfecit, regnavítque pro eo.
11 Reliqua autem verborum Za-
chariæ, nónne hæc scripta sunt
in libro Sermonum dierum re-
12 gum Israel? Iste est sermo Do-
mini, quem locut' est ad Jehu,
dicens; Filii tui usque ad quar-
tam generationem sedebunt
super thronum Israel. Factúm-
13 que est ita. Sellum filius Jabes
regnavit trigesimo nono anno
Azariæ regis Juda: regnavit
autem uno mense in Samaria.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἱεροβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, ὅσα ἐπολέμησε, καὶ ὅσα ἐπέστρεψε τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν Αἰμὰθ τῷ Ἰούδα ἐν Ἰσραὴλ, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων
29 τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ; Καὶ ἐκοιμήθη Ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ μετὰ βασιλέων Ἰσραὴλ, (ο) καὶ ἐβασίλευσε Ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (ο) καὶ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμεσσίου ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Et reliqua verborum Hieroboam, & omnia quæcunq; fecit, & potentatus ejus, quæcunq; bellavit, et quæcunq; restituit, Damascum, & Æmath ipsi Juda in Israel, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Israel? Et
29 dormivit Hieroboam cum patribus suis cum regibus Israel: & regnavit Zacharias filius ejus pro eo.

ΚΕΦ. ιε'.

1 ΕΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ (α) ἑβδόμῳ τοῦ Ἱεροβοὰμ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἀζα-
2 ρίας υἱὸς Ἀμεσσίου βασιλέως Ἰούδα. Υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (β) πεντηκονταδύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα (γ) τῇ μητρὶ αὐτοῦ
3 Ἰεχελία ἐξ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε (δ) τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα
4 ἐποίησεν Ἀμεσσίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν, (ε) ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε
5 καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Καὶ ἥψατο κύριος (ζ) τοῦ βασιλέως, καὶ ἦν λελεπρωμένος ἕως ἡμέρας (η) θανάτου αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ ἀφφουσώθ· καὶ (θ) Ἰωάθαμ υἱὸς τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῷ οἴκῳ (ι) κρίνων τὸν λαὸν
6 τῆς γῆς. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀζαρίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (κ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμε-
7 ρῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων (λ) αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ υἱὸς
8 αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ (μ) ὀγδόῳ τῷ Ἀζαρίου βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν (ν) Ζαχαρίας υἱὸς Ἱεροβοὰμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σα-
9 μαρείᾳ ἑξάμηνον. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη (ξ) ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν
10 Ἰσραήλ. Καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν Σελλοὺμ υἱὸς (ο) Ἰαβὶς καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν Κεβλαὰμ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν, καὶ ἐβασί-
11 λευσεν ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (π) Ζαχαρίου, ἰδού εἰσι γεγραμμένα (ρ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν
12 Ἰσραήλ. Ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησε πρὸς (σ) Ἰοὺ, λέγων, Υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί
13 σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ Σελλοὺμ υἱὸς (τ) Ἰαβὶς ἐβασίλευσεν. Καὶ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ (υ) ἐννάτῳ Ἀζαρία βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε (φ) Σελλοὺμ μῆνα ἡμερῶν ἐν Σαμαρείᾳ.

MS.A. (α) ἑβδόμῳ ἔτει τῷ (β) πεντήκοντα καὶ δύο (γ) μητρὶ αὐτοῦ (δ) τὸ ἀγαθὸν ἐν (ε) ὅτι (ζ) τοῦ βασιλέως, (η) θανάτου καὶ (θ) Ἰωάθαν (ι) κρίνων (κ) ἐν βιβλίῳ (λ) αὐτοῦ, * ἐν πόλει Δαυίδ, (μ) ὀγδόῳ ἔτει τοῦ Ἀζαρίου βασιλέως (ν) Ἀζαρίας (ξ) ἀπὸ ἁμαρτιῶν (ο) Ἀβεὶς, καὶ Κεβλαὰμ καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν κατέναντι τοῦ λαοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ Σελλοὺμ ἐβασίλευσεν (π) Ἀζαρίου, ἰδού ἐστιν (ρ) ἐπὶ βιβλίου (σ) Ἰοὺ, (τ) Ἰαβεὶς ἐβασίλευσεν. ἐν ἔτει (υ) ἐνάτῳ τοῦ * Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα (φ) Σελλοὺμ ἐκρα ἡμέρας ἐν

CAP. XV.

1 IN anno vigesimo, & septimo Hieroboam regis Israel, regnavit (a) Azarias filius Amessiæ regis
2 Juda. Filius sex & decem annorum erat in regnando ipsum: et quinquaginta duos annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Hiechelia de Hierusa-
3 lem. Et fecit rectum in oculis Domini, juxta omnia quæ fecerat
4 Amessias pater ejus. Veruntamen excelsa non sustulit: adhuc populus sacrificabat, & adolebant
5 in excelsis. Et tetigit Dominus regem, & fuit leprosus usq; ad diem mortis suæ: & regnavit in domo (b) Apphusoth. Et Joatham filius regis super domum
6 judicans populum terræ. Et reliqua verborum Azariæ, & omnia quæcunq; fecit, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum
7 regibus Juda? Et dormivit Azaria cum patribus suis: & sepelierunt eum cum patribus ejus in civitate David: & regnavit Jo-
8 atham filius ejus pro eo. In anno trigesimo & octavo Azariæ regis Juda regnavit Zacharias filius Hieroboam super Israel in
9 Samaria sex menses. Et fecit malum in oculis Domini, sicut fecerant patres ejus: non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filii
10 Nabat, qui peccare fecit Israel. Et (c) conjuraverunt super eum Sellum filius Jabis. Et percusserunt eum Ceblaam, & occiderunt
11 eum. Et regnavit pro eo. Et reliqua verborum Zachariæ, ecce sunt scripta in libro Verborum dierum
12 regibus Israel. (d) Verbum Domini, quod locutus est ad Jehu, dicens; Filii quarti sedebunt tibi super thronum Israel: & fa-
13 ctum est sic. Et Sellum filius Jabis (e) regnavit. Et in anno trigesimo & nono Azariæ regis Juda regnavit Sellum mensem dierum in Samaria.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 ושאר פתגמי ירבעם וכל דעבד וגבורתיה דאגיח ודאתיב ית דמשק וית חמת לדבית
29 יהודה בישראל הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל : ושכיב ירבעם
עם אבהתוהי עם מלכי ישראל ומלך זכריה בריה תחותוהי :

טו

1 בשנת עשרין ושבע שנין לירבעם מלכא דישראל מלך עזריה בר אמציה מלך שבטא
2 דבית יהודה : בר שית עסרי שנין הוה כד מלך וחמשין ותרתין שנין מלך בירושלם
3 ושום אמיה יכליה מירושלם : ועבד דכשר קדם יי ככל דעבד אמציה אבוהי : לחוד
4
5 במתא לא עטרא עוד כען מדבחין ומסקין בוסמא על במתא : ואיתי יי מכתש על מלכא
והוה סגיר עד יום מותיה ויתב בר מן ירושלם ויותם בר מלכא ממנא על ביתא דאן ית
6 עמא דארעא : ושאר פתגמי עזריהו וכל די עבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא
7 למלכי דבית יהודה : ושכיב עזריה עם אבהתוהי וקברו יתיה עם אבהתוהי בקרתא
8 דדוד ומלך יותם בריה תחותוהי : בשנת תלתין ותמני שנין לעזריה מלך שבטא דבית
9 יהודה מלך זכריה בר ירבעם על ישראל בשמרון שתא ירחין : ועבד דביש קדם יי כמא
10 דעבדו אבהתוהי לא סטא מחובי ירבעם בר נבט דחייב ית ישראל : ומרד עלוהי שלום
11 בר יבש ומחהי קדם עמא וקטליה ומלך תחותוהי : ושאר פתגמי זכריה הא אנון כתיבין
12 על ספרא פתגמי יומיא למלכי ישראל : הוא פתגמא דיי די מלל עם יהוא למימר
13 בנין רביעאין יתבון לך על כורסי מלכותא דישראל והוה כן : שלום בר יבש
מלך בשנת תלתין ותשע שנין לעזריה מלך שבטא דבית יהודה ומלך ירח
יומין בשמרון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reliquum verborum Jarabgham, & omnia quæ fecit, & fortitudo ejus 28
qua congressus fuerit, & restituerit Dammeseq & Hhamath, viris domus
Jehudah in Israel; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum
regum Israel? Et cubuit Jarabgham cum patribus suis cum regibus 29
Israel: & regnavit Zechariah filius ejus pro eo.

CAP. XV.

ANno vicesimo septimo annorum Jarabgham regis Israel regnavit 1
Ghazariah filius Amasziah rex tribus domus Jehudah. Filius sedecim an- 2
norum erat quando regnavit, & quinquaginta & duobus annis regnavit
in Jerusalem: & nomen matris ejus Jechaliah de Jerusalem. Et fecit quod 3
rectum erat ante Dñm, juxta omnia quæ fecit Amasziah pater ejus. Ve- 4
runtamen excelsa non recesserunt: adhuc usq; [*populus*] sacrificabat &
adolebat aromata super excelsa. Et adduxit Dñs plagam super regem, & 5
fuit leprosus usq; ad diem mortis suæ, & sedit extra Jerusalem: & Jotham
filius regis præpositus erat super domum, judicans populum terræ. Et re- 6
liquum verborum Ghazariah, & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt
in libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et cubuit Ghazariah 7
cum patribus suis, & sepelierunt eum cum patrib' ejus in civitate David:
& regnavit Jotham filius ejus pro eo. Anno tricesimo & octavo anno- 8
rum Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Zachariah filius Ja-
rabgham super Israel in Somron sex mensibus. Et fecit quod malum erat 9
ante Dominum, sicut fecerant patres ejus: non declinavit à peccatis Ja-
rabgham filii Nebat, qui peccare fecit Israel. Et conjuravit in illũ Sallum 10
filius Jabes: & percussit illam coram populo, & occidit illum, & regna-
vit pro eo. Et reliquum verborum Zachariah, ecce illa scripta sunt in li- 11
bro verborum dierum regum Israel. Hoc est verbum Domini quod locu- 12
tus fuerat cum Jehu, dicendo: Filii quarti sedebunt tibi super solium regni
Israel: & fuit sic. Sallum filius Jabes regnavit anno tricesimo & nono 13
annorum Ghazariah regis tribus domus Jehudah, & regnavit mensem
dierum in Somron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܘܓܢܒܪܘܬܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܟܬܫ ܘܐܗܦܟ
ܠܕܪܡܣܘܩ ܘܠܚܡܬ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܦܘܢܩܝ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
19 * ܘܫܟܒ ܝܘܪܒܥܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܘܐܡܠܟ ܙܟܪܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܫܠܡ * ܩܦܠܐܘܢ *

1 * ܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ ܠܝܘܪܒܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܥܘܙܝܐ ܒܪ
2 ܐܡܘܨܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܫܬܥܣܪܐ ܗܘܐ ܫܢܝܢ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܪܬܝܢ
3 ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ ܝܟܠܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܥܒܕ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡ
4 ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܐܡܘܨܝܐ ܐܒܘܗܝ. * ܒܪܡ ܕܝܢ ܒܝܬ ܦܘܠܚܢܐ ܠܐ ܐܥܒܪ. ܥܡܐ ܡܕܒܚ ܗܘܐ ܘܡܣܝܡ
5 ܗܘܐ. ܘܡܣܩ ܒܣܡܐ ܥܠ ܒܝܬ ܦܘܠܚܢܐ. * ܘܡܚܝܗܝ ܡܪܝܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘܐ ܓܪܒܐ ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܡܝܬ. ܘܝܬܒ ܒܒܝܬܐ ܡܛܫܝܐ. ܘܝܘܬܡ ܒܪ ܡܠܟܐ ܪܒܝܬܐ. ܕܝܢ ܗܘܐ
6 ܠܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܥܘܙܝܐ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
7 ܒܣܦܪܐ ܕܦܘܢܩܝ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܫܟܒ ܥܘܙܝܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܩܒܪܘܗܝ ܥܡ
8 ܐܒܗܘܗܝ. ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܬܡ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܬܡܢܐ
ܫܢܝܢ ܠܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܙܟܪܝܐ ܒܪ ܝܘܪܒܥܡ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ
9 ܫܬܐ ܝܪܚܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ
10 ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܪܕ ܥܠܘܗܝ ܫܠܘܡ
11 ܒܪ ܝܒܝܫ. ܘܩܛܠܗ ܒܕܡܘܬ ܥܡܐ. ܘܐܡܠܟ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܫܪܟܐ
12 ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܙܟܪܝܐ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܦܘܢܩܝ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܠܡܬ
ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ ܠܝܗܘ. ܕܒܢܝܐ ܕܒܢܝܟ ܢܬܒܘܢ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
13 ܘܗܟܢܐ ܗܘܐ. * ܫܠܘܡ ܕܝܢ ܒܪ ܝܒܝܫ. ܐܡܠܟ ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ ܠܥܘܙܝܐ
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܡܠܟ ܝܪܚ ܝܘܡܝܢ ܒܫܡܪܝܢ.

Reliqua gestorum Jerobaami, quicquid fe- 18
cit fortitudo ejus, utque pugnavit, & re-
stituit Damascum & Hemath Israeli; ecce
scripta sunt in libro annalium regum Israe-
lis. Postea occubuit Jerobaam cum patri- 19
bus suis, & sepultus est cum patribus suis,
cum regibus Israelis: regnavitque Zacha-
ria filius ejus post ipsum,

CAP. XV.

ANno vigesimoseptimo Jerobaami regis 1
Israel, regnavit Ozia filius Amosiæ regis Ju-
da. Natus erat sexdecim annos quando re- 2
gnavit, & quinquaginta duos annos regnavit
in Jerusalem: nomen matris ejus erat Jecha-
nia è Jerusalem. Fecitque quod rectum erat 3
coram Domino, ut Amosia pater ejus. Ve- 4
runtamen altaria non abstulit, quin populus
adhuc sacrificabant & thura ponebant super
altaria. Hunc regem percussit Dominus, fu- 5
itque leprosus usque ad diem obitûs, ideóque
latenter habitabat: Jotham verò filius regis,
œconomus, jus dicebat populo terræ. Reli- 6
quæ res gestæ Oziæ, & quicquid fecit, ecce
scripta sunt in libro annalium regum Juda.
Occubuit autem Ozia cum patribus suis, & 7
sepelierunt eum cum patribus ejus in civi-
tate Davidis: regnavítque Iotham filius ejus
post ipsum. Anno trigesimooctavo Oziæ re- 8
gis Iuda, regnavit Zacharia filius Ierobaami
super Israelem in Samaria, sex mensibus. Et 9
mala perpetravit coram Domino, prout fe-
cerat pater ejus; neque declinavit ab omni-
bus peccatis Ierobaami filii Nabati qui pec-
care fecerat Israelem. Conspiravit autem in 10
eum Salum Iabisi filius, & percutiens eum
spectante populo, interfecit illum, & regna-
vit post ipsum. Reliquæ res gestæ Zachariæ, 11
ecce scriptæ sunt in libro annalium regum Is-
raelis. Sic expletum fuit verbum Domini, 12
quod dixerat ad Iehu, filios scilicet quarta-
nos tibi sessuros super solium Israelis: & ita
evenit. Itaque Salum Iabisi filius regnavit 13
anno trigesimonono Oziæ regis Iuda: cúmq;
mensem dierum regnâsset in Samaria,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وسائر امور يوربعام • وكل الذي صنع • وجبروته وقتاله • ورده دمسق وحماه الي اسرائيل •
19 فانها مكتوبه في سفر الايامين الذي لملوك اسرائيل * واضطجع يوربعام مع ابايه • ودفن
معهم مع ملوك بني اسرائيل • وملك زخريا ابنه بعده •

* الفصل الخامس عشر *

1 * وفي السنة السابعة والعشرين من ملك يوربعام ملك اسرائيل ملك عوريا بن اموصيا ملك
2 يهوذا * وهو ابن ستة عشر سنة يوم ملك • واقام ملكا باورسليم اثني وخمسين سنة • واسم امه
3 كنيا من اورسليم * وصنع حسنا قدام الرب مثل اموصيا ابيه * لكن الصواعد لم يبعدها •
4 والشعب بعد كانوا يذبحون ويصعدون البخور على الصواعد * فضرب الله الملك • فكان ابرص
5 الي يوم مات • فقعد في البيت مختفيا • ويوثام بن الملك ريس البيت كان يدبر الشعب * وساير
6 امور عوريا وكلما صنع • فمكتوب في سفر اخبار ملوك يهوذا * واضطجع عوريا مع ابايه •
7 ودفن معهم في قرية داود • وملك يوثام ابنه بعده * وفي سنة ثمان وثلثين من ملك عوريا
8 ملك يهوذا • ملك زخريا بن يوربعام على آل اسرائيل بسمرين • واقام ملكا ست سنين * وصنع
9 السوء قدام الله كمثل ما صنع ابوه • ولم يعدل من جميع خطايا يوربعام بن ناباط الذي خطي
10 باسرائيل * ووثب عليه سالوم بن يابيس • وضربه بين يدي الشعب فقتله • وملك بعده * وساير
11 امور زخريا فانه مكتوب في سفر اخبار ملوك اسرائيل * وتم قول الرب لياهو • انه يملك من
12 ولدك اربعة على بني اسرائيل • وكان الامر على ما قال الرب * واما سالوم بن يابيس • فملك
13 في سنة تسع وثلثين لملك عوريا ملك يهوذا • وملك شهرا بسمرين •

Reliqua gesta Jerobaami, quicquid fecit, 18
fortitudo ejus, ac bella ipsius, & qualiter
Damascum & Hamath restituerit Israe-
litis, scripta sunt in libro chronicorum re-
gum Israelis. Occumbente verò Jerobaa- 19
mo cum majoribus suis, & cum iis, nempe
cum Regibus Israelitarum sepulto, regna-
vit Zacharia filius ejus post ipsum.

CAP. XV.

ANno vigesimoseptimo regni Jerobaa- 1
mi regis Israelis, regnavit Ozia filius A-
mosiæ regis Judæ, Quum decimumsex- 2
tum annum ageret eo die quo regnum
occupavit: mansit autem rex in Jerusa-
lem quinquaginta duobus annis: & nomen
matris ejus, Jechania ex Jerusalem. Is 3
rectè se gessit coràm Domino sicut Amosia
pater suus. Verùm excelsa non amovit, 4
& populus adhuc sacrificabant & pone-
bant incensum super excelsa. Percussit 5
autem Dominus hunc regem, fuitque lepro-
sus usque ad diem obitûs, sedebátque do-
mi occultus: & Jotham filius regis præ-
fectus domûs populum regebat. Reliquæ 6
res gestæ Oziæ, & quicquid fecit, scripta
sunt in libro historiarū regum Juda. Oc- 7
cumbente Oziâ cum majoribus suis, &
cum iis in civitate Davidis sepulto, re-
gnavit Jotham filius ejus post ipsum. An- 8
no trigesimooctavo regni Oziæ regis Ju-
dæ, regnavit Zacharia filius Jerobaami
super Israelitas in Samaria, mansitque rex
sex annis. Hic sceleratè se gessit coram 9
Deo, uti se gesserat pater ejus: non enim
deflexit ab omnibus peccatis Jerobaami fi-
lii Nabati, quæ commiserat in Israelem.
Contra hunc rebellavit Salum Jabisi fili- 10
us, & percutiens eum in præsentia populi,
occidit eum, & regnavit post ipsum. Re- 11
liquæ res gestæ Zachariæ, scriptæ sunt in
libro historiarum regum Israelis. Et com- 12
pletus est sermo Domini ad Jehu, quòd
scilicet regnaturi sunt è filiis tuis quatu-
or super filios Israel: cum enim res ha-
buit exitum, quem Dominus prædixerat.
At verò Salum Jabisi filius regnum oc- 13
cupavit anno trigesimonono regni Oziæ
regis Juda: cúmque mensem regnâsset in
Samaria,

מלכים ב : טו

,Someron venitque :Tirſah de Ghadi filius Menachem aſcendit Et
14 ויעל מנחם בן־גדי מתרצה ויבא שמרון
,eum interemit & :Someron in Jabes filium Sallum percuſſit &
ויך את־שלום בן־יבש בשמרון וימיתהו
qua ,ejus *ligatio* & ,Sallum *verborum reſiduum Et* .eo pro regnavitque
15 וימלך תחתיו: ויתר דברי שלום וקשרו אשר
regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa ecce ,conjuravit
קשר הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי
qui omnes & ,Tipſach Menachem percuſſit Tunc .Iſrael
16 ישראל: אז יכה־מנחם את־תפסח ואת־כל־אשר
:percuſſit & ,aperuerat non quia ,Tirſah à ejus terminos & ,ea in
בה ואת־גבוליה מתרצה כי לא פתח ויך את
anno ,nono & trigeſimo anno In .ſcidit ejus prægnantes omnes
17 כל־ההרותיה בקע: בשנת שלשים ותשע שנה
Iſrael ſuper Ghadi filius Menachem regnavit ,Jehudah regis Hazariah
לעזריה מלך יהודה מלך מנחם בן־גדי על־ישראל
non :Domini oculis in malum Fecitque .Someron in annis decem
18 עשר שנים בשמרון: ויעש הרע בעיני יהוה לא־
fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis *deſuper* receſſit
סר מעל חטאות ירבעם בן־נבט אשר־החטיא
ſuper Aſſur rex Pul Venit.ſuis diebus omnibus Iſrael
19 את־ישראל כל־ימיו: בא פול מלך־אשור על־
exiſtendum ad ,argenti talenta mille Pul ipſi Menachem dedit & ,terram
הארץ ויתן מנחם לפול אלף ככר־כסף להיות
.ejus manu in regnum roborandum ad ,ſecum ejus *manus*
ידיו אתו להחזיק הממלכה בידו:
ſolvens omnes ſuper ,Iſrael ſuper argentum Menachem *fecit exire* Et
20 ויצא מנחם את־הכסף על־ישראל על כל־גבורי
viro ,argenteos ſiclos quinquaginta Aſſur regi *dandum ad* ,*potentia*
החיל לתת למלך אשור חמשים שקלים כסף לאיש
.terra in ibi ſtetit non & ,Aſſur rex eſt reverſus & :*uni*
אחד וישב מלך אשור ולא־עמד שם בארץ:
ipſa nónne ,fecit quæ omnia & ,Menachem *verborum reſiduum Et*
21 ויתר דברי מנחם וכל־אשר עשה הלוא־הם
Jacuitque ?Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta
22 כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל: וישכב
ejus filius Pechachiah regnavit & :ſuis patribus cum Menachem
מנחם עם־אבתיו וימלך פקחיה בנו
,Jehudah regis Hazariah anno quinquageſimo anno In .eo pro
23 תחתיו: בשנת חמשים שנה לעזריה מלך יהודה
Someron in Iſrael ſuper Menachem filius Pechachiah regnavit
מלך פקחיה בן־מנחם על־ישראל בשמרון
receſſit non :Domini oculis in malum Fecitque .annis duobus
24 שנתים: ויעש הרע בעיני יהוה לא סר
.Iſrael fecit peccare qui ,Nebat filii Jarobham peccatis à
מחטאות ירבעם בן־נבט אשר החטיא את־ישראל:
eum percuſſit & ,ejus *triſtata* Remaliahu filius Pechach eum *ſuper ligavit* Et
25 ויקשר עליו פקח בן־רמליהו שלישו ויכהו
;Arjeh cum & ,Arghob cum *regis* domus palatio in Someron in
בשמרון בארמון בית־מלך את־ארגב ואת־האריה
,eum interfecit & :Ghilhaditarum filiis de viri quinquaginta eo cum &
ועמו חמשים איש מבני גלעדים וימתהו
omnia & ,Pechachiah *verborum reſiduum Et* .eo pro regnavitque
26 וימלך תחתיו: ויתר דברי פקחיה וכל־
regum dierum verborum libro *ſuper* ſcripta ipſa ecce ,fecit quæ
אשר עשה הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי
Hazariah anno ,ſecundo & quinquageſimo anno In .Iſrael
27 ישראל: בשנת חמשים ושתים שנה לעזריה
Iſrael ſuper Remaliahu filius Pechach regnavit ,Jehudah regis
מלך יהודה מלך פקח בן־רמליהו על־ישראל
.annis viginti Someron in
בשמרון עשרים שנה:

Verſio VULG. LAT.

14 Et aſcendit Manahē fili⁹ Gadi
de Therſa : venitque in Sama-
riam, & percuſſit Sellum filiū
Jabes in Samaria, & interfecit
15 eum, regnavitque pro eo. Re-
liqua autē verborum Sellū, &
conjuratio ejus, per quā teten-
dit inſidias, nónne hæc ſcripta
ſunt in libro Sermonum dierū
16 regum Iſrael? Tunc percuſſit
Manahem Thapſam, & omnes
qui erant in ea, & terminos e-
jus de Therſa: noluerant enim
aperire ei: & interfecit omnes
prægnantes ejus, & ſcidit eas.
17 Anno trigeſimo nono Azariæ
regis Juda, regnavit Manahem
filius Gadi ſuper Iſrael decem
18 annis in Samaria. Fecítque
quod erat malum coram Do-
mino : non receſſit à peccatis
Jeroboam filii Nabat, qui pec-
care fecit Iſrael cunctis dieb⁹
19 ejus. Veniebat Phul rex Aſſy-
riorum in terram, et dabat Ma-
nahē Phul mille talenta argen-
ti, ut eſſet ei in auxilium, & fir-
20 maret regnum ejus. Indixitq;
Manahem argentum ſup Iſrael
cunctis potentibus et divitib⁹,
ut daret regi Aſſyriorū, quin-
quaginta ſiclos argenti p ſin-
gulos : reverſúſque eſt rex Aſ-
ſyriorum, & non eſt moratus
21 in terra. Reliqua autem ſermo-
num Manahē, & univerſa quæ
fecit, nónne hæc ſcripta ſunt in
libro Sermonum dierum regū
22 Iſrael? Et dormivit Manahem
cum patribus ſuis : regnavít-
que Phaceia filius ejus pro eo.
23 Anno quinquageſimo Azariæ
regis Juda, regnavit Phaceia
filius Manahem ſuper Iſrael in
24 Samaria biennio. Et fecit
quod erat malum coram Do-
mino : non receſſit à peccatis
Jeroboam filii Nabat, qui pec-
25 care fecit Iſrael. Conjuravit
autem adverſùs eum Phacee
filius Romeliæ, dux ejus, &
pcuſſit eum in Samaria in tur-
re domûs regiæ, juxta Argob,
& juxta Arie, & cum eo quin-
quaginta viros de filiis Galaa-
ditarum, & interfecit eum, re-
26 gnavítque pro eo. Reliqua au-
tem ſermonum Phaceia, & u-
niverſa quæ fecit, nónne hæc
ſcripta ſunt in libro Sermonum
27 dierum regum Iſrael? Anno
quinquageſimo ſecundo Aza-
riæ regis Juda, regnavit Pha-
cee filius Romeliæ ſuper Iſra-
el in Samaria viginti annis.

Verſio GRÆCA LXX Interp.

14 Καὶ ἀνέβη Μαναὴμ υἱὸς (χ) Γαδδὶ ἐκ Θαρ-
σιλὰ, καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε
τὸν Σελλοὺμ υἱὸν (ψ) Ἰαβὶς ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ
15 ἐθανάτωσεν (ω) αὐτόν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
λόγων Σελλοὺμ, καὶ ἡ συστροφὴ αὐτοῦ (α) ἣν
συνεστράφη, ἰδού εἰσι γεγραμμένα (β) ἐπὶ βι-
βλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσ-
16 ραήλ. Τότε ἐπάταξε (γ) Μαναὴμ καὶ τὴν
Θερσὰ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ὅρια
αὐτῆς ἀπὸ Θερσὰ, ὅτι οὐκ ἤνοιξαν αὐτῷ,
καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας
17 ἀνέρρηξε. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ (δ) ἐννά-
τῳ τοῦ Ἀζαρίου βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε
Μαναὴμ υἱὸς Γαδδὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ (ε) ἐν
18 Σαμαρείᾳ δέκα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονη-
ρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πα-
σῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξή-
19 μαρτε τὸν Ἰσραήλ. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέ-
βη Φουὰ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν,
καὶ (ζ) Μαναὴμ ἔδωκε τῷ Φουὰ χίλια τά-
λαντα ἀργυρίου εἶναι τὴν χεῖρα αὐτοῦ (η) μετ᾽
20 αὐτοῦ. Καὶ ἐξήνεγκε Μαναὴμ τὸ ἀργύριον
ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ πᾶν δυνατὸν (θ) ἰσχύϊ,
δοῦναι τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων, πεντήκον-
τα (ι) σίκλους τῷ ἀνδρὶ τῷ ἑνί. καὶ ἀπέστρε-
ψε βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἔστη ἐκεῖ
21 ἐν τῇ γῇ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (κ) Μα-
ναὴμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (λ) οὐκ ἰδοὺ
ταῦτα γεγραμμένα (μ) ἐπὶ βιβλίῳ λό-
γων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;
22 Καὶ ἐκοιμήθη (ν) Μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε (ξ) Φακεσίας υἱὸς
23 αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ Ἀ-
ζαρίου (ο) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε (π)
Φακεσίας υἱὸς Μαναὴμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν
24 Σαμαρείᾳ (ρ) δύο ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονη-
ρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁ-
μαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρ-
25 τε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ συνεστράφη ἐπ᾽ αὐτὸν
Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ὁ τριστάτης αὐτοῦ, καὶ ἐ-
πάταξεν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐναντίον οἴκου
τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ Ἀργὸβ καὶ μετὰ τοῦ (σ) Ἀ-
ρία, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ πεντήκοντα (τ) ἄνδρες
ἀπὸ τῶν τετρακοσίων, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν,
26 καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ. Καὶ τὰ λοιπὰ
τῶν λόγων (†) Φακεσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίη-
σεν, ἰδού εἰσι γεγραμμένα (υ) ἐπὶ βιβλίῳ
λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.
27 Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀζαρίου
(φ) βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσε Φακεὲ υἱὸς
Ῥομελίου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἴκοσιν
ἔτη.

MS.A. (χ) Γεδδεὶ ἐκ Θερσιλὰ, (ψ) Ἰαβεὶς (ω) αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ. Καὶ τὰ (α) ἣν συνεστράφη, (β) ἐπὶ βιβλίου (γ) Μαναὴν τὴν Θαιρὰ (δ) ἐνάτῳ Ἀζαρία βασιλέως Ἰούδα καὶ ἐβασίλευσεν Μαναὴν (ε) δέκα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ. Καὶ (ζ) Μαναὴν (η) σὺν αὐτῷ, τοῦ ἐνισχῦσαι τὸ βασίλειον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐξήνεγκεν (θ) ἐν ἰσχύει, (ι) σίκλους ἀργυρίου τῷ (κ) Μαναὴν (λ) οὐχὶ ταῦτα (μ) ἐπὶ βιβλίου (ν) Μαναὴν (ξ) Φακείας υἱὸς Μαναὴν ἀντ᾽ αὐτοῦ. (ο) βασιλέως (π) Φακείας υἱὸς Μαναὴν (ρ) * δέκα ἔτη. (σ) Ἀριὲ, (τ) ἄνδρας (†) Φακεΐου (υ) ἐπὶ βιβλίου (φ) βασιλέως

Cum Tranſlatione LATINA.

Et aſcendit Manaem filius Gad- 14
di de (ſ) Tharſila, & venit in Sa-
mariam, & percuſſit Sellum fi-
lium Jabis in Samaria, & occi-
dit (g) eum. Et reliqua verbo- 15
rum Sellum, & conjuratio ejus,
quam conjuravit, ecce ſunt ſcri-
pta in libro Verborum dierum re-
gibus Iſrael. Tunc percuſſit (h)
Manaem & ipſam Therſa, & o- 16
mnia quæ in ea, & terminos ejus
de Therſa; quoniam non (i) ape-
ruerant ei: & percuſſit eam, &
prægnantes diſcidit. In anno tri-
geſimo & nono Azariæ regi Ju- 17
da regnavit Manaem filius Gad-
di ſuper Iſrael in Samaria decem
annos. Et fecit malum in oculis
Domini: non receſſit ab omnibus 18
peccatis Hieroboam filii Nabat,
qui peccare fecit Iſrael. In die-
bus ejus aſcendit Phua rex Aſſy- 19
riorum ſuper terram. Et Manaem
dedit ipſi Phua mille talenta ar-
genti, ut eſſet manus ejus (k)
ſecum. Et extraxit Manaem ar-
gentum ſuper Iſrael, ſuper omnem 20
potentem facultate, ad dandum
regi Aſſyriorum, quinquaginta
ſiclos viro uni. Et reveſſit rex
Aſſyriorum, & non ſtetit ibi in
terra. Et reliqua verborum Ma- 21
naem, & omnia quæcunq; fecit,
nónne ecce hæc ſcripta in libro
Verborum dierum regibus Iſrael?
Et dormivit Manaem cum patri-
bus ſuis: & regnavit Phaceſias 22
filius ejus pro eo. In anno quin-
quageſimo Azariæ regis Ju- 23
da regnavit Phaceſias filius
Manaem ſuper Iſrael in Sa-
maria duos annos. Et fecit ma-
lum in oculis Domini: non re- 24
ceſſit à peccatis Hieroboam filii
Nabat, qui peccare fecit Iſrael.
Et conjuravit ſuper eum Phacee 25
filius Rhomeliæ triſtata ejus: &
percuſſit eum in Samaria ante
domum regis cum Arbog, & cum
Aria, & ſecum quinquaginta
viri de (l) quadringentis, & in-
terfecit eum: & regnavit pro eo.
Et reliqua verborum Phaceſiæ, & 26
omnia quæcunq; fecit, ecce ſunt
ſcripta in libro Verborum dierum
regibus Iſrael. In anno quinqua- 27
geſimo & ſecundo Azariæ regis
Juda regnavit Phacee filius
Rhomeliæ ſuper Iſrael in Sama-
ria viginti annos.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וסליק מנחם בר גדי מתרצה ואתא לשמרון ומחא ית שלום בר יבש בשמרון
15 וקטליה ומלך תחותוהי: ושאר פתגמי שלום ומרדיה די מרד הא אנון כתיבין על ספרי
16 פתגמי יומיא למלכי ישראל: בכין מחא מנחם ית תפסח וית כל די בה וית תחומהא
17 מתרצה ארי לא פתחת תרעהא לאשלמא ומחה וית כל מעדיתהא בזע: בשנת
תלתין ותשע שנין לעזריה מלך שבטא דבית יהודה מלך מנחם בר גדי על ישראל עסר
18 שנין בשמרון: ועבד דביש קדם יי לא סטא מעל חובי ירבעם בר נבט דחיב ית ישראל
19 כל יומוהי: אתא פול מלכא דאתור על ארעא ויהב מנחם לפול אלף ככרין דכסף
20 לאשלמא ידוהי עמיה לאתקפא מלכותא בידיה: ורמא מנחם ית כספא על ישראל ועל
כל גברי חילא למתן למלכא דאתור חמשין סלעין דכסף לגברא חד ותב מלכא דאתור
21 ולא אניק תמן בארעא: ושאר פתגמי מנחם וכל די עבד הלא אנון כתיבין על ספר
22 פתגמי יומיא למלכי ישראל: ושכיב מנחם עם אבהתוהי ומלך פקחיה בריה תחותוהי:
23 בשנת חמשין שנין לעזריה מלך שבטא דבית יהודה מלך פקחיה בר מנחם על
24 ישראל בשמרון תרתין שנין: ועבד דביש קדם יי לא סטא מחובי ירבעם בר נבט דחיב
25 ית ישראל: ומרד עלוהי פקח בר רמליהו גבריה ומחהי בשמרון באדרון בית מלכא
26 ית ארגוב וית אריא ועמיה חמשין גברא מבני גלעדאי וקטליה ומלך תחותוהי: ושאר
פתגמי פקחיה וכל די עבד הא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל:
27 בשנת חמשין ותרתין שנין לעזריה מלך שבטא דבית יהודה מלך פקח בר רמליהו על
ישראל בשמרון עסרין שנין:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et aſcendit Menahhem fili⁹ Gadi de Thirſzah, & venit in Somron, & per- 14
cuſſit Sallum filium Jabes in Somron, & occidit illum, & regnavit pro eo. 15
Et reliquum verborum Sallum, & conjuratio ej⁹ quam conjuravit, ecce il- 16
la ſcripta ſunt in *libris* verborum dierum regum Iſrael. Tunc percuſſit
Menahhem Thiphzah & omnes qui erant in ea, & omnes terminos ejus à
Thirſzah, quia non aperuerat portam ad pacem ineundam, & percuſſit il- 17
lam, & omnes prægnantes ejus diffidit. Anno triceſimo nono annorum
Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Menahhem filius Gadi 18
ſup Iſrael decē annis in Somron. Et fecit quod malū erat ante Dñm: non
declinavit à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui peccare fecit Iſrael omni- 19
b⁹ dieb⁹ ſuis. Venit Pul rex Athur contra terram, & dedit Menahhem Pu-
lo mille talenta argenti ad pacificandas manus ipſius ſecum, ut firmaret 20
regnum in manu ſua. Et impoſuit Menahhem argentum Iſraeli & omnib⁹
potentib⁹ ſubſtantiā ad dandum regi Athur, quinquaginta ſiclos argenti vi- 21
ro cuique, & rediit rex Athur, & non nocuit ibi in terra. Et reliquum ver-
borum Menahhem, & omnia quæ fecit, nónne illa ſcripta ſunt in libro ver- 22
borum dierum Regum Iſrael? Et cubuit Menahhem cum patribus ſuis, & 23
regnavit Pekahhiah filius ejus pro eo. Anno quinquageſimo annorum
Ghazariah regis tribus domus Jehudah regnavit Pekahhiah filius Me- 24
nahhem ſuper Iſrael in Somron duobus annis. Et fecit quod malum erat
ante Dominum : non declinavit à peccatis Jarabgham filii Nebat, qui pec- 25
care fecit Iſrael. Et conjuravit contra eum Pekahh filius Remaliahu baro
ejus, & percuſſit illum in Somron in conclavi domus regis cum Argob &
Arjeh, & cum eo quinquaginta viri de filiis *Gilghadæorum*, & occidit il- 26
lum, & regnavit pro eo. Et reliquum verborum Pekahhiah, & omnia quæ 27
fecit, ecce illa ſcripta ſunt in libro verborum dierum Regum Iſrael. Anno
quinquageſimo & ſecundo annorum Ghazariah regis tribus domus Jehu-
dah, regnavit Pekahh fili⁹ Remaliah ſuper Iſrael in Somron viginti annis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܘܣܠܩ ܡܢܚܝܡ ܒܪ ܓܕܝ ܡܢ ܬܪܨܐ. ܘܥܠ ܠܫܡܪܝܢ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܫܠܘܡ ܒܪ ܝܒܝܫ
15 ܒܫܡܪܝܢ. ܘܩܛܠܗ. ܘܐܡܠܟ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܫܠܘܡ. ܘܩܛܪܐ ܕܩܛܪ. ܗܐ
16 ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܫܪܒܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܗܝܕܝܢ ܡܚܐ ܡܢܚܝܡ ܠܬܦܣܚ
17 ܘܠܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗ. ܘܠܬܚܘܡܝܗ ܡܢ ܬܪܨܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܦܬܚܘ ܠܗ ܬܪܥܐ. ܘܚܪܒܗ.
ܘܠܟܠܗܝܢ ܒܛܢܬܗ ܦܪܐ. * ܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܬܫܥ ܠܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
18 ܐܡܠܟ ܡܢܚܝܡ ܒܪ ܓܕܝ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ. ܥܣܪ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ
ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܟܠܗܘܢ
19 ܝܘܡܘܗܝ. * ܘܐܬܐ ܦܘܠ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܝܗܒ ܡܢܚܝܡ ܠܦܘܠ. ܐܠܦ
20 ܟܟܪܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܕܢܗܘܐ ܐܝܕܗ ܥܡܗ. ܘܢܚܝܠ ܡܠܟܘܬܐ ܒܐܝܕܗ. * ܘܐܦܩ ܡܢܚܝܡ ܥܠ
ܐܝܣܪܝܠ ܟܣܦܐ. ܥܠ ܟܠ ܥܬܝܪܐ ܕܐܪܥܐ. ܚܡܫܝܢ ܡܬܩܠܝܢ
21 ܕܟܣܦܐ ܠܟܠ ܓܒܪ. ܠܡܬܠ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܗܦܟ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܘܠܐ ܩܡ ܬܡܢ ܒܐܪܥܐ. * ܘܫܪܟܐ
ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܡܢܚܝܡ. ܘܟܠ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܫܪܒܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ
22 23 ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܡܢܚܝܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܡܠܟ ܦܩܚܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܒܫܢܬ
ܚܡܫܝܢ ܠܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܦܩܚܝܐ ܒܪ ܡܢܚܝܡ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܡܪܝܢ.
24 ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܪܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ
25 ܕܐܚܛܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܡܪܕ ܥܠܘܗܝ ܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܓܢܒܪܗ. ܘܩܛܠܗ ܒܫܡܪܝܢ
ܒܐܓܘܪܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܕܒܪ ܥܡܗ ܠܐܪܓܘܒ ܘܠܐܪܝܐ. ܘܥܡܗ ܚܡܫܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܒܢܝ
26 ܓܠܥܕ. ܘܩܛܠܗ. ܘܐܡܠܟ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܦܩܚܝܐ. ܘܟܠ ܡܐ
27 ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܣܦܪܐ ܕܫܪܒܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܒܫܢܬ ܚܡܫܝܢ
ܘܬܪܬܝܢ ܠܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ
ܒܫܡܪܝܢ. ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ.

Ascendens Mahanim filius Gadi è Tersa, & 14
Samariam ingressus, percussit Salum Jabisi
filium in Samaria, eoque interfecto regnavit
post ipsum. Reliqua gestorum Salum, & con- 15
spiratio quam fecit, ecce scripta sunt in libro
annalium regum Israelis. Tunc percussit Ma- 16
hanim Taphsahum & quotquot erant in ea,
necnon confinia ejus à Tersa; eò quòd non
aperuissent ei portam: vastavit eam, &
omnes gravidas ejus exenteravit. Anno tri- 17
gesimonono Oziæ regis Juda regnavit Ma-
hanim filius Gadi super Israelem in Samaria,
decem annos. Fecitque quod malum erat co- 18
ram Domino, nec deflexit à peccatis Ieroba-
ami filii Nabati qui peccare fecerat Israe-
lem, cunctis diebus suis. Invadente autem 19
Phule rege Athur terram *illam*, dedit Ma-
hanim ipsi Phuli mille argenti talenta, ut
opem sibi ferret, regnúmque per eum obti-
neret. (Quam pecuniam ut daret regi Athur, 20
indixit Mahanim Israeli, *nempè* ditioribus ter-
ræ, quinquagenos argenti siclos in virũ unum-
quemque) reversúsque est rex Athur, nec sub-
stitit ibi in *ea* regione. Reliqua gestorum Ma- 21
hanimi, & quicquid fecit, ecce scripta sunt in
libro annalium regum Israelis. Posthæc oc- 22
cubuit Mahanim cum patribus suis, & regna-
vit Phecahia filius ejus post ipsum. Anno 23
quinquagesimo Oziæ regis Iuda, regnavit
Phecahia filius Mahanimi super Israelem
in Samaria, duobus annis. Fecitque quod 24
malum erat coram Domino, neque declinavit
à peccatis Ierobaami filii Nabati qui peccare
fecerat Israelem. Conspirans autem in eum 25
Phecah filius Romeliæ heros ejus, interfecit
eum in Samaria, in palatio regio: ductis enim
secum Regaob & Ani cum quaquaginta viris
è filiis Gelaad, interfecit eum, & regnavit
post ipsum. Reliqua gestorum Phecahiæ, & 26
quicquid fecit, ecce scripta sunt in libro an-
nalium regum Israelis. Anno quinquagesi- 27
mo secundo Oziæ regis Juda, regnavit Phe-
cah Romeliæ filius super Israelem in Samaria,
viginti annos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وصعد مخيس بن جادي من ترصا. فدخل سمرين * وضرب سالوم بن يابيس * وقتله
15 وملك بعده * وسائر امور سالوم. وعرده الذي عرد عليه. فانه مكتوب في سفر بنيامين
16 الذي لملوك اسرائيل * عند ذلك ضرب مخيس تفساح وكل الذي فيها. وتخومها من
17 ترصا. لما لم يفتحوا له الباب. فاحرقها وبعج جميع النساء الحوامل * وفي سنة تسع وثلثين
من ملك عوزيا ملك يهودا. ملك مخيس بن جدي على اسرائيل بسمرين. واقام ملكا عشر
18 سنين * وصنع السوء قدام الله. ولم يعدل عن خطايا يوربعام بن ناباط الذي خطي
19 باسرائيل جميع ايامه * واتى فول ملك الموصل على الارض. فاعطي مخيس فول الف قنطار
20 فضة. لتكون يده معه حتى ياخذ المملكة بيده * والقي مخيس على اسرائيل فضة. على
جميع اغنياء الشعب في كل الارض. خمسين مثقالا فضة على كل رجل. ليعطي فول الملك.
21 ورجع ملك الموصل. ولم يقيم على البلاد * وسائر امور مخيس. وكل الذي صنع. فانه
22 مكتوب في سفر بنيامين الذي لملوك اسرائيل * واضطجع مخيس مع ابائه. وملك بعده
23 ابنه فقحيا * وفي السنة الخمسين من ملك عوزيا ملك يهودا. ملك فقحيا بن مخيس على
24 اسرائيل بسمرين. واقام ملكا سنتين اثنتين * وصنع السوء قدام الله. ولم يعدل عن
25 خطايا يوربعام بن ناباط الذي خطي باسرائيل * ومرد عليه فقاح بن رومليا جبّاره. وقتله
بسمرين في قصر الملك. وساق لروعاب واري ومعهما خمسين رجلا من بني جلعاد. فقتله
26 وملك مكانه * وسائر امور فقحيا. وجميع الذي صنع. فمكتوب في سفر اخبار ملوك
27 اسرائيل * في اثني وخمسين سنة لعوزيا ملك يهودا. ملك فقاح بن روميليا على اسرائيل بسمرين
عشرين سنة *

Ascendit Mahanin Gadi filius è Thersa, 14
& Samariam ingressus percussit Salumem
Jabisi filium, eoque perempto regnavit post
ipsum. Reliquæ res gestæ Salumis, & 15
conjuratio quã rebellavit in illum, scriptæ
sunt in libro chronicorum regum Israelis.
Tunc percussit Mahanin Taphsahum & 16
quicquid erat in ea, & limites ejus à Ter-
sa, quia non aperuerant ei portam, vasta-
vit eam, & mulieres omnes prægnantes
diffidit. Anno trigesimonono regni Oziæ 17
regis Judæ, regnavit Mahanin filius Gadi
super Israelem in Samaria, mansitque rex
annis decem. Scelerate se gessit coram 18
Deo, nec recessit à peccatis Jerobaami filii
Nabati qui peccavit in Israelem, cunctis
diebus suis. Aggrediente autem Phule 19
rege Mausel regionem illam, dedit Maha-
nin Phuli mille quintalia argenti, quatenus
esset sibi adjumento ut regnum manu suâ
occuparet. Imposuit verò Mahanin Israe- 20
litis opulentioribus quibusque populi, qui
erant in tota ea regione pecuniã, nimirum
quinquagenos argenti siclos cuilibet viro,
quam daret Phuli regi: reversúsque est
rex Mausel, nec mansit in ea regione. Re- 21
liquæ res gestæ Mahanini, & omnia quæ
fecit, scripta sunt in libro chronicorum,
regum Israelis. Mahanino cum majori- 22
bus suis occumbente, regnavit post eum fi-
lius ejus Phecahia. Anno quinquagesimo 23
regni Oziæ regis Juda, regnavit Phecahia
filius Mahanini super Israelem in Sama-
ria, mansitque rex annis duobus. Scele- 24
ratè se gessit coram Deo, neque divertit à
criminibus Jerobaami filii Nabati qui pec-
cavit in Israelem. Contra hunc conjurans 25
Phecah filius Romeliæ heros ipsius, inter-
fecit eum in Samaria in palatio regio: du-
ctis enim Rogab & Ari, & cum his quin-
quaginta viris è filiis Galaad, interfecit
eum, & regnum occupavit loco ipsius. Re- 26
liquæ res gestæ Phecahiæ, & omnia quæ
fecit, scripta sunt in libro chronicorum
regum Israelis. Anno quinquagesimo se- 27
cundo Oziæ regis Juda, regnavit Phecah
filius Romeliæ super Israelem in Samaria,
annis viginti.

מלכים ב : יו

Jarobham peccatis à recessit non:Domini oculis in malum Fecitque

18 ויעש הרע בעיני יהוה לא סר מן־חטאות ירבעם

regis Pechach diebus In .Israel fecit peccare qui ,Nebat filii

19 בן־נבט אשר החטיא את־ישראל : בימי פקח מלך

& ,Hijon tulit & ,Assur rex pileser--Tiglath venit Israel

ישראל בא תגלת פלאסר מלך אשור ויקח את־עיון ואת־

& ,Chasor & ,Chedes & ,Janoach & ,mahachah Beth Abel

אבל בית־מעכה ואת־ינוח ואת־קדש ואת־חצור ואת־

eos transtulit &:Naphthali terram omnem ,Galilah & ,Ghilhad

הגלעד ואת־הגלילה כל ארץ נפתלי ויגלם

filium Pecach super Elah filius Hoseah ligatione ligavit Et .Assur in

30 אשורה : ויקשר־קשר הושע בן־אלה על־פקח בן־

anno in ,eo pro regnavitque ,eum occidit &,eum percussit &,Remaliahu

רמליהו ויכהו וימיתהו וימלך תחתיו בשנת

omnia & ,Pecach verborum residuum Et .Huzzijah filii Jotham vigesimo

31 עשרים ליותם בן־עזיה : ויתר דברי פקח וכל־

regum dierum verborum libro super scripta ipsa ecce ,fecit quæ

אשר עשה הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי

,Israel regis Remaliahu filii Pecach secundo anno In .Israel

32 ישראל : בשנת שתים לפקח בן־רמליהו מלך ישראל

quinque & viginti Filius .Jehudah regis Huzziahu filius Jotham regnavit

33 מלך יותם בן־עזיהו מלך יהודה : בן־עשרים וחמש

:Jerusalaim in regnavit annis sedecim & ,ipsum regnando in erat annorum

שנה היה במלכו ושש עשרה שנה מלך בירושלם

oculis in rectum fecit Et .Sadoc filia Jerusah ejus matris nomen &

34 ושם אמו ירושא בת־צדוק : ויעש הישר בעיני

Veruntamen .fecit ,ejus pater Huzzijahu fecit quæ omnia juxta:Domini

35 יהוה ככל אשר־עשה עזיהו אביו עשה : רק

excelsis in suffientes & ,immolantes populus adhuc recesserunt non excelsa

הבמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות

verborum residuum Et.superiorem Domini domus portam ædificavit ipse

36 הוא בנה את־שער בית־יהוה העליון : ויתר דברי

verborum libro super scripta ipsa nónne ,fecit quæ omnia &,Jotham

יותם וכל־אשר עשה הלוא־הם כתובים על־ספר דברי

mittere Dominus cœpit ipsis diebus In ?Jehudah regum dierum

37 הימים למלכי יהודה : בימים ההם החל יהוה להשליח

Jaciendque .Remaliahu filium Pecach & ,Aram regem Resin Jehudah in

38 ביהודה רצין מלך ארם ואת פקח בן־רמליהו : וישכב

David civitate in suis patrib* cum est sepultus & ,suis patrib* cum Jotham

יותם עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו בעיר דוד

.eo pro ejus filius Achaz regnavitque :sui patris

אביו וימלך אחז בנו תחתיו :

CAP. XVI. יו

regnavit ,Remaliahu filii Pecach annno decimoseptimo anno In

1 בשנת שבע־עשרה שנה לפקח בן־רמליהו מלך

Achaz annorum viginti Filius .Jehudah regis Jotham filius Achaz

2 אחז בן־יותם מלך יהודה : בן־עשרים שנה אחז

non & :Jerusalaim in regnavit annis sedecim & ,ipsum regnando in

במלכו ושש־עשרה שנה מלך בירושלם ולא־

David sicut sui Dei DOMINI oculis in rectum fecit

עשה הישר בעיני יהוה אלהיו כדוד

suum filium etiam & :Israel regum via in abiit Et .ejus pater

3 אביו : וילך בדרך מלכי ישראל וגם את־בנו

quas ,gentium abominationes secundum ignem per fecit transire

העביר באש כתעבות הגוים אשר

immolavit Et .Israel filiorum faciebus à eos DOMINUS expulit

4 הוריש יהוה אתם מפני בני ישראל : ויזבח

lignum omne subter & ,collibus super & ,excelsis in suffivit &

ויקטר בבמות ועל־הגבעות ותחת כל־עץ

frondosum

רענן :

Versio VULG. LAT.

18 Et fecit quod erat malum coram Domino : non recessit à peccatis Jeroboam filii Nabat,
19 qui peccare fecit Israel. In diebus Phacee regis Israel venit Theglath-phalasar rex Assur, & cepit Aion, & Abel Domú, Maacha & Janoe, & Cedes, & Asor, & Galaad, & Galilæam, & universam terram Nephthali : & transtulit eos in
30 Assyrios. Conjuravit auté, & tetendit insidias Osee fili* Ela contra Phacee filiú Romeliæ, & percussit eum, & interfecit: regnavítque pro eo vigesimo
31 anno Joatham filii Oziæ. Reliqua autem sermonú Phacee, & universa quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel ?
32 Anno secundo Phacee, filii Romeliæ regis Israel, regnavit Joathá filius Oziæ regis Juda.
33 Viginti quinque annorum erat cùm regnare cœpisset, & sedecim annis regnavit in Jerusalem : nomen matris ejus Je-
34 rusa, filia Sadoc. Fecítque q́ erat placitum coram Domino: juxta omnia quæ fecerat Ozi-
35 as pater suus, operatus est. Veruntamen excelsa non abstulit, adhuc populus immolabat, & adolebat incensum in excelsis: ipse ædificavit portam domûs
36 Domini sublimissimam. Reliqua autem sermonú Joatham, & universa quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Ver-
37 borum dierum regum Juda? In diebus illis cœpit Domin* mittere in Judam, Rasin regem Syriæ, & Phacee filiú Romeliæ.
38 Et dormivit Joatham cum patrib* suis, sepultúsque est cum eis in civitate David patris sui, & regnavit Achaz filius ejus pro eo.

CAP. XVI.

1 ANno decimo septimo Phacee filii Romeliæ, regnavit Achaz filius Joatham regis Juda.
2 Viginti annorum erat Achaz cùm regnare cœpisset, et sedecim annis regnavit in Jerusalem : non fecit quod erat placitú in conspectu Dñi Dei sui,
3 sicut David pater ejus. Sed ambulavit in via regum Israel : insuper & filium suum consecravit, transferens per ignem secundùm idola gentium: quæ dissipavit Dominus coram fi-
4 liis Israel. Immolabat quoq; victimas, & adolebat incensú in excelsis, et in collibus, et sub omni ligno frondoso.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἰεροβοὰμ
19 υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Ἐν ταῖς ἡμέραις Φακεὲ βασιλέως Ἰσραὴλ ἦλθε Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν Αἲν καὶ (χ) τὴν Ἀβὲλ καὶ τὴν Θαμααχὰ καὶ τὴν Ἀνιὼχ καὶ τὴν Κενὲζ καὶ τὴν Ἀσὼρ καὶ τὴν (ψ) Γαλαὰδ καὶ τὴν Γαλιλαίαν πᾶσαν γῆν (ω) Νεφθαλὶ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς Ἀσ-
30 συρίους. Καὶ συνέστρεψε σύστρεμμα Ὡσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐπὶ Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ (α) ἐθανάτωσεν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' (β) αὐτοῦ ἐν ἔτει εἰκοστῷ (γ)
31 Ἰωάθαμ υἱοῦ Ἀζαρίου. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακεὲ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (δ) ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων
32 τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ. Ἐν ἔτει δευτέρῳ Φακεὲ υἱοῦ Ῥομελίου (ε) βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν (ζ) Ἰωάθαμ υἱὸς Ἀ-
33 ζαρίου βασιλέως Ἰούδα. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (η) ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ (θ) Ἱερου-
34 σὰ θυγάτηρ Σαδδούκ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη-
35 σεν Ἀζαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, (ι) ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. αὐτὸς ᾠκοδόμησε
36 τὴν πύλην οἴκου κυρίου τὴν ἐπάνω. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάθαμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα (κ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰού-
37 δα; Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος (λ) ἐξαποστέλλειν ἐν Ἰούδα τὸν Ῥαασσὼν βασι-
38 λέα Συρίας, καὶ τὸν Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίου. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων (μ) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (χ) τὴν Καβὲλ βεθμααχὰ καὶ τὴν Ιανὼχ καὶ (ψ) Γαλαὰδ (ω) Νεφθαλεὶμ, (α) ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ (β) αὐτοῦ καὶ ἐν (γ) * Ἰωνάθαν (δ) ἰδοὺ ἐστὶν γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου (ε) βασιλέως (ζ) Ἰωάθαν (η) ἐξ καὶ δέκα (θ) Ἱερους (ι) ὅτι ὁ (κ) ἐπὶ βιβλίου (λ) ἐξαποστέλλειν τὸ (μ) αὐτοῦ, * ἐν πόλ

ΚΕΦ. ιϛʹ.

1 ΕΝ ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ Φακεὲ υἱοῦ Ῥομελίου ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς Ἰωάθαμ βα-
2 σιλέως Ἰούδα. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν (α) Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου (β) θεοῦ αὐτοῦ πιστῶς, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
3 Καὶ ἐπορεύθη ἐν (γ) ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, καί γε τὸν υἱὸν αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ, κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος
4 ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

MS.A. (α) Ἀχαὰζ (β) θεοῦ πιστῶς, (γ) ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραὴλ,

Et fecit malum in oculis Domini: 18
non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabat, qui peccare fecit Israel. In diebus Phacee regis Israel venit Thalgath- 19
Phellasar rex Assyriorum, & cepit Ain, & Abel, & Thamacha, & Anioch, & Cenez, & Asor, & (m) Galaan, & Galilæam, omnem terram Nephthali; & emigravit eos in Assyrios. Et
conjuravit conjurationem Osee filius Ela super Phacee filium Romeliæ, & percussit eum, & interfecit: & regnavit pro eo in 30
anno vigesimo Joatham filii Azariæ. Et reliqua verborum Phacee, & omnia, quæcunq; fecit, ecce hæc scripta in libro Verborum 31
dierum regibus Israel. In anno secundo Phacee filii Romeliæ regis Israel regnavit Joatham filius Azariæ regis Juda. Filius 32
viginti & quinq; annorum erat in regnando ipsum: & sex & decem annos regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Hierusa filia Sadoc. Et fecit rectum 33
in oculis Domini secundú omnia, quæcunq; fecerat Azarias pater 34
ejus. Veruntamen excelsa non abstulit: adhuc populus sacrificabat, & adolebat in excelsis. Hic ædificavit portã domûs Domini 35
(n) quæ suprà. Et reliqua verborum Joatham, & omnia quæcunque fecit, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum regibus 36
Juda? In diebus illis cœpit Dominus emittere in Judam Raason regem Syriæ, & Phacee filium Romeliæ. Et dormivit Joa- 37
tham cum patribus suis: & sepultus est cum patribus suis in civitate David patris sui. Et regnavit Achaz filius ejus pro eo. 38

CAP. XVI.

IN anno septimo et decimo Phacee filii Romeliæ regnavit Achaz 1
filius Joatham regis Juda. Filius 2
viginti annorum erat Achaz in regnando ipsum, & sex & decem annos regnavit in Hierusalem. Et non fecit rectum in oculis Domini Dei sui fideliter, sicut David pater ejus. Et ambulavit 3
in via regum Israel: etiam (a) filium suum traduxit in igne secundùm abominationem gentium, quas sustulerat Dominus à facie filiorum Israel. Et sacrificabat, 4
& adolebat in excelsis, & super colles, et sub omni ligno frondoso.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 ועבד דביש קדם יי לא סטא מן חובי ירבעם בר נבט דחיב ית ישראל : ביומי פקח
29 מלכא דישראל אתא תגלת פלאסר מלכא דאתור ושבא ית עיון וית אבל בית מעכה
וית ינוח וית קדש וית חצור וית גלעדה וית גלילא כל ארעא שבט נפתלי ואגלינון
30 לאתור : ומריד מרדא הושע בר אלה על פקח בר רמליהו ומחהי וקטליה ומלך
31 תחותוהי בשנת עסרין ליותם בר עזיה : ושאר פתגמי פקח וכל די עבד הא אנון כתיבין
32 על ספר פתגמי יומיא למלכי ישראל : בשנת תרתין לפקח בר רמליהו מלכא דישראל
33 מלך יותם בר עזיה מלך שבטא דבית יהודה : בר עשרין וחמש שנין הוה כד מלך ושית
34 עשרי שנין מלך בירושלם ושום אמיה ירושא בת צדוק : ועבד דכשר קדם יי ככל דעבד
35 עזיה אבוהי עבד : לחוד במתא לא עטרא עוד כען עמא מדבחין ומסקין בוסמיא על
36 במתא הוא בנא ית תרע בית מקדשא דיי עלאה : ושאר פתגמי יותם וכל די עבד הלא
37 אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי דבית יהודה : ביומיא האנון שרי יי לגראה
38 בדבית יהודה רצין מלכא דארם וית פקח בר רמליה : ושכיב יותם עם אבהתוהי
ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד אבוהי ומלך אחז בריה תחותוהי :

יו

1 בשנת שבע עסרי שנין לפקח בר רמליה מלך אחז בר יותם מלך דבית יהודה : בר
2 עשרין שנין אחז כד מלך ושית עסרי שנין מלך בירושלם ולא עבד דכשר קדם יי אלהיה
3 כדוד אבוהי : ואזל באורח מלכי ישראל ואף ית בריה אעבר בנורא כתועבת עממיא
4 דתריך יי יתהון מן קדם בני ישראל : ודבח ואסיק בוסמין על במתא ועל רמתא
ותחות כל אילן עבוף :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fecit quod malum erat ante Dñm: non declinavit à peccatis Jarabgham 28
filii Nebat, qui peccare fecit Israel. In diebus Pekahh regis Israel venit 29
Thiglath Pilezzer rex Athur, & captivavit Ghion, & Abel-Beth-Maghachah, & Janoahh, & Kedes, & Hhaszor, & Gilghad, & Galil, omnem
terram Naphthali, & migrare fecit eos in Athur. Et conjuravit conjura- 30
tionem Hoseagh filius Elah contra Pekahh filium Remaliah, & percussit eum & occidit eum, & regnavit pro eo anno vicesimo Jotham filii Ghu-
ziah. Et reliquum verborum Pekahh, & omnia quæ fecit, ecce illa scri- 31
pta sunt in libro verborum dierum regum Israel. Anno secundo Pekahh 32
filii Remaliahu regis Israel, regnavit Jotham filius Ghuziah regis tribus
domus Jehudah. Filius viginti & quinq; annorum erat quando regnavit, 33
& sedecim annis regnavit in Jerusalem : & nomen matris eis Jerusa filia
Szadoq. Et fecit quod rectum erat ante Dñm : juxta omnia quæ fecerat 34
Ghuziah pater ejus, fecit. Veruntamen excelsa non recesserant ; adhuc 35
usque populus sacrificabat & adolebat aromata super excelsa : ipse ædi-
ficavit portam domus sanctuarii Dñi superiorem. Et reliquum verborum 36
Jotham, & omnia quæ fecit, nónne illa scripta sunt in libro verborum
dierum regum domus Jehudah ? In diebus ipsis cœpit Dñs immittere in 37
populum domus Jehudah Reszin regem Aram, & Pekahh filium Rema-
liah. Et cubuit Jotham cum patribus suis, & sepultus est cum patribus 38
suis in civitate David patris sui : & regnavit Ahhaz filius ejus pro eo.

CAP. XVI.

ANno septimodecimo annorũ Pekahh filii Remaliah regnavit Ahhaz 1
filius Jotham regis domus Jehudah. Filius viginti annorum erat Ahhaz 2
cùm regnavit, & sedecim annos regnavit in Jerusalem : & non fecit quod
rectum erat ante Dñm Deum suum, sicut David pater suus. Sed ambulavit 3
in via regum Israel : & etiam filium suum transire fecit per ignem, secun-
dùm abominationes gentium quas expulerat Dominus à facie filiorum 4
Israel. Et sacrificavit & adolevit aromata super excelsa, & super colles,
& sub omni arbore frondosa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܪܘܒܥܡ ܒܪ ܢܒܛ ܕܐܚܛܝ
29 ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܒܝܘܡܬܗ ܕܦܩܚ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܬܐ ܬܓܠܬ ܦܠܐܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ.
ܘܕܒܪ ܠܥܝܘܢ. ܘܠܐܒܠ ܡܚܘܠܐ ܘܠܟܠܗ ܒܝܬ ܡܥܟܐ. ܘܠܝܢܘܚ. ܘܠܩܕܫ. ܘܠܚܨܘܪ.
30 ܘܠܓܠܥܕ. ܘܠܓܠܝܠܐ. ܘܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܢܦܬܠܝ. ܘܐܫܒܝ ܐܢܘܢ ܠܐܬܘܪ. * ܘܥܒܕ ܩܛܪܐ ܗܘܫܥ
ܒܪ ܐܝܠܐ ܥܠ ܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ. ܘܡܚܝܗܝ. ܘܩܛܠܗ. ܘܐܡܠܟ ܚܠܦܘܗܝ. ܒܫܢܬܐ ܬܪܬܝܢ
31 ܠܝܘܬܡ ܒܪ ܥܘܙܝܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܦܩܚ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
32 ܒܣܦܪ ܕܦܘܪܫܢ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܒܫܢܬܐ ܬܪܬܝܢ ܕܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܡܠܟܐ
33 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܝܘܬܡ ܒܪ ܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫ ܗܘܐ ܘܫܬܥܣܪ ܫܢܝܢ
ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ ܝܪܘܫܐ ܒܪܬ ܨܕܘܩ.
34 * ܘܥܒܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܥܘܙܝܐ ܐܒܘܗܝ. * ܒܪܡ. ܒܝܬ ܡܠܘܐ ܠܐ ܐܥܒܪ.
35 ܘܥܕܟܝܠ ܥܡܐ ܡܕܒܚܝܢ ܗܘܘ. ܘܡܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܒܣܡܐ ܥܠ ܒܝܬ ܡܠܘܐ. ܗܘ ܒܢܐ ܬܪܥܐ
36 ܥܠܝܐ ܕܒܝܬ ܡܪܝܐ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܘܬܡ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ
37 ܒܣܦܪ ܕܦܘܪܫܢ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܫܪܝ ܡܪܝܐ ܠܡܓܪܝܘ ܒܝܗܘܕܐ.
38 ܠܪܨܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ. ܘܠܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܟܒ ܝܘܬܡ ܥܡ
ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܠܟ ܐܚܙ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.
1 * ܫܠܡ * ܝܘ * ܒܫܢܬܐ ܬܡܢܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܠܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܡܠܟܐ
2 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܐܚܙ ܒܪ ܝܘܬܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܐܚܙ ܟܕ
ܐܡܠܟ. ܘܫܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܐ ܥܒܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ.
3 ܐܝܟ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. * ܘܗܠܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܦ ܒܪܗ ܐܥܒܪ ܒܢܘܪܐ. ܐܝܟ
4 ܢܡܘܣܐ ܕܥܡܡܐ ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܕܒܚ ܘܐܣܩ ܥܠ ܒܝܬ ܡܠܘܐ.
ܘܥܠ ܪܡܬܐ. ܘܬܚܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܕܥܒܝܐ.

Et fecit quod malum erat coram Domino, 28
neque divertit à peccatis Jerobaami filii Na-
bati qui peccare fecerat Israelem. In diebus 29
Phecahi regis Israel venit Teglath-pala-
sar rex Athur, & abduxit Jionem, & Abel-
meholam, totámq; Beth-maacham, Niahum,
Cades, Hasur, Gelaad, Galilæam, totámque
terram Nephtali; & captivos duxit eos in
Athur. Fecit autem conspirationem Hosea 30
filius Elæ contra Phecahum filium Romeliæ,
& percussit ac interfecit eum, regnavítq;
post ipsum anno secundo Jothami filii Oziæ.
Reliqua gestorum Phecahi, & quicquid fecit, 31
ecce scripta sunt in libro annalium regum
Israelis. Anno secundo Phecahi filii Rome- 32
liæ regis Israel, regnavit Jotham filius Oziæ
regis Juda. Vigintiquinque natus erat annos 33
quando regnavit, & sexdecim annos regna-
vit in Jerusalem: nomen matris ejus erat Je-
rusa filia Sadoc. Fecit quod rectum erat co- 34
ram Domino, quemadmodum fecerat Ozia
pater ejus. Verùm altaria non abolevit; 35
quin adhuc populus sacrificabant, & thura
ponebant super altaria. Is ædificavit por-
tam domûs Domini superiorem. Reliqua 36
gestorum Jothami, & quicquid fecit, ecce
scripta sunt in libro annalium regum Judæ.
In diebus illis cœpit Dominus stimulare con- 37
tra Judam, Rasanem regem Aram, & Phe-
cahum filium Romeliæ regem Israelis. Oc- 38
cumbente verò Jothamo cum patribus suis, &
sepulto cum patribus suis in civitate Davi-
dis, regnavit Ahas filius ejus post ipsum.

CAP. XVI.

ANno decimooctavo Phecahi filii Rome- 1
liæ, regis Israel, regnavit Ahaz filius Jo-
thami regis Juda. Natus erat annos viginti 2
Ahaz quando regnavit, & sexdecim annis
regnavit in Jerusalem. Non fecit quod rectum
erat coram Domino Deo suo, sicut David
pater suus: Sed ambulavit in via regum Is- 3
raelis, quin filium suum traduxit per ignem
juxta consuetudinem gentium quas deleverat
Dominus à conspectu filiorum Israel. Præ- 4
terea sacrificavit & adolevit super altaria &
super colles, & sub quacunque arbore con-
densa.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * وصنع السوء قدام الله ولم يعدل من خطايا يوربعام بن باباط الذي خطي باسرائيل * وفي ايام
29 فقاح جاء تغلثفلسار ملك الموصل. وساق عيون وابل محولا ولكل بيت معكا. ونياح وقدس.
30 وحاصور وجلعاد. والجليل. وجميع ارض نفتالي. فاجلاهم الي الموصل * وتمرد هوساع بن الا علي
فقاح بن روملیا. فضربه وقتله وملك بعده في سنة اثنتين من ملك يوثام بن عوزيا * وساير
31 امور فقاح وكل شي صنع فانها مكتوبة في سفر بنيامين الذي لملوك اسرائيل * وفي سنتين
32 من ملك فقاح بن روملیا ملك اسرائيل. ملك يوثام بن عوزيا ملك يهودا * وهو ابن خمس
33 وعشرين سنة. واقام ملكا باورشليم ستة عشر سنة. واسم امه ياروسا ابنة صادوق * وصنع حسنا
34 قدام الله كما صنع عوزيا ابوه * ولكن الصواعد لم يبعدها. وكان الشعب بعد يذبحون ويصعدون
35 بخورات على الصواعد. وهو بني الباب العلوي الذي في بيت الرب * وساير امور يوثام وكل شي
36 صنع فانه مكتوب في سفر بنيامين الذي لملوك يهودا * وفي تلك الايام ابتدي الرب ان
37 يغري بيهودا راصان ملك الارمن وفقاح بن روملیا ملك اسرائيل * واضطجع يوثام مع ابائه
38 ودفن معهم في قرية داود. وملك بعده ابنه احاز.

* الفصل السادس عشر *

1 * في السنة الثامنة عشر من ملك فقاح بن روملیا ملك اسرائيل. ملك احاز بن يوثام ملك
2 يهودا * وهو ابن عشرين سنة * واقام ملكا باورشليم ستة عشر سنة. ولم يصنع احاز حسنا قدام
3 الله الهه مثل داود ابيه * وسلك ما سلكوا به ملوك اسرائيل. وذلك انه القي ابنه في النار
4 مثل سنة الامم التي اباد الله من قدام بني اسرائيل * فانه ذبح وبخر على الصواعد وعلى
الروابي. وتحت كل شجرة كثيرة الاغصان.

Hic etiam sceleratè se gessit coram Deo, 28
neque recessit à peccatis Jerobaami filii
Nabati qui peccaverat in Israelem. In 29
diebus Phecahi venit Teglatphalsar rex
Mausel, abduxitque Jionem, Abel-meho-
lam, totam Beth-maacham, Niahum, Ca-
des, Hasor, Galaad, Galilæam, totámque
terram Nephtali, & captivos duxit eos
ad Mausel. Porrò Hosea filius Elæ, con- 30
spiratione factâ contra Phecahum Rome-
liæ filium, percussit eum, eóque interfecto
regnavit post ipsum anno secundo regni
Jothami filii Oziæ. Reliquæ res gestæ 31
Phecahi, & omnia quæ fecit, scripta sunt
in libro chronicorum regum Israelis. An- 32
no secundo regni Phecahi filii Romeliæ
regis Israelis, regnavit Jotham filius O-
ziæ regis Judæ, Quum vigesimum quin- 33
tum annum ageret: mansitque rex in Je-
rusalem sexdecim annis: nomen matris e-
jus, Jarusa filia Sadoci. Is rectè se ges- 34
sit coram Deo, uti se gesserat Ozias pater
ejus. Veruntamen excelsa non amovit, 35
sed populus adhuc sacrificabant, et thura
ponebant super excelsa. Idem extruxit
portam supremam quæ est in domo Do-
mini. Reliquæ res gestæ Jothami, & 36
omnia quæ fecit, scripta sunt in libro chro-
nicorum regum Judæ. In diebus cepit 37
Dominus concitare in Judam, Rasanem
regem Armeniæ, & Phecahum filium
Romeliæ regem Israelis. Demum occum- 38
bente Jothamo cum patribus suis, & unà
cum eis sepulto in civitate Davidis, re-
gnavit post ipsum filius ejus Ahaz.

CAP. XVI.

ANno decimooctavo regni Phecahi 1
filii Romeliæ, regis Israelis, regnavit A-
haz filius Jothami regis Judæ, Cùm 2
vigesimum annum ageret: mansitque rex
in Jerusalem sexdecim annos. Non rectè
se gessit Ahaz coram Deo, Deo suo, ut
David pater ejus; Sed ambulavit quem- 3
admodum ambulaverunt reges Israelis.
Nam filium suum in ignem injecit pro
more gentium quas Deus extinxerat à
conspectu filiorum Israel. Et is quidem 4
sacrificabat & adolebat super excelsa et
super colles, & subter omnem arborem
ramis abundantem.

rex Remaliahu filius Pecach & ,Aram rex Resin ascendit Tunc
5 אז יעלה רצין מלך־ארם ופקח בן־רמליהו מלך־
non & ,Achaz *super coarctaverunt* & ;prælium in Jerusalaim Israel
ישראל ירושלם למלחמה ויצרו על־אחז ולא
Aram rex Resin restituit illo tempore In .expugnare potuerunt
6 יכלו להלחם : בעת ההיא השיב רצין מלך־ארם
Aremi… & :Eloth de Jehudæos exstirpavit &;Aram ipsi Elath
את־אילת לארם וינשל את־היהודים מאילות וארומים
misit Et .hanc diem ad usque ibi habitaverunt & ,Elath in venerunt
7 באו אילת וישבו שם עד היום הזה : וישלח
:dicendo ,Assur regem peleser-Tiglath ad nuncios Achaz
אחז מלאכים אל־תגלת פלסר מלך־אשור לאמר
,Aram regis *vola* de me serva & ,ascende *ego* tuus filius &,tuus Serv*
עבדך ובנך אני עלה והושעני מכף מלך־ארם
,argentum Achaz tulit Et .me *super insurgentium* ,Israel regis *vola* de &
8 ומכף מלך ישראל הקומים עלי : ויקח אחז את־הכסף
domus thesauris in & ,Domini domo inventum aurum &
ואת־הזהב הנמצא בית יהוה ובאצרות בית
eum *ad* exaudivit Et munus Assur regi misit & *:regis*
9 המלך וישלח למלך־אשור שחד : וישמע אליו
,eam cepit & ,Dammesec in Assur rex ascendit & ,Assur rex
מלך אשור ויעל מלך אשור אל־דמשק ויתפשה
perrexit Et .interemit Resin & ;Chir in eam fecit transmigrare &
10 ויגלה קירה ואת־רצין המית : וילך
:Dammesec Assur regis peleser-Tiglath occursum in Achaz rex
המלך אחז לקראת תגלת פלאסר מלך־אשור דומשק
Achaz rex misit & :Dammesec in quod altare viditque
וירא את־המזבח אשר בדמשק וישלח המלך אחז
omne ad ejus *exemplar* & ,altaris similitudinem sacerdotem Urijah ad
אל־אוריה הכהן את־דמות המזבח ואת־תבניתו לכל־
omnia juxta :altare sacerdos Urijah Exstruxitque .ejus opus
11 מעשהו : ויבן אוריה הכהן את־המזבח ככל
Urijah fecit sic ,Dammesec è Achaz rex misit quæ
אשר־שלח המלך אחז מדמשק כן עשה אוריה
rex venit Et .Dammesec è Achaz *regem venire ad usque* ,sacerdos
12 הכהן עד־בוא המלך־אחז מדמשק : ויבא המלך
rex accessit & :altare rex vidit & ,Dammesec è
מדמשק וירא המלך את־המזבח ויקרב המלך
,suum holocaustum suffivit Et .illud super *fecit ascendere* & ,altare *super*
13 על־המזבח ויעל עליו : ויקטר את־עלתו
sanguinem sparsit & ;suum libamen libavit & ,suum *munus* &
ואת־מנחתו ויסך את־נסכו ויזרק את־דם־
,æreum altare Et .altare super ei qui ,pacificorum
14 השלמים אשר־לו על־המזבח : ואת המזבח הנחשת
domus *facibus* à fecit appropinquare & ,*Domini facies ad* quod
אשר לפני יהוה ויקרב מאת פני הבית
super illud *dedit* & :Domini domum inter *ab* & ,altare inter *ab*
מבין המזבח ומבין בית יהוה ויתן אתו על־
Urijah Achaz rex Præcepitque .aquilonem ad altaris *femur*
15 ירך המזבח צפונה : ויצוהו המלך אחז את־אוריה
holocaustum suffi majus altare Super :dicendo ,sacerdoti
הכהן לאמר על המזבח הגדול הקטר את־עלת־
,ejus *munus* & *regis* holocaustum &,vespertinum *munus* & ,matutinum
הבקר ואת־מנחת הערב ואת־עלת המלך ואת־מנחתו
,eorū libamina & ,eorū *munus* & ,terræ populi universi holocaustum &
ואת עלת כל־עם הארץ ומנחתם ונסכיהם
victimæ sanguinem universum & ,holocausti sanguinem omnem &
וכל־דם עלה וכל־דם זבח
fecit Et.quærendum ad mihi erit æreum altare &:sparges illud super
16 עליו תזרק ומזבח הנחשת יהיה־לי לבקר : ויעש
.Achaz rex præcepit quæ omnia juxta ,sacerdos Urijah
אוריה הכהן ככל אשר־צוה המלך אחז :

Versio VULG. LAT.

5 Tunc ascendit Rasin rex Sy-
riæ, & Phacee filius Romeliæ
rex Israel, in Jerusalem ad præ-
liandum : cúmque obsiderent
Achaz, non valuerunt supera-
6 re eum. In tempore illo resti-
tuit Rasin rex Syriæ, Ailam Sy-
riæ, & ejecit Judæos de Aila :
& Idumæi venerunt in Ailam,
& habitaverunt ibi usque in
7 diem hanc. Misit autem Achaz
nuntios ad Theglathphalasar
regem Assyriorū, dicens ; Ser-
vus tuus, & filius tuus ego
sum : ascende, & salvum me
fac de manu regis Syriæ, &
de manu regis Israel, qui con-
8 surrexerunt adversùm me. Et
cùm collegisset argentum &
aurum, quod inveniri potuit
in domo Domini, & in the-
sauris regis, misit regi Assyrio-
9 rum munera. Qui & acquie-
vit voluntati ejus : ascendit e-
nim rex Assyriorum in Dama-
scum, & vastavit eam : et trans-
tulit habitatores ejus Cyrenen,
10 Rasin autem interfecit. Per-
rexitque rex Achaz in occur-
sum Theglathphalasar regi As-
syriorum in Damascum : cúmq;
vidisset altare Damasci, misit
rex Achaz ad Uriam sacerdo-
tem exemplar ejus, & similitu-
dinem juxta omne opus ejus.
11 Extruxitque Urias sacerdos al-
tare : juxta omnia quæ præce-
perat rex Achaz de Damasco,
ita fecit sacerdos Urias, donec
veniret rex Achaz de Dama-
12 sco. Cúmque venisset rex de
Damasco, vidit altare, & vene-
ratus est illud : ascendítque &
immolavit holocausta, et sacri-
13 ficium suum, Et libavit li-
bamina, & fudit sanguinē pa-
cificorum, quæ obtulerat super
14 altare. Porrò altare æreum, quod
erat coram Domino, transtulit
de facie templi, & de loco al-
taris, & de loco templi Dñi :
posuitq; illud ex latere altaris
15 ad Aquilonem. Præcepit quo-
que rex Achaz Uriæ sacerdoti,
dicens ; Super altare majus of-
fer holocaustum matutinum, et
sacrificium vespertinū, & ho-
locaustum regis, & sacrificium
ejus, & holocaustum universi
populi terræ, & sacrificia eo-
rum, & libamina eorum : &
omnem sanguinē holocausti,
& universum sanguinem vi-
ctimæ super illud effundes : al-
tare verò æreum erit paratum
16 ad voluntatē meā. Fecit igitur
Urias sacerdos juxta omnia
quæ præceperat rex Achaz.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Τότε ἀνέβη Ῥαασὼν βασιλεὺς Συρίας καὶ
Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς
Ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκουν ἐπὶ
6 Ἄχαζ, καὶ οὐκ ἠδύναντο πολεμεῖν. Ἐν τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ (δ) ἐπέστρεψε Ῥαασὼν βα-
σιλεὺς Συρίας τὴν (ε) Αἰλὰθ τῇ Συρίᾳ, καὶ
ἐξέβαλε τοὺς Ἰουδαίους ἐξ (ζ) Αἰλὰθ, καὶ
Ἰδουμαῖοι ἦλθον εἰς (η) Αἰλὰθ, καὶ κατῴκησαν
7 ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἀπέστειλεν
Ἄχαζ ἀγγέλους (θ) πρὸς Θαλγαθφελλασὰρ
βασιλέα Ἀσσυρίων, λέγων, Δοῦλός σου καὶ
υἱός σου ἐγὼ, ἀνάβηθι, (ι) σῶσόν με ἐκ χει-
ρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐκ χειρὸς
βασιλέως Ἰσραὴλ, τῶν ἐπανισταμένων
8 ἐπ' ἐμέ. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ (κ) ἀργύριον
καὶ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου
κυρίου καὶ (λ) οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε
9 τῷ βασιλεῖ (μ) δῶρα. Καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ βα-
σιλεὺς Ἀσσυρίων· καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυ-
ρίων εἰς Δαμασκὸν, καὶ συνέλαβεν αὐτὴν,
καὶ ἀπῴκισεν (ν) αὐτὴν, καὶ τὸν Ῥαασὼν
10 βασιλέα ἐθανάτωσε. Καὶ ἐπορεύθη βασι-
λεὺς (ξ) Ἄχαζ εἰς Δαμασκὸν εἰς ἀπαν-
τὴν Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεῖ Ἀσσυρί-
ων εἰς Δαμασκόν. καὶ εἶδε τὸ θυσιαστή-
ριον (ο) ἐν Δαμασκῷ· καὶ ἀπέστειλεν ὁ
βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς Οὐρίαν τὸν ἱερέα τὸ
ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸν (π) ῥυθμὸν αὐ-
11 τοῦ καὶ πᾶσαν ποίησιν αὐτοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησεν
Οὐρίας ὁ ἱερεὺς τὸ θυσιαστήριον, κατὰ πάντα
ὅσα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἐκ (ρ) Δα-
12 μασκοῦ. Καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς τὸ θυσιαστή-
ριον, (σ) καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸ, καὶ ἐθυμίασε τὴν
ὁλοκαύτωσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν θυσίαν (τ) αὐτοῦ,
13 Καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ, καὶ προσέχεε τὸ αἷμα
τῶν εἰρηνικῶν τῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
14 τὸ χαλκοῦν τὸ ἀπέναντι κυρίου. Καὶ προσή-
γαγε τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου (υ) κυρίου ἀπὸ τοῦ
ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀναμέσον
τοῦ οἴκου κυρίου· καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ἐπὶ μηρὸν τοῦ
15 θυσιαστηρίου κατὰ Βορρᾶν. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βα-
σιλεὺς Ἄχαζ τῷ Οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ, λέγων,
Ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα πρόσφερε τὴν
ὁλοκαύτωσιν τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑ-
σπερινὴν, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ βασιλέως καὶ
τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν (φ)
παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν (χ)
καὶ τὴν σπονδὴν αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷμα ὁλο-
καυτώσεως, καὶ πᾶν αἷμα θυσίας (ψ) ἐπ'
αὐτῷ ἐκχεεῖς. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλ-
16 κοῦν ἔσται μοι (ω) εἰς τὸ πρωΐ. Καὶ ἐποίη-
σεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλα-
το αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ.

MS.A. (δ) * ἀπέστρεψεν (ε) Αἰλὰμ (ζ) Αἰλὰμ, (η) Αἰλὰμ, (θ) πρὸς
βασιλέα (ι) καὶ σῶσόν (κ) τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον (λ) οἴκου βασιλέως
(μ) Ἀσσυρίων δῶρα. (ν) αὐτὴν Κυρήνηνδε, * ἦ καὶ τὸν Ῥαασὼν ἐθανάτωσεν
(ξ) Ἄχαζ εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἀγλαθφαλασὰρ βασιλεῖ (ο) τὸ ἐν (π) ῥυθ-
μὸν εἰς πᾶσαν (ρ) Δαμασκοῦ, ἕως ἐπιστρέψαι Οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως ἐλθεῖν τὸν
βασιλέα Ἄχαζ ἀπὸ Δαμασκοῦ. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἀπὸ Δαμασκοῦ, καὶ
εἶδεν (σ) καὶ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀνέβη (τ) αὐτοῦ
Καὶ ἔσπεισεν τὴν σπονδὴν αὐτοῦ, καὶ προσέχεεν (υ) κυρίου καὶ ἀπὸ τοῦ (φ) τοῦ λαοῦ
τῆς γῆς, καὶ τὴν (χ) καὶ * σπονδὴν (ψ) ἐπ' αὐτὸ προσχεεῖς. (ω) εἰς πρωΐ.

Tunc ascēdit Rhaasson rex Syriæ, 5
& Phacee filius Romeliæ rex Is-
rael in Hierusalem ad bellum: &
obsidebant super Achaz: & non
potuerunt expugnare. In tempo- 6
re illo restituit Rhaasson rex Sy-
riæ ipsam Ælath ipsi Syriæ: &
ejecit Judæos de Ælath, & I-
dumæi venerunt in Ælath, &
habitaverunt ibi usq; in diē hanc.
Et misit Achaz nuntios ad Thal- 7
gath Phellasar regem Assyriorum,
dicens; Servus tuus, & filius tu
ego: Ascende, salva me de manu
regis Syriæ, & de manu re-
gis Israel insurgentium super
me. Et sumpsit Achaz argentum, 8
& aurum inventum in thesauris
domûs domini, & domûs regis:
& misit regi dona. Et audivit e- 9
um rex Assyriorum. Et ascendit
rex Assyriorum in Damascum: et
cepit eam, & transtulit eam, &
Rhaasson regem interfecit. Et ivit 10
rex Achaz in Damascum in ob-
viā Thalgath Phellasar regi As-
syriorum in Damascum. Et vidit
altare in Damasco: & misit rex
Achaz ad Uriam sacerdotem si-
militudinem altaris, & rythmum
ejus, (b) & omnem facturam e-
jus. Et ædificavit Urias sacerdos 11
altare juxta omnia, quæcunq; mi-
serat rex Achaz è (c) Damasco.
et vidit rex altare, & (d) ascen- 12
dit super illud: & adolevit holo-
caustosim suam, & sacrificium
suum, Et libationem (e) suam: 13
et effudit sanguinem pacificorum
suorum super (f) altare æneum,
quod ante Dominum. Et adduxit 14
faciem domûs Domini, ab eo quod
inter altare, & ab eo quod inter
domum Domini. Et ostendit illud
super femur altaris ad Aquilonē.
Et mandavit rex Achaz Uriæ sa- 15
cerdoti, dicens; Super altare ma-
gnum offer holocaustosim matu-
tinam, & sacrificium vesperti-
num, & holocaustosim regis, &
sacrificium ejus, & holocausto-
sim universi populi, & sacri-
ficium eorum & libationem e-
orum: & omnem sanguinem
holocausti, & omnem sanguinem
sacrificii super illud effundes. Et
altare æneum erit mihi in (g) ma-
ne. Et fecit Urias sacerdos juxta 16
omnia quæcunq; mandavit ei rex
Achaz.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 בכן סליק רצין מלכא דארם ופקח בר רמליה מלכא דישראל לירושלם לאגחא קרבא
6 וצרו על אחז ולא יכילו לאגחא : בעדנא ההיא אתיב רצין מלכא דארם ית אילת
7 לארם ותריך ית יהודאי מאילת וארמאי אתו לאילת ויתיבו תמן עד יומא הדין : ושלח
אחז אזגדין לות תגלת פלסר מלכא דאתור למימר עבדך וברך אנא סק ופרוקני מיד
8 מלכא דארם ומיד מלכא דישראל דקמו עלי : ונסיב אחז ית כספא וית דהבא דאשתכח
9 בבית מקדשא דיי ובאוצרי בית מלכא ושדר למלכא דאתור שוחדא : וקביל מניה
מלכא דאתור וסליק מלכא דאתור על דמשק ואחדה ואגלי עמא די בה לקרינא וית
10 רצין קטל : ואזל מלכא אחז לקדמות תגלת פלאסר מלכא דאתור לדומשק וחזא
ית מדבחא די בדמשק ושדר מלכא אחז לות אוריה כהנא ית דמות מדבחא וית
11 טקוסיה לכל עובדוהי : ובנא אוריה כהנא ית מדבחא ככל דשלח מלכא אחז מדמשק
12 כן עבד אוריה כהנא עד דאתא מלכא אחז מדמשק : ואתא מלכא מדמשק וחזא
13 מלכא ית מדבחא וקריב מלכא על מדבחא ואסיק עלוהי : ואסיק ית עלתיה וית
14 מנחתיה ונסיך ית נסכיה וזרק ית דם נכסת קודשיא די ליה על מדבחא : וית מדבחא
דנחשא די קדם יי וקריב מן קדם ביתא מבין מדבחא ומבין בית מקדשא דיי ויהב יתיה
15 על שדא דמדבחא צפונא : ופקיד מלכא אחז ית אוריה כהנא למימר על מדבחא רבא
אסיק ית עלת צפרא וית מנחת רמשא וית עלת מלכא וית מנחתיה וית עלת
כל עמא דארעא ומנחתהון ונסכיהון וכל דם עלתא וכל דם נכסת קודשיא
16 עלוהי תזרוק ומדבחא דנחשא יהי לי לבקרא : ועבד אוריה כהנא ככל דפקיד
מלכא אחז :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Tunc ascendit Reszin rex Aram, & Pekahh filius Remaliah rex Israel in
Jerusalem ad incundum bellum, & obsederunt Ahhaz, nec potuerunt ex-
pugnare. In tempore illo restituit Reszin rex Aram Eilath ipsi Aram, &
expulit Jehudæos ex Eilath ; & *Aramæi* venerunt in Eilath, & sederunt
ibi usq; ad diem hanc. Et misit Ahhaz nuncios ad Theglath Pelezzer re-
gem Athur dicendo : Servus tuus, & filius tuus ego sum ; ascende & li-
bera me de manu regis Aram, & de manu regis Israel, qui surrexerunt
contra me. Et accepit Ahhaz argentum & aurum quod inventum est in
domo sanctuarii Domini & in thesauris domus regis, & misit regi Athur
munus. Et paruit ei rex Athur, & ascendit rex Athur contra Dammeseq,
& cepit eam, & migrare fecit populum, qui erat in ea, in *Kirjana*, & Reszin
occidit. Et ivit rex Ahhaz in occursum Theglath Pelezzer regis Athur in
Dummeseq, & vidit altare quod erat in Dammeseq : & misit rex Ahhaz
ad Uriah sacerdotem similitudinem altaris & exemplar ejus in omni fa-
ctura ejus. Et ædificavit Uriah sacerdos altare : juxta omnia quæ miserat
rex Ahhaz ex Dammeseq ; sic fecit Uriah sacerdos, quousq; venit rex Ahhaz
de Dammeseq. Et venit rex ex Dammeseq, & vidit rex altare, & accessit
rex ad altare, & obtulit super illud : Et obtulit holocaustum suum, & mu-
nus suum, & libavit libationem suam ; & sparsit *sanguinem victimæ* san-
ctitatum quæ erat illi, super altare. Altare, inquam, æneum quod erat ante
Dominum, applicuit à facie domus inter altare & inter domum sanctuarii
Domini, & dedit illud ad latus altaris Septentrionem versus. Et præcepit
rex Ahhaz Uriah sacerdoti, dicendo : Super altare magnum incende holo-
caustum auroræ & munus vesperæ, & holocaustum regis & munus ejus,
& holocaustum omnis populi terræ, & munera eorum, & libationes eo-
rum, & omnem sanguinem holocausti, & omnem sanguinem victimæ san-
ctitatum super illud sparges, & altare æneum erit mihi ad requirendum.
Et fecit Uriah sacerdos juxta omnia quæ præceperat rex Ahhaz.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܗܝܕܝܢ ܣܠܩ ܪܨܝܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ. ܘܦܩܚ ܒܪ ܪܡܠܝܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܠܐܘܪܫܠܡ *
ܠܡܩܪܒܘ ܥܡܗ̇. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܕܢܟܒܫܘܢܗ̇ ܠܗ̇. * ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܐܗܦܟ ܪܨܝܢ
6 ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ. ܠܐܝܠܬ ܠܐܪܡ. ܘܐܦܩ ܠܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܐܝܠܬ. ܘܐܪܡܝܐ ܐܬܘ ܠܐܝܠܬ. ܘܝܬܒܘ
7 ܬܡܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܫܕܪ ܐܚܙ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬ ܬܓܠܬ ܦܠܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܐܡܪ.
ܥܒܕܟ ܐܢܐ ܘܒܪܟ. ܣܩ ܘܦܪܘܩܝܢܝ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܪܡ. ܘܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ
8 ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܝ. * ܘܢܣܒ ܐܚܙ ܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ
9 ܘܒܓܙܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܫܕܪ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܩܘܪܒܢܐ. * ܘܫܡܥ ܡܢܗ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ.
10 ܘܣܠܩ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܘܐܚܕܗ̇ ܘܐܓܠܝܗ̇ ܠܩܝܪ. ܘܠܪܨܝܢ ܩܛܠ. * ܘܐܙܠ ܡܠܟܐ
ܐܚܙ ܠܐܘܪܥܗ ܕܬܓܠܬ ܦܠܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܘܚܙܐ ܡܕܒܚܐ ܕܒܕܪܡܣܘܩ. ܘܫܕܪ
11 ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܠܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ. ܕܡܘܬܗ ܕܡܕܒܚܐ ܘܨܘܪܬܗ. ܘܟܠܗ ܥܒܕܗ. * ܘܒܢܐ ܐܘܪܝܐ
ܟܗܢܐ ܡܕܒܚܐ. ܐܝܟ ܕܫܕܪ ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܡܢ ܕܪܡܣܘܩ. ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ. ܥܕܠܐ
12 ܢܐܬܐ ܐܚܙ ܡܠܟܐ ܡܢ ܕܪܡܣܘܩ. * ܘܐܬܐ ܡܠܟܐ ܡܢ ܕܪܡܣܘܩ. ܘܚܙܐ ܐܚܙ ܡܠܟܐ ܡܕܒܚܐ.
13 ܘܩܪܒ ܡܠܟܐ ܠܘܬ ܡܕܒܚܐ. ܘܣܠܩ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܣܩ ܥܠܘܗܝ ܥܠܘܬܐ ܘܩܘܪܒܢܐ. ܘܢܣܟ
14 ܢܣܟܐ. ܘܙܪܩ ܕܡܐ ܕܢܟܣܬܐ ܕܫܠܡܘܗܝ ܥܠ ܡܕܒܚܐ. * ܘܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܩܪܒܗ
ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ ܒܝܬܐ. ܡܢ ܒܝܬ ܡܕܒܚܐ. ܘܡܢ ܒܝܬ ܡܪܝܐ. ܘܣܡܗ ܥܠ ܓܢܒ ܡܕܒܚܐ.
15 ܡܢ ܓܪܒܝܐ. * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܠܐܘܪܝܐ. ܟܗܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܪܒܐ. ܐܣܩ
ܥܠܬܐ ܕܨܦܪܐ. ܘܩܘܪܒܢܐ ܕܪܡܫܐ. ܘܥܠܬܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܩܘܪܒܢܗ. ܘܥܠܬܐ ܕܟܠܗ ܥܡܐ
ܕܐܪܥܐ. ܘܩܘܪܒܢܝܗܘܢ ܘܢܣܟܝܗܘܢ. ܘܟܠܗ ܕܡܐ ܕܥܠܬܐ. ܘܟܠ ܕܡܐ ܕܕܒܚܐ.
16 ܥܠܘܗܝ ܙܪܘܩ. ܘܡܕܒܚܐ ܕܢܚܫܐ. ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܒܥܘܬܐ. * ܘܥܒܕ ܐܘܪܝܐ ܟܗܢܐ. ܐܝܟ
ܕܦܩܕܗ ܡܠܟܐ ܐܚܙ.

Tunc ascendit Rasan rex Aram, & Phecah 5
filius Romeljæ rex Israelis in Jerusalem, ut
bellum gererent cum ea : at non potuerunt
expugnare eam. Eodem tempore Rasan 6
rex Aram recuperavit Ilath Aramæis, & ex-
pulso Juda ex Ilath, venerunt Aramæi in
Ilath, ibique sederunt ad hunc usque di-
em. Ahaz verò missis legatis ad Teglath- 7
palasar regem Athur, dixit ; Servus tuus
sum & filius tuus, ascende & assere me de
manibus regis Aram, & è manibus regis Is-
raelis, qui adversantur mihi. Tollénsque 8
Ahaz argentum & aurum quod inventum
fuit in domo Domini & in thesauro regio,
misit regi Athur munus. Auscultavit ei rex 9
Athur, & ascendit rex Athur contra Dama-
scum, cepit eam, transtulitque eam in Kir,
Rasane interfecto. Abiit autem rex Ahaz 10
obviàm Teglah palasari regi Athur in Da-
mascum, & videns altare in Damasco, misit
Ahaz rex Uriæ sacerdoti similitudinem alta-
ris illius, & structuram ejus, totúmque artifi-
cium ejus. Et extruxit Uria sacerdos alta- 11
re : quale miserat rex Ahaz è Damasco, tale
fecit Uria sacerdos antequam veniret Ahaz
rex è Damasco. Cùm itaque venisset rex è 12
Damasco, vidit rex Ahaz altare, & accedens
rex ad altare, conscendit illud ; Obtulit- 13
que super illud holocausta & oblationes, li-
bavit libamina, sparsitque sanguinem paci-
ficorum suorum super altare. Altare verò 14
æneum quod erat ante Dominum, longiùs
amovit ab anteriore parte domûs, ab *ea vi-
delicet parte quæ est* inter altare & inter Do-
minum ; & collocavit illud à latere altaris,
Aquilonem versùs. Præcepítque rex Ahaz 15
Uriæ sacerdoti, & ait illi ; Super altare ma-
gnum offer holocaustum matutinum, & ob-
lationem vespertinam, holocaustum regis &
oblationem ejus, holocaustum totius populi
terræ & oblationem ac libamen eorum ; o-
mnem quoque sanguinem holocausti, & o-
mnem sanguinem sacrificiorum, super illud
spargito : altare verò æneum erit mihi ad
precandum. Fecítque Uria sacerdos prout 16
mandaverat ei rex Ahaz.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 *عند ذلك صعد راصان ملك الارمن* وفقاح بن روملیا ملك اسرايل الي اوروسليم ليقاتلوها.
6 فلم يطيقوا اقتتالها في ذلك الزمان * ودار راصان ملك الارمن ايلة الي الارمن. واخرج يهودا من
7 ايلة. والارمن اتوا الي ايلة واقاموا فيها الي اليوم * وبعث احاز ملك يهودا الي تغلثفلسار
ملك الموصل. فقال. اني عبدك وابنك. اصعد خلصني من يد ملك الارمن. ومن يد ملك
8 اسرايل اللذين قد اقاموا علي * واخذ احاز الفضة والذهب الذي وجد في بيت الله. وفي
9 خزانة الملك. فبعثه الي ملك الموصل هدية * فسمع منه ملك الموصل. وصعد ملك الموصل
10 علي دمشق. فاخذها واجلاها الي قير. وقتل راصان ملك الارمن * وانطلق الملك احاز
ليستقبل تغلثفلسار ملك الموصل بدمشق. وابصر المذبح الذي بدمشق. فبعث الملك
11 احاز الي اوريا الكاهن ان يصنع له صورة المذبح وبناوه وجميع عمله * فصنع اوريا الكاهن
مذبحا. كما امر به الملك احاز من دمشق. كذلك صنعه اوريا الكاهن من قبل ان ياتي
12 13 احاز الملك من دمشق * وابصر احاز المذبح. فاقترب الي المذبح. وصعد فوقه * واصعد
14 عليه صواعد وقرابين وخمرا صافيا. ونضح دماء الكوامل التي له علي المذبح * والمذبح
النحاس الذي قدام الرب قربه من قدام وجه البيت ما بين المذبح وبيت الرب. فوضعه
15 علي جانب المذبح من الجربي * وامر احاز الملك اوريا الكاهن. فقال له. علي المذبح
الكبير تكون تصعد صاعدة الصباح وقربان العشي. وصاعدة الملك وقربانه.
وصاعدة جميع شعب الارض وقرابينهم وخمرهم. وجميع دم الصاعدة وجميع دماء الذبائح
16 تنضح عليه. والمذبح النحاس يكون للطلبة * وصنع اوريا الكاهن كما امر
الملك احاز.

Tunc ascenderunt Rasan rex Armeniæ, 5
& Phecah Romeliæ filius rex Israelis ad
Jerusalem ut oppugnarent eam : sed non
potuerunt expugnare eam tunc temporis.
At Rasan rex Armeniæ traduxit Ailam 6
ad Armenos, expulsisque Judæis ex Aila,
venerunt Armeni in Ailam, moratique
sunt in ea ad hodiernum usque diem.
Misit autem Ahaz rex Judæ ad Teglat- 7
phalsarem regem Mausel, & dixit; Equi-
dem servus ac filius tuus sum : ascende,
& serva me de manu regis Armenorum,
& de manu regis Israelis, qui me obsede-
runt. Et accipiens Ahaz argentum & 8
aurum quod invenit in domo Dei & in
thesauro regis, misit illud regi Mausel
munus. Quamobrem obtemperans ei rex 9
Mausel, ascendit rex Mausel contra Da-
mascum, cepit eam transtulitque ad Kir,
& occidit Rasanem regem Armenorum.
Profectus autem rex Ahaz ut obviàm 10
iret Teglatphalsari regi Mausel in Da-
mascum, quum vidisset aram quæ erat
in Damasco, misit rex Ahaz ad Uriam
sacerdotem ut faceret sibi formam &
structuram illius aræ cum omni ejus opi-
ficio. Fabrefecitque Uria sacerdos a- 11
ram : prout mandaverat ei rex Ahaz è
Damasco, sic fabrefecit eam Uria sacerdos
antequam veniret rex Ahaz è Damasco.
Ahaz visâ arâ, accessit ad aram, & con- 12
scendit illam ; Obtulit super eam holo- 13
causta, & munera, & vinum purum ;
sparsitque sanguines sacrificiorum *perfe-*
ctorum suorum super aram. Et aram æne- 14
am quæ erat coram Domino ; removens
ab anteriore domûs parte quæ erat inter
aram & domum Domini, collocavit
eam ad aræ latus Aquilonare. Et præcepit 15
Ahaz rex Uriæ sacerdoti, dixitque ad
eum ; Super aram magnam offeres ho-
locaustum matutinum, & oblationem
vespertinam ; holocaustum regis &
oblationem ipsius ; holocaustum totius
populi terræ & oblationem ac vinum
eorum ; omnem denique sanguinem
holocausti, omnesque sacrificiorum
sanguines sparges super illam : ara
autem ænea erit pro precibus. Et fecit 16
Uria sacerdos quemadmodum præcepit ei
rex Ahaz.

מלכים ב׳ : יז

removit & , fulcimentorum clausuras Achaz rex abscidit Et

17 ויקצץ המלך אחז את המסגרות המכנות ויסר
bobus desuper fecit descendere mare & , concham eis desuper
מעליהם ואת הכיר ואת הים הורד מעל הבקר
lapideum pavimentum super ipsum dedit & : eo sub qui , æreis
הנחשת אשר תחתיה ויתן אתו על מרצפת אבנים :
ingressum & , domo in ædificaverant quod sabbathi operimentum Et
18 ואת מיסך השבת אשר בנו בבית ואת מבוא
Assur regis faciebus à DOMINI domum fecit circuire extrinsecum regis
המלך החיצונה הסב בית יהוה מפני מלך אשור :
scripta ipsa nónne , fecit quæ Achaz verborum residuum Et
19 ויתר דברי אחז אשר עשה הלא הם כתובים
Achaz Jacuitque ? Jehudah regum dierum verborum libro super
על ספר דברי הימים למלכי יהודה : וישכב אחז
20 : David civitate in suis patribus cum est sepultus & , suis patribus cum
עם אבתיו ויקבר עם אבתיו בעיר דוד
eo pro ejus filius Chizchijahu regnavit &
וימלך חזקיהו בנו תחתיו :

CAP. XVII. יז

filius Hosea regnavit , Jehudah regis Achaz duodecimo anno In
1 בשנת שתים עשרה לאחז מלך יהודה מלך הושע בן
oculis in malum Fecitque annis novem Israel super Someron in Elah
2 אלה בשמרון על ישראל תשע שנים : ויעש הרע בעיני
ei facies ad fuerunt qui Israel reges sicut non veruntamen : DOMINI
יהוה רק לא כמלכי ישראל אשר היו לפניו :
Hosea ei fuit & , Assur rex Salmaneser ascendit eum Adversus
3 עליו עלה שלמנאסר מלך אשור ויהי לו הושע
Hoseah in Assur rex invenit Et munus ei reddebatque : servus
4 עבד וישב לו מנחה : וימצא מלך אשור בהושע
non & , Ægypti regem So ad nuncios misit quod , conjurationē
קשר אשר שלח מלאכים אל סוא מלך מצרים ולא
eum clausit & : anno in annum secundùm Assur regi munus fecit ascendere
העלה מנחה למלך אשור כשנה בשנה ויעצרהו
Assur rex ascendit Et carceris domo in eum vinxit & , Assur rex
5 מלך אשור ויאסרהו בית כלא : ויעל מלך אשור
annis tribus eam super coarctavit & , Someron ascendit & : terrā omnē in
בכל הארץ ויעל שמרון ויצר עליה שלש שנים :
, Someron Assur rex cepit Hoseah nono anno In
6 בשנת התשיעית להושע לכד מלך אשור את שמרון
, Chelach in eos fecit habitare & , Assur in Israel transtulit &
ויגל את ישראל אשורה וישב אתם בחלח
cùm fuit Et Medorum civitatibus & , Gozan flumine Chabor in &
7 ובחבור נהר גוזן וערי מדי : ויהי כי
eos ascendere facienti , suo Deo DOMINO Israel filii peccassent
חטאו בני ישראל ליהוה אלהיהם המעלה אתם
timuerunt & , Ægypti regis Pharoh manu sub à , Ægypti terra è
מארץ מצרים מתחת יד פרעה מלך מצרים וייראו
8 ierunt quas , gentium decretis in ambulaverunt Et alios deos
אלהים אחרים : וילכו בחקות הגוים אשר הוריש
fecerunt quæ , Israel regum & , Israel filiorū faciebus à DOMINUS
יהוה מפני בני ישראל ומלכי ישראל אשר עשו :
9 DOMINO super rectum non quod , verba Israel filii occultaverunt Et
ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על יהוה
turre à , suis urbibus cunctis in excelsa sibi ædificaverunt & suo Deo
אלהיהם ויבנו להם במות בכל עריהם ממגדל
, statuas sibi statuerunt Et munitionis civitatem ad usque custodum
10 נוצרים עד עיר מבצר : ויצבו להם מצבות
lignum omne subter & , elevatum collem omnem super , lucos &
ואשרים על כל גבעה גבהה ותחת כל עץ
frondosum.
רענן :

Versio VULG. LAT.

17 Tulit autē rex Achaz cælatas
bases, & luterē, qui erat desu-
pér : & mare deposuit de bo-
bus æreis, qui sustentabant il-
lud, & posuit super pavimen-
18 tum stratum lapide. Musach
quoque sabbati, quod ædifica-
verat in templo, & ingressum
regis exteriùs, convertit in
templum Domini, propter re-
19 gem Assyriorum. Reliqua autē
verborum Achaz, quæ fecit,
nónne hæc scripta sunt in li-
bro Sermonum dierum regum
20 Juda ? Dormivitque Achaz
cum patribus suis, & sepultus
est cum eis in civitate David,
& regnavit Ezechias filius e-
jus pro eo.

CAP. XVII.

1 ANno duodecimo Achaz re-
gis Juda, regnavit Osee fili* Ela
in Samaria super Israel novem
2 annis. Fecitque malum coram
Domino : sed non sicut reges
Israel, qui ante eum fuerant.
3 Contra hunc ascendit Salma-
nasar rex Assyriorū, & factus
est ei Osee servus, reddebátq;
4 illi tributa. Cúmque depre-
hendisset rex Assyriorum O-
see, quòd rebellare nitens mi-
sisset nuntios ad Sua regem
Ægypti, ne præstaret tributa
regi Assyriorum, sicut singulis
annis solitus erat, obsedit
eum, & vinctum misit in car-
5 cerem. Pervagatúsque est o-
mnem terram : & ascendens
Samariam, obsedit eam tribus
6 annis. Anno autem nono O-
see, cepit rex Assyriorum Sa-
mariam, & transtulit Israel in
Assyrios : posuitque eos in
Hala, & in Habor, juxta flu-
viū Gozan, in civitatibus Me-
7 dorum. Factum est enim, cùm
peccâssent filii Israel Domi-
no Deo suo, qui eduxerat eos
de terra Ægypti, de manu
Pharaonis regis Ægypti, co-
8 luerunt deos alienos. Et am-
bulaverunt juxta ritum genti-
um, quas consumpserat Do-
minus in conspectu filiorum
Israel, & regum Israel : quia
9 similiter fecerant. Et offende-
runt filii Israel verbis non re-
ctis Dominum Deum suum :
& ædificaverunt sibi excelsa
in cunctis urbibus suis, à Tur-
re custodū usq; ad Civitatem
10 munitam. Fecerúntque sibi
statuas, & lucos, in omni col-
le sublimi, & subter omne
lignum nemorosum :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνώθ, καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν θάλασσαν καθεῖλεν ἀπὸ τῶν βοῶν τῶν χαλκῶν (χ) τῶν ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν
18 λιθίνην. Καὶ τὸν θεμέλιον τῆς καθέδρας ᾠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως τὴν ἔξω ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ κυρίου ἀπὸ προσώπου (ψ) βασιλέως Ἀσσυ-
19 ρίων. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰ-
20 ούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ (ω) ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS. A. (χ) τῶν δέκα ὑποκάτω (ψ) τοῦ βασιλέως (ω) ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει

17 Et concidit rex Achaz clausuras ipsarum Mechonoth, & transtulit ab eis luterem : & mare dejecit à bobus æneis, qui sub eo : & dedit illud super
18 basim lapideam. Et fundamentum (h) cathedræ ædificavit in domo Domini : & introitum regis (i) exteriorem convertit in domum Domini à facie regis
19 Assyriorum. Et reliqua verborum Achaz quæcunque fecit, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Ju-
20 da ? Et dormivit Achaz cum patribus suis : & sepultus est in civitate David. Et regnavit Ezecias filius ejus pro eo.

ΚΕΦ. ιζ΄.

1 ΕΝ ἔτει (α) δωδεκάτῳ τοῦ Ἄχαζ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ὠσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐν
2 Σαμαρείᾳ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐννέα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ οἳ ἦσαν ἔμπρο-
3 σθεν αὐτοῦ. Ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη (β) Σαλαμανασσὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ὠσηὲ δοῦλος, καὶ ἐπέστρεψεν
4 αὐτῷ μαναά. Καὶ εὗρε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐν τῷ Ὠσηὲ ἀδικίαν, ὅτι ἀπέστειλεν ἀγγέλους (γ) πρὸς Σηγὼρ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἤνεγκεν μαναὰ τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς.
5 Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἀνέβη εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπο-
6 λιόρκησεν (δ) ἐπ' αὐτὴν τρία ἔτη. Ἐν ἔτει (ε) ἐνάτῳ Ὠσηὲ συνέλαβε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν, καὶ ἀπῴκισεν (ζ) Ἰσραὴλ εἰς Ἀσσυρίους, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν (η) Ἀλαὲ καὶ ἐν Ἀβὼρ
7 ποταμοῖς Γωζάν, καὶ ὄρη Μήδων. Καὶ ἐγένετο (θ) ὅτι ἥμαρτον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν τῷ ἀναγαγόντι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ὑποκάτωθεν χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐφοβήθη-
8 σαν θεοὺς ἑτέρους, Καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς δικαιώμασι τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος (ι) ἐκ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ
9 βασιλεῖς Ἰσραὴλ ὅσοι ἐποίησαν, Καὶ ὅσοι (κ) ἠμφιέσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λόγους, οὐχ οὕτως κατὰ κυρίου θεοῦ αὐτῶν· (λ) καὶ ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς (μ) ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργου φυ-
10 λασσόντων ἕως πόλεως ὀχυρᾶς, Καὶ ἐστήλωσαν ἑαυτοῖς στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους·

MS. A. δωδεκάτῳ Ἄχαζ βασιλεῖ (β) Σαλαμανασσὰρ (γ) πρὸς Σωὰ (δ) ἐν αὐτῇ (ε) ἐνάτῳ (ζ) τὸν Ἰσραὴλ (η) Ἀλλαὲ (θ) ὅτε (ι) ἀπὸ (κ) ἠμφιάσαντο (λ) καὶ ὧν ᾠκοδόμησ(αν) (μ) ὑψηλῶν ἐν

CAP. XVII.

1 IN anno duodecimo Achaz regis Juda regnavit Osee filius Ela in Samaria super Israel no-
2 vem annos. Et fecit malum in oculis Domini : veruntamen non sicut reges Israel, qui fue-
3 rant ante eum. Super ipsum ascendit Salamanassar rex Assyriorum. Et factus est ei Osee servus, & reddidit ei (a) Ma-
4 naa. Et invenit rex Assyriorum in Osee (b) injustitiam ; quoniam miserat nuntios ad Sigor regem Ægypti : & non attulerat Manaa regi Assyriorum in (c) anno illo. Et oppugnavit eum rex Assyriorum, & ligavit eum in domo custodiæ.
5 Et ascendit rex Assyriorum in omnem terram, & ascendit in Samariam, & oppugnavit super eam tribus annis.
6 In anno nono Osee cepit rex Assyriorum Samariam : & transtulit Israel in Assyrios : & collocavit eos in Alae, & in Abor fluviis Gozan, & (d) ore Medorum.
7 Et factum est, (e) quia peccaverunt filii Israel Domino Deo suo, qui eduxerat eos de terra Ægypti de sub manu Pharaonis regis Ægypti, & timu-
8 erunt deos alios, Et ambulaverunt justificationibus gentium, quas sustulerat Dominus à facie filiorum Israel, & reges Israel, (f) quicunque fe-
9 cerunt, Et quicunque induti sunt filii Israel verba, non sic contra Dominum Deum suum : & ædificaverunt sibi excelsa in omnibus civitatibus suis à Turre custodum usque
10 ad Civitatem munitam : Et statuerunt sibi titulos, & lucos in omni colle excelso, & sub omni ligno frondoso :

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 וקצץ מלכא אחז ית גרנפי בסיסיא ואעדי מנהון ית כיורא וית ימא אחית מעל תוריא
18 דנחשא דתחותוהי ויהב יתיה על רצפת אבניא : וית טקוס שבתא די בנו בביתא וית
19 מעלנא דמלכא בראה אסחר לבית מקדשא דיי מן קדם מלכא דאתור : ושאר פתגמי
20 אחז דעבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דבית יהודה : ושכיב אחז
עם אבהתוהי ואתקבר עם אבהתוהי בקרתא דדוד ומלך חזקיה בריה תחותוהי :

יז

1 בשנת תרתי עסרי לאחז מלך שבטא דבית יהודה מלך הושע בר אלה בשמרון על
2 ישראל תשע שנין : ועבד דביש קדם יי לחוד לא כמלכי ישראל דהוו קדמוהי : עלוהי
3 סליק שלמנאסר מלכא דאתור והוה ליה הושע עבדא ואתיב ליה תקרובתא : ואשכח
4 מלכא דאתור בהושע מרדא די שלח אזגדין לות סוא מלכא דמצרים ולא אסיק
תקרובתא למלכא דאתור כשנא בשנא ואחדיה מלכא דאתור ואסריה בבית אסירי :
5 וסליק מלכא דאתור בכל ארעא וסליק לשמרון וצר עלה תלת שנין : בשתא תשיעתא
6 להושע כבש מלכא דאתור ית שמרון ואגלי ית ישראל לאתור ואותיב יתהון בחלח
7 ובחבור נהר גוזן וקרוי מדי : והוה כד חבו בני ישראל קדם יי אלההון דאסיק יתהון
8 מארעא דמצרים מתחות יד פרעה מלכא דמצרים ודחילו טעות עממיא : ואזלו בנזרת
9 עממיא דתריך יי מן קדם בני ישראל ומלכי ישראל דעבדו : ואמרו בני ישראל מלין
דלא כשרין קדם יי אלההון ובנו להון במן בכל קרויהון ממגדל תקיף עד קרוין כריכן :
10 ואקימו להון קמן ואשירין על כל רמא מנטלא ותחות כל אילן עבוף :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

17 Et confregit rex Ahhaz peripherias basium, et amovit ab eis pelves, et mare deposuit de bobus æneis, qui erant sub illo, et dedit illud sup pavimen-
18 tum lapidum. Et exemplar Sabtha, quod construxerant in domo, et introitum regis exteriùs avertit in domum sanctuarii Dñi propter regem Athur.
19 Et reliquum verborum Ahhaz et quæ fecit, ecce illa scripta sunt in libro
20 verborum dierum regum domus Jehudah. Et cubuit Ahhaz cum patribus suis, et sepultus est cum patribus suis in civitate David: et regnavit Hhizkiahu filius ejus pro eo.

CAP. XVII.

1 ANno duodecimo Ahhaz regis tribus domus Jehudah, regnavit Hoseagh
2 filius Elah in Somron super Israel novem annis: Et fecit quod malum erat
3 ante Dñm: tantummodo non sicut reges Israel qui fuerunt ante illum. Contra eum ascendit Salmanezzer rex Athur, et fuit illi Hoseagh servus, et red-
4 didit illi munus. Et invenit rex Athur in Hoseagh conjurationem, quòd miserat nuncios ad Zzo regem Miszraim, et non afferret munus regi Athur
5 annuatim: et clausit illum rex Athur, et vinxit illum in domo vinctorum. Et ascendit rex Athur in omnem terram, et ascendit in Somron, et obsedit il-
6 lam tribus annis. Anno nono Hoseagh subegit rex Athur Somron, et migrare fecit Israel in Athur, et collocavit illos in Hhalahh et in Hhabor
7 fluvio Gozan et urbibus Madai. Et fuit quando peccaverunt filii Israel ante Dñm Deum suum, qui eduxerat illos de terra Miszraim, ne essent sub ma-
8 nu Pargho regis Miszraim, et venerati sunt idola gentium. Et ambulaverunt in decretis gentium, quas expulerat Dñs à facie filiorum Israel, et regum Is-
9 rael quæ faciebant. Et dixerunt filii Israel locutiones quæ non rectæ erant ante Dñm Deum suum, et ædificaverunt sibi excelsa in omnibus urbibus
10 suis, à turri forti usq; ad urbes munitas. Et statuerunt sibi statuas, et lucos super omnem collem elatum, et sub omni arbore frondosa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܩܨܨ ܡܠܟܐ ܐܚܙ ܠܣܦܘܬܐ ܕܡܟܘܢܬܐ. ܘܐܥܒܪ ܡܢܗܘܢ ܟܢܫܐ. ܘܝܡܐ ܐܚܬܗ ܡܢ
18 ܬܘܪܐ ܕܢܚܫܐ. ܘܣܡܗ ܥܠ ܪܨܦܐ ܕܟܐܦܐ. * ܘܒܝܬ ܫܒܬܐ ܕܒܢܐ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
19 ܘܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܒܪܝܐ. ܐܦܢܝ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. * ܘܫܪܟܐ
ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܚܙ. ܘܟܠܗܝܢ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܘܪܫ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
20 * ܘܫܟܒ ܐܚܙ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܬܩܒܪ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܐܡܠܟ
ܚܙܩܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.

* ܦܣܘܩܐ * ܟ *

1 * ܒܫܢܬ ܬܪܬܥܣܪܐ ܠܐܚܙ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܡܠܟ ܗܘܫܥ ܒܪ ܐܠܐ ܥܠ ܝܣܪܐܝܠ
2 ܒܫܡܪܝܢ. ܬܫܥ ܫܢܝܢ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܕܝܣܪܐܝܠ ܕܗܘܘ
3 ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܣܠܩ ܥܠܘܗܝ ܫܠܡܢܐܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܗܘܫܥ ܥܒܕܐ ܘܡܩܪܒ
4 ܠܗ ܡܘܗܒܬܐ. * ܘܐܫܟܚ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܒܗܘܫܥ ܡܪܘܕܘܬܐ: ܡܛܠ ܕܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ
ܠܘܬ ܣܘܐ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܠܐ ܐܣܩ ܡܘܗܒܬܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܐܝܟ ܕܫܢܐ ܒܫܢܐ. ܘܟܠܝܗܝ
5 ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܘܐܣܪܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܣܠܩ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܣܠܩ ܥܠ
6 ܫܡܪܝܢ ܘܐܨܛܪܗ ܬܠܬ ܫܢܝܢ. * ܒܫܢܬ ܬܫܥ ܠܗܘܫܥ ܟܒܫܗ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܫܡܪܝܢ. ܘܐܓܠܝ
ܠܝܣܪܐܝܠ ܠܐܬܘܪ. ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܚܠܚ ܘܒܚܒܘܪ ܢܗܪܐ ܕܓܘܙܢ ܘܒܩܘܪܝܐ ܕܡܕܝ.
7 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܚܛܘ ܒܢܝ ܝܣܪܐܝܠ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ ܕܐܣܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܡܢ
ܬܚܝܬ ܐܝܕܘܗܝ ܕܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܕܚܠܘ ܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ. * ܘܗܠܟܘ ܒܢܡܘܣܐ ܕܥܡܡܐ
8 ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܝܣܪܐܝܠ. * ܘܐܦܩܘ ܒܢܝ ܝܣܪܐܝܠ ܡܠܐ ܕܠܐ ܦܐܝܢ
9 ܥܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ ܗܢܘܢ ܘܡܠܟܝܗܘܢ. ܘܒܢܘ ܠܗܘܢ ܒܥܠܬܐ ܒܟܠܗܘܢ ܩܘܪܝܗܘܢ. ܡܢ ܡܓܕܠܐ
10 ܕܢܛܘܪܐ ܥܕܡܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܥܫܝܢܬܐ. * ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܩܝܡܬܐ ܘܕܚܠܬܐ
ܥܠ ܟܠ ܪܡܬܐ ܪܡܬܐ. ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܕܥܒܝܢ.

Secuit etiam rex Ahaz antes basis, & se- 17
junxit ab eis labra : lacum deposuit à bobus
æneis, & collocavit illum super podiolum la-
pideum. Prætereà domum sabbathi, quæ 18
extructa erat in æde Domini, & ingressum
portæ extimæ, septo conjunxit cum domo Do-
mini à conspectu regis Athur. Reliqua gesta 19
Ahazi, & quicquid fecit, ecce scripta sunt in
libro annalium regum Judæ. Demum occu- 20
buit Ahaz cum patribus suis, & sepultus est
cum patribus suis in civitate David : regna-
vitque Hezecia filius ejus post ipsum.

CAP. XVII.

ANno duodecimo Ahazi regis Juda, re- 1
gnavit Hosea filius Elæ super Israelem in
Samaria, novem annis. Fecit quod malum 2
erat coram Domino, sed non ut reges Israe-
lis, qui præcesserant eum. Contra hunc a- 3
scendit Salmanasar rex Athur, factúsque est
ei Hosea servus, & afferebat ei munera. De- 4
prehensâ autem rex Athur in Hosea rebellio-
ne (miserat enim legatos ad Sau regem Ægy-
pti, nec offerebat munera regi Athur ut quo-
tannis) conclusit eum rex Athur, & vinxit in
carcere. Nam pervasit rex totam *ejus* regio- 5
nem, & ascendens contra Samariam, obsedit
eam tribus annis. Tum demum anno nono 6
Hoseæ subegit rex Athur Samariam, ductísq;
filiis Israel captivis in Athur, collocavit eos
in Helah & in Hobar-fluvii Gozan civitati-
bus Mediæ. Factúmque est ut cùm peccâs- 7
sent Israelitæ contra Dominum Deum suum
qui eduxerat eos è terra Ægypti, de sub manu
Pharaonis regis Ægypti, & coluissent deos
alios: Ambulâssent in ritibus gentium quas 8
deleverat Dominus à conspectu filiorum Is-
raelis; Et protulissent filii Israelis verba 9
indecentia in Dominum Deum suum, tam i-
psi quàm reges eorum : struxissent sibi aras in
omnibus civitatibus suis, à Turre custodum
usque ad urbem munitam : Erexissent sibi 10
statuas & numina super omnem collem excel-
sum, & subter omnem arborem opacam :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وقطع الملك احاز الجوانح القايمة وابعدها من السعول. واحدر البحر عن الثيران. فوضعه على
18 رصيف الحجارة * وبيت السبت الذي بناه في بيت الرب. ومدخل باب البراني اطافه بيت الرب
19 من قدام ملك الموصل * وساير امور احاز. وكل شي صنع. فانه مكتوب في سفر
20 سياسين الذين لملوك يهودا * واضطجع احاز مع ابايه. ودفن معهم في قرية داود. وملك
بعده حزقيا ابنه.

الفصل السابع عشر.

1 * وفي السنة الثانية عشر من ملك احاز ملك يهودا ملك هوساع بن الا على اسرايل بسمرين
2 سبع سنين * وعمل السو قدام الله. ولكن ليس مثل ملوك اسرايل الذين كانوا قبله * وصعد
4 عليه سلمانصار ملك الموصل وكان له هوساع عبدا وقرب اليه هدايا * فوجد سلمانصار في
هوساع غدرا. من اجل انه بعث الرسل بالهدايا الى ساوو ملك مصر. ولم يصعد هدايا لملك
5 الموصل مثل كل سنة. فاخذه ملك الموصل. واسره في الحبس * وصعد ملك الموصل على جميع
6 الارض. وصعد على سمرين. فنزل عليها ثلاثة سنين * وفي السنة التاسعة من ملك هوساع
اخرب ملك الموصل سمرين. واجلى بني اسرايل الى الموصل. واسكنهم بحلاح وبخابور
7 عوزان قرى ماداي * ولما اخطوا بنو اسرايل للرب الاههم الذي اخرجهم من ارض مصر من
8 تحت يد فرعون ملك مصر. وعبدوا الاهة اخر * وسلكوا بسنن الامم التي اهلكها الرب من
9 قدام بني اسرايل * وقال بنو اسرايل قولا ليس حسنا على الرب الاههم * هم وملوكهم * وبنوا
10 صوامع للاصنام في جميع قراهم. من زاوية الحارس الى القرية العظيمة * واقاموا لهم انصاب
واصنام على كل رابية عالية. وتحت كل شجرة ظليلة.

Deinde truncavit rex Ahaz alas erectas 17
semovitque è basibus: deposuit mare à
bobus, & collocavit illud super podiolum
lapideum. Domum quoque sabbathi, quam 18
ædificavit in domo Domini, & introitum
portæ exterioris, effecit ut cingerent do-
mum Domini à facie regis Mausel. Re- 19
liquæ res gestæ Ahazi, & omnia quæ fe-
cit, scripta sunt in libro chronicorum re-
gum Juda. Occumbente Ahazo cum ma- 20
joribus suis, & cum iisdem sepulto in ci-
vitate Davidis; regnavit post eum Hez-
cia filius ejus.

CAP. XVII.

ANno duodecimo regni Ahazi regis 1
Juda, regnavit Hosea filius Elæ super Is-
raelem in Samaria, septem annis. Scele- 2
ratè se gessit coram Deo, sed non ut reges
Israelis, qui præcesserant eum. Contra 3
hunc ascendit Salmanasar rex Mausel,
factusque est ei Hosea servus, & pende-
bat ei tributum. Postea deprehendens Sal- 4
manasar dolum in Hosea, eò quòd misis-
set nuntios cum muneribus ad Saum re-
gem Ægypti, neque penderet tributum
regi Mausel, uti consueverat singulis an-
nis; apprehendit eum rex Mausel, & vin-
ctum conjecit in carcerem. Pervadens e- 5
nim rex Mausel regionem ejus univer-
sam, & contra Samariam ascendens, eâ-
que tribus annis obsessâ; Anno tandem no- 6
no regni Hoseæ vastavit rex Mausel Sa-
mariã, & filios Israelis abduxit in Mau-
sel, & habitare fecit eos in Helah & in
Hebar-fluminis Gozan civitatibus Mediæ.
Cùm enim peccâssent filii Israelis in Do- 7
minum Deum suum qui eduxerat eos de
terra Ægypti, è ditione Pharaonis re-
gis Ægypti, & servivissent diis alie-
nis: Ambulâssent in ritibus gentium 8
quas Dominus perdiderat à conspectu
filiorum Israelis: Et locuti essent Is- 9
raelitæ sermonem minimè honestum de
Domino Deo suo, tam ipsi quàm reges
eorum: ædificâssent altaria idolis in
omnibus civitatibus suis, à colle excubia-
rum usque ad urbem maximam: Erexis- 10
sent sibi statuas & idola super omnem
collem editum, & subter omnem arborem
umbrosam;

מלכים ב: יז

transtulerat quas gentes sicut excelsis omnibus in ibi suffiverunt Et
11 ויקטרו שם בכל במות כגוים אשר הגלה
irritandum ad *mala verba* fecerunt & : eorum *faciebus* à DOMINUS
יהוה מפניהם ויעשו דברים רעים להכעים
: *eis* DOMINUS dixit quibus , idolis servierunt Et .DOMINUM
12 את יהוה: ויעבדו הגללים אשר אמר יהוה להם
, Israel in DOMINUS fecit testificari Et .hoc *verbum* facietis Non
13 לא תעשו את הדבר הזה: ויעד יהוה בישראל
: dicendo , *videntis omnis* ,prophetarum omnium *manu in* Jehudah in &
וביהודה ביד כל נביאו כל חזה לאמר
,mea decreta,mea præcepta custodite & , malis vestris viis à Revertimini
שבו מדרכיכם הרעים ושמרו מצותי חקותי
misi quam & ,vestris patrib⁹ præcepi quam legem omnē juxta
ככל התורה אשר צויתי את אבתיכם ואשר שלחתי
: audierunt non Et .prophetarum meorū servorum *manu in* vos ad
14 אליכם ביד עבדי הנביאים: ולא שמעו
non qui , suorū patrum cervicē juxta suam cervicem induraverūt &
ויקשו את ערפם כערף אבותם אשר לא
,ej⁹ decreta contempserunt Et .suo Deo DOMINO *in* crediderunt
15 האמינו ביהוה אלהיהם: וימאסו את חקיו
ej⁹ testificationes & ,eorum patrib⁹ cum *excidit* quod ej⁹ pactum &
ואת בריתו אשר כרת את אבותם ואת עדותיו
,sunt facti vani &,vanitatē post ambulaverūt & :eis *in* est testificat⁹ quibus
אשר העיד בם וילכו אחרי ההבל ויהבלו
, *eis* DOMINUS præcepit quibus,eorū *circuitu* - quæ gentes post &
ואחרי הגוים אשר סביבתם אשר צוה יהוה אתם
DOMINI præcepta omnia dereliquerunt Et .illæ sicut *faciendum non ad*
16 לבלתי עשות כהם: ויעזבו את כל מצות יהוה
, lucum fecerunt & :vitulos duos ,conflatile sibi fecerunt & ,sui Dei
אלהיהם ויעשו להם מסכה שנים עגלים ויעשו אשירה
.Bahal servierunt & ,cœlorum militiæ universæ se incurvaverunt &
וישתחוו לכל צבא השמים ויעבדו את הבעל:
divinaverunt &,ignem per suas filias & ,suos filios fecerūt transire Et
17 ויעבירו את בניהם ואת בנותיהם באש ויקסמו
oculis in malum *faciendum ad se vendiderunt* & :augurabantur &,divinationes
קסמים וינחשו ויתמכרו לעשות הרע בעיני
,Israel *in* valde Dominus est iratus Et .eum *irritandum ad* ,DOMINI
18 יהוה להכעיסו: ויתאנף יהוה מאד בישראל
.sola Jehudah tribus nisi remansit non:*suis faciebus desuper* eos removit &
ויסרם מעל פניו לא נשאר רק שבט יהודה לבדו:
: sui Dei DOMINI præcepta custodivit non Jehudah Etiam
19 גם יהודה לא שמר את מצות יהוה אלהיהם
reprobavit Et .fecerunt quæ Israel decretis in ambulaverunt &
20 וילכו בחקות ישראל אשר עשו: וימאס
manu in eos tradidit & ; eos afflixit & , Israel semen omne *in* Dominus
יהוה בכל זרע ישראל ויענם ויתנם ביד
se scidit Quoniam .*suis facicbus* à eos projiceret donec : diripientium
21 שסים עד אשר השליכם מפניו: כי קרע
: Nebat filiū Jarobham cōstituerunt regē & ,David domo *desuper* Israel
ישראל מעל בית דוד וימליכו את ירבעם בן נבט
eos fecit peccare &,Dominum post à , Israel Jarobham *fugavit* &
וידא ירבעם את ישראל מאחרי יהוה והחטיאם
peccatis universis in Israel filii ambulaverunt Et .grande peccatum
22 חטאה גדולה: וילכו בני ישראל בכל חטאות
removit Donec .eo ab recesserunt non : fecit quæ Jarobham
23 ירבעם אשר עשה לא סרו ממנה: עד אשר הסיר
omniū *manu in* fuerat locut⁹ sicut ,*suis faciebus desuper* Israel Dominus
יהוה את ישראל מעל פניו כאשר דבר ביד כל
sua terra *desuper* Israel *ejs translatus* & : prophetarū suorū servorū
עבדיו הנביאים ויגל ישראל מעל אדמתו
.hanc diem ad usque Assur in
אשורה עד היום הזה:

Versio VULG. LAT.

11 Et adolebant ibi incensū sup
aras in morē gentium, quas
transtulerat Dñs à facie eo-
rum : fecerúntque verba pes-
12 sima irritantes Dñm. Et co-
luerúnt immunditias,de quib⁹
præcepit eis Dñs ne facerent
13 verbū hoc. Et testificatus est
Dñs in Israel & in Juda, per
manū omniū prophetarū &
Videntiū, dicens ; Revertimi-
ni à viis vestris pessimis, &
custodite præcepta mea,& ce-
remonias , juxta omnē legem
quā præcepi patribus vestris:
& sicut misi ad vos in manu
servorū meorū prophetarum.
14 Qui non audierunt, sed indu-
raverunt cervicem suā juxta
cervicē patrū suorū , qui no-
luerunt obedire Dño Deo suo.
15 Et abjecerunt legitima ej⁹, &
pactū, quod pepigit cū patri-
bus eorum, & testificationes,
quibus contestatus est eos :
secutiq; sunt vanitates,et vanè
egerunt : & secuti sunt gen-
tes, quæ erant per circuitum
eorū , sup quibus præceperat
Dñs eis, ut non facerent sicut
16 & illæ faciebant. Et dereli-
querunt omnia præcepta Do-
mini Dei sui : fecerúntq; sibi
conflatiles duos vitulos, & lu-
cos , & adoraverunt univer-
sam militiam cœli : servie-
17 rúntque Baal, Et consecrave-
runt filios suos, & filias su-
as , per ignem : & divi-
nationibus inserviebant &
auguriis : & tradiderunt se ut
facerent malū corā Domino,
18 ut irritarent eū. Iratúsq; est
Dominus vehementer Israeli,
& abstulit eos à conspectu suo,
& non remansit nisi tribus
19 Iuda tantummodò. Sed nec
ipse Iuda custodivit mandata
Domini Dei sui ; verùm am-
bulavit in erroribus Israel ,
20 quos operatus fuerat. Proje-
citq; Dñs omne semen Israel,
& afflixit eos, & tradidit eos in
manu diripientiū , donec pro-
21 jiceret eos à facie sua : Ex eo
jā tēpore, quo sciss⁹ est Israel
à domo David , et constitue-
runt sibi regē Jeroboam filiū
Nabat : separavit enim Jero-
boam Israel à Dño, & pecca-
re eos fecit peccatū magnum.
22 Et ambulaverunt filii Israel
in universis peccatis Jeroboam
quæ fecerat : et non recesserūt
23 ab eis , Usquequò Dñs aufer-
ret Israel à facie sua, sicut locu-
tus fuerat in manu omniū ser-
vorū suorū prophetarū : trans-
latúsq; est Israel de terra sua
in Assyrios, usq; in diem hanc.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἐθυμίασαν ἐκεῖ ἐν πᾶσιν ὑψηλοῖς,
καθὼς τὰ ἔθνη (ν) ἃ ἀπῴκισε κύριος
ἐκ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν (ξ) κοινω-
νοὺς, καὶ ἐχάραξαν τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον.
12 Καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς εἰδώλοις οἷς εἶπε κύ-
ριος αὐτοῖς, Οὐ ποιήσετε τὸ ῥῆμα (ο) τοῦτο
13 τῷ κυρίῳ. Καὶ διεμαρτύρατο κύριος ἐν τῷ
Ἰσραὴλ καὶ (π) ἐν τῷ Ἰούδα καὶ ἐν χειρὶ πάν-
των τῶν προφητῶν αὐτοῦ παντὸς ὁρῶντος,
λέγων, Ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν
πονηρῶν, καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου καὶ
τὰ δικαιώματά μου, καὶ πάντα τὸν νόμον ὃν
ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ὅσα ἀπέ-
στειλα (ρ) αὐτοῖς ἐν χειρὶ τῶν δούλων μου
14 τῶν προφητῶν. Καὶ οὐκ (σ) ἤκουσαν, καὶ ἐ-
σκλήρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νῶτον
15 τῶν πατέρων (τ) αὐτῶν. Καὶ τὰ μαρτύρια
αὐτοῦ ὅσα διεμαρτύρατο αὐτοῖς οὐκ ἐφύλα-
ξαν, καὶ ἐπορεύθησαν (υ) ὀπίσω τῶν ματαίων,
καὶ ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν
περικύκλῳ αὐτῶν, ὧν ἐνετείλατο κύριος
16 αὐτοῖς (φ) μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα. Ἐγκατ-
έλιπον τὰς ἐντολὰς κυρίου θεοῦ αὐτῶν, καὶ
ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα δύο (χ) δα-
μάλεις, καὶ ἐποίησαν ἄλση, καὶ προσεκύνησαν
πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐλάτρευσαν
17 τῷ Βάαλ. Καὶ διῆγον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς
θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ, καὶ (ψ) ἐμαντεύ-
οντο μαντείας, καὶ οἰωνίζοντο· καὶ ἐπράθη-
σαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς
18 κυρίου παροργίσαι αὐτόν. Καὶ ἐθυμώθη
κύριος σφόδρα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστη-
σεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ οὐχ
19 ὑπελείφθη πλὴν φυλὴ Ἰούδα μονωτάτη. Καί-
γε Ἰούδας οὐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς (ω) κυ-
ρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς
δικαιώμασιν Ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν, (α) καὶ
20 ἀπεώσαντο τὸν κύριον. Καὶ ἐθυμώθη κύρι-
ος παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ, καὶ ἐσάλευσεν
αὐτοὺς, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ διαρπα-
ζόντων αὐτοὺς, ἕως οὗ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀ-
21 πὸ προσώπου αὐτοῦ. Ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπ-
άνωθεν οἴκου (β) Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσε τὸν Ἰ-
εροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ· καὶ ἐξέωσεν Ἱεροβο-
ὰμ τὸν Ἰσραὴλ (γ) ἐξόπισθεν κυρίου, καὶ ἐξή-
22 μαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην. Καὶ ἐπο-
ρεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσῃ ἁμαρτίᾳ
Ἱεροβοὰμ (δ) ᾗ ἐποίησεν, οὐκ ἀπέστησαν ἀπ'
23 αὐτῆς Ἕως οὗ μετέστησε κύριος τὸν Ἰσραὴλ
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καθὼς ἐλάλησε κύ-
ριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ
τῶν προφητῶν. καὶ ἀπῳκίσθη Ἰσραὴλ ἐπά-
νωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ εἰς Ἀσσυρίους ἕως τῆς
ἡμέρας ταύτης.

11 Et adolebāt ibi in omnibus ex-
celsis, sicut gentes, quas transtu-
lit Dominus à facie eorum : &
fecerunt (g) participes, & (h)
sculpserunt ad irritandum Do-
12 minum. Et servierunt idolis, de
quibus dixit Dominus eis; Non
facietis verbum hoc (i) Domi-
13 no. Et testificatus est Dominus
in Israel, & in Juda, & in
manu omnium prophetarū suo-
rum, omnis Videntis, dicens ;
Revertimini à viis vestris ma-
lis, & custodite mandata mea,
& justificationes meas, & o-
mnem legem quam mandavi
patribus vestris, quæcunq; misi
eis in manu servorum meorum
14 prophetarum. Et non audierunt,
& induraverunt dorsum suum
super dorsum patrum (k) suorū.
15 Et testimonia ejus, quæcunque
contestatus est eis, non custodie-
runt, & ambulaverunt post va-
na, & evanuerunt, & post gen-
tes quæ in circuitu ipsorum, de
quibus mandaverat Domin⁹ eis
16 non facere secundùm istas. De-
reliquerunt mandata Domini
Dei sui: & fecerunt sibi fusile,
duas vitulas: & fecerunt (l) lu-
cos, & adoraverunt omnem
virtutem cœli, & servierunt
17 Baal. Et traduxerunt filios su-
os, & filias suas in igne, & va-
ticinati sunt vaticinia, & (m)
augurati sunt. Et venditi sunt
ad faciendum malum in oculis
18 Domini ad irritandum eum. Et
indignatus est Dominus valdè in
Israel, & amovit eos à facie
sua: & non remansit nisi tri-
19 bus Juda solitaria. Etiam Ju-
das non custodivit mandata
Domini Dei sui : & ambulave-
runt in justificationib⁹ Israel,
quas fecerant, & objecerunt (n)
20 Dominum. Et indignat⁹ est Do-
minus omni semini Israel, &
commovit eos, & dedit eos in
manu diripientium eos, quoad-
21 usq; ejecit eos à facie sua : (o)
Quia maximè Israel desuper
domo David, & regem fecerūt
Hieroboam filium Nabat. Et
expulit Hieroboam ipsum Isra-
el à post Dominum, & peccare
22 fecit eos peccatum magnum. Et
ambulaverunt filii Israel in o-
mni peccato Hieroboam, quod
23 fecit: non recesserunt ab eo, Do-
nec removit Dominus ipsum Is-
rael à facie sua, sicut locutus est
Dominus in manu omnium ser-
vorum suorum prophetarum. Et
translat⁹ est Israel desuper terra
sua in Assyrios usq; in diē hāc.

MS. A. (ν) ἃ ἀπῴκισεν κύριος ἀπὸ προσώπου (ξ) κοινωνοὺς, ἐχάραξαν (ο) τοῦτο κυρίῳ. (π) ἐν Ἰούδα (ρ) αὐτοὺς πρὸς ὑμᾶς ἐν (σ) ἤκουσαν αὐτῶν, καὶ (τ) αὐτῶν, οἳ οὐκ ἐπίστευσαν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. Καὶ ἀπέρριψαν τοὺς ἀκριβασμοὺς * αὐτῶν, καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ ἣν διέθετο σὺν πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια (υ) ὀπίσω * ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτοὺς, ὧν (φ) τοῦ μὴ (χ) δαμάλεις, καὶ προσεκύνησαν (ψ) ἐμαντεύοντο· καὶ ἐπράθησαν (ω) τοῦ κυρίου θεοῦ (α) καὶ ἀπωκνήσαντο τὸν κύριον ἐν παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ, (β) Δαυὶδ, ἐβασίλευσεν (γ) ἐξόπισθεν (δ) ἣν ἐποίησεν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ואסיקו בוסמין תמן על כל במתא כעממיא דאגלי יי מן קדמיהון ועבדו קדמוהי פתגמין
12 בישין לארגזא קדם יי: ופלחו ית בעליא די אמר יי להון לא תעבדון ית פתגמא הדין:
13 ואסהיד יי בישראל וביהודה ביד כל ספר כל מליף למימר תובו מאורחתכון בישתא
וטרו פקודי וקימי ככל אוריתא דפקדית ית אבהתכון ודשלחית לותכון ביד עבדי
14 נביא: ולא קבילו ואקשיאו ית קדלהון כקדלא דאבהתהון דלא הימינו במימרא דיי
15 אלההון: וקצו בקימוהי ובנורתיה די גזר עם אבהתהון ובסהדותיה דאסהיד בהון וטעו
בתר טעותא והוו ללמא ובתר עממיא די בסחרניהון די פקיד יי יתהון בדיל דלא למעבד
16 כותהון: ושבקו ית כל פקודיא דיי אלההון ועבדו להון מתכא תרין עגלין ועבדו
17 אשירתא וסגידו לכל חילי שמיא ופלחו ית בעלא: ואעברו ית בניהון וית בנתיהון בנורא
18 וקסמו קסמין ונחישו וחשיבו למעבד דביש קדם יי לארגזא קדמוהי: והוה רגז מן קדם
יי לחדא בישראל ואגלנון מארעא בית שכנתיה לא אשתאר לחוד שבטא דבית יהודה
19 בלחודוהי: אף דבית יהודה לא נטרו ית פקודיא דיי אלההון ואזלו בנזירת ישראל
20 דעבדו: וקץ יי בכל זרעא דישראל ועננון ומסרנון ביד בזוזין עד דאגלנון מאתר בית
21 שכנתיה: ארי אתפליגו בית ישראל על דבית יהודה ואמליכו ית ירבעם בר נבט ואטעי
22 ירבעם ית ישראל מבתר פולחנא דיי וחיבנון חובא רבא: ואזלו בני ישראל בכל חובי
23 ירבעם דעבד לא סטו מנה: עד דאגלי יי ית ישראל מארעא בית שכנתיה כמא דמליל
ביד כל עבדוהי נבייא וגלו ישראל מעל ארעהון לאתור עד יומא הדין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et adoleverunt aromata ibi in omnibus excelsis, sicut gentes quas migrare 11
fecerat Dñs à facie eorum, et fecerunt *coram eo* res malas ad irritandum
Dñm. Et servierunt *Beghalaja* de quibus Dñs dixerat illis : Non faciatis 12
rem istam. Et obtestat⁹ est Dñs in Israel et in Jehudah per manum omnis 13
scribæ [&] omnis doctoris, dicendo: Redite à viis vestris malis, et servate
præcepta mea et decreta mea, juxta omnem legem quam præcepi patribus
vestris, et quam misi ad vos per manū servorū meorū Prophetarū. Et non 14
audierunt, sed induraverunt cervicem suam juxta cervices patrū suorū, qui
non crediderunt in dictum Dñi Dei sui. Et spreverunt decreta illius, et pa- 15
cta ejus quæ pepigerat cum patribus eorum, et obtestationes ejus quibus
obtestatus fuerat in eos, et erraverunt post errores, et fuerunt in nihilum,
et [*iverunt*] post gentes quæ erant in circuitu eorum, de quibus præcepe-
rat Dñs eis, ne facerent sicut illæ. Et dereliquerūt omnia præcepta Dñi Dei 16
sui, et fecerunt sibi conflatile, duos vitulos; et fecerunt lucū, et adoraverunt
omnem exercitum cœlorum, et coluerunt Baghla: Et transire fecerunt fili- 17
os suos et filias suas per ignem, et hariolati sunt hariolationes, et augurati
sunt, et excogitaverunt facere quod malum erat ante Dñm, ut irritarent
illum. Et fuit indignatio à Dño valdè in Israel, et migrare fecit eos de ter- 18
ra domus majestatis suæ, nec relicta est nisi tribus *domus* Jehudah sola. Eti- 19
am homines domus Jehudah non custodierunt præcepta Dñi Dei sui, sed
ambulaverunt in decretis Israel quæ fecerant. Et abominatus est Dñs omne 20
semen Israel, et afflixit eos, et tradidit illos in manum diripientiū, quousq;
migrare fecit illos de loco domus majestatis suæ. Quia litigaverunt [*viri*] 21
domus Israel adversum [*populum*] domus Jehudah, et regem creârunt Ja-
rabgham filium Nebat; et errare fecit Jarabgham Israel, ne [*iret*] post cul-
tum Dñi, et peccare fecit illos peccatum magnum. Et ambulaverunt filii If- 22
rael in omnibus peccatis Jarabgham quæ fecerat; non declinaverunt ab eis: 23
Quousq; migrare fecit Dñs Israel de terra domus majestatis suæ, sicut lo-
cutus fuerat p manum omnium servorum suorum Prophetarum: et migrârunt Israel de terra sua in Athur usque ad diem hanc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Et posuissent isti thura super aras, more gen- 11
tium quas Dominus extinxerat à conspectu
eorum: denique res pessimas fecissent ad iram
Domini provocandam: Et coluissent numi- 12
na de quibus dixerat eis Dominus, Ne faciatis
rem istam. Cùmque contestatus esset Do- 13
minus in Israelê & in Judam per omnes ser-
vos suos prophetas, omnésque Videntes, ac
dixisset; Revertimini à viis vestris malis, &
servate præcepta & statuta mea secundùm le-
ges quas præscripsi majorib' vestris, & quem-
admodum misi ad eos p servos meos prophe-
tas: Et non obtemperâssent, imò cervicem 14
suam induràssent præ cervice majorû suorû,
& non credidissent in Dominû Deum suum:
Statuta & præcepta mea sprevissent quæ man- 15
daveram majoribus eorum, & contestationes
quas contestat' fueram in eos: nihilû sectati,
nihil profecissent: sed sectati essent gentes de
quibus præceperat eis Dñs ne facerent sicut i-
psæ: Et derelictis omnibus mandatis Dñi 16
Dei sui, fecissent sibi fusilia, *nempe* duos vitu-
los, & fecissent sacrificia idolis: adorâssent o-
mnes cœlorû exercitus, et coluissent Baalem:
Traduxissent filios filiásque suas per ignem: 17
divinationibus & veneficiis usi essent: deniq;
scelera corà Domino perpetrare designâssent
ut eum ad iram provocarent. Propterea Dñs 18
vehementer in Israelem iratus, amovit eos
à conspectu suo, ut nonnisi sola trib' Juda re-
manserit. At neque filii Judæ servaverunt 19
præcepta Dñi Dei sui, sed ambulantes juxta
mores Israelitarum, ppetrârunt mala coram
Domino, & ad iram concitârunt eum cunctis
diebus. Aspernatus ergò Dominus totum se- 20
men Israelis, infames reddidit eos, & tradidit
eos in manum prædonum, adeóque projécit
eos à conspectu suo: Eò quòd recesserint Is- 21
raelitæ ab obsequio Davidis, & regem super
se constituerint Jerobaamum Nabati filium.
Jerobaamus enim seduxit Israelitas à Domi-
no, & induxit eos ad peccata gravissima; Et 22
incesserunt Israelitæ in omnibus peccatis à
Jerobaamo commissis, neque deflexerunt ab
eis. Adeo ut ejecerit Dominus Israelem è 23
conspectu suo, quemadmodum prædixerat
Dominus per omnes prophetas, et transtule-
rit filios Israelis è terra ipsorum in Athur ad
hunc usque diem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * ووضعوا هناك البخورات على الصواعد مثل الامم الذين اباذهم الرب من قدامهم * وفعلوا
12 افعالا سيية ليغضبوا قدام الرب * وعبدوا الاصنام الذين قال لهم الرب لا تفعلوا هذا الفعل
13 * واشهد الرب على اسرايل ويهودا على يد جميع عبيد الانبياء وجميع المعلمين * وقال توبوا
من طرايقكم السيية * واحفظوا وصاياي وعهودي مثل الشرايع التي اوصيت اباءكم * كالذي
14 ارسلت اليهم على لسان عبيدي الانبياء * فلم يسمعوا ولووا رقابهم مثل رقاب اباءهم * ولم
15 يومنوا بالرب الههم * واحقوا عهودي ووصاياي التي اوصيت اباءهم * والشهادات التي اشهدت
وذهبوا في اثر لا شي وشي لم ينفعهم * لانهم ذهبوا في اثر الامم التي امر الرب ان لا يفعلوا
16 مثلهم * وتركوا وصايا الله الههم * وصنعوا لهم الهة مسبوكة عجلين اثنين * وصنعوا ذبايح
17 للاصنام * وسجدوا لجميع نجوم السماء * وعبدوا باعل الصنم * وطردوا بنيهم وبناتهم في النار
18 وتحرصوا الحروص * وتكسوا * وتفكروا ان يصنعوا السوء قدام الله ليغضبوه * وغضب
19 الرب جدا على اسرايل * وابعدهم من قدامه * ولم يبق الا سبط يهودا فقط * وايضا فان بني
يهودا لم يحفظوا وصايا الرب الاههم * وسلكوا طريق اسرايل ليعملوا السوء قدام الله *
20 واغضبوه جميع الايام * ورفض الرب جميع زرع اسرايل * واسلمهم بيد النهابين واهانهم حتى
21 طرحهم من قدامه * لانه افترق يوربعام باسرايل من بيت داود * وملكوا عليهم يوربعام
22 بن ناباط * فاطل اسرايل يوربعام عن طريق الرب * واخطا بهم خطايا عظيمة * وسلك بنو
23 اسرايل في جميع خطايا يوربعام التي صنع * ولم يعدلوا عنها * حتى ابعد الرب اسرايل
من بين يديه * كما قال الرب على السنة جميع الانبياء * واجلا بني اسرايل من ارضهم
الى الموصل الى اليوم *

Imposuissent ibi thura altaribus illis pro 11
more gentium quas perdiderat Dominus
à conspectu eorum : actiones denique ne-
farias commisissent quibus iram Domini
concitarent. Adorantes idola de quibus 12
dixerat eis Dominus, Ne perpetretis hu-
jusce modi facinora. Cúmque testatus esset 13
Dominus adversùs Israelem & Judam
per omnes servos suos prophetas, omnésq;
doctores, ac dixisset, Revertimini à viis
vestris sceleratis, & custodite præcepta
& fœdera mea secundùm leges quas præ-
cepi majoribus vestris, juxta illa quæ ad
eos misi per linguam servorum meorum
prophetarum: Nec tamen auscultâssent, imò 14
torva reddidissent colla sua ut colla ma-
jorum suorum, neq; credidissent in Domi-
num Deum suum : Parvipendissent statu- 15
ta & præcepta mea quæ mandaveram
patribus eorum, & testimonia quibus con-
testatus sum ; & abiissent post nihil, rem
scilicet quæ non proderat eis: quandoqui-
dem abierant per vestigia gentium quas
Dominus imitari vetuerat : Dereliquerant 16
præcepta Dei, Dei sui, & fabricâverant sibi
deos fusiles, geminos vitulos : sacrificia fe-
cerant idolis, omnia cœli sydera coluerant,
& Baalem idolum adoraverant : Filios 17
& filias suas in ignem injecerant, tem-
pora observaverant, & præstigiis usi fu-
erant, animoq; decreverant scelerate se
gerere coram Deo, quatenus eum ad iram
provocarent. Idcirco Dominus vehementi 18
furore percitus in Israelitas, ejecit eos à
conspectu suo, nec remansit nisi sola tribus
Juda. Imò etiam ne filii quidem Juda 19
servaverunt præcepta Domini Dei sui, sed
incesserunt viam Israelis, ut scelera co-
ram Deo committerent, & irritaverunt
eum cunctis diebus. Sic respuit Dominus 20
universum semen Israelis, & tradidit eos
in manum diripientium ; & catenus
aspernatus est eos, ut abjecerit eos à con-
spectu suo. Nam separante Jerobaamo Isra- 21
elitas à domo Davidis, creârunt hi regē
super se Jerobaamum Nabati filium :
Jerobaamus verò Israelitas avocavit à
via Domini, & commisit in eos peccata
gravissima : Tum incesserunt Israelitæ in 22
omnibus Jerobaami peccatis quæ commi-
serat, nec recesserunt ab eis. Ita ut ejice- 23
ret Dominus Israelitas à se, quemadmo-
dum prædixerat Dominus per linguas o-
mnium prophetarum, et transferret Israe-
litas è terra ipsorum ad Mausel in hunc
usque diem.

מלכים ב׳ יז

24 ויבא מלך אשור מבבל ומכותה ומעוא ומחמת וספרוים וישב בערי שמרון תחת בני ישראל וירשו את שמרון וישבו בעריה:
25 ויהי בתחלת שבתם שם לא יראו את יהוה וישלח יהוה בהם את האריות ויהיו הרגים בהם:
26 ויאמרו למלך אשור לאמר הגוים אשר הגלית ותושב בערי שמרון לא ידעו את משפט אלהי הארץ וישלח בם את האריות והנם ממיתים אותם כאשר אינם ידעים את משפט אלהי הארץ:
27 ויצו מלך אשור לאמר הליכו שמה אחד מהכהנים אשר הגליתם משם וילכו וישבו שם וירם את משפט אלהי הארץ:
28 ויבא אחד מהכהנים אשר הגלו משמרון וישב בבית אל ויהי מורה אתם איך ייראו את יהוה:
29 ויהיו עשים גוי גוי אלהיו ויניחו בבית הבמות אשר עשו השמרנים גוי גוי בעריהם אשר הם ישבים שם:
30 ואנשי בבל עשו את סכות בנות ואנשי כות עשו את נרגל ואנשי חמת עשו את אשימא:
31 והעוים עשו נבחז ואת תרתק והספרוים שרפים את בניהם באש לאדרמלך וענמלך אלהי ספרים:
32 ויהיו יראים את יהוה ויעשו להם מקצותם כהני במות ויהיו עשים להם בבית הבמות:
33 את יהוה היו יראים ואת אלהיהם היו עבדים כמשפט הגוים אשר הגלו אתם משם:
34 עד היום הזה הם עשים כמשפטים הראשנים אינם יראים את יהוה ואינם עשים כחקתם וכמשפטם וכתורה וכמצוה אשר צוה יהוה את בני יעקב אשר שם שמו ישראל:
35 ויכרת יהוה אתם ברית ויצום לאמר לא תיראו אלהים אחרים ולא תשתחוו להם ולא תעבדום ולא תזבחו להם:

Versio VULG. LAT.

24 Adduxit autẽ rex Assyriorũ de Babylone, & de Cutha, & de Auab, & de Emath, & de Sepharuaim: & collocavit eos in civitatibus Samariæ pro filiis Israel: qui possederunt Samariam, & habitaverunt in
25 urbibus ejus. Cúmque ibi habitare cœpissent, non timebãt Dominum: & immisit in eos Dominus leones, qui interfici-
26 ebant eos. Nuntiatúmque est regi Assyriorum, & dictum; Gentes, quas transtulisti, & habitare fecisti in civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei terræ: & immisit in eos Dñs leones, et ecce interficiunt eos, eò quòd ignorent ritum
27 Dei terræ. Præcepit autem rex Assyriorum, dicens; Ducite illuc unum de sacerdotib⁹, quos indè captivos adduxistis, et vadat, & habitet cum eis: & doceat eos legitima Dei terræ.
28 Igitur cùm venisset unus de sacerdotibus his, qui captivi ducti fuerant de Samaria, habitavit in Bethel, & docebat eos quomodò colerent Dominum.
29 Et unaquæque gens fabricata est deum suum: posuerúntque eos in fanis excelsis, quæ fecerant Samaritæ, gens & gens in urbibus suis, in quibus ha-
30 bitabat. Viri enim Babylonii fecerunt Sochothbenoth: viri autem Chutæi fecerũt Nergel: & viri de Emath fecerunt A-
31 sima. Porrò Heuæi fecerunt Nebahaz & Tharthac. Hi autem qui erant de Sepharuaim, comburebant filios suos igni, Adramelech et Anamelech di-
32 is Sepharuaim. Et nihilominùs colebant Dominum. Fecerunt autem sibi de novissimis sacerdotes excelsorũ, et ponebant eos in fanis sublimibus.
33 Et cùm Dñm colerẽt, diis quoque suis serviebant juxta consuetudinem gentium, de quibus translati fuerant Samariã:
34 Usque in præsentem diem morem sequuntur antiquum: non timent Dominum, neque custodiunt ceremonias ejus, judicia, & legem, & mandatum, quod præceperat Dominus filiis Jacob, quem cognomina-
35 vit Israel: Et percusserat cum eis pactum, et mandaverat eis, dicens; Nolite timere deos alienos, & non adoretis eos, neque colatis eos, & non immoletis eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 Καὶ ἤγαγε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐκ Βαβυλῶνος τὸ ἐκ (ε) Χουθὰ, ἀπὸ Ἀϊὰ, καὶ ἀπὸ Αἰμὰθ, καὶ (ζ) Σεπφαρουαὶμ, καὶ κατῳκίσθησαν ἐν πόλεσιν Σαμαρείας ἀντὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν Σαμάρειαν, καὶ (η) κατῴκησαν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς.
25 Καὶ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῆς καθέδρας (θ) αὐτῶν οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον, καὶ ἀπέστειλε κύριος ἐν αὐτοῖς τοὺς λέοντας, καὶ ἦσαν ἀποκτένοντες ἐν αὐτοῖς.
26 Καὶ (ι) εἶπαν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, λέγοντες, Τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισας καὶ (κ) ἀντεκάθισας ἐν πόλεσι Σαμαρείας οὐκ ἔγνωσαν (λ) τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀπέστειλεν (μ) εἰς αὐτοὺς τοὺς λέοντας, καὶ ἰδού εἰσι θανατοῦντες αὐτοὺς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς.
27 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, λέγων, (ν) Ἀπαγάγετε ἐκεῖθεν, καὶ πορευέσθωσαν, καὶ (ξ) κατοικείτωσαν ἐκεῖ, καὶ φωτιοῦσιν αὐτοὺς τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς.
28 Καὶ ἤγαγον ἕνα τῶν ἱερέων (ο) ὧν ἀπῴκισαν ἀπὸ Σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἦν φωτίζων αὐτοὺς (π) πῶς φοβηθῶσι τὸν κύριον.
29 Καὶ ἦσαν ποιοῦντες ἔθνη ἔθνη θεοὺς αὐτῶν· καὶ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησαν οἱ (ρ) Σαμαρεῖται, ἔθνη ἔθνη ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐν αἷς (σ) κατῴκουν.
30 Καὶ οἱ ἄνδρες Βαβυλῶνος ἐποίησαν τὴν (τ) Σοκχὼθ Βενὶθ, καὶ οἱ ἄνδρες Χοὺθ ἐποίησαν τὴν Ἐργὲλ, καὶ οἱ ἄνδρες Αἰμὰθ ἐποίησαν τὴν Ἀσιμὰθ,
31 Καὶ οἱ Εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν (υ) Ἐβλαζὲρ καὶ τὴν Θαρθὰκ, καὶ οἱ Σεπφαρουαὶμ ἡνίκα κατέκαιον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πυρὶ τῷ (φ) Ἀδραμέλεχ καὶ Ἀνημελὲχ θεοῖς Σεπφαρουαίμ.
32 Καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον· καὶ κατῴκισαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν, ἃ ἐποίησαν ἐν Σαμαρείᾳ, ἔθνος ἔθνος ἐν πόλει ἐν ᾗ κατῴκουν ἐν αὐτῇ. καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν οἴκῳ τῶν (χ) ὑψηλῶν.
33 Καὶ τὸν κύριον ἐφοβοῦντο, καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἐθνῶν, ὅθεν (ψ) ἀπῴκισαν αὐτοὺς ἐκεῖθεν.
34 Ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης αὐτοὶ ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν. αὐτοὶ φοβοῦνται, καὶ αὐτοὶ ποιοῦσι κατὰ τὰ δικαιώματα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν νόμον, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν, ἣν ἐνετείλατο (ω) κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰακὼβ οὗ ἔθηκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσραήλ.
35 Καὶ διέθετο (α) κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, Οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους, καὶ οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς, καὶ οὐ (β) θυσιάσετε αὐτοῖς·

Et adduxit rex Assyriorũ è Babylone, (ρ) qui de Chutha, ab Aia, & ab Æmath, & Sepharuaim: & habitaverunt in civitatibus Samariæ pro filiis Israel, & hæreditárunt Samariam, & habitaverunt in civitatibus ej⁹. 24
Et factum est in principio (q) sessionis eorum, non timuerunt Dominum: & misit Dominus in eis leones, & erant interficientes in eis. 25
Et dixerunt regi Assyriorum, dicentes; Gentes, quas transtulisti, & pro aliis sedere fecisti in civitatibus Samariæ, non cognoverunt judicium Dei terræ: & misit in eos leones: & ecce sunt occidentes eos, sicut non noverunt judicium Dei terræ. 26
Et mandavit rex Assyriorum, dicens; Abducite (r) hinc, & eant, & habitent ibi: & illuminabunt eos judicium Dei terræ. 27
Et adduxerunt unum sacerdotum, quos transtulerunt de Samaria: & sedit in Bethel: & fuit illuminans eos, quomodò timeant Dominum. 28
Et fuerunt facientes gentes gentes deos suos: & posuerunt in domo excelsorum, quæ fecerant Samaritæ, gentes gentes in civitatibus suis, in quibus habitabant. 29
Et viri Babylonis fecerunt ipsam Soccboth Benithꝫ viri Chuth fecerunt Ergel: & viri Æmath fecerunt Asimath, 30
Et Euæi fecerunt Eblazer, & Tharthac: & Sepharuaim (s) tunc comburebant filios suos in igne, ipsi (t) Adramelech, & Anemelech diis Sepharuaim. 31
Et (u) erant timentes Dominũ. Et collocárunt abominationes suas in domibus excelsorũ, quæ fecerãt in Samaria, gens gens in civitate, in qua habitabant in ea. Et erant timẽtes Dominũ. Et fecerunt (x) sibi sacerdotes excelsorum: & fecerunt (y) eis in domo excelsorum. 32
Et Dominum timebant: & diis suis serviebant juxta judicium gentium, undè transtulerãt eos indè. 33
Usque in diem hanc (z) ipsi faciebant juxta judicium eorum. (aa) Ipsi timent; & ipsi faciunt secundùm justificationes eorũ, & secundùm judicium eorum, & secundùm legem, & secundùm mandatum, quod mandavit Dominus filiis Jacob, cujus posuit nomen ejus Israel. 34
Et disposuit Dominus cum eis testamentum, & mandavit eis, dicens; Non timebitis deos alienos, & non adorabitis eos: & non servietis eis, & non sacrificabitis eis: 35

MS. A. (ε) Χυὰ, καὶ ἀπὸ (ζ) Σεφφαρουαὶμ, (η) κατῴκησαν (θ) αὐτῶν οὐκ (ι) εἶπον (κ) ἀντεκάθισαν (λ) τὰ κρίματα (μ) κύριος εἰς (ν) Ἀπάγετε ἐκεῖθεν, (ξ) κατοικείτωσαν (ο) ὧν ἤγαγον ἀπὸ (π) ὅπως (ρ) Σαμαρῖται, ἔθνη ἐν (σ) αὐτοὶ κατῴκουν ἐν αὐτῷ. Καὶ (τ) Σοκχὼθ Βενιθεὶ, καὶ οἱ ἄνδρες Αἰμὰθ (υ) Ἀβλαζὲρ καὶ τὴν Ναιβὰς καὶ τὴν Θαρθὰκ, καὶ τὴν Σεφφαρουαὶμ (φ) Ἀδραμέλεχ καὶ Ἀμημελὲχ θεοῖς Σεφφαρουαίμ. (χ) ὑψηλῶν. Τὸν κύριον (ψ) ἀπῴκισεν (ω) κύριος υἱοῖς (α) κύριος διαθήκην (β) θυμιάσετε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 ואיתי מלכא דאתור מבבל ומכותה ומעוה ומחמת ומספרוים ואותיב בקרוי שמרון
25 חלף בני ישראל וירתו ית שמרון ויתיבו בקרוהא: והוה בשריות למיתבהון תמן לא
26 הוו דחלין מן קדם יי וגרי יי בהון ית אריותא והוו קטלין בהון: ואמרו למלכא דאתור
למימר עממיא דאגליתא ואותיבתא בקרוי שמרון לא הוו ידעין ית דין אלהא דארעא
וגרי בהון ית אריותא והא אנון מקטלין יתהון בדלית אנון ידעין ית דין אלהא דארעא:
27 ופקיד מלכא דאתור למימר אובילו לתמן חד מכהניא דאגליתנון מתמן ויזלון ויתבון
28 תמן ויילפון ית דין אלהא דארעא: ואתא חד מכהניא דאתגליאו משמרון ויתיב בביתאל
29 והוה מליף יתהון איכדין ידחלון מן קדם יי: והוו עבדין עמא עמא טעותהון ואחיתו
30 בבמתא דעבדו שמרונאי עמא עמא בקרויהון דאנון יתבין תמן: ואנשי בבל עבדו ית
31 סכות בנות ואנשי כות עבדו ית נרגל ואנשי חמת עבדו ית אשימא: ועואי עבדו
נבחז וית תרתק ואנש ספרוים מוקדין ית בניהון בנורא לאדרמלך ולענמלך טעות
32 ספרוים: והוו דחלין מן קדם יי ועבדו להון מקצתהון כומרי במתא והוו עבדין להון
33 בבית במתא: מן קדם יי הוו דחלין וית טעותהון הוו פלחין כנימוסי עממיא דאגליאו
34 יתהון מתמן: עד יומא הדין אנון עבדין כנמוסי קדמאי ליתנון דחלין מן קדם יי וליתנון
עבדין כגזירתהון וכדחזי להון וכאוריתא וכתפקידתא דפקיד יי ית בני יעקב דשוי שמיה
35 ישראל: וגזר יי עמהון קים ופקדנון למימר לא תדחלון לטעות עממיא ולא תסגדון
להון ולא תפלחונון ולא תדבחון להון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et adduxit rex Athur [homines] ex Babel, et ex Chutha, et ex Ghavah, et 24
ex Hhamath, et ex Szepharvaim, et collocavit in urbib⁹ Somron pro filiis 25
Israel, et hæreditaverunt Somron, et sederunt in urbib⁹ ej⁹. Et fuit cùm in-
ciperent habitare illi ibi, non timuerunt Dñm; et incitavit Dñs in eos leo- 26
nes, et occidebant de illis. Et dixerunt regi Athur dicendo: Gentes quas mi-
grare fecisti et collocâsti in urbib⁹ Somron, non cognoverunt judiciũ Dei
terræ: et incitavit in illos leones, et ecce illi occidũt eos, eo quod illi non cog- 27
noscunt judiciũ Dei terræ. Et præcepit rex Athur, dicendo: Deducite illuc
quendã de sacerdotib⁹ quos migrare feci indè, et eant et sedeant ibi, et do- 28
ceant illos judiciũ Dei terræ. Et venit un⁹ de sacerdotibus quos transtule-
rant ex Somron, et sedit in Beth-el, et docuit illos quomodo timerent à fa- 29
cie Dñi. Et fecerunt gentes singulæ idola sua, et reposuerunt [in] excelsis
quæ fecerant Somronæi, gentes singulæ in urbib⁹ suis, in quibus ipsæ sede- 30
bant. Et homines Babel fecerunt Szuchoth-Benoth, et homines Chuth fe- 31
cerunt Nergal, et homines Hhamath fecerunt Asimah. Et Ghavæi fecerunt
Nibhhaz et Tharthaq: et hominis Szepharvaim comburebant filios suos 32
igni, ipsi Adramelech, et Ghanamelech idolis Szepharvaim. Et timuerunt
à facie Dñi, et fecerunt sibi ex parte eorum sacerdotes excelsorum, et sacri- 33
ficaverunt illis in æde excelsorum. A facie Dñi timebant, et tamen idolis 34
suis serviebant, juxta ritus gentium, unde migrare fecerant eos. Usq; ad di-
em hanc ipsi faciunt juxta ritus antiquos, neque ipsi timent à facie Dñi, neque
faciunt juxta statuta eorũ: et cùm videbatur illis nec juxta legẽ, nec juxta
præcepta quæ præcepit Dñs filiis Jaghakob cui imposuit nomen Israel. 35
Et pepigerat Dominus cum illis fœdus, et præceperat eis, dicendo: Non
timebitis idola gentium, et non adorabitis ea, et non coletis ea, neque sa-
crificabitis eis.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * ܘܐܝܬܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܡܢ ܒܒܠ. ܘܡܢ ܟܘܬ. ܘܡܢ ܥܘܐ. ܘܡܢ ܚܡܬ. ܘܡܢ
ܣܦܪܘܝܡ. ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܩܘܪܝܐ ܕܫܡܪܝܢ ܚܠܦ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܝܪܬܘܗ̇ ܠܫܡܪܝܢ.
25 ܘܝܬܒܘ ܒܩܘܪܝܗ̇. * ܘܡܢ ܫܘܪܝܐ ܟܕ ܝܬܒܘ ܬܡܢ. ܠܐ ܕܚܠܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ
26 ܒܗܘܢ ܐܪ̈ܝܘܬܐ. ܘܗܘܘ ܡܩܛܠܝܢ ܒܗܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
ܥܡ̈ܡܐ ܕܐܓܠܝܬ ܘܐܘܬܒܬ ܒܩܘܪܝܐ ܕܫܡܪܝܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܕܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܫܕܪ
ܒܗܘܢ ܐܪ̈ܝܘܬܐ. ܘܗܐ ܡܩܛܠܝܢ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܕܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܪܥܐ.
27 * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܐܡܪ. ܐܘܒܠܘ ܠܬܡܢ ܚܕ ܡܢ ܟܗ̈ܢܐ ܕܐܓܠܝܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ.
28 ܘܢܐܙܠ ܘܢܬܒ ܬܡܢ. ܘܢܠܦ ܐܢܘܢ ܕܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܬܐ ܚܕ ܡܢ ܟܗ̈ܢܐ
ܕܐܓܠܝ ܡܢ ܫܡܪܝܢ. ܘܝܬܒ ܒܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܗܘܐ ܡܠܦ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܢܕܚܠܘܢ
29 ܠܡܪܝܐ. * ܘܗܘܘ ܦܠܚܝܢ ܥܡ ܥܡ ܠܐܠܗܗ. ܘܢܛܪܘ ܒ̈ܬܐ ܕܥܠܘ̈ܬܐ
ܕܥܒܕܘ ܒܫܡܪܝܢ. ܥܡ ܥܡ ܒܩܘܪܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܝܬܒܝܢ ܗܘܘ. * ܘܐܢܫܐ ܕܒܒܠ
30 ܦܠܚܝܢ ܠܣܟܘܬ ܒܢܘܬ. ܘܐܢܫܐ ܕܟܘܬ. ܦܠܚܝܢ ܠܢܪܓܠ. ܘܐܢܫܐ ܕܚܡܬ. ܦܠܚܝܢ
31 ܠܐܫܝܡܐ. * ܘܥܘܝ̈ܐ. ܦܠܚܝܢ ܠܢܒܚܙ. ܘܠܬܪܬܩ. ܘܣܦܪܘܝ̈ܐ ܡܘܩܕܝܢ ܒܢܝܗܘܢ
32 ܒܢܘܪܐ. ܠܐܕܪܡܠܟ ܘܠܥܢܡܠܟ ܐܠܗ̈ܐ ܕܣܦܪܘܝܡ. * ܘܗܘܘ ܕܚܠܝܢ ܠܡܪܝܐ. ܘܥܒܕܘ
33 ܠܗܘܢ ܡܢܗܘܢ ܟܘܡܪ̈ܐ ܕܥܠܘ̈ܬܐ. ܘܗܘܘ ܦܠܚܝܢ ܠܗܘܢ ܒܒܝܬ ܥܠܘ̈ܬܐ. * ܠܡܪܝܐ
ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ. ܘܠܐܠܗ̈ܝܗܘܢ ܦܠܚܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܥܡ̈ܡܐ. ܘܓܠܘ
34 ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܡܛܠ ܕܫܒܩܘ ܠܡܪܝܐ ܘܠܐ ܕܚܠܘ
ܠܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܩܝܡܐ ܘܐܝܟ ܕܝܢܐ ܘܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܘܐܝܟ ܦܘܩܕܢܐ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ
35 ܠܒܢܝ̈ ܝܥܩܘܒ. ܕܣܡ ܫܡܗ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܩܝܡ ܡܪܝܐ ܩܝܡܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܦܩܕ
ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܠܐܠܗ̈ܐ ܐܚܪ̈ܢܐ. ܘܠܐ ܬܣܓܕܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܦܠܚܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ
ܬܕܒܚܘܢ ܠܗܘܢ.

Deinde adductis rex Athur è Babel, & è 24
Cuath, ex Ava, ex Hemath, & è Sepharvim
colonis; habitare fecit eos in civitatibus Samariæ pro filiis Israel, & possederunt Samariam, & habitaverunt in civitatibus ejus.
Principio autem cùm illic habitâssent, non 25
colebant Dominum: quapropter immisit in eos Dominus leones qui trucidabant eos.
Quod cùm indicâssent regi Athur, & di- 26
xissent ei, Gentes illæ quas transtulisti & habitare fecisti in civitatibus Samariæ, nesciunt ritum Dei terræ; quarè is mittit in eos leones, & ecce trucidant eos, quia nesciunt ritum Dei terræ illius: Præcepit rex Athur 27
dicens, Perducite eò unum è sacerdotibus quos inde transtulistis, ut abeat, & ibi resideat, doceátque eos ritum Dei terræ illius.
Veniens itaque unus ex iis sacerdotibus quos 28
transtulerat à Samaria, consedit in Beth-il, & docebat eos quomodo Deum colerent.
Attamen quæque gens deum suum colebant, 29
& reservârunt domus excelsorum, quas fecerant in Samaria, quælibet gens in civitatibus suis ubi degebant. Et quidem incolæ 30
Babelis colebant Sochoth-benoth: incolæ Cuth colebant Nergel: incolæ Hemath
colebant Asima: Avæi colebant Jebzah & 31
Tartac: Sepharvitæ filios suos igne comburebant Ardamelecho & Amaleco diis Sepharvim. Et quanvis Dominum colerent, ta- 32
men creabant sibi ex seipsis sacerdotes excelsorū, & colebant ea in phanis excelsorum.
Dominum reverebantur, & deos suos co- 33
lebant juxta ritum gentium. Itaque migraverunt Israelitæ de terra sua ad hunc usque
diem, Eò quòd Dominum dereliquerint, 34
& non coluerint Dominum, neque fecerint secundùm pactum, judicium, legem, atque præceptum quod præscripserat Dominus filiis Jacob, cui imposuerat nomen Israelis:
Et quibuscum pepigerat Dominus fœdus, 35
& præceperat eis, ac dixerat; Ne colatis deos alios, nec adoretis eos, nec serviatis eis, neque sacrificetis eis:

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * وَجَابَ مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ مِنْ اَهْلِ بَابِلَ * وَمِنْ اَهْلِ كُوثَ * وَمِنْ اَهْلِ عَاوَا * وَمِنْ اَهْلِ حَمَاه * وَمِن
اَهْلِ سَفَرْوِيم * فَاقْعَدَهُم وَاَسْكَنَهُم فِي قُرَي سَمَرِين مَكَان بَنِي اِسْرَايِلَ * وَوَرِثُوا سَمَرِين * وَقَعَدُوا فِي
25 قُرَاهَا * وَمِنْ اَوَّلِ مَا سَكَنُوا ٱلْاَرْضَ لَمْ يَكُونُوا يَعْرِفُوا ٱلرَّبَّ وَلَا يَخَافُوهُ * فَبَعَثَ ٱلرَّبُّ عَلَيْهِم ٱلْاُسُودَ
26 وَكَانَت تَقْتُلُ مِنْهُم * لِاَنَّهُم لَمْ يَكُونُوا يَعْرِفُوا شَرِيعَةَ ٱللّٰهِ * وَاَحْكَامَ ٱلرَّبِّ اِلٰهِ ٱلْاَرْضِ * فَاَمَرَ ٱلْمَلِكُ
27 مَلِكُ ٱلْمَوْصِلِ * وَقَالَ * اِبْعَثُوا لَهُم وَاحِدًا مِنَ ٱلْكَهَنَةِ ٱلَّذِينَ اَجْلَيْتُهُم مِن ثَمَّ * فَيَذْهَب وَيَقْعُد
عِنْدَهُم * وَيَكُونَ بَيْنَهُم * وَيُعَلِّمَهُم شَرِيعَةَ وَاَحْكَامَ اِلٰهِ ٱلْاَرْضِ * فَاَرْسَلَ اِلَيْهِم وَاحِدًا مِنَ ٱلْكَهَنَة
28 ٱلَّذِينَ اَجْلَاهُم مِن سَمَرِين * فَسَكَنَ فِي بَيْتِ اِيلَ * وَكَانَ هُنَاكَ يُعَلِّمُهُم كَيْفَ يَعْبُدُونَ ٱللّٰه
29 * وَكَانُوا يَعْبُدُونَ شَعْب شَعْب اِلٰهَهُ * وَتَرَكُوا بُيُوتَ ٱلصَّوَامِعِ ٱلَّتِي صَنَعُوهَا فِي سَمَرِين * شَعْب
30 شَعْب فِي قُرَاهُم حَيْثُ هُم سُكَّان * وَاَهْلُ بَابِلَ يَعْبُدُونَ سُكُوت بَنُوت * وَاَهْلُ كُوث يَعْبُدُون
31 نَرْغَالَ * وَاَهْلُ حَمَاه يَعْبُدُونَ اَشِيمَا * وَٱلْعَوَايِيُّونَ يَعْبُدُونَ نِبْحَاز وَتَرْتَاق * وَٱلسَّفَرْوِيُّونَ يَحْرِقُون
32 بَنِيهِم بِٱلنَّارِ لِاَدْرَمَلَخ وَٱلْعَمَالِك اٰلِهَةِ سَفَرْوِيم * فَكَانُوا يَنْسُكُونَ لِلرَّبِّ * وَصَنَعُوا لَهُم مِن
33 سَدَنَةِ ٱلصَّوَامِعِ * وَكَانُوا يَعْبُدُوهَا فِي بُيُوتِ ٱلصَّوَامِعِ * لِلرَّبِّ كَانُوا يَنْسُكُونَ * وَلِاٰلِهَتِهِم
34 كَانُوا يَعْبُدُونَ مِثْلَ سُنَّةِ ٱلْاُمَمِ * وَاَجْلَوْا بَنُو اِسْرَايِلَ مِنْ اَرْضِهِم اِلَي ٱلْيَوْمِ * حِين
تَرَكُوا ٱلرَّبَّ وَعَمِلُوا مِثْلَ سُنَّةِ ٱلْاُمَمِ * وَلَمْ يَخَافُوا ٱلرَّبَّ * وَلَمْ يَصْنَعُوا مِثْلَ ٱلْعَهْدِ وَمِثْل
ٱلْاَحْكَامِ * وَمِثْلَ ٱلنَّامُوسِ * وَمِثْلَ ٱلْوَصِيَّةِ ٱلَّذِي اَمَرَ ٱلرَّبُّ بَنِي يَعْقُوبَ ٱلَّذِي سَمَّاهُ اِسْرَايِل
35 * وَاَقَامَ ٱلرَّبُّ مِيثَاقًا مَعَهُم * وَاَوْصَاهُم وَقَالَ * لَا تَنْسُكُوا لِاٰلِهَةٍ اُخَر * وَلَا تَسْجُدُوا لَهَا وَلَا
تَعْبُدُوهَا * وَلَا تَذْبَحُوا لَهَا *

Præterea adduxit rex Mausel è civibus 24
Babelis, & è civibus Kevath, è civibus Ava, è civibus Hamath, & è civibus Sepharvim, & sedere atque habitare fecit eos in civitatibus Samariæ loco Israelitarū, et possiderunt Samariā, & habitaverunt in civitatibus ejus. Hi 25
cùm primùm terram illam inhabitarent, nec Dominum noverant, nec timebant eum: quare misit in eos Dominus leones qui multos ex eis interficiebant. Eò quòd 26
ignorarent legem Dei & ritus Domini Dei terræ. Præcepit itaque rex, nempe 27
rex Mausel, & ait, Mittite ad eos unum è sacerdotibus quos inde transtuli, ut eat, habitetque apud eos, inter eos maneat, doceatque eos legem & ritus Dei terræ illius. Et misit ad 28
eos unum è sacerdotibus quos transtulerat è Samaria; atque is in Beth-il commoratus, ibi docebat eos qualiter Deum servirent. Nihilominus gens 29
quælibet deo suo serviebat, reservantes phana excelsorum quæ fecerant in Samaria, quælibet gens in civitatibus suis ubi degebant. Cives Babelis ser- 30
viebant Sachoth-benath, cives Cuth serviebant Nergali, cives Hamath serviebant Asimæ, Avæi adorabant Jeb- 31
zahum & Tartacum, Sepharvitæ filios suos igne comburebant Ardamelecho & Amaleco diis Sepharvim. Igitur Dominum colebant, ac simul 32
creatis sibi ex seipsis excelsorum ministris, adorabant ea in phanis excelsorum. Dominum colebant, & deos 33
suos adorabant ex more gentium. Porrò filii Israelis demigrârunt de terra sua in hunc usque diem, Quia deserentes Do- 34
minum faciebant juxta morem gentium, neque Dominum timebant, neque se gerebant secundùm pactum, nec secundùm judicia, nec secundùm legem, nec secundùm præceptum quod mandaverat Dominus filiis Jacobi quem vocaverat Israelem. Et quamvis pepigisset cum eis 35
Dominus pactum, & præcepisset eis, ac dixisset, Ne colatis deos alienos, nec adoretis eos, nec serviatis illis, nec sacrificetis eis;

מלכים ב : יח

Ægypti terra è vos fecit ascendere qui ,DOMINUM Sed
36 כי אם את יהוה אשר העלה אתכם מארץ מצרים
ei & ,timebitis eum ,extento brachio in & ,magna fortitudine in
בכח גדול ובזרוע נטויה אתו תיראו ולו
,judicia & ,statuta Et .sacrificabitis ei & ,flectetis genu
37 תשתחוו ולו תזבחו : ואת החקים ואת המשפטים
cunctis faciendū ad ,custodietis ,vobis scripsit quæ ,præceptum & ,legem &
והתורה והמצוה אשר כתב לכם תשמרון לעשות כל
quod pacti Et .alios deos timebitis non & : diebus
38 הימים ולא תיראו אלהים אחרים : והברית אשר
.alios deos timebitis non & : oblivi scamini ne vobiscum exciā
כרתי אתכם לא תשכחו ולא תיראו אלהים אחרים :
vos liberabit ipse &,timebitis vestrum Deum DOMINUM Sed
39 כי אם את יהוה אלהיכם תיראו והוא יציל אתכם
quinimò ,audierunt non Et .vestrorū inimicorū omniū manu è
40 מיד כל איביכם : ולא שמעו כי אם
gentes Fuerūntque .facientes ipsi primum suum judicium juxta
41 כמשפטם הראשון הם עשים : ויהיו הגוים
etiam ,servientes fuerunt suis sculptilibus & ,DOMINUM timentes istæ
האלה יראים את יהוה ואת פסיליהם היו עבדים גם
ipsi ,corū patres fecerunt quod secundū : corū filiorum filii & ,corū filii
בניהם ובני בניהם כאשר עשו אבתם הם
.hanc diem ad usque facientes
עשים עד היום הזה :

CAP. XVIII. יח

regnavit ,Israel regis Elah filii Hoseah tertio anno in fuit Et
1 ויהי בשנת שלש להושע בן אלה מלך ישראל מלך
quinque & viginti Filius .Jehudah regis Achaz filius Chizchijahu
2 חזקיה בן אחז מלך יהודה : בן עשרים וחמש
regnavit annis novem & viginti & ,ipsum regnando in erat annorum
שנה היה במלכו ועשרים ותשע שנה מלך
Fecitque .Zechariah filia Abi ej' matris nomen & : Jerusalaim in
3 בירושלם ושם אמו אבי בת זכריה : ויעש
.ejus pater David fecit quæ omnia juxta,DOMINI oculis in rectum
הישר בעיני יהוה ככל אשר עשה דוד אביו :
succidit & ,statuas contrivit & ,excelsa removit Ipse
4 הוא הסיר את הבמות ושבר את המצבת וכרת את
quia ;Moseh fecerat quem ,æris serpentem confregit & ,lucum
האשרה וכתת נחש הנחשת אשר עשה משה כי
vocavit & : ei suffientes Israel filii erant illos dies ad usque
עד הימים ההמה היו בני ישראל מקטרים לו ויקרא
non eum post & : speravit Israel Deo DOMINO In .Nechustan eum
5 לו נחשתן : ביהוה אלהי ישראל בטח ואחריו לא
.ejus facies ad fuerunt qui & ,Jehudah reges cunctos inter ille sicut fuit
היה כמהו בכל מלכי יהודה ואשר היו לפניו :
,ej' præcepta custodivitque : eo post à declinavit non,Domino in adhæsit Et
6 וידבק ביהוה לא סר מאחריו וישמר מצותיו
: eo cū Dominus fuit Et .Moseh Dominus præcepit quæ
7 אשר צוה יהוה את משה : והיה יהוה עמו
,Assur regem in rebellavitque : agebat prudenter ,egrediebatur quem omni in
בכל אשר יצא ישכיל וימרד במלך אשור
,Hazzah ad usque Pelistæos percussit Ipse .ipsi servivit non &
8 ולא עבדו : הוא הכה את פלשתים עד עזה
fuit Et .munitam civitatē ad usque custodum turri à ,ej' terminos &
9 ואת גבוליה ממגדל נוצרים עד עיר מבצר : ויהי
septimus annus ipse) ,Chizchijahu regis quarto anno in
בשנה הרביעית למלך חזקיהו היא השנה השביעית
Assur rex Salmaneser ascendit (,Israel regis Elah filii Hoseah
להושע בן אלה מלך ישראל עלה שלמנאסר מלך אשור
.eam super coarctavit & ,Someron super
על שמרון ויצר עליה :

Versio VULG. LAT.

36 Sed Dominum Deum vestrum, qui eduxit vos de terra Ægypti in fortitudine magna, & in brachio extento, ipsum timete, & illum adorate, et ipsi immo-
37 late. Ceremonias quoque, & judicia, & legem, & mandatū, quod scripsit vobis, custodite ut faciatis cunctis diebus : &
38 non timeatis deos alienos. Et pactum, quod percussit vobiscum, nolite oblivisci : nec co-
39 latis deos alienos. Sed Dominum Deum vestrum timete, & ipse eruet vos de manu omniū
40 inimicorum vestrorum. Illi verò non audierunt, sed juxta consuetudinem suam pristinā
41 perpetrabant. Fuerunt igitur gentes istæ timentes quidem Dominum, sed nihilominùs & idolis suis servientes : nam & filii eorum, & nepotes, sicut fecerunt patres sui, ita faciunt usque in præsentem diem.

CAP. XVIII.

1 ANno tertio Osee filii Ela regis Israel, regnavit Ezechias
2 filius Achaz regis Juda. Viginti quinque annorum erat, cùm regnare cœpisset : & vigintinovem annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Abi
3 filia Zachariæ. Fecitque quod erat bonum coram Domino, juxta omnia quæ fecerat Da-
4 vid pater ejus. Ipse dissipavit excelsa, & contrivit statuas, et succidit lucos, confregitque serpentem æneum, quem fecerat Moyses: siquidem usque ad illud temp' filii Israel adolebant ei incensum: vocavitq;
5 nomen ejus, Nohestan. In Domino Deo Israel speravit: itaque post eum non fuit similis ei de cunctis regibus Juda, sed neque in his qui ante eum fue-
6 runt : Et adhæsit Domino, & non recessit à vestigiis ejus, fecitque mandata ejus, quæ præ-
7 ceperat Dominus Moysi. Unde & erat Dominus cum eo, et in cunctis, ad quæ procedebat, sapienter se agebat. Rebellavit quoque contra regem Assyriorum, & non servivit ei.
8 Ipse percussit Philisthæos usque ad Gazam, & omnes terminos eorum, à Turre custodum usque ad Civitatem mu-
9 nitam. Anno quarto regis Ezechiæ, qui erat annus septimus Osee filii Ela regis Israel, ascendit Salmanasar rex Assyriorum in Samariam, & oppugnavit eam,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ ὃς ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, αὐτὸν φοβηθήσεσθε, (γ) καὶ αὐτῷ προσκυνήσετε, αὐτῷ θύσετε.
37 Τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα καὶ τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς, ἃς ἔγραψεν (δ) ὑμῖν ποιεῖν, φυλάσσεσθε πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ
38 φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους. Καὶ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε.
39 καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους (ε) Ἀλλ' ἢ τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐχθρῶν
40 ὑμῶν. Καὶ οὐκ ἀκούσεσθε ἐπὶ τῷ κρίματι
41 αὐτῶν, ὃ αὐτοὶ ποιοῦσι. Καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν κύριον, καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἦσαν δουλεύοντες· καί γε (ζ) οἱ υἱοὶ καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν, ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

36 Quia tantùm Domino, qui eduxit vos de terra Ægypti in fortitudine magna, & in brachio excelso: Ipsum timebitis, & ipsum adorabitis, & ei sacrificabitis.
37 Justificationes, & judicia, & legem, & mandata, quæ scripsit vobis facere servabitis omnibus diebus : & non
38 timebitis deos alios. Et testamenti, quod disposuit vobiscum, non obliviscemini : & non ti-
39 mebitis deos alios. Sed Dominum Deum vestrum timebitis, & ipse eruet vos de omnib' inimicis vestris.
40 (bb) Et non audietis in judicio eorum, quod ipsi faciunt.
41 Et fuerunt gentes hæ timentes Dominum : & sculptilibus suis erant servientes. Etiam filii, & filii filiorum eorum, sicut fecerant patres eorum, faciunt usque in diem hanc.

MS. A. (γ) καὶ προσκυνήσετε αὐτῷ, καὶ αὐτῷ θυμιάσετε. Καὶ τὰ δικαιώματα (δ) ὑμῖν, φυλάσσεσθαι ποιεῖν πάσας (ε) Ὅτι ἀλλ' ἢ (ζ) οἱ υἱοὶ * τῶν υἱῶν

ΚΕΦ. ιη.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν ἔτει (α) τρίτῳ τοῦ Ὠσηὲ υἱοῦ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἐ-
2 ζεκίας υἱὸς Ἄχαζ βασιλέως Ἰούδα. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε (β) ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ (γ) εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀβου θυγάτηρ (δ) Ζαχα-
3 ρίου. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε
4 Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Αὐτὸς ἐξῆρε τὰ ὑψηλά, καὶ συνέτριψε (ε) τὰς στήλας, καὶ (ζ) ἐξωλόθρευσε τὰ ἄλση, καὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ὃν ἐποίησε (η) Μωυσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσεν
5 (θ) αὐτὸν Νεεσθάν. Ἐν κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ ἤλπισε, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἐγενήθη ὅμοιος αὐτῷ (ι) ἐν βασιλεῦσιν Ἰούδα, (κ) καὶ ἐν τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν
6 αὐτοῦ. Καὶ ἐκολλήθη τῷ κυρίῳ, οὐκ ἀπέστη ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο (λ) Μωυ-
7 σῇ. Καὶ ἦν κύριος μετ' (μ) αὐτοῦ, καὶ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίει, συνῆκε. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἐδούλευσεν
8 αὐτῷ. Αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἕως Γάζης, καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὀχυ-
9 ρᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεῖ Ἐζεκίᾳ, αὐτὸς (ν) ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ Ὠσηὲ υἱοῦ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραήλ, ἀνέβη Σαλαμανασσὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει ἐπ' αὐτήν,

CAP. XVIII.

1 ET factum est in anno tertio Oseæ filii Ela regis Israel regnavit Ezechias filius Achaz re-
2 gis Juda. Filius viginti & quinque annorum in regnando ipsum : & viginti & novem annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Abu filia
3 Zachariæ. Et fecit rectum in oculis Domini secundùm omnia, quæcunque fecerat David pa-
4 ter ejus. Ipse sustulit excelsa, & contrivit statuas, & exterminavit lucos, & serpentem æneum, quem fecerat Moyses: quoniam usque ad dies illos erant filii Israel adolentes ei: & (a) vocabat eum Nesthan.
5 In Domino Deo Israel speravit : & post eum non fuit similis ei in regibus Juda, & in iis qui fuerunt ante eum :
6 Et adhæsit Domino : non recessit à post eum : & custodivit mandata ejus, quæcunque mandavit Moysi.
7 Et fuit Dominus cum eo : & in omnibus quæ faciebat, intellexit. Et rebellavit in rege Assyriorum, & non servivit ei.
8 Ipse percussit alienigenas usque Gazam, & usque ad terminum ejus à Turre custodum, & usque ad Ci-
9 vitatem munitam. Et factum est in anno quarto regis Ezechiæ (ipse annus septimus Oseæ filio Ela regi Israel) ascendit Salamanassar rex Assyriorum super Samariam: & obsidebat super eam;

MS. A. (α) τρίτῳ Ὠσηὲ (β) ἐτῶν ἦν ἐν τῷ (γ) εἰκοσιεννέα (δ) Ζαχχαίου. (ε) πάσας τὰς (ζ) ἐξωλόθρευσεν (η) Μωσῆς, (θ) αὐτοῦ Νεσθάν. (ι) ἐν πᾶσιν βασιλεῦσιν (κ) καὶ τοῖς (λ) Μωσῆ. (μ) αὐτοῦ, ἐν (ν) ὁ ἐνιαυτὸς ἕβδομος Ὠσηὲ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

36 אלהן קדם יי דאסיק יתכון מארעא דמצרים בחיל רב ובדרע מרמם יתיה תדחלון
37 וקדמוהי תסגדון ועל מדבחיה תדבחון : וית קימיא וית דיניא ואוריתא ותפקידתא דכתב
38 לכון תטרון למעבד כל יומיא ולא תדחלון לטעות עממיא : וקימא דגזרית עמכון לא
39 תתנשון ולא תדחלון לטעות עממיא : אלהן מן קדם יי אלהכון תדחלון והוא ישזיב
40 יתכון מיד כל בעלי דבביכון : ולא קבילו אלהן כנמוסיהון קדמאי אנון עבדין : והוו
41 עממיא האלין דחלין מן קדם יי וית צלמניהון הוו פלחין אף בניהון ובני בניהון כמא
דעבדו אבהתהון אנון עבדין עד יומא הדין :

יח

1 והוה בשנת תלת להושע בר אלה מלכא דישראל מלך חזקיה בר אחז מלך שבטא דבית
2 יהודה : בר עסרין וחמש שנין הוה כד מלך ועסרין ותשע שנין מלך בירושלם ושום
3 אמיה אבי בת זכריה : ועבד דכשר קדם יי ככל דעבד דוד אבוהי : הוא אעדי ית במתא
4 ותבר ית קמתא וקץ ית אשירתא ופסיק ית חויא דנחשא דעבד משה ארי עד יומיא
האנון הוו בני ישראל מסקין בוסמין ליה והוו קרן ליה נחושתן : במימרא דיי אלהא
5 דישראל אתרחיץ ובתרוהי לא הוה כותיה בכל מלכיא דבית יהודה ודהוו קדמוהי :
6 ואדבק בדחלתא דיי לא סטא מבתר פולחניה ונטר פקודוהי דפקיד יי ית משה : והוה
7 מימרא דיי בסעדיה בכל אתר דנפק מצלח ומריד במלכא דאתור ולא פלחיה : הוא קטל
8 ית פלשתאי עד עזה וית תחומהא ממגדל תקוף עד קרוין כריכן : והוה בשתא רביעתא
9 למלכא חזקיה היא שתא שביעתא להושע בר אלה מלכא דישראל סליק שלמנאסר
מלכא דאתור על שמרון וצר עלה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

36 Sed dominum qui eduxit vos de terra Ægypti in virtute magna et in brachio excello, ipsum timebitis, et ante eum adorabitis, et sup altare ejus sa-
37 crificabitis. Et statuta, et judicia, et legem, et præceptum quæ scripsit vobis, custodietis, faciendo omnibus diebus: et non timebitis idola populorum.
38 Et pactum quod pepigi vobiscum non obliviscemini, nec timebitis Erro-
39 res gentium. Sed Dñm Deum vestrum timebitis, et ipse liberabit vos de ma-
40 nu omnium auctorum inimicitiarum vestrarum. Et non obsequuti sunt, sed juxta ritus suos antiquos illi faciebant. Et gentes istæ timuerunt à facie Do-
41 mini, & tamen simulacris suis servierunt, et etiam filii eorum et filii filiorum eorum, sicut fecerant patres eorum, sic illi faciunt usque ad diem hanc.

CAP. XVIII.

1 ET fuit anno tertio Hhoseagh filii Elah regis Israel, regnavit Hhizkiah
2 filius Ahhaz regis tribus domus Jehudah. Filius viginti et quinque annorum erat quando regnavit, et viginti et novem annis regnavit in Jerusalem:
3 et nomen matris ejus Abi filia Zechariah. Et fecit quod rectum erat ante
4 Dñm, secundùm omnia quæ fecit David pater ejus. Ipse abstulit excelsa, & fregit statuas, et succidit lucos, et rupit serpenté æreum quem fecerat Mo-
5 seh; quia usq; ad dies illos filii Israel adolebant aromata ei : et vocabant illum, Nehhustan. In dicto Dñi Dei Israel confisus est: et post eum non fuit
6 sicut ille in omnibus regibus domus Jehudah, et in eis qui fuerunt ante eum. Et adhæsit timori Dñi: non declinavit à cultu ejus, sed custodivit præ-
7 cepta ejus quæ præceperat Dñs Mosi. Et fuit dictum Domini in auxilium ejus, in omni loco quo exibat, prosperabat : et rebellavit in regem Athur,
8 et non servivit illi. Ipse occidit Pelisthæos usque ad Ghaza et terminos ejus, à turri valida usque ad urbes munitas. Et fuit anno quarto regis
9 Hhizkiah (ipse est annus septimus Hhoseagh filii Elah regis Israel) ascendit Salmaneszer rex Athur contra Somron, et obsedit eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 * ܐܠܐ ܦܠܘܚܘ ܠܡܪܝܐ ܕܐܣܩܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܒܚܝܠܐ ܪܒܐ. ܘܒܕܪܥܐ ܪܡܐ. ܠܗ ܦܠܘܚܘ
ܘܠܗ ܣܓܘܕܘ. ܘܠܗ ܕܒܚܘ. * ܘܩܝܡܐ ܘܕܝܢܐ ܘܢܡܘܣܐ ܘܦܘܩܕܢܐ ܕܟܬܒ ܠܟܘܢ.
37 ܛܪܘ ܘܥܒܕܘ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܠܐ ܬܛܥܘܢ ܩܝܡܐ ܕܩܝܡܬ
38 ܥܡܟܘܢ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܠܐܠܗܐ ܕܥܡܡܐ. * ܐܠܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ ܕܚܠܘ. ܘܗܘ ܢܦܪܘܩ ܠܟܘܢ
39 ܡܢ ܐܝܕܝ ܕܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. * ܘܠܐ ܫܡܥܘ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܢܡܘܣܝܗܘܢ ܩܕܡܝܐ ܥܒܕܝܢ
40 ܗܘܘ. * ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܥܡܡܐ ܗܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܒܫܡܪܝܢ. ܕܚܠܝܢ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܦܬܟܪܝܗܘܢ
41 ܦܠܚܝܢ ܗܘܘ. ܐܦ ܒܢܝܗܘܢ. ܐܦ ܒܢܝ ܒܢܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܥܒܕܝܢ
ܗܘܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܦܣܘܩܐ * ܣܡ *

1 * ܒܫܢܬܐ ܬܠܬ ܠܗܘܫܥ ܒܪ ܐܝܠܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܠܟ ܚܙܩܝܐ ܒܪ ܐܚܙ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
2 * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܥܣܪܝܢ ܘܬܫܥ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ.
3 ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ. ܐܒܝ ܒܪܬ ܙܟܪܝܐ. * ܘܥܒܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ.
4 * ܘܗܘ ܐܥܒܪ ܒܝܬ ܕܒܚܐ. ܘܬܒܪ ܩܝܡܬܐ. ܘܦܣܩ ܐܫܝܪܬܐ. ܘܦܫܚ ܚܘܝܐ ܕܢܚܫܐ ܕܥܒܕ
ܡܘܫܐ. ܕܥܠ ܒܬܪܗ ܛܥܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܘܡܣܩܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܣܡܐ. ܘܩܪܝܢ
5 ܠܗ. ܢܚܫܬܢ. * ܘܒܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܣܒܪ. ܘܒܬܪܗ ܠܐ ܗܘܐ ܐܟܘܬܗ
6 ܒܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܦܠܐ ܒܗܠܝܢ ܕܩܕܡܘܗܝ. * ܘܐܬܢܩܦ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܡܢ
7 ܒܬܪܗ. ܘܢܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܪܝܐ ܠܡܘܫܐ. * ܘܗܘܐ ܡܪܝܐ ܥܡܗ. ܘܠܐܝܟܐ
8 ܕܢܦܩ ܗܘܐ ܡܨܠܚ ܗܘܐ. ܘܡܪܕ ܒܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܠܐ ܦܠܚܗ. * ܘܗܘ ܡܚܐ ܠܦܠܫܬܝܐ
ܥܕܡܐ ܠܥܙܐ ܘܠܬܚܘܡܝܗ. ܡܢ ܡܓܕܠܐ ܕܢܛܘܪܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ.
9 * ܘܒܫܢܬܐ ܕܐܪܒܥ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ. ܗܝ ܫܢܬܐ ܫܒܥ ܠܗܘܫܥ ܒܪ ܐܝܠܐ ܡܠܟܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܣܠܩ ܫܠܡܢܐܣܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܫܡܪܝܢ. ܘܐܩܦܗ ܠܗ.

Sed colite Dominum qui extraxit vos è terra 36
Ægypti magno cum robore & brachio excelso: ipsum colite, ipsum adorate, ipsi
sacrificate: Et statuta, judicia, leges, atque 37
præcepta quæ præscripsit vobis, servate &
facite cunctis diebus. Ne revereamini deos 38
alios, & ne obliviscamini fœderum quæ pepigi vobiscum. Ne revereamini deos genti-
um; Sed Dominum Deum vestrum revere- 39
mini, & ipse liberabit vos de manu omni-
um inimicorum vestrorum. At non obtem- 40
perârunt, imò juxta pristinam consuetudinem
suam faciebant. Gentes igitur illæ quæ ha- 41
bitabant in Samaria, Dominum reverebantur, & sculptilia sua colebant: & tam filii eorum, quàm nepotes eorum, quemadmodum fecerant patres eorum, *ita* faciebant ipsi quoque ad hunc usque diem.

CAP. XVIII.

ANno tertio Hoseæ filii Elæ regis Israel, 1
regnavit Hezecia filius Ahazi regis Juda.
Vigintiquinque natus erat annos quando 2
regnavit, & viginti novem annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus, Achi filia Za-
chariæ. Fecit quod rectum erat coram Do- 3
mino, ut fecerat David pater ejus. Hic e- 4
nim abstulit altaria, statuas confregit, scidit cultus, & concidit serpentem æneum quem fecerat Moses: nam aberrârât post eum Israelitæ; & thura ponebant ei ad illos usque
dies, vocabántque eum Nehestan. In Do- 5
mino Deo Israelis speravit, & post ipsũ nullus fuit ejus similis inter omnes reges Judæ,
neque inter eos qui præcesserant eum. Ad- 6
hæsitque Domino, nec recessit ab eo, custodiens præcepta ejus prout mandaverat Dñs
Mosi. Quapropter aderat ei Dominus, & 7
quocunque pergebat, vincebat. Is rebellavit contra regem Athur, & non præstitit illi ob-
sequium. Is etiam percussit Palestinos usque 8
ad Aza & limites ejus, à Turre custodũ usque
ad Urbem magnam. Anno quarto regis He- 9
zeciæ, qui erat annus septim[9] Hoseæ filii Elæ regis Israel, ascendit Salmanasar rex Athur contra Samariam, & obsedit eam;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * بل اعبدوا الرب الذي اصعدكم من ارض مصر بالعز الكثير والذراع العال. اياه فاعبدوا
37 له فاسجدوا. له اذبحوا * والعهود والشرايع والوصايا التي كتبوها لكم. احفظوها واعملوا بها
38 جميع الايام * ولا تنسكوا لالهة اخر. والعهود التي عاهدتكم لا تنسوها. ولا تنسكوا لالهة الامم
39 40 * بل الرب الاهكم احشوا. فهو ينجيكم من يد جميع اعدايكم * فلم يسمعوا. لكن مثل
41 سننهم الاولي كانوا يفعلون * وكانوا ايضا هاولاء الامم الذين سكنوا بسمرين يخافون
الله. ولاصنامهم كانوا يعبدون. وايضا بنوهم وبنو بنيهم كما صنع اباوهم كانوا يصنعون
هم ايضا الي اليوم.

الفصل الثامن عشر

1 * وفي السنة الثالثة من ملك هوشاع بن الاملك اسرايل. ملك حزقيا بن احاز ملك يهودا * وهو
2 ابن خمس وعشرين سنة. واقام ملك باورسليم خمسا وعشرين سنة. واسم امه اكي ابنة
3 زكريا * وصنع حسنا قدام الله. كما صنع داود ابوه * وهو ابعد الصواعد. وكسر الانصاب. وقطع
4 الانساك. وقطع الحية النحاس التي كان موسي صنعها في البرية. لان بني اسرايل صلوا لها
5 وعبدوها. واسموها نحشتان * وبالرب اله اسرايل اعتصم. وبعده لم يكن مثله في جميع ملوك
6 يهودا. ولا ايضا في الذين كانوا من قبله * ولزم الرب ولم يعدل من وراه. وحفظ وصاياه كما امر
7 الرب موسي * وكان الرب معه. وحيث كان يذهب فانه كان يغلب. وتمرد علي ملك الموصل فلم
8 9 يخدمه * وهو ضرب الفلسطينين الي غزة وتخومها من صرح الحارس الي القرية العظيمة * وفي السنة
الرابعة من ملك حزقيا ملك يهودا التي هي السنة السابعة من ملك هوشاع بن الاملك
اسرايل صعد شلمانصار ملك الموصل علي سمرين. فنزل عليها وقلعها.

Sed servite Domino qui extraxit vos è 36
terra Ægypti multa cum majestate & brachio sublimi: ipsi servite, ipsum ado-
rate, ipsi sacrificate: Et fœdera, leges, 37
atque præcepta vobis præscripta ser-
vate & facite cunctis diebus. Deos ali- 38
os ne colatis; fœdera quæ pepigi vobiscum, ne obliviscamini; & ne colatis
deos gentium: Sed Dominum Deum 39
vestrum timete, ipséque vos servabit è manu omnium inimicorum vestrorum.
Attamen non auscultârunt, sed juxta 40
priscos suos mores agebant. Et hæ quo- 41
que gentes quæ habitârunt in Samaria, Deum timebant, & idola sua colebant: & filii ac nepotes etiam eorum, uti fecerant patres eorum, ita *faciebant ipsi quoque in hunc usque diem.*

CAP. XVIII.

ANno tertio regni Hoseæ filii Elæ re- 1
gis Israel, regnavit Hezecia filius Ahazi
regis Juda, Cùm vigesimum quintum an- 2
num ageret; mansitque rex in Jerusalem annis viginti quinq.: nomen matris ejus,
Achi filia Zachariæ. Rectè se gessit co- 3
ram Deo, uti se gesserat David pater ejus.
Is enim amovit aras, statuas confregit, 4
idola concîdit, denique serpentem secuit æneum quem Moses fabricaverat in deserto, eò quòd Israelitæ per eum aberrâssent, et adorâssent eum, vocantes eum
Nehustan. Et in Domino Deo Israelis fi- 5
duciam collocavit, nec fuit ei similis inter omnes reges Juda qui post ipsum, nec etiam inter eos qui ante ipsum fuerunt.
Adhæsit Domino, nec recessit ab eo, ser- 6
vans mandata ejus quemadmodum præ-
ceperat Dominus Mosi. Et aderat ei Do- 7
minus, & quocunque pergebat, vincebat. Rebellavit contra regem Mausel, & non
servivit ei. Is etiam percussit Philistæos 8
ad Gazam usque & limites ejus, ab Arce excubiarum ad urbem usque maxi-
mam. Anno quarto regni Hezeciæ regis 9
Juda, qui septimus est annus regni Hoseæ filii Elæ regis Israelis, invasit Salmanasar rex Mausel Samariam, obsedit eam, & subvertit illam.

מלכים ב: יח

,Chizchijah sexto anno in ,annorum trium fine à eam ceperunt Et
10 וילכדה מקצה שלש שנים בשנת שש לחזקיה
.Someron est capta (,Israel regis Hosèah nonus annus ipse)
היא שנת תשע להושע מלך ישראל נלכדה שמרון:
eos collocavit &,Assur in Israel Assur rex fecit transmigrare Et
11 ויגל מלך אשור את ישראל אשורה וינחם
quod Eò .Madai civitates &,Ghozan flumen Chabor in &,Chalach in
12 בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי: על אשר
sunt transgressi & ,sui Dei DOMINI voce in audierunt non
לא שמעו בקול יהוה אלהיהם ויעברו
;DOMINI servus Mosch præcepit quæ omnia ,ejus pactum
את בריתו את כל אשר צוה משה עבד יהוה
regis anno decimoquarto in Et .fecerunt nec ,audierunt non &
13 ולא שמעו ולא עשו: ובארבע עשרה שנה למלך
civitates omnes super Assur rex Sancherib ascendit Chizchijahu
חזקיהו עלה סנחריב מלך אשור על כל ערי
Jehudah rex Chizchijah Misitque .eas cepit & ,munitas Jehudah
14 יהודה הבצרות ויתפשם: וישלח חזקיה מלך יהודה
: me desuper recede ,Peccavi : dicendo ,Lachis in Assur regem ad
אל מלך אשור לכישה לאמר חטאתי שוב מעלי את
Chizchijah super Assur rex imposuit & : feram ,me super dederis quod
אשר תתן עלי אשא וישם מלך אשור על חזקיה
.auri talenta triginta &,argenti talenta trecenta Jehudah regem
מלך יהודה שלש מאות ככר כסף ושלשים ככר זהב:
,DOMINI domo repertum argentum omne Chizchijah Deditque
15 ויתן חזקיה את כל הכסף הנמצא בית יהוה
Chizchijah abscidit illo tempore In .regiæ domus thesauris in &
16 ובאוצרות בית המלך: בעת ההיא קצץ חזקיה את
Chizchijahu obtexerat quæ firmamenta & ,DOMINI templi valvas
דלתות היכל יהוה ואת האמנות אשר צפה חזקיה
Assur rex misit Et .Assur regi ea dedit & ,Jehudah rex
17 מלך יהודה ויתנם למלך אשור: וישלח מלך אשור
ad Lachis de Rab-sacheh & ,Rab-saris & ,Tarthan
את תרתן ואת רב סריס ואת רב שקה מן לכיש אל
,ascenderunt & :Jerusalaim in gravi virtute in Chizchijahu regem
המלך חזקיהו בחיל כבד ירושלם ויעלו
steterunt & ,venerunt & ascenderunt & :Jerusalaim in venerunt &
ויבאו ירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו
.fullonis agri strata in quæ ,superioris piscinæ aquæductu in
בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס:
filius Eljachim eos ad est egressus& ,regem ad vocaverunt Et
18 ויקראו אל המלך ויצא אלהם אליקים בן
filius Joach & ,scriba Sebnah & ,domum super qui Chilchijahu
חלקיהו אשר על הבית ושבנה הספר ויואח בן
nunc Dicite : Rabsacheh eos ad Dixitque .commemorans Asaph
19 אסף המזכיר: ויאמר אלהם רבשקה אמרו נא
Quæ : Assur rex magnus rex dicit Sic ; Chizchijahu ad
אל חזקיהו כה אמר המלך הגדול מלך אשור מה
,labiorum verbum tantùm Dixisti ?es fisus cui ,hæc fiducia
20 הבטחון הזה אשר בטחת: אמרת אך דבר שפתים
quia ,es fisus quo super nunc : prælium ad fortitudo & ,consilium
עצה וגבורה למלחמה עתה על מי בטחת כי
fulcro super tibi sperâsti ecce Nunc ? me in fuisti rebellis
21 מרדת בי: עתה הנה בטחת לך על משענת
vir innitatur cui : Ægypto super isto colliso cannæ
הקנה הרצוץ הזה על מצרים אשר יסמך איש
Parhoh sic : eam perforabit & ,ejus volam in ingredietur & ,eam super
עליו ובא בכפו ונקבה כן פרעה
.eo super confidentibus omnibus Ægypti rex
מלך מצרים לכל הבטחים עליו:

Versio VULG. LAT.

10 Et cepit. Nam post annos tres,
anno sexto Ezechiæ, id est, no-
no anno Osee regis Israel, ca-
11 pta est Samaria. Et transtulit
rex Assyriorũ Israel in Assy-
rios, collocavitque eos in Ha-
la & in Habor fluviis Gozan
in civitatibus Medorum:
12 Quia non audierunt vocem
Domini Dei sui, sed præter-
gressi sunt pactũ ejus: omnia,
quæ præceperat Moyses serv⁹
Domini, non audierunt, ne-
13 que fecerunt. Anno quarto-
decimo regis Ezechiæ, ad-
scendit Sennacherib rex As-
syriorum ad universas civita-
tes Juda munitas: & cepit
14 eas. Tunc misit Ezechias rex
Juda nuntios ad regem As-
syriorum in Lachis, dicens;
Peccavi, recede à me: &
omne, quod imposueris mi-
hi, feram. Indixit itaque rex
Assyriorum Ezechiæ regi Ju-
dæ trecenta talenta argenti,
15 & triginta talenta auri. De-
ditque Ezechias omne argen-
tum quod repertum fuerat in
domo Domini, & in thesauris
16 regis. In tempore illo con-
fregit Ezechias valvas templi
Domini, & laminas auri, quas
ipse affixerat, & dedit eas re-
17 gi Assyriorum. Misit autem
rex Assyriorum Tharthan, &
Rabsaris, & Rabsacen, de La-
chis ad regem Ezechiam, cum
manu valida, Ierusalem: qui
cùm ascendissent, venerunt
Ierusalem, & steterunt juxta
aquæductum piscinæ superio-
ris, quæ est in via agri fullo-
18 nis. Vocaverúntque regem:
egressus est autem ad eos Eli-
acim filius Helciæ, præpositus
domûs, & Sobna scriba, &
Ioahe filius Asaph à commen-
19 tariis. Dixitque ad eos Rab-
saces, Loquimini Ezechiæ;
Hæc dicit rex magnus, rex
Assyriorum; Quæ est ista fi-
20 ducia, quâ niteris? Forsitan
inîsti consilium, ut præpares
te ad prælium. In quo con-
fidis, ut audeas rebellare?
21 An speras in baculo arundi-
neo atque confracto Ægypto,
super quem si incubuerit ho-
mo, comminutus ingredietur
manum ejus, & perforabit
eam? sic est Pharao rex
Ægypti, omnibus qui confi-
dunt in se.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ κατελάβετο αὐτὴν ἀπὸ τέλους τριῶν
ἐτῶν ἐν ἔτει ἕκτῳ τῷ Ἐζεκίᾳ, (ξ) αὐτὸς
ἐνιαυτὸς ἔννατος τῷ Ὠσηὲ βασιλεῖ Ἰσ-
ραὴλ, καὶ συνελήφθη Σαμάρεια. Καὶ ἀπῴ-
11 κισεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν
εἰς Ἀσσυρίους, καὶ ἔθηκεν αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ καὶ
ἐν Ἀβὼρ ποταμῷ Γωζὰν καὶ ὄρη (ο) Μήδων,
12 Ἀνθ᾽ ὧν ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου
θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην
αὐτοῦ πάντα ὅσα ἐνετείλατο (π) Μωυσῆς ὁ
δοῦλος κυρίου, καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ οὐκ ἐποί-
13 ησαν. Καὶ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ
βασιλέως Ἐζεκίου ἀνέβη (ϱ) Σενναχηρὶμ
βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα
14 τὰς ὀχυρὰς, καὶ συνέλαβεν αὐτάς. Καὶ
ἀπέστειλεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα ἀγ-
γέλους πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων εἰς Λαχὶς,
λέγων, Ἡμάρτηκα, ἀποστράφηθι ἀπ᾽ (σ)
ἐμοῦ· ὃ ἐὰν ἐπιθῇς ἐπ᾽ ἐμὲ, βαστάσω. καὶ
ἐπέθηκεν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Ἐζεκί-
αν βασιλέα Ἰούδα τριακόσια τάλαντα ἀρ-
γυρίου, καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου.
15 Καὶ ἔδωκεν Ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ
εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου
16 τοῦ βασιλέως. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συνέ-
κοψεν Ἐζεκίας τὰς θύρας (τ) ναοῦ, καὶ τὰ
ἐστηριγμένα ἃ ἐχρύσωσεν Ἐζεκίας (υ) ὁ βα-
σιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ βασιλεῖ (φ)
17 Ἀσσυρίων. Καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς Ἀσ-
συρίων τὸν Θαρθὰν καὶ τὸν Ῥαφὶς καὶ τὸν
Ῥαψάκην ἐκ Λαχὶς πρὸς τὸν βασιλέα Ἐ-
ζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.
καὶ ἀνέβησαν καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας
τῆς ἄνω, ἥ ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γνα-
18 φέως. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Ἐζεκίαν. καὶ ἦλθον
πρὸς αὐτὸν Ἐλιακὶμ (χ) υἱὸς Χελκίου ὁ
οἰκονόμος, καὶ (ψ) Σωμνὰς ὁ γραμματεὺς
(ω) καὶ Ἰωὰς ὁ υἱὸς Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων.
19 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης, Εἴπατε
δὴ πρὸς Ἐζεκίαν, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς
ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀσσυρίων, Τί ἡ πεποί-
20 θησις αὕτη ἣν πέποιθας; Εἶπας, πλὴν
λόγοι χειλέων, Βουλὴ καὶ δύναμις εἰς πόλε-
μον. (α) νῦν οὖν τίνι πεποιθὼς ἠθέτησας ἐν
21 ἐμοί; Νῦν ἰδοὺ πέποιθας σαυτῷ ἐπὶ
τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλα-
σμένην ταύτην, ἐπ᾽ Αἴγυπτον; ὃς ἂν
στηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ᾽ αὐτὴν, καὶ εἰσελεύσεται
εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ τρήσει αὐτήν. οὕ-
τως Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πᾶσι τοῖς
πεποιθόσιν ἐπ᾽ αὐτόν.

Et cepit eam (b) à fine trium 10
annorum in anno sexto Eze-
ciæ: ipse annus nonus Osee
regi Israel: & capta est Sama-
ria. Et transtulit rex Assyri- 11
orum Samariam in Assyrios, &
posuit eos in Alae, & in Abor
fluvio Gozan, & Ore Medo-
rum: Pro eo quòd non audi- 12
erunt vocem Domini Dei sui,
& transgressi sunt testamen-
tum ejus, omnia quæcunque
mandavit Moyses servus Do-
mini: & non audierunt, &
non fecerunt. Et quarto & de-
cimo anno regis Ezeciæ ascendit 13
Sennacheyim rex Assyriorum su-
per civitates Juda munitas, &
cepit eas. Et misit Ezecias 14
rex Juda nuntios ad regem
Assyriorum in Lachis, dicens;
Peccavi, recede à me: quod-
cunque imposueris super me,
portabo. Et imposuit rex As-
syriorum super Ezeciam regem
Juda trecenta talenta argen-
ti, & triginta talenta auri.
Et dedit Ezecias omne argen-
tum inventum in domo Domi- 15
ni, & in thesauris domûs re-
gis. In tempore illo concî- 16
dit Ezecias januas templi, &
(c) firmata, quæ deauraverat
Ezecias rex Juda: & dedit
ea regi Assyriorum. Et misit 17
rex Assyriorum ipsum Thar-
than, & Raphis, & Rha-
psacem è Lachis ad regẽ Eze-
ciam in virtute gravi super
Hierusalem. Et ascenderunt,
& venerunt in Hierusalem: &
steterunt in aquæ-ductu pisci-
næ superioris, quæ est in via
agri fullonis. Et clamaverunt 18
ad Ezeciam. Et venerunt ad
eum Eliacim filius Chelciæ œ-
conomus, & Somnas scriba,
& Joas filius Saphat, com-
monefaciens. Et dixit ad eos 19
Rhapsaces, Dicite nunc ad E-
zeciam; Hæc dicit rex magnus,
rex Assyriorum; Quid fiducia
hæc quâ fidisti? Dixisti, (d) 20
tantùm verba labiorum, Con-
silium, & virtus ad prælium.
Nunc igitur quo fretus rebellâ-
sti in me? Nunc ecce fidisti 21
tibi super virgam arundineam
fractam istam, super Ægyptum?
Quicunque innixus fuerit vir
super eam; & intrabit in ma-
num ejus, & perforabit e-
am. Sic Pharao rex Ægypti
omnibus confidentibus super (e)
eum.

MS. A. (ξ) ἐστὶν ἐνιαυτὸς ἔνατος (ο) Μήδων, Ὅτι (π) Μω-
σῆς δοῦλος (ϱ) Σεναχηρεὶμ (σ) ἐμοῦ· ἐὰν (τ) ναοῦ κυρίου,
καὶ τὰ (υ) βασιλεὺς (φ) Ἀσσυρίων. * τὸν Θαρθὰν καὶ τὸν Ῥαβ-
σαρεὶς καὶ τὸν Ῥαψάκην (χ) ὁ υἱὸς Χαλκίου (ψ) Σομνὰς (ω) καὶ
* Ἰωσαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων. † Τίς ἡ (α) καὶ νῦν τίνι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וכבשוה מסוף תלת שנין בשנת שית לחזקיה היא שנת תשע להושע מלכא דישראל
11 אתכבישת שמרון: ואגלי מלכא דאתור ית ישראל לאתור ואשרינון בחלח ובחבור נהר
12 גוזן וקרוי מדי: על דלא קבילו למימר דיי אלההון ועברו ית קימיה ית כל דפקיד משה
13 עבדא דיי ולא קבילו למימריה ולא עבדו רעותיה: ובארבע עשרי שנין למלכא חזקיה
14 סליק סנחריב מלכא דאתור על כל קרויא דבית יהודה כריכתא ואחדנון: ושלח חזקיה
מלך שבטא דבית יהודה לות מלכא דאתור ללכיש למימר חבית אסתלק מני ית
דתרמי עלי אקבל ורמא מלכא דאתור על חזקיה מלך שבטא דבית יהודה תלת מאה
15 כברין דכסף ותלתין כברין דדהבא: ויהב חזקיה ית כל כספא דאשתכח בית מקדשא
16 דיי ובגנזי בית מלכא: בעדנא ההיא קליף חזקיה ית דשי היכלא דיי וית סקופיא דחפא
17 חזקיה מלך שבטא דבית יהודה ויהבנון למלכא דאתור: ושלח מלכא דאתור ית תרתן
וית רב סרים וית רב שקה מן לכיש לות מלכא חזקיה במשרין סגיאן לירושלם וסליקו
ואתו לירושלם וסליקו ואתו וקמו במיקרת בריכתא עליתא די בכבש חקל משטח
18 קצריא: וקרו למלכא ונפק לותהון אליקים בר חלקיה דממנא על ביתא ושבנה ספרא
19 ויואח בר אסף דממנא על דכרניא: ואמר להון רב שקה אמרו כען לחזקיה כדנן אמר
20 מלכא דרבתא מלכא דאתור מה רחצנא הדין דאתרחצתא: אמרת ברם במלל ספון
21 במילך וגבורא אעבד קרבא כען על מן אתרחצתא ארי מרדתא בי: כען הא אתרחצתא
לך על סמך קניא רעיעא הדין על מצרים דאם יסתמיך גברא עלוהי ויעול בידיה
ויבזעניה כן פרעה מלכא דמצרים לכל דמתרחצין עלוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et subegerunt illam in fine trium annorum: anno sexto Hhizkiah (ipse est 10
annus nonus Hhoseagh regis Israel) subacta est Somron. Et migrare fecit 11
rex Athur Israel in Athur, et collocavit illos in Hhalahh et in Hhabor flu- 12
vio Gozan et urbib⁹ Madai. Eò q non audierunt dicto Dñi Dei sui, sed
transgressi sunt pactũ ejus, omnia quæ præceperat Mosch famulus Dñi, & 13
non audierunt dicto ejus, nec fecerunt voluntatẽ ejus. Et quartodecimo an-
no regis Hhizkiah ascendit Szanherib rex Athur contra omnes urbes do- 14
mus Jehudah munitas, et cepit eas. Et misit Hhizkiah rex tribus do-
mus Jehudah ad regem Athur in Lachis, dicendo: Peccavi, ascende à
me; quod imposueris mihi, suscipiam: et imposuit rex Athur Hhizkiah 15
regi tribus domus Jehudah trecenta talenta argenti, et triginta talenta
auri. Et dedit Hhizkiah omne argentum quod inventum est in domo 16
sanctuarii Domini et in thesauris domus regis. In tempore illo abra-
sit Hhizkiah portas templi Domini, et limina quæ obduxerat Hhizkiah 17
rex tribus domus Jehudah, et dedit illa regi Athur. Et misit rex Athur
Thartan et Rab-zzarizz, et Rabsakeh ex Lachis ad regem Hhizkiah cum
copiis multis in Jerusalem: et ascenderunt et venerunt in Jerusalem: ascen-
derunt, inquam, et venerunt et steterunt in aquæductu piscinæ superioris, 18
quæ est in via agri extensionis fullonũ. Et vocaverunt regem: et exivit ad
eos Eljakim filius Hhilkiah, qui præpositus erat sup domum, et Sebna scri- 19
ba, et Joahh filius Azzaph qui præpositus erat sup monimenta. Et dixit
illis Rabsakeh: Dicite nunc Hhizkiah: Sic dixit rex magnus rex Athur: Quæ 20
est fiducia hæc qua confidis? Dixisti, verùm in loquela labiorum in consilio
et fortitudine faciã bellum: nunc in quo confisus es, quòd rebellâsti in me? 21
Nunc eia confisus es super sustentaculo arundinis conquassatæ hujus super
Ægypto; cui si innitatur quispiam, intrabit in manum ejus, & transfi-
get eam: sic est Pargho rex Mitzraim omnibus qui confidunt in eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܟܒܫܗ̇. ܒܫܢܬ ܫܬ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܗܝ ܗܘܬ ܫܢܬ ܬܫܥ
11 ܠܗܘܫܥ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. ܐܬܟܒܫܬ ܫܡܪܝܢ * ܘܐܓܠܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܐܝܣܪܐܝܠ
12 ܠܐܬܘܪ. ܘܐܫܪܝ ܐܢܘܢ ܒܚܠܚ ܘܒܚܒܘܪ ܢܗܪܐ ܕܓܘܙܢ. ܘܒܩܘܪܝܐ ܕܡܕܝ * ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܡܥܘ
ܠܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܘܥܒܪܘ ܥܠ ܩܝܡܗ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܡܘܫܐ
13 ܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܐ ܫܡܥܘ ܘܠܐ ܥܒܕܘ * ܘܒܫܢܬ ܐܪܒܥܣܪܐ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ
14 ܕܝܗܘܕܐ. ܣܠܩ ܣܢܚܪܝܒ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ ܥܫܝܢܬܐ ܘܚܪܒ ܐܢܝܢ * ܘܫܕܪ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܠܟܝܫ. ܘܐܡܪ ܚܛܝܬ. ܗܦܘܟ ܡܢܝ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܪܡܐ
ܥܠܝ ܐܫܩܘܠ. ܘܣܡ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܬܠܬܡܐܐ ܟܟܪܝܢ ܕܣܐܡܐ ܘܬܠܬܝܢ
15 ܟܟܪܝܢ ܕܕܗܒܐ * ܘܝܗܒ ܚܙܩܝܐ ܟܠܗ ܣܐܡܐ ܕܐܫܬܟܚ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܓܙܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ
16 * ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܩܠܦ ܚܙܩܝܐ ܕܫܐ ܕܗܝܟܠܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܣܩܘܦܐ ܕܚܦܐ ܗܘܐ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܝܗܒ
ܐܢܘܢ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܬܪܬܢ ܘܠܪܒܣܪܝܣ ܘܠܪܒܫܩܐ ܡܢ ܠܟܝܫ
17 ܠܘܬ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܒܚܝܠܐ ܪܒܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܣܠܩܘ ܘܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܩܡܘ
ܒܡܣܩܬܐ ܕܒܪܝܟܬܐ ܥܠܝܬܐ. ܕܒܫܒܝܠ ܚܩܠ ܩܨܪܐ * ܘܩܪܘ ܠܡܠܟܐ. ܘܢܦܩ ܠܘܬܗܘܢ
18 ܐܠܝܩܝܡ ܒܪ ܚܠܩܝܐ ܪܒ ܒܝܬܐ. ܘܫܒܢܐ ܣܦܪܐ. ܘܝܘܐܚ ܒܪ ܐܣܦ ܡܥܗܕܢܐ * ܘܐܡܪ
19 ܠܗܘܢ ܪܒܫܩܐ. ܐܡܪܘ ܠܚܙܩܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܪܒܐ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܡܢܘ ܬܘܟܠܢܐ ܗܢܐ
20 ܕܬܟܝܠ ܐܢܬ * ܘܐܡܪܬ ܕܐܝܬ ܠܟ ܡܠܬ ܣܦܘܬܐ. ܘܡܠܟܐ ܘܚܝܠܐ ܠܩܪܒܐ. ܗܫܐ ܥܠ ܡܢ ܬܟܝܠ ܐܢܬ
21 ܕܡܪܕܬ ܒܝ * ܗܐ ܬܟܝܠ ܐܢܬ ܥܠ ܫܒܛܐ ܕܩܢܝܐ ܪܥܝܥܐ ܗܢܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ. ܕܟܕ ܣܡܟ ܓܒܪܐ
ܥܠܘܗܝ. ܥܐܠ ܒܐܝܕܗ ܘܢܩܒ ܠܗ̇. ܗܟܢܐ ܗܘ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ.
ܠܟܠܗܘܢ ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠܘܗܝ.

Et post annos tres subjugavit eam. Anno 10
sexto Hezeciæ regis Juda, qui erat annus
nonus Hoseæ regis Israel, subjugata fuit
Samaria. Transtulitque rex Athur Israe- 11
lem in Athur, & collocavit eos in He-
lah & in Hobar-fluvii Gozan, civitati-
bus Mediæ: Eò quòd non auscultárint 12
vocem Domini Dei sui, sed transgressi
fuerint fœdus ejus; quicquid præceperat
eis Moses servus Domini, nec audierint,
nec fecerint. Anno decimoquarto regis 13
Hezeciæ ascendit Sanherib rex Athur con-
tra omnes civitates Judæ munitas, & va-
stavit eas. Quarè mittens Hezecia ad 14
regem Athur in Lachis, dixit; Peccavi,
revertere à me; & quæcunque imposueris
mihi, feram. Cúmque imposuisset rex A-
thur Hezeciæ regi Juda trecenta argenti
talenta, & auri talenta triginta; Dedit 15
Hezecia totam pecuniam quæ inventa est
in æde Domini & in thesauro ædis regiæ.
Eodem tempore decorticavit Hezecia fo- 16
res templi Domini, & limina, quæ ob-
duxerat ipsemet Hezecia rex Juda, &
dedit ea regi Athur. Sed rursus misit 17
rex Athur Tarthanem, & Rabsisacem, at-
que Rabsacem de Lachis ad regem Heze-
ciam magno cum exercitu in Jerusalem.
Qui ascendentes & ad Jerusalem usque
ingressi, steterunt in clivo laci superioris
qui est in via agri fullonis; Et regem 18
vocárunt. Cúmque egressus esset ad eos
Eliacim filius Helciæ præfectus domûs, &
Sebna scriba, & Joah filius Asaphi, à
commentariis; Dixit ad eos Rabsace, Di- 19
cite ad Hezeciam, Sic dicit rex magnus,
rex Athur, Quænam est hæc fiducia quâ
confidis, Et ais inesse tibi sermonem la- 20
biorum, & animum, ac vires ad bellum?
Cui jam confisus es quòd contra me re-
bellásti? Ecce confisus es fulcro arundi- 21
neo quassato, *nempe* Ægyptio, quo cùm
quis innititur, manum ejus penetrat ac
perfodit, talis est Pharaon rex Ægypti o-
mnibus ipsi confidentibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * من بعد ثلاثة سنين* وهي السنة السادسة من ملك حزقيا ملك يهودا، التي هي التاسعة
11 لهوشع ملك اسرائيل انقلبت سمرين* واجلا ملك الموصل اسرائيل الي الموصل وابرلهم بحلاح
12 وبحبر نهر عوزان قري ماداي* حين لم يسمعوا قول الرب الههم وتعدوا ميثاقه وكل الذي
13 اوصاهم موسي عبد الرب لم يسمعوا ولم يعملوه* وفي السنة الرابعة عشر من ملك حزقيا ملك يهودا
14 صعد سنحاريب ملك الموصل الي جميع قري يهودا الكبار فاخذها* وبعث حزقيا ملك يهودا
الي سنحاريب ملك الموصل وهو نازل علي لخيس، وقال له اني قد اخطات اليك، فاقطع ما
تطلبه مني فادفعه اليك وارحل عني* فقطع ملك الموصل علي حزقيا ثلاثمائة قنطار فضة
15 وثلاثين قنطار ذهبا* فاعطاه حزقيا جميع الفضة التي وجدها في بيت الرب وفي بيت خزانة الملك
16 * وفي ذلك الزمان قشر حزقيا فضة وذهب ابواب بيت الرب والاسكفات التي لبسها ملوك يهودا
17 فاعطاها لملك الموصل* وعاد ملك الموصل فارسل كبير الحراس وكبير الشرط من ارض
لخيس التي هو نازل عليها، الي حزقيا الملك، ومعهم جيش عظيم الي اوريشليم، فصعدوا الي
18 اوريشليم واقاموا في مصعد الجب العلوية التي في حقل القصار* ونادوا الملك، فخرج اليهم
19 الياقيم بن حلقيا الخازن، وسبنا كاتب الملك، ويواح بن اساف الوزير* فقال لهم كبير
20 الشرط، قولوا لحزقيا: هكذا يقول لك الملك الكبير ملك الموصل، ما هذا التوكل الذي
21 توكلت* وقلت ان فيك كلام المنطق، وفكر، وجبروت للحرب* والان علي من الذي
توكلت حين عصيت علي وتوكلت علي المصري، فانك انما اتكلت علي عماد القصبة المضطربة
اذا ما اتكاء الرجل عليها دخلت في يده، وهكذا فرعون ملك مصر وجميع الذين
يتوكلون عليه*

Post annos tres, videlicet anno sexto 10
regni Hezeciæ regis Juda, qui nonus erat
Hoseæ regis Israelis, subversa fuit Sa-
maria: Transtulitque rex Mausel Israe- 11
lem in Mausel, & habitare fecit eos in
Helah & in Hobar-fluminis Gozan, ci-
vitatibus Mediæ: Eò quòd non obtem- 12
perássent dicto Domini Dei sui; sed
transgressi fœdus ejus, nihil eorum quæ
præceperat eis Moses servus Domini,
audissent, vel fecissent. Anno quar- 13
todecimo regni Hezeciæ regis Juda,
invasit Sanherib rex Mausel maximas
quasque civitates Judæ, & cepit eas.
Quapropter mittens Hezecia rex Ju- 14
da ad Sanherib regem Mausil dum
obsideret Lachis, dixit ad eum, Equi-
dem in te peccavi; indicito quid à
me petas, daboque tibi, ut discedas
à me. Et cùm indixisset rex Mau-
sel Hezeciæ trecenta argenti quinta-
lia, auri verò quintalia triginta; De- 15
dit illi Hezecia totam pecuniam quam
reperit in domo Domini & in ærario re-
gio. Eo tempore decorticavit Heze- 16
cia argentum & aurum januarum &
liminum domûs Domini, quibus texerant
ea reges Juda, & dedit ea regi Mau-
sil. At denuò rex Mausel misit prin- 17
cipem custodum & principem militum
è regione Lachis quam obsidebat, ad re-
gem Hezeciam, stipatos ingenti exer-
citu, Jerosolymam: qui ascendentes Je-
rosolymam, steterunt in ascensu laci su-
perioris qui est in agro fullonis. Cum- 18
que regem inclamássent, prodierunt ad
eos Eliacim filius Helciæ thesaurarius,
& Sebna scriba regis, & Joah filius
Asaphi, prorex. Quibus dixit princeps 19
militiæ, Dicite Hezeciæ; Sic tibi dicit
rex maximus, rex Mausel; Quænam est
hæc fiducia quâ fretus es? Ais te ha- 20
bere sermonem rationis, considerationem,
& robur ad bellum. At cuinam con- 21
fisus es quando contra me rebellásti, &
in Ægyptio spem collocásti? Sanè con-
fisus es fulcro arundinis agitatæ, cui
cùm quis innititur, manum ipsius perfo-
rat: talis est Pharaon rex Ægypti &
omnes qui fidunt ipsi.

מלכים ב: יח

22 וכי תאמרון אלי אל יהוה אלהינו בטחנו הלוא הוא אשר הסיר חזקיהו את במתיו ואת מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה תשתחוו בירושלם׃
23 ועתה התערב נא את אדני את מלך אשור ואתנה לך אלפים סוסים אם תוכל לתת לך רכבים עליהם׃
24 ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים ותבטח לך על מצרים לרכב ולפרשים׃
25 עתה המבלעדי יהוה עליתי על המקום הזה להשחתו יהוה אמר אלי עלה על הארץ הזאת והשחיתה׃
26 ויאמר אליקים בן חלקיהו ושבנה ויואח אל רבשקה דבר נא אל עבדיך ארמית כי שמעים אנחנו ואל תדבר עמנו יהודית באזני העם אשר על החמה׃
27 ויאמר אליהם רבשקה העל אדניך ואליך שלחני אדני לדבר את הדברים האלה הלא על האנשים הישבים על החמה לאכל את חריהם ולשתות את שיניהם עמכם׃
28 ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית וידבר ויאמר שמעו דבר המלך הגדול מלך אשור׃
29 כה אמר המלך אל ישא לכם חזקיהו כי לא יוכל להציל אתכם מידו׃
30 ואל יבטח אתכם חזקיהו אל יהוה לאמר הצל יצילנו יהוה ולא תנתן את העיר הזאת ביד מלך אשור׃
31 אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי ברו׃
32 עד באי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחיו ולא תמתו ואל תשמעו אל חזקיהו כי יסית אתכם לאמר יהוה יצילנו׃
33 ההצל הצילו אלהי הגוים איש את ארצו מיד מלך אשור׃

Versio VULG. LAT.

22 Quòd si dixeritis mihi, In Domino Deo nostro habemus fiduciam: nónne iste est, cujus abstulit Ezechias excelsa & altaria: & præcepit Iudæ & Ierusalem, Ante altare hoc
23 adorabitis in Ierusalem? Nunc igitur transite ad dominū meum regem Assyriorum, & dabo vobis duo millia equorū, & videte an habere valeatis
24 ascensores eorum. Et quo modo potestis resistere ante unum satrapam de servis domini mei minimis? An fiduciam habes in Ægypto pro-
25 pter currus & equites? Numquid sine Domini voluntate ascendi ad locum istum, ut demolirer eum? Dominus dixit mihi; Ascende ad terram
26 hanc, & demolire eam. Dixerunt autem, Eliacim filius Helciæ, & Sobna, & Ioahe, Rabsaci; Precamur ut loquaris nobis servis tuis Syriacè: siquidem intelligimus hanc linguam: & non loquaris nobis Iudaicè, audiente populo, qui
27 est sup murum. Respondítque eis Rabsaces, dicens; Numquid ad dominum tuum, & ad te misit me dominus meus, ut loquerer sermones hos, & non potiùs ad viros, qui sedent super murum, ut comedant stercora sua, & bibant uri-
28 nam suam vobiscum? Stetit itaque Rabsaces, & exclamavit voce magnâ Iudaicè, & ait; Audite verba regis magni,
29 regis Assyriorum. Hæc dicit rex, Non vos seducat Ezechias: non enim poterit
30 eruere vos de manu mea. Neque fiduciam vobis tribuat super Dñm, dicens; Eruens liberabit nos Dominus, & non tradetur civitas hæc in manu
31 regis Assyriorum. Nolite audire Ezechiam. Hæc enim dicit rex Assyriorum; Facite mecum quod vobis est utile, & egredimini ad me: & comedet unusquisque de vinea sua, & de ficu sua, & bibetis aquas de cisternis vestris:
32 Donec veniam, & transferam vos in terram, quæ similis est terræ vestræ, in terram fructiferam, & fertilem vini, terram panis, & vinearum, terram olivarū, & olei ac mellis, & vivetis, & non moriemini. Nolite audire Ezechiam, qui vos decipit, dicens; Dominus
33 liberabit nos. Numquid liberaverunt dii gentium terram suam de manu regis Assyriorum?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ὅτι εἶπας πρός με, Ἐπὶ κύριον θεὸν πεποίθαμεν· οὐχὶ αὐτὸς (β) οὗτος ὃν ἀπέστησεν Ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα καὶ τῇ Ἱερουσαλήμ, Ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου (γ) προσκυνήσετε ἐν Ἱερουσαλήμ;
23 Καὶ νῦν μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου (δ) βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοι δισχιλίους ἵππους, εἰ δυνήσῃ δοῦναι (ε) σεαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ᾽ αὐτούς.
24 Καὶ πῶς ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων; καὶ ἤλπισας σεαυτῷ (ζ) ἐπ᾽ Αἴγυπτον εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς.
25 (η) Καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ διαφθεῖραι αὐτόν; κύριος εἶπε πρός με, Ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην
26 καὶ διάφθειρον αὐτήν. Καὶ εἶπεν Ἐλιακὶμ υἱὸς Χελκίου καὶ (θ) Σωμνὰς καὶ Ἰωὰς πρὸς Ῥαψάκην, Λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου Συριστί, ὅτι ἀκούομεν ἡμεῖς, καὶ οὐ λαλήσεις (ι) μεθ᾽ ἡμῶν Ἰουδαϊστί, καὶ ἱνατί λαλεῖς ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ (κ) τοῦ ἐπὶ τοῦ
27 τείχους; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης, (λ) Μὴ ἐπὶ τὸν κύριόν σου καὶ πρὸς σὲ ἀπέστειλέ με ὁ κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους, τοῦ φαγεῖν τὴν κόπρον αὐτῶν, καὶ πιεῖν τὸ οὖρον αὐτῶν μεθ᾽ (μ)
28 ὑμῶν ἅμα; Καὶ ἔστη Ῥαψάκης καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστί, καὶ ἐλάλησε καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε τοὺς λόγους (ν) τοῦ μεγάλου
29 βασιλέως Ἀσσυρίων. Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, Μὴ ἐπαιρέτω ὑμᾶς (ξ) Ἐζεκίας λόγοις, ὅτι οὐ μὴ δύνηται ὑμᾶς ἐξελέσθαι ἐκ
30 (ο) χειρὸς αὐτοῦ. Καὶ μὴ ἐπελπιζέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας πρὸς κύριον, λέγων, (π) Ἐξαιρούμενος ἐξελεῖται κύριος, οὐ μὴ παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως Ἀσσυρίων.
31 Μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου· ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, Ποιήσατε μετ᾽ ἐμοῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθατε πρός με, καὶ πίεται ἀνὴρ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ τὴν συκῆν αὐτοῦ φάγεται, καὶ πίεται ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ,
32 Ἕως ἔλθω καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς (ϛ) γῆ ὑμῶν, γῆ σίτου καὶ (σ) οἴνου καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων, γῆ ἐλαίας ἐλαίου καὶ μέλιτος, καὶ ζήσετε καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε. Καὶ μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς, λέγων, Κύριος ῥύσεται ἡμᾶς.
33 Μὴ ῥυόμενοι ἐρρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων;

Et quoniam dixisti ad me, Super Dominum Deum confidimus; nónne hic ipse amovit Ezecias excelsa ejus, & altaria ejus: & dixit ad Judam, & Hierusalem, Coram altare hoc adorabitis in Hierusalem? Et nunc (f) miscete vos, quæso, domino meo regi Assyriorum: & dabo tibi bis mille equos; si poteris dare tibi ascensores super eos. Et quomodò averter faciem toparchæ unius ex servis domini mei minimis? Et sperâsti tibi super Ægyptum in curribus, & equitibus. Et nunc nunquid sine Domino ascendimus super locum hunc ad corrumpendum eum? Dominus dixit ad me; Ascende super terram istam, & corrumpe eam. Et dixit Eliacim filius Chelchiæ, & Somnas, & Joas, ad Rhapsacem; Loquere, quæso, ad servos tuos Syriacè, quoniam audimus nos: & non loquêris nobiscum Judaicè. Et ut quid loqueris in auribus populi, qui super murum? Et dixit ad eos Rhapsaces; Nunquid ad dominum tuum, & ad te misit me dominus meus loqui verba hæc? Nónne ad viros sedentes super murum, ad comedendum stercus suum, & bibendum urinam suam vobiscum simul? Et stetit Rhapsaces, & clamavit voce magnâ Judaicè, & locutus est, & dixit; Audite verba magni regis Assyriorum: Hæc dicit rex, Ne elevet vos Ezecias verbis: quoniam non poterit vos eruere de manu ejus: Et non faciat vos sperare Ezecias in Dominum, dicens; Eruens, eruet Dominus: non tradetur civitas hæc in manu regis Assyriorum. Nolite audire Ezeciam: quoniā hæc dicit rex Assyriorum, Facite mecum benedictionem: & exite ad me: & (g) bibet vir vitem suam; & vir ficum suam comedet: & bibet aquam cisternæ suæ; Quoadusque veniam, & accipiam vos in terram, sicut terra vestra, terra frumenti, & vini, & panis, & vinearum, terra (h) olivæ olei, & mellis; & vivetis, & non moriemini. Et nolite audire Ezeciam: quoniam decipiet vos, dicens; Dominus eruet vos. Nunquid eruentes eruerunt dii gentium, unusquisque suam regionem de manu regis Assyriorum?

MS. A. (β) οὗτος οὗ ἀπέστησεν (γ) προσκυνήσετε (δ) τῷ βασιλεῖ (ε) σεαυτῷ (ζ) εἰς Αἴγυπτον (η) Νῦν οὖν μὴ (θ) Σομνὰς καὶ Ἰωσαφὰτ (ι) πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς (κ) τούτου ἐπὶ (λ) Μὴ πρὸς τὸν (μ) ὑμῶν; Καὶ (ν) τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου βασιλέως Ἀσσυρίων. (ξ) Ἐζεκίας, ὅτι (ο) χειρός μου. Καὶ (π) Ἐξελούμενος ἐξελεῖται ἡμᾶς κύριος, (ϛ) ἡ γῆ (σ) οἴνου καὶ ἀμπελώνων καὶ ἄρτων, γῆ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וארי תימרון לי על מימרא דיי אלהנא אתרחצנא הלא הוא דאעדי חזקיה ית במתוהי
וית מדבחוהי ואמר לאנש יהודה וליתבי ירושלם קדם מדבחא הדין תסגדון בירושלם׃
23 וכען אתערבו כען עם רבוני עם מלכא דאתור ואתן לך תרין אלפין סוסון אם תכול
24 למנאה לך רכבין עליהון׃ ואיכדין את מתיב לאתבא ית אפי חד משלטוני עבדי רבוני
25 זעריא ואתרחצתא לך על מצראי לרתיכין ולפרשין׃ כען הבר ממימרא דיי סלקית על
26 אתרא הדין לחבלותיה יי אמר לי סק לאתרא הדין ותחבלניה׃ ואמר אליקים בר חלקיה
ושבנה ויואח לרבשקה מלל כען עם עבדך ארמית ארי שמעין אנחנא ולא תמלל
27 עמנא יהודית קדם עמא דעל שורא׃ ואמר להון רבשקה העל רבונך ועלך שלחני רבוני
למללא ית כל פתגמיא האלין הלא על גבריא דיתבין על שורא למיכל ית מפקתהון
28 ולמשתי ית מימי רגליהון בצירא עמכון׃ וקם רבשקה וקרא בקל רב יהודית ומליל
29 ואמר שמעו פתגמא דמלכא דרבתא מלכא דאתור׃ כדנן אמר מלכא לא יטעי יתכון
30 חזקיה ארי לא יכול לשזבא יתכון מן ידיה׃ ולא ירחיץ יתכון חזקיה על מימרא דיי
31 למימר שזבא ישיזבננא יי ולא תתמסר קרתא הדא ביד מלכא דאתור׃ לא תקבלון מן
חזקיה ארי כדנן אמר מלכא דאתור עבידו עמי שלמא ופוקו לותי ואכלו גבר פרי גפניה
32 וגבר פרי תינוהי ושתו גבר מי גוביה׃ עד מיתי ואדבר יתכון לארעא טבא כארעכון
ארעא עבור וחמר ארעא חקלין וכרמין ארעא דזיתהא עבדין משחא והיא עבדא דבש
33 וחיון ולא תמותון ולא תקבלון מן חזקיה ארי יטעי יתכון למימר יי ישיזבננא׃ השזבא
שזיבא דחלת עממיא גבר ית ארעיה מיד מלכא דאתור׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quod si dixeritis mihi: In dicto Dñi Dei nostri confidimus, nonne ipse est 22
cujus abstulit Hhizkiah excelsa et altaria? et dixit hominibus Jehudah atq;
habitatoribus Jerusalem: Ante altare hoc adorabitis in Jerusalem. Et nunc 23
fidejube nunc domino meo regi Athur, et dabo tibi duo millia equorum,
si poteris numerare tibi equitantes super eos. Et quomodo cogitas conver- 24
tere faciem unius è principibus servis domini mei parvulis, ut confidas in
Ægyptiis propter currus et equites? Nunc autem num præter dictum Dñi 25
ascendi in locum hunc ad perdendū eum? Dñs dixit mihi: Ascende *in* locū
hunc, et dissipa eum. Et dixit Eljakim filius Hhilkiah et Sebna et Joahh ad 26
Rabsakeh: Loquere quæso cum servis tuis Syriacè, siquidem intelligimus:
et ne loquaris nobiscū Judaicè coram populo qui est sup murum. Et dixit 27
illis Rabsakeh: Nunquid ad dñm tuum et ad te misit me dñs meus ut lo-
querer *omnia* verba hæc? nónne ad viros qui sedent sup murum, ut come-
dant egestionem suam, et bibant aquas pedum suorum in obsidione vobis- 28
cum? Et stetit Rabsakeh, et clamavit voce magna Judaicè, et locutus est ac
dixit: Audite verba regis magni nostri regis Athur. Sic dixit rex: Ne deci- 29
piat vos Hhizkiah, quia non poterit eripere vos de manu *ejus*. Et ne confi- 30
dere faciat vos Hhizkiah in dicto Dñi dicendo: Liberando liberabit nos
Dñs, & non tradetur urbs hæc in manum regis Athur. Ne obtemperetis 31
Hhizkiah: nam sic dixit rex Athur: Facite mecum pacem, et exite ad me, &
comedite unusquisq; fructus vineæ suæ, & quisq; fruct⁹ ficus suæ, et bibite
unusquisque aquam cisternæ suæ: Quousq; veniam et tollam vos in terram 32
bonam, ut terram vestram, terram frumenti et vini, terram agrorum et vi-
nearum, terram in qua olivæ faciunt oleum, et ipsa facit mel; et vivite et
non moriamini: neq; acquiescatis Hhizkiah, quia seducet vos dicendo: Do-
minus liberabit nos. Num liberando liberaverunt *Timores* gentium unus- 33
quisque terram suam de manu regis Athur?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ. ܕܥܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܬܟܝܠܝܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܗܘ ܕܐܥܒܪ ܚܙܩܝܐ ܒܝܬ ܕܒܚܘܗܝ
ܘܡܕܒܚܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܐܘܪܫܠܡ. ܕܩܕܡ ܡܕܒܚܐ ܚܕ ܣܓܘܕܘ ܒܐܘܪܫܠܡ.
23 * ܘܗܫܐ ܐܬܚܠܛܘ ܥܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܪ̈ܟܫܐ. ܐܢ ܬܫܟܚ
24 ܠܟ ܦܪ̈ܫܐ ܕܬܪܟܒ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܐܝܟܢܐ ܡܗܦܟ ܐܢܬ ܐܦܐ ܕܚܕ ܫܠܝܛܐ ܡܢ ܥܒܕ̈ܘܗܝ
25 ܕܡܪܝ ܙܥܘܪ̈ܐ. ܘܐܬܬܟܠܬ ܠܟ ܥܠ ܡܨܪܝܢ. ܘܥܠ ܡܪ̈ܟܒܬܐ ܘܥܠ ܦܪ̈ܫܐ. * ܘܗܫܐ ܠܐ ܕܠܐ
ܡܢ ܡܪܝܐ ܣܠܩܬ ܥܠ ܐܬܪܐ ܗܢܐ ܠܡܚܒܠܘܬܗ. ܡܪܝܐ ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ. ܣܩ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ
26 ܘܚܒܠܝܗ. * ܘܐܡܪ ܐܠܝܩܝܡ ܒܪ ܚܠܩܝܐ. ܘܫܒܢܐ ܘܝܘܐܚ. ܠܪܒܫܩܐ. ܡܠܠ ܥܡ
ܥܒܕ̈ܝܟ ܐܪܡܐܝܬ. ܡܛܠ ܕܫܡܥܝܢ ܚܢܢ. ܘܠܐ ܬܡܠܠ ܥܡܢ ܝܗܘܕܐܝܬ ܩܕܡ ܥܡܐ ܕܥܠ
27 ܫܘܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܪܒܫܩܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ ܘܠܘܬ ܡܪܟܘܢ. ܫܕܪܢܝ ܡܪܝ ܠܡܡܠܠܘ
ܠܟܘܢ ܦܬܓܡ̈ܐ ܗܠܝܢ. ܐܠܐ ܥܠ ܓܒܪ̈ܐ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܫܘܪܐ. ܕܠܐ ܢܐܟܠܘܢ ܨܘܐܗܘܢ. ܘܠܐ
28 ܢܫܬܘܢ ܡܝ̈ܐ ܕܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܥܡܟܘܢ. * ܘܩܡ ܪܒܫܩܐ ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܝܗܘܕܐܝܬ. ܘܡܠܠ
29 ܘܐܡܪ. ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܐ ܕܡܠܟܐ ܪܒܐ ܕܐܬܘܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ. ܠܐ ܢܛܥܝܟܘܢ ܚܙܩܝܐ.
30 ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܨܝܘܬܟܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝ. * ܘܠܐ ܢܬܟܠܟܘܢ ܚܙܩܝܐ ܥܠ ܡܪܝܐ: ܘܢܐܡܪ
31 ܕܡܦܨܘ ܡܦܨܐ ܠܢ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܬܫܬܠܡ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. * ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ
ܠܚܙܩܝܐ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܥܒܕܘ ܥܡܝ ܫܝܢܐ. ܘܦܘܩܘ ܠܘܬܝ.
32 ܘܐܟܘܠܘ ܐܢܫ ܓܦܬܗ ܘܐܢܫ ܬܐܢܬܗ. ܘܐܫܬܘ ܐܢܫ ܡܝ̈ܐ ܕܓܘܒܗ. * ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ
ܘܐܕܒܪܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܐܝܟ ܐܪܥܟܘܢ. ܐܪܥܐ ܕܥܒܘܪܐ ܘܕܦܐܪ̈ܐ. ܐܪܥܐ ܕܚܛܐ ܘܕܟܪ̈ܡܐ. ܐܪܥܐ ܕܙܝܬ̈ܐ
ܘܕܡܫܚܐ ܘܕܕܒܫܐ. ܘܚܘ. ܘܠܐ ܬܡܘܬܘܢ. ܘܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܠܚܙܩܝܐ. ܘܠܐ ܢܛܥܝܟܘܢ ܚܙܩܝܐ
33 ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܕܡܪܝܐ ܡܦܨܐ ܠܢ. * ܕܠܡܐ ܐܦܨܝܘ ܐܠܗ̈ܐ ܕܥܡܡ̈ܐ. ܟܠ ܚܕ ܐܪܥܗ
ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ.

Quòd si mihi dicas, Domino Deo nostro 22
confidimus, annon is est cujus excelsa & aras
abstulit Hezecia, dixitque ad Judam & Je-
rusalem, Coram uno altari adorabitis in Je-
rusalem? Jam verò habete commercium 23
cum domino meo rege Athuræo, dabóque
tibi duo millia equorũ, *& experiemur* num
suppetant tibi equites iis imponendi. Quo- 24
modo ergò propulsares faciem uni⁹ ex incly-
tis inter minimos dñi mei subditos, & consi-
deres Ægyptio, & curribus, & equitibus?
Adhæc, num citra *jussum* Domini ad hanc 25
terram vastandam ascendi? Dominus ipse mi-
hi dixit, Ascende ad terram istam, & vasta
eam. Dixit verò Eliacim Helciæ filius, & 26
Sebna, & Joah ad Rabsacem, Alloquere ser-
vos tuos Aramicè, nam intelligimus; & ne
alloquaris nos Judaicè coram populo super
murum astante. Respondit eis Rabsace, 27
Nequaquam ad vos & ad dominum vestrum
misit me dominus meus, ut hujusmodi ser-
mones vobiscum haberem; sed ad viros qui
muris assident, quò minùs edant stercus suũ,
& bibant urinas suas vobiscum. Stans ita- 28
que Rabsace clamavit altâ voce, & Judaicè
locutus dixit, Audite sermonem magni regis
Athur. Ita dicit rex, Ne imponat vobis He- 29
zecia, quoniam non potest vos liberare de
manibus meis. Neque adducat vos Heze- 30
cia ut Domino fidatis, dicátque; Procul du-
bio liberabit nos Dominus, neque tradetur
urbs ista in manus regis Athur. Ne audiatis 31
Hezeciam, quoniam sic dicit rex Athur; Ini-
te mecum pacem, & prodite ad me, & come-
dite quisque vites suas, & quisque ficus suas,
& bibite quisque aquas putei sui; Donec 32
veniam & ducam vos ad terram quæ vestræ
terræ similis est, terram frugiferam & fructi-
feram, terram frumenti & vinearum, terram
olivarum, olei, ac mellis; & vivite, nec mo-
riamini: & ne audiatis Hezeciam, néve se-
ducat vos Hezecia, dicátque vobis; Domi-
nus liberabit nos. Num liberare potue- 33
runt dii gentium, quisque terram suam de
manibus regis Athur?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وان قلت لي . انما على الرب الهنا توكلنا . فليس هو هذا ابعد حزقيا الصوامع والمذابح . وقال
23 ليهودا ولاورشليم . ان قدام مذبح واحد تسجدون باورشليم * والان فادخلوا في طاعة سيدي
24 الملك ملك الموصل . فاعطيك الفي فرس من الخيل . ان كان فرسان فتركبهم علينا * وكيف
ترد وجه واحد من احرار عبيد سيدي الصغار وتوكلت على المصري ليعطيك مراكب وخيلا
25 * والان فتحسب اني معزل من الرب . او بغير ارادته صعدت على هذه الارض لاخربها * قال الياقيم
26 بن حلقيا . وسبنا الكاتب . ويواح الوزير لكبير الشرط . تكلم مع عبيدك باللغة الارامانية فانا
27 نعرفها . ونسمع . ولا تكلم عبيدك بالعبرانية قدام الشعب القيام على السور * فقال لهم
كبير الشرط . ليس اليكم ولا لسيدكم بعثني الملك سيدي لاقول هذا القول . بل للقوم
الذين جلوس على السور اقول ذلك . لئلا ياكلوا رجيعهم ويشربوا ابوالهم معكم في الحصار
28 * وقام كبير الشرط . فنادى بصوت عال بالعبرانية وقال . اسمعوا قول الملك الاكبر ملك
29 الموصل * هكذا يقول الملك . لا يطغيكم حزقيا ملككم . لانه لا يقدر ان ينجيكم من يدي
30 * ولا يقول حزقيا . توكلوا على الرب . فانه ينجيكم ولا يسلم هذه المدينة في يد ملك الموصل
31 * فلا تسمعوا من حزقيا . من اجل اني هكذا يقول ملك الموصل . اصنعوا معي خيرا وانا اصنع
معكم اكثر مما تصنعوا . واخرجوا الي فياكل كل احد كرومه وتينه وزيتونه . ويشرب كل
32 احد ماء جبه * حتى اتي واسوقكم الى ارض مثل ارضكم . ارض الفاكهة والثمار ارض البركة
والبر والكروم . ارض الزيتون والسمن والعسل . وعيشوا ولا تموتوا . ولا تسمعوا من حزقيا . ولا
33 يطغيكم ويقول ان الرب ينجيني * فلعل ان استطاع اله من الهة الامم ان ينجي ارضه
من يدي ملك الموصل .

Quòd si mihi dixeris, Domino quidem 22
Deo nostro fidimus; annon ecce removit
Hezecia aras & sacrificia, dixitque ad
Judam & Jerusalem, Ante unam ean-
demque aram adorabitis in Jerusalem?
Nunc autem redite in obsequium domini 23
mei regis, regis Mausel, dabo tibi bis mil-
le equos præstantes, & videamus num ad-
sint equites quos contra nos equitare ju-
beas. Quomodo ergò repellis faciem uni- 24
us è minimis nobilibus inter subditos do-
mini mei, & fidis Ægyptio ut suppeditet
tibi currus & equos? Jam verò, num 25
arbitraris me rejectum à Domino, aut
absq; ejus voluntate invasisse me regi-
onem istam ad evertendum eam? Dixe- 26
runt Eliachim Helciæ filius, & Sebna
scriba, & Joab prorex, ad principem mili-
tiæ; Alloquere servos tuos idiomate Ara-
mæo, quoniam callemus illud, & audie-
mus: & ne alloquaris servos tuos Hebra-
icè coram populo super murum præsente.
Ait illis princeps militiæ, Non ad vos, ne- 27
que ad dominum vestrum misit me rex
dominus meus, ut loquerer hæc verba; sed
turbæ super murum sedenti hæc dico, ne
stercora sua comedant, & urinas suas vo-
biscum bibant in obsidione. Et surgens 28
princeps militiæ altâ voce exclamavit
Hebraicè, ac dixit, Audite verba regis
maximi, regis Mausel. Sic ait rex, Ne 29
seducat vos Hezecia rex vester; non enim
poterit eruere vos è manibus meis. Et 30
ne dicat Hezecia, Domino confidite,
ipseque servabit vos, nec tradet urbem
istam in manum regis Mausel. Ne 31
aures inquam, præbeatis Hezeciæ;
nam sic dicit rex Mausel, Beneficium
in me conferte, & ego majora quàm
quæ conferetis, in vos conferam: &
egredimini ad me, ut edat unusquis-
que vineas, ficus, & oleas suas, &
bibat unusquisque aquam putei sui:
Quoad veniam, ducamque vos ad 32
terram similem terræ vestræ, terram
pomiferam & fructiferam; terram be-
nedictionis, frumenti, & vinearum;
terram olearum, butyri, & mellis; &
vivite, & ne moriamini, & ne au-
diatis Hezeciam, neque seducat vos,
ac dicat, Dominus quidem liberabit
me. Num enim potuit ullus deus è diis 33
gentium salvare terram suam è manibus
regis Mausel?

מלכים ב: יט

,Henah ,Sepharvaim deus ubi ? Arphad &,Chamath deus Ubi
34 איה אלהי חמת וארפד איה אלהי ספרוים הנע
omnes inter Quis ? mea manu è Someron eruerunt *quòd* ,Hivvah &
35 ועוה כי־הצילו את־שמרון מידי: מי בכל־
eruet *quòd* ?mea manu è suam terram eruerint qui ,terrarum deos
אלהי הארצות אשר־הצילו את־ארצם מידי כי־יציל
non &,populus tacuerunt Et ? mea manu è Jerusalajm Dominus
36 יהוה את־ירושלם מידי: והחרישו העם ולא־
Non : dicendo ,*ipsum* regis præceptum quia : verbum ei responderunt
ענו אתו דבר כי־מצות המלך היא לאמר לא
,domum super qui ,Chilchijahu filius Eljachim *Venitque* .ei respondeatis
37 תענהו: ויבא אליקים בן־חלקיהו אשר־על־הבית
Chizchijahu ad *commonefaciens* Asaph filius Joach & ,scriba Sebna &
ושבנא הספר ויואח בן־אסף המזכיר אל־חזקיהו
.Rabsacheh verba ei nunciaverunt & ,vestibus scissis
קרועי בגדים ויגדו לו את דברי רבשקה:

CAP. XIX. יט

se operuit &,sua vestimenta scidit&,Chizchijahu *regem audire secundũ*,fuit Et
1 ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את־בגדיו ויתכס
qui ,Eljachim misit Et .Domini domum est ingressusque ,sacco in
2 בשק ויבא בית יהוה: וישלח את־אליקים אשר־
opertos sacerdotum seniores & ,scribam Sebnam & ,domum super
על־הבית ושבנא הספר ואת זקני הכהנים מתכסים
:eum ad dixerunt Et .Amos filium prophetam Jesahjahu ad ; saccis in
3 בשקים אל־ישעיהו הנביא בן־אמוץ: ויאמרו אליו
dies *blasphemiæ* & ,increpationis & ,angustiæ Dies :Chizchijahu dixit Sic
כה אמר חזקיהו יום־צרה ותוכחה ונאצה היום
.pariendi non *vis* & ,*uteri rupturam* ad usque filii venerunt quia : hæc
הזה כי באו בנים עד־משבר וכח אין ללדה:
, Rabsacheh verba omnia tuus Deus Dominus audiat fortè Si
4 אולי ישמע יהוה אלהיך את כל־דברי רב־שקה
Deum probris *afficiendum ad* ,suus dominus Assur rex *eum* misit quem
אשר שלחו מלך־אשור אדניו לחרף אלהים
Jesabis & : tuus Deus Dominus audivit quæ verbis *in* argueret & ,viventē
חי והוכיח בדברים אשר שמע יהוה אלהיך ונשאת
regis servi Veneruntque .*invento* residuo pro orationem
5 תפלה בעד השארית הנמצאה: ויבאו עבדי המלך
dicetis Sic : Jesahjahu illis Dixitque .Jesahjahu ad Chizchijahu
6 חזקיהו אל־ישעיהו: ויאמר להם ישעיהו כה תאמרון
faciebus à timeas Ne : Dominus dixit Sic : vestrum dominum ad
אל־אדניכם כה אמר יהוה אל־תירא מפני
Assur regis pueri affecerunt probris quibus ,audisti quæ verborum
הדברים אשר שמעת אשר גדפו נערי מלך־אשור
revertetur & ,auditum audiet & ,spiritum eo in *dans* ego Ecce .me
7 אתי: הנני נתן בו רוח ושמע שמועה ושב
est reversus Et .sua terra in gladio *in* eū caderefaciam & ;suam terram in
לארצו והפלתיו בחרב בארצו: וישב
8 ;Libnah *super* pugnantem Assur regem invenit & ,Rabsacheh
רב־שקה וימצא את־מלך אשור נלחם על־לבנה
Tirhacah de Audivitque .Lachis de erat profectus quòd audierat nam
9 כי שמע כי נסע מלכיש: וישמע אל־תרהקה
,est reversus & :tecum *pugnandum ad* est egressus Ecce :dicendo ,Chus rege
מלך־כוש לאמר הנה יצא להלחם אתך וישב
ad dicetis Sic :dicendo ,Chizchijahu ad nuncios misit &
10 וישלח מלאכים אל־חזקיהו לאמר: כה תאמרון אל־
quo tuus deus te decipiat Ne : dicendo ,Jehudah regem Chizchijahu
חזקיהו מלך־יהודה לאמר אל־ישאך אלהיך אשר
regis manu in Jerusalaim tradetur Non : dicendo ,*eo in confidens* tu
אתה בטח בו לאמר לא תנתן ירושלם ביד מלך
Assur reges fecerunt quæ audisti tu Ecce .Assur
11 אשור: הנה אתה שמעת את אשר עשו מלכי אשור
? liberaberis tu & ,eas perdendo ,terris universis
לכל־הארצות להחרימם ואתה תנצל:

Versio VULG. LAT.

34 Ubi est de⁹ Emath,& Arphad? ubi est deus Sepharuaim, Ana, & Aua? numquid liberaverũt
35 Samariam de manu mea? Quinam illi sunt in universis diis terrarũ, qui eruerunt regionẽ suã de manu mea, ut possit eruere Domin⁹ Jerusalem de ma-
36 nu mea? Tacuit itaque populus, & non respondit ei quidquam: siquidem præceptum regis acceperant, ut non respon-
37 derent ei. Venítque Eliacim filius Helciæ, præposit⁹ domûs, & Sobna scriba, & Joahe fili⁹ Asaph à commentariis, ad Ezechiã, scissis vestibus, & nuntiaverunt ei verba Rabsacis.

CAP. XIX.

1 QUæ cùm audisset Ezechias rex, scidit vestimenta sua, & opertus est sacco, ingressúsq; est
2 domum Domini. Et misit Eliacim præpositum domûs, & Sobnam scribam, & senes de sacerdotibus, opertos saccis, ad Isaiam prophetã filium Amos.
3 Qui dixerunt, Hæc dicit Ezechias; Dies tribulationis, & increpationis, & blasphemiæ, dies iste: venerunt filii usque ad partum, & vires non habet
4 parturiens. Si fortè audiat Dominus Deus tuus universa verba Rabsacis, quẽ misit rex Assyriorum dominus suus, ut exprobraret Deum viventem, & argueret verbis, quæ audivit Dominus Deus tuus: & fac orationem pro reliquiis, quæ repertæ sunt.
5 Venerunt ergò ser-
6 vi regis Ezechiæ ad Isaiã. Dixítque eis Isaias, Hæc dicetis domino vestro; Hæc dicit Dominus; Noli timere à facie sermonum, quos audisti, quibus blasphemaverunt pueri regis
7 Assyriorum me. Ecce, ego immittam ei spiritum, & audiet nuntium, & revertetur in terram suam, & dejiciam eum
8 gladio in terra sua. Reversᵉ est ergò Rabsaces, & invenit regem Assyriorum expugnantem Lobnam: Audierat enim quòd recessisset de Lachis.
9 Cúmque audisset de Tharaca rege Æthiopiæ, dicentes; Ecce, egressus est ut pugnet adversùm te: & iret contra eum, misit nuntios
10 ad Ezechiã, dicens; Hæc dicite Ezechiæ regi Juda; Non te seducat Deus tuus, in quo habes fiduciam: neq; dicas, Non tradetur Jerusalem in man⁹ regis
11 Assyriorũ. Tu enim ipse audisti quæ fecerunt reges Assyriorum universis terris, quo modo vastaverũt eas: num ergò solus potéris liberari?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς Αἰμάθ, καὶ (τ) Ἀρφάδ; ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς (υ) Σεπφαρουαΐμ, Ἀνὰ, καὶ (φ) Ἀβά, ὅτι ἐξείλαντο Σαμάρειαν ἐκ χειρός
35 μου; Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν, οἳ ἐξείλαντο τὰς (χ) γᾶς αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται κύριος τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκ χει-
36 ρός μου; Καὶ ἐκώφευσαν καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως, λέγων,
37 Οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακὶμ (ψ) υἱὸς Χελκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ Σωμνὰς ὁ γραμματεύς, καὶ Ἰωὰς υἱὸς (ω) Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων πρὸς (α) Ἐζεκίαν, διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους Ῥαψάκου.

MS. A. (τ) Ἀρφάτ; (υ) Σεφφαρουαΐμ, (φ) Αὐά, μὴ ἐξείλαντο (χ) γαίας (ψ) ὁ τοῦ Χελκείου ὁ οἰκονόμος * ὁ υἱὸς Χελκίου, καὶ Σομνὰς (ω) Ἀσάφ (α) τὸν Ἐζεκίαν,

ΚΕΦ. ιθʹ.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια (α) αὐτοῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον
2 κυρίου. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐλιακὶμ τὸν οἰκονόμον, καὶ (β) Σωμνὰν τὸν γραμματέα, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους, πρὸς Ἡσαΐαν τὸν προφήτην υἱὸν (γ) Ἀ-
3 μώς. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει Ἐζεκίας, Ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐλεγμοῦ καὶ παροργισμοῦ (δ) ἡ ἡμέρα αὕτη· ὅτι ἦλθον υἱοὶ ἕ-
4 ως ὠδίνων, καὶ ἰσχὺς οὐκ ἔστι τῇ τικτούσῃ. Εἴ πως εἰσακούσεται κύριος ὁ θεός (ε) σου πάντας τοὺς λόγους Ῥαψάκου, ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς Ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα, καὶ βλασφημεῖν (ζ) ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε κύριος ὁ θεός σου, καὶ λήψῃ προσευχὴν περὶ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρισκο-
5 μένου. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως
6 Ἐζεκίου πρὸς Ἡσαΐαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἡσαΐας, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν, Τάδε λέγει κύριος, (η) Μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν λόγων ὧν ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν τὰ
7 παιδάρια βασιλέως (θ) Ἀσσυρίων. Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἐν αὐτῷ πνεῦμα, καὶ ἀκούσεται (ι) ἀγγελίαν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐ-
8 τοῦ. Καὶ (κ) ἐπέστρεψε Ῥαψάκης, καὶ εὗρε τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ Λοβνά,
9 ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν (λ) ἐκ Λαχίς. Καὶ ἤκουσε περὶ Θαρακὰ βασιλέως Αἰθιόπων, λέγων, Ἰδοὺ (μ) ἐξῆλθε πολεμεῖν μετὰ σοῦ· καὶ (ν) ἐπέστρεψε, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς
10 Ἐζεκίαν, (ξ) λέγων, Μὴ ἐπαιρέτω σε ὁ θεός σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας (ο) ἐν αὐτῷ, λέγων, Οὐ μὴ παραδοθῇ Ἱερουσαλὴμ εἰς
11 χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων. Ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησε βασιλεῖς Ἀσσυρίων πάσαις ταῖς (π) γαίαις τοῦ ἀναθεματίσαι αὐτάς· καὶ σὺ ῥυσθήσῃ;

MS. A. (α) ἑαυτοῦ, (β) Σομνὰν (γ) Ἀμμώς. (δ) ἡμέρα (ε) σου τοὺς (ζ) λόγους οὓς ἤκουσεν (η) Μὴ φοβοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων (θ) Ἀσσυρίων ἐμέ. Ἰδοὺ (ι) ἀγγελίας, † καταβάλλω (κ) ἀπέστρεψεν (λ) ἀπὸ Λαχίς. (μ) ἐξῆλθεν (ν) ἀπέστρεψεν, (ξ) λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τῷ λέγειν, Μὴ * ἐπαράτω σε (ο) ἐπ' αὐτῷ, (π) * χώραις τοῦ

ubi est deus Æmath, & Arphad? ubi est deus Seppharuaim, Ana, & Aba; quia eruerunt Samariam de manu mea? 34
Qui in omnibus diis terrarum, qui eruerint terras suas de manu mea; quoniam eruet Dominus Hierusalem de manu mea? 35
Et mutiverunt, & non responderunt ei verbum: quoniam mandatum erat regis, dicens; Non respondebitis ei. 36
Et intravit Eliacim filius Chelchiæ œconomus, & Somnas scriba, & Joas filius Saphat commonefaciens, ad Ezeciam, discissi vestimenta, & annuntiaverunt ei verba Rhampsacis. 37

CAP. XIX.

ET factum est, ut audivit rex Ezecias; & discidit vestimenta sua, & indutus est saccum, & intravit in domum Domini. 1
Et misit Eliacim œconomum, & Somnam scribã, & seniores sacerdotũ indutos saccis, ad Esaiã prophetã filiũ Amos. 2
Et dixerunt ad eum; Hæc dicit Ezecias, Dies tribulationis, & argutionis, & irritationis, dies hæc; quoniam venerunt filii usque ad dolores partûs: & fortitudo non est parienti. 3
Si quo modo exaudiet Dominus Deus tuus omnia verba Rhapsacis; quem misit eum rex Assyriorũ dominus ejus ad exprobrandum Deum vivum, & (a) blasphemandum in verbis, quæ audivit Dominus Deus tuus: & assumes deprecationem pro residuo, quod invenitur. 4
Et venerunt pueri regis Ezeciæ ad Esaiam. 5
Et dixit eis Esaias; Hæc dicetis ad dominũ vestrũ, Hæc dicit Dominus; Ne timeas à verbis quæ audisti, quæ blasphemaverunt pueri regis Assyriorum. 6
Ecce ego do in eo spiritum: & audiet nuntium, & revertetur in terram suam. Et prosternã eum in gladio in terra ejus. 7
Et reversus Rhapsaces: & invenit regem Assyriorum bellantem super Lobna: quoniam audivit, quia promoverat è Lachis. 8
Et audivit de Tharaca rege Æthiopum, dicens; Ecce exivit bellare tecum. Et revertit, & misit nuntios ad Ezeciam, (b) dicens; Ne extollat te Deus tuus, in quo tu confidisti in eo, dicens; Non tradetur Hierusalem in manus regis Assyriorum. 9, 10
Ecce tu audisti omnia, quæcunque fecerunt reges Assyriorum omnibus terris anathemando eas: & tu eripieris? 11

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 אן דחלת חמת וארפד ואן דחלת ספרוים הלא טלטילונון ואגלאונון ארי שיזבו ית
35 שמרון מן ידי: מן בכל דחלת מדינתא דשיזבו ית ארעהון מן ידי ארי ישיזב יי ית
36 ירושלם מן ידי: ושתיקו עמא ולא אתיבו יתיה פתגמא ארי תפקידת מלכא היא למימר
37 לא תתיבוניה: ואתא אליקים בר חלקיהו דממנא על ביתא ושבנא ספרא ויואח בר אסף
דממנא על דכרניא לות חזקיהו מבזעין לבושיהון וחויאו ליה ית פתגמי רבשקה:

יט

1 והוה כד שמע מלכא חזקיה ובזע ית לבושוהי ואתכסי בסקא ועל לבית מקדשא דיי:
2 ושלח ית אליקים די ממנא על ביתא ושבנא ספרא וסבי כהניא כד מכסן סקיא לות
3 ישעיה נביא בר אמוץ: ואמרו ליה כדנן אמר חזקיהו יום עקא וחסודין וניאוצא יומא
4 הדין ארי אקפתנא עקא כאתתא דיתבא על מתברא וחיל לית לה למילד: מאים שמיע
קדם יי אלהך ית כל פתגמי רבשקה דשלחיה מלכא דאתור רבוניה לחסדא עמא דיי
קימא ויעביד פורענותא על כל פתגמיא דשמיעין קדמוהי יי אלהך ותתחנן בצלו על
5 שארא הדין דאשתאר: ואתו עבדי מלכא חזקיה לות ישעיה: ואמר להון ישעיה כדנן
6 תימרון לרבונכון כדנן אמר יי לא תדחל מן קדם פתגמיא דשמעת דחסידו עולימי מלכא
7 דאתור קדמי: הא אנא יהיב ביה רוחא וישמע בסורא ויתוב לארעיה ואעלניה בחרבא
8 בארעיה: ותב רב שקה ואשכח ית מלכא דאתור מגיח קרבא על לבנה ארי שמע ארי
9 נטל מלכיש: ושמע על תרהקא מלכא דכוש למימר הא נפק לאגחא קרבא עמך ותב
10 ושלח אזגדין לות חזקיה למימר: כדנן תימרון לחזקיה מלך שבטא דבית יהודה למימר
11 לא יטעינך אלהך דאת רחיץ ביה למימר לא תתמסר ירושלם ביד מלכא דאתור: הא
את שמעתא ית דעבדו מלכא דאתור לכל מדינתא לגמרותהון ואת מדמי לאשתיזבא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ubi est deus Hhamath et Arpad? et ubi deus Zzeparvaim? nónne *tulerunt* 34
eos et migrare *fecerunt* illos? nimirũ liberaverunt Somron de manu mea. 35
Quis est in omnib⁹ diis provinciarũ qui liberaverit terrã suã de manu mea,
quòd liberet Dñs Jerusalem de manu mea? Et tacuerunt popul⁹, et non re- 36
sponderũt illi verbũ, quia mandatũ regis erat, dicendo: Ne respondeatis ei.
Et venit Eljakim filius Hhilkiah, qui præpositus erat sup domum, & Sebna 37
scriba, et Joahh fili⁹ Azzaph, qui præposit⁹ erat sup monimenta, ad Hhizkiah, [*cùm*] discidissent vestimenta sua, et indicaverunt illi verba Rabsakeh.

CAP. XIX.

ET fuit cùm audisset rex Hhizkiah, scidit vestimenta sua, et operuit se 1
sacco, et ingressus est in domũ sanctuarii Dñi. Et misit Eljakim, qui præpo- 2
situs erat sup domũ, et Sebna scribam, et seniores sacerdotũ, opertos saccis, ad Jesaghjah prophetã filiũ Amosz. Et dixerunt illi: Sic dixit Hhizki- 3
ah: Dies angustiæ, et opprobriorũ, et blasphemiæ est dies hæc; quia circuivit nos angustia, sicut mulierẽ quæ sedet sup sellam parturientis, et virtus
non est illi pariendi. Utinam audita sint à Dño Deo *omnia* verba Rabsakeh, 4
quem misit rex Athur dñs ejus, ut exprobraret populo Dei permanentis, ut
faciat ultionẽ sup *omnibus* verbis quæ audita sunt à Dño Deo tuo: et de- 5
precare oratione pro reliquo hoc quod relictũ est. Venerunt ergo servi re- 6
gis Hhizkiah ad Jesaghjah. Et dixit illis Jesaghjah: Sic dicetis domino vestro: Sic dixit Dñs: Ne *timeas* propter verba quæ audistis, quib⁹ exprobra- 7
verunt juvenes regis Athur mihi. Ecce ego pono in illo spiritũ, et audiet 8
nuncium, et redibit in terrã suã; et prosternã eum gladio in terra sua. Et rediit Rabsakeh, et invenit regẽ Athur ineuntẽ bellũ contra Libna, quia au- 9
diverat quòd profectus esset de Lachis. Et audivit de Thirhacah rege
Chus, dicendo: Ecce exivit ad ineundum bellum tecum: et rediit, et misit 10
nuncios ad Hhizkiah, dicendo: Sic dicetis ad Hhizkiah regem tribus domus Jehudah, dicendo: Ne decipiat te Deus tuus in quo confidis, dicendo: 11
Non tradetur Jerusalem in manu regis Athur. Ecce tu audisti quæ fecerunt
reges Athur omnibus provinciis devastando eas, et tu existimas liberari?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 [illegible]
35 [illegible]
[illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

Ubinam sunt dii Hemath & Rephad? ubi sunt dii Sepharvim, & Naa, & Ava? num liberârunt Samariam de manibus meis? 34
Quis ex omnibus regionum istarum diis liberavit regionem suam de manibus meis, ut liberet Dominus Jerosolymam de manibus meis? 35
Tacuerunt autem populus, nec reddiderunt ei responsum; quoniam rex præceperat ac dixerat, Ne reddatis ei responsum. 36
Venit itaque Eliacim Helciæ filius præfectus domûs, & Sebna scriba, & Joah filius Asaphi à commentariis, ad Hezeciam scissis vestibus, & indicârunt ei verba Rab-sace. 37

CAP. XIX.

Quæ cùm audisset rex Hezecia, scidit vestimenta sua, operuit se sacco, & ingressus est domum Domini. 1
Misitque Eliacim domûs præfectum, & Sebnam scribam, atque seniores sacerdotum saccis indutos ad Esaiam prophetam filium Amos: 2
Qui dixerunt ei, Sic dicit Hezecia; Dies angustiæ, correptionis, & iræ est dies iste; quoniam instant dolores fœtûs, & non adsunt vires in parturiente. 3
Fortassis audiet Dñs Deus tuus verba Rab-sace quem misit rex Athur dominus ejus ad afficiendum probris Deum viventem, & arguet eum pro verbis quæ audivit Dominus Deus tuus: precaberis itaque & orabis pro reliquis qui residui sunt. 4
Venientibus ergo servis Hezeciæ regis ad Esaiam, 5
Dixit illis Esaia; Sic dicetis domino vestro, Sic dicit Dominus, Ne metuas verba quæ audisti, quibus blasphemârunt legati regis Athur coram me. 6
Ecce indam ei spiritum, & auditâ famâ revertetur in terram suam, & gladio dejiciam eum in terra ipsius. 7
Rabsace verò reversus convénit regem Athur oppugnantem Lebnam: audierat enim profectum esse eum de Lachis. 8
Audiens autem de Tarhace rege Cus quòd prodiisset ad pugnandum contra eum, denuò misit rex Athur legatos ad Hezeciam, dicens; 9
Sic dicetis Hezeciæ regi Judæ, Ne te seducat Deus tuus cui confidis ac dicis, Nequaquam tradetur Jerusalem in manus regis Athur. 10
Ecce tu met audisti quid fecerit rex Athur cunctis regionibus, quomodo *scilicet* vastârit eas: & tu evaderes? 11

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فاين اله حماه ورفاد واين اله سفرويم وناع وعاوا العلهم خلوا سمرين من يدي * ومن من
35 جميع الهة هذه الارض نجا ارضه من يدي * حتى ينجي الرب اورسليم من يدي * فسكت
36 الشعب ولم يرد عليه جوابا لان الملك حزقيا تقدم وقال لا تردوا عليه قولا * واتى الياقيم
37 بن حلقيا وسبنا الكاتب ويواح بن اساف الوزير الي حزقيا مسقوقة ثيابهم * فاخبروه قول
كبير الشرط *

* الفصل التاسع عشر *

1 * فلما سمع الملك حزقيا شق ثيابه ولبس مسحا ودخل بيت الله * وبعث الياقيم الخازن وسبنا
2 الكاتب وشيوخ الكهنة لابسين المسوح الي اشعيا النبي بن اموص * يقولون له هكذا يقول حزقيا
3 اليوم يوم الضيق والنقمة والزجر اليوم * لانه قد بلغ المخاض للولادة وليس قوة في الوالدة
4 * فلعل يسمع الرب الهك قول كبير الاشراط الذي ارسله سيده ملك الموصلي يعير
الحي * ويجازيه بالقول الذي سمع الرب الهك * فتطلب وتصلي علي البقية التي بقيت * واتي
5 عبيد حزقيا الملك الي اشعيا النبي * فقال لهم اشعيا النبي هكذا تقولون لسيدكم هكذا يقول
6 الله * لا تخف من القول الذي سمعت حين افترى فداهي رسول ملك الموصل * واني اضع فيه
7 روحا ويسمع خبرا فيرجع الي ارضه واطرحه للقتل في ارضه * ورجع كبير الشرط فوجد ملك
8 الموصل يقاتل علي لبنا لانه سمع انه قد رحل من لخس * من اجل انه سمع ان ترهاقا ملك
9 الحبشة وكوش قد خرج ليقاتله فرجع وبعث رسلا الي حزقيا ملك يهودا يقول له * لا يطغك
10 الهك الذي تتوكل عليه ويقول انه لا يسلم اورسليم بيد ملك الموصل * هوذا قد سمعت
11 سي صنع ملوك الموصل بجميع الارض التي اخربوها وانت تسلم وبكون

Ubinam est deus Hamath, et Rephad? ubinam est deus Sepharvim, Naa, et Ava? num salvârunt Samariam de manibus meis? 34
Et quis ex omnibus diis hujus terræ liberavit terram suam de manibus meis, ut liberet Dominus Jerosolymam de manibus meis? 35
Obticuit autem populus, nullumque dedit illis responsum; quoniam rex Hezecia prædixerat, Nullum reddatis ei sermonem. 36
Venerunt itaque Eliacim filius Helciæ, et Sebna scriba, ac Joah filius Asaphi prorex, ad Hezeciam laceris vestibus, et retulerunt ei sermonem principis militiæ. 37

CAP. XIX.

Audiens autem hæc rex Hezecia, laceravit vestes suas, induit se cilicio, & ingressus est domum Dei. 1
Interim misit Eliacimum thesaurarium, & Sebnam scribam, atque seniores sacerdotum ciliciis indutos, ad Esaiam prophetam filium Amos, 2
ut dicerent ei; Sic dicit Hezecia, Dies hæc dies est calamitatis, & ultio ac furor imminet hodie: nam instante partûs dolore, desunt vires in parturiente. 3
Forsitan audiet Dominus Deus tuus verba principis militiæ, quem misit dominus ejus rex Mauselicus ut probra jaceret in Deum viventem, & rependet ei pro verbis quæ audivit Dominus Deus tuus: ideo precaberis & orabis pro residuo quod superest. 4
Cùm ergò venissent servi Hezeciæ regis ad Esaiam prophetam, 5
Ait illis Esaia propheta; Sic ait Deus, Ne timeto sermonem quem audisti cùm blasphemaret coram me nuntius regis Mausel: 6
Ego enim positurus sum in eo spiritum, audietque famam, & redibit in terram suam, & prosternam eum cædi in terra sua. 7
Posthæc reversus princeps militiæ offendit regem Mausel pugnantem adversùs Lebnam: audierat enim quòd is jam discessisset è Lachis; 8
Eò quòd audisset Tirhacem regem Æthiopiæ et Chus, jam egressum esse ad bellum cum eo gerendum. Misitque rursus nuntios ad Hezeciam regem Judæ, hisce mandatis; 9
Ne te seducat Deus tuus in quo confidis, et dicas eum minimè traditurum Jerosolymam in manum regis Mausel. 10
Ecce jam audisti omnia quæ fecerunt reges Mausel in tota terra quam everterunt: et tu exemptus ac liber esses? 11

,mei patres deleverūt quos ,gentium dii eas liberaverunt Num

12 הַהִצִּילוּ אֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שִׁחֲתוּ אֲבוֹתַי אֶת־
rex ipse Ubi ?Telaſar in qui ,Heden filios &,Reſeph &,Haran &,Gozan

13 גּוֹזָן וְאֶת־חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי־עֶדֶן אֲשֶׁר בִּתְלַאשָּׂר׃ אַיּוֹ מֶלֶךְ־
? Hivvah &,Henah,Sepharvaim civitatis rex & ,Arphad rex & ,Chamath

חֲמָת וּמֶלֶךְ אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לָעִיר סְפַרְוָיִם הֵנַע וְעִוָּה׃
,eas legit & ,nunciorum manu de literas Chizchijahu tulit Et

14 וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ אֶת־הַסְּפָרִים מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאֵם
,Domini facies ad Chizchijahu eas expandit &,DOMINI domum aſcendit &

וַיַּעַל בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה׃
Deus DOMINE : dixit & ,Domini facies ad Chizchijahu oravit Et

15 וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
omnium tu ſolus Deus ipſe tu ,Cherubim habitans ,Iſrael

יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל
.terram & ,cœlos feciſti tu : terræ regnorum

מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ׃
,tuos oculos DOMINE aperi : audi & ,tuam aurem DOMINE inclina

16 הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ
exprobrandum ad ipſum miſit qui ,Sancherib verba audi & : vide &

וּרְאֵה וּשְׁמַע אֵת דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ לְחָרֵף
Aſſur reges vaſtaverunt,DOMINE Verè ,viventem Deo

17 אֱלֹהִים חָי׃ אָמְנָם יְהוָה הֶחֱרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר
eorum deos dederunt Et ,eorum terram & ,gentes

18 אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצָם׃ וְנָתְנוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
hominis manuum opus quinimo ,ipſi dii non quia : ignem in

בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם
,noſter Deus DOMINE nunc Et .eos perdiderunt &,lapis & lignum

19 עֵץ וָאֶבֶן וַיְאַבְּדוּם׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
,terræ regna omnia ſcient & : ej*manu de obſecro nos fac ſalvos

הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ
filius Jeſahjahu miſit Et .tu ſolus Deus DOMINUS tu quòd

20 כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃ וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן־
?Iſrael Deus DOMINUS dixit Sic : dicendo,Chizchijahu ad Amos

אָמוֹץ אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
.audivi ,Aſſur regem Sancherib ad me ad oraſti quibus

אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל־סַנְחֵרִב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר שָׁמָעְתִּי׃
,te Contempſit : eum ſuper DOMINUS eſt locutus quod ,verbum Hoc

21 זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ
filia movit, caput te poſt ,Sijon filia virgo te ſubſannavit

לָעֲגָה לְךָ בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ הֵנִיעָה בַּת
quem ſuper &,es convitiatus & ,affecîſti probris Quem .Jeruſalaim

22 יְרוּשָׁלִָם׃ אֶת־מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל־מִי
ſanctum Super ? tuos oculos excelſum levâſti & ,vocem exaltâſti

הֲרִימוֹתָ קּוֹל וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ עַל־קְדוֹשׁ
,sucenm dominū probris affeciſti tuorum nunciorum manu In .Iſrael

23 יִשְׂרָאֵל׃ בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי
altitudinem aſcendi ego meorum curruum multitudine In : dixiſti &

וַתֹּאמֶר בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי מְרוֹם
,ejus cedrorum ſtaturam ſuccidam & ,Lebanon latera ,montium

הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת קוֹמַת אֲרָזָיו
ſaltum ,ejus finis diverſorium ingrediar & ,ejus abietum electionem

מִבְחוֹר בְּרֹשָׁיו וְאָבוֹאָה מְלוֹן קִצֹּה יַעַר
,alienas aquas bibi & ,fodi Ego .ejus Charmeli

24 כַּרְמִלּוֹ׃ אֲנִי קַרְתִּי וְשָׁתִיתִי מַיִם זָרִים
.munitionis rivos omnes meorum pedum planta in ſiccavi &

וְאַחְרִב בְּכַף־פְּעָמַי כֹּל יְאֹרֵי מָצוֹר׃
,quondam diebus à feci illud ,longè à audiſti non Nunquid

25 הֲלֹא־שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק אֹתָהּ עָשִׂיתִי לְמִימֵי קֶדֶם
acervos ,deſolandum ad erit & ,illud adduxi nunc ? illud plaſmavi &

וִיצַרְתִּיהָ עַתָּה הֲבֵאתִיהָ וּתְהִי לְהַשְׁאוֹת גַּלִּים
.munitas civitates deſtructos

נִצִּים עָרִים בְּצֻרוֹת׃

Verſio VULG. LAT.

12 Numquid liberaverūt dii gentiū ſingulos, quos vaſtaverunt patres mei, Gozan videlicèt, & Haran, & Reſeph, & filios Eden, qui erant in Thelaſſar?
13 Ubi eſt rex Emath, & rex Arphad, & rex civitatis Sepharvaim, Ana, & Aua?
14 Itaque cùm accepiſſet Ezechias literas de manu nuntiorum, & legiſſet eas, aſcendit in domum Domini, & expandit eas corā
15 Domino. Et oravit in conſpectu ejus, dicens; Domine Deus Iſrael, qui ſedes ſuper Cherubim, tu es Deus ſolus regum omnium terræ: tu feciſti cœ-
16 lum & terram. Inclina aurem tuam, & audi: aperi, Domine, oculos tuos, & vide: audi omnia verba Sennacherib, qui miſit ut exprobraret nobis De-
17 um viventem. Verè, Domine, diſſipaverunt reges Aſſyriorū
18 gentes, & terras omnium. Et miſerunt deos eorum in ignē: non enim erant dii, ſed opera manuum hominum ex ligno et lapide, & perdiderunt eos.
19 Nunc igitur, Domine Deus noſter, ſalvos nos fac de manu ejus, ut ſciant omnia regna terræ, quia tu es Dominus Deus
20 ſolus. Miſit autem Iſaias filius Amos ad Ezechiā, dicens; Hæc dicit Dominus Deus Iſrael; Quæ deprecatus es me ſuper Sennacherib rege Aſſyriorū,
21 audivi. Iſte eſt ſermo, quem locutus eſt Dominus de eo; Sprevit te, & ſubſannavit te, virgo filia Sion: poſt tergum tuum caput movit, filia Jeruſa-
22 lem. Cui exprobrâſti, & quē blaſphemâſti? contra quem exaltâſti vocem tuam, & elevâſti in excelſum oculos tuos? con-
23 tra ſanctum Iſrael. Per manum ſervorum tuorum exprobrâſti Domino, & dixiſti; In multitudine curruum meorum aſcendi excelſa montium in ſummitate Libani, & ſuccîdi ſublimes cedros ejus, et electas abietes illius. Et ingreſſus ſum uſque ad terminos ejus, & ſal-
24 tum Carmeli ejus Ego ſuccîdi. Et bibi aquas alienas, & ſiccavi veſtigiis pedum meo-
25 rū omnes aquas clauſas. Numquid non audiſti quid ab initio fecerim? Ex diebus antiquis plaſmavi illud, & nunc adduxi: erūntque in ruinam collium pugnantium civitates munitæ.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

12 (ς) Μὴ ἐξαιρούμενοι ἐξείλαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου, τήν τε Γωζὰν, καὶ τὴν Χαρράν, καὶ τὴν (σ) Ῥαφὲς, καὶ υἱοὺς (τ) Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαεσθέν;
13 Ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς (υ) Αἱμὰθ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀρφάδ; (φ) καὶ ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως (χ) Σεπφαρουαὶν, Ἀνὰ, καὶ Ἀβά;
14 Καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς (ψ) τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνέγνω αὐτά. καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου, καὶ ἀνέπτυξεν (ω) αὐτὰ Ἐζεκίας ἐναντίον (α) κυρίου.
15 Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
16 Κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον, ἄνοιξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε, καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους Σενναχηρεὶμ οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα.
17 Ὅτι ἀληθείᾳ κύριε ἠρήμωσαν
18 βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὰ (β) ἔθνη, καὶ ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, (γ) ὅτι οὐ θεοί εἰσιν, ἀλλ᾽ ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθος, καὶ ἀπώλεσαν
19 αὐτούς. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι (δ) σὺ
20 κύριος ὁ θεὸς μόνος. Καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἃ προσηύξω πρὸς μὲ περὶ Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἤκουσα.
21 Οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε κύριος (ε) ἐπ᾽ αὐτὸν, Ἐξουδένωσέ σε καὶ ἐμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ Σιὼν, (ζ) ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν αὐτῆς ἐκίνησε θυγάτηρ Ἰ-
22 ερουσαλήμ. Τίνα ὠνείδισας (η) καὶ τίνα ἐβλασφήμησας; καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας φωνὴν, καὶ (θ) ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλ-
23 μούς σου; εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. Ἐν χειρὶ ἀγγέλων σου ὠνείδισας κύριον, καὶ εἶπας, Ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων μου ἐγὼ (ι) ἀναβήσομαι εἰς ὕψος ὀρέων (κ) μηρούς τοῦ Λιβάνου, καὶ ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ, τὰ ἐκλεκτὰ κυπαρίσσων αὐτοῦ, καὶ (λ) ἦλθον εἰς μέσον
24 δρυμοῦ καὶ Καρμήλου. Ἐγὼ ἔψυξα καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια, καὶ ἐξηρήμωσα τῷ ἴχνει τοῦ ποδός μου πάντας (μ) ποταμοὺς
25 περιοχῆς. Ἔπλασα αὐτὴν, συνήγαγον αὐτήν. καὶ ἐγενήθη εἰς ἐπάρσεις ἀποικεσιῶν μαχίμων πόλεις ὀχυράς.

MS. A. (ς) Μὴ ἐξείλαντο αὐτοὺς (σ) Ῥαφὲθ, (τ) Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαλασσάρ; (υ) Αἱθὰμ, (φ) καὶ βασιλεὺς (χ) Σεφφαρουαὶμ, Ἀνὰ, καὶ Αὐτά; (ψ) ἀγγέλων (ω) αὐτὰ (α) κυρίου. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον κυρίου, καὶ εἶπεν, (β) ἔθνη καὶ τὴν γῆν αὐτῶν, Καὶ ἔδωκαν (γ) ὅτι οὐ θεοί (δ) σὺ εἶ κύριος (ε) πρὸς αὐτὸν, (ζ) ὀπίσω σου κεφαλὴν ἐκίνησεν (η) καὶ ἐβλασφήμησας; (θ) ἦρες (ι) ἀνέβην εἰς (κ) μηροὺς (λ) εἰσῆλθον εἰς μέρος τέλους αὐτοῦ, δρυμοῦ Καρμήλου αὐτοῦ. Ἐγὼ ἐφύλαξα καὶ ἔπιον (μ) τοὺς ποταμοὺς περιοχῆς. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆς ἔπλασα αὐτὴν, καὶ ἤγαγον αὐτήν, καὶ ἐγενήθη

12 Nunquid eruentes eruerunt eos dii gentium, quos corruperunt patres mei, Gozan, & Charran, & Raphes, & filios Edem, qui Thaeſthen?
13 Ubi eſt rex Æmath, & rex Arphad? & ubi eſt rex civitatis Sepphar- vain, Ana, & Aba?
14 Et accepit Ezecias libros de manu nuntiorum, & legit eos. Et aſcendit in domum Domini, & expandit eos Ezecias ante Dominum.
15 (α) Et dixit; Domine Deus Iſrael, qui ſedes ſuper Cherubim, tu es Deus ſolus in omnibus regnis terræ: tu feciſti cœlum, & terram.
16 Inclina, Domine, aurem tuam, & audi: aperi, Domine, oculos tuos, & vide: & audi verba Sennacherim, quæ miſit ad exprobrandum Deum vivum.
17 Quia (d) veritate, Domine, deſolaverunt reges Aſſyriorum
18 gentes: Et dederunt deos eorum in ignem (quoniam non dii ſunt, ſed opera manuum hominum, ligna, & lapis,) & diſperdiderunt eos.
19 Et nunc Domine Deus noſter, ſalva nos de manu ejus: & cognoſcent omnia regna terræ, quia tu Dominus Deus ſolus.
20 Et miſit Eſaias filius Amos ad Ezeciam, dicens; Hæc dicit Dominus Deus virtutum Deus Iſrael, Quæ deprecatus es ad me de Sennacherim rege Aſſyriorum, audivi.
21 Hic eſt verbum, quod locutus eſt Dominus ſuper eum: Sprevit te, & ſubſannavit te, virgo filia Sion: ſuper te caput ſuum movit filia Jeruſalem.
22 Quem exprobrâſti? & quem blaſphemâſti? & ſuper quem exaltâſti vocem, & levâſti in altum oculos tuos? in ſanctum Iſrael.
23 In manu nuntiorum tuorum exprobrâſti Dominum, & dixiſti; In multitudine curruum meorum ego (e) aſcendam in altitudinem montium, (f) femora Libani, & conciſi magnitudinem cedri ejus, electa cupreſſorum ejus, & veni (g) in medium ſylvæ, & Carmeli.
24 Ego (h) ſiccavi & bibi aquas alienas, & deſolavi veſtigio pedis mei omnes fluvios (i) clauſuræ.
25 (k) Finxi eam, duxi eam. Et facta eſt in tumulos demigrationum oppugnantium civitates (l) munitas.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 הֲשֵׁיזִיבוּ יָתְהוֹן דַחֲלַת עַמְמַיָא דְחַבִּילוּ אֲבָהָתִי יָת גּוֹזָן וְיָת חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי עֶדֶן דִבְתְלַסַר׃
13 אָן מַלְכָּא דַחֲמָת וּמַלְכָּא דְאַרְפָּד וּמַלְכָּא דִלְקַרְתָּא סְפַרְוָיִם הָא טַלְטִילוּנִין וְאַגְלִיאוּנוּן׃
14 וּנְסִיב חִזְקִיָה יָת אִגְרָתָא מִיַד אִזְגַדַיָא וּקְרָנוּן וּסְלֵיק לְבֵית מַקְדְשָׁא דַיָי וּפְרַסִינוּן חִזְקִיָה קֳדָם
15 יְיָ׃ וְצַלִּי חִזְקִיָה קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל דִשְׁכִנְתֵּיהּ שַׁרְיָא עֵיל מִן כְּרוּבַיָא אַתְּ הוּא
16 יְיָ וְלֵית בַּר מִנָךְ לְכָל מַלְכְוָת אַרְעָא אַתְּ עֲבַדְתָּא יָת שְׁמַיָא וְיָת אַרְעָא׃ גְלֵי קֳדָמָךְ יְיָ דִינָא
וְשִׁמְעַ קֳדָמָךְ יְיָ וְאִתְפְּרַע וַעֲבֵיד פּוּרְעָנוּתָא עַל כָּל פִּתְגָמֵי סַנְחֵרִיב דִשְׁלָחֵיהּ לְחַסָדָא
17 עַמָא דַיָי קַיָמָא׃ בְּקוּשְׁטָא יְיָ אַחֲרִיבוּ מַלְכֵי אַתּוּר יָת עַמְמַיָא וְיָת אַרְעֲהוֹן׃ וּמוֹקְדִין יָת
18 טַעֲוָתְהוֹן בְּנוּרָא אֲרֵי לָא טָעוּן דְאִית בְּהוֹן צְרוֹךְ אֱנוּן אֱלָהִין עוֹבָד יְדֵי אֱנָשָׁא אָעָא וְאַבְנָא
19 וְאַבְדוּנוּן׃ וּכְעַן יְיָ אֱלָהָנָא פְּרוֹקְנָא כְעַן מִן יְדֵיהּ וְיִדְעוּן כָּל מַלְכְוָת אַרְעָא אֲרֵי אַתְּ יְיָ אֱלָהִים
20 וְלֵית בַּר מִנָךְ׃ וּשְׁלַח יְשַׁעְיָה בַר אָמוֹץ לְוָת חִזְקִיָה לְמֵימַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל
21 דְבָעִיתָא מִן קֳדָמַי עַל סַנְחֵרִיב מַלְכָּא דְאַתּוּר שְׁמִיעַ קֳדָמַי׃ דֵין פִּתְגָמָא דִגְזַר יְיָ עֲלוֹהִי
22 מְבַסְרָא לָךְ מְמִיקָא עֲלָךְ מַלְכוּת כְּנִשְׁתָּא דְצִיוֹן בָּתְרָךְ רֵישֵׁיהוֹן מְנִידִין עַמָא דִירוּשְׁלֵם׃ יָת
מָן חַסֶדְתָּא וְעַל מָן אֲתַרְבְרַבְתָּא וּקְרֵם מִן אֲרֵימְתָּא קָלָא וּזְקַפְתָּא לְרוּמָא עֵינָךְ אֲמַרְתְּ מִלִין
23 דְלָא כְשָׁרִין קֳדָם קַדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל׃ בְּיַד אִזְגַדָךְ חַסֶדְתָּא עַמָא דַיָי וַאֲמַרְתְּ בִּסְגִיאוּת רְתִיכַי
אֲנָא סְלֵקִית לְתְקוֹף כְּרַכֵּיהוֹן אַף אַחִיד בֵּית מַקְדְשֵׁיהוֹן וְאֶקְטוֹל שְׁפַר גִבָּרֵיהוֹן מִבְחַר
24 שִׁלְטוֹנֵיהוֹן וְאַכְבֵּיש קִרְיַת תּוֹקְפֵיהוֹן וְאוֹשֵׁיצֵי סְגֵי מַשִׁרְיָתְהוֹן׃ אֲנָא חֲפָרִית גוּבִּין
25 וּשְׁתֵּית מַיִן נוּכְרָאִין וּטְפֵשִׁית בְּפַרְסַת רִגְלֵי עַמָא דְעִמִי כָּל מֵי נַהֲרִין עֲמִיקִין׃ הֲלָא שְׁמַעְתָּא
דְמִלְקַדְמִין מָה דַעֲבָדִית לְפַרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם הֲלָא עַל דִשְׁלִיט בְּהוֹן וְאַף עֲלָךְ אִתְנַבִּיאוּ
נְבִיֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא תַבְתָּא וְהָא חֲזֵינָא קֳדָמַי מִיוֹמֵי קֶדֶם לְמֶעְבַּד לָךְ וְאַף אַתְקֵנְתָּא כְעַן
אַיְתִיתַהּ וְהָוֵית לָךְ לְתַקְלָא עַל דַהֲוֵיתָא קֳדָמַי כְּאִתְרְגוּשַׁת גַלִין דְשָׁחוּ קִרְוִין כְּרִיכָן

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

12 Num liberaverunt eos dii gentium quas perdiderunt patres mei, Gozan, et Hharan, et Reſzeph, et filios Gheden qui erant in Thalaſſar? Ubi eſt rex
13 Hhamath, et rex Arphad, et rex qui erat in urbe Zzepharvaim, nónne ſuſtulerunt illos et migrare fecerunt eos?
14 Et accepit Hhizkiah epiſtolas de manu nunciorum, et legit eas: et aſcendit in domū ſanctuarii Dñi, et expandit eas
15 Hhizkiah ante Dominum. Et oravit Hhizkiahu ad Dominum, et dixit: Domine Deus Iſrael, cujus majeſtas manet *ſupra* Cherubaja, tu es Do-
16 minus, præter quem non eſt alius, omnium regnorum terræ; tu feciſti cœlum et terram. Appareat ante te, Domine, judicium; et audiatur Domine ante te, et ulciſcere, et fac ultionem ſup omnibus verbis Zzanhherib, qui
17 miſit ut exprobraret populo Dei permanentis. In veritate, Dñe, deſtruxerunt reges Athur gentes et terram earum.
18 Et incenderunt ſimulachra earum igne, quia non erant dii in quibus eſſet uſus, ſed opera manuum hominum, lignum et lapis, et perdiderunt eos.
19 Et nunc Dñe Deus noſter, libera nos quæſo de manu illius, ut cognoſcant omnia regna terræ quòd tu es Dñs
20 Deus, nec præter te alius. Et miſit Jiſaghjah filius Amoſz ad Hhizkiah dicendo: Sic dixit Dñs Deus Iſrael: Quod deprecatus es ad me ſuper Zzan-
21 hherib rege Athur, auditum eſt à me. Hoc eſt verbum quod decrevit Dñs in illum: deſpexit te, *deriſit* te regnum congregationis Szion, poſt te capi-
22 ta ſua moverunt populi Jeruſalem. Cui exprobrâſti? et ſup quem magnificâſti te? et ad quem extuliſti vocem tuam? et elevâſti in altum oculos tuos,
23 dixiſti loquelas quæ non erant rectæ ante ſanctum Iſrael? Per manum nunciorum tuorum exprobrâſti populo Domini, et dixiſti: In multitudine curruum meorū ego aſcendi in fortitudinem arcium eorum: etiam capiam domum ſanctuarii eorum, et occidam pulchritudinem robuſtorum illorum, & electionem principum ipſorum, et ſubjiciam urbem fortitudinis eorum, &
24 perdam multitudinem exercituū ipſorum. Ego fodi ciſternas, et bibi aquas alienas, et calcavi plantā pedum populi qui mecum erat omnes aquas fluminū profundorū.
25 Nónne audiſti ab antiquis quid fecerim Parghoh regi Miſzraim, *nonne* eò quòd poteſtatē exercuiſſet in eos? et etiam ſup te vaticinati ſunt prophetæ Iſrael et non converſus es, et hoc proſpectum eſt à me à dieb^y antiquis fieri tibi: etiā paravi, nunc evenire feci illud: et hoc fuit tibi in offendiculum, eò quod fuerit ante te ſicut tumultus fluctuum qui deſtruxerunt urbes munitas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Num liberârunt dii gentium quas interfecerunt patres mei, Gozan, & Haran, & Rasaph, & incolas Eden quæ est Dalasar? 12
Ubi est rex Hemath, & rex Rephad, & rex urbis Sepharvim, & Naa, & Ava. 13
Accepit ergò Hezecia literas de manu legatorum; et cùm legisset eas, ascendit in domum Domini, et expandit eas Hezecia coram Domino: 14
Oravitque Hezecia coram Domino, dicens; Domine potentissimè, Deus Israelis, qui sedes super Cherubim, tu solus es Deus super omnia orbis regna, tu fecisti cœlum ac terram. 15
Inclina Domine aurem tuam et audi, aperi mi Domine oculos tuos et vide: audi omnia verba Sanherib qui misit ad afficiendum probris Deum viventem. 16
Reverà Domine, vastaverunt reges Athur gentes et regiones earum, 17
Et deos earum igni succenderunt: quia non erant dii, sed opus manuum hominum, è ligno et ex lapide; ideóque perdiderunt eos. 18
Itaque nunc Domine Deus noster, serva nos de manibus eorum, ut sciant omnia orbis regna te solum esse Dominum Deum. 19
Misit autem Esaia filius Amos ad Hezeciam, dicens; Sic ait Dominus Deus Israelis, Quæ precat[9] es me contra Sanherib regem Athur, exaudivi. 20
Hoc est responsum quod pronunciavit in eum Dominus, Contemnit ac subsannat te virgo filia Sionis, et post te movet caput suum filia Jerusalem. 21
Quemnam probris affecisti? coram quo blasphemâsti? et contra quem extulisti vocem tuam? Extulisti oculos tuos in altum contra Sanctum Israelis, 22
Et per legatos tuos probris affecisti Dominum, ac dixisti, Copiâ curruum meorum ego ascendam in juga montium, et ad radices Libani, præcidámque staturas cedrorum ejus, et electissimas abietes ejus, et penetrabo usque ad apicem extremitatis saltûs Charmeli. 23
Ego fodiam, bibámque aquas peregrinas, et ungulis equorum meorum exsiccabo profundos quosque fluvios. 24
Annon audisti quòd jampridem fecerim eam, et à priscis diebus condiderim illam? (*i. urbem Jerusalem*) et nunc adducerem eam ut sit in desertum et solitudinem velut urbes illæ magnæ. 25

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 *العل سلّم وكنّا الهه الشعوب لواحد منهم ارضه التي اخربوها اباي•عوران وحران وراصاف
13 وابناء عدان الذين في دالاسر* اين ملك حماه•وملك رفاد•وملك القرية سفرويم•ونع وعاوا
14 *فاخذ حزقيا الكتاب من يد الرسول فقراه•وصعد الي بيت الله•ونشر حزقيا الكتاب قدام
15 الرب* وصلي حزقيا قدام الله وقال•يا رب العزيز اله اسرايل•الجالس علي الكاروبيم•وانت هو الله
16 وحدك علي جميع ممالكات الارض•انت صنعت السموات والارض* انصت يا رب سمعك
واسمع•افتح يا رب عينيك وانظر•واسمع جميع قول سنحاريب الذي بعث يعير الله الحي•
17 *احقا يا رب ان ملوك الموصل اخربوا شعوب الارض* وارضهم والهتهم اوقدوها بالنار من اجل
19 انها ليست الهة•ولكنها صنعة ايدي الناس من الخشب والحجارة•واحرقوها* والان يا ربنا
20 والاهنا خلصنا من يديه لتعلم جميع ممالكات الارض انك انت الرب الاله وحدك* وبعث
اشعيا النبي بن اموصيا الي حزقيا وقال•هكذا يقول الرب اله اسرايل•كمثل ما صليت بين يدي
21 بسبب ملك الموصل•فقد سمعت صلاتك•وكل القول الذي قلته عليه* وقال اشعيا نبوه
علي ملك الموصل•قال الرب•انك تحقرك ويستهزي بك البكر ابنه صيون•وتهز براسها
22 وراك بنات اورشليم*لمن عيرت•وقدام من احديت•وعلي من رفعت صوتك•ورفعت عينيك
23 الي العلو علي قدوس اسرايل* وبيد رسلك عيرت الرب•وقلت ان بكثرة مراكبي انا
اصعد الي علو الجبال واسافل لبنان•وينام ارزه فاقطع وخيار سرينيه•وادخل الي علو غابة
24 غاب الكرمل* انا احفر واشرب الماء•واسقي بحوافر خيلي جميع الانهار العظيمة* اما سمعت 25
اني صنعتها من قديم الدهر•واعددتها من الايام الاولي•والان جيتها لتصيرها خرابا مثلما
مثل المداين العظيمة•

Num vel unus è diis gentiũ exemit aut liberavit terrã suam quã everterunt majores mei, Gozanum, Harvanem, Rasaphũ, & Adaneuses qui erant in Dalasar? 12
ubi sunt rex Hamathæ, rex Rephadis, & rex civitatis Sepharvim, et Naæ, et Avæ? 13
Accepit autem Hezecia epistolam de manu nuntii, eãq; lectâ ascendit in domũ Dei, et explicavit Hezecia epistolã corã Domino. 14
Tum oravit Hezecia Deũ, & ait; O Domine fortissime, De[9] Israelis, qui sedes super Cherubinos, quiq; solus es Deus super omnia regna terræ, tu fecisti cœlos ac terram: 15
Præbe O Domine auditũ tuũ & audi; aperi O Domine oculos tuos & vide: audi inquã totũ sermonem Senharibi, qui misit ad convitiandũ Deo viventi. 16
Verum quidem est O Domine, quòd reges Mausel destruxerunt populos terræ, 17
Et tam terrã quàm deos eorũ igni combusserunt: quoniam hi non erant dii, sed opus manuum humanarum ex lignis & lapidibus, ideo combusserunt eos. 18
Nunc autem O Domine & Deus noster, libera nos de manibus ejus, ut discant omnia regna terræ te solũ esse Dominũ Deum. 19
Tum misit Esaja propheta filius Amosiæ ad Hezeciam, & ait, Sic dicit Domin[9] De[9] Israelis, Quemadmodũ orâsti corã me causâ regis Mausel, exaudivi orationem tuam totũmq; sermonem quem de ipso locutus es. 20
Protulitque Esaja prophetiã istam de rege Mausel; Ait Dominus, Te quidem contemnet, teque irridebit virgo filia Sionis, & agitabunt caput suum post te filiæ Jerusalem. 21
Cuinã convitiatus es? corã quo blasphemâsti? & contra quem edidisti vocẽ tuã? Oculos tuos in sublime extulisti contra Sanctũ Israelis. 22
Et per nuntios tuos convitiatus es Domino, & dixisti, Equidẽ cum multitudine curruũ meorũ conscendã summitatẽ montium & ima Libani, & erectas cedros ejus lectissimasq; cupressos ej[9] truncabo, & ad extremũ usque verticem sylvæ Charmeli penetrabo. 23
Ego fodiam, & bibam aquam, & ungulis equorum meorum fluvios omnes vel maximos exsiccabo. 24
An non audîsti quòd ego fecerim eã à priscis temporibus, & ab antecactis diebus condiderim eam? tu verò jam venires ut redigas eam in ruinam solitariam, ut reliquas civitates magnas, 25

מלכים ב : כ

herba erunt ,pudefacti &,sunt contriti,manu abbreviati earū habitatores Et
26 וישביהן קצרי־יד חתו ויבשו היו עשב
segetis facies ad vento percussa & ,tectorum herba ,germinis olus & ,agri
שדה וירק דשא חציר גגות ושדפה לפני קמה׃
tuum irasci & : novi tuum ingredi & ,tuum egredi &,tuum sedere Et
27 ושבתך וצאתך ובאך ידעתי ואת התרגזך
ponā &,meas aures in ascendit tu* tumult* &,me ad te irasci Pro .me ad
28 אלי׃ יען התרגזך אלי ושאננך עלה באזני ושמתי
te faciā redire &,tuis labiis in meum camum &,tuis naribus in meū hamum
חחי באפך ומתגי בשפתיך והשבתיך
anno isto Comede :signum tibi hoc Et .ea in venisti qua ,via in
29 בדרך אשר־באת בה׃ וזה־לך האות אכול השנה
tertio anno in & :sponte germinatum secundo anno in & ,seroinum
ספיח ובשנה השנית סחיש ובשנה השלישית
addet Et.earum fructū comedite & ,vineas plantate & ,metite & ,seminate
30 זרעו וקצרו ונטעו כרמים ואכלו פרים׃ ויספה
fructum faciet & ,deorsum radicem ,residua ,Jehudah domus evasio
פליטת בית־יהודה הנשארה שרש למטה ועשה פרי
monte de evasio & ,residuum egredietur Jerusalaim de Quia .sursum
31 למעלה׃ כי מירושלם תצא שארית ופליטה מהר
ad Dominus dixit sic Quamobrem .hoc faciet Domini Zelus .Sijon
32 ציון קנאת יהוה תעשה־זאת׃ לכן כה־אמר יהוה אל־
;sagittā illuc jaciet non & ,hanc urbem ad ingredietur Non :Assur regem
מלך אשור לא יבוא אל־העיר הזאת ולא־יורה שם חץ
.aggerem eam super effundet non & ,clypeo eam præoccupabit non &
ולא־יקדמנה מגן ולא־ישפך עליה סללה׃
,ingredietur non hanc civitatē ad &;revertetur eam per ,venit qua via In
33 בדרך אשר־יבא בה ישוב ואל־העיר הזאת לא יבא
,me propter,cā servandum ad hanc civitatem ad protegam Et.Domin* dicit
34 נאם־יהוה׃ וגנותי אל־העיר הזאת להושיעה למעני
angelus est egressus & ,illa nocte in fuit Et.meū servum David propter &
35 ולמען דוד עבדי׃ ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך
.millia quinque & octogiata centum Assur castrametatione in percussit &,Dñi
יהוה ויך במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף
.mortuorum cadavera ipsi omnes ecce & ,mane in manicaverunt Et
וישכימו בבקר והנה כלם פגרים מתים׃
habitavit &,Assur rex Sancherib est reversus & :abiit &,est profectus Et
36 ויסע וילך וישב סנחריב מלך־אשור וישב
,sui dei Nisroch domo se incurvante ipso ,fuit Et ,Nineveh in
37 בנינוה׃ ויהי הוא משתחוה בית נסרך אלהיו
ipsi Et .gladio in eum percusserunt ejus filii Sareser & , Adramelech &
ואדרמלך ושראצר הכהו בחרב והמה
ejus filius Esarchadon regnavit & : Ararat terram evaserunt
נמלטו ארץ אררט וימלך אסר־חדן בנו
.eo pro
תחתיו׃

CAP. XX. כ

venit Et .moriendum ad Chizchijahu ægrotavit illis diebus In
1 בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא
dixit Sic ,eum ad dixitque ,propheta Amos filius Jesahjahu eum ad
אליו ישעיהו בן־אמוץ הנביא ויאמר אליו כה־אמר
.vives non & ,tu moriens quia ,tuæ domui Præcipe :Dominus
יהוה צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה׃
: dicendo ,Dominum ad oravit & ,parietem ad suas facies vertit Et
2 ויסב את־פניו אל־הקיר ויתפלל אל־יהוה לאמר׃
tuas facies ad ambulaverim quòd quæso memento ;Domine Obsecro
3 אנה יהוה זכר־נא את אשר התהלכתי לפניך
.fecerim tuis oculis in bonum & ,perfecto corde in & ,veritate in
באמת ובלבב שלם והטוב בעיניך עשיתי
.magno fletu Chizchijahu flevit Et
ויבך חזקיהו בכי גדול׃

Versio VUL. LAT.

26 Et qui sedent in eis, humiles
manu, contremuerunt & con-
fusi sunt, facti sunt velut fœnū
agri, & virens herba tectorū,
quæ arefacta est antequàm ve-
27 niret ad maturitatem. Habi-
taculū tuum, & egressum tuū,
& introitum tuum, & viam
tuam ego præscivi, & furorem
28 tuum contra me. Insanisti in
me, & superbia tua ascendit in
aures meas: ponam itaque cir-
culum in naribus tuis, & camū
in labiis tuis, & reducam te in
29 viam, per quam venisti. Tibi
autem, Ezechia, hoc erit signū:
Comede hoc anno quæ repere-
ris: in secundo autē anno, quæ
spontè nascūtur: porrò in ter-
tio anno seminate & metite:
plantate vineas, & comedite
30 fructum earum. Et quodcun-
que reliquum fuerit de domo
Juda, mittet radicem deorsùm,
31 & faciet fructum sursúm. De
Jerusalem quippe egredientur
reliquiæ, & quod salvetur de
monte Sion: zelus Domini ex-
32 ercituum faciet hoc. Quam
ob rem hæc dicit Dominus de
rege Assyriorum; Non ingre-
dietur urbem hanc, nec mittet
in eam sagittam, nec occupa-
bit eam clype⁹, nec circumda-
33 bit eam munitio. Per viam,
quâ venit, revertetur: & civi-
tatem hanc non ingredietur,
34 dicit Dominus. Protegámque
urbem hanc, & salvabo eam
propter me, & propter David
35 servum meum. Factum est igi-
tur in nocte illa, venit Angelus
Domini, & percussit in castris
Assyriorum centum octoginta
quinque millia. Cúmque dilu-
culò surrexisset, vidit omnia
corpora mortuorum: & rece-
36 dens abiit, Et reversus est Sen-
nacherib rex Assyriorum, &
37 mansit in Ninive. Cúmq; ado-
raret in templo Nesroch deū
suum, Adramelech & Sarasar
filii ejus percusserunt eum gla-
dio, fugerúntque in terrā Ar-
meniorum, et regnavit Asar-
haddon filius ejus pro eo.

CAP. XX.

1 IN dieb⁹ illis ægrotavit Eze-
chias usque ad mortem: & ve-
nit ad eum Isaias filius Amos
propheta, dixitque ei; Hæc di-
cit Dominus Deus, Præcipe
domui tuæ: morieris enim tu,
2 & non vives. Qui convertit
faciem suam ad parietē, et ora-
3 vit Dominū, dicens; Obsecro,
Dñe, memento, quæso, quo-
modò ambulaverim coram te
in veritate, & in corde perfe-
cto, et quod placitum est co-
ram te, fecerim. Flevit itaque
Ezechias fletu magno.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠσθένησαν τῇ χει-
ρί, ἔπτηξαν καὶ κατῃσχύνθησαν· ἐγένοντο χόρ-
τος ἀγροῦ, ἢ χλωρὰ βοτάνη, (ν) χλόη δω-
μάτων, καὶ (ξ) πάτημα ἀπέναντι ἑστηκότος.
27 Καὶ τὴν καθέδραν σου καὶ τὴν ἔξοδόν (ο) σου ἔ-
28 γνων, καὶ τὸν θυμόν (π) σου ἐπ' ἐμέ, Διὰ τὸ
ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμέ, καὶ τὸ στρῆνός σου ἀνέ-
βη ἐν τοῖς ὠσί μου. καὶ θήσω τὰ ἄγκιστρά μου
ἐν τοῖς μυκτῆρσί σου, καὶ (ρ) χαλινὸν ἐν τοῖς
χείλεσί σου, καὶ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ
29 ἦλθες ἐν αὐτῇ. Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον·
(ς) φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν αὐτόματα, καὶ τῷ ἔ-
τει τῷ δευτέρῳ τὰ ἀνατέλλοντα, (σ) καὶ ἔτει
τρίτῳ σπορὰ καὶ ἄμητος καὶ φυτεία ἀμπελώ-
30 νων, καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν. Καὶ προ-
σθήσει (τ) τὸ διασεσωσμένον οἴκου Ἰούδα τὸ
ὑπολειφθὲν ῥίζαν (υ) κάτω, καὶ ποιήσει καρ-
31 πὸν ἄνω. Ὅτι ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐξελεύσεται κατά-
λειμμα, καὶ ἀνασωζόμενος ἐξ ὄρους Σιών. ὁ
ζῆλος κυρίου τῶν δυνάμεων ποιήσει τοῦτο.
32 Οὐχ οὕτως; Τάδε λέγει κύριος πρὸς βασι-
λέα Ἀσσυρίων, Οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πό-
λιν ταύτην, καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος, καὶ οὐ (φ)
προφθάσει ἐπ' αὐτὴν θυρεός, καὶ οὐ μὴ ἐκχέῃ
33 πρὸς αὐτὴν πρόσχωμα. Τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν, ἐν
αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην
34 οὐκ εἰσελεύσεται, λέγει κύριος. Καὶ ὑπερα-
σπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως (χ) ταύτης δι' ἐμὲ καὶ
35 διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. Καὶ ἐγένετο (ψ)
νυκτός, καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐπά-
ταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν
ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδας. καὶ ὤρθρισαν
τὸ πρωΐ, καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά. καὶ
36 ἀπῆρε καὶ ἐπορεύθη Καὶ ἀπέστρεψε Σενναχη-
ρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν Νι-
37 νευῇ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυνοῦντος ἐν
οἴκῳ (ω) Μεσεράχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ (α) Ἀ-
δραμέλεχ καὶ Σαρασὰρ (β) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐ-
πάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ· καὶ αὐτοὶ (γ)
ἐσώθησαν εἰς γῆν (δ) Ἀραράθ. καὶ ἐβασί-
λευσεν Ἀσορδὰν (ε) ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et inhabitantes in eis infirmati
sunt manu: contremuerunt, & 26
confusi sunt. Fuerunt fœnum a-
gri, vel virens herba, herba te-
ctorum, & conculcatio coram
stante. Et sessionem tuam, & ex- 27
itum tuum novi, & furorem tu-
um super me, Eò quòd iratus es 28
super me. Et strepitus tuus ascen-
dit in aures meas. Et ponam ha-
mos meos in naribus tuis, & fræ-
num in labiis tuis: & redire fa-
ciam te viâ, quâ venisti in ea. Et 29
hoc tibi signum: Comede hoc anno
(m) spontè nata, & anno secun-
do germinantia: & anno tertio
satio, & messis, & plantatio vi-
nearum: & comedetis fructum
earum. Et adjiciet quod salvatū 30
est de domo Juda, ipsum residu-
um radicem deorsum, & faciet
fructum sursum. Quoniam de 31
Hierusalem egredietur residuum,
& is qui salvus evadit, de mon-
te Sion. Zelus Domini virtutum
faciet hoc. (n) Nonne sic? Hæc 32
dicit Dominus ad regem Assyrio-
rum; Non ingredietur in civita-
tem hanc, & non jaculabitur il-
luc jaculum: & non præveniet
super eam clypeus, & non effun-
det ad eam aggerem. Viâ quâ ve- 33
nit, in ea revertetur, & in civi-
tatem hanc non ingredietur, dicit
Dominus. Et protegam super ci- 34
vitatem hanc propter me, & pro-
pter David servum meum. Et fa- 35
ctum est nocte, & exivit ange-
lus Domini, & percussit in castris
Assyriorum centum octoginta
quinque millia. Et surrexerunt
manè: & ecce omnes corpora mor-
tua. Et promovit, & ivit, Et re- 36
vertit Sennacherim rex Assyrio-
rum, & habitavit in Nineve. Et 37
factum est, ipso adorante in domo
Meserach dei sui, & Adramelech
& Sarasar filii ejus percusserunt
eum in gladio. Et ipsi evaserunt
in terram (o) Ararath: & regna-
vit Asordan filius ejus pro eo.

MS.A. (ν) ἡ χλόη (ξ) πατήματα (ο) σου καὶ τὴν εἴσοδόν σου ἔγνων, (π) σου, Διὰ τὸ (ρ) χαλινὸν τοῖς (ς) φαγῇ (σ) καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ (τ) τὸ διασεσωσμένον (υ) κάτω, ποιήσει (φ) προφθάσει αὐτὴν (χ) ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ (ψ) ἕως νυκτός, (ω) Ἐσοράχ (α) Ἀδραμέλεχ (β) υἱοὶ (γ) διεσώθησαν (δ) Ἀραδάδ. (ε) υἱός

ΚΕΦ. κ'.

1 ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠῤῥώστησεν Ἐζε-
κίας εἰς θάνατον. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἡ-
σαΐας υἱὸς (α) Ἀμὼς ὁ προφήτης, καὶ εἶπε
πρὸς αὐτόν, Τάδε λέγει κύριος, Ἔντειλαι
τῷ οἴκῳ σου, (β) ἀποθνήσκεις σὺ καὶ οὐ ζήσῃ.
2 Καὶ (γ) ἀπέστρεψεν Ἐζεκίας πρὸς τὸν τοῖ-
3 χον, καὶ ηὔξατο πρὸς κύριον, (δ) λέγων, Κύ-
ριε, μνήσθητι δὴ ὅσα περιεπάτησα ἐνώπιόν σου
ἐν ἀληθείᾳ καὶ (ε) καρδίᾳ πλήρει, καὶ τὸ ἀγα-
θὸν (ζ) ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυ-
σεν Ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ.

CAP. XX.

IN diebus illis ægrotavit Eze- 1
cias (a) ad mortem. Et intravit
ad eum Esaias filius Amos pro-
pheta, et dixit ad eum; Hæc dicit
Dominus; Præcipe (b) domui tuæ:
(c) morieris tu, et non vives. Et 2
(d) convertit Ezecias ad murū,
et precatus est ad Dominum, di-
cens; Domine, memento nunc, (e) 3
quæcunque ambulavi coram te in
veritate, et corde (f) pleno: et
bonum in oculis tuis feci. Et plo-
ravit Ezecias ploratu magno.

MS.A. (α) Ἀμμώς (β) ὅτι ἀποθνήσκεις (γ) ἐπέστρεψεν (δ) λέγων, Ὦ δὴ κύριε, (ε) ἐν καρδίᾳ (ζ) ἐνώπιόν σου

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 ויתביהון אתקצר חיליהון אתברו ובהיתו הוו כעשב חקלא וכירוק דתאה כעשב
27 אגריא דישלוק עד דלא מטא למהוי שובלין : ומתבך בעיצא ומפקך לאגחא קרבא
28 ומיתך לארעא דישראל גלי קדמי וית דארגזתא קדמי גלי : חלף דארגזתא על מימרי
ואתרגשותך סליקת לקדמי ואשוי שירין בליסתך וזמם בספותך ואתיבנך בארחא
29 דאתיתא בה : ודין לך אתא אכול בשתא הדא כתין ובשתא תניניתא כתכתין ובשתא
30 תליתאה זרועו וחצודו וצובו כרמין ואכולו אבהון : ויוספון משזביא דבית יהודה
31 דאשתארון כאילן די משלח שורשוהי לרע ומרים נופיה לעלא : ארי מירושלם יפקון
שאר צדיקיא ושיזבת מקימי אוריתא מטורא דציון במימרא דיי צבאות תתעביד דא :
32 בכן כדנן אמר יי למלכא דאתור לא יעול לקרתא הדא ולא יקשית תמן גיר ולא יקדמנה
33 בתריסין ולא יצבר עלה מליתא : באורחא דאתא בה יתוב ולקרתא הדא לא יעול אמר
34 35 יי : ואגין על קרתא הדא למפרקה בדיל מימרי ובדיל דוד עבדי : והוה בליליא ההוא
ונפק מלאכא דיי וקטל במשרית אתוראה מאה ותמנן וחמשא אלפין ואקדימו בצפרא
36 והא כולהון פגרין מתין : ונטל ואזל ותב סנחריב מלכא דאתור ויתיב בנינוה : והוה
37 הוא סגיד בית נסרוך טעותיה ואדרמלך ושראצר בנוהי קטלוהי בחרבא ואנון אשתיזבו
לארעא קרדו ומלך אסרחדון בריה תחותוהי :

כ

1 ביומיא האנון מרע חזקיהו לממת ואתא לותיה ישעיה בר אמוץ נביא ואמר ליה כדנן
2 אמר יי פקיד על אנש ביתך ארי מאת את ולא תחי ממרעך : ואסחר ית אפוהי לכותל
3 בית מקדשא וצלי קדם יי למימר : קביל בעותי יי אדכר כען ית דפלחית קדמך בקשוט
ובלבב שלים ודתקין קדמך עבדית ובכא חזקיה בכיא סגיאה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et habitatorum earum abbreviata est virtus, fracti sunt & confusi sunt; fue- 26
runt sicut herba agrorum, & sicut olus virens, sicut herba tectorum quæ
aduritur antequam eo usq; perveniat ut sint ei spicæ. Et sessio tua in con- 27
silio, & exitus tuus ad ineundum bellum, & advent⁹ tuus in terram Israel
manifesta sunt ante me, & id quo irritâsti me manifestum. Eò quòd irri- 28
tâsti dictum meū, & tumult⁹ tuus ascendit ante me, ponam hamos in ma-
xilla tua, & capistrū in labiis tuis, & redire faciam te per viā qua venisti.
Et hoc tibi signū: Comede anno uno spōte nascētia, & anno secundo spōte 29
cadentia, & anno tertio seminate & metite, & plantate vineas, & com-
edite proventus earum. Et crescent liberati domus Jehudah qui relicti 30
sunt, sicut arbor quæ emittit radices suas deorsum, & tollit ramos suos sur-
sum. Quia de Jerusalem exibunt reliquiæ justorum, & salvatio stabilien- 31
tium legem ex monte Szion in dicto Dñi Szebaoth fiet hoc. Ideò sic dixit 32
Dñs de rege Athur: Non intrabit in urbem hanc, nec conjiciet in eam ja-
culum, neq; præoccupabit eam clypeis, neq; acervabit juxta eam aggerem.
Per viam qua venit redibit, & ad urbem hanc non intrabit, dixit Dñs. 33
Et protegam urbem hanc, ut liberem eam propter verbum meum, & pro- 34
pter David servum meum. Et fuit nocte illa, exiit angelus Dñi, & occidit 35
in exercitu Athuræo centum & octoginta quinq; millia: & anticipaverunt
auroram, & ecce omnes illi cadavera mortuorum. Et profectus est & abiit, 36
& rediit Zzanhherib rex Athur, & sedit in Nineveh. Et fuit cùm adoraret 37
in æde Nizzroch idoli sui, Adramelech & Sareszer filii ejus occiderunt il-
lum gladio; & ipsi evaserunt in terram Kardu: & regnavit Azzarhhadon
filius ejus pro eo. CAP. XX.
IN diebus illis ægrotavit Hhizkiah usq; ad mortem: & venit ad eum Je- 1
faghjah fili⁹ Amosz propheta, & dixit illi: Sic dixit Dñs: Præcipe homi-
nib⁹ dom⁹ tuæ, quia morieris tu, & non vives ex morbo tuo. Et vertit faciē 2
suā ad parietem dom⁹ sanctuarii: & oravit ante Dñm dicendo: Suscipe de- 3
precationē meā Dñe, memento quæso ꝙ servierim tibi in veritate & corde
perfecto, & ꝙ rectū est ante te fecerim: & flevit Hhizkiah fletu magno.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quarum cives defecerunt viribus, confracti 26
sunt, & pudore suffusi; factiq; sunt quasi herba deserti, velut olus viride; sicut fœnũ tecti, & ut folia tritici antequam in culmum assur-
gat? Sessionem tuam, & ingressum egressúmq; 27
tuum ego novi & quòd audacter egeris coram
me. Quoniam arroganter egisti, teque contra 28
me extulisti, & blasphemia tua ascendit in aures meas; injiciam hamum in nares tuas, & fiscellam in labia tua, reducámq; te per viã per
quam venisti. Illud autem esto signum quod 29
tibi eveniet; Comedes anno præsenti frumentum sponte nascens, anno secundo sponte renascens, anno verò tertio feretis ac metetis, plantabitis vineas, & comedetis fructus earũ.
Et reliquiæ domûs Judæ, quæ supersunt, jaci- 30
ent *denuò* radicem deorsum, & sursum fructus
reddent: Quoniam è Jerusalem prodibunt re- 31
liquiæ, & effugium de monte Sion; æmulatio
Dñi potentissimi id efficiet. Propterea sic dicit 32
Dñs de rege Athur, Nequaquam ingredietur urbem istam, nec jaculabitur illuc sagittam, nec præveniet eam clypeo, nec ponet contra
eam insidias: Sed viâ quâ venit, eâdem rever- 33
tetur, & urbem istam minimè ingredietur:
Nam protegam urbem istam, & liberabo eam 34
propter me, & propter Davidem servum me-
um. Factum est igitur eâdem nocte, ut egres- 35
sus Angelus Dñi trucidârit in castris Athuræi centũ octogintaquinque millia: cúmq; manè prætervertissent & aspexissent, ecce erant
omnia corpora mortua: Quare profecti abie- 36
runt, & reversus est Sanherib rex Athur, et
mansit in Ninve: Dúmq; adoraret in æde Nes- 37
roch dei sui, Edramelech et Serasar filii ejus gladio trucidârunt eum; ipsi verò proripuerunt se in terram Ardat: regnavítque Serahdom filius ejus post ipsum.

CAP. XX.

ILlis diebus cùm ægrotâsset Hezecia ad mor- 1
tem, venit ad eum Esaia propheta fili' Amos, et dixit ei, Sic dicit Dñs; Præcipe de domo
tua, quia moriturus es, et non vives. Qua- 2
propter Hezecia vultu ad parietem verso pre-
catus est Dominum, et ait; Eja Domine re- 3
cordare quòd vero perfectóque animo coram te ambulârim, et quod rectum erat corã te gesserim: flevítq; Hezecia fletu magno.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * الذين سكانها ضعفت قوتهم وانكسروا وخزوا وكانوا مثل عشب الارض ومثل خضرة النبات
27 ومثل حشيش الحقل ومثل الظل قدام القائم * مقعدك ومدخلك ومخرجك فاني اعرفه فلماذا
28 تكبرت * من اجل انك اجترات وتعظمت علي واصعدت صعدك الى اذني القي الخزام في منخريك واللجام
29 في شفتيك واردك الى الطريق التي جيت فيها * وقال اشعيا النبي لحزقيا وهذا يكون ايه
تاكل هذه السنة خصبا والسنة الثانية خصب الخصب والسنة الثالثة فازرعوا واحصدوا
30 واغرسوا كروما وكلوا ثمارها * ويزدادون بقيه بني يهودا الذين يبقون عروقا اسفل ويصنع
31 ثمارا فوق * لان من اورشليم يخرج الباقي والافلات من صيون بحمية الرب العزيز يفعل هكذا
32 * من اجل ان هكذا يقول الرب على ملك الموصل انه لا يدخل هذه المدينة ولا يرمي فيها
33 سهما ولا يدور عليها ولا يحوطها بالسلاح ولا يكمن عليها كمينا * لكن في الطريق التي جاء
34 فيها يرجع والى هذه المدينة لا يدخل يقول الرب * واجل على هذه المدينة واخلصها من
35 اجلي ومن اجل داود عبدي * ولما كان في تلك الليلة نزل ملاك الرب فقتل في عسكر
الموصل مية الف وخمسة وثمانين الف نفس فلما اصبحوا وراوا فنظروا واذا جميع الاجناد ميته
36 * فرحلوا وانطلقوا ورجع سنحاريب ملك الموصل وجلس في نينوي * وفيما هو يسجد في بيت
37 نصراخ الهه ادرملك وسراصار فقتلاه بحد السيف وانفلتوا الى ارض اراراط وملك بعده ابنه
سرحدوم * * الفصل العشرون * وفي تلك الايام مرض حزقيا للموت فاتى اشعيا
1 بن اموص النبي فقال له هكذا يقول لك الرب اوصي على بيتك من اجل انك ميت وليس
2 تحيا * فحول حزقيا وجهه الى الحائط وصلى قدام الرب وقال * اذن يا رب اذكر اني سلكت
3 قدامك بالخير وسلامة القلب وان حسنا قدامك صنعت وبكى حزقيا بكاء عظيما

Quarum incolæ defecerunt viribus, con- 26
fracti, & pudore suffusi sunt, et evaserunt velut gramen terræ, & ut olus viride, ceu fœnum agri, & velut umbra ante colu-
mnam? Sessionis tuæ, & introitûs exi- 27
tûsque tui locum planè cognosco: quor-
sum ergò superbis? Cùm audacter et ar- 28
roganter contra me te gesseris, & blasphemia tua ad me ascenderit, hamum injiciam in nares tuas, & frænum in labia tua, teque retraagam per viam quâ venisti. In- 29
super dixit Esaia propheta Hezeciæ, Hoc autem erit in hujus rei *argumentum, Comedes hoc anno ubertatem, anno sequenti ubertatem ubertatis, anno verò tertio feretis ac metetis, plantabitis vineas & comedetis fructus earum. Et residuum filio-* 30
rum Judæ, qui supersunt, ampliores extruent radices deorsum, & fructus supernè producent: Quoniam de Jerusalem 31
egredietur residuum, & evasio de Sion; ob ardorem Domini potentissimi sic fiet.
Nam ita dicit Dominus de rege Mausel, 32
Profectò non ingredietur hanc urbem, nec sagittam jaculabitur in eam, nec circuibit eam, nec armis cinget illam, nec insidias
tendet adversùs eam: Sed eâdem viâ 33
quâ venit, redibit; & urbem istam nequa-
quam ingredietur, ait Dominus. Et urbem 34
hanc protegam, & servabo eam propter me
& propter Davidem servum meum. Ita- 35
que contigit eâdem nocte ut descendens Angelus Domini perimeret in exercitu Mauselæo centum millia & octogintaquinque millia hominum, cùmque manè surrexissent, & aspicientes vidissent quòd
ecce milites omnes mortui jacerent; *Pro-* 36
fecti abierunt: & Sanherib rex Mausel
reversus mansit in Ninive. Ubi dum ad- 37
oraret in æde Nesrach deæ Adromelechi & Sarasaris, occiderunt eum filii sui gladio, & fugerunt in terram Ararat: regnavitq; post eum filius ejus Serhaddom.

CAP. XX.

IN diebus Hezeciâ ad mortem ægrotan- 1
te, venit Esaia filius Amosi propheta, & dixit illi, Sic tibi dicit Dominus, Consule domui tuæ, quia moriturus es & nequa-
quam vives. Quapropter Hezecia con- 2
versâ ad parietem facie, oravit coram
Domino, & ait; Obsecro mi Domine, me- 3
mento me ambulâsse coram te bonis operibus integróque animo, & rectè me gessisse coram te: flevitque Hezecia fletu magno.

מלכים ב : כ

verbum & ,medium urbem fuerat egressus non Jesahjahu ,fuit Et
4 ויהי ישעיהו לא יצא העיר התיכנה ודבר
Chizchijahu ad dic & ,Revertere :dicendo ,eum ad fuit Domini
5 יהוה היה אליו לאמר: שוב ואמרת אל־חזקיהו
Audivi :tui patris David Deus Dominus dixit Sic:mei populi ducem
נגיד עמי כה־אמר יהוה אלהי דוד אביך שמעתי
die in ;te sanans ego ecce :tuam lachrymam vidi ;tuam orationem
את־תפלתך ראיתי את־דמעתך הנני רפא לך ביום
tuis diebus super addam Et .Domini domum ascendes tertia
6 השלישי תעלה בית יהוה: והספתי על־ימיך
civitatem & ,te eruam Assur regis vola de & ,annos quindecim
חמש עשרה שנה ומכף מלך־אשור אצילך ואת העיר
David propter & ,me propter ,istam civitatem super protegam & ;istam
הזאת וגנותי על־העיר הזאת למעני ולמען דוד
,tulerunt Et .ficuum massam Tollite:Jesahjahu Dixitque,meum servum
7 עבדי: ויאמר ישעיהו קחו דבלת תאנים ויקחו
:Jesahjahu ad Chizchijahu Dixitque .vixit & ,ulcus super posuerunt &
8 וישימו על־השחין ויחי: ויאמר חזקיהו אל־ישעיהו
die in sim ascensurus & ,me Dominus sit sanaturus quòd ,signum Quod
מה אות כי־ירפא יהוה לי ועליתי ביום
à signum tibi Hoc :Jesahjahu Dixitque ?Domini domum tertio
9 השלישי בית יהוה: ויאמר ישעיהו זה־לך האות מאת
Ivit :est locutus quod ,verbum Dominus sit facturus quòd,Domino
יהוה כי יעשה יהוה את־הדבר אשר דבר הלך
Dixitque ?gradibus decem revertatur si gradibus decem umbra
10 הצל עשר מעלות אם־ישוב עשר מעלות: ויאמר
sed :Non .gradibus decem declinare umbræ est Leve :Chizchijahu
יחזקיהו נקל לצל לנטות עשר מעלות לא כי
Jesahjahu clamavit Et .gradibus decem retrorsum umbra revertatur
11 ישוב הצל אחרנית עשר מעלות: ויקרא ישעיהו
quos gradibus in umbram reduxit & :Dominum ad propheta
הנביא אל־יהוה וישב את־הצל במעלות אשר
tempore In .gradibus decem retrorsum Achaz gradibus in descenderat
12 ירדה במעלות אחז אחרנית עשר מעלות: בעת
,literas Babel rex Baladan filius Baladan Berodach misit illo
ההיא שלח בראדך בלאדן בן־בלאדן מלך־בבל ספרים
.Chizchijahu ægrotasset quòd ,audierat quoniam:Chizchijahu ad munus &
ומנחה אל־חזקיהו כי שמע כי חלה חזקיהו:
domum omnem eis ostendit &,Chizchijahu eos super audivit Et
13 וישמע עליהם חזקיהו ויראם את־כל־בית
& ,aromata & ,aurum & ,argentum,suam desiderabilem
נכתה את־הכסף ואת־הזהב ואת־הבשמים ואת
quod omne & ,suorum vasorum domum & ,optimum oleum
שמן הטוב ואת בית כליו ואת כל־אשר
non quod ,verbum fuit Non .suis thesauris in est inventum
נמצא באוצרתיו לא־היה דבר אשר לא־
.sua potestate omni in & ,sua domo in Chizchijahu eis ostenderit
הראם חזקיהו בביתו ובכל־ממשלתו:
dixitque ,Chizchijahu regem ad propheta Jesahjahu venit Et
14 ויבא ישעיהו הנביא אל־המלך חזקיהו ויאמר
?te ad venerunt unde & ,isti viri dixerunt Quid :eum ad
אליו מה־אמרו האנשים האלה ומאין יבאו אליך
.Babel de ,venerunt longinqua terra De :Chizchijahu Dixitque
ויאמר חזקיהו מארץ רחוקה באו מבבל:
:Chizchijahu Dixitque ?tua domo in viderunt Quid :ait Et
15 ויאמר מה ראו בביתך ויאמר חזקיהו
quod ,verbum fuit non :viderunt ,mea domo in quæ Omnia
את כל־אשר בביתי ראו לא־היה דבר אשר
:Chizchijahu ad Jesahjahu dixit Et .meis thesauris in eis ostenderim non
16 לא־הראיתם באצרתי: ויאמר ישעיהו אל־חזקיהו
:Domini verbum Audi
שמע דבר־יהוה:

Versio VULG. LAT.

4 Et antequàm egrederetur Isai-
as mediam partem atrii, fa-
ctus est sermo Domini ad eum,
5 dicens; Revertere, & dic E-
zechiæ duci populi mei; Hæc
dicit Dominus Deus David pa-
tris tui; Audivi orationem
tuã, & vidi lachrymas tuas: et
ecce sanavi te, die tertio ascen-
6 des templum Domini. Et ad-
dam diebus tuis quindecim an-
nos: sed et de manu regis Assy-
riorum liberabo te, & civita-
tem hanc, & protegam urbem
istam propter me & propter
7 David servum meum. Dixitq;
Isaias, Afferte massam ficorũ.
Quam cùm attulissent, & po-
suissent super ulcus ejus, cura-
8 tus est. Dixerat autem Ezechi-
as ad Isaiam; Quod erit signũ,
quia Dominus me sanabit, &
quia ascensurus sum die tertiâ
9 templum Domini? Cui ait
Isaias; Hoc erit signum à Do-
mino, quòd facturus sit Domi-
nus sermonem, quem locutus
est: Vis ut ascendat umbra de-
cem lineis, an ut revertatur
10 totidem gradibus? Et ait Eze-
chias; Facile est, umbram cre-
scere decẽ lineis: nec hoc volo
ut fiat, sed ut revertatur retror-
11 sùm decem gradibus. Invoca-
vit itaque Isaias propheta Do-
minum, & reduxit umbram per
lineas, quibus jam descenderat
in horologio Achaz, retror-
12 sùm decem gradibus. In tem-
pore illo misit Berodach Bala-
dan, filius Baladan, rex Baby-
loniorum, literas & munera
ad Ezechiam: audierat enim
13 quòd ægrotâsset Ezechias. Læ-
tatus est autem in adventu eo-
rum Ezechias, & ostendit eis
domum aromatum, & aurum
& argentum, & pigmenta va-
ria, unguenta quoque, & do-
mum vasorum suorum, & o-
mnia quæ habere poterat in
thesauris suis. Non fuit quod
non monstraret eis Ezechias
in domo sua, & in omni po-
14 testate sua. Venit autem Isaias
propheta ad regem Ezechiam,
dixitque ei; Quid dixerunt vi-
ri isti? aut undè venerunt ad
te? Cui ait Ezechias; De ter-
ra longinqua venerunt ad me,
15 de Babylone. At ille respon-
dit, Quid viderunt in domo
tua? Ait Ezechias; Omnia
quæcunque sunt in domo mea,
viderunt: nihil est quod non mon-
straverim eis in thesauris meis.
16 Dixit itaque Isaias Ezechiæ,
Audi sermonem Domini;

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἦν Ἡσαΐας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ μέσῃ, καὶ ῥῆ-
5 μα κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγων, Ἐπί-
στρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς Ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον
τοῦ (η) λαοῦ μου, Τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς
Δαυὶδ τοῦ πατρός σου, Ἤκουσα τῆς προσευ-
χῆς σου, εἶδον τὰ δάκρυά σου· ἰδοὺ ἐγὼ ἰά-
σομαί σε· (θ) τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ (ι) ἀνα-
6 βήσῃ εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ προσθήσω ἐπὶ
τὰς ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτη· καὶ ἐκ χει-
ρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων σώσω σε καὶ τὴν
πόλιν ταύτην, καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως
ταύτης (κ) δι' ἐμὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν
7 μου. Καὶ (λ) εἶπε, Λαβέτωσαν παλάθην σύ-
κων, (μ) καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὑ-
8 γιάσει. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν,
Τί τὸ σημεῖον ὅτι (ν) ἰάσεταί με κύριος,
καὶ ἀναβήσομαι εἰς (ξ) οἶκον κυρίου τῇ ἡμέ-
9 ρᾳ τῇ τρίτῃ; Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας, Τοῦτο
τὸ σημεῖον παρὰ κυρίου, ὅτι ποιήσει κύριος
τὸν λόγον ὃν ἐλάλησε· πορεύσεται ἡ σκιὰ δέκα
(ο) βαθμοὺς, ἐὰν ἐπιστρέψῃ δέκα βαθμούς;
10 Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας, Κοῦφον τὴν σκιὰν κλῖναι
δέκα (π) βαθμούς· οὐχί, (ρ) ἀλλ' ἐπιστραφή-
τω ἡ (σ) σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς δέκα
11 βαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. Καὶ ἐβόησεν Ἡ-
σαΐας ὁ προφήτης πρὸς κύριον, καὶ ἐπέστρε-
ψεν ἡ σκιὰ ἐν τοῖς (τ) ἀναβαθμοῖς εἰς
12 τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς. Ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ ἀπέστειλε (†)Μαρωδὰχ Βαλαδὰν υἱὸς
Βαλαδὰν βασιλεὺς Βαβυλῶνος βιβλία καὶ
μαναὰ πρὸς Ἐζεκίαν, ὅτι ἤκουσεν ὅτι
13 ἠῤῥώστησεν Ἐζεκίας. Καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς
Ἐζεκίας, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς ὅλον τὸν οἶκον τοῦ
νεχωθὰ, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, (υ) τὰ
ἀρώματα καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸν οἶ-
κον τῶν σκευῶν, καὶ ὅσα ηὑρέθη ἐν τοῖς θη-
σαυροῖς αὐτοῦ, οὐκ (φ) ἦν λόγος ὃν οὐκ ἔ-
δειξεν αὐτοῖς Ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
14 καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ. Καὶ εἰσῆλθεν
Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζε-
κίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τί ἐλάλησαν οἱ
ἄνδρες οὗτοι, καὶ πόθεν ἥκασι πρὸς σέ; καὶ
εἶπεν Ἐζεκίας, Ἐκ γῆς πόῤῥωθεν ἥκασι
15 πρὸς μὲ, ἐκ Βαβυλῶνος. Καὶ εἶπε, Τί
εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; καὶ (χ) εἶπε, Πάντα
ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου, εἶδον· οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ
μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, ἀλλὰ (ψ) καὶ τὰ
16 ἐν τοῖς θησαυροῖς μου. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας
πρὸς Ἐζεκίαν, Ἄκουσον (ω) λόγον κυ-
ρίου,

Et erat Esaias in atrio medio. Et 4
verbum Domini factum est ad e-
um, dicens; Revertere, & dices 5
ad Ezeciam ducem populi mei;
Hæc dicit Dominus Deus David
patris tui; Audivi deprecationem
tuam, vidi lachrymas tuas. Ecce
ego sanabo te: die tertiâ ascendes
in domum Domini. Et adjiciam 6
ad dies tuos quinque & decem an-
nos: & de manu regis Assyriorum
salvabo te, & civitatem hanc:
& protegam super civitate hanc
propter me, & propter David
servum meum. Et (g) dixit; Ca- 7
piant palatham ficorum, & po-
nant super ulcus: & sanabitur.
Et dixit Ezecias ad Esaiam; 8
Quodnam signum, quia sanabit
me Dominus, & ascendam in
domum Domini die tertiâ? Et di- 9
xit Esaias; Hoc signum à Domi-
no, quia faciet Dominus verbum,
quod locutus est: Ibit umbra de-
cem gradus, (h) si revertet decem
gradus? Et dixit Ezecias; Leve 10
umbram declinare decem gradus.
Nequaquàm: sed revertatur um-
bra in (i) ascensionibus decem
gradus retrorsùm. Et clamavit 11
Esaias propheta ad Dominum: &
revertit umbra in (k) ascensioni-
bus in posteriora decem gradus.
In tempore illo misit Marodach 12
(l) Baladan filius Baladan rex
Babylonis libros, & (m) Manaa
ad Ezeciam: quoniam audierat,
quia ægrotavit Ezecias. Et ga- 13
visus est super iis Ezecias: & o-
stendit eis totam domũ ipsius (n)
Nechotha, argentum, & aurum,
aromata, & oleum bonum, & do-
mum vasorum, & quæcunque in-
venta sunt in thesauris suis. Non
fuit verbum, quod non ostenderit
eis Ezecias in domo sua, & in o-
mni (o) potestate sua. Et intra- 14
vit Esaias propheta ad regem E-
zeciam, & dixit ad eum; Quid
locuti sunt viri isti? & unde ve-
nerunt ad te? Et dixit Ezecias;
De terra longinqua venerunt ad
me, de Babylone. Et dixit; Quid 15
viderunt in domo tua? Et dixit;
Omnia quæcunque in domo mea,
viderunt: non fuit in domo mea,
quod non ostenderim eis, sed &
quæ in thesauris meis. Et dixit 16
Esaias ad Ezeciam, Audi ver-
bum Domini;

MS.A. (η) λαοῦ, Τάδε (θ) ἐν τῇ (ι) * ἀναβήσει εἰς τὸν οἶκον (κ) διὰ μὲ (λ) εἶπεν Ἡσαΐας, Λαβέτωσαν (μ) * καὶ ἐλήμφθη καὶ ἐπιθέτωσαν (ν) ἰάσεται κύριός με, καὶ (ξ) τὸν οἶκον (ο) ἀναβαθμοὺς, * Καὶ εἶπεν (π) ἀναβαθμούς (ρ) ἀλλὰ (σ) σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. (τ) ἀναβαθμοῖς * καὶ ἔβη ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ εἰς τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς. (†) Μερωδὰχ (υ) καὶ τὰ (φ) ἦν τόπος ὃν (χ) εἶπεν Ἐζεκίας, Πάντα (ψ) καὶ ἐν (ω) τὸ λόγον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 והוה ישעיה לא נפק לדרתא מציעאה ופתגם נבואה מן קדם יי הוה עמיה למימר:
5 תוב ותימר לחזקיה מלכא דעמי כדנן אמר יי אלהיה דדוד אבוך שמיע קדמי צלותך
6 גליא קדמי דמעתך הא אנא מסי לך ביומא תליתאה תסק לבית מקדשא דיי: ואוסיף
על יומך חמש עסרי שנין ומיד מלכא דאתור אשזבנך וית קרתא הדא ואגין על קרתא
7 הדא בדיל מימרי ובדיל דוד עבדי: ואמר ישעיהו יסבון דבלת תינין ונסיבו ושויאו על
8 שיחנא ואתסי: ואמר חזקיהו לישעיהו מא את ארי יסי יי לי ואסק ביומא תליתאה לבית
9 מקדשא דיי: ואמר ישעיה דין לך אתא מן קדם יי ארי יעביד יי ית פתגמא דמלל היהך
10 טולא עסר שעין אם יתוב עסר שעין: ואמר חזקיה קליל דא דיהך טולא עסר שעין
11 ברם נפא יתוב טולא לאחורוהי עסר שעין: וצלי ישעיה נביא קדם יי ואתיב ית טולא
12 בצורת אבן שעיא דנחתת במסקנא דאחז שמשא לאחורוהי עסר שעין: בעדנא ההוא
שלח ברודך בלאדן בר בלאדן מלכא דבבל אגרן וקרבנין לות חזקיה ארי שמע ארי
13 אתמרע חזקיה: וקביל מנהון חזקיה ואחזינון ית כל בית גנזוהי ית כספא וית דהבא וית
בוסמניא וית משחא טבא וית בית מנוהי וית כל דאשתכח בגנזוהי לא הוה
14 מדעם דלא אחזינון חזקיה בביתיה ובכל שולטניה: ואתא ישעיה נביא לות
מלכא חזקיה ואמר ליה מה אמרו לך גבריא האלין ומנן אתו לותך ואמר חזקיה
15 מארעא רחיקא אתו לותי מבבל: ואמר מה חזו בביתך ואמר חזקיה ית כל
16 די בביתי חזו לא הוה מדעם די לא אחזיתנון בגנזי: ואמר ישעיהו לחזקיה קביל
פתגמא דיי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et factum est, Jesaghjah nondum exierat in atrium medium, & verbum 4
prophetiæ à Domino fuit cum eo, dicendo: Redi, & dicito Hhizkiah re- 5
gi populi mei: Sic dixit Dñs Deus David patris tui: Audita est à me
oratio tua, apparuerunt ante me lachrymæ tuæ: ecce ego sano te, die ter-
tio ascendes in domum sanctuarii Domini. Et addam super dies tuos quin- 6
decim annos: & de manu regis Athur liberabo te & urbem hanc, & pro-
tegam urbem istam propter *verbum meum*, & propter David servum me-
um. Et dixit Jesaghjahu: *Accipiant* massam ficuum: & acceperunt & po- 7
suerunt super ulcus, & sanatum est. Et dixerat Hhizkiah ad Jesaghjah: 8
Quod signum erit quòd sanabit Dñs me, & ascendam die tertio in domum
sanctuarii Domini? Et dixit Jesaghjah: Hoc tibi erit signum à Dño quòd 9
faciet Dominus verbum quod locutus est, an procedet umbra decem horis,
an recedet decem horis? Et dixit Hhizkiah: Facile est hoc quòd proce- 10
dat umbra decem horis: sed hoc sit signum, redeat umbra retrorsum decem
horis. Et oravit Jesaghjah propheta Dominum, & reduxit umbram per 11
figuram lapidis horarum quibus descenderat in ascensu Ahhaz Sol retror-
sum decem horis. Tempestate illa misit Berodach Baladan filius Baladan 12
rex Babel epistolas & munera ad Hhizkiah, quia audierat quòd ægrotâsset
Hhizkiah. Et accepit eos Hhizkiah, & ostendit illis *omnem domum the-* 13
saurorum suorum, argentum & aurum, & aromata, & unguentũ bonum, &
domum vasorũ suorũ, & omne quod inventũ est in thesauris suis: non fuit
quicquam quod non ostenderit illis Hhizkiah in domo sua, & in omni
imperio suo. Et venit Jesaghjah propheta ad regem Hhizkiah, & dixit ei: 14
Quid dixerunt *tibi* viri hi, & undè venerunt ad te? & dixit Hhizkiah: De
terra longinqua venerunt *ad me*, de Babel. Et dixit, Quid viderunt in 15
domo tua? & dixit Hhizkiah: Omnia quæ sunt in domo mea viderunt,
nec fuit quicquam quod non ostenderim illis in thesauris meis. Et dixit 16
Jesaghjah ad Hhizkiah: Audi verbum Domini:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܐܫܥܝܐ ܠܐ ܢܦܩ ܗܘܐ ܡܢ ܕܪܬܐ ܡܨܥܝܬܐ. ܘܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܟܕ ܐܡܪ
5 * ܗܦܘܟ ܘܐܡܪ ܠܚܙܩܝܐ ܡܕܒܪܢܗ ܕܥܡܝ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܟ
ܫܡܥܬ ܨܠܘܬܟ ܘܚܙܝܬ ܕܡܥܬܟ. ܗܐ ܐܣܐ ܐܢܐ ܠܟ. ܘܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܬܣܩ ܠܒܝܬܗ
6 ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܘܣܦ ܥܠ ܝܘܡܝܟ ܚܡܫܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܘܡܢ ܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܐܦܨܝܟ
ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܓܢ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܦܪܩܝܗ ܡܛܠܬܝ. ܘܡܛܠ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ.
7 * ܘܐܡܪ ܐܫܥܝܐ. ܢܣܒܘܢ ܕܒܠܬܐ ܕܬܐܢܐ. ܘܢܣܝܡܘܢ ܥܠ ܫܘܚܢܐ. ܘܢܬܚܠܡ. * ܘܐܡܪ
8 ܚܙܩܝܐ ܠܐܫܥܝܐ. ܡܢܘ ܐܬܐ ܕܡܐܣܐ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܘܣܠܩ ܐܢܐ ܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܠܒܝܬܗ
9 ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܐܫܥܝܐ. ܗܕܐ ܠܟ ܐܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪ.
10 ܢܗܠܟ ܛܠܠܐ ܥܣܪ ܕܪܓܝܢ. ܐܘ ܢܬܗܦܟ ܥܣܪ ܕܪܓܝܢ. * ܐܡܪ ܚܙܩܝܐ. ܦܫܝܩܐ ܗܝ ܗܕܐ
ܕܢܗܠܟ ܛܠܠܐ ܥܣܪ ܕܪܓܝܢ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܢܬܗܦܟ ܛܠܠܐ ܠܒܣܬܪܗ. ܥܣܪ ܕܪܓܝܢ.
11 * ܘܩܪܐ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܗܦܟ ܛܠܠܐ ܒܕܪܓܐ ܕܢܚܬ ܒܗܘܢ ܫܡܫܐ. ܕܐܚܙ
12 ܠܒܣܬܪܗ. ܥܣܪ ܕܪܓܝܢ. * ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܫܕܪ ܡܪܘܕܟ ܒܠܕܢ ܒܪ ܒܠܕܢ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ.
13 ܐܓܪܬܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܠܚܙܩܝܐ. ܟܕ ܫܡܥ ܕܐܬܟܪܗ ܚܙܩܝܐ. ܘܚܝܐ. * ܘܚܕܝ ܒܗܘܢ ܚܙܩܝܐ.
ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܒܝܬ ܓܙܘܗܝ. ܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ. ܘܒܣܡܐ ܘܡܫܚܐ ܛܒܐ. ܘܟܠܗ ܒܝܬ
ܡܐܢܘܗܝ. ܘܟܠ ܕܡܫܬܟܚ ܒܓܙܘܗܝ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܡܕܡ ܚܙܩܝܐ. ܕܠܐ ܚܘܝ ܐܢܘܢ
14 ܒܒܝܬܗ. ܘܒܟܠܗ ܒܝܬ ܫܘܠܛܢܗ. * ܘܐܬܐ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܠܘܬ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܐܡܪܘ ܠܟ ܓܒܪܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܘ ܠܘܬܟ. ܘܐܡܪ ܚܙܩܝܐ.
15 ܡܢ ܐܪܥܐ ܪܚܝܩܬܐ. ܡܢ ܒܒܠ ܐܬܘ ܠܘܬܝ. * ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܚܙܘ ܒܒܝܬܟ. ܘܐܡܪ ܚܙܩܝܐ.
16 ܟܠ ܕܐܝܬ ܒܒܝܬܝ ܚܙܘ. ܘܠܐ ܫܒܩܬ ܡܕܡ ܒܒܝܬܝ. ܕܠܐ ܚܘܝܬ ܐܢܘܢ ܒܓܙܝ. * ܘܐܡܪ
ܐܫܥܝܐ ܠܚܙܩܝܐ. ܫܡܥ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ.

Esaiâ ex atrio mediano nondum egresso, 4
factus est super eum sermo Domini, dicendo;
Revertere, dic Hezeciæ rectori populi mei; 5
Sic dicit Dominus Deus Davidis patris tui,
Audivi precationem tuam, & lachrymam
tuam vidi: ecce sanitatem tibi restituam, &
die tertio ascendes in domum Domini: Su- 6
peraddam diebus tuis quindecim annos, &
de manibus regis Athur liberabo te & civi-
tatem istam: & hanc civitatem protegam, &
servabo eam propter me, & propter Davi-
dem servum meum. Et ait Esaia, Accipiant 7
palatham ficuum, imponant ulceri, & sani-
tatem recuperabit. Dixit autem Hezecia ad 8
Esaiam, Quodnam erit signum quòd Do-
min' sit me sanaturus, & tertio die sim ascen-
surus in ædem Domini? Respondit Esaia, 9
Hoc esto tibi signum à Domino quòd factu-
rus sit Dominus sermonem quem dixit: Pro-
gredietur umbra decem gradibus, aut retro-
gredietur decem gradibus. Ait Hezecia, Le- 10
ve hoc esset progredi umbram decem gradi-
bus: non ita, sed retrogrediatur umbra de-
cem gradibus. Invocavit igitur Esaia pro- 11
pheta Dominum, & retrogressa est umbra per
eosdem gradus per quos sol descenderat in
gradibus Ahazi, decem gradibus. Eodem 12
tempore misit Merodach-beldan filius Belda-
nis rex Babelis literas cum muneribus ad
Hezeciam, cùm audisset ægrotâsse Hezeciam,
& revixisse. Et lætat' est eis (*i. nuntiis*) He- 13
zecia, & ostendit eis cellam gazæ suæ, argen-
tum & aurum, aromata & unguenta optima,
totam suæ supellectilis cellam, & quicquid
reperiebatur in thesauris suis; nihil denique
reliquit Hezecia quòd non ostenderet eis,
cùm domi suæ, tum in omni domo ditionis
suæ. Venit autem Esaia propheta ad Hezeci- 14
am regem, & ait illi, Quid dixêre tibi viri
illi? & unde venerunt ad te? Respondit He-
zecia; E terra longinqua, è Babel venerunt
ad me. Dixit *ille*, Quid viderunt domi tuæ, 15
Respondit Hezecia, Quicquid est domi meæ,
viderunt; nihilque obmisi domi meæ quod
non ostenderim eis in thesauro meo. Dixit 16
Esaia ad Hezeciam, Audi sermonem Domini:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * واسعيا لم يكن خرج الى وسط الدار فاوحي الرب الى اسعيا * ان ارجع الى حزقيا مدبر الشعب
5 وقل له هكذا يقول الله اله داود ابيك اني قد سمعت صلاتك وابصرت دموعك * وانا اشفيك وفي
6 اليوم الثالث تصعد الى بيت الله * وازيدك على عمرك خمسة عشر سنة * واخلصك من يد ملك
7 الموصل انت وهذه المدينة واخلصها من اجلي ومن اجل داود عبدي * وقال اسعيا لحزقيا
8 خذ من ورق التين واجعله على الجرح فتبرا وتحيا * فقال حزقيا لاسعيا ما هي العلامة التي
9 قال الرب انه يشفيني حتى اصعد في يوم الثالث الى بيت الله * فقال له اسعيا هذه ايه لك من
عند الله ليصنع الرب القول الذي قال يسير الظل عشر درجات او يرجع عشر درجات
10 * فقال حزقيا هذا امر يسير ان يسير الظل عشر درجات ولكن ليس هكذا بل يرجع الظل
11 الى وراه عشر درجات * فدعي اسعيا للرب فرجع الظل في الدرج ونزل في درج احاز الشمس
12 الى ورايه عشر درجات * وفي ذلك الزمان بعث مردوخ بلدان بن بلدان ملك بابل كتبا
13 وهدايا الى حزقيا حين سمع ان حزقيا مرض وعاش * ففرح بهم حزقيا وجعلهم في بيت
خزاينه فضة وذهبا وافاوي وادهانا طيبة * واخذ حزقيا رسل الملك واراهم دخاير
وجميع بيوت ابنيته وكل شي في خزاينه لم يترك حزقيا شي الا اراهم في بيته وفي
14 جميع بيت سلطانه * فاتي اسعيا النبي الى حزقيا الملك فقال له ما الذي قالوا هولا
القوم ومن اي مكان اتوك فقال حزقيا من الارض البعيدة التي هي بابل اتوني
15 * فقال ما الذي ابصروا في بيتك فقال حزقيا كل شي في بيتي قد ابصروه وما
16 ترك شي في بيتي الا وقد اريتهم اياه وكذلك في خزايني * فقال اسعيا لحزقيا اسمع
قول الله

Cùm Esaia nondum egressus esset ad me- 4
dium usque atrium, revelavit Dominus
Esaiæ, dixitque, Revertere ad Hezeciam 5
rectorem populi, & dic illi; Sic ait Deus,
Deus Davidis patris tui; Equidem audivi
orationem tuam, & vidi lachrymas tuas:
& ego sanabo te, & die tertio ascendes
ad domum Dei: Et adjiciam tibi ad æta- 6
tatem tuam, quindecim annos, & eripiam
te de manu regis Mausel, te inquam, &
urbem istam, et asseram eam propter me et
propter Davidem servum meum. Tum di- 7
xit Esaia Hezeciæ, Sume de foliis ficuum,
& adapta vulneri, & sanaberis ac vives.
Dixit autem Hezecia Esaiæ, Quod est in- 8
dicium quod dixit Dominus me ita sanan-
dum ut ascendam die tertio ad domum
Dei? Ait illi Esaia, Hoc esto tibi indi- 9
cium à Domino quòd facturus sit Domi-
nus rem quam dixit; Procedet umbra
decem gradibus, aut retrocedet decem
gradibus. Ait Hezecia, Facile nego- 10
tium est procedere umbram decem gradi-
bus: verùm non ita, sed retrocedat umbra
decem gradibus. Tunc rogante Esaiâ Do- 11
minum, retrocessit umbra per gradus, de-
scenditque sol in gradibus Ahazi re-
trorsum, decem gradibus. Eodem quo- 12
que tempore misit Mardac-boldan filius
Boldanis, rex Babelis, epistolas cum
muneribus ad Hezeciam, cùm audisset
Hezeciam ægrotâsse & revixisse. Et 13
lætatus est eis Hezecia, reposuitque ea
in cella sua: argentum, aurum, præ-
stantissimos odores, & unguenta sua-
vissima: deinde duxit Hezecia lega-
tos regis, & ostendit eis thesauros
suos, omnia armamentaria sua, &
quicquid erat in ærario suo: nihil re-
liquit Hezecia, quod non ostenderit
eis, tam in domo sua, quàm in tota
æde dominii sui. Venit autem Esaia 14
propheta ad Hezeciam regem, & ait
illi; Quid tibi dixerunt homines illi?
& quo de loco venerunt ad te? Re-
spondit Hezecia, E regione illa remo-
ta, nempe Babele, ad me venerunt.
Iterum dicens, Quid viderunt in do- 15
mo tua? respondit Hezecia, Quic-
quid est domi meæ, inspexerunt; ni-
hilque reliqui domi meæ, quod non
ostenderim eis, eodémque modo in æra-
rio meo. Tum dixit Esaia Hezeciæ, 16
Audias dictum Dei:

מלכים ב : כא

quæ & ,tua domo in quod omne deferetur & ,venientes dies Ecce
17 הנה ימים באים ונשא כל־אשר בביתך ואשר
remanebit Non .Babel in ,hanc diem ad usque ,tui patres thesaurizârunt
אצרו אבתיך עד־היום הזה בבלה לא־יותר
quos ,te de egredientur qui ,tuis filiis de Et .Dominus dixit ,verbum
18 דבר אמר יהוה: ומבניך אשר יצאו ממך אשר
Dixitque .Babel regis palatio in eunuchi erunt & :tollent ,generabis
19 תוליד יקח והיו סריסים בהיכל מלך בבל: ויאמר
es locutus quod ,Domini verbum est Bonum :Jesahjahu ad Chizchijahu
חזקיהו אל־ישעיהו טוב דבר־יהוה אשר דברת
? meis diebus in sit futura veritas & pax si Nonne : dixit Et
ויאמר הלוא אם־שלום ואמת יהיה בימי:
fecit quod & ,ejus fortitudo omnis & ,Chizchijahu verborum residuum Et
20 ויתר דברי חזקיהו וכל־גבורתו ואשר עשה
,civitatem in aquas introduxit & ,aquæductum & ,piscinam
את־הברכה ואת־התעלה ויבא את־המים העירה
regum dierum verborum libro super scripta ipsa nonne
הלוא־הם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי
Menasseh regnavit & ,suis patribus cum Chizchijahu Jacuitque ? Jehudah
21 יהודה: וישכב חזקיהו עם־אבתיו וימלך מנשה
.eo pro ejus filius
בנו תחתיו:

CAP. XXI. כא

quinquaginta & ,ipsum regnando in Menasseh annorum duodecim Filius
1 בן־שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים
.Chephsibah ejus matris nomen Et .Jerusalaim in regnavit annis quinque &
וחמש שנה מלך בירושלם ושם אמו חפצי־בה:
,gentium abominationes juxta ,Domini oculis in malum Fecitque
2 ויעש הרע בעיני יהוה כתועבת הגוים
,est Conversusque .Israel filiorum faciebus à Dominus expulit quas
3 אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל: וישב
erexit & :eius pater Chizchijahu perdiderat quæ ,excelsa ædificavit &
ויבן את־הבמות אשר אבד חזקיהו אביו ויקם
rex Achab fecerat sicut ,Lucum fecit & ,Bahali ipsi altaria
מזבחות לבעל ויעש אשרה כאשר עשה אחאב מלך
.eis servivit & ,cœlorum militiæ omni se incurvavit & ,Israel
ישראל וישתחו לכל־צבא השמים ויעבד אתם:
,Dominus dixit qua ,Domini domo in altaria extruxit Et
4 ובנה מזבחת בבית יהוה אשר אמר יהוה
universæ aras extruxit Et .meum nomen ponam Jerusalaim In
5 בירושלם אשים את־שמי: ויבן מזבחות לכל־
fecit transire Et .Domini domus atriis duobus in ,cœlorum militiæ
6 צבא השמים בשתי חצרות בית־יהוה: והעביר
fecit & ,est auguratus & ,tempora observavit & ,ignem per suum filium
את־בנו באש ועונן ונחש ועשה
Domini oculis in malum faciendum ad multiplicavit scioles & ,pythonem
אוב וידענים הרבה לעשות הרע בעיני יהוה
,domo in ,fecerat quod ,Luci sculptile posuit Et .irritandum ad
7 להכעיס: וישם את־פסל האשרה אשר עשה בבית
; eius filium Selomoh ad & ,David ad Dominus dixerat qua
אשר אמר יהוה אל־דוד ואל־שלמה בנו
tribubus cunctis de elegi quam ,Jerusalaim in & ,hac domo In
בבית הזה ובירושלם אשר בחרתי מכל שבטי
addam non Et .sempiternum in meum nomen ponam ,Israel
8 ישראל אשים את־שמי לעולם: ולא אסיף
,eorum patribus dedi quam ,terra è Israel pedem faciendum moveri ad
להניד רגל ישראל מן־האדמה אשר נתתי לאבותם
,eis præcepi quæ ,omnia juxta faciendum ad custodierint si tantum
רק אם־ישמרו לעשות ככל אשר צויתים
.Mosch meus servus eis præcepit quam ,legem omnem juxta &
ולכל־התורה אשר־צוה אתם עבדי משה:

Versio VULG. LAT.

17 Ecce dies venient, & auferentur omnia, quæ sunt in domo tua, & quæ condiderunt patres tui usque in dié hanc, in Babylonem: non remanebit quid-
18 quam, ait Dominus. Sed & de filiis tuis qui egredientur ex te, quos generabis, tollentur, et erunt eunuchi in palatio regis
19 Babylonis. Dixit Ezechias ad Isaiam; Bonus sermo Domini, quem locutus es: sit pax & ve-
20 ritas in diebus meis. Reliqua autem sermonum Ezechiæ, & omnis fortitudo ejus, & quomodò fecerit piscinam, & aquæductum, & introduxerit aquas in civitatem, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonũ
21 dierum regũm Juda? Dormivitque Ezechias cum patribus suis, & regnavit Manasses fili⁹ ejus pro eo.

CAP. XXI.

1 Duodecim annorũ erat Manasses cùm regnare cœpisset, & quinquaginta quinque annis regnavit in Jerusalem: no-
2 men matris ejus, Haphsiba. Fecitque malum in conspectu Domini, juxta idola gentium, quas delevit Dominus à facie
3 filiorum Israel. Conversúsq; est, & ædificavit excelsa, quæ dissipaverat Ezechias pater ejus: & erexit aras Baal, & fecit lucos sicut fecerat Achab rex Israel, & adoravit omnem militiam cœli, & coluit eam.
4 Extruxitque aras in domo Domini, de qua dixit Dominus; In Jerusalem ponam nomen
5 meum. Et extruxit altaria universæ militiæ cœli in duobus
6 atriis templi Domini. Et traduxit filium suum per ignem: & ariolatus est, & observavit auguria, & fecit pythones, & aruspices multiplicavit, ut faceret malum coram Domino,
7 & irritaret eum. Posuit quoque idolum luci, quem fecerat, in templo Domini: super quod locutus est Dominus ad David, & ad Salomoné filium ejus; In templo hoc, & in Jerusalem, quam elegi de cunctis tribubus Israel, ponam nomen
8 meum in sempiternum. Et ultrà non faciam commoveri pedem Israel de terra, quam dedi patribus eorum: si tamen custodierint opere omnia quæ præcepi eis, & universam legem quam mandavit eis servus meus Moyses.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

17 Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ληφθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, εἰς Βαβυλῶνα· καὶ οὐχ (†) ὑπολειφθήσεται ῥῆμα ὃ εἶπε
18 (α) κύριος. Καὶ οἱ υἱοί σου οἱ ἐξελεύσονται ἐκ σοῦ οὓς γεννήσεις, λήψεται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶ-
19 νος. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν, Ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν (β) ἐλά-
20 λησεν, ἔστω εἰρήνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησε, τὴν κρήνην καὶ τὸν ὑδραγωγὸν, καὶ (γ) εἰσήγαγε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ (δ) βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰού-
21 δα; Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS.A. (†) ὑπολημφθήσεται (α) ὁ κύριος. (β) ἐλάλησεν· καὶ εἶπεν, Μὴ οὐκ ἂν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔσται ἐν ἡμέραις μου; (γ) καὶ εἰσήνεγκαν τὸ ὕδωρ (δ) βιβλίῳ * τῶν ἡμερῶν

ΚΕΦ. κα'.

1 Υἱὸς δώδεκα ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα, καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ
2 μητρὶ αὐτοῦ (α) Ἀψιβά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ
3 προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ (β) ἐπέστρεψε καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ ἃ (γ) κατέσκαψεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ (δ) ἀνέστησε θυσιαστήριον τῇ Βάαλ, καὶ ἐποίησε (ε) τὰ ἄλση καθὼς ἐποίησεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς.
4 Καὶ ᾠκοδόμησε (ζ) θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ κυρίου, ὡς εἶπε, Ἐν Ἱερουσαλὴμ θήσω (η)
5 τὸ ὄνομά μου. Καὶ ᾠκοδόμησε (θ) θυσιαστήριον πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ (ι) ἐν ταῖς
6 δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου. Καὶ διῆγε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐποίησε (κ) τεμένη, καὶ γνώστας ἐπλήθυνε τοῦ ποιεῖν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς
7 κυρίου παροργίσαι αὐτόν. Καὶ ἔθηκε (λ) τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσους ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ εἶπε κύριος πρὸς Δαυὶδ καὶ πρὸς Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ (μ) καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἣ ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν (ν) τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ θήσω τὸ ὄνομά μου (ξ)
8 εἰς τὸν αἰῶνα, Καὶ οὐ προσθήσω τοῦ σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, οἵτινες φυλάξουσι (ο) πάντα ὅσα (π) ἐνετειλάμην, κατὰ πᾶσαν τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ δοῦλός μου (ρ) Μωϋσῆς.

MS.A. (α) Ὀψιβά. (β) ἀπέστρεψεν (γ) κατέσκαψεν (δ) * ἀπέστρεψεν τὸ θυσιαστήριον (ε) ἄλση (ζ) τὸ θυσιαστήριον (η) τὸν θρόνον μου. Καὶ (θ) τὸ θυσιαστήριον (ι) ἐν πάσαις αὐλαῖς (κ) θελητήν, καὶ γνώστας (λ) τὸ * γλυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ * ἄλσει ὡς ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ, ὡς εἶπεν (μ) καὶ Ἱερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην (ν) Ἰσραὴλ, (ξ) ἐκεῖ εἰς τὸν (ο) τοῦ ποιεῖν πάντα (π) ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πᾶσαν ἐντολὴν (ρ) Μωσῆς.

Ecce dies veniunt: & tollentur omnia quæ in domo tua, & quæcunque thesaurizaverunt patres tui usq; in diem hanc, in Babylonem: & non remanebit verbum (p) quod dixit Dominus. Et filii 17
tui, qui egredientur ex te, quos generabis, (q) capientur, & erunt (r) eunuchi in domo regis Babylonis. Et dixit Ezecias ad Esaiã; 18
Bonum est verbum Domini, quod locutus est: sit (ſ) pax in diebus meis. Et reliqua verborum Ezecia, & omnis potentatus ejus, & quæcunque fecit, fontem, & aquæductum, & introduxit aquã in civitatem, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Judæ? Et dormivit Ezecias cum patribus (t) suis. Et regnavit Manasses filius ejus pro eo. 19 20 21

CAP. XXI.

FILIUS duodecim annorũ erat Manasses in regnando ipsum: & quinquaginta & quinque annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus, Apsiba. Et fecit 1
malum in oculis Domini, juxta abominationes gentium, quas sustulit Dominus à facie filiorum Israel. Et revertit, & ædificavit 2
excelsa, que diruerat Ezecias pater ejus, & erexit altare Baal: & fecit lucos, sicut fecerat Achaab rex Israel: & adoravit omnem (a) virtutem cœli: & servivit ei. Et ædificavit altare in 3
domo Domini, (b) quemodò dixit, In Hierusalem ponam nomen meum. Et ædificavit (c) altare omni virtuti cœli in duobus atriis 4 5
domûs Domini: Et traduxit filios suos in igni, & (d) ariolabatur, & augurabatur, & fecit (e) delubra, & (f) Gnostas multiplicavit faciendo malum in oculis Domini ad irritandum eum. Et 6
posuit sculptile luci in domo, quã dixit Dominus ad David, & ad Salomon filium ejus; In domo hac, & in Hierusalem, quam elegi de omnibus tribubus Israel, (g) & ponam nomen meum in 7
seculum. Et non adjiciam commovere pedem Israel de terra, quã dedi patribus eorum: (h) quimodò custodient omnia, quæcunque mandavi juxta omne mandatum, quod mandavit eis servus meus Moyses. 8

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 הא יומיא אתן ויתנטל כל די בביתך דגנזו אבהתך עד יומא הדין ויתיב לבבל לא
18 ישתאר מדעם אמר יי: ומבנך דיפקון מנך דתוליד יסב ויהון רברבין בהיכלא דמלכא
19 דבבל: ואמר חזקיה לישעיה תקין פתגמא דיי דמלילתא ואמר הלא אם שלם וקשוט יהי
20 ביומי: ושאר פתגמי חזקיה וכל גבורתיה ודעבד ית ברכתא וית מזיקתא ואיתי ית
מיא לקרתא הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי דבית יהודה: ושכיב 21
חזקיהו עם אבהתוהי ומלך מנשה בריה תחותוהי:

כא

1 בר תרתא עסרי שנין מנשה כד מלך וחמשין וחמש שנין מלך בירושלם ושום אמיה
2 חפצי בה: ועבד דביש קדם יי כתועבת עממיא דתריך יי מן קדם בני ישראל: ותב
3 ובנא ית במתא דאביד חזקיה אבוהי ואקים אגורין לבעלא ועבד אשירתא כמא דעבד
אחאב מלכא דישראל וסגיד לכל חילי שמיא ופלח יתהון: ובנא אגורין בבית מקדשא 4
5 דיי דאמר יי בירושלם אשרי ית שכנתי: ובנא אגורין לכל חילי שמיא בתרתין דרתא
6 דבית מקדשא דיי: ואעבר ית בריה בנורא ועונן ונחיש ועבד בדין וזכורו אסגי למעבד
7 דביש קדם יי לארגזא קדמוהי: ושוי ית צלם אשירתא דעבד בביתא דאמר יי לדויד
ולשלמה בריה בביתא הדין ובירושלם דאתרעיתי מכל שבטיא דישראל אשרי
8 ית שכנתי לעלם: ולא אוסיף לטלטלא ית ישראל מן ארעא דיהבית לאבהתהון
לחוד אם ישרון למעבד ככל דפקידתנון ולכל אוריתא דפקיד יתהון
עבדי משה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce dies veniunt, & tolletur omne quod est in domo tua, quod thesaurizârunt patres tui usq; ad diem hanc; & revertetur ad Babel: non relin- 17
quetur quicquam, dixit Dñs. Et de filiis tuis qui exibunt de te quos gignes, 18
accipiet: & erunt magnates in palatio regis Babel. Et dixit Hhizkiah ad 19
Jesaghjah, Rectum est verbum Domini quod locutus es: & dixit, Nónne si pax & veritas erit in diebus meis? Et reliquum verborum Hhizkiah & 20
omnis fortitudo ejus, & quomodo fecerit piscinam & aquæductum & induxerit aquas in urbem; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et cubuit Hhizkiah cum patribus suis, & 21
regnavit Menasseh filius ejus pro eo.

CAP. XXI.

Filius duodecim annorum erat Menasseh quando regnavit: & quinquaginta quinq; annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejus Hhephzibah. Et fecit quod malum erat ante Dominum juxta abominationes 1 2
gentium, quas expulerat Dñs à facie filiorum Israel. Et conversus reædificavit excelsa, quæ dissipârat Hhizkiah pater ejus: & statuit aras Baghala, & fecit lucum sicut fecerat Ahhab rex Israel, & adoravit omnes virtutes 3
cœlorum, & coluit eas. Et ædificavit aras in domo sanctuarii Dñi de quo 4
dixerat Dñs, In Jerusalem collocabo majestatem meam. Et ædificavit aras 5
omnibus virtutibus cœlorum in duobus atriis domus sanctuarii Dñi. Et 6
transire fecit filium suum per ignem, & ariolat⁹ est atq; auguratus, & fecit pythones & divinatores: multiplicavit facere quod malum erat ante Dñm ut irritaret eum. Et posuit simulachrum luci quem fecerat in domo, de qua 7
dixerat Dñs David & Selomoh filio ejus, In domo hac & in Jerusalem, in qua mihi complacui præ omnib⁹ tribub⁹ Israel, ponam majestatem meam 8
in seculum. Nec addam transferre Israelem de terra quam dedi patribus eorum: tantummodo si custodierint facere juxta omne præceptum quod præcepi eis, & secundùm omné legem quam præcepit eis serv⁹ me⁹ Mosch.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ܂ ܘܡܫܬܩܠ ܟܠ ܕܐܝܬ ܒܒܝܬܟ܂ ܘܡܐ ܕܐܨܢܥܘ ܐܒܗܝܟ ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܢܐ܂ ܢܐܙܠ ܠܒܒܠ܂ ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܟ܂ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ * ܘܡܢ ܒܢܝܟ ܕܢܦܩܝܢ
18 ܡܢܟ܂ ܕܬܘܠܕ ܐܢܬ܂ ܢܕܒܪܘܢ܂ ܘܢܗܘܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܒܗܝܟܠܗ ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ܂
19 * ܐܡܪ ܚܙܩܝܐ ܠܐܫܥܝܐ܂ ܛܒ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠܬ܂ ܘܐܡܪ܂ ܐܢܐ ܫܠܡܐ ܢܗܘܐ ܘܩܘܫܬܐ
20 ܒܝܘܡܝ܂ * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܚܙܩܝܐ܂ ܘܟܠܗ ܓܢܒܪܘܬܗ܂ ܘܕܥܒܕ ܢܩܥܐ
21 ܘܡܪܙܝܒܐ܂ ܘܐܥܠ ܡܝܐ ܠܡܕܝܢܬܐ܂ ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ * ܘܫܟܒ
ܚܙܩܝܐ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ܂ ܘܐܡܠܟ ܡܢܫܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ܂ * ܦܣܘܩܐ * ܟܐ *

1 * ܒܪ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܡܢܫܐ ܟܕ ܐܡܠܟ܂ ܘܚܡܫܝܢ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ܂ ܐܡܠܟ
ܒܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ ܚܦܨܝܒܐ܂ * ܘܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܂ ܐܝܟ ܛܢܦܘܬܐ
2 ܕܥܡܡܐ ܕܐܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܗܦܟ ܘܒܢܐ ܒܝܬ ܦܠܚܢܐ ܘܡܕܒܚܐ
3 ܕܐܚܪܒ ܚܙܩܝܐ ܐܒܘܗܝ܂ ܘܐܩܝܡ ܡܕܒܚܐ ܠܒܥܠ܂ ܘܥܒܕ ܦܬܟܪܐ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܐܚܐܒ
ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܣܓܕ ܠܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܫܡܝܐ܂ ܘܦܠܚ ܐܢܘܢ܂ * ܘܒܢܐ ܡܕܒܚܐ
4 ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܕܐܡܪ ܥܠܘܗܝ ܡܪܝܐ܂ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܐܣܝܡ ܫܡܝ܂ * ܘܒܢܐ ܡܕܒܚܐ
5 ܠܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܫܡܝܐ܂ ܒܬܪܬܝܢ ܕܪܬܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ܂ * ܘܐܥܒܪ ܒܪܗ ܒܢܘܪܐ܂ ܘܩܣܡ
6 ܘܢܚܫ܂ ܘܥܒܕ ܙܟܘܪܐ ܘܢܡܘܣܐ܂ ܘܐܣܓܝ ܠܡܥܒܕ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܪܓܙܘܬܗ܂
7 * ܘܣܡ ܨܠܡܐ ܘܦܬܟܪܐ ܕܥܒܕ܂ ܒܒܝܬܐ ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܘܠܫܠܝܡܘܢ ܒܪܗ܂
ܒܒܝܬܐ ܗܢܐ܂ ܘܒܐܘܪܫܠܡ ܕܓܒܝܬ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܐܣܝܡ ܫܡܝ
8 ܠܥܠܡ܂ * ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܠܡܫܢܝܘ ܪܓܠܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ܂
ܐܢ ܢܛܪܘܢ ܘܢܥܒܕܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܦܩܕܬ ܐܢܘܢ܂ ܘܟܠܗ ܢܡܘܣܐ
ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܥܒܕܝ ܡܘܫܐ܂

Ecce dies venient quibus auferetur quicquid 17
est domi tuæ; & thesaurus quem majores tui
ad hunc usque diem reconditerunt, ibit in
Babelem, nullâ re tibi relictâ, dicit Domi-
nus. Et de filiis tuis qui ex te prodibunt quos 18
generabis, abducentur, & erunt eunuchi in
palatio regis Babelis. Respondit Hezecia 19
Esaiæ, Bonus est sermo Domini quem pro-
tulisti: Tum dixit, O utinam pax & veritas
sit in diebus meis. Reliqua gesta Hezeciæ, & 20
tota fortitudo ejus, utque fecerit piscinam &
aquæductum, & introduxerit aquas in civi-
tatem; ecce scripta sunt in libro annalium
regum Juda. Deinde occubuit Hezecia cum 21
patribus suis, regnavítque Manasse filius ejus
post ipsum.

CAP. XXI.

NAtus erat annos duodecim Manasse 1
quando regnavit, & annis quinquaginta-
quinque regnavit in Jerusalem: nomen ma-
tris ejus, Hebsibah. Fecit quod malum erat 2
coram Domino, secundùm abominationes
gentium quas perdiderat Dominus à con-
spectu filiorum Israelis. Nam reædificavit ex- 3
celsa & altaria quæ extirpárat Hezecia pater
ejus: aras erexit Baali: fecit idola quemad-
modum fecerat Ahab rex Israelis; & adora-
vit cunctas coeli militias, & coluit eas. Item 4
extruxit aras in domo Domini, de qua dixe-
rat Dominus, In Jerusalem ponam nomen
meum: Et ædificavit altaria cunctis cœli mi- 5
litiis in utroque atrio domûs Domini: Fili- 6
um suum traduxit per ignem: divinationibus
& præstigiis usus est: instituit hariolos & py-
thones: multáq; scelera commisit coram Do-
mino, ut irritaret eum. Præterea simulacra 7
& idola quæ fecit, collocavit in ea domo de
qua dixerat Dominus Davidi & Salomoni fi-
lio ejus, In hac domo et in Jerusalem, quas
elegi ex omnibus tribubus Israelis, ibi collo-
cabo nomen meum in æternum: Nec dein- 8
ceps movebo pedem Israelis è terra quam de-
di patribus eorum, dummodo servent ac faci-
ant quicquid præcepi eis, totámque legem
quam mandavit eis servus meus Moses.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * هَذِهِ أَيَّامٌ تَأْتِي وَيُحْمَلُ كُلُّ شَيْءٍ فِي خَزَائِنِكَ وَفِي بَيْتِكَ • وَالْخَزَائِنُ الَّتِي حَفِظَهَا آبَاؤُكَ إِلَى الْيَوْمِ
18 إِلَى بَابِلَ تَذْهَبُ • وَلَا يُتْرَكُ لَكَ شَيْءٌ يَقُولُ اللهُ * وَمِنْ بَنِيكَ الَّذِينَ يَخْرُجُونَ مِنْكَ وَيَلِدُهُمْ
19 يُوجَدُونَ وَيَكُونُوا خُدَّامًا فِي هَيْكَلِ مَلِكِ بَابِلَ * فَقَالَ حَزْقِيَا لِأَشْعِيَا • حَسَنًا الْقَوْلُ الَّذِي
20 قُلْتَ • أُحِبُّ أَنْ يَكُونَ خَيْرًا وَبِرًّا فِي أَيَّامِي * وَسَائِرُ أُمُورِ حَزْقِيَا وَجَمِيعُ جَبَرُوتِهِ • وَصَنْعَتُهُ
الْجُبَّ وَالسَّاقِيَةَ • وَإِدْخَالُ الْمَاءِ إِلَى الْمَدِينَةِ • فَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ فِي سِفْرِ سِيَاسِينَ الَّذِي لِمُلُوكِ
21 يَهُوذَا * وَاضْطَجَعَ حَزْقِيَا مَعَ آبَائِهِ •

* الْفَصْلُ الْحَادِي وَالْعِشْرُونَ *

1 * وَمَلَكَ بَعْدَهُ ابْنُهُ مَنَسَّا • وَهُوَ ابْنُ اثْنَيْ عَشَرَ سَنَةً • وَأَقَامَ مَلِكًا بِأُورُشَلِيمَ خَمْسَةً وَخَمْسِينَ
2 سَنَةً • وَاسْمُ أُمِّهِ حَفْصِيبَهُ * وَصَنَعَ السُّوءَ قُدَّامَ اللهِ مِثْلَ نَجَاسَاتِ الْأُمَمِ الَّذِينَ أَبَادَهُمُ اللهُ مِنْ
3 قُدَّامِ بَنِي إِسْرَائِيلَ * وَرَجَعَ وَبَنَى الصَّوَامِعَ الَّتِي كَانَ أَبُوهُ حَزْقِيَا قَلَعَهَا • وَأَقَامَ مَذَابِحًا لِلْبَعْلِ
4 وَصَنَعَ أَيْضًا نَجَاسًا كَمَا صَنَعَ أَحَابُ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ • وَسَجَدَ لِجَمِيعِ نُجُومِ السَّمَاءِ وَعَبَدَهَا * وَبَنَى
5 مَذَابِحَ فِي بَيْتِ اللهِ فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي قَالَ اللهُ • إِلَى أُورُشَلِيمَ أَجْعَلُ نُورِي * وَبَنَى مَذَابِحَ
6 لِجَمِيعِ جُنُودِ السَّمَاءِ فِي دَارَيْ بَيْتِ اللهِ * وَأَحْرَقَ ابْنَهُ بِالنَّارِ • وَكَهَنَ وَتَكَهَّنَ • وَصَنَعَ الْعَيَّافِينَ
7 وَالْعَرَّافِينَ • وَأَكْثَرَ مِنْ صَنِيعِ الشَّرِّ قُدَّامَ اللهِ لِيُغْضِبَهُ * وَجَعَلَ صَنَمَ مَعْبُودِهِ فِي بَيْتِ اللهِ
فِي الْبَيْتِ الَّذِي قَالَ اللهُ لِدَاوُدَ وَلِسُلَيْمَانَ ابْنِهِ • فِي هَذَا الْبَيْتِ وَبِأُورُشَلِيمَ الَّتِي اخْتَرْتُ مِنْ
8 جَمِيعِ أَسْبَاطِ إِسْرَائِيلَ • أَصْنَعُ اسْمِي فِيهَا إِلَى الدَّهْرِ * وَلَا أَعُودُ أَيْضًا أَنْ أُقَلْقِلَ رِجْلَ إِسْرَائِيلَ
مِنَ الْأَرْضِ الَّتِي وَهَبْتُ لِآبَائِهِمْ • إِنْ حَفِظُوا وَصَنَعُوا كُلَّ الَّذِي أَوْصَيْتُهُمْ فَقَطْ • وَجَمِيعَ الشَّرَائِعِ
الَّتِي أَوْصَاهُمْ عَبْدِي مُوسَى •

Ecce dies venturi sunt, quibus deportabi- 17
tur quicquid est in ærario tuo & in do-
mo tua; & thesauri quos reposuerunt
patres tui ad hunc usque diem, in Babe-
lem ibunt, & nihil tibi relinquetur, dicit
Deus. De filiis etiam tuis, qui ex te pro- 18
dibunt, quos genituruus es, capientur, &
erunt ministri in aula regis Babelis. Dixit 19
Hezecia ad Esaiam, Optimus est sermo
quem dixisti, optarem ut res prosperè
sanctèque succederent diebus meis. Re- 20
liquæ res gestæ Hezeciæ, & præclara
quæque facta ipsius, quòd lacum & a-
quæductum fecerit, & aquam in urbem
induxerit; scripta sunt in libro chronico-
rum regum Juda. Tandem occubuit He- 21
zecia cum patribus suis.

CAP. XXI.

POst hunc regnavit Manasse filius ejus, 1
cùm duodecimum annum ageret: man-
sitque rex in Jerusalem quinquaginta
quinque annis: nomen matris ejus erat
Hebsibah. Scelera commisit coram Deo, 2
juxta turpitudines gentium quas perdi-
derat Deus à conspectu filiorum Israe-
lis. Nam rursus ædificavit excelsa quæ 3
pater ipsius Hezecia demolitus fuerat, &
aram erexit Baali. Præterea festum in-
stituit, quemadmodum fecerat Achab rex
Israelis: genuflexit omnibus cæli syderi-
bus, & adoravit ea: Ædificavit alta- 4
ria in domo Dei, in loco illo de quo di-
xerat Dominus; In Jerusalem habitare
faciam lumen meum. Item ædificavit al- 5
taria cunctis exercitibus cæli in utroque
atrio domûs Dei: Filium suum igne 6
combussit: tempora conjectavit, usus est
veneficiis, auspices & pythones instituit,
multáque coram Deo scelera commisit, ut
ad iram provocaret eum. Idolum quod 7
ipse adorabat, collocavit in domo Dei, in
domo de qua dixerat Deus Davidi &
Salomoni filio ejus; In domo ista & in
Jerusalem quam elegi ex omnibus tribu-
bus Israelis, in ea ponam nomen meum in
perpetuum: Neque movebo deinceps pe- 8
dem Israelis de terra quam dedi patribus
eorum, si modò servaverint & fecerint
omnia quæ mandavi eis, & omnes leges
quas præcepit eis servus meus Moses.

מלכים ב : כא

præ malum faciendum ad ,Menasseh eos fecit errare &:audierunt non Et
9 ולא שמעו ויתעם מנשה לעשות את־הרע מן־
est Locutusque .Israel filiorum faciebus à Dñs delevit quas ,gentibus
10 הגוים אשר השמיד יהוה מפני בני ישראל: וידבר
fecit quod eo Pro :dicendo ,prophetarum suorũ servorũ manu in Dñs
11 יהוה ביד־עבדיו הנביאים לאמר: יען אשר עשה
,omnib⁹ præ pej⁹ faciendo ,istas abominationes Jehudah rex Menasseh
מנשה מלך־יהודה התעבות האלה הרע מכל
Jehudah etiam fecit peccare &:ej⁹ facies ad qui ,Emorræi fecerunt quæ
אשר־עשו האמרי אשר לפניו ויחטא גם־את־יהודה
inducens ego Ecce :Israel Deus Dominus dixit sic Idcirco.suis idolis in
12 בגלוליו: לכן כה־אמר יהוה אלהי ישראל הנני מביא
tinniant ,illud audientium omnium quòd,Jehudah &,Jerusalaim super malum
רעה על־ירושלם ויהודה אשר כל־שמעיו תצלנה
& ,Someron lineam Jerusalaim super extendam Et.ejus aures ambæ
13 שתי אזניו: ונטיתי על־ירושלם את קו שמרון ואת
abstergit quemadmodũ ,Jerusalaim delebo & ,Achab domus pondus
משקלת בית אחאב ומחיתי את־ירושלם כאשר־ימחה
derelinquam Et .suam faciem super vertit & abstersit scutellam
14 את־הצלחת מחה והפך על־פניה: ונטשתי את
eruntq; :eorũ inimicorum manu in eos tradam & ,meæ hæreditatis residuos
שארית נחלתי ונתתים ביד איביהם והיו
fecerunt quod Eò .suis inimicis omnibus direptionem in &,rapinam in
15 לבז ולמשסה לכל־איביהם: יען אשר עשו
qua die à ,me irritantes fuerunt & ,meis oculis in malum
את־הרע בעיני ויהיו מכעסים אתי מן־היום אשר
etiam Et .hanc diem ad usque & Ægypto ex eorum patres sunt egressi
16 יצאו אבותם ממצרים ועד היום הזה: וגם
impleret donec ,valde multum Menasseh effudit innoxiũ sanguinẽ
דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר־מלא
fecit peccare quo ,suum peccatum præter ,os ad os Jerusalaim
את־ירושלם פה לפה לבד מחטאתו אשר החטיא את־
verborum residuum Et .Domini oculis in malum faciendum ad Jehudah
17 יהודה לעשות הרע בעיני יהוה: ויתר דברי
ipsa nónne,peccavit quod ej⁹ peccatum &,fecit quæ universa &,Menasseh
מנשה וכל־אשר עשה וחטאתו אשר חטא הלוא הם
Jacuitque ?Jehudah regum dierum verborum libro super scripta
18 כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה: וישכב
horto in suæ domus horto in est sepultus &,suis patribus cum Menasseh
מנשה עם־אבתיו ויקבר בגן־ביתו בגן־
duorum & viginti Filius .eo pro ejus filius Amon regnavitque :Huzza
19 עזא וימלך אמון בנו תחתיו: בן־עשרים ושתים
:Jerusalaim in regnavit annis duobus & ,ipsum regnando in Amon annorum
שנה אמון במלכו ושתים שנים מלך בירושלם
Fecitque .Jotbah de Charus filia Mesullémeth ejus matris nomen &
20 ושם אמו משלמת בת־חרוץ מן־יטבה: ויעש
.suus pater Menasseh fecerat sicut ,Domini oculis in malum
הרע בעיני יהוה כאשר עשה מנשה אביו:
servivitque :suus pater ambulavit qua via omni in ambulavit Et
21 וילך בכל־הדרך אשר־הלך אביו ויעבד
.eis se incurvavit & ,suus pater servierat quibus ,idolis
את־הגללים אשר עבד אביו וישתחו להם:
ambulavit non & ,suorum patrum Deum Dominum dereliquit Et
22 ויעזב את־יהוה אלהי אבתיו ולא הלך
interfecerunt &,eũ super Amon servi conjuraverunt Et .Domini via in
23 בדרך יהוה: ויקשרו עבדי־אמון עליו וימיתו
omnes terræ populus percussit Et .sua domo in regem
24 את־המלך בביתו: ויך עם־הארץ את כל־
terræ populus constituit regem & :Amon regem super conjurantes
הקשרים על־המלך אמון וימליכו עם־הארץ
.eo pro ejus filium Josijahu
את־יאשיהו בנו תחתיו:

Versio VUL. LAT.

9 Illi verò non audierũt: sed se-
ducti sunt à Manasse, ut face-
rent malum, super gentes quas
contrivit Dominus à facie fili-
10 orum Israel. Locutúsque est
Dominus in manu servorum
suorum Prophetarum, dicens;
11 Quia fecit Manasses rex Juda
abominationes istas pessimas,
super omnia quæ fecerunt A-
morrhæi ante eum, & peccare
fecit etiam Judam in immun-
12 ditiis suis: Propterea hæc di-
cit Dominus Deus Israel, Ecce
ego inducam mala super Jeru-
salem et Judam: ut quicunque
audierit, tinniant ambæ aures
13 ejus. Et extendam super Je-
rusalem funiculum Samariæ,
et pondus dom⁹ Achab: et de-
lebo Jerusalem, sicut deleri so-
lent tabulæ: et delens vertam,
et ducam crebriùs stylum sup
14 faciem ejus. Dimittam verò
reliquias hæreditatis meæ, et
tradam eas in manus inimico-
rum ejus: erúntque in vastita-
tem, et in rapinam cunctis ad-
15 versariis suis: Eò quòd fece-
rint malum coram me, et per-
severaverint irritantes me; ex
die quâ egressi sunt patres eo-
rum ex Ægypto, usque ad hanc
16 diem. Insuper & sanguinem
innoxium fudit Manasses mul-
tum nimis, donec impleret Je-
rusalem usque ad os: absque
peccatis suis, quibus peccare
fecit Judam, ut faceret malum
17 coram Domino. Reliqua au-
tem sermonum Manasse, & u-
niversa quæ fecit, & peccatum
ejus quod peccavit, nónne hæc
scripta sunt in libro Sermonũ
18 dierum regum Juda? Dormi-
vitque Manasses cum patribus
suis, & sepultus est in horto
domûs suæ, in horto Oza: &
regnavit Amon filius ejus pro
19 eo. Viginti duorum annorum
erat Amon cùm regnare cœpis-
set: duobus quoq; annis regna-
vit in Jerusalé: Nomen ma-
tris ejus Messalemeth, filia Ha-
20 rus de Jeteba. Fecitque malũ
in conspectu Domini, sicut fe-
21 cerat Manasses pater ejus. Et
ambulavit in omni via, per
quam ambulaverat pater ejus:
servivitque immunditiis, qui-
bus servierat pater ejus, & ad-
22 oravit eas. Et dereliquit Do-
minum Deum patrum suorũ,
& non ambulavit in via Do-
23 mini. Tetenderúntque ei in-
sidias servi sui, et interfecerunt
24 regem in domo sua. Percus-
sit autem populus terræ o-
mnes, qui conjuraverant con-
tra regem Amon: & consti-
tuerunt sibi regem Josiam fi-
lium ejus pro eo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς Μανασ-
σῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυ-
ρίου ὑπὲρ τὰ ἔθνη, ἃ ἠφάνισε κύριος ἐκ
10 προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησε κύ-
ριος ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν, λέ-
11 γων, Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε Μανασσῆς ὁ
βασιλεὺς Ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ
πονηρὰ ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησεν ὁ Ἀμοῤ-
ῥαῖος (σ) ὁ ἔμπροσθεν, καὶ ἐξήμαρτε (τ) καί
12 γε τὸν Ἰούδαν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, Οὐχ
οὕτως· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
Ἰδοὺ ἐγὼ (υ) φέρω κακὰ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ
Ἰούδαν, ὥστε παντὸς ἀκούοντος ἠχήσει ἀμφό-
13 τερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. Καὶ ἐκτενῶ ἐπὶ Ἱερου-
σαλὴμ τὸ μέτρον Σαμαρείας καὶ (φ) τὸ στάθμιον
οἴκου Ἀχαάβ· καὶ ἀπαλείψω τὴν Ἱερουσαλήμ,
καθὼς ἀπαλείφεται (χ) ὁ ἀλάβαστρος ἀπα-
λειφόμενος καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον
14 αὐτοῦ. Καὶ ἀπώσομαι τὸ ὑπόλειμμα τῆς κλη-
ρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας
ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν καὶ
εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,
15 (ψ) Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐν ὀ-
φθαλμοῖς μου, καὶ ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ
τῆς (ω) ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐ-
16 τῶν ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καί
γε αἷμα ἀθῷον ἐξέχεε Μανασσῆς πολὺ σφό-
δρα ἕως οὗ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ στόμα εἰς στό-
μα, πλὴν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐξήμαρ-
τε τὸν Ἰούδαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀ-
17 φθαλμοῖς κυρίου. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
Μανασσῆ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἡ ἁμαρ-
τία αὐτοῦ ἣν ἥμαρτεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμέ-
να ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βα-
18 σιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη (α) ἐν τῷ
κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐν κήπῳ Ὀζά. καὶ ἐβα-
σίλευσεν (β) Ἀμὼς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
19 Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν (γ) Ἀμὼς ἐν τῷ
βασιλεύειν αὐτόν, (δ) καὶ δύο ἔτη ἐβασί-
λευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ
αὐτοῦ (ε) Μεσολλὰμ θυγάτηρ Ἀροῦς ἐξ (ζ)
20 Ἰετέβα. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλ-
μοῖς κυρίου, καθὼς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ
21 πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ
ᾗ ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐλάτρευσε
τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐλάτρευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
22 καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς. Καὶ ἐγκατέλιπε
τὸν κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐ-
23 πορεύθη ἐν ὁδῷ κυρίου. Καὶ συνεστράφησαν
οἱ παῖδες (η) Ἀμὼς πρὸς αὐτόν, καὶ ἐθανά-
24 τωσαν τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐ-
πάταξεν (θ) ὁ λαὸς τῆς γῆς πάντας τοὺς συ-
στραφέντας ἐπὶ τὸν βασιλέα (ι) Ἀμώς, καὶ ἐβα-
σίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ
ἀντ' αὐτοῦ.

MS. A. (σ) ἔμπροσθεν, (τ) καί γε Ἰούδας ἐν (υ) φέρω ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ κακὰ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, (φ) τὸ *σταθμὸν (χ) τὸ ἀλάβαστρον ἀπαλειφόμενος (ψ) Ἀνθ' ὧν ἐποίησαν (ω) ἡμέρας *ταύτης. Καί γε αἷμα (α) ἐν κήπῳ (β) Ἀμμὼν (γ) Ἀμμὼν (δ) καὶ *δώδεκα ἔτη (ε) Μεσσαλαμεὶθ (ζ) Ἰεταχὰ (η) Ἀμμὼν (θ) πᾶς ὁ λαὸς (ι) Ἀμμών,

Et non audierunt, & decepit eos 9
Manasses ad faciendum malum
in oculis Domini super gentes,
quas deleverat Dominus à facie
filiorum Israel. Et locutus est 10
Dominus in manu servorum suo-
rum prophetarum, dicens; Pro eo 11
quæ fecit Manasses rex Juda
abominationes istas malas, ex o-
mnibus quæ fecerat Amorrhæus,
(i) qui antè, & peccare fecit e-
tiam Judã in idolis suis; (k) Non 12
sic: Hæc dicit Dominus Deus Is-
rael; Ecce ego porto mala super
Hierusalem, & Judam; ita ut
omnis audientis personaturæ sint
ambæ aures ejus. Et extendam 13
super Hierusalem mensuram Sa-
mariæ, et pond⁹ domûs Achab.
Et extergam Hierusalem, sicut
extergitur (l) Alabastrum, quod
abstergitur, & convertitur super
faciem suam. Et expellam resid- 14
uum hæreditatis meæ: & tradam
eos in manus inimicorum suorum,
& erunt in direptionem & in
prædam omnib⁹ inimicis suis; Pro 15
eo, quòd fecerunt malum in oculis
meis, & fuerunt irritantes me à
die, quâ eduxi patres eorum ex
Ægypto, & usq; in diem hanc.
Etiam sanguinem innocentem ef- 16
fudit Manasses multum valde;
quoadusq; implevit Hierusalem,
os ad os, (m) præter peccata sua,
quibus peccare fecit Judam ad
faciendum malum in oculis Do-
mini. Et reliqua verborum Ma- 17
nasse, & omnia quæcunq; fecit,
& peccatum ejus, quod peccavit,
nonne hæc scripta in libro Verbo-
rum dierum regib⁹ Judæ? Et dor- 18
mivit Manasses cum patrib⁹ suis:
et sepultus est in horto dom⁹ suæ,
in horto Oza. Et regnavit Amos
filius ejus pro eo. Filius viginti 19
& duorum annorum Amos in
regnando ipsum: & duos annos
regnavit in Hierusalem: & no-
men matri ejus Mesollam, filia
Arus de Jeteba. Et fecit malum 20
in oculis Domini, sicut fecerat
Manasses pater ejus. Et ambula- 21
vit in omni via quâ ambulaverat
pater ejus: & servivit idolis,
quib⁹ servierat pater ejus, & ad-
oravit ea. Et dereliquit Domi- 22
num Deum patrum suorum: et non
ambulavit in via Domini. Et con- 23
juràrunt pueri Amos adversùs e-
um: & interfecerunt regem in
domo ejus. Et percussit populus 24
terræ omnes, qui conjuraverant
super regem Amos: & regem fe-
cit populus terræ Josiam filium
ejus pro eo.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ולא קבילו ואטעינון מנשה למעבד ית דביש מן עממיא דשיצי יי מן קדם בני ישראל:
10 ומליל יי ביד עבדוהי נביא למימר: חלף דעבד מנשה מלך שבטא דבית יהודה ית
11 תועבתא האלין אבאיש מכל דעבדו אמוראי דקדמוהי וחיב אף ית דבית יהודה בפלחן
12 טעותיה: בכין כדנן אמר יי אלהא דישראל הא אנא מיתי בישתא על ירושלם ויהודה דכל
13 דישמעה יצלן תרתין אודנוהי: ואמתח על ירושלם ית חוט חורבן שומרון וית מתקולת
צדות בית אחאב ואמחי ית ירושלם כמא דמתמחיא צלוחיתא מתמחיא ומתהפכא
14 על אפהא: וארטוש ית שארא דאחסנתי ואמסרנון ביד בעלי דבביהון ויהון לבזו ולתבר
15 לכל סנאיהון: חלף דעבדו ית דביש קדמי והוו מרגזין קדמי מן יומא דנפקו אבהתהון
16 ממצרים ועד יומא הדין: ואף דם זכי דאשד מנשה סגי לחדא עד די מלא ית ירושלם
17 סיפא בסיפא בר מחובוהי דחיב ית דבית יהודה למעבד דביש קדם יי: ושאר פתגמי
מנשה וכל דעבד וחובוהי דחב הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכיא דבית
18 יהודה: ושכיב מנשה עם אבהתוהי ואתקבר בגן ביתיה בגן עוזא ומלך אמון בריה
19 תחותוהי: בר עסרין ותרתין שנין אמון כד מלך ותרתין שנין מלך בירושלם ושום
20 אמיה משולמת בת חרוץ מן יטבה: ועבד דביש קדם יי כמא דעבד מנשה אבוהי: ואזל
21 22 בכל ארחא דהלך אבוהי ופלח ית טעותא דפלח אבוהי וסגיד להון: ושבק ית פולחנא
23 דיי אלהא דאבהתוהי ולא הלך באורחא דתקנא קדם יי: ומרדו עבדי אמון עלוהי
24 וקטלו ית מלכא בביתיה: וקטל עמא דארעא ית כל דמרדו על מלכא אמון ואמליכו
עמא דארעא ית יאשיה בריה תחותוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non attenderunt, sed errare fecit illos Menasseh, ita ut facerent pejus 9
quàm gentes, quas perdiderat Dñs à facie filiorum Israel. Et locutus est 10
Dñs per manum servorũ suorum prophetarum, dicendo: Propterea quòd 11
fecit Menasseh rex tribus domus Jehudah abominationes has, fecit pejus
omnibus quæ fecerũt Emorræi, qui [*fuerunt*] ante ipsum: & peccare
fecit etiam homines domus Jehudah in cultu idolorum suorum. Ideo sic 12
dixit Dñs Deus Israel, Ecce ego adducam malum super Jerusalem & Jehu-
dah, [*adeò*] ut omnis qui audierit illud, tinniant ambæ aures ejus. Et exten- 13
dã sup Jerusalem filũ desolationis Somron, & pond⁹ *excidii* dom⁹ Ahhab;
& abstergam Jerusalem sicut abstergitur lecythus, abstergitur & vertitur
super faciem suam. Et derelinquam residuum hæreditatis meæ, & tradam 14
illos in manum auctorum inimicitiarum suarum, & erunt in direptionem
& confractionem omnibus odientibus se. Eò quòd fecerunt quod malum 15
erat ante me, & irritaverunt me à die qua exierunt patres eorum ex
Miszraim usq; ad diem hanc. Etiam sanguis innocens quem effudit Menas- 16
seh, [*fuit*] multus valdè, adeò ut impleret Jerusalem ab extremo ad extre-
mum, præter peccata ejus quibus peccare fecit [*populum*] domus Jehudah, 17
faciendo quod malum erat ante Dñm. Et reliquum verborum Menasseh
& omnia quæ fecit, & peccata ejus quæ peccavit; nónne illa scripta sunt 18
in libro verborum dierum *regis* domus Jehudah? Et jacuit Menasseh cum
patrib⁹ suis, & sepult⁹ est in horto domus suæ in horto Ghuza, & regnavit 19
Amon fili⁹ ejus pro eo. Fili⁹ viginti & duorũ annorum erat Amon quando
regnavit, & duob⁹ annis regnavit in Jerusalem, & nomen matris ej⁹ Me- 20
sulemet filia Hharusz de Jatbah. Et fecit quod malum erat ante Dñm, sicut 21
fecerat Menasseh pater ej⁹. Et ambulavit in omni via qua ambulaverat pa- 22
ter ejus, & coluit idola quæ coluerat pater ejus, & adoravit ea. Et dese-
ruit cultum Dñi Dei patrum suorum, nec ambulavit in *via* quæ *recta erat* 23
ante Dñm. Et conjuraverunt servi Amon in eum, & occiderunt regem in 24
domo sua. Et occidit popul⁹ terræ omnes qui conjuraverant adversum
regem Amon, & regem constituit populus terræ Josiah filium ejus pro eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sed cùm non obtēperâssent, & seduxisset eos 9
Manasse, pejùs agens quàm gentes quas per-
diderat Dominus à conspectu filiorum Israel; 10
Dixit Dñs per servos suos prophetas, Quia fe- 11
cit Manasse filius Hezeciæ rex Judæ actiones
hujusmodi, & pejùs egit quàm omnes Amo-
ræi qui præcesserunt eum, & peccare fecit Iu-
dam per simulacra sua: Propterea sic dicit 12
Dominus Deus Israelis, Ecce *talem* adductu-
rus sum calamitatem super Iudam & super
Ierusalem, ut quisquis audierit eam, tinniant
ambæ aures ejus. Iacturus enim sum super 13
Ierusalem filum Samariæ & libram familiæ
Ahabi, & percussurus Ierusalem ac perditu-
rus eam, propter universum malum quod Ma-
nasse perpetravit in Iuda. Quod restat ex hæ- 14
reditate mea, deseram; & tradam eos in ma-
num inimicorum eorum, & erunt in direptio-
nem & conculcationem cunctis hostibus suis:
Eò quòd scelera perpetrârint coram me, & ir- 15
ritaverint me ab ea die quâ egressi sunt patres
eorum ex Ægypto ad hunc usque diem. Ad- 16
hæc sanguinem innoxiũ fudit Manasse quam-
plurimũ, ita ut impleret Ierusalem undequa-
que; præter sua ipsius peccata quibus peccare
fecit Iudam, & *ipse* malum perpetravit coram
Domino. Cætera gesta Manasse, & quicquid 17
fecit, & peccata quæ commisit; ecce scripta
sunt in libro annalium regum Iuda. Occu- 18
buit autem Manasse cum patribus suis, & se-
pultus est in viridario domûs suæ, *nempè* in
viridario ærarii, regnavitq; Amon filius ejus
post ipsum. Vigintiduos natus erat annos 19
Amon quando regnavit, & duobus annis re-
gnavit in Ierusalem: nomen matris ejus, Ma-
selmath filia Harus, de Ietbath. Hic etiam fe- 20
cit quod malum erat coram Domino, quem-
admodum fecerat Manasse pater ejus: Et am- 21
bulavit in omnib⁹ viis in quib⁹ ambulaverat
pater ejus: Coluit enim simulacra quæ colue-
rat pater ejus, & adoravit ea: Deseruit Dñm 22
Deum patrũ suorum, et non ambulavit in via
Dñi. Conspirantes autem servi Amonis con- 23
tra eum, interfecerunt eum domi suæ. Populus 24
verò terræ interfecerunt omnes qui conspira-
verant in Amonem regem, et regem creârunt
populus terræ Iosiam filium ejus post ipsum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فلم يسمعوا * فاطغاهم منسا * وعملوا السوء مثل الامم الذين اباذهم الرب من قدام بني
10 اسرائيل * وقال الرب على السنة عبيده الانبياء * حين صنع منسا بن حزقيا ملك يهودا هذه
11 الافعال * واخطأ في كل شي صنع مثل الاموريين الذين كانوا قبله * وخطي ليهودا
12 باصنامه * من اجل هذا هكذا يقول الله اله اسرائيل * انى سانى البلوى على يهودا وعلى
13 اورشليم * حتى كل من سمع به تصطك كلتا اذنيه * والقي على اورشليم حبل سمرين وميزان
بيت احاب * واضرب اورشليم واهلكها من اجل جميع النجاسة التي صنع منسا في يهودا *
14 * واترك بقية وراثتي * واسلمهم في يد اعدائهم * ويكونوا نهبا * ويدوسهم جميع اعدائهم
15 * حين صنعوا الخطايا قدامي * وكانوا يعصوني من يوم خرج اباوهم من ارض مصر الى
16 اليوم * ومنسا اهرق دما زكيا كثيرا جدا * حتى ملا اورشليم جانبا جانبا سوى خطاياه
17 التي خطي بيهودا * وصنع السوء قدام الرب * وسائر امور منسا * وكل شي صنع * والخطايا
18 التي اخطا بها * فانها مكتوبة في سفر ايامين الذي للملوك يهودا * واضطجع منسا مع
19 اباىه * وقبر في جنان بيته في جنان الخزانة * وملك بعده امون ابنه * وهو ابن اثني وعشرين
سنة * واقام ملك باورشليم سنتين * واسم امه سلمات ابنة حدوص الذي من يطباث
20 * وصنع السوء قدام الله * كما صنع منسا ابوه * وسلك كل الطريق التي سلك ابوه وعبد
22 الاصنام التي عبدها ابوه وسجد لها * وترك الرب اله اباىه * ولم يسلك في طريق الرب
23 * فمردوا عبيد امون عليه * فقتلوه في بيته * وقتلوا شعب الارض جميع الذين عردوا
الملك امون * وملكوا شعب الارض يوسيا ابنه بعده *

At non auscultârunt; seduxit enim illos 9
Manasse, & scelerate se gesserunt more
gentium quas Dominus perdiderat à con-
spectu filiorum Israelis. Quapropter dixit 10
Dominus per linguas servorum suorum
prophetarum, Quandoquidem perpetra- 11
vit Manasse filius Hezeciæ talia facinora,
& in omnibus quæ fecit, peccavit ut Amo-
ræi qui præcesserunt eum, & suis idolis
peccavit in Judam: Hac de re sic dicit 12
Deus, Deus Israelis, Equidem adducam
tantam calamitatem super Judam & su-
per Jerusalem, ut quisquis audierit eam,
præbeat utramque aurem. Faciam enim 13
super Jerusalem funiculum Samariæ, &
stateram domûs Achabi, & percutiam
Jerusalem, perdámque eam propter omnẽ
spurcitiam quam fecit Manasse in Juda:
Residuum hæreditatis meæ destituam, & 14
tradam eos in manum hostium suorum; di-
reptioni patebunt, & conculcabunt eos o-
mnes hostes eorum, Eò quòd peccata com- 15
miserint coram me, & me ad iram conci-
târint ab eo die quo patres eorum egressi
sunt è terra Ægypti ad hodiernum usque.
Prætereà Manasse fudit sanguinis innoxii 16
quamplurimum, adeo ut impleret Jerusa-
lem ab extremo ad extremum, ultra pec-
cata sua quæ commisit in Judam, scele-
ratè se gerens coram Domino. Reliquæ 17
res gestæ Manassis, & quicquid fecit, &
peccata quæ commisit; scripta sunt in li-
bro chronicorum regum Judæ. Tandem 18
occumbens Manasse cum patribus suis, se-
pultus fuit in viridario domûs suæ, in vi-
ridario ærarii, regnavitque post eum A-
mon filius ejus. Dum annum ageret vi- 19
gesimum secundum, mansitque rex in Je-
rusalem annis duobus, nomen matris ejus
erat Salmath filia Hadus qui erat ex Jet-
bah. Is nepharie se gessit coram Deo, 20
uti se gesserat Manasse pater ejus: Et o- 21
mnem prorsùs viam incessit, quam inces-
serat pater ejus: adoravit enim idola quæ
adoraverat pater ipsius, & genuflexit eis:
Et derelicto Domino Deo majorum suo- 22
rum, non ambulavit in via Domini. Un- 23
de rebellantes servi Amonis in ipsum, per-
emerunt eum domi suæ. At populus terræ 24
trucidatis omnibus iis qui rebellârant in
regem Amonem, regem constituerunt po-
pulus terræ Josiam filium ejus post
ipsum.

מלכים ב : כב

libro super scripta ipsa nónne ,fecit quæ Amon verborum residuū Et
25 ויתר דברי אמון אשר עשה הלוא הם כתובים על ספר
suo sepulchro in eum sepelivit Et ?Jehudah regum dierum verborum
26 דברי הימים למלכי יהודה: ויקבר אתו בקברתו
.eo pro ejus filius Josijahu regnavitque :Huzza horto in
בגן עזא וימלך יאשיהו בנו תחתיו:

CAP. XXII. כב

uno & triginta & ,ipsum regnando in Josijahu annorum octo Filius
1 בן שמנה שנה יאשיהו במלכו ושלשים ואחת
filia Jedidah ejus matris nomen & :Jerusalaim in regnavit anno
שנה מלך בירושלם ושם אמו ידידה בת
ambulavit & :Domini oculis in rectum Fecitque .Boscath de Hadajah
2 עדיה מבצקת: ויעש הישר בעיני יהוה וילך
.sinistram & ,dexteram declinavit non &,sui patris David via omni in
בכל דרך דוד אביו ולא סר ימין ושמאול:
rex misit ,Josijahu regis anno decimooctavo in fuit Et
3 ויהי בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו שלח המלך
,Domini domum scribam Mesullam filii Asaliahu filium Saphan
את שפן בן אצליהו בן משלם הספר בית יהוה
,magnum sacerdotem Chilchijahu ad Ascende :dicendo
4 לאמר: עלה אל חלקיהו הכהן הגדול
collegerunt quod ,Domini domum illatum argentum consummet &
ויתם את הכסף המובא בית יהוה אשר אספו
facientium manui eam tradant Et .populo à abaci custodes
5 שמרי הסף מאת העם: ויתנה על יד עשי
eam tradant & :Domini domo in præfectis ,opus
המלאכה המפקדים בבית יהוה ויתנו אתו
roborandum ad Domini domo in quod opus facientibus
לעשי המלאכה אשר בבית יהוה לחזק את
,cæmentariis & ,ædificatoribus & ,Fabris .domus scissuram
6 בדק הבית: לחרשים ולבנים ולגדרים
roborandum ad ,excisionis lapides & ,ligna emendum ad &
ולקנות עצים ואבני מחצב לחזק את
datur quod ,argentum eis cum supputetur non Tantùm .domum
7 הבית: אך לא יחשב אתם הכסף הנתן
Dixitque .facientes ipsi fide in sed ,eorum manum ad
8 על ידם כי באמונה הם עשים: ויאמר
legis Librum :scribam Saphan ad magnus sacerdos Chilchijahu
חלקיהו הכהן הגדול על שפן הספר ספר התורה
ad librum Chilchijah dedit & :Domini domo in inveni
מצאתי בבית יהוה ויתן חלקיה את הספר אל
,regem ad scriba Saphan venit Et .illum legitque ,Saphan
9 שפן ויקראהו: ויבא שפן הספר אל המלך
tui servi Conflaverunt :dixit & ,rem regi retulit &
וישב את המלך דבר ויאמר התיכו עבדיך
manum ad illud dederunt & ,domo in est inventum quod ,argentum
את הכסף הנמצא בבית ויתנהו על יד
Nunciavitque .Domini domo in præfectis ,opus facientium
10 עשי המלאכה המפקדים בית יהוה: ויגד
:sacerdos Chilchijahu mihi dedit Librum :dicendo ,regi scriba Saphan
שפן הספר למלך לאמר ספר נתן לי חלקיה הכהן
regem audire secundum ,fuit Et .regis facies ad Saphan illum legitq;
11 ויקראהו שפן לפני המלך: ויהי כשמע המלך
præcepit Et .sua vestimenta scidit & ,legis libri verba
12 את דברי ספר התורה ויקרע את בגדיו: ויצו
& ,Saphan filio Achicham & ,sacerdoti Chilchijah rex
המלך את חלקיה הכהן ואת אחיקם בן שפן ואת
servo Hasajah & ,scribæ Saphan & ,Michajah filio Hachbor
עכבור בן מיכיה ואת שפן הספר ואת עשיה עבד
:dicendo ,regis
המלך לאמר:

Versio VULG. LAT.

25 Reliqua autem sermonum Amon quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Sermonum
26 dierum regum Juda? Sepeliéruntque eum in sepulchro suo, in horto Oza: & regnavit Josias filius ejus pro eo.

CAP. XXII.

1 Octo annorum erat Josias cùm regnare cœpisset, triginta & uno anno regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Idida, filia Hadaia de Bese-
2 cath. Fecitque quod placitum erat coram Domino, & ambulavit per omnes vias David patris sui: non declinavit ad dex-
3 teram, sive ad sinistram. Anno autem octavodecimo regis Josiæ, misit rex Saphan filium Aslia, filii Messulam, scribam
4 templi Domini, dicens ei; Vade ad Helciam sacerdotē magnum, ut confletur pecunia, quæ illata est in templum Domini, quam collegerunt jani-
5 tores templi à populo, Detúrque fabris per præpositos domûs Dñi: qui & distribuant eā his qui operantur in templo Dñi, ad instauranda sartatecta
6 templi: Tignariis videlicèt & cæmentariis, & iis qui interrupta componunt: & ut emantur ligna, & lapides de lapicidinis ad instaurandum templū
7 Domini. Veruntamen non supputetur eis argentum quod accipiunt, sed in potestate ha-
8 beant, & in fide. Dixit autem Helcias pontifex ad Saphan scribam; Librum Legis reperi in domo Domini: deditque Helcias volumen Saphan, qui
9 & legit illud. Venit quoque Saphan scriba ad regem, & renuntiavit ei quod præceperat, & ait; Conflaverunt servi tui pecuniam, quæ reperta est in domo Domini: & dederunt ut distribueretur fabris à præfectis operum templi Domini.
10 Narravit quoque Saphan scriba regi, dicens; Librum dedit mihi Helcias sacerdos. Quem cùm legisset Saphan coram rege,
11 Et audisset rex verba libri Legis Domini, scidit vesti-
12 menta sua: Et præcepit Helciæ sacerdoti, & Ahicam filio Saphan, & Achobor filio Micha, & Saphan scribæ, & Asaiæ servo regis, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων (κ) Ἀμὼς ὅσα ἐποίησεν, (λ) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα (μ) ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βα-
26 σιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ (ν) τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ Ὀζά, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

MS.A. (κ) Ἀμμὼν (λ) οὐχ ἰδοὺ (μ) ἐπὶ βιβλίου (ν) τάφῳ ἐν κήπῳ

ΚΕΦ. κβ'.

1 Υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (α) Ἰεδία θυγάτηρ Ἐδεϊὰ ἐκ Βασουρώθ.
2 Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς
3 αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη δεξιὰ (β) καὶ ἀριστερά. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλεῖ Ἰωσίᾳ, ἐν τῷ μηνὶ (γ) τῷ ὀγδόῳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν (δ) Σαπφὰν υἱὸν Ἐζελίου υἱοῦ Μεσολλὰμ τὸν γραμματέα οἴκου
4 κυρίου, λέγων, Ἀνάβηθι πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ σφράγισον τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν (ε) ἐν οἴκῳ κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν παρὰ τοῦ λαοῦ.
5 Καὶ δότωσαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ποιοῦσι τὰ (ζ) ἔργα τοῖς ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ κατισχῦσαι τὸ βέδεκ τοῦ
6 οἴκου, Τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ τοῖς τειχισταῖς, καὶ τοῦ κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητοὺς, τοῦ κραταιῶσαι τὸ βέδεκ τοῦ
7 οἴκου. Πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πίστει
8 (η) αὐτοὶ ποιοῦσι. Καὶ εἶπε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς (θ) Σαπφὰν τὸν γραμματέα, Βιβλίον τοῦ νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε Χελκίας (ι) τὸ βιβλίον πρὸς Σαπφὰν, καὶ
9 ἀνέγνω αὐτό. Καὶ εἰσῆλθεν (κ) ἐν οἴκῳ κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ (λ) ἀπέστρεψε τῷ βασιλεῖ ῥῆμα, καὶ εἶπεν, Ἐχώνευσαν οἱ δοῦλοί σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν (μ) ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα (ν) καθεσταμένων ἐν οἴκῳ
10 κυρίου. Καὶ εἶπε (ξ) Σαπφὰν ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, Βιβλίον ἔδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ (ο)
11 Σαπφὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους (π) βιβλίου τοῦ νόμου, καὶ (ρ) διέρρηξε τὰ ἱμάτια
12 ἑαυτοῦ. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ υἱῷ (σ) Σαπφὰν, καὶ τῷ Ἀχοβὼρ υἱῷ Μιχαίου, καὶ τῷ (τ) Σαπφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ τῷ (υ) Ἀσαΐᾳ δούλῳ τοῦ βασιλέως, λέγων,

MS.A. (α) Ἐδιδὰ θυγάτηρ Ἰεδεδά (β) ἢ ἀριστερά. (γ) τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν (δ) Σεφφὰν υἱὸν Ἐσελίου υἱὸν Μεσσαλὼ τὸν γραμματέα τοῦ οἴκου, λέγων, (ε) εἰς οἶκον (ζ) ἔργα ἐν (η) αὐτό (θ) Σαφφὰν (ι) πρὸς Σαφφὰν, καὶ ἀνέγνω (κ) εἰς οἶκον (λ) ἐπέστρεψεν (μ) ἐν τῷ οἴκῳ (ν) τῶν καθεσταμένων (ξ) Σαφφὰν (ο) Σαφφὰν (π) τοῦ βιβλίου (ρ) ἔρρηξεν (σ) Σαφφὰν, (τ) Σαφφὰν τῷ (υ) Ἰασαὶ

Et reliqua verborum Amos, quæcunq; fecit, nónne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Juda? Et sepelierunt eum in sepulchro ejus in horto Oza: & regnavit Josias filius ejus pro eo. 25 26

CAP. XXII.

Filius octo annorum Josias in regnando ipsum: & triginta & unum annum regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Jedia, filia Edia de Basuroth. 1 *Et fecit rectum in oculis Domini, & ambulavit in omni via David patris sui: non recessit ad dexteram, & sinistram.* 2 *Et factum est in octavo & decimo anno regis Josiæ in mense octavo misit rex Sapphan filium Ezeliæ filii Mesollam scribam domûs Domini, dicens; Ascende ad Chelciam sacerdotem magnum: & (a) signa argentum illatum in domo Domini, quod collegerunt custodes liminis à populo:* 3 4 *Et dent illud super manum facientium opera, qui præpositi sunt in domo Domini. Et dedit illud facientibus opera, qui in domo Domini, ad fulciendum Bedec domûs, Fabris, & ædificatoribus, & cæmentariis, & ad emendum ligna, & lapides excisos ad confirmandum Bedec domûs.* 5 6 *Veruntamen non supputabant eis argentum, quod dabatur eis: quoniam in fide ipsi faciunt.* 7 *Et dixit Chelcias sacerdos magnus ad Sapphan scribam, Librum legis inveni in domo Domini. Et dedit Chelcias librum ad Sapphan: & legit illum.* 8 *Et (b) intravit in domo Domini ad regem: & retulit regi verbum, & dixit; Conflaverunt servi tui argentum inventum in domo Domini: et dederunt illud ad manum facientium opera præfectorum in domo Domini.* 9 *Et dixit Sapphan scriba ad regem, dicens; Librum dedit mihi Chelcias sacerdos. Et legit illum Sapphan coram rege.* 10 *Et factum est, ut audivit rex verba libri legis, & discidit vestimenta sua.* 11 *Et mandavit rex Chelciæ sacerdoti, & Achicam filio Sapphan, & Achobor filio Michææ, et Sapphā scribæ, & Asaiæ servo regis, dicens;* 12

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 ושאר פתגמי אמון וכל דעבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומיא למלכי דבית
26 יהודה: וקבר יתיה בקבורתיה בגנת עזא ומלך יאשיה בריה תחותוהי:

כב

1 בר תמני שנין יאשיה כד מלך ותלתין וחדא שנין מלך בירושלם ושום אמיה ידידה בת
2 עדיה מבצקת: ועבד דכשר קדם יי ואזל בכל אורח דוד אבוהי ולא סטא לימינא
3 ולסמלא: והוה בתמני עסרי שנין למלכא יאשיהו שלח מלכא ית שפן בר אצליה
4 בר משולם ספרא לבית מקדשא דיי למימר: סק לות חלקיה כהנא רבא ויטקים ית
5 כספא דאתעל בבית מקדשא דיי די כנשו אמרכליא מן עמא: ויתנוניה על ידי עבדי
עבידתא דממנן בית מקדשא דיי ויתנון יתיה לעבדי עבידתא דבבית מקדשא דיי
6 לתקפא ית בדקא דביתא: לנגריא ולארדכליא ולארגובליא ולמזבן אעין ואבנין פסילן
7 לתקפא ית ביתא: ברם לא מתחשב עמהון כספא דמתיהב על ידיהון ארי בהימנותא
8 אנון עבדין: ואמר חלקיה כהנא רבא לשפן ספרא ספרא דאוריתא אשכחית בבית
9 מקדשא דיי ויהב חלקיה ית ספרא לשפן וקרהי: ואתא שפן ספרא למלכא ואתיב ית
מלכא פתגמא ואמר טקיסו עבדך ית כספא דאשתכח בביתא ויהבוהי על ידי עבדי
10 עבידתא דממנן בבית מקדשא דיי: וחוי שפן ספרא למלכא למימר ספרא יהיב לי
11 חלקיה כהנא וקרהי שפן קדם מלכא: והוה כד שמע מלכא ית פתגמי ספרא דאוריתא
12 ובזע ית לבושוהי: ופקיד מלכא ית חלקיה כהנא וית אחיקם בר שפן וית עכבור בר
מיכיה וית שפן ספרא וית עשיה עבדא דמלכא למימר:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reliquum verborum Amon & *omnia* quæ fecit; nónne illa scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah? Et *sepelivit* illum in sepulchro suo in horto Ghuza, & regnavit Josiah filius ejus pro eo. 25 26

CAP. XXII.

Filius octo annorum erat Josias quando regnavit: & triginta & uno annis regnavit in Jerusalem: & nomen matris ejus Jedidah, filia Ghadiah ex Baszkath. 1 Et fecit quod rectum erat ante Dominum, & ambulavit in omni via David patris sui: nec declinavit ad dexteram aut ad sinistram. 2 Et fuit octavodecimo anno regis Josiahu, misit rex Saphan filium Aszaliah filii Mesulam scribam in domum sanctuarii Domini, dicendo: 3 Ascende ad Hhilkiah sacerdotem magnum, ut conflet argentum quod inductum est in domum sanctuarii Domini, quod congregaverunt præfecti thesaurorum ex populo. 4 Et dent illud in *manus* facientium opus qui præfecti sunt in domo sanctuarii Domini: dent, inquam, illud facientibus opus quod est in domo sanctuarii Domini, ad reficiendum ruinas domus. 5 Fabris & architectis, & lapicidis, & ad emendum ligna & lapides dolatos ad reficiendam domum. 6 Verùm non computatum est cum eis argentum, quod datum fuit in manibus eorum, quia in fide illi faciebant. 7 Et dixit Hhilkiah sacerdos magnus ad Szaphan scribam: Librum legis inveni in domo sanctuarii Domini: & dedit Hhilkiah librum ipsi Szaphan, & legit illum. 8 Et venit Szaphan scriba ad regem, & retulit regi verbum: & dixit, Conflârunt servi tui argentum quod inventum est in domo, & dederunt illud in *manus* facientium opus qui præpositi sunt in domo sanctuarii Domini. 9 Et nunciavit Szaphan scriba regi, dicendo: Librum dedit mihi Hhilkiah sacerdos: & legit illum Szaphan ante regem. 10 Et fuit cùm audisset rex verba libri legis, scidit vestimenta sua. 11 Et præcepit rex Hhilkiah sacerdoti, & Ahhikam filio Saphan, & Ghachbor filio Michajah, & Saphan scribæ, & Ghassajah servo regis, dicendo: 12

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܡܘܢ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܬܓܡܝ
25 ܝܘܡܬܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܩܒܪܗ. ܒܓܢܬ ܓܙܐ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܫܝܐ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.
26

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *

* ܒܪ ܬܡܢܐ ܗܘܐ ܫܢܝܢ ܝܘܫܝܐ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܬܠܬܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ.
1 ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ. ܝܕܝܕܐ ܒܪܬ ܥܕܝܐ ܡܢ ܒܨܩܬ. * ܘܥܒܕ ܕܬܪܝܨ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܗܠܟ ܒܟܠܗ
2 ܐܘܪܚܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ. ܘܠܐ ܣܛܐ ܠܝܡܝܢܐ ܘܠܣܡܠܐ. * ܘܒܫܢܬ ܬܡܢܬܥܣܪܐ ܠܡܠܟܘܬܗ
3 ܕܝܘܫܝܐ. ܫܕܪ ܡܠܟܐ ܠܫܦܢ ܒܪ ܐܨܠܝܐ ܒܪ ܡܫܠܡ ܣܦܪܐ. ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܟܕ ܐܡܪ. * ܣܩ
4 ܠܘܬ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܪܒܐ. ܘܢܫܠܡ ܟܣܦܐ ܕܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܟܢܫܘ ܢܛܪܝ ܬܪܥܐ ܡܢ
ܥܡܐ. * ܘܢܫܠܡܘܢܗ ܠܥܒܕܝ ܥܒܕܐ ܕܦܩܝܕܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܫܠܡܘܢܗ ܠܥܒܕܝ
5 ܥܒܕܐ ܕܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܡܒܢܐ ܒܕܩܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܠܢܓܪܐ. ܘܠܐܪܕܝܟܠܐ. ܘܠܦܣܠܐ
6 ܘܠܡܙܒܢ ܩܝܣܐ ܘܟܐܦܐ ܦܣܝܠܬܐ ܠܡܬܩܢܘܬܗ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܒܪܡ ܕܝܢ ܠܐ ܡܬܚܫܒ
7 ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܟܣܦܐ ܕܡܬܝܗܒ ܗܘܐ ܠܐܝܕܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ.
8 * ܘܐܡܪ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܪܒܐ. ܠܫܦܢ ܣܦܪܐ. ܣܦܪܐ ܕܢܡܘܣܐ ܐܫܟܚܬ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
ܘܝܗܒܗ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܠܣܦܪܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܠܫܦܢ ܣܦܪܐ. ܘܩܪܝܗܝ. * ܘܐܬܐ ܫܦܢ ܣܦܪܐ
9 ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܕܢܬܠ ܠܡܠܟܐ ܦܬܓܡܐ. ܘܐܡܪ. ܐܫܬܠܡܘ ܥܒܕܝܟ ܟܣܦܐ ܕܐܫܬܟܚ
ܒܒܝܬܐ. ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܥܒܕܝ ܥܒܕܐ ܕܦܩܝܕܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܚܘܝ ܫܦܢ
10 ܣܦܪܐ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ. ܣܦܪܐ ܚܕ ܝܗܒ ܠܝ ܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ. ܘܩܪܝܗܝ ܫܦܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ.
11 * ܘܟܕ ܫܡܥ ܡܠܟܐ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܣܦܪܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܨܪܐ ܠܢܚܬܘܗܝ. * ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ
12 ܠܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ. ܘܠܐܚܝܩܡ ܒܪ ܫܦܢ. ܘܠܥܟܒܘܪ ܒܪ ܡܝܟܐ. ܘܠܫܦܢ ܣܦܪܐ. ܘܠܥܣܝܐ
ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ.

Reliqua gesta Amonis, & quicquid fecit; 25
ecce scripta sunt in libro annalium regum
Juda. Sepelierunt autem eum in sepulchro 26
ipsius, in viridario ærarii: & regnavit Josia
filius ejus post ipsum.

CAP. XXII.

ANnos octo nat⁹ erat Josia quando regna- 1
vit, et annis triginta uno regnavit in Jerusa-
lem; nomen matris ejus fuit Iedida filia Aza-
riæ, de Bezcath. Fecit quod rectum erat co- 2
ram Domino, ambulans omnino in via Da-
vidis patris sui, neque deflectens ad dexteram
aut ad sinistram. Anno decimo octavo regis 3
Josiæ, misit rex Saphanem filium Elsiæ filii
Masslam scribam, in domum Domini, dicendo;
Ascende ad Helciam sacerdotem magnum, 4
reddátque pecuniam illatam in domum Do-
mini, quam januæ custodes collegerunt à po-
pulo: Et tradant eam curatoribus operis, 5
quibus cura demandata est in domo Domini;
ut dent eam facientibus opus quod *requiritur*
in domo Domini, ad restaurandum quæ re-
staurandа sunt in domo Domini: Fabris li- 6
gnariis, lapicidis, & architectis; & ad emen-
dum ligna lapidésque cæduos pro redinte-
gratione domûs Domini. Veruntamen non 7
subducebatur cum eis ratio pecuniæ quæ tra-
debatur in manus eorum, quia bonâ fide age-
bant. Tum dixit Helcia summus sacerdos ad 8
Saphanem scribam, Librum legis inveni in
domo Domini: cúmque dedisset Helcia sacer-
dos librum legis Saphani scribæ, legit eum.
Veniens autem Saphan scriba ad regem, ut 9
responsum regi redderet, ait; Reddiderunt
servi tui pecuniam quæ inventa est in domo,
& tradiderunt eam curatorib⁹ operis, quibus
demandata est cura domûs Domini. Indica- 10
vit quoque Saphan scriba regi, dicens, Li-
brum quendam dedit mihi Helcia sacerdos;
legítque eum Saphan coram rege. Et cùm 11
audisset rex sermones libri legis, scidit vesti-
menta sua; Jussítque rex Helciæ sacerdoti, & 12
Ahicamo filio Saphanis, Abachori filio Mi-
chæ, Saphani scribæ, & Asaiæ servo regis,
& ait;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وسائر امور امون * وكل شي صنع * فانه مكتوب في سفر بيامين الذي لملوك يهوذا *
26 * وقبروه في قبره في جنان الخزاين *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * وملك بعده ابنه يوسيا وهو ابن ثمان سنين * واقام ملكا باورشليم احدى وثلاثين
2 سنه * واسم امه يديدا ابنه عوريا التي من برقت * وصنع حسنا قدام الله * وسلك في
3 جميع الطريق التي سلكها داود ابوه * ولم يعدل عنها يمينا ولا شمالا * وفي سنة ثمانية
عشر من ملك يوسيا * بعث الملك سافان بن الصيا بن مسلم الكاتب الي بيت الله يقول *
4 اصعد الي حلقيا الكاهن الكبير * فيسلم الفضة التي دخلت بيت الله الذي جمع ذلك
5 حفظة الابواب من الشعب * وسلموها الي الخازن وصناع العمل في بيت الله * لتجديدوا
6 تجديدا في بيت الله * وسلموها الي النجارين والنقاشين والبنايين * ليشتروا خشبا وحجارة
7 منحوته لعمران بيت الله * ولم يكن يحاسبهم علي الفضة التي تجري علي ايديهم * لانهم
8 بالامانة كانوا يعملون * فقال حلقيا الكاهن الكبير لسافان الكاتب * اني وجدت سفرا من
9 الناموس في بيت الله * فاعطاه حلقيا الكاهن سفر الناموس للكاتب فقراه * واتي سافان الكاتب
ليعلم الملك * فقال سلموا عبيدك الفضة التي وجدت في بيت الله * الي صناع العمل
10 والقومة الذين في بيت الله * واخبر سافان الملك وقال * سفرا من الناموس اعطاني حلقيا
11 الكاهن * فقراه سافان قدام الملك * فلما سمع الملك قول سفر الناموس شق ثيابه * وامر
12 الملك حلقيا واحيقام بن سافان * وعكبور بن ميخا * وسافان الكاتب * وعسايا عبد الملك وقال *

Reliquæ res gestæ Amonis, & quicquid 25
fecit, scripta sunt in libro chronicorum
regum Judæ. Hoc itaque sepulto in 26
proprio sepulchro, in viridario gaza-
rum;

CAP. XXII.

R*Egnavit post eum Josia filius ejus,* 1
dum annum ageret octavum; mansitque
rex in Jerusalem triginta & uno annis:
nomen matris ejus erat Jedida filia Aza-
riæ, quæ erat è Bezcath. Hic rectè fe- 2
gessit coram Deo, & ambulavit omnino
in via in qua ambulavit David pater ejus,
& non aberravit ab ea dextrorsum neque
sinistrorsum. Anno decimooctavo regni 3
Josiæ, misit rex Saphanem filium Elsiæ
filii Masellami scribam, in domum Dei,
dicens; Ascende ad Helciam summum 4
sacerdotem, ut det pecuniam quæ illata
est in domum Dei, quam custodes limi-
num collegerunt à populo. Eámque tra- 5
dent fabris lignariis, & opificibus do-
mûs Dei, quatenus reficiant quod repa-
randum occurrit in domo Dei. Eam in- 6
quam tradetis fabris lignariis, & scul-
ptoribus, atque murariis, ut emant ligna
& lapides dolatos in restaurationem do-
mûs Dei. Nemo autem exigebat ab eis 7
rationem pecuniæ quæ expendebatur per
manus eorum, quia bonâ fide agebant.
Tum dixit Helcia summus sacerdos ad 8
Saphanem scribam, Equidem inveni li-
brum unum legis in domo Dei; deditque
Helcia sacerdos libri legis illi Scribæ, qui
legit eum. Deinde veniens Saphan scriba 9
ut referret regi, dixit, Dederunt servi tui
pecuniam quæ reperta est in domo Dei,
opificibus, & præfectis qui sunt in domo
Dei. Tum narravit Saphan regi, & ait; 10
Librum unum legis dedit mihi Helcia sa-
cerdos; & legit eum Saphan coram re-
ge. Cùm autem audisset rex verba li- 11
bri legis, laceravit vestimenta sua: Si- 12
mulque præcepit rex Helciæ, & Ahia-
mo filio Saphanis, & Abchori filio Mi-
chæ, Saphani scribæ, & Asaiæ mini-
stro regis, & ait;

omni ,pro & ,populo pro & ,me pro Dominum inquirite ,Ite
13 לכו דרשו את־יהוה בעדי ובעד־העם ובעד כל־
ira magna quia ,hujus *inventi* libri verba super Jehudah
יהודה על־דברי הספר הנמצא הזה כי־גדולה חמת
audierunt non quod eò ,nos in est succensa *ipsa* quæ ,Domini
יהוה אשר־היא נצתה בנו על אשר לא־שמעו
scriptum omne juxta *faciendum ad* ,hujus libri verba *super* nostri patres
אבתינו על־דברי הספר הזה לעשות ככל־הכתוב
,Saphan &,Hachbor &,Achicham &,sacerdos Chilchijahu abiit Et .nobis *super*
14 עלינו: וילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועכבור ושפן
Ticvah filii Sallum uxorem ,prophetissam Chuldah ad Hasajah &
ועשיה אל־חלדה הנביאה אשת שלם בן־תקוה
Jerusalaim in *habitans* ipsa & ,vestium custodis Charchas filii
בן־חרחס שמר הבגדים והיא ישבת בירושלם
Dñs dixit Sic ,eos ad Dixitque .eam ad sunt locuti &:*Secunda* in
15 במשנה וידברו אליה: ותאמר אליהם כה־אמר יהוה
Sic .me ad vos misit qui viro Dicite :Israel Deus
16 אלהי ישראל אמרו לאיש אשר־שלח אתכם אלי: כה
super & ,istum locum *ad* malum *adducens* ego Ecce:Dominus dixit
אמר יהוה הנני מביא רעה אל־המקום הזה ועל־
.Jehudah rex legit quem ,libri verba omnia ,ejus habitatores
ישביו את כל־דברי הספר אשר קרא מלך יהודה:
pro ,alienis diis suffierunt &,me dereliquerunt quod eo Pro
17 תחת אשר עזבוני ויקטרו לאלהים אחרים למען
meus furor est succensus & :suarum manuum opere omni in me *irritare*
הכעסני בכל מעשה ידיהם ונצתה חמתי
,Jehudah regem ad Et .extinguetur non & ,isto loco in
18 במקום הזה ולא תכבה: ואל־מלך יהודה
eum ad dicetis sic ,Dominum requirendum ad vos *mittentem*
השלח אתכם לדרש את־יהוה כה תאמרו אליו
,audisti quæ verba :Israel Deus Dominus dixit Sic
כה־אמר יהוה אלהי ישראל הדברים אשר שמעת:
,*Domini faciebus* à es humiliatus & ,tuum cor est emollitum Propterea
19 יען רך־לבבך ותכנע מפני יהוה
super & ,istum locum super sum locutus quæ *te audiendo in*
בשמעך אשר דברתי על־המקום הזה ועל־
;maledictionem in & ,desolationem in *existendum ad* ,ejus habitatores
ישביו להיות לשמה ולקללה
,audivi ego etiam &:*meæ facies ad* flevisti & ,tua vestimenta scidisti &
ותקרע את־בגדיך ותבכה לפני וגם אנכי שמעתי
,tuos patres ad te colligam ego ecce Idcirco .Dominus dixit
20 נאם־יהוה: לכן הנני אספך על־אבתיך
tui oculi videbunt non & ;pace in ,tua sepulchra ad colligeris &
ונאספת אל־קברתיך בשלום ולא־תראינה עיניך
retulerūt Et .hunc locum super *inducens* ego quod ,malum omne *in*
בכל הרעה אשר־אני מביא על־המקום הזה וישבו
.verbum regi
את־המלך דבר:

CAP. XXIII. כג

,Jehudah seniores omnes eum ad se congregaverunt & :rex misit Et
1 וישלח המלך ויאספו אליו כל־זקני יהודה
vir omnis & ,Domini domum rex Ascenditque .Jerusalaim &
2 וירושלם: ויעל המלך בית־יהוה וכל־איש
, sacerdotes & ,eo cum Jerusalaim habitatores omnes & , Jehudah
יהודה וכל־ישבי ירושלם אתו והכהנים
.magnum ad usque & ,parvo à populus omnis & , prophetæ &
והנביאים וכל־העם למקטן ועד־גדול
inventi ,fœderis libri verba omnia eorū auribus in Legitque
ויקרא באזניהם את־כל־דברי ספר הברית הנמצא
.DOMINI domo in
בבית יהוה:

Versio VULG. LAT.

13 Ite & consulite Dominum su-
per me, & super populo, &
super omni Juda, de verbis
voluminis istius, quod inven-
tum est: magna enim ira Do-
mini succensa est contra nos:
quia non audierunt patres no-
stri verba libri hujus, ut face-
rent omne quod scriptum est
14 nobis. Ierunt itaque, Helcias
sacerdos, & Ahicam, & Acho-
bor, & Saphan, & Asaia, ad
Holdam prophetidem, uxo-
rem Sellum, filii Thecuæ, filii
Araas custodis vestium, quæ
habitabat in Jerusalem in Se-
cunda: locutique sunt ad eam.
15 Et illa respondit eis, Hæc di-
cit Dominus Deus Israel; Di-
cite viro, qui misit vos ad me;
16 Hæc dicit Dominus; Ecce,
ego adducam mala super lo-
cum istum, & super habitato-
res ejus, omnia verba Legis
17 quæ legit rex Judæ: Quia de-
reliquerunt me, & sacrifica-
verunt diis alienis, irritantes
me in cunctis operibus ma-
nuum suarum: & succendetur
indignatio mea in loco hoc,
18 & non extinguetur. Regi au-
tem Juda, qui misit vos ut con-
suleretis Dominum, sic dice-
tis; Hæc dicit Dominus Deus
Israel; Pro eo quòd audisti
19 verba voluminis, Et perterri-
tum est cor tuum, & humilia-
tus es coram Domino, auditis
sermonibus contra locum istū,
& habitatores ejus, quòd vi-
delicèt fierent in stuporem &
in maledictum: & scidisti
vestimenta tua, & flevisti co-
ram me, & ego audivi, ait Do-
20 minus: Idcircò colligam te ad
patres tuos, & colligêris ad
sepulchrum tuum in pace, ut
non videant oculi tui omnia
mala quæ inducturus sum su-
per locum istum.

CAP. XXIII.

1 ET renuntiaverūt regi quod
dixerat. Qui misit: & congre-
gati sunt ad eum omnes senes
2 Juda & Jerusalem. Ascendit-
que rex templum Domini, &
omnes viri Juda, universi-
que qui habitabant in Jerusa-
lem cum eo sacerdotes & pro-
phetæ, et omnis populus à par-
vo usque ad magnum: legit-
que cunctis audientibus omnia
verba libri fœderis, qui in-
ventus est in domo Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Δεῦτε ἐκζητήσατε τὸν κύριον περὶ ἐμοῦ, καὶ
περὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ περὶ παντὸς τοῦ (φ)
Ἰούδα, καὶ περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ εὑ-
ρεθέντος τούτου, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ κυρίου
(χ) ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν, ὑπὲρ οὗ οὐκ ἤκουσαν
οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τού-
του τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα καθ'
14 ἡμῶν. Καὶ ἐπορεύθη Χελκίας ὁ ἱερεὺς,
καὶ Ἀχικὰμ, καὶ Ἀχοβὼρ, καὶ (ψ) Σαπ-
φὰν, καὶ Ἀσαίας πρὸς Ὄλδαν τὴν προ-
φῆτιν (ω) μητέρα Σελλὴμ υἱοῦ (α) Θε-
κουὰν υἱοῦ Ἀρὰς τοῦ ἱματιοφύλακος· καὶ
αὕτη κατῴκει ἐν Ἰερουσαλὴμ ἐν τῇ Μασενᾷ·
15 καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν. Καὶ εἶπεν
(β) αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς
Ἰσραὴλ, Εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστεί-
16 λαντι ὑμᾶς πρὸς μὲ, Τάδε λέγει κύρι-
ος, (γ) Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν
τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν,
πάντας τοὺς λόγους (δ) τοῦ βιβλίου οὓς
17 ἀνέγνω βασιλεὺς Ἰούδα, Ἀνθ' ὧν ἐγ-
κατέλιπόν με, καὶ ἐθυμίων θεοῖς ἑτέροις,
ὅπως παροργίσωσί με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν
χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἐκκαυθήσεται (ε) θυ-
μός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ σβε-
18 σθήσεται. Καὶ πρὸς βασιλέα Ἰούδα τὸν
ἀποστείλαντα ὑμᾶς ἐπιζητῆσαι τὸν κύριον,
τάδε ἐρεῖτε πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύ-
ριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Οἱ λόγοι οὓς ἤκου-
19 σας, Ἀνθ' ὧν ὅτι ἡπαλύνθη ἡ καρδία
σου καὶ ἐνετράπης ἀπὸ (ζ) προσώπου, ὡς
ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ-
τον καὶ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, τοῦ εἶναι
εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς κατάραν, καὶ διέῤῥη-
ξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου,
20 (η) καί γε ἐγὼ ἤκουσα, λέγει κύριος. Οὐχ
(θ) οὕτως· ἰδοὺ προστίθημί σε πρὸς τοὺς
πατέρας σου, καὶ συναχθήσῃ εἰς (ι) τὸν τάφον
σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγώ εἰμι
ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον.

Ite, exquirite Dominum pro me,
& pro omni populo, & pro uni- 13
verso Juda, & de verbis libri
inventi hujus: quoniam magna
est ira Domini accensa in nobis,
pro eo, quòd non audiverunt pa-
tres nostri verba libri hujus ad
faciendum juxta omnia quæ scri-
pta sunt (c) super nos. Et ivit
Chelcias sacerdos & Ahicam, 14
& Achobor, & Saphan, & A-
saias ad Oldam prophetissam, (d)
matrem Sellem filii Thecuan filii
Aras custodis vestium. Et ipsa
habitabat in Hierusalem in Ma-
sena. Et locuti sunt ad eam. Et
dixit eis, Hæc dicit Dominus 15
Deus Israel; Dicite viro, qui mi-
sit vos ad me; Hæc dicit Domi-
nus, Ecce ego adduco mala su- 16
per locum hunc, & super inha-
bitantes eum, omnia verba libri,
quæ legit rex Juda, Pro eo quòd 17
dereliquerunt me, & adolebant
diis aliis: ut irritarent me in ope-
ribus manuum suarum: & succen-
detur indignatio mea in loco isto,
& non extinguetur. Et ad re- 18
gem Juda, qui misit vos inqui-
rere Dominum, hæc dicetis ad e-
um; Hæc dicit Dominus Deus Is-
rael; (e) Verba, quæ audisti,
Propterea quòd perterritum est 19
cor tuum, & confusus es à facie,
(f) ut audisti quæcunque locutus
sum super locum istum, & super
inhabitantes eum, ut sint in per-
ditionem, & in maledictionem,
& discidisti vestimenta tua, &
plorasti coram me; etiam ego au-
divi, dicit Dominus: (g) Non sic. 20
Ecce ego adjicio te ad patres tuos,
& colligeris in sepulchrum tu-
um in pace: & (h) non aspi-
cietur in oculis tuis, in omni-
bus malis quæ ego ipse adduco
super locum hunc.

MS.A. (φ) Ἰούδα, περὶ (χ) ἡ ἐκκεκαυμένη (ψ) Σαφὰν, (ω) γυναῖκα Σελλὴμ (α) Θεκκουὲ (β) πρὸς αὐτοὺς, Τάδε (γ) Ἰδοὺ ἐγὼ (δ) τῆς βίβλου (ε) ὁ θυμὸς (ζ) προσώπου κυρίου, ὡς (η) καὶ ἐγὼ (θ) οὕτως· ἐγὼ προστίθημι (ι) τὸν τόπον σου ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ οὐκ

ΚΕΦ. κγ'.

1 ΚΑὶ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ τὸ ῥῆμα.
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνή-
2 γαγε πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς πρεσβυτέ-
ρους Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ. Καὶ ἀνέβη ὁ βα-
σιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα
καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλὴμ μετ'
αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ προφῆται, καὶ πᾶς
ὁ (α) λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ
ἀνέγνω (β) ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λό-
γους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος
ἐν οἴκῳ κυρίου.

CAP. XXIII.

ET retulerunt regi verbum. 1
Et misit rex, & congregavit ad
se omnes seniores Juda, & Hie-
rusalem. Et ascendit rex in do- 2
mum Domini, & omnis vir Ju-
da, & omnes habitantes in Hie-
rusalem cum eo, & sacerdotes,
& prophetæ, & omnis populus à
parvo & usque ad magnum. Et
legit in auribus eorum omnia ver-
ba libri testamenti inventi in do-
mo Domini.

MS.A. (α) λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως (β) ἐν τοῖς ὠσὶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 איזילו תבעו מן קדם יי עלי ועל עמא ועל כל דבית יהודה על פתגמי ספרא דאשתכח
הדין ארי סגיאה חימתא דיי דהיא דליקת בנא על דלא קבילו אבהתנא לפתגמי ספרא
14 הדין למעבד ככל דכתיב עלנא: ואזל חלקיה כהנא ואחיקם ועכבור ושפן ועשיה לות
חולדא נביאתא אתת שלום בר תקוה בר חרחס נטר לבושיא והיא יתבא בירושלם בבית
15 אולפנא ומלילו עמיה: ואמרת להון כדנן אמר יי אלהא דישראל אמרו לגברא דשלח
16 יתכון לותי: כדנן אמר יי הא אנא מיתי בישתא על אתרא הדין ועל יתבוהי ית כל
17 פתגמי ספרא דקרא מלך שבטא דבית יהודה: חלף דשבקו פולחני ואסיקו בוסמין
לטעות עממיא בדיל לארגזא קדמי בכל עובדי ידיהון וידלק רוגזי באתרא הדין ולא
18 יטפי: ולמלך שבטא דבית יהודה דשלח יתכון למתבע אולפן מן קדם יי כדנן תימרון
19 ליה כדנן אמר יי אלהא דישראל פתגמא די שמעתא: חלף דזע לבך ואתכנעתא מן
קדם יי במשמעך דגזרית על אתרא הדין ועל יתבוהי למהוי לצדו וללוטא ובזעתא ית
20 לבושך ובכיתא קדמי ואף קדמי שמיע אמר יי: בכן הא אנא כניש לך לות אבהתך
ותתכניש לקברך בשלם ולא יחזין עינך בכל בישתא די אנא מיתי על אתרא הדין
ואתיבו ית מלכא פתגמא:

כג

1 ושלח מלכא וכנשו לותיה כל סבי יהודה וירושלם: וסליק מלכא לבית מקדשא דיי
2 וכל אנש יהודה ויתבי ירושלם עמיה וכהניא וספריא וכל עמא למזעירא ועד רבא וקרא
קדמיהון ית כל פתגמי ספרא דקימא דאשתכח בבית מקדשא דיי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ambulate, quærite à Domino super me, et super populo, et super *omni [ho-* 13
mine] domus Jehudah, propter verba libri qui inventus est, hujus, quoniam
magna est ira Dñi, ea quæ incensa est in nos, eò quòd non attenderunt pa-
tres nostri verbis libri hujus, ut facerent secundùm omne quod scriptum
est nobis. Et abiit Hhilkiah sacerdos, et Ahhikam, et Ghachbor, et Saphan, 14
& Ghassajah ad Hhuldah prophetissam, uxorem Salum filii Thikvah filii
Hharhhazz custodis vestimentorum: et ipsa sedebat in Jerusalem in domo
doctrinæ: et locuti sunt cum illa. Et dixit illis, Sic dixit Dominus Deus Isra- 15
el, Dicite viro qui misit vos ad me. Sic dixit Dñs, Ecce ego induco malum 16
super locum hunc, et super habitatores ejus, nimirum omnia verba libri
quem legit rex tribus domus Jehudah. Eò quòd dereliquerunt cultum me- 17
um & adoleverunt aromata idolis gentium, ut irritarent me in omnibus
operibus manuum suarum; ardebit indignatio mea in locum istum, nec ex-
tinguetur. Et regi tribus domus Jehudah qui misit vos ad quærendum ora- 18
culum à Domino, sic dicetis ei, Sic dixit Dominus Deus Israel, *verbum quod*
audisti, Quia timuit cor tuum et humiliatus es à facie Domini, cùm audis- 19
ses quæ decrevi super locum hunc, et super habitatores ejus futuros in va-
stationem et maledictionem, et scidisti vestimenta tua, et plorasti ante me,
et etiam ante me auditum est, dixit Dominus: Propterea ecce ego congrega- 20
bo te ad patres tuos, et congregaberis in sepulchrum tuum in pace: et non
videbunt oculi tui omne malum quod ego inducam super locum hunc. Et
respondérunt regi verbum.

CAP. XXIII.

ET misit rex: et congregaverunt ad eum omnes seniores Jehudah et Je- 1
rusalem. Et ascendit rex in domum sanctuarii Domini, et omnes homines 2
Jehudah, et habitatores Jerusalem cum eo, et sacerdotes et *scribæ*, et omnis
populus à parvo usq; ad magnum: et *legit* illis omnia verba libri fœderis,
qui inventus fuerat in domo sanctuarii Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

Ite, consulite Dominum pro me, pro popu- 13
lo, & pro toto Juda de sermonibus libri hu-
jus qui inventus est: nam magnus est furor
Domini quo in nos exarsit, eò quòd non au-
scultavêrint majores nostri verba hujus libri,
ut facerent prout præscribitur nobis. Abiit 14
itaque Helcia sacerdos, & Ahicam, & Aba-
chor, & Saphan, & Asaia ad Holdi prophe-
tissam uxorem Salomis filii Tecuæ filii
Hadhas custodis vestium (habitabat autem
hæc in Jerusalem, in repetitione (i. *collegio*)
& allocuti sunt eam. Quæ dixit ad eos, Ita 15
dicit Dominus Deus Israelis, Dicite viro illi
qui vos ad me misit, Ita dicit Dominus Deus 16
Israelis; Ecce adducturus sum calamitatem
super locũ istum, & super omnes habitatores
ejus, omnes *scilicet* sermones libri quos legit
rex Judæ. Quia dereliquerunt me, & thura 17
posuerunt diis aliis, & irritaverunt me opere
manuum suarum; accendetur furor meus con-
tra locum istum, & perdam vos. Regi verò 18
Judæ, qui misit vos ad consulendum Domi-
num, sic dicite; Sic ait Dominus Deus Is-
raelis, Quia propter sermones quos audisti, 19
elanguit cor tuum, & extimuisti Dominum
audiens quæ dixi de loco isto, & habitatoribus
ejus, futurum *scilicet* admirationi & execra-
tioni; & scidisti vestimenta tua, & flevisti
coram me; Ego quoque audivi, dicit Domi-
nus. Propterea ecce collecturus sum te apud 20
patres tuos, & colligéris ad sepulchrum tu-
um in pace, et non videbunt oculi tui totam
miseriam quam adducturus sum super locum
istum. Et retulerunt regi responsum.

CAP. XXIII.

Tunc misit rex, et congregati sunt ad eum 1
omnes seniores Iudæ et Ierusalem: Ascen- 2
dénsque rex in domum Domini unà cum
omnibus Judæis, cunctisque habitatoribus
Ierusalem, sacerdotibus, prophetis, et uni-
verso populo, à minimo ad maximum; legit
coram eos cunctos sermones libri fœderis,
qui repertus fuerat in Domo Domini;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * اذهبوا فاسالوا من الرب عني وعلي جميع الشعب وعلي جميع يهودا وعلي قول هذا السفر
الذي وجد لانه كبير هو الغضب الذي غضب الرب علينا حين لم يسمع اباونا قول
14 الرب في هذا السفر ليفعل الذي هو مكتوب فيه * فذهب حلقيا الكاهن واحيعام
وعبكور وشافان الكاتب وعسايا الي حلدي النبية امراة سالوم بن تقوا بن حلحاس
15 حافظ الاداة وهي كانت ساكنة باورشليم جالسة بالخشوع وكلموها وقالوا لها * فقالت
16 هكذا يقول الرب اله اسرايل قولوا للرجل الذي ارسلكم الي * هكذا يقول الرب هوذا اني
بلوي علي هذا المكان وعلي سكانه جميع اقاويل هذا السفر الذي قراه ملك يهودا
17 * حين تركوني ووضعوا البخورات لالهة اخر واغضبوني باعمال ايديهم سيغضب غضبي في هذا
18 المكان يقول الرب فابيدكم * ولملك يهودا الذي بعثكم لتسالوا من الرب هكذا تقولون
19 هكذا يقول الرب اله اسرايل * القول الذي سمعت علي انه مرض قلبك وفزعت من
قدام الرب لما سمعت الذي قلت علي هذا المكان وعلي سكانه انه يكون للخزي وللعنة
20 وشققت ثيابك وبكيت قدامي فانا ايضا قد سمعت يقول الرب * من اجل هذا فاني اضمك
الي ابايك فتنضم الي قبرك سالما ولا تنظر عيناك شيا من البلوي الذي اتي بها علي هذا
المكان * فردوا علي الملك الجواب *

* الفصل الثالث والعشرون *

1 * فبعث الملك فجمع اليه جميع شيوخ بني يهودا واورشليم * وصعد الملك الي بيت الرب 2
وجميع بني يهودا وجميع سكان اورشليم معه والكهنة والانبيا وجميع الشعب من الصغير
الي الكبير فقراه قدامهم جميع اقاويل سفر الميثاق الذي وجد في بيت الله *

Ite & sciscitamini à Domino de me, de 13
toto populo, de universo Juda, déque
verbis hujus libri qui repertus est: nam
ingens est ira quâ percitus est Dominus
contra nos, quum non obtemperaverint
majores nostri dictis Domini hoc in libro
contentis, *ut agerent quod scriptum est in*
eo. Abiit ergò Helcia sacerdos, Aha- 14
mus, Abchor, & Saphan scriba, at-
que Asaia ad Holdam prophetissam u-
xorem Salomis filii Tecuæ filii Hadha-
si custodis supellectilium, (habitabat
autem illa in Jerusalem, sedens in humi-
litate) & allocuti sunt eam, & dixe-
runt ei. Quibus illa respondit, Sic 15
ait Dominus Deus Israelis, Dicite vi-
ro qui ad me misit; Sic ait Domi- 16
nus, Ecce illaturus sum miseriam in
hunc locum & in habitatores ejus, o-
mnia videlicet *verba ejus libri quem*
legit rex Juda. Quia dereliquerunt 17
me, & thura posuerunt diis alienis,
meque manuum suarum actionibus ad
iram provocaverint; efferbuit furor me-
us in locum istum, ait Dominus; &
perdam vos. Regi verò Judæ, qui 18
vos misit ut Dominum sciscitaremini,
sic dicetis; Ita dicit Dominus Deus Israe-
lis, Quandoquidem ob sermonem quem 19
audisti, ægrotavit cor tuum, & ex-
timuisti Dominum auditis his quæ dixi
de loco isto deque habitatoribus ejus,
fore scilicet *illum in infamiam et exe-*
*crationem, lacerasti*sque *vestimentis tuis fle-*
visti coram me; Ego quoque jam audivi, di-
cit Dominus. Hanc ob rem aggregaturus 20
sum te ad patres tuos, & aggregabe-
ris ad sepulchrum tuum pacificus; &
non videbunt oculi tui quicquam mi-
seriæ quam illaturus sum in hunc lo-
cum. Et retulerunt regi responsum.

CAP. XXIII.

Quamobrem mittens rex convocavit 1
ad se omnes seniores filiorum Judæ &
Jerusalem: Et ascendens rex in do- 2
mum Domini, totáque domus Judæ,
cunctique cives Jerusalem cum eo, nec-
non sacerdotes, & prophetæ, univer-
sus denique populus à minimo ad ma-
ximum; recitavit coram eis verba libri
testamenti, qui inventus fuerat in
domo Dei.

מלכים ב : כג

Domini faciei ad fœdus excidit & ,columnam super rex stetit Et
3 ויעמד המלך על־העמוד ויכרת את־הברית לפני יהוה
ejus testimonia & ,ejus præcepta custodiendum ad &,Dñm post eundum ad
ללכת אחר יהוה ולשמר מצותיו ואת־עדותיו
verba stabiliendum ad ,anima tota in & ,corde toto in ejus decreta &
ואת־חקתיו בכל־לב ובכל־נפש להקים את־דברי
omnis stetit & :hoc libro super scripta quæ ,hujus fœderis
הברית הזאת הכתבים על־הספר הזה ויעמד כל־
,magno sacerdoti Chilchijahu rex præcepit Et.fœdere in populus
4 העם בברית: ויצו המלך את־חלקיהו הכהן הגדול
templo de educendum ad abaci custodibus & ,secundi sacerdotibus &
ואת־כהני המשנה ואת־שמרי הסף להוציא מהיכל
,Luco & ,Bahal ipsi facta vasa omnia ,Domini
יהוה את כל־הכלים העשוים לבעל ולאשרה
Jerusalaim extra ea combussit & :cœlorum militiæ universæ &
ולכל צבא השמים וישרפם מחוץ לירושלם
el--Beth eorum pulverem tulit & ;Chidron campestribus in
בשדמות קדרון ונשא את־עפרם בית־אל:
suffivit & ,Jehudah reges dederant quos ,sacrificulos fecit cessare Et
5 והשבית את־הכמרים אשר נתנו מלכי יהודה ויקטר
& : Jerusalaim circuitibus & ,Jehudah urbibus in excelsis in
בבמות בערי יהודה ומסבי ירושלם ואת־
militiæ omni & ,influentiis & ,Lunæ & ,Soli ,Bahal suffientes
המקטרים לבעל לשמש ולירח ולמזלות ולכל צבא
extra Domini domo è Lucum fecit educere Et :cœlorum
6 השמים: ויצא את־האשרה מבית יהוה מחוץ
;Chidron valle in eum combussit & ,Chidron torrentem in Jerusalaim
לירושלם אל־נחל קדרון וישרף אתה בנחל קדרון
sepulchrum super ejus pulverem projecit & :pulverem in comminuit et
וידק לעפר וישלך את־עפרה על־קבר
domo in qui ,prostitutorum domos diruit Et .populi filiorum
7 בני העם: ויתץ את־בתי הקדשים אשר בבית
.Luco domos ibi texentes mulieres quibus ;Domini
יהוה אשר הנשים ארגות שם בתים לאשרה:
excelsa contaminavit &,Jehudah urbib' de sacerdotes omnes eduxit Et
8 ויבא את־כל־הכהנים מערי יהודה ויטמא את־הבמות
destruxit &:sebah-Beer ad usq; Ghebah à sacerdotes illic suffiebant quibus
אשר קטרו־שמה הכהנים מגבע עד־באר שבע ונתץ
,civitatis principis Jehosuah portæ ostium quæ ,portarum excelsa
את־במות השערים אשר־פתח שער יהושע שר־העיר
ascendebant non Veruntamen.civitatis porta in viri sinistram ad quæ
9 אשר־על־שמאול איש בשער העיר: אך לא יעלו
comedebant quinimo,Jerusalaim in Dñi altare ad excelsorum sacerdotes
כהני הבמות אל־מזבח יהוה בירושלם כי אם־אכלו
valle in quod ,Topheth polluit Et.suorum fratrum medio in infermetata
10 מצות בתוך אחיהם: וטמא את־התפת אשר בגי
suam filiam & ,suum filium virum traducere non pro Hinnom filii
בני־הנם לבלתי להעביר איש את־בנו ואת־בתו
dederant quos ,equos fecit cessare Et .Molech ipsi ignem per
11 באש למלך: וישבת את־הסוסים אשר נתנו
cubiculum ad Domini domus introitu ab Soli Jehudah reges
מלכי יהודה לשמש מבא בית־יהוה אל־לשכת
Solis currus & ;suburbanis in quod eunuchi melech-Nethan
נתן־מלך הסריס אשר בפרורים ואת־מרכבות השמש
,Achaz cœnaculi tectū super quæ aras Et .igni in combussit
12 שרף באש: ואת־המזבחות אשר על־הגג עלית אחז
Menasseh fecerat quæ altaria & ,Jehudah reges fecerant quas
אשר־עשו מלכי יהודה ואת־המזבחות אשר־עשה מנשה
,inde cucurrit & ,rex destruxit ,Domini domus atriis duobus in
בשתי חצרות בית־יהוה נתץ המלך וירץ משם
.Chidron torrentem in eorum pulverem fecit projicere &
והשליך את־עפרם אל־נחל קדרון:

Versio VULG. LAT.

3 Stetitque rex super gradum:
& fœdus percussit coram Do-
mino, ut ambularent post Do-
minum, & custodirent præce-
pta ejus, & testimonia, & ce-
remonias, in omni corde, & in
tota anima, & suscitarent ver-
ba fœderis hujus, quæ scripta
erant in libro illo: acquievitq;
4 popul' pacto. Et præcepit rex
Helciæ pontifici, & sacerdoti-
bus secundi ordinis, & janito-
ribus, ut projicerent de tem-
plo Domini omnia vasa, quæ
facta fuerant Baal, et in luco, et
universæ militiæ cœli: et com-
bussit ea foris Jerusalē in con-
valle Cedron, & tulit pulverē
5 eorum in Bethel. Et delevit
aruspices, quos posuerant re-
ges Juda ad sacrificandum in
excelsis p civitates Juda, & in
circuitu Jerusalem: & eos, qui
adolebant incensum Baal, &
Soli, & Lunæ, & duodecim si-
6 gnis, & omni militiæ cœli. Et
efferri fecit lucū de domo Do-
mini foras Jerusalem in con-
valle Cedron, & combussit eū
ibi, & redegit in pulverem, et
projecit sup sepulchra vulgi.
7 Destruxit quoque ædiculas ef-
fœminatorum, quæ erant in
domo Domini, pro quibus
mulieres texebant quasi do-
8 munculas luci. Congregavit-
que omnes sacerdotes de ci-
vitatibus Juda: & contami-
navit excelsa, ubi sacrifica-
bant sacerdotes, de Gabaa us-
que Bersabee: & destruxit a-
ras portarum in introitu ostii
Josue principis civitatis, quod
erat ad sinistram portæ civita-
9 tis. Veruntamen non ascende-
bant sacerdotes excelsorum ad
altare Domini in Jerusalem:
sed tantùm comedebāt azyma
10 in medio fratrū suorum. Con-
taminavit quoque Topheth,
quod est in convalle filii En-
nom: ut nemo consecraret fi-
lium suum aut filiam per ignē,
11 Moloch. Abstulit quoq; equos,
quos dederant reges Juda, So-
li, in introitu templi Domini
juxta exedram Nathanmelech
eunuchi, qui erat in Pharurim:
currus autem Solis combussit
12 igni. Altaria quoque, quæ e-
rant super tecta cœnaculi A-
chaz, quæ fecerant reges Juda,
et altaria quæ fecerat Manasses
in duobus atriis templi Domi-
ni, destruxit rex: et cucurrit in-
dè, & dispersit cinerem eorum
in torrentem Cedron.

Versio GRÆCA LXX. Interp. cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν στῦλον, καὶ διέθετο
διαθήκην ἐνώπιον κυρίου, τοῦ πορεύεσθαι ὀ-
πίσω κυρίου, (γ) τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώ-
ματα αὐτοῦ ἐν πάσῃ καρδίᾳ καὶ ἐν πάσῃ ψυ-
χῇ, τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης
ταύτης, τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον
τοῦτο. καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ.
4 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ
ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ τοῖς ἱερεῦσι τῆς δευτερώ-
σεως καὶ τοῖς (δ) φυλάσσουσι τὸν σταθμὸν, τοῦ
ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου πάντα τὰ
σκεύη τὰ πεποιημένα τῷ Βάαλ καὶ τῷ ἄλσει
καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ· καὶ κατέκαυ-
σεν αὐτὰ ἔξω Ἱερουσαλὴμ ἐν σαδημὼθ Κέ-
δρων, καὶ ἔλαβε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς Βαιθήλ.
5 Καὶ κατέκαυσε τοὺς χωμαρὶμ οὓς (ε) ἔδωκαν
βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψη-
λοῖς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα (ζ) καὶ τοῖς περι-
κύκλῳ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τοὺς θυμιῶντας (η)
τῷ Βάαλ, καὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ τῇ σελήνῃ, καὶ τοῖς
μαζουρὼθ, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ.
6 Καὶ ἐξήνεγκε τὸ ἄλσος ἐξ οἴκου κυρίου ἔξω-
θεν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν χειμάῤῥουν (θ) Κέδρων,
καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Κέ-
δρων, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν· καὶ ἔῤῥιψε τὸν
7 χοῦν αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ. Καὶ
καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν (ι) καδησὶμ τῶν ἐν
τῷ οἴκῳ κυρίου, οὗ αἱ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ
8 χεττιὶμ τῷ ἄλσει. Καὶ ἀνήγαγε πάντας τοὺς
ἱερεῖς ἐκ (†) πόλεων Ἰούδα, (κ) καὶ ἐμίανε τὰ
ὑψηλὰ οὗ ἐθυμίασαν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ (λ)
Γαιβὰλ καὶ ἕως Βηρσαβεέ. καὶ καθεῖλε τὸν
οἶκον τῶν πυλῶν (μ) τὸν παρὰ τὴν θύραν τῆς
πύλης Ἰησοῦ ἄρχοντος (ν) τῆς πόλεως, τῶν
ἐξ ἀριστερῶν ἀνδρὸς ἐν τῇ πύλῃ τῆς πό-
9 λεως. Πλὴν οὐκ ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψη-
λῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον κυρίου ἐν Ἱερου-
σαλὴμ, ὅτι εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ
10 τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Καὶ ἐμίανε (ξ) τὸν
Ταφὲθ τὸν ἐν φάραγγι υἱοῦ (ο) Ἐννὸμ, τοῦ
(π) διαγαγεῖν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ
καὶ ἄνδρα τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ Μο-
11 λὸχ ἐν πυρί. Καὶ (ρ) κατέκαυσε τοὺς
ἵππους οὓς ἔδωκαν βασιλεῖς Ἰούδα τῷ
ἡλίῳ ἐν τῇ εἰσόδῳ οἴκου κυρίου εἰς τὸ γαζοφυ-
λάκιον Νάθαν βασιλέως τοῦ εὐνούχου (σ) ἐν
φαρουρὶμ. καὶ τὸ ἅρμα τοῦ ἡλίου κατέκαυσεν
12 πυρὶ, Καὶ τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐπὶ τοῦ δώ-
ματος τοῦ ὑπερῴου Ἀχὰζ, ἃ ἐποίησαν βασι-
λεῖς Ἰούδα. καὶ τὰ θυσιαστήρια ἃ ἐποίησε
Μανασσῆς ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυ-
ρίου (τ) καθεῖλεν ὁ βασιλεὺς καὶ κατέσπα-
σεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔῤῥιψεν τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν
χειμάῤῥουν Κέδρων.

Et stetit rex ad columnam: & 3
disposuit testamentum coram Do-
mino, eundi post Dominum, &
custodiendi mandata ejus, & te-
stimonia ejus, & justificationes
ejus in omni corde, & in omni a-
nima, erigendi verba testamenti
hujus scripta super librum hunc.
Et stetit omnis populus in testa-
mento. Et mandavit rex Chelciæ 4
sacerdoti magno, & sacerdotibus
*secundi ordinis, & custodibus
liminis, educere è templo Do-
mini omnia vasa facta Baal, &
(a) luci, & omni virtuti cœli:
& combussit ea extra Hierusa-
lem in (b) Sademoth Cedron: &
ejecit pulverem eorum in Bethel.
Et combussit (c) Chomarim, (quos 5
dederant reges Juda, & adole-
bant in excelsis, & in civitatibus
Juda, & quæ circa Hierusalem,)
& eos qui adolebant Baal, &
Soli, & Lunæ, & ipsis (d) Ma-
zuroth, & universæ virtuti cœli.
Et extraxit lucum è domo Do- 6
mini extra Hierusalem in torren-
tem Cedron: & combussit eum in
torrente Cedron, & comminuit
in pulverem: & projecit pulve-
rem ejus in sepulchrum filiorum
populi. Et diruit domum ipsorum 7
(e) Cadesim, qui in domo Domi-
ni, ubi mulieres texebant illic
Chettiim luci. Et eduxit omnes 8
sacerdotes è civitatibus Juda: et
contaminavit excelsa, ubi adole-
bant ibi sacerdotes, à Gæbal, &
usq; Bersabee. Et diruit domum
portarum, quæ juxta ostium por-
tæ Jesu principis (g) civitatis, ex
iis quæ à sinistris viri in (h) por-
ta civitatis. Veruntamen non a- 9
scendebant sacerdotes excelsorum
ad altare Domini in Hierusalem:
(i) quoniā tantùm comedebant a-
zyma in medio fratrum suorum.
Et contaminavit ipsum (k) Taphet, 10
qui in valle filii Ennom, ad (l)
traducendū virum filium suum,
et virum filiam suam ipsi Moloch
in igni. Et combussit equos, quos 11
dederant reges Juda Soli in in-
troitu domus Domini, in gazo-
phylacium Nathan (m) regis Eu-
nuchi in (n) Pharurim. Et cur-
rum Solis combussit igni. Et al- 12
taria, quæ super solarium cœnacu-
li Achaz, quæ fecerant reges Ju-
da. Et altaria, quæ fecerat Ma-
nasses in duobus atriis domus
Domini, diruit rex, et demolitus
est inde: et projecit pulverem co-
rum in torrentem Cedron.

MS.A. (γ) καὶ τοῦ (δ) φυλάσσουσιν, ἐξαγαγεῖν (ε) ἔδωκεν βασιλεὺς (ζ) καὶ ἐν τοῖς (η) τῇ Βάαλ, (θ) Κέδρων, * καὶ ἐλέπτυνε (ι) καδησὶν (†) πόλεως (κ) καὶ ἐμίαναν (λ) Γαβαὰ (μ) τὸν παρὰ (ν) τῆς πύλης, τὸν (ξ) τὸν Θοφθὰ (ο) Ἐννομὸμ, (π) διάγειν (ρ) κατέκαυσαν τοὺς ἵππους οὓς ἔδωκαν βασιλεὺς (σ) ὃς ἐν (τ) καὶ καθεῖλαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 וקם מלכא על אסטונא וגזר ית קימא קדם יי למהך בתר פולחנא דיי ולמטר פקודוהי
וית סהדותוהי וית קימוהי בכל לבא ובכל נפש לקימא ית פתגמי קימא הדין דכתיבין
4 על ספרא הדין וקבילו כל עמא עליהון קימא: ופקיד מלכא ית חלקיהו כהנא רבא וית
סגן כהניא וית אמרכליא לאפקא מהיכלא דיי ית כל מניא דעבידין לבעלא ולאשירתא
ולכל חילי שמיא ואוקדנון מברא לירושלם במישר קדרון ואוביל ית עפרהון לביתאל:
5 ובטיל ית כומריא די הבו מלכיא דבית יהודה ואסיקו בוסמין על במתא בקרויא דבית
יהודה ובסחרני ירושלם וית דאסיקו בוסמין לבעלא ולשמשא ולסהרא ולמזלתא
6 ולכל חילי שמיא: ואפיק ית אשירתא מבית מקדשא דיי מברא לירושלם למישר קדרון
7 ואוקיד יתה בנחלא דקדרון ואדקה לעפרא ורמא ית עפרה לקברי בני גליא: ותרע ית
8 בתי הקדש טעותא די בבית מקדשא דיי די נשיא מחין תמן מכולין לאשירתא: ואיתי ית
כל כומריא מקרויא דבית יהודה וסאב ית במתא דאסיקו בוסמין תמן כומריא מגבע
עד באר שבע ותרע ית במת תרעיא די קדם תרע יהושע רב קרתא די על שמאלא גברא
9 במעליה תרע קרתא: ברם לא סלקין כהניא כומרי במתא לדבחא על מדבחא דיי
10 בירושלם אלהן אכלו פטיר בגו אחיהון: וסאב ית תופת די בחילת בר הנום בדיל דלא
11 לאעברא גבר ית בריה וית ברתיה בנורא למולך: ובטל ית סוסותא דיהבו מלכיא
דבית יהודה לשמשא ממעלנא דבית מקדשא דיי ללשכת נתן מלך גוואה דבפרוריא
12 וית רתיכי שמשא אוקיד בנורא: וית אגוריא די על אגר עלית אחז דעבדו מלכיא דבית
יהודה וית אגוריא דעבד מנשה בתרתין דרת בית מקדשא דיי תרע מלכא וארחיק
מתמן ורמא ית עפרהון לנחלא דקדרון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et stetit rex super gradum, & iniit fœdus ante Dominum, ut ambularent 3
post cultum Domini, & ut custodirent præcepta ejus, & testimonia ejus, &
decreta ejus in omni corde, & in omni anima, ad stabiliendum verba fœ-
deris hujus, quæ scripta sunt in libro hoc: & susceperunt omnis populus
super se fœdus. Et præcepit rex Hhilkiahu sacerdoti magno, & vicario 4
sacerdotum, & præfectis thesaurorum, ut proferrent de templo Domini
omnia vasa quæ facta fuerant ipsi Baghla, & luco, & omnibus virtutibus
cœlorum: & incendi fecit ea extra Jerusalem in *valle* Kidron, & detu-
lit pulverem eorum in Bethel. Et abstulit sacrificulos quos dederant reges 5
domus Jehudah ut adolerent aromata super excelsa in urbib' domus Jehu-
dah, & in circuitibus Jerusalem, & etiam eos qui suffiebant aromata
Baghla, & Soli, & Lunæ, & siderib', & omnibus virtutibus cœlorum. Et 6
ejecit lucum de domo sanctuarii Dñi extra Jerusalem in *vallem* Kidron, &
combussit eum in torrentem Kidron, & comminuit eum in pulverem, &
projecit pulverem ejus in sepulchra filiorum Galia. Et diruit domunculas 7
rerum consecratarum idolis, quæ erant in domo sanctuarii Dñi, in qua mu-
lieres texebant mensuras luco. Et venire fecit omnes sacrificulos de urbi- 8
bus dom' Jehudah, & prophanavit excelsa ubi adolebant aromata sacrifi-
culi à Ghebagh, usq; ad *Beer-sebagh*; & diruit excelsa janitorum quæ
erant ante portam Jehosuagh magistri civitatis, quæ erant ad sinistram
viri *cùm ingreditur portam* urbis. Verùm non ascendebant *sacerdotes* sa- 9
crificuli excelsorum ut sacrificarent super altare Domini in Jerusalem, sed
comedebant azymum in medio fratrum suorum. Et prophanavit Thopheth 10
quod erat in valle filii Hinom, ne transire faceret quisquam filium suum,
& filiā suam per ignem ipsi Molech. Et abstulit equos, quos dederant reges 11
dom' Jehudah Soli, *ab* introitu domus sanctuarii Dñi ad cubiculū Nathan-
Melech eunuchi, quod erat in suburbanis: & currus Solis combussit igni.
Et aras quæ erant juxta tectū excelsum Ahhaz, quas fecerant reges domus 12
Jehudah, & aras quas fecerat Manasseh in duob' atriis dom' sanctuarii Dñi,
diruit rex & procul indè fecit: & projecit pulverē earū in torrentē Kidron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܘܩܡ ܡܠܟܐ ܥܠ ܥܡܘܕܐ. ܘܩܝܡ ܩܝܡܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܐܙܠ ܒܬܪ ܡܪܝܐ.
ܘܠܡܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܘܣܗܕܘܬܗ ܘܢܡܘܣܘܗܝ. ܒܟܠܗ ܠܒܗܘܢ ܘܒܟܠܗ ܢܦܫܗܘܢ.
ܕܢܩܝܡܘܢ ܦܬܓܡܐ ܕܩܝܡܐ ܗܢܐ ܕܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ. ܘܩܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܒܩܝܡܐ.
4 ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܚܠܩܝܐ ܟܗܢܐ ܪܒܐ. ܘܠܟܗܢܐ ܕܬܪܝܢ. ܘܠܢܛܪܝ ܬܪܥܐ. ܠܡܦܩܘ
ܡܢ ܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܡܐܢܐ ܕܐܬܥܒܕܘ ܠܒܥܠ ܘܠܦܬܟܪܐ. ܘܠܟܠܗ ܚܝܠܐ
ܕܫܡܝܐ. ܘܐܘܩܕ ܐܢܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܒܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ. ܘܐܫܩܠ ܥܦܪܗܘܢ ܠܒܝܬ
5 ܐܝܠ. ܘܩܛܠ ܠܟܘܡܪܐ ܕܐܩܝܡܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܡܣܡ ܒܣܡܐ ܥܠ ܐܓܪܐ.
ܒܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܒܚܕܪܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܕܡܒܣܡܝܢ ܗܘܘ ܠܒܥܠ ܠܫܡܫܐ ܘܠܣܗܪܐ
6 ܘܠܡܘܠܫܐ ܘܠܟܠܗ ܚܝܠܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܐܦܩ ܠܦܬܟܪܐ ܡܢ ܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ
ܠܒܪ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ. ܘܐܘܩܕܗ ܒܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ. ܘܫܚܩܗ ܠܥܦܪܐ.
ܘܐܪܡܝ ܥܦܪܗ ܥܠ ܩܒܪܐ ܕܒܢܝ ܥܡܐ. ܘܣܚܦ ܒܬܐ ܕܙܢܝܐ ܕܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
7 ܘܕܢܫܐ ܕܡܚܝܟܢ ܗܘܝ ܬܟܣܐ ܠܦܬܟܪܐ ܕܬܡܢ. ܘܐܝܬܝ ܟܠܗܘܢ ܟܗܢܐ
8 ܡܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܛܡܐ ܠܐܓܪܐ ܕܡܒܣܡܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܟܗܢܐ. ܡܢ ܕܢ ܘܥܕܡܐ ܠܒܐܪ
ܫܒܥ. ܘܣܚܦ ܐܓܪܐ ܕܬܪܥܐ ܕܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܝܫܘܥ ܪܝܫ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܥܠ ܣܡܠܐ
9 ܕܓܒܪܐ ܒܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܟܗܢܐ ܕܐܓܪܐ ܠܡܕܒܚܗ ܕܡܪܝܐ ܒܐܘܪܫܠܡ.
ܐܠܐ ܐܢ ܐܟܠܘ ܦܛܝܪܐ ܥܡ ܐܚܝܗܘܢ.
10 ܘܣܚܦ ܐܓܪܐ ܕܒܬܦܬ ܕܒܢܚܠܐ ܕܒܪ ܗܢܘܡ. ܕܒܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܡܥܒܪܘ
11 ܓܒܪܐ ܠܒܪܗ ܘܠܒܪܬܗ ܒܢܘܪܐ ܠܡܠܟܘܡ. ܘܩܛܠ ܠܣܘܣܘܬܐ ܕܝܗܒܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܫܡܫܐ.
ܒܡܥܠܢܗ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܐܟܣܢܝܐ ܕܢܬܢ ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܠܟܐ. ܕܒܦܪܘܕܐ. ܘܡܪܟܒܬܐ
12 ܕܫܡܫܐ ܐܘܩܕ ܒܢܘܪܐ. ܘܐܓܪܐ ܕܥܠ ܐܓܪܐ ܕܥܠܝܬܐ ܕܐܚܙ. ܕܥܒܕܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
ܘܡܕܒܚܐ ܕܥܒܕ ܡܢܫܐ ܒܬܪܬܝܗܝܢ ܕܪܬܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܣܚܦ ܡܠܟܐ. ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ.
ܘܐܪܡܝ ܥܦܪܗܘܢ ܠܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ.

Deinde stetit rex super columnam, & pactum pepigit coram Domino secuturos se Dominum, ejusque præcepta, testimonia, atque statuta toto corde totóque animo servaturos, exequendo ejus fœderis sermones in eo libro conscriptos: & consensit universus populus pacto. 3
Tunc præcepit rex Helciæ sacerdoti magno, & sacerdotibus posterioris ordinis, atque custodibus januarum, ut efferrent è domo Domini cuncta vasa quæ facta fuerant Baali & idolis, ac toti militiæ cœli; & combusserunt ea extra Jerusalem in valle Cedron, & asportari jussit pulverem eorum in Beth-il. 4
Trucidârunt etiam sacrificos illos quos instituerant reges Judæ ad imponendum altaribus thura in civitatibus Judæ & *locis* Jerosolymæ finitimis, quíque thus adolebant Baali, soli, lunæ, planetis, toti denique militiæ cœlesti. 5
Ejecit quoque idolum è domo Domini extra Ierusalem ad vallem Cedron, ibíque combustū redegit in pulverem, & projecit pulverem ej' super sepulchra filiorū populi. 6
Evertit domos scortatorum quæ erant in domo Domini, & mulierum quæ texebant vestes idolis quæ illic erant. 7
Adduxerunt omnes sacerdotes è civitatibus Iudæ, & polluerunt altaria in quibus adoleverant sacerdotes thura, à Dan usque ad Birsebaa. Diruit altaria portarum, quæ erant ad ostiū portæ Iesu præfecti urbis quæ erant sitæ ad sinistram viri in porta urbis. 8
Cæterùm non ascendebant sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Ierusalem, nisi priùs comederent azymum cum fratribus suis. 9
Evertit aras quæ erant in Taphath quæ est in valle Bar-honum, quas ad hoc extruxerant reges Iudæ, ut traduceret quis filium suum & filiam suam per ignem Amelecho. 10
Interfecit equos quos dederant reges Iudæ Soli qui erat in ostio domûs Domini, in hospitio Nathanis eunuchi regis, quod erat in Peruda; currus verò Solis igni combussit. 11
Altare quod erat super tectum cœnaculi Ahazi, quod fecerant reges Iuda, & altaria quæ fecerat Manasse in utroque atrio domûs Domini; demolitus est rex, & inde illico asportavit, projecítque pulverem eorum in torrentem Cedron. 12

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 وقام الملك على المنبر * واقام ميثاقا قدام الرب ليسلكوا وراء الرب * وليحفظوا وصاياه
وشهاداته وعهوده بكل قلوبهم وبكل نفوسهم * ليتمموا اقاويل هذا الميثاق المكتوب في هذا
4 السفر * وقام جميع الشعب بهذا الميثاق * وامر الملك حلقيا الكاهن الكبير والكهنة الذين وراءه
وحفظة الابواب * ان يخرجوا من بيت الله جميع الادوات التي كانت عملت لباعل الصنم *
والاوثان ولجميع جنود السماء * فاحرقوا خارجا من اورشليم في وادي قدرون * وطرح ترابها الى
5 بيت ايل * وقتل السدنة الذين اقاموهم ملوك يهودا ليضعوا البخورات على الصوامع في قرى
يهودا وحوالي اورشليم * الذين كانوا يبخرون لباعل الصنم * وللشمس والقمر والكواكب وجميع
6 جنود السماء * واخرج السنكة من بيت الله خارجا من اورشليم الى وادي قدرون * فاحرقها
7 بالنار وجعلها مثل التراب وطرح ترابها على قبور بني الشعب * وقلع بيوت الزناة الذين في
8 بيت الرب * والنسوان اللذين كن ينسجن الثياب للاوثان هناك * واتى بجميع الكهنة من
قرى يهودا * وقلع الصوامع التي جعلوا الكهنة فيها البخورات * من دان الى بير سبع * وقلع
9 الصامعة التي في مدخل باب الخلاص * التي في المدينة * التي على شمال الرجل * ولم تكن
10 تصعد كهنة الصوامع الى مذبح الرب باورشليم * اذا ما اكلوا الفطير مع اخوتهم * وقلع
الصوامع التي صنع ملوك يهودا في تفات الذي في وادي جهنم * ليلقي الرجل ابنه وابنته
11 في النار لاملخ * وقتل الخيل التي اعطى ملوك يهودا للشمس * في مدخل البيت في حرانه
12 ناثان امين الملك الذي في فرودا * ومركبة الشمس احرقها بالنار * والمذبح الذي ذبح عليه
احاز ملك يهودا الذي صنع العجلين * والمذابح التي صنع منسا في كلي داري بيت
الله * قلعها الملك * وذهب من هناك والقى ترابها في وادي قدرون *

Tum stans rex super suggestum, fœdus iniwit coram Domino se Dominum secuturos, ejúsque præcepta, testimonia, & fœdera totis cordibus totisque animis suis servaturos, exequendo dicta hujus testamenti in eo libro conscripta: approbavítque totus populus ejusmodi fœdus. 3
Deinde præcepit rex Helciæ summo sacerdoti, & sacerdotibus qui post eum erant, atque portarum custodibus, ut extraherent è domo Domini cuncta instrumenta quæ fabricata fuerant pro Baale simulacro, idolis, & omnibus cœli exercitibus: & combusta fuerunt extra Jerusalem in valle Cedron, & pulvis eorum projectus in Beth-il. 4
Tum interfecit ministros quos creaverant reges Juda ut thura superponerent aris in civitatibus Juda & circum Jerusalem, qui adolebant Baali idolo, & soli, lunæ, syderibus, cunctisque cœli exercitibus. 5
Et extrahens idolum è domo Dei extra Jerusalem in vallem Cedron, combussit illud igni, redegit in pulverem, projecitque pulverem ejus super sepulchra filiorum populi. 6
Præterea extirpavit lupanaria quæ erant in domo Dei, et mulieres quæ vestes pro idolis ibi texebant: 7
Et adduxit omnes sacerdotes è civitatibus Juda. Aras evulsit quibus imponebant thura sacerdotes, à Dan usque ad Bir-sabaa. Evulsit etiam aram illam quæ erat in ingressu portæ salutis, quæ erat in urbe ad lævam hominis introeuntis. 8
Porrò non ascendebant sacerdotes excelsorum ad altare Domini in Jerusalem, antequam comederent azymum cum fratribus suis. 9
Item evertit excelsa quæ ad hoc fecerant reges Judæ in Taphath quæ est in valle Gehennam, ut in ignem projiceret quis filium suum aut filiam suam Amalecho. 10
Interfecit equos quos obtulerant reges Juda Soli, in ingressu domûs, in cella Nathanis regis in Pheruda curatoris: & currum Solis igni combussit. 11
Aram super quam sacrificaverat Ahaz rex Judæ, qui fabricaverat duos vitulos, & aras quas extruxerat Manasse in utroque atrio domûs Dei; evertit rex, indéque profectus projecit pulverem earum in vallem Cedron. 12

מלכים ב׳: כג

dextra à quæ Jerusalaim facies ad quæ excelsa Et
13 ואת־הבמות אשר על־פני ירושלם אשר מימין
Israel rex Selomoh ædificaverat quæ destructionis montis
להר־המשחית אשר בנה שלמה מלך־ישראל
,Moab abominationi Chemos & ,Sidoniorum abominationi Hastoreth
לעשתרת שקץ צידנים ולכמוש שקץ מואב
censuit esse immunda ,Hammon filiorum abominationi Milchom &
ולמלכם תועבת בני־עמון טמא
,Lucos succidit & ,statuas contrivit Et .rex
14 המלך: ושבר את־המצבות ויכרת את־האשרים
etiam Et .hominum ossibus eorum locum replevitque
15 וימלא את־מקומם עצמות אדם: וגם את־
Jarobham fecerat quod excelsum ,el-Beth in quod altare
המזבח אשר בבית־אל הבמה אשר עשה ירבעם
altare etiam ,Israel fecit peccare qui ,Nebat filius
בן־נבט אשר החטיא את־ישראל גם את־המזבח
contrivit ,excelsum combussitque : destruxit excelsum & ,ipsum
ההוא ואת־הבמה נתץ וישרף את־הבמה הדק
vidit & ,Josijahu se vertit Et .Lucum combussit & ,pulverem in
16 לעפר ושרף אשרה: ויפן יאשיהו וירא את־
ossa tulit & ,misit & : monte in ibi quæ sepulchra
הקברים אשר־שם בהר וישלח ויקח את־העצמות
verbũ juxta ,illud contaminavit & ,altare super combussit & ,sepulchris è
מן־הקברים וישרף על־המזבח ויטמאהו כדבר
prædicavit qui ,Dei vir prædicaverat quod ,Domini
יהוה אשר קרא איש האלהים אשר קרא את־
ego quod hæc indicium Quid : ait Et .hæc verba
17 הדברים האלה: ויאמר מה הציון הלז אשר אני
viri Sepulchrum : civitatis viri eum ad dixerunt Et ? videns
ראה ויאמרו אליו אנשי העיר הקבר איש־
verba prædicavit & ,Jehudah de venit qui ,Dei
האלהים אשר־בא מיהודה ויקרא את־הדברים
: Dixitque .el-Beth altare super fecisti quæ ,hæc
18 האלה אשר עשית על המזבח בית־אל: ויאמר
liberaverunt & : ejus ossa moveat ne Vir .illum Dimittite
הניחו לו איש אל־ינע עצמתיו וימלטו
.Someron de venerat qui ,prophetæ ossa ,ejus ossa
עצמתיו את עצמות הנביא אשר־בא משמרון:
civitatibus in quæ ,excelsorum domos omnes etiam Et
19 וגם את־כל־בתי הבמות אשר בערי
fecit removere ,irritandum ad Israel reges fecerant quas Someron
שמרון אשר עשו מלכי ישראל להכעיס הסיר
fecerat quæ opera omnia juxta eis Fecitque .Josijahu
יאשיהו ויעש להם ככל־המעשים אשר עשה
qui ,excelsorum sacerdotes omnes mactavit Et .el-Beth in
20 בבית־אל: ויזבח את־כל־כהני הבמות אשר־
: ea super hominum ossa combussit & ,altaria super ibi
שם על־המזבחות וישרף את־עצמות אדם עליהם
: dicendo ,populo omni rex præcepit Et .Jerusalaim est reversus &
21 וישב ירושלם: ויצו המלך את־כל־העם לאמר
libro super scriptum sicut ,vestro Deo Domino Pesach Facite
עשו פסח ליהוה אלהיכם ככתוב על ספר
,hoc Pesach sicut est factum non Quoniam .hujus fœderis
22 הברית הזה: כי לא נעשה כפסח הזה
omnibus & ; Israel judicaverunt qui ,Judicum diebus à
מימי השפטים אשר שפטו את־ישראל וכל
octavo in Quinimo .Jehudah regum & ,Israel regum diebus
23 ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה: כי אם בשמנה
Domino hoc Pesach est factum ,Josijahu regis anno decimo
עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח הזה ליהוה
.Jerusalaim In
בירושלם:

Versio VULG. LAT.

13 Excelsa quoque, quæ erant in
Jerusalem ad dexteram partem
montis Offensionis, quæ ædificaverat Salomon rex Israel
Astaroth idolo Sidoniorum, &
Chamos offensioni Moab, &
Melchom abominationi filio-
14 rum Ammon, polluit rex. Et
contrivit statuas, & succidit
lucos: replevitque loca eo-
15 rum ossibus mortuorum. Insuper & altare, quod erat in
Bethel, & excelsum, quod fecerat Jeroboam filius Nabat,
qui peccare fecit Israel: &
altare illud, & excelsum destruxit, atque combussit, &
comminuit in pulverem, suc-
16 cenditque etiam lucum. Et
conversus Josias, vidit ibi sepulchra, quæ erant in monte:
misitque & tulit ossa de sepulchris, & combussit ea super altare, & polluit illud juxta verbum Domini, quod locutus
est vir Dei, qui prædixerat
17 verba hæc. Et ait; Quis est
titulus ille, quem video? Responderúntque ei cives urbis
illius; Sepulchrum est hominis Dei, qui venit de Juda, &
prædixit verba hæc, quæ feci-
18 sti super altare Bethel. Et ait;
Dimittite eum, nemo commoveat ossa ejus. Et intacta manserunt ossa illius, cum ossibus
prophetæ qui venerat de Sa-
19 maria. Insuper & omnia fana excelsorum quæ erant in
civitatibus Samariæ, quæ fecerant reges Israel ad irritandum Dominũ, abstulit Josias:
& fecit eis, secundùm omnia
opera quæ fecerat in Bethel.
20 Et occidit universos sacerdotes excelsorum, qui erant ibi
super altaria: & combussit
ossa humana super ea: rever-
21 súsque est Jerusalem. Et præcepit omni populo, dicens;
Facite Phase Domino Deo vestro, secundùm quod scriptum
22 est in libro fœderis hujus. Nec
enim factum est Phase tale à
diebus Judicum, qui judicaverunt Israel, & omnium dierum regum Israel, & regum
23 Juda, Sicut in octavo decimo anno regis Josiæ factum
est Phase istud Domino in Jerusalem,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ τὸν (υ) οἶκον τὸν ἐπὶ πρόσωπον Ἱερουσαλὴμ (φ) τὸν ἐκ δεξιῶν τοῦ ὄρους τοῦ (χ) Μοσθὰθ, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραὴλ τῇ Ἀστάρτῃ προσοχθίσματι Σιδωνίων, καὶ τῷ (ψ) Χαμὼς προσοχθίσματι Μωὰβ, καὶ τῷ (ω) Μολχὸλ βδελύγματι
14 υἱῶν Ἀμμὼν, ἐμίανεν ὁ βασιλεύς. Καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ (α) ἐξωλόθρευσε τὰ ἄλση, καὶ ἔπλησε τοὺς τόπους αὐτῶν ὀ-
15 στέων ἀνθρώπων. Καί γε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ τὸ ὑψηλὸν ὃ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, καί γε τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο (β) τὸ ὑψηλὸν κατέσπασε, καὶ συνέτριψε τοὺς λίθους αὐτοῦ καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν, καὶ
16 κατέκαυσε τὸ ἄλσος. Καὶ ἐξένευσεν Ἰωσίας καὶ εἶδε τοὺς τάφους (γ) τοὺς ἐκεῖ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀπέστειλε, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν τάφων, καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐμίανεν αὐτὸ, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἑστάναι Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ ἑορτῇ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐπιστρέψας ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ λαλήσαντος
17 τοὺς λόγους τούτους. Καὶ εἶπεν, Τί τὸ σκόπελον ἐκεῖνο ὃ ἐγὼ ὁρῶ; καὶ (δ) εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, Ὁ ἄνθρωπος τοῦ (ε) θεοῦ ὁ ἐξεληλυθὼς (ζ) ἐξ Ἰούδα, καὶ ἐπικαλεσάμενος τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Βαιθήλ.
18 Καὶ εἶπεν, Ἄφετε αὐτὸν, ἀνὴρ μὴ (η) κινησάτωσαν τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. καὶ (θ) ἐρρύσθησαν τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὀστῶν τοῦ προφήτου τοῦ ἥκοντος ἐκ Σαμαρείας. Καί γε
19 (ι) πάντας τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι Σαμαρείας, οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰσραὴλ παροργίζειν κύριον, ἀπέστησεν (κ) Ἰωσίας, καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς πάντα τὰ ἔργα ἃ (λ) ἐποίησεν ἐν
20 Βαιθήλ. Καὶ ἐθυσίασε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων, καὶ κατέκαυσε τὰ ὀστᾶ τῶν ἀνθρώπων ἐπ' αὐτὰ, καὶ ἐπεστράφη εἰς Ἱερουσαλήμ.
21 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ, λέγων, Ποιήσατε πάσχα τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν, καθὼς γέγραπται (μ) ἐπὶ
22 βιβλίου τῆς διαθήκης ταύτης. Ὅτι οὐκ ἐγενήθη τὸ πάσχα τοῦτο ἀφ' ἡμερῶν τῶν κριτῶν οἳ (ν) ἔκρινον τὸν Ἰσραὴλ, καὶ (ξ) πάσας τὰς ἡμέρας βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ βασιλέων Ἰούδα.
23 Ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἰωσίου ἐγενήθη τὸ πάσχα (ο) τῷ κυρίῳ ἐν Ἱερουσαλήμ.

13 Et domum, quæ ad faciem Hierusalem, quæ à dextris montis Mosthath, quam ædificaverat Salomon rex Israel Astartæ offendiculo Sidoniorum, & Chamos offendiculo Moab, & Moloch abominationi filiorum Ammon,
14 contaminavit rex. Et contrivit statuas: & exterminavit lucos, & implevit loca eorum ossibus
15 hominum. Etiam altare, quod in Bethel, excelsum, quod fecerat Hieroboam filius Nabat, qui peccare fecit Israel, etiam altare illud excelsum demolitus est, & contrivit lapides ejus, & comminuit in pulverem, & combussit
16 lucum. Et vertit se Josias, & vidit sepulchra, quæ ibi in (?) civitate, & misit, & tulit ossa è sepulchris, & combussit super altare, et contaminavit illud juxta verbum Domini, quod locutus est homo Dei in stando Hieroboam in festivitate ad altare. Et conversus levavit oculos suos ad sepulchrum hominis Dei, qui
17 locutus fuerat verba hæc. Et dixit; Quid (p) scopulus ille, quem ego video? Et dixerunt ei viri civitatis; Homo Dei, qui venit è Juda, & invocavit verba hæc, quæ invocavit super altare Be-
18 thel. Et dixit, Sinite eum. Vir non moveant ossa ejus. Et salvata sunt ossa ejus, cum ossibus prophetæ, qui venerat è Samaria.
19 Etiam omnes domos excelsorum, quæ in civitatibus Samariæ, quas fecerant reges Israel, ad irritandum Dominum, amovit Josias: & fecit in eis omnia opera, quæ
20 fecerat in Bethel. Et immolavit omnes sacerdotes excelsorum, qui erant ibi, super altaria: & combussit ossa hominum super ea. Et reversus est in Hierusalem.
21 Et mandavit rex omni populo, dicens; Facite Pascha Domino Deo nostro: sicut scriptum est su-
22 per librum testamenti hujus. Quoniã non fuit factũ (q) Pascha hoc à diebus Judicum, qui judicabant Israel, & omnibus diebus regum Israel, & regum
23 Juda. Sed tantùm octavo & decimo anno regis Josiæ factum est Pascha Domino in Hierusalem.

MS.A. (υ) οἶκον ἐπὶ (φ) ἐκ δεξιῶν (χ) Μοσθ, (ψ) * Μαχὼς (ω) Ἀμβχὸμ (α) ἐξωλέθρευσεν (β) καὶ τὸ (γ) οἳ ἐκεῖ (δ) εἶπαν (ε) θεοῦ ἐστιν ὁ (ζ) ἐκ τοῦ Ἰούδα, (η) κινησάτω τὰ (θ) * ἐρρύσθησαν (ι) εἰς πάντας (κ) Ἰωσίας βασιλεὺς Ἱερουσαλὴμ, καὶ * ἀπέστησεν ἐν αὐτοῖς (λ) ἐποίησε (μ) ἐπὶ βιβλίῳ (ν) ἔκριναν (ξ) πασῶν ἡμερῶν (ο) τοῦτο τῷ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 וית במתא די על אפי ירושלם דמדרום לטור זיתיא די בנא שלמה מלכא
דישראל לעשתורת שקוץ צידונאי ולכמוש שקוץ מואבאי ולמלכום רחוק בני
14 עמון סאב מלכא: ותבר ית קמתא וקץ ית אשרתא ומלא ית אתרהון גרמי
15 אנשא: ואף ית אגורא די בביתאל במתא דעבד ירבעם בר נבט דחיב ית
ישראל אף ית אגורא ההוא וית במתא תרע ואוקיד ית במתא אדקה לעפרא
16 ואוקיד אשרתא: ואתפני יאשיהו וחזא ית קבריא דתמן בטורא ושלח ונסיב
ית גרמיא מן קבריא ואוקיד על אגוריא וסאביה כפתגמא דיי דמלל נביא
17 דיי דאתנבי ית פתגמיא האלין: ואמר מה ציונא הדין די אנא חזי ואמרו ליה
אנשי קרתא קברא דנביא דיי דאתא משבטא דיהודה ואתנבי ית פתגמיא האלין
18 דעבדתא על אגוריא בביתאל: ואמר שבוקו מניה אנש לא יניד גרמוהי
19 ושיזיבו גרמוהי עם גרמי נביא שקרא דאתא משמרון: ואף ית כל בתי במתא
די בקרוי שמרון די עבדו מלכי ישראל לארגזא פלי יאשיהו ועבד להון ככל עובדיא
20 דעבד בביתאל: ונכים ית כל כומרי במתא די תמן על אגוריא ואוקיד ית גרמי
21 אנשא עליהון ותב לירושלם: ופקיד מלכא ית כל עמא למימר עבידו פסחא
22 קדם יי אלהכון כמא דכתיב על ספרא דקימא הדין: ארי לא אתעביד כפסחא
הדין מיומי נגידיא דדנו ית ישראל וכל יומי מלכי ישראל ומלכיא דבית
23 יהודה: אלהן בתמני עסרי שנין למלכא יאשיהו אתעבד פסחא הדין קדם יי
בירושלם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

13 Et excelsa quæ erant coram Jerusalem, ab Austro montis olivarum, quæ ædificaverat Selomoh rex Israel Ghastoreth abominationi Tsidonæorum, & Chamos abominationi Moabæorum, & Milchom immunditiæ filiorum
14 Ghamon, prophanavit rex. Et fregit statuas & succidit lucos, & im-
15 plevit loca eorum ossibus hominum. Et etiam aram quæ erat in Bethel, excelsum quod fecerat Jarabgham filius Nebat qui peccare fecit Israel, etiam aram illam & excelsum avertit, & incendit excelsum, comminu-
16 endo in pulverem, & incendit lucum. Et respexit Josiahu, & vidit sepulchra quæ ibi erant in monte; & misit & accepit ossa de sepulchris, & incendit super aram, & prophanavit eam juxta verbum Domini, quod
17 locutus fuerat propheta Domini qui prophetârat res istas. Et dixit, Quid titulus hic quem ego video? et dixerunt ei homines civitatis, Sepulchrum prophetæ Domini est, qui venerat de tribu Jehudah, et pro-
18 phetaverat res istas quas fecisti contra aras in Bethel. Et dixit, Sinite illum; homo non moveat ossa ejus: et liberaverunt ossa ejus cum ossi-
19 bus prophetæ mendacii, qui venerat de Somron. Et etiam omnes domos excelsorum quæ erant in urbibus Somron, quas fecerant reges Israel ad irritandum Dñm extirpavit Josiahu, et fecit illis juxta omnia opera
20 quæ fecerat in Bethel. Et jugulavit sacrificulos excelsorum qui erant ibi super aras, et combussit ossa hominum super eas, et rediit in Jerusalem.
21 Et præcepit rex omni populo, dicendo: Facite PIZZHHA ante Dominum
22 Deum vestrum, sicut scriptum est in libro fœderis hujus. Quia non factum est PIZZHHA tale à diebus ducum qui judicaverunt Israel, et omni-
23 bus diebus regum Israel, et regum domus Jehudah. Sed octavo decimo anno regis Josiahu factum est PIZZHHA hoc ante Dominum in Jerusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Item altaria quæ erant ante Jerusalem ad 13
dexteram montis corrumpentis, quæ struxerat Solomon rex Israelis, Estherothi deæ Sidoniorum, Chamoso deo Moabitarum, & Malchomo deo filiorum Ammon; evertit rex:
Statuas confregit, deos concidit, 14
& locum eorum ossibus humanis implevit.
Altare quoque quod erat in Beth- 15
il, & excelsa quæ fecerat Jerobaam Nabati filius qui peccare fecerat Israelem, illud etiam diruit unà cum excelso; sed excelsum combussit, & pulveris instar comminuit: deos etiam combussit.
Tum 16
conversus Josias vidit ibi sepulchra quædam in monte, mitténsque tulit ossa de sepulchris, & combussit super altare, & prophanavit illud, juxta sermonem Domini, quem recitaverat propheta Dei, qui recitaverat hujusmodi sermones.
Deinde 17
dixit rex, Quid est signum istud quod video? Dicunt ei cives urbis illius, Sepulchrum est prophetæ Dei, qui venerat ex Juda, & res istas quas fecisti, recitaverat de altari quod est in Beth-il.
Qui 18
dixit, Sinite eum, nemo turbet ejus ossa: sic servaverunt ejus ossa, *nempe* ossa prophetæ qui venerat è Samaria.
Omnes 19
denique ædes excelsorum, quæ erant in civitate Samariæ, quas fecerant reges Israelis ad irritandum Dominum; abstulit Josia, & fecit eis juxta factum quod fecerat in Beth-il.
Nam mactatis omnibus 20
excelsorum sacrificulis qui thura posuerant super altaria, ossa humana super his combussit. Tum Jerosolymam reversus,
Præ- 21
cepit rex universo populo, dicens; Celebrate pascha Domino Deo vestro sicut scriptum est in hoc fœderis libro.
Nun- 22
quam enim celebratum fuerat pascha huic simile à tempore Judicum qui judicaverant Israelem, cunctis diebus regum Israelis & regum Judæ.
Sed anno decimo- 23
octavo ipsius regis Josiæ, celebratum fuit hoc pascha Domino in Jerusalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 والصواعد التي قدام اورسليم من يمين الجبل المفسد الذي بناه سليمان ملك اسرائيل
لعستروث اله الصيدانيين • ولكاموس سنيكة الموابيين • ولملكوم سنيكة بني عمون •
14 قلعها الملك يوسيا * وكسر الانصاب • وقطع الانساك • وملا اماكنها عظام الناس
15 وايضا المذبح الذي في بيت ايل • والصواعد الذي صنع يوربعام بن ناباط • التي خطي
باسرايل • وايضا لذلك المذبح وتلك الصاعدة قلعها • واحرق الصاعدة ودقها مثل التراب •
16 واحرق الانساك * والتفت يوسيا فابصر قبور انساك في الجبل • فبعث واخذ العظام من
القبور • فاحرقها علي المذبح ونجسه • مثل قول الرب الذي قال نبي الله سمعيا الذي نادي
17 هذا القول * فقال الملك • ما هذا المثال الذي اراه • فقالوا له اهل القرية بيت ايل • هذا
سمعيا نبي الله الذي جاء من يهودا • وقص جميع هذا القول الذي فعلته انت • ونادي
18 علي مذبح بيت ايل * فقال اتركوه • لا يقرب احد الي قبره • ولا يحرك احد عظامه
19 فبقي قبره سالما • وجسده فيه باقيا * وايضا جميع بيوت الصواعد التي في قري سمرين
الذي صنعت ملوك اسرايل ليغضبوا الرب • ابعدها يوسيا • وصنع بها مثل ما صنع
20 في بيت ايل * وذبح جميع سدنة الصواعد الذين كانوا يصعدون القربان علي
21 المذبح • واحرق عظام الناس عليها • ورجع الي اورسليم * وامر الملك جميع الشعب
وقال • اعملوا فصحا للرب الهكم • كما هو مكتوب في سفر هذا الميثاق * من
22 اجل انه لم يعمل مثل هذا الفصح من يوم القضاة الذين قضوا في اسرايل • ولا في
23 جميع ملوك اسرايل وملوك يهودا * الا في سنة ثمانية عشر للملك يوسيا عمل هذا
الفصح باورسليم للرب •

Excelsa quæ erant ante Jerusalem ad 13
dexteram montis exitialis quem ædificaverat Salomon rex Israelis Astarothi deæ Sidoniorum, & Chamoso idolo Moabitarum, & Malchomo idolo filiorum Ammon; evertit rex Josia,
Con- 14
fractis statuis, & concisis idolis: & eorum loca humanis ossibus impleri jussit.
Aram etiam quæ erat in Beth-il, & 15
excelsa quæ fecerat Jerobaam Nabathi filius, quibus peccaverat in Israelem; eam inquam aram, & illud excelsum evertit; excelsum autem igne cumbussit & pulveris instar comminuit: idola quoque succendit.
Deinde conversus 16
Josia vidit in monte sepulchra deorum: quare mittens tulit ossa è sepulchris, & combussit ea super aram, & contaminavit illam, juxta Domini sententiam quam dixerat propheta Dei Semeia qui hanc sententiam prædicaverat.
Postea 17
dixit rex, Quod est hoc simulachrum quod video? Responderunt ei cives urbis Beth-il, Hic est Semeia propheta Dei, qui veniens ex Juda narravit has res omnes quas tu fecisti, & prædicavit eas adversùs aram Beth-il.
Dixit, Sinite 18
eum, nemo ad sepulchrum ejus accedat, nemoque ipsius ossa loco moveat: quare sepulchrum ejus intactum remansit, & corpus ejus extat in illo.
Omnes item 19
ædes excelsorum quæ erant in civitatibus Samariæ, quas extruxerant reges Israelis ut Dominum ad iram concitarent; summovit Josia, fecitque eis quemadmodum fecerat in Beth-il.
Omnes 20
denique excelsorum ministros qui thus offerebant super altare, jugulavit; & ossa humana super illa combussit: deinde reversus est in Jerusalem.
Tum præ- 21
cepit rex toti populo, & ait, Celebrate pascha Domino Deo vestro, quemadmodum scriptum est in libro fœderis hujus.
Non enim celebratum fuerat aliud huic 22
paschati simile à die Judicum qui judicaverant in Israele, neque sub ullo regum Israelis et regum Judæ.
Sed 23
anno decimo octavo Regis Josiæ celebratum fuit illud pascha Domino in Jerusalem.

מלכים ב: כג

, Teraphim & , *scienes* & , pythones etiam Et
24 וגם את האבות ואת הידענים ואת התרפים
conspiciebantur quæ , abominationes omnes & , idola &
ואת הגללים ואת כל השקצים אשר נראו
statueret ut : Josijahu *expurgavit* Jerusalaim in & , Jehudah terra in
בארץ יהודה ובירושלם בער יאשיהו למען הקים
invenit quem libro *super* scripta legis verba
את דברי התורה הכתבים על הספר אשר מצא
fuit non ipse sicut Et .DOMINI domo sacerdos Chilchijahu
25 חלקיהו הכהן בית יהוה: וכמהו לא היה
, suo corde toto in DOMINUM ad sit reversus qui rex *ejus facies ad*
לפניו מלך אשר שב אל יהוה בכל לבבו
legem omnem juxta sua validitate tota in & , sua anima tota in &
ובכל נפשו ובכל מאדו ככל תורת
Veruntamen .ipse sicut surrexit non eum post & : Moseh
26 משה ואחריו לא קם כמהו: אך
est iratus quo magni sui *nasi* ira ab DOMINUS est reversus non
לא שב יהוה מחרון אפו הגדול אשר חרה
eum irritavit quibus , irritationes omnes *super* , Jehudah *in* ej^9 *nasus*
אפו ביהודה על כל הכעסים אשר הכעיסו
desuper removebo Jehudah Etiam : DOMINUS dixit Et .Menasseh
27 מנשה: ויאמר יהוה גם את יהודה אסיר מעל
civitatem reprobabo & : Israel removi sicut , *meis faciebus*
פני כאשר הסרתי את ישראל ומאסתי את העיר
, dixi qua domum & , Jerusalaim elegi quam , hanc
הזאת אשר בחרתי את ירושלם ואת הבית אשר אמרתי
quæ omnia & , Josijahu *verborum residuum Et* .ibi meum nomen Erit
28 יהיה שמי שם: ויתר דברי יאשיהו וכל אשר
dierum verborum libro *super* scripta ipsa nónne , fecit
עשה הלא הם כתובים על ספר דברי הימים
rex Nechoh Parhoh ascendit ej^9 diebus In ? Jehudah regum
29 למלכי יהודה: בימיו עלה פרעה נכה מלך
rex abiit & : Perath flumen *super* Assur regem *super* Ægypti
מצרים על מלך אשור על נהר פרת וילך המלך
Meghiddo in eum occidit & , ejus occursum in Josijahu
יאשיהו לקראתו וימיתהו במגדו
mortuum sui servi eum fecerunt equitare Et .eum *ipsum videre secundùm*
30 כראתו אתו: וירכבהו עבדיו מת
eum sepelierunt & , Jerusalaim eum adduxerunt & , Meghiddo è
ממגדו ויבאהו ירושלם ויקברהו
, Josijahu filium Jehoachaz terræ populus Tulitque .suo sepulchro in
בקברתו ויקח עם הארץ את יהואחז בן יאשיהו
.suo patre pro eum constituerunt regem & , eum unxerunt &
וימשחו אתו וימליכו אתו תחת אביו:
, *ipsum regnando in* Jehoachaz annorum trium & viginti Filius
31 בן עשרים ושלש שנה יהואחז במלכו
ejus matris nomen Et .Jerusalaim in regnavit mensibus tribus &
ושלשה חדשים מלך בירושלם ושם אמו
, DOMINI oculis in malum Fecitque .Libnah de Irmejahu filia Chamutal
32 חמוטל בת ירמיהו מלבנה: ויעש הרע בעיני יהוה
Parhoh eum ligavit Et .sui patres fecerunt quæ omnia juxta
33 ככל אשר עשו אבתיו: ויאסרהו פרעה
dedit & : Jerusalaim in *regnando in* , Chamath terra in Riblah in Nechoh
נכה ברבלה בארץ חמת במלך בירושלם ויתן
.auri talentum & , argenti talenta centum terram super mulctam
ענש על הארץ מאה ככר כסף וככר זהב:
pro Josijahu filium Eljachim Nechoh Parhoh constituit regem Et
34 וימלך פרעה נכה את אליקים בן יאשיהו תחת
Jehoachaz & : Jehojachim ej^9 nomen vertit & , suo patre Josijahu
יאשיהו אביו ויסב את שמו יהויקים ואת יהואחז
.ibi est mortuus & , Ægyptum venit & , tulit
לקח ויבא מצרים וימת שם:

Versio VULG. LAT.

24 Sed & pythones, & ariolos, & figuras idolorum, & immunditias, & abominationes, quæ fuerant in terra Juda & Jerusalem, abstulit Josias: ut statueret verba legis, quæ scripta sunt in libro, quem invenit Helcias sacerdos in templo Domini.
25 Similis illi non fuit ante eū rex, qui reverteretur ad Dominum in omni corde suo, & in tota anima sua, & in universa virtute sua, juxta omnem legem Moysi: neque post eū surrexit similis illi.
26 Verùmtamen non est aversus Dominus ab ira furoris sui magni, quo iratus est furor ejus contra Judam: propter irritationes, quibus provocaverat eum Manasses.
27 Dixit itaq; Dominus; Etiam Judam auferam à facie mea, sicut abstuli Israel: & projiciam civitatem hanc, quam elegi, Jerusalem, & domum, de qua dixi; Erit nomen meum ibi.
28 Reliqua autē sermonū Josiæ, et universa quæ fecit, nónne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda?
29 In diebus ej^9 ascendit Pharao Nechao rex Ægypti, contra regem Assyriorum, ad flumen Euphraten: & abiit Josias rex in occursum ejus: & occisus est in Mageddo, cùm vidisset eum.
30 Et portaverunt eum servi sui mortuum de Mageddo: & pertulerunt in Jerusalem, & sepelierunt eum in sepulchro suo. Tulitque populus terræ Joachaz filium Josiæ: & unxerunt eum, & constituerunt eum regem pro patre suo.
31 Viginti trium annorum erat Joachaz cùm regnare cœpisset, & tribus mensibus regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Amital, filia Ieremiæ, de Lobna.
32 Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quæ fecerant patres ejus.
33 Vinxitque eum Pharao Nechao in Rebla, quæ est in terra Emath, ne regnaret in Jerusalē: & imposuit mulctā terræ, centū talentis argenti, & talento auri.
34 Regémque constituit Pharao Nechao Eliacim filium Iosiæ pro Josia patre ejus: vertítque nomen ejus Ioakim: porrò Ioachaz tulit, & duxit in Ægyptum, & mortuus est ibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 Καί γε τοὺς θελητὰς, (π) καὶ τοὺς γνωριστὰς, καὶ τὰ θεραφὶν, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γεγονότα ἐν τῇ γῇ Ἰούδα καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐξῆρεν Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου (ρ) τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τοῦ βιβλίου, οὗ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ κυρίου.
25 Ὅμοιος αὐτῷ οὐκ (σ) ἐγενήθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ βασιλεὺς, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον (τ) Μωυσῆ, καὶ μετ᾽ αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτῷ.
26 Πλὴν οὐκ ἀπεστράφη κύριος ἀπὸ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ τῆς μεγάλης οὗ ἐθυμώθη (υ) ὀργῇ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰούδα ἐπὶ τοὺς παροργισμοὺς, οὓς παρώργισεν αὐτὸν Μανασσῆς.
27 Καὶ εἶπε κύριος, Καί γε (φ) τὸν Ἰούδα ἀποστήσω ἀπὸ τοῦ προσώπου μου, καθὼς ἀπέστησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ (χ) ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν ἐξελεξάμην τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον οὗ εἶπον, Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.
28 Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων (ψ) ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;
29 Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ βασιλέα Ἀσσυρίων ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην, καὶ ἐπορεύθη Ἰωσίας εἰς (ω) ἀπαντὴν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν (α) αὐτὸν Νεχαὼ ἐν Μαγεδδὼ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτόν.
30 Καὶ ἐπεβίβασ(β) αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ νεκρὸν ἐκ Μαγεδδὼ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν, καὶ (γ) ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
31 Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (δ) τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀμιτὰλ θυγάτηρ Ἱερεμίου ἐκ (ε) Λοβνά.
32 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.
33 Καὶ μετέστησεν αὐτὸν Φαραὼ Νεχαὼ ἐν (ζ) Ῥαβλαὰμ ἐν γῇ Ἐμὰθ τοῦ μὴ βασιλεύειν (η) ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκεν ζημίαν ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ ἑκατὸν τάλαντα χρυσίου.
34 Καὶ ἐβασίλευσε Φαραὼ Νεχαὼ ἐπ᾽ αὐτοὺς τὸν Ἐλιακὶμ υἱὸν (θ) Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐπέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωακίμ. καὶ τὸν (ι) Ἰωάχαζ ἔλαβε καὶ εἰσήνεγκεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

24 Etiam (π) Theletas, & cognitores, & Theraphin, & idola, & omnia offendicula, quæ fuerunt in terra Juda, & in Hierusalem, sustulit Josias, ut firmaret verba legis scripta super librum, quem invenit Chelcias sacerdos in domo Domini.
25 Similis ei non fuit ante eum rex, qui reverterit ad Dominum in toto corde suo, & in tota anima sua, & in tota fortitudine sua secundùm omnem legem Moysi: Et post eum non surrexit similis ei.
26 Veruntamen non est aversus Dominus à furore iræ suæ magnæ, quo indignatus est irâ suâ in Juda super irritationes, quibus irritavit eum Manasses.
27 Et dixit Dominus; Etiam Judam removebo à facie mea, sicut removi Israel: & abjiciam civitatem hanc, quam elegeram, ipsam Hierusalem, & domum (f) quâ dixi, Erit nomen meum ibi.
28 Et reliqua verborum Josiæ, & omnia quæ fecit, nónne hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Juda?
29 In diebus autem ejus ascendit Pharao Nechao rex Ægypti super regem Assyriorum super flumen Euphratem. Et ivit Josias in occursum ejus. Et interfecit eum Nechao in Mageddo, in videndo eum.
30 Et reportârunt eum pueri ejus mortuum de Mageddo, & adduxerunt eum in Hierusalem, & sepelierunt eum in sepulchro (t) ejus. Et sumpsit populus terræ Joachaz filium Josiæ, & unxerunt eum, & regem fecerunt eum pro patre ejus.
31 Filius viginti & trium annorum erat Joachaz in regnando ipsum, & tres menses regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Amital, filia Hieremiæ de Lobna.
32 Et fecit malum in oculis Domini, secundùm omnia, quæcunque fecerant patres ejus.
33 Et transtulit eum Pharao Nechao in Rablaam in terra Emath, ut non regnaret in Hierusalem: & dedit mulctam super terrā centum talenta argenti, & (u) centum talenta auri.
34 Et regem fecit Pharao Nechao super eos Eliacim filium Josiæ regis Juda, pro Josia patre ejus: & convertit nomen ejus Joacim. Et ipsū Joachaz cepit, & adduxit in Ægyptum & mortuus est ibi.

MS. A. (π) καὶ γνωριστὰς, καὶ θεραφεὶν, (ρ) τοῦ γεγραμμένου ἐπὶ τῷ βιβλίῳ, ᾧ εὗρεν (σ) ἐγενήθη (τ) Μωυσέως, (υ) ἐν τῇ ὀργῇ (φ) τὸν Ἰούδαν (χ) ἀπώσομαι (ψ) τῶν ἡμερῶν (ω) ἀπάντησιν αὐτῷ, (α) αὐτὸν ἐν Μαγεδδὼ (β) αὐτὸν νεκρὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐκ Μαγεδδὼ, (γ) ἐβασίλευσεν (δ) τρεῖς μῆνας (ε) Λοβενά. (ζ) Δεβλαὰ ἐν γῇ Αἱμὰθ (η) αὐτὸν ἐν (θ) Ἰωσίας (ι) Ἰωάχας.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 ואף ית בדין וית זכורו וית צלמניא וית טעותא וית כל שקוציא דאתחזיאו בארעא דבית יהודה ובירושלם פלי יאשיה בדיל לקימא ית פתגמי אוריתא דכתיבין על ספרא דאשכח חלקיה כהנא בבית מקדשא דיי:
25 וכותיה לא הוה קדמוהי מלכא דתב לפולחנא דיי בכל לביה ובכל נפשיה ובכל נכסוהי ככל אוריתא דמשה ובתרוהי לא קם כותיה:
26 ברם לא תב יי מתקוף רוגזיה רבא דתקיף רוגזיה בדבית יהודה על כל ארגזותא די ארגזיה קדמוהי מנשה:
27 ואמר יי אף ית דבית יהודה אגלי מארע בית שכנתי כמא דאגליתי ית ישראל וארחיק ית קרתא הדא דאתרעיתי בירושלם ובביתא דאמרית יהי שמי תמן:
28 ושאר פתגמי יאשיהו וכל די עבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומין למלכיא דבית יהודה:
29 ביומוהי סליק פרעה חגירא מלכא דמצרים על מלכא דאתור על נהר פרת ואזל מלכא יאשיהו לקדמותיה וקטליה במגדו כד חזא יתיה:
30 ואחתוהי עבדוהי כד מית ממגדו ואיתיאוהי לירושלם וקברוהי בקבורתיה ודבר עמא דארעא ית יהואחז בר יאשיהו ורביאו יתיה ואמליכו יתיה תחות אבוהי:
31 בר עסרין ותלת שנין יהואחז כד מלך ותלתא ירחין מלך בירושלם ושום אמיה חמוטל בת ירמיה מן לבנה:
32 ועבד דביש קדם יי ככל דעבדו אבהתוהי:
33 ואסריה פרעה חגירא ברבלה בארעא דחמת מלממלך בירושלם ורמא מגביתא על עמא דארעא מאה ככרי כספא וככרא דדהבא:
34 ואמליך פרעה חגירא ית אליקים בר יאשיהו תחות יאשיהו אבוהי ושוי ית שמיה יהויקים וית יהואחז דבר ואתא למצרים ומית תמן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

24 Etiam Pythones & divinatores, et simulachra, et idola, et cunctas abominationes quæ videbantur in terra dom^9 Jehudah, et in Jerusalem delevit Josiah, ut firmaret verba legis quæ scripta erant in libro quem invenerat Hhilkiah sacerdos in domo sanctuarii Dñi.
25 Et sicut ille non fuit ante eum rex qui rediret ad cultum Dñi in toto corde suo, et tota anima sua, et omnibus facultatibus suis, juxta omnem legem Moseh; et post illum non surrexit sicut ille.
26 Verùm non est reversus Dñs à furore indignationis suæ magnæ, quo invaluerat indignatio ejus contra [*populum*] *domus* Jehudah propter omnem irritationem qua irritaverat eum Menasseh.
27 Et dixerat Dñs, Etiam homines domus Jehudah migrare faciam de terra domus majestatis meæ, sicut migrare feci Israel, et reprobabo civitatem hanc, in qua mihi complacueram, *in* Jerusalem, et *in domo* de qua dixeram, Erit nomen meum ibi.
28 Et reliquum verborum Josiahu, et omnia quæ fecit; nónne ea scripta sunt in libro verborum dierum regum domus Jehudah?
29 In diebus illius ascendit Parghoh claudus rex Misraim contra regē Athur ad fluvium Perath, et ivit rex Josiah in occursum illius, et occidit eum in Megido quum vidisset eum.
30 Et deposuerunt eum servi sui mortuum ex Megido, et attulerūt illū in Jerusalem, et sepelierunt eū in sepulchro suo, et accepit popul^9 terræ Jehoahhaz filiū Josiahu, et unxerunt eū, et regem constituerunt eū pro patre suo.
31 Fili^9 viginti et triū annorū erat Jehoahhaz quando regnavit, et trib^9 mensibus regnavit in Jerusalem; et nomen matris ejus Hhamutal filia Jermiah de Libnah.
32 Et fecit quod malum erat ante Dñm, juxta omnia quæ fecerant patres ejus.
33 Et vinxit illum Parghoh claud^9 in Riblah in terra Hhamath ne regnaret super Jerusalem, et imposuit mulctā super populum terræ centū talenta argenti, et talentū auri.
34 Et regem constituit Parghoh claudus Eljakim filium Josiah pro Josiah patre ejus, et posuit nomen ejus Jehojakim et ipsum Jehoahhaz accepit, et venit in Misraim, et mortuus est ibi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

24 Hariolos etiam, & pythones, & idola, atque deos, omnémque obscœnitatem quæ visa est in terra Judæ, & in vicis Jerusalem; penitùs extirpavit Josia, ut assereret sermones libri legis scriptos in libro quē invenit Helcia sacerdos in domo Domini.
25 Demum par illi non fuit rex ante ipsum, qui se converterit ad Dominum toto corde, toto animo, totísque viribus suis, ut scriptum est in lege Mosis; nec post eum exortus est par ipsi.
26 Attamen haud aversus est furor Domini magnus quo concitatus fuerat contrà Judam, propter iram ad quam provocaverat eum Manasse:
27 Adeo ut diceret Dominus, Etiam Judam auferam à conspectu meo, quemadmodum abstuli Israelem: & detestabor hanc urbem quam elegeram, *nempe* Jerusalem, & domum de qua dixeram fore ibi nomen meum.
28 Reliqua gesta Josiæ, & quicquid fecit, ecce scripta sunt in libro annalium regum Juda.
29 In diebus ejus ascendit Pharaon claud⁹ rex Ægypti contra Mabog quæ est secus fluvium Euphratem, ivitque rex Josia obviàm illi ut oppugnaret eum. Dixit autem illi Pharaon, Nequaquam adversùs te veni, declina à me: sed eo Pharaoni minimè acquiescente, pcussit eum Pharaon, & occidit eum in Mageddo cùm vidisset eum illic.
30 Tulerúntque eum servi ipsius mortuum è Mageddo, & vexerunt eum in Jerusalem, ibique sepelierunt eum in sepulchro ipsius. Quarè populus terræ tulerunt Jehuahazem Josiæ filiū, & unxerunt eum, regémq; constituerunt eum loco patris ejus.
31 Viginti tres annos nat⁹ erat Jehuahaz quando regnavit, & trib⁹ mensib⁹ regnavit in Jerusalē: nomen matris ejus erat Hamtol filia Jeremiæ, de Lebna.
32 Fecit quod malum erat corā Domino, quemadmodum fecerant majores ejus.
33 Hunc vinxit Pharaon claudus rex Ægypti in Deblath in regione Hemath, mox ut regnaverat in Jerusalem; & imposuit mulctam regioni *ejus*, centum talenta argenti, auri verò decem talenta.
34 Et regem constituit Pharaon claudus Eliacimum Josiæ filium loco Josiæ patris ejus: & vocavit nomen ejus Iojacimum. Iehuahazem verò abduxit & ingressus est Ægyptum, ubi ille mortuus est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وايضا السحن والكراصين والعرافين والاصنام والانساك وجميع النجاسة التي ظهرت في ارض
يهودا وفي اسواق اورسليم اباذها يوسيا لكي يقيم اقاويل الرب في سفر التورية المكتوبة في السفر
15 الذي وجد حلقيا الكاهن في بيت الله * ومثل يوسيا لم يكن قبله لانه اقبل الي الله بجميع
16 قلبه وبجميع قوته كما هو مكتوب في توراة موسي وبعده لم يقم مثله * ولكن لم يرجع غضب
17 الرب العظيم الذي غضب علي يهودا الغضب الذي اغضبه منسا * وقال الرب وايضا يهودا
فاني ابعده من قدامي كما ابعدت اسرائيل وارفض هذه المدينة التي احببت اورسليم والبيت
18 الذي قلت ان يكون فيه اسمي * وساير امور يوسيا وكلما صنع فانه مكتوب في سفر
19 بيامين الذي لملوك يهودا * وفي ايامه صعد فرعون الاعرج ملك مصر الي منبج الذي علي
نهر الفرات فذهب الملك يوسيا نحوه ليقاتله فقال له فرعون اذهب ليس اليك جيت وتنحي
عني واحذر هذا الاله العظيم الذي معي * فلم يسمع منه يوسيا فضربه فرعون بسهم في
30 الترقوة فقتله في مجدوا حين ابصره هناك * فاخذوه عبيده لما مات في مجدوا وحملوه الي
اورسليم وقبروه هناك في قبره فاخذ شعب الارض ياهوحاز بن يوسيا فمسحوه وملكوه عليهم
31 مكان ابيه * وهو ابن ثلاثة وعشرين سنة واقام ملك باورسليم ثلاثة اشهر * واسم امه
32 33 حمطول ابنة ارميا من لبنا * فصنع السوء قدام الله كما صنع منسا * فاسر فرعون
الاعرج ملك مصر في دبلات من ارض حماه لما ملك باورسليم * وطرح وظيفة علي
34 الارض ماية قنطار فضة وعشر قناطير ذهبا * وملك فرعون الاعرج الياقيم بن يوسيا
مكان يوسيا ابيه وسمي اسمه يوياقيم * واما ياهوحاز فاخذه فرعون معه اسيرا ودخل به الي
مصر * فمات هناك *

14 * *Atque etiam magos, observatores tempestatum, atque divinos, idola, & deos, omnem denique turpitudinem quæ conspiciebatur in terra Juda & in vicis Jerusalem; abolevit Josia, ut exequeretur dicta à Domino in libro legis scriptæ in eo codice quem repererat Helcia sacerdos in domo Dei.*
25 *Similis Josiæ nemo rex præcessit (nam toto corde suo, totisque viribus suis ad Deum accessit, uti scriptum est in lege Mosis) nemoque similis post illum successit.*
26 *Nihilominus haud recessit ingens furor Domini quo commotus fuerat contra Judam, furor ad quem cierat eum Manasse,*
27 *Et propter quem dixerat Dominus, Quin etiam Judam à me rejiciam quemadmodum rejeci Israelem, & respuam hanc urbem quam dilexeram Jerosolymam, & ædem in qua dixeram futurum nomen meum.*
28 *Reliquæ res gestæ Josiæ, & quicquid fecit, ecce scripta sunt in libro chronicorum regum Juda.*
29 *In diebus autem ejus ascendente Pharaone claudo rege Ægypti in Manbag quæ est secus fluviū Euphratem, processit ad eum Josias rex ut oppugnaret eum: & cùm dixisset ei Pharaon, Ito, non veni contra te, recede à me, & cave hunc deum maximum qui mecum est; Josia tamen non obtemperâsset ei: Pharaon sagittâ percussit eum in gutture, & occidit eum in Mageddo, quum illic vidisset eum.*
30 *Et accipientes eum servi sui cùm mortuus esset in Mageddo, devexerunt eum ad Jerusalem, ibique sepelierunt eum in sepulchro ipsius. Et populus terræ tulit Jehuhazem Josiæ filium, unxerunt eum, regemq; super se creârunt loco patris ejus.*
31 *Dum vigesimum tertium annum ageret: mansitque rex in Jerusalem tribus mensibus: nomen matris ejus erat Hamtol filia Jeremiæ, de Lebna.*
32 *Hic sceleratè se gessit corā Deo, quemadmodum se gesserat Manasse.*
33 *Et mancipavit illum sibi Pharaon claudus rex Ægypti in Deblath quæ est de regione Hamath, ubi regnâsset in Jerusalem: & imposuit mulctam regioni illi centum argenti quintalia, & auri quintalia decem.*
34 *Regemque creavit Pharaon claudus Eliacimum Josiæ filium loco Josiæ patris ejus, & vocavit nomen ejus Jojacimum: Jehuhazem verò vinctū duxit secū Pharaon, intulitq; in Ægyptum, ibiq; mortuus est.*

מלכים ב : כד

fecit æstimare Verùmtamen .Parhoh ipsi Jehojachim dedit aurū & argentū Et
35 והכסף והזהב נתן יהויקים לפרעה אך העריך
viro : Parhoh os super argentum dandum ad terram
את הארץ לתת את הכסף על פי פרעה איש
populo aurum & ,argentum exigebat suā æstimationē secundū
כערכו נגש את הכסף ואת הזהב את עם
annorum quinque & viginti Filius .Nechoh Parhoh dandum ad ,terræ
36 הארץ לתת לפרעה נכה : בן עשרים וחמש שנה
:Jerusalaim in regnavit annis undecim & ,ipsum regnando in Jehojachim
יהויקים במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלם
Fecitque .Rumah de Pedaiah filia Zebudah ejus matris nomen &
37 ושם אמו זבידה בת פדיה מן רומה : ויעש
.ejus patres fecerunt quæ omnia juxta ,DOMINI oculis in malum
הרע בעיני יהוה ככל אשר עשו אבתיו :

CAP. XXIV. כד

Jehojachim ei fuit & : Babel rex Nebuchadnesar ascendit ej^9 diebus In
1 בימיו עלה נבכדנאצר מלך בבל ויהי לו יהויקים
DOMINUS misit Et .eum in rebellavit &,est reversus &,annis tribus servus
2 עבד שלש שנים וישב וימרד בו : וישלח יהוה
, Moab agmina & , Aram agmina & , Chasdim agmina eum in
בו את גדודי כשדים ואת גדודי ארם ואת גדודי מואב
3 eū disperdendum ad ,Jehudah in eos misit & ,Hammō filiorum agmina &
ואת גדודי בני עמון וישלחם ביהודה להאבידו
.prophetarū suorū servorū manu in fuerat locut^9 quod,Domini verbū juxta
כדבר יהוה אשר דבר ביד עבדיו הנביאים :
de super removendum ad , Jehudah in fuit DOMINI os super Veruntamen
3 אך על פי יהוה היתה ביהודה להסיר מעל
etiam Et .fecit quæ omnia secundū ,Menasseh peccatis in , suis faciebus
4 פניו בחטאת מנשה ככל אשר עשה : וגם
sanguine Jerusalaim replevit & ; effudit quem ,innocentem sanguinem
דם הנקי אשר שפך וימלא את ירושלם דם
,Jehojachim verborum residuum Et .parcere DOMINUS noluit & : innoxio
5 נקי ולא אבה יהוה לסלח : ויתר דברי יהויקים
dierum verborū libro super scripta ipsa nónne , fecit quæ omnia &
וכל אשר עשה הלא הם כתובים על ספר דברי הימים
regnavitque : suis patribus cum Jehojachim Jacuitque ? Jehudah regum
6 למלכי יהודה : וישכב יהויקים עם אבתיו וימלך
, Ægypti rex ultra addidit non Et .eo pro ejus filius Jehojachin
7 יהויכין בנו תחתיו : ולא הסיף עוד מלך מצרים
Ægypti flumine à Babel rex tulerat quia : sua terra de exeundum ad
לצאת מארצו כי לקח מלך בבל מנחל מצרים
Filius .Ægypti regis erat quicquid , Perath flumen ad usque
8 עד נהר פרת כל אשר היתה למלך מצרים : בן
mensibus tribus & ; ipsum regnando in Jehojachin annorum decem octo
שמנה עשרה שנה יהויכין במלכו ושלשה חדשים
Elnathan filia Nechusta ejus matris nomen & : Jerusalaim in regnavit
מלך בירושלם ושם אמו נחשתא בת אלנתן
omnia juxta ,DOMINI oculis in malum Fecitque .Jerusalaim de
9 מירושלם : ויעש הרע בעיני יהוה ככל
servi ascenderunt illo tempore In .ejus pater fecerat quæ
10 אשר עשה אביו : בעת ההיא עלה עבדי
.obsidionem in civitas venit & ,Jerusalaim Babel regis Nebuchadnesar
נבכדנאצר מלך בבל ירושלם ותבא העיר במצור :
oppugnantes ej^9 servi & : civitatē super Babel rex Nebuchadnesar Venitque
11 ויבא נבכדנאצר מלך בבל על העיר ועבדיו צרים
,Babel regem ad Jehudah rex Jehojachin est egressus Et .eam super
12 עליה : ויצא יהויכין מלך יהודה על מלך בבל
.ejus eunuchi & ,ejus principes & ,ejus servi & ,ejus mater & ipse
הוא ואמו ועבדיו ושריו וסריסיו
.eum regnandi octavo anno in , Babel rex eum suscepit Et
ויקח אתו מלך בבל בשנת שמנה למלכו :

Versio VUL. LAT.

35 Argentum autem & aurū de-
dit Joakim Pharaoni, cùm in-
dixisset terræ per singulos, ut
conferretur juxta præceptum
Pharaonis : & unumquemque
juxta vires suas exegit, tam ar-
gentum quàm aurum de po-
pulo terræ, ut daret Pharaoni
36 Nechao. Viginti quinque an-
norum erat Joakim cùm re-
gnare cœpisset : & undecim
annis regnavit in Jerusalem :
nomen matris ejus Zebida fi-
37 lia Phadaia de Ruma. Et fecit
malum coram Domino, juxta
omnia quæ fecerant patres ej^9.

CAP. XXIV.

1 IN diebus ejus ascendit Na-
buchonodosor rex Babylonis,
& fact^9 est ei Joakim serv^9 trib^9
annis: & rursū rebellavit cōtra
2 eū. Immisitq; ei Dn̄s latruncu-
los Chaldæorū, & latrunculos
Syriæ, & latrunculos Moab, &
latrunculos filiorum Ammon:
& immisit eos in Judam, ut
disperderent eum, juxta ver-
bum Domini, quod locutus
fuerat per servos suos pro-
3 phetas. Factum est autem hoc
per verbum Domini contra
Judam, ut auferret eum co-
ram se, propter peccata Ma-
4 nasse universa quæ fecit, Et
propter sanguinem innoxium,
quem effudit, & implevit Je-
rusalem cruore innocentium :
& ob hanc rem noluit Do-
5 minus propitiari. Reliqua au-
tem sermonum Joakim, &
universa quæ fecit, nónne
hæc scripta sunt in libro Ser-
monum dierum regum Juda ?
Et dormivit Joakim cum pa-
6 tribus suis : Et regnavit Joa-
7 chin filius ejus pro eo. Et
ultrà non addidit rex Ægypti,
ut egrederetur de terra sua :
tulerat enim rex Babylonis, à
rivo Ægypti usque ad fluvi-
um Euphraten, omnia quæ
8 fuerant regis Ægypti. Decem
& octo annorum erat Joachin
cùm regnare cœpisset, & tri-
bus mensibus regnavit in Je-
rusalem : nomen matris ejus
Nohesta filia Elnathan de Je-
9 rusalem. Et fecit malum corā
Domino, juxta omnia quæ fe-
10 cerat pater ej^9. In tempore illo
ascenderunt servi Nabucho-
donosor regis Babylonis in
Jerusalē, et circūdata est urbs
11 munitionibus. Venítq; Nabu-
chodonosor rex Babylonis ad
civitatem cum servis suis, ut
12 oppugnarét eā. Egressúsq; est
Joachin rex Juda ad regē Ba-
bylonis, ipse, et mater ej^9, et ser-
vi ej^9, et principes ej^9, et eunu-
chi ej^9 : et suscepit eū rex Ba-
bylonis anno octavo regni sui.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

35 Καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν Ἰω-
ακὶμ τῷ (κ) Φαραῶ, πλὴν ἐτιμογράφησε
τὴν γῆν τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόματος
Φαραώ· ἀνὴρ κατὰ τὴν συντίμησιν αὐτοῦ ἔδω-
καν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς
36 γῆς (λ) τοῦ δοῦναι τῷ Φαραὼ Νεχαώ. Υἱὸς
εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύ-
ειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰ-
ερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰελδὰφ
37 θυγάτηρ (μ) Φαδαὴλ ἐκ Ῥουμά. Καὶ ἐποίη-
σε τὸ πονηρὸν (ν) ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ
πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

MS. A. (κ) Φαραῶ Νεχαώ, πλὴν ἐτιμογράφησε (λ) δοῦναι (μ) Ειεδδιλὰ ἐκ Ῥουμά. (ν) ἐνώπιον κυρίου,

ΚΕΦ. κδ'.

1 ἘΝ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Ναβουχοδονό-
σορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ
Ἰωακὶμ δοῦλος τρία ἔτη· καὶ ἐπέστρεψε καὶ
2 ἠθέτησεν (α) ἐν αὐτῷ. Καὶ ἀπέστειλε κύριος
αὐτῷ τοὺς (β) μονοζώνους τῶν Χαλδαίων, καὶ τοὺς
μονοζώνους Συρίας, καὶ τοὺς μονοζώνους
Μωὰβ, καὶ τοὺς μονοζώνους υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ
ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς (γ) ἐν τῇ γῇ Ἰούδα τοῦ
κατισχῦσαι κατὰ τὸν λόγον κυρίου, ὃν ἐλάλησεν
3 ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. Πλὴν
ἐπὶ τὸν θυμὸν κυρίου ἦν ἐν τῷ Ἰούδᾳ, (δ) ἀπο-
στῆσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐν ἁμαρ-
4 τίαις Μανασσῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε. Καί
γε (ε) τὸ αἷμα ἀθῶον ἐξέχεε, καὶ ἔπλησε τὴν
Ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθώου, καὶ οὐκ ἠθέλησε
5 κύριος ἱλασθῆναι. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
Ἰωακὶμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, (ζ) οὐκ ἰδοὺ
ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡ-
6 μερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; Καὶ ἐκοιμή-
θη (η) Ἰωακὶμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβα-
σίλευσεν (θ) Ἰωαχὶμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
7 Καὶ οὐ προσέθετο ἔτι (ι) βασιλεὺς Αἰγύπτου
ἐξελθεῖν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔλαβε βασιλεὺς
Βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου ἕως
τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου πάντα ὅσα ἦν τοῦ βα-
8 σιλέως Αἰγύπτου. Υἱὸς ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν (κ)
Ἰωαχὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμη-
νον ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα
τῇ μητρὶ αὐτοῦ (λ) Νεεσθὰ θυγάτηρ Ἐλλαναθὰμ
9 ἐξ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ πονη-
ρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐ-
10 ποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
(μ) ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυ-
λῶνος εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν
11 περιοχῇ. Καὶ (ν) εἰσῆλθε Ναβουχοδονόσορ
βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς (ξ) πόλιν, καὶ οἱ
12 παῖδες αὐτοῦ ἐπολιόρκουν (ο) ἐπ' αὐτήν. Καὶ
ἐξῆλθεν (π) Ἰωαχὶμ βασιλεὺς Ἰούδα ἐπὶ βα-
σιλέα Βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ,
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, (ρ) καὶ οἱ
εὐνοῦχοι αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν (σ) αὐτὸν βασιλεὺς
Βαβυλῶνος (τ) ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ.

MS.A. (α) αὐτῷ. Καὶ (β) μονοζώνους *Συρίας, (γ) ἐν γῇ (δ) ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου (ε) αἷμα (ζ) οὐχ (η) Ἰωακὶμ μετὰ τῶν πατέρων, καὶ (θ) Ἰωακεὶμ (ι) βασιλεὺς *ἐξελθεῖν ἐκ γῆς (κ) Ἰωακεὶμ (λ) Ναισθὰ θυγάτηρ Ἐλλαμαθὰμ (μ) ἀνέβη βασιλεὺς (ν) εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς (ξ) τὴν πόλιν, (ο) τὴν ἐπ' αὐτήν. (π) Ἰωακεὶμ (ρ) καὶ εὐνοῦχοι (σ) αὐτοὺς (τ) ἐν ἔτει ὀγδόῳ τῷ.

Et argentum, & aurum dedit 35
Joacim Pharaoni. Veruntamen
æstimari fecit terram ad dandū
argentum (κ) super os Pharaonis.
Vir secundum æstimationem suā
dabant argentum & aurum cum
populo terræ, ad dandum Phara-
oni Nechao. Filius viginti & 36
quinque annorum Joacim in re-
gnando ipsum: & undecim an-
nos regnavit in Hierusalem: &
nomen matri ejus Jeldaph filia
Phadail de Rhuma. Et fecit ma- 37
lū in oculis Domini juxta omnia
quæcunq; fecerant patres ejus.

CAP. XXIV.

IN diebus ejus ascendit Nabu- 1
chodonosor rex Babylonis. Et fa-
ctus est ei Joacim servus tribus
annis. Et reversus, & rebellavit in
eo. Et misit Dominus ei accinctos 2
Chaldæorum, & accinctos Sy-
riæ, & accinctos Moab, & ac-
cinctos filiorum Ammon: & e-
misit eos in terram Juda (γ) ad
prævalendum juxta verbum Do-
mini, quod locutus est in manu
servorum suorum prophetarum.
Verùm (δ) super indignatio- 3
nem Domini fuit in Juda, ad re-
movendum eū à facie sua, in (ε)
peccatis Manasse, juxta omnia
quæcunq; fecerat: (δ) Etiam san- 4
guinem innocentem effuderat:
& impleverat Hierusalē sangui-
ne innoxio. Et noluit Dominus
propitiari. Et reliqua verborum 5
Joacim, & omnia quæcunque fe-
cit, nónne ecce hæc scripta in li-
bro verborum dierū regibus Ju-
da? Et dormivit Joacim cum 6
patribus suis. Et regnavit Joa-
chim filius ejus pro eo. Et non ad- 7
jecit ultrà rex Ægypti exire de
terra sua; quoniam cepit rex
Babylonis à torrente Ægypti usq;
ad flumen Euphraten, omnia quæ-
cunq; erant regis Ægypti. Filius 8
octo & decem annorum Joachim
in regnando ipsum: & tres men-
ses regnavit in Hierusalem, &
nomen matri ejus Nestha filia El-
lanathem de Hierusalem. Et fe- 9
cit malum in oculis Domini jux-
ta omnia quæcunq; fecerat pa-
ter ejus. In tempore illo ascendit 10
Nabuchodonosor rex Babylonis in
Hierusalem: & venit civitas in
clausulam. (ε) Et intravit Nabu- 11
chodonosor rex Babylonis ad ci-
vitatem, & pueri ejus obsidebant
super eam. Et egressus est Joa- 12
chim rex Juda super regem Ba-
bylonis, ipse, & pueri ejus, & ma-
ter ejus, & principes ejus, &
eunuchi ejus: Et cepit eum rex
Babylonis in octavo anno regni
sui.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 וכספא ודהבא יהב יהויקים לפרעה ברם רמא מנביתא על עמא דארעא למתן ית כספא
על מימרא דפרעה גבר כד חזי טקיס ית כספא וית דהבא מן עמא דארעא למתן לפרעה
36 חגירא : בר עסרין וחמש שנין יהויקים כד מלך וחדא עסרי שנין מלך בירושלם ושום
37 אמיה זבודה בת פדיה מן רומה : ועבד דביש קדם יי ככל דעבדו אבהתוהי :

כד

1 ביומוהי סליק נבוכדנאצר מלכא דבבל והוה ליה יהויקים עבדא תלת שנין ותב ומריד
2 ביה : וגרי יי ביה ית משרית כסדאי וית משרית ארם וית משרית מואב וית משרית בני
3 עמון וגרנון בדבית יהודה לאובדיהון כפתגמא דיי די מלל ביד עבדוהי נביאיא : ברם על
דארגיזו קדם יי הות דא בדבית יהודה לאגליותהון מארעא בית שכנתיה בחובי מנשה
4 ככל דעבד : ואף דם זכי דאשד ומלא ית ירושלם חובת דם זכי הות רעוא קדם יי דלא
5 למשבק : ושאר פתגמי יהויקים וכל די עבד הלא אנון כתיבין על ספר פתגמי יומי למלכי
6 דבית יהודה : ושכיב יהויקים עם אבהתוהי ומלך יהויכין בריה תחותוהי : ולא אוסיף
7 עוד מלכא דמצרים למפק מארעיה ארי נסיב מלכא דבבל מנחל מצרים עד נהר פרת
8 כל דהוה למלכא דמצרים : בר תמני עסרי שנין יהויכין כד מלך ותלתא ירחין מלך
9 בירושלם ושום אמיה נחשתא בת אלנתן מירושלם : ועבד דביש קדם יי ככל דעבד
10 אבוהי : בעדנא ההיא סליקו עבדי נבוכדנאצר מלכא דבבל לירושלם ועלת קרתא
11 בצירא : ואתא נבוכדנאצר מלכא דבבל על קרתא ועבדוהי צירין עלה : ונפק יהויכין
12 מלך שבטא דבית יהודה על מלכא דבבל הוא ואמיה ועבדוהי ורברבוהי ותרוהי ודבר
יתיה מלכא דבבל בשנת תמני למלכיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et argentum et aurum dedit Jehojakim ipsi Parghoh: verùm imposuit tri- 35
butum super populum terræ, ut daret argentum juxta dictum Parghoh, uni-
cuiq; prout visum est, ordinavit argentum et aurum ex populo terræ ut da-
ret Parghoh claudo. Filius viginti et quinq; annorū erat Jehojakim quan- 36
do regnavit, et undecim annis regnavit in Jerusalem, et nomen matris ejus
Zebudah filia Pedajah ex Rumah. Et fecit quod malum erat ante Domi- 37
num juxta omnia quæ fecerant patres ejus.

CAP. XXIV.

IN diebus ejus ascendit Nebucadneszar rex Babel, et fuit illi Jehojakim 1
servus tribus annis, sed rediit et rebellavit in eum. Et immisit Dominus in 2
eum exercitus Chazzdæorum et exercitus Aram, et exercitus *Moab*, et ex-
ercitus filiorū Ghamon; misit eos, inquam, in homines domus Jehudah, ut
perderent eos, juxta verbum Dn̄i, ꝙ locutus fuerat per manū servorū suo-
rum prophetarum. Certè quod irritâssent Dn̄m, fuit hoc in [*populo*] *domus* 3
Jehudah, ut migrare faceret eos de terra dom^9 majestatis suæ, propter pec-
cata Menasseh juxta omnia quæ fecerat. Et etiam propter sanguinē inno- 4
centē quem effuderat et impleverat Jerusalem *reatu sanguinis innocentis*,
fuit voluntas Dn̄i non parcere. Et reliquū verborum Jehojakim, et omnia 5
quæ fecit; nónne illa scripta sunt in libro verborū dierum regum domus 6
Jehudah? Et cubuit Jehojakim cum patribus suis, et regnavit Jehojachin 7
filius ejus pro eo. Et non addidit ampliùs rex Miszraim exire de terra sua,
quia ceperat rex Babel à fluvio Miszraim usq; ad fluvium Perath, omnia 8
quæ fuerant regis Miszraim. Fili^9 octodecim annorū erat Jehojachin quan-
do regnavit, et tribus mensib^9 regnavit in Jerusalem, et nomen matris ejus 9
Nehhusta filia Elnathan de Jerusalem. Et fecit ꝙ malum erat ante Dn̄m, 10
juxta omnia quæ fecerat pater ejus. In tempore illo ascenderunt servi Ne-
buchadneszar regis Babel contra Jerusalem, et venit civitas in obsessio- 11
nem. Et venit Nebuchadneszar rex Babel contra urbem, et servi ejus obsi- 12
debant eam. Et exivit Jehojachin rex tribus domus Jehudah ad regem Ba-
bel, ipse et mater ejus, et servi ejus, et magnates ejus, et barones ej^9 : et ce-
pit illū rex Babel anno octavo regni ejus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ ܝܗܒ ܝܘܝܩܝܡ ܠܦܪܥܘܢ. ܒܪܡ ܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ ܐܪܡܝ ܥܠ ܐܪܥܐ.
ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܦܘܡܗ ܕܦܪܥܘܢ ܚܓܝܪܐ. * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܗܘܐ ܘܚܡܫ ܫܢܝܢ ܝܘܝܩܝܡ. ܟܕ
36 ܐܡܠܟ. ܘܚܕܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ. ܙܒܝܕܐ ܒܪܬ ܦܕܝܐ ܡܢ ܪܘܡܐ.
37 * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܡܢܫܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܕ *
1 * ܒܝܘܡܬܗܘܢ ܣܠܩ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܝܘܝܩܝܡ ܥܒܕܐ
ܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܘܗܦܟ ܘܡܪܕ ܒܗ. * ܘܓܪܝ ܒܗ ܡܪܝܐ ܓܝܣܐ ܕܟܠܕܝܐ: ܘܓܝܣܐ
2 ܕܐܕܘܡ: ܘܓܝܣܐ ܕܡܘܐܒ: ܘܓܝܣܐ ܕܒܢܝ ܥܡܘܢ. ܘܓܪܝ ܐܢܘܢ ܒܝܗܘܕܐ. ܕܢܘܒܕܘܢ ܐܢܘܢ.
ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܡܠܠ ܒܐܝܕܐ ܕܥܒܕܘܗܝ ܢܒܝܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܪܘܓܙܐ
3 ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܕܢܥܒܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܡܛܠ ܚܛܗܘܗܝ ܕܡܢܫܐ: ܘܡܛܠ ܟܠ ܕܥܒܕ:
4 * ܘܐܦ ܕܡܐ ܙܟܝܐ ܕܐܫܕ. ܘܡܠܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܡܐ ܙܟܝܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܡܪܝܐ ܠܡܫܒܩ. * ܘܫܪܟܐ
5 ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܘܝܩܝܡ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ: ܗܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܦܘܫܩ ܝܘܡܬܐ ܕܡܠܟܐ
6 ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܫܟܒ ܝܘܝܩܝܡ ܥܡ ܐܒܗܘܗܝ. ܘܐܡܠܟ ܝܘܝܟܝܢ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܠܐ
7 ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܡܦܩ ܡܢ ܐܪܥܗ. ܡܛܠ ܕܢܣܒ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܡܢ
8 ܢܗܪܐ ܕܡܨܪܝܢ ܘܥܕܡܐ ܠܢܗܪܐ ܦܪܬ. ܟܠ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܒܪ ܬܡܢܥܣܪܐ
ܫܢܝܢ ܗܘܐ ܝܘܝܟܝܢ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܡܐ ܕܐܡܗ
9 ܢܚܘܫܬܐ ܒܪܬ ܐܠܢܬܢ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܘ ܐܒܗܘܗܝ.
10 * ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܣܠܩ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܬܬܚܝܕܬ ܡܕܝܢܬܐ
11 ܒܨܪܐ. * ܘܐܬܐ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܥܒܕܘܗܝ ܨܪܝܢ ܥܠܝܗ. * ܘܢܦܩ
12 ܝܘܝܟܝܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܗܘ. ܘܐܡܗ ܘܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܦ ܪܘܪܒܢܘܗܝ
ܘܡܗܝܡܢܘܗܝ. ܘܕܒܪܗ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܒܫܢܬܐ ܬܡܢܐ ܕܡܠܟܘܬܗ.

Argentum & aurum illud pendit Jojacimus 35
Pharaoni, ſed idem argentum & aurum im-
poſuit regioni juxta verbum oris Pharaonis
claudi. Vigintiquinque natus erat annos Jo- 36
jacim quando regnavit, & undecim annis
regnavit in Jeruſalem: nomen matris ejus
fuit Zebida filia Perajæ, de Rama. Is ma- 37
lum fecit coram Domino, quemadmodum
fecerat Manaſſe.

CAP. XXIV.

In diebus ejus aſcendit Nebuchadnaſar rex 1
Babelis contra Jeruſalem, factúſque eſt ei Jo-
jacim ſervus annis tribus; ſed verſus defecit
ab eo. Concitavit autem in eum Dominus 2
turmas Chaldæorum, turmas Adum, turmas
Moab, & turmas filiorum Ammon: hos in-
quam concitavit in Judam ut perderent eum,
ſecundùm ſermonem Domini quem locutus
fuerat per ſervos ſuos prophetas ex ore Do-
mini. Contigit autem hæc ira contra Judam 3
ut amoveret eos à ſe, propter peccata Manaſ-
ſis & omnia quæ perpetraverat, Et ſangui- 4
nem innoxium quem effuderat: implevit e-
nim Jeroſolymam ſanguine innoxio, ideo no-
luit Dominus parcere. Cætera geſtorum Jo- 5
jacimi, & quicquid fecit, ecce ſcripta ſunt in
libro annalium regum Judæ. Poſtquam oc- 6
cubuit Jojacim cum patribus ſuis, regnavit
Jojachin filius ejus poſt ipſū. Porrò rex Ægy- 7
pti non eſt deinceps egreſſus è terra ſua, quia
rex Babelis occupaverat à fluvio Ægypti uſ-
que ad flumen Euphratem quicquid pertine-
bat ad regem Ægypti. Annos octodecim 8
natus erat Jojachin quando regnavit, & tri-
bus menſibus regnavit in Jeruſalem: nomen
matris ejus fuit Neheſta filia Elithanis, de Je-
ruſalem. Fecítque malum coram Domino, 9
quemadmodum fecerat pater ejus. Eo tem- 10
pore aſcendit Nebuchadnaſar rex Babelis
contra Jeruſalem, fuítque civitas arctè con-
cluſa. Et veniente Nebuchadnaſare rege Ba- 11
belis contra civitatem, dum ſervi ipſius obſi-
derent eam; Egreſſus eſt Jojachin rex Judæ 12
ad regem Babelis, ipſe & mater ipſius, ſervi,
magnates, & eunuchi ipſius: abduxítque eum
ſecum rex Babelis anno regni ſui octavo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * والفضة والذهب اعطاها يوياقيم لفرعون. لانها أخذت من شعب الأرض على اسم فرعون من
كل واحد من الشعب. بقدر ما يحمل كذلك كانوا يعطون فضة وذهبا على اسم فرعون الاعرج
36 * وكان يوياقيم يوم ملكه فرعون ابن خمسة وعشرين سنة. واقام احدى عشر سنة ملكا
37 باوروشليم. واسم امه زبيدا ابنة فدايا من الرامة * وصنع يوياقيم السوء قدام الله كما عمل اباؤه.

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * وفي ايامه صعد بختنصر ملك بابل على اوروشليم. فصار له يوياقيم عبدا ثلاثة سنين. ورجع
2 يوياقيم وعصى عليه * واغرى به الرب جيوش الكلدانيين. وجيوش ادوم. وجيوش مواب. وجيوش
بني عمون. وسلطهم على يهوذا ليهلكوهم كما قال الرب. وكالذي تكلم به على السن عبيده
3 الانبياء من فم الرب * وكان غضب كبير على يهوذا ليبعدهم من قدامه. من اجل خطايا منسا
4 وكل شي صنع * والدم الزكي الذي اهرق وملا اوروشليم دما زكيا. ولم يحب الرب ان يترك
5 انتقام الدماء التي اهرقها منسا * وساير امور يوياقيم وكل شي صنع. فانه مكتوب في سفر
6
7 بيامين الذي لملوك يهوذا * وانضجع يوياقيم مع ابائه. وملك يوياخين بعده * ولم يعد ايضا
ملك مصر ان يخرج الى الشام. لان ملك بابل اخذ من نهر مصر الى نهر الفرات جميع الذي
8 كان لملك مصر * وكان يوياخين يوم ملك ابن ثمانية عشر سنة. واقام ملكا باوروشليم ثلاثة
9
10 شهور. واسم امه نحشتا ابنة اليانان من اوروشليم * فصنع السوء قدام الله كما صنع اباوه * وفي
11 ايامه ايضا صعد بختنصر ملك بابل الى اوروشليم فحاصرها * واقام بختنصر ملك بابل على الارض
12 وعبيده نزال على اوروشليم * فخرج يوياخين ملك يهوذا الى ملك بابل هو وامه وعبيده وكبراوه
وامناوه. فساقه ملك بابل معه وسباه.

Argentum & aurum illud pendit Jojacim 35
Pharaoni, quoniam exacta fuerunt à po-
pulo terræ nomine Pharaonis, ab unoquoq;
ſcilicet populi: prout ferre quiſque poterat,
eâdem ratione pendebant argentum et au-
rum nomine Pharaonis claudi. Erat au- 36
tem Jojacim quâ die regem creavit eum
Pharaon, natus annos vigintiquinq; man-
ſitque annis undecim rex in Jeruſalem:
nomen matris ejus fuit Zebida filia Phe-
rajæ, ex Rama. Sceleratè autem ſe geſſit 37
Jojacim coram Deo, quemadmodum ſe
geſſerant majores ejus.

CAP. XXIV.

Hujuſce temporibus aſcendit Bochto- 1
naſſar rex Babelis contra Jeruſalem, fa-
ctuſque eſt illi Jojacim ſervus tribus an-
nis; ſed adverſùs Jojacim rebellavit in
eum. Laceſſivit autem in eum Dominus 2
turmas Chaldæorum, & turmas Edom,
turmas Moab, & turmas filiorum Am-
mon; & immiſit eos contra Judam ut
perderent eum, prout dixerat Domi-
nus, & ut locutus fuerat per linguas
ſervorum ſuorum prophetarum ex ore
Domini. Erat enim ira maxima contra 3
Judam, ut removeret eos à ſe, propter
ſcelera Manaſſis, & omnia quæ fecerat, Et 4
ſanguinem inſontem quem profuderat, im-
plens Jeroſolymam ſanguine innoxio: nec
volebat Dominus prætermittere ultionem
ſanguinum quos effuderat Manaſſe. Reli- 5
quæ res geſtæ Jojacimi, & quicquid fecit,
ſcriptum eſt in libro chronicorū regū Ju-
da. Demum occumbente Jojacimo cum pa- 6
tribus ſuis, regnavit poſt eū Jojachin. Nec 7
perrexit ampliùs rex Ægypti procedere
in Syriam, quia rex Babelis ceperat à flu-
mine Ægypti uſque ad flumen Euphratem
quicquid erat regis Ægypti. Erat autem 8
Jojachin quâ die regnavit, annos natus
decem & octo; manſitq; rex in Jeruſalem
tribus menſibus: nomen matris ejus erat
Nehſta filia Eliathanis, de Jeruſalem.
Is ſceleratè ſe geſſit coram Deo, uti ſe 9
geſſerant patres ejus. Hujus etiam diebus 10
aſcendens Bochtonaſſar rex Babelis in
Jeruſalem, obſedit eam; Cùmque verſa- 11
retur Bochtonaſſar rex Babelis in ea re-
gione dum ſervi ipſius obſiderent Jeroſo-
lymam, Prodivit Jojachin rex Judæ ad 12
regem Babelis unà cum matre ſua, ſervis
ſuis, principibus, & ſidentioribus ſuis:
abduxitque eum ſecum rex Babelis, &
in captivitatem adegit.

מלכים ב: כה

thesauros & ,DOMINI domus thesauros omnes inde eduxit Et
13 ויוצא משם את־כל־אוצרות בית יהוה ואוצרות
Selomoh fecerat quæ aurea vasa universa concidit & : regis domus
בית המלך ויקצץ את־כל־כלי הזהב אשר עשה שלמה
.DOMINUS est locutus sicut ,DOMINI templo in Israel rex
מלך־ישראל בהיכל יהוה כאשר דבר יהוה:
& , principes universos & , Jerusalaim omnem transtulit &
14 והגלה את־כל־ירושלם ואת־כל־השרים ואת
,artificem omnem & : captivorum millia decem virtute fortes omnes
כל־גבורי החיל עשרת אלפים גולה וכל־החרש
transtulit Et .terræ populi tenuitatem præter remansit non : inclusorem &
15 והמסגר לא נשאר זולת דלת עם־הארץ: ויגל
, regis uxores & , regis matrem & : Babel in Jehojachin
את־יהויכין בבלה ואת־אם המלך ואת־נשי המלך
captivitatem fecit ire terræ *arietes* & , ejus eunuchos &
ואת־סריסיו ואת אולי הארץ הוליך גולה
septem *virtutis* viros omnes Et .Babel in Jerusalaim de
16 מירושלם בבלה: ואת כל־אנשי החיל שבעת
facientes fortes omnes ,mille *inclusorem &* , *artificem* & , millia
אלפים והחרש והמסגר אלף הכל גבורים עשי
.Babel in captivitatem Babel rex eos adduxitque : bellum
מלחמה ויביאם מלך־בבל גולה בבלה:
: eo pro ejus patruum Matthaniah Babel rex constituit regem Et
17 וימלך מלך־בבל את־מתניה דדו תחתיו
unius & viginti Filius .Sidchijahu ejus nomen vertit &
18 ויסב את־שמו צדקיהו: בן־עשרים ואחת
regnavit annis undecim & : *ipsum regnando in* Sidchijahu anni
שנה צדקיהו במלכו ואחת עשרה שנה מלך
.Libnah de Iemejahu filia Chamutal ej[9] matris nomen Et .Jerusalaim in
בירושלם ושם אמו חמיטל בת־ירמיהו מלבנה:
fecerat quæ omnia juxta ,DOMINI oculis in malum fecit Et
19 ויעש הרע בעיני יהוה ככל אשר־עשה
,Jerusalaim in erat DOMINI *naso super* Quia .Jehojachim
20 יהויקים: כי על־אף יהוה היתה בירושלם
rebellavit & : *suis faciebus desuper* eos *ipsum projicere* donec,Jehudah in &
וביהודה עד־השלכו אתם מעל פניו וימרד
.Babel regem in Sidchijahu
צדקיהו במלך בבל:

CAP. XXV. כה

, decimo mense in , ejus *regnando* nono anno in fuit Et
1 ויהי בשנת התשיעית למלכו בחדש העשירי
omnis & ipse ,Babel rex Nebuchadnesar venit ,mensis decima in
בעשור לחדש בא נבכדנאצר מלך־בבל הוא וכל־
exstruxerunt & : eam *super* est castrametatus &,Jerusalaim *super* ej[9] *potentia*
חילו על־ירושלם ויחן עליה ויבנו
; obsidione in civitas venit Et *undiquaque* vallum eam *super*
2 עליה דיק סביב: ותבא העיר במצור
.Sidchijahu regis annum undecimum ad usque
עד עשתי עשרה שנה למלך צדקיהו:
panis erat non & : civitate in fames prævaluit *&* , mensis nona In
3 בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא־היה לחם
belli viri omnes & ,civitas est erupta Et .terræ populo
4 לעם הארץ: ותבקע העיר וכל־אנשי המלחמה
: regium hortû juxta qui , muros duos inter portæ via nocte
הלילה דרך שער בין החמתים אשר על־גן המלך
.*solitudinis* via abiit & : *circumquaque* civitatem *super* Chasdim &
וכשדים על־העיר סביב וילך דרך הערבה:
comprehenderunt & , regem post Chasdim exercitus sunt persecuti Et
5 וירדפו חיל־כשדים אחר המלך וישגו
.eo *desuper sunt dispersi ej*[9] exercitus omnis & : Jericho campestribus in eum
אתו בערבות ירחו וכל־חילו נפצו מעליו:

Versio VULG. LAT.

13 Et protulit indè omnes thesau-
ros domûs Domini,& thesau-
ros domûs regiæ : & concidit
universa vasa aurea, quæ fece-
rat Salomon rex Israel in tem-
plo Domini juxta verbum Do-
14 mini. Et transtulit omnem Je-
rusalem, & universos princi-
pes,& omnes fortes exercitûs,
decem millia,in captivitatem;
& omnem artificem & cluso-
rem:nihilque relictum est,ex-
ceptis pauperibus populi ter-
15 ræ.Transtulit quoque Joachin
in Babylonem, & matrem re-
gis, & uxores regis, & eunu-
chos ejus: & judices terræ du-
xit in captivitatem de Jerusa-
16 lem in Babylonem. Et omnes
viros robustos, septem millia,
& artifices, & clusores mille,
omnes viros fortes & bellato-
res : duxitque eos rex Babylo-
17 nis captivos in Babyloné. Et
constituit Matthaniam patruû
ejus pro eo : imposuitque no-
18 men ei,Sedeciam. Vigesimum
& primum annum ætatis ha-
bebat Sedecias cùm regnare
cœpisset,& undecim annis re-
gnavit in Jerusalem : nomen
matris ejus erat Amital, filia
19 Jeremiæ, de Lobna. Et fecit
malum coram Domino, juxta
omnia quæ fecerat Joakim.
20 Irascebatur enim Domin[9] con-
tra Jerusalem & contra Judá,
donec projiceret eos à facie
sua : recessitque Sedecias à re-
ge Babylonis.

CAP. XXV.

1 FActum est auté anno nono
regni ejus, mense decimo,de-
cimâ die mensis, venit Nabu-
chodonosor rex Babylonis, i-
pse & omnis exercitus ejus,in
Jerusalem, & circumdederunt
eam: & extruxerunt in circui-
2 tu ejus munitiones. Et clausa
est civitas atque vallata usque
3 ad undecimum annû regis Se-
deciæ, Nonâ die mensis:præ-
valuitq; fames in civitate, nec
4 erat panis populo terræ. Et in-
terrupta est civitas : & omnes
viri bellatores nocte fugerût,
per viam portæ, quæ est inter
duplicem murum ad hortum
regis,(porrò Chaldæi obside-
bant in circuitu civitaté:) fû-
git itaque Sedecias p viâ quæ
ducit ad campestria solitudi-
5 nis. Et persecutus est exerci-
tus Chaldæorum regem, com-
prehenditque eum in planitie
Jericho:& omnes bellatores,
qui erant cum eo,dispersi sunt,
& reliquerunt eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ (υ) ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ συνέκοψε πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἃ ἐποίησε Σαλωμὼν (φ) ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ κυρίου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. Καὶ ἀπῴκισε (χ) τὴν Ἱερουσαλὴμ,
14 καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας, καὶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχύϊ αἰχμαλωσίας δέκα χιλιάδας αἰχμαλωτίσας, καὶ πᾶν τέκτονα καὶ τὸν συγκλείοντα, καὶ οὐχ ὑπελείφθη πλὴν οἱ πτωχοὶ τῆς γῆς. Καὶ
15 ἀπῴκισε τὸν (ψ) Ἰωακεὶμ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς (ω) ἀπήγαγεν εἰς ἀποικεσίαν ἐξ
16 Ἱερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως ἑπτακισχιλίους, καὶ τὸν τέκτονα καὶ τὸν συγκλείοντα χιλίους, πάντες δυνατοὶ ποιοῦντες πόλεμον· καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς Βα-
17 βυλῶνα. Καὶ ἐβασίλευσε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν (α) Βατθανίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ (β) ἐπέθηκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, (γ) Σεδεκία.
18 Υἱὸς (δ) εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (ε) Ἀμιτὰλ θυγάτηρ (ζ) Ἱερεμίου.
19 Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν (η) ἐνώπιον κυρίου,
20 κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωακίμ. Ὅτι ἐπὶ τὸν θυμὸν κυρίου ἦν ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ Ἰούδᾳ, (θ) ἕως ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἠθέτησε Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος.

13 Et exportavit indè omnes thesauros domûs Domini, & thesauros domûs regis : & concidit omnia vasa aurea, quæ fecerat Salomon rex Israel in templo Domini, juxta verbum Domini. Et transtulit ipsam
14 Hierusalem, & omnes principes, & potentes fortitudine, (f) captivitatis decem millia captivans, & omnem fabrum & inclusorem : & non remansit nisi mendici terræ. Et transtulit
15 ipsum Joachim in Babylonem, & matrem regis, & uxores regis, & eunuchos ejus : & fortes terræ abduxit in demigrationem è Hierusalem in Babylo-
16 nem : Et omnes viros virtutis, septem mille, & fabrum, & inclusorem, mille : omnes potentes facientes bellum. Et duxit eos rex Babylonis transmigrationem in Babylonem. Et re-
17 gem fecit rex Babylonis ipsum (g) Batthaniam filium ejus pro eo, & imposuit nomen ejus, Se-
18 decia. Filius viginti & unius annorum Sedecias in regnando ipsum : & undecim annos regnavit in Hierusalem : & nomen matri ejus Amital, filia Hiere-
19 miæ. Et fecit malum in conspectu Domini, juxta omnia quæ
20 fecerat Joacim. Quoniam super indignationem Domini erat in Hierusalem, & in Juda, quoadusque abjecit eos à facie sua. Et rebellavit Sedecias in rege Babylonis.

MS. A. (υ) ἐξενήνοχεν πάντας (φ) βασιλεὺς (χ) πᾶσαν τὴν (ψ) Ἰωακεὶμ (ω) ἀπήγαγεν ἀποικεσίαν (α) Μαθθανίαν (β) ἔθηκεν (γ) Σεδεκίαν. (δ) εἴκοσι ἐτῶν Σεδεκίας (ε) Ἀμιτὰθ (ζ) Ἱερεμίου ἀπὸ Λομνά. Καὶ (η) ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, (θ) ὡς

ΚΕΦ. κε'.

1 ΚΑὶ (α) ἐγενήθη ἐν τῷ ἔτει τῷ (β) ἐνάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ μηνὶ τῷ (γ) δεκάτῳ, ἦλθε Ναβουχοδονόσορ (δ) ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρενέβαλεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ' αὐτὴν περίτειχος κύκλῳ.
2 Καὶ ἦλθεν (ε) ἡ πόλις ἐν περιοχῇ ἕως τοῦ ἐν-
3 δεκάτου ἔτους τοῦ βασιλέως Σεδεκίου (ζ) Ἐνάτῃ τοῦ μηνός. καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ
4 πόλει, καὶ οὐκ ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς. Καὶ ἐῤῥάγη ἡ πόλις, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πολέμου ἐξῆλθον νυκτὸς ὁδὸν πύλης (η) τῆς ἀναμέσον τῶν τειχῶν, αὕτη (θ) ἐστὶ τοῦ κήπου τοῦ βασιλέως, καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἐπὶ τὴν πόλιν κύ-
5 κλῳ. καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν τὴν Ἀραβά. Καὶ ἐδίωξεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ὀπίσω τοῦ βασιλέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν (ι) Ἀραβὼθ Ἱεριχὼ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσπάρη ἐπάνωθεν αὐτοῦ.

CAP. XXV.

1 ET factum est in anno nono regni ejus in mense (a) decimo, venit Nabuchodonosor rex Babylonis, & omnis virtus ejus super Hierusalem. Et castrametatus est super eam, & ædificavit super eam circummurale in
2 circuitu. Et venit civitas in clausuram usq; ad undecimum
3 annum regis Sedeciæ Nonâ mensis. Et invaluit fames in civitate : & non erant panes popu-
4 lo terræ. Et scissa est civitas : & omnes viri belli exierunt nocte viam portæ, quæ inter muros, (hæc est horti regis:) & Chaldæi super civitatem in circuitu. Et ivit viam (b) Ara-
5 ba : Et persecuta est virtus Chaldæorum post regem : & cepit eum in Araboth Hiericho : & omnis virtus ejus dispersa est desuper eo.

MS. A. (α) ἐγένετο (β) ἐνάτῳ (γ) * δεκάτῳ, τῷ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ἦλθεν (δ) βασιλεὺς (ε) * εἰς πόλιν περιοχῆς (ζ) Ἐνάτῃ (η) τῆς ἀναμέσον (θ) ἥ ἐστιν (ι) Ῥαβὼθ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ואפיק מתמן ית כל אוצרי בית מקדשא דיי וית אוצרי בית מלכא וקציץ ית כל מני
14 דדהבא דעבד שלמה מלכא דישראל בהיכלא דיי כמא די מליל יי: ואגלי ית כל ירושלם
וית כל רברביא וית כל גברי חילא עסרא אלפין בגלותא וכל אומניא ותרעיא לא
15 אשתאר אלהן חשיכי עמא דארעא: ואגלי ית יהויכין לבבל וית אמא דמלכא וית נשי
16 דמלכא וית רברבנוהי וית רברבי ארעא אוביל בגלותא מירושלם לבבל: וית כל גברי
חילא שבעא אלפין אומניא ותרעיא אלפין כולהון גברין גברי עבדי קרבא ואיתינון
17 מלכא דבבל בגלותא לבבל: ואמליך מלכא דבבל ית מתניה אח אבוהי תחותוהי
18 ושוי ית שמיה צדקיה: בר עסרין וחדא שנין צדקיהו כד מלך וחדא עסרי שנין מלך
19 בירושלם ושום אמיה חמוטל בת ירמיהו מן לבנה: ועבד דביש קדם יי ככל דעבד
20 יהויקים: ארי על דארגיזו קדם יי הות בירושלם וביהודה עד דאגלי יתהון מארעא בית
שכנתיה ומריד צדקיהו במלכא דבבל:

כה

1 והוה בשתא תשיעיתא למלכיה בירחא עשיראה בעשרא לירחא אתא נבוכד נצר
מלכא דבבל הוא וכל משריתיה על ירושלם ושרא עלה ובנו עלה כרקום סחור סחור:
2 ועלת קרתא בצירא עד חדא עשרי שנין למלכא צדקיהו: בתשעא לירחא ותקיף כפנא
3 בקרתא ולא הוה מיכל לעמא דארעא: ואתרעת קרתא וכל גברי עבדי קרבא בליליא
4 באורח תרעא בין שוריא די על גנתא דמלכא וכסדאי שרן על קרתא סחור סחור ואזל
5 באורח מישרא: ורדפו משרית כסדאי בתר מלכא וארביקו יתיה במישרי יריחו וכל
משריתיה אתבדרת מניה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

13 Et abstulit inde omnes thesauros domus sanctuarii Dñi, et thesauros domus regis;et confregit omnia vasa auri, quæ fecerat Selomoh rex Israel in
14 templo Dñi, sicut fuerat locutus Dñs. Et migrare fecit omnem Jerusalem, et omnes magnates, et omnes robustos robore decem millia in migrationem,et omnes artifices et janitores; non relicti sunt nisi pauperes populi
15 terræ. Et migrare fecit Jehojachin in Babel et matrem ipsius regis,et uxores regis,et principes ejus,et magnates terræ adduxit in captivitatem à Je-
16 rusalem in Babel. Et omnes robustos exercitus septem millia, artifices, & janitores,mille;omnes istos viros robustos facientes bellû,adduxit,inquam,
17 eos rex Babel in captivitatem in Babel. Et regem constituit rex Babel
18 Matthaniah patruum illius pro illo, et posuit nomen ejus Szidkiah. Filius viginti et unius annorum Szidkiah quando regnavit,et undecim an-
19 nis regnavit in Jerusalé: et nomen matris ejus Hhamutal filia Jirmiahu ex
20 Libnah. Et fecit ꝙ malum erat ante Dñm, juxta omnia quæ fecerat Jehojakim. Nam propterea ꝙ provocaverunt ad indignationem Dñm,fuit hoc in Jerusalem,et Jehudah,quousque migrare fecit eos de terra domus majestatis suæ: et rebellavit Szidkiah in regem Babel.

CAP. XXV.

1 ET fuit anno nono regni ejus mense decimo,decima mensis venit Nebu-
2 chadneszar rex Babel, ipse et omnes exercit[9] ej[9] contra Jerusalé, et castra-
3 metatus est adversus eam, et ædificavit contra eam vallum in circuitu. Et
4 venit urbs in obsidionem usq; ad undecimû annum regis Szidkiahu. Nona mensis invaluit fames in civitate,nec fuit victus populo terræ. Et diruta est civitas,et omnes viri bellatores fugerunt nocte per viam portæ, inter muros juxta hortum regis : et Chazzdæi castrametabantur contra urbem un-
5 dique,et *abiit* per viam planitiei. Et secuti sunt exercitus Chazzdæorum post regem,et apprehenderunt eum in planitiebus Jerihho; & omnis exercitus ejus dispersus est ab eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

13 Et extulit illinc totum thesaurum domûs Domini & thesaurum domûs regis, & concidit omnia vasa aurea quæ fecerat Salomon rex Israelis in templo Domini, juxta id quod prædixerat Dominus.
14 Transtulit etiam totam Jerosolymam, cunctos magnates, omnésque pollentes viribus, *nempe* decē millia, in captivitatē; omnésq; satellites et cursores, nec reliquit nisi pauperes populi terræ.
15 Transtulit quoque Jojachinū in Babelē: & matrē regis, & uxores regis, eunuchos ejus, & magnates terræ; captivos perduxit è Jerusalem in Babelem.
16 Omnes etiam viros potentes, *nempe* septem millia, & satellites atque cursores mille, omnes denique viros bellatores abduxit rex Babelis captivos in Babelem.
17 Regē autem constituit rex Babelis Methaniam patruū ejus pro eo, & vocavit nomen ejus Sedeciam.
18 Annos vigintiunū nat⁹ erat Sedecias quando regnavit, & undecim annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus erat Hamtol filia Jeremiæ, ex Lebna.
19 Fecitque quod malum erat coram Domino, quemadmodum fecerat Jojacim.
20 Quarè perseveravit ira Domini contra Judam & contra Jerusalem, donec projiceret eos à conspectu suo. Sed rebellantē Sedeciâ contra regem Babelis,

CAP. XXV.

1 ANno regni sui nono, decimâ *die* mensis decimi; venit Nebuchadnasar rex Babelis, ipse cum omnibus copiis suis contra Jerusalem, & castrametatus est circum eam, extructis undique adversùs eam propugnaculis:
2 Adeóque arctè fuit obsessa civitas usque ad annum undecimū regis Sedeciæ.
3 Anno autē undecimo regis Sedeciæ, mense quinto, nono *die* ejusdem mensis; cùm invaluisset fames in civitate, nec esset panis populo terræ,
4 Et perrupta esset civitas; omnes viri bellatores fugerunt, & noctu ab urbe exeuntes per viam portæ murorum, quæ erat secus viridarium regis (Chaldæis interim civitatem obsidentibus) perrexerunt per viam planitiei.
5 Sed exercitus Chaldæorum regem persequentes, apprehenderunt regem in planitie Jericho, totâ suâ militiâ ab eo dispersâ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وفي السنة الثامنة من ملك بختنصر * اخرج من ثم جميع ما في كنز بيت الرب * وما في كنز
بيت الملك * وقطع جميع آنية الذهب الذي كان سليمان ملك اسرائيل عملها لبيت الله * كما
14 قال الله * واجلى جميع اورسليم * وجميع الرؤساء * وجميع جبابرة القوة عشرة الف رجل جلاهم
بختنصر * وجميع الاشراط * وجميع الرجال * ولم يترك الا مساكين الشعب وضعفاء الارض * واخذ
15 يوياخين الملك واجلاه الى بابل * وام الملك ونسوان الملك * واصحابه وكل كبراء الارض * ساقهم في
16 السبي من اورسليم الى بابل * وجميع رجال القوة سبعة الف * والحرس والاشراط الف * وجميع
17 الرجال المقاتلة * اتى بهم ملك بابل في السبي الى بابل * واخذ ملك بابل متنيا عم يوياخين
18 فجعله ملكا مكانه على اورسليم * وسماه اسمه صدقيا * وكان صدقيا يوم ملك بن احدى وعشرين
19 سنة * واقام ملكا على اورسليم احدى عشر سنة * واسم امه حمطول ابنة ارميا من لبنا * فصنع
20 سوء قدام الله * كما صنع يوياقيم * وكان غضب الرب على يهودا وعلى اورسليم * حتى طرحهم من
قدامه * وعصى صدقيا على بختنصر ملك بابل *

الفصل الخامس والعشرون *

1 * وفي السنة التاسعة من مملكة صدقيا * في عشرة ايام من الشهر العاشر منها * صعد بختنصر
ملك بابل هو وكل جيوشه * فنزل على اورسليم وبنى عليها ابراجا من حولها * وحاصرها وضيق
2 عليها * واقام يحاصرها الى السنة الحادية عشر من ملك صدقيا الملك * وفي تسعة ايام من
3 الشهر الرابع منها * اشتد الجوع في اورسليم * ولم يقدر شعب الارض على طعام * فهرب جميع
4 الرجال المقاتلة * وهربوا وخرجوا من المدينة في الليل من الابواب التي الى جانب بستان الملك
وخرج صدقيا الملك معهم * وكانوا رجال الكلدانيين محيطين بالمدينة * فانطلق الملك صدقيا
5 والرجال الذين معه في طريق السهل * وطرد جيش الكلدانيين خلف الملك * فادركوه في
عبر اريحا وحده * وجميع جيشه قد افترق عنه *

13 *Itaque anno regni sui octavo deprompsit inde Bochtonassar quicquid erat in thesauro dom⁹ Domini, et quicquid erat in thesauro domûs regiæ, concidítque omnia vasa aurea quæ Salomon rex Israelis fabricaverat pro domo Dei, quemadmodum prædixerat Deus:*
14 *Et deportavit to à Jerosolymam; & omnes principes, omnésq; robore valentes, nempe decem millia virorum deportavit Bochtonassar cum omnib⁹ stipatoribus omnibúsque peditibus; nec nisi pauperrimam plebem, & imbecillimos regionis reliquit.*
15 *Cepit etiam Jojachinum regem, & deportavit eum in Babelem: matrem quoque regis, & uxores regis, confidentiores ejus, omnésque regionis principes, captivos abduxit è Jerusalem in Babelem.*
16 *Item viros omnes robustos, nempe septem millia, & custodes ac stipatores mille, omnes denique viros belligeros abduxit rex Babelis captivos in Babelem.*
17 *Deinde tulit rex Babelis Mathaniam Jojachini patruum, & creavit eum loco ipsius regem super Jerusalem, imponens illi nomen Sedeciæ.*
18 *Erat autem Sedecia quo die regnavit, annos natus viginti unum; mansitque rex super Jerusalem annis undecim: nomen matris ejus erat Hamtol filia Jeremiæ, de Lebna.*
19 *Hic nepharié se gessit coram Deo, quemadmodum se gesserat Jojacim.*
20 *Quamobrem erat ira Domini contra Judam et contra Jerusalem, ut abjiceret à se. Rebellavit autem Sedecia contra Bochtonassarem regem Babelis.*

CAP. XXV.

1 *Quamobrem anno regni Sedeciæ nono, decimâ die mensis decimi ejusdem anni ascendens Bochtonassar rex Babelis unà cum omnibus turmis suis, castra posuit circum Jerusalem, & ædificatis circum eam turribus, obsedit ac pressit eam;*
2 *Mansitque in ejus obsidione usque ad undecimum annum regni Sedeciæ regis.*
3 *Die verò nonâ quarti mensis ejusdem anni, fame ita crudescente in Jerusalem ut populus terræ cibum habere non posset,*
4 *Obstrepuerunt omnes viri bellatores, & fugientes exierunt ab urbe noctu per portas quæ erant ad latus horti regii, exivitq; Sedecia rex unà cum ipsis, dum milites Chaldæorum urbem obsiderent. Abeunte itaq; rege Sedeciâ, & viris qui erant cum ipso per viam planitiei,*
5 *Persecutus est Chaldæorum exercitus regem, & assecuti sunt eum in planitie Jerichuntina solum, quòd universa turma ipsius jam esset ab eo dissipata.*

מלכים ב: כה

regem ad eum fecerunt ascendere & ,regem comprehenderunt Et
6 ויתפשו את המלך ויעלו אתו אל מלך
filios Et .judicium eo cum sunt locuti & : Riblah in Babel
7 בבל רבלתה וידברו אתו משפט: ואת בני
,cæcavit Sidchijahu oculos & : eius oculis in jugulaverunt Sidchijahu
צדקיהו שחטו לעיניו ואת עיני צדקיהו עור
mense in Et .Babel eum adduxerunt & ,compedibus in eum vinxit &
8 ויאסרהו בנחשתים ויבאהו בבל: ובחדש
decimus nonus annus ipse ,mensis septima in quinto
החמישי בשבעה לחדש היא שנת תשע עשרה
Nebuzaradan venit ;Babel regis Nebuchadnesar regis annus
שנה למלך נבכדנאצר מלך בבל בא נבוזראדן
combussit Et .Jerusalaim Babel regis servus laniorum magister
9 רב טבחים עבד מלך בבל ירושלם: וישרף
domos omnes & : regiam domum & ,Domini domum
את בית יהוה ואת בית המלך ואת כל בתי
Et .igni in combussit magnam domum omnem & ,Jerusalaim
10 ירושלם ואת כל בית גדול שרף באש: ואת
Chasdim exercitus omnis *destruxerunt circumquaque* Jerusalaim muros
חומת ירושלם סביב נתצו כל חיל כשדים
remanentium populi residuum Et .laniorum magistro qui
11 אשר רב טבחים: ואת יתר העם הנשארים
,Babel regem ad *fuerant delapsi* qui *cadentium* & ,civitate in
בעיר ואת הנפלים אשר נפלו על המלך בבל
.laniorum magister adan-Nebuzar transtulit ,multitudinis residuum &
ואת יתר ההמון הגלה נבוזר אדן רב טבחים:
vinitores *in* laniorum magister reliquit terræ *tenuitate* de Et
12 ומדלת הארץ השאיר רב טבחים לכרמים
,Domini domo quæ æreas columnas Et .agricolas *in* &
13 וליגבים: ואת עמודי הנחשת אשר בית יהוה
domo in quod ,æreum mare & ,bases &
ואת המכנות ואת ים הנחשת אשר בבית
.Babel in eorum æs tulerunt & ,Chasdim confregerunt ,Domini
יהוה שברו כשדים וישאו את נחשתם בבלה:
& ,psalteria & ,scopas & ,ollas Et
14 ואת הסירות ואת היעים ואת המזמרות ואת
,*eis in* ministrabant quibus ,ærea vasa omnia & ,cochlearia
הכפות ואת כל כלי הנחשת אשר ישרתו בם
: *aurum ,auru in quod* : pelves & ,acerras Et .tulerunt
15 לקחו: ואת המחתות ואת המזרקות אשר זהב זהב
Columnas .laniorum magister tulit : *argentum ,argentum quod* &
16 ואשר כסף כסף לקח רב טבחים: העמודים
Selomoh fecerat quas ,bases & ,unum mare ,duas
שנים הים האחד והמכנות אשר עשה שלמה
vasorum omnium æris pondus erat non : Domini *domui*
לבית יהוה לא היה משקל לנחשת כל הכלים
,unius columnæ altitudo cubitorum decem Octo .istorum
17 האלה: שמנה עשרה אמה קומת העמוד האחד
trium *coronamenti* altitudo & ,æreum eam super *coronamentum* &
וכתרת עליו נחשת וקומת הכתרת שלש
coronamentum super malogranata & ,retiaculum & ;cubitorum
אמה ושבכה ורמנים על הכתרת
super secundæ columnæ ista sicut & ,ærea Omnia ;*circumquaque*
סביב הכל נחשת וכאלה לעמוד השני על
sacerdotem Serajah ,laniorum magister tulit Et .retiaculum
18 השבכה: ויקח רב טבחים את שריה כהן
tres & ,secundum sacerdotem Sephaniahu & ,primum
הראש ואת צפניהו כהן משנה ואת שלשת
.*abaci* custodes
שמרי הסף:

Versio VULG. LAT.

6 Apprehensum ergò regem du-
xerunt ad regem Babylonis in
Reblatha: qui locutus est cum
7 eo judicium. Filios autem
Sedeciæ occidit coram eo, &
oculos ejus effôdit, vinxítque eum catenis, & addu-
8 xit in Babylonem. Mense
quinto, septimâ die mensis,
ipse est annus nonus deci-
mus regis Babylonis: venit
Nabuzardan princeps exer-
citûs, servus regis Babylo-
9 nis, in Jerusalem. Et suc-
cendit domum Domini, &
domum regis: & domos Je-
rusalem, omnémque domum
10 combussit igni. Et muros
Jerusalem in circuitu destru-
xit omnis exercitus Chaldæ-
orum, qui erat cum princi-
11 pe militum. Reliquam au-
tem populi partem, quæ re-
manserat in civitate, & per-
fugas qui transfugerant ad
regem Babylonis, & reli-
quum vulgus, transtulit Nabu-
12 zardan princeps militiæ. Et
de pauperibus terræ reliquit
13 vinitores & agricolas. Co-
lumnas autem æreas, quæ
erant in templo Domini, &
bases, & mare æreum, quod
erat in domo Domini, con-
fregerunt Chaldæi, & trans-
tulerunt æs omne in Babylo-
14 nem. Ollas quoque æreas,
& trullas, & tridentes, &
scyphos, & mortariola, &
omnia vasa ærea, in quibus
15 ministrabant, tulerunt. Nec-
non & thuribula, & phia-
las, quæ aurea, aurea; &
quæ argentea, argentea; tu-
16 lit princeps militiæ: Id est,
columnas duas, mare unum,
& bases quas fecerat Salo-
mon in templo Domini: non
erat pondus æris omnium
17 vasorum. Decem & octo
cubitos altitudinis habebat
columna una: & capitellum
æreum super se altitudinis
trium cubitorum: & retia-
culum, & malogranata su-
per capitellum columnæ, o-
mnia ærea: similem & co-
lumna secunda habebat or-
18 natum. Tulit quoque prin-
ceps militiæ Saraiam sacer-
dotem primum, & Sopho-
niam sacerdotem secundum,
& tres janitores.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα, καὶ ἤγαγον
αὐτὸν πρὸς (κ) βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς
(λ) Ῥεβλαθά· καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ κρί-
7 σιν. Καὶ τοὺς υἱοὺς Σεδεκίου ἔσφαξε κατ'
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Σε-
δεκίου ἐξετύφλωσε, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν
8 πέδαις, καὶ ἤγαγεν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ ἐν
τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τοῦ μηνός, (μ)
αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἐννεακαιδέκατος τῷ Να-
βουχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, (ν) ἦλ-
θε Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ἑστὼς ἐν-
ώπιον βασιλέως Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσα-
9 λήμ. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον κυρίου, καὶ
τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς
οἴκους Ἱερουσαλήμ, καὶ (ξ) πᾶν οἶκον ἐν-
10 έπρησεν ὁ ἀρχιμάγειρος. Καὶ τὸ τεῖχος
Ἱερουσαλὴμ (ο) κυκλόθεν κατέσπασεν ἡ
11 δύναμις τῶν Χαλδαίων. Καὶ τὸ περισσὸν
τοῦ λαοῦ τὸ καταλειφθὲν ἐν τῇ πόλει, καὶ
τοὺς ἐμπεπτωκότας οἳ (π) ἐνέπεσον πρὸς
τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ τὸ λοιπὸν
τοῦ στηρίγματος μετῆρε (ρ) Ναβουζαρδὰν
12 ὁ ἀρχιμάγειρος. Καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν τῆς
γῆς ὑπέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμ-
13 πελουργοὺς καὶ εἰς (σ) γαβείν. Καὶ τοὺς
στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρί-
ου, καὶ (τ) τὰς μεχωνὼθ, καὶ τὴν θά-
λασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου
συνέτριψαν οἱ Χαλδαῖοι, καὶ ἦραν τὸν
14 χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ τοὺς
λέβητας, καὶ τὰ ἰαμίν, καὶ τὰς φιάλας,
καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη
τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐ-
15 τοῖς, ἔλαβε· Καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς φιά-
λας (υ) τὰς χρυσᾶς καὶ τὰς ἀργυρᾶς ἔ-
16 λαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος, Στύλους δύο, καὶ
τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ (φ) τὰς μεχωνὼθ
ἃς ἐποίησε Σαλωμὼν τῷ οἴκῳ κυρίου. οὐκ
ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ πάντων τῶν σκευ-
17 ῶν. Ὀκτωκαίδεκα (χ) πήχεων ὕψος
τοῦ στύλου τοῦ ἑνός, καὶ τὸ χωθὰρ ἐπ'
αὐτοῦ τὸ χαλκοῦν· καὶ τὸ ὕψος τοῦ χω-
θὰρ τριῶν (ψ) πήχεων· σαβαχὰ, καὶ
ῥοαὶ ἐπὶ (ω) τοῦ χωθὰρ κύκλῳ τὰ πάντα
χαλκᾶ, καὶ (†) κατὰ ταῦτα τῷ στύλῳ τῷ
18 δευτέρῳ ἐπὶ τοῦ σαβαχά. Καὶ ἔλαβεν
ὁ ἀρχιμάγειρος (α) τὸν Σαραίαν ἱε-
ρέα τὸν πρῶτον, καὶ τὸν Σοφονί-
αν υἱὸν τῆς δευτερώσεως, καὶ τοὺς τρεῖς
τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν.

6 Et ceperunt regem, & duxerunt eum ad regem Babylonis in (c) Rheblatha: Et locutus est cum eo judicium. 7 Et filios Sedeciæ jugulavit ante oculos ejus: & oculos Sedeciæ excæcavit: & ligavit eum in compedibus, & duxit in Babylonem. 8 Et in mense quinto, septimâ mensis (ipse annus nonus & decimus Nabuchodonosor regi Babylonis) venit Nabuzardan (d) princeps coquorum stans coram rege Babylonis, in Hierusalem. 9 Et incendit domum Domini, & domum regis, & omnes domos Hierusalem, & omnem (e) domum incendit princeps coquorum. 10 Et murum Hierusalem in circuitu diruit virtus Chaldæorum. 11 Et residuum populi quod remanserat in civitate, & (f) eos, qui procubuerant, qui delapsi erant ad regem Babylonis, & reliquum (g) firmamenti transtulit Nabuzardan princeps coquorum. 12 Et de mendicis terræ reliquit princeps coquorum in vinitores, & in (h) Gabin. 13 Et columnas æneas, quæ in domo Domini, & ipsas (i) Mechonoth, & mare æneum, quod in domo Domini, contriverunt Chaldæi: & tulerunt æs eorum in Babylonem. 14 Et lebetes, & (k) Jamin, & phialas, & mortariola, & omnia vasa ænea, in quibus ministrant in eis, cepit: 15 Et thuribula, & phialas aureas, & argenteas cepit princeps coquorum, 16 Columnas duas, & mare unum, & Mechonoth, quas fecerat Salomon domui Domini. Non erat pondus æris omnium vasorum. 17 Octo & decem cubitorum altitudo columnæ unius, & (l) Chothar super eam æneum: & altitudo ipsius Chothar trium cubitorum; (m) Sabacha, & mala punica super Chothar in circuitu, omnia ænea: & juxta hæc columnæ secundæ super Sabacha. 18 Et tulit princeps coquorum Saræam sacerdotem primum, & Sophoniam (n) filium secundi ordinis, & tres qui custodiebant limen.

MS. A. (κ) τὸν βασιλέα (λ) Δεβλαθά· (μ) αὐτὸς ἐννεακαιδέκατος τῷ (ν) καὶ ἦλθεν (ξ) πάντα οἶκον ἐνέπρησεν ἐν πυρί. Καὶ τὸ (ο) κύκλῳ κατέλυσαν πᾶσα ἡ εὐπορεία Χαλδαίων *ὁ ἀρχιμάγειρος. Καὶ τὸ περισσὸν (π) ἐνέπεσαν πρὸς βασιλέα (ρ) ὁ Ναβουζαρδὰν (σ) γηβείν. (τ) τοὺς μεχανὼθ, (υ) τὰς ἀργυρᾶς καὶ τὰς χρυσᾶς ἔλαβεν (φ) τὰ μεχωνὼθ ἃ ἐποίησεν (χ) πηχῶν (ψ) πηχῶν· σαβὰχ, (ω) τοῦ (†) κατὰ τὰ αὐτὰ (α) τὸν Σαραία

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ואחדו ית מלכא ואסיקו יתיה לות מלכא דבבל לרבלת ומלילו עמיה פתגמי דינין:
7 וית בנוהי דצדקיהו נכיסו לעינוהי וית עיני צדקיהו עור ואסריה בשלשלן דנחש
8 ואובליה לבבל: ובירחא חמשאה בשבעא לירחא היא שנת תשע עסרי שנין למלכא
נבוכדנצר מלכא דבבל אתא נבוזר אדן רב קטוליא עבדא דמלכא דבבל לירושלם:
9 ואוקיד ית מקדשא דיי וית בית מלכא וית כל בתי ירושלם וית כל בתי רברביא אוקיד
10 בנורא: וית שורי ירושלם סחור סחור תרעו כל משרית כסדאי דעם רב קטוליא: וית
11 שאר עמא דאשתארו בקרתא וית שמיעיא דאשתמעו על מלכא דבבל וית שאר
12 המונא אגלי נבוזר אדן רב קטוליא: ומחשיכי עמא דארעא אשאר רב קטוליא למהוי
13 מפלחין בחקלין ובכרמין: וית עמודי נחשא דבבית מקדשא דיי וית בסיסיא וית ימא
14 דנחשא די בבית מקדשא דיי תברו כסדאי ואובילו ית נחשיהון לבבל: וית דודיא וית
15 מגרופיתא וית מזמריא וית בזיכיא וית כל מני נחשא דהוו משמשין בהון נסיבו: וית
16 מחתיתא וית מורקיא די דהבא דהבא ודי כספא כספא נסיב רב קטוליא: עמודיא תרין
ימא חד ובסיסיא דעבד שלמה לבית מקדשא דיי לא הוה מתקל לנחשתהון דכל מניא
17 האלין: תמני עסרי אמין רומיה דעמודא חד וקרונתהון עלוהי דנחשא ורומא
דקרונתהון תלת אמין וסריגתא ורמוניא על קרונתהון סחור סחור כולא נחשא וכאלין
18 לעמודא תנינא על סריגתא: ודבר רב קטוליא ית שריה כהנא רבא וית צפניה סגן
כהניא וית תלתא אמרכליא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Comprehenderunt itaque regem, et adduxerunt illum ad regem Babel in 6
Riblath: et locutus est cum illo verba judiciorum. Et filios Szidkiahu jugu- 7
laverunt in oculis ejus, et oculos Szidkiahu excæcavit, et vinxit eum ca-
tenis æreis, et deduxit eum ad Babel. Et mense quinto, septima mensis, ipse 8
est annus nonusdecimus annorum Nebuchadneszar regis Babel, venit Ne-
buzaradan magister homicidarum, servus regis Babel in Jerusalem. Et in- 9
cendit *sanctuarium* Domini, et domum regis, et omnes domos Jerusalem,
et omnes domos magnatum incendit igni. Et muros Jerusalem undique 10
diruit omnis exercitus Chazzdæorum qui erat cum magistro homicida-
rum. Et reliquum populi qui relicti fuerant in urbe, et transfugas qui sese 11
dediderant regi Babel, et reliquum turbæ migrare fecit Nebuzaradan ma-
gister homicidarum. Et de pauperibus populi terræ reliquit magister ho- 12
micidarum, ut colerent agros et vineas. Et columnas æreas in domo san- 13
ctuarii Domini, et bases, & mare æreum, quod erat in domo sanctuarii Do-
mini ruperunt Chazzdæi, et detulerunt æs eorum in Babel. Et ollas, et sco- 14
pas, et psalteria, & cochlearia, & omnia vasa ærea in quibus ministrabant
sacerdotes, abstulerunt. Et thuribula, & pelves, quæ ex auro aurea, & quæ 15
ex argento argentea; tulit magister homicidarum. Columnas duas, mare 16
unum, et bases quas fecerat Selomoh domui sanctuarii Domini, non erat
pondus æri ipsorum omnium vasorum illorum. Octodecim cubitorum erat 17
altitudo columnæ unius, et corona ejus super eam ærea; et altitudo coro-
narum singularum, erat trium cubitorum, et retiaculum, et malogranata
super coronas per circuitum, omnia ærea erant: & similia his erant co- 18
lumnæ alteri super retiaculum. Et cepit magister homicidarum Sara-
jah sacerdotem magnum, et Szephania vicarium sacerdotum, & tres custo-
des thesauri

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]

Et cùm apprehendissent regem, adduxerunt 6
eum ad regem Babelis in Deblath: ubi rati-
onibus cum eo subductis, Filios quidem 7
Sedeciæ regis jugulavit rex Babelis in præ-
sentia ipsius; Sedeciæ verò excæcatis oculis,
vinxit eum catenis, & perduxit in Babelem.
Mense quinto, nono ejusdem mensis *die* (is 8
est annus decimus nonus Nebuchadnasaris
regis Babelis) venit Nebuzardan dux satel-
litum, servus regis Babelis Jerosolymam, Et 9
succendit domum Domini, & domum regis,
& omnes domos Jerosolymæ, cunctasque
domos magnatum igni succendit. Murum 10
autem Jerosolymæ per circuitum everterunt
omnes Chaldæorum copiæ quæ erant cum
duce satellitum. Reliquum verò populum 11
qui remanserant in civitate, & defectores
qui defecerant ad regem Babelis, necnon re-
liquum militiæ, transtulit Nebuzardan dux
satellitum, perduxitque in Babelem. Ex 12
pauperibus autem populi terræ reliquit Ne-
buzardan dux satellitum, in vinitores & agri-
cultores. Porrò columnas æneas quæ erant 13
in domo Domini, & labra, & mare æneum
quæ erant in domo Domini, comminuerunt
Chaldæi, & æs eorum acceperunt ac detule-
runt in Babelem. Item cacabos, lebetes, 14
ahena, radulas, & omnia vasa ænea quibus
ministrabatur, acceperunt. Thuribula ve- 15
rò, & acerras aureas & argenteas, atque cra-
teres, tulit dux satellitum. Tulit etiam co- 16
lumnas duas, & mare unum, ac labra, quæ
fecerat rex Salomon pro domo Domini: non
erat autem pondus æri omnium vasorum
istorum. Octodecim cubitorum erat alti- 17
tudo unius ex his columnis, eique *imposita*
erat lagena ænea: altitudo verò lagenæ tri-
um erat cubitorum, & lagena quælibet cincta
erat encarpis & malogranatis, totaque ænea:
eodemque modo super alteram columnam
extabat lagena tota ænea. Abduxit etiam 18
dux satellitum Sariam summum sacerdotem,
& Sephaniam sacerdotem secundum ab eo,
& tres liminum custodes.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فاخذوا الملك واصعدوه الى بختنصر ملك بابل الى دبلث وكلّمه بحكم* فاخذ بختنصر ملك
7 بابل اولاد صدقيا فذبحهم قدّامه* ثم قلع عيني صدقيا واعماه* وربطه بالسلاسل الحديد
وحمله الى بابل* وجعله في منزل المطالبات الى يوم موته* في تسعة ايام من الشهر الخامس
8 من السنة التاسعة عشر من ملك بختنصر ملك بابل* جاء نبوزردان كبير الاشراط
9 عند ملك بابل الى اورسليم* فاخذ واحرق بيت الله* وبيت الملك* وجميع بيوت اورسليم*
10 وكل منزل جليل* وجميع بيوت الكبراء احرقها بالنار* وقلع سور اورسليم مستديرا
11 وقعوه جميع جيش الكلدانيين الذين مع كبير الشرط* واخذ كبير الشرط ساير الشعب
الذين بقوا في المدينة* والاساري الذين وقعوا لملك بابل* وساير الجيش الذي كان باورسليم
اجلاهم نبوزردان كبير الشرط الذي لملك بابل* وسباهم وسيّرهم الى بابل* وجعل
12 نبوزردان من مساكين الارض وصعاليكها كرّامين وفلاحين* والاعمدة النحاس الذي في
13 بيت الله* والسعول وبحر النحاس الذي في بيت الله كسّر الكلدانيون* واخذوا جميع
14 النحاس* حملوه ووديه الى بابل* والاقداس والمراجل* والقدور* والسكارج* وجميع ادوات
15 النحاس التي كانوا يستخدمون بها في بيت الله اخذوها* والمجامر* والادراج الذهب والفضة
16 والكووس* واخذ كبير الشرط الاعمدة النحاس الاثنين* والبحر النحاس الواحد* والسعول التي
صنعهم سليمان الملك لبيت الله* ولم يكن وزنا يحصي لنحاس هذه الاواني* وهذه العمدة كان
17 طول كل عمود منها ثمانية عشر ذراعا للواحد منها* وعليه اجانة من نحاس طولها ثلاثة
اذرع* وكل ورمان على الاجانة حولها* وكلها نحاس* واخذ ايضا كبير الشرط
18 عبد بختنصر* ساريا كبير الكهنة* وصفنيا الكاهن الذي يصير من بعده* وثلاثة
حفظة الابواب*

Captum regem adduxerunt ad Bochtonassarem regem Babelis in Deblath: ubi causâ ipsius examinatâ, 6 *Accepit* 7 *Bochtonassar rex Babelis filios Sedeciæ, & jugulavit eos in præsentia ipsius: tum effossis Sedeciæ oculis obcæcavit eum, ferreisque catenis vinctum devexit captivum in Babelem, conjecitque in domum examinationum usq; ad diem obitûs ejus.* *Die nonâ mensis quinti anni decimi noni* 8 *regni Bochtonassaris regis Babelis, Nebuzardan stipatorum præfectus apud regem Babelis venit in Jerusalem,* *Et accepit* 9 *combussitque domum Dei, & domum regiam; omnes etiam domos Jerosolymorum, cunctas ædes magnificas, omnesque domos magnatum igni combussit:* *Muros Jerusalem evulserunt circumquaque* 10 *& everterunt omnes Chaldæorum turmæ quæ erant cum præfecto stipatorum.* *Deinde accipiens præfectus* 11 *stipatorum residuum vulgus quod supererat in urbe, & mancipia quæ contigerant regi Babelis, & reliquas turmas quæ erant in Jerusalem; deportavit eos Nebuzardan qui stipatorum præfectus erat apud regem Babelis, & captivos abduxit in Babelem.* *Reliquit autem* 12 *Nebuzardan ex pauperrimis ac tenuissimis terræ, vinitores & agricolas.* *Præterea columnas æneas quæ erant in domo* 13 *Dei, & bases ac mare æneum quæ erant in domo Dei, fregerunt Chaldæi; & totum æs accipientes, vexerunt illud, ac miserunt in Babelem.* *Item lebetes, &* 14 *ahena, ollas, & crateres, omniaque vasa ænea quibus utebantur in domo Dei, abstulerunt:* *Nec non thuribula, & a-* 15 *cerras aureas atque argenteas, calicesque.* *Accepit etiam præfectus stipato-* 16 *rum columnas æneas duas, & mare æneum unum, ac bases, quæ fecerat Salomon rex pro domo Dei: erat autem innumerabile pondus æris horum vasorum.* *Earum enim columnarum quælibet* 17 *columna erat longitudinis decem & octo cubitorum, & cuique superposita erat lagena ænea longitudinis trium cubitorum, et unaquæque lagena septa erat palmis et malis punicis; atque hæc omnia erant ænea.* *Item cepit stipa-* 18 *torum præfectus, servus Bochtonassaris, Sariam sacerdotem maximum, et Sephaniam sacerdotem secundum ab ipso, et tres liminum custodes.*

Hebraice

19 ומן־העיר לקח סריס אחד אשר־הוא פקיד על־אנשי המלחמה וחמשה אנשים מראי פני־המלך אשר־נמצאו בעיר ואת הספר שר הצבא המצבא את־עם הארץ וששים איש מעם הארץ הנמצאים בעיר:
20 ויקח אתם נבוזראדן רב־טבחים וילך אתם על־מלך בבל רבלתה:
21 ויך אתם מלך בבל וימיתם ברבלה בארץ חמת ויגל יהודה מעל אדמתו:
22 והעם הנשאר בארץ יהודה אשר השאיר נבוכדנאצר מלך בבל ויפקד עליהם את־גדליהו בן־אחיקם בן־שפן:
23 וישמעו כל־שרי החילים המה והאנשים כי־הפקיד מלך־בבל את־גדליהו ויבאו אל־גדליהו המצפה וישמעאל בן־נתניה ויוחנן בן־קרח ושריה בן־תנחמת הנטפתי ויאזניהו בן־המעכתי המה ואנשיהם:
24 וישבע להם גדליהו ולאנשיהם ויאמר להם אל־תיראו מעבדי הכשדים שבו בארץ ועבדו את־מלך בבל וייטב לכם:
25 ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן־נתניה בן־אלישמע מזרע המלוכה ועשרה אנשים אתו ויכו את־גדליהו וימת ואת־היהודים ואת־הכשדים אשר־היו אתו במצפה:
26 ויקמו כל־העם מקטן ועד־גדול ושרי החילים ויבאו מצרים כי יראו מפני כשדים:
27 ויהי בשלשים ושבע שנה לגלות יהויכין מלך־יהודה בשנים עשר חדש בעשרים ושבעה לחדש נשא אויל מרדך מלך בבל בשנת מלכו את־ראש יהויכין מלך־יהודה מבית כלא:
28 וידבר אתו טבות ויתן את־כסאו מעל כסא המלכים אשר אתו בבבל:
29 ושנא את בגדי כלאו ואכל לחם תמיד לפניו כל־ימי חייו:
30 וארחתו ארחת תמיד נתנה־לו מאת המלך דבר־יום ביומו כל ימי חיו:

Versio VULG. LAT.

19 Et de civitate eunuchum unú, qui erat præfectus super bellatores viros: & quinque viros de his qui steterant coram rege, quos reperit in civitate: & Sopher principem exercitûs, qui probabat tyrones de populo terræ: & sexaginta viros è vulgo, qui inventi
20 fuerant in civitate. Quos tollens Nabuzardan princeps militum, duxit ad regem Ba-
21 bylonis in Reblatha. Percussitq; eos rex Babylonis, & interfecit eos in Reblatha in terra Emath: & translatus est
22 Juda de terra sua. Populo autem qui relictus erat in terra Juda, quem dimiserat Nabuchodonosor rex Babylonis, præfecit Godoliam filium A-
23 hicam filii Saphan. Quod cùm audissent omnes duces militũ, ipsi & viri qui erant cũ eis, videlicèt, quòd constituisset rex Babylonis Godoliam: venerunt ad Godoliam in Maspha, Ismahel filius Nathaniæ, & Johanan filius Caree, & Saraia filius Thanehumeth Netophathites, & Jezonias filius Maachathi, ipsi
24 & socii eorum. Juravítque Godolias ipsis & sociis eorum, dicens; Nolite timere servire Chaldæis: manete in terra, & servite regi Babylonis, &
25 benè erit vobis. Factum est autem in mense septimo, venit Ismahel filius Nathaniæ, filii Elisama de semine regio, & decem viri cum eo: percusserúntque Godoliam, qui & mortuus est: sed & Judæos & Chaldæos, qui erant cum
26 eo in Maspha. Consurgénsque omnis populus à parvo usque ad magnum, & principes militum, venerunt in Ægyptum,
27 timentes Chaldæos. Factum est verò in anno trigesimo septimo transmigrationis Joachin regis Juda, mense duodecimo, vigesimâ septimâ die mensis: sublevavit Evilmerodach rex Babylonis, anno quo regnare cœperat, caput Joachin regis Juda de carcere.
28 Et locutus est ei benignè: & posuit thronum ejus super thronũ regũ, qui erant cum eo
29 in Babylone. Et mutavit vestes ejus, quas habuerat in carcere, & comedebat panem semper in conspectu ejus cun-
30 ctis diebus vitæ. Annonam quoque constituit ei sine intermissione, quæ & dabatur ei à rege per singulos dies, omnibus diebus vitæ suæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐκ τῆς πόλεως (β) ἔλαβον εὐνοῦχον ἕνα, ὃς ἦν ἐπιστάτης (γ) τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, καὶ πέντε ἄνδρας τῶν ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνάμεως τὸν ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, (δ) καὶ ἑξήκοντα ἄνδρας τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς
20 εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει. Καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ (ε) ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς
21 (ζ) Ῥεβλαθά. Καὶ ἔπαισεν αὐτοὺς (η) ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς (θ) εἰς Ῥεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰμάθ. καὶ ἀπῳκίσθη Ἰούδας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ. Καὶ ὁ λαὸς ὁ
22 καταλειφθεὶς (ι) ἐν τῇ γῇ Ἰούδα οὓς κατέλιπε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ κατέστησεν (κ) ἐπ' αὐτῶν τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀ-
23 χικὰμ (λ) υἱὸν Σαφάν. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως (μ) αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν, ὅτι κατέστησε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν Γοδολίαν, καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν εἰς (ν) Μασσηφάθ, καὶ Ἰσμαὴλ υἱὸς (ξ) Ναθανίου, καὶ (ο) Ἰωνὰ υἱὸς Καρήθ, καὶ Σαραίας υἱὸς (π) Θανεμὰθ ὁ Νετωφαθίτης, καὶ Ἰεζονίας υἱὸς τοῦ (ρ) Μαχαθί, αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες
24 αὐτῶν. Καὶ ὤμοσε (σ) Γοδολίας αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ φοβεῖσθε πάροδον (τ) τῶν Χαλδαίων, καθίσατε ἐν τῇ γῇ, καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ
25 καλῶς ἔσται ὑμῖν. Καὶ ἐγενήθη (υ) ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἦλθεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου υἱοῦ Ἐλισαμὰ ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας, καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ (φ) ἐπάταξε τὸν Γοδολίαν καὶ ἀπέθανε, καὶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Χαλδαίους, οἳ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ἐν Μασση-
26 φά. Καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ (χ) ἕως μεγάλου καὶ οἱ ἄρχοντες (ψ) τῶν δυνάμεων, καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ
27 προσώπου τῶν Χαλδαίων. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει (ω) τῆς ἀποικίας τοῦ Ἰωακεὶμ βασιλέως Ἰούδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ὕψωσεν (α) Εὐιλμαρωδὲκ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν (β) Ἰωακεὶμ τοῦ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν
28 ἐξ οἴκου φυλακῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ἀγαθά, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνωθεν τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν Βα-
29 βυλῶνι. Καὶ (γ) ἠλλοίωσε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ· καὶ ἤσθιεν ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον
30 αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Καὶ ἡ ἑστιατορία αὐτοῦ ἑστιατορία (δ) διαπαντὸς ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

MS. A. (β) ἔλαβεν (γ) ἐπὶ τῶν (δ) καὶ * ἑξῆ ἄνδρας (ε) ἀπήγαγεν (ζ) Δεβλαθά. (η) βασιλεὺς (θ) ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰθάμ. (ι) ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ οὓς (κ) ἐπ' αὐτῷ (λ) υἱοῦ (μ) αὐτοῦ (ν) Μασσηφά, (ξ) Μαθθανίου, (ο) Ἰωνὰ (π) Θανεμὰν ὁ Νετωφαθείτης, (ρ) Μαχαθθεί, (σ) αὐτοῖς Γοδολίας καὶ (τ) Χαλδαίων, (υ) τῷ ἑβδόμῳ (φ) ἐπάταξαν (χ) καὶ ἕως (ψ) τῆς δυνάμεως, (ω) τῆς μετοικεσίας τοῦ Ἰωακεὶμ (α) Εὐιλαμαρωδὲχ (β) Ἰωακεὶμ βασιλέως (γ) ἠλλοίωσαν (δ) θεράποντος

Βασιλειῶν δ'.

19 Et de civitate tulerunt eunuchũ unum, qui erat præfectus virorum bellatorum, & quinque viros ex iis qui videbant faciem regis, inventos in civitate, & scribam principis virtutis, qui ordinabat populum terræ, & sexaginta viros de populo terræ in-
20 ventos in civitate. Et cepit eos Nabuzardan princeps coquorum: & duxit eos ad regem Ba-
21 bylonis in Rheblatha. Et percussit eos rex Babylonis, & interfecit eos in Rheblatha in terra Æmath. Et translatus est Judas de
22 super terra sua. Et (o) populus relictus in terra Juda quos reliquit Nabuchodonosor rex Babylonis; & constituit super eos Godoliam filium Achicham (p) fi-
23 lium Saphan. Et audierunt omnes principes virtutis: ipsi, & viri eorum, quia constituit rex Babylonis Godoliam: & venerunt ad Godoliã in Massephath, & Ismael filius Nathaniæ, & Jona filius Careth, & Saraas filius Thanamath Netophathites, & Jezonias filius Machathi, ipsi & viri eorum. Et juravit
24 Godolias eis, & viris eorum: & dixit eis, Ne timeatis (q) transitum Chaldæorum: Sedete in terra, & servite regi Babylonis:
25 & benè erit vobis. Et factum est, in septimo mense venit Ismael filius Nathaniæ filii Elisama de semine regum, & decem viri cum eo, & percussit Godoliam, (& mortuus est,) & Judæos, & Chaldæos, qui erant cum eo in
26 Massepha. Et surrexit omnis populus à parvo usq; ad magnum, & principes virtutum, & intrárunt in Ægyptum; quoniam
27 timuerunt à facie Chaldæorũ. Et factum est in trigesimo & septimo anno transmigrationis Joachim regis Juda in duodecimo mense, septimâ & vigesimâ mensis, exaltavit Evialmarodec rex Babylonis in anno regni sui caput Joachim regis Juda: & eduxit
28 eum è domo custodiæ ejus. Et locutus est cum eo bona: & dedit thronum ejus super thronos regum, qui cum ipso in Babylone.
29 Et mutavit vestimenta custodiæ ejus: & comedebat panem semper in conspectu ejus omnibus
30 diebus vitæ suæ. Et demensum ejus, demensum perpetuò dabatur ei è domo regis, (r) verbum diei in die suo, omnibus diebus vitæ ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ומן קרתא דבר גווא חד דהוא ממנא על גברי עבדי קרבא וחמשין גברין דחזן אפי
מלכא דאשתכחו בקרתא וית ספרא רב חילא דכניש ית עמא דארעא ושתין גברא מעמא
20 דארעא דאשתכחו בקרתא: ודבר יתהון נבוזר אדן רב קטוליא ואוביל יתהון לות
21 מלכא דבבל לרבלת: ומחא יתהון מלכא דבבל וקטלנון ברבלה בארעא דחמת וגלו
22 דבית יהודה מעל ארעהון: ועמא דאשתאר בארעא דבית יהודה דאשאר נבוכדנאצר
23 מלכא דבבל ומני עליהון ית גדליה בר אחיקם בר שפן: ושמעו כל רבני חילותא אנון
וגבריהון ארי מני עליהון מלכא דבבל ית גדליה ואתו לות גדליה למצפיא וישמעאל
בר נתניה ויוחנן בר קרח ושריה בר תנחומת דמנטופא ויאזניה בר מעכת אנון
24 וגבריהון: וקים להון גדליה ולגבריהון ואמר להון לא תדחלון מעבדי כסדאי תבו
25 בארעא ופלחו ית מלכא דבבל וייטב לכון: והוה בירחא שביעאה אתא ישמעאל בר
נתניה בר אלישמע מזרעא דמלכותא ועסרא גברין עמיה ומחו ית גדליה ומית וית
26 יהודאי וית כסדאי דהוו עמיה במצפיא: וקמו כל עמא מזעירא ועד רבא ורבני חילותא
27 ואתו למצרים ארי דחילו מן קדם כסדאי: והוה בתלתין ושבע שנין לגלות יהויכין
מלך שבטא דבית יהודה בתרי עשר ירחין בעשרין ושבעא לירחא רבי אויל מרודך
מלכא דבבל בשנת מלכיה ית ריש יהויכין מלך שבטא דבית יהודה מבית אסירי:
28 ומליל עמיה פתגמין תקנין ויהב ית כורסיה עיל מן כורסי מלכיא די עמיה בבבל:
29 ושני ית לבושי אסוריה ואכיל לחמא תדירא קדמוהי כל יומי חיוהי: ושירותיה
30 שירות תדירא מתיהבא ליה מן קדם מלכא פתגם יום ביומיה כל יומי חיוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Et ex civitate accepit eunuchum unum qui erat præpositus super viros bellatores, & *quinquaginta* viros qui videbant faciem regis, qui inventi sunt in civitate; & scribam magistrum exercitus, qui congregabat populũ
20 terræ; & sexaginta viros de populo terræ, qui inventi fuere in civitate. Et accepit illos Nebuzaradan magister homicidarũ, & adduxit illos ad regem
21 Babel in Riblath. Et percussit illos rex Babel, & occidit illos in Riblah in terra Hhamath, migravit igitur [*populus*] domus Jehudah de terra sua.
22 Et populo qui relictus fuerat in terra domus Jehudah, quem reliquerat Nebuchadnefzar rex Babel, præfecit eis Gedaliah filiũ Ahhikã filii Saphan.
23 Et audierunt omnes magistri exercituũ ipsi & viri *eorum*, quòd præfecisset *eis* rex Babel Gedaliah, & venerunt ad Gedaliah in Miszpeia, & Jismaghel filius Nethaniah, & Johhanan filius Kareahh, & Serajah filius Thanhhumeth, qui erat ex Netopha, & Jaazaniah filius *Maghachath*, ipsi & viri
24 eorum. Et juravit illis Gedaliah & viris eorum, & dixit illis, Ne metuatis à servis Chazzdæorum: sedete in terra, & servite regi Babel, & bene erit
25 vobis. Et fuit mense septimo, venit Jismaghel filius Nethaniah filii Elisamagh ex semine regni, & decem viri cum eo, & percusserunt Gedaliah, & mortuus est, & Jehudæos & Chazzdæos, qui erant cum illo in
26 Miszpeia. Et surrexerunt omnis populus à parvo usque ad magnum, & magistri exercituum, & venerunt in Miszraim, quia timuerunt à Chazz-
27 dæis. Et fuit tricesimo & septimo anno transmigrationis Jehojachin regis tribus domus Jehudah, duodecimo mense, vicesima & septima mensis magnificavit Evil-Merodach rex Babel anno regni sui caput Jehojachin
28 regis tribus domus Jehudah de domo vinctorum. Et locutus est cum eo verba recta, & posuit sedẽ ejus super sedes regum qui secum erant in Ba-
29 bel. Et mutavit vestimenta carceris illius, & comedit panem jugiter
30 coram illo omnibus diebus vitæ suæ. Et victus ejus, victus perpetuus dabatur ei à rege portio per singulos dies omnibus diebus vitæ suæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܪ ܡܗܝܡܢܐ ܚܕ: ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܥܠ ܓܒܪܐ ܩܪܒܬܢܐ: ܘܚܡܫܐ ܓܒܪܝܢ *
19 ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܕܐܫܬܟܚܘ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܠܣܦܪܐ. ܘܠܪܒܝ ܚܝܠܐ ܕܡܚܝܠܝܢ
ܗܘܘ ܠܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܫܬܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܕܐܫܬܟܚܘ ܘܐܫܬܚܪܘ ܒܡܕܝܢܬܐ.
20 * ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ ܢܒܘܙܪܕܢ ܪܒ ܢܫܩܐ. ܘܐܘܒܠ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܠܕܒܠܬ. * ܘܡܚܐ
21 ܐܢܘܢ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ ܒܕܒܠܬ ܒܐܪܥܐ ܕܚܡܬ. ܘܓܠܐ ܝܗܘܕܐ ܡܢ ܐܪܥܗ.
* ܘܥܡܐ ܕܐܫܬܚܪ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܕܫܒܩ ܗܘܐ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ
22 ܐܩܝܡ ܥܠܝܗܘܢ ܠܓܕܠܝܐ ܒܪ ܐܚܝܩܡ ܒܪ ܫܦܢ. * ܘܫܡܥܘ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ ܚܝܠܐ ܗܢܘܢ
23 ܘܓܒܪܝܗܘܢ ܕܐܫܠܛ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܠܓܕܠܝܐ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܓܕܠܝܐ ܠܡܨܦܝܐ. ܐܝܫܡܥܝܠ
ܒܪ ܢܬܢܝܐ. ܘܝܘܚܢܢ ܒܪ ܩܘܪܚ. ܘܣܪܝܐ ܒܪ ܬܢܚܘܡܬ ܛܘܒܝܐ. ܘܝܙܢܝܐ ܒܪ ܡܥܟܬ. ܗܢܘܢ
ܘܓܒܪܝܗܘܢ. * ܘܝܡܐ ܠܗܘܢ ܓܕܠܝܐ ܘܠܓܒܪܝܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܟܠܕܝܐ.
24 ܝܬܒܘ ܒܐܪܥܐ. ܘܦܠܚܘ ܠܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܘܢܛܐܒ ܠܟܘܢ. * ܘܒܝܪܚܐ ܫܒܝܥܝܐ
25 ܐܬܐ ܐܝܫܡܥܝܠ ܒܪ ܢܬܢܝܐ ܒܪ ܐܠܝܫܡܥ ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܘܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܥܡܗ.
ܘܡܚܝܘܗܝ ܠܓܕܠܝܐ. ܘܡܝܬ. ܘܐܦ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܟܠܕܝܐ ܕܗܘܘ ܥܡܗ ܒܡܨܦܝܐ.
26 * ܘܩܡܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܡܢ ܙܥܘܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܐ. ܘܪܒܝ ܚܝܠܐ. ܘܥܠܘ
27 ܠܡܨܪܝܢ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܘ ܡܢ ܟܠܕܝܐ. * ܘܒܫܢܬ ܬܠܬܝܢ ܘܫܒܥ ܠܓܠܘܬܐ
ܕܝܘܝܟܝܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܒܝܪܚܐ ܕܬܪܥܣܪ. ܒܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ ܒܗ ܒܝܪܚܐ. ܐܪܝܡ ܐܘܝܠ
ܡܪܘܕܟ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܒܫܢܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܡܠܟܗ. ܠܪܫܗ ܕܝܘܝܟܝܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.
28 ܘܐܦܩܗ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܡܠܠ ܥܡܗ ܛܒܬܐ. ܘܐܪܝܡ ܟܘܪܣܝܗ ܥܠ ܟܠ
ܟܘܪܣܘܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܥܡܗ ܒܒܒܠ. * ܘܫܢܝ ܡܐܢܝ ܒܝܬ ܐܣܝܪܘܬܗ. ܘܐܟܠ
29 ܠܚܡܐ ܩܕܡܘܗܝ ܐܡܝܢܐܝܬ. ܟܠ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ. * ܘܡܫܘܪܬܗ ܡܫܘܪܬܐ ܐܡܝܢܝܬܐ
ܡܬܝܗܒܐ ܗܘܬ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܝܘܡ ܒܝܘܡ. ܟܠ ܝܘܡܝ ܚܝܘܗܝ.

ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܬܫܥܝܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܕܝܗܘܕܐ.

Et ex urbe abduxit eunuchum unum qui 19
præfectus erat viris bellatoribus, & quinque
viros qui apparebant coram rege, qui inven-
ti fuerunt in urbe; & scribam, & duces ex-
ercituum qui animos addebant populo ter-
ræ, & sexaginta viros ex populo terræ, qui
inventi sunt, qui remanserant in urbe. Hos 20
cùm abduxisset Nebuzardan dux satellitum,
& perduxisset ad regem Babelis in Deblath;
Percussit rex Babelis, & interfecit eos in 21
Deblath in terra Hemath. Itaque Juda è
propria terra translato, Populo qui reman- 22
serat in terra Judæ, quos reliquerat Nebu-
chadnasar rex Babelis, præfecit Gedaljam fi-
lium Ahicem filii Saphan. Audientes autem 23
cuncti duces exercituum tam ipsi quàm mi-
lites eorum, quòd præfecisset rex Babelis Ge-
daljam, venerunt ad Gedaljam in Masphjam
Ismael filius Nethanjæ, & Johannes filius
Corah, Saria filius Tenahmath Tobia, & Je-
zanja filius Maathath, ipsi ac milites eorum.
Juravitque Gedalja tam ipsis quàm militibus 24
eorum, & dixit eis, Ne metuatis Chaldæos,
habitate in terra, & servite regi Babelis,
& benè erit vobis. Mense autem septimo 25
venit Ismael filius Nethanjæ filii Ismaelis de
semine regio unà cum viris decem, & per-
cusserunt Gedaljam & mortuus est: tam
Judæos quàm Chaldæos qui cum eo erant, *oc-
ciderunt* in Masphja. Tum surgentes totus 26
terræ populus à minimo ad maximum, o-
mnesque duces exercituum, ingressi sunt Æ-
gyptum; eò quòd Chaldæos metuissent.
Anno trigesimo septimo à transmigratione 27
Jojachini regis Juda, mense duodecimo, vi-
gesimo septimo ejusdem mensis *die*; eleva-
vit Evel-merodach rex Babelis anno regni
sui primo, caput Jojachini regis Iuda. Edu-
xit enim illum è carcere, Humaniter allocu- 28
tus est eum, prætulitque solium ejus soliis
regum qui secum erant in Babele: Et im- 29
mutatis vestibus vinculorum ejus, panem
coràm eo semper comedebat cunctis diebus
vitæ suæ: Et dum ille vesceretur, semper 30
cibus huic dabatur à conspectu regis Babelis,
quotidie, cunctis diebus vitæ ipsius.

Librorum voluminis regnorum filiorum
Israelis & Judæ
FINIS.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ومن المدينة خادما واحدا الذي كان وكيل على ذوي الحرب * وسبعة رجال من
ناظري وجه الملك الذين وجدوا في القرية * وكاتب رئيس الجيش لجيش شعب الارض * وتسعة
20 رجال من الرعية الموجودين في وسط المدينة * واخذهم نبوزردان كبير الشرط * وسار بهم الى
21 ملك بابل * فاماتهم في دبلات في ارض حماه * واجلا اليهود عن ارضهم *

Ex urbe verò ministrum unum præpositum his qui rem bellicam profitebantur; septem viros ex iis qui vultum regis aspiciebant, qui inventi fuerunt in urbe; scribam principis exercitûs, exercitûs inquam populi terræ; & novem è plebe viros qui reperti sunt intra urbem. Hos captos deduxit Nebuzardan præfectus stipatorum, ad regem Babelis: Qui morte affecit eos in Deblath in terra Hamath. Sic migrârunt Judæi è terra sua. 19 20 21

* هذه الجملة *

Hæc est summa.

القوم الذي اجلا بختنصر في السنة السابعة من يهودا * ثلاثة الف وثلاثة وعشرون * وفي
سنة ثمانية عشر لبختنصر جلا من اوراشليم ثمان مية واثنان وثلاثون * وفي سنة ثلاثة وعشرين
من ملك بختنصر اجلا نبوزردان كبير الشرط سبع مية وخمسة واربعين * فذلك الجملة
27 اربعة الف وست مية * ولما كان في سنة سبع وثلاثين لجلوة يوياخين ملك يهودا * في
الشهر الثاني في خمسة وعشرين منه * رفع اويل مروداخ ملك بابل في اول سنة ملكه يوياخين
28 ملك يهودا * واخرجه من الحبس * وخاطبه بخطاب حسن * وجعل كرسيه اعلا من كراسي
29 الملوك الذين معه في بابل * وغير ثياب حبسه * واكل طعام بختنصر دايما طول ايام حياته *
30 * ووظيفته وظيفة دايمة معطاة من عند الملك * رسم يوم بيومه طول ايام حياته *

* كمل كتاب اسفار الملوك *

* ولله الشكر * والتسبيح * والمجد * والقدرة * والعظمة الى الابد *

Populus quem anno septimo transtulit Bochtonassar è Juda, fuerunt ter mille & vigintitres; Anno decimo octavo Bochtonassaris migrârunt è Jerusalem octingenti trigintaduo. Anno demum vigesimotertio regni Bochtonassaris traduxit Nebuzardan stipatorum præfectus septingentos quadragintaquinq;. Horum summa est, quater mille sexcenti. Anno au- 27
tem trigesimoseptimo à transmigratione Jojachini regis Juda, mense secundo, vigesimaquintâ ejusdem, exaltavit Avil-merodach rex Babelis primo regni sui anno Jojachinum regem Judæ. Nam edu-
xit illum è carcere, Blandis excepit eum 28
verbis, & reddidit thronum ejus sublimiorem thronis regum qui cum eo erant in Babele: Et immutatis carceris sui 29
vestibus, comedebat cibum Bochtonassaris semper cunctis diebus vitæ suæ. Et de- 30
mensum ejus erat demensum perpetuum à rege concessum statis quibusque diebus quandiu vixit.

Voluminis librorum Regum
FINIS.

Deo autem gratiarum actio, laus, gloria, potestas, atque majestas in perpetuum.

דברי הימים א׳: א

CAP. I. א

(Interlinear Latin above line: .Jepheth & ,Cham ,Sem ,Noach .Lemech ,Methuselach ,Chanoch .Jared ,Mahalalel ,Chenan .Enos ,Seth ,Adam)

2 1 אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ׃ קֵינָן מַהֲלַלְאֵל יָרֶד׃ חֲנוֹךְ מְתוּשֶׁלַח לָמֶךְ׃ נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת׃

4 3 (,Ascheenaz ,Ghomer filii Et .Tiras & ,Mesech & ,Tubal & ,Javan & ,Madai & ,Maghog & ,Ghomer ,Jepheth Filii)

6 5 בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבָל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס׃ וּבְנֵי גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז

(,Misraim & ,Chus :Cham Filii .Dodanim & ,Chitthim ,Tarsis & ,Elisah ,Javan filii Atque .Togharmah & ,Riphath &)

8 7 וְדִיפַת וְתוֹגַרְמָה׃ וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישָׁה כִּתִּים וְרוֹדָנִים׃ בְּנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרָיִם

(.Dedan & ,Seba ,Rahamah filii & :Sabthecha & ,Rahama & ,Sabtha & ,Chavilah & ,Seba ,Chus filii Et .Chenahan & ,Put)

9 פּוּט וּכְנָעַן׃ וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּא וְרַעְמָא וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָא שְׁבָא וּדְדָן׃

(,Ludim genuit Misraim Et .terra in potens esse cœpit Ipse .Nimrod genuit Chus Et)

11 10 וְכוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרוֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבּוֹר בָּאָרֶץ׃ וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת־לוּדִיִּים

(inde sunt egressi quibus Chasluchim & ,Patrusim Et .Naphtuchim & ,Lehabim & ,Hanamim &)

12 וְאֶת־עֲנָמִים וְאֶת־לְהָבִים וְאֶת־נַפְתֻּחִים׃ וְאֶת־פַּתְרֻסִים וְאֶת־כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם

(,Jebusæum Et .Cheth & ,suum primogenitum Sidon genuit Chenahan Et .Caphtorim & ,Pelistim)

14 13 פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כַּפְתֹּרִים׃ וּכְנַעַן יָלַד אֶת־צִידוֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת־חֵת׃ וְאֶת־הַיְבוּסִי

(& ,Arvadæum Et .Sinæum & ,Harchæum & ,Chivvæum Et .Ghirgasæum & ,Emoræum &)

16 15 וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֵת הַגִּרְגָּשִׁי׃ וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הָעַרְקִי וְאֶת־הַסִּינִי׃ וְאֶת־הָאַרְוָדִי וְאֶת־

(,Chul & ,Hus & ,Aram & ,Lud & ,Arpachsad & ,Assur & ,Heilam ;Sem Filii .Chamathæum & ,Semaræum)

17 הַצְּמָרִי וְאֶת־הַחֲמָתִי׃ בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם וְעוּץ וְחוּל

(:filii duo sunt nati Heber ipsi Et .Heber genuit Selach & :Selach genuit Arpachsad Et .Mesech & ,Ghether &)

19 18 וְגֶתֶר וָמֶשֶׁךְ׃ וְאַרְפַּכְשַׁד יָלַד אֶת־שָׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד אֶת־עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים

(,Almodad genuit Joctan Et .Joctan ,ejus fratris nomen Et .terra est divisa ejus diebus in quia ,Pelegh unius nomen)

20 שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃ וְיָקְטָן יָלַד אֶת־אַלְמוֹדָד

(Et ,Diclah & ,Uzal & ,Adoram Et .Jerach & ,Chasarmaveth & ,Seleph &)

22 21 וְאֶת־שָׁלֶף וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־יָרַח׃ וְאֶת־הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה׃ וְאֶת־

(filii isti Omnes .Jobab & ,Chavilah & ,Ophir Et .Seba & ,Abimael & ,Hebal)

23 עֵיבָל וְאֶת־אֲבִימָאֵל וְאֶת־שְׁבָא׃ וְאֶת־אוֹפִיר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי

(ipse ,Abram .Terach ,Nachor ,Serugh .Rehu ,Pelegh ,Heber .Selach ,Arpachsad ,Sem .Joctan)

25 24 יָקְטָן׃ שֵׁם ׀ אַרְפַּכְשַׁד שָׁלַח׃ עֵבֶר פֶּלֶג רְעוּ׃ שְׂרוּג נָחוֹר תָּרַח׃ אַבְרָם הוּא

(,Chedar & ,Nebajoth ,Ismael Primogenitus .eorum generationes Hæ .Ismael & ,Ischac ,Abraham Filii .Abraham)

27 26 אַבְרָהָם׃ בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל׃ אֵלֶּה תֹּלְדוֹתָם בְּכוֹר יִשְׁמָעֵאל נְבָיוֹת וְקֵדָר

(ipsi Isti .Chedmah & ,Naphis ,Jethur .Tema & ,Chadad ,Massa ,Dumah & ,Mismah .Mibsam & ,Adbeel &)

29 28 וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם׃ מִשְׁמָע וְדוּמָה מַשָּׂא חֲדַד וְתֵימָא׃ יְטוּר נָפִישׁ וָקֵדְמָה אֵלֶּה הֵם

(.Ismael filii)

31 30 בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל׃

Versio VULG. LAT.

LIBER PRIMUS PARALIPOMENON, HEBRAICE DIBREH ALAMIM.

CAP. I.

ADam, Seth, Enos, Cainan, Malaleel, Jared, 1 2
Henoch, Mathusale, Lamech, Noe, Sem, 3 4
Cham, & Japheth. Filii Japheth; Gomer, & Ma- 5
gog, & Madai, & Javan, Thubal, Mosoch, Thiras.
Porrò filii Gomer; Ascenez, & Riphath, & Tho- 6
gorma. Filii autem Javan; Elisa & Tharsis, Ce- 7
thim & Dodanim. Filii Cham; Chus, & Mesraim, 8
& Phut, & Chanaan. Filii autem Chus; Saba, & 9
Hevila, Sabatha, & Regma, & Sabathacha. Porrò
filii Regma; Saba, & Dadan. Chus autem genuit 10
Nemrod: iste cœpit esse potens in terra. Mesraim 11
verò genuit Ludim, & Anamim, & Laabim, et
Nephthuim, Phetrusim quoque et Casluim: de 12
quibus egressi sunt Philisthiim, et Caphtorim.
Chanaan verò genuit Sidonem primogenitum 13
suum, Hethæum quoque, Et Jebusæum, et Amor- 14
rhæum, et Gergesæum, Heuæumque et Aracæum, 15
et Cinæum; Aradium quoque, et Samaræum, 16
et Hamathæum. Filii Sem; Ælam, et Assur, et Ar- 17
phaxad, et Lud, et Aram, et Hus, et Hul, et Ge-
ther, et Mosoch. Arphaxad autem genuit Sale, 18
qui et ipse genuit Heber. Porrò Heber nati sunt 19
duo filii, nomen uni Phaleg, quia in diebus ejus
divisa est terra; et nomen fratris ejus Jectan.
Jectan autem genuit Elmodad, et Saleph, et Asar- 20
moth, et Jare; Adoram quoque, et Huzal, et De- 21
cla, Hebal etiam, et Abimael, et Saba, necnon Et 22 23
Ophir, et Hevila, et Jobab. Omnes isti filii Je-
ctan. Sem, Arphaxad, Sale, Heber, Phaleg, Ragau, 24 25
Serug, Nachor, Thare, Abram, iste est Abraham. 26 27
Filii autem Abraham, Isaac et Ismahel. Et hæ ge- 28 29
nerationes eorũ. Primogenitus Ismahelis, Naba-
joth, et Cedar, et Adbeel, et Mabsam, Et Masma, 30
et Duma, Massa, Hadad, et Thema, Jetur, Naphis, 31
Cedma. Hi sunt filii Ismaelis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

[illegible]

SEQUITUR LIBER RERUM ACTARUM TEMPORIBUS REGUM JUDÆ, Qui vocatur DIBRE-JAMIN.

CAPUT PRIMUM.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

ADam, Seth, Enos, Cainan, Mah- 1 2
lalael, Jared, Henoch, Mathusalah, 3
Lamech, Noe, Sem, Ham, Japhet. 4
Filii Japheth, Gomer, & Magog, & 5
Madai, & Javan, et Thubel, &
Mosoch, & Thiras. Filii Gomer, 6
Aschenez, Diphar, & Thogorma.
Filii verò Javan, Elisa, Tharsis, Chetim, 7
& Dodanim. Filii Ham, Chus, Mesraim, 8
Phut, & Chanaan. Filii Chus, Seda, He- 9
vila, Sebtha, Raama, Sabechta. Filii
Raama, Seba, & Daran. Chus genuit et- 10
iam Nemrod qui cœpit esse potens in
terra. Mesraim autem genuit Ludim, 11
Iaabim, Lahabim, Iaphtuhim, Phatrusim 12
& Chasluhim, unde egressi sunt Phili-
sthæi, & Cappadoces. Porrò Chanaan 13
genuit Saidon primogenitum suum, &
Hethæos, Iebusæos, Amoræos, Gergesæ- 14
os, Hevæos, Aracæos, Sinæos, Aradæos, 15 16
Semaræos, & Hamathæos. Filii Sem, 17
Ilam, Asud, Arphachsar, Lud, Aram, Us,
Hul, Gether, & Mas. Arphachsar ge- 18
nuit Saleh: Saleh autem genuit Aber.
Abero nati sunt duo filii: nomen unius 19
Phalegh, quia temporibus ejus divisa
fuit terra: nomen autem fratris ejus,
Iectan. Iectan verò genuit Elmodad, 20
Saleph, Hasarmoth, Iareh, Hadoram, 21
Uzel, Decla, Obal, Abimel, Seba, 22
Ophir, Hevila, Iobab: omnes isti sunt 23
filii Iectan. Sem, Arphachsar, Saleh, 24
Aber, Phalegh, Aru, Serugh, Nahor, 25 26
Tareh, Abram qui est Abraham. Filii 27 28
Abraham, Ishac, et Ismael; Quorum hæ 29
sunt genealogiæ. Primogenitus Ismae-
lis, Nabajoth, Cedar, Arbel, Mabsam,
Masmaa, Reuma, Masa, Hadad, Themna, 30
Netur, Nephes, et Acdama: hi sunt 31
filii Ismaelis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Α΄.

ΚΕΦ. α΄.

1 2 Ἀδὰμ, Σὴθ, (α) Ἐνὼς, Καὶ Καϊνὰν, Μαλελεὴλ, Ἰάρεδ, Ἐνὼχ, Μαθουσάλα, Λάμεχ, Νῶε.
3 4 υἱοὶ Νῶε, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ. Υἱοὶ Ἰάφεθ, Γαμὲρ, (β) Μαγὼγ, Μαδαὶμ, Ἰωυὰν, Ἐλισὰ, Θοβὲλ, Μο-
5 σὸχ, καὶ Θίρας. (γ) Καὶ οἱ υἱοὶ Γαμὲρ, (δ) Ἀσχανὰζ, καὶ Ῥιφὰθ, καὶ (ε) Θοργαμά. (ζ) Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰωυὰν, Ἐ-
6 7 λισὰ, καὶ Θαρσὶς, Κίτιοι, καὶ Ῥόδιοι. Καὶ υἱοὶ Χὰμ, Χοὺς, καὶ (η) Μεσραΐμ, Φοὺδ, καὶ Χαναάν. Καὶ υἱοὶ
8 9 Χοὺς, Σαβὰ, καὶ Εὐιλὰ, καὶ Σαβαθὰ, καὶ Ῥεγμὰ, καὶ Σεβεθαχά. καὶ υἱοὶ Ῥεγμὰ, Σαβὰ, καὶ Δαδάν. Καὶ
10 Χοὺς ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ. οὗτος ἤρξατο (θ) τοῦ εἶναι γίγας κυνηγὸς ἐπὶ τῆς (ι) γῆς. Υἱοὶ Σὴμ,
17 Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, Σάλα, Ἔβερ, Φαλὲγ, Ῥαγὰν, Σερούχ, Ναχὼρ, Θάρ-
17 18 ρα, Ἀβραάμ. Υἱοὶ δὲ Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσμαήλ. Αὗται δὲ αἱ (κ) γενέσεις αὐτῶν· πρωτό-
19 τοκος Ἰσμαὴλ, Ναβαιὼθ, καὶ Κηδὰρ, (λ) Ναβδεὴλ, Μασσὰμ, Μασμὰ, (μ) Ἰδουμὰ, Μασσὴ, (ν) Χον-
30 δὰν, Θαιμὰν, (ξ) Ἰετοὺρ, Ναφὲς, (ο) Κεδμά· οὗτοι υἱοὶ Ἰσμαήλ.
31

PARALIPOMENON I.

CAP. I.

ADam, Seth, Enos, Et Cainan, Malaleel, Jared, Enoch, Mathu- 1 2
sala, Lamech, Noe. (a) Filii Noe, Sem, Cham, Japheth. Filii Japheth; 3 5
Gamer, Magog, Madaim, Joyan, (b) Elisa, Thobel, Mosoch, & Thi- 4
ras. Et filii Gamer, Aschanaz, & Riphath, & Thorgama. Et filii 6 7
Joyan, (c) Elisa, & Tharsis, Citii, & (d) Rhodii. Et filii Cham; 8
Chus, & Mesraim, Phud, & Chanaan. Et filii Chus; Saba, & Euila, 9
& Sabatha, & Regma, & Sebethacha. Et filii Regma; Saba, & Da-
dan. Et Chus genuit Nebrod. Hic cœpit esse gigas, (e) venator super terrā. 10
(f) Filii Sem, Ælam, & Assur, & Arphaxad, Sala, Eber, Phaleg, 17
Ragan, Seruch, Nachor, Tharra, (g) Abraham. Filii autem Abra- 17 28
ham, Isaac, & Ismael. Hæ autem generationes eorum: Primogenitus
Ismael, Nabæoth, & Cedar, Nabdeel, Massam, Masma, Iduma, Masse, 19
Chondam, Thæman, Jettur, Naphes, Cedma. Hi filii Ismael. 30
31

MS. A.

Παραλειπομένων βασιλέων Ἰούδα α΄. (α) Ἐνὼς, Καϊνὰν, (β) Μαγωγ, Μαδαΐ, (γ) Καὶ υἱοὶ (δ) Ἀσχανὲζ, (ε) Θοῤῥάμ. (ζ) Καὶ υἱοὶ (η) Μεσραΐμ,
φούτ, (θ) τοῦ εἶναι (ι) γῆς. Καὶ Μεσραῒμ ἐγέννησεν τοὺς Λουδιεὶμ, καὶ τοὺς Ἀναμιεὶμ, καὶ τοὺς Λαβεὶν, καὶ τοὺς * Νεφθαλεὶμ, Καὶ τοὺς Πατροσωνιεὶμ καὶ τοὺς Χασλω-
11 12 νιεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεὶμ, καὶ τοὺς Χαφθοριεὶμ. Καὶ Χαναὰν ἐγέννησεν τὸν Σιδῶνα πρωτότοκον, καὶ τὸν Χετταῖον, Καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Ἀμοῤ-
13 14 ῥαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, Καὶ τὸν Εὑαῖον, καὶ τὸν Ἀρουκαῖον, καὶ τὸν Ἀσενναῖον, Καὶ τὸν Ἀράδιον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, καὶ τὸν Ἀμαθί. Υἱοὶ Σὴμ, Αἰλὰμ,
15 16 καὶ Ἀσσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, καὶ Λοὺδ, καὶ Ἀρὰμ. καὶ υἱοὶ Ἀρὰμ, Ὢς καὶ Οὐλ, καὶ Γαθὲρ, καὶ Μοσόχ. Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησεν τὸν Καϊνὰν, καὶ Καϊνὰν ἐγέννησεν
17 18 τὸν Σαλὰ, καὶ Σαλὰ ἐγέννησεν τὸν Ἔβερ. Καὶ τῷ Ἔβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί. ὄνομα τῷ ἑνὶ Φαλέκ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄνο-
19 μα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰεκτάν. Καὶ Ἰεκτὰν ἐγέννησεν τὸν Ἐλμωδὰδ, καὶ τὸν Σαλὲφ, καὶ τὸν Ἀραμώθ, Καὶ τὸν Κεδουρὰμ, καὶ τὸν Αἰζὴλ, καὶ τὸν Δεκλὰμ,
20 21 Καὶ τὸν Γεμιὰν, καὶ τὸν Ἀβιμεὴλ, καὶ τὸν Σαβὰν, Καὶ τὸν Οὐφεὶρ, καὶ τὸν Εὐΐ, καὶ τὸν Ὠβὰμ. πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν. Υἱοὶ Σὴμ, Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ,
22 23 καὶ Ἀρφαξὰδ, Σάλα, Ἔβερ, Φαλὲκ, Ῥαγαῦ, Σερούχ, Ναχὼρ, Θάρα, Ἀβρὰμ, αὐτὸς Ἀβραάμ. Υἱοὶ δὲ Ἀβραὰμ, (κ) γενέσεις πρωτοτόκου Ἰσμαὴλ,
24 25 (λ) καὶ Ναβδεὴλ, Μαβσὰν, (μ) καὶ Ἰδουμὰ, (ν) Χοδδὰδ, (ξ) καὶ Ἰετοὺρ, (ο) καὶ Κεδμάμ. οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ
26 27
28

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم *

* السفر الاول من كتاب اخبار الايام الذي يسمى

بالعبرانية دبرا هياميم *

1 2 3 * آدم * شيث * انوش * قينان * مهلاليل * يرد * اخنوخ * متوشلح * لامخ * نوح * سام حام
4 5 يافث * بنو يافث * الترك * وياجوج * وماهاث * واليونانيه * والصين * وخراسان * وفارس *
6 7 * وبنو الترك * الصقالبه * وافرنجه * والبرجان * وبنو اليونانية * المصيصه * وطرسوس * وقبرس *
8 9 وادنه * وبنو حام * الحبشه * ومصر * وقبط * وكنعان * وبنو كوش * سبا * وزويله * وزغاوه *
10 والقافوا * والدمس * وبنو القافوا * السند * والهند * وكوش اولد نمرود * وهو بدأ ان يكون
11 جبارا في الارض * ومصرايم اولد الصعيديين * والبهنساويين * والتنيسيين * والفرماويين *
12 13 * والميمنيين * والاسكندرانيين * الذين خرجوا من ثم الفلسطينيون * والدمياطيون * وكنعان
14 15 اولد صيدون بكره * وحاث * واليبوسيين * والاموريين * والجرجسانيين * والحويين *
16 17 والعرقيين * والاطرابلسيين * والارواديين * والصماريين * والحماويين * وبنو سام * خورسان *
18 وارمن * وبنو ارمن * الغوطه والحوله * والجرامقه * وماس * والموصل * وارفخشد اولد شالح *
19 وشالح اولد عابر * واولد عابر ابنين * احدهما قاسم * من اجل ان في ايامه تقسمت اهل الارض
20 21 واسم اخيه قحطان * واولد قحطان * المداد * وسالف * وحضرموت * ويارح * وهدورم * وازال *
22 23 ودقلا * واوبال * وابيمايل * وسبا * واوفير * وزويله ويوباب * فهاولاء كلهم ولد قحطان * وهذا ما
24 25 26 توالد لسام * ارفخشد اولد شالح * شالح اولد عابر * عابر اولد فالغ * فالغ اولد ارعوا * ارعو
27 28 اولد ساروغ * ساروغ اولد ناحور * ناحور اولد تارح * تارح اولد ابرم وهو ابراهيم * وبنو ابراهيم
29 30 اسحق * واسمعيل * وبنو اسمعيل * نبايوت بكره * وقيدار * وادبل * ومبسم * ومسمع * ودوما *
31 ومسا * وحدد * وتيما * ويطور * ونفيس * وقدما * هاولاء بنو اسماعيل بن ابراهيم *

In nomine Dei Misericordis Clementissimi.

LIBRI ANNALIUM,

qui Hebraicè vocatur

DIBRE-HAJAMIM,

Volumen Primum.

CAP. I.

ADAM, Seth, Enos, Cainan, 1
Mahalalael, Jared, Enoch, Ma- 2
thusalah, Lamech, Noe, Sam, Ham, 3
Japheth. Filii Japheth, Turchæ, 4
Jagog, Mahat, Græcia. Sin, Cha- 5
rasan, & Persia. Filii Turcharum, 6
Slavonia, Francia, & Jarjan. Filii 7
Græciæ, Massa, Tharsus, Cyprus,
& Adena. Filii Ham, Æthiopia, 8
Ægyptus, Coptitæ, & Chanaan.
Filii Chus, Saba, Zevila, Zoghava, 9
Alphacu, & Aldams. Filii Alpha-
cu, Sindia, & Hindia. Præterea 10
Chus genuit Nemrodem: & is cœpit
esse potens in terra. Mesraim genuit 11
Saydæos, Bahansæos, Tennisæos, Ca-
ramanæos, Alyamanæos, & Ale- 12
xandrinos, è quibus prodiêre Palestini,
& Dimiatæi. Chanaan genuit Saidon 13
primogenitum suum, & Heth, et 14
Jebusæos, Amoræos, Gergosæos, He- 15
væos, Aracæos, Tripolitanos, Aru- 16
dæos, Semaritas, & Hamathenses.
Filii Sem, Charastan, & Armenia. 17
Filii Armeniæ, Alghûta, Alhûla,
Gharameca, Mas, & Mausel. Ar- 18
phachsad genuit Saleh: Saleh genuit
Eber: Eber etiam genuit duos filios, 19
quorum alter est Casem, quòd tempo-
ribus ejus divisi fuerint incolæ ter-
ræ: nomen autem fratris ejus, Cahtan.
Genuitque Cahtan Elmodadum, Sa- 20
leph, Hasarmoth, Jareh, Hadoram, 21
Ozil, Decla, Obal, Abimael, Saba, 22
Ophir, Zevila, Jobab: omnes isti sunt 23
filii Cahtan. Hi verò sunt qui proge- 24
niti fuerunt Samo: Arphachsad genuit
Saleh, Saleh genuit Eber, Eber genuit 25
Phalegh, Phalegh genuit Aru, Aru ge- 26
nuit Sarugh, Sarugh genuit Nahorem,
Nahor genuit Tareh, Tareh genuit 27
Abram, is est Abraham. Filii Abra- 28
hami, Isaac, & Ismael. Filii Ismaelis, 29
Nabajoth primogenitus ejus, Cedar, Ad-
bal, Mabsam, Masmaa, Duma, Ma- 30
sa, Hadad, Tema, Netur, Nephis, 31
& Cadma: hi sunt filii Ismaelis filii
Abrahami.

דברי הימים א: ב

filii Et ,Suah & ,Isbach & ,Midian & ,Medan & ,Jochsan & ,Zimran peperit ;Abraham concubinæ Cheturah filii Et
32 ובני קטורה פילגש אברהם ילדה את־זמרן ויקשן ומדן ומדין וישבק ושוח ובני
filii isti Omnes .Eldahah & ,Habidah & ,Chanoch & ,Hepher & ,Ephah ,Midian filii Et .Dedan & ,Seba ,Jochsan
33 יקשן שבא ודדן: ובני מדין עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה כל־אלה בני
,Jehus & ,Rehuel ,Eliphaz Filii Israel & ,Hesau ,Ischac Filii .Ischac Abraham genuit Et .Cheturah
35 34 קטורה: ויולד אברהם את־יצחק בני יצחק עשו וישראל: בני עשו אליפז רעואל ויעוש
Filii .Hamalech & ,Timnah & ,Chenaz ,Ghahetham & ,Sephi ,Omar & ,Teman ,Eliphaz Filii .Corach & ,Jahalam &
37 36 ויעלם וקרח: בני אליפז תימן ואומר צפי וגעתם קנז ותמנע ועמלק: בני
,Eser & ,Dison & ,Hanah & ,Sibhon & ,Sobal & ,Lotan ,Sehir filii Et .Mizzah & ,Sammah ,Zerach ,Nachath ,Rehuel
38 רעואל נחת זרח שמה ומזה: ובני שעיר לוטן ושובל וצבעון וענה ודישן ואצר
,Hebal & ,Manachath & ,Haljan ,Sobal Filii .Timnah ,Lotan soror & :Homam & ,Chori ,Lotan filii Et .Disan &
40 39 ודישן: ובני לוטן חורי והומם ואחות לוטן תמנע: בני שובל עליון ומנחת ועיבל
,Ithran & ,Esban & ,Chamran ,Dison filii & : Dison ,Hanah Filii .Hanah & ,Ajah ,Sibhon filii & : Onam & ,Sephi
41 שפי ואונם ובני צבעון איה וענה: בני ענה דישון ובני דישון חמרן ואשבן ויתרן
qui reges isti Et .Aran & ,Hus ,Dison Filii .Jahachan ,Zahavan & ,Bilhan ,Eser Filii .Cheran &
43 42 וכרן: בני־אצר בלהן וזעון יעקן בני דישון עוץ וארן: ואלה המלכים אשר
ejus civitatis nomen & ,Behor filius Belah :Israel filiis in regem regnare ante ,Edom terra in regnaverunt
מלכו בארץ אדום לפני מלך־מלך לבני ישראל בלע בן־בעור ושם עירו
regnavit & ,Jobab est mortuus Et .Bosrah de Zerach filius Jobab eo pro regnavit & ,Belah est mortuus Et .Dinhabah
45 44 דנהבה: וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן־זרח מבצרה: וימת יובב וימלך
Midian percutiens ,Bedad filius Hadad eo pro regnavit & ,Chusam est mortuus Et .Temani terra de Chusam eo pro
46 תחתיו חושם מארץ התימני: וימת חושם וימלך תחתיו הדד בן־בדד המכה את־מדין
.Masrechah de Samlah eo pro regnavit & ,Hadad est mortuus Et .Havith ejus civitatis nomen Et .Moab agro in
47 בשדה מואב ושם עירו עוית: וימת הדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקה:
Bahalchanan eo pro regnavit & ,Saul est mortuus Et .flumine Rechoboth de Saul eo pro regnavit & ,Samlah est mortuus Et
49 48 וימת שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנהר: וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן
,ejus uxoris nomen & : Pahi ejus urbis nomen & ,Hadad eo pro regnavit & ,Bahalchanan est mortuus Et .Hachbor filius
50 בן־עכבור: וימת בעל חנן וימלך תחתיו הדד ושם עירו פעי ושם אשתו
dux ,Timnah millenarii ,Edom millenarii fuerunt Et .Hadad est mortuus Et .Mezahab filiæ Matred filia ,Meheitabel
51 מהיטבאל בת־מטרד בת מי זהב: וימת הדד ויהיו אלופי אדום אלוף תמנע אלוף
.Mibsar dux ,Teman dux ,Chenaz Dux .Pinon dux ,Elah dux ,Aholibamah Dux .Jetheth dux ,Haljah
53 52 עליה אלוף יתת: אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף פינן: אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר:
.Edom duces Isti .Hiram dux ,Magdiel Dux
54 אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום:

CAP. II. ב

.Zebulun & ,Issachar ;Jehudah & ,Levi ,Simhon ,Reuben :Israel filii Isti
1 אלה בני ישראל ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר וזבלון:

Versio VULG. LAT.

Filii autem Ceturæ concubinæ Abraham, quos 32
genuit; Zamran, Iecsan, Madan, Madian, Iesboc,
& Sue. Porrò filii Iecsan; Saba, & Dadan. Filii
autem Dadan; Assurim, & Latussim, & Laomim.
Filii autem Madian; Epha, & Epher, & Henoch, 33
& Abida, & Eldaa: omnes hi, filii Ceturæ.
Genuit autem Abraham Isaac: cujus fuerunt filii, 34
Esau & Israel. Filii Esau; Eliphaz, Rahuel, 35
Jehus, Ihelom, & Core. Filii Eliphaz; Theman, 36
Omar, Sephi, Gathan, Cenez, Thamna, Amalec.
Filii Rahuel; Nahath, Zara, Samma, Meza. Filii 37
Seir; Lotan, Sobal, Sebeon, Ana, Dison, Eser, 38
Disan. Filii Lotan; Hori, Homam. Soror autem
Lotan fuit Thamna. Filii Sobal, Alian, & Ma- 39
nahath, & Ebal, Sephi, & Onam. Filii Sebeon; 40
Aia & Ana. Filii Ana; Dison. Filii Dison;
Hamram, & Eseban, & Jethran, & Charan. Filii 41
Eser; Balaan, & Zauan, & Jacan. Filii Disan; 42
Hus & Aran. Isti sunt reges, qui imperaverunt
in terra Edom, antequam esset rex super filios 43
Israel, Bale filius Beor: & nomen civitatis ejus,
Denaba. Mortuus est autem Bale, & regnavit
pro eo Iobab filius Zare de Bosra. Cùmque & 44
Iobab fuisset mortuus, regnavit pro eo Husam de 45
terra Themanorum. Obiit quoque & Husam,
& regnavit pro eo Adad filius Badad, qui percussit Madian in terra Moab: & nomen civitatis 46
ejus, Avith. Cùmque & Adad fuisset mortuus,
regnavit pro eo Semla de Masreca. Sed & 47
Semla mortuus est, & regnavit pro eo Saul de 48
Rohoboth, quæ juxta amnem sita est. Mortuo
quoque Saul, regnavit pro eo Balanan filius 49
Achobor. Sed & hic mortuus est, & regnavit 50
pro eo Adad: cuj' urbis nomen fuit Phau, & appellata est uxor ejus Meetabel filia Matred filiæ
Mezaab. Adad autem mortuo, duces pro regib'
in Edom esse cœperunt; dux Thamna, dux Alua, 51
dux Ietheth, Dux Oolibama, dux Ela, dux Phinon, 52
Dux Cenez, dux Theman, dux Mabsar, 53
Dux Magdiel, dux Hiram. Hi duces Edom. 54

CAP. II.

Filii autem Israel; Ruben, Simeon, Levi, Iuda, 1
Issachar, & Zabulon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
53 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]

Filii Centuræ concubinæ Abrahami, 32
sunt Zamran, Jacsan, Madan, Medjan,
Sebac, & Sevah. Filii Jacsan, Seba,
& Daran. Filii Medjan, Epha, & 33
Apher, Henoch, Abidan, & Eldaa:
hi omnes sunt filii Centuræ. Genuit 34
ergò Abraham Ishacum: filii verò
Ishaci sunt, Esau, & Israel. Filii Esau, 35
Eliphaz, Ravel, Jeus, Ilam, & Corah. Filii Eliphaz, Theman, Omar, 36
Suph, Gaatham, Cenaz, Themnaa,
& Amalec. Filii Ravelis, Nahath, 37
Zerah, Sama, & Maza. Filii Seir, 38
Lotan, Sobal, Sebeon, Ana, Dosan,
Asar, & Daisan. Filii Lotanis, Horar, 39
& Homam; soror autem Lotanis,
Themna. Filii Sobal, Anuan, Manhath, Obal, Sophar, & Ojam. Filii 40
Sebeon, Ana, & Aana. Filii Aanæ, 41
Dison. Filii Disonis, Hamran, Afcan,
Jethran, & Charan. Filii Asar, 42
Chalhan, Zamon, & Jaacan. Filii
Dison, Us, & Aram. Hi sunt reges 43
qui regnârunt in terra Adum: antequam regnaret rex ullus inter Israelitas, regnavit in Adum Balaa filius
Beor: & nomen civitatis ejus, Daihab. Mortuo Balao, regnavit post 44
eum Jobab filius Zareh de Bosar. Post 45
hunc regnavit Hesom de terra Australi. Mortuo Hesom, regnavit post 46
eum Hadad filius Badad, qui interfecit Adumæos in campis Moabitarum: nomen civitatis ejus, Gavith. Mortuo Hadade, regnavit post 47
eum Samla de Maserca. Mortuo 48
Samla, regnavit post eum Saul de
Rahboth fluminis. Mortuo Saule, 49
regnavit post eum Beelhanan filius
Abchor. Post hunc regnavit Hadad: 50
& nomen civitatis ejus Phau: nomen
autem uxoris ejus, Mahetuael filia
Matrid filii Mizahab: deinde mortuus est Hadad. Principes autem A- 51
dum fuerunt, princeps Tamna, princeps Anua, princeps Ithith, Princeps 52
Ahlibama, princeps Ila, princeps Phinon, Princeps Cenaz, princeps The- 53
man, princeps Mabsar, Princeps 54
Magdiel, princeps Ghiram: isti sunt
principes Adum.

CAP. II.

Hi sunt filii Israelis: Rubil, Simeon, 1
Levi, Juda, Isachar, Zebolon.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ υἱοὶ Χεττούρας παλλακῆς Ἀβραάμ· καὶ ἔτεκεν(π) αὐτῷ τὸν Ζεμβράμ, Ἰεξάν, Μαδιάμ, Μαδιάμ, Σοβάκ, Σωέ. καὶ υἱοὶ
33 (ρ) Ἰεξάν, Δαιδάν καὶ Σαβαί. Καὶ υἱοὶ Μαδιάμ, Γεφάρ, καὶ Ὀφέρ, καὶ Ἐνώχ, καὶ Ἀβιδά, καὶ (σ) Ἐλδαδά· πάντες οὗτοι
34 υἱοὶ Χεττούρας. Καὶ ἐγέννησεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαάκ. καὶ υἱοὶ Ἰσαάκ, (τ) Ἰακώβ, καὶ Ἡσαῦ. Υἱοὶ Ἡσαῦ, Ἐλιφάζ, καὶ Ῥα-
35 γουήλ, καὶ Ἰεὺλ, καὶ Ἰεγλόμ, καὶ Κορέ. Υἱοὶ Ἐλιφάζ, Θαιμάν, καὶ Ὠμάρ, Σωφάρ, καὶ (υ) Γοωθάμ, καὶ (φ) Κενέζ, καὶ
36 Θαμνά, καὶ Ἀμαλήκ. Καὶ υἱοὶ Ῥαγουήλ, Ναχές, Ζαρέ, (χ) Σομέ, καὶ Μοζέ. Υἱοὶ Σηΐρ, Λωτάν, Σωβάλ,
37 Σεβεγών, Ἀνά, Δησών, (ψ) Ὠσάρ, καὶ Δισάν. Καὶ υἱοὶ Λωτάν, Χορρί, καὶ Αἱμάν, ἀδελφὴ δὲ Λωτὰν Θαμνά.
38 Υἱοὶ Σωβάλ, (ω) Ἀλών, Μαχανάθ, Ταιβήλ, Σωφί, καὶ Ὠνάν. υἱοὶ δὲ Σεβεγών, (α) Ἀϊθ, καὶ Σωνάν.
39 υἱοὶ Σωνάν, Δαισών. Υἱοὶ δὲ Δαισών, Ἐμβρών, καὶ Ἀσεβών, καὶ Ἰεθράμ, καὶ Χαῤῥάν. Καὶ υἱοὶ (β) Ὠσάρ,
40 Βαλαάμ, καὶ Ζουκάμ, καὶ Ἀκάν. υἱοὶ Δισών, Ὤς, καὶ Ἀράν. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς (γ) αὐτῶν· Βαλὰκ
41 42 υἱὸς Βεώρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, Δενναβά. Καὶ ἀπέθανε Βαλάκ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωβὰβ
43 υἱὸς Ζαρὰ ἐκ Βοσόῤῥας. Καὶ ἀπέθανεν Ἰωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσὸμ (δ) ἐκ γῆς Θαι-
44 μανῶν. Καὶ ἀπέθανεν Ἀσόμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδὰδ υἱὸς Βαράδ, ὁ πατάξας Μαδιὰμ ἐν
45 τῷ πεδίῳ Μωάβ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ (ε) Γεθαίμ. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδάδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (ζ)
46 Σεβλὰ ἐκ Μασεκκάς. (η) Καὶ ἀπέθανε Σεβλά, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαοὺλ ἐκ (θ) Ῥοωβὼθ τῆς
47 παρὰ ποταμόν. Καὶ ἀπέθανε Σαούλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (ι) Βαλαεννὼρ υἱὸς Ἀχοβώρ. Καὶ ἀπ-
48 έθανε (κ) Βαλαεννώρ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (λ) Ἀδὰδ υἱὸς Βαράδ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, (μ)
49 50 Φογώρ. Ἡγεμόνες Ἐδώμ· ἡγεμὼν Θαμνά, ἡγεμὼν Γωλαδά, ἡγεμὼν (ν) Ἰεθέρ, Ἡγεμὼν Ἐλιβαμάς,
51 52 ἡγεμὼν Ἠλάς, ἡγεμὼν Φινών, Ἡγεμὼν Κενέζ, ἡγεμὼν Θαιμάν, ἡγεμὼν (ξ) Βαβσάρ, Ἡγεμὼν
53 Μαγεδιήλ, ἡγεμὼν (ο) Ζαφωΐν· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐδώμ.

32 Et filii Chetturæ concubinæ Abraham. Et genuit ei Zembram, Jexan,
33 Madiam, Madam, Sobac, Soe. Et filii Jexan, (b) Daedan, & Sabai. Et
filii Madiam, Gephar, & Opher, & Enoch, & Abida, & Eldada.
34 Omnes hi filii Chetturæ. Et genuit Abraham, Isaac. Filii Isaac, Ja-
35 cob, & Esau. Filii Esau, Eliphaz, & Raguel, & Jeul, & Jeglom,
36 & Core. Filii Eliphaz, Theman, & Omar, Sophar, & Goothan, &
37 Cenez, & Thamna, & Amalec. Et filii Raguel, Naches, Zare, Some,
38 & Moze. Filii Seir, Lotan, Sobal, Sebegon, Ana, Deson, Osar, &
39 Disan. Et filii Lotan, Chorri, & Æman: Soror autem Lotan Thamna.
40 Filii Sobal, Alon, Machanath, Tæbel, Sophi, & Onan. Filii autem Sebegon,
41 Æth, et Sonan. Filii Sonan, Dæson. Filii autem Dæson, Emeron, & Asebon,
42 & Jethram, & Charran. Et filii Osar, Balaam, & Zucam, & Acan. Filii
43 Disan, Os, & Aran. Et hi (i) reges eorum. Balac filius Beor: & no-
44 men civitati ejus, Dennaba. Et mortuus est Balac: & regnavit pro eo
45 Jobab filius Zara de Bosorra. Et mortuus est Jobab: & regnavit pro eo
46 Asom de terra Thæmanon. Et mortuus est Asom, & regnavit pro eo
Adad filius Barad, qui percussit Madiam in campo Moab: & nomen
47 civitati ejus, Gethem. Et mortuus est Adad: & regnavit pro eo
48 Sebla de Masecca. Et mortuus est Sebla: & regnavit pro eo Saul
49 de Rowoth, qui trans flumen. Et mortuus est Saul: & regnavit pro
50 eo Balaennor filius Achobor. Et mortuus est Balaennor: et regnavit pro
51 eo (k) Adad filius Barad: et nomen civitati ejus, (l) Phogor. Duces Edom,
52 Dux Thamna, Dux Golada, Dux Jether: Dux Elibamas, Dux Elas,
53 54 Dux Phinon: Dux Cenez, Dux Theman, Dux Babsar: Dux Mage-
diel, Dux (m) Zaphoin. Hi duces Edom.

MS.A. (π) υἱὸν αὐτῷ τὸν Ζεμβράν, καὶ Ἰεκσάν, καὶ Μαδάν, καὶ Μαδιάν, Ἰεσβόκ, Σωυέ. (ρ) Ἰεκσάν, Σαβὰ καὶ Δαιδάν. καὶ υἱοὶ Δαιδάν, Ῥαγουήλ, καὶ Ναβδαιήλ, καὶ Ἀσσουριείμ, καὶ Λατουσιείμ, καὶ Λοωμείν. Καὶ υἱοὶ Μαδιάμ, Γαιφάρ, (σ) Ἐλδαά· (τ) καὶ Ἡσαῦ καὶ Ἰακώβ. (υ) Γοθάμ, (φ) Κενέζ. Θαμνὰ δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφὰζ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀμαλήκ. Καὶ υἱοὶ Ῥαγουήλ, Ναχέθ, (χ) Σομμέ, καὶ Μοζέ. Καὶ υἱοὶ (ψ) καὶ Ἀσάρ, καὶ Ῥισών. (ω) Ἰωλάμ, καὶ Μαναχάθ, καὶ Γαοβήλ, καὶ Σωφάρ, (α) Αἰά, καὶ Ὠνάμ. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά, Δαισών. καὶ Ἐλιβαμὰ θυγάτηρ Ἀνά. Καὶ υἱοὶ Δαισών, Ἀμαδά, καὶ Ἰεσεβάν, καὶ Ἰεθράν, (β) Ἀσάρ, Βαλαάν, καὶ Ἀζουκάν, καὶ Ἰωακάν, καὶ Οὐκάμ. υἱοὶ δὲ Δαισών, Ὤς, καὶ Ἀῤῥάν. (γ) αὐτῶν, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδώμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Βαλὰκ (δ) ἐκ τῆς γῆς (ε) Γεθθάμ. (ζ) Σαμαὰ ἐκ (η) Ἀπέθανεν δὲ Σαμαά, καὶ (θ) Ῥοωβὼθ (ι) Βαλαεννὼν υἱὸς Ἀχοβώρ. (κ) Βαλαεννὼν υἱὸς Ἀχοβώρ, καὶ (λ) Ἀδάδ, καὶ ὄνομα (μ) Φογώρ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματράδ. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδάδ, καὶ ἦσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ· * Ἡγεμόνες Θαμνά, ἡγεμὼν Γωλά, (ν) Ἰεθέθ, (ξ) Μαβσάρ, (ο) Ἠράμ· οὗτοι

ΚΕΦ. β'.

1 (α) Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· Ῥουβίμ, Συμεών, Λευΐ, (β) Ἰούδα, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλών,
MS.A. (α) Καὶ ταῦτα (β) Ἰούδας,

CAP. II.

Hæc (a) nomina filiorum Israel: Ruben, Symeon, Levi, Juda, Issachar, Zabulon,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وبنوا قنطورا من ابراهيم * زمران * ويقسان * ومدان * ومدين * ويسبق * وسوح * وبنوا
33 يقسان * سبا * وددان * وبنو ددان * اسوريم * ولطسيم * واميم * وبنوا مدين * عفا * وعافر *
34 واحنوح * وابيداع * والدعا * هولاء بنوا قنطورا امراه ابراهيم * واولد ابراهيم اسحاق * وبنوا
35 اسحاق * عيص * ويعقوب وهو اسرايل * وبنو عيص * اليفاز رعوايل * يعوس * ويعلم * وقورح *
36 * وبنوا اليفاز * تيمن * واومر * وصفوا * ععتم * وقنز * وتمنع كانت سريه لاليفاز بن العيص
37 38 وولدت له عماليق * وبنوا رعوايل * نحت * وزرح * وسما * ومزا * وبنو ساعير * لوطن * وسوبل *
39 وصبعون * واعنا * وديسون * اصر * ديسن * وبنو لوطن * حوري * وهومم * واخت لوطن
40 تمناع * وبنو سوبل * علوان * ومنحت * وعوبال وسفو * واونام * وبنوا صبعون * ايا * واعنا * وهو
41 الذي استخرج البغال حين كان يرعي حمير ابيه صبعون في البريه * وبنو عانا * ديسون *
42 واهليبما * وبنو ديسون * حمدان * واسبان * ويثرن * وكرن * وبنو اصر بلهان وزعون * وعقن
وبنو ديسن * عوص * واران *
43 * وهاولاء الملوك الذين ملكوا في ارض ادوم * قبل ان يملك ملكا لبني اسرايل *
44 اول من ملك في ادوم * بالع بن باعور * واسم قريته دهبه * * ومات بالع * وملك
45 بعده يوبب بن زرح من البصرة * ومات يوبب * وملك بعده حاسوم من ارض اليمن * ومات
46 حاسوم * وملك بعده هدد بن بدد الذي قتل المدينيين في صياع مواب * واسم قريته عويت *
47 48 * ومات هدد * وملك بعده سملا من المسرق * ومات سملا * وملك بعده ساوول من رحبه
49 50 النهر * ومات ساوول * وملك بعده بعلحنن بن عكبور * ومات وملك بعده هدر * واسم
51 قريته فاعوا * واسم امراته مهطبيال ابنه مطراد ابن ماء الذهب * ومات هدر * وهذه
52 53 اسماء صناديد ادوم * تمناع * علون * يتيت * اهليبما * ايلا * فينون * قنز * تيمن * مبصر
* مجديال * عيرم *

* الفصل الثاني *

1 * وهولاء بنو يعقوب اسرايل * روبال * سمعون * لاوي * يهودا * ايساخر * زبولون *

32 Filii verò Centuræ ex Abrahamo geniti, Zamran, Jecsan, Maddan, Medjan, Jesbac, & Suah. Filii Jecsan, Saba, & Dedan. Filii Dedanis, Asurim, Lotsim, & Ommim.
33 Filii Medjanis, Epha, Apher, Enoch, Abidan, & Eldaa: hi sunt filii Centuræ uxoris Abrahami.
34 Genuit ergò Abrahamus Ishacum: filii Ishaci sunt Esau, & Jacob, is est Israel.
35 Filii Esau, Eliphaz, Ravael, Jeus, Jaalam, & Corah.
36 Filii Eliphaz, Teman, Omar, Saphu, Gaatam, & Cenaz: Temnaa etiam quæ erat concubina Eliphazi filii Esau, peperit ei Amalecum.
37 Filii Ravaelis, Nahath, Zerah, Samma, & Mizza.
38 Filii Seir, Lotan, Sobal, Sebeon, Aena, Dison, Asar, Daisan.
39 Filii Lotanis Huri, Homam, & soror Lotanis Temna.
40 Filii Sobal, Alvan, Manhath, Obal, Saphu, & Onam. Filii Sebeonis, Ana, & Aena; is produxit mulos cùm pasceret asinos patris sui Sebeonis in deserto.
41 Filii Anæ, Dison, & Ahlibama. Filii Disonis, Hamdan, Asban, Jethran, & Charan.
42 Filii Asaris, Belhan, Zaavan, & Acan. Filii Daisanis, Us, & Aran.

43 Hi sunt reges qui regno potiti sunt in terra Edom, antequam regnâsset rex ullus inter filios Israelis.

Primus qui regnavit in Edom, fuit Bala filius Beoris: & nomen civitatis ejus Denhaba.
44 Mortuus est autem Bala, regnavitque post eum Jobab filius Zerah è Basra.
45 Cùmque mortuus esset Jobab, regnavit post eum Hasom è regione Alyaman.
46 Mortuus est autem Hasom, regnavitque post eum Hadad filius Badadis, qui Medjanitas peremit in pagis Moab: & nomen civitatis ejus, Avith.
47 Mortuo Hadade, regnavit post eum Samla è Masrec.
48 Mortuus est autem Samla, regnavitque post eum Saul è Rahabath fluvii.
49 Cùmque mortuus esset Saul, regnavit post eum Baalhanan filius Achboris.
50 Hoc mortuo regnavit post ipsum Hadar: & nomen civitatis ejus, Phau: nomen verò uxoris illius, Mahtael filia Matrad filii Aquæ-aureæ. Deinde mortuus est Hadar.
51 Hæc autem sunt nomina nobilium Edom: Tamna, Alvan, Jethith,
52 Ahlibama, Ila, Phinon,
53 Cenaz, Teman, Mabsar, Maghdiel, Iram.

CAP. II.

1 Hi sunt filii Jacobi Israelis: Rubel, Simeon, Levi, Jehuda, Isachar, Zebulon,

דברי הימים א׃ ב

Bath de ei sunt nati tres ,Selah & ,Onan & ,Her ;Jehudah Filii .Aser & ,Ghad ,Naphtali ,Binjamin & ,Joseph ,Dan
3 2 דן יוסף ובנימן נפתלי גד ואשר׃ בני יהודה ער ואונן ושלה שלושה נולד לו מבת
peperit ejus nurus Thamar Et .eum occidit & ,Domini oculis in malus Jehudah primogenitus Her fuit Et .Chenahanitide Suah
4 שוע הכנענית ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהוה וימיתהו׃ ותמר כלתו ילדה
,Zimri ,Zerah filii Et .Chamul & ,Chesron ,Peres Filii .quinque ,Jehudah filii Omnes .Zerah & ,Peres ei
6 5 לו את־פרץ ואת־זרח כל־בני יהודה חמשה׃ בני פרץ חצרון וחמול׃ ובני זרח זמרי
est prævaricatus qui ,Israel turbator Hachar ,Charmi filii Et .quinque ii omnes :Darah & ,Chalchol &,Heman & ,Ethan &
7 ואיתן והימן וכלכל ודרע כלם חמשה׃ ובני כרמי עכר עוכר ישראל אשר מעל
,Chelubai & ,Ram & ,Jerachmeel ,ei sunt nati qui Chesron filii Et .Hazariah ,Ethan filii Et .anathemate in
9 8 בחרם׃ ובני איתן עזריה׃ ובני חצרון אשר נולד־לו את־ירחמאל ואת־רם ואת־כלובי׃
genuit Nachson Et .Jehudah filiorum principem Nachson genuit Haminadab & : Haminadab genuit Ram Et
11 10 ורם הוליד את־עמינדב ועמינדב הוליד את־נחשון נשיא בני יהודה׃ ונחשון הוליד
Isai Et Isai genuit Hobed & ,Hobed genuit Bohaz Et .Bohaz genuit Salma, & ,Salma
13 12 את־שלמא ושלמא הוליד את־בעז׃ ובעז הוליד את־עובד ועובד הוליד את־ישי׃ ואישי
.quintum Raddai ; quartum Nethanel .tertium Simha & ; secundum Abinadab & ; Eliab suum primogenitum genuit
14 הוליד את־בכרו את־אליאב ואבינדב השני ושמעא השלישי׃ נתנאל הרביעי רדי החמישי׃
.tres Hasahel & ,Joab & ,Abisai ,Serujah filii Et .Abighail & Serujah ,eorũ sorores Et .septimum David ,sextum Osem
16 15 אצם הששי דויד השבעי׃ ואחיתיהם צרויה ואביגיל ובני צרויה אבשי ויואב ועשה־אל שלשה׃
Hazubah genuit Chesron filius Chaleb Et .Ismahelita Jether Hamasa pater Et .Hamasa genuit Abighail Et
18 17 ואביגיל ילדה את־עמשא ואבי עמשא יתר הישמעאלי׃ וכלב בן־חצרון הוליד את־עזובה
,Ephrath Chaleb sibi accepit & :Hazubah est mortua Et .Ardon & ,Sobab & ,Jeser ,ejus filii isti Et .Jerioth & ,mulierem
19 אשה ואת־יריעות ואלה בניה ישר ושובב וארדון׃ ותמת עזובה ויקח־לו כלב את־אפרת
ad Chesron est ingressus postea Et .Besalel genuit Uri & : Uri genuit Chur Et .Chur ei peperit &
21 20 ותלד לו את־חור׃ וחור הוליד את־אורי ואורי הוליד את־בצלאל׃ ואחר בא חצרון אל־
genuit Segub Et .Segub ei peperit & ,annorum sexaginta filius *ipse* & ,eam accepit ipse & ,Ghilhad patris Machir filiam
22 בת־מכיר אבי גלעד והוא לקחה והוא בן־ששים שנה ותלד לו את־שגוב׃ ושגוב הוליד
: eis ab Jair *villas* ,Aram & ,Ghesur accepit Et .Ghilhad terra in civitates tres & viginti ei fuerunt & ; Jair
23 את־יאיר ויהי־לו עשרים ושלוש ערים בארץ הגלעד׃ ויקח גשור־וארם את־חות יאיר מאתם
Chaleb in Chesron *mori post* Et .Ghilhad patris Machir filii isti Omnes .civitates sexaginta ejus *filias* & ,Chenath
24 את־קנת ואת־בנתיה ששים עיר כל־אלה בני מכיר אבי־גלעד׃ ואחר מות־חצרון בכלב
primogeniti Jerachmeel filii fuerunt Et .Tecoah patrem Aschur ei peperit & ,Abiah Chesron uxor & ,Ephrata
25 אפרתה ואשת חצרון אביה ותלד לו את־אשחור אבי תקוע׃ ויהיו בני־ירחמאל בכור
; Hatarah ejus nomen & ,Jerachmeel ipsi altera uxor fuit Et .Achijah ,Osem & ,Oren & ,Bunah & ,Ram primogenitus ,Chesron
26 חצרון הבכור רם ובונה וארן ואצם אחיה׃ ותהי אשה אחרת לירחמאל ושמה עטרה
,Sammai Onam filii fuerunt Et .Hecher & Jamin & Mahas ,Jerachmeel primogeniti Ram filii fuerunt Et .Onam mater ipsa
28 27 היא אם אונם׃ ויהיו בני־רם בכור ירחמאל מעץ וימין ועקר׃ ויהיו בני־אונם שמי
.Molid & Achban ei peperit & : Abihail Abisur uxoris nomen Et .Abisur &,Nadab,Sammai filii & :Jadah &
29 וידע ובני שמי נדב ואבישור׃ ושם אשת אבישור אביהיל ותלד לו את־אחבן ואת־מוליד׃

Versio VULG. LAT.

Dan, Joseph, Benjamin, Nephthali, Gad, et Aser. Filii
3 Juda; Her, Onan, & Sela: hi tres nati sunt ei de filia
Sue Chananitide. Fuit autẽ Her primogenitus Juda,
malꝰ corã Dño, & occidit eum. Thamar autẽ nurꝰ
4 ejꝰ peperit ei Phares & Zara. Omnes ergò filii Juda,
5 quinque. Filii autẽ Phares; Hesron & Hamul. Filii
6 quoq; Zaræ; Zamri, et Ethan, et Eman, Chalchal quo-
que, & Dara, simul quinq;. Filii Charmi; Achar, qui
7 turbavit Israel, & peccavit in furto anathematis.
8 Filii Ethan; Azarias. Filii autem Hesron qui na-
9 ti sunt ei; Jerameel, & Ram, & Calubi. Porrò
10 Ram genuit Aminadab. Aminadab autem genuit
Nahasson, principem filiorum Juda. Nahasson
11 quoque genuit Salma, de quo ortus est Booz. Booz
12 verò genuit Obed, qui & ipse genuit Isai. Isai au-
13 tem genuit primogenitũ Eliab, secundum Abina-
dab, tertium Simmaa, Quartum Nathanael, quin-
14 tum Raddai, Sextum Asom, septimũ David. Quo-
15 16 rum sorores fuerunt, Saruia, & Abigail. Filii
Saruiæ; Abisai, Joab, & Asael, tres. Abigail autẽ ge-
17 nuit Amasa, cujus pater fuit Jether Ismahelites.
Caleb verò filius Hesron accepit uxorem nomine
18 Azuba, de qua genuit Jerioth: fuerúntque filii ejus,
Jaser, & Sobab, & Ardon. Cúmq; mortua fuisset
19 Azuba, accepit uxorem Caleb, Ephrata: quæ pe-
perit ei Hur. Porrò Hur genuit Uri: & Uri genu-
20 it Bezeleel. Post hæc ingressus est Hesron ad fili-
21 am Machir patris Galaad, & accepit eam cùm esset
annorum sexaginta: quæ peperit ei Segub. Sed &
22 Segub genuit Jair, & possedit viginti tres civitates
in terra Galaad. Cepitque Gessur, & Aram, op-
23 pida Jair, & Canath, & viculos ejus sexaginta civi-
tatũ: omnes isti, filii Machir patris Galaad. Cùm
24 autem mortuus esset Hesron, ingressus est Caleb ad
Ephrata. Habuit quoque Hesron uxorem Abia, quæ
peperit ei Ashur patrem Thecuæ. Nati sunt autem
25 filii Jerameel primogeniti Hesron; Ram primogeni-
tus ejus, & Buna, & Aram, & Asom, & Achia. Duxit
26 quoque uxorem alterã Jerameel, nomine Atara, quæ
fuit mater Onam. Sed & filii Ram primogeniti
27 Jerameel, fuerunt Moos, Jamin, & Achar. Onam au-
28 tem habuit filios; Semei, & Jada. Filii autẽ Semei;
Nadab, & Abisur. Nomen verò uxoris Abisur,
29 Abihail, quæ peperit ei Ahobban, & Molib.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2–29 [illegible]

Dan, Joseph, Benjamin, Nephtali, Gad, 2
Aser. Filii Judæ, Ir, Onan, & Sila: 3
hi tres nati sunt ei ex Bath-sua Cha-
nanæa: fuit autem Ir primogenitus Ju-
dæ nepharius coram Domino, quapro-
pter occidit illum. Thamar autem nu- 4
rus illius peperit illi Phares, & Zarah:
omnes *itaque* filii Judæ fuerunt quin-
que. Filii Phares, Hesron, & Hemuel. 5
Filii Zarahi, Zamri, Ethan, Hemaa, 6
Chalchol, & Dardaa: hi omnes, quin-
que. Filii Charmi, Achar perturba- 7
tor Israelis, qui crimen commisit in
anathemate. Filii Ethan, Azaria. Filii 8 9
Hesron, qui nati sunt ei, Rahmael,
Ram, & Salchi. Ram genuit Amina- 10
dab: Aminadab autem genuit Nahson
principem filiorum Iudæ. Nahson ge- 11
nuit Salma: Salma genuit Booz.
Booz genuit Obar: Obar genuit Isai. 12
Isai genuit primogenitum suum Eli- 13
ab, Abinadab secundum, Sama terti-
um, Nathanael quartum, Dari quin- 14
tum, Osom sextum, Elihu septimum, 15
David octavum: Duas præterea soro- 16
res eorum, *nempe* Suriam, & Abiga-
lem. Filii Suriæ, Abisai, Ioab, & Asael,
tres. Abigal genuit Amasam: pater 17
autem Amasæ fuit Iether. Chaleb fi- 18
lius Hesronis genuit ex Aruba uxore
sua Iediutham: & hi sunt filii istius,
Dechar, Aser, Iobab, & Adon. Mor- 19
tuâ verò Arubâ sumpsit sibi Chaleb
Ephratham quæ peperit illi Hu-
rem. Hur genuit Uri: Uri verò ge- 20
nuit Basliclem. Posthac congressus 21
est Hesron cum filia Machiris patris
Gelaad: accepit autem eam dum an-
num ageret sexagesimum, & pepere-
rat ei Segub. Segub genuit Iair, & 22
is habuit viginti tres civitates in terra
Gelaad. Posthæc mortuus est Hesron 24
in terra Chaleb in Ephrath: pepe-
rerat ei quoque filios, Esthoërem pa-
trem Thecoa. Filii Irahmelis primo- 25
geniti Hesronis, fuerunt Aram, Baana,
Aran, & Osem soror eorum. Aliam 26
quoque uxorem habuit Irahmel, nomi-
ne Atra, eaque fuit mater Onim. Por- 27
rò filii Arami primogeniti Irahmelis,
fuerunt Maas, Nabin, & Otar. Filii 28
Onim fuerunt Sabi, & Ioda filii Sabi,
Nadab, & Abisur. Nomen verò uxo- 29
ris Abisuris, Abihel, quæ peperit ei
Ahban, & Molid.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Δὰν, Ἰωσὴφ, (γ) Βενιαμὶν, Νεφθαλὶ, Γὰδ, Ἀσήρ. Υἱοὶ Ἰούδα, Ἢρ, Αὐνὰν, Σηλώμ· τρεῖς ἐγεννή-
3 θησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυγατρὸς Σαύας τῆς (δ) Χανανίτιδος. καὶ (ε) ἦν Ἢρ ὁ πρωτότοκος Ἰούδα πο-
νηρὸς ἐναντίον κυρίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν. Καὶ Θαμὰρ ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Φαρὲς, καὶ
4 τὸν Ζαρά. πάντες υἱοὶ Ἰούδα πέντε. Υἱοὶ Φαρὲς, Ἐσρὼμ, καὶ Ἰεμουήλ. Καὶ υἱοὶ Ζαρὰ, Ζαμβρὶ, καὶ
5 6 (ζ) Αἰθὰμ, καὶ Αἰμουὰν, καὶ Καλχὰλ, καὶ (η) Δαρὰδ, πάντες πέντε. Καὶ υἱοὶ Χαρμὶ, Ἀχὰρ ὁ ἐμποδο-
7 στὴς Ἰσραὴλ, ὃς ἠθέτησεν εἰς τὸ ἀνάθεμα. Καὶ υἱοὶ (θ) Αἰθὰμ, Ἀζαρίας. Καὶ υἱοὶ Ἐσρὼμ οἱ ἐτέχθη-
8 9 σαν αὐτῷ, ὁ (ι) Ἰεραμεὴλ, καὶ ὁ (κ) Ἀρὰμ, καὶ ὁ (λ) Χαλέβ. Καὶ Ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ
10 Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Νααασὼν ἄρχοντα (μ) οἴκου Ἰούδα. Καὶ Νααασὼν ἐγέννησε τὸν (ν) Σαλμὼν,
11 καὶ Σαλμὼν ἐγέννησε τὸν Βοὸζ, Καὶ Βοὸζ ἐγέννησε τὸν (ξ) Ὠβὴδ, καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσ-
12 σαί, Καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ τὸν Ἐλιὰβ, Ἀμιναδὰβ ὁ δεύτερος, (ο) Σαμαὰ ὁ
13 τρίτος, Ναθαναὴλ ὁ τέταρτος, (π) Ζαβδαὶ ὁ πέμπτος, (ρ) Ἀσὰμ ὁ ἕκτος, Δαυὶδ ὁ ἕβδομος.
14 15 (σ) Καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν Σαρουία, καὶ Ἀβιγαία. καὶ υἱοὶ (τ) Σαρουία, Ἀβισαὶ, καὶ (υ) Ἰωὰβ, καὶ Ἀσα-
16 ὴλ, τρεῖς. Καὶ Ἀβιγαία ἐγέννησε τὸν (φ) Ἀμεσσὰβ. καὶ πατὴρ (χ) Ἀμεσσὰβ Ἰοθὸρ ὁ Ἰσμαηλίτης.
17 Καὶ Χαλὲβ υἱὸς Ἐσρὼμ ἔλαβε τὴν (ψ) Γαζουβὰ γυναῖκα, καὶ τὴν Ἰεριώθ· καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς,
18 (ω) Ἰασὰρ, καὶ Σουβὰβ, καὶ Ἀρδών. Καὶ ἀπέθανε Γαζουβὰ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Χαλὲβ τὴν (α)
19 Ἐφραθ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὢρ· Καὶ Ὢρ ἐγέννησε τὸν Οὐρί· καὶ Οὐρὶ ἐγέννησε τὸν Βεσελεήλ.
20 Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν (β) Ἐσρὼν πρὸς τὴν θυγατέρα Μαχὶρ πατρὸς Γαλαὰδ, καὶ (γ) αὐτὸς ἔ-
21 λαβεν αὐτὴν, καὶ αὐτὸς (δ) ἑξηκονταπέντε ἐτῶν ἦν· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν (ε) Σεγούχ. Καὶ Σεροὺχ
22 ἐγέννησε τὸν (ζ) Ἰαΐρ· καὶ ἦσαν αὐτῷ (η) εἴκοσι καὶ τρεῖς πόλεις ἐν τῇ Γαλαάδ. Καὶ ἔλαβε (θ)
23 Γεδσοὺρ καὶ Ἀρὰμ τὰς κώμας (ι) Ἰαΐρ ἐξ αὐτῶν, τὴν Κανὰθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, ἑξήκοντα πό-
λεις. πᾶσαι αὗται υἱῶν Μαχὶρ πατρὸς Γαλαάδ. Καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν (κ) Ἐσρὼν, ἦλθε Χαλὲβ
24 εἰς Ἐφραθά. καὶ ἡ γυνὴ (λ) Ἐσρὼν Ἀβιά· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν (μ) Ἀσχὼ πατέρα Θεκωέ. Καὶ
25 ἦσαν (ν) οἱ υἱοὶ Ἰεραμεὴλ πρωτοτόκου Ἐσρὼν, ὁ πρωτότοκος Ῥὰμ, καὶ (ξ) Βαναὰ, καὶ Ἀρὰμ, καὶ
Ἀσὰν ἀδελφὸς αὐτοῦ. Καὶ ἦν γυνὴ ἑτέρα τῷ (ο) Ἰεραμεὴλ, καὶ ὄνομα αὐτῇ (π) Ἀτάρα· αὕτη ἐστὶ
26 μήτηρ (ρ) Ὀζόμ. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Ῥὰμ πρωτοτόκου (σ) Ἰεραμεὴλ, Μαὰς, καὶ (τ) Ἰαμὶν, καὶ Ἀκόρ. Καὶ ἦ-
27 28 σαν υἱοὶ (υ) Ὀζὸμ, Σαμαὶ, καὶ Ἰαδαέ. καὶ υἱοὶ (φ) Σαμαὶ, Ναδὰβ καὶ Ἀβισούρ. Καὶ ὄνομα τῆς γυναι-
29 κὸς Ἀβισοὺρ, (χ) Ἀβιχαία· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν (ψ) Ἀχαβὰρ, καὶ τὸν (ω) Μωήλ.

Dan, Joseph, Benjamin, Nephthali, Gad, Aser. Filii, Juda Er, Aynan, Selom: 2 3
tres nati sunt ei ex filia Sauæ Chananitide. Et fuit Er primogenitus Juda
malus ante Dominum: & occidit eum. Et Thamar nurus ejus peperit 4
ei Phares, & Zara. Omnes filii Juda, quinque. Filii Phares; Esrom, & 5
Jemuel. Et filii Zara; Zambri, & Æthan, & Æmuam, & Calchal, & 6
Darad, omnes quinque. Filii Charmi, Achar (b) impeditor Israel, qui præ- 7
varicatus est in anathemate. Et filii Æthan, Azarias. Et filii Esrom, qui 8 9
nati sunt ei; Hieramael, & (c) Aram, & Chaleb. Et Aram genuit Amina- 10
dab; & Aminadab genuit Naasson, principem domus Juda. Et Naasson 11
genuit Salmon. Et Salmon genuit Booz. Et Booz genuit Obed. Et Obed 12
genuit Jessæ. Et Jessæ genuit primogenitum suum Eliab: Aminadab, se- 13
cundus: Samaa, tertius: Nathanael, quartus: (d) Zabdai, quintus: Asam, 14 15
sextus: David, septimus. Et soror eorum Sarvia, & Abigæa. Et filii Sa- 16
ruiæ Abisa, & Joab, et Asael, tres. Et Abigæa genuit Amessalo, et pater 17
Amessalo Jothor Ismaelita. Et Chaleb filius Esron accepit Gazuba uxo- 18
rem, et Jerioth. Et hi filii ejus; Jasar, et Subab, et Ardon. Et mortua est 19
Gazuba: et accepit sibi Chaleb ipsam Ephrath: et peperit ei Or. Et Or ge- 20
nuit Uri. Et Uri genuit Beseleel. Et post hæc intravit Esron ad filiam 21
Machir patris Galaad: et ipse accepit eam: et ipse sexaginta (e) quinque
annorum erat. Et peperit ei Seruch. Et Seruch genuit Jair. Et fuerunt ei 22
viginti et tres civitates in Galaad. Et accepit Gedsur et Aram (f) pa- 23
gos Jair ab eis, ipsum Chanath, et (g) pagos ejus, sexaginta civitates. Omnes
hæ filiorum Machir patris Galaad. Et postquam mortuus est Esron, ve- 24
nit Chaleb in Ephratha. Et uxor Esron Abia: et peperit ei Ascho patrem
Thecoe. Et fuerunt filii Hieramael primogeniti Esron; primogenitus 25
Rham, et Banaa, et Aram, (h) et Asan frater ejus. Et fuit uxor alia ipsi 26
Hieramael: et nomen ei, Atara. Hæc est mater Ozom. Et fuerunt filii Rham 27
primogeniti Hieramael; Maas, et Jamin, et Acor. Et fuerunt filii Ozom; 28
Samai, et Jadae. Et filii Samai; Nadab, et Abisur. Et nomen uxoris Abisur, 29
Abichæa: et peperit ei Achabar, et Moel.

MS. A. (γ) Βενιαμεὶν, Νεφθαλεὶμ, (δ) Χαναανίτιδος. (ε) ἦν * ἀνὴρ ὁ (ζ) Αἰθὰν, καὶ Αἰμὰν, (η) Δαρὰ, (θ) Αἰθὰν, (ι) Ἰεραμεὴλ, (κ) Ὀρὰμ, (λ) Χαλὲβ, καὶ Ἀράμ. Καὶ Ἀρὰμ (μ) τοῦ οἴκου (ν) Σαλμὰν, καὶ Σαλμὰν (ξ) Ἰωβὴδ, καὶ Ἰωβὴδ (ο) Σαμαὰ (π) Ῥαδδαὶ (ρ) Ἀσὸμ (σ) Καὶ ἀδελφὴ (τ) Σαρουίας, Ἀβισὰ, (υ) Ἰωάβ, (φ) Ἀμεσσά. (χ) Ἀμεσσὰ Ἰεθὲρ (ψ) Ἀζουβὰ (ω) Ἰωασὰρ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Ὀρνά. (α) Ἐφράθ, (β) Ἐσρὼμ (γ) εἶτα (δ) ἦν ἑξήκοντα ἐτῶν· καὶ (ε) Σεγούβ. Καὶ Σεγοὺβ (ζ) Ἀΐρ (η) εἴκοσι τρεῖς (θ) Γεσσοὺρ (ι) Ἰααρεὶρ (κ) Ἐσρὼμ, (λ) Ἐσρὼμ (μ) Ἀσδὼδ (ν) υἱοὶ Ἰερεμεὴλ * πρωτότοκος (ξ) Βαανὰ, καὶ Ἀρὰν, καὶ Ἀσὸμ (ο) Ἰερεμεὴλ, (π) Ἑτέρα (ρ) Ὀυνομά. (σ) Ἰερεμεὴλ, (τ) Ἰαβεὶν, (υ) Ὀυνομὰ, Σαμμαὶ, (φ) Σαμμαὶ, (χ) Ἀβιχαία (ψ) Ὀζὰ, (ω) Μωλὰδ· Υἱοὶ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 يوسف * بنيامين * نفتالي * جاد * دان * اسير * وبنو يهودا * عير * اونان * سيلا * هاولاء الثلثة
3 بنو يهودا من بانوسع الكنعانية * وعير بكر يهودا كان رديا قدام الله * فاماته * وثامار
4 كنته يهودا ولدت له فارص * وزارح * فكل بني يهودا خمسة * وبنوا فارص * حصرون *
5 6 وحمول * وبنوا زارح * زمري * واثان * وهامان * وكلكال * ودارداع * هاولاء خمسة * وبنوا
7 8 كرمي * عاجر معكر اسرايل * الذي مكر بالحرم * وبنو اثان * عازريا * وبنو حصرون *
9 10 رحمايل * ورام * وسكلي * ورام اولد عميناداب * وعميناداب * اولد نحسون الكبير في اولاد
11 12 يهودا * ونحسون اولد سالاما * وسالاما اولد البعازار * والبعازار اولد عوفار * وعوفار اولد
13 14 ايساء * وايسي اولد اليعب بكره * ابيناداب الثاني * سما الثالث * نتنايل الرابع * اداري
15 16 الخامس * اصوم السادس * اليهو السابع * داود الثامن * واختاهم صوريا * وافيعال * وبنو
17 صوريا * ابيساي اول * يواب الثاني * عسوايل الثالث * وافيعال ولدت عمسا * وابو عمسا
18 يانور * وكالاب بن حصرون اولد من عرفا امرايه ليادبعث * وهاولاء بنوا داحار * اسير *
19 20 ويوفاف * وادون * ومات عرفا * فزوج كالاب افرث * فولدت له الحور * والحور اولد
21 اوري * واوري اولد بصلييال * وبعد ذلك حصرون تزوج بنت ماخير ابي جلعاد *
22 واخذها له وكان ابن ستين سنة * فولدت له ساغب * وساغب اولد ليائير * وصارت له
23 ثلاثة وعشرون ضيعة في ارض جلعاد * واخذ عاسور واران ضياع يائير * كلها ستون
24 ضيعة * كل هاولاء اولاد جلعاد * ومن بعد ذلك مات حصرون في ارض كالاب بافرث * وكان
25 له اولاد اسدوار ابو تقع * وكان بنو رحمايل بكر حصرون * ارام * وبعنا * واران *
26 27 واصوم اخيهم * وصار لارحامئيل امراة اخرى * واسمها عطري * وهي ام اونام * وكان
28 بنو ارام بكر ارحامئيل * معاص * ويميان * وعاطا * هاولاء بنو اونام * ساقي * ويوداع * وبنو
29 ساقي * ناداب * وافيسور * واسم امراة افيسور افيحال * فولدت له الحابان * ولاموليد *

Joseph, Benjamin, Nephtali, Gad, Dan, 2
Aser. Filii Jehudæ, Ir, Onan, Sila; 3
isti tres fuerunt filii Jehudæ ex Bathusaa Chananæa: cùmque Ir primogenitus Jehudæ flagitiosus esset coram
Deo, morte affecit eum. Thamar quoque 4
nurus Jehudæ peperit ei Phares, & Zarahum: omnes igitur filii Jehudæ
fuerunt quinque. Filii Phares, Hesron, 5
& Hemul. Filii Zarahi, Zamri, E- 6
than, Heman, Chalchal, & Dardaa;
isti quinque. Filii Charmi, Achar, 7
turbator Israelis, qui fraudem commisit in anathemate. Filii Ethanis, 8
Azaria. Filii Hesronis, Rahmael, Ram, 9
& Sachli. Ram genuit Aminada- 10
bum: Aminadab genuit Nahsonem maximum inter natos Jehudæ. Nahson 11
genuit Salmam: Salma genuit Eliazarum: Eliazar genuit Obar: Obar 12
genuit Isai. Isai genuit Eliabum pri- 13
mogenitum suum: Abinadab fuit secundus, Samma tertius, Nathanael 14
quartus, Adari quintus, Osom sextus, 15
Elihu septimus, David octavus.
Item duæ sorores eorum fuêre Suria, 16
& Abigal: filii Suriæ, Abisai primus, Joab secundus, Asahel tertius. Abigal verò genuit Amasam: 17
pater autem Amasæ, Jeter. Porrò Cha- 18
leb filius Hesronis genuit ex Araba uxore suâ Jediathem. Et hi sunt filii Decharis, Aser, Jobab, & Adon. Mortuâ 19
Arabâ uxorem duxit Chaleb Ephratham
quæ peperit ei Hurem. Hur genuit 20
Uri: Uri genuit Basilelem. Deinde 21
Hesron uxorem duxit filiam Machiris
patris Galaad: duxit autem illam cùm
natus esset annos sexaginta, peperitque
ei Seghebum. Segheb genuit Jairem, 22
cui fuerunt vigintitres civitates in terra
Galaadis. Accepit etiam Gissurem, 23
& Aranem civitates Jairis: fuerunt
autem omnes sexaginta civitates:
Omnes isti fuerunt filii Galaadis. Post 24
hæc mortuus est Hesron in terra Chaleb in Ephratha, fuerunt que ei filii Esturer pater Tecoæ. Filii Rahmaelis pri- 25
mogeniti Hesronis, fuerunt Aram, Baana,
Aran, & Esom soror eorum. Habuit 26
etiam Rahmael uxorem alteram, nomine
Atra; quæ fuit mater Onami. Filii A- 27
rami primogeniti Rahmaelis fuerunt
Maas, Nabian, & Axa. Hi sunt filii 28
Onami, Sabi, & Joda. Filii Sabi, Na-
dab, & Abisur. Nomen autem uxo- 29
ris Abisuræ, Abihel quæ peperit ei Habanem & Amolidum.

דברי הימים א: ג

Sesan Ischi filii Et .Ischi Appaim filii Et .filiis absque Seled est mortuus & : Appaim & ,Seled ,Nadab filii Et
31 30 ובני נדב סלד ואפים וימת סלד לא בנים: ובני אפים ישעי ובני ישעי ששן
filii Et .filiis absque Jether est mortuus Et .Jonathan & ,Jether ,Sammai fratris Jadah filii Et .Achlai ,Sesan filii Et
33 32 ובני ששן אחלי: ובני ידע אחי שמי יתר ויונתן וימת יתר לא בנים: ובני
Sesan ipsi & : filiæ quinimo ,filii Sesan ipsi fuerunt non Et .Jerachmeel filii fuerunt Isti .Zaza & ,Peleth ,Jonathan
34 יונתן פלת וזזא אלה היו בני ירחמאל: ולא היה לששן בנים כי אם בנות ולששן
.Hathai ei peperit & ; uxorem in suo servo Jarchah suam filiam Sesan dedit Et .Jarchah ejus nomen & ,Misrita servus
35 עבד מצרי ושמו ירחע: ויתן ששן את בתו לירחע עבדו לאשה ותלד לו את עתי:
.Hobed genuit Ephlal & ,Ephlal genuit Zabad Et .Zabad genuit Nathan & ,Nathan genuit Hathai Et
37 36 ועתי הליד את נתן ונתן הוליד את זבד: וזבד הוליד את אפלל ואפלל הוליד את עובד:
.Elhasah genuit Cheles & ,Cheles genuit Hazariah Et .Hazariah genuit Jehu & ,Jehu genuit Hobed Et
39 38 ועובד הליד את יהוא ויהוא הליד את עזריה: ועזריה הליד את חלץ וחלץ הליד את אלעשה:
genuit Jechamiah & ,Jechamiah genuit Sallum Et .Sallum genuit Sismai & ,Sismai genuit Elhasah Et
41 40 ואלעשה הליד את ססמי וססמי הליד את שלום: ושלום הוליד את יקמיה ויקמיה הליד את
.Chebron patris Maresah filii & : Ziph pater ipse ; ejus primogenitus Mesah ,Jerachmeel fratris Chaleb filii Et .Elisamah
42 אלישמע: ובני כלב אחי ירחמאל מישע בכרו הוא אבי זיף ובני מרשה אבי חברון:
genuit Rechem & : Jorcheham patrem Racham genuit Semah Et .Semah & ,Rechem & ,Tappuach & ,Chorach ,Chebron filii Et
44 43 ובני חברון קרח ותפח ורקם ושמע: ושמע הליד את רחם אבי ירקעם ורקם הוליד
& ,Charan peperit Chaleb concubina Hephah Et .Bethsur pater Mahon & ; Mahon ,Sammai filius Et .Sammai
46 45 את שמי: ובן שמי מעון ומעון אבי בית צור: ועיפה פילגש כלב ילדה את חרן ואת
.Sahaph & ,Hephah & ,Pelet & ,Ghesan & ,Jotham & ,Reghem ,Jahdai filii Et .Ghazez genuit Charan & : Ghazez & ,Mosa
47 מוצא ואת גזז וחרן הליד את גזז: ובני יהדי רגם ויותם וגישן ופלט ועיפה ושעף:
,Machbenah patrem Seva ,Madmannah patrem Sahaph peperit Et .Tirchanah & ,Seber peperit ,Mahachah Chaleb Concubina
49 48 פילגש כלב מעכה ילד שבר ואת תרחנה: ותלד שעף אבי מדמנה את שוא אבי מכבנה
.Chiriathjeharim pater Sobal ;Ephratha primogeniti Chur filii Chaleb filii fuerunt Isti .Hachsah ,Chaleb filia & : Ghibha patrẽ &
50 ואבי גבעא ובת כלב עכסא: אלה היו בני כלב בן חור בכור אפרתה שובל אבי קרית יערים:
.requietionũ dimidiũ *videnti* ,Chiriathjeharim patri Sobal filii fuerunt Et .Bethghader pater Chareph : Bethlechem pater Salma
52 51 שלמא אבי בית לחם חרף אבי בית גדר: ויהיו בנים לשובל אבי קרית יערים הראה חצי המנחות:
.Esthaulithæus & ,Sorhathæus sunt egressi istis Ab .Misraathæus & ,Sumathæus & ,Puthæus & ,Ithræus ,Chiriathjeharim familiæ Et
53 ומשפחות קרית יערים היתרי והפותי והשמתי והמשרעי מאלה יצאו הצרעתי והאשתאלי:
scribarum familiæ Et .Sorhi *Manachti* dimidium & ,Joab domus coronæ Nethophathi & ,Bethlechem ,Salma Filii
55 54 בני שלמא בית לחם ונטופתי עטרות בית יואב וחצי המנחתי הצרעי: ומשפחות סופרים
.Rechab domus patris Chamath de *venientes* Chinim Isti .Suchathim ,Simhathim ,Tirhathim ,Jahabes inhabitantium
ישבי יעבץ תרעתים שמעתים שוכתים המה הקינים הבאים מחמת אבי בית רכב:

CAP. III. ג

Daniel secundus : *Iezrehelitidi* Achinoham ,Amnon Primogenitus .Chebron in ei *est natus* qui ,David filii fuerunt isti Et
1 ואלה היו בני דויד אשר נולד לו בחברון הבכור אמנן לאחינעם היזרעאלית שני דניאל
.Chaghith filius Adoniah ,Quartus .Ghesur regis Talmai filiæ ,Mahachah filius Absalom Tertius .*Carmelitidi* Abigail *ipsi*
2 לאביגיל הכרמלית: השלשי לאבשלום בן מעכה בת תלמי מלך גשור הרביעי אדניה בן חגית:
ibi regnavit Et .Chebron in ei sunt nati Sex .sua uxore Heglah de ,Ithrcham Sextus .Abital *ipsi* ,Sephatiah Quintus
4 3 החמישי שפטיה לאביטל הששי יתרעם לעגלה אשתו: ששה נולד לו בחברון וימלך שם
.Jerusalaim in regnavit annis tribus & ,triginta & : mensibus sex & ,annis septem
שבע שנים וששה חדשים ושלשים ושלוש שנה מלך בירושלם:

Versio VULG. LAT.

Filii autem Nadab fuerunt; Saled, & Apphaim. Mortuus 30
est autem Saled absque liberis. Filius verò Apphaim, 31
Jesi: qui Jesi genuit Sesan. Porrò Sesan genuit Oholai.
Filii autem Jada fratris Semei; Jether, & Jonathan. Sed et 32
Jether mortu' est absque liberis. Porrò Jonathan genuit 33
Phaleth, & Ziza. Isti fuerunt filii Jerameel. Sesan autem 34
non habuit filios, sed filias; & servum Ægyptium nomine
Jeraa. Deditque ei filiam suam uxorem: quæ peperit ei 35
Ethei. Ethei autem genuit Nathan, et Nathan genuit Za- 36
bad. Zabad quoque genuit Ophlal, & Ophlal genuit O- 37
bed, Obed genuit Jehu, Jehu genuit Azariam, Azarias 38
genuit Helles, & Helles genuit Elasa, Elasa genuit Sisa- 39
moi, Sisamoi genuit Sellum, Sellum genuit Icamiam, 40
Icamia autem genuit Elisama. Filii autem Caleb fratris 41
Jerameel; Mesa primogenitus ejus, ipse est pater Ziph: & 42
filii Maresa patris Hebron. Porrò filii Hebron; Core, & 43
Taphua, & Recem, & Samma. Samma autem genuit Ra- 44
ham, patrem Jercaam, & Recem genuit Sammai. Filius 45
Sammai, Maon: & Maon pater Bethsur. Epha autẽ con- 46
cubina Caleb peperit Haran, & Mosa, & Gezez. Porrò
Haran genuit Gezez. Filii autem Jahaddai; Regom, & 47
Joathan, & Gesan, & Phalet, & Epha, & Saaph. Con- 48
cubina Caleb Maacha peperit Saber, & Tharana. Ge- 49
nuit autem Saaph pater Madmena, Sue patrem Machbe-
na, & patrem Gabaa. Filia verò Caleb, fuit Achsa. Hi 50
erant Caleb, filii Hur, primogeniti Ephrata, Sobal pater
Cariathiarim, Salma pater Bethlehem, Hariph pater 51
Bethgader. Fuerunt autem filii Sobal patris Cariathia- 52
rim, Qui videbat dimidium requietionum. Et de cog- 53
natione Cariathiarim; Jethrei, & Aphuthei, & Semathei,
& Maserei. Ex his egressi sunt Saraitæ, & Esthaolitæ.
Filii Salma; Bethlehem, & Netophathi, Coronæ domûs 54
Ioab, & Dimidiũ requietionis Sarai. Cognationes quo- 55
que scribarum habitantium in Jabes, Canentes, atque Re-
sonantes, & In tabernaculis commorantes. Hi sunt
Cinæi, qui venerunt de Calore patris domûs Rechab.

CAP. III.

DAvid vero hos habuit filios, qui ei nati sunt in He- 1
bron; primogenitum Amnon ex Achinoam Iezrahelti-
de, secundum Daniel de Abigail Carmelitide, Tertium 2
Absalom filium Maacha filiæ Tholmai regis Gessur,
quartum Adoniam filium Aggith, Quintum Saphatiam 3
ex Abital, sextum Jethraham de Egla uxore sua. Sex er- 4
gò nati sunt ei in Hebron, ubi regnavit septem annis, &
sex mensibus. Triginta autem & tribus annis regnavit
in Jerusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
46 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Filii Nadab, Saled, & Phelarim: mortu- 30
us est autem Saled sine liberis. Filii 31
Phelarim, Esaia: filii Esaiæ, Susan:
filii Susanis, Ahli. Filii Jojadæ fratris 32
Sabi, Jether, & Jonathan: & Jether qui-
dem mortuus est sine liberis: Filii verò 33
Jonathanis, Lapheth, & Uza: hi fuerunt
filii Irahmelis. Cæterùm Susan non ha- 34
buit filios masculos, sed filias fœminas.
Fuitque Susani gener vir quidam è
Mesra, Jardahus nomine. Huic enim 35
dedit Susan filiam suam uxorem, quæ
peperit illi Athi. Athi genuit Natha- 36
nem: Nathan genuit Dabir: Dabir 37
genuit Aphil: Aphil genuit Iobab:
Iobab genuit Iehu: Iehu genuit Azariam; 38
Azaria genuit Hales: Hales genuit Elea- 39
sam: Eleasa genuit Samsi: Samsi ge- 40
nuit Salum: Salum genuit Elcamjam: 41
Elcamja denique genuit Elisemaum.
Verùm filii Chaleb fratris Irahmelis, fue- 42
runt Elisemai primogenitus ejus, is est
pater Ziph. Filii Maresæ patris Hebro- 43
nis, Corah, Taphuh, Recem, & Sema.
Sema genuit Rahamum patrem Ieracaam: 44
Ieracaam genuit Sami.

Præterea Ophna concubina Chalebi ge- 45
nuit Horanem: Horan autem genuit
Gozan.

Isti fuerunt filii Chalebi filii Hur primo- 50
geniti Ephrathæ: Sobal natus est in ci- 51
vitate Naarin. Samla natus est in Beth- 52
lehem. Abi natus est in Gader. Sobal
autem *hos* habuit filios in civitate Naarin,
Atroth, Jobal, Hasri, Sepherjam, Netu-
phath, Samla, Semuethim, Sechab, Hama:
hos omnes liberos habuit Sobal in civita-
te Naarin.

CAP. III.

HOs autem habuit filios David in He- 1
bron: nomen filii ejus primogeniti,
Hamnon ex Ahineem Iezraelitide: se-
cundi, Chaleb ex Abigale uxore Naba- 2
lis qui erat ex monte Charmelo: Tertii
Abisalom filius Maachæ filiæ Tholmai
regis Gessur: quarti, Adonia filius Ha- 3
gith: Quinti, Sephatja filius Aphitelis:
sexti, Ithuream qui *natus est* ex Eghla 4
uxore Davidis. Hi sex liberi nati sunt
Davidi in Hebron, ubi regnavit septem
annos & sex menses: triginta tres autem
annos regnavit in Jerusalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 31 Καὶ υἱοὶ Ναδὰβ, Σαλὰδ, καὶ (α) Ἀπφαίν. καὶ ἀπέθανε Σαλὰδ οὐκ ἔχων τέκνα. Καὶ υἱοὶ (β) Ἀπφαὶν, Ἰσε-
31 μιήλ. καὶ υἱοὶ (γ) Ἰσεμιὴλ, Σωσάν. καὶ υἱοὶ Σωσὰν, (δ) Δαδαί. Καὶ υἱοὶ (ε) Δαδαὶ, Ἀχισαμὰς, Ἰεθὲρ, Ἰ-
32 ωνάθαν. καὶ ἀπέθανεν Ἰεθὲρ οὐκ ἔχων τέκνα. Καὶ υἱοὶ Ἰωνάθαν, Φαλὲθ, καὶ (ζ) Ὀζάμ. οὗτοι ἦσαν υἱοὶ (η)
33 Ἰερεμεήλ. Καὶ οὐκ ἦσαν τῷ Σωσὰν υἱοὶ, ἀλλ᾽ ἢ θυγατέρες· καὶ τῷ Σωσὰν παῖς Αἰγύπτιος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰ-
34 ωχήλ. Καὶ ἔδωκε Σωσὰν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ (θ) τῷ Ἰωχὴλ παιδὶ αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν (ι) Ἐ-
35 θί. Καὶ Ἐθὶ ἐγέννησε τὸν Ναθὰν, καὶ Ναθὰν ἐγέννησε τὸν Ζαβέδ, Καὶ Ζαβὲδ ἐγέννησε τὸν (κ) Ἀφαμὴλ, καὶ
36 37 Ἀφαμὴλ ἐγέννησε τὸν (λ) Ὠβὴδ, Καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰηοῦ, καὶ Ἰηοῦ ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, Καὶ Ἀ-
38 ζαρίας ἐγέννησε τὸν Χελλής, καὶ Χελλὴς ἐγέννησε τὸν Ἐλεασὰ, Καὶ Ἐλεασὰ ἐγέννησε τὸν Σοσομαΐ, καὶ Σοσομαῒ
40 ἐγέννησε τὸν (μ) Σαλλοὺμ, Καὶ Σαλλοὺμ ἐγέννησε τὸν (ν) Ἰεχεμίαν, καὶ Ἰεχεμίας ἐγέννησε τὸν (ξ) Ἐλισαμά, καὶ
41 Ἐλισαμὰ ἐγέννησε τὸν Ἰσμαήλ. Καὶ υἱοὶ Χαλὲβ ἀδελφοῦ (ο) Ἰερεμεὴλ, Μαρισὰ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ. οὗτος πα-
42 τὴρ Ζίφ· καὶ υἱοὶ Μαρισὰ πατρὸς Χεβρών. Καὶ υἱοὶ Χεβρὼν, Κορὲ, καὶ (π) Θαπφοὺς, καὶ Ῥεκὸμ, καὶ Σαμαά. Καὶ
43 44 Σαμαὰ ἐγέννησε τὸν Ῥαὲμ πατέρα (ρ) Ἰεκλὰν, καὶ Ἰεκλὰν ἐγέννησε (σ) τὸν Σαμαΐ. Καὶ υἱὸς αὐτοῦ Μαών· καὶ
45 Μαὼν πατὴρ (τ) Βαιθσούρ. Καὶ Γαιφὰ ἡ παλλακὴ Χαλὲβ ἐγέννησε τὸν (υ) Ἀρὰμ, καὶ τὸν Μοσὰ, καὶ τὸν (φ) Γεζουέ.
46 Καὶ υἱοὶ Ἀδδαῒ, Ῥαγὲμ, καὶ Ἰωάθαμ, (χ) καὶ Σωγὰρ, καὶ Φαλὲκ, καὶ Γαιφὰ, καὶ (ψ) Σαγαέ. Καὶ ἡ παλλακὴ Χα-
47 48 λὲβ Μωχὰ ἐγέννησε τὸν (ω) Σαβὲρ, καὶ τὸν Θαράμ. Καὶ ἐγέννησε (α) Σαγαὲ πατέρα Μαδμηνὰ, καὶ τὸν
49 (β) Σαῦ πατέρα (γ) Μαχαβηνὰ, καὶ πατέρα (δ) Γαιβάλ. καὶ θυγάτηρ Χαλὲβ, (ε) Ἀχά. Οὗτοι ἦσαν υἱοὶ
50 Χαλέβ. υἱοὶ Ὢρ πρωτοτόκου Ἐφραθά· Σωβὰλ πατὴρ Καριαθιαρὶμ, Σαλωμὼν πατὴρ (ζ) Βαιθὰ, Λαμ-
51 μὼν πατὴρ Βαιθαλαὲμ, καὶ Ἀρὶμ πατὴρ Βεθγεδώρ. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Σωβὰλ πατρὶ Καριαθιαρὶμ, (η) Ἀ-
52 ραὰ, καὶ Αἰσὶ, καὶ Ἀμμανὶθ, Καὶ ὑμασφαὲ, πόλεις Ἰαῒρ, Αἰθαλὶμ, καὶ Μιφιθὶμ, καὶ Ἡσαμαθὶμ, καὶ Ἡ-
53 μασαραΐμ· ἐκ τούτων ἐξήλθοσαν οἱ Σαραθαῖοι, (θ) καὶ υἱοὶ Ἐσθαάμ. Υἱοὶ Σαλωμὼν, (ι) Βαιθαλαὲμ ὁ
54 Νετωφατὶ, Ἀταρὼθ οἴκου (κ) Ἰωὰβ, καὶ ἥμισυ τῆς (λ) Μαλαθὶ, Ἡσαρί, Πατριαὶ γραμματέων κατοικοῦν-
55 τες ἐν (μ) Ἰαβὶς Θαργαθιὶμ, καὶ Σαμαθιὶμ, καὶ Σωχαθιίμ. οὗτοι οἱ Κιναῖοι οἱ ἐλθόντες ἐξ Αἱμὰθ πα-
τρὸς οἴκου Ῥηχάβ.

Et filii Nadab, Salad, & Apphain. Et mortuus est Salad non habens filios. 30
Et filii Apphain, (i) Isemiel. Et filii Isemiel, Sosan. Et filii Sosan, Dadæ. 31
Et filii Dadæ; Achisamas, Jether, Jonathan. Et mortuus est Jether non 32
habens filios. Et filii Jonathan; Phaleth, & Ozam. Hi fuerunt filii Hie- 33
rameel. Et non fuerunt Sosan filii, sed filiæ. Et ipsi Sosan erat puer 34
Ægyptius: & nomen ei, (k) Jochel. Et Sosan dedit filiam suam Jochel 35
puero suo in uxorem: & peperit ei Ethi. Et Ethi genuit Nathan. Et Na- 36
than genuit Zabed. Et Zabed genuit (l) Aphamel. Et Aphamel genuit 37
Obed. Et Obed genuit Jeu. Et Jeu genuit Azariam. Et Azarias genuit 38 39
Chelles. Et Chelles genuit Eleasa. Et Eleasa genuit Sosomai. Et Sosomai 40
genuit Salum. Et Salum genuit Jechemiam. Et Jechemias genuit Elisa- 41
ma. Et Elisama genuit Ismael. Et filii Chaleb fratris Hierameel, (m) 42
Merisa primogenitus ejus. Hic pater Ziph. Et filii Merisa patris Chebron.
Et filii Chebron, Core, & Thapphus, & Recom, & Samaa. Et Samaa ge- 43 44
nuit Raem patrem Jeclan. Et Jeclan genuit Samai. Et filius ejus Maon. 45
Et Maon pater Bethsur. Et Gæpha concubina Chaleb genuit Aram, 46
& Mosa, & Gezue. Et filii Addai, Rhagem, & Joatham, 47
& Sagar, & Phalech, & Gæpha, & (n) Sagae. Et 48
concubina Chaleb Mocha genuit Saber, & Tharam. Et genuit Sagae pa- 49
trem Madmena, & Sau patrem Machabena, & patrem Gæbal. Et filia
Chaleb, Ascha. Hi fuerunt filii Chaleb. Filii Or primogeniti Ephrata; So- 50
bal pater Cariathiarim, Salomon pater Bæthi, Lammon pater Bæthalaem, 51
& Arim pater Bethgedor. Et fuerunt filii Sobal patri Cariathiarim; (o) 52
Araa, & Æsi, & Ammanith, Et (p) Umasphae, civitates Jair, Æthalim, 53
& Mephithim, & Samathim, & Masaraim. Ex his exierunt Sarathæi,
& (q) filii Esthaam. Filii Salomon; Bæthalaem, (r) Netophathi, Ataroth 54
domûs Joab, (s) & dimidium Malathi, Esari. (t) Cognationes scribarum 55
habitantes in Jabis, (u) Thargathiim, et Samathiim, & Sochathiim. Hi sunt
Cinæi, qui venerunt ex Hæmath patre domûs Rhecab.

MS. A. (α) Ἀφφαίμ. (β) Ἀφφαὶμ, Ἰεσεί. (γ) Ἰεσεὶ, (δ) Ἀδδαί. (ε) Ἰεδδαὲ, Ἀχισαμὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Ἰωνάθαν. (ζ) Ὀζαζά. (η) Ἰερεμεήλ. (θ) Ἰωχὴλ (ι) Ἰεθθὶ, Καὶ Ἰεθθεὶ (κ) Ὀφλάδ, καὶ Ὀφλὰδ (λ) Ἰωβὴδ, Καὶ Ἰωβὴδ (μ) Σελλοὺμ, Καὶ Σελλοὺμ (ν) Ἰεκομίαν, καὶ Ἰεκομίας (ξ) Ἐλισαμά. Καὶ υἱοὶ Χαλὲμ (ο) Ἰερεμεὴλ, Μαρισὰς πρωτότοκος (π) Θαφφοὺ, καὶ Ῥοκὸμ, καὶ Σεμαά. * ἐγέννησεν (ρ) Ἰορκαὰν, καὶ Ἰορκαὰν (σ) Σαμμαΐ. (τ) Βηθσούρ. (υ) Ἀρρὰν, καὶ τὸν Ἰωσὰ, (φ) Γεζουέ. καὶ Ἀρρὰν ἐγέννησεν τὸν Γεζουέ. Καὶ υἱοὶ Ἰαδαὶ, Ῥεγὲμ, (χ) καὶ Γηρεὼμ, καὶ Φαλὲτ, (ψ) Σαγάφ. (ω) Σεβὲρ, καὶ τὸν Θαρχνά. (α) Σαγὰφ (β) Σαοὺλ (γ) Μαχαμηνά, (δ) Γαιβαά. (ε) Ἀχσά. (ζ) Βαιθλαμμὼν πατὴρ Βεθλεέμ. Ἀρεὶ (η) Ἀραά, Ἐσεὶ, Ἀμμανὶθ, Οὐμασφαὲ, Καριαθιαρὶμ, Αἰθαλεὶμ, καὶ Ἡφιθεὶν, καὶ Ἡσαμαθεὶν, καὶ Ἡμασαραεὶν· (θ) καὶ οἱ Ἐσθαωλαῖοι. (ι) Βαιθλεὲμ καὶ Νετωφαθὶ, (κ) Ἰωβὰβ, (λ) Μανὰθ, Ἡσαρεὶ, (μ) Γάβης, Ἀργαθιεὶμ, καὶ Σαμαθιεὶμ, Σωκαθιείμ.

ΚΕΦ. γʹ.

1 Καὶ οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Δαυὶδ οἱ τεχθέντες αὐτῷ ἐν Χεβρών· ὁ πρωτότοκος Ἀμνὼν τῇ Ἀχιναὰμ τῇ (α) Ἰ-
εζραηλίτιδι· ὁ δεύτερος (β) Δαμνιὴλ τῇ Ἀβιγαίᾳ τῇ Καρμηλίᾳ· Ὁ τρίτος Ἀβεσσαλὼμ, υἱὸς Μααχὰ
2 θυγατρὸς (γ) Θολμαῒ βασιλέως (δ) Γεδσούρ· ὁ τέταρτος Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγίθ· Ὁ πέμπτος (ε) Σα-
3 φατίας τῆς Ἀβιτάλ· ὁ ἕκτος (ζ) Ἰεθραὰμ τῇ Ἀγλᾷ γυναικὶ αὐτοῦ. Ἓξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν Χεβρών.
4 καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἑξάμηνον· καὶ τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

CAP. III.

ET hi fuerunt filii David, qui nati sunt ei in Chebron; Primogenitus 1
Amnon, Achinaam Jezraelitidi: secundus Damniel, Abigææ Carmeliæ:
Tertius Abessalom, filius Macha filiæ Tholmai regis Gedsur: quartus 2
Adonia, filius Angith: Quintus Saphatia, ipsius Abital: sextus Jethraam, 3
ex Agla uxore ejus. Sex nati sunt ei in Chebron: & regnavit ibi septem 4
annos, & sex menses. Et triginta & tres annos regnavit in Hierusalem.

MS. A. (α) Ἰσραηλίτιδι· (β) Δαλουία (γ) Θολμεΐ (δ) Γεσσούρ· (ε) Σαφατίας (ζ) Ἰεθραάμ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 31 * وبنو ناداب * سالد * وافليم * ومات سالد بغير بنين * وبنو افليم * اسعيا * وبنو
32 اسعيا * سوسان * وبنو سوسان * احلي * وبنو ياداع * احي * ساي * ياثار * ويوناثان * ومات
33 34 ياثار بلا بنين * وبنو يوناثان * لفث * وازرا * هاولاء كلهم بنو يرحاميل * ولم يكن
35 لسوسان اولاد ذكورة بل بنات * وصار لسوسان صهر من المصريين * واسمه ياراداع * اعطاه
36 37 سوسان ابنته * فولدت له العاتي * والعاتي اولد ناثان * وناثان اولد ادفير * وادفير اولد
38 39 افيال * وافيال اولد يوباب * ويوباب اولد ياهو * وياهو اولد عزريا * وعزريا اولد حالاص
40 41 وحالاص اولد عسما * وعسما اولد سمسي * وسمسي اولد سالوم * وسالوم اولد العميا * والعميا
42 اولد السمع * وبنو كالب اخي يرحاميل * السمي بكره وهو ابو زيفي * وبنو مريشا ابي
43 44 حبرون * قرح * وتافوح * وراقم * وواسمع * واسمع اولد راحام ابا ياريعم * ويريعم اولد
سامي **

46 * وعوفنا جارية كالب ولدت حوران * وحوران اولد غوزان **

50 * هاولاء بنو كالب بن حور بكر افرث * سافيل ولد في ضيعة نعران * وساملا ولد في
51 بيت لحم * ابي ولدوه في عادار * وصار بنون لسافيل في ضيعة نعران * عطروث * ويوافيل
52 وحصري * سافيريم ساحبي * حاما * هاولاء بنو سوفيل في ضيعة نعرين *

الفصل الثالث

1 * وبنو داود بحبرون * واسم ابنه بكره حمنون * من احينعام التي هي من ايزرعيل
2 والثاني كالاب من ابيجال امراة نابال من جبل كرملا * والثالث ابيسالوم من معكا ابنة
3 تولماي ملك جشور * والرابع ادونيا من حاجيث * والخامس سافاطيا من ابيطال * والسادس
4 اتزعام الذي من حاجل امراة داود * هاولاء البنون الستة الذين ولدوا له في حبرون *
هناك ستة سنين وستة اشهر * وثلاثين وثلاث سنة ملك باورشليم *

Filii Nadabi, Saled, & Ephlarim: sed 30
mortuus est Saled absque liberis. Filii 31
Ephlarimi, Esaja: filii Esajæ, Susan:
filii Susanis, Ahli. Filii Jadai, Achi, 32
Sabi, Jether, & Jonathan: mortuus est
autem Jether absque liberis. Filii 33
Jonathanis, Lapheth, & Uza: hi omnes
sunt filii Jerhamelis. Susan non ha- 34
buit filios masculos, sed filias. Habuit-
que Susan generum ex Ægyptiis, nomi-
ne Jaredaum. Cui cùm dedisset Su- 35
san filiam suam, peperit hæc illi Ati.
Ati genuit Nathanem: Nathan genuit 36
Adbir. Adbir genuit Aphielem: A- 37
phiel genuit Jobabum. Jobab genuit 38
Jehu: Jehu genuit Azariam. Azaria 39
genuit Halesum: Hales genuit Asmam.
Asma genuit Samsam: Samsa genuit 40
Salumum. Salum genuit Elcimiam: 41
Elcimia genuit Elisemaum. Porrò 42
filii Chalebi fratris Jerhamelis, El-
samma primogenitus ejus, atque is est
pater Jezephi. Filii Maresæ patris 43
Hebronis, Corah, Taphah, Racam, &
Asmaa. Asmaa genuit Rahamum pa- 44
trem Jericaami: Jericaam genuit
Sami.

Ophina quoque ancilla Chalebi peperit 46
Horanem, Horan genuit Ghozanem.

Hi sunt filii Chalebi filii Huris primo- 50
geniti Ephrathæ: Sabel natus est in ci-
vitate Naaran. Samla natus est in 51
Beth-lehem: Abi genuerunt in Ga-
dar. Sabel autem hos habuit liberos 52
in civitate Naaran, Athrothem, Joabe-
lem, Hasri, Sapheriamum, Sachebum,
Hamam: hi fuerunt filii Sobelis in civi-
tate Naarin.

CAP. III.

FIlii Davidis in Hebrone nati: nomen 1
filii ejus primogeniti, Hamnon ex Ahi-
noame quæ erat ex Jezraele: secundus
fuit Chaleb ex Abigale uxore Nabalis de
monte Charmelo. Tertius Abisalom è 2
Maacha filia Tholmai regis Gessur:
quartus Adonia è Gaithe. Quintus Se- 3
phatia ex Abitale: sextus Ethraam qui
natus est ex Hegla uxore Davidis. Hi 4
sunt sex filii qui nati sunt ei in Hebrone:
Regnavit enim illic septem annis, & sex
mensibus: annis verò triginta tribus re-
gnavit in Jerusalem.

דברי הימים א: ד

Ibchar Et .Hammiel *filiæ* Bathsuah *ipsi* quatuor Selomoh & ,Nathan & ,Sobab & Simha : Jerusalaim in ei sunt nati isti Et
6 5 ואלה נולדו לו בירושלים שמעא ושובב ונתן ושלמה ארבעה לבת שוע בת עמיאל: ויבחר
filii Omnes .novem ,Eliphelet & ,Eljadah & ,Elisamah Et .Japhiah & ,Nephegh & ,Noghah Et .Eliphelet & ,Elisamah &
9 7 8 ואלישמע ואליפלט: ונגה ונפג ויפיע: ואלישמע ואלידע ואליפלט תשעה: כל בני
ejus filius Asa ,ejus filius Abijah ,Rechabham ,Selomoh filius Et .eorũ sororem Thamar & ,concubinarum filios præter David
10 דויד מלבד בני פילגשים ותמר אחותם: ובן שלמה רחבעם אביה בנו אסא בנו
Jotham ,ejus filius Hazariah ; ejus filius Amasiahu .ejus filius Joas ,ejus filius Achaziahu,ejus filius Joram .ejus filius Jehosaphat
12 11 יהושפט בנו: יורם בנו אחזיהו בנו יואש בנו: אמציהו בנו עזריה בנו יותם
Josijahu filii Et .ejus filius Josijahu ,ejus filius Amon .ejus filius Menasseh ,ejus filius Chizchiiahu ,ejus filius Achaz .eius filius
15 13 14 בנו: אחז בנו חזקיהו בנו מנשה בנו: אמון בנו יאשיהו בנו: ובני יאשיהו
eius filius Jechoniah ,Jehojachim filii Et .Sallum quartus ,Sidchijahu tertius ,Jehoiachim secundus ,Jochanan primogenitus
16 הבכור יוחנן השני יהויקים השלישי צדקיהו הרביעי שלום: ובני יהויקים יכניה בנו
Hosamah ,Jechamiah ,Senazar & ,Pedaiah & ,Malchiram Et .eius filius Sealthiel ,Assir ,Jechoniah filii Et .eius filius Sidchijah
18 17 צדקיה בנו: ובני יכניה אסר שאלתיאל בנו: ומלכירם ופדיה ושנאצר יקמיה הושמע
.eorum soror Selomith & ,Chananiah & ,Mesullam Zerubbabel filius & : Simhi & ,Zerubbabel ,Pedaiah filii Et .Nedabiah &
19 ונדביה: ובני פדיה זרבבל ושמעי ובן זרבבל משלם וחנניה ושלמית אחותם:
Rephaiah filii : Jesahaja & ,Pelatiah ,Chananiah filius Et .quinque chesed-Jusab,Chasadiah &,Berechiah & ,Ohel &,Chasubah Et
21 20 וחשבה ואהל וברכיה וחסדיה יושב חסד חמש: ובן חנניה פלטיה וישעיה בני רפיה
Bariah & ,Ighal & ,Chattus ,Semahajah filii Et .Semahajah ,Secheniah filii Et .Secheniah filii ,Obadiah filii , Arnan filii
22 בני ארנן בני עבדיה בני שכניה: ובני שכניה שמעיה ובני שמעיה חטוש ויגאל ובריח
; Hodaieuahu Eliohenai filii Et .tres Hazricam & ,Chizchijah & ,Eliohenai ,Nehariah filius Et .sex ,Saphat & ,Nehariah &
24 23 ונעריה ושפט ששה: ובן נעריה אליועיני וחזקיה ועזריקם שלשה: ובני אליועיני הודיוהו
.septem Hanani & ,Delaiah & ,Jochanan & ,Haccub & ,Pelaiah & , Eljasib &
ואלישיב ופליה ועקוב ויוחנן ודליה וענני שבעה:

CAP. IV. ד

Jachath & : Jachath genuit ,Subal filius Reaiah Et .Sobal & ,Chur & ,Charmi & Chesron ,Peres ; Jehudah Filii
2 1 בני יהודה פרץ חצרון וכרמי וחור ושובל: וראיה בן שובל הוליד את יחת ויחת
,Idbas & ,Isma & ,Isrehel ,Hetam *patris* hæc Et .Sorhathi familiæ Istæ .Lahad & ,Achumai genuit
3 הוליד את אחומי ואת להד אלה משפחות הצרעתי: ואלה אבי עיטם יזרעאל וישמא וידבש
Ephratha primogeniti Chur filii Isti .Chusah pater Hezer & ,Ghedor pater Penuel Et .Selelphoni eorum sororis nomen &
4 ושם אחותם הצללפוני: ופנואל אבי גדר ועזר אבי חושה אלה בני חור בכור אפרתה
,Naharah ei peperit Et .Naharah & ,Chelah ,uxores duæ fuerunt Tecoah patri Aschur Et .Bethlechem patris
6 5 אבי בית לחם: ולאשחור אבי תקוע היו שתי נשים חלאה ונערה: ותלד לו נערה את
,Jesohar ,Sereth ,Chelah filii Et .Naharah filii Isti .Haachastari & ,Temni & ,Chepher & ,Achuzam
7 אחזם ואת חפר ואת תימני ואת האחשתרי אלה בני נערה: ובני חלאה צרת יצחר
honorabilis Jahabes fuit Et .Harum filii Acharchel familias & ; Hasobebah & ,Hanub genuit Chos Et .Ethnan &
9 8 ואתנן: וקוץ הוליד את ענוב ואת הצבבה ומשפחות אחרחל בן הרום: ויהי יעבץ נכבד
.dolore cum peperi Quia : dicendo ,Jahabes eius nomen vocavit eius mater Et .suis fratribus præ
מאחיו ואמו קראה שמו יעבץ לאמר כי ילדתי בעצב:

Versio VULG. LAT.

Porrò in Jerusalem nati sunt ei filii; Simmaa, & So-
bab, & Nathan, & Salomon, quatuor de Bethsabee 5
filiâ Ammiel. Jebaar quoque, & Elisama, Et Eli-
phaleth, & Noge, & Nepheg, & Japhia ; Necnon 6 7
Elisama, & Eliada, & Elipheleth, nové : Omnes hi, 8
filii David, absq; filiis concubinarũ : habuerúntque 9
sororé Thamar. Filius autem Salomonis, Roboam:
cujus Abia fili⁹ genuit Asa. De hoc quoque natus est 10
Josaphat, Pater Joram: qui Joram genuit Ochoziã,
ex quo ortus est Ioas : Et huj⁹ Amasias filius genuit 11
Azariam. Porrò Azariæ filius Ioathan Procreavit 12
Achaz patré Ezechiæ, de quo nat⁹ est Manasses. Sed 13
& Manasses genuit Amon patré Iosiæ. Filii autem 14
Iosiæ fuerunt, primogenit⁹ Iohanan, secund⁹ Ioakim, 15
terti⁹ Sedecias, quart⁹ Sellum. De Ioakim nat⁹ est Ie-
chonias, & Sedecias. Filii Iechoniæ fuerunt; Asir, 16
Salathiel, Melchiram, Phadaia, Senneser, & Iece- 17
mia, Sama, & Nadabia. De Phadaia orti sunt Zoro- 18
babel & Semei. Zorobabel genuit Mosollam, Hana- 19
niam, & Salomith sororé eorũ : Hasaban quoque,
& Ohol, & Barachian, et Hasadian, Iosabhesed, quin- 20
que. Fili⁹ auté Hananiæ; Phaltias pater Ieseiæ, cuj⁹
filius, Raphaia. Huj⁹ quoque filius, Arnan, de quo na- 21
tu⁹ est Obdia, cuj⁹ fili⁹ fuit Sechenias. Filius Seche-
niæ, Semeia : cujus filii, Hattus, & Iegaal, & Baria, & 22
Naaria, & Saphat, sex numero. Filius Naariæ; Eli-
oenai, & Ezechias, & Ezricam, tres. Filii Elioenai; 23
Oduia, & Eliasub, & Pheleia, & Accub, & Iohanan, 24
& Dalaia, & Anani, septem.

CAP. IV.

Filii Iuda; Phares, Hesron, & Charmi, & Hur, & So- 1
bal. Raia verò fili⁹ Sobal genuit Iahath, de quo na- 2
ti sunt Ahumai & Laad. Hæ cognationes Sarathi.
Ista quoq; stirps Etam; Iezrahel, et Iesema, & Iede- 3
bos. Nomen quoque sororis eorum, Asalelphuni.
Phanuel autem pater Gedor, & Ezer pater Hosa. Isti 4
sunt filii Hur primogeniti Ephrata patris Bethlehem.
Assur verò patri Thecuæ erant duæ uxores, Halaa, et 5
Naara. Peperit auté ei Naara, Oozam, et Hepher, & 6
Themani, & Ahasthari. Isti sũt filii Naara. Porrò filii 7
Halaa; Sereth, Isaar, et Ethnan. Cos auté genuit Anon, 8
& Soboba; & cognationé Aharehel filii Arum. Fuit 9
auté Iabes inclytus præ fratribus suis, et mater ejus
vocavit nomen illius Iabes, dicens; Quia peperi
eum in dolore.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
9 [illegible]

Atque hæc sunt nomina liberorum 5
qui nati sunt ei in Jerusalem: Semu,
Sechob, Nathan, Salomon, Jebhar, 6
Elisemaa, Elidaa, Eliphelet, No- 7
gah, Nepheg, Nephig, & Elisaa. 8
Hi omnes fuerunt filii Davidis; et Tha- 9
mar soror eorum. Filii Salomonis, 10
Rehabaam fuit filius ejus, Abia fili-
us ejus, Asa filius ejus, Josaphat fili-
us ejus, Joram filius ejus, Ehazia fili- 11
us ejus, Joas, filius ejus, Amosia fi- 12
lius ejus, Ozia filius ejus, Jotham
filius ejus, Ahaz filius ejus, Heze- 13
cia filius ejus, Manasse filius ejus,
Amon filius ejus, Josia filius ejus. 14
Filii Iosiæ, primogenitus ejus Ioha- 15
nan, secundus Iojacim, tertius Se-
decia, quartus Salum. Filii Iojaci- 16
mi, Iochania filius ejus, Sedecia fili-
us ejus. Filii Iochaniæ, Asrastel fi- 17
lius ejus, Malchom filius ejus, Phe- 18
raja filius ejus, Saasar filius ejus, Ne-
camia filius ejus, Semu filius ejus,
Nedabia filius ejus. filii Nedabiæ, 19
Zorobabel, & Semei : Filii Zorobabe-
lis, Maslam, Hanania, & Selcath so-
ror eorum : Item Hesiba, Iehuel, Be- 20
riaa, & Hesedia. Filii Hananiæ, Phe- 21
latia, Usaja, Arphaja filius ejus, Ar-
non filius ejus, Ubia filius Usaiæ. Fi- 22
lius Sechaniæ, Semaja ; filius Sema-
jæ, Hatus, & Negael, Azaria, Here-
cia, Hodia, Lesib, Phelaja, Iacob, 23
Iohanan, Delaja, & Anan.

CAP. IV.

Isti verò sunt filii Iudæ : Phares, 1
Hesron, Charmi, Ianor, & Sobal. Leja 2
filius Sobalis genuit Nahath; Nahath
genuit Ahimi, et Ied : hæ sunt genea-
logiæ Rehabaami. Atque hi sunt filii 3
Aminadabi ; Ahizareel, Nesma, &
Dibas, Pheguel, & Husia : hi sunt 4
filii Huris primogeniti Ephrathæ, qui
fuit pater ipsius, ex Beth-lehem.
Ahisur pater Tecue duas habuit uxo- 5
res ; Quarum una peperit Ahiram, 6
Tepher, Theman, & Harestar : hi sunt
filii unius illarum.
Fuit autem unus ex iis charus patri 9
matrique suæ, & vocavit nomen ejus,
Oculi mei.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλὴμ· Σαμαὰ, Σωβὰβ, Νάθαν, (η) καὶ Σαλωμών· τέσσαρες τῇ Βηρσαβεὲ θυ-
γατρὶ Ἀμιὴλ· Καὶ (θ) Ἐβαὰρ, καὶ Ἐλισὰ, Καὶ Ἐλιφαλὴθ, καὶ Νηγαὶ, καὶ (ι) Ναφὲκ, καὶ Ἰαφιὲ, Καὶ Ἐλι-
σαμὰ, καὶ (κ) Ἐλιαδὰ, καὶ Ἐλιφαλὴθ, ἐννέα. Πάντες υἱοὶ Δαυὶδ, πλὴν τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν, καὶ Θάμαρ (λ)
ἀδελφὴ αὐτῶν. Υἱοὶ Σαλωμὼν, Ῥοβοὰμ, Ἀβιὰ (μ) υἱὸς αὐτοῦ, Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰωρὰμ
υἱὸς αὐτοῦ, (ν) Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ, Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ, Ἀζαρίας υἱὸς αὐτοῦ, (ξ) Ἰωάθαν υἱὸς
αὐτοῦ, Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ, Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ, (ο) Ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ, (π) Ἰωσία υἱὸς αὐτοῦ.
Καὶ υἱοὶ Ἰωσία, πρωτότοκος Ἰωανὰν, ὁ δεύτερος Ἰωακὶμ, ὁ τρίτος Σεδεκίας, ὁ τέταρτος (ρ) Σαλούμ.
Καὶ υἱοὶ Ἰωακὶμ, Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ, Σεδεκίας υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ υἱοὶ (σ) Ἰεχονία, Ἀσὶρ, Σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτοῦ,
Μελχιρὰμ, καὶ Φαδαΐας, καὶ Σανεσὰρ, καὶ (τ) Ἰεκιμία, καὶ Ὡσαμὰθ, καὶ Ναβαδίας. Καὶ υἱοὶ Φαδαΐας, Ζοροβάβελ,
καὶ Σεμεΐ. Καὶ υἱοὶ Ζοροβάβελ, (υ) Μοσολλὰμ, καὶ Ἀνανία, καὶ Σαλωμεθὶ ἀδελφὴ αὐτῶν, Καὶ (φ) Ἀσουβὲ,
Ὀὴλ, καὶ Βαραχία, καὶ Ἀσαδία, καὶ (χ) Ἀσοβὲδ, πέντε. Καὶ υἱοὶ Ἀνανία, (ψ) Φαλετία, καὶ Ἰεσίας υἱὸς αὐ-
τοῦ, (ω) Ῥαφαλ υἱὸς αὐτοῦ, Ὀρνὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀβδία υἱὸς αὐτοῦ, Σεχενίας υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ υἱὸς Σεχενία, Σα-
μαΐα· καὶ (†) υἱοὶ Σαμαΐα, (α) Χαττοὺς, καὶ Ἰωὴλ, (β) καὶ Βερρὶ, καὶ Νωαδία, καὶ (γ) Σαφὰθ, ἕξ. Καὶ υἱοὶ Νωαδία,
(δ) Ἐλιθενὰν, καὶ Ἐζεκία, καὶ (*) Ἐζρικὰμ, τρεῖς. Καὶ υἱοὶ (ε) Ἐλιθενὰν, Ὀδολία, καὶ Ἐλιασεβὼν, καὶ Φα-
δαΐα, καὶ (ζ) Ἀκοὺβ, καὶ Ἰωανὰν, καὶ Δαλαΐα, καὶ Ἀνὰν, ἑπτά.

Et hi nati sunt ei in Hierusalem; Samaa, Sobab, Nathan, & Salomon: 5
quatuor ipsi Bersabee filiæ Amiel. Et Ebaar, & Elisa, Et Eliphaleth, 6 7
& Nagai, & Naphec, & Japhie, Et Elisama, & Eliada, & Eliphala, 8
novem. Omnes filii David, præter filios concubinarum: et Themar 9
soror eorum. Filii Salomon; (a) Roboam, Abia filius ejus, Asa filius 10
ejus, Josaphat filius ejus, Joram filius ejus, Ochozias filius ejus, Joas 11
filius ejus, Amasias filius ejus, Azarias filius ejus, Joathan filius ejus, 12
Achaz filius ejus, Ezecias filius ejus, Manasses filius ejus, Amon filius 13 14
ejus, Josia filius ejus. Et filii Josiæ; primogenitus Joanan, secundus Joa- 15
cim, tertius Sedecias, quartus Salum. Et filii Joacim; Jechonias filius 16
ejus, Sedecias filius ejus. Et filii Jechoniæ; Asir, Salathiel filius ejus, 17
Melchiram, & Phadaias, & Sanesar, & Jecimia, & Osamath, & Na- 18
badias. Et filii Phadaias; Zorobabel, & Semei. Et filii Zorobabel; Mo- 19
sollam, & Anania, & Salomethi soror eorum, Et Asube, & Ool, et Bara- 20
chia, et Asadia, et Asobed, quinque. Et filii Anania; Phaletia, et Je- 21
sias filius ejus, Raphal filius ejus, Orna filius ejus, Abdia filius ejus,
Sechenias filius ejus. Et filius Sechenia, Samaia. Et filii Sa- 22
maia; Chattus, et Joel, et Berri, et Noadia, et (ψ) Saphath, sex.
Et filii Noadia; (ε) Elithenan, et Ezecia, et Ezricam, tres. Et filii Elithenan; Odolia, et Eliasebon, et Phadaia, et Acub, et Joanan, et Dalaaia, et Anan, septem. 23 24

MS. A. (η) Σαλωμών· (θ) Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισαμὰ, Καὶ Ἐλιφαλὲτ, (ι) Ναφὲγ, (κ) Ἐλιεδὰ, καὶ Ἐλιφαλὲτ, (λ) ἡ ἀδελφὴ (μ) ὁ υἱὸς (ν) Ὀζίας (ξ) Ἰωνάθαν (ο) Ἀμὼς
(π) Ἰωσίας (ρ) Σαλοὺμ. (σ) Ἰεχονίου, (τ) Ἰεκενία, καὶ Ὡσαμὼ, καὶ Ναβαδίας. Καὶ υἱοὶ Σαλαθιὴλ, Ζοροβάβελ, καὶ Σεμεΐ. (υ) Μοσολλαμὸς, (φ) Ἀσεβὰ, (χ) Ἀσοβαεσὲδ,
(ψ) Φαλεττία, καὶ Ἰεσεία (ω) Ῥαφαία (†) υἱὸς (α) Χεττοὺς, (β) Βερία, (γ) Σαφάτ, (δ) Ἐλιωηναΐ, (*) Ἐσρικὰμ, (ε) Ἐλιωηναΐ, Ὠδεΐα, καὶ Ἐλιασειβ, (ζ) Ἀκκοὺβ, καὶ Ἰωανὰμ, καὶ Δαλαΐα, καὶ
Ἀνανὶ, ἑπτά.

ΚΕΦ. Δ'.

1 (α) ΚΑὶ υἱοὶ Ἰούδα, Φαρὲς, Ἐσρὼμ, καὶ Χαρμὶ, καὶ Ὢρ, (†) Σουβὰλ, Καὶ (β) Ῥάδα υἱὸς αὐτοῦ. καὶ Σουβὰλ ἐγέν-
2 νησε τὸν Ἰεθ. καὶ Ἰεθ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμαὶ, καὶ τὸν (γ) Λαάδ· αὗται αἱ γενέσεις τοῦ (δ) Ἀραθί. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Αἰ-
3 τάμ, (ε) Ἰεζραὴλ, καὶ Ἰεσμὰν, καὶ Ἰεβδὰς· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτῶν (ζ) Ἐσηλεββών. Καὶ Φανουὴλ πατὴρ
4 Γεδὼρ, καὶ (η) Ἰαζὴρ πατὴρ Ὡσάν· οὗτοι υἱοὶ Ὢρ (θ) τοῦ πρωτοτόκου Ἐφραθὰ πατρὸς (ι) Βαιθλαέμ. Καὶ τῷ
5 (κ) Ἀσὼρ πατρὶ (λ) Θεκωὲ ἦσαν δύο γυναῖκες, (μ) Ἀωδὰ, καὶ Θοαδά. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ (ν) Ἀωδὰ τὸν Ὠ-
6 χαία, καὶ τὸν Ἠφὰλ, καὶ τὸν Θαιμὰν, καὶ τὸν (ξ) Ἀασθὴρ· πάντες οὗτοι υἱοὶ (ο) Ἀωδάς. Καὶ υἱοὶ (π) Θοαδάς, Σερὲθ,
7 καὶ Σαὰρ, καὶ (ρ) Ἐθνάμ. Καὶ Κωὲ ἐγέννησε τὸν (σ) Ἐνὼβ, καὶ τὸν (τ) Σαβαθά. καὶ γενέσεις ἀδελφοῦ Ῥηχὰβ,
8 υἱοῦ (υ) Ἰαρίν. Καὶ ἦν Ἰγαβὴς ἔνδοξος ὑπὲρ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἡ μήτηρ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (φ)
9 Ἰγαβὴς, λέγουσα, Ἔτεκον ὡς γαβής.

MS. A. (α) Υἱοὶ Ἰούδα, (†) καὶ Σωβὰλ, (β) Ῥεϊὰ υἱὸς (γ) Λαάδ· (δ) Σαραθί. (ε) Ἰεζραὴλ, καὶ Ἰεσμὰ, καὶ Ἰγαβὴς (ζ) Ἐσηλλελφών. (η) Ἐζὲρ (θ) πρωτοτόκου (ι) Βαιθλαέμ. (κ) Ἀσχὼρ
(λ) Θεκωὰ (μ) Ἀλαὰ καὶ Νοοράς. (ν) ἡ Νοορὰ τὸν Ὠχαζὰμ, (ξ) Ἀασηρά· (ο) Νοορά. (π) Ἀλαὰ, Σαρὲθ, (ρ) Ἐθνάδ. (σ) Ἐγνὼβ, (τ) Σωβηβά. (υ) Ἰαρείμ. (φ) Ἰαγβὴς,

CAP. IV.

ET filii Juda; Phares, Esrom, et Charmi, et Or, Subal, Et (a) Rada filius 1 2
ejus; Et Subal genuit Jeth. Et Jeth genuit Achimai, et Laad. Hæ sunt
(b) generationes ipsius Arathi. Et hi (c) filii Aitham; Jezrael, et Jesman, 3
et Jebdas: et nomen sororis eorum, (d) Eselebbon. Et Phanuel pater Ge- 4
dor: et Jaser pater Osan. Hi filii Or primogeniti Ephrathæ patris Bætha-
laem. Et ipsi Asur patri Thecoe fuerunt duæ uxores, (e) Aoda, & Tho- 5
ada. Et Aoda peperit ei Ochæa, & Ephal, & Thæman, et Aasther. 6
Omnes hi filii Aodæ. Et filii Thoadæ, Sereth, et Saar, et Esthanam. Et 7 8
Coe genuit Enob, et Sabatha, et (f) generationes fratris Rechab filii Ja-
rin. Et fuit (g) Igabes gloriosus super fratres suos: & mater vocabat 9
nomen ejus, Igabes, dicens; Peperi, (h) sicut Gabes.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وهذه اسماء الاولاد الذين ولدوا له باورشليم * ساماع * واشكوب * وناثان * وسليمان *
6 هاولاء اربعة بنين من برسبا ابنة عاميائيل * ويوحابار * واليشمع * واليداع * واليفلاط *
7 8 وحاي * وناعاه * ونافاع * ويفياع * واليشاع * هاولاء ايضا تسعة بنين لداود * وثامار
9 اختهم * وكل هاولاء تسعة عشر * وثامار * سوي بنات جواريه * وبنو سليمان * ارحبعام
10 11 ابيا بن ارحبعام اسا بن ابيا * يوسافاط بن اسا * يورام بن يوسافاط * احزيا بن يورام * يواش
12 13 بن احزيا * اموصيا بن يواش * عوزيا بن اموصيا * يوثام بن عوزيا * احاز بن يوثام *
14 15 حزقيا بن احاز * منسا بن حزقيا * امون بن منسا * يوسيا بن امون * وبنو يوسيا باركهم
ابوهم وقال * الله يخلصكم من الشر ولا يسلط عليكم * ويعطيكم الله ما تسالوه *
16 بكرهم يوحنا * والثاني يواقيم * والثالث صدقيا * والرابع سالوم * بنو يواقيم * يوحنيا *
17 18 وصادقيا * وابن يوحنيا * اسلتيئيل * وملكيرم * وفاريا * واشعاصار * ونحميا * واسموع *
19 ونادبيا * وبنو نادبيا * زروبابل * وشمعي * وبنو زروبابل ماسلام * وحانانيا * وطلعت اختهم
20 21 وهي من المكتوبين * وحبيل * واريعا * وحسدا * وبنو حننيا * فالطيا * واشعيا *
22 وارفيا بنوه * ارنون ابنه * عوبديوا ابن اشعيا * وبنو شكنيا * شمعيا * وابن شمعيا *
23 حطوس * واعاييل * وعاريا * وحارقيا * ويهودا * واليساف * وافليوا * ويعقوب *
ويوحانان * ودليو * وعنان *

* الفصل الرابع *

1 2 * هاولاء بنو يهودا * فارص * وحصرون * وكرمي * ويانوار * وسوافيل * واليا بن
3 سوافيل اولد ناحات * ناحات اولد حامي * ولياد اولد ارحبعام * وهاولاء بنو عميناداب *
4 احيزرعايال * نسما * ديبوس * رعوايل * حوسيا * هاولاء بنو حور بنو افراث * الذين
5 6 كان ابوهم من بيت لحم * واشحور ابو تقوع صار له امراتان * فولدت الواحدة
9 حيرام * وتافار * وتيمان * وحستحار * وصار محبوبا من امه وابيه *
فاسموا اسمه عيني *

Atque hæc sunt nomina filiorum qui 5
nati sunt ei in Jerusalem: Semaa, Es-
chob, Nathan, Salomon: hos quatuor
liberos habuit ex Bersabee filia A-
mielis: Item Jochabar, Elisemaa, E- 6
lidaa, Eliphelet, Hai, Neghab, 7
Nephegh, Japhiaa, & Elisaa. 8
Hi quoque sunt novem filii Davidis; & 9
Thamar soror eorum: omnes isti sunt
novemdecim, & Thamar; præter fili-
as ancillarum ejus. Filii Salomo- 10
nis, Arhabaam, Abia filius Arhaba-
ami, Asa filius Abiæ, Josaphat fi-
lius Asæ, Joram filius Josaphati, 11
Ahazia filius Jorami, Joas filius
Ahaziæ, Amasia filius Joasi, Ozia 12
filius Amosiæ, Jotham filius Oziæ,
Ahaz filius Jothami, Hezecia filius 13
Ahazi, Manasse filius Hezeciæ, Amon 14
filius Manassis, Josia filius Amonis.
Filiis Josiæ benedixit pater eorum di- 15
cens; Servet vos Deus à malo, ne
dominetur in vos, detque vobis Deus
quicquid petieritis ab eo: fuit autem
primogenitus ejus Johannes, secundus
Joacim, tertius Sedecia, quartus Sa-
lum. Filii Joacimi, Jochania, & Se- 16
decia. Filius Jochaniæ, Esbesol, 17
Malchom, Pharia, Esaasar, Necamia, 18
Asmos, & Nedabia. Filii Nedabiæ, 19
Zerobabel: & Semei: filii Zerobabe-
lis, Maslam, Hanania, & Taleat
soror eorum, quæ est ex inscriptis:
Adhæc Jehael, Beriaa, & Hesda. 20
Filii Hananiæ, Phaltia, Asejæ; Arphiæ 21
verò filii, Arnon filius ejus: Obadia fi-
lius Asejæ. Filii Sechaniæ, Semaja: 22
filius Semajæ, Hattus, Negael, Azaria,
Hezecia, Jehuda, Elisab, Aphlio, 23
Jacob, Johanan, Delio, & Anan.

CAP. IV.

HI sunt filii Jehudæ, Phares, Hes- 1
ron, Charmi, Jenuar, & Suabel.
Porrò Elaja filius Suabelis genuit Na- 2
hathum; Nabath genuit Hami; &
Lejad genuit Arhabaamum. Hi sunt 3
filii Aminadabi, Ahizariel, Nesma,
Dibus, Raguel, & Husia: hi sunt filii 4
Huris filii Ephrathæ, quorum pater erat
ex Beth-lehem. Ashuri verò patri 5
Tecue fuerunt uxores duæ. Harum 6
una peperit Hiramum, Tapharem, Te-
manem, & Hastaharem.
Fuit iste dilectus à matre patreque suo, 9
ideoque vocaverunt nomen ejus, Oculi
mei:

10 ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמר אם ברך תברכני והרבית את גבולי והיתה ידך עמי ועשית מרעה לבלתי עצבי ויבא אלהים את אשר שאל׃
11 וכלוב אחי שוחה הוליד את מחיר הוא אבי אשתון׃
12 ואשתון הוליד את בית רפא ואת פסח ואת תחנה אבי עיר נחש אלה אנשי רכה׃
13 ובני קנז עתניאל ושריה ובני עתניאל חתת׃
14 ומעונתי הוליד את עפרה ושריה הוליד את יואב אבי גיא חרשים כי חרשים היו׃
15 ובני כלב בן יפנה עירו אלה ונעם ובני אלה וקנז׃
16 ובני יהללאל זיף וזיפה תיריא ואשראל׃
17 ובן עזרה יתר ומרד ועפר וילון ותהר את מרים ואת שמי ואת ישבח אבי אשתמע׃
18 ואשתו היהדיה ילדה את ירד אבי גדור ואת חבר אבי שוכו ואת יקותיאל אבי זנוח ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח מרד׃
19 ובני אשת הודיה אחות נחם אבי קעילה הגרמי ואשתמע המעכתי׃
20 ובני שימון אמנון ורנה בן חנן ותולון ובני ישעי זוחת ובן זוחת׃
21 בני שלה בן יהודה ער אבי לכה ולעדה אבי מרשה ומשפחות בית עבדת הבץ לבית אשבע׃
22 ויוקים ואנשי כזבא ויואש ושרף אשר בעלו למואב וישבי לחם והדברים עתיקים׃
23 המה היוצרים וישבי נטעים וגדרה עם המלך במלאכתו ישבו שם׃
24 בני שמעון נמואל וימין יריב זרח שאול׃
25 שלם בנו מבשם בנו משמע בנו׃
26 ובני משמע חמואל בנו זכור בנו שמעי בנו׃
27 ולשמעי בנים ששה עשר ובנות שש ולאחיו אין בנים רבים וכל משפחתם לא הרבו עד בני יהודה׃
28 וישבו בבאר שבע ומולדה וחצר שועל׃
29 ובבלהה ובעצם ובתולד׃
30 ובבתואל ובחרמה ובצקלג׃
31 ובבית מרכבות ובחצר סוסים ובבית בראי ובשערים אלה עריהם עד מלך דויד׃
32 וחצריהם עיטם ועין רמון ותכן ועשן ערים חמש׃
33 וכל חצריהם אשר סביבות הערים האלה עד בעל זאת מושבתם והתיחשם להם׃
34 ומשובב וימלך ויושה בן אמציה׃
35 ויואל ויהוא בן יושביה בן שריה בן עשיאל׃
36 ואליועיני ויעקבה וישוחיה ועשיה ועדיאל וישימאל ובניה׃
37 וזיזא בן שפעי בן אלון בן ידיה בן שמרי בן שמעיה׃

Versio VULG. LAT.

Invocavit verò Jabes Deum Iſrael, dicens; Si benedicens
benedixeris mihi, & dilataveris terminos meos, & fuerit 10
manus tua mecum, & feceris me à malitia non opprimi.
Et præſtitit Deus quæ precatus eſt. Caleb autem frater
Sua genuit Mahir, qui fuit pater Eſthon. Porrò Eſthon 11
genuit Bethrapha, & Pheſſe, & Tehinna patrem urbis 12
Naas: hi ſunt viri Recha. Filii autem Cenez; Othoniel,
& Saraia. Porrò filii Othoniel, Hatath, & Maonathi. 13
Maonathi genuit Ophra, Sarai autem genuit Joab patrē
Vallis artificum: ibi quippe artifices erant. Filii verò 14
Caleb filii Jephone, Hir, & Ela, & Naham. Filii quoque 15
Ela; Cenez. Filii quoque Jaleleel; Siph, & Zipha, Thiria,
& Afrael. Et filii Ezra; Jether, & Mered, & Epher, & 16
Jalon, genuitq; Mariam, & Sammai, & Jesba patrem Eſ- 17
thamo. Uxor quoq; ejus Judaia, peperit Jared patrē Ge-
dor, & Heber patrem Socho, & Icuthiel patrem Zanoe. 18
Hi autem filii Bethiæ filiæ Pharaonis, quam accepit Me-
red. Et filii uxoris Odaiæ ſororis Naham patris Ceila;
Garmi, & Eſthamo, qui fuit de Machati. Filii quoq; Si- 19
mon; Amnon, & Rinna filius Hanan, & Thilon. Et filii 20
Jeſi; Zoheth, & Benzoheth. Filii Sela, filii Juda; Her pa-
ter Lecha, & Laada pater Mareſa, & cognationes domûs 21
operantium byſſum in domo juramenti. Et qui ſtare fe-
cit Solem, virique Mendacii, & Securus, & Incendens, qui 22
principes fuerunt in Moab, & qui reverſi ſunt in Lahem.
Hæc autem verba vetera. Hi ſunt figuli habitantes in
Plantationibus, & in Sepibus, apud regem in operibus 23
ejus, commoratique ſunt ibi. Filii Simeon; Namuel &
Jamin, Jarib, Zara, Saul. Sellum filius ejus, Mapſam 24
filius ejus, Maſma filius ejus. Filii Maſma; Hamuel 25
filius ejus, Zachur filius ejus, Semei filius ejus. Filii 26
Semei ſedecim, & filiæ ſex: fratres autem ejus non ha- 27
buerunt filios multos, & univerſa cognatio non potuit
adæquare ſummam filiorum Juda. Habitaverunt au-
tem in Berſabee, & Molada, & Haſarſuhal, Et in Bala, 28
& in Aſom, & in Tholad, Et in Bathuel, & in Horma, 29
& in Siceleg, Et in Bethmarchaboth, & in Haſarſu- 30
ſim, & in Bethberai, & in Saarim. Hæ civitates eorum 31
uſque ad regem David. Villæ quoque eorum; Etam, &
Aen, Remmon, & Thochen, et Aſan, civitates quinque. 32
Et univerſi viculi eorum per circuitum civitatum iſta-
rum uſque ad Baal. Hæc eſt habitatio eorum, et ſedium 33
diſtributio. Moſobab quoque, et Jemlech, et Joſa
filius Amaſiæ, Et Joel, et Jehu filius Joſabiæ filii Sa- 34
raiæ filii Aſiel, Et Elioenai, & Iacoba, & Iſuhaia, 35
et Aſaia, et Adiel, et Iſmiel, et Banaia, Ziza quoque 36
filius Sephei filii Allon filii Idaia filii Semri filii Sa- 37
maia.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 Et ait illi, Benedicendo benedicat ti-
bi Dominus, & terminum tuum am-
plificet: ſit manus ejus tecum, ſervet-
que te à malo, ne dominetur tui:
concedatque tibi quicquid rogave-
ris eum. Verùm Chaleb frater Ahiæ 11
genuit Mehir qui fuit pater Eſtonis. 12
Eſton genuit Rupham, Rupha ge- 13
nuit Phaſhi, Phaſhi genuit Tehiam,
Tehia genuit Jaazir,

Hi fuerunt filii Chaleb filii Jophnæ: 15
primogeniti filiorum Chaleb nomen
erat Ela, nomen ſecundi Naam, no-
men tertii Cenaz, nomen quarti
Aſiph, nomen quinti Jemuel, nomen
ſexti Jaharob: hi fuerunt filii Chaleb
filii Jophnæ.

Filii uxoris Uriæ, ſororis Nahum 19
patris Ceilæ, fuerunt Zamri, Eſte-
mu, Machith, Eſtemaa, & Aſimon.
Filii Aſimon, Amon, Dumia, Zarah, & 20
Sela.

Hi ſunt filii Judæ; Iemuel, Iamin, 24
Ahar, Iachin, Sohar, Rib, Zarah, &
Saul. Hi ſunt filii Selæ filii Iudæ. 25
Filii Simeonis, Mebſam filius ejus, 26
Maſmaa filius ejus, Semaati filius
ejus, Hemel filius ejus, Semei filius
ejus. Habuit autem Semei filies ſex- 27
decim, & ſex filias: at frater ejus
haud multos habuit liberos: qua-
propter omnes familiæ eorum non fu-
erunt multæ quoad veniſſent ad eos
filii Judæ, Et habitâſſent cum eis in 28
civitatibus Bir-ſebaa, in Molada in
Dorath-ſue, Belha, Eſem, Elothlad, 29
Neſel, Herma, Haſar-geda, Haſmon, 30
Hethphelet, Seneglag, Marmarana, 31
& Samſala: has civitates *coluerunt* uſ-
que ad regem Davidem, cum pagis
earum. Item Ecim, & Ecin, Re- 32
mon, Atchen, & Aaſen civitates quin-
que: Præterea pagos omnes circun- 33
jacentes civitatibus illis Aracæorum.
Iſtæ fuerunt civitates habitationis eo-
rum, erantque celeberrimi nominis,
jucundiſſimæ habitationis, tranquil-
litate ac pace undique fruentes.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἐπεκαλέσατο (χ) Ἰγαβὴς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, λέγων, Ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με, ϗ πληθύνῃς τὰ ὅριά μου,
ϗ (ψ) ᾖ ἡ χείρ σου μετ' ἐμοῦ, ϗ (ω) ποιήσῃς γνῶσιν τοῦ μὴ ταπεινῶσαί με. ϗ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ᾐτήσα-
το. Καὶ Χαλὲβ πατὴρ (α) Ἀχὰ ἐγέννησε τὸν Μαχὶρ· οὗτος πατὴρ Ἀσσαθών· (β) Ἐγέννησε τὸν Βαθραΐαν, ϗ τὸν
11 12 Βεσηὲ, ϗ τὸν Θαιμὰν πατέρα πόλεως Ναὰς ἀδελφοῦ Ἐσελὼμ τοῦ Κενεζί· οὗτοι ἄνδρες (γ) Ῥηχάβ. Καὶ υἱοὶ
13 Κενὲζ, Γοθονιὴλ, ϗ Σαραΐα. ϗ υἱοὶ Γοθονιὴλ, Ἀθάθ. Καὶ Μαναθὶ ἐγέννησε τὸν (δ) Γοφερά. ϗ (ε) Σαραΐα ἐ-
14 γέννησε τὸν (ζ) Ἰωβὰβ πατέρα Ἀγεαδδαὶρ, ὅτι τέκτονες ἦσαν. Καὶ υἱοὶ Χαλὲβ υἱοῦ Ἰεφοννὴ, (η) Ἢρ, Ἀδὰ,
15 ϗ Νοόμ. ϗ υἱοὶ (θ) Ἀδὰ, Κενέζ. (ι) Καὶ υἱοὶ Ἀλεὴλ, Ζὶβ, ϗ Ζεφὰ, ϗ Θιριὰ, ϗ Ἐσερήλ. Καὶ υἱοὶ Ἐσρὶ,
16 17 Ἰεθὴρ, Μωρὰδ, ϗ (κ) Ἀφὲρ, ϗ Ἰαμών· ϗ ἐγέννησεν Ἰεθὴρ τὸν (λ) Μαρὼν, ϗ τὸν Σεμεῒ, ϗ τὸν Ἰεσβὰ πατέρα
Ἐσθαιμών. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ αὕτη (μ) Ἀδία ἔτεκε τὸν Ἰάρεδ πατέρα Γεδὼρ, ϗ τὸν Ἀβὲρ πατέρα Σωχὼν, ϗ
18 τὸν (ν) Χετιὴλ πατέρα Ζαμών. καὶ οὗτοι υἱοὶ (ξ) Βεθθία θυγατρὸς Φαραὼ, ἣν ἔλαβε Μωρήδ. Καὶ υἱοὶ γυναι-
19 κὸς τῆς (ο) Ἰδουίας ἀδελφῆς Ναχαὶμ πατρὸς Κεϊλὰ, Γαρμὶ, ϗ Ἐσθαιμὼν, Νωχαθί. Καὶ υἱοὶ (π) Σεμὼν, Ἀ-
20 μνὼν, ϗ (ρ) Ἀνὰ υἱὸς Φανὰ, ϗ Ἰνών. ϗ υἱοὶ Σεῒ, Ζωὰν, ϗ υἱοὶ Ζωάβ. Υἱοὶ Σηλὼμ υἱοῦ Ἰούδα, Ἢρ πατὴρ (σ)
21 Ληχὰβ, ϗ Λααδὰ πατὴρ (τ) Μαρισά. ϗ γενέσεις οἰκείων (υ) Ἐφραθαβὰκ τῷ οἴκῳ Ἐσοβά, Καὶ Ἰωακὶμ, ϗ ἄν-
22 δρες Χωζηβὰ, ϗ Ἰωὰς, ϗ Σαρὰφ, οἳ κατῴκησαν ἐν Μωὰβ· ϗ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς (χ) ἀβεδηρὶν, ἀθουκιείμ.
23 Οὗτοι κεραμεῖς οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀταὶμ ϗ (ψ) Γαδιρὰ μετὰ τοῦ βασιλέως, ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐνίσχυσαν,
24 25 ϗ (ω) κατῴκησαν ἐκεῖ. Υἱοὶ (α) Συμεὼν, Ναμουὴλ, ϗ Ἰαμὶν, Ἰαρὶβ, (β) Ζαρὲς, Σαοὺλ, Σαλὲμ υἱὸς αὐτοῦ,
26 (γ) Μαβασὰμ υἱὸς αὐτοῦ, Μασμὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ, Σαβοὺδ υἱὸς αὐτοῦ, Ζακχοὺρ υἱὸς αὐτοῦ, Σε-
27 μεῒ υἱὸς αὐτοῦ. (δ) Τῷ Σεμεῒ υἱοὶ ἑκκαίδεκα, ϗ (ε) θυγατέρες ἕξ. ϗ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ οὐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί.
28 ϗ πᾶσαι αἱ πατριαὶ αὐτῶν οὐκ ἐπλεόνασαν ὡς υἱοὶ Ἰούδα. Καὶ κατῴκησαν ἐν Βηρσαβεὲ, (ζ) ϗ Μωλαδὰ,
29 30 ϗ ἐν Ἐσερσουὰλ, Καὶ ἐν Βαλαὰ, (η) ϗ ἐν Αἰσὲμ, ϗ ἐν Θωλάδ, Καὶ ἐν Βαθουὴλ, ϗ ἐν Ἑρμὰ, ϗ ἐν Σι-
31 κελὰγ, Καὶ ἐν (θ) Βαιθμαρχαβὼθ, ϗ Ἡμισυσεωσὶν, ϗ οἶκον Βαρουσεωρίμ· αὗται αἱ πόλεις αὐτῶν
32 ἕως βασιλέως Δαυίδ. Καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, Αἰτὰν, ϗ Ἢν, (ι) Ῥεμμὼν, ϗ Θοκκὰ, ϗ Αἰσὰρ, πόλεις
33 πέντε. Καὶ πᾶσαι (κ) ἐπαύλεις αὐτῶν (λ) κύκλῳ τῶν πόλεων τούτων ἕως Βάαλ· αὕτη (μ) κατάσχεσις αὐτῶν,
34 35 ϗ ὁ καταλοχισμὸς αὐτῶν. Καὶ Μοσωβὰβ, ϗ (ν) Ἰεμολὸχ, ϗ Ἰωσία υἱὸς Ἀμασία, Καὶ Ἰωὴλ, ϗ Ἰοὺ
36 υἱὸς (ξ) Ἀσαβία, υἱὸς Σαραοῦ, υἱὸς Ἀσιὴλ, Καὶ (ο) Ἐλιωναῒ, ϗ Ἰωκαβὰ, ϗ Ἰασουΐα, ϗ Ἀσαΐα, ϗ (π) Ἰεδι-
37 ὴλ, ϗ Ἰσμαὴλ, ϗ (ρ) Βαναίας, Καὶ Ζουζὰ υἱὸς (σ) Σαφαῒ, υἱοῦ Ἀλλὼν, υἱοῦ Ἰεδιὰ, υἱοῦ Σεμρὶ, υἱοῦ Σαμαίου.

Et invocavit Igabes Deum Israel, dicens; Si benedicens benedixeris me, 10
& multiplicaveris fines meos, & fuerit manus tua mecũ, & feceris cog-
nitionem ad non humiliandum me. Et adduxit Deus omnia, quæcunque
petiit. Et Chaleb pater Acha genuit Machir. Hic pater Assathon: (i) Genuit 11 12
Bathræam, & Bessee, & Thæman patrem civitatis Naas fratris Eselom
Cenezi. Hi viri Rhecab. Et filii Cenez; Gothoniel, & Saraia. Et filii 13
Gothoniel, (k) Athath. Et Manathi genuit Gophera. Et Saraia genuit (l) 14
Jobab patrem Ageaddair: quoniam fabri erant. Et filii Chaleb filii Je- 15
phonne; Er, Ada, & Noom. Et filii Ada, Cenez. Et filii Aleel; Zib, & 16
Zepha, & Thiria, & Eserel. Et filii Esri; Jether, Morad, & Apher, & 17
Jamon. Et Jether genuit Maron, & Semei, et Jesba patrem Esthæmon:
Et uxor ejus hæc Adia peperit Jared patrem Gedor, & Aber patrem So- 18
chon, & (m) Chetiel patrem Zamon. Et hi filii Betthia filiæ Pharao, quã
accepit Mored. Et filii uxoris Iduiæ sororis Nachaim patris Ceila; Gar- 19
mi, & Esthæmon Nochathi. Et filii Semon; Amnon, & Ana filius Phana, 20
& Inon. Et filii Sei, Zoan. Et filii Zoab, Filii Selom filii Juda; Er 21
pater Lechab, et Laada pater Marisa. Et (n) generationes domesticorum
Ephrathabac domui Esoba, Et Joacim, et viri Chozeba, et Joas, et Sa- 22
raph, qui habitabant in Moab. Et reduxit eos (o) Abederim, Athuciim.
Hi figuli habitantes in Atain, et Gadira cum rege: in (p) regno ejus 23
invaluerunt, et habitârunt ibi. Filii Semeon, Namuel, et Jamin, Jarib, 24
Zares, Saul, Salem filius ejus, Mabasam filius ejus, Masma filius ejus, 25
Amuel filius ejus, Sabud filius ejus, Zacchur filius ejus, Semei filius ejus. 26
Ipsi Semei filii sex et decem, et filiæ sex. Et fratribus eorum non fuerunt 27
filii multi. Et omnes patriæ eorum non abundârunt, ut filii Juda. Et ha- 28
bitaverunt in Bersabee, et Molada, et in Esersual, Et in Balaa, et in Æsem, 29
et in Tholad, Et in Bathuel, et in Herma, et in Sicelag, Et in Bæthma-
rimoth, et Hemisuseosim, et domũs Baruseorim. Hæ civitates eorum usque 30 31
ad regem David. Et villæ eorum, Ætan, et En, Remmon, et Thocca, et 32
Æsar, civitates quinque: Et omnes villæ earum in circuitu civitatum 33
harũ usque Baal. Hæc possessio eorum, et distributio eorum. Et Mesobab, 34
et Jemoloch, et Josia filius Amasia, Et Joel, et Jeu filius Asabia, filius Sa- 35
ray, filius Asiel, Et Elionai, et Jocaba, et Jasuia, et Asaia, et Jediel, et Ismael, et Banaas, Et Zuza filius Saphai, filii Alom, filii Jedia, filii Semri, filii Samææ. 36 37

MS.A. (χ) Γαβὴς (ψ) ἦν ἡ (ω) ποιήσῃς (α) Ἀχὰς (β) Καὶ Ἀσσαθὼν ἐγέννησεν τὸν Βαθρεφὰ, ϗ τὸν Φεσσὴ, καὶ τὸν Θαναὰ πατέρα (γ) Ῥηφά. (δ) Γοφερά. (ε) Σαρία (ζ) Ἰωὰβ, πατέρα Γησρασείμ, ὅτι (η) Ἠρὰ, Ἀλὰ, ϗ Νοάμ. (θ) Ἀλὰ, (ι) Καὶ υἱὸς Ἰαλελὴλ, Ζιφαὶ, ϗ Ζαιφὰ, ϗ Θηριὰ, ϗ Ἐσεραήλ. (κ) Γαφὲρ, ϗ Ἰαλών (λ) Μαρὼν, ϗ τὸν Σαμμαῒ, ϗ τὸν Ἰεσαβὰ (μ) Ἰδία (ν) Ἰεκθιὴλ (ξ) Βεθθία (ο) Ἰεδαίας ἀδελφῆς Ναχὲμ, ϗ Δαλὰ πατὴρ Κεϊλὰ, ϗ Σωμεὼν πατὴρ Ἰωμάμ. καὶ υἱοὶ Ναὲμ πατρὸς Κεϊλὰ, Ὀταρμὶ, ϗ Ἰεσθημωὴ Μαχαθί. Καὶ (π) Σεμιὼν, (ρ) Ῥαννὼν υἱὸς Ἀνὰν, ϗ Θιλών. ϗ υἱοὶ Ἐσζωχὰθ, ϗ υἱοὶ Ζωχάθ. Υἱοὶ Σηλὼμ * υἱοὶ (σ) Ληχὰδ, (τ) Μαρησά. (υ) Ἐβδαθαββὲς (χ) Ἀβεδδηρὶν, (ψ) Γαδηρὰ (ω) κατῴκησαν (α) Συμεὼν (β) Ζαρὲθ, (γ) Μαβσὰν (δ) Καὶ τῷ (ε) θυγατέρες τρεῖς. ϗ (ζ) ϗ Σαμαὰ, ϗ Μωλαδὰ, ϗ Ἐσερσουὰλ, (η) ϗ Βοασὸμ, καὶ Θωλὰδ, Καὶ Βαθουὴλ, ϗ Ἑρμὰ, (θ) Βαιθμαρχαβὼθ, καὶ Ἡμισουσωσὶμ, καὶ οἶκον Βαρουμσεωρίμ· αὗται πόλεις (ι) Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰν, καὶ Αἰσὰν, (κ) αἱ ἐπαύλεις (λ) τῶν κύκλῳ (μ) ἡ κατάσχεσις (ν) Ἀμασίου, ϗ Ἰωσίας (ξ) Ἰσαβία, υἱὸς Σαραία, (ο) Ἐλιωηνὶ, ϗ Ἰακαβὰ, (τ) Ἐδιὴλ, (ρ) Βαναία, (σ) Σεφεὶν, υἱοῦ Ἀλλὼν, υἱοῦ Ἐδιὰ, υἱοῦ Σαμαρὶν, υἱοῦ Σαμαίου.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وقالوا له يبارك الرب • ويكثر قومك • ويكون يده معك • لانك ولدت في بيت
11 لحم * وكالاب اخو احيا اولد ماحير • وهو ابو اسطون * واسطون اولد رافا • ورافا اولد فيساح
12 وفيساح اولد تحيا • وتحيا اولد ياعازار **

15 * هولاء بنو كالاب • بكره الا • والثاني نعم • والثالث قنز • والرابع اسيف • والخامس
يامنيال • والسادس يحروف • هاولاء بنو كالاب بن يوفنا **

19 * وبنو امراة اوريا اخت ناحوم ابي قعيلا • زمري • واسمع وماكيث • واسميع • واسمون •
20 21 * وبنو اسمون • امون • وادموا • وزاراح • وسالا * هولاء بنو يهودا اخي ناحوم • ابود •
فعلو **

24 * وبنو شيلا بن يهودا • ياموئيل • وياميين • وهار • وياحين • وصاحار • واراف • وزاراح
25 26 وسافال * هولاء بنوا شيلا بن يهودا * وبنو سمعون • باسوم • ومسمع • وسمعث • وحامل
27 وزكي • وسمعي * وكان لسمعي اولاد سته عشر وسته بنات • وما كان لاخيه اولاد كثير
28 ولا كانوا قومهم كثيرا • حتى جاوا اليهم بنو يهودا * وقعدوا معهم في قرى بير سبع
29 30 وفي مولدا • وفي دارت سوع * وفي بلها • وفي عاصم • وبالتلاد * وابسال • والحرما • وبحاصير
31 عاد • ومحسن • والحقلط • سقالع * وعارمنا • واسوماسلا • هولاء الضياع حتى الى
32 ملك داود ومياهم * وعافون • وعيقان • ورامون • وادكون • وعاسون • خمس ضياع
33 * وكل المدن التي حوالي الضياع التي للعمرونيين • هاولاء الضياع واراطهم • وصار لهم
اسما كبيرا ومجالس حسنة • وهدو وسلام حولهم **

Et dixerunt ei, Benedicat tibi Dominus, 10
gentem tuam multiplicet, & adsit tibi
manus ejus, eò quòd natus sis in Beth-
lehem. Chaleb autem frater Abiæ ge- 11
nuit Mahirem qui fuit pater Estonis,
Eston genuit Rapham, Rapha genuit Phi- 12
sahum, Phisah genuit Tehiam, Tehia ge-
nuit Jaazerem.

Hi sunt filii Chalebi; primogenitus ejus 15
Ela, secundus Naam, tertius Cenez,
quartus Asiph, quintus Jamiel, sextus
Jaharob; isti sunt filii Chalebi filii
Jophunnæ.

Filii uxoris Uriæ, sororis Nahumi pa- 19
tris Ceilæ; Zamri, Estemaus, Machith,
Asmius & Asimon. Filii Asimonis, 20
Amon, Adimus, Zarah, & Sela.
Hi sunt filii Judæ fratris Nahumi; 21
Abod, Phadus.

Filii Selæ filii Jehudæ, Jemuel, Ja- 24
min, Har, Jachin, Sahar, Ariab, Zarah,
& Sebel. Isti sunt filii Selæ 25
filii Judæ. Filii Simeonis, Basum, 26
Mesmaa, Semeath, Hemel, Za-
chai, & Semei. Fuerunt autem Semei 27
filii sexdecim, & sex filiæ: sed ejus
fratri non fuerunt multi filii, nec
erat gens illorum copiosa, donec veni-
rent ad eos filii Juda. Et cum iis 28
commorarentur in civitatibus Bir-se-
baa, & in Molada, in Darath sue, In 29
Belha, Esem, Eltolad, Ansal, Hor- 30
ma, Hasar-geda, Hamsan, Hetphelet,
Secelag, Maremaua, & Asumasela: hæ 31
sunt civitates, & suburbana eorum us-
que ad regnum Davidis. Præterea 32
Acon, Ican, Ramon, Adchon, & Aason,
quinque civitates; Cum suburbiis omni- 33
bus quæ erant circum civitates Acro-
naorum: hæ sunt civitates & regio-
nes eorum. Cæterùm habebant isti no-
men celebre, habitacula pulchra, &
tranquillitatem ac pacem undequaque.

דברי הימים א: ה

Versio VULG. LAT.

Isti sût nominati principes in cognationib' suis, & in domo affinitatû suarû multiplicati sût vehementer. Et profecti sût ut ingrederentur in Gador usq; ad Orienté vallis, 38 39
et ut quærerent pascua gregib' suis. Inveneruntq; pascuas uberes, & valdè bonas, & terrã latissimã et quietã et fertilé, in qua antè habitaverant de stirpe Cham. Hi ergò venerût, quos suprà descripsim' nominatim, in diebus Ezechiæ regis Juda: & percusserût tabernacula eorû, & habitatores qui inventi fuerant ibi, & deleverunt eos usq; in præsenté diem: habitaverúntq; pro eis, quoniam uberrimas pascuas ibidem repererunt. De filiis quoque Simeon abierunt in montem Seir viri quingenti, habentes principes Phalthiam & Naariam & Raphaiam & Oziel filios Jesi: Et percusserunt reliquias, quæ evadere potuerant, Amalecitarum, & habitaverunt ibi pro eis usque ad diem hanc. 40 41 42 43

CAP. V.

Filii quoque Ruben primogeniti Israel; (ipse quippe fuit primogenit' ejus: sed cùm violâsset thorû patris sui, data sunt primogenita ejus filiis Joseph, filii Israel, & non est ille reputatus in primogenitum. Porrò Judas, qui erat fortissimus inter fratres suos, de stirpe ejus principes germinati sunt: primogenita autem reputata sunt Joseph.) Filii ergò Ruben primogeniti Israel; Enoch, & Phallu, Esron, & Carmi. Filii Joel; Samia filius ejus, Gog filius ejus, Semei filius ejus, Micha filius ejus, Reia filius ejus, Baal filius ejus, Beera filius ejus, quem captivum duxit Thelgathphalnasar rex Assyriorum, & fuit princeps in tribu Ruben. Fratres autem ejus, & universa cognatio ejus, quando numerabantur per familias suas, habuerunt principes, Jehiel et Zachariam. Porrò Bala filius Azaz, filii Samma, filii Joel, ipse habitavit in Aroer usque ad Nebo et Beelmeon. Contra Orientalem quoque plagam habitavit usque ad introitum eremi, et flumen Euphraten. Multum quippe jumentorû numerum possidebant in terra Galaad. In diebus auté Saul præliati sunt contra Agareos, et interfecerunt illos, habitaveruntque pro eis in tabernaculis eorû, in omni plaga, quæ respicit ad Orienté Galaad. Filii verò Gad è regione eorum habitaverunt in terra Basan usque Selcha: Joel in capite, et Saphan secund': Janai auté, et Saphat, in Basan. Fratres verò eorû secundû domos cognationû suarû; Michael, et Mosollã, et Sebe, et Jotai, et Jachan, et Zie, et Heber, septé. Hi filii Abihail, filii Huri, filii Jara, filii Galaad, filii Michael, filii Jesesi, filii Jeddo, filii Buz. Fratres quoq; filii Abdiel, filii Guni, princeps domûs in familiis suis. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Atque hæc sunt nomina magnatum qui erant ibi, juxta familias & domos eorum paternas. 38
Perrexerunt autem usque ad aditum Gedar, usque ad Orientalem partem vallis, ut quærerent pascua ovibus suis. 39 Et cùm reperissent pascua optima et pinguia, et regionem amplam et optimam, ubi pax cum tranquillitate vigebat (nam ipsimet fuerant olim in ea commorati) 40 Adduxerunt viros illos qui recensiti fuerant temporibus Hezeciæ regis familiæ Judaicæ, et destructis habitationibus eorum, et cunctis aquæ scatebris quæ illic erant, ad hodiernum usque diem obturatis, habitárunt loco eorum, eò quòd pascua gregis illorum optima essent ibi. 41 Deinde tam ex illis, quam è filiis Simeonis abierunt ad montem Gebel, viri quingenti (atque hæc sunt nomina virorum qui præibant illis; Phelatia, Mathitha, Rephaia, & Uziel: hi quatuor viri, filii Isei præibant illis) 42 Et peremerunt superstites omnes qui remanserant Amalecitis, et habitárunt loco illorum ad hunc usque diem. 43

CAP. V.

Filii Rubil primogeniti Israelis (is enim erat primogenitus patris sui, sed cùm prophanâsset torum patris sui, data fuerunt ejus primogenita Josepho fratri ipsius, filio Israelis. 1 Et super hos duos ex omnibus tribubus Israelis, veniût benedictiones. Ex Juda egredietur rex Christus, & primogenita tradentur Josepho) 2 Filii *inquam* Rubil primogeniti Israelis, Henoch, Phalu, Hesron, et Charmi. 3 Filii Charmi, Semaja filius ejus, Doeg filius ejus, 4 Semaja filius ejus, Micha filius ejus, Uria filius ejus, 5 Balaa filius ejus, Abdia filius ejus, 6 quem captivum duxit Teglathpalsar rex Athur; is erat princeps tribûs Rubelitarum. 7 Fratrû autem ejus per generationes suas, quum propagati essent per prosapias suas, princeps erat Azrael, secundus Zacharia, 8 Et Balaa filius Uzi, filii Semei, filii Joelis: is habitabat in Aduir usq; ad Nobu, & super planitie Meonis. 9 Usq; ad Orientales partes ipsius, usque ad limitem fluvio Euphrate definitum. Nam multiplicati fuerant tam ipsi quàm possessiones eorum in terra Gelaad; 10 Et temporibus Saulis bellum gessêre cum Arabibus habitantibus in Sacca, traditique fuerunt in manus eorum; adeóq; morati sunt in tentoriis eorum super totam superficiem Orientalem terræ Gelaad. 11 Filii Gad habitaverunt ex adverso illorû in terra Mathnin usq; ad terminû Sibæ & Salchæ. 12 Et Joel prodibat in fronte eorû, jus dicebat eis, et libros apprimè docebat eos. 13 Isti sunt filii Abihel filii Huri, filii Zarah, filii Gelaad, filii Machir, 14 Filii Abdiel, filii Ili, primarii patrû suorû. 15

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Οὗτοι οἱ διελθόντες ἐν ὀνόμασιν ἀρχόντων ἐν ταῖς γενέσεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν οἴκοις πατριῶν αὐτῶν ἐπληθύν-
38 θησαν εἰς πλῆθος, Καὶ ἐπορεύθησαν ἕως τοῦ ἐλθεῖν Γέραρα ἕως τῶν ἀνατολῶν τῆς Γαι, τοῦ ζητῆσαι νομὰς
39 τοῖς κτήνεσιν (τ) αὐτῶν. Καὶ εὗρον νομὰς πλείονας καὶ ἀγαθάς· καὶ ἡ γῆ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν, καὶ εἰρήνη
40 καὶ ἡσυχία, ὅτι ἐκ τῶν υἱῶν Χὰμ τῶν κατοικούντων ἐκεῖ ἔμπροσθεν. Καὶ ἦλθοσαν οὗτοι (υ) οἱ γεγραμμένοι ἐπ'
41 ὀνόματος ἐν ἡμέραις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐπάταξαν (φ) τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ τοὺς Μιναίους οὓς εὕρο-
σαν ἐκεῖ, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ᾤκησαν ἀντ' αὐτῶν, ὅτι νομαὶ τοῖς κτήνεσιν
αὐτῶν ἐκεῖ. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Συμεὼν ἐπορεύθησαν εἰς ὄρος Σηὶρ ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ (χ) Φα-
42 λαεττία, καὶ Νωαδία, καὶ Ῥαφαΐα, καὶ Ὀζιὴλ υἱοὶ Ἰεσὶ ἄρχοντες αὐτῶν· Καὶ ἐπάταξαν τοὺς καταλοίπους τοὺς
43 καταλειφθέντας τοῦ (ψ) Ἀμαλὴκ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

MS. A. (τ) ἑαυτῶν. (υ) γεγραμμένοι (φ) τοὺς οἰκήτορας αὐτῶν (χ) Φαλεττία, (ψ) Ἀμαλὴκ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς

Hi sunt qui transierunt in nominibus principum in generationibus suis: & 38
in domibus patriarum suarum multiplicati sunt in multitudine: Et ive- 39
runt usque ad veniendum Gerara usque ad Orientem Gai, ad quærendum
pascua pecoribus suis. Et invenerunt pascua plura, & bona: & terra 40
lata coram eis: & pax, & quies; quoniam ex filiis Cham habitantium ibi
anteà. Et venerunt hi scripti super nomen in diebus Ezeciæ regis Juda: & 41
percusserunt domos eorum, & Minæos, quos invenerunt ibi, & anathe-
matizarunt eos usque in diem hanc: & habitaverunt pro eis: quoniam pa-
scua pecoribus suis ibi. (q) Et ex eis de filiis Symeon iverunt in monte Seir 42
viri quingenti, & Phalaettia, & Noadia, & Rhaphaia, et Oziel filii
Jesi principes eorum. Et percusserunt residuos, qui remanserant de Amalec 43
(r) usque in diem hanc.

ΚΕΦ. ε'.

Καὶ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραήλ· ὅτι οὗτος ὁ (α) πρωτότοκος, καὶ ἐν τῷ ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν κοίτην
1 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔδωκε (β) τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ τῷ υἱῷ αὐτοῦ (γ) Ἰωσὴφ υἱῷ Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἐγενεαλογήθη εἰς
πρωτοτόκια. Ὅτι Ἰούδας δυνατὸς ἰσχύϊ καὶ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἰς ἡγούμενον ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἡ εὐλογία τοῦ
2 Ἰωσήφ· (δ) Υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραήλ, Ἐνὼχ, καὶ Φαλλοὺς, (ε) Ἀσρὼμ, καὶ Χαρμί. Υἱοὶ Ἰωήλ,
3 4 (ζ) Σεμεΐ, καὶ Βαναία υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ Γοὺγ υἱοῦ (η) Σεμεΐ, Υἱὸς αὐτοῦ Μιχὰ, υἱὸς αὐτοῦ Ῥηχὰ, υἱὸς (θ) αὐτοῦ
5 Ἰωήλ, Υἱὸς αὐτοῦ Βεὴλ, ὃν μετῴκισε Θαγλαφαλνασὰρ βασιλεὺς Ἀσσούρ· οὗτος ἄρχων τῶν Ῥουβήν. Καὶ
6 7 (ι) ἀδελφοὶ αὐτοῦ τῇ (κ) πατριᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς καταλοχισμοῖς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἄρχων Ἰωήλ,
καὶ Ζαχαρία, Καὶ (λ) Βαλὲκ υἱὸς (μ) Ἀζοὺζ, υἱὸς Σαμὰ, υἱὸς Ἰωήλ· οὗτος κατῴκησεν ἐν Ἀροὴρ, καὶ ἐπὶ
8 Ναβαὺ, καὶ (ν) Βεελμαασσών. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς κατῴκησεν ἕως ἐρχομένων τῆς ἐρήμου, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐ-
9 φράτου, ὅτι κτήνη αὐτῶν πολλὰ ἐν γῇ Γαλαάδ. Καὶ ἐν ἡμέραις Σαοὺλ (ξ) ἐποίησαν πόλεμον πρὸς τοὺς
10 παροίκους, καὶ ἔπεσον ἐν χερσὶν αὐτῶν κατοικοῦντες ἐν σκηναῖς αὐτῶν πάντες κατ' ἀνατολὰς τῆς Γα-
λαάδ. Υἱοὶ Γὰδ κατέναντι αὐτῶν κατῴκησαν ἐν γῇ Βασὰν ἕως (ο) Σελά. Ἰωὴλ (π) πρωτότοκος,
11 12 καὶ Σαφὰμ ὁ δεύτερος, καὶ (ρ) Ἰανὶν ὁ γραμματεὺς ἐν Βασάν. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκους πα-
13 τριῶν αὐτῶν, Μιχαήλ, (σ) Μοσολλὰμ, καὶ Σεβεὲ, καὶ Ἰωρεὲ, καὶ (τ) Ἰωαχὰν, καὶ Ζουὲ, καὶ (†) Ὠβὴδ, ἑπτά.
14 Οὗτοι υἱοὶ Ἀβιχαία υἱοῦ Οὐρὶ, υἱοῦ (υ) Ἰδαΐ, υἱοῦ Γαλαάδ, υἱοῦ Μιχαήλ, υἱοῦ (φ) Ἰεσαΐ, υἱοῦ Ἰεδδαΐ, υἱοῦ (χ) Βοὺζ
15 Ἀδελφοῦ υἱοῦ Ἀβδιὴλ, υἱοῦ Γουνὶ, ἄρχων οἴκου πατριῶν.

MS. A. (α) πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ἐν (β) εὐλογίαν (γ) τῷ Ἰωσήφ (δ) Καὶ υἱοὶ (ε) Ἐσρὼν, (ζ) Σεμεῒν, (η) Σεμεεΐ, (θ) αὐτοῦ Βαάλ, Υἱὸς αὐτοῦ Βεηρὰ, ὃν μετῴκισεν Θαγλαθφελνασὰρ (ι) οἱ ἀδελφοὶ (κ) πατριᾷ αὐτοῦ (λ) Βαλὲ (μ) Ὀζὲζ, (ν) Βεελμαών. (ξ) ἐποιήσαντο (ο) Σελχά. (π) ὁ πρωτότοκος, (ρ) Ἰαναὶ (σ) καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Σεβαθὲ, (τ) Ἰαχὰν, (†) Ἰωβὴδ, (υ) Ἀδαΐ, (φ) Ἰεσσαΐ, (χ) Ἀχιβοὺζ, Υἱοῦ Ἀβδιὴλ,

CAP. V.

Et filii Ruben primogeniti Israel. Quoniam hic primogenitus: et in 1
ascendendo super cubile patris sui, dedit benedictionem ejus filio (a) suo
Joseph filio Israel: et non est in genealogia computatus in primogenitu-
ram: Quoniam Judas potens fortitudine, et in fratribus suis, et in du- 2
cem ex ipso, et benedictio ipsius Joseph. Filii Ruben primogeniti Israel; 3
Enoch, et Phallus, Asrom, et Charmi. Filii Joel; (b) Semei, et Banæa filius 4
ejus. Et filii Gug filii Semei, Filius ejus Micha, filius ejus Recha, filius 5
ejus Joel, Filius ejus Beel; quem transtulit Thaglaphallasar rex Assur. 6
Hic princeps eorum, qui ipsius Ruben. Et fratres ejus patriâ suâ in gene- 7
alogiis suis secundùm generationes suas; princeps Joel, et Zacharia, Et 8
Balec filius Azuz, filius Sama, filius Joel. Hic habitavit in Aroer, et su-
per Nabau, et Beelmasson: Et ad Orientem habitavit usque ad contigua 9
deserti, à flumine Euphrate, quoniam pecora eorum multa in terra Galaad.
Et in diebus Saul fecerunt bellum adversus (c) incolas, et ceciderunt in 10
manus eorum ii, qui habitabant in tabernaculis suis, omnes ad Orientem
ipsius Galaad. Filii Gad è regione eorum habitârunt in terra Basan usq; 11
Sela. Joel primogenitus, et Saphan secundus: et Janiu scriba in Basan: Et 12 13
fratres eorum secundùm domos patriarum suarum; Michael, Mosollam,
et Sebee, et Joree, et Joachan, et Zue, et Obed, septem. Hi filii Abichea filii 14
Uri, filii Idai, filii Galaad, filii Michael, filii Jesai, filii Jeddai, filii Buz, 15
Fratris filii Abdiel, filii Guni, princeps domûs patriarum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * وهذه اسماء الكبراء الذين اثبتت اسماوهم *
39 * وجاوا الي دخول عادارحي شرقي التخوم * وطلبوا رعي غنمهم * ووجدوا رعيا جيدا سمينا
40 في ارض كبيرة جيدة * وهدو وسلام كانوا هناك * لانهم كانوا جلسوا فيها قديما * فجاوا
41 هولاء الرجال الذين هم مكتوبون في زمان حزقيا ملك يهودا * وخربوا فياطيهم * وسدوا
مجاري الماء التي كانت ثم الي هذا اليوم * وقعدوا في مواضعهم لاجل رعي غنمهم *
42 لانه كان خصبا خصيبا * ومنهم من بني شمعون مضوا الي جبل اغلف خمس مائة رجل *
* وهذه اسماء الرجال مقدميهم *
43 فالطيا * ومابنيا * ورافيا * وعوزاييل * هاولاء اربعة من بني ايشع مضوا في مقدمتهم * وخربوا
كلما وجدوه للعمالقة * وقعدوا في مواضعهم الي هذا اليوم *

* الفصل الخامس *

1 * وبنوا روبيل بكر اسراييل * لانه كان بكر ابيه ونجس فراش ابيه * لاجل ذلك نقل البكورية
2 عنه ليوسف بن اسراييل * وعلي هذين الاثنين تجي البكورية من ساير اسباط بني اسراييل *
3 * ومن يهودا يخرج الملك ماشيا * والبكورية اعطيت ليوسف * بنو روبيل بكر اسراييل *
4 5 6 احنوخ * وافولو * وحصرون * وكرمي * بنو كرمي * شمعيا * دواغ * ميخا * اوريا * بالاع * ابديا
7 الذي جلاه تغلات فلاسر ملك الموصل * هو صار رييس اسباط بني روبال * واخوته
8 بجموعهم حيث انتشروا باجمعهم * ورييسهم عزراييل * والثاني زخريا * وبالاع بن عوزي * بن
9 شمعي * بن يوال * هو الذي ملك في عدوعير الي تخوم نابو * ودخل في برية دماعون * الي
شرقيها حتي الي تخوم البرية من نهر الفرات * لانهم كثروا جدا ومواشيهم في ارض جلعاد *
10 * وبنو شاوول نصبوا الحرب مع سكان سقا * واعطوا بايديهم * وسكنوا في مواطنهم وسلبوا
11 ارض المشرق التي في جلعاد * وبنو دان سكنوا تجاههم في ارض متنين * حتي الي تخوم
12 سافيا وسلاحا * وتوفيل خرج من نسلهم * وصار يحكم عليهم ويعلمهم تعاليم حسنة **
14 15 * هاولاء بنو جاد * ابيخال بن حوري * بن زارح * بن جلعاد * بن مكير * بن عابديل * بن
عالي * وهم رؤساء رهطهم *

Hæc sunt nomina principum quo- 38
rum deprehensa sunt nomina.
Et venerunt ad ingressum Gheder, usque 39
ad Orientalem termini plagam, quærentes
pascua pro ovibus suis. Invenerunt autem 40
pascua optima & pinguia in regione spe-
tiosa & optima, ubi tranquillitas &
pax regnabant; quoniam ipsi quondam
illic habitaverant. Venerunt inquam, 41
viri isti qui conscripti fuerant tempore
Hezeciæ regis Judæ, & habitacula eo-
rum destruentes, & aquæ fluenta quæ
illic extabant, obstruentes ad hunc usque
diem; occupârunt loca eorum propter
pascua ovium suarum: erant enim optima
& fertilissima. Præterea ex iis, nempè 42
è filiis Simeonis, perrexerunt ad montem
Aglaph quingenti viri,
(Atque hæc sunt nomina viro-
rum, ducum eorum:
Phelatia, Mathiba, Raphia, & Uzael:
hi quatuor è filiis Isæ prodierunt in fron-
te illorum) Et destruxerunt quicquid ad 43
Amalecitas pertinere deprehenderunt, et
habitaverunt in regionibus eorum ad hunc
usque diem.

CAP. V.

Filii Rubilis primogeniti Israelis (nam 1
is erat quidem primogenitus patris sui,
sed quia polluit lectum patris sui, hac de
causa transtulit ab eo primogenita ad
Josephum Israelis filium: et his duobus
ex universis tribubus Israelitarum con-
tingunt primogenita. Nam ex Juda e- 2
gressurus est rex Messia, et primogenita
data fuerunt Josepho) Filii inquam Ru- 3
bilis primogeniti Israelis, fuerunt Eh-
noch, Apollo, Hesron, et Charmi, Filii 4
Charmi, Semaia, Doeg, Micha, Uria, 5
Balaus, Et Abedia quem captivum 6
abduxit Tiglath-palasar rex Mauselis:
idem fuit princeps familiarum Rubeli-
tarum, Omniumque fratrum suorum 7
quando sese dilataverunt omnes: quo-
rum primus erat Azrail, secundus Za-
charia. Porrò Balaus filius Uzi, filii 8
Semei, filii Joelis, ipse est qui regnavit
in Aduer usque ad limites Nebu, et pene-
travit in solitudinem Maonis, Ad O- 9
rientalem ipsius plagam, usque ad termi-
nos solitudinis à flumine Euphrate:
admodum enim creverant ipsi et
armenta eorum in terra Galaad.
Filii verò Saulis bellum commisêre cum 10
incolis Saccæ; cùmque traditi fuissent in
manus eorum, occupaverunt patriam il-
lorum, totamque terram Orientalem quæ
est in Galaad. Et filii Dan habitaverunt 11
è regione ipsorum in terra Mathnin usq;
ad limites Sabiæ et Selachæ. Ex ho- 12
rum stirpe ortus est Tobil, imperabat
eis, et optimis documentis erudiebat
illos. Hi sunt filii Gad, 14
Abihel filius Huri, filii Zareh, filii Ga-
laadis, filii Machiris, Filii Abdielis, 15
filii Eli. Hi erant primores familiarum
suarum,

דברי הימים א: ו

16 וַיֵּשְׁבוּ בַּגִּלְעָד בַּבָּשָׁן וּבִבְנֹתֶיהָ וּבְכָל־מִגְרְשֵׁי שָׁרוֹן עַל־תּוֹצְאוֹתָם׃
17 כֻּלָּם הִתְיַחְשׂוּ בִּימֵי יוֹתָם מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּבִימֵי יָרָבְעָם מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל׃
18 בְּנֵי־רְאוּבֵן וְגָדִי וַחֲצִי שֵׁבֶט־מְנַשֶּׁה מִן־בְּנֵי־חַיִל אֲנָשִׁים נֹשְׂאֵי מָגֵן וְחֶרֶב וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת וּלְמוּדֵי מִלְחָמָה אַרְבָּעִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף וּשְׁבַע־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים יֹצְאֵי צָבָא׃
19 וַיַּעֲשׂוּ מִלְחָמָה עִם־הַהַגְרִיאִים וִיטוּר וְנָפִישׁ וְנוֹדָב׃
20 וַיֵּעָזְרוּ עֲלֵיהֶם וַיִּנָּתְנוּ בְיָדָם הַהַגְרִיאִים וְכֹל שֶׁעִמָּהֶם כִּי לֵאלֹהִים זָעֲקוּ בַּמִּלְחָמָה וְנַעְתּוֹר לָהֶם כִּי־בָטְחוּ בוֹ׃
21 וַיִּשְׁבּוּ מִקְנֵיהֶם גְּמַלֵּיהֶם חֲמִשִּׁים אֶלֶף וְצֹאן מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וַחֲמוֹרִים אַלְפָּיִם וְנֶפֶשׁ אָדָם מֵאָה אָלֶף׃
22 כִּי־חֲלָלִים רַבִּים נָפָלוּ כִּי מֵהָאֱלֹהִים הַמִּלְחָמָה וַיֵּשְׁבוּ תַחְתֵּיהֶם עַד־הַגֹּלָה׃
23 וּבְנֵי חֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה יָשְׁבוּ בָּאָרֶץ מִבָּשָׁן עַד־בַּעַל חֶרְמוֹן וּשְׂנִיר וְהַר־חֶרְמוֹן הֵמָּה רָבוּ׃
24 וְאֵלֶּה רָאשֵׁי בֵית־אֲבוֹתָם וְעֵפֶר וְיִשְׁעִי וֶאֱלִיאֵל וְעַזְרִיאֵל וְיִרְמְיָה וְהוֹדַוְיָה וְיַחְדִּיאֵל אֲנָשִׁים גִּבּוֹרֵי חַיִל אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת רָאשִׁים לְבֵית אֲבוֹתָם׃
25 וַיִּמְעֲלוּ בֵּאלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵי עַמֵּי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הִשְׁמִיד אֱלֹהִים מִפְּנֵיהֶם׃
26 וַיָּעַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־רוּחַ פּוּל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וְאֶת־רוּחַ תִּלְגַת פִּלְנֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּגְלֵם לָראוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה וַיְבִיאֵם לַחְלַח וְחָבוֹר וְהָרָא וּנְהַר גּוֹזָן עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

CAP. VI.

1 בְּנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן קְהָת וּמְרָרִי׃
2 וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃
3 וּבְנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וּמִרְיָם וּבְנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃
4 אֶלְעָזָר הוֹלִיד אֶת־פִּינְחָס פִּינְחָס הֹלִיד אֶת־אֲבִישׁוּעַ׃
5 וַאֲבִישׁוּעַ הוֹלִיד אֶת־בֻּקִּי וּבֻקִּי הוֹלִיד אֶת־עֻזִּי׃
6 וְעֻזִּי הוֹלִיד אֶת־זְרַחְיָה וּזְרַחְיָה הוֹלִיד אֶת־מְרָיוֹת׃
7 מְרָיוֹת הוֹלִיד אֶת־אֲמַרְיָה וַאֲמַרְיָה הוֹלִיד אֶת־אֲחִיטוּב׃
8 וַאֲחִיטוּב הוֹלִיד אֶת־צָדוֹק וְצָדוֹק הוֹלִיד אֶת־אֲחִימָעַץ׃
9 וַאֲחִימַעַץ הוֹלִיד אֶת־עֲזַרְיָה וַעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת־יוֹחָנָן׃
10 וְיוֹחָנָן הוֹלִיד אֶת־עֲזַרְיָה הוּא אֲשֶׁר כִּהֵן בַּבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנָה שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלִָם׃
11 וַיּוֹלֶד עֲזַרְיָה אֶת־אֲמַרְיָה וַאֲמַרְיָה הוֹלִיד אֶת־אֲחִיטוּב׃

Versio VULG. LAT.

Et habitaverunt in Galaad, & in Basan, & in viculis
16 ejus, & in cunctis suburbanis Saron, usque ad terminos.
Omnes hi numerati sunt in diebus Joathan regis Juda,
17 & in diebus Jeroboam regis Israel. Filii Ruben, &
18 Gad, & dimidiæ tribûs Manasse, viri bellatores, scuta
portantes & gladios, & tendentes arcum, eruditique ad
prælia, quadraginta quatuor millia et septingenti sexaginta, procedentes ad pugnã. Dimicaverunt contra Agareos:
19 Ituræi verò, & Naphis, & Nodab, Præbuerũt eis auxiliũ.
20 Traditiq; sunt in manus eorum Agarei, et universi qui fuerant cum eis, quia Deum invocaverunt cùm præliarentur: & exaudivit eos, eò quòd credidissent in eum.
Ceperúntque omnia quæ possederant, camelorum quin-
21 quaginta millia, & ovium ducenta quinquaginta millia,
& asinos duo millia, & animas hominum centum
millia. Vulnerati autem multi corruerunt: fuit enim
22 bellum Domini. Habitaverúntque pro eis usque ad
transmigrationem. Filii quoque dimidiæ tribûs Ma-
23 nasse, possederunt terram à finibus Basan usq; Baal, Hermon, & Sanir, et montem Hermon: ingens quippe
numerus erat. Et hi fuerunt principes dom[9] cognatio-
24 nis eorum; Epher, et Jesi, et Eliel, et Ezriel, et Jeremia,
et Odoia, et Jediel, viri fortissimi et potentes, et nominati duces in familiis suis. Reliquerunt autem Deum
25 patrum suorum, et fornicati sunt post deos populorũ terræ, quos abstulit De[9] coram eis. Et suscitavit Deus Israel
26 spiritum Phul regis Assyriorum, et spiritum Thelgathphalnasar regis Assur: et transtulit Ruben, et Gad, et dimidiam tribum Manasse, et adduxit eos in Lahela, et in
Habor, et Ara, et fluvium Gozan, usque ad diem hanc.

CAP. VI.

Filii Levi; Gerson, Caath, et Merari. Filii Caath;
1 Amram, Isaar, Hebron, et Oziel. Filii Amram; Aa-
2 ron, Moyses, & Maria. Filii Aaron; Nadab et Abiu,
3 Eleazar et Ithamar. Eleazar genuit Phinees, et Phinees
4 genuit Abisue, Abisue verò genuit Bocci, et Bocci ge-
5 nuit Ozi. Ozi genuit Zaraiam, et Zaraias genuit Me-
6 raioth. Porrò Meraioth genuit Amariam, et Amarias
7 genuit Achitob, Achitob genuit Sadoc, et Sadoc ge-
8 nuit Achimaas, Achimaas genuit Azariam, Azarias ge-
9 nuit Johanan, Johanan genuit Azariam: ipse est qui
10 sacerdotio functus est, in domo quam ædificavit Salomon
in Jerusalem. Genuit autem Azarias Amariam, et
11 Amarias genuit Achitob,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 Habitabant auté in Mathnin, & in pagis
17 ejus. Omnes isti propagárunt sese tempo-
rib[9] Jothami regis familiæ Judaicæ, et tem-
18 poribus Jerobaami regis Israelis. Et filii
Rubil, & Gad, & dimidiæ tribûs Manassis,
homines ferentes enses & clypeos, jaculantes arcu, gnari bellorum, quadraginta
19 quatuor millia, sexcenti sexaginta sex: Omnes isti prodierunt ad bellum, & præliũ
20 gesserunt contra habitatores Sacæ: Traditique fuerunt in man[9] eorũ, eò quòd Dominum in bello deprecati sunt, et audivit clamoré eorũ, quia fiduciam collocárant
21 in eo. Prædatique sunt opes multas et armenta: camelorum *scilicet* quinquaginta millia, ovium ducenta quinquaginta millia: asinorum duo millia, animarum deniq;
22 humanarum centũ millia: Nam interfecti multi corruerant è tentoriis eorum in prælio: ita habitaverunt loco illorũ, super ten-
23 toriis illorũ. Porrò filii dimidiatæ tribûs Manassis habitaverunt in terra Mathnin usque ad planitiem montis Hermon, usq; ad Har; ibiq; creverunt et multiplica-
24 ti sunt. Hi sunt primarii domorum paternarum eorum; Apha, Sob, Eldaa, Azriel, Adumia, Uria, et Hezael, viri valentes robore, viri celebres, qui erant pri-
25 mores familiæ patrum suorum. Sed cùm negássent Deum patrum suorum, et errássent post deos gentium terræ, quas consumpserat Dominus à conspectu eo-
26 rum; Excitavit Dominus Deus Israelis in eos spiritum Teglath-palsaris regis Athur, qui captivam duxit tribum Rubelitarum, et tribum Gaditarum, ac dimidiam tribum Manassis, et asportavit eos ad Helah, et ad Hobar fluminis Gozan civitates Mediæ, ubi commorantur ad hunc usq; diem.

CAP. VI.

1 Filii Levi, Gerson, Cahath, et Merari.
2 Filii Cahath, Amram, Ieshar, Hebron,
3 et Uziel. Filii Amram, Mose, Aharon,
et Mariam. Filii Aharonis, Nadab, Abihu,
4 Elazar, et Ithamar. Elazar genuit Phine-
5 hes, Phinehes genuit Abisuem, Abisu
6 genuit Abicarem, Abicar genuit Azi,
Azi genuit Zerahiam, Zerahia genuit
7 Maru, Maru genuit Amariam, Amaria
8 genuit Ahitob, Ahitob genuit Sadoc,
9 Sadoc genuit Ahimees, Ahimees genuit
10 Azariam, Azaria genuit Johanan, Johanan genuit Azariam, et Azarias iste ministravit in domo quam ædificavit Sa-
11 lomon in Jerusalem. Genuit autem Azaria Amariam, Amaria genuit Ahitob.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 κατῴκουν ἐν Γαλαὰδ, ἐν Βασὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ περίχωρα Σαρὼν ἕως ἐξ-
17 όδου. Πάντων ὁ καταλοχισμὸς ἐν ἡμέραις (ω) Ἰωάθαμ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις Ἱερο-
18 βοὰμ βασιλέως Ἰσραήλ. Υἱοὶ Ῥουβὴν (α) καὶ Γὰδ καὶ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἐξ υἱῶν δυνάμεως, ἄν-
δρες αἴροντες ἀσπίδας καὶ μάχαιραν, καὶ (β) τείνοντες τόξον, καὶ δεδιδαγμένοι πόλεμον, (γ) τεσσα-
19 ράκοντα καὶ τέσσαρες χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι (δ) καὶ ἑξήκοντα ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν. Καὶ ἐποί-
20 ουν πόλεμον μετὰ τῶν (ε) Ἀγαριτῶν, καὶ Ἰτουραίων, καὶ Ναφισαίων, καὶ Ναδαβαίων, Καὶ κατίσχυ-
σαν ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐδόθησαν εἰς χεῖρας αὐτῶν (ζ) Ἀγαραῖοι, καὶ πάντα τὰ σκηνώματα αὐτῶν, ὅτι
21 πρὸς τὸν Θεὸν ἐβόησαν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῖς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ᾐχμα-
λώτευσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καμήλους πεντακισχιλίας, καὶ προβάτων διακοσίας πεντήκοντα χιλι-
22 άδας, ὄνους δισχιλίους, καὶ ψυχὰς ἀνδρῶν ἑκατὸν χιλιάδας. Ὅτι τραυματίαι πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ
23 τοῦ Θεοῦ ὁ πόλεμος. καὶ κατῴκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως (η) μετοικεσίας. Καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς Μανασ-
σῆ κατῴκησαν (θ) ἀπὸ Βασὰν ἕως Βαὰλ, Ἑρμὼν, καὶ Σανὶρ, καὶ ὄρος Ἀερμών· καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ αὐτοὶ ἐ-
24 πληθύνθησαν. Καὶ οὗτοι ἀρχηγοὶ οἴκου πατριῶν αὐτῶν· Ὀφὲρ, καὶ (ι) Σεῒ, καὶ Ἐλιὴλ, (κ) καὶ Ἱε-
ρεμία, καὶ Ὠδουία, καὶ Ἰεδιὴλ ἄνδρες ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄνδρες ὀνομαστοὶ, ἄρχοντες τῶν οἴκων πατρι-
25 ῶν αὐτῶν. Καὶ ἠθέτησαν ἐν Θεῷ πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐπόρνευσαν ὀπίσω θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς,
26 οὓς ἐξῆρεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ ἐπήγειρεν ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα (λ) Φαλὼχ βα-
σιλέως Ἀσσοὺρ, καὶ τὸ πνεῦμα (μ) Θαγλαφελλασὰρ βασιλέως Ἀσσοὺρ, καὶ μετῴκισεν τὸν Ῥουβὴν,
καὶ τὸν Γαδδὶ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς (ν) Χαλὰχ, καὶ Χαβὼρ, καὶ ἐπὶ πο-
ταμὸν Γωζὰν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

MS. A. (ω) Ἰωθὰν (α) καὶ Γαδδὶ (β) ἐντείνοντες (γ) τέσσαρες καὶ τεσσεράκοντα χιλιάδες (δ) ἑξήκοντα (ε) Ἀγαραίων, (ζ) οἱ Ἀγαρηνοί, (η) τῆς μετοικεσίας. (θ) ἐν γῇ ἀπὸ (ι) Ἰεσεὶ, (κ) καὶ Ἰεζεὴλ, καὶ Ἰερεμία, (λ) Φαλὼς (μ) Θαγλαδφελνασὰρ (ν) Χαλὰ,

Habitabant in Galaad, in Basan, & in pagis earum, (d) Et omnia adjacen- 16
tia Saron usq; ad exitum. (e) Omnium computatio in diebus Joatham 17
regis Juda, & in diebus Hieroboam regis Israel. Filii Ruben, & Gad, 18
& dimidium tribûs Manasse ex filiis virtutis, viri levantes clypeos, &
gladiũ, & tendentes arcũ, & docti bellũ, quadraginta & quatuor mille,
& septingenti et sexaginta egredientes in aciẽ. Et faciebãt bellũ cum A- 19
garenis, & Ituræis, & Naphisæis, et Nadabæis, Et invaluerunt super eos: 20
Et dati sunt in manus eorũ Agaræi, et omnia tabernacula eorũ: quoniã ad
Deũ clamaverunt in prælio: & exaudivit eos: quoniã speraverũt in eum:
Et captivârunt (f) apparatum eorum, camelos quinquies mille, & ovium 21
ducenta quinquaginta millia, asinos bis mille, & animas virorum (g) cen-
tum millia: Quia cæsi multi ceciderunt, quoniam à Deo bellum. (h) Et 22
habitârunt pro eis usque ad transmigrationem. Et dimidii tribûs Ma- 23
nasse, habitârunt à Basan usque Baal, Ermon, & Sanir, & montem Aer-
mon. (i) Et in Libano ipsi abundârunt. Et hi principes domûs patriarum 24
eorum; Opher, & Sei, & Eliel, & Hieremia, & Oduia, & Jediel, viri
fortes virtute, viri nominati, principes domorum patriarum suarum. Et 25
prævaricati sunt in Deum patrum suorum, & fornicati sunt post deos po-
pulorum terræ, quos sustulerat Deus à facie eorum. Et suscitavit Deus 26
Israel spiritum Phaloch regis Assur & spiritum Thaglaphallasar regis
Assur: & transtulit Ruben, & Gaddi, & dimidium tribûs Manasse:
& duxit eos in Chaach, & Chabor, & super flumen Gozan usque in
diem hanc.

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 2 Υἱοὶ Λευὶ, Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί. Καὶ υἱοὶ Καὰθ, (α) Ἀμβρὰμ, καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀ-
3 ζιήλ. Καὶ υἱοὶ (β) Ἀμβρὰμ, Ἀαρὼν, καὶ Μωυσῆς, καὶ Μαριάμ. καὶ υἱοὶ Ἀαρὼν, Ναδὰβ, καὶ Ἀβιοὺδ,
4 5 Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Ἐλεάζαρ ἐγέννησε τὸν Φινεὲς, Φινεὲς ἐγέννησε τὸν Ἀβισοὺ, Ἀβισοὺ ἐγέν-
6 νησε τὸν (γ) Βοκκὶ, καὶ Βοκκὶ ἐγέννησε τὸν Ὀζὶ, Ὀζὶ ἐγέννησε τὸν (δ) Ζαραία, Ζαραία ἐγέννησε
7 τὸν (ε) Μαριὴλ, Καὶ Μαριὴλ ἐγέννησε τὸν (ζ) Ἀμαρία, καὶ Ἀμαρία ἐγέννησε τὸν Ἀχιτὼβ, Καὶ
8 Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμάας, Καὶ Ἀχιμάας ἐγέννησε τὸν Ἀ-
9 ζαρίαν, καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Ἰωανὰν, Καὶ Ἰωανὰν ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, οὗτος ἱεράτευσεν ἐν
10 τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ἐν Ἱερουσαλὴμ, Καὶ ἐγέννησε Ἀζαρίας τὸν (η) Ἀμαρία, καὶ Ἀμαρία
11 ἐγέννησε τὸν Ἀχιτὼβ,

MS. A. (α) Ἀμερὰμ, (β) Ἀμερὰμ, (γ) Βωκαὶ, καὶ Βωκαὶ (δ) Ζαραίαν, Ζαραίας (ε) Μαραιὼθ, Καὶ Μαραιὼθ, (ζ) Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας (η) Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας

CAP. VI.

Filii Levi; Gedson, Caath, & Merari. Et filii Caath; Ambram, 1 2
& Issaar, Chebron, & Oziel. Et filii Ambram; Aaron, & Moyses, & 3
Maria. Et filii Aaron; Nadab, & Abiud, Eleazar, & Ithamar. Eleazar 4
genuit Phinees: Phinees genuit Abisu: Abisu genuit Bocci: & Bocci 5
genuit Ozi. Ozi genuit Zaræa: Zaræa genuit (a) Mariel: Et Mariel 6 7
genuit Amaria: & Amaria genuit Achitob: Et Achitob genuit Sadoc: 8
& Sadoc genuit Achimaas: Et Achimaas genuit Azariam: & Aza- 9
rias genuit Joanan: Et Joanan genuit Azariam. Hic sacerdotio fun- 10
ctus est in domo, quam ædificavit Salomon in Hierusalem. Et Azarias 11
genuit Amaria: & Amaria genuit Achitob:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فقعدوا بمثنان ومناها * كل هاولاء توالدوا في ايام يوثام ملك يهودا * وايام يوربعام ملك
17 اسرائيل * وبنو روبال * وبنو جاد * ونصف سبط منسا * قوم يحاربون بالسيوف والسلاح عارفون
18 بالحرب * وعددهم اربعة وثمانون الفا وسبع مائة وستون * هاولاء كلهم صنعوا الحرب مع
19 سكان سافا * واسلموا بايديهم وسبوهم جميعهم * لانهم كانوا طايعين لله * وكان يسمع
20 صلاتهم لاتكالهم عليه * وغنموا اموالا كثيرة * جمالا خمسين الفا * غنما مايتي الف *
21 وخمسين الفا حميرا * اناسا مية الف * لان سقط قتلى كثير بالسيف * وقعدوا في مواطنهم
22 الي اليوم * لان الحرب كان من عند الله * ونصف سبط منسا قعدوا في ارض مثنان *
23 حتي الي البرية برية جبل حورين * ثم حتي الي زغر الجبل الكبير الذي بحرمون * حتي
الي هور * وكثروا وعظموا * وهاولاء روساء بيت ابايهم * عفي * باسو * الدعا * عزاييل *
24 اودوميا * اوريا * حازاييل * رجال جبابرة رجال مسمون * وهم روساء بيت ابايهم * فكفروا
25 بالله اله ابايهم * وعبدوا الهة شعوب الارض الذين اهلكهم الله من بين ايديهم * فاثار الله
26 عليهم روح بالق ملك السريان * فاهلك سبط روبال * وسبط جاد ونصف سبط منسا *
وسباهم الي ارضه * واتي بهم الي حلح والي حافار حلف نهر كوزن * وضياع مادي *
وسكنوا فيها الي اليوم *

Et habitabant in Mathnan & suburbiis 16
ejus. Omnes isti propagati sunt diebus 17
Jothami regis Judæ, & diebus Jero-
baami regis Israelis. Filii Rubilis, & filii 18
Gadis, & dimidia tribus Manassis, gens
belligerans ensibus & armis, belli perita,
octoginta quatuor millia, septingenti ac
sexaginta numero; Hi omnes bello cum 19
incolis Saccæ commisso, Potiti sunt 20
eorum, & prædati sunt eos omnes: cùm
enim Deo obtemperarent, exaudiebat
preces eorum, ob eorum in ipso fiduciam:
Et opima ceperunt spolia, nempe ca- 21
melorum quinquaginta millia, ovium
ducenta millia, quinquaginta millia asino-
rum, hominum centum millia: Multi 22
quippe gladio confossi corruerant: &
occupaverunt patriam eorum ad hodier-
num usque diem: à Deo namque erat
hoc prælium. Et verò dimidia tribus 23
Manassis habitârunt in terra Mathnan
usque ad solitudinem, nempè solitudi-
nem montis Horin, & usque ad Zogar
montem magnum qui est in Hermon,
usque ad Hor; & ingenti numero cre-
verunt. Hi sunt autem principes fami- 24
liarum patrum eorum: Epha, Basu,
Eldaa, Ezrael, Odomia, Uria, & Hazael,
viri robustissimi, viri nominati, utpote
principes familiarum patrum suorum.
Verùm cùm negâssent Deum, Deum pa- 25
trum suorum, & coluissent deos genti-
um terræ, quas Deus perdiderat à
conspectu ipsorum; Suscitavit Deus 26
adversùs eos spiritum Balac regis Syro-
rum, qui perdidit tribum Rubelis, tri-
bum Gadis, & dimidiam tribum Ma-
nassis, & captivos abduxit eos in terram
suam, transtulitque eos ad Helah & ad
Haphar, cis flumen Chozan, aliisque ci-
vitates Mediæ, in quibus habitârunt
ad hunc usque diem.

* الفصل السادس *

1 2 * وبنو لاوي * جرسون * وقاهث * ومريري * وبنو قاهث عمرم * ويصهر * وحبرون * وعزاييل *
3 * وبنو عمرم * هرون * موسي * ومريم * وبنو هرون * ناداب * وابيهو * والبيعازار * وايثمار *
4 5 * والبيعازار اولد فنحاس * فنحاس اولد ابيشوع * ابيشوع اولد ابيقار * ابيقار اولد عوزا *
6 7 * عوزا اولد زرحيا * وزرحيا اولد ماروا * وماروا اولد امريا * وامريا اولد احيطوب * احيطوب
8 9 اولد صادوق * صادوق اولد احيمعص * احيمعص اولد عازريا * عازريا اولد يوحنا * يوحنا
10 اولد عازريا * عازريا كان يخدم بيت الله الذي بناه سليمان بن داود * واولد عازريا امري *
11 امري اولد احيطوب *

CAP. VI.

Filii Levi, Gerson, Cahath, Merari. 1
Filii Cahath, Amram, Jeshar, Hebron, 2
& Azael. Filii Amrami, Haron, 3
Moses, & Mariam. Filii Haronis,
Nadab, Abibu, Eliazar, & Ithamar.
Eliazar genuit Phenhasum, Phenhas ge- 4
nuit Abisuem, Abisu genuit Abicarem, 5
Abicar genuit Ozum, Oza genuit Za- 6
rabiam, Zarabia genuit Maru, Maru, 7
genuit Amariam, Amaria genuit Achi-
tobum, Achitob genuit Sadocum, Sadoc 8
genuit Achimeesum, Achimees genuit A- 9
zariã, Azaria genuit Johanem, Johannes 10
genuit Azariam; Azarias hic ministra-
bat domui Dei, quam ædificaverat Sa-
lomon filius Davidis. Genuit ergò 11
Azarias Amiram, Amira genuit Achi-
tobum,

דברי הימים א׳ ו

13 12 וְאֲחִיטוּב הוֹלִיד אֶת־צָדוֹק וְצָדוֹק הוֹלִיד אֶת־שַׁלּוּם׃ וְשַׁלּוּם הוֹלִיד אֶת־חִלְקִיָּה וְחִלְקִיָּה הוֹלִיד אֶת־
15 14 עֲזַרְיָה׃ וַעֲזַרְיָה הוֹלִיד אֶת־שְׂרָיָה וּשְׂרָיָה הוֹלִיד אֶת־יְהוֹצָדָק׃ וִיהוֹצָדָק הָלַךְ בְּהַגְלוֹת יְהוָה
17 16 אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם בְּיַד נְבֻכַדְנֶאצַּר׃ בְּנֵי לֵוִי גֵּרְשֹׁם קְהָת וּמְרָרִי׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־
19 18 גֵרְשׁוֹם לִבְנִי וְשִׁמְעִי׃ וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃ בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמֻשִׁי
21 20 וְאֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת הַלֵּוִי לַאֲבֹתֵיהֶם׃ לְגֵרְשׁוֹם לִבְנִי בְנוֹ יַחַת בְּנוֹ זִמָּה בְנוֹ׃ יוֹאָח בְּנוֹ עִדּוֹ
23 22 בְנוֹ זֶרַח בְּנוֹ יְאָתְרַי בְּנוֹ׃ בְּנֵי קְהָת עַמִּינָדָב בְּנוֹ קֹרַח בְּנוֹ אַסִּיר בְּנוֹ׃ אֶלְקָנָה
24 בְנוֹ וְאֶבְיָסָף בְּנוֹ וְאַסִּיר בְּנוֹ׃ תַּחַת בְּנוֹ אוּרִיאֵל בְּנוֹ עֻזִּיָּה בְנוֹ וְשָׁאוּל בְּנוֹ׃
25 וּבְנֵי אֶלְקָנָה עֲמָשַׂי וַאֲחִימוֹת׃ אֶלְקָנָה בְּנוֹ אֶלְקָנָה צוֹפַי בְּנוֹ וְנַחַת בְּנוֹ׃ אֱלִיאָב בְּנוֹ
27 26 יְרֹחָם בְּנוֹ אֶלְקָנָה בְנוֹ׃ וּבְנֵי שְׁמוּאֵל הַבְּכֹר וַשְׁנִי וַאֲבִיָּה׃ בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי לִבְנִי בְנוֹ
29 28 שִׁמְעִי בְנוֹ עֻזָּה בְנוֹ׃ שִׁמְעָא בְנוֹ חַגִּיָּה בְנוֹ עֲשָׂיָה בְנוֹ׃ וְאֵלֶּה אֲשֶׁר הֶעֱמִיד
31 30 דָּוִיד עַל־יְדֵי־שִׁיר בֵּית יְהוָה מִמְּנוֹחַ הָאָרוֹן׃ וַיִּהְיוּ מְשָׁרְתִים לִפְנֵי מִשְׁכַּן אֹהֶל־מוֹעֵד
32 בַּשִּׁיר עַד־בְּנוֹת שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּית יְהוָה בִּירוּשָׁלִָם וַיַּעַמְדוּ כְמִשְׁפָּטָם עַל־עֲבוֹדָתָם׃
וְאֵלֶּה הָעֹמְדִים וּבְנֵיהֶם מִבְּנֵי הַקְּהָתִי הֵימָן הַמְשׁוֹרֵר בֶּן־יוֹאֵל בֶּן־שְׁמוּאֵל׃ בֶּן־אֶלְקָנָה
34 33 בֶּן־יְרֹחָם בֶּן־אֱלִיאֵל בֶּן־תּוֹחַ׃ בֶּן־צִיף בֶּן־אֶלְקָנָה בֶּן־מַחַת בֶּן־עֲמָשָׂי׃ בֶּן־
36 35 אֶלְקָנָה בֶּן־יוֹאֵל בֶּן־עֲזַרְיָה בֶּן־צְפַנְיָה׃ בֶּן־תַּחַת בֶּן־אַסִּיר בֶּן־אֶבְיָסָף בֶּן־קֹרַח׃ בֶּן־יִצְהָר
38 37 בֶּן־קְהָת בֶּן־לֵוִי בֶּן־יִשְׂרָאֵל׃ וְאָחִיו אָסָף הָעֹמֵד עַל־יְמִינוֹ אָסָף בֶּן־בֶּרֶכְיָהוּ בֶּן־שִׁמְעָא׃
39 בֶּן־מִיכָאֵל בֶּן־בַּעֲשֵׂיָה בֶּן־מַלְכִּיָּה׃ בֶּן־אֶתְנִי בֶן־זֶרַח בֶּן־עֲדָיָה׃ בֶּן־אֵיתָן בֶּן־זִמָּה
41 40 בֶּן־שִׁמְעִי׃ בֶּן־יַחַת בֶּן־גֵּרְשֹׁם בֶּן־לֵוִי׃ וּבְנֵי מְרָרִי אֲחֵיהֶם עַל־הַשְּׂמֹאול אֵיתָן בֶּן־קִישִׁי
44 43 בֶּן־עַבְדִּי בֶּן־מַלּוּךְ׃ בֶּן־חֲשַׁבְיָה בֶן־אֲמַצְיָה בֶּן־חִלְקִיָּה׃
45

Versio VULG. LAT.

Achitob genuit Sadoc, & Sadoc genuit Sellum, 12
Sellum genuit Helciam, & Helcias genuit Azariam, 13
Azarias genuit Saraiam, & Saraias genuit Josedec. 14
Porrò Josedec egressus est, quando transtulit Dominus 15
Judam & Jerusalem per manus Nabuchodonosor.
Filii ergò Levi; Gerson, Caath, & Merari. Et hæc 16
nomina filiorum Gerson; Lobni, & Semei. Filii Caath; 17
Amram, & Isaar, & Hebron, & Oziel. Filii Merari; 18
Moholi & Musi. Hæ autem cognationes Levi secundùm 19
familias eorum. Gersom, Lobni filius ejus, Jahath 20
filius ejus, Zamma filius ejus, Joah filius ejus, Addo 21
filius ejus, Zara filius ejus, Jethrai filius ejus. Filii Caath; 22
Aminadab filius ejus, Core filius ejus, Asir filius ejus,
Elcana filius ejus, Abiasaph filius ejus, Asir filius ejus, 23
Thahath filius ejus, Uriel filius ejus, Ozias filius 24
ejus, Saul filius ejus. Filii Elcana; Amasai & Achi- 25
moth, Et Elcana. Filii Elcana; Sophai filius ejus, 26
Nahath filius ejus, Eliab filius ejus, Jeroham filius 27
ejus, Elcana filius ejus. Filii Samuel; primogenitus 28
Vasseni, & Abia. Filii autem Merari, Moholi: Lobni 29
filius ejus, Semei filius ejus, Oza filius ejus, Sam- 30
maa filius ejus, Haggia filius ejus, Asaia filius ejus.
Isti sunt, quos constituit David super cantores domûs 31
Domini, ex quo collocata est arca: Et ministrabant 32
coram tabernaculo testimonii, canentes donec ædifi-
caret Salomon domum Domini in Jerusalem: stabant
autem juxta ordinem suum in ministerio. Hi verò 33
sunt qui assistebant cum filiis suis: de filiis Caath; He-
man cantor filius Johel, filii Samuel, Filii Elcana, filii 34
Jeroham, filii Eliel, filii Thohu, Filii Suph, filii El- 35
cana, filii Mahath, filii Amasai, Filii Elcana, filii 36
Johel, filii Azariæ, filii Sophoniæ, Filii Thahath, 37
filii Asir, filii Abiasaph, filii Core, Filii Isaar, 38
filii Caath, filii Levi, filii Israel. Et frater ejus A- 39
saph, qui stabat à dextris ejus: Asaph filius Barachiæ,
filii Samaa, Filii Michael, filii Basaiæ, filii Mel- 40
chiæ, Filii Athanai, filii Zara, filii Adaia, Filii 41
Ethan, filii Zamma, filii Semei, Filii Jeth, filii Ger- 42
som, filii Levi. Filii autem Merari fratres eorum, 43
ad sinistram; Ethan filius Cusi, filii Abdi, filii Ma- 44
loch, Filii Hasabiæ, filii Amasiæ, filii Hel- 45
ciæ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ahitob genuit Sadoc, Sadoc genuit Sa- 12
lum, Salum genuit Helciam, Helcia ge- 13
nuit Azariam, Azaria genuit Seraiam, 14
Seraia genuit Sadoc. Captus autem fu- 15
it Sadoc quando transtulit Dominus ho-
mines Judæ, & Jerosolymam, in Babe-
lem ad Nebuchadnasarem. Filii Levi, 16
Gerson, Cahath, & Merari. Atque hæc 17
sunt nomina filiorum Gersonis, Lebni,
& Semei. Filii verò Cahath, Amram, 18
Jeshar, Hebron, & Uziel. Denique 19
filii Merari, Mahli, & Musi. Hæ sunt ge-
nealogiæ Levitarum per patres suos:
Gerson filius ejus, Nahath filius ejus, Ze- 20
ma filius ejus, Joah filius ejus, Adu filius 21
ejus, Jathur filius ejus. Filii Cahath, A- 22
minadab filius ejus, Corah filius ejus, Asir
filius ejus, Helcana filius ejus, Achen- 23
saph filius ejus, Tahoth filius ejus, Uriel 24
filius ejus, Uzia filius ejus, Saul filius
ejus. Filii Helcanæ, Amsi, & Ahimoth; 25
Hujus filius Helcana, Soph filius ejus, Na- 26
hath filius ejus, Zarah filius ejus, Semala
filius ejus, Mari filius ejus, Eliab filius 27
ejus, Gadhiel filius ejus, Helcana filius
ejus. Filii Samuelis: filius ejus primo- 28
genitus, Joel: & nomen filii ejus secundi,
Abia. Filii verò Merari: Mahli filius 29
ejus, Lebni filius ejus, Semei filius ejus, 30
Aza filius ejus, Semaia filius ejus, Asaia
filius ejus. Hi sunt autem omnes quos 31
constituit David ut essent ministrantes in
domo Domini, in loco ubi posita erat ar-
ca, Et ministrarent coram Domino in 32
tentorio temporis, magnis canticis, donec
ædificasset Salomon ædem Domini quæ
erat in Jerusalem, & constituisset eos pro
dignitatibus suis in officiis suis. Hi sunt 33
inquam ministri, tam ipsi quàm filii eorū:
E filiis Cahath, è stirpe Levitarum, He-
man, & Joel filius Samuelis, Filii Helcanæ, 34
filii Jathum, filii Eliel, filii Tohu, Filii 35
Soph, filii Helcanæ, filii Hamath, filii Mu-
si, Filii Helcanæ, filii Joel, filii Azariæ, 36
filii Sephaniæ; Filii Tahath, filii Asir, 37
filii Achsiph, filii Corah, Filii Jeshar, filii 38
Cahath, filii Levi, filii Israelis. Deinde 39
frater ejus Asaph qui stabat ad dexteram
Asaphi filii Barachiæ, filii Semaiæ, Filii 40
Michaelis, filii Maasiæ, filii Malachiæ, 41
Filii Ethni, filii Zarah, filii Ariæ, 42
Filii Ethan, filii Zema, filii Semei, 43
Filii Johæ, filii Gersonis, filii Levi. 44
Filii Merari fratris eorū, quos statuerat à si-
nistra, Ethan filii Kisi, filii Amar, filii Maluch, 45
Filii Hasabiæ, filii Amusiæ, filii Helaciæ,
filii Natur,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 13 Καὶ Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν (ϑ) Σαλώμ, Καὶ Σαλὼμ ἐγέννησε τὸν Χελκίαν,
14 καὶ Χελκίας ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν. Καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν (ι) Σαραίαν, καὶ Σαραίας ἐγέννησε τὸν (κ) Ἰωσα-
15 16 δάκ. Καὶ Ἰωσαδὰκ ἐπορεύθη ἐν τῇ μετοικίᾳ μετὰ Ἰούδα (λ) καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ Ναβουχοδονόσορ. Υἱοὶ
17 Λευὶ, (μ) Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρεί. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν (ν) Γεδσὼν, Λοβενὶ, καὶ Σεμεΐ.
18 19 Υἱοὶ Καὰθ, (ξ) Ἀμβραμ, καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ. Υἱοὶ Μεραρεὶ, Μοολὶ, καὶ ὁ Μουσί. καὶ αὗται
20 αἱ πατριαὶ τοῦ Λευὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν. (ο) Τῷ Γεδσὼν, τῷ Λοβενὶ υἱῷ αὐτοῦ, Ἰεὲθ υἱὸς αὐτοῦ, (π) Ζαμ-
21 22 μαθ υἱὸς αὐτοῦ, (ρ) Ἰωὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀδδὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ζαρὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰεθρὶ υἱὸς αὐτοῦ. Υἱοὶ (σ)
23 Καὰθ, Ἀμιναδὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Κορὲ υἱὸς αὐτοῦ, (τ) Ἀσὴρ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, (υ) Ἀβιασὰφ
24 υἱὸς αὐτοῦ, (φ) Ἀσὴρ υἱὸς αὐτοῦ, Θαὰθ υἱὸς αὐτοῦ, Οὐριὴλ υἱὸς αὐτοῦ, (χ) Ὀζία υἱὸς αὐτοῦ, Σαοὺλ υἱὸς αὐ-
25 26 τοῦ. Καὶ υἱοὶ Ἐλκανὰ, (ψ) Ἀμασὶ, καὶ Ἀχιμώθ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, Σουφὶ υἱὸς αὐτοῦ, (ω) Καιναὰθ
27 28 υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλιὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ. Υἱοὶ Σαμουὴλ, ὁ πρωτότοκος
29 Σανὶ, καὶ Ἀβιά. Υἱοὶ Μεραρὶ, Μοολὶ, Λοβενὶ υἱὸς αὐτοῦ, Σεμεῒ υἱὸς αὐτοῦ, (α) Ὀζὰ υἱὸς αὐτοῦ, (β) Σαμαὰ
30 31 υἱὸς αὐτοῦ, Ἀγγία υἱὸς αὐτοῦ, (γ) Ἀσαίας υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ οὗτοι οὓς κατέστησε Δαυὶδ ἐπὶ χεῖρας ᾀδόντων
32 ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν τῇ καταπαύσει τῆς κιβωτοῦ. Καὶ ἦσαν λειτουργοῦντες ἐναντίον τῆς σκηνῆς (δ) τοῦ μαρτυρίου
33 ἐν ὀργάνοις, ἕως οὗ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔστησαν (ε) κατὰ τὴν κρίσιν αὐ-
τῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. Καὶ οὗτοι οἱ ἑστηκότες, καὶ (ζ) υἱοὶ αὐτῶν ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Καὰθ, Αἱμὰν
34 ὁ ψαλτῳδὸς υἱὸς Ἰωὴλ, υἱοῦ Σαμουὴλ, Υἱοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ (η) Ἱεροβοὰμ, υἱοῦ Ἐλιὴλ, υἱοῦ (ϑ) Θοοὺ, Υἱοῦ
35 36 Σοὺφ, υἱοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ Μαὰθ, υἱοῦ (ι) Ἀμαθὶ, Υἱοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ Ἰωὴλ, υἱοῦ (κ) Ἀζαρία, υἱοῦ (λ) Σαφα-
37 38 ρία, Υἱοῦ Θαὰθ, υἱοῦ (μ) Ἀσὴρ, υἱοῦ Ἀβιασὰφ, υἱοῦ Κορὲ, Υἱοῦ (ν) Ἰσσαὰρ, υἱοῦ Καὰθ, υἱοῦ Λευὶ, υἱοῦ
39 40 Ἰσραήλ. (ξ) Καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἀσὰφ ὁ ἑστηκὼς ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ· Ἀσὰφ υἱὸς Βαραχία, υἱοῦ Σαμαὰ, Υἱοῦ
41 42 Μιχαὴλ, υἱοῦ Βαασία, υἱοῦ Μελχία, Υἱοῦ Ἀθανὶ, υἱοῦ (ο) Ζααραῒ, υἱοῦ (π) Ἀδαῒ, Υἱοῦ (ρ) Αἰ-
43 44 θὰμ, υἱοῦ (σ) Ζαμμὰμ, υἱοῦ Σεμεῒ, Υἱοῦ Ἰεὲθ, υἱοῦ (τ) Γεδσὼν, υἱοῦ Λευί. Καὶ υἱοὶ Μεραρὶ (υ) οἱ
45 ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐξ ἀριστερῶν· (φ) Αἰθὰμ υἱὸς (χ) Κισὰ, υἱοῦ (ψ) Ἀβαῒ, υἱοῦ Μαλὼχ, Υἱοῦ Ἀσεβὶ,

Et Achitob genuit Sadoc: & Sadoc genuit Salom: Et Salom genuit 12 13
Chelciam: & Chelcias genuit Azariam: Et Azarias genuit Sarea: 14
& Sareas genuit Josadac. Et (b) Josadac ivit in transmigratione 15
cum Juda, & Hierusalem in manum Nabuchodonosor. Filii Levi; Ged- 16
son, Caath, & Merari. Et hæc nomina filiorum Gedson; Lobeni, & 17
Semei. Filii Caath; Ambram, & Issaar, Chebron, & Oziel. Filii Me- 18 19
rari; Mooli, & Musi. Et hæ (c) patriæ Levi secundùm patrias eorum.
Ipsi Gedson, (d) ipsi Lobeni filio ejus, Jeth filius ejus, Zammath filius 20
ejus, Joab filius ejus, Addi filius ejus, Zara filius ejus, Jethri filius ejus. 21
Filii Caath; (e) Aminadab filius ejus, Core filius ejus, Aser filius ejus, 22
Elcana filius ejus, Abisaph filius ejus, Aser filius ejus, Thaath filius ejus, 23 24
Uriel filius ejus, Ozia filius ejus, Saul filius ejus. Et filii Elcana; Amessi, & (f) 25
Achimoth, Helcana filius ejus, Suphi filius ejus, Cænaath filius ejus, 26
Eliab filius ejus, Hieroboam filius ejus, Elcana filius ejus. (g) Filii 27 28
Samuel; primogenitus Sani, & Abia. Filii Merari; Mooli, Lobeni filius 29
ejus, Semei filius ejus, Oza filius ejus. Samaa filius ejus, Angia filius 30
ejus, Asaias filius ejus. Et isti, quos constituit David super manus ca- 31
nentium in domo Domini in requietione arcæ. Et fuerunt ministrantes 32
coram tabernaculo testimonii in organis; quoadusque ædificavit Salo-
mon domum Domini in Hierusalem. Et steterunt juxta judicium suum
super ministeria sua. Et hi assistentes, & filii eorum de filiis Caath;
Æman cantor psalmorum filius Joel, filii Samuel, Filii Elcana, filii He- 33
roboam, filii Eliel, filii Thou, Filii Suph, filii Elcana, filii Maath, filii 34
Amathi, Filii Elcana, filii Joel, filii Azaria, filii Saphania, Filii Thaath, 35
filii Asir, filii Abiasaph, filii Core, Filii Isaar, filii Caath, filii Levi, filii 36 37
Israel. Et frater ejus Asaph stans in dextera ejus: Asaph filius Barachia, 38
filii Samaa, Filii Michael, filii Baasia, filii Melchia, Filii Athani, filii 39
Zarai, filii Adai, Filii Ætham, filii Zammam, filii Semei, Filii Jeeth, filii 40 41
Gedson, filii Levi. Et filii Merari fratres eorum à sinistris: Ætham filius Cisa, filii Abai, filii Maloch, Filii Asebi, 42 43 44 45

MS.A. (ϑ) Σελλοὺμ, Καὶ Σελλοὺμ (ι) Σαραίαν, (κ) Ἰωσεδέκ. Καὶ Ἰωσεδὲκ (λ) καὶ * Ἰσραὴλ ἐν χερσὶν (μ) Γηρσὼν, (ν) Γηρσὼν, (ξ) Ἀμραμ, (ο) Τῷ Γηρσὼν, (π) Ζαμμὰ (ρ) Ἰωὰχ (σ) Καὰθ, Ἰσσαὰρ υἱὸς αὐτοῦ, Κορὲ (τ) Ἀσεὶρ (υ) καὶ Ἀβιασὰφ (φ) Ἀσεὶρ (χ) Ὀζίας (ψ) Ἀμασὶ, (ω) Κραὰθ * αὐτοῦ, (α) Ἀζὰ (β) Σαμὰ (γ) Ἀσαία (δ) οἴκου μαρτυρίου (ε) κατὰ τὴν * κρᾶσιν αὐτῶν (ζ) οἱ υἱοὶ (η) Ἱερεὰμ, (ϑ) Θοουὲ, (ι) Ἀμὰς, (κ) Ἀζαρίου, (λ) Σαφανίου, (μ) Ἀσεὶρ, (ν) Ἰσσαὰρ, (ξ) Καὶ ἀδελφὸς (ο) Ἀζαρίου, (π) Ἀδαία, (ρ) Οὐρὶ, (σ) Ζαμμὰ, (τ) Γηρσὼν, (υ) ἀδελφοὶ αὐτῶν (φ) Αἰθὰν (χ) Κεισὰν, (ψ) Ἀβδὶ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * أحنطوب اولد صادوق * صادوق اولد سالوم * سالوم اولد حلقيا * وحلقيا اولد
14 15 عزريا * عزريا اولد سرايا * سرايا اولد صادوق * صادوق سبي حيث سبي بخنصر بيت
16 17 يهودا بامر الله الى بابل * وبنو لاوي * جرسون * وقاهث * ومريري * وهذه اسماء بني
18 19 جرسون * لافني * وسمعي * وبنو قاهث * عمرم ويصهر * وحبرون * وعازييل * وبنو
20 مريري * ماحلي * وموسي * هاولاء نسل اللاويين لبيت اباهم * جرسون * ويحث * ورابا *
21 22 23 ويوح * ادوا * زارح * يابور * وبنو قاهث * عميداب * فورح * واسير * وهلقانا واكياسف *
24 * وتاحث * زارح * سموييل * ماريث **

Achitob genuit Sadocum, Sadoc ge- 12
nuit Salomum, Salom genuit Chele- 13
ciam. Chelecia genuit Azariam,
Azaria genuit Seraiam, Seraia genuit 14
Sadocum, Sadoc abductus est in ca- 15
ptivitatem quando Bochtonassar per-
missu divino familiam Judæ capti-
vam duxit in Babelem. Filii Levi; 16
Gerson, Cahath, & Meriri. Atque hæc 17
sunt nomina filiorum Gersonis; Lobni,
& Semei. Filii Cahathi; Amram, 18
Jishar, Hebron, & Azoel. Filii 19
Meriri; Mahali, & Musi. Hi sunt
soboles Levitica per familias eorum
paternas: Gerson, Nahath, Zema, 20
Joab, Addo, Zarab, & Jathur. 21
Filii Cahathi, Aminadab, Co- 22
rah, Asir, Helcana, Achnesaph, 23
Tahath, Zarab, Samuel, Mari, 24

27 28 * الياب * فدحاييل * وبنو سموييل * ابنه بكره يوال * والثاني افيا * وبنو مريري * محلي *
29 30 لافني * سمعي * عازا * سمعيا * حاجيا * عاسيا * هاولاء كلهم اقامهم داود الملك بين
31 32 يدي المسبحين في بيت الله في موضع وقار صندوق العهد * يخدمون قدام الله في
مسكن خباء المحضر بتسبحات عظيمة * حتى بنى سليمان البيت في اورشليم * فاقامهم
33 على نواميسهم * وعلى صنايعهم * وهولاء الخدام هم وبنوهم من بني قاهث من نسل
34 35 اللاويين * هامان * واويال بني سموييل * بن هلقانا * بن يرحوم * بن اليال * بن ناحور * بن
36 اصاف * بن هلقانا * بن حامث * بن موسي * بن هلقانا * بن يوال * بن عزريا * بن صفنيا *
37 38 * بن تاحاث * بن اسير * بن اكسيف * بن فورح * بن يصهر * بن قاهث * بن لاوي * بن
39 اسرايل * واخوهم اصاف * والذين يقومون على اليمين * اصاف بن براخيا * بن سمعيا
40 41 42 * بن ميخاييل * بن عمسا * بن ملكيا * بن ادي * بن زارح * بن عزيا * بن اثان * بن
43 44 زما * بن سمعي * بن يوحا * بن جرسون * بن لاوي * وبنو مريري اخوتهم الذين يقومون
45 على الشمال * اثان بن قيس * بن عمري * بن ملوح * بن حاشبيا * بن اموصيا * ابن
حلقيا * بن ناطور **

Eliab, Cadhael. Filii Samuelis: filius 27
ejus primogenitus Joel, secundus 28
Abia. Filii Meriri; Mahali, Lebni, 29
Semei, Aza, Semaia, Hagia, Asia. 30
Hos omnes constituit David rex coram 31
canentibus in domo Dei, in loco re-
verentiæ arcæ fœderis: ut ministrarent 32
coram Deo in habitaculo tentorii con-
ventûs, magnis concentibus, donec æ-
dificaret Salomon ædem in Jerusalem, &
statueret eos juxta normas & functio-
nes eorum. Hi inquam sunt ministri, 33
tam ipsi quàm filii eorum: E filiis Ca-
hathi de stirpe Levitarum, Haman,
& Ojel, uterque filius Samuelis, Filii 34
Helcanæ, filii Jarhumi, filii Elielis
filii Nahoris, Filii Asaphi, filii Hel- 35
canæ, filii Hamathi, filii Musi, Filii 36
Helcanæ, filii Joelis, filii Azariæ,
filii Sephaniæ, Filii Tahathi, filii 37
Asiri, filii Achsiphi, filii Corahi,
Filii Jesharis, filii Cahathi, filii Levi, 38
filii Israelis. Item frater eorum Asaph, 39
& ii qui stabant ad dexteram; Asaph
filius Barachiæ, filii Semaiæ, Filii 40
Michaelis, filii Amasæ, filii Mala-
chiæ, Filii Athnæ, filii Zerahi, filii 41
Aziæ, Filii Ethanis, filii Zemmæ, filii 42
Semei, Filii Jochæ, filii Gersonis, filii 43
Levi. Filii verò Meriri fratris eorum, 44
qui stabant ad Levam, Ethan filius
Gis, filii Amri, filii Maluchi, Filii 45
Hisabiæ, filii Amosiæ, filii Helciæ, filii
Natoris,

דברי הימים א׃ ו

46 48 בֶּן־אַמְצִי בֶן־בָּנִי בֶּן־שָׁמֶר׃ בֶּן־מַחְלִי בֶּן־מוּשִׁי בֶּן־מְרָרִי בֶּן־לֵוִי׃

47 וַאֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם נְתוּנִים לְכָל־עֲבוֹדַת מִשְׁכַּן בֵּית הָאֱלֹהִים׃

49 וְאַהֲרֹן וּבָנָיו מַקְטִירִים עַל־מִזְבַּח הָעוֹלָה וְעַל־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת לְכֹל מְלֶאכֶת קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים וּלְכַפֵּר עַל־יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים׃

50 51 וְאֵלֶּה בְּנֵי אַהֲרֹן אֶלְעָזָר בְּנוֹ פִּינְחָס בְּנוֹ אֲבִישׁוּעַ בְּנוֹ׃ בֻּקִּי בְנוֹ עֻזִּי בְנוֹ זְרַחְיָה בְנוֹ׃ מְרָיוֹת בְּנוֹ אֲמַרְיָה בְנוֹ אֲחִיטוּב בְּנוֹ׃

52 53 צָדוֹק בְּנוֹ אֲחִימַעַץ בְּנוֹ׃

54 וְאֵלֶּה מוֹשְׁבוֹתָם לְטִירוֹתָם בִּגְבוּלָם לִבְנֵי אַהֲרֹן לְמִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרָל׃

55 56 וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ׃ וְאֶת־שְׂדֵה הָעִיר וְאֶת־חֲצֵרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה׃

57 וְלִבְנֵי אַהֲרֹן נָתְנוּ אֶת־עָרֵי הַמִּקְלָט אֶת־חֶבְרוֹן וְאֶת־לִבְנָה וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־יַתִּר וְאֶת־אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ׃

58 וְאֶת־חִילֵז וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ אֶת־דְּבִיר וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת־עָשָׁן וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ׃

59 60 וּמִמַּטֵּה בִנְיָמִן אֶת־גֶּבַע וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־עָלֶמֶת וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת־עֲנָתוֹת וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ כָּל־עָרֵיהֶם שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה עִיר בְּמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם׃

61 וְלִבְנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפַּחַת הַמַּטֶּה מִמַּחֲצִית מַטֵּה חֲצִי מְנַשֶּׁה בַּגּוֹרָל עָרִים עָשֶׂר׃

62 וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹם לְמִשְׁפְּחוֹתָם מִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וּמִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃

63 לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחוֹתָם מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וּמִמַּטֵּה־גָד וּמִמַּטֵּה זְבוּלֻן בַּגּוֹרָל עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃

64 וַיִּתְּנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם אֶת־הֶעָרִים וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶם׃

65 וַיִּתְּנוּ בַגּוֹרָל מִמַּטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן וּמִמַּטֵּה בְּנֵי בִנְיָמִן אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־יִקְרְאוּ אֶתְהֶם בְּשֵׁמוֹת׃

66 וּמִמִּשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קְהָת וַיְהִי עָרֵי גְבוּלָם מִמַּטֵּה אֶפְרָיִם׃

67 וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עָרֵי הַמִּקְלָט אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת־גֶּזֶר וְאֶת־מִגְרָשֶׁיהָ׃

Verſio VULG. LAT.

Filii Amaſai, filii Boni, filii Somer, Filii Moholi, 46
filii Muſi, filii Merari, filii Levi. Fratres quoque eo- 47
rum Levitæ, qui ordinati ſunt in cunctum miniſterium 48
tabernaculi domûs Dñi. Aaron verò, et filii ej. adolebant
incenſū ſup altare holocauſti, et ſup altare thymiamatis, 49
in omne opus Sancti ſanctorum: & ut precarentur pro
Iſrael, juxta omnia quæ præceperat Moyſes ſervus Dei. Hi 50
ſunt autem filii Aaron; Eleazar filius ejus, Phinees 51
filius ejus, Abiſue filius ejus, Bocci filius ejus,
Ozi filius ejus, Zarahia filius ejus, Meraioth 52
filius ejus, Amarias filius ejus, Achitob filius
ejus, Sadoc filius ejus, Achimaas filius ejus. Et 53
hæc habitacula eorum per vicos atque confinia, 54
filiorum ſcilicet Aaron, juxta cognationes Caathita-
rum: ipſis enim ſorte contigerant. Dederunt igitur
eis Hebron in terra Juda, & ſuburbana ejus per circu- 55
itum: Agros autem civitatis, & villas, Caleb filio
Jephone. Porrò filiis Aaron dederunt civitates ad 56
confugiendum; Hebron, & Lobna & ſuburbana ejus, 57
Jether quoque & Eſthemo cum ſuburbanis ſuis, Sed & 58
Helon & Dabir cum ſuburbanis ſuis, Aſan quoque 59
& Bethſemes & ſuburbana earum. De tribu autem 60
Benjamin; Gabee & ſuburbana ejus, & Almath cum
ſuburbanis ſuis, Anathoth quoque cum ſuburbanis ſuis:
omnes civitates, tredecim, per cognationes ſuas.
Filiis autem Caath reſiduis de cognatione ſua, dede- 61
runt ex dimidia tribu Manaſſe in poſſeſſionem urbes
decem. Porrò filiis Gerſom per cognationes ſuas, de 62
tribu Iſſachar, & de tribu Aſer, & de tribu Neph-
thali, & de tribu Manaſſe in Baſan, urbes tredecim.
Filiis autem Merari per cognationes ſuas, de tribu Ru- 63
ben, & de tribu Gad, & de tribu Zabulon, dederunt
ſorte civitates duodecim. Dederunt quoque filii Iſrael 64
Levitis civitates, & ſuburbana earum: Dederúnt- 65
que per ſortem, ex tribu filiorum Juda, & ex tribu
filiorum Simeon, & ex tribu filiorum Benjamin, ur-
bes has quas vocaverunt nominibus ſuis, Et his qui 66
erant de cognatione filiorum Caath, fuerúntque ci-
vitates in terminis eorum de tribu Ephraim. Dede- 67
runt ergò eis urbes ad confugiendum; Sichem cum
ſuburbanis ſuis in monte Ephraim, & Gazer cum ſub-
urbanis ſuis,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Filii Mahli, fili Muſi, filii Merari, filii Levi. 47
Fratres autem eorum *reliqui* Levitæ offe- 48
rebant omnia utenſilia tabernaculi dom.
Dei. Aaron verò et filii ejus, ſuper al- 49
tare offerebant holocauſta; & ſuper al-
tare acetabulorum thuris, utenſilia quæ-
que ſancti ſanctorum, ad expiandum Iſrae-
lem, prout mandaverat Moſes ſervus Do-
mini. Hi verò ſunt filii Aharonis, Elia- 50
zar filius ejus, Abiſu filius ejus, Baci fi- 51
lius ejus, Azi filius ejus, Zerahia filius ejus,
Maru filius ejus, Amaria filius ejus, Ahitob 52
filius ejus, Sadoc filius ejus, Ahimees 53
filius ejus. Hæc autem ſunt nomina ci- 54
vitatum quæ cum terminis ſuis contige-
runt familiis filiorum Aharonis. Familiæ
Cahathi (his enim contigit ſors prima)
Dederunt Hebronem in terra Judæ cum 55
pagis omnibus illi circunjacentibus qui
erant in terra Judæ. Omnes autem a- 56
gros ejuſdem civitatis, & quotquot adja-
cebant ei, dederunt Chalebo Jophnæ fi-
lio. Itaque filiis Aharonis dederunt 57
omnes civitates effugii. Sacerdotibus de-
derunt Hebronem & pagos ejus, Lebnam
& pagos ejus, Jathar & pagos ejus,
Lehem & pagos ejus, Eſtemu & 58
pagos ejus, Debir & pagos ejus,
Aſan & pagos ejus, Etra & pagos ejus, 59
Bethſemes & pagos ejus. De tribu Ben- 60
jaminis dederunt Gebaa & pagos ejus,
Anathoth et pagos ejus, Anathoth et pagos
ejus: omnes civitates tredecim per fa-
milias eorum. Filiis autem Cahath, qui 61
hæreditatem conſecuti ſunt à tribu fa-
miliæ Manaſſis, civitates numero decem.
Filii Gerſonis per familias ſuas, à tribu 62
Iſachar, à tribu Aſeritarum, à tribu Ma-
naſſis, et à tribu Nephtalitarum *obtinue-*
runt in Mathnin civitates tredecim. Filii
Merari per familias ſuas, à tribu Rubeli- 63
tarum, à tribu Danitarum, et à tribu Ze-
bolonitarum *datæ fuerunt* duodecim nu-
mero civitates. Has civitates cum pagis 64
earum dederunt Iſraelitæ Levitis. De- 65
derunt autem è tribu domûs Judæ, è tribu
filiorum Simeon, et è tribu Benjamin,
civitates illas quas nuncupabant nomine
familiarum Cahathitarum. Præterea 66
iſtæ fuêre civitates cum limitibus ſuis è
tribu Aphremitarum: Dederunt enim 67
eis in urbes effugii, Sechim et pagos ejus
in monte tribûs Aphremitarum, et Jaazir
cum pagis ejus,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

46 47 Υἱοῦ (ω) Ἀμεσσία, υἱοῦ Βανὶ, υἱοῦ (α) Σεμήρ, Υἱοῦ Μοολὶ, υἱοῦ (β) Μουσὶ, υἱοῦ Μεραρὶ, υἱοῦ Λευί. (γ) Καὶ οἱ
48 ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, οἱ Λευῖται (δ) οἱ δεδομένοι εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας
σκηνῆς οἴκου τοῦ Θεοῦ. Καὶ Ἀαρὼν καὶ (ε) υἱοὶ αὐτοῦ θυμιῶντες ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων,
49 καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων εἰς πᾶσαν ἐργασίαν (ζ) ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ Ἰσραὴλ,
κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωυσῆς παῖς τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Ἀαρών· Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτοῦ, Φινεὲς υἱὸς
50 αὐτοῦ, Ἀβισοὺ υἱὸς αὐτοῦ, (η) Βοκκὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ὀζὶ υἱὸς αὐτοῦ, (θ) Σαραΐα υἱὸς αὐτοῦ, (ι) Μαρι-
51 52 ὴλ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμαρία υἱὸς αὐτοῦ, Ἀχιτὼβ υἱὸς αὐτοῦ, Σαδὼκ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀχιμάας υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ
53 54 αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τῇ (κ)
55 πατριᾷ αὐτῶν τοῖς Κααθὶ, ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ὁ κλῆρος. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν Χεβρὼν ἐν γῇ
56 Ἰούδα, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς. Καὶ τὰ πεδία τῆς πόλεως, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς
57 ἔδωκαν τῷ Χάλεβ υἱῷ Ἰεφοννή. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν
58 Χεβρὼν, καὶ τὴν Λοβνὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, Καὶ τὴν (λ) Σηνὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ
τὴν Ἐσθαμὼ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν (μ) Ἰεθὰρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Δα-
59 βὶρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, Καὶ τὴν Ἀσὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθσαμὺς καὶ τὰ
60 περισπόρια (ν) αὐτῆς. Καὶ ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν τὴν Γαβαὶ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, (ξ) καὶ τὴν Γα-
μαλὰθ καὶ τὰ περισπόρια (ο) αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀναθὼθ καὶ τὰ περισπόρια (π) αὐτῆς. πᾶσαι αἱ πό-
61 λεις αὐτῶν τρισκαίδεκα πόλεις κατὰ πατριὰς αὐτῶν. Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις ἐκ τῶν
62 πατριῶν ἐκ τῆς φυλῆς ἐκ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, κλήρῳ πόλεις δέκα. Καὶ τοῖς υἱοῖς (ρ) Γεδ-
σὼν κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, (σ) ἀπὸ φυλῆς Νεφθαλὶ, ἐκ φυλῆς
63 Μανασσῆ ἐν τῇ Βασὰν, πόλεις (τ) τρισκαίδεκα. Καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ φυ-
64 λῆς Ῥουβὴν, ἐκ φυλῆς Γὰδ, ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, κλήρῳ πόλεις δεκαδύο. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσ-
65 ραὴλ τοῖς Λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν. Καὶ ἔδωκαν ἐν κλήρῳ ἐκ φυλῆς υἱῶν Ἰούδα,
καὶ ἐκ φυλῆς υἱῶν (υ) Συμεὼν, καὶ ἐκ φυλῆς υἱῶν Βενιαμὶν τὰς πόλεις ταύτας ἃς ἐκάλεσαν αὐτὰς ἐπ'
66 ὀνόματος. Καὶ ἀπὸ τῶν πατριῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἐγένοντο πόλεις τῶν ὁρίων αὐτῶν ἐκ φυλῆς Ἐφραίμ.
67 Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν Συχὲμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς ἐν ὄρει
Ἐφραίμ, καὶ τὴν Γαζὲρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

Filii Amessia, filii Bani, filii Semer, Filii Mooli, filii Musi, filii Merari, filii 46 47
Levi. Et fratres eorum secundùm domos patriarum suarum, Levitæ dati 48
in (h) omnem operationem ministerii tabernaculi domûs Dei. Et Aa- 49
ron, & filii ejus adolentes super altare holocaustomatum, & super altare
thymiamatum in omnem operationem, (i) sancta sanctorum, & ad pro-
pitiandum pro Israel juxta omnia, quæcunque mandavit Moyses puer
Dei. Et hi filii Aaron; Eleazar filius ejus, Phinees filius ejus, Abisu fi- 50
lius ejus, Bocci filius ejus, Ozi filius ejus, Saraia filius ejus, Mariel filius 51 52
ejus, Amaria filius ejus, Achitob filius ejus, Sadoc filius ejus, Achimaas 53
filius ejus. Et hæ habitationes eorum in pagis eorum, in terminis eorum, 54
filiis Aaron, patriæ eorum, ipsis Caathi: quoniam ipsis facta est sors. Et 55
dederunt eis Chebron in terra Juda, & (k) adjacentia ejus in circuitu
ejus. Et campos civitatis, & pagos ejus dederunt Chaleb filio Jephonne. 56
Et filiis Aaron dederunt civitates refugiorum; Chebron, & Lobna, & 57
adjacentia ejus, Et (l) Selna, & adjacentia ejus, & Esthamo, & adjacen- 58
tia ejus, & Jethar, & adjacentia ejus, & Dabir, & adjacentia ejus, Et 59
Asan, & adjacentia ejus, & Bethsamys, & adjacentia ejus. Et de tribu 60
Benjamin Gabai, & adjacentia ejus, & Galemath, & adjacentia ejus, et
Anathoth, et adjacentia ejus. Omnes civitates eorum, tres & decem ci-
vitates secundùm patrias eorum. Et filiis Caath reliquis, (m) ex pa- 61
triis, ex tribu, ex dimidio tribûs Manasse, sorte civitates decem. Et filiis 62
Gedson secundùm patrias eorum de tribu Issachar, de tribu Aser, de tribu
Nephthali, de tribu Manasse in Basan civitates tres et decem. Et filiis 63
Merari secundùm patrias eorum de tribu Ruben, de tribu Gad, de tribu
Zabulon, sorte civitates duodecim. Et dederunt filii Israel Levitis 64
civitates, et adjacentia earum. Et dederunt in sorte de tribu filiorum 65
Juda, et de tribu filiorum Symeon, et de tribu filiorum Benjamin civi-
tates has: quas vocaverunt eas in nomine. Et de familiis filiorum 66
Caath, et fuerunt civitates finium eorum de tribu Ephræm. Et dede- 67
runt eis civitates refugiorum, Sychem, et adjacentia ejus in mon-
te Ephræm, et Gazer, et adjacentia ejus,

MS.A. (ω) Μασσία, υἱοῦ Χελκία, υἱοῦ Ἀμασαὶ, υἱοῦ Βααvὶ, (α) Σεμμὴρ, (β) Ὁμουσὶ, (γ) Καὶ ἀδελφοὶ (δ) δεδομένοι (ε) οἱ υἱοὶ (ζ) ἁγίαν (η) Βωκαὶ (θ) Ζαραΐα (ι) Μεραὼθ (κ) πατριᾷ τοῦ Κααθὶ, (λ) Νηλὼν (μ) Ἰεθὲρ (ν) αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθθὴς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. Καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Βενιαμὶν τὴν Γαβεὲ (ξ) καὶ Γαλημὲθ (ο) αὐτῆς, καὶ τὴν Λαβεὲ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀναθὼθ (π) αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀγχὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. πᾶσαι (ρ) Γηρσὼν (σ) ἐκ (τ) δεκατρεῖς. (υ) Συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

47 48 * بن ماحلي * بن موسي * بن مريري بن لاوي * واخوتهما اللاويون الذين يعطوهم
49 الصنايع في خباء المحضر التي في بيت الله * وهرون وبنوه يقربون الذبايح على المذبح
وعلى مذبح الادراج البخور * وكل صنايع قدس القدس * للغفران على اسرايل * كما امر
50 51 موسي عبد الرب * وهولاء بنو هرون * العازار ابنه * فنحاس * ابيسوع * فاقي * امريا *
52 53 احيطوب * عازي * زارحيا * صادوق * احيمعص * وهذه اسماء الضياع التي قسمت على
54 55 اسمهم وتخومها * لبني هرون لامة قاهث * وهم الذين اعطوا الجزء الاول * اعطوا حبرون
56 بارض يهودا * وساير المني الذي حولها الذي في ارض يهودا * وساير الحقول التي حول
57 ضياعهم اعطوا لكالاب بن يوفنا * ولاولاد هرون اعطوا الضياع السفلية * واعطوا الايمة
حبرون ومناها * هذه الضياع الخمسة * وهي سمويل ومناها * والياثار ومناها * والاستمع
ومناها **

Filii Mahalis, filii Musi, filii Meriri, 47
filii Levi. Horum duorum fratres Le- 48
vitæ, erant qui dabant eis opera in
tentorio conventûs, quod erat in domo
Dei. Haron & filii ejus offerebant 49
sacrificia super altare; & super altare
acerrarum, thus, & omnia opera sancti
sanctorum ad indulgentiam petendam
pro Israele, quemadmodum præceperat
Moses servus Domini. Hi sunt filii Haronis, 50
Eliazar filius ejus, Phinhas, Abisu, Bici, 51
Amaria, Achitob, Azi, Zerahia, 52
Sadoc, Achisema. Hæc sunt nomina 53
civitatum quæ cum suis limitibus dis- 54
tributæ fuerunt inter gentem illorum.
Filiis Haronis, genti Cahathi (nam his
data fuit pars prima) Dederunt He- 55
bronem in terra Jehudæ cum suburbiis
omnibus quæ adjacebant illis, quæ erant
in terra Jehudæ. Omnia autem præ- 56
dia quæ circumjacebant civitatibus eo-
rum, dederunt Chalebo filio Jophen-
næ. Filiis ergò Haronis dederunt ci- 57
vitates inferiores: & dedêre sacerdoti-
bus Hebronem cum suburbiis ejus; has
etiam quinque civitates, nempe Samue-
lem cum suburbiis ejus, Jatharum cum
suburbiis ejus, Estemaum cum suburbiis
ejus,

59 60 * ولعسان ومناها * والالحام ومناها * والعطرا ومناها * وبيت شمس ومناها * ومن سبط
بنيامين اعطوا عامر ومناها * وعلوث ومناها * وعناثوث ومناها * ساير الضياع ثلاثة
61 عشر ضيعة لثلثة عشر امة * ولبني قاهث الذين ورثوا من سبط منسا * عدد الضياع
62 عشرة * ولبني جرسون لاممهم من سبط ايساخر * وسبط اشير * ومن سبط منسا * ومن
63 سبط نفتالي * ثلاثة عشر ضيعة * ولبني مراري لاممهم من سبط روبال * ومن سبط
64 بني زبولون * اثنا عشر ضيعة * واعطوا بنو اسرايل اللاويين هذه الضياع ومناها *
65 * واعطوا لسبط بني يهودا * وسبط بني شمعون * وسبط بني بنيامين * الضياع التي كانوا
66 67 يسمونها باسم بني قاهث * فكان الضياع وتخومها من سبط افرام * الضياع الملجية
وسكيم ومناها في جبل سبط افرام * وليعازر ومناها *

Asanem cum suburbanis ejus, Elihanum 59
cum suburbanis ejus: item Asram cum
suburbanis ejus, Beth-semes cum sub-
urbanis ejus. Ex tribu Benjaminis 60
dederunt Aberum & suburbia ejus,
Almoth & suburbia ejus, Anathoth
& suburbia ejus: omnes civitates tre-
decim pro tredecim familiis. Filiis Ca- 61
hathi, qui hæreditatem acceperunt à
tribu Manassis, datæ fuerunt civitates
numero decem. Filiis Gersonis in familias 62
suas, à tribu Isacharis, à tribu Asiris, tribu
Manassis, & tribu Nephtali; tredecim
civitates. Filiis Merari per familias 63
suas, à tribu Rubelis, & à tribu filiorum
Zabulonis; duodecim civitates. Dede- 64
runt ergò Israelitæ Levitis has civitates
cum suburbiis earum. Dederunt autem 65
à tribu filiorum Judæ, tribu filiorum
Simeonis, & tribu filiorum Benjaminis,
civitates quas nuncupabant nomine Ca-
habitarum. Fuerunt ergò civitates 66
cum terminis suis à tribu Aphremi,
Civitates nimirum vindices, Sechim, e- 67
jusque suburbia in monte tribûs Aphremi,
Jaazer ejusque suburbia,

דברי הימים א: ז

Et ,Jochmeham & suburbana ejus; & Bethchoron & suburbana ejus. Et Ajalon & suburbana ejus; & Ghathrimmon,
69 68 ואת־יקמעם ואת־מגרשיה ואת־בית חורון ואת־מגרשיה׃ ואת־אילון ואת־מגרשיה ואת־גת־רמון
& suburbana ejus. Et ex dimidia tribu Menasseh, Hanet & suburbana ejus; & Bilham & suburbana ejus; familiæ
70 ואת־מגרשיה׃ וממחצית מטה מנשה את־ענר ואת־מגרשיה ואת־בלעם ואת־מגרשיה למשפחת
filiorum Chehath residuorum. Filiis Ghersom de familia dimidiæ tribus Menasseh, Gholan in Basan, & suburbana ejus: &
71 לבני־קהת הנותרים׃ לבני גרשום ממשפחת חצי מטה מנשה את־גולן בבשן ואת־מגרשיה ואת־
Hastaroth, & suburbana ejus. Et de tribu Issachar, Chedes & suburbana ejus: Dobrath & suburbana ejus.
72 עשתרות ואת־מגרשיה׃ וממטה יששכר את־קדש ואת־מגרשיה את־דברת ואת־מגרשיה׃
Et Ramoth, & suburbana ejus; & Hanem & suburbana ejus. Et de tribu Aser, Masal, & suburbana ejus; &
74 73 ואת־ראמות ואת־מגרשיה ואת־ענם ואת־מגרשיה׃ וממטה אשר את־משל ואת־מגרשיה ואת־
Abdon & suburbana ejus. Et Chuchoch & suburbana ejus; & Rechob & suburbana ejus. Et de tribu Naphthali
76 75 עבדון ואת־מגרשיה׃ ואת־חוקק ואת־מגרשיה ואת־רחב ואת־מגרשיה׃ וממטה נפתלי את־
Chedes in Galil, & suburbana ejus; & Chammon & suburbana ejus; & Chiriathaim & suburbana ejus. Filiis
77 קדש בגליל ואת־מגרשיה ואת־חמון ואת־מגרשיה ואת־קריתים ואת־מגרשיה׃ לבני
Merari residuis de tribu Zebulun, Rimmono & suburbana ejus; Thabor & suburbana ejus. Et de trans Jarden
78 מררי הנותרים ממטה זבלון את־רמונו ואת־מגרשיה את־תבור ואת־מגרשיה׃ ומעבר לירדן
Jerecho ad orientem Jarden, de tribu Reuben, Beser in deserto, & suburbana ejus; & Jahasah & suburbana ejus.
ירחו למזרח הירדן ממטה ראובן את־בצר במדבר ואת־מגרשיה ואת־יהצה ואת־מגרשיה׃
Et Chedemoth & suburbana ejus; & Mephahath & suburbana ejus. Et de tribu Ghad, Ramoth in Ghilhad, &
80 79 ואת־קדמות ואת־מגרשיה ואת־מיפעת ואת־מגרשיה׃ וממטה־גד את־ראמות בגלעד ואת־
suburbana ejus; & Machanaim & suburbana ejus. Et Chesbon & suburbana ejus; & Jahazer & suburbana ejus.
81 מגרשיה ואת־מחנים ואת־מגרשיה׃ ואת־חשבון ואת־מגרשיה ואת־יעזיר ואת־מגרשיה׃

CAP. VII. ז

Et filiis Issachar, Tolah, & Puah, Jasub, & Simron, quatuor. Et filii Tolah, Huzzi, & Rephaiah, & Jeriel, & Jachamai,
2 1 ולבני יששכר תולע ופואה ישיב ושמרון ארבעה׃ ובני תולע עזי ורפיה ויריאל ויחמי
& Ibsam, & Semuel, capita per domũ patrum suorũ. Ipsi Tolah fortes robore per generationes suas. Numerus eorum in diebus
ויבשם ושמואל ראשים לבית־אבותם לתולע גבורי חיל לתלדותם מספרם בימי
David viginti & duo millia, & sexcenti. Et filii Huzzi, Izrachiah. Et filii Izrachiah, Michael, & Hobadiah,
3 דויד עשרים ושנים־אלף ושש מאות׃ ובני עזי יזרחיה ובני יזרחיה מיכאל ועבדיה
& Joel, Isiah: quinque capita omnes ipsi. Et super eis per generationes suas per domum patrum suorum turmæ exercitus
4 ויואל ישיה חמשה ראשים כלם׃ ועליהם לתלדותם לבית אבותם גדודי צבא
belli, triginta & sex millia: quia multiplicaverũt uxores & filios. Et fratres eorum per omnes familias Issachar fortes
5 מלחמה שלשים וששה אלף כי־הרבו נשים ובנים׃ ואחיהם לכל משפחות יששכר גבורי
viribus, octoginta & septem millia per genealogizando eos omnes. Binjamin, Belah, & Becher, & Jedihael, tres. Et filii Belah,
7 6 חילים שמונים ושבעה אלף התיחשם לכל׃ בנימן בלע ובכר וידיעאל שלשה׃ ובני בלע
Esbon, & Huzzi, & Huzziel, & Jeremoth, & Hiri, quinque capita domus patrum potentes viribus; & genealogizando eos
אצבון ועזי ועזיאל וירימות ועירי חמשה ראשי בית אבות גבורי חילים והתיחשם
viginti & duo millia, & triginta & quatuor.
עשרים ושנים אלף ושלשים וארבעה׃

Versio VULG. LAT.

Jecmaam quoque cum suburbanis suis, & Bethoron similiter, 68
Necnon & Helon cum suburbanis suis, & Gethremmon in eundem modum. 69
Porrò ex dimidia tribu Manasse; Aner & suburbana ejus, Baalam & suburbana ejus: his videlicèt, qui de cognatione filiorum Caath reliqui erant. 70
Filiis autem Gersom, de cognatione dimidiæ tribûs Manasse, Gaulon in Basan & suburbana ejus, & Astharoth cum suburbanis suis. 71
De tribu Issachar, Cedes & suburbana ejus, & Dabereth cum suburbanis suis, 72
Ramoth quoq; & suburbana ejus, & Anem cum suburbanis suis. 73
De tribu verò Aser; Masal cum suburbanis suis, & Abdon similiter, 74
Hucac quoque & suburbana ejus, et Rohob cum suburbanis suis. 75
Porrò de tribu Nephthali; Cedes in Galilæa et suburbana ejus, Hamon cum suburbanis suis, et Cariathaim et suburbana ejus. 76
Filiis autem Merari residuis: de tribu Zabulon; Remmono et suburbana ejus, et Thabor cum suburbanis suis: 77
Trans Jordanem quoque ex adverso Jericho contra Orientem Jordanis, de tribu Ruben; Bosor in solitudine cum suburbanis suis, et Jassa cum suburbanis suis, 78
Cademoth quoque et suburbana ejus, et Mephaat cum suburbanis suis. 79
Necnon et de tribu Gad; Ramoth in Galaad et suburbana ejus, et Manaim cum suburbanis suis, 80
Sed et Hesebon cum suburbanis suis, et Jezer cum suburbanis suis. 81

CAP. VII.

Porrò filii Issachar; Thola, et Phua, Jasub, et Simeron, quatuor. 1
Filii Thola; Ozi, et Raphaia, et Jeriel, et Jemai, et Jebsem, et Samuel, principes per domos cognationum suarum. De stirpe Thola viri fortissimi numerati sunt in diebus David, viginti duo millia sexcenti. 2
Filii Ozi; Izrahia, de quo nati sunt Michael, et Obadia, et Johel, et Jesia, quinque omnes principes. 3
Cúmque eis per familias et populos suos, accincti ad prælium, viri fortissimi, triginta sex millia: multas enim habuerunt uxores, et filios. 4
Fratres quoque eorum per omnem cognationem Issachar, robustissimi ad pugnandum, octoginta septem millia numerati sunt. 5
Filii Benjamin; Bela, et Bechor, et Jadiel, tres. 6
Filii Bela; Esbon, et Ozi, et Oziel, et Jerimoth, et Urai, quinque principes familiarum, et ad pugnandum robustissimi: numerus autem eorum, viginti duo millia et triginta quatuor. 7

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

68 [illegible]
69 [illegible]
70 [illegible]
71 [illegible]
72 [illegible]
73 [illegible]
74 [illegible]
75 [illegible]
76 [illegible]
77 [illegible]
78 [illegible]
79 [illegible]
80 [illegible]
81 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Beth-horon & pagos ejus, 68
Ailon & pagos ejus, Gethremon & pagos ejus. 69
Ex dimidia tribu Manassis dederunt Anath cum pagis ejus, & Jablin ac pagos ejus. Familiæ filiorum Cahath, qui hæreditatem consecuti sunt. 70
Et filiis Gersonis, ex dimidia tribu Manassis *dederunt* Olanem quæ est in Mathnin, & pagos ejus, Astor & pagos ejus. 71
Ex tribu Isachar, Recem & pagos ejus, Debroth & pagos ejus, 72
Ilam & pagos ejus. 73
Ex tribu Aseritarum, Masal & pagos ejus, Ebron et pagos ejus, 74
Akic et pagos ejus, Dahab et pagos ejus. 75
A tribu Nephtalitarum, Recem quæ est in Galilæa, et pagos ejus, Hamon et pagos ejus, Curiathim et pagos ejus. 76
A tribu Merari-tarum qui hæreditatem obtinuerunt à tribu Zebolonitarum, Armoni, et pagos ejus, Tabor et pagos ejus. 77
Trans Jordanem autem Jericho, ab Orientali ripa Jordanis, à tribu Rubelitarum, Bosar quæ est in deserto, et pagos ejus, Mephophath et pagos ejus, Jahas et pagos ejus, 78
Kedmoth et pagos ejus, Moaphath et pagos ejus, 79
Ramoth et pagos ejus, Mahalam et pagos ejus, 80
Jaazir et pagos ejus, Hesbon et pagos ejus. 81

CAP. VII.

Filii Isachar, Tola, Phua, Sub, et Semron: hi quatuor filii ejus. 1
Filii Tolai, Azi, Arphia, Joel, Lehmi, Jebsam, et Samuel, primores domorum paternarum suarum: atque hi sunt filii Tolai, valentes robore, per familias et genealogias eorum, juxta numerum eorum: erant autem in diebus Davidis viginti duo millia, sexcenti. 2
Filii Uz, Izarhon: filii Izarhonis, Melchael, Obadia, Joel, et Isua; Quatuor primores omnium familiarum suarum 3
per domos patrum suorum, valentium robore, ac belligerorum, triginta sex millium: multiplicati sunt enim ipsi et uxores eorum, filii ac fratres eorum. 4
Omnes familiæ domûs Isachar, valentes robore, octoginta septem millia. 5
Hæc sunt nomina filiorum Benjamin, Balaa, Achbar, Aschol, Gera, Naaman, Ahi, Arus, Maphi, Hithim, et Adar. 6
Filii Balai, Esbeon, Azi, Zael, Jarmoth, et Azri; quinque principes domorum paternarum, valentes robore: fuitque numerus eorum viginti duorum millium, triginta quatuor. 7

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ τὴν Ἰεκμαὰν κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν Βαιθωρὼν κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, Καὶ τὴν (φ) Αἰλὼν
69 70 κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γεθρεμμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτ῀. Καὶ ἀπὸ τῆ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ
τὴν (χ) Ἀνὰρ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν (ψ) Ἰεμβλαὰμ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κατὰ (ω) πατριὰν τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις. Τοῖς υἱοῖς (α) Γεδσὼν ἀπὸ πατριῶν ἡμίσους φυλῆς (β) Μανασσῆ
71 τὴν (γ) Γαυλὼν ἐκ τῆς Βασὰν κ̀ τὰ (δ) περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν (ε) Ἀσηρὼθ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς·
72 Καὶ ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ τὴν Κέδες κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν (ζ) Δαβρὶ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς,
73 καὶ τὴν (η) Δαβὼρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, (θ) Καὶ τὴν Ῥαμὼθ, κ̀ τὴν Αἰνὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·
74 Καὶ ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ τὴν (ι) Μαασὰλ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν Ἀβδὼν κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς,
75 Καὶ τὴν (κ) Ἀκὰκ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥοὼβ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· Καὶ ἀπὸ
76 φυλῆς (λ) Νεφθαλὶ τὴν Κέδες ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν (μ) Χαμὼθ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Καριαθαὶμ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς. Τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ τοῖς καταλοίποις
77 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν (ν) τὴν Ῥεμμὼν κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν Θαβὼρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. (ξ) Ἐκ τῆ πέραν τῆ Ἰορδάνου τὴν Ἰεριχὼ κατὰ δυσμὰς τῆ Ἰορδάνου· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν τὴν
78 Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν Ἰασὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, Καὶ τὴν (ο) Καδ-
79 μὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν (π) Μαφλὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· (ρ) Ἐκ φυλῆς Γὰδ τὴν
80 (σ) Ῥαμμὼθ Γαλαὰδ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Μαναὶμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, Καὶ
81 τὴν Ἐσβὼν κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν Ἰαζὴρ κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

MS. A. (φ) Ἠλὼν (χ) Ἐνὴρ (ψ) Ἰβλεὰμ (ω) πατριὰς (α) Γηρσὼν * ἡμίσυς (β) Μαννασσῆ (γ) Γαυλὼν (δ) περισπόρια (ε) Ῥαμὼθ κ̀ τὰ περισπόρια (ζ) Γαδὲρ (η) Ἀνὼς (θ) Καὶ τὴν Ἀνὰμ (ι) Μασὰλ (κ) Ἰακὰκ (λ) Νεφθαλεὶμ (μ) Χαμὼν (ν) τὴν Ἰεκουὰν, κ̀ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κ̀ τὴν Κάδης κ̀ τὰ περισπόρια αὐτ῀, κ̀ τὴν Ῥεμμὼθ κ̀ τὰ (ξ) Ἐν τῷ πέραν (ο) Καμηδὼθ (π) Φαὰθ (ρ) Καὶ ἐκ (σ) Ῥαμὼθ

Et Jecmaan, & adjacentia ejus, & Bethoron, & adjacentia ejus, Et 68 69
Ælon, & adjacentia ejus, & Gethremmon, & adjacentia ejus: Et 70
de dimidio tribûs Manasse, Anar, & adjacentia ejus, & Jemblaan, &
adjacentia ejus, secundùm patriam filiis Caath reliquis. Filiis Gedson 71
de familiis dimidiæ tribûs Manasse, Golan è Basan, & suburbana e-
jus, & Aseroth, & suburbana ejus: Et de tribu Issachar, Cedes, 72
& adjacentia ejus, & Deberi, & adjacentia ejus, & Dabor, &
adjacentia ejus, Et Ramoth, & Ænan, & adjacentia ejus: Et de tri- 73 74
bu Aser, Masaal, & adjacentia ejus, & Abdon, & adjacentia ejus,
Et Acac, & adjacentia ejus, & Roob, & adjacentia ejus: Et de 75 76
tribu Nephthali, Cedes in Galilæa, & adjacentia ejus, & Chamoth, &
adjacentia ejus, & Cariathaim, & adjacentia ejus. Filiis Merari re- 77
liquis de tribu Zabulon, Rhemmon, & adjacentia ejus, & Thabor, &
adjacentia ejus. De trans Jordanem Hiericho (n) ad Occidentem Jor- 78
danis: de tribu Ruben; Bosor in deserto, & adjacentia ejus, & Jasa,
& adjacentia ejus, Et Cadmoth, & adjacentia ejus, & Mephla, & 79
adjacentia ejus: De tribu Gad; Rhammoth Galaad, & adjacentia e- 80
jus, & Manaim, & adjacentia ejus, Et Esebon & adjacentia ejus, & 81
Jazer, & adjacentia ejus.

ΚΕΦ. ζ.

1 (α) ΚΑὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσσάχαρ, Θωλὰ, κ̀ Φουὰ, καὶ Ἰασοὺβ, καὶ (β) Σεμβρὼν, τέσσαρες. Καὶ υἱοὶ Θω-
2 λὰ, Ὀζὶ, (γ) Ῥαφαΐα, καὶ Ἰεριὴλ, καὶ (δ) Ἰαμαΐ, καὶ (ε) Ἰεμασὰν, καὶ Σαμουὴλ, ἄρχοντες (ζ) οἴκων πατριῶν αὐτῶν τῷ Θωλὰ, ἰσχυροὶ δυνάμει κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐν ἡμέραις Δαυὶδ,
3 εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. Καὶ υἱοὶ Ὀζὶ, (η) Ἰεζραΐα. καὶ υἱοὶ (θ) Ἰεζραΐα, Μιχαὴλ, (ι) Ἀβδιοὺ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰεσία, πέντε, ἄρχοντες πάντες. (κ) Καὶ ἐπ' αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν,
4 κατ' οἴκους (λ) πατριῶν αὐτῶν, ἰσχυροὶ παρατάξασθαι εἰς πόλεμον, τριάκοντα καὶ ἓξ χιλιάδες, ὅτι ἐπλήθυναν γυναῖκας καὶ υἱούς. Καὶ (μ) ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πάσας πατριὰς Ἰσσάχαρ, (ν) καὶ ἰσχυροὶ
5 δυνάμει, ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν πάντων. (ξ) Υἱοὶ Βενιαμὶν, καὶ Βαλὲ, καὶ Βαχὶρ, καὶ Ἰεδιὴλ, τρεῖς. Καὶ υἱοὶ Βαλὲ, (ο) Ἐσεβὼν, καὶ Ὀζὶ, κ̀ Ὀζιὴλ, κ̀ Ἰριμοὺθ, κ̀
6 7 Οὐρὶ, πέντε, ἄρχοντες οἴκων πατριῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, κ̀ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, εἴκοσι κ̀ δύο χιλιάδες κ̀ τριάκοντα τέσσαρες.

CAP. VII.

Et filii Issachar; Thola, & Phua, & Jasub, & Semeron, quatuor. 1
Et filii Thola; Ozi, Raphaia, & Jeriel, & Jamai, & Jemisan, & 2
Samuel, principes domorum patriarum suarum. (a) ipsi Thola, fortes
virtute secundùm generationes suas: numerus eorum in diebus David,
viginti & duo millia, & sexcenti. Et filii Ozi, Jezraia. Et filii Jezraia; 3
Michael, Abdiu, & Joel, & Jesia, quinque, principes omnes. Et super eos, 4
secundùm generationes suas, secundùm domos patriarum suarum,
fortes ad pugnandum in prælio, triginta & sex millia: quoniam mul-
tiplicaverunt uxores, & filios. Et fratres eorum in omnes (b) patri- 5
as Issachar, & fortes virtute, octuaginta et septem millia, (c) nu-
merus eorum omnium. Filii Benjamin; et Bale, et Bachir, et Jediel, 6
tres. Et filii Bale; Esebon, et Ozi, et Oziel, et Jeremuth, et Uri, quin- 7
que: principes domorum patriarum, fortes virtute: et numerus eorum,
viginti et duo millia, et triginta quatuor.

MS. A. (α) Καὶ οὗτοι υἱοὶ Ἰσσάχαρ, (β) Σαμαρὰμ, (γ) κ̀ Ῥαφαΐα, (δ) Ἰεμοὺ, (ε) Ἰεβασὰμ, (ζ) κατ' οἶκον (η) Ἰεζριά. (θ) Ἰεζριὰ, (ι) κ̀ Ὀβδιὰ, (κ) Καὶ μετ' αὐτῶν, (λ) πατρικὸς αὐτ῀, (μ) οἱ ἀδελφοὶ (ν) ἰσχυροὶ δυνάμει, (ξ) * Βενιαμεὶν, κ̀ Βοχὸρ, κ̀ Ἰαδιὴλ, τρεῖς. (ο) Ἀσεβὼν,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

68 69 وبيت حوريب ومناها * ولايلون * ولعاترمون ومناهما * ولنصف سبط منسا * عنان
70 71 وبافيلين * ومناهما * ولامة بني قاهت الذين اورثوا * لبني جرسون من نصف منسا
72 عوالان التي في متنان * وعاستور * ومناهما * ومن سبط ايساخر * رقيم * ودبروت
ومناهما **

74 75 * ومن سبط اسير * ماسل * وعبرون * وعاقق * وداهب * ومناها * ومن سبط نفتالي * رقيم
76 77 الذي في الجليل * وهامون * وقريايم * ومناها * ومن سبط مراري الذين ورثوا من
78 سبط زبولون * ارمني * وتابور * ومناهما * وفي قرب اردن اريحا ومن شرقي الاردن * من
79 80 سبط روبيل * بسري التي في البرية * وماقوت * وياهص * وقرموت * ومعفث * ورموت
81 وجلب * ويعازير * وحسبون * ومناها *

* الفصل السابع *

1 2 * وبنو ايساخر * تولع * وفوا * وياسف * وسمرين * وهولاء الاربعة بنوه * بنو تولع *
عازي * ارفيا * يوابيل * لاحمي * ويوسام * وسمويل * روساء بيت ابايهم * هولاء بنو
3 تولع شديدوا القوة * وعددهم في ايام الملك داود اثنان وعشرون الفا وستماية * وبنو
4 عوزي * يزرحان * وبنو ازرحان * ميخاييل * وعوفديا * يوال * ايوسوا * اربعة روساء
لكل اسباط بيت ابايهم * شديدوا القوة * وصناع في القتال * وعددهم ستة وثلاثون
5 الفا * لانهم كثيرون هم ونساوهم وبنوهم واخوتهم * وكل امم بني ايساخر جبابرة
6 في القوة * سبعة وثمانون الفا * وهذه اسماء بني بنيامين * بالع * اداحور * واشحل
7 عارا * نعمن * احي * رواس * ماقي * حافيم * ادار * بنو بالع * اسواعون * وعازي
وايراييل * ويرموث * وعازاري * خمسة روساء بيت ابايهم * شديدوا القوة * وعددهم
اثنان وعشرون الفا واربعة وثلاثون *

Beth-horeb ejusque suburbia, Ailon, & 68
Gathremon cum utriusque suburbiis. 69
A dimidia tribu Manassis, Anath, & 70
Jabilin cum utriusque suburbanis. Fa-
miliæ filiorum Cahathi qui hæreditatem
reliquerunt Filiis Gersonis, à dimidia 71
tribu Manassis, Olan quæ est in Math-
nan, & Astor, earumque suburbiis.
A tribu Isacharis, Recem, & Debroth 72
cum suburbiis earum.

A tribu Aseris, Masel, Ebron, 74
Acac, Dahab, earumque suburbia. 75
A tribu Nephtali, Recem quæ est in Ga- 76
lilæa, Hamon, & Cariathim cum sub-
urbiis earum. A tribu Merari qui hæ- 77
reditatem assecuti sunt à tribu Zabu-
lonis, Armoni, & Thabor, earumque
suburbia. Et secus Jordanem Jericho, 78
ab Orientali parte Jordanis; à tribu
Rubilis, Bosra quæ est in solitudine, & 79
Maphoth, & Jahas, Kermoth, Maa- 80
pheth, Remmoth, Mahalab, Jaazir, & 81
Hesbon, earumque suburbia,

CAP. VII.

Filii Isacharis, Tola, Phua, Jasib, 1
& Semrin: hi quatuor sunt filii ejus.
Filii Tolai, Azi, Arphia, Joel, Le- 2
bemi, Josam, & Samuel, principes
familiarum patrum suorum: hi sunt
filii Tolai, strenui ac robusti; quorum
numerus in diebus Davidis erat vi-
ginti duorum millium, sexcento-
rum. Filii Uzi, Jezraban; filii 3
Ezraban, Michael, Obadia, Joel,
Ajosua, Quatuor principes omnium 4
familiarum domorum patrum suorum,
fortissimorum robore, & bellicæ artis
peritissimorum, triginta sex millium
numero: plurimi enim erant ipsi &
mulieres, filii ac fratres eorum.
Omnes autem gentes filiorum Isa- 5
charis erant valentes robore, octoginta
septem millia. Hæc sunt nomina fili- 6
orum Benjaminis, Balee, Adachor,
Aschil, Ghera, Naaman, Ahi, Ruas,
Maphi, Haphim, Adar. Filii Balee, 7
Esuzon, Azi, Izael, Jarmoth, &
Azari, quinque principes domûs pa-
ternæ, robore potentes: quorum nu-
merus erat viginti duorum millium, tri-
ginta quatuor.

דברי הימים א: ז

isti omnes : Halameth & ,Hanathoth & ,Abijah &,Jeremoth & ,Homri & ,Eliohenai & ,Elihezer &,Johas &,Zemirah,Becher filii Et
8 ובני בכר זמירה ויועש ואליעזר ואליועיני ועמרי וירמות ואביה וענתות ועלמת כל אלה
filii Et .ducenta & ,millia viginti ,robore fortes *suorum patrum* domus *capita* suas generationes p *eos genealogizando* Et .Becher filii
10 9 בני בכר: והתיחשם לתלדותם ראשי בית אבותם גבורי חיל עשרים אלף ומאתים: ובני
filii isti Omnes .Achisachar & Tharsis &,Zethan &,Chenahanah & ,Ehud & ,Binjamin & ,Jehus ,Bilhan filii & : Bilhan ,Jedihael
11 ידיעאל בלהן ובני בלהן יעיש ובנימן ואהוד וכנענה וזיתן ותרשיש ואחישחר: כל אלה בני
,Suphim Et .bellum ad militiam egredientes ,ducenti & ,millia septendecim , viribus fortes *patrum* principes Jedihael
12 ידיעאל לראשי האבות גבורי חילים שבעה עשר אלף ומאתים יצאי צבא למלחמה: ושפם
Filii .Bijhah filii Sallum & ,Jeser & ,Ghuni & ,Jachasiel , Naphthali Filii .Acher filii Chusim Hir filii Chuppim &
14 13 וחפם בני עיר חשם בני אחר: בני נפתלי יחציאל וגוני ויצר ושלום בני בלהה: בני
uxorem accepit Machir Et .Ghilhad patrem Machir peperit Aramijah ej* concubina : peperit quem Hasriel ,Menasseh
15 מנשה אשריאל אשר ילדה פילגשו הארמיה ילדה את מכיר אבי גלעד: ומכיר לקח אשה
.filiæ Selophchad ipsi Fuerúntque .Selophchad secundi nomen Et .Mahachah ej* sororis nomen & ,Suphim & ,Chuppim ipsi
לחפים ולשפים ושם אחתו מעכה ושם השני צלפחד ותהינה לצלפחד בנות:
.Rechem & ,Ulam ej* filii & ; Seres ej* fratris nomen & , Peres ej* nomen vocavit &,filium Machir uxor Mahachah peperit Et
16 ותלד מעכה אשת מכיר בן ותקרא שמו פרש ושם אחיו שרש ובניו אולם ורקם:
peperit , Molecheth ejus soror Et .Menasseh filii ,Machir filii , Ghilhad filii Isti .Bedan Ulam filii Et
18 17 ובני אולם בדן אלה בני גלעד בן מכיר בן מנשה: ואחתו המלכת ילדה את
Ephraim filii Et .Aniham & ,Licchi & ,Sechem & ,Achian ,Semidah filii fuerunt Et .Machalah & ,Abihezer & , Ishod
20 19 אישהוד ואת אביעזר ואת מחלה: ויהיו בני שמידע אחין ושכם ולקחי ואניעם: ובני אפרים
Suthelach & ,ej* filius Zabad Et .ej* filius Tachath & ,ej* filius Elhadah & ,ej* filius Tachath & ,ej* filius Bered & ; Suthelach
21 שותלח וברד בנו ותחת בנו ואלעדה בנו ותחת בנו: וזבד בנו ושותלח
.eorũ *acquisitiones capiendum ad* descenderant quia : terra in nati Ghath viri eos occiderũt Et .Elhad &,Hezer &,ej* filius
בנו ועזר ואלעד והרגום אנשי גת הנולדים בארץ כי ירדו לקחת את מקניהם:
,suam uxorem ad est ingressus Et .eum consolandũ ad ejus fratres venerunt & ,multis diebus eorum pater Ephraim luxit Et
23 22 ויתאבל אפרים אביהם ימים רבים ויבאו אחיו לנחמו: ויבא אל אשתו
ædificavit Et .Seerah ejus filia Et .ejus domo in fuit *malo in quia* ,Berihah ejus nomen vocavit & :filiũ peperit & ,concepit &
24 ותהר ותלד בן ויקרא את שמו בריעה כי ברעה היתה בביתו: ובתו שארה ותבן
Tachã & ,ejus filius Telach & ,Reseph & ,ej* fili* Rephach Et .Seerah Uzen & ; superiorem & ,inferiorem Bethchoron
25 את בית חורון התחתון ואת העליון ואת אזן שארה: ורפח בנו ורשף ותלח בנו ותחן
,eorũ possessio Et .ejus filius Jehosuah ,ejus filius Non .ejus fili* Elisamah ,ejus filius Hammihud ,ejus filius Lahadan .ejus filius
27 26 28 בנו: לעדן בנו עמיהוד בנו אלישמע בנו: נון בנו יהושע בנו: ואחזתם
,Hazah ad usq; ej* *filiæ* &,Sechem & ,ej* *filiæ* &,Ghezer occidentẽ ad & ,Naharã orientẽ ad & ;ej* *filiæ* & ,Beth-el eorũ habitationes &
ומשבותם בית אל ובנתיה ולמזרח נערן ולמערב גזר ובנתיה ושכם ובנתיה עד עיה
,Dor .ejus *filiæ* & ,Meghiddo .ejus *filiæ* & ,Tahanach .ejus *filiæ* & ,Beth-sean Menasseh filiorum *manus super* Et .ejus *filiæ* &
29 ובנתיה: ועל ידי בני מנשה בית שאן ובנתיה תענך ובנתיה מגדו ובנותיה דור
.Israel filii , Joseph filii habitaverunt his In .ejus *filiæ* &
ובנותיה באלה ישבו בני יוסף בן ישראל:

Versio VULG. LAT.

Porrò filii Bechor; Zamira, & Joas, & Eliezer, & Elioenai,
& Amri, & Jerimoth, & Abia, & Anathoth, & Almath : 8
omnes hi, filii Bechor. Numerati sunt autem per familias
suas principes cognationum suarum, ad bella fortissimi, 9
viginti millia & ducenti. Porrò filii Jadihel, Balan.
Filii autem Balan; Jehus, & Benjamin, & Aod, & Cha- 10
nana, & Zethan, & Tharsis, & Ahisahar. Omnes hi
filii Jadihel, principes cognationum suarum, viri for- 11
tissimi, decem & septem millia & ducenti, ad prælium
procedentes. Sepham quoque, & Hapham filii Hir : &
Hasim filii Aher. Filii autem Nephthali; Jasiel, & Guni, 12
& Jeser, & Sellum, filii Bala. Porrò filius Manasse, 13
Esriel : concubináque ejus Syra peperit Machir patrem 14
Galaad. Machir autem accepit uxores filiis suis Hap-
phim & Saphan : & habuit sororem nomine Maacha : 15
nomen autem secundi, Salphaad, natæque sunt Salphaad
filiæ. Et peperit Maacha uxor Machir filium, voca- 16
vitque nomen ejus, Phares : porrò nomen fratris ejus,
Sares : & filii ejus; Ulam, & Recen. Filius autem Ulam, 17
Badan. Hi sunt filii Galaad, filii Machir, filii Manasse.
Soror autem ejus Regina peperit Virumdecorum, & 18
Abiezer, & Mohola. Erant autem filii Semida; Ahin, 19
& Sechem, & Leci, & Aniam. Filii autem Ephraim; 20
Suthala, Bared filius ejus, Thahath filius ejus,
Elada filius ejus, Thahath filius ejus, hujus filius
Zabad, Et hujus filius Suthala, & hujus filius 21
Ezer & Elad : occiderunt autem eos viri Geth in-
digenæ, quia descenderant ut invaderent possessiones
eorum. Luxit igitur Ephraim pater eorum multis die- 22
bus, & venerunt fratres ejus ut consolarentur eum. In- 23
gressúsque est ad uxorem suam : quæ concepit, & pepe-
rit filium, & vocavit nomen ejus Beria, eò quòd in ma-
lis domûs ejus ortus esset : Filia autem ejus fuit Sa- 24
ra, quæ ædificavit Bethoron inferiorem & superiorem,
& Ozensara. Porrò filius ejus Rapha, & Reseph, & 25
Thale, de quo natus est Thaan, Qui genuit Laadan: Hu- 26
jus quoque filius Ammiud, qui genuit Elizama, De 27
quo ortus est Nun, qui habuit filium Josue. Possessio 28
autem eorum & habitatio, Bethel cum filiabus suis, &
contra Orientem Noran, ac Occidentalem plagam Ga-
zer & filiæ ejus, Sichem quoque cum filiabus suis, usque
ad Aza cum filiabus ejus. Juxta filios quoque Manasse, 29
Bethsan & filias ejus, Thanach & filias ejus, Mageddo
et filias ejus, Dor et filias ejus : in his habitaverunt filii
Joseph, filii Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible] 8
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible]
[illegible] 12
13 [illegible]
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible]
[illegible] 16
[illegible] 17
[illegible] 18
19 [illegible]
[illegible] 20
[illegible] 21
[illegible] 22
[illegible] 23
[illegible]
[illegible] 24
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible] 28
[illegible] 29
[illegible]
[illegible]

Filii Achbaris, Zemora, Jaüs, Eliazar, 8
Elani, Amri, Jarmoth, Abia, Anathoth,
& Almoth : omnes isti filii Achbaris :
Quorum census per familias suas, per 9
primores paternæ familiæ suæ, per ge-
nerationes suas, valentium robore, fuit
viginti duorum millium, ducentorum. Hi 10
sunt filii Ascholis, Belhan : filii Belha-
nis, Jaüs, Benjamin, Ihur, Chanania,
Zeton, Tarsis, & Ahasrah. Omnes isti 11
sunt filii Ascholis per primores familia-
rum suarum paternarum, per generatio-
nes suas, valentes robore, septendecim
millia ducenti, procedentes in exercitum
ad pugnam. Saphan, & Hephis, filii 12
Udis, filii Husæ. Filii Nephtali, Jeshael, 13
Guni, Jasar, & Salum : isti sunt filii
Belhæ. Filii Manassis quos peperit ei 14
concubina sua, Isarchel, & Adonia : pe-
perit etiam Machir patrem Gelaad. Ma- 15
chir autem accepit uxorem unam filiam
magnatum, cujus sororis nomen erat Maa-
cha; nomen autem fratris sui majoris erat
Salefhad, qui Salefhad non habuit filios,
sed filias. Præterea Maacha mater Ma- 16
chiris peperit filium, vocavítque nomen
ejus Pheres, & nomen fratris ejus Seres.
Filii Alum, Recem : Filii Recem, Beran: 17
hi sunt filii Gelaadis filii Machiris filii
Manassis. Soror autem ejus Maacha pe- 18
perit Asher, Abiazar, Semira, Alinon, 19
Sim, et Itheam. Filii Aphremi, Suthe- 20
lah, et Bachar filius ejus, Tahath filius
ejus, Eldaa filius ejus, Ahath filius ejus,
Zabor filius ejus, Suthelah filius ejus, Laa- 21
zar filius ejus. Homines quidam incolæ Gath,
qui nati fuerant in terra illa, descenderunt ut
raperent facultates eorũ : Quapropter cùm 22
tristatus esset Aphrem pater eorum diebus
multis, venerunt fratres ejus ad consolan-
dum illum, et animum ejus dolore mitigan-
dum. Tum accessit ad uxorem suam, quæ 23
concipiens peperit ei filium, et vocavit no-
men ejus Beria, eò quòd improbus esset erga
illam in domo illius. Ejus autem filia quæ 24
remansit, Beth-horoni inferiori ac superiori
et reliquis omnibus *civitatibus* medebatur 25
eadem ejus filia; Quia medica erat, et mede- 26
batur civitatibus earum. Ipsáque curavit
Adanem filium Amihudi de filiis Anon pa- 28
tris Hoseæ. Horum auté possessio & cu-
bilia erant Beth-il & oppida ejus, Sechim & 29
ej* oppida, Anoch ejúsq; oppida, Sec* termi-
num filiorũ Manassis : Beth-sechim & oppida
ej*, Taanach et oppida ej*, Magedo et oppida
ej*, Dor & oppida ejus : hujusmodi civitates
cultas reddidêre filii Josephi filii Israelis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ υἱοὶ (π) Βαχὶρ, Ζεμιρὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ (ρ) Ἐλιθενὰν, καὶ Ἀμβρία, καὶ (σ) Ἰεριμοὺθ, καὶ Ἀβιοὺδ,
καὶ Ἀναθὼθ, καὶ (τ) Ἐλημεθ· πάντες οὗτοι υἱοὶ (υ) Βαχίρ. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ γενέσεις
9 αὐτῶν, ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, εἴκοσι χιλιάδες καὶ διακόσιοι. Καὶ υἱοὶ (φ) Ἰεδιὴλ,
10 Βαλαάν. καὶ υἱοὶ Βαλαὰν, (χ) Ἰαὺς, καὶ Βενιαμὶν, καὶ (ψ) Ἀὼδ, καὶ Χανανὰ, καὶ Ζαιθὰν, καὶ Θαρσὶ, καὶ Ἀχι-
σαάρ. Πάντες οὗτοι υἱοὶ (ω) Ἰεδιὴλ, ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἰσχυροὶ δυνάμει, ἑπτακαίδεκα χιλιάδες καὶ δι-
11 ακόσιοι, ἐκπορευόμενοι δυνάμει (α) πολεμεῖν. Καὶ (β) Σαπφὶν, καὶ Ἀπφὶν, καὶ υἱοὶ Ὤρ, (γ) Ἀσὸμ,
12 υἱὸς αὐτοῦ Ἀόρ. Υἱοὶ Νεφθαλὶ, Ἰασιὴλ, (δ) Γωνὶ, καὶ Ἀσὴρ, καὶ Σελλὴμ, (ε) υἱοὶ αὐτοῦ, Βαλαὰμ υἱὸς αὐτοῦ.
13 Υἱοὶ Μανασσῆ, Ἐσριὴλ, ὃν ἔτεκεν ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἡ Σύρα, (ζ) ἔτεκε δὲ αὐτῷ καὶ Μαχὶρ πατέρα Γαλα-
14 άδ. Καὶ Μαχὶρ ἔλαβε γυναῖκα τῷ (η) Ἀπφὶν καὶ Σαπφίν· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτοῦ (θ) Μωωχά, καὶ ὄ-
15 νομα τῷ δευτέρῳ (ι) Σαπφαάδ. ἐγεννήθησαν δὲ τῷ Σαπφαὰδ θυγατέρες. Καὶ ἔτεκε (κ) Μωωχὰ γυνὴ
16 Μαχὶρ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Φαρές· καὶ ὄνομα ἀδελφοῦ αὐτοῦ (λ) Σύρος· υἱοὶ αὐτοῦ, Οὐλὰμ,
καὶ Ῥοκόμ. Καὶ υἱοὶ Οὐλὰμ, Βαδάμ· οὗτοι υἱοὶ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μαχὶρ, υἱοῦ Μανασσῆ. Καὶ ἡ ἀδελ-
17 18 φὴ αὐτοῦ ἡ Μαλεχὲθ ἔτεκε τὸν (μ) Ἰσουδ, καὶ τὸν Ἀβιέζερ, καὶ τὸν (ν) Μαελά. Καὶ ἦσαν υἱοὶ
19 Σεμιρὰ, (ξ) Ἀὶμ, καὶ Συχὲμ, καὶ (ο) Λακὶμ, καὶ Ἀνιάν. Καὶ υἱοὶ Ἐφραὶμ, (π) Σωθαλὰθ, καὶ Βα-
20 ρὰδ (ρ) υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Θαὰθ υἱὸς αὐτοῦ, (σ) Ἐλαδὰ υἱὸς αὐτοῦ, (τ) Σαὰθ υἱὸς αὐτοῦ, (υ) καὶ Ζαβὰδ
υἱὸς αὐτοῦ, Σωθελὲ υἱὸς αὐτοῦ, (φ) καὶ Ἀζὲρ, καὶ Ἐλεάδ. καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς (χ) οἱ ἄνδρες Γὲθ οἱ
21 τεχθέντες ἐν τῇ γῇ, ὅτι κατέβησαν (ψ) τοῦ λαβεῖν τὰ κτήνη αὐτῶν. Καὶ ἐπένθησεν Ἐφραὶμ (ω) ὁ πα-
22 τὴρ αὐτῶν ἡμέρας πολλάς· καὶ ἦλθον (α) ἀδελφοὶ αὐτοῦ τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὴν
23 γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν ἐν γαστρὶ, καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (β) Βεριὰ, ὅτι ἐν
κακοῖς ἐγένετο ἐν οἴκῳ μου. Καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ (γ) Σαραά· καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς καταλοίποις.
24 καὶ ᾠκοδόμησε (δ) τὴν Βαιθωρὼν τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω. καὶ υἱοὶ † Ὀζὰν Σεηρὰ, Καὶ Ῥαφὴ υἱὸς
25 αὐτοῦ, (ε) Σαρὰφ καὶ Θαλεὲς υἱοὶ αὐτοῦ, Θαὲν υἱὸς αὐτοῦ. Τῷ Λααδὰν υἱῷ αὐτοῦ, υἱὸς Ἀμιοὺδ, υἱὸς Ἐ-
26 λισαμαί, Υἱὸς Νοὺν, υἱὸς Ἰησουὲ, υἱοὶ αὐτοῦ. Καὶ κατάσχεσις αὐτῶν καὶ κατοικία αὐτῶν Βαιθὴλ καὶ αἱ
27 28 κῶμαι αὐτῆς, (ζ) κατ' ἀνατολὰς (η) Νοαρὰν, πρὸς δυσμαῖς Γάζερ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ Συχὲμ
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς ἕως Γάζης, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Καὶ ἕως ὁρίων υἱῶν Μανασσῆ, (θ) Βαιθσα-
29 ὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, (ι) Θαναὰχ καὶ αἱ κῶμαι (κ) αὐτῆς, Μαγεδδὼ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Δὼρ
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. (λ) ἐν ταύτῃ κατῴκησαν υἱοὶ Ἰωσὴφ υἱοῦ Ἰσραήλ.

Et filii Bachir; Zemira, & Joas, et Eliezer, & Elithenan, & Amaria, 8
& Jerimuth, & Abiud, & Anathoth, & Elemeth: omnes hi filii Ba-
chir. Et numerus eorum secundum generationes eorum, principes domo- 9
rum patriarum eorum, fortes virtute, viginti millia, et ducenti. Et filii 10
Jediel, Balaan. Et filii Balaan, Jaus, & Benjamin, & Aoth, et Chana-
na, et Zethan, & Tharsi, et Achisaar. Omnes hi filii Jediel, principes 11
patriarum, fortes virtute, septem & decem millia, & ducenti, egredien-
tes virtute ad bellandum. Et Sapphin, & Apphin, & filii Or, (d) Asom 12
filius ipsius Aor. Filii Nephthali; Jasiel, Goni, & Aser, & Sellum, fi- 13
lii (e) ejus, Balam filius ejus. Filii Manasse; Esriel, quem peperit con- 14
cubina ejus Syra: (f) peperit autem ei & Machir patrem Galaad. Et 15
Machir accepit uxorem ipsi Apphin, & Sapphin: & nomen sororis
(g) ejus, Moocha: & nomen secundo, Sapphaad. Natæ autem
sunt ipsi Sapphaad, filiæ. Et peperit Moocha uxor Machir fili- 16
um: & vocavit nomen ejus, Phares: & nomen fratris ejus, Su-
ros. Filii ejus, Ulam, & Rocom. Et filii Ulam, Badam. Hi filii Ga- 17
laad, filii Machir, filii Manasse. Et soror ejus Malecheth peperit Isud, & 18
Abiezer, & Maela. Et fuerunt filii Semira; Aim, & Sychem, & La- 19
cim, & Anian. Et filii Ephraim, Sothalath, & Barad filius ejus, & 20
Thaath filius ejus, Elada filius ejus, Saath filius ejus, & Zabad filius
ejus, Sothele filius ejus, & Azer, & Elead. Et occiderunt eos viri 21
Geth, qui nati erant in terra: quoniam descenderant ad capiendum pe-
cora eorum. Et luxit Ephræm pater eorum dies multos: & venerunt 22
fratres ejus ad consolandum eum. Et intravit ad uxorem suam: & 23
concepit in utero, & peperit filium: & vocavit nomen ejus, Beria;
quoniam in malis factus est in domo (h) mea. Et filia ejus Saraa & in 24
illis residuis. Et ædificavit Bethoron inferiorem, & superiorem. (i) Et
filii Ozan; Seera, Et Raphe filius ejus, Saraph, & Thalees filii ejus, 25
Thaen filius ejus. Ipsi Laadan filio ejus, filius Amiud, filius Elisa- 26
mai, Filius Nun, filius Jesue; filii ejus. Et possessio eorum, & habi- 27 28
tatio eorum, Bethel & pagi ejus, ad Orientem Naaran: ad Occidentem,
Gazer & pagi ejus, & Sychem & pagi ejus, (k) usque Gazan, Et 29
pagi ejus, Et usque ad fines filiorum Manasse, Bethsan & pagi
ejus, Thanach et pagi ejus, Mageddo et pagi ejus, Dor et pagi ejus.
In (l) hac habitârunt filii Joseph filii Israel.

MS. A. (π) Βοχὸρ, Ζαμιρίας, (ρ) Ἐλιωῆναι, (σ) Ἰεριμὼθ, καὶ Ἀβιὰ, (τ) Ἐλμέθιμ· (υ) Βοχόρ. (φ) Ἀδιὴλ, (χ) Ἰεοὺς, (ψ) Ἀμειδ, καὶ Χαναναὰν, καὶ Ἠθὰν, καὶ Θαρσὶς, (ω) Ἀδιὴρ, (α) τοῦ πολεμεῖν. (β) Σαφεὶμ, καὶ Ἀφεὶμ, (γ) Ἀασὸβ, (δ) καὶ Γουνὶ, καὶ Σαάρ, (ε) υἱοὶ Βαλαά. Υἱοὶ Μανασσῆ, (ζ) ἔτεκεν τὸν Μαχεὶρ (η) Ἀφφεὶμ καὶ Σεφφείμ· (θ) Μοοχὰ, (ι) Σαλπαάδ. καὶ ἐγεννήθησαν τῷ Σαλπαὰδ (κ) Μοοχὰ (λ) Σορές· υἱὸς αὐτοῦ, Οὐλάμ. Καὶ υἱοὶ Οὐλὰμ, Βαδάν· (μ) Σοὺδ, (ν) Μοολά. (ξ) Ἀὶν, (ο) Λακειὰ, καὶ Ἀνιάμ. (π) Σωθαλὰ, (ρ) υἱοὶ (σ) Ἐλεαδὰ (τ) Νοομὲ (υ) Ζαβὲδ (φ) Ἐζὲρ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ἐλεάδ. (χ) ἄνδρες Γαιθ (ψ) λαβεῖν (ω) πατὴρ (α) οἱ ἀδελφοὶ (β) Βαριὰ, (γ) Σααρά· (δ) Βαιθωρὼν † Ὀζὰν (ε) καὶ Ῥασὲφ, καὶ Θαλὲ υἱοὶ αὐτοῦ. Τῷ Γηλααδὰ υἱῷ αὐτοῦ, Καθαὰν υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμιοὺδ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτοῦ, Νὼμ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰησουὲ υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ κατασχέσεις (ζ) κατὰ (η) Νααρὰν, (θ) Βαιθσὰν (ι) Θααναὰχ (κ) αὐτῆς, καὶ Βαλαὰδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Μαγεδδὼ (λ) ἐν ταύταις κατῴκησαν οἱ υἱοὶ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * وبنو الكافر * زامور * ويوعاس * والعازار * والعرني * وعمري * ويرموث * وابيا * وعناثوث
9 وعاليموث * كل هاولاء بنو الكافر * وعددهم بجملتهم وهم روساء بيت اباهم ومواليدهم
10 جبابرة القوة * اثنان وعشرون الفا ومايتان * وهاولاء بنو اشكل * بلهان * وبنو بلهان
11 ياعوش * وبنيامين * واهود * واكنعنيا * وزايتون * وترساس * وحسراس * هاولاء بنو اشكل
12 شديدوا القوة * سبعة وعشرون الفا ومايتان * يخرجون الي الحرب * وسافان * وحافاس * بنو عواد
13 14 بنو حوسا * بنو نفثالي * ايحاصال * وعوني * وايصر * وسالوم * هاولاء بنو بلها * بنو منسا
15 الذين ولدت له جاريته * اسراحل * وادونيا * وولدت ماخير ابا جلعاد * وماخير اخذ امراة
واحدة ابنة قوم كبار * واسم اختها معكا * واسم اخيه الكبير صالفحد * ولم يكن له
16 بنون الا بنات * ومعكا ايضا امه التي تزوجت * ولدت ابنا وسمته اسمه فارس * واسم اخيه
17 18 سرس * وبنو اوليم * ارقم * وبنو ارقم * برون * وهاولاء بنو جلعاد بن ماخير بن منسا * واخته
19 20 معكا ولدت اسحور * وافيعازار * وسمريا * واعيلون * وسام * وانيعم * وبنو افرام * سوتالح
21 وباحار ابنه * وتاحث ابنه * والدعا * واحاث * ورافور * وسوباح * والعازار * وانسا بنو عاث
22 الذين ولدوا في الارض * وقتلهم اهل عاث * واستعجلوا ونزلوا ياخذون اموالهم * وحزن ابوهم
23 افرايم اياما كثيرة * وعزوه اخوته وسلوا قلبه * ودخل علي زوجته * فحبلت وولدت ابنا
24 واسمته باريعا * لانه نهب بيته * وابنته وجدوها في بيت حورين السفلانية * وهاولاء الذين
25 26 وجدوا * اسيث ابنته * لانها كانت حكيمة تطبب اعلالهم * وطببت العادان بن عمهادان
من بني امون * واسم ابيه هوسع **

28 29 * وميراثهم ومواطنهم * بايتيل * ونابلس * وعانات * ومبانها * وعلي تخوم منسا بيت نابلس * وتعنك
ومجدو * ودوار * ومبانها * هذه الضياع التي سكن بنو يوسف بن اسرايل فيها *

Filii Chaberis, Zamor, Juas, Eliezer, 8
Elazi, Amri, Jarmoth, Abia, Anathoth,
& Alimoth: omnes isti filii Chaberis.
Numerus horum omnium qui principes 9
erant domorum suarum paternarum, eo-
rumque posterorum strenuorum ac forti-
um, erat viginti duorum millium, ac du-
centorum. Hi sunt filii Aschelis, Belhan: 10
filii Belhanis, Jaus, Benjamin, Ihur, Ach-
nania, Zaton, Tarses, & Hasras: Isti 11
sunt filii Aschelis, fortes ac robusti, vi-
ginti septem millia ducenti, exeuntes ad
prælium. Saphan, & Haphas, filii Oua- 12
dis, filii Husæ. Filii Nephtali, Ihasel, Gu- 13
ni, Aisar, & Salum: isti sunt filii Belhæ.
Filii Manassis, quos peperit ei ancilla sua, 14
fuerunt Esrachel, & Adonia: eadem pe-
perit Machirem patrem Galaadis. Porrò 15
Machir duxit uxorem quandam filiam
hominum magnatum; hujus sororis no-
men erat Maacha, illius autem fratris
natu majoris nomen Salefhad, qui non
habuit filios, sed filias. Item Maacha ma- 16
ter ejus, quæ matrimonio conjuncta fuit,
peperit filium, & vocavit nomen ejus
Pheresum; nomen autem fratris ejus Se-
resum. Filii Ulim, Arcam: filii Arca- 17
mi, Beron; atque hi sunt filii Galaadis, fi-
lii Machiris, filii Manassis. Ejus autem 18
soror Maacha genuit Ashorem, Abiaza-
rem, Samariam, Ailonem, Samum, & 19
Aniamum. Filii Aphremi, Sutalah, & 20
Bachar filius ejus, Tahath filius ejus, El-
daa, Ahath, Zabor, Sutah, Eliazar; & 21
Ansa, incolæ Gath, qui nati fuerant in
terra illa. Hos occiderunt incolæ Gath, &
illico descenderunt ad rapiendas opes eo-
rum: Quare contristatum patrem eorum 22
Ephraimum diebus multis; consolati sunt
fratres ejus, & demulserunt cor ejus. De- 23
inde cum uxore sua congressus est, quæ
concepit peperitque filium, vocavitq; no-
men ejus Bariaa, quia furatus est domum
ejus; Et filiam ejus invenerunt in Beth- 24
horin inferiore: hi verò sunt qui inventi
fuerunt, Osiath ejus filia, quoniam erat 25
medica, & medebatur morbis eorum;
Eademque medicata est Eladani filio Am- 26
mihadanis de filiis Amon, cujus patris
nomen erat Hosaa.

Horum hæreditas & regiones erant 28
Bethel, Neapolis, & Anath, cum subur-
biis earum; Et secus terminos Manassis, 29
Beth-neapolis, Taanach, Magheddo, Do-
var, earumque suburbia: hæ sunt civita-
tes in quibus habitaverant filii Josephi fi-
lii Israelis.

דברי הימים א : ח

Ipse .Malchiel & ,Cheber : Beriah filii Et .eorum soror ,Serach & ,Berihah & ,Isvi & ,Isvah & ,Imnah ,Aser Filii
31 30 בני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחותם: ובני בריעה חבר ומלכיאל הוא
,Pasach Japhlet filii Et .eorum sororē Suha & ,Chotham & ,Somer & ,Japhlet genuit Cheber Et .Birzavith pater
33 32 אבי ברזות: וחבר הוליד את־יפלט ואת־שומר ואת־חותם ואת שועא אחותם: ובני יפלט פסך
,ejus fratris Helem filius Et .Aram & ,Jechubbah ,Rouhgah & ,Achi ,Semer filii Et .Japhlet filii Isti .Hasvath & ,Bimhal &
35 34 ובמהל ועשות אלה בני יפלט: ובני שמר אחי ורוהגה יחבה וארם: ובן־הלם אחיו
,Hod & ,Beser .Imrah & ,Beri & ,Suhal & ,Charnepher & ,Suach ,Sophach Filii .Hamal & ,Seles & ,Imnah & ,Sophach
37 36 צופח וימנע ושלש ועמל: בני צופח סוח וחרנפר ושועל וברי וימרה: בצר והוד
,Channiel & ,Arach ,Hulla filii Et .Ara & ,Pispah & ,Jephunneh ,Jether filii Et .Beera & ,Ithran & ,Silsah & ,Sammah &
39 38 ושמא ושלשה ויתרן ובארא: ובני יתר יפנה ופספה וארא: ובני עלא ארח וחניאל
eos genealogizando & ,*prælatorum* capita ,viribus fortes ,electi familiarum domus *capita* Aser filii isti Omnes .Risia &
40 ורציא: כל־אלה בני־אשר ראשי בית־האבות ברורים גבורי חילים ראשי הנשיאים והתיחשם
.millia sex & ,viginti viri eorum numerus : bello in militiam ad
בצבא במלחמה מספרם אנשים עשרים וששה אלף:

CAP. VIII. ח

Raphah & ,quartum Nochah .tertium Achrach & ,secundum Asbel ,suum primogenitum Belah genuit Binjamin Et
2 1 ובנימן הוליד את־בלע בכרו אשבל השני ואחרח השלישי: נוחה הרביעי ורפא
,Ghera Et .Achoach & ,Nahaman & ,Abisuah Et .Abiud & ,Ghera & ,Addar ,Belah ipsi filii fuerunt Et .quintum
4 3 החמישי: ויהיו בנים לבלע אדר וגרא ואביהוד: ואבישוע ונעמן ואחוח: וגרא
5 in eos transtulit & ,Ghebah habitantium familiarum *capita ipsi* isti :Echud filii isti Et .Churam & ,Sephuphan &
6 ושפופן וחורם: ואלה בני אחוד אלה הם ראשי אבות ליושבי גבע ויגלום אל־
genuit Sacharaim Et .Achichud & ,Huzzah genuit & ; eos transtulit ipse : Gherah & ,Achijah & ,Nahaman Et .Manachath
8 7 מנחת: ונעמן ואחיה וגרא הוא הגלם והוליד את־עזא ואת־אחיחד: ושחרים הוליד
,Sibiah & ,Jobab ,sua uxore Chodes de genuit Et .suas uxores Baharah & ,Chusim ipsas *eum mittendo à* ,Moab agro in
9 בשדה מואב מן־שלחו אתם חושים ואת־בערא נשיו: ויולד מן־חדש אשתו את־יובב ואת־צביא
genuit Chusim de Et .*patrum capita* ejus filii isti :Mirmah & ,Sachiah & ,Jehus Et .Malcham & ,Mesa &
11 10 ואת־מישא ואת־מלכם: ואת־יעוץ ואת־שכיה ואת־מרמה אלה בניו ראשי אבות: ומחשים הוליד
.ejus *filias* & ,Lod & ,Ono ædificavit Ipse .Samed & ,Misham & ,Heber ,Elphahal filii Et .Elphahal & ,Abitub
12 את־אביטוב ואת־אלפעל: ובני אלפעל עבר ומשעם ושמד הוא בנה את־אונו ואת־לד ובנתיה:
,Achio Et .Ghath habitatores fugaverunt Ipsi .Ajalon habitantiū familiarum *capita* ipsi :Semah & ,Berihah Et
14 13 ובריעה ושמע המה ראשי האבות ליושבי אילון המה הבריחו את־יושבי גת: ואחיו
,Zebadiah Et .Berihah filii Jocha & ,Ispah & ,Michael Et .Hader & ,Harad & ,Zebadiah Et .Jeremoth & ,Sasac
16 15 ששק וירמות: וזבדיה וערד ועדר: ומיכאל וישפה ויוחא בני בריעה: וזבדיה
17 ,Eliheenai Et .Zabdi & ,Zichri & ,Jachim Et .Elphahal filii Jobab & ,Izliah & ,Ismerai Et .Cheber & ,Chizchi & ,Mesullam &
19 18 ומשלם וחזקי וחבר: וישמרי ויזליאה ויובב בני אלפעל: ויקים וזכרי וזבדי: ואליעני
20 ,Habdon Et .Eliel & ,Heber & ,Isphan Et .Simhi filii Simrath & ,Beraiah & ,Hadaiah Et .Eliel & ,Sillethai &
22 21 וצלתי ואליאל: ועדיה ובראיה ושמרת בני שמעי: וישפן ועבר ואליאל: ועבדון
23 ,Samseraī Et .Sasac filii Peniel & ,Iphdeiah Et ,Hanthothijah & ,Helam & ,Chananiah Et .Chanan & ,Zichri &
25 24 וזכרי וחנן: וחנניה ועילם וענתתיה: ויפדיה ופניאל בני ששק: ושמשרי
26 .suas generationes *ad patrum capita Ista* .Jerocham filii Zichri & ,Elijah & ,Jaharesiah Et .Hathaliah & ,Secharjah &
28 27 ושחריה ועתליה: ויערשיה ואליה וזכרי בני ירחם: אלה ראשי אבות לתלדותם
.Mahachah ejus uxoris nomen & : ghibhon-Abi habitaverunt Ghibhon in Et .Jerusalaim in habitaverunt *ista Capita*
29 ראשים אלה ישבו בירושלם: ובגבעון ישבו אבי גבעון ושם אשתו מעכה:

Versio VULG. LAT.

Filii Aser; Jemna, & Jesua, & Jessui, & Baria, & Sara
soror eorum. Filii autem Baria; Heber, & Melchiel: 30
ipse est pater Barsaith. Heber autem genuit Jephlat, 31
& Somer, & Hotham, & Suaa sororem eorum. Filii 32
Jephlat; Phosech, & Chamaal, & Asoth: hi filii 33
Jephlat. Porrò filii Somer; Ahi, & Roaga, & Haba,
& Aram. Filii autē Helem fratris ejus; Supha, & Jem- 34
na, & Selles, & Amal. Filii Supha; Sue, Harna- 35
pher, & Sual, & Beri, & Jamra, Bosor, & Hod, & 36
Samma, & Salusa, & Jethran, & Bera. Filii Je- 37
ther; Jephone, & Phaspha, & Ara. Filii autem 38
Olla; Aree, & Haniel, & Resia. Omnes hi filii 39
Aser, principes cognationum, electi atque fortissimi 40
duces ducum: numerus autem eorum ætatis quæ
apta esset ad bellum, viginti sex millia.

CAP. VIII.

BEnjamin autem genuit Bale primogenitum suum, 1
Asbel secundum, Ahara tertium, Nohaa quartum, 2
& Rapha quintum. Fuerúntque, filii Bale; Addar, 3
& Gera, & Abiud, Abisue quoque & Naaman, & 4
Ahoe, Sed & Gera, & Sephuphan, & Huram. Hi 5 6
sunt filii Ahod, principes cognationum habitantium
in Gabaa, qui translati sunt in Manahath. Naman 7
autem, & Achia, & Gera, ipse transtulit eos, & genuit
Oza, & Ahiud. Porrò Saharaim genuit in regione 8
Moab, postquàm dimisit Husim & Bara uxores suas.
Genuit autem de Hodes uxore sua Jobab, & Sebia, 9
& Mosa, & Molchom, Jehus quoque, & Sechia, & 10
Marma. Hi sunt filii ejus, principes in familiis suis.
Mehusim verò genuit Abitob, & Elphaal. Porrò filii 11 12
Elphaal; Heber, & Misaam, & Samad: hic ædifica-
vit Ono, & Lod, et filias ejus. Baria autē et Sama, 13
principes cognationum habitantium in Aialon: hi
fugaverunt habitatores Geth. Et Ahio, & Sesac, et Je- 14
rimoth, Et Zabadia, et Arod, et Heder, Michael 15 16
quoque, et Jespha, et Joha, filii Baria. Et Zabadia, 17
et Mosollam, et Hezeci, et Heber, Et Jesamari, et 18
Jezlia, et Jobab filii Elphaal, Et Jacim, et Zechri, 19
et Zabdi, Et Elioenai, et Selethai, et Eliel, Et A- 20 21
daia, et Baraia, et Samarath, filii Semei. Et Jesphan, 22
et Heber, et Eliel, Et Abdon, et Zechri, et Hanan, 23
Et Hanania, et Ælam, et Anathothia, Et Jephdaia, 24 25
et Phanuel, filii Sesac. Et Samsari, et Sohoria, et 26
Otholia, Et Jersia, et Elia, et Zechri, filii Jeroham. 27
Hi patriarchæ, et cognationum principes, qui habi- 28
taverunt in Jerusalem. In Gabaon autem habitave- 29
runt Abigabaon, et nomen uxoris ejus, Maacha:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܒܢܘܗܝ ܕܐܫܝܪ. ܝܡܢܐ. ܘܫܘܐ. ܘܫܘܝ. ܘܒܪܝܥܐ. ܘܣܪܚ ܚܬܗܘܢ. * ܘܒܢܝ̈
31 ܒܪܝܥܐ. ܚܒܪ. ܘܡܠܟܐܝܠ. ܕܗܘ ܐܒܘܗܝ ܕܒܪ ܙܝܬ. * ܘܚܦܪ ܐܘܠܕ ܠܦܠܛ. ܘܠܫܘܡܝܪ.
32 ܘܠܚܘܬܡ. ܘܠܫܘܥ ܚܬܗܘܢ. * ܘܒܢܘܗܝ ܕܦܠܛ. ܦܣܟ. ܘܒܡܗܠ. ܘܥܫܘܬ. ܗܠܝܢ
33 ܒܢܘܗܝ ܕܦܠܛ.**

39 * ܐܪܚ. ܚܢܢܐܝܠ. * ܗܠܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܐܫܝܪ. ܪ̈ܫܝ ܒܝܬ ܐܒܗ̈ܬܗܘܢ. ܒܕܪ̈ܝܗܘܢ ܓܢܒܪ̈ܐ
40 ܚܝܠܐ. ܪ̈ܫܝ ܪܘܪ̈ܒܢܐ. ܕܗܘܐ ܡܢܝܢܗܘܢ ܒܚܝܠܐ ܕܩܪܒܐ ܒܡܢܝܢܗܘܢ. ܥܣܪܝܢ
ܘܫܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪ̈ܝܢ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܚ *

1 * ܘܒܢܝܡܝܢ ܐܘܠܕ ܠܒܠܥ ܒܘܟܪܗ. ܘܠܟܒܪ ܬܢܝܢܐ. ܘܠܣܟܘܠ ܬܠܝܬܝܐ. * ܘܠܓܪܐ
2 ܪܒܝܥܝܐ. ܘܠܢܥܡܢ ܚܡܝܫܝܐ. ܘܠܐܚܝ ܫܬܝܬܝܐ. ܘܠܐܪܘܫ ܫܒܝܥܝܐ. ܘܠܡܘܬܝܡ ܬܡܝܢܝܐ.
3 ܘܠܚܘܫܝܡ ܬܫܝܥܝܐ. ܘܠܐܕܪ ܥܣܝܪܝܐ. * ܘܗܘܘ ܒܢܝ̈ܐ ܠܒܠܥ. ܐܒܕܘ. ܓܪܐ. ܘܐܒܝܗܘܪ.
4 5 * ܘܐܒܝܫܘܥ. ܘܢܥܡܢ. ܘܐܚܝܐ. * ܘܫܦܝܡ. ܘܚܘܦܡ. ܘܐܚܝܪܡ. * ܗܠܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܐܒܝ-
6 ܗܘܪ. ܘܗܠܝܢ ܪ̈ܫܝ ܐܒܗ̈ܬܐ ܠܫܪ̈ܒܬܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܓܠܘ ܠܡܕܒܪܐ ܕܢܥܡܢ.**

11 * ܘܐܘܠܕ ܡܢ ܚܪܫ ܐܢܬܬܗ. ܠܝܘܒܒ. ܘܠܨܒܝܐ. ܘܠܡܠܟܘܡ. * ܘܠܡܢܫܐ. ܘܠܣܪܝܐ.
12 ܘܠܝܪܡܘܢܐ. ܘܠܫܒܠܘܡ. ܗܠܝܢ ܒܢܘܗܝ. ܪ̈ܫܝ ܐܒܗ̈ܬܐ. * ܘܡܚܫܝܡ ܐܘܠܕ ܠܐܝܗܘܒܛ
13 14 ܘܠܐܠܝܦܠܓ. * ܘܒܢܘܗܝ ܕܐܠܝܦܠܓ. ܥܒܝܪ. ܘܡܫܠܡ. ܘܫܡܝܪ. ܘܗܘ
15 16 ܒܢܐ ܠܝܘ ܘܠܠܘܕ ܘܠܩܘܪ̈ܝܬܗ. * ܘܗܘܐ ܪܫܐ ܕܐܒܗ̈ܬܐ. ܥܠ ܥܡܘܪ̈ܝ ܓܬ. * ܫܝܫܩ.
ܘܝܪܡܘܬ. * ܘܙܒܕܝܐ. ܘܥܙܘܪ. ܘܥܕܝ. * ܘܡܢܟܐܝܠ. ܘܐܢܫܦܝ. ܘܥܒܪܘܢ. ܘܙܒܕܝ.**

24 25 ܘܚܢܢܝ. ܘܚܢܢܝܐ. ܘܥܝܠܡ. ܘܥܢܬܘܬ. * ܘܦܪܥܝܐ ܘܦܢܘܐܝܠ. ܘܒܢܝ̈ ܫܝܫܩ ܘܫܡܝܪܐ.**

28 29 * ܗܠܝܢ ܪ̈ܫܝ ܐܒܗ̈ܬܐ ܠܫܪ̈ܒܬܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܕܥܡܪܘ ܩܕܡܝܬ ܒܐܘܪܫܠܡ.
* ܘܒܓܒܥܘܢ ܥܡܪ ܗܘܐ ܐܒܘܗܝ ܕܓܒܥܘܢ. ܘܫܡܗ ܕܐܢܬܬܗ. ܡܥܟܐ.

Filii Asir, Jemna, Seva, Sevi, Beria, & Sa- 30
rah soror eorum. Filii Beriæ, Habar, & 31
Malchiel qui est pater Bar-zith. Haphar 32
genuit Phelet, Somir, Hothom, & Sue sororē 33
eorum. Filii Pheleti, Phasach, Bemhal, &
Asuth: hi sunt filii Pheleti.

Arah, Hananael. Hi sunt filii Asir, primo- 39
res familiarum patrum suorum, suis seculis 40
valentissimi robore, principes magnatum:
quorum census in militia bellica secundùm
numerum eorum, fuit viginti sex millium vi-
rorum.

CAP. VIII.

BEnjamin autem genuit Balaa primogeni- 1
tum suum, Chebar secundum, Sechol ter-
tium, Gera quartum, Naaman quintum, 2
Ahi sextum, Arus septimum, Mothim octa-
vum, Hosim nonum, & Adar decimum. Fu- 3
erunt autem filii Balai, Abdo, Gera, Abi- 4
hur, Abisu, Naaman, Ahia, Sophim, 5
Hopham, & Ahiram. Hi sunt filii Abi- 6
huris, & hi sunt primores patrum suorum
per familias suas: hi migrârunt in desertum
Naaman.

Genuit inquam ex Haras uxore suá, Joba- 9
bum, Sebiam, Malchumum, Manassem, 10
Sariam, Jermonam, & Sebalum: hi sunt
filii ejus, primores *familiarum* paterna- 11
rum. Mahsim genuit Ihubat, & Eliphe- 12
legh. Filii Elipheleghi, Obir, Masam, 13
& Somir: & is ædificavit Jo, Lud ac pa- 14
gos ejus, Fuitque princeps patrum super 15
habitatores Gath. Sisac, Jermoth, Ze- 16
badia, Azur, Adi, Manchel, Ansiphi, E-
bron, Zabdi,

Hanani, Hanania, Ulam, Anathoth, Phe- 24
raja, & Phael, & filii Sisac, & Semiræ. 25

Hi sunt primores patrum per generationes 28
suas: hi sunt qui antea habitabant in Jerusa- 29
lem. In Gebaon autem habitabat pater Ge-
baonis, cujus uxoris nomen erat Maacha.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Υἱοὶ Ἀσὴρ, Ἰεμνὰ, καὶ (μ) Σουΐα, καὶ Ἰσουὶ, καὶ Βεριὰ, καὶ Σορὲ ἀδελφὴ αὐτῶν. Καὶ υἱοὶ (ν) Βεριὰ, Χάβερ,
31 32 καὶ Μελχιὴλ· (ξ) οὗτος πατὴρ Βερζαΐθ. Καὶ Χάβερ ἐγέννησε τὸν (ο) Ἰαφλὴτ, καὶ τὸν (π) Σαμὴρ, καὶ τὸν Χωθὰν,
33 καὶ τὴν Σωλὰ ἀδελφὴν αὐτῶν. Καὶ υἱοὶ (ρ) Ἰαφλὴτ, Φασὴχ, καὶ Βαμαὴλ, καὶ Ἀσίθ· οὗτοι υἱοὶ (σ) Ἰαφλήτ. Καὶ
34 υἱοὶ (τ) Σεμμὴρ, Ἀχὶ, καὶ Ῥοογὰ, καὶ Ἰαβὰ, καὶ Ἀρὰμ, Καὶ Βανὴ Ἐλὰμ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, (υ) Σωφὰ, καὶ Ἰμανὰ, καὶ
35 Σέλλης, καὶ Ἀμάλ. Υἱοὶ (φ) Σωφὰς, Σουὲ, καὶ Ἀρναφὰρ, καὶ (χ) Σουδὰ, καὶ Βαρὶν, καὶ Ἰμερὰν, Καὶ Βοσὸρ, καὶ
36 37 Ὠδ, καὶ (ψ) Σαμὰ, καὶ Σαλισὰ, καὶ (ω) Ἰεθρὰ, καὶ Βεηρά. Καὶ υἱοὶ (α) Ἰεθὴρ, Ἰεφινὰ, καὶ Φασφὰ, καὶ Ἀρά. Καὶ
38 39 υἱοὶ (β) Ὠλὰ, Ὀρὲχ, (γ) Ἀνιὴλ, καὶ Ῥασιά. Πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἀσὴρ, πάντες ἄρχοντες πατριῶν, ἐκλεκτοὶ
40 ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄρχοντες ἡγούμενοι. (δ) ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς παράταξιν τοῦ (ε) πολεμεῖν, ἀριθμὸς αὐτῶν
ἄνδρες εἰκοσιὲξ χιλιάδες.

Filii Aser, Jemna, & Suia, & Isiú, & Beria, & Sore soror eorum. 30
Et filii Beria; Chaber, & Melchiel. Hic pater Berthaith. Et Chaber ge- 31 32
nuit Japhlet, & Samer, & Chotban, & Sola sororem eorum. Et filii 33
Japhlet; Phasec, & Bamael, & Asith. Hi filii Japhlet. Et filii Sem- 34
mer; Achi, et Rooga, & Jaba, & Aram, Et (m) Bane Elam fratris ejus, 35
Sopha, & Imana, & Selles, & Amal. Filii Sophar, Sue, & Arnaphar, 36
& Suda, & Barin, & Imran, Et Basar, & Oz, & Sama, & Salisa, 37
& Jethra, & Beera. Et filii Jether: Jephina, et Phaspha, et Ara. Et 38 39
filii Ola; Orech, Aniel, & Rasia. Omnes hi filii Aser, omnes principes 40
patriarum, electi, fortes virtute, (n) principes duces. Numerus eorum in
aciem ad pugnandum, numerus eorum viri viginti sex millia.

MS. A. (μ) Ἰεσουὰ, καὶ Ἰεσουὶ, καὶ Βαριὰ, καὶ Σαρὰ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν. (ν) Βαριὰ, (ξ) αὐτὸς πατὴρ Βερζαΐθ. (ο) Ἰαφλὴτ, (π) Σωμὴρ, (ρ) Ἰαφαλὴτ, Φεσηχ, Βαμαὴλ, (σ) Ἰαφλήτ. (τ) Σωμὴρ, Ἀχιοὺ, Ῥαογὰ, καὶ Ὀβὰ, καὶ Ἀρὰμ, Καὶ υἱὸς Ἐλὰμ ἀδελφοῦ (υ) Σωφὰρ, (φ) Σωφὰ, Συὲ, Ἀρναφὰρ, (χ) Σουὰλ, καὶ Βαρὶ, καὶ Ἰμερὰ, Καὶ Βασὰρ, (ψ) Σαμμὰ, (ω) Ἰεθὲρ, (α) Ἰεθὲρ, (β) Ὠλὰ, (γ) καὶ Ἀνιὴλ, (δ) ἀριθμὸς (ε) πολεμεῖν, ἄνδρες

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΑὶ Βενιαμὶν ἐγέννησε (α) Βαλὲ πρωτότοκον αὐτοῦ, καὶ Ἀσβὴλ τὸν δεύτερον, (β) Ἀαρὰ τὸν τρίτον,
2 3 (γ) Νωὰ τὸν τέταρτον, καὶ (δ) Ῥαφὰ τὸν πέμπτον. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τοῦ Βαλὲ, (ε) Ἀδὶρ, καὶ Γηρὰ, καὶ Ἀβιοὺδ,
4 5 6 Καὶ (ζ) Ἀβεσσουὲ, καὶ (η) Νοαμὰ, καὶ Ἀχιὰ, Καὶ Γηρὰ, καὶ Σεφουφὰμ, καὶ Οὐράμ. Οὗτοι υἱοὶ (θ) Ἀὼδ, οὗτοί
7 εἰσιν ἄρχοντες πατριῶν τοῖς κατοικοῦσι Γαβεὲ· καὶ μετῴκισαν αὐτοὺς εἰς (ι) Μαχαναθὶ, Καὶ Νοομὰ, καὶ
8 Ἀχιὰ, καὶ Γηρά· οὗτος (κ) Ἰεγλαὰμ, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἀζὰ, καὶ τὸν (λ) Ἰαχιχώ. Καὶ (μ) Σααρὶν ἐγέν-
9 νησεν ἐν τῷ πεδίῳ Μωὰβ μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν (ν) Ὠσὶν καὶ τὴν Βααδὰ γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ ἐγέννησεν
10 ἐκ τῆς Ἀδὰ γυναικὸς αὐτοῦ τὸν (ξ) Ἰωλὰβ, καὶ τὸν Σεβιὰ, καὶ τὸν (ο) Μισὰ, καὶ τὸν (π) Μελχὰς, Καὶ
11 τὸν (ρ) Ἰεβοὺς, καὶ τὸν (σ) Ζαβιὰ, καὶ τὸν Μαριμά· οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν. Καὶ ἐκ τῆς (τ) Ὠσὶν ἐγέννησε
12 τὸν (υ) Ἀβιτὼλ, καὶ τὸν Ἀλφαάλ. Καὶ υἱοὶ (φ) Ἀλφαὰλ, Ὠβὴδ, (χ) Μισαὰλ, Σεμμήρ· οὗτος ᾠκοδόμη-
13 σε τὴν (ψ) Ὠνὰν, καὶ τὴν (ω) Λὼδ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· Καὶ (α) Βεριὰ, καὶ Σαμά· οὗτοι ἄρχοντες τῶν
14 πατριῶν τοῖς κατοικοῦσιν (β) Αἰλὰμ, καὶ οὗτοι ἐξεδίωξαν τοὺς κατοικοῦντας Γέθ. Καὶ (γ) ἀδελφὸς αὐτοῦ
15 16 Σωσὴκ, καὶ (δ) Ἀριμὼθ, Καὶ Ζαβαδία, καὶ Ὠρὴδ, καὶ Ἐδὲρ, Καὶ Μιχαὴλ, καὶ (ε) Ἰεσφὰ, καὶ Ἰωδὰ, υἱοὶ
17 18 Βεριά. Καὶ Ζαβαδία, καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Ἀζακὶ, καὶ Ἀβὰρ, Καὶ (ζ) Ἰσαμαρὶ, καὶ Ἰεζλίας, καὶ Ἰωβὰβ, υἱοὶ
19 20 Ἐλφαάλ. Καὶ Ἰακὶμ, καὶ (η) Ζαχρὶ, καὶ Ζαβδὶ, Καὶ (θ) Ἐλιωναὶ, καὶ Σαλαθὶ, καὶ Ἐλιηλὶ, Καὶ Ἀδαΐα,
21 22 καὶ (ι) Βαραΐα, καὶ Σαμαράθ, υἱοὶ (κ) Σαμαΐθ· Καὶ Ἰεσφὰν, καὶ Ὠβὴδ, καὶ Ἐλεὴλ, Καὶ Ἀβδὼν, καὶ (λ)
23 24 Ζεχρὶ, καὶ Ἀνὰν, Καὶ Ἀνανία, καὶ Ἀμβρὶ, καὶ (μ) Αἰλὰμ, καὶ Ἀναθὼθ, Καὶ Ἰαθὶν, καὶ Ἰεφαδίας, καὶ Φα-
25 26 27 νουὴλ, υἱοὶ Σωσήκ. Καὶ (ν) Σαμσαρὶ, καὶ Σααρίας, καὶ Γοθολία, Καὶ Ἰαρασία, καὶ (ξ) Ἐριὰ, καὶ Ζεχρὶ (ο)
28 υἱὸς Ἰεροάμ. Οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν· (π) ἄρχοντες οὗτοι κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλήμ.
29 Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαών· καὶ ὄνομα (ρ) γυναικὶ αὐτοῦ (σ) Μοαχά.

CAP. VIII.

ET Benjamin genuit Bale primogenitum suum, & Asbel secundum, 1
Aara tertium, Noa quartum, & Rapha quintum. Et fuerunt filii Bale; 2 3
Adir, & Gera, & Abiud. Et Abessue, & Noama, (a) & Achia: Et Ge- 4 5
ra, & Sephuphan, & Uram. Hi filii Aod: hi sunt principes patriarum 6
habitantibus Gabee. Et transtulerunt eos in Machanathi. Et Nooma, & 7
Achia, & Gera: hic (b) Ieglaam: & genuit Aza, & Iachicho. Et Sa- 8
arin genuit in campo Moab, postquam ipse dimisit Osin, et Baada (c) uxo-
rem suam. Et genuit ex Ada uxore sua Jolab, & Sebia, & Misa, & 9
Melchas, Et Jebus, & Zabia, & Marma. Hi principes patriarum. Et 10 11
(d) de Osin genuit Abitol, & Alphaal. Et filii Alphaal; Obed, Misaal, 12
Semmer. Hic ædificavit Onan, & Lod, & pagos ejus. Et Beria, & Sa- 13
ma: hi principes patriarum, habitantibus Ælam: & hi persequuti sunt
eos, qui habitabant Geth. Et (e) frater ejus Sosec, & Arimoth, Et Za- 14 15
badia, & Ored, & Eder, Et Michael, & Jespha, & Joda, filii Beria. 16
Et Zabadia, & Mosollam, & Azaci, & Abar, Et Isamari, & Jezlias, et 17 18
Jobab, filii Elphaal. Et Jacim, & Zachri, & Zabdi, Et Elionai, et Sa- 19 20
lathi, et Elieli, Et Adaia, et Baraia, et Samarath, filii Samaith. Et Jes- 21 22
phan, et Obed, et Eleel, Et Abdon, et Zechri, et Anan, Et Anania, et Am- 23 24
bri, et Ælam, et Anathoth, Et Jathin, et Jephadias, et Phanuel, filii 25
Sosec. Et Samsari, et Saarias, et Gotholia, Et Jarasia, et Eria, et Ze- 26 27
chri (f) filius Iroam. Hi principes patriarum secundum generationes 28
suas: principes hi habitarunt in Hierusalem. Et in Gabaon habitavit (g) pa- 29
ter Gabaon: et nomen uxori ejus, Moacha.

MS. A. (α) τὸν Βαλὰ (β) καὶ Ἀαρὰ (γ) Καὶ Νωὰ (δ) Ῥαφὴ (ε) Ἀρὲδ, (ζ) Ἀβισουὲ, (η) Μαιμὰν, Καὶ Γηρὰ, καὶ Σωφὰν, καὶ Ἀχιρὰμ, καὶ Ἰωίμ. Οὗτοι (θ) Ὠδ, (ι) Μαναχαθὶ, (κ) Ἰγλαὰμ, (λ) Ἰαχιχάλ. (μ) Σααρὴμ (ν) Ὠσὶμ καὶ τὴν Βααρὰ (ξ) Ἰωβὰβ, (ο) Μωσὰ, (π) Μελχάμ, (ρ) Ἰεοὺς, (σ) Σεβιὰ, (τ) Ὠσὶμ (υ) Ἀβιτὼβ, (φ) Ἀλφαὰ, (χ) καὶ Μισαὰλ, (ψ) Ὠνὼ, (ω) Λὼδ, (α) Βαριγὰ, (β) Ἀλὰμ, (γ) οἱ ἀδελφοὶ (δ) Ἰαριμοὺθ, Καὶ Ἀζαβαδία, καὶ Ἀρὼδ, καὶ Ὠδὴρ, (ε) Ἐσφὰχ, καὶ Ἰωαχὰ, καὶ Ἰεζιά, υἱοὶ Βαριγά. (ζ) Ἰεσαμαρὶ, καὶ Ἰεζλία, (η) Ζεχρὶ, (θ) Ἐλιωηναὶ, καὶ Σαλθὶ, Ἐλιηλὶ, (ι) Βαριγὰ, καὶ Βαραΐα, (κ) Σαμαΐ. Καὶ Ἐσφὰν, (λ) Ζοχρὶ, (μ) Ἀηλὰμ, καὶ Ἀναθωθιὰ, Καὶ Ἀθεὶν, καὶ (ν) Ἰεφαδία, (ν) Σαμσαρία, καὶ Σααρία, καὶ Γοθολίας, (ξ) Ἠλιὰ, (ο) υἱοὶ Ἰεροάμ. (π) ἀρχηγοὶ (ρ) τῇ γυναικὶ (σ) Μααχά. Καὶ υἱὸς αὐτῆς πρωτότοκος

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وبنو اسير * يمنا * واسوا * واسوي * وبرياعا * وسراح اختهم * وبنو برياعا * حافار * وميخاييل
31 32 هو ابو برزايت * واحفر اولد بالط * وسامير * وحوتام * وايسوع اختهم * وبنو بالط * اراح *
33 حانانييل **

Filii Asiris, Jemna, Asus, Asui, Barjaa, 30
& Serah soror eorum. Filii Barjaa, 31
Habar, & Michael qui fuit pater Bar-
zithæ. Abbar genuit Baletum, Semi- 32
rum, Hothamum, & Jesuam sororem
eorum. Filii Baleti, Arab, Hana- 33
nael.

40 * هاولاء كلهم بنو اسير رؤساء بيت ابايهم * وعددهم ستة وعشرون الفا *

* الفصل الثامن *

Omnes isti sunt filii Asiris, principes fa- 40
miliarum suarum paternarum: quorum
numerus erat viginti sex millium.

1 2 * وبنيامين اولد بالع بكره * واحافر * واشحول * والعار * والنعمن * واحي * وارس
3 4 واميم * واحسيم * وادار * وصار لبالع بنين * وهم افواد * واعرا * وافهود * وافسع
5 6 ونعمن * واحيا * وسافيم * وحوفيم * واحيرام * وهاولاء بنوا افهود الرؤساء على جميعهم
ودخلوا الي برية نعمن **

CAP. VIII.

BEnjamin autem genuit Balaum pri- 1
mogenitum suum, & Ahaberem, Eschо-
lem, Gharem, Naamanem, Achium, 2
Arusum, Amtimum, Abisimum, &
Adarem. Balaus habuit filios, & sunt 3
Aphuad, Agra, Abihud, Abisaa, 4
Naaman, Abia, Saphim, Hophim, & 5
Abiram. Hi sunt autem filii Abibudis 6
principes omnium, & hi ingressi sunt
desertum Naamanem.

9 10 * واولد افهود من حرس امراته ليوباب * لصافيا * ولملكوم * ايوب * ولمناسا * ولساريا
11 12 وليرمانا * وليناصبعس * هاولاء بنو ريس الاباء * نحسيم اولد لخاطوف * وللينقاع * وبنو
13 14 النقاع * عوفير * ومسلم * وسامير * وهو الذي بنى لابوب * ولاليود * ومناها * وصاروا رؤساء
15 امة ابايهم * لانهم جلسوا في عزه * وسيساق * ويرموث * ورافديا * وعارور * وعادي
16 * ومناحيل * وسيفي * وعمرون * وزبري **

Genuit inquam Abibud ex Harase u- 9
xore sua, Jobabum, Sebiam, Malchumum,
Jobum, Manassem, Sariam, Jerma- 10
nam, & Jasibasum: hi sunt filii prin-
cipis patrum. Mahsim genuit Chato- 11
bum, et Elithaghum. Filii Eliphaghi, 12
Obir, Mesla m, et Samir (atque is est qui
ædificavit Abubem, et Eliudem, earum-
que suburbia,) Factique sunt principes 13
gentis patrum suorum; habitave-
runt enim in Gaza. Sisac autem, et 14
Jermoth, Zebadia, Azur, Adi, 15
Menachel, Nesiphi, Ebron, Zabri. 16

24 25 * وحانانى * وحانينيا * وعولام * وعاناتوت * وفريا * وفنيانييل * بنو سيساق * وسمريا **

Hanani, Hanania, Ulam, Anathoth, 24
Pharia, et Phinuel, filii Sisac, et Sa- 25
mariæ:

28 29 هم رؤساء بيت ابايهم ونسلهم * وهم قعدوا باوروسليم ابتداء * وفي جبعون قعد ابو جبعون
واسم امراته معكا *

Isti primores familiæ suæ paternæ, stir- 28
pisque suæ, commorati sunt initio in
Jerusalem. In Gabaone verò habitavit 29
pater Gabaonis: et nomen uxoris ejus,
Maacha.

דברי הימים א׃ ט

genuit Michloth Et .Zecher & ,Achio & ,Ghedor Et .Nadab & ,Bahal & ,Chis & ,Sur & ; Habdon primogenitus ejus filius Et
30 31 ובנו הבכור עבדון וצור וקיש ובעל ונדב׃ וגדור ואחיו וזכר׃ ומקלות הוליד
32 genuit Ner Et .suis fratribus cum Jerusalaim in habitaverunt suorum fratrum regione è isti etiam Et .Simeah
33 את־שמאה ואף־המה נגד אחיהם ישבו בירושלם עם־אחיהם׃ ונר הוליד
.Esbahal & ,Abinadab & ,Malchisuah & ,Jehonathan genuit Saul & : Saul genuit Chis & : Chis
את־קיש וקיש הוליד את־שאול ושאול הוליד את־יהונתן ואת־מלכי־שוע ואת־אבינדב ואת־אשבעל׃
.Achaz & ,Taareah & ,Melech & ,Pithon : Michah filii Et .Michah genuit Meribbahal & : Meribbahal ,Jehonathan filius Et
34 35 ובן־יהונתן מריב בעל ומריב בעל הוליד את־מיכה׃ ובני מיכה פיתון ומלך ותארע ואחז׃
.Mosa genuit Zimri Et .Zimri & ,Hazmaveth & ,Halemeth genuit Jehohaddah & :Jehohaddah genuit Achaz Et
36 ואחז הוליד את־יהועדה ויהועדה הוליד את־עלמת ואת־עזמות ואת־זמרי וזמרי הוליד את־מוצא׃
ista & ;filii sex Asel ipsi Et .ejus filius Asel ,ejus filius Elhasah ,ejus filius Raphah : Binha genuit Mosa Et
37 38 ומוצא הוליד את־בנעא רפה בנו אלעשה בנו אצל בנו׃ ולאצל ששה בנים ואלה
.Asel filii isti omnes .Chanan & ,Hobadiah & ,Seheariah & ,Ismahel & ; ejus primogenitus Hazricham : eorum nomina
שמותם עזריקם בכרו וישמעאל ושעריה ועבדיה וחנן כל־אלה בני אצל׃
viri Ulam filii fuerunt Et .tertius Eliphelet & ,secundus Jehus ,ejus primogenitus Ulam : ejus fratris Hesech filii Et
39 40 ובני עשק אחיו אולם בכורו יעוש השני ואליפלט השלשי׃ ויהיו בני־אולם אנשים
.Binjamin filiis de isti Omnes .quinquaginta & ,centum ,filiorum filios & ,filios multiplicantes & ,arcum tendentes robore fortes
גברי־חיל דרכי קשת ומרבים בנים ובני בנים מאה וחמשים כל־אלה מבני בנימן׃

CAP. IX. ט

Babel in sunt translati ,Jehudah & : Israel regum libro *super* scripti ipsi ecce & ; *sunt genealogizati* Israel omnis Et
1 וכל־ישראל התיחשו והנם כתובים על־ספר מלכי ישראל ויהודה הגלו לבבל
.Nethinim & ,Levitæ , sacerdotes , Israel ,suis urbibus in sua possessione in qui primi *habitantes* Et .*sua prævaricatione* in
2 במעלם׃ והיושבים הראשנים אשר באחזתם בעריהם ישראל הכהנים הלוים והנתינים׃
,Hammihud filius Huthai .Menasseh & ,Ephraim filiis de & ; Binjamin filiis de & ,Jehudah filiis de habitaverunt Jerusalaim in Et
3 4 ובירושלם ישבו מן־בני יהודה ומן־בני בנימן ומן־בני אפרים ומנשה׃ עותי בן־עמיהוד
filiis de Et .ejus filii & ,primogenitus Hasaiah Siloni de Et .Jehudah filii Peres filiis de , Bani filii ,Imri filii ,Homri filii
5 6 בן־עמרי בן־אמרי בן־בנימן בני־פרץ בן־יהודה׃ ומן־השילני עשיה הבכור ובניו׃ ומן־בני
.Hasenuah filii ; Hodaviah filii ,Mesullam filius Sallu ,Binjamin filiis de Et .nonaginta & ,sexcenti eorū fratres & ,Jehuel ,Zerach
7 זרח יעואל ואחיהם שש־מאות ותשעים׃ ומן־בני בנימן סלוא בן־משלם בן־הודויה בן־הסנאה׃
eorū fratres Et .Ibnijah filii , Rehuel filii ,Sephathiah filiꝰ Mesullam & ;Michri filii Huzzi filiꝰ Elah & :Jerocham filiꝰ Ibneiah Et
8 9 ויבניה בן־ירחם ואלה בן־עזי בן־מכרי ומשלם בן־שפטיה בן־רעואל בן־יבניה׃ ואחיהם
.suorū patrū domū *ad patrum capita* viri isti Omnes .sex & , quinquaginta & , nongenti ,suas generationes per
לתלדותם תשע מאות וחמשים וששה כל־אלה אנשים ראשי אבות לבית אבתיהם׃
filii ,Meraioth filii,Sadoc filii,Mesullam filii,Chilchijah filiꝰ Hazariah Et .Jachin & ,Jehojarib & ,Jedahiah sacerdotibus de Et
10 11 ומן־הכהנים ידעיה ויהויריב ויכין׃ ועזריה בן־חלקיה בן־משלם בן־צדוק בן־מריות בן־
filii , Hadiel filius Mahasai & : Malchijah filii ,Paschur filii ,Jerocham filius Adaiah Et .Dei domus ducis Achitub
12 אחיטוב נגיד בית האלהים׃ ועדיה בן־ירחם בן־פשחור בן־מלכיה ומעשי בן־עדיאל בן־
.Immer filii ,Mesillemith filii ,Mesullam filii ,Jachzerah
יחזרה בן־משלם בן־משלמית בן־אמר׃

Versio VULG. LAT.

Filiúsque ejus primogenitus Abdon, & Sur, & Cis, &
Baal, & Nadab. Gedor quoque, & Ahio, & Zacher, & 30
Macelloth. Et Macelloth genuit Samaa: habitaverúnt- 31
que ex adverso fratrū suorum in Jerusalē cum fratribus 32
suis. Ner autē genuit Cis, & Cis genuit Saul. Porrò Saul
genuit Jonathan, & Melchisua, & Abinadab, & Esbaal. 33
Filius autem Jonathan, Meribbaal: & Meribbaal genuit
Micha. Filii Micha; Phithon, & Melech, & Tharaa, & A- 34
haz. Et Ahaz genuit Joada: & Joada genuit Alamath, et 35
Azmoth, & Zamri: porrò Zamri genuit Mosa. Et Mosa 36
genuit Baana, cujus filiꝰ fuit Rapha, de quo ortus est Ela- 37
sa, qui genuit Asel. Porrò Asel sex filii fuerunt his nomi-
nibus, Ezricam, Bocru, Ismael, Saria, Obdia, & Hanan: 38
omnes hi filii Asel. Filii autē Esec fratris ejus; Ulam pri-
mogenitus, & Jehus secundus, & Eliphalet tertius. Fue- 39
rúntq; filii Ulam viri robustissimi, et magno robore ten- 40
dentes arcum: et multos habentes filios ac nepotes, usque
ad centum quinquaginta. Omnes hi, filii Benjamin.

CAP. IX.

UNiversus ergò Israel dinumeratus est: & summa eo-
rum scripta est in libro Regum Israel, & Juda: transla- 1
tique sunt in Babylonem propter delictum suum. Qui
autem habitaverunt primi in possessionibus, & in urbi- 2
bus suis; Israel, & Sacerdotes, & Levitæ, & Nathinæi.
Commorati sunt in Jerusalem de filiis Juda, & de filiis
Benjamin, de filiis quoque Ephraim, & Manasse. Othei 3
filius Ammiud, filii Amri, filii Omrai, filii Bonni, de fi- 4
liis Phares filii Juda. Et de Siloni; Asaia primogenitus,
& filii ejus. De filiis autem Zara; Jehuel, et fratres eo- 5
rum, sexcenti nonaginta. Porrò de filiis Benjamin; Salo 6
filius Mosollam, filii Oduia, filii Asana: Et Jobania fi- 7
lius Jeroham: et Ela filius Ozi, filii Mochori: et Mosol- 8
lam filius Saphatiæ, filii Rahuel, filii Jebaniæ. Et fra-
tres eorum per familias suas, nongenti quinquagintasex. 9
Omnes hi, principes cognationum per domos patrum
suorum. De sacerdotibus autem; Jedaia, Joiarib, et 10
Jachin: Azarias quoque filius Helciæ, filii Mosollam, 11
filii Sadoc, filii Maraioth, filii Achitob, pontifex domûs
Dei. Porrò Adaias filius Jeroham, filii Phassur, filii 12
Melchiæ: et Maasai filius Adiel, filii Jezra, filii Mosol-
lam, filii Mosollamith, filii Emmer.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]

Filius ejus primogenitus, Ebron, tum Cis, 30
Balaa, Nadab, Gud, Ahib, Izabar, & 31
Macloth. Macloth genuit centum; & hi 32
quoque habitabant è regione fratrum suo-
rum in Jerusalem. Præterea Mir genuit 33
Cis, Cis genuit Saulem, Saul genuit Jonatha-
nem, Malchisuem, Jasui, & Esbosulem.
Filius autem Jonathanis claudus erat pe- 34
dibus. Jasui filium habuit Merabeelem, &
Merabeel genuit Micham. Filii Michæ, Pe- 35
thion, Melech, Taraa, Ahor, & Aran. Me- 36
rabeel quoque genuit Jehujadaum, Jehuja-
daa genuit Almoth, & Azmoth, & Zamri:
Zamri verò genuit Mosiam: Mosia genuit 37
Chenaniam, Chenania genuit Zopham; hujus
filius Elasa, hujus filius Asal. Asal sex habuit 38
liberos; Azri primogenitus ejus, Cim secun-
dus, Ismael tertius, tum Seadia, Obadia, &
Hanan: hi sunt omnes filii Asalis. Filii verò 39
Esiki fratris ejus, Ulam primogenitus ejus,
Jëus secundus, Eliphelet tertius. Filii Ula- 40
mi erant viri robustissimi, tenentes arcum: et
ipsi docebant filios ac nepotes suos centum
quinquaginta: omnes isti ex tribu filiorum
Benjamin.

CAP. IX.

MAchinati sunt autem omnes filii Israelis 1
& filii Juda iniquitatem, ii qui migraverunt
in Babelem propter iniquitatem suam: Qui 2
priùs sedebant in hæreditate & in civitati-
bus suis, Israel, sacerdotes, Levitæ, & ad-
venæ. In Jerusalem enim habitabant ex 3
Judæis, Benjaminitis, Aphremitis, & Ma-
nassitis; Zeüri filius Amihud, filii Aamri, 4
filii Emri, filii Benjamin, filiorum Phares,
filiorum Judæ. Item è regione Silonæa, 5
Asaia primogenitꝰ ejꝰ, & Basia frater ipsius.
Et è filiis Zarahi, Javael, & fratres eorum 6
sexcenti nonaginta. E filiis verò Benjaminis, 7
Salu filius Massami, filii Hadiæ, filii Jah-
banæ; Et Jochania filius Jarhumi: hi sunt 8
filii Azi filii Machir. Præterea Massam filius
Arubelis filii Ichaniæ. Et fratres eorum per 9
generationes suas, nongenti nonaginta no-
vem: omnes isti viri valentes robore, cen-
turiones, per familias suas. Item è sacer- 10
dotibus, Jonadab, Jodaa, Zachim, Azaria 11
filiꝰ Helciæ, filii Massam, filii Sadoc, filii Maru,
filii Ahitob cujus domus sita erat ex adverso
domûs Domini. Et Azaria filius Jarhum, filii 12
Phashur, filii Malachiæ: & Mansi filius O-
diaelis, filii Johanan, filii Massam, filii Mas-
daoth, filii Amar;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ (τ) Σοὺρ, καὶ Κὶς, καὶ Βαὰλ, (υ) καὶ Ναδὰβ, καὶ Νὴρ,
31 32 Καὶ Γεδοὺρ, καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ζαχχοὺρ, καὶ Μακελώθ. Καὶ Μακελὼθ ἐγέννησε τὸν Σαμαά. καὶ
γὰρ οὗτοι κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Καὶ Νὴρ
33 ἐγέννησε τὸν Κὶς, καὶ Κὶς ἐγέννησε τὸν Σαοὺλ, καὶ Σαοὺλ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουέ, καὶ
τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν (φ) Ἀσαβάλ. Καὶ υἱὸς Ἰωνάθαν (χ) Μεριβαάλ. καὶ (ψ) Μεριβαὰλ ἐγέννησε τὸν
34 Μιχά. Καὶ υἱοὶ Μιχὰ, Φιθὼν, καὶ (ω) Μελὰχ, καὶ Θαρὰχ, καὶ Ἀχάζ. Καὶ Ἀχὰζ ἐγέννησε τὸν (α)
35 36 Ἰαδά. καὶ Ἰαδὰ ἐγέννησε τὸν (β) Σαλαιμὰθ, καὶ τὸν Ἀσμὼθ, καὶ τὸν (γ) Ζαμβρί. καὶ Ζαμβρὶ ἐγέν-
νησε τὸν Μαισά. Καὶ Μαισὰ ἐγέννησε τὸν Βαανά· Ῥαφαία υἱὸς αὐτοῦ, (δ) Ἐλασὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐσὴλ
37 38 υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐζρικὰμ (ε) πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ
Ἰσμαὴλ, καὶ Σαραΐα, καὶ Ἀβδία, καὶ (ζ) Ἀνὰν, καὶ Ἀσά. πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἐσήλ. Καὶ υἱοὶ (η) Ἀσὴλ
39 ἀδελφοῦ αὐτοῦ, (θ) Αἰλὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ (ι) Ἰὰς ὁ δεύτερος, καὶ Ἐλιφαλὲτ ὁ τρίτος. Καὶ ἦσαν
40 υἱοὶ (κ) Αἰλὰμ ἰσχυροὶ ἄνδρες δυνάμει, τείνοντες τόξον, καὶ πληθύνοντες υἱοὺς καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν, (λ) ἑκατὸν
πεντήκοντα. πάντες οὗτοι ἐξ υἱῶν Βενιαμίν.

Et filius ejus primogenitus Abdon, & Sur, & Cis, & Baal, & Nadab, 30
& Ner, Et Gedur, & (b) frater ejus, & Zachur, & Maceloth. Et 31 32
Maceloth genuit Samaa: & quidem hi è regione fratrum suorum habi-
tarunt in Hierusalem cum fratribus suis. Et Ner genuit Cis: & Cis 33
genuit Saul: & Saul genuit Jonathan, & Melchisue, & Aminadab, &
Asabal. Et filius Jonathan Meribaal: & Meribaal genuit Micha. 34
Et filii Micha; Phithon, et Melach, & Tharach, et Achaz. Et Achaz 35 36
genuit Jada. Et Jada genuit Salaimath, & Asmoth, et Zambri. Et Zam-
bri genuit Mesa. Et Mesa genuit Baana: Raphaa filius ejus, Elasa fi- 37
lius ejus, Esel filius ejus. Et Esel sex filii: & hæc nomina eorum; 38
Ezricam primogenitus ejus, & Ismael, & Saraia, & Abdia, & Anan,
& Asa: omnes hi filii Esel. Et filii Asel fratris ejus; Ælam primo- 39
genitus ejus, & Jas secundus, & Eliphalet tertius. Et fuerunt filii
Ælam viri fortes potentiâ, tendentes arcum, & multiplicantes filios, & 40
filios filiorum, centum quinquaginta. Omnes hi ex filiis Benjamin.

MS. A. (τ) Ἰσοὺρ, (υ) καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ, Καὶ Γεδοὺρ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Ζαχχοὺρ, καὶ Μακεδώθ. * ἐγέννησεν τὸν Σαμαά. καὶ οὗτοι (φ) Ἰεσβαάλ. (χ) Μεφριβαάλ. (ψ) Μεφριβαὰλ (ω) Μηλὰθ, καὶ Θαρὲ, καὶ Χαάζ. Καὶ Χαὰζ (α) Ἰωιαδά. καὶ Ἰωιαδὰ (β) Γαλεμαὰθ, (γ) Ζαμβρί. καὶ Ζαμβρὶ (δ) Ἐλεασὰ (ε) ὁ πρωτότοκος (ζ) Ἀνάν. πάντες (η) Ἐσελὲκ τοῦ ἀδελφοῦ (θ) Οὐλὰμ ὁ πρωτότοκος (ι) Ἰδιὰς (κ) Οὐλὰμ (λ) ἑκατὸν ἐνενήκοντα.

ΚΕΦ. Θ΄.

1 Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ὁ συλλοχισμὸς αὐτῶν· καὶ οὗτοι καταγεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ
2 καὶ Ἰούδα μετὰ τῶν ἀποικισθέντων εἰς Βαβυλῶνα ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν, Καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότερον
3 ἐν ταῖς κατασχέσεσιν αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς, οἱ Λευῖται, καὶ οἱ δεδομένοι. Καὶ ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ κατῴκησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, καὶ
4 (α) Μανασσῆ. Καὶ Γωθὶ, καὶ υἱὸς Σαμιοὺδ, υἱοῦ (β) Ἀμεὶ, υἱοῦ Ἀμβραὶμ, υἱοῦ Βουνὶ, υἱοῦ υἱῶν Φαρὲς,
5 6 υἱοῦ Ἰούδα. Καὶ (γ) ἐκ τῶν Σηλωνὶ, Ἀσαΐα πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ (δ) οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. Ἐκ τῶν υἱῶν Ζα-
7 ρὲ, Ἰεὴλ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἑξακόσιοι καὶ (ε) ἐνενήκοντα. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν (ζ) Σαλὼμ υἱὸς
8 Μοσολλὰμ, υἱοῦ Ὠδουΐα, υἱοῦ (η) Ἀσινοῦ, Καὶ (θ) Ἰεμναὰ υἱὸς Ἰεροβοὰμ, καὶ Ἠλὼ· οὗτοι υἱοὶ Ὀζὶ υἱ-
9 οῦ Μαχίρ· καὶ Μοσολλὰμ υἱὸς Σαφατία, υἱοῦ Ῥαγουὴλ, υἱοῦ (ι) Ἰεμναΐ, Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατὰ
γενέσεις αὐτῶν ἐννακόσιοι πεντηκονταέξ, πάντες οἱ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐ-
10 11 τῶν. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, Ἰωδαὲ, καὶ (κ) Ἰωαρεὶμ, καὶ Ἰαχὶν, Καὶ (λ) Ἀζαρία υἱὸς Χελκία, υἱοῦ Μοσολ-
12 λὰμ, υἱοῦ Σαδὼκ, υἱοῦ (μ) Μαραιὼθ, υἱοῦ Ἀχιτὼβ (ν) ἡγουμένου οἴκου τοῦ Θεοῦ, Καὶ (ξ) Ἀδαΐα υἱὸς Ἰ-
ραὰμ, υἱοῦ Φασχὼρ, υἱοῦ (ο) Μελχία, καὶ Μαασαία υἱὸς Ἀδιὴλ, υἱοῦ (π) Ἐζιρὰ, υἱοῦ Μοσολλὰμ, υἱοῦ (ρ) Μα-
σελμὼθ, υἱοῦ Ἐμμήρ,

CAP. IX.

Et omnis Israel (a) computatio eorum: & hi descripti in libro regum 1
Israel, & Juda, cum iis qui translati sunt in Babylonem in suis iniqui-
tatibus, Et qui habitabant antea in possessionibus eorum (b) in civi- 2
tatibus Israel, sacerdotes, Levitæ, et dediti. Et in Hierusa- 3
lem habitaverunt de filiis Juda, et de filiis Benjamin, et de filiis
Ephraim, et Manasse. (c) Et Gnothi, et filius Samiud, filii Amri, filii 4
Ambraim, filii Buni, (d) filii filiorum Phares, filii Juda. Et de iis qui 5
Seloni; Asaia primogenitus ejus, et filii ejus. De filiis Zara; Jeel, et 6
fratres (e) eorum sexcenti et nonaginta. Et de filiis Benjamin; Salom 7
filius Mosollam, filii Oduia, filii Asinu. Et Jemnaa filius Hieroboam, 8
et Elo. Hi filii Ozi, filii Machir. Et Mosollam filius Saphatia filii Ra-
guel, filii Jemnai, Et fratres eorum secundùm generationes suas, nongen- 9
ti quinquaginta sex: omnes (f) viri principes patriarum secundùm domos
patriarum suarum. Et de sacerdotibus; Jodae, et Joarim, et Jachin, Et 10 11
Azaria filius Chelciæ, filii Mosollam, filii Sadoc, filii Maraioth, filii Achi-
tob (g) ducis domûs Dei. Et Adaia filius Iraam, filii Phaschor, filii Mel- 12
chiæ: et Maasæa filius Adiel, filii Ezira, filii Mosollam, filii Maselmoth,
filii Emmer:

MS. A. (α) Μανασσῆ. Γωθὶ υἱὸς Ἀμιοὺδ, (β) Ἀμρὶ υἱοῦ υἱῶν Φαρὲς, (γ) ἀπὸ τοῦ Σηλωνὶ, Ἀσαὰ ὁ πρωτότοκος (δ) υἱοὶ αὐτοῦ. (ε) ἐνενήκοντα. (ζ) Σαλὼ (η) Ἀσανουά, (θ) Ἰεβναὰ υἱὸς Ἰερεὰμ, καὶ Ἠλὰ υἱὸς Ὀζὶ, υἱοῦ Μοχορέ· καὶ Μασσαλὰμ (ι) Ἰεβαναΐ, (κ) Ἰωαρεὶβ, (λ) Ἀζαρίας υἱὸς Χελκίου, (μ) Μαριὼθ, (ν) ἡγούμενος (ξ) Σαδίας υἱὸς Ἰερεὰμ, (ο) Μηχία, καὶ Μασαὶ (π) Ἰεζρίου, (ρ) Μοσολλαμώθ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 31 * وابنه بكره عبرون * وقيس * وبالاع * وناداب * وعاواد * واحياف * وارفاد * ومقلاوث
32 33 * ومقلاوث اولد سمايه * وهم ايضا كانوا يسكنون تحاذي اخوتهم في يروشليم * وبير اولد
قيس * وقيس اولد شاوول * شاوول اولد يوناثان * ولمالكيشوع * وليا سوي * ولاسوبال * وابن
34 يوناثان مفيبوشث كان اعرج برجليه * وليا سوي كان له ابنا اسمه مرباعل * ومرباعل اولد ميخا
35 36 * وبنو ميخا * فيثون * واملخ * وبرع * واحور * واران * ومرباعيل اولد ياهوداع * وياهوداع اولد
37 لعلموث * ولعزموث * ولزمري * وزمري اولد اموصيا * اموصيا اولد احنعيا * احنعيا اولد ارفا
38 والعسا ابنه واصل * واصل ابنه صار له ستة بنين * عزري * قيم * اسمعيل * سعديا * عوبديا
39 40 حنان * هاولاء كلهم بنو اصل * وبنو اعساف اخيه * اولام * يوعس * واليفلط * وكان بنو اولام رجالا
جبابرة يرمون بالقسي * وكانوا يعلمون بنيهم وبني بنيهم مايه وخمسين * هاولاء من سبط
بنيامين *

Hujus filius primogenitus fuit Ebron, & 30
Cis, Balaa, Nadab, Gavad, Abiab, Ezbad, 31
& Maclaoth. Maclaoth autem genuit Se- 32
majam: & hi quoque habitabant ex ad-
verso fratrum suorum in Jerusalem. Ner 33
genuit Cisum, Cis genuit Saulem, Saul ge-
nuit Jonathanem, Melechsuam, Jasia, et
Asubalem. Mephibbeseth verò filius Jo- 34
nathanis claudus erat pedibus suis. Jesia
etiam filium habuit nomine Merobbaalem,
Merobbaal genuit Micham. Filii Michæ, 35
Pethion, Amlech, Taraa, Ahor, & Aran.
Merobbael etiam genuit Jehudaum, Je- 36
hudaa genuit Almothem, Azmothem, &
Zamri: Zamri genuit Amosiam, Amosia 37
genuit Achnaijam, Achnaija genuit Ar-
pham, cujus filius Elaasa, & Asal. Hu-
jus filius Asal sex habuit filios, nempe 38
Azri, Cimum, Ismaelem, Saadiam, Oba-
diam, Hananem: hi omnes filii Asalis,
Filii Asacis fratris ejus, Ulam, Jubas, & 39
Elipbelet. Fuerunt autem filii Ulami, viri 40
fortissimi, jaculantes arcubus: docebantque
filios ac nepotes suos centum quinqua-
ginta: isti erant ex tribu Benjamin.

* الفصل التاسع *

1 2 * ونكر عليهم بنو اسرايل الشر * وهولاء هم الذين دخلوا الي بابل في نفاقهم * وكانوا يسكنون
3 اولا في ميراثهم وفي ضياعهم * اسرايل وايمه ولاويون ومجاورون * في يروشليم كانوا يقعدون
4 من بني يهودا * ومن بني بنيامين * ومن بني افرام * ومن بني منسا * وزاعورا بن عميهود بن
5 عمري * بن ماري * بن بنيامين * وبني فارص * بني يهودا * من بلد سلونيا جبابرة ابكاره
6 7 وبصيا اخوه * ومن بني زارح * ياعويل * واخوتهم سبعمايه وتسعون * ومن بني بنيامين * سالو
8 بن مسلم * بن يهودا * بن يهنيا * ويوحنيا بن اروحم * هاولاء بنو عازي * بن ميخار * ومسلم بن
9 ارعوفال * بن يوحنيا * واخوتهم وجماعتهم تسع مايه وتسع وتسعون * كلهم رجال اقويا رؤسا
10 11 مييين لامهم * ومن الايمه يوناداب * ويوداع * وياكين * وعازريا بن حلقيا * بن مسلم * بن
صادوق * بن مروا * بن حاطب الذي كان مسكنه تحاذي مسكن بيت المقدس
12 * وعازريا بن ياروحام * بن فاسحور * بن ملكيا * ومنازي بن عوديال * بن يوحنا * بن مسلم
بن ماسوراث * بن آمير *

CAP. IX.

Commenti sunt autem in seipsos filii 1
Israelis malum: atque hi sunt qui Babe-
lem sunt ingressi propter scelus suum, Qui 2
priùs habitabant in possessione sua & in
civitatibus suis. Israel, sacerdotes, Levi-
tæ, & accolæ In Jerusalem residebant, è 3
Judæis, è Benjaminitis, ex Aphremitis, &
ex Manassitis: Et Zaura filius Ammihu- 4
dis, filii Amri, filii Mari, filii Benjamin,
filiorum Phares, filiorū Judæ. E regione 5
Seloniæ, robustissimorum inter primogeni-
tos ejus: tum Basa frater ejus. Item 6
è filiis Zarahi, Javel, & fratres eorum
sexcenti nonaginta. Et è filiis Benja- 7
min, Salu filius Maslami, filii Judæ, fi-
lii Jabbaniæ: Et Jochania filius Aru- 8
hami: hi sunt filii Azi filii Micharis,
Item Maslam filius Arubelis filii Jocha-
niæ: Et fratres eorum, quorum summa 9
erat nongentorum nonaginta novem: omnes
viri fortissimi, duces centum militū per
gentes suas. E sacerdotibus autem, Jo- 10
nadab, Jodaa, Jachim, Et Azaria 11
filius Helciæ, filii Maslami, filii Sado-
ci, filii Maru, filii Chatebis, cujus ha-
bitaculum erat è regione domûs Sanctu-
arii. Deinde Azaria filius Jeroba- 12
mi, filii Phaschuris, filii Malachiæ, &
Manazi filius Odielis, filii Johannis fi-
lii Maslami, filii Masuraihæ, filii A-
meris:

דברי הימים א: ט

servitii opere robore fortes ;sexaginta & ,septingenti & ,mille suorum patrum domum per capita eorum fratres Et
13 ואחיהם ראשים לבית אבותם אלף ושבע מאות וששים גבורי חיל מלאכת עבודת
Bachbacchar Et .Merari filiis de Chasabiah filii ,Hazricham filii ,Chasub filius Semahajah ;Levitis de Et .Dei domus
14 15 בית האלהים: ומן הלוים שמעיה בן חשוב בן עזריקם בן חשביה מן בני מררי: ובקבקר
:Jeduthun filii ,Ghalal filii ,Semahajah filius Hobadiah Et .Asaph filii ,Zichri filii,Michah filius Matthaniah & ,Ghalal & artifex
16 חרש וגלל ומתניה בן מיכא בן זכרי בן אסף: ועבדיה בן שמעיה בן גלל בן ידותון
,Talmon & ,Haccub & ,Sallum ,janitores Et .Netophathi villis in habitantis ,Elchanah filii , Asa filius ,Berechiah &
17 וברכיה בן אסא בן אלקנה היושב בחצרי נטופתי: והשערים שלום ועקוב וטלמון
filiorum turmas per janitores ipsi ,orientem ad regis porta in huc usque Et .caput Sallum eorũ fratres & ;Achiman &
18 ואחימן ואחיהם שלום הראש: ועד הנה בשער המלך מזרחה המה השערים למחנות בני
,servitii opus super Corchitæ ,sui patris domũ per ej' fratres & ,Corach filii ,Ebiasaph filii ,Choræ filius Sallum Et .Levi
19 לוי: ושלום בן קורא בן אביסף בן קרח ואחיו לבית אביו הקרחים על מלאכת העבדה
Elhazar filius Pinechas Et .introitus custodes DOMINI turmam super eorum patres & :tabernaculi liminum custodes
20 שמרי הספים לאהל ואבתיהם על מחנה יהוה שמרי המבוא: ופינחס בן אלעזר
.conventus tentorio ostii janitor Messelemiah filius Zechariah .eo cum DOMINI facies ad eos super erat dux
21 נגיד היה עליהם לפנים יהוה עמו: זכריה בן משלמיה שער פתח לאהל מועד:
fundavit Ipsos .eos genealogizando suis villis cum Ipsi .duodecim & ,ducenti liminibus in janitores in electi ii Omnes
22 כלם הברורים לשערים בספים מאתים ושנים עשר המה בחצריהם התיחשם המה יסד
tentorii domo in DOMINI domus portis super eorum filii & ,ipsi Et .sua fide in Videns Semuel & ,David
23 דויד ושמואל הראה באמונתם: והם ובניהם על השערים לבית יהוה לבית האהל
suis villis in eorum fratres Et .meridiem & ,aquilonem ,mare ,orienté ad ,janitores erant ventos quatuor Ad .custodias ad
25 24 למשמרות: לארבע רוחות יהיו השערים מזרח ימה צפונה ונגבה: ואחיהם בחצריהם
ipsi janitorum potentes quatuor isti fide in Nam .eis cum tempus ad tempore de dierum septimo in veniendo
26 לבוא לשבעת הימים מעת אל עת עם אלה: כי באמונה המה ארבעת גברי השערים הם
quia ;pernoctabant Dei domus circuitu Et .Dei domus thesauros super & ,cubicula super erant Et .Levitæ
27 הלוים והיו על הלשכות ועל האצרות בית האלהים: וסביבות בית האלהים ילינו כי
,ea inferebant numero in Quia .servitii vasa super ipsis ex Et .mane ad mane ad & clave super ipsi Et .custodia eos super
28 עליהם משמרת והם על המפתח ולבקר לבקר: ומהם על כלי העבודה כי במספר יביאום
,vinũ & ,similam super & ,sanctitatis vasa omnia super & ,vasa super erat constituti ipsis ex Et .ea educebant numero in &
29 ובמספר יוציאום: וממנים על הכלים ועל כל כלי הקדש ועל הסלת והיין
Levitis de Mathitthiah Et .aromatici unguenti unguentarii sacerdotum filiis de Et .aromata & ,thus & ,oleum &
31 30 והשמן והלבונה והבשמים: ומן בני הכהנים רקחי המרקחת לבשמים: ומתתיה מן הלוים
super ,eorũ fratribus de Chehathitarum filiis de Et .sartaginum opus super fide in ,Corchitæ Sallum primogenitus ipse
32 הוא הבכור לשלם הקרחי באמונה על מעשה החבתים: ומן בני הקהתי מן אחיהם על
sabbatho sabbatho parandum ad ,dispositionis panem
לחם המערכת להכין שבת שבת:

Versio VULG. LAT.

Fratres quoque eorum principes per familias suas, mille
13 septingenti sexaginta, fortissimi robore ad faciendũ opus
ministerii in domo Dei. De Levitis autem; Semeia filius
14 Hassub, filii Ezricam, filii Hasebia, de filiis Merari. Bac-
15 bacar quoque carpentarius, & Galal, & Mathania filius
Micha, filii Zechri, filii Asaph: Et Obdia filius Semeiæ,
16 filii Galal, filii Idithun: & Barachia filius Asa, filii Elca-
na, qui habitavit in atriis Netophati. Janitores autem;
17 Sellum, & Accub, & Telmon, et Ahimam, & frater eorum
Sellum princeps, Usque ad illud temp', in porta regis ad
18 Orientem, observabant per vices suas de filiis Levi. Sel-
19 lum verò filius Core, filii Abiasaph, filii Core, cum fra-
tribus suis, & domo patris sui, hi sunt Coritæ super opera
ministerii, custodes vestibulorum tabernaculi: & familiæ
eorum per vices castrorum Domini custodientes introitũ.
Phinees autẽ filius Eleazari, erat dux eorum coram Dño.
20 Porrò Zacharias filius Mosollamia, janitor portæ taber-
21 naculi testimonii. Omnes hi electi in ostiarios per por-
22 tas, ducenti duodecim: & descripti in villis propriis:
quos constituerunt David, & Samuel Videns, in fide sua,
Tam ipsos, quàm filios eorum, in ostiis domûs Domini,
23 & in tabernaculo, vicibus suis. Per quatuor ventos e-
24 rant ostiarii: id est, ad Orientem, & ad Occidentem, &
ad Aquilonem, & ad Austrum. Fratres autem eorum
25 in viculis morabantur, & veniebant in sabbatis suis de
tempore usque ad tempus. His quatuor Levitis credi-
26 tus erat omnis numerus janitorum, & erant super exe-
dras, & thesauros domûs Domini. Per gyrum quoque
27 templi Domini morabantur in custodiis suis: ut cum
tempus fuisset, ipsi manè aperirent fores. De horum ge-
28 nere erant & super vasa ministerii: ad numerum enim &
inferebantur vasa, & efferebantur. De ipsis, & qui cre-
29 dita habebant utensilia sanctuarii, præerant similæ, &
vino, & oleo, & thuri, & aromatibus. Filii autem sa-
30 cerdotum unguenta ex aromatibus conficiebant. Et
31 Mathathias Levites primogenitus Sellum Coritæ, præ-
fectus erat eorum quæ in sartagine frigebantur. Porrò
32 de filiis Caath fratribus eorum, super panes erant pro-
positionis, ut semper novos per singula sabbata præ-
pararent.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et fratres eorum primores paternæ familiæ 13
suæ, mille septingenti sexaginta, valentes ro-
bore, incumbentes operibus domûs Domini.
Item è Levitis, Semaia filius Hesom, filii E- 14
zarkim, filii Hesabiæ. E filiis Merari, Jar- 15
hum filius Hedos, filii Elal: Mathania filius
Michæ, filii Zabdi, filii Asaph: Et Obadia 16
filius Semaiæ, filii Chelal, filii Irithun:
Barachia filius Asaph, filii Helcanæ qui
habitabat in Rama: Salum, Jacob, Talan, 17
Hamnon, Ahihom, & Salum. Hucusque 18
Orientalis janua regis: hæ sunt januæ in qui-
bus stabant excubiæ filiorum Levi. Salum 19
verò filius Coræ, filii Achsiph, filii Corah,
& fratres ejus, & filii familiâs ejus paternæ,
præerant operibus, & observabant januam
tabernaculi: patres eorum præerant castris:
ipsi verò observabant ingressum & egressum:
Et Phinhes filius Eliazar erat olim dux eorũ, 20
& Dominus aderat illi. Zacharia Masłami 21
filius observabat ostium tabernaculi tempo-
ris. Omnes isti astabant januis, ducenti duo- 22
decim numero: hi recensiti fuerant suo se-
culo: hi sunt quos David ac Samuel prophe-
ta suâ fide statuerant. Ipsi enim statuerant 23
istos & filios eorum, ut custodirent limina
domûs Domini, domum tabernaculi tempo-
ris, & excubias. Quatuor ventis patebant 24
ea limina, Orientali, Occidentali, Aquilona-
ri, & Australi: Et fratres eorum prædicti 25
custodiam agebant vice suâ, nec nisi semel
septimo quoque die successivis temporibus
ingrediebantur. Nam fideliter isti iidem se 26
gerebant; quoniam ad quatuor ventos eo-
rum liminum stabant Levitæ, & custodiam
agebant: iidémque præerant rebus agendis,
& ærario domûs Domini: Circunvalla- 27
bant domum Domini, & pernoctabant: hu-
jusmodi enim erat custodia eorum ad limina.
Et singulis quibúsque matutinis invise- 28
bant omnia vasa ministerii, quia numerata
inferebant ea, & numerata depromebant:
Et quidam è Levitis curam habebant vaso- 29
rum, & omnium operum Sanctuarii, altaris,
et instrumentorum *ejus*, vini & olei, thuris
et aromatum purissimorum. E filiis porrò 30
sacerdotum quidam parabant aromata pro
acerris: munus autem à Levitis offerebatur. 31
Mathitha è Levitis (is erat primogenitus
Salumi) fideliter præerat operibus secretis. 32
Quidam etiam è filiis Cahath præerant fra-
tribus suis, et pani ordinum, ad præparan-
dum escam per singula sabbatha.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ (σ) ἀδελφοὶ αὐτῶν ἄρχοντες οἴκων (τ) πατριῶν αὐτῶν, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα, ἰσχυροὶ
14 δυνάμει εἰς ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν, Σαμαία υἱὸς Ἀσὼβ, υἱοῦ Ἐζει-
15 κάμ, υἱοῦ (υ) Ἀσαβία ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρί. Καὶ Βακβακὰρ, καὶ (φ) Ἀρὴς, καὶ Γαλαὰλ, καὶ Ματθανίας
16 υἱὸς Μιχά, υἱοῦ Ζεχρί, υἱοῦ Ἀσάφ· Καὶ (χ) Ἀβδία υἱὸς Σαμία, υἱοῦ Γαλαὰλ, υἱοῦ Ἰδιθοὺν, καὶ Βαρα-
17 χία υἱὸς Ὀσσά, υἱοῦ Ἐλκανά, ὁ κατοικῶν ἐν ταῖς κώμαις (ψ) Νωτεφατί. Οἱ πυλωροί, (ω) Σα-
18 λώμ, Ἀκούμ, Τελμὼν, καὶ Διμὰν, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν· Σαλὼμ ὁ ἄρχων, Καὶ ἕως ταύτης ἐν τῇ πύ-
19 λῃ τοῦ βασιλέως (ι) κατ' ἀνατολάς. (α) αὗται αἱ πύλαι τῶν παρεμβολῶν υἱῶν Λευί. Καὶ (β) Σελλοὺμ υἱ-
ὸς Κορέ, υἱοῦ Ἀβιασὰφ, υἱοῦ Κορὲ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς οἶκον πατρὸς αὐτοῦ, οἱ Κορῖται ἐπὶ τῶν
ἔργων τῆς λειτουργίας φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς· καὶ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τῆς παρεμβο-
20 λῆς κυρίου φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον. Καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ ἡγούμενος ἦν ἐπ' αὐτῶν ἔμπροσθεν
21 κυρίου, καὶ οὗτοι μετ' αὐτοῦ. Ζαχαρίας υἱὸς (γ) Μοσολλαμὶ πυλωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ-
22 τυρίου. Πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ (δ) ἐπὶ τῆς πύλης ἐν ταῖς πύλαις (ε) διακόσιοι καὶ δεκαδύο· οὗτοι ἐν
ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, ὁ καταλοχισμὸς αὐτῶν. τούτους ἔστησε Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ ὁ Βλέπων τῇ πί-
23 στει αὐτῶν. Καὶ οὗτοι καὶ (ζ) οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν πυλῶν ἐν οἴκῳ (η) κυρίου, καὶ ἐν οἴκῳ τῆς
24 σκηνῆς τοῦ φυλάσσειν. Κατὰ τοὺς τέσσαρας ἀνέμους ἦσαν αἱ πύλαι, κατ' ἀνατολάς, θάλασσαν, Βοῤῥᾶν,
25 Νότον. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν τοῦ εἰσπορεύεσθαι κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ καιροῦ
26 εἰς καιρόν, μετὰ τούτων· Ὅτι ἐν πίστει εἰσὶ τέσσαρες δυνατοὶ τῶν πυλῶν. (θ) καὶ οἱ Λευῖται ἦ-
27 σαν ἐπὶ τῶν παστοφορίων, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου τοῦ Θεοῦ (ι) παρεμβάλλουσιν, Ὅτι ἐπ' αὐτοὺς ἡ
28 φυλακή· καὶ οὗτοι ἐπὶ τῶν κλειδῶν τοπρωὶ πρωὶ ἀνοίγειν τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἐ-
29 πὶ τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν ἀριθμῷ (κ) εἰσοίσουσι, καὶ ἐν ἀριθμῷ (λ) ἐξοίσουσι. Καὶ ἐξ αὐ-
τῶν καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ πάντα (μ) σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τῆς σεμιδάλεως, τοῦ οἴ-
30 νου, τοῦ ἐλαίου, τοῦ λιβανωτοῦ, καὶ τῶν ἀρωμάτων. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ τοῦ
31 μύρου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα. Καὶ (ν) Ματταθίας ἐκ τῶν Λευιτῶν, οὗτος ὁ πρωτότοκος τῷ Σα-
32 λὼμ τῷ Κορίτῃ, ἐν τῇ πίστει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς θυσίας τοῦ τηγάνου τοῦ μεγάλου ἱερέως. Καὶ Βα-
ναίας ὁ Κααθίτης ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τοῦ ἑτοιμάσαι σάββατον
κατὰ σάββατον.

Et fratres eorum principes domorum patriarum suarum, mille & se- 13
ptingenti & sexaginta, fortes virtute ad operationem ministerii domûs
Dei. Et de Levitis, Samæa filius Asob, filii Ezricam, filii Asabia, de fi- 14
liis Merari. Et Bacbacar, & Ares, & Galaal, & Matthanias fi- 15
lius Micha, filii Zechri, filii Asaph. Et Abdia filius Samia, filii Gala- 16
al, filii Idithun: Et Barachia filius Ossa, filii Elcana habitans in (h)
pagis Notephati. Janitores; Salom, Acum, Telmon, & Diman, & 17
fratres eorum: Salom princeps, Et usque huc in porta regis ad Orien- 18
tem. (i) Hæ portæ castrorum filiorum Levi. Et Sellum filius Core, 19
filii Abiasaph, filii Core: & fratres ejus ad (k) domum patris ejus, (l)
Coritæ super opera ministerii, custodientes (m) custodias tabernaculi.
Et (n) patres eorum super castra Domini, custodientes introitum. Et 20
Phinees filius Eleazari dux fuit super eos ante Dominum. Et hi cum
eo: Zacharias filius Mosollami janitor portæ tabernaculi testimonii. 21
Omnes electi (o) super portam in portis, ducenti & duodecim: hi in 22
villis suis: (p) computatio eorum. Hos statuit David, & Samu-
el Videns, fide ipsorum. Et hi, & filii eorum super portas in domo 23
Domini, & in domo tabernaculi ad (q) custodiendum. Ad quatuor 24
ventos erant portæ, ad Orientem, Mare, Aquilonem, Austrum. Et 25
fratres eorum in villis suis ad ingrediendum secundùm septem dies
à tempore in tempus cum his: Quoniam in fide sunt quatuor po- 26
tentes (r) portarum. Et Levitæ erant super pastophoria, & super
thesauros domûs Dei (s) castrametantur, Quoniam super eos custodia: 27
& hi super claves, manè manè ad aperiendum portas templi. Et ex eis 28
super vasa ministerii: quoniam in numero inferent, & in numero ef-
ferent. Et ex eis præfecti super vasa, & super omnia vasa sancta, & 29
super similam, vinum, oleum, thus, & aromata. Et de filiis sacer- 30
dotum erant unguentarii unguenti, & in (t) aromata. Et Mattha- 31
thias ex Levitis (hic primogenitus Salom Coritæ) in fide super opera
sacrificii sartaginis (u) magni sacerdotis. Et Banaias Caathita ex 32
fratribus eorum super panes propositionis, ad præparandum, sabbatum
per sabbatum.

MS. A. (σ) οἱ ἀδελφοὶ (τ) πατριῶν, χίλιοι ἑπτακόσιοι ἐνενήκοντα, (υ) Ἀσαβίου υἱοῦ υἱῶν Μεραρί. (φ) Ἀρὴς, καὶ Γωλὰλ, (χ) Ὀβδία υἱὸς Σαμίου, υἱοῦ Γωλὰλ, υἱοῦ Ἰδιθὼν, καὶ Βαραχίας υἱὸς Ἀσά, (ψ) Νετωφαθί. Καὶ οἱ (ω) Σαλλὼμ, καὶ Ἀκοὺβ, καὶ Τελμὰν, (ι) κατ' (α) αὗται πύλαι (β) Σαλλὼμ υἱὸς Χωρὴ, (γ) Μοσολλαμ (δ) ταῖς πύλαις ἐν ταῖς (ε) διακόσιοι δεκαδύο· (ζ) υἱοὶ αὐτῶν (η) κυρίου, ἐν (θ) οἱ Λευῖται (ι) παρεμβάλλουσιν, (κ) εἰσοίσουσιν αὐτά, καὶ (λ) ἐξοίσουσιν αὐτά. Καὶ (μ) τὰ σκεύη (ν) Ματταθίας

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * واخوهم روسا بيت اباىهم الف وسبع مايه وستون * رجال اقويا * ويصنعون الصنايع في بيت
14 15 الله * ومن اللاويين سمعيا بن حوسام * بن عزراقيم * بن حاسفيا * ومن بني مراري * ياروحاب بن
16 حادوس * بن عالل * ماثنين بن ماثيقا * بن زابدي * بن اصاف * وعبديا بن سمعيا * بن كالل * بن
17 ياروثون * وابرخيا بن اصاف * بن هلقانا الذي كان يسكن في رميا * سالوم * ويعقوب * وطلين *
18 وحامون * واخوهم * وسالوم * وملسكين باب الملك الشرقي * هاولاء البوابين الذين كانوا يقومون
19 علي ساعات بني لاوي * وسالوم بن قورا * بن اكوسيف * بن قرح * واخوهم روسا بيت اباىهم
الذين كانوا يقومون علي الصنايع * ويحفظون ابواب قبه الزمان * واباوهم علي الامه * وهم الذين
20 يحرسون المداخل والمخارج علي الصناع * وفنحاس بن العازار كان مقدما عليهم من قديم
21 22 والله معه * وزخريا بن مسلم معه يحرس قبه الزمان * هاولاء الذين يقومون بوابين * وعددهم
ميتان واثنا عشر * وهولاء الذين احصيوا في زمانهم للخدمه * هاولاء الذين صنع داود
23 وسمويل النبي بامانتهم * وهم الذين قاموا اولادهم من بعدهم يحفظون ابواب بيت المقدس *
24 25 والمسكن والساعات * وكانت الابواب مفتوحه للشرق * والغرب * والبحري * والقبله * واخوهم
الذين كانوا يحرسون بعدهم * ما كانوا يمكنوهم ان يحرسوا الا يوما واحدا في كل اسبوع
26 * لانهم بالامانه كانوا يحرسون * لان علي الاربعه ابواب كانوا اللاويون يقومون يحرسون *
27 وهاولاء كانوا مستوليين علي الصنايع * وعلي بيت مال الله * وكانوا يدورون علي بيت الله
28 ويرقدون فيه * لان هذا حفظهم علي الابواب * وفي كل بكره سحر يتفقدون جميع الانيه
29 التي تعمل * لانها كانت تدخل بعدد * وتخرج بعدد * وهم اللاويين المتحكمين علي
الصنايع * وعلي الانيه * وعلي المذبح * وعلي انيته * وعلي الخمر * وعلي الزيت * وعلي اللبان * وعلي
30 المعجونات الذكيه * ومن بني الكهنه الذين كانوا يصنعون المعجونات التي هي بخور
31 الجامر * والتفرقه من كل شي كانت تفرق علي ايدي اللاويين * وابكار سالوم هم الذين
32 كانوا علي الصنايع المستوره * وايضا اولاد قاهث المسلطون علي اخوتهم * وعلي الخبز الذي
كان من سبت الي سبت *

Et fratres eorum principes familiæ suæ 13
paternæ, mille septingenti sexaginta, vi-
ri fortissimi, incumbentes operibus in do-
mo Dei. Præterea ex Levitis, Semeia, 14
filius Husami, filii Azracimi, filii Hasa-
biæ. Et è filiis Merari, Jerobab filius 15
Hadosi, filii Alelis: Mathnin filius
Mathicæ, filii Zabedi, filii Asaphi:
Obadia filius Semeiæ, filii Chalelis, fi- 16
lii Jeruthunis: Abrachia filius Asaphi,
filii Helcanæ qui habitabat in Ramatha:
Salum, Jacob, Talen, Hamon: & 17
fratres eorum, ac Salum, Qui occu- 18
pabant ostium regis Orientale: hi erant
janitores qui præerant statutis horis Le-
vitarum. Salum autem filius Coræ, fi- 19
lii Achusiphi, filii Corahi, & fratres
eorum primores paternæ domûs suæ, erant
qui præerant operibus, & custodiebant
limina testudinis temporis: patres eorum
præerant plebi, ipsi verò observabant
aditus per quos operarii ingrediebantur
& egrediebantur: Et Phinhas Eliaza- 20
ris filius fuerat olim antesignanus eorum,
cui Deus aderat. Et Zacharia Masla- 21
mi filius unà cum illo custodiebat testu-
dinem temporis. Hi sunt qui erant ja- 22
nitores, & numerus eorum, ducenti duo-
decim: & hi sunt qui suo tempore nu-
merati fuerant ad ministerium: hi sunt
quos David ac Samuel propheta consti-
tuerant in demandatis sibi officiis. Hi 23
denique sunt quorum posteri successerunt
eis in custodia liminum Sanctuarii, ædis,
& horarum. Porrò limina aperta erant 24
versùs Orientem, Occidentem, Meridi-
em, & Aquilonem. Et horum fratres 25
qui custodiâ post eos obibant, non statue-
bantur in custodia, nisi unico die sin-
gulis hebdomadis. Fideliter enim ex- 26
cubias obibant, quia ad prædicta quatu-
or limina stabant Levitæ in excubiis, &
iidem præerant operibus, et ærario Dei:
Circumdabant domum Dei, & cuba- 27
bant in ea; talis enim erat eorum custo-
dia ad portas. Et singulis diebus matu- 28
tinis recensebant omnia vasa quæ fiebant:
per numerum enim inferebantur, & per
numerum asportabantur. Ipsique Levi- 29
tæ curam gerebant operum, ac vaso-
rum, & altaris atque instrumentorum
ejus, vini, olei, thuris, & massarum
odoris purissimi. E filiis verò sacerdo- 30
tum erant ii qui conficiebant massas odo-
rum, nempe thus pro acerris. Distri-
butio autem rerum omnium fiebat per
manus Levitarum. Primogeniti Salumi 31
erant qui præerant operibus secretis.
Filii denique Cahathi præerant fratribus 32
suis, & pani qui erat à sabbatho ad
sabbathum.

דברי הימים א : י

capita Isti .opere in eos super nocte & die quia ;soluti cubiculis in Levitarum patrum capita cantores isti Et

33 ואלה המשררים ראשי אבות ללוים בלשכת פטירים כי־יומם ולילה עליהם במלאכה׃ אלה ראשי

34 ,Ghibhon-Abi habitaverunt Ghibhon in Et .Jerusalaim in habitaverunt Isti .capita suas generationes per Levitis patrum

35 האבות ללוים לתלדותם ראשים אלה ישבו בירושלם׃ ובגבעון ישבו אבי־גבעון

,Ghedor Et .Nadab &,Ner &,Bahal &,Chis &,Sur & ;Habdon primogenitus ej' filius Et .Mahachah ej' sororis nomen & ;Jehiel

36 יעואל ושם אשתו מעכה׃ ובנו הבכור עבדון וצור וקיש ובעל ונר ונדב׃ וגדור

37 Jerusalaim in habitaverunt suos fratres contra ipsi etiam Et .Simam genuit Michloth Et .Michloth &,Zechariah &,Achio &

38 ואחיו וזכריה ומקלות׃ ומקלות הוליד את־שמאם ואף־הם נגד אחיהם ישבו בירושלם

& ,Malchisuah &,Jehonathan genuit Saul & :Saul genuit Chis & ,Chis genuit Ner Et .suis fratrib' cũ

39 עם־אחיהם׃ ונר הוליד את־קיש וקיש הוליד את־שאול ושאול הוליד את־יהונתן ואת־מלכי־שוע ואת־

,Pithon ,Michah filii Et .Michah genuit Meribbahal & :Meribbahal Jehonathan filius Et .Esbahal & ,Abinadab

40 אבינדב ואת־אשבעל׃ ובן־יהונתן מריב בעל ומרי־בעל הוליד את־מיכה׃ ובני מיכה פיתון

41 Zimri Et .Zimri & ,Hazmaveth & ,Halemeth genuit Jaharah & :Jaharah genuit Achaz Et .Tachreah & ,Melech &

42 ומלך ותחרע׃ ואחז הוליד את־יערה ויערה הוליד את־עלמת ואת־עזמות ואת־זמרי וזמרי

sex Asel ipsi Et .ej' filius Asel ,ejus filius Elhasah ,ej' filius Rephaiah & :Binha genuit Mosa Et .Mosa genuit

43 הוליד את־מוצא׃ ומוצא הוליד את־בנעא ורפיה בנו אלעשה בנו אצל בנו׃ ולאצל ששה

44 .Asel filii Isti .Chanan & ,Hobadiah & ,Sahariah & ,Ismahel & ,Bochru Hazricham :eorum nomina ista & ;filii

בנים ואלה שמותם עזריקם בכרו וישמעאל ושעריה ועבדיה וחנן אלה בני אצל׃

CAP. X. יוד

.Gbilboah monte in vulnerati ceciderunt & ,Pelistim faciebus à Israel vir fugit Et .Israel cum pugnaverunt Pelistim Et

1 ופלשתים נלחמו בישראל וינס איש־ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים בהר גלבע׃

Malchisuah & ,Abinadab & ,Jonathan Pelistim percusserũt & :ej' filios post & ,Saul post Pelistim sunt persecuti Et

2 וידבקו פלשתים אחרי שאול ואחרי בניו ויכו פלשתים את־יונתן ואת־אבינדב ואת־מלכי־שוע

.jaculatoribus à est vulneratus & ,arcu in jacientes eum invenerunt & ,Saul contra bellum est aggravatum Et .Saul filios

3 בני שאול׃ ותכבד המלחמה על־שאול וימצאהו המורים בקשת ויחל מן־היורים׃

.me in illudant & ,isti incircumcisi veniant fortè ne ,eo in me perfode & ,tuũ gladiũ Evagina : sua vasa ferentem ad Saul Dixitque

4 ויאמר שאול אל־נשא כליו שלף חרבך ודקרני בה פן־יבאו הערלים האלה והתעללו־בי

,ejus vasa ferens vidit Et .eum super cecidit & ,gladium Saul accepit Et .valde timebat quia : ejus vasa ferens noluit Et

5 ולא אבה נשא כליו כי ירא מאד ויקח שאול את־החרב ויפל עליה׃ וירא נשא־כליו

omnis & ,ejus filii tres & ,Saul est mortuus Et .est mortuus & ,gladium super ipse etiam cecidit & ,Saul esset mortuus quòd

6 כי־מת שאול ויפל גם־הוא על־החרב וימת׃ וימת שאול ושלשת בניו וכל־

,Saul essent mortui quòd & ,fugissent quòd valle in qui Israel viri omnes viderunt Et .sunt mortui pariter ejus domus

7 ביתו יחדו מתו׃ ויראו כל־איש ישראל אשר־בעמק כי נסו וכי־מתו שאול

venerunt & ,crastino à fuit Et .eis in habitaverunt & ,Pelistim venerunt Et .fugerunt atq; ,suas urbes dereliquerunt & :ejus filii &

8 ובניו ויעזבו עריהם וינסו ויבאו פלשתים וישבו בהם׃ ויהי ממחרת ויבאו

.Ghilboah monte in jacentes ejus filios & ,Saul invenerunt & ;cæsos expoliandum ad Pelistim

פלשתים לפשט את־החללים וימצאו את־שאול ואת־בניו נפלים בהר גלבע׃

Versio VULG. LAT.

Hi sunt principes cantorũ per familias Levitarum, qui in exedris morabantur, ut die ac nocte jugiter suo ministerio deservirent. 33
Capita Levitarum, per familias suas principes, manserunt in Jerusalem. 34
In Gabaon autem commorati sunt, pater Gabaon Jehiel, & nomen uxoris ej' Maacha. 35
Filius primogenitus ejus Abdon, & Sur, & Cis, & Baal, & Ner, & Nadab, 36
Gedor quoque, & Ahio, & Zacharias, & Macelloth. 37
Porrò Macelloth genuit Samaan: isti habitaverunt è regione fratrum suorum in Jerusalem, cum fratribus suis. 38
Ner autem genuit Cis: & Cis genuit Saul: & Saul genuit Jonathan, & Melchisua, & Abinadab, & Esbaal. 39
Filius autem Jonathan, Meribbaal: & Meribbaal genuit Micha. 40
Porrò filii Micha; Phithon, & Melech, & Tharaa, & Ahaz. 41
Ahaz autẽ genuit Jara, & Jara genuit Alamath, & Azmoth, & Zamri. Zamri autem genuit Mosa. 42
Mosa verò genuit Banaa: cujus filius Raphaia, genuit Elasa: de quo ortus est Asel. 43
Porrò Asel sex filios habuit his nominibus; Ezricam, Bocru, Ismahel, Saria, Obdia, Hanan. Hi sunt filii Asel. 44

CAP. X.

Philisthiim autem pugnabant contra Israel, fugerúntque viri Israel Palæsthinos, & ceciderunt vulnerati in monte Gelboe. 1
Cúmque appropinquâssent Philisthæi persequentes Saul, & filios ejus, percusserunt Jonathan, & Abinadab, & Melchisua, filios Saul. 2
Et aggravatum est prælium contra Saul, invenerúntq; eum sagittarii, & vulneraverunt jaculis. 3
Et dixit Saul ad armigerum suum; Evagina gladium tuum, & interfice me: ne fortè veniant incircumcisi isti, & illudant mihi. Noluit autem armiger ejus hoc facere, timore perterritus: arripuit ergò Saul ensem, & irruit in eum. 4
Quod cùm vidisset armiger ejus, videlicèt, mortuum esse Saul, irruit etiam ipse in gladium suum, & mortuus est. 5
Interiit ergò Saul, & tres filii ejus, & omnis domus illius pariter concidit. 6
Quod cùm vidissent viri Israel, qui habitabant in campestribus, fugerunt: & Saul ac filiis ejus mortuis, dereliquerunt urbes suas, & huc illúcque dispersi sunt: venerúntque Philisthiim, & habitaverunt in eis. 7
Die igitur altero detrahentes Philisthiim spolia cæsorum, invenerunt Saul, & filios ejus jacentes in monte Gelboe. 8

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Isti ministri, præcipui patres Levitarum, excubias obibant in diversoriis quæ erant circum ædem: quoniã ipsi præerant operib' diu noctúque. 33
Iidémque erant præcipui patres Levitarum p genealogias suas: atque hi degebant in Jerusalem. 34
In Gebeon autẽ degebat pater Gebeonis: & nomen filii ejus primogeniti, Joel: nomen verò uxoris ejus, Maacha: 35
Filius ejus secundus, Ebron, tum Sur, Cison, Balaa, Ner, Nadab, 36
Gedod, Ahia, Zacharia, et Macloth: 37
Macloth genuit Samasũ. Et hi quoque ex adverso fratrũ suorũ habitabant cum fratribus suis in Jerusalẽ. 38
Ner autem genuit Cis, Cis genuit Saulem, Saul genuit Jonathanem, Malchisuem, Jasui, & Esbosulem. 39
Jasui verò filium habuit nomine Merabeelem, & Merabeel genuit Micham. 40
Filii Michæ, Pithon, Imelech, & Ahaz. 41
Ahaz genuit Jazaniã, Jazania genuit Almoth, Almoth genuit Zamri, Zamri genuit Mosam, 42
Mosa genuit Chanaaniam, cujus fili' Arphaia, hujus filius Asal, hujus filius Elaasa. 43
Asal sex habuit filios, quorum hæc sunt nomina; Azi primogenitus ejus, Cim secundus, Asmaa filius ejus, Seadia filius ejus, Obadia filius ejus, Hanan, filius ejus: hi sunt filii Asalis. 44

CAP. X.

Philisthæis pugnantib' adversùs Israelitas, fugerũt viri Israelitæ à Philisthæis, & corruerunt interfecti multi in monte Gelboe. 1
Tum assecuti Philisthæi Saulem ac filios ejus, trucidârunt Philisthæi Jonathanem, & Jesui, & Malchisuem filios Saulis. 2
Invaluit autem prælium contra Saulem, et invenerunt eum homines sagittarii, arcu jaculandi artis peritissimi; quos cùm vidisset Saul, & vehementer extimuisset eos, 3
Ait Saul armigero suo, Distringe gladium tuum, cóque me transverberato, antequam veniant præputiati isti, me trucident & excrucient: renuente verò armigero ejus, quòd summo pavore correptus esset, exemit Saul gladium tuum, corruítque super eum. 4
Videns autem armiger ejus mortuum esse Saulem, corruit ipse quoque super ensem suum, & mortuus est cum illo. 5
Sic mortuus est Saul cum tribus filiis suis, & armigero suo; & strenuissimi quique milites ejus eâdem die simul occubuerunt. 6
Videntes igitur omnes Israelitæ qui erant in altera convallis parte, quique erant trans Jordanem, terga dedisse populum Israeliticum, & Saulem ac filios ejus interfectos; derelictis civitatibus fugerunt: venerúntque Philisthæi, & inhabitârunt eas. 7
Accidit autem ut postero die venientes Philisthæi ad spoliandũ interfectos, invenirent Saulem & tres filios ejus cæsos ac prostratos in monte Gelboe. 8

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

33 Καὶ οὗτοι ψαλτῳδοὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Λευιτῶν διατεταγμέναι ἐφημερίαι, ὅτι ἡμέρα καὶ νὺξ
ἐπ' αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔργοις. Οὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Λευιτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ἄρχον-
34 τες οὗτοι κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαὼν (ξ) Ἰεήλ· καὶ ὄνο-
35 μα γυναικὸς αὐτοῦ Μοωχά. Καὶ (ο) υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ (π) Σοὺρ, καὶ Κὶς, καὶ Βα-
36 αλ, καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ, Καὶ Γεδοὺρ, καὶ (ρ) ἀδελφὸς, καὶ Ζαχχοὺρ, καὶ Μακελώθ. Καὶ Μακελὼθ ἐ-
37 38 γέννησε τὸν (σ) Σαμαά. καὶ οὗτοι ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλὴμ (τ) ἐν
μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. Καὶ Νὴρ ἐγέννησε τὸν Κὶς, καὶ Κὶς ἐγέννησε τὸν Σαοὺλ, καὶ Σαοὺλ ἐ-
39 γέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουὲ, καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν (υ) Ἀσαβάλ. Καὶ υἱὸς Ἰωνά-
40 θαν (φ) Μεριβαάλ. καὶ Μεριβαὰλ ἐγέννησε τὸν Μιχά. Καὶ υἱοὶ Μιχὰ Φιθὼν, καὶ (χ) Μαλὰχ, καὶ
41 Θαράχ. Καὶ (ψ) Ἀχὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰαδά. καὶ Ἰαδὰ ἐγέννησε τὸν Γαλεμὲθ, καὶ τὸν (ω) Γαζμὼθ, καὶ τὸν
42 Ζαμβρί. καὶ Ζαμβρὶ ἐγέννησε τὸν (α) Μασά. Καὶ Μασὰ ἐγέννησε τὸν (β) Βαανά, καὶ Ῥαφαΐα
43 υἱὸς αὐτοῦ, (γ) Ἐλασὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐσὴλ υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐ-
44 τῶν· Ἐζρικὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ Ἰσμαήλ, καὶ (δ) Σαραΐα, καὶ Ἀβδία, καὶ (ε) Ἀνὰν καὶ Ἀσά.
οὗτοι υἱοὶ Ἐσήλ.

MS.A. (ξ) Ἰεϊὴλ· (ο) ὁ υἱὸς (π) Ἰσεὶρ, (ρ) ἀδελφοὶ Ζαχχὲρ, (σ) Σαμά. (τ) μετὰ τῶν ἀδελφῶν (υ) Βαάλ. (φ) Μεχριβαάλ. καὶ Μεχριβαὰλ (χ) Μαλὼχ, καὶ Θαρέα. (ψ) Χαὰζ (ω) Ἀζμὼθ, (α) Μασά. Καὶ Μασὰ (β) Βανά, Ῥαφαΐα (γ) Ἐλεασὰ (δ) Σαρία (ε) Ἀμάν. οὗτοι

Et hi cantores principes patriarum Levitarum (x) ordinatæ vices, quoniam dies ac nox super eos in operibus. Hi principes patriarum Levitarum secundum generationes suas, principes hi habitârunt in Hierusalem. Et in Gabaon habitavit pater Gabaon Jeel: & nomen uxoris ejus, Moocha. Et filius ejus primogenitus Abdon, & Sur, & Cis, & Baal, & Ner, & Nadab, Et Gedur, & (y) frater, & Zacchur, & Maceloth. Et Maceloth genuit Samaa. Et hi in medio fratrum suorum habitârunt in Hierusalem (z) in medio fratrum suorum. Et Ner genuit Cis: & Cis genuit Saul: & Saul genuit Jonathan, & Melchisue, & Aminadab, & Asabal. Et filius Jonathan, Meribaal. Et Meribaal genuit Micha: Et filii Michæ, Phithon, & Malach, & Tharach. (aa) Et Achaz genuit Jada: & Jada genuit Galemeth, & Gasmoth, & Zambri. Et Zambri genuit Massa: Et Massa genuit Baana, & Raphæa filius ejus, Elasa filius ejus, Esel filius ejus. Et Esel sex filii: & hæc nomina eorum; Ezricam primogenitus ejus, & Ismael, & Saraia, & Abdia, & Anan, & Asa: hi filii Esel. 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

ΚΕΦ. Ι.

1 ΚΑὶ ἀλλόφυλοι ἐπολέμησαν (α) πρὸς τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων, καὶ ἔπεσον
2 τραυματίαι ἐν ὄρει Γελβουέ. Καὶ κατεδίωξαν (β) οἱ ἀλλόφυλοι ὀπίσω Σαοὺλ καὶ ὀπίσω (γ) τῶν υἱ-
ῶν αὐτοῦ· καὶ ἐπάταξαν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ καὶ τὸν Μελχισουὲ υἱοὺς Σαούλ.
3 Καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαούλ· καὶ εὗρον αὐτὸν οἱ τοξόται (δ) ἐν τόξοις καὶ πόνοις, καὶ ἐπό-
4 νεσαν ἀπὸ τῶν τόξων. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, Σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου,
καὶ ἐκκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι καὶ ἐμπαίξωσί μοι. καὶ οὐκ ἐβούλετο
ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα. καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν (ε), καὶ ἐπέπεσεν ἐπ'
5 αὐτήν. Καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ ἔπεσε (ζ) καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομ-
6 φαίαν (η) αὐτοῦ. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ πᾶς ὁ οἶκος
7 αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπέθανε. Καὶ εἶδε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὁ ἐν τῷ αὐλῶνι ὅτι ἔφυγεν Ἰσραὴλ, καὶ
ὅτι ἀπέθανε Σαοὺλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ ἔφυγον· καὶ ἦλθον (θ) οἱ ἀλλόφυ-
8 λοι, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐχομένῃ, καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι τοῦ (ι) σκυλεύειν τοὺς
τραυματίας, καὶ εὗρον τὸν Σαοὺλ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῷ ὄρει Γελβουέ.

MS. A. (α) πρὸς Ἰσραήλ, (β) ἀλλόφυλοι (γ) υἱῶν (δ) ἐν τοῖς τόξοις καὶ πόνοις, καὶ ἐπόνεσεν (ε) αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν (ζ) καί γε αὐτὸς (η) αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν. Καὶ ἀπέθανεν (θ) ἀλλόφυλοι, (ι) σκυλεῦσαι

CAP. X.

ET alienigenæ pugnaverunt adversùs Israel. Et (a) fugerunt à facie alienigenarum: & ceciderunt vulnerati in monte Gelbue. Et persequuti sunt alienigenæ post Saul, & post filios ejus: & percusserunt alienigenæ Jonathan, & Aminadab, & Melchisue filios Saul. Et ingravatum est prælium super Saul: & invenerunt eum sagittarii in arcubus et laboribus; & (b) laboraverunt ab arcubus. Et dixit Saul ei, qui portabat vasa ejus; Educ gladium tuum, & interfice me in eo; ne veniant incircumcisi isti, et illudant mihi. Et non voluit portans vasa ejus, quoniam timebat valdè. Et cepit Saul gladium, & incubuit super eum. Et vidit portans vasa ejus, quia mortuus est Saul: & cecidit etiam ipse super gladium suum. Et mortuus est Saul: & tres filii ejus in die illa: & universa domus ejus in idipsum mortua est. Et vidit omnis vir Israel, qui in valle, quia fugit Israel, & quia mortuus est Saul, & filii ejus: & dereliquerunt civitates suas, & fugerunt. Et venerunt alienigenæ, & habitaverunt in eis. Et factum est sequenti die, & venerunt alienigenæ ad spoliandum cæsos: & invenerunt Saul, & filios ejus jacentes in monte Gelbue. 1 2 3 4 5 6 7 8

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * وهاولاء خدام روساء اللاويين الذين يحرسون حوالي البيت * لانهم كانوا متحكمين علي
34 صنايع النهار والليل * وهاولاء كانوا روساء اباء اللاويين في مواليدهم * وهم كانوا يسكنون
35 في اورسليم * وفي جبعون كان يسكن ابو جبعون * واسم بكره يوال * وامراته معكا
36 37 * وابنه الثاني عبرون * وصور * وقيسون * وبالع * ونير * وناداب * وقادود * واحيا * واسكريا * ومقالوث
38 39 * ومقالوث اولد لساماص * وهاولاء كانوا يسكنون مع اخوتهم في اورسليم * ونير اولد قيس
40 وقيس اولد ساوول * وساوول اولد يوناثان * ولملكيسوع * وليوسوي * ولاشبوسالوا * ويوسوي
41 42 اولد ابنا وسماه مرباعيل * ومرباعيل اولد ميخا * وبنو ميخا * فاتون * واملح * واحاز * واحاز
43 اولد عازيا * وعازيا اولد لعلامث * اولد زمري * اولد امصيا * اولد كانيعنيا * وارفيا ابنه
44 اعطادا اولد ابنه اصيل * واولد عمسا ابنه * وصار لاصيل ستة بنين * وهذه اسماوهم * عوزي *
قيم * اسمع * سعديا * عوبديا * حانان * هاولاء بنو اصيل *

* الفصل العاشر *

1 * وكان الفلسطينيون يحاربون اسرايل * فهرب رجال اسرايل من الفلسطينيين * ووقع منهم
2 قتلاء كثير في جبل جلبوع * ولحق الفلسطينيون ساوول وبنيه فقتلوهم * وهم يوناثان
3 وامينادب * وملكيشوع بنو ساوول * لان الحرب اشتد علي ساوول * واصابته الرماة بسهامهم
4 فجرحوه * فلما جرح ساوول * قال لحامل سلاحه * جرد سيفك واقتلني به * لئلا يجيوا الغلف
فيهزاوا بي * ولم يريد حامل سلاحه ان يمد يده اليه * لانه كان يخوف جدا * فجرد ساوول سيفه
5 واتكا عليه فمات * فلما راي حامل سلاحه ان ساوول قد مات * القي هو ايضا نفسه علي
6 7 سيفه فمات معه * وفي ذلك اليوم قتل ساوول وبنوه الثلاثة * وحامل سلاحه معا * ولما
راوا بنو اسرايل ومن في مخاض الاردن * ان قد هرب رجال اسرايل * وقد مات ساوول
8 وبنوه * تركوا الضياع وهربوا * فجاوا الفلسطينيون وسكنوا فيها * ومن بعد ذلك
بيوم واحد جاوا الفلسطينيون ليسلبوا القتلاء * فوجدوا ساوول واولاده الثلاثة مقتولين
مطروحين في جلبوع *

33 Hi ergò erant ministri principum Levitarum, qui excubias agebant circa domum, quoniam ipsi præerant operibus diurnis nocturnisque.
34 Et isti erant præcipui patres Levitarum in genealogiis suis, iidemque habitabant in Jerusalem.
35 In Gabaone verò habitabat pater Gabaonis: & nomen primogeniti ejus, Joel; uxoris autem ejus, Maacha:
36 Filii ejus secundi, Ebron, & Sur, Cison, Balec, Ner, Nadab,
37 Cadod, Abia, Zacharia, & Macaloth:
38 Macaloth genuit Samasum. Hi quoque habitabant cum fratribus suis in Jerusalem.
39 Ner genuit Cis, Cis genuit Saulem, Saul genuit Jonathanem, Melechiasuem, Jusui, & Eshbaselum.
40 Jusui genuit filium, & vocavit eum Meribaalem, Meribaal genuit Micham:
41 Filii Michæ, Pheton, Amlach, & Ahaz:
42 Ahaz genuit Azmiam, Azania genuit Alamethum, qui genuit Zamri, qui genuit Amasiam:
43 Is genuit Chaneaniam, & hujus filius fuit Arphia: Ettada genuit filium suum Asilem, genuitque Amasam filium suum.
44 Asil sex habuit filios, quorum hæc sunt nomina, Uzi, Cim, Asmaa, Saadia, Obadia, Hanan: hi sunt filii Asilis.

CAP. X.

1 PRæliantibus autem Palæstinis adversùs Israelem, terga verterunt viri Israelitæ Palæstinis, & occubuerunt ex eis cæsi multi in monte Gelboe.
2 Et assecuti Palæstini Saulem & filios ejus; peremerunt eos; nempe Jonathanem, Aminadabum, et Malchisuem filios Saulis.
3 Nam bello contra Saulem ingravescente, offenderunt eum sagittarii, & vulnerârunt eum: cúmque vulneratus esset Saul,
4 Dixit ad armigerum suum, Exime gladium tuum, eoque me interfice, ne veniant incircuncisi, & illudant mihi. Sed cùm nollet armiger ejus manum suam extendere in eum, eò quòd vehementer exterritus esset; exemit Saul proprium ensem, eique innixus interiit.
5 Cùm autem vidisset armiger ejus Saulem jam interiisse, projecit ipse quoque seipsum super gladium suum, & mortuus est cum eo.
6 Eodem itaque die simul occubuerunt Saul, tres ejus filii, atque armiger ejus.
7 Cùm autem vidissent Israelitæ & qui erant in tractu vallis Jordanis, fugisse viros Israelitas, & mortuum esse Saulem ac filios ejus; derelictis civitatibus aufugerunt: venientes verò Palæstini, habitârunt in eis.
8 Post exactum diem unum redeuntes Palæstini ad spoliandos cæsos, repererunt Saulem tresque filios ejus occisos projectos in monte Gelboe;

nunciandum ad ,*undiquaque* Pelistim terram in miserunt & ; *ejus vasa* & , ejus caput tulerunt & ,eum spoliaverunt Et
9 ויפשיטהו וישאו את־ראשו ואת־כליו וישלחו בארץ־פלשתים סביב לבשר
.Daghon domo *affixerunt ejus calvariam* & ,sui Dei domo ejus arma posuerunt Et .populo atque , suis *doloribus*
10 את־עצביהם ואת־העם: וישימו את־כליו בית אלהיהם ואת־גלגלתו תקעו בית דגון:
tulerunt & ,*virtutis vir omnis* surrexerunt Et .Saul ipsi Pelistim fecerunt quæ omnia Ghilhad Jabes *omnis* audierunt Et
12 11 וישמעו כל יבש גלעד את כל־אשר־עשו פלשתים לשאול: ויקומו כל־איש חיל וישאו
;Jabes in quercum subter eorum *ossa* sepelierunt & ,Jabes in ea attuleruntque :ej[9] filiorũ corpora & , Saul corpus
את־גופת שאול ואת גופת בניו ויביאום יבישה ויקברו את־עצמותיהם תחת האלה ביבש
verbum *super*,Dominum *in* est prævaricatus qua *sua prævaricatione in* Saul est mortuus Et .diebus septem jejunaverunt &
13 ויצומו שבעת ימים: וימת שאול במעלו אשר־מעל ביהוה על־דבר
,eũ interfecit & : DOMINO *in* quæsivit non Et .quærendum ad *pythone in interrogandum ad* etiam & : custodivit non quod DOMINI
14 יהוה אשר לא־שמר וגם־לשאול באוב לדרוש: ולא־דרש ביהוה וימיתהו
.Isai filium David ad regnum convertit &
ויסב את־המלוכה לדויד בן־ישי:

CAP. XI. יא

etiam ,heri Etiam .*nos* tua caro & ,tuum os Ecce : dicendo ,Chebron in David ad Israel omnis sunt congregati Et
2 1 ויקבצו כל־ישראל אל־דויד חברונה לאמר הנה עצמך ובשרך אנחנו: גם־תמול גם־
Tu : tibi tuus Deus DOMINUS Dixitque .Israel *introducens & educens* tu ,*regem* Saul *existendo in* etiã,nudiusterti*
שלשום גם בהיות שאול מלך אתה המוציא והמביא את־ישראל ויאמר יהוה אלהיך לך אתה
ad Israel seniores omnes Veneruntque .Israel meũ populũ super dux eris tu & , Israel meũ populũ pasces
3 תרעה את־עמי את־ישראל ואתה תהיה נגיד על עמי ישראל: ויבאו כל־זקני ישראל אל־
regem in David Unxeruntque .DOMINI *facies ad* Chebron in fœdus David eis *excidit* & , Chebron in regem
המלך חברונה ויכרת להם דויד ברית בחברון לפני יהוה וימשחו את־דויד למלך
ipsa ; Jerusalaim in Israel omnis & , David ivit Et .Semuel manum per DOMINI verbum juxta , Israel super
4 על־ישראל כדבר יהוה ביד־שמואל: וילך דויד וכל־ישראל ירושלם היא
cepit Et .huc ingredieris Non : David ad Jebus habitatores Dixeruntque .terræ habitatores Jebusæi ibi & : Jebus
5 יבוס ושם היבוסי ישבי הארץ: ויאמרו ישבי יבוס לדויד לא תבוא הנה וילכד
erit , *primo* in Jebusæum *percutiens* Omnis : David Dixitque .David civitas ipsa .Sion *munitionem* David
6 דויד את־מצדת ציון היא עיר דויד: ויאמר דויד כל־מכה יבוסי בראשונה יהיה
vocaverunt Idcirco.*munitione* in David habitavit Et .*caput in* fuit & .Seruiah filius Joab *primo* in ascendit Et.*principẽ in & caput in*
7 לראש ולשר ויעל בראשונה יואב בן־צרויה ויהי לראש: וישב דויד במצד על־כן קראו־
.urbis residuum *vivificavit* Joab Et .gyrum ad usq; & *Millo* à *circuitu à* urbem Ædificavitq; .David Civitatem eam
8 לו עיר דויד: ויבן העיר מסביב מן־המלוא ועד־הסביב ויואב יחיה את־שאר העיר:
eo cum *se roborantes* ,David qui ,fortium *capita* isti Et .eo cum exercituũ Dominus&:crescendo & ,eundo David abiit Et
10 9 וילך דויד הלוך וגדול ויהוה צבאות עמו: ואלה ראשי הגבורים אשר לדויד המתחזקים עמו
qui fortium numerus iste Et .Israel super Domini verbũ juxta ,eum *regnare faciendũ ad*,Israel omni cum ejus regno in
11 במלכותו עם־כל־ישראל להמליכו כדבר יהוה על־ישראל: ואלה מספר הגבורים אשר
.una vice in *occisos* trecentos contra suã hastã suscitavit Ipse .*triariorum caput* Chachmoni filius Jasobham:David ipsi
לדויד ישבעם בן־חכמוני ראש השלושים הוא־עורר את־חניתו על־שלש־מאות חלל בפעם אחת:

Versio VULG. LAT.

Cúmq; spoliâssent eum, & amputâssent caput, armísque
9 nudâssent, miserunt in terrã suã, ut circumferretur, & os-
tenderunt idolorum templis, & populis: Arma autem
10 ejus consecraverunt in fano dei sui, & caput affixerunt in
templo Dagon. Hoc cùm audîssent viri Jabes Galaad,
11 omnia scilicèt quæ Philisthiim fecerant sup Saul, Con-
12 surrexerunt singuli virorũ fortiũ, & tulerunt cadavera
Saul & filiorũ ej[9]: attulerúntq; ea in Jabes, & sepelie-
runt ossa eorũ subter quercũ, quæ erat in Jabes, & jeju-
naverunt septem diebus. Mortuus est ergò Saul propter
13 iniquitates suas, eò quòd prævaricatus sit mandatũ Dñi
ꝙ præceperat, & non custodierit illud: sed insuper etiã
pythonissam consuluerit, Nec speraverit in Dño: propter
14 ꝙ interfecit eũ, & trãstulit regnũ ej[9] ad David filiũ Isai.

CAP. XI.

Congregatus est igitur omnis Israel ad David in He-
1 bron, dicens; Os tuũ sumus, & caro tua. Herì quoq; &
2 nudiustertiùs, cùm adhuc regnaret Saul, tu eras qui edu-
cebas, & introducebas Israel: tibi enim dixit Dñs Deus
tuus; Tu pasces populũ meũ Israel, & tu eris princeps
sup eũ. Venerunt ergò omnes majores natu Israel ad re-
3 gem in Hebron, & iniit David cũ eis fœdus corã Dño:
unxerúntq; eum regẽ super Israel, juxta sermonẽ Dñi,
quem locutus est in manu Samuel. Abiit quoq; David, &
4 omnis Israel, in Jerusalem: hæc est Jebus, ubi erant
Jebusæi habitatores terræ. Dixerúntq; qui habitabant in
5 Jebus ad David, Non ingrediêris huc. Porrò David
cepit arcem Sion, quæ est Civitas David, Dixitque;
6 Omnis qui percusserit Jebusæũ in primis, erit princeps
& dux. Ascendit igitur primus Joab filius Saruiæ, & fa-
7 ctus est princeps. Habitavit autẽ David in arce, & id-
circò appellata est, Civitas David. Ædificavitq; ur-
8 bem in circuitu à Mello usq; ad gyrũ, Joab autẽ reliqua
urbis extruxit. Proficiebátq; David vadens & crescens,
9 & Dñs exercituum erat cum eo. Hi principes virorum
10 fortium David, qui adjuverunt eum ut rex fieret super
omnem Israel, juxta verbum Dñi, ꝙ locutus est ad Is-
11 rael. Et iste numerus robustorũ David; Jesbaam filius
Hachamoni princeps inter triginta: iste levavit hastam
suam super trecentos vulneratos unã vice.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

9 Quarè capitibus eorum truncatis, vestibúsq;
detractis, miserunt in terram Philisthæorũ, ci-
vitates, urbes, ac pagos, nuntiatũ in phanis suis
10 & populo suo. Et vestes quidẽ atque arma il-
lorum posuerunt in phanis suis, corpora verò
11 eorũ affixerunt muro Beth-jasanis. Audien-
tes autẽ incolæ Jabes-gelaadis quod fecerant
12 Philisthæi Sauli, Surrexerunt omnes viri for-
titudine præditi, totâq; nocte pergentes abs-
tulerunt corpus Saulis & corpora filiorũ ejus
à muro Beth-jasanis, attulerunt in Jabes, ibi-
que cremârunt: deinde sumentes ossa eorum,
sepelierunt sub terebintho quæ erat in Jabes,
13 & jejunaverunt septem diebus. Mortuus est
itaque Saul (eò quòd perfidè cum Dño se ges-
sisset, et ꝙ præceperat ei, minimè custodisset:
14 Præterea consuluisset pythones, Dñm verò
Deum suum non consuluisset) translatúmque
fuit regnum ejus ad Davidem filium Isai.

CAP. XI.

1 Itaq; congregati sunt omnes Israelitæ apud
Davidẽ in Hebron, et dixerunt ei; Sanguis tu[9]
2 sum[9] & caro tua. Tam herì quã nudiustertiùs,
quum Saul esset rex sup nos, tu egrediebaris
& ingrediebaris in fronte Israelis: tibiq; di-
xit Dñs, Vade, tu pasces populũ meum Israe-
lem, tuque rector eris sup omnes tribus Israe-
3 lis. Quapropter accedentib[9] cunctis Israeli-
tarũ senioribus ad regẽ in Hebron, sacramen-
to se obligavit eis rex David in Hebron corã
Dño, ac tum constituerunt Davidem ut esset
rex super Israelẽ: sic eventu comprobata sunt
verba Samuelis prophetæ, quæ locutus fue-
4 rat nomine Dñi. Deinde cùm profectus esset
David cum omnib[9] Israelitis in Jerusalẽ, quæ
Jebus antea vocabatur, ubi erant Jebusæi in-
5 digenæ regionis illius; Dixerũt homines de-
gentes in Jebus ad Davidẽ, Nequaquã ingre-
dieris húc. Attamen coacto David universo
6 populo, expugnavit civitates Sionis: eæ sunt
quæ vocatæ fuerunt civitates Davidis. Tunc
edixit David, Quicunq; primus occiderit vi-
rũ Jebusæũ, is caput erit et dux militiæ: quarè
cùm prim[9] ascendisset Joab Suriæ filius, con-
stituit eum rex David caput ac ducẽ militiæ.
7 Habitavitque David in civitatibus Sionis, ac
8 proinde vocabãt eas, Civitates Davidis. Cin-
xitque David ædificio civitatẽ à fossis-exteri-
oribus: præbuitq; David dexterã cæteris ho-
9 minib[9] qui erant in iis civitatibus. Sic David
proficiebat indies, ac ditescebat, & Dñs po-
10 tentissim[9] aderat illi. Hi autẽ sunt præcipui
inter viros Davidis, qui cum eo promovebãt
regnũ ipsius, ut regem constituerent eum sup
11 universum Israelem, juxta verbum Domini
quod pronuntiaverat de Israele. Hi sunt in-
quam numeri virorum Davidis: Primã sedem
obtinens, caput triginta *virorum*, erat Gede-
hu strenuissimus: is gladium exemit, trecen-
tósque viros unã horã interfecit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐξέδυσαν αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς γῆν ἀλλοφύ-
10 λων κύκλῳ τοῦ εὐαγγελίσασθαι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ τῷ λαῷ. Καὶ ἔθηκαν τὰ σκεύη αὐτῶν ἐν
11 οἴκῳ θεοῦ αὐτῶν· καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ Δαγών. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ κατοικοῦν-
12 τες Γαλαὰδ (κ) ἅπαντα ἃ ἐποίησαν (λ) οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ καὶ τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἠγέρθησαν ἐκ
Γαλαὰδ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ καὶ (μ) τὸ σῶμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἤνεγ-
καν αὐτὰ εἰς Ἰαβὶς, καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν Ἰαβίς· καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέ-
ρας. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ, αἷς ἠνόμησεν (ν) τῷ θεῷ κατὰ τὸν λόγον κυρίου, διό-
13 τι οὐκ ἐφύλαξεν, ὅτι ἐπηρώτησεν Σαοὺλ ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ τοῦ ζητῆσαι, καὶ ἀπεκρίνατο αὐτῷ Σαμουὴλ ὁ προ-
14 φήτης, Καὶ οὐκ (ξ) ἐζήτησε κύριον. καὶ ἀπέκτεινεν (ο) αὐτὸν, καὶ ἐπέστρεψε τὴν βασιλείαν τῷ Δαυὶδ
υἱῷ Ἰεσσαί.

MS. A. (κ) πάντα (λ) ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ ἐν τῷ (μ) τὰ σώματα (ν) τῷ κυρίῳ κατὰ (ξ) ἐξεζήτησεν τὸν κύριον Σαούλ. καὶ (ο) αὐτὸν, καθότι οὐκ ἠρώτησεν ἐν κυρίῳ, καὶ ἐπέστρεψεν

Et exuerunt eum: & tulerunt caput ejus, & vasa ejus: & mise- 9
runt in terram alienigenarum in circuitu ad evangelizandum (c) ido-
lis suis, & populo. Et posuerunt vasa eorum in domo dei sui: 10
& caput ejus posuerunt in domo Dagon. Et audierunt omnes ha- 11
bitantes (d) Galaad omnia, quæ fecerant alienigenæ ipsi Saul, &
Israel. Et suscitati sunt in Galaad omnis vir potens, & tulerunt 12
corpus Saul, & corpus filiorum ejus: & attulerunt ea in Jabis:
& sepelierunt ossa eorum sub quercu in Jabis: & jejunarunt
septem dies. Et mortuus est Saul in suis iniquitatibus, quibus iniquè 13
egit Deo, (e) super verbum Domini: quoniam non observavit:
quia interrogavit Saul in ventriloquo ad quærendum, & respondit ei
Samuel propheta. Et non quæsivit Dominum: et interfecit eum, & 14
convertit regnum ad David filium Jessæ.

ΚΕΦ. ια.

1 Καὶ ἦλθε πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν, λέγοντες, Ἰδοὺ ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου ἡ-
2 μεῖς. Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαοὺλ βασιλέως, σὺ ἦσθα ὁ ἐξάγων καὶ εἰσάγων τὸν Ἰσραήλ· καὶ (α)
εἶπεν Ἰσραὴλ κύριός σοι, Σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ (β) σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐ-
3 πὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἦλθον πάντες πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα (†) εἰς Χεβρών. καὶ διέθετο αὐ-
τοῖς ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ διαθήκην ἐν Χεβρὼν ἔναντι κυρίου· καὶ ἔχρισαν τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσ-
4 ραὴλ κατὰ τὸν λόγον κυρίου διὰ χειρὸς Σαμουήλ. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς καὶ (γ) ἄνδρες αὐτοῦ εἰς
Ἱερουσαλὴμ, αὕτη Ἰεβοὺς, καὶ ἐκεῖ οἱ Ἰεβουσαῖοι οἱ κατοικοῦντες τὴν (δ) γῆν. Εἶπον τῷ Δαυὶδ, Οὐκ
5 εἰσελεύσῃ ὧδε. καὶ προκατελάβετο τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Πᾶς
6 τύπτων Ἰεβουσαῖον ἐν πρώτοις, καὶ ἔσται εἰς ἄρχοντα καὶ εἰς στρατηγόν. καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν ἐν πρώτοις
Ἰωὰβ υἱὸς (ε) Σαρουΐα, καὶ ἐγένετο εἰς ἄρχοντα. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ· διὰ τοῦτο ἐκά-
7 λεσεν αὐτὴν, πόλιν Δαυίδ. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν πόλιν (ζ) κύκλῳ. Καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος
8 9 καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ κύριος παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν, οἳ ἦσαν
10 τῷ Δαυὶδ, οἱ κατισχύοντες μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παντὸς Ἰσραὴλ, τοῦ βασιλεῦσαι αὐτὸν
11 κατὰ τὸν λόγον κυρίου ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν τοῦ Δαυίδ· (η) Ἰεσεβαδὰ
υἱὸς (θ) Ἀχαμὰν πρῶτος τῶν τριάκοντα· οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἅπαξ ἐπὶ τριακοσίοις τραυμα-
τίας ἐν καιρῷ ἑνί.

CAP. XI.

Et venit omnis Israel ad David in Chebron, dicentes; 1
Ecce ossa tua, & carnes tuæ nos. Et heri, & nudiusterti- 2
ùs, cùm esset Saul rex, tu fuisti educens, & introducens Israel.
Et dixit (a) Israel Dominus tibi, Tu pastes populum meum Isra-
el: & tu eris in ducem super Israel. Et venerunt omnes seniores 3
Israel ad regem in Chebron. Et disposuit eis rex David testamen-
tum in Chebron ante Dominum: Et unxerunt David in regem super
Israel juxta verbum Domini per manum Samuel. Et ivit rex, & 4
(b) viri ejus in Hierusalem, (hæc Jebus:) & ibi Jebusæi habi-
tantes terram (c) Dixerunt David, Non ingredieris huc. Et ce- 5
pit arcem Sion: hæc est civitas David. Et dixit David; Omnis 6
percutiens Jebusæum in primis, & erit in principem, & in du-
cem. Et ascendit super eam in primis Joab filius Saruiæ: & fa-
ctus est in principem. Et sedit David in arce. Propter hoc vo- 7
cavit eam, Civitatem David. Et ædificavit civitatem in (d) cir- 8
cuitu. Et procedebat David procedens, & crescens: & Dominus omni- 9
potens cum eo. Et hi principes potentium, qui fuerunt ipsi David, 10
qui invalescebant cum eo in regno ejus cum omni Israel, ad facien-
dum regnare eum juxta verbum Domini super Israel. Et hic nu- 11
merus potentium David; (e) Jesebada filius Achaman primus ipso-
rum triginta. Hic eduxit gladium suum (f) semel super trecentos
vulneratos in tempore uno.

MS. A. (α) εἶπεν κύριος ὁ θεός σου σοὶ, (β) σὺ εἰς (†) ἐν (γ) ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, (δ) γῆν. Εἶπον δὲ οἱ κατοικοῦντες Ἰεβοὺς τῷ Δαυίδ, (ε) Σαρουίας, (ζ) κύκλῳ. καὶ ἐπολέμησεν, καὶ ἔλαβεν τὴν πόλιν. Καὶ ἐπορεύετο (η) Ἰεσβαὰμ (θ) Ἀχαμανὶ * πρωτότοκος τῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فسلبوه ثيابه واخذوا راسه وسلاحه فارسلوها الي ارض فلسطين * والي الضياع والمدن والمي
10 ليبشروا بيوت اصنامهم وامهم * وجعلوا ثيابه وسلاحه في بيت اوثانهم * وجعلوا راسه في بيت
11 يابسان * فسمع اهل جلعاد ما صنع الفلسطينيون بساول وباسرايل * فقام كل رجل قوي من
12 جلعاد ومضوا واخذوا جسد ساول واجساد اولاده * وجاوا بهم الي نابلس ودفنوهم هناك تحت
13 اللوز وصاموا سبعة ايام * ومات ساول بخطاياه التي اخطا قدام الله كقول الرب لانه لم يحفظ
14 ما وصاه به * ومضي وسال المنجمة ولم يسل الله ولم يسلك طريقه * كما قال له سموال النبي
فقتله ورد الملك الي داود بن يسي * الفصل الحادي عشر *
1 * واجتمع كل رجال اسرايل الي داود في حبرون * وقالوا نحن دمك ولحمك * من امس ومن اول
2 امس * وحين كان ساول ملكا علينا * انت الذي كنت تدخل وتخرج امام بني اسرايل *
3 وقال الله لك انك الذي ترعي اسرايل شعبي * وتكون مقدما ومدبرا لاسرايل * وجاوا الشيوخ
كلهم الي الملك الي حبرون * فعاهدهم داود بين يدي الرب * ومسحوا داود ملكا علي اسرايل *
4 كقول الرب من فم سموال النبي * ومضي داود وجميع رجاله الي يروشليم * وهي الذي كانت
5 قديما تسمي يابوس * لان فيها كانوا يسكنون اليابوسيون في تلك الارض * وقال اناس من
سكان اروشليم لداود * لا تدخل لنا الي هاهنا * فجمع داود الامة كلها * وكبس ضيعة صيون
6 التي سميت ضيعة داود * وقال داود ايضا كل من يحارب يابوس ويطلع وياخذها اولا يكون
رييسا مقدما علي جيش اسرايل * فطلع يواب بن صوريا اولا فاخذها * فاقامه داود الملك
7 8 رييسا علي الجيش * وقعد داود في صيون * ولاجل ذلك سميت ضيعة داود * وبني داود حوالي
9 الضيعة الي برا * واعطي داود امانا لساير الناس الذي في الضياع * وارتفع داود وعظم
10 وكان الله معه ضابط الكل * وهاولا رووسا رجال داود الذين ملكوا بملكه * واقامهم
11 الملك علي ساير اسرايل * مثل كلمة الله التي تكلم علي اسرايل * وهذا عدد رجال داود
يجلس في المجلس لاول رييس ثلاثين * وهو جدحوا الجبار الذي سل سيفه * وقتل ثلاثماية
رجل في ساعة واحدة *

Et exuentes vestes ejus, tollentesq; caput 9
& arma ipsius, miserunt ea in terram
Palæstinæ, & in civitates, urbes, & sub-
urbia; ut annuntiarent ædibus idolorum
suorum & genti suæ. Vestes & arma 10
ipsius collocârunt in æde simulachrorum
suorum, caput autem ipsius posuerunt in
Beth-jasan. Sed cùm audissent incolæ 11
Galaadis quod fecerant Palestini Sauli
& Israelitis, Surrexerunt viri quique 12
robustissimi Galaaditæ, & abeuntes tu-
lerunt corpus Saulis, & corpora filiorum
ejus; & asportantes ea Neapolim, ibidem
sepelierunt ea subter amygdalum, & je-
junaverunt septem diebus. Sic mortuus 13
est Saul propter peccata sua quæ perpe-
traverat coram Deo; secundùm sermo-
nem Domini, quia non servaverat quæ
mandaverat ei; Et abiens consuluerat 14
astrologam potiùs quàm Deum consule-
ret; nec ambulaverat in via ejus, quem-
admodum dixerat ei Samuel propheta:
propterea interfecit eum, revolvitque re-
gnum ad Davidem filium Jesse.

CAP. XI.

Convenientes enim cuncti viri Israelis 1
apud Davidem in Hebron, dixerunt, Nos
sanguis tuus & caro tua sumus. Ab 2
heri & nudiustertius, dumque regna-
ret Saul super nos, tu eras qui ingredie-
baris & egrediebaris ante filios Israelis:
Deus etiam tibi dixit te tenturum Israe-
lem populum meum, teque fore ducem ac
rectorem Israelis. Tum venientibus cun- 3
ctis senioribus ad regem in Hebron, fœdus
inivit cum eis David coram Domino, &
unxerunt Davidem in regem super Israe-
lem, juxta sermonem Domini ore Samue-
lis prophetæ prolatum. Post hæc abiit Da- 4
vid cum universis copiis suis in Jerusa-
lem quæ olim vocabatur Jebus, quòd in
ea degerent Jebusæi, in regione illa: Et 5
dixerunt quidam è civibus Jerusalem
ad Davidem, Nequaquam ingredieris huc
ad nos. Sed collectâ David universâ ple-
be, subegit civitatem Sion, quæ nuncupa-
ta fuit, Civitas Davidis. Dixit præterea 6
David, Quicunque oppugnaverit Jebus,
& prior ascendens ceperit eam, erit præ-
positus militiæ Israelis. Joab ergò Suriæ
filius ascendit prior & cepit eam: ac pro-
inde creavit illum David rex imperato-
rem exercitûs. Habitavitque David in 7
Sion, quæ fuit ob id vocata, Civitas Da-
vidis. Struxitque David ædificium circa 8
civitatem extrinsecùs, deditque David
liberum commeatum cunctis hominibus
qui erant in oppidis. Et exaltatus est Da- 9
vid, ac magnificatus, & Deus omnite-
nens aderat ei. Hi sunt capita heroum Da- 10
vidis, qui imperium obtinebant in regno
ipsius, quos constituerat rex super univer-
sum Israelem, juxta verbum Dei quod
locutus fuerat de Israele. Hic inquam 11
est numerus heroum Davidis: Primum
locum occupans, dux triginta, erat Gede-
hu gigas, qui districto gladio suo trecen-
tos eâdem horâ viros interfecit.

דברי הימים א: יא

; dammim-Pas in David cum fuit Iste .potentes tres inter Ipse .Achochitæ *Dodo* filius Elhazar eum post Et
13 12 ואחריו אלעזר בן דודו האחוחי הוא בשלושה הגברים: הוא היה עם דויד בפס דמים
faciebus à *fugerant* populus & ,*hordeis* plena agri pars erat Et .prælium ad , ibi erant congregati Pelistim &
והפלשתים נאספו שם למלחמה ותהי חלקת השדה מלאה שעורים והעם נסו מפני
.magna salute Dominus servavit & : Pelistim percusserũt & ,*eã* liberaverũt & ,*partis* medio in steterunt Et : Pelistim
14 פלשתים: ויתיצבו בתוך החלקה ויצילוה ויכו את פלשתים ויושע יהוה תשועה גדולה:
Pelistim *castrametatio* & : Hadullam speluncam ad David ad ,petram ad *capitibus* triginta è tres descenderunt Et
15 וירדו שלושה מן השלושים ראש על הצר אל דויד אל מערת עדלם ומחנה פלשתים
,David desideravit Et .Beth-lechem in tunc Pelistim *præfectus* Et .arce in tunc David Et .Rephaim valle in *castrametans*
17 16 חנה בעמק רפאים: ודויד אז במצודה ונציב פלשתים אז בבית לחם: ויתאו דויד
castrametationem in tres irruperunt Et .porta in quæ ,Beth-lechem cisterna de aquas mihi *propinabit* Quis : dixit &
18 ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער: ויבקעו השלשה במחנה
noluit Et .David ad attulerunt & ,acceperunt & ; porta in quæ ,lechem-Beth cisterna è aquas hauserunt & , Pelistim
פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם אשר בשער וישאו ויבאו אל דויד ולא אבה
virorum sanguinẽ Nunquid .hoc *faciendo à* ,meo Deo à mihi Absit : dixit Et .Domino eas libavit sed , eas bibere David
19 דויד לשתותם וינסך אתם ליהוה: ויאמר חלילה לי מאלהי מעשות זאת הדם האנשים
tres fecerunt Hæc .eas bibere voluit non & ,eas attulerunt *suis animabus in* Quia ? eorum *animabus in* bibam istorum
האלה אשתה בנפשותם כי בנפשותם הביאום ולא אבה לשתותם אלה עשו שלשת
trecentos contra suam lanceam suscitavit ipse & : trium *caput* erat ipse Joab frater Absai Et .potentes
20 הגבורים: ואבשי אחי יואב הוא היה ראש השלושה והוא עורר את חניתו על שלש מאות
tres ad usque *&* ,*principem in* eis fuit & ,gloriosus duos inter tribus * Ex .tres inter nomen *non* & , *occisos*
21 חלל ולא שם בשלשה: מן השלושה בשנים נכבד ויהי להם לשר ועד השלשה
duos percussit ipse : Cabseel de operibus *multi* ,*virtutis* viri filii Jehojadah filius Benaiah .pervenit non
22 לא בא: בניה בן יהוידע בן איש חיל רב פעלים מן קבצאל הוא הכה את שני
virum percussit ipse Et .nivis die in cisternæ medio in leonem percussit & ,descendit ipse Et .Moab *leones*
23 אריאל מואב והוא ירד והכה את הארי בתוך הבור ביום השלג: והוא הכה את האיש
eum ad descendit Et .texentium liciatorium sicut lancea Ægyptii manu in Et *.cubito in* quinque mensuræ virum Ægyptium
המצרי איש מדה חמש באמה וביד המצרי חנית כמנור ארגים וירד אליו
.Jehojadah filius Benaiahu fecit Hæc .ejus lancea in eum occidit & ,Ægyptii manu è lanceam rapuit & ,virga cum
24 בשבט ויגזל את החנית מיד המצרי ויהרגהו בחניתו: אלה עשה בניהו בן יהוידע
.pervenit non tres ad Et *.ipse* *gloriosus* ipse ecce triginta Ex .potentes tres inter nomen ei Et
25 ולו שם בשלושה הגברים: מן השלושים הנו נכבד הוא ואל השלושה לא בא
.Beth-lechem de *Dodo* filius Elchanan , Joab frater Hasahel *virtutum* potentes Et .suã auditum ad David eum posuit Et
26 וישמהו דויד על משמעתו: וגבורי החילים עשהאל אחי יואב אלחנן בן דודו מבית לחם:
Hilai ,Chusathites Sibbechai .Hantothites Abihezer ,Techohites Hicches filius Hira .Pelonites Cheles ,Harodites Sammoth
29 27 28 שמות ההרורי חלץ הפלוני: עירא בן עקש התקועי אביעזר הענתותי: סבכי החשתי עילי
.Netophathites Bahanah filius Cheled ,Netophathites Maharai .Achochites
30 האחוחי: מהרי הנטופתי חלד בן בענה הנטופתי:

Versio VULG. LAT.

Et post eum Eleazar filius patrui ejus Ahohites, qui 12
erat inter tres potentes. Iste fuit cum David in Phes- 13
domim, quando Philisthiim congregati sunt ad locum
illum in prælium: & erat ager regionis illius plenus
hordeo, fugerátque populus à facie Philisthinorum.
Hi steterunt in medio agri, et defenderunt eum: cúmq; 14
percussissent Philisthæos, dedit Dominus salutem ma-
gnam populo suo. Descenderunt autem tres de tri- 15
ginta principibus ad petram, in qua erat David, ad
speluncam Odollam, quando Philisthiim fuerant ca-
strametati in valle Raphaim. Porrò David erat in præ- 16
sidio, et statio Philisthinorum in Bethlehem. Deside- 17
ravit igitur David, et dixit; O si quis daret mihi aquã
de cisterna Bethlehem, quæ est in porta. Tres ergò isti 18
per media castra Philisthinorum perrexerunt, & hau-
serunt aquam de cisterna Bethlehem, quæ erat in por-
ta, & attulerunt ad David ut biberet: qui noluit, sed
magis libavit illam Domino, Dicens; Absit ut in con- 19
spectu Dei mei hoc faciam, & sanguinem istorum vi-
rorum bibam: quia in periculo animarum suarum at-
tulerunt mihi aquam. Et ob hanc causam noluit bi-
bere. Hæc fecerunt tres robustissimi. Abisai quoque 20
frater Joab ipse erat princeps trium, & ipse levavit
hastam suam contra trecentos vulneratos, & ipse erat
inter tres nominatissimus, Et inter tres secundos incly- 21
tus, & princeps eorum: veruntamen usq; ad tres pri-
mos non pervenerat. Banaias filius Joiadæ viri robu- 22
stissimi, qui multa opera perpetrârat, de Cabseel: ipse
percussit duos ariel Moab: & ipse descendit, & inter-
fecit leonem in media cisterna tempore nivis. Et ipse 23
percussit virum Ægyptium, cujus statura erat quinque
cubitorum, & habebat lanceam ut liciatorium texen-
tium: descendit igitur ad eum cum virga, & rapuit
hastam, quam tenebat manu: & interfecit eum hastâ
suâ. Hæc fecit Banaias filius Joiadæ, qui erat inter 24
tres robustos nominatissimus, Inter triginta primus, 25
veruntamen ad tres usque non pervenerat: posuit au-
tem eum David ad auriculam suam. Porrò fortissimi 26
viri in exercitu, Asahel frater Joab, & Elchanan fi-
lius patrui ejus de Bethlehem, Sammoth Arorites, 27
Helles Phalonites, Ira filius Acces Thecuites, Abi- 28
ezer Anathothites, Sobbochai Husathites, Ilai Aho- 29
hites, Maharai Netophathites, Heled filius Baana 30
Netophathites.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

Post hunc erat Elhazar filius patrui ejus, de 12
civitate Dahoh: is erat præfectus trecento-
rum virorum. Quum esset cum Davide in 13
Phasi aquarum, ubi Philisthæi bellum gere-
bant, essétque ibi ager consitus hordeo, &
populus dissipatus esset à conspectu Phili-
sthæorum; Stiterunt se in medio agro, & 14
vendicárunt eum, cæsis Philisthæis: præsti-
titque Dominus victoriam magnam. Præ- 15
terea descendentibus tribus ex heroibus ad
Davidem in speluncam Arlam, dum castra
Philisthæorum posita essent in planitie gi-
gantum, David autem habitaret in territo- 16
rio, & viri Philisthæorum in Beth-lehem;
Desiderio motus David ait, Utinam præbe- 17
ret aliquis mihi ex aqua quam bibi è cister-
na illa magna Bethlehemitica quæ est in por-
ta civitatis! Statim atque id audiére tres 18
illi viri, perruperunt ac penetrárunt acies
Philisthæorum, & pergentes hauserunt aquã
ex eadem cisterna magna quæ erat in Beth-
lehem in porta civitatis, acceptámque & al-
latam obtulerunt Davidi: qui tamen noluit
eam bibere, sed effudit eam coram Domino,
Dicens, Avertat à me Dominus ut id com- 19
mittam coram Deo meo: homines isti egres-
si abierunt periculo sanguinis propriæ cer-
vicis: noluítque eam bibere. Hæc præstite-
runt tres illi heroes. Præterea Abisai fra- 20
ter Joabi: is erat dux triginta, idémque gla-
dium exemit adversùs trecentos quos occi-
dit: is erat honoratissimus. Majore habe- 21
batur in honore quàm illi triginta quorum
dux erat, & bellum æquè ac triginta gere-
bat. Benaja Jojadai filius, vir strenuus ac 22
fortis, cujus præstantissima erant facinora,
ex oppido Cabsiele: is interfecit duos gi-
gantes Moabitas: idémque descendit & oc-
cidit leonem in sylva tempore nivis. Idem 23
etiam occidit virum Ægyptium, virum robu-
stissimum, procerum quinque cubitorum:
cùm enim Ægyptius hastam manu teneret,
cujus cuspidis crassities erat veluti jugi tex-
torum; descendit ad eum cum baculo, ar-
reptáque ex Ægyptii manibus hastâ, confo-
dit eum propriâ ipsius hastâ. Hæc omnia 24
præstitit Benaja Jojadai filius, & nomen ejus
celebrius erat quàm illorum trium virorum:
Tribus quidem illis honoratior erat, & præ- 25
lium ut tres faciebat. Hunc constituit David
ut esset custos lanceæ suæ, & heroum fortissi- 26
morum. Asael frater Joabi, Elhanan filius pa-
trui ejus, à Beth-lehem: Semoth è monte re- 27
gio, Halas è Palton: Ira filius Ecis è Tecoa, 28
& Abiazar ex Anathoth: Sabi ex Hesu- 29
bath, Ali ex Hoh: Mahri ex Netophath, 30
Halad filius Baanæ è Netphath:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 13 Καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ υἱὸς Δωδαὶ ὁ Ἀχωχί· οὗτος ἦν ἐν τοῖς τρισὶ (ι) δυνατοῖς. Οὗτος ἦν
μετὰ Δαυὶδ ἐν (κ) Φασοδομὶν, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, καὶ ἦν μερὶς τοῦ ἀ-
γροῦ πλήρης κριθῶν, καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων. Καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ
14 ἔσωσεν αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην. Καὶ κατέβησαν
15 (λ) τρεῖς ἐκ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων εἰς τὴν πέτραν πρὸς Δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολλὰμ, καὶ (μ)
παρεμβολὴ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ (ν) τὸ
16 σύστημα τῶν ἀλλοφύλων τότε (ξ) ἐν Βηθλεέμ. Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε, Τίς ποτιεῖ με ὕ-
17 δωρ ἐκ τοῦ λάκκου Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ; Καὶ διέῤῥηξαν οἱ τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύ-
18 λων· καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἔλαβον καὶ ἦλθον πρὸς
Δαυίδ. καὶ οὐκ ἠθέλησε Δαυὶδ τοῦ πιεῖν αὐτὸ, καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ, Καὶ εἶπεν, Ἵλεώς μοι ὁ
19 θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· εἰ αἷμα ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ψυχαῖς
αὐτῶν (ο) ἤνεγκαν· καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί. Καὶ (π) Ἀ-
20 βισὰ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, οὗτος ἦν ἄρχων (ρ) τῶν τριῶν· οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ (σ) τρια-
κοσίους τραυματίας ἐν καιρῷ (τ) ἑνὶ, καὶ οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν. Ἀπὸ τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς
21 δύο ἔνδοξος, καὶ ἦν (υ) αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο. Καὶ (φ) Βαναία υἱὸς Ἰ-
22 ωδαὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολλὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὲρ Καβασαήλ· οὗτος ἐπάταξε τοὺς δύο ἀριὴλ Μωάβ,
καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος. Καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα
23 τὸν Αἰγύπτιον, ἄνδρα ὁρατὸν πεντάπηχυν, καὶ (χ) ἐν χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δόρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ
κατέβη ἐπ' αὐτὸν (ψ) Βαναία ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἀφείλατο ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπτίου τὸ δόρυ, καὶ ἀπ-
έκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. Ταῦτα ἐποίησε (ω) Βαναία υἱὸς Ἰωδαὲ, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν
24 τοῖς τρισὶ τοῖς δυνατοῖς. Ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἦν ἔνδοξος οὗτος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἤρ-
25 χετο· καὶ κατέστησεν αὐτὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὴν πατριὰν αὐτοῦ. Καὶ (α) δυνατοὶ τῶν δυνάμεων, Ἀσαὴλ
26 ἀδελφὸς Ἰωὰβ, Ἐλεανὰν υἱὸς (β) Δωδωὲ ἐκ Βηθλεὲμ, (γ) Σαμαὼθ ὁ Ἀρωρὶ, Χελλὴς ὁ (δ) Φελω-
27 28 29 νὶ, Ὠρὰ υἱὸς Ἐκκὶς ὁ Θεκωὶ, Ἀβιέζερ ὁ Ἀναθωθὶ, (ε) Σοβοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ, Ἠλὶ ὁ (ζ) Ἀχωνὶ,
30 Μααρὶ ὁ Νετωφαθὶ, (η) Χθαὸδ υἱὸς Νοοζὰ ὁ Νετωφαθὶ,

Et post eum Eleazar filius (g) Dodai, Achochi. Hic fuit in tribus po- 12
tentibus. Hic fuit cum David in Phasodamin: & alienigenæ congre- 13
gati sunt ibi ad prælium: & erat pars agri plena hordeorum: & populus
fugit à facie alienigenarum. Et stetit in medio partis, & salvavit eam, 14
& percussit alienigenas: & fecit Dominus salutem magnam. Et de- 15
scenderunt tres de triginta principibus in petram ad David in speluncam
Odollam: & castra alienigenarum in valle gigantum. Et David 16
tunc in munitione: & statio alienigenarum tunc in Bethleem. Et con- 17
cupivit David, & dixit; Quis potabit me aqua de cisterna Bethleem,
quæ in porta? Et perruperunt illi tres castra alienigenarum, & aquati 18
sunt aquam de cisterna, quæ in Bethleem, quæ erat in porta. Et tulerunt,
& venerunt ad David. Et noluit David bibere illam, & libavit illam
Domino, Et dixit; Propitius mihi Deus à faciendo verbum hoc. Si 19
sanguinem virorum horum bibam in animabus eorum? quoniam in ani-
mabus suis attulerunt. Et noluit bibere illam. Hæc fecerunt tres poten-
tes. Et Abisa frater Joab hic fuit princeps trium: hic eduxit gladium 20
suum super trecentos vulneratos in tempore uno: & hic fuit nominatus
in tribus: De tribus super duos gloriosus, & fuit eis in principem: 21
& usque ad tres non pervenit. Et Banæa filius Jodae filius viri po- 22
tentis: multa opera ejus de Cabasael. Hic percussit duos Ariel Moab:
& hic descendit, & percussit leonem in cisterna in die nivis. Et hic 23
percussit virum Ægyptium hominem (h) conspicuum quinque cubito-
rum: & in manu Ægyptii lancea tanquam liciatorium texentium, &
descendit super eũ Banea in virga: & abstulit de manu Ægyptii lanceã,
& interfecit eum in lancea ejus. Hæc fecit Banæa filius Jodae, & huic 24
nomen in tribus potentibus: Super triginta fuit honoratus hic: & ad 25
tres non pervenit. Et constituit eum David super patriam suam. Et 26
potentes virtutum; Asael frater Joab, Elcanan filius Dodoe de Beth-
leem, Samaoth Arori, Chelles Pheloni, Ora filius Eccis Thecoi, Abi- 27 28
ezer Anathothi, Sobochæ Usathi, Eli Achoni, Marai Netophathi, 29 30
Chthaod filius Nooza Netophathi,

MS. A. (ι) δυνατός. (κ) Φασοδομὶν, (λ) οἱ τρεῖς (μ) ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλλοφύλων παρεμβεβλήκει ἐκ τῇ (ν) τὸ ὑπόστεμα τῶν (ξ) ἐν τῇ Βηθλεέμ. (ο) ἤνεγκαν * αὐτόν· καὶ ἐκ (π) Ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς (ρ) τῶν * τριῶν· οὗτος (σ) ἑξακοσίους (τ) ἑνὶ, οὗτος (υ) αὐτὸς εἰς (φ) Βαναίας (χ) ἐν τῇ χειρὶ (ψ) Βαναίας (ω) Βαναίας (α) οἱ δυνατοὶ (β) Δωδωαὶ (γ) Σαμὼθ Θαδὶ, (δ) Φαλλωνὶ, Ὠρὰ υἱὸς Ἐκκὶς (ε) καὶ Σοββαχαὶ ὁ Ἀσωθὶ, (ζ) Ἀχὼχ, Μοοραὶ (η) Ἐλὰδ υἱὸς Βαανὰ ὁ Νετωφαθὶ, Ἠθοὺ υἱὸς Ῥηβαὶ ἐκ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 وبعده صار العازار بن داود من دحوح * وهو صار رئيسا على ثلاثماية رجل * وهو كان مع
داود بن ايسي * وهو الذي اتى اليه بالماء من جب بيت لحم * والفلسطينيون يحاربون داود كان
14 هناك حقل واحد مزروعة شعيرا * فلما تبددت الامة من قدام الفلسطينيين * قام هذا الرجل
15 في الحقل * وخلص داود * واهلك الفلسطينيين * وصنع الله به خلاصا عظيما * ونزل ثلاثة من
الثلاثين رئيسا من عند داود من الصخر الى مغارة عرلم * وعسكر الفلسطينيين قعود في برية
16 17 الجبابرة * وداود نازل في المسكن * والرجال الفلسطينيون في بيت لحم * فاشتهى داود وقال من
18 يعطيني من الجب الكبير الذي في بيت لحم في باب الضيعة ماء اشربه * فسمعه من ساعته
الثلاثة الرجال الابطال * فنزلوا من عنده * وشقوا عسكر الفلسطينيين * ومضوا وملوا الماء من
الجب الكبير الذي في باب بيت لحم * واخذوه وجاوا به * واعطوه لداود * فلم يشا داود ان
19 يشربه * وسكبه قدام الله * وقال حاش لي ان افعل هذا الفعل قدام الاهي * لان هذا دم هولاء
20 الرجال الذين اتوه بانفسهم * ولم يشربه * هذا صنع الثلاثة رجال الابطال * وهذه اسماوهم
ابيشاي اخو يواب بن صوريا * وهو رئيس في الثلاثة * وهو جرد سيفه على ثلاثماية رجل * فقتلهم
21 في ساعة واحدة * وله اسم في الثلاثة روساء * وهو اعظم من الاثنين * ورئيس عليهما * ولم
22 يات الى الثلاثة * وبنايا بن يوياداع بن ايساي * جبار قوي ويحسن في صناعته اكثر من
قافصيال * وهو الذي قتل الجبارين * وهما مواب وارسل * وهو الذي نزل الى الجب * وقتل
23 السبع في يوم الثلج * وقتل الرجل المصري الذي كان طويلا * وطوله خمسة اذرع * وفي
يد المصري رمح غلظ سنانه مثل نول الحياك * فاتى اليه بنايا بن يوياداع بعصاه * واخذ الرمح
24 من يده وطعنه برمحه * هذا صنيع بنايا * وله كان اسم اكبر من ثلاثة رجال * وما كان
25 26 يحضر الى الثلاثة * واقامه داود على كل ماله * وهولاء على الاقوياء * عسايل اخو يواب
27 والحنين بن عمه * وداود من بيت لحم * واسموت من جبل الملك * وحالص الذي من
28 29 فلطون * وعيرا بن عاقيس الذي من تقوح * وافيعزار الذي من عناتوت * وسابي
30 الذي من حسبون * وعالي الذي من حوح * ومهري الذي من نوطافت * وحلد بن
بعنى الذي من نوطافت *

Post hunc erat Eliazar filius Davidis è 12
Dahoh, qui erat dux trecentorũ virorum:
Is erat cum Davide filio Isai, atq; is est 13
qui attulit ei aquam è cisterna Bethlehe-
mitica. Præterea Palestinis bellum cum
Davide gerentibus, erat illic ager qui-
dem hordeo consitus; cúmque dispersus
populus à conspectu Palestinorum, Stitit 14
se vir iste in agro illo, Davidem eri-
puit, ac perdidit Palestinos: fecitque
per eum Deus salutem magnam.
Item cùm ex illis triginta ducibus tres 15
descendissent à Davide, è petra ad spe-
luncam Arlam, copiis Palestinorum se-
dentibus in deserto gigantum, Davide 16
autem habitante in domicilio, & viris
Palestinis in Beth-lehem; Desiderio mo- 17
tus David ait, Quis det mihi è cisterna
magna quæ est in Beth-lehem in porta
civitatis, aquam bibendam? Hoc itaque 18
statim audito à tribus illis strenuissimis
viris, descenderunt ab eo, & perruptis co-
piis Palestinorum abierunt, hauserunt a-
quam è cisterna magna quæ erat in por-
ta Beth-lehem, & sumentes eam attule-
runt dederuntque Davidi: noluit autem
David eam bibere, sed effudit eam coram
Deo, Et ait, Absit à me ut tantum faci- 19
nus perpetrem coram Deo meo: hæc enim
sanguis est horum virorum qui vitæ suæ
periculo attulerunt eam: quare non bi-
bit illam. Hoc fecerunt tres illi strenuissi-
mi viri. Hæc autem sunt nomina eorum; 20
Abisai frater Joabi, filius Suriæ, idemque
præcipuus erat inter hos tres. Idem quo-
que strinxit gladium suum adversùs tre-
centos viros, & unicâ horâ trucidavit
illos: quare inter tres hos duces celeber-
rimum consecutus est nomen, Et præstan- 21
tior erat reliquis duobus, ac princeps
amborum: attamen ad tres illos non per-
venit. Deinde Benaja filius Jojadai fi- 22
lii Isai, gigas fortissimus, & in arte sua
præstantius se gerens quàm Cabsiel: is
etiam trucidavit duos gigantes, nempe
Moabum, & Arsalem: idemque descen-
dit in foveam, & occidit leonem in
diebus nivis. Præterea occidit virum 23
Ægyptium qui procerus erat, longitudo
enim ejus erat quinque cubitorum: &
quidem licèt Ægyptius lanceam manu
gestaret, cujus crassitudo mucronis erat
instar jugi textoris, aggressus tamen est
eum Benaja Jojadai filius baculo, ra-
puit lanceam ex ejus manu, eumque pro-
priâ lanceâ confodit. Hoc fuit præ- 24
clarum Benajæ facinus: adeoque cele-
brius obtinuit nomen præ tribus hisce
viris, tametsi ad tres illos non pervene-
rit: Quamobrem præposuit eum David 25
cunctis opibus suis. Hi quoque præpo- 26
siti erant robustissimis: Asael frater Joabi,
Elhanin filius patrui ipsius, & David
Bethlehemita: Asmoth è monte regio, 27
& Halas Phaltonensis: Ira Akisi fi- 28
lius Tecuita, Abiazar qui ex Ana-
thoth: Sabi ex Hasbon, & Ali ex Hoh: 29
Mahri è Notapheth, & Holed filius Baa- 30
ni Notaphites:

דברי הימים א׳ יב

Harbathites Abiel , Ghahas torrentibus de Churai .Pirhatonites Benaiah , Binjamin filiorum Ghibhath de Ribai filius Ithai
31 איתי בן־ריבי מגבעת בני בנימן בניה הפרעתני׃ חורי מנחלי געש אביאל הערבתי׃
32 Achiam .Hararites Saghe filius ,Jonathan ,Ghizonites Hasem Filii .Sahalbonites Eliachba , Bacharumites Hazmaveth
33 עזמות הבחרומי אליחבא השעלבני׃ בני השם הגזוני יונתן בן־שגא ההררי׃ אחיאם
34 Naharai ,Charmelites Chesro .Pelonites Achijah , Mecherathites Chepher .Ur filius Eliphal ,Hararites Sachar filius
35 בן־שכר ההררי אליפל בן־אור׃ חפר המכרתי אחיה הפלני׃ חצרו הכרמלי נערי
36 Joab vasa ferens Berothites Nacharai , Hammonites Selech .Geri filius Mibchar , Nathan frater Joel .Ezbai filius
37 בן־אזבי׃ יואל אחי נתן מבחר בן־הגרי׃ צלק העמוני נחרי הברתי נשא כלי יואב
38 , Reubenites Siza filius Hadisa .Achlai filius Zabad ,Chittæus Urijah .Ithræus Ghareb , Ithræus Hirah .Serujah filii
39 בן־צרויה׃ עירא היתרי גרב היתרי׃ אוריה החתי זבד בן־אחלי׃ עדינא בן־שיזא הראובני
40 Samah : Hasterathites Huzziah .Mithnites Josaphath &,Mahachah filius Chanan .triginta eo super & , Reubenitæ ipsi caput
41 ראש לראובני ועליו שלשים׃ חנן בן־מעכה ויושפט המתני׃ עזיא העשתרתי שמע
42 , Jeribai & ,Machavites Eliel .Tisites ejus frater Jocha & , Simri filius Jedihael .Harohterites Chotham filii Jehiel &
43 ויעואל בני חותם הערערי׃ ידיעאל בן־שמרי ויחא אחיו התיצי׃ אליאל המחוים ויריבי
44 .Mesobaiah Jahasiel & , Hobed & , Eliel .Moabites Ithmah & , Elnaham filii Jehosaviah &
45 ויושויה בני אלנעם ויתמה המואבי׃ אליאל ועובד ויעשיאל המצביה׃
46
47

CAP. XII. יב

.belli auxiliatores potentes inter ipsi Et .Chis filii Saul facibus à clausum adhuc Siclagh in David ad venientes hi Et
1 ואלה הבאים אל־דויד לציקלג עוד עצור מפני שאול בן־קיש והמה בגבורים עזרי המלחמה׃
, Achihezer Caput .Binjamin de Saul fratribus de , arcu in sagittis in & , lapidibus in , sinistrantes & , dextrantes arcu Armati
2 נשקי קשת מימינים ומשמאלים באבנים ובחצים בקשת מאחי שאול מבנימן׃ הראש אחיעזר
3 Ismahaiah Et .Hantothites Jehu & ,Berachah & ; Hazmaveth filii Phelet & , Jeziel & , Ghibhathites Semahah filii Joas &
ויואש בני השמעה הגבעתי ויזואל ופלט בני עזמות וברכה ויהוא הענתתי׃ וישמעיה
4 , Elhuzai .Ghederathites Jozabad & , Jochanan & ,Jachaziel & ,Irmeiah & : triginta super & ,triginta inter fortis Ghibhonites
הגבעוני גבור בשלשים ועל־השלשים וירמיה ויחזיאל ויוחנן ויוזבד הגדרתי׃ אלעוזי
5 Chorchites Jasobham &,Johezer &,Hazarel &,Isjahu &,Elchanah .Charuphites Sephathiahu &,Semariahu & ,Behaliah &,Jerimoth &
6 וירימות ובעליה ושמריהו ושפטיהו החרופי׃ אלקנה וישיהו ועזראל ויועזר וישבעם הקרחים׃
fortes , deserto in munitione ad David ad sunt divisi Ghadi de Et .Ghedor de Jerocham filii Zebadiah & , Johelah Et
7 ויועאלה וזבדיה בני ירחם מן־הגדור׃ ומן־הגדי נבדלו אל־דויד למצד מדברה גברי
8 montes super capræ sicut & : eorum facies leonis facies & ,clypeum & , scutum disponentes , bellum ad militiæ viri , virtute
החיל אנשי צבא למלחמה ערכי צנה ומגן ופני אריה פניהם וכצבאים על־ההרים
.tertius Eliab , secundus Hobadiah :caput Hezer .festinandum ad
9 למהר׃ עזר הראש עבדיה השני אליאב השלשי׃

Versio VULG. LAT.

Ethai filius Ribai de Gabaath filiorum Benjamin, Ba-
naia Pharatonites, Hurai de torrente Gaas, Abiel 31
Arbathites, Azmoth Bauramites, Eliaba Salabonites. 32
Filii Assem Gezonites, Jonathan filius Sage Ararites,
Ahiam filius Sachar Ararites, Eliphal filius Ur, 33
Hepher Mecherathites, Ahia Phelonites, Hesro Car- 34 35
melites, Narai filius Asbai, Joël frater Nathan, Mi- 36 37
bahar filius Agarai, Selec Ammonites, Naarai Bero- 38
thites armiger Joab filii Saruiæ. Ira Jethræus, Gareb 39
Jethræus, Urias Hethæus, Zabad filius Oholi, Adina 40
filius Siza Rubenites princeps Rubenitarum, & cum 41 42
eo triginta: Hanan filius Maacha, & Josaphat Matha-
nites, Ozia Astarothites, Samma & Jehiel filii Ho- 43
tham Arorites, Jedihel filius Samri, & Joha frater ej' 44
Thosaites, Eliel Mahumites, & Jeribai & Josaia filii 45
Elnaem, & Jethma Moabites, Eliel, & Obed, & Ja- 46
siel de Masobia.

CAP. XII.

HI quoque venerunt ad David in Siceleg, cùm ad- 1
huc fugeret Saul filium Cis, qui erant fortissimi & e-
gregii pugnatores, Tendentes arcum, & utrâque ma- 2
nu fundis saxa jacientes, & dirigentes sagittas: de fra-
tribus Saul ex Benjamin Princeps Ahiezer, & Joas, 3
filii Samaa, Gabaathites, & Jaziel & Phallet filii Az-
moth, & Baracha, & Jehu Anathotites. Samaias quoq; 4
Gabaonites fortissimus inter triginta & sup triginta.
Jeremias, Jeheziel, & Johanan, & Jesabad Gaderothi-
tes. Et Eluzai, & Jerimuth, & Baalia, & Samaria, & 5
Saphatia Haruphites. Elcana, & Jesia, & Azareel, & 6
Joëzer, & Jesbaam de Carehim: Joëla quoque, & 7
Zabadia, filii Jeroham de Gedor. Sed & de Gaddi 8
transfugerunt ad David, cùm lateret in deserto, viri
robustissimi, & pugnatores optimi, tenentes clypeũ
& hastam: facies eorum quasi facies leonis, & velo-
ces quasi capreæ in montibus; Ezer princeps, Ob- 9
dias secundus, Eliab tertius,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Athi filius Rabai ex Gebaath Benjamini- 31
tarum, Benaia filius Peraaton: Hadi è Ne- 32
helghis, Abiel filius Arabton: Uzban è 33
Merham, Elipha è Salbam: Filii Sem ex 34
Azon, Jonathan Sagæ filius è monte Char-
melo: Ahiram Sachami filius è monte 35
Baita, Eliphon Uri filius è Begarton: Ha- 36
phar è Mechartim, Ahia ex Hasar: Hesri 37
à Charmelo, Laazar ex Ubai: Joel frater 38
Jonathanis, Mechad è Gad: Salac Am- 39
monites, Mahzi Berothites portitor instru-
mentorum bellicorum Joabi filii Suriæ: Ira 40
de Jathir, Arab ex Jather: Uria, He- 41
thæus, Adinu filius Sara è tribu Rubelita- 42
rum, & iste præpositus erat triginta viris:
Hanan filius Maachæ, Azi ex Anathoth: 43
Josaphat ex Astaroth, Sama & Amael filii 44
Hotham ex Arharoth: Jedael filius Sam- 45
ri, & Joha frater ejus: Amuzoth, & Ana- 46
el, Moham, Mosiel, Ribai, & Asua filius e-
jus, Ahmael, & Jethma Moabitæ. Eliel, & 47
Jethma, & Obir, Lasael, & Aschir.

CAP. XII.

OMnes isti Davidis heroes aderant cum 1
eo in bello, & isti ingressi sunt cum Davide
civitatem Senaclag, cùm fugeret à conspe-
ctu Saulis filii Cis: hi inquam cum forti-
tudine aderant omnes Davidi; qui, si vo-
luisset, occidissent Saulem filium Cis, quip-
pe qui gigantes essent & viri bello assue-
ti: at noluit David permittere eis ut occi-
derent Saulem. Arcus enim lævâ, gladios 2
dexterâ suâ tenebant, & arcus eorum in-
structi erant sagittis: noluit autem David
occidere Saulem, eò quòd esset caput ac
princeps tribûs Benjaminitarum. Atque 3
hæc sunt nomina heroum Davidis qui erant
cum ipso; Ahiazar, & Joas filius ejus, Joël
qui erat è Machsa, Semeia qui è Gebeath,
Pelet & Barachia filii Arbothis, Jehu qui
ex Anathoth, Semeia qui è Gebeone: is 4
erat præfectus triginta, & bellum æquè ac
omnes gerebat: Eremia, Nahzael, Zabor,
Azar: Gadi, Jarmuth, Bealia, Azri, Se- 5
maria, Sephatia, Heber: Elcana, Jesia, 6
Azrael, Sebna, Asaph: Joah, Zacharia, 7
filii Jarhum qui erat è Gedar. E tribu 8
quoque Gaditarum selecti fuerunt à Davide
ut secum procederent ad Masroth quæ est in
solitudine, viri valentissimi robore, & ingen-
tis staturæ; viri in bello strenuissimi, enses
clypeósque ferentes, quorum species spe-
ciem leoninam referebat; qui, si contra mon-
tem certâssent, eradicâssent eum. Ezra ca- 9
put horum gigantum, Obadia secundus,
Eliab tertius,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

31 32 Αἰρὶ υἱὸς Ῥεβιὲ ἐκ βουνῦ Βενιαμὶν, Βαναίας ὁ Φαραθωνὶ, Οὐρὶ ἐκ (θ) Ναχαλὶ Γάας, Ἀβιὴλ ὁ (ι)
33 Γαραβαιθὶ, Ἀζβὼν ὁ Βαρωμὶ, Ἐλιαβὰ ὁ Σαλαβωνὶ, (κ) Υἱὸς Ἀσὰμ τῦ Γιζωνίτυ, Ἰωνάθαν υἱὸς
34 (λ) Σωλὰ ὁ Ἀραρὶ, (μ) Ἀχὶμ υἱὸς Ἀχὰρ ὁ Ἀραρὶ, (ν) Ἐλφὰτ υἱὸς Θυροφὰρ Ὁ Μεχωραθὶ,
35 36 Ἀχία ὁ Φελωνὶ, (ξ) Ἡσορὶ ὁ Χαρμαδαὶ, Νααραὶ υἱὸς Ἀζοβαὶ, Ἰωὴλ (ο) υἱὸς Νάθαν, (π) Με-
37 38 βαὰλ υἱὸς Ἀγαρὶ, Σηλὴ ὁ Ἀμμωνὶ, (ρ) Ναχὼρ ὁ Βηρωθὶ, αἴρων σκεύη (σ) υἱῷ Σαρυίας, Ἰρὰ ὁ Ἰε-
39 40 θρὶ, Γαρὴβ ὁ Ἰεθρὶ, Οὐρία ὁ Χεττὶ, Ζαβὲτ υἱὸς Ἀχαιὰ, Ἀδινὰ υἱὸς (τ) Σαιζὰ τῦ Ῥουβὴν ἄρχων,
41 42 κὶ (†) ἐπ' αὐτῷ τριάκοντα, Ἀνὰν υἱὸς (υ) Μωχὰ, κὶ Ἰωσαφὰτ ὁ (φ) Ματθανὶ, Ὀζία ὁ Ἀσταρωθὶ, (χ)
43 44 Σαμαθὰ κὶ Ἰεϊὴλ υἱοὶ Χωθὰμ τῦ Ἀραρὶ, Ἰεδιὴλ υἱὸς (ψ) Σαμερὶ, κὶ Ἰωζαὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ ὁ Θωσαὶ,
45 46 (ω) Ἐλιὴλ ὁ Μαωὶ, κὶ Ἰαριβὶ, κὶ Ἰωσία υἱὸς αὐτῦ, (α) Ἐλλαὰμ, κὶ Ἰεθαμὰ ὁ Μωαβίτης, (β) Δαλιὴλ,
47 κὶ Ὠβὴθ, κὶ Ἰεσσιὴλ ὁ Μεσωβία.

MS.A. (θ) Ναχαλὴ (ι) Σαραβεθθεὶ, Ἀζμὼθ ὁ Βαρσαμὶ, (κ) Υἱοὶ Ἀσὰμ ὁ Γωῦνὶ, (λ) Σαγὴ (μ) Ἀχιὰμ υἱὸς Σαχὰρ (ν) Ἐλιφαὰλ υἱὸς Ὠραφὲρ Ὁ Μεχουραθὶ, Ἀχία (ξ) Ἀσαραὶ ὁ Καρμηλὶ, Νοορὰ υἱὸς Ἀζβὶ, (ο) ἀδελφὸς (π) Μαβὰρ υἱὸς Αταραὶ, Σελλὴκ ὁ (ρ) Νααραὶ ὁ Βηρὼθ, (σ) Ἰωὰβ υἱῦ Σαρσίας, Ιρὰς ὁ Ἰεθηρὶ, Γαρὴβ ὁ Ἰεθηρὶ, Οὐρίας Χετθὶ, Σαβὰτ υἱὸς Ὀλὶ, (τ) Σεχὰ (†) ἐπὶ (υ) Μαχὼ, (φ) Μαθθανὶ, (χ) Σαμμὰ (ψ) Σαμαρὶ, κὶ Ἰωαζαὲ (ω) Ἰελιὴλ ὁ Μαωὶν, κὶ Ἰαειβαὶ, (α) Ἐλναὰμ, καὶ Ἰεθμὰ (β) Ἀλιὴλ, κὶ Ἰωβὴδ, κὶ Ἐασιὴλ ὁ

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Καὶ οὗτοι οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Σικελὰγ, ἔτι συνεχομένου ἀπὸ προσώπου Σαοὺλ υἱῦ Κὶς·
2 κὶ οὗτοι ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦντες ἐν πολέμῳ, Καὶ τόξῳ ἐκ δεξιῶν κὶ ἐξ ἀριστερῶν, κὶ σφενδονῆται
3 ἐν λίθοις κὶ τόξοις. ἐκ τῶν ἀδελφῶν Σαοὺλ ἐκ Βενιαμὶν (α) Ὁ ἄρχων Ἀχιέζερ, κὶ (β) Ἰωὰς υἱὸς
(γ) Ἀσμὰ τῦ Γαβαθίτου, κὶ Ἰωὴλ, κὶ Ἰωφαλὴτ υἱοὶ Ἀσμὼθ, κὶ (δ) Βερχία, κὶ Ἰηὺλ ὁ Ἀναθωθὶ,
4 Καὶ Σαμαίας ὁ Γαβαωνίτης δυνατὸς ἐν τοῖς τριάκοντα, κὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα (ε) Ἱερεμία, κὶ Ἰεζιὴλ,
5 κὶ Ἰωανὰν, κὶ (ζ) Ἰωζαβαὰθ ὁ Γαδαραθιὶμ, Ἀζαὶ, κὶ Ἀριμὼθ, κὶ Βαδαιὰ, κὶ (η) Σαμαραία, κὶ
6 Σαφατίας ὁ Χαραιφιὴλ, Ἐλκανὰ, κὶ Ἰησουνὶ, κὶ Ὀζριὴλ, κὶ Ἰωζαρὰ, κὶ Σοβοκὰμ, κὶ οἱ Κορῖται,
7 8 Καὶ Ἰηλία, κὶ Ζαβαδία υἱοὶ (θ) Ἰροὰμ, κὶ οἱ τῦ Γεδώρ. Καὶ ἀπὸ τῦ Γαδδὶ ἐχωρίσθησαν πρὸς Δαυὶδ
(ι) ἀπὸ τῆς ἐρήμου ἰσχυροὶ δυνατοὶ ἄνδρες παρατάξεως πολέμου, αἴροντες θυρεοὺς κὶ δόρατα, κὶ πρόσω-
9 πον λέοντος τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κοῦφοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων (κ) τῷ τάχει· Ἀζὰ ὁ
ἄρχων, Ἀβδία ὁ δεύτερος, Ἐλιὰβ ὁ τρίτος,

MS.A. (α) Ἄρχων (β) Ἰωρὰς (γ) Σαμαὰ τῦ Γαβαθίτου, κὶ Ἀζιὴλ, κὶ Φαλὴτ (δ) Βαραχία, (ε) κὶ Ἱερεμίας, (ζ) Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθὶ, Ἐλιωζὶ, κὶ Ἰαριμὼθ, (η) Σαμαρία, κὶ Σεφατία ὁ Ἀρεφὶ, Ἠλκανὰ, κὶ Ἰεσσιὰ, κὶ Ἐλιὴλ, κὶ Ἰωζαὰρ, κὶ Ἰεσβαὰμ, οἱ Κορῖται, Καὶ Ἰωηλὰ, (θ) Ἰεροὰμ, υἱοὶ τῦ Γεδώρ. (ι) ἐπὶ τ (κ) ἐν τάχει· Ἀζὲρ

Æri filius Rebie de (i) colle Benjamin, Banæas Pharathoni, Uri de 31 32
Nachali Gaas, Abiel Garabæthi, Azbon Baromi, Eliaba Salaboni, Filius 33
Asam Gizonitæ, Jonathan filius Sola Arari, Achim filius Achar Arari, 34
Elphat filius Thyrophar Mechorathri, Achia Phelloni, Esere Charmadai, 35 36
Naaræ filius Azobæ, Joel filius Nathan, Mebaal filius Agari. Sele Am- 37 38
moni, Nachor Berothi, portans vasa (k) filio Sarviæ, Ira Jethri, Gaber Je- 39 40
thri. Uria Chetti, Zabet filius Achaia, Adina filius Saza (l) ipsius 41 42
Ruben princeps, & super eum triginta, Anan filius Moocha, & Josa- 43
phat Matthani, Ozia Astarothi, Samatha, & Jeiel filii Chotham A- 44
rari, Jediel filius Semeri, & Jozae frater ejus Thosai, Eliel Maoi, 45 46
& Jaribi, & Josia filius ejus, Ellaam, & Jethama Moabites, Daliel,
& Obeth, & Jessiel Mesobia.

CAP. XII.

Et hi, qui venerunt ad David in Siceleg: cùm adhuc comprimere- 1
tur à facie Saul filii Cis. Et hi in potentibus, adjuvantes in bello, (a) Et 2
arcu à dextris, & à sinistris, & funditores in lapidibus, & arcubus:
De fratribus Saul de Benjamin Princeps Achiezer, & Joas filius As- 3
ma Gabathitæ, & Joel, & Jophalet filii Asmoth, & Berchia, &
Jeul Anathothi, Et Samaias Gabaonites potens in triginta, & super 4
triginta, Hieremia, & Jeziel, & Joanan, & Jozabath Gadarathiim,
Azai, & Arimuth, & Badaia, & Samaraia, & Saphatias, Charæphiel, 5
Elcana, & Jesuni, & Oziel, & Jozara, & Sobocam, & (b) Cori- 6
tæ, Et Jelia, & Zabadia filii Iroam, (c) & qui ipsius Gedor. Et 7 8
de Gaddi discesserunt ad David à (d) deserto fortes, potentes, viri aciei
belli, levantes clypeos, & lanceas, & facies leonis facies eorum, & leves,
sicut capreæ super montes, velocitate; Aza princeps, Abdia secundus, 9
Eliab tertius,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * اي بن رابي الذي من فقعي من بني بنيامين وبنيا بن فرعون * وحادي الذي من
32 33 كلطوس وافيال بن عرفاوون * وعوريفان الذي من ارحم والافيا الذي من سالافم * وبني
34 35 سيم الذي من عارون ويوناس بن ساغا الذي من طور كرملا * واحاريم بن سكن الذي من
36 جبل بيتا والبعون بن اور الذي من بعرون * وحافار الذي من مكربيم واحيا الذي من
37 38 حاصار * وحضري الذي من كرملا ولاعارار الذي من اوبي * ويوال اخو ناتان ومكحد الذي
39 من عدو * وصالح الذي من امينا ونحاري الذي من بريتا حامل سلاح يواب بن صوريا
40 41 * وعير الذي من يانير وعارب الذي من يانار * واوريا الحاثاني * وعاديدوا بن سارا من سبط
42 43 روبال هاولاء كانوا رؤساء على ثلثين ثلثين * حانان بن معكا عازي الذي من عثانوث
44 45 * يوسافاط الذي من عسدروث سامع وعامابيل ابنا حوثام الذي من عرعروث * يادوعيل
46 بن سمري ويوحيا اخوه * عامروث وعابيال وماواحيم وماصوييل رايي ويسوا ابنه احمابيل
47 ويثما وماقيا * والبيل ويموا وعوفير وعسابيل واسكار * الفصل الثاني عشر *

Abhi filius Ribi Gabaaibites de filiis 31
Benjamin, & Bania filius Pharatonis.
Hadi Nabaliosites, & Abiel filius Ar- 32
batonis. Azwan ex Arham, & Ela- 33
phia è Salabame: Filii Sem qui erat 34
ex Azone, & Jonathan Saghe filius
è monte Charmelo: Aharim Sechenia 35
filius è monte Baita, & Eliphon Ur fi-
lius è Bagoron: Hapher è Machar- 36
im, & Abia ex Hasare: Hasri è 37
Charmelo, & Laazar ex Ubai: Joel 38
frater Nathanis, & Machad è Ghaddo:
Salaa ex Amina, & Mahazi è Barbia, 39
armiger Joabi filii Surviæ: Ir ex Ja- 40
thire, & Areb ex Jathare: Uria Ge- 41
thæus: Et Adiau Saræ filius è tribu 42
Rubilis. Hi erant præpositi tricenis vi-
ris, Hanan Maacha filius, Azi qui 43
ex Anatboth: Josaphat qui ex Asta- 44
roth, Sameus, & Amael filii Hobba-
mis, ex Arbareth: Jaduel Samri fili- 45
us, & Jobia frater ejus: Amezoib, 46
Aniel, Muabim, Masuiel, Rajiba, &
Jesua filius ejus, Ahmael, Jethma, &
Mahia: Eliel, Jethmu, Obir, Asa- 47
el, & Eschar.

1 * هاولاء كلهم جبابرة داود الذين كانوا يقومون معه في الحرب وهم الذين دخلوا مع داود
الى صقلاغ الضيعة حيث كان هاربا من قدام ساوول بن قيس وهم في جبروتهم كانوا
يقومون بين يدي داود ولو اراد داود لقتلوا ساوول بن قيس لانهم كانوا جبابرة صناعا في
2 الحرب لكن لم يدعهم داود يقتلوا ساوول * وكانوا يرمون بالقسي بشمالهم والسيوف
بيمينهم وقسيهم مملوة سهاما ولم يرد داود ان يقتل ساوول هاولاء رؤساء على سبط بني
3 بنيامين * وهذه اسماء رجال داود الذين كانوا معه احيعزار يواس ابنه يوال الذي من
4 مكسا سمعيا الذي من جباعات بالاط وابرخيا بنو عاروث ياهو الذي من عانثوث * سمعيا
الذي من فقعون هاولاء رؤساء على ثلاثين وصناع الحرب مثل الجماعة ارميا حازابيل
5 6 زابود عادر * عادي يرموث باعليا عاريا سمريا سافطيا حافار * القانا يسوا عزرابيل سفنيا
7 8 اسف * نوح اسخريا بنو يرحوم الذي من عادار * ومن سبط جاد تبع داود وخرج معه الى
مصروث التي في البرية رجال اقوياء شديدوا الباس طوال القامة اصحاب حرب ومجاهدات
حاملين الدرق والسيوف مثل الاسود في مناطرهم سريعين مثل الغزلان على الجبال في
9 سرعتهم * عزريا رييسهم * عوبديا * اليآب *

CAP. XII.

Omnes isti sunt gigantes Davidis, 1
qui assistebant ei in bello, iidemque in-
gressi sunt cum Davide civitatem Si-
celeg, ubi profugus erat à conspectu
Saulis filii Cis: iidem quoque astabant
cum fortitudine sua Davidi, & si an-
nuisset David, occidissent quidem Sau-
lem filium Cis; quoniam gigantes erant,
& bellicæ artis peritissimi: at non per- 2
misit illis David necem Saulis. Arcu-
bus lævâ jaculabantur, & gladios dex-
terâ suâ tenebant, ac eorum quidem ar-
cus pleni erant sagittis: verùm noluit
David interficere Saulem. Hi sunt præ-
fecti tribûs Benjamitarum. Et hæc 3
sunt nomina virorum Davidis, qui comi-
tabantur eum; Abiezer, Joas filius
ejus, Joel qui è Machsa, Semeia qui
è Gabaath, Bulat, & Abrachia filii
Azboth, Jehu qui ex Anathoth, Se- 4
meia qui è Gabaone: hi erant præfe-
cti super triginta, & bellicosi ut reli-
qui omnes, Eremia, Hazael, Zabod,
Adar: Adi, Jarmuth, Baalia, Az- 5
ri, Samaria, Sephatia, Heber: Elcana, 6
Jesua, Azrael, Sebna, Asaph: Noh, 7
Ischaria, filii Jaruham qui erat è Gedar.
Ex tribu Gad secuti sunt Davidem, 8
& exierunt cum eo ad Masroth quæ est
in deserto, viri fortissimi atque gene-
rosissimi, proceri staturâ, belli ac cer-
taminis arte præditi, scutis ensibusque
instructi, leonibus aspectu similes, ce-
leritate veloces sicut cervi super mon-
tes. Horum caput Azria: Obadia, Eliab, 9

דברי הימים א׳ : יב

10 .nonus Elzabad ,octavus Jochanan .septimus Eliel ,sextus Hatthai .quintus Irmejah ,quartus Mismannah
11 משמנה הרביעי ירמיה החמשי : עתי הששי אליאל השבעי : יוחנן השמיני אלזבד התשיעי :
major & ,minor centum *ad* unus sexercitus *capita*,Ghad filiis de Isti .undecimus Machbanai ,decimus Irmejahu
13 ירמיהו העשירי מכבני עשתי עשר : אלה מבני־גד ראשי הצבא אחד למאה הקטן והגדול
fugaverunt & ,suas ripas omnes super *replens* ipse & ,primo mense in Jarden transierunt qui *ipsi* Isti .mille *ad*
15 לאלף : אלה הם אשר עברו את־הירדן בחדש הראשון והוא ממלא על־כל־גדותיו ויבריחו
.David ad *munitionem* ad Jehudah & ,Binjamin filiis de venerunt Et.occidentem ad & ,orientem ad *valles* omnes
16 את־כל־העמקים למזרח ולמערב : ויבאו מן־בני בנימן ויהודה עד־למצד לדויד :
vos super mihi fit *,me juvandum ad* me ad venistis *pacem ad* Si :eis dixit & ,respondit &,*coram facies ad* David est egressus Et
17 ויצא דויד לפניהם ויען ויאמר להם אם־לשלום באתם אלי לעזרני יהיה־לי עליכם
.increpet & ,nostrorum patrum Deus videat,meis *volis* in iniquitate absq; *meis angustiatoribus* me decipiendu ad si Sed .pariter cor
לבב ליחד ואם־לרמותני לצרי בלא חמס בכפי ירא אלהי אבותינו ויוכח :
quia,*tuo adjutori* pax & ,tibi pax pax ,Isai fili tecum &,David Tui *.triariorum capu*t Hamasai induit spiritus Et
18 ורוח לבשה את־עמשי ראש השלושים לך דויד ועמך בן־ישי שלום שלום לך ושלום לעזרך כי
cum *eum veniendo in*,David *super sunt delapsi* Menasseh de Et *.agminis capita in eos dedit* &,David eos suscepit &:tuus Deus te juvat
19 עזרך אלהיך ויקבלם דויד ויתנם בראשי הגדוד : וממנשה נפלו על־דויד בבאו עם
nostris capitib* In*:dicendo ,Pelistim *satrapæ* eu dimiserunt consilio in quia;eos *juverūt* non & :prælium in Saul contra Pelistim
פלשתים על־שאול למלחמה ולא עזרם כי בעצה שלחהו סרני פלשתים לאמר בראשינו
,Michael &,Jedihael &,Jozabad &,Hadnah,Menasseh de eum ad *sunt delapsi* Siclagh ad *ipsum eundo In* .Saul suum dnm ad *cadet*
20 יפול אל־אדניו שאול : בלכתו אל־ציקלג נפלו עליו ממנשה עדנח ויוזבד וידיעאל ומיכאל
quia ,turmam contra *David* *cum* sunt auxiliati hi Et .Menasseh in qui millium *capita* ,Sillethai & ,Elihu &,Jozabad &
21 ויוזבד ואליהוא וצלתי ראשי האלפים אשר למנשה : והמה עזרו עם־דויד על־הגדוד כי־
ad usq; ,ei *auxiliandu ad* David ad veniebant diem in *dei* tempus ad Quia .exercitu in principes fuerunt & *:hi omnes virtute* fortes
22 גבורי חיל כלם ויהיו שרים בצבא : כי לעת־יום ביום יבאו על־דויד לעזרו עד־
,Chebron in David ad venerunt *,militiam* ad *expediti capitum* numeri isti Et .Dei *castrametationem* quasi *magnam castrametationē*
23 למחנה גדול כמחנה אלהים : ואלה מספרי ראשי החלוץ לצבא באו על־דויד חברונה
-octin & millia sex ,hastam &,clypeu portantes Jehudah Filii .Domini os juxta eum ad Saul regnum *convertendum ad*
24 להסב מלכות שאול אליו כפי יהוה : בני יהודה נשאי צנה ורמח ששת אלפים ושמנה
,Levi filiis De .centum & ,millia septem ,pugnam ad *virtute* fortes Simhon filiis De .*exercitus* expediti genti
25 מאות חלוצי צבא : מן־בני שמעון גבורי חיל לצבא שבעת אלפים ומאה : מן־בני הלוי
.septingenti & ,millia tria eo cum & ,Aharon *ipsi* dux Jehojadah Et .sexcenti & ,millia quatuor
27 ארבעת אלפים ושש מאות : ויהוידע הנגיד לאהרן ועמו שלשת אלפים ושבע מאות :

Versio VULG. LAT.

Masmana quartus, Jeremias quintus, Ethi sextus, Eliel 10
septimus, Johanan octav*, Elzebad nonus, Jeremias 11
decim*, Machbanai undecimus. Hi de filiis Gad prin- 12
cipes exercit*: novissimus centū militibus præerat, & ma- 13
xim*, mille. Isti sunt qui transierunt Jordanē mense pri- 14
mo, quando inundare consuevit sup ripas suas: & omnes 15
fugaverūt qui morabantur in vallibus ad Orientalē pla-
gam, & Occidentalē. Venerunt autē & de Benjamin, &
de Juda, ad præsidiū in quo morabatur David. Egressúsque 16
que est David obviàm eis, & ait; Si pacificè venistis ad me 17
ut auxiliemini mihi, cor meū jungatur vobis: si autē insi-
diamini mihi pro adversariis meis, cùm ego iniquitatē in
manibus non habeā, videat Deus patrum nostrorū, & ju-
dicet. Spirit* verò induit Amasai principē inter triginta,
& ait; Tui sum*, ô David, & tecū, fili Isai: pax, pax tibi, et 18
pax adjutorib* tuis: te enim adjuvat De* tu*. Suscepit ergò
eos David, & cōstituit principes turmæ. Porrò de Manasse
transfugerūt ad David, quando veniebat cum Philisthiim 19
advers* Saul, ut pugnaret: & non dimicavit cum eis; quia
inito consilio remiserunt eum principes Philisthinorum,
dicentes; Periculo capitis nostri revertetur ad dominū suū
Saul. Quando igitur revers* est in Siceleg, transfugerūt
ad eum de Manasse, Ednas, & Jozabad, & Jedihel, & Mi- 20
chael, & Ednas, & Jozabad, & Eliu, & Salathi, principes
milliū in Manasse. Hi præbuerunt auxiliū David advers* 21
latrunculos: omnes enim erant viri fortissimi, & facti sunt
principes in exercitu. Sed & p singulos dies veniebāt ad 22
David ad auxiliandū ei, usque dum fieret grandis numer*,
quasi exercit* Dei. Iste quoq; est numerus principū exer- 23
citûs, qui venerūt ad David, cùm esset in Hebron, ut trans-
ferrent regnū Saul ad eum, juxta verbū Dñi. Filii Juda 24
portantes clypeū & hastā, sex millia octingenti expediti
ad præliū. De filiis Simeon, virorū fortissimorū ad pu- 25
gnandū, septē millia centū. De filiis Levi, quatuor millia 26
sexcenti. Joiada quoque princeps de stirpe Aaron, & cū 27
eo tria millia septingenti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]

Asur quartus, Eremia quintus, Athar sex- 10
tus, Eliel septimus, Johanan octavus, E- 11
lizabar nonus, Eremia decimus, Sephatia 12
undecimus. Isti de filiis Gad erant duces 13
militiæ; quorum quidam imperabant centum, 14
alii vero imperabant mille *viris*. Hi sunt 15
qui trajecerunt Jordanem mense Nisan quum
ad labra usque plenus esset: & totum ex-
ercitum qui castrametabatur in deserto,
Orientem & Occidentem versùs fugârunt.
Hi ergò sunt numeri ducum exercitûs, qui
venientes contulerant sese ad Davidem in
Hebron, ut traderent ei regnum Saulis:
quatenus impleretur verbum Samuelis pro-
phetæ, quod locutus fuerat ex ore Domi-
ni. Venerunt etiam quidam ex filiis Ben- 16
jamin, & ex filiis Juda: quibus, cùm ad
castra pervenissent apud Davidem, Ob- 17
viàm egressus David, benedixit eis, & ait
illis, Si pacis animo & ad auxilium nobis
ferendum venistis, duplum rependat vobis
Dominus, pro re quam habetis in animo.
Verùm si ad decipiendum me venistis, ut
me tradatis hostibus meis (quum nullam
in vos culpam commiserim, nihilque in-
honestum sit in manibus meis: novit hoc
enim Deus patrum meorum) ipse corri-
piat è nobis eum qui socio suo injurius
est. Tum spiritus fortitudinis induit Ama- 18
sam filium Jetheris ducem triginta, & re-
spondens dixit Davidi, Veni David, veni
fili Isai; ego sum tecum, pax tibi, ne ti-
meto: pax etiam tibi data est ab adjutore
tuo: nam adjutor quidem tuus omni mo-
mento, Deus tuus est. Suscepit ergò eos
David, & statuit eos David in fronte ex-
ercitûs. Ex tribu verò filiorum Manasse ad 19
Davidem confluxerunt *ii qui*, cùm proces-
sisset ad bellum gerendum cum Philisthæis,
noluerant ad bellum procedere cum Saule
ad auxiliandum Sauli, quia odio perseque-
bantur eum: hi enim conspiraverant cum
principibus Philisthæorum, & dixerant eis,
Nos primi ibimus, & irruemus in Saulem
dominum nostrum euntem in Senaclag, ob- 20
sidebimus eum, vivúmque capiemus. Et hæc
sunt nomina eorum; Ada, Zabor, Jadiel,
Manchiel, Elihu, & Jozabar, tribuni Manas- 21
sitarum. Iidem isti abierant opémque tu-
lerant Davidi, quando processit adversùs tur-
mam: omnes enim erant valentissimi ro-
bore, imperabant toti exercitui, eóque pro- 22
ut volebant, utebantur: Et singulis diebus
ingrediebantur apud Davidem, ut pane co-
ram eo vescerentur; quia summo eos pro-
sequebatur amore. 24
Filii Judæ gladios ferentes, & lanceas ge-
stantes, erant sexies mille octingenti robore 25
validissimi. E filiis Simeon, strenuissimi bel- 26
latores, octies mille septingenti. E filiis Levi, 27
quater mille sexcenti. Jehojada princeps
erat familiæ Aharonis: & qui comitabantur
eum, erant ter mille septingenti.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

(λ) Μασμανὰ ὁ τέταρτος, (μ) Ἱερεμίας ὁ πέμπτος, (ν) Ἰεθὶ ὁ ἕκτος, (ξ) Ἐλιαὸβ ὁ ἕβδο-
10 11 μος, (ο) Ἰωανὰν ὁ ὄγδοος, (π) Ἐλιαζὲρ ὁ ἔννατος, Ἱερεμία ὁ δέκατος, (ρ) Μελχαβανναὶ
11 13 ὁ ἑνδέκατος. Οὗτοι ἐκ τῶν υἱῶν Γὰδ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, εἷς τοῖς ἑκατὸν μικρὸς, καὶ μέγας τοῖς
14 χιλίοις. Οὗτοι οἱ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ· καὶ οὗτος πεπληρωκὼς ἐπὶ πᾶ-
15 σαν κρηπῖδα αὐτοῦ· καὶ ἐξεδίωξαν πάντας τοὺς κατοικοῦντας αὐλῶνας ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν.
16 17 Καὶ ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμὶν καὶ Ἰούδα εἰς βοήθειαν τοῦ Δαυίδ. Καὶ Δαυὶδ ἐξῆλθεν εἰς ἀπ-
άντησιν (σ) αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ εἰς εἰρήνην ἥκατε πρὸς μὲ, (τ) εἴη μοι καρδία
καθ' ἑαυτὴν ἐφ' ὑμᾶς· καὶ εἰ τοῦ παραδοῦναί με τοῖς ἐχθροῖς μου οὐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρὸς, ἴδοι ὁ Θεὸς
18 τῶν πατέρων (υ) ὑμῶν καὶ ἐλέγξαιτο. Καὶ πνεῦμα (φ) ἐνέδυσε τὸν Ἀμασαὶ ἄρχοντα τῶν τριά-
κοντα, καὶ εἶπεν, (χ) Πορεύου καὶ ὁ λαός σου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, εἰρήνη εἰρήνη σοι, καὶ εἰρήνη
τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ σοι ὁ Θεός σου. καὶ προσεδέξατο αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ κατέστησεν
19 αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων. Καὶ ἀπὸ Μανασσῆ προσεχώρησαν πρὸς Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλθεῖν τοὺς
ἀλλοφύλους ἐπὶ Σαοὺλ εἰς πόλεμον· καὶ οὐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς, ὅτι ἐν βουλῇ ἐγένετο παρὰ τῶν στρα-
τηγῶν τῶν ἀλλοφύλων λεγόντων, Ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπιστρέψει πρὸς τὸν κύ-
20 ριον αὐτοῦ Σαούλ. Ἐν τῷ (ψ) πορευθῆναι τὸν Δαυὶδ εἰς Σικελὰγ προσεχώρησαν αὐτῷ ἀπὸ Μα-
νασσῆ, Ἐδνὰ, καὶ (ω) Ἰωζαβὰθ, καὶ Ῥωδιὴλ, καὶ Μιχαὴλ, καὶ (α) Ἰωσαβαὶθ, καὶ
21 Ἐλιμοὺθ, καὶ Σεμαθὶ, ἀρχηγοὶ χιλιάδων εἰσὶ τοῦ Μανασσῆ. Καὶ (†) αὐτοὶ συνεμάχησαν τῷ Δαυ-
ὶδ ἐπὶ τὸν γεδδοὺρ, ὅτι δυνατοὶ ἰσχύος πάντες· καὶ ἦσαν ἡγεμόνες (β) ἐν τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ
22 δυνάμει, Ὅτι ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἤρχοντο πρὸς Δαυὶδ εἰς δύναμιν μεγάλην ὡς (γ) δύναμις τοῦ
23 Θεοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς στρατιᾶς, οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν τοῦ
24 (δ) ἀποστρέψαι τὴν βασιλείαν Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον κυρίου. Υἱοὶ Ἰούδα (ε) θυρεοφό-
25 ροι καὶ δορατοφόροι, ἓξ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι δυνατοὶ παρατάξεως. Τῶν υἱῶν Συμεὼν, δυνα-
26 τοὶ ἰσχύος εἰς παράταξιν, ἑπτὰ χιλιάδες καὶ ἑκατόν. (ζ) Τῶν υἱῶν Λευὶ, τετρακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.
27 Καὶ (η) Ἰωαδὰς ὁ ἡγούμενος (θ) τῷ Ἀαρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι.

Masmana quartus, Hieremias quintus; Jethi sextus, Eliab septimus; 10 11
Joanan octavus, Eliazer nonus; Hieremia decimus, Melchabanai un- 12 13
decimus. Hi ex filiis Gad principes militiæ, unus ipsis centum par- 14
vus, & magnus ipsis mille. Hi, qui transierunt Jordanem in mense 15
primo, (& hic repletus super omnem crepidinem suam,) & persequuti
sunt omnes habitantes vallium ab Oriente usque ad Occidentem. Et ve- 16
nerunt de filiis Benjamin, & Juda, in auxilium David. Et Da- 17
vid exivit in obviam eorum, & dixit eis; Si ad pacem venistis
ad me; (e) sit mihi cor per se super vos: & si ad tradendum me
inimicis meis non in veritate manûs; videat Deus patrum (f) ve-
strorum, & arguat. Et spiritus induit ipsum Amasæ principem 18
triginta, & dixit; Vade, (g) & populus tuus David filius Jessæ,
pax, pax tibi, & pax auxiliatoribus tuis: quoniam auxilia-
tus est tibi Deus tuus. Et suscepit eos David, & constituit
eos principes virtutum. Et de Manasse accesserunt ad David 19
(h) in veniendo alienigenas super Saul ad bellum. Et non ad-
juvit eos: quoniam in consilio (i) factum est à ducibus alieni-
genarum dicentium; In capitibus virorum istorum revertet ad
dominum suum (k) Saul. In eundo David in Sicelag, accesserunt 20
ei de Manasse, Edna, & Jozabath, & Rodiel, & Michael, &
Josabaith, & Elimuth & Semathi, principes millium sunt ipsius
Manasse. Et ipsi pugnáverunt unà cum David super (l) Geddur: 21
quoniam potentes fortitudinis omnes. Et fuerunt duces (m) in ex-
ercitu, in virtute: Quoniam (n) diem ex die veniebant ad David, 22
ad virtutem magnam, sicut virtus Dei. Et hæc nomina princi- 23
pum militiæ, qui venerunt ad David in Chebron ad convertendum
regnum Saul ad eum, juxta verbum Domini. Filii Juda scu- 24
tiferi, & hastiferi, sex mille, & octingenti, potentes aciei. De 25
filiis Symeon potentes fortitudinis in aciem, septem millia, & centum.
De filiis Levi, quatuor mille, & sexcenti. Et Joadas dux ipsi Aaron, 26 27
& cum eo tria millia, & septingenti.

MS.A. (λ) Μασμὰν (μ) Ἱερμία (ν) Ἐθθεὶ (ξ) Ἐλιὴλ (ο) Ἰωνὰν (π) Ἐλεζαβὰδ ὁ ἔνατος, Ἱερεμίας (ρ) Μαχαβαναὶ (σ) αὐτοῖς, (τ) εἰ ἐμοὶ (υ) ὑμῶν καὶ ἐλέγξαι. (φ) ἐνεδυνάμωσεν τὸν Ἀμασαὶ τὸν ἄρχοντα (χ) Πορεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ καὶ ὁ λαός σου, εἰρήνη εἰρήνη σοι, εἰρήνη (ψ) πορευθῆναι αὐτὸν εἰς (ω) Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἰεδιὴλ, (α) Ἰωζαβὲδ, καὶ Ἐλιοὺδ, καὶ Γολαθὶ, (†) οὗτοι (β) ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, Ὅτι (γ) δύναμις Θεοῦ. (δ) ἐπιστρέψαι (ε) θυρεοφόροι, ἓξ (ζ) Καὶ υἱῶν (η) Ἰωδαὲ (θ) τῶν Ἀαρὼν,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 11 * امانا • مانا • ارميا * الي • الالاب * يونا • العازر * ارميا • ملخيا * احد عشرهم هولا
12 13 من بني جاد * روساء الحرب • كل واحد على الف * وهم الذين عبروا الاردن في شهر
14 15 نيسان • اذ هو ممتلي الي سغبته • وهزموا ساير العساكر الذين كانوا في البرية • في
الشرق والغرب * وهاولاء روساء الجند الذي اجتمعوا عند داود في قرية حبرون • ليجعلوه
16 ملكا بعد موت ساوول • ليتم كلمة صموييل النبي التي تكلم بها من فم الرب * فجاوا
17 بنو بنيامين وبنو يهودا • حتى بلغوا عسكر داود * فخرج داود اليهم يحاربهم • فبارك عليهم
وقال لهم • ان كان جيتم للسلم ولمعونتنا • فان الرب يعطيكم اثنين بواحد على كل ما
في قلوبكم • وان كنتم جيتم لتنصروا بنا وتسلمونا الى اعدايتا • فاني لم اخطي اليكم
ولا عملت شيا قبيحا • الله اله اباي يعلم ذلك • وهو يحكم بيننا • ومن يخطي على صاحبه •
18 * وروح الجبرية البسه الله لعمسا بن ناثان ريس ثلاثين • فالتفت وقال لداود • تعال يا داود •
تعال يا ابن ايسي • وانا معك • السلم لك • لا تخف • والسلم اعطي لك من معينك • لان معينك
19 في كل وقت الاهك • فقبلهم داود • واقامهم روساء على الجيش * ومن سبط منسا خرج مع
داود حين خرج الي حرب الفلسطينيين • ولم يخرجوا مع ساوول • ومضوا عقدوا مع كبراء
الفلسطينيين وقالوا لهم • نحن نمضي قبلكم • ونقع على ساوول حين يمضي الي صقلاغ
20 ونهجم ونقبض عليه وهو حي * وهذه اسماوهم • عدا • وزافور • وايداعيل • وميخال • والهيو •
21 ويوزافار روساء الوف بيت منسا * هاولاء مضوا الي داود • واعانوه حين مضي الي الحرب • لان
جميعهم كانوا جبابرة جدا • وهم صاروا متحكمين على الجيش • ويصنعون ما يريدون •
22 24 * وكانوا كل يوم ياكلون على مايدة داود • لانه كان يحبهم جدا • ** * وبنو
25 يهودا كانوا حاملين رماحا وسيوفا ستون الفا وثمان ماية جبابرة اقويا * ومن بني سمعون
26 27 جبابرة في القوة ثمانية الف وسبع ماية * ومن بني لاوي • اربعة الف وست ماية * ويوياداع
الكبير الذي كان من قسمة هرون * كان معه ثلاثة الاف وتسع ماية •

Amana, Mana, Eremia, Ali, Ela- 10
laib, Jona, Elazar, Eremia, Ma- 11
lachia: Hi undecim erant è filiis Gad, 12
belli præfecti, quorum quilibet imperabat 13
mille viris. Hi sunt qui trajicientes 14
Jordanem mense Nisan dum plenus 15
erat usque ad labra; acies omnes quæ
erant in deserto, fugaverunt ad Ori-
entem & Occidentem. Hi sunt duces
militum qui confluxerant ad Davidem
in civitatem Hebron, ut regem crea-
rent eum post mortem Saulis: ut ex-
pleretur verbum Samuelis prophetæ,
quod prædixerat ex ore Domini. Ve- 16
nientibus ergò filiis Benjamin & filiis
Judæ, adeòque ad castra Davidis per-
venientibus, Egressus David ut op- 17
pugnaret eos, benedixit eis, & ait
illis; Si pacis causâ & in auxilium
nostrum venitis, duplam Dominus red-
dat vobis mercedem pro quacunque re
quam animo versatis: sin autem ve-
nitis animo lædendi nos, & tradendi
nos inimicis nostris, quum nullam vobis
injuriam intulerim, nec quicquam turpe
egerim (novit hoc Deus, Deus patrum
meorum) ipsemet judicet inter nos, &
puniat eum qui peccat in sodalem su-
um. Tunc spiritu fortitudinis induit 18
Deus Amasam filium Nathanis du-
cem triginta, & conversus dixit Da-
vidi, Venias O David, venias O fili
Isai: ego quoque sum à partibus tuis;
pax tibi, ne metuas: & pax tibi da-
ta est ab adjutore tuo: tuus enim per-
petuus adjutor, Deus tuus est. Qua-
re excepit eos David, & constituit e-
os principes exercitûs. Ex tribu Ma- 19
nasse illi prodiêre cum Davide quan-
do processit ad oppugnandos Palæstinos,
(non enim prodierunt cum Saule, sed
euntes conspirârunt cum Palæstinorum
ducibus, & dixerunt eis, Nos antece-
dimus vos, & aggredimur Saulem
euntem in Siceleg, & irruentes vi-
vum capiemus) Quorum hæc sunt 20
nomina; Ada, Zabar, Idael, Manchel,
Elihu, & Jozabar, tribuni Manassi-
tarum. Hi contulerunt sese ad Davi- 21
dem, opemque tulerunt ei quando pro-
cessit ad bellum: omnes enim erant
valentissimi, ipsique imperabant mili-
tiæ, & agebant quicquid libebat: Et 22
singulis diebus comedebant super mensa
Davidis; quia summoperè diligebat eos.
Filii Judæ lanceas gladiósque gestan- 24
tes, erant sexaginta millia octingenti
strenuissimi & fortissimi. E filiis Si- 25
meonis, valentissimorum robore octo
millia septingenti. E filiis Levi, qua- 26
tuor millia sexcenti. Cum Jojadâ 27
magno, qui erat ex sorte Haronis, e-
rant tria millia nongenti.

Saul fratribus Benjamin filiis de Et duo & viginti principes ejus patris domus & robore fortis adolescens Sadoc Et

29 28 וְצָדוֹק נַעַר גִּבּוֹר חָיִל וּבֵית־אָבִיו שָׂרִים עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃ וּמִן־בְּנֵי בִנְיָמִן אֲחֵי שָׁאוּל

millia viginti Ephraim filiis de Et .Saul domus custodiam custodientes eorum multitudo adhuc usque Et millia tria

30 שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְעַד־הֵנָּה מַרְבִּיתָם שֹׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת בֵּית שָׁאוּל׃ וּמִן־בְּנֵי אֶפְרַיִם עֶשְׂרִים אֶלֶף

millia decem octo Menasseh tribu dimidia ex Et .suorum patrum domo in nominum viri robore fortes octingenti &

31 וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת גִּבּוֹרֵי חַיִל אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת לְבֵית אֲבוֹתָם׃ וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלֶף

temporibus in intelligentia scientes Issachar filiis de Et .David faciendum regnare ad veniendum ad nominibus per sunt nuncupati qui

32 אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת לָבוֹא לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד׃ וּמִבְּנֵי יִשָּׂשכָר יוֹדְעֵי בִינָה לָעִתִּים

exercitus egredientes Zebulun De .eorum os super eorum fratres omnes Et ducenta eorum capita Israel faceret quid sciendum ad

33 לָדַעַת מַה־יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁיהֶם מָאתַיִם וְכָל־אֲחֵיהֶם עַל־פִּיהֶם׃ מִזְּבֻלוּן יוֹצְאֵי צָבָא

Naphthali de Et .corde & corde non in acie struendis ad & millia quinquaginta bellicis instrumentis omnibus cum bellum disponentes

34 עֹרְכֵי מִלְחָמָה בְּכָל־כְּלֵי מִלְחָמָה חֲמִשִּׁים אָלֶף וְלַעֲדֹר בְּלֹא־לֵב וָלֵב׃ וּמִנַּפְתָּלִי

octo & viginti prælium ordinantes Danitis de Et millia septem & triginta lancea & clypeo cum eis cum & mille principes

35 שָׂרִים אָלֶף וְעִמָּהֶם בְּצִנָּה וַחֲנִית שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה אָלֶף׃ וּמִן־הַדָּנִי עֹרְכֵי מִלְחָמָה עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה

de Jarden trans de Et millia quadraginta bellum disponendum ad exercitum egredientes Aser de Et sexcenti & millia

37 36 אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וּמֵאָשֵׁר יוֹצְאֵי צָבָא לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה אַרְבָּעִים אָלֶף׃ וּמֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִן־

viri isti Omnes millia viginti & centum belli militiæ vasis omnibus in Menasseh tribu dimidia & Ghaditis & Reubenitis

38 הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי וַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בְּכֹל כְּלֵי צְבָא מִלְחָמָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף׃ כָּל־אֵלֶּה אַנְשֵׁי

etiam & Israel universum super David regem constituendum ad Chebron in venerunt perfecto corde in aciei instructores belli

מִלְחָמָה עֹדְרֵי מַעֲרָכָה בְּלֵבָב שָׁלֵם בָּאוּ חֶבְרוֹנָה לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וְגַם

comedentes tribus diebus David cum ibi fuerunt Et .David regnare faciendum ad uno corde Israel residuum omne

39 כָּל־שֵׁרִית יִשְׂרָאֵל לֵב אֶחָד לְהַמְלִיךְ אֶת־דָּוִיד׃ וַיִּהְיוּ־שָׁם עִם־דָּוִיד יָמִים שְׁלוֹשָׁה אֹכְלִים

afferentes Naphthali & Zebulun & Issachar ad usque eis propinqui etiam Et .eorum fratres eis præparaverant quia bibentes &

40 וְשׁוֹתִים כִּי־הֵכִינוּ לָהֶם אֲחֵיהֶם׃ וְגַם הַקְּרוֹבִים־אֲלֵיהֶם עַד־יִשָּׂשכָר וּזְבֻלוּן וְנַפְתָּלִי מְבִיאִים

pecus & boves & oleum & vinum & passas uvas & palathas farinæ escam bobus in & mulis in & camelis in & asinis in panem

לֶחֶם בַּחֲמוֹרִים וּבַגְּמַלִּים וּבַפְּרָדִים וּבַבָּקָר מַאֲכָל קֶמַח דְּבֵלִים וְצִמּוּקִים וְיַיִן וְשֶׁמֶן וּבָקָר וְצֹאן

Israel in lætitia quia multitudine in

לָרֹב כִּי שִׂמְחָה בְּיִשְׂרָאֵל׃

CAP. XIII. יג

.Israel concionem omnem ad David ait Et .ducem omnem ad centenarum & millium principibus cum David consilium iniit Et

2 1 וַיִּוָּעַץ דָּוִיד עִם־שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת לְכָל־נָגִיד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכֹל קְהַל יִשְׂרָאֵל

.Israel terras omnes in residuos nostros fratres ad mittamus dividemus nostro Deo Domino à & bonum vobis super Si

אִם־עֲלֵיכֶם טוֹב וּמִן־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִפְרְצָה נִשְׁלְחָה עַל־אַחֵינוּ הַנִּשְׁאָרִים בְּכֹל אַרְצוֹת יִשְׂרָאֵל

.nos ad congregentur & suorum suburbanorum urbibus in Levitas & sacerdotes eis cum Et

וְעִמָּהֶם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם בְּעָרֵי מִגְרְשֵׁיהֶם וְיִקָּבְצוּ אֵלֵינוּ׃

Versio VULG. LAT.

Sadoc etiam puer egregiæ indolis, & domus patris ejus,
principes viginti duo. De filiis autem Benjamin fratri- 28
bus Saul, tria millia : magna enim pars eorum adhuc se- 29
quebatur domû Saul. Porrò de filiis Ephraim, viginti
millia octingenti, fortissimi robore, viri nominati in cog- 30
nationibus suis. Et ex dimidia tribu Manasse, decem &
octo millia, singuli per nomina sua venerunt ut consti- 31
tuerent regem David. De filiis quoque Issachar viri eru-
diti, qui noverant singula tempora ad præcipiendû quid 32
facere deberet Israel, principes ducenti : omnis autem
reliqua tribus, eorum consilium sequebatur. Porrò de Za-
bulon qui egrediebantur ad prælium, & stabant in acie 33
instructi armis bellicis, quinquaginta millia venerunt in
auxiliû, non in corde duplici. Et de Nephthali, princi-
pes mille : & cum eis instructi clypeo & hastâ, triginta 34
& septem millia. De Dan etiam præparati ad prælium,
viginti octo millia sexcenti. Et de Aser egredientes ad 35
pugnâ, & in acie provocantes, quadraginta millia. Trans 36
Jordanem autem de filiis Ruben, & de Gad, & dimidia 37
parte tribûs Manasse, instructi armis bellicis, centum vi-
ginti millia. Omnes isti viri bellatores expediti ad pu-
gnandum, corde perfecto venerunt in Hebron, ut consti- 38
tuerent regem David super universum Israel : sed & o-
mnes reliqui ex Israel, uno corde erant, ut rex fieret Da-
vid. Fuerúntque ibi apud David tribus diebus come-
dentes & bibentes, præparaverant enim eis fratres sui. 39
Sed & qui juxta eos erant usque ad Issachar, & Zabulon,
& Nephthali, afferebant panes in asinis, & camelis, & 40
mulis, & bobus, ad vescendum : farinam, palathas, uvam
passam, vinum, oleum, boves, arietes, ad omnem copiam:
gaudium quippe erat in Israel.

CAP. XIII.

INiit autem consilium David cum tribunis, & centurio-
nibus, & universis principibus,. Et ait ad omnem cœ- 1
tum Israel ; Si placet vobis, & à Domino Deo nostro 2
egreditur sermo, quem loquor : mittamus ad fra-
tres nostros reliquos in universas regiones Israel, & ad
Sacerdotes, & Levitas, qui habitant in suburbanis ur-
bium, ut congregentur ad nos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

Et Sadoc juvenis generosissimus, & domus 28
ejus paterna ac fratres ejus, viginti duo
principes. E Benjaminitis fratribus Saulis, 29
tria millia : & hi usque ad diem quo occi-
sus fuit Saul, observabant custodiam domûs
Saulis. E filiis Aphrem, viginti millia octin- 30
genti viri valentissimi robore, viri cele-
berrimi, per familias ac domos paternas
eorum. Ex dimidia tribu Manasse, decem 31
& octo millia virorum, qui celebri nomine
pollebant : atque hi primi venerunt ad Da-
videm in regno statuendum. E filiis Issachar, 32
ducenti principes sapientiâ peritissimi in æ-
vo suo, & optima rectáque opera facientes
coram Domino: quorum fratres omnes il-
lud agebant, quod ii præcipiebant. Ex tri- 33
bu Zebolonitarum egressa sunt virorum va-
lentissimorum robore, bellum toto animo
atque instrumentis suis bellicis gerentium,
quinquaginta millia, ad inferendum bellum
iis qui in dubium revocabant regnum Da-
vidis. E filiis Nephtali, principes mille, 34
ducentes secum viros clypeis & gladiis in-
structos triginta septem millia. E Danitis 35
egressa sunt virorum belligerorum viginti
octo millia sexcenti. Ex Asiritis prodiêre 36
virorum bello gerendo strenuissimorum qua-
draginta millia. Ex transjordaninis autem, 37
de tribu Rubelitarum, è Gaditis, & ex di-
midia tribu Manasse, bellicis armis instru-
ctorum centum viginti millia. Omnes isti 38
viri robore valentissimi corde integro de-
scenderunt ab bellum, & venerunt in He-
bron ad initiandum regno Davidem super
universum Israelem : quin & omnes prin-
cipes Israelis candidâ mente venerunt ad
constituendum Davidem regem super Israe-
lem : Et manserunt ibi apud Davidem tri- 39
bus diebus edentes & bibentes : nam fra-
tres eorum præbebant eis annonam. Atque 40
hæc sunt nomina tribuum quæ afferebant eis
annonam, quippe quæ vicinæ eis essent ;
tribus Isacharitarum, Zebolonis, & Neph-
talitarum, asinis, camelis, ac mulis advehe-
bant eis panem, farinam, palathas, cartallos
uvarum, vinum, oleum, oves, ac boves, sum-
mâ copiâ : maxima enim lætitia erat apud
Israelem.

CAP. XIII.

DEinde consilium iniit David cum tri- 1
bunis & centurionibus, cunctísque magna-
tibus & præfectis Israelis : Dixitque Da- 2
vid cunctis cœtibus Israelis, Si vobis con-
sentaneum videtur, rogemus Dominum De-
um nostrum, & restauremus nobis labes
fratrum nostrorum existentium in cunctis
civitatibus Israelis, & collocemus cum eis
sacerdotes & Levitas in civitatibus & oppi-
dis eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ Σαδὼκ νέος δυνατὸς ἰσχύϊ, καὶ τῆς πατρικῆς οἰκίας αὐτοῦ ἄρχοντες (ι) εἰκοσιδύο. Καὶ τῶν υἱῶν Βενια-
μὶν τῶν ἀδελφῶν Σαοὺλ, τρεῖς χιλιάδες· καὶ ἔτι τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἀπεσκόπει τὴν (†) φυλακὴν οἴκου Σαούλ.
30 Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐφραὶμ, εἴκοσι χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι, δυνατοὶ ἰσχύϊ ἄνδρες ὀνομαστοὶ κατ' οἴκους πα-
31 τριῶν αὐτῶν. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, δεκαοκτὼ (κ) χιλιάδες, καὶ οἳ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνό-
ματι τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσσάχαρ γινώσκοντες σύνεσιν εἰς τοὺς καιροὺς,
32 γινώσκοντες τί ποιῆσαι (λ) Ἰσραὴλ, διακόσιοι, καὶ πάντες ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν. Καὶ ἀπὸ Ζαβου-
33 λὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέμου ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς πεντήκοντα χιλιάδες βοηθῆσαι τῷ
Δαυὶδ οὐχ ἑτεροκλινῶς. Καὶ ἀπὸ (μ) Νεφθαλὶ ἄρχοντες χίλιοι, καὶ μετ' αὐτῶν ἐν θυρεοῖς καὶ δόρασι,
34 τριακοντασεπτὰ χιλιάδες. Καὶ ἀπὸ τῶν Δανιτῶν παρατασσόμενοι εἰς πόλεμον, (ν) εἰκοσιοκτὼ χιλιάδες
35 καὶ ὀκτακόσιοι. Καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀσὴρ ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλεμον, (ξ) τεσσαράκοντα χιλιάδες.
36 Καὶ ἐκ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ ἐν πᾶσι
37 σκεύεσι πολεμικοῖς, ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες. Πάντες οὗτοι ἄνδρες πολεμισταὶ παρατασσόμενοι παρά-
38 ταξιν ἐν ψυχῇ εἰρηνικῇ· καὶ ἦλθον εἰς Χεβρὼν τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. καὶ ὁ
κατάλοιπος Ἰσραὴλ ψυχὴ (ο) μία τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς ἐσθί-
39 οντες καὶ πίνοντες, ὅτι (π) ἡτοίμασαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν. Καὶ οἱ ὁμοροῦντες αὐτοῖς ἕως Ἰσσάχαρ
40 καὶ Ζαβουλὼν καὶ (ρ) Νεφθαλὶ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν καμήλων καὶ τῶν ὄνων καὶ τῶν ἡμιόνων
καὶ ἐπὶ τῶν μόσχων βρώματα, ἄλευρα, παλάθας, σταφίδας, οἶνον, καὶ ἔλαιον, μόσχους καὶ πρόβατα
εἰς πλῆθος, ὅτι εὐφροσύνη ἐν Ἰσραήλ.

Et Sadoc juvenis potens fortitudine, & de paterna domo ejus principes 28
viginti duo. Et de filiis Benjamin fratribus Saul, tria millia: & adhuc 29
(o) plurima pars eorum intendebat in custodiam domûs Saul. Et de filiis 30
Ephræm, viginti millia, & octingenti, potentes fortitudine, viri nomi-
nati per domos patriarum suarum. Et de dimidio tribûs Manasse, de- 31
cem octo millia, et qui nominati fuerunt in nomine ad faciendum regnare
ipsum David. Et de filiis Issachar, cognoscentes intelligentiam in (p) 32
tempora, cognoscentes, quid faciat Israel, (q) ducenti, & omnes fratres
eorum cum eis. Et de Zabulon procedentes in aciem belli in omnibus va- 33
sis bellicis, quinquaginta millia ad auxiliandum David (r) non manibus
vacuis. Et de Nephthali, principes mille, & cum eis in scutis & lanceis 34
triginta septem millia. Et de Danitis instructi ad bellum, viginti octo 35
millia, & octingenti. Et de Aser ingredientes auxiliari in bello, qua- 36
draginta millia. Et de trans Jordanem de Ruben, & Gaddi, & de di- 37
midio tribûs Manasse in omnibus vasis bellicis, centum viginti millia.
Omnes hi viri bellatores instruentes aciem in animo pacifico. Et venerunt 38
in Chebron ad faciendum regnare David super omnem Israel. Et resi-
duus Israel anima una ad faciendum regnare David. Et fuerunt ibi die- 39
bus tribus comedentes, & bibentes: quoniam præparârant fratres eo-
rum. Et confines eis usque ad Issachar, & Zabulon, & Nephthali af- 40
ferebant eis super camelos, & asinos, & mulos, & super vitulos ciba-
ria, farinas, palathas, uvas passas, vinum, & oleum, vitulos, & oves
in multitudine: quoniam lætitia in Israel.

MS.A. (ι) εἴκοσι καὶ δύο. Καὶ ἐκ τῶν (†) φυλακὴν (κ) χιλιάδες, οἱ (λ) Ἰσραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν, διακόσιοι, (μ) Νεφθαλείμ (ν) εἴκοσι καὶ ὀκτὼ (ξ) τεσσεράκοντα (ο) μία. Καὶ ἦσαν (π) ἡτοίμασαν αὐτοῖς οἱ (ρ) Νεφθαλείμ,

ΚΕΦ. ιγ.

1 Καὶ ἐβουλεύσατο Δαυὶδ μετὰ τῶν χιλιάρχων καὶ τῶν ἑκατοντάρχων, παντὶ ἡγουμένῳ. Καὶ εἶπε
2 Δαυὶδ (α) πάσῃ ἐκκλησίᾳ Ἰσραὴλ, Εἰ ἐφ' ὑμῖν ἀγαθὸν καὶ παρὰ κυρίου (β) τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐο-
δωθῇ, ἀποστείλωμεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ὑπολελειμμένους ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραὴλ, καὶ μετ' αὐτῶν
οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται ἐν πόλεσι κατασχέσεως αὐτῶν, καὶ συναχθήσονται πρὸς ἡμᾶς,

CAP. XIII.

Et consultavit David cum chiliarchis, & centurionibus, omni duce. 1
Et dixit David universæ Ecclesiæ Israel; Si super vos bonum, & à 2
Domino Deo nostro prosperabitur; mittamus ad fratres nostros reliquos
in omni terra Israel: & cum eis sacerdotes Levitæ in civitatibus
possessionis suæ: & congregabuntur ad nos.

MS.A. (α) τῇ πάσῃ (β) θεοῦ ὑμῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وصادوق الشاب جبار في الجيوش * وبيت ابيه واخوته روساء * اثنان وعشرون رييسا من
19 بيت ابيه * ومن بني بنيامين اخوة شاوول * ثلاثة الف * وهم كانوا الي يوم قتل شاوول
30 يحرسون بيته * ومن بني افرايم * عشرون الفا وثمان مائة رجالا جبابرة رجالا معروفين * ومن
31 نصف سبط منسا * ثمانية عشر الف * رجال صاروا معروفين * لانهم الذين اتوا ليجعلوا
32 داود ملكا * ومن بني ايساخر * روساء عارفون بالحكمة في زمانهم * وصناع صنايع حسنة
33 مستوية قدام الله * مايتان * وساير اخوتهم كانوا يصنعون كلما يامروهم به * ومن سبط
زابلون * منهم جبابرة في القوة * وصناع في الحرب بكل سلاح * خمسون الفا * ليعينوا الحرب
34 على كل من يخالف في ملك داود * ومن بني نفتالي الروساء الف رييس * ومعهم رجال
36 متسلحين بالدرق والرماح * سبعة وثلاثون الفا * ومن سبط اشير الذين خرجوا ليعينوا
35 داود في الحرب * رجال جبابرة اربعون الفا * ومن سبط دان خرج رجال صانعي الحروب *
37 ثمانية وعشرون الفا وتسع مائة * ومن عدوة الاردن * من بني رؤبال وبني جاد ونصف
38 سبط منسا * مرتبين بكل سلاح مائة وعشرون الفا * هولاء الذين خرجوا للحرب رجال اقوياء
بقلوب ذكية * جاوا الي حبرون * واقاموا لداود الملك على ساير بني اسرايل * وعلى كبراء
39 اسرايل * وكان مجيهم بقلوب ذكية * ليقيموا داود ملكا على اسرايل * واقاموا عند داود
40 ثلاثة ايام ياكلون ويشربون * لان اخوتهم اعطوهم الطعام * وهذه اسماء الاسباط الذين كانوا
يجيون اليهم ويقدمون اليهم * سبط ايساخر * زابلون * نفتالي * هولاء كانوا ياتونهم بالخبز
على حمير * وجمال * وبغال * ودقيقا * وقواصير عنب * وخمرا * وزيتا * وغنما * وثيرانا كثيرين * لان
فرحا كثيرا كان في اسرايل *

Et Sadoc juvenis inter bellatores for- 18
tissimus, & familia patris ejus, ac
fratres ejus principes, viginti duo scilicet
principes ex ejus paterna domo. Ex 19
Benjaminitis fratribus Saulis, tria mil-
lia; qui usque ad diem quo interfectus
fuit Saul custodiebant domum ejus. Ex 30
Ephraimitis, viginti millia octingenti,
viri fortissimi, viri celeberrimi. E di- 31
midia tribu Manassis, octodecim millia
virorum, qui celebres inde facti sunt,
quòd venerint ad creandum Davidem
regem. Ex filiis Isacharis, principes 32
suis temporibus sapientissimi, & bo-
nis coram Deo rectisque actionibus in-
stantes, ducenti: quorum reliqui fratres
exequebantur quicquid ii præcipiebant.
Ex tribu Zabolonis prodierunt valenti- 33
um robore, & bellum quovis armo-
rum genere gerentium, quinquaginta mil-
lia; ut bellum inferrent iis omnibus qui
adversarentur regno Davidis. Princi- 34
pes è Nephtalitis erant mille principes,
quos comitabantur triginta septem millia
virorum scutis & lanceis instructorum.
Ex tribu Aser, qui egressi sunt ad opem 36
Davidi ferendum in bello, fuerunt vi-
ri robustissimi quadragies mille. Ex 35
tribu Dan prodière virorum bellicoso-
rum viginti octo millia nongenti. Ex 37
his autem qui erant trans Jordanem,
è Rabelitis, Gaditis, & dimidiâ tri-
bu Manassis, centum viginti millia
omni armorum genere instructa. Hi sunt 38
qui sinceris cordibus exierunt ad bellum,
viri fortissimi; & venientes in Hebron
confirmârunt Davidi regnum super o-
mnes Israelitas, & super omnes ma-
gnates Israelis: venerunt inquam sin-
ceris cordibus ut crearent Davidem re-
gem super Israelem. Et triduo manse- 39
runt apud Davidem edentes & biben-
tes; quoniam fratres eorum suppedita-
bant eis cibum. Atque hæc sunt nomina 40
tribuum quæ advehebant & offerebant
eis; tribus Isacharis, Zabolonis, Neph-
tali: hæ asinis, camelis, ac mulis adve-
hebant illis panem, farinam, uvarum ca-
nistra, vinum, oleum, oves, ac boves
plurimos: maximum enim gaudium erat
in Israele.

* الفصل الثالث عشر *

1 * فملك داود على كبراء الوف ومئين * وساير الكبراء والمدبرين * والحكماء في اسرايل * فقال
2 داود لساير بني اسرايل * ان كان حسن في اعينكم ان نجمع ونبعث الينا صندوق عهد الله
ونطلب منه ان يزيد لنا في وصايف اخوتنا الذين يسكنون في ضياع اسرايل * وياتي
يوياداف الكاهن معهم * وكهنة ولاويون * بقراهم وساير مناهم *

CAP. XIII.

Cum ergò regnâsset David super 1
tribunos, & centuriones, omnésque
principes, rectores, ac judices in Is-
raele; Dixit David cunctis Israeli- 2
tis, Si congruum vobis videtur, col-
ligamus & adducamus ad nos ar-
cam fœderis Dei, & obsecremus eum
ut augeat agmina fratrum nostrorum
habitantium in oppidis Israelis veniátque
cum eis Jojadac sacerdos, & sacer-
dotes ac Levitæ unà cum civitatibus
& cunctis oppidis eorum.

ונסבה את־ארון אלהינו אלינו כי־לא דרשנהו בימי שאול׃ ויאמרו כל־הקהל לעשות כן 3 4
כי־ישר הדבר בעיני כל־העם׃ ויקהל דויד את־כל־ישראל מן־שיחור מצרים ועד־לבוא 5
חמת להביא את־ארון האלהים מקרית יערים׃ ויעל דויד וכל־ישראל בעלתה אל־קרית 6
יערים אשר ליהודה להעלות משם את ארון האלהים יהוה יושב הכרובים אשר־נקרא שם׃
וירכיבו את־ארון האלהים על־עגלה חדשה מבית אבינדב ועזא ואחיו נהגים בעגלה׃ 7
ודויד וכל־ישראל משחקים לפני האלהים בכל־עז ובשירים ובכנרות ובנבלים 8
ובתפים ובמצלתים ובחצצרות׃ ויבאו עד־גרן כידן וישלח עזא את־ידו לאחז 9
את־הארון כי שמטו הבקר׃ ויחר־אף יהוה בעזא ויכהו על אשר־שלח ידו על־הארון 10
וימת שם לפני אלהים׃ ויחר לדויד כי־פרץ יהוה פרץ בעזא ויקרא למקום ההוא פרץ 11
עזא עד היום הזה׃ ויירא דויד את־האלהים ביום ההוא לאמר היך אביא אלי את ארון 12
האלהים׃ ולא־הסיר דויד את־הארון אליו אל־עיר דויד ויטהו אל־בית עבד־אדם 13
הגתי׃ וישב ארון האלהים עם־בית עבד־אדם בביתו שלשה חדשים ויברך יהוה את־ 14
בית עבד־אדם ואת־כל־אשר־לו׃

CAP. XIV.

1 וישלח חירם מלך־צר מלאכים אל־דויד ועצי ארזים וחרשי קיר וחרשי עצים לבנות לו
2 בית׃ וידע דויד כי־הכינו יהוה למלך על־ישראל כי־נשאת למעלה מלכותו בעבור
3 4 עמו ישראל׃ ויקח דויד עוד נשים בירושלם ויולד דויד עוד בנים ובנות׃ ואלה שמות
5 הילודים אשר היו־לו בירושלם שמוע ושובב נתן ושלמה׃ ויבחר ואלישוע ואלפלט׃
6 7 8 ונגה ונפג ויפיע׃ ואלישמע ובעלידע ואליפלט׃ וישמעו פלשתים כי־נמשח דויד
למלך על־כל־ישראל ויעלו כל־פלשתים לבקש את־דויד וישמע דויד ויצא לפניהם׃

Versio VULG. LAT.

Et reducamus arcam Dei nostri ad nos, non enim requi-
sivimus eam in diebus Saul. Et respondit universa mul- 3
titudo ut ita fieret: placuerat enim sermo omni populo. 4
Congregavit ergò David cunctum Israel, à Sihor Ægy-
pti, usque dum ingrediaris Emath, ut adduceret arcam 5
Dei de Cariathiarim. Et ascendit David, & omnis vir
Israel, ad collem Cariathiarim, qui est in Juda, ut affer- 6
ret indè arcam Domini Dei sedentis super Cherubim, ubi
invocatum est nomen ejus. Imposuerúntque arcam Dei
super plaustrum novum, de domo Abinadab: Oza au- 7
tem, & frater ejus, minabant plaustrum. Porrò David,
& universus Israel, ludebant coram Deo omni virtute in 8
canticis, & in citharis, & psalteriis, & tympanis, & cym-
balis, & tubis. Cùm autem pervenissent ad Aream
Chidon, tetendit Oza manum suam, ut sustentaret ar- 9
cam: bos quippe lasciviens paululùm inclinaverat eam.
Iratus est itaque Dominus contra Ozam, & percussit
eum, eò quòd tetigisset arcam: & mortuus est ibi co- 10
ram Domino. Contristatúsque est David, eò quòd di-
visisset Dominus Ozam: vocavitque locum illum; Di- 11
visio Ozæ, úsque in præsentem diem. Et timuit Deum
tunc temporis, dicens; Quomodò possum ad me intro- 12
ducere arcam Dei? Et ob hanc causam non adduxit
eam ad se, hoc est, in civitatem David, sed avertit in 13
domum Obededom Gethæi. Mansit ergò arca Dei in
domo Obededom tribus mensibus: & benedixit Domi- 14
nus domui ejus, & omnibus quæ habebat.

CAP. XIV.

Misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David, & 1
ligna cedrina, & artifices parietum, lignorúmque: ut
ædificarent ei domum. Cognovítque David quòd con- 2
firmásset eum Dominus in regem super Israel, & suble-
vatum esset regnum suum super populum ejus Israel.
Accepit quoque David alias uxores in Jerusalem: ge- 3
nuitque filios, & filias. Et hæc nomina eorum, qui na- 4
ti sunt ei in Jerusalem; Samua, & Sobad, Nathan, &
Salomon, Jebahar, & Elisua, & Eliphalet, Noga 5
quoque, & Napheg, & Japhia, Elisama, & Baaliada, 6
& Eliphalet. Audientes autem *Philisthiim eò quòd 7
unctus esset David in regem super universum Israel, a- 8
scenderunt omnes ut quærerent eum: quod cùm audis-
set David, egressus est obviàm eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Congregentur etiam & confluant ad nos, ro- 3
gentque Dominum Deum nostrum, & de-
precemur eum pro peccatis nostris; cùm non
oraverimus eum diebus Saulis. Dicentibus 4
autem cunctis cœtibus ita faciendum esse,
Congregavit David omnes Israelitas à fluvio 5
Ægypti usque ad ingressum Antiochiæ, ut ad-
ducerent arcam Domini de civitate Naarin.
Ascendit igitur David cum universo Israele 6
in civitatem Naarin quæ est in termino terræ
tribûs Judæ, ut asportarent inde arcam Do-
mini Dei sedentis super Cherubinos excelsos,
super quos invocatum fuerat nomen ejus. Et 7
arcâ Domini plaustro novo impositâ & sub-
latâ, exierunt è domo Abinadab. Et Aza
quidem ac fratres ejus plaustrum ducebant; 8
David autem & omnes Israelitæ magnificè
canebant coram Domino cantica, adhibitis
citharis, nablis, cymbalis, ac sistris. Cum- 9
que pervenissent ad aream Remin, extendit
Aza manum suam ad fulciendam arcam, eò
quòd cucurrissent boves ad arcam. Quare 10
percitus irâ Dominus in Azam, percussit eum
ibi, quòd manum suam extendisset super ar-
cam, & mortuus est ibidem coram arca. Dis- 11
plicuit autem Davidi, quòd ruinâ labefa-
ctâsset Dominus Azam: quapropter vocatus
fuit locus ille, Ruina Azæ, in hunc usque di-
em. Timuitque David Dominum die illo, 12
& ait, Quomodo introducerem ad me ar-
cam Domini? Nec voluit ut intraret ad se 13
arca, in civitatem Davidis: sed dixit Da-
vid ut asportarent eam in domum Obar-
edom Gethæi. Considente autem arcâ Do- 14
mini in domo Obar-edom Gethæi tribus
mensibus, benedixit Dominus domum Obar-
edom Gethæi, & cuncta quæ possidebat.

CAP. XIV.

Misit autem Hiram rex Sur legatos ad Da- 1
videm, misitque ad eum ligna cedrina, fabros
murarios, & fabros lignarios, ut ædificarent
ei domum. Tunc sentiens David electum se 2
à Domino ut esset rex super Israelem, re-
gnumque suum sublimè elatum, adeo ut esset
rex super populum ejus Israelem; Duxit Da- 3
vid uxores de Jerusalem post adventum su-
um ex Hebron, natique sunt ei filii ac filiæ.
Atque hæc sunt nomina filiorum qui nati 4
sunt ei in Jerusalem, Somua, Sochub, Na- 5
than, Salomon, Jebhar, Elisaa, Eliphelet, 6
Nih, Nepheg, Nephia, Elisemaa, Elidaa, & 7
Eliphelet. Audientes autem Philisthæi un- 8
ctum fuisse Davidem ut regnaret super uni-
versum Israelem, ascenderunt omnes Phili-
sthæi quæsitum Davidem. Quo audito Da-
vid, processit obviàm illis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ μετενέγκωμεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ (β) ἐζήτησαν αὐτὴν ἀφ' ἡμερῶν Σαούλ.
4 Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τοῦ ποιῆσαι οὕτως, ὅτι (γ) εὐθὴς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ
5 λαοῦ. Καὶ ἐξεκκλησίασε Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ ἀπὸ ὁρίων Αἰγύπτου καὶ (δ) ἕως εἰσόδου Ἡμὰθ
6 τοῦ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐκ πόλεως Ἰαρίμ. Καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν Δαυίδ· καὶ πᾶς Ἰσ-
ραὴλ ἀνέβη εἰς πόλιν Δαυίδ, ἣ ἦν τοῦ Ἰούδα, τοῦ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ κυρίου
καθημένου ἐπὶ (ε) χερουβὶμ, οὗ ἐπεκλήθη ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐπέθηκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ (ζ) ἐπ'
7 ἅμαξαν καινὴν ἐξ οἴκου Ἀμιναδάβ· καὶ Ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἦγον τὴν ἅμαξαν. Καὶ Δαυὶδ
8 καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παίζοντες ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ ἐν ψαλτῳδοῖς, καὶ ἐν κινύραις,
καὶ ἐν νάβλαις, (η) ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν σάλπιγξι. Καὶ ἦλθοσαν ἕως τῆς (θ)
9 ἅλωνος· καὶ ἐξέτεινεν Ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τοῦ κατασχεῖν τὴν κιβωτὸν, ὅτι ἐξέκλινεν αὐτὴν ὁ μό-
σχος. Καὶ ἐθυμώθη κύριος ὀργῇ ἐπὶ Ὀζὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα
10 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἀπέναντι τοῦ θεοῦ. Καὶ ἠθύμησε Δαυὶδ, ὅτι διέκοψε
11 κύριος διακοπὴν ἐν Ὀζὰ, καὶ ἐκάλεσεν τὸν τόπον ἐκεῖνον, Διακοπὴ Ὀζὰ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
12 Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, Πῶς εἰσοίσω (ι) τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ
13 πρὸς ἐμαυτόν; Καὶ οὐκ ἀπέστρεψε Δαυὶδ τὴν κιβωτὸν πρὸς ἑαυτὸν (κ) εἰς πόλιν Δαυίδ, καὶ
14 ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ (λ) Γεθαίου. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν οἴκῳ Ἀβεδδαρὰ
(μ) τρεῖς μῆνας. καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς (ν) Ἀβεδδαρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ.

MS.A. (β) ἐξεζήτησαν (γ) εὐθὴς (δ) ἕως Ἡμὰθ (ε) Χερουβεὶν, (ζ) ἐπὶ (η) καὶ ἐν (θ) ἅλωνος Χειδὼν· καὶ (ι) πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ; Καὶ οὐκ (κ) εἰς τὴν πόλιν (λ) Χετταίου. (μ) τρεῖς * ἡμέρας. (ν) τὸν Ἀβεδδαρὰ,

3 Et transferamus arcam Dei nostri ad nos; quoniam non (a) quæsierunt
4 eam à diebus Saul. Et dixit universa Ecclesia facere sic; quoniam re-
5 ctum fuit verbum in oculis universi populi. Et convocavit David omnem
Israel à finibus Ægypti, & usque ad introitum Hemath ad inferendum
6 arcam Dei è civitate Jarin. Et (b) adduxit eam David: & omnis Is-
rael ascendit in civitatem David, quæ erat ipsius Juda, ad educendum
indè arcam Dei Domini sedentis super Cherubim, ubi invocatum est no-
7 men ejus. Et imposuerunt arcam Dei super plaustrum novum è domo
8 Aminadab. Et Oza, & fratres ejus ducebant plaustrum. Et David, &
omnis Israel ludentes ante Deum in omni virtute, & in (c) cantoribus,
& in citharis, & in nablis, in tympanis, & in cymbalis, & in tubis.
9 Et venerunt usque ad (d) aream: & extendit Oza manum suam ad
10 sustentandam arcam, quoniam inclinaverat eam vitulus. Et indignatus
est Dominus irâ super Oza, & percussit eum ibi, propterea quòd exten-
11 disset manum suam super arcam: & mortuus est ibi ante Deum. Et tri-
status est David, quia discidit Dominus scissuram in Oza, & vocavit
12 locum illum, Scissura Oza, usque in diem hanc. Et timuit David Deum
13 in die illa, dicens; Quomodò introducam arcam Dei ad me? Et non
fecit divertere David arcam ad se in civitatem David, & fecit eam de-
14 clinare in domum (e) Abeddara Gethæi. Et sedit arca Dei in domo
Abeddara tres menses. Et benedixit Deus Abeddara, & omnia ejus.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυίδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ (α) οἰκοδό-
2 μους, καὶ τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν (β)
κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὅτι ηὐξήθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσ-
3 ραήλ. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἔτι γυναῖκας ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ (γ) ἐτέχθησαν Δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέ-
4 ρες. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν τεχθέντων, οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ· (δ) Σαμαὰ,
5 Σωβὰβ, Νάθαν, καὶ Σαλωμὼν, Καὶ (ε) Βαὰρ, καὶ Ἐλισὰ, καὶ Ἐλιφαλὴθ, Καὶ Ναγὲθ, καὶ (ζ)
6 Ναφὰθ, καὶ Ἰαφιὲ, Καὶ (η) Ἐλισαμαὲ, καὶ Ἐλιαδὲ, καὶ Ἐλιφαλά. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι ἐ-
7 χρίσθη Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ· καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητῆσαι τὸν (θ)
8 Δαυίδ. καὶ ἤκουσε Δαυίδ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς.

MS.A. (α) οἰκοδόμους τοίχων, καὶ (β) κύριος ἐπὶ Ἰσραὴλ, (γ) ἐτέχθησαν αὐτῷ ἔτι (δ) Σαμμαὰ, καὶ Σωβὰβ, (ε) Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισαὺ, καὶ Ἐλιφαλὲτ, (ζ) Ναφὰγ, (η) Ἐλισαμὰ, καὶ Βαλλιαδὰ, καὶ Ἐλιφαλέτ. (θ) Δαυίδ. Καὶ ἐξῆλθεν Δαυὶδ ὡς ἤκουσεν εἰς ὑπάντησιν

CAP. XIV.

1 Et misit Chiram rex Tyri nuntios ad David, & ligna cedrina, & ædi-
2 ficatores, & fabros lignorum ad ædificandam ei domum. Et novit
David, quia paravit eum Dominus in regem super Israel: quoniam au-
3 ctum est in altitudinem regnum suum propter populum ejus Israel. Et
accepit David adhuc uxores in Hierusalem, & nati sunt David adhuc
4 filii, & filiæ. Et hæc nomina eorum, qui nati sunt, (a) qui fuerunt ei in
5 Hierusalem; Samaa, Sobab, Nathan, & Salomon, Et Baar, & Elisa, &
6 7 Elisphaleth, Et Nageth, & Naphath, & Japhie, Et Elisamae, &
8 Eliade, & Eliphala. Et audierunt alienigenæ, quia unctus est David
rex super omnem Israel. Et ascenderunt omnes alienigenæ ad quæren-
dum David. Et audivit David, & egressus est in occursum eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ويأتون الينا يصلون قدام الله * ونطلب منه من اجل ذنوبنا * لانهم لم يطلبوا الصندوق
4 ولم يطلبوا قدامه في ايام شاوول * فقال ساير الاسباط * نفعل هكذا * لان هذا الكلام مستقيم
5 في اسرايل جميعه * فخرج داود وساير بني اسرايل من بحر مصر حتى اتوا تخوم انطاكيه *
6 ليجيبوا صندوق عهد الله من ضيعة نعريم * وطلعوا الى ضيعة نعرين التي في بيت لحم
وسبط يهودا * ليطلعوا من هناك صندوق عهد الله الاله والرب الجالس على الكروبين التي
7 عليها سمي اسمه * ووضعوا صندوق عهد الله على عجلة جديدة * واخرجوه من بيت
8 امناداب * وكان عازا واخوته يدبرون العجلة * وكان داود وجميع بني اسرايل يسبحون
9 قدام الرب بكل قوة * بتسبيحات * وبعيدان * وصنوج * وصلاصل * ومزاهر * فلما جاوا الى اندر
10 رامين جرت الثيران الى الاندر * فمد عازا يده ليسند الصندوق * فغضب الله على عازا * فضربه
11 هناك فقتله * لانه بسط يده على الصندوق * ومات هناك قدام صندوق عهد الله * وحزن داود
12 ان الله فتح ثلمة بموت عازا فسمي ذلك المكان ثلمة عازا * وفزع داود من الله في ذلك اليوم
13 وقال * كيف يدخل صندوق الله الي * وما احب داود ان يدخل اليه صندوق الله * ولا الى
14 ضيعة داود * وقال داود * امضوا به الى بيت عافور الادومي القبلي * فمضوا به اليه * ومكث
فيه ثلاثة شهور * وبارك الله في بيت عافور وكل من كان فيه *

* الفصل الرابع عشر *

1 * فبعث حيرام ملك صور
2 رسلا الى داود * وخشب الارز * وصناعا نقاشين * ونجارين الخشب * ليبنوا له بيتا * ولذلك عرف داود
3 ان الله معه * واختاره ان يكون ملكا على اسرايل * ورفع ملكه * واخذ داود نساء من اورشليم
4 بعد ما اتى من حوريب * وولد له بنين وبنات * وهذه اسماء بنيه المولودين له باورشليم *
5 6 شاموع * وسوبب * وناثان * وسليمان * ويافيحار * واليشع * والفليط * ونافج * ونافع * واليشمع *
7 8 واليداع * واليلفاط * وسمع الفلسطينيون ان داود قد مسح ليملك على اسرايل * فطلع
جميعهم ليحاربوه * وسمع داود وخرج يحاربهم *

3 Veniant inquam ad nos, oréntque coram
Deo, & rogemus eum pro peccatis nostris:
quoniam non requisiverunt arcam, nec
oraverunt coram ea in diebus Saulis.
4 Dixerunt omnes tribus, Ita faciemus:
nam hujuscemodi verba consentanea fue-
5 runt apud universum Israelem. Egressi
sunt ergò David & omnes Israelitæ, à
mari Ægyptiaco donec pervenerunt ad li-
mites Antiochiæ, ut afferrent arcam fœde-
6 ris Dei ex oppido Naarim. Et ascendentes
ad oppidũ Naarin quod situm est in Beth-
lehem & tribu Juda, ut inde transferrent
arcam fœderis Dei, Dei inquam ac Domini
insidentis Cherubinis à quibus nomen suũ
7 accepit; Imposuerunt arcam fœderis Dei
plaustro novo, & eduxerunt eam è domo
Aminadabi. Et Aza ac fratres ejus rege-
8 bant plaustrum; David autem & omnes
Israelitæ totis viribus canebant coram Do-
mino laudes, adhibitis fidibus, cymbalis,
9 tintinnabulis, & citharis. Cùm autem per-
venissent ad aream Ramin, cucurrerunt
boves ad aream: quapropter extendit Aza
10 manum suã ut sustentaret arcam. At ira-
tus in Azam Deus, percussit eum illic, &
morte affecit, eò quòd manum suam exten-
disset ad arcam; et mortuus est ibi coram
11 arca fœderis Dei. Et contristatus est Da-
vid, quòd ruptionem aperuisset Deus morte
Azæ: vocatúsque fuit locus ille, Ruptio
12 Azæ. Extimuitque David Deum eo die,
& ait; Quomodo ingrederetur ad me arca
13 Dei? Idcóque noluit David ut ingredere-
tur arca Dei ad se, neque in civitatem Da-
vidis; sed dixit David, Ducite eam in
domum Aboris Edomæi Australis: & du-
14 xerunt eam illuc. Ubi cùm mansisset tri-
bus mensibus, benedixit Deus domui Abo-
ris, & omnibus qui degebant in ea.

CAP. XIV.

1 Misit autem Hiram rex Tyri nuntios
ad Davidem, et ligna cedrina, & artifices
sculptores, fabrósque lignarios, ut ædifi-
2 carent ei domum. Quapropter cognoscens
David quòd adesset sibi Deus, & elegisset
eum ut esset rex super Israelem, & exal-
3 tâsset regnum ejus; Duxit sibi David u-
xores de Jerusalem post reditum suum ex
4 Horeb, genuitque sibi filios & filias. At-
que hæc sunt nomina filiorũ qui nati sunt
ei in Jerusalem, Samua, Sobab, Nathan, et
5 Salomon: Jebihar, Elisua, Elphalet, Anib,
6 Naphegh, Naphaa, Elisemaa, Elidaa, &
7 Elilaphat. Audientes autem Palestini
8 quòd David unctus jam esset ut regnaret
super Israelem, ascenderunt omnes ut op-
pugnarent eum: quod audiens David, e-
gressus est ad eos oppugnandos.

דברי הימים א: טו

,Pelistim ad ascendam Num ;dicendo ,Deo in David interrogavit Et.Rephaim valle in sunt diffusi &,venerunt Pelistim Et

10 9 ופלשתים באו ויפשטו בעמק רפאים: וישאל דויד באלהים לאמר האעלה על פלשתים

ibi eos percussit Et.perasim-Bahal in ascenderũt Et.tua manu in eos tradam &,Ascende:Domin' ei dixit Et?mea manu in eos trades &

11 ונתתם בידי ויאמר לו יהוה עלה ונתתים בידך: ויעלו בבעל פרצים ויכם שם

loci nomen vocaverunt Idcirco .aquæ divisionem secundùm meã manũ per meos inimicos Deus Rupit :David dixit & :David

דויד ויאמר דויד פרץ האלהים את אויבי בידי כפרץ מים על כן קראו שם המקום

,Pelistim adhuc addiderũt Et.igne in sunt combusti &,David dixit Et .suos deos ibi Dereliqueruntq; ,Perasim Bahal ipsius

13 12 ההוא בעל פרצים: ויעזבו שם את אלהיהם ויאמר דויד וישרפו באש: ויסיפו עוד פלשתים

,eos desuper circunda :eos post ascendes Non ;Deus ei dixit Et :Deo in David adhuc interrogavit Et .valle in sunt diffusi &

14 ויפשטו בעמק: וישאל עוד דויד באלהים ויאמר לו האלהים לא תעלה אחריהם הסב מעליהם

:prælium in egredieris tunc ,mororum capitibus in gressus sonitum te audire circa,erit Et .mororum adverso ex eos ad venies &

15 ובאת להם ממול הבכאים: ויהי כשמעך את קול הצעדה בראשי הבכאים אז תצא במלחמה

,Deus ei præcepit queãdmodũ David fecit Et .Pelistim castrametationem percutiendum ad tuas facies ad Deus est egressus quia

16 כי יצא האלהים לפניך להכות את מחנה פלשתים: ויעש דויד כאשר צוהו האלהים

.terras universas in David nomen est egressum Et.Ghazerah ad usque & Ghibhon à Pelistim castrametationem percusserunt &

17 ויכו את מחנה פלשתים מגבעון ועד גזרה: ויצא שם דויד בכל הארצות

.gentes omnes super ejus pavorem dedit Dominus Et

ויהוה נתן את פחדו על כל הגוים:

CAX. XV. טו

portandũ ad Non:David dixit Tunc .tentorium ei tetendit & ,Dei arcæ locum paravit &,David civitate in domos sibi fecit Et

2 1 ויעש לו בתים בעיר דויד ויכן מקום לארון האלהים ויט לו אהל: אז אמר דויד לא לשאת

in usq; ei ministrandum ad & ,Dei arcam portandum ad Dñs elegit eis in quia:Levitæ nisi Dei arcam

את ארון האלהים כי אם הלוים כי בם בחר יהוה לשאת את ארון האלהים ולשרתו עד

quem suum locum in Domini arcam faciendùm ascendere ad ,Jerusalaim in Israel omnem David Congregavitq; .seculum

3 עולם: ויקהל דויד את כל ישראל אל ירושלם להעלות את ארון יהוה אל מקומו אשר

.viginti & centum ejus fratres &,princeps Uriel ,Chehath filiis .Levitas & ,Aharon filios David collegit Et .ei paraverat

5 4 הכין לו: ויאסף דויד את בני אהרן ואת הלוים: לבני קהת אוריאל השר ואחיו מאה ועשרים:

.triginta & centum ejus fratres &,princeps Joel,Ghersom filiis .viginti & ducenti ej' fratres &,princeps Hasaiah,Merari filiis

7 6 לבני מררי עשיה השר ואחיו מאתים ועשרים: לבני גרשם יואל השר ואחיו מאה ושלשים:

filiis .octoginta ejus fratres &,princeps Eliel ,Chebron filiis .ducenti ejus fratres &,princeps Semahaiah,Elisaphan filiis

10 8 לבני אליצפן שמעיה השר ואחיו מאתים: לבני חברון אליאל השר ואחיו שמונים: לבני

9 ,Levitas & ,sacerdotes Ebjathar & ,Sadoc David Vocavitque .duodecim & centũ ej' fratres &,princeps Hamminadab,Hozziel

11 עזיאל עמינדב השר ואחיו מאה ושנים עשר: ויקרא דויד לצדוק ולאביתר הכהנים וללוים

.Levitis patrum capita Vos eis dixit Et .Hamminadab & ,Eliel & ,Semahaiah ,Joel Et ,Hasaiah ,Uriel

12 לאוריאל עשיה ויואל שמעיה ואליאל ועמינדב: ויאמר להם אתם ראשי האבות ללוים

Quia .ei præparavi ad Israel Dei Domini arcam facietis ascendere & ,vestri fratres & ,vos Sanctificamini

13 התקדשו אתם ואחיכם והעליתם את ארון יהוה אלהי ישראל אל הכינותי לו: כי

,judicium secundùm eum quæsivimus non quia ,nobis in noster Deus Dominus rupit vos non principio à

למבראשונה לא אתם פרץ יהוה אלהינו בנו כי לא דרשנהו כמשפט:

Versio VULG. LAT.

Porrò Philisthiim venientes, diffusi sunt in valle Rapha- 9
im. Consuluitque David Dominum, dicens; Si ascendam
ad Philisthæos, & si trades eos in manu mea? Et dixit ei 10
Dominus; Ascende, & tradam eos in manu tua. Cúmque
illi ascendissent in Baalpharasim, percussit eos ibi David, 11
& dixit; Divisit Deus inimicos meos per manum meam,
sicut dividuntur aquæ: & idcircò vocatum est nomen il-
lius loci, Baalpharasim. Dereliquerúntque ibi deos suos,
quos David jussit exuri. Alià etiam vice Philisthiim 12
irruerunt, & diffusi sunt in valle. Consuluítque rur- 13
sum David Deum, & dixit ei Deus; Non ascendas post 14
eos, recede ab eis, & venies contra illos ex adverso
pyrorum. Cúmque audieris sonitum gradientis in ca-
cumine pyrorum, tunc egrediéris ad bellum. Egressus 15
est enim Deus ante te, ut percutiat castra Philisthiim.
Fecit ergò David sicut præceperat ei Deus, & percussit
castra Philisthinorum, de Gabaon usque Gazera. Divul- 16
gatúmque est nomen David in universis regionibus, & 17
Dominus dedit pavorem ejus super omnes gentes.

CAP. XV.

Fecit quoque sibi domos in civitate David: & ædifi- 1
cavit locum arcæ Dei, tetendítque ei tabernaculum.
Tunc dixit David; Illicitum est ut à quocunque porte- 2
tur arca Dei nisi à Levitis, quos elegit Dominus ad por-
tandum eam, & ad ministrandum sibi usque in æternum.
Congregavítque universum Israel in Jerusalem, ut affer- 3
retur arca Dei in locum suum, quem præparaverat ei.
Necnon & filios Aaron, & Levitas. De filiis Caath, 4
Uriel princeps fuit; & fratres ejus centum viginti. 5
De filiis Merari, Asaia princeps; & fratres ejus ducenti 6
viginti. De filiis Gersom, Joel princeps; & fratres ejus 7
centum triginta. De filiis Elisaphan, Semeias princeps; 8
& fratres ejus ducenti. De filiis Hebron, Eliel prin- 9
ceps; & fratres ejus octoginta. De filiis Oziel, Ami- 10
nadab princeps; & fratres ejus centum duodecim. Vo- 11
cavítque David Sadoc & Abiathar sacerdotes, & Levi-
tas, Uriel, Asaiam, Joël, Semeiam, Eliel, & Aminadab:
Et dixit ad eos; Vos qui estis principes familiarum Le- 12
viticarum, sanctificamini cum fratribus vestris, & afferte
arcam Domini Dei Israel, ad locum qui ei præparatus
est: Ne ut à principio, quia non eratis præsentes, per- 13
cussit nos Dominus; sic & nunc fiat, illicitum quid nobis
agentibus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Venientibus ergò Philisthæis, & castra figen- 9
tibus in convalle gigantum, Consuluit David 10
Dominum; & ait, Ascendámne contra Phi-
listhæos, & trades eos in manus meas? Respon-
dit ei, Ascende tradámque eos in manus tuas.
Ascendit ergò ad Planitiem ruptionis, ibique 11
profligavit eos David; ac dixit, Perrupit Do-
minus hostes meos coram me quasi ruptionem
aquarum. Propterea vocaverunt nomen loci
illius, Planitiem ruptionis. Reliquerunt au- 12
tem illic idola sua; dixítque David heroibus
suis, Comburite illa igni, & pulverem eorum
per ventum spargite. Iterùm quoque Phi- 13
listhæis ascendentibus, & castra in convalle
gigantum figentibus, Denuo consuluit David 14
Dominum: qui dixit illi, Ne ascendas; re-
flecte ab eis, & vade, occurre illis à fronte:
Cúmq; audieris rumorem ululatûs in vertice 15
montis, tunc prodibis ad certamen; tunc enim
egredietur Dominus ante te, ad profligandas
acies Philisthæorum. Fecitque David eo mo- 16
do quo præceperat ei Dominus, profligavítq;
acies Philisthæorũ à Gebeon ad Gedar usque.
Deinde egressus est David ad omnes urbes, in- 17
diditque Dñs pavorem ejus cunctis gentibus.

CAP. XV.

Cúmque ædificâsset sibi palatia in civitati- 1
bus Davidis, struxissétq; locum pro arca Do-
mini & vasis tabernaculi; Tunc dixit David 2
Levitis ut ferrent arcam Domini & vasa ta-
bernaculi; Levitas enim Dominus elegerat
ad ministrandum, & portandum arcam Do-
mini, eique perpetuò ministrandum. Et con- 3
vocavit David universum Israelem in Jerusa-
lem, ut transferrent arcam Domini ad locum
quem ædificaverat ei. Convocavit quoq; Da- 4
vid filios Aharonis & Levitas, dixítque eis,
Ac filiis Cahath, Urieli seniori, & fratribus 5
ejus centum viginti: Et filiis Merari, Asae- 6
li seniori, & fratribus ejus ducentis viginti:
Filiis Gerson, Joeli seniori, & fratribus ejus 7
centum triginta: Filiis Elisaphan, Semeiæ 8
seniori, & fratribus ejus ducentis: Filiis 9
Hebron, Eliabo seniori, & fratribus ejus octo-
ginta: Filiis Uziel, Aminadabo seniori, & 10
fratribus ejus centum duodecim. Convoca- 11
vit etiam David Sadóc sacerdotem, & Abi-
tharem, ac Levitas, Urielem, & Amasam, Jo-
elem, Asaiam, Semeiam, Urielem, & Amina-
dabum: Et dixit eis, Vos præcipui patres Le- 12
vitarũ sanctificate vosipsos & fratres vestros,
ut transferatis arcam Domini Dei Israelis
in locum qui jamdudum extructus est ei:
Ne ruptionem faciat Dominus Deus no- 13
ster, eò quòd non quæsiverimus eum pro
debito.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 10 Καὶ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ (ι) συνέπεσον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ Θεοῦ,
λέγων, Εἰ ἀναβῶ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπεν (κ) αὐτῷ κύριος,
Ἀνάβηθι, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου. Καὶ ἀνέβη εἰς Βααλ Φαρασίν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐκεῖ
11 Δαυίδ. καὶ εἶπε Δαυίδ, Διέκοψεν ὁ Θεὸς τοὺς ἐχθρούς μου ἐν χειρί μου, ὡς διακοπὴν ὕδατος· διὰ τοῦτο
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Διακοπὴ Φαρασίν. Καὶ (λ) ἐγκατέλιπον ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν οἱ
12 ἀλλόφυλοι· καὶ εἶπε Δαυὶδ κατακαῦσαι (ↄ) ἐν πυρί. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι, καὶ συνέπεσαν (μ) ἔτι ἐν
13 τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. Καὶ ἠρώτησε Δαυὶδ ἔτι ἐν Θεῷ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, Οὐ πορεύσῃ ὀπίσω
14 αὐτῶν, ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων. Καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν
15 φωνὴν τοῦ (ν) συσσεισμοῦ αὐτῶν ἄκρων τῶν ἀπίων, τότε (ξ) εἰσελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ἐξῆλθεν ὁ
16 Θεὸς ἔμπροσθέν σου τοῦ πατάξαι τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ἐποίησε καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ
17 ὁ Θεός. καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ Γαβαὼν ἕως Γαζηρά. Καὶ ἐγένετο (ο) ὄνομα
Δαυὶδ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ κύριος ἔδωκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη.

MS.A. (ι) Συνέπεσε (κ) αὐτῷ, Ἀνάβηθι, (λ) ἐγκατέλειπεν ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπεν (ↄ) αὐτοὺς ἐν (μ) ἐκεῖ ἐν (ν) συσσεισμοῦ τοῦ ἄκρου τ (ξ) ἐξελεύσῃ (ο) τὸ ὄνομα

Et alienigenæ venerunt, & (b) consederunt in valle Gigantum. Et in- 9 10
terrogavit David per Deum, dicens; Si ascendero super alienigenas,
& dabis eos in manus meas? Et dixit ei Dominus; Ascende, & dabo eos
in manus tuas. Et ascendit in Baal Pharasin: & percussit eos ibi Da- 11
vid. Et dixit David; Concidit Deus inimicos meos in manu mea, tan-
quam scissuram aquæ. Propterea vocavit nomen loci illius, Scissura Pha-
rasin. Et dereliquerunt ibi deos suos alienigenæ. Et dixit David com- 12
burere in igne. Et adjecerunt adhuc alienigenæ, & consederunt adhuc 13
in valle Gigantum. Et interrogavit David adhuc in Deo. Et dixit 14
ei Deus; Non ibis post eos: avertere ab eis, & aderis eis prope pyros.
Et erit in audiendo te vocem concussionis ipsarum summitatum pyrorum, 15
tunc ingredieris in prælium: quoniam egressus est Deus ante te ad per-
cutiendũ castra alienigenarũ. Et fecit, sicut mandavit ei Deus: & percus- 16
sit castra alienigenarum à Gabaon usq; Gazera. Et factum est nomen Da- 17
vid in universa terra: & Dominus dedit timorem ejus super omnes gentes.

ΚΕΦ. ιε'.

1 Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ οἰκίας ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἡτοίμασε τὸν τόπον (α) τῇ κιβωτῷ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐποί-
2 ησεν αὐτῇ σκηνήν. Τότε εἶπε Δαυίδ, Οὐκ ἔστιν ἆραι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἢ τοὺς Λευίτας, ὅτι αὐ-
3 τοὺς ἐξελέξατο κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος. (β) Καὶ ἐξεκκλησίασε
Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ (γ) ἐν Ἱερουσαλήμ, τοῦ (δ) ἀνενέγκαι τὴν κιβωτὸν (ε) κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν
4 5 ἡτοίμασεν αὐτῇ. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν (ζ) τοὺς Λευίτας. Τῶν υἱῶν Καὰθ Οὐριὴλ ὁ
6 ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν εἴκοσι. Τῶν υἱῶν Μεραρὶ (η) Ἀσαΐα ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (θ)
7 8 διακόσιοι εἴκοσι. Τῶν υἱῶν (ι) Γεδσὼν Ἰωὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν (κ) τριάκοντα. Τῶν
9 υἱῶν (λ) Ἐλισαφὰτ Σεμεῒ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι. Τῶν υἱῶν (μ) Χεβρὼμ Ἐλιὴλ ὁ ἄρχων
10 11 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὀγδοήκοντα. Τῶν υἱῶν Ὀζιὴλ Ἀμιναδὰβ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν δεκαδύο. Καὶ
ἐκάλεσε Δαυὶδ τὸν Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς Λευίτας, τὸν Οὐριήλ, Ἀσαΐαν, καὶ Ἰωήλ, καὶ
12 (ν) Σεμαΐαν, καὶ Ἐλιήλ, καὶ Ἀμιναδάβ, Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἄρχοντες πατριῶν τῶν Λευιτῶν, ἁγνί-
13 σθητε ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσετε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραήλ, οὗ ἡτοίμασα αὐτῇ. Ὅτι ἐκ
τοῦ πρότερον ὑμᾶς εἶναι, διέκοψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ (ξ) ἐξεζητήσαμεν ἐν κρίματι.

CAP. XV.

Et fecit sibi domos in civitate David; & paravit locum arcæ Dei: 1
& fecit ei tabernaculum. Tunc dixit David; Non est tollere arcam Dei, 2
nisi Levitas: quoniam eos elegit Dominus tollere arcam Domini, & mi-
nistrare sibi usque in seculum. Et convocavit David omnem Israel in 3
Hierusalem ad adducendum arcam Domini in locum, quem paraverat
ei. Et congregavit David filios Aaron (a) Levitas: De filiis Caath, 4 5
Uriel princeps, & fratres ejus, centum viginti. De filiis Merari, A- 6
saia princeps, & fratres ejus, ducenti (b) viginti: De filiis Gedson, 7
Joel princeps, & fratres ejus, centum triginta. De filiis Elisaphat, 8
Semei princeps, & fratres ejus, ducenti. De filiis Chebron, Eliel princeps, 9
& fratres ejus, octuaginta. De filiis Oziel, Aminadab princeps, & fra- 10
tres ejus, centum duodecim. Et vocavit David Sadoc, & Abiathar sa- 11
cerdotes, & Levitas, Uriel, Asaiam, & Joel, & Semæam, & Eliel, &
Aminadab: Et dixit eis; Vos principes patriarum Levitarum: Purifica- 12
mini vos & fratres vestri, & efferetis arcam Dei Israel, ubi paravi ei:
Quoniam eo quòd antea vos non (c) fuistis, discidit Deus noster in nobis: 13
quoniam non exquisivimus in judicio.

MS.A. (α) τῆς κιβωτοῦ (β) Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ (γ) εἰς (δ) ἀνενεγκεῖν (ε) τοῦ Θεοῦ εἰς (ζ) καὶ τοὺς (η) Ἀσαίας (θ) διακόσιοι καὶ πεντήκοντα. Τῶν (ι)* Γηρσὼν (κ) καὶ πεν-
τήκοντα. (λ) Ἐλισαφὰν Σεμαΐα (μ) Χεβρὼν (ν) Σεμεΐαν, (ξ) ἐζητήσαμεν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 10 * وجاوا الفلسطينيون الي برية الجبابرة * فسال داود الله وقال * اطلع الي الفلسطينيين
تسلمهم في يدي * فقال له الرب * انا فاعل ذلك * فطلع داود الي برية تعرف بثلمة * وقتلهم
11 هناك وقال * قد اثلم الله اعداءنا قدامنا كمثل ثلمة الماء * ومن اجل ذلك سمي الموضع
12 برية الثلمة * وخلوا اوثانهم هناك * فقال داود لرجاله * احرقوهم بالنار واذروا ترابهم في الريح
13 14 * ثم عاد الفلسطينيون * وطلعوا وجلسوا في برية الجبابرة * فسال داود الرب * فقال لا تطلع
15 اليهم * بل ارجع عنهم واسبقهم من قدامهم * وحين تسمع صوت الجلبة في الغيضة اخرج
16 للحرب * فاني قدامك لاهلك جماعة الفلسطينيين * فعمل داود كما امر الله * واهلك جماعة
17 الفلسطينيين من جبعون الي غادار * وخرج اسم داود على جميع الارض * وملك داود ساير
المدن * وجعل الله خوفه وهيبته في قلوب الامم *

Quum itaque venissent Palestini ad desertum gigantum, 9 10
Consuluit David Deum, ac dixit, Si ascendero ad Palestinos, tradésne illos in manus meas?
Ait illi Dominus, Hoc sum præstiturus.
Quare David ascendit in desertum quod vocatur Ruptionis, ibique trucidavit eos, 11
& ait; Perrupit jam Deus inimicos nostros ante nos, ut perrumpitur aqua: & hac de causa vocatus est locus ille, Desertum ruptionis.
Reliquerant autem ibi simulachra sua, dixitque David copiis suis, Succendite ea igni, & pulverem eorum per ventum spargite. 12
Denuo ascendentes Palestini, castrametati sunt in deserto gigantum. 13
Quare David Dominum consuluit: qui dixit, Ne ascendas ad eos, sed diverte ab eis, & à fronte præveni eos: 14
utque audieris vocem clamoris in sylva, egredere ad bellum; nam te præcedam ut perdam cœtum Palestinorum. 15
Fecit ergò David quemadmodum præcepit ei Deus, perdiditque cœtum Palestinorum, à Gabaone ad Gadarem usque. 16
Et divulgatum est nomen Davidis per universam terram: & potitus est David omnium urbium: imbuitque Deus timore ac terrore ejus animos gentium. 17

* الفصل الخامس عشر *

1 * وبنى داود له بيوتا في ضيعته * واعد مواضع لصندوق عهد الرب * ولتابوت قبة الزمان *
2 * وقال داود * ليس من يحمل صندوق الله الا اللاويين * لانهم الذين اختارهم للخدمة
3 قدامه الي الابد * فجمع داود جميع اسرايل الي اورشليم * ليطلعوا صندوق عهد الله الي
4 5 الموضع الذي بناه له * وجمع داود بني هرون واللاويين * وبني قاهث * وقال لهم * ولاوريال
6 الكبير واخوته * وهم مايه وعشرون * ولبني مراري * عسايل الكبير واخوته * وهم مايتان وعشرون *
7 8 * ولبني جرسون * يوال الكبير واخوته * وهم ميه وثلاثون * ولبني اليصفن * سمعيا الكبير واخوته *
9 10 وهم مايتان * ولبني حبرون * اليب الكبير واخوته * وهم ثمانون * ولبني عوزاييل * عميناداب
11 واخوته * وهم مايه واثنا عشر * ودعا داود صادوق وابيثار الكاهنين * واللاويين * اوريال
12 وعسايا * ويوال * وعسيا * وسمعيا * الياب * وعميناداب * وقال لهم * انتم رؤساء اباء اللاويين
فتطهروا انتم واخوتكم * واطلعوا بصندوق عهد الله اله اسرايل الي المكان الذي اعد له *
13 * ولا يبلينا الرب الاهنا * لانه لم يدينا مثل ذنوبنا *

CAP. XV.

Adhæc ædificavit sibi David ædes in civitate sua, locáque paravit pro arca fœderis Domini, & pro instrumentis testudinis temporis. 1
Tum dixit David, Nemo præter Levitas portabit arcam Dei; quoniam ipsos elegit ad ministrandum coram se in æternum. 2
Congregavit ergò David omnes Israelitas in Jerusalem, ut adducerent arcam fœderis Dei ad locum quem extruxerat illi. 3
Et collegit David filios Haronis, ac Levitas, 4
Et filios Cahath; dixitque ad eos, & ad Urielem primatem, ac fratres ejus qui erant centum viginti: 5
Et ad filios Merari, Isaelem primatem, & fratres ejus qui erant ducenti viginti: 6
Ad filios Gersonis, Joelem primatem, & fratres ejus qui erant centum triginta: 7
Ad filios Elisaphanis, Semeiam primatem, & fratres ejus qui erant ducenti: 8
Ad filios Hebronis, Eliabum primatem, ac fratres ejus qui erant octoginta. 9
Ad filios denique Uzaelis, Amminadabum, & fratres ejus qui erant centum duodecim. 10
Præterea convocavit David Sadocum & Abitharem sacerdotes, necnon Levitas Urielem, Amasam, Joelem, Asiam, Semeiam, Eliabum, & Amminadabum; 11
Dixitque ad eos, Vos præcipui patres Levitarum, sanctificate vos & fratres vestros, ut adducatis arcam fœderis Dei, Dei Israelis ad locum illi paratum: 12
Ne labefactet nos Dominus Deus noster, néve judices nos secundum delicta nostra. 13

דברי הימים א׃ טו

Levi filii tulerunt Et ,Iſræl Dei Domini arcam *faciẽdũ aſcendere ad* ,Levitæ & ,ſacerdotes ſunt ſanctificati Et

15 14 וַיִּתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־הַלְוִיִּם אֵת

David Dixitque *ſe ſuper perticis* in ſuo humero in ,Domini verbũ juxta Moſch præcepit quemadmodum ,Dei arcam

16 אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר יְהוָה בִּכְתֵפָם בַּמֹּטוֹת עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד

,facientes audire ,cymbalis & ,citharis & ,pſalteriis ,*cantici vaſis in* cantores ſuos fratres *ſtatuendum ad* ,Levitarum principib⁹

לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם לְהַעֲמִיד אֶת־אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים בִּכְלֵי־שִׁיר נְבָלִים וְכִנֹּרוֹת וּמְצִלְתָּיִם מַשְׁמִיעִים

filiis de & ,Berechiahu filiũ Aſaph ej⁹ fratrib⁹ de & ,Joel filium Heman Levitæ ſtatuerunt Et .lætitia in *voce in* exaltando

17 לְהָרִים־בְּקוֹל לְשִׂמְחָה׃ וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֵת הֵימָן בֶּן־יוֹאֵל וּמִן־אֶחָיו אָסָף בֶּן־בֶּרֶכְיָהוּ וּמִן־בְּנֵי

,Semiramoth & ,Jahaziel & ,Ben ,Zechariahu ſecundi eorum fratres eis cum Et .Chuſaiahu filium Ethan eorum fratribus Merari

18 מְרָרִי אֲחֵיהֶם אֵיתָן בֶּן־קוּשָׁיָהוּ׃ וְעִמָּהֶם אֲחֵיהֶם הַמִּשְׁנִים זְכַרְיָהוּ בֵּן וְיַעֲזִיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת

Jehiel & ,Hobededom & ,Michneiahu & ,Eliphelehu & ,Mattithiahu & ,Mahaſeiahu & ,Benaiahu & ,Eliab ,Hunni & ,Jechiel &

וִיחִיאֵל וְעֻנִּי אֱלִיאָב וּבְנָיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל

,Semiramoth & ,Haziel & ,Zechariah Et *faciendũ audire ad* ,æneis cymbalis in Ethã & ,Aſaph ,Heman cantores Et .janitores

20 19 הַשֹּׁעֲרִים׃ וְהַמְשֹׁרְרִים הֵימָן אָסָף וְאֵיתָן בִּמְצִלְתַּיִם נְחֹשֶׁת לְהַשְׁמִיעַ׃ וּזְכַרְיָה וַעֲזִיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת

,Michneiahu & ,Eliphelehu & ,Mathithiahu Et .Halamoth ſuper *nablis* in ,Benaiahu & ,Mahaſeiahu & ,Eliab & ,Hunni & ,Jechiel &

21 וִיחִיאֵל וְעֻנִּי וֶאֱלִיאָב וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּבְנָיָהוּ בִּנְבָלִים עַל־עֲלָמוֹת׃ וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ

... ,*exaltatione* in Levitarum princeps Chenaniahu Et .Benaſeah Haſeminith ſuper citharis in ,Hazaziahu & ,Jehiel & ,edom-Hobed &

22 וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ בְּכִנֹּרוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית לְנַצֵּחַ׃ וּכְנַנְיָהוּ שַׂר־הַלְוִיִּם בְּמַשָּׂא

,Jehoſaphat & ,Sebaniahu Et .arcæ janitores Elchanah & ,Berechiah Et .*ipſe* intelligens quia ,*exaltatione in præerat*

24 23 יָסֹר בַּמַּשָּׂא כִּי מֵבִין הוּא׃ וּבֶרֶכְיָה וְאֶלְקָנָה שֹׁעֲרִים לָאָרוֹן׃ וּשְׁבַנְיָהוּ וְיוֹשָׁפָט

:Dei *arcæ faciei ad* tubis *in* *tubicinantes* ſacerdotes Elihezer & ,Benaiahu & ,Zechariahu & ,Hamaſai & ,Nethanel &

וּנְתַנְאֵל וַעֲמָשַׂי וּזְכַרְיָהוּ וּבְנָיָהוּ וֶאֱלִיעֶזֶר הַכֹּהֲנִים מַחְצְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת לִפְנֵי אֲרוֹן הָאֱלֹהִים

faciendum aſcendere ad *euntes* ,*millium principes* & ,Iſrael ſeniores & ,David fuit Et .arcæ janitores Jechijah & ,edom-Hobed &

25 וְעֹבֵד אֱדֹם וִיחִיָּה שֹׁעֲרִים לָאָרוֹן׃ וַיְהִי דָוִיד וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים הַהֹלְכִים לְהַעֲלוֹת

portantes Levitas *Deum adjuvando in* ,fuit Et .lætitia in edom-Hobed domo è Domini fœderis arcam

26 אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִן־בֵּית עֹבֵד־אֱדֹם בְּשִׂמְחָה׃ וַיְהִי בֶּעְזֹר הָאֱלֹהִים אֶת־הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי

Levitæ omnes & ,byſſino pallio *in* amictus David Et .arietes ſeptem & ,*juvencos* ſeptem immolabant & ,Domini fœderis arcam

27 אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ שִׁבְעָה־פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים׃ וְדָוִיד מְכֻרְבָּל בִּמְעִיל בּוּץ וְכָל־הַלְוִיִּם

omnis Et .lineum Ephod David ſuper & :cantores ,*elevationis* princeps Chenaniah & ,cantores & ,arcam portantes

28 הַנֹּשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן וְהַמְשֹׁרְרִים וּכְנַנְיָה הַשַּׂר הַמַּשָּׂא הַמְשֹׁרְרִים וְעַל־דָּוִיד אֵפוֹד בָּד׃ וְכָל־

facientib⁹ audire cymbalis in & ,tubis in & ,buccinæ ſonitu in & ,jubilo in Domini fœderis arcam *facientes* aſcendere Iſrael

יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבִמְצִלְתָּיִם מַשְׁמִעִים

Saul filia Michal & ,David civitatem ad uſq; veniente Domini fœderis arca ,fuit Et .citharis & ,*nablis* in

29 בִּנְבָלִים וְכִנֹּרוֹת׃ וַיְהִי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה בָּא עַד־עִיר דָּוִיד וּמִיכַל בַּת־שָׁאוּל

.ſuo corde in eum deſpexit & ;ludentem & ſaltantem David regem vidit & ,feneſtram per *ſe præbebat conſpicuam*

נִשְׁקְפָה בְּעַד הַחַלּוֹן וַתֵּרֶא אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּוִיד מְרַקֵּד וּמְשַׂחֵק וַתִּבֶז לוֹ בְּלִבָּהּ׃

Verſio VULG. LAT.

Sanctificati ſunt ergò Sacerdotes, & Levitæ, ut porta-
rent arcam Domini Dei Iſrael. Et tulerunt filii Levi ar- 14
cam Dei, ſicut præceperat Moyſes juxta verbum Domini, 15
humeris ſuis, in vectibus. Dixitque David principibus
Levitarum, ut conſtituerent de fratribus ſuis cantores in 16
organis muſicorum, nablis videlicèt, & lyris, & cym-
balis, ut reſonaret in excelſis ſonitus lætitiæ. Conſti-
tuerúntque Levitas; Heman filium Joel, & de fratribus 17
ejus, Aſaph filium Barachiæ: de filiis verò Merari, fra-
tribus eorum, Ethan filium Caſaiæ. Et cum eis fratres
eorum: in ſecundo ordine, Zachariam, & Ben, & Jazi- 18
el, & Semiramoth, & Jahiel, & Ani, Eliab, & Banaiam,
& Maaſiam, & Mathathiam, & Eliphalu, & Maceniam,
& Obededom, & Jehiel, janitores. Porrò cantores;
Heman, Aſaph, & Ethan, in cymbalis æneis concrepan- 19
tes. Zacharias autem, & Oziel, & Semiramoth, &
Jahiel, & Ani, & Eliab, & Maaſias, & Banaias, in na- 20
blis arcana cantabant. Porrò Mathathias, & Eliphalu,
& Macenias, & Obededom, & Jehiel, & Ozaziu, in 21
citharis pro octava canebant epinicion. Chonenias
autem princeps Levitarum, prophetiæ præerat, ad præ- 22
cinendam melodiam: erat quippe valdè ſapiens. Et
Barachias, & Elcana, janitores arcæ. Porrò Sebenias, 23
& Joſaphat, & Nathanael, & Amaſai, & Zacharias, & 24
Banaias, & Eliezer, ſacerdotes, clangebant tubis coram
arca Dei: & Obededom, et Jehias, erant janitores arcæ.
Igitur David, et omnes majores natu Iſrael, et tribuni,
ierunt ad deportandam arcam fœderis Domini de domo 25
Obededom, cum lætitia. Cúmque adjuviſſet Deus Le-
vitas, qui portabant arcam fœderis Domini, immola- 26
bantur ſeptem tauri, et ſeptem arietes. Porrò David
erat indutus ſtolâ byſſinâ, et univerſi Levitæ qui porta- 27
bant arcam, cantoréſque, et Chonenias princeps pro-
phetiæ inter cantores: David autem etiam indutus erat
ephod lineo. Univerſúſque Iſrael deducebant arcam
fœderis Domini in jubilo, et ſonitu buccinæ, et tubis, 28
et cymbalis, et nablis, et citharis concrepantes. Cúm-
que perveniſſet arca fœderis Domini uſque ad civitatem 29
David, Michol filia Saul proſpiciens per feneſtram, vi-
dit regem David ſaltantem atque ludentem, et deſpexit
eum in corde ſuo.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Itaque ſanctificârunt ſe ſacerdotes & Levi- 14
tæ, ut transferrent arcam Domini Dei Iſrae-
lis; Et portârunt Levitæ arcã Dñi, quem- 15
admodum præceperat Moſes ex edicto Do-
mini, ipſi inquam portârunt humeris ſuis.
Præcepit inſuper David principibus Levita- 16
rum, ut conſtituerent fratres ſuos qui vivi e-
rant & canebant inſtrumentis muſicis, nablis
ſcilicet, citharis, ac cymbalis, ad reſonandum
ſublatis cum lætitia vocibus. Conſtituerunt 17
autem Levitæ Hemanem filium Joelis, & è
fratribus ejus Aſaphum filium Barachiæ; &
è filiis Merari fratribus ſuis, Ethanem filium
Caſiahu: Et cum iis fratrem ſuum ſecundum 18
Zachariam filium Neaelis, & Johielem, &
Eliabum, Benaiam, Aſam, Mathitham, Eli-
phelehum, Mekiahum, Obar-edom, & Joae-
lem. Omnes iſti præerant januis, & cane- 19
bant; Heman, Aſaph, & Ethan. Omnes iſti 20
canebant pſalteriis inſtrumentorum æneorũ
in miniſterium, Azaria, Aziael, Johiel, Jaani,
Eliab, Maaſia, & Benaia. Qui autem inſtru- 21
mentis muſicis canebant, Mathitha, Mekiahu,
Obar-edom, Uziael, & Uzania: omnes iſti fi-
dibus canebant ſingulis quibúſque diebus,
horâ tertiâ, ſextâ, & nonâ. Benaia verò 22
princeps Levitarum onus quotidie portabat,
quia locus erat ei paratus. Barachia; & Hel- 23
cana providebant arcæ quicquid illi neceſſa-
rium erat. Sebna autem, & Joſaphat, Na- 24
thaniel, Amſi, Zacharia, Benaia, & Eliazar,
hi ſacerdotes erant tubis canentes ante arcã
Domini. Obar-edom, & Ahia erant inſpe-
ctores arcæ. David autem, & ſeniores Iſ- 25
raelis, atque tribuni, procedebant ad addu-
cendam arcam fœderis Domini de domo O-
bar-edom ad civitatẽ Davidis, magna cum læ-
titia. Cúmque opem tuliſſet Dominus Le- 26
vitis portantibus arcam in qua erat fœdus
Domini, immolaverunt ſeptem boves & ſe-
ptem arietes. Porrò David indutus erat ve- 27
ſtibus lineis, & omnes Levitæ qui portabant
arcam, induti quoque erant veſtibus lineis:
& ſuper veſtimenta ſua David linea indutus
erat ephod lineo. Itaque David & omnes 28
Iſraelitæ deducebant arcam in qua erat fœd⁹
Domini, cum canticis, & ſonitu buccinarum
rectarum et inflexarum, vocem attollentes
in cœlum uſque. Accidit autem ut cùm ar- 29
ca in qua erat fœdus Domini, propiùs acceſ-
ſiſſet, & ingreſſa eſſet ac perveniſſet in civi-
tatem Davidis; Michel filia Saulis proſpi-
ceret per feneſtram, videretque Davidem re-
gem ludentem, ac proinde deſpiceret eum in
corde ſuo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, τοῦ ἀνενέγκαι τὴν κιβωτὸν (ο) θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἔλαβον
15 οἱ υἱοὶ τῶν Λευιτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο Μωυσῆς ἐν λόγῳ θεοῦ κατὰ τὴν γραφὴν,
16 ἐν ἀναφορεῦσιν (π) ἐπ' αὐτούς. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν Λευιτῶν, Στήσατε τοὺς ἀδελ-
φοὺς αὐτῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς ἐν (ρ) ὀργάνοις, νάβλαις, κινύραις, καὶ κυμβάλοις τοῦ φωνῆσαι εἰς ὕψος
17 ἐν φωνῇ εὐφροσύνης. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται τὸν Αἰμὰν υἱὸν Ἰωὴλ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἀσὰφ
18 υἱὸς Βαραχία· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ Αἰθὰν υἱὸς Κισαίου· Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτῶν οἱ δεύτεροι, Ζαχαρίας, καὶ (σ) Ὀζιὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰειὴλ, καὶ (τ) Ἐλιωὴλ,
καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Βαναία, καὶ (υ) Μαασαία, καὶ Ματθαθία, καὶ Ἐλιφενὰ, καὶ Μακελλία, καὶ Ἀβδεδὸμ,
19 καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ὀζίας, οἱ πυλωροί. Καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, Αἰμὰν, Ἀσὰφ, καὶ Αἰθὰν ἐν κυμβάλοις χαλ-
20 κοῖς τοῦ ἀκουσθῆναι ποιῆσαι. Ζαχαρίας, καὶ Ὀζιὴλ, Σεμιραμὼθ, Ἰειὴλ, (φ) Ὠνὶ, Ἐλιὰβ, Μαασαίας,
21 Βαναίας ἐν νάβλαις ἐπὶ (χ) ἀλαιμώθ. Καὶ Ματταθίας, καὶ (ψ) Ἐλιφαλὰ, καὶ Μακενία, καὶ Ἀβδε-
22 δὸμ, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ὀζίας ἐν κινύραις ἀμασενὶθ τοῦ ἐνισχῦσαι. Καὶ Χωνενία ἄρχων τῶν Λευιτῶν ἄρ-
χων τῶν ᾠδῶν, ὅτι συνετὸς ἦν. Καὶ Βαραχία καὶ (ω) Ἐλκανὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ. Καὶ (α)
23 24 Σομνία, καὶ Ἰωσαφὰτ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἀμασαὶ, καὶ (β) Ζαχαρία, καὶ Βαναία, καὶ Ἐλιέζερ
οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ (γ) Ἰεία
25 πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. Καὶ ἦν Δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ καὶ οἱ χιλίαρχοι (δ) οἱ πο-
26 ρευόμενοι τοῦ ἀναγαγεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης (ε) ἐξ οἴκου Ἀβδεδὸμ ἐν εὐφροσύνῃ. Καὶ ἐγέ-
νετο ἐν τῷ κατισχῦσαι τὸν θεὸν τοὺς Λευίτας αἴροντας τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ (ζ)
27 ἔθυσαν ἀν' ἑπτὰ μόσχους, (η) καὶ ἀν' ἑπτὰ κριούς. Καὶ Δαυὶδ περιεζωσμένος (θ) ἐν στολῇ βυσσίνῃ,
καὶ πάντες οἱ Λευῖται αἴροντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου, καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, καὶ (ι) Χωνενίας ὁ
28 ἄρχων τῶν ᾠδῶν τῶν ᾀδόντων, καὶ ἐπὶ Δαυὶδ στολὴ βυσσίνη. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κι-
βωτὸν διαθήκης κυρίου ἐν σημασίᾳ, καὶ ἐν φωνῇ σωφὲρ, καὶ ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις,
29 (κ) ἀναφωνοῦντες ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις. Καὶ ἐγένετο (λ) ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου, καὶ
ἦλθεν ἕως πόλεως Δαυὶδ. καὶ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν
βασιλέα Δαυὶδ ὀρχούμενον καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

Et purificati sunt sacerdotes & Levitæ ad efferendam arcam Dei Israel. 14
Et tulerunt filii Levitarum, arcam Dei, sicut mandaverat Moyses in 15
verbo Dei secundum scripturam, in supportatoriis (d) super se. Et 16
dixit David principibus Levitarum; Constituite fratres vestros cantores in organis, nablis, citharis, & cymbalis ad resonandum in sublime in voce lætitiæ. Et constituerunt Levitæ Æman (e) filium Joel: 17
de fratribus ejus Asaph filius Barachia: & de filiis Merari fratribus ejus Æthan filius Cisæi: Et cum eis fratres eorum, (f) secundi, 18
Zacharias, & Oziel, & Semiramoth, & Jeiel, & Elioel, & Eliab, & Banæa, & Maasias, & Matthathia, & Eliphena, & Macellia, & Abdedom, & Jeiel, & Ozias, janitores. Et psal- 19
morum cantores, Æman, Asaph, & Æthan in cymbalis æneis ad faciendum audiri: Zacharias, & Oziel, & Semiramoth, Jeiel, 20
Oni, Eliab, Maasæas, Banæas in nablis super (g) Alæmoth. Et 21
Mattathias, & Eliphalu, & Macenia, & Abdedom, & Jeiel, & Ozias in citharis (h) Amasenith ad vincendum. Et Chonenia 22
princeps Levitarum (i) princeps cantorum; quoniam intelligens erat. Et Barachia, & Elcana janitores arcæ. Et Somnia, & Josaphat, 23 24
& Nathanael, & Amasai, & Zacharia, & Banaia, & Eliezer sacerdotes clangentes tubis ante arcam Dei. Et Abdedom, & Ibia janitores arcæ Dei. Et erat David, & seniores Israel, & Chili- 25
archi procedentes ad educendam arcam testamenti è domo Abdedom in lætitia. Et factum est in confortando Deum Levitas levantes 26
arcam testamenti Domini, & immolaverunt septem vitulos, & septem arietes. Et David indutus in stola byssina, & omnes Levitæ 27
levantes arcam testamenti Domini, & psalmorum cantores, & Chonenias princeps cantorum canentium. Et super David (k) stola byssina. Et omnis Israel educentes arcam testamenti Domini in significatione, 28
& in voce (l) Sopher, & in tubis, et in cymbalis, resonantes in nablis, et in citharis. (m) Et factum est, arca testamenti Domini, et 29
venit usque ad civitatem David. Et Melchol filia Saul prospexit per fenestram, et vidit regem David saltantem, et ludentem: et sprevit eum in anima sua.

MS.A. (ο) τοῦ κυρίου θεοῦ (π) ἐφ' ἑαυτούς. (ρ) ὀργάνοις ᾠδῶν, νάβλαις, καὶ κινύραις, (σ) Ἰηβλ, καὶ Σεμιραμὼθ, (τ) Ἀνὶ, (υ) Μαασία, καὶ Ματταθίας, καὶ Ἐλιφαλὰ, καὶ Μακενία, (φ) καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Μαασίας, καὶ Βαναίας (χ) ἀλημώθ. (ψ) Ἐλιφαλαίας, καὶ Μακενίας, (ω) Ἠλκανὰ (α) Σωβενία, (β) Ζαχαρίας, καὶ Βαναὶ, (γ) Ἰεσία (δ) πορευόμενοι (ε) κυρίου ἐξ (ζ) ἔθυσαν ἑπτὰ (η) καὶ ἑπτὰ (θ) στολῇ (ι) Χωνενίας (κ) ἀναφωνοῦντας νάβλαις (λ) κιβωτὸς τῆς διαθήκης

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فتطهروا الكهنة ليطلعوا بصندوق عهد الله * واخذ اولاد اللاويين صندوق الله • كما
15 16 امر موسي بكلمة الله • كما هو مكتوب • ليحملوه بتسابيح * فقال داود لروساء الكهنة
اللاويين • اقيموا اخوتكم مسبحين بآلات التسبيح • ويكونوا يعلوا اصواتهم بالفرح •
17 * فاقام اللاويون لهامان بن يوال من اخوتهم • واصاف بن برخيا • ومن بني مريري ايثان
18 بن كيسا • واخوتهم معهم * وزخريا بن ناعاييل • ويوحاييل • والياب • وبانيا • واسا • وماثيثيا •
19 واليفليهو • ومافيهو • وعافور • وادوم • ويوعاييل * هولاء كلهم الذين يقومون على الابواب
20 ويسبحون • وهامان • واصاف • واثان * هاولاء كلهم يسبحون تسبحات آنية النحاس •
وللخدمة • عازريا • وعزاييل • ويوحاييل • وعافار • والياب • ومعسيا • وبانيا • يسبحون الله •
21 * وماثيثيا • ومافيهو • وعافور • وادوم • وعزاييل • وعوزيا • هاولاء يسبحون بالبوقات كل يوم في
22 ثلاثة ساعات • وستة ساعات • وتسعة ساعات * وكبراء اللاويين كانوا ياخذون نوبا في
23 كل يوم • لان لهم مواضع مصلحة * ويوحنا وهلقانا يتفقدون التابوت في كل ما يصلح
24 له * وسابينا • ويوساطف • ونانائييل • وعمسيا • وزخريا • وبنيا • والنعازار • هاولاء الكهنة الذين
كانوا يضربون بالقرون قدام صندوق الله • وعافور • وادوم • واحيا • كانوا يتفقدون
25 التابوت * وداود والكهنة وكبراء الالاف • طلعوا بالتابوت من بيت عافور الادومي الي
26 صيغة داود بفرح عظيم * وحين اعان الله اللاويين الذين اطلعوا صندوق العهد •
27 ذبحوا سبع ثيران ذكور * وكان داود لابس ثيابا فاخرة • واللاويون والمسبحون نحو مايتين
28 كانوا لابسين ثيابا فاخرة • وكان فوق ثياب داود ميزرة فاخرة * واطلع داود وجميع
بني اسرائيل صندوق عهد الرب بتسبيحات واصوات القرون مبسوطات وملويات • وكانوا
29 يرفعون اصواتهم الي العلو * وحين دخل صندوق الله الي صيغة داود • تطلعت ملكال ابنة
ساوول امراته • فابصرت داود يطرب قدامه • فاستهزت به في نفسها •

Sanctificârunt ergò se sacerdotes, ut adducerent arcam fœderis Dei. Et tule- 14 15
runt filii Levitarum arcam Dei, ut præceperat Moses ex edicto Dei, quemadmodum scriptum est; ut gestarent eam cum canticis. Tum dixit David ad principes sa- 16
cerdotũ Levitas, Instituite fratres vestros ut canant instrumentis musicis, attollántq; voces suas cum gaudio. Instituerunt 17
ergò Levitæ Hemanem filium Joelis è fratribus suis, & Asaphum filium Barachiæ: & è filiis Merari, Ethanem filium Chisæ, fratrésque eorum cum ipsis: Zachariam 18
filium Naaelis, & Johaelem, Elielem, Banaiam, Asam, Mathithiam, Eliphelibum, Makibum, Aborem, Edomum, & Joaelem: Omnes isti præerant januis, 19
& canebant. Heman, Asaph, & Ethan; Hi omnes canebant musicam instrumen- 20
torum æneorum, & ad ministerium aptorum. Azaria, Azael, Johael, Aphar, Eliab, Maasia, & Banaia Deum celebrabant. Mathithia, Makibu, Abor, E- 21
dom, Azael, & Vzania; hi buccinis canebant singulis diebus horâ tertiâ, horâ sextâ, & horâ nonâ. Prin- 22
cipes Levitarum alternis utebantur singulis diebus, quoniam loca erant eis parata. Johannes, & Helcana prospiciebant 23
arcæ in omnibus illi requisitis. Sabina, 24
Josataph, Nathanael, Amasia, Zacharia, Bania, & Eliazar; hi erant sacerdotes buccinis clangentes coram arca Dei. Abor, Edom, & Achia prospiciebant arcæ. Denique David, sacer- 25
dotes, atque tribuni educebant arcam è domo Aboris Edomæi ad civitatem Davidis ingenti cum lætitia. Et ubi 26
adjuvit Deus Levitas qui eduxerant arcam fœderis, mactaverunt septem boves masculos. Cæterùm David indu- 27
tus erat vestibus præstantissimis; & Levitæ atque cantores ducenti circiter, erant induti vestibus præstantissimis: & super vestes Davidis erat pallium præstantissimum. Sic deducebat David omnes- 28
que Israelitæ arcam fœderis Domini cum canticis & vocibus tubarum planarum & inflexarum, & attollebant voces suas ad excelsum usque. Cum- 29
que ingressa esset arca Dei civitatem Davidis, prospiciens Melchal filia Saulis, uxor ipsius, vidit Davidem gestientem coram illa, & derisit eum apud semetipsam.

דברי הימים א: יו

CAP. XVI.

1 ויביאו את ארון האלהים ויציגו אתו בתוך האהל אשר נטה לו דויד ויקריבו עלות
2 ושלמים לפני האלהים: ויכל דויד מהעלות העלה והשלמים ויברך את העם בשם יהוה:
3 ויחלק לכל איש ישראל מאיש ועד אשה לאיש ככר לחם ואשפר ואשישה:
4 ויתן לפני ארון יהוה מן הלוים משרתים ולהזכיר ולהודות ולהלל ליהוה אלהי
5 ישראל: אסף הראש ומשנהו זכריה יעיאל ושמירמות ויחיאל ומתתיה ואליאב ובניהו
6 ועבד אדם ויעיאל בכלי נבלים ובכנרות ואסף במצלתים משמיע: ובניהו ויחזיאל
7 הכהנים בחצצרות תמיד לפני ארון ברית האלהים: ביום ההוא אז נתן דויד בראש להדות ליהוה
8 9 ביד אסף ואחיו: הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילתיו: שירו לו
10 11 זמרו לו שיחו בכל נפלאתיו: התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יהוה: דרשו
12 יהוה ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאתיו אשר עשה מפתיו ומשפטי פיהו:
13 14 15 זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו: הוא יהוה אלהינו בכל הארץ משפטיו: זכרו
16 17 לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור: אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק: ויעמידה
18 ליעקב לחק לישראל ברית עולם: לאמר לך אתן ארץ כנען חבל נחלתכם:
19 20 בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי וממלכה אל עם
21 22 אחר: לא הניח לאיש לעשקם ויוכח עליהם מלכים: אל תגעו במשיחי ובנביאי אל
23 24 תרעו: שירו ליהוה כל הארץ בשרו מיום אל יום ישועתו: ספרו בגוים את כבודו
25 בכל העמים נפלאתיו: כי גדול יהוה ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים:
26 כי כל אלהי העמים אלילים ויהוה שמים עשה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XVI.

ATtulerunt igitur arcam Dei, & constituerunt eam in
medio tabernaculi, quod tetenderat ei David: & obtule- 1
runt holocausta, & pacifica coram Deo. Cúmque com-
plésset David offerens holocausta, & pacifica, benedixit 2
populo in nomine Domini. Et divisit universis per sin-
gulos, à viro usque ad mulierem, tortam panis, & par- 3
tem assæ carnis bubalæ, & frixam oleo similam. Consti-
tuítque coram arca Domini de Levitis, qui ministrarent, 4
& recordarentur operum ejus, & glorificarent atque lau-
darent Dominum Deum Israel; Asaph principem, & 5
secundum ejus Zachariam : Porrò Jahiel, & Semiramoth,
& Jehiel, & Mathathiam, & Eliab, & Banaiam, & Obed-
edom : Jehiel super organa psalterii, & lyras : Asaph
autem ut cymbalis personaret: Banaiam verò & Jaziel
sacerdotes, canere tubâ jugiter coram arca fœderis Do- 6
mini. In illo die fecit David principem ad confitendum
Domino, Asaph, & fratres ejus. Confitemini Domino, 7
& invocate nomen ejus: notas facite in populis adinven- 8
tiones ejus. Cantate ei, & psallite ei: & narrate omnia
mirabilia ejus. Laudate nomen sanctum ejus : lætetur 9
cor quærentium Dominum. Quærite Dominum, & vir- 10
tutem ejus : quærite faciem ejus semper. Recordamini 11
mirabilium ejus, quæ fecit: signorum illius, & judiciorum 12
oris ejus. Semen Israel servi ejus: filii Jacob electi ejus.
Ipse Dominus Deus noster: in universa terra judicia ejus. 13
Recordamini in sempiternum pacti ejus: sermonis, quem 14
præcepit in mille generationes. Quem pepigit cum A- 15
braham : & juramenti illius cum Isaac. Et constituit il- 16
lud Jacob in præceptum : & Israel in pactum sempiter- 17
num, Dicens; Tibi dabo terram Chanaan: funiculum
hæreditatis vestræ. Cùm essent pauci numero : parvi 18
& coloni ejus. Et transierunt de gente in gentem : & 19
de regno ad populum alterum. Non dimisit quemquam 20
calumniari eos: sed increpavit pro eis reges. Nolite tan- 21
gere christos meos: et in prophetis meis nolite malignari. 22
Cantate Dño omnis terra : annuntiate ex die in diē salu-
tare ejus. Narrate in gentibus gloriā ejus: in cunctis po- 23
pulis mirabilia ejus. Quia magnus Dñs, & laudabilis 24
nimis : & horribilis super omnes deos. Omnes enim 25
dii populorum, idola : Dominus autem cœlos fecit. 26

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

CAP. XVI.

ITaque adduxerunt arcam Domini, & po- 1
suerunt eam in loco suo, intra tabernaculum
quod fixerat ei David : ac tum obtulit holo-
causta & pacifica. Cúmque finem fecisset Da- 2
vid offerendi holocausta & pacifica, benedixit
populo Israelitico in nomine Domini poten-
tissimi. Tum distribuit universo populo, cun- 3
ctis Israelitis, tam viris quàm mulieribus, tam
adolescentibus quàm ubera sugentibus, cui-
que placentam panis unam, partem unam, &
laganum unum : tum abierunt totus populus,
quisque domum suam. Deinde instituit ante 4
arcam Domini Levitas ministrantes coram
Domino, prædicantes, & gratias ac laudem
Domino Deo Israelis agentes. Horum præci- 5
puus erat Asaph, secundus Zacharia, tum Jo-
ijel, Nuhiel, Mathitha, Eliab, Benaia, Asaph,
Aminadab, Asaph, Nehzael, & Asaph. Omnes 6
isti erant sacerdotes qui buccinis clangebant
jugiter coram arca Domini. Tunc aperuit os 7
suum David eo die, ipse ac principes omnes
sacerdotum & Levitarum, ad laudandum Do-
minū pro tutela Asaphi & fratrū ejus: atq; hæc
sunt *præcipua* capita laudationum quas eo die
protulit David coram arca Domini. Gratias 8
agite Domino, & invocate nomen ejus : vul-
gate inter populos opera ejus. Celebrate eum, 9
& gratias agite illi: narrate universa portenta
ipsius. Gloriamini in nomine sanctitatis ejus: 10
lætetur cor omnium expetentium Dominum
& amplitudinem ejus. Precamini eum assiduè. 11
Memoriā repetite prodigia quæ fecit, porten- 12
ta ejus, & judicia oris ejus. O semen Abrahæ 13
servi ejus, & filii Jacob, electi quos elegit :
Ipse Dominus Deus noster, cujus leges in uni- 14
versa terra. Memores semper estote fœderis 15
ejus, verbi quod præcepit in mille sæcula,
Quod jurejurando asseruit Abrahæ : & fœ- 16
deris quod dedit filiis Isahac, & excidit cum
Jacobo in sempiternum. Israelitis dedit fœ- 17
dus in seculum seculorum. Et ait illis, Vobis 18
daturus sum terram Chanaan sortem hæredi-
tatis vestræ. Cùm essetis *exigui* numeri ho- 19
mines, pauci, & advenæ in illa; Et capti- 20
vi abduceremini à populo ad populum, & à
regno ad regnum aliud : Non permisit prin- 21
cipibus lædere vos; imò reges propter vos
castigavit, & dixit eis : Ne accedatis ad un- 22
ctos meos, & prophetis meis ne officiatis.
Canite Domino omnis terra, evangelizate 23
singulis diebus salutem ejus. Narrate inter 24
populos gloriam ejus : Quoniam magnus est 25
Dominus, & summè laudandus, & tremen-
dus præ cunctis regibus. Omnia enim idola 26
gentium sunt simulachra, Dominus autem cœ-
lum condidit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

1 Καὶ εἰσήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπηρείσαντο αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυίδ,
2 καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα καὶ σωτηρίου ἐναντίον (α) τοῦ Θεοῦ. Καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ ἀναφέρων ὁλοκαυτώ-
3 ματα καὶ σωτηρίου, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι κυρίου. Καὶ διεμέρισε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρὸς
4 καὶ ἕως γυναικός, τῷ ἀνδρὶ ἄρτον ἕνα ἀρτοκοπικόν, καὶ ἀμορίτην. Καὶ ἔταξε κατὰ πρόσωπον τῆς κιβω-
τοῦ διαθήκης κυρίου ἐκ τῶν Λευιτῶν λειτουργοῦντας ἀναφωνοῦντας, καὶ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν (β) κύ-
5 ριον τὸν Θεὸν Ἰσραήλ· Ἀσὰφ ὁ ἡγούμενος, καὶ (γ) δευτερεύων αὐτῷ Ζαχαρίας, (δ) Ἰεϊὴλ, Σεμι-
ραμὼθ, (ε) καὶ Ἰεϊὴλ, Ματταθίας, Ἐλιὰβ, καὶ Βαναίας, καὶ Ἀβδεδὸμ· καὶ Ἰεϊὴλ ἐν ὀργάνοις,
6 (ζ) νάβλαις, κινύραις, καὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις ἀναφωνῶν· Καὶ Βαναίας, καὶ Ὀζιὴλ οἱ ἱερεῖς ἐν
7 ταῖς σάλπιγξι διαπαντὸς ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τότε
8 ἔταξε Δαυὶδ ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον ἐν χειρὶ Ἀσὰφ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. ΩΔΗ. Ἐξομολογεῖ-
σθε τῷ κυρίῳ, ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, γνωρίσατε ἐν λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. Ἄσατε
9 αὐτῷ καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ, διηγήσασθε πᾶσι τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε κύριος. Αἰνεῖτε ἐν ὀνό-
10 ματι ἁγίῳ αὐτοῦ, εὐφρανθήσεται καρδία ζητοῦσα τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ. Ζητήσατε τὸν κύριον καὶ ἰσχύ-
11 σατε, ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός. (η) Μνημονεύετε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἃ ἐποίησε,
12 τέρατα καὶ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. Σπέρμα Ἰσραὴλ παῖδες αὐτοῦ, υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ.
13 14 Αὐτὸς κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ. (θ) Μνημονεύομεν εἰς αἰῶνα διαθή-
15 16 κης αὐτοῦ, λόγον αὐτοῦ ὃν ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς, Ὃν διέθετο τῷ Ἀβραάμ, καὶ τὸν ὅρκον αὐ-
17 τοῦ τῷ Ἰσαάκ. Ἔστησεν αὐτὸν τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, τῷ Ἰσραὴλ διαθήκην αἰώνιον, Λέγων,
18 19 Σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναὰν σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν. Ἐν τῷ (ι) γενέσθαι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς ἀριθ-
20 μῷ, (κ) ὡς ἐσμικρύνθησαν, καὶ παρῴκησαν ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐπορεύθησαν ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος, καὶ ἀπὸ
21 βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνδρα τοῦ δυναστεῦσαι αὐτούς, καὶ ἤλεγξε (λ) περὶ αὐτῶν
22 23 βασιλεῖς. Μὴ ἅψησθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. Ἄσατε τῷ κυ-
24 ρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, ἀναγγείλατε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (μ) σωτηρίαν αὐτοῦ. Ἐξηγεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνε-
25 σι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. Ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφό-
26 δρα, φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς. Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν εἴδωλα, καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν
(ν) οὐρανοὺς ἐποίησε.

CAP. XVI.

Et attulerunt arcam Dei, & conſtituerunt eam in medio tabernaculi, 1
quod fixerat ei David : & obtulerunt holocauſtomata, & (a) ſalutaria
ante Deum. Et conſummavit David offerens holocauſtomata, & (b) ſalu- 2
taris : & benedixit populum in nomine Domini. Et diſtribuit omni viro 3
Iſrael à viro, & uſque ad mulierem, viro (c) panem unum piſtum, &
(d) amoritem. Et conſtituit ad faciem arcæ teſtamenti Domini de Le- 4
vitis miniſtrantes, reſonantes, & ad confitendum, & laudandum
Dominum Deum Iſrael : Aſaph dux, & ſecundus ei Zacharias, Jei- 5
el, Semiramoth, & Jeiel, Mattathias, Eliab, & Baneas, & Ab-
dedom: & Jeiel in organis, nablis, citharis : & Aſaph in cymbalis re-
ſonans. Et Baneas, & Oziel ſacerdotes in tubis perpetuò ante arcam 6
teſtamenti Dei. In die illa tunc conſtituit David in principio ad lau- 7
dandum Dominum in manu Aſaph, & fratrum ejus. CANTICUM. Confitemini Domino : invocate eum in nomine ejus : notas fa- 8
cite in populis adinventiones ejus. Cantate ei, & hymnum dicite ei: nar- 9
rate omnibus mirabilia ejus, quæ fecit Dominus. Laudate in nomine ſan- 10
cto ejus : lætabitur cor quærens beneplacitum ejus. Quærite Domi- 11
num, & confortamini : quærite faciem ejus ſemper. Mementote mi- 12
rabilium ejus, quæ fecit : prodigiorum, & judiciorum oris ejus. Semen 13
Iſrael, pueri ejus : filii Jacob, electi ejus. Ipſe Dominus Deus noſter: 14
in univerſa terra judicia ejus. (e) Memores ſimus in ſeculum teſta- 15
menti ejus : verbi ejus, quod mandavit in mille generationes : Quod 16
diſpoſuit ad Abraham : & juramentum ſuum Iſaac. Statuit illud Ja- 17
cob in præceptum : Iſrael (f) teſtamentum æternum, Dicens ; Tibi da- 18
bo terram Chanaan, funiculum hæreditatis veſtræ. Cùm eſſent ipſi pau- 19
ci numero, (g) quaſi parvi facti ſunt, & incoluerunt in ea : Et 20
iverunt de gente in gentem : & de regno ad populum alterum. Non per- 21
miſit virum opprimere eos : & corripuit pro eis reges. Nolite tange- 22
re Chriſtos meos : & in prophetis meis nolite malignari. Cantate Do- 23
mino omnis terra : annuntiate de die in diem (h) ſalutem ejus. Nar- 24
rate in gentibus gloriam ejus : in omnibus populis mirabilia ejus. Quo- 25
niam magnus Dominus, & laudabilis valdè : terribilis eſt ſuper omnes
deos. Quoniam omnes dii gentium idola : & Deus noſter cœlos fecit. 26

MS.A. (α) τοῦ κυρίου. Καὶ (β) τὸν κύριον Θεὸν (γ) δεύτερος ὢν αὐτῷ (δ) ὁ Ἰεϊὴλ, (ε) Ἰαζιὴλ, (ζ) ἐν νάβλες, καὶ κινύραις, (η) Μνημονεύοντι (θ) Μνημονεύ-
ων εἰς (ι) λέγειν αὐτοὺς (κ) ἕως (λ) ὑπὲρ αὐτῶν (μ) τὸ σωτήριον αὐτοῦ. * Ὅτι μέγας κύριος (ν) οὐρανὸν

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس عشر *

1 * وجاوا بالصندوق ووضعوه في وسط القبة في الموضع الذي اسسه له داود * وقدموا ذبايح
2 محرقات قدام صندوق الله * فلما فرغ داود تقدمة الذبايح بارك الشعب * وقسم لهم
3 لجميعهم رغيفا واحدا لكل نفس وجزة من اللحم * ومضى كل واحد منهم الى بيته *
4 5 * وولى اللاويون الخدمة قدام تابوت عهد الله * وسبحوا الرب اله اسرائيل * واصاف رييسهم
وزخريا * ويواعيل * ويواحل * وماتيثا * واليب * وبنيا * واصاف * وعميناداب * وسيف * ونحزيال *
6 7 واسيف * هولاء كلهم الكهنة الذين يضربون بالقرون قدام صندوق عهد الرب * وبعد
ذلك فتح داود فاه هو وكل رؤساء الكهنة واللاويين * وسبحوا الرب على حفظ اصاف واخوته *
8 وهم رؤساء التسبيحات التي قالها داود قدام صندوق الله في ذلك اليوم * وقال اشكروا
9 الرب وادعوا على اسمه * عرفوا بين الامم صنايعه * سبحوا له ومجدوه * وحدثوا بساير جبروته *
10 11 * سبحوا لاسم قدسه يفرح قلب كل من يريد الرب * اطلبوا قوة الرب * صلوا قدامه دايما *
12 13 * اذكروا جبروته الذي صنع * واحكام فمه * ذرية ابراهيم عبيده * بنو يعقوب الذي اختاره *
14 15 * هو الرب الهنا * ونواميسه في ساير الارض * اذكروا الى الابد عهده * كلمته التي امر بها الى
16 17 الف جيل * الذي عاهد ابراهيم عليها * واقسم لاسحق * وجعله ليعقوب الى الابد * ولاسراييل
18 19 اعطاهم عهدا الى ابد الابدين * قال * لكم اعطي ارض كنعان نحلة ميراث * لكم اذ
20 كنتم اناس قليلي العدد * وسكانا فيها * وكنتم من امة الى امة * ومن ملك الى
21 ملك * ولم اعطي المسلطين عليكم ان يوذوكم * ولاجلكم اهبطت الملوك * وقلت
22 23 لهم * لا تتقدموا الى مسحاي * ولا تصنعوا سوء بانبيايي * سبحوا الرب كل الارض *
24 25 بشروا كل يوم بيوم خلاصه * حدثوا في الامم كرمه * لان الله عظيم ومسبح جدا *
26 وهو مخوف اكثر من ساير الملوك * لان جميع الهة الامم اصنام * والله صنع
السماء *

CAP. XVI.

Allatâ itaque arcâ, & in medio 1
teſtudinis, in loco quem fundaverat ei
David, collocatâ ; obtulerunt ſacrificia
cremata coram arca Dei. Et cùm ab- 2
ſolviſſet David oblationem ſacrificio-
rum, benedixit populo : Et eorum o- 3
mnium unicuique diſtribuit panem unum,
& fruſtum carnis ; & abierunt ſingu-
li domum ſuam. Tunc aggreſſi ſunt 4
Levitæ miniſterium coram arca fœde-
ris Dei, & laudaverunt Dominum De-
um Iſraelis. Aſaph erat princeps eo- 5
rum, tum Zacharia, Jaaziel, Joabel,
Mathitha, Eliab, Baniah, Aſaph, Am-
minadab, Siph, Nahziel, & Aſiph :
Hi omnes erant ſacerdotes, illi, qui tu- 6
bis canebant coram arca fœderis Do-
mini. Poſthæc aperuit David os ſuum, 7
ipſe & omnes principes ſacerdotum &
Levitarum, & laudaverunt Dominum
ob conſervationem Aſaphi & fratrum
ejus, qui erant præfecti canticorum
quæ protulit David coram arca Dei eo
die. Dixit autem, Gratias agite Do- 8
mino, & celebrate nomen ejus : præ-
dicate inter gentes præclara facta ipſi-
us. Laudate eum, & glorificate eum, 9
& narrate omnem potentiam ejus. Lau- 10
date ſanctum nomen ejus : lætetur cor
omnium amantium Dominum, petite ro-
bur Domini. Aſſiduas coram eo fun- 11
dite preces. Mementote fortitudinis quam 12
præſtitit, & judiciorum oris ejus.
Progenies Abrahæ, ſervi ejus ; filii 13
Jacob quem elegit : Ipſe eſt Dominus 14
Deus noſter, cujus leges in tota terra.
Memores in perpetuum eſtote fœderis ejus, 15
verbi ejus quod præcepit mille ævis ;
De quo pactum inivit cum Abraha- 16
mo, & juravit Iſhaco ; quódque ſta-
tuit Jacobo in ſempiternum. Cum Iſ- 17
raelitis etiam pepigit fœdus æternò du-
raturum, Dicens, Vobis dabo terram 18
Chanaan poſſeſſionem hæreditariam :
Vobis inquam cùm eſſetis homines pau- 19
ci numero, & inquilini in ea : Et 20
iretis à gente ad gentem, & à re-
gno ad regnum. Nec permiſi illis qui 21
vobis imperabant, nocere vobis : &
causâ veſtri deturbavi reges, & di-
xi eis ; Ne accedatis ad unctos me- 22
os, neque injuriam inferatis prophe-
tis meis. Laudate Dominum univerſa 23
terra, prædicate ſingulis diebus ſa-
lutem ejus. Narrate inter gentes ma- 24
jeſtatem ejus : Quoniam Deus maxi- 25
mus eſt & glorioſiſſimus, & ipſe ter-
ribilis eſt præ omnibus regibus. Omnes 26
enim dii gentium, idola ; Deus autem
cœlum fecit.

דִּבְרֵי הַיָּמִים א : יז

,gloriam Domino tribuite : populorum familiæ Domino Tribuite .ejus loco in lætitia & ,fortitudo ¦eo coram elegantia & ,Decor
27 28 הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ : הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד
,sanctitatis decore in Domino vos incurvate :ej° facies ad venite & ,munus levate :ej° nominis gloriā Domino Tribuite .fortitudinem &
29 וָעֹז : הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ :
,gentibus in dicant & : terra exultet & ,cœli Lætentur .movetur ne ,orbis firmabitur etiam :terra omnis ejus facie à Pavete
30 31 חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט : יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם
faciebus à sylvæ ligna personabunt Tunc .eo in quod omne & ,ager exultet :ejus plenitudo & ,mare Tonet .regnavit Dominus
32 33 יְהוָה מָלָךְ : יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ : אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי
,dicite Et .ejus misericordia seculum in quoniam ,bonus quoniā Domino Confitemini .terram judicare venit quia ,Domini
34 35 יְהוָה כִּי־בָא לִשְׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ : הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : וְאִמְרוּ
gloriandum ad ,tuæ sanctitatis nomini gratias agendum ad ,gentibus de nos erue & ,nos congrega & ,nostra salus Deus nos Serva
הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ
: Amen ,populus omnis dicant Et .seculum in usque & ,seculo à Israel Deus Dominus Benedictus .tua laude in
36 בִּתְהִלָּתֶךָ : בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אָמֵן
jugiter arca coram ministrandum ad ,ej° fratres & ,Asaph Domini fœderis arcæ facies ad ibi dereliquit Et .Domino laudē &
37 וְהַלֵּל לַיהוָה : וַיַּעֲזָב־שָׁם לִפְנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לְאָסָף וּלְאֶחָיו לְשָׁרֵת לִפְנֵי הָאָרוֹן תָּמִיד
.janitores ,Chosah &,Jedithun fili' ,edom-Hobed & :octo & sexaginta eorū fratres & ,edom-Hobed Et .suo die in dies rem in
38 לִדְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ : וְעֹבֵד אֱדֹם וַאֲחֵיהֶם שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה וְעֹבֵד אֱדֹם בֶּן־יְדִיתוּן וְחֹסָה לְשֹׁעֲרִים :
ascensiones faciendum ascendere Ad. Ghibbon in quod excelso in Domini tabernaculi facies ad sacerdotes ejus fratres &,sacerdotē Sadoc Et
39 40 וְאֵת צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה בַּבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן : לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת
.Israel super præcepit quam Domini lege in scriptum omne juxta & :vespera in & ,mane in jugiter ascensionis altare super ,Domini
לַיהוָה עַל־מִזְבַּח הָעֹלָה תָּמִיד לַבֹּקֶר וְלָעָרֶב וּלְכָל־הַכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה עַל־יִשְׂרָאֵל :
seculum in Quoniam :Domino confitendum ad ,nomina per sunt nuncupati qui ,purorum residuum & ,Jeduthū & ,Heman eis cum Et
41 וְעִמָּהֶם הֵימָן וִידוּתוּן וּשְׁאָר הַבְּרוּרִים אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת לְהֹדוֹת לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם
filii Et .Dei cantici instrumentis & ,facientes audire ,cymbalis & ,tubis Jeduthun & Heman eis cum Et .ejus misericordia
42 חַסְדּוֹ : וְעִמָּהֶם הֵימָן וִידוּתוּן חֲצֹצְרוֹת וּמְצִלְתַּיִם לְמַשְׁמִיעִים וּכְלֵי שִׁיר הָאֱלֹהִים וּבְנֵי
.suæ domui benedicendum ad David circuivit & :suam domum in unusquisque populus omnis abierunt Et .portam ad Jeduthun
43 יְדוּתוּן לַשָּׁעַר : וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ וַיִּסֹּב דָּוִיד לְבָרֵךְ אֶת־בֵּיתוֹ :

CAP. XVII. יז

,cedrina domo in habitans ego Ecce : prophetam Nathan ad David dixit & ,sua domo in David habitaret cùm ,fuit Et
1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָשַׁב דָּוִיד בְּבֵיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־נָתָן הַנָּבִיא הִנֵּה אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית הָאֲרָזִים
.tecum Deus quia : fac tuo corde in quod Omne : David ad Nathan dixit Et .cortinis sub Domini fœderis arca &
2 וַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה תַּחַת יְרִיעוֹת : וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִיד כֹּל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ עֲשֵׂה כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ :

Versio VULG. LAT.

Confessio & magnificentia coram eo : fortitudo & gau-
dium in loco ejus. Afferte Domino familiæ populorum: 27
afferte Domino gloriam & imperium. Date Domino 28
gloriam, nomini ejus, levate sacrificium, & venite in con- 29
spectu ejus : & adorate Dominū in decore sancto. Com-
moveatur à facie ejus omnis terra: ipse enim fundavit or- 30
bem immobilem. Lætentur cœli, & exultet terra : &
dicant in nationibus, Dominus regnavit. Tonet mare, 31
& plenitudo ejus: exultent agri, & omnia quæ in eis sunt. 32
Tunc laudabunt ligna saltûs coram Domino : quia venit
judicare terram. Confitemini Domino, quoniam bo- 33
nus : quoniam in æternum misericordia ejus. Et dici- 34
te, Salva nos Deus salvator noster : & congrega nos, & 35
erue de gentibus, ut confiteamur nomini sancto tuo, &
exultemus in carminibus tuis. Benedictus Dominus
Deus Israel ab æterno usque in æternum : & dicat o- 36
mnis populus ; Amen, & hymnum Domino. Reliquit
itaque ibi coram arca fœderis Domini, Asaph & fra- 37
tres ejus, ut ministrarent in conspectu arcæ jugiter,
per singulos dies, & vices suas. Porrò Obededom,
& fratres ejus sexaginta octo ; & Obededom filium 38
Idithun, & Hosa, constituit janitores. Sadoc autem sa-
cerdotem, & fratres ejus sacerdotes, coram tabernaculo 39
Domini in excelso, quod erat in Gabaon, Ut offerrent
holocausta Domino super altare holocautomatis jugiter, 40
manè & vesperè, juxta omnia quæ scripta sunt in lege
Domini, quam præcepit Israeli. Et post eum Heman,
& Idithun, & reliquos electos, unumquemque vocabulo 41
suo ad confitendum Domino : Quoniam in æternum mi-
sericordia ejus. Heman quoque & Idithun canentes tu- 42
bâ, & quatientes cymbala, & omnia musicorum organa,
ad canendum Deo ; filios autem Idithun fecit esse por-
tarios. Reversúsque est omnis populus in domum su- 43
am : & David, ut benediceret etiam domui suæ.

CAP. XVII.

Cùm autem habitaret David in domo sua, dixit ad 1
Nathan prophetam ; Ecce ego habito in domo cedrina:
arca autem fœderis Domini sub pellibus est. Et ait 2
Nathan ad David ; Omnia, quæ in corde tuo sunt, fac :
Deus enim tecum est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
[illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]
[illegible]
41 [illegible]
[illegible]
42 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
43 [illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]

Laus & decentia corā ipso, fortitudo & ma- 27
gnificentia in sanctuario ejus. Gratias agite 28
Domino nationes gentium, fatemini coram
Domino honorem & fortitudinem ejus. Fa- 29
temini Domino laudem nominis ejus. Ferte
oblationes, & gratias agite coram eo oratio-
ne oris vestri : adorate Dominum laudibus
sanctis. Tremat à conspectu ejus universa 30
terra, & firmetur orbis ne nutet. Lætentur 31
cœli, & laudem dicat terra : dicántque inter
gentes, Dñs regnavit. Laudem canat mare 32
cum plenitudine sua, & lætentur agri, & quic-
quid est in eis. Tunc laudem dicent arbores 33
sylvæ coram Domino qui venturus est ad ju-
dicandū terram. Judicabit orbem cum æqui-
tate, & arguet populos cum fide. Dixit et- 34
iam, Gratias agite Domino, quia bonus est, &
in perpetuum bonitas ejus. Serva nos Do- 35
mine, serva nos: & congrega nos, & coge nos
de medio gentium, ut gratias agamus nomini
tuo sancto, & canamus laudes tuas. Bene- 36
dictus sit Dominus dominorum Israelis à se-
culis usque ad secula : & dicat universus po-
pulus, Amen. Ore jucundo & puro celebrent
Deum suum. Reliquit autem ibi coram arca 37
fœderis Domini Asaphum & fratres ejus, ut
assiduè ministrarent coram Domino, suo quis-
que die: Et Obar-edom ac fratres ejus sex- 38
aginta octo : & Obar-edom *natu* minorem,
Jothami filium, & Hasu: omnes isti erant cu-
stodes januarum exteriorum. Sadoc autē sa- 39
cerdos, & fratres ejus sacerdotes, omnes isti
erant sacerdotes qui ministrabant coram ta-
bernaculo Dñi summa cum jucunditate, in ci-
vitate Gebeon ; Assiduè offerentes holocau- 40
sta Domino super altare holocausti, manè ac
vesperè ; & agentes quicquid scriptum est in
lege Domini, quam dederat per manum Mo-
sis, ut docerent filios Israelis. Atq; hæc sunt 41
nomina virorum qui instabant laudibus, He-
man, & Erithun, aliique probi homines quo-
rum ignota sunt nomina ; ut gratias agerent 42
Dño, quòd in æternum sit bonitas ejus. Iidē
autem isti probi homines, nequaquam instru-
mentis musicis, neque tympanis, neque sistris,
neque tubis rectis aut inflexis, neque cymba-
lis canebant: sed ore jucundo, & oratione pu-
râ atque perfectâ, cum innocentia & integri-
tate canebāt Dño Deo fortissimo, Domino Is- 43
raelis, omnium servorū Domino Deniq; di-
misit David populū, & abierunt popul', quis-
que domum suam, ad benedicendum familiæ
suæ.

CAP. XVII.

Contigit autē ut cùm resedisset David do- 1
mi suæ, diceret David Nathani prophetæ, Vi-
de quomodo ego habitem in domo trabibus
cedrinis laqueata; arca verò Dñi habitet intra 2
tabernaculū villosum. Dixit Nathan Davi-
di, Quicquid est in corde tuo, vade, fac.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Δόξα καὶ ἔπαινος κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, ἰσχὺς καὶ καύχημα ἐν (ξ) τόπῳ αὐτοῦ. Δότε τῷ κυρίῳ αἱ πα-
28 τριαὶ τῶν ἐθνῶν, δότε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν. Δότε τῷ κυρίῳ δόξαν (ο) ὀνόματι αὐτοῦ· λάβετε
29 δῶρα καὶ ἐνέγκατε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε (π) κυρίῳ ἐν αὐλαῖς ἁγίαις αὐτοῦ. Φοβηθήτω
30 ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ, κατορθωθήτω ἡ γῆ, καὶ μὴ σαλευθήτω. Εὐφρανθήτω ὁ οὐρανός,
31 καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, καὶ εἰπάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι, Κύριος (ρ) βασιλεύων. Βομβήσει ἡ θάλασσα σὺν
32 τῷ πληρώματι, καὶ ξύλον ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ. Τότε εὐφρανθήσεται τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ ἀπὸ
33 προσώπου κυρίου, ὅτι ἦλθε κρῖναι τὴν γῆν. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθόν, ὅτι εἰς τὸν αἰ-
34 ῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ εἴπατε, Σῶσον ἡμᾶς, ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας (σ) ἡμῶν, καὶ ἄθροισον ἡμᾶς,
35 καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν, τοῦ αἰνεῖν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, καὶ καυχᾶσθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί σου.
36 Εὐλογημένος κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος· καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Ἀ-
37 μήν. καὶ ᾔνεσαν τῷ κυρίῳ. Καὶ (τ) κατέλιπον ἐκεῖ ἔναντι τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου τὸν Ἀσὰφ καὶ τοὺς
38 ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοῦ λειτουργεῖν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαπαντὸς τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Καὶ (υ) Ἀβ-
δεδὸμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑξήκοντα καὶ ὀκτώ· καὶ (φ) Ἀβδεδὸμ υἱὸς (χ) Ἰδιθὼν, καὶ Ὡσά, εἰς τοὺς
39 πυλωρούς. Καὶ τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς ἐναντίον (ψ) τῆς σκηνῆς κυ-
40 ρίου ἐν Βαμᾶ τῇ ἐν Γαβαών, Τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλο-
καυτωμάτων διαπαντὸς τοπρωῒ καὶ τοἑσπέρας, καὶ κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου ὅσα ἐνε-
41 τείλατο (ω) ἐφ' υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ Μωυσῆ τοῦ θεράποντος τοῦ θεοῦ. Καὶ μετ' αὐτοῦ Αἱμὰν καὶ (α) Ἰδι-
θὼν, καὶ οἱ λοιποὶ ἐκλεγέντες ἐπ' ὀνόματος τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
42 Καὶ μετ' αὐτῶν σάλπιγγες καὶ κύμβαλα τοῦ ἀναφωνεῖν καὶ ὄργανα τῶν ᾠδῶν τοῦ θεοῦ, (β) οἱ δὲ υἱοὶ
43 Ἰδιθὼν εἰς τὴν πύλην. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ
τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Gloria, & laus ad faciem ejus: fortitudo, & gloriatio in (i) loco ejus. Date 27 28
Domino patriæ gentium: date Domino gloriam, & fortitudinem. Date 29
Domino gloriam nomini ejus: (k) Sumite dona, & afferte ad faciem
ejus: & adorate Dominum in (l) atriis sanctis ejus. Timeat à facie 30
ejus omnis terra: (m) dirigatur terra, & non commoveatur. Læte- 31
tur cœlum, & exultet terra: & dicant in gentibus, Dominus regnans.
Tonabit mare (n) cum plenitudine: & lignum agri, & omnia quæ in eo. 32
Tunc lætabuntur ligna sylvæ à facie Domini: quoniam venit judicare 33
terram. Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in seculum miseri- 34
cordia ejus. Et dicite, Salva nos Deus salutis nostræ, & collige nos, & 35
erue nos de gentibus: ad laudandum nomen sanctum tuum, & gloriandum
in laudationibus tuis. Benedictus Dominus Deus Israel à seculo, & 36
usque in seculum: & dicet omnis populus, Amen. Et laudem de-
derunt Domino. Et (o) reliquerunt ibi ante arcam testamenti Domi- 37
ni Asaph, & fratres ejus ad ministrandum ante arcam semper, quod
diei in diem. (Et Abdedom & fratres ejus, sexaginta & octo. 38
Et Abdedom filius Idithun, & Osa, in janitores.) Et Sadoc sacerdo-
tem, & fratres ejus sacerdotes ante tabernaculum Domini in Bama, 39
quæ in Gabaon, Ad offerendum holocaustomata Domino super altare 40
holocaustomatum semper manè, & vesperi, & secundùm omnia scri-
pta in lege Domini, quæcunque mandavit super filios Israel in manu
Moysi servi Dei. Et cum eo Æman, & Idithun, & reliqui electi in 41
nomine ad laudandum Dominum; quoniam in seculum misericordia
ejus. Et cum eis tubæ, & cymbala ad resonandum, & organa canto- 42
rum Dei. Filii autem Idithun ad portam. Et ivit omnis populus, unus- 43
quisque ad domum suam. Et revertit David ad benedicendum domum suam.

MS.A. (ξ) τῷ τόπῳ (ο) ὀνόματος (π) τῷ κυρίῳ (ρ) ἐβασίλευσεν. Βοήσει θάλασσα (σ) ἡμῶν, καὶ ἐξελοῦ (τ) κατέλειπεν ἐκεῖ ἐναντίον (υ) Ἀβδοδὸμ (φ) Ἀβδοδὸμ (χ) Ἰδιθὼμ, καὶ Ὡσὰ, εἰς πυλωρούς. (ψ) σκηνῆς (ω) ἐφ' υἱοὺς (α) Ἰδιθὼμ, (β) καὶ οἱ υἱοὶ

ΚΕΦ. ιζ'.

Καὶ ἐγένετο ὡς κατῴκησε Δαυὶδ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην, Ἰδοὺ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου ὑποκάτω δέρρεων. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυὶδ, Πᾶν τὸ ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει, ὅτι (α) θεὸς μετὰ σοῦ.

MS.A. (α) ὁ θεὸς

CAP. XVII.

Et factum est, ut habitavit David in domo sua, & dixit David ad 1
Nathan prophetam; Ecce ego habito in domo cedrina: & arca testa-
menti Domini sub pellibus. Et dixit Nathan ad David; Omne quod in 2
anima tua, fac: quoniam Deus tecum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 28 * المجد قدامه * العظمة والكبرياء في قدسه * اشكروا الرب جميع الامم * اشكروا قدام الرب بكرمه
29 وقوته * اشكروا الرب بكرم اسمه * خذوا القرابين واشكروا قدامه بصلوات افواهكم * اسجدوا
30 للرب بتسبيحات القدس * تفزع من قدامه كل الارض * خلق الدنيا بلا خوف * تفرح
31 32 السماء * وتسبح الارض * ويقول الامم الرب قد ملك * يسبح البحر بما فيه * وتفرح الحقول وكل ما
33 عليها * وتسبح ايضا الشجر الذي في الغياض قدام الرب الذي ياتي ليدين الارض * ويدين
34 الدنيا بالحق * ويوبخ الامم على الامانة * هللويا * ثم قال اشكروا الرب بالحسنى * والى الابد رافته
35 * وقال نجنا يا الله خلاصنا * وخلصنا من الامم * لنشكر اسمك القدوس * ونسبح تسابيحك
36 * باركوا الله اله اسرائيل من الآن وكل اوان * والى ابد الآبدين * يقول الشعب امين * بفم طيب
37 زكي سبحوا الاهكم * فلما اتموا الصلاة تركوا اصاف واخوته بين يدي صندوق عهد
38 الله ليخدموا قدام الله دايما * كل انسان في يومه * وعافور الادومي * واخوته ثمانيه وستون * وابنه
39 الصغير يوثم * وحاسو هولاء يحفظون الابواب البرانيه * وصادوق الكاهن واخوته يخدمون بين
40 يدي صندوق عهد الله * في فسحة كبيرة في ضيعة فبعون * يقدمون الذبائح لله على مذبح
القدس دايما باكرا ومساء * ويكملون كل ما هو مكتوب في شريعة الله * الذي امر به موسى
41 بني اسرائيل عن امر الله * وهذه اسماء الرجال الذين كانوا يقدمون التسابيح * هامان واريثون *
42 وجماعة اناس صالحين قد سترت اسماوهم * وكانوا يشكرون الله لان الى الابد رافته * وهولاء
الناس الصالحون كانوا يسبحون * ليس بآنية التسبيحات * لا بالمزاهر ولا بالطبول * ولا بالقرون
الملتويات ولا بالمبسوطات * بل كانوا يسبحون بالفم الطيب * بالصلوات المقبولة والاتضاع
43 يمجدون الله * واطلق داود الشعب * ومضى كل انسان الى بيته * ورجع داود الى بيته ليباركهم

Gloria coram ipso est, majestas & fa- 27
stus in sanctuario ejus. Gratias agite 28
Domino gentes universæ, gratias agite
coram Domino ob honorem & fortitudi-
nem ejus. Gratias agite Domino ob ho- 29
norem nominis ejus: tollite oblationes,
eique gratias agite precibus oris vestri:
adorate Dominum canticis sanctis. Ti- 30
meat eum tota terra: condidit orbem si-
ne timore. Lætetur cœlum, concinat ter- 31
ra: dicántque populi, Regnavit jam Do-
minus. Laudem dicat mare cum his 32
quæ continentur in eo: gestiant campi &
quicquid super iis existit. Laudem quo- 33
que dicant arbores quæ sunt in sylvis,
coram Domino qui venturus est ad judi-
candam terram. Terram veritate judica-
bit, & gentes arguet de fide. Alleluja.
Præterea dixit, Gratias agite Domino 34
pro benignitate, & clementiâ ejus in per-
petuum duraturâ. Dixit etiam, Libera 35
nos O Deus salus nostra, & eripe nos à
gentibus, ut gratias agamus nomini tuo
sanctissimo, laudésque tuas canamus.
Benedicite Deo, Deo Israelis, è nunc, & 36
omni momento, & in sempiterna secula:
dicat populus, Amen; ore jucundo & pu-
ro canite Deo vestro. Absolutâ oratio- 37
ne, dimiserunt Asaphum & fratres ejus
ante arcam fœderis Dei, ut jugiter coram
Deo ministrarent, quilibet suo die. A- 38
bor autem Edomæus, et fratres ejus sexa-
ginta octo, & Jotham filius ejus natu
minimus, & Hasu; isti custodiebant ja-
nuas exteriores. Sadoc sacerdos & fra- 39
tres ejus ministrabant coram arca fœderis
Dei in amplissima platea, in oppido Ga-
baone: Sacrificia Deo assiduè offeren- 40
tes super altare sanctuarii, manè ac ve-
speré: & peragentes quicquid scriptum
est in lege Dei, quicquid præceperat Mo-
ses Israelitis ex edicto Dei. Porrò hæc 41
sunt nomina virorum qui laudes offere-
bant, Heman, & Erithun, & copia pro-
borum virorum, quorum suppressa sunt no-
mina: gratias autem Deo agebant, quòd
in æternum benignitas ejus. Homines ve- 42
rò isti probi canebant, non instrumentis
musicis, non fidibus, neque tympanis, neque
cornibus rectis aut inflexis; sed canebant
ore jucundo, precibus acceptabilibus &
humilitate Deum glorificabant. Tum di- 43
misit David populum, & discessit quili-
bet domum suam: & David reversus est
domum suam, ut benediceret eis.

* الفصل السابع عشر *

1 * ولما وصل الى بيته * قال لناثان النبي * الا ترى اني ساكن في بيت مظلل مصنوع
بالارز * وصندوق عهد الله ساكن في قبة الرمان الشعر * وكانت قبة الرمان ثلاثة طبقات
بعضها فوق بعض * الواحدة منسوجة بالذهب والديباج * والثانية ادم وكيمخت * والثالثة
2 شعر * فقال ناثان النبي كل ما في نفسك اصنعه * فان الله معك *

CAP. XVII.

Cumque pervenisset domum suam, di- 1
xit ad Nathanem prophetam; Annon a-
nimadvertis quomodo ego habitem in æde
tecta, cedris elaboratâ; arca verò fœde-
ris Dei habitet in pilea testitudine tem-
poris? (Constabat enim testudo temporis
tribus contignationibus sibi invicem im-
minentibus, quarum una erat auro & se-
rico raso contexta, secunda ex pelle &
sacrino, tertia ex pilis. Respondit Nathan 2
propheta, Quicquid habes in animo fac,
quia Deus tecum est.

דברי הימים א׳ : יז

4 3 ויהי בלילה ההוא ויהי דבר אלהים אל נתן לאמר: לך ואמרת אל דויד עבדי כה
5 אמר יהוה לא אתה תבנה לי הבית לשבת: כי לא ישבתי בבית מן היום אשר
העליתי את ישראל עד היום הזה ואהיה מאהל אל אהל וממשכן: בכל אשר התהלכתי
6 בכל ישראל הדבר דברתי את אחד שפטי ישראל אשר צויתי לרעות את עמי לאמר
למה לא בניתם לי בית ארזים: ועתה כה תאמר לעבדי לדויד כה אמר יהוה צבאות
7 אני לקחתיך מן הנוה מן אחרי הצאן להיות נגיד על עמי ישראל: ואהיה עמך בכל
8 אשר הלכת ואכרית את כל אויביך מפניך ועשיתי לך שם כשם הגדולים אשר בארץ:
ושמתי מקום לעמי ישראל ונטעתיהו ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא יוסיפו בני
9 עולה לבלתו כאשר בראשונה: ולמימים אשר צויתי שפטים על עמי ישראל
10 והכנעתי את כל אויביך ואגד לך ובית יבנה לך יהוה: והיה כי מלאו ימיך
11 ללכת עם אבתיך והקימותי את זרעך אחריך אשר יהיה מבניך והכינותי את מלכותו:
13 12 הוא יבנה לי בית וכננתי את כסאו עד עולם: אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן
14 וחסדי לא אסיר מעמו כאשר הסירותי מאשר היה לפניך: והעמדתיהו בביתי ובמלכותי
15 עד העולם וכסאו יהיה נכון עד עולם: ככל הדברים האלה וככל החזון הזה כן
16 דבר נתן אל דויד: ויבא המלך דויד וישב לפני יהוה ויאמר מי אני יהוה אלהים ומי
17 ביתי כי הביאתני עד הלם: ותקטן זאת בעיניך אלהים ותדבר על בית עבדך למרחוק
18 וראיתני כתור האדם המעלה יהוה אלהים: מה יוסיף עוד דויד אליך לכבוד
19 את עבדך ואתה את עבדך ידעת: יהוה בעבור עבדך וכלבך עשית את כל
הגדולה הזאת להדיע את כל הגדלות:

Versio VULG. LAT.

Igitur noctè illâ factus est sermo Dei ad Nathan, dicens; 3
Vade, & loquere David servo meo, Hæc dicit Dominus; 4
Non ædificabis tu mihi domum ad habitandum. Neque 5
enim mansi in domo, ex eo tempore quo eduxi Israel,
usque ad diem hanc: sed fui semper mutans loca tabernaculi, & in tentorio Manens cum omni Israel. Num- 6
quid locutus sum saltem uni Judicum Israel, quibus præceperâ ut pascerent populum meû, & dixi; Quarè non ædificâstis mihi domum cedrinam? Nunc itaque sic lo- 7
quêris ad servum meum David, Hæc dicit Dominus exercituum; Ego tuli te, cùm in pascuis sequereris gregem, ut esses dux populi mei Israel. Et fui tecum quo- 8
cunque perrexisti: & interfeci omnes inimicos tuos coram te, fecique tibi nomen quasi unius magnorum, qui celebrantur in terra. Et dedi locum populo meo Israel: 9
plantabitur, & habitabit in eo, & ultrà non commovebitur: nec filii iniquitatis atterent eos, sicut à principio, Ex diebus quibus dedi Judices populo meo Israel, & hu-
miliavi universos inimicos tuos. Annuntio ergò tibi, quòd 10
ædificaturus sit tibi Dñs domû. Cúmq; impleveris dies 11
tuos, ut vadas ad patres tuos, suscitabo semen tuû post te, quod erit de filiis tuis: & stabiliam regnum ejus. Ipse 12
ædificabit mihi domum, & firmabo solium ejus usque in æternum. Ego ero ei in patrem, & ipse erit mihi in 13
filium: & misericordiam meam non auferam ab eo, sicut abstuli ab eo qui ante te fuit. Et statuam eum in 14
domo mea, & in regno meo usque in sempiternum: & thronus ejus erit firmissimus in perpetuum. Juxta omnia 15
verba hæc, & juxta universam visionem istam, sic locutus est Nathan ad David. Cúmque venisset rex David, & 16
sedisset coram Domino, dixit; Quis ego sum, Domine Deus, & quæ domus mea, ut præstares mihi talia? Sed 17
& hoc parum visum est in conspectu tuo, ideóque locutus es super domum servi tui etiam in futurum: & fecisti me spectabilem super omnes homines, Domine Deus. Quid ultrà addere potest David, cùm ita glorificaveris 18
servum tuum, & cognoveris eum? Domine, propter 19
famulum tuum juxta cor tuum fecisti omnem magnificentiam hanc, & nota esse voluisti universa magnalia.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sed eâdem nocte factum est verbum Domini 3
ad Nathanem prophetam, & dixit ad eum;
Vadas, ac talia dicas servo meo Davidi; Tu 4
non extrues mihi ædem ad habitandû in ea:
Non enim habitavi domum ab eo die quo e- 5
duxi Israelem ex Ægypto ad hunc usque diem, sed itabam à tentorio in tentorium.
Ecce quandiu ambulavi inter omnes Israeli- 6
tas, nunquid ullum verbum feci ulli ex judicibus Israelitarum, quos præfeci ad judicandum populum meum Israelem, & dixi eis; Quarè non extruitis mihi ædê cedro laqueatam? Igitur sic dices servo meo Davidi, Sic 7
dicit Dominus potentissimus, Ego te duxi è tugurio à sequendis ovibus, ut esses rex super populum meum Israelem: Et fui tecum quo- 8
cunque perrexisti, perdidi omnes hostes tuos à conspectu tuo, fecique tibi nomen celebre, par nomini maximorû qui sunt in terra. Et 9
locum figam populo meo Israeli, & habitare faciam eum, sedebitque in loco suo, nec movebitur ampliùs, nec ultrà captivum abducent eum scelerati ut antea. Ab eo die quo 10
te judicem constitui super populum meum Israelem, pacatum etiam te reddidi ab omnib' inimicis tuis, & indicavit tibi Dñs regnum perpetuò tibi duraturum. Et cùm exacti fue- 11
rint dies vitæ tuæ, ieris, teque receperis ad patres tuos; erigam post te semen tuum quod prodibit è dorso tuo, stabiliámq; regnû tuû.
Is ædificabit mihi ædem nomini meo, & fir- 12
mabo solium regni ejus in æternum. Ego 13
ero illi ceu pater, & ipse erit mihi ceu filius, & beneficia mea non recedent ab eo, quemadmodum amovi à Saule qui te præcessit:
Sed præficiâ eum domui meæ & regno meo, 14
in seculum seculorum; & solium regni ejus erit illi stabile in perpetuum. Juxta omnes 15
sermones istos, & secundùm totam hanc visionem, ita locutus est Nathan propheta cum Davide. Quamobrem veniens rex David, 16
sedit coram Domino, & ait; Cujus momenti sum ego apud te Domine dominorum, & quid est domus mea, ut tantoperè me promoveris? Parúmne tibi videtur dominorum 17
Domine, quod jamdudum locutus es de domo servi tui? An verò omnes homines qui cultum tuum toto animo exercent, è tenebris in lucem profers O Domine dominorum?
Quid verò glorietur ulteriùs David loqui 18
coram te? nota sunt opera servi tui Domine 19
dominorum. Quia nôsti quid insit animo servi tui, has omnes illi magnificentias comparâsti, ad extollendum servum tuum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς (β) Νάθαν· Πορεύου καὶ εἶ-
πον πρὸς Δαυὶδ (γ) τὸν δοῦλόν μου, Οὕτως εἶπε κύριος, Οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ
5 κατοικῆσαί με ἐν αὐτῷ. Ὅτι οὐ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν Ἰσραὴλ ἕως
6 τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐν σκηνῇ καὶ ἐν (δ) καλύμματι. Ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ
Ἰσραὴλ· εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν (ε) φυλὴν τοῦ Ἰσραὴλ οἷς ἐνετειλάμην τοῦ ποιμαίνειν τὸν
7 λαόν μου, λέγων, Ὅτι οὐκ (ζ) ᾠκοδομήσατέ μοι οἶκον κέδρινον; Καὶ νῦν οὕτως ἐρεῖς τῷ δούλῳ
μου Δαυὶδ, Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, (η) Ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξόπισθεν τῶν
ποιμνίων τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ· Καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπο-
8 ρεύθης, καὶ (θ) ἐξωλόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνο-
9 μα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου Ἰσραὴλ, καὶ
καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ κατασκηνώσει καθ᾽ ἑαυτὸν, καὶ οὐ μεριμνήσει ἔτι, καὶ οὐ (ι) προσθήσει υἱ-
10 ὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτὸν καθὼς (κ) ἀρχῆς, Καὶ ἀφ᾽ ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν
λαόν μου Ἰσραήλ· καὶ ἐταπείνωσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ αὐξήσω σε, (λ) καὶ οἶκον οἰ-
11 κοδομήσει σοι κύριος. Καὶ ἔσται ὅταν πληρωθῶσιν (μ) ἡμέραι σου καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πα-
τέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν
12 13 βασιλείαν αὐτοῦ. Αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. Ἐγὼ
ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν· καὶ τὸ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ᾽ αὐτοῦ,
14 ὡς ἀπέστησα ἀπὸ (ν) τῶν ὄντων ἔμπροσθέν σου. Καὶ πιστώσω αὐτὸν ἐν οἴκῳ μου καὶ ἐν βασι-
15 λείᾳ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται (ξ) ἀνωρθωμένος ἕως αἰῶνος. Κατὰ πάντας τοὺς
16 λόγους τούτους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην, οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ. Καὶ
ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι κυρίου, καὶ εἶπε, Τίς εἰμι ἐγὼ κύριε ὁ θεός; καὶ
17 τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος; Καὶ ἐσμικρύνθη ταῦτα ἐνώπιόν σου ὁ θεὸς, καὶ
ἐλάλησας ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου ἐκ μακρῶν, καὶ ἐπεῖδές με ὡς ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕ-
18 ψωσάς με κύριε ὁ θεός. Τί προσθήσει ἔτι Δαυὶδ πρὸς σὲ τοῦ δοξάσαι; καὶ σὺ τὸν δοῦλόν σου οἶ-
19 δας, Καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην.

Et factum est in nocte illa, & factum est verbum Domini ad Nathan; 3
Vade, & dic ad David servum meum; Sic dixit Dominus, Non tu 4
ædificabis mihi domum, ad habitandum me in ea. Quoniam non habitavi 5
in domo, à die quâ eduxi Israel, usque in diem hanc, & fui in (a) taber-
naculo, & in tegmine, In omnibus quæ transivi in omni Israel: Si loquens 6
locutus sum ad unam tribum Israel, quibus mandaveram pascere populum
meum, dicens; Quia non ædificâstis mihi domum cedrinam? Et nunc 7
ita dices servo meo David, Hæc dicit Dominus omnipotens; Ego as-
sumpsi te de mandra de post greges, ut esses in ducem super populum
meum Israel: Et fui tecum in omnibus, quibus ivisti: & exterminavi 8
omnes inimicos tuos à facie tua: & feci tibi nomen juxta nomen ma-
gnorum, qui super terram. Et ponam locum populo meo Israel; & plan- 9
tabo eum, & habitabit apud se: & non (b) solicitabitur ultrà: & non
adjiciet filius iniquitatis humiliare eum, sicut (c) principio, Et à die- 10
bus, quibus constitui Judices super populum meum Israel. Et humiliavi
omnes inimicos tuos: & augebo te: & domum ædificabit tibi Dominus.
Et erit, quando impleti fuerint dies tui, & dormieris cum patribus tuis; 11
& suscitabo semen tuum post te, qui erit de ventre tuo: & parabo
regnum ejus. Ipse ædificabit mihi domum: & erigam thronum ejus 12
usque in seculum. Ego ero ei in patrem, & ipse erit mihi in filium. Et 13
misericordiam meam non removebo ab eo, sicut removi ab iis qui erant
ante eum. (d) Et fideliter statuam eum in domo mea, & in regno suo usque 14
in seculum: & thronus ejus erit erectus usque in seculum. Secundùm 15
omnia verba hæc, & secundùm omnem visionem hanc, sic locutus est
Nathan ad David. Et venit rex David, & sedit è regione Domini, & 16
dixit; Quis sum ego, Domine Deus? & quæ domus mea, quia dilexisti
me usque in seculum? Et facta sunt parva hæc coram te, Deus: & locu- 17
tus es super domum pueri tui (e) à longinquis, & inspexisti me, tanquam
visio hominis: Et exaltâsti me, Domine Deus. Quid adjiciet ultrà David 18
ad te, ad (f) glorificandum? Et tu servum tuum nôsti: Et (g) juxta 19
cor tuum fecisti omnem magnificentiam.

MS. A. (β) Νάθαν, λέγων, Πορεύου (γ) τὸν παῖδά μου, (δ) καταλύματι (ε) φυλὴν Ἰσραὴλ, ἑνὶ τῶν κριτῶν Ἰσραὴλ οἷς (ζ) ᾠκοδομήκατέ (η) Ἔλαβόν σε (θ) ἐξ-
ωλέθρευσα (ι) προσθήσει ἀδικία τοῦ (κ) ἀπ᾽ ἀρχῆς, (λ) καὶ * οἰκοδομήσει (μ) αἱ ἡμέραι σε κοιμηθήσῃ (ν) τῶν ἔμπροσθέν (ξ) ἀνορθούμενος

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * فلما كان في تلك الليلة حلت كلمة الله على ناثان النبي. وقال له * قل لداود عبدي
4
5 هكذا امر الله. انك لا تبني بيتا اسكن فيه * لاني ما سكنت بيتا منذ اطلعت
6 اسرائيل من مصر. بل كنت ساكنا في موضع راحة * وكنت امشي فيها في ساير
بني اسرائيل. فهل قلت كلمة لواحد من حكماء بني اسرائيل امرته ان يدين بني اسرائيل
7 او قلت لهم. لم لا تبنوا لي بيتا مظللا بخشب الصنوبر * والان هكذا قل لعبدي
8 داود. انا اخذتك من خلف الغنم لتكون ملكا على بني اسرائيل شعبي * وكنت معك
في كل بلد عبرته. واهلكت ساير اعدايك من قدامك. وصنعت لك اسما كبيرا كاسم
9 الكبراء التي في الارض * فاغرس موضعا لبني اسرائيل واحلهم يسكنون فيه. ولا تخاف
10 قلوبهم. ولا يصنعون نفاقا مثل الزمان الاول * ومن يوم جعلتك حاكما على بني اسرائيل
11 ونجيتك من ساير اعدايك. والرب يعرفك انك لا تبني له بيتا * بل اذا تمت ايامك
لتضطجع مع ابايك. انا اقيم من نسلك بعدك الذي يكون من صلبك. واثبت
12 13 ملكه * وهو يبني لي بيتا. واثبت كرسيه الى الابد * وانا اكون له ابا. وهو يكون لي
14 ابنا. وخيراتي لا ازيلها عنه كما ازلتها عن غيره * واسلطه في بيتي وملكي الى ابد
15 الابدين. وكرسي ملكه يكون دايما الى الابد * بساير هذا الكلام كلم ناثان النبي
16 داود * فجاء داود. وجلس بين يدي الله وقال. من هو انا يا رب. ومن هو بيتي. حتى
17 احببتني الى الابد * انا صغير قدامك يا رب يا الله. ان تتكلم على بيت عبدك من
قديم. وتطرت على مثل رويا انسان. واعليتني يا رب الارباب. لانك انت الذي تخرج
18 من الظلام الى النور * فماذا يفتخر داود قدامك. وماذا يصنع من التسابيح والمجد لك.
19 * انت الذي تعرف ما في قلب عبدك. وصنعت له جميع العظايم.

Eâdem verò nocte advenit verbum Dei 3
Nathani prophetæ, dixitque ad eum;
Dicito Davidi servo meo, Ita præcepit 4
Dominus, Tu ne ædifices domum in
qua habitem: Quia nullam inhabitavi 5
domum è quo Israelem eduxi ex Æ-
gypto; sed habitabam in loco quietis,
Et in ea ambulabam inter omnes filios 6
Israelis. Num ullum verbum dixi cui-
quam ex Judicibus Israelitarum, quos
præfeceram ad jus dicendum Israelitis?
aut dixi eis, Quare non ædificatis
mihi domum lignis tectam abiegnis?
Nunc ergò, sic dicito servo meo Da- 7
vidi, Ego te assumpsi à sequendis ovi-
bus, ut esses rex super filios Israelis
populum meum: Et adfui tibi in omni 8
regione ad quam perrexisti, & exter-
minavi omnes hostes tuos à conspectu
tuo, & comparavi tibi nomen maxi-
mum; par nomini magnatum qui sunt
in terra. Et locum defigam Israelitis, 9
& collocabo eos ut habitent in eo, nec
trepident corda eorum, nec impiè se
gerant ut pristino tempore. Et ab eo 10
die quo statui te judicem super Israe-
litas, simul te liberavi ab omnibus ini-
micis tuis. Itaque notum facit tibi
Dominus te non ædificaturum sibi do-
mum; Sed cùm finierint dies tui, ut 11
occumbas cum patribus tuis, ego post te
suscitabo è stirpe tua eum qui futu-
rus est è dorso tuo, ejusque regnum
firmabo, Et ipse ædificabit mihi do- 12
mum, stabiliamque thronum ejus in
æternum. Et ego ero illi pater, & ipse 13
erit mihi filius, & beneficia mea non
amovebo ab eo, quemadmodum amovi
ab aliis. Domui meæ & regno meo præ- 14
ficiam eum in secula sempiterna, &
thronus regni ejus erit in æternum pe-
rennis. Omnia verba ista cùm retulisset 15
Nathan propheta Davidi, Venit David, 16
sedit coram Deo, & ait, Quis ego sum
O Domine mi, & quæ domus mea,
ut in seculum usque me dilexeris?
Minimus (l. indignus) ego sum coram 17
te O Domine Deus, ut multò ante loquaris
de domo servi tui, & humano intuitu
me respexeris, meque evexeris O Domine
dominorum. Tu enim es qui è tenebris
ad lucem producis: Qua ergò de re 18
gloriabitur ante te David? & quasnam
tibi laudes atque glorias componat?
Tu nôsti quid lateat in corde servi tui. 19
Omnigenis autem magnificentiis cumu-
lâsti eum,

דברי הימים א: יח

,Israel tuus populus sicut quis Et.nostris aurib' in audivimus quos omnes juxta ,te præter Deus nec ,tu sicut non Domine
20 יהוה אין כמוך ואין אלהים זולתך בכל אשר שמענו באזנינו׃ ומי כעמך ישראל
,terribilia & ,magnitudines ,nomen tibi ponendum ad ,populum sibi redimendum ad ,Deus perrexit quam terra in una gens
גוי אחד בארץ אשר הלך האלהים לפדות לו עם לשום לך שם גדלות ונראות
populum in tibi Israel tuum populum dedisti Et .gentes ,Ægypto ex redemisti quem tui populi faciebus à expellendum ad
22 לגרש מפני עמך אשר פדית ממצרים גוים׃ ותתן את עמך ישראל לך לעם
,tuo servo super es locutus quod verbum ,Domine nunc Et .Deum in eis fuisti Domine tu Et .seculum in usque
23 עד עולם ואתה יהוה היית להם לאלהים׃ ועתה יהוה הדבר אשר דברת על עבדך
,seculum in usque tuũ nomen magnificetur & ,permaneat Et .es locutus sicut fac Et .seculũ in usq; confirmetur ej' domo super &
24 ועל ביתו יאמן עד עולם ועשה כאשר דברת׃ ויאמן ויגדל שמך עד עולם
tu Etenim .tuas facies ad firma tui servi David domus & :Israeli Deus ,Israel Deus exercituum Dominus ,dicendo
25 לאמר יהוה צבאות אלהי ישראל אלהים לישראל ובית דויד עבדך נכון לפניך׃ כי אתה
Domine nunc Et .tuas facies ad orandum ad ,tuus servus invenit Ideo .domum ei ædificandũ ad ,tui servi aurem revelâsti me' De'
26 אלהי גלית את אזן עבדך לבנות לו בית על כן מצא עבדך להתפלל לפניך׃ ועתה יהוה
,tui servi domui benedicere cœpisti nunc Et .hoc bonum tuo servo super es locutus & :Deus ipse tu
27 אתה הוא האלהים ותדבר על עבדך הטובה הזאת׃ ועתה הואלת לברך את בית עבדך
.seculum in benedicta & ,benedixisti Domine tu Quia .tuas facies ad seculum in existendum ad
להיות לעולם לפניך כי אתה יהוה ברכת ומברך לעולם׃

CAP. XVIII. יח

percussit Et .Pelistim manu de ejus filias & ,Ghath tulit Et .eos humiliavit & ,Pelistim David percussit & ,sic post fuit Et
2 1 ויהי אחרי כן ויך דויד את פלשתים ויכניעם ויקח את גת ובנתיה מיד פלשתים׃ ויך את
ipsum eundo in ,Chamath in Sobah regem Hadarhezer David percussit Et .munus deferentes ,David servi Moabitæ fuerũt & ,Moab
3 מואב ויהיו מואב עבדים לדויד נשאי מנחה׃ ויך דויד את הדדעזר מלך צובה חמתה בלכתו
millia viginti & ,equites millia septem & ,currus mille eo ab David accepit Et .Perath flumine in suã manum statuendũ ad
4 להציב ידו בנהר פרת׃ וילכד דויד ממנו אלף רכב ושבעת אלפים פרשים ועשרים אלף
juvandum ad ,Darmesec Aram venit Et .currus centum eo ex reservavit & ,currum omnem David subnervavit & :peditũ virorũ
5 איש רגלי ויעקר דויד את כל הרכב ויותר ממנו מאה רכב׃ ויבא ארם דרמשק לעזור
fuit & ,Darmesec Aram in David posuit Et .virorum millia duo & viginti Aram in David percussit & ,Sobah regem Hadarhesér
6 להדדעזר מלך צובה ויך דויד בארם עשרים ושנים אלף איש׃ וישם דויד בארם דרמשק ויהי
clypeos David tulit Et .perrexit quò omnibus in David Dominus servavit Et .munus deferentes ,servi Davidi Aram
7 ארם לדויד עבדים נשאי מנחה ויושע יהוה לדויד בכל אשר הלך׃ ויקח דויד את שלטי
Hadarhezer urbibus Chun de & Tibchath de Et .Jerusalaim eos adduxit & :Hadarhezer servis super erant qui ,aureos
8 הזהב אשר היו על עבדי הדדעזר ויביאם ירושלם׃ ומטבחת ומכון ערי הדדעזר
.ænea vasa & ,columnas & ,æneum mare Selomoh fecit eo in :valde multum æs David tulit
לקח דויד נחשת רבה מאד בה עשה שלמה את ים הנחשת ואת העמודים ואת כלי הנחשת׃

Versio VULG. LAT.

Domine, non est similis tui : & non est alius Deus absque te, ex omnibus, quos audivimus auribus nostris. 20
Quis enim est alius, ut populus tuus Israel, gens una in terra, ad quam perrexit Deus, ut liberaret, & faceret populum sibi, & magnitudine suâ atque terroribus ejiceret nationes à facie ejus, quem de Ægypto liberârat? 21
Et posuisti populum tuum Israel tibi in populum usque in æternum, & tu, Domine, factus es Deus ejus. 22
Nunc igitur, Domine, sermo, quem locutus es famulo tuo, & super domum ejus, confirmetur in perpetuum, & fac sicut locutus es. 23
Permaneátque & magnificetur nomen tuum usque in sempiternum : & dicatur; Dominus exercituum, Deus Israel, & domus David servi ejus permanens coram eo. 24
Tu enim, Domine Deus meus, revelâsti auriculam servi tui, ut ædificares ei domum : & idcircò invenit servus tuus fiduciam, ut oret coram te. 25
Nunc ergò, Domine, tu es Deus : & locutus es ad servum tuum tanta beneficia. 26
Et cœpisti benedicere domui servi tui, ut sit semper coram te : te enim, Domine, benedicente, benedicta erit in perpetuum. 27

CAP. XVIII.

FActum est autem post hæc, ut percuteret David Philisthiim, & humiliaret eos, et tolleret Geth, et filias ejus, de manu Philisthiim, 1
Percuterétque Moab, et fierent Moabitæ servi David, offerentes ei munera. 2
Eo tempore percussit David etiam Adarezer regem Soba regionis Hemath, quando perrexit ut dilataret imperium suum usque ad flumen Euphraten. 3
Cepit ergò David mille quadrigas ej', et septé millia equitũ, ac viginti millia virorũ peditũ, subnervavitq; omnes equos curruũ, exceptis centũ quadrigis, quas reservavit sibi. 4
Supervenit autem et Syrus Damascen', ut auxiliũ præberet Adarezer regi Soba : sed et hujus percussit David viginti duo millia virorum. 5
Et posuit milites in Damasco, ut Syria quoque serviret sibi, et offerret munera. Adjuvítque eum Dominus in cunctis, ad quæ perrexerat. 6
Tulit quoque David pharetras aureas, quas habuerant servi Adarezer, et attulit eas in Jerusalem. 7
Necnon de Thebath et Chun, urbibus Adarezer, æris plurimum, de quo fecit Salomon mare æneum, et columnas, et vasa ænea. 8

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Indè autem nôsti dominorũ Domine, quia non est similis tui, neq; est Deus nisi tu, juxta omnia quæ audivimus auribus nostris. 20
Et quis unquã in terra populus apud te est sicut popul' tuus Israel? quos ut salvares, apparuisti de cœlo : quorũ gratiâ calamitates maximas et horrendas, et flagella gravissima fabricâsti contra Ægyptios, quoad educeres eos è medio eorũ : 21
Et populũ tuũ Israelẽ tibi disposuisti ut esset tibi populus in æva sempiterna : & tu Domine, Deum eorum te reddidisti. 22
Itaque Domine, verbum quod protulisti de servo tuo deq; filiis dom' ejus, affere in sempiternum usque, et fac ut locutus es. 23
Et vera comprobentur opera tua in perpetuũ, nomenq; tuum semper glorificetur in orbe : sintq; dicentes, Dñs potentissimus, dominorum Dominus, Deus Israelis est : & domus Davidis servi tui firma sit coram te in sempiternum. 24
Quandoquidem tu Deus meus, secretum revelâsti servo tuo, & dixisti ei; Extrue tibi domum; propterea servus tuus animo destinavit orationem istam coram te fundere. 25
Denique Domine, tu Deus meus es; & omnia verba tua recta quæ dixisti servo tuo, sunt optima. 26
Exhibe te igitur ad benedicendum domui servi tui, ut permaneat coram te in seculum seculorum : quandoquidem tu Domine, dominorum Domine, locutus es; et ex benedictione tua benedicuntur dom' justorum in perpetuum. 27

CAP. XVIII.

COntigit his gestis, ut vastaret David Philisthæos, et pessumdaret eos, caperetque David lineam dimensionis è manu Philisthæorum : caperet etiam Gath et oppida ejus parva ipsi adjacentia, à Philisthæis. 1
Vastavit quoque Moabitas, factique sunt Moabitæ servi tributarii. 2
Præterea interfecit David Hadarezerem regem Nisibin, quum abiit, et in fluvio Euphrate limitem præscripsit. 3
Cepitque David ab eo mille currus, et septem millia equitum : et extirpatis David omnibus curribus, reliquit ex eis centum currus. 4
Cúmque venissent cives Adum et Damasci ad opem ferendam Hadarezeri regi Nisibin, trucidavit David ex Adumæis viginti duo millia virorum. 5
Et constituit David præfectos in Damasco, factiq; sunt Damasceni servi Davidis ferentes vectigal : & servavit Dñs Davidem in omni loco ad quem perrexit. 6
Accepit autem David umbulos aureos qui appensi erant equis servorũ Hadarezeris, et attulit eos in Jerusalem. 7
Et ex Tebah, et Beruthi civitatibus Hadarezeris accepit David æris quamplurimum, ex quo confecit David mare æneum, columnas æneas, boves æneos, plurimaque vasa ænea. 8

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Κύριε οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι, καὶ οὐκ (ο) ἔστι Θεὸς πλὴν σοῦ, κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν ἐν ὠσὶν ἡμῶν. Καὶ
21 οὐκ ἔστιν ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ (π) ἔθνος ἔτι ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς τοῦ λυτρώσα-
σθαι (ρ) λαὸν ἑαυτῷ, τοῦ θέσθαι ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ἐπιφανὲς, τοῦ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προσώπου λαοῦ
22 σου (σ) οὓς ἐλυτρώσω ἐξ Αἰγύπτου ἔθνη. Καὶ ἔδωκας τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ σεαυτῷ λαὸν ἕως
23 αἰῶνος, καὶ σὺ (τ) κύριος ἐγενήθης αὐτοῖς εἰς Θεόν. Καὶ νῦν κύριε ὁ λόγος σου ὃν ἐλάλησας
πρὸς τὸν παῖδά σου καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, πιστωθήτω ἕως (υ) αἰῶνος· καὶ ποίησον καθὼς ἐλά-
24 λησας, Καὶ πιστωθήτω καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος, λεγόντων, Κύριε κύριε παντο-
25 κράτωρ (φ) Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ παιδός σου ἀνωρθωμένος ἐναντίον σου. Ὅτι (χ) σὺ
κύριος ὁ Θεός μου ἤνοιξας τὸ οὖς τοῦ παιδός σου (ψ) τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον, διὰ τοῦτο εὗρεν
26 ὁ παῖς σου τοῦ προσεύξασθαι κατὰ πρόσωπόν σου. Καὶ νῦν κύριε σὺ εἶ αὐτὸς (ω) Θεὸς, καὶ ἐλά-
27 λησας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. Καὶ νῦν (α) ἤρξαι τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον τοῦ παι-
δός σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐναντίον σου· ὅτι σὺ κύριε εὐλόγησας, καὶ εὐλόγησον εἰς τὸν
αἰῶνα.

MS. A. (ο) ἔστιν πλὴν (π) ἔθνος ἐπὶ (ρ) ἑαυτῷ λαὸν, τοῦ (σ) οὗ (τ) κύριε αὐτοῖς (υ) αἰῶνος. * λεγόντων, (φ) ὁ Θεὸς (χ) σὺ κύριε ἤνοιξας (ψ) οἰκοδομῆσαι (ω) ὁ Θεὸς, (α) ἤρξω

Domine, non est similis tibi: & non est Deus præter te, juxta omnia quæ- 20
cunque audivimus in auribus nostris: Et non est, sicut populus tuus 21
Israel, gens ultrà super terram, quomodò (h) deduxit se Deus ad redi-
mendum populum sibi, ad ponendum sibi nomen magnum, & illustre, ad
ejiciendum à facie populi tui quos redemisti ex Ægypto, gentes. Et de- 22
disti populum tuum Israel tibi ipsi populum usque in seculum: & tu Do-
minus factus es eis in Deum. Et nunc, Domine, verbum tuum, quod lo- 23
cutus es ad puerum tuum, & super domum ejus, fidele sit usque in secu-
lum. Et fac, sicut locutus es: Et fidele sit, & magnificetur nomen tuum 24
usque in seculum, dicentibus; Domine, Domine omnipotens Deus Israel,
& domus David pueri tui erecta coram te. Quoniam tu Dominus De- 25
us meus (i) aperuisti aurem pueri tui ad ædificandum ei domum; propter
hoc invenit puer tuus deprecari ad faciem tuam. Et nunc, Domine, tu es 26
ipse Deus: & locutus es super servum tuum bona hæc. Et nunc incipe 27
benedicere domum pueri tui, ut sit in seculum coram te. Quoniam tu,
Domine, benedixisti; (k) & benedic in seculum.

ΚΕΦ. ιη'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐτροπώσατο αὐτοὺς, καὶ ἔλαβε τὴν Γὲθ
2 καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. Καὶ ἐπάταξε τὴν Μωὰβ, καὶ ἦσαν (α) Μωὰβ παῖδες τῷ
3 Δαυὶδ φέροντες δῶρα. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν (β) Ἀδρααζὰρ βασιλέα Σουβὰ Ἡμὰθ, πορευομέ-
4 νου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην. Καὶ προκατελάβετο Δαυὶδ (γ) αὐτῶν χίλια
ἅρματα καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἵππων καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ
5 ἅρματα, καὶ ὑπελείπετο ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα. Καὶ ἦλθε Σύρος ἐκ Δαμασκοῦ βοηθῆσαι (δ) Ἀ-
6 δρααζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἔθε-
το Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἦσαν τῷ Δαυὶδ εἰς παῖδας φέροντας δῶρα. καὶ
7 (ε) ἔσωσε κύριος Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς κλοιοὺς τοὺς χρυσοῦς οἳ
8 ἦσαν ἐπὶ τοὺς παῖδας (ζ) Ἀδρααζὰρ, καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐκ τῆς (η) Ματα-
βὲθ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τῶν (θ) Ἀδρααζὰρ ἔλαβε Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα· ἐξ
αὐτοῦ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύλους καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ.

MS. A. (α) Μωαβῖται (β) Ἀδραζὰρ (γ) αὐτοῦ (δ) Ἀδρααζὰρ (ε) ἔσωζεν κύριος τὸν Δαυὶδ (ζ) Ἀδρααζὰρ, (η) Ματεβὲθ (θ) Ἀδρααζὰρ

CAP. XVIII.

Et factum est post hæc, & percussit David alienigenas, & fugavit eos, 1
& cepit Geth, & pagos ejus de manu alienigenarum. Et percussit Moab, 2
& fuerunt (a) Moab pueri David, ferentes munera. Et percussit David 3
Adraazar regem Suba (b) Emath, eunte illo statuere manum suam super
flumen Euphratem. Et cepit David de eis mille currus, & septem 4
millia equorum, et viginti millia virorum peditum. Et dissolvit David
omnes currus: & reliquit ex eis centum currus. Et venit Syrus è Da- 5
masco ad auxiliandum Adraazar regi Suba. Et percussit David in
Syro viginti & duo millia virorum. Et posuit David præsidium in 6
Syria, quæ ad Damascum: & fuerunt David in pueros ferentes munera.
Et salvavit Dominus David in omnibus ad quæ ivit. Et cepit David 7
torques aureos, qui fuerant super pueros Adraazar, & attulit eos in Hie-
rusalem. Et de Matabeth, & de electis civitatibus, quæ Adraazar, 8
cepit David æs multum valdè. Ex eo fecit Salomon mare æneum, &
columnas, et vasa ænea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * لأني عرفت أن ليس مثلك يا رب الأرباب، ولا إله إلا أنت كما سمعنا بآذاننا * وأي شعب مثل
21 شعبك إسرائيل على الأرض. أنت تجليت من السماء ونجيتهم، ومن أجلهم صنعت بالمصريين
22 ضربات كثيرة حتى نجيتهم من بينهم * وأعددت لك شعب إسرائيل ليكون لك شعبا إلى
23 الأبد. وأنت يا رب صرت لهم إلها * والآن الكلمة التي قلت يا رب على عبدك وعلى بيته
24 تكون حتى إلى الأبد، ويكون كما قلت * وتحقق أمورك إلى أبد الآبدين. ويمجد اسمك
إلى الأبد في الدنيا يا رب يا ضابط الكل، ويقولون الرب القوي رب الأرباب إله إسرائيل.
25 وبيت داود عبدك يكون مستقيما قدامك إلى الأبد * لأنك الإله الذي كشفت السر
لعبدك لتبني له بيتا. من أجل هذا طهر عبدك قلبه ليصلي هذه الصلوة قدامك.
26 * لأنك أنت الرب، وجميع قولك حق، الذي وعدت عبدك بالخيرات * وأنا أسألك يا رب أن
27 تبارك بيت عبدك، وليكن قدامك إلى أبد الآبدين. لأنك أنت رب الأرباب الذي
باركت. وقلت أن من بركاتك تتبارك بيوت الصالحين إلى أبدا.

Quia novi neminem esse tui similem O 20
Domine dominorum, nec esse Deum præ-
ter te, quemadmodum percepimus auribus
nostris. At quis populus comparetur 21
populo tuo Israeli super terram? Tu de
cælo apparuisti, & liberâsti eos: &
propter illos exercuisti in Ægyptios mul-
ta flagella, donec eripueris eos è medio
illorum. Et parâsti tibi populum Israe- 22
liticum, ut esset tibi populus in sempiter-
num usque, & tu O Domine factus es
ipsis Deus. Nunc itaque, verbum quod 23
dixisti O Domine, de servo tuo & de
domo ipsius, persistat in æternum usque,
& sit ut dixisti. Pateat veritas actio- 24
num tuarum in seculum seculorum: &
in æternum glorificetur in orbe nomen
tuum O Domine omnia tenens: & di-
cant, Dominus fortis, Dominus domi-
norum, est Deus Israelis. Domus autem
Davidis servi tui, recta semper existat
coram te: Quandoquidem tu es Deus 25
qui secretum revelâsti servo tuo de ædi-
ficanda ei domo. Hanc ob causam mun-
davit servus tuus cor suum, ut hujus-
modi oratione te deprecaretur. Quia 26
tu Dominus es, & omnia verba tua
vera, qui servo tuo bona pollicitus es;
Rogo te mi Domine, ut benedicas do- 27
mum servi tui, & persistat coram te in
æterna secula: quoniam tu es, Domine
dominorum, qui benedixisti, & asseruisti
tuis benedictionibus jugiter esse benedi-
cendas proborum domos.

* الفصل الثامن عشر *

1 * ومن بعد ذلك أهلك داود الفلسطينيين. وأخذ منهم غزة ومبانيها * وأباد مواب، وصاروا
2 عبيدا لداود يعطوه الخراج * وقتل داود هدد بن عزر ملك نصيبين. حين لم يدع
3 من يجوز نهر الفرات * وأخذ داود منه ألف مركب، وسبعة آلاف فارس، وعشرين ألف رجل.
4 وحل داود المراكب، واختار منها مية مركب * وجاء سيرس ملك دمشق ليعين هدد بن
5 عزر ملك نصيبين. فقتل داود من رجال سيرس، وهم السريان، اثنين وعشرين ألف رجل.
6 * وأقام داود العمال والحارس في دار دمشق. وصاروا عبيدا لداود يعطوه الخراج. وكان
7 الرب ينجي داود من كل موضع يتوجه إليه * وأخذ داود صفائح ذهب كانت معلقة
8 على خيل عبيد هدد بن عزر، وأحضرها إلى أورسليم * وأخذ من حمص وبعلبك ضياع
هدد بن عزر نحاسا كثيرا. ومنه صنع داود أبحر نحاس، وآنية نحاس كثيرة جدا.

CAP. XVIII.

Posthæc destruxit David Palestinos, 1
& cepit ab eis Gazam cum suburbiis
ejus. Consumpsit etiam Moabitas, facti- 2
que sunt servi Davidi, pendentes ei
vectigal. Item occidit David Hada- 3
dum filium Ezeris, regem Nisibin, quan-
do nemini permittebat trajicere fluvium
Euphratem. Cepitque David ab eo mille 4
currus, septem millia equitum, & vi-
ginti millia peditum: Et dissolutis
David reliquis curribus, reservavit ex
eis centum currus. Veniente autem Cy- 5
ro rege Damasci ut præsidio esset Ha-
dado filio Ezeris regi Nisibin, interfecit
David è militibus Cyri, nempe Syris, vi-
gintiduo millia virorum. Tum consti- 6
tuit David actores & custodes in urbe
Damascena, factique sunt servi Da-
vidis pendentes ei vectigal: & Dominus
eripiebat Davidem ex omni loco ad
quem pergebat. Abstulit autem David 7
laminas aureas quæ appensæ erant equis
servorum Hadadi filii Ezeris, & asporta-
vit eas in Jerusalem. Abstulit etiam 8
ex Hemes & Baalbec oppidis Hadadi
filii Ezeris, copiam æris, ex quo confecit
David maria ænea, & alia permulta vasa
ænea.

דברי הימים א׳ יח

Et misit .Sobah regis Hadarhezer exercitum omnem David percussisset quòd ,Chamath rex Tohu audivit Et
9 וישמע תעו מלך חמת כי הכה דויד את כל חיל הדדעזר מלך צובה׃ וישלח את 10
,Hadarhezer cum pugnavit quòd eò ,ei benedicendū ad & ,pacem ad ei ogandum ad ,David regem ad suū filium Adoram
הדורם בנו אל המלך דויד לשאול לו לשלום ולברכו על אשר נלחם בהדדעזר
ipsa Etiam .ænea & ,argentea & aurea vasa omnia & : Hadarhezer erat Tohu bellorum vir quia ; eū percussit &
ויכהו כי איש מלחמות תעו היה הדדעזר וכל כלי זהב וכסף ונחשת׃ גם אתם 11
filiis de & ,Moab de & ,Edom de ; gentibus universis ex tulerat quod ,auro & argento cum Domino David rex fecit sanctificare
הקדיש המלך דויד ליהוה עם הכסף והזהב אשר נשא מכל הגוים מאדום וממואב ומבני
decem-octo ,salis Valle in Edom percussit Serujah filius Absai Et .Hamalec de & ,Pelistim de & ,Hammon
עמון ומפלשתים ומעמלק׃ ואבשי בן צרויה הכה את אדום בגיא המלח שמונה עשר 12
omnibus in David Dominus servavit & : David servi Edomæi omnes fuerunt & ; præsides Edom in posuit Et .millia
אלף׃ וישם באדום נציבים ויהיו כל אדום עבדים לדויד ויושע יהוה את דויד בכל 13
Joab Et .suo populo omni justitiam & ,judicium faciens erat & ; Israel universum super David Regnavitque .perrexit quæ
אשר הלך׃ וימלך דויד על כל ישראל ויהי עשה משפט וצדקה לכל עמו׃ ויואב 14 15
Ebjathar filius Abimelech & , Achitub filius Sadoc Et .commemorans Achilud filius Jehosaphat & ,exercitum super Serujah filius
בן צרויה על הצבא ויהושפט בן אחילוד מזכיר׃ וצדוק בן אחיטוב ואבימלך בן אביתר 16
.regis manū ad primi David filii Et .Pelethi & ,Cherethi super Jehojadah filius Benaiahu Et .scriba Saufah & ; sacerdotes
כהנים ושושא ספר׃ ובניהו בן יהוידע על הכרתי והפלתי ובני דויד הראשנים ליד המלך׃ 17

CAP. XIX. יט

Faciam : David Dixitque .eo pro ejus filius regnavit & ,Hammon filiorum rex Nachas est mortuus & ,hæc post fuit Et
1 ויהי אחרי כן וימת נחש מלך בני עמון וימלך בנו תחתיו׃ ויאמר דויד אעשה 2
eū consolandū ad nuncios David Misitque .misericordiā mecum ejus pater fecit etenim : Nachas filio Chanun cum misericordiā
חסד עם חנון בן נחש כי עשה אביו עמי חסד וישלח דויד מלאכים לנחמו
principes dixerunt Et .eum consolandum ad ,Chanun ad Hammon filiorum terram in David servi venerunt Et .suo patre super
על אביו ויבאו עבדי דויד אל ארץ בני עמון אל חנון לנחמו׃ ויאמרו שרי 3
propterea Nonne ? consolantes te ad misit quia ,tuis oculis in tuum patrem David honorans Nūquid : Chanun ad Hammon filiorū
בני עמון לחנון המכבד דויד את אביך בעיניך כי שלח לך מנחמים הלא בעבור
.eos rasit &,David servos Chanun tulit Et ? te ad ejus servi venerunt,terram pedib[us] lustrandā ad & subvertendā ad & inquirendū ad
לחקר ולהפך ולרגל הארץ באו עבדיו אליך׃ ויקח חנון את עבדי דויד ויגלחם 4
.viros super David ipsi nunciaverūt & ,abierunt Et .eos dimisit & : podicem ad usque mediū per eorum tunicas præscidit &
ויכרת את מדויהם בחצי עד המפשעה וישלחם׃ וילכו ויגידו לדויד על האנשים 5
germinet donec ,Jericho in Manete : rex dixit Et (.valde affecti ignominia viri erant quia) ;eorū occursū in misit Et
וישלח לקראתם כי היו האנשים נכלמים מאד ויאמר המלך שבו בירחו עד אשר יצמח
mille Hammon filii & ,Chanun misit & : David cum foetuissent quòd Hammon filii viderunt Et .revertemini & ,vestra barba
זקנכם ושבתם׃ ויראו בני עמון כי התבאשו עם דויד וישלח חנון ובני עמון אלף 6
.equites & currum ,Sobah de & ,Mahachah Aram de & ,Naharaim Aram de sibi mercede conducendum ad ,argenti talenta
ככר כסף לשכר להם מן ארם נהרים ומן ארם מעכה ומצובה רכב ופרשים׃

Versio VULG. LAT.

Quod cùm audìsset Thou Rex Hemath,percussisse videli-
cèt David omnem exercitum Adarezer regis Soba, Misit 9
Adoram filium suum ad regem David, ut postularet 10
ab eo pacem, & congratularetur ei, quòd percussisset
& expugnâsset Adarezer : adversarius quippè erat Thou
Adarezer. Sed & omnia vasa aurea,& argentea, & æ-
nea, consecravit David rex Domino, cum argento & 11
auro,quod tulerat ex universis gentibus,tam de Idumæa,
& Moab,& filiis Ammon,quàm de Philisthiim & Ama-
lec. Abisai verò filius Saruiæ percussit Edom in valle
Salinarum,decem & octo millia : Et constituit in Edom 12
præsidium, ut serviret Idumæa David : salvavítque Do- 13
minus David in cunctis, ad quæ perrexerat. Regnavit
ergò David super universum Israel, & faciebat judi- 14
cium atque justitiam cuncto populo suo. Porrò Joab
filius Saruiæ erat super exercitum, & Josaphat filius 15
Ahilud à commentariis. Sadoc autem filius Achitob,
& Ahimelec filius Abiathar, sacerdotes : & Susa, 16
scriba. Banaias quoque filius Joiadæ super legiones
Cerethi,& Phelethi : porrò filii David,primi ad manum 17
regis.

CAP. XIX.

ACcidit autem ut moreretur Naas rex filiorum Am-
mon, & regnaret filius ejus pro eo. Dixitque David, 1
Faciam misericordiam cum Hanon filio Naas : præstitit 2
enim mihi pater ejus gratiam. Misitque David nun-
tios ad consolandum eum super morte patris sui. Qui
cùm pervenissent in terram filiorum Ammon,ut conso-
larentur Hanon ; Dixerunt principes filiorum Ammon
ad Hanon ; Tu forsitan putas, quòd David honoris cau-
sâ in patrem tuum miserit qui consolentur te : nec ani- 3
madvertis,quòd ut explorent, & investigent,& scruten-
tur terram tuam,venerint ad te servi ejus. Igitur Hanon
pueros David decalvavit, & rasit, & præcidit tuni- 4
cas eorum à natibus usque ad pedes,& dimisit eos. Qui
cùm abiissent, & hoc mandâssent David, misit in oc- 5
cursum eorum, (grandem enim contumeliam sustinue-
rant,) & præcepit ut manerent in Jericho, donec cresce-
ret barba eorum, & tunc reverterentur. Videntes au-
tem filii Ammon, quòd injuriam fecissent David, tam 6
Hanon, quàm reliquus populus, miserunt mille talenta
argenti,ut conducerent sibi de Mesopotamia,& de Syria
Maacha, & de Soba,currus & equites.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible] 9
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible] 16
[illegible] 17

[illegible] 1
[illegible] 2
[illegible] 3
[illegible] 4
[illegible] 5
[illegible] 6

Audiens autem Phul rex Antiochenorum, 9
quòd cæde vastâsset David copias Hada-
rezeris regis Nisibin ; Misit Joram filium 10
suum ad regem Davidem, ut precaretur ei
salutem,& benediceret ei, quòd cum Ha-
darezere decertâsset, & percussisset eum :
erat enim Hadarezer vir bellicosissimus.
Tulerat autem Joram manu suâ, vasa ar-
gentea, vasa aurea,& vasa ænea : E qui- 11
bus etiam *quædam* rex David Domino con-
secravit unà cum argento & auro quod abstu-
lerat ab omnib[us] gentib[us] quas subjugârat ;
ab Adumæis, ab Ammonitis, à Moabitis,à
Philisthæis,& ab Amalecitis. Et verò Abi- 12
sai filius Suriæ,frater Joabi, trucidavit *ex*
Adumæis in valle Salis decem & octo mil-
lia virorum. Adeoque præfectos consti- 13
tuit David super Adumæos, factique sunt
omnes Adumæi servi Davidi : servabat
autem Dominus Davidem quocunque
proficiscebatur. Itaque regnavit David 14
super totum Israelem, et exercebat David
judicium & justitiam in totum populum.
Porrò Joab Suriæ filius imperabat univer- 15
sis copiis : Jehosaphat Ahiludis filius erat
gubernator : Sadoc filius Ahitobi, & 16
Ahimelech filius Abitharis erant sacerdo-
tes : Saria,scriba : Benaia Jojadai filius 17
præerat sagittariis et fundibulariis : filii
verò Davidis erant principes.

CAP. XIX.

COntigit posthæc ut moreretur Nahas 1
rex Ammonitarum, regnaretque post eum
Hanon filius ejus. Quare dixit David, 2
Sanè beneficio prosequar Hanonem filium
Nahasi, quemadmodum beneficio prose-
quutus est me pater ejus : misitque David
consolatum eum de patre ipsius.Cùm ergò
pervenissent servi Davidis in terram Am-
monitarum ad Hanonem,ut consolarentur
eum ; Dixerunt magnates Ammonitarum 3
ad Hanonem dominum suum, Summo qui-
dem prosequebatur honore David patrem
tuum dum viveret, ut jam mittat tibi con-
solatores : animo explorandi urbem, et
exitûs aditûsque recognoscendi, misit Da- 4
vid servos suos ad nos. Tollens igitur
Hanon servos Davidis, rasit dimidias bar-
bas et dimidia capita eorum, et tunicas
eorum totondit ad imos usque umbilicos 5
eorum,tum dimisit illos. Quod cùm in-
dicâssent Davidi,misit obviàm viris(erant
enim rubore suffusi)et ait illis rex,Manete
in Jericho donec repullulent barbæ ve- 6
stræ, tum revertemini. Videntes autem
Ammonitæ se deliquisse in servos Davidis,
miserunt Hanon et Ammonitæ ad condu-
cendum sibi mille talentis argenteis ex
Aram interamni, ex Haran, è Nisibin, et
ex Adum,currus et equites :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἤκουσε (ι) Θωὰ βασιλεὺς Ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν πᾶσαν δύναμιν (κ) Ἀδρααζὰρ βασι-
λέως Σωβά. 10 Καὶ ἀπέστειλε τὸν (λ) Ἀδουρὰμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ τοῦ ἐρωτῆσαι
αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν (μ) Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν,
ὅτι ἀνὴρ πολέμιος (ν) Θωὰ ἦν τῷ (ξ) Ἀδρααζάρ. 11 Καὶ πάντα τὰ σκεύη (ο) τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ
ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ, καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ κυρίῳ, μετὰ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ
χρυσίου οὗ ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, ἐξ Ἰδουμαίας, καὶ Μωάβ, καὶ ἐξ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐκ τῶν
ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ Ἀμαλήκ. 12 Καὶ (π) Ἀβεσσὰ υἱὸς Σαρουίας ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν κοιλάδι τῶν
ἁλῶν, ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας. 13 Καὶ ἔθετο ἐν τῇ κοιλάδι φρουρὰς, καὶ ἦσαν πάντες οἱ Ἰδουμαῖοι παῖ-
δες Δαυίδ. καὶ ἔσωζε κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. 14 Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ πάν-
τα Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ποιῶν (ϛ) κρίμα καὶ δικαιοσύνην τῷ παντὶ λαῷ αὐτοῦ. 15 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ἐπὶ
16 τῆς στρατιᾶς, καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλοὺδ ὁ ὑπομνηματογράφος, Καὶ Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτὼβ καὶ Ἀχιμέ-
17 λεχ υἱὸς Ἀβιάθαρ (ρ) οἱ ἱερεῖς, καὶ Σουσὰ γραμματεὺς, Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τοῦ (σ) Χερεθὶ
καὶ ἐπὶ τοῦ Φελεθὶ καὶ υἱοὶ Δαυὶδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ βασιλέως.

MS.A. (ι) Θωῦ (κ) Ἀδραζὰρ (λ) Δωράμ (μ) Ἀδραζὰρ, (ν) Θωῦ (ξ) Ἀδραζάρ. (ο) χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ταῦτα ἡγίασεν Δαυὶδ τῷ (π) Ἀ-
βισαὶ (ϛ) κρίματα (ρ) ἱερεῖς, (σ) Χερηθὶ καὶ τοῦ Φαλεθθί

Et audivit Thoa rex Emath, quia percussit David omnem virtutem Adraazar regis Suba: 10 Et misit Aduram filium suum ad regem David ad interrogandum eum, quæ ad pacem, & ad benedicendum eum pro eo quòd impugnavit Adraazar, & percussit eum: quoniam vir (c) hostilis Thoa erat ipsi Adraazar. 11 Et omnia vasa aurea, & argentea, & ænea, & hæc sanctificavit rex David Domino cum argento, & auro, quod ceperat ex omnibus gentibus, ex Idumæa, & Moab, & ex filiis Ammon, & ex alienigenis, & ex Amalec. 12 Et Abesa filius Sarviæ percussit Idumæam in valle Salinarum, octo & decem millia. 13 Et posuit in valle præsidia: & fuerunt omnes Idumæi pueri David. Et salvavit Dominus David in omnibus ad quæ ibat. 14 Et regnavit David super omnem Israel: & erat faciens judicium & justitiam omni populo suo. 15 Et Joab filius Sarviæ super militiam: & Josaphat filius Achilud à commentariis: 16 Et Sadoc filius Achitob, & Achimelech filius Abiathar, sacerdotes: & Susa scriba: 17 Et Baneas filius Jodae super Cherethi, & super Phelethi. Et filii David primi (d) vicarii regis.

ΚΕΦ. ιθʹ.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἀπέθανε Ναὰς βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀνὰν υἱὸς αὐ-
2 τοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὰν υἱοῦ Ναὰς, ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
μετ' ἐμοῦ ἔλεος. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους Δαυὶδ τοῦ παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἦλ-
3 θον παῖδες Δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν (α) Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν. Καὶ εἶπον (β) ἄρ-
χοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν, Μὴ δοξάζων Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐναντίον σου, ἀπέστειλέ σοι
παρακαλοῦντας; (γ) οὐχὶ, ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν (δ) πόλιν, καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ἦλθον παῖδες
4 αὐτοῦ πρὸς σέ; Καὶ ἔλαβεν Ἀνὰν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησεν αὐτοὺς, καὶ ἀφεῖλε τῶν μαν-
δυῶν αὐτῶν τὸ ἥμισυ ἕως τῆς ἀναβολῆς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς. 5 Καὶ ἦλθον ἀπαγγεῖλαι τῷ Δαυὶδ περὶ
τῶν ἀνδρῶν· καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ἠτιμωμένοι σφόδρα. καὶ εἶπεν ὁ βασι-
6 λεὺς, Καθίσατε ἐν Ἱεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἀνακάμψατε. Καὶ εἶδον (ε) οἱ
υἱοὶ Ἀμμὼν ὅτι ᾐσχύνθη λαὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν Ἀνὰν καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν χίλια τάλαντα ἀργυρίου
τοῦ μισθώσασθαι (ζ) ἑαυτοῖς ἐκ Συρίας Μεσοποταμίας καὶ ἐκ Συρίας (η) Μααχὰ καὶ παρὰ Σωβὰλ ἅρμα-
τα καὶ ἱππεῖς.

CAP. XIX.

1 Et factum est post hæc, mortuus est Naas rex filiorum Ammon: et
2 regnavit Anan filius ejus pro eo. Et dixit David, Faciam misericor-
diam cum Anan filio Naas: sicut fecit pater ejus mecum misericordiam.
Et misit nuntios David ad consolandum eum de patre ejus. Et venerunt
3 pueri David in terram filiorum Ammon ad Anan ad consolandum eum.
Et dixerunt principes filiorum Ammon ad Anan; Nunquid glorificans
David patrem tuũ coram te misit tibi, qui consolentur? Nonne, ut explorent
civitatem, et ad speculandam terram venerunt pueri ejus ad te? Et cepit
4 Anan pueros David, et rasit eos, et abstulit de mantellis eorum dimidium
usque ad (a) tunicam: et dimisit eos. Et venerunt annuntiare David de
5 viris: et misit in obviàm eis; quia erant inhonorati valdè: et dixit rex;
6 Sedete in Hiericho, donec exoriantur barbæ vestræ: et revertite. Et vi-
derunt filii Ammon, quia confusus est populus David: & misit Anan, et
filii Ammon, mille talenta argenti, ad conducendum mercede sibi è
Syria Mesopotamiæ, & è Syria Maacha, et à Sobal, currus et
equites.

MS. A. (α) Ἀμμὼν τοῦ (β) οἱ ἄρχοντες Ἀμμὼν (γ) οὐχ οὕτως ἐραυνήσωσιν (δ) πόλιν, τοῦ (ε) υἱοὶ (ζ) αὐτοὺς ἐκ (η) Μαχὰ καὶ ἐκ Σωβὰ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وسمع فاويل ملك انطاكية ان داود اهلك جميع جنود هدد بن عرز ملك نصيبين *
10 * فبعث ابنه يورام الي عند داود الملك يسالة الصلح والسلامة وان يبارك عليه * من
اجل انه حارب هدد بن عرز وقتله * لانه كان يناصب هدد بن عرز * فانفذ مع يورام
11 ابنه الذهب * والفضة * والثياب المذهبات * وانية النحاس * وهم قدس الملك داود
الرب مع المال والفضة التي اخذ من جميع الامم الذين ملكهم * من الادوميين *
12 ومن الموابيين * وبني عمون * والفلسطينيين * والعمالقيين * وابيشاي * اخو يواب
13 قتل الادوميين بعسكر صغير * ثمانية عشر الف رجل * واقام داود علي الادوميين
14 مسلطين وعمالا * وصاروا عبيدا له * ونجاه الله في كل موضع يسير اليه * وملك
15 علي اسرايل * وكان يعمل بالحق والصدق في جميع شعبه * وكان يواب بن صوريا
16 مسلطا علي الجيوش كلها * ويوسافاط بن اخيلود مدبرا * وصادوق بن اخيطوب
17 واحيملك بن ابيتار كاهنين * وساريا المعلم * وبنو يوياداع علي الرماة بالقوس والمقلاع *
وبنو داود كانوا كبراوهم *

Cúmque audisset Phauil rex Antiochiæ 9
interemptos à Davide omnes milites
Hadadi filii Ezeris regis Nisibin, Misit 10
filium suũ Joramum ad Davidem regem,
fœdera pacemque ab eo postulatum, eique
gratulatum, quòd Hadadum filium
Ezeris oppugnâsset & occidisset (erat
enim infensus Hadado filio Ezeris) &
cum Joramo filio suo misit aurum, ar-
gentum, vestes auratas, & vasa ænea,
Et tam his David rex Dominum sancti- 11
ficavit, quàm opibus & argento quod
abstulerat ab omnibus gentibus quarum
potitus fuerat, nempe ab Edomæis, à
Moabitis, Ammonitis, Palestinis, &
Amalecitis. Porrò Abisai frater Jo- 12
abi exiguo exercitu interfecit Edo-
mæos, nempe decem & octo millia
virorum. Et constituit David super 13
Edomæos, præfectos & actores, factique
sunt ei servi: salvabat enim illum Deus
in quocunque loco ad quem pergebat.
Demùm regnavit super Israelem, & jus 14
ac veritatem decernebat universo populo
suo. Joab autem Suriæ filius præerat 15
omnibus copiis: Josaphat Achiludis
filius erat gubernator: Sadoc filius A- 16
chitobi, et Achimelech filius Abitharis,
ambo sacerdotes: Saria, doctor. De- 17
nique filii Joiadæ præerant jaculantibus
arcu et fundâ: filii verò Davidis erant
eorum principes.

* الفصل التاسع عشر *

1 * وبعد هذا مات ناحاس ملك بني عمون * وملك عمون ابنه * فقال داود * سااصنع
2 جميلا مع عمون بن ناحاس * كما صنع ابوه معي معروفا * فارسل داود عبيدك ليعزوه
3 في ابيه * فمضوا اليه * فقالوا كبراء بني عمون لعمون * اتري كان داود يكرم
اباك في حياته * حتي ينفذ اليك معزيين * ليس الامر كذلك * وانما بعث ليجس
4 المدينة * ويعرف مدخلها ومخرجها * فاخذ عمون عبيد داود * حلق لحاهم * وخرق
5 ثيابهم وارسلهم * فعرفوا داود بذلك * فبعث داود لهم رسلا قالوا لهم * الملك يقول
6 لكم * اقعدوا في اريحا حتي تنبت لحاكم * وتدخلون المدينة * ثم راي بنو عمون انهم
قد اخطوا الي عبيد داود * فبعث عمون الف بدرة الي ارام نهريم * والي ملك حران * والي
نصيبين وادوم *

CAP. XIX.

Posthæc mortuo Nabaso rege Ammoni- 1
tarum, et Ammone filio ejus regnum oc-
cupante, Dixit David, Beneficio utar 2
erga Ammonem filium Nabasi, quemad-
modum usus est pater ejus erga me be-
neficio. Quapropter misit David servos
suos ut consolarentur eum de patre
ipsius; qui cùm adiissent illum, Dixerunt 3
magnates Ammonitarum ad Ammonem,
Putásne Davidem adeò honorâsse pa-
trem tuum dum viveret, ut mitteret ad
te consolatores? non ita se res habet;
imò verò misit exploratum urbem, et
cognitum ingressum et egressum ejus.
Quare accipiens Ammon servos Davidis, 4
rasit barbas eorum, et laceravit vestes
eorum, et amandavit illos. Quod 5
cùm significâssent Davidi, misit ad eos
David legatos qui dixerunt eis, Regis
mandatum est ut maneatis in Jericho
donec renascantur barbæ vestræ, tum
urbem ingrediamini. Deinde animad- 6
vertentibus Ammonitis injuriam se intu-
lisse servis Davidis, misit Ammon cen-
tum talenta ad Aram-naharaim, ad
regem Harran, ad Nisibin, et E-
dom;

דברי הימים א: כ

sunt castrametati & venerunt Et ejus populum & ,Mahachah regem & ,curruum millia triginta & duo sibi mercede conduxerūt Et

7 וישכרו להם שנים ושלשים אלף רכב ואת־מלך מעכה ואת־עמו ויבאו ויחנו

& ,Joab misit &,David audivit Et .bellum ad venerunt &,suis urbibus de sunt congregati Hammon filii Et .Medba *facies ad*

8 לפני מידבא ובני עמון נאספו מעריהם ויבאו למלחמה: וישמע דויד וישלח את־יואב ואת

seorsum venerunt qui reges & : urbis *ostio* prælium disposuerunt & ,Hammon filii sunt egressi Et. fortium exercitum omnem

9 כל־צבא הגבורים: ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה פתח העיר והמלכים אשר־באו לבדם

aciem direxit &,Israel in *electo omni* ex elegit & ; retro & *facies se ad* prælii facies esset quòd ,Joab vidit Et .agro in

10 בשדה: וירא יואב כי־היתה פני־המלחמה אליו פנים ואחור ויבחר מכל־בחור בישראל ויערך

.Hammon filiorum occursum in aciem direxerunt & ,sui fratris Absai manu in dedit populi residuum Et .Aram occursum in

11 לקראת ארם: ואת יתר העם נתן ביד אבשי אחיו ויערכו לקראת בני עמון:

.te servabo & ,*te præ* fuerint *fortes* Hammon filii si Et .salutem in mihi eris & ,Aram *me præ* fuerit *fortis* Si :Dixitque

12 ויאמר אם־תחזק ממני ארם והיית לי לתשועה ואם־בני עמון יחזקו ממך והושעתיך:

.faciat suis oculis in bonum Dominus Et .nostri Dei urbibus pro & ,nostro populo pro confortemur & ,Confortare

13 חזק ונתחזקה בעד־עמנו ובעד ערי אלהינו ויהוה הטוב בעיניו יעשה:

quòd viderūt Hammon filii Et .ejus *faciebus* à fugerūt & :prælium in Aram *facies ad* ,eo cum qui populus & ,Joab appropinquavit Et

15 14 ויגש יואב והעם אשר־עמו לפני ארם למלחמה וינוסו מפניו: ובני עמון ראו כי־

vidit Et .Jerusalaim Joab est ingressus Et .civitatē sunt ingressi &,ejus fratris Absai *faciebus* à ipsi etiam fugerunt & ,Aram fugisset

16 נס ארם וינוסו גם־הם מפני אבשי אחיו ויבאו העירה ויבא יואב ירושלם: ויראו

Sophach & : flumen trans qui *Aram* eduxerunt & ,nuncios miserunt & ,Israel *facies ad* essent cæsi quòd ,*Aram*

ארם כי נגפו לפני ישראל וישלחו מלאכים ויוציאו את־ארם אשר מעבר הנהר ושופך

, Jarden transivit & ,Israel omnem congregavit & ,Davidi est nunciatum Et .eos ante Hadarhezer exercitus princeps

17 שר־צבא הדדעזר לפניהם: ויגד לדויד ויאסף את־כל־ישראל ויעבר הירדן

fugit Et .eo cum pugnaverūt & ,prælium in Aram occursum in David aciem direxit Et .eos contra aciem direxit & ,eos ad venit &

18 ויבא אלהם ויערך אלהם ויערך דויד לקראת ארם מלחמה וילחמו עמו: וינס

& ; peditum virorū millia quadraginta & ,curruum millia septem Aram de David occidit Et .Israel *faciebus* à Aram

ארם מלפני ישראל ויהרג דויד מארם שבעת אלפים רכב וארבעים אלף איש רגלי ואת

cum fecerunt pacem & ,Israel *facies ad* essent cæsi quòd ,Hadarhezer servi viderunt Et .interemit exercitus principem Sophach

19 שופך שר־הצבא המית: ויראו עבדי הדדעזר כי נגפו לפני ישראל וישלימו עם־

.ultrà Hammon filios servare Aram noluit Et .ei servierunt & ,David

דויד ויעבדהו ולא־אבה ארם להושיע את־בני־עמון עוד:

CAP. XX. כ

terram *corrupit* & ,militiæ robur Joab duxit & ,reges *egrediendi* tempore ,anni reversionis tempore fuit Et

1 ויהי לעת תשובת השנה לעת צאת המלכים וינהג יואב את־חיל הצבא וישחת את־ארץ

.eam destruxit & ,Rabbah Joab percussit Et .Jerusalaim in *manens* David & :Rabbah obsedit & ,venit & ; Hammon filiorū

בני־עמון ויבא ויצר את־רבה ודויד ישב בירושלם ויך יואב את־רבה ויהרסה:

preciosum lapidem ea in & ,auri talenti pondus *eam* invenit & : ejus capite *desuper* eorum regis coronam David tulit Et

2 ויקח דויד את־עטרת־מלכם מעל ראשו וימצאה משקל ככר־זהב ובה אבן יקרה

.valde *multum* eduxit urbis *spolium* & : David caput supra fuit &

ותהי על־ראש דויד ושלל העיר הוציא הרבה מאד:

Versio VULG. LAT.

Conduxerúntque triginta duo millia curruum, & regem 7
Maacha cum populo ejus. Qui cùm venissent, castrametati sunt è regione Medaba. Filii quoque Ammon congregati de urbibus suis, venerunt ad bellum. Quod cùm 8
audisset David, misit Joab, & omnem exercitum virorum fortium : Egressique filii Ammon, direxerunt aciem jux- 9
ta portam civitatis : reges autem, qui ad auxilium ejus venerant, separatim in agro steterunt. Igitur Joab, in- 10
telligens bellum ex adverso & post tergum contra se fieri, elegit viros fortissimos de universo Israel, & perrexit contra Syrum. Reliquam autem partem populi 11
dedit sub manu Abisai fratris sui : & perrexerunt contra filios Ammon. Dixitque ; Si vicerit me Syrus, auxilio 12
eris mihi : si autem superaverint te filii Ammon, ero tibi in præsidium. Confortare : et agamus viriliter pro po- 13
pulo nostro, & pro urbibus Dei nostri : Dominus autem, quod in conspectu suo bonum est, faciet. Perrexit ergò 14
Joab, & populus qui cum eo erat, contra Syrum ad prælium : & fugavit eos. Porrò filii Ammon videntes 15
quòd fugisset Syrus, ipsi quoque fugerunt Abisai fratrem ejus, & ingressi sunt civitatem, reversúsque est etiam Joab in Jerusalem. Videns autem Syrus quòd 16
cecidisset coram Israel, misit nuntios, & adduxit Syrum, qui erat trans fluvium : Sophach autem princeps militiæ Adarezer, erat dux eorum. Quod cùm nuntiatum 17
esset David, congregavit universum Israel, & transivit Jordanem, irruitque in eos, & direxit ex adverso aciem, illis contrà pugnantibus. Fúgit autem Syrus Israel : 18
& interfecit David de Syris septem millia curruum, & quadraginta millia peditum, et Sophach exercitûs principem. Videntes autem servi Adarezer se ab Israel esse 19
superatos, transfugerunt ad David, & servierunt ei : noluítque ultrà Syria auxilium præbere filiis Ammon.

CAP. XX.

FActum est autem post anni circulum, eo tempore, quo 1
solent reges ad bella procedere, congregavit Joab exercitum, et robur militiæ, et vastavit terram filiorum Ammon; perrexitque et obsedit Rabba : porrò David manebat in Jerusalem, quando Joab percussit Rabba, et destruxit eam. Tulit autem David coronam Melchom de 2
capite ejus, et invenit in ea auri pondo talentum, et pretiosissimas gemmas, fecitque sibi indè diadema : manubias quoque urbis plurimas tulit :

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et conduxerunt sibi triginta duo millia equitum, & regem Haran, regem Adum, regem Aram interamnis, et regem Nisibin, cum exercitibus eorum : qui venientes castrametati sunt ante Madabam : Ammonitæ quoq; congregati sunt de civitatibus suis, & venerunt ad 7
prælium. David his auditis, misit Joabum & 8
omnes copias strenuissimorum. Et Ammonitæ quidem aciem instruxerunt ante portam : 9
illi verò reges, tam ipsi quàm exercitus eorū, castra habebant seorsim in campis. Animadvertens autem Joab validum esse contra se 10
præliū à fronte & à tergo, selegit sibi ex omnibus robustissimis Israelis, & bellū instruxit adversùs Adumæos : Reliquum verò popu- 11
lum commisit Abisaio fratri suo, qui *aciem* instruxit adversùs Ammonitas. Et ait illi, Si 12
validiores me fuerint Adumæi, venies ut eripias me : sin Ammonitæ validiores te fuerint, veniam, & eripiam te ab eis : Forti sis animo, 13
et prævalebis eis : pro populo nostro, et pro civitatib⁹ Dei *res agitur* : cæterùm Dñs faciat q̃ bonum sibi videbitur. Itaq; accedente 14
Joabo & populo quem secum habebat, ut dimicaret adversùs Adumæos, fugerunt à conspectu illius. Et Ammonitæ videntes quòd 15
terga dedissent Adumæi, fugerunt ipsi quoq; à conspectu Abisai fratris illius, & receperunt se in urbem : Joab autem reversus est Jerosolymam. Sed videntes Adumæi fractos 16
se esse corā Israelitis, miserunt nuntios, & eduxerunt Adumæos qui erant trans flumen, & venerunt in Hilam, Seboch Hadarezeris militiæ duce eos præcedente. Hoc cùm nuntiatū 17
esset Davidi, congregavit universum Israelē, & venit ad eos, & instructā David contra Adumæos acie, prælioque cum eis commisso ; Fugerunt Adumæi à conspectu Israelitarum : 18
interfecitq; David ex Adumæis septem millia curruum, et quatuor millia virorum peditum ; et Seboch dux militiæ Hadarezeris fuit ibidem occisus. Quare videntes servi Hadarezeris fractos se esse corā Israelitis, man⁹ dedére Davidi, et obsequium præstiterunt ei : 19
nec voluerunt Adumæi auxilio esse ampliùs Ammonitis.

CAP. XX.

COntigit autē anno sequenti, sub id temp⁹ 1
quo solent reges egredi, et coactis Joab copiis veniret & castrametaretur adversùs terram Ammonitarū, & concluderet illā. Tū obsedit Rabath urbē illorū maximam (Davide interim Jerosolymis sedente) tandem cepit Joab Rabath urbē illorum, eamq; funditùs evertit. Porrò David accepit coronam regis eorū de 2
capite ej⁹, eāq; ponderatā, invenit in ea pondus talenti aurei ; erant etiam in ea gemmæ optimæ : & imposuit eam David capiti suo : prædā quoq; urbis quamplurimā asportavit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τὸν βασιλέα (θ) Μααχὰ καὶ τὸν
λαὸν αὐτοῦ· καὶ ἦλθον καὶ παρενέβαλον κατέναντι (ι) Μηδαβά. καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν συνήχθησαν ἐκ τῶν πό-
8 λεων αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὸ πολεμῆσαι. Καὶ ἤκουσε Δαυίδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν
9 στρατιὰν τῶν δυνατῶν. Καὶ ἐξῆλθον (κ) οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον παρὰ τὸν
πυλῶνα τῆς πόλεως. καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ ἐλθόντες παρενέβαλον καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ. Καὶ εἶδεν Ἰω-
10 ὰβ ὅτι (λ) γεγόνασιν ἀντιπρόσωποι τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον καὶ ἐξόπισθε, καὶ ἐξελέξατο
11 ἐκ παντὸς (μ) νεανίου ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαντο ἐναντίον τοῦ Σύρου. Καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ
ἔδωκεν ἐν χειρὶ (ν) Ἀβεσσαὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ (ξ) παρετάξατο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών. Καὶ εἶπεν,
12 Ἐὰν (†) κρατήσῃ ὑπὲρ ἐμὲ ὁ Σύρος, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ ἐὰν (ο) οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κρατήσωσιν
13 ὑπὲρ σὲ, καὶ σώσω σε. Ἀνδρίζου, καὶ ἐνισχύσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
καὶ κύριος τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ποιήσει. Καὶ παρετάξατο Ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ
14 κατέναντι Σύρων εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγον (π) ἀπ' αὐτῶν. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγον (ρ) οἱ
15 Σύροι, καὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ (σ) προσώπου Ἀβεσσαὶ, καὶ ἀπὸ προσώπου Ἰωὰβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ (τ) ἦλθον εἰς τὴν
16 πόλιν, καὶ ἦλθεν Ἰωὰβ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ εἶδεν (υ) ὁ Σύρος ὅτι ἐτροπώσατο αὐτὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλεν
ἀγγέλους· καὶ ἐξήγαγον τὸν Σύρον ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ (φ) Σωφὰθ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως
17 (χ) Ἀδρααζὰρ ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ
διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ παρετάξατο (ψ) ἐπ' αὐτούς· καὶ παρετάξατο
18 Δαυὶδ ἐξεναντίας τοῦ (ω) Σύρου εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολέμησαν αὐτόν. Καὶ ἔφυγε Σύρος ἀπὸ (α)
προσώπου Ἰσραήλ. καὶ ἀπέκτεινε Δαυὶδ ἀπὸ τοῦ Σύρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ (β) τεσσαρά-
19 κοντα χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν (γ) Σωφὰθ ἀρχιστράτηγον δυνάμεως (δ) ἀπέκτεινε. Καὶ εἶδον
παῖδες (ε) Ἀδρααζὰρ ὅτι ἐπταίκασιν ἀπὸ προσώπου Ἰσραὴλ, καὶ διέθεντο μετὰ Δαυὶδ, καὶ ἐδούλευσαν
αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠθέλησε Σύρος τοῦ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν ἔτι.

Et mercede conduxerunt sibi duo & triginta millia curruum, & regem 7
Maacha, & populum ejus. Et venerunt, & castrametati sunt è regione
Medaba. Et filii Ammon congregati sunt ex civitatibus suis: & venerunt
ad bellandum. Et audivit David, & misit Joab, & omnem militiam 8
potentium. Et exierunt filii Ammon: & aciem instruunt in prælium 9
apud portā civitatis. Et reges, qui venerant, castrametati sūt per se in cam-
po. Et vidit Joab, quia facti sūt adversi faciebꝰ ad præliandū adversus 10
se ad faciē, et à tergo: et elegit ex omni juvene ex Israel: et (b) aciem stru-
xerūt adversus Syrū: Et residuū populi dedit in manu Abisai fratris sui: et 11
(c) struxerunt aciem ex adverso filiorū Ammon. Et dixit; Si invaluerit su- 12
per me Syrus; & eris mihi in salutem: & si filii Ammon invaluerint super
te; & salvabo te. Viriliter age: & confortemur pro populo nostro, & 13
pro civitatibus Dei nostri: & Dominus, quod bonum in oculis suis, faciet.
Et aciem struxit Joab, & populus, qui cum eo, contra Syros in prælium: 14
& fugerunt ab eis. Et filii Ammon viderunt, quia fugerunt Syri: et fu- 15
gerunt etiam ipsi à facie Abesai, (d) et à facie Joab fratris ejus: et ve-
nerunt in civitatem. Et venit Joab in Hierusalem. Et vidit Syrus quia fu- 16
gavit eum Israel: & misit nuntios, et eduxerunt Syrum de trans flumine:
et Sophath princeps militiæ virtutis Adraazar ante eos. Et annuntia- 17
tum est David: et congregavit omnem Israel: et transivit Jordanem,
et venit super eos: et instruxit aciem super eos. Et struit aciem David
ex adverso Syri in prælium: (e) et impugnaverunt eum. Et 18
fugit Syrus à facie Israel: & occidit David de Syro septem millia cur-
ruum, & quadraginta millia peditum: & Sophath principem militiæ vir-
tutis interfecit. Et viderunt pueri Adraazar, quia ceciderunt à facie 19
Israel: & disposuerunt cum David, et servierunt ei. Et noluit Syrus
auxiliari filiis Ammon ultrà.

MS.A. (θ) Μωχὰ (ι) τοῦ Μηδαβά. καὶ υἱοὶ (κ) υἱοὶ (λ) γέγοναν (μ) νεανίου Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαντο (ν) Ἀβεσσὰ (ξ) παρετάξαντο (†) κρατήσει (ο) υἱοὶ (π) ἀπ' αὐτοῦ. (ρ) Σύροι, (σ) προσώπου Ἰωὰβ, καὶ ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσὰ τοῦ ἀδελφοῦ (τ) εἰσῆλθον (υ) Σύρος (φ) Σωφὰχ (χ) Ἀδρααζὰρ (ψ) πρὸς αὐτούς· (ω) Σύρου, καὶ ἐπολέμησεν (α) προσώπου Δαυίδ. καὶ (β) τεσσαράκοντα (γ) Σωβὰχ τὸν ἀρχιστράτηγον (δ) ἀπέκτειναν. (ε) Ἀδραζὰρ

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει ἐν τῇ ἐξόδῳ τῶν βασιλέων, καὶ ἤγαγεν Ἰωὰβ πᾶσαν τὴν δύναμιν
τῆς στρατιᾶς, καὶ ἔφθειραν τὴν χώραν υἱῶν Ἀμμών. καὶ (α) ἦλθε καὶ περιεκάθισε τὴν (β) Ῥαββά· καὶ Δαυὶδ (γ)
2 ἐκάθητο ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπάταξεν Ἰωὰβ τὴν (δ) Ῥαββὰ, καὶ κατέσκαψεν αὐτήν. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν στέφανον
Μολχὸμ (ε) τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εὑρέθη ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου, καὶ ἐν αὐτῷ
λίθος τίμιος, καὶ ἦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Δαυίδ· καὶ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα.

CAP. XX.

ET factum est in sequenti anno in exitu regum, et duxit Joab omnem 1
virtutem militiæ, et corruperunt regionem filiorum Ammon. Et ve-
nit, et obsedit Rabba. Et David sedit in Hierusalem. Et percussit Joab Rab-
ba, et diruit eam. Et cepit David coronam (a) Molchom regis eorum de 2
capite ejus: et inventum est pondus ejus talentum auri: et in ea lapis
pretiosus: et fuit super caput David. Et spolia civitatis extulit multa
valde:

MS.A. (α) ἦλθον καὶ περιεκάθισε (β) Ῥαββάθ· (γ) ἐκάθητο (δ) Ῥαββάθ, (ε) βασιλέως

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * يكتروا لهم مراكب وفرسانا اثنين وثلاثين الفا * واجتمعوا جميعهم الي بني عمون * وجاوا
8 الي الحرب * وسمع داود بذلك * فارسل يواب بن صوريا * وساير الاجناد الجبابرة * وخرج بنو
9 عمون وصفوا الحرب قدام باب المدينة * وساير الملوك واجنادهم كانوا جلوسا معهم وحدهم في
10 الحقل * فنظر يواب ان الحرب قد اشتد عليه * فانتقي له من كل رجال اسرايل * وصف
11 12 الحرب حذاء ادوم * ودفع بقية العسكر لابيساي اخيه * ونصب الحرب مع بني عمون * وقال
13 لاخيه ابيساي * ان اشتد الحرب علي تجي وتعينني * وان اشتد عليك جيت اليك * وتشدد
14 وتحارب لاجل قومنا وضياع الهنا * والله يصنع ما يعلم انه الصلاح * وتقدم يواب والشعب
15 الذين معه لمحاربة الادوميين * وهربوا من قدامه * ولما راوا بنو عمون انه قد هرب
الادوميون * هربوا هم ايضا من قدام ابيساي اخيه وعادوا الي الضيعة * ورجع يواب الي
16 يروسليم * فلما راوا الادوميون انهم قد تبددوا قدام بني اسرايل * بعثوا الرسل واخرجوا
الادوميين الذين في عدوة النهر * وجاوا الي حيلام * وسفح رييس عسكر هدد بن عزر
17 قدامهم * وعرفوا داود بذلك * فجمع ساير اسرايل وعدا الاردن وجاء عليهم * واجتمع
18 العسكريون بين يدي الادوميين وحاربهم * فهربوا من بين يديه * وقتل منهم سبعة
19 الف مركب * واربعين الف رجل * وقتل سفح رييس عسكر هدد بن عزر * فلما نظروا
عبيد ذلك تعبدوا لداود * ولم ترجع الادوميون لمعونة بني عمون *

ut conducerent sibi currum et equitum 7
triginta duo millia: qui omnes Ammo-
nitis adstipati venerunt ad bellum. His 8
à Davide auditis, expedivit Joabum
filium Suriæ cum robustissimis quibusque
militibus. Prodeuntes igitur Ammonitæ 9
disposuêre bellum ante portam urbis, re-
liqui autem reges cum suis copiis castra-
metati sunt non procul ab eis seorsim in
campo. Videns autem Joab urgeri se 10
bello, delegit sibi quosdam ex omnibus vi-
ris Israelitis, aciemque composuit è regi-
one Edomæorum: Reliquum verò exer- 11
citum tradidit Abisaio fratri suo, qui
pugnam conseruit cum Ammonitis.
Dixerat autem fratri suo Abisaio, Si 12
bello premar, adesto in subsidium meum:
sin tu premaris, adero tibi. Cæterùm 13
fortè animosimus, & pugnemus pro gente
nostra, & civitatibus Dei nostri: faciat-
que Deus quod expedire noverit. Tum 14
accedente Joabo & populo qui erat cum
ipso, ad certamen cum Edomæis com-
mittendum, eo conspecto fugerunt. Iti- 15
demque videntes Ammonitæ terga ver-
tisse Edomæos, fugerunt ipsi quoque à
conspectu Abisai fratris ejus, reversique
sunt in urbem: Joab autem reversus est
Jerosolymam. Videntes Edomæi se 16
dispersos ante Israelitas, missis nuntiis
evocârunt Edomæos qui erant citra flu-
vium, tum venerunt ad Hilam, Sebcho
duce militiæ Hadadi filii Ezeris eos præ-
cedente. Quod cùm significatum esset 17
Davidi, collegit omnes Israelitas, &
trajecto Jordane processit adversùs eos:
& compositis militibus ex adverso
Edomæorum, manuque cum eis consertâ,
Fugerunt à conspectu ejus: peremitque 18
ex eis septem millia curruum, & qua-
draginta millia peditum; & occidit
Sebcham ducem exercitûs Hadadi filii
Ezeris. Hujus servi cùm id vidissent, 19
subdidêre se Davidi, nullamque impo-
sterum Edomæi opem tulerunt Am-
monitis.

* الفصل العشرون *

1 * وفي ثاني سنة في زمان خروج الملوك * جمع يواب العساكر كلها * واهلك ارض عمون *
وجلس على مدينتهم الكبيرة * وداود جالس في يروسليم * فملك يواب مدينتهم واخربها
2 * واخذ داود تاج ملكم الههم من علي راسه * وكان وزنه قنطار ذهب * وكان فيه جواهر
فاخرة لا تعرف قيمتها * فتركه داود علي راسه والسبي الذي اخذه من المدينة
كان عظيما *

CAP. XX.

ANno secundo, tempore egressûs re- 1
gum, congregavit Joab omnes exercitus,
& destruxit terram Ammonitarum, ob-
seditque urbem illorum maximam, Da-
vide Jerosolymis interim sedente: Cùmq;
potitus esset Joab urbis eorum, & ever-
tisset eam; Tollens David diadema 2
Melechi dei ipsorum ex ejus capite (erat
autem centum librarum auri pondo, præ-
stantissimis & ignoti pretii consertū gem-
mis) imposuit David capiti suo. Spolia
quæ diripuit ex urbe, fuerunt opima:

דברי הימים א: כא

urbibus universis David fecit sic Et .serris in & ,ferreis *tribulis* in & ,serra in serravit & ,eduxit ,ea in qui populum Et
3 ואת־העם אשר־בה הוציא וישר במגרה ובחריצי הברזל ובמגרות וכן יעשה דויד לכל ערי
cum Ghezer in bellum stetit & ,postea fuit Et .Jerusalaim populus omnis & ,David est reversus & : Hammon filiorum
4 בני־עמון וישב דויד וכל־העם ירושלם: ויהי אחרי־כן ותעמד מלחמה בגזר עם
cum bellum adhuc fuit Et .sunt humiliati & *gigantis* natis de Sippai Chusathites Sibbechai percussit Tunc .Pelistim
5 פלשתים אז הכה סבכי החשתי את־ספי מילידי הרפא ויכנעו: ותהי־עוד מלחמה את־
liciatorium velut ejus hastæ lignum & :Ghittæum Gholiath fratrem Lachmi Jahir filius Elchanan percussit & ,Pelistim
פלשתים ויך אלחנן בן־יעור את־לחמי אחי גלית הגתי ועץ חניתו כמנור
ipse etiam Et .quatuor & viginti ,sex & sex ejus digiti & ,mensuræ vir erat & ,Ghath in bellum adhuc fuit Et .texentiū
6 ארגים: ותהי־עוד מלחמה בגת ויהי איש מדה ואצבעתיו שש־ושש עשרים וארבע וגם־הוא
sunt nati Isti .David fratris Simha filius Jehonathan eum percussit & : Israel probris afficiebat Et .Rapha ipsi erat natus
7 8 נולד להרפא: ויחרף את־ישראל ויכהו יהונתן בן־שמעא אחי דויד: אל נולדו
.ejus servorum manum per & ,David manum per ceciderunt Et .Ghath in Rapha ipsi
להרפא בגת ויפלו ביד־דויד וביד־עבדיו:

CAP. XXI. כא

principes ad & ,Joab ad David Dixitque .Israel *numerandum ad* David incitavit & ; Israel contra *satan* stetit Et
1 2 ויעמד שטן על־ישראל ויסת את־דויד למנות את־ישראל: ויאמר דויד אל־יואב ואל־שרי
: Joab Dixitque .eorū numerum sciam ut ,me ad afferte & :Dan ad usq; & Sebah--Beer à Israel numerate ,Ite :populi
3 העם לכו ספרו את־ישראל מבאר שבע ועד־דן והביאו אלי ואדעה את־מספרם: ויאמר יואב
quid ut ? *servus in* meo domino ipsi omnes rex mi dñe non Nunquid .vicibus centum *ipsi* sicut suo populo *super* Dominus Addat
יוסף יהוה על־עמו כהם מאה פעמים הלא אדני המלך כלם לאדני לעבדים למה
,Joab est egressus Et .Joab *super* prævaluit regis verbum Et ? Israeli delictum ad erit quid ut ? meus dñs hoc *quæret*
4 יבקש זאת אדני למה יהיה לאשמה לישראל: ודבר־המלך חזק על־יואב ויצא יואב
omnis fuit Et .David *ad* populi *census* numerum Joab Deditque .Jerusalaim venit & ,Israel universum per ambulavit &
5 ויתהלך בכל־ישראל ויבא ירושלם: ויתן יואב את־מספר מפקד־העם אל־דויד ויהי כל־
educentiū virorū millia septuaginta & quadringenta Jehudah Et .gladiū *educentis viri* millia centum & ,millia mille Israel
ישראל אלף אלפים ומאה אלף איש שלף חרב ויהודה ארבע מאות ושבעים אלף איש שלף
oculis in *fuit malum* Et .Joab ipsi regis verbum fuit abominabile quia :eorū medio in *recensuit* non Binjamin & Levi Et .gladiū
6 7 חרב: ולוי ובנימן לא פקד בתוכם כי־נתעב דבר־המלך את־יואב: וירע בעיני
feci quia ,valde Peccavi : Deum ad David Dixitque .Israel percussit & : hoc verbum *super* Dei
8 האלהים על־הדבר הזה ויך את־ישראל: ויאמר דויד אל־האלהים חטאתי מאד אשר עשיתי את־
Ghad ad Dominus est locutus Et .valde egi insipienter quia ,tui servi iniquitatem obsecro fac transire nunc & : hanc rem
9 הדבר הזה ועתה העבר־נא את־עון עבדך כי נסכלתי מאד: וידבר יהוה אל־גד
tibi elige :te super *extendens* ego Tria : Dominus dixit Sic :dicendo ,David ad *loqueris* & ,Vade :dicendo David videntem
10 חזה דויד לאמר: לך ודברת אל־דויד לאמר כה אמר יהוה שלוש אני נטה עליך בחר־לך
.tibi Recipe ,Dominus dixit Sic : ei dixitque ,David ad Ghad venit Et .tibi faciam & ,his ex unum
11 אחת מהנה ואעשה־לך: ויבא גד אל־דויד ויאמר לו כה־אמר יהוה קבל־לך:

Versio VULG. LAT.

Populum autem, qui erat in ea, eduxit : & fecit super 3
eos tribulas, & trahas, & ferrata carpenta transire, ita
ut dissecarentur, & contererentur : sic fecit David cunctis urbibus filiorum Ammon : & reversus est cum omni
populo suo in Jerusalem. Post hæc initum est bellum
in Gazer adversùm Philisthæos : in quo percussit Sobochai Husathites, Saphai de genere Raphaim, & humili- 4
avit eos. Aliud quoque bellum gestum est adversùs
Philisthæos, in quo percussit Adeodat' filius Saltus Beth- 5
lehemites fratrem Goliath Gethæi, cujus hastæ lignum
erat quasi liciatoriū texentium. Sed & aliud bellum accidit in Geth, in quo fuit homo longissim', senos habens 6
digitos, id est, simul viginti quatuor : qui & ipse de Rapha
fuerat stirpe generat'. Hic blasphemavit Israel : & per- 7
cussit eum Jonathan filius Samaa fratris David. Hi sunt
filii Rapha in Geth, qui ceciderunt in manu David &
servorum ejus.

CAP. XXI.

Consurrexit autem Satan contra Israel : & concitavit 1
David ut numeraret Israel. Dixitq; David ad Joab, & 2
ad principes populi ; Ite, & numerate Israel à Bersabee
usque Dan : & afferte mihi numerum ut sciam. Respon- 3
ditque Joab ; Augeat Dominus populum suum centuplùm, quàm sunt : nónne, domine mi rex, omnes servi tui
sunt? quarè hoc quærit dominus meus, quod in peccatum
reputetur Israeli ? Sed sermo regis magis prævaluit : 4
egressúsque est Joab, & circuivit universum Israel ; & reversus est Jerusalem : Deditque Davidi numerum eorū, 5
quos circuierat : & inventus est omnis numerus Israel,
mille millia & centum millia virorū educentium gladiū :
de Juda autem quadringenta septuaginta millia bellatorum. Nam Levi, & Benjamin non numeravit : eò quòd 6
Joab invitus exequeretur regis imperiū. Displicuit au- 7
tem Deo quod jussum erat : & percussit Israel. Dixitque 8
David ad Deum, Peccavi nimis ut hoc facerem : obsecro,
aufer iniquitatem servi tui, quia insipienter egi. Et locu- 9
tus est Dñs ad Gad Videntem Davidis, dicens ; Vade, & 10
loquere ad David, & dic ei ; Hæc dicit Dominus, Trium
tibi optionem do : unum, quod volueris, elige, & faciam
tibi. Cúmque venisset Gad ad David, dixit ei ; Hæc 11
dicit Dominus, Elige quod volueris :

Versio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Populum verò qui erat in ea, eduxit, et vin- 3
xit eos catenis & vinculis ferreis, seris atq;
carceribus; adeoque constrinxit omnes : eodemque modo fecit omnib' hominibus qui
inventi sunt in civitatibus Ammonitarum ;
& neminé ex iis interfecit, sed abiens habitare fecit eos in pagis terræ Israelis. Deinde
reversus est David & omnes qui erant cum
illo, in Jerusalé. Posthæc iterū commissum 4
fuit præliū in Aza cum Philisthæis, ac tunc
Sabchi qui erat ex Hamsath, interfecit Suphi qui erat è filiis gigantū. Inito rursum 5
bello cū Philisthæis, Elhanan Jairi filius interfecit Lahmi qui erat è filiis Gedphæ Contumeliosæ, fratré Goliadis gigantis Gethæi,
cuj' lanceæ cuspis crassa erat ceu jugū textorum. Rursus factum est bellū in Gath, & 6
erat ibi vir quidam gigas *monstruosæ* molis,
qui senos habebat digitos in manib' pedibusque, *videlicet* vigintiquatuor numero :
Et hic nat' erat Contumeliosæ. Hunc, quòd 7
contumeliis affecisset Israelé, occidit Jonathan filius Samæ fratris Davidis. Quatuor 8
isti nati erant Contumeliosæ in Gath, fractique sunt per manum Davidis & manū servorum ejus.

CAP. XXI.

Surrexit auté Satan Israeli, & præcipitem 1
tulit Davidé ad numerandū Israelé. Dixit 2
enim David Joabo Suriæ filio & primorib'
populi, Ite numerate populū Israeliticum è
Bir-sebaa usque ad Dan, & redite ad me, ut
sciā numerū populi. Dixit Joab Davidi re- 3
gi, Augeat Dñs De' tu' populū suū tantundem centū vicib', oculis dñi mei regis cernentibus : at quandoquidem servi tui sunt
omnes, ad quid dñs noster rex vellet hoc negotiū ? Sed cùm regis imperiū prævaluisset 4
Joabo, egressus Joab obivit totū Israelem,
tum rediit Jerosolymá : Deditq; Joab Da- 5
vidi numerū & censum populi. Fuit autem
summa Israelitarū, millies mille, & centum
millia virorū peditū stringentiū gladium :
et tribus familiæ Judæ fuerunt numero quadringenta septuaginta millia virorū stringentium gladiū. Levitæ verò et sacerdotes, 6
necnon trib' Benjaminitarum non fuerunt
numerati cum eis : quia sprevit Joab jussum 7
regis, nec voluit Joab numerare eos. Invisa
fuit ea res Dño, quòd numerâsset David 8
Israelem. Quapropter dixit David Dño,
Graviter peccavi in re quam feci hoc in negotio : sed nunc aufer delicta servi tui, quo- 9
niā graviter offendi. Cúmq; manè prævertisset David, factum est verbum Dñi ad 10
Gad prophetá, et ait illi ; Vade dictū Davidi, Sic ait Dñs ; Tria tibi mala sum illatur'
elige tibi unum ex iis quod tibi faciam.
Veniens itaque Gad propheta, dixit illi,
Sic ait Dominus ; Accipe tibi,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ (ζ) ἐξήγαγε, καὶ διέπρισε πρίοσι, καὶ ἐν σκεπάρνοις (η) σιδηροῖς, καὶ ἐν δια-
κίζοσι· καὶ οὕτως ἐποίησε Δαυὶδ (θ) τοῖς πᾶσιν υἱοῖς Ἀμμών. καὶ ἀνέστρεψε Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς
4 αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γαζὲρ μετὰ τῶν ἀλλοφύ-
λων· τότε ἐπάταξε (ι) Σοβοχαὶ Σωσαθὶ τὸν Σαφοὺτ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, καὶ ἐταπείνωσεν
5 αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς (κ) Ἰαὶρ τὸν
6 Λαχμὶ ἀδελφὸν Γολιὰθ τοῦ (λ) Γετθαίου, καὶ ξύλον δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων. Καὶ ἐγέ-
νετο ἔτι πόλεμος ἐν Γέθ, καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης, καὶ δάκτυλοι αὐτοῦ ἓξ καὶ ἕξ, εἰκοσιτέσσαρες, καὶ
7 οὗτος ἦν ἀπόγονος γιγάντων· Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς (μ) Σαμαὰ
ἀδελφοῦ Δαυίδ. οὗτοι (ν) ἐγένοντο τῷ Ῥαφὰ ἐν Γέθ, πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες, καὶ (ξ) ἔπεσον
ἐν χειρὶ Δαυίδ, καὶ ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ.

Et populum, qui in ea, eduxit, & dissecuit serris, & in asciis ferreis, & 3
in (b) tribulis. Et sic fecit David omnibus filiis Ammon. Et reversus est
David, & omnis populus ejus in Hierusalem. Et factum est post hæc, & 4
factum est adhuc bellum in Gazer cum alienigenis. Tunc percussit So-
bochai Sosathi ipsum Saphut de filiis gigantibus: & humiliavit eum.
Et factum est adhuc prælium cum alienigenis: & percussit Eleanan fili- 5
us Jair ipsum Lachmi fratrem Goliath Gethæi: & lignum lanceæ ejus,
tanquam liciatorium texentium. Et factum est adhuc prælium in Geth: 6
& fuit vir supra modum magnus, & digiti ejus, sex, & sex, viginti
quatuor: & hic erat prognatus ex gigantibus: Et exprobravit Israel. 7
Et percussit eum Jonathan filius Samaa fratris David. Hi fuerunt ipsi
Rapha in Geth: omnes erant quatuor gigantes: & ceciderunt in ma-
nu David, & in manu puerorum ejus.

MS. A. (ζ) ἐξήνεγκεν, (η) σιδηροῖς· καὶ ἔτως (θ) πᾶσιν ταῖς πόλεσιν υἱῶν (ι) Σοβοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τὸν Σεφφὶ (κ) Ἀδεὶρ τὸν Λεεμεὶ (λ) Γεθθαίου, καὶ τὸ ξύ-
λον τοῦ δόρατος (μ) Σαμαὰς υἱὸς ἀδελφοῦ (ν) ἐγένοντο Ῥαφὰ (ξ) ἔπεσον

ΚΕΦ. κα'.

1 Καὶ ἔστη διάβολος ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν Ἰσραήλ. Καὶ (α) εἶπεν
2 ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως, Πορεύθητε, ἀριθμήσατε τὸν
3 Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ καὶ ἕως Δάν, καὶ ἐνέγκατε πρός με, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ εἶ-
πεν Ἰωάβ, Προσθείη κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡς αὐτοὶ ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ (β) ὀφθαλμοὶ τοῦ
κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες· πάντες τῷ κυρίῳ μου παῖδες. ἱνατί ζητεῖ (γ) κύριός
4 μου τοῦτο; ἵνα μὴ γένηται εἰς ἁμαρτίαν (δ) τῷ Ἰσραήλ. Τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ (ε) βασιλέως ἴσχυσεν ἐπὶ
5 Ἰωάβ, καὶ ἐξῆλθεν Ἰωάβ, καὶ διῆλθεν ἐν (ζ) παντὶ Ἰσραήλ, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔδωκεν Ἰ-
ωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ τῷ Δαυίδ. καὶ ἦν πᾶς Ἰσραὴλ χίλιαι χιλιάδες καὶ ἑκα-
τὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν· (η) καὶ υἱοὶ Ἰούδα τετρακόσιαι (θ) καὶ ἑβδομήκοντα χιλιά-
6 δες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν. Καὶ τὸν Λευὶ καὶ τὸν Βενιαμὶν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν,
7 (ι) ὅτι κατίσχυσε λόγος τοῦ βασιλέως τὸν Ἰωάβ. Καὶ πονηρὸν (κ) ἐναντίον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ πράγμα-
8 τος τούτου, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν, Ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι
9 ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νῦν περίελε δὴ τὴν κακίαν παιδός σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα. Καὶ
10 ἐλάλησε κύριος πρὸς (λ) Γὰδ τὸν ὁρῶντα, λέγων, Πορεύου καὶ λάλησον πρὸς Δαυίδ, λέγων, (μ) Οὕ-
11 τω λέγει κύριος, Τρία αἴρω ἐγὼ ἐπὶ σέ, (ν) ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι. Καὶ ἦλ-
θε Γὰδ πρὸς Δαυίδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Οὕτως λέγει κύριος, Ἔκλεξαι σεαυτῷ

CAP. XXI.

Et (a) stetit diabolus in Israel: & incitavit David ad numerandum 1
Israel. Et dixit rex David ad Joab, & ad principes virtutis; Ite, 2
numerate Israel à Bersabee, & usque Dan: & afferte ad me: &
cognoscam numerum eorum. Et dixit Joab; Adjiciat Dominus ad 3
populum suum, sicut ipsi, centupliciter: & oculi domini mei regis viden-
tes: (b) omnes domino meo pueri. ut quid quærit dominus meus hoc?
ut non fiat in peccatum ipsi Israel. Verbum autem regis valuit super 4
Joab. Et exivit Joab, & transiit in omni Israel, & venit in Hierusa-
lem. Et dedit Joab numerum visitationis populi ipsi David. Et fuit o- 5
mnis Israel mille millia, & centum millia virorum educentium gladium.
Et filii Juda, quadringenta & septuaginta millia virorum educentium
gladium. Et ipsum Levi, & Benjamin non numeravit in medio eorum: 6
quia (c) oppresserat verbum regis ipsum Joab. Et malum (d) coram 7
Deo de re hac: & percussit Israel. Et dixit David ad Deum; Pecca- 8
vi valdè, quia feci rem hanc: & nunc aufer, quæso, malum pueri tui;
quoniam desipui valdè. Et locutus est Dominus ad Gad videntem, di- 9
cens; Vade, & loquere ad David, dicens; Sic dicit Dominus, Tria 10
feram ego super te: elige tibi unum ex eis, & faciam tibi. Et venit 11
Gad ad David, & dixit ei; Sic dicit Dominus, Elige tibi

MS. A. (α) εἶπεν Δαυὶδ (β) ὀφθαλμοὶ * κυρίου (γ) ὁ κύριός (δ) τῷ λαῷ Ἰσραήλ. (ε) βασιλέως ἐκραταιώθη ἐπὶ τῷ Ἰωάβ, (ζ) παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ, (η) καὶ
Ἰούδας (θ) καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες (ι) ὅτι προσώχθισεν ὁ λόγος (κ) ἐφάνη ἐναντίον (λ) Γὰδ ὁρῶντα Δαυίδ, λέγων, (μ) Οὕτως (ν) καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν αὐτῶν,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * والشعب الذي كان فيها اخرجهم وشدهم بالسلاسل جميعهم * وكذلك صنع بسائر بني
4 عمون * ولم يقتل انسانا منهم * ورجع داود وكل من معه الى يروشليم * وبعد ذلك كان الحرب
5 بغزة مع الفلسطينيين * وقتل سبخي الذي من حمسث من اولاد الجبابرة * وكان ايضا
الحرب معهم * وقتل قلياد بن يايير اخو قلياد الفلسطيني الجلعادي الذي من غزة * فكان
6 سنان رمحه غليظا مثل نول النساج * وصار ايضا حرب في غزة * وكان هناك رجل جبار عدد
7 اصابعه ستة ستة * وكان من بني الجبابرة * عدد اصابع يديه ورجليه اربعة وعشرون * وهو
8 ايضا عير اسرائيل * فقتله يوناداب بن ساما اخي داود * والذين افتروا بغزة * هلكوا
بيد داود وعبيده *

Populum verò qui erat in ipsa, eduxit, 3
& catenis ligavit omnes: idemque fecit
omnibus Ammonitis, neminem ex eis in-
terficiens. Deinde reversus est David &
omnes qui erant cum eo, Jerosolymam.
Posthæc factum est bellum in Gaza con- 4
tra Palestinos, & occisus fuit Sabchi qui
erat ex Hamsath, de filiis gigantum.
Rursus bello cum iisdem commisso, inter- 5
fectus fuit Goliad filius Jairi, frater Go-
liadis Palestini Galaaditis qui erat è Ga-
za, cujus lanceæ mucro erat crassus velut
jugum textoris. Fuit etiam prælium in 6
Gaza, eratque ibi vir quidam gigas, qui
digitos habebat numero senos, eratque de
filiis gigantum, adeoque numerus digito-
rum manuum ac pedum ejus erat vigin-
tiquatuor. Hunc etiam quòd probris af- 7
fecisset Israelem, interfecit Jonadab fili-
us Sammæ fratris Davidis. Sic omnes 8
qui blasphemaverant in Gaza, perierunt
per manum Davidis & servorum ejus.

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * وقام شيطان لاسرائيل * وحرك قلب داود ليحصي اسرائيل كله * فقال داود الملك ليواب
2 بن صوريا رئيس القوة * امضوا واحصوا في اسرائيل من دان الى بير سبع * وائتوني باحصائهم
3 لاعرف عددهم * فقال يواب لداود * الرب الاهك يضاعف امته مثلهم ومثلهم مية مرة
وعينا سيدي ترى الكل * لان جميعهم عبيدك * فلماذا امر سيدي بهذا العدد * واخاف
4 ان يكون هذا خطية في اسرائيل * وحسنت كلمة الملك على يواب * فخرج هو والقوم
5 الذين معه كما امر الملك * واحصوا جميع اسرائيل * ورجع يواب الى يروشليم * واعطى
داود حساب عدد امة بيت اسرائيل خاصة * فكان عددهم ثمانية مية الف يتقلدون
6 السيوف * وسبط يهودا خمس مية الف رجل متقلدين بالسيوف * واللاويين والكهنة وسبط
7 بنيامين لم يعدهم * لان يواب خالف كلام الملك ولم يرد ان يعدهم فغضب الرب وضرب
8 الشعب * لاجل ان داود عد اسرائيل * فقال داود اخطات جدا بما فعلت من ذلك * اغفر الان
9 10 لعبدك ذنوبه * وكلم الله جاد النبي وقال * امض الى داود وقل له * هكذا قال الله * ثلاثة
11 ضربات احل بك * فاختر منها واحدة * فجاء جاد النبي ودخل الى داود وقال له * كذا وكذا
يقول الله * اختر لك واحدة منها *

CAP. XXI.

Exurgens autem Satan contra Israe- 1
lem, movit animum Davidis ad recensen-
dos omnes Israelitas. Dixitque David 2
rex ad Joabum filium Suriæ principem
militiæ, Ite, recensete Israelitas à Dan
usque ad Bir-sebaa, & afferte mihi sum-
mam eorum, ut sciam numerum eorum.
Dixit Joab Davidi, Dominus Deus tuus 3
centuplicatam reddat plebem suam, &
oculi domini mei videant omnes: quan-
doquidem omnes sunt servi ejus, quor-
sum præcepit dominus meus enumeratio-
nem istam? timeo enim ne id peccato
vertatur in Israele. At durescente ser- 4
mone regis in Joabum, egressus est ipse &
turba quæ erat cum eo, quemadmodum
præcepit rex; numeratisque omnibus Is-
raelitis, reversus est Joab in Jerusalem,
Deditque Davidi summam numeri plebis 5
præsertim Israeliticæ: fuit autem nume-
rus eorum, octingenta millia præcincto-
rum gladiis: tribus verò Juda, quin-
genta millia virorum præcinctorum gla-
diis. Levitas autem & sacerdotes, atque 6
tribum Beniamin, nequaquam numera-
vit; quia Joab neglexit jussum regis, nec
voluit recensere eos. Quamobrem ira- 7
tus Dominus percussit populum, eò quòd
David numerâsset Israelem. Et dixit 8
David, Graviter peccavi id agendo: con-
dona jam servo tuo culpas suas. Deus 9
autem Gadem prophetam allocutus ait,
Vade ad Davidem, & dic illi, Sic dicit 10
Deus, E tribus flagellis quæ sum immis-
surus in te, unum elige. Venit igitur 11
Gad propheta, & ingressus ad Davidem
ait illi, Talia ac talia dicit Deus; opta
tibi unum ex his:

דברי הימים א : כא

apprehendente in tuorũ inimicorũ gladiũ & ,tuorũ hoſtiũ faciebus à eſſe deficiens menſibus tribus ſi Et : famem annis tribus Si
12 אם שלוש שנים רעב ואם שלשה חדשים נספה מפני צריך וחרב אויביך למשגת
Iſrael termino omni in corrumpentem DOMINI angelum & ,terra in peſtem & ,DOMINI gladium diebus tribus ſi Et
ואם שלשת ימים חרב יהוה ודבר בארץ ומלאך יהוה משחית בכל גבול ישראל
quæſo Incidam .valde mihi Anguſtia : Ghad ad David dixit Et .verbum me mittenti reſpondebo quid vide nunc Et
13 ועתה ראה מה אשיב את שלחי דבר : ויאמר דויד אל גד צר לי מאד אפלה נא
peſtilentiam DOMINUS dedit Et .incidam ne hominis manũ in & , valde ej' miſerationes multæ quia ,DOMINI manum in
14 ביד יהוה כי רבים רחמיו מאד וביד אדם אל אפל : ויתן יהוה דבר
:eam corrumpendum ad,Jeruſalaim in angelum Deus miſit Et .virorum millia ſeptuaginta Iſrael de cecidit & : Iſrael in
15 בישראל ויפל מישראל שבעים אלף איש : וישלח האלהים מלאך לירושלם להשחיתה
.tuã manũ remitte nunc : Multum : corrumpenti angelo dixit Et .malo ſuper eſt duct' pœnitudine & ,DOMINUS vidit ,corrumpere ſecundũ &
וכהשחית ראה יהוה וינחם על הרעה ויאמר למלאך המשחית רב עתה הרף ידך
Domini angelum vidit & ,ſuos oculos David levavit Et .Jebuſæi Ornan aream juxta ſtans DOMINI angelus Et
16 ומלאך יהוה עמד עם גרן ארנן היבוסי : וישא דויד את עיניו וירא את מלאך יהוה
,David cecidit Et .Jeruſalaim contra extentum ,ejus manu in evaginatum ej' gladium & ; cœlos inter & , terram inter ſtantem
עמד בין הארץ ובין השמים וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלם ויפל דויד
? populo in numerandum ad , dixi ego Nonne : Deum ad David dixit Et .ſuas facies ſuper , ſaccis in operti ſeniores &
17 והזקנים מכסים בשקים על פניהם : ויאמר דויד אל האלהים הלא אני אמרתי למנות בעם
quæſo ſit ,meus Deus Domine ? fecerunt quid oves iſtæ Et .malefeci malefaciendo & : peccavi qui ipſe ego Et
ואני הוא אשר חטאתי והרע הרעותי ואלה הצאן מה עשו יהוה אלהי תהי נא
,David ad dicendũ ad ,Ghad ad dixit Domini angelus Et .plagam in non tuũ populũ in & ,mei patris domũ in & ,me in tua manus
18 ידך בי ובבית אבי ובעמך לא למגפה : ומלאך יהוה אמר אל גד לאמר לדויד
eſt locutus quod ,Ghad verbo in David aſcendit Et .Jebuſæi Ornan area in Domino altare erigendum ad David aſcenderet quòd
19 כי יעלה דויד להקים מזבח ליהוה בגרן ארנן היבסי : ויעל דויד בדבר גד אשר דבר
triturabat Ornan Et .ſe abſcondentes eo cum ej' filii quatuor & , angelum vidit & ,Ornan eſt converſus Et .Domini nomine in
20 בשם יהוה : וישב ארנן וירא את המלאך וארבעת בניו עמו מתחבאים וארנן דש
David ipſi ſe incurvavit & , area de eſt egreſſus Et .David vidit & , Ornan aſpexit & ,Ornan ad David venit Et .tritica
21 חטים : ויבא דויד עד ארנן ויבט ארנן וירא את דויד ויצא מן הגרן וישתחו לדויד
pleno argento In .Domino altare eo in ædificabo & , areæ locum mihi Da : Ornan ad David Dixitque .terram in facies
22 אפים ארצה : ויאמר דויד אל ארנן תנה לי מקום הגרן ואבנה בו מזבח ליהוה בכסף מלא
bonum rex meus domin' faciat & ,tibi Tolle : David ad Ornan dixit Et .populo deſuper plaga reſtinguetur &,mihi eum da
23 תנהו לי ותעצר המגפה מעל העם : ויאמר ארנן אל דויד קח לך ויעש אדני המלך הטוב
Dixitque .dedi omnia : munus in tritica & , ligna in tribulas & , aſcenſiones ad bovem dedi , Vide .ſuis oculis in
24 בעיניו ראה נתתי הבקר לעלות והמורגים לעצים והחטים למנחה הכל נתתי : ויאמר
aſcendere faciendo & ,Domino ,tibi quod tollam non quia : pleno argento in emam emendo ſed ,Nequaquam :Ornan ad David rex
המלך דויד לארנן לא כי קנה אקנה בכסף מלא כי לא אשא אשר לך ליהוה והעלות
.ſexcentorum pondere aureos ſiclos , loco in Ornan ipſi David dedit Et .gratis aſcenſionem
25 עולה חנם : ויתן דויד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות :

Verſio VULG. LAT.

Aut tribus annis famem : aut tribus menſibus te fugere 12
hoſtes tuos, & gladium eorum non poſſe evadere : aut
tribus diebus gladium Domini, & peſtilentiam verſa-
ri in terra, & angelum Domini interficere in univerſis
finibus Iſrael : nunc igitur vide quid reſpondeam ei, qui
miſit me. Et dixit David ad Gad; Ex omni parte me an-
guſtiæ premunt : ſed melius mihi eſt, ut incidam in 13
manus Domini, quia multæ ſunt miſerationes ejus, quàm
in manus hominum. Miſit ergò Dominus peſtilentiam
in Iſrael : & ceciderunt de Iſrael ſeptuaginta millia vi- 14
rorum. Miſit quoque angelum in Jeruſalem, ut percu- 15
teret eam : cúmque percuteretur, vidit Dominus, & mi-
ſertus eſt ſuper magnitudine mali : & imperavit ange-
lo, qui percutiebat; Sufficit, jam ceſſet manus tua. Por-
rò angelus Domini ſtabat juxta aream Ornan Jebuſæi.
Levánſque David oculos ſuos, vidit angelum Domini 16
ſtantem inter cœlum & terram, & evaginatum gladium
in manu ejus, & verſum contra Jeruſalem : & ccide-
runt, tam ipſe quàm majores natu veſtiti ciliciis, proni
in terram. Dixitque David ad Deum; Nonne ego ſum, 17
qui juſſi ut numeraretur populus? Ego, qui peccavi: ego
qui malum feci : iſte grex quid commeruit? Domine De-
us meus, vertatur, obſecro, manus tua in me, & in domum
patris mei : populus autem tuus non percutiatur. Ange- 18
lus autem Domini præcepit Gad, ut diceret Davidi ut
aſcenderet, extruerétque altare Domino Deo in area Or-
nan Jebuſæi. Aſcendit ergò David juxta ſermonem Gad, 19
quem locutus ei fuerat ex nomine Domini. Porrò Or- 20
nan cùm ſuſpexiſſet, & vidiſſet angelum, quatuórque fi-
lii ejus cum eo, abſconderunt ſe : nam eo tempore tere-
bat in area triticum. Igitur cùm veniret David ad Or- 21
nan, conſpexit eum Ornan, & proceſſit ei obviàm de
area, & adoravit eum pronus in terram. Dixítque ei Da-
vid; Da mihi locum areæ tuæ, ut ædificem in ea altare 22
Domino : ita ut quantum valet argenti accipias, & ceſ-
ſet plaga à populo. Dixit autem Ornan ad David; Tol- 23
le, & faciat dominus meus rex quodcunq; ei placet : ſed
& boves do in holocauſtum, & tribulas in ligna, & tri-
ticum in ſacrificium : Omnia libens præbebo. Dixítque 24
ei rex David; Nequaquàm ita fiet, ſed argentum dabo
quantum valet : neque enim tibi auferre debeo, & ſic
offerre Domino holocauſta gratuita. Dedit ergò David 25
Ornan pro loco ſiclos auri juſtiſſimi ponderis ſexcentos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]

Aut tres annos cum fame ſuper terram; aut 12
tribus menſibus miſerum eſſe coram inimico
tuo, ita ut perſequatur te & potiatur tui; vel
tribus diebus gladium Domini in Iſraele :
perpende jam & diſpice quod reſponſũ red-
diturus ſis ei qui me miſit ad te. Dixit Da- 13
vid ad Gad, Vehementer angor : tradamur in
manus Domini, quoniam multæ ſunt miſera-
tiones ejus valdè; in manum autem hominum
non tradamur. Poſuit ergò Dominus mor- 14
talitatem in Iſrael, & ceciderunt ex Iſraele ſe-
ptuaginta millia virorum. Miſit etiam Do- 15
minus angelum in Jeruſalem ad vaſtandam
eam : cúmque vaſtaret eam, vidit eum Domi-
nus, & ſatisfactus de malo *commiſſo* dixit an-
gelo vaſtanti; Satis vaſtâſti, corripe jam ma-
num tuam. Angelus autem Domini conſtite-
rat prope aream Aran Jebuſæi: Quare ſub- 16
latis David oculis, viſóque angelo Domini
inter cœlum ac terram conſiſtente, & gladi-
um ſuum diſtrictum manu tenente, & Jeroſo-
lymis imminente; procidit David & ſenio-
res qui erant cum ipſo, tecti ciliciis procide-
runt in facies ſuas. Dixítque David ad Do- 17
minum, Ego quidem peccavi, & graviſſima
eſt ſtultitia quam commiſi; oves verò iſtæ
ſimplices quid fecerunt Domine Deus meus?
ſit man' tua contra me & contra domum pa-
tris mei, à populo verò ceſſet mortalitas.
Tunc angelus Dñi dixit Gadi; Aſcende, dic 18
Davidi ut aſcendat extruátque aram Domi-
no in area Aran Jebuſæi. Aſcendit ergò Da- 19
vid juxta ſermonem Gadis, quem retulerat
nomine Domini; Vidítque David angelum 20
qui vaſtabat in populo, jam corripuiſſe ma-
num ſuam, nec ampliùs vaſtare. Cúmque 21
veniſſet David ad Aran, & converſus Aran
vidiſſet Davidem, adoravit Davidem vultu
ad terram uſque *demiſſo*, & egreſſus eſt Aran
ex area ſua. Tum dixit David Arani, Da 22
mihi locum hujus areæ, ut extruam in eo arã
Domino : pecuniâ & bono pretio da mihi
eum, ut ceſſet mortalitas à populo. Dixit 23
Aran Davidi, Accipe tibi Domine mi rex, fa-
ciátque dominus meus rex quicquid ſibi pla-
cuerit. Ego boves do in holocauſtum, plau-
ſtrum in ligna, & frumentum in oblationem; 24
quicquid tandem requiritur, ego dabo. Ait
autem rex David Arani, Abſit, omnino à te
emam pecuniâ & pretio æquipollenti : non
enim accipiam quod tuum eſt, offeràmque 25
Domino holocauſtum gratis *acquiſitum*. E-
mit ergò David ab Arane illum areæ locum
quinquaginta ſtateribus :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Ἢ τρία ἔτη λιμοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐκ προσώπου ἐχθρῶν σου, καὶ (ξ) μάχαιρα ἐχθρῶν σε
12 τοῦ (ο) ἐξολοθρεῦσαι, ἢ τρεῖς ἡμέρας ῥομφαίαν κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγγελος κυρίου
(π) ἐξολοθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ Ἰσραήλ. καὶ νῦν ἰδὲ τί ἀποκριθῶ τῷ (ρ) ἀποστείλαντι λό-
13 γον. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γάδ, Στενά μοι καὶ τὰ (σ) τρία σφόδρα· ἐμπεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖ-
ρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὐ μὴ ἐμπέσω. Καὶ ἔ-
14 δωκε κύριος θάνατον ἐν Ἰσραήλ, καὶ (τ) ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἀπ-
15 έστειλεν ὁ θεὸς ἄγγελον εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ (υ) ἐξολοθρεῦσαι αὐτήν. καὶ ὡς (φ) ἐξωλόθρευεν, εἶδε
κύριος, καὶ μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ· καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ (χ) ἐξολοθρεύοντι, Ἱκανούσθω σοι,
ἄνες τὴν χεῖρά σου. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐν τῷ ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ ἐπῆρε Δαυ-
16 ὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε τὸν ἄγγελον κυρίου ἑστῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς (ψ) καὶ τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκτεταμένη ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔπεσε Δαυὶδ καὶ
οἱ πρεσβύτεροι περιβεβλημένοι ἐν σάκκοις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν,
17 Οὐκ ἐγὼ εἶπα τοῦ ἀριθμῆσαι ἐν τῷ λαῷ; καὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἁμαρτών, κακοποιῶν ἐκακοποίησα, καὶ ταῦ-
τα τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; κύριε ὁ θεός, γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοί, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πα-
18 τρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπώλειαν, κύριε. Καὶ ἄγγελος (ω) κυρίου εἶπε τῷ Γὰδ τοῦ
19 εἰπεῖν πρὸς Δαυίδ, ἵνα ἀναβῇ τοῦ στῆσαι θυσιαστήριον (α) κυρίῳ ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ
20 ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γάδ, ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι κυρίου. Καὶ ἐπέστρεψεν Ὀρνά, καὶ
εἶδε τὸν βασιλέα, (β) καὶ τέσσαρας υἱοὺς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ μεθ' ἀχαβίν. καὶ Ὀρνὰ ἦν ἀλοῶν πυρούς.
21 Καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνά, καὶ Ὀρνὰ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἅλω καὶ προσεκύνησε τῷ Δαυὶδ τῷ προσ-
22 ώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνά, Δός μοι τὸν τόπον σου τῆς ἅλω, καὶ οἰκοδομήσω
ἐπ' αὐτῷ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ· ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ δός μοι αὐτόν, καὶ παύσεται ἡ (γ) πληγὴ ἐκ
23 τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυίδ, Λάβε σεαυτῷ, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ
ἀγαθὸν ἐναντίον (δ) ἑαυτοῦ· ἴδε, δέδωκα τοὺς μόσχους εἰς ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ (ε) ἄροτρον εἰς ξύλα, καὶ τὸν
σῖτον εἰς θυσίαν, τὰ πάντα (ζ) δέδωκα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Ὀρνᾷ, Οὐχί, ὅτι ἀγο-
24 ράζων (η) ἀγοράσω ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ, ὅτι οὐ μὴ λάβω ἃ ἐστί σοι κυρίῳ, τοῦ ἀνενέγκαι (θ) ὁλοκαύ-
25 τωσιν δωρεὰν κυρίῳ. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ τῷ Ὀρνᾷ (ι) ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ σίκλους χρυσίου ὁλκῆς ἑξ-
ακοσίους.

Vel tres annos famis, vel tres menses fugere te à facie inimico- 12
rum tuorum, (& (e) gladius inimicorum tuorum ad exterminan-
dum,) vel tres dies gladium Domini, & mortem in terra: &
angelus Domini exterminans in omni hæreditate Israel. Et nunc
vide, quod respondeam ei, qui me misit, verbum. Et dixit David 13
ad Gad; Angusta mihi (f) etiam tria ista valdè. Incidam
nunc in manus Domini, quoniam multæ miserationes ejus valdè: &
in manus hominum non incidam. Et dedit Dominus mortem in 14
Israel: & ceciderunt ex Israel septuaginta millia virorum. Et misit 15
Deus angelum in Hierusalem ad exterminandam eam: & ut ex-
terminabat; vidit Dominus, & pœnituit super malo: & dixit an-
gelo exterminanti, Sufficiat tibi; remitte manum tuam. Et ange-
lus Domini stans in area Orna Jebusæi. Et elevavit David ocu- 16
los suos, & vidit angelum Domini stantem inter terram & cæ-
lum: & gladius ejus eductus in manu ejus, extentus super Hieru-
salem. Et cecidit David, & seniores induti in saccis, super faci-
em suam. Et dixit David ad Deum; Nonne ego dixi ad nume- 17
randum in populo? Et ego sum qui peccavi: malefaciens male-
feci: & hæ oves quid fecerunt? Domine Deus, fiat manus tua in
me, & in domo patris mei, & non in populo tuo ad perditionem, (g)
Domine. Et angelus Domini dixit ipsi Gad, ut diceret ad David, 18
ut ascenderet ad statuendum altare Domino in area Orna Jebusæi.
Et ascendit David juxta verbum Gad, quod locutus est in nomi- 19
ne Domini. Et convertit se Orna, & vidit regem, & quatuor fi- 20
lios ejus cum eo (h) cum Hachabin: & Orna erat triturans frumen-
ta. Et venit David ad Orna: & (i) Orna exiit ex area, & adora- 21
vit David facie super terram. Et dixit David ad Orna, Da mihi lo- 22
cum tuum areæ: & ædificabo super illum altare Domino: in argen-
to digno da mihi illum: & cessabit plaga de populo. Et dixit Orna 23
ad David, Accipe tibi: & faciat dominus meus rex, quod bonum
coram se. Vide, dedi juvencos in holocaustosim, & (k) aratrum in
ligna, & frumentum in sacrificium: omnia dedi. Et dixit rex David 24
ad Orna, Nequaquàm: quoniam emens emam in argento digno: quo-
niam non sumam, quæ sunt tibi, Domino, ad offerendum holocaustosim
gratis Domino. Et dedit David Orna (l) in loco ejus siclos auri ponderis sexcentos. 25

MS.A. (ξ) μάχαιραν (ο) ἐξολοθρεῦσαι, (π) ἐξολεθρεύων πάσῃ (ρ) ἀποστείλαντί με λόγον. (σ) τρία ταῦτα σφόδρα· (τ) ἔπεσαν (υ) ἐξολεθρεῦσαι (φ) ἐξωλέθρευσεν, (χ) ἐξολεθρεύοντι, (ψ) καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, (ω) κυρίου τῷ Γὰδ εἶπεν τοῦ εἰπεῖν (α) τῷ κυρίῳ (β) καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ κρυβόμενοι. καὶ Ὀρνὰ (γ) πληγὴ τοῦ (δ) αὐτοῦ· ἰδοὺ, (ε) ἄροτρον καὶ τὰς ἁμάξας εἰς ξύλα, (ζ) ἔδωκα. (η) ἀγοράζω (θ) εἰς ὁλοκαύτωσιν (ι) περὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * اما ثلاثة سنين جوع في ارضك * واما ثلاثة شهور تكون مطرودا قدام اعدائك * واما
ثلاثة ايام يكون موت بارضك * وسيف الله بيد ملاكه يقتل في بني اسرايل * فانظر الآن
13 ماذا تجيب الذي ارسلني اليك * فقال داود * ان الثلاثة لشديدة علي جدا من كل وجه *
14 ولكن اقع بيد الله * ولا اقع بيد الناس * لان رحمته كثيرة جدا * فبعث الله موتا في
15 اسرايل * فمات منهم سبعون الف رجل * وبعث الله ملاكا الي يروشليم ليهلكها * فلما
اهلك فيها نظر الله واسف علي الشر * فقال الله للملاك الذي يهلك اكفف يدك عن
16 القتل * وكان ملاك الله قايما عند اندر اران اليابوسي * فرفع داود عينيه * فراي
ملاك الله قايما بين السماء والارض * وبيده سيف مجرد وهو يشير به الي اروشليم * فوقع
17 داود والكهنة لابسين المسوح الي الارض * وقال داود للرب * انا فعلت هذا واخطات
وصنعت الشر * فهولاء الخراف ما الذي صنعوا يا رب * تكون يدك في وفي بيت ابي *
18 ولا تهلك شعبك * فقال ملاك الله لجاد النبي * قل لداود اطلع وابن مذبحا لله في
19 اندر اران اليابوسي * فطلع داود كما امر جاد النبي * الذي تكلم بامر الله
20 21 * ونظر داود الملاك الذي كان يهلك الامة * قد كف يده وما اهلك شي اخر * فجاء
داود الي عند اران * فالتفت اران * فراي الملك داود واربعة من اولاده معه * فسجد
22 له علي الارض * وخرج اليه من اندره * وكان حنطة * فقال له * اعطني مكان هذا
23 الاندر ابنيه مذبحا لله * لينقطع الموت من الشعب * فقال له * خذه يا سيدي * واصنع
كلما حسن عندك * وخذ هذه الثيران للذبيحة * والحاريث للحطب * والحنطة للقربان *
24 وكل شي انا دافعه لك * فقال له * لست افعل هذا * لكن اشتريها منك بالثمن الذي
25 ترضاه * لاني لا اخذ لك شي باطلا فاصعد قربانا لله * ودفع له الثمن مايتي استير
من ذهب *

Vel triennium famis in terra tua; vel 12
tribus mensibus expelli coram hostibus tu-
is; vel triduo grassari pestem in terra tua,
& gladium Dei per manum Angeli sui
stragem in Israelitis edere: vide jam
quid respondeas ei qui me misit ad te.
Dixit David, Equidem tria mihi sunt 13
undique gravissima: verùm incidam in
manum Dei, & non incidam in manum
hominum, quia plurima est misericordia
ipsius. Immisit ergò Deus pestilentiam in 14
Israelem, mortuique sunt ex eis septua-
ginta millia virorũ. Misitq; Deus angelũ 15
in Jerosolymã ut perderet eã: sed cũ per-
didisset aliquot in ea, respexit Deus, &
displicuit ei tantum malum; quare di-
xit Deus ad angelum qui perdebat, Co-
hibe manum tuam à clade: stabat au-
tem angelus Dei prope aream Aranis
Jebusæi. Sublatis itaque David ocu- 16
lis suis, vidit angelum Dei stantem in-
ter cælum ac terram, ensem districtum
manu tenentem, eoque Jerosolymam ver-
sùs innuentem: quapropter David ac
sacerdotes ciliciis induti in terram ce-
cidêre. Dixitque David ad Dominum, 17
Ego id feci, peccavi, & culpam com-
misi: isti verò agnelli quid fecerunt
O Domine? vertatur manus tua in me
& in domum patris mei, populum ve-
rò tuum ne perdas. Tum dixit ange- 18
lus Dei Gadi prophetæ; Dic Davidi,
Ascende, & extrue altare Dei in area
Aranis Jebusæi. Ascendens itaque 19
David prout mandaverat illi Gad pro-
pheta, qui locutus fuerat ex præcepto
divino; Vidit David angelum illum 20
qui populum perdebat, jam cohibuisse
manum suam, & nihil ampliùs perdi-
didisse. Cùm demum pervenisset Da- 21
vid ad Aranem, conversus Aran, vi-
densque regem Davidem & quatuor
è filiis ejus cum ipso, adoravit eum in
terram usque, tum egressus est ex area
sua quæ erat triticea. Dixit autem 22
ad eum, Da mihi hunc areæ locum ut
ædificem illud altare Deo, quatenus
cesset pestis à populo. Qui respondit 23
ei, Accipe illum O domine mi, &
fac quicquid libuerit: accipe etiam hos
boves pro victima, aratra pro lignis, &
triticum pro oblatione; omnia enim do
tibi. Ait illi, Non faciam hoc, sed 24
quo libuerit pretio à te emam illa: ni-
hil enim à te gratis accipiam, ut offe-
ram inde sacrificium Deo. Quare so- 25
luto illi pretio nempe ducentis auri
stateribus,

דברי הימים א: כב

26 ויבן שם דויד מזבח ליהוה ויעל עלות ושלמים ויקרא אל־יהוה ויענהו באש מן־השמים על מזבח העלה:
27 ויאמר יהוה למלאך וישב חרבו אל־נדנה:
28 בעת ההיא בראות דויד כי־ענהו יהוה בגרן ארנן היבוסי ויזבח שם:
29 ומשכן יהוה אשר־עשה משה במדבר ומזבח העלה בעת ההיא בבמה בגבעון:
30 ולא־יכל דויד ללכת לפניו לדרש אלהים כי נבעת מפני חרב מלאך יהוה:

CAP. XXII. כב

1 ויאמר דויד זה הוא בית יהוה האלהים וזה־מזבח לעלה לישראל:
2 ויאמר דויד לכנוס את־הגרים אשר בארץ ישראל ויעמד חצבים לחצוב אבני גזית לבנות בית האלהים:
3 וברזל לרב למסמרים לדלתות השערים ולמחברות הכין דויד ונחשת לרב אין משקל:
4 ועצי ארזים לאין מספר כי־הביאו הצידנים והצרים עצי ארזים לרב לדויד:
5 ויאמר דויד שלמה בני נער ורך והבית לבנות ליהוה להגדיל למעלה לשם ולתפארת לכל־הארצות אכינה נא לו ויכן דויד לרב לפני מותו:
6 ויקרא לשלמה בנו ויצוהו לבנות בית ליהוה אלהי ישראל:
7 ויאמר דויד לשלמה בנו אני היה עם־לבבי לבנות בית לשם יהוה אלהי:
8 ויהי עלי דבר־יהוה לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא־תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת ארצה לפני:
9 הנה־בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה והנחותי לו מכל־אויביו מסביב כי שלמה יהיה שמו ושלום ושקט אתן על־ישראל בימיו:
10 הוא־יבנה בית לשמי והוא יהיה־לי לבן ואני־לו לאב והכינותי כסא מלכותו על־ישראל עד־עולם:
11 עתה בני יהי יהוה עמך והצלחת ובנית בית יהוה אלהיך כאשר דבר עליך:

Versio VULG. LAT.

Et ædificavit ibi altare Domino: obtulítque holocausta, & pacifica, & invocavit Dominum, & exaudivit eum in igne de cœlo super altare holocausti. 26
Præcepítque Dominus angelo: & convertit gladium suum in vaginam. 27
Protinus ergò David, videns quòd exaudisset eum Dominus in area Ornan Jebusæi, immolavit ibi victimas. 28
Tabernaculum autem Domini, quod fecerat Moyses in deserto, & altare holocaustorum, eá tempestate erat in excelso Gabaon. 29
Et non prævaluit David ire ad altare, ut ibi obsecraret Deum: nimio enim fuerat in timore perterritus, videns gladium angeli Domini. 30

CAP. XXII.

Dixítque David; Hæc est domus Dei, & hoc altare in holocaustum Israel. 1
Et præcepit ut congregarentur omnes proselyti de terra Israel, & constituit ex eis latomos ad cædendos lapides & poliendos, ut ædificaretur domus Dei. 2
Ferrum quoque plurimum ad clavos januarum, & ad commissuras atque juncturas præparavit David: & æris pondus innumerabile. 3
Ligna quoque cedrina non poterant æstimari, quæ Sidonii & Tyrii deportaverant ad David. 4
Et dixit David; Salomon filius meus puer parvulus est & delicatus: domus autem, quam ædificari volo Domino, talis esse debet ut in cunctis regionibus nominetur: præparabo ergò ei necessaria. Et ob hanc causam ante mortem suam omnes præparavit impensas. 5
Vocavítque Salomonem filium suum: & præcepit ei ut ædificaret domum Domino Deo Israel. 6
Dixítque David ad Salomonem; Fili mi, voluntatis meæ fuit ut ædificarem domum nomini Domini Dei mei: 7
Sed factus est sermo Domini ad me, dicens; Multum sanguinem effudisti, & plurima bella bellasti: non poteris ædificare domum nomini meo, tanto effuso sanguine coram me: 8
Filius, qui nascetur tibi, erit vir quietissimus: faciam enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum: & ob hanc causam Pacificus vocabitur: & pacem & otium dabo in Israel cunctis diebus ejus. 9
Ipse ædificabit domum nomini meo, & ipse erit mihi in filium, & ego ero illi in patrem: firmabóque solium regni ejus super Israel in æternum. 10
Nunc ergò, fili mi, sit Dominus tecum, & prosperare, & ædifica domum Domino Deo tuo, sicut locutus est de te. 11

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et extruxit ibi David aram Domino, obtulítque holocausta & pacifica, agnos: & oravit Dominum, et exaudivit eum; & descendens ignis de cœlo, devoravit holocausta quæ erát super altari. 26
Dixítque Dominus ad Angelū, cùm *hæc* vidisset, Repone gladiū tuum in vaginam suam. 27
Eodem tempore, cùm vidisset David quòd exaudisset eum Dominus, mactavit ibi victimas magnas: 28
Et oravit illic ante tabernaculum quod fecerat Moses in deserto, in exitu filiorum Israel ex Ægypto. 29
Eodem tempore vehementer expavit David, nec poterat ire oratum coram Domino; eò quòd extimuisset gladium angeli Domini. 30

CAP. XXII.

Dixítque David, Hæc est domus Domini Dei, & hæc ara holocaustorū Israelis. 1
Tum edixit David ut convocarent omnes advenas qui erant in terra Israelitica, & ex iis constituerent latomos qui cæderent lapides pro domo Domini: 2
Alios constituerent fabros ferrarios, ad conflandum bipennes, scalpra, vectésque ferreos. Paravit quoque David æs plurimum cui non erat pondus, 3
Et ligna cedrina quibus non erat numerus: nam Tyrii & Sidonii quamplurima ligna cedrina adduxerant ad Davidem. 4
Dicebat enim David, Salomon filius meus adhuc puer est parvulus, de ipso autem dicitur in libro quòd sit ædificaturus ædem Dño, quódque sit eum sublimè exaltaturus ad nomen, majestatem, atque gloriam super universas urbes: parabo ergò ei quicquid requiritur pro domo, ut nil desit. 5
Deinde vocavit Salomonem filium suum, & ait illi; 6
Tu ædificaturus es ædem Domino Deo, Domino dominorum Israelis. 7
Misit enim ad me per prophetam, & dixit mihi; Multum sanguinem fudisti, & certamina magna gessisti: tu non ædificabis ædem nomini meo, quia sanguinem multum fudisti super terram coram me. 8
Verùm filius qui naturus est tibi, ipse erit vir pacificus; pacificum enim reddam eum ab omnibus inimicis qui circundant eum: Salomon erit nomen ejus, & pax atque tranquillitas erit super totum Israelem in diebus ejus. 9
Et ipse ædificabit ædem nomini meo, ipséque erit mihi ceu filius, & ego ero illi ceu pater: & firmabo soliū regni ejus super Israelé in seculū seculorum. 10
Nunc ergò fili mi, sit Dominus tecum, prosperè agas, & ædifices ædem Domino Deo tuo, quemadmodum dixit mihi. 11

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ᾠκοδόμησεν (κ) ἐκεῖ Δαυὶδ θυσιαστήριον κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα καὶ σωτηρίου. καὶ
ἐβόησε πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῷ ἐν πυρὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσε-
ως, καὶ (λ) κατηνάλωσε τὴν ὁλοκαύτωσιν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς τὸν ἄγγελον· καὶ (μ) κατέθηκε
27 τὴν ῥομφαίαν εἰς τὸν (ν) κολεὸν αὐτῆς. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν Δαυὶδ ὅτι (ξ) ἐπ-
28 ήκουσεν αὐτῷ κύριος ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐκεῖ. Καὶ σκηνὴ κυρίου ἣν ἐποίησε
29 Μωυσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν Βαμὰ (ο) ἐν Γα-
30 βαών. Καὶ οὐκ (†) ἐδύνατο Δαυὶδ τοῦ πορευθῆναι ἔμπροσθεν (π) αὐτοῦ τοῦ ζητῆσαι τὸν θεόν, (ρ) ὅτι οὐ
κατέσπευσεν ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας ἀγγέλου κυρίου.

Et ædificavit ibi David altare Domino : & obtulit holocaustomata, & 26
salutaris. Et clamavit ad Dominum : & exaudivit eum in igne de cœlo
super altare holocaustosis : (m) & consumpsit holocaustosim. Et dixit 27
Dominus ad angelum : & deposuit gladium in vaginam ejus. In 28
tempore illo in videndo David, quia exaudivit eum Dominus in area
Orna Jebusæi, & immolavit ibi. Et tabernaculum Domini quod fece- 29
rat Moyses in deserto, & altare holocaustomatum in tempore illo in Ba-
ma in Gabaon. Et non potuit David ire ante illud ad exquirendum 30
Deum; quoniam (n) non festinâsset à facie gladii angeli Domini.

MS. A. (κ) Δαυὶδ ἐκεῖ (λ) κατηνάλωσεν (μ) καθῆκεν (ν) κολεόν. Ἐν τῷ (ξ) εἰσήκουσεν (ο) τῇ ἐν Γαβαών. (†) ἠδύνατο (π) αὐτοῦ ζητῆσαι (ρ) ὅτι κατέσπευσεν

ΚΕΦ. κβ'.

1 Καὶ εἶπε Δαυίδ, Οὗτός ἐστιν ὁ (α) οἶκος κυρίου τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὁλοκαύτω-
2 σιν τῷ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ συναγαγεῖν πάντας τοὺς (β) προσηλύτους τοὺς ἐν γῇ Ἰσραήλ, καὶ
3 κατέστησε λατόμους λατομῆσαι λίθους ξυστοὺς τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ. Καὶ σίδηρον πολὺν εἰς
τοὺς ἥλους τῶν θυρωμάτων καὶ τῶν πυλῶν, καὶ τοὺς στροφεῖς ἡτοίμασε Δαυίδ· καὶ χαλκὸν εἰς πλῆθος,
4 οὐκ ἦν σταθμός· Καὶ ξύλα κέδρινα, οὐκ ἦν ἀριθμός· ὅτι ἔφερον οἱ Σιδώνιοι καὶ οἱ Τύριοι ξύ-
5 λα κέδρινα εἰς πλῆθος τῷ Δαυίδ. Καὶ εἶπε Δαυίδ, Σαλωμὼν ὁ υἱός μου παιδάριον ἁπαλόν, καὶ
ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ κυρίῳ εἰς μεγαλωσύνην ἄνω, εἰς ὄνομα καὶ εἰς δόξαν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν·
6 ἑτοιμάσω αὐτῷ. καὶ ἡτοίμασε Δαυὶδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐκάλεσε Σαλωμὼν
τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον (γ) τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν
7 Δαυὶδ Σαλωμών, Τέκνον, ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ ψυχῇ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ.
8 Καὶ (δ) ἐγένετό μοι λόγος κυρίου, λέγων, Αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας, καὶ πολέμους μεγάλους ἐποί-
ησας, οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας (ε) ἐπὶ τὴν γῆν ἐναν-
9 τίον ἐμοῦ. Ἰδοὺ υἱὸς τίκτεταί σοι, οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν
ἐχθρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, ὅτι Σαλωμὼν ὄνομα αὐτῷ, καὶ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς
10 ἡμέραις αὐτοῦ. Οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱόν, κἀγὼ (ζ) αὐτῷ εἰς
11 πατέρα, καὶ ἀνορθώσω θρόνον βασιλείας αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. Καὶ νῦν υἱέ μου ἔσται μετὰ
σοῦ κύριος, καὶ εὐοδώσει, καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ κυρίῳ θεῷ σου, ὡς ἐλάλησε περὶ σοῦ.

CAP. XXII.

Et dixit David, Hæc est domus Domini Dei : & hoc altare in ho- 1
locaustosim ipsi Israel. Et dixit David congregare omnes proselytos, qui 2
in terra Israel : & constituit lapicidas ad cædendum lapides politos
ad ædificandam domum Deo. Et ferrum multum ad clavos ostio- 3
rum, & portarum, & (a) juncturas paravit David : & æs in multi-
tudine, non erat pondus : Et ligna cedrina, non erat numerus : quo- 4
niam afferebant Sidonii & Tyrii ligna cedrina in multitudine ipsi Da-
vid. Et dixit David; Salomon filius meus, puerulus tener est : & do- 5
mus ædificanda Domino ad magnificentiam sursum, ad nomen, & ad
gloriam in omnem terram: parabo ei. Et paravit David in multitudi-
ne ante finem suum. Et vocavit Salomon filium suum : & mandavit 6
ei ædificare domum Domino Deo Israel. Et dixit David ad Salomon; 7
Fili, mihi fuit in animo ædificare domum nomini Domini Dei. Et fa- 8
ctum est mihi verbum Domini, dicens; Sanguinem in multitudine ef-
fudisti, & bella magna fecisti : non ædificabis domum nomini meo : quo-
niam sanguines multos effudisti super terram coram me. Ecce filius na- 9
scitur tibi : hic erit vir quietis : & quiescere eum faciam ab omnibus
inimicis suis in circuitu : quoniam Salomon nomen ei, & pacem &
quietem dabo super Israel in diebus ejus. Hic ædificabit domum no- 10
mini meo : & hic erit mihi in filium : & ego ei in patrem : & erigam
thronum regni ejus in Israel usque in seculum. Et nunc, fili mi, (b) e- 11
rit tecum Dominus, & (c) prosperabit : & ædificabis domum Domino Deo tuo; quomodò locutus est de te.

MS. A. (α) οἶκος τοῦ θεοῦ, (β) προσηλύτους ἐν (γ) τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. (δ) ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ λόγος (ε) ἐπὶ τῆς γῆς (ζ) αὐτῷ ἔσομαι εἰς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وبناه مذبحا للرب * واصعد عليه الذبائح المحرقة * خرافا بالسلامة والخلاص * وصلي قدام
27 الله * فاستجاب له * ونزلت نار واكلت الذبائح * وقال الله للملاك * ارجع ورد سيفك * وفي
28 ذلك الزمان لما راي داود ان الله استجاب له في اندر اران اليابوسي * ذبح هناك ذبائح كثيرة
29 * وصلي قدام الله في قبة الزمان التي صنعها موسي في البرية عند خروج بني اسرايل من
30 مصر * ومذبح القرابين كان بكاباون في ذلك الزمان * وخاف داود ولم يمض هناك * لانه كان يخاف
من سيف ملك الرب *

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * فقال * هذا يكون بيت الله الاهي * وهذا المذبح لذبائح اسرايل * وجمع داود ساير الغرباء
2 الذين كانوا في اسرايل * وامر ان يميز منهم قطاعين للحجر ليقطعوا الحجارة لبناء
3 بيت الله * وان يميز منهم حدادين * ليصنعوا معاول لقطع الحجارة * والحديد ويحلي
4 وهيا داود نحاسا كثيرا ما لا وزن له * ومن خشب الارز ما لا عدد له * وكذلك من
5 الصنوبر * لان الصوريين والصيدانيين اتوا الي داود بخشب الارز * وقال داود * ابني
سليمان الي الان صبي صغير * وفيه قال الكتاب انه يبني بيت الله * وان الله يعظمه
فوق الصفة * ويجله علي ساير المدن * وينبغي ان اعد له كلما يحتاج اليه في حياتي *
6 فاستعد داود كلما يحتاج اليه البيت * حتي لم يعوز شي * ودعي سليمان ابنه * وقال
7 8 له * انت تبني بيتا لله الاله رب الارباب * لانه ارسل الي علي لسان جاد النبي قايلا * ان
دما كثيرا سفكت وحروبا كثيرة صنعت * فانت من اجل ذلك لا تبني لي بيتا لاسمي *
9 لان دما كثيرا دفقت علي الارض قدامي * لكن الابن المولود لك يكون فطنا * واريحه
من ساير اعدايه الذي حواليه * ويكون اسمه سليمان * لان سلامة وراحة تكون لساير
10 اسرايل في ايامه * وهو يبني بيتا لاسمي * ويكون لي كالولد * وانا اكون له مثل اب * واثبت
11 كرسي ملكه الي ابد الابدين * والان يا ابني يكون الله معك * وتبني بيتا للرب
الهك * كما قال لي *

Ædificavit locum illum in altare Domi- 26
no, obtulitque super illud victimas cre-
matas, nempe agnos, pro incolumitate
& salute : oravitque Deum, & exau-
divit illum; descenditque ignis, & vi-
ctimas devoravit. Dixitque Deus an- 27
gelo, Recede, & repone gladium tuum.
Eodem tempore cùm vidisset David se à 28
Deo exauditum in area Aranis Jebu-
sæi, permultas mactavit ibi victimas;
Precesque fudit coram Deo in testudine 29
temporis, quam fecerat Moses in deser-
to cùm egressi essent Israelitæ ex Ægy-
pto. Altare verò oblationum erat tunc
temporis in Gabaone; Timuitque Da- 30
vid eò se conferre, quippe qui timeret
gladium angeli Domini.

CAP. XXII.

Et ait, Hæc erit domus Dei, Dei 1
mei; & hoc altare pro sacrificiis Isra-
elis. Collectis igitur David omnibus ad- 2
venis qui erant in Israele, præcepit ut
ex iis destinarentur cæsores lapidum, ad
cædendos lapides pro ædificio domûs Dei:
Et ut ex iisdem destinarentur fabri fer- 3
rarii ad conficiendum bipennes ad cæ-
dendos lapides, & scalpra, vectesque.
Paravitque David æris quamplurimum
absque pondere, Et ligna cedrina in- 4
numera, eodémque modo abietes : quo-
niam Tyrii & Sidonii attulerunt Da-
vidi ligna cedrina. Dicebat enim Da- 5
vid, Filius meus Salomon est adhuc pu-
er parvulus, déque ipso affirmat scri-
ptura quòd is ædificaturus est ædem
Dei, quódque Deus magnificaturus est
eum suprà quàm quod narrari queat, &
gloriosum redditurus super omnes urbes :
oportet itaque præparem illi, dum vivo,
quicquid necessarium est: paravitque Da-
vid quicquid necessarium erat ædi, ita
ut nihil ei desideraretur. Tum advo- 6
cato Salomone filio suo, dixit ei; Tu 7
ædificaturus es ædem Deo, Deo inquam
dominorum Domino. Nam ipse misit 8
ad me per linguam Gadis prophetæ, di-
cens, Quia multum sanguinem fudisti,
& multa bella gessisti; tu propterea non
extrues mihi ædem nomini meo : quia
multum sanguinis profudisti super ter-
ram in conspectu meo. Sed filius tibi 9
genitus prudens erit, cumque tranquil-
lum reddam à cunctis hostibus ejus qui
circumjacent illi : Salomon erit nomen
ejus, quia pax & tranquillitas erit to-
ti Israeli in diebus ejus; Et is ædifica- 10
bit domum nomini meo. Erit mihi ceu
filius, & ego ero illi ceu pater : & fir-
mabo solium regni ejus in sempiterna se-
cula. Quare fili mi, adsit tibi Deus 11
ut extruas domum Domino Deo tuo,
quemadmodum dixit mihi :

דברי הימים א: כג

.tui Dei DOMINI legem custodiendū ad & ,Israel super tibi præcipiat &,intelligētiā &,intellectū Dominus tibi det Veruntamē

12 אך יתן לך יהוה שכל ובינה ויצוך על ישראל ולשמור את תורת יהוה אלהיך:

.Israel super Moseh DOMINUS præcepit quæ judicia & ,statuta faciendū ad custodieris si,prosperabis Tunc

13 אז תצליח אם תשמור לעשות את החקים ואת המשפטים אשר צוה יהוה את משה על ישראל

centum talenta auri DOMINI domui præparavi mea afflictione in ecce Et .paveas ne & ,timeas ne ;roborare &,Confortare

14 חזק ואמץ אל תירא ואל תחת: והנה בעניי הכינותי לבית יהוה זהב ככרים מאה

,præparavi lapides & ,ligna Et .fuit multitudine in quia , pondus non ferro & ,æri Et .talenta millia mille argēti & ,millia

אלף וכסף אלף אלפים ככרים ולנחשת ולברזל אין משקל כי לרב היה ועצים ואבנים הכינותי

omni in sapiens omnis & ;ligni & ,lapidis sculptores & , cæsores , opificum facientes multitudine in tecum Et .addes eis super &

15 ועליהם תוסיף: ועמך לרב עשי מלאכה חצבים וחרשי אבן ועץ וכל חכם בכל

Præcepitque .tecum DOMINUS erit & ,fac & ,Surge .numerus non ferro & ,æri & , argento , Auro .opificio

16 מלאכה: לזהב לכסף ולנחשת ולברזל אין מספר קום ועשה ויהי יהוה עמך: ויצו

17 requiem dabit Et ? vobiscum vester Deus DOMINUS Nonne .suo filio Selomoh juvandum ad , Israel principibus cunctis David

18 דויד לכל שרי ישראל לעזר לשלמה בנו: הלא יהוה אלהיכם עמכם והניח

Nunc .ejus populi facies ad & ,DOMINI facies ad terra est subjecta & ,terræ habitatores mea manu in dedit quia ,circuitu à vobis

19 לכם מסביב כי נתן בידי את ישבי הארץ ונכבשה הארץ לפני יהוה ולפני עמו: עתה

DOMINI sanctuarium ædificate & ,surgite Et .vestrum Deum DOMINUM quærendū ad vestrā animā &,vestrū cor præbete

תנו לבבכם ונפשכם לדרוש ליהוה אלהיכם וקומו ובנו את מקדש יהוה

.DOMINI nomini ædificatæ , domui Dei sanctitatis vasa & ,DOMINI fœderis arcam introducendū ad , Dei

האלהים להביא את ארון ברית יהוה וכלי קדש האלהים לבית הנבנה לשם יהוה:

CAP. XXIII. כג

, Israel principes omnes cōgregavit Et .Israel super suū filium Selomoh cōstituit regem & ;dierum satur[*] &,senex David Et

1 ודויד זקן ושבע ימים וימלך את שלמה בנו על ישראל: ויאסף את כל שרי ישראל

2 ,sua capita per eorū numerus fuit Et .supra & ,annorum triginta filio à Levitæ sunt numerati Et .Levitas & , sacerdotes &

3 והכהנים והלוים: ויספרו הלוים מבן שלשים שנה ומעלה ויהי מספרם לגלגלתם

,præfecti &;millia quatuor & viginti ,DOMINI domus opus super urgendū ad ipsis Ex .millia octo & triginta ,viros per

4 לגברים שלשים ושמונה אלף: מאלה לנצח על מלאכת בית יהוה עשרים וארבעה אלף ושטרים

quæ vasis in DOMINUM laudantes millia quatuor & , janitores millia quatuor Et .millia sex ,judices &

5 ושפטים ששת אלפים: וארבעת אלפים שערים וארבעת אלפים מהללים ליהוה בכלים אשר

.Simhi & ,Lahadan ,Ghersuni Ipsi .Merari & ,Chehath ,Gherson ipsi Levi filiis partitiones David eos cū partitur Et .laudandū ad feci

6 עשיתי להלל: ויחלקם דויד מחלקות לבני לוי לגרשון קהת ומררי: לגרשני לעדן ושמעי:

7 capita Isti .tres Haran &,Chaziel &,Selomith , Simhi Filii .tres Joel & ,Zetham & ,Jechiel caput Lahadan Filii

8 בני לעדן הראש יחיאל וזתם ויואל שלשה: בני שמעי שלמית וחזיאל והרן שלשה אלה ראשי

9 .Lahadan ipsi patrum

האבות ללעדן:

Versio VULG. LAT.

Det quoque tibi Dominus prudentiam & sensum, ut re- 12
gere possis Israel, & custodire legem Dñi Dei tui. Tunc 13
enim proficere poteris, si custodieris mandata & judicia,
quæ præcepit Dominus Moysi ut doceret Israel: confor-
tare & viriliter age, ne timeas, neque paveas. Ecce ego 14
in paupertate mea præparavi impensas domûs Domini,
auri talenta centum millia, & argenti mille millia talen-
torum: æris verò & ferri non est pondus, vincitur enim
numer[*] magnitudine: ligna & lapides præparavi ad uni-
versa impendia. Habes quoque plurimos artifices, lato- 15
mos, & cæmentarios, artificésque lignorum, & omnium
artium ad faciendum opus prudentissimos, In auro & 16
argento & ære & ferro, cujus non est numerus. Surge
igitur, & fac, & erit Dominus tecum. Præcepit quoque 17
David cunctis principibus Israel, ut adjuvarent Salomo-
nem filium suum. Cernitis, inquiens, quòd Dominus 18
Deus vester vobiscum sit, & dederit vobis requiem per
circuitum, & tradiderit omnes inimicos vestros in manus
vestras, & subjecta sit terra coram Domino, & coram po-
pulo ejus. Præbete igitur corda vestra & animas ve- 19
stras, ut quæratis Dominum Deum vestrum: & consur-
gite, & ædificate sanctuarium Domino Deo, ut introdu-
catur arca fœderis Domini, & vasa Domino consecrata,
in domum, quæ ædificatur nomini Domini.

CAP. XXIII.

IGitur David senex & plenus dierum, regem constituit 1
Salomonem filium suum super Israel. Et congregavit 2
omnes principes Israel, & Sacerdotes atque Levitas.
Numeratique sunt Levitæ, à triginta annis, & suprá: & 3
inventa sunt triginta octo millia virorum. Ex his electi 4
sunt, & distributi in ministerium domûs Domini, viginti
quatuor millia: præpositorum autem & judicum sex
millia. Porrò quatuor millia janitores: & totidem 5
psaltæ canentes Domino in organis, quæ fecerat ad ca-
nendum. Et distribuit eos David per vices filiorum Le- 6
vi; Gerson videlicèt, & Caath, et Merari. Filii Gerson; 7
Leedan, et Semei. Filii Leedan; princeps Jahiel, et Ze- 8
than, et Joel, tres. Filii Semei; Salomith, et Hosiel, et 9
Aran, tres: isti principes familiarum Leedan.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Et ipse tibi largiatur sapientiam & propheti- 12
am, præficiátque te Israeli, & custodias leges
Domini Dei tui, quemadmodum præcepit ti-
bi: tunc enim prosperè tibi cedet. Nam si cu- 13
stodieris & feceris hæc mandata, & leges, at-
que judicia, quemadmodum præcepit Domin[*]
Mosi ut doceret Israelem; tunc forti atque vi-
rili sis animo, ne timeas, neque formides. Cæ- 14
terùm, ecce omnia paravi tibi, quicquid *vi-
delicet* requiritur ad structuram domûs Domi-
ni. Paravi tibi talentorū auri centum millia:
paravi tibi argenti millies mille talenta: æris
auté ac ferri paravi tibi quod non habet nu-
merum: nullus enim hominum qui gradiun-
tur super terrâ, nôsset supputare summam li-
brarum ejus, eò quòd plurima sit. Ligna quo-
que & lapides paravi tibi, quibus adjicies.
Auge etiam *numerum* operariorum, lapicida- 15
rum, murariorum, & fabrorum lignariorum,
Opificum auri, & opificum argenti, artificum 16
æris, & artificum ferri, quibus non est nume-
rus: forti sis animo, & fac, erítque Dñs in au-
xilium tuum. Monuit præterea David omnes 17
seniores Israelis, et ait illis; Opé ferte Salomo-
ni filio meo, Quoniam ecce Dñs Deus vester 18
adest vobis, et auxiliatur vobis, protegítque
vos undequaque; & ecce tradidit corā vobis
omnes habitatores terræ, & subigetur terra
coram Dño et coram populo ejus. Quapro- 19
pter parate cor vestrū et animam vestram ad
preces coram Dño Deo vestro fundendas: &
cōsurgentes ædificate Sanctuariū Dño Deo, cō-
que inferte arcā in qua repositū est fœd[*] Dñi
Dei nostri, & vasa sanctuarii Domini Dei no-
stri; et ædem extruite pro augustissimo no-
mine ipsius, quod invocatum est super nos.

CAP. XXIII.

DAvid senio confectus et satur dierū, Sa- 1
lomonem filium suum initiavit regno sup Is-
raelem. Tum convocavit omnes sacerdotū 2
ac Levitarum seniores: Et cùm numerati 3
fuisset Levitæ à nato triginta annos et supra,
fuit numerus virorum per singula capita, tri- 4
ginta octo millia. Ex his constituit David præ-
fectos operibus domûs Domini, viginti qua-
tuor viros super singulis quibusque millenis;
& senos judices atq; scribas singulis quibus- 5
que centenis: Ut curā haberent ædificii, et
instarent ac satagerent auxilii eorum, possessi-
onum, agriculturæ, supputationū, et opum eo-
rum: necnon eleemosynarū, ut prospicerent
pauperibus: creavit enim David sup paupe-
res et inopes, œconomos et præfectos, ut ale-
rent, prospicerêntque pauperibus, unum sup
denos quósque, et nihil eis deesse paterentur. 6
Et statuit eos David omnes in munerib[*] eo- 7
rum: è filiis Levi, Gersoné, Cahathum, et Me- 8
rari. E Gersonitis, Laadané, et Semei. Filii
Laadanis, primogenit[*] ej[*] Nahlael, Jotham, et 9
Joel, tres. Filii Semajæ, Selmoth, Hezael, et
Aran, tres: hi erant præcipui patres Semei.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ἀλλ' ἢ δῴη σοι σοφίαν καὶ σύνεσιν κύριος καὶ κατισχύσαι σε ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ τοῦ φυλάσσεσθαι καὶ
13 τοῦ ποιεῖν τὸν νόμον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. Τότε (η) εὐοδώσει ἐὰν φυλάξῃς τοῦ ποιεῖν τὰ προστάγμα-
τα καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ ἐπὶ Ἰσραήλ. ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, μὴ φοβοῦ μη-
14 δὲ πτοηθῇς. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κατὰ τὴν πτωχείαν μου ἡτοίμασα εἰς οἶκον κυρίου χρυσίου ταλάντων
ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ ἀργυρίου ταλάντων χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον, οὗ οὐκ ἔστι σταθμὸς,
15 ὅτι εἰς πλῆθός ἐστι· καὶ ξύλα καὶ λίθους ἡτοίμασα, καὶ πρὸς ταῦτα πρόσθες. Καὶ μετὰ σοῦ πρόσ-
θες εἰς πλῆθος ποιούντων ἔργα, τεχνῖται καὶ οἰκοδόμοι λίθων, καὶ τέκτονες ξύλων, καὶ πᾶς σο-
16 φὸς ἐν παντὶ ἔργῳ, Ἐν χρυσίῳ (θ) καὶ ἀργυρίῳ, χαλκῷ καὶ ἐν σιδήρῳ, οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ἀνά-
17 στηθι καὶ ποίει, καὶ κύριος μετὰ σοῦ. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ (ι) τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν Ἰσραὴλ ἀντι-
18 λαβέσθαι τῷ Σαλωμὼν υἱῷ αὐτοῦ. Οὐχὶ κύριος μεθ' ὑμῶν; καὶ ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν, ὅτι ἔ-
δωκεν (κ) ἐν χερσὶν ὑμῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, καὶ ὑπετάγη ἡ γῆ ἐναντίον κυρίου καὶ
19 ἐναντίον (†) λαοῦ αὐτοῦ. Νῦν δότε καρδίας ὑμῶν καὶ ψυχὰς ὑμῶν τοῦ ζητῆσαι τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν,
καὶ ἐγέρθητε καὶ οἰκοδομήσατε ἁγίασμα (λ) τῷ θεῷ ὑμῶν, τοῦ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν διαθήκης
κυρίου, καὶ σκεύη τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εἰς οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι κυρίου.

Sed det tibi sapientiam, & intellectum Dominus, & confortet te super 12
Israel, & ad custodiendum, & faciendum legem Domini Dei tui.
Tunc (d) prosperabit, si observaveris facere præcepta, & judicia quæ man- 13
davit Dominus Moysi super Israel. Viriliter age, & confortare: ne ti-
meas, neque paveas. Et ecce ego secundùm inopiam meam paravi in 14
domum Domini, auri talentorum centum millia, & argenti talentorum
mille millia, & æs, & ferrum, cujus non est pondus, quoniam in multi-
tudine est: & ligna, & lapides paravi, (e) & ad hæc adde. Et te- 15
cum adde, in multitudine de facientibus opera, artifices, & ædificato-
res lapidum, & fabri lignorum, & omnis sapiens in omni opere, In au- 16
ro, & argento, ære, & in ferro, (f) non est numerus: Surge, & fac: &
Dominus tecum. Et mandavit David omnibus principibus Israel ad- 17
juvare Salomon filium (g) suum: Nonne Dominus vobiscum? & re- 18
quiescere fecit vos in circuitu: quia dedit in manus (h) vestras ha-
bitantes terram: & subjecta est terra ante Dominum, & ante populum
ejus. Nunc date corda vestra, & animas vestras ad quærendum Do- 19
mino Deo vestro: & suscitamini, & ædificate sanctificationem Deo
vestro, ad inferendum arcam testamenti Domini, & vasa sancta Dei in
domum ædificatam nomini Domini.

MS. A. (η) εὐοδωθήσει (θ) ἐν ἀργυρίῳ, ἐν χαλκῷ καὶ σιδήρῳ, (ι) τοῖς παισὶν ἄρχουσι (κ) ἐν χερσὶ ὑμῶν (†) τοῦ λαοῦ (λ) κυρίῳ τῷ θεῷ

ΚΕΦ. κγ'.

1 ΚΑὶ Δαυὶδ πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ (α) ἀνθ'
2 αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ συνήγαγε (β) τοὺς πάντας ἄρχοντας Ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευΐ-
3 τας. Καὶ ἠριθμήθησαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τριακονταετοῦς καὶ ἐπάνω, καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ
4 κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας. (γ) Ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα (δ) οἴκου
5 κυρίου εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδες, καὶ γραμματεῖς καὶ κριταὶ ἑξακισχίλιοι. Καὶ τέσσαρες χιλιάδες
πυλωροὶ, καὶ τέσσαρες χιλιάδες αἰνοῦντες τῷ κυρίῳ (ε) ἐν ὀργάνοις οἷς ἐποίησε τοῦ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ.
6 Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἐφημερίας τοῖς υἱοῖς Λευὶ, τῷ (ζ) Γεδσὼν, Κααθ, καὶ Μεραρί. Καὶ τῷ (η)
7 Γεδσὼν, Ἐδὰν, καὶ Σεμεΐ. Υἱοὶ τῷ Ἐδὰν, ἄρχων Ἰειὴλ, καὶ (θ) Ζηθὰν, καὶ Ἰωὴλ, τρεῖς. (ι) Υἱοὶ
Σεμεΐ, Σαλωμὶθ, (κ) Ἰειὴλ, καὶ Δὰν, τρεῖς. οὗτοι ἄρχοντες (λ) πατριῶν τῶν Ἐδάν.

CAP. XXIII.

Et David senex, & plenus dierum: & regnare fecit Salomon fili- 1
um suum pro se super Israel. Et congregavit omnes principes Israel, 2
& sacerdotes & Levitas. Et (a) numeraverunt Levitæ à trigesi- 3
mo anno, & suprà: & factus est numerus eorum per caput
eorum in viros triginta, & octo mille. De (b) iis qui urgerent opera, 4
super opera domûs Domini, viginti quatuor mille: & scribæ, & judices,
sex mille: Et quatuor mille janitores: & quatuor mille laudantes Do- 5
minum in organis, quæ fecerat ad laudem dicendam Domino. Et dis- 6
tribuit eos David, diurnas (c) vices filiis Levi, Gedson, Caath, & Me-
rari. Ipsi Gedson, Edan, & Semei. Filii Edan; princeps Jiel, & Ze- 7 8
than, & Joel, tres. Filii Semei; Salomith, Jiel, & Dan, tres. Hi 9
principes patriarum Edan.

MS. A. (α) ἀντ' αὐτοῦ (β) πάντας τοὺς (γ) Ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ (δ) οἴκου εἰκοσιτέσσαρες (ε) ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησαν (ζ) Γηρσὼν, Κααθ, Μεραρί. (η) Γηρσὼν, τῷ Λααδὰν, καὶ τῷ Σεμεΐ. Υἱῷ Λααδὰν, ὁ ἄρχων (θ) Ζαιθὰμ, (ι) Καὶ υἱοὶ (κ) καὶ Ἀζιὴλ, καὶ Ἀρὰν, (λ) τῶν πατριῶν τῷ Λααδάν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وهو يعطيك الحكمة والنبوة * ويملكك على اسرايل * ويحفظ سرايع الله الهك مثل ما امر
13 * بعد ذلك تصلح انت ان حفظت الوصايا والسرايع والاحكام * كما امر الرب لموسي ان يعلم
14 اسرايل * تتعظم وتتجبر * ولا تخاف ولا ترعب * وهوذا كل شي قد اعددته لك كما يراد لبناء
البيت * بدرات ذهب الف بدرة * وفضة الف بدرة * ونحاسا وحديدا لا عدد له * وساير
الناس الذين على الارض لا يعرفون وزن ارطالها لكثرتها * وخشبا وحجارة * فتضيف
15 اليها مثلها من عندك * واكثر صناع الصنايع * قطاعين الحجر * والبنايين * ونجاري
16 الخشب * وصناع الذهب * والفضة * والنحاس * والحديد * حتى لا يكون لهم عدد *
17 18 وانبت واعمل * والله معك * وقال داود لساير بني اسرايل * اعينوا سليمان ابني * فان
الرب معكم * ويحفظكم من يد اعدايكم الذين حولكم * وهوذا قد ملكتم
19 ساير سكان الارض * والان فصلوا واصلحوا قلوبكم قدام الله * وقوموا وابنوا مقدسا
لاسمه * وضعوا تابوت عهد الله الهنا * وانية القدس للرب الهنا * وابنوا بيتا على اسمه
العظيم الذي سمي علينا *

Ipséque tibi det sapientiam atque prophe- 12
tiam, regnes super Israelem, & obser-
ves leges Dei, Dei tui, ut tibi jubetur.
Posthæc tu prosper eris, si observes man- 13
data, leges, ac judicia, quemadmodum
præcepit Dominus Mosi ut doceret Israe-
lem; magnificentiam & vires acquires,
& non metues neque formidabis. En 14
autem omnia tibi paravi, prout requiri-
tur ad extruendam domum, auri talenta
mille, & argenti mille talenta: æs au-
tem ac ferrum innumerabile, adeo ut
omnes homines qui sunt super terram,
nequeant supputare pondus librarum eo-
rum, præ multitudine: ligna præterea,
ac lapides. His totidem à te ipso adji-
cies; Et multiplica artifices, nempe la- 15
picidas, fabros murarios, & lignarios,
Et auri, argenti, æris, ac ferri opifices, ita 16
ut numerum excedant. Firmo itaque
sis animo, & fac: & Deus tecum sit.
Tum dixit David omnibus Israelitis, 17
Adjuvate Salomonem filium meum: Do- 18
minus enim aderit vobis, & servabit
vos è manu hostium vestrorum qui cir-
ca vos sunt: & ecce jam possedistis o-
mnes habitatores terræ. Nunc ergò orate, 19
& componite corda vestra coram Deo:
& surgentes ædificate Sanctuarium no-
mini ejus: & arcam fœderis Dei, Dei
nostri, & vasa Sanctuarii, collocate Do-
mino Deo nostro: & ædificate domum
sub nomine ipsius maximo quod invoca-
tum est super nos.

* الفصل الثالث والعشرون *

1 2 * وشاخ داود وشبع من ايامه * واقام سليمان ابنه ملكا على اسرايل * وجمع ساير كهنة
3 الرب واللاويين * وعدهم الرجال من ابن اثنين وثلاثين سنة الى فوق ذلك * فكان عدد
4 الروساء ثمانية وثلاثين الفا * واقام داود فيهم روساء على صنايع بيت الله اربعة وعشرين الفا *
5 ودياتين ومعلمين ستة الف * يكونون يشرفون على البناء * ويسعون بقوتهم واموالهم
وصدقاتهم للمساكين * وافكارهم واقوالهم * واقام داود على المساكين والفقراء مدبرين
6 وقومة * يكونون مدبرين وحافظين * لكل عشرة واحدا * حتى لا يعوزهم شي * اقامهم
7 8 من ساير مقدمي بني لاوي * جرسون * وقاهث * ومراري * وجرسون * والعادان * وشمعي * ومن
9 بني عادان * كبيرهم واحاييل * ويوثام * ويوييل ثلاثة * ومن بني شمعيا * شمعوث * وحزاييل *
وآران * هولاء روساء بيت شمعيا *

CAP. XXIII.

Cum senuisset David, & saturatus 1
esset diebus suis, Salomonem filium su-
um constituit regem super Israelem.
Deinde congregans omnes Domini sacer- 2
dotes ac Levitas, Numeravit eos, 3
nempe viros à nato triginta duos annos
& deinceps: fuitque numerus præcipuo-
rum, triginta octo millia. Inter quos 4
constituit David præpositos operibus do-
mûs Dei, viginti quatuor millia; judi-
cum verò atque præceptorum sex millia:
ut præessent ædificio; & viribus, pe- 5
cuniis, eleemosynis, cogitationibus ac ver-
bis suis, curam agerent pauperum. Præ- 6
posuitque David pauperibus et egenis gu-
bernatores et præfectos, ut regerent ac
tuerentur eos; denis quibusque unum, ut
nil ipsis deesset. Præposuit autem eos ex
omnibus præcipuis filiis Levi, Gersone,
Cahathe, et Merari. Et quidem è Gersone, 7
Eladanem, et Semei. E filiis Adanis, 8
Vachaelem natu majorem, Jothamum,
et Joelem, tres. E filiis Semaiæ, Semao- 9
them, Hazaelem, et Aranem: hi erant
capita familiæ Semaiæ.

דברי הימים א׳: כג

10 וּבְנֵי שִׁמְעִי יַחַת זִינָא וִיעוּשׁ וּבְרִיעָה אֵלֶּה בְנֵי־שִׁמְעִי אַרְבָּעָה׃
11 וַיְהִי־יַחַת הָרֹאשׁ וְזִיזָה הַשֵּׁנִי וִיעוּשׁ וּבְרִיעָה לֹא־הִרְבּוּ בָנִים וַיִּהְיוּ לְבֵית אָב לִפְקֻדָּה אֶחָת׃
12 בְּנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל אַרְבָּעָה׃
13 בְּנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וַיִּבָּדֵל אַהֲרֹן לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא־וּבָנָיו עַד־עוֹלָם לְהַקְטִיר לִפְנֵי יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ עַד־עוֹלָם׃
14 וּמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּנָיו יִקָּרְאוּ עַל־שֵׁבֶט הַלֵּוִי׃
15 בְּנֵי מֹשֶׁה גֵּרְשׁוֹם וֶאֱלִיעֶזֶר׃
16 בְּנֵי גֵרְשׁוֹם שְׁבוּאֵל הָרֹאשׁ׃
17 וַיִּהְיוּ בְנֵי־אֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָה הָרֹאשׁ וְלֹא־הָיָה לֶאֱלִיעֶזֶר בָּנִים אֲחֵרִים וּבְנֵי רְחַבְיָה רָבוּ לְמָעְלָה׃
18 בְּנֵי יִצְהָר שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ׃
19 בְּנֵי חֶבְרוֹן יְרִיָּהוּ הָרֹאשׁ אֲמַרְיָה הַשֵּׁנִי יַחֲזִיאֵל הַשְּׁלִישִׁי וִיקַמְעָם הָרְבִיעִי׃
20 בְּנֵי עֻזִּיאֵל מִיכָה הָרֹאשׁ וְיִשִּׁיָּה הַשֵּׁנִי׃
21 בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי בְּנֵי מַחְלִי אֶלְעָזָר וְקִישׁ׃
22 וַיָּמָת אֶלְעָזָר וְלֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וַיִּשָּׂאוּם בְּנֵי־קִישׁ אֲחֵיהֶם׃
23 בְּנֵי מוּשִׁי מַחְלִי וְעֵדֶר וִירֵמוֹת שְׁלֹשָׁה׃
24 אֵלֶּה בְנֵי־לֵוִי לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִפְקוּדֵיהֶם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה׃
25 כִּי אָמַר דָּוִיד הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לְעַמּוֹ וַיִּשְׁכֹּן בִּירוּשָׁלַםִ עַד־לְעוֹלָם׃
26 וְגַם לַלְוִיִּם אֵין־לָשֵׂאת אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו לַעֲבֹדָתוֹ׃
27 כִּי בְדִבְרֵי דָוִיד הָאַחֲרוֹנִים הֵמָּה מִסְפַּר בְּנֵי־לֵוִי מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמָעְלָה׃
28 כִּי מַעֲמָדָם לְיַד־בְּנֵי אַהֲרֹן לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה עַל־הַחֲצֵרוֹת וְעַל־הַלְּשָׁכוֹת וְעַל־טָהֳרַת לְכָל־קֹדֶשׁ וּמַעֲשֵׂה עֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים׃
29 וּלְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת וּלְסֹלֶת לְמִנְחָה וְלִרְקִיקֵי הַמַּצּוֹת וְלַמַּחֲבַת וְלַמֻּרְבָּכֶת וּלְכָל־מְשׂוּרָה וּמִדָּה׃
30 וְלַעֲמֹד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר לְהֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַיהוָה וְכֵן לָעָרֶב׃
31 וּלְכֹל הַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה לַשַּׁבָּתוֹת לֶחֳדָשִׁים וְלַמֹּעֲדִים בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפָּט עֲלֵיהֶם תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה׃
32 וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל־מוֹעֵד וְאֵת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי אַהֲרֹן אֲחֵיהֶם לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה׃

Versio VULG. LAT.

Porrò filii Semei; Leheth, & Ziza, & Jaus, & Baria: isti fi-
10 lii Semei, quatuor. Erat autem Leheth prior, Ziza secun-
11 dus: porrò Jaus et Baria non habuerunt plurimos filios, et
idcircò in una familia, unâq; domo, computati sunt. Fi-
12 lii Caath; Amram, & Isaar, Hebron, & Oziel, quatuor.
Filii Amram; Aaron, & Moyses. Separatúsque est Aaron
13 ut ministraret in Sancto sanctorum, ipse & filii ejus in
sempiternum, & adoleret incensum Dño secundùm ritũ
suũ, ac benediceret nomini ejus in perpetuũ. Moysi quo-
14 que hominis Dei filii annumerati sunt in tribu Levi. Fi-
15 lii Moysi; Gersom, & Eliezer. Filii Gersom; Subuel pri-
16 mus. Fuerunt autem filii Eliezer; Rohobia primus: &
17 non erant Eliezer filii alii. Porrò filii Rohobia multipli-
cati sunt nimis. Filii Isaar; Salomith primus. Filii He-
18 bron; Jerias primus, Amarias secundus, Jahaziel tertius,
19 Jecmaam quartus. Filii Oziel; Micha primus, Jesia secun-
20 dus. Filii Merari; Moholi, & Musi. Filii Moholi; Eleazar,
21 & Cis. Mortuus est autem Eleazar, & non habuit filios,
22 sed filias: acceperúntque eas filii Cis fratres earum. Filii
23 Musi; Moholi, & Eder, & Jerimoth, tres. Hi filii Levi in
24 cognationibus & familiis suis, principes per vices, & nu-
merum capitum singulorum, qui faciebant opera ministe-
rii domûs Dñi, à viginti annis & suprà. Dixit enim Da-
25 vid; Requiem dedit Dñs Deus Israel populo suo, & habi-
tationem Jerusalẽ usque in æternum. Nec erit officii Le-
26 vitarum ut ultrà portent tabernaculum, & omnia vasa e-
jus ad ministrandum. Juxta præcepta quoque David no-
27 vissima, supputabitur numerus filiorũ Levi à viginti an-
nis & suprà. Et erunt sub manu filiorum Aaron in cul-
28 tum domûs Domini, in vestibulis, & in exedris, & in loco
purificationis, & in sanctuario, & in universis operibus
ministerii templi Domini. Sacerdotes autem, super pa-
29 nes propositionis, et ad similæ sacrificiũ, & ad lagana azy-
ma, & sartaginem, & ad torrendum, & super omne pon-
dus atque mensuram. Levitæ verò, ut stent manè ad con-
30 fitendum & canendum Domino: similitérque ad vesperã,
Tam in oblatione holocaustorũ Dñi, quàm in sabbatis &
31 Calendis & solennitatibus reliquis, juxta numerum, &
ceremonias uniuscujusque rei, jugiter coram Domino. Et
32 custodiant observationes tabernaculi fœderis, & ritum
sanctuarii, & observationem filiorũ Aaron fratrum suo-
rum, ut ministrent in domo Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Filii Semei, Nahath, Zebda, Jeus, Beria: 10
hi sunt filii Semei, quatuor: Inter quos 11
Nahath erat natu maximus, Zebda secundus,
tum Jeus, & Beria. Beria verò haud plures
habuit liberos, unde paternæ domûs eorum
unica erat familia. Filii Cahath, Amram, 12
Jeshar, Hebron, & Uziel, quatuor. Filii 13
Amram, Aharon, & Mose: & quidem Aha-
ron electus fuit ad ministrandum in sancto
sanctorum, ipse & filii ejus in æternum usque,
ad offerendum coram Domino acerras thuris,
ad ministrandum ei, et benedicendum nomen
ejus in sempiternum usque: Mose verò pro- 14
pheta Domini appellatus est, Tribus Levi-
tarum: Filii Mosis, Gersom, & Eliazar. 15
Filii Gersom, Semuel primogenitus ejus. 16
Fuerunt autem filii Eliazar, Arhima primo- 17
genitus ejus, nec alios Eliazar habuit filios.
Filii Arhimæ, Ribi primogenitus ejus. Filii 18
Jeshar, Selmoth primogenitus ejus. Filii 19
Hebron, Juda primogenitus ejus, Amaria se-
cundus, Nehzael tertius, Necmaem quartus.
Filii Azjaelis, Micha primogenitus ejus, Suah 20
secundus. Filii Merari, Mahli, & Musi. Filii 21
Mahli, Eliazar, & Cis. Mortuus est autem 22
Eliazar, nec habuit filios, sed filias, quas du-
xerunt filii Cis. Filii Musi, Mahli, Adar, & 23
Jermon, tres. Isti sunt filii Levi per domos 24
suas paternas, præcipui patres juxta nu-
merum suum, secundùm numerum nomi-
num suorum viritìm, præpositi operibus do-
mûs Domini, ab annis viginti & suprà. Di- 25
xit enim David, Requiem dedit Dominus do-
minorum Israeli populo suo, & habitavit in
Jerusalem ex nunc in seculum usque. Iisdẽ 26
quoque Levitis portandum erit tabernaculũ
& omnia vasa ministeriorum ejus. Nam po- 27
stremo Davidis imperio absolutus fuerat nu-
merus filiorum Levi, à nato viginti annos &
deinceps. Statuit enim illos ad latus filiorũ 28
Aharonis, ut præessent in domo Domini iis
qui clangebant tubis rectis & curvis, & cellis
in quib⁹ condebant vasa Sanctuarii Domini,
Pani ordinum, similæ, placentis azymis: o- 29
mnibúsque canentibus, & gratias agentibus,
Ut essent assidui singulis matutinis, & gratias 30
agerent, laudaréntque Dominum; eodémque
modo singulis vesperis: Ut offerrent holo- 31
causta Domino sabbathis, Kalendis mensium,
ac festis, pro ipsorum numero ac ritu debito,
idque jugiter coram Domino: Observarent 32
custodiam vasorum tabernaculi, & vasorum
Sanctuarii: *denique* observarent custodiam
filiorum Aharonis fratrum suorum, quoties
res exigebat ut ministrarent in domo Do-
mini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ τοῖς υἱοῖς Σεμεΐ, Ἰὲθ, καὶ (μ) Ζιζὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Βερίά· οὗτοι υἱοὶ Σεμεΐ τέσσαρες. Καὶ
11 ἦν Ἰὲθ ὁ ἄρχων, καὶ Ζιζὰ ὁ δεύτερος. καὶ Ἰωὰς, καὶ (†) Βερία οὐκ ἐπλήθυναν υἱοὺς, καὶ ἐγένοντο εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν. Υἱοὶ Καὰθ, (ν) Ἀμβράμ, Ἰσαὰρ, Χεβρὼν, (ξ) Ὀζιὴλ,
12 τέσσαρες. Υἱοὶ (ο) Ἀμβράμ, Ἀαρὼν καὶ Μωυσῆς. καὶ διεστάλη Ἀαρὼν τοῦ ἁγιασθῆναι ἅγια ἁ-
13 γίων, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, τοῦ θυμιᾶν ἐναντίον τοῦ κυρίου, λειτουργεῖν καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. Καὶ Μωυσῆς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλήθη-
14 σαν εἰς φυλὴν τοῦ Λευί. Υἱοὶ Μωυσῆ, Γηρσὰμ, καὶ Ἐλιέζερ. Υἱοὶ Γηρσὰμ, Σουβαὴλ ὁ ἄρχων.
15 16 Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Ἐλιέζερ, (π) Ῥαβιὰ ὁ ἄρχων. καὶ οὐκ ἦσαν τῷ Ἐλιέζερ υἱοὶ ἕτεροι· καὶ υἱοὶ
17 (ρ) Ῥαβιὰ ηὐξήθησαν εἰς ὕψος. Υἱοὶ (σ) Ἰσαὰρ, Σαλωμὼθ ὁ ἄρχων. Υἱοὶ Χεβρὼν, Ἰεριὰ ὁ
18 19 ἄρχων, Ἀμαριὰ ὁ δεύτερος, (τ) Ἰεζιὴλ ὁ τρίτος, Ἰεκεμίας ὁ τέταρτος. Υἱοὶ Ὀζιὴλ, Μιχὰ
20 ὁ ἄρχων, καὶ (υ) Ἰσιὰ ὁ δεύτερος. Υἱοὶ Μεραρὶ, Μοολὶ, (φ) καὶ ὁ Μουσί. υἱοὶ Μοολὶ, Ἐ-
21 λεάζαρ, καὶ Κίς. Καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ· καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλ᾽ ἢ θυγατέρες· καὶ
22 ἔλαβον αὐτὰς υἱοὶ Κὶς ἀδελφοὶ αὐτῶν. Υἱοὶ Μουσὶ, Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰαρειμὼθ, τρεῖς. Οὗ-
23 24 τοι υἱοὶ Λευὶ κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὸν ἀριθμὸν (χ) ὀνομάτων αὐτῶν, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, ποιοῦντες τὰ ἔργα λειτουργίας οἴκου κυρίου ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. Ὅτι εἶπε Δαυὶδ, Κατέπαυσε κύριος ὁ θεὸς (ψ)
25 Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἕως αἰῶνος. Καὶ οἱ Λευῖται οὐκ ἦσαν αἴ-
26 ροντες τὴν σκηνὴν (ω) καὶ τὰ πάντα σκεύη αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτῆς· Ὅτι ἐν τοῖς λό-
27 γοις Δαυὶδ τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ὁ (α) ἀριθμὸς υἱῶν Λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω· Ὅτι ἔστησεν
28 αὐτοὺς (β) ἐπὶ χεῖρα Ἀαρὼν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλὰς, καὶ ἐπὶ τὰ παστοφόρια, καὶ ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν τῶν πάντων ἁγίων, καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα λειτουργίας οἴκου τοῦ (γ) θεοῦ,
29 Καὶ εἰς τοὺς ἄρτους τῆς (δ) προθέσεως, καὶ εἰς τὴν σεμίδαλιν τῆς θυσίας, καὶ εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τήγανον, καὶ εἰς τὴν πεφυραμένην, καὶ εἰς πᾶν μέτρον, Καὶ τοῦ στῆναι πρωῒ τοῦ
30 (ε) αἰνεῖν καὶ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ, καὶ (ζ) οὕτω τὸ ἑσπέρας, Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀναφερομέ-
31 νων ὁλοκαυτωμάτων τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς (η) νουμηνίαις καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, κατὰ ἀριθμὸν, κατὰ τὴν κρίσιν ἐπ᾽ αὐτοῖς διαπαντὸς τῷ κυρίῳ. Καὶ φυλάξουσι τὰς φυλακὰς σκη-
32 νῆς τοῦ (θ) μαρτυρίου, καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ἁγίου, καὶ τὰς φυλακὰς υἱῶν Ἀαρὼν ἀδελφῶν αὐτῶν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου.

Et (d) filiis Semei; Jeth, & Ziza, & Joas, & Beria: hi filii Semei 10
quatuor. Et fuit Jeth princeps, & Ziza secundus. Et Joas, & Be- 11
ria non multiplicaverunt filios: & facti sunt in domum patriæ in computationem unam. Filii Caath; Ambram, Isaar, Chebron, Oziel, qua- 12
tuor. Filii Ambram; Aaron, & Moyses. Et separatus est Aaron ad 13
sanctificandum sancta sanctorum, ipse, & filii ejus usque in seculum, ad adolendum ante Dominum, ministrandum, & deprecandum in nomine ejus usque in seculum. Et Moyses homo Dei: filii ejus vocati 14
sunt in tribum Levi. Filii Moysi; Gersam, & Eliezer. Filii Ger- 15 16
sam, Subael princeps. Et fuerunt filii Eliezer, Rabia princeps. Et non 17
fuerunt Eliezer filii alii. Et filii Rabia aucti sunt in sublime. Filii 18
Isaar, Salomoth princeps. Filii Chebron; Hieria princeps, Amaria se- 19
cundus, Jeziel tertius, Jecemias quartus. Filii Oziel; Micha prin- 20
ceps, & Isia secundus. Filii Merari; Mooli & Musi. Filii Mooli; 21
Eleazar, & Cis. Et mortuus est Eleazar: & non fuerunt ei filii, sed 22
filiæ. Et acceperunt eas filii Cis fratres earum. Filii Musi, Mooli, & 23
Eder, & Jarimoth, tres. Hi filii Levi secundum domos patriarum su- 24
arum principes patriarum suarum secundum recognitionem suam, juxta numerum nominum suorum, juxta caput ipsorum; facientes opera ministerii domus Domini, à vigesimo anno, & suprà. Quoniam 25
dixit David; Requiem dedit Dominus Deus Israel populo suo: & habitavit in Hierusalem usque in seculum. Et Levitæ non erant le- 26
vantes tabernaculum, & omnia vasa ejus ad ministerium ejus; Quoni- 27
am in sermonibus David novissimis est numerus filiorum Levi à vigesimo anno, & suprà: Quoniam statuit eos in manu Aaron ad ministran- 28
dum in domo Domini in atriis, & in pastophoriis, & in purgatione omnium sanctorum, & in operibus ministerii domus Dei, Et in panibus pro- 29
positionis, & in simila sacrificii, & in laganis azymis, & in sartagine, & in conspersa, (e) & in omni mensura, Et ad standum manè ad 30
laudandum, & confitendum Domino, & sic vesperè, Et super omnia, 31
quæ offeruntur holocausta Domino in sabbathis, & in Neomeniis, & in festivitatibus, juxta numerum, juxta judicium super eis semper Domino. Et custodient custodias tabernaculi testimonii, & custodiam san- 32
cti, & custodias filiorum Aaron fratrum suorum, ad ministrandum in domo Domini.

MS. A. (μ) Ζιζὰ, * οὗτοι (†) Βαριὰ (ν) Ἀμράμ, καὶ Ἰσσαὰρ, (ξ) καὶ Ὀζιὴλ, (ο) Ἀμράμ, (π) Ῥααβιὰ (ρ) Ῥααβιὰ (σ) Ἰσσαὰρ, Σαλουμὼθ (τ) Ἰαζιὴλ (υ) Ἰεσσιὰ (φ) καὶ Μουσί. (χ) ὀνομάτων, κατὰ (ψ) τῷ Ἰσραὴλ λαῷ (ω) καὶ πάντα τὰ σκεύη (α) ἀριθμὸς τῶν * Λευιτῶν Λευὶ (β) ἐπὶ χεῖρα (γ) θεοῦ, Εἰς (δ) προθέσεως, εἰς (ε) αἰνεῖν, ἐξομολογεῖσθαι (ζ) ἕως (η) νεομηνίαις (θ) μαρτυρίου, καὶ τὰς φυλακὰς υἱῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ومن بني سمعوب * ناحب * ريدا * يعوس * برياعا * ولم يكن لبرياعا بنين * وكان لبيتهم
11 ابيهم امه واحدة * وبنو قاهب عمرم * ايصهر * حبرون * عزاييل * اربعه * وبنو عمرم * هرون
12 13 وموسي * ومريم اختهم * واختير هرون ان يخدم في قدس القدس هو وبنوه الي ابدا * ويبخروا
14 ويصعدوا الذبايح قدام الله * ويدعوا باسمه * وموسي نبي الله وسموا بنيه باسم سبط لاوي
15 16 * وبنو موسي * فرسوم * والبعازار * وبنو فرسوم * اسمويل * وصار له بنون * وصار ابن
17 لالبعازار * وهو ارحبما الجليل * ولم يكن للعازر ولد اخر * وبنو ارحبما * رابيفي ابنه
18 19 الجليل * وابن ايصاهر * سلموث * وابن حبرون * يودا * امريا * حازاييل * نعوميم * بنو
20 21 22 حازاييل * ميخا * سوح * بنو مراري * محالي * وموسي * بنو محالي * البعازار * وقيس * ومات
23 البعازار ولم يكن له بنون * الا بنات واخذ بناته لبني قيس * وبنو موسي * محلي *
24 وعادار * واريموث * هاولاء بنو لاوي لبيت ابايهم * وروسايهم * فهذه اسماوهم * كل انسان
25 يقوم على خدمته من ابن عشرين سنه الي فوق * لان داود قال * ان الله رب اسرايل
26 يريح * شعبه * ويكون في اوروسليم الي الابد * واللاويون كانوا يرفعون قبه الشهادة والاتها
27 كلها * وان عدد اللاويين كان مكتوبا في الفاظ داود الاخيرة * من ابن عشرين
28 سنه الي فوق ذلك * لانه اقامهم بجانب بني هرون ليخدموا بيت الرب على الابواب * وقوم
منهم يضربون بالقرون * وقوم على الصناديق التي كان يوضع فيها ثياب قدس الرب
29 30 * وعلي خبز الموجه * وكلما للخدمة * وعلي كل من يسبح الرب * يكونون يقومون في كل
31 بكرة يسبحون الرب * وفي كل عشيه * وعلي كل شي ياتون به لذبايح الرب في السبوت وروس
32 الشهور والاعياد * علي عددهم وكاحكامهم * كما يصلح لهم دايما قدام الله * ويكونوا
يحفظون باب قبة الشهادة * وباب القدس * وثياب بني هرون اخوتهم اذا طلبوهم لخدمة
بيت الرب *

E filiis Semaothis, Nabethum, Zebdam, 10
Jeusem, & Bariaam. Nullos autem ha- 11
buit Bariaa filios, quapropter unica fuit gens domus eorum paternæ. Filii Ca- 12
hathis, Amram, Isahar, Hebron, Azael, quatuor. Filii Amrami, Haron, & Mo- 13
ses, ac Mariam soror eorum. Haron electus est ut ministraret in sancto sanctorum, tam ipse quàm filii ejus in æternum, utque thus adolerent, offerrent sacrificia coram Deo, & invocarent nomen ejus. Filios verò Mosis prophetæ 14
Dei, vocaverunt nomine tribus Levi. Filii Mosis, Gersom, & Eliazar. Fi- 15 16
lii Gersomis, Samuel qui plures habuit filios. Eliazar filium habuit, nempe 17
Arbimam præclarum, nec alios habuit Elazar filios. Filii Arbimæ, Rabi filius ejus præcipuus. Filius Isaharis, Sel- 18
moth. Filius Hebronis, Juda, Amaria, 19
Hazael, Necomim. Filii Hazaelis, Micha, 20
Suah. Filii Merari, Mahali & Musi. 21
Filii Mahali, Eliazar, & Cis. Mor- 22
tuus est autem Eliazar, nec habuit filios sed filias, ductæque fuerunt ejus filiæ in uxores à filiis Cis. Filii Musi, Mah- 23
li, Adar, & Arimoth. Hi sunt filii 24
Levi per domos paternas & capita eorum, & hæc sunt nomina eorum; quorum quilibet fungebatur officio suo, à nato viginti annos & deinceps. Dixit 25
enim David, Deus Dominus Israelis requiem dabit populo suo, & erit Jerosolymis in perpetuum. Levitæ quoque fe- 26
rebant testudinem fœderis & omnia vasa illius. Numerus autem Levitarum 27
scriptus erat in postremis eloquiis Davidis; à nato viginti annos & deinceps. Statuerat enim eos ad latus filiorum Ha- 28
ronis, ut ministrarent domui Domini ad januas: & quidam ex eis clangebant buccinis: alii verò præpositi erant arcis in quibus reponebantur vasa Sanctuarii Domini, Et panibus propositis, & rebus 29
omnibus quæ pertinebant ad ministerium: & omnibus iis qui Dominum celebrant, ut surgentes singulis matutinis laudarent 30
Dominum, & singulis vesperis: O- 31
mnibus deniq; rebus quæ afferebantur pro sacrificiis Domini, sabbathis, initiis mensium, & festis, secundùm numerum ac leges eorum, prout decebat eos, jugiter coram Deo: Et ut custodirent ostium 32
testudinis fœderis, januam Sanctuarii, & vestes filiorum Haronis fratrum suorum, siquando postularent eas pro ministerio domus Domini.

דברי הימים א׳ כד

CAP. XXIV. כד

Versio VULG. LAT.

CAP. XXIV.

Porrò filiis Aaron hæ partitiones erãt: Filii Aaron;
Nadab, & Abiu, & Eleazar, & Ithamar. Mortui sunt 1
autem Nadab & Abiu ante patrem suum absque li- 2
beris: sacerdotióque functus est Eleazar, & Ithamar.
Et divisit eos David, id est, Sadoc de filiis Eleazari,
& Ahimelech de filiis Ithamar, secundũ vices suas & 3
ministeriũ. Inventique sunt multò plures filii Eleazar
in principib⁹ viris, quã filii Ithamar. Divisit autẽ eis,
hoc est, filiis Eleazar, principes ꝑ familias sedecim: et 4
filiis Ithamar per familias & domos suas octo. Porrò
divisit utrasque inter se familias sortib⁹: erant enim 5
principes sanctuarii, & principes Dei, tam de filiis E-
leazar quã de filiis Ithamar. Descripsitq; eos Semeias
fili⁹ Nathanael scriba Levites, coram rege & princi- 6
pibus, & Sadoc sacerdote, & Ahimelech filio Abia-
thar, principib⁹ quoque familiarum sacerdotalium &
Leviticarum: unam domũ, quæ cæteris præerat, Elea-
zar: & alteram domum, quæ sub se habebat cæteros, I-
thamar. Exivit autem sors prima Joiarib, secunda Je-
dei, Tertia Harim, quarta Seorim, Quinta Melchia, sex- 7
ta Maiman, Septima Accos, octava Abia, Nona Jesua, 8 9
decima Sechenia, Undecima Eliasib, duodecima Ja- 10 11
cim, Tertiadecima Hoppha, decimaquarta Isbaab, De- 12
cimaquinta Belga, decimasexta Emmer, Decimase- 13 14
ptima Hezir, decimaoctava Aphses, Decimanona Phe- 15
teia, vigesima Hezechiel, Vigesimaprima Jachin, vi- 16
gesimasecunda Gamul, Vigesimatertia Dalaiau, vige- 17
simaquarta Maaziau. Hæ vices eorum secundùm mi- 18
nisteria sua, ut ingrediantur domũ Domini, & juxta 19
ritũ suum sub manu Aaron patris eorum: sicut præce-
perat Domin⁹ De⁹ Israel. Porrò filiorũ Levi, qui reli-
qui fuerant, de filiis Amram erat Subael, & de filiis 20
Subael, Jehedeia. De filiis quoq; Rohobiæ princeps Je-
sias. Isaari verò filius Salemoth, filiúsque Salemoth 21
Jahath: Filiúsq; ejus Jeriau primus, Amarias secund⁹, 22
Jahaziel tertius, Jecmaan quartus. Filius Oziel, Mi- 23
cha: filius Micha, Samir. Frater Micha, Jesia: filiúsq; 24
Jesiæ, Zacharias. Filii Merari; Moholi & Musi. Filius 25
Oziau, Benno. Filius quoque Merari; Oziau & So- 26
am & Zachur & Hebri. Porrò Moholi filius, Elea- 27
zar, qui non habebat liberos. Filius verò Cis, Jera- 28
meel. 29

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXIV.

Filiorum verò Aharonis, *hæc fuit* distribu- 1
tio: Filii Aharonis, Nadab, & Abihu, Eli-
azar, & Ithamar. Sed cùm mortui essent 2
Nadab & Abihu vivente Aharone patre
suo, nec habuissent filios, ministerio functi
sunt Eliazar & Ithamar. Itaque distribuit 3
eos David; Sadocum *quidem* è filiis Eliazar,
Ahimelechum verò de filiis Ithamar, pro
numero & officio eorum: Et inventi sunt 4
filii Eliazar plures, quoad hominum capita,
quàm filii Ithamar: nam filii Eliazar per ho-
minum capita, juxta domos paternas eorum
distributi, fuerunt sexdecim numero: filii ve-
rò Ithamar juxta domos eorum paternas, per
hominum capita, octo. Distribuit autem 5
illos sortib⁹ promiscuè, tam de filiis Eliazar
quàm de filiis Ithamar. Cùm enim Semaia 6
filius Mathnielis, scriba de *genere* Levitarum,
descripsisset eos coram rege Davide, & co-
ram senioribus Israelis; Sadoc sacerdote, &
Ahimelech filio Abitharis præcipuis sacerdo-
tum ac Levitarum patribus, *nempe* domum
patriarchæ unam Eliazaris, & unam alteram
Ithamaris; Ascendit sors prior Jehujadao, 7
secunda Jedaiæ, Tertia Haramo, quarta 8
Seorimo, Quinta Melechiæ, sexta Mia- 9
mini, Septima Acoso, octava Abiæ, 10
Nona Elisao, decima Sechaniæ, Undeci- 11
ma Elisabo, duodecima Elicarabo. Deci- 12
ma tertia Huphæ, decima quarta Ehaziæ, 13
Decima quinta Beghlæ, decima sexta Pethi- 14
hæ, Decima septima Ehaziæ, decima octa- 15
va Pasino, Decima nona Pethihæ, vigesima 16
Hezechieli, Vigesima prima Jachimo, vi- 17
gesima secunda Ghemuli, Vigesima tertia 18
Delaiæ, vigesima quarta Meadiæ. Isti secun- 19
dùm numerum & officia eorum, ingredie-
bantur domum Domini, juxta leges eorum
prout tenebantur, ex consilio Aharonis pa-
tris eorum: quemadmodum præceperat Do-
minus dominorum Israelis. Quod autem ad 20
filios Levi residuos; è filiis quidem Amra-
mi, Sebol: è filiis Sebol, Jahdia, & Arha-
bia. E filiis Arhabiæ, primogenitus ejus 21
Jesua, tum Sahar, & Selmoth. E filiis Sel- 22
moth, Nahath, Eremia, Hezael, & Nesamim. 23
Filii Azaelis, Micha. E filiis Michæ, Samar, 24
& Jesua. E filiis Jesuæ, Zacharia. Filii 25
Merari, Mahli, & Musi. 26

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κδ'.

Καὶ (α) τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν διαιρέσεις Ναδὰβ, καὶ Ἀβιούδ, (β) καὶ Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. Καὶ ἀπέθανε Να-
1 2 δὰβ καὶ Ἀβιοὺδ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἦσαν αὐτοῖς· καὶ ἱεράτευσεν Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ
υἱοὶ Ἀαρών. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ Σαδὼκ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐλεάζαρ, καὶ (†) Ἀχιμέλεχ ἐκ τῶν υἱῶν
3 Ἰθάμαρ, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. Καὶ εὑ-
4 ρέθησαν (γ) οἱ υἱοὶ Ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἄρχοντας τῶν δυνατῶν παρὰ τοὺς υἱοὺς Ἰθάμαρ. καὶ διεῖλεν
αὐτοὺς, τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ ἄρχοντας εἰς οἴκους πατριῶν ἑκκαίδεκα, (δ) τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ κατ' οἴ-
κους πατριῶν ὀκτώ. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς κατὰ κλήρους τούτους πρὸς τούτους, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁ-
5 γίων, καὶ ἄρχοντες κυρίου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ. Καὶ ἔγραψεν αὐτοὺς (ε)
6 Σαμαίας υἱὸς Ναθαναὴλ ὁ γραμματεὺς ἐκ τοῦ Λευὶ κατέναντι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ Σα-
δὼκ (ζ) ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἀχιμέλεχ (η) υἱὸς Ἀβιάθαρ, καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευι-
7 τῶν οἴκου πατριᾶς, εἷς εἷς τῷ Ἐλεάζαρ, καὶ εἷς εἷς τῷ Ἰθάμαρ. Καὶ ἐξῆλθεν (*) ὁ κλῆρος ὁ πρῶτος
8 τῷ (θ) Ἰωαρίμ, τῷ Ἰεδίᾳ ὁ δεύτερος, Τῷ (ι) Χαρὶβ ὁ τρίτος, (κ) τῷ Σεωρὶμ ὁ τέταρτος, Τῷ
9 Μελχίᾳ ὁ πέμπτος, τῷ Μεϊαμὶν ὁ ἕκτος, (λ) Τῷ Κὼς ὁ ἕβδομος, τῷ Ἀβίᾳ ὁ ὄγδοος, Τῷ Ἰ-
10 11 ησοῦ ὁ (μ) ἔννατος, τῷ Σεχενίᾳ ὁ δέκατος, Τῷ (ν) Ἐλιαβὶ ὁ ἑνδέκατος, τῷ (ξ) Ἰακὶμ ὁ δω-
12 δέκατος, Τῷ (ο) Ὀπφᾶ ὁ τρισκαιδέκατος, τῷ (π) Ἰεσβαὰλ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος, Τῷ Βελγὰ
13 14 ὁ πεντεκαιδέκατος, τῷ Ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος, Τῷ (ρ) Χηζὶν ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῷ (σ) Ἀφεσὴ
15 ὁ ὀκτωκαιδέκατος, Τῷ (τ) Φεταίᾳ ὁ ἐννεακαιδέκατος, τῷ Ἐζεκὴλ ὁ εἰκοστὸς, Τῷ (υ) Ἀχὶμ ὁ εἷς καὶ
16 17 εἰκοστὸς, τῷ (φ) Γαμοὺλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστὸς, Τῷ (χ) Ἀδαλαὶ ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς, τῷ (ψ) Μαασαὶ
18 ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶ-
19 κον κυρίου κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν διὰ χειρὸς Ἀαρὼν πατρὸς αὐτῶν, ὡς ἐνετείλατο κύριος ὁ θε-
ὸς Ἰσραήλ. Καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς (ω) Ἀμβρὰμ, Σωβαήλ. τοῖς υἱοῖς Σω-
20 βαὴλ, Ἰεδία, Τῷ Ῥααβίᾳ ὁ ἄρχων. Καὶ τῷ Ἰσααρὶ, Σαλωμώθ. τοῖς υἱοῖς Σαλωμώθ, (α) Ἰ-
21 22 άθ. Υἱοὶ Ἐδιοὺ, Ἀμαδία ὁ δεύτερος, Ἰαζιὴλ ὁ τρίτος, (β) Ἰεκμοὰμ ὁ τέταρτος. (γ) Τοῖς
23 24 υἱοῖς Ὀζιὴλ, Μιχά. υἱοὶ Μιχὰ, Σαμήρ. (δ) Ἀδελφὸς Μιχὰ, Ἰσία. υἱὸς Ἰσία, Ζαχαρία. Υἱοὶ Μερα-
25 26 ρὶ, Μοολὶ (ε) καὶ ὁ Μουσί. υἱοὶ (ζ) Ὀζία Τοῦ Μεραρὶ τῷ Ὀζία· υἱοὶ αὐτοῦ (η) Ἰσοὰμ, καὶ Σακχὼρ,
27 καὶ Ἀβαί. Τῷ Μοολὶ (θ) Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοί. Τῷ Κὶς,
28 29 υἱοὶ τοῦ Κὶς, Ἰραμεήλ.

CAP. XXIV.

ET filiis (a) Aaron distributione, Nadab, & Abiud, & Eleazar, & 1
Ithamar. Et mortuus est Nadab, & Abiud, ante patrem suum: & filii non 2
fuerunt eis. Et sacerdotio functus est Eleazar, & Ithamar, filii Aaron. Et 3
distribuit eos David, & Sadoc de filiis Eleazari et Achimelech de filiis
Ithamar, secundùm recognitionem eorum, secundùm ministerium eorum,
secundùm domos patriarum suarum. Et inventi sunt filii Eleazar plures 4
in principes potentum præ filiis Ithamar. Et distribuit eos, filiis Eleazar
principes in domibus patriarum, sex & decem: filiis Ithamar secundùm
domos patriarum, octo. Et distribuit eos per sortes hos ad hos: quoniam 5
fuerunt principes sanctorum, & principes Domini in filiis Eleazar, &
in filiis Ithamar. Et scripsit eos Samaias filius Nathanael scriba de Levi 6
coram rege, & principibus: & (b) Sadoc sacerdos, & Achimelech filius
Abiathar, & principes patriarum sacerdotum, & Levitarum: de (c)
domo patriæ, una una Eleazaro, & una una Ithamar. Et exiit sors 7
prima Joarim, Jedia secunda, Charib tertia, Seorim quarta, Mel- 8 9
chiæ quinta, Meciamin sexta, Cos septima, Abiæ octava, Jesu nona, 10 11
Sechenæ decima, Eliabi undecima, Jacim duodecima, Oppha tertiade- 12 13
cima, Jesbaal quartadecima, Belga quintadecima, Emmer sextadecima, 14
Chezin septimadecima, Aphese octavadecima, Phetææ decimanona, 15 16
Ezecel vigesima, Achim una & vigesima, Gamul secunda & vigesima, 17
Adallai tertia & vigesima, Maasæ quarta & vigesima. Hæc recogni- 18 19
tio eorum juxta ministerium eorum ad ingrediendum in domum Domini
juxta judicium eorum per manum Aaron patris eorum, sicut mandavit
Dominus Deus Israel. Et filiis Levi residuis, filiis Ambram, Sobael: 20
filiis Sobael, Jedia, (d) Ipsi Raabia princeps. Et ipsi Isaari, Sala- 21 22
moth: filiis Salamoth, Jath, Filii Ediu, Amadia secundus, Jaziel 23
tertius, Jecmoam quartus. Filiis Oziel, Micha: filii Micha, Samer: 24
Frater Micha, Isia: filius Isia, Zacharia. Filii Merari; Mooli, & Musi, 25 26
(e) Filii Ozia Ipsius Merari ipsi Ozia. Filii ejus; Isoam, & Sacchur, 27
& Abai. Ipsi Mooli; Eleazar, & Ithamar. Et mortuus est Eleazar: & 28
non fuerunt ei filii. Ipsi Cis; filii Cis, Hieramcel. 29

MS.A. (α) τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν διαιρέσεις· υἱοὶ Ἀαρὼν, Ναδὰβ, (β) Ἐλεάζαρ (†) Ἀχιμέλεχ (γ) υἱοὶ (δ) καὶ τοῖς (ε) Σαμμαίας (ζ) τοῦ ἱερέως, (η) υἱοῦ (*) ὁ κλῆρος (θ) Ἰαρεὶβ, τῷ Ἰδίᾳ (ι) Χαρὴμ (κ) τῷ Σεωεὶν (λ) Τῷ Ἀκκὼς (μ) ἔνατος, (ν) Ἐλιασεὶβ (ξ) Ἐλιακεὶμ (ο) Ὀφφᾶ (π) Ἰεβαὰλ (ρ) Ἰεζεὶρ (σ) Ἀφεσσὴ (τ) Φεθεΐα (υ) Ἰαχεὶν (φ) Γαμουὴλ (χ) Δαλαία (ψ) Μοοζὰλ (ω) Ἀμρὰμ, Σουβαὴλ, Ἰαδαία, Ἀσαδεία. Τῷ Ῥααβίᾳ ὁ ἄρχων Ἰεσίας. Καὶ τῷ Ἰσσααρὶ, (α) Ἰνάθ. Καὶ υἱοὶ Ἰεδιοῦ, Ἀμαρίας ὁ δεύτερος, (β) Ἰεκαμίας (γ) Υἱοὶ Ὀζιὴλ, (δ) Ἀδελφοῖς Μιχὰ, Ἀσία. υἱοὶ Ἰσία, Ζαχαρίας (ε) καὶ Μουσί. (ζ) Ὀζία, υἱοὶ Βοννὶ, Υἱοὶ Μεραρὶ τῷ Ὀζία· (η) Ἰσοὰμ, καὶ Ζακχὼρ, καὶ Ὠβδί. (θ) Ἐλεάζαρ. * Τῷ Κεὶς, υἱοὶ τοῦ Κεὶς, Ἰερεμαήλ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والعشرون *

1 *ولبني هرون بقسمهم * وبنو هرون ايضا ناداب * وابيهوا والعازار * وايثمار * ومات ناداب
2 وابيهوا قدام هرون ابيهما في حياته * ولم يكن لهما اولاد * وصار العازار وايثمار بنو هرون
3 كاهنين * فقسم داود خدمة الكهنوت على صادوق من بني العازار * واحيملخ من بني
4 ايثمار * وعددهم والمتحكمين عليهم * كعددهم من بنيهم * وبنو العازار اكثر من بني
ايثمار * فقسم بني العازار على رياسة بيت ابائهم * وكان بنو العازار ستة عشر رئيسا * وبنو
5 ايثمار ثمانية * وقسمهم بالقرعة * وصار هولاء كبراء في القدس * ورؤساء من الله * متحكمين على
6 الكهنة بني العازار وبني ايثمار * وكتبهم شمعيا بن ناثانيل الكاتب في بني لاوي * قدام
الملك والرؤساء والكهنة * وصادوق الكاهن * واحيملخ بن ابيثار * ورؤساء الكهنة واللاويين من
7 بيت الاباء الاول العازار والثاني ايثمار * فطلعت القرعة الاولى ليهوياداع * الثانية لادعيا
8 9 * الثالثة لحارام * الرابعة لسوعورم * الخامسة لملكيا * السادسة لميمن * السابعة لاقوص *
10 11 الثامنة لافيا * التاسعة لاليشع * العاشرة لاشحنيا * الحادية عشر لالياشب * الثانية عشر
12 13 14 لالبعوف * الثالثة عشر لحوفا * الرابعة عشر لاحديا * الخامسة عشر لبعلا * السادسة عشر
15 16 لأمير * السابعة عشر لاحزيا * الثامنة عشر لفاصص * التاسعة عشر لفاتحيا * العشرون
17 18 لحزقيال * الحادية والعشرون لياخيم * الثانية والعشرون لغامل * الثالثة والعشرون
19 لدليا * الرابعة والعشرون لمعديا * هذه عددهم وصنايعهم التي يدخلون فيها الى
20 بيت الرب كقسمهم من يد هرون ابيهم * كما امر الله اله اسرائيل * وبنو لاوي
الذين وجدوا في ذلك الوقت * من بني عمرم * شوبل * ومن بني شوبل * يحديا *
21 22 واحعيا * ومن بني احعيا * كبيرهم يوشيا * يصهار * صلموث * ومن بني صلموث *
23 24 ناحاث * ورميا * وحازاييل * ونافوميم * من بني عازاييل * ميخا * ومن بني ميخا *
25 26 سامر * ويوسا * ومن بني يوسا * زخري * ومن بني مريري * محلي * وموسي *
وفارس * وداود *

****

CAP. XXIV.

QUod autem ad filios Haronis, & di- 1
stributionem eorum; filii quoq; Haronis fu-
erunt Nadab, Abibu, Eliazar, & Itha-
mar. Quia verò mortui sunt Nadab 2
& Abibu ante Haronem patrem suum,
ipso vivente, nec habuerunt liberos; fa-
cti sunt Eliazar & Ithamar filii Haro-
nis, sacerdotes. Distribuit enim David 3
ministerium sacerdotii inter Sadocum de
filiis Eliazaris, & Achimelechum de
filiis Ithamaris, & inter numerum ac
præpositos eorum, juxta numerum, de
posteris eorum. At filii Eliazaris plures 4
erant quàm filii Ithamaris: cùm enim
distribuisset filios Eliazaris secundùm
principatum familiarum eorum paterna-
rum, fuerunt filii Eliazaris sexdecim
principes, filii verò Ithamaris, octo. Dis- 5
tribuit autem illos sorte: & facti sunt
isti præcipui in Sanctuario, & principes
à Deo, præpositi sacerdotibus filiis Elia-
zaris & filiis Ithamaris. Nam Semaija 6
filius Nathanelis peritissimus inter Levi-
tas descripsit eos coram rege, principibus,
sacerdotibus, Sadoco sacerdote, Achime-
lecho filio Abiatharis, & præcipuis inter
domos paternas sacerdotum & Levita-
rum; Eliazarem priorem, secundùm
Ithamarem: Ascenditq; sors prior Je- 7
hojadao, secunda Edaiæ, Tertia Ha- 8
ramo, quarta Souramo, Quinta Mel- 9
chiæ, sexta Miamini, Septima Acoso, 10
octava Abiæ, Nona Elisao, decima 11
Asibaniæ, Undecima Elisabo, duode- 12
cima Elicarabo, Decima tertia Hupha, 13
decima quarta Abadiæ, Decima quinta 14
Beglæ, decima sexta Omairo, Decima 15
septima Abaziæ, decima octava Phase-
no, Decima nona Phatahiæ, vigesima 16
Hezechieli, Vigesima prima Jachimo, 17
vigesima secunda Ghamili, Vigesima 18
tertia Daliæ, vigesima quarta Madiæ.
Hæc sunt eorum numerus & officia pro 19
quibus ingrediebantur domum Domini,
prout distribuisfuerant per manum Haro-
nis patris eorum, quemadmodum præcepe-
rat Deus, Deus Israelis. Porrò filii Le- 20
vi, qui tunc temporis aderant; è filiis
Amrami, Sobal: è filiis Sobal, Jabdia,
& Achabia: E filiis Achabiæ, major 21
natu Josia, Jeshar, Selmoth: E filiis 22
Selmoth, Nahath, Ramia, Haziel, & 23
Nacomim: De filiis Azaelis, Micha: 24
de filiis Michæ, Samer, & Josa. De 25
filiis Josæ, Zachri. De filiis Meriri, 26
Mahli, Musi, Phares, & David,

דברי הימים א: כה

fortes Ipsi etiam projecerunt Et *suorum patrum* domum per Levitarum filii Isti .Jeremoth & ,Heder & ,Machali ,Musi filii Et

30 ובני מושי מחלי ועדר וירימות אלה בני הלוים לבית אבתיהם: ויפילו גם הם גורלות

31 *patrum* :*Levitarum & sacerdotum* *patrum capitum* & ,Achimelech & ,Sadoc & *regis* David *facies ad* Aharon filios suos fratres contra

לעמת אחיהם בני אהרן לפני דויד המלך וצדוק ואחימלך וראשי האבות לכהנים וללוים אבות

.minorem suum fratrem contra *caput*

הראש לעמת אחיו הקטן:

CAP. XXV. כה

.cymbalis in & ,*nablis* in ,citharis in *prophetantes* Jeduthũ & ,Hemã & ,Asaph filios *servitium* in exercitus principes & David divisit Et

1 ויבדל דויד ושרי הצבא לעבדה לבני אסף והימן וידותון הנביאים בכנרות בנבלים ובמצלתים

;Asaph filii ,Asarelah & ,Nethaniah & ,Joseph & ,Zacchur : Asaph filiis :*suum servitium* ad operis viri eorum numerus fuit &

2 ויהי מספרם אנשי מלאכה לעבדתם: לבני אסף זכור ויוסף ונתניה ואשראלה בני אסף

Matthithiahu & ,Chasabiahu ,Jesaiahu & ,Seri & ,Ghedaliahu ,Jeduthũ Filii .Jeduthun .regis *manus* ad *prophetantis*,Asaph *manum* ad

3 על יד אסף הנבא על ידי המלך: לידותון בני ידותון גדליהו וצרי וישעיהו חשביהו ומתתיהו

,Heman filii :Heman *Ipsi* .Dominum laudandum & confitendum ad *prophetantis* ,cithara in Jeduthun eorum patris *manus* ad sex

4 ששה על ידי אביהם ידותון בכנור הנבא על הדות והלל ליהוה: להימן בני הימן

,Mallothi, Josbechasah,Ezer-Romãthi &,Ghiddalthi,Eliathah,Chanani,Chananiah,Jeremoth et,Sebuel,Huzziel,Mathaniahu,Bucchijahu

בקיהו מתניהו עזיאל שבואל וירימות חנניה חנני אליאתה גדלתי ורממתי עזר ישבקשה מלותי

Deus Deditque .cornu exaltandum ad Dei verbis in regis videntis Heman filii isti Omnes .Machazioth ,Hothir

5 הותיר מחזיאות: כל אלה בנים להימן חזה המלך בדברי האלהים להרים קרן ויתן האלהים

,*nablis* ,cymbalis in ,Domini domus cantico in,sui patris *manus* ad isti Omnes .tres filias & ,quatuordecim filios Heman

6 להימן בנים ארבעה עשר ובנות שלוש: כל אלה על ידי אביהם בשיר בית יהוה במצלתים נבלים

suis fratribus cum eorum numerus fuit Et .Heman & ,Jeduthun & ,Asaph ,regis *manus* ad ,Dei domus *servitium* ad citharis &

7 וכנרות לעבדת בית האלהים על ידי המלך אסף וידותון והימן: ויהי מספרם עם אחיהם

:*regione è* custodiam ,fortes projecerunt Et .octo & octoginta ducenti intelligentis omnis ,Domini *canticum* doctis

8 מלמדי שיר ליהוה כל המבין מאתים שמונים ושמנה: ויפילו גורלות משמרת לעמת

Ghedaliahu ; Joseph Ipsi .Asaph ipsi prima sors est egressa Et .*discipulo* cum faciens intelligere ,magnus sic parvus sicut

9 כקטן כגדול מבין עם תלמיד: ויצא הגורל הראשון לאסף ליוסף גדליהו

,ejus filiis ,Isri ipsi Quarta .duodecim ejus fratres & ,ejus filii ,Zacchur Tertia .duodecim ejus filii & ,ej⁹ fratres & ipse ;secunda

10 השני הוא ואחיו ובניו שנים עשר: השלשי זכור בניו

11 ואחיו שנים עשר: הרביעי ליצרי בניו

ej⁹ fratrib⁹ & ejus filiis ,Bucchijahu Sexta .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Nethaniahu Quinta .duodecim ejus fratribus &

12 ואחיו שנים עשר: החמישי נתניהו בניו

13 ואחיו שנים עשר: הששי בקיהו בניו ואחיו

.duodecim ,ejus fratribus & ejus filiis ,Jesaiahu Octava .duodecim ejus fratribus & ejus filiis ,Jesarelah Septima .duodecim

14 שנים עשר: השבעי ישראלה בניו ואחיו שנים עשר:

15 השמיני ישעיהו בניו ואחיו שנים עשר:

.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ;Simhi Decima .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis , Matthaniahu Nona

16 התשיעי מתניהו בניו ואחיו שנים עשר:

17 העשירי שמעי בניו ואחיו שנים עשר:

.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis,Chasabiah Duodecima .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Hazarel Undecima

18 עשתי עשר עזראל בניו ואחיו שנים עשר:

19 השנים עשר לחשביה בניו ואחיו שנים עשר:

.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Matthithiahu Quartadecima .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Subael Tertiadecima

20 לשלשה עשר שובאל בניו ואחיו שנים עשר:

21 לארבעה עשר מתתיהו בניו ואחיו שנים עשר:

.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Chananiahu Sextadecima .duodecim ejus fratribus &,ejus filiis ,Jeremoth Quintadecima

22 לחמשה עשר לירמות בניו ואחיו שנים עשר:

23 לששה עשר לחנניהו בניו ואחיו שנים עשר:

.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis,Chanani Octavadecima .duodecim ejus fratribus &,ej⁹ filiis ,Josbechasah Septimadecima

24 לשבעה עשר לישבקשה בניו ואחיו שנים עשר:

25 לשמונה עשר לחנני בניו ואחיו שנים עשר:

.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Eliathah Vigesima .duodecim ejus fratribus &,ejus filiis ,Mallothi Nonadecima

26 לתשעה עשר למלותי בניו ואחיו שנים עשר:

27 לעשרים לאליאתה בניו ואחיו שנים עשר:

Versio VULG. LAT.

Filii Musi;Moholi,Eder,& Jerimoth. Isti filii Levi secundũ domos familiarũ suarum. 30
Miserúntque & ipsi sortes contra fratres suos filios Aaron,corã David rege, & Sadoc , & Ahimelech, & principibus familiarum Sacerdotalium & Leviticarum, tã majores quàm minores: omnes sors æqualiter dividebat. 31

CAP. XXV.

IGitur David & magistratus exercit⁹,segregaverunt in ministerjum filios Asaph, & Heman, & Idithun : qui prophetarent in citharis,& psalteriis,et cymbalis, secundùm numerũ suũ dedicato sibi officio servientes. 1
De filiis Asaph; Zacchur, & Joseph, & Nathania, & Asarela, filii Asaph : sub manu Asaph prophetantis juxta regẽ. 2
Porrò Idithun: filii Idithun;Godolias,Sori, Jeseias, & Hasabias, & Mathathias,sex, sub manu patris sui Idithun, qui in cithara prophetabat super confitentes & laudantes Dñm. 3
Heman quoque: filii Heman ; Bocciau, Mathaniau, Oziel,Subuel,& Jerimoth,Hananias,Hanani, Eliatha, Geddelthi, & Romemthiezer,& Jesbacassa, Mellothi, Othir, Mahazioth: 4
Omnes isti filii Heman Videntis regis in sermonib⁹ Dei ,ut exaltaret cornu: deditq; Deus Heman filios quatuordecim, & filias tres. 5
Universi sub manu patris sui ad cantandũ in templo Domini distributi erant, in cymbalis, & psalteriis, & citharis, in ministeria domûs Domini juxta regẽ: Asaph, videlicèt,& Idithun, & Heman. 6
Fuit autem numer⁹ eorum cum fratribus suis, qui erudiebant canticũ Domini, cuncti doctores, ducenti octogintaocto. 7
Miserúntque sortes per vices suas, ex æquo tam major quàm minor, doctus pariter,& indoctus. 8
Egressáq; est sors prima Joseph, qui erat de Asaph. Secunda Godoliæ, ipsi & filiis ejus, & fratribus ejus duodecim. 9
Tertia Zachur, filiis & fratrib⁹ ejus duodecim. 10
Quarta Isari, filiis & fratribus ejus duodecim. 11
Quinta Nathaniæ, filiis & fratribus ejus duodecim. 12
Sexta Bocciau, filiis & fratribus ejus duodecim. 13
Septima Isreela, filiis & fratribus ej⁹ duodecim. 14
Octava Jesaiæ,filiis & fratribus ej⁹ duodecim. 15
Nona Mathaniæ,filiis & fratrib⁹ ej⁹ duodecim. 16
Decima Semeiæ,filiis & fratribus ejus duodecim. 17
Undecima Azareel, filiis & fratribus ejus duodecim. 18
Duodecima Hasabiæ, filiis & fratribus ejus duodecim. 19
Tertiadecima Subael,filiis et fratribus ejus duodecim. 20
Quartadecima Mathathiæ, filiis & fratrib⁹ ej⁹ duodecim. 21
Quintadecima Jerimoth, filiis & fratrib⁹ ejus duodecim. 22
Sextadecima Hananiæ, filiis & fratribus ejus duodecim. 23
Septimadecima Jesbacassæ, filiis & fratribus ejus duodecim. 24
Octavadecima Hanani, filiis & fratribus ejus duodecim. 25
Nonadecima Mellothi, filiis & fratribus ejus duodecim. 26
Vigesima Eliatha, filiis & fratribus ejus duodecim. 27

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

CAP. XXV.

SEgregavit quoque David cum principibus suis subsidia pro officiis filiorum Asaphi, Hemanis, & Irithunis , *nempe* filios Azrami filii ejus(hi sunt filii Levitarũ per domos eorum paternas)Atque hi etiam sortes jecerunt è regione frãtrum suorum filiorum Aharonis coram David rege, & Sadoco atque Ahimelecho primis patribus sacerdotum & Levitarum, censu ac numero:minor æquè ac frater ejus major, ita numerati fuére. Fuítque numerus virorum exercentium ministerium secundùm officia sua ; 1
De filiis Asaph, Zachuri, Joseph, Nethania, & Israel ; necnon filii Asaph quos tradiderat rex Iruthani ad canendum. 2
De filiis Iruthan, Azaria, Esaja, Hesabia, Mathitha, & Iruthan : hi sex traditi fuerant Iruthani patri suo, ut canerent fidibus, & gratias agerent Domino. 3
De filiis Heman, Becaia , Methania , Ezael, Sebul,Jermoth,Hanania: 4
Isti connumerati fuerunt cum fratribus suis, & canticis Dominum celebrabant. Fuit inquam numerus horum cantorum, ducenti octoginta octo. 7
Junior æquè ac senior numeratus fuit, discens æquè ac docens. 8
Et prodiit sors prima in Asaphum Josepho : secunda Gedaliæ, qui cum fratribus & filiis suis erant duodeni: 9
Tertia Zeuri,& filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: 10
Quarta Nasri,& filiis ac fratribus ejus duodecim: 11
Quinta Lethaniæ,& filiis ac fratribus ejus duodecim: 12
Sexta Becaiæ,& filiis ac fratribus ejus duodecim: 13
Septima Sarieli,& filiis ac fratrib⁹ ej⁹ duodecim: 14
Octava Esaiæ, & filiis ac fratribus ejus duodecim: 15
Nona Methaniæ,& filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: 16
Decima Semaeli, & filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: 17
Undecima Azaeli,& filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: 18
Duodecima Hesabiæ, & filiis ac fratribus ejus duodecim: 19
Decima tertia Subali,et filiis ac fratrib⁹ ej⁹ duodecim: 20
Decima quarta Mathithæ,& filiis ac fratribus ejus duodecim: 21
Decima quinta Jermoth, & filiis ac fratribus ejus duodecim: 22
Decima sexta Hanania,et filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: 23
Decima septima Elisabo, & filiis ac fratribus ej⁹ duodecim: 24
Decima octava Hanani,& filiis ac fratrib⁹ ejus duodecim: 25
Decima nona Maluthi,& filiis ac fratribus ejus duodecim: 26
Vigesima Eliabo, & filiis ac fratribus ejus duodecim : 27

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ υἱοὶ τοῦ Μουσὶ, Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰεριμώθ. οὗτοι υἱοὶ τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.
31 Καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν υἱοὶ Ἀαρὼν, ἐναντίον τοῦ βασιλέως, καὶ Σαδὼκ, καὶ Ἀχιμέλεχ, (ι) καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν (κ) πατριάρχαι Ἀραὰβ, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ νεώτεροι.

MS. A. (ι) καὶ ἀρχόντων πατριῶν (κ)* πατριαὶ Ἀρὰς,

ΚΕΦ. κέ.

1 Καὶ ἔστησε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως εἰς τὰ ἔργα τοὺς υἱοὺς Ἀσὰφ, καὶ Αἰμὰν, καὶ (α) Ἰδιθοὺν, τοὺς ἀποφθεγγομένους ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κυμβάλοις. καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν ἐργαζομένων ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν· 2 Υἱοὶ Ἀσὰφ, (β) Σακχὴρ, Ἰωσὴφ, καὶ Ναθανίας, καὶ (γ) Ἐραὴλ· υἱοὶ Ἀσὰφ (δ) ἐχόμενοι τοῦ βασιλέως. 3 Τῷ (ε) Ἰδιθὼν, υἱοὶ Ἰδιθὼν, Γοδολίας, (ζ) καὶ Σουρὶ, καὶ Ἰσέας, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ματθαθίας, ἓξ μετὰ τὸν πατέρα αὐτῶν Ἰδιθὼν, ἐν κινύρᾳ ἀνακρουόμενοι ἐξομολόγησιν καὶ αἴνεσιν τῷ κυρίῳ. 4 Τῷ Αἱμὰν, υἱοὶ Αἱμὰν, (η) Βουκίας, καὶ Ματθανίας, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Σουβαὴλ, καὶ (θ) Ἱεριμὼθ, καὶ Ἀνανίας, καὶ (ι) Ἀνὰν, καὶ Ἐλιαθὰ, καὶ (κ) Γοδολλαθὶ, καὶ Ῥωμεμθιέζερ, καὶ Ἰεσβασακὰ, καὶ Μαλλιθὶ, καὶ Ὠθηρὶ, καὶ Μεαζώθ. 5 Πάντες οὗτοι υἱοὶ τῷ Αἱμὰν τῷ ἀνακρουομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐν λόγοις θεοῦ, ὑψῶσαι κέρας. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ Αἱμὰν υἱοὺς (λ) τεσσαρεσκαίδεκα, καὶ θυγατέρας τρεῖς. 6 Πάντες οὗτοι μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὑμνῳδοῦντες ἐν (μ) οἴκῳ θεοῦ, ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν (ν) κινύραις εἰς τὴν δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ, ἐχόμενα τοῦ βασιλέως, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Ἰδιθὼν, καὶ Αἱμάν. 7 Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν (ξ) μετὰ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν δεδιδαγμένοι ᾄδειν κυρίῳ πᾶς συνιῶν, διακόσιοι (ο) ὀγδοήκοντα καὶ ὀκτώ. 8 Καὶ ἔβαλον καὶ αὐτοὶ κλήρους ἐφημεριῶν κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν τελείων καὶ μανθανόντων. 9 Καὶ ἐξῆλθεν (†) ὁ κλῆρος ὁ πρῶτος υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ, τῷ Ἀσὰφ τοῦ Ἰωσὴφ, Γοδολίας· ὁ δεύτερος (π) Ἡνεία, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαδύο· 10 11 Ὁ τρίτος Ζακχὴρ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ρ) δεκαδύο· Ὁ τέταρτος (σ) Ἰεσρὶ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (τ) δεκαδύο· 12 Ὁ πέμπτος (υ) Νάθαν, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (φ) δεκαδύο· 13 Ὁ ἕκτος (χ) Βουκίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ψ) δεκαδύο· 14 Ὁ ἕβδομος (ω) Ἰσεριὴλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (α) δεκαδύο· 15 Ὁ ὄγδοος (β) Ἰωσία, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (γ) δεκαδύο· 16 Ὁ ἔνατος Ματθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (δ) δεκαδύο· 17 Ὁ δέκατος (ε) Σεμεΐα, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ζ) δεκαδύο· 18 Ὁ ἑνδέκατος (η) Ἀσριὴλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (θ) δεκαδύο· 19 Ὁ δωδέκατος Ἀσαβία, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ι) δεκαδύο· 20 Ὁ τρισκαιδέκατος Σουβαὴλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (κ) δεκαδύο· 21 Ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος (λ) Ματθαθίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (μ) δεκαδύο· 22 Ὁ πεντεκαιδέκατος Ἱεριμὼθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ν) δεκαδύο· 23 Ὁ ἑκκαιδέκατος (ξ) Ἀνανία, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ο) δεκαδύο· 24 Ὁ ἑπτακαιδέκατος (π) Ἰεσβασακὰ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ρ) δεκαδύο· 25 Ὁ ὀκτωκαιδέκατος (σ) Ἀνανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (τ) δεκαδύο· 26 Ὁ ἐννεακαιδέκατος (υ) Μαλλιθὶ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (φ) δεκαδύο· 27 Ὁ εἰκοστὸς (χ) Ἐλιαθὰ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ψ) δεκαδύο·

MS. A. (α) Ἰδιθὼμ, (β) Ζακχὴρ, καὶ Ἰωσὴφ, (γ) Ἰεσιήλ· (δ) ἐχόμενα (ε) Ἰδιθὼμ, υἱοὶ Ἰδιθὼμ, (ζ) Σουρὶ, καὶ Ἰεσιὰ, καὶ Σεμεΐ, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ματταθίας, ἓξ (η) Βοκκίας, (θ) Ἱεριμὼθ, (ι) Ἀνανὶ, (κ) Γεδολλαθὶ, καὶ Ῥωμεμθιέζερ, καὶ Σεβακαστὰν, καὶ Μελλωθὶ, καὶ Ἰωεθιρὶ, καὶ Μααζιώθ. (λ) δεκατέσσαρες, (μ) οἴκῳ κυρίου, (ν) κινύραις,* ἐχόμενα (ξ) μετὰ τῶν ἀδελφῶν (ο) ὀγδοηκοντακτώ. (†) ὁλόκληρος (π) Ἡνία, ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ υἱοὶ αὐτοῦ δώδεκα· (ρ) δώδεκα· (σ) Ἰεσδρὶ, (τ) δώδεκα· (υ) Ναθανίας, (φ) δώδεκα· (χ) Κοκκίας, (ψ) δώδεκα· (ω) Ἰσρεηλὰ, (α) δώδεκα· (β) Ἰσίας, (γ) δώδεκα· Ὁ ἔνατος (δ) δώδεκα· (ε) Σεμεΐ, (ζ) δώδεκα· (η) Ἐζειὴλ, (θ) δώδεκα· (ι) δώδεκα· (κ) δώδεκα· (λ) Ματθίας, (μ) δώδεκα· (ν) δώδεκα· (ξ) Ἀνανίας, (ο) δώδεκα· (π) Ἰεσβακατὰν, (ρ) δώδεκα· (σ) Ἀνανὶ, (τ) δώδεκα· (υ) Μαλλωθὶ, (φ) δώδεκα· (χ) Ἐλιαθὰ, (ψ) δώδεκα·

Et filii Musi, Moli, & Eder, & Jerimoth. Hi filii Levitarum 30
secundùm domos patriarum suarum. Et acceperunt etiam ipsi sortes, 31
sicut fratres eorum filii Aaron coram rege, & Sadoc, & Achimelech, & principes patriarum sacerdotum, & Levitarum, (f) patriarcha Araab; sicut fratres ejus juniores.

CAP. XXV.

Et statuit David rex, & principes virtutis, ad opera filios Asaph, 1
& Æman, & Idithum (a) prophetantes in citharis, & in nablis, & in cymbalis. Et fuit numerus eorum juxta caput eorum, qui operabantur in operibus suis: Filii Asaph; Saccur, Joseph, & Nathanias, & Erael; 2
filii Asaph (b) adhærentes regi. Ipsi Idithum: filii Idithum; Godolias, 3
& Suri, & Isæas, & Asabias, & Matthathias, sex (c) post patrem suum Idithum, in cithara pulsantes confessionem & laudem Domino.
Ipsi Æman: filii Æman; Bucias, & Matthanias, & Oziel, & Su- 4
bael, & Jerimoth, & Ananias, & Anan, & Heliatha, & Godollathi, & Romethiezer, & Jesbasaca, & Mallithi, & Otheri, & Meazoth. Omnes hi filii Æman (d) pulsanti ad regem in verbis Dei ad 5
exaltandum cornu. Et dedit Deus ipsi Æman filios quatuordecim, & filias tres. Omnes hi cum patre suo cantantes hymnos in domo Dei, in 6
cymbalis, & in nablis, & in citharis, ad servitutem domûs Dei, juxta regem, & Asaph, & Idithum, & Æman. Et fuit numerus eorum 7
(e) post fratres suos, docti cantare Domino, omnis intelligens, ducenti octuaginta & octo. Et fecerunt & ipsi sortes vicium diurnarum jux- 8
ta parvum, & juxta magnum, perfectorum, & discentium. Et ex- 9
iit sors prima filiorum ejus, & fratrum ejus ipsi Asaph ipsius Joseph, Godolias: secundus Henia, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Ter- 10
tius Zacchur, filii ejus, et fratres ejus duodecim: Quartus Jesri, fi- 11
lii ejus, & fratres ejus duodecim: Quintus Nathan, filii ejus, & fra- 12
tres ejus duodecim: Sextus Bucias, filii ejus, & fratres ejus duode- 13
cim: Septimus Iseriel, filii ejus, & fratres ejus, duodecim: Octavus 14 15
Josia, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Nonus Matthanias, filii 16
ejus, et fratres ejus duodecim: Decimus Semeia, filii ejus, et fratres 17
ejus duodecim: Undecimus Asriel, filii ejus, et fratres ejus duodecim: 18
Duodecimus Asabia, filii ejus, et fratres ejus duodecim: Tertiusdeci- 19 19
mus Subael, filii ejus, et fratres ejus, duodecim: Quartusdecimus 21
Matthathias, filii ejus, et fratres ejus duodecim: Quintusdecimus Je- 22
rimoth, filii ejus, et fratres ejus duodecim: Decimus sextus Anania, fi- 23
lii ejus, et fratres ejus duodecim: Decimus septimus Jesbasaca, filii 24
ejus, et fratres ejus duodecim: Decimus octavus Ananias, filii ejus, 25
et fratres ejus duodecim: Decimus nonus Mallithi, filii ejus, et fra- 26
tres ejus duodecim: Vigesimus Heliatha, filii ejus, et fratres ejus duodecim: 27

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وكبراء المقدمين في الصنايع بنو اصاف * هامان * ويارونان * وابنه عزرام * هاولاء بنو لاوي
31 * وطرحوا هم ايضا القرعة مثل اخوتهم قدام داود الملك وصادوق * واحيملخ رييس اباء الكهنة
روس بيوت اللاويين روساء اباءهم * وكان عدد الكبار مثل الشباب *

* الفصل الخامس والعشرون *

1 * واقام داود وروساء القوة بني اصاف على صنايع المسبحين بالالات والصلاصل وغيرها *
2 وصار عددهم كروسايهم يصنعون اعمالهم * وبنو اصاف * زكري * ويوسف * وناثنيا *
3 واسراييل * وبنو اصاف قريبين من داود الملك * وبنو اديثون * دوفيا * وسور * ياسا * وساماي *
4 وساويا * ومطاتيس * وهم سبعة مع ابيهم اديثون * يسبحون بالقيثارات ويشكرون الله * وبنو هامان
بقعيا * ومثنيا * وعازاريل * وسابول * ولصوري * ويارامات * وحانينيا * والياقات * وجادولات * وكلياس
5 من بني عوث * ويامسكان * ومبني * وعون * وماروث * هاولاء بنو هامان الذي تحرك الملك من
6 7 كلام الله ليعلو قرنه * ووهب الله لهامان اربعة عشر بنين وثلاثة بنات * وكانوا مع ابيهم
8 9 يسبحون الله في بيته بالارغن وغيره عند داود الملك * مع اصاف * وهامان * واديثون * وكان
10 11 عددهم بعدد اخوتهم * وهم كلهم متعلمين يسبحون الله * وكانوا مايتين وثمانية وثمانين
12 13 * وتقارعوا على مراتبهم الصغير والكبير * كاملين ويعرفون بفهم * فطلعت القرعة الاولى
14 15 16 لاصاف وبنيه اثنا عشر * قادليا وبنيه اثنا عشر * ساخور وبنيه اثنا عشر * نصاري وبنيه
17 18 اثنا عشر * ناثان واخوته وبنيه اثنا عشر * بقعيا وبنيه اثنا عشر * يسراييل وبنيه اثنا عشر
19 20 21 * اسعيا وبنيه واخوته اثنا عشر * متنيا وبنيه اثنا عشر * سامعي وبنيه اثنا عشر * عازاييل
22 23 وبنيه اثنا عشر * حاصريا وبنيه اثنا عشر * سويل وبنيه اثنا عشر * متنيا وبنيه اثنا عشر
24 25 26 * يرموث وبنيه اثنا عشر * حنينيا وبنيه اثنا عشر * الفس وبنيه اثنا عشر * حاني وبنيه
27 اثنا عشر * ماروث وبنيه اثنا عشر * الياف وبنيه اثنا عشر *

* Præcipui inter præpositos officiis erant 30
filii Asaph, Heman, & Jeruban, & filius ejus Azram: hi sunt filii Levi. Atque hi 31
etiam sortem jecerunt ut fratres sui coram Davide rege, Sadoco, & Achimelecho patriarchâ sacerdotum qui erant principes familiarum Leviticarum, primarii patrum suorum: fuit autem numerus majorum ut juniorum.

CAP. XXV.

Præterea David & principes militiæ 1
præfecerunt filios Asaphi officiis canentium instrumentis, tympanis, aliisque: fuitque numerus eorum juxta præfectos eorum, & fungebantur muneribus suis. Filii Asaphi, Zachri, & 2
Joseph, Nethania, & Israel: & filii Asaphi propiores erant Davidi regi.
Filii Idithunis, Dophia, Sur, Jasa, Semei, 3
Seona, & Matathis, qui cum patre suo Idithune septem erant, citharis canebant, & Deo gratias agebant. Filii He- 4
manis, Becaia, Methania, Ezeriel, Sebul, Lesuri, Jeremath, Hanania, Eliaphath, Geddath, Kelias de filiis Aueth, Temescan, Mebni, Aven, & Maroth. Hi 5
sunt filii Hemanis, ad cujus cornu elevandum motus fuit rex verbis divinis: dederat enim Deus Hemani quatuordecim filios, & tres filias: Qui cum pa- 6
tre suo Deum laudabant in æde ipsius, organo cæterisque instrumentis, apud Davidem regem, unà cum Asapho, Hemane, & Idithune: Et ascripti erant in nu- 7
merum fratrum suorum, et erant omnes edocti, Deumque laudabant. Erant autem ducenti octoginta octo: Et sortiti 8
sunt dignitates suas parvus ac magnus, perfectè periti ac perspicaces. Et prima 9
quidem sors prodiit Asapho et filiis ejus duodecim: Gedaliæ et filiis ejus duodecim: Zachuri et filiis ejus duode- 10
cim: Nasari et filiis ejus duodecim: 11
Nathani et fratribus ac filiis ejus duo- 12
decim: Becaiæ & filiis ejus duode- 13
cim: Jesraeli & filiis ejus duodecim: 14
Esajæ & filiis ac fratribus ejus duode- 15
cim: Methaniæ & filiis ejus duode- 16
cim: Semei & filiis ejus duodecim: 17
Azaeli & filiis ejus duodecim: Hasariæ 18
& filiis ejus duodecim: Subali & fi- 19
liis ejus duodecim: Mathubæ & filiis 20
ejus duodecim: Jermotho & filiis ejus 21
duodecim: Hananiæ & filiis ejus duo- 22
decim: Eliphaso & filiis ejus duodecim: 23
Hanani & filiis ejus duodecim: Ma- 24
rothi & filiis ejus duodecim: Eliabo 25
& filiis ejus duodecim: 26
27

ej* fratribus & ,ejus filiis ,Ghiddalti vigesima & Secunda .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Hothir ipsi vigesima & Una
28 29 לאחד ועשרים להותיר בניו ואחיו שנים עשר: לשנים ועשרים לגדלתי בניו ואחיו
,Romamthiezer vigesima & Quarta .duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis ,Machazioth vigesima & Tertia .duodecim
30 31 שנים עשר: לשלשה ועשרים למחזיאות בניו ואחיו שנים עשר: לארבעה ועשרים לרוממתי עזר
.duodecim ejus fratribus & ,ejus filiis
בניו ואחיו שנים עשר:

CAP. XXVI. כו

Zechariahu ,filii Meselemiahu ipsi Et .Asaph filiis de Core filius Meselemiahu Chorchim janitorum Partitionibus
1 למחלקות לשערים לקרחים משלמיהו בן קרא מן בני אסף: ולמשלמיהו בנים זכריהו
2 Eliohenai ,sextus Jehochanan ,quintus Helam .quartus Jathniel ,tertius Zebadiahu ,secundus Jodihael ,primogenitus
3 הבכור ידיעאל השני זבדיהו השלישי יתניאל הרביעי: עילם החמישי יהוחנן הששי אליהועיני
Nethanel & ,quartus Sachar & ,tertius Joach ,secūdus Jehosabad ,primogenitus Semahiah ,filii Edom-Hobed ipsi Et .septimus
4 השביעי: ולעבד אדם בנים שמעיה הבכור יהוזבד השני יואח השלישי ושכר הרביעי ונתנאל
ejus filio Semahiah Et .Deus ei benedixit quia ; octavus Pehullethai ,septimus Issaschar , sextus Hammiel .quintus
5 החמישי: עמיאל הששי יששכר השביעי פעלתי השמיני כי ברכו אלהים: ולשמעיה בנו
6 Elzabad Hobed & ,Rephael & ,Hothni , Semahiah Filii .ipsi virtute fortes quia : sui patris domui dominantes filii sunt nati
7 נולד בנים הממשלים לבית אביהם כי גבורי חיל המה: בני שמעיה עתני ורפאל ועובד אלזבד
vir eorū fratres & ,eorū filii & ipsi : edom-Hobed filiis de isti Omnes .Semachiahu & , Eliha ; virtutis filii ,ej* fratres
8 אחיו בני חיל אליהו וסמכיהו: כל אלה מבני עבד אדם המה ובניהם ואחיהם איש
.decem octo virtutis filii fratres & , filii Meselemiahu Et .edom-Hobed duo & sexaginta,servitium ad fortitudine in virtutis
9 חיל בכח לעבדה ששים ושנים לעבד אדם: ולמשלמיהו בנים ואחים בני חיל שמונה עשר:
.caput in suus pater eum posuit & ,primogenitus fuerat non nam ;caput Simri filii Merari filiis de Chosah ipsi Et
10 ולחסה מן בני מררי בנים שמרי הראש כי לא היה בכור וישמהו אביהו לראש:
Istis .tredecim Chosah ipsi fratres & , filii Omnes .quartus Zechariahu ,tertius Tebaliahu ,secundus Chilchijahu
11 חלקיהו השני טבליהו השלישי זכריהו הרבעי כל בנים ואחים לחסה שלשה עשר: לאלה
12 projecerunt Et .Domini domo in ministrandū ad ; suos fratres contra custodiæ virorum capitibus ,janitorum partitiones
13 מחלקות השערים לראשי הגברים משמרות לעמת אחיהם לשרת בבית יהוה: ויפילו
: Selemiahu ipsi orientē ad sors cecidit Et .portæ & portæ suorum patrum domum per magnus sic ,parvus Sicut : sortes
14 גורלות כקטן כגדול לבית אבותם לשער ושער: ויפל הגורל מזרחה לשלמיהו
,austrū ad edom-Hobed Ipsi .aquilonem ad ejus sors est egressa & ,sortes projecerunt intellectu in cōsiliario ej* filio Zechariahu &
15 וזכריהו בנו יועץ בשכל הפילו גורלות ויצא גורלו צפונה: לעבד אדם נגבה
contra custodia ,ascensionis strata in projectionis porta cum occidentē ad Chosah & ,Suppim Ipsi .collectionum domus ej* filiis &
16 ולבניו בית האספים: לשפים ולחסה למערב עם שער שלכת במסלה העולה משמר לעמת
.duo duo collectiones ad & ,quatuor diem per meridiē ad ,quatuor diem per aquilonē ad , sex Levitæ orientē Ad .custodiam
17 משמר: למזרח הלוים ששה לצפונה ליום ארבעה לנגבה ליום ארבעה ולאספים שנים שנים:
filiorum & ,Chorchitarum filiorum janitorū partitiones Istæ .cellulæ duo ,stratæ quatuor occidentē ad cellulam Ad
18 לפרבר למערב ארבעה למסלה שנים לפרבר: אלה מחלקות השערים לבני הקרחי ולבני
19 : Gersunitarum filii Lahadan Filii .sanctitatum thesauros & , Dei domus thesauros super Achiah , Levitæ Et .Merari
20 מררי: והלוים אחיה על אוצרות בית האלהים ולאצרות הקדשים: בני לעדן בני הגרשני
21 domus thesauros super ,ejus frater Joel &,Zetham ,Jechieli Filii .Jechieli ,Gersunni ,Lahadan .patrum capita Lahadan ipsi
22 ללעדן ראשי האבות ללעדן הגרשני יחיאלי: בני יחיאלי זתם ויואל אחיו על אצרות בית
.thesauros super dux Mosch filii Gersom filius Sebuel Et ;Hozzieli ipsi ,Chebroni ipsi ,Ishari ipsi Hamrami .Domini
23 יהוה: לעמרמי ליצהרי לחברוני לעזיאלי: ושבאל בן גרשום בן משה נגיד על האצרות:
24 .ejus filius Selomith &,ejus filius Zichri &,ejus filius Joram &,ejus filius Jesajahu & ,ejus filius Rechabiahu , Eliezer ejus fratres Et
25 ואחיו לאליעזר רחביהו בנו וישעיהו בנו וירם בנו וזכרי בנו ושלמות בנו:
, patrum capita & ,rex David fecit sanctificare quas sanctitatum thesauros omnes super ej* fratres & Selomith Ipse
26 הוא שלמות ואחיו על כל אצרות הקדשים אשר הקדיש דויד המלך וראשי האבות
.exercitus principes & ,centuriarum & , millium principes ad
לשרי האלפים והמאות ושרי הצבא:

Versio VULG. LAT.

Vigesimaprima Othir, filiis & fratribus ejus duodecim,
Vigesimasecunda Geddelthi, filiis & fratribus ejus duo- 28
decim. Vigesimatertia Mahazioth, filiis & fratribus ejus 29
duodecim. Vigesimaquarta Romemthiezer, filiis & fra- 30
tribus ejus duodecim. 31

CAP. XXVI.

Divisiones autem janitorum; de Coritis Meselemia,
filius Core, de filiis Asaph. Filii Meselemiæ; Zacharias 1
primogenitus, Jadihel secundus, Zabadias tertius, Jatha- 2
nael quartus, Ælam quintus, Johanan sextus, Elioenai
septimus. Filii autem Obededom; Semeias primogeni- 3
tus, Jozabad secundus, Joaha tertius, Sachar quartus, Na- 4
thanael quintus, Ammiel sextus, Issachar septim*, Phol-
lathi octavus: quia benedixit illi Domin*. Semeiæ autem 5
filio ejus nati sunt filii, præfecti familiarum suarum: erant 6
enim viri fortissimi. Filii ergò Semeiæ; Othni, & Ra-
phael, & Obed, Elzabad, fratres ejus viri fortissimi: Eliu 7
quoque, & Samachias. Omnes hi, de filiis Obededom: 8
ipsi, & filii, & fratres eorum fortissimi ad ministrandum,
sexaginta duo de Obededom. Porrò Meselemiæ filii, & 9
fratres eorum robustissimi, decem & octo. De Hosa au- 10
tem, id est, de filiis Merari; Semri princeps, (non enim ha-
buerat primogenitum, & idcircò posuerat eum pater e-
jus in principem,) Helcias secundus, Tabelias tertius, 11
Zacharias quartus: omnes hi filii, & fratres Hosa, trede-
cim. Hi divisi sunt in janitores, ut semper principes cu- 12
stodiarum, sicut & fratres eorum, ministrarent in domo
Dñi. Missæ sunt ergò sortes ex æquo, & parvis, & ma- 13
gnis, per familias suas, in unamquamque portarum. Ce- 14
cidit ergò sors Orientalis, Selemiæ. Porrò Zachariæ filio
ejus, viro prudentissimo, & erudito, sortitò obtigit pla-
ga Septentrionalis. Obededom verò & filiis ejus ad 15
Austrum: in qua parte domûs erat seniorum concilium.
Sephim & Hosa ad Occidentem, juxta portam, quæ du- 16
cit ad viam ascensionis: custodia contra custodiam. Ad 17
Orientem verò Levitæ sex: & ad Aquilonem quatuor
per diem: atque ad Meridiem similiter in die quatuor:
& ubi erat concilium, bini & bini. In cellulis quoque 18
janitorum ad Occidentem quatuor in via, binique per
cellulas. Hæ sunt divisiones janitorum, filiorum Core 19
& Merari. Porrò Achias erat super thesauros domûs Dei, 20
& vasa sanctorum. Filii Ledan, filii Gersonni: de Ledan 21
principes familiarum, Ledan, & Gersonni, Jehieli. Filii 22
Jehieli; Zathan, & Joel fratres ejus, super thesauros do-
mûs Domini, Amramitis, et Isaaritis, et Hebronitis, 23
et Ozihelitis. Subael autem filius Gerson, filii Moysi, 24
præpositus thesauris. Fratres quoque ejus Eliezer, cu- 25
jus filius Rahabia, et hujus filius Isaias, et hujus filius Jo-
ram, hujus quoque filius Zechri, et hujus filius Selemith.
Ipse Selemith, et fratres ejus, super thesauros sanctorum, 26
quæ sanctificavit David rex, et principes familiarum, et
tribuni, et centuriones, et duces exercitûs,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܕܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ ܠܝܬܪܝ. ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܠܐܚܘܗܝ ܬܪܥܣܪ. * ܕܥܣܪܝܢ ܘܬܪܬܝܢ ܠܪܒܝ.
29 ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܠܐܚܘܗܝ ܬܪܥܣܪ. * ܕܬܠܬܐ ܘܥܣܪܝܢ ܠܡܚܙܝܘܬܐ. ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܠܐܚܘܗܝ ܬܪܥܣܪ.
30 * ܕܐܪܒܥܐ ܘܥܣܪܝܢ ܠܪܘܡܢܝ. ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܠܐܚܘܗܝ ܬܪܥܣܪ.
31

* ܫܠܡ * ܟܗ *

1 * ܦܘܠܓܐ ܕܬܪܥܐ ܕܐܩܝܡ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܢܛܘܪܐ. ܡܫܠܝܐ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܕܝܘܣܦ.
2 * ܘܠܡܫܠܝܐ ܗܘܘ ܠܗ ܒܢܝܐ ܕܟܪܐ ܫܒܥܐ. ܠܙܟܪܝܐ ܒܘܟܪܗ. ܠܝܕܝܥܐܝܠ ܬܢܝܢܐ. ܠܙܟܪܝܐ
3 ܬܠܝܬܝܐ. ܠܢܬܢܐܝܠ ܪܒܝܥܝܐ. * ܠܐܝܠܡ ܚܡܝܫܝܐ. ܠܝܘܚܢܢ ܫܬܝܬܝܐ. ܠܝܕܝ
4 ܫܒܝܥܝܐ. * ܘܠܥܒܪܐܕܘܡ ܗܘܘ ܠܗ ܒܢܝܐ. ܫܡܥܝܐ ܒܘܟܪܗ. ܝܗܘܙܒܢ ܬܢܝܢܐ.
5 ܝܘܐܚ ܬܠܝܬܝܐ. ܣܒܪ ܪܒܝܥܝܐ. ܡܬܠܠ ܚܡܝܫܝܐ. * ܓܡܝܐܝܠ ܫܬܝܬܝܐ. ܝܣܟܪ
6 ܫܒܝܥܝܐ. ܦܥܠܝ ܬܡܝܢܝܐ. ܡܛܠ ܕܒܪܟܗ ܡܪܝܐ. * ܘܠܫܡܥܝܐ ܒܪܗ ܐܬܝܠܕܘ
ܒܢܝܐ ܕܫܠܝܛܝܢ ܗܘܘ ܒܒܝܬ ܐܒܘܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܓܢܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ ܗܘܘ. * ܒܢܘܗܝ ܕܫܡܥܝܐ.
7 ܓܬܐܝܠ. ܘܟܕܐܝܠ. ܘܥܘܒܕܐܝܠ. ܘܙܟܪܝܐ ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܐܠܝܐ. ܘܣܡܟܝܐ.
8 * ܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܕܥܘܒܪ ܐܕܘܡ. ܗܢܘܢ ܘܒܢܝܗܘܢ ܘܐܚܝܗܘܢ. ܓܢܒܪܐ
9 ܚܝܠܐ. ܕܚܝܠܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܕܒܝܬ ܡܩܕܫܐ. ܫܬܝܢ ܘܬܪܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܥܘܒܪ ܐܕܘܡ. * ܘܠܡܫܠܡܝܐ
10 ܒܪܗ ܡܣܝܡܐ. ܒܢܝܐ ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܐ ܬܡܢܥܣܪ. * ܘܠܚܘܣܐ ܡܢ ܒܢܝ ܡܪܪܝ. ܒܢܝܐ
ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܐ. ܘܒܪܗ ܡܣܝܡܐ ܡܝܬ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܐܩܝܡ ܐܒܘܗܝ ܠܬܢܝܢܐ ܪܝܫܐ. ܘܠܐ
11 ܪܫܡܗ ܒܫܡܐ ܕܒܘܟܪܘܬܐ. * ܚܠܩܝܐ ܬܢܝܢܐ. ܛܒܠܝܐ ܬܠܝܬܝܐ. ܙܟܪܝܐ ܪܒܝܥܝܐ. ܟܠ
12 ܒܢܝܐ ܘܐܚܐ ܕܚܘܣܐ ܬܠܬܥܣܪ. * ܠܗܠܝܢ ܐܬܦܠܓܘ ܬܪܥܐ. ܟܠ ܚܕ ܠܘܩܒܠ
ܢܛܘܪܬܐ ܕܐܚܘܗܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܡܫܡܫܝܢ ܒܒܝܬ ܡܩܕܫܐ. ******

Vigesima prima Jathari, & filiis ac fratribus 28
ejus duodecim: Vigesima secunda Rabai, et 29
filiis ac fratribus ejus duodecim: Vigesima 30
tertia Mehaziotho, & filiis ac fratribus ejus
duodecim: Vigesima quarta Romani, & 31
filiis ac fratribus ejus duodecim.

CAP. XXVI.

Distributiones janitorum quos constituit 1
rex David custodes: Mesalia de filiis Joseph.
Mesalia septem habuit filios masculos, Za- 2
chariam primogenitum suum, Jedielem se-
cundum, Zachariam tertium, Nathanielem
quartum, Ilam quintum, Johanan sextum, 3
Jadei septimum. Obar-edom quoque fi- 4
lios habuit, Semaiam primogenitum suum,
Jehozaban secundum, Joah tertium, Sabar
quartum, Matlal quintum, Gamiel sextum, 5
Isachar septimum, Poali octavum: nam be-
nedixerat illi Dominus. Semaiæ filio ejus 6
nati sunt filii, qui auctoritate pollebant in
familia sua paterna, eò quòd essent valentes
robore. Filii Semaiæ, Gathael, Chadhael, 7
Obdael, Zacharia strenuissimus heros, Elia,
& Semachia. Omnes isti de filiis Obar- 8
edom, tam ipsi quàm filii & fratres eorum
fortitudine pollentes, fortitudine inquam ad
obeunda munera Sanctuarii; erant sexaginta 9
duo filii Obar-edom. Mesaliæ filio ejus na-
tu maximo fuerunt filii valentes robore de- 10
cem & octo. Hosa quoque de filiis Merari,
filios habuit valentes robore: & quia filius
ejus natu maximus mortuus fuerat, pater e-
jus natu secundum substituit caput; sed non 11
insignivit eum nomine primogenituræ. Hel-
cia secundus, Tebalia tertius, Zacharia quar-
tus: omnes filii & fratres Hosæ, tredecim. 12
In hos distributæ fuerunt januæ, *certa* uni-
cuique custodia ex adverso fratrum suorum,
ut essent ministrantes in Sanctuario.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 29 Ὁ εἰκοστὸς (α) πρῶτος Ὠθεί, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (α) δεκαδύο· Ὁ εἰκοστὸς δεύτερος (β) Γοδολλαθί,
30 υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (γ) δεκαδύο· Ὁ εἰκοστὸς τρίτος Μααζώθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (δ) δεκα-
31 δύο· Ὁ εἰκοστὸς τέταρτος Ῥωμετθιέζερ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ (ε) ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαδύο.

Vigesimus primus Otheri, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Vi- 28 29
gesimus secundus Godollathi, filii ejus, & fratres ejus duodecim:
Vigesimus tertius Meazoth, filii ejus, & fratres ejus duodecim: Vi- 30 31
gesimus quartus Romethiezer, filii ejus, & fratres ejus duodecim.

MS. A. (ω) καὶ πρῶτος Ἰεθιρί, (α) δώδεκα· (β) Γεδδελθί, (γ) δώδεκα· Ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς Μααζιώθ, (δ) δώδεκα· Ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστὸς Ῥωμθιέζερ, (ε) οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

ΚΕΦ. κϛʹ.

1 2 (α) ΚΑὶ εἰς διαιρέσεις τῶν πυλῶν, υἱοὶ Κορεῒμ Μοσολλεμία ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάφ. Καὶ τῷ (β) Μοσολ-
λεμίᾳ υἱὸς Ζαχαρίας ὁ πρωτότοκος, Ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, (γ) Ζαβαδία ὁ τρίτος, (δ) Ἰενουὴλ ὁ
3 τέταρτος. (ε) Ἰωλὰμ ὁ πέμπτος, (ζ) Ἰωνάθαν ὁ ἕκτος, (η) Ἐλιωναὶ ὁ ἕβδομος, Ἀβδεδὸμ ὁ ὄγ-
4 δοος. Καὶ τῷ Ἀβδεδὸμ υἱοί, (θ) Σαμαίας ὁ πρωτότοκος, (ι) Ἰωζαβὰθ ὁ δεύτερος, (κ) Ἰωὰθ ὁ τρί-
5 τος, (λ) Σαχὰρ ὁ τέταρτος, Ναθαναὴλ ὁ πέμπτος, Ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, Ἰσσάχαρ ὁ ἕβδομος, (μ) Φε-
6 λαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ Θεός. Καὶ τῷ (ν) Σαμαίᾳ υἱῷ αὐτοῦ ἐτέχθησαν υἱοὶ (ξ) τοῦ πρω-
7 τοτόκου Ῥωσαὶ εἰς τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτοῦ, ὅτι δυνατοὶ ἦσαν. Υἱοὶ (ο) Σαμαΐ, Ὀθνί, καὶ
Ῥαφαήλ, καὶ (π) Ὠβήδ, καὶ Ἐλζαβάθ, καὶ Ἀχιοὺδ, υἱοὶ δυνατοί, Ἐλιοὺδ, καὶ Σαβαχία, καὶ Ἰσ-
8 βακώμ. Πάντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀβδεδὸμ, αὐτοὶ (ρ) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποι-
9 οῦντες δυνατῶς ἐν τῇ ἐργασίᾳ, οἱ πάντες ἑξηκονταδύο τῷ (σ) Ἀβδεδόμ. Καὶ τῷ (τ) Μοσολλε-
10 μίᾳ υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ (υ) δεκαοκτὼ δυνατοί. Καὶ τῷ Ὀσᾷ (φ) τῶν υἱῶν Μεραρὶ υἱοὶ φυλάσσοντες
τὴν ἀρχήν, ὅτι οὐκ ἦν (χ) πρωτότοκος· καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἄρχοντα τῆς διαιρέ-
11 σεως τῆς δευτέρας. Χελκίας ὁ δεύτερος, (ψ) Ταβλαὶ ὁ τρίτος, Ζαχαρίας ὁ τέταρτος. πάντες οὗ-
12 τοι υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τῷ Ὀσᾷ (ω) τρισκαίδεκα. Τούτοις (α) αἱ διαιρέσεις τῶν πυλῶν τοῖς ἄρχουσι
13 τῶν δυνατῶν ἐφημερίαι, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔβαλον κλήρους κα-
14 τὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς πυλῶνα καὶ πυλῶνα. Καὶ ἔπε-
σεν ὁ κλῆρος τῶν (β) πρὸς ἀνατολὰς τῷ Σελεμίᾳ, καὶ Ζαχαρίᾳ. (γ) υἱοὶ Σωὰζ τῷ Μελχίᾳ ἔβα-
15 16 λον κλήρους, καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος Βορρᾶ. Τῷ (δ) Ἀβδεδὸμ Νότον κατέναντι οἴκου (ε) Ἐσεφίμ. Εἰς
δεύτερον τῷ Ὀσᾷ πρὸς δυσμαῖς μετὰ τὴν πύλην (ζ) παστοφορίου τῆς ἀναβάσεως· φυλακὴ κατέν-
17 αντι φυλακῆς. Πρὸς ἀνατολὰς ἓξ τὴν ἡμέραν· Βορρᾶ τῆς ἡμέρας (η) τέσσαρες· Νότον τῆς ἡμέ-
18 ρας τέσσαρες· καὶ εἰς τὸν Ἐσεφὶμ δύο Εἰς διαδεχομένους· καὶ τῷ (θ) Ὀσᾷ πρὸς δυσμαῖς μετὰ
τὴν πύλην τοῦ παστοφορίου τρεῖς. φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς τῆς ἀναβάσεως πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἡ-
μέρας ἕξ, καὶ τῷ Βορρᾷ τέσσαρες, καὶ τῷ Νότῳ τέσσαρες, καὶ Ἐσεφὶμ δύο εἰς διαδεχομένους, καὶ (ι)
19 πρὸς δυσμαῖς τέσσαρες, καὶ εἰς τὸν τρίβον δύο διαδεχομένους. Αὗται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλωρῶν
20 τοῖς (κ) υἱοῖς τοῦ Κορέ, καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρί. Καὶ οἱ Λευῖται ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
21 οἴκου κυρίου, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν καθηγιασμένων. Υἱοὶ (λ) Λαδὰν οὗτοι, υἱοὶ τῷ Γηρσωνί·
22 τῷ (μ) Λαδὰν ἄρχοντες πατριῶν τῷ (ν) Λαδάν, τῷ Γηρσωνὶ Ἰεϊήλ. (ξ) Υἱοὶ Ἰεϊήλ, Ζεθὸμ, καὶ
23 Ἰωήλ, (ο) οἱ ἀδελφοὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου κυρίου. Τῷ (π) Ἀμβράμ, καὶ Ἰσσαάρ, Χεβρών, καὶ
24 25 Ὀζιήλ. Καὶ Σουβαὴλ ὁ τοῦ Γηρσὰμ τοῦ Μωυσῆ (ρ) ἐπὶ τῶν θησαυρῶν. Καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ (σ) Ἐ-
26 λιέζερ Ῥαβίας (τ) υἱός, καὶ Ἰωσίας, καὶ Ἰωράμ, καὶ Ζεχρί, καὶ Σαλωμώθ. Αὐτὸς Σαλωμὼθ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν θησαυρῶν τῶν ἁγίων, οὓς ἡγίασε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν,
χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι καὶ ἀρχηγοὶ τῆς δυνάμεως,

CAP. XXVI.

ET ad distributiones portarum, filii (a) Coreim Mosellemia de 1
filiis Asaph. Et Mosellemiæ filius Zacharias primogenitus, Jadiel 2
secundus, Zabadia tertius, Jenuel quartus, Jolam quintus, Jo- 3
nathan sextus, Elionai septimus, Abdedom octavus. Et ipsi Abde- 4
dom filii, Samæas primogenitus, Jozabath secundus, Joath tertius,
Sachar quartus, Nathanael quintus, Amiel sextus, Issachar septi- 5
mus, Phelathi octavus: quoniam benedixit eum Deus. Et Samææ 6
filio ejus nati sunt filii (b) ipsius primogeniti Rhosæ in domum
paternam ejus: quoniam potentes fuerunt. Filii Samai, Othni, & 7
Raphael, & Obed, & Elzabath, & Achiud, filii potentes, Eliu, &
Sabachia, & Isbacom. Omnes de filiis Abdedom, ipsi, & filii eo- 8
rum, & fratres eorum facientes potenter in operatione, omnes sexa-
ginta duo ipsi Abdedom. Et Mosellemiæ filii, & fratres decem 9
& octo potentes. Et ipsi Osa de filiis Merari filii custodientes prin- 10
cipatum, quoniam non fuit primogenitus. Et fecit eum pater ejus
(c) principem distributionis secundæ, Chelchias secundus, Tablai 11
tertius, Zacharias quartus. Omnes hi filii, & fratres Osa, trede-
cim: His distributiones portarum principibus potentum (d) diur- 12
næ vices, sicut fratres eorum ad ministrandum in domo Domi-
ni. Et miserunt sortes juxta parvum & juxta magnum secun- 13
dùm domos patriarum eorum ad portam, & portam. Et cecidit 14
sors earum, quæ ad Orientem, Selemiæ, (e) & Zachariæ. Filii So-
az ipsi Melchiæ jecerunt sortes, & exiit sors ad Aquilonem:
Ipsi Abdedom Austrum è regione domûs (f) Esephim. In secun- 15 16
do, ipsi Osa ad Occidentem (g) post portam pastophorii (h) ascen-
sionis, custodia è regione custodiæ: Ad Orientem (i) sex die, A- 17
quiloni die quatuor, Austrum die quatuor: & ad Esephim (k)
duo In excipientibus: & ipsi Osa ad Occidentem post portam pa- 18
stophorii tres: custodia è regione custodiæ ascensionis, ad Orientem
die sex, & Aquiloni quatuor, & Austro quatuor, & Esephim duo
(l) in excipientibus, & ad Occidentem quatuor, & ad semitam
duo excipientes. Hæ distributiones janitorum filiis Core, & filiis 19
Merari. Et Levitæ fratres eorum super thesauros domûs Domini, 20
& super thesauros sanctificatorum. Filii Ladan hi: filii ipsi Ger- 21
soni, ipsi Ladan principes patriarum Ladan ipsi Gersoni Jiel. Filii 22
Jiel Zethom, & Joel, fratres super thesauros domûs Domini. Ipsi 23
Ambram; & Issaar, Chebron, & Oziel. Et Subael, qui Gersam, 24
qui Moysi super thesauros. Et fratri ejus Eliezer Rabias filius, & 25
Josias, et Joram, et Zechri, et Salamoth: Ipse Salamoth, et fra- 26
tres ejus super omnes thesauros sanctorum, quæ sanctificavit Da-
vid rex, & principes patriarum, chiliarchi et centuriones, et duces virtutis;

MS. A. (α) Καὶ διαίρεσις τῶν πυλῶν υἱοῖς Κορέ, Μοσολλὰμ υἱὸς Κωρὴ ἐκ τῶν (β) Μασελλαμίᾳ υἱοὶ (γ) Ζαβαδίας (δ) Ναθανὰ (ε) Ἰενουηλωλάμ (ζ) Ἰωνάθαν (η) Ἐλιωηναὶ ὁ ἕβδομος. Καὶ τῷ Ἀβδοδὸμ (θ) Σαμείας (ι) Ἰωζαβὰδ (κ) Ἰωαὰ (λ) Σαχὰρ (μ) Φολλαθί (ν) Σαμείᾳ (ξ) τῷ πρωτοτόκῳ (ο) Σεμεία, Ἰωθνί, (π) Ἰωβήδ, καὶ Ἐλζαβάδ, καὶ Ἀχιοῦ, υἱοὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ, Ἐλιοῦ, καὶ Σαμαχίας, καὶ Ἰεβακώβ. (ρ) καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν καὶ υἱοὶ αὐτῶν ποιοῦντες (σ) Ἀβδοδόμ. (τ) Μεσολλεμίᾳ (υ) δεκαοκτὼ καὶ δυνατοί. (φ) ἀπὸ τῶν (χ) αὐτῷ πρωτότοκος· (ψ) Ταβελίας (ω) δεκατρεῖς. (α) ἡ διαίρεσις (β) κατὰ ἀνατολὰς (γ) υἱῷ Ἰωίας (δ) Ἀβδοδὸμ (ε) Ἀσαφείν. Τῷ Σεφιεὶμ, τῷ Ὠσᾷ πρὸς δυσμὰς (ζ) τοῦ παστοφορίου τῆς ἀναβάσεως* φυλακῆς. Κατ' ἀνατολὰς (η) τέσσαρες·* καὶ εἰς τὸ Ἀσαφεὶν δύο δύο (θ) Ἰὰς (ι) πρὸς δυσμὰς (κ) υἱοῖς Κορέ, (λ) Λεδάν, υἱοὶ (μ) Λεδὰν (ν) Λααδάν, (ξ) Καὶ υἱοὶ Ἰεϊήλ, Ζοθὸμ, (ο) ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐπὶ (π) Ἀμραμί, καὶ Ἰσσααρί, (ρ) ἡγούμενος ἐπὶ (σ) τῷ Ἐλιέζερ (τ) υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ὠσίας,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 29 30 31 * اثار وبنيه اثنا عشر * ياروب وبنيه اثنا عشر * محزيوب وبنيه اثنا عشر * رومان وبنيه
اثنا عشر * وعددهم اربعة وعشرون رئيسا *

* الفصل السادس والعشرون *

1 * ودخل في قسمة اولاد قورح اجزاء البوابين الذين اقامهم داود الملك حراسا * ماسليا بن
2 يوسف من بني اصاف * وصار لماسليا سبعة بنين * زخريا بكره * يوديعيل * زخريا *
3 4 ناثانيل * عاليم * يوحنا * يودع السابع * وكذلك عافار ادوم * وكان له ثمانيه اولاد * سمعيا
5 بكره * يهوزافان * يوح * سافر * مطلال * عمانيل * ايساحر * فاعالي الثامن * لان الله
6 باركه * سمعيا ابنه ولد له اولاد اقوياء جبابرة * ومتحكمين على بيت ابيهم * وبنو سمعيا *
7 عاعانيل * وكاداحيل وعوفديل * وزخريا * جبابرة اقوياء * واليا ايضا * وسمكيا * هاولاء
8 كلهم من بني عافار الادومي * وهم واخوتهم اثنان وستون * شديدي القوة * مقدمين
9 على صنايع بيت المقدس * كلهم بنو عافار الادومي * وماسليا بنوه واخوته جبابرة القوة
10 ثمانية عشر * والكاسا من بني مريري له اولاد جبابرة القوة * وابنه الكبير مات * واقام ابوه
11 اخاه الذي بعده رئيسا * وما اسماه باسم الميت * حلقيا الثاني * توفيلايا الثالث * زخريا
12 الرابع * كل بنيه واخوته الذين كانا ثلاثة عشر * يقومون على الابواب رؤساء * يخدمون
في بيت الله *
* * * * * * *

Athari & filiis ejus duodecim: 28
Jaarobo & filiis ejus duodecim: 29
Mehazjotho & filiis ejus duodecim: 30
Romani & filiis ejus duodecim: ho- 31
rum numerus, viginti quatuor præ-
fecti.

CAP. XXVI.

PRæterea ingressæ sunt in portionem 1
filiorum Corahi distributiones janito-
rum quos David rex constituerat cu-
stodes; Mesaliæ filius Josephi, de
filiis Asaphi. Fueruntque Mesaliæ se- 2
ptem filii, Zacharia primogenitus ejus,
Jodiael, Zacharia, Nathanael, Alim, 3
Johannes, Jodaa septimus. Eodemque 4
modo Abar-edom, qui octo filios ha-
bebat, nempe Semajam primogenitum
suum, Jehuzaban, Joab, Saber, Mat-
lal, Gamael, Isachar, Phaali octa- 5
vus; quoniam Deus benedixerat illi.
Semajæ filio ipsius nati sunt filii fortes, 6
gigantes, & imperium habentes super
domum patris sui. Filii Semajæ, Ga- 7
athiel, Cadahiel, Obediel, & Za-
charia, gigantes robusti; item Elia, &
Semachia. Omnes isti erant de filiis 8
Abar-Edomæi, & hi cum fratribus su-
is erant sexaginta duo, strenui ac robu-
sti, præpositi operibus Sanctuarii: omnes
inquam filii Abaris Edomæi. Mesaliæ 9
quoque filii ac fratres, erant gigantes
fortissimi decem & octo. Elhasa quo- 10
que de filiis Meriri, filios habebat gi-
gantes robustissimos: & hujus filio
natu maximo defuncto, primarium sub-
stituit pater ejus fratrem ipsius natu
secundum: at non vocavit eum nomine
defuncti. Helcia erat secundus Tubi- 11
laia tertius, Zacharia quartus; omnes
filii et fratres quos habebat Hasa,
tredecim erant, Præsidentes januis ut 12
præpositi, ministrantes in domo Dei,

Samuel sanctificavit quod omne Et .DOMINI domum roborandum ad,fecerunt sanctificare spolio de & , bellis De
27 28 מן־המלחמות ומן־השלל הקדישו לחזק לבית יהוה: וכל ההקדיש שמואל
, Selomith manum super sanctificans omnis : Seruiah filius Joab & , Ner filius Abner & , Chis filius Saul & , Videns
הראה ושאול בן־קיש ואבנר בן־נר ויואב בן־צרויה כל המקדיש על יד־שלמית
.judices & , praefectos in Israel super externo operi ejus filii & , Chenaniahu Ishari Ipsi .ejus fratrum &
29 ואחיו: ליצהרי כנניהו ובניו למלאכה החיצונה על־ישראל לשטרים ולשפטים:
: occidente ad Jarden trans à , Israel praefectura super septingenti & mille ,virtutis filii ejus fratres & ,Chasabiahu Chebroni
30 לחברוני חשביהו ואחיו בני־חיל אלף ושבע־מאות על פקדת ישראל מעבר לירדן מערבה
ejus generationes ad Chebroni ipsi , caput Jerijah Chebroni Ipsi .regis servitium ad & , DOMINI opus omne ad
31 לכל מלאכת יהוה ולעבדת המלך: לחברוני יריה הראש לחברוני לתלדתיו
.Ghilhad Jahazer in virtute fortes eis in sunt inventi & ,sunt quaesiti David regni quadragesimo anno In ,patres per
לאבות בשנת הארבעים למלכות דויד נדרשו וימצא בהם גבורי חיל ביעזיר גלעד:
,Ghaditas &,Reubenitas super David eos constituit & : familiarum capita septingenti & , mille virtutis viri ejus fratres Et
32 ואחיו בני־חיל אלפים ושבע מאות ראשי האבות ויפקידם דויד המלך על־הראובני והגדי
.regis verbum & , Dei verbum omne ad Menassitarum tribum dimidium &
וחצי שבט המנשי לכל־דבר האלהים ודבר המלך:

CAP. XXVII. כז

eorum praefecti & , centuriarum & , millium principesque , patrum capita , suum numerum secundum Israel filii Et
1 ובני ישראל למספרם ראשי האבות ושרי האלפים והמאות ושטריהם
.anni menses omnes per mense in mense egredientis & ,ingredientis , divisionum rem omnem ad regi ministrantes
המשרתים את־המלך לכל דבר המחלקות הבאה והיצאת חדש בחדש לכל חדשי השנה
filius Jasobeham primo mense in prima divisione Super .millium quatuor & viginti , una Divisio
2 המחלקת האחת עשרים וארבעה אלף: על המחלקת הראשונה לחדש הראשון ישבעם בן־
mense in exercituum principum cunctorũ caput Peres filiis De .millia quatuor & viginti ejus divisione super & , Zabdiel
3 זבדיאל ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: מן־בני־פרץ הראש לכל־שרי הצבאות לחדש
ejus divisione super & : dux Micloth & , ejus divisio & , Achochites Dodai secundi mensis partitione super Et .primo
4 הראשון: ועל מחלקת החדש השני דודי האחוחי ומחלקתו ומקלות הנגיד ועל מחלקתו
; caput sacerdotis Jehojadah filius Benaiahu , tertio mense tertii exercitus Princeps .millia quatuor & viginti
5 עשרים וארבעה אלף: שר הצבא השלישי לחדש השלישי בניהו בן־יהוידע הכהן ראש
ejus partitio & : triginta super & , triginta fortis Benaiahu Ipse .millia quatuor & , viginti ejus divisione super &
6 ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: הוא בניהו גבור השלשים ועל־השלשים ומחלקתו
.eum post ejus filius Zebadiah & , Joab frater Hazael quarto mense in Quarti .ejus filius Hammizabad
7 עמיזבד בנו: הרביעי לחדש הרביעי עשהאל אחי יואב וזבדיה בנו אחריו
.Ifrach Samhuth princeps quinto mense in Quinti .millia quatuor & viginti ejus divisione in Et
8 ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: החמישי לחדש החמישי השר שמהות היזרח
in & : Tecohites Hicches filius Hira sexto mense Sexti .millia quatuor & viginti ejus divisione in Et
9 ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: הששי לחדש הששי עירא בן־עקש התקועי ועל
; Ephraim filiis de Pelonites Cheles , septimo mense in Septimi .millia quatuor & viginti , ejus divisione
10 מחלקתו עשרים וארבעה אלף: השביעי לחדש השביעי חלץ הפלוני מן־בני אפרים
; Zarchi Chusathites Sibbechai , octavo mense in Octavi .millia quatuor & viginti , ejus divisione in &
11 ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: השמיני לחדש השמיני סבכי החשתי לזרחי
Hannethotites Abihezer , nono mense in Noni .millia quatuor & viginti , ejus divisione in &
12 ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: התשיעי לחדש התשיעי אביעזר הענתותי
Netophathites Maharai , decimo mense in Decimi .millia quatuor & viginti ejus divisione in & ; Benjaminae
13 לבנימיני ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: העשירי לחדש העשירי מהרי הנטופתי
Benaiah , mense undecimo in Undecimi .millia quatuor & viginti ejus divisione in & ; Zarchi
14 לזרחי ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: עשתי־עשר לעשתי עשר החדש בניה
duodecimo Duodecimi .millia quatuor & viginti ejus divisione in & ; Ephraim filiis de Pirhathonites
15 הפרעתוני מן־בני אפרים ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: השנים עשר לשנים עשר
tribus super Et .millia quatuor & viginti ejus divisione in & , Hothniel , Netophathites Cheldai ,mense
16 החדש חלדי הנטופתי לעתניאל ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף: ועל שבטי
Chasabiah Levi .Mahachah filius Sephatiahu , Simhonitae : Zichri filius Elihezer , dux Reubenitae ; Israel
17 ישראל לראובני נגיד אליעזר בן־זכרי לשמעוני שפטיהו בן־מעכה: ללוי חשביה
.Michael filius Homri Issaschar .David fratribus de Elihu Jehudah .Sadoc Aharon .Chemuel filius
18 בן־קמואל לאהרן צדוק: ליהודה אליהו מאחי דויד ליששכר עמרי בן־מיכאל:
Hoseah Ephraim Filiis .Hazriel filius Jeremoth Naphthali Ipsi : Hobadiahu filius Ismahajahu Zebulun Ipsi
19 20 לזבולן ישמעיהו בן־עבדיהו לנפתלי ירימות בן־עזריאל: לבני אפרים הושע
filius Iddo , Ghilhadah Menasseh Dimidiae .Pedaiahu filius Joel Menasseh tribus Dimidiae Hazaziahu filius
21 בן־עזזיהו לחצי שבט מנשה יואל בן־פדיהו: לחצי המנשה גלעדה ידו בן־
.Israel tribuum principes Isti .Jerocham filius Hazarel Dan Ipsi .Abner filius Jahasiel Binjamin .Zechariahu
22 זכריהו לבנימן יעשיאל בן־אבנר: לדן עזראל בן־ירחם אלה שרי שבטי ישראל:
multiplicandum ad DOMINUS dixit quia : infra & annorum viginti filio à eorum numerum David levavit non Et
23 ולא־נשא דויד מספרם למבן עשרים שנה ולמטה כי אמר יהוה להרבות
fervor hoc in fuit & ; complevit non & , numerare coepit Seruiah filius Joab .coelorum stellas veluti Israel
24 את־ישראל ככוכבי השמים: יואב בן־צרויה החל למנות ולא כלה ויהי בזאת קצף
thesauros super Et .David regis dierum verborum numerum in numerus ascendit non & : Israel super
25 על־ישראל ולא עלה המספר במספר דברי הימים למלך דויד: ועל אצרות
filius Jehonathan turribus in & , villis in & , urbibus in , agro in thesauros super & : Hadiel filius Hazmaveth regis
המלך עזמות בן־עדיאל ועל האצרות בשדה בערים ובכפרים ובמגדלות יהונתן בן־
super Et .Chelub filius Hesri , terrae cultura in agri opus facientes super Et .Huzzijahu
26 27 עזיהו: ועל עשי מלאכת השדה לעבדת האדמה עזרי בן־כלוב: ועל
super Et .Siphmites Zabdi , vini cellaria in vineis in quae super Et .Ramathites Simhi vineas
28 הכרמים שמעי הרמתי ועל שבכרמים לאצרות היין זבדי השפמי: ועל
super Et .Johas olei cellaria super & : Ghederites Bahalcanan , planicie in quae sycomoros & oliveta
29 הזיתים והשקמים אשר בשפלה בעל חנן הגדרי ועל אצרות השמן יועש: ועל
camelos super Et .Hadlai filius Saphat , vallibus in boves super & : Saronites Sitrai , Saron in pascentes boves
30 הבקר הרעים בשרון שטרי השרוני ועל הבקר בעמקים שפט בן־עדלי: ועל הגמלים
isti Omnes .Hagherites Jaziz pecus super Et .Meronothites Jechdeiahu asinas super & : Ismehelites Obil
31 אוביל הישמעאלי ועל האתנות יחדיהו המרנתי: ועל הצאן יזיז ההגרי כל אלה
: ipse scriba & , intelligens vir consiliarius David patruus Jehonathan Et .David regi quae substantiae principes
32 שרי הרכוש אשר למלך דויד: ויהונתן דוד דויד יועץ איש מבין וסופר הוא
.regis socius Archites Chusai & , regis consiliarius Achithophel Et .regis filiis cum Chachmoni filius Jechiel &
33 ויחיאל בן־חכמוני עם־בני המלך: ואחיתפל יועץ למלך וחושי הארכי רע המלך:
.Joab regis exercitus princeps & , Ebjathar & , Benaiahu filius Jehojadah Achithophel post Et
34 ואחרי אחיתפל יהוידע בן־בניהו ואביתר ושר־צבא למלך יואב:

Versio VULG. LAT.

De bellis, & manubiis præliorum, quæ consecrave-
rant ad instaurationem, & supellectilem templi Do- 27
mini. Hæc autem universa sanctificavit Samuel Vi-
dens, & Saul filius Cis, & Abner filius Ner, & Joab 28
filius Saruiæ : omnes, qui sanctificaverant ea per
manum Selemith, & fratrum ejus. Isaaritis verò
præerat Chonenias, & filii ejus, ad opera forinsecùs 29
super Israel, ad docendum & judicandum eos. Por-
rò de Hebronitis Hasabias,& fratres ejus viri fortis- 30
simi, mille septingenti, præerant Israeli trans Jorda-
nem contra Occidentem, in cunctis operibus Domi-
ni, & in ministerium regis. Hebronitarum autem
princeps fuit Jeria, secundùm familias & cognatio- 31
nes eorũ. Quadragesimo anno regni David recensiti
sunt, & inventi sunt viri fortissimi in Jazer Galaad,
Fratrésque ejus robustioris ætatis, duo millia septin- 32
genti principes familiarum. Præposuit autem eos Da-
vid rex Rubenitis,& Gadditis, & dimidiæ tribui Ma-
nasse, in omne ministerium Dei, & regis.

CAP. XXVII.

Filii autem Israel secundùm numerum suum, princi- 1
pes familiarum, tribuni, & centuriones, & præfecti,
qui ministrabant regi juxta turmas suas, ingredientes
& egredientes per singulos menses in anno, viginti
quatuor millibus singuli præerant. Primæ turmæ in 2
primo mense Jesboam præerat filius Zabdiel, & sub
eo viginti quatuor millia. De filiis Phares, prin- 3
ceps cunctorum principum in exercitu mense primo.
Secundi mensis habebat turmam Dudia Ahohites, & 4
post se alter nomine Macelloth, qui regebat partem
exercitûs, vigintiquatuor millium. Dux quoque tur- 5
mæ tertiæ in mense tertio, erat Banaias filius Joiadæ
sacerdos : & in divisione sua vigintiquatuor millia.
Ipse est Banaias fortissimus inter triginta, & super 6
triginta : præerat autem turmæ ipsius Amizabad filius
ejus. Quartus, mense quarto, Asahel frater Joab, 7
& Zabadias filius ejus post eum : & in turma ejus vi-
gintiquatuor millia. Quintus, mense quinto, prin- 8
ceps Samaoth Jezerites : & in turma ejus viginti-
quatuor millia. Sextus, mense sexto, Hira filius 9
Acces Thecuites : & in turma ejus vigintiquatuor
millia. Septimus, mense septimo, Helles Phallo- 10
nites de filiis Ephraim : & in turma ejus vigintiqua-
tuor millia. Octavus, mense octavo, Sobochai Hu- 11
sathites de stirpe Zarahi : & in turma ejus viginti-
quatuor millia. Nonus, mense nono, Abiezer Ana- 12
thothites de filiis Jemini : & in turma ejus vigin-
tiquatuor millia. Decimus, mense decimo, Marai, 13
& ipse Netophathites, de stirpe Zarai : & in turma
ejus vigintiquatuor millia. Undecimus, mense un- 14
decimo, Banaias Pharathonites de filiis Ephram :
& in turma ejus vigintiquatuor millia. Duodeci- 15
mus, mense duodecimo, Holdai Netophathites, de
stirpe Gothoniel : & in turma ejus vigintiquatuor
millia. Porrò tribubus præerant Israel ; Rubenitis, 16
dux Eliezer filius Zechri : Simeonitis, dux Saphatias
filius Maacha. Levitis, Hasabias filius Camuel: 17
Aaronitis, Sadoc. Juda, Eliu frater David : Is- 18
sachar, Amri filius Michael. Zabulonitis, Jesmaias 19
filius Abdiæ : Nephthalitibus, Jerimoth filius Oz-
riel. Filiis Ephraim, Osee filius Oraziu : dimidiæ 20
tribui Manasse, Joel filius Phadaiæ. Et dimidiæ 21
tribui Manasse in Galaad, Jaddo filius Zachariæ :
Benjamin autem, Jasiel filius Abner. Dan verò, 22
Ezrihel filius Jeroham : hi principes filiorum Israel.
Noluit autem David numerare eos à viginti annis in- 23
feriús : quia dixerat Dominus ut multiplicaret Israel
quasi stellas cœli. Joab filius Saruiæ cœperat nu- 24
merare, nec complevit : quia super hoc ira irruerat
in Israel : & idcircò numerus eorum qui fuerant
recensiti, non est relatus in fastos regis David. Su- 25
per thesauros autem regis fuit Azmoth filius Adiel.
His autem thesauris, qui erant in urbibus, & in vi-
cis, & in turribus, præsidebat Jonathan filius O- 26
ziæ. Operi autem rustico, & agricolis qui exerce-
bant terram, præerat Ezri filius Chelub. Vinea- 27
rúmque cultoribus, Semeias Romathites : cellis
autem vinariis, Zabdias Aphonites. Nam super 28
oliveta & ficeta, quæ erant in campestribus, Ba-
lanan Gederites : super apothecas autem olei, Jo-
as. Porrò armentis, quæ pascebantur in Saron, 29
præpositus fuit Setrai Saronites : & super boves in
vallibus, Saphat filius Adli : Super camelos ve- 30
rò, Ubil Ismahelites : & super asinos, Jadias Me- 31
ronathites. Super oves quoque, Jaziz Agareus : 32
omnes hi, principes substantiæ regis David. Jo-
nathan autem patruus David, consiliarius, vir pru-
dens & literatus : Ipse & Jahiel filius Hachamoni 33
erant cum filiis regis. Achitophel etiam consili- 34
arius regis, & Chusai Arachites amicus regis. Post
Achitophel fuit Joiada filius Banaiæ, & Abiathar.
Princeps autem exercitûs regis erat Joab.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Ἃ ἔλαβεν (υ) ἐκ πόλεων καὶ ἐκ τῶν λαφύρων, καὶ ἡγίασεν ἀπ' αὐτῶν τοῦ μὴ καθυστερῆσαι τὴν
28 οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν (φ) ἁγίων τοῦ Θεοῦ Σαμουὴλ τοῦ προφήτου, καὶ
Σαοὺλ τοῦ Κὶς, καὶ Ἀβεννὴρ τοῦ Νὴρ, καὶ Ἰωὰβ τοῦ (χ) Σαρουία, πᾶν ὃ ἡγίασαν διὰ χειρὸς Σα-
29 λωμὼθ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Τῷ (ψ) Ἰσσααρὶ Χωνενία, καὶ υἱοὶ τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω ἐπὶ
30 τὸν Ἰσραὴλ τοῦ γραμματεύειν καὶ διακρίνειν. Τῷ Χεβρωνὶ Ἀσαβίας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνα-
τοὶ χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἰσραὴλ πέραν τοῦ Ἰορδάνου πρὸς δυσμαῖς, εἰς
31 πᾶσαν λειτουργίαν (ω) κυρίου καὶ ἐργασίαν τοῦ βασιλέως. (α) Τοῦ Χεβρωνὶ Οὐρίας ὁ ἄρχων
(β) τῶν Χεβρωνὶ κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ πατριὰς, ἐν τῷ (γ) τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς βασι-
32 λείας αὐτοῦ ἐπεσκέπησαν, καὶ εὑρέθη ἀνὴρ δυνατὸς ἐν αὐτοῖς ἐν Ἰαζὴρ τῆς Γαλααδίτιδος· Καὶ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ (δ) δισχίλιοι ἑπτακόσιοι οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, καὶ κατέστησεν
αὐτοὺς Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ (ε) εἰς πᾶν
πρόσταγμα κυρίου καὶ λόγον βασιλέως.

MS.A. (υ) ἐκ τῶν πολέμων (φ) ἁγίων Σαμουὴλ (χ) Σαρουίας, (ψ) Ἰσααρὶ Χωχενίας, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ τῆς (ω) τῷ κυρίῳ καὶ (α) τῷ Χεβρωνὶ Ἰωρίας (β) τῷ Χεβρωνὶ (γ) τεσσαρακοστῷ (δ) χίλιοι ἑπτακόσιοι ἄρχοντες πατριῶν, (ε) εἰς πάντα λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ λόγον

27 Quæ (m) cepit ex civitatibus, & de spoliis, & sanctificavit de ipsis,
28 ut non deficeret ædificatio domûs Dei: Et super omnia sancta Dei (n)
Samuel prophetæ, & Saul filii Cis, & Abenner filii Ner, & Joab filii
Saruiæ, omne quod sanctificaverant per manum Salomoth, & fra-
29 trum (o) ejus. Ipsi Issaari Chonenia, & (p) filii operationis, quæ ex-
30 trà, super Israel, ad scribendum, & dijudicandum. Ipsi Chebroni Asa-
bias, & fratres ejus, filii potentes, mille & septingenti super recognitio-
nem Israel, trans Jordanem ad Occidentem, in omne ministerium Domini,
31 & operationem regis. Ipsius Chebroni Urias princeps eorum, qui Chebroni
secundùm generationes eorum secundùm patrias, in quadragesimo anno
regni ejus (q) recogniti sunt; & inventus est vir potens in eis in Jazer
32 Galaaditidis, Et fratres ejus filii potentes bis mille septingenti, principes
patriarum: & constituit eos David rex super Rubeni, & Gaddi, & di-
midium tribûs Manasse ad omne præceptum Domini, & verbum regis.

ΚΕΦ. κζ'.

1 Καὶ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν ἄρχοντες τῶν πατριῶν, χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ
γραμματεῖς οἱ λειτουργοῦντες (α) τῷ βασιλεῖ καὶ εἰς πᾶν λόγον τοῦ βασιλέως κατὰ διαιρέσεις, (β)
πᾶν λόγον τοῦ εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου μῆνα ἐκ μηνὸς, εἰς πάντας τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ,
2 διαίρεσις μία εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῆς πρώτης τοῦ μηνὸς τοῦ
πρώτου, (γ) Ἰσβοὰζ ὁ τοῦ Ζαβδιὴλ, (δ) ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλι-
3 άδες· Ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρὲς, ἄρχων πάντων τῶν ἀρχόντων τῆς δυνάμεως τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.
4 Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου Δωδία (ε) ὁ ἐκ Χὼκ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως (ζ)
αὐτοῦ, καὶ Μακελλὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες
5 ἄρχοντες δυνάμεως. Ὁ τρίτος τὸν μῆνα τὸν τρίτον Βαναίας ὁ τοῦ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων,
6 καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (η) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Αὐτὸς Βαναίας (θ) ὁ δυνα-
τώτερος τῶν τριάκοντα καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα· καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως (ι) αὐτοῦ Ζαβὰδ ὁ υἱὸς
7 αὐτοῦ. Ὁ τέταρτος εἰς τὸν μῆνα τὸν τέταρτον Ἀσαὴλ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, καὶ (κ) Ζαβαδίας
8 υἱὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (λ) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ
πέμπτος τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ὁ ἡγούμενος Σαμαὼθ (μ) ὁ Ἰεσραὲ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐ-
9 τοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ ἕκτος (ν) τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ (ξ) Ὀδουίας ὁ τοῦ Ἐκκὴς
10 ὁ Θεκωίτης, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ ἕβδομος τῷ μηνὶ
τῷ ἑβδόμῳ Χελλὴς ὁ ἐκ Φαλλοῦς ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (ο) εἴκοσι
11 καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ ὄγδοος τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ (π) Σοβοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τῷ Ζαραὶ, καὶ
12 ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (ρ) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ (σ) ἔννατος τῷ μηνὶ τῷ (τ)
ἐννάτῳ Ἀβιέζερ ὁ ἐξ Ἀναθὼθ (υ) ὁ ἐκ γῆς Βενιαμὶν, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσα-
13 ρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες. Ὁ δέκατος τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ (φ) Μεηρὰ ὁ ἐκ Νετωφαθὶ τῷ Ζα-
14 ραὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (χ) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ ἑνδέκατος τῷ μηνὶ
τῷ ἑνδεκάτῳ Βαναίας ὁ ἐκ Φαραθὼν (†) ἐκ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (ψ)
15 εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Ὁ δωδέκατος εἰς τὸν μῆνα τὸν δωδέκατον (ω) Χολδία ὁ ἐκ
16 Νετωφαθὶ τῷ Γοθονιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ (α) εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. Καὶ
ἐπὶ τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, τῷ Ῥουβὴν ἡγούμενος Ἐλιέζερ ὁ τοῦ Ζεχρί. Τῷ Συμεὼν, Σαφατίας ὁ
17 18 τοῦ Μααχά. Τῷ Λευὶ, Ἀσαβίας ὁ τοῦ Καμουήλ. Τῷ Ἀαρὼν, Σαδώκ. Τῷ Ἰούδα, Ἐλιὰβ τῶν
19 ἀδελφῶν Δαυίδ. Τῷ Ἰσσάχαρ, (β) Ἀμβρὶ ὁ τοῦ Μιχαήλ. Τῷ Ζαβουλὼν, Σαμαίας ὁ τοῦ Ἀβδίου.
20 Τῷ Νεφθαλὶ, (γ) Ἰεριμὼθ ὁ τοῦ Ὀζιήλ. Τῷ Ἐφραὶμ, Ὡσηὲ ὁ τοῦ Ὀζίου. Τῷ ἡμίσει φυλῆς
21 Μανασσῆ, Ἰωὴλ (δ) υἱὸς Φαδαία. Τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ τῷ (ε) ἐν γῇ Γαλαὰδ,
22 Ἰαδδαὶ ὁ τοῦ (ζ) Ζαδδαί. Τοῖς υἱοῖς Βενιαμὶν, (η) Ἰασιὴλ ὁ τοῦ Ἀβεννήρ. Τῷ Δὰν,
23 (θ) Ἀζαριὴλ ὁ τοῦ (ι) Ἰρωάβ. Οὗτοι πατριάρχαι τῶν φυλῶν Ἰσραήλ. Καὶ οὐκ ἔλαβε
Δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι (κ) εἶπε κύριος πληθῦναι
24 τὸν Ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ Ἰωὰβ (λ) ὁ τοῦ Σαρουία ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ
λαῷ, καὶ οὐ συνετέλεσε. καὶ ἐγένετο ἐν τούτοις ὀργὴ (μ) ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ
25 ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῦ βασιλέως Δαυίδ. Καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως,
Ἀσμὼθ ὁ τοῦ Ὀδιήλ, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ καὶ ἐν ταῖς κώμαις καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις καὶ
26 ἐν τοῖς πύργοις, Ἰωνάθαν ὁ τοῦ Ὀζίου. (ν) Καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τὴν γῆν τῶν ἐρ-
27 γαζομένων (ξ) Ἐσδρὶ ὁ τοῦ Χελούβ. Καὶ ἐπὶ τῶν χωρίων, Σεμεῒ (ο) ὁ ἐκ Ῥαὴλ, καὶ
28 θησαυρῶν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ οἴνου, Ζαβδὶ ὁ τοῦ Σεφνί. Καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων, καὶ
ἐπὶ τῶν συκαμίνων τῶν ἐν τῇ πεδινῇ, (π) Βαλανὰν ὁ Γεδωρίτης· ἐπὶ δὲ τῶν θησαυρῶν
29 τοῦ ἐλαίου, Ἰωάς. Καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν νομάδων τῶν ἐν τῷ Σαρὼν, Σατραὶ ὁ Σαρωνίτης·
30 καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλῶσι, Σαφὰτ ὁ τοῦ (ϛ) Ἀδλαί. Ἐπὶ δὲ τῶν καμήλων, (σ)
31 Ἀβίας ὁ Ἰσμαηλίτης· ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων, Ἰαδίας ὁ ἐκ (τ) Μεραθών. Καὶ ἐπὶ τῶν προβά-
32 των, (υ) Ἰαζὶζ ὁ Ἀγαρίτης. Πάντες οὗτοι προστάται ὑπαρχόντων Δαυὶδ τοῦ βασιλέως. Καὶ Ἰω-
νάθαν ὁ πατράδελφος Δαυὶδ σύμβουλος, ἄνθρωπος (φ) συνετός· καὶ Ἰεὴλ ὁ τοῦ (χ) Ἀχα-
33 μὶ μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. (ψ) Ἀχιτόφελ σύμβουλος τοῦ βασιλέως, καὶ Χουσὶ (ω) ὁ πρῶ-
34 τος φίλος τοῦ βασιλέως. Καὶ (α) μετὰ τοῦτον Ἀχιτόφελ ἐχόμενος (β) Ἰωδαὲ ὁ τοῦ Βαναίου, καὶ
Ἀβιάθαρ· καὶ Ἰωὰβ ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλέως.

CAP. XXVII.

1 Et filii Israel juxta numerum suum principes patriarum, chiliarchi, &
centuriones, & scribæ ministrantes regi, & ad omne verbum regis se-
cundùm distributiones, (a) omne verbum, ingredientis, & egredientis,
mensem ex mense, in omnes menses anni, distributio una viginti & qua-
2 tuor millia. Et super distributionem primam mensis primi, Isboaz filius
3 Zabdiel, super distributionem ejus, viginti & quatuor millia: De filiis
4 Phares, princeps omnium principum virtutis, mensis primi. Et super
distributionem mensis secundi Dodia, qui de Choc: & (b) super distributi-
onem ejus, & Macelloth præfectus, & super distributionem ejus viginti
5 & quatuor millia, principes virtutis. Tertius mense tertio Banaias
filius Jodae (c) sacerdos princeps: & super distributionem ejus viginti &
6 quatuor millia. Ipse Banaias potentior triginta, & super triginta: &
7 super distributionem ejus Zabad filius ejus. Quartus in mensem quar-
tum Asael frater Joab, & Zabadias filius ejus, & fratres: & super
8 distributionem ejus viginti & quatuor millia. Quintus mensi quinto
præfectus Sameoth filius Jesrae: & super distributionem ejus viginti
9 & quatuor millia. Sextus mensi sexto Oduias filius Ecces Thecoita:
10 & super distributionem ejus viginti & quatuor millia. Septimus men-
si septimo Chelles, qui de Phallus, de filiis Ephræm: & super distribu-
11 tionem ejus viginti & quatuor millia. Octavus mensi octavo Sobochai
usathi ipsi Zarai: & super distributionem ejus viginti & quatuor
12 millia. Nonus mensi nono Abiezer, qui ex Anathoth, qui de terra
Benjamin: & super distributionem ejus quatuor, & viginti millia.
13 Decimus mensi decimo Meera, qui ex Netophathi, ipsi Zarai, & super di-
14 stributionem ejus viginti & quatuor millia. Undecimus mensi undeci-
mo Banaias, qui ex Pharathon, de filiis Ephræm: & super distributio-
15 nem ejus, viginti & quatuor millia. Duodecimus in mensem duodeci-
mum, Choldia, qui ex Netophathi, ipsi Gothoniel: & super distribu-
16 tionem ejus viginti & quatuor millia. Et super tribus Israel, ipsi
Ruben præfectus Eliezer, qui ipsius Zechri: Ipsi Symeon, Saphatias,
17 qui ipsius Maacha: Ipsi Levi, Asabias, qui ipsius Chamuel: Ipsi
18 Aaron, Sadoc: Ipsi Juda, Eliab de fratribus David: Ipsi Issachar,
19 Ambri, qui ipsius Michael: Ipsi Zabulon, Samaias, qui Abdiæ: Ipsi
20 Nephthali, Jerimoth, qui ipsius Oziel: Ipsi Ephræm, Ose, qui Oziæ: Dimi-
21 dio tribûs Manasse, Joel filius Phadaia: Dimidio tribûs Manasse, quod
in terra Galaad, Jadai, qui Zadæi: Filiis Benjamin, Jasiel, qui ipsius
22 Abenner: Ipsi Dan, Azariel, qui ipsius Iroab. Hi patriarchæ tribuum Is-
23 rael. Et non cepit David numerum eorum à viginti annis, & infrà: quo-
24 niam dixerat Dominus multiplicare Israel, sicut astra cœli. Et Joab Sa-
ruiæ cœpit numerare in populo, & non consummavit, & facta est in
his ira super Israel: & non est relatus numerus in librum ver-
25 borum dierum regis David. Et super thesauros regis, Asmoth,
qui ipsius Odiel: & super thesauros, qui in agro, & in pagis,
26 & in villis, & in turribus, Jonathan, qui Oziæ: Et super
27 agricolas terram operantes, Esdri, qui ipsius Chelub. Et super
(d) cellas, Semei, qui de Rael: & super thesauros, qui in
28 cellis vini, Zabdi, qui ipsius Sephni. Et super oliveta, & su-
per sycomoros, quæ in campestri, Ballanan Gedorita: super the-
29 sauros autem olei, Joas. Et super boves pascuales, qui in Sa-
ron, Satrai Saronita: & super boves, qui in vallibus, Saphat,
30 qui ipsius Adli. Super camelos autem, Abias Ismaelita. Super
31 asinos autem Jadias, qui de Merathon. Et super oves, Ja-
32 ziz Agarita. Omnes hi præfecti substantiæ David regis. Et Jo-
nathan patruus David consiliarius, homo intelligens. Et Jeel,
33 qui ipsius Achami, cum filiis regis. Achitophel consiliarius regis:
34 & Chusi (e) primus amicus regis: Et (f) post hunc Achito-
phel, sequens Jodae, qui Banææ, & Abiathar, & Joab
princeps militiæ regis.

MS.A. (α) τῷ λαῷ καὶ εἰς πᾶν λόγον (β) εἰς πάντα λόγον (γ) Ἰσβοὰμ (δ) καὶ ἐπὶ (ε) ὁ Ἀωθὶ, καὶ (ζ) αὐτοῦ * εἴκοσι (η) τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες. (θ) δυνατώτερος (ι) αὐτῶν Ἀμιζαβὰθ υἱὸς (κ) Ζαβδίας ὁ υἱὸς (λ) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (μ) ὁ Ἰεζραὴλ, (ν) μηνὶ (ξ) Εἰρὰ υἱὸς Ἐκκὴς (ο) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (π) Σοβοχαὶ, καὶ ἐπὶ τῆς (ρ) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (σ) ἔνατος (τ) ἐνάτῳ (υ) ἐκ γῆς (φ) Μοοραὶ ὁ ἐκ Νετοφὰτ (χ) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (†) τοῦ (ψ) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (ω) Χολδαὶ ὁ ἐκ Νετωφατὶ (α) τέσσαρες καὶ εἴκοσι (β) Ἀμρὶ (γ) Ἰεριμὼθ (δ) ὁ τοῦ Φαδαία. (ε) ἐν Γαλαὰδ, Ἰαδδαὶ (ζ) Ζαβδίου. (η) Ἀσιὴλ (θ) Ἐζριὴλ (ι) Ἰωρὰμ. (κ) κύριος εἶπεν πληθῦναι (λ) ὁ τῆς Σαρουία (μ) ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· (ν) Ἐπὶ δὲ τῶν (ξ) Ἐζραὶ (ο) ὁ Ῥαμαθαῖος, καὶ (π) Βαλανὰ ὁ Γεδώρ· (ϛ) Ἀδαί. (σ) Οὐβίας (τ) Μαραθών. (υ) Ἰαζὶζ (φ) συνετὸς, καὶ γραμματεὺς αὐτός· καὶ Ἰεριὴλ (χ) Ἀχαμανὶ (ψ) Καὶ Ἀχιτόφελ (ω) πρῶτος (α) μετ' αὐτὸν (β) Ἰωαδαὲ

דברי הימים א׳ כח

CAP. XXVIII. כח

1 ויקהל דויד את כל שרי ישראל שרי השבטים ושרי המחלקות המשרתים את המלך ושרי האלפים ושרי המאות ושרי כל רכוש ומקנה למלך ולבניו עם הסריסים והגבורים ולכל גבור חיל אל ירושלם׃
2 ויקם דויד המלך על רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי אני עם לבבי לבנות בית מנוחה לארון ברית יהוה ולהדם רגלי אלהינו והכינותי לבנות׃
3 והאלהים אמר לי לא תבנה בית לשמי כי איש מלחמות אתה ודמים שפכת׃
4 ויבחר יהוה אלהי ישראל בי מכל בית אבי להיות למלך על ישראל לעולם כי ביהודה בחר לנגיד ובבית יהודה בית אבי ובבני אבי בי רצה להמליך על כל ישראל׃
5 ומכל בני כי רבים בנים נתן לי יהוה ויבחר בשלמה בני לשבת על כסא מלכות יהוה על ישראל׃
6 ויאמר לי שלמה בנך הוא יבנה ביתי וחצרותי כי בחרתי בו לי לבן ואני אהיה לו לאב׃
7 והכינותי את מלכותו עד לעולם אם יחזק לעשות מצותי ומשפטי כיום הזה׃
8 ועתה לעיני כל ישראל קהל יהוה ובאזני אלהינו שמרו ודרשו כל מצות יהוה אלהיכם למען תירשו את הארץ הטובה והנחלתם לבניכם אחריכם עד עולם׃
9 ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה כי כל לבבות דורש יהוה וכל יצר מחשבות מבין אם תדרשנו ימצא לך ואם תעזבנו יזניחך לעד׃
10 ראה עתה כי יהוה בחר בך לבנות בית למקדש חזק ועשה׃
11 ויתן דויד לשלמה בנו את תבנית האולם ואת בתיו וגנזכיו ועליתיו וחדריו הפנימים ובית הכפרת׃
12 ותבנית כל אשר היה ברוח עמו לחצרות בית יהוה ולכל הלשכות סביב לאצרות בית האלהים ולאצרות הקדשים׃
13 ולמחלקות הכהנים והלוים ולכל מלאכת עבודת בית יהוה ולכל כלי עבודת בית יהוה׃
14 לזהב במשקל לזהב לכל כלי עבודה ועבודה לכל כלי הכסף במשקל לכל כלי עבודה ועבודה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XXVIII.

1 Convocavit igitur David omnes principes Israel, duces tribuum, & præpositos turmarum, qui ministrabant regi: tribunos quoque & centuriones, & qui præerant substantiæ & possessionibus regis, filiósque suos cum eunuchis, & potentes, & robustissimos quosque in exercitu, Jerusalem.
2 Cúmque surrexisset rex, & stetisset, ait Audite me fratres mei, & populus meus: Cogitavi ut ædificarem domum, in qua requiesceret arca fœderis Domini, & scabellum pedum Dei nostri: & ad ædificandum omnia præparavi.
3 Deus autem dixit mihi; Non ædificabis domum nomini meo, eò quòd sis vir bellator, & sanguinem fuderis.
4 Sed elegit Dominus Deus Israel me de universa domo patris mei, ut essem rex super Israel in sempiternum: de Juda enim elegit principes: porrò de domo Juda, domum patris mei: & de filiis patris mei, placuit ei ut me eligeret regem super cunctum Israel.
5 Sed & de filiis meis (filios enim mihi multos dedit Dominus) elegit Salomonem filium meum, ut sederet in throno regni Dñi super Israel.
6 Dixitque mihi; Salomon filius tuus ædificabit domũ meam, & atria mea: ipsum enim elegi mihi in filiũ, & ego ero ei in patrẽ.
7 Et firmabo regnum ejus usque iñ æternum, si pseveraverit facere præcepta mea, & judicia, sicut & hodié.
8 Nunc ergò coram universo cœtu Israel, audiente Deo nostro, custodite & perquirite cuncta mandata Domini Dei nostri: ut possideatis terram bonam, & relinquatis eam filiis vestris post vos usque in sempiternum.
9 Tu autem, Salomon fili mi, scito Deum patris tui, & servito ei corde perfecto, & animo voluntario: omnia enim corda scrutatur Dominus, & universas mentium cogitationes intelligit. Si quæsieris eum, invenies: si autem dereliqueris eum, projiciet te in æternum.
10 Nunc ergò quia elegit te Dominus ut ædificares domum Sanctuarii, confortare, & perfice.
11 Dedit autem David Salomoni filio suo descriptionem porticús, & templi, et cellariorum, et cœnaculi, et cubiculorum in adytis, & domûs propitiationis,
12 Necnon & omnium quæ cogitaverat atriorum, et exedrarum per circuitum in thesauros domûs Domini, et in thesauros sanctorum,
13 Divisionúmque Sacerdotalium et Leviticarum in omnia opera domûs Domini, et in universa vasa ministerii templi Domini.
14 Aurũ in pondere per singula vasa ministerii. Argenti quoque pondus pro vasorum et operum diversitate.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXVIII.

1 Post hæc convocavit David cunctos principes Israelis, & primores tribuum, duces turmarum, qui ministrabant regi, chiliarchas, centuriones, & eos qui præerant possessionibus & pecuariæ regis & filiorum ejus, eunuchos, & robore valentes. Qui cùm venissent omnes in Jerusalem,
2 Dixit eis; Audite me fratres mei, & popule mi. Equidem statueram apud meipsum ædificare domum quietis pro arca fœderis Domini, & in locum habitationis Dei nostri; & omnia paraveram ad extruendam domum.
3 Sed Dominus dixit mihi, Ne ædifices domum nomini meo, quia vir es bellator, & quia vir es qui multum sanguinem fudisti.
4 Me quidem elegit Dominus Deus Israelis ex toto domo patris mei, ut sim rex super Israelem in æternum: nam ex tribu domûs Judæ elegit sibi regem, & ex tribu domûs Judæ elegit sibi domum patris mei, è domo verò patris mei elegit me ut rex essem super Israelem.
5 Item ex omnibus filiis meis (multos enim filios dedit mihi Dominus) elegit Salomonem filium meum ut sederet super solium excelsi regni Israelis:
6 Et dixit mihi, Salomon filius tuus ipse ædificabit domum meam, & atrium meum, nam ipsum elegi ut sit mihi filius, & ego ero illi pater:
7 Et stabiliam solium regni ejus in æternum, etiamsi noluerit exercere præcepta & judicia mea, ut hodie.
8 Nunc igitur præsente universo Israele populo Domini, & in præsentia Domini Dei nostri custodite & quærite præcepta ejus; ut vos hæreditariò possideatis terram hanc in perpetua secula, & possidendam tradatis filiis vestris in seculum seculorum, & non vastetur.
9 Tu quoque Salomon fili mi, disce quicquid præcepit mihi Dominus Deus; eúmque cole corde integro, voluntariè, sine coactu; nam quicquid est in corde, novit Dominus; & quicquid mortales animis concipiunt, intelligit. Si quæsieris eum, præstò erit tibi; quòd si dereliqueris eum, perdet te.
10 Scito & considera quòd Dominus elegit te ad ædificandum domum nomini sanctissimo Domini; forti ac virili sis animo, & fac.
11 Tum dedit David Salomoni filio suo exemplar parastadum, & mensuram domûs, et xysti, et cœnaculorum, porticum interiorum, et porticum exteriorum, superiorum et inferiorum,
12 Gazophylacii, officinæ domûs Domini, coquinæ, domûs pincernarum, et domûs tuentium lucernas,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κη'.

Καὶ ἐξεκκλησίασε Δαυὶδ πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἰσραὴλ, ἄρχοντας τῶν κριτῶν, καὶ πάντας τοὺς ἄρ-
1 χοντας τῶν ἐφημεριῶν τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχοντας τῶν χιλιάδων καὶ τῶν ἑκατοντάδων, καὶ τοὺς
γαζοφύλακας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων (α) αὐτοῦ, καὶ πάσης τῆς κτήσεως τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ,
σὺν τοῖς εὐνούχοις, καὶ τοὺς δυνάστας, καὶ τοὺς μαχητὰς τῆς στρατιᾶς ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔστη (β) Δαυὶδ ἐν μέσῳ
2 τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἶπεν, Ἀκούσατέ μου (γ) ἀδελφοί μου, καὶ λαός μου· ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν οἰκοδομῆσαι οἶ-
κον ἀναπαύσεως τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου, καὶ στάσιν ποδῶν κυρίου ἡμῶν, καὶ ἡτοίμασα τὰ εἰς τὴν κατα-
σκήνωσιν ἐπιτήδεια. Καὶ ὁ θεὸς εἶπεν, Οὐκ οἰκοδομήσεις ἐμοὶ οἶκον τοῦ ἐπονομάσαι τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐ-
3 τῷ, ὅτι ἄνθρωπος πολεμιστὴς εἶ σὺ, καὶ (δ) αἷμα ἐξέχεας. Καὶ ἐξελέξατο κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἐν ἐμοὶ
4 ἀπὸ παντὸς οἴκου (ε) πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν Ἰούδᾳ ᾑρέτικε τὸ βασίλειον,
καὶ ἐξ οἴκου Ἰούδα τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ πατρός μου, ἐν ἐμοὶ ἠθέλησε τοῦ
γενέσθαι (ζ) με εἰς βασιλέα ἐπὶ παντὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀπὸ πάντων (η) τῶν υἱῶν μου, ὅτι πολλοὺς υἱοὺς (θ)
5 ἔδωκέ μοι κύριος, ἐξελέξατο ἐν Σαλωμὼν τῷ υἱῷ μου καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ θρόνου βασιλείας κυρίου
(ι) ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπέ μοι ὁ θεὸς, Σαλωμὼν ὁ υἱός σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου καὶ τὴν αὐλήν
6 μου, ὅτι ᾑρέτικα ἐν αὐτῷ εἶναί μου υἱὸν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα· Καὶ κατορθώσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
7 ἕως αἰῶνος, ἐὰν ἰσχύσῃ τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ κρίματά μου, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν κατ-
8 ενώπιον πάσης ἐκκλησίας κυρίου, καὶ ἐν ὠσὶ θεοῦ ἡμῶν, (κ) φυλάξασθε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς
κυρίου (λ) τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ (†) κατακληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ'
ὑμᾶς ἕως αἰῶνος. Καὶ νῦν Σαλωμὼν (μ) υἱὲ, γνῶθι τὸν θεὸν τῶν πατέρων σου, καὶ δούλευε αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τε-
9 λείᾳ καὶ ψυχῇ θελούσῃ, ὅτι πάσας καρδίας (ν) ἐτάζει κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει. ἐὰν ζητήσῃς αὐ-
τὸν, εὑρεθήσεταί σοι, καὶ ἐὰν (ξ) καταλείψῃς αὐτὸν, καταλείψει σε εἰς τέλος. Ἴδε νῦν, ὅτι κύριος ᾑρέ-
10 τικέ σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα, ἴσχυε καὶ ποίει. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ τὸ
11 παράδειγμα τοῦ ναοῦ καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ, (ο) καὶ τῶν ζακχῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἐσωτέρων, καὶ
τοῦ οἴκου τοῦ ἐξιλασμοῦ, Καὶ τὸ παράδειγμα ὃ εἶχεν ἐν πνεύματι αὐτοῦ, τῶν αὐλῶν οἴκου κυρίου, καὶ πάντων τῶν πα-
12 στοφορίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἁγίων, Καὶ τῶν (π) καταλυμάτων, καὶ τῶν ἐφ-
13 ημεριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν λειτουργησί-
14 μων σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου κυρίου. Καὶ τὸν σταθμὸν τῆς ὁλκῆς αὐτῶν τῶν τε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν,

CAP. XXVIII.

Et evocavit David omnes principes Israel, principes (a) judicum, & 1
omnes principes diurnarum vicium, quæ circa corpus regis, & principes
millium, & centuriarum, & (b) custodes thesauri, & eos, qui su-
per substantiam ipsius, & omnem possessionem regis, & filio-
rum ejus, cum eunuchis, & potentes, & bellatores militiæ in
Hierusalem. Et stetit David in medio Ecclesiæ, & dixit; 2
Audite me, fratres mei, & populus meus. Mihi factum est su-
per cor ædificare domum requietis arcæ testamenti Domini, & (c) stati-
onem pedum Domini nostri: & paravi quæ ad habitationem apta. Et 3
Deus dixit; Non ædificabis mihi domum, ad cognominandum nomen
meum in ea: quoniam homo bellator es tu, & sanguinem effudisti.
Et elegit Dominus Deus Israel in me, de omni domo patris mei, esse 4
regem super Israel in seculum: & in Juda elegit (d) regnum, & de domo
Juda domum patris mei. Et in filiis patris mei, in me voluit: ut essem
ego in regem super omnem Israel. Et de omnibus filiis meis, (quia 5
multos filios dedit mihi Dominus) elegit in Salomon filio meo, sedere
ipsum super thronum regni Domini super Israel. Et dixit mihi Deus; 6
Salomon filius tuus ædificabit domum meam, & atrium meum: quo-
niam elegi in eo, esse meum filium, & ego ero ei in patrem: Et dirigam 7
regnum ejus usque in seculum; si invaluerit ad custodiendum mandata
mea, & judicia mea, sicut dies hæc. Et nunc (e) ad faciem universæ eccle- 8
siæ Domini, & in auribus Dei nostri, observate, et quærite omnia mandata
Domini Dei nostri; ut hæreditetis terram bonam, & in hæreditatem tra-
datis filiis vestris post vos usque in seculum. Et nunc, Salomon fili, nosce 9
Deum patrum tuorum, & servi ei in corde perfecto, & animâ volente:
quoniam omnia corda scrutatur Dominus, & omnem (f) cogitationem
cognoscit. Si quæsiveris eum, invenietur tibi: & si deliqueris eum,
derelinquet te in finem. Vide nunc, quia Dominus elegit te ædificare 10
sibi domum in sanctificationem. Confortare, & fac. Et dedit David Salo- 11
mon filio suo exemplar (g) templi, & domorum ejus, & (h) Zacchon
ejus, & cænaculorum, & apothecarum interiorum, & domûs (i)
propitiationis: Et exemplar, quod habuit in spiritu suo, atriorum do- 12
mûs Domini, & omnium pastophoriorum, quæ in circuitu, quæ ad apothecas domûs Domini, & apothecarum sanctorum, (k) Et diversoriorum, & vicium sacerdotum, & Levitarum, 13
ad omnem operationem ministeria domûs Domini, et apothecarum ministerialium vasorum cultûs domûs Domini: (l) Et mensuram ponderis eorum, et aureorum, et argenteorum: 14

MS.A. (α) αὐτοῦ, * καὶ τοὺς δυνάστας (β) Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐμ μέσῳ (γ) ἀδελφοί, καὶ (δ) αἵματα (ε) τοῦ πατρός (ζ) με βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ (η) υἱῶν (θ) δέδωκέν (ι) ἐπὶ Ἰσραήλ. (κ) φυλάσσεσθαι (λ) θεοῦ (†) κατακληρονομήσεται (μ) υἱέ μου, (ν) ἐξετάζει (ξ) καταλείψεις (ο) καὶ ζακχῶ (π) καταλυμάτων, τῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن والعشرون *

1 * وجمع داود سائر روساء بني اسرائيل * وكبراء الحكام والاسباط * والالاف * والمئين
2 والمتحكمين على المواشي * واولاده المومنين * شديدي القوة الذين باورسليم * ووقف داود في
وسط الجماعة وقال لهم * اسمعوا مني يا قومي ويا اخوتي * انا كان في قلبي ان ابني بيتا * موضع
راحة لصندوق عهد الله * موضع مسكن الهنا * واستعددت كل شي لبناء البيت *
3 * فقال لي الرب * لا تبني بيتا لاسمي * لانك رجل جري دفقت دماء كثيرة * والرب اله
4 اسرائيل اختارني من جميع بيت ابي * لاكون ملكا على اسرائيل الى الابد * لانه من بيت
يهودا اختار له ملكا * ومن امة يهودا اختار له بيتا * وهو بيت ابي * ومن بيت ابي اختارني ملكا
5 على اسرائيل * ومن جميع اولادي الكثيرين الذين وهبهم الله لي * اختار سليمان ابني
6 ليجلس على كرسي الملك العظيم الذي للرب على اسرائيل * وقال الله لي * ان سليمان
ابنك هو الذي يبني لي بيتا ويبني صحنه * لاني اصطفيته ان يكون لي ابنا وانا اكون
7 8 له ابا * واثبت كرسي ملكه الى الابد * اذا حفظ وصاياي واحكامي كمثل اليوم * وقال
داود * الان قدام سائر اسرائيل جماعة الله تشكرون الله الهنا وتحفظون وصاياه * لكي ترثوا
انتم ايضا هذه الارض الى ابد الابدين * ويرثوها اولادكم بعدكم الى ابد الابدين * اذ
9 هم لم يفسدوا * وانت يا ابني سليمان * تكون تعرف كل ما اوصانا الرب الاله به * فاعبده
بقلب سليم ونفس مستقيمة بغير ضجر * لان الله يفحص كل قلب ويعرف كل فكر * واذا
10 طلبته وجدته * واذا اخليته رفضك الى الابد * انظر الان * الرب قد اختارك لتبني له
11 بيتا وموضع قدس الله * فتقووا واعمل * واوري داود سليمان ابنه مثال الهيكل كله *
ومقدار الرواقات الفوقانية * والاسطوانات الجوانية * والبيت الذي لغفران الخطايا
12 * والاسطوانات البرانية * والفوقانية والتحتانية * والبيت الذي يوضع فيه اواني بيت الله *
وبيت الطبخ * وبيت السقايين والمسارج *
* *

CAP. XXVIII.

Congregatis itaque David cunctis 1
proceribus filiorum Israelis, superiori-
bus rectorum atque tribuum, chiliarchis,
centurionibus, præfectis armentorum, su-
is denique filiis arcanorum participibus,
strenuis ac generosis, qui erant in Jeru-
salem; Stetit David in media conci- 2
one, & ait illis, Audite me O popule mi,
& O fratres mei. Erat mihi in animo
ædificare domum, locum quietis pro arca
fœderis Dei, locum habitationis Dei no-
stri; & omnia paraveram pro structura
domûs: Verùm dixit mihi Dominus, 3
Nequaquam ædificabis domum nomini
meo, quoniam es vir generosus, & mul-
tos sanguines fudisti. Dominus autem 4
Deus Israelis, cùm elegerit me ex tota
domo patris mei, ut sim rex super Is-
raelem in æternum (nam è domo Judæ
eligens sibi regem, & è gente Judæ eli-
gens sibi domum, eámque domum pa-
tris mei; ex mea domo paterna me regem
elegit super Israelem) Ex omnibus filiis 5
meis, qui plures sunt, quos concessit
mihi Deus, elegit Salomonem filium
meum ut insideret solio augustissimi im-
perii quod Dominus habet super Israe-
lem. Dixitque mihi Deus, Salomon 6
filius tuus ipse quidem est qui ædifica-
turus est mihi domum, & ædificaturus
atrium ejus: nam ipsum elegi ut sit
mihi filius, & ego ero illi pater: Et 7
confirmabo solium regni ejus in æternum,
dummodò custodiat præcepta mea & ju-
dicia mea, sicut hodie. Tum dixit Da- 8
vid, Itaque coram universo Israele cœ-
tu Dei gratias agetis Deo, Deo nostro,
ejusque mandata servabitis; ut hæredi-
tario jure possideatis etiam vos terram
istam in seculum seculorum, & posside-
ant eam filii vestri post vos in secula
sempiterna, modò non deprabentur.
Tu quoque O fili mi Salomon, edisce 9
omnia quæ præcepit nobis Dominus De-
us, eumque corde sincero & rectâ
mente cole, sine tædio: nam Deus o-
mnia corda scrutatur, & novit omnes
cogitationes: cùm quæsieris eum, inveni-
es illum; cùm verò deserueris eum, respuet
te in æternum. Adverte jam, Dominus 10
elegit te ut ædificares ipsi domum &
locum Sanctuarii Dei: sume igitur ani-
mos & perfice. Deinde ostendit David 11
Salomoni filio suo typum totius templi,
& mensuram porticuum superio-
rum, & clathrorum interiorum, &
domûs remissionis peccatorum: Item 12
clathrorum exteriorum, tam superiorum
quàm inferiorum, & domûs in qua po-
nebantur vasa domûs Dei, & coqui-
næ, & domûs pincernarum, & lu-
cernarum.

דברי הימים א: כט

argenteis candelabris & :ej⁹ lucernarũ & candelabri & candelabri pondere in ,aureis eorũ lucernis & ,aureis candelabris in pond⁹ Et
15 ומשקל למנרות הזהב ונרתיהם זהב במשקל־מנורה ומנורה ונרתיה ולמנורות הכסף
,dispositionis mensis pondus auri Et .candelabri & candelabri servitium secundùm,ejus lucernis & candelabro pondere in
16 במשקל למנורה ונרתיה כעבודת מנורה ומנורה׃ ואת־הזהב משקל לשלחנות המערכת
aureis crateribus & ,mundũ aurum medii calamis & ,sparsoriis & ,tridentibus Et .argenteis mensis argentum &;mensæ & mensæ
17 לשלחן ושלחן וכסף לשלחנות הכסף׃ והמזלגות והמזרקות והקשות זהב טהור ולכפורי הזהב
purificatum aurum suffimenti altari Et .crateri & crateri pondere in argenteis crateribus & ,crateri & crateri ,pondere in
18 במשקל לכפור וכפור ולכפורי הכסף במשקל לכפור וכפור׃ ולמזבח הקטרת זהב מזקק
Omnia .Domini fœderis arcam super tegentib⁹ & expandentib⁹ aurum Cherubim quadrigæ exemplari & ,pondere in
19 במשקל ולתבנית המרכבה הכרובים זהב לפרשים וסככים על־ארון ברית־יהוה׃ הכל
:suo filio Selomoh David Dixitque .exemplaris opera omnia ,fecit intelligere me super Domini manu de scriptura in
20 בכתב מיד יהוה עלי השכיל כל מלאכות התבנית׃ ויאמר דויד לשלמה בנו
te derelinquet non & ,te debilitabit non ,tecum meus Deus Deus Dñs quia :consterneris ne & ,timeas ne ,fac & roborare & ,Confortare
חזק ואמץ ועשה אל־תירא ואל־תחת כי יהוה אלהים אלהי עמך לא ירפך ולא יעזבך
servitium omne in,Levitarum & sacerdotum divisiones ecce Et .Domini domus servitii opus omne conficere ad usque
21 עד־לכלות כל־מלאכת עבודת בית־יהוה׃ והנה מחלקות הכהנים והלוים לכל־עבודת
omnibus popul⁹ omnis &,principes & ,servitio omni sapientia in spontaneo omni opere omni in tecum & ;Dei domus
בית האלהים ועמך בכל־מלאכה לכל־נדיב בחכמה לכל־עבודה והשרים וכל־העם לכל־
.tuis verbis
דבריך׃

CAP. XXIX. כט

;grande opificium &:tenellũ &,puerum ,Deus eo in elegit unum meũ filiũ Selomoh :cœtum omnẽ ad rex David dixit Et
1 ויאמר דויד המלך לכל־הקהל שלמה בני אחד בחר־בו אלהים נער ורך והמלאכה גדולה
:aurum ad ,aurum mei Dei domui præparavi mea fortitudine omni in Et .Deo Domino sed ,ædes homini non quia
2 כי לא לאדם הבירה כי ליהוה אלהים׃ ובכל־כחי הכינותי לבית־אלהי הזהב לזהב
,variegationis et,fuci lapides,impletionũ et ,onychis lapides ,ligna ad ,ligna et :ferrum ad ferrum :æs ad æs et :argentum ad argentũ et
והכסף לכסף והנחשת לנחשת הברזל לברזל והעצים לעצים אבני־שהם ומלואים אבני־פוך ורקמה
peculiare mihi est,mei Dei domum erga mea voluntate in adhuc Et multitudine in marmoreos lapides & ,pretiosum lapidem omnem &
3 וכל אבן יקרה ואבני־שיש לרב׃ ועוד ברצותי בבית אלהי יש־לי סגלה
talenta millia Tria .sanctuarii domui præparavi omnibus ex ,supra mei Dei domui dedi ;argentum & ,aurum
4 זהב וכסף נתתי לבית־אלהי למעלה מכל־הכינותי לבית הקדש׃ שלשת אלפים ככרי
,aurum ad aurum Ad .domorum parietes liniendum ad purgati argenti talenta millia septem & ,Ophir auro de auri
5 זהב מזהב אופיר ושבעת אלפים ככר־כסף מזקק לטוח קירות הבתים׃ לזהב לזהב
hodie suam manum complendum ad,offert sponte quisquis et :artificum manum per opus omne ad et ,argentum ad argentum ad &
ולכסף לכסף ולכל־מלאכה ביד חרשים ומי מתנדב למלאות ידו היום
centuriarum et ,millium principes et ,Israel tribuum principes et ,familiarum principes obtulerunt sponte Et .Domino
6 ליהוה׃ ויתנדבו שרי האבות ושרי שבטי ישראל ושרי האלפים והמאות
.regis operis principes in et
ולשרי מלאכת המלך׃

Versio VULG. LAT.

Sed & in candelabra aurea,& ad lucernas eorum,aurum
pro mensura uniuscujusque candelabri & lucernarum.Si- 15
militer & in candelabra argentea, & in lucernas eorum,
pro diversitate mensuræ, pondus argenti tradidit. Aurũ
quoq; dedit in mensas propositionis pro diversitate men- 16
sarũ:similiter & argentũ in alias mensas argenteas. Ad
fuscinulas quoque,& phialas,et thuribula ex auro purissi- 17
mo,et leunculos aureos,pro qualitate mensuræ pond⁹ dis-
tribuit in leunculũ & leunculũ. Similiter & in leones ar-
genteos diversum argenti pondus separavit. Altari autẽ,
in quo adoletur incensũ,aurum purissimũ dedit:ut ex ipso 18
fieret similitudo quadrigæ cherubim,extendentiũ alas,&
velantiũ arcã fœderis Dñi. Omnia,inquit,venerũt scri-
pta manu Dñi ad me,ut intelligerẽ universa opera exem- 19
plaris. Dixit quoque David Salomoni filio suo ;Viriliter
age,& confortare,& fac:ne timeas,& ne paveas:Dñs e- 20
nim Deus meus tecũ erit,& non dimittet te,nec derelin-
quet,donec pficias omne op⁹ ministerii domûs Dñi.Ecce
divisiones Sacerdotũ & Levitarum, in omne ministeriũ 21
domûs Dñi assistunt tibi,& parati sunt, & noverunt tam
principes quàm popul⁹ facere omnia præcepta tua.

CAP. XXIX.

LOcutúsque est David rex ad omnẽ ecclesiã ;Salomo-
nem filium meum unum elegit Deus,adhuc puerum,& te- 1
nellum:opus namq; grande est, neque enim homini præ-
paratur habitatio,sed Deo. Ego autem totis viribus meis
præparavi impensas domûs Dei mei: aurũ ad vasa aurea, 2
& argentum in argentea,æs in ænea, ferrum in ferrea, li-
gna ad lignea:& lapides onychinos,& quasi stibinos, &
diversorum colorum, omnémque pretiosum lapidem, &
marmor Parium abundantissimé. Et super hæc,quæ ob-
tuli in domum Dei mei de peculio meo aurum & argen- 3
tum,do in templum Dei mei,exceptis his,quæ præparavi
in ædem sanctã. Tria millia talenta auri de auro Ophir: 4
& septem millia talentorũ argenti probatissimi ad deau-
randos parietes templi. Et,ubicunque opus est aurum de 5
auro, & ubicunque opus est argentum de argento,opera
fiant per manus artificum : & si quis spontè offert, im-
pleat manum suam hodiè, & offerat quod voluerit Do-
mino. Polliciti sunt itaque principes familiarum, & 6
proceres tribuum Israel,tribuni quoque, & centuriones,
& principes possessionum regis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

CAP. XXIX.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Et loci in quo posita erant candelabra aurea, 15
& lucernæ eorum aureæ, cum ellychniis, or-
namentis, & vasis olei eorum. Omnia scripsit
David, dedítque Salomoni filio suo. Quoad 16
mensas argenteas, & mensas aureas, pelves
argenteas, & pelves aureas, Radulas, fuscinu- 17
las,& cola argentea; innumerum erat pondus
auri istorum vasorum.
Dixit ergò David Salomoni filio suo, Forti ac 20
virili sis animo,& fac : ne timeas, neque for-
mides : quia Dominus dominorum tecum est,
non deseret te, neque derelinquet donec ab-
solveris fabricam omnium ministeriorum do-
mûs Dñi. Ecce autem distributiones sacerdo- 21
tum & Levitarum : eos præfeci omnibus of-
ficiis domûs Domini : penes te sunt : ipsique
sapienter facient omnia opera quæ pertinent
ad ministerium domûs Domini. Et ecce præ-
feci eisdem *ministeriis* præpositos ac princi-
pes, ut ipsi curam habeant, & agant omnia
opera quæ requiruntur.

CAP. XXIX.

PRæterea dixit David rex ad omnes cœtus 1
Israelis, Salomon hic filius meus, puer par-
vus est ; ipsum tamen elegit Domin⁹ ex omni-
bus filiis meis, quòd puer sit sapiens ac pru-
dens. Opus autem hujusmodi quod commis-
sum est ei, nequaquam parvi est momenti,
imò maximi ; quandoquidem nulli mortalium
tale quid demandatum est. Forti igitur atque
virili animo estote in hoc *opere*, quoniam
Dominum Deum nostrum respicit. Omnes 2
facultates meas & opes meas paravi,quicquid
scilicet requiritur pro domo Domini Dei mei;
aurum ad aurea, argentum ad argentea, æs ad
ærea, ferrum ad ferrea, lignum ad lignea, ce-
drum ad cedrina; lapides optimos, & marga-
ritas, Et quicquid necessarium est ipsi do- 3
mui, jam apparavi & instruxi ex paupertate
mea : pecuniam denique pro sumptibus do-
mûs Dei mei, ex paupertate mea præparavi;
Nempe millies mille talenta auri, auri *inquam* 4
optimi, & bis millies mille talenta argenti ad 5
obducendum parietes domûs. Ubi necessa-
rium erit aurum, insumetur aurum ; & ubi
necessarium erit argentum, insumetur argen-
tum ; & *id* quidem ad quælibet opera : ut ab-
solvatur opus messe statuto, nec retardetur
opus, sed perficiatur prout exigit dignitas
ejus. Tum congregati primates patrum, & 6
principes tribuum Israelis, chiliarchi, cen-
turiones, & *præpositi* eorum qui administra-
bant negotia regis;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

λυχνιῶν τὴν ὁλκὴν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τῶν λύχνων. Ἔδωκεν αὐτῷ ὁμοίως τὸν σταθμὸν τῶν τραπεζῶν τῆς προθέσεως,
15 16 ἑκάστης τραπέζης χρυσῆς, καὶ ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν. Καὶ τῶν κρεαγρῶν καὶ σπονδείων καὶ τῶν φιαλῶν τῶν χρυσῶν· καὶ τὸν
17 σταθμὸν τῶν χρυσῶν καὶ τῶν (ρ) ἀργυρῶν, καὶ τῶν κεφφουρὲ, ἑκάστου σταθμοῦ. Καὶ (σ) τὸ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμια-
18 μάτων ἐκ χρυσίου δοκίμου σταθμὸν ὑπέδειξεν αὐτῷ, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἅρματος τῶν (τ) χερουβὶμ τῶν διαπε-
πετασμένων ταῖς πτέρυξι, καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου. Πάντα ἐν γραφῇ χειρὸς κυρίου ἔδωκε
19 Δαυὶδ Σαλωμὼν, κατὰ τὴν περιγενηθεῖσαν αὐτῷ σύνεσιν τῆς κατεργασίας τοῦ παραδείγματος. Καὶ εἶπε Δαυὶδ
20 Σαλωμὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ, Ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου καὶ ποίει, μὴ φοβοῦ μηδὲ πτοηθῇς, ὅτι κύριος ὁ θεός μου μετὰ σοῦ, οὐκ
ἀνήσει (υ) σε καὶ οὐ μή σε ἐγκαταλίπῃ ἕως τοῦ συντελέσαι σε πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου. καὶ (φ)
ἰδοὺ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ζακχῶ αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑπερῷα καὶ τὰς ἀποθήκας τὰς ἐσωτέρας, καὶ
21 τὸν οἶκον τοῦ ἱλασμοῦ, καὶ τὸ παράδειγμα οἴκου κυρίου. Καὶ ἰδοὺ αἱ ἐφημερίαι τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς
πᾶσαν λειτουργίαν (χ) οἴκου κυρίου, καὶ μετὰ σοῦ ἐν πάσῃ πραγματείᾳ, καὶ πᾶς πρόθυμος ἐν σοφίᾳ κατὰ
πᾶσαν τέχνην, καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς πάντας τοὺς λόγους σου.

Candelabrorum pondus dedit ei: & lucernarum. Dedit ei similiter pon- 15 16
dus mensarum propositionis, cujusq; mensæ aureæ, & similiter argentea-
rum. Et fuscinularum, & libatoriorum, & phialarum aurearum: & (m) 17
pondus aureorum, & argenteorum, & thuribulorum Cephure, cujusq;
ponderis. Et (n) altaris thymiamatum ex auro probato, pondus ostendit 18
ei; & exemplar currûs ipsorum Cherubim expansorum alis, & obumbran-
tium super arcam testamenti Domini. Omnia in scriptura (o) manûs Do- 19
mini dedit David Salomon, secundùm assistentem sibi intelligentiam (p)
confectionis exemplaris. Et dixit David Salomon filio suo; Confortare, et 20
viriliter age, & fac: ne timeas, neq; paveas: quoniam Dominus Deus meus
tecum: non dimittet te, et non derelinquet, quoadusq; tu consummes omnē
operationem ministerii dom. Domini. (q) Et ecce exemplar templi, et dom.
ej., et Zaccho ej., et cœnacula, et apothecas interiores, et domū propitiatio-
nis, & exemplar domûs Domini. Et ecce vices sacerdotum, & Levitarum 21
ad omne ministerium domûs Domini; & tecum in (r) omni tractatione,
& omnis promptus in sapientia secundùm omnem artem, & principes, & omnis populus ad omnia verba tua.

MS.A. (ρ) ἀργυρῶν, κεφφουρὲ, (σ) τὸ τοῦ (τ) χερουβεὶν (υ) σε οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως τοῦ συντελέσαι (φ) ἴδον (χ) οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ

ΚΕΦ. κθʹ.

1 Καὶ εἶπε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, Σαλωμὼν ὁ υἱός μου εἰς ὃν ᾑρέτικεν ἐν αὐτῷ κύριος,
2 νέος καὶ ἁπαλὸς, καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ (β) ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἢ κυρίῳ θεῷ. Κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἡτοί-
μακα εἰς οἶκον θεοῦ μου χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν, σίδηρον, ξύλα, λίθους (γ) Σοάμ, καὶ πληρώσεως (δ) λίθους
3 πολυτελεῖς καὶ ποικίλους, καὶ πάντα λίθον τίμιον, καὶ πάριον πολύν. Καὶ ἔτι ἐν τῷ εὐδοκῆσαί με ἐν οἴκῳ
θεοῦ μου, ἔστι μοι ὃ περιπεποίημαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ δέδωκα εἰς οἶκον θεοῦ μου εἰς ὕψος, ἐκτὸς
4 ὧν ἡτοίμακα (ε) εἰς τὸν οἶκον τῶν ἁγίων, Τρισχίλια τάλαντα χρυσίου τοῦ ἐκ Σουφὶρ, καὶ ἑπτακισχίλια τάλαν-
5 τα ἀργυρίου δοκίμου, (ζ) ἐξαλειφθῆναι ἐν αὐτοῖς τοὺς τοίχους (η) τοῦ ἱεροῦ, Εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ
εἰς τὸ ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τῶν τεχνιτῶν· καὶ τίς ὁ προθυμούμενος πληρῶσαι
6 τὰς χεῖρας αὐτοῦ σήμερον κυρίῳ; Καὶ (θ) προεθυμήθησαν ἄρχοντες (ι) πατριῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ ἑκατόνταρχοι, καὶ οἱ προστάται τῶν ἔργων, καὶ οἱ (κ) οἰκοδόμοι τοῦ βασιλέως.

CAP. XXIX.

Et dixit David rex omni Ecclesiæ; Salomon filius meus, in quem elegit 1
in eo Dominus, juvenis, & tener: & opus magnum: quoniam non (a) homi-
ni, sed Domino Deo. Juxta omnem potentiam paravi in domum Dei mei, 2
(b) aurum, argentum, æs, ferrum, ligna, lapides (c) Soam, & plenitudinis,
lapides pretiosos, & varios, et omnem lapidem pretiosum, (d) & Parium
multum. Et ultrà in benè sentiendo me in domo Dei mei, est mihi quod re- 3
servavi aurum & argentum, & ecce dedi in domum Dei mei in altitudi-
nem, præter ea, quæ paravi in domum sanctorum, Ter mille talenta 4
auri è Suphir, & septem millia talenta argenti probati, ad liniendum in
eis parietes templi, In aurum auro, & in argentum argento: & in omne 5
opus per manum artificum. Et quis (e) promptus implere manus suas hodiè 6
Domino? Et prompti fuerunt principes patriarum, & principes filiorū Is-
rael, et Chiliarchi, et centuriones, et præsides operū, et (f) ædificatores regis.

MS.A. (β) ἀνθρώπῳ ἡ οἰκοδομή, ἀλλ' ἢ (γ) Σοόμ, (δ) καὶ λίθους (ε) εἰς οἶκον (ζ) ἐξαλειφθῆναι (η) τοῦ οἴκου, *διὰ χειρὸς τεχνιτῶν· (θ) προεθυμήθησαν (ι) τῶν πατριῶν, (κ) οἰκονόμοι τοῦ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وموضع المناير الذهب واغشيتها * واواني الرب * وكل شي كتبه داود واعطاه سليمن ابنه *
16 * وموايد الفضة * وموايد الذهب * وقصع الفضة والذهب * ومعارف * ومناشل * والمصفيات الفضة
17 الذي يروق بها * كل ذلك فوق العدد ووزن ذهبهم * وكذلك الثياب * وكذلك موايد الخبز * جميعها
18 ذهب * وكذلك الفضة * والكاسات الذهب والفضة * ووزن فضة وذهب كل واحد منها * وكذلك الذي
لمذبح البخور الذي من ذهب خالص * ومثال الدارات التي للكروبين التي اجنحتها مبسوطة
19 تظلل تابوت عهد الله * المكتوبة كلها من عند الله * واوري داود سليمن ابنه مثال ما يعمل *
20 بالفهم الذي صار فيه * وقال داود لسليمن ابنه * تقوى وتثبت واعمل ولا تخف * لان الله الهي
معك * لا يخليك ولا يضيعك * حتى تكمل كل شي من بناء بيت الله * والان فقد اريتك كل
21 شي * وكل مثالات الهيكل واسطواناته * وما فوقه وداخله * وبيت الصندوق * ومثال بيت الله * والان
هذه مراتب الكهنة واللاويين ليخدموا في بيت الله * ومعك يكونون جميع المراتب * كل من
فيه حكمة بكل الصنايع * والروساء والشعب كله يمسكون كل ما تقوله وتامر به *

Et loci candelabrorum aureorum, et oper- 15
culorum eorum, & vasorū Domini. Quæ
omnia scriptis mandavit David, deditque
Salomoni filio suo. Mensas item argen- 16
teas & mensas aureas, pelves argenteas
& aureas, Cochlearia, fuscinulas, & 17
phialas argenteas quibus libabatur: quæ
omnia auri sui pondere numerum excede-
bant. Sic etiam reliqua vasa, eodémque
modo mensas panis totas aureas, sic etiam
argenteas, tum crateres aureos & argen-
teos, & pondus argenti vel auri singulo-
rum ex iis. Sic ea quæ spectabant altare 18
suffitûs, quod erat ex auro puro; & ex-
emplar atriorum pro Cherubinis quorum
alæ erant extensæ ut protegerent arcā fœ-
deris Dei: Quæ quidem omnia scripta 19
fuerant ex mandato divino. Ostendit ergò
David Salomoni filio suo figuram agen-
dorum, eo sensu quo extructa fuerunt:
Tum dixit David Salomoni filio suo, For- 20
ti atque constanti sis animo, fac, & ne ti-
meto; quia Deus, Deus meus tecum est, &
non deseret nec perdet te, donec perfeceris
omnia quæ pertinent ad ædificium domûs
Dei. Jam ostendi tibi omnia, tam figuras
omnes templi & clathrorum ejus, externa
quæque & interna ipsius, quàm domûs ar-
cæ, & figuram domûs Dei. Jam verò 21
hæ sunt recensiones sacerdotum & Levi-
tarum, ut ministrent in domo Dei: & pe-
nes te erunt omnes recensiones omniū qua-
liscunque artis scientiâ peritorum: deni-
que principes & universus populus obtem-
perabunt omnibus dictis & imperatis tuis.

* الفصل التاسع والعشرون *

1 * وقال داود الملك لجماعة اسرايل * ان سليمان ابني هذا الذي اصطفاه الله من جميع بني
صبي صغير والامر الذي احبه الله له ليس بصغير بل هو كبير عظيم * وما اعطاه امر هذه
البنية الا لانه شاب حكيم عارف * وهو الذي يقوى ويثبت على عمل هذا * لانها ليست
2 للناس بل للرب الاله * وكوني كلها اعددت ساير ما اقتنيته * وكل مالي الذي جمعته لبيت
الله * ذهب على ذهب * وفضة على فضة * ونحاس على نحاس * وحديد على حديد * وخشب على خشب
وارز على ارز * وحجارة رفيعة * ولولو * وحجارة كبار مختارة ليس لها قيمة ولا مثل * وكل حجر رفيع *
3 * وكل ما يحتاج اليه البيت اعددته بضعفي * ومال جمعته يمسكني للنفقة في بيت الله المقدس *
4 * الف الف بدرة من الذهب المصفى الصافي * والفي الف بدرة مال لادهان حيطان البيت *
5 * الموضع الذي للذهب يذهب * والفضة تعمل لموضع يصلح لها * وهذه الصنايع تحكم صنعتها
6 في شهرها * ولا تتاخر صنعته * الا تحكم على ما يصلح بحسابها * وجمع داود الكتاب * كبراء
الاباء * وروساء اسباط اسرايل * وروس الالوف والمئين * والذين يتولون صنايع الملك *

CAP. XXIX.

Tum dixit David rex cœtui Israelis, 1
Salomon filius meus iste quem Deus elegit
inter omnes filios meos, puer quidē parvus
est, & negotium ad quod elegit eum Deus,
haud exiguum, sed magnum est & arduum: nec tamen commisit ei negotium tanti
ædificii, nisi quia adolescens est sapiens ac
peritus: ipséque fortis & constans erit in
hoc agendo; quoniam id non homines, sed
Dominum Deum spectat. Ego quidem pro 2
omnibus viribus meis, quicquid possidebam, et omnes opes meas quas collegeram,
præparavi pro domo Dei. Aurum auro ac-
cumulavi, argentum argento, æs æri, fer-
rum ferro, ligna lignis, cedros cedris: la-
pillos quoque præstantes & uniones, lapi-
desque prægrandes ac raros, inæstimabilis
pretii & incomparabiles, omnémque lapi-
dem præstantissimum; Omnia denique ne- 3
cessaria domui, ego pro imbecillitate mea ex
opibus quas meâ paupertate collegi, paravi
ut impenderentur in ædem Dei sacrosan-
ctam: Millies mille talenta auri purga- 4
ti ac puri, & bis mille millia talentorum
argenti, ad inaurandos parietes ædis. Lo- 5
cus inaurandus, aurabitur; argentum ve-
rò adhibebitur in loco ipsi congruente, at-
que horum quidem artificiorum opus debi-
to mense absolvatur, nullúmque retarde-
tur opus, sed debito modo & numero ab-
solvatur. Deinde congregavit David 6
scribas patriarchas, & primates tribuum
Israelis, tribunos, centuriones, & eos qui
curam gerebant operum regis:

דברי הימים א׳: כט

Versio VULG. LAT.

Dederúntq; in opera domûs Dei auri talenta quinq; mil-
lia, & ſolidos decē millia: argenti talenta decē millia: & 7
æris talenta decē & octo millia: ferri quoque centū millia
talentorū. Et apud quemcunq; inventi ſunt lapides, de-
derunt in theſauros domûs Dñi, per manum Jahiel Ger- 8
ſonitis. Lætatúſque eſt populus, cùm vota ſpontè pro-
mitterent: quia corde toto offerebant ea Dño: ſed & Da- 9
vid rex lætatus eſt gaudio magno. Et benedixit Dño co-
ram univerſa multitudine, & ait; Benedict⁹ es, Dñe De⁹ 10
Iſrael patris noſtri, ab æterno in æternum. Tua eſt, Dñe,
magnificentia, & potentia, & gloria, atq; victoria: & tibi 11
laus: cuncta enim quæ in cœlo ſunt, & in terra, tua ſunt:
tuum Dñe regnū, & tu es ſup omnes principes. Tuæ di-
vitiæ, & tua eſt gloria: tu dominaris omniū, in manu tua 12
virtus & potentia: in manu tua magnitudo, & imperiū o-
mnium. Nunc igitur, Deus noſter, confitemur tibi, & lau-
dam⁹ nomen tuum inclytū. Quis ego, & quis popul⁹ me⁹, 13
ut poſſimus hæc tibi univerſa promittere? tua ſunt omnia: 14
& quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi. Peregrini
enim ſumus coram te, & advenæ, ſicut omnes patres no- 15
ſtri. Dies noſtri quaſi umbra ſup terrā, & nulla eſt mora.
Dñe Deus noſter, omnis hæc copia, quam paravimus ut æ-
dificaretur domus nomini ſancto tuo, de manu tua eſt, & 16
tua ſunt omnia. Scio, Deus meus, q probes corda, & ſim-
plicitatē diligas, undè & ego in ſimplicitate cordis mei 17
lætus obtuli univerſa hæc: & populū tuum, qui hic reper-
tus eſt, vidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria. Dñe
Deus Abrahā, & Iſaac, & Iſrael, patrum noſtrorū, cuſtodi 18
in æternū hanc voluntatē cordis eorū, & ſemper in vene-
rationē tui mens iſta pmaneat. Salomoni quoq; filio meo
da cor perfectū, ut cuſtodiat mandata tua, teſtimonia tua, 19
& ceremonias tuas, & faciat univerſa: & ædificet ædem,
cujus impenſas paravi. Præcepit autē David univerſæ ec-
cleſiæ; Benedicite Dño Deo noſtro. Et benedixit omnis 20
eccleſia Domino Deo patrum ſuorum: & inclinaverunt
ſe, & adoraverunt Deum, & deinde regem.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Obtulerunt pro operibus domûs Domini, au- 7
ri talenta quinque millia: ſtanni optimi pro
aquæductibus ducenta millia: argenti talen-
ta viginta millia: æris Corinthii talenta ſe-
ptuaginta millia: ferri centies mille talenta.
Argentum denique & aurum, quantum ne- 8
ceſſarium erat ipſi *domui*, intulerunt in the-
ſaurum domûs Domini per manum Gerſonis
theſaurarii. Et gaviſus eſt univerſus populus 9
Iſraelis muneribus iſtis, quoniam corde per-
fecto obtulit ea David coram Domino.

Canticum Davidis.

David etiam gaviſus eſt ingenti gaudio, ce-
cinitque cantica ſolennia Domino: Et be- 10
nedixit David Domino coram omnibus cœ-
tibus Iſraelis, dixitque David; Benedictus ſis
Dominus Deus Iſraelis patris noſtri, à ſeculis
ad ſecula: Tua eſt enim Domine, majeſtas,
& fortitudo, gloria, & decus, faſtus, & ho-
nor: quia tu imperas cœlo ac terræ. Tuum 11
Domine eſt regnum, & ſapientia, robur, &
ſcientia: Divitiæ & honor à te ſunt, tuque 12
rebus omnibus dominaris: tua eſt potentia
& fortitudo, tuque attollis & magnificas
omnes creaturas quas condidiſti. Nunc igitur 13
Domine Deus noſter, gratias agimus tibi, &
laudamus nomen majeſtatis tuæ. Quid enim 14
ſum ego, & quid populus meus? nam pluſ-
quam omnes docentes me didici quia via vitæ
tua opem tulit mihi, & tu es ſpes noſtra Do-
mine Deus noſter. Nos enim ſimiles ſumus 15
vapori ollæ, & advenæ ſumus coram te,
exigui in mundo: tu tamen dominatus es
jampridem patribus noſtris, & hortatus es
eos quânam viâ ambulandum erat eis ut ſer-
varentur. Teque celebramus Domine Deus 16
noſter, ut liberes nos ab omnibus lædentibus
nos: nam probro nos afficiunt gentes, & di-
cunt nobis, Ubi eſt Deus noſter quem colitis?
Novi Domine mi, quòd tu cor ſcrutaris, & 17
fide tu placaris: unde ego in fide cordis mei
hæc omnia cecini. Quin etiam nunc popu-
lus tuus qui iſtic adeſt, vides quod magna
cum lætitia te celebrant ac dicunt; Domine 18
Deus Abrahæ, Iſahac, & Iſraelis patrum
noſtrorum, conſerva in perpetuum ea omnia
quæ pollicitus es nobis, & reflecte cor no-
ſtrum ad timorem tuum. Ego David talia ef- 19
fatus loquor; Domine mi Deus, etiam Salo-
moni filio meo da cor perfectum, ut cuſtodiat
præcepta & teſtimonia tua, pactúmque tu-
um; & peragat quicquid præcepiſti, & ædi-
ficet ædem quam præparavi: ut ſanctificetur
nomen tuum magnum, & celebretur in mun-
do quem condidiſti ob oculos (*i. ad uſum*)
timentium te. Deinde dixit David toti popu- 20
lo Iſraelitico, Benedicite Dominum Deum
veſtrum: ſic benedixit totus populus Do-
mino Deo patrum ſuorum, & prociden-
tes adoraverunt Dominum, & benedixerunt
etiam regi Davidi:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου χρυσίου τάλαντα πεντακισχίλια, καὶ χρυσοῦς μυρίους, καὶ ἀργυρίου
ταλάντων δέκα χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ τάλαντα μύρια ὀκτακισχίλια, καὶ σιδήρου ταλάντων χιλιάδας ἑκα-
8 τόν. Καὶ οἷς εὑρέθη παρ' αὐτοῖς λίθος, ἔδωκαν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς Ἰειὴλ τοῦ
9 (λ) Γεδσωνί. Καὶ εὐφράνθη ὁ λαὸς ὑπὲρ τοῦ προθυμηθῆναι, ὅτι ἐν καρδίᾳ πλήρει προεθυμήθη-
σαν τῷ κυρίῳ. καὶ Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς εὐφράνθη μεγάλως. Καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τὸν κύ-
10 ριον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας, λέγων, Εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰ-
11 ῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. Σοὶ κύριε ἡ μεγαλωσύνη, καὶ ἡ δύναμις, καὶ τὸ καύχημα, καὶ ἡ νίκη, καὶ
ἡ ἰσχύς, ὅτι σὺ πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις· ἀπὸ προσώπου σου ταράσσε-
12 ται πᾶς βασιλεὺς, καὶ ἔθνος. Παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα, σὺ πάντων ἄρχεις κύριε, ὁ ἄρ-
χων πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐν χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν χειρί (μ) σου παντοκράτωρ μεγαλῦναι
13 καὶ κατισχῦσαι τὰ πάντα. Καὶ νῦν κύριε ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τῆς καυχήσεώς σου. Καὶ
14 τίς εἰμι ἐγώ, καὶ τίς ὁ λαός (ν) μου ὅτι ἰσχύσαμεν προθυμηθῆναί σοι κατὰ ταῦτα; ὅτι σὰ τὰ
15 πάντα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι. Ὅτι πάροικοί ἐσμεν ἐναντίον σου, καὶ παροικοῦντες ὡς
16 πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν. ὡς σκιὰ αἱ ἡμέραι ἡμῶν (ξ) ἐπὶ γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπομονή. Κύριε ὁ
θεὸς ἡμῶν, (ο) πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο ὃ ἡτοίμακα οἰκοδομηθῆναι οἶκον τῷ ὀνόματί τῷ ἁ-
17 γίῳ σου, ἐκ χειρός σου ἐστὶ καὶ σοὶ τὰ πάντα. Καὶ ἔγνων κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐτάζων καρδί-
ας, καὶ δικαιοσύνην ἀγαπᾷς. ἐν ἁπλότητι καρδίας προεθυμήθην ταῦτα πάντα, καὶ νῦν τὸν
18 λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον ἐν εὐφροσύνῃ προθυμηθέντα σοι. Κύριε ὁ θεὸς Ἀβραὰμ,
καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ, τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον ταῦτα ἐν διανοίᾳ καρδίας λαοῦ σου
19 εἰς τὸν (π) αἰῶνα, καὶ κατεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ. Καὶ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ μου
δὸς καρδίαν ἀγαθὴν ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου, καὶ τὰ προστάγματά σου,
20 καὶ τοῦ ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν κατασκευὴν τοῦ οἴκου σου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ,
Εὐλογήσατε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ εὐλόγησε πᾶσα ἡ ἐκκλησία (ρ) κύριον τὸν θεὸν τῶν πα-
τέρων αὐτῶν· καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν (σ) κυρίῳ, καὶ τῷ βασιλεῖ.

Et dederunt in opera domûs Domini talenta auri quinque mille, & 7
aureos decem mille, & argenti talentorum decem millia, & æris
talenta decem & octo mille, & ferri talentorum millia centum :
Et quibus inventus est apud eos lapis, dederunt in apothecas do- 8
mûs Domini per manum Jiel Gedsoni. Et lætatus est populus 9
pro promptitudine : quoniam in corde pleno prompti fuerunt Domi-
no. Et David rex lætatus est magnoperè : Et benedixit rex David 10
Dominum in conspectu Ecclesiæ, dicens, Benedictus es, Domine Deus
Israel pater noster, à seculo & usque in seculum. Tibi, Domine, 11
magnificentia, & virtus, & gloriatio, & (g) victoria, & fortitudo :
quoniam tu omnium, quæ in cælo, & quæ super terram, domina-
ris. (h) A facie tua turbatur omnis rex, & gens. A te divitiæ, 12
& (i) gloria : tu omnium principaris, Domine, princeps omnis prin-
cipatûs : & in manu tua, fortitudo, & potentatus : & in manu
tua (k) omnipotens, magnificare, & confortare omnia. Et nunc, 13
Domine, confitemur tibi, & laudamus nomen gloriationis tuæ. Et 14
quis sum ego, & quis populus meus, quia valuimus prompti esse
tibi juxta hæc? Quoniam tua sunt omnia : & de tuis dedimus
tibi. Quoniam incolæ sumus ante te, & peregrinantes, sicut 15
omnes patres nostri. Tanquam umbra, dies nostri super terram :
& non est dilatio. Domine Deus noster, (m) ad omnem multi- 16
tudinem hanc, quam paravi ad ædificandum domum nomini sancto tuo,
de manu tua est, & tibi omnia. Et novi, Domine, quia tu es scru- 17
tans corda, & justitiam diligis. In simplicitate cordis prom-
ptè obtuli omnia hæc : & nunc populum tuum inventum hîc vidi
in lætitia promptè offerentem tibi. Domine Deus Abraam, & 18
Isaac, & Israel patrum nostrorum, custodi (n) hæc in cogitatione
cordis populi tui in seculum : & dirige corda eorum ad te. Et 19
Salomon filio meo da cor bonum ad faciendum mandata tua, &
testimonia tua, & præcepta tua, & ad perducendum ad finem
(o) apparatum domûs tuæ. Et dixit David omni Ecclesiæ; Be- 20
nedicite dominum Deum nostrum. Et benedixit universa Ecclesia Dominum Deum patrum suorum. Et flectentes genua adoraverunt Dominum, & regem.

MS. A. (λ) Γηρσωνί· Καὶ ηὐφράνθη (μ) σου ἔλαιος παντοκράτωρ (ν) σου (ξ) ἐπὶ τῆς γῆς, (ο) πρὸς τὸ (π) αἰῶνα, κατεύθυνον (ρ) τὸν κύριον θεὸν τῶν (σ) τῷ κυρίῳ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فدفعوا لصناع بيت الله خمسين الف بدرة ذهب * وعشرين الف فضة * وقصطيرا
8 ورصاصا جيدا للمجاري * من الاندلس من سوس جابوه * ميتي الف بدرة * وكل
من وجد عنده حجر رفيع دفعه لبيت الله * والمال والذهب بحيث يصلح له * وجعل
9 بيت مال الله لقرسون القربري * وفرح جميع شعب الله بهذه العطايا التي اعطاها داود
10 قدام الله * وفرح داود فرحا عظيما * لانه بقلب مستقيم كامل اعطاها * وسبح
تسبيحات عظيمة لله قدام جميع الشعب * وقال * تباركت يا رب اله اسرائيل ابينا الى
11 ابد الابدين * لان لك يا رب العظمة * والقوة * والتسبحة * والجلالة * والكرامة * لانك يا
رب المسلط على السموات والارض السفلى * ومن وجهك يا رب تقلق الملوك والشعوب
12 ويسبحك كل فم * وعندك الغناء والمجد * وانت المسلط على كل شي وعلى
13 الروساء * بيدك القوة والجبروت * ترفع وتضع * وتقوت الكل * والان نشكرك يا الهنا
14 ونسبح اسم مجدك * فاي شي انا * وما هو هذا الشعب * دفعنا هذه الاشياء لك والكل
15 لك * وانما دفعنا لك من ما لك * لانا غرباء قدامك مثل ابائنا كلهم * الذين كالفي
16 على الارض * لان ليس لنا ثبات * يا ربنا والاهنا * اعددت كثيرا لتبني بيت لاسمك
17 المقدس * والكل من عندك * علمت يا رب انك فاحص كل القلوب وتحب العدل
18 بسلامة قلبي دفعت هذه الاشياء * والذي وجد شعبك اليوم دفعوه هاهنا بفرح * الله
اللهم اله ابائنا ابراهيم واسحق ويعقوب * احفظ هذه الافكار الحسنة الذي في قلب هذا
19 الشعب لك * واجعل قلوبهم مستقيمة لك في كل زمان * واجعل لسليمان ابني قلبا
صالحا * ليحفظ وصاياك وشرايعك واوامرك * ويبني البيت ليقدس اسمك العظيم
20 ويسبح في الدنيا التي خلقت قدام اصفياءك * ثم قال داود * كل جماعة
اسرائيل سبحوا الله الهنا * فسبحوا كلهم لله الاههم * وسجدوا للرب الاله * وباركوا داود
الملك *

Dederúntq; artificibus domûs Dei quin- 7
quaginta millia talentorum auri, viginti
millia argenti; stanni ac plumbi opti-
mi pro canalibus, quod ex Andalos è
Sus attulerunt, ducenta millia talento-
rum. Et quisquis habebat lapidem præ- 8
stantem, dedit illum domui Dei; nec-
non argentum & aurum ubicunque re-
quirebatur. Demandatus autem fuit the-
saurus Dei Gersoni Gezbaræo. Cæte- 9
rùm gavisus est universus Dei popu-
lus ejusmodi muneribus quæ David ob-
tulit coram Domino : & gavisus est
David gaudio magno; recto enim &
perfecto corde obtulerat ea. Quam- 10
obrem summis Deum laudibus celebra-
vit coram universo populo, & ait;
Benedictus sis O Domine Deus Israelis
patris nostri, in secula seculorum : Tua 11
est enim O Domine, magnificentia, ro-
bur, laus, majestas, & honor; quia
tu O Domine, dominaris in cælum ac
terram hanc infimam; & vultum tu-
um O Domine, formidant reges & po-
puli; & omne os te celebrat. Penes 12
te sunt divitiæ & gloria, túque in
res omnes & in principes dominaris;
in manu tua est robur & potentia;
attollis, ac deprimis, ac omnia nutris.
Itaque gratias agimus tibi O Deus no- 13
ster, & nomen gloriæ tuæ laudamus.
Quid sum ego, & quid est hic po- 14
pulus? has quidem res tibi dedimus;
at cùm omnia tua sint, tibi sanè de-
dimus ex eo quod tuum est. Nos 15
enim peregrini sumus coram te sicut
omnes majores nostri, similes umbræ
super terram, quia nulla nobis est con-
sistentia. O Domine ac Deus noster, 16
multa quidem paravi ut ædificetur do-
mus nomini tuo sacrosancto; sed o-
mnia à te sunt. Novi O Domine, te 17
esse scrutatorem omnium cordium, &
rectitudine oblectari : in sinceritate
cordis mei obtuli res istas; & quæ re-
perit hodie populus tuus, hîc tibi cum
hilaritate obtulerunt. Deus, O Deus, 18
Deus patrum nostrorum Abrahami, Is-
haci, & Jacobi, conserva has bonas
cogitationes, quas in corde suo populus
hic habet erga te, et mentes eorum effice
rectas erga te omni tempore. Et inde Sa- 19
lomoni filio meo mentem bonam, ut cu-
stodiat præcepta, leges, et mandata tua;
ædificetque domum, ut sanctificetur no-
men tuum maximum et glorificetur in
mundo quem creâsti coram electis tuis.
Dixit præterea David, universa con- 20
gregatio Israelis, laudate Deum, Deum
nostrum : et laudaverunt omnes Deum,
Deum suum, et adoraverunt Dominum
Deum; et benedixerunt Davidi regi.

דברי הימים ב: א

21 ויזבחו ליהוה זבחים ויעלו עלות ליהוה למחרת היום ההוא פרים אלף אילים אלף כבשים אלף ונסכיהם וזבחים לרב לכל ישראל:
22 ויאכלו וישתו לפני יהוה ביום ההוא בשמחה גדולה וימליכו שנית לשלמה בן דויד וימשחו ליהוה לנגיד ולצדוק לכהן:
23 וישב שלמה על כסא יהוה למלך תחת דויד אביו ויצלח וישמעו אליו כל ישראל:
24 וכל השרים והגברים וגם כל בני המלך דויד נתנו יד תחת שלמה המלך:
25 ויגדל יהוה את שלמה למעלה לעיני כל ישראל ויתן עליו הוד מלכות אשר לא היה על כל מלך לפניו על ישראל:
26 ודויד בן ישי מלך על כל ישראל:
27 והימים אשר מלך על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלוש:
28 וימת בשיבה טובה שבע ימים עשר וכבוד וימלך שלמה בנו תחתיו:
29 ודברי דויד המלך הראשנים והאחרנים הנם כתובים על דברי שמואל הראה ועל דברי נתן הנביא ועל דברי גד החזה:
30 עם כל מלכותו וגבורתו והעתים אשר עברו עליו ועל ישראל ועל כל ממלכות הארצות:

Versio VULG. LAT.

Immolaverúntque victimas Domino : & obtulerunt holocausta die sequenti, tauros mille, arietes mille, agnos mille, cum libaminibus suis, & universo ritu abundantissimè in omnem Israel. 21
Et comederunt, & biberunt coram Domino in die illo cum grandi lætitia. Et unxerunt secundò Salomonem filium David. Unxerunt autem eum Domino in principem, & Sadoc in pontificem. 22
Seditque Salomon super solium Domini in regem pro David patre suo, & cunctis placuit : & paruit illi omnis Israel. 23
Sed & universi principes, & potentes, & cuncti filii regis David dederunt manum, & subjecti fuerunt Salomoni regi. 24
Magnificavit ergò Dominus Salomonem super omnem Israel : & dedit illi gloriam regni, qualem nullus habuit ante eum rex Israel. 25
Igitur David filius Isai regnavit super universum Israel. 26
Et dies, quibus regnavit super Israel, fuerunt quadraginta anni : in Hebron regnavit septem annis, & in Jerusalem annis trigintatribus. 27
Et mortuus est in senectute bona, plenus dierum, & divitiis, & gloriá : & regnavit Salomon filius ejus pro eo. 28
Gesta autem David regis priora, & novissima, scripta sunt in libro Samuelis Videntis, & in libro Nathan prophetæ, atque in volumine Gad Videntis : 29
Universíque regni ejus, & fortitudinis, & temporum, quæ transierunt sub eo, sive in Israel, sive in cunctis regnis terrarum. 30

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21–30 [illegible]

Et mactaverunt victimas coram Domino, & obtulerunt holocausta coram Dño post diem illum, boves mille, arietes mille, agnos mille, multáq; libamina : plurima quoque sibimet ipsis immolaverunt sacrificia filii Israelis : 21
Et comederunt ac biberunt eá die coram Domino magna cum lætitia, & regno inaugurárunt Salomonem filium Davidis, & Sadocum constituerunt sacerdotem. 22
Seditque Salomon super solium regni Domini, ut regno succederet loco Davidis : & prosperè egit ; nam obedivit ei totus Israel, 23
Omnésque filii regis Davidis manus dedére Salomoni filio ejus. 24
Et sublimè evexit Dominus Salomonem coram universo Israele, deditq; ei majestatem regni, quam nemo regum Israelitarum qui præcesserant eum, adæquárat. 25
Itaque David filius Isai instituit in regno suo Salomonem filium suum super universum Israelem. 26
Dies autem quibus David regnum occupavit super universum Israelem, fuerunt anni quadraginta : *nam* in Hebron regnum exercuit septem annis, & in Jerusalem regnũ exercuit triginta tribus annis sup universum Israelem & Judam : 27
Deinde mortuus est David filius Isai in senectutibus bonis: senuit, & satiatus est diebus vitæ suæ, & divitiis atque gloriá mundi excelluit : succesśitque in regnum Salomon filius ejus post ipsum. 28
Res autem gestæ Davidis regis Israelitarum, tam priores quàm posteriores, scriptæ sunt in historia Samuelis prophetæ, in historia Nathanis prophetæ, & in historia Gadis prophetæ ; 29
Una cum toto regno & fortitudine ipsius, & temporum vicissitudinibus quæ tum ipsi, tum Israeli, totique regno terræ suæ contigerunt : fecit enim David quod bonum erat coram Domino, & cunctis diebus vitæ suæ nihil prætergressus est ex iis omnibus quæ præcepit ei. 30

דברי הימים ב: א

CAP. I. א

1 ויתחזק שלמה בן דויד על מלכותו ויהוה אלהיו עמו ויגדלהו למעלה:
2 ויאמר שלמה לכל ישראל לשרי האלפים והמאות ולשפטים ולכל נשיא לכל ישראל ראשי האבות:
3 וילכו שלמה וכל הקהל עמו לבמה אשר בגבעון כי שם היה אהל מועד האלהים אשר עשה משה עבד יהוה במדבר:

Versio VULG. LAT.

Liber secundus PARALIPOMENON, Hebraicè DIBRE HAIAMIM.

CAP. I.

Confortat⁹ est ergò Salomon fili⁹ David in regno suo, & Dominus Deus ejus erat cum eo, & magnificavit eum in excelsum. 1
Præcepitque Salomon universo Israeli, tribunis, & centurionibus, & ducibus, & judicibus omnis Israel, & principibus familiarum: 2
Et abiit cum universa multitudine in Excelsum Gabaon, ubi erat tabernaculum fœderis Dei, q̃ fecit Moyses famulus Dei in solitudine. 3

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Liber secundus

PARALIPOMENON.

CAPUT I.

Quum itaque se confirmásset Salomon fili⁹ Davidis in regno suo, & Dñs Deus assistens ei magnificásset eum præ omnibus regib⁹ terræ ; 1
Dixit Salomon cunctis Israelitis, tribunis, centurionibus, judicibus, & omnibus principibus primis patribus : 2
Abierúntque Salomon & totus populus qui erat cum eo, ad convivium magnum quod erat in Gebeone civitate : illic enim erat tabernaculum festivitatis Domini, quod fecerat Moses servus Domini in deserto, è regione arcæ Domini, 3

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἔθυσε Δαυὶδ τῷ κυρίῳ θυσίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ θεῷ τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἡμέρας μόσχους
χιλίους, κριοὺς χιλίους, ἄρνας χιλίους, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν, καὶ θυσίας εἰς πλῆθος παντὶ τῷ Ἰσραήλ. Καὶ
22 ἔφαγον καὶ ἔπιον ἐναντίον (τ) τοῦ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετὰ χαρᾶς. καὶ ἐβασίλευσαν ἐκ δευτέρου τὸν Σαλωμὼν
υἱὸν Δαυὶδ, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν τῷ κυρίῳ εἰς βασιλέα, καὶ Σαδὼκ εἰς ἱερωσύνην. Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνου
23 Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ (υ) εὐδοκήθη, καὶ ὑπήκουσεν αὐτοῦ πᾶς Ἰσραήλ. Οἱ ἄρχοντες, καὶ οἱ δυνάσται, καὶ
24 πάντες υἱοὶ (φ) Δαυὶδ τοῦ βασιλέως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὑπετάγησαν αὐτῷ. Καὶ ἐμεγάλυνε κύριος τὸν Σαλωμὼν
25 ἐπάνωθεν (χ) παντὸς Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόξαν βασιλέως, ὃ οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βασιλέως ἔμπροσ-
θεν αὐτοῦ. Καὶ Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἔτη (ψ) τεσσαράκοντα, ἐν Χεβρὼν ἔτη ἑπτὰ,
26 27 καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔτη τριακοντατρία. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐν (ω) γήρει καλῷ, πλήρης ἡμερῶν, πλούτῳ καὶ δόξῃ, καὶ ἐβα-
28 σίλευσε Σαλωμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Οἱ δὲ λοιποὶ λόγοι τοῦ βασιλέως Δαυὶδ οἱ πρότεροι καὶ οἱ ὕστεροι, γε-
29 γραμμένοι εἰσὶν ἐν λόγοις Σαμουὴλ τοῦ βλέποντος, καὶ ἐπὶ λόγων Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ λόγων Γὰδ τοῦ
30 βλέποντος, περὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τῆς δυναστείας αὐτοῦ, καὶ οἱ καιροὶ οἳ ἐγένοντο ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπὶ τὸν
Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ πάσας βασιλείας τῆς γῆς.

Et sacrificavit David Domino sacrificia, & obtulit holocaustomata Deo 21
crastinâ primæ diei vitulos mille, arietes mille, agnos mille, & libami-
na eorum, & sacrificia in multitudine universo Israel. Et comederunt, 22
& biberunt ante Dominum in illa die cum gaudio: & regem fecerunt
secundò Salomon filium David: & unxerunt eum Domino in regem, &
Sadoc in sacerdotium. (p) Et sedit Salomon super thronum David pa- 23
tris sui, & (q) beneplacuit: & obedierunt ei omnis Israel. Principes, 24
& potentes, & omnes filii David regis patris sui subjecti fuerunt ei. Et 25
magnificavit Dominus Salomon (r) desuper omnis Israel: & dedit ei
gloriam (s) regis; quod non fuit super omnem regem ante eum. Et David 26
filius Jessæ regnavit super Israel Annos quadraginta: in Chebron annos 27
septem, & in Hierusalem annos triginta tres. Et obiit in senectute bo- 28
na, plenus diebus, divitiis, & gloriâ. Et regnavit Salomon filius ejus
pro eo. Reliqua autem verba regis David priora, & posteriora, scripta 29
sunt in verbis Samuel Videntis, & super verba Nathan prophetæ, & su-
per verba Gad Videntis De omni regno ejus, & potentatu ejus, & 30
(t) tempora, quæ fuerunt super eum, & super Israel, & super omnia regna terræ.

MS.A. (τ) κυρίου ἐν (υ) ηὐδοκήθη, καὶ ὑπήκουσεν (φ) τοῦ βασιλέως Δαυὶδ παῖδες (χ) ἐναντίον παντὸς (ψ) τεσσαράκοντα, (ω) γήρει   MS.A. Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα, α'.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وذبح الملك ذبائح لله من بعد ذلك اليوم وهي الف ثور * والف كبش * والف خروف * وسميذ
22 كثير * وذبائح كثيرة للشعب * فاكلوا وشربوا قدام الله بفرح كبير عظيم * واقام داود
سليمن ابنه بعده ملكا * ومسح سليمن ملكا قدام الله بفرح عظيم * واقام صادوق للكهنوة
23 * وجلس سليمن على كرسي داود ابيه * وسمع له واطاعه ساير اسرايل والجبابرة ذوي القوة
24 25 * واطاعوه جميع بني داود اخوته * وكل بني المملكة * وعظم الله سليمن قدام بني اسرايل
27 واعطاه من بهاء الملك ما لم يعطه احد ملوك بني اسرايل الذين كانوا قبله * وملك داود
ملك اربعين سنة * ملك بحبرون سبع سنين * وباورشليم ثلاثة وثلاثين سنة ملك على ساير
28 اسرايل ويهودا * ومات داود بن ايسي بشيخوخة صالحة * بعد ان شاخ وشبع من ايامه بغناء
29 ومجد كبير وقام في الملك ابنه سليمن بعده * والفاظ داود ملك اسرايل الاولة والاخيرة
30 هي مكتوبة في كتاب شموال النبي * وفي الفاظ ناثان النبي * والفاظ جاد النبي * وساير
ملكه وجبروته * والدهور التي عبرت عليه وعلى كل ملوك نسله *

* تم سفر الاول من كتاب برييومين * الذي يسمي بالعبرانية
دبراهياميم * الذي تفسيرها اخبار الايام *

* ولله واهب العقل التسبيح * والمجد * والكرامة * الى ابد الابدين *

Postero die immolavit rex sacrificia Deo, 21
nempe mille tauros, mille arietes, mille
agnos, & similaginem plurimam: permul-
tæ quoque victimæ fuerunt à populo;
unde comederunt ac biberunt coram Deo 22
magnâ & ingenti lætitiâ. Constituitque
David Salomonem filium suum post se
regem, unxitque Salomonem in regem co-
ram Deo summa cum exultatione, &
Sadocum ad sacerdotium obeundum con-
stituit. Seditque Salomon super thro- 23
num Davidis patris sui, & obsequium
atque obedientiam præstiterunt ei omnes
Israelitæ, & gigantes virtute præditi:
Obtemperaverunt etiam ei omnes filii Da- 24
vidis, fratres ipsius, omnésque regnicolæ.
Et magnificavit Deus Salomonem 25
coram filiis Israelis, talémque largitus
est ei regni splendorem, qualem non con-
cesserat ulli regum Israelitarum qui præ-
cesserant eum. Exercuit autem David 27
regnum annis quadraginta: regnavit He-
brone septem annis, Jerosolymis verò tri-
ginta tribus annis regnavit super univer-
sum Israelem & Judam. Mortuo Da- 28
vide filio Isai in senectute bona, post-
quam senuerat & saturatus fuerat die-
bus suis, magna cum opulentia &
gloriâ; successit ei in regno Salomon filius
ejus. Porrò acta Davidis regis Israeli- 29
tarum, tam priora quàm posteriora, scri-
pta sunt in libro Samuelis prophetæ, &
in gestis Nathanis prophetæ, & gestis Ga-
dis prophetæ, Cum toto regno & poten- 30
tiâ ipsius, & temporum varietatibus quæ
contigerunt ipsi & omnibus regibus pro-
sapiæ ipsius.

Finis libri primi Barjomin, qui vocatur Hebraicè Dibre-hajamim, hoc est, Historiæ dierum.

Deo autem largitori intellectûs, laus, gloria, & honor in secula seculorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕ'ΝΩΝ Β'.

ΚΕΦ. α'.

1 Καὶ ἐνίσχυσε Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ
2 ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς πάντα Ἰσραὴλ, τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς ἑκα-
3 τοντάρχοις, καὶ τοῖς κριταῖς, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἐναντίον Ἰσραὴλ τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν. Καὶ ἐπο-
ρεύθη Σαλωμὼν καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία (α) εἰς τὴν ὑψηλὴν τὴν ἐν Γαβαὼν, οὗ ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου
τοῦ θεοῦ, ἣν ἐποίησε Μωυσῆς παῖς κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ.

PARALIPOMENON LIBER II.

CAP. I.

ET confortatus est Salomon filius David super regnum suum: & Do- 1
minus Deus ejus cum eo: & magnificavit eum in altitudinem. Et 2
(a) dixit Salomon ad omnem Israel, Chiliarchis, & centurionibus, &
judicibus, & omnibus principibus coram Israel, principibus patriarum.
Et ivit Salomon, & universa Ecclesia, ad (b) excelsam, quæ in Ga- 3
baon, ubi erat ibi tabernaculum testamenti Dei, quod fecit Moyses puer
Domini in deserto.

MS.A. Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα β'.   (α) μετ' αὐτοῦ εἰς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم *
السفر الثاني من كتاب اخبار الايام *
* الفصل الاول *

1 * وتمكن سليمان بن داود في ملكه * والرب الهه معه * وعظمه فوق ساير ملوك الارض
2 * وقال سليمان لساير كبراء الالوف والمئين * والروساء * والحكماء * وروس الاباء * وكل الامة
3 * ان يمضوا الى وليمة عظيمة صنعها في جبعون الصنعة * لان هناك اصلح عيدا للرب
وكذلك موسي صنع عيدا للرب في البرية قدام صندوق العهد *

IN NOMINE DEI

Piissimi Clementissimi.

VOLUMEN SECUNDUM

libri Historiarum dierum.

CAP. I.

AMplificatus Salomon filius Davidis
in regno suo (Dominus enim Deus ejus
aderat illi, & magnificaverat eum præ
omnibus regibus terræ) Dixit Salomon 2
ad omnes chiliarchos, & centuriones,
principes ac judices, & capita patrum,
corámque plebem, ut abirent ad con- 3
vivium splendidum quod instruxerat in
Gabaone civitate; illic enim paraverat
festum Domino (pari modo Moses festum
Domino celebraverat in deserto coram ar-
ca fœderis,

דברי הימים ב: א

Jerusalaim in tabernaculum ei extendit nam:David ei *præparando in*,Chiriathjeharim de David fecerat ascendere Dei Arcam Sed
4 אבל ארון האלהים העלה דויד מקרית יערים בהכין לו דויד כי נטה לו אהל בירושלם׃
,Selomoh illud requisivit & :*Domini tabernaculi facies ad* ibi ,Chur filii Uri filius Besalel fecit quod æneum altare Et
5 ומזבח הנחשת אשר עשה בצלאל בן אורי בן חור שם לפני משכן יהוה וידרשהו שלמה
illud super obtulit & :*conventum tentorio in* quod ,*Domini facies ad* æneum altare ad illuc Selomoh Ascenditque .cœtus &
6 והקהל׃ ויעל שלמה שם על מזבח הנחשת לפני יהוה אשר לאהל מועד ויעל עליו
7 Selomoh Dixitque .tibi dem quod Postula :ei dixitque ;Selomoni Deus *est visus* ipsa nocte In .mille *ascensiones*
8 עלות אלף׃ בלילה ההוא נראה אלהים לשלמה ויאמר לו שאל מה אתן לך׃ ויאמר שלמה
,Deus Domine Nunc .eo pro me fecisti regnare & ,magnam misericordiam meo patre David cum fecisti Tu :Deo
9 לאלהים אתה עשית עם דויד אבי חסד גדול והמלכתני תחתיו׃ עתה יהוה אלהים
,sapientiã Nunc .terræ pulverem sicut,multum populũ super me fecisti regnare tu quia:meo patre David cum tuũ verbum *fit verum*
10 יאמן דברך עם דויד אבי כי אתה המלכתני על עם רב כעפר הארץ׃ עתה חכמה
?magnum hunc tuum populum judicabit quis quoniam :ingrediar & ,*istius populi facies ad* egrediar ut ,mihi da scientiam &
ומדע תן לי ואצאה לפני העם הזה ואבואה כי מי ישפט את עמך הזה הגדול׃
animam &,gloriam &,substantias ,*opulentiam* postulâsti non &,tuo corde cum hoc fuit quod Pro :Selomoh ad Deus dixit Et
11 ויאמר אלהים לשלמה יען אשר היתה זאת עם לבבך ולא שאלת עשר נכסים וכבוד ואת נפש
quem ,meum populum judices *quo* ,scientiam &,sapientiam tibi petisti & ,postulâsti non multos dies etiam &,te habentium odio
שנאיך וגם ימים רבים לא שאלת ותשאל לך חכמה ומדע אשר תשפוט את עמי אשר
regibus sic fuerit non ut ,tibi dabo gloriã &,substantias & *opulentiã* &:tibi data scientia & ,Sapientia .*illũ super* te feci regnare
12 המלכתיך עליו׃ החכמה והמדע נתון לך ועשר ונכסים וכבוד אתן לך אשר לא היה כן למלכים
:*conventionis tentoris faciebus à* Jerusalaim ,Ghibhon in quod excelso Selomoh venit Et sic erit non te post & ,te ante qui
13 אשר לפניך ואחריך לא יהיה כן׃ ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון ירושלם מלפני אהל מועד
duodecim & ,currus quadringenti & mille ei *fuit* & :equites & ,*currum* Selomoh congregavit Et .Israel super regnavit &
14 וימלך על ישראל׃ ויאסף שלמה רכב ופרשים ויהי לו אלף וארבע מאות רכב ושנים עשר
aurum & argentum rex Præbuitque .Jerusalaim in rege cum & ,*currus* urbibus in eos collocavit &;equites mille
15 אלף פרשים ויניחם בערי הרכב ועם המלך בירושלם׃ ויתן המלך את הכסף ואת הזהב
Selomoni qui ,equorum exitũ Et.multitudine in *planitie* in quæ,sycomoros sicut dedit cedros & ,lapides sicut Jerusalaim in
16 בירושלם כאבנים ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרב׃ ומוצא הסוסים אשר לשלמה
quadrigam Ægypto ex educebant &,ascendebant Et.precio in accipiebant *congregationem*,regis *negotiatorum congregationẽ* &:Ægypto ex
17 ממצרים ומקוא סחרי המלך מקוא יקחו במחיר׃ ויעלו ויוציאו ממצרים מרכבה
.educebãt eorũ manum per ,Aram regibus & Chittim regibus universis sic &:centum & quinquaginta *in* equũ &,argenteis sexcentis in
בשש מאות כסף וסוס בחמשים ומאה וכן לכל מלכי החתים ומלכי ארם בידם יוציאו׃

CAP. II. ב

.suo regno domum & ,DOMINI nomini domum *ædificandum ad* Selomoh dixit &
1 ויאמר שלמה לבנות בית לשם יהוה ובית למלכותו׃

Versio VULG. LAT. Cap. II.

Arcam autem Dei adduxerat David de Cariathiarim, in
locum quem præparaverat ei, & ubi fixerat illi taberna- 4
culum, hoc est, in Jerusalem. Altare quoque æneum, quod
fabricatus fuerat Beseleel filius Uri filii Hur, ibi erat co- 5
ram tabernaculo Domini: quod & requisivit Salomon,
& omnis ecclesia. Ascenditque Salomon ad altare æne-
um, coram tabernaculo fœderis Domini, & obtulit in eo 6
mille hostias. Ecce autem in ipsa nocte apparuit ei Deus,
dicens; Postula quod vis, ut dem tibi. Dixitque Salo- 7
mon Deo; Tu fecisti cum David patre meo misericordiã 8
magnam: & constituisti me regem pro eo. Nunc ergo,
Domine Deus, impleatur sermo tuus, quem pollicitus es 9
David patri meo: tu enim me fecisti regem super popu-
lum tuum multum, qui tam innumerabilis est, quàm pul-
vis terræ. Da mihi sapientiam & intelligentiam, ut in-
grediar & egrediar coram populo tuo: quis enim potest 10
hunc populum tuum dignè, qui tam grandis est, judicare?
Dixit autem Deus ad Salomonem; Quia hoc magis pla-
cuit cordi tuo, & non postulâsti divitias, & substantiam, 11
& gloriam, neque animas eorum qui te oderant, sed nec
dies vitæ plurimos: petisti autem sapientiam & scienti-
am, ut judicare possis populum meum, super quem con-
stitui te regem: Sapientia & scientia data sunt tibi:
divitias autem & substantiam & gloriam dabo tibi, ita ut 12
nullus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui.
Venit ergò Salomon ab Excelso Gabaon in Jerusalem co-
ram tabernaculo fœderis, & regnavit super Israel. Con- 13
gregavitque sibi currus & equites, & facti sunt ei mille 14
quadringenti currus, & duodecim millia equitum: &
fecit eos esse in urbibus quadrigarum, & cum rege in
Jerusalem. Præbuitque rex argentum & aurum in Je-
rusalem quasi lapides, & cedros quasi sycomoros, quæ 15
nascuntur in campestribus multitudine magnâ. Addu-
cebantur autem ei equi de Ægypto, & de Coa, à nego- 16
tiatoribus regis, qui ibant, & emebant pretio, Qua- 17
drigam equorum sexcentis argenteis, & equum centum
quinquaginta: similiter de universis regnis Hethæorum,
& à regibus Syriæ, emptio celebrabatur.

CAP. II.

DEcrevit autem Salomon ædificare domum nomini 1
Domini, & palatium sibi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

* ܩܦܠܐ * ܒ *

1 [illegible]

Quam David asportari curaverat è civitate 4
pagorum, *illuc* ubi David locum paraverat ei;
fixerat enim illi tentorium in Jerusalem. Et 5
altare æneum quod fecerat Basliel filius Uri
filii Hur, positum erat ante tabernaculum Do-
mini: hoc petiit Salomon totúsque cœtus
Israelis, Obtulítque Salomon ibi coram Do- 6
mino super altare æneum quod erat in taber-
naculo festivitatis, obtulit inquam super illud
holocausta mille. Eâdem nocte apparuit Do- 7
minus Salomoni in somnio nocturno, dixitq;
ad eum Dominus, Pete aliquid ut dem tibi.
Respondit Salomon Domino, Tu maximâ 8
clementiâ usus es erga Davidem patrem me-
um, méque in regno substituisti loco ipsius.
Itaque Domine Deus meus, veritate jam com- 9
probentur verba tua quæ locutus es cum Da-
vide patre meo. Quandoquidem præposuisti
me huic populo qui plurimus est ut pulvis ter-
ræ, Da mihi quæso sapientiam & scientiam, 10
ut ingredi & egredi possim in fronte hujus
populi: alioquin quis possit judicare popu-
lum tuum hunc magnum? Dixit Dominus Sa- 11
lomoni, Quandoquidem fuit hoc in animo
tuo, & non postulâsti tibi opes & honorem,
nec animas inimicorum tuorum, nec petisti
tibi longos dies quibus vivas, sed petisti tibi
sapientiam & scientiam ad judicandum popu-
lum meum super quem te constitui in regno;
Etiam quod non petisti do tibi, sapientiam, & 12
scientiâ, divitias, opes, & honorem; ita ut non
fuerit tibi similis inter omnes reges qui te præ-
cesserunt, nec similis tibi sit successurus. Cùm 13
ergò venisset Salomon ad convivium magnũ
quod erat in Gebeone civitate sitâ ad Orien-
talem plagam Jerosolymorũ è regione taber-
naculi festivitatis, regnavit super universum
Israelem. Deinde congregavit Salomon currus 14
& equites, habuítque mille quadringentos
currus, & duodecim millia equitum: & cur-
rus quidem collocavit in civitatibus, aliquot
verò apud regem erant Jerosolymis. Et red- 15
didit rex argentum in Jerusalem quasi lapides,
& cedros reddidit quasi arenam quæ est in li-
tore maris, *summâ* copiâ. Equos autem Salo- 16
moni ex Ægypto & ex urbe Aphelitarum
mercatores regis ex Aphelitarum urbe *orien-* 17
di, pretio emebant. Ascendebant enim, &
currum emebant ex Ægypto sexcentis argen-
teis, equum verò centũ quinquaginta: idemq;
præstabant pro omnibus regibus Hithæis, &
regibus Edom, suísque manibus educebant.

CAP. II.

CUm autem decrevisset Salomon ædifica- 1
re domum nomini Domini, & domum su-
am regiam;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Ἀλλὰ κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ἐκ πόλεως Καριαθιαρεὶμ, ὅτι ἡτοίμασεν (β) αὐτῇ Δαυὶδ,
4 ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκηνὴν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε Βεσελεὴλ υἱὸς Οὐρὶ
5 υἱοῦ Ὤρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκηνῆς κυρίου· καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ Σαλωμὼν καὶ ἡ (γ) ἐκκλησία. Καὶ ἤ-
6 νεγκε Σαλωμὼν ἐκεῖ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἐνώπιον κυρίου τὸ ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ (δ) ἤνεγκεν ἐπ'
αὐτῷ ὁλοκαύτωσιν χιλίαν. Ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη (ε) Θεὸς τῷ Σαλωμὼν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Αἴτησαι τί
7 σοι δῶ. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς τὸν Θεὸν, Σὺ ἐποίησας μετὰ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασί-
8 λευσάς με ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ νῦν κύριε ὁ Θεὸς, (ζ) πιστωθήτω δὴ τὸ ὄνομά σου ἐπὶ Δαυὶδ (η) τὸν πατέρα μου, ὅτι σὺ
9 ἐβασίλευσάς με ἐπὶ λαὸν πολὺν, ὡς ὁ χοῦς τῆς γῆς. Νῦν σοφίαν καὶ σύνεσιν δός μοι, καὶ ἐξελεύσομαι ἐνώπιον τοῦ
10 λαοῦ τούτου καὶ εἰσελεύσομαι, ὅτι τίς κρινεῖ τὸν λαόν σου τὸν μέγαν τοῦτον; Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Σαλω-
11 μὼν, Ἀνθ' ὧν ἐγένετο τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ οὐκ ᾐτήσω πλοῦτον χρημάτων, οὐδὲ δόξαν, (θ) οὐδὲ τὴν
ψυχὴν τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἡμέρας πολλὰς οὐκ ᾐτήσω, καὶ ᾔτησας σεαυτῷ σοφίαν καὶ σύνεσιν, ὅπως κρίνῃς
τὸν λαόν μου, ἐφ' ὃν (ι) ἐβασίλευσά σε ἐπ' αὐτὸν, Τὴν σοφίαν, καὶ τὴν σύνεσιν δίδωμί σοι, καὶ πλοῦτον
12 (κ) καὶ χρήματα καὶ δόξαν δώσω σοι, (λ) ὡς οὐκ ἐγενήθη ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι τοῖς ἔμπροσθέν σου,
καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἔσται οὕτως. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν ἐκ Βαμὰ τῆς ἐν Γαβαὼν εἰς Ἱερουσαλὴμ (μ) πρὸ προσώπου τῆς
13 σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγέ-
14 νοντο αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες (ν) ἱππέων· καὶ κατέλιπεν αὐτὰ ἐν πό-
λεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ ὁ λαὸς μετὰ τοῦ βασιλέως (ξ) ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔθηκεν ὁ βασιλεὺς (ο) τὸ ἀργύ-
15 ριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὡς συκαμίνους (π) τὰς ἐν τῇ
16 πεδινῇ εἰς πλῆθος. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων (ρ) Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἡ τιμὴ τῶν ἐμπόρων τοῦ
17 βασιλέως πορεύεσθαι, (σ) καὶ ἠγόραζον, Καὶ ἀνέβαινον καὶ ἐξῆγον ἐξ Αἰγύπτου ἅρμα ἓν ἑξακοσίων
ἀργυρίου, (τ) καὶ ἵππον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου. καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι (υ) τῶν Χετταίων
καὶ τοῖς βασιλεῦσι Συρίας ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔφερον.

Sed arcam Dei eduxerat David de civitate Cariathiarim, quoniam 4
paravit ei David: quoniam fixit ei tabernaculum in Hierusalem.
Et altare æneum, quod fecit Beseleel filius Uriæ filii Or, ibi erat 5
ante tabernaculum Domini. Et exquisivit illud Salomon, & Eccle-
sia: Et obtulit Salomon ibi super altare æneum coram Domino, 6
quod in tabernaculo: & obtulit super illud holocaustosim millena-
riam. In nocte illa apparuit Deus Salomoni, & dixit ei; Postu- 7
la, quid tibi dem. Et dixit Salomon ad Deum, Tu fecisti cum 8
David patre meo misericordiam magnam: & regnare fecisti me
pro eo. Et nunc, Domine Deus, fidele sit, quæso, (c) nomen tuum 9
super David patre meo: quoniam tu regnare fecisti me super po-
pulum multum, tanquam pulvis terræ. Nunc sapientiam, & intel- 10
lectum da mihi: & egrediar coram populo hoc, & ingrediar:
quoniam, quis judicabit populum tuum magnum hunc? Et dixit 11
Deus ad Salomon; Pro eo, quòd factum est hoc in corde tuo, & non
postulâsti divitias (d) pecuniarum, neque gloriam, neque animam ad-
versariorum, & dies multos non postulâsti, & postulâsti tibi sapien-
tiam, & intellectum, ut judices populum meum, super quem regnare
feci te super eum; Sapientiam & intellectum do tibi: & divitias, 12
& pecunias, & gloriam dabo tibi, quomodò non fuit similis tibi in
regibus, qui ante te, & post te non erit ità. Et venit Salomon de Ba- 13
ma, quæ in Gabaon, in Hierusalem (e) ante faciem tabernaculi testi-
monii: & regnavit super Israel. Et congregavit Salomon currus, 14
& equites: & fuerunt ei mille, & quadringenti currus, & duode-
cim millia equitum. Et reliquit ea in civitatibus curruum, & (f)
populus cum rege in Hierusalem. Et posuit rex argentum & aurum 15
in Hierusalem, tanquàm lapides; & cedros in Judæa, tanquàm syco-
moros, quæ in campestri, in multitudine. Et exitus equorum Salomon 16
ex Ægypto: & pretium mercatorum regis (g) ad eundum, & e-
mebant, Et ascendebant, & educebant ex Ægypto, currum unum sexcentis argenti, & equum quinquaginta & centum argenti. Et sic omnibus regibus Chettæorum, & regibus 17
Syriæ, in manibus suis afferebant.

MS.A. (β) αὐτῇ σκηνὴν Δαυὶδ εἰς Ἱερουσαλήμ. (γ) ἐκκλησία ὅλη, Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖ Σαλωμὼν ἐπὶ (δ) ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ (ε) ὁ Θεὸς (ζ) πιστωθήτω τὸ (η) πατέρα μου, (θ) οὐδὲ ψυχὴν (ι) ἐβασίλευσας ἐπ' (κ) καὶ δόξαν, καὶ χρήματα (λ) ὡς σὺ οὐκ (μ) ἀπὸ (ν) ἵππων· (ξ) Ἱερουσαλήμ. (ο) τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν (π) ἐν τῇ (ρ) τῶν Σαλωμὼν (σ) ἠγόραζον, Καὶ (τ) καὶ ἵππον ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. καὶ οὕτως (υ) τῶν Γεθθαίων καὶ βασιλεῦσι

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑὶ εἶπε Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

CAP. II.

ET dixit Salomon ædificare domum nomini Domini, & domum re- 1
gno sui.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وأطلعه داود من الصيعة ومن ساير المي * الي الموضع الذي كان اصلح فيه داود
5 مكانا * وبني له مجلسا في اورسليم * ومذبح نحاس الذي عمله باصلاييل بن اوري بن حور
6 وجعله قدام قبة الزمان * وطلب ساير الشعب * ان يصنع سليمان هناك على مذبح النحاس
7 قدام الله الذبايح * فقدم عليه في تلك الليلة الف ذبيحة * وتجلي الله على سليمان في الرويا
8 في تلك الليلة وقال له * اطلب وكل شي تطلبه انا اعطيك * قال سليمان لله * انت اعطيت
9 داود ابي انعاما كثيرة * واقمتني على الملك * والان يا ربي والهي ثبت ما قلت لداود ابي *
10 لانك اجلستني ملكا على هذه الامة * وهم كثير قدامك مثل تراب الارض * فاعطني الحكمة
والمعرفة اكون ادخل واخرج في هذه الامة * لانه من يقدر يحكم على هذه الامة العظيمة *
11 * فقال الله له * لاجل انك طلبت هذا * ولم تطلب مالا ولا كبريا * ولا نفوس اعدايك * ولا
طلبت حياة ايام كثيرة * بل طلبت حكمة ومعرفة لتدبير الامة التي اقمتك عليها ملكا *
12 * انا اعطيك ما لم تطلبه مني * حكمة ومعرفة * ومالا ومواشي * ومملكة لم تكن لساير
13 الملوك الذين قبلك * وبعدك لا يكون مثلك * واتي سليمان الي الوليمة العظيمة التي
كانت في فقعون الصيعة شرقي يروشليم قدام قبة العيد * وملك سليمان على بني اسرايل *
14 * وجمع رجالة وخيلة * فصار له الف واربع ماية زوجا * واثنا عشر خيالة * واقامهم على
15 الضياع اثنين اثنين * ومنهم من اقام مع الملك في يروشليم * وحمل سليمن الي اورسليم
16 ذهبا مثل الحجارة * ومن خشب الارز عدد الرمل الذي على شاط البحر * وكانوا يشترون
لسليمان خيلا من مصر ومن مدينة القبليين تجار الملك * ومن المدن القبلية يشتري بمال *
17 * وكانوا يطلعون في الاوقات وهم يشترون الزوج من مصر بستماية مثقال ذهب * ويشترون
الفرس بماية وخمسين مثقالا * وكذلك ملوك الحثيين وملوك ادوم بايديهم كان يشتري
الامتعة *

* الفصل الثاني *

1 * وامر سليمان ببناء بيت لاسم الله * وبيت لملكه *

Quam David eduxerat ex urbe & ex o- 4
mnibus suburbiis, ad locum in quo David
stationem paraverat: nam domicilium ex-
struxerat ei in Jerusalem: Et aram æne- 5
am, quam fecerat Baselael filius Uri filii
Hur, & collocârat coram testudine tem-
poris) Et cùm postulâsset universus popu-
lus ut faceret ibi Salomon super illam 6
aram æneam sacrificia coram Deo; obtu-
lit super eam nocte illâ mille victimas.
Et apparuit Deus Salomoni in somnio eâ- 7
dem nocte, dixitque ad eum; Pete, &
quicquid petieris, dabo tibi. Dixit Sa- 8
lomon Deo, Tu largitus es Davidi patri
meo beneficia plurima, et me in regno con-
stituisti: Nunc igitur O Domine & Deus 9
meus, confirma quæ dixisti Davidi patri
meo. Quandoquidem collocâsti me regem
super hanc plebem quæ copiosissima est co-
ram te, ceu pulvis terræ; Da mihi sapi- 10
entiam & scientiam quâ ingredi & egre-
di possim inter hanc plebem: quis enim re-
gere valeat plebem tam ingentem? Ait 11
illi Deus, Quoniam id postulâsti, & non
postulâsti opes, neque magnificentiam, ne-
que animas inimicorum tuorum, neque
postulâsti vitam multorum dierum, sed
postulâsti sapientiam & scientiam ad re-
gendam plebem super quam constitui te re-
gem; Ego tibi do quod à me non postu- 12
lâsti, sapientiam, & scientiam, opes, &
armenta, & regnum quale non fuit ulli
regum qui te præcesserunt, & post te nul-
lus erit tibi similis. Venit itaque Salo- 13
mon ad convivium splendidum quod fie-
bat in Gabaone civitate ad Orientalem Je-
rosolymorum plagam sitâ coram testudine
festi: regnavitque Salomon super filios
Israelis; Et coactis peditibus & equiti- 14
bus suis, fuerunt ei mille quadringentæ
bigæ, & duodecim millia equitum quos
civitatibus præfecit binos, nonnullis apud
regem manentibus in Jerusalem. Adve- 15
xitque Salomon ad Jerusalem aurum
quasi lapides, & è lignis cedrinis ut nu-
merum arenæ quæ adjacet litori maris.
Emebant quoque Salomoni equos ex 16
Ægypto & ex urbe Australium, merca-
tores regis: & quidem ex urbibus Austra-
libus emebantur pecuniâ. Et ascende- 17
bant interdum nonnulli, & par equorum
emebant ex Ægypto sexcentis auri talen-
tis & equum emebant centum quinqua-
ginta talentis. Similiter per manus regum
Hithæorum & regum Edomæorum eme-
bat supellectilia.

CAP. II.

DEinde præcepit Salomon ædificium 1
domûs nomini Dei, & domûs suæ regiæ.

דברי הימים ב: ב

eos super *confortantes* & ,monte in cædentiū virorū millia octoginta & ,*bajulantium* virorum millia septuaginta Selomoh numeravit Et
2 ויספר שלמה שבעים אלף איש סבל ושמנים אלף איש חצב בהר ומנצחים עליהם
David cum fecisti ,Sicut : dicendo ,*Sor* regem Churam ad Selomoh misit Et .sexcentos & millia tria
3 שלשת אלפים ושש מאות׃ וישלח שלמה אל־חורם מלך־צר לאמר כאשר עשית עם־דויד
,mei Dei Domini nomini domum *ædificans* ego Ecce .ea in habitandū ad domum sibi *ædificandū ad* ,cedros ei misisti & ,meo patre
4 אבי ותשלח־לו ארזים לבנות־לו בית לשבת בו׃ הנה אני בונה־בית לשם יהוה אלהי
, sabbathis ,vespere & mane *ascensiones* & ,jugem dispositionē & ,aromaticū suffimentū *ejus facies ad* suffiendū ad ,eam sanctificandū ad
להקדיש לו להקטיר לפניו קטרת־סמים ומערכת תמיד ועלות לבקר ולערב לשבתות
quippe : magna ,*ædificans* ego quam domus Et .Israel super hoc seculum in :nostri Dei Domini solennitatibꝰ & ,*mensibus* &
5 ולחדשים ולמועדי יהוה אלהינו לעולם זאת על־ישראל׃ והבית אשר־אני בונה גדול כי־
non cœlorum cœli & , cœli *Nam* ? domū ei ædificandū ad *potestatem* obtinebit quis Et .diis omnibus præ noster Deꝰ magnus
6 גדול אלהינו מכל־האלהים׃ ומי יעצר־כח לבנות־לו בית כי השמים ושמי השמים לא
sapientem virum mihi mitte nunc Et .*ejus facies ad* suffiendū ad *quinimo* ? domū ei ædificem ut , ego quis & : eū *comprehendent*
7 יכלכלהו ומי אני אשר אבנה־לו בית כי אם־להקטיר לפניו׃ ועתה שלח־לי איש־חכם
cum ,*apertura aperire* scientē & ,hyacintho & ,coccino & ,purpura in & ,ferro in & ,ære in & ,argento in & ,auro in faciendū ad
לעשות בזהב ובכסף ובנחשת ובברזל ובארגון וכרמיל ותכלת וידע לפתח פתוחים עם
, abiegna , cedrina ligna mihi mitte Et .meus pater David præparavit quos ,Jerusalaim in & ,Jehudah in mecū qui sapientibus
8 החכמים אשר עמי ביהודה ובירושלם אשר הכין דויד אבי׃ ושלח־לי עצי ארזים ברושים
.tuis servis cum mei servi ecce Et .Lebanon ligna cædere *scientes* tui servi quòd novi ego nam :Lebanon de *brasilia* &
ואלגומים מהלבנון כי אני ידעתי אשר עבדיך יודעים לכרות עצי לבנון והנה עבדי עם־עבדיך׃
ligna scindentibus cæsoribus ecce Et .mirabilis & magna ,*ædificans* ego quam domus quia ,multitudine in ligna mihi parandū ad Et
10 9 ולהכין לי עצים לרב כי הבית אשר־אני בונה גדול והפלא׃ והנה לחטבים לכרתי העצים
,millia viginti batos vini & ;millia viginti coros hordeorū & :millia viginti coros tuis servis percussorum triticorū dedi
נתתי חטים מכות לעבדיך כרים עשרים אלף ושערים כרים עשרים אלף ויין בתים עשרים אלף
suo populo cum Domini amore in : Selomoh ad misit & ,*scriptura in* Sor rex Churam dixit Et .millia viginti batos olei &
11 ושמן בתים עשרים אלף׃ ויאמר חורם מלך־צר בכתב וישלח אל־שלמה באהבת יהוה את־עמו
:terram & ,cœlos fecit qui ,Israel Deus Dominꝰ Benedictus:Churam Dixitque .regem eos super te *dedit*
12 נתנך עליהם מלך׃ ויאמר חורם ברוך יהוה אלהי ישראל אשר עשה את־השמים ואת־הארץ
.*suo regno* domum & ,Domino domum ædificaret ut ,intelligentiā & ,intellectū scientē ,sapientē filiū regi David dedit qui
אשר נתן לדויד המלך בן חכם יודע שכל ובינה אשר יבנה־בית ליהוה ובית למלכותו׃
,*Sorensis vir* ejus pater & ,Dan filiabus de mulieris Filium ;mei patris Churam intelligentiā scientē sapientē virum misi nunc Et
14 13 ועתה שלחתי איש־חכם יודע בינה לחורם אבי׃ בן־אשה מן־בנות דן ואביו איש־צרי
,coccino *in* & ,bysso *in* & ,hyacintho *in* ,purpura *in* ;lignis *in* & ,lapidibus *in* ,ferro *in* ,ære *in* ,argento in & ,auro in facere scientem
יודע לעשות בזהב ובכסף בנחשת בברזל באבנים ובעצים בארגמן בתכלת ובבוץ ובכרמיל
David mei dñi sapientibus & tuis sapientibus cum ei dabitur quæ ,cogitationē omnē cogitandū ad & ,*aperturā omnem aperiendū ad* &
ולפתח כל־פתוח ולחשב כל־מחשבת אשר ינתן־לו עם־חכמיך וחכמי אדני דויד
.tuis patris
אביך׃

Versio VULG. LAT.

Et numeravit septuaginta millia virorum portantium hu-
meris, & octoginta millia qui cæderent lapides in mon- 2
tibus, præpositósque eorum tria millia sexcentos. Misit
quoque ad Hiram regem Tyri, dicens; Sicut egisti cum 3
David patre meo, & misisti ei ligna cedrina ut ædificaret
sibi domum, in qua & habitavit: Sic fac mecum, ut ædi-
ficem domum nomini Dñi Dei mei, ut consecrem eam ad 4
adolendum incensum coram illo, & fumiganda aromata,
& ad propositionem panum sempiternam, & ad holo-
cautomata manè, & vesperè, sabbatis quoque, & neo-
meniis, & solennitatibus Domini Dei nostri in sempi-
ternum, quæ mandata sunt Israeli. Domus enim, quam
ædificare cupio, magna est: magnus est enim Deus noster 5
super omnes deos. Quis ergò poterit prævalere, ut ædi-
ficet ei dignam domum? si cœlum, & cœli cœlorum 6
capere eum nequeunt: quantus ego sum, ut possim ædi-
ficare ei domum? sed ad hoc tantùm, ut adoleatur incen-
sum coram illo. Mitte ergò mihi virum eruditum, qui
noverit operari in auro, & argento, ære, & ferro, pur- 7
purâ, coccino, & hyacintho, & qui sciat sculpere cælatu-
ras, cum his artificibus, quos mecum habeo in Judæa &
Jerusalem, quos præparavit David pater meus. Sed &
ligna cedrina mitte mihi, & arceuthina, & pinea de Li- 8
bano: scio enim quòd servi tui noverint cædere ligna de
Libano, & erunt servi mei cum servis tuis, Ut paren-
tur mihi ligna plurima. Domus enim, quam cupio ædi- 9
ficare, magna est nimis, & inclyta. Præterea operariis,
qui cæsuri sunt ligna, servis tuis dabo in cibaria tritici 10
coros viginti millia, & hordei coros totidem, & vini vi-
ginti millia metretas, olei quoque sata viginti millia.
Dixit autem Hiram rex Tyri per literas quas miserat Sa-
lomoni; Quia dilexit Dominus populum suum, idcircò 11
te regnare fecit super eum. Et addidit, dicens; Bene-
dictus Dominus Deꝰ Israel, qui fecit cœlū & terram, qui 12
dedit David regi filium sapientem & eruditum & sensa-
tum atque prudentem, ut ædificaret domum Domino, &
palatium sibi. Misi ergò tibi virum prudentem & scien-
tissimum Hiram, patrem meum, Filium mulieris de filia- 13
bus Dan, cujus pater fuit Tyrius, qui novit operari in au- 14
ro, & argento, ære, & ferro, & marmore, & lignis, in
purpura quoque, & hyacintho, & bysso, & coccino: &
qui scit cælare omnem sculpturam, & adinvenire pru-
denter quodcunq; in opere necessarium est, cum artifici-
bus tuis, & cum artificibus domini mei David patris tui.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 ܘܡܢܐ ܫܠܝܡܘܢ ܫܒܥܝܢ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܩܠܝ ܩܝܣܐ܂ ܘܬܡܢܝܢ ܐܠܦܝܢ *
3 ܓܒܪܐ ܦܣܘܠܝ ܟܐܦܐ ܒܛܘܪܐ܂ ܘܡܫܠܛܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܘܫܬܡܐܐ܂ * ܘܫܕܪ ܫܠܝܡܘܢ
ܠܘܬ ܚܝܪܡ ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܥܒܕܬ ܥܡ ܕܘܝܕ ܐܒܝ ܛܝܒܘܬܐ ܪܒܬܐ܂ ܘܫܕܪܬ ܠܗ
4 ܐܪܙܐ ܠܡܒܢܐ ܠܗ ܒܝܬܐ ܠܡܥܡܪ ܒܗ܂ * ܗܫܐ ܐܢܐ ܒܢܐ ܐܢܐ ܒܝܬܐ ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ
ܐܠܗܝ܂ ܠܡܩܕܫܘ ܠܗ܂ ܘܠܡܩܪܒܘ ܠܗ ܦܝܪܡܐ ܕܒܣܡܐ܂ ܠܡܢܗܪܘ ܫܪܓܐ
ܐܡܝܢܐܝܬ܂ ܘܠܡܩܪܒܘ ܕܒܚܐ ܨܦܪܐ ܘܪܡܫܐ܂ ܒܫܒܬܐ ܘܒܪܝܫ ܝܪܚܐ܂ ܘܒܥܐܕܐ ܕܡܪܝܐ
5 ܐܠܗܢ܂ ܗܕܐ ܓܝܪ ܦܩܝܕܐ ܠܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܒܝܬܐ ܕܐܢܐ ܒܢܐ ܐܢܐ ܪܒ ܢܗܘܐ܂ ܡܛܠ ܕܪܒ ܗܘ
6 ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ܂ * ܘܡܢܘ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܠܐ ܠܡܒܢܐ ܠܗ ܒܝܬܐ܂
ܡܛܠ ܕܫܡܝܐ ܘܫܡܝ ܫܡܝܐ ܠܐ ܡܣܝܦܩܝܢ ܠܗ܂ ܘܡܢܘ ܐܢܐ ܕܐܒܢܐ ܠܗ ܒܝܬܐ܂
7 ܐܘ ܕܐܣܝܡ ܠܗ ܦܝܪܡܐ ܕܒܣܡܐ܂ * ܫܕܪ ܠܝ ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܟܝܡܐ܂ ܕܝܕܥ ܠܡܥܒܕ
ܒܕܗܒܐ܂ ܘܒܣܐܡܐ ܘܒܢܚܫܐ ܘܒܦܪܙܠܐ܂ ܘܒܐܪܓܘܢܐ ܘܒܙܚܘܪܝܬܐ܂ ܘܒܬܟܠܬܐ܂ ܘܝܕܥ ܠܡܬܩܢܘ
8 ܩܠܝܕܐ ܥܡ ܚܟܝܡܐ ܕܐܝܬ ܠܝ ܒܝܗܘܕ ܘܒܐܘܪܫܠܡ܂ ܕܛܝܒ ܕܘܝܕ ܐܒܝ܂ * ܘܫܕܪ ܠܝ ܩܝܣܐ
ܕܐܪܙܐ ܘܕܦܛܘܣܐ ܘܕܒܪܘܬܐ ܡܢ ܠܒܢܢ܂ ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܥܒܕܝܟ ܚܟܝܡܝܢ ܠܡܦܣܩ
9 ܐܪܙܐ ܡܢ ܠܒܢܢ܂ ܘܗܐ ܥܒܕܝ ܥܡ ܥܒܕܝܟ܂ * ܢܝܬܘܢ ܠܝ ܩܝܣܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܡܛܠ
10 ܕܒܝܬܐ ܕܒܢܐ ܐܢܐ܂ ܪܒ ܢܗܘܐ ܘܬܡܝܗ ܗܘ܂ * ܘܐܢܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܢܓܪܐ ܚܟܝܡܐ܂ ܘܐܢܐ
ܝܗܒ ܐܢܐ ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܥܒܕܝܟ܂ ܚܛܐ ܟܘܪܝܢ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ܂ ܘܣܥܪܐ ܟܘܪܝܢ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ܂
11 ܘܚܡܪܐ ܪܒܥܐ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ܂ ܘܡܫܚܐ ܪܒܥܐ ܥܣܪܝܢ ܐܠܦܝܢ܂ * ܘܟܬܒ ܚܝܪܡ ܡܠܟܐ
ܕܨܘܪ ܒܐܓܪܬܐ܂ ܘܫܕܪ ܠܘܬ ܫܠܝܡܘܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܛܠ ܕܪܚܡ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ܂ ܐܩܝܡܟ
12 ܡܠܟܐ ܥܠܝܗܘܢ܂ * ܘܐܡܪ ܚܝܪܡ܂ ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܕܒܪܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ܂
ܘܝܗܒ ܠܕܘܝܕ ܒܪܐ ܚܟܝܡܐ܂ ܘܡܣܬܟܠ ܘܡܕܥܢ܂ ܘܗܘ ܡܢ ܪܥܝܢܗ܂ ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܐ
13 ܠܡܪܝܐ܂ ܘܒܝܬܐ ܠܡܠܟܘܬܗ܂ * ܘܗܫܐ ܫܕܪܬ ܠܟ ܓܒܪܐ ܚܟܝܡܐ ܚܕ ܡܣܬܟܠܢܐ܂
14 ܠܚܝܪܡ܂ * ܗܘ ܒܪ ܐܢܬܬܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܕܢ܂ ܘܐܒܘܗܝ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܐܘܡܢܐ ܕܝܕܥ ܠܡܥܒܕ
ܒܕܗܒܐ ܘܒܣܐܡܐ܂ ܘܒܢܚܫܐ ܘܒܦܪܙܠܐ܂ ܘܒܟܐܦܐ ܘܒܩܝܣܐ܂ ܘܒܐܪܓܘܢܐ܂ ܘܒܫܝܪܝܩܝܐ܂ ܘܒܒܘܨܐ܂ ܘܒܬܟܠܬܐ
ܘܒܙܚܘܪܝܬܐ܂ ܘܠܡܬܩܢܘ ܩܠܝܕܐ ܠܬܪܥܐ܂ ܘܠܡܥܒܕ ܟܠ ܐܘܡܢܘ܂
ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܗ ܡܢ ܡܪܝܐ܂ ܥܡ ܚܟܝܡܝܟ܂ ܘܚܟܝܡܘܗܝ ܕܡܪܝ ܕܘܝܕ ܐܒܘܟ܂

Numeravit Salomon septuaginta millia viro- 2
rum bajulantium vectes, & octoginta millia
virorum cædentium lapides in monte, qui-
bus præerant tria millia sexcenti. Misitque 3
Salomon ad Hiram regem Sur, & ait illi;
Quemadmodum exhibuisti erga Davidem pa-
trem meum beneficium maximum, & misisti
ei cedros ad ædificandum sibi domum in qua
habitaret; Ita nunc (cùm ego ædificaturus 4
sim domum nomini Domini Dei mei ad san-
ctificandum eum, & offerendum ei acerras
thuris, ad accendendas jugiter lucernas, &
ad offerendum sacrificia tum matutino cùm
vespertino tempore, sabbathis, initiis men-
sium, & festis Domini Dei nostri: hoc *enim*
præscriptum est toti Israeli: Et Domus quam 5
ego ædificaturus sum, maxima futura sit; quia
maximus quidem est Deus noster omnium
regum; Et quis obtineat vim ædificandi ei 6
domum, quandoquidem cœlum & cœli cœ-
lorum non sufficiunt illi? & quanti sum ego
ut ædificem ei domum, aut offeram ei acer-
ras thuris?) Mitte mihi virum aliquem in- 7
dustrium qui *sciat* operari in auro, argento,
ære, ferro, purpurâ, *pannis* ianthini & flavi
coloris, & bysso; quique sciat claves com-
ponere unà cum peritis qui sunt in Juda &
Jerusalem, quos paravit David pater meus.
Mitte quoque mihi ligna cedrina, pinea, & 8
abiegna è Libano; scio enim servos tuos
gnaros esse cædendi cedros è Libano: &
ecce servi mei cum servis tuis. Afferent mihi 9
ligna multa, quia domus quam ædificatu-
rus sum, maxima futura est & admiranda.
Ego verò adducam lignarios peritos, & ego 10
in alimentum servorum tuorum dabo triti-
ci coros vicies mille, hordei vicies mille,
vini quadrantes vicies mille, & olei quadran-
tes vicies mille. Respondit Hiram rex Sur 11
per scriptum, misitque Salomoni, et ait illi;
Quia dilexit Dominus populum suum, con-
stituit te regem super eos. Dicebat etiam 12
Hiram, Benedictus sit Dominus dominorum
Israelis, qui creavit cœlum ac terram, de-
ditque Davidi filium sapientem, scien-
tem, et prudentem, qui suopte ingenio
statuit ædificare domum Domino, et do-
mum pro regno suo. Nunc itaque mitto 13
tibi virum sapientem, sagacitate præditum,
Hiramum: Is filius est mulieris cujusdam 14
viduæ de familia Dan, pater autem ejus
erat vir industrius, sciens operari in auro,
argento, ære, ferro, lapidibus, lignis, pur-
purâ, flavo serico, bysso, ianthino, et ru-
bro colore; componere claves pro foribus,
et exercere omnem artem à Domino sibi con-
cessam; *est autem* de peritis tuis et peritis
domini nostri patris tui.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατό-
μων ἐν τῷ ὄρει, καὶ οἱ ἐπιστάται ἐπ' αὐτῶν τρισχίλιοι ἑξακόσιοι. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χιρὰμ
3 βασιλέα Τύρου, λέγων, Ὡς ἐποίησας (α) μετὰ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἀπέστειλας αὐτῷ κέδρους τοῦ οἰ-
κοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ· Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ (β) ὁ υἱὸς αὐτοῦ οἰκοδομῶ οἶκον τῷ ὀνόματι κυ-
4 ρίου Θεοῦ μου, ἁγιάσαι αὐτὸν αὐτῷ τοῦ θυμιᾷν ἀπέναντι αὐτοῦ θυμίαμα καὶ πρόθεσιν διαπαντός, καὶ
τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τοπρωῒ καὶ τοδείλης, καὶ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν ταῖς (γ)
νεομηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς (δ) τοῦ κυρίου Θεοῦ ἡμῶν· εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ὁ οἶ-
5 κος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ, μέγας, ὅτι (ε) μέγας κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς. Καὶ τίς ἰσχύ-
6 σει (ζ) οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον; ὅτι ὁ οὐρανός, καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐ φέρουσι (η) τὴν δόξαν αὐτοῦ·
καὶ τίς ἐγὼ οἰκοδομῶν αὐτῷ οἶκον; ὅτι ἀλλ' ἢ τοῦ θυμιᾷν κατέναντι αὐτοῦ. Καὶ νῦν ἀπόστειλόν μοι
7 ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα τοῦ ποιῆσαι ἐν τῷ χρυσίῳ, καὶ ἐν τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἐν τῷ χαλκῷ, καὶ ἐν τῷ σιδήρῳ,
καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐπιστάμενον (θ) γλύψαι γλυφὴν μετὰ
8 τῶν σοφῶν τῶν μετ' ἐμοῦ ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ, (ι) ἃ ἡτοίμασε Δαυὶδ ὁ πατήρ μου. Καὶ ἀπό-
στειλόν μοι ξύλα κέδρινα καὶ ἀρκεύθινα καὶ πεύκινα ἐκ τοῦ Λιβάνου, ὅτι ἐγὼ οἶδα ὡς οἱ δοῦλοί σου οἴδασι
9 κόπτειν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδές σου μετὰ τῶν παίδων μου Πορεύσονται ἑτοιμάσαι μοι ξύ-
10 λα εἰς πλῆθος, ὅτι ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ, μέγας καὶ ἔνδοξος. Καὶ ἰδοὺ τοῖς ἐργαζομένοις τοῖς
κόπτουσι ξύλα εἰς βρώματα δέδωκα σῖτον εἰς δόματα τοῖς παισί σου (κ) κόρων πυροῦ εἴκοσι χιλιάδας,
καὶ κριθῶν κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ οἴνου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐλαίου (λ) μέτρων εἴκοσι
11 χιλιάδας. Καὶ εἶπε Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἐν γραφῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς (μ) Σαλωμών, λέγων, Ἐν
12 τῷ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς (ν) βασιλέα. Καὶ εἶπε Χιράμ, Εὐλο-
γητὸς κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ τῷ βασι-
λεῖ υἱὸν σοφόν, καὶ ἐπιστάμενον ἐπιστήμην καὶ σύνεσιν, ὃς οἰκοδομήσει οἶκον τῷ κυρίῳ, καὶ οἶκον τῇ
13 βασιλείᾳ (†) αὐτοῦ. Καὶ νῦν (ξ) ἀπέσταλκά σοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα σύνεσιν, (ο) Χιρὰμ τὸν πατέρα
14 μου, Ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀπὸ θυγατέρων Δάν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ Τύριος, εἰδότα ποιῆσαι ἐν χρυσίῳ,
καὶ ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, καὶ ἐν λίθοις, καὶ ξύλοις, καὶ ὑφαίνειν ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῇ
ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ βύσσῳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ γλύψαι γλυφάς, καὶ διανοεῖσθαι πᾶσαν διανόησιν, ὅσα
ἂν δῷς αὐτῷ μετὰ τῶν σοφῶν σου, καὶ σοφῶν Δαυὶδ κυρίου μου (π) πατρός σου.

Et congregavit Salomon septuaginta millia virorum portantium humeris, 2
& octuaginta millia lapicidarum in monte: & præsides super eos ter
mille sexcenti. Et misit Salomon ad Chiram regem Tyri, dicens; Sicut 3
fecisti cum David patre meo, & misisti ei cedros ad ædificandum sibi
domum ad habitandum in ea: Et ecce ego filius ejus ædifico domum 4
nomini Domini Dei mei, ad sanctificandum illam ei, ad adolendum co-
ram eo (a) thymiama, & propositionem perpetuò, & ad offerendum
holocaustomata semper, manè, & vesperì, & in sabbatis, & in Neome-
niis, & in festivitatibus Domini Dei nostri: in seculum hoc super Isra-
el. Et domus, quam ego ædifico, magna: quoniam magnus Dominus 5
Deus noster supra omnes deos. Et quis valebit ædificare ei domum? 6
quoniam cœlum, & cœlum cœli non ferunt gloriam ejus. Et quis ego æ-
dificans ei domum? sed tantùm ad adolendum coram eo. Et nunc 7
mitte mihi virum sapientem, & scientem facere in auro, & in argento,
& in ære, & in ferro, & in purpura, & in coccino, & in hyacintho,
& scientem sculpere sculpturam cum sapientibus, qui mecum in Juda,
& in Hierusalem, (b) quæ paravit David pater meus. Et mitte mihi ligna 8
cedrina, & arceuthina, et pinea de Libano: quoniam ego novi quia servi 9
tui nôrunt cædere ligna de Libano. Et ecce pueri tui cum pueris meis Ibunt
parare mihi ligna in multitudine: quoniã dom⁹ quam ego ædifico, magna,
& gloriosa. Et ecce operantibus, cædentibus ligna, in cibaria dedi frumen- 10
tum, in data pueris tuis, cororum tritici viginti millia, & hordeorum, co-
rorum viginti millia, & vini mensurarum viginti millia, & olei
mensurarum viginti millia. Et dixit Chiram rex Tyri, in scri- 11
ptura, & misit ad Salomon, dicens; In diligendo Dominum popu-
lum suum, dedit te super eos regem. Et dixit Chiram; Benedi- 12
ctus Dominus Deus Israel, qui fecit cœlum, & terram, qui dedit Da-
vid regi filium (c) sapientem, & scientem scientiam, & intellectum,
qui ædificabit domum Domino, & domum regno suo. Et nunc 13
misi tibi virum sapientem, & scientem intellectum, Chiram
(d) patrem meum, (Mater ejus de filiabus Dan; & pater ejus 14
vir Tyrius,) scientem facere in auro, & in argento, & in ære, & in fer-
ro, & in lapidibus, & lignis, & texere in purpura & in hyacintho, &
in bysso, & in coccino, & sculpere sculpturas, & excogitare omnem excogitationem, quæcunque dederis ei cum sapientibus tuis, et sapientibus David domini mei patris tui.

MS.A. (α) μετὰ τοῦ πατρός μου Δαυίδ, καὶ (β) υἱὸς (γ) νεομηνίαις, (δ) κυρίου τοῦ Θεοῦ (ε) μέγας ὁ Θεὸς (ζ) αὐτῷ οἰκοδομῆσαι οἶκον; (η) αὐτοῦ τὴν δόξαν· καὶ (θ) τοῦ γλύψαι (ι) ὧν (κ) πυροῦ κόρων εἴκοσι (λ) κάδων εἴκοσι (μ) Σαλωμών, Ἐν τῷ (ν) εἰς βασιλέα. (†) ἑαυτοῦ. (ξ) ἀπέσταλκα (ο) τὸν Χειρὰμ τὸν παῖδά μου, (π) τοῦ πατρός

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فبناهما سليمان * وأقام عاملين على البناء سبعين ألفا * وقطاعين الحجر في الجبل ثمانين
3 ألفا * ورؤساء عليهم ثلاثة ألف وستماية * وبعث سليمان إلى عند حيرام ملك صور وقال له
كما عملت مع داود أبي معروفا كبيرا * فأرسلت إليه خشب الأرز حتى بنى له بيتا ليسكنه *
4 * أنا أيضا أريد أن أبني بيتا لاسم الله إلهي * يقدس له فيه * ويقرب قدامه أدراج البخور *
ويسرج سرجا دائما * وذبائح تقرب باكرا ومساء * وفي السبوت * ورؤوس الشهور والأعياد * لله إلهنا إلى
5 الأبد * هذا الأمر على سائر بني إسرائيل * والبيت الذي أنا أبنيه كبير جدا * لأن إلهنا
6 أعظم من سائر الملوك * ومن له قوة أن يبني له بيتا * لأن السماء وسماء السماء لا تسعه * فمن
7 أنا حتى أبني له بيتا * وأطلع أدراج البخور * والآن ابعث لي رجلا حكيما يعمل لي الذهب *
والفضة * والنحاس * والحديد * والديباج * والسوسنجرد * ونسيج الذهب والحرير * ويعرف عمل المثالات
8 بحكمة * التي في يهودا وفي يروشليم * التي كان عملها أبي * وابعث لي خشب الأرز * والصنوبر
والأشكر الذي في لبنان * لأني أعلم أن عبيدك يعرفون يقطعون خشب الأرز * ها عبيدي
9 10 مع عبيدك * حتى يأتوني بخشب كثير * لأن البيت كبير * وهو عجيب * وأنا آتي بنجارين
صناع * وأعطي حنطة قوتا لعبيدك عشرين ألف كر * وشعيرا عشرين ألف كر * وخمر
11 عشرين ألف كيل * وعشرين ألف ربع زيت * فبعث حيرام الملك إلى سليمن في كتابه
12 من أجل محبة الله في أمته أقامك عليهم ملكا * تبارك رب الأرباب إله إسرائيل * الذي خلق
السموات والأرض * الذي أعطى داود ابنا حكيما له معرفة وتبيان * فهو من معرفته بنى
13 14 بيتا لله وبيتا لملكه * والآن قد بعثت إليك رجلا حكيما عارفا بالصنائع * حيرام بن
امرأة أرملة من بيت دان * وأبوه كان رجلا صانعا * وكان يعرف يصنع الذهب * والفضة *
والنحاس * والحديد * والحجارة * والخشب * والأرجوان * والثياب المطرزة * والسوسنجرد * ويصنع
مفاتيح الأبواب * ويعمل سائر الصنائع التي قد أعطيها من الله في الحكماء * وهو من حكماء
سيدي داود أبيك *

Et ædificium utriusque aggressus Salo- 2
mon, adhibuit operarios pro ædificio
septuaginta millia, cædentes lapidem in
monte octoginta millia, præfectósque
super eos ter mille sexcentos. Tum 3
misit Salomon ad Hiramum regem Ty-
ri, dixitque ad eum; Quemadmodum
usus es cum Davide patre meo bene-
ficentiâ magnâ, & misisti ei ligna ce-
drina ut extrueret sibi domum quam
inhabitaret: Ita volenti mihi domum 4
ædificare nomini Dei, Dei mei, in qua
sacra celebrentur ei, offerantur coram
eo thuris acervæ, lucernæ perpetuò ac-
cendantur, & sacrificia matutino ve-
spertinóque tempore, & sabbathis, Ka-
lendis mensium, & diebus festis Deo,
Deo nostro in perpetuum offerantur
(huic enim præcepto tenentur omnes Is-
raelitæ) Et cùm domus quam ego 5
ædificatura sum, maxima futura sit,
eò quòd Deus noster sit omnium re-
gum maximus; (Quis autem possit 6
ei domum ædificare, quem cœlum &
cœli cœlum non capit? proinde quis
ego sum ut ædificem illi domum, &
offeram, thuris acervas?) Mitte quæ- 7
so mihi virum cordatum, qui faciat
mihi aurum, argentum, æs, ferrum,
sericum rasum, sericum pictum, &
textum aureum sericumque; & nove-
rit prototypa cum sagacitate formare,
quæ sunt in Juda & in Jerusalem,
quæ formari jusserat pater meus. Mit- 8
te etiam mihi ligna cedrina, abiegna,
& pinea quæ sunt in Libano; novi
enim servos tuos peritos esse secandi
ligna cedrina. Et ecce servi mei comi-
tabuntur servos tuos, ut adducant ad me 9
ligna multa, quia domus maxima erit &
admiranda. Cæterùm ego adducam 10
fabros lignarios, daboque alimentum
servis tuis, tritici coros viginti millia,
hordei viginti millia cororum, vini vi-
ginti millia mensurarum, & viginti mil-
lia quadrantium olei. Respondit Hiram 11
rex Salomoni per epistolam suam; Ex
amore Dei erga plebem suam regem te
constituit super eam. Benedictus sit Do- 12
minus dominorum Deus Israelis, qui cre-
avit cœlos ac terram, qui concessit Da-
vidi prolem sapientem, scientiâ & in-
tellectu præditam, quæ suâpte scientiâ
domum extruxit Deo, & domum pro
regno suo. Cæterùm mitto ad te virum 13
cordatum artium peritum, Hiramum fi- 14
lium cujusdam mulieris viduæ, de fa-
milia Danis: pater ejus homo erat arti-
fex, & sciebat elaborare aurum, argen-
tum, æs, ferrum, lapides, ligna, purpu-
ram, vestes acupictas, & sericum pictum,
claves januarum conflare, demùm exer-
cere omnes artes à Deo sibi concessas in-
ter sapientes: estque de sapientibus do-
mini mei Davidis patris tui.

דברי הימים ב : ג

15 ועתה החטים והשערים השמן והיין אשר אמר אדני ישלח לעבדיו׃
16 ואנחנו נכרת עצים מן־הלבנון ככל־צרכך ונביאם לך רפסדות על־ים יפו ואתה תעלה אתם ירושלם׃
17 ויספר שלמה כל־האנשים הגיורים אשר בארץ ישראל אחרי הספר אשר ספרם דויד אביו וימצאו מאה וחמשים אלף ושלשת אלפים ושש מאות׃
18 ויעש מהם שבעים אלף סבל ושמנים אלף חצב בהר ושלשת אלפים ושש מאות מנצחים להעביד את־העם׃

CAP. III.

1 ויחל שלמה לבנות את־בית־יהוה בירושלם בהר המוריה אשר נראה לדויד אביהו אשר הכין במקום דויד בגרן ארנן היבוסי׃
2 ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו׃
3 ואלה הוסד שלמה לבנות את־בית האלהים הארך אמות במדה הראשונה אמות ששים ורחב אמות עשרים׃
4 והאולם אשר על־פני הארך על־פני רחב־הבית אמות עשרים והגבה מאה ועשרים ויצפהו מפנימה זהב טהור׃
5 ואת הבית הגדול חפה עץ ברושים ויחפהו זהב טוב ויעל עליו תמרים ושרשרות׃
6 ויצף את־הבית אבן יקרה לתפארת והזהב זהב פרוים׃
7 ויחף את־הבית הקרות הספים וקירותיו ודלתותיו זהב ופתח כרובים על־הקירות׃
8 ויעש את־בית־קדש הקדשים ארכו על־פני רחב־הבית אמות עשרים ורחבו אמות עשרים ויחפהו זהב טוב לככרים שש מאות׃
9 ומשקל למסמרות לשקלים חמשים זהב והעליות חפה זהב׃
10 ויעש בבית־קדש הקדשים כרובים שנים מעשה צעצעים ויצפו אתם זהב׃
11 וכנפי הכרובים ארכם אמות עשרים כנף האחד לאמות חמש מגעת לקיר הבית והכנף האחרת אמות חמש מגיע לכנף הכרוב האחר׃
12 וכנף הכרוב האחד אמות חמש מגיע לקיר הבית והכנף האחרת אמות חמש דבקה לכנף הכרוב האחר׃
13 כנפי הכרובים האלה פרשים אמות עשרים והם עמדים על־רגליהם ופניהם לבית׃
14 ויעש את־הפרכת תכלת וארגמן וכרמיל ובוץ ויעל עליו כרובים׃

Versio VULG. LAT.

Triticum ergò, & hordeũ, & oleum, & vinum, quæ polli- citus es, domine mi, mitte servis tuis. 15
Nos autẽ cædem9 ligna de Libano, quot necessaria habueris, & applicabim9 ea ratib9 p mare in Joppe: tuũ autẽ erit transferre ea in Jerusalẽ. 16
Numeravit igitur Salomon omnes viros prose- lytos, qui erant in terra Israel, post dinumerationẽ, quam dinumeravit David pater ej9, & inventi sunt centũ quin- quaginta millia, & tria millia sexcenti. 17
Fecítque ex eis septuaginta millia, qui humeris onera portarent, & octo- ginta millia, qui lapides in montibus cæderent: tria autem millia & sexcentos præpositos operum populi. 18

CAP. III.

Et cœpit Salomon ædificare domum Dñi in Jerusalẽ in monte Moria, qui demonstrat9 fuerat David patri ejus, in loco, quẽ paraverat David in area Ornan Jebusæi. 1
Cœpit autẽ ædificare mense secundo, anno quarto regni sui. 2
Et hæc sunt fundamenta, quæ jecit Salomon, ut ædificaret domũ Dei, longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta, latitudinis cubitos viginti. 3
Porticũ verò ante frontẽ, quæ tendebatur in longũ juxta mensurã latitudinis domûs, cubitorũ viginti: porrò altitudo centũ viginti cubitorũ erat: & deauravit eam intrinsec9 auro mundissimo. 4
Domũ quoque majorem texit tabulis ligneis abiegnis, & laminas auri obryzi affixit p totũ: sculpsítq; in ea palmas, & quasi catenulas se invicẽ complectentes. 5
Stravit quoque pavimentũ templi pretiosissimo marmore, decore multo. 6
Porrò aurũ erat probatissimũ, de cujus laminis texit domũ, et trabes ejus, & postes, & parietes, & ostia: & cælavit Cherubim in parietib9. 7
Fecit quoque domũ Sancti sanctorum: longitudinẽ juxta latitudinẽ domûs, cubitorũ viginti: & latitudinẽ similiter viginti cubitorũ: & laminis aureis texit eam, quasi talentis sexcentis. 8
Sed & clavos fecit aureos, ita ut singuli clavi siclos quinquagenos appenderent: cœnacula quoque texit auro. 9
Fecit etiam in domo Sancti sanctorũ Cherubim duos, opere statuario: & texit eos auro. 10
Alæ Cherubim viginti cubitis extendebantur, ita ut una ala haberet cubitos quinque, & tangeret parietem domûs: & altera quinque cubitos habens, alam tangeret alterius Cherub. 11
Similiter Cherub alteri9 ala, quinque habebat cubitos, & tangebat parietem: & ala ejus altera quinq; cubitorũ, alam Cherub alterius contingebat. 12
Igitur alæ utriusque Cherubim expansæ erant, & extendebantur per cubitos viginti: ipsi autem stabant erecti pedibus, & facies eorum erant versæ ad exteriorem domum. 13
Fecit quoque velum ex hyacintho, purpura, cocco, & bysso: & intexuit ei Cherubim. 14

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Cæterùm triticum, & hordeum, vinum, & oleum quæ Dominus meus mittere decrevit servis suis, mittat: 15
Et nos cædemus cedros è Libano pro voluntate tua & pro mensuris à te *præscriptis*, & adducemus tibi: ponemus enim eas in mare Suph, tu verò devehi curabis in Jerusalem. 16
Itaque congregavit Salomon omnes viros advenas qui erant in regione Israelitica, post censum quo numeraverat eos David pater ejus; 17
Et invenit centum quinquaginta millia bajulantium vectes, & octoginta millia secantium lapides in monte, & tria millia sexcenta præpositorum qui populum ad opus urgebant. 18

CAP. III.

Coepítque Salomon ædificare domum Domini in Jerusalem, in monte Amoræorum, in loco quem paraverat David pater ejus in area quam emerat ab Arane Jebusæo. 1
Cœpit autem structuram ædificii mense secundo, anno quarto regni sui. 2
Hæ verò sunt mensuræ quas mensus est Salomon ad ædificandã domum Domini: longitudo domûs erat sexaginta cubitorum, mensurã Sanctuarii: altitudo ejus, triginta cubitorum: latitudo verò, viginti cubitorum. 3
Deinde porticum fecit à fronte ipsius, cujus longitudo à fronte latitudinis domûs erat viginti cubitorum; & obduxit eam intrinsecùs auro mundo. 4
Domum majorem laqueavit lignis abiegnis, & cœlum domûs obduxit auro optimo, pinxítque super illud figuras palmarum & liliorum. 5
In eadem domo inseruit gemmas optimas ad decorem, 6
totámque obduxit auro optimo. Denique tam domum inde à fronte porticûs, quàm parietes & parastades ejus obduxit auro optimo, pinxítq; super illud figuras palmarũ & liliorum. 7
Fecit etiam domum sancti sanctorum, cujus longitudo respondens latitudini domûs erat viginti cubitorum, & latitudo viginti cubitorum, & obduxit eam sexcentis auri optimi talentis. 8
Fecit quoq; in Sanctuario duos Cherubinos opere firmo, & obduxit illos auro. 10
Longitudo alarum Cherubinorum erat viginti cubitorum: ala una quinq; cubitorũ pertingebat parietem domûs, & ala altera quinq; cubitorũ pertingebat alã alterius Cherubini. 11
Sic alterius Cherubini ala quinq; cubitorum pertingebat parietem dom9, & ala altera quinq; cubitorum pertingebat alam alterius Cherubini. 12
Horum Cherubinorum alæ pandebant se in cubitos viginti: ipsi verò stabant pedibus suis, et vultus eorum erant introrsum *versi*. 13
Fecit præterea velum ex hyacintho, purpurã, coccino, ex bysso, imposuítque ei Cherubinos, et arcam intra illud collocavit. 14

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ νῦν τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθὴν, καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ τὸν οἶνον (ρ) ἃ εἶπεν ὁ κύριός μου, ἀποστειλάτω τοῖς παισὶν
16 αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου κατὰ πᾶσαν τὴν χρείαν σου, καὶ ἄξομεν αὐτὰ σχεδίαις ἐπὶ
17 θάλασσαν Ἰόππης, καὶ (σ) σὺ ἄξεις αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς
προσηλύτους (τ) τοὺς ἐν γῇ Ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἠρίθμησεν αὐτοὺς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ
18 εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι (υ) ἑξακόσιοι. Καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν ἑβδομήκοντα χιλιάδας νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων, καὶ τρισχιλίους ἑξακοσίους (φ) ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν.

Et nunc frumentum, & hordeum, & oleum, & vinum, quæ dixit do- 15
minus meus, mittat pueris suis. Et nos cædemus ligna de Libano juxta 16
omnem usum tuum, & adducemus ea ratibus ad mare Joppes: & tu
adduces ea in Hierusalem. Et congregavit Salomon omnes viros prosely- 17
tos, qui in terra Israel post numerum, quo numeravit eos David pater ejus: & inventi sunt centum quinquaginta millia, & ter mille sexcenti. Et fecit ex eis septuaginta millia portantium humeris, & octuaginta millia lapicidarum, & ter mille sexcentos exactores operum super 18
populum.

MS.A. (ρ) ὃν εἶπεν (σ) συνάξεις (τ) ἐν γῇ (υ) καὶ ἑξακόσιοι. (φ) τοὺς ἐργοδιώκτας

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἤρξατο Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄρει τοῦ (α) Ἀμωρία, οὗ ὤφθη
2 κύριος τῷ Δαυὶδ πατρὶ αὐτοῦ, ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἡτοίμασε Δαυὶδ ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. Καὶ ἤρξατο
3 οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα ἤρξατο Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ· μῆκος πήχεων ἡ διαμέτρησις ἡ πρώτη πήχεων ἑξήκοντα,
4 καὶ εὖρος πήχεων εἴκοσι. Καὶ αιλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου, μῆκος ἐπὶ πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου πήχεων εἴκοσι, καὶ ὕψος (β) πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ.
5 Καὶ τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ κατεχρύσωσε χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἔγλυψεν
6 7 ἐπ' αὐτοῦ φοίνικας καὶ χαλαστά. Καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις τιμίοις εἰς δόξαν· (γ) Καὶ ἐχρύσωσε χρυσίῳ χρυσίου τοῦ ἐκ Φαρουΐμ· καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον, καὶ τοὺς (δ) τοίχους αὐτοῦ, καὶ τοὺς πυλῶνας, καὶ
8 τὰ ὀροφώματα, καὶ τὰ θυρώματα χρυσίῳ, καὶ ἔγλυψε (ε) χερουβὶμ ἐπὶ τῶν τοίχων. Καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ (ζ) πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ μῆκος πήχεων εἴκοσι, καὶ ἐχρύ-
9 σωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ εἰς (η) χερουβὶμ εἰς τάλαντα ἑξακόσια. Καὶ ὁλκὴ τῶν ἥλων, ὁλκὴ τοῦ
10 ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι χρυσίου, καὶ τὸ ὑπερῷον ἐχρύσωσε (θ) χρυσίῳ. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ
11 τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων (ι) χερουβὶμ δύο, ἔργον ἐκ ξύλων· καὶ ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ. Καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τὸ μῆκος πήχεων εἴκοσι, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ μία πήχεων πέντε ἁπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ (κ) χερουβὶμ τοῦ ἑτέρου.
13 (λ) Καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τούτων διαπεπετασμέναι πήχεων εἴκοσι, καὶ αὐτὰ ἑστηκότα ἐπὶ
14 τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον. Καὶ ἐποίησε τὸ καταπέτασμα (μ) ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ βύσσου, καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ (ν) χερουβίμ.

CAP. III.

Et cœpit Salomon ædificare domum Domini in Hierusalem in monte 1
(a) ipsius Amoria, ubi apparuerat Dominus David patri ejus, in loco, quem paravit David, in area Orna Jebusæi. Et cœpit ædificare in 2
mense secundo, in anno quarto regni sui. Et hæc incœpit Salomon ad ædificandam domum Dei: (b) longitudo cubitorum, mensura prima cubi- 3
torum sexaginta: & latitudo cubitorum viginti. Et Ælam ad faciem 4
domûs: longitudo super faciem latitudinis domûs cubitorum viginti: & altitudo cubitorum centum viginti: & deauravit eam ab intùs auro mundo. Et domum magnam texit lignis cedrinis, & deauravit auro 5
mundo: & sculpsit super eam palmas, & (c) catenas dependentes. Et 6
ornavit domum lapidibus pretiosis ad gloriam: Et deauravit auro, de 7
auro, quod de Pharuim. Et deauravit domum, & parietes ejus, & postes, & tecta, & ostia, auro: & sculpsit Cherubim super parietes. Et fecit 8
domũ sancti sanctorũ: longitudo ejus ad faciẽ (d) latitudinem domûs cubitorũ viginti: et longitudo cubitorũ viginti: & deauravit eam auro mundo in Cherubim ad talenta sexcenta. Et pondus clavorum, pondus unius, 9
quinquaginta sicli auri: Et (e) cœnaculum deauravit auro. Et fecit in do- 10
mo, sancto sanctorum, Cherubim duo, opus ex lignis: & deauravit ea
auro: Et alæ ipsorum Cherubim, longitudo cubitorum viginti; & ala 11
una cubitorum quinq;, tangens parietem domûs: & ala altera cubitorum quinq;, tangens alam Cherubim alterius. Et alæ Cherubim horum 13
expansæ, cubitorum viginti: & ipsa stantia super pedes suos: &
facies eorum ad domum. Et fecit velum de hyacintho & purpura, & 14
coccino, & bysso: & texuit in eo Cherubim.

MS. A. (α) Ἀμορία, (β) πήχεων * εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν. Καὶ (γ) Καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ Φαρουαΐμ· (δ) τοίχους, καὶ τὰς (ε) Χερουβεὶν (ζ) πρόσωπον πλάτους πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος πήχεων εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸ (η) χερουβεὶν (θ) ἐν χρυσίῳ. (ι) χερου-
12 βεὶν (κ) χερουβ (λ) Καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβ τοῦ ἑνὸς πήχεων πέντε ἁπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ χερουβ τοῦ ἑτέρου. Καὶ πτέρυγες τῶν χερουβεὶν διαπεπετασμέναι (μ) ἐξ ὑακίνθου, (ν) χερουβείν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * واما الحنطة والشعير وما امر به سيدي فيرسله * ونحن نقطع له خشب الارز كما يريد
ومثل تقدير ما يحتاج وناتي به اليه ونرميه في بحر سوف ويطلع انت به الي بيت المقدس
17 18 * فجمع سليمان كل الرجال المجاورين في ارض اسرايل بعد العدد الذي عدهم ابوه * فوجدهم
مية الف وثلاثة وخمسين الفا وستماية * منهم سبعون الفا عمالين * وثمانون الفا قطاعين في
الجبل * وثلاثة الف وستماية روساء على البناء *

* الفصل الثالث *

1 * وابتدا سليمان ببناء البيت في جبل الاموريين * في الموضع الذي رسمه داود ابوه
2 في الاندر الذي اشتراه من اران اليابوسي * وابتدي فيه البناء في الشهر الثاني من
3 السنة الرابعة من ملكه * وهذا قياس المكان الذي قاسه سليمان ليبني فيه البيت
المقدس للرب * طوله ستون باعا بمساحة القدس * وعلوه ثلاثون باعا * وعرضه عشرون باعا *
4 * والرواق الذي جعل امام وجهه * طوله على عرض البيت عشرون باعا * وعلوه عشرون
5 باعا * واذهبها من داخل ومن خارج * والبيت اسقفه خشب الارز * واذهب سماء البيت
6 بذهب جيد * وصور عليه شبه النخل والنيلوفر * واصلح فيه جواهر رفيعة بذهب
7 جيد * واذهب البيت من داخل حيطانه واسكفاته ذهبا جيدا * وصور عليه شبه
8 النخل والنيلوفر * وصنع بيت قدس القدس * طوله على قياس عرض البيت عشرين
10 باعا * وعرضه عشرون باعا * وصفحه بذهب جيد من ستماية بدرة * وصنع فيه كروبين
11 12 اثنين * صنعه متينة مصفحة بذهب * * طول اجنحتهم عشرون باعا * كل جناح
13 خمسة باعات * متصلة بحايط البيت مظللة * وهما قيام على ارجلهما * ووجوههما الي داخل *
14 * وصنع سترا على المذبح * وفيه صنع الارجوان والالوان الحمر وغيرها * والابريسم معزولا
بالذهب * وصور فيه شبه الكروبين * وجعل صندوق العهد من داخله *

Quod autem ad triticum, hordeum, & 15
reliqua quæ præcepit dominus meus, mittat ea: Et nos cædemus ei ligna cedrina 16
prout cupit, & pro ea quam requirit mensura, & ad eum afferemus; projiciemus enim ea in mare Suph, tu verò asportari curabis ad domum sacrosanctam. Con- 17
gregavit igitur Salomon omnes viros qui coloni erant in terra Israelis, post numerum quo numeraverat eos pater ejus; In- 18
venitque eos centum millia, & quinquaginta tria millia, sexcenta; è quibus septuaginta millia erant bajuli, octoginta millia cæsores in monte, & tria millia sexcenta præpositi ædificio.

CAP. III.

Deinde aggressus est Salomon ædifi- 1
cium domûs in monte Amoræorum, in loco quem destinârat David pater ejus, in area quam emerat ab Arane Jebusæo. Aggressus est autem ædificium ejus se- 2
cundo mense anni quarti regni sui. At- 3
que hæc est dimensio loci quem mensus est Salomon ut ædificaret in eo domum sanctam Domino. Longitudo ejus erat sexaginta ulnarum, mensurâ Sanctuarii: altitudo ejus, triginta ulnarum: & latitudo ejus, viginti ulnarum. Longitudo 4
verò porticûs quæ ante frontem ejus extructa fuit, respondebat latitudini domûs, eratque viginti ulnarum, & altitudo viginti ulnarũ: & inauravit eã intrinsecùs & extrinsecùs. Domum texit lignis 5
cedrinis, & laqueare domûs auravit auro optimo, pinxitque super illud figuras palmarum & nymphææ. Et aptavit in 6
eo gemmas præstantissimas auro optimo insertas: Et tam domum intùs, quàm 7
parietes ac limina ejus inauravit auro optimo, pinxitque super illud species palmarum & nymphææ. Deinde fecit do- 8
mum sancti sanctorum, cujus longitudo respondebat mensuræ latitudinis domûs, nempe viginti ulnarum; & latitudo ejus viginti ulnarum: & obduxit eam laminis auri optimi, talentis scilicet sexcentis.
Fecitq; in ea Cherubinos duos stabilis ar- 10
tificii, aureis laminis opertos: Quo- 11
rum longitudo alarum erat viginti ulna- 12
rum, quælibet ala quinque ulnarum, pertingens ad parietem domûs, & obumbrans.
Stabat uterque pedibus, & facies utri- 13
usque erat introrsum versa. Fecit quo- 14
que velum super altare, fecitque in eo purpuram, & rubeos aliósque colores, & sericum auro contextum, depinxit in eo formas Cherubinorum, & in illud intulit arcam fœderis.

דברי הימים ב׳ ד

15 ויעש לפני הבית עמודים שנים אמות שלשים וחמש ארך והצפת אשר על ראשו אמות חמש׃
16 ויעש שרשרות בדביר ויתן על ראש העמדים ויעש רמונים מאה ויתן בשרשרות׃
17 ויקם את העמודים על פני ההיכל אחד מימין ואחד מהשמאול ויקרא שם הימיני יכין ושם השמאלי בעז׃

CAP. IV. ד

1 ויעש מזבח נחשת עשרים אמה ארכו ועשרים אמה רחבו ועשר אמות קומתו׃
2 ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה יסב אתו סביב׃
3 ודמות בקרים תחת לו סביב סביב סובבים אתו עשר באמה מקיפים את הים סביב שנים טורים הבקר יצוקים במצקתו׃
4 עומד על שנים עשר בקר שלשה פנים צפונה ושלושה פנים ימה ושלשה פנים נגבה ושלשה פנים מזרחה והים עליהם מלמעלה וכל אחריהם ביתה׃
5 ועביו טפח ושפתו כמעשה שפת כוס פרח שושנה מחזיק בתים שלשת אלפים יכיל׃
6 ויעש כיורים עשרה ויתן חמשה מימין וחמשה משמאול לרחצה בהם את מעשה העולה ידיחו בם והים לרחצה לכהנים בו׃
7 ויעש את מנרות הזהב עשר כמשפטם ויתן בהיכל חמש מימין וחמש משמאול׃
8 ויעש שלחנות עשרה וינח בהיכל חמשה מימין וחמשה משמאול ויעש מזרקי זהב מאה׃
9 ויעש חצר הכהנים והעזרה הגדולה ודלתות לעזרה ודלתותיהם צפה נחשת׃
10 ואת הים נתן מכתף הימנית קדמה ממול נגבה׃
11 ויעש חורם את הסירות ואת היעים ואת המזרקות ויכל חירם לעשות את המלאכה אשר עשה למלך שלמה בבית האלהים׃
12 עמודים שנים והגלות והכתרות על ראש העמודים שתים והשבכות שתים לכסות את שתי גלות הכתרות אשר על ראש העמודים׃
13 ואת הרמונים ארבע מאות לשתי השבכות שנים טורים רמונים לשבכה האחת לכסות את שתי גלות הכתרות אשר על פני העמודים׃
14 ואת המכנות עשה ואת הכירות עשה על המכנות׃
15 את הים אחד ואת הבקר שנים עשר תחתיו׃
16 ואת הסירות ואת היעים ואת המזלגות ואת כל כליהם עשה חורם אביו למלך שלמה לבית יהוה נחשת מרוק׃
17 בככר הירדן יצקם המלך בעבי האדמה בין סכות ובין צרדתה׃
18 ויעש שלמה כל הכלים האלה לרב מאד כי לא נחקר משקל הנחשת׃

Versio VULG. LAT.

Ante fores etiam templi duas columnas, quæ triginta & quinque cubitos habebant altitudinis: porrò capita earum, quinque cubitorum. 15
Necnon & quasi catenulas in oraculo, & superposuit eas capitibus columnarum: malogranata etiam centum, quæ catenulis interposuit. 16
Ipsas quoque columnas posuit in vestibulo templi, unam à dextris, & alteram à sinistris: eam, quæ à dextris erat, vocavit Jachin; & quæ ad lævam, Booz. 17

CAP. IV.

Fecit quoque altare æneum viginti cubitorum longitudinis, & viginti cubitorum latitudinis, & decem cubitorum altitudinis. 1
Mare etiam fusile decem cubitis à labio usque ad labium, rotundum per circuitum: quinque cubitos habebat altitudinis, & funiculus triginta cubitorum ambiebat gyrum ejus. 2
Similitudo quoque boum erat subter illud, & decem cubitis quædam extrinsecùs cælaturæ, quasi duobus versibus alvum maris circuibant. Boves autem erant fusiles: 3
Et ipsum mare super duodecim boves impositum erat, quorum tres respiciebant ad Aquilonem, & alii tres ad Occidentem: porrò tres alii Meridiem, & tres qui reliqui erant, Orientem, habentes mare superpositum: posteriora autem boum erant intrinsecùs sub mari. 4
Porrò vastitas ejus habebat mensuram palmi, & labium illius erat quasi labium calicis, vel repandi lilii: capiebátque tria millia metretas. 5
Fecit quoque conchas decem: & posuit quinque à dextris, & quinque à sinistris, ut lavarent in eis omnia, quæ in holocaustum oblaturi erant: porrò in mari sacerdotes lavabantur. 6
Fecit autem & candelabra aurea decem, secundùm speciem quâ jussa erant fieri: & posuit ea in templo, quinque à dextris, & quinque à sinistris. 7
Necnon & mensas decem: & posuit eas in templo, quinque à dextris, & quinq; à sinistris: phialas quoque aureas centum. 8
Fecit etiam atrium sacerdotum, & basilicam grandem: & ostia in basilica, quæ texit ære. 9
Porrò mare posuit in latere dextro contra Orientem ad Meridiem. 10
Fecit autem Hiram lebetes, & creagras, & phialas: & complevit omne opus regis in domo Dei: 11
Hoc est, columnas duas, & epistylia, & capita, & quasi quædam retiacula, quæ capita tegerent super epistylia. 12
Malogranata quoque quadringenta, & retiacula duo, ita ut bini ordines malogranatorum singulis retiaculis jungerentur, quæ protegerent epistylia, & capita columnarum. 13
Bases etiam fecit, & conchas, quas superposuit basibus: 14
Mare unum, boves quoque duodecim sub mari. 15
Et lebetes, & creagras, & phialas. Omnia vasa fecit Salomoni Hiram pater ejus in domo Domini ex ære mundissimo. 16
In regione Jordanis fudit ea rex in argillosa terra, inter Sochot & Saredatha. 17
Erat autem multitudo vasorum innumerabilis, ita ut ignoraretur pondus æris. 18

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Item fecit ante domum majorem duas columnas longitudine cubitorum decem & octo; & altitudo capitellorum quæ erant super verticem illarum, erat quinque cubitorum. 15
Fecit etiam catenas cubitorum quinquaginta, quas imposuit vertici columnarum: fecitque malogranata centum, quæ vinxit iisdem catenis. 16
Duas autem columnas *istas* erexit ante templum, unam à dextera, alteram à sinistra: & vocavit nomen ejus quam erexit à dextera, Jachin; nomen verò ejus quam à sinistra, Booz. 17

CAP. IV.

Item fecit altare æneum, cujus longitudo erat decem cubitorum, latitudo decem cubitorum, & decem cubitorū altitudo. 1
Fecit quoq; mare fusum, decem *habens* cubitos à labro ad labrum, circunquaque quadratum, quinque cubitorum altitudine, quod linea triginta cubitorum cingebat ex omnibus lateribus. 2
Stabat hoc super duodecim boves quorum tres respiciebant ad Aquilonem, tres respiciebant ad Occidentem, tres respiciebant ad Austrum, & tres respiciebant ad Orientem; mare autem super eos impositum erat, & posteriora eorum omnia erant introrsus. 4
Crassities ejus palmaris erat, & labrū maris ut labrum calicis rotundi, erátque pulcherimum. 5
Fecit præterea decem vectes, & posuit quinq; à dextera, & quinq; à sinistra, quibus portaretur altare holocausti. 6
Fecit insuper labra decem, & posuit quinq; à dextera, & quinq; à sinistra, ut in iis lavarent sacerdotes manus ac pedes suos. 7
Fecit quoq; aurea candelabra decem, debitâ formâ, posuitq; ea in templo, quinque à dextera, & quinque à sinistra. 8
Præterea fecit mensas decem, quinque à dextera, & quinque à sinistra. Fecitque cola ex auro purissimo centum viginti. 9
Item fecit atrium unum ingens pro sacerdotibus & Levitis, & januas ferásque obduxit ære. 10
Porrò mare collocavit à latere partis Aquilonaris, & respiciebat ad ventum Australem. 18
Fecit ergò Salomon hæc omnia vasa, quæ plurima erant: nec supputari poterat pondus æris vasorum illorum quæ fecit Salomon.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἐποίησεν ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου στύλους δύο, πήχεων τριακονταπέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πήχε-
16 ων πέντε. Καὶ ἐποίησε (ξ) Σερσερὼθ ἐν τῷ δαβὶρ, καὶ ἔδωκεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων· καὶ ἐποίησε ῥοΐσκους
17 ἑκατὸν, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῶν χαλαστῶν. Καὶ ἔστησε τοὺς στύλους κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, ἕνα ἐκ δεξιῶν, (ο) καὶ τὸν
ἕνα ἐξ εὐωνύμων· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ δεξιῶν, Κατόρθωσις, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐξ ἀριστερῶν, Ἰσχύς.

MS.A. (ξ) Σερσερὼθ ἐν τῷ δαβεὶρ, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ (ο) καὶ ἕνα

ΚΕΦ. δ'.

1 Καὶ ἐποίησε (α) θυσιαστήριον χαλκοῦν, εἴκοσι πήχεων (β) τὸ μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ εὖρος, καὶ δέκα
2 πήχεων τὸ ὕψος. Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν χυτὴν, (γ) δέκα πήχεων τὴν διαμέτρησιν, στρογγύλην κυ-
3 κλόθεν, καὶ πέντε πήχεων τὸ ὕψος, καὶ τὸ κύκλωμα (δ) τριάκοντα πήχεων. Καὶ ὁμοίωμα μόσχων (ε) ὑποκά-
τω αὐτῆς κύκλῳ κυκλοῦσιν αὐτήν· δέκα πήχεις (ζ) περιέχουσι τὸν λουτῆρα κυκλόθεν· δύο γένη ἐχώνευσαν
4 τοὺς μόσχους ἐν τῇ χωνεύσει αὐτῶν. Ἣ ἐποίησαν αὐτοὺς δώδεκα μόσχους, οἱ τρεῖς βλέποντες Βοῤῥᾶν, καὶ οἱ (η)
τρεῖς δυσμὰς, καὶ οἱ τρεῖς Νότον, καὶ οἱ τρεῖς κατ' ἀνατολὰς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνω, ἦσαν τὰ ὀπίσθια
5 αὐτῶν ἔσω. Καὶ τὸ πάχος αὐτῆς παλαιστῆς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς χεῖλος ποτηρίου, διαγεγλυμμένα βλαστοὺς κρίνου, (θ)
6 χωροῦσα μετρητὰς τρισχιλίους. καὶ ἐξετέλεσε. Καὶ ἐποίησε λουτῆρας δέκα, καὶ (ι) ἔθηκε τοὺς πέντε ἐκ δεξιῶν
καὶ τοὺς πέντε ἐξ ἀριστερῶν, τοῦ πλύνειν ἐν αὐτοῖς τὰ ἔργα τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ ἀποκλύζειν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ
7 θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τοὺς ἱερεῖς ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς χρυσᾶς δέκα κατὰ τὸ κρίμα αὐ-
8 τῶν, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν. Καὶ ἐποίησε τραπέζας δέκα, καὶ ἔθηκεν ἐν
9 τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐποίησε φιάλας χρυσᾶς ἑκατόν. Καὶ ἐποίησε τὴν αὐ-
10 λὴν τῶν ἱερέων, καὶ τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην, καὶ (†) θύρας τῇ αὐλῇ, καὶ θυρώματα αὐτῶν κατακεχαλκωμένα χαλκῷ. Καὶ
11 τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἀπὸ γωνίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν ὡς πρὸς ἀνατολὰς κατέναντι. Καὶ ἐποίησε Χιρὰμ τὰς κρε-
άγρας, καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὴν ἐσχάραν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ. καὶ συνετέλεσε Χιρὰμ ποι-
12 ῆσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε (κ) Σαλωμὼν τῷ βασιλεῖ ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, Στύλους δύο, καὶ ἐπ' αὐ-
τῶν γωλὰθ τῇ χωθαρὲθ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο, καὶ δίκτυα δύο συγκαλύψαι τὰς κεφαλὰς τῶν χωθαρὲθ
13 ἅ ἐστιν (λ) ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, Καὶ κώδωνας χρυσοῦς τετρακοσίους εἰς τὰ δύο δίκτυα, καὶ δύο γένη ῥο-
14 ΐσκων ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνὶ τοῦ συγκαλύψαι τὰς δύο γωλὰθ τῶν χωθαρὲθ ἅ ἐστιν ἐπάνω τῶν στύλων· Καὶ (*) τὰς
15 μεχωνὼθ ἐποίησε δέκα, καὶ τοὺς λουτῆρας ἐποίησεν ἐπὶ (μ) τῶν μεχωνὼθ, Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς
16 μόσχους τοὺς δώδεκα ὑποκάτω αὐτῆς, Καὶ τοὺς ποδιστῆρας, καὶ τοὺς (ν) ἀναλημπτῆρας, καὶ τοὺς λέβητας, καὶ τὰς
κρεάγρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησε Χιρὰμ, καὶ ἀνήνεγκε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ κυρίου χαλκοῦ κα-
17 θαροῦ. Ἐν τῷ περιχώρῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἐν οἴκῳ Σοκχὼθ καὶ ἀναμέσον
18 (ξ) Σαρηδαθά. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐξέλιπεν ὁλκὴ τοῦ χαλκοῦ.

MS. A. (α) τὸ θυσιαστήριον (β) μῆκος * καὶ τὸ εὖρος πήχεων δέκα. Καὶ (γ) πήχεων δέκα τὴν (δ) πήχεων τριάκοντα. Καὶ (ε) ὑποκάτωθεν (ζ) περιέχουσαι τὸν (η) τρεῖς βλέποντες δυσμὰς, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες Νότον, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες κατὰ ἀνατολὰς, (θ) χωροῦσα (ι) ἐπέθηκεν (†) τὰς θύρας (κ) ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ (λ) ἐπάνω τῶν, (*) τὰς (μ) τῶν μεχωνὼθ, (ν) ἀναλήμπτορας, (ξ) Σαδαθά.

Et fecit ante domum columnas duas cubitorum triginta quinque altitudo, 15
& capita earum, cubitorum quinque. Et fecit (f) Serseroth in Dabir: & 16
dedit super capita columnarum. Et fecit malogranata centum: & posuit
super catenas dependentes. Et statuit columnas ad faciem templi, unam 17
à dextris, & unam à sinistris: & vocavit nomen ejus, quæ à dextris,
Directio; & nomen ejus, quæ à sinistris, Fortitudo.

CAP. IV.

Et fecit altare æneum: viginti cubitorum longitudo, & viginti cubi- 1
torum latitudo, & decem cubitorum altitudo. Et fecit mare fusile, decem 2
cubitorum (a) diametrum, rotundum in circuitu, & quinque cubitorum al-
titudinem: & ambitus triginta (b) cubitorum. Et similitudo vitulorum 3
subter illud in circuitu circundant illud, decem cubiti ambiunt luterem
in circuitu: duo (c) genera fuderunt vitulos in fusura ipsorum, Quâ fe- 4
cerunt eos duodecim vitulos: tres spectantes Aquilonem, & tres Occi-
dentem, & tres Austrum, & tres ad Orientem: Et mare super eos sur-
sum: erant posteriora eorum intùs. Et crassities ejus palmaris, & labium 5
ejus, tanquam labium calicis, (d) sculpta germinibus lilii, capiens metre-
tas ter mille. Et (e) consummavit. Et fecit luteres decem: & posuit 6
quinque à dexteris, & quinque à sinistris, ad lavandum in eis opera
holocaustomatum, & abstergendum in eis: & mare ad lavandum se
sacerdotes in eo. Et fecit candelabra aurea decem juxta judicium suum, 7
& posuit in templo, quinque à dextris, & quinque à sinistris. Et fecit 8
mensas decem, & posuit in templo, quinque à dextris, & quinque à sini-
stris. Et fecit phialas aureas centum. Et fecit atrium sacerdotum, & 9
atrium magnum, & portas atrio, & postes earum inæratas ære. Et mare 10
posuit ab angulo domûs à dextris (f) tanquam ad Orientem è regione. Et 11
fecit Chiram (g) fuscinulas, & thuribula, & focum altaris, & omnia va-
sa ejus. Et consummavit Chiram facere omne opificium, quod fecit Salo-
moni (h) regi in domo Dei, columnas duas, & (i) super eas Golath ipsi 12
Chothareth super capita columnarum duo, & retiacula duo ad cooperi-
endum (k) capita ipsarum Chothareth, quæ sunt super capita columnarum,
Et (l) tintinnabula aurea quadringenta ad duo retiacula, & duo genera 13
malogranatorum in retiaculo uno ad cooperiendum ambas Golath ipsa-
rum Chothareth, quæ sunt desuper columnas. Et fecit Mechonoth de- 14
cem: & luteres fecit super Mechonoth: Et mare unum, & vitulos duo- 15
decim subter illud: Et (m) podisteras, et analempteras, et lebetes, & fusci- 16
nulas, & omnia vasa eorum, quæ fecit Chiram, & obtulit regi Salomon
in domo Domini de ære puro. In adjacente Jordanis fudit ea rex in craf- 17
sitie terræ in domo Socchoth, et inter Saredatha. Et fecit Salomon omnia vasa hæc in multitudine valdè: quoniam non (n) defecit pondus æris. 18

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 وصنع قدام البيت عمودين طولهما ثمانية عشر ذراعا * وراس العمود خمسة باعات *
16 وعمل سلاسل خمسين باعا * وعلقها براس الاعمدة * وصنع مايه رمانة في السلاسل *
17 واقام عمودين اخرين قدام الهيكل * واحدا عن اليمين * والاخر عن الشمال * واسم الذي
عن اليمين يكان * واسم الذي عن الشمال باعاز *

* الفصل الرابع *

1 وصنع مذبح نحاس * طوله عشر باعات * وعرضه عشره * وارتفاعه عشره * وصنع بحر
2 الذبيحه مثله * عشر باعات من شفته الى شفته مربعا كما يدور * وسمكه خمسه باعات *
ويحيط بالبحر خيط فيه ثلثون باعا * **

4 وهو منصوب على اثني عشر ثورا * من كل جانب ثلاثه * والبحر من فوقهم *
5 واطرافهم كلها من داخل * وشفه البحر مثل شفه الكاس المدور * وهو حسن جدا *
وجعل عشر حمالين * من اليمين خمسة * ومن الشمال خمسة * يحملون المذبح الذي
6 للذبيحه * وصنع عشر قصاري * من اليمين خمسه * ومن الشمال خمسه * تكون
7 مملوه ماء لغسل ايدي الكهنه وارجلهم * وصنع عشر منابر ذهب كناموسهم * ووضعهم
8 في الهيكل يمينا وشمالا * وعمل ايضا عشر موايد * ووضعهم في الهيكل * خمسه عن
9 اليمين وخمسه عن الشمال * وعمل مصفيات ذهب نقي مايه وعشرين * وصنع صحنا
10 كبيرا للكهنه واللاويين * وصفح الابواب والمغالق بالنحاس * ووضع البحر من الجانب
البحري * ينظر الى جانب القبلة * ******

18 وعمل سليمان جميع هذه الاواني كثيرة جدا * فوق العدد والوزن من النحاس
والنياب الذي صنع في بيت الله *

Ante domum fecit duas columnas, qua- 15
rum longitudo erat octodecim cubito-
rum; capitellum verò columnæ erat
quinque ulnarum. Fecitque catenas 16
quinquaginta ulnarum, & appendit eas
capitello columnarum: & in catenis fe-
cit centum mala punica. Erexit etiam 17
duas alias columnas ante templum,
unam à dextera, alteram à sinistra: no-
men ejus quæ erat à dextera, Jachin;
nomen verò illius quæ à sinistra,
Booz.

CAP. IV.

Præterea fecit altare æneum, cujus 1
longitudo erat decem ulnarum, decem
latitudo, & decem altitudo. Et fecit 2
mare sacrificii illi simile, decem ulna-
rum à labio uno ad labium alterum,
circunquaque quadratum: profunditas
ejus erat quinque ulnarum, & linea
triginta ulnarum hoc mare cingebat:

Erectumque erat super duodecim boves 4
ex omni plaga ternos, & mare impo-
situm erat eis; omnium autem postre-
mæ partes introrsum versæ erant: La- 5
bium verò maris erat instar labii cra-
teris rotundi, & erat pulcherrimum.
Fecit etiam decem bajulos, à dextris
quinque, & à sinistris quinque, ut por-
tarent altare sacrificii. Fecit quoque 6
decem labra, à dextera quinque, & à
sinistra quinque, ut plena essent aquâ
pro lotione manuum ac pedum sacerdo-
tum. Item fecit decem candelabra au- 7
rea secundùm debitam ipsis normam, &
collocavit ea in templo ad dexteram &
ad sinistram. Et fecit mensas decem, 8
& posuit eas in templo, quinque ad
dexteram, & quinque ad sinistram.
Fecitque phialas ex auro mundo centum
viginti. Fecit præterea atrium maximum 9
pro sacerdotibus ac Levitis, & tam januas
quàm seras æneis laminis contexit. Mare 10
illud collocavit ad latus marinum, &
respiciebat ad plagam Meridionalem.

Itaque fecit Salomon omnia vasa ista 18
quamplurima, præter numerum ac pon-
dus æris & vasorum quæ fecit in do-
mo Dei.

דברי הימים ב: ה:

19 ויעש שלמה את כל־הכלים אשר בית האלהים ואת מזבח הזהב ואת־השלחנות ועליהם לחם הפנים: 20 ואת־המנרות ונרתיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור: 21 והפרח והנרות והמלקחים זהב הוא מכלות זהב: 22 והמזמרות והמזרקות והכפות והמחתות זהב סגור ופתח הבית דלתותיו הפנימיות לקדש הקדשים ודלתי הבית להיכל זהב:

CAP. V. ה

1 ותשלם כל־המלאכה אשר־עשה שלמה לבית יהוה ויבא שלמה את־קדשי דויד אביו ואת־הכסף ואת־הזהב ואת־כל־הכלים נתן באצרות בית האלהים: 2 אז יקהיל שלמה את־זקני ישראל ואת־כל־ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל־ירושלם להעלות את־ארון ברית־יהוה מעיר דויד היא ציון: 3 ויקהלו אל־המלך כל־איש ישראל בחג הוא החדש השבעי: 4 ויבאו כל זקני ישראל וישאו הלוים את־הארון: 5 ויעלו את־הארון ואת־אהל מועד ואת־כל־כלי הקדש אשר באהל העלו אתם הכהנים הלוים: 6 והמלך שלמה וכל־עדת ישראל הנועדים עליו לפני הארון מזבחים צאן ובקר אשר לא־יספרו ולא ימנו מרב: 7 ויביאו הכהנים את־ארון ברית־יהוה אל־מקומו אל־דביר הבית אל־קדש הקדשים אל־תחת כנפי הכרובים: 8 ויהיו הכרובים פרשים כנפים על־מקום הארון ויכסו הכרובים על־הארון ועל־בדיו מלמעלה: 9 ויאריכו הבדים ויראו ראשי הבדים מן־הארון על־פני הדביר ולא יראו החוצה ויהי־שם עד היום הזה: 10 אין בארון רק שני הלחות אשר־נתן משה בחרב אשר כרת יהוה עם־בני ישראל בצאתם ממצרים: 11 ויהי בצאת הכהנים מן־הקדש כי כל־הכהנים הנמצאים התקדשו אין לשמור למחלקות: 12 והלוים המשררים לכלם לאסף להימן לידתון ולבניהם ולאחיהם מלבשים בוץ במצלתים ובנבלים וכנרות עמדים מזרח למזבח ועמהם כהנים למאה ועשרים מחצררים בחצצרות: 13 ויהי כאחד למחצצרים ולמשררים להשמיע קול־אחד להלל ולהדות ליהוה וכהרים קול בחצצרות ובמצלתים ובכלי השיר ובהלל ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו והבית מלא ענן בית יהוה: 14 ולא־יכלו הכהנים לעמוד לשרת מפני הענן כי־מלא כבוד־יהוה את־בית האלהים:

CAP. VI. ו

1 אז אמר שלמה יהוה אמר לשכון בערפל:

Versio VULG. LAT.

19 Fecitque Salomon omnia vasa dom' Dei, & altare aureum, & mensas, & super eas panes propositionis: 20 Candelabra quoque cum lucernis suis, ut lucerent ante oraculum juxta ritum, ex auro purissimo: 21 Et florentia quædã, & lucernas, & forcipes aureos: omnia de auro mundissimo facta sunt. 22 Thymiateria quoque, & thuribula, & phialas, & mortariola, ex auro purissimo. Et ostia cælavit templi interioris, id est, in Sancta sanctorum: & ostia templi forinsecùs aurea. Sicque completum est omne opus, quod fecit Salomon in domo Domini.

CAP. V.

1 INtulit igitur Salomon omnia, quæ voverat David pater suus: argentũ, & aurũ, & universa vasa posuit in thesauris dom' Dei. 2 Post quæ congregavit majores natu Israel, & cunctos principes tribuum, & capita familiarũ de filiis Israel in Jerusalem, ut adducerent arcam fœderis Domini de civitate David, quæ est Sion. 3 Venerunt itaque ad regem omnes viri Israel in die solenni' mensis septimi. 4 Cùmq; venissent cuncti seniorũ Israel, portaverunt Levitæ arcam, 5 Et intulerunt eam, & omnem paraturam tabernaculi. Porrò vasa sanctuarii, quæ erant in tabernaculo, portaverunt Sacerdotes cum Levitis. 6 Rex autem Salomon, & universus cœtus Israel, & omnes qui fuerunt congregati ante arcam, immolabant arietes, & boves absque ullo numero: tanta enim erat multitudo victimarũ. 7 Et intulerunt Sacerdotes arcã fœderis Dñi in locũ suum, id est, ad oraculũ templi, in Sancta sanctorũ subter alas Cherubim: 8 Ita ut Cherubim expanderent alas suas super locũ, in quo posita erat arca, & ipsam arcã tegerent cum vectib' suis. 9 Vectium autẽ, quib' portabatur arca, quia paululùm longiores erant, capita patebant ante oraculũ: si verò quis paululùm fuisset extrinsecùs, eos videre non poterat. Fuit itaq; arca ibi usq; in præsentẽ diem. 10 Nihilque erat aliud in arca, nisi duæ tabulæ, quas posuerat Moyses in Horeb, quando legẽ dedit Dñs filiis Israel egredientib' ex Ægypto. 11 Egressis autẽ Sacerdotib' de sanctuario, (omnes enim Sacerdotes, qui ibi potuerant inveniri, sanctificati sunt: nec adhuc in illo tempore vices, & ministeriorũ ordo inter eos divisus erat,) 12 Tam Levitæ quàm cantores, id est, et qui sub Asaph erant, & qui sub Eman, et qui sub Idithun, filii, et fratres eorũ, vestiti byssinis, cymbalis, et psalteriis, et citharis concrepabant, stantes ad Orientalẽ plagã altaris, et cum eis Sacerdotes centũ viginti canentes tubis. 13 Igitur cunctis pariter, et tubis, et voce, et cymbalis, et organis, et diversi generis musicorum concinentib', et vocẽ in sublime tollentib'; longè sonitus audiebatur, ita ut cùm Dñm laudare cœpissent et dicere; Confitemini Dño quoniam bon', quoniã in æternũ misericordia ej'; impleretur dom' Dei nube, 14 Nec possent Sacerdotes stare & ministrare propter caliginem. Compleverat enim gloria Domini domum Dei.

CAP. VI.

1 TUnc Salomon ait, Dominus pollicitus est ut habitaret in caligine:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. V.

1 ABsoluto autem toto opere quod fecerat Salomon in domo Domini, attulit Salomon sacra Davidis patris sui, argentum, aurum, & vasa; & congregans ea intulit condiditque in ærario Domini. 2 Tunc convocavit Salomon omnes seniores Israelis, capita tribuum, & præcipuos patres filiorum Israelis; & convenerunt regem Salomonem Jerosolymis, ut adducerent arcam in qua erat fœd' Dñi, è civitate Davidis, quæ est Hebron. 3 Congregati sunt igitur, & venerunt ad regem Salomonem in Jerusalem, mense frugum festi tabernaculorum, nempe mense septimo. 4 Venerunt inquam, omnes seniores Israelis, tuleruntque sacerdotes arcam; 5 Et adduxerunt arcam Domini cum tabernaculo festi, cunctisque vasis Sanctuarii quæ erant in tabernaculo; adduxerunt autem ea sacerdotes & Levitæ. 6 Interim rex Salomon totusque populus Israelis qui se paraverant, stabant coram arca, & sacrificabant oves ac boves quæ præ multitudine nec numerari nec supputari *poterant*. 7 Attulerunt autem sacerdotes arcam Domini, & collocârunt arcam in loco suo, in domo sancti sanctorum sub alis Cherubinorum. 8 Erant enim Cherubini expansi super locum arcæ, tegebantque Cherubini supernè tam arcam quàm vectes ejus. 9 Porrò vectes longi erant, & conspiciebantur foris: & fuerant illic in hodiernum usque diem. 10 Nihil erat in arca præter duas tabulas lapideas quas ibi collocârat Moses, quas detulerat è monte Sinai, videlicet fœd' quod dederat Dominus filiis Israel, quando egressi sunt ex Ægypto. 11 Factumq; est ut cùm exirent sacerdotes è domo ministerii (omnes enim sacerdotes qui aderant ibi, ingressi fuerant domum ministerii) 14 Non potuerint sacerdotes perseverare ad ministrandum, propter nubem: impleta enim fuerat domus Domini splendore habitationis ejus.

Primæ partis Chronicorum finis.

Secunda pars libri Chronicorum.

CAP. VI.

1 TUnc ait Salomon, Domine, tu dixisti te habitare in nebula.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς
20 τραπέζας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄρτοι προθέσεως, Καὶ τὰς λυχνίας, καὶ τοὺς λύχνους τοῦ φωτὸς κατὰ τὸ
21 κρίμα καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ χρυσίου καθαροῦ, Καὶ λαβίδες αὐτῶν, καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν,
22 καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ τὰ πυρεῖα χρυσίου καθαροῦ, Καὶ ἡ θύρα τοῦ οἴκου ἡ ἐσω-
τέρα εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, (ο) καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ χρυσᾶς. καὶ συνετελέσθη πᾶσα ἡ
ἐργασία ἣν ἐποίησε Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ κυρίου.

MS. A. (ο) εἰς τὰς

Et fecit Salomon omnia vasa domûs Domini, & altare aureum, & men- 19
sas, (& super eas panes propositionis,) Et candelabra, & lucernas lu- 20
minis juxta judicium, & ad faciem Dabir, de auro mundo; Et ansulæ 21
earum, & lucernæ eorum: & phialas, & mortariola, & thuribula de
auro mundo: Et ostium domûs interius in sancta sanctorum, & januas 22
domûs templi aureas. Et consummatum est omne opificium quod fecit
Salomon in domo Domini.

ΚΕΦ. ε'.

1 Καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, (α) καὶ
2 τὰ σκεύη, καὶ ἔδωκεν εἰς θησαυρὸν οἴκου κυρίου. Τότε ἐξεκκλησίασε (β) Σαλωμὼν πάντας τοὺς
πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν φυλῶν τοὺς ἡγουμένους (γ) πατριῶν υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ εἰς Ἱερουσαλὴμ, τοῦ ἀνενέγκαι κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ, αὕτη Σιών. Καὶ
3 ἐξεκκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα (δ) πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἑορτῇ, οὗτος ὁ μὴν ἕβδομος. Καὶ ἦλ-
4 θον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον πάντες οἱ Λευῖται τὴν (ε) κιβωτὸν, Καὶ τὴν
5 σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱ-
6 ερεῖς καὶ οἱ Λευῖται. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ φοβούμενοι,
καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες μόσχους καὶ πρόβατα, οἳ οὐκ (ζ) ἀριθμηθή-
σονται καὶ οἳ οὐ λογισθήσονται ἀπὸ τοῦ πλήθους. Καὶ εἰσήνεγκαν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυ-
7 ρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων
8 τῶν χερουβίν. Καὶ ἦν τὰ χερουβὶν διαπεπετακότα τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβω-
9 τοῦ, καὶ συνεκάλυπτε τὰ χερουβὶν ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν, Καὶ
(η) ὑπερεῖχον οἱ ἀναφορεῖς, καὶ ἐβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀναφορέων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον
10 τοῦ δαβὶρ, οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν
δύο πλάκες ἃς ἔθηκε Μωυσῆς ἐν Χωρὴβ, ἃ διέθετο κύριος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξελθεῖν
11 (θ) αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι πάντες οἱ
12 ἱερεῖς οἱ εὑρεθέντες ἡγιάσθησαν, οὐκ ἦσαν διατεταγμένοι κατ' ἐφημερίαν. Καὶ οἱ Λευῖται οἱ ψαλ-
τῳδοὶ πάντες τοῖς υἱοῖς (ι) Ἀσὰφ τῷ Αἱμὰν τῷ Ἰδιθοὺν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
(κ) αὐτοῦ τῶν ἐνδεδυμένων στολὰς βυσσίνας ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις, ἑστηκότες
(λ) κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ μετ' αὐτῶν ἱερεῖς ἑκατὸν (μ) εἴκοσι σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγ-
13 ξι. Καὶ ἐγένετο μία φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν καὶ ἐν τῷ ψαλτῳδεῖν καὶ ἐν τῷ ἀναφωνεῖν φωνῇ μιᾷ
τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ. καὶ ὡς ὕψωσαν (τ) φωνὴν ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν
ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν, καὶ ἔλεγον, Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· καὶ ὁ
14 οἶκος ἐνεπλήσθη νεφέλης δόξης κυρίου. Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς τοῦ στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώ-
που τῆς (υ) νεφέλης, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

MS. A. (α) καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν (β) Σαλωμὼν τοὺς (γ) τῶν πατριῶν (δ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ (ε) κιβωτὸν, Καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ (ζ) ἀριθμηθήσονται) οὐδὲ λογισθήσονται)
(η) ὑπερεῖχον (θ) αὐτοὺς (ι) τῷ Ἀσὰφ (κ) αὐτῶν (λ) κατ' ἀνατολὰς τοῦ (μ) καὶ εἴκοσι σαλπίζοντες σάλπιγξιν. (τ) τὴν φωνὴν (υ) νεφέλης δόξης κυρίου, ὅτι ἐνέπλησεν ἡ δόξα

CAP. V.

Et intulit Salomon sancta David patris sui, argentum, & aurum, & 1
vasa, (a) quæ dederat in thesaurum domûs Domini. Tunc convocavit 2
Salomon omnes seniores Israel, et omnes principes tribuum, duces patria-
rum filiorum Israel in Hierusalem ad educendam arcam testamenti Do-
mini è civitate David: hæc est Sion. Et convenerunt ad regem uni- 3
versus Israel in festivitate: hic est mensis septimus. Et venerunt omnes 4
seniores Israel: & tulerunt (b) omnes Levitæ arcam, (c) Et tabernacu- 5
lum testimonii, & omnia vasa sancta, quæ in tabernaculo: & eduxerunt
eam sacerdotes, & Levitæ. Et rex Salomon, & omnis synagoga Israel, 6
& (d) qui timebant, & qui adhæserant eis, ante arcam immolantes vitu-
los, & oves, (e) qui non numerabuntur, & qui non computabuntur præ
multitudine. Et introduxerunt sacerdotes arcam testamenti Domini in 7
locum suum, in Dabir domûs, in sancta sanctorum, subter alas Cherubim.
Et erant Cherubim expandentia alas suas super locum arcæ: & coope- 8
riebant Cherubim super (f) arcam, & super gestatoria ejus desuper: Et 9
eminebant gestatoria: et aspiciebantur capita gestatoriorum è sanctis in
faciem Dabir: non aspiciebantur extrà: & fuerunt ibi usque in diem
hanc. Non erat in arca, nisi duæ tabulæ, quas posuit Moyses in Choreb, 10
quæ disposuit Dominus cum filiis Israel, in exeundo eos de terra Ægypti.
Et factum est in exeundo sacerdotes è sanctis, (quoniam omnes sacerdo- 11
tes, qui inventi sunt, erant sanctificati, non erant dispositi per vicem,) Et 12
Levitæ psalmorum cantores omnes (g) filiis Asaph, ipsi Æman, ipsi Idithum,
& filiis ejus, & fratribus ejus, qui induti erant stolas byssinas, in cym-
balis, & in nablis, & in cithāris, stantes è regione altaris, & cum eis sa-
cerdotes centum viginti clangentes tubis. Et facta est una vox in clan- 13
gendo, & in canendo, & in resonando, voce unâ ad confitendum, & lau-
dandum Dominum. Et dum elevarent vocem in tubis, & in cymbalis, & in
organis canticorum; & dicebant; Confitemini Domino, quoniam bonum;
quoniam in seculum misericordia ejus. Et domus impleta est nube (h) 14
gloriæ Domini. Et non poterant sacerdotes stare ad ministrandum à facie
nubis: quoniam impleverat gloria Domini domum Dei.

ΚΕΦ. ς'.

1 Τότε εἶπε Σαλωμὼν, Κύριος εἶπε (α) τοῦ κατασκηνῶσαι ἐν γνόφῳ,

MS. A. (α) τοῦ κατοικῆσαι ἐν

CAP. VI.

Tunc dixit Salomon; Dominus dixit habitare in caligine: 1

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس *

1 * وأتي سليمان بحريمة داود أبيه * مال وذهب وثياب قد جمعها وادخلها بيت الله * وبعد
2 ذلك جمع ساير كهنة بني اسرايل ورؤساهم * فحضروا اليه باورشليم ليطلعوا صندوق
3 عهد الرب من صيعة داود التي هي حصرون * واجتمعوا في الشهر الكبير في عيد المظال وهو
4 الشهر السابع لاسرايل * وجاوا اليه واخذوا الكهنة الصندوق * واطلعوه الي بيت الرب
5 وفيه انية القدس بكمالها التي كانت في قبة الزمان * طلع بها اللاويون والكهنة * والملك
6 سليمان وامة اسرايل كلهم الذين حضروا قدام الصندوق * وذبحوا غنما وبقرا لا عدد لها ولا
7 حساب من كثرتها * واتوا بالصندوق واطلعوه الي قدس القدس تحت اجنحة الكروبين
8 * لانهم مظللون علي موضع الصندوق * وكانوا يغطوه والخشب الذي يحمل به الحمالون
9 من فوق * وكان خشبه طوالا * وكان روسها تري من تحت الصندوق من داخل البيت * وما
10 كانوا يروا من برا * وصار ذلك هناك الي هذه الغاية * وما كان في الصندوق الا لوحي
الشهادة الذي جعلهما موسي فيه * الذي اخذهما من طور سينا * وهذا العهد الذي
11 اعطاه الله لبني اسرايل حين خرجوا من ارض مصر * ولما خرجوا الكهنة من بيت
الخدمة * * *
14 * لم تطلق ساير الكهنة الذين دخلوا هناك الي بيت الخدمة ان يقربوا من بهاء الضباب
لانه امتلي بيت الله من بهجته ومن سبحه *

* الفصل السادس *

1 * وقال سليمان * رب انت قلت ان اسكن بالزوبعة *

CAP. V.

Post hæc attulit Salomon votum Davi- 1
dis patris sui, monetam, aurum, &
vasa quæ collegerat, & intulit ea in do-
mum Dei. Deinde congregavit omnes 2
sacerdotes filiorum Israelis, & proceres
eorum: qui convenerunt eum in Jerusa-
lem, ut deducerent arcam fœderis Do-
mini è civitate Davidis, quæ est Hebron.
Congregati sunt, inquam, mense maxi- 3
mo, festo tabernaculorum (is est mensis
septimus apud Israelitas) Et cum 4
venissent ad eum, acceperunt sacerdotes
arcam, Et deduxerunt eam in domum 5
Domini, in qua jam erant vasa Sanctu-
arii universa quæ erant in testudine
temporis. Deportārunt ea Levitæ, & sa-
cerdotes, Rex Salomon, & universa 6
plebs Israelitarum qui aderant coram ar-
ca: & immolaverunt oves ac boves qui-
bus nullus erat numerus aut supputatio
præ multitudine. Attulerunt itaque ar- 7
cam, & deduxerunt eam ad sanctum
sancti sub alas Cherubicorum: Obum- 8
brabant enim locum arcæ, & tam eam
quàm ligna quibus gestabant eam bajuli,
superne tegebant. Hæc verò ligna lon- 9
ga erant, & capita eorum conspicieban-
tur ex inferiori parte arcæ ab his qui
erant intra domum; non autem conspici-
ebantur ab his qui erant foris: & manse-
runt hæc ibi ad præsens usque tempus.
Nihil autem erat in arca, nisi duæ tabulæ 10
fœderis, quas posuerat in ea Moses,
quasque acceperat è monte Sinai: atque
hoc est fœdus quod dederat Deus filiis
Israel, cùm exiissent è terra Ægypti.
Et cum egressi essent sacerdotes è domo 11
ministerii,

Nulli sacerdotum qui ingressi fuerant 14
illuc in domum ministerii, permissum
fuit sacrificare, ob splendorem nubulæ:
impleta enim fuerat domus Dei majestate
& gloriâ ipsius.

CAP. VI.

Tum dixit Salomon; Domine mi, 1
tu dixisti, Habitabo in turbine;

benedixit & suas facies rex convertit Et secula tuæ sessioni locum & tibi habitaculum domum ædificavi ego Et
3 2 ואני בניתי בית־זבל לך ומכון לשבתך עולמים: ויסב המלך את־פניו ויברך
qui Israel Deus Dominus Benedictus : ait Et stans Israel concio omnis Et Israel ecclesiæ universæ
4 את כל־קהל ישראל וכל־קהל ישראל עומד: ויאמר ברוך יהוה אלהי ישראל אשר
eduxi qua die A :dicendo complevit ejus manus per & meo patri David suo ore in est locutus
5 דבר בפיו את דויד אבי ובידיו מלא לאמר: מן־היום אשר הוצאתי
existendum ad domum ædificandum ad Israel tribubus cunctis è civitatem in elegi non Ægypti terra è meû populum
את־עמי מארץ מצרים לא־בחרתי בעיר מכל־שבטי ישראל לבנות בית להיות
existendum ad Jerusalaim in elegi Et Israel meû populum super ducem existendum ad virum in elegi non & :ibi meû nomen
6 שמי שם ולא־בחרתי באיש להיות נגיד על־עמי ישראל: ואבחר בירושלם להיות
mei patris David corde cum fuit Et Israel meû populum super existendum ad David in elegi & ibi meum nomen
7 שמי שם ואבחר בדויד להיות על־עמי ישראל: ויהי עם־לבב דויד אבי
quod Pro :meum patrem David ad Dominus dixit Et Israel Dei Domini nomini domum ædificandum ad
8 לבנות בית לשם יהוה אלהי ישראל: ויאמר יהוה אל־דויד אבי יען אשר
ædificabis non tu Sed tuo corde cum fuit quia benefecisti meo nomini domum ædificandum ad tuo corde cum fuit
9 היה עם־לבבך לבנות בית לשמי הטיבות כי היה עם־לבבך: רק אתה לא תבנה
suum verbum Dominus statuit Et meo nomini domum ædificabit ipse tuis lumbis de egrediens tuus filius sed domum
10 הבית כי בנך היצא מחלציך הוא־יבנה הבית לשמי: ויקם יהוה את־דברו
ædificavi & Dominus est locutus sicut Israel thronum super sedi & meo patre David pro surrexi Et fuerat locutus quod
אשר דבר ואקום תחת דויד אבי ואשב על־כסא ישראל כאשר דבר יהוה ואבנה
quod Domini pactum ibi quia arcam ibi posui Et Israel Dei Domini nomini domum
11 הבית לשם יהוה אלהי ישראל: ואשים שם את־הארון אשר־שם ברית יהוה אשר
suas volas extendit & Israel concionem omnem contra Domini altaris facies ad stetit Et Israel filiis cum exciderat
12 כרת עם־בני ישראל: ויעמד לפני מזבח יהוה נגד כל־קהל ישראל ויפרש כפיו:
quinque & ejus longitudo cubitorum quinque auxilii loci medio in illam dedit & æris concham Selomoh fecit Quoniam
13 כי־עשה שלמה כיור נחשת ויתנהו בתוך העזרה חמש אמות ארכו וחמש
omnem contra sua genua super se genuflexit & illud super Stetitque ejus statura trium cubitorum & ejus latitudo cubitorum
אמות רחבו ואמות שלוש קומתו ויעמד עליו ויברך על־ברכיו נגד כל־
Deus tu sicut non Israel Deus Domine :ait Et cœlos ad suas palmas extendit & Israel concionem
14 קהל ישראל ויפרש כפיו השמימה: ויאמר יהוה אלהי ישראל אין־כמוך אלהים
custodisti Qui suo corde toto in tuas facies ad ambulantibus tuis servis misericordiâ & pactum custodiens :terra in & cœlis in
15 בשמים ובארץ שמר הברית והחסד לעבדיך ההלכים לפניך בכל־לבם: אשר שמרת
hanc diem secundùm implêsti tua manu in & tuo ore in es locutus & ei es locutus quod meo patri David tuo servo
לעבדך דויד אבי את אשר־דברת לו ותדבר בפיך ובידך מלאת כיום הזה:
Non :dicendo ei es locutus quod meo patri David tuo servo custodi Israel Deus DOMINE nunc Et
16 ועתה יהוה אלהי ישראל שמר לעבדך דויד אבי את אשר דברת לו לאמר לא־
suam viam tui filii custodierint si tantùm Israel thronum super sedens meis faciebus à vir tibi excidetur
יכרת לך איש מלפני יושב על־כסא ישראל רק אם־ישמרו בניך את־דרכם
meas facies ad ambulâsti quemadmodum mea lege in ambulandum ad
ללכת בתורתי כאשר הלכת לפני:

Versio VULG. LAT.

Ego autem ædificavi domum nomini ejus, ut habitares
ibi in perpetuum. Et convertit rex faciem suam, 2
& benedixit universæ multitudini Israel, (nam omnis 3
turba stabat intenta,) & ait; Benedictus Dominus
Deus Israel, qui quod locutus est David patri meo, 4
opere complevit, dicens; A die, quâ eduxi populum
meum de terra Ægypti, non elegi civitatem de cunctis 5
tribubus Israel, ut ædificaretur in ea domus nomini
meo: neque elegi quemquam alium virum, ut esset dux
in populo meo Israel, Sed elegi Jerusalem, ut sit nomen
meum in ea, & elegi David, ut constituerem eum super 6
populum meum Israel. Cúmque fuisset voluntatis
David patris mei, ut ædificaret domum nomini Domini 7
Dei Israel, Dixit Dominus ad eum; Quia hæc fuit vo-
luntas tua, ut ædificares domum nomini meo, benè qui- 8
dem fecisti hujuscemodi habere voluntatem: Sed non
tu ædificabis domum: verùm filius tuus, qui egredietur 9
de lumbis tuis, ipse ædificabit domum nomini meo.
Complevit ergò Dominus sermonem suum, quem lo-
cutus fuerat: & ego surrexi pro David patre meo, & 10
sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus: &
ædificavi domum nomini Domini Dei Israel. Et posui
in ea arcam, in qua est pactum Domini, quod pepigit 11
cum filiis Israel. Stetit ergò coram altari Domini ex
adverso universæ multitudinis Israel, & extendit manus 12
suas. Siquidem fecerat Salomon basim æneam, &
posuerat eam in medio basilicæ, habentem quinque cu- 13
bitos longitudinis, & quinque cubitos latitudinis, &
tres cubitos altitudinis: stetítque super eam: & dein-
ceps flexis genibus contra universam multitudinẽ Israel,
& palmis in cœlum levatis, Ait; Domine Deus Israel,
non est similis tuî Deus in cœlo & in terra: qui cu- 14
stodis pactum & misericordiam cum servis tuis, qui am-
bulant coram te in toto corde suo: Qui præstitisti ser-
vo tuo David patri meo quæcunque locutus fueras ei: 15
et quæ ore promiseras, opere complêsti, sicut & præsens
tempus probat. Nunc ergò, Domine Deus Israel, imple
servo tuo patri meo David quæcunque locutus es, 16
dicens; Non deficiet ex te vir coram me, qui sedeat su-
per thronum Israel: ita tamen si custodierint filii tui vias
suas, et ambulaverint in lege mea, sicut & tu ambulâsti
coram me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ego ædificans ædificavi domum tibi, lo- 2
cum habitationis tuæ perpetuæ. Deinde con- 3
versâ rex facie, benedixit omnibus cœtibus
Israelis (omnes enim cœtus Israelis aderant)
Et ait, Benedictus Dominus Deus Israelis, 4
qui Davidem patrem meum ore proprio est
allocutus, & verbo suo confirmavit quod di-
xit: Quòd *scilicet* ab eo die quo eduxi po- 5
pulum meum Israelem è terra Ægypti, non
elegi mihi civitatem ullam ex omnibus tri-
bubus Israelis ad ædificandum domum ut es-
set ibi nomen meum; Sed elegi Davidem ut 6
esset rex super populum meum Israelem.
Cúmq; David pater meus animo concepisset 7
ædificare domum nomini Dñi Dei Israelis,
Dixit Davidi patri meo, Quandoquidem a- 8
nimo statuisti ædificare domum nomini meo,
rectè fecisti quòd id animo statueris: Tu 9
tamen non ædificabis domum, sed filius tuus
qui è dorso tuo proditurus est, ipse ædifica-
bit domum nomini meo. Et quidem confir- 10
mavit Dominus sermones suos quos dixerat:
nam surgens loco Davidis patris mei, & in-
sidens solio Israelis, quemadmodum dixerat
mihi Dominus; ædificavi domum nomini
Domini Dei Israelis, Et locum paravi arcæ 11
in qua repositum est fœdus Domini quod de-
derat majoribus nostris cùm eduxisset eos è
terra Ægypti. Deinde stetit Salomon ante 12
altare Domini coram universis cœtibus Is-
raelis, & expandit manus suas cœlum versùs.
(Fecerat enim Salomon podium quoddam 13
æneum, & erexerat illud in medio atrio,
quinque cubitorum altitudine, & duorum
cubitorum latitudine) Hoc conscendens stetit
super illud; tum flexis genibus, spectante e-
um toto populo Israelis; manibusque in ora-
tione coram populo Israelitico cœlũ versùs
expansis, Oravit, ac dixit; Dñe dominorum 14
Israelis, non est tui similis. Tu es Dominus,
cujus voluntates, dum sedes in cœlo sursum,
fiunt super terram deorsum: qui servas fœdus
& clementiam servis tuis rectè coram te am-
bulantibus toto corde suo: Qui Davidi ser- 15
vo tuo patri meo præstitisti quod dixeras ei;
& quæ ore tuo locutus fueras, tuâ voluntate 16
perfecisti, ut hodierno die. Nunc ergò Do-
mine dominorum Israelis, serva servo tuo
Davidi patri meo quod pollicitus es illi, non
defuturum tibi filium à conspectu meo, qui
sedeat super soliũ Israelis; dummodo obser-
vent filii tui vias suas, ambulando coram me
legitimè, quemadmodum ambulâsti tu co-
ram me.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμηκα οἶκον τῷ ὀνόματί σου ἅγιόν σοι, καὶ ἕτοιμον (β) τοῦ κατασκηνῶσαι εἰς τοὺς αἰῶνας.
3 Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὴν πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ, καὶ πᾶσα
ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ παρειστήκει. καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (†) ὡς ἐλάλησεν ἐν
4 στόματι αὐτοῦ πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, καὶ ἐν χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε, λέγων, Ἀπὸ τῆς ἡμέρας
5 ἧς ἀνήγαγον τὸν λαόν μου ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἀπὸ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ,
τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ (γ) εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεξάμην ἐν ἀνδρὶ τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον
6 ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ· Καὶ ἐξελεξάμην (δ) τὴν Ἱερουσαλὴμ γενέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξ-
7 ελεξάμην ἐν Δαυὶδ (ε) τοῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Δαυὶδ τοῦ πα-
8 τρός μου, τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Δαυὶδ (ζ) πα-
τέρα μου, Διότι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν σου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας, ὅτι
9 ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου. Πλὴν σὺ οὐκ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ὅτι ὁ υἱός σου ὃς ἐξελεύσεται
ἐκ τῆς ὀσφύος σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου. Καὶ ἀνέστησε κύριος τὸν (η) λόγον
10 τοῦτον, ὃν ἐλάλησε, καὶ ἐγενήθην ἀντὶ Δαυὶδ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τὸν θρόνον Ἰσραὴλ, καθ-
11 ὼς ἐλάλησε κύριος· καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, Καὶ ἔθηκα ἐκεῖ τὴν
12 κιβωτὸν ἐν ᾗ ἐκεῖ διαθήκη κυρίου, ἣν διέθετο τῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου
13 ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας (θ) αὐτοῦ. Ὅτι ἐποίησε Σαλωμὼν βά-
σιν χαλκῆν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, πέντε πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ
πέντε πήχεων τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ ἔστη ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ τὰ γόνατα (ι) ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρα-
14 νὸν, Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, φυλάσ-
σων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς παισί σου τοῖς πορευομένοις ἐναντίον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ·
15 Ἃ ἐφύλαξας τῷ παιδί σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ (κ) ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων· καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί
16 σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, φύλαξον τῷ παιδί
σου τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων, Οὐκ ἐκλείψει σοι ἀνὴρ ἀπὸ προσώπου μου καθή-
μενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῷ νό-
μῳ μου, ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου.

Et ego ædificavi domum nomini tuo sanctam tibi, & paratam ad habi- 2
tandum in secula. Et convertit rex faciem suam, & benedixit omnem 3
Ecclesiam Israel, (& omnis Ecclesia Israel adstabat,) & dixit; Bene- 4
dictus Dominus Deus Israel, quomodò locutus est in ore suo ad David
patrem meum, & in manibus suis implevit, dicens; A die, quâ eduxi 5
populum meum è terra Ægypti, non elegi in civitate de omnibus tribu-
bus Israel, ad ædificandam domum, ut esset nomen meum ibi: & non
elegi in viro, ut esset in ducem super populum meum Israel. Et elegi 6
Hierusalem, ut fieret nomen meum ibi: & elegi in David, ut esset super
populum meum Israel. Et factum est super cor David patris mei, ædi- 7
ficare domum nomini Domini Dei Israel. Et dixit Dominus ad Da- 8
vid patrem meum; Quoniam factum est super cor tuum ædificare do-
mum nomini meo, rectè fecisti, quoniam factum est super cor tuum.
Veruntamen tu non ædificabis domum: quoniam filius tuus, qui egredi- 9
etur de lumbo tuo, hic ædificabit domum nomini meo. Et suscitavit 10
Dominus verbum hoc, quod locutus est. Et factus sum pro David patre
meo: & sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus: &
ædificavi domum nomini Domini Dei Israel: Et posui ibi arcam; in 11
qua ibi testamentum Domini, quod disposuit ipsi Israel. Et stetit è re- 12
gione altaris Domini ante omnem Ecclesiam Israel, & expandit manus
suas. Quoniam fecerat Salomon basim æneam: & posuerat eam in 13
medio atrii ipsius templi: quinque cubitorum longitudo ejus, et quinque cu-
bitorum latitudo ejus, & (a)trium cubitorum altitudo ejus: & stetit
super eam: & cecidit super genua coram omni Ecclesia Israel. Et ex-
pandit manus suas ad cælum, Et dixit; Domine Deus Israel, non est si- 14
milis tibi Deus in cælo, & super terram, custodiens testamentum, & mi-
sericordiam pueris tuis ambulantibus ante te in toto corde: Quæ custo- 15
dîsti puero tuo David patri meo, quæ locutus es ei, dicens: Et locutus es
in ore tuo: & in manu tua implevisti, sicut dies hæc. Et nunc, Domine 16
Deus Israel, custodi puero tuo David patri meo, quæ locutus es ei, dicens;
Non deficiet tibi vir à facie mea sedens super thronum Israel, tantùm
si custodierint filii tui viam suam, ambulando in lege mea, sicut ambulâsti coram me.

MS.A. (β) τοῦ κατοικῆσαι εἰς (†) ὃς (γ) εἶναι ὄνομά (δ) ἐν Ἱερουσαλὴμ γενέσθαι * τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά (ε) ὥστε εἶναι ἐπὶ τοῦ λαοῦ (ζ) τὸν πατέρα (η) λόγον αὐτοῦ, ὃν (θ) ἑαυτοῦ. (ι) αὐτοῦ ἔναντι (κ) ἐλάλησας ἐν τῷ στόματι

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2
3 * وانا ابني لك مسكنا • واهي لك موضعا لسكناك الي الابد * والتفت سليمن وبارك
4 علي جموع بني اسرائيل • وكان قايما معهم * وقال • تبارك الرب اله اسرائيل • الذي تكلم
5 مع داود ابي • وحقق كل شي وقال * من يوم اخرجت امتي اسرائيل من مصر •
6 ما اخترت لي ضيعة من كل اسباط بني اسرائيل • لابني هناك بيتا لاسمي * واخترت
7 داود ليكون ملكا علي امتي * وكان في قلب داود ابي ليبني لاسم الله اله اسرائيل
8 بيتا * فقلت له • اذ كنت قد نويت بقلبك ان تبني بيتا لاسمي • قبلت منك
9 اذ نويت بقلبك * وانت لا تبني لي بيتا لاسمي • لكن ابنك الذي يخرج من
10 صلبك هو يبني بيتا لاسمي * وحققت يا رب قولك الذي قلته لداود ابي • وجلست
11 علي كرسي اسرائيل كما امرتني • وبنيت بيتا لاسم الرب * وجددت موضعا لصندوق
12 عهدك الذي اعطيته لابائنا • حين اخرجتهم من ارض مصر * وقام سليمن قدام
13 مذبح الله بحضرة جميع بني اسرائيل • وبسط يديه الي السماء * وكان قد صنع
عمودا واحدا • واقامه في وسط الدار • ارتفاعه خمسة باعات • وعرضه باعان •
فطلع فجلس عليه وجثي علي ركبتيه • وكانوا جميع بني اسرائيل ينظرون
14 اليه • وبسط يديه للصلاة • وساير بني اسرائيل ينظرونه * وصلي وقال • رب
الارباب اله اسرائيل • ليس مثلك يا رب • الذي مسكنك في علو السماء • وارادتك تصنع
في اسفل الارض • الذي حفظت وصايا عبيدك الذين يمشون بالحق قدامك بكل قلوبهم
15 * وحفظت لداود عبدك ابي • وتعهدت وقلت له • وكلمته بفيك • وبارادتك اتممت له في هذا
16 اليوم * والان يا رب الارباب اله اسرائيل • تمم لعبدك داود ما قلته له • انه لا يزول لك من
قدامي ابن يجلس علي كرسي اسرائيل • ان حفظ بنوك عهدي ومشوا بنواميسي • كما
مشيت انت قدامي •

Et ego ædificarem tibi domicilium, & 2
pararem tibi locum pro habitatione tua
sempiterna? Deinde conversus Salomon 3
benedixit cœtibus filiorum Israelis, cum
quibus astabat, Et ait; Benedictus sit 4
Dominus Deus Israelis, qui locutus est
cum Davide patre meo, & omnia eventu
comprobavit, ac dixit; Ab eo die quo 5
eduxi plebem meam Israelem ex Ægy-
pto, non elegi mihi civitatem ullam ex
omnibus tribubus Israelitarum, ut ex-
truerem ibi domum nomini meo: Et 6
elegi Davidem ut esset rex super plebem
meã. Et cùm esset in animo Davidis patris 7
mei ædificare nomini Dei, Dei Israelis,
domum; Dixisti ei, Quandoquidem 8
animo tuo decrevisti ædificare domum
nomini meo, gratum habui cùm id animo
decrevisti: Tu tamen nequaquam ædi- 9
ficabis mihi domum nomini meo; sed
filius tuus qui egredietur è dorso tuo, is
ædificabit domum nomini meo. Jam 10
verò exitu comprobâsti O Domine mi,
sermonem tuum quem dixisti Davidi pa-
tri meo; & cùm sedissem super solio
Israelis, ut præcepisti mihi, ædificavi do-
mum nomini Domini, Et renovavi lo- 11
cum arcæ fœderis tui quod dedisti paren-
tibus nostris cùm eduxisti eos de terra
Ægypti. Stetitque Salomon ante aram 12
Dei, in præsentia omnium Israelitarum,
extenditque manus suas cælum versus,
(Fecerat enim columnam quandam, & 13
erexerat eam in medio atrio; cujus al-
titudo erat quinque ulnarum, latitudo
verò duarum ulnarum: hanc conscen-
dens sedit super eam, tum in genua pro-
cubuit intuentibus eum omnibus Israeli-
tis) extendit inquam manus suas ad
orandum, videntibus eum omnibus
Israelitis, Et oravit, ac dixit; Domine 14
dominorum, Deus Israelis, non est tui
similis O Domine mi, cujus habitatione
in summo cælo existente, tua tamen vo-
luntas fit in ima terra: qui servas testa-
menta servorum tuorum qui sincerè co-
ram te ambulant integris mentibus: Et 15
promissa præstitisti Davidi servo tuo pa-
tri meo; prædixisti ei, ore proprio allo-
cutus es eum, tuâque voluntate hodie
persolvisti ei. Itaque O Domine domi- 16
norum, Deus Israelis, reipsâ comproba
servo tuo Davidi quod pollicitus es ei,
non defuturum tibi à conspectu meo
filium sedentem super solium Israelis;
dummodo custodiant filii tui pactum meũ,
& ambulent in legibus meis quemad-
modum tu ambulâsti coram me.

דברי הימים ב : ו

17 18 ועתה יהוה אלהי ישראל יאמן דברך אשר דברת לעבדך לדויד: כי האמנם ישב
אלהים את־האדם על־הארץ הנה שמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי־הבית הזה
19 אשר בניתי: ופנית אל־תפלת עבדך ואל־תחנתו יהוה אלהי לשמע אל־
20 הרנה ואל־התפלה אשר עבדך מתפלל לפניך: להיות עיניך פתחות אל־הבית הזה
יומם ולילה אל־המקום אשר אמרת לשום שמך שם לשמוע אל־התפלה אשר יתפלל
21 עבדך אל־המקום הזה: ושמעת אל־תחנוני עבדך ועמך ישראל אשר יתפללו אל־
22 המקום הזה ואתה תשמע ממקום שבתך מן־השמים ושמעת וסלחת: אם־יחטא איש
23 לרעהו ונשא־בו אלה להאלתו ובא אלה לפני מזבחך בבית הזה: ואתה
תשמע מן־השמים ועשית ושפטת את־עבדיך להשיב לרשע לתת דרכו בראשו ולהצדיק
24 צדיק לתת לו כצדקתו: ואם־ינגף עמך ישראל לפני אויב כי יחטאו־לך
25 ושבו והודו את־שמך והתפללו והתחננו לפניך בבית הזה: ואתה תשמע
מן־השמים וסלחת לחטאת עמך ישראל והשיבותם אל־האדמה אשר־נתתה להם
26 ולאבתיהם: בהעצר השמים ולא־יהיה מטר כי יחטאו־לך והתפללו אל־המקום הזה
27 והודו את־שמך מחטאתם ישובון כי תענם: ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת
עבדיך ועמך ישראל כי תורם אל־הדרך הטובה אשר ילכו־בה ונתתה מטר על־
28 ארצך אשר־נתתה לעמך לנחלה: רעב כי־יהיה בארץ דבר כי־יהיה שדפון
וירקון ארבה וחסיל כי יהיה כי יצר־לו איביו בארץ שעריו כל־נגע וכל־
29 מחלה: כל־תפלה כל־תחנה אשר יהיה לכל־האדם ולכל עמך ישראל אשר ידעו
איש נגעו ומכאבו ופרש כפיו אל־הבית הזה:

Versio VULG. LAT.

Et nunc, Domine Deus Israel, firmetur sermo tuus, 17
quem locutus es servo tuo David. Ergóne credibile 18
est ut habitet Deus cum hominibus super terram? Si
cœlum & cœli cœlorum non te capiunt, quantò magis
domus ista, quam ædificavi? Sed ad hoc tantùm facta 19
est, ut respicias orationem servi tui, & obsecrationem
ejus, Domine Deus meus: & audias preces, quas fundit famulus tuus coram te: Ut aperias oculos tuos su- 20
per domum istam diebus ac noctibus, super locum,
in quo pollicitus es ut invocaretur nomen tuum, Et 21
exaudires orationem, quam servus tuus orat in eo: &
exaudias preces famuli tui, & populi tui Israel. Quicunque oraverit in loco isto, exaudi de habitaculo tuo,
id est, de cœlis, & propitiare. Si peccaverit quispiam 22
in proximum suum, & jurare contra eum paratus venerit, séque maledicto constrinxerit coram altari in domo ista: Tu audies de cœlo, & facies judicium servo- 23
rum tuorum, ita ut reddas iniquo viam suam in caput
proprium, & ulciscaris justum, retribuens ei secundùm
justitiam suam. Si superatus fuerit populus tuus Israel 24
ab inimicis, (peccabunt enim tibi,) & conversi egerint
pœnitentiam, & obsecraverint nomen tuum, & fuerint
deprecati in loco isto, Tu exaudies de cœlo, & propi- 25
tiare peccato populi tui Israel, & reduc eos in terram,
quam dedisti eis, & patribus eorum. Si clauso cœlo, 26
pluvia non fluxerit propter peccata populi, & deprecati te fuerint in loco isto, et confessi nomini tuo, & conversi à peccatis suis, cùm eos afflixeris, Exaudi de 27
cœlo, Domine, & dimitte peccata servis tuis & populi tui Israel, & doce eos viam bonam, per quam ingrediantur: et da pluviam terræ, quam dedisti populo tuo
ad possidendum. Fames si orta fuerit in terra, et pe- 28
stilentia, ærugo, et aurugo, et locusta, et bruchus; et
hostes, vastatis regionibus, portas obsederint civitatis, omnisque plaga et infirmitas presserit: Si quis 29
de populo tuo Israel fuerit deprecatus, cognoscens plagam et infirmitatem suam, et expanderit manus suas in
domo hac,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nunc etiã Dñe Deus Israelis, rati nunc sint 17
sermones tui quos locut⁹ es ad Davidem
patrem meum servum tuum. Quandoquidẽ 18
verè collocavit Dñs habitationẽ suã cum
populo suo Israele super terrã (sanè cœlũ et
cœli cœlorũ non capiunt te, quantò minùs
hæc domus quam ædificavi?) Converteris 19
igitur ad orationem servi tui, & ad precationem ejus Domine Deus, ut audias orationem & obsecrationem quam servus tuus
fundit coram te hodie. Fiat quæso, coram 20
te, ut audias voces orationis ej⁹ qui venerit
& oraverit coram te in domo ista nocte
dieque, in loco isto in quo habitationem
tuam te collocaturum dixisti: Ut audias 21
orationem servi ac populi tui Israelis, quam
orabit coram te in loco isto: tu inquam
audias è loco mansionis tuæ, de cœlo; audias, & parcas. Si quis injuriam socio suo 22
intulerit, & is præscripserit illi juramentũ
ut eum jurare faciat; ille verò venerit ac
juraverit coram altari tuo in domo ista: Tu 23
exaudies vocem orationis ejus è loco tuo,
de cœlo; & annuens judicabis servos tuos,
condemnans reum, et reflectens viam ejus
in caput ipsius: justum verò innocentem
declarans, eique rependens secundùm justitiam ejus. Item si fractus fuerit populus 24
tuus Israel ab hostibus tuis, cùm peccaverint coram te; ad te autem conversi confiteantur nomini tuo magno, et orent obsecrentque te in domo ista: Tu exaudies è 25
cœlo, et condonabis peccata populi tui
Israelis, et reduces eos in terram quam dedisti eis et patribus eorum. Cùm præclusi 26
fuerint cœli, nec fuerit pluvia, ipsis in te
peccantib⁹; oraverint autem coram te in loco isto, confessi fuerint nomini tuo magno,
et à peccatis suis sese converterint ut præsto
sis eis: Tu quoque exaudies vocem orati- 27
onis eorum de cœlo, et remittes peccata
servi et populi tui Israelis; quaten⁹ doceas
eos viam tuam optimam per quam ambulent: et dabis pluviam benedictionis super
terram quam dedisti hæreditariam populo
tuo. Cùm fuerit fames in terra, cùm fuerit 28
mortalitas, ulc⁹ atq; cruciatus; et locusta volitans aut bruch⁹ cùm acciderit; cùmq; infestârint eos hostes in terra et civitatib⁹ eorũ;
quæcunque demũ calamitas, et quicunque
dolores: Omnem orationem et obsecra- 29
tionem quæ erit à quibuscunq; hominibus,
ab universo populo tuo Israele, iis *nimirum*
quorum quisque cordis sui dolorem patiens
veniet, manusq; suas in domo ista expandet;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ νῦν κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου ὃ ἐλάλησας τῷ παιδί σου τῷ Δαυίδ.
18 Ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει (†) Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ
ἀρκέσουσί σοι, καὶ τίς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα; Καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν παιδός σου καὶ
19 ἐπὶ τὴν δέησίν μου κύριε ὁ Θεὸς, τοῦ ἐπακοῦσαι τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς ἧς ὁ παῖς σου
προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον, Τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας
20 καὶ νυκτὸς εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὃν εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς προσευ-
χῆς (λ) ἧς προσεύχεται ὁ παῖς σου εἰς τὸν τόπον τοῦτον· Καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ παιδός σου,
21 καὶ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ἃ ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς
κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ καὶ ἵλεως ἔσῃ. Ἐὰν ἁμάρτῃ ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ
22 λάβῃ ἐπ᾽ αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἀράσηται κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ οἴ-
23 κῳ τούτῳ, Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τοὺς δούλους σου, τοῦ ἀποδοῦ-
ναι τῷ ἀνόμῳ, καὶ ἀποδοῦναι ὁδοὺς αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν (μ) αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον, τοῦ ἀ-
24 ποδοῦναι (ν) αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν θραυσθῇ ὁ λαός σου Ἰσραὴλ κατέναντι τοῦ
ἐχθροῦ, ἐὰν ἁμάρτωσί σοι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ (ξ) ἐξομολογήσωνται τῷ ὀνόματί σου, καὶ (ο)
25 προσεύξωνται καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις (π) λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας
26 αὐτοῖς καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γενέσθαι ὑετὸν, ὅτι ἁμαρ-
τήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ αἰνέσουσι τὸ ὄνομά σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁ-
27 μαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτούς, Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως
ἔσῃ (ρ) ταῖς ἁμαρτίαις τῶν παίδων καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν
τὴν ἀγαθὴν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ
28 σου εἰς κληρονομίαν. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν γένηται, ἀνεμοφθορία καὶ
ἴκτερος, ἀκρὶς καὶ βροῦχος ἐὰν γένηται, (σ) καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς κατέναντι τῶν
29 πόλεων αὐτῶν, κατὰ πᾶσαν πληγὴν (τ) καὶ πάντα πόνον, Καὶ πᾶσα προσευχὴ, καὶ πᾶσα δέησις ἣ ἐὰν
γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ καὶ παντὶ λαῷ σου Ἰσραὴλ, ἐὰν γνῷ ἄνθρωπος τὴν ἁφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μα-
λακίαν αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον,

Et nunc, Domine Deus Israel, fidele sit, quæso, verbum tuum, quod 17
locutus es puero tuo David. Quoniam si verè habitabit Deus cum ho- 18
minibus super terram? Si cœlum, & cœlum cœli non sufficient tibi;
& quæ domus hæc, quam ædificavi? Et inspicies super deprecati- 19
onem pueri tui, & super orationem meam, Domine Deus, ad exaudien-
dum orationem, & deprecationem, quam puer tuus deprecatur ante
te hodiè; ut sint oculi tui aperti super domum hanc die ac nocte, ad lo- 20
cum hunc, quem dixisti invocari nomen tuum ibi, ad audiendum de-
precationem, quam deprecatur puer tuus in loco hoc. Et audies orati- 21
onem pueri tui, & populi tui Israel, quæcunque deprecati fuerint in
loco hoc. Et tu exaudies (b) in loco habitationis tuæ è cœlo: & audies,
& propitius eris. Si peccaverit vir proximo suo, & sumpserit super 22
eum maledictionem ad maledicendum ei, & venerit, & maledixerit
coram altari in domo hac, Et tu exaudies de cœlo, & facies, & ju- 23
dicabis servos tuos ad retribuendum iniquo, & retribuendum vias
ejus in caput ejus, & ad justificandum justum, ad retribuendum ei se-
cundùm justitiam ejus. Et, si percussus fuerit populus tuus Israel co- 24
ram inimico, (si peccaverint tibi,) & reverterint, & confessi fuerint
nomini tuo, & deprecati fuerint, & oraverint ante te in domo hac;
Et tu exaudies de cœlo, & propitius eris peccatis populi tui Israel: & 25
reduces eos in terram, quam dedisti eis, & patribus eorum. Cùm co- 26
hibitum fuerit cœlum, & non fuerit pluvia, (quoniam peccabunt tibi,) &
deprecabuntur in loco hoc, & laudabunt nomen tuum, & à peccatis
suis revertent, quoniam humiliabis eos; Et tu exaudies de cœlo, & 27
propitius eris peccatis (c) puerorum, & populi tui Israel: quia mani-
festabis eis viam bonam, in qua ibunt in ea: & dabis pluviam super
terram tuam, quam dedisti populo tuo in hæreditatem. Fames si facta 28
fuerit super terram, mors si facta fuerit, aeris corruptio, et icteritia, locu-
sta, & bruchus si fuerit, & si tribulaverit eum inimicus coram civi-
tatibus ipsorum, secundùm omnem plagam, & omnem laborem, Et (d) 29
omnis deprecatio, & omnis oratio, quæcunque facta fuerit omni homi-
ni, & omni populo tuo Israel, si noverit homo tactum suum, & lan-
guorem suum, & expanderit manus suas ad domum hanc;

MS.A. (†) ὁ Θεὸς (λ) ἣν ὁ παῖς σου προσεύχεται εἰς (μ) αὐτοῦ, τοῦ (ν) ἑκάστῳ κατὰ (ξ) ἐξομολογήσονται (ο) προσεύξονται (π) τοῦ λαοῦ (ρ) τῶν ἁμαρτιῶν τῶν παίδων σου καὶ (σ) ἐὰν θλίψῃ (τ) καὶ πᾶν πόνον,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وأيضا يا رب حقق قولك الذي تكلمت به معه * لأن بالأمانة صنع الله مسكنه
18 مع شعبه على الأرض * ها السماء وسماء السماء لا تستطيع لعظمتك * لكن هذا البيت
19 الذي بنيته لك * تلتفت فيه لصلاة عبدك وطلبته * يا ربي والهي اسمع الصلاة
20 التي يصلي بها امامك في هذا اليوم * وها يكون امامك ان تسمع صلاة كل
من ياتي اليك في هذا البيت ليلا ونهارا * في هذا الموضع الذي سكنت قدسك *
21 * اسمع صلوات شعبك وعبيدك الذين يصلون قدامك في هذا الموضع * وانت تسمع
22 من السماء ومن علو قدسك ومسكنك * وتستجيب وتغفر * ان كان انسان يخطي
على صاحبه * ويقطع عليه ايمانا ويحلفه * ويجي يحلف قدام مذبحك في هذا البيت *
23 * وانت تسمع صلاتهم من مسكنك في السماء * وتدين عبيدك * وتجازي المجرم على
24 قدر افعاله * وان انكسر شعبك قدام اعدايهم * اذا اخطوا قدامك * فيرجعوا اليك
25 ويامنوا باسمك العظيم * ويطلبوا اسمك في هذا البيت * وانت تسمع من السماء * وتغفر
26 خطايا شعبك وتردهم الى الارض التي اعطيتها لاباهم * واذا منعت السماء المطر * اذا اخطوا
قدامك * ويصلون في هذا الموضع * ويشكرون اسمك العظيم * ويرجعون عن خطاياهم *
27 * فانت تستجيب لهم * وتسمع صوت صلواتهم من السماء * وتغفر خطايا عبيدك وشعبك
اسرايل * وتعلمهم طرقك الحسنة ليسعوا فيها * وتحوط بركاتك الارض التي اعطيتها
28 لعبيدك ميراثا * واذا كان جوع في الارض * او موت * او عفور وعذاب * وجراد وطير يهلك
29 الزرع * واذا اضطهدهم اعداوهم في ارضهم وضياعهم * بكل عذاب ووجع * فكل
صلاة وطلبة تكون للبشريين * تكون لشعبك ليحمل كل رجل وجع قلبه * ويجي
ويبسط يديه في هذا البيت *

Ratum fac etiam O Domine mi, sermo- 17
nem tuum quem habuisti cum eo. Quan- 18
doquidem certissimè fecit habitationem
suam Deus cum populo suo super ter-
ram, (en tamen cœlum & cœli cœlum
impar est majestati tuæ) ergò in domo
ista quam ædificavi tibi, Convertaris 19
ad orationem & petitionem servi tui: O
Domine & Deus meus, audi orationem
quam fundit coram te hodiè. Et fiat 20
coram te quæso, ut audiatur oratio cu-
juscunque ad te accedentis in domum
istam noctu diuque, locum videlicet
istum in quo collocâsti Sanctuarium tuum.
Exaudi orationes populi tui & servorum 21
tuorum qui coram te orabunt hoc in lo-
co: tu inquam audias è cœlo, ab ex-
celso Sanctuario & habitaculo tuo, ex-
audias, & parcas. Si quopiam in ami- 22
cum suum peccante, is juramentum illi
præscribat, eumque ad jurandum co-
gat; illeque veniens juret ante aram
tuam in domo ista: Tu exaudies o- 23
rationem eorum ex habitaculo tuo in cœlo,
jus dices servis tuis, & reum pro ratione
actuum ejus remunerabis. Si profliga- 24
tus fuerit populus tuus coram hostibus
tuis, quòd in te peccaverit; ad te au-
tem conversi credant in nomen tuum
maximum, & quærant nomen tuum in
hac domo: Tu quoque audies è cœlo, 25
& dimittes peccata populi tui, & re-
duces eos in terram quam dedisti patri-
bus eorum. Cùm cœlum retinuerit 26
pluviam, quòd in te peccaverint; si
orent in loco isto, gratias agant nomini
tuo magno, retrahantque se à peccatis
suis: Tu exaudies eos, & audies vocem 27
precum eorum de cœlo, dimittesque pec-
cata servorum tuorum, & populi tui
Israelis, & docebis eos vias tuas
bonas ut ambulent in eis, & comple-
ctentur benedictiones tuæ terram quam
dedisti servis tuis hæreditatem. Cùm 28
fuerit fames in terra, aut mortalitas,
aut ulcera & cruciatus, aut locusta
& volucre seminibus perniciosum:
cùmque persecuti fuerint eos inimici
eorum in terra & civitatibus eorum:
demum instante quovis cruciatu ac
dolore: Quæcunque oratio & petitio 29
fiet à mortalibus, fiet à populo tuo ad hoc
ut toleret unusquisque dolorem cordis
sui, accedendo & expandendo manus
suas in hac domo:

דברי הימים ב: ז

30 וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ וְנָתַתָּה לָאִישׁ כְּכָל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת־לְבָבוֹ כִּי־אַתָּה לְבַדְּךָ יָדַעְתָּ אֶת־לְבַב בְּנֵי הָאָדָם׃

31 לְמַעַן יִירָאוּךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכֶיךָ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבֹתֵינוּ׃

32 וְגַם אֶל־הַנָּכְרִי אֲשֶׁר לֹא־מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הוּא וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְיָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרוֹעֲךָ הַנְּטוּיָה וּבָאוּ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃

33 וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּ כָל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־שְׁמֶךָ וּלְיִרְאָה אֹתְךָ כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃

34 כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל־אוֹיְבָיו בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ׃

35 וְשָׁמַעְתָּ מִן־הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם׃

36 כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא וְאָנַפְתָּ בָם וּנְתַתָּם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם שׁוֹבֵיהֶם אֶל־אֶרֶץ רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה׃

37 וְהֵשִׁיבוּ אֶל־לְבָבָם בָּאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שִׁבְיָם לֵאמֹר חָטָאנוּ הֶעֱוִינוּ וְרָשָׁעְנוּ׃

38 וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ בְּכָל־לִבָּם וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ שִׁבְיָם אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְלוּ דֶּרֶךְ אַרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתָם וְהָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ וְלַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתִי לִשְׁמֶךָ׃

39 וְשָׁמַעְתָּ מִן־הַשָּׁמַיִם מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנֹּתֵיהֶם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ־לָךְ׃

40 עַתָּה אֱלֹהַי יִהְיוּ־נָא עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת וְאָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לִתְפִלַּת הַמָּקוֹם הַזֶּה׃

41 וְעַתָּה קוּמָה יְהוָה אֱלֹהִים לְנוּחֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ כֹּהֲנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהִים יִלְבְּשׁוּ תְשׁוּעָה וַחֲסִידֶיךָ יִשְׂמְחוּ בַטּוֹב׃

42 יְהוָה אֱלֹהִים אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶיךָ זָכְרָה לְחַסְדֵי דָּוִיד עַבְדֶּךָ׃

CAP. VII. ז

1 וּכְכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל וְהָאֵשׁ יָרְדָה מֵהַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל הָעֹלָה וְהַזְּבָחִים וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת־הַבָּיִת׃

Versio VULG. LAT.

Tu exaudies de cœlo, de ſublimi ſcilicèt habitaculo 30
tuo, & propitiare, & redde unicuique ſecundùm vias
ſuas, quas nôſti eum habere in corde ſuo: (tu enim
ſolus nôſti corda filiorum hominum:) ut timeant te, 31
& ambulent in viis tuis cunctis diebus, quibus vivunt
ſuper faciem terræ, quam dediſti patribus noſtris. Ex- 32
ternũ quoque, qui non eſt de populo tuo Iſrael, ſi vene-
rit de terra longinqua, propter nomen tuum magnum,
& propter manum tuam robuſtam, & brachium tuum
extentum, & adoraverit in loco iſto, Tu exaudies de 33
cœlo firmiſſimo habitaculo tuo, & facies cuncta, pro
quibus invocaverit te ille peregrinus: ut ſciant omnes
populi terræ nomen tuum, & timeant te ſicut populus
tuus Iſrael: & cognoſcant, quia nomen tuum invocatum
eſt ſuper domum hanc, quam ædificavi. Si egreſſus fu- 34
erit populus tuus ad bellum contra adverſarios ſuos
per viam in qua miſeris eos, adorabunt te contra viam,
in qua civitas hæc eſt, quam elegiſti, & domus, quam
ædificavi nomini tuo: Tu exaudies de cœlo preces 35
eorum, & obſecrationem, & ulciſcaris. Si autem pec- 36
caverint tibi, (neque enim eſt homo, qui non peccet,)
& iratus fueris eis, & tradideris hoſtibus, et captivos
duxerint eos in terram longinquam, vel certè quæ juxta
eſt, Et converſi in corde ſuo, in terra, ad quam captivi 37
ducti fuerant, egerint pœnitentiam, et deprecati te fue-
rint in terra captivitatis ſuæ, dicentes, Peccavimus, ini-
què fecimus, injuſtè egimus: Et reverſi fuerint ad te in 38
toto corde ſuo, et in tota anima ſua, in terra captivitatis
ſuæ, ad quam ducti ſunt, adorabunt te contra viam ter-
ræ ſuæ, quam dediſti patribus eorum, et urbis, quam
elegiſti, & domûs, quam ædificavi nomini tuo: Tu 39
exaudies de cœlo, hoc eſt, de firmo habitaculo tuo, pre-
ces eorum, et facias judicium, et dimittas populo tuo,
quamvis peccatori: Tu es enim Deus meus: aperian- 40
tur, quæſo, oculi tui, et aures tuæ intentæ ſint ad oratio-
nem quæ fit in loco iſto. Nunc igitur conſurge, Domine 41
Deus, in requiem tuam, tu et arca fortitudinis tuæ: Sa-
cerdotes tui, Domine Deus, induantur ſalutem, et ſancti
tui lætentur in bonis. Dñe Deᵘˢ, ne averteris faciem chri- 42
ſti tui: memento miſericordiarum David ſervi tui.

CAP. VII.

Cumq; complêſſet Salomon fundens preces, ignis de- 1
ſcendit de cœlo, et devoravit holocauſta et victimas: et
majeſtas Domini implevit domum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Tu audies vocẽ orationis eorum de cœlo, & 30
remittes culpas eorum, & rependes unicuiq;
ſecundùm omnes vias ſuas, utpote cogno-
ſcens cor ejus: tu enim ſolus nôſti cor cujuſli-
bet hominis. Hac ratione timebunt ita ut am- 31
bulent coram te in viis tuis quandiu vixerint
ſuper terram quam dediſti patribus eorum.
Præterea, quoad alienum qui non fuerit ex 32
populo tuo Iſraele, tamen advenerit è lon-
ginquis urbibus propter nomen tuum (audi-
ent enim famam nominis tui magni, & veni-
entes orabunt coram te eo die in domo iſta)
Tu exaudies è loco tuo, de cœlo, & facies 33
prout orabit coram te alienus ille: ut cogno-
ſcant omnes terræ gentes nomen tuum, ut re-
vereantur te ſicut populus tuus Iſrael, & ſci-
ant nomen tuum invocatum eſſe ſup domum
iſtam quam ædificavi. Cùm prodierit popu- 34
lus tuus ad bellum contra hoſtes ſuos, viâ quâ
mittes eos; & oraverint coram te in itinere
ſuſcepto pro terra quam dediſti patribus eo-
rum, civitate quam elegiſti tibi, & domo
quam ædificavi nomini tuo: Audies è cœlo 35
orationem & precationem eorum, & expe-
dies cauſam illorum. Cùm peccaverint in te 36
(quandoquidem nullus eſt qui non peccet)
& iratus contra eos tradideris eos coram ho-
ſtibus eorum; & qui ceperint eos abducant
illos in regionẽ longinquâ ſive propinquam:
Oraverint autem corã te, reſipuerint, & in 37
urbibus eorum qui captivos duxerunt eos di-
xerint, Peccavimus, iram excitavimus, & de-
liquimus: Et ex toto corde ſuo totâque ani- 38
mâ ſuâ ad te converſi in urbibus eorum qui
captivos duxerunt eos, oraverint verſus ter-
ram quam dediſti patribus eorum, civitatem
quam elegiſti tibi, & domum quam ædificavi
nomini tuo: Exaudies è cœlo, de loco tuo 39
orationem & petitionem eorum, perageſque
cauſam eorum, & dimittes populo tuo qui
peccaverit in te. Denique Deus meus, ſint 40
oculi tui aperti, & aures tuæ intentæ ad ora-
tionem hujus loci. Tum demum exurge Do- 41
mine dominorum in requiem tuam, tu & ar-
ca fortitudinis tuæ: ſacerdotes tui Domine
dominorum, induas ſalute, & juſti tui fruan-
tur bonis tuis. Domine dominorum, ne re- 42
pellas faciem uncti tui: recordare benefa-
ctorum ſervi tui Davidis.

CAP. VII.

Cùm autem Salomon finem feciſſet oran- 1
di, ignis è cœlo deſcendit, & holocauſta at-
que ſacrificia devoravit; & gloriâ habitatio-
nis Domini impleta eſt domus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, (υ) καὶ ἱλάσῃ, καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς
αὐτοῦ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι (φ) μόνος γινώσκεις τὴν καρδίαν υἱῶν ἀνθρώπων, Ὅπως (χ) φοβῶν-
31 ται πάσας ὁδούς σου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν (ψ) ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατρά-
σιν ἡμῶν. Καὶ πᾶς ἀλλότριος ὃς οὐκ ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ ἐστὶν αὐτὸς, καὶ ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ
32 ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν, (ω) καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλὸν, καὶ ἔλθωσι καὶ
(α) προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, (β) Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου,
33 καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνο-
μά σου, καὶ τοῦ φοβεῖσθαί σε, ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ, καὶ τοῦ γνῶναι (γ) ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ
τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ
34 ἀποστελεῖς αὐτοὺς, καὶ (δ) προσεύξωνται πρὸς σὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ἣν ἐξελέξω ἐν αὐτῇ,
καὶ οἴκου οὗ (†) ᾠκοδόμηκα τῷ ὀνόματί σου, Καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (ε) τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς
35 δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔσται ἄνθρωπος ὃς οὐχ
36 ἁμαρτήσεται, καὶ πατάξεις αὐτοὺς καὶ παραδώσεις αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν, καὶ (ζ) αἰχμαλωτεύσουσιν
αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτοὺς εἰς γῆν ἐχθρῶν εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγὺς, Καὶ (η) ἐπιστρέψωσι καρδίαν
37 αὐτῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν οὗ μετήχθησαν ἐκεῖ, καί γε (θ) ἐπιστρέψωσι καὶ δεηθῶσί σου ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ αὐ-
τῶν, λέγοντες, (ι) Ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν, Καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ (κ) καρδίᾳ καὶ
38 ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν γῇ αἰχμαλωτευσάντων (λ) αὐτοὺς, ὅπου ᾐχμαλώτευσαν αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται ὁ-
δὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου οὗ (μ) ᾠκοδόμη-
39 σα τῷ ὀνόματί σου, Καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ
40 τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις κρίματα, καὶ ἵλεως ἔσῃ τῷ λαῷ τῷ (ν) ἁμαρτόντι σοι. Καὶ νῦν κύριε,
41 ἔστωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά σου ἐπήκοα εἰς τὴν δέησιν τοῦ τόπου τούτου. Καὶ νῦν
ἀνάστηθι κύριε ὁ θεὸς εἰς τὴν κατάπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος σου. (ξ) ἱερεῖς σου κύριε ὁ θε-
42 ὸς ἐνδύσαιντο σωτηρίαν, καὶ οἱ υἱοί σου εὐφρανθήτωσαν ἐν ἀγαθοῖς. Κύριε ὁ θεὸς, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον
τοῦ χριστοῦ σου, μνήσθητι τὰ ἐλέη Δαυὶδ τοῦ δούλου σου.

Et tu exaudies de cælo, de parato habitaculo tuo, & propitiaberis, & 30
dabis viro juxta vias ejus, sicut cognoveris cor ejus, (quoniam solus cog-
noscis cor filiorum hominum,) ut (e) timeant omnes vias tuas omni- 31
bus diebus, quibus ipsi vixerint super faciem terræ, quam dedisti patribus
nostris. Et omnis alienus, qui non de populo tuo Israel est ipse, & vene- 32
rit de terra longè propter nomen tuum magnum, & manum tuam va-
lidam, & brachium tuum excelsum, & venerint, & deprecati fuerint
in loco hoc; Et tu exaudies de cælo, de parato habitaculo tuo: & fa- 33
cies juxta omnia quæcunque invocaverit te alienus: ut cognoscant omnes
populi terræ nomen tuum, & (f) ad timendum te, sicut populus tuus Is-
rael, & ad cognoscendum, quia nomen tuum invocatum est super domum
hanc, quam ædificavi. Si autem exiverit populus tuus in bellum super 34
inimicos suos in via, quâ miseris eos, & deprecati fuerint ad te ad viã ci-
vitatis hujus, quam elegisti in ea, & domûs, quam ædificavi nomini tuo:
Et audies de cælo deprecationem eorum, & orationem eorum: & faci- 35
es justificationem eorum. Quoniam peccabunt tibi, (quia non erit homo, 36
qui non peccabit,) & (g) percuties eos, & trades eos ad faciem inimico-
rum, & captivabunt eos, captivos abducentes eos in terram inimicorum,
in terram longinquam, vel propè, Et converterint cor suum in terra eo- 37
rum, quò translati fuerint illuc, & converterint se, & oraverint te in
captivitate sua, dicentes, Peccavimus, iniquè egimus, injustè fecimus,
Et reverterint ad te in toto corde, & in tota anima sua in terra captivan- 38
tium eos, quò captivos abduxerunt eos, & deprecati fuerint viam ter-
ræ suæ, quam dedisti patribus ipsorum, & civitatis, quam elegisti, &
domûs, quam ædificavi nomini tuo; Et audies de cælo, de parato ha- 39
bitaculo tuo, deprecationem eorum, & orationem eorum: & facies judi-
cia: & propitius eris populo peccanti tibi. Et nunc, Domine, sint, 40
quæso, oculi tui aperti, & aures tuæ exaudientes ad orationem loci hu-
jus. Et nunc exurge, Domine Deus, in requiem tuam, tu, & arca fortitu-
dinis tuæ. Sacerdotes tui, Domine Deus, induantur salutem: & (h) filii 41
tui lætentur in bonis: Domine Deus, ne avertas faciem christi tui: recordare misericordias David servi tui. 42

MS. A. (υ) καὶ ἰάσῃ, καὶ (φ) μονώτατος (χ) φοβοῦνται τὰς ὁδούς σου πάσας (ψ) ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς (ω) καὶ βραχίονα (α) προσεύξονται (β) Καὶ εἰσακούσῃ (γ) ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπὶ (δ) προσεύξονται (†) ᾠκοδόμησα (ε) τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ (ζ) αἰχμαλωτεύσουσιν οἱ αἰχμαλωτεύοντες εἰς (η) ἐπιστρέψουσι (θ) ἐπιστρέψουσιν (ι) Ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν, Καὶ ἐπιστρέψουσιν (κ) καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν (λ) αὐτοῖς, καὶ προσεύξονται (μ) οἰκοδόμησα (ν) ἁμαρτόντι σοι. Νῦν κύριε, (ξ) οἱ ἱερεῖς

ΚΕΦ. ζ'.

1 Καὶ ὡς συνετέλεσε (α) Σαλωμὼν προσευχόμενος, καὶ τὸ πῦρ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλο-
καυτώματα καὶ τὰς θυσίας, καὶ δόξα κυρίου ἔπλησε τὸν οἶκον.

MS. A. (α) Σολομὼν

CAP. VII.

Et ut consummavit Salomon deprecans; & ignis descendit de cælo: 1
& devoravit holocaustomata, & sacrificia: & gloria Domini imple-
vit domum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وانت تسمع صوت صلواتهم من السماء * وتغفر ذنوبهم وتكافي الرجل مثل طرايقه * لانك
31 انت الذي تعرف وحدك طريق كل البشر * لاجل ذلك يخافون * ويمشون بين يديك في
32 طرايقك كل ايام حياتهم علي الارض التي اعطيت لابايهم * وايضا الغريب الذي ليس هو
من شعبك اسرايل الذي ياتي من ارض بعيدة من اجل سماعهم باسمك العظيم ويدك
33 وذراعك العالي * وياتون ويصلون قدامك في هذا البيت * وانت تسمع من مكانك المقدس *
وتصنع للغريب مثل ما يصلي بين يديك * لتعرف كل شعوب الارض اسمك * ويطيعوا
34 قدامك مثل شعبك اسرايل * ويعرف ان اسمك سمي على هذا البيت الذي بنيته * واذا
خرج شعبك للحرب لاعدايهم في الطريق الذي توجههم فيها * يصلون بين يديك في الارض
35 التي ورثتها لابايهم * والقرية * التي اخترت ان تكون لك * والبيت الذي لاسمك * تسمع
36 من السماء دعاهم وصلاتهم * وتصنع حكمهم * لانهم قد يخطيون امامك * لان ليس ذي لحم
37 الا ويخطي * فتسخط عليهم وتسلمهم في ايدي اعدايهم * ويسبوهم الي ارض بعيدة * ويصلون
38 قدامك ويرجعون اليك في مدن سبيهم * ويقولون اخطانا واجرمنا واسخطناك * فيرجعون
اليك من كل قلوبهم ومن كل نفوسهم في مكان سبيهم * ويصلون اليك في طريق الارض
39 التي اعطيت لابايهم * والقرية التي اخترت ان تكون لك * والبيت الذي لاسمك * فتسمع
40 من السماء صلاتهم ودعاهم واصنع حكمهم * واسمح لشعبك الذي اخطا قدامك * وايضا
41 يا رب تكون عيناك مفتوحتين * واذناك تنصت لصلاة هذا الموضع * وايضا تقوم يا رب
42 الارباب لنياحك انت وانية عظمتك * كهنتك يا رب الارباب البسهم خلاصك * ويفرحون
بخيراتك * لا ترد وجه مسيحك * واذكر فضايل عبدك *

Tu audies vocem orationum eorum de 30
cælo, & dimittes culpas eorum, & re-
munerabis quemlibet secundùm vias e-
jus; quia tu solus es qui nôsti viam o-
mnium mortalium. Hac de causa time- 31
bunt, & ambulabunt coram te in viis tuis
cunctis diebus quibus vivent super ter-
ram quam dedisti patribus eorum. Quin 32
etiam extraneum qui non fuerit de po-
pulo tuo Israele, tamen venerit è terra
longinqua eò quòd audierint de nomine
tuo maximo, & manu brachióque tuo
sublimi; venerint inquam, & oraverint
coram te in domo ista: Tu audies è lo- 33
co tuo sancto, faciesque extraneo secun-
dùm id quod orabit coram te; ut cogno-
scant omnes populi terræ nomen tuum, &
obedientiam tibi præstent sicut populus
tuus Israel; & sciant invocatum esse
nomen tuum super hanc domũ quam ædi-
ficavi. Cùm exiturus popul' tuus pugna- 34
tum adversùs inimicos suos, in quãcun-
que viam miseris eos; orabunt coram te
in terra quam dedisti hæreditariam pa-
tribus eorum, & civitate quam elegisti
ut esset tua, et domo quæ nomini tuo di-
cata est. Audies è cælo clamorem et 35
orationem eorum, et jus dices eis. Quo- 36
niam in te quandoque peccabunt (nullus
est enim carne præditus qui non peccet)
unde iratus eis trades eos in manus ini-
micorum eorum, qui captivos abducent
eos in regionem longinquam: Si te ora- 37
verint, et convertantur ad te in urbibus
captivitatis suæ, dixerintque, Peccavi-
mus, deliquimus, teque ad iram provoca-
vimus: Convertantur inquam, ad te 38
totis cordibus totisque animis suis in loco
captivitatis suæ, teque orent causâ terræ
quam dedisti patribus eorum, et civita-
tis quam elegisti ut esset tua, et domûs
quæ nomini tuo dicata est: Audies è 39
cælo orationem et clamorem eorum, jus
dices eis, et parces populo tuo qui pecca-
verit in te. Præterea O mi Domine, e- 40
runt oculi tui aperti, et aures tuæ auscul-
tantes orationem hujus loci. Adhæc ex- 41
urges O Domine dominorum, ad requi-
em tuam, tu et vasa majestatis tuæ: sa-
cerdotes tuos, O Domine dominorum, in-
due tuâ salute, gaudeántque bonis tuis.
Ne des repulsam uncto tuo, sed recorda- 42
re virtutum servi tui.

* الفصل السابع *

1 * ولما تم سليمان صلاته * نزلت نار من السماء * واكلت الذبايح * وكرامة سكينة
الله ملت البيت *

CAP. VII.

Cumque absolvisset Salomon oratio- 1
nem suam, descendit ignis de cælo, de-
voravitque sacrificia, et gloria habitatio-
nis Dei replevit domum,

דברי הימים ב : ז

2 ולא יכלו הכהנים לבוא אל־בית יהוה כי־מלא כבוד־יהוה את־בית יהוה׃
3 וכל בני ישראל ראים ברדת האש וכבוד יהוה על־הבית ויכרעו אפים ארצה על־הרצפה וישתחוו והודות ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו׃
4 והמלך וכל־העם זבחים זבח לפני יהוה׃
5 ויזבח המלך שלמה את־זבח הבקר עשרים ושנים אלף וצאן מאה ועשרים אלף ויחנכו את־בית האלהים המלך וכל־העם׃
6 והכהנים על־משמרותם עמדים והלוים בכלי־שיר יהוה אשר עשה דויד המלך להדות ליהוה כי־לעולם חסדו בהלל דויד בידם והכהנים מחצצרים נגדם וכל־ישראל עמדים׃
7 ויקדש שלמה את־תוך החצר אשר לפני בית־יהוה כי־עשה שם העלות ואת חלבי השלמים כי־מזבח הנחשת אשר עשה שלמה לא יכול להכיל את־העלה ואת־המנחה ואת־החלבים׃
8 ויעש שלמה את־החג בעת ההיא שבעת ימים וכל־ישראל עמו קהל גדול מאד מלבוא חמת עד־נחל מצרים׃
9 ויעשו ביום השמיני עצרת כי ׀ חנכת המזבח עשו שבעת ימים והחג שבעת ימים׃
10 וביום עשרים ושלשה לחדש השביעי שלח את־העם לאהליהם שמחים וטובי לב על־הטובה אשר עשה יהוה לדויד ולשלמה ולישראל עמו׃
11 ויכל שלמה את־בית יהוה ואת־בית המלך ואת כל־הבא על־לב שלמה לעשות בבית־יהוה ובביתו הצליח׃
12 וירא יהוה אל־שלמה בלילה ויאמר לו שמעתי את־תפלתך ובחרתי במקום הזה לי לבית זבח׃
13 הן אעצר השמים ולא־יהיה מטר והן־אצוה על־חגב לאכול הארץ ואם־אשלח דבר בעמי׃
14 ויכנעו עמי אשר נקרא־שמי עליהם ויתפללו ויבקשו פני וישבו מדרכיהם הרעים ואני אשמע מן־השמים ואסלח לחטאתם וארפא את־ארצם׃
15 עתה עיני יהיו פתחות ואזני קשבות לתפלת המקום הזה׃

Versio VULG. LAT.

Nec poterant ſacerdotes ingredi templum Domini,
2 eò quòd impleſſet majeſtas Domini templum Domini.
3 Sed & omnes filii Iſrael videbant deſcendentem ignem, & gloriam Domini ſuper domum: & corruentes proni in terram ſuper pavimentum ſtratum lapide, adoraverunt, & laudaverunt Dominum; Quoniam bonus, quoniam in ſeculum miſericordia ejus.
4 Rex autem, & omnis populus, immolabant victimas coram Domino.
5 Mactavit igitur rex Salomon hoſtias, boum viginti duo millia, arietum centum viginti millia: & dedicavit domum Dei rex, & univerſus populus.
6 Sacerdotes autem ſtabant in officiis ſuis: & Levitæ in organis carminũ Domini, quæ fecit David rex ad laudandum Dominum; Quoniam in æternum miſericordia ejus, hymnos David canentes per manus ſuas: porrò ſacerdotes canebant tubis ante eos, cunctúſque Iſrael ſtabat.
7 Sanctificavit quoque Salomon medium atrii ante templum Domini: obtulerat enim ibi holocauſta & adipes pacificorũ: quia altare æneum, quod fecerat, non poterat ſuſtinere holocauſta, & ſacrificia, & adipes.
8 Fecit ergò Salomon ſolennitatem in tempore illo ſeptem diebus, & omnis Iſrael cum eo, eccleſia magna valdè, ab introitu Emath uſque ad torrentem Ægypti.
9 Fecitque die octavo collectam, eò quòd dedicaſſet altare ſeptem diebus, & ſolennitatem celebràſſet diebus ſeptem.
10 Igitur in die vigeſimotertio menſis ſeptimi dimiſit populos ad tabernacula ſua, lætantes atque gaudentes ſuper bono, quod fecerat Dominus Davidi, & Salomoni, & Iſraeli populo ſuo.
11 Complevitque Salomon domum Domini, & domum regis, & omnia quæ diſpoſuerat in corde ſuo, ut faceret in domo Domini, & in domo ſua, & proſperatus eſt.
12 Apparuit autem ei Dominus nocte, & ait; Audivi orationen tuam, et elegi locum iſtum mihi in domum ſacrificii.
13 Si clauſero cœlum, et pluvia non fluxerit, et mandavero et præcepero locuſtæ, ut devoret terram, et miſero peſtilentiam in populum meum;
14 Converſus autem populus meus, ſuper quos invocatum eſt nomen meum, deprecatus me fuerit, et exquiſierit faciem meam, et egerit pœnitentiam à viis ſuis peſſimis; et ego exaudiam de cœlo, et propitius ero peccatis eorum, et ſanabo terram eorum.
15 Oculi quoque mei erunt aperti, et aures meæ erectæ ad orationem ejus, qui in loco iſto oraverit.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nec poterant ſacerdotes ingredi domũ Domini, quòd impleta eſſet ipſa domus gloriâ habitationis Domini.
3 Omnes autem Iſraelitæ videntes ignem deſcendiſſe, & gloriã habitationis Domini repletam eſſe domũm, humi procubuerunt in facies ſuas ſuper pavimentum, & adorârunt; dicebántque alter ad alterum, Gratias agite Domino, quoniam bonus eſt, & in æternum benignitas ejus.
4 Rex verò & totus populus ſacrificabant ſacrificia Domino.
5 Et rex quidem Salomon ſacrificavit *hæc* ſacrificia; boum viginti duo millia, & ovium centum viginti millia: & renovàrunt domũ Dñi Salomon rex & popul⁹ univerſus.
6 Interea ſacerdotes fungebantur muneribus ſuis, & Levitæ inſtrumentis muſicis canebant coram Domino, & ita dicebant canticis ſuis; Gratias agite Domino, quoniam bonus eſt, & in æternũ benignitas ejus; *& reliqua, ut* in canticis Davidis: ſacerdotes verò canebãt tubis rectis & inflexis, aſtante univerſo populo Iſraelis.
7 Conſecravitque Salomon internam partem atrii quod erat ante domum Domini, quoniam illic obtulit ſacrificia & adipem pacificorum; eò quòd altare æneum quod fecerat Salomon, parvum eſſet, nec poſſet capere ſacrificia, ſimilaginem, & adipem pacificorum.
8 Celebravit etiam Salomon eodem tempore feſtum, ſeptem diebus (totus autem Iſrael erat cum eo, cœtus ingentes *qui affluxerant* ab Antiochia uſque ad fluvium Ægypti) coram Domino Deo noſtro:
9 Septẽ dies feſtivitatis, & ſeptem dies renovationis domûs, qui ſimul collecti componebant numerum quatuordecim dierum.
10 Die demum plenilunii menſis Teſri (*Octobris*) dimiſit rex populum: ſic populus, benedicto rege, redierunt in civitates ſuas læti & hilares animo, gratias agentes, laudéſque dicentes pro cunctis beneficiis quæ contulerat Dominus Davidi ſervo ſuo, Salomoni ejus filio, & Iſraeli populo ſuo.
11 Factúmque eſt ut cùm abſolviſſet rex Salomon ædificium domûs Domini & domûs regiæ; & quicquid decreverat Salomon facere in domo Domini & domo regiâ, proſperè ſucceſſiſſet;
12 Apparuit Dominus Salomoni eâdem nocte, & dixit ei; Audivi orationem tuam, & locum hunc elegi mihi pro domo ſacrificiorum.
13 Si me cœlum claudere volente quin decidat pluvia, ſi me locuſtæ præcipere volente ut terram exedat, ſi me peſtilentiam in populum meum excitare volente;
14 Reſipiſcant populus meus ſuper quos invocatum eſt nomen meum, orent ac deprecentur me, ſeſéque convertant à viis ſuis pravis: ego quoque audiam è cœlo, dimittam peccata eorum, & curabo terram eorum.
15 Jam ergò oculi mei erunt aperti, & aures meæ attentæ orationi hujus loci.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι ἔπλησε δόξα κυ-
ρίου τὸν οἶκον. Καὶ (β) πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἑώρων καταβαῖνον τὸ πῦρ, καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ
3 τὸν οἶκον· καὶ (γ) ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον, καὶ προσεκύνησαν καὶ ᾔνουν
τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθόν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θύον-
4 τες θύματα ἔναντι κυρίου. Καὶ (δ) ἐθυσίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τὴν θυσίαν μόσχων εἴκοσι καὶ
5 δύο χιλιάδας, (ε) βοσκημάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ὁ βασι-
λεὺς καὶ πᾶς ὁ λαός. Καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς (ζ) αὐτῶν ἑστηκότες, καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀρ-
6 γάνοις ᾠδῶν κυρίου τοῦ Δαυὶδ τοῦ βασιλέως, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι ἔναντι κυρίου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
ἔλεος αὐτοῦ, ἐν ὕμνοις Δαυὶδ διὰ χειρὸς αὐτῶν· καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἐναν-
τίον αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἑστηκώς. Καὶ ἡγίασε Σαλωμὼν τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τῆς ἐν οἴκῳ κυρί-
7 ου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλ-
κοῦν ὃ ἐποίησε Σαλωμών, (η) οὐκ ἐξεποίει δέξασθαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰ μαναὰ καὶ τὰ στέατα.
8 Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ,
ἐκκλησία μεγάλη σφόδρα ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ καὶ ἕως χειμάρρου Αἰγύπτου. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέ-
9 ρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον, ὅτι ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου (θ) ἐποίησεν ἑπτὰ ἡμέρας ἑορτήν. Καὶ ἐν
10 τῇ τρίτῃ (ι) καὶ εἰκοστῇ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἀπέστειλε τὸν λαὸν εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν εὐφραι-
νομένους, καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ Δαυίδ, καὶ (κ) τῷ Σαλωμών, καὶ
11 τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ. Καὶ συνετέλεσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασι-
λέως. καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐν τῇ ψυχῇ Σαλωμὼν τοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ
12 αὐτοῦ, (λ) εὐωδώθη. Καὶ (μ) ὤφθη κύριος τῷ Σαλωμὼν τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἤκουσα τῆς
13 προσευχῆς σου, καὶ ἐξελεξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμαυτῷ εἰς (ν) οἶκον θυσίας. Ἐὰν συσχῶ τὸν οὐρανὸν
καὶ μὴ γένηται ὑετός, καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ ἀκρίδι καταφαγεῖν τὸ ξύλον, καὶ ἐὰν ἀποστείλω θά-
14 νατον ἐν τῷ λαῷ μου, Καὶ ἐὰν ἐντραπῇ ὁ λαός μου ἐφ' (ξ) οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐ-
τούς, καὶ προσεύξωνται καὶ (ο) ζητήσωσι τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν
τῶν πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ
15 ἰάσομαι τὴν γῆν (π) αὐτῶν. Καὶ νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά μου ἐπήκοα
τῇ προσευχῇ τοῦ τόπου τούτου.

Et non poterant sacerdotes intrare in domum Domini in tempore illo : 2
quoniam impleverat gloria Domini domum. Et omnes filii Israel vi- 3
debant descendentem ignem : (& gloria Domini super domum :) &
ceciderunt in faciem super terram, super pavimentum stratum lapide, &
adoraverunt, & laudaverunt Dominum, quoniam bonum, quoniam in
seculum misericordia ejus. Et rex, & omnis populus immolantes vi- 4
ctimas ante Dominum. Et sacrificavit rex Salomon sacrificium vitu- 5
lorum viginti & duo millia, pecorum centum & viginti millia. Et de-
dicavit domum Dei rex, & omnis populus. Et sacerdotes stantes super 6
custodias suas, & Levitæ in organis canticorum Domini, (a) ipsius David
regis, ad confitendum ante Dominum, quoniam in seculum misericordia
ejus, in hymnis David per manum ipsorum. Et sacerdotes clangentes tu-
bis ante eos, & omnis Israel stans. Et sanctificavit Salomon medium 7
atrii, quod in domo Domini : quoniam fecit ibi holocaustomata, &
adipes salutarium : quoniam altare æneum, quod fecerat Salomon, non
sufficiebat capere holocaustomata, & (b) Manaa, & adipes. Et fecit 8
Salomon festivitatem in tempore illo septem dies : & omnis Israel cum
eo, Ecclesia magna valdè ab introitu Æmath, & usque ad torrentem
Ægypti. Et fecit in die octava Exodion : quoniam dedicationem al- 9
taris fecit septem diebus (c) festivitatem. Et in tertia & vigesima 10
mensis septimi misit populum ad tabernacula eorum lætantes, & bono
corde super bonis, quæ fecerat Dominus ipsi David, & Salomoni, &
Israel populo suo. Et consummavit Salomon domum Domini, & do- 11
mum regis, & omnia quæcunque voluit in animo Salomon facere in do-
mo Domini, & in domo sua, prosperatus est. Et apparuit Dominus 12
ipsi Salomon nocte, & dixit ei; Audivi deprecationem tuam, & ele-
gi in loco hoc mihi in domum sacrificii. Si cohibuero cœlum, & non 13
fuerit facta pluvia, & si mandavero locustæ devorare lignum, et si
misero mortem in populo meo: Et (d) si confusus fuerit populus meus, 14
super quos invocatum est nomen meum super eos, et deprecati fuerint, et
quæsierint faciem meam, et averterint se à viis suis malis ; et ego exau-
diam de cœlo, et propitius ero peccatis eorum, et sanabo terram eorum.
Et nunc oculi mei erunt aperti, et aures meæ exaudientes ad deprecatio- 15
nem loci hujus.

MS. A. (β) πάντες υἱοὶ (γ) ἔπεσαν (δ) ἐθυσίασεν Σολομὼν τὴν (ε) καὶ βοσκημάτων (ζ) ἑαυτῶν (η) οὐκ ἐποίει δέξασθαι (θ) ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησεν ἑορτήν. (ι) καὶ εἰκάδι τοῦ (κ) τῷ Σαλωμών, καὶ τῷ (λ) εὐοδώθη. (μ) ὤφθη ὁ θεὸς τῷ (ν) οἶκον τοῦ θυσιάσαι. Ἐὰν συσχῶ (ξ) οὓς τὸ ὄνομά μου ἐπικέκληται ἐπ' (ο) ζητήσωσιν (π) αὐτῶν. Νῦν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 وما كان الكهنة يستطيعون يدخلون بيت الله • لانه امتلى من وقار الله * وكل
3 بني اسرايل ابصروا النار اذ نزلت • وبهجة سكينة الله شملت البيت • ووقعوا على
وجوههم على الارض على الرصيف وسجدوا • وقال كل منهم لصاحبه • اشكروا الله المحمود
والى الابد رافته • **
5 وذبح سليمن ذبايح كثيرة • ثيرانا اثنين وعشرين الفا • وغنما مية الف وعشرين الفا •
6 وجدد بيت الله * وكان الملك والكهنة وال اسرايل قياما على تسابيحهم • واللاويون بالات
التسبحة • وكانوا يسجدون قدام الله • وكانوا يقولون في تسابيحهم تسابيح داود • اشكروا
7 الرب والى الابد رحمته * وكانوا يسبحون بالقرون المبسوطة والملتوية • والشعب قيام * وقدس
سليمان داخل الدار التي قدام بيت الله • لانه رفع هناك ذبايح وشحم التمام • لان مذبح
8 النحاس الذي صنعه سليمان كان صغيرا • لم يسع الذبايح والسميذ وشحم التمام * وصنع
في ذلك الزمان سبعة ايام عيد • وكل جموع اسرايل من انطاكية الى تخوم مصر • قدام
9 10 الله * سبعة ايام عيد وسبعة تجديد البيت • وجميع حسابهم اربعة عشر يوما * وفي
نصف الشهر من تشرين بعث الملك الشعب • وبارك عليهم وصرفهم الى ديارهم وهم فرحون
القلب • ويشكرون ويسبحون الله على كل الخيرات التي صنع لداود عبده • ولسليمن
11 ابنه • ولاسرايل شعبه * ولما كمل سليمان بيت الله وبيت الملك • وكل شي صنعه في
12 بيت الله وبيت الملك كان متقنا * تجلى الله له وقال • قد سمعت صلاتك • واخترت هذا
13 البيت للذبيحة * ان اردت ان امنع السماء الا تمطر • والجراد ان ياكل الارض • او
14 وجهت الموت على امتي * ويفكر شعبي الذي سمي اسمي عليه • يصلون
ويطلبون بين يدي • ويرجعون عن طرقهم الردية • وانا اسمع واغفر خطاياهم •
15 واطب ارضهم * والان تكون عيناي مفتوحتين • واذناي ناصتين لصلوات
هذا الموضع •

Nec poterant sacerdotes ingredi domum 2
Dei, eò quòd impleta esset gloriâ Dei.
Omnes autem Israelitæ videntes ignem 3
cùm descenderet, & domum splendore
habitationis Dei circumfusam ; proni cor-
ruerunt in terram super pavimentum, &
adoraverunt, unoquoque ad socium suum
dicente, Gratias agite Deo laudando cu-
jus æterna est clementia.

Deinde immolavit Salomon sacrificia 5
quamplurima, nempe boum viginti duo
millia, pecudum verò centum viginti mil-
lia. Et renovata fuit domus Dei ; Re- 6
ge, sacerdotibus, & gente Israelitica su-
is canticis instantibus ; & Levitis in-
strumenta musica pulsantibus, Deumque
adorantibus. Dicebant autem in suis can-
ticis, canticis nimirum Davidis, Grati-
as agite Domino cujus æterna est miseri-
cordia : canebant etiam tubis rectis &
curvis, astante populo. Et sanctificavit 7
Salomon internam partem atrii quod erat
ante ædem Dei : illic enim obtulit sacrifi-
cia & adipes perfectorum, quoniam al-
tare æneum quod fecerat Salomon, par-
vum erat, incapax victimarum, simila-
ginis, & adipis perfectorum. Eodem 8
tempore celebravit septem dies festos unà
cum omnibus congregationibus Israelis,
ab Antiochia usque ad terminos Ægypti,
coram Deo : Septem dies festos, & se- 9
ptem dies renovationis templi, quorum
summa universa fuit quatuordecim die-
rum. Medio mense Tesrin dimisit rex 10
populum, & benedixit eis, remisitque
eos in patrias eorum, hilares corde, grati-
as agentes, & laudantes Deum pro
cunctis beneficiis in Davidem servum su-
um, Salomonem filium ejus, & Israe-
lem populum suum collatis. Cùm absol- 11
visset Salomon domum Dei & domum
regiam ; & quicquid fecerat in domo
Dei & domo regiâ, aptissimum esset ;
Apparuit ei Deus, & dixit, Jam audi- 12
vi orationem tuam, & elegi domum istam
pro sacrificio. Si voluero impedire cœ- 13
lum quin pluat, & ut locusta terram de-
voret, vel immittam mortalitatem in
plebem meam ; Populus autem meus su- 14
per quem invocatum est nomen meum, re-
cogitaverit, oraverit ac supplicaverint
me, & abstinuerint à viis suis pravis :
ego etiam audiam, & condonabo culpas
eorum, & medebor terræ eorum. De- 15
nique erunt oculi mei aperti, & aures
meæ auscultantes preces hujus loci.

16 ועתה בחרתי והקדשתי את־הבית הזה להיות־שמי שם עד־עולם והיו עיני ולבי שם כל־הימים׃
17 ואתה אם־תלך לפני כאשר הלך דויד אביך ולעשות ככל אשר צויתיך וחקי ומשפטי תשמור׃
18 והקימותי את כסא מלכותך כאשר כרתי לדויד אביך לאמר לא־יכרת לך איש מושל בישראל׃
19 ואם־תשובון אתם ועזבתם חקותי ומצותי אשר נתתי לפניכם והלכתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם׃
20 ונתשתים מעל אדמתי אשר נתתי להם ואת־הבית הזה אשר הקדשתי לשמי אשליך מעל פני ואתננו למשל ולשנינה בכל־העמים׃
21 והבית הזה אשר היה עליון לכל־עבר עליו ישם ואמר במה עשה יהוה ככה לארץ הזאת ולבית הזה׃
22 ואמרו על אשר עזבו את־יהוה אלהי אבתיהם אשר הוציאם מארץ מצרים ויחזיקו באלהים אחרים וישתחוו להם ויעבדום על־כן הביא עליהם את כל־הרעה הזאת׃

CAP. VIII. ח

1 ויהי מקץ עשרים שנה אשר בנה שלמה את־בית יהוה ואת־ביתו׃
2 והערים אשר נתן חורם לשלמה בנה שלמה אתם ויושב שם את־בני ישראל׃
3 וילך שלמה חמת צובה ויחזק עליה׃
4 ויבן את־תדמר במדבר ואת כל־ערי המסכנות אשר בנה בחמת׃
5 ויבן את־בית חורון העליון ואת־בית חורון התחתון ערי מצור חומות דלתים ובריח׃
6 ואת־בעלת ואת כל־ערי המסכנות אשר היו לשלמה ואת כל־ערי הרכב ואת ערי הפרשים ואת כל־חשק שלמה אשר חשק לבנות בירושלם ובלבנון ובכל ארץ ממשלתו׃
7 כל־העם הנותר מן־החתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי אשר לא מישראל המה׃
8 מן־בניהם אשר נותרו אחריהם בארץ אשר לא־כלום בני ישראל ויעלם שלמה למס עד היום הזה׃

Versio VULG. LAT.

Elegi enim, & sanctificavi locum istum, ut sit nomen 16
meum ibi in sempiternum, & permaneant oculi mei,
& cor meum, ibi cunctis diebus. Tu quoque si ambu- 17
laveris coram me, sicut ambulavit David pater tuus, &
feceris juxta omnia quæ præcepi tibi, & justitias meas
judiciáque servaveris: Suscitabo thronum regni tui, sic 18
ut pollicitus sum David patri tuo, dicens; Non aufere-
tur de stirpe tua vir, qui sit princeps in Israel. Si au- 19
tem aversi fueritis, & dereliqueritis justitias meas, &
præcepta mea, quæ proposui vobis, & abeuntes servie-
ritis diis alienis, & adoraveritis eos, Evellam vos de 20
terra mea, quam dedi vobis: & domum hanc, quam san-
ctificavi nomini meo, projiciam à facie mea, & tradam
eam in parabolam, & in exemplum cunctis populis. Et 21
domus ista erit in proverbium universis transeuntibus:
& dicent, stupentes; Quarè fecit Dominus sic terræ
huic, & domui huic? Respondebúntque; Quia dere- 22
liquerunt Dominum Deum patrum suorum, qui eduxit
eos de terra Ægypti, & apprehenderunt deos alienos,
& adoraverunt eos, & coluerunt: idcircò venerunt su-
per eos universa hæc mala.

CAP. VIII.

Expletis autem viginti annis, postquàm ædificavit Sa- 1
lomon domum Domini & domum suam: Civitates, 2
quas dederat Hiram Salomoni, ædificavit, & habita-
re ibi fecit filios Israel. Abiit quoque in Emath Su- 3
ba, & obtinuit eam. Et ædificavit Palmiram in de- 4
serto, & alias civitates munitissimas ædificavit in E-
math. Extruxítque Bethoron superiorem, & Betho- 5
ron inferiorem, civitates muratas habentes portas &
vectes & seras: Balaath etiam & omnes urbes fir- 6
missimas, quæ fuerunt Salomonis, cunctásque urbes
quadrigarum, & urbes equitum: omnia quæcunque vo-
luit Salomon atque disposuit, ædificavit in Jerusalem,
& in Libano, & in universa terra potestatis suæ. O- 7
mnem populum, qui derelictus fuerat de Hethæis, &
Amorrhæis, & Pherezæis, & Hevæis, & Jebusæis, qui
non erant de stirpe Israel, De filiis eorum, & de po- 8
steris, quos non interfecerant filii Israel, subjugavit Sa-
lomon in tributarios, usque in diem hanc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

CAP. VIII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Jam etiam elegi mihi domum istam, ut sit in 16
ea habitatio mea sempiterna; & benefacta
mea & voluntates meæ exerceantur in ea
cunctis diebus. Quod autem ad te, Si am- 17
bulaveris coram me quemadmodum ambula-
vit David pater tuus, in sinceritate cordis &
rectitudine, faciendo quicquid præcepi tibi,
& præcepta legésque meas custodieris; Con- 18
firmabo solium regni tui in æternum, quem-
admodum juravi Davidi patri tuo dicens ei,
Non deficiet tibi filius à conspectu meo stans
super solium Israelis. Quòd si aversi omni- 19
no fueritis vos & filii vestri à viis meis, nec
custodieritis præcepta mea & leges meas
quas proposui vobis; colueritis idola gentiũ,
& adoraveritis ea; Disperdam vos de ter- 20
ra ista quam dedi vobis; & domũ istam quam
consecravi nomini meo, evellam è conspectu
meo; erítque Israel in proverbium & fabu-
lam inter omnes gentes: Domus hæc ever- 21
tetur, & quisquis præterierit juxta eam, con-
sistet, caput agitabit, manúque signum edet,
ac dicet; Quam ob causam sic fecit Dominus
magnæ huic civitati, & domui isti? Et re- 22
spondebitur, Quia dereliquerunt testamentũ
Domini Dei patrum suorum, qui eduxerat
eos de terra Ægypti, & abeuntes coluerunt
deos gentium, servierunt eis, & adoraverunt
eos; hac de causa induxit super eos Dominus
hujusmodi miserias.

CAP. VIII.

Fuit præterea, exactis viginti annis quibus 1
ædificavit Salomon domum Domini & do-
mum suam regiam; Ut civitates illas quas 2
dederat Hiram Salomoni, extrueret Salo-
mon, & collocaret in eis filios Israelis. De- 3
inde profectus est Salomon Antiochiam, ob-
sedit eam, & funditùs evertit. Tum ædifi- 4
cavit Thadmorem quæ deserta erat ceu soli-
tudo, & omnes civitates horreorum. Ædi- 5
ficavit etiam Beth-horonem superiorem, &
Beth-horonem inferiorem, Omnes civita- 6
tes horreorum quæ erant Salomonis, civita-
tes curruum, & civitates equitum: quicquid
denique pro voto suo Salomon ædificare vo-
luit in Jerusalem, & in Libano, & in tota ter-
ra imperii sui. Omnem populum qui super- 7
erat ex Amoræis, Hethæis, Pherezæis, Hevæis,
& Jebusæis, qui non erant ex Israelitis; (Fi- 8
lios *scilicet* eorum, qui remanserant post eos
in terra, quos Israelitæ consumere non potu-
erant) adegit Salomon ut essent sibi servi, a-
gricolæ, & tributarii in hunc usque diem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον, τοῦ εἶναι ὄνομά μου ἐκεῖ (ρ) ἕως αἰῶνος, καὶ ἔσον-
17 ται οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐναντίον μου
ὡς Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ ποιήσῃς κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην (σ) σοι, καὶ τὰ προστάγματά μου
18 καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃ, Καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου ὡς διεθέμην Δαυὶδ τῷ πατρί
19 σου, λέγων, Οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι (τ) ἡγούμενος ἀνὴρ ἐν Ἰσραήλ. Καὶ ἐὰν ἀποστρέψητε ὑμεῖς,
καὶ ἐγκαταλείπητε τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἐναντίον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε
20 καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς, Καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐ-
τοῖς· καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν (υ) ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀποστρέψω (φ) ἐκ προσώπου μου, καὶ
21 δώσω αὐτὸν εἰς παραβολὴν καὶ εἰς διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. Καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς πᾶς ὁ
διαπορευόμενος (χ) αὐτὸν ἐκστήσεται, καὶ ἐρεῖ, Χάριν τίνος ἐποίησε κύριος τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ
22 οἴκῳ τούτῳ; Καὶ ἐροῦσι, Διότι ἐγκατέλιπον κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόν-
τα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν
(ψ) αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην.

Et nunc elegi, & sanctificavi domum hanc, ut sit ibi nomen meum us- 16
que in seculū: & erunt oculi mei, & cor meum ibi omnibus diebus. Et tu, 17
si ambulaveris coram me, sicut David pater tuus, & feceris secundùm
omnia, quæ mandavi tibi, & præcepta mea, & judicia mea custodie-
ris; Et suscitabo thronum regni tui, sicut disposui David patri tuo, 18
dicens; Non auferetur tibi dux vir in Israel. Et, si averteritis vos, & 19
dereliqueritis præcepta mea, & mandata mea, quæ dedi ante vos, &
ieritis, & servieritis diis aliis, & adoraveritis eos; Et auferam vos de 20
terra, quam dedi (e) eis: & domum hanc, quam sanctificavi nomini
meo, avertam à facie mea, & dabo eam in parabolam, & in narrati-
onem in omnibus gentibus. Et domus hæc excelsa, omnis transiens eam 21
stupebit, & dicet; Cujus gratiâ fecit Dominus terræ huic, & domui
huic? Et dicent; Quoniam dereliquerunt Dominum Deum patrum 22
suorum, qui eduxit eos è terra Ægypti: & susceperunt deos alios, &
adoraverunt eos, & servierunt eis: & propter hoc induxit super eos
omne malum hoc.

MS. A. (ρ) ἐπ' αἰῶνος, (σ) σοι, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃς, Καὶ ἀναστήσω (τ) ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν (υ) ἡγίακα (φ) ἀπὸ προσώπου (χ) πρὸς αὐτὸν (ψ) αὐ-τοῖς, διὰ τὸ ἐπήγαγεν

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ ἐγένετο μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον (α) αὐτοῦ,
2 Καὶ τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν Χιρὰμ τῷ (β) Σαλωμὼν, ᾠκοδόμησεν αὐτὰς Σαλωμὼν, καὶ κατῴκισεν
3 4 ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν (γ) εἰς Βαισωβὰ, καὶ κατίσχυσεν αὐτήν. Καὶ ᾠκοδόμησε
τὴν (δ) Θοεδμὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν Ἡμάθ. Καὶ
5 ᾠκοδόμησε τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἄνω καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυράς· τείχη, πύλαι,
6 καὶ μοχλοί· Καὶ τὴν (ε) Βαλαὰθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ
πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, (ζ) καὶ τὰς πόλεις τῶν ἱππέων· καὶ ὅσα ἐπεθύμησε Σαλωμὼν
κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
7 Πᾶς ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἀπὸ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Εὐαίου,
8 καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου οἳ οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ (η) Ἰσραὴλ, Ἀλλ' ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλει-
φθέντων μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ (θ) ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς Σαλω-
μὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

CAP. VIII.

Et factum est post viginti annos, in quibus ædificavit Salomon do- 1
mum Domini, & domum suam: Et civitates quas dedit Chiram Sa- 2
lomoni, ædificavit eas Salomon, & habitare fecit ibi filios Israel. Et 3
venit Salomon in (a) Bæsoba, & obtinuit eam. Et ædificavit Thoed- 4
mor in deserto, & omnes civitates munitas, quas ædificavit in He-
math. Et ædificavit Bæthoron superiorem, & Bæthoron inferi- 5
orem, civitates munitas, (b) mœnia, portæ, & vectes: Et ipsam 6
Balaath, & omnes civitates munitas, quæ erant Salomoni: & omnes
civitates curruum, & civitates equitum: & quæcunque concupivit
Salomon secundùm (c) desiderium ædificare in Hierusalem, & in Li-
bano, & in omni regno suo. Omnis populus residuus de Chettæo, & 7
Amorrhæo, & Pherezæo, & Euæo, & Jebusæo, qui non sunt de Isra-
el, Sed erant de filiis eorum, qui remanserant post eos in terra, quos 8
non exterminaverant filii Israel; & adduxit eos Salomon in tributum
usque in diem hanc.

MS.A. (α) ἑαυτοῦ, (β) Σαλωμὼν, * καὶ κατῴκισεν (γ) εἰς Αἰμὰθ Σωβὰ, καὶ (δ) Θοδμὸρ (ε) Βαλαὰθ, (ζ) καὶ πάσας τὰς (η) Ἰσραὴλ, Ἦσαν (θ) ἐξωλόθρευσαν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * انا الذي اخترت هذا البيت ليكون فيه مسكني • والاعمال الحسنة وارادتي تصنعون فيه
17 كل الايام * وان انت مشيت قدامي كما مشي داود ابوك بسلامة قلب وبالاستواء • وتصنع كلما
18 وصيتك • وتحفظ اموري ونواميسي * اثبت كرسي ملكك الي الابد • كما حلفت لداود
19 ابيك • وقلت لا يزول ولد لك من قدامي ملكا لاسرائيل * فان رددت وجهك انت واولادك
عن طريقي • ولا تحفظوا نواميسي ووصاياي التي اعطيت قدامكم • وتعبدوا اوثان الامم
20 وتسجدوا لها * ابددكم من هذه الارض التي اعطيتها لكم • وهذا البيت الذي قدسته
21 لاسمي اقلعه من قدامي • ويكون اسرائيل مثلا وحديثا بين كل الامم * وهذا البيت يكون
خرابا • وكل من يعبر عليه يقف ويحرك راسه • ويقول لم صنع الله هذا بهذه القرية العظيمة
22 وبهذا البيت * فيقال • لاجل تخليتهم عهود الله اله ابايهم الذي اخرجهم من ارض مصر
وعبدوا اوثان الامم وسجدوا لها • من اجل ذلك انزل الله بهم هذا البلاء *

Ego sum qui elegi domum istam, ut in ea 16
sit habitatio mea; et bona opera, meamque
voluntatem exerceatis in ea cunctis die-
bus. Et si tu ambulaveris coram me, 17
quemadmodum ambulavit David pater
tuus, integro et recto animo, feceris
quicquid præcepi tibi, et mandata mea
legesque meas servaveris; Stabiliam 18
thronum regni tui in æternum, quemad-
modum juravi Davidi patri tuo, et di-
xi, Non deerit tibi proles à conspectu
meo regens Israelem. Sin autem faciem 19
tuam averteris tu et filii tui à via mea,
nec servaveritis leges et præcepta mea
quæ proposui vobis; sed colueritis idola
gentium, et adoraveritis ea: Disperdam 20
vos de terra ista quam dedi vobis; et
domum istam quam consecravi nomini
meo, extirpabo à conspectu meo; eritque
Israel proverbium et fabula inter omnes
gentes: Domus ista destruetur, et qui- 21
cunque transierit juxta eam, se sistet,
caputque suum movebit, ac dicet; Cur
fecit hoc Deus huic magnæ civitati, et
huic domui? Respondebitur, Quia de- 22
reliquerunt fœdera Dei, Dei majorum
suorum, qui eduxerat eos è terra Ægyp-
ti, coluerunt idola gentium, et adora-
verunt ea; idcirco immisit in eos Deus
tantam miseriam.

* الفصل الثامن *

1 2 * وكان بعد عشرين سنة • لما بني سليمان بيت الله وبيت ملكه * والضياع التي اعطي
3 حيرام لسليمان بناها سليمان • واسكن فيها بني اسرائيل * ومر سليمان الي انطاكيه *
4 5 ونزل عليها وقلعها * وبني تدمير التي كانت خرابا في البرية • وبنا ضياعها كلها * وبني
6 حورين الفوقانية • وحورين السفلانية * وكل الضياع والمخازن التي كانت لسليمان •
وضياع مزوجه • وضياع مفرده • وكل شهوات اشتهاها سليمان • بناها في البيت المقدس
7 وفي لبنان • وكل ارض تحت سلطانه * وكل امة فضلت من الاموريين • والحيثيين
والفرزيين • والحويين • واليبوسيين • الذين ما كانوا من بني اسرائيل • الذين بقوا من
8 بعدهم في الارض التي لم يقدروا بنو اسرائيل يهلكوهم * جعلهم سليمان عبيدا • ويدفعون
الجزية الي هذا اليوم •

CAP. VIII.

Post annos viginti, quum ædificasset 1
Salomon domum Dei, et domum regni sui,
Oppida quæ dederat Hiram Salomoni, 2
ædificavit Salomon, et habitatores col-
locavit in eis Israelitas. Deinde per- 3
rexit Salomon Antiochiam, obsedit eam,
et extirpavit illam. Ædificavit etiam 4
Tadmirem quæ diruta jacebat in deser-
to, et ædificavit omnia ipsius oppida.
Ædificavit quoque Horanem superio- 5
rem, et Horanem inferiorem, Omnia
oppida et horrea quæ habebat Sa- 6
lomon, oppida duplicia, oppidaque sim-
plicia; quicquid denique placuit Salo-
moni, ædificavit in domo sancta, in Li-
bano, et quacunque regione ditioni suæ
subdita. Item plebem universam quæ 7
superrat ex Amoræis, Hethæis, Phere-
zæis, Hevæis, et Jebusæis, qui non erant
ex Israelitis, qui remanserant post eos
in terra, quos filii Israel perdere non
potuerant; Servos reddidit Salomon, 8
et vectigal in hunc usque diem pende-
bant.

דברי הימים ב: ט

ejus triariorũ principes & belli viri ipsi nam : suo opere in servos in Selomoh dedit non quos Israel filiis de Et
9 ומן־בני ישראל אשר לא־נתן שלמה לעבדים למלאכתו כי־המה אנשי מלחמה ושרי שלישיו
dominantes, ducenti & quinquaginta, Selomoh regi qui adstantes principes isti Et ejus equitũ & ejus currus principes &
10 ושרי רכבו ופרשיו: ואלה שרי הנציבים אשר־למלך שלמה חמשים ומאתים הרדים
habitabit Non : dixit Etenim ei ædificavit quam domũ in David civitate de Selomoh fecit ascendere Pharaoh filiam Et populo in
11 בעם: ואת־בת־פרעה העלה שלמה מעיר דויד לבית אשר בנה־לה כי אמר לא־תשב
fecit ascendere Tunc Domini arca eas ad est ingressa quæ ipsæ sanctitas quia : Israel regis David domo in mihi uxor
12 אשה לי בבית דויד מלך־ישראל כי־קדש המה אשר־באה אליהם ארון יהוה: אז העלה
faciendo ascendere ad, die in diei verbo in Et : porticus facies ad ædificavit quod Domini altare super Domino ascensiones Selomoh
13 שלמה עלות ליהוה על מזבח יהוה אשר בנה לפני האולם: ובדבר־יום ביום להעלות
infermentatorũ sollennitate in : annum per vicibus tribus sollennitatibus & noviluniis & sabbathis in Moseh præceptum juxta
כמצות משה לשבתות ולחדשים ולמועדות שלוש פעמים בשנה בחג המצות
sacerdotum divisiones sui patris David judicium juxta statuit Et tabernaculorũ sollennitate in & hebdomadarũ sollennitate in &
14 ובחג השבעות ובחג הסכות: ויעמד כמשפט דויד־אביו את־מחלקות הכהנים
janitores & suo die in diei verbo in sacerdotibus coram ministrando ad & laudandũ ad suis custodiis super Levitas & suo servitio super
על־עבדתם והלוים על־משמרותם להלל ולשרת נגד הכהנים לדבר־יום ביומו והשוערים
super regis præcepto à declinaverũt non Et Dei viri David præceptũ sic quia : portam & portam ad suis divisionibus in
15 במחלקותם לשער ושער כי כן מצות דויד איש־האלהים: ולא סרו מצות המלך על־
Domini domus est fundata diem in usq; Selomoh opus omne fuit paratũ Et thesauris in & re omni in Levitis & sacerdotib
16 הכהנים והלוים לכל־דבר ולאצרות: ותכן כל־מלאכת שלמה עד־היום מוסד בית־יהוה
maris labium super Eloth in & Hesiongheber in Selomoh ivit Tunc Domini domus perfecta fuit : eũ complere ad usque &
17 ועד־כלתו שלם בית יהוה: אז הלך שלמה לעציון־גבר ואל־אילות על־שפת הים
Selomoh servis cum venerunt & maris gnaros servos & naves suorũ servorũ manũ per Churam eũ ad misit Et Edom terram in
18 בארץ אדום: וישלח־לו חורם ביד־עבדיו אניות ועבדים יודעי ים ויבאו עם־עבדי שלמה
Selomoh regem ad attulerunt & auri talenta quinquaginta & quadringenta inde tulerunt & Ophir in
אופירה ויקחו משם ארבע־מאות וחמשים ככר זהב ויביאו אל־המלך שלמה:

CAP. IX. ט

gravi virtute in Jerusalaim in ænigmatib in Selomoh tentandũ ad venit & Selomoh auditum audivit Seba regina Et
1 ומלכת־שבא שמעה את־שמע שלמה ותבוא לנסות את־שלמה בחידות בירושלם בחיל כבד
quicquid eo cum est locuta & Selomoh ad venit & pretiosum lapidẽ & multitudine in aurũ & aromata portãtib camelis & valde
מאד וגמלים נשאים בשמים וזהב לרב ואבן יקרה ותבוא אל־שלמה ותדבר עמו את כל־אשר
ei indicaverit non quod Selomoh à verbum latuit non & ejus verba omnia Selomoh ei indicavit Et suo corde cum erat
2 היה עם־לבבה: ויגד־לה שלמה את־כל־דבריה ולא־נעלם דבר משלמה אשר לא הגיד לה:
assistentiã & ejus servorũ habitationẽ & ejus mensæ cibum Et ædificaverat quam domũ & Selomoh sapientiam Seba regina vidit Et
3 4 ותרא מלכת־שבא את חכמת שלמה והבית אשר בנה: ומאכל שלחנו ומושב עבדיו ומעמד
Spiritus ea in ultrà erat non & Domini domũ ascẽdebat quo ejus ascensũ & eorũ vestimẽta & ejus pincernas & eorũ vestimẽta & ejus ministrorũ
משרתיו ומלבושיהם ומשקיו ומלבושיהם ועלתו אשר יעלה בית יהוה ולא־היה עוד בה רוח:

Versio VULG. LAT.

Porrò de filiis Israel non posuit ut servirent operibus re- 9
gis: ipsi enim erant viri bellatores, et duces primi, & prin-
cipes quadrigarũ & equitũ ejus. Omnes autẽ principes
exercitûs regis Salomonis fuerunt ducenti quinquaginta, 10
qui erudiebant populum. Filiã verò Pharaonis transtulit
de civitate David, in domũ quam ædificaverat ei. Dixit 11
enim rex: Non habitabit uxor mea in domo David regis
Israel, eò quod sanctificata sit: quia ingressa est in eam arca
Dñi. Tunc obtulit Salomon holocausta Dño super altare 12
Dñi, quod extruxerat ante porticũ, Ut per singulos dies of- 13
ferretur in eo juxta præceptũ Moysi in sabbatis & in ca-
lendis, et in festis diebus ter per annum, id est, in solennitate
azymorũ, & in solennitate hebdomadarũ, & in solenni-
tate tabernaculorũ. Et constituit juxta dispositionẽ Da- 14
vid patris sui, officia Sacerdotũ in ministeriis suis: & Le-
vitas in ordine suo, ut laudarent, & ministrarent corã Sa-
cerdotib, juxta ritum uniuscujusq; diei: & janitores in di-
visionibus suis per portã & portã: sic enim præceperat Da-
vid homo Dei. Nec prætergressi sunt de mandatis regis, 15
tam Sacerdotes quàm Levitæ, ex omnib quæ præceperat,
& in custodiis thesaurorũ. Omnes impensas præparatas 16
habuit Salomon, ex eo die quo fundavit domum Dñi, usq;
in diẽ quo perfecit eam. Tunc abiit Salomon in Asionga- 17
ber, & in Ailath ad oram Maris rubri, quæ est in terra
Edom. Misit autẽ ei Hiram per manus servorũ suorum na- 18
ves, & nautas gnaros maris, & abierunt cum servis Salo-
monis in Ophir, tulerúntq; indè quadringenta quinqua-
ginta talenta auri, & attulerunt ad regem Salomonem.

CAP. IX.

Regina quoque Saba, cùm audisset famam Salomonis, 1
venit ut tentaret eum in ænigmatibus in Jerusalem, cum
magnis opibus, & camelis qui portabant aromata, & auri
plurimum, gemmásque pretiosas. Cúmque venisset ad
Salomonem, locuta est ei quæcunque erant in corde suo.
Et exposuit ei Salomon omnia quæ proposuerat: nec 2
quidquam fuit, quod non perspicuum ei fecerit. Quæ 3
postquam vidit, sapientiam, scilicèt, Salomonis, & do-
mum quam ædificaverat, Necnon & cibaria mensæ ejus, 4
& habitacula servorum, & officia ministrorum ejus, &
vestimenta eorum, pincernas quoque & vestes eorum, &
victimas quas immolabat in domo Domini: non erat
præ stupore ultrà in ea spiritus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ex Israelitis autem nullos fecit Salomon ser- 9
vos in regno suo; quoniam hi erant viri bel-
lum exercentes, præfecti curruum, & equi-
tes ejus: Iidémque præpositi erant & cu- 10
ratores qui pro rege Salomone curabant, du-
centi quinquaginta, qui ad opus adigebant
populum operibus occupatum. Porrò fili- 11
am Pharaonis transtulit Salomon è civitate
Davidis in domum quam ædificaverat ei: di-
xerat enim, Non habitabit mulier mecum in
domo Davidis regis Israel, quum sancta sit eò
quòd in eam ingressa sit arca Domini. Tunc 12
offerebat Salomon sacrificia Domino & pa-
cifica super altare Domini, quod extruxerat
ante porticum. Pro debito singulorum die- 13
rum offerebat, secundùm præceptum Mosis,
sabbathis, & diebus festis; ter scilicet in an-
no, nempe in festo die azymorum, in festo je-
junii, & in festo tabernaculorum. Et juxta 14
legem Davidis patris sui, constituit sacerdo-
tes in officiis suis: & Levitas in custodiis suis,
ad laudandum & ministrandum coram sacer-
dotibus, ut quæque dies expostcebat: & ja-
nitores juxta debitum suum, ut custodirent
januas singulis quibúsque diebus: quoniam
ita præceperat David rex Israelis, qui regnum
obtinuerat à Domino. Nec usquam deflexit 15
ab his quæ præceperat ei rex de sacerdotibus,
de Levitis, deque universo ministerio domûs.
Et ad rem successerunt omnia opera Salo- 16
monis ab eo die quo jacta fuêre fundamenta
domûs Domini, usque ad diem quo absolu-
tum fuit totum opus ejus. Tunc profectus 17
est Salomon ad Isinu-geber civitatem quæ
erat è regione Eloth, secus littus maris, in
terra Edom. Misítque Hiram in navibus 18
servos suos viros nautas, peritos gubernandi
navigia marina, unà cum servis Salomonis;
qui abierunt in urbem Ophir, tulerunt inde
quadringenta auri talenta, & advexerunt
ad regem Salomonem.

CAP. IX.

Regina quoque Sabæ, auditâ famâ Salomo- 1
nis, venit ad probandum Salomonem ænig-
matibus: venit, inquam in Jerusalem maxi-
mo cum exercitu, & camelis aromatibus, auro
plurimo, optimísque gemmis onustis. Adivit
ergò regem Salomonem, & aperuit ei quic-
quid habebat in animo suo: Cui rex Salo- 2
mon omnia, adeóque secretum cordis ejus
indicavit: nihilque regem latuit, quin indi-
caret ei. Cúmque vidisset regina Sabæ sapi- 3
entiam Salomonis, domum quam ædificave-
rat, Cibum mensæ ipsius, conditionem ser- 4
vorum ejus, statum ministrorum & vestes eo-
rum, pincernas & vestes eorum, & victimas
quas immolabat in domo Domini; non fuit
ampliùs in ea spiritus ad videndum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν εἰς παῖδας τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ· (ι) ὅτι ἰδοὺ ἄνδρες
10 πολεμισταὶ καὶ ἄρχοντες, (κ) καὶ οἱ δυνατοὶ καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων καὶ ἱππέων. Καὶ οὗτοι ἄρχοντες (λ) τῶν
11 στρατῶν βασιλέως Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιωκτοῦντες ἐν τῷ λαῷ. Καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ (μ) ἀνήγαγε Σαλωμὼν ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ, ὅτι εἶπεν, Οὐ κατοικήσει (ν) ἡ γυνή μου ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ, ὅτι ἅγιός ἐστιν οὗ εἰσῆλθεν ἐκεῖ κιβωτὸς
12 κυρίου. Τότε ἀνήνεγκε Σαλωμὼν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ (ξ) θυσιαστήριον, ὃ ᾠκοδόμησε κυρίῳ
13 ἀπέναντι τοῦ ναοῦ (ο) Κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ, τοῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς Μωυσῆ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν τοῖς μησὶ, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν. Καὶ ἔστησε κατὰ τὴν κρίσιν (π) Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
14 τὰς διαιρέσεις τῶν ἱερέων, (ρ) καὶ κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν· καὶ οἱ Λευῖται (σ) ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν, τοῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ· καὶ οἱ πυλωροὶ κατὰ τὰς
15 διαιρέσεις αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην, ὅτι οὕτως (τ) ἐντολαὶ Δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. Οὐ παρῆλθον τὰς
16 ἐντολὰς τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πάντα λόγον, καὶ εἰς τοὺς θησαυρούς. (υ) Καὶ ἡτοι-
17 μάσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐθεμελιώθη ἕως οὗ ἐτελείωσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον κυρίου. Τότε ᾤχετο
18 Σαλωμὼν εἰς Γασιὼν Γαβὲρ, καὶ εἰς τὴν (φ) Αἰλὰθ τὴν παραθαλασσίαν (†) ἐν γῇ Ἰδουμαίᾳ. Καὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ πλοῖα καὶ παῖδας εἰδότας θάλασσαν, καὶ ᾤχοντο μετὰ τῶν παίδων Σαλωμὼν εἰς (χ) Σωφειρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν (ψ) τὰ τετρακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα χρυσίου, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών.

MS. A. (ι) ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες (κ) καὶ δυνατοὶ (λ) τῶν * προστανμάτων τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, (μ) Σαλωμὼν ἀνήγαγεν ἐκ (ν) γυνή μου (ξ) θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέναντι (ο) Καὶ κατὰ (π) Δαυὶδ τὰς (ρ) κατὰ τὰς (σ) κατὰ τὰς (τ) ἐντολὴ (υ) Καὶ * ἡτοίμασεν πᾶσα ἡ ἐργασία ἀφ' ἧς ἡμέρας * ἐτελειώθη ἕως οὗ ἐτελείωσεν Σαλωμὼν (φ) Αἰλὰμ (†) ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. (χ) Σωφηρὰ, (ψ) τετρακόσια καὶ

Et de filiis Israel non dedit Salomon in pueros (d) regno suo: quoniam 9
ecce viri bellatores, & (e) principes, & potentes, & principes curru-
um, & equitum. Et hi principes ex iis qui adstabant regi Salomon, 10
quinquaginta & ducenti exactores operum in populo. Et filiam Pha- 11
raonis adduxit Salomon de civitate David in domum quam ædificaverat
ei: quoniam dixit; Non habitabit uxor mea in civitate David regis Is-
rael, quoniam (f) sancta est, quo intravit illuc arca Domini. Tunc ob- 12
tulit Salomon holocaustomata Domino super altare, quod ædificavit Do-
mino è regione templi Juxta verbum diei in die, ad offerendum juxta 13
mandata Moysi in sabbatis, & in mensibus, & in festivitatibus, tribus
temporibus anni, in festivitate azymorum, & in festivitate hebdoma-
darum, & in festivitate tabernaculorum. Et statuit juxta judicium 14
David patris sui distributiones sacerdotum, (g) & secundùm ministe-
ria eorum. Et Levitæ super custodias suas, ad laudandum, & mini-
strandum coram sacerdotibus juxta verbum diei in die. Et janitores se-
cundùm distributiones ad portam, & portam: quoniam ita mandata Da-
vid hominis Dei. Non transgressi sunt mandata regis de sacerdotibus 15
& Levitis in omni verbo, & in thesauris. Et paratum fuerat omne opi- 16
ficium, à qua die fundata est, (h) quoadusque perfecit Salomon domum
Domini. Tunc abiit Salomon in Gasion Gaber, & in Ælath maritimam 17
in terra Idumea. Et misit Chiram in manu puerorum suorum navigia, 18
& pueros scientes mare: & abierunt cum pueris Salomon in Sophira:
& tulerunt indè quadringenta & quinquaginta talenta auri: & (i) venerunt ad regem Salomon.

ΚΕΦ. Θ'.

1 ΚΑὶ βασίλισσα Σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν, καὶ ἦλθε τοῦ πειράσαι Σαλωμὼν ἐν αἰνίγμασιν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα, καὶ κάμηλοι αἴρουσαι (α) ἀρώματα εἰς πλῆθος, καὶ χρυσίον, καὶ λίθον τίμι-
2 ον. καὶ ἦλθε πρὸς Σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν πάντα (β) ὅσα ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς. Καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς, καὶ οὐ παρῆλθε λόγος ἀπὸ Σαλωμὼν ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.
3 4 Καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ τὴν σοφίαν Σαλωμὼν καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε, Καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπεζῶν, καὶ καθέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ ἱματισμὸν (γ) αὐτῶν, καὶ οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ στολισμὸν αὐτῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ (δ) ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο·

MS. A. (α) ἀρώματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος, καὶ λίθον (β) ὅσα ἐν (γ) αὐτοῦ, (δ) ἀνέφερον

CAP. IX.

ET regina Saba audivit nomen Salomon, & venit ad tentandum Sa- 1
lomon in ænigmatibus in Hierusalem in virtute gravi valdè: & cameli
portantes aromata in multitudine, & aurum, & lapidem pretiosum. Et 2
venit ad Salomon, & locuta est ad eum omnia quæcunque erant in ani-
ma sua. Et annuntiavit ei Salomon omnia verba ejus: & non præteriit
verbum à Salomon, quod non annuntiârit ei. Et vidit regina Saba sapi- 3
entiam Salomon, & domum quam ædificavit, Et cibaria mensarum, 4
& sessionem puerorum ejus, & stationem ministrorum ejus, & vestem
eorum, & pincernas ejus, & ornatum eorum, & holocaustomata, quæ
offerebat in domo Domini: (a) & extra se facta est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ومن بني اسرايل ما عمل سليمان عبيدا لملكه * لانهم الذين يصنعون الحرب في الحروب *
10 وهم كبراء اعماده وفرسانه * وهاولاء المتملكون الذين كانوا يعضدون سليمان الملك *
11 مايتان وخمسون الذين كانوا يعملون الصنايع * وسليمان اطلع بنت فرعون من قرية داود
الي البيت الذي بناه لملكه * لانه قال لا تقعد معي امراه في بيت داود * لانه مقدس قد
12 دخل اليه صندوق عهد الله * وبعد ذلك قرب سليمان ذبايح على مذبح الله الذي بناه قدام
13 المذبح * وحساب كل يوم كان يطلع مثل ما امر موسي * في السبوت والاعياد * ثلاثة مرات
14 في السنة * في عيد الفطير * وعند الصيام وعند المظلة * مثل ناموس داود ابيه * الكهنة على
مراتبهم * واللاويون علي عوايدهم يسبحون ويمجدون قدام الكهنة * حساب اليوم في يومه *
والبوابون علي حقوقهم يكونوا * يحفظوا الابواب * لان هكذا امر داود ملك اسرايل * الذي
15 قام بالملك قدام الله * ولم يمل عن ما امر به الملك على الكهنة وعلي اللاويين وعلي كل
16 خدمة البيت * وصنع سليمان كل الصنايع من يوم طرح اساس البيت الي يوم تممه كل
17 اعماله * وبعد ذلك مر سليمان الضيعة الذي كانت تحاذي الوث على شاط البحر بارض ادوم
18 وهدها * وبعث حيرام عبيده في سفن * وهم رجال سفينيون ممن يعرف تدبيرها في البحر * مع
عبيد سليمان * فذهبوا الي اوفير مدينة الذهب * واخذوا من هناك اربعماية بدرة ذهبا *
وسلموها لسليمان *

Ex Israelitis autem non fecit Salomon 9
servos regni sui, quoniam ipsi bellum
gerebant in præliis, ipsique erant principes
roboris ejus & equitum ejus: Et iidem 10
isti erant dominatores qui opitulabantur
Salomoni regi, ducenti quinquaginta,
qui negotia peragebant. Salomon etiam 11
deduxit filiam Pharaonis è civitate Da-
vidis in ædem quam extruxerat in
Regiam suam: dixerat enim, Non habi-
tabit mecum mulier in domo Davidis,
quoniam sancta est ob ingressum arcæ
fœderis Dei. Posthæc obtulit Salomon 12
sacrificia super illud altare Dei, quod
extruxerat ante aram. Et censum diur- 13
num offerebat, quemadmodum præcepe-
rat Moses, sabbathis, & diebus festis;
ter quotannis, in festo azymorum, festo
jejunii, & festo tabernaculorum. Juxta 14
legem Davidis patris ejus, sacerdotes,
in officiis suis, & Levitæ secundùm con-
suetudines suas, laudabant & glorifi-
cabant coram sacerdotibus, prout quæq;
dies expostulabat: Janitores etiam cu-
stodiebant januas secundùm ritus eorum,
quoniam ita præceperat David rex
Israelis, qui regnum exercuerat coram
Deo. Non deflexit ab his quæ manda- 15
verat ei rex quoad sacerdotes, quoad
Levitas, & quoad omne ministerium
domûs: Sed fecit Salomon quæcunque 16
agenda erant, ab eo die quo jecit funda-
menta domûs, ad eum usque diem quo
absolvit omnia ejusdem opera. Posthæc 17
perrexit Salomon ad oppidum illud
quod erat ex adverso Eloth, prope littus
maris, in terra Edom, & destruxit
illud. Misitque Hiram in navibus ser- 18
vos suos, qui quidem erant viri nautæ ex
his qui callebant artem gubernandi eas
in mari, unà cum servis Salomonis; qui
abeuntes ad Ophir urbem auri, tulerunt
inde quadringenta auri talenta, dederunt-
que Salomoni.

* الفصل التاسع *

1 * وسمعت ملكة سبا خبر سليمان * فجات لامتحان سليمان في الاسرار بقوة عظيمة جدا * وجمال
2 محملة عطرا وذهبا كثيرا * وفصوصا وجواهر واهدية لسليمان الملك * وكشفت له كل ما في
3 4 قلبها * ولم تخف عنه سرها * وسمعت ملكة سبا حكمة سليمان * وراة البيت الذي بناه * وموايد
طعامه * وعبيده وخدامه ولباسهم * والبوابين ولباسهم * والمذبح الذي يذبح عليه في
بيت الله * وما اطاقت روحها ان ترى شيا اخر *

CAP. IX.

AVdiens autem regina Sabæ famam 1
Salomonis, tentatum venit Salomonem
quæstionibus abstrusis, copiosissimo cum
comitatu, camelis onustis thure, auro plu-
rimo, lapillis, gemmis, ac muneribus pro
Salomone rege: Aperuit illi quicquid 2
habebat in animo, nec celavit ei secretum
suum. Et cùm audisset regina Sabæ 3
sapientiam Salomonis, vidissetque domum
quam extruxerat, Mensas cibi illius, 4
servos ac ministros & vestimenta eo-
rum, janitores & vestimenta eorum, &
aram super quam sacrificabat in domo
Dei, impatiens videndi res alias,

דברי הימים ב: ט

5 ותאמר אל־המלך אמת הדבר אשר שמעתי בארצי על־דבריך ועל־חכמתך:
6 ולא־האמנתי לדבריהם עד אשר־באתי ותראינה עיני והנה לא הגד־לי חצי מרבית חכמתך יספת על־השמועה אשר שמעתי:
7 אשרי אנשיך ואשרי עבדיך אלה העמדים לפניך תמיד ושמעים את־חכמתך:
8 יהי יהוה אלהיך ברוך אשר חפץ בך לתתך על־כסאו למלך ליהוה אלהיך באהבת אלהיך את־ישראל להעמידו לעולם ויתנך עליהם למלך לעשות משפט וצדקה:
9 ותתן למלך מאה ועשרים ככר זהב ובשמים לרב מאד ואבן יקרה ולא היה כבשם ההוא אשר־נתנה מלכת־שבא למלך שלמה:
10 וגם־עבדי חירום ועבדי שלמה אשר־הביאו זהב מאופיר הביאו עצי אלגומים ואבן יקרה:
11 ויעש המלך את־עצי האלגומים מסלות לבית־יהוה ולבית המלך וכנרות ונבלים לשרים ולא־נראו כהם לפנים בארץ יהודה:
12 והמלך שלמה נתן למלכת־שבא את־כל־חפצה אשר שאלה מלבד אשר־הביאה אל־המלך ותהפך ותלך לארצה היא ועבדיה:
13 ויהי משקל הזהב אשר־בא לשלמה בשנה אחת שש מאות וששים ושש ככרי זהב:
14 לבד מאנשי התרים והסחרים מביאים וכל־מלכי ערב ופחות הארץ מביאים זהב וכסף לשלמה:
15 ויעש המלך שלמה מאתים צנה זהב שחוט שש מאות זהב שחוט יעלה על־הצנה האחת:
16 ושלש־מאות מגנים זהב שחוט שלש מאות זהב יעלה על־המגן האחת ויתנם המלך בבית יער הלבנון:
17 ויעש המלך כסא־שן גדול ויצפהו זהב טהור:
18 ושש מעלות לכסא וכבש בזהב לכסא מאחזים וידות מזה ומזה על־מקום השבת ושנים אריות עמדים אצל הידות:
19 ושנים עשר אריות עמדים שם על־שש המעלות מזה ומזה לא־נעשה כן לכל־ממלכה:
20 וכל כלי משקה המלך שלמה זהב וכל כלי בית־יער הלבנון זהב סגור אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה:

Verſio VULG. LAT.

5 Dixítque ad regem ; Verus eſt ſermo, quem audieram in terra mea de virtutibus & ſapientia tua.
6 Non credebam narrantibus, donec ipſa veniſſem, & vidiſſent oculi mei, & probâſſem vix medietatem ſapientiæ tuæ mihi fuiſſe narratam : viciſti famam virtutibus tuis.
7 Beati viri tui, & beati ſervi tui, qui aſſiſtunt coram te omni tempore, & audiunt ſapientiam tuam.
8 Sit Dominus Deus tuus benedictus, qui voluit te ordinare ſuper thronum ſuum, regem Domini Dei tui. Quia diligit Deus Iſrael, & vult ſervare eum in æternum, idcircò poſuit te ſuper eum regem, ut facias judicia atque juſtitiam.
9 Dedit autem regi centum viginti talenta auri, & aromata multa nimis, & gemmas pretioſiſſimas : non fuerunt aromata talia ut hæc, quæ dedit regina Saba regi Salomoni.
10 Sed & ſervi Hiram cum ſervis Salomonis attulerunt aurum de Ophir, & ligna thyina, & gemmas pretioſiſſimas :
11 De quibus fecit rex, de lignis ſcilicèt thyinis, gradus in domo Domini, & in domo regia, citharas quoque, & pſalteria cantoribus : nunquam viſa ſunt in terra Juda ligna talia.
12 Rex autem Salomon dedit reginæ Saba cuncta quæ voluit, & quæ poſtulavit, & multò plura quàm attulerat ad eum: quæ reverſa, abiit in terrâ ſuâ cum ſervis ſuis.
13 Erat autem pondus auri, quod afferebatur Salomoni per ſingulos annos, ſexcenta ſexaginta ſex talenta auri :
14 Exceptâ eâ ſummâ, quam legati diverſarum gentium, & negotiatores afferre conſueverant, omnéſque reges Arabiæ, & ſatrapæ terrarum, qui comportabant aurum & argentum Salomoni.
15 Fecit igitur rex Salomon ducentas haſtas aureas de ſumma ſexcentorum aureorum, qui in ſingulis haſtis expendebantur.
16 Trecenta quoque ſcuta aurea trecentorum aureorum, quibus tegebantur ſingula ſcuta : poſuítque ea rex in armamentario, quod erat conſitum nemore.
17 Fecit quoque rex ſolium eburneum grande, & veſtivit illud auro mundiſſimo.
18 Sex quoque gradus, quibus aſcendebatur ad ſolium, & ſcabellum aureum, & brachiola duo altrinſecùs, & duos leones ſtantes juxta brachiola,
19 Sed & alios duodecim leunculos ſtantes ſuper ſex gradus ex utraque parte: non fuit tale ſolium in univerſis regnis.
20 Omnia quoque vaſa convivii regis erant aurea, & vaſa domûs ſaltûs Libani ex auro puriſſimo. Argentum enim in diebus illis pro nihilo reputabatur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

5 Dixítque regi Salomoni, Verum erat verbum quod audiveram in urbe mea de rebus tuis & de ſapientia tua :
6 Fidem tamen non adhibui, donec venirem, viderentque oculi mei, ſed ecce non indicârunt mihi dimidium: ampliore *quidem* ſapientiâ polles, & ſuperas famam quam audiveram.
7 Beati ſervi tui iſti qui ſtant coram te jugiter, & audiunt ſapientiam tuam.
8 Sitque Dominus ille Deus tuus benedictus, qui te elegit, teque collocavit ſuper ſolium regni Iſraelis. Certè quia diligit Dominus Iſraelem, ſtatuit te regem ſuper eos in æternum, ad exercendum judicium & juſtitiam.
9 Deditque regi centum viginti auri talenta, aromata plurima, & gemmas optimas : nec viſa ſunt in orbe aromata ſimilia his quæ dedit regina Sabæ regi Salomoni.
10 Adhæc ſervi Hirami & ſervi regis Salomonis advexerunt aurum ex Ophir, Et advexerunt
11 ligna hebeni ad *conficiendos* cancellos domûs Domini & domûs regis Salomonis, & citharas pro cantoribus ; quibus ſimilia non fuerant conſpecta in terra Judæ.
12 Rex quoque Salomon dedit reginæ Sabæ quicquid ab eo petiit, præter ea quæ ipſe *ſuapte munificentiâ* dederat illi, & declaravit ei quicquid animo ipſa conceperat : tum ſurgens reverſa eſt in urbem ſuam cum ſervis ſuis.
13 Porrò numerus auri quod annuatim redibat ad Salomonem, erat ſexcentorum ſexaginta ſex auri talentorum ,
14 Præter vectigalia urbium & ſarcinas mercatorum : Sed & omnes Arabum reges , & principes terræ afferebant argentum & aurum Salomoni.
15 Fecit quoque Salomon ducentos clypeos ex auro optimo, & ducentis auri optimi talentis obduxit unumquemque clypeum :
16 Et trecenta auri optimi ſcuta, & tres auri minæ collocatæ fuerant in manubrio cujuſlibet ſcuti : repoſuítque ea rex in domo ſaltûs Libani.
17 Fecit præterea rex ſolium eburneum ingens, & obduxit illud auro mundo.
18 Sex gradus habebat ſolium illud, & ſolii margo rotunda erat à tergo : fulcra manuaria hinc inde imminebant loco ſeſſionis, & bini leones ſtabant ponè fulcra manuaria :
19 Duodeni quoque leones ſtabant illic ſuper ſex illos gradus hinc inde : hujuſmodi non factum fuit in ullo regno.
20 Omnia vaſa miniſterii regis Salomonis erant aurea, & omnia vaſa ærarii regis ex auro puriſſimo : Argentum verò diebus Salomonis nullius erat pretii.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ τῶν λόγων σου, καὶ
5 περὶ τῆς σοφίας σου. Καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις ἕως οὗ ἦλθον καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ
6 ἰδοὺ οὐκ ἀπηγγέλη μοι ἥμισυ τοῦ πλήθους τῆς σοφίας σου, (ε) προσέθηκας ἐπὶ τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκου-
σα. Μακάριοι οἱ (ζ) ἄνδρες σου, μακάριοι οἱ (η) παῖδές σου οὗτοι οἱ παρεστηκότες σοι διαπαντὸς
7 (θ) καὶ ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου. Ἔστω κύριος ὁ θεός σου (ι) εὐλογημένος, ὃς (κ) ἠθέλησεν ἐν
8 σοὶ τοῦ δοῦναί σε (λ) ἐπὶ θρόνον αὐτοῦ εἰς (μ) βασιλέα κυρίῳ θεῷ σου· ἐν τῷ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν
θεόν σου τὸν Ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν (ν) εἰς αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ᾽ αὐτοὺς εἰς βασιλέα τοῦ ποι-
ῆσαι (ξ) κρίμα καὶ δικαιοσύνην. Καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἀρώμα-
9 τα εἰς πλῆθος πολὺ, καὶ λίθον τίμιον, καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἃ ἔδωκε βασίλισσα
10 Σαβὰ τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. Καὶ οἱ παῖδες Σαλωμὼν καὶ οἱ παῖδες Χιρὰμ ἔφερον χρυσίον τῷ Σα-
11 λωμὼν ἐκ Σουφὶρ, καὶ ξύλα πεύκινα, καὶ λίθον τίμιον. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ
πεύκινα ἀναβάσεις τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ κιθάρας καὶ νάβλας τοῖς ᾠ-
12 δοῖς, καὶ οὐκ ὤφθησαν τοιαῦτα ἔμπροσθεν ἐν γῇ Ἰούδα. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασι-
λίσσῃ Σαβὰ πάντα τὰ θελήματα αὐτῆς ἃ ᾔτησεν, ἐκτὸς πάντων ὧν ἤνεγκε τῷ βασιλεῖ Σαλω-
13 μὼν, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν (ο) αὐτῆς. Καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐνεχθέντος τῷ Σα-
14 λωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, ἑξακόσια ἑξηκονταὲξ τάλαντα χρυσίου, Πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποτεταγ-
μένων (π) καὶ τῶν ἐμπορευομένων ὧν ἔφερον. καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῆς Ἀραβίας καὶ σατρα-
πῶν τῆς (ρ) γῆς, πάντες ἔφερον χρυσίον καὶ ἀργύριον τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. Καὶ ἐποίησεν ὁ βα-
15 σιλεὺς Σαλωμὼν διακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατοὺς, ἑξακόσιοι χρυσοῖ (σ) καθαροὶ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν
16 ἕνα θυρεόν. Καὶ τριακοσίας ἀσπίδας ἐλατὰς χρυσᾶς, τριακοσίων χρυσῶν ἀνεφέρετο ἐπὶ τὴν ἀσπίδα
17 ἑκάστην, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς ἐν οἴκῳ (τ) δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς
18 θρόνον ἐλεφαντίνων ὀδόντων μέγαν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. Καὶ ἓξ ἀναβαθμοὶ
τῷ θρόνῳ ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ, καὶ ἀγκῶνες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο
19 λέοντες ἑστηκότες παρὰ τοὺς ἀγκῶνας, Καὶ δώδεκα λέοντες ἑστηκότες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ
20 ἔνθεν· οὐκ ἐγενήθη οὕτως ἐν (υ) πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. Καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν χρυ-
σία, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ (φ) κατειλημμένα. οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν
ἡμέραις Σαλωμὼν εἰς οὐθέν.

Et dixit ad regem; Verus est sermo, quem audivi in terra (b) mea de 5
verbis tuis, & de sapientia tua. Et non credidi sermonibus, quoadusq; 6
veni, & viderunt oculi mei: & ecce non est annuntiatum mihi dimi-
dium multitudinis sapientiæ tuæ: adjecisti super auditionem, quam audi-
veram. (c) Beati viri tui, beati pueri hi, qui assistunt tibi semper, & 7
audiunt sapientiam tuam. Sit Dominus Deus tuus benedictus; qui vo- 8
luit in te, ad dandum te super thronum suum in regem Domino Deo
tuo. In diligendo Dominum Deum tuum, ipsum Israel, ad statuendum
eum in seculum, & dedit te super eos in regem, ad faciendum judicium,
& justitiam. Et dedit regi centum viginti talenta auri, & aromata 9
in multitudine plurima, & lapidem pretiosum. Et non fuit juxta aro-
mata illa, quæ dedit regina Saba regi Salomon. Et pueri Salomon, & 10
pueri Chiram afferebant aurum Salomoni de Suphir, & ligna (d) pinea,
& lapidem pretiosum. Et fecit rex ligna pinea, ascensiones domui Do- 11
mini, & domui regis, & citharas, & nablas cantoribus. Et non ap-
paruerant talia anteà in terra Juda. Et rex Salomon dedit reginæ Sa- 12
ba omnia desideria ejus, quæ postulavit, præter omnia quæ attulerat regi
Salomon. Et revertit in terram suam. Et fuit pondus auri allati ad Salo- 13
mon in anno uno, sexcenta sexaginta talenta auri Præter viros subjectos, 14
& mercatorũ, (e) quæ afferebant. Et de omnibus regibus Arabiæ, et satra-
parũ terræ, omnes afferebant aurum et argentũ regi Salomon. Et fecit rex 15
Salomon ducenta scuta aurea ductilia: sexcenti aurei puri inerant 16
in uno scuto: Et trecentos clypeos ductiles aureos, (f) trecentorum
aureorum ascendebat super clypeum unumquemque. Et dedit eos rex
in domo sylvæ Libani. Et fecit rex thronum de elephantinis dentibus 17
magnum: & deauravit eum auro probato: Et sex gradus throno (g) illi- 18
gati auro, & brachiola hinc & hinc super thronum sessionis: & duo leo-
nes stantes apud brachiola: Et duodecim leones stantes ibi super sex 19
gradus hinc & hinc. Non factum est sic in omni regno. Et omnia va- 20
sa regis Salomon ex auro, & omnia vasa domûs sylvæ Libani auro
inclusa. Non fuit argentum reputatum in diebus Salomon ad quicquam.

MS. A. (ε) καὶ προσέθηκας (ζ) ἄνδρες, μακάριοι (η) παῖδές σου οὗτοι (θ) καὶ ἀκούοισιν σοφίαν (ι) ηὐλογημένος, (κ) ἠθέλησέν σοι τοῦ (λ) ἐπὶ θρόνου (μ) βασιλέα τοῦ λαοῦ σου· ἐν (ν) εἰς τὸν αἰῶνα, (ξ) κρίσιν καὶ (ο) ἑαυτῆς. (π) καὶ ἐμπορευομένων (ρ) γῆς, ἔφερον (σ) καθαροὶ [* τῷ ἑνὶ θυρεῷ. ἑξακόσιοι χρυσοῖ] ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν ἕνα θυρεόν. Καὶ (τ) τοῦ δρυμοῦ (υ) πάσῃ βασιλείᾳ. (φ) κατειλημμένα. καὶ οὐκ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وقالت حقا سمعت ورايت * وما كنت اصدق حتى جيت وابصرت بعيني * وما رايت
6 بنصف حكمتك * وقد زاد ذلك على ما سمعته * فطوبى لعبيدك القيام بين يديك في
7 كل يوم * ويسمعون حكمتك * والرب الهك مبارك الذي اصطفاك واجلسك
8 على كرسي ملك اسرايل * ولان الله احب اسرايل * فاقامك عليهم الى الابد * لتعمل
عليهم الحكم والصدق والحق * واعطته ميه وعشرين بدرة ذهب * وبخورات كثيرة
9 جيدة * ودرا وجواهر لم ير مثلها قط في الدنيا الذي اعطته لسليمان * وكذلك عبيد
10 سليمان وعبيد حيرام * اتوا اليه بذهب من اوفير * وخشب الساج لقوايم بيت الله وبيت
11 ملك سليمان * وانابيب الصفارات للتسبيح * لم ير مثلها في ارض يهودا * واعطى الملك
12 سليمان لملكة سبا كل ما ارادت * وكشف لها اسرار قلبها * وانصرفت هي وعبيدها الى
مدينتها * وصار عدد الذهب الذي حصل لسليمان في سنة واحدة * ستماية وستة وستين
13 بدرة ذهب * غير مكوس المدن ودخل التجار * وكل ملوك العرب وسلاطين الارض كانوا
14 ياتون الى سليمان باموال وذهب * وصنع مايتي درقة كبارا وتراسا ذهبا جيدا * والبس
15 كل درقة ستماية مثقال ذهب * وثلاث ماية درقة ذهب جيد * وصنع مقبض كل درقة
16 ثلاثة امنان ذهب * واعطاها الملك لبني غابات لبنان * وصنع له كرسيا عظيما *
17 واكساه بالذهب النقي * وعمل له ست درجات * وحافات الكرسي معوجة الى خلف *
18 ويداه من الجانبين على متكى المجلس فيهما سبعان قايمان بين يديه * واثنا عشر
19 سبعا قيام على ستة درجات من ههنا ومن ههنا * ولم يصنع احد من ساير ملوك الارض مثله
20 * وكان انية الملك كلها ذهبا * وكل انية خزاينه ذهب كلها * وما كانت الفضة
تعد في ايامه *

Dixit, Vera audiveram, & vidi; Sed 5
non credebam, donec venirem & propriis 6
oculis cernerem: & licèt non viderim di-
midiam partem sapientiæ tuæ, id tamen
superat quæ audiveram. Beati servi tui 7
stantes coram te quotidie, & sapientiã tu-
am audientes. Sitque benedictus Do- 8
minus Deus tuus qui te elegit, & col-
locavit super solium regni Israelis.
Sanè quia Deus diligit Israelem, te
præposuit eis in æternum ut exerceres in
eos judicium, æquitatem, & verita-
tem. Deinde dedit ei centum viginti 9
talenta auri, odoramenta plurima et
optima, uniones, ac gemmas, nil un-
quam tale visum est in orbe, qualia erant
quæ dedit Salomoni. Pari modo servi 10
Salomonis et servi Hirami attulerunt
ei aurum ex Ophir, Et ligna brasilica 11
ad conficiendas columnas domûs Dei
et domûs regis Salomonis, et fistulas
tibiarum musicarum; quibus similia non-
dum visa fuerant in terra Juda. Vi- 12
cissim rex Salomon dedit reginæ Sabæ
quicquid optavit, et indicavit ei se-
creta cordis ejus; deinde rediit ipsa
cum servis suis in urbem suam. Erat 13
autem numerus auri quod unico anno
proveniebat Salomoni, sexcentorum sex-
aginta sex auri talentorum, Exceptis 14
urbium tributis, et negotiatione mer-
catorum. Omnes etiam reges Arabum
et imperatores terræ afferebant Salomo-
ni argentum et aurum. Fecit autem 15
ducenta scuta magna seu clypeos ex au-
ro optimo, et singulos clypeos obtexit
sexcentis auri talentis: Et trecentas 16
parmas ex auro optimo, fecitque manu-
brium cujuslibet parmæ è tribus auri mi-
nis; et dedit eas rex filiis Abathis è Li-
bano. Fecit quoque sibi solium maxi- 17
mum, et texit illud auro puro: Fecit 18
illi sex gradus: oræ ejusdem solii erant
reflexæ: in brachiis ejus ab utraque late-
re super sedis fulcrum, duo stabant leo-
nes ab anteriori parte: Duodecim sta- 19
bant leones super sex illos gradus hinc
inde: at nemo regum terræ fecit huic simi-
le. Præterea cuncta regis vasa erant 20
aurea, et omnia vasa thesaurorum ejus
aurea erant: argentum verò in diebus
ejus nihili æstimabatur.

דברי הימים ב׳ : ט

21 כי־אניות למלך הלכות תרשיש עם עבדי חורם אחת לשלוש שנים תבואנה אניות תרשיש נשאות זהב וכסף שנהבים וקופים ותוכיים׃
22 ויגדל המלך שלמה מכל מלכי הארץ לעשר וחכמה׃
23 וכל מלכי הארץ מבקשים את־פני שלמה לשמע את־חכמתו אשר־נתן האלהים בלבו׃
24 והם מביאים איש מנחתו כלי כסף וכלי זהב ושלמות נשק ובשמים סוסים ופרדים דבר־שנה בשנה׃
25 ויהי לשלמה ארבעת אלפים אריות סוסים ומרכבות ושנים־עשר אלף פרשים ויניחם בערי הרכב ועם־המלך בירושלם׃
26 ויהי מושל בכל־המלכים מן־הנהר ועד־ארץ פלשתים ועד גבול מצרים׃
27 ויתן המלך את־הכסף בירושלם כאבנים ואת הארזים נתן כשקמים אשר־בשפלה לרב׃
28 ומוציאים סוסים ממצרים לשלמה ומכל־הארצות׃
29 ושאר דברי שלמה הראשנים והאחרונים הלא־הם כתובים על־דברי נתן הנביא ועל־נבואת אחיה השילוני ובחזות יעדי החזה על־ירבעם בן־נבט׃
30 וימלך שלמה בירושלם על־כל־ישראל ארבעים שנה׃
31 וישכב שלמה עם־אבתיו ויקברהו בעיר דויד אביו וימלך רחבעם בנו תחתיו׃

CAP. X. י

1 וילך רחבעם שכמה כי שכם באו כל־ישראל להמליך אתו׃
2 ויהי כשמע ירבעם בן־נבט והוא במצרים אשר ברח מפני שלמה המלך וישב ירבעם ממצרים׃
3 וישלחו ויקראו־לו ויבא ירבעם וכל־ישראל וידברו אל־רחבעם לאמר׃
4 אביך הקשה את־עלנו ועתה הקל מעבדת אביך הקשה ומעלו הכבד אשר־נתן עלינו ונעבדך׃
5 ויאמר אלהם עוד שלשת ימים ושובו אלי וילך העם׃
6 ויועץ המלך רחבעם את־הזקנים אשר־היו עמדים לפני שלמה אביו בהיתו חי לאמר איך אתם נועצים להשיב לעם־הזה דבר׃
7 וידברו אליו לאמר אם־תהיה לטוב להעם הזה ורציתם ודברת אלהם דברים טובים והיו לך עבדים כל־הימים׃
8 ויעזב את־עצת הזקנים אשר יעצהו ויועץ את־הילדים אשר גדלו אתו העמדים לפניו׃

Versio VULG. LAT.

Siquidem naves regis ibant in Tharsis cum servis Hi- 21
ram, semel in annis tribus: & deferebant indè aurum &
argentum, & ebur, & simias, & pavos. Magnificatus 22
est igitur Salomon super omnes reges terræ præ divitiis
& gloriâ. Omnésq; reges terrarum desiderabāt videre 23
faciem Salomonis, ut audirent sapientiam, quam dederat
Deus in corde ejus: Et deferebant ei munera, vasa ar- 24
gentea, & aurea, & vestes, & arma, & aromata, equos, &
mulos, per singulos annos. Habuit quoque Salomon 25
quadraginta millia equorum in stabulis, & curruū equi-
túmque duodecim millia, constituítque eos in urbibus
quadrigarum, & ubi erat rex in Hierusalem. Exer- 26
cuit etiam potestatem super cunctos reges, à flumine Eu-
phrate usque ad terram Philisthinorum, & usque ad ter-
minos Ægypti. Tantámque copiam præbuit argenti in 27
Jerusalem quasi lapidum; & cedrorum tantam multitu-
dinem velut sycomororū, quæ gignuntur in campestri-
bus. Adducebantur autem ei equi de Ægypto, cunctis- 28
que regionibus. Reliqua autem operum Salomonis pri- 29
orum & novissimorum, scripta sunt in verbis Nathan
prophetæ, & in libris Ahiæ Silonitis, in visione quo-
que Addo Videntis, contra Jeroboam filium Nabat. Re- 30
gnavit autem Salomon in Jerusalem super omnem Isra-
el quadraginta annis. Dormivítque cum patribus suis, 31
& sepelierunt eum in civitate David: regnavítque Ro-
boam filius ejus pro eo.

CAP. X.

PRofectus est autem Roboam in Sichem: illuc enim 1
cunctus Israel convenerat, ut constituerent eum regem.
Quod cùm audisset Jeroboam filius Nabat, qui erat in 2
Ægypto, (fugerat quippè illuc ante Salomonem,) sta-
tim reversus est. Vocaverúntque eum, & venit cum 3
universo Israel, & locuti sunt ad Roboam, dicentes;
Pater tuus durissimo jugo nos pressit, tu leviora impera 4
patre tuo, qui nobis imposuit gravem servitutem, &
paululùm de onere subleva, ut serviamus tibi. Qui ait, 5
Post tres dies revertimini ad me. Cúmque abiisset
populus, Iniit consilium cum senibus, qui steterant co- 6
ram patre ejus Salomone dū adhuc viveret, dicens;
Quid datis consilii ut respondeam populo? Qui di- 7
xerunt ei; Si placueris populo huic, & leniveris e-
os verbis clementibus, servient tibi omni tempore. At 8
ille reliquit consilium senum, & cum juvenibus tractare
cœpit, qui cum eo nutriti fuerant, & erant in comitatu
illius.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Siquidem naves habebat Salomon rex, quæ 21
proficiscebantur in Tharsis unà cum servis
Hirami, & semel ternis quibusque annis re-
vertebantur: naves autem quæ proficiscebantur
tur in Tharsis, onustæ erant argento & auro,
elephantis, simiis, & pavonibus. Sic ante- 22
celluit rex Salomon omnes reges terræ, divi-
tiis & sapientiâ. Et omnes reges terræ cu- 23
piebant videre faciem Salomonis, & audire
sapientiam quam Dominus indiderat in cor
ejus: Iidémque afferebant ei quisque mu- 24
nus suum, vasa argentea & aurea, vestes,
myrrham, & aromata, equos, & mulos, or-
dinatim singulis annis. Erátque Salomon 26
dominans in omnia regna, à fluvio Euphrate
usque ad terram Palestinorum, & usque ad
limitem Ægyptiorum. Et reddidit rex Sa- 27
lomon argentum Jerosolymis ut lapides; ce-
drósque reddidit ut arenam quæ est secus lit-
tus maris, quamplurimas. Emebant etiam 28
equos Salomoni ex Ægypto & ex omnibus
urbibus. Regnavit autem Salomon super 30
Jerusalem & super Israelem annis quadragin-
ta. Et cùm occubuisset Salomon cum patri- 31
bus suis, & sepelissent eum in civitate Davi-
dis patris ejus, regnavit Rehabaam filius
ejus post ipsum.

CAP. X.

ABiit autem Rehabaam in Sechim, quoni- 1
am ad Sechim abierat universus Israel ad 2
constituendum eum regem. Quod cùm 3
audissent Jerobaam & totus Israel, venerunt,
& dixerunt ad Rehabaam filium Salomonis;
Pater tuus nimiâ nos pressit servitute; tu 4
ergò remitte servitutem patris tui prædu-
ram, & dominium ejus asperum, & servie-
mus tibi. Quibus ille dixit, Ite, & hinc ad 5
tres dies revertimini ad me. Cùm itaque re-
versus esset ad eum populus, (Interea con- 6
suluerat rex Rehabaam senes qui serviebant
Salomoni patri suo dum viveret, & dixerat;
Quodnam consilio vestro responsum redde-
mus huic populo? Qui eum allocuti sunt 7
dicentes, Si benignè respondeas huic popu-
lo, hilarem te præbeas eis, lenibúsque verbis
excipias eos; erunt tibi servi boni & mini-
stri cunctis diebus vitæ tuæ. Is autem spre- 8
to senum consilio quod ei dederant, abiens
consuluit pueros qui cum eo adoleverant,
quique assistebant ei;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Ὅτι ναῦς τῷ (χ) βασιλεῖ ἐπορεύετο εἰς Θαρσεῖς μετὰ τῶν παίδων Χιράμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐτῶν
ἤρχετο (ψ) πλοῖα ἐκ Θαρσεῖς τῷ βασιλεῖ (ω) γέμοντα χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντί-
22 23 νων, καὶ πιθήκων. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς καὶ πλούτῳ καὶ σοφίᾳ. Καὶ
πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἧς ἔδωκεν ὁ
24 θεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ
25 ἱματισμόν, στακτὴν καὶ ἡδύσματα, (α) ἵππους καὶ ἡμιόνους, (β) τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. Καὶ ἦσαν τῷ Σα-
λωμὼν (γ) τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο
26 αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων
27 τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως (†) γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως (δ) ὁρίων Αἰγύπτου. Καὶ ἔδωκεν
ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ὡς συκαμίνους
28 τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ Αἰγύπτου τῷ Σαλωμὼν καὶ ἐκ πά-
29 σης τῆς γῆς. Καὶ οἱ κατάλοιποι λόγοι Σαλωμὼν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι (ε) ἰδοὺ οὗτοι γεγραμ-
μένοι ἐπὶ τῶν λόγων Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου, καὶ ἐν ταῖς
30 ὁράσεσιν Ἰωὴλ τοῦ ὁρῶντος περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ. Καὶ ἐβασίλευσεν (ζ) Σαλωμὼν ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ
31 (η) τεσσαράκοντα ἔτη. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμών, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Quoniam navis regi ibat in Tharsis cum pueris Chiram: semel per tres 21
annos veniebant navigia è Tharsis regi referta auro, & argento, & den-
tibus elephantinis, & (b) simiis. Et magnificatus est Salomon super 22
omnes reges & divitiis, & sapientiâ. Et omnes reges terræ quærebant 23
faciem Salomon, ad audiendum sapientiam ejus, quam dederat Deus
in corde ejus. Et ipsi afferebant unusquisque dona sua, vasa argentea, 24
& vasa (i) aurea, & vestem, stacten, & suavitates, equos, & mu-
los, quod per annũ annũ. Et fuerunt Salomoni quatuor mille fœminæ equæ 25
ad currus, & duodecim millia equitum: & posuit eos in civitatibus
curruum, & cum rege in Hierusalem. Et fuit dux omnium regum à 26
flumine, & usque ad terram alienigenarum, & usque ad fines Ægypti.
Et dedit rex (k) aurum & argentum in Hierusalem, tanquam lapides; 27
& cedros, tanquam sycomoros, quæ in campestri, in multitudine. Et 28
exitus equorum ex Ægypto ipsi Salomon, & ex omni terra. Et reli- 29
qua verba Salomon prima & novissima, ecce hæc scripta in sermonibus
Nathan prophetæ, et in sermonibus Achia Selonitæ, & in visionibus Jo-
el Videntis contra Hieroboam filium Nabat. Et regnavit Salomon su- 30
per omnem Israel quadraginta annos. Et dormivit (l) Salomon: & se- 31
pelierunt eum in civitate David patris ejus. Et regnavit Roboam filius
ejus pro eo.

MS. A. (χ) βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐπορεύετο (ψ) πλοῖον (ω) γέμον χρυσίου (α) καὶ ἵππους (β) τὸ κατ' ἐνιαυτόν. Καὶ (γ) τέσσαρες μυριάδες θήλειαι ἵππων εἰς
(†) τῆς γῆς (δ) ὁρίου (ε) ἰδοὺ γεγραμμένοι (ζ) Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ (η) τεσσεράκοντα

ΚΕΦ. Ι.

1 2 Καὶ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Συχέμ, ὅτι εἰς Συχὲμ ἤρχετο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν. Καὶ ἐγένε-
το ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβάτ, καὶ αὐτὸς ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου Σαλωμὼν τοῦ
3 βασιλέως, καὶ κατῴκησεν Ἱεροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἀπέστει-
4 λαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶσα ἡ (α) ἐκκλησία πρὸς Ῥοβοάμ, λέγοντες, Ὁ
πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ νῦν ἄφες ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς,
5 καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέος, οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πο-
6 ρεύεσθε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἔρχεσθε πρός με. καὶ ἀπῆλθεν ὁ λαός. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ῥο-
βοὰμ τοὺς πρεσβυτέρους τοὺς ἑστηκότας (β) ἐναντίον τοῦ Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ ζῆν αὐτόν,
7 λέγων, Πῶς ὑμεῖς (γ) βουλεύεσθε τοῦ ἀποκριθῆναι τῷ λαῷ τούτῳ λόγον; Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ, λέ-
γοντες, Ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένῃ εἰς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ εὐδοκήσῃς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λό-
8 γους ἀγαθούς, καὶ ἔσονταί σοι παῖδες πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ κατέλιπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυ-
τέρων, οἳ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ· καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκτραφέντων μετ'
αὐτοῦ τῶν ἑστηκότων ἐναντίον αὐτοῦ.

CAP. X.

Et venit Roboam in Sychem: quoniam in Sychem veniebat u- 1
niversus Israel ad regem faciendum eum. Et factum est, ut audi- 2
vit Hieroboam filius Nabat, (& ipse in Ægypto, sicut fugerat
à facie Salomon regis, & habitaverat Hieroboam in Ægypto,) & rever-
tit Hieroboam ex Ægypto. Et miserunt, & vocaverunt eum. Et ve- 3
nit Hieroboam, & omnis Ecclesia ad Roboam, dicentes; Pater tuus 4
induravit jugum nostrum: & nunc remitte de servitute patris tui dura,
& de jugo ejus gravi, quod dedit super nos: & serviemus tibi. Et dixit 5
eis; Ite usque ad tres dies, & venite ad me. Et abiit populus. Et con- 6
gregavit rex Roboam seniores, qui stabant coram Salomon patre ejus, in
vivendo eum, dicens; Quomodò vos consulitis respondere populo huic
verbum? Et locuti sunt ei dicentes; Si hodiè fueris ad bonum populo 7
huic, & benè placueris, & locutus fueris eis verba bona; & erunt ti-
bi pueri omnibus diebus. Et reliquit consilium seniorum, qui consuluerant 8
ei: & consuluit cum pueris, qui nutriti fuerant cum eo, qui stabant co-
ram eo.

MS. A. (α) ἐκκλησία Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα Ῥοβοάμ, (β) ἐναντίον Σαλωμὼν (γ) βούλεσθε

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * لانه سفن كانت له تمضي الي ترسيس مع عبيد حيرام * وفي كل ثلاثة سنين تجي * ومر
22 الي ترسيس * وتاتي محملة ذهبا وفضة * وافيلة واقردة * وطواويسا * وتعظم سليمان اكثر
23 من سائر ملوك الارض بالغناء والحكمة * وكان كل ملوك الارض يسمون ان يبصروه
24 وان يسمعوا حكمته التي جعلها الله في قلبه * وكانوا يحملون اليه الهدايا * ثيابا * وفضة
ومرا * وبخورا * وعطرا * وخيلا * وبغالا * حساب كل سنة *

Naves enim habebat quæ proficiscebantur ad Tarsis unà cum servis Hirami, & ternis quibusque annis revertebantur: abibant inquam, ad Tarsis, & redibant onustæ auro & argento, elephantibus, simiis, & pavonibus. 21 *Et major factus est Salomon cunctis regibus terræ, divitiis & sapientiâ:* 22 *Ita ut omnes reges terræ optarent eum videre, & audire sapientiam ejus, quam Deus posuerat in corde ipsius:* 23 *Et ferrent ei munera, vestes, argentum, myrrham, thus, aromata, equos, & mulos, annuo censu.* 24

26 27 * وصار سليمان متحكما علي سائر الملوك * من بحر الفرات الي ارض الفلسطينيين * وصير في
28 اورسليم مالا مثل الحجارة * وخشب الارز مثل الرمل الذي علي شاطئ البحر * وكانوا يشترون
له من مصر ومن سائر المدن خيلا *

Et factus est Salomon potestatem exercens in omnes reges, à fluvio Eufrate usque ad terram Palestinorum. 26 *Et posuit in Jerusalem argentum ceu lapides, & ligna cedrina instar arenæ quæ est secus littus maris.* 27 *Emebant autem ei ex Ægypto & ex omnibus urbibus equos.* 28

30 31 * وملك علي اورسليم واسرائيل اربعين سنة * ومات سليمان مثل ابائه * ودفنوه في صيعة
داود ابيه * وملك بعده رحبعام *

Regnavit verò super Jerusalem & Israelem annis quadraginta. 30 *Tum Salomone, ut patribus suis, mortuo, & in civitate Davidis patris sui sepulto; regnavit post eum Rehabaamus.* 31

* الفصل العاشر *

1 2 * ومر رحبعام الي نابلس * لان اسرائيل كله مضي الي نابلس ليقيموا لهم ملكا * * ولما
3 سمع يوربعام بموت سليمان عاد من ارض مصر * لانه كان هرب من سليمان اليها * ومكث
4 هناك زمانا * فاجتمع يوربعام مع اسرائيل * وقالوا لارحبعام * ان اباك شد علينا اصر
والان خفف انت عنا من تعب ابيك العظيم زمن سلطنته العظيمة * ونحن نطيعك
5 6 * فقال لهم * امضوا * من الساعة الي ثلاثة ايام تعالوا الي * وشاور الملك الكهنة
الذين كانوا لمشورة سليمن ابيه اذا كان حيا * وقال لهم * ما تقولوا في هذه الامة
7 * فقالوا له * ان كنت تصنع خيرا تخاطبهم بالفاظ جميلة * فهم يصيروا لك عبيدا جيادا
8 وخداما كل ايام حياتك * فترك مشورة الكهنة الذين يقفون قدامه * ومضي
شاور الشباب الذين تربوا معه *

CAP. X.

Deinde profectus est Rehabaamus Neapolim; omnes enim Israelitæ Neapolim se contulerant ut regem sibi crearent, 1 *Quare Jerobaamus auditâ morte Salomonis, remeavit è terra Ægypti* 2 *(in eam enim fugerat à Salomone, ibique longo tempore moratus fuerat) & initâ* 3 *Jerobaamus cum Israelitis concione, dixerunt Rehabaamo; Pater quidem tuus grave nobis imposuerat onus; tu jam leva nos labore patris tui qui gravissimus fuit tempore regni ipsius præduri, et nos obediemus tibi.* 4 *Dixit eis, Ite, hinc ad tres dies redite ad me.* 5 *Consuluit autem rex sacerdotes illos qui erant à consiliis Salomonis patris sui dum viveret, et dixit eis; Quid dicitis de hac turba?* 6 *Responderunt ei, Si rectè agas, blandis eos verbis alloquêris; et ipsi tibi erunt boni servi at ministri cunctis diebus vitæ tuæ.* 7 *Ille verò derelicto consilio senum sacerdotum qui astabant ei, abiit et consuluit adolescentes qui educati fuerant cum eo,* 8

Versio VULG. LAT.

Dixitque ad eos ; Quid vobis videtur ? vel respondere
quid debeo populo huic, qui dixit mihi ; Subleva jugum 9
quod imposuit nobis pater tuus ? At illi responde- 10
runt ut juvenes, & nutriti cum eo in deliciis, atque dixe-
runt; Sic loquêris populo, qui dixit tibi ; Pater tuus
aggravavit jugum nostrum, tu subleva : & sic responde-
bis ei; Minimus digitus meus grossior est lumbis patris
mei. Pater meus imposuit vobis grave jugum, & ego 11
majus pondus apponam : pater meus cecidit vos flagel-
lis, ego verò cædam vos scorpionibus. Venit ergò Je- 12
roboam, & universus populus, ad Roboam die tertio,
sicut præceperat eis. Respondítque rex dura, derelicto 13
consilio seniorum : Locutúsque est juxta juvenum vo- 14
luntatem ; Pater meus grave vobis imposuit jugum,
quod ego gravius faciam : pater meus cecidit vos fla-
gellis, ego verò cædam vos scorpionibus. Et non acqui- 15
evit populi precibus : erat enim voluntatis Dei, ut com-
pleretur sermo ejus, quem locutus fuerat per manum
Ahiæ Silonitis ad Jeroboam filium Nabat. Populus au- 16
tem universus, rege duriora dicente, sic locutus est ad
eum ; Non est nobis pars in David, neque hæreditas in
filio Isai. Revertere in tabernacula tua Israel, tu autem
pasce domum tuam David. Et abiit Israel in tabernacu-
la sua. Super filios autem Israel, qui habitabant in ci- 17
vitatibus Juda; regnavit Roboam. Misitque rex Ro- 18
boam Aduram, qui præerat tributis, & lapidaverunt
eum filii Israel, & mortuus est : porrò rex Roboam cur-
rum festinavit ascendere, & fugit in Jerusalem. Reces- 19
sitque Israel à domo David, usque ad diem hanc.

CAP. XI.

Venit autem Roboam in Jerusalem, et convocavit uni- 1
versam domum Juda & Benjamin, centum octoginta
millia electorum atque bellantium, ut dimicaret contra
Israel, & converteret ad se regnum suum. Factúsque 2
est sermo Domini ad Semeiam hominem Dei, dicens ;
Loquere ad Roboam filium Salomonis regem Juda, & 3
ad universum Israel, qui est in Juda & Benjamin;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ait illis, Quod responsum vestro consilio 9
reddemus huic populo qui me sunt allocuti
dicentes, Leva nos servitute quâ nos oppres-
sit pater tuus, & serviemus tibi ? Tum allo- 10
cuti sunt eum pueri illi qui cum ipso nutriti
fuerant in aulis, & dixerunt ei; Sic dices po-
pulo qui te sunt allocuti, dicentes; Pater tuus
nimis oppressit nos, tu jam remitte oppressi-
onem nostram : sic *inquam* dices eis, Digi-
tus meus minimus crassior est pollice patris
mei. Jam ergò, pater meus durâ servitute 11
vos oppressit, ego augebo oppressionem ve-
stram: pater meus ferulis vos punivit, ego ve-
rò puniam vos loris.) Cùm inquam, rever- 12
sus esset Jerobaam totusque populus die ter-
tio, quemadmodum postulaverat ab eis tem-
pus, ac dixerat, Revertimini ad me die ter-
tio ; Respondit eis rex verba acerba : Nam 13
rex Rehabaam spreto consilio quod senes de-
derant ei, Allocutus est eos juxta verba pu- 14
erorum, & ait illis; Pater meus multùm sub-
jecit vos, ego augebo subjectionem vestram:
pater meus puniit vos ferulis, ego puniam
vos loris. Non obedivit ergò populus regi 15
(contigit enim ista rebellio permissu divino,
ut veritate probaretur verbum Ahiæ pro-
phetæ Silonitis de Jerobaamo Nabati filio)
Sed videntes omnes Israelitæ non acquievis- 16
se sibi regem, responderunt populus regi, &
dixerunt, Nulla nobis est sors in Davide, ne-
que hæreditas cum filio Isai : quisque domum
suam redite Israel : jam prospice domui tuæ
David. Sic redierunt Israelitæ domos suas :
Et qui sedebant in civitatibus Juda, regem 17
creârunt super se Rehabaamum. Cúmque 18
misisset ad eos rex Rehabaam Aduniramum
præfectum reddentium tributa, obruerunt
eum omnes Israelitæ lapidibus, & mortuus
est : quamobrem rex Rehabaam conscenso
curru sedit in eo ut fugeret in Jerusalem.
Sic defecerunt Israelitæ à domo Davidis in 19
hunc usque diem.

CAP. XI.

Cum ergò venisset Rehabaam in Jerusa- 1
lem, congregavit ex Judæis & tribu Benja-
min centum octoginta millia virorum strin-
gentium gladium & bellicosorum, ut pugna-
rent contra Israelitas, & regnum reducerent 2
ad Rehabaamum filium Salomonis. Sed fu-
it sermo Domini ad Semajam, dixitque ad
eum; Dic Rehabaamo filio Salomonis, regi 3
Juda ; Benjaminitis quoque, toti Israeli, &
reliquo populo dicito,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμεῖς (δ) βουλεύεσθε, καὶ ἀποκριθήσομαι λόγον τῷ λαῷ τούτῳ, οἳ ἐλάλη-
10 σαν πρὸς μὲ, λέγοντες, Ἄνες ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; Καὶ ἐλάλησαν
αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' (ε) αὐτοῦ, λέγοντες, Οὕτως λαλήσεις τῷ λαῷ τῷ λαλή-
σαντι πρὸς σὲ, λέγων, Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ ἄφες ἀφ' ἡμῶν· οὕτως
11 ἐρεῖς, Ὁ μικρὸς δάκτυλός μου παχύτερος τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου. Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐ-
παίδευσεν ὑμᾶς ζυγῷ βαρεῖ, (ζ) κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν
12 ὑμᾶς ἐν μάστιξι, (η) κἀγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. Καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς
πρὸς Ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς, λέγων, Ἐπιστρέψατε πρὸς (θ) μὲ ἐν
13 τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς σκληρὰ, καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὴν
14 βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν νεωτέρων, λέγων, Ὁ
πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ὑμῶν, (ι) καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπ' αὐτόν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν
15 ὑμᾶς ἐν (κ) μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ,
ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ τοῦ Θεοῦ, λέγων, Ἀνέστησε κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἀ-
16 χία τοῦ Σηλωνίτου περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ Καὶ παντὸς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐ-
τῶν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, (λ) Τίς ἡμῖν ἡ μερὶς ἐν Δαυὶδ καὶ κλη-
ρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί; (μ) εἰς τὰ σκηνώματά σου Ἰσραήλ· νῦν βλέπε τὸν οἶκόν σου Δαυίδ.
17 καὶ ἐπορεύθη πᾶς Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Καὶ ἄνδρες (ν) Ἰσραὴλ καὶ οἱ κατοικοῦντες
18 ἐν πόλεσιν (ξ) Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐπ' αὐτῶν Ῥοβοάμ. Καὶ (ο) ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτοὺς Ῥο-
βοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀδωνιρὰμ τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λίθοις, καὶ
ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔσπευσε τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ἅρμα, τοῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.
19 Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Et dixit eis; Quid vos consulitis, & respondebo verbum populo 9
huic, qui locuti sunt ad me, dicentes; Remitte de jugo, quod de-
dit pater tuus super nos? Et locuti sunt ei pueri enutriti cum eo, 10
dicentes; Sic loquêris populo, qui locutus est ad te, dicens; Pater
tuus aggravavit jugum nostrum, & tu remitte à nobis: Sic dices;
Parvus digitus meus crassior lumbo patris mei. Et nunc pater 11
meus castigavit vos jugo gravi; & ego adjiciam super jugum
vestrum. Pater meus castigavit vos flagellis; & ego castigabo
vos in scorpionibus. Et venit Hieroboam, & omnis populus ad 12
Roboam, die tertiâ, sicut locutus fuerat rex, dicens; Revertite
ad me in die tertia. Et respondit rex dura: & dereliquit rex 13
Roboam consilium seniorum: Et locutus est ad eos juxta consili- 14
um juniorum, dicens; Pater meus aggravavit jugum vestrum; &
ego adjiciam super illud: Pater meus castigavit vos in flagellis;
& ego castigabo vos in scorpionibus. Et non audivit rex popu- 15
lum: quoniam erat eversio à Deo, (a) dicens; Suscitavit Domi-
nus verbum suum, quod locutus est in manu Achiæ Selonitæ de
Hieroboam filio Nabat, Et (b) omni Israel: quoniam non audi- 16
vit rex eos. Et respondit populus ad regem, dicens; Quæ nostra
pars in David, & hæreditas in filio Jessæ? Ad tabernacula tua
Israel. Nunc vide domum tuam David. Et ivit omnis Israel ad
tabernacula sua. Et viri Israel (c) & habitantes in civita- 17
tibus Juda, & (d) regem fecerunt super se Roboam. Et misit 18
super eos Roboam rex Adoniram, qui super tributum: & lapidave-
runt eum filii Israel lapidibus: & mortuus est. Et rex Roboam
festinavit ascendere in currum, ad fugiendum in Hierusalem. Et 19
prævaricatus est Israel in domo David usq; in diem hanc.

MS. A. (δ) βούλεσθαι, καὶ ἀποκριθήσομαι τῷ λαῷ τούτῳ λόγον, (ε) αὐτοῦ, Οὕτως (ζ) καὶ ἐγὼ (η) καὶ ἐγὼ (θ) μὲ τῇ (ι) κἀγὼ (κ) μάστιξιν, ἐγὼ (λ) Τίς ἡ-
μῖν μέρος (μ) ἀπόστρεφε εἰς τὰ (ν) Ἰσραὴλ οἱ (ξ) Ἰούδα ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν Ῥοβοάμ. (ο) ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωρὰμ τὸν ἐπὶ

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰούδαν καὶ Βενιαμὶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα
χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, καὶ ἐπολέμει πρὸς Ἰσραὴλ τοῦ ἐπιστρέψαι τὴν (α) βασιλείαν τῷ
2 3 Ῥοβοάμ. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, λέγων, Εἶπον πρὸς Ῥο-
βοὰμ τὸν τοῦ Σαλωμὼν (β) καὶ πάντα Ἰούδαν καὶ Βενιαμὶν, λέγων,

MS. A. (α) βασιλείαν ἑαυτῷ. Καὶ ἐγένετο (β) καὶ πρὸς πάντα Ἰούδα

CAP. XI.

Et venit Roboam in Hierusalem, & convocavit Judam, & Ben- 1
jamin centum octuaginta millia juvenum facientium bellum: (a) Et
bellabat adversùs Israel ad restituendum regnum ipsi Roboam. Et 2
factum est verbum Domini ad Samæam hominem Dei, dicens; Dic 3
ad Roboam filium Salomon, & omnem Judam, & Benjamin, dicens;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 10 * وقال لهم * ما ترون فيما نقوله لهذه الامة * فانهم قالوا خفف عنا تعب ابيك * فقالوا له
الشباب الذين تربوا معه في الاسواق * هكذا تقول لهم * خنصري اعظم من ابهام ابي
11 * والان ابي اتعبكم تعبا عظيما * انا اضعف تعبكم * ابي ساقكم بقضيب * انا اسوقكم
12 بسوط * فلما جاوا الى الملك رحبعام يوربعام والامة كلها في اليوم الثالث * كما كان قال
13 14 لهم * فقال لهم الملك الفاظا صعبة * وخلا مشورة الشيوخ التي اشاروا بها عليه * وخاطبهم
بالفاظ الصبيان * وقال لهم الملك رحبعام * ابي عظم خدمتكم * وانا اريد على
15 عبوديتكم * ابي ادبكم بالقضيب * انا اودبكم بالسياط * فلم يسمع الشعب من
الملك * لان كلماته كانت مردودة بين يدي الله * ليصدق قول احيا النبي الذي
16 من شيلوا * على يوربعام بن ناباط * وراى كل اسرائيل ان الملك لم يطعهم * فاجاب
الشعب الملك جوابا وقالوا له * ما لنا نصيب في داود * ولا وراثة مع ابن ايشي * ومضوا
17 الى بيوتهم قايلين * انظر الان بيتك يا داود * ومضوا الى منازلهم * وبنو اسرائيل الذين كانوا
18 ساكنين في قرى يهودا ملكوا عليهم يوربعام * وبعث اليهم رحبعام ادونيرام الذي
يتحكم على مودي الخراج * فرجموه كل اسرائيل بالحجارة ومات * فلما راى الملك ذلك
19 صعد ليجلس في عمارته وهرب الى يروشليم * ونافق بنو اسرائيل على بيت داود الى
هذه الغاية *

Et dixit eis, Quid censetis responden- 9
dum huic plebi? dicunt enim, Leva nos
labore patris tui. Dixerunt ei adole- 10
scentes qui cum eo educati fuerant in
aulis, Sic respondebis eis; Digitus meus
parvus major est pollice patris mei. Nunc 11
autem pater meus gravi vos labore fa-
tigavit, ego duplicabo laborem vestrum:
pater meus virgâ vos rexit, ego loris
vos regam. Cùm itaque Jerobaamus 12
& plebs tota venissent ad regem Reha-
baamum die tertiâ, prout dixerat eis;
Duris excepit eos rex verbis, & dere- 13
licto senum consilio quod dederant ei,
Allocutus est eos verbis adolescentium: 14
dixitque ad eos rex Rehabaam, Pater
meus magnum reddiderat ministerium
vestrum, ego augebo servitutem vestram:
pater meus castigavit vos virgâ, ego
castigabo vos loris. Itaque non obtem- 15
peravit populus regi, quoniam verba
ejus rejecta erant coram Domino, ut ve-
rax esset sermo Achiæ prophetæ qui erat
è Silo, de Jerobaamo Nabati filio.
Videns enim totus Israel quòd rex non 16
auscultaret sibi, respondit populus regi
in hunc modum, & dixerunt, Non est
nobis sors in Davide, neque hæreditas
cum filio Isai: sicque rediêre domos
suas, dicentes, Prospice jam domui tuæ
O David: Et cùm profecti essent ad
domicilia sua, Et Israelitæ qui dege- 17
bant in civitatibus Judæ, regem sibi
constituissent Jerobaamum; Misit ad 18
eos Rehabaamus Adoniramum qui præ-
fectus erat reddentium tributa: sed ob-
ruerunt eum omnes Israelitæ lapidibus,
& mortuus est. Quod cùm vidisset rex,
ascendit ut sederet in auriga sua, fu-
geretque in Jerusalem. Defecerunt ita- 19
que Israelitæ à domo David in hoc
usque tempus.

* الفصل الحادي عشر *

1 * وجاء رحبعام الى يروشليم * وجمع سبط يهودا وبنيامين * مية الف وعشرين الفا مجردين
2 السيوف للحرب * ليحاربوا اسرائيل كي يردوا الى الملك رحبعام * فحلت كلمة الله على
3 شمعيا * وقال * قل لرحبعام ملك يهودا وسبط بنيامين * وكل اسرائيل * والامة كلها
فقال لهم *

CAP. XI.

Rehabaamus Jerosolymam perveni- 1
ens, congregavit tribum Judæ & Ben-
jaminis, centum octoginta millia strin-
gentium gladios, ad bellum; ut pu-
gnarent contra Israelitas, & reducerent
eos ad regem Rehabaamum. Verùm 2
adfuit verbum Dei Semaiæ, & ait;
Dic Rehabaamo regi Judæ & tribûs 3
Benjaminis, omnibus Israelitis, totique
plebi. Qui cùm dixisset eis,

דברי הימים ב: יב

verbū est factū me à quia,suā domū in unusquisq; revertimini :vestris fratrib⁹ cum pugnabitis non & ,ascendetis Non :Domin⁹ dixit Sic
4 כה אמר יהוה לא־תעלו ולא־תלחמו עם־אחיכם שובו איש לביתו כי מאתי נהיה הדבר
urbes ædificavit & :Jerusalaim in Rechabham habitavit Et .Jarobhā contra *eundo ab* sunt reversi & ,Domini verba audierunt Et .hoc
5 הזה וישמעו את־דברי יהוה וישבו מלכת אל־ירבעם: וישב רחבעם בירושלם ויבן ערים
& ,Socho & ,sur-Beth Et .Techoah & ,Hetham & ,lechem-Beth ædificavit Et .Jehudah in munitionem ad
6 למצור ביהודה: ויבן את־בית־לחם ואת־עיטם ואת־תקוע: ואת־בית־צור ואת־שוכו ואת־
7 & ,Sorhah Et .Hazechah & ,Lachis & ,Adoraim Et .Ziph & ,Maresah & ,Ghath Et .Hadullam
8 עדלם: ואת־גת ואת־מרשה ואת־זיף: ואת־אדורים ואת־לכיש ואת־עזקה: ואת־צרעה ואת־
9
10 ,duces eis in *dedit &* ,munita roboravit Et .munitas urbes ,Binjamin in & ,Jehudah in quæ ,Chebron & ,Ajalon
11 אילון ואת־חברון אשר ביהודה ובבנימן ערי מצורות: ויחזק את־המצורות ויתן בהם נגידים
,Jehudah sibi fuit Et .valde multum *ad* eas roboravit & ;hastas & ,scuta *urbe &* *urbe omni* in Et .vini & ,olei & ,cibi cellaria &
12 ואצרות מאכל ושמן ויין: ובכל־עיר ועיר צנות ורמחים ויחזקם להרבה מאד ויהי־לו יהודה
dereliquerunt Quoniam .*suo termino cuncto* de eum *super* steterunt ,Israel universo in qui Levitæ & ,sacerdotes Et .Binjamin &
13 ובנימן: והכהנים והלוים אשר בכל־ישראל התיצבו עליו מכל־גבולם: כי־עזבו
14 ejus filii & ,Jarobham eos *fecit elongare* quia ;Jerusalaim in & ,Jehudah in ierunt et : suam possessionem et ,sua suburbana Levitæ
הלוים את־מגרשיהם ואחזתם וילכו ליהודה ולירושלם כי־הזניחם ירבעם ובניו
cunctis de *eos* post Et .fecit quos vitulis et ,*pilosis* et ,excelsis sacerdotes sibi constituit Et .Domino *fungendo sacerdotio à*
15 מכהן ליהוה: ויעמד־לו כהנים לבמות ולשעירים ולעגלים אשר עשה: ואחריהם מכל
16 Domino immolandum ad,Jerusalaim veniebant ,Israel Deum Dominum *quærendum ad* ,suum cor *dantibus* ,Israel tribubus
שבטי ישראל הנתנים את־לבבם לבקש את־יהוה אלהי ישראל באו ירושלם לזבוח ליהוה
nam ;tribus annis Selomoh filium Rechabham *fortificaverunt* & ,Jehudah regnum roboraverunt Et .suorum patrum Deo
17 אלהי אבותיהם: ויחזקו את־מלכות יהודה ויאמצו את־רחבעם בן־שלמה לשנים שלוש כי
filii Jerimoth filiam Machalath uxorem Rechabham sibi accepit Et .tribus annis ,Selomoh & ,David via in ambulaverunt
18 הלכו בדרך דויד ושלמה לשנים שלוש: ויקח־לו רחבעם אשה את־מחלת בן־ירימות בן־
accepit eam post Et .Zaham et ,Semariah et ,Jehus ,filios ei peperit Et .Isai filii Eliab filiam Abihail ,David
19 דויד אביהיל בת־אליאב בן־ישי: ותלד לו בנים את־יעוש ואת־שמריה ואת־זהם: ואחריה לקח
20 Mahachah Rechabham amavit Et .Selomith et ,Ziza et ,Hatthai et ,Abijah ei peperit et :Absalom filiam Mahachah
21 את־מעכה בת־אבשלום ותלד לו את־אביה ואת־עתי ואת־זיזא ואת־שלמית: ויאהב רחבעם את־מעכה
viginti genuit Et .sexaginta cōcubinas & ,*sumpsit* decem octo uxores quia:suis *pellicib⁹* &,suis uxorib⁹ omnib⁹ præ Absalom filiam
בת־אבשלום מכל־נשיו ופילגשיו כי נשים שמונה־עשרה נשא ופילגשים ששים ויולד עשרים
quia ,ejus fratres inter ducem in Mahachah filium Abijah Rechabham *caput* in constituit Et .filias sexaginta & ,filios octo &
22 ושמונה בנים וששים בנות: ויעמד לראש רחבעם את־אביה בן־מעכה לנגיד באחיו כי
urbib⁹ cunctis in:Binjamin&,Jehudah terris cunctis in suis filiis omnib⁹ de dispergebat & ,faciebat *instruere* Et .eū *faciendū* regnare *ad*
23 להמליכו: ויבן ויפרץ מכל־בניו לכל־ארצות יהודה ובנימן לכל ערי
.uxorum *turbam* petivit & :*multitudine in* escam *eis* *dedit* & ,munitis
המצרות ויתן להם המזון לרב וישאל המון נשים:

CAP. XII. יב

,fuit Et .eo cum Israel omnis & ,DOMINI legem dereliquit ,illud roborāsset cū & ,Rechabhā regnum *cōfirmare secundū* fuit Et
1 ויהי כהכין מלכות רחבעם וכחזקתו עזב את־תורת יהוה וכל־ישראל עמו: ויהי
2 mille In .Dominū in fuerāt prævaricati nā:Jerusalaim cōtra Ægypti rex Sisac ascēdit ,Rechabhā regis quinto anno in
3 בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך־מצרים על־ירושלם כי מעלו ביהוה: באלף
.Chusim &,Succhiim,Lubim,Ægypto ex eo cū venerāt qui populi numer⁹ non & :equitū millib⁹ sexaginta in &,currib⁹ ducentis &
ומאתים רכב ובששים אלף פרשים ואין מספר לעם אשר־באו עמו ממצרים לובים סכיים וכושים:

Versio VULG. LAT.

Hæc dicit Dñs ;Non ascendetis,neque pugnabitis contra
fratres vestros : revertatur unusquisque in domū suā,quia 4
meâ hoc gestū est voluntate. Qui cùm audissent sermonē
Dñi,reversi sunt,nec perrexerunt contra Jeroboā. Habi-
tavit autem Roboam in Jerusalé, & ædificavit civitates 5
muratas in Juda. Extruxitque Beth-lehem, & Etam, &
Thecue, Bethsur quoque, & Socho, & Odollā, Necnon 6
& Geth, & Maresa, & Ziph, Sed & Aduram, & Lachis, et 7
Azeca, Saraa quoque, & Aialon, & Hebron, quæ erant in 8
Juda et Benjamin, civitates munitissimas. Cúmq; clausisset 9
eas muris, posuit in eis principes, ciborúmq; horrea, hoc 10
est, olei, & vini. Sed & in singulis urbib⁹ fecit armamen- 11
tarium scutorū & hastarū, firmavítq, eas summâ diligen- 12
tiâ, & imperavit super Judā & Benjamin. Sacerdotes autē
& Levitæ, qui erant in universo Israel, venerunt ad eum 13
de cunctis sedib⁹ suis, Relinquentes suburbana & posses-
siones suas, & transeuntes ad Judam & Jerusalé : eò quòd 14
abjecisset eos Jeroboā, & posteri ejus, ne sacerdotio Dñi
fungerentur. Qui constituit sibi sacerdotes excelsorū, &
dæmoniorū, vitulorúmq; quos fecerat. Sed & de cunctis 15
tribub⁹ Israel, quicunque dederant cor suū ut quærerent 16
Dñm Deum Israel, venerunt in Jerusalé ad immolandum
victimas suas coram Dño Deo patrū suorum. Et robora-
verunt regnū Juda, & confirmaverunt Roboam filiū Salo- 17
monis p tres annos : ambulaverunt enim in viis David &
Salomonis, annis tantùm tribus. Duxit autē Roboam u-
xorem Mahalath, filiam Jerimoth, filii David : Abihail 18
quoque filiam Eliab filii Isai, Quæ peperit ei filios, Je-
hus, & Somoriam, & Zoom. Post hanc quoque accepit 19
Maacha filiam Absalom, quæ peperit ei Abia, & Ethai, 20
& Ziza, & Salomith. Amavit autem Roboam Maa-
cha filiam Absalom, super omnes uxores suas & con- 21
cubinas : nam uxores decem & octo duxerat, concubi-
nas autem sexaginta : & genuit viginti octo filios & sex-
aginta filias. Constituit verò in capite, Abiam filium
Maacha, ducem super omnes fratres suos : ipsum enim 22
regem facere cogitabat, Quia sapientior fuit, & poten-
tior super omnes filios ejus, & in cunctis finibus Juda & 23
Benjamin, & iñ universis civitatibus muratis : præbuit-
que eis escas plurimas, & multas petivit uxores.

CAP. XII.

Cúmque roboratum fuisset regnum Roboam & con- 1
fortatum, dereliquit legem Domini, & omnis Israel cum
eo. Anno autem quinto regni Roboam, ascendit Sesac 2
rex Ægypti in Jerusalem (quia peccaverant Domino)
Cum mille ducentis curribus, & sexaginta millibus e- 3
quitum : nec erat numerus vulgi quod venerat cum eo
ex Ægypto, Libyes scilicèt, & Troglodytæ, & Æthiopes.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quæ sequuntur discrepant ab Hebr. excerpta sunt autem partim ex 12. partim 14. cap. lib. 3. Regum.

[illegible]

Sic dicit Dominus, Ne ascendatis, néve pu- 4
gnetis; revertimini quisque domū suam, quo-
niam à me facta est res ista : qui auscultantes
verbo Domini, reversi sunt ut abirent quisque
domum suam. Ædificavit autem Jerobaamus 5
Sechim in monte tribûs Aphremitarū, & ha-
bitavit in ea. Indéque egressus ædificavit
Phenuelem. Et dixit Jerobaam in corde suo, 6
Revertetur regnum ad domum Davidis, Si 7
populus hic ascendat ad facienda sacrificia in
domo Domini in Jerusalem : nam reconcilia-
bitur animus populi hujus cum domino suo,
interficient me, & restituent regnū Rehabaa-
mo filio Salomonis. Quamobrem cogitavit 8
rex, fecitque duos vitulos aureos, & dixit eis;
Superfluuum vobis esset ascendere : quorsum
ascenderetis, & descenderetis in Jerusalem?
Isti sunt dii tui Israel, qui eduxerūt te de terra
Ægypti. Et collocavit unum in Beth-il, al- 9
terum verò collocavit in Dan. Fuitque res 10
ista causa peccati : nam populus abibat co-
ram vitulo usque ad Dan : fuitque res ista tan-
to crimini, ut totam Jerobaami domum extir-
paret perderétque de terra. Eodem tempo- 11
re morbo laboravit Abiamus Jerobaami fi-
lius : quarè dixit Jerobaam uxori suæ, Surge
quæso, téque simula quasi mulieré plebeiam,
ita ut nesciant te esse uxorem Jerobaam, &
vade in Silo : ecce ibi est Ahia propheta qui
prædixit mihi quando præficiend⁹ essem huic
populo. Ipsum adibis, aperiétque tibi quid 12
eventurum sit huic puero. Verùm à Domino 13
dictum jam fuerat ad Ahiam, Ecce uxor Jero-
baami venit postulatum à te oraculum de filio
suo qui ægrotus est; talia ac talia dices ei : in
suo autem ingressu aliam se simulat. Cùm 14
igitur audisset Ahia strepitum pedum ejus in-
troeuntis in januam, dixit ad eam; Ingredere
uxor Jerobaami, cur aliam te simulas? ego ve-
rò missus sum ad pronuntiandum contra te
verba dura. Vade dictum Jerobaamo; Sic 15
dicit Dominus dominorum Israelis, Ego te
evexi è plebe, téque regem posui super po-
pulum meum Israelem : Abstuli regnum de 16
domo Davidis, & dedi tibi : tu verò non
fuisti sicut David servus meus qui custodivit
præcepta mea, & ambulavit in legibus meis
integro corde, faciens quod rectum erat co- 17
ram me. Imò tu pejus fecisti quàm omnes
reges qui te præcesserunt, & abiens fecisti
tibi idola gentium & simulachra ad blasphe-
mandum coram me; cultum verò meum pro-
jecisti post collum tuum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Τάδε λέγει κύριος, Οὐκ (γ) ἀναβήσεσθε, καὶ οὐ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν· (δ) ἀποστρέφετε
ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ (ε) ἐπήκουσαν τοῦ λόγου κυρί-
5 ου, καὶ ἀπεστράφησαν τοῦ μὴ πορευθῆναι ἐπὶ Ἱεροβοάμ. Καὶ κατῴκησε Ῥοβοὰμ (ζ) εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ
6 ᾠκοδόμησε πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν (η) Βηθλεέμ, καὶ Αἰτάν, καὶ Θε-
7 8 κωέ, Καὶ Βαιθσουρά, καὶ τὴν (θ) Σοκχώθ, καὶ τὴν Ὀδολλάμ, Καὶ τὴν Γέθ, καὶ τὴν Μαρισάν, καὶ τὴν Ζίφ,
9 10 Καὶ τὴν (ι) Ἀδωραΐ, καὶ Λαχίς, καὶ τὴν Ἀζηκά, Καὶ τὴν Σαραά, καὶ τὴν (κ) Αἰλώμ, καὶ τὴν
11 Χεβρών, ἥ ἐστι τοῦ Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, πόλεις τειχήρεις. Καὶ ὠχύρωσεν αὐτὰς (λ) τείχεσι, καὶ ἔ-
12 δωκεν ἐν αὐταῖς ἡγουμένους, καὶ παραθέσεις βρωμάτων, ἔλαιον καὶ οἶνον, Κατὰ (μ) πόλιν καὶ κατὰ
πόλιν θυρεοὺς καὶ δόρατα, καὶ κατίσχυσεν αὐτὰς εἰς πλῆθος σφόδρα· καὶ ἦσαν αὐτῷ Ἰούδα καὶ
13 Βενιαμίν. Καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται οἳ ἦσαν ἐν παντὶ Ἰσραὴλ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάν-
14 των τῶν ὁρίων· Ὅτι ἐγκατέλιπον οἱ Λευῖται τὰ σκηνώματα τῆς κατασχέσεως αὐτῶν, καὶ ἐπορεύ-
θησαν πρὸς (ν) Ἰούδα εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐξέβαλεν αὐτοὺς Ἱεροβοὰμ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ (ξ) μὴ λειτουρ-
15 γεῖν (ο) κυρίῳ. Καὶ κατέστησεν ἑαυτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν καὶ τοῖς εἰδώλοις καὶ τοῖς ματαίοις καὶ
16 τοῖς μόσχοις, ἃ ἐποίησεν Ἱεροβοάμ. Καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ φυλῶν Ἰσραήλ, οἳ ἔδωκαν καρδίαν (π)
αὐτῶν τοῦ ζητῆσαι (†) κύριον θεὸν Ἰσραήλ· καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ θῦσαι κυρίῳ (ρ) θεῷ τῶν πα-
17 τέρων αὐτῶν. Καὶ κατίσχυσαν τὴν βασιλείαν Ἰούδα· καὶ κατίσχυσε (σ) Ῥοβοὰμ τὸν τοῦ Σαλωμὼν
18 εἰς ἔτη τρία, ὅτι ἐπορεύθη (τ) ἐν ταῖς ὁδοῖς Δαυὶδ καὶ Σαλωμὼν ἔτη τρία. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Ῥο-
βοὰμ γυναῖκα τὴν (υ) Μοολὰθ θυγατέρα (φ) Ἱεριμοὺθ υἱοῦ Δαυίδ, καὶ (χ) Ἀβιγαίαν θυγατέρα Ἐ-
19 20 λιὰβ τοῦ Ἰεσσαί. Καὶ (ψ) ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς τὸν Ἰεοὺς, καὶ τὸν Σαμαρίαν, καὶ τὸν Ζαάμ. Καὶ μετὰ
ταῦτα ἔλαβεν ἑαυτῷ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀβιά, καὶ τὸν (ω) Ἰετ-
21 θί, καὶ τὸν Ζιζά, καὶ τὸν Σαλημώθ. Καὶ ἠγάπησε Ῥοβοὰμ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσσαλὼμ ὑπὲρ
πάσας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκας δεκαοκτὼ εἶχε καὶ παλλακὰς ἑξήκοντα·
22 καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς (α) εἴκοσι καὶ ὀκτώ, καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα. Καὶ κατέστησεν εἰς (β) ἄρχοντα Ἀβιὰ
23 τὸν τῆς Μααχὰ εἰς ἡγούμενον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὅτι βασιλεῦσαι διενοεῖτο αὐτόν. Καὶ ηὐξήθη
παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς, καὶ
ἔδωκεν αὐταῖς τροφὰς πλῆθος πολύ, καὶ ᾐτήσατο πλῆθος γυναικῶν.

MS. A. (γ) ἀναβήσεται, οὐδὲ πολεμήσεται πρὸς (δ) ἀποστρέψατε (ε) ὑπήκουσαν (ζ) ἐπὶ (η) Βαιθσεέμ, καὶ τὴν Αἰτάν, καὶ τὴν Θεκωέ, Καὶ τὴν Βαιθσουρά, (θ) Σοκχώθ, (ι) Ἀδωραΐμ (κ) Αἰαλών, (λ) τείχεσιν, καὶ ἔδωκεν αὐτ (μ) πόλιν θυρεοὺς (ν) Ἰούδαν (ξ) τοῦ μὴ (ο) τῷ κυρίῳ. (π) ἑαυτῶν (†) τὸν κύριον (ρ) τῷ θεῷ (σ) Ῥοβοὰμ ὁ τοῦ Σαλωμὼν (τ) ταῖς ὁδοῖς (υ) Μολὰθ (φ) Ἐρμοὺθ (χ) Ἀβιαία (ψ) ἔτεκον αὐτῷ υἱοὺς, * καὶ τὸν Σαμαρίαν, καὶ τὸν Ζαάμ. (ω) Ἰεθθί, καὶ τὸν Ζιζά, καὶ (α) εἰκοσιοκτώ, (β) ἄρχοντα Ῥοβοὰμ τὸν Ἀβιὰ τὸν

Hæc dicit Dominus; Non ascendetis, & non bellabitis adversùs fratres 4
vestros. Revertite unusquisque in domum suam: quoniam à me factum
est verbum hoc. Et obedierunt verbo Domini, & conversi sunt à non e-
undo super Hieroboam. Et habitavit Roboam in Hierusalem: & ædifi- 5
cavit civitates munitas in Judæa. Et ædificavit Bethleem, & Ætan, 6
& Thecoe, Et Bethsura, & Sochoth, & Odollam, Et Geth, & Ma- 7 8
risan, & Ziph, Et Adoræ, & Lachis & Azeca, Et Saraa, & 9 10
Ailom, & Chebron, quæ est Juda & Benjamin, civitates muratas.
Et munivit ipsas muratas, & dedit in eis duces, & cellaria cibario- 11
rum, oleum, & vinum, Ad civitatem & ad civitatem scuta, & lan- 12
ceas. Et confortavit eas in multitudine valdè. Et fuerunt ei Juda,
& Benjamin. Et sacerdotes, & Levitæ, qui erant in omni Israel, con- 13
venerunt ad eum ex omnibus finibus: Quoniam dereliquerunt Levitæ 14
tabernacula possessionis suæ, & iverunt ad Juda in Hierusalem: quoni-
am ejecit eos Hieroboam, & filii ejus, ad non ministrandum Domino.
Et constituit sibi sacerdotes excelsorum, & idolis, & vanis, & (b) vi- 15
tulis, quæ fecit Hieroboam. Et ejecit (c) eos de tribubus Israel, qui 16
dederant cor suum ad quærendum Dominum Deum Israel. Et vene-
runt in Hierusalem sacrificare Domino Deo patrum suorum: Et confor- 17
taverunt regnum Juda. Et confortavit Roboam (d) filium Salomon ad
annos tres: quoniam ivit in viis David & Salomon, annos tres. Et 18
accepit sibi Roboam uxorem Moolath filiam Hieremuth filii David, et
Abigæam filiam Heliab, qui ipsius Jessæ. Et peperit ei filios, Jeus, 19
et Samoria, et Zaam. Et post hæc accepit sibi Maacha filiam Abessalom: 20
& peperit ei Abia, et Jethi, & Zeza, et Salemoth. Et dilexit Roboam 21
Maacha filiam Abessalom super omnes uxores suas, et concubinas suas:
quoniam uxores decem octo habuit, et concubinas sexaginta. Et genuit
filios viginti et octo, et filias sexaginta. Et constituit in principem A- 22
bia filium Maacha, in ducem in fratribus ejus: quoniam regem facere
cogitabat eum. Et crevit supra omnes filios ejus (e) in omnibus finibus 23
Juda, et Benjamin, et in civitatibus munitis: et dedit (f) eis alimenta,
multitudinem plurimam: et petivit multitudinem uxorum.

ΚΕΦ. ιβ΄.

1 Καὶ ἐγένετο ὡς ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία Ῥοβοάμ, καὶ ὡς κατεκρατύνθη, ἐγκατέλιπε τὰς ἐντολὰς κυ-
2 ρίου, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν (α) τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ τῆς βασιλείας Ῥοβοάμ, ἀνέβη
3 Σουσακὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου (β) ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, ὅτι ἥμαρτον ἐναντίον κυρίου, Ἐν χιλίοις καὶ διακο-
σίοις ἅρμασι καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἵππων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ πλήθους τοῦ ἐλθόντος μετ' αὐτοῦ ἐξ
Αἰγύπτου, Λίβυες, (γ) Τρωγλοδύται, καὶ Αἰθίοπες.

MS. A. (α) τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς (β) ἐπὶ * Ἰσραήλ, ὅτι (γ) Τρωγλοδύται,

CAP. XII.

Et factum est, ut paratum fuit regnum Roboam, et ut invaluit; 2
dereliquit mandata Domini, et omnis Israel cum eo. Et factum est in
anno quinto regni Roboam, ascendit Susacim rex Ægypti super Hierusa- 2
lem, (quoniam peccaverunt coram Domino,) In mille et sexcentis 3
curribus, et sexaginta millibus equorum. Et non erat numerus multitudi-
nis, quæ venit cum eo de Ægypto, Libyes, (a) Trogodytæ, et Æthiopes.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * هكذا قال الرب * لا تطلعوا ولا تحاربوا * بل يرجع كل رجل الي بيته * لان من بين
يدي كان هذا الامر * فسمعوا كلمة الله من فم النبي * ومضي كل انسان الي بيته
5 * وبني يوربعام نابلس في جبل سبط بيت افرام وجلس هناك * وخرج من هناك وبنا فنويل
6 7 * وقال يوربعام في قلبه * ان صعدت هذه الامة لتصنع ذبائح في بيت الله في اورسليم
8 رجع الملك الي رحبعام بن سليمان * ففكر الملك وعمل عجلين ذهبا * وقال لهم تتعبون
9 وتطلعون وتنزلون الي اورسليم * ها الاهك يا اسرايل اللذان اطلعاك من مصر * وجعل
10 احدهما في بيت ايل * والاخر في دان * فصارت هذه الكلمة للخطية * ومر الشعب عند
العجل الواحد الي دان * وكانت الخطية لكل بيت يوربعام ليقلع اصله من الارض
11 * وفي ذلك الزمان مرض افيم بن يوربعام * فقال يوربعام لامراته * قومي متنكرة كمثل
امراة فقيرة * ولا يعلم احد انك امراتي * وامضي الي سيلوا * فان ثم احيا النبي * هو
12 قال لي انك تصير ملكا علي هذه الامة * فيكشف لك ما يكون من امر هذا الصبي
13 * وحلت كلمة الله علي احيا النبي * ها امراة يوربعام تجي اليك تسال منك كلمة الله لاجل
14 ابنها انه مريض * قل لها هكذا وكذا * وهي تدخل اليك متنكرة * فحين سمع احيا
صوت رجليها في مدخل الباب * قال لها * ادخلي يا امراة يوربعام * لماذا تتنكري * وانا اقول
15 لك الفاظا صعبة * امضي وقولي ليوربعام * يقول رب الارباب اله اسرايل * انا رفعتك عن
16 الشعب * وجعلتك ملكا عليهم * واخذت الملك من بيت داود * واعطيتك اياه * وما صرت
مثل داود عبدي * ولا حفظت وصاياي * ولا مشيت في نواميسي بقلبك كله
17 لتعمل حسنا بين يدي * بل عملت السيات اكثر من كل الملوك الذين
مضوا قدامك * وصنعت لك اوثانا واصناما يحدفون بين يدي * وطرحت خوفي
خلفك *

Sic ait Dominus, Ne ascendatis, neque 4
pugnetis, sed revertatur unusquisque do-
mum suam, quoniam à me fuit res ista;
acquieverunt verbo Dei prophetico ore
prolato, & abiit quisque domum suam.
Deinde ædificavit Jerobaamus Neapolim 5
in monte tribûs Aphremiticæ, ibique
commoratus est. Inde egressus ædifica-
vit Phenuelem. Dixit autem 6
Jerobaam apud semetipsum, Si ascende- 7
rit populus hic ad agenda sacrificia in
domo Dei in Jerusalem, revolvetur
regnum ad Rehabaamum filium Salomo-
nis. Quare cogitavit rex, fecitque 8
duos vitulos aureos, & ait illis; Fati-
gamini ascendendo & descendendo in
Jerusalem: ecce duo dei tui O Israel
qui te extraxerunt ex Ægypto. Posuit- 9
que alterum eorum in Beth il, alterum
in Dan. Quæ res cessit in peccatum; 10
quoniam populus vitulum unum con-
veniebat in Dan usque: & hujus pec-
cati causa fuit tota domus Jerobaami,
ut radicitùs evelleretur è terra. Eo- 11
dem quoque tempore ægrotante Abiamo
Jerobaami filio, dixit Jerobaam uxori
suæ, Surge, & pauperculæ mulieris
instar larvata, ut nemo percipiat te esse
uxorem meam, vade in Silo: ibi enim
est Achia propheta qui prædixerat mihi
futurum me regem super hunc populum:
Is indicabit tibi quid futurum sit de re 12
hujus pueri. Interim advenit verbum 13
Dei ad Achiam prophetam dicentis, En
uxor Jerobaami te adit petitura à te
oraculum divinum de filio suo, est enim
ægrotus: talia ac talia dicas ei: in-
gredietur autem ad te simulata. Quam- 14
obrem statim atque percepit Achia
strepitum pedum ejus ad ingressum ostii,
dixit ad eam, Ingredere O uxor Jero-
baami, cur aliam te simulas? equidem
sententias acerbas sum tibi dicturus.
Vade dictum Jerobaamo; Dicit Domi- 15
nus dominorum Deus Israelis, Ego præ-
tuli te populo, teque regem constitui
super eos; Abstuli regnum à domo Da- 16
vidis, & tradidi tibi: tu verò non fu-
isti similis Davidi servo meo, nec ser-
vâsti mandata mea, nec ambulâsti in
legibus meis toto corde tuo, ut rectè te
gereres coram me: Sed plura commisisti 17
scelera quàm omnes reges qui te præ-
cesserunt, composuisti tibi simulachra &
idola blasphemantia coram me, & timo-
rem meum retro abjecisti.

דברי הימים ב: יג

4 וַיִּלְכֹּד אֶת־עָרֵי הַמְּצֻרוֹת אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיָּבֹא עַד־יְרוּשָׁלִָם׃
5 וּשְׁמַעְיָה הַנָּבִיא בָּא אֶל־רְחַבְעָם וְשָׂרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־נֶאֶסְפוּ אֶל־יְרוּשָׁלִָם מִפְּנֵי שִׁישָׁק וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתִי וְאַף־אֲנִי עָזַבְתִּי אֶתְכֶם בְּיַד־שִׁישָׁק׃
6 וַיִּכָּנְעוּ שָׂרֵי־יִשְׂרָאֵל וְהַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ צַדִּיק יְהוָה׃
7 וּבִרְאוֹת יְהוָה כִּי נִכְנָעוּ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־שְׁמַעְיָה לֵאמֹר נִכְנְעוּ לֹא אַשְׁחִיתֵם וְנָתַתִּי לָהֶם כִּמְעַט לִפְלֵיטָה וְלֹא־תִתַּךְ חֲמָתִי בִּירוּשָׁלִָם בְּיַד־שִׁישָׁק׃
8 כִּי יִהְיוּ־לוֹ לַעֲבָדִים וְיֵדְעוּ עֲבוֹדָתִי וַעֲבוֹדַת מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת׃
9 וַיַּעַל שִׁישַׁק מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־יְרוּשָׁלִָם וַיִּקַּח אֶת־אֹצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וְאֶת־אֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֹּל לָקָח וַיִּקַּח אֶת־מָגִנֵּי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה׃
10 וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם תַּחְתֵּיהֶם מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת וְהִפְקִיד עַל־יַד שָׂרֵי הָרָצִים הַשֹּׁמְרִים פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ׃
11 וַיְהִי מִדֵּי־בוֹא הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה בָּאוּ הָרָצִים וּנְשָׂאוּם וֶהֱשִׁבוּם אֶל־תָּא הָרָצִים׃
12 וּבְהִכָּנְעוֹ שָׁב מִמֶּנּוּ אַף־יְהוָה וְלֹא לְהַשְׁחִית לְכָלָה וְגַם בִּיהוּדָה הָיָה דְּבָרִים טוֹבִים׃
13 וַיִּתְחַזֵּק הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלִָם וַיִּמְלֹךְ כִּי בֶן־אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם בְּמָלְכוֹ וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם הָעִיר אֲשֶׁר־בָּחַר יְהוָה לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֹּנִית׃
14 וַיַּעַשׂ הָרָע כִּי לֹא הֵכִין לִבּוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה׃
15 וְדִבְרֵי רְחַבְעָם הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים בְּדִבְרֵי שְׁמַעְיָה הַנָּבִיא וְעִדּוֹ הַחֹזֶה לְהִתְיַחֵשׂ וּמִלְחֲמוֹת רְחַבְעָם וְיָרָבְעָם כָּל־הַיָּמִים׃
16 וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XIII. יג

1 בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה עַל־יְהוּדָה׃
2 שָׁלוֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ מִיכָיָהוּ בַת־אוּרִיאֵל מִן־גִּבְעָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּה וּבֵין יָרָבְעָם׃
3 וַיֶּאְסֹר אֲבִיָּה אֶת־הַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גִּבּוֹרֵי מִלְחָמָה אַרְבַּע־מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר וְיָרָבְעָם עָרַךְ עִמּוֹ מִלְחָמָה בִּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר גִּבּוֹר חָיִל׃
4 וַיָּקָם אֲבִיָּה מֵעַל לְהַר צְמָרַיִם אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרָיִם וַיֹּאמֶר שְׁמָעוּנִי יָרָבְעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל׃
5 הֲלֹא לָכֶם לָדַעַת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָתַן מַמְלָכָה לְדָוִיד עַל־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם לוֹ וּלְבָנָיו בְּרִית מֶלַח׃
6 וַיָּקָם יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט עֶבֶד שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד וַיִּמְרֹד עַל־אֲדֹנָיו׃

Versio VULG. LAT.

Cepítque civitates munitissimas in Juda, & venit usque 4
in Jerusalem. Semeias autem propheta ingressus est ad 5
Roboam, & principes Juda, qui congregati fuerant in Jerusalem, fugientes Sesac, dixitque ad eos; Hæc dicit Dominus; Vos reliquistis me, & ego reliqui vos in manu Sesac. Consternatique principes Israel & rex dixe- 6
runt; Justus est Dominus. Cúmque vidisset Dominus, 7
quòd humiliati essent, factus est sermo Domini ad Semeiam, dicens; Quia humiliati sunt, non disperdam eos, dabóque eis pauxillum auxilii, & non stillabit furor meus super Jerusalem per manum Sesac. Veruntamen servi- 8
ent ei, ut sciant distantiam servitutis meæ, & servitutis regni terrarum. Recessit itaque Sesac rex Ægypti ab 9
Jerusalem, sublatis thesauris domûs Domini, & domûs regis, omniáque secum tulit, & clypeos aureos, quos fecerat Salomon, Pro quibus fecit rex æneos, & tradi- 10
dit illos principibus scutariorum, qui custodiebant vestibulum palatii. Cúmque introiret rex domum Domi- 11
ni, veniebant scutarii, & tollebant eos, iterúmque referebant eos ad armamentarium suum. Veruntamen quia 12
humiliati sunt, aversa est ab eis ira Domini, nec deleti sunt penitùs: siquidem & in Juda inventa sunt opera bona. Confortatus est ergò rex Roboam in Jerusalem, 13
atque regnavit: quadraginta autem & unius anni erat cùm regnare cœpisset, & decem & septem annis regnavit in Jerusalem, urbe, quam elegit Dominus, ut confirmaret nomen suum ibi, de cunctis tribubus Israel: nomen autem matris ejus Naama Ammanitis. Fecit au- 14
tem malum, & non præparavit cor suum ut quæreret Dominum. Opera verò Roboam prima & novissima, scri- 15
pta sunt in libris Semeiæ prophetæ, & Addo Videntis, & diligenter exposita: pugnaverúntque adversùm se Roboam & Jeroboam cunctis diebus. Et dormivit Ro- 16
boam cum patribus suis, sepultúsque est in civitate David. Et regnavit Abia filius ejus pro eo.

CAP. XIII.

ANno octavodecimo regis Jeroboam, regnavit Abia 1
super Judam. Tribus annis regnavit in Jerusalem, no- 2
ménque matris ejus Michaia, filia Uriel de Gabaa: & erat bellum inter Abiam & Jeroboam. Cúmque iniis- 3
set Abia certamen, & haberet bellicosissimos viros, & electorum quadringenta millia: Jeroboam instruxit econtrà aciem octingenta millia virorum, qui & ipsi electi erant, & ad bella fortissimi. Stetit ergò Abia super 4
montem Semeron, qui erat in Ephraim, & ait; Audi Jeroboam, & omnis Israel. Num ignoratis quòd Domi- 5
nus Deus Israel dederit regnum David super Israel in sempiternum, ipsi & filiis ejus in pactum salis? Et sur- 6
rexit Jeroboam filius Nabat, servus Salomonis filii David: & rebellavit contra dominum suum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ex CAPITE XII.

[illegible]

Ex CAPITE XII.

Confirmavit autem se rex Rehabaam filius 13
Salomonis in Jerusalem, & regnavit: natus erat annos quadraginta unû Rehabaam quando inauguratus est regno, & septemdecim annis regnavit in Jerusalem civitate quam elegerat sibi Dominus ex omnibus tribubus Israelis ad collocandum ibi habitaculum suum: nomen matris ejus erat Naama quæ fuit Ammonitis. Fecit autem malum coram Domi- 14
no, nec comparavit animum suum ad timorem Domini, exquirendo cum toto corde suo. Atque hæc fuerunt gesta Rehabaami 15
tam priora quàm posteriora, committere malum coram Domino Deo Israelis. Fuit etiam bellum inter Rehabaamum filium Salomonis, & inter Jerobaamum Nabati filium omnibus diebus ejus. Denique cùm occu- 16
buisset Rehabaam cum patribus suis, & sepultus esset in civitate Davidis, regnum occupavit Abia filius ejus post ipsum.

CAP. XIII.

[illegible]

ANno decimo octavo regni Jerobaami fi- 1
lii Nabati regnum occupavit Abia super tribum Judæ. Tribus annis regnavit in Jeru- 2
salem: nomen matris ejus, Maacha filia Urielis de Rama. Constrinxit autem Abia viros 3
belligeros, quadringenta millia virorum juvenum, adeo ut susciperent onus eundi & bellum gerendi contra Jerobaamum Nabati filium. Quare Jerobaam Nabati filius collectis sibi copiis, venit ad bellum gerendum cum octingentis millibus juvenibus robustissimis. Tum surgens Abia è monte Sema- 4
riam sito in confinibus montis Aphremi, dixit; Audi Jerobaam fili Nabat, & omnis Is- 5
rael: Fortè sciebatis Dominum Deum Israelis dedisse regnum Davidis super Israelem in æternum, tum ipsi tum filiis ejus, pacto regio: Jerobaamum verò servum Salomonis 6
filii Davidis surrexisse, & contra dominum suum rebellâsse,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν, αἳ ἦσαν ἐν Ἰούδα, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ Σα-
4 5 μαίας ὁ προφήτης ἦλθε πρὸς Ῥοβοὰμ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα τοὺς συναχθέντας εἰς Ἱερουσαλὴμ
ἀπὸ προσώπου Σουσακίμ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Οὕτως εἶπε κύριος, Ὑμεῖς (δ) ἐγκατελίπετέ με, καὶ
6 ἐγὼ ἐγκαταλείψω ὑμᾶς ἐν χειρὶ Σουσακίμ. Καὶ ᾐσχύνθησαν οἱ (ε) ἄρχοντες Ἰσραὴλ καὶ ὁ βασι-
7 λεύς, καὶ εἶπαν, Δίκαιος ὁ κύριος. Καὶ ἐν τῷ ἰδεῖν κύριον ὅτι ἐνετράπησαν, καὶ ἐγένετο λό-
γος κυρίου πρὸς Σαμαίαν, λέγων, Ἐνετράπησαν, οὐ καταφθερῶ αὐτούς, καὶ δώσω αὐτοὺς ὡς μι-
8 κρὸν εἰς σωτηρίαν, καὶ οὐ μὴ στάξῃ ὁ θυμός μου ἐν Ἱερουσαλήμ, Ὅτι ἔσονται εἰς παῖδας, καὶ γνώσονται
9 τὴν δουλείαν μου, καὶ τὴν δουλείαν τῆς βασιλείας τῆς γῆς. Καὶ ἀνέβη Σουσακὶμ βασιλεὺς (ζ) Αἰγύπτου ἐπὶ Ἱερου-
σαλήμ, καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως,
10 τὰ πάντα ἔλαβε· καὶ ἔλαβε τοὺς θυρεοὺς τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησε Σαλωμών. Καὶ (η) ἐποίησεν ὁ βα-
σιλεὺς Ῥοβοὰμ θυρεοὺς χαλκοῦς ἀντ' αὐτῶν· καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν Σουσακὶμ ἄρχοντας παρατρε-
11 χόντων, τοὺς φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς
οἶκον κυρίου, εἰσεπορεύοντο οἱ φυλάσσοντες, καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες εἰς ἀπάντησιν τῶν παρα-
12 τρεχόντων. Καὶ ἐν τῷ ἐντραπῆναι αὐτόν, ἀπεστράφη ἀπ' αὐτοῦ (θ) ὀργὴ κυρίου, καὶ οὐκ εἰς καταφθο-
13 ρὰν εἰς τέλος· καὶ γὰρ (ι) ἐν Ἰούδα ἦσαν λόγοι (κ) ἀγαθοί. Καὶ κατίσχυσεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ
ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐβασίλευσεν. καὶ (λ) τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐ-
τόν, καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐν τῇ πόλει ᾗ ἐξελέξατο κύριος ἐπονομά-
σαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν (μ) φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νοομ-
14 μὰ ἡ Ἀμμανῖτις. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρόν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν (ν) αὐτοῦ ἐκζητῆσαι
15 τὸν κύριον. Καὶ λόγοι Ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ (ξ) ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις Σα-
μαία τοῦ προφήτου, καὶ Ἀδδὼ τοῦ ὁρῶντος, καὶ (ο) πράξεις αὐτοῦ; (π) καὶ ἐπολέμησε Ῥοβοὰμ
16 τὸν Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἀπέθανε (ρ) Ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et obtinuerunt civitates munitas, quæ erant in Juda, & venerunt in 4
Hierusalem. Et Samæas propheta venit ad Roboam, & ad principes 5
Juda, qui congregati fuerant in Hierusalem à facie Susacim: & dixit
eis, Sic dixit Dominus; Vos dereliquistis me: & ego derelinquam
vos in manu Susacim. Et confusi sunt principes Israel, & rex, & di- 6
xerunt; Justus est Dominus. Et cùm videret Dominus, quia confusi 7
sunt; & factum est verbum Domini ad Samæam, dicens; Confusi sunt,
non disperdam eos: & dabo (b) eos, quasi pusillùm ad salutem: &
non stillabit furor meus in (c) Hierusalem: Quoniam erunt in (d) pue- 8
ros: & cognoscent servitutem meam, & servitutem regni terræ. Et 9
ascendit Susacim rex Ægypti super Hierusalem: & cepit thesauros
qui in domo Domini, & thesauros qui in domo regis, omnia cepit.
Et cepit scuta aurea, quæ fecerat Salomon. Et fecit rex Roboam scuta 10
ænea pro eis: & constituit super eum (e) Susacim principes cursorum,
custodientes portam regis. Et fiebat, in ingrediendo regem in domum 11
Domini, ingrediebantur custodes, & cursores, & qui revertebant in
obviàm cursorum. Et cùm ipse confusus esset, aversus est ab eo furor 12
Domini, & non ad perditionem in finem. Nam & in Juda fuerunt
verba bona. Et invaluit rex Roboam in Hierusalem, & regnavit. Et 13
quadraginta & unius annorum Roboam, cùm ipse regnavit: & septem
& decem annos regnavit in Jerusalem, in civitate, quam elegit Domi-
nus ad cognominandum nomen suum ibi de omnibus tribubus filiorum
Israel. Et nomen matris ejus Noomma Ammanites. Et fecit malum; 14
quoniam non direxit cor suum ad exquirendum Dominum. Et verba 15
Roboam prima & novissima, nonne ecce scripta in Verbis Samææ prophe-
tæ, & Addo (f) Videntis, & actiones ejus? Et Roboam impugnavit
Hieroboam omnibus diebus. Et mortuus est Roboam cum patribus suis: 16
& sepultus est in civitate David. Et regnavit Abia filius ejus pro eo.

MS.A. (δ) ἐγκατελείπετέ με, κἀγὼ (ε) ἄρχοντες Ἰούδα καὶ ὁ (ζ) Αἰγύπτου, καὶ ἔλαβεν (η) ἐποίησεν Ῥοβοὰμ θυρεοὺς (θ) ἡ ὀργὴ (ι) ἐν τῷ Ἰούδα (κ) ἀγαθοὶ καὶ ἀρεστοὶ ἐν πᾶσιν. Καὶ κατίσχυσεν Ῥοβοὰμ ἐν (λ) τεσσαράκοντα (μ) φυλῶν Ἰσραήλ, καὶ ὄνομα (ν) ἑαυτοῦ ἐκζητῆσαι κύριον. (ξ) οἱ ἔσχατοι (ο) αἱ πράξεις (π) καὶ αἰ-πολέμει Ῥοβοὰμ πρὸς Ἱεροβοὰμ (ρ) Ῥοβοάμ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ ἐν πόλει

ΚΕΦ. ιγ'.

1 2 ΕΝ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἱεροβοὰμ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ ἐπὶ Ἰούδαν. Τρία ἔτη ἐ-
βασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μααχὰ θυγάτηρ Οὐριὴλ ἀπὸ Γαβαών. καὶ πό-
3 λεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιὰ καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ. Καὶ παρετάξατο (α) Ἀβιὰ ἐν δυνάμει πολε-
μισταῖς δυνάμεως τετρακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν δυνατῶν· καὶ Ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πό-
4 λεμον ἐν ὀκτακοσίαις (β) χιλιάσιν, δυνατοὶ πολεμισταὶ δυνάμεως. Καὶ ἀνέστη Ἀβιὰ ἀπὸ τοῦ ὄρους
5 Σομόρων, ὅ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ, καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς Ἰσραήλ· Οὐχ ὑ-
μῖν γνῶναι ὅτι κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ (γ) ἔδωκε βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα τῷ
6 Δαυὶδ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, (δ) διαθήκην ἁλός; Καὶ ἀνέστη Ἱεροβοὰμ ὁ τοῦ Ναβὰτ ὁ παῖς Σαλω-
μὼν (ε) τοῦ Δαυίδ, καὶ ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου (ζ) αὐτοῦ·

CAP. XIII.

IN octavo & decimo anno regni Hieroboam regnavit Abia super Ju- 1
dam: Tres annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Maacha 2
filia Uriel de Gabaon. Et bellum fuit inter Abia, & inter Hieroboam.
Et instruxit (a) Abia in virtute, bellatoribus virtutis, quadringentis mil- 3
libus virorum potentium. Et Hieroboam instruxit adversus eum præ-
lium in octingentis millibus: potentes bellatores virtutis. Et surrexit 4
Abia à monte Somoron, qui est in monte Ephræm, & dixit; Audite
Jeroboam, & omnis Israel; Nonne vobis nosse, quia Dominus Deus 5
Israel dedit regem super Israel in seculum ipsi David, & filiis ejus,
(b) testamento salis? Et surrexit Jeroboam filius Nabat, puer Salomo- 6
nis ipsius David: & recessit à domino suo.

MS.A. (α) Ἀβιὰ τὸν πόλεμον ἐν (β) χιλιάσιν δυνατῶν πολεμιστῶν δυνάμεως. (γ) δέδωκεν (δ) διαθήκην (ε) τῷ Δαυίδ, (ζ) ἑαυτοῦ·

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

Ex Cap. XII.

13 * وعظم رحبعام بن سليمان في اورسليم وملك * وكان لما جلس في الملك ابن احدي
واربعين سنه * وملك سبعة وعشرين سنه في اورسليم التي اختارها الله من ساير اسباط
14 اسرايل ليسكن نوره * واسم ام رحبعام نعما من بني عمون * وصنع رحبعام السوء قدام
15 الله * ولم يصلح قلبه بمخافة الله * ولا طلبه بقلبه * وهذه الفاظ رحبعام الاوله
والاخيره * وعمل السيات قدام الله * وكان القتال بين رحبعام بن سليمان * وبين يوربعام بن
16 ناباط كل ايام حياتهما * ومات رحبعام مثل ابايه * ودفن في قرية داود * وقام في الملك بعده
ابيا ابنه في سنة ثمانية عشر لملك يوربعام بن ناباط *

* الفصل الثالث عشر *

1 2 * وقام ابيا بالملك علي سبط بيت يهودا * وملك ثلاثه سنين في اورسليم * واسم امه
3 معكا ابنه اوريال من رمثا * وجمع ابيا رجالا شديدي الحرب اربعمايه الف رجل
شبابا * فقاموا ومضوا ليصنعوا الحرب مع يوربعام بن ناباط * جمع يوربعام عسكرا عظيما *
4 وجاء للمحاربة في ثمان مايه الف رجل شبابا شديدي القوه * فقام ابيا من الجبل الذي
5 في صمريم * الذي في تخوم افرام * وقال * اسمع يا يوربعام بن ناباط * وساير اسرايل * اما
تعلمون ان الله اله اسرايل اعطا الملك لداود عليكم الي الابد * ولبنيه اعطا عهد
6 الملك * وقام يوربعام بن ناباط عبد سليمان * فعصي علي مولاه *

Ex CAPITE XII.

Porrò magnificatus est Rehabaam filius 13
Salomonis in Jerusalem, & regnavit:
erat autem, cùm sedit in regno, natus an-
nos quadraginta unum: & annos vi-
ginti septem regnavit in Jerusalem quam
Deus elegerat ex omnibus tribubus Is-
raelis ut habitare faceret lumen suum:
nomen matris Rehabaami erat Naama de
filiis Ammon. Perpetravit autem scelus 14
Rehabaam coram Deo, neque sincera fuit
mens ejus in timore Dei, neque eum ex
animo quæsivit. Hæ sunt res gestæ Re- 15
habaami priores ac posteriores: perpetra-
vit autem scelera coram Deo: & fuit
bellum inter Rehabaamum filium Salo-
monis, & inter Jerobaamum Nabati fi-
lium quandiu vixerunt. Demum Reha- 16
baamo ut patribus suis mortuo, & in ci-
vitate Davidis sepulto, successit in re-
gno post ipsum Abia filius ejus, anno de-
cimo octavo regni Jerobaami filii Nabati.

CAP. XIII.

ITaque cùm inauguratus esset Abia re- 1
gno super tribum domûs Judæ. Et tri- 2
bus annis regnâsset in Jerusalem; (hu-
jus matris nomen erat Maacha filia Uri-
elis è Ramatha) Collegit Abia viros 3
bello potentes, quadringenties mille viros
juvenes, qui surgentes abierunt ad bellum
gerendum contra Jerobaamum Nabati
filium. Jerobaam verò magno exercitu
coacto venit ad pugnam cum octingentis
millibus viris juvenibus robustissimis. Et 4
exurgens Abia è monte qui est in Sama-
rim, qui est in terminis Aphrem, dixit;
Audi O Jerobaam fili Nabati, & omnis
Israel: Annon scitis quod Deus, Deus 5
Israelis dederit regnum Davidi super
vos in perpetuum, & filiis ejus dederit
pactum regni? Jerobaamus autem Na- 6
bati filius, servus Salomonis surgens de-
fecit ab hero suo;

דברי הימים ב: יג

,Puer erat Rechabham Et .Selomoh filium Rechabham contra se roboraverunt & ,Belial filii ,vacui viri eum ad se cõgregaverũt Et
7 ויקבצו עליו אנשים רקים בני בליעל ויתאמצו על־רחבעם בן־שלמה ורחבעם היה נער
:David filiorũ manu in,Domini regni facies ad vos roborari dicentes vos nunc Et .eorum facies ad se roboravit non &,corde tener &
8 ורך־לבב ולא התחזק לפניהם׃ ועתה אתם אמרים להתחזק לפני ממלכת יהוה ביד בני דויד
,Domini sacerdotes expulistis Nonne .deos in Jarobham vobis fecit quos ,aurei vituli vobiscum &,multa turba- vos &
9 ואתם המון רב ועמכם עגלי זהב אשר עשה לכם ירבעם לאלהים׃ הלא הדחתם את־כהני יהוה
filio tauro cum,suam manũ implendum ad veniens Omnis ?terrarum populi sicut sacerdotes vobis fecistis & ,Levitas & ,Aharon filios
את־בני אהרן והלוים ותעשו לכם כהנים כעמי הארצות כל־הבא למלא ידו בפר בן־
ministrantes sacerdotesq; :eũ dereliquim' non &,nostri Dei Dñi nos Et .diis non sacerdos erit &,septem arietibus & ,bovis
10 בקר ואילם שבעה והיה כהן ללא אלהים׃ ואנחנו יהוה אלהינו ולא עזבנהו וכהנים משרתים
suffimentum &;vespera in vespera in &,mane in mane in ascensiones Domino suffientes Et .opere in Levitæ & ,Aharon filii Domino
11 ליהוה בני אהרן והלוים במלאכת׃ ומקטרים ליהוה עלות בבקר־בבקר ובערב־בערב וקטרת־
;vespera in vespera in accendendum ad,ejus lucernæ &,aureum candelabrum & ,mundam mensam super panis propositio & ,aromatum
סמים ומערכת לחם על־השלחן הטהור ומנורת הזהב ונרתיה לבער בערב בערב
,Deus caput in nobiscum ecce Et .eum dereliquistis vos & :nostri Dei Domini custodiam nos custodientes nam
12 כי־שמרים אנחנו את־משמרת יהוה אלהינו ואתם עזבתם אתו׃ והנה עמנו בראש האלהים
Deo Domino cum pugnetis ne ,Israel Filii .vos contra taratantarizandũ ad vociferationis tubæ & ,ejus sacerdotes &
וכהניו וחצצרות התרועה להריע עליכם בני ישראל אל־תלחמו עם־יהוה אלהי
,Jehudah facies ad essent &,eorum posterioribus à veniendum ad,insidiam fecit circuire Jarobham Et.prosperabimini non quia,vestrorum patrũ
13 אבתיכם כי־לא תצליחו׃ וירבעם הסב את־המארב לבוא מאחריהם ויהיו לפני יהודה
:Dominum ad clamaverunt & ;retro & ,ante bellum eis ecce & ,Jehudah respexerunt Et .eorum posterioribus à insidia &
14 והמארב מאחריהם׃ ויפנו יהודה והנה להם המלחמה פנים ואחור ויצעקו ליהוה
percussit Deus & ,Jehudah viro vociferando in fuit Et.Jehudah viri sunt vociferati Et .tubis in tubicinantes sacerdotes &
15 והכהנים מחצצרים בחצצרות׃ ויריעו איש יהודה ויהי בהריע איש יהודה והאלהים נגף את־
Deus eos tradidit &,Jehud.h faciebus à Israel filii Fugeruntque .Jehudah & Abijah facies ad Israel universum & ,Jarobham
16 ירבעם וכל־ישראל לפני אביה ויהודה׃ וינוסו בני־ישראל מפני יהודה ויתנם אלהים
virorum millia quingenta ,Israel ex vulnerati ceciderũt Et.multa plaga ej' popul' &,Abijah,eos in percusserunt Et.eorũ manu in
17 בידם׃ ויכו בהם אביה ועמו מכה רבה ויפלו חללים מישראל חמש־מאות אלף איש
Deo Domino super sunt innixi quia ,Jehudah filii sunt roborati & ;illo tempore in Israel filii se humiliaverũt Et.electorum
18 בחור׃ ויכנעו בני־ישראל בעת ההיא ויאמצו בני יהודה כי נשענו על־יהוה אלהי
,Jesanah & ;ejus filias & ,el--Beth ;civitates ,eo ab cepit & ,Jarobham post Abijah est persecutus Et .suorum patrum
19 אבותיהם׃ וירדף אביה אחרי ירבעם וילכד ממנו ערים את־בית־אל ואת־בנותיה ואת־ישנה
,Dñs eum percussit Et Abijah diebus in amplius Jarobham fortitudinẽ retinuit non Et .ejus filias & ,Ephron & ;ejus filias &
20 ואת־בנותיה ואת־עפרון ובנתיה׃ ולא־עצר כח ירבעם עוד בימי אביהו ויגפהו יהוה
.filias sedecim & ;filios duos & viginti genuit & :quatuordecim uxores sibi accepit & ,Abijah se roboravit Et.est mortuus &
21 וימת׃ ויתחזק אביהו וישא־לו נשים ארבע עשרה ויולד עשרים ושנים בנים ושש עשרה בנות
.Hiddo prophetæ dissertatione in scripta ,ejus verborum &,ejus viarum &,Abijah verborum residuum Et
22 ויתר דברי אביה ודרכיו ודבריו כתובים במדרש הנביא עדו׃

Versio VULG. LAT.

Congregatíq; sunt ad eum viri vanissimi,& filii Belial: &
prævaluerunt contra Roboam filiũ Salomonis: porrò Ro- 7
boam erat rudis,& corde pavido,nec potuit resistere eis.
Nunc ergò vos dicitis q; resistere possitis regno Dñi, q
possidet per filios David, habetísque grandẽ populi mul- 8
titudinẽ,atque vitulos aureos,quos fecit vobis Jeroboam
in deos. Et ejecistis Sacerdotes Dñi,filios Aaron, atque
Levitas : & fecistis vobis Sacerdotes sicut omnes populi 9
terrarũ : quicunque venerit,& initiaverit manũ suam in
tauro de bobus, & in arietibus septẽ, fit sacerdos eorum
qui non sunt dii. Noster autem Dñs,Deus est, quem non
relinquim',Sacerdotésq; ministrant Dño de filiis Aaron, 10
& Levitæ sunt in ordine suo: Holocausta quoque offerũt
Dño p singulos dies manè & vesperè, & thymiama juxta 11
legis præcepta confectũ,& proponuntur panes in mensa
mundissima, éstque apud nos candelabrum aureum,& lu-
cernæ ejus,ut accendantur semper ad vesperã:nos quippe
custodimus præcepta Dñi Dei nostri,quem vos reliquistis.
Ergò in exercitu nostro dux Deus est, & Sacerdotes ejus,
qui clangunt tubis, & resonant contra vos:filii Israel no- 12
lite pugnare contra Dñm Deum patrum vestrorum, quia
non vobis expedit. Hæc illo loquente, Jeroboam retrò
moliebatur insidias. Cúmque ex adverso hostium staret, 13
ignorantem Judam suo ambiebat exercitu. Respiciénsq;
Judas vidit instare bellum ex adverso & post tergum, & 14
clamavit ad Dominum : ac Sacerdotes tubis canere cœ-
perunt. Omnésque viri Juda vociferati sunt : & ecce
illis clamantibus, perterruit Deus Jeroboam, & omnem 15
Israel qui stabat ex adverso Abia, & Juda. Fugerúnt-
que filii Israel Judam : & tradidit eos Deus in manu 16
eorum. Percussit ergò eos Abia & populus ejus, plagâ
magnâ : & corruerunt vulnerati ex Israel quingenta 17
millia virorum fortium. Humiliatíque sunt filii Israel
in tempore illo, & vehementissimè confortati filii Ju- 18
da, eò quòd sperâssent in Domino Deo patrum suorum.
Persecutus est autem Abia fugientem Jeroboam, & ce-
pit civitates ejus, Bethel & filias ejus, & Jesana cum fi- 19
liabus suis, Ephron quoque & filias ejus : Nec valuit
ultrà resistere Jeroboam in diebus Abia : quem percussit 20
Dominus, & mortuus est. Igitur Abia, confortato im-
perio suo, accepit uxores quatuordecim : procreavit- 21
que viginti duos filios,& sedecim filias. Reliqua autem
sermonum Abia,viarúmque et operum ejus, scripta sunt 22
diligentissimè in libro Addo Prophetæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]

Et adscitis sibi viris impiis *ac* flagitiosis for- 7
tificâsse se contra Rehabaamum filium Salo-
monis, dum Rehabaam puer esset ac teneræ
ætatis , nec quicquam dicere nôsset, aut po-
pulum consolari de servitute quâ presserat eos
Salomon pater ipsius. Jam verò quid dice- 8
retis ? abeuntes rejecistis à vobis regnum do-
mûs Davidis, & abeuntes coluistis deos mor-
tuos. Uni ego tribui impero, vos autem plu-
res estis tribus, & habetis inter vos vitulum
aureum quem fecit vobis Jerobaam Nabati
filius. Vos depulistis sacerdotes filii Aharo- 9
nis, ac Levitas, & fecistis vobis sacerdotes
è plebe terræ : & quicunque ingrediebatur
ad offerendum munus, accipiebatis ab eo ju-
vencum bovinum, & septem arietes, fiebátq;
sacerdos eorũ qui non sunt dii. Nos verò Do- 10
minum Deum nostrum non dereliquimus; &
sacerdotes qui Domino ministrant, filii sunt
Aharonis ; & Levitæ sunt in muneribus suis :
Offeruntque Domino sacrificia quolibet 11
mane & quolibet vespere,acerras aromatum,
& ordines panis super mensas puras : can-
delabra aurea & lucernas eorum puer præpo-
situs lucernis accendit quolibet vespere : nos
denique observamus observationes Domini
Dei nostri : Vos autem dereliquistis eum, & 12
secuti estis deos mortuos, coluistis & adorâ-
stis eos, & Dominum Deum majorum vestro-
rum deseruistis ; ideò vos haud prosperè age-
tis in mundo.

Et factum est ut cùm extulissent vocem suam 15
viri domûs Judæ , profligaret Dominus Je-
robaamum Nabati filium & Israelem coram
Juda & coram Abia. Fugerunt enim Israe- 16
litæ à conspectu filiorum Judæ ; Vastavitque 17
eos Abia dirâ clade, & ceciderunt ex Israe-
litis quinque millia virorum juvenum. Ade- 18
óque confracti sunt Israelitæ eo tempore, Ju-
dæi verò fortificati, quia dicebant, Admini-
culum nostrum in Domino Deo majorum no- 19
strorum est. Et persecutus est Abia Jerobaa-
mum, cepítque ab eo civitates magnas, Beth-
il cum ruribus ejus, Selam cum ruribus ejus, 20
& Ephronem cum ruribus ejus. Et imminutæ
sunt adhuc Jerobaami vires in diebus Abiæ :
percussítque Dominus Jerobaamum, & mor- 21
tuus est. Abia autem corroboratus est, du-
xitque sibi quatuordecim uxores, & nati sunt
ei filii mares viginti sex, & filiæ fœminæ sex- 22
decim. Reliquæ res gestæ & viæ ejus ecce
scriptæ sunt in dissertationibus Addo pro-
phetæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ υἱοὶ παράνομοι, καὶ (η) ἀνέστη πρὸς Ῥοβοὰμ τὸν τοῦ
Σαλωμών, καὶ Ῥοβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἀντέστη κατὰ πρόσωπον αὐ-
8 τοῦ. Καὶ νῦν (θ) ὑμεῖς λέγετε ἀντιστῆναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν Δαυίδ.
καὶ ὑμεῖς πλῆθος πολύ, καὶ μεθ' ὑμῶν (ι) μόσχοι χρυσοῖ οὓς ἐποίησεν ὑμῖν Ἱεροβοὰμ εἰς θεούς.
9 Ἦ οὐκ (κ) ἐξεβάλετε τοὺς ἱερεῖς κυρίου τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς
ἱερεῖς ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς (λ) γῆς πάσης; ὁ προσπορευόμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας (μ) ἐν μόσχῳ
ἐκ βοῶν καὶ κριοῖς ἑπτά, καὶ ἐγένετο εἰς ἱερέα τῷ μὴ ὄντι θεῷ. Καὶ ἡμεῖς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
10 οὐκ ἐγκατελίπομεν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ λειτουργοῦσι τῷ κυρίῳ (ν) οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ Λευῖται,
11 καὶ ἐν ταῖς ἐφημερίαις (ξ) αὐτῶν θυμιῶσι τῷ κυρίῳ (ο) ὁλοκαύτωμα πρωῒ καὶ δείλης, καὶ θυ-
μίαμα συνθέσεως, καὶ προθέσεις ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς, καὶ ἡ λυχνία ἡ χρυσῆ
καὶ οἱ λύχνοι τῆς καύσεως ἀνάψαι δείλης· ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὰς φυλακὰς κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν
πατέρων ἡμῶν, καὶ ὑμεῖς ἐγκατελίπετε αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ κύριος καὶ οἱ ἱερεῖς
12 αὐτοῦ, (π) καὶ αἱ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σημαίνειν ἐφ' (ρ) ἡμᾶς. οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ μὴ πο-
λεμήσετε πρὸς κύριον θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, ὅτι οὐκ (σ) εὐοδωθήσεται ὑμῖν. Καὶ Ἱεροβοὰμ
13 ἀπέστρεψε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν αὐτῷ ἐκ τῶν ὄπισθε, καὶ ἐγένετο ἔμπροσθεν Ἰούδα, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκ
14 τῶν ὄπισθεν. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰούδας, καὶ ἰδοὺ (τ) αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἐκ τῶν ἔμπροσθε καὶ ἐκ
15 τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐβόησαν πρὸς κύριον, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι. Καὶ ἐβόησαν ἄν-
δρες Ἰούδα· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βοᾶν ἄνδρας Ἰούδα, καὶ κύριος ἐπάταξε τὸν Ἱεροβοὰμ καὶ τὸν Ἰσ-
16 ραὴλ ἐναντίον Ἀβιὰ καὶ Ἰούδα. Καὶ ἔφυγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἰούδα, καὶ παρέδωκεν
17 αὐτοὺς κύριος (υ) εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς Ἀβιὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ πληγὴν
18 μεγάλην· καὶ (φ) ἔπεσον τραυματίαι ἀπὸ Ἰσραὴλ πεντακόσιαι χιλιάδες ἄνδρες δυνατοί. Καὶ ἐτα-
πεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ κύ-
19 ριον θεὸν τῶν πατέρων (†) αὐτῶν. Καὶ κατεδίωξεν Ἀβιὰ ὀπίσω Ἱεροβοάμ, καὶ προκατελάβετο παρ'
(χ) αὐτοῦ τὰς πόλεις, τὴν Βαιθὴλ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν (ψ) Ἰεσυνὰ καὶ τὰς κώ-
20 μας αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐφρὼν καὶ (ω) τὰς κώμας αὐτῆς. Καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὺν Ἱεροβοὰμ ἔτι πάσας
21 τὰς ἡμέρας Ἀβιά, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος, καὶ ἐτελεύτησε. Καὶ κατίσχυσεν Ἀβιά, καὶ ἔ-
λαβεν ἑαυτῷ γυναῖκας δεκατέσσαρας, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἰκοσιδύο (α) καὶ ἑκκαίδεκα θυγατέρας.
22 Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀβιὰ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ, γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ τοῦ προ-
φήτου Ἀδδώ.

Et congregati sunt ad eum viri pestilentes, filii iniqui, & (c) surrexit 7
adversus Roboam, qui Salomonis: & Roboam erat junior, & timidus
corde: & non restitit ad faciem ejus. Et nunc vos dicitis resistere ad 8
faciem regni Domini per manum filiorum David. Et vos multitudo plu-
rima: & vobiscum (d) vituli aurei, quos fecit vobis Hieroboam in de-
os. Annon ejecistis sacerdotes Domini filios Aaron, & Levitas, & fe- 9
cistis vobis sacerdotes de populo terræ (e) universæ? Qui accedit im-
plere manus in vitulo de bobus, & arietibus septem; & factus est in
sacerdotem ei, qui non est Deus. Et nos Dominum Deum nostrum non 10
dereliquimus: & sacerdotes ejus ministrant Domino, filii Aaron & Le-
vitæ: & in vicibus suis Adolent Domino holocaustoma (f) manè & ve- 11
speri, & thymiama compositionis, & propositiones panum super mensam
mundam: & candelabrum aureum, & lucernæ (g) accensionis ad ac-
cendendum vesperi: quoniam custodimus nos custodias Domini Dei
patrum nostrorum. Et vos dereliquistis eum. Et ecce nobiscum in 12
principio Dominus, & sacerdotes ejus, & tubæ significationis ad signi-
ficandum super (h) nos. Filii Israel nolite bellare adversus Dominum
Deum patrum nostrorum, quia non prosperè succedet vobis. Et Hiero- 13
boam (i) convertit insidias ad veniendum ei à posterioribus, & fa-
ctus est ante Juda, & insidiæ à posterioribus. Et convertit se Judas, 14
& ecce eis prælium ab anterioribus, & à posterioribus, & clamaverunt
ad Dominū: & sacerdotes clanxerunt tubis. Et (k) clamaverunt viri Juda.
Et factum est in clamando viros Juda, & Dominus percussit Hieroboam 15
& Israel coram Abia, & Juda. Et fugerunt filii Israel à facie Juda; 16
& tradidit eos Dominus in manus eorum: Et percussit in eis Abia, & po- 17
pulus ejus, plagam magnam: & ceciderunt vulnerati de Israel quingenta
millia viri potentes. Et humiliati sunt filii Israel in die illa: et invaluerunt 18
filii Juda, quoniam speraverunt super Dominum Deum patrum suorum.
Et persecutus est Abia post Hieroboam: & cepit ab eo civitates, Bethel 19
& pagos ejus, & Jesyna & pagos ejus, & Ephron & pagos ejus.
Et non habuit fortitudinem Hieroboam ultrà omnibus diebus Abia, et per- 20
cussit eum Dominus, et mortuus est. Et invaluit Abia, et accepit sibi uxo- 21
res quatuordecim: & genuit filios viginti duos, & sexdecim filias.
Et reliqua verba Abia, & actiones ejus, & verba ejus, scripta (l) in 22
libro prophetæ Addo.

MS.A. (η) ἀντέστη πρὸς Ῥοβοὰμ υἱὸν Σαλωμών, (θ) λέγετε ὑμεῖς (ι) μόσχοι * πολλοὶ οὓς (κ) ἐξεβάλετο (λ) γῆς; πᾶς ὁ προσπορευόμενος (μ) ἐν μόσχοις ἐκ βοῶν, καὶ κριοῖς (ν) υἱοὶ (ξ) ἑαυτῶν (ο) ὁλοκαυτώματα (π) καὶ σάλπιγγες (ρ) ὑμᾶς. καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ πολεμήσετε (σ) εὐοδωθήσεται (τ) ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐβόησαν (υ) εἰς χεῖρας (φ) ἔπεσαν (†) ἑαυτῶν. (χ) αὐτοῦ πόλεις, (ψ) Ἀνὰ (ω) τὰς θυγατέρας αὐτῆς. (α) καὶ θυγατέρας δεκαέξ. Καὶ οἱ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وجمع اليه رجالا منافقين بني السوء * وتعظم على رحبعام بن سليمان * وكان طفلا
قليل الايام * فلم يعرف ما يقول * ولم يعز الشعب على الخدمة التي اتعبهم بها سليمان
8 ابوه * والان فماذا تقولون * نافقتم وابعدتم عنكم ملك بيت داود * ونصبتم الهة
9 ميتة وعبدتموها * وانا ملكي سبط واحد * وانتم اسباط كثيرة * وابعدتم عنكم
الكهنة بني هرون واللاويين * وصنعتم لكم خدام الاوثان مثل شعوب الارض * وكل
من يدخل يقرب قربانا تاخذون منه ثورا من الوابلة وسبعة ذكور * وصار الخدام
10 ليس لله * ونحن لم نترك الله الهنا * والكهنة الذين يخدمون الله هم اولاد هرون *
11 * واللاويون باعمالهم يرفعون لله الذبائح في كل غداة وعداة ومساء * وادراج البخور
وصفوف الخبز على الموائد الذكية * والمناير الذهب وسرجها * والصبي خادم النور
12 يقدها في كل عشية * ونحن نحفظ المحفوظات للرب الهنا * وانتم خليتموه وضللتم وراء الالهة
الميتة * وعبدتموها وسجدتم لها وخليتم الله اله ابائكم * لا افلحتم في الدنيا * *

Et collectis ad se viris impiis atque faci- 7
norosis, superbivit in Rehabaamum filium
Salomonis dum puer esset paucorum die-
rum; qui nesciens quid diceret, negavit
populo solatium servitutis quâ vexave-
rat eos Salomon pater ejus. Jam verò 8
quid dicitis? descivistis, & repulistis à
vobis regnum domûs Davidis: erexistis
deos mortuos, & adorâstis eos: regnum
quidem meum est unica tribus, vos au-
tem plures estis tribus. Ejecistis à vobis 9
sacerdotes filios Haronis, atque Levitas,
& creâstis vobis idolorum ministros mo-
re gentium terræ: à quocunque ingredi-
ente ad offerendum sacrificium, accipi-
tis taurum bubulcum & septem arietes,
fiuntque ministri alterius quàm Dei. Nos 10
autem non dereliquimus Deum, Deum no-
strum; & sacerdotes qui Deo ministrant,
sunt filii Haronis: Et Levitæ, pro mu- 11
neribus suis, offerunt Deo sacrificia quo-
libet matutino ac vespertino tempore, acer-
ras thuris, ordines panis super mensas
mundas, & candelabra aurea, & lucer-
nas eorum, & puer lucis minister accen-
dit eas quolibet vespere: nos demum ser-
vamus quæ servanda sunt erga Dominum
Deum nostrum. Vos autem eo derelicto 12
aberrâstis post deos mortuos, coluistis &
adorâstis eos, Deum verò Deum patrum
vestrorum dereliquistis: non prosperè
cedet vobis in hoc mundo.

15 * ولما رفعوا آل يهودا اصواتهم للرب * كسر رجال بيت يوربعام بن ناباط واسرائيل قدام يهودا
16 17 وقدام ابيا * وهربوا بنو اسرائيل قدام بني يهودا * واهلكهم ابيا هلاكا كبيرا * فوقع من
18 رجال اسرائيل خمسماية الف رجل شباب * وانكسروا بنو اسرائيل في ذلك اليوم * وتعظم بنو
19 يهودا * لانهم كانوا يقولون اعتصادنا بالله اله ابائنا * واهزم يوربعام قدام ابيا * وسار في
اثره * واخذ منه ضياعا كثيرة * بيت ايل وما حواليها * عفرون وما حواليها * سالا وما
20 حواليها * زاغار وما حواليها * وضعفت جنود يوربعام في ايام ابيا * وضرب الرب يوربعام فمات *
21 * وكبر ابيا * واتخذ له نساء اربعة عشر * وولدن له بنين ستة وعشرين وبنات ستة عشر *
22 * وسائر الفاظه مكتوبة فيما جمع الانبياء *

Cùmque extulisset stirps Judæ voces su- 15
as ad Dominum, profligavit copias do-
mûs Jerobaami filii Nabati & Israelis
in conspectu Judæ & in conspectu Abiæ.
Et aufugerunt Israelitæ coram filiis Ju- 16
dæ: Consumpsitque eos Abia strage 17
magnâ; ceciderunt enim è copiis Israe-
liticis quingenta millia virorum juve-
num. Adeòque contriti fuerunt eâ die 18
Israelitæ, Judæi verò corroborati, eò
quòd dicerent, Subsidium nostrum con-
sistit in Deo, Deo patrum nostrorum.
Præterea cùm profligatus esset Jero- 19
baamus coram Abia, insecutus est eum,
cepitque ab eo oppida multa, Bethil eique
adjacentia, Ephronem eique adjacentia,
Selam eique adjacentia, Zaghârem eique
adjacentia. Itaque enervatæ sunt copiæ 20
Jerobaami diebus Abiæ: Dominus in-
super percussit Jerobaamum, & mortuus
est. Abia verò corroboratus est, du- 21
xitque sibi uxores quatuordecim, quæ pe-
pererunt ei filios viginti sex, filias autem
sexdecim. Reliqua gesta ipsius scripta 22
sunt in his quæ congesserunt prophetæ.

CAP. XIV.

1 וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו בְּיָמָיו שָׁקְטָה הָאָרֶץ
2 עֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיַּעַשׂ אָסָא הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃
3 וַיָּסַר אֶת־מִזְבְּחוֹת הַנֵּכָר וְהַבָּמוֹת
וַיְשַׁבֵּר אֶת־הַמַּצֵּבוֹת וַיְגַדַּע אֶת־הָאֲשֵׁרִים׃
4 וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
וְלַעֲשׂוֹת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה׃
5 וַיָּסַר מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הַחַמָּנִים וַתִּשְׁקֹט הַמַּמְלָכָה
לְפָנָיו׃
6 וַיִּבֶן עָרֵי מְצוּרָה בִּיהוּדָה כִּי־שָׁקְטָה הָאָרֶץ וְאֵין־עִמּוֹ מִלְחָמָה בַּשָּׁנִים הָאֵלֶּה כִּי־הֵנִיחַ
יְהוָה לוֹ׃
7 וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה נִבְנֶה ׀ אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְנָסֵב חוֹמָה וּמִגְדָּלִים דְּלָתַיִם וּבְרִיחִים עוֹדֶנּוּ
הָאָרֶץ לְפָנֵינוּ כִּי דָרַשְׁנוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דָּרַשְׁנוּ וַיָּנַח לָנוּ מִסָּבִיב וַיִּבְנוּ
וַיַּצְלִיחוּ׃
8 וַיְהִי לְאָסָא חַיִל נֹשֵׂא צִנָּה וָרֹמַח מִיהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּמִבִּנְיָמִן נֹשְׂאֵי
מָגֵן וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים אָלֶף כָּל־אֵלֶּה גִּבּוֹרֵי חָיִל׃
9 וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם זֶרַח הַכּוּשִׁי
בְּחַיִל אֶלֶף אֲלָפִים וּמַרְכָּבוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיָּבֹא עַד־מָרֵשָׁה׃
10 וַיֵּצֵא אָסָא לְפָנָיו וַיַּעַרְכוּ
מִלְחָמָה בְּגֵיא צְפַתָה לְמָרֵשָׁה׃
11 וַיִּקְרָא אָסָא אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמַר יְהוָה אֵין־עִמְּךָ לַעְזוֹר
בֵּין רַב לְאֵין כֹּחַ עָזְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־עָלֶיךָ נִשְׁעַנּוּ וּבְשִׁמְךָ בָאנוּ עַל־הֶהָמוֹן הַזֶּה יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אַל־יַעְצֹר עִמְּךָ אֱנוֹשׁ׃
12 וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־הַכּוּשִׁים לִפְנֵי אָסָא וְלִפְנֵי יְהוּדָה
וַיָּנֻסוּ הַכּוּשִׁים׃
13 וַיִּרְדְּפֵם אָסָא וְהָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ עַד־לִגְרָר וַיִּפֹּל מִכּוּשִׁים לְאֵין־
לָהֶם מִחְיָה כִּי־נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי־יְהוָה וְלִפְנֵי מַחֲנֵהוּ וַיִּשְׂאוּ שָׁלָל הַרְבֵּה מְאֹד׃
14 וַיַּכּוּ אֵת
כָּל־הֶעָרִים סְבִיבוֹת גְּרָר כִּי־הָיָה פַחַד־יְהוָה עֲלֵיהֶם וַיָּבֹזּוּ אֶת־כָּל־הֶעָרִים כִּי־בִזָּה רַבָּה
הָיְתָה בָהֶם׃
15 וְגַם־אָהֳלֵי מִקְנֶה הִכּוּ וַיִּשְׁבּוּ צֹאן לָרֹב וּגְמַלִּים
וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XIV.

Dormivit autem Abia cum patribus suis, & sepelierunt eum in civitate David: regnavítque Asa filius ejus 1
pro eo, in cujus diebus quievit terra annis decem. Fecit
autem Asa quod bonum & placitum erat in conspectu 2
Dei sui, & subvertit altaria peregrini cultûs, & excelsa, Et confregit statuas, lucósque succidit: Et 3
præcepit Judæ ut quæreret Dominum Deum patrum suorum, & faceret legem, & universa mandata: Et abs- 4
tulit de cunctis urbibus Juda aras, & fana, & regnavit 5
in pace. Ædificavit quoque urbes munitas in Juda, 6
quia quietus erat, & nulla temporibus ejus bella surrexerant, pacem Domino largiente. Dixit autem Judæ 7
Ædificemus civitates istas, & vallemus muris, & roboremus turribus, & portis, & seris, donec à bellis quieta sunt omnia, eò quòd quæsierimus Dominum Deum patrum nostrorum, & dederit nobis pacem per gyrum. Ædificaverunt igitur, & nullum in extruendo impedimentum fuit. Habuit autem Asa in exercitu suo portantium scuta & hastas de Juda trecenta millia, de Ben- 8
jamin verò scutariorum & sagittariorum ducenta octoginta millia: omnes isti viri fortissimi. Egressus est autem contra eos Zara Æthiops cum exercitu suo, decies 9
centena millia, & curribus trecentis: & venit usque Maresa. Porrò Asa perrexit obviàm ei, & instruxit aciem ad bellum in valle Sephata, quæ est juxta Maresa: 10
Et invocavit Dominum Deum, & ait; Domine, non est apud te ulla distantia, utrùm in paucis auxilieris, an in 11
pluribus: adjuva nos, Domine Deus noster: in te enim, & in tuo nomine habentes fiduciam, venimus contra hanc multitudinem. Domine, Deus noster tu es, non prævaleat contra te homo. Exterruit itaque Dominus Æthiopes coram Asa & Juda: fugerúntque Æthiopes. 12
Et persecutus est eos Asa, & populus qui cum eo erat, usque Gerara: & ruerunt Æthiopes usque ad internecionem, quia Domino cædente contriti sunt, & exercitu illius præliante: Tulerunt ergò spolia multa. Et percus- 13
serunt civitates omnes per circuitum Geraræ: grandis quippe cunctos terror invaserat: & diripuerunt urbes, 14
& multam prædam asportaverunt. Sed & caulas ovium destruentes, tulerunt pecorum infinitam multitudinem, & camelorum: reversique sunt in Jerusalem. 15

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

CAP. XIV.

Cum occubuisset Abia cum majoribus suis, & sepultus esset in civitate Davidis, occupavit regnum ejus Asa filius ejus post ipsum. Hujus tempore quievit terra à tumultib[9], annis viginti. Fecitque Asa quod bonum & re- 1
ctum erat coram Dño Deo suo: Extirpavit 2
enim aras deorum exterorum, & excelsa; con- 3
fregit statuas, idola concîdit. Tum dixit Judæis, Venite, oremus ante Dñm Deum majo- 4
rum nostrorum: Et evulsit ex omnib[9] civita- 5
tib[9] Judæorum excelsa & simulachra: quievitque regnum ejus in dieb[9] ejus, & ex omnibus finium accolis nullum habebat inimicum.
Ædificavit quoque civitates munitas in terra 6
Judæ: cùm enim terra quievisset, & nemo esset qui bellum gereret contra eum iis annis (siquidem pacatum reddiderat eum Domin[9])
Dixit Judæis, Venite, extruamus civitates istas, 7
& circundemus eas muris ac turribus, portis ac seris, tantisper dum terra quiescit à tumultu: quia Dñm Deum nostrum quæsivim[9], ipse vicissim quæsivit nos, suâ nos eripuit clementiâ ab omnibus iis qui circum nos sunt, consolatus est nos, & liberavit nos. Habebat au- 8
tem Asa virorum robore valentium, gladios lanceasq; ferentium trecenta millia de domo Judæ, et de domo Benjaminis ducēta octoginta millia loricatorū tendentium arcum: hi omnes erant robustissimi. Contra hos prodiit Zarah 9
Indus plurimo cum exercitu millies milliū, & curib[9] trecentis millibus; qui venientes pervenerunt ad Maresam usque. Processit & Asa 10
contra eum, præliúmq; cum eo commisit in valle Maresæ. Oravitque Asa Dñm Deum su- 11
um, & ait; Tu Domine noster, adjutor es populi tui: cùm tradideris exercitum copiosum in manus paucorum, cognoscent omnes orbis incolæ nos æquo jure tibi fidere: adjuva nos Domine Deus noster, adjuva nos, quia in tuo nomine aggredimur exercitū hunc magnum: Domine noster, Deus noster, ne remoretur potentia tua à nobis. Statim atque finem fe- 12
cit Asa fundendi preces suas, profligavit Angelus Domini Indos coram Asa, & coram Juda, & fugæ se dederunt Indi. At persecutus 13
est eos Asa & populus qui erat cum eo usque in Gadar, corruerúntque ex Indis innumeri, quoniam confracti fuerant coram Domino & coram copiis ejus. Ita tulerunt isti ceperúntq; prædam multam: Vastârunt oppida quæque 14
Gadari circunjacentia, quia pavor Domini invaserat illos: diripuerunt omnes civitates, 15
& quidem spolia multa erant eis. Tentoria quoque Arabum abduxerunt, & diripuerunt oves quamplurimas, atque camelos, & abduxerunt in Jerusalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιδʹ.

1 ΚΑὶ ἀπέθανεν Ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ
2 υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα (α) δέκα ἔτη. Καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν
3 καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ (β) αὐτοῦ. καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τῶν ἀλλοτρίων καὶ τὰ ὑψηλά,
4 Καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψε τὰ ἄλση, Καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα ἐκζητῆσαι (γ) τὸν κύριον θεὸν
5 τῶν πατέρων (δ) αὐτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς. Καὶ ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν (ε)
6 πόλεων Ἰούδα τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ εἰρήνευσεν. Πόλεις τειχήρεις ἐν γῇ Ἰούδα, ὅτι εἰρή-
νευσεν ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις, ὅτι κατέπαυσεν (ζ) κύριος αὐτῷ.
7 Καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα, Οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ποιήσωμεν τείχη καὶ πύργους καὶ πύλας καὶ
μοχλούς, (η) ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύσομεν· ὅτι καθὼς ἐξεζητήσαμεν (θ) κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ἐξ-
8 εζήτησεν ἡμᾶς, καὶ κατέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν, καὶ (ι) εὐόδωσεν ἡμῖν. Καὶ ἐγένετο (κ) δύναμις τῷ
Ἀσὰ ὁπλοφόρων αἰρόντων θυρεοὺς καὶ δόρατα ἐν γῇ Ἰούδα τριακόσιαι χιλιάδες, καὶ ἐν γῇ Βενιαμὶν
9 πελτασταὶ καὶ τοξόται (λ) διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, πάντες οὗτοι πολεμισταὶ δυνάμεως. Καὶ
ἐξῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς Ζαρὲ (μ) ὁ Αἰθίοψ ἐν δυνάμει ἐν χιλίαις χιλιάσι καὶ ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλ-
10 θεν ἕως Μαρησά. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀσὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρετάξατο πόλεμον ἐν τῇ φάραγ-
11 γι κατὰ Βορρᾶν Μαρησά. Καὶ ἐβόησεν Ἀσὰ πρὸς κύριον θεὸν αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Κύριε, οὐκ ἀδυνατεῖ πα-
ρὰ σοὶ σώζειν ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις, κατίσχυσον ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθα-
μεν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο. κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν μὴ κατι-
12 σχυσάτω πρὸς σὲ ἄνθρωπος. Καὶ ἐπάταξε κύριος τοὺς Αἰθίοπας ἐναντίον Ἰούδα, καὶ ἔφυγον (ν)
13 Αἰθίοπες. Καὶ (ξ) κατεδίωξεν αὐτοὺς Ἀσὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἕως Γεδώρ. καὶ ἔπεσον Αἰθίοπες ὥστε
μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς περιποίησιν, ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον κυρίου καὶ (π) ἐναντίον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ,
14 καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά. Καὶ ἐξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ Γεδώρ, ὅτι ἐγενήθη ἔκστασις
15 κυρίου ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐσκύλευσαν πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν, ὅτι πολλὰ σκῦλα ἐγενήθη αὐτοῖς. Καί
γε σκηνὰς (ο) κτήσεων, καὶ τοὺς Ἀλιμαζονεῖς ἐξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρόβατα πολλὰ καὶ καμήλους, καὶ
ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

CAP. XIV.

ET (a) mortuus est Abia cum patribus suis: & sepelierunt eum in 1
civitate David. Et regnavit Asa filius ejus pro eo. In diebus Asa quie-
vit terra Juda decem annos. Et fecit bonum, & rectum coram Domi- 2
no Deo suo: Et removit altaria alienorum, & excelsa, Et contrivit 3
statuas, & excidit lucos, Et dixit ipsi Juda exquirere Dominum De- 4
um patrum suorum, & facere legem & mandata. Et removit de omni- 5
bus civitatibus Juda altaria, & idola. Et pacem habuit * Civitates 6
munitas in terra Juda, (c) quoniam pacem habuit terra: & non fuit
ipsi prælium in annis his: quoniam quietem dedit Dominus ei. Et dixit 7
ad Judam; Ædificemus civitates has, & faciamus mœnia, & tur-
res, & portas, & seras, (d) coram terra dominabimur: quoniam sicut
exquisivimus Dominum Deum nostrum, exquisivit nos: & quiescere
fecit nos in circuitu, & (e) prospere fecit nobis. Et fuit virtus ipsi Asa 8
armigerorum levantium clypeos, & lanceas in terra Juda trecenta millia,
& in terra Benjamin peltati, & sagittarii, ducenta & octuaginta millia:
omnes hi bellatores virtutis. Et egressus est super eos Zare Æthiops in 9
virtute in mille millibus, & curribus trecentis: & venit usque Ma-
resa. Et exivit Asa in occursum ei: & instruxit prælium in valle ad 10
Aquilonem Maresa. Et clamavit Asa ad Dominum Deum suum, & 11
dixit; Domine, non est impossibile apud te salvare in multis, & in pau-
cis. (f) Conforta nos, Domine Deus noster, quoniam in te confidimus: &
in nomine tuo venimus super multitudinem plurimam hanc. (g) Domine
Deus noster, non prævaleat adversus te homo. Et percussit Dominus 12
Æthiopes coram Juda: & fugerunt Æthiopes: Et persequutus est eos 13
Asa, & populus ejus usque (h) Gedor. Et ceciderunt Æthiopes, ita
ut non esset in eis residuum: quoniam contriti sunt coram Domino, &
coram virtute ejus. Et deprædati sunt spolia multa: Et exciderunt 14
pagos eorum in circuitu Gedor: quoniam factus est pavor Domini su-
per eos. Et deprædati sunt omnes civitates eorum, quoniam multa spo-
lia fuerunt eis. Etiam tabernacula (i) possessionum, & ipsos Alima- 15
zones exciderunt, & ceperunt oves multas, & camelos: & reverterunt in Hierusalem.

MS. A. (α) ἔτη δέκα. Καὶ (β) ἑαυτοῦ. (γ) κύριον τὸν θεὸν τῶν (δ) ἑαυτῶν, (ε) τῶν πόλεων (ζ) αὐτῷ κύριος. Καὶ (η) ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύομεν (θ) κύριον θεὸν (ι) εὐόδωσεν. (κ) τῷ Ἀσὰ δύναμις (λ) διακόσιαι πεντήκοντα χιλιάδες, (μ) Αἰθίοψ ἐν (ν) οἱ Αἰθίοπες. (ξ) κατεδίωξεν Ἀσὰ καὶ (π) ἐνώπιον τῆς (ο) κτήσεων, τοὺς Ἀμαζονεῖς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع عشر *

1 * ومات أبيا مثل آبايه ودفن في قرية داود * وملك بعده أسا ابنه * وفي أيامه استراحت
2 الأرض عشرين سنة من الحرب * وصنع حسنا قدام الله الهه * وخرب مذابح الآلهة
4 العريبة * وكسر قوالب الأصنام * وقال ليهودا * تعالوا نصلي قدام الله الهنا * وخرب من
5 ساير ضياع يهودا جميع مذابح الأوثان * وهدي الملك في أيامه * ولم يبق له في تخومه
6 عدوا * وبني ضياعا كبارا في أرض يهودا * لأن الأرض استرحت في أيامه * وما كان انسان
7 يصنع معه حربا في هذه سنين * لأن الله اراحه * وقال لبني يهودا * تعالوا نبني هذه الضياع *
ونحصنها باسوار * وجواسق * وابواب * واغلاق كبار محصنة * ما دامت الأرض هادية من
8 الحرب * لأن طلبنا الله الهنا وهو طلبنا أكثر من كل من حوالينا * وعزانا ونجانا * وصار
لأسا رجالا حاملين السيوف والرماح من بيت يهودا ثلثماية ألف * ومن بيت بنيامين
9 لابسين الحديد ورماة بالقسي مايتا ألف * كل هولاء جبابرة القوة * فخرج عليهم
زرح ملك الهند في قوة عظيمة ألف ألف نفس * ومحامل ثلثين ألفا * وجاوا وبلغوا إلى
10 ضيعة تسمي مرسا * فخرج أسا ملك يهودا إليه * وصنع معه حربا عظيما في وادي
11 مرسا * وصلي أسا قدام الله وقال * يا رب أعن شعبك حتي تسلم امة عظيمة في ايدي
الصغار * ليعرف سكان الدنيا انا نحن متوكلون عليك * أعنا يا رب واعضدنا * لأنا على
12 اسمك خرجنا إلى هذا الجيش العظيم * لا تبعد جبروتك منا * وحين تم صلاته كسر
13 ملك الرب الهنديين من قدامه وهربوا * واضطهدهم أسا هو والجيش الذين معه إلى
14 غادار * وقتل منهم بلا عدد * لأن الله كسرهم قدام عبيده * وأخذ سبيا عظيما * وخرب
ساير الضياع التي حول غادار * لأن مخافة الرب صارت عليهم عظيمة * ونهب ساير الضياع *
15 وأخذ منها غنيمة عظيمة كانت فيها * وساير خيام العرب * وسبي غنما وجمالا كثيرة لا عدد
لها * ومضي بها إلى اورسليم *

CAP. XIV.

MOrtuo Abiâ ut majoribus suis, & in 1
civitate Davidis sepulto, regnavit post
eum Asa filius ejus, cujus tempore ter-
ra viginti annis quievit à bello. Is re- 2
ctè se gessit coram Deo, Deo suo: A- 3
ras enim deorum alienigenarum evertit,
idolorum typos confregit; Dixitque Ju- 4
dæis, Venite, oremus coram Domino Deo
nostro. Destruxit in omnibus oppidis 5
Judææ cunctas idolorum aras, quievitque
regnum temporibus ejus, nec ullus reman-
sit ei in suis finibus hostis. Ædificavit 6
civitates magnas in terra Judææ: nam
tranquillâ factâ temporibus ejus terrâ,
nemineque iis annis cum ipso bellum
gerente (quippe cui Deus quietem dedis-
set) Dixit Judæis, Venite, ædificemus 7
has civitates, & muris, turribus, januis,
& magnis solidisque feris muniamus
eas, quamdiu terra est bello exempta.
Quia Deum, Deum nostrum quæsivimus,
ipse quoque nos quæsivit præter omnes qui
circumjacent nobis, consolatus est nos, &
liberavit nos. Habebat autem Asa ex 8
Judæis trecenta millia virorum gladios
& spicula gestantium, & ex Benjamini-
tis ducenta millia indutorum ferro &
jaculantium arcubus: hi omnes erant robo-
re valente. Adversus hos cùm prodiisset 9
Zarah rex Indiæ ingenti robore, nempe
millies millibus animabus, & trecentis
millibus vehiculis stipatus, & pervenis-
sent ad civitatem quandam quæ voca-
tur Maresa; Prodiit ad eum Asa rex 10
Judæ, & gravissimum cum eo bellum
iniit in valle Maresæ. Oravit autem 11
Asa Deum, ac dixit; O mi Domine, fer
opem populo tuo ita ut gentem magnam
tradas in manus pusillorum: quatenus ag-
noscant habitatores orbis nos te fretos
esse: adjuva nos mi Domine, & opitu-
lare nobis, quia nomine tuo freti proces-
simus contra exercitum hunc ingentem:
ne procul amoveas à nobis fortitudinem
tuam. Ejus oratione absolutâ, profliga- 12
vit Angelus Domini Indos ante eum, &
fugerunt: Sed persecutus est eos Asa 13
& exercitus qui cum eo erat, ad Gada-
rem usque, & innumeros ex eis occidit
(nam Deus profligârat eos ante servos
suos) tulitque spolia opima: Destruxit 14
omnia oppida quæ adjacebant Gadari, quia
maximus Domini metus invaserat eos:
cuncta spoliavit oppida, cepitque ex eis
prædam magnam in iis contentam. Et 15
omnia Arabum tentoria: plurimas & in-
numeras pecudes & camelos diripuit,
abduxitque in Jerusalem.

דברי הימים ב: טו

CAP. XV.

1 ועזריהו בן עודד היתה עליו רוח אלהים׃
2 ויצא לפני אסא ויאמר לו שמעוני אסא וכל יהודה ובנימן יהוה עמכם בהיותכם עמו ואם תדרשהו ימצא לכם ואם תעזבהו יעזב אתכם׃
3 וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת וללא כהן מורה וללא תורה׃
4 וישב בצר לו על יהוה אלהי ישראל ויבקשהו וימצא להם׃
5 ובעתים ההם אין שלום ליוצא ולבא כי מהומות רבות על כל יושבי הארצות׃
6 וכתתו גוי בגוי ועיר בעיר כי אלהים הממם בכל צרה׃
7 ואתם חזקו ואל ירפו ידיכם כי יש שכר לפעלתכם׃
8 וכשמע אסא הדברים האלה והנבואה עדד הנביא התחזק ויעבר השקוצים מכל ארץ יהודה ובנימן ומן הערים אשר לכד מהר אפרים ויחדש את מזבח יהוה אשר לפני אולם יהוה׃
9 ויקבץ את כל יהודה ובנימן והגרים עמהם מאפרים ומנשה ומשמעון כי נפלו עליו מישראל לרב בראתם כי יהוה אלהיו עמו׃
10 ויקבצו ירושלם בחדש השלישי לשנת חמש עשרה למלכות אסא׃
11 ויזבחו ליהוה ביום ההוא מן השלל הביאו בקר שבע מאות וצאן שבעת אלפים׃
12 ויבאו בברית לדרוש את יהוה אלהי אבותיהם בכל לבבם ובכל נפשם׃
13 וכל אשר לא ידרש ליהוה אלהי ישראל יומת למן קטן ועד גדול למאיש ועד אשה׃
14 וישבעו ליהוה בקול גדול ובתרועה ובחצצרות ובשופרות׃
15 וישמחו כל יהודה על השבועה כי בכל לבבם נשבעו ובכל רצונם בקשהו וימצא להם וינח יהוה להם מסביב׃
16 וגם מעכה אם אסא המלך הסירה מגבירה אשר עשתה לאשרה מפלצת ויכרת אסא את מפלצתה וידק וישרף בנחל קדרון׃
17 והבמות לא סרו מישראל רק לבב אסא היה שלם כל ימיו׃
18 ויבא את קדשי אביו וקדשיו בית האלהים כסף וזהב וכלים׃
19 ומלחמה לא היתה עד שנת שלשים וחמש למלכות אסא׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XV.

Azarias auté fili⁹ Oded, facto in se spiritu Dei, Egress⁹ 1
est in occursú Asa, & dixit ei; Audite me Asa & omnis Ju- 2
da & Benjamin: Dñs vobiscú, quia fuistis cú eo. Si quæsi-
eritis eú, invenietis: si auté dereliqueritis eú, derelinquet
vos. Transibút auté multi dies in Israel absq; Deo vero, et 3
absq; sacerdote doctore, & absq; lege. Cúmq; reversi fue- 4
rint in angustia sua ad Dñm Deú Israel, et quæsierint eum,
reperient eú. In tempore illo non erit pax egredienti, & 5
ingredienti, sed terrores undiq; in cunctis habitatorib⁹ ter-
rarú: Pugnabit enim gens contra genté, & civitas contra 6
civitaté, quia Dñs conturbabit eos in omni angustia. Vos 7
ergò confortamini, & non dissolvantur manus vestræ: erit
enim merces operi vestro. Quod cùm audisset Asa, verba 8
scilicèt & prophetiá Azariæ filii Oded prophetæ, confor-
tatus est, & abstulit idola de omni terra Juda, & de Benja-
min, & ex urbib⁹, quas ceperat, montis Ephraim, & dedi-
cavit altare Dñi ꝙ erat ante porticú Dñi. Congregavitq; 9
universú Judá et Benjamin, et advenas cú eis de Ephraim,
et de Manasse, & de Simeon: plures enim ad eú confuge-
rant ex Israel, videntes quòd Dñs Deus illi⁹ esset cum eo.
Cúmque venissent in Jerusalé mense tertio, anno decimo- 10
quinto regni Asa, Immolaverunt Dño in die illa, de ma- 11
nubiis & præda quam adduxerant, boves septingentos, &
arietes septé millia. Et intravit ex more ad corroboran- 12
dum fœd⁹, ut quærerent Dñm Deum patrú suorú in toto
corde, & in tota anima sua. Si quis auté, inquit, non quæ- 13
sierit Dñm Deum Israel, moriatur, à minimo usque ad ma-
ximú, à viro usque ad mulieré. Juraveruntque Dño voce 14
magná in jubilo, & in clangore tubæ, & in sonitu bucci-
narum, Omnes qui erant in Juda cum execratione: in o- 15
mni enim corde suo juraverút, & in tota voluntate quæ-
sierunt eum, & invenerunt: præstititque eis Dñs requiem
per circuitú. Sed & Maacham matré Asa regis ex augu- 16
sto deposuit imperio, eò quòd fecisset in luco simulacrum
Priapi: ꝙ omne contrivit, & in frusta comminuens com-
bussit in torrente Cedron. Excelsa autem derelicta sunt 17
in Israel: attamen cor Asa erat perfectum cunctis diebus
ejus. Eáque quæ voverat pater suus, & ipse, intulit in 18
domum Domini, argentum, & aurum, vasorúmque di-
versam supellectilem. Bellum verò non fuit usque ad 19
trigesimum quintum annum regni Asa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XV.

Porrò Azaria filius Azor spiritu Domini 1
afflatus, Prodiit ad Asam, & dixit ei; Audi 2
me Asa & omnis Juda & Benjamin, Domi-
nus vobiscum est in secula perpetua: si quæ-
ratis eum, invenietur à vobis: si derelinquatis
eum, derelinquet vos. Multis retrò diebus 3
Israelitæ, cùm Deum suum reverà non cole-
rent, sacerdotes suos non auscultarent, nec le-
gibus eorum acquiescerent; tradebantur in
manum inimicorum: Sed cùm angustiá pre- 4
mebantur, orabant Dñm Deum Israelis; &
quærebant eum, & inveniebatur ab eis. Et 5
præteritis quidem illis vicibus, quandiu Deum
nostrum non colebamus, nulla pax erat egre-
dienti, neque ingredienti, quia summum ma-
lum invaserat omnes incolas terræ. Et disper- 6
debamur inter omnigenas gentes, inter oppi-
da, & inter urbes. Quia relinquebamus Dñm 7
Deum nostrum, & vocem servorum ejus pro-
phetarum audire nolebamus; ipse quoque
reddebat nobis mercedem operum nostro-
rum. Cùm ergò audisset Asa hos Azariæ filii 8
Azor prophetæ sermones, confortatus est, &
abolevit idola ex omni terra Judæ, & Benja-
minis, & ex civitatibus quas ceperat in ter-
ra Aphrem: & renovavit altare Domini
quod erat ante porticum. Tum congregavit 9
omnes Judæos & Benjaminitas, & ex civita-
tibus quas ceperat in terra Aphremitica, &
advenas qui inter ipsos erant ex Aphremitis,
Manassitis, & Simeonitis: multi enim ex
Israelitis congregati venerunt ad eum viden-
tes quòd Dominus Deus ejus aderat illi. Hi 10
Jerosolymis congregati mense tertio, anno
quintodecimo regni Asæ; Victimas eá die 11
Domino mactaverunt è spoliis quæ adduxe-
rant, boves septingentos, & pecudum sex
millia. Deinde jurejurando se astrinxerunt 12
oraturos se coram Domino Deo majorum su-
orum, toto corde totáque animá suá: Et 13
quicunque non oraret coram Domino Deo
Israelis, moreretur, sive parvus esset, sive
magnus, vir vel mulier. Juraverunt autem 14
Domino altá voce, tubis inflexis & rectis *ad-
hibitis*. Et gavisi sunt omnes Judæi de fama 15
ista quam audierunt, quòd *scilicet* cùm quæ-
sissent eum toto corde suo, totoque animo
suo orássent coram eo, inventus esset ab eis, 16
& eripuisset eos ab omnibus finitimis. Quin-
etiam Maacham matrem Asæ proprio abdi-
cavit regno, quòd festum celebrásset idolis
suis: & dissecuit Asa idola ejus, combus- 17
sitque ea in valle Cedron. Altaria quidem
non sunt amota ex Israele, veruntamen ani-
mus Asæ sincerus fuit in timore Domini Dei 18
sui cunctis diebus vitæ ipsius. Intulitque sa-
cra patris sui & sacra sua in domum Domini,
argentum, aurum, & vasa.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιε'.

1 2 Καὶ Ἀζαρίας υἱὸς (α) Ὠδὴδ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν Ἀ-
σὰ καὶ παντὶ Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ εἶπεν, Ἀκούσατέ μου Ἀσὰ, καὶ πᾶς (β) Ἰούδα καὶ Βενιαμίν· κύ-
ριος μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἐκζητήσητε αὐτὸν, εὑρεθήσεται ὑμῖν, καὶ ἐὰν ἐγ-
3 καταλείπητε αὐτὸν, ἐγκαταλείψει ὑμᾶς. Καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐν οὐ θεῷ ἀληθινῷ, καὶ οὐχ
4 ἱερέως (γ) ὑποδεικνύοντος, καὶ ἐν οὐ νόμῳ. Καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺς ἐπὶ κύριον θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εὑ-
5 ρεθήσεται αὐτοῖς. Καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ οὐκ ἔστιν (δ) εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰ-
σπορευομένῳ, ὅτι ἔκστασις κυρίου ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὰς χώρας. Καὶ πολεμήσει
6 ἔθνος πρὸς ἔθνος καὶ πόλις πρὸς πόλιν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξέστησεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ θλίψει. Καὶ
7 ὑμεῖς ἰσχύσατε, καὶ μὴ ἐκλυέσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, ὅτι ἔστι μισθὸς τῇ ἐργασίᾳ ὑμῶν. Καὶ ἐν τῷ ἀ-
8 κοῦσαι τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν προφητείαν (ζ) Ἀδὰδ τοῦ προφήτου, καὶ κατίσχυσε καὶ ἐξέβαλε τὰ
βδελύγματα ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν (η) κατέσχεν Ἱεροβοὰμ
ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἐνεκαίνισε τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ κυρίου. Καὶ ἐξεκκλησίασε τὸν
9 Ἰούδαν καὶ Βενιαμὶν καὶ τοὺς προσηλύτους τοὺς παροικοῦντας μετ' αὐτοῦ ἀπὸ Ἐφραὶμ καὶ ἀπὸ Μανασσῆ καὶ ἀ-
πὸ Συμεὼν, ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς, ὅτι κύριος ὁ θεὸς
10 αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ (θ) ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ
11 τῆς βασιλείας Ἀσά. Καὶ (ι) ἔθυσε τῷ κυρίῳ (κ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκαν,
12 (λ) μόσχους ἑπτακοσίους καὶ πρόβατα ἑπτακισχίλια. Καὶ διῆλθεν ἐν διαθήκῃ ζητῆσαι κύριον θεὸν τῶν
13 πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς (μ) ψυχῆς αὐτῶν. Καὶ πᾶς (ν) ὃς ἐὰν μὴ ἐκ-
ζητήσῃ (ξ) τὸν κύριον θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀποθανεῖται ἀπὸ νεωτέρου ἕως πρεσβυτέρου, (ο) ἀπὸ ἀνδρὸς
14 15 ἕως γυναικός. Καὶ (π) ὤμοσαν ἐν κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐν σάλπιγξι καὶ ἐν κερατίναις. Καὶ
(ρ) εὐφράνθησαν πᾶς Ἰούδα περὶ τοῦ ὅρκου, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς (σ) ψυχῆς ὤμοσαν, καὶ ἐν πάσῃ θελήσει
16 ἐζήτησαν αὐτὸν, καὶ εὑρέθη αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσε (τ) κύριος αὐτοῖς κυκλόθεν. Καὶ τὴν Μααχὰ
τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησε (υ) τοῦ μὴ εἶναι τῇ Ἀστάρτῃ λειτουργοῦσαν· καὶ κατέκοψε τὸ εἴδωλον, καὶ
17 κατέκαυσεν ἐν χειμάῤῥῳ Κέδρων. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ (φ) οὐκ ἀπέστησαν, ἔτι ὑπῆρχεν ἐν (χ) τῷ Ἰσ-
18 ραήλ. ἀλλ' ἡ καρδία Ἀσὰ ἐγένετο πλήρης πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ. Καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια Δαυὶδ
19 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἅγια οἴκου (ψ) τοῦ θεοῦ, ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη. Καὶ πόλεμος οὐκ
ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως τοῦ πέμπτου καὶ τριακοστοῦ ἔτους τῆς βασιλείας Ἀσά.

CAP. XV.

Et Azarias filius (a) Oded: factus est super eum spiritus Domini: 1
Et egressus est in obviam Asa, & omni Juda, & Benjamin, & dixit; 2
Audite me Asa, & omnis Juda, & Benjamin: Dominus vobiscum,
dum vos estis cum eo. Et si exquisieritis eum, invenietur vobis: ac,
si dereliqueritis eum, derelinquet vos. Et dies multi ipsi Israel (b) in 3
non Deo vero, & non sacerdote monstrante, & in non lege. (c) Et con- 4
vertet eos ad Dominum Deum Israel: & invenietur eis. Et in illo 5
(d) tempore non est pax egredienti, & ingredienti: quoniam pavor (e)
Domini super omnes qui habitant regiones. Et bellabit gens adversùs 6
gentem, & civitas adversùs civitatem: quoniam Deus conturbavit eos
in omni tribulatione. Et vos confortamini, & non dissolvantur (f) ma- 7
nus vestræ: quoniam est merces operationi vestræ. Et in audiendo 8
verba hæc, & prophetiam (g) Adad prophetæ, & confortatus
est, & ejecit abominationes ab omni terra Juda, & Benjamin, &
à civitatibus, quas (h) tenuerat Hieroboam in monte Ephræm;
& dedicavit altare Domini, quod erat ante templum Domini.
Et convocavit Judam, & Benjamin, & proselytos habitantes cum eo, 9
de Ephræm, & de Manasse, & de Symeon: quoniam appositi fuerant ad
eum multi de Israel, in videndo ipsos, quia Dominus Deus ejus cum eo.
Et congregati sunt in Hierusalem in mense tertio in anno quinto & deci- 10
mo regni Asa. Et sacrificavit Domino in die illa de spoliis, quæ tulerant, 11
vitulos septingentos, & oves septem millia. Et (i) transivit in testamen- 12
tum quærere Dominum Deum patrum suorum, ex toto corde, & ex tota
anima sua: Et omnis, quicunque non exquisierit Dominum Deum Israel, 13
morietur, à juniore usque ad seniorem, à viro usque ad mulierem. Et ju- 14
raverunt in Domino in voce (k) magna, & in tubis, & in corneis. Et 15
lætati sunt omnis Juda de juramento: quoniam ex tota anima juràrunt:
& in omni voluntate quæsierunt eum, & inventus est eis: & dedit qui-
etem Dominus eis in circuitu. Et Maacha matrem suam removit, ut 16
non esset ministrans ipsi Astartæ, & concîdit idolum, & combussit in
torrente Cedron. Tantummodò excelsa non removerunt: adhuc subsi- 17
stebant in Israel. Sed cor Asa fuit (l) plenum omnibus diebus ejus. Et 18
intulit sancta (m) David patris sui, & sancta domûs Dei, argentum, &
aurum, & vasa. Et bellum non fuit cum eo usque ad quintum & trigesimum annum regni Asa. 19

MS. A. (α) Ἀδὰδ, (β) Ἰούδας (γ) ὑποδεικνύοντος, (δ) εἰρήνη τῷ * εἰσπορευομένῳ, ὅτι (ζ) Ἀζαρίου τοῦ (η) κατέσχεν ἐν ὄρει (θ) ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς (ι) ἔθυσαν (κ) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ (λ) μόσχους * ἑπτὰ κριοὺς καὶ πρόβατα ἑπτὰ χιλιάδας. Καὶ (μ) ψυχῆς. Καὶ (ν) ὃ ἐὰν (ξ) κύριον θεὸν Ἰσραὴλ, (ο) καὶ ἀπὸ (π) ὤμοσεν ἐν τῷ κυρίῳ (ρ) ηὐφράνθησαν (σ) ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν, (τ) αὐτοῖς κύριος (υ) τοῦ εἶναι (φ) οὐκ ἐξῆραν, ἔτι (χ) τῷ Ἰούδα, καὶ Ἰσραήλ. (ψ) κυρίου τοῦ θεοῦ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس عشر *

1 2 * وعزريا بن عزار حلت عليه روح من قدام الله * فخرج من قدام اسا • وقال • اسمع يا اسا
ويهودا وبنيامين • الله معكم الى الابد • ان كنتم تطيعوه فانكم تجدوه • وان كنتم تخلوه
3 فهو يخليكم * لان اسرايل من ايام كثيرة لم يعبد الهه الحق • ولم يقبل من كهنته
4 ولا اطاع نواميسه • فاسلمه الله في ايدي الاعداء * وحين ضاق بهم صلوا قدام الله اله
5 اسرايل • وطلبوه فوجدوه * ومرارا كثيرة اذ لم يعبدوا الههم • ما كان سلامة للمار ولا للجاي
ولا للذي يخرج ولا للذي يدخل • وجات عليهم حروب كثيرة من كل سكان الارض
6 7 * فتبددوا في مواضع شتى • وعمرت الضياع والمدن التي للاعداء * لانا خلينا الرب الهنا
8 وما كنا نسمع لصوت عبيده الانبياء • وهو ايضا كافانا بافعالنا * فلما سمع اسا هذه الالفاظ
تقوى • ونفى الاصنام من ساير ارض يهودا وبنيامين ومن افرايم • وفرحوا في مذبح الله الذي
9 كان في سروج * وجمع ساير يهودا وبنيامين • الضياع التي كانت من ارض افريم ويجاورها •
ومن بني منسا وبني سمعون • لان كثيرا من بني اسرايل اجتمعوا وجاوا اليه • حين راوا ان الله
10 11 الهه معه * واجتمعوا في اورسليم في الشهر الثالث • في السنة الخامسة عشر من ملك اسا * وذبحوا
12 لله في ذلك اليوم من الغنيمة • ثيرانا سبع مية وغنما ستة الف * وحلفوا بايمان انهم يصلوا قدام
13 الله اله ابايهم • من خالص قلوبهم ونفوسهم * وان كل من لا يصلي يموت • من الصغار الى
14 الكبار ومن الرجال الى النساء * وحلفوا للرب بصوت عال • وسجوا بقرون مبسوطات ومعوجات •
15 * وفرح ساير بني يهودا بهذا الخبر الذي سمعوه يوميذ • لان من قلبهم كله طلبوا الله •
ومن كل نفوسهم صلوا قدامه فوجدوه • ونجاهم وخلصهم من ساير اعدايهم الذين حول
16 تخومهم * وطرد اسا معكا امه من ملكه • لانها صنعت عيدا للاصنام • وكسر اصنامها
17 ودفنهم في وادي قدرون * والمذابح ما زالت في اسرايل • وكان قلبه منقادا بمخافة الله ساير
18 ايام حياته * وجا بانية لبيت قدس الله ذهبا وثيابا • * *

CAP. XV.

Azariam autem Azayis filium divino 1
spiritu invadente, Egressus est è con- 2
spectu Asæ, & dixit; Audi O Asa, O Ju-
da, atque Benjamin, Adsit vobis Deus
in perpetuum: si obediatis ei, inve-
nietis eum: si derelinquatis eum, de-
relinquet vos. Quoniam Israel multis 3
abhinc diebus non adoravit Deum suum
verum, sacerdotibus ejus non acquievit,
nec obedivit legibus ejus; propterea tra-
didit illum Deus in manus inimicorum.
At cum in angustia versarentur, depre- 4
cati sunt Deum, Deum Israelis, & quæ-
sierunt eum, & invenerunt. Sæpiùs et- 5
iam cùm non adorarent Deum suum nul-
la securitas erat eunti aut venienti, neque
egredienti aut ingredienti: imò pluri-
mis infestabantur bellis ab omnibus inco-
lis terræ; Ita ut illi in varia disper- 6
gerentur loca, oppida verò & urbes ini-
micorum essent frequentia. Quia nimi- 7
rum Dominum Deum nostrû derelinque-
bamus, nec auscultabamus voci servorû ejus
prophetarum; ipse quoque nostris nos re-
munerabat actionibus. Hujusmodi ser- 8
mones cum audisset Asa, corroboratus
est, & abolevit idola ex tota terra Ju-
dæ ac Benjaminis, & ex Ephraimo: &
gavisi sunt de ara Dei quæ erat in Sa-
rug. Deinde congregavit universum 9
Judam & Benjaminem, civitates quæ
erant de terra Ephraimi, & oppida cir-
cumjacentia, è filiis Manassis, & è filiis
Simeonis: quia multi ex Israelitis con-
gregati fuerant & confluxerant ad eum,
cùm vidissent Deum, Deum ipsius illi
adesse. Itaque congregati sunt in Je- 10
rusalem mense tertio, anno quintodecimo
regni Asæ: Et sacrificaverunt Deo eo- 11
dem die de spoliis, boves septingentos, &
sexies mille oves. Et jurejurando affir- 12
mârunt se oraturos coram Deo, Deo pa-
trum suorum, integris animis ac menti-
bus: Et quisquis non orâsset, morte af- 13
fectum iri, tam parvos quam magnos,
tam viros quam mulieres. Juràrunt 14
autem Domino elatâ voce, laudésque ce-
lebrârunt buccinis rectis & curvis. Et 15
lætati sunt omnes Judæi ob ejusmodi ru-
morem quem audierunt eo die: nam
cum toto corde suo Deum quæsivissent,
totisque mentibus apud eum orâssent, in-
venerunt eum; liberavit, & eripuit eos
ab omnibus inimicis eorum, qui erant cir-
cum limites eorum. Asa etiam Maacham 16
matrem suam expulit è regno suo, eò
quòd festum celebrâsset idolis; confre-
git ejus idola, & sepelivit ea in valle
Cedron. Et licèt altaria non cessarent 17
in Israele, tamen cor ejus pronum fuit ad
timorem Dei cunctis diebus vitæ suæ.
Præterea intulit vasa in ædem sanctam 18
Dei aurum & vestes.

דברי הימים ב: יו

CAP. XVI. יו

non pre ,Ramah ædificavit &,Jehudah contra Israel rex Bahasa ascendit Asa regni sexto & trigesimo anno In
1 בשנת שלשים ושש למלכות אסא עלה בעשא מלך ישראל על יהודה ויבן את הרמה לבלתי
,Domini domus thesauris de aurum &,argentum Asa protulit Et .Jehudah regi Asa ingredientem & ,egredientem dare
2 תת יוצא ובא לאסא מלך יהודה: ויצא אסא כסף וזהב מאצרות בית יהוה
inter &,te inter & me inter Fœdus :dicendo ,Darmesec in habitantem ,Aram regem hadad-Ben ad misit & :regiæ domus &
3 ובית המלך וישלח אל בן הדד מלך ארם היושב בדרמשק לאמר: ברית ביני ובינך ובין
,Israel rege Bahasa cum tuum fœdus irrita,Vade aurum &,argentum te ad misi ecce :tuum patrem inter & meum patrē
אבי ובין אביך הנה שלחתי לך כסף וזהב לך הפר בריתך את בעשא מלך ישראל
,Israel urbes ad ,sibi qui exercituum principes misit & :Asa regem ad hadad--Ben audivit Et .me desuper ascendat &
4 ויעלה מעלי: וישמע בן הדד אל המלך אסא וישלח את שרי החילים אשר לו אל ערי ישראל
, Bahasa audire juxta ,fuit Et .Naphtali urbium thesauros omnes & ;maim--Abel & ,Dan & ,Hijon percusserunt &
5 ויכו את עיון ואת דן ואת אבל מים ואת כל מסכנות ערי נפתלי: ויהי כשמע בעשא
tulerunt & ,Jehudah universum assumpsit rex Asa Et .suum opus cessare fecit & ,Ramah ædificando ab desiit &
6 ויחדל מבנות את הרמה וישבת את מלאכתו: ואסא המלך לקח את כל יהודה וישאו
illo tempore in Et .Misphah & ,Ghebah eis in ædificavit &:Bahasa ædificabat quibus ,ejus ligna & ,Ramah lapides
7 את אבני הרמה ואת עציה אשר בנה בעשא ויבן בהם את גבע ואת המצפה: ובעת ההיא
Domino super es innixus non &,Aram rege super te innitendo In :eum ad dixit & :Jehudah regem Asa ad videns Chanani venit
בא חנני הראה אל אסא מלך יהודה ויאמר אליו בהשענך על מלך ארם ולא נשענת על יהוה
,multitudine in exercitu in fuerunt Lubim & ,Æthiopes Nonne .tua manu de Aram regis exercitus evasit idcirco :tuo Deo
8 אלהיך על כן נמלט חיל מלך ארם מידך: הלא הכושים והלובים היו לחיל לרב
ejus oculi Domini Quia ?tua manu in eos tradidit ,Domino super te innitendo in & ,valde multiplicandum ad ,equitibus in & ,curru in
9 לרכב ולפרשים להרבה מאד ובהשענך על יהוה נתנם בידך: כי יהוה עיניו
tecum erunt tunc à quia ;hoc in egisti Stulte .eum erga perfecto suo corde cum se roborandum ad ,terram totam per perlustrantes
משטטות בכל הארץ להתחזק עם לבבם שלם אליו נסכלת על זאת כי מעתה יש עמך
Asa confregit & :hoc propter eo cum ira in quia ,subversionis domo eum dedit &,videntem adversus Asa est iratus Et .bella
10 מלחמות: ויכעס אסא אל הראה ויתנהו בית המהפכת כי בזעף עמו על זאת וירצץ אסא
regum libro in sunt scripta ipsa ecce ,novissima & prima Asa verba ecce Et .illo tempore in populo de
11 מן העם בעת ההיא: והנה דברי אסא הראשונים והאחרונים הנם כתובים על ספר המלכים
etiā Et.ej' ægrotatio supra ad usque,suis pedibus in ,sui regni nono & ,trigesimo anno in Asa ægrotavit Et .Israel & ,Jehudah
12 ליהודה וישראל: ויחלא אסא בשנת שלושים ותשע למלכותו ברגליו עד למעלה חליו וגם
uno & quadragesimo anno in est mortu' & :suis patrib' cum Asa jacuit Et .medicis in quia ,Dominum quæsivit non sua ægritudine in
13 בחליו לא דרש את יהוה כי ברפאים: וישכב אסא עם אבתיו וימת בשנת ארבעים ואחת
impleverat quem lecto in eū fecerunt accumbere Et.David civitate in sibi foderat quæ ,suis sepulchris in eū sepelierunt Et .sui regnare
14 למלכו: ויקברהו בקברתיו אשר כרה לו בעיר דויד וישכיבהו במשכב אשר מלא
.valde usque magna combustione eum combusserunt & :opere pigmentario in pigmentatis ,odoramentis omnimodis & aromatibus
בשמים וזנים מרקחים במרקחת מעשה וישרפו לו שרפה גדולה עד למאד

Versio VULG. LAT.

CAP. XVI.

ANno autem trigesimo sexto regni ejus,ascendit Baa- 1
sa rex Israel in Judam, & muro circumdabat Rama, ut
nullus tutè posset egredi & ingredi de regno Asa. Pro- 2
tulit ergò Asa argentum & aurum de thesauris domûs
Domini, & de thesauris regis, misitque ad Benadad re-
gem Syriæ, qui habitabat in Damasco, dicens ; Fœdus 3
inter me & te est, pater quoque meus & pater tuus ha-
buére concordiam : quam ob rem misi tibi argentum &
aurum, ut rupto fœdere, quod habes cum Baasa rege
Israel,facias eum à me recedere. Quo comperto,Bena- 4
dad misit principes exercituum suorum ad urbes Is-
rael : qui percusserunt Ahion, & Dan, & Abel-maim,
& universas urbes Nephthali muratas. Quod cùm au- 5
disset Baasa, desiit ædificare Rama, & intermisit opus
suum. Porrò Asa rex assumpsit universum Judam, & 6
tulerunt lapides de Rama, & ligna quæ ædificationi præ-
paraverat Baasa, ædificavitque ex eis Gabaa, & Maspha.
In tempore illo venit Hanani propheta ad Asa regem Ju- 7
da, & dixit ei ; Quia habuisti fiduciam in rege Syriæ, &
non in Domino Deo tuo, idcircò evasit Syriæ regis exer-
citus de manu tua. Nónne Æthiopes & Libyes multò 8
plures erant, quadrigis & equitibus, & multitudine ni-
miá : quos, cùm Domino credidisses, tradidit in manu
tua ? Oculi enim Domini contemplantur universam 9
terram, & præbent fortitudinem his, qui corde perfecto
credunt in eum. Stultè igitur egisti, & propter hoc ex
præsenti tempore adversùm te bella consurgent. Ira- 10
túsque Asa adversus Videntem, jussit eum mitti in ner-
vum : valdè quippè super hoc fuerat indignatus : &
interfecit de populo in tempore illo plurimos. Opera 11
autem Asa prima & novissima, scripta sunt in libro re-
gum Juda & Israel. Ægrotavit etiam Asa anno trigesimo 12
nono regni sui, dolore pedum vehementissimo, & nec
in infirmitate sua quæsivit Dominum, sed magis in me-
dicorum arte confisus est. Dormivitque cum patribus 13
suis : & mortuus est anno quadragesimo primo regni
sui. Et sepelierunt eum in sepulchro suo quod foderat 14
sibi in civitate David : posuerúntque eum super lectum
suum, plenum aromatibus & unguentis meretriciis, quæ
erant pigmentariorum arte confecta, & combusserunt
super eum ambitione nimiá.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]

CAP. XVI.

COntigit autem bellum anno trigesimo 1
quinto regni Asæ, & anno trigesimo sexto
regni Asæ ascendit Baasa rex Israelis contra
Judæos, & ædificavit Ramatham eo consilio
ne egredi aut ingredi permitterent Asæ regi
Judæ. Quamobrem depromens Asa argen- 2
tum & aurum ex ærario Domini & è domo
regia,misit filio Hadadis regi Adum qui resi-
debat Damasci, dixitque ad eum ; Juramen- 3
tum est inter me & te, & inter patrem meum
& patrem tuum : ecce misi ad te argentum
& aurum : vade, rumpe fœdus quod jure-
jurando iniisti cum Baasa rege Israelis,ut abs-
cedat à me. Et acquievit filius Hadadis re- 4
gi Asæ, misitque duces copiarum suarum;qui
venientes, & civitates Israelis obsidentes,
ceperunt Inonem, Abel-Beth-maachæ, &
omnia horrea civitatum domûs Nephtali.
Tunc cùm audisset Baasa, destitit ab ædifi- 5
canda Ramatha, & intermisit totum ædifi-
cium suum. Asa autem rex, collectis omni- 6
bus Judæis, accepit lapides Ramathæ,& ligna
quæ parata fuerant ad ædificandam illam pro
Baasa iisque ædificavit rex Asa Ramatham
Benjaminis, & Masphiam civitatem. Eo- 7
dem tempore venit Hanan propheta ad Asam
regem Judæ, & dixit ad eum ; Quia innixus
es regi Adum, & non es innixus Domino
Deo tuo ; propterea fugiet exercitus Adum
à te, Et euntes coibunt cum Indis & regi- 8
bus qui sunt cum eis, componéntque se in
exercitus, currus, & equites quamplurimos.
At cùm rogaveris Dominum Deum, tradet
illos in manus tuas ; Quoniam oculi Domini 9
rimantur universam terram. Itaque confor-
tamini, sitque cor vestrum integrum in ti-
more ejus, & intelligite omnia miracu-
la ejus ; Dominus enim Deus vester bel-
lum gerit pro vobis. Tunc indignatus Asa 10
contra Videntem, conjecit eum in carcerem,
quia res quas non viderat, narrabat, & cor
populi terrebat : verùm hac de causa excidit
Asa tunc temporis ex *animo* populi. En au- 11
tem res gestæ Asæ priores ac posteriores, en
inquam scriptæ sunt in libro regum Judæ &
Israelis. Demum afflictatus Asa anno tri- 12
gesimo nono regni sui, ægrotavit, jacuitque
domi suæ : Et occubuit Asa cum patribus 13
suis, & sepultus est in civitate sua : mortuus
est autem anno quadragesimo primo regni
sui, Et sepultus est in sepulchro Davidis : 14
posuerunt eum in lecto aromatum pleno, &
rogum accenderunt perquam maximum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ις'.

1 Καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀσὰ, ἀνέβη (α) βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν,
καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ῥαμὰ τοῦ μὴ δοῦναι ἔξοδον καὶ εἴσοδον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ (β)
2 ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐκ θησαυρῶν οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀ-
3 δερ βασιλέως Συρίας τὸν κατοικοῦντα ἐν Δαμασκῷ, λέγων, Διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ (γ) καὶ
σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου. ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι χρυσίον καὶ ἀργύριον·
4 δεῦρο καὶ διασκέδασον ἀπ' ἐμοῦ τὸν Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀπελθέτω ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἀ-
δερ τοῦ βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰσραὴλ, καὶ ἐπά-
5 ταξε τὴν Ἀϊὼν, καὶ τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβελμαΐν, καὶ πάσας τὰς περιχώρους Νεφθαλί. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
6 ἀκοῦσαι Βαασὰ, ἀπέλιπε τοῦ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμὰ, καὶ κατέπαυσε τὸ ἔργον (δ) αὐτοῦ. Καὶ Ἀ-
σὰ (ε) βασιλεὺς ἔλαβε πάντα τὸν Ἰούδαν, καὶ ἔλαβε τοὺς λίθους τῆς Ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε
7 Βαασὰ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὴν Γαβαὲ καὶ τὴν Μασφά. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν Ἀνανὶ ὁ προφήτης (ζ)
πρὸς Ἀσὰ βασιλέα Ἰούδα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ βασιλέα Συρίας, καὶ μὴ (η) πεποιθέναι σε
8 ἐπὶ κύριον θεόν σου, διὰ τοῦτο ἐσώθη ἡ δύναμις Συρίας ἀπὸ τῆς χειρός σου. Οὐχ οἱ Αἰθίοπες καὶ Λίβυες ἦσαν εἰς
δύναμιν πολλὴν, εἰς θάρσος εἰς ἱππεῖς εἰς πλῆθος σφόδρα; καὶ ἐν τῷ (†) πεποιθέναι σε ἐπὶ κύριον παρ-
9 έδωκεν εἰς τὰς χεῖράς σου; Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπιβλέπουσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, κατισχῦσαι ἐν
10 πάσῃ καρδίᾳ πλήρει πρὸς αὐτόν. (^) ἠγνόηκας ἐπὶ τούτῳ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται μετὰ σοῦ πόλεμος. Καὶ
ἐθυμώθη Ἀσὰ τῷ προφήτῃ, καὶ παρέθετο αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅτι ὠργίσθη ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐλυμήνατο
11 Ἀσὰ ἐν τῷ λαῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι Ἀσὰ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, γεγραμμένοι
12 ἐν βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἐμαλακίσθη Ἀσὰ (θ) ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ καὶ τριακο-
στῷ τῆς βασιλείας (ι) αὐτοῦ τοὺς πόδας, ἕως σφόδρα ἐμαλακίσθη· καὶ ἐν τῇ μαλακίᾳ (κ) αὐτοῦ οὐκ ἐζή-
13 τησε τὸν κύριον, ἀλλὰ τοὺς ἰατρούς. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων (λ) αὐτοῦ, καὶ ἐτελεύτησεν
14 ἐν τῷ (μ) τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ ὤρυξεν ἑ-
αυτῷ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ (ν) ἔπλησαν ἀρωμάτων καὶ γένη μύρων
μυρεψῶν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ἐκφορὰν μεγάλην ἕως σφόδρα.

CAP. XVI.

Et in octavo & trigesimo anno regni Asa, ascendit rex Israel super 1
Judam: & ædificavit Rama ad non dandum exitum & introitum
Asa regi Juda. Et cepit Asa argentum & aurum de thesauris domûs 2
Domini, & domûs regis, & misit ad filium Ader (a) regis Syriæ habi-
tantem in Damasco, dicens; Dispone testamentum inter me & te, 3
& inter patrem meum & inter patrem tuum. Ecce misi tibi aurum, &
argentum: Veni, & (b) dissipa à me Baasa regem Israel, & abeat à me.
Et audivit filius Ader regem Asa: & misit principes virtutis suæ 4
super civitates Israel: & percussit Aion, & Dan, & Abelmain, &
omnia adjacentia Nephthali. Et factum est in audiendo Baasa, destitit 5
ab ædificando ampliùs Rhama, & omisit opus suum. Et Asa rex accepit 6
omnem Judam, & cepit lapides Rhama, & ligna ejus, quæ ædificârat
Baasa, & ædificavit in eis Gabae, & Massha. Et in tempore illo venit 7
Anani propheta ad Asa regem Juda, & dixit ei; In eo quod confidisti tu
super regem Syriæ, & non confidisti tu super Dominum Deum tuum; pro-
pterea salvata est virtus Syriæ à manu tua. Nonne Æthiopes, & Libyes 8
erant in virtute multa, (c) in confidentia, in equitibus in multitudine
plurima? Et in confidendo te super Dominum tradidit eos in manus
tuas? Quoniam oculi Domini respiciunt in omnem terram ad confor- 9
tandū in (d) omni corde pleno erga eum: Ignorâsti in hoc: amodò erit
tecum bellum. Et Asa indignatus est prophetæ: & deposuit eum in 10
custodiam: quoniam iratus est in hoc. Et vastavit Asa in populo in
tempore illo. Et ecce verba Asa prima, & novissima, scripta in libro 11
regum Juda, & Israel. Et languit Asa in anno nono & trigesimo re- 12
gni sui pedibus, (e) usque valdè languit: & in languore suo non quæ-
sivit Dominum, sed medicos. Et dormivit Asa cum patribus suis: & 13
obiit in quadragesimo anno regni sui. Et sepelierunt eum in monumento, 14
quod foderat sibi in civitate David: & accumbere fecerunt eum super
lectum, & impleverunt aromatibus, & genera unguentorum unguenta-
riorum: & fecerunt ei funus magnum (f) usque valdè.

MS.A. (α) Βαασὰ βασιλεὺς (β) χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐκ (γ) καὶ ἀναμέσον σου, (δ) ἑαυτοῦ. (ε) ὁ βασιλεὺς ἤγαγεν πάντα (ζ) πρὸς βασιλέα Ἰούδα Ἀσὰ, καὶ (η) πεποιθέναι ἐπὶ (†) πεποιθέναι ἐπὶ (^) καὶ νῦν ἠγνόηκας (θ) ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοστῷ ἔτι τῆς (ι) ἑαυτοῦ (κ) ἑαυτοῦ ἐκ ἐξεζήτησεν κύριον, (λ) ἑαυτοῦ, (μ) τεσσαρακοστῷ καὶ ἐπὶ ἔτι (ν) ἐπλήρωσαν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس عشر *

1 * وكان حرب عظيم في سنة خمس وثلثين لملك آسا * وفي سنة ست وثلثين لملكه طلع
بعشا ملك اسرائيل على بيت يهودا * وبني رامات * وما كانوا يخلوا لآسا ملك يهودا دخولا
2 ولا خروجا * فاخرج مالا وذهبا من بيت مال الرب * وبعث به لابن هدد ملك ادوم
3 الذي بدمشق * وقال له * ان بيني وبينك وبين ابي وابيك ايمانا * وهوذا قد بعثت
اليك مالا * امض وبطل الايمان التي حلفت بها مع بعشا ملك اسرائيل * لانه تجبر على *
4 * فسمع ابن هدد للملك آسا * وبعث عظماءه وكبراءه فجاوا ونزلوا على ضياع بني اسرائيل *
5 واخذوا العيون ولافيل وبيت معكا * وكل خزائن بيت نفتالي * فلما سمع بعشا تنحى
6 وما بني رامات * وبطل بناءه * وامر آسا الملك فجمع ساير بني يهودا * واخذ حجارة رامات
7 وخشبها التي كان بعشا يريد يبنيها * فبناها هو لبنيامين * ومصفيا الضيعة * وفي ذلك
الزمان جاء صافان النبي الى آسا ملك يهودا * وقال له * لاجل اتكالك على ملك ادوم *
8 ولم تتكل على الله الهك * من اجل ذلك تهرب منك قوة ادوم * ويتجبرون هم والهنديون
والملوك الذين معهم * فيكونون عساكر وازواجا وخيلا كثيرة عظيمة * واذا طلبت
9 من الله الهك يسلمهم في يديك * لان عيني الرب * تنظر في الارض كلها * تقوى
ويكون قلبك بمخافة الرب * وامش في ساير طرقه * فان الله الهكم صنع لكم الحرب *
10 * فغضب آسا على صافان النبي * ورماه في الحبس * لان شيا لم يراه لفظ به * وخوف قلب
11 الشعب * ومن اجل ذلك طيب آسا قلب الشعب * وساير الفاظه وحروبه مكتوبة في سفر
12 ملوك يهودا واسرائيل * ووجع آسا في تسعة وثلاثين سنة لملكه * واعتل ووقع في بيته *
13 14 * واضطجع مع آبائه * ومات في السنة احدى واربعين لملكه * ودفن في قرية داود ووضع
فوق سرير مملوء عطرا * واوقدوا قدامه وقودا كبيرا عظيما *

CAP. XVI.

Fuit autem bellum atrox anno trigesimo 1
quinto regni Asæ, & anno trigesimo sex-
to regni ipsius ascendit Baasa rex Israelis
contra domum Judæ, extruxitque Rama-
tham, & præcluserunt Asæ regi Judæ
ingressum & egressum. Sed proferens 2
argentum & aurum è thesauro Do-
mini, misit illud filio Hadadis regi
Adum qui erat in Damasco, dixitque ad
eum; Præterquam quòd inter me & 3
inter te, inter patrem meum patrémque
tuum intercessit juramentum, en etiam
pecuniam mitto tibi: Vade, & irritum
fac juramentum quo te astrinxisti cum
Baasa rege Israelis, invaluit enim contra
me. Itaque auscultans filius Hadadis 4
regi Asæ, expedivit principes ac magnates
suos; qui venientes & castra ponentes
adversus civitates Israelitarum, ceperunt
Inonem, Aphelem, Beth-maacham, &
omnia armamentaria domûs Nephtali.
Quod cùm audisset Baasa, recessit, nec 5
ædificavit Ramatham, sed destitit ab æ-
dificio suo. Tum præcepit rex Asa, & 6
congregavit omnes Judæos, tulitque lapi-
des & ligna Ramathæ quam Baasa ædifi-
care volebat, extruxitque eam ipse pro
Benjamine, necnon Maspham civitatem.
Sub idem tempus accedens Saphan pro- 7
pheta ad Asam regem Judæ, dixit ei;
Quia fiduciam tuam collocâsti in rege
Adum, & non es confisus in Deo, Deo
tuo; idcircò fugiet à te robur Adum.
Et fortificabunt se unà cum Indis & re- 8
gibus qui sunt cum eis; fientque exerci-
tus, quadrigæ, & equi multi ac magni.
Sed cùm rogaveris Deum, Deum tuum,
tradet eos in manus tuas: Nam oculi 9
Domini totam terram contemplantur.
Fortis sis animo, sitque mens tua in timo-
re Domini, & ambula in omnibus viis
ejus; quia Deus, Deus vester belligerat
pro vobis. Iratus autem Asa contra 10
Saphanem prophetam, conjecit eum in
carcerem, quia quæ non viderat, locutus
fuerat, & animum populi terruerat: &
hac ratione refecit Asa animum populi.
Reliqua gesta ipsius & prælia, scripta 11
sunt in libro regum Judæ & Israelis.
Denique Asa trigesimo nono regni sui an- 12
no doloribus occupatus ægrotavit, ceci-
ditque in domo sua; Et occubuit cum 13
patribus suis: mortuus est autem anno
quadragesimo primo regni sui, Et se- 14
pultus est in civitate Davidis: impositus
fuit lecto odoribus pleno, & combusse-
runt ante eum ustrinam magnam & in-
gentem.

CAP. XVII.

1 וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו וַיִּתְחַזֵּק עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּתֶּן־חַיִל בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתֵּן
2
3 נְצִיבִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבְעָרֵי אֶפְרַיִם אֲשֶׁר לָכַד אָסָא אָבִיו׃ וַיְהִי יְהוָה עִם־יְהוֹשָׁפָט כִּי הָלַךְ
4 בְּדַרְכֵי דָּוִיד אָבִיו הָרִאשֹׁנִים וְלֹא דָרַשׁ לַבְּעָלִים׃ כִּי לֵאלֹהֵי אָבִיו דָּרָשׁ וּבְמִצְוֺתָיו הָלָךְ וְלֹא
5 כְּמַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּכֶן יְהוָה אֶת־הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיִּתְּנוּ כָל־יְהוּדָה מִנְחָה לִיהוֹשָׁפָט וַיְהִי־
6 לוֹ עֹשֶׁר־וְכָבוֹד לָרֹב׃ וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי יְהוָה וְעוֹד הֵסִיר אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים מִיהוּדָה׃
7 וּבִשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ שָׁלַח לְשָׂרָיו לְבֶן־חַיִל וּלְעֹבַדְיָה וְלִזְכַרְיָה וְלִנְתַנְאֵל וּלְמִיכָיָהוּ לְלַמֵּד
8 בְּעָרֵי יְהוּדָה׃ וְעִמָּהֶם הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָהוּ וּנְתַנְיָהוּ וּזְבַדְיָהוּ וַעֲשָׂהאֵל וּשְׁמִירָמוֹת וִיהוֹנָתָן וַאֲדֹנִיָּהוּ
9 וְטוֹבִיָּהוּ וְטוֹב אֲדוֹנִיָּה הַלְוִיִּם וְעִמָּהֶם אֱלִישָׁמָע וִיהוֹרָם הַכֹּהֲנִים׃ וַיְלַמְּדוּ בִּיהוּדָה וְעִמָּהֶם סֵפֶר תּוֹרַת
10 יְהוָה וַיָּסֹבּוּ בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה וַיְלַמְּדוּ בָּעָם׃ וַיְהִי פַּחַד יְהוָה עַל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
11 סְבִיבוֹת יְהוּדָה וְלֹא נִלְחֲמוּ עִם־יְהוֹשָׁפָט׃ וּמִן־פְּלִשְׁתִּים מְבִיאִים לִיהוֹשָׁפָט מִנְחָה וְכֶסֶף מַשָּׂא
גַּם הָעַרְבִיאִים מְבִיאִים לוֹ צֹאן אֵילִים שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת וּתְיָשִׁים שִׁבְעַת אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת׃
12
13 וַיְהִי יְהוֹשָׁפָט הֹלֵךְ וְגָדֵל עַד־לְמָעְלָה וַיִּבֶן בִּיהוּדָה בִּירָנִיּוֹת וְעָרֵי מִסְכְּנוֹת׃ וּמְלָאכָה רַבָּה הָיָה
14 לוֹ בְּעָרֵי יְהוּדָה וְאַנְשֵׁי מִלְחָמָה גִּבּוֹרֵי חַיִל בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וְאֵלֶּה פְקֻדָּתָם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם לִיהוּדָה שָׂרֵי
15 אֲלָפִים עַדְנָה הַשָּׂר וְעִמּוֹ גִּבּוֹרֵי חַיִל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף׃ וְעַל־יָדוֹ יְהוֹחָנָן הַשָּׂר וְעִמּוֹ מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים
16
17 אָלֶף׃ וְעַל־יָדוֹ עֲמַסְיָה בֶן־זִכְרִי הַמִּתְנַדֵּב לַיהוָה וְעִמּוֹ מָאתַיִם אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל׃ וּמִן־בִּנְיָמִן
18 גִּבּוֹר חַיִל אֶלְיָדָע וְעִמּוֹ נֹשְׁקֵי־קֶשֶׁת וּמָגֵן מָאתַיִם אָלֶף׃ וְעַל־יָדוֹ יְהוֹזָבָד וְעִמּוֹ מֵאָה־וּשְׁמוֹנִים
19 אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא׃ אֵלֶּה הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ מִלְּבַד אֲשֶׁר־נָתַן הַמֶּלֶךְ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר בְּכָל־יְהוּדָה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

Regnavit autem Josaphat filius ejus pro eo, & invaluit
contra Israel. Constituitq; militũ numeros in cunctis ur- 1
bib⁹ Juda, quæ erant vallatæ muris. Præsidiáque disposuit 2
in terra Juda, & in civitatibus Ephraim, quas ceperat Asa
pater ejus. Et fuit Dñs cum Josaphat, quia ambulavit in
viis David patris sui primis: & non speravit in Baalim, 3
Sed in Deo patris sui, & perrexit in præceptis illius, &
non juxta peccata Israel. Confirmavítque Dñs regnũ in 4
manu ej⁹, & dedit omnis Juda munera Josaphat: factæque 5
sunt ei infinitæ divitiæ, & multa gloria. Cúmq; sumpsisset
cor ejus audaciã propter vias Dñi, etiam excelsa & lucos 6
de Juda abstulit. Tertio autẽ anno regni sui, misit de prin-
cipibus suis Benhail, & Obdiam, et Zachariam, et Na- 7
thanael, & Michæam, ut docerent in civitatibus Juda:
Et cum eis Levitas, Semeiam, & Nathaniam, et Zabadiam,
Asael quoque, & Semiramoth, & Jonathan, Adoniámque 8
& Thobiam, & Thobadoniam, Levitas; & cum eis, Elisa-
ma & Joran, Sacerdotes: Docebántq; populũ in Juda ha-
bentes librũ legis Dñi, & circuibant cunctas urbes Juda, 9
atque erudiebant populũ. Itaq; fact⁹ est pavor Dñi sup
omnia regna terrarũ, quæ erant p gyrum Juda, nec aude- 10
bant bellare contra Josaphat. Sed & Philisthæi Josaphat
munera deferebant, & vectigal argenti: Arabes quoq; ad- 11
ducebant pecora, arietũ septem millia septingenta, et hir-
corũ totidem. Crevit ergò Josaphat, & magnificatus est
usq; in sublime: atque ædificavit in Juda domos ad instar 12
turriũ, urbésq; muratas. Et multa opera paravit in urbi-
bus Juda: viri quoq; bellatores, & robusti erant in Jerusa- 13
lem, Quorũ iste numerus p domos atque familias singu-
lorum: In Juda principes exercitũs, Ednas dux, & cum eo 14
robustissimi viri trecenta millia. Post hunc Johanan
princeps, & cum eo ducenta octoginta millia. Post istũ 15
quoque Amasias fili⁹ Zechri, consecratus Dño, & cum eo 16
ducenta millia virorũ fortiũ. Hunc sequebatur robustus
ad prælia Eliada, & cum eo tenentiũ arcum & clypeũ du- 17
centa millia. Post istũ etiã Jozabad, & cum eo centũ octo-
ginta millia expeditorũ militũ. Hi omnes erant ad ma- 18
num regis, exceptis aliis, quos posuerat in urbibus mu- 19
ratis, in universo Juda.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVII.

Jehosaphat filius ejus regno post ipsum po- 1
titus, munivit se adversus Israelem: Statio-
narios enim collocavit viros strenuissimos in 2
munitiorib⁹ quibusque civitatibus Judæorũ,
& posuit præsidia in terra Judæ, & in terra
Aphremi, quam ceperat Asa pater ipsius. E- 3
ratque Dominus cum Jehosaphato, quia am-
bulabat in pristinis Davidis patris sui viis,
nec orabat idola. Quia Dominũ Deum pa- 4
tris sui oravit, in mandatis ejus ambulavit,
leges ejus servavit, nec imitatus est opera Is-
raelis: Ideo confirmavit Dominus regnum 5
in manu ejus, & dederunt omnes Judæi mu-
nera Jehosaphato; ita ut plurimis abundaret
divitiis & honore, Et confortatum esset cor 6
ejus in viis Domini. Prætereà avulsit aras &
excelsa quæ erant in finibus Judæorum. An-
no regni sui tertio mittens convocavit prin- 7
cipes suos & duces exercituum, Obadiam,
Zachariam, Mathnaelem, & Malachiam, ad
docendũ per civitates Judæ: Et unà cum eis 8
Levitas, Semaiam, Nethaniam, Zachariam,
Asaelem, Netoram, Jonathanem, Adoniam,
& Tobiam, omnes hos Levitas; quibuscum
erant Elisemaa & Jehoram sacerdotes. Hi 9
docebant in tota terra Judæ, habentes secum
librum legis Domini: obibant omnes Judæ
civitates, & docebant populum. Pervasit- 10
que terror Domini cuncta regna & urbes cir-
cunjacentes Judæ, ne pugnarent contra Jeho-
saphatum. Imò ex urbibus Palestinorum af- 11
ferebant Josaphato argentum, munera, & ve-
ctigalia: Et Arabes etiam pecudes afferebant,
arietes septies mille septingentos, & hircos
septies mille septingentos uno anno. Ita 12
Jehosaphat promovebatur & ditescebat, adeo
ut vehementer ditatus ædificârit in Juda pa-
latia & civitates armamentariorum; Ha- 13
berétque in terra Judæ supellectilem maxi-
mam, & viros bellatores fortissimos in Je-
rusalem, Quorum hic est numerus per pa- 14
ternas eorum domos: De domo Iudæ, tri-
buni erant Adinu strenuissimus, cui obseque-
bantur heroum fortium trecenta millia: Io- 15
hanan dux, cui obsequebantur heroum forti-
um ducenta octoginta millia: Post hunc, 16
Semei Zarahi filius, qui Domino placuit, cum
quo erant ducenta millia robustorum. De 17
domo verò Benjaminis, heroes strenuissi-
mi; is cui erat nomen Elidaa, cui obseque-
bantur virorum arcu jaculantium & scuta
tenentium ducenta millia: Et Iehuzabar 18
strenuissimus, cui obsequebantur centum o-
ctoginta millia bellatorum. Hi omnes famu- 19
labantur regi Iehosaphato, præter eos quos
collocaverat rex in civitatibus munitis per
totam terram Judæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζ΄.

Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἔ-
1 2 δωκε δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγεμένους ἐν πάσαις ταῖς πό-
3 λεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ, ἃς προκατελάβετο Ἀσὰ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο κύριος μετὰ Ἰω-
4 σαφὰτ, ὅτι ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς τοῦ πατρὸς (α) αὐτοῦ ταῖς πρώταις, καὶ οὐκ ἐξεζήτησε τὰ εἴδωλα, Ἀλλὰ
κύριον τὸν θεὸν τοῦ πατρὸς (β) αὐτοῦ ἐξεζήτησε, καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ πατρὸς (γ) αὐτοῦ ἐπορεύθη, καὶ
5 (δ) οὐκ ὡς τὰ ἔργα τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ κατεύθυνε κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔδωκε πᾶς
6 Ἰούδα δῶρα τῷ Ἰωσαφὰτ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα πολλή. Καὶ ὑψώθη (ε) ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν ὁ-
7 δῷ κυρίου, (ζ) καὶ ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα. Καὶ (η) ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ ἔτει
τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀπέστειλε τοὺς ἡγεμένους (θ) αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν δυνατῶν, τὸν Ἀβδίαν, καὶ (ι) Ζαχα-
8 ρίαν, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Μιχαίαν, (κ) τοῦ διδάσκειν ἐν πόλεσιν Ἰούδα. Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Λευῖται, (λ) Σα-
μαίας, καὶ Ναθανίας, καὶ Ζαβδίας, καὶ (μ) Ἀσιὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰωνάθαν, καὶ (ν) Ἀδωνίας, καὶ Τωβίας, καὶ
Τωβαδωνίας, Λευῖται, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν Ἐλισαμὰ, καὶ Ἰωρὰμ, οἱ ἱερεῖς. Καὶ ἐδίδασκον ἐν Ἰούδα, καὶ μετ' αὐ-
9 τῶν βίβλος νόμου κυρίου, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις
10 κυρίου ἐπὶ πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς (ξ) κύκλῳ Ἰούδα, καὶ οὐκ ἐπολέμουν πρὸς Ἰωσαφάτ. Καὶ ἀπὸ τῶν
11 ἀλλοφύλων ἔφερον τῷ Ἰωσαφὰτ δῶρα καὶ ἀργύριον καὶ δόματα· καὶ οἱ Ἄραβες ἔφερον αὐτῷ κριοὺς προβάτων
12 ἑπτακισχιλίους (ο) ἑπτακοσίους. Καὶ ἦν Ἰωσαφὰτ πορευόμενος μείζων ἕως εἰς ὕψος, καὶ ᾠκοδόμησεν (π) ἐν τῇ
13 Ἰουδαίᾳ οἰκήσεις καὶ πόλεις ὀχυράς. Καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. καὶ (ρ) ἄνδρες πολεμι-
14 σταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ (σ) οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν· καὶ τῷ Ἰούδα
15 χιλίαρχοι, (τ) Ἐδνὰς ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ δυνάμεως τριακόσιαι χιλιάδες· Καὶ μετ' αὐτὸν
16 Ἰωνὰν ὁ ἡγεμών, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι ὀγδοήκοντα χιλιάδες· Καὶ μετ' αὐτὸν (υ) Ἀμασίας ὁ τοῦ Ζαρὶ,
17 ὁ προθυμούμενος τῷ κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι χιλιάδες δυνατοὶ δυνάμεως. Καὶ ἐκ τοῦ Βενιαμὶν
18 δυνατὸς (φ) δυνάμεως καὶ Ἐλιαδὰ, καὶ μετ' αὐτοῦ τοξόται καὶ πελτασταὶ διακόσιαι χιλιάδες. Καὶ μετ'
19 αὐτὸν Ἰωζαβὰδ, καὶ μετ' (χ) αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες δυνατοὶ πολέμου. Οὗτοι (ψ) οἱ λειτουρ-
γοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν (ω) ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ.

CAP. XVII.

ET regnavit Josaphat filius ejus pro eo: & invaluit Josaphat su- 1
per Israel. Et dedit virtutem in omnibus civitatibus Juda munitis: & 2
constituit duces in omnibus civitatibus Juda, & in civitatibus Ephraem,
quas ceperat Asa pater ejus. Et fuit Dominus cum Josaphat: quia am- 3
bulavit in (a) viis patris sui primis: & non exquisivit idola: Sed Do- 4
minum Deum patris sui quæsivit: & in mandatis patris sui ambulavit,
& non (b) sicut opera Israel. Et direxit Dominus regnum in manu ejus: 5
& dedit omnis Juda munera ipsi Josaphat: & factæ sunt ei divitiæ,
& gloria multa. Et exaltatum est cor ejus in via Domini: & sustulit 6
excelsa, & lucos de terra Juda. Et in anno tertio anno regni sui, misit 7
duces suos, & filios potentum, Abdiam, & Zachariam, & Nathanael,
& Micheam, ad docendum in civitatibus Juda. Et cum eis Levitæ, 8
Sameas, & Nathanias, & Zabdias, & Asiel, & Semiramoth, & Jo-
nathan, & Adonias, & Tobias, & Tobadonias, Levitæ; & (c) qui cum
eis, Elisama, & Joram, sacerdotes. Et docuerunt in Juda: & cum eis 9
liber legis Domini: & transierunt in civitates Juda: & docebant po-
pulum. Et factus est pavor Domini super omnia regna terræ in circui- 10
tu Juda: & non bellabant adversus Josaphat. Et ab alienigenis affe- 11
rebant ad Josaphat munera, & (d) argentum, & dona: Et Arabes affe-
rebant ei arietes ovium septem millia (e) septingentos. Et fuit Josaphat 12
procedens (f) major usque in sublime: & ædificavit in Judæa habita-
tiones, & civitates munitas. Et opera multa facta sunt ei in Judæa. Et 13
viri bellatores, potentes, fortes in Hierusalem. Et hic numerus eorum 14
secundùm domos patriarum suarum. Et ipsi Juda Chiliarchi, Ednas
princeps, & cum eo filii potentes virtutis, trecenta millia. Et post (g) 15
cum Joanan dux: & cum eo ducenta octuaginta millia. Et post eum 16
Amasias, qui ipsius Zari, (h) promptè se offerens Domino: & cum eo
ducenta millia, potentes virtutis. Et de Benjamin potens virtutis & (i) 17
Eliada, & cum eo sagittarii, & peltati, ducenta millia. Et post eum 18
Jozabad, & cum eo centum octuaginta millia, potentes belli. Hi mi- 19
nistrantes regi, absque iis, quos dedit rex in civitatibus munitis in omni Juda.

MS.A. (α) ἑαυτοῦ (β) ἑαυτοῦ (γ) ἑαυτοῦ (δ) οὐχ ὡς τοῦ Ἰσραὴλ τὰ ἔργα. Καὶ κατηύθυνεν (ε) καρδία (ζ) καὶ ἔτι ἐξῆρεν (η) ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τοῦ (θ) ἑαυτοῦ (ι) τὸν Ζαχαρίαν, καὶ τὸν Ναθαναὴλ, (κ) διδάσκειν (λ) Σαμαίας, (μ) Ἰασιὴλ, (ν) Ἀδωνίαν, καὶ Τωβαδωνίαν, (ξ) τῇ κύκλῳ (ο) ἑπτακοσίους, τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. Καὶ (π) οἰκήσεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ (ρ) ἄνδρες δυνατοὶ πολεμισταὶ ἰσχύοντες (σ) ἔτος ἀριθμὸς (τ) Ἐδνὰς (υ) Μασαίας ὁ τοῦ Ζαχρὶ, (φ) δυνάμεως Ἐλιαδὰ, (χ) αὐτοῦ ὀγδοήκοντα (ψ) λειτουργοῦντες (ω) δέδωκεν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع عشر *

1 2 * وملك بعده يوسافاط ابنه * فتجبر على اسرايل * وسلط رجالا على ضياع بيت يهودا * واقام
3 سلاطين في ارض يهودا * وفي ارض افرايم التي اخذها اسا ابوه * وكان الله مع يوسافاط *
4 لانه مشى في طرق داود ابيه * ولم يصلي للاصنام * بل صلى للرب اله ابيه * ومشى في
5 وصاياه * ونواميسه حفظ * ولم يصنع مثل افعال اسرايل * واصلح الرب الملك بيده * واعطا
6 بيت يهودا قرابين ليوسافاط * فصار له غناء وكرامات كثير * وتقوى قلبه في طرق الله *
وقلع ايضا مذابح ومواضع القرابين للاصنام التي كانت في حدود يهودا * وجدد الناموس
7 بعد اندراسه * وفي السنة الثالثة من ملكه انفذ دعا كبرايه وعظمايه * عوباديا * اسحريا *
8 ماثانايل * وملاخيا الذين يعلمون في ضياع يهودا * ومعهم اللاويين سمعيا * وماثانيا * وزحريا *
9 وعيسوايل * وناطورا * ويوناثان * وادنيا * وطوبيا * وكان معهم اليسمع ويهورم الكهنه * وكانوا
يعلمون في ارض يهودا كلها * وكان معهم سفر ناموس الرب * وكانوا يدورون في ساير ضياع
10 يهودا ويعلمون الشعب * وكانت مخافه الله على كل المدن التي حول يهودا * وما كانوا
11 يحاربون يوسافاط * ومن مدن الفلسطينيين كانوا ياتون اليه بالمال والقرابين * وكذلك
ايضا العرب يجلبون عما ذكور كباشا سبعه الف وسبع ميه * وتيوسا مثلها في كل سنه *
12 13 * وصار غنيا جدا * وبنى في يهودا قصورا وضياعا للمخازن * واعمال عظيمه صارت له في
14 ارض يهودا * ورجالا محاربين قويين للحرب في اورشليم * وهذا عددهم لبيت اباهم * من
بيت يهودا عظماء الالوف عدينوا الجبار * وله كان يخدم عظماء جبابره ثلاثمايه الف *
15 16 * ويوحنا الكبير وله كان يخدم جبابره اقوياء مايتان وثمانون الفا * وسمعي بن زارح الذي
17 كان احسن قدام الله * معه مايتا الف اقوياء جبابره * ومن بيت بنيامين عظماء القوه
18 البداع * وكان يخدم قدامه الذين يرمون بالقسي ويحاربون بالاتراس مايتا الف * ويهورافاد
19 الجبار وله كان يخدم ميه الف وثمانون الفا * وهاولاء كلهم خدام يوسافاط الملك غير
ما ولي في ضياع عظام في ساير ارض يهودا *

CAP. XVII.

POst eum regnavit Josaphat filius e- 1
jus, & invaluit contra Israelem: Præ- 2
posuitque viros oppidis domûs Judæ, &
præsidia collocavit in terra Judæ, & in
terra Ephraimi, quam ceperat Asa pater
ejus. Aderat enim Dominus Josapha- 3
to, eò quòd ambularet in viis Davidis pa-
tris sui, nec oraret idola; Sed oraret 4
Dominum Deum patris sui, ambularet in
præceptis ejus, leges ejus custodiret, nec
faceret secundùm opera Israelis. Quare 5
florentissimum reddidit Dominus regnum
in manu ejus: & dederunt Judæi mune-
ra Josaphato, & acquisivit opes & ho-
norem permultum. Cùmque firmum esset 6
cor ejus in viis Dei, extirpavit etiam al-
taria & loca ubi sacrificabatur idolis, quæ
erant intra limites Judæ; & leges red-
integravit quæ jam detrita fuerat. An- 7
no regni sui tertio misit vocatum proce-
res ac magnates suos, Obadiam, Sechari-
am, Mathanaelem, & Malachiam, qui
docebant per oppida Judæ: Et unà 8
cum eis Levitas Semaiam, Mathaniam,
Zachariam, Isuelem, Netoram, Jonatha-
nem, Adoniam, & Tobiam: cum quibus
erant etiam Elisemaus & Jehoramus sa-
cerdotes. Isti docebant per totam terram 9
Judæ, habentes secum librum legis Do-
mini: obibant inquam, omnia oppida Ju-
dæ, & docebant populum. Irruit ergò 10
pavor Dei super omnes urbes quæ erant
circum Judam, ita ut bellum non infer-
rent Josaphato. Quin etiam ex urbibus 11
Philisthæorum afferebant ei argentum &
munera: eodémque modo Arabes addu-
cebant oves masculas, nempe arietes, se-
pties mille septingentos, totidémque hir-
cos singulis annis: Adeòque summè di- 12
ves evasit, & ædificavit in Juda ca-
stra & oppida armamentariorum: Et 13
negotia magna fuerunt ei in terra Ju-
dæ; & viri bellatores ad pugnam for-
tissimi, in Jerusalem: Atque hic est nu- 14
merus eorum per familias paternas; à
domo Judæ, chiliarchi erant Adinu gi-
gas, cui ministrabant heroes valentissimi
tercentum mille: Johanes magnus, cui 15
ministrabant heroes fortissimi ducenti
octoginta mille: Et Semei filius Zara- 16
hi, qui rectè se gesserat coram Deo,
quem comitabantur bis centum mille he-
roes fortissimi. E domo verò Benjami- 17
nis, potentes robore Elidaus, coram quo
ministrabant ii qui jaculabantur arcu-
bus, & cum clypeis pugnabant, bis
centum mille: Et Jehozabad gigas, cui 18
ministrabant centum octoginta mille. Hi 19
omnes erant ministri Josaphati regis;
præter eos quibus demandaverat civita-
tes majores in tota terra Judæ.

דברי הימים ב: יח

CAP. XVIII.

1 2 ויהי ליהושפט עשר וכבוד לרב ויתחתן לאחאב: וירד לקץ שנים אל־אחאב לשמרון
3 ויזבח־לו אחאב צאן ובקר לרב ולעם אשר עמו ויסיתהו לעלות אל־רמות גלעד: ויאמר
אחאב מלך־ישראל אל־יהושפט מלך־יהודה התלך עמי רמת גלעד ויאמר לו כמוני
4 כמוך וכעמך עמי ועמך במלחמה: ויאמר יהושפט אל־מלך ישראל דרש־נא כיום
5 את־דבר יהוה: ויקבץ מלך־ישראל את־הנבאים ארבע מאות איש ויאמר אלהם הנלך אל־רמת
6 גלעד למלחמה אם־אחדל ויאמרו עלה ויתן האלהים ביד המלך: ויאמר יהושפט האין פה
7 נביא ליהוה עוד ונדרשה מאתו: ויאמר מלך־ישראל אל־יהושפט עוד איש־אחד לדרש
את־יהוה מאתו ואני שנאתיהו כי איננו מתנבא עלי לטובה כי כל־ימיו לרעה הוא
8 מיכיהו בן־ימלא ויאמר יהושפט אל־יאמר המלך כן: ויקרא מלך ישראל אל־סריס אחד ויאמר
9 מהר מיכהו בן־ימלא: ומלך ישראל ויהושפט מלך־יהודה יושבים איש על־כסאו
10 מלבשים בגדים ויושבים בגרן פתח שער שמרון וכל־הנביאים מתנבאים לפניהם: ויעש לו
צדקיהו בן־כנענה קרני ברזל ויאמר כה־אמר יהוה באלה תנגח את־ארם עד־כלותם:
11 וכל־הנבאים נבאים כן לאמר עלה רמת גלעד והצלח ונתן יהוה ביד המלך:
12 והמלאך אשר־הלך לקרא למיכיהו דבר אליו לאמר הנה דברי הנבאים פה־אחד טוב אל־
13 המלך ויהי־נא דברך כאחד מהם ודברת טוב: ויאמר מיכיהו חי־יהוה כי את־אשר־
14 יאמר אלהי אתו אדבר: ויבא אל־המלך ויאמר המלך אליו מיכה הנלך אל־רמת גלעד
15 למלחמה אם־אחדל ויאמר עלו והצליחו וינתנו בידכם: ויאמר אליו המלך עד־כמה
פעמים אני משביעך אשר לא־תדבר אלי רק אמת בשם יהוה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XVIII.

Fuit ergò Josaphat dives & inclytus multùm, & affini-
tate conjunctus est Achab. Descendítque post annos ad 1
eum in Samariam: ad cujus adventum mactavit Achab 2
arietes & boves plurimos, ipsi, & populo qui venerat
cum eo: persuasítque illi ut ascenderet in Ramoth Ga-
laad. Dixítque Achab rex Israel ad Josaphat regem Ju-
da, Veni mecum in Ramoth Galaad. Cui ille respondit; 3
Ut ego, & tu: sicut populus tuus, sic & populus meus:
tecúmque erimus in bello. Dixítque Josaphat ad regem
Israel; Consule, obsecro, impræsentiarum sermonem Do- 4
mini. Congregavit igitur rex Israel prophetarum qua-
dringentos viros, & dixit ad eos; In Ramoth Galaad ad 5
bellandum ire debemus an quiescere? At illi; Ascende,
inquiunt, & tradet Deus in manu regis. Dixítque Jo-
saphat; Numquid non est hic prophetes Domini, ut ab 6
illo etiam requiramus: Et ait rex Israel ad Josaphat;
Est vir unus, à quo possumus quærere Domini volunta- 7
tem: sed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonum,
sed malum omni tempore: est autem Michæas filius Jemla.
Dixítque Josaphat, Ne loquaris rex hoc modo. Voca-
vit ergò rex Israel unum de eunuchis, & dixit ei; Voca 8
citò Michæam filium Jemla. Porrò rex Israel, & Josa-
phat rex Juda, uterque sedebant in solio suo, vestiti cul- 9
tu regio: sedebant autem in area juxta portam Samariæ,
omnésque prophetæ vaticinabantur coram eis. Sede-
cias verò filius Chanaana fecit sibi cornua ferrea, & ait; 10
Hæc dicit Dominus; His ventilabis Syriam, donec con-
teras eam. Omnésque prophetæ similiter prophetabant,
atque dicebant; Ascende in Ramoth Galaad, & prospe- 11
raberis, & tradet eos Dominus in manu regis. Nun-
tius autem, qui ierat ad vocandum Michæam, ait illi; En 12
verba omnium prophetarum uno ore bona regi annun-
tiant: quæso ergò te ut & sermo tuus ab eis non dissen-
tiat, loquarísque prospera. Cui respondit Michæas;
Vivit Dominus, quia quodcunq; dixerit mihi Deus meus, 13
hoc loquar. Venit ergò ad regem. Cui rex ait; Michæa,
ire debemus in Ramoth Galaad ad bellandum, an quie- 14
scere? Cui ille respondit; Ascendite: cuncta enim pro-
spera evenient, & tradentur hostes in manus vestras. Di-
xítque rex; Iterùm atque iterùm te adjuro, ut mihi non 15
loquaris, nisi quod verum est, in nomine Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVIII.

Cùm ergò Josaphat divitiis & gloriâ ve- 1
hementer abundâsset, accessit ad Ahabum.
Cúmque post biennium descendisset ad Aha- 2
bum in Samaria, mactavit illi Ahab & co-
piis quæ cum eo erant, victimas, oves ac bo-
ves ingenti copiâ; deinde consilio persuasit
ei ut ascenderet in Ramath-gelaad. Dicen- 3
te enim Ahabo rege Israelis ad Jehosaphatum
regem Judæ, Ascendésne mecum ad Ramath-
gelaad? respondit illi, Ascendam æquè ac tu,
& populus meus æquè ac populus tuus, &
equi mei ac equi tui; tecumque ibo ad bel-
lum. Dixit insuper Jehosaphat ad regē Isra- 4
elis, Consule quæso ut hodie sermonem Do-
mini. Quarè convocatis rex Israel prophe- 5
tis, quadringentis circiter viris; ait illis, Ibi-
músne ad bellum in Ramath-gelaad, annon?
Responderunt, Ascende; traditurus est enim
Dominus hostes tuos in manus tuas. Rur- 6
sus dixit rex Jehosaphat, Annon extat hic ul-
lus propheta Domini verus quem consula-
mus? Respondit rex Israel Jehosaphato, 7
Extat adhuc homo quidam per quem consula-
mus verbum Dñi: at ego odi eum, quòd non
bonum sed malum in me prophetet; Micha
Jemlæ filius est nomen ejus. Ait Jehosaphat,
Ne sic loquatur rex. Tunc accersito rex Is- 8
raelis quodam eunucho, dixit; Festina, adduc
ad me Micham Jemlæ filium. Interim rex 9
Israelis & Jehosaphat rex Judæ sedebāt uter-
que in solio suo, vestibus induti versicolori-
bus; sedebant, inquam, ad portam Samariæ, &
omnes illi prophetæ falsi prophetabant co-
ram eis. Adhæc fecit sibi Sedecia filius Cha- 10
nanææ cornua ferrea, & dicebat ei; Sic dicit
Dominus, His feries Adumæos, donec absu-
mas illos, penitúsque conficias. Eodem mo- 11
do vaticinabantur omnes prophetæ, & dice-
bant; Ascende contra Ramath-gelaad, eámq;
vincito: tradet enim Dominus hostes tuos in
manus tuas O rex. Nuntius autem qui abie- 12
rat accersitum Micham, locutus est ad eum, &
ait illi; Ecce verba prophetarum falsorū con-
sentiunt omnia in faustis regi prædicendis:
sint sermones tui jucundi ut unius illorū, & tu
quoque fausta prædicas. Respondit Micha, 13
Per Dominum Deum vivum, nihil aliud præ-
ter id quo Deus imbuerit cor meum, eloquar.
Cùm regem adiisset, ait illi rex; Micha, ibi- 14
músne contra Ramath-gelaad, annon? Re-
spondit ei, Ascende, & vince eam; tradentur
enim in manus tuas. Dixit ad eum rex, Quo- 15
ties tandem adjuraturus sum te, ne mecum
loquaris nisi vera in nomine Domini?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιη'.

1 2 ΚΑὶ ἐγενήθη τῷ Ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ, καὶ ἐπιγαμβρεύσατο ἐν οἴκῳ Ἀχαάβ. Καὶ
κατέβη διὰ τέλους ἐτῶν πρὸς Ἀχαὰβ εἰς Σαμάρειαν· καὶ ἔθυσεν αὐτῷ Ἀχαὰβ πρόβατα καὶ μό-
σχους πολλοὺς, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠγάπα αὐτὸν τοῦ συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς (α) Ῥα-
μὼθ τῆς Γηλααδίτιδος. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα (β) Ἰούδα,
3 Εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς (γ) Ῥαμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὡς ἐγὼ, (†) οὕτω καὶ
4 σὺ· ὡς ὁ λαός σου, καὶ ὁ λαός μου μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσ-
5 ραὴλ, Ζήτησον δὴ σήμερον τὸν κύριον. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακο-
σίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ πορευθῶ εἰς (δ) Ῥαμὼθ Γηλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ
6 εἶπαν, Ἀνάβαινε, καὶ δώσει ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ, Οὐκ ἔστιν
7 ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ; Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰω-
σαφὰτ, Ἔτι ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ ἐμίσησα αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστι προ-
φητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακὰ, οὗτος Μιχαίας υἱὸς (ε) Ἰεμβλά.
8 καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ, Μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ (ζ) βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα,
9 καὶ εἶπε, Τάχος Μιχαίαν υἱὸν (η) Ἰεμβλά. Καὶ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰού-
δα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐνδεδυμένοι στολὰς, καθήμενοι ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θύρας
10 πύλης Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆται (θ) προεφήτευον ἐναντίον αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν ἑαυ-
τῷ Σεδεκίας υἱὸς (ι) Χαναὰν κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τούτοις κερατιεῖς
11 τὴν Συρίαν (κ) ἕως ἂν συντελεσθῇ. Καὶ πάντες οἱ προφῆται (λ) προεφήτευον οὕτω, λέγοντες, Ἀ-
12 νάβαινε εἰς (μ) Ῥαμὼθ Γηλαὰδ, καὶ εὐοδωθήσῃ, καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. Καὶ
ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων, Ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆ-
ται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔσωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλή-
13 14 σεις ἀγαθά. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ζῇ κύριος, ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ θεὸς πρός με, αὐτὸ λαλήσω. Καὶ
ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Μιχαία, (ν) εἰ πορευθῶ εἰς Ῥαμὼθ Γηλα-
αδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπεν, Ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσεις, καὶ δοθήσονται εἰς χεῖρας ὑμῶν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Ποσάκις ὁρκίζω σε ἵνα μὴ (ξ) λαλήσῃς πρός με πλὴν τὴν ἀλήθει-
αν ἐν ὀνόματι κυρίου;

CAP. XVIII.

ET factæ sunt ipsi Josaphat adhuc divitiæ, & gloria multa: & 1
contraxit affinitatem in domo Achaab. Et descendit in fine annorum 2
ad Achaab in Samariam. Et immolavit ei Achaab oves, & vitulos
multos, & populo qui cum eo: & (a) diligebat eum, ut simul ascende-
ret secum in Rhamoth Galaaditidis. Et dixit Achaab rex Israel, 3
ad Josaphat regem Juda; Si ibis mecum in Rhamoth Galaaditidis?
Et dixit ei; (b) Sicut ego, ita & tu: sicut populus tuus, & po-
pulus meus tecum ad bellum. Et dixit Josaphat ad regem Israel, 4
Quære nunc hodiè Dominum. Et congregavit rex Israel prophetas 5
quadringentos viros: & dixit eis; Si ibo in Rhamoth Galaad ad
bellum, an cessabo? Et dixerunt, Ascende: & dabit Deus in ma-
nus regis. Et dixit Josaphat; Non est hîc propheta Domini adhuc, & 6
inquiremus ab eo? Et dixit rex Israel ad Josaphat; Adhuc vir 7
unus ad quærendum Dominum per eum, & ego odi illum: quoni-
am non est prophetans de me in bona: quoniam omnes dies ejus in
mala. Hic Michæas filius Jembla. Et dixit Josaphat, Ne loqua-
tur rex ita. Et vocavit rex eunuchum unum, & dixit; (c) Citò 8
Michæam filium Jembla. Et rex Israel, & Josaphat rex Juda, 9
sedentes unusquisque super thronum suum, & induti stolas, sedentes
in platea ostii portæ Samariæ. Et omnes prophetæ prophetabant coram
eis. Et fecit sibi Sedecias filius Chanaan cornua ferrea, & dixit; 10
Hæc dicit Dominus; In his cornupetes Syriam, quoadusque consum-
mata fuerit. Et omnes prophetæ prophetabant sic dicentes; Ascen- 11
de in Rhamoth Galaad, & prosperaberis, & dabit Dominus in ma-
nus regis. Et nuntius, qui iverat ad vocandum Michæam, locutus 12
est ei, dicens; Ecce locuti sunt prophetæ in ore uno bona de rege.
Et sint nunc verba tua, sicut unius eorum, & loquêris bona. Et 13
dixit Michæas; Vivit Dominus, quoniam quicquid dixerit Dominus
ad me, id loquar. Et venit ad regem: & dixit ei rex; Michæa, 14
si vadam in Rhamoth Galaad ad bellum, an cessem? Et dixit;
Ascende & prosperabis, & dabuntur in manus vestras. Et dixit 15
ei rex; Quoties adjuro te, ut non loquaris ad me, nisi veritatem in
nomine Domini?

MS. A. (α) Ῥαμμὼθ (β) Ἰούδα, Πορεύσῃ (γ) Ῥαμμὼθ (†) οὕτως (δ) Ῥαμμὼθ (ε) Ἰεμλά. (ζ) βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον (η) Ἰεμλά. (θ) ἐπροφήτευον (ι) Χαναανὰ (κ) ἕως συντελεσθῇ. (λ) ἐπροφήτευον οὕτως, (μ) Ῥαμμὼθ (ν) εἰ πορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ (ξ) λαλήσεις πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀλήθειαν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل الثامن عشر *

1 2 * وصار له غنا ونعمة عظيمة * فتقدم الي اخاب ملك سمرين * ونزل بعد سنتين الي
عند اخاب * فذبح له غنما وبقرا * وللاجناد الذين معه * واشار عليه ان يطلع الي رامة
3 جلعاد * فقال اخاب ملك اسرايل ليوسافاط ملك يهودا * تطلع معي الي رامة جلعاد *
فقال له * انا اطلع مثلك * وقومي مثل قومك * وفرساني مثل فرسانك * ومعك اخرج الي
4 5 الحرب * وقال يوسافاط لملك اسرايل * سل اليوم قولا من عند الله * فجمع ملك اسرايل
رجالا اربعماية انبيا * وقال لهم نسير الي الحرب لرامة جلعاد ام لا * فقالوا له * اطلع والرب
6 7 يسلم اعداك في يديك * فقال يوسافاط * اتري ههنا نبي حق * فقال ملك اسرايل *
ههنا رجل واحد نسال كلمة الله منه * وانا ابغضه * لانه ما يتنبا علي خيرا بل شرا *
8 اسمه ميخا بن عملا * فقال يوسافاط * لا يقول الملك هذا * وارسل واحدا وقال له * استعجل
9 لي ميخا * وكان الملكان جلوسا علي كراسيهما * لابسين لباسا عظيما في باب سمرين *
10 وساير الانبيا الكذبة يتنبون قدامهما * وصنع صدقيا بن الكنعانية له قرونا من
11 حديد * وقال * هكذا يقول رب الارباب * هولا تنطح الادوميين حتي تفنيهم * وكان
كل الانبيا يتنبون هكذا ويقولون * تطلع الي رامة جلعاد وتغلب * ويسلم الله اعداك
12 في يديك * والرسول الذي مضي الي ميخا كلمه وقال له * هذه الفاظ الانبيا الكذبة
13 الذين قالوا خيرا قدام الملك * فتنبا له بخير * ويكون الفاظك حينيذ قدامه * فقال
14 ميخا * حي هو الله اني ما انطق الا بما يطرحه الله في قلبي فانا اقوله * ومر ميخا الي
عند الملك * فقال له نطلع الي رامة جلعاد ام لا * فقال له * اطلع وانت تغلبها
15 ويغلبون بيدك * فقال له الملك * كم من مرة احلفك باسم الرب ان لا تكلمني
الا بالحقايق *

CAP. XVIII.

INgentibus itaque divitiis & opibus 1
acquisitis, necessitudine se conjunxit cum
Achabo rege Samariæ. Cúmque biennio 2
pòst descendisset ad Achabum, macta-
vit illi & militibus qui cum eo erant
oves & boves: tum consilium dedit ei
ut ascenderet ad Ramat-galaadis. Dixit 3
enim Achab rex Israelis ad Josapha-
tum regem Judæ; Ascendas quæso me-
cum ad Ramat-galaadis. Respondit ei,
Ego ascendam sicut tu, & gens mea sic-
ut gens tua, & equites mei sicut equi-
tes tui, tecúmque ad bellum procedam.
Deinde dixit Josaphat regi Israelis, Pete 4
hodiè oraculum à Deo. Quamobrem 5
collectis rex Israel quadringentis viris
prophetis, dixit eis; Proficiscemúrne ad
bellum contra Ramat-galaadis, annon?
Responderunt ei; Ascende, tradétque
Dominus hostes tuos in manus tuas. Di- 6
xit Josaphat, Estne hîc aliquis prophe-
ta verus? Respondit rex Israelis, Est 7
hîc homo quidam à quo peti potest ora-
culum divinum: sed ego odio prosequor
eum, quia non prædicit mihi fausta sed
infausta: vocatur autem Micha filius
Jemlæ. Dixit Josaphat, Ne dicat hoc
rex. Tum misit quendam hisce manda- 8
tis, Fac citò veniat ad me Micha. In- 9
tereà sedebat uterque rex in solio suo,
vestibus uterque preclaris indutus, in
porta Samariæ; & omnes illi prophetæ
mendaces vaticinabantur coram eis: Et 10
Sedecia Chananææ filius adhibitis sibi cor-
nibus ferreis, dicebat; Sic dicit Domi-
nus dominorum, His feries Adumæos do-
nec conficias eos. Eâdem quoque ratione 11
omnes illi prophetæ vaticinabantur, &
dicebant; Ascendes ad Ramat-galaadis,
& vinces, tradétque Deus hostes tuos in
manus tuas. Nuntius autem qui abierat 12
ad Micham, allocutus est eum, & dixit
illi; Hi sunt sermones falsorum prophe-
tarum qui fausta prædixerunt regi: præ-
dic igitur ei fausta, sintque sermones
tui apud eum jucundi. Respondit Mi- 13
cha, Per Deum vivum, nil proferam
nisi quod injecerit Deus in cor meum, il-
ludque idem dicam. Cùm itaque Mi- 14
cha ad regem pervenisset, ait illi; Ascen-
demúsne ad Ramat-galaadis, annon?
Dixit illi; Ascende, tu enim victurus es,
& illi manu tuâ superandi. Dixit ei 15
rex, Quoties adjurabo te per nomen Do-
mini ut non nisi vera loquaris mihi?

דברי הימים ב: יח

16 ויאמר ראיתי את־כל־ישראל נפוצים על־ההרים כצאן אשר אין־להן רעה ויאמר יהוה לא־
17 אדנים לאלה ישובו איש־לביתו בשלום: ויאמר מלך־ישראל אל־יהושפט הלא אמרתי אליך
18 לא־יתנבא עלי טוב כי אם־לרע: ויאמר לכן שמעו דבר־יהוה ראיתי את־יהוה יושב
19 על־כסאו וכל־צבא השמים עמדים על־ימינו ושמאלו: ויאמר יהוה מי יפתה
את־אחאב מלך־ישראל ויעל ויפל ברמות גלעד ויאמר זה אמר ככה וזה אמר ככה: ויצא 20
21 הרוח ויעמד לפני יהוה ויאמר אני אפתנו ויאמר יהוה אליו במה: ויאמר אצא והייתי
22 לרוח שקר בפי כל־נביאיו ויאמר תפתה וגם־תוכל צא ועשה־כן: ועתה הנה נתן
23 יהוה רוח שקר בפי נביאיך אלה ויהוה דבר עליך רעה: ויגש צדקיהו בן־
כנענה ויך את־מיכיהו על־הלחי ויאמר אי זה הדרך עבר רוח־יהוה מאתי לדבר אתך:
24 ויאמר מיכיהו הנך ראה ביום ההוא אשר תבוא חדר בחדר להחבא: ויאמר מלך
25 ישראל קחו את־מיכיהו והשיבהו אל־אמון שר־העיר ואל־יואש בן־המלך: ואמרתם כה 26
אמר המלך שימו זה בית הכלא והאכלהו לחם לחץ ומים לחץ עד שובי בשלום:
27 ויאמר מיכיהו אם־שוב תשוב בשלום לא־דבר יהוה בי ויאמר שמעו עמים כלם:
28 ויעל מלך־ישראל ויהושפט מלך־יהודה אל־רמת גלעד: ויאמר מלך ישראל אל־יהושפט 29
30 התחפש ובוא במלחמה ואתה לבש בגדיך ויתחפש מלך ישראל ויבאו במלחמה: ומלך
ארם צוה את־שרי הרכב אשר־לו לאמר לא תלחמו את־הקטן את־הגדול כי אם־את־מלך
31 ישראל לבדו: ויהי כראות שרי הרכב את־יהושפט והמה אמרו מלך ישראל הוא ויסבו
עליו להלחם ויזעק יהושפט ויהוה עזרו ויסיתם אלהים ממנו:

Versio VULG. LAT.

At ille ait; Vidi universum Israel dispersum in montibus, 16
sicut oves absque pastore: & dixit Dominus, Non ha-
bent isti dominos: revertatur unusquisque in domum
suam in pace. Et ait rex Israel ad Josaphat; Nónne dixi 17
tibi, quòd non prophetaret iste mihi quidquam boni, sed
ea quæ mala sunt? At ille, Idcircò, ait, audite verbum 18
Domini: Vidi Dominum sedentem in solio suo, & omnem
exercitum cœli assistentem ei à dextris & à sinistris. Et 19
dixit Dominus; Quis decipiet Achab regem Israel, ut a-
scendat & corruat in Ramoth Galaad? Cúmque diceret
unus hoc modo, & alter alio: Processit spiritus, & ste- 20
tit coram Domino, & ait; Ego decipiam eum. Cui Do-
minus; In quo, inquit, decipies? At ille respondit; E- 21
grediar, & ero spiritus mendax in ore omnium prophe-
tarum ejus. Dixitque Dominus; Decipies, & prævale-
bis: egredere, & fac ita. Nunc igitur, ecce Dominus 22
dedit spiritum mendacii in ore omnium prophetarum
tuorum, & Dominus locutus est de te mala. Accessit 23
autem Sedecias filius Chanaana, & percussit Michææ
maxillam, & ait; Per quam viam transivit Spiritus Do-
mini à me, ut loqueretur tibi? Dixitque Michæas; Tu 24
ipse videbis in die illo, quando ingressus fueris cubicu-
lum de cubiculo ut abscondaris. Præcepit autem rex 25
Israel, dicens; Tollite Michæam, & ducite eum ad Amon
principem civitatis, & ad Joas filium Amelech. Et dice- 26
tis, Hæc dicit rex; Mittite hunc in carcerem, & date ei
panis modicum, & aquæ pauxillum, donec revertar in
pace. Dixitque Michæas; Si reversus fueris in pace, 27
non est locutus Dominus in me. Et ait; Audite omnes
populi. Igitur ascenderunt rex Israel & Josaphat rex 28
Juda in Ramoth Galaad. Dixitque rex Israel ad Josa- 29
phat; Mutabo habitum, & sic ad pugnam vadam, tu au-
tem induere vestibus tuis. Mutatóque rex Israel habitu,
venit ad bellum. Rex autem Syriæ præceperat ducibus 30
equitatûs sui, dicens; Ne pugnetis contra minimum, aut
contra maximum, nisi contra solum regem Israel. Ita- 31
que cùm vidissent principes equitatûs Josaphat, dixerunt;
Rex Israel est iste. Et circumdederunt eum dimicantes:
at ille clamavit ad Dominum, & auxiliatus est ei, atque
avertit eos ab illo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Tum dixit, Videbam universum Israelem 16
dispersum inter montes, & similem ovibus
pastore carentibus: dicebátque Dominus,
Non habent hi regem, revertatur quisque
domum suam in pace. Tunc dixit rex Is- 17
raelis ad Jehosaphatum, Nónne dixeram tibi
quòd iste non fausta sed infausta de me pro-
phetet? Tum dixit Micha, Propter hoc 18
audi sermonem Domini; Vidi Dominum se-
dentem super solium suum, & omnes cœle-
stes exercitus astantes à dexteris & à sini-
stris ejus: Et cùm diceret Dominus, Quis 19
pelliciet Ahabum regem Israelis, ut ascen-
dat & occidatur in Ramath-geladis? unus
dicebat, Ego pelliciam eum, alter aiebat,
Ego pelliciam eum. Tandem prodiit spi- 20
ritus quidam, stetítque coram Domino, &
ait; Ego pelliciam eum. Cui dicente Do-
mino, Per quid? Ego, inquit, egrediar, 21
eróque spiritus mendax in ore omnium pro-
phetarum ejus. Ait illi, Pellicies eum, &
valebis in eum; egredere, & fac ut dixisti.
Quarè ecce Dominus indidit spiritum men- 22
dacem in os omnium tuorum prophetarum
istorum, & Dominus decrevit contra te ma-
lum. Tunc accedens Sedecia filius Chana- 23
nææ, percussit Micham in maxillam, & di-
xit ei; Quoto ab hinc tempore transivit à
me spiritus Domini ut alloqueretur te? Re- 24
spondit Micha, Ecce deprehendes eo die quo
ingredieris conclave conclavi interius ad
abdendum te. Ait autem rex Israelis, Du- 25
cite Micham, & præcludite eum domi Amo-
nis præfecti civitatis, & domi Joasi filii
regis: Et dicetis, Ita præcepit rex, Con- 26
jicite hunc in carcerem, & alite eum pa-
ne ad conservationem *tantùm* vitæ, &
date ei bibendum aquam ad conservatio-
nem vitæ, quousque redeam incolumis.
Dixit Micha, Si planè redieris & veneris 27
incolumis, nequaquam locutus est mecum
Dominus: tum subjunxit; Audite populi o-
mnes. Cùm igitur ascendisset Jehosaphat 28
rex Judæ & Ahab rex Israelis ad Ramath-
gelaad, Dixit rex Israelis ad Jehosaphat, 29
Armis instruar, & veniens me sistam in
acie bellica: tu quoque induere instrumen-
tis tuis bellicis. Sic rex Israelis armatus
processit, stitítque se in acie bellica. Rex 30
autem Adumæorum præceperat præfectis
curruum suorum triginta duobus, & di-
xerat eis; Ne conseratis manus neque cum
parvo, neque cum magno, sed cum solo 31
rege Israelis. Contigit ergò ut cùm vi-
derent præfecti curruum Jehosaphatum,
dicerent; Rex Israelis est iste; & invade-
rent eum ad oppugnandum ipsum: sed
ululanti Jehosaphato auxiliatus est Domi-
nus, avertitque eos ab ipso:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ εἶπε, Εἶδον (ο) τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένους ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν· καὶ εἶ-
πε κύριος, Οὐκ ἔχουσιν (π) ἡγούμενον οὗτοι, ἀναστρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.
17 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ, Οὐκ (ρ) εἶπόν σοι, ὅτι οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθὰ
18 ἀλλ' ἢ κακά; Καὶ εἶπε, Οὐχ οὕτως· ἀκούσατε λόγον κυρίου, (σ) Εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου
19 αὐτοῦ, καὶ πᾶσα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ παρειστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπε κύ-
ριος, Τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν (τ) Ῥαμὼθ Γα-
20 λαάδ; (υ) καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως. Καὶ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου, καὶ
21 εἶπεν, Ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν. καὶ εἶπε κύριος, Ἐν τίνι; Καὶ εἶπεν, Ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα
ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, Ἀπατήσεις (φ) καὶ δυνήσῃ, ἔξελθε καὶ ποίη-
22 σον (χ) οὕτω. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι (ψ) τῶν προφητῶν σου τούτων,
23 καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά. Καὶ ἤγγισε Σεδεκίας υἱὸς (†) Χαναὰν, καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ
τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ω) Ποίᾳ τῇ ὁδῷ παρῆλθε πνεῦμα κυρίου παρ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι πρὸς
24 σέ; Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ (α) ταμεῖον ἐκ ταμείου τοῦ
25 κατακρυβῆναι. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Λάβετε τὸν Μιχαίαν καὶ ἀποστρέψατε πρὸς (β) Ἐμὴρ
26 ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς Ἰωὰς ἄρχοντα υἱὸν τοῦ βασιλέως, Καὶ ἐρεῖτε, Οὕτως εἶπεν ὁ βα-
σιλεὺς, Ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐσθιέτω ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τοῦ
27 ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε κύριος
28 ἐν (γ) ἐμοί. καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε λαοὶ πάντες. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασι-
29 λεὺς Ἰούδα εἰς Ῥαμὼθ Γαλαάδ. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ, Κατακάλυψόν με,
καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου. καὶ συνεκαλύψατο (δ) βασι-
30 λεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρ-
μάτων τοῖς μετ' αὐτοῦ, λέγων, Μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα Ἰσ-
31 ραὴλ μόνον. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ, καὶ αὐτοὶ εἶπαν, Βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι· καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν. καὶ ἐβόησεν Ἰωσαφὰτ, καὶ κύριος ἔσωσεν αὐ-
τὸν, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἀπ' αὐτοῦ.

Et dixit; Vidi Israel dispersos in montibus, tanquam oves, quibus 16
non est pastor. Et dixit Dominus, Non habent ducem isti: revertantur
unusquisque in domum suam in pace. Et dixit rex Israel ad Josaphat; 17
Non dixi tibi, quia non prophetat de me bona, sed mala? Et dixit, 18
Non sic: Audite verbum Domini, Vidi Dominum sedentem super thro-
num suum: & omnis virtus cœli assistebat à dextris ejus, & à sini-
stris ejus. Et dixit Dominus; Quis decipiet Achaab regem Israel, 19
& ascendet, & cadet in Rhamoth Galaad? Et hic dixit sic, & iste
dixit sic. Et egressus est spiritus, & stetit in conspectu Domini, & di- 20
xit; Ego decipiam eum. Et dixit Dominus, In quo? Et dixit; Exi- 21
bo, & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit;
Decipies, & poteris: egredere, & fac ita. Et nunc ecce dedit Domi- 22
nus spiritum mendacem in ore prophetarum tuorum horum: & Domi-
nus locutus est super te mala. Et appropinquavit Sedecias filius Chana- 23
an, & percussit Michæam super maxillam, & dixit ei, Quali viâ trans-
ivit spiritus Domini à me ad loquendum ad te? Et dixit Michæas; 24
Ecce videbis in die illa, in qua ingredieris cubiculum è cubiculo ad la-
tendum. Et dixit rex Israel, Capite Michæam: & reducite ad Emer 25
principem civitatis, & ad Joas principem filium regis: Et dicetis; Sic 26
dixit rex, Deponite hunc in domû custodiæ: & comedat panê tribulationis,
& aquâ tribulationis, quoadusque revertam ego in pace. Et dixit Michæas; Si 27
revertens reverteris in pace, non est locutus Dominus in me. Et dixit, Au-
dite populi omnes. Et ascendit rex Israel, & Josaphat rex Juda in Rha- 28
moth Galaad. Et dixit rex Israel ad Josaphat; (d) Cooperi me, & in- 29
grediar in prælium: & tu induere vestimentum (e) meum. Et (f) coope-
ruit se rex Israel, & intravit in prælium. Et rex Syriæ mandavit prin- 30
cipibus curruum, qui secum, dicens; Ne impugnetis parvum, & ma-
gnum, sed regem Israel solum. Et factum est, ut viderunt principes 31
curruum Josaphat; & ipsi dixerunt, Rex Israel est. Et circuadede-
runt eum ad impugnandum. Et clamavit Josaphat: & Dominus sal-
vavit eum: & avertit eos Deus ab eo.

MS. A. (ο) διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ ἐν (π) ἡγούμενον, ἀναστρεφέτω ἕκαστος (ρ) εἶπά σοι, Οὐ (σ) Εἶδον κύριον (τ) Ῥαμμὼθ (υ) καὶ* εἶπεν, Οὗτος εἶπεν οὕτως, καὶ (φ) καί γε δυνήσει, (χ) οὕτως. (ψ) πάντων τῶν (†) Χαναὰ, (ω) Ποίᾳ ὁδῷ (α) ταμεῖον ἐκ ταμείου (β) Σεμμὴρ τὸν ἄρχοντα (γ) ἐμοί. ἀκούσατε (δ) ὁ βασιλεὺς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * فقال النبي • نظرت اسرايل مبددا بين الجبال • وهم مثل غنم ليس لها راع • فقال الرب
17 ليس لهاولاء ملك • يرجع كل رجل الي بيته بسلم * فقال ملك اسرايل ليوسافاط •
18 اما قلت لك انه ما يتكلم بخير * فقال ميخا • لاجل هذا اسمع قول الرب • رايت الرب
19 جالسا على كرسيه • وساير اجناد السماء قياما عن يمينه ويساره * فقال الرب • من الذي
يخيب لاحاب ملك اسرايل ان يصعد ويقتل في رامة جلعاد • فقال واحد انا احيب له •
20 واخر قال انا الطف به * فخرج روح من قدام الله وقال • انا احيب له • فقال له الرب • باي
21 شي * فقال • انا اخرج واصير روحا كذابا في فم ساير انبيايه • فقال له الرب • انت
22 تقدر • اخرج اصنع كما قلت * فاعطى الرب روحا كذابا في فم ساير انبيايك • والرب
23 قطع عليك شرا * فتقدم صدقيا بن الكنعانية • فضرب ميخا على فكه وقال له • متى
24 عبر روح الله عني وكلمك * فقال ميخا النبي • نظرت في ذلك اليوم حين تدخل
25 الى البيت الداخلاني • وداخل البيت بيتا لتختبا * وامر احاب ملك اسرايل ان يحبس
26 ميخا النبي في بيت امون رييس الضيعة • في بيت يواس بن ملكي * وقال • قولوا •
كذا قال السيد الملك • اطرح هذا في بيت الحبس • واطعمه خبزا بقدر حفظ نفسه •
27 واسقه ماء بقدر • حتى ارجع بالسلامة * فقال ميخا • ان انت رجعت سالما فليس الله تكلم
28 في • ثم قال • اسمعوا يا معشر الامم هذا * فطلع يوسافاط ملك يهودا واحاب ملك
29 اسرايل الى رامة جلعاد * فقال ملك اسرايل ليوسافاط • البس سلاحي واقف في مصاف
30 الحرب • والبس انت لباس الحرب • وبين ملك اسرايل ووقع في الحرب * وملك الادوميين
امر المحاربين المعروفين بروح روح • وعدهم اثنان وثلاثون • وقال لهم • لا تحاربوا كبيرا
31 ولا صغيرا • الا ملك اسرايل وحده * فلما نظروا المحاربون المسمون بالارواح ليوسافاط •
قالوا • ملك اسرايل هذا • وجاوا ليحاربوه • فمال يوسافاط • واعانه الله وخلصه منهم *

Respondit propheta, Vidi Israelē disper- 16
sum inter montes, iique similes erant ovi-
bus quibus non est pastor: dicebátque Do-
minus, Non habent hi regem, redeat unus-
quisque domum suam incolumis. Dixit 17
autem rex Israelis ad Josaphatum, Nónne
dixeram tibi quòd is non esset fausta lo-
cuturus? Tum dixit Micha, Propterea 18
audi oraculum Domini, Vidi Dominum
sedentem in solio suo, totámque cœli mi-
litiam astantem à dexteris & à sinistris
ejus: Dicebátque Dominus, Quis est 19
qui persuadeat Achabo regi Israelis ut
ascendat et occidatur in Ramat-galaadis?
& dicente uno, Ego persuadebo ei; alte-
ro dicente, Ego blandiar ei: Prodiit 20
spiritus quidam è conspectu Dei, & ait;
Ego persuadebo illi. Tum dicente Do-
mino, Quâ ratione? Respondit, Ego e- 21
grediar, & fiam spiritus mendax in ore
omnium prophetarum ejus. At illi Do-
minus, Tu poteris; egredere, fac ut dixi-
sti. Quocirca indidit Dominus spiritum 22
mendacem in os omnium prophetarum tuo-
rum, & Dominus decrevit in te malum.
Tunc accedens Sedecia Chananææ filius 23
percussit Micham in maxillam ejus, &
ait illi; Quandonam transiit à me spiri-
tus Domini, & allocutus est te? Respon- 24
dit Micha propheta, Videbis eo die, cùm
ingredieris domum intimam, & ultra
hanc domum, domum alteram, ut abscon-
daris. Tunc præcepit Achab rex Israe- 25
lis ut carceribus detineretur Micha pro-
pheta in domo Amonis præfecti civita-
tis, in domo scilicet Joasi filii Malchi: Di- 26
cens; Dicite, Sic ait dominus rex; Con-
jice hunc in carceres, eique tantum panis
præbe quantum sufficit ad ejus vitam
conservandam, & præbe aquam cum men-
sura, donec revertar incolumis. Dixit 27
Micha, Si tu salvus reverteris, nequa-
quam locutus est per me Deus: tum sub-
didit, Audite hoc O cœtus populorum. A- 28
scendit ergò Josaphat rex Judæ, & A-
chab rex Israelis, ad Ramath galaadis: Di- 29
xitque rex Israelis ad Josaphatum, Meis
armis induar, & inter acies belli me si-
stam: induere tu quoque vestimentis bel-
licis: armavitque se rex Israelis, & in
bello se stitit. Porrò rex Adumæorum 30
præceperat militibus qui vocabantur Bini,
bini, quorum numerus erat triginta duo;
& dixerat eis, Ne pugnetis contra ma-
gnum aut parvum, sed contra solum
regem Israelis. Videntes itaque milites 31
illi qui vocabantur Bini, Josaphatum;
dixerunt, Rex Israelis est hic, & venerunt
pugnatum contra eum. Declinavit autem
Josaphat, opemque tulit ei Deus, eripuit-
que eum ab ipsis.

דברי הימים ב׳ יט כ

Versio VULG. LAT.

Cùm enim vidiſſet duces equitatûs, quòd non eſſet rex Iſrael, 32
reliquerũt eum. Accidit autẽ ut un° è populo ſagittã in 33
incertũ jaceret, & pcuteret regẽ Iſrael inter cervicẽ & ſca-
pulas: at ille aurigæ ſuo ait; Converte manũ tuã, et educ me
de acie, quia vulnerat° ſum. Et finita eſt pugna in die illo: 34
porrò rex Iſrael ſtabat in curru ſuo contra Syros uſque ad
veſperam, & mortuus eſt occidente Sole.

CAP. XIX.

REverſ° eſt autẽ Joſaphat rex Juda in domũ ſuam pacifi-
cè in Jeruſalẽ. Cui occurrit Jehu filius Hanani Videns, & 1
ait ad eum; Impio præbes auxiliũ, & his qui oderunt Dñm 2
amicitiã jungeris, & idcircò irã quidẽ Dñi merebaris: Sed
bona opera inventa ſunt in te, eò quòd abſtuleris lucos de 3
terra Juda, et præparaveris cor tuũ ut requireres Dñm De-
um patrũ tuorũ. Habitavit ergò Joſaphat in Jeruſalẽ: rur-
ſúmq; egreſſus eſt ad populũ de Berſabee uſq; ad montẽ E- 4
phraim, et revocavit eos ad Dñm Deũ patrũ ſuorũ. Con-
ſtituítq; judices terræ in cunctis civitatib° Juda munitis p 5
ſingula loca, Et præcipiens judicib°, Videte, ait, quid facia-
tis: non enim hominis exercetis judiciũ, ſed Dñi: & quod- 6
cunq; judicaveritis, in vos redundabit. Sit timor Dñi vo-
biſcum, & cum diligentia cuncta facite: non eſt enim apud 7
Dominum Deum noſtrum iniquitas, nec perſonarum acce-
ptio, nec cupido munerum. In Jeruſalem quoque conſti-
tuit Joſaphat Levitas, & Sacerdotes, & principes familia- 8
rum ex Iſrael, ut judicium & cauſam Domini judicarent ha-
bitatoribus ejus. Præcepitque eis, dicens; Sic agetis in ti-
more Domini fideliter & corde perfecto. Omnem cau- 9
ſam, quæ venerit ad vos fratrum veſtrorum, qui habitant in 10
urbibus ſuis inter cognationem & cognationem, ubicunq;
quæſtio eſt de lege, de mandato, de ceremoniis, de juſtifi-
cationibus: oſtendite eis, ut non peccent in Dñm, & ne ve-
niat ira ſuper vos & ſuper fratres veſtros: ſic ergò agentes
non peccabitis. Amarias autem ſacerdos & pontifex ve- 11
ſter, in his, quæ ad Deum pertinent, præſidebit: porrò Za-
badias filius Iſmahel, qui eſt dux in domo Juda, ſuper ea o-
pera erit, quæ ad regis officium pertinent: habetíſque ma-
giſtros Levitas coram vobis. Confortamini, & agite dili-
genter, & erit Dominus vobiſcum in bonis.

CAP. XX.

POſt hæc congregati ſunt filii Moab, & filii Ammon, & 1
cum eis de Ammonitis, ad Joſaphat, ut pugnarẽt contra eũ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam cùm vidiſſent præfecti curruum eum 32
non eſſe regem Iſraelis, deſtiterunt ab eo per-
ſequendo. Interea quidam arcu jaculatus ante 33
ſe nullâ deditâ operâ, feriit regem Iſraelis in-
ter commiſſuras loricæ ejus: quapropter dixit
aurigæ ſuo, Reflecte manum tuam, & educ me
extra caſtra, quia lethali vulnere ſum ſaucius.
Quoniam autem* invaleſcebat eo die bellum, 34
rex Iſraelis ſedens in curru dimicabat adver-
ſùs Adumæos ad veſperam uſque, & mortuus
eſt tempore occaſûs ſolis.

CAP. XIX.

IEhoſaphato domum ſuam ſub veſperam in- 1
columi in Jeruſalem reverſo, Egreſſus eſt ob- 2
viàm ei filius Hanani Videns, & dixit regi Jo-
ſaphato; Ad juvandos impios iviſti, & oſores
Domini dilexiſti: propterea indignatus eſt in
te Dominus. Credo tamen res bonas à te au- 3
ditas eſſe, quia ſanguinem innoxium in terram
non fudiſti, & diſpoſuiſti cor tuum ad orandũ
coram Domino in veritate. Cùm autem ſediſ- 4
ſet Joſaphat in Jeruſalem, iterum egreſſus eſt
ex urbe Birſebaa, & pervenit ad montem A-
phremi, reduxitq; eos ad colendum Dominum
Deum patrum noſtrorum: Conſtituit judices 5
in terra, in cunctis civitatib° Judæ majoribus,
& urbibus munitioribus: Dixitque judicibus, 6
Videte quid agatis; non enim pro hominibus
judicatis, ſed pro Domino Deo noſtro: Fortes 7
eſtote, & decernite judiciũ verum, ſitque Do-
minus vobiſcum in æternum: obſervate, & fa-
cite, quia nulla eſt apud Dominum Deum no-
ſtrum iniquitas, aut aſſentatio, aut muneris ac-
ceptio. Jeroſolymis etiam conſtituerat Joſa- 8
ſaphat è Levitis, & è ſacerdotibus, & è præ-
cipuis patribus Iſraelitarum, ad judicium Do-
mini. Tum Jeroſolymam reverſus hortabatur 9
eos, & dicebat eis, Ita exercebitis timorem
Domini cum fide & corde integro: Et in qua- 10
cunque lite, quæ pervenerit ad vos à fratribus
veſtris qui commorantur in civitatib° veſtris,
inter ſanguinem & ſanguinem, & inter legem
& præceptum atque judicium; moneatis eos
ne delinquant coràm Domino, ne iraſcatur
eis & fratribus eorum: ſic facientes, non de- 11
linquetis. Ecce præpoſui vobis ſacerdotes, ut
decernant judicium verum & judicium fidele
juxta præceptum Domini. Tum Zacharia fi-
lius Semaiæ patefecit omnibus Judæis cuncta
regis imperata, patefecit quoque Scribis ac
Levitis: omnia recitavit in præſentia eorum,
& dixit eis, Fortes eſtote, & facite, & Domi-
nus perpetuò ſit in auxilium veſtrum.

CAP. XX.

HIs peractis, contigit ut Moabitæ & Am- 1
monitæ venirent ſtipati viris bellatoribus ad
pugnandum contra Joſaphatum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 33 Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων, ὅτι οὐκ ἦν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, (ε) καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ
ἀνὴρ (ζ) ἔτεινε τόξον εὐστόχως, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμονος καὶ ἀναμέσον τοῦ θώ-
ρακος. καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ, Ἐπίστρεφε τὴν χεῖρά σου, (η) ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι ἐπόνεσα. Καὶ ἐ-
34 τροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ (θ) ἅρματος ἐξεναντίας
Συρίας ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέθανε δύνοντος τοῦ ἡλίου.

MS.A. (ε) ἀπέστρεψαν ἀπ' (ζ) ἐνέτεινεν (η) καὶ ἐξάγαγέ (θ) ἅρματος ἕως ἑσπέρας ἐξεναντίας Συρίας, καὶ

Et factū est, ut viderunt principes curruum, quia non erat rex Israel; & 32
averterunt se ab eo. Et vir tetendit arcum benè collimans, & percussit 33
regem Israel inter pulmonem & inter thoracem. Et dixit aurigæ, Con- 34
verte manū tuam: educ me de prælio, quoniam (g) laboravi. Et profliga-
tum est prælium in die illa: & rex Israel erat stans super currum ex
adverso Syriæ usque ad vesperam: & mortuus est occidente Sole.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 2 Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς τὸν οἶκον (α) αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντη-
σιν αὐτοῦ Ἰηοὺ ὁ τοῦ Ἀνανὶ ὁ προφήτης, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (β) Βασιλεῦ Ἰωσαφὰτ, εἰ ἁμαρτωλῷ σὺ βοηθεῖς,
3 ἢ μισουμένῳ ὑπὸ κυρίου φιλιάζεις; διὰ τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σὲ ὀργὴ παρὰ (γ) κυρίου. Ὅτι ἀλλ' ἢ λόγοι ἀγαθοὶ (δ)
εὑρέθησαν ἐν σοὶ, ὅτι ἐξῆρας τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ (ε) κατηύθυνας τὴν καρδίαν σου ἐκζητῆσαι
4 τὸν κύριον. Καὶ κατῴκησεν Ἰωσαφὰτ (ζ) εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ πάλιν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λαὸν ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕ-
5 ως ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς ἐπὶ κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. Καὶ κατέστησε (η) τοὺς κριτὰς
6 ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, ἐν πόλει καὶ πόλει. Καὶ εἶπε τοῖς κριταῖς, Ἴδετε τί ὑμεῖς
7 ποιεῖτε, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ὑμεῖς κρίνετε, ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ, καὶ μεθ' ὑμῶν λόγοι τῆς κρίσεως. Καὶ νῦν γενέσθω
φόβος κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ φυλάσσετε καὶ (θ) ποιήσατε, ὅτι οὐκ ἔστι μετὰ κυρίου θεοῦ (ι) ἡμῶν ἀδικία, οὐδὲ θαυ-
8 μάσαι πρόσωπον, οὐδὲ λαβεῖν δῶρα. (κ) Καί γε ἐν Ἱερουσαλὴμ κατέστησεν Ἰωσαφὰτ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευ-
9 ιτῶν καὶ τῶν πατριαρχῶν Ἰσραὴλ εἰς κρίσιν κυρίου, καὶ κρίνειν τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐνετείλατο
10 πρὸς αὐτοὺς, λέγων, (λ) Οὕτω ποιήσετε ἐν φόβῳ κυρίου, ἐν ἀληθείᾳ, (μ) καὶ ἐν πλήρει καρδίᾳ. Πᾶς ἀνὴρ κρίσιν
τὴν ἐλθοῦσαν (ν) ἐφ' ὑμᾶς τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν (ξ) τῶν κατοικούντων ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν (ο) ἀναμέσον αἵ-
μα αἵματος, καὶ ἀναμέσον τοῦ προστάγματος καὶ ἐντολῆς, καὶ δικαιώματα καὶ κρίματα, καὶ διαστελεῖσθε αὐτοῖς, καὶ
οὐχ ἁμαρτήσονται (π) τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσται (ρ) ὀργὴ ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν· (σ) οὕτω ποιήσετε, καὶ
11 οὐχ ἁμαρτήσεσθε. Καὶ ἰδοὺ Ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγούμενος ἐφ' ὑμᾶς (τ) εἰς πάντα λόγον κυρίου, καὶ Ζαβδίας υἱὸς
Ἰσμαὴλ (υ) ὁ ἡγούμενος εἰς οἶκον Ἰούδα (φ) πρὸς πάντα λόγον βασιλέως, καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Λευῖται πρὸ
προσώπου ὑμῶν. ἰσχύσατε (χ) καὶ ποιήσατε, καὶ ἔσται κύριος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ.

MS. A. (α) ἑαυτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς (β) Βασιλεῦ (γ) κυρίου. Ἀλλ' ἢ (δ) εὑρέθησαν (ε) κατεύθυνας (ζ) ἐν (η) κριτὰς ἐν (θ) ποιήσετε, (ι) ὑμῶν (κ) Καί γε ἐν (λ) Οὕτως (μ) καὶ πλήρεις καρδίας (ν) πρὸς ὑμᾶς (ξ) κατοικούντων ἐν (ο) ἀναμέσον αἵματος ἅμα καὶ ἀναμέσον προστάγματος (π) τῷ θεῷ, καὶ (ρ) ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴ, καὶ (σ) οὕτως (τ) εἰς πᾶν λόγον (υ) ἡγούμενος (φ) πρὸς πᾶν λόγον (χ) ποιήσατε,

CAP. XIX.

Et revertit Josaphat rex Juda ad domum suam in Hierusalem. Et exi- 1 2
vit in occursum ejus Jehu, qui ipsius Anani, propheta. Et dixit ei; (a) Rex
Josaphat, si peccatori tu auxiliaris, vel ei, qui odio habetur à Domino,
amicitiam jungis? Propter hoc facta est super te ira Domini. Verun- 3
tamen verba bona inventa sunt in te, quoniam sustulisti lucos à facie
Juda, & direxisti cor tuum ad exquirendum Dominum. Et habitavit 4
Josaphat in Hierusalem: & rursus exiit ad populum à Bersabee usque
ad montem Ephræm: & redire fecit eos ad Dominum Deum patrum
eorum. Et constituit judices in omnibus civitatibus Juda munitis, in 5
civitate, & civitate. Et dixit judicibus; Videte, quid vos facitis: 6
quoniam non homini vos judicatis, sed Domino, & vobiscum verba
judicii. Et nunc fiat timor Domini super vos, et observate, et facite: quia 7
non est cum Domino Deo nostro injustitia, neq; admirari personam, neq;
accipere dona. Et etiam in Hierusalem constituit Josaphat de sacerdo- 8
tibus, & de Levitis, & de patriarchis Israel ad judicium Domini, & ad
judicandum habitantes in Hierusalem. Et mandavit ad eos, dicens; Sic 9
facietis in timore Domini, in veritate, & in pleno corde, Omnis vir, ju- 10
dicium quod venit super vos fratrum vestrorum habitantium in civita-
tibus suis, inter (b) sanguinem sanguinis, & inter præceptum, & man-
datum, & justificationes, & judicia: & distinguetis eos: & non pec-
cabunt Domino: & non erit ira super vos, et super fratres vestros. Sic
facietis, et non peccabitis. Et ecce Amarias sacerdos dux super vos in 11
omne verbum Domini: et Zabdias filius Ismael dux in domum Juda
ad omne verbum regis: et (c) scribæ, et Levitæ ante faciem vestram. (d)
Confortamini, et facite: et erit Dominus cum bono.

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ (α) υἱοὶ Μωὰβ, καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν Μιναίων πρὸς Ἰωσαφὰτ εἰς
πόλεμον.

MS.A. (α) υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μωὰβ, καὶ μετ'

CAP. XX.

Et post hæc venerunt filii Moab, et filii Ammon, et cum eis de (a) 1
Minæis adversùs Josaphat ad bellum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 * فلما راي المحاربون انه ليس ملك اسرايل رجعوا الي خلف * وان رجلا يرمي عن
قوس قوي جدا * فجذبه وضرب ملك اسرايل بين كتفيه في سرباله * فقال لغلامه
34 اخرجني من العسكر الي برا * فان ضربة الموت ضربت * واشتد الحرب في ذلك اليوم
وكان ملك اسرايل جالسا في الزوج * ومكث يحارب الادوميين الي العشاء * فمات عند
غروب الشمس *

* الفصل التاسع عشر *

1 2 * ورجع يوشافاط الي بيته الي يروسليم * وخرج صفنيا النبي تلقاه فقال له * مصيب
لتعين المنافق * ولعدو الله احببت * من اجل ذلك تغضب الله عليك * ولكن امن
3 ان الفاظا جيادا سمعت عنك * لانك لم تهرق دما زكيا على الارض * واصلحت قلبك *
4 وصليت قدام الله ربك بالحق * وجلس الملك في المدينة * ثم رجع خرج الي بير سبع
5 وبلغ الي جبل افرايم * وردهم ليعبدوا الرب اله اسرايل اله ابايهم * واقام الحقوق في ساير
6 ضياع يهودا العظيمات وقري الجبابرة * وقال للديانين * ابصروا ما تصنعون * فليس
7 للناس تدينون بل للرب الهنا * واشتدوا واحكموا بالحق * ويكون الرب معكم الي الابد *
8 واحفظوا واعملوا * لان ليس عند الله شر * ولا اخذا بالوجوه * ولا اخذ البرطيل * واقام
9 في بيت الله من اللاويين والكهنة * ورؤساء بني اسرايل لدين الله * ورجع الي يروسليم
10 وامرهم * هكذا تفعلون بمخافة الله وبالامانة وبقلب سليم * كل حكم يجي اليكم بين
اخوتكم الجالسين في قراكم * بين الدم والدم * وبين الناموس والامر * وحذروهم ان
11 لا يخطوا بين يدي الله ليلا يسخط عليهم * وهاانذا قد اقمت عليكم كهنة ليدينوا
دينونة الحق بالامانة كما امر الرب * وزخريا بن شمعيا اوري لساير الاحبار واللاويين
كل شي * وقال * اشتدوا واعملوا ويكون الله معينكم الي الابد *

* الفصل العشرون *

1 * ومن بعد ذلك جاوا بنو مواب وبنو عمون ومعهم رجال شجعان * ليصنعوا الحرب مع يوشافاط *

Quare videntes illi milites quòd non 32
esset rex Israelis, retrogressi sunt. Qui- 33
dam autem qui arcu fortissimo jacula-
batur, intendens eum, percussit regem
Israelis inter utrumque humerum in lori-
cam ejus: unde dixit puero suo, Educ
me de castris foràs, quia plagâ mortali
sum vulneratus. At invalescente eâ 34
die bello, rex Israel sedens in curru
perstitit pugnans adversùs Adumæos ad
vesperam usque, & mortuus est sub so-
lis occubitum.

CAP. XIX.

Verùm Josaphato domum suam in 1
Jerusalem reverso, Egressus est Saphania 2
propheta in occursum ejus, & dixit
illi, Abiisti ad auxiliandum impio, &
inimicum Dei dilexisti: propterea in-
dignatus est in te Deus. Credo tamen 3
bonas de te res auditas esse, eò quòd
sanguinem innocentem nequaquam fude-
ris super terram, cor tuum rectè dispo-
sueris, & coram Deo Domino tuo can-
didè oraveris. Sedit ergò rex in urbe; 4
tum conversus exiit ad Bir-sabaa, per-
venitque ad montem Aphremi, ubi re-
duxit eos ad cultum Domini Dei Israe-
lis, Dei majorum suorum: Et redinte- 5
gravit statuta in cunctis civitatibus
Judæ majoribus, & oppidis gigantum:
Dixitque judicibus, Considerate quid a- 6
gatis, quandoquidem non hominibus ju-
dicatis, sed Domino Deo nostro: Forti 7
animo estote, & judicate cum verita-
te, sitque Dominus ob oculos vestros in
æternum: servate, & facite, quia nulla
est apud Deum nequitia, neque per-
sonarum acceptio, neque muneris acce-
ptio. Constituerat etiam in domo Dei è 8
Levitis, sacerdotibus, & præcipuis Israe-
litarum, ad judicium Dei. Deinde re- 9
diens in Jerusalem præcepit eis, dicens;
Ita dirimetis cum timore Dei, cum fide,
& mente sincerâ, Omnem causam quæ 10
vobis occurret inter fratres vestros ha-
bitantes in oppidis vestris de discrimine
inter sanguinem & sanguinem, & inter
consuetudinem ac præceptum: & horta-
mini eos ut non peccent coram Deo, ne
succenseat eis. Ecce jam præfeci vobis 11
sacerdotes, ut verum judicium fideliter
ferant, quemadmodum præcepit Domi-
nus. Adhæc Zacharia Semajæ filius
omnia declaravit omnibus sacerdotibus
ac Levitis; & dixit, Forti animo estote,
& facite, sitque Deus adjutor vester in
perpetuum.

CAP. XX.

Posthæc venerunt Moabitæ & Am- 1
monitæ, & unà cum eis viri strenui, ad
bellum gerendum cum Josaphato.

דברי הימים ב׳ כ

,Chasefonthamar in ipsi ecce & ; Aram de ,mare trans de multa turba te super Venit : dicendo , Jehosaphat indicaverunt &,venerunt Et

2 ויבאו ויגידו ליהושפט לאמר בא עליך המון רב מעבר לים מארם והנם בחצצון תמר

.Jehudah universo super jejunium prædicavit & ,Dominum quærendû ad suas facies Jehosaphat dedit & ,timuit Et .Henghedi ipsa

3 היא עין גדי׃ וירא ויתן יהושפט את־פניו לדרוש ליהוה ויקרא־צום על־כל־יהודה׃

.Dominum quærendû ad venerunt Jehudah urbibus universis de etiam : Domino à quærendû ad Jehudah sunt congregati Et

4 ויקבצו יהודה לבקש מיהוה גם מכל־ערי יהודה באו לבקש את־יהוה׃

Domine : ait Et novi atrii facies ad ,Domini domo in ,Jerusalaim & ,Jehudah concione in Jehosaphat stetit Et

6 5 ויעמד יהושפט בקהל יהודה וירושלם בבית יהוה לפני החצר החדשה׃ ויאמר יהוה

tua manu in & ,gentium regna cunctis in dominans tu & : cœlis in Deus ipse tu nonne,nostrorû patrum Deus

אלהי אבתינו הלא אתה־הוא אלהים בשמים ואתה מושל בכל ממלכות הגוים ובידך

hujus terræ habitatores expulisti noster Deus tu Nonne à consistendum tecum non &,potentia & ,fortitudo

7 כח וגבורה ואין עמך להתיצב׃ הלא אתה אלהינו הורשת את־ישבי הארץ הזאת

ea in tibi ædificaverût & ,ea in habitaverût Et ? seculum in tui amici Abraham semini eá dedisti & ,Israel tui populi faciebus à

8 מלפני עמך ישראל ותתנה לזרע אברהם אהבך לעולם׃ וישבו בה ויבנו לך בה

domus facies ad stabimus ,fames & ,pestilentia & ,judicandi gladius ,malū nos super venerit Si : dicendo ,tuo nomini sanctuarium

9 מקדש לשמך לאמר׃ אם־תבוא עלינו רעה חרב שפוט ודבר ורעב נעמדה לפני הבית

.facies salvos & ,exaudies & ,nostra angustia præ te ad clamabimus Et .hac domo in tuum nomen quia ,tuas facies ad & ,hujus

הזה ולפניך כי שמך בבית הזה ונזעק אליך מצרתנו ותשמע ותושיע׃

terra è eos veniendo in ,eos per venire Israeli dedisti non quos ,Sehir mons & ,Moab & ,Hammon filii ecce nunc Et

10 ועתה הנה בני־עמון ומואב והר־שעיר אשר לא־נתתה לישראל לבוא בהם בבאם מארץ

nos ejiciendû ad veniendo ,nobis super retribuentes ipsi ecce Et .eos disperdiderût non & ,eis desuper declinaverunt quia , Ægypti

11 מצרים כי סרו מעליהם ולא השמידום׃ והנה־הם גמלים עלינו לבוא לגרשנו

faciei ad fortitudo nobis in non nam ? eos in judicabis nonne ,noster Deus .nos fecisti accipere hæreditate quam ,tua hæreditate de

12 מירשתך אשר הורשתנו׃ אלהינו הלא תשפט־בם כי אין בנו כח לפני

stantes Jehudah omnis Et .nostri oculi te in sed ,faciamus quid nescimus nos Et .nos contra veniente ,hujus multæ turbæ

13 ההמון הרב הזה הבא עלינו ואנחנו לא נדע מה־נעשה כי עליך עינינו׃ וכל־יהודה עמדים

filii , Jehiel filii Benaiah filii Zechariahu filius Jachaziel Et .eorum filii & ,eorum uxores ,eorum pubes etiam ,Domini facies ad

14 לפני יהוה גם־טפם נשיהם ובניהם׃ ויחזיאל בן־זכריהו בן־בניה בן־יעיאל בן־

.Jehudah omnis Attendite : ait Et .concionis medio in Domini spiritus eum super fuit ,Asaph filiis de Levites Mathaniah

15 מתניה הלוי מן־בני אסף היתה עליו רוח יהוה בתוך הקהל׃ ויאמר הקשיבו כל־יהודה

turbæ faciebus à consternemini ne & ,timeatis ne Vos : vobis Dominus dixit Sic : Jehosaphat rex & ,Jerusalaim habitatores &

וישבי ירושלם והמלך יהושפט כה־אמר יהוה לכם אתם אל־תיראו ואל־תחתו מפני ההמון

ascensionem per ascendentes ipsi Ecce .eos descendite Cras .Deo sed ,bellum vobis non quia ,hujus multæ

16 הרב הזה כי לא לכם המלחמה כי לאלהים׃ מחר רדו עליהם הנם עלים במעלה

.Jeruel deserti versus torrentis fine in eos invenietis & ,Sis

הציץ ומצאתם אתם בסוף הנחל פני מדבר ירואל׃

Versio VULG. LAT.

Veneruntque nuntii, & indicaverunt Josaphat, dicentes; Venit contra te multitudo magna, de his locis quæ 2
trans mare sunt, & de Syria, & ecce consistunt in Asasonthamar, quæ est Engaddi. Josaphat autem timore
perterritus, totum se contulit ad rogandum Dominum, 3
& prædicavit jejunium universo Juda. Congregatúsque est Judas ad deprecandum Dominum: sed & omnes 4
de urbibus suis venerunt ad obsecrandum eum. Cúmque stetisset Josaphat in medio cœtu Juda, & Jeru- 5
salem, in domo Domini ante atrium novum, Ait; Domine Deus patrum nostrorum, tu es Deus in cœlo, & do- 6
minaris cunctis regnis gentium, in manu tua est fortitudo & potentia, nec quisquam tibi potest resistere.
Nónne tu, Deus noster, interfecisti omnes habitatores 7
terræ hujus coram populo tuo Israel, & dedisti eam semini Abraham amici tui in sempiternum? Habitave- 8
rúntque in ea, & exstruxerunt in illa Sanctuarium nomini tuo, dicentes; Si irruerint super nos mala, gladius 9
judicii, pestilentia, & fames, stabimus coram domo hac in conspectu tuo, in qua invocatum est nomen tuum: & clamabimus ad te in tribulationibus nostris, & exaudies, salvósque facies. Nunc igitur ecce filii Ammon,
& Moab, & mons Seir, per quos non concessisti Israel 10
ut transirent quando egrediebantur de Ægypto, sed declinaverunt ab eis, et non interfecerunt illos: E contrariò agunt, et nituntur ejicere nos de possessione, quam 11
tradidisti nobis. Deus noster, ergò non judicabis eos? 12
In nobis quidem non est tanta fortitudo, ut possimus huic multitudini resistere, quæ irruit super nos. Sed cùm ignoremus quid agere debeamus, hoc solùm habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te. Omnis 13
verò Juda stabat coram Domino, cum parvulis, et uxoribus, et liberis suis. Erat autem Jahaziel filius Za- 14
chariæ, filii Banaiæ, filii Jehiel, filii Mathaniæ, Levites de filiis Asaph, super quem factus est Spiritus Domini in medio turbæ, Et ait; Attendite omnis Juda, et 15
qui habitatis Jerusalem, et tu rex Josaphat: Hæc dicit Dominus vobis; Nolite timere, nec paveatis hanc multitudinem: non est enim vestra pugna, sed Dei.
Cras descendetis contra eos: ascensuri enim sunt per 16
clivum nomine Sis, et invenietis illos in summitate torrentis, qui est contra solitudinem Jeruel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

Quòd, cùm venissent *quidam* & indicassent 2
Iosaphato, dicentes, Venit contra te exercitus copiosus ex ulteriori parte maris rubri, ecce castrametantur in Iericho, quæ est Ingod, Extimuit, erexitque Iosaphat vultum 3
suum ut deprecaretur Dominum: & indixit jejunium omnibus Iudæis, dixitque eis; Congregamini, & venite oremus Do- 4
minum Deum nostrum. Itaque congregati sunt & venerunt omnes Iudæi etiam è civitatibus remotis; venerunt inquam, ad precandum Dominum. Tunc stans Iosa- 5
phat in medio populi Judaici, in domo Domini quæ erat in Jerusalem, ante portam novam; Oravit his verbis: Domine De- 6
us patrum nostrorum, tu es Deus in cœlo, tu dominaris in omnia mundi regna, tuumque est robur & fortitudo: ego jam ante te stans oro. Tu quidem Deus noster, con- 7
sumpsisti habitatores hujus terræ coram populo tuo Israele, & dedisti eam semini Abrahami amici tui, in æternum; Habitâ- 8
runt in ea, & ædificârunt in ea Sanctuarium nomini tuo, dicentes; Cùm jam Sanctua- 9
rium sit inter nos, nullum invadet nos malum, neque gladius, neque judicium, neque mortalitas, neque fames: stantibus enim nobis ante domum istam & coram te (siquidem nomen tuum invocatum est in domo ista) & venientibus atque orantibus coram te in domo ista, exaudies vocem orationis nostræ, & liberabis nos. Nunc ergò ecce 10
Ammonitæ, & Mons Gebel, atque Moab, quibuscum habere consortium non permisisti Israelitis; quia de terra Ægypti eduxisti eos, & amovisti servitutem Ægypti- 11
orum ab eis, En ipsi par pari nobis referunt, & veniunt ad ejiciendum nos ex hæreditate tua quam tribuisti nobis possidendam. Domine Deus noster, præbe te, 12
& judica eos, quia non suppetunt nobis vires ad resistendum eis: adduc super eos gladium judicii tui, cùm nos ignoremus quid agendum sit: nam oculi nostri sunt in 13
te defixi. Interea omnes Judæi stabant coram Dño unà cum parvulis & mulieribus eorũ, & filiis ac filiab' eorũ. Tunc super 14
Hazaelem filium Zachariæ, filii Benajæ, filii Jojadai, filii Mathaniæ Levitæ, de filiis Asaphi; descendit spiritus fortitudinis à Dño dum staret coram populo Israelitico, Et dixit; Audite omnes Judæi, & habitato- 15
res Jerusalem, & rex Josaphat: Sic dicit Dominus Deus vester; Vos ne timeatis neque formidetis exercitum hunc copiosum: non enim vestrum est prælium, sed Dñi sanè prælium est: Properate, & descendite adversùs 16
eos, en ipsi ascendunt per clivũ matutini, et invenietis eos in rupe vallis ex adverso deserti: ascendũt enim pugnaturi contra vos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἦλθον καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωσαφὰτ, λέγοντες, Ἥκει ἐπὶ σὲ πλῆθος πολὺ (β) ἐκ πέραν τῆς θα-
3 λάσσης ἀπὸ Συρίας, καὶ ἰδού εἰσιν ἐν (γ) Ἀσασὰν Θαμὰρ, αὕτη ἐστὶν (†) Ἐγγαδί. Καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔδω-
4 κε Ἰωσαφὰτ (δ) πρόσωπον αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον, καὶ (ε) ἐκήρυξεν νηστείαν ἐν παντὶ Ἰούδα. Καὶ
συνήχθη (ζ) Ἰούδα ἐκζητῆσαι τὸν κύριον, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα ἦλθον ζητῆσαι τὸν κύ-
5 ριον. Καὶ ἀνέστη Ἰωσαφὰτ ἐν ἐκκλησίᾳ Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν οἴκῳ κυρίου κατὰ πρόσωπον τῆς αὐ-
6 λῆς τῆς καινῆς, Καὶ εἶπε, Κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων (η) μου, οὐχὶ σὺ εἶ (θ) θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω,
καὶ σὺ κυριεύεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν; καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς δυναστείας, καὶ οὐκ ἔστι
7 πρὸς σὲ ἀντιστῆναι; Οὐχὶ (ι) σὺ ὁ κύριος ὁ ἐξολοθρεύσας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ
προσώπου (κ) τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκας αὐτὴν σπέρματι Ἀβραὰμ τῷ ἠγαπημένῳ σου εἰς τὸν
8 9 αἰῶνα; Καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου, λέγοντες, Ἐὰν
ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακὰ, ῥομφαία, κρίσις, θάνατος, λιμὸς, στησόμεθα ἐναντίον τοῦ οἴκου τούτου καὶ ἐν-
αντίον σου, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ βοησόμεθα πρὸς σὲ ἀπὸ τῆς θλίψεως, καὶ ἀ-
10 κούσῃ καὶ σώσεις. Καὶ νῦν ἰδοὺ (λ) οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ Μωὰβ, καὶ ὄρος Σηεὶρ, εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ Ἰσ-
ραὴλ διελθεῖν δι' αὐτῶν, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ (μ)
11 ἐξωλόθρευσαν αὐτούς· Καὶ νῦν ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχειροῦσιν ἐφ' ἡμᾶς ἐξελθεῖν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς (ν) ἀπὸ
12 τῆς κληρονομίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκας ἡμῖν. Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ κρινεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔστιν (ξ)
ἡμῖν ἰσχὺς τοῦ ἀντιστῆναι πρὸς τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί ποι-
13 ήσωμεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. Καὶ πᾶς (ο) Ἰούδα ἑστηκὼς (π) ἔναντι κυρίου, καὶ
14 τὰ παιδία αὐτῶν, καὶ αἱ (ρ) γυναῖκες αὐτῶν. Καὶ τῷ Ὀζιὴλ τῷ τοῦ Ζαχαρίου, τῶν υἱῶν Βαναίου,
τῶν υἱῶν (σ) Ἐλεϊὴλ, τοῦ Ματθανίου τοῦ Λευΐτου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀσὰφ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυ-
15 ρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, Καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε πᾶς Ἰούδα καὶ οἱ (τ) κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ὁ βα-
σιλεὺς Ἰωσαφάτ· τάδε λέγει κύριος ὑμῖν αὐτοῖς, Μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ (υ) πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ
16 ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου, ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ παράταξις, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ. Αὔριον κατάβητε ἐπ' αὐ-
τούς· ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν ἀνάβασιν (φ) Ἀσεῖς, καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ἐπ' (χ) ἄκρου ποταμοῦ τῆς
ἐρήμου Ἰεριήλ.

Et venerunt, & indicârunt ipsi Josaphat, dicentes; Venit super te 2
multitudo plurima de trans mare à Syria: & ecce sunt in Asasan Tha-
mar, hæc est Engadi. Et timuit, & dedit Josaphat faciem suam ad 3
exquirendum Dominum: & prædicavit jejunium in omni Juda. Et 4
congregatus est Juda ad exquirendum Dominum: & de omnibus civita-
tibus Juda venerunt quærere Dominum. Et surrexit Josaphat in Eccle- 5
sia Juda in Hierusalem in domo Domini ad faciem atrii novi, Et dixit; 6
Domine Deus patrum meorum, nónne tu es Deus in cælo sursum, & tu
dominaris omnium regnorum gentium, & in manu tua fortitudo poten-
tatûs, & non est adversùs te resistere? Nónne tu Dominus, qui exter- 7
mináſti habitantes terram hanc à facie populi tui Israel, & dedisti eam
semini Abraham (b) dilecto tuo in seculum? Et habitârunt in ea, & 8
ædificârunt in ea sanctificium nomini tuo, dicentes; Si supervenerint 9
super nos mala, gladius, judicium, mors, fames; stabimus coram domo
hac, & coram te, quia nomen tuum in domo hac, & clamabimus ad
te de tribulatione, & audies, & salvabis. Et nunc ecce filii Ammon, 10
& Moab, & mons Seir, (in quos non dedisti ipsi Israel transire per eos,
exeuntibus ipsis de terra Ægypti, quoniam declinaverunt ab eis, et non
exterminaverunt eos:) Et nunc ecce ipsi aggrediuntur super nos exire 11
ad ejiciendum nos ab hereditate nostra, quam dedisti nobis. Domine 12
Deus noster, non judicabis in eis? Quoniam non est nobis fortitudo re-
sistendi adversùs multitudinem plurimam hanc venientem super nos: &
non novimus quid faciamus eis, sed super te oculi nostri. Et omnis 13
Juda stans ante Dominum, & pueri eorum, & uxores (c) eorum. Et 14
(d) ipsi Oziel filio Zachariæ, de filiis Banæ, de filiis Eliel, Matthaniæ
Levitæ de filiis Asaph, factus est super eum spiritus Domini in Ecclesia,
Et dixit; Audite omnis Juda, & habitantes in Hierusalem, & rex 15
Josaphat: Hæc dicit Dominus vobis ipsis; Ne timeatis, neque paveatis
à facie turbæ multæ hujus: quoniam non vobis est prælium, sed Deo.
Cras descendite super eos. Ecce ascendunt secundùm ascensionem Asis: 16
& invenietis eos super extremum fluvii deserti Jeriel.

MS.A. (β) ἐκ τοῦ πέραν (γ) Ἀνασὰν (†) Ἐνγαδδί. (δ) τὸ πρόσωπον (ε) ἐκήρυξαν (ζ) Ἰούδας (η) ἡμῶν, οὐχὶ (θ) ὁ θεὸς ἐν οὐρανῷ, καὶ (ι) σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ἐξολοθρεύσας (κ) λαοῦ σου (λ) υἱοὶ (μ) ἐξωλέθρευσαν (ν) ἐκ τῆς (ξ) ἰσχὺς ἡμῖν τοῦ (ο) Ἰούδας (π) ἐναντίον (ρ) γυναῖκες. Καὶ τῷ (σ) Ἐλεὴλ, (τ) κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ (υ) πτοηθῆτε (φ) Ἀσεὰ, (χ) ἄκρου τῆς ἐρήμου

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فجاوا قوم واخبروه بذلك * وقالوا قد حضر اليك قوة عظيمة من عبر البحر الاحمر
3 وهوذا هم نازلون على يريحا * وهي عين جدي * ففزع والتفت بوجهه الى الحايط * وصلي
4 قدام الله * وفرض صوما على بيت يهوذا * وقال تعالوا نطلب من الله الهنا * فاجتمعوا
5 وجاوا بيت يهوذا وساير الضياع البعيدة * فطلبوا من الرب * فقام يوشافاط في وسط
6 شعب يهوذا في داخل بيت الله الذي باورشليم * قدام باب الجديد * وصلي وقال
يا رب اله ابايينا انت اله السماوات * وانت متحكم علي ساير الملوك الذين في الارض
7 ولك القوة والجبروت * وانا قايم بين يديك اصلي * وانت يا رب ابدت كل سكان
هذه الارض بين يدي شعبك اسرايل * واعطيتها لزرع ابراهيم حبيبك الى الابد
8 9 * وجلسوا فيها * وبنوا فيها قدسا لاسمك * ويقولون * ما دام بيننا لا يجي علينا شر
ولا حكم ولا موت ولا جوع * وكل من يجي ويقوم قدام هذا البيت قدامك من
اجل اسمك الذي دعي على هذا البيت * ويصلي قدامك في هذا البيت * اسمع
10 صوت صلاته ونجيه * والان ها بني عمون * وجبل اغلف * ومواب * الذي امرت
11 اسرايل ان لا يختلط بهم * لان من مصر اخرجتهم ونجيتهم من عبودية المصريين * وها هم
12 يكافونا على ما فعلناه بهم * وقد اتوا لاخراجنا من ميراثنا الذي اورثتنا اياه * ربنا والهنا
تجلي واحكم عليهم * فليس لنا طاقة نقف قدامهم * انزل عليهم حرب حكمك
13 ونحن لا ندري ما نصنع * واعيننا اليك شاخصة * وساير بيت يهوذا قيام قدامك
14 يا رب * وشبانهم ونساوهم وبنوهم وبناتهم * وحزاييل بن زكريا * بن بنيو * بن يوياداع * بن
متونيا من اللاويين * من بني اساف * حلت عليه روح الجبروت من قدام الله
15 * فقام وقال * اسمع يا ساير يهوذا * وسكان يروشليم ويوشافاط * هكذا قال الرب الهكم
16 انتم لا تفزعوا * ولا تخافوا من هذا الجيش * لان ليس هذا الحرب لكم بل لله * عجلوا
وانزلوا عليهم * وهم يطلعون يحاربوكم مع طلوع الفجر * وتجدوهم مع الف الوادي
الذي بين يدي البرية *

Venientes autem quidam indicârunt hoc 2
illi, dicentes, Jam advenêre contra te
copiæ maximæ ex ulteriori parte maris
Rubri, & ecce obsident Jericho, quæ
est Ingad. Quare pavore correptus, 3
vertit faciem suam ad parietem, &
oravit ad Dominum: tum indicto Ju-
dæis jejunio, dixit; Venite, rogemus De-
um, Deum nostrum. Cùm itaque congre- 4
gati venissent Judæi & oppida quæ-
que remota, Dominumque rogavissent;
Surrexit Josaphat in medio populo Ju- 5
daico intra domum Dei quæ erat in Je-
rusalem, ante ostium novum, Et oravit, 6
ac dixit; O Domine Deus patrum no-
strorum, tu es Deus cælorum, tuque do-
minium habes in omnes reges qui sunt
in terra, & tuum est robur & potentia:
& ego stans coram te oro. Tu O Do- 7
mine extinctis omnibus hujus terræ
incolis coram populo tuo Israele, de-
disti eam semini Abrahæ dilecti tui,
in sempiternum: Adeoque habitârunt 8
in ea, & extruxerunt in ea Sanctua-
rium nomini tuo; & dicunt, Quandiu 9
inter nos erit, nullum obveniet nobis ma-
lum, neque judicium, neque mortalitas,
neque fames: & quicunque venerit,
steteritque ante domum istam coram te
propter nomen tuum quod invocatum est
super hanc domum, & oraverit coram
te in domo ista; audi vocem orationis ejus,
& liberes eum. Jam verò ecce Am- 10
monitæ, & mons præputiatus, atque Mo-
abitæ, de quibus præceperas Israeli ne se
commisceret cum eis, quòd ex Ægypto
eduxeris eos, & asserueris eos à servi-
tute Ægyptiorum: En, inquam, isti re- 11
pendunt nobis pro iis quæ fecimus ipsis,
& venerunt ad deturbandum nos ex
hæreditate nostra quam dedisti nobis.
Domine ac Deus noster, fac conspiciaris, 12
& judica eos; quia non possumus resi-
stere eis: immitte in eos bellum judicii
tui: quid nobis agendum sit nescimus:
oculi nostri in te sunt intenti. Et tota 13
domus Judæ stat coram te O Domine,
cum juvenibus & uxoribus suis, & filiis
ac filiabus suis. Tunc in Hazaelem fi- 14
lium Zachariæ, filii Benajæ, filii Joja-
dai, filii Mathaniæ de Levitis, de filiis
Asaphi; descendit spiritus fortitudinis
à Deo: Qui surgens dixit, Audite O 15
omnes Judæi, cives Jerosolymorum,
& Josaphat: Sic dicit Dominus Deus
vester, Vos ne metuite, neque pertimesci-
te exercitum istum; quia bellum hoc non
vestrum sed Dei est. Festinè descendite 16
ad eos: ascensuri sunt ipsi ut pugnent
contra vos ad ortum auroræ: & repe-
rietis eos ad latus vallis quæ est contra
desertum:

דברי הימים ב : כ

,timeatis ne ,Jerusalaim & Jehudah vobiscum Domini salutem videte & ,state *consistite* : hoc in pugnandā *ad* vobis Non
17 לא לכם להלחם בזאת התיצבו עמדו וראו את־ישועת יהוה עמכם יהודה וירושלם אל־תיראו
,Jehudah omnis & :terram in *facies* Jehosaphat *vertice flexit* Et .vobiscum Dominus &,*eorū facies ad* egredimini Cras .*conspernemini* ne &
18 ואל־תחתו מחר צאו לפניהם ויהוה עמכם׃ ויקד יהושפט אפים ארצה וכל־יהודה
de &,Chehathitarum filiis de Levitæ surrexerunt Et .Domino se incurvando ,*Domini facies ad ceciderunt* Jerusalaim habitatores &
19 וישבי ירושלם נפלו לפני יהוה להשתחות ליהוה׃ ויקמו הלוים מן־בני הקהתים ומן־
sunt egressi & ,mane *in manicarunt* Et .*excellentiâ* in magna voce in Israel Deum Dominum laudandum ad ,Corchitarum filiis
20 בני הקרחים להלל ליהוה אלהי ישראל בקול גדול למעלה׃ וישכימו בבקר ויצאו
Dominū in Credite .Jerusalaim habitatores &,Jehodah me Audite : dixit & ,Jehosaphat stetit,*eos egrediēdo in* Et.Tecoah desertū per
למדבר תקוע ובצאתם עמד יהושפט ויאמר שמעוני יהודה וישבי ירושלם האמינו ביהוה
,Domino cantores constituit &,*populum ad* est consiliatus Et .*prosperemini* & ;ejus prophetis in credite : *estote fideles* & ,vestrū Deum
21 אלהיכם ותאמנו האמינו בנביאיו והצליחו׃ ויועץ אל־העם ויעמד משררים ליהוה
ej' misericordia seculū in quoniā ,Domino Confitemini : *dicentes &* ,*expediti facies ad egrediendo in* :sanctitatis decore in laudantes &
ומהללים להדרת־קדש בצאת לפני החלוץ ואמרים הודו ליהוה כי לעולם חסדו׃
venientes ,Schir montem & ,Moab ,Hammon filios contra *insidiantes* Dominus *dedit* ,laude & ,*preconio* cum cœperunt tempore in Et
22 ובעת החלו ברנה ותהלה נתן יהוה מארבים על־בני עמון מואב והר־שעיר הבאים
disperdendū ad &,*anathematizandū ad* ,Schir montis habitatores contra Moab &,Hāmon filii steterunt Et .se percusserūt &,Jehudah cōtra
23 ליהודה וינגפו׃ ויעמדו בני עמון ומואב על־ישבי הר־שעיר להחרים ולהשמיד
speculam ad venit Jehudah Et.*vastationem* ad suo proximo *in* unusquisq; sunt auxiliati,Sehir habitatores *in ipsos consūmere secundū* Et
24 וככלותם ביושבי שעיר עזרו איש ברעהו למשחית׃ ויהודה בא על־המצפה
ejus populus & ,Jehosaphat venit Et .evasio non & ,terra in *cadentia* cadavera *ipsi* ecce & , *turbam* ad respexerūt & ,*desertum in*
25 למדבר ויפנו אל־ההמון והנם פגרים נפלים ארצה ואין פליטה׃ ויבא יהושפט ועמו
absque sibi diripuerūt & ,*desideriorum vasa* & ,cadavera &,substantiā &,*multitudine in* eis in inveneruntque :eorū *spolium* diripiendū ad
לבז את־שללם וימצאו בהם לרב ורכוש ופגרים וכלי חמדות וינצלו להם לאין
,Berachah valle in sunt congregati quarta die in Et .*ipsum multiplex* quia ,*spolium* *prædantes* tribus diebus *fuerunt* Et *onere*
26 משא ויהיו ימים שלושה בזזים את־השלל כי רב־הוא׃ וביום הרבעי נקהלו לעמק ברכה
sunt reversi Et *hodie* usque,Berachah vallem illius loci nomen vocaverunt idcirco :Domino benedixerunt ibi quia
27 כי־שם ברכו את־יהוה על־כן קראו את־שם המקום ההוא עמק ברכה עד־היום׃ וישבו
Dominus eos lætificavit Quoniā .lætitia *in* Jerusalaim in *redeundū ad* ,eorū capite in Jehosaphat &,Jerusalaim & Jehudah vir omnis
כל־איש יהודה וירושלם ויהושפט בראשם לשוב אל־ירושלם בשמחה כי־שמחם יהוה
Dei pavor fuit Et .Domini domum in ,tubis in & ,citharis *in* & ,*nablis in* Jerusalaim sunt ingressi Et .suis inimicis de
29 28 מאויביהם׃ ויבאו ירושלם בנבלים ובכנרות ובחצצרות אל־בית יהוה׃ ויהי פחד אלהים
Jehosaphat regnum Quievitq; .Israel inimicis cum Dominus pugnāsset quòd *eos audiendo in* ,terrarum regna omnia super
30 על כל־ממלכות הארצות בשמעם כי נלחם יהוה עם אויבי ישראל׃ ותשקט מלכות יהושפט
ipsum regnando in annorum quinque & triginta *Filius* .Jehudah super Jehosaphat regnavit Et .undique *ab* suus Deus *ei dedit requiem* &
31 וינח לו אלהיו מסביב׃ וימלך יהושפט על־יהודה בן־שלשים וחמש שנה במלכו
.Silchi filia Hazubah ejus matris nomen & ,Jerusalaim in regnavit annis quinque & viginti &
ועשרים וחמש שנה מלך בירושלם ושם אמו עזובה בת־שלחי׃

Versio VULG. LAT.

Non eritis vos qui dimicabitis, sed tantummodò confiden- 17
ter state, & videbitis auxiliū Dñi sup vos, ó Juda, & Je-
rusalé: nolite timere, nec paveatis: cras egrediemini con-
tra eos, & Dñs erit vobiscum. Josaphat ergò, & Juda, & 18
omnes habitatores Jerusalem, ceciderunt proni in terram
corā Dño, & adoraverunt eum. Porrò Levitæ de filiis 19
Caath, & de filiis Core, laudabant Dñm Deū Israel voce
magnâ, in excelsū. Cúmq; manè surrexissent, egressi sunt 20
per desertum Thecue: profectisque eis, stans Josaphat in
medio eorū, dixit; Audite me viri Juda, & omnes habita-
tores Jerusalé: credite in Dño Deo vestro, & securi eritis:
credite prophetis ej', & cuncta evenient prospera. Dedit- 21
que consiliū populo, & statuit cantores Dñi, ut laudarent
eum in turmis suis, & antecederent exercitū, ac voce con-
sonâ dicerent; Confitemini Dño, quoniam in æternum
misericordia ej'. Cúmq; cœpissent laudes canere, vertit 22
Dñs insidias eorū in semetipsos, filiorū scilicèt Ammon,
& Moab & montis Seir, qui egressi fuerant ut pugnarent
contra Judam, & percussi sunt. Namque filii Ammon, & 23
Moab, consurrexerunt adversū habitatores montis Seir, ut
interficerent & delerent eos: cúmq; hoc opere perpetrâs-
sent, etiā in semetipsos versi, mutuis concidêre vulnerib'.
Porrò Juda cùm venisset ad speculā, quæ respicit solitu- 24
diné, vidit procul omné latè regioné plenā cadaveribus,
nec superesse quemquā, qui necé potuisset evadere. Venit 25
ergò Josaphat, & omnis populus cum eo, ad detrahenda
spolia mortuorū: inveneruntque inter cadavera variam
supellectilé, vestes quoque, et vasa pretiosissima, et diripu-
erunt, ita ut omnia portare non possent, nec per tres dies
spolia auferre præ prædæ magnitudine. Die autem quarto 26
congregati sunt in Valle benedictionis: etenim quoniam
ibi benedixerant Dño, vocaverunt locū illum, Vallis be-
nedictionis usq; in præsenté diem. Reversúsque est omnis 27
vir Juda, et habitatores Jerusalem, et Josaphat ante eos,
in Jerusalé cum lætitia magna, eò quòd dedisset eis Dñs
gaudium de inimicis suis. Ingressique sunt in Jerusalem 28
cum psalteriis, et citharis, et tubis, in domum Dñi. Irruit 29
autem pavor Dñi super universa regna terrarum, cùm au-
dissent quòd pugnâsset Dñs contra inimicos Israel. Qui- 30
evitque regnum Josaphat, et præbuit ei Deus pacem per
circuitum. Regnavit igitur Josaphat super Judam, et erat 31
triginta quinque annorum cùm regnare cœpisset: vi-
ginti autem et quinque annis regnavit in Jerusalem, et
nomen matris ejus Azuba filia Selahi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Tunc consistite, & videte salutem quam 17
Dominus facturus est vobiscum. Judæi &
habitatores Jerusalem ne metuatis, neque
formidetis: cras prodite in conspectum
eorum, & Adonai Dominus dominorum
erit in patrocinium vestrum. Tunc cor- 18
ruit Josaphat pronus super terram, & ado-
ravit: omnes quoque Judæi & habitatores
Jerusalem procidentes adoravêre Dominū.
Et surrexerunt Levitæ de filiis Cahath & 19
de filiis Corah, ad laudandum Dominū De-
um Israelis altâ voce. Deinde manè præ- 20
tervertentes egressi sunt ad desertum Tecue:
& cùm egrederentur, stetit Josaphat, ac
dixit; Audite me Iudæi, et habitatores Ieru-
salem, Credite in Dominum Deum vestrum,
& fides servabitur vobis: credite prophe-
tis ejus, & servabimini. Tum stetit in medio 21
populi, & ait; Venite, gratias agamus Do-
mino, & laudemus majestatem sanctitatis
ejus, dum egredietur ante copias nostras, &
bellū geret pro nobis contra hostes nostros;
& dicam', Gratias agite Dño, quoniam bo-
nus est, & in æternum bonitas ejus: colles
cœperunt laudare, & montes cœperunt ex-
ultare. Cùm itaq; pervenissent Judæi 24
ad monté specularū deserti, & respexissent;
ecce omnia corpora illorum erant mortua,
& humi prostrata, nemine ex eis evadente.
Quapropter venit Josaphat & populus Is- 25
raeliticus ad diripiendum spolia eorum: et
invenientes inter eos spolia quamplurima,
facultates, habenas, et equos, supellectiles
deniq; optabiles, acceperunt sibi quicquid
voluerunt. Factumque est triduo postquam 26
spolia diripuerunt (erant enim perquam-
plurima) ut quarto die congregati in plani-
tie Benedictionis (quoniam illic Dominum
Deum benedixerant, iccirco vocatum fuerat
nomen ejus loci, Benedictio, ad hunc usque
diem,) Redirent omnes Judæi Jerosolymā, 27
et Josaphat in fronte eorum, quippe qui Je-
rosolymam cum gaudio redirent: nam læ-
tificaverat eos Dominus de hostibus eorum.
Et Jerosolymam pervenientes cum canticis, 28
et citharis, atque buccinis inflexis et rectis;
adierunt domum Domini. Incessitque pa- 29
vor Domini urbes omnes et regna earum,
cùm audissent Dominum pugnare contra
hostes Israelis. Ita quievit regnū Josaphati, 30
quieté largiente ei Dño à conterminis ejus;
Regnavitque Josaphat super Judam. Annos 31
triginta quinque natus erat Josaphat quan-
do potitus est regno, et annis viginti quin-
que regnavit in Jerusalem: nomen matris
ejus Aruba filia Selhi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Οὐχ ὑμῖν ἐστι πολεμῆσαι· ταῦτα σύνετε, καὶ ἴδετε τὴν σωτηρίαν κυρίου μεθ' ὑμῶν Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ.
μὴ (ψ) φοβηθῆτε, μηδὲ πτοηθῆτε αὔριον ἐξελθεῖν εἰς (ω) ἀπάντησιν αὐτοῖς, καὶ κύριος μεθ' ὑμῶν.
18 Καὶ κύψας Ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον (α) αὐτοῦ καὶ πᾶς Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες (β) Ἱερουσαλὴμ, ἔπεσον
19 (γ) ἔναντι κυρίου προσκυνῆσαι κυρίῳ. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἀπὸ τῶν
20 υἱῶν Κορὲ, αἰνεῖν κυρίῳ (δ) θεῷ Ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος. Καὶ ὤρθρισαν (ε) πρωῒ, καὶ ἐξ-
ῆλθον εἰς τὴν ἔρημον Θεκωέ. καὶ ἐν τῷ (ζ) ἐξελθεῖν αὐτοὺς, ἔστη Ἰωσαφὰτ καὶ ἐβόησε, καὶ εἶπεν,
Ἀκούσατέ μου Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ· ἐμπιστεύσατε (η) ἐν κυρίῳ θεῷ ἡμῶν, καὶ
21 ἐμπιστευθήσεσθε· ἐμπιστεύσατε ἐν προφήτῃ αὐτοῦ, καὶ εὐοδωθήσεσθε. Καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τοῦ λαοῦ,
καὶ ἔστησε ψαλτῳδοὺς καὶ (θ) αἰνοῦντας, ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἔμπροσθεν τῆς
22 δυνάμεως, καὶ ἔλεγον, Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ (ι)
ἄρξασθαι αὐτοὺς τῆς αἰνέσεως καὶ τῆς ἐξομολογήσεως, ἔδωκε κύριος πολεμεῖν τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἐπὶ
23 Μωὰβ καὶ ὄρος Σηεὶρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν. Καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν
καὶ Μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος Σηεὶρ, (κ) ἐξολοθρεῦσαι καὶ ἐκτρῖψαι αὐτούς. καὶ ὡς συνετέ-
24 λεσαν τοὺς κατοικοῦντας Σηεὶρ, ἀνέστησαν εἰς ἀλλήλους τοῦ (λ) ἐξολοθρευθῆναι. Καὶ Ἰούδας ἦλθεν
ἐπὶ τὴν σκοπιὰν τῆς ἐρήμου, καὶ ἐπέβλεψε, καὶ εἶδε τὸ πλῆθος· καὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πε-
25 πτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν σωζόμενος. Καὶ (μ) ἐξῆλθεν Ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦ-
σαι τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κτήνη πολλὰ, καὶ ἀποσκευὴν, καὶ σκῦλα, καὶ σκεύη ἐπιθυμη-
τὰ, καὶ ἐσκύλευσαν (ν) ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς σκυλευόντων αὐτῶν τὰ σκῦλα,
26 ὅτι πολλὰ ἦν. (ξ) Καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθησαν εἰς τὸν αὐλῶνα τῆς εὐλογί-
ας, ἐκεῖ γὰρ ηὐλόγησαν τὸν κύριον· διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Κοιλὰς Εὐλο-
27 γίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ Ἰωσαφὰτ ἡγούμενος
28 αὐτῶν ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι (ο) εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθον
29 εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν νάβλαις καὶ κινύραις καὶ ἐν σάλπιγξιν εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐ-
πὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς, ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτοὺς (π) ὅτι κύριος ἐπολέμησε πρὸς τοὺς ὑπ-
30 εναντίους Ἰσραήλ. Καὶ εἰρήνευσεν ἡ βασιλεία Ἰωσαφὰτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ θεὸς αὐτοῦ κυκλό-
31 θεν. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν (ρ) Ἰούδαν, ὢν ἐτῶν τριακονταπέντε ἐν τῷ βασιλεῦσαι
αὐτὸν, καὶ (σ) εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζουβὰ
θυγάτηρ Σαλί.

Non vobis est (e) bellare. Hæc intelligite, & videte salutem Domini vo- 17
biscum, Juda, et Hierusalem. Ne timeatis, (f) neque paveatis cras exire
in occursum eis: et Dominus vobiscum. Et procumbens Josaphat in fa- 18
ciem suam, et omnis Juda, et habitantes Hierusalem, ceciderunt ante
Dominum adorare Dominum. Et surrexerunt Levitæ de filiis Caath, et 19
de filiis Core, laudem dicere Domino Deo Israel in voce magna in sub-
lime. Et evigilârunt manè, et exierunt in desertum Thecoe. Et in exe- 20
undo ipsos, stetit Josaphat, et clamavit, et dixit; Audite me Juda, et ha-
bitantes in Hierusalem: Confidite in Domino Deo nostro, et fideles eritis:
confidite in (g) propheta ejus, et prosperabimini. Et consuluit cum populo: 21
et statuit psalmorum cantores, et laudantes, ad confitendum et laudandũ
sancta in exeundo ante virtutem: et dicebant; Confitemini Domino,
quoniam in seculum misericordia ejus. Et in incipiendo eos laudatio- 22
nem, et confessionem, dedit Dominus (h) pugnare filios Ammon super
Moab, et montem Seir, qui egressi fuerant super Judam: et in fugam
versi sunt. Et surrexerunt filii Ammon, et Moab, super habitantes mon- 23
tem Seir, ad exterminandum, et atterendum eos. Et, ut consummaverunt
habitantes Seir; surrexerunt in se mutuò (i) ad exterminandum. Et Judas 24
venit super speculam deserti, & inspexit, & vidit multitudinem: et
ecce omnes mortui jacentes super terram: non erat salvus. Et exiit 15
Josaphat et populus ejus prædari spolia eorum: et invenerunt pecora
multa, & apparatum, & spolia, & vasa desiderabilia: & prædati sunt
in eis. Et facti sunt dies tres, prædantibus ipsis spolia; quoniam multa
fuerunt. Et factum est die quartâ, congregati sunt in Vallem benedicti- 26
onis: ibi enim benedixerunt Dominum. Propter hoc vocaverunt nomen
loci illius, Vallis benedictionis usque in diem hanc. Et revertit omnis vir 27
Judæ in Hierusalem, & Josaphat dux eorum in lætitia magna; quoni-
am lætificavit eos Dominus de inimicis eorum. Et ingressi sunt in Hie- 28
rusalem in nablis, & citharis, & in tubis in domum Domini. Et factus
est pavor Domini super omnia regna terræ in audiendo eos, quia Domi- 29
nus pugnavit in adversarios Israel. Et pacem habuit regnum Josaphat; 30
& quietem dedit ei Deus ejus in circuitu. Et regnavit Josaphat super 31
Judam, cùm esset annorum triginta quinque in regnando ipsum: & vi-
ginti & quinque annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus
Azuba filia Sali.

MS. A. (ψ) φοβεῖσθαι, (ω) ἀπάντησιν, καὶ κύριος (α) ἑαυτοῦ (β) ἐν Ἱερουσαλήμ, (γ) ἐναντίον (δ) τῷ θεῷ (ε) τοπρωῒ, (ζ) ἐξελθεῖν, ἔστη (η) κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, (θ) αἰνοῦντας, * Ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ, ὅτι (ι) ἐνάρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ, τῆς ἐξομολογήσεως, (κ) ἐξολεθρεῦσαι καὶ ἐκθλῖψαι. καὶ ὡς (λ) ἐξολοθρευθῆναι. (μ) ἦλθεν (ν) ἑαυτοῖς· καὶ (ξ) Καὶ τῇ ἡμέρᾳ (ο) ηὔφρανεν (π) ὅτι * ἐπολέμησεν κύριος πρὸς (ρ) Ἰούδαν, ἐτῶν τριάκοντα ἐν τῷ (σ) εἰκοσιπέντε

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وفي تلك الساعة قفوا انظروا الخلاص الذي يصنعه الله • يا بيت يهودا وسكان اورسليم
18 لا تخافوا ولا تجزعوا • غدا اخرج قدامكم • فادوناي رب الارباب يعضدكم * فوقع
19 يوسافاط على وجهه وسجد لله • وكل بيت يهودا وسكان يروسليم سجدوا للرب * وقام
20 اللاويون • وبنو قاهث • وبنو قورح • ومجدوا الرب اله اسرائيل بصوت عال * وبكروا
وخرجوا الى برية تقوع • ولما خرجوا قام يوسافاط وقال • اسمع يا بيت يهودا وسكان اورسليم •
21 آمنوا بالله الهكم وبالانبياء تخلصوا * وقال وسط الامة • هاتم نشكر الرب ونمجد مجد
قدسه • وحين خرجت العساكر ليصنعوا الحرب مع اعدايهم • قالوا • نشكر الرب
وإلى الابد رحمته • الروابي ابتدوا يسبحون الرب والجبال بدوا يفرحون • * *

Tunc consistite, & videte salutem quam 17
facturus est Deus. O domus Juda, &
cives Jerosolymorum, ne metuite, ne-
que pertimescite: cras processurus sum
ante vos, & Adonai Dominus domino-
rum opitulabitur vobis. Procidit ergò 18
Josaphat in faciem suam, & adoravit:
& omnes Judæi atque cives Jerosoly-
morum adoravêre Dominum. Et surgen- 19
tes Levitæ, & filii Cahathi, ac filii
Corahi, glorificavêre Dominum Deum
Israelis altâ voce. Tum manè sur- 20
gentes exierunt ad desertum Tecue;
& cùm exirent, stetit Josaphat, &
dixit; Audi O domus Judæ, & cives
Jerosolymorum: Credite Domino Deo
vestro & prophetis, & servabimini.
Dixit etiam in medio populi; Agite, 21
gratias reddamus Domino, & celebremus
gloriã sanctitatis ejus. Et cùm processissent
exercitus ad bellum gerendum cum
hostibus suis, dixerunt; Gratias agimus
Domino, & in æternum misericor-
dia ejus: colles cœperunt laudare Do-
minum, & montes exultare cœperunt.

24 * ويهودا جاء الى جبال دوقي الذين في البرية • ونظروا فاذا ساير جثثهم مرمية على
25 الارض • ولم ينج واحد منهم * فجاء يوسافاط وشعب اسرائيل يغنم غنيمتهم • فوجد
26 غنيمة عظيمة ومواشي وثيابا فاخرة • فاخذوا لهم كل ما ارادوا * ولما كان بعد
ثلاثة ايام حين غنموا • اجتمعوا في اليوم الرابع الى بقعة المباركة وباركوا الله الههم
27 هناك لاجل ذلك سمي ذلك الموضع المبركة الى هذا اليوم * ورجع ساير بني يهودا
28 الى يروسليم • ويوسافاط يقدمهم بفرح • لان الله نجاهم من اعدايهم * بتسابيح
29 وصفارات • وقرون ملتوية ومبسوطات وجاوا الى بيت الله * ووقع خوف الله على ساير
30 المدن والملوك • حين سمعوا ان الله حارب اعداء بني اسرائيل * واستراح ملك يوسافاط
31 من الحرب • واراحه من ساير اعدايه الذين في تخومه * وكان حين ملك ابن
خمس وثلاثين سنة • وملك باورسليم خمسا وعشرين سنة • واسم امه عزبا ابنة
سلحي •

Itaque Judæi ad montes Dauca qui 24
sunt in deserto pervenientes, prospexe-
runt, & ecce omnia illorum cadavera
jacebant humi, nemine ex iis excepto.
Quare veniens Josaphat cum populo 25
Israelitico ad capiendam prædam illo-
rum, invenit prædam ingentem, armen-
ta, & vestes præcellentes, & acceperunt
sibi quicquid voluerunt. Triduo post- 26
quàm prædam cepissent, quarto die con-
venerunt in planitie Benedictionis, &
benedixerunt ibi Deum, Deum suum
(hac de causa vocatus est locus ille,
Benedictio, ad hunc usque diem.) Deinde 27
redeuntes omnes Judæi Jerosolymam,
Josaphato eos præcedente, cum gaudio,
eò quòd liberâsset eos Deus ab hostibus
eorum, Cum canticis, fistulis, et buccinis 28
tam curvis quàm rectis; adierunt tem-
plum Dei. Et cecidit timor Dei super 29
omnes civitates et reges, cùm audissent
quòd Deus expugnâsset hostes filiorum
Israelis. Tranquillum itaque fuit re- 30
gnum Josaphati à bello, et requiem
dedit illi ab omnibus inimicis ejus qui
erant in limitibus ejus. Erat autem, 31
quando regnavit, annos natus triginta
quinque; et regnavit Jerosolymis an-
nos vigintiquinque: nomen matris ejus
erat Araba filia Selbi.

דברי הימים ב: כא

32 33 וילך בדרך אביו אסא ולא־סר ממנה לעשות הישר בעיני יהוה׃ אך הבמות לא־
34 סרו ועוד העם לא־הכינו לבבם לאלהי אבתיהם׃ ויתר דברי יהושפט הראשנים
35 והאחרנים הנם כתובים בדברי יהוא בן־חנני אשר העלה על־ספר מלכי ישראל׃ ואחרי
36 כן אתחבר יהושפט מלך־יהודה עם אחזיה מלך־ישראל הוא הרשיע לעשות׃ ויחברהו עמו
37 לעשות אניות ללכת תרשיש ויעשו אניות בעציון גבר׃ ויתנבא אליעזר בן־דדוהו ממרשה
על־יהושפט לאמר כהתחברך עם־אחזיהו פרץ יהוה את־מעשיך וישברו אניות ולא
עצרו ללכת אל־תרשיש׃

CAP. XXI. כא

1 2 וישכב יהושפט עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו בעיר דויד וימלך יהורם בנו תחתיו׃
ולו־אחים בני יהושפט עזריה ויחיאל וזכריהו ועזריהו ומיכאל ושפטיהו כל־אלה בני
3 יהושפט מלך ישראל׃ ויתן להם׀ אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם־ערי
4 מצרות ביהודה ואת־הממלכה נתן ליהורם כי־הוא הבכור׃ ויקם יהורם על־ממלכת
5 אביו ויתחזק ויהרג את־כל־אחיו בחרב וגם משרי ישראל׃ בן־שלשים ושתים שנה
6 יהורם במלכו ושמונה שנים מלך בירושלם׃ וילך בדרך׀ מלכי ישראל כאשר עשו
7 בית אחאב כי בת־אחאב היתה לו אשה ויעש הרע בעיני יהוה׃ ולא־אבה יהוה להשחית את־
בית דויד למען הברית אשר כרת לדויד וכאשר אמר לתת לו ניר ולבניו כל־הימים׃
8 9 בימיו פשע אדום מתחת יד־יהודה וימליכו עליהם מלך׃ ויעבר יהורם עם־שריו
10 וכל־הרכב עמו ויהי קם לילה ויך את־אדום הסובב אליו ואת שרי הרכב׃ ויפשע
אדום מתחת יד־יהודה עד היום הזה אז תפשע לבנה בעת ההיא מתחת ידו כי
עזב את־יהוה אלהי אבתיו׃

Versio VULG. LAT.

Et ambulavit in via patris sui Asa, nec declinavit ab 32
ea, faciens quæ placita erant coram Domino. Verun- 33
tamen excelsa non abstulit, & adhuc populus non dire-
xerat cor suum ad Dominum Deum patrum suorum.
Reliqua autem gestorum Josaphat priorum & novissi- 34
morum, scripta sunt in verbis Jehu filii Hanani, quæ
digessit in Libros regum Israel. Post hæc iniit amicitias 35
Josaphat rex Juda cum Ochozia rege Israel, cujus
opera fuerunt impiissima. Et particeps fuit ut facerent 36
naves, quæ irent in Tharsis: feceruntque classem in
Asiongaber. Prophetavit autem Eliezer filius Dodau 37
de Maresa ad Josaphat, dicens; Quia habuisti fœdus
cum Ochozia, percussit Dominus opera tua: contritæ-
que sunt naves, nec potuerunt ire in Tharsis.

CAP. XXI.

Dormivit autem Josaphat cum patribus suis, & se- 1
pultus est cum eis in civitate David: regnavitque
Joram filius ejus pro eo. Qui habuit fratres, filios Jo- 2
saphat, Azariam, & Jahiel, & Zachariam, & Azariam,
& Michael, & Saphatiam: omnes hi, filii Josaphat regis
Juda. Deditque eis pater suus multa munera argenti, 3
& auri, & pensitationes, cum civitatibus munitissimis in
Juda: regnum autem tradidit Joram, eò quòd esset
primogenitus. Surrexit ergò Joram super regnum pa- 4
tris sui: cùmque se confirmasset, occidit omnes fratres
suos gladio, & quosdam de principibus Israel. Triginta 5
duorum annorum erat Joram cùm regnare cœpisset:
& octo annis regnavit in Jerusalem. Ambulavitque 6
in viis regum Israel, sicut egerat domus Achab: filia
quippe Achab erat uxor ejus, & fecit malum in con-
spectu Domini. Noluit autem Dominus disperdere 7
domum David, propter pactum quod inierat cum eo:
& quia promiserat ut daret ei lucernam, & filiis ejus
omni tempore. In diebus illis rebellavit Edom, ne 8
esset subditus Judæ, & constituit sibi regem. Cùmque 9
transisset Joram cum principibus suis, & cuncto equi-
tatu qui erat secum, surrexit nocte, & percussit Edom
qui se circumdederat, & omnes duces equitatûs ejus.
Attamen rebellavit Edom, ne esset sub ditione Juda, 10
usque ad hanc diem: eo tempore & Lobna recessit ne
esset sub manu illius. Dereliquerat enim Dominum Deum
patrum suorum:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Et ambulavit in omnibus viis Asæ patris sui, 32
nec recessit ab eis, faciens quod rectum erat
coram Domino. Verùm excelsa non abole- 33
verat hucusque, & populus non composue-
rant cor suum erga Deum patrum suorum.
Reliqua gesta Jehosaphati, cùm priora tum 34
posteriora, ecce scripta sunt inter gesta Jehu
filii Hananis, de quo scriptú est in libro re-
gum Israelis. Post hæc accessit Josaphat rex 35
Judæ ad Ehaziam regem Israelis illum flagi-
tiosum, qui plura scelera commisit quàm o-
mnes reges Israelis: Accessit inquam, ad e- 36
um ut naves componeret quæ proficisceren-
tur in Tharsis: composuerunt autem naves
in urbe Isinu-geber. Et prophetavit Eliazar 37
filius patrui ejus in urbe Maresa de Josapha-
to, & dixit ei; Propter tuum cum Ehazia
consortium, concussit Dominus omnia opera
tua, ita confractæ sunt naves, nec potuerunt
proficisci in Tharsis.

CAP. XXI.

Postquam occubuit Josaphat cum patri- 1
bus suis, & sepultus fuit penes patres suos in
civitate Davidis, successit in regno Jehoram
filius ejus. Hic fratres habebat filios Josa- 2
phati, quorum hæc sunt nomina: Azaria, Na-
hiael, Zacharia, Azaria, Melchael, Sephatia:
hi omnes erant filii Josaphati regis Judæ.
His dederat pater eorum dona multa, ar- 3
gentum & aurum, multaque munera, & ci-
vitates Judæ munitas: Jehoramo verò da-
tum fuit regnum, quippe qui esset filius ejus
natu maximus. Cùm ergò Jehoram patris 4
sui regnum suscepisset, seseque confirmasset,
interfecit omnes fratres suos in bello, simulq;
quosdam è senioribus Israelis interfecit. Na- 5
tus erat annos trigintaduos cùm regnum oc-
cupavit, & octo annos regnavit in Jerusalem.
Ambulavit in viis regum Israelis, quemad- 6
modum fecerant Ahabitæ; soror enim Ahabi
erat ejus uxor. Et quanvis malè se gessisset
coram Domino, Noluit tamen Dominus ex- 7
tinguere domum Davidis, propter jusjuran-
dum quod juraverat Davidi, daturum se *sci-
licet* ipsi & filiis ejus lucernam splendentem
cunctis diebus. In diebus ejus defecerunt 8
Adumæi ab obedientia Judæ, & constitue-
runt sibi regem. Quapropter transivit Je- 9
horam cum suis ducibus, stipatus omnibus
curribus suis: & factum est ut nocte surgens
perimeret Adumæos, deficerentque ad eum
duces curruum. Nihilominus rebellârunt A- 10
dumæi ne essent sub ditione Iudæ, in hunc
usque diem. Eodem tempore defecerunt A-
dumæi qui habitabant in Lebna, ab ipsius im-
perio; quia dereliquerat Dominum Deum
patrum suorum:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ (τ) ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (υ) Ἀσὰ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
33 κυρίου. (φ) Ἀλλὰ καὶ τὰ ὑψηλὰ ἔτι ὑπῆρχε, καὶ ἔτι ὁ λαὸς οὐ κατεύθυνεν τὴν (χ) καρδίαν αὐτῶν πρὸς
34 κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων (ψ) αὐτῶν. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσαφὰτ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδοὺ
35 γεγραμμένοι ἐν λόγοις Ἰοὺ τοῦ Ἀνανὶ, ὃς κατέγραψε βιβλίον (ω) βασιλέων Ἰσραήλ. Καὶ μετὰ ταῦ-
36 τα ἐκοινώνησεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς (α) Ὀχοζίαν βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ οὗτος ἠνόμησεν, Ἐν
τῷ ποιῆσαι καὶ (β) πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν, τοῦ ποιῆσαι πλοῖα τοῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς. καὶ ἐποίησε
πλοῖα ἐν Γασίων Γαβέρ. Καὶ (γ) προεφήτευσεν Ἐλιέζερ ὁ τοῦ (δ) Δωδία ἀπὸ Μαρισῆς ἐπὶ Ἰω-
37 σαφὰτ, λέγων, Ὡς ἐφιλίασας τῷ Ὀχοζίᾳ, ἔθραυσε κύριος τὸ ἔργον σου, καὶ συνετρίβη τὰ πλοῖά
σου. καὶ οὐκ ἐδυνάσθη (ε) πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς.

Et ambulavit in viis patris sui Asa: & non declinavit à faciendo 32
rectum coram Domino. Sed & excelsa adhuc subsistebant: & ad- 33
huc populus non direxit cor suum ad Dominum Deum patrum suorum.
Et reliqua verba Josaphat prima & ultima, ecce scripta in sermonibus 34
Jehu filii Anani, (k) qui conscripsit librum regum Israel. Et post hæc 35
communicavit Josaphat rex Juda erga Ochoziam regem Israel: Et 36
(l) hic iniquè fecit In faciendo, & (m) eundo ad eum, ad faciendum
navigia ad eundum in Tharsis. Et fecit navigia in Gasion Gaber. Et 37
prophetavit Eliezer filius Dodia de Marisa super Josaphat, dicens;
Sicut amicitiam junxisti Ochoziæ; (n) quassavit Dominus opus tuum,
& contrita sunt navigia tua: & non potuerunt ire in Tharsis.

MS.A. (τ) ἐπορεύθη ἐν (υ) Ἀσὰ, οὐκ (φ) Ἀλλὰ τὰ (χ) καρδίαν πρὸς κύριον θεὸν (ψ) ἑαυτῶν. (ω) βασιλέως (α) * Ὀζίαν (β) πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς. καὶ ἐποί-
ησεν πλοῖα (γ) ἐπροεφήτευσεν (δ) Ὠδία (ε) τοῦ πορευθῆναι

ΚΕΦ. κα΄.

CAP. XXI.

1 ΚΑὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων (α) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ
2 υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ Ἰωσαφὰτ ἕξ, Ἀζαρίας, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἀζαρί-
3 ας, (β) καὶ Μιχαὴλ, καὶ Ζαφατίας· πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ πα-
τὴρ αὐτῶν δόματα πολλὰ, ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα (γ) μετὰ τῶν πόλεων τετειχισμένων ἐν Ἰούδᾳ,
4 καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκε τῷ Ἰωρὰμ, ὅτι οὗτος ὁ πρωτότοκος. Καὶ ἀνέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ, καὶ ἐκραταιώθη, καὶ ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰσ-
5 ραήλ. (δ) Ὄντος αὐτοῦ τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν, κατέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν (ε) αὐτοῦ, καὶ
6 ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, ὡς ἐποίησεν οἶκος
7 Ἀχαὰβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτοῦ (ζ) γυνὴ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου. Καὶ οὐκ ἐ-
βούλετο κύριος (η) ἐξολοθρεῦσαι τὸν οἶκον Δαυίδ, διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ Δαυίδ, καὶ ὡς
8 εἶπεν αὐτῷ, δοῦναι αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
9 ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ τοῦ Ἰούδα, καὶ (θ) ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς βασιλέα. Καὶ ᾤχετο Ἰωρὰμ μετὰ
τῶν ἀρχόντων, καὶ πᾶσα ἡ ἵππος μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο καὶ ἠγέρθη νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν Ἐδὼμ τὸν
10 κυκλοῦντα αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν. Καὶ
ἀπέστη (ι) ἀπὸ Ἰούδα Ἐδὼμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. τότε ἀπέστη (κ) Λομνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
ἀπὸ χειρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἐγκατέλιπε (λ) κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων (μ) αὐτοῦ.

ET dormivit Josaphat cum patribus suis, & sepultus est in civitate 1
David. Et regnavit Joram filius ejus pro eo. Et ei fratres, filii Jo- 2
saphat (a) sex: Azarias, & Jeiel, & Zacharias, & (b) Azarias,
& Michael, & Zaphatias. Omnes hi filii Josaphat regis Juda. Et 3
dedit eis pater eorum dona multa, argentum, & aurum, & arma cum
civitatibus muratis in Juda: & regnum dedit ipsi Joram, quoniam
hic primogenitus. Et surrexit Joram super regnum (c) suum: & in- 4
valuit, & occidit omnes fratres suos in gladio, & de principibus Israel.
Cùm esset ipse triginta & duorum annorum, constitutus est Joram 5
super regnum suum: & octo annos regnavit in Hierusalem. Et am- 6
bulavit in via regum Israel, sicut fecerat domus Achaab: quoniam filia
Achaab erat ejus uxor. Et fecit malum coram Domino. Et noluit Do- 7
minus exterminare domum David, propter testamentum quod dispo-
suerat ipsi David, et (d) sicut dixerat ei, dare ei lucernam, & filiis ejus
omnes dies. In dieb. illis recessit Edom à Juda: & regnare fecerũt super 8
se regem. Et abiit Joram cum (e) principibus, & omnis equitatus cum eo. 9
Et factum est, & surrexit nocte, & percussit Edom, qui circumde-
derat eum, & principes curruum: & fugit populus ad tabernacula
sua. Et recessit à Juda Edom usque in diem hanc. Tunc recessit 10
Lomna in tempore illo de manu ejus: quoniam dereliquit Dominum Deum patrum suorum.

MS.A. (α) ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτοῦ ἐν (β) καὶ Μισαὴλ, καὶ Σαφατίας· (γ) μετὰ πόλεων (δ) Ὢν αὐτὸς τριάκοντα (ε) ἑαυτοῦ, (ζ) ἡ γυνὴ, (η) ἐξ-
ολεθρεῦσαι (θ) ἐβασίλευσεν (ι) Ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς Ἰούδα ἕως (κ) Λοβνὰ (λ) τὸν κύριον θεὸν (μ) ἑαυτοῦ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * ومسي في طرق اسا ابيه * ولم يرجع عن فعل الحسنات قدام الله * غير ان مذابح
33 الاصنام لم يقلعها الي هذه الغاية * ولم يصلح الشعب قلوبهم لاله ابايهم * وساير الفاظ
34 يوسافاط الاولي والاخيرة * ها هي مكتوبة في الفاظ ياهو بن صفنيا النبي * في كتاب سفر
ملوك بني اسرايل * وبعد ذلك تقدم يوسافاط الي عند احزيا ملك بني اسرايل ذلك المنافق
35 الذي صنع كل شر اكثر من ساير ملوك اسرايل * فتقدم اليه ان يصنع سفنا في عصيون
36 المدينة * ليمروا الي ترسيس * وتنبا العازار بن عمه في مسريا مدينته وتنبي علي يوسافاط
37 وقال * لاجل اختلاطك مع احزيا تحق الرب ساير اعمالك * والسفن تنكسر ولا تقدر تمضي
الي ترسيس *

Ambulavit in viis Asæ patris sui, nec 32
destitit ab agendis bonis operibus coram
Deo: Excepto tamen quòd altaria ido- 33
lorum non avulserat ad id usque tem-
poris, neque disposuerat populus cor suum
erga Deum majorum suorum. Reliquæ 34
res gestæ Josaphati priores ac posterio-
res, ecce scriptæ sunt inter res gestas
Jehu filii Sephaniæ prophetæ, in libro
tomi regum Israelitarum. Postea con- 35
sociavit se Josaphat cum Ahazia rege
illo Israelitarum impiissimo, qui omnia
iniquitatum genera plus commisit quàm
omnes reges Israelis: Consociavit, in- 36
quam, se ei, ad faciendum naves in
urbe Esion, ut irent in Tharsis. Qua- 37
propter prophetavit Eliazar filius pa-
trui ejus in urbe sua Masria: prophe-
tavit, inquam, contra Josaphatum, &
ait; Ob tuum cum Ahazia commerci-
um, irrita fecit Dominus cuncta opera
tua, & naves franguntur, nec poterunt
ire in Tharsis.

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * واضطجع يوسافاط مع ابايه * ودفن عند ابيه في قرية داود * وملك بعده يورام
2 ابنه * وكان له اخوة * وهذه اسماوهم * عزريا * ميخايل اسحريا * عزريو * ملاحاييل *
3 سفطيا * هولاء بنو يوسافاط ملك يهودا * واعطاهم ابوهم مواهب كثيرة وضياعا عظيمة
4 في يهودا * واعطا يورام ابنه الملك لانه الكبير * فقام بملك ابيه وتجبر * وقتل ساير
5 اخوته في الحرب * وايضا من كهنة بني اسرايل * وكان حين ملك ابن اثنين
6 وثلاثين سنة * وملك باورشليم ثمانية سنين * ومسي في طرق ملوك اسرايل * كما صنع
7 بيت احاب * لان اخت احاب كانت امراته * وصنع السو قدام الله * ولم يشا ان يهلك
بيت داود * لاجل العهود التي عاهد بها داود * ان يعطيه سراجا نيرا * ولاولاده ساير ايامه *
8 * وفي ايامه نافق الادوميون من تحت يد ملوك يهودا * واقاموا عليهم ملكا * فعبر يورام
9 مع عظمايه وساير كبرايه * وهو قام في الليل فحرب الادوميين * فجا اليه كبرا المعظمين *
10 * ونافقوا الادوميون الذين في لبنان في ذلك الزمان من تحت يده * لانه خلا الله
اله ابايه *

CAP. XXI.

DEmum Josaphato cum majoribus 1
suis occumbente, & in civitate Davidis
prope patrem suum sepulto, regnavit post
eum Joram filius ejus. Huic erant 2
fratres, quorum hæc sunt nomina:
Azaria, Michael, Ischaria, Azario, Ma-
lachael, Saphatia: hi erant filii Josa-
phati regis Judæ. His dedit pater eo- 3
rum munera permulta, & civitates ma-
gnas in Juda; Joramo verò filio suo
dedit regnum, quia erat natu maximus.
Is regno patris sui potitus & firmatus, 4
occidit omnes fratres suos in bello, &
aliquos etiam è sacerdotibus Israelita-
rum. Erat autem cùm regnavit, natus 5
annos triginta duos; & regnavit in
Jerusalem annis octo. Ambulavit in 6
viis regum Israelis, quemadmodum
fecerat familia Achabi; nam Achabi so-
ror erat uxor illius: denique scelerate
se gessit coram Deo, Qui tamen no- 7
luit perdere domum Davidis propter fœ-
dera quæ pepigerat cum Davide, daturum
se lucernam fulgentem ipsi & filiis
ejus, cunctis diebus. Hujusce tempori- 8
bus subtraxerunt se Edomæi ab imperio
regum Judæ, creato sibi rege. Quamo- 9
brem profectus Joram cum magnatibus
omnibusque proceribus suis, & noctu
surgens, deprædatus est Edomæos, &
ad eum se contulerunt maximi magna-
tum. Eodem tempore subtraxerunt se 10
Edomæi qui erant in Libano, ab ipsius
imperio; eò quòd dereliquisset Deum, Deum
majorum suorum.

דברי הימים ב: כב

Versio VULG. LAT.

Insuper & excelsa fabricat⁹ est in urbib⁹ Juda, & forni- 11
cari fecit habitatores Jerusalē, & prævaricari Judam. Al- 12
latæ sunt autem ei literæ ab Elia propheta, in quibus
scriptū erat; Hæc dicit Dñs De⁹ David patris tui; Quo-
niam non ambulâsti in viis Josaphat patris tui, & in viis
Asa regis Juda, Sed incessisti per iter regū Israel, & for- 13
nicari fecisti Judā, & habitatores Jerusalē, imitat⁹ forni-
cationē dom⁹ Achab; insuper et fratres tuos, domū patris
tui, meliores te, occidisti: Ecce Dñs percutiet te plagā 14
magnā, cum populo tuo, & filiis, & uxorib⁹ tuis, univer-
sâque substantiā tuā. Tu autē ægrotabis pessimo languo- 15
re uteri tui, donec egrediantur vitalia tua paulatim per
singulos dies. Suscitavit ergò Dñs contra Joram spiritū 16
Philisthinorum, & Arabū, qui confines sunt Æthiopib⁹.
Et ascenderunt in terrā Juda, & vastaverunt eam, diripu- 17
erúntque cunctam substantiam, quæ inventa est in domo
regis, insuper & filios ej⁹, & uxores: nec remansit ei fili-
us, nisi Joachaz, qui minimus natu erat. Et super hæc 18
omnia, percussit eum Dñs alvi languore insanabili. Cúm- 19
que diei succederet dies, & temporū spatia volverentur,
duorū annorum expletus est circulus: & sic longā con-
sumptus tabe, ita ut egereret etiam viscera sua, languore
pariter et vitâ caruit. Mortuúsq; est in infirmitate pessima,
& non fecit ei populus secundùm morem combustionis,
exequias, sicut fecerat majorib⁹ ejus. Trigintaduorū an- 20
norū fuit, cùm regnare cœpisset, et octo annis regnavit in
Jerusalē. Ambulavítque non rectè, & sepelierunt eum in
civitate David: veruntamen non in sepulchro regum.

CAP. XXII.

Constituerunt autem habitatores Jerusalem Ocho- 1
ziam filium ejus minimum, regem pro eo: omnes enim
majores natu, qui ante eum fuerant, interfecerant latro-
nes Arabum, qui irruerant in castra: regnavitque O-
chozias filius Joram regis Juda. Quadraginta duorum 2
annorum erat Ochozias cùm regnare cœpisset, & uno
anno regnavit in Jerusalem, & nomen matris ejus A-
thalia filia Amri. Sed & ipse ingressus est per vias do- 3
mûs Achab: mater enim ejus impulit eum ut impiè age-
ret. Fecit igitur malum in conspectu Domini, sicut do- 4
mus Achab: ipsi enim fuerunt ei consiliarii post mortem
patris sui, in interitum ejus. Ambulavítque in con- 5
siliis eorum. Et perrexit cum Joram filio Achab rege
Israel, in bellum contra Hazael regem Syriæ in Ramoth
Galaad: vulneraverúntque Syri Joram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Is etiam fecerat excelsa in monte Judæ, vino 11
potavit Nazaræos Jerosolymorū, & disper-
sit Judæos. Quamobrem delat⁹ fuit ad eum 12
de sermonib⁹ Eliæ prophetæ *quidā* quo sic
eū alloquebatur; Ita dicit Dñs De⁹ Davidis
patris tui, Quia non ambulâsti in viis Jeho-
saphati patris tui, & in viis Asæ regis Judæ:
Sed ambulâsti in viis regū Israelis, & sedu- 13
xisti Judā & habitatores Jerusalem scortati-
one dom⁹ Achabi; fratres quoq; tuos, filios
patris tui, qui te meliores erant, occidisti:
Ecce Dñs percussurus te est plagā magnā, 14
& populum tuum, filios tuos, uxores tuas,
omnesque facultates tuas. Et tu diuturno 15
morbo morieris, & cruciatu gravissimo per-
ibis; adeo ut præ morbo tuo affluant visce-
ra tua: & multis quidē annis in cruciatu ja-
cebis. Excitabit quoque Dñs contra Jeho- 16
ramum, spiritum Palestinorum & Arabum
commorantium inter Indos: Qui ascen- 17
dentes contra Judam, vastabunt eos, & ab-
ducent totam prædam quæ reperietur in
domo regis, adeoque filios ejus, & uxores;
nec relinquetur ei filius masculus, præter
Ehaziam filium ejus natu minimum. Post 18
hæc omnia vulnus erit in visceribus ejus,
& morbo diuturno morietur, nullumque
erit ei medicamentum. Contigit autem 19
post multos dies, ut prophetæ verbo post
biennium expleto, effluerent viscera ejus
præ morbo ipsi⁹, & diro morbo moreretur,
nullosque præstaret ei populus honores,
quemadmodum præstiterant patribus ejus.
Natus erat annos triginta duos cùm est 20
regno potitus, & octo annis regnavit in Je-
rusalem, periitque nemine dolente, & se-
pultus fuit in civitate Davidis patris ejus,
non tamen in monumento regum.

CAP. XXII.

Cives autem Jerusalem regem inaugurâ- 1
runt Ehaziam filium ejus loco ipsius: nam
omnes natu majores interfecerat turma;
venientes enim Arabes peremerunt castra
Israelis: sicque regnavit Ehazia filius Je-
horami regis Judæ. Natus erat annos vi- 2
gintiduos Ehazia cùm inauguratus est re-
gno, et anno uno regnavit in Jerusalem: no-
men matris ejus Athalia filia Amri. In- 3
cessit hic in viis Ahabitarum, quippe qui fi-
lius esset sororis Ahabi. Idemque peccata 4
cumulavit, & scelera perpetravit coram
Dño sicut domus Ahabi: ipsi enim erant ei
consultores post mortem patris ejus, ad per-
ditionem ipsius; quoniā ex eorum consilio 5
se gerebat. Profect⁹ est cum Joramo Ahabi
filio rege Israelis, ad bellum gerendum cum
Hazaele rege Adum in Ramat-gelaad, ubi
vulnerârunt Adumæi Joramum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ (ν) ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐξεπόρνευσε τοὺς κατοικοῦντας (ξ)
12 ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπεπλάνησε τὸν Ἰούδαν. Καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐν γραφῇ παρὰ Ἠλιοὺ τοῦ προφήτου,
λέγων, Τάδε λέγει κύριος (ο) θεὸς Δαυὶδ τοῦ (π) πατρός σου, Ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ
13 Ἰωσαφὰτ τοῦ πατρός σου, καὶ ἐν ὁδοῖς Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, Καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέων Ἰσ-
ραὴλ, καὶ ἐξεπόρνευσας τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας (ρ) ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὡς ἐξεπόρνευσεν (σ)
14 οἶκος Ἀχαάβ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου υἱοὺς τοῦ πατρός σου τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ σὲ ἀπέκτεινας, Ἰδοὺ κύ-
ριος πατάξει σε πληγὴν μεγάλην ἐν τῷ λαῷ σου, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ ἐν γυναιξί σου, καὶ ἐν
15 πάσῃ τῇ ἀποσκευῇ σου. Καὶ σὺ ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ, ἐν νόσῳ κοιλίας, ἕως οὗ ἐξέλθῃ ἡ κοιλία σου
16 μετὰ τῆς μαλακίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. Καὶ ἐπήγειρε κύριος ἐπὶ Ἰωρὰμ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ τοὺς
17 Ἄραβας, καὶ τοὺς ὁμόρους τῶν Αἰθιόπων. Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ κατεδυνάστευον, καὶ ἀπ-
έστρεψαν πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν ἣν εὗρον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς θυγατέ-
18 ρας αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς, ἀλλ' ἢ Ὀχοζίας ὁ μικρότατος τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Καὶ μετὰ (τ)
19 ταῦτα πάντα ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος εἰς τὴν κοιλίαν (υ) μαλακίαν ἣ οὐκ ἔστιν ἰατρεία. Καὶ ἐγένετο
ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. καὶ ὡς ἦλθεν (φ) καιρὸς τῶν ἡμερῶν ἡμέρας δύο, ἐξῆλθεν ἡ κοιλία αὐτοῦ με-
τὰ τῆς νόσου, καὶ ἀπέθανεν ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ. καὶ οὐκ ἐποίησεν ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκφορὰν, καθὼς ἐκ-
20 φορὰν πατέρων αὐτοῦ. Ἦν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ὅτε (χ) ἐβασίλευσε, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευ-
σεν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπορεύθη οὐκ ἐν ἐπαίνῳ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἐν τάφοις
τῶν βασιλέων.

MS. A. (ν) ἐν πόλεσιν (ξ) Ἱερουσαλὴμ, καὶ (ο) ὁ θεὸς (π) πατρός σου, * καὶ ἐν ὁδοῖς Ἀσὰ (ρ) Ἱερουσαλὴμ, ὡς (σ) ὁ οἶκος (τ) ταῦτα ἐπάταξεν (υ) μαλακίᾳ ἐν ᾗ οὐκ (φ) ὁ καιρὸς (χ) ἐβασίλευσεν * ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπορεύθη ἐν οὐκ ἐπαίνῳ, καὶ

Nam & ipse fecit excelsa in civitatibus Juda : & fornicari fecit habi- 11
tantes in Hierusalem : & errare fecit Judam. Et venit ei (f) in scri- 12
ptura ab Eliu propheta, dicens; Hæc dicit Dominus Deus David patris
tui; Pro eo, quòd non ambulâsti in via Josaphat patris tui, & in via
Asa regis Juda, Et ambulâsti in viis regum Israel, & fornicari fecisti 13
Judã, & habitantes in Hierusalẽ sicut exfornicata est domus Achaab, &
fratres tuos filios patris tui bonos super te occidisti: Ecce Dominus percu- 14
tiet te plagâ magnâ in populo tuo, & in filiis tuis, et in uxoribus tuis, &
in omni apparatu tuo: (g) Et tu in languore malo, in morbo ventris; 15
quoadusque egrediatur venter tuus cum languore ex diebus in dies. Et 16
suscitavit Dominus super Joram alienigenas, & Arabas, & confines
Æthiopum. Et ascenderunt super Judam, & (h) oppresserunt : & 17
averterunt omnem apparatum, quem invenerunt in domo regis, &
filios ejus, & filias ejus, et non remansit ei filius, nisi (i) Ochozias minimus
filiorum ejus. Et post hæc omnia, percussit eum Dominus in ventrem 18
languore, cui non est curatio. Et factum est ex diebus in dies, & 19
quando venit tempus (k) dierum, duos dies, exivit (l) venter ejus cum
morbo; & mortuus est in languore malo. Et non fecit populus ejus (m)
funus, sicut funus patrum ejus. Fuit triginta & duorum annorum, 20
quando regnavit : et octo annos regnavit in Hierusalem. Et ambulavit non
in laude: & (n) sepultus est in civitate David, & non in sepulchris
regum.

ΚΕΦ. κβ'.

1 ΚΑὶ ἐβασίλευσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὸν Ὀχοζίαν (α) υἱὸν αὐτοῦ τὸν μικρὸν ἀντ' αὐ-
τοῦ, ὅτι πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἀπέκτεινε (β) τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς λῃστήριον, οἱ Ἄραβες καὶ
2 οἱ Ἀλιμαζονεῖς. καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ (γ) βασιλέως Ἰούδα. (δ) Ὢν ἐτῶν εἴκοσι
Ὀχοζίας ἐβασίλευσε, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Γο-
3 θολία θυγάτηρ (ε) Ἀμβρί. Καὶ οὗτος ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαάβ, ὅτι μήτηρ αὐτοῦ ἦν σύμβουλος
4 τοῦ ἁμαρτάνειν. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου ὡς (ζ) οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν (η)
5 αὐτῷ σύμβουλοι μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτόν, Καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς
αὐτῶν ἐπορεύθη. καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰωρὰμ υἱοῦ (θ) Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἀζαὴλ
βασιλέα Συρίας εἰς (ι) Ῥαμὼθ Γαλαάδ. καὶ ἐπάταξαν οἱ τοξόται τὸν Ἰωράμ.

MS. A. (α) τὸν υἱὸν (β) τὸ λῃστήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτούς, οἱ (γ) βασιλεὺς (δ) Ὢν εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας, καὶ ἕνα ἐνιαυτὸν ἐβασίλευσεν (ε) Ζαμβρί. (ζ) ὁ οἶκος (η) αὐτῷ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, σύμβουλοι, τοῦ ἐξολεθρεῦσαι (θ) * Ἀχαὰμ εἰς πόλεμον (ι) Ῥεμμώθ

CAP. XXII.

ET regem fecerunt habitantes in Hierusalem Ochoziam filium ejus 1
parvum pro eo: quoniam omnes seniores occiderat superveniens super
eos agmen latronum, Arabes, & (a) Alimazones. Et regnavit Ocho- 2
zias filius Joram regis Juda: Cùm esset annorum (b) viginti Ochozias,
regnavit: & annum unum regnavit in Hierusalem: Et nomen matri ejus
Gotholia filia Ambri. Et hic ambulavit in via domûs Achaab: quoni- 3
am mater ejus erat consiliaria peccandi. Et fecit malum coram Domi- 4
no, sicut domus Achaab: quoniam ipsi erant ei consiliarii, postquàm pa-
ter ejus mortuus fuerat, ad exterminandum eum. Et in consiliis eorum 5
ambulavit. Et ivit cum Joram filio Achaab rege Israel ad bellum super
Azael regẽ Syriæ in Rhamoth Galaad. Et percusserunt sagittarii Joram:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وصنع اوثانا في جبل يهودا * وسقا خمرا المختارين من بيت المقدس * وبدد بيت يهودا
12 * فبلغه الفاظ من ايليا النبي * وقال * هكذا يقول الله اله داود ابيك * اذ لم تسلك في
13 طرق يوسافاط ابيك وفي طرق اسا ملك يهودا * وسلكت في طرق ملوك اسرايل * واطغيت
يهودا وسكان اوروشليم بزنا بيت احاب * وكذلك قتلت اخوتك الذين كانوا اخير منك
14 * والله اليوم يضربك ضربة عظيمة * ولامتك * ولبنيك * ولنسايك * ولساير ما لك * وانت
15 في علة عظيمة تموت * وتخرج امعاوك من جوفك * وتقع في عذاب سنين كثيرة * ويثير
16 الله عليك روح الفلسطينيين * والعرابيين الذين يسكنون مجاورين الهند * ويطلعون
17 على يهودا * ويحربونهم ويردون ساير السبي الذي في بيت الملك * وكذلك بنيه ونسايه
18 ولا يخلي له ابن ذكر الا احزيا ابنه الصغير فقط * ومن بعد هذا كلها ضربة تكون
19 في امعايه * ويوجع عظيم يموت * ولا يكون له عافية * وكان بعد ايام كثيرة * حين
كمل كلام النبي * خرج امعاوه من جوفه * ومات بعلة عظيمة * ولم يكرمه الشعب كما
20 صنعوا لابيه * وكان ابن اثنين وثلاثين سنة حين جلس في الملك * وملك في
اوروشليم ثمانية سنين * ومضي بغير رحمة * ودفن في قرية داود ابيه * وليس في قبور
الملوك *

Idola fecisset in monte Judæ, vinum 11
bibere compulisset electos ex æde sacro-
sancta, & domum Judæ dissipâsset.
Hac de causa pervenerunt ad eum ser- 12
mones ab Elia propheta in hanc sententi-
am; Sic dicit Deus, Deus Davidis pa-
tris tui: Cùm non ambulaveris in
viis Josaphati patris tui, & in viis
Asæ regis Judæ; Sed ambulaveris in 13
viis regum Israelis, & seduxeris Ju-
dam ac cives Jerosolymorum scortatio-
nibus domûs Achabi; præterea occide-
ris fratres tuos qui te meliores erant:
Idcirco Deus hodie te, populumque tu- 14
um, filios tuos, uxores tuas, & quic-
quid tuum est, sævâ plagâ percutiet: Et 15
tu gravissimo morbo morieris, adeo ut in-
testina tua diffluant è ventre tuo, & in
cruciatum incidas annis multis. Et ex- 16
citabit in te Deus spiritum Philisthæo-
rum, & Arabum qui habitant in confini-
bus Indiæ: Qui ascendent contra Ju- 17
dæos, prædabuntur eos, & reducent o-
mnia spolia quæ extant in domo regis,
eodemque modo filios & uxores ejus;
nec relinquetur ei filius masculus, præ-
ter solum Abaziam filium ejus natu
minimum. Post hæc omnia, plaga erit 18
in visceribus ejus, & in gravissimo atque
incurabili dolore morietur. Itaque con- 19
tigit post multos dies, cum expleta jam
essent verba prophetæ, ut intestina ejus
exirent è ventre ipsius, & gravissimo
morbo moreretur, nullumque ei populus
honorem exhiberet quemadmodum fece-
rant patri ipsius. Trigesimum secun- 20
dum agebat annum cùm sedisset in regno,
& annis octo regnavit in Jerusalem; de-
mum interiit absque ulla commiseratio-
ne, & sepultus est in civitate Davidis
patris sui, sed non in sepulchris regum.

* الفصل الثاني والعشرون *

1 * وجلس احزيا ابنه بعده باوروشليم * لان اخوته ابادهم الحرب * لان العرب جاوا واخربوا ساير
2 اسرايل * وملك احزيا بن يورام ملك يهودا وهو ابن اثنين وعشرين سنة * وملك باوروشليم
3 سنة واحدة * واسم امه عثليا ابنة عمري * * ومشي في طرق بيت احاب * واخطا خطايا
4 كثيرة * وصنع الشر قدام الله مثل بيت احاب * لانهم كانوا مشورته بعد موت ابيه
5 وافسدوه * لانه كان يمشي في مشورتهم * ومضي مع يورام بن احاب ملك اسرايل * ليحارب
حزايل ملك ادوم في رامة جلعاد * فضرب الادوميون ليورام *

CAP. XXII.

THronum occupavit post eum Abazia 1
filius ejus in Jerusalem; nam fratres e-
jus bello consumpti fuerant, eò quod Ara-
bes venissent, totumque Israelem vastâs-
sent. Itaque cùm regnâsset Abazia fili- 2
us Jorami regis Judæ dum annum age-
ret vigesimum secundum, (regnavit au-
tem in Jerusalem anno uno: & nomen
matris ejus, Athalia filia Amri)
Ambulavit in viis domûs Achabi, & 3
commisit peccata multa, fecitque malum 4
coram Deo sicut domus Achabi; quoni-
am isti, ut erant consiliarii ejus post mor-
tem patris ejus, vitiaverunt eum: ut-
pote qui consilium eorum sequeretur. Cùm 5
autem abiisset cum Joramo filio Achabi
rege Israelis, ad pugnandum contra Ha-
zaelem regem Edom in Ramath-galaadis,
sauciaverunt Edomæi Joramum:

דברי הימים ב: כב

Hazariahu Et.Aram rege Chazael cum *ipso pugnãdo in* Ramah in eũ pcusserãt quib* ,plagæ quia ,Izrehel in *se curandũ ad* est reversus Et
6 וישב להתרפא ביזרעאל כי המכים אשר הכהו ברמה בהלחמו את־חזהאל מלך ארם ועזריהו
Deo à Et *ipse ægrotans* quia ,Izrehel in Achab filium Jehoram *videndum ad* descendit Jehudah regis Jehoram filius
7 בן־יהורם מלך יהודה ירד לראות את־יהורם בן־אחאב ביזרעאל כי־חלה הוא: ומאלהים
quem ,Nimsi filium Jehu *ad* Jehoram cum est egressus ,*ipso veniendo in* Et .Joram ad *veniendũ ad*,Achaziahu *desfectio* erat
היתה תבוסת אחזיהו לבוא אל־יורם ובבאו יצא עם־יהורם אל־יהוא בן־נמשי אשר
,Jehudah principes invenit & ,Achab domo cum Jehu *faciendo jus in* ,fuit Et .Achab domũ *succidendũ ad*,Dominus eũ unxit
8 משחו יהוה להכרית את־בית אחאב: ויהי כהשפט יהוא עם־בית אחאב וימצא את־שרי יהודה
ipse &) ,eũ cõprehenderũt &,Achaziahu quæsivit Et .illos interfecit &,Achaziahu ipsi ministrantes Achaziahu fratrum filios &
9 ובני אחי אחזיהו משרתים לאחזיהו ויהרגם: ויבקש את־אחזיהו וילכדהו והוא
quæsivit qui ,*ipse* Jehosaphat Filius,dixerunt nam:eũ sepelierũt &,eũ interemerũt & ,Jehu ad eũ adduxerũt &(,Someron in *latitans*
מתחבא בשמרון ויבאהו אל־יהוא וימיתהו ויקברהו כי אמרו בן־יהושפט הוא אשר־דרש
quòd ,vidit Achaziahu mater Athaliahu Et .regnum *ad potentiã cõtinendũ ad*,Achaziahu domui non &,suo corde toto in Dominum
10 את־יהוה בכל־לבבו ואין לבית אחזיהו לעצר כח לממלכה: ועתליהו אם אחזיהו ראתה כי־
regis filia Jehosabhath accepit Et .Jehudah domus *regni* semen omne interfecit & ,surrexit & :su* fili* esset mortuus
11 מת בנה ותקם ותדבר את־כל־זרע הממלכה לבית יהודה: ותקח יהושבעת בת־המלך
conclavi in ejus *lactatricem* & cum *dedit & ,interfectorum* ,regis filiorum medio è cum est furata & ,Achaziahu filium Joas
את־יואש בן־אחזיהו ותגנב אתו מתוך בני־המלך המומתים ותתן אתו ואת־מינקתו בחדר
lectorum : & abscondit eũ Jehosabhath filia regis Jehoram, uxor Jehojadah sacerdotis nam;ipsa erat soror Achaziahu; à *facieb**
המטות ותסתירהו יהושבעת בת־המלך יהורם אשת יהוידע הכהן כי היא היתה אחות אחזיהו מפני
.terram super *regnans* Hathaliah & : annis sex absconditus Dei domo in eis cum fuit Et .eũ interemit non & ,Hathaliahu
12 עתליהו ולא המיתתהו: ויהי אתם בבית האלהים מתחבא שש שנים ועתליה מלכת על־הארץ:

CAP. XXIII. כג

filium Ismael & ,Jerocham filium Hazariahu ,*centuriarum* principes assumpsit &,Jehojadah est confortat* septimo anno in Et
1 ובשנה השביעית התחזק יהוידע ויקח את־שרי המאות לעזריהו בן־ירחם ולישמעאל בן־
.fœdere in secum Zichri filium Elisaphat & ,Hadaiahu filium Mahaseiahu & ; Hobed filium Hazariahu & ,Jehochanan
יהוחנן ולעזריהו בן־עובד ואת־מעשיהו בן־עדיהו ואת־אלישפט בן־זכרי עמו בברית:
in venerunt & ; Israel *patrum capita* & , Jehudah urbib* cunctis de Levitas congregaverunt &,Jehudah per circuiverunt Et
2 ויסבו ביהודה ויקבצו את־הלוים מכל־ערי יהודה וראשי האבות לישראל ויבאו אל־
est locut* sicut regnabit regis fili* Ecce ; eos ad dixitque : rege cum Dei domo in fœdus *concio* omnis *excidit* Et.Jerusalaim
3 ירושלם: ויכרת כל־הקהל ברית בבית האלהים עם־המלך ויאמר להם הנה בן־המלך ימלך כאשר דבר
janitoribus,Levitis &,sacerdotib* sabbathũ *venientibus* vobis ex pars Tertia : facietis quod *verbum* Hoc .David filios super,Dominus
4 יהוה על־בני דויד: זה הדבר אשר תעשו השלשית מכם באי השבת לכהנים וללוים לשערי
.Domini domus atriis in populus omnis & ; fundamenti porta in pars tertia & ,regis domo in pars tertia Et .liminum
5 הספים: והשלשית בבית המלך והשלשית בשער היסוד וכל־העם בחצרות בית יהוה:
omnis Et .*ipsi* sanctitas quia ,ingrediantur ipsi , Levitis ministri & ,sacerdotes nisi DOMINI domum *ingrediatur* ne Et
6 ואל־יבוא בית־יהוה כי אם־הכהנים והמשרתים ללוים המה יבאו כי־קדש המה וכל־
.DOMINI custodiam observent populus
העם ישמרו משמרת יהוה:

Versio VULG. LAT.

Qui reversus est ut curaretur in Jezrahel: multas enim 6
plagas acceperat in supradicto certamine. Igitur Ocho-
zias filius Joram rex Juda, descendit ut inviseret Joram
filium Achab in Jezrahel ægrotantem. Voluntatis quip- 7
pè fuit Dei adversùs Ochoziam, ut veniret ad Joram:
& cùm venisset, & egrederetur cum eo adversùm Jehu
filium Namsi, quem unxit Dominus ut deleret domum
Achaab. Cùm ergò everteret Jehu domum Achaab, in- 8
venit principes Juda, & filios fratrum Ochoziæ, qui mi-
nistrabant ei, & interfecit illos. Ipsum quoque per- 9
quirens Ochoziam, comprehendit latitantem in Sama-
ria: adductúmque ad se, occidit, & sepelierunt eum:
eò quòd esset filius Josaphat, qui quæsierat Dominum in
toto corde suo: nec erat ultrà spes aliqua, ut de stirpe
quis regnaret Ochoziæ. Siquidem Athalia mater ejus, 10
videns quòd mortuus esset filius suus, surrexit, & inter-
fecit omnem stirpem regiam domûs Joram. Porrò Jo- 11
sabeth filia regis tulit Joas filium Ochoziæ, & furata est
eum de medio filiorum regis, cùm interficerentur: abs-
conditque eum cum nutrice sua in cubiculo lectulorũ:
Josabeth autem, quæ absconderat eum, erat filia regis
Joram, uxor Joiadæ pontificis, soror Ochoziæ, & id-
circò Athalia non interfecit eum. Fuit ergò cum eis in 12
domo Dei absconditus sex annis, quibus regnavit Atha-
lia super terram.

CAP. XXIII.

ANno autem septimo confortatus Joiada, assumpsit 1
centuriones, Azariam videlicèt filium Jeroham, & Is-
mahel filium Johanan, Azariam quoque filium Obed,
& Mahasiam filium Adaiæ, & Elisaphat filium Zechri:
& iniit cum eis fœdus. Qui circumeuntes Judam, con- 2
gregaverunt Levitas de cunctis urbibus Juda, & princi-
pes familiarum Israel, venerúntque in Jerusalem. Iniit 3
ergò omnis multitudo pactum in domo Dei cum rege:
dixítque ad eos Joiada, Ecce filius regis regnabit: sicut
locutus est Dominus super filios David. Iste est ergò 4
sermo quem facietis: Tertia pars vestrûm qui veniunt 5
ad Sabbatum, Sacerdotum, & Levitarum, & janitorum,
erit in portis: tertia verò pars ad domum regis: & ter-
tia ad portam, quæ appellatur Fundamenti: omne verò
reliquũ vulgus sit in atriis domûs Domini. Nec quispiam 6
alius ingrediatur domum Domini, nisi sacerdotes, & qui
ministrant de Levitis: ipsi tantummodò ingrediantur,
quia sanctificati sunt: & omne reliquum vulgus obser-
vet custodias Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et cùm reversus esset ad curandum se in Jez- 6
raele à vulnere quo sauciaverant eum in Ra-
matha dum pugnaret cum Hazaele rege A-
dum, descendit Ehazia ad invisendum Jora-
mum Ahabi filum in Jezraele. Et quidem à 7
Domino fuit ruina Ehaziæ, ut veniret ad Jo-
ramũ: cùm enim venisset, egressus est cum Jo-
ramo ad Jehu filium Iamsi, qui unctus fuerat
jussu Domini ad perdendam domum Ahabi.
Tunc cùm disceptaret Jehu cum gente Aha- 8
bi invenit magnates Judæ, & filios fratrum E-
haziæ, qui ministrabant Ehaziæ, & interfecit
eos. Deinde quæsivit Ehaziam, & apprehen- 9
dit eum dum delitesceret in Samaria, & ad se
perductum occidit ac sepelivit, quia dicebat,
Filius Josaphati illius est qui Deum oravit
toto corde suo: nec erat domui Ehaziæ *fa-*
cultas restituendi robur regni. Porrò Atha- 10
lia mater Ehaziæ, videns mortuum esse filium
suum, surrexit, & perdidit omnem prolem re-
giam domûs Judæ. Verùm Jehusebaa filia re- 11
gis tulit Joasam filium Ehaziæ, & è medio fi-
liorum regis qui interficiebantur surreptum,
abscondit unà cum nutrice ipsius in cubicu-
lo lecti sui: abscondit, inquam, eum Jehose-
baa filia regis Jorami, uxor Iojadai sacerdotis
(ipsa enim erat soror Ehaziæ) à conspectu A-
thaliæ, & non fuit occisus. Fuit autem abs- 12
consus apud illam in domo Domini, sex an-
nos; Athaliâ interim super terram regnante.

CAP. XXIII.

ANno septimo animosior factus Iojada, 1
adduxit centuriones, Azariam Iarhumi fili-
um, Ismaelem filium Iohannis, Azariam fili-
um Obedi, Semaiam filium Addo, & Elisa-
phatum filium Zechri: Qui omnes juramen- 2
to conspirárunt se Iudam perobituros. Qua-
re cùm ex omnibus Iudæ civitatibus congre-
gássent Levitas & præcipuos patres Israelis,
& Ierosolymam venissent, Totúsque popu- 3
lus ille jurejurando se astrinxissent in domo
Domini coram rege: dixit eis, Ecce filius re-
gis, ipse præerit vobis, quemadmodum locu-
tus est Dominus cum Davide servo suo. Hæc 4
res facienda vobis est: Dimidia pars vestrûm
ingrediente sabbatho sacerdotum, Levita-
rum, & custodum januarum: Tertia pars in 5
domo regis: tertia pars in porta coquorum:
totus denique populus in atrio domûs Domi-
ni, excubias agant. Nemo ingrediatur do- 6
mum Domini, præter sacerdotes & Levitas;
hi ingredientur, quia sancti sunt: at totus
popul* observent custodiam domûs Domini.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τοῦ ἰατρευθῆναι εἰς (κ) Ἰεζραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν, ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν (λ) Ῥαμὼθ ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν πρὸς Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας. καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη θεάσασθαι τὸν Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ εἰς (μ) Ἰεζραὴλ, ὅτι ἠρρώστει. 7 Καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐγένετο καταστροφὴ Ὀχοζία ἐλθεῖν πρὸς Ἰωράμ. καὶ ἐν τῷ (ν) ἐλθεῖν αὐτὸν, ἐξῆλθε μετ' αὐτοῦ Ἰωρὰμ πρὸς Ἰηοὺ υἱὸν Ναμεσσεὶ χριστὸν (ξ) κυρίου εἰς τὸν οἶκον Ἀχαάβ. 8 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξεδίκησεν Ἰηοὺ τὸν οἶκον Ἀχαὰβ, καὶ εὗρε τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς (ο) Ὀχοζίου λειτουργοῦντας τῷ Ὀχοζίᾳ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς. 9 Καὶ εἶπεν τοῦ ζητῆσαι τὸν Ὀχοζίαν· καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἰατρευόμενον ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς Ἰηοὺ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, ὅτι εἶπαν, Υἱὸς Ἰωσαφάτ ἐστιν, ὃς (π) ἐζήτησε τὸν κύριον ἐν (ρ) ὅλῃ τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἦν ἐν οἴκῳ Ὀχοζία κατισχῦσαι δύναμιν περὶ τῆς βασιλείας. 10 Καὶ Γοθολία ἡ μήτηρ (σ) Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι τέθνηκεν (τ) ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς (υ) βασιλείας ἐν οἴκῳ Ἰούδα. 11 Καὶ ἔλαβεν (φ) Ἰωσαβεὲθ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τὸν Ἰωὰς υἱὸν (χ) Ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου (ψ) υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ (ω) εἰς ταμιεῖον τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν (α) Ἰωσαβεὲθ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ἰωρὰμ ἀδελφὴ Ὀχοζίου γυνὴ (β) Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου (γ) τῆς Γοθολίας, καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτόν. 12 Καὶ ἦν (δ) μετ' αὐτοῦ ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ κατακεκρυμμένος ἓξ ἔτη, καὶ Γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς.

MS. A. (κ) Ἰζραὲλ (λ) Ῥαμᾶ (μ) Ἰζραὲλ, (ν) ἐξελθεῖν, ἐξῆλθεν (ξ) κυρίου. Καὶ ἐγένετο (ο) Ὀχοζία, καὶ (π) * ἐκζητήσει (ρ) ὅλῃ καρδίᾳ (σ) Ὀχοζίᾳ (τ) αὐτῆς ὁ υἱὸς, καὶ (υ) βασιλείας αὐτοῦ ἐν (φ) Ἰωσαβεὲθ ἡ θυγάτηρ (χ) Ὀχοζία, (ψ) τῶν υἱῶν (ω) εἰς τὸ ταμιεῖον (α) Ἰωσαβεὲθ (β) Ἰωιαδὲ (γ) Γοθολίας, καὶ (δ) μετ' αὐτοῦ ἐν

Et reversus Joram, ut curaretur in Jezrael à plagis, quibus percusserunt eum Syri in Rhamoth, in pugnando ipsum adversùs Azael regem Syriæ. Et Ochozias filius Joram rex Juda descendit ad visendum Joram filium Achaab in Jezrael, quoniam ægrotabat. 6
Et à Deo facta est subversio Ochoziæ, ut veniret ad Joram. Et in veniendo ipsum, exiit cum eo Joram ad Jehu filium Namessi (c) unctum Domini in domum Achaab. 7
Et factum est, quando ultus est Jehu domum Achaab; & invenit principes Juda, & fratres Ochoziæ ministrantes Ochoziæ, & interfecit eos. 8
Et dixit quærere Ochoziam: & ceperunt eum curantem se in Samaria: & duxerunt eum ad Jehu: & interfecit eum: & sepelierunt eum, quoniam (d) dixerunt; Filius Josaphat est, qui exquisivit Dominum in toto corde suo. Et non erat in domo Ochoziæ ad obtinendam virtutem pro regno. 9
Et Gotholia mater Ochoziæ vidit, quia mortuus est filius suus, & surrexit, & perdidit omne semen regni in domo Juda. 10
Et tulit Josabeeth filia regis ipsum Joas filium Ochoziæ, & furata est eum de medio filiorum regis, qui interficiebantur, & dedit eum, & nutricem ejus in cubiculum lectorum: & occultavit eum Josabeeth filia regis Joram, soror Ochoziæ, uxor Jodae sacerdotis: & occultavit eum à facie Gotholiæ: & non interfecit eum. 11
Et fuit (e) cum eo in domo Dei absconditus sex annos: & Gotholia regnavit super terram. 12

ΚΕΦ. κγ'.

1 ΚΑὶ ἐν τῷ ἔτει (α) τῷ ὀγδόῳ ἐκραταίωσεν Ἰωδαὲ, καὶ ἔλαβε τοὺς (β) ἑκατοντάρχους, τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν Ἰωρὰμ, καὶ τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν Ἰωανὰν, καὶ τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν (γ) Ὠβὴδ, καὶ τὸν (δ) Μαασαίαν υἱὸν (ε) Ἀδία, καὶ τὸν (ζ) Ἐλισαφὰν υἱὸν Ζαχαρίου, (η) μεθ' ἑαυτοῦ εἰς οἶκον κυρίου. 2 Καὶ ἐκύκλωσαν τὸν Ἰούδαν, καὶ συνήγαγον τοὺς Λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα, καὶ ἄρχοντας (θ) πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλήμ. 3 Καὶ διέθεντο (ι) πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰούδα διαθήκην ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως. καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω, καθὼς ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Δαυίδ. 4 Νῦν ὁ λόγος οὗτος, ὃν ποιήσετε. Τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσπορευέσθωσαν τὸ σάββατον τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ εἰς τὰς πύλας τῶν εἰσόδων, 5 Καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ, καὶ πᾶς 6 ὁ λαὸς ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου. Καὶ μὴ εἰσελθέτω εἰς οἶκον κυρίου, ἐὰν μὴ (κ) οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ οἱ λειτουργοῦντες τῶν Λευιτῶν· αὐτοὶ εἰσελεύσονται ὅτι ἅγιοί εἰσι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς (λ) φυλασσέτω φυλακὰς κυρίου.

MS. A. (α) τῷ ἑβδόμῳ (β) ἑκατοντάρχας, (γ) Ἰωβὴδ, (δ) Μασίαν (ε) Ἀδαία, (ζ) Ἐλισαφὰτ (η) μετ' αὐτοῦ (θ) τῶν πατριῶν (ι) πᾶσα ἐκκλησία (κ) ὁ ἱερεὺς (λ) φυλασσέτω

CAP. XXIII.

ET in anno (a) octavo confortatus est Jodae, & assumpsit centuriones, Azariam filium Joram, & Ismael filium Joanan, & Azariam filium Obed, & Maasæam filium Adia, & Elisaphan filium Zachariæ, secum in domum (b) Domini: 1
Et circumierunt Judam, & congregaverunt Levitas de omnibus civitatibus Juda, & principes patriarum Israel, et venerunt in Hierusalem. 2
Et disposuerunt omnis Ecclesia Juda testamentum in domo Dei cum rege. Et (c) ostendit eis filium regis, et dixit eis; Ecce filius regis regnet, sicut locutus est Dominus, super domum David. 3
Nunc verbum hoc est, quod facietis. Tertia pars ex vobis ingrediantur sabbatum sacerdotum, et Levitarum, (d) et ad portas introituum: 4
et tertia pars in domo regis: et tertia in porta media: et omnis populus in atriis domûs Domini. 5
Et non ingrediatur in domum Domini, nisi sacerdotes, et Levitæ, & ministrantes (e) Levitarum. Hi ingrediantur, quoniam sancti sunt: et omnis populus custodiat custodias Domini. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فرجع يتطبب في ايزرعال من الضربة التي ضرب في الرامة وهو يحارب حزايل ملك ادوم *
7 ونزل احزيا الي يورام * لانه كان من الرب رجوع احزيا ليأتي الي يورام • وحين جاء خرج مع
8 يورام عند ياهو بن عماسي • وكان موهوبا من قدام الله ليهلك بيت احاب * وحين كان
9 يحارب ياهو مع بيت احاب • وجد روساء يهودا وبني اخي احزيا يخدمونه وقتلهم * وطلب
احزيا واستملكه • وكان مرذولا في سمرين • فجاوا به اليه فقتله ودفنه • لانه قال انه ابن
يوسافاط الذي صلي قدام الله من قلبه كله • وما كان لبيت احزيا اعتضادا بقوة الملك
10 * فلما رات عثليا ام احزيا ان ابنها قد مات • نهضت وقتلت كل اولاد ملوك يهودا * واخذت
11 ياهوسبع ابنة يورام الملك • يواس بن احزيا • فسرقته من اولاد الملوك • واخفته هو ومرضعته
في مجلس بيتها • وحجبت يهوسبع ابنة يورام الملك امراة يوياداع الكاهن يواس • لانها كانت
12 اخت احزيا • من قبل عثليا * بل كان مخبيا عندها في بيت الله ست سنين • وملكت
عثليا على الارض •

Ideoque reversus est ut curaret se in Jezraele à vulnere quod inflictum fuerat ei in Rama dum pugnaret contra Hazaelem regem Edom, descenditque Abazia ad Joramum: 6
(Fuit autem à Domino hæc Abaziæ reversio animo veniendi ad Joramum) & cùm pervenisset, egressus est cum Joramo ad Jehu filium Jamsi, cui commissa fuerat à Deo destructio domûs Achabi. 7
Dum ergò pugnabat Jehu cum domo Achabi, invenit principes Judæ & nepotes Abaziæ ministrantes ei, & occidit illos. 8
Deinde quæsivit Abaziam, & potitus est ejus: cùm enim esset in Samaria despectus, adduxerunt eum ad ipsum, & occidit illum, tum sepelivit (dicebat enim, Quia filius est Josaphati qui Deũ oravit ex toto animo suo) nullumque fuit domui Abaziæ subsidium à potentia regni. 9
Cùm autem vidisset Athalia mater Abaziæ quòd mortuus jam esset filius suus, surgens trucidavit omnes filios regum Judæ. 10
Sed accipiens Jehusebaa filia regis Jorami Joasum Abaziæ filium, eumque furtim surripiens è filiis regum, abdidit eum & nutricem ejus in cubiculo domûs suæ. Jehusebaa, inquam, filia regis Jorami, uxor Jojadæ sacerdotis, eò quod esset soror Abaziæ, abscondit Joasum à cæde Athaliæ, nec fuit interfectus: 11
Sed mansit absconsus apud eam in domo Dei sex annos, dum regnaret Athalia super terram. 12

• الفصل الثالث والعشرون •

1 * وفي السنة السابعة من ملكها كبر يواس • فجمع يوياداع الكاهن العظماء • وهم عازريوا بن
2 يرحوم • واسماعيل بن يوحنا • وعازير بن عوفيد • وسمعان بن عادو • ويوسافاط بن لاوي * وحلفهم
3 بايمان • وامرهم ان يدوروا في يهودا • ويجمعوا اللاويين وروساء اباء اسرايل ليحلفوا * فحلف
الامة كلها ايمانا في بيت الله قدام الملك • وقال لهم • هذا ابن الملك • وهو يملك عليكم •
4 كما قال الله لداود عبده * وهذا الكلام تصنعون • النصف منكم يكون في طريق مدخل
5 السبت • كهنة ولاويون وحراس الابواب * والثلث في بيت الملك • والسدس على بيت الطباخين •
6 وسائر الامة والذين يحرسون في بيت الله * لا يدخل احد الي بيت الله • الا الكهنة واللاويين •
لانهم مقدسون •

CAP. XXIII.

ANno autem ejus regni septimo, cùm grandior factus esset Joas, convocavit Jojada sacerdos magnates, nempe Azariam filium Jarhumi, Ismaelem filium Johannis, Azirum filium Obedi, Simeonem filium Addo, & Josaphatum filium Levi; 1
Et juramento astrictis præcepit ut Judam circumirent, & congregarent Levitas & præcipuos patres Israelis ad præstandum juramentum. 2
Postquam ergò totam illam turbam ad jusjurandum adegisset in domo Dei coram rege, dixit eis; Hic est filius regis, & hic regnaturus est super vos, quemadmodum dixit Deus Davidi servo suo. 3
Hæc igitur agenda sunt vobis: Media pars vestrî sistat se in via introitûs sabbathi, tam sacerdotes & Levitæ, quàm custodes portarum: 4
Tertia pars in domo regis: sexta pars ad domum coquorum: reliqua vero turba cum iis qui excubias agunt, in domo Dei. 5
Nemo Dei templum ingrediatur, nisi sacerdotes & Levitæ, quoniam ii sunt sancti. 6

דברי הימים ב׳: כג

,rege cum estote Et .moriatur, domum in tenens & :sua manu in sua vasa & unusquisq; undiq; regem Levitæ circundent
7 והקיפו הלוים את המלך סביב איש וכליו בידו והבא אל הבית יומת והיו את המלך
vir assumpserunt Et .sacerdos Jehojadah præcepit quæ oĩa juxta ,Jehudah univers⁹ et ,Levitæ fecerũt Et .illo egrediendo et ,illo intrando
8 בבאו ובצאתו: ויעשו הלוים וכל יהודה ככל אשר צוה יהוידע הכהן ויקחו איש את
dedit Et .divisiones sacerdos Jehojadah aperuerat non nam :sabbathum egredientib⁹ cum sabbathũ ad venientes suos viros
9 אנשיו באי השבת עם יוצאי השבת כי לא פטר יהוידע הכהן את המחלקות: ויתן
domo quæ ,David regis quæ peltas & ,clypeos & ,lanceas centuriarum principibus sacerdos Jehojadah
יהוידע הכהן לשרי המאות את החניתים ואת המגנות ואת השלטים אשר למלך דויד אשר בית
domus humerum ad usque ,dextero domus humero ab ,sua manu in suum missile vir & ,populũ omnẽ constituit Et .Dei
10 האלהים: ויעמד את כל העם ואיש שלחו בידו מכתף הבית הימנית עד כתף הבית
ornamentum & ,separationem eũ super dederunt & ,regis filium eduxerunt Et .circumquaq; regem super ,domui & ,altari sinistrum
11 השמאלית למזבח ולבית על המלך סביב: ויוציאו את בן המלך ויתנו עליו את הנזר ואת העדות
,currentiũ populi vocem Hathaliahu audivit Et .rex Vivat :dixerunt atq; ,ej⁹ filii & ,Jehojadah eũ unxerũt & ,eum cõstituerũt regẽ Et
12 וימליכו אתו וימשחהו יהוידע ובניו ויאמרו יחי המלך: ותשמע עתליהו את קול העם הרצים
,introitu in suam columnam super stans rex ecce & ,vidit Et .Domini domum populum ad venit & :regem laudantium &
13 והמהללים את המלך ותבוא אל העם בית יהוה: ותרא והנה המלך עומד על עמודו במבוא
,cantici instrumentis cũ cantores & ,tubis in clangens & ,lætans terræ populum omnis & ,regem juxta tubæ & ,principes &
והשרים והחצצרות על המלך וכל עם הארץ שמח ותוקע בחצצרות והמשוררים בכלי השיר
sacerdos Jehojadah fecit egredi Et .conjuratio ,Conjuratio :dixit & ,sua vestimenta Hathaliahu scidit & :laudare scientes &
14 ומודיעים להלל ותקרע עתליהו את בגדיה ותאמר קשר קשר: ויוצא יהוידע הכהן את
quoniã ;gladio in moriatur, eam post veniens & ,ordines extra ad illã Educite :eos ad dixit & ,exercitus præfectos centuriarũ principes
שרי המאות פקודי החיל ויאמר אלהם הוציאוה אל מבית השדרות והבא אחריה יומת בחרב כי
:regis domus equorum portæ introitum ad venit & :manus ei imposuerunt Et .Domini domo eã interficiatis Non :sacerdos dixit
15 אמר הכהן לא תמיתוה בית יהוה: וישימו לה ידים ותבוא אל מבוא שער הסוסים בית המלך
.Domino populũ in existendũ ad ,regem inter & populum universũ inter & ,se inter fœdus Jehojadah excidit Et .ibi eã interfecerũt &
16 וימיתוה שם: ויכרת יהוידע ברית בינו ובין כל העם ובין המלך להיות לעם ליהוה:
sacerdotẽ Mathan & :cõfregerunt ej⁹ simulachra & ,ejus altaria & ,eã destruxerunt & ,Bahal domum populus omnis sunt ingressi Et
17 ויבאו כל העם בית הבעל ויתצהו ואת מזבחתיו ואת צלמיו שברו ואת מתן כהן
est partitus quos ,Levitarũ sacerdotũ manũ per Domini domus præfectos Jehojadah posuit Et altarium facies ad occiderunt Babal
18 הבעל הרגו לפני המזבחות: וישם יהוידע פקדת בית יהוה ביד הכהנים הלוים אשר חלק
.David man⁹ juxta cantico in & lætitia in ,Moseh lege in scriptũ sicut ,Domini ascensiones ascendere faciendũ ad Domini domo in David
דויד על בית יהוה להעלות עלות יהוה ככתוב בתורת משה בשמחה ובשיר על ידי דויד:
,centuriarum principes Assumpsitq; .verbo omni in immund⁹ ingrediebatur nõ & :Domini domus portas super janitores constituit Et
19 ויעמד השוערים על שערי בית יהוה ולא יבוא טמא לכל דבר: 20 ויקח את שרי המאות
introierũt & ,Domini domo de regem fecit descendere & :terræ populũ omnẽ & ,populo in dominantes & ,illustres &
ואת האדירים ואת המושלים בעם ואת כל עם הארץ ויורד את המלך מבית יהוה ויבאו
,terræ populus omnis sunt læti Et .regni solium super regem fecerunt sedere et :regis domum superioris portæ medio in
21 בתוך שער העליון בית המלך ויושיבו את המלך על כסא הממלכה: וישמחו כל עם הארץ
.gladio in interfecerunt Hathaliahu Et .quievit urbs et
והעיר שקטה ואת עתליהו המיתו בחרב:

Versio VULG. LAT.

Levitæ autẽ circumdent regẽ, habentes singuli arma sua: (& si quis ali⁹ ingress⁹ fuerit templũ, interficiatur:) sintque cũ regẽ & intrante & egrediente. 7
Fecerunt ergò Levitæ, & univers⁹ Juda, juxta oĩa quæ præceperat Joiada pontifex: & assumpserunt singuli viros qui sub se erant, et veniebãt p ordinẽ sabbati, cũ his qui impleverant sabbatũ, et egressuri erant: siquidẽ Joiada pontifex non dimiserat abire turmas, quæ sibi p singulas hebdomadas succedere consueverant. 8
Deditq; Joiada sacerdos centurionib⁹ lanceas, clypeósq; et peltas regis David, quas consecraverat in domo Dñi. 9
Constituitq; omnẽ populũ tenentiũ pugiones, à parte templi dextra, usq; ad partẽ templi sinistrã, corã altari, & templ., p circuitũ regis. 10
Et eduxerunt filiũ regis, & imposuerũt ei diadema, & testimoniũ, dederúntq; in manu ej⁹ tenendã legẽ, & constituerunt eum rgẽ: unxit quoq; illũ Joiada pontifex, & filii ej⁹: imprecatíq; sunt ei, atq; dixerunt; Vivat rex. 11
Quod cũ audisset Athalia, vocẽ scilicèt currentiũ atq; laudantiũ regẽ, ingressa est ad populũ in teplũ Dñi. 12
Cúmq; vidisset regẽ stantẽ sup gradũ in introitu, & principes, turmásq; circa eũ, omnẽmq; populũ terræ gaudentẽ, atq; clangentẽ tubis, & diversi generis organis concinentem, vocémque laudantium, scidit vestimenta sua, & ait; Insidiæ, insidiæ. 13
Egressus autem Joiada pontifex ad centuriones, & principes exercitûs, dixit ei; Educite illam extra septa templi, & interficiatur foris gladio. Præcepitque sacerdos ne occideretur in domo domini. 14
Et imposuerunt cervicibus ejus manus: cúmque intrâsset portam equorum domûs regis, interfecerunt eam ibi. 15
Pepigit autem Joiada fœdus inter se, universúmque populum, & regem, ut esset populus Domini. 16
Itaq; ingressus est omnis populus domum Baal, & destruxerunt eam: & altaria ac simulacra illius confregerunt: Mathan quoque sacerdotem Baal interfecerunt ante aras. 17
Constituit autem Joiada præpositos in domo Domini, sub manibus Sacerdotum, & Levitarum, quos distribuit David in domo Domini: ut offerrent holocausta Domino, sicut scriptum est in lege Moysi, in gaudio & canticis, juxta dispositionẽ David. 18
Constituit quoque janitores in portis domûs Domini, ut non ingrederetur eam immundus in omni re. 19
Assumpsitq; centuriones, & fortissimos viros ac principes populi, & omne vulgus terræ, & fecerunt descendere regem de domo Domini, & introire per medium portæ superioris in domũ regis, & collocaverunt eum in solio regali. 20
Lætatúsque est omnis populus terræ, & urbs quievit: porrò Athalia interfecta est gladio. 21

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

Circundabunt Levitæ regem undequaque, unoquoque instrumenta sua bellica manu tenente, ut quisquis ædem internam ingredi *tentârit*, morte afficiatur: estote ergò prope regem dum ingredietur & dum egredietur. 7
Itaque fecerunt Levitæ & omnes Judæi prout præceperat eis Jojada sacerdos, assumens quilibet sodalem suum, tam hi qui excubias agebant incipiente sabbatho, quàm qui excubias agebant expirante sabbatho: nam Jojada sacerdos dimittebat eos à stationibus eorum. 8
Dedit præterea Jojada sacerdos centurionibus lanceas, clypeos, & pharetras regi Davidis, quæ erant in domo Domini: 9
Stetitque totus populus, quisque à latere domûs sinistro versùs altare & domum: tum cinxerunt regem, 10
Et eduxerunt filium regis, & imposuerunt capiti ejus diadema et coronam, inaugurârunt eum regno, ungentibus eum Jojada & filiis ejus, & dixerunt; Vivat rex. 11
Audiens autem Athalia clamorem populi gestientis & regem laudibus celebrantis, venit ad regem in domum Domini. 12
Ubi videns quòd ecce rex stabat super columnam juxta consuetudinem regum, & buccinæ curvæ ac rectæ resonabant coram rege, & totus populus læt⁹ clangebat tubis, & instrumentis musicis canebat; laceravit Athalia vestes suas, & ait; Mendaciũ, mendaciũ. 13
Tunc præcepit Jojada sacerdos centurionib⁹ qui præpositi erant copiis, & ait illis; Educite eam extra ordines, & quicunque introierit post eam, gladio trucidetur: dixerat enim sacerdos, Ne moriatur in domo Domini. 14
Itaque parârunt ei locum, ad quem ingressa per viam introitûs equorum, ibidem affecta fuit morte. 15
Deinde juramento se astringente Jojadâ & universo populo erga Dñm, 16
Ingressus est universus populus Israelis ædẽ Baalis, & funditùs everterunt eam, aras ejus minutatim confregerunt, statuas comminuerunt, & sacerdotem Baalis ante aram trucidârunt. 17
Deinde constituit Jojada præfectos in domo Domini, & sacerdotes ac Levitas quos distribuerat David, ut essent custodes domûs Domini, ut offerrent holocausta sicut scriptum est in ceremoniis Mosis, cum gaudio & canticis per Davidem *dispositis*; 18
Et custodes liminum starent ad limina in domo Domini, ne ingrederentur illuc immundi. 19
Adduxit præterea centuriones, præfectos populi, totúmque terræ populum: qui cùm venissent per portam superiorem domûs regiæ collocârunt regem in solio regni: 20
Et lætabantur universus terræ populus, tubísque canebant: Athaliam autem gladio interfecerunt. 21

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ κυκλώσουσιν οἱ Λευῖται τὸν βασιλέα κύκλῳ (†) ἀνδρὸς σκεῦος σκεῦος ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος
8 εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται, καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως (μ) ἐκπορευομένου καὶ εἰσπορευομένου αὐτοῦ. Καὶ
ἐποίησαν οἱ Λευῖται καὶ πᾶς Ἰούδα κατὰ πάντα ὅσα (ν) ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς· καὶ ἔλαβον
ἕκαστος τοὺς ἄνδρας (ξ) αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σαββάτου ἕως ἐξόδου τοῦ σαββάτου, ὅτι οὐ κατέλυσεν (ο) Ἰωδαὲ
9 ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας. Καὶ (π) ἔδωκεν Ἰωδαὲ τὰς μαχαίρας καὶ τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ὅπλα ἃ ἦν τοῦ βασι-
10 λέως Δαυὶδ ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ. Καὶ (ρ) ἔστησε τὸν λαὸν πάντα ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις (σ) αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ὠμί-
ας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τῆς ἀριστερᾶς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου, ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.
11 Καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασίλειον καὶ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐβασίλευσαν
12 καὶ ἔχρισαν αὐτὸν (τ) Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπαν, Ζήτω ὁ βασιλεύς. Καὶ ἤκουσε Γοθολία
τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ (υ) τρεχόντων, καὶ ἐξομολογουμένων, καὶ αἰνούντων τὸν βασιλέα· καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν
13 βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου. Καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσόδου οἱ ἄρχοντες
καὶ αἱ (φ) σάλπιγγες· καὶ οἱ ἄρχοντες περὶ τὸν βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ (χ) λαὸς τῆς γῆς ηὐφράνθη, καὶ ἐσάλπι-
σαν (ψ) ταῖς σάλπιγξι, καὶ οἱ ᾄδοντες ἐν τοῖς ὀργάνοις ᾠδοὶ, καὶ ὑμνοῦντες αἶνον· καὶ διέρρηξε Γοθολία
14 τὴν στολὴν (ω) αὐτῆς, καὶ (α) ἐβόησε, Ἐπιτιθέμενοι ἐπίθεσθε. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐνετείλατο
Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς ἀρχηγοῖς τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐκβάλετε αὐτὴν
ἐκτὸς τοῦ οἴκου, καὶ (*) εἰσέλθατε ὀπίσω αὐτῆς, καὶ ἀποθανέτω μαχαίρᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεύς, Μὴ ἀποθανέ-
15 τω ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔδωκαν αὐτῇ ἄνεσιν, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πύλης τῶν ἱππέων τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ
16 ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ. Καὶ διέθετο Ἰωδαὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ βασιλέως, εἶναι λαὸν
17 τῷ κυρίῳ. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον Βάαλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ (β) θυσιαστήρια
αὐτοῦ, καὶ τὰ εἴδωλα αὐτοῦ ἐλέπτυναν, καὶ τὸν Ματθὰν (γ) ἱερέα Βάαλ ἐθανάτωσαν ἐναντίον τῶν θυσιαστη-
18 ρίων αὐτοῦ. Καὶ (δ) ἐνεχείρισεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰ ἔργα οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς ἱερέων καὶ (ε) Λευιτῶν, καὶ
ἀνέστησε τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν (ζ) Λευιτῶν, ἃς διέστειλε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον κυρίου, καὶ (η) ἀνενέγ-
και ὁλοκαυτώματα (θ) κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Μωυσῆ, ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν ᾠδαῖς διὰ χειρὸς Δαυ-
19 ίδ. Καὶ ἔστησαν οἱ πυλωροὶ ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου κυρίου, καὶ οὐκ εἰσελεύσεται ἀκάθαρτος εἰς πᾶν πρᾶγμα.
20 Καὶ ἔλαβε τοὺς πατριάρχας, καὶ τοὺς δυνατοὺς, καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ (ι)
ἀνεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου, καὶ εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ
21 ἐκάθισαν τὸν βασιλέα (κ) ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας. Καὶ ηὐφράνθη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε,
καὶ τὴν Γοθολίαν (λ) ἐθανάτωσαν.

Et circumdabunt Levitæ regem in circuitu, (f) viri vas, vas in manu ejus: 7
Et ingrediens in domum morietur: & erunt cum rege, egrediente & in-
grediente eo. Et fecerunt Levitæ, & omnis Juda juxta omnia quæ- 8
cunque mandavit eis Jodae sacerdos. Et assumpserunt unusquis-
que viros suos, à principio sabbati usque ad exitum sabbati: quo-
niã non dimiserat Jodae sacerdos vices. Et dedit Jodae (g) gladios, 9
& clypeos, & arma, quæ erant regis David in domo (h) Dei:
Et statuit populum omnem, unumquemque in armis suĩ, ab humero do- 10
mûs dextro usque ad humerum (i) sinistrum altaris & domûs, su-
per regem in circuitu. Et eduxit filium regis, & dedit super eum 11
insigne regale, & (k) testimonia: & regem fecerunt, & unxerunt
eum Jodae sacerdos, & filii ejus: & dixerunt; Vivat rex. Et au- 12
divit Gotholia vocem populi, currentium, & confitentium, & laudan-
tium regem. Et intravit ad regem in domum Domini. Et vidit: & 13
ecce rex super stationem suam, & super introitum principes, & tu-
bæ, & principes circa regem: & omnis populus terræ lætatus est,
& clanxerunt tubis: & canentes in organis cantores, & celebrantes
laudem. Et discidit Gotholia stolam suam, & clamavit, (l) Con-
jurantes conjuratis. Et exivit Jodae sacerdos: & mandavit 14
Jodae sacerdos centurionibus, & ducibus virtutis, & dixit eis; E-
jicite eam extra domum, & intrate post eam, & moriatur gladio:
quoniam dixit sacerdos, Non moriatur in domo Domini. Et (m) de- 15
derunt ei spatium: & transivit per portam equitum domûs regis: &
interfecerunt eam ibi. Et disposuit Jodae testamentum inter se, & 16
populum, & regem, ut sit populus Domino. Et intravit omnis po- 17
pulus terræ in domum Baal, & diruerunt eam, & altaria ejus, et
(n) idola ejus comminuerunt, et Matthan sacerdotem Baal interfece-
runt ante altaria ejus. Et aggressus est Jodae sacerdos (o) opera 18
domûs Domini per manum sacerdotum, et Levitarum: et suscitavit
vices sacerdotum, et Levitarum, quas distinxit David super domum
Domini, (p) et ad offerendum holocaustomata Domino, sicut scri-
ptum est in lege Moysi in lætitia, et in canticis per manum David. Et 19
steterunt janitores super portas domûs Domini: et non ingredietur im-
mundus ad omnem rem. Et assumpsit patriarchas, et potentes, et 20
principes populi, et omnem populum terræ: et ascendere fecerunt re-
gem in domum Domini: et intravit per portam interiorem in domum regis: et sedere fecerunt re-
gem super thronum regni. Et lætatus est omnis populus terræ: et civitas quievit: et Gotholiam (q) interfecerunt. 21

MS. A. (†) ἄνδρες σκεῦος ἐν (μ) εἰσπορευομένῳ καὶ ἐκπορευομένῳ. Καὶ (ν) ἐνετείλατο Ἰωδαὲ (ξ) ἑαυτοῦ (ο) Ἰωδαὲ τὰς (π) ἔδωκεν τοὺς (ρ) ἔστησεν πάντα τὸν λαὸν ἕκαστον (σ) ἑ-
αυτοῦ, (τ) Ἰωδαὲ καὶ οἱ (υ) τῶν τρεχόντων, (φ) σάλπιγγες ἄρχοντες (χ) λαὸς ηὐφράνθη, (ψ) ἐν σάλπιγξιν, (ω) ἑαυτῆς, (α) ἐβόησεν, καὶ εἶπεν, Ἐπιθέμενοι (*) ἐξέλθατε
(β) θυσιαστήρια, καὶ τὰ (γ) τὸν ἱερέα τῆς Βάαλ (δ) ἐνεχείρισεν (ε) τῶν Λευιτῶν, καὶ ἀνέστησεν (ζ) Λευιτῶν διέστειλεν (η) ἀνενέγκαι (θ) τῷ κυρίῳ, (ι) ἀνεβίβασαν
(κ) ἐπὶ τὸν θρόνον (λ) ἐθανάτωσαν μαχαίρᾳ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * واللاويون يتبعون الملك وهم حواليه * وكل رجل سلاحه بيده * وكل من يدخل الي بيت
8 الله الجواني يقتل * ويكونون معه في دخوله وخروجه * فصنعوا كما امرهم * ومضي الرجال
واصحابهم الذين يحرسون دخول السبت وخروجه * لان يوياداع الكاهن كان يصرفهم في اوقاتهم
9 * واعطي يوياداع لرؤساء المئين رماح وتراس وسيوف داود الملك * التي كانت في بيت الله
10 * ووقف الشعب كله كل رجل في جنب بيت الشمال الذي للمذبح والبيت * وهم حوالي الملك
11 * واخرجوا ابن الملك * وجعلوا التاج علي راسه * واقاموه ملكا * ومسحه يوياداع الكاهن
12 وبنوه * وقالوا له * يعيش الملك * فسمعت عثليا صوت الشعب يفرحون ويعظمون الملك
13 فجاءت الي بيت الله الي الملك * فنظرت فاذا الملك قائما علي العمود كمثل رسوم الملوك
وقرون مبسوطات وقرون ملتويات تضرب قدام الملك * وساير الشعب يفرحون ويطربون
14 لصوت القرون ويسبحون بتسابيح * فخرقت عثليا ثيابها وقالت * كذب كذب * فامر
يوياداع رؤساء المئين ان يخرجوها الي برا من بين الصفوف * ومن يدخل خلفها يقتل *
15 لانه قال * لا تقتل في بيت الله * فاصلحوا لها موضعا * وادخلت في طريق مدخل
16 الخيل * فقتلت هناك * وحلف يوياداع بايمان بحضرة الشعب والملك * بان يكون ساير بني
17 اسرائيل لله * ودخل الي بيت بعل الصنم وخربه * وكسر مذابحه * ودق اصنامه * وقتل
18 كهنته قدام مذبحه * وصنع يوياداع في بيت الله حكاما كهنته ولاويين * الذي قسم
داود ان يكونوا حفاظا علي بيت الله * ليصعدوا الذبائح كما هو مكتوب في توراة موسي *
19 بالتسابيح والفرح علي يدي داود * ويقيموا بوابين علي ابواب بيت الله * ولا تدخل
20 هناك الانجاس * واخذ رؤساء المئين * سلاطين الشعب * وساير امة الارض * وجاوا الي
21 الباب الفوقاني * واجلسوا الملك علي كرسي المملكة * وفرح كل شعب الارض وقتلوا
عثليا بحربة *

Levitæ regem comitentur cingentes eum: 7
& unusquisque arma sua manu teneat,
ut siquis interiorem Dei ædem ingredi
velit, occidatur: comitentur autem
illum in ingressu & egressu ipsius. Fe- 8
cerunt ergò quemadmodum præcepit eis,
& abierunt viri illi cum sodalibus
suis qui custodiebant ingressum &
egressum sabbathi: nam Jojada sa-
cerdos dimittebat eos præscriptis tem-
poribus. Deditque Jojada centurionibus 9
hastas, clypeos, & enses Davidis regis,
quæ extabant in domo Dei. Et cùm 10
collocâsset universum populum, quen-
que virum ad latus ædis quod erat à
sinistra altaris & ædis, regemque cin-
xissent; Produxerunt filium regis, 11
& imposito diademate capiti ejus, creâ-
runt eum regem, unxitque eum Jojada
sacerdos & filii ejus, dixeruntque ei,
Vivat rex. Audiens autem Athalia 12
vocem populi gestientis & magnifican-
tis regem, venit domum Dei ad regem:
Et respiciens, ecce stabat rex super co- 13
lumnam de more regum, & tubæ por-
rectæ tubæque inflexæ personabant co-
ram rege, totus denique populus læta-
batur & concinebat ad voces tubarum,
laudesque canebat: quapropter conscidit
Athalia vestimenta sua, & dixit; Fal-
lacia, fallacia. Jussit autem Jojada 14
centurionibus ut educerent eam foras è
medio acierum, & quicunque post eam
ingrederetur, occideretur: dicebat enim,
Ne trucidetur in templo Dei. Et pa- 15
rârunt ei locum, in quem introducta per
viam introitûs equorum, fuit illic inter-
fecta. Posthæc Jojada sacramento af- 16
firmavit, annuente populo & rege, omnes
Israelitas fore Dei servos. Tum in- 17
gressus in phanum Baalis idoli, destru-
xit illud, aras ejus confregit, statuas
comminuit, & sacrificos ejus trucida-
vit ante aram ipsius. Statuitque Jojada in 18
templo Dei præfectos, sacerdotes ac Le-
vitas quos distribuerat David, ut essent
custodes templi Dei, ut offerrent sacri-
ficia prout scriptum est in lege Mosis,
cum canticis & gaudio, per manum Da-
vidis; Et janitores præficerent januis 19
templi Dei, ne ingrederentur illuc im-
mundi. Deinde assumpsit centuriones, 20
imperatores populi, totamque terræ gen-
tem; & portam superiorem adeuntes,
collocârunt regem in solio regni. Et 21
lætatus est totus populus terræ, postquam
Athaliam hastâ trucidârunt.

דברי הימים ב: כד

CAP. XXIV. כד

1 בן שבע שנים יואש במלכו וארבעים שנה מלך בירושלם ושם אמו צביה מבאר שבע:
2 ויעש יואש הישר בעיני יהוה כל ימי יהוידע הכהן:
3 וישא לו יהוידע נשים שתים ויולד בנים ובנות:
4 ויהי אחרי כן היה עם לב יואש לחדש את בית יהוה:
5 ויקבץ את הכהנים והלוים ויאמר להם צאו לערי יהודה וקבצו מכל ישראל כסף לחזק את בית אלהיכם מדי שנה בשנה ואתם תמהרו לדבר ולא מהרו הלוים:
6 ויקרא המלך ליהוידע הראש ויאמר לו מדוע לא דרשת על הלוים להביא מיהודה ומירושלם את משאת משה עבד יהוה והקהל לישראל לאהל העדות:
7 כי עתליהו המרשעת בניה פרצו את בית האלהים וגם כל קדשי בית יהוה עשו לבעלים:
8 ויאמר המלך ויעשו ארון אחד ויתנהו בשער בית יהוה חוצה:
9 ויתנו קול ביהודה ובירושלם להביא ליהוה משאת משה עבד האלהים על ישראל במדבר:
10 וישמחו כל השרים וכל העם ויביאו וישליכו לארון עד לכלה:
11 ויהי בעת יביא את הארון אל פקדת המלך ביד הלוים וכראותם כי רב הכסף ובא סופר המלך ופקיד כהן הראש ויערו את הארון וישאהו וישיבהו אל מקמו כה עשו ליום ביום ויאספו כסף לרב:
12 ויתנהו המלך ויהוידע אל עושה מלאכת עבודת בית יהוה ויהיו שכרים חצבים וחרשים לחדש בית יהוה וגם לחרשי ברזל ונחשת לחזק את בית יהוה:
13 ויעשו עשי המלאכה ותעל ארוכה למלאכה בידם ויעמידו את בית האלהים על מתכנתו ויאמצהו:
14 וככלותם הביאו לפני המלך ויהוידע את שאר הכסף ויעשהו כלים לבית יהוה כלי שרת והעלות וכפות וכלי זהב וכסף ויהיו מעלים עלות בבית יהוה תמיד כל ימי יהוידע:
15 ויזקן יהוידע וישבע ימים וימת בן מאה ושלשים שנה במותו:
16 ויקברהו בעיר דויד עם המלכים כי עשה טובה בישראל ועם האלהים וביתו:
17 ואחרי מות יהוידע באו שרי יהודה וישתחוו למלך אז שמע המלך אליהם:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXIV.

SEptem annorum erat Joas cùm regnare cœpisset : &
quadraginta annis regnavit in Jerusalem, nomen matris 1
ejus Sebia de Bersabee. Fecitq; quod bonum est coram
Dño cunctis diebus Joiadæ sacerdotis. Accepit autem ei 2
Joiada uxores duas, è quibus genuit filios & filias. Post 3
quæ placuit Joas ut instauraret domum Dñi. Congrega- 4
vitq; Sacerdotes, & Levitas, & dixit eis; Egredimini ad 5
civitates Juda, & colligite de universo Israel pecuniam
ad sartatecta templi Dei vestri, per singulos annos, festi-
natóq; hoc facite: porrò Levitæ egére negligentiús. Vo- 6
cavítq; rex Joiadam principem, & dixit ei; Quarè tibi
non fuit curæ, ut cogeres Levitas inferre de Juda & de
Jerusalem pecuniam, quæ constituta est à Moyse servo
Dñi, ut inferret eam omnis multitudo Israel in taberna-
culum testimonii? Athalia enim impiissima, & filii ejus, 7
destruxerunt domum Dei; & de universis, quæ sanctifi-
cata fuerant in templo Dñi, ornaverunt fanum Baalim.
Præcepit ergò rex, & fecerunt arcam : posuerúntq; eam 8
juxta portam domûs Dñi forinsecús. Et prædicatum est in 9
Juda et Jerusalem, ut deferrent singuli pretium Domino,
quod constituit Moyses servus Dei super omnem Israel
in deserto. Lætatique sunt cuncti principes, & omnis 10
populus : & ingressi contulerunt in arcam Domini, at-
que miserunt ita ut impleretur. Cúmque tempus esset 11
ut deferrent arcam coram rege per manus Levitarum,
(videbant enim multam pecuniam,) ingrediebatur scri-
ba regis, & quem primus sacerdos constituerat : effun-
debántque pecuniam quæ erat in arca : porrò arcam re-
portabant ad locum suum : sicque faciebant per singulos
dies, & congregata est infinita pecunia. Quam dede- 12
runt rex & Joiada his, qui præerant operibus domûs Dñi:
at illi conducebant ex ea cæsores lapidum, & artifices o-
perũ singulorum, ut instaurarent domũ Dñi: fabros quo-
que ferri & æris, ut quod cadere cœperat, fulciretur.
Egerúntque hi qui operabantur industriè, & obduceba- 13
tur parietum cicatrix per manus eorum, ac suscitaverunt
domum Domini in statum pristinum, & firmiter eam stare
fecerunt. Cúmque complêssent omnia opera, detulerunt 14
coram rege & Joiada reliquam partem pecuniæ : de qua
facta sunt vasa templi in ministerum, & ad holocausta,
phialæ quoque, & cætera vasa aurea & argentea : & of-
ferebantur holocausta in domo Domini jugiter cunctis
diebus Joiadæ. Senuit autem Joiada plenus dierum, & 15
mortuus est cùm esset centum triginta annorum. Sepeli- 16
erúntque eum in civitate David cum regibus, eò quòd
fecisset bonum cum Israel, & cum domo ejus. Postquàm 17
autem obiit Joiada, ingressi sunt principes Juda, & ado-
raverunt regẽ: qui delinitus obsequiis eorũ, acquievit eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XXIV.

NAtus erat septem annos Joas cum regno 1
potiretur, & annis quadraginta regnavit in
Jerusalem, nomen matris ejus, Soba ex urbe
Bir-sebaa. Fecítque Joas quòd rectum erat 2
coram Domino, omnibus diebus vitæ Jojadæ
sacerdotis. Accepit autem illi Jojada uxo- 3
res duas, quæ genuerunt ei filios & filias.
Post hæc factum est ut secretò conveniret 4
cum Joaso de renovando domum Domini, &
reparando in ea quicquid necessarium erat.
Quare congregatis Jojada sacerdos sacerdo- 5
tibus & Levitis, dixit; Exite ad civitates do-
mûs Judæ, et colligite ex omnibus civitatibus
Israelis argentum & aurum, ut quotannis re-
paretis domum Dei vestri: & vos festinate ad
perficiendum *negotium*. Vocavit autem rex 6
Jojadam sacerdotem, & dixit ei; Quare non
urges Levitas ut eant afferántque à Juda &
Jerusalem dona Mosis servi Domini? Et cùm
congregâssent Israelem ad tentorium festi,
(Porrò Athalia oculo impietatis imbuta la- 7
befactârat domum Domini; & omnes sanctos
qui erant in domo Domini, reddiderat cul-
tores idolorum) Præcepit rex, & fecerunt 8
arcam quandam, posuerúntque ad ostium do-
mûs Domini, foris. Et promulgârunt in Ju- 9
da & Jerusalem ut afferrent Domino portio-
nem Mosis servi Domini, quam præceperat
in deserto : Et læti sunt cuncti principes, 10
totúsque populus. Afferebant ergò, postquam
fecerant arcam quandam & posuerant eam,
& injiciebant donec impleretur. Cúmque 11
viderent multam esse pecuniam in arca illa,
ingrediebatur scriba regis & œconomus
summi sacerdotis, numerabant et colligabant
pecuniam, Dabántque eam agentibus ne- 12
gotia domûs Domini; qui conducebant sibi
latomos & fabros lignarios, ut repararent
ædem Domini; & fabros ferrarios & ærari-
os, ut restaurarent ædem Dñi. Senio au- 15
tem confectus Jojada, & satur dierum, mor-
tuus est annos natus centum triginta: Et se- 16
pelierũt eum in civitate Davidis, in sepulchro
regũ, & dixerunt; Hoc modo præmiatur is qui
beneficia præstat Israeli: & quidẽ erga domũ
Dñi, magnas adhibuerat curas. Mortuo Jo- 17
jadâ, venerunt proceres Judæ, & adoraverũt
regem eò quòd auscultâsset eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κδ'.

1 ΩΝ (α) ἐτῶν ἑπτὰ Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ (β) τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰε-
2 ρουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (γ) Σαβιὰ ἐκ Βηρσαβεέ. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπι-
3 ον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως. Καὶ (δ) ἔλαβεν Ἰωδαὲ δύο γυναῖκας ἑαυτῷ, καὶ ἐ-
4 γέννησαν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Ἰωὰς ἐπισκευάσαι
5 τὸν οἶκον κυρίου. Καὶ συνήγαγε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐξέλθετε εἰς τὰς
πόλεις Ἰούδα, καὶ συναγάγετε ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ ἀργύριον κατισχῦσαι τὸν οἶκον κυρίου ἐνιαυτὸν
6 κατ᾽ ἐνιαυτὸν, καὶ σπεύσατε λαλῆσαι. καὶ οὐκ (ε) ἔσπευσαν οἱ Λευῖται. Καὶ ἐκάλεσεν (ζ) ὁ βασι-
λεὺς Ἰωὰς τὸν Ἰωδαὲ τὸν ἄρχοντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Διατί οὐκ ἐπεσκέψω περὶ τῶν Λευιτῶν τοῦ
εἰσενέγκαι ἀπὸ Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ τὸ κεκριμένον ὑπὸ Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, (η) ὅτι
7 ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου; Ὅτι Γοθολία ἦν ἡ ἄνομος, καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
8 τῆς κατέσπασαν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· (θ) καὶ γὰρ τὰ ἅγια οἴκου κυρίου ἐποίησαν (ι) ταῖς Βααλείμ. Καὶ εἶπεν ὁ βασι-
9 λεὺς, Γενηθήτω γλωσσόκομον, καὶ τεθήτω ἐν πύλῃ οἴκου κυρίου ἔξω. Καὶ κηρυξάτωσαν ἐν Ἰούδα καὶ ἐν
10 Ἱερουσαλὴμ, (κ) εἰσενέγκαι κυρίῳ καθὼς εἶπεν Μωυσῆς παῖς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ
11 ἔδωκαν πάντες ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἰσέφερον καὶ (λ) ἐνέβαλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἐπληρώθη. Καὶ
ἐγένετο ὡς (μ) εἰσέφερον τὸ γλωσσόκομον πρὸς τοὺς προστάτας τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν Λευιτῶν, καὶ ὡς εἶ-
δον ὅτι ἐπλεόνασε τὸ ἀργύριον, καὶ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ προστάτης τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου,
καὶ ἐξεκένωσαν (ν) τὸ γλωσσόκομον, καὶ κατέστησαν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας,
12 καὶ συνήγαγον ἀργύριον πολύ. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα (ξ) εἰς
ἐργασίαν οἴκου κυρίου· καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας ἐπισκευάσαι τὸν (ο) οἶκον κυρίου, καὶ χαλ-
13 κεῖς σιδήρου καὶ χαλκοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον κυρίου. Καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα, καὶ ἀνέβη μῆ-
14 κος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον κυρίου ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνίσχυσαν. Καὶ ὡς
συνετέλεσαν, ἤνεγκαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς Ἰωδαὲ τὸ κατάλοιπον τοῦ ἀργυρίου, καὶ ἐποίησαν σκεύη
εἰς οἶκον κυρίου, σκεύη λειτουργικὰ ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυΐσκας χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς, καὶ (π) ἀνήνεγκαν ὁ-
15 λοκαυτώσεις ἐν οἴκῳ κυρίου διαπαντὸς πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαέ. Καὶ ἐγήρασεν Ἰωδαὲ πλήρης ἡμερῶν, καὶ
16 (ρ) ἐτελεύτησεν ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἐν τῷ τελευτᾶν αὐτόν. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυ-
17 ὶδ μετὰ τῶν βασιλέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθωσύνην μετὰ Ἰσραὴλ καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο
μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰωδαὲ εἰσῆλθον οἱ ἄρχοντες Ἰούδα, καὶ προσεκύνησαν τὸν βασιλέα. τότε ἐπήκουσεν αὐτοῖς
ὁ βασιλεύς.

CAP. XXIV.

ERat (a) septem annorum Joas in regnando ipsum: & quadraginta 1
annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Sabia de Bersabee.
Et fecit Joas rectum coram Domino omnibus diebus Jodae sacerdotis. 2
Et accepit Jodae duas uxores sibi: & genuerunt filios, & filias. Et 3 4
factum est post hæc, & factum est super cor Joas instaurare domum Do-
mini. Et congregavit sacerdotes & Levitas, & dixit eis; Exite in 5
civitates Juda, & congregate ab omni Israel argentum ad confirman-
dam domum Domini, (b) annum per annum: & festinate loqui. Et
non festinaverunt Levitæ. Et vocavit rex Joas ipsum Jodae princi- 6
pem, & dixit ei; Cur non visitâsti de Levitis, ad inferendum à Ju-
da, & Hierusalem, quod (c) decretum fuit à Moyse homine Dei, (d)
quia convocavit ipsum Israel in tabernaculum testimonii? Quoniam 7
Gotholia erat iniqua, & filii ejus diruerant domum Dei. Nam & san-
cta domus Domini fecerunt ipsis Baalim. Et dixit rex; Fiat capsula, 8
& ponatur in porta domûs Domini forinsecùs. Et prædicent in Juda, 9
& in Hierusalem, inferre Domino, sicut dixit Moyses puer Dei super
Israel in deserto. Et (e) dederunt omnes principes, & omnis populus, 10
& intulerunt, & immiserunt in capsulam, quoadusque impleta est.
Et factum est, (f) ut inferebant capsulam ad præsides regis per manum 11
Levitarum, & ut viderunt, quia abundavit argentum; & venit scri-
ba regis, & præses sacerdotis magni, et evacuaverunt (g) capsulam,
et restituerunt in loco ejus. Sic faciebant diem ex die: et congregaverunt
argentum multũ. Et dedit illud rex, et Jodae sacerdos facientibus ope- 12
ra ad operationem domûs Domini. Et mercede conducebant lapicidas,
et fabros, ad instaurandam domum Domini, et fabros ferri et æris, ad
instaurandam domum Domini. Et faciebant facientes opera: et ascen- 13
debat longitudo operum in manibus eorum: et suscitaverunt domum Do-
mini super stationem ejus, et confirmârunt. Et, ut consummaverunt, 14
attulerunt ad regem, et ad Jodae, residuum argenti: et fecerunt vasa
ad domum Domini, vasa ministratoria holocaustomatum, et mortariola
aurea, et argentea: et obtulerunt holocaustoses in domo Domini perpetuò
omnibus diebus Jodae. Et senuit Jodae plenus dierum: et obiit cùm esset 15
centum et triginta annorum in obeundo ipsum. Et sepelierunt eum in 16
civitate David cum regibus: quoniam fecerat bonitatem cum Israel, et 17
cum Deo, et domo ejus. Et factum est post obitum Jodae, intrârunt
principes Juda, et adoraverunt regem. Tunc exaudivit eos rex:

MS. A. (α) ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν (β) τεσσεράκοντα (γ) Ἀβιὰ (δ) ἔλαβεν ἑαυτῷ Ἰωδαὲ δύο γυναῖκας, καὶ (ε)* ἐπίστευσαν (ζ) Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς τὸν (η) ὅτε (θ) καὶ τὰ (ι) τοῖς Βααλείμ. (κ) εἰσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ (λ) ἐνέβαλλον (μ) ἔφερον (ν) τὸ γλωσσόκομον, (ξ) εἰς τὴν ἐργασίαν (ο) οἴκου κυρίου,* Καὶ ἐποίει (π) ἀν-
ήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις (ρ) ἐτελεύτησεν ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * وكان يواس ابن سبع سنين حين جلس ملكا * واقام ملكا في اوروسليم اربعين سنه *
2 واسم امه صوبا من بير سبع المدينة * وعمل يواس حسنات قدام الله * كل ايام حياة
3 يوياداع الكاهن * وزوج يوياداع امراتين * وولد له بنون وبنات * ومن بعد ذلك كان
4 يوياداع بقلبه في سر مع الملك يواس على بني بيت الله * وان يصنع فيه كلما يجب
5 * جمع يوياداع الكاهن اللاويين * وقال لهم * امضوا الي قري يهودا * واجمعوا من ساير قري
اسرايل مالا وذهبا * واعملوا بيت ربكم * واعنوا ببيت الهكم مثل كل سنة * واستعجلوا انتم
6 الي التمام * واستدعي الملك يوياداع وقال * لم لا تطلب من اللاويين ان يمضوا ويجمعوا
7 من يهودا ومن اوروسليم مواهب موسي عبد الرب * ويجمعوا لاسرايل لمسكن العهد * لان
عثليا كانت علمت بني النفاق * واخربت بيت الله * وجعلت ساير القديسين الذين كانوا
8 في بيت الله يعبدون الاوثان * فامر الملك ان يصنع صندوقا * وجعله في بيت الله عند الباب
9 10 من برا * وامر الملك ليهودا ويروسليم * ان يجيبوا لله نصيبا مثل امر موسي * ففرح جميع
11 الروساء * وجابوا حتي امتلي الصندوق * ولما نظروا ان المال كثير في الصندوق *
12 دخل مشير الملك والكبير من بيت الكهنوة * وزنوا المال وصروه صررا * واعطوا الصناع
الذين يعملون في بيت الله * وكانوا يكترون لهم قطاعين الحجارة ونجارين * ويبتاعون
حديدا ونحاسا * وفي بيت الرب يعملون *

* *

15
16 * وشبع يوياداع الكاهن من ايامه * ومات ابن مائة وثلاثين سنه * ودفن في ضيعة داود
17 في مدفن الملوك * وقالوا هكذا يكافي الله كل من يعمل الحسنات في اسرايل * وهو كان
تعب في بيت الله تعبا كثيرا * ومن بعد موت يوياداع * جاوا كبراء يهودا * وسجدوا
للملك *

CAP. XXIV.

AGebat autem Joas annum septi- 1
mum, quando sedit rex, mansitque rex
in Jerusalem annis quadraginta, no-
men verò matris ejus erat Soba, ex urbe
Bir-sebaa. Bona fecit opera Joas co- 2
ram Deo, quandiu vixit Jojada sacer-
dos. Duxitque Jojada uxores duas, 3
natique sunt ei filii & filiæ. Post hæc 4
decrevit apud se Jojada, quod & oc-
cultè cum rege Joaso tractabat, reæ-
dificare domum Dei, et reficere in ea
quicquid oportebat. Quapropter con- 5
gregavit Jojada sacerdos Levitas, &
ait illis, Ite in civitates Juda, & ex
omnibus civitatibus Israelis cogite ar-
gentum & aurum, & reficite domum
Domini vestri, & curam gerite do-
mûs Dei vestri, ut solebatis singu-
lis annis: & accelerate vos executio-
nem. Advocavit etiam rex Jojadam, 6
& ait, Quare non rogas Levitas ut
abeant colligantque à Juda & Jeru-
salem dona Mosis servi Domini, &
congregent Israelem ad habitaculum
festi? Nam Athalia homines impios do- 7
cuerat, & destruxerat domum Dei;
& sanctos omnes qui erant in domo
Dei, adegerat ad colendum idola. Tum 8
jussit rex ut fieret arca, & collocavit
eam in domo Dei prope januam, foris.
Præcepitque rex Judæ & Jerosolymæ 9
ut Deo partem afferrent, quemadmo-
dum jusserat Moses. Qua de re ga- 10
visi sunt omnes principes, et attulerunt
adeo ut impleretur arca. Quoties au- 11
tem videbant multam esse pecuniam in
arca, ingrediebatur consiliarius regis et
is qui maximus erat in domo sacerdotii,
pendebant argentum, & colligabant
in fasciculos, Dabantque artificibus 12
qui operabantur in domo Dei; & con-
ducebant eis lapidum cæsores & fa-
bros lignarios, emebantque ferrum &
æs, ut laborarent in domo Domini.

Interim Jojada sacerdos diebus suis 15
saturatus obiit natus annos centum
triginta, Et sepultus est in civitate 16
Davidis in sepulchro regum: & dixe-
runt, Ita remunerat Deus quemcunque
beneficia contulerit in Israelem: mul-
tum enim laborem impenderat in domo
Dei. Post mortem Jojadæ venerunt 17
principes Judæ, & adoraverunt re-
gem;

דברי הימים ב: כה

18 ויעזבו את בית יהוה אלהי אבותיהם ויעבדו את האשרים ואת העצבים ויהי קצף על יהודה וירושלם באשמתם זאת
19 וישלח בהם נבאים להשיבם אל יהוה ויעידו בם ולא האזינו
20 ורוח אלהים לבשה את זכריה בן יהוידע הכהן ויעמד מעל לעם ויאמר להם כה אמר האלהים למה אתם עברים את מצות יהוה ולא תצליחו כי עזבתם את יהוה ויעזב אתכם
21 ויקשרו עליו וירגמהו אבן במצות המלך בחצר בית יהוה
22 ולא זכר יואש המלך החסד אשר עשה יהוידע אביו עמו ויהרג את בנו וכמותו אמר ירא יהוה וידרש
23 ויהי לתקופת השנה עלה עליו חיל ארם ויבאו אל יהודה וירושלם וישחיתו את כל שרי העם מעם וכל שללם שלחו למלך דרמשק
24 כי במצער אנשים באו חיל ארם ויהוה נתן בידם חיל לרב מאד כי עזבו את יהוה אלהי אבותיהם ואת יואש עשו שפטים
25 ובלכתם ממנו כי עזבו אתו במחליים רבים התקשרו עליו עבדיו בדמי בני יהוידע הכהן ויהרגהו על מטתו וימת ויקברהו בעיר דויד ולא קברהו בקברות המלכים
26 ואלה המתקשרים עליו זבד בן שמעת העמונית ויהוזבד בן שמרית המואבית
27 ובניו ורב המשא עליו ויסוד בית האלהים הנם כתובים על מדרש ספר המלכים וימלך אמציהו בנו תחתיו

CAP. XXV. כה

1 בן עשרים וחמש שנה מלך אמציהו ועשרים ותשע שנה מלך בירושלם ושם אמו יהועדן מירושלים
2 ויעש הישר בעיני יהוה רק לא בלבב שלם
3 ויהי כאשר חזקה הממלכה עליו ויהרג את עבדיו המכים את המלך אביו
4 ואת בניהם לא המית כי ככתוב בתורה בספר משה אשר צוה יהוה לאמר לא ימותו אבות על בנים ובנים לא ימותו על אבות כי איש בחטאו ימותו

Versio VULG. LAT.

Et dereliquerunt templum Domini Dei patrum suorum, 18
servierúntque lucis & sculptilibus, & facta est ira contra
Judam & Jerusalem propter hoc peccatum. Mittebátque 19
eis prophetas ut reverterentur ad Dominum : quos pro-
testantes, illi audire nolebant. Spiritus itaque Dei in- 20
duit Zachariam filium Joiadæ sacerdotem, & stetit in con-
spectu populi, & dixit eis ; Hæc dicit Dominus Deus ;
Quarè transgredimini præceptum Domini, quod vobis
non proderit, & dereliquistis Dominum ut derelinque-
ret vos ? Qui congregati adversùs eum, miserunt lapides 21
juxta regis imperium in atrio domûs Domini. Et non 22
est recordatus Joas rex misericordiæ, quam fecerat Joiada
pater illius secum, sed interfecit filium ejus. Qui cùm mo-
reretur ait ; Videat Dominus, & requirat. Cúmque 23
evolutus esset annus, ascendit contra eum exercitus Sy-
riæ : venítque in Judam & Jerusalem, & interfecit cun-
ctos principes populi, atque universam prædam miserunt
regi in Damascum. Et certè cùm permodicus venisset 24
numerus Syrorum, tradidit Dominus in manibus eorum
infinitam multitudinem, eò quòd dereliquissent Dominũ
Deum patrum suorum : in Joas quoque ignominiosa ex-
ercuêre judicia. Et abeuntes dimiserunt eum in languo- 25
ribus magnis : surrexerunt autem contra eum servi sui, in
ultionem sanguinis filii Joiadæ sacerdotis, & occiderunt
eum in lectulo suo, & mortuus est : sepeliérúntque eum
in civitate David, sed non in sepulchris regum. Insidiati 26
verò sunt ei, Zabad filius Semmaath Ammanitidis, & Jo-
zabad filius Semarith Moabitidis. Porrò filii ejus ac sum- 27
ma pecuniæ quæ adunata fuerat sub eo, & instauratio
domûs Dei, scripta sunt diligentiùs in Libro regum : re-
gnavit autem Amasias filius ejus pro eo.

CAP. XXV.

Vigintiquinque annorum erat Amasias cùm regnare 1
cœpisset, & vigintinovem annis regnavit in Jerusalem,
nomen matris ejus Joadan de Jerusalem. Fecítque bo- 2
num in conspectu Domini : veruntamen non in corde
perfecto. Cúmque roboratum sibi videret imperium, 3
jugulavit servos, qui occiderant regem patrem suum,
Sed filios eorum non interfecit, sicut scriptum est in li- 4
bro legis Moysi, ubi præcepit Dominus, dicens ; Non oc-
cidentur patres pro filiis, neque filii pro patribus suis,
sed unusquisque in suo peccato morietur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et deferentes domum Dñi Dei patrũ suorum, 18
abierunt & coluerunt idola & simulachra :
fuitque indignatio super Judã & super Jeru-
salẽ, eò quòd tantum scelus perpetrâssent. Et 19
quanvis misisset ad eos p prophetas ut revo-
caret eos à viis eorum, tamen non audierunt :
obtestatus est eos, tamen non acquieverunt.
Tunc spiritus Dñi induit Zachariam filiũ Jo- 20
jadæ sacerdotis, qui ascendens, populóque e-
minens dixit eis ; Sic dicit Dominus, Quare
transgressi estis mandata Domini ? infausti eri-
tis : quia deseruistis viam meam, ego quoque
desero vos. At illi conspirantes in eũ obrue- 21
runt eum lapidibꝰ, ex præcepto regis, in atrio
domûs Domini. Et non sensit rex Joas be- 22
neficia quæ contulerat in eum Jojada sacer-
dos pater ejus : imò interfecit filios ejus post
mortem ipsius : & filii ejus cùm interficeren-
tur, dicebant ; Inspiciat Dominus, et rependat.
Contigit ergò ut anno vertente ascenderet 23
contra eum exercitꝰ Adumæorũ, & venientes
contra Judam & contra Jerusalem, extingue-
rent omnes populi principes, totámque præ-
dam eorum mitterent ad regem Damasci.
Quanvis pauci essent homines qui venerant 24
cum exercitu Adumæorum, tamen Dominus
tradidit eis exercitum multò numerosiorem ;
eò quòd dereliquissent Dominum Deum pa-
trum suorum. Ob id autem quod fecerat Joas,
detestati sunt eum judices : & cùm ab eo dis-
cessissent, (Reliquerant autem illum multis 25
in morbis) dolum struxerunt in eum servi i-
psius propter sanguinem filiorum Jojadæ sa-
cerdotis, & interfecerunt eum super lectum
ipsius ; & cùm mortuꝰ esset, sepeliverunt eum
in civitate Davidis patris ejus ; at non sepeli-
verunt eum in sepulchro regum. Hæc 26
verò sunt nomina illorum hominũ qui dolum
struxerunt in eum ; Zabor filius Semeath Am-
monitidis, Iehuzabar filius Neturuth Moabi-
tidis, cum filiis suis, aliisque permultis qui
dolum struxerant in eum. Reliqua peccata 27
quæ commiserat in domo Dei, en scripta sunt
in commentario libri regũ : regnavitque A-
mosia filius ejus post ipsum.

CAP. XXV.

Annos vigintiquinque natus erat Amosia 1
cùm inauguratus est regno, & vigintinovem
annis regnavit in Ierusalem : nomen autem
matris ejus fuit Iehuadan ex Ierusalem. Fe- 2
cit quod rectum erat coram Domino, sed non
integro corde. Fuit enim, cùm firmatum es- 3
set regnum in manu ipsius, interfecit servos
suos qui occiderant regem patrem suum ; Fi- 4
lios autẽ homicidarũ illorum non interfecit,
quoniam ita scriptum est in libro legis Mosis,
quam præcepit Dñs dicens ; Non morientur
patres pro filiis, et filii non morientur pro pa-
tribus ; quisque pro peccatis suis morietur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ (σ) ἐγκατέλιπον τὸν οἶκον κυρίου Θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐδούλευον (τ) ταῖς Ἀσάρταις
19 καὶ τοῖς εἰδώλοις, καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ ἀπ-
έστειλε πρὸς αὐτοὺς προφήτας ἐπιστρέψαι πρὸς κύριον, καὶ οὐκ ἤκουσαν· καὶ διεμαρτύρατο αὐτοῖς, καὶ
20 οὐκ (υ) ὑπήκουσαν. Καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐνέδυσε τὸν Ἀζαρίαν τὸν τοῦ Ἰωδαὲ τὸν ἱερέα, καὶ ἀνέστη ἐπ-
άνω τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν, Τάδε λέγει κύριος, Τί παραπορεύεσθε τὰς ἐντολὰς κυρίου; καὶ οὐκ εὐοδω-
21 θήσεσθε· ὅτι ἐγκατελίπετε τὸν κύριον, καὶ ἐγκαταλείψει ὑμᾶς. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καὶ ἐλιθοβόλησαν
22 αὐτὸν δι' ἐντολῆς Ἰωὰς τοῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου. Καὶ οὐκ ἐμνήσθη Ἰωὰς τοῦ ἐλέους οὗ (φ)
ἐποίησεν Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ ὡς ἀπέθνησκεν, εἶπεν,
23 Ἴδοι κύριος καὶ (χ) κρινάτω. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν συντέλειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν δύ-
ναμις Συρίας, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ (ψ) κατέφθειραν πάντας τοὺς ἄρχοντας
24 τοῦ λαοῦ ἐν τῷ λαῷ, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν (†) ἀπέστειλαν τῷ βασιλεῖ Δαμασκοῦ. Ὅτι ἐν ὀλίγοις
ἀνδράσι (ω) παρεγένετο δύναμις Συρίας, καὶ ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολ-
λὴν σφόδρα, ὅτι ἐγκατέλιπον κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων (") αὐτῶν· καὶ μετὰ Ἰωὰς ἐποίησε κρί-
25 ματα. Καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῷ ἐγκαταλιπεῖν αὐτὸν ἐν μαλακίαις μεγάλαις,
καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐν αἵμασιν υἱοῦ Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς
κλίνης αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν βα-
26 σιλέων. Καὶ οἱ ἐπιθέμενοι ἐπ' αὐτὸν (α) Ζαβὲδ ὁ τοῦ Σαμαὰθ ὁ Ἀμμανίτης, καὶ Ἰωζαβὲδ ὁ τοῦ (β)
27 Σαμβρὴθ ὁ Μωαβίτης, Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντες, καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ πέντε. καὶ τὰ λοιπὰ ἰδοὺ γε-
γραμμένα (γ) ἐπὶ τὴν γραφὴν τῶν βασιλέων. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et dereliquerunt domum Domini Dei patrum suorũ: et serviebant Astar- 18
tibus, & idolis. Et facta est ira super Judam, & super Hierusalem in
(h) die ista. Et misit ad eos prophetas ad reducendum ad Dominum: 19
& non audierunt. Et contestatus est eis: & non obedierunt. Et spiri- 20
tus Dei induit (i) Azariam filium Jodae sacerdotem: & surrexit su-
pra populum, & dixit; Hæc dicit Dominus, Quid transgredimini
mandata Domini? & non prosperabimini: quoniam dereliquistis Do-
minum, & derelinquet vos. Et irruerunt in eum, & lapidaverunt e- 21
um per mandatum Joas regis in atrio domûs Domini. Et Joas non est 22
recordatus misericordiæ, quam fecerat Jodae pater ejus secum: & in-
terfecit filium ejus. Et, dum moriebatur, dixit; Videat Dominus, &
judicet. Et factum est post consummationem anni, ascendit super eum 23
virtus Syriæ, & venit super Judam, & super Hierusalem: & corru-
perunt omnes principes populi in populo: & omnia spolia eorum mise-
runt regi Damasci: Quoniam in paucis viris advênit virtus Syriæ: & 24
Deus tradidit in manus eorum virtutem multam valdè: quoniam dereli-
querunt Dominum Deum patrum suorum: Et cum Joas (k) fecit judi-
cium. Et postquàm ipsi abierunt ab eo, in relinquendo eum in languori- 25
bus magnis; & conjuraverunt in eum pueri ejus in sanguinibus filii Jo-
dae sacerdotis: & interfecerunt eum super lectum ejus: & mortuus est:
& sepelierunt eum in civitate David: & non sepelierunt eum in sepul-
chro regum. Et conjurantes super eum, Zabed (l) ipsius Samaath Am- 26
manites, & Jozabed ipsius Samareth Moabites. Et filii ejus omnes, 27
& accesserunt ei (m) quinque. Et reliqua ecce scripta super scripturam
regum. Et regnavit Amasias filius ejus pro eo.

MS. A. (σ) ἐγκατέλειπον κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, (τ) τοῖς εἰδώλοις καὶ ταῖς Ἀσάρταις, (υ) ἤκουσαν. (φ) ἐποίησεν μετ' αὐτοῦ Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ (χ) κρινέτω. (ψ) κατέφθειρεν (†) ἀπέστειλεν (ω) παρεγίνετο (") ἑαυτῶν· (α) Ζαβὲθ ὁ τοῦ Σαμαὰθ (β) Σαμβρὶθ (γ) ἐπὶ γραφὴν

ΚΕΦ. κε'.

1 ΩΝ (α) εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ἀμασίας, καὶ (β) εἰκοσιεννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερου-
2 σαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ (γ) Ἰωαδεὲν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυ-
3 ρίου, ἀλλ' οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει. Καὶ ἐγένετο ὡς κατέστη ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ (δ) αὐτοῦ, καὶ ἐθανά-
4 τωσε τοὺς παῖδας (δ) αὐτοῦ τοὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα πατέρα αὐτοῦ· Καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπ-
έκτεινε, κατὰ τὴν διαθήκην (ε) τοῦ νόμου κυρίου, καθὼς γέγραπται, ὡς ἐνετείλατο κύριος, λέγων,
Οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ ἕκαστος τῇ ἑαυτοῦ
ἁμαρτίᾳ (ζ) ἀποθανοῦνται.

MS. A. (α) πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν (β) εἴκοσι καὶ ἐννέα (γ) Ἰωαδὶν (δ) ἑαυτοῦ, (ε) νόμου κυρίου, (ζ) ἀποθανεῖται.

CAP. XXV.

Cum esset viginti & quinque annorum, regnavit Amasias: & vi- 1
ginti novem annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Joada-
en de Hierusalem. Et fecit rectum in conspectu Domini, sed non in cor- 2
de pleno. Et factum est, ut constitutum est regnum in manu ipsius; & 3
interfecit pueros suos, qui occiderant regem patrem ipsius: Et filios 4
eorum non interfecit, juxta testamentum legis Domini; sicut (a) scri-
ptum est, quomodò mandavit Dominus, dicens; Non morientur patres
pro filiis; & filii non morientur pro patribus: sed unusquisque suo ipsi-
us peccato morientur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 *لانه سمع عنهم انهم خلوا بيت الله اله ابايهم • وعبدوا الاصنام • وجاء سخط عظيم على
19 يهودا واوراسليم • لما اخطوا هذه الخطية * وبعث اليهم من الانبياء • ليردوهم عن طرقهم
20 فلم يسمعوا • واشهد عليهم فلم يقبلوا * وروح الله حلت على زكريا بن يوياداع • فقام وطلع
فوق عمود وقال للشعب • هكذا قال الله • لم خالفتم وصاياه • ليس تفلحون • لانكم تركتم
21 طرقه قال الرب وانا اخليكم ايضا * فتنافقوا عليه ورجموه بامر الملك في دار بيت الله
22 *ولم يعمل الملك يواش معه الخير كما صنع معه ابوه • وقتل بنيه من بعده • ولما
23 كانوا اولاده يقتلون كانوا يقولون • ينظر الرب ويطلب * وفي اخر السنة طلعت
عليه جيوش ادوم • وجاوا على يهودا وعلى اوراسليم • واهلكوا ساير عظماء الشعب •
24 وسبيهم كله انفذوه الى ملك دمشق *لان رجالا قليلا جاوا من ادوم • واسلم الله
اليهم جيشا عظيما جدا • لانهم خلوا الله اله ابايهم • ولسوء اعمال يواش نقضوا به
25 الديانون * ولما مضوا من عنده تركوه في مرض عظيم • فتنكث عليه عبيده لاجل
دم بني يوياداع الكاهن • فقتلوه ودفنوه في قرية داود • ولم يدفنوه في مدفن الملوك
26 *وهذه اسماء من نكث عليه من عبيده • زابود بن شمعث العمونية • يهوزاباذ بن ناطروث
27 الموابية • وبنوه وكبراء الناس الذين نكثوا عليه * وساير الذنوب الذي صنع •
مكتوبة في اسفار الملوك •

Et quòd audisset de iis quòd derelictâ do- 18
mo Dei, Dei majorum suorum, adorâs-
sent idola. Venit autem ira maxima in
Judam & Jerusalem, cùm peccatum
istud commisissent: Misitque ad eos 19
quosdam prophetas ut revocarent eos à
viis eorum, at non acquieverunt; & con-
testatus est eos, at non obtemperaverunt.
Et cùm spiritus Dei descendisset super 20
Zachariam Jojadæ filium, & surgens et
columnam conscendens dixisset ad popu-
lum, Sic dicit Deus, Quare violâstis
præcepta ejus? haud prosperè cedet vo-
bis: quia dereliquistis vias ejus, dicit
Dominus, ego etiam vos derelinquam:
Conjurârunt in eum, & præcipiente rege 21
lapidaverunt eum in atrio domûs Dei.
Nec usus est in eum rex Joas beneficen- 22
tiâ quâ usus fuerat in eum Jojada pater
ejus; imo trucidavit liberos ejus post i-
psum: cùm autem trucidarentur filii ejus,
dicebant, Videat Dominus, et exigat. An- 23
no exacto ascenderunt contra eum copiæ
Edomæorum, & venientes contra Ju-
dam & contra Jerusalem, & perdide-
runt præcipuos quosque in populo, & o-
mnia eorum spolia miserunt ad regem
Damasci. Et verò pauci viri venerant 24
ex Edom; Deus tamen tradidit eis exer-
citum quammaximum, quia dereliquer-
rant Deum, Deum majorum suorum. Præ-
terea ob turpitudinem operum Joasi,
spreverunt eum judices: Et cùm disces- 25
sissent ab eo, reliquerunt eum in morbo
gravissimo. Et conjurantes in eum servi
ipsius propter sanguinem filiorum Jojadæ
sacerdotis, occiderunt eum, & sepelierunt
in civitate Davidis, sed non sepelierunt
eum in sepulchro regum. Atque hæc 26
sunt nomina servorum ejus, qui conju-
raverant in eum; Zabor filius Seme-
ath Ammonitidis, Jehuzabar filius Na-
teruth Moabitidis, cum filiis suis, & præ-
cipui quique conjuraverant in eum. Cæ- 27
tera autem flagitia quæ perpetravit, scri-
pta sunt in libris regum.

• الفصل الخامس والعشرون •

1 *وملك بعده اموصيا ابنه وهو ابن خمسة عشر سنة • وجلس في اوراسليم ملكا تسعة
2 وعشرين سنة * وصنع حسنات قدام الله غير انه • لم يكن بقلب نقي * ولما تمكنت
3 يده في الملك قتل عبيده الذين قتلوا اباه * ولم يقتل اولادهم • لانه مكتوب في ناموس
4 موسى الذي امر به الله • لا يموت الاباء بسبب البنين • ولا البنون بسبب الاباء • بل كل
نفس توخذ بذنوبها •

CAP. XXV.

Post hunc regnavit Amosia filius ejus 1
annum agens decimum quintum, seditque
rex in Jerusalem viginti novem annis.
Bona præstitit opera coram Deo: verùm 2
id non fiebat corde puro. Cùm firmata 3
esset manus ejus in regno, trucidavit ser-
vos suos qui interfecerant patrem suum:
Filios autem illorum non trucidavit, 4
quia scriptum est in lege Mosis, quam De-
us præcepit; Non morientur parentes
causâ filiorum, neque filii causâ paren-
tum, sed qualibet anima proprias ob cul-
pas auferetur.

5 וַיִּקְבֹּץ אֲמַצְיָהוּ אֶת־יְהוּדָה וַיַּעֲמִידֵם לְבֵית־אָבוֹת לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וּלְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת לְכָל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
וַיִּפְקְדֵם לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה וַיִּמְצָאֵם שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף בָּחוּר יוֹצֵא צָבָא אֹחֵז רֹמַח
6 וְצִנָּה׃ וַיִּשְׂכֹּר מִיִּשְׂרָאֵל מֵאָה אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל בְּמֵאָה כִכַּר־כָּסֶף׃ וְאִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלָיו
7 לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ אַל־יָבוֹא עִמְּךָ צְבָא יִשְׂרָאֵל כִּי אֵין יְהוָה עִם־יִשְׂרָאֵל כֹּל בְּנֵי אֶפְרָיִם׃ כִּי אִם־בֹּא אַתָּה
8 עֲשֵׂה חֲזַק לַמִּלְחָמָה יַכְשִׁילְךָ הָאֱלֹהִים לִפְנֵי אוֹיֵב כִּי יֶשׁ־כֹּחַ בֵּאלֹהִים לַעְזוֹר וּלְהַכְשִׁיל׃
9 וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָהוּ לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וּמַה־לַּעֲשׂוֹת לִמְאַת הַכִּכָּר אֲשֶׁר נָתַתִּי לִגְדוּד יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אִישׁ
10 הָאֱלֹהִים יֵשׁ לַיהוָה לָתֶת לְךָ הַרְבֵּה מִזֶּה׃ וַיַּבְדִּילֵם אֲמַצְיָהוּ לְהַגְּדוּד אֲשֶׁר־בָּא אֵלָיו מֵאֶפְרַיִם לָלֶכֶת
11 לִמְקוֹמָם וַיִּחַר אַפָּם מְאֹד בִּיהוּדָה וַיָּשׁוּבוּ לִמְקוֹמָם בָּחֳרִי־אָף׃ וַאֲמַצְיָהוּ הִתְחַזַּק
12 וַיִּנְהַג אֶת־עַמּוֹ וַיֵּלֶךְ גֵּיא הַמֶּלַח וַיַּךְ אֶת־בְּנֵי־שֵׂעִיר עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים׃ וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים חַיִּים שָׁבוּ
13 בְּנֵי יְהוּדָה וַיְבִיאוּם לְרֹאשׁ הַסָּלַע וַיַּשְׁלִיכוּם מֵרֹאשׁ־הַסֶּלַע וְכֻלָּם נִבְקָעוּ׃ וּבְנֵי הַגְּדוּד אֲשֶׁר הֵשִׁיב
אֲמַצְיָהוּ מִלֶּכֶת עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה וַיִּפְשְׁטוּ בְּעָרֵי יְהוּדָה מִשֹּׁמְרוֹן וְעַד־בֵּית חוֹרוֹן וַיַּכּוּ מֵהֶם שְׁלֹשֶׁת
14 אֲלָפִים וַיָּבֹזּוּ בִּזָּה רַבָּה׃ וַיְהִי אַחֲרֵי בוֹא אֲמַצְיָהוּ מֵהַכּוֹת אֶת־אֲדוֹמִים וַיָּבֵא אֶת־אֱלֹהֵי בְּנֵי
15 שֵׂעִיר וַיַּעֲמִידֵם לוֹ לֵאלֹהִים וְלִפְנֵיהֶם יִשְׁתַּחֲוֶה וְלָהֶם יְקַטֵּר׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בַּאֲמַצְיָהוּ וַיִּשְׁלַח
16 אֵלָיו נָבִיא וַיֹּאמֶר לוֹ לָמָּה דָרַשְׁתָּ אֶת־אֱלֹהֵי הָעָם אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ אֶת־עַמָּם מִיָּדֶךָ׃ וַיְהִי
בְּדַבְּרוֹ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הַלְיוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ נְתַנּוּךָ חֲדַל־לְךָ לָמָּה יַכּוּךָ וַיֶּחְדַּל הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר
17 יָדַעְתִּי כִּי־יָעַץ אֱלֹהִים לְהַשְׁחִיתֶךָ כִּי־עָשִׂיתָ זֹּאת וְלֹא שָׁמַעְתָּ לַעֲצָתִי׃ וַיִּוָּעַץ אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
18 וַיִּשְׁלַח אֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְךָ נִתְרָאֶה פָנִים׃ וַיִּשְׁלַח יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
אֶל־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה־אֶת־בִּתְּךָ
לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ׃

Versio VULG. LAT.

Congregavit igitur Amasias Judam, & constituit eos per
familias, tribunósq; & centuriones in universo Juda & 5
Benjamin: & recensuit à viginti annis suprà, invenitque
trecenta millia juvenũ, qui egrederentur ad pugnam, &
tenerent hastam & clypeum. Mercede quoque conduxit
de Israel centũ millia robustorũ, centũ talentis argenti. 6
Venit autem homo Dei ad illum, & ait; O rex, ne egre- 7
diatur tecũ exercitus Israel: non est enim Dominus cum
Israel, & cunctis filiis Ephraim: Quòd si putas in robore
exercitûs bella consistere, superari te faciet Deus ab ho- 8
stibus: Dei quippè est adjuvare, & in fugam convertere.
Dixitq; Amasias ad hominẽ Dei; Quid ergò fiet de cen- 9
tum talentis, quæ dedi militibus Israel? Et respondit
ei homo Dei, Habet Domin⁹ undè tibi dare possit multò
his plura. Separavit itaq; Amasias exercitum, qui vene-
rat ad eum ex Ephraim, ut reverteretur in locum suũ: at 10
illi contra Judam vehementer irati, reversi sunt in regi-
onem suam. Porrò Amasias confidenter eduxit populum
suum, & abiit in vallem Salinarũ, percussitq; filios Seir 11
decem millia. Et alia decem millia virorum ceperunt filii
Juda, & adduxerunt ad præruptum cujusdam petræ, præ- 12
cipitaveruntq; eos de summo in præceps, qui universi
crepuerunt. At ille exercitus, quẽ remiserat Amasias ne
secum iret ad præliũ, diffusus est in civitatibus Juda, à 13
Samaria usq; ad Bethoron, & interfectis tribus millibus,
diripuit prædã magnam. Amasias verò post cædem Idu- 14
mæorũ, & allatos deos filiorũ Seir, statuit illos in deos si-
bi, & adorabat eos, & illis adolebat incensum. Quam ob
rem irat⁹ Domin⁹ contra Amasiam, misit ad illũ prophe- 15
tã, qui diceret ei; Cur adorâsti deos, qui non liberave-
runt populum suũ de manu tua? Cúmq; hæc ille loquere- 16
tur, respondit ei; Num consiliarius regis es? quiesce ne
interficiã te. Discedénsq; propheta, Scio, inquit, quòd
cogitaverit Deus occidere te, quia fecisti hoc malũ, & in-
super non acquievisti consilio meo. Igitur Amasias rex 17
Juda inito pessimo consilio, misit ad Joas filium Joachaz
filii Iehu, regem Israel, dicens; Veni, videamus nos mu-
tuò. At ille remisit nuntios, dicens; Carduus qui est in Li- 18
bano, misit ad cedrũ Libani, dicens; Da filiã tuã filio meo
uxorẽ: & ecce bestiæ, quæ erant in sylva Libani, transie-
runt, & conculcaverunt carduum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Deinde congregavit Amosia Judæos, & con- 5
stituit eos per familias paternas, in tribunos
& centuriones; omnémque Judam et Benja-
minem: & recensens eos à nato viginti an-
nos & deinceps, invenit eos esse trecenta mil-
lia virorum juvenum bello aptòrum, gladios
stringentium, & clypeos tenentium. Ex Is- 6
raelitis quoque mercede conduxit centum
millia virorum strenuissimorum, centum ta-
lentis argenti. Venit autem ad eum prophe- 7
ta Domini, dixitque regi, Ne pergat tecum
totus exercitus Israelis, quia non est Dominus
cum toto Israele, neque cum omnibus Aphre-
mitis. Quia *si* tu pergas ad bellum geren- 8
dum, prosternet te Dominus coram hostibus
tuis; quia non glorificâsti Dominum qui est
adjutor & elator. Dixit Amosia ad prophe- 9
tam Domini, Quod crimen commisi centum
hæc talenta dando viris Israelitis? Ait illi
propheta Dei, Est apud Dominum Deum
tuum *facultas* reddendi tibi his plura, duplo
plura quàm quæ dedisti. Separavit igitur 10
Amosia viros qui venerant ad eum ex Aphre-
mitis, ut abirent in locum suum: & excan-
duit furor ejus vehementer in Israelitas, remi-
sitq; eos in locũ eorum *Deus* irâ furoris sui.
Proinde Amosia corroboratus duxit populum 11
suum, abiitque ad vallem Salis, & occidit ac
trucidavit ex incolis montis Gebel decem
millia: Et decem millia vivorum ceperunt 12
filii Judæ, & adduxerunt eos ad caput lapi-
dum: venerunt autem omnes vincti catenis.
Filios autem gigantũ quos captivos adduxe- 13
rat Amosia quando profectus est ad bellum,
præfecit civitatibus Judæ, Samaritanis, & ci-
vitatibus gentium: & vastatis earundem ci-
vitatum tribus millibus, diripuerunt prædam
plurimam. Postquàm verò venisset Amosia, 14
cùm rediret à cæde Adumæorum, attulerunt
ei deos incolarum montis Gebel; ipse autem
erigens eos ante se, adoravit illos, & obtulit
eis acerras thuris. Quamobrem iratus Domi- 15
nus in Amosiam, misit ad eum prophetam
qui dixit illi, Cur oravisti coram diis genti-
um, qui non potuerunt eripere cultores suos
è manibus tuis? Contigit autem ut cùm al- 16
locutus esset eum propheta, ille responderet,
Adoratio lignorum regibus concessa est. Tunc
propheta recedens ab eo, dixit illi, Væ tibi;
quoniam ecce inivit contra te Dominus con-
silium perniciosum de perdendo te, quia non
acquievisti voci meæ. Tunc inito consilio 17
Amosia rex Judæorum, misit ad Joasum filium
Jehuahazi, filii Jehu, regem Israelis; & dixit
ei, Age, alter alterius faciem videamus. Mi- 18
sit verò Joas rex Israelis ad Amosiam regem
Judæ, & ait illi, Prunus quæ est in Libano,
misit ad cedrum quæ est in Libano, & dixit
ad eam; Da filiam tuam filio meo uxorem:
interea præteriens bestia quæ est in Libano,
conculcavit prunum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ συνήγαγεν Ἀμασίας τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ ἀνέστησεν αὐτοὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρ-
χους καὶ ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ. καὶ ἠρίθμησεν αὐτοὺς ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπά-
νω, καὶ εὗρεν αὐτοὺς τριακοσίας χιλιάδας (η) ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον δυνατοὺς, κρατοῦντας δόρυ καὶ θυ-
6 7 ρεόν. Καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ Ἰσραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας δυνατοὺς ἰσχύϊ ἑκατὸν ταλάντων ἀργυρίου. Καὶ
ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἦλθε πρὸς αὐτὸν, λέγων, Βασιλεῦ, οὐ (θ) πορεύσεται μετὰ σοῦ δύναμις Ἰσραὴλ, ὅτι
8 οὐκ ἔστι κύριος μετὰ Ἰσραὴλ πάντων τῶν υἱῶν Ἐφραίμ. Ὅτι ἐὰν ὑπολάβῃς κατισχῦσαι ἐν τούτοις, καὶ
9 (ι) τροπώσεταί σε κύριος ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἔστι παρὰ κυρίου (κ) καὶ ἰσχῦσαι καὶ τροπώσασθαι. Καὶ
εἶπεν Ἀμασίας τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, Καὶ τί ποιήσω τὰ ἑκατὸν τάλαντα ἃ ἔδωκα τῇ δυνάμει Ἰσ-
10 ραήλ; καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, Ἔστι τῷ κυρίῳ δοῦναί σοι πλεῖστα τούτων. Καὶ διεχώρισεν Ἀ-
μασίας τῇ δυνάμει τῇ ἐλθούσῃ πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἐφραίμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον (λ) αὐτῶν· καὶ ἐ-
11 θυμώθησαν σφόδρα ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ (μ) ἀπέστρεψαν εἰς τὸν τόπον (ν) αὐτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ. Καὶ Ἀ-
μασίας κατίσχυσε καὶ ἀπήλασε τὸν λαὸν (ξ) αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν κοιλάδα τῶν ἁλῶν, καὶ ἐπάτα-
12 ξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς Σηείρ, δέκα χιλιάδας. Καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, καὶ ἔφερον αὐ-
τοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ κρημνοῦ, καὶ (ο) κατεκρήμνιζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ κρημνοῦ, καὶ πάντες διεῤ-
13 ῥήγνυντο. Καὶ (π) υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς ἀπέστρεψεν Ἀμασίας τοῦ μὴ πορευθῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς πό-
λεμον, (ρ) καὶ ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα ἀπὸ Σαμαρείας ἕως Βαιθωρών· καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐ-
14 τοῖς τρεῖς χιλιάδας, καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν Ἀμασίαν (σ) πα-
τάξαντος τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἤνεγκε πρὸς (τ) αὐτὸν τοὺς θεοὺς υἱῶν Σηείρ, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς (υ) αὐ-
15 τῷ εἰς θεοὺς, καὶ ἐναντίον αὐτῶν προσεκύνει, (φ) καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ἔθυε. Καὶ ἐγένετο ὀργὴ κυρίου ἐ-
πὶ (χ) Ἀμασίαν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ (ψ) προφήτην, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ,
16 οἳ οὐκ (ω) ἐξείλοντο τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός σου; Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ λαλῆσαι (α) αὐτῷ πρὸς
αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Μὴ σύμβουλον τοῦ βασιλέως δέδωκά σε; (β) πρόσεχε ἵνα μὴ μαστιγωθῇς.
καὶ ἐσιώπησεν ὁ προφήτης, καὶ εἶπεν, Ὅτι γινώσκω, ὅτι ἐβούλετο ἐπὶ σοὶ τοῦ καταφθεῖραί σε, ὅτι ἐποί-
17 ησας τοῦτο, καὶ οὐκ ἐπήκουσας τῆς συμβουλίας μου. Καὶ ἐβουλεύσατο (γ) Ἀμασίας ὁ βασιλεὺς Ἰ-
ούδα, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ υἱοῦ Ἰοὺ βασιλέα Ἰσραήλ, λέγων, (δ) Δεῦρο, καὶ ὀφθῶμεν
18 προσώποις. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα, λέγων, Ὁ (ε) ἀκ-
χοὺχ ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων, Δὸς τὴν θυγατέρα σου
τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα, καὶ ἰδοὺ ἐλεύσεται τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ. καὶ (ζ) ἦλθον τὰ θη-
ρία, καὶ κατεπάτησαν τὴν (η) ἀκχοὺχ.

Et congregavit Amasias domum Juda, & erexit eos secundùm domos 5
patriarum eorum in Chiliarchos, et centuriones in omni Juda, & (b) Hie-
rusalem. Et numeravit eos à vigesimo anno, & suprà: & invenit eos
trecenta millia ad exeundum in prælium potentes, tenentes hastam, &
clypeum. Et mercede conduxit de Israel centum millia, potentes forti- 6
tudine, centum talentis argenti. Et homo Dei venit ad eum, dicens; 7
Rex, non ibit tecum virtus Israel: quoniam non est Dominus cum Israel,
omnibus filiis Ephræm: Quoniam si existimâris prævalere (c) in his; & 8
in fugam vertet te Dominus coram inimicis: quoniam est (d) à Domi-
no et prævalere, & in fugam verti. Et dixit Amasias homini Dei; Et 9
quid faciam centum (e) talenta, quæ dedi virtuti Israel? Et dixit ho-
mo Dei; Est Domino dare tibi plura his. Et distinxit Amasias (f) 10
virtuti quæ venerat ad se de Ephræm, abire in locum ipsorum. Et indi-
gnati sunt valdè super Judam: & reverterunt ad locum suum in ira in-
dignationis. Et Amasias confortatus est, & assumpsit populum suum, 11
& ivit in vallem Salinarum: & percussit ibi filios Seir, decem millia.
Et decem millia ceperunt vivos filii Juda, & ducebant super summi- 12
tatem præcipitii, & præcipitabant eos à summitate præcipitii: & omnes
disrupti sunt. Et filii virtutis, quos redire fecit Amasias, ne irent secum 13
ad bellum, & impetum fecerunt super civitates Juda à Samaria usque
Bethoron: & percusserunt in eis tria millia: & prædati sunt spolia
multa. Et factum est, postquàm venit Amasias percussâ Idumæâ; & 14
attulit ad se deos filiorum Seir: & statuit eos sibi in deos: & coram
eis adorabat, & ipse eis adolebat. Et facta est ira Domini super Ama- 15
siam; & misit ei prophetam: & dixit ei, Quid quæsivisti deos po-
puli, qui non exemerunt populum suum de manu tua? Et factum est, 16
cùm is loqueretur ad ipsum; & dixit ei, Nunquid consiliarium regis
dedi te? (g) Attende ne flagelleris. Et tacuit propheta, & dixit; (h)
Quoniam cognosco, quia voluit super te ad disperdendum te, quia feci-
sti hoc, & non exaudîsti consilium meum. Et consultavit Amasias 17
rex Juda, & misit ad Joas filium Joachaz filii Jehu regem Israel,
dicens; Veni, & conspiciamur faciebus. Et misit Joas rex Israel ad 18
Amasiam regem Juda, dicens; (i) Anchuch, qui in Libano, misit ad
cedrum, quæ in Libano, dicens; Da filiam tuam filio meo in uxorem:
& ecce venient bestiæ agri, quæ in Libano. Et venerunt bestiæ, & con-
culcârunt Anchuch.

MS. A. (η) δυνατοὺς ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον, κρατοῦντας (θ) παρελεύσεται μετὰ σοῦ (ι) ὑποστήσεται κύριος ἔναντι τῶν (κ) κατισχῦσαι ἐν τούτοις καὶ ὑποστῆσαι. (λ) ἑαυτῶν· (μ) ὑπέστρεψεν (ν) ἑαυτῶν (ξ) ἑαυτοῦ, (ο) κατεκρήμνισεν (π) οἱ υἱοὶ (ρ) ἐπέθεντο ἐπὶ (σ) πατάξαντα (τ) αὐτοὺς τοὺς (υ) ἑαυτῷ (φ) καὶ αὐτοῖς αὐτὸς ἔθυεν. (χ) Ἀμεσίαν, (ψ) προφήτας, καὶ εἶπον αὐτῷ, (ω) ἐξείλαντο (α) αὐτῷ, καὶ εἶπεν (β) πρόσεχε μὴ (γ) Ἀμασίας, καὶ ἀπέστειλεν (δ) Δεῦρο, ὀφθῶμεν (ε) ὀχόζ ὁ (ζ) ἦλθον (η) Ἀχόχ.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

وجمع اموصيا بيت يهودا * واقامهم في بيت ابايهم * ورؤساء الالوف والميين * وكل يهودا 5
وبنيامين * وعدهم من ابن عشرين سنة الي فوق * فوجدهم ثلاثماية الف رجل شبان
يخرجون الي الحرب ماسكي السيوف * واكترى من اسرايل مية الف رجل عظيمي القوة 6
عية بدرة مال * وجاء نبي الله وقال له * لا تمض بكل جيش اسرايل * لان الله ليس هو معكم 7
ولا مع ساير بني افريم * لانك ان تصنع الحرب يهبطك الرب قدام اعدايك * لانك لم 8
تمجد الله الذي هو المعين الرافع * فقال اموصيا لنبي الله * ما هي خطيتي التي عملها 9
لاجل مية بدرة دفعتها لبني اسرايل * فقال له نبي الله * ربك يعطيك اضعافا على ما اعطيت
وافرد اموصيا الرجال الذين جاوا اليه من بيت افريم ليمضوا الي مواضعهم * واشتد غضب 10
الله على بيت اسرايل جدا * وردهم الي مواضعهم بحنق وسخط * وتجبر اموصيا واخذ جيشه معه 11
ومضي الي وادي الملح * وقتل واهلك من اهل جبل اعلف عشرة الف * واسر عشرة الف * وجاوا 12
بهم بنو يهودا الي راس الحجر وكلهم مربوطين بالسلاسل * وبنو الجبابرة الذين سبا اموصيا 13
سلطهم في قري يهودا والسامرة وفي ضياع الامم * وخرب من الضياع ثلاثة الاف * وغنم غنيمة
عظيمة * وكان من بعد ان جاء اموصيا من حرب الادوميين * جاوا اليه بالهة بني جبل اعلف 14
فوقفهم بين يديه وسجد قدامهم * واطلع لهم ادراح البخور * فسخط الله علي اموصيا وبعث 15
اليه النبي فقال له * لم صليت قدام الهة الامم الذين لم يقدروا يخلصون من كان يعبدهم
من يديك * ولما كلمه النبي قال له * سجدت للخشب * وانا ادفعك للملوك * وافترق 16
النبي منه * ثم قال له * الويل لك * قد قطع الرب عليك ليهلكك * لانك لم
تسمع كلامي * وشاور الملك اموصيا مع بيت يهودا * وبعث الي يواس بن ياهو 17
ملك اسرايل وقال * تجي ليري كل منا صاحبه * فبعث يواس الي اموصيا وقال له 18
البروا الذي في لبنان بعث الي الارز وقال له * اعط ابنتك لابني زوجة * فجاز وحش
جبل لبنان فداسها *

Præterea congregavit Amosia Judæos, 5
& disposuit illos per domos eorum pa-
ternas sub chiliarchis & centurionibus;
omnem inquam, Judam & Benjami-
nem: & numerans eos à nato viginti
annos & supra, invenerunt eos esse
trecenta millia virorum juvenum prode-
untium ad militiam, prendentium gla-
dios. Insuper mercede conduxit ex If- 6
raelitis centum millia summæ fortitudi-
nis virorum, centum talentis argenteis.
Veniens autem ad eum propheta Dei, 7
dixit illi; Ne ducas omnes copias Isra-
elis, quia Deus non est vobiscum neque
cum omnibus filiis Ephraimi. Nam si 8
bellum gesseris, præcipitabit te Dominus
coram hostibus tuis, eò quòd non glo-
rificaveris Deum qui adjutor est & ex-
altator. Dixit Amosia ad prophetam 9
Dei, Quodnam est peccatum meum quod
commisi ob centum talenta quæ dedi Is-
raelitis? Ait illi propheta Dei, Dominus
tuus reddet tibi multò plura quàm quæ
dedisti. Itaque segregavit Amosia vi- 10
ros qui venerant ad se ex Ephraimitis,
ut redirent ad loca sua: & vehementer
exæstuans ira Dei in Israelitas, remisit
eos in regiones suas cum violentia &
furore. Quare sumptis animis Amosia, 11
duxit copias suas secum; & profectus
ad vallem Salis, peremit ac perdidit ex
incolis montis Aglaph decem millia;
Cepitque decem millia captivorum, quos 12
omnes catenis vinctos adduxerunt Judæi
ad caput lapidis. Filios autem gigan- 13
tum, quos ceperat Amosia, constituit
præfectos in civitatibus Judæ & Sa-
mariæ, & in oppidis gentium; vasta-
vitque oppidorum tria millia, cepitque
spolia maxima. Deinde contigit ut post- 14
quam rediisset Amosia è bello Edomæo-
rum, afferrent ei deos incolarum montis
Aglaph; ipseque statuens eos ante se,
adoraret eos, & offerret eis acerras thu-
ris. Unde iratus in Amosiam Deus, mi- 15
sit illi prophetam qui diceret ei, Quor-
sum orâsti coram diis gentium, qui non
valuerant liberare de manibus tuis eos qui
colebant ipsos? Tum allocutus eum 16
propheta, dixit illi; Tu adorâsti ligna, et
ego tradam te regibus: sic recessit ab eo
propheta: tum dixit illi, Væ tibi; jam
decrevit Dominus te perdere, quòd non
audieris verba mea. Iniit autem con- 17
silium rex Amosia cum domo Judæ, mi-
sitque ad Joasum filium Jehu regem If-
raelis, & ait, Venias ut videamus nos
mutuò. Remittens verò Joas ad Amo- 18
siam, dixit ei; Abies quæ est in Libano
mittens ad cedrum, dixit ei; Da filiam
tuam filio meo uxorem: præteriens autem
fera montis Libani, conculcavit illam;

דברי הימים ב: כו

19 אמרת הנה הכית את אדום ונשאך לבך להכביד עתה שבה בביתך למה תתגרה ברעה ונפלת אתה ויהודה עמך:
20 ולא שמע אמציהו כי מהאלהים היא למען תתם ביד כי דרשו את אלהי אדום:
21 ויעל יואש מלך ישראל ויתראו פנים הוא ואמציהו מלך יהודה בבית שמש אשר ליהודה:
22 וינגף יהודה לפני ישראל וינסו איש לאהליו:
23 ואת אמציהו מלך יהודה בן יואש בן יהואחז תפש יואש מלך ישראל בבית שמש ויביאהו ירושלם ויפרץ בחומת ירושלם משער אפרים עד שער הפונה ארבע מאות אמה:
24 וכל הזהב והכסף ואת כל הכלים הנמצאים בבית האלהים עם עבד אדום ואת אוצרות בית המלך ואת בני התערבות וישב שמרון:
25 ויחי אמציהו בן יואש מלך יהודה אחרי מות יואש בן יהואחז מלך ישראל חמש עשרה שנה:
26 ויתר דברי אמציהו הראשנים והאחרונים הלא הנם כתובים על ספר מלכי יהודה וישראל:
27 ומעת אשר סר אמציהו מאחרי יהוה ויקשרו עליו קשר בירושלם וינס לכישה וישלחו אחריו לכישה וימיתהו שם:
28 וישאהו על הסוסים ויקברו אתו עם אבתיו בעיר יהודה:

כו CAP. XXVI.

1 ויקחו כל עם יהודה את עזיהו והוא בן שש עשרה שנה וימליכו אתו תחת אביו אמציהו:
2 הוא בנה את אילות וישיבה ליהודה אחרי שכב המלך עם אבתיו:
3 בן שש עשרה שנה עזיהו במלכו וחמשים ושתים שנה מלך בירושלם ושם אמו יכליה מן ירושלם:
4 ויעש הישר בעיני יהוה ככל אשר עשה אמציהו אביו:
5 ויהי לדרש אלהים בימי זכריהו המבין בראת האלהים ובימי דרשו את יהוה הצליחו האלהים:
6 ויצא וילחם בפלשתים ויפרץ את חומת גת ואת חומת יבנה ואת חומת אשדוד ויבנה ערים באשדוד ובפלשתים:
7 ויעזרהו האלהים על פלשתים ועל הערביים הישבים בגור בעל והמעונים:
8 ויתנו העמונים מנחה לעזיהו וילך שמו עד לבוא מצרים כי החזיק עד למעלה:

Versio VULG. LAT.

Dixisti; Percussi Edom, & idcircò erigitur cor tuum in 19
superbiam: sede in domo tua, cur malum adversùm te
provocas, ut cadas & tu, & Juda tecum? Noluit audire 20
Amasias, eò quòd Domini esset voluntas ut traderetur in
manus hostium propter deos Edom. Ascendit igitur Jo- 21
as rex Israel, & mutuos sibi præbuére conspectus: Ama-
sias autem rex Juda erat in Bethsames Judæ: Corruitque 22
Juda coram Israel, & fûgit in tabernacula sua. Porrò 23
Amasiam regem Juda, filium Joas filii Joachaz, cepit Jo-
as rex Israel in Bethsames, & adduxit in Jerusalem: de-
struxítque murum ejus à porta Ephraim usque ad por-
tam anguli, quadringentis cubitis. Omne quoque aurum, 24
& argentum, & universa vasa, quæ repererat in domo
Dei, & apud Obededom, in thesauris etiam domûs re-
giæ, necnon & filios obsidum, reduxit in Samariam.
Vixit autem Amasias filius Joas rex Juda, postquàm mor- 25
tuus est Joas filius Joachaz rex Israel, quindecim annis.
Reliqua autem sermonum Amasiæ priorum & novissi- 26
morum, scripta sunt in libro regum Juda & Israel. Qui 27
postquàm recessit à Domino, tetenderunt ei insidias in
Jerusalem. Cúmque fugisset in Lachis, miserunt, & in-
terfecerunt eum ibi. Reportantésque super equos, sepeli- 28
erunt eum cum patribus suis in civitate David.

CAP. XXVI.

OMnis autèm populus Juda, filium ejus Oziam anno- 1
rum sedecim constituit regem pro Amasia patre suo. Ipse 2
ædificavit Ailath, & restituit eam ditioni Juda, post-
quàm dormivit rex cum patribus suis. Sedecim anno- 3
rum erat Ozias cùm regnare cœpisset, & quinquaginta
duobus annis regnavit in Jerusalem, nomen matris ejus
Jechelia de Jerusalem. Fecítque quod erat rectum in o- 4
culis Domini, juxta omnia quæ fecerat Amasias pater e-
jus. Et exquisivit Dominum in diebus Zachariæ intelli- 5
gentis & videntis Deum: cúmq; requireret Dominum,
direxit eum in omnibus. Denique egressus est, & pu- 6
gnavit contra Philisthiim, et destruxit murũ Geth, et mu-
rum Jabniæ, murúmque Azoti: ædificavit quoque oppi-
da in Azoto, & in Philisthiim. Et adjuvit eum Deus con- 7
tra Philisthiim, & contra Arabes, qui habitabant in Gur-
baal, & contra Ammonitas. Appendebántque Ammo- 8
nitæ munera Oziæ: & divulgatum est nomen ejus usq;
ad introitum Ægypti propter crebras victorias.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Cæde vastâsti Adamæos, iccirco elatus est a- 19
nimus tuus? gloriare, & maneto domi tuæ:
quorsum te provocas ad malum, ut cadas tu
& totus Juda tecum? Sed cùm non acqui- 20
evisset Amosia, ascendit Joas rex Israelis, &
Amosia rex Judæ; Ascenderunt inquam, & 21
alter alterius faciem viderunt in Beth-semes
civitate *sitâ* in termino terræ Judæorum.

Et apprehendens Joas rex Israelis Amosiam 23
regẽ Judæ in civitate Beth-semes, adduxerunt
eum in Jerusalem: perrupitque in muro Je-
rosolymæ à porta Aphremi usque ad portam
anguli quadringentos cubitos: Et ablatis 24
argento & auro, & vasis quæ reperiebantur
in domo Domini, cum vasis Obaredomi, the-
sauris domûs regiæ, & vasis domûs regiæ, &
vasis aureis; reversus est Samariam. Vixit 25
verò Amosia filius Joasi rex Juda, post mor-
tem Joasi filii Jehuahazi regis Israelis, quin-
decim annis. Reliquæ res gestæ Amosiæ prio- 26
res ac posteriores, ecce scriptæ sunt in libro
regum Judæ & Israelis. Postquam recessit 27
Amosia à timore Domini, dolum struxerunt
in eum servi ipsius in Jerusalem: cúmque fu-
gisset in Lachis, miserunt post eum in Lachis,
& interfecerunt eum illic: Et equis de- 28
portatum sepelierunt cum patribus ejus in
civitate Davidis.

CAP. XXVI.

[illegible]

TUnc assumens universus populus Judaicus 1
Oziam filium ejus (natus erat annos sexde-
cim) statuerunt eum in regno post Amosiam
patrem ejus. Is ædificavit Iltan quam recu- 2
peraverat Judæis postquam occubuisset rex
cum patribus suis. Itaque Ozia sexdecim 3
natus annos cùm regno potitus esset, quin-
quaginta duobus annis regnavit in Jerusa-
lem: nomen matris ejus erat Elaasa, de Je-
rusalem. Fecit quod rectum erat coram Do- 4
mino, quemadmodum fecerat David pater
ejus; Eúmque deprecatus est quandiu vixit 5
Zacharia qui instruebat eum in timore Domi-
ni: & Dominus dirigebat omnes vias ejus.
Nam egressus pugnavit contra Palestinos, 6
rupitque murum Gath, Azæ, & Asdod.
Et divulgatum est nomen ejus usque ad ter- 8
ram Ægypti, propter frequentia bella quæ
gerebat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Εἶπας, Ἰδοὺ (θ) ἐπάταξα τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπαίρει σε ἡ (ι) καρδία σου ἡ βαρεῖα· νῦν (κ)
20 κάθισον ἐν οἴκῳ σου, καὶ ἱνατί συμβάλλεις ἐν κακίᾳ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ Ἰούδας μετὰ σοῦ; Καὶ οὐκ ἤ-
κουσεν Ἀμασίας, ὅτι παρὰ κυρίου ἐγένετο τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας, ὅτι ἐξεζήτησε τοὺς θεοὺς
21 τῶν Ἰδουμαίων. Καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν ἀλλήλοις αὐτὸς καὶ Ἀμασίας βα-
22 σιλεὺς Ἰούδα ἐν Βαιθσαμὺς, ἥ ἐστι τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἐτράπη Ἰούδας κατὰ πρόσωπον Ἰσραὴλ, καὶ (λ) ἔ-
23 φυγεν ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. Καὶ τὸν Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα τὸν τοῦ (μ) Ἰωὰς υἱοῦ Ἰω-
άχαζ κατέλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βαιθσαμὺς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ κατ-
έσπασεν ἀπὸ τοῦ τείχους Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ πύλης Ἐφραὶμ ἕως πύλης γωνίας (ν) τετρακοσίους πήχεις.
24 Καὶ πᾶν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ παρὰ τῷ
Ἀβδεδὸμ, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Σα-
25 μάρειαν. Καὶ ἔζησεν Ἀμασίας ὁ τοῦ Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς τὸν τοῦ Ἰωά-
26 χαζ βασιλέα Ἰσραὴλ ἔτη δεκαπέντε. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀμασίου οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰ-
27 δοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ; Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἀπέστη Ἀμασίας ἀπὸ
κυρίου, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ ἐπίθεσιν, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Λαχίς· καὶ ἀπέστειλαν κατόπισθεν
28 αὐτοῦ εἰς Λαχὶς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἔθαψαν αὐ-
τὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.

MS.A. (θ) ἐπάταξας (ι) καρδία ἡ βαρεῖα, (κ) κάθισον ἐν (λ) ἔφυγον ἕκαστος (μ) Ἰωὰς * βασιλεὺς Ἰσραὴλ (ν) τετρακοσίους

Dixisti, Ecce percussi Idumæam, & extollit te cor tuum grave. Nunc 19
sede in domo tua: et ut quid conjicis in malum, & cades tu, & Judas
tecum? Et non audivit Amasias: quoniam à Domino factum est ad tra- 20
dendum eum in (k) manus: quoniam exquisivit deos Idumæorum. Et 21
ascendit Joas rex Israel: & conspecti sunt sibi invicem, ipse, & Amasi-
as rex Juda in Bethsamys, quæ est ipsius Juda. Et corruit Judas ad 22
faciem Israel, & fugit unusquisque in tabernaculum suum. Et Amasi- 23
am regem Juda filium Joas filii Joachaz cepit Joas rex Israel, in Beth-
samys: & induxit eum in Hierusalem, & destruxit de muro Hierusa-
lem à porta Ephræm usque ad portam anguli, quadringentos cubitos: Et 24
omne aurum, & argentum, & omnia vasa inventa in domo Domini, &
apud Abdedom, & thesauros domus regis, & filios (l) commistionum:
& revertit in Samariam. Et vixit Amasias filius Joas rex Juda, post- 25
quàm mortuus est Joas filius Joachaz rex Israel, annos decem &
quinque. Et reliqua verba Amasiæ prima, & ultima, nónne ecce 26
scripta super librum regum Juda, & Israel? Et in tempore, quo re- 27
cessit Amasias à Domino, et (m) conjurárunt super eum conjurationē, &
fugit è Hierusalem in Lachis: & miserunt post eum in Lachis, & in-
terfecerunt eum ibi. Et assumpserunt eum super equos, & sepelierunt 28
eum cum patribus ejus in civitate David.

ΚΕΦ. κϛʹ.

1 Καὶ ἔλαβεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ὀζίαν, καὶ (α) αὐτὸς υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν
2 αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμασίου. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλὰθ, αὐτὸς ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ
3 Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. Υἱὸς (β) ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἐβασί-
λευσεν Ὀζίας, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰεχε-
4 λία ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμασίας ὁ
5 πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἦν ἐκζητῶν τὸν κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις Ζαχαρίου τοῦ συνιόντος ἐν φόβῳ κυρίου,
6 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐζήτησε τὸν κύριον, καὶ εὐόδωσεν αὐτῷ κύριος. Καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπολέμησε
πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ κατέσπασε τὰ τείχη Γὲθ, καὶ (γ) τὰ τείχη Ἰαβνὴρ, καὶ τὰ τείχη Ἀζώτου, καὶ
7 ᾠκοδόμησε πόλεις Ἀζώτου, καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. Καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν κύριος ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους,
8 καὶ ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς πέτρας, καὶ ἐπὶ τοὺς Μιναίους. Καὶ ἔδωκαν οἱ Μιναῖοι δῶ-
ρα τῷ Ὀζίᾳ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕως εἰσόδου Αἰγύπτου, ὅτι κατίσχυσεν ἕως ἄνω.

MS. A. (α) αὐτὸς δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν, (β) δεκαὲξ ἐτῶν (γ) τὰ τείχη Ἰαβεὶς,

CAP. XXVI.

Et sumpsit omnis populus terræ Oziam, (& ipse filius sexdecim anno- 1
rum,) & regnare fecerunt eum pro patre suo Amasia. Ipse ædificavit 2
Ælath: ipse restituit eam Juda; postquam dormivit rex cum patri-
bus suis. Filius sexdecim annorum regnavit Ozias: & quinquaginta 3
& duos annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus Jechelia
de Hierusalem. Et fecit rectum in conspectu Domini juxta omnia quæ- 4
cunque fecerat Amasias pater ejus. Et fuit exquirens Dominum in di- 5
ebus Zachariæ (a) intelligentis in timore Domini: & in diebus ejus quæ-
sivit Dominum: & prosperavit eum Dominus. Et exiit, & bellavit ad- 6
versùs alienigenas: & demolitus est mœnia Geth, & mœnia Jabner,
& mœnia Azoti: & ædificavit civitates Azoti, & in alienigenis. Et 7
confortavit eum Dominus super alienigenas, & super Arabas habitantes
super petram, & super Minæos. Et dederunt Minæi dona Oziæ: & 8
fuit nomen ejus usque ad introitum Ægypti: quoniam prævaluit usque
sursum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وانت لما غلبت الادوميين ارتفع قلبك * وانا اشير عليك ان تقعد في بيتك
20 ولا تطلب الشر * لئلا تقع انت وبيت يهودا معك * فلم يسمع اموصيا * فطلع يواس
21 ملك اسرايل * ونظر كل منهما وجه صاحبه في بيت شمس الضيعة التي في تخوم
ارض يهودا *

23 * واخذ يواس ملك اسرايل اموصيا ملك يهودا في بيت شمس الضيعة * واتى به الى يروسليم *
24 وثلم ثلمة عظيمة في سورها * من باب افريم الى باب الزاوية * مقدار اربعماية باع * واخذ
منها مالا وذهبا وثيابا الذي وجد في بيت الله * وجميع ثياب عابور بن ادوم * وخزاين
25 الملك وثياب الملك * واواني الذهب الكثير * ورجع الى سمرين * وعاش اموصيا
26 ملك يهودا بعد موت يواس بن ياهوحاز ملك اسرايل خمسة عشر سنة * وهذه الفاظ
27 اموصيا الاولة والاخيرة * مكتوبة في سفر ملوك يهودا واسرايل * ومن بعد ان غير اموصيا
مخافة الله * نافقوا عليه عبيده نفاقا في اروسليم * فهرب الى لخيس * فطلبوه فذهب الى نابلس *
18 فوجهوا الى نابلس واخذوه * وقتلوه هناك * وحملوه على مركوب * ودفنوه مع اباية في
قرية داود *

Sic tu cùm viceris Edomæos, elevatum 19
est cor tuum. Ego verò consilium do tibi
ut te contineas domi tuæ, nec quæras
malum, ne succumbas tu & domus
Judæ tecum. Verùm Amosiâ non ob- 20
temperante, ascendit Joas rex Israelis.
Cúmque alter alterius faciem vidisset 21
in Beth-semes civitate quæ jacet in limi-
tibus terræ Judæ,

Prehendit Joas rex Israelis Amosiam 23
regem Judæ in Beth-semes civitate, &
adduxit eum Jerosolymam, labemque
magnam perrupit in muro ejus, à porta
Ephraimi ad portam angularem usque,
spatium videlicet quadringentorum cu-
bitorum. Tulitque ab ea argentum, au- 24
rum, & vestes quas reperit in domo
Dei, & omnes vestes Aboris filii E-
dom, æraria regis, vestes regis, & vasa
aurea permulta; & reversus est Sama-
riam. Vixit autem Amosia rex Judæ 25
post obitum Joasi filii Jehuhazi regis
Israelis, quindecim annis. Hæc Amo- 26
siæ gesta priora ac posteriora, scripta
sunt in libro regum Judæ & Israelis.
Et postquam mutavit Amosia timorem 27
Dei, conflárunt in eum servi ipsius con-
jurationem in Jerusalem, fugitque in
Lachis: ubi cùm quæsissent eum, abiit
Neapolim: sed mittentes Neapolim
tenuerunt eum, ibique interfecerunt:
Tum jumento vexerunt, & sepelie- 28
runt cum patribus ejus in civitate Da-
vidis.

الفصل السادس والعشرون *

1 * واخذ ساير شعب يهودا عوزيا ابنه وهو ابن ستة عشر سنة * وملكوه ملكا بعد موت ابيه
2 3 * فبنى ايلات وردها الى بيت يهودا * من بعد ان مات الملك ابوه * وملك باروسليم اثنين
4 5 وخمسين سنة * واسم امه العاشو * وصنع حسنات قدام الله * كما صنع ابوه داود * وهكذا صلى
قدامه في ايام زكريا الكاهن الذي كان يجذبه الى مخافة الله * واصلح الله ساير طرقه
6 * وحارب الفلسطينيين * واخرب سور جات وغزة وازدود *
8 * وبلغ اسمه الى ارض مصر * لانه كان يكثر الحروب *

CAP. XXVI.

Deinde sumpsit universus Judæ po- 1
pulus Oziam filium ejus dum annum age-
ret decimum sextum, & unxerunt eum
regem post mortem patris ejus. Ex- 2
truxit Ilathum, & reduxit eam ad
domum Judæ postquam mortuus esset
rex pater ejus. Regnavit autem in Je- 3
rusalem quinquaginta duobus annis:
& nomen matris ejus fuit Elaasu: Et 4
rectè se gessit coram Deo, quemadmo-
dum fecerat David pater ipsius: Atque 5
ita oravit coram illo in diebus Zacha-
riæ sacerdotis qui trahebat eum ad ti-
morem Dei; & Deus dirigebat omnes
vias ejus. Oppugnavit Philisthæos, 6
evertitque murum Geth, Gazæ, & Az-
dodis:
Pervenitque fama ejus in terram Ægypti, 8
quia frequentia bella gerebat.

דברי הימים ב: כו

.eis roboravit & : angulum super & , vallis portam super & ,anguli portam super Jerusalaim in turres Huzzijahu ædificavit Et
9 ויבן עזיהו מגדלים בירושלם על־שער הפנה ועל־שער הגיא ועל־המקצוע ויחזקם׃
agricolæ ,planitie in & ,*humili loco* in & ,ei erat *multa acquisitio* quia ,multas cisternas *excidit* & ,deserto in turres extruxit Et
10 ויבן מגדלים במדבר ויחצב ברות רבים כי מקנה־רב היה לו ובשפלה ובמישור אכרים
egredientiũ bellum facientiũ exercitus Huzzijahu ipsi fuit Et ,*erat humum diligens* quia ,Carmel in & ,montibus in vinitores &
11 וכרמים בהרים ובכרמל כי אהב אדמה היה׃ ויהי לעזיהו חיל עשי מלחמה יוצאי
principibus de Chananiahu manũ ad ,præfecti Mahaseiahu & ,scribæ Jehihel manũ per eorum *censum numero in agmen in exercitum*
צבא לגדוד במספר פקדתם ביד יעואל הסופר ומעשיהו השוטר על יד־חנניהו משרי
militiæ exercitus corã manũ ad Et .sexcenti & millia duo ,*virtute* fortium *patrum capitum* numerus Omnis .regis
12 13 המלך׃ כל מספר ראשי האבות לגבורי חיל אלפים ושש מאות׃ ועל־ידם חיל צבא
contra regi auxiliandũ ad ,roboris fortitudine cũ bellum facientiũ quingentorũ & ,millium septem & ,millium trecentorum
שלש מאות אלף ושבעת אלפים וחמש מאות עושי מלחמה בכח חיל לעזר למלך על־
lapides & , arcus & , loricas & , galeas & ,hastas & , clypeos exercitui cuncto Huzzijahu eis præparavit Et .inimicum
14 האויב׃ ויכן להם עזיהו לכל־הצבא מגנים ורמחים וכובעים ושרינות וקשתות ולאבני
jaciendũ ad angulis in & , turribus *super existendũ ad ,cogitantis excogitationem* machinas Jerusalaim in fecit Et .fundarum
15 קלעים׃ ויעש בירושלם חשבנות מחשבת חושב להיות על־המגדלים ועל־הפנות לירוא
.est roboratus donec *se juvandũ ad* mirificavit quia , procul *ad usque* ejus nomen est egressũ & : *grandibus lapidibus in &* , *sagittis in*
בחצים ובאבנים גדלות ויצא שמו עד־למרחוק כי־הפליא להעזר עד כי־חזק׃
,Domini templũ in est ingressus & :suũ Deũ Dñm contra est prævaricat' & ,corrumpendũ ad ,ejus cor est elevatũ *se roborare juxta* Et
16 וכחזקתו גבה לבו עד־להשחית וימעל ביהוה אלהיו ויבא אל־היכל יהוה
.*virtutis* filii octoginta Domini sacerdotes eo cum & :sacerdos Hazariahu eum post *venit* Et .suffimenti altare super *suffiendum ad*
17 להקטיר על־מזבח הקטרת׃ ויבא אחריו עזריהו הכהן ועמו כהנים ליהוה שמונים בני־חיל׃
Aharon filiorum sacerdotum sed ,Domino suffire Huzzijahu *tibi* Non : ei dixerunt & ,regem Huzzijahu contra steterunt Et
18 ויעמדו על־עזיהו המלך ויאמרו לו לא־לך עזיהו להקטיר ליהוה כי לכהנים בני־אהרן
,Huzziahu *sævivit* Et .Deo Domino à gloriã ad tibi non &,es prævaricat' quia ,sanctuario de Egredere .suffire *sanctificatorum*
19 המקדשים להקטיר צא מן־המקדש כי מעלת ולא־לך לכבוד מיהוה אלהים׃ ויזעף עזיהו
sacerdotum facie ad ejus fronte in est orta lepra & ,sacerdotibus cum *ipsum sæviendo in* Et .*suffiendum ad* suffimentũ sua manu in &
ובידו מקטרת להקטיר ובזעפו עם־הכהנים והצרעת זרחה במצחו לפני הכהנים
ecce & ,sacerdotes omnes & , *caput* sacerdos Hazzariahu eum *ad* respexit Et .suffimenti altare *desuper* Domini domo in
20 בבית יהוה מעל למזבח הקטרת׃ ויפן אליו עזריהו כהן הראש וכל־הכהנים והנה־
.Dominus eum percussit quia , egredi *est compulsus* ipse etiam Et .inde eũ festinare fecerunt & ,sua fronte in leprosus ipse
הוא מצרע במצחו ויבהלוהו משם וגם־הוא נדחף לצאת כי נגעו יהוה׃
domo è fuerat excisus quia ,leprosus *libera* domo habitavit & ,*suæ mortis* diem ad usque leprosus rex Huzzijahu fuit Et
21 ויהי עזיהו המלך מצרע עד־יום מותו וישב בית החפשות מצרע כי נגזר מבית
primorum ,Huzzijahu *verborum residuum* Et .terræ populum *judicans* , regis domum super ejus filius Jotham Et .Domini
22 יהוה ויותם בנו על־בית המלך שופט את־עם הארץ׃ ויתר דברי עזיהו הראשנים
cum eum sepelierunt Et .suis patribus cum Huzzijahu dormivit Et .propheta Amos filius Jesahjahu scripsit ,novissimorum &
23 והאחרנים כתב ישעיהו בן־אמוץ הנביא׃ וישכב עזיהו עם־אבתיו ויקברו אתו עם־
.eo pro ejus filius Jotham regnavit Et *ipse* Leprosus : dixerunt nam ;regibus qui , sepulchri agro in suis patribus
אבתיו בשדה הקבורה אשר למלכים כי אמרו מצורע הוא וימלך יותם בנו תחתיו׃

CAP. XXVII. כז

,ejus matris nomen Et .Jerusalaim in regnavit annis sedecim & : *ipso regnando in* ,Jotham annorum quinque & viginti Filius
1 בן־עשרים וחמש שנה יותם במלכו ושש־עשרה שנה מלך בירושלם ושם אמו
.Sadoc filia Jerusah
ירושה בת־צדוק׃

Versio VULG. LAT.

Ædificavitque Ozias turres in Jerusalem super portam 9
anguli, & super portam vallis, & reliquas in eodem muri latere, firmavitque eas. Extruxit etiam turres in so- 10
litudine, & effodit cisternas plurimas, eò quòd haberet multa pecora, tam in campestribus, quàm in eremi vastitate : vineas quoque habuit & vinitores in montibus, & in Carmelo: erat quippe homo agriculturæ deditus. Fuit 11
autem exercitus bellatorum ejus, qui procedebant ad prælia, sub manu Jehiel scribæ, Maasiæque doctoris, & sub manu Hananiæ, qui erat de ducibus regis. Omnis- 12
que numerus principum per familias virorum fortium, duorum millium sexcentorum. Et sub eis universus ex- 13
ercitus, trecentorum & septem millium quingentorum; qui erant apti ad bella, & pro rege contra adversarios dimicabant. Præparavit quoque eis Ozias, id est, cun- 14
cto exercitui, clypeos, & hastas, & galeas, & loricas, arcúsque & fundas ad jaciendos lapides. Et fecit in Je- 15
rusalem diversi generis machinas, quas in turribus collocavit & in angulis murorum, ut mitterent sagittas, & saxa grandia : egressúmque est nomen ejus procul, eò quòd auxiliaretur ei Dominus, & corroboràsset illum. Sed 16
cùm roboratus esset, elevatum est cor ejus in interitum suum, & neglexit Dominum Deum suum : ingressúsque templum Domini, adolere voluit incensum super altare thymiamatis. Statímque ingressus post eum Azarias sa- 17
cerdos, & cum eo Sacerdotes Domini octoginta, viri fortissimi: Restiterunt regi, atque dixerunt ; Non est tui 18
officii Ozia, ut adoleas incensum Domino, sed Sacerdotum, hoc est, filiorum Aaron, qui consecrati sunt ad hujuscemodi ministerium: egredere de sanctuario, ne contempseris : quia non reputabitur tibi in gloriam hoc à Domino Deo. Iratúsque Ozias, tenens in manu thuri- 19
bulum, ut adoleret incensum, minabatur Sacerdotibus. Statímque orta est lepra in fronte ejus coram Sacerdotibus, in domo Domini super altare thymiamatis. Cúm- 20
que respexisset eum Azarias pontifex, & omnes reliqui Sacerdotes, viderunt lepram in fronte ejus, & festinatò expulerunt eum. Sed & ipse perterritus acceleravit egredi, eò quòd sensisset illicò plagam Domini. Fuit 21
igitur Ozias rex leprosus usque ad diem mortis suæ, & habitavit in domo separata plenus leprâ, ob quam ejectus fuerat de domo Domini. Porrò Joatham filius ejus rexit domum regis, & judicabat populum terræ. Re- 22
liqua autem sermonum Oziæ priorum & novissimorum, scripsit Isaias filius Amos, propheta. Dormivítque Ozias 23
cum patribus suis, & sepelierunt eum in agro regalium sepulchrorũ, eò quòd esset leprosus : regnavitq; Joatham filius ejus pro eo. CAP. XXVII.

Vigintiquinque annorum erat Joatham cùm regnare 1
cœpisset, & sedecim annis regnavit in Jerusalem : nomen matris ejus Jerusa filia Sadoc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
1 [illegible]

Ædificavit quoque sibi Ozia turres in Jeru- 9
salem super portam angularem & super portam Occidentalem, & cinxit eas in angulis earum fibulis ferreis. Multas etiam turres 10
ædificavit in civitatibus quæ pertinebant ad eum : fecítque sibi multos puteos, quòd plurimos greges haberet : & in planitiebus ac montib' aratores & agricolas habebat, quòd multa prædia possideret. Habebat etiam 11
Ozia viros fortissimos bellatores, Numerò 12
triginta duorum millium sexcentorũ. Alios 13
etiã habebat commorantes in deserto, *nempe* trecenta millia ; & viros gladio præcinctos habebat septies mille quingentos, Qui sin- 14
gulis diebus aderant, & regem custodiebant. Pervulgatum est ergò nomen ejus in omnes 15
urbes, adeóque ditissimus evasit. Cùm au- 16
tem factus esset dives opum, extulit se animus ejus admodum, & ementitus est Dominum Deum suum : ingressus enim est in templum Domini ad offerendum acerras thuris. In- 17
gressus verò post eum Ozia sacerdos, ait illi; Non est tuus O rex, locus iste ; neque tui 18
muneris est incensum offerre super altare. Tunc iratus Ozia rex contra sacerdotes, jus- 19
sit eos ejici è Sanctuario : at eodem tempore egressa lepra è Sanctuario, cecidit sup frontem regis Oziæ, cùm ingressus esset ad offe- 20
renda thura in domo Domini. Et conversus ad eum Ozia sacerdos cæteríque sacerdotes, viderunt eum properantem ad egrediendum ; quippe qui sensisset se à Domino per- 21
cussum : Sic mansit rex Ozia sedens in lepra sua usque ad obitum suum : sedebat ergò in domo solitaria leprosus, eò quòd blasphemàsset domum Domini : & Jotham filius ejus curam habebat domûs regiæ, & judicabat 22
populum terræ. Reliqua gesta Oziæ tam priora quàm posteriora, ecce scripta sunt in 23
Esaia filio Amos propheta. Cùm occubuisset Ozia cum patribus suis, sepelierunt eum in *communi* loco sepulchrorum, non in sepultura regum : (dicebant enim quòd leprosus esset) & regnavit Jotham filius ejus post ipsum.

CAP. XXVII.

Natus erat annos vigintiquinque Jotham 1
cùm regno potitus esset, & sexdecim annos regnavit in Jerusalem : nomen matris ejus erat Jerusa filia Sadoci.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ᾠκοδόμησεν Ὀζίας (δ) πύργους ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς γωνίας καὶ ἐπὶ τὴν πύλην
10 τῆς φάραγγος, καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, καὶ κατίσχυσε. Καὶ ᾠκοδόμησε πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐλατόμη-
σε λάκκους πολλοὺς, ὅτι κτήνη πολλὰ (ε) ὑπῆρχεν αὐτῷ ἐν Σεφηλᾷ καὶ ἐν τῇ πεδινῇ, καὶ ἀμπελουργοὶ
11 ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ ἐν τῷ Καρμήλῳ, ὅτι (ζ) γεωργὸς ἦν. Καὶ ἐγένετο τῷ Ὀζίᾳ (η) δύναμις ποιοῦσα πό-
λεμον, καὶ ἐκπορευομένη εἰς παράταξιν εἰς πόλεμον καὶ εἰσπορευομένη εἰς παράταξιν εἰς ἀριθμόν· καὶ ἦν
ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν διὰ χειρὸς Ἰειὴλ τοῦ γραμματέως, καὶ (θ) Μαασίου τοῦ κριτοῦ, διὰ χειρὸς Ἀνανίου
12 τοῦ διαδόχου τοῦ βασιλέως. Πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν πατριαρχῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον δισχίλιοι ἑξ-
13 ακόσιοι, Καὶ μετ' αὐτῶν δύναμις πολεμικὴ, τριακόσιαι χιλιάδες (ι) καὶ ἑπτακισχίλιοι, καὶ πεντακόσιοι·
14 οὗτοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος βοηθῆσαι τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους. Καὶ (κ)
ἡτοίμασεν αὐτοῖς Ὀζίας πάσῃ τῇ δυνάμει θυρεοὺς καὶ δόρατα καὶ περικεφαλαίας καὶ θώρακας καὶ τόξα (λ)
15 καὶ εἰς λίθους σφενδόνας. Καὶ ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχανευμένας λογιστοῦ, τοῦ εἶναι ἐπὶ
τῶν πύργων καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, βάλλειν βέλεσι καὶ λίθοις μεγάλοις. καὶ ἠκούσθη ἡ κατασκευὴ αὐτῶν ἕ-
ως πόῤῥω· ὅτι ἐθαυμαστώθη τοῦ βοηθηθῆναι ἕως οὗ κατίσχυσε. Καὶ ὡς κατίσχυσεν, ὑψώθη ἡ καρδία αὐ-
16 τοῦ τοῦ καταφθεῖραι· καὶ ἠδίκησεν ἐν κυρίῳ θεῷ (μ) αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου θυμιᾶσαι
17 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων. Καὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς, καὶ μετ' αὐτοῦ ἱε-
18 ρεῖς τοῦ κυρίου ὀγδοήκοντα υἱοὶ δυνατοί. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ Ὀζίαν τὸν βασιλέα, καὶ (ν) εἶπαν αὐτῷ,
Οὐ σοὶ Ὀζία θυμιᾶσαι τῷ κυρίῳ, ἀλλ' ἢ τοῖς ἱερεῦσιν (ξ) υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἡγιασμένοις (ο) θῦσαι.
ἔξελθε ἐκ τοῦ ἁγιάσματος, ὅτι ἀπέστης ἀπὸ κυρίου· καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο εἰς δόξαν παρὰ κυρίου
19 θεοῦ. Καὶ ἐθυμώθη Ὀζίας, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ θυμιατήριον τοῦ θυμιᾶσαι ἐν τῷ (π) ναῷ· καὶ
ἐν τῷ θυμωθῆναι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἡ λέπρα ἀνέτειλεν ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν
20 ἱερέων ἐν οἴκῳ κυρίου ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων. Καὶ ἐπέστρεψε (ρ) πρὸς αὐτὸν Ἀζα-
ρίας ὁ ἱερεὺς ὁ πρῶτος, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς λεπρὸς ἐν τῷ μετώπῳ, καὶ κατέσπευσαν αὐ-
21 τὸν ἐκεῖθεν, καὶ γὰρ αὐτὸς ἔσπευσεν ἐξελθεῖν, ὅτι ἤλεγξεν αὐτὸν κύριος. (σ) Καὶ Ὀζίας ὁ βασιλεὺς
ἦν λεπρὸς ἕως ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, καὶ ἐν οἴκῳ ἀφφουσὼθ ἐκάθητο λεπρὸς, ὅτι ἀπεσχίσθη
ἀπὸ οἴκου κυρίου. καὶ (τ) Ἰωάθαμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.
22 Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι (υ) Ὀζίου οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, (φ) γεγραμμένοι ὑπὸ Ἰεσσίου τοῦ προφήτου.
23 Καὶ ἐκοιμήθη Ὀζίας μετὰ τῶν πατέρων (χ) αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν
τῷ πεδίῳ (ψ) τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων, ὅτι εἶπαν, Ὅτι λεπρός ἐστι. καὶ ἐβασίλευσεν (ω) Ἰωάθαμ υἱὸς
αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et ædificavit Ozias turres in Hierusalem, & super portam anguli, & 9
super portam vallis, & super angulos, & (b) confirmavit. Et ædifica- 10
vit turres in deserto: & effodit cisternas multas: quoniam pecora multa
erant ei in Sephela, & in campestri, & (c) vinitores in montana, & in
Carmelo: quoniam (d) agricultor erat. Et fuit Oziæ virtus faciens bel- 11
lum, & egrediens in aciem ad prælium, & (e) ingrediens in aciem ad
numerum: & fuit numerus eorum per manum Jiel scribæ, & Maasiæ
judicis, per manum Ananiæ vicarii regis. Omnis numerus patriarcha- 12
rum potentium ad bellum, bis mille sexcenti, Et cum eis virtus bella- 13
trix trecenta millia, & septem mille & quingenti. Hi facientes bellum
in virtute fortitudinis ad auxiliandum regi super adversarios. Et pa- 14
ravit eis Ozias, omni virtuti clypeos, & hastas, & galeas, & thora-
ces, & arcus, & ad lapides fundas. Et fecit in Hierusalem machinas 15
fabrefactas (f) excogitantis, ut essent super turres, & super angulos,
ad jaciendum jaculis, & saxis magnis. Et auditus est apparatus eorum
usque longè: quoniam mirificatus est habendo auxilium, quoadusque con-
fortatus est. Et postquàm confortatus est; exaltatum est cor ejus ad 16
corrumpendum. Et injustè fecit in Dominum Deum suum: & intravit
in templum Domini ad adolendum super altare thymiamatum. Et in- 17
travit post eum Azarias sacerdos, et cum eo sacerdotes Domini octuagin-
ta filii potentes: Et (g) steterunt super Oziam regem, et dixerunt ei; 18
Non tibi Ozia, adolere Domino, sed sacerdotibus filiis Aaron sanctificatis
adolere. Egredere è sanctuario, quoniam recessisti à Domino: et non erit
tibi hoc ad gloriam à Domino Deo. Et indignatus est Ozias: et in ma- 19
nu ejus thuribulū ad adolendū thymiama in templo. Et in irascendo eum
adversùs sacerdotes, et lepra exorta est in fronte ejus coram sacerdotibus
in domo Domini super altare thymiamatum. Et convertit se ad eum Aza- 20
rias sacerdos primus, et sacerdotes, et ecce ipse leprosus in fronte. Et (h)
festinare fecerunt eum inde: nam et ipse festinavit exire, quoniam arguerat
eum Dominus. Et Ozias rex fuit leprosus usque ad diem obitûs sui: et 21
in domo (i) Apphusoth sedit leprosus; quoniam abscissus fuerat à domo
Domini. Et Joathan filius ejus super regnum ejus, judicans populum
terræ. Et reliqua verba Oziæ prima, et novissima, scripta à (k) Jessia 22
propheta. Et dormivit Ozias cum patribus suis: et sepelierunt eum cum 23
patribus ejus in campo sepulturæ regum: quoniam dixerunt, Quia leprosus
est. Et regnavit Joatham filius ejus pro eo.

MS. A. (δ) πύργον (ε) ὑπῆρχον (ζ) φιλογεωργὸς (η) δυνάμεις ποιοῦσαι πόλεμον, καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς παράταξιν * εἰς ἀριθμόν· καὶ ὁ ἀριθμὸς (θ) Μαασαίου (ι) καὶ ἑπτὰ χιλιάδες, καὶ πεντακόσιοι· (κ) ἡτοίμαζεν (λ) καὶ σφενδόνας εἰς λίθους. Καὶ (μ) ἑαυτοῦ, (ν) εἶπον (ξ) τοῖς υἱοῖς (ο) θυμιᾶσαι. (π) ναῷ· ἐν τῷ (ρ) ἐπ' αὐτὸν ὁ ἱερεὺς (σ) Καὶ ἦν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς λεπρὸς ἕως τῆς ἡμέρας τ (τ) Ἰωάθαμ (υ) Ὀζίου τοῦ βασιλέως οἱ (φ) ἰδοὺ εἰσὶν γεγραμμένοι (χ) ἑαυτοῦ, (ψ) μετὰ τῆς (ω) * Ἰωάθαν ὁ υἱὸς

ΚΕΦ. κζ'.

1 (α) Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωάθαμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (β) ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν
ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἱερουσὰ θυγάτηρ Σαδώκ.

MS.A. (α) Εἴκοσι καὶ πέντε (β) δεκαέξ

CAP. XXVII.

Filius viginti et quinque annorum Joatham in regnando ipsum: et 1
sex et decem annos regnavit in Hierusalem: et nomen matris ejus Hie-
rusa filia Sadoc:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وبني عوزيا له جواسق في اوروشليم على باب الركن وعلى باب الغرب * وشدد في اركانها
10 مغاليق الحديد * وجواسق كثيرة بناها في القرى * وصنع له مشرعات كثيرة * لان صار
11 له مالا عظيما * وكان له في البراري والجبال اجراء * وفلاحين * ومواشي كثيرة * وكان له
12
13 جيوش جبابرة * وعددهم اثنان وثلاثون الفا وستماية * وآخرون سكان في البراري كانوا
14 ثلاثماية الف * ورجال متقلدون السيوف سبعة الف وخمسماية * وكل يوم يجيئون ويخدمون
15
16 الملك * وشاع اسمه في ساير المدن * وصار غنيا جدا * وحين كثرت امواله تشمخ جدا
17 وكذب قدام الله الاله * ودخل هيكل الله ليطلع البخور * فدخل عوزيا الكاهن خلفه *
18 وقال له * ليس هذا موضعك * ولا يجب ان تتعدى على رتبة الكهنوت * وتطلع بخورا
19 على مذبح الله * وفي تلك الساعة انتهره * وامر باخراجه من بيت القدس * ووقع بين
20 عيني الملك برص حين دخل يقدم البخور في بيت الله * فالتفت عوزيا الكاهن والشعب *
21 وراوا انه مستعجل الخروج * لانه عرف ان الله ضربه * ومكث ابرص الى يوم وفاته * وكان
مقيما في بيته وحده حين تبرص * لانه جدف على بيت الله * واقام يوثام ابنه على
22 الملك * وكان يحكم على الشعب * وساير الفاظه الاولى والآخرة مكتوبة في سفر
23 اشعيا النبي * ومات عوزيا ودفن في قبر * وليس في قبور الملوك * لانهم قالوا
انه تبرص *

Præterea ædificavit sibi Ozia propugna- 9
cula in Jerusalem ad portam angula-
rem & ad portam Occidentalem, & fir-
mavit pilas eorum fibulis ferreis.
Arces quoque multas ædificavit in ci- 10
vitatibus, fecitque sibi aquaria multa,
quia maximas habebat opes: & in de-
sertis ac montibus operarios, & arato-
res, plurimaque armenta possidebat.
Habebat etiam copias gigantum, 11
Eratque numerus eorum triginta duo 12
millia, sexcenti: Alios quoque habebat 13
degentes in desertis, erantque trecenta
millia: & virorum ensibus accinctorum
septem millia quingenta; Qui quotidie 14
venientes ministrabant regi. Pervul- 15
gata est igitur fama ejus in omnes ur-
bes, & factus est admodum dives.
Et cùm abundâssent opes ejus, intumuit 16
vehementer, & mentitus est coram Deo,
Deo suo: ingressus est enim templum
Dei ut offerret incensum. At ingressus 17
post eum Ozia sacerdos, dixit ei; Non 18
est hic locus tuus, nec decet te usurpare
officium sacerdotale, & incensum of-
ferre super altare Dei. Eodem tem- 19
pore interminatus est illi rex, præcepit-
que eum ejici è Sanctuario. Sed decidit
inter oculos regis lepra, cùm ingressus
esset ad offerendum incensum in domo
Dei: Et respicientes Ozia sacerdos ac 20
populus, viderunt eum accelerantè egres-
sum, eò quòd sensisset à Deo se per-
cussum. Mansit autem leprosus usque 21
ad diem obitûs sui, & morabatur domi
suæ solus, postquam factus est leprosus
quia blasphemaverat in domum Dei,
præfecitque Jotbamum filium suum re-
gno, ut populum judicaret. Reliqua i- 22
psius gesta priora & posteriora, scripta
sunt in libro Esaiæ prophetæ. Tandem 23
mortuus est Ozia, & in sepulchro pecu-
liari, non in sepulchris regum sepultus:
dixerunt enim, Leprosus erat.

* الفصل السابع والعشرون *

1 * وملك يوثام ابنه بعده وهو ابن خمسة وعشرين سنة * واقام ملكا ستة عشر سنة
واسم امه يروشا ابنة صادوق *

CAP. XXVII.

Post hunc regnavit Jotham filius 1
ejus, annos natus viginti quinque,
mansitque rex sexdecim annos: no-
men matris ejus fuit Jerusa filia
Sadoci.

דברי הימים ב׳ : כח

2 ויעש הישר בעיני יהוה ככל אשר עשה עזיהו אביו רק לא בא אל היכל יהוה ועוד העם משחיתים:
3 הוא בנה את שער בית יהוה העליון ובחומת העפל בנה לרב:
4 וערים בנה בהר יהודה ובחרשים בנה בירניות ומגדלים:
5 והוא נלחם עם מלך בני עמון ויחזק עליהם ויתנו לו בני עמון בשנה ההיא מאה ככר כסף ועשרת אלפים כרים חטים ושעורים עשרת אלפים זאת השיבו לו בני עמון ובשנה השנית והשלשית:
6 ויתחזק יותם כי הכין דרכיו לפני יהוה אלהיו:
7 ויתר דברי יותם וכל מלחמתיו ודרכיו הנם כתובים על ספר מלכי ישראל ויהודה:
8 בן עשרים וחמש שנה היה במלכו ושש עשרה שנה מלך בירושלם:
9 וישכב יותם עם אבתיו ויקברו אתו בעיר דויד וימלך אחז בנו תחתיו:

CAP. XXVIII. כח

1 בן עשרים שנה אחז במלכו ושש עשרה שנה מלך בירושלם ולא עשה הישר בעיני יהוה כדויד אביו:
2 וילך בדרכי מלכי ישראל וגם מסכות עשה לבעלים:
3 והוא הקטיר בגיא בן הנם ויבער את בניו באש כתעבות הגוים אשר הריש יהוה מפני בני ישראל:
4 ויזבח ויקטר בבמות ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן:
5 ויתנהו יהוה אלהיו ביד מלך ארם ויכו בו וישבו ממנו שביה גדולה ויביאו דרמשק וגם ביד מלך ישראל נתן ויך בו מכה גדולה:
6 ויהרג פקח בן רמליהו ביהודה מאה ועשרים אלף ביום אחד הכל בני חיל בעזבם את יהוה אלהי אבותם:
7 ויהרג זכרי גבור אפרים את מעשיהו בן המלך ואת עזריקם נגיד הבית ואת אלקנה משנה המלך:
8 וישבו בני ישראל מאחיהם מאתים אלף נשים בנים ובנות וגם שלל רב בזזו מהם ויביאו את השלל לשמרון:
9 ושם היה נביא ליהוה עדד שמו ויצא לפני הצבא הבא לשמרון ויאמר להם הנה בחמת יהוה אלהי אבותיכם על יהודה נתנם בידכם ותהרגו בם בזעף עד לשמים הגיע:

Versio VULG. LAT.

Fecitque quod rectum erat coram Dño, juxta omnia quæ 2
fecerat Ozias pater suus, excepto quòd non est ingressus
templum Domini, & adhuc populus delinquebat. Ipse 3
ædificavit portam domûs Domini excelsam, & in muro
Ophel multa construxit. Urbes quoq; ædificavit in mon- 4
tibus Juda, & in saltibus castella & turres. Ipse pugna- 5
vit contra regem filiorũ Ammon, & vicit eos, dederúnt-
que ei filii Ammon in tempore illo centum talenta argen-
ti, & decem millia coros tritici, ac totidem coros hordei:
hæc ei præbuerũt filii Ammon, in anno secundo & tertio.
Corroboratúsq; est Joatham, eò quòd direxisset vias suas 6
coram Dño Deo suo. Reliqua autem sermonũ Joatham, &
omnes pugnæ ejus, & opera, scripta sunt in libro regum 7
Israel & Juda. Vigintiquinque annorum erat cùm re-
gnare cœpisset, & sedecim annis regnavit in Jerusalem. 8
Dormivítque Joatham cum patribus suis, & sepelierunt
eum in civitate David: & regnavit Achaz fili⁹ ej⁹ pro eo. 9

CAP. XXVIII.

Viginti annorũ erat Achaz cùm regnare cœpisset: & 1
sedecim annis regnavit in Jerusalem: non fecit rectum in
conspectu Dñi sicut David pater ejus: Sed ambulavit in 2
viis regũ Israel, insuper & statuas fudit Baalim. Ipse est, 3
qui adolevit incensũ in valle Benennom, & lustravit filios
suos in igñe, juxta ritum gentiũ, quas interfecit Dñs in ad-
ventu filiorum Israel. Sacrificabat quoque, & thymiama 4
succendebat in excelsis, & in collibus, & sub omni ligno
frondoso. Tradidítque eum Dñs Deus ejus in manu regis 5
Syriæ, qui pcussit eum, magnámq; prædam cepit de ejus
imperio, & adduxit in Damascũ: manib⁹ quoque regis Is-
rael tradit⁹ est, & pcussus plagâ grandi. Occiditq; Phacee, 6
filius Romeliæ, de Juda centũ viginti millia in die uno, o-
mnes viros bellatores: eò q̃ reliquissent Dñm Deum patrũ
suorum. Eodem tempore occidit Zechri, vir potens ex 7
Ephraim, Maasiã filiũ regis, & Ezricam ducẽ domûs ejus,
Elcanam quoque secundũ à rege. Ceperúntq; filii Israel 8
de fratribus suis ducenta millia mulierum, puerorum, &
puellarũ, & infinitam prædam: ptulerúntque eam in Sa-
mariam. Eâ tempestate erat ibi propheta Dñi, nomine 9
Oded: qui egressus obviàm exercitui venienti in Samariã,
dixit eis; Ecce iratus Dñs Deus patrum vestrorum contra
Juda, tradidit eos in manibus vestris, & occidistis eos a-
trociter, ita ut ad cœlum pertingeret vestra crudelitas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Fecit quod bonum erat coram Dño, quemad- 2
modum fecerat Ozia pater ejus: verùm non
est ingressus domum Dñi, & adhuc populus
corruptis erat moribus. Is ædificavit portam 3
domûs Dñi superiorem; & in muro qui ab-
solutus fuit, plurimùm ædificavit. Civitates 4
ædificavit in terra Judæ: & in Harsath ædifi-
cavit palatia, & turres. Idem pugnavit con- 5
tra populum Ammonitarum, & superavit e-
os: dederuntq; ei Ammonitæ eo anno centum
talenta argenti, decies mille coros tritici, &
decies mille coros hordei: totum hoc munus
computaverunt et obtulerunt ei Ammonitæ.
Anno secundo & tertio confirmavit se Jo- 6
tham, quia rectè composuerat vias suas co-
ram Dño Deo suo. Reliqua gesta Jothami, o- 7
mnia bella, & viæ ejus, scripta sunt in libro
regum Israelis & Judæ.
Occumbente demum Jothamo cum majori- 9
bus suis, & in civitate Davidis sepulto, re-
gnavit Ahaz filius ejus post ipsum.

CAP. XXVIII.

Vigintiquinque natus erat annos Ahaz 1
cùm regnavit, & sexdecim annis regnavit in
Jerusalem. Non fecit quod bonum erat coram
Dño Deo suo, sicut David pater ejus: Sed 2
ambulavit in viis regum Israelis: tum enim
aras fecit idolis, Tum obtulit acerras thuris 3
in vallibus magnis, tum filium suum traduxit
per ignem secundùm consuetudinẽ gentium
quas perdiderat Dñs à conspectu filiorum Is-
raelis: Deniq; sacrificavit & obtulit acerras 4
thuris super aras & super excelsa, & subter
quascunq; pulchras arbores. Quapropter tra- 5
didit eum Dñs Deus in manum regis Adumæ-
orum, qui, multis ex ejus *populo* cæde mactatis,
& magnâ ab eo captâ prædâ, rediêre Damas-
cum. Traditus etiam fuit in manus regis Is-
raelitarum, qui magnâ *gentem* ejus nece con- 6
fecit. Nam Pecahus Romeliæ filius uno die
trucidavit è *gente* regis Judæorum centum
viginti millia, qui omnes erant viri fortissimi;
eò quòd deseruissent Dñm Deum patrum su-
orum. Interfecit etiam Zachri gigantẽ Aphre- 7
miticum, & Maasiam regis filium, Ezarchi
œconomum, & Elcanam secundum à rege. 8
Et Israelitæ captivos duxerunt è fratribus su-
is hominum ducenta millia, cum filiis & fili-
abus eorum; plurimamq; prædam diripuerunt
ab eis, et advexerunt prædam in Samariam. 9
Erat autem ibi propheta Domini, cujus no-
men erat Addo, qui egressus obviàm exerci-
tui, venit Samariam, et dixit; Quòd irâ perci-
tus Dominus Deus patrum nostrorum contra
Judæos, tradiderit eos in manus vestras; *ideo*
trucidâstis eos, nec pepercistis eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα (γ) ἃ ἐποίησεν Ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐκ εἰσ-
3 ῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου, καὶ ἔτι ὁ λαὸς κατεφθείρετο. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου (δ) κυρίου τὴν
4 ὑψηλήν, καὶ ἐν (ε) τείχει Ὀπὰλ ᾠκοδόμησε πολλά, (ζ) Ἐν ὄρει Ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς καὶ
5 οἰκήσεις καὶ πύργους. Αὐτὸς ἐμαχέσατο πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατίσχυσεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐδί-
δουν αὐτῷ οἱ υἱοὶ (η) Ἀμμὼν καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου, καὶ δέκα χιλιάδας κόρων πυροῦ,
καὶ κριθῶν δέκα χιλιάδας· ταῦτα ἔφερεν αὐτῷ βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τῷ πρώτῳ
6 ἔτει (θ) καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ. Κατίσχυσεν Ἰωάθαμ, ὅτι ἡτοίμασε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἐναν-
7 τίον κυρίου θεοῦ αὐτοῦ. Καὶ (ι) οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωάθαμ καὶ ὁ πόλεμος καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ, ἰδοὺ (κ) γε-
9 γραμμέναι ἐπὶ (λ) βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ (μ) Ἰσραήλ. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων (ν) αὐτοῦ,
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS. A. (γ) ὅσα (δ) κυρίου καὶ τὴν (ε) τείχη τοῦ Ὀφλὰ ᾠκοδόμησεν (ζ) Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει (η) Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν (θ) καὶ δευτέρῳ (ι) οἱ λόγοι Ἰ-
8 ωάθαμ οἱ λοιποὶ καὶ (κ) γεγραμμένοι (λ) βιβλίων (μ) Ἰσραήλ. Καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν βασιλεύσας καὶ ἓξ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ
(ν) ἑαυτοῦ,

Et fecit rectum in conspectu Domini juxta omnia quæ fecerat Ozias pa- 2
ter ejus: sed non intravit in templum Domini: & adhuc populus cor-
rumpebatur. Hic ædificavit portam domûs Domini excelsam: & in 3
muro (a) Opel ædificavit multa, In monte Juda, & in saltibus, (b) 4
& habitationes, & turres. Hic pugnavit adversùs regem filiorum 5
Ammon: & prævaluit super eum. Et dabant ei filii Ammon (c) &
per annum centum talenta argenti, & decem millia cororum tritici, &
hordeorum decem millia. Hæc afferebat ei rex filiorum Ammon per an-
num in primo anno, & in secundo, & tertio. Confortatus est 6
Joatham, quoniam paravit vias suas coram Domino Deo suo. Et reliqua 7
verba Joatham, & bellum, & actiones ejus, ecce scripta in libro regum
Juda, & (d) Israel. Et dormivit Joatham cum patribus suis: & se- 9
pultus est in civitate David. Et regnavit Achaz filius ejus pro eo.

ΚΕΦ. κη'.

1 Υἱὸς (α) εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν Ἄχαζ ἐν τῷ (β) βασιλεύειν αὐτόν, καὶ (γ) ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν
2 ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύθη κατὰ
3 τὰς ὁδοὺς (δ) βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ γὰρ γλυπτὰ ἐποίησε, Καὶ τοῖς εἰδώλοις (ε) αὐτῶν ἐν γῇ Βενεν-
νόμ· καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ διὰ πυρὸς κατὰ τὰ βδελύγματα (ζ) τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξωλόθρευσε κύριος
4 ἀπὸ προσώπου (η) υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐθυμία ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν δωμάτων, καὶ ὑποκάτω παντὸς
5 ξύλου ἀλσώδους. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ διὰ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐπάταξεν ἐν
αὐτῷ καὶ ᾐχμαλώτευσεν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν πολλήν, καὶ ἤγαγεν εἰς Δαμασκόν· καὶ εἰς (†) χεῖρας βα-
σιλέως Ἰσραὴλ παρέδωκεν αὐτόν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ πληγὴν μεγάλην. Καὶ ἀπέκτεινε Φακεὲ ὁ τοῦ
6 (θ) Ῥομελία βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Ἰούδα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύϊ,
7 ἐν τῷ (ι) καταλιπεῖν αὐτοὺς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. Καὶ ἀπέκτεινε (κ) Ζεχρὶ ὁ δυνατὸς
τοῦ Ἐφραὶμ τὸν (λ) Μαασίαν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν Ἐζρικὰν ἡγούμενον τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ τὸν Ἐλ-
8 κανὰ τὸν διάδοχον τοῦ βασιλέως. Καὶ (μ) ᾐχμαλώτισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τριακο-
σίας χιλιάδας, (ν) γυναῖκας καὶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ σκῦλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν
9 τὰ σκῦλα εἰς Σαμάρειαν. Καὶ ἐκεῖ ἦν ὁ προφήτης τοῦ κυρίου, Ὠδὴδ ὄνομα αὐτῷ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάν-
τησιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ ὀργὴ κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων
ὑμῶν (ξ) ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, καὶ ἀπεκτείνατε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ, καὶ ἕ-
ως τῶν οὐρανῶν ἔφθακε.

CAP. XXVIII.

Filius viginti (a) & quinque annorum erat Achaz in regnando ipsum: 1
& sexdecim annos regnavit in Hierusalem: & non fecit rectum in con-
spectu Domini, sicut David pater ejus: Et ambulavit secundùm vias 2
regum Israel. Etenim sculptilia fecit, Et idolis eorum in (b) Ge Ben- 3
ennon: & traduxit filios suos per ignem secundùm abominationes gen-
tium, quas exterminaverat Dominus à facie filiorum Israel. Et ado- 4
lebat super excelsa, & super solaria, & sub omni ligno frondoso. Et 5
tradidit eum Dominus Deus ejus (c) per manum regis Syriæ: & per-
cussit in eo, & captivavit de eis captivitatem multam, & adduxit in
Damascum. Et in manus regis Israel tradidit eum: & percussit in eo
plagam magnam. Et interfecit Phacee filius Romeliæ rex Israel in Juda 6
in una die centum viginti millia virorum potentium fortitudine, in relin-
quendo eos Dominum Deum patrum suorum. Et interfecit Zechri po- 7
tens ex Ephræm Maasiam filium regis, & Ezrican præfectum domûs ejus,
& Elcana (d) vicarium regis. Et captivaverunt filii Israel de fratri- 8
bus suis (e) trecenta millia, mulieres, & filios, & filias. Et spolia multa
prædati sunt ex eis: & attulerunt spolia in Samariam. Et ibi erat 9
propheta Domini: Oded nomen ei. Et exiit in occursum virtutis venienti-
um in Samariam, & dixit eis; Ecce ira Domini Dei patrum vestrorum
super Judam: & tradidit eos in manus vestras: & interfecistis in eis
in ira: & usque ad cœlos pervenit.

MS.A. (α) εἴκοσι ἐτῶν Ἄχαζ (β) βασιλεῦσαι (γ) δεκαὲξ ἐβασίλευσεν (δ) τῶν βασιλέων (ε) αὐτῶν ἔθυεν ἐν γῇ Βεεννόμ· (ζ) πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἀπεστραμμένων τούτων,
καὶ ὧν ἐξωλέθρευσεν (η) τῶν υἱῶν (†) τὰς χεῖρας (θ) Ῥομελίου (ι) αὐτοὺς καταλιπεῖν τὸν κύριον θεὸν (κ) Ἐζεχρὶ (λ) Μασίαν (μ) ᾐχμαλώτευσαν (ν) γυναῖκας, υἱοὺς (ξ) ἐπὶ τὸν Ἰούδαν,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وصنع حسنا قدام الله مثل ما صنع عوزيا ابوه * ولكن لم يدخل بيت الله * والى هذه
3 الغاية كان الشعب فاسدا * وهو بنى باب بيت الله الفوقاني * والسور الذي كان قد
4 اندرس بناه * وبنى ضياعا بارض يهودا * وفي حرسث بنى منتزهات وجواسق * وهو كان
5 يحارب بني عمون * وقوي عليهم * فاعطاه بنو عمون في سنة واحدة مية بدرة مالا *
6 وعشر الف كر حنطة * ومثلها شعيرا * هذه كلها هدايا قربها له بنو عمون * وتعظم
7 يوثام * لانه اصلح طرقه قدام الله * وساير الفاظه كلها الاولى والاخيرة مكتوبة في سفر
ملوك اسرائيل ويهودا *

9 * ومات يوثام مع ابائه * وقبر في صيغة داود *

Is benè se gessit coram Deo, uti fecerat 2
Ozia pater ejus: attamen non est ingressus
templum Dei, & ad hoc usque tempus
depravatus erat populus. Is etiam ædi- 3
ficavit portam domûs Dei supremam, &
murum qui attritus jam erat, reædifi-
cavit. Præterea ædificavit oppida in 4
terra Judæ, & in Harsath ædificavit
loca amœna & arces. Idem quoque 5
bellum intulit Ammonitis, & prævaluit
eis, adeóque dederunt ei Ammonitæ eo-
dem anno centum talenta pecuniæ, &
decies mille coros tritici, totidémque hor-
dei: omnia hæc munera obtulerunt ei
Ammonitæ. Quare magnificatus est Jo- 6
tham, quia vias suas coram Deo diri-
gebat. Reliqua omnia ipsius gesta prio- 7
ra & posteriora, scripta sunt in libro re-
gum Israelis & Judæ.

Deinde mortuus est Jotham cum majori- 9
bus suis, & sepultus in civitate Da-
vidis.

* الفصل الثامن والعشرون *

1 * وملك احاز ابنه بعده وهو ابن خمس وعشرين سنة * واقام ملكا ستة عشر سنة *
2 * ومشى في طرق ملوك اسرائيل * وبنا مذابح للاوثان * وقدم البخور في اودية كبار *
3
4 واحرق ابنه بالنار مثل عادة الامم الذين اهلكهم الله من قدام بني اسرائيل * واطلع
5 الذبايح والبخور للاوثان تحت كل الاشجار الحسان * فاسلمه الله في يد ملك ادوم
فاهلك من الشعب * واخرب خرابا عظيما * وسبى منهم سبيا عظيما * واتى بالسبي الى دمسق *
6 وايضا اسلمه الله بيد ملك اسرائيل * خرب خرابا * وقتل فاقاح بن رومليا من ملك يهودا
7 مية وعشرين الفا في يوم واحد * لاجل تخليتهم الله اله ابايهم * وقتل زكري من بيت
8 افريم * ولعمسوا بن ملكا * ولعزرقي وكيل البيت * والقنيا ثاني الملك * وسبى بنو اسرائيل من
9 اخوتهم مايتي الف * وبنيهم وبناتهم * وجاوا بالغنيمة الى سمرين * وكان ثم نبي الله اسمه
عادوا * خرج للقاء الجيش الذي جاء الى سمرين * وقال * سخط الله على بيت يهودا واورسليم *
واسلمهم في ايديكم * خربتموهم وما رحمتموهم *

CAP. XXVIII.

Post hæc regnavit Ahaz filius ejus an- 1
nos natus vigintiquinque, mansitque rex
sexdecim annis. Ambulavit in viis re- 2
gum Israelis: nam ædificavit aras ido-
lis: Obtulit incensum in vallibus ma- 3
gnis: filium suum igne combussit more
gentium quas Deus extinxerat è conspe-
ctu Israelitarum: Obtulit sacrificia & 4
incensum idolis sub omnibus pulchris ar-
boribus. Quamobrem tradidit illum De- 5
us in manum regis Edom, qui multis è
populo cæsis, ingenti vastatione factâ, &
captâ ab eis prædâ copiosâ; prædam ab-
duxit in Damascum. Tradidit eum quoq;
Deus in manum regis Israelitarum, qui
& vastationem intulit. Trucidavit e- 6
nim Pecahus Romeliæ filius de regno Ju-
dæ centum viginti millia uno die; ob
derelictum ab eis Deum, Deum majorum
suorum: Et occidit Zichri de domo 7
Ephraimi, Amasum filium Malchæ,
Azarchi præfectum domûs, & Elcaniam
secundum à rege: Et adduxerunt Is- 8
raelitæ de fratribus suis ducenta millia
captivorum unà cum filiis & filiabus eo-
rum, & prædam intulerunt in Samari-
am: ubi existens propheta Dei, cujus 9
nomen erat Addo, egressus est obviàm
exercitui qui venerat ad Samariam, &
ait; Iratus Deus domui Judæ, & Je-
rosolymæ, tradidit eos in manus vestras;
& vos eos depopulati estis, nulla ergà
eos commiseratione commoti:

דברי הימים ב: כח

vos tantùm Nonne .vobis ancillas in & ,servos in subjicere dicentes vos Jerusalaim & Jehudah filios nunc Et
10 ועתה בני־יהודה וירושלם אתם אמרים לכבש לעבדים ולשפחות לכם הלא רק־אתם
duxistis captivam quam captivitatem reducite & ,me audite nunc Et ? vestro Deo Domino delicta vobiscum
11 עמכם אשמות ליהוה אלהיכם: ועתה שמעוני והשיבו השביה אשר שביתם
filius Hazariahu ,Ephraim filiorum capitibus de viri surrexerunt Et .vos super Domini nasi ira quia ; vestris fratribus de
12 מאחיכם כי חרון אף־יהוה עליכם: ויקמו אנשים מראשי בני־אפרים עזריהו בן־
.militia è venientes contra ,Chadlai filius Hamasa &,Sallum filius Jechizchijahu &,Mesillemoth filius Berechiahu ,Jehochanan
יהוחנן ברכיהו בן־משלמות ויחזקיהו בן־שלם ועמשא בן־חדלי על־הבאים מן־הצבא:
super addere dicentes Vos .nos super Domini delictum in quia ,huc captivitatem adducetis Non :eis dixerunt Et
13 ויאמרו להם לא־תביאו את־השביה הנה כי לאשמת יהוה עלינו אתם אמרים להסיף על־
captivitatem expeditus reliquit Et .Israel super nasi ira & ,nobis delictum multum nam :nostra delicta super &,nostra peccata
14 חטאתנו ועל־אשמתנו כי־רבה אשמה לנו וחרון אף על־ישראל: ויעזב החלוץ את־השביה
apprehenderunt & ; nomina per sunt nuncupati qui viri surrexerunt Et ,concionis totius & ,principum facies ad ,prædam &
15 ואת־הבזה לפני השרים וכל־הקהל: ויקמו האנשים אשר־נקבו בשמות ויחזיקו
,eos fecerunt comedere &,eos fecerūt calceare &,eos fecerunt vestire & spoliis de vestierunt eorum nudos omnes & ,captivitatem in
בשביה וכל־מערמיהם הלבישו מן־השלל וילבשום וינעלום ויאכלום
apud palmarum civitatem Jericho eos adduxerūt &,impingentem omnem asinis in eos duxerunt & ,eos unxerunt &,eos fecerunt bibere &
וישקום ויסכום וינהלום בחמרים לכל־כושל ויביאום ירחו עיר־התמרים אצל
adhuc Et .sibi auxiliandum ad ,Assur reges ad Achaz rex misit illo tempore In .Someron sunt reversi & : eorum fratres
16 אחיהם וישובו שמרון: בעת ההיא שלח המלך אחז על־מלכי אשור לעזר לו: ועוד
17 meridiem & ,planiciei urbes per se diffuderunt Pelistim Et .captivitatem duxerūt captivā &,Jehudah de percusserunt &,venerunt Edomæi
18 אדומים באו ויכו ביהודה וישבו־שבי: ופלשתים פשטו בערי השפלה והנגב
,ejus filias & ,Timnah & ;ejus filias & ,Socho & ,Ghederoth & ,Ajalon & ,Semes-Beth ceperunt & :Jehudah
ליהודה וילכדו את־בית־שמש ואת־אילון ואת־הגדרות ואת־שוכו ובנותיה ואת־תמנה ואת־בנותיה
quia :Israel regem Achaz propter Jehudah Dominus humiliavit Nam .ibi habitaverunt & ,ejus filias & ,Ghimzo &
19 ואת־גמזו ואת־בנתיה וישבו שם: כי־הכניע יהוה את־יהודה בעבור אחז מלך־ישראל כי
,ei fuit angustiæ & ,Assur rex pilneser-Tilgath eum super venit Et .Dñm in prævaricatione prævaricando & ,Jehudah in feriari fecerat
20 הפריע ביהודה ומעול מעל ביהוה: ויבא עליו תלגת פלנאסר מלך אשור ויצר לו
non & ,Assur regi dedit & :principum & ,regis domum & ,Domini domum Achaz fuerat partitus Etenim .eū roboravit non &
21 ולא חזקו: כי־חלק אחז את־בית יהוה ואת־בית המלך והשרים ויתן למלך אשור ולא
diis immolavit Et .Achaz rex ipse ,Dominum in prævaricari addidit & sibi esse angustiæ tempore in Et .sibi auxilium ad
22 לעזרה לו: ובעת הצר לו ויוסף למעול ביהוה הוא המלך אחז: ויזבח לאלהי
23 :me adjuvabunt &,immolabo eis ,eos adjuvantes ipsi Aram regum dii Quoniam ;dixit & :eum in percutientib' Darmesec
דרמשק המכים בו ויאמר כי אלהי מלכי־ארם הם מעזרים אתם להם אזבח ויעזרוני
vasa quassavit & ,Dei domus vasa Achaz collegit Et .Israel omni & ,eum faciendum ruere ad ei fuerunt ipsi &
24 והם היו־לו להכשילו ולכל־ישראל: ויאסף אחז את־כלי בית־האלהים ויקצץ את־כלי
omni in Et .Jerusalaim in angulo omni in altaria sibi fecit & ;Domini domus fores clausit & ,Dei domus
25 בית־האלהים ויסגר את־דלתות בית־יהוה ויעש לו מזבחות בכל־פנה בירושלם: ובכל־
.suorum patrum Deum Dominum fecit irasci & ;alienis diis suffiendum ad ,excelsa fecit Jehudah urbe & urbe
עיר ועיר ליהודה עשה במות לקטר לאלהים אחרים ויכעס את־יהוה אלהי אבתיו:
.Israel & ,Jehudah regum libro in scripta ipsa ecce ,novissimorum & primorum ,ejus viarū omniū & ,ejus verborū residuū Et
26 ויתר דבריו וכל־דרכיו הראשנים והאחרנים הנם כתובים על־ספר מלכי־יהודה וישראל:

Versio VULG. LAT.

Insuper filios Juda & Jerusalem vultis vobis subjicere in
10 servos & ancillas : quod nequaquàm facto opus est : peccâstis enim super hoc Domino Deo vestro. Sed audite
11 consilium meum, & reducite captivos, quos adduxistis de fratribus vestris, quia magnus furor Domini imminet vobis. Steterunt itaque viri de principibus filiorum
12 Ephraim, Azarias filius Johanan, Barachias filius Mosollamoth, Ezechias filius Sellum, & Amasa filius Adali, contra eos qui veniebant de prælio, Et dixerunt eis;
13 Non introducetis huc captivos : ne peccemus Domino. Quarè vultis adjicere super peccata nostra, & vetera cumulare delicta ? grande quippè peccatum est, & ira furoris Domini imminet super Israel. Dimiserúntque viri
14 bellatores prædam, & universa quæ ceperant, coram principibus, & omni multitudine. Steterúntq; viri, quos
15 suprà memoravimus, & apprehendentes captivos omnésq; qui nudi erant, vestierunt de spoliis : cúmq; vestissent eos, & calceâssent, & refecissent cibo ac potu, unxisséntq; propter laborem, & adhibuissent eis curam : quicunque ambulare non poterant, & erant imbecillo corpore, imposuerunt eos jumentis, & adduxerunt Jericho Civitatem palmarum ad fratres eorum, ipsíque reversi sunt in Samariam. Tempore illo misit rex Achaz ad re-
16 gem Assyriorum, postulans auxilium. Venerúntque Idu-
17 mæi, & percusserunt multos ex Juda, & ceperunt prædam magnam. Philisthiim quoque diffusi sunt per urbes
18 campestres, & ad Meridiem Juda : ceperúntque Bethsames, & Aialon, & Gaderoth, Socho quoque, & Thamnan, & Gamzo, cum viculis suis, & habitaverunt in eis. Humiliaverat enim Dominus Judam propter Achaz re-
19 gem Juda, eò quòd nudâsset eum auxilio, & contemptui habuisset Dominum. Adduxitq; contra eum Thel-
20 gathphalnasar regem Assyriorum, qui & afflixit eum, & nullo resistente vastavit. Igitur Achaz, spoliatâ domo
21 Domini, & domo regum ac principum, dedit regi Assyriorum munera, & tamen nihil ei profuit. Insuper &
22 tempore angustiæ suæ auxit contemptum in Dominum, ipse per se rex Achaz, Immolavit diis Damasci victi-
23 mas percussoribus suis, & dixit; Dii regum Syriæ auxiliantur eis, quos ego placabo hostiis, & aderunt mihi, cùm econtrariò ipsi fuerint ruinæ ei, & universo Israel. Direptis itaque Achaz omnibus vasis domûs Dei, atque
24 confractis, clausit januas templi Dei, & fecit sibi altaria in universis angulis Jerusalem. In omnibus quoque ur-
25 bibus Juda extruxit aras ad cremandum thus, atque ad iracundiam provocavit Dominum Deum patrum suorum. Reliqua autem sermonum ejus, & omnium operum
26 suorum priorum & novissimorum, scripta sunt in libro regum Juda & Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
26 [illegible]

Imò nunc contenditis ut sint vobis servi &
10 ancillæ : & vos quidem nôstis tantum vos crimen coram Domino Deo vestro commisisse. Jam ergò audite me, & remittite capti-
11 vos quos cepistis de fratribus vestris, ne fortò excitetur in vos ira Domini. Tunc surgen-
12 tes viri quidam ex principibus Aphremitarum, *nempe* Azaria, & Johana, atque Barachia filius Machariæ; Dixerunt eis, Ne in-
13 troducatis hos captivos huc, ne adhuc peccemus coram Domino Deo nostro : vos autem dicitis, Adjiciamus ad culpas nostras & pec-
14 cata nostra, quandoquidem plurima sunt. Re-
15 miserunt ergò omnes captivos in Jerusalem. Pergens autem ipse rex Ahaz mendaciis Do-
23 minum negare, sacrificavit diis Damasci, & dicebat eis; Vos estis dii ac domini mei, vos colo, & vobis sacrifico : sic fuit ipse offendiculo Judæ, & peccare fecit totum populum Judæum. Adhæc congregavit Ahaz omnia
24 vasa quæ erant in domo Domini, & concidit vasa quæ erant in domo Domini, clausitque januas interiores & exteriores quæ erant in domo Domini : Et fecit sibi altaria in omni-
25 bus angulis qui erant in Jerusalem, & quâcunque civitate quæ erat in Juda : feceratq; sacrificia ad immolandum diis alienis. Eo-
16 dem tempore misit rex Ahaz ad regem Athur ut opem sibi ferret. Nam adhuc Adumæi ve-
17 niebant, & stragem faciebant in Judæis, & abducebant ex eis captivos : Et Palestini
18 venientes obsederant civitates planitiei, & civitates Meridionales Judæorum, ceperántq; civitatem Beth-semes, & civitatem Ilon, & civitatem Zeorath, Sob & viculos ejus, Ga-
19 ram & viculos ejus. Fregerat enim Dominus Judæos propter peccata Ahazi regis Judæ, quæ multiplicaverat in domo Judæ, graviter mentitus in Dominum Deum su-
20 um. Item veniente contra eum Teglathpalasare rege Athur, eúmque obsidente, &
21 summâ angustiâ premente; Tulit rex Ahaz vasa quæ erant in domo Domini. & vasa quæ erant in domo regum predecessorum, & in domibus opulentis; deditque regi Athur, ne læderet eum tempore angustiæ suæ.

26 Reliqua gesta Ahazi, & omnes viæ ejus priores ac posteriores; ecce scripta sunt in libro regum Judæ & Israelis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ νῦν υἱὸς Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ ὑμεῖς λέγετε (ο) κατακλήσασθαι εἰς δούλους καὶ δούλας. (π) οὐκ ἰδοὺ εἰ-
11 μι μεθ᾽ ὑμῶν μαρτυρῆσαι κυρίῳ (ρ) θεῷ ὑμῶν; Καὶ νῦν ἀκούσατέ μου, καὶ ἀποστρέψατε τὴν αἰχμαλω-
12 σίαν ἣν (σ) ᾐχμαλωτεύσατε τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὅτι ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐφ᾽ ὑμῖν. Καὶ ἀνέστησαν ἄρ-
χοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, (τ) Οὐδείας ὁ τοῦ Ἰωανοῦ, καὶ Βαραχίας ὁ τοῦ (υ) Μοσολαμὼθ, καὶ
13 Ἐζεκίας ὁ τοῦ Σελλὴμ, καὶ Ἀμασίας ὁ τοῦ (φ) Ἐλδαῒ ἐπὶ τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ τοῦ πολέμου, Καὶ
εἶπαν αὐτοῖς, Οὐ μὴ εἰσαγάγητε τὴν αἰχμαλωσίαν ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸ ἁμαρτάνειν τῷ
κυρίῳ ἐφ᾽ ἡμᾶς ὑμεῖς λέγετε (χ) προσθεῖναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὴν (ψ) ἄγνοιαν ἡμῶν,
14 ὅτι πολλὴ ἡ ἁμαρτία ἡμῶν, καὶ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἀφῆκαν οἱ πολεμισταὶ
15 τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας. Καὶ ἀνέστησαν
ἄνδρες οἳ ἐπεκλήθησαν ἐν ὀνόματι, καὶ ἀντελάβοντο τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ πάντας τοὺς γυμνοὺς
(ω) περιέβαλον ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἐνέδυσαν αὐτοὺς καὶ ὑπέδησαν αὐτοὺς, καὶ ἔδωκαν φαγεῖν
καὶ ἀλείψασθαι, καὶ (α) ἀντελάβοντο καὶ ἐν ὑποζυγίοις παντὸς ἀσθενοῦντος, καὶ κατέστησαν αὐτοὺς
16 εἰς Ἱεριχὼ πόλιν φοινίκων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ (β) ἐπέστρεψαν εἰς Σαμάρειαν. Ἐν τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ (γ) ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς βασιλέα Ἀσσοὺρ βοηθῆσαι αὐτῷ καὶ ἐν τούτῳ,
17.18 (δ) Ὅτι οἱ Ἰδουμαῖοι ἐπέθεντο, καὶ ἐπάταξαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ (ε) ᾐχμαλώτισαν αἰχμαλωσίαν. Καὶ
οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς, καὶ ἀπὸ Λιβὸς τοῦ Ἰούδα, καὶ ἔλαβον τὴν (ζ)
Βαιθσαμὺς, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκαν
τῷ βασιλεῖ τὴν Αἰλὼν, καὶ τὴν Γαληρὼθ, καὶ τὴν Σωχὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, (η) καὶ τὴν Θαμνὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ
19 τὴν (θ) Γαμζὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ. Ὅτι ἐταπείνωσε κύριος τὸν Ἰούδαν διὰ
20 Ἄχαζ βασιλέα Ἰούδα, ὅτι ἀπέστη ἀποστάσει ἀπὸ κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτὸν (ι) Θαλγαφελλασὰρ
21 βασιλεὺς Ἀσσοὺρ, (κ) καὶ ἔθλιψεν αὐτόν. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ ἐν οἴ-
κῳ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ Ἀσσοὺρ· καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν (λ) αὐτῷ
22 ἦν, Ἀλλ᾽ ἢ τῷ θλιβῆναι αὐτόν. καὶ προσέθηκε τοῦ ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου, καὶ εἶπεν ὁ (μ) βασι-
23 λεὺς Ἄχαζ, Ἐκζητήσω τοὺς θεοὺς Δαμασκοῦ τοὺς τύπτοντάς με· καὶ εἶπεν, Ὅτι θεοὶ βασιλέως
Συρίας αὐτοὶ (ν) κατισχύουσιν αὐτοὺς, αὐτοῖς τοίνυν θύσω, καὶ ἀντιλήψονταί μου. καὶ αὐτοὶ ἐγένον-
24 το αὐτῷ εἰς σκῶλον καὶ παντὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἀπέστησεν Ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου κυρίου, καὶ κατέκο-
ψεν αὐτὰ, καὶ ἔκλεισε τὰς θύρας οἴκου κυρίου, καὶ ἐποίησεν (ξ) ἑαυτῷ θυσιαστήρια ἐν πάσῃ (ο) γω-
25 νίᾳ ἐν Ἱερουσαλὴμ, Καὶ ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἐν Ἰούδα (π) ἐποίησεν ὑψηλὰ θυμιᾶν θεοῖς ἀλ-
26 λοτρίοις, καὶ παρώργισαν (ρ) κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων (σ) αὐτῶν. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐ-
τοῦ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται, ἰδοὺ γεγραμμέναι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ
Ἰσραήλ.

Et nunc filios Juda, & Hierusalem vos dicitis possidere in servos, & 10
servas. Nónne ecce ego sum vobiscum ad contestandum Domino Deo
(f) vestro? Et nunc audite me; & restituite captivitatem, quam 11
captivâstis de fratribus vestris: quoniam ira furoris Domini super vos.
Et surrexerunt principes de filiis Ephraim (g) Udias filius Joanu, & Ba- 12
rachias filius Mosolamoth, & Ezecias filius Sellem, & Amasias filius
Eldai super advenientes è bello, Et dixerunt eis; Non introducite ca- 13
ptivitatem huc ad nos: quoniam ad peccandum Domino super nos, vos
dicitis adjicere super peccata nostra, & super ignorantiam nostram:
quoniam multum est peccatum nostrum, & ira furoris Domini super
Israel. Et dimiserunt bellatores captivitatem, & spolia ante principes, 14
& omnem ecclesiam. Et surrexerunt viri invocati in nomine, & 15
susceperunt captivitatem, & omnes nudos vestiverunt de spoliis: & indue-
runt eos, et calceaverunt eos, et dederunt (h) comedere, et ungi: & suscepe-
runt etiam in subjugalibus omnem infirmum: & collocaverunt eos in Hie-
richo civitate palmarum apud fratres eorum: & reverterunt in Samariam.
In tempore illo misit rex Achaz ad regem Assur ad auxiliandum sibi 16
et in (i) hoc: Quoniam Idumæi invaserunt, & percusserunt in Juda, 17
& captivârunt captivitatem. Et alienigenæ invaserunt super civitates 18
campestris, & ab Africo Juda: & ceperunt Bethsamys, & (k) (quæ
in domo Domini, & quæ in domo regis, & principum, & dederunt
regi) Ailon, & (l) Gadero, & Socho, et pagos ejus, et Thamna, et
pagos ejus, et Gamzo, et pagos ejus: Et habitaverunt illic. Quoni- 19
am humiliavit Dominus Judam propter Achaz regem Juda: (m) quo-
niam discessit discessione à Domino. Et venit super eum Thalga Phel- 20
lasar rex Assur, et tribulavit eum. Et cepit Achaz quæ in domo Domini, 21
et quæ in domo regis, et principum, et dedit regi Assur: et non ad au-
xilium ei fuit, Sed ut ipse tribularetur. Et adjecit recedere à Domino: 22
et dixit rex Achaz; Exquiram deos Damasci, qui verberant me. Et 23
dixit; Quoniam dii regis Syriæ ipsi (n) confortant eos: ipsis igitur sa-
crificabo, et suscipient me. Et ipsi fuerunt ei in scandalum, et omni
Israel. Et removit Achaz vasa domûs Domini: et concidit ea: et clausit 24
januas domûs Domini: et fecit sibi altaria in omni angulo in Hierusalem:
Et in omni civitate et civitate in Juda fecit excelsa ad adolendum diis 25
alienis. Et irritaverunt Dominum Deum patrum suorum. Et reliqua 26
verba ejus, et actiones ejus primæ, et novissimæ, ecce scripta in libro
regum Juda et Israel.

MS.A. (ο) κατακτήσασθαι (π) οὐχ (ρ) τῷ θεῷ ὑμῶν; Νῦν (σ) αἰχμαλωτεύσατε (τ) Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωανὰν, (υ) Μοσολλαμὼθ, (φ) Ἀδδὶ (χ) προσθεῖναι (ψ) ἄγνοιαν, ὅτι (ω) περιέβαλον (α) ἀντελάβοντο ἐν (β) ὑπέστρεψαν (γ) ἀπέστειλεν Ἄχαζ (δ) Ὅτι Ἰδουμαῖοι (ε) ᾐχμαλώτευσαν (ζ) Βαιθσαμὺς, καὶ τὴν Αἰλὼν, καὶ τὴν Γαδηρὼθ, (η) καὶ Θαμνὰ (θ) Γαμαιζαὶ (ι) Θαγλαθφελνασὰρ (κ) καὶ ἐπάταξεν αὐτόν. (λ) αὐτῷ, Ἀλλ᾽ ἢ (μ) βασιλεὺς, Ἐκζητήσω (ν) κατισχύουσιν, αὐτοῖς (ξ) αὐτῷ (ο) γωνίᾳ Ἱερουσαλὴμ, (π) ἐποίησαν (ρ) κύριον θεὸν (σ) ἑαυτῶν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 11 * والآن تجهدون ان يكونوا لكم عبيدا * وهذه خطية قدام الله * فاسمعوا مني * ردوا
12 ما اخذتم من اخوتكم * لئلا يكون غضب الرب عليكم * فقال رجال من رؤساء
13 بيت افريم * وهم عزريا بن يوحنا * وابرخيا بن معري * لا تدخلوا هذا السبي الى ههنا *
لئلا نخطي قدام الله * وانتم تقولون انا نضاعف جورنا على خطايانا * لانها كثيرة جدا *
14 15 * فردوا ساير السبي الى يروشليم * وازداد الملك احاز كذبا قدام الله * وذبح لآلهة
23 دمشق * وقال لهم * انتم الهي ولكم اعبد * وصار عثرة ليهودا * واخطا ساير امة
24 يهودا * وجمع احاز ساير الثياب التي في بيت الله * وقصص الثياب التي في بيت الله *
25 واغلق الابواب الجوانية والبرانية * وصنع له مذابح في كل زوايا اورشليم وفي ضياع
16 بيت يهودا للالهة الغريبة * وفي ذلك الزمان بعث الى عند ملك الموصل ان يجي
17 18 لينجده * والى هذه الغاية اتوا الادوميون * وحربوا بيت يهودا * وسبوا منهم سبيا * ونزلوا
في ضياع البرية * وعلى الضياع اليمانية في بيت يهودا * واخذوا بعلبك الصيعة *
19 ولايلون * ولعروث القرية * وسواب * ويفيع * وعرام * لان الله كسر بيت يهودا * لاجل
20 خطايا احاز ملكهم * لانها كثرت في بيت يهودا قدام الله * فجاء عليه سحاريب ملك
21 الموصل * ونزل عليه وضغطه ضغطا عظيما * فاخذ الملك احاز الثياب التي في بيت
الله وبيوت الملوك الاولين * وما في بيوت الاغنياء * واعطاها لملك الموصل حتى لا يضره
في ذلك الزمان *

***

26 * وساير الفاظ احاز الاولى والاخرى مكتوبة في سفر ملوك يهودا واسرايل *

Et nunc contenditis eos esse vobis ser- 10
vos: at hoc peccatum est coram Deo.
Acquiescite ergò mihi, & remittite 11
quos cepistis de fratribus vestris, ne vos
invadat ira Domini. Tunc dixerunt 12
quidam è primoribus domûs Ephraimi,
nempe Azaria filius Johannis, & Ba-
rachia filius Macri; Ne introducatis 13
prædam istam huc, ne peccemus coram
Deo: An verò diceretis, Accumulabi-
mus crimen nostrum peccatis nostris quæ
quidem perquam multa sunt? Remise- 14
runt ergò totam prædam in Jerusalem. 15
Nihilominùs rex Ahaz perrexit mentiri 23
coram Deo: sacrificavit enim diis Da-
masci, & dixit eis; Vos estis dii mei,
vos adoro: factúsque est offendiculo
Judæ, & peccare fecit totam gentem
Judæ. Prætereà collegit Ahaz omnia 24
vasa quæ erant in templo Dei, & con-
cidit vasa quæ erant in templo Dei, &
occlusit fores internas & externas. Fe- 25
citque sibi aras in omnibus angulis Je-
rosolymæ & in oppidis domûs Judæ, pro
diis alienis. Eodem tempore, misit ad 16
regem Mausel ut veniret in auxilium
suum. (Quoniam tunc temporis vene- 17
rant Edomæi, & depopulati fuerant
Judæos, & captivos duxerant ex eis:
Et castra ponentes in oppidis campestri- 18
bus, & contra oppida Meridionalia
quæ sunt in domo Judæ, ceperant Ba-
albeccam civitatem, & Ilanem, & ci-
vitatem Azroth, & Soab, & Japhias
& Garam. Deus enim depresserat do- 19
mum Judæ propter peccata Ahazi regis
eorum, quoniam multiplicata fuerant in
domo Judæ coram Deo) Verùm San- 20
herib rex Mausel venit contra eum, ob-
sedit illum, & summâ angustiâ co-
arctavit. Quare accipiens rex Ahaz 21
vasa quæ erant in domo Dei, & do-
mibus regum præteritorum, & quicquid
erat in domibus divitum, deditque ea
regi Mausel, ut ne esset sibi damno tunc
temporis.

* Reliquæ autem res Ahazi priores ac po- 26
steriores, scriptæ sunt in libro regum Ju-
dæ & Israelis.

דברי הימים ב׳ כט

27 וישכב אחז עם־אבתיו ויקברהו בעיר בירושלם כי לא הביאהו לקברי מלכי ישראל וימלך יחזקיהו בנו תחתיו׃

CAP. XXIX. כט

1 יחזקיהו מלך בן־עשרים וחמש שנה ועשרים ותשע שנה מלך בירושלם ושם אמו אביה בת־זכריהו׃
2 ויעש הישר בעיני יהוה ככל אשר־עשה דויד אביו׃
3 הוא בשנה הראשונה למלכו בחדש הראשון פתח את־דלתות בית־יהוה ויחזקם׃
4 ויבא את־הכהנים ואת־הלוים ויאספם לרחוב המזרח׃
5 ויאמר להם שמעוני הלוים עתה התקדשו וקדשו את־בית יהוה אלהי אבתיכם והוציאו את־הנדה מן־הקדש׃
6 כי־מעלו אבתינו ועשו הרע בעיני יהוה־אלהינו ויעזבהו ויסבו פניהם ממשכן יהוה ויתנו־ערף׃
7 גם סגרו דלתות האולם ויכבו את־הנרות וקטרת לא הקטירו ועלה לא־העלו בקדש לאלהי ישראל׃
8 ויהי קצף יהוה על־יהודה וירושלם ויתנם לזועה לשמה ולשרקה כאשר אתם ראים בעיניכם׃
9 והנה נפלו אבותינו בחרב ובנינו ובנותינו ונשינו בשבי על־זאת׃
10 עתה עם־לבבי לכרות ברית ליהוה אלהי ישראל וישב ממנו חרון אפו׃
11 בני עתה אל־תשלו כי־בכם בחר יהוה לעמד לפניו לשרתו ולהיות לו משרתים ומקטרים׃
12 ויקמו הלוים מחת בן־עמשי ויואל בן־עזריהו מן־בני הקהתי ומן־בני מררי קיש בן־עבדי ועזריהו בן־יהללאל ומן־הגרשני יואח בן־זמה ועדן בן־יואח׃
13 ומן־בני אליצפן שמרי ויעיאל ומן־בני אסף זכריהו ומתניהו׃
14 ומן־בני הימן יחואל ושמעי ומן־בני ידותון שמעיה ועזיאל׃
15 ויאספו את־אחיהם ויתקדשו ויבאו כמצות־המלך בדברי יהוה לטהר בית יהוה׃
16 ויבאו הכהנים לפנימה בית־יהוה לטהר ויוציאו את כל־הטמאה אשר מצאו בהיכל יהוה לחצר בית יהוה ויקבלו הלוים להוציא לנחל־קדרון חוצה׃
17 ויחלו באחד לחדש הראשון לקדש וביום שמונה לחדש באו לאולם יהוה ויקדשו את־בית־יהוה לימים שמונה וביום ששה עשר לחדש הראשון כלו׃
18 ויבואו פנימה אל־חזקיהו המלך ויאמרו טהרנו את־כל־בית יהוה את־מזבח העולה ואת־כל־כליו ואת־שלחן המערכת ואת־כל־כליו׃
19 ואת כל־הכלים אשר הזניח המלך אחז במלכותו במעלו הכנו והקדשנו והנם לפני מזבח יהוה׃
20 וישכם יחזקיהו המלך ויאסף את שרי העיר ויעל בית יהוה׃
21 ויביאו פרים־שבעה ואילים שבעה וכבשים שבעה וצפירי עזים שבעה לחטאת על־הממלכה ועל־המקדש ועל־יהודה ויאמר לבני אהרן הכהנים להעלות על־מזבח יהוה׃

Versio VULG. LAT.

27 Dormivitque Achaz cum patrib[us] suis, & sepelierunt eum in civitate Jerusalē: neque enim receperunt eum in sepulchra regū Israel. Regnavitque Ezechias filius ejus pro eo.

CAP. XXIX.

1 IGitur Ezechias regnare cœpit, cùm vigintiquinque esset annorum, & vigintinovem annis regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus Abia, filia Zachariæ.
2 Fecitque quod erat placitū in conspectu Domini, juxta omnia quæ fecerat David pater ejus.
3 Ipse anno & mense primo regni sui, aperuit valvas domûs Domini, & instauravit eas,
4 Adduxitque Sacerdotes atque Levitas, & congregavit eos in plateam Orientalem.
5 Dixítque ad eos; Audite me Levitæ, & sanctificamini, mundate domum Domini Dei patrum vestrorum, & auferte omnem immunditiam de sanctuario.
6 Peccaverunt patres nostri, & fecerunt malum in conspectu Domini Dei nostri, derelinquentes eum: averterunt facies suas à tabernaculo Domini, & præbuerunt dorsum.
7 Clauserunt ostia, quæ erant in porticu, & extinxerunt lucernas, incensúmque non adoleverunt, & holocausta non obtulerunt in sanctuario Deo Israel.
8 Concitatus est itaque furor Domini super Judam & Jerusalem, tradidítque eos in commotionem, & in interitum, & in sibilum, sicut ipsi cernitis oculis vestris.
9 En, corruerunt patres nostri gladiis; filii nostri, & filiæ nostræ, & conjuges captivæ ductæ sunt, propter hoc scelus.
10 Nunc ergò placet mihi ut ineamus fœdus cum Domino Deo Israel, & avertet à nobis furorem iræ suæ.
11 Filii mei, nolite negligere: vos elegit Dominus ut stetis coram eo, & ministretis illi, colatísque eum, & cremetis ei incensum.
12 Surrexerunt ergò Levitæ; Mahath filius Amasai, & Joel filius Azariæ, de filiis Caath: Porrò de filiis Merari, Cis filius Abdi, & Azarias filius Jalaleel. De filiis autem Gersom, Joah filius Zemma, & Eden filius Joah.
13 At verò de filiis Elisaphan, Samri & Jahiel. De filiis quoque Asaph, Zacharias, & Mathanias:
14 Necnon de filiis Heman, Jahiel, & Semei: Sed & de filiis Idithun, Semeias, & Oziel.
15 Congregaverúntque fratres suos, & sanctificati sunt, & ingressi sunt juxta mandatū regis & imperium Domini, ut expiarent domū Dei.
16 Sacerdotes quoque ingressi templum Domini ut sanctificarent illud, extulerunt omnem immunditiam, quam intrò repererant in vestibulo domûs Domini; quam tulerunt Levitæ, & asportaverunt ad torrentem Cedron forás.
17 Cœperunt autem primâ die mensis primi mundare, & in die octavo ejusdem mensis ingressi sunt porticum templi Domini, expiaverúntque templum diebus octo, & in die sextadecima mensis ejusdem, quod cœperant impleverunt.
18 Ingressi quoque sunt ad Ezechiam regem, & dixerunt ei; Sanctificavimus omnem domum Domini, & altare holocausti, vasáque ejus, necnon & mensam propositionis cum omnibus vasis suis,
19 Cunctámque templi supellectilem, quam polluerat rex Achaz in regno suo, postquàm prævaricatus est: & ecce exposita sunt omnia coram altare Domini.
20 Consurgénsque diluculò Ezechias rex, adunavit omnes principes civitatis, & ascendit in domum Domini:
21 Obtulerúntque simul tauros septem, & arietes septem, agnos septem, & hircos septem pro peccato, pro regno, pro sanctuario, pro Juda: dixitque sacerdotibus filiis Aaron ut offerrent super altare Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 Denique cùm occubuisset Ahaz cum patribus suis, sepelierunt eum in Jerusalem (non enim perduxerunt eum ad sepulchra regum Israelis) & regnavit Hezecia filius ejus post ipsum.

CAP. XXIX.

1 HEzecia regno potitus, (natus autem erat annos vigintiquinq; cùm potitus est regno) vigintinovem annos regnavit in Jerusalem: nomen matris ejus erat Ani filia Zachariæ.
2 Fecit is quod rectum erat coram Domino, quemadmodum fecerat David pater ejus.
3 Primo regni sui anno, mense primo, aperuit januas domûs Domini, & restauravit eas:
4 Et adductis sacerdotibus ac Levitis, iisque intus atrium Sanctuarii congregatis,
5 Dixit, Audite me Levitæ, & sanctificamini nunc, atque sanctificate domum Domini Dei majorum nostrorum, & abdicate opera vestra mala è mentibus vestris:
6 Et ne faciamus quemadmodum fecerunt patres nostri, qui fecerunt quod malum erat coram Domino Deo nostro, & dereliquerunt eum; & aversis à tabernaculo Dñi faciebus, verterunt & præbuerunt ei cervices suas:
7 Quin etiam occluserunt fores porticûs, extinxerunt lucernas, & acerras non obtulerunt ad altare Dei Israelis.
8 Quamobrem invasit ira Domini Judam & Jerusalem, adeóque tradidit eos maledictioni, desolationi, atque neci, quemadmodum cernitis oculis vestris.
9 Nam ecce corruerunt patres nostri gladio, & filii filiæque nostræ in captivitatem *abductæ sunt*. Quoniam demum aberravimus à Domino Deo nostro, & dereliquimus testamentum quod dederat majorib[us] nostris; ipse quoque dereliquit nos.
10 Deinde manè surgens Hezecia rex, congregavit seniores Jerosolymorum, & ingressus est
11 domum Domini. Et cum adduxissent ei septem boves, agnos septem, arietes septem, & hircos caprarum septem ad expiandum pro regno, pro Juda, & pro Sanctuario; dixit ad filios Aharonis sacerdotes ut offerrent holocausta super altare Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων (τ) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, ὅτι οὐκ εἰσήνεγκαν αὐ-
τὸν εἰς τοὺς τάφους τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
MS. A. (τ) ἑαυτοῦ,

ΚΕΦ. κθ'.

1 ΚΑὶ Ἐζεκίας ἐβασίλευσεν ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, καὶ εἴκοσι ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ,
2 καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀβιὰ θυγάτηρ Ζαχαρίου. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα
3 ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔστη ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν τῷ (α) μηνὶ
4 τῷ πρώτῳ ἀνέῳξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς. Καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς
5 Λευίτας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολάς, Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούσατέ οἱ
Λευῖται, νῦν ἁγνίσθητε, καὶ ἁγνίσατε τὸν οἶκον κυρίου (β) θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκα-
6 θαρσίαν ἐκ τῶν ἁγίων. Ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον (γ) κυ-
ρίου θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπον αὐτὸν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ (δ) πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς
7 κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐχένα, Καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τοῦ ναοῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυ-
8 μίαμα οὐκ ἐθυμίασαν, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ (ε) προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ θεῷ Ἰσραήλ. Καὶ (ζ) ὠρ-
γίσθη ὀργῇ κύριος ἐπὶ τὸν Ἰούδαν (η) καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν καὶ εἰς
9 ἀφανισμὸν καὶ εἰς (θ) συρισμὸν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. Καὶ ἰδοὺ πεπλήγασιν οἱ πατέρες (ι)
ὑμῶν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ (κ) οὐκ
10 αὐτῶν, ὃ καὶ νῦν ἐστιν. Ἐπὶ τούτοις νῦν ἐστιν ἐπὶ καρδίας διαθέσθαι διαθήκην μου, διαθήκην κυρίου θεοῦ
11 Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψει τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν. Καὶ νῦν μὴ διαλίπητε, ὅτι ἐν ὑμῖν ἡ-
12 ρέτικε κύριος στῆναι ἐναντίον αὐτοῦ λειτουργεῖν, καὶ εἶναι αὐτῷ λειτουργοῦντας καὶ θυμιῶντας. Καὶ ἀνέ-
στησαν οἱ Λευῖται, (λ) Μαὰθ ὁ τοῦ Ἀμασὶ, καὶ Ἰωὴλ ὁ τοῦ (μ) Ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν Καάθ· καὶ ἐκ
τῶν υἱῶν Μεραρὶ, Κὶς ὁ τοῦ Ἀβδὶ, καὶ Ἀζαρίας ὁ τοῦ (ν) Ἰαλλεήλ· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν (ξ) Γεδσωνὶ,
13 Ἰωδαὰδ ὁ τοῦ Ζεμμὰθ, καὶ (ο) Ἰωαδάμ· οὗτοι υἱοὶ Ἰωαχά. Καὶ τῶν υἱῶν Ἐλισαφὰν, (π) Ζαμ-
14 βρὶ, καὶ Ἰειήλ· καὶ τῶν υἱῶν Ἀσὰφ, Ζαχαρίας καὶ Ματθανίας· Καὶ τῶν υἱῶν Αἱμὰν, Ἰειὴλ καὶ
15 Σεμεΐ· καὶ τῶν υἱῶν Ἰδιθὼν, (ρ) Σαμαίας, καὶ Ὀζιήλ. Καὶ συνήγαγον τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ
ἡγνίσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως διὰ προστάγματος κυρίου, καθαρίσαι τὸν οἶκον κυρίου.
16 Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἁγνίσαι, καὶ (σ) ἐξέβαλον πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρεθεῖσαν
ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου. καὶ ἐδέξαντο οἱ Λευῖται ἐκβαλεῖν εἰς τὸν χειμάῤ-
17 ῥουν Κέδρων ἔξω. Καὶ ἤρξαντο τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ νουμηνίᾳ (τ) τοῦ πρώτου μηνὸς ἁγνίσαι, καὶ τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν (υ) κυρίου, καὶ ἥγνισαν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἡμέραις
18 ὀκτὼ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ (φ) τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν. Καὶ (χ) εἰσῆλθον
ἔσω πρὸς Ἐζεκίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπαν, Ἡγνίσαμεν πάντα τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον
τῆς ὁλοκαυτώσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως καὶ τὰ σκεύη αὐ-
19 τῆς, Καὶ πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐμίανεν (ψ) ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ
20 ἀποστασίᾳ (ω) αὐτοῦ, ἡτοιμάκαμεν καὶ (α) ἡγνίσαμεν, ἰδού ἐστιν ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου. Καὶ
ὤρθρισεν Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου.
21 Καὶ ἀνήνεγκε μόσχους ἑπτὰ, κριοὺς ἑπτὰ, ἀμνοὺς ἑπτὰ, (β) χιμάρους αἰγῶν ἑπτὰ περὶ ἁμαρτίας, περὶ
τῆς βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ Ἰσραήλ· καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσιν ἀ-
ναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου.

Et dormivit Achaz cum patribus suis: & sepultus est in civitate Da- 17
vid: quoniam non intulerunt eum in sepulchra regum Israel. Et re-
gnavit Ezecias filius ejus pro eo.

CAP. XXIX.

ET Ezecias regnavit, cùm esset viginti & quinque annorum: & 1
viginti novem annos regnavit in Hierusalem: & nomen matri ejus
Abia filia Zachariæ. Et fecit rectum in conspectu Domini secundùm 2
omnia, quæ fecit David pater ejus. Et factum est, ut stetit super re- 3
gnum suum, in mense primo aperuit januas domûs Domini, & in-
stauravit eas. Et introduxit Sacerdotes & Levitas: & constituit eos 4
in latere, quod ad Orientem, Et dixit eis; (a) Audite Levitæ: Nunc 5
purificamini, & purificate domum Domini Dei patrum vestrorum: &
ejicite immunditiam è sanctis: Quoniam rebellârunt patres nostri, & 6
fecerunt malum ante Dominum Deum nostrum, & dereliquerunt eum, &
averterunt faciem suam à tabernaculo Domini, & dederunt cervicem,
Et clauserunt januas templi, & extinxerunt lucernas; & thymiama 7
non adoluerunt, & holocaustomata non obtulerunt in sancto, Deo Israel.
Et iratus est irâ Dominus super Judam & Hierusalem, & dedit eos 8
in ecstasim, & in perditionem, & in sibilum, sicut vos videtis oculis
vestris. Et ecce (b) percussi sunt patres vestri in gladio: et filii vestri, & 9
filiæ vestræ, & uxores vestræ in captivitate in terra non sua: (c) quod
& nunc est. Pro his nunc est super cor disponere testamentum meum, 10
testamentum Domini Dei Israel: & avertet iram furoris sui à nobis. Et 11
nunc non omittatis; quoniam in vobis elegit Dominus ad standum ante
se ad ministrandum, & ut sint sibi ministrantes, & adolentes. Et sur- 12
rexerunt Levitæ, Maath filius Amasi, & Joel filius Azariæ de filiis Ca-
ath: & de filiis Merari, Cis filius Abdi, & Azarias filius Ilaelel: &
de filiis Gedsoni, Jodaad filius Zemmath, & (d) Joadan: hi filii Jo-
acha. Et de filiis Elisaphan, Zambri, & Jeiel: Et de filiis Asaph, Za- 13
charias, & Matthanias. Et de filiis Heman, Jeiel, & Semei: & 14
de filiis Idithun, Sameas, & Oziel. Et congregaverunt fratres suos: 15
& purificati sunt juxta mandatum regis per præceptum Domini, ad mun-
dandam domum Domini. Et ingressi sunt sacerdotes intùs in domum 16
Domini ad purificandam: & ejecerunt omnem immunditiam inventam
in domo Domini: & (e) in atrium domûs Domini. Et susceperunt Levi-
tæ ejicere in torrentem Cedron forâs. Et cœperunt die primâ, neomeniâ 17
primi mensis purificare: & die octavâ mensis intraverunt in templum
Domini: & purificaverunt domum Domini in diebus octo: & die (f)
tertiadecimâ mensis primi consummaverunt. Et ingressi sunt intùs ad 18
Ezeciam regem, & dixerunt; Purificavimus omnia quæ in domo Do-
mini, altare holocaustosis, & vasa ejus, et mensam propositionis, et vasa
ejus: Et omnia vasa quæ polluerat rex Achaz in regno suo in rebellione 19
sua, paravimus, & purificavimus: ecce sunt ante altare Domini. Et 20
surrexit manè Ezecias rex, & congregavit principes civitatis, & ascen-
dit in domum Domini. Et obtulit vitulos septem, arietes septem, agnos 21
septem, hircos caprarum septem pro peccato, pro regno, et pro sanctis, et pro
Israel. Et dixit filiis Aaron sacerdotibus ascendere super altare Domini.

MS.A. (α) πρώτῳ μηνὶ (β) θεοῦ πατέρων (γ) κυρίου, καὶ ἐγκατέλιπον (δ) πρόσωπον ἀπὸ (ε) προσήνεγκαν τῷ (ζ) ὠργίσθη θυμῷ κύριος (η) καὶ ἐπὶ τὴν (θ) συριγμὸν (ι) ὑμῶν μαχαίρᾳ, (κ) ἐχ αὐτῶν, (λ) Μαὰθ (μ) Ζαχαρίου (ν) Ἰαλλήλ. (ξ) Γεδσὼν, Ἰωὰ (ο) Ἰωδὰν ὁ τοῦ Ἰωαχά. (π) Σαμβρὶ, (ρ) Σαμαίας, (σ) ἐξέβαλον (τ) τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἁγνίσαι, (υ) τοῦ κυρίου, (φ) τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ (χ) εἰσῆλθον (ψ) Ἄχαζ ὁ βασιλεὺς ἐν (ω) ἑαυτοῦ, (α) ἡγνίκαμεν, (β) χειμάῤῥους

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وماث احاز مع ابايه * ودفنوه باورسليم * ولم يبعث الي مدفن ملوك اسرايل *

* الفصل التاسع والعشرون *

1 * وملك بعده حزقيا ابنه * وكان ابن خمسة وعشرين سنه * وملك باورسليم تسعة وعشرين
2 سنه * واسم امه ابي بنه اشحريا * وصنع حسنات قدام الله * كما صنع ابوه داود * وفي
3 السنة الاولي من ملكه في الشهر الاول فتح ابواب بيت الله وجددهم * واتي بالكهنه
4 واللاويين * وجمعهم الي داخل الدار المقدسة * وقال لهم اسمعوا يا لاويون * تطهروا وقدسوا
5 بيت الله اله ابايكم * وتنحوا عن اعمالكم السوء وافكاركم السيية * ولا نصنع كما صنع
6 اباونا الذين صنعوا الشر قدام الله الهنا * وتركوه وردوا وجوههم عن مسكن الرب *
7 وعوجوا رقابهم * وغلقوا ابواب الطلبة * واطفوا السرج * ولم يحملوا البخور الي مذبح اله
اسرايل * فصارت سخطة الله على يهودا واورسليم * واسلمهم الي اللعنة والضيق والخراب *
8 كما ترون بعيونكم * ووقع اباونا في الحرب * وبنونا وبناتنا في السبي * فظللنا الان نحن
9 من قدام الله * وخلينا العهد الذي اعطا الله لابايبا * فتركنا هو ايضا *

* * * * * * * * * *

20 * ثم بكر حزقيا الملك * وجمع كهنه اورسليم * ودخل الي بيت الله * وجابوا اليه
21 سبعة ثيران ذكور * وسبعة خراف * وسبعة جداء * غفرانا للملك يهودا * وامر باصعاد الذبايح
على مذبح الله *

Tandem mortuus est Ahaz cum majoribus 17
suis, & sepelierunt eum in Jerusalem:
non fuit enim missus ad sepulturam re-
gum Israelis.

CAP. XXIX.

POst hunc regnavit Hezecia filius ejus, 1
annum agens vigesimum quintum; re-
gnavitque in Jerusalem viginti novem an-
nis: nomen matris ejus fuit Ani filia Za-
chariæ. Bonas fecit actiones coram Deo, 2
quemadmodum fecerat pater ejus David.
Nam primo regni sui anno, mense primo, 3
aperuit ostia domûs Dei, & restauravit
ea. Et adducens sacerdotes ac Levitas, 4
congregavit eos in atrium sanctum, Et 5
dixit eis; Audite O Levitæ: Mundate
vos, & sanctificate domum Dei, Dei pa-
trum vestrorum, & abstinete ab operibus
vestris malis, & pravis cogitationibus
vestris: Et ne faciamus uti fecerunt 6
majores nostri, qui sceleratè se gesserunt
coram Deo, Deo nostro, derelinquentes
eum; & avertentes faciem suam ab æde
Domini, obliquantes cervices suas, Por- 7
tas orationis occludentes, lucernas extin-
guentes, & incensum ad aram Dei
Israelis minimè ferentes, Adeò ut ef- 8
fervescente irâ Dei in Judam, & Je-
rusalem, tradiderit eos maledictioni, an-
gustiæ, & vastitati, ut aspicitis oculis
vestris; Corruerint in bello parentes no- 9
stri, & filii filiæque nostræ in captivita-
tem sint abductæ. Quoniam ergò nos ab-
erravimus à Deo, & dereliquimus fœ-
dus quod dederat Deus majoribus nostris,
ipse quoque nos dereliquit.

Tum Hezecia rex manè consurgens con- 20
gregavit sacerdotes Jerusalem, & in-
gressus est domum Dei: Et adductis 21
ad eum septem bobus masculis, septem
agnis, & septem hœdis in expiationem
pro rege Judæ, præcepit ut offerrentur
sacrificia super altare Dei.

22 וישחטו הבקר ויקבלו הכהנים את־הדם ויזרקו המזבחה וישחטו האלים ויזרקו הדם המזבחה וישחטו הכבשים ויזרקו הדם המזבחה׃
23 ויגישו את־שעירי החטאת לפני המלך והקהל ויסמכו ידיהם עליהם׃
24 וישחטום הכהנים ויחטאו את־דמם המזבחה לכפר על־כל־ישראל כי לכל־ישראל אמר המלך העולה והחטאת׃
25 ויעמד את־הלוים בית יהוה במצלתים בנבלים ובכנרות במצות דויד וגד חזה־המלך ונתן הנביא כי ביד־יהוה המצוה ביד־נביאיו׃
26 ויעמדו הלוים בכלי דויד והכהנים בחצצרות׃
27 ויאמר חזקיהו להעלות העלה להמזבח ובעת החל העולה החל שיר־יהוה והחצצרות ועל־ידי כלי דויד מלך־ישראל׃
28 וכל־הקהל משתחוים והשיר משורר והחצצרות מחצצרים הכל עד לכלות העלה׃
29 וככלות להעלות כרעו המלך וכל־הנמצאים אתו וישתחוו׃
30 ויאמר יחזקיהו המלך והשרים ללוים להלל ליהוה בדברי דויד ואסף החזה ויהללו עד־לשמחה ויקדו וישתחוו׃
31 ויען יחזקיהו ויאמר עתה מלאתם ידכם ליהוה גשו והביאו זבחים ותודות לבית יהוה ויביאו הקהל זבחים ותודות וכל־נדיב לב עלות׃
32 ויהי מספר העלה אשר הביאו הקהל בקר שבעים אילים מאה כבשים מאתים לעלה ליהוה כל־אלה׃
33 והקדשים בקר שש מאות וצאן שלשת אלפים׃
34 רק הכהנים היו למעט ולא יכלו להפשיט את־כל־העלות ויחזקום אחיהם הלוים עד־כלות המלאכה ועד יתקדשו הכהנים כי הלוים ישרי לבב להתקדש מהכהנים׃
35 וגם־עלה לרב בחלבי השלמים ובנסכים לעלה ותכון עבודת בית־יהוה׃
36 וישמח יחזקיהו וכל־העם על ההכין האלהים לעם כי בפתאם היה הדבר׃

Versio VULG. LAT.

Mactaverunt igitur tauros, & susceperunt sanguinem sa- 22
cerdotes, & fuderunt illũ super altare: mactaverunt etiam
arietes, & illorum sanguinẽ super altare fuderunt: immo-
laverúntque agnos, & fuderunt super altare sanguinem.
Applicuerunt hircos pro peccato, coram rege & universa 23
multitudine, imposuerúntque manus suas super eos: Et
immolaverunt illos Sacerdotes, & asperserunt sanguinem 24
eorum coram altare pro piaculo universi Israelis: pro
omni quippe Israel præceperat rex ut holocaustum fieret;
& pro peccato. Constituit quoque Levitas in domo
Domini, cum cymbalis, & psalteriis, & citharis, secun- 25
dùm dispositionem David regis, & Gad Videntis, &
Nathan prophetæ: siquidem Domini præceptum fuit
per manum prophetarum ejus. Steterúntque Levitæ te- 26
nentes organa David, & Sacerdotes tubas. Et jussit Eze- 27
chias ut offerrent holocausta super altare: cúmque of-
ferrentur holocausta, cœperunt laudes canere Domino,
& clangere tubis, atque in diversis organis, quæ David
rex Israel præparaverat, concrepare. Omni autem tur- 28
bâ adorante, cantores, & ii qui tenebant tubas, erant in
officio suo, donec compleretur holocaustum. Cúmque 29
finita esset oblatio, incurvatus est rex, & omnes qui erant
cum eo, & adoraverunt. Præcepitque Ezechias & prin- 30
cipes Levitis, ut laudarent Dominum sermonibus David,
& Asaph Videntis: qui laudaverunt cum magnâ lætitiâ,
& incurvato genu adoraverunt. Ezechias autem etiam 31
hæc addidit; Impléstis manus vestras Domino; accedite,
& offerte victimas, & laudes in domo Domini. Obtulit
ergò universa multitudo hostias, & laudes, & holocausta
mente devotâ. Porrò numerus holocaustorum, quæ 32
obtulit multitudo, hic fuit; Tauros septuaginta, arietes
centum, agnos ducentos. Sanctificaverúntque Domino 33
boves sexcentos, & oves tria millia. Sacerdotes verò 34
pauci erant, nec poterant sufficere ut pelles holocausto-
rum detraherent: undè & Levitæ fratres eorum adjuve-
runt eos, donec impleretur opus, & sanctificarentur anti-
stites: Levitæ quippe faciliori ritu sanctificantur, quàm
Sacerdotes. Fuerunt ergò holocausta plurima, adipes 35
pacificorum, & libamina holocaustorum: & completus
est cultus domûs Domini. Lætatúsque est Ezechias, & 36
omnis populus, eò quòd ministerium Domini esset exple-
tum. De repentè quippè hoc fieri placuerat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Boves mactarent, exciperéntque sacerdotes 22
sanguinem eorum, & spargerent super cor-
nua altaris. Tum admoverent hircos ante 23
Dominum, ante regem, & ante populum,
populum *inquam* Israelis, manibus inniteren-
tur eis, Et jugularent eos sacerdotes, spar- 24
gerent sanguinem eorum super cornua alta-
ris, & expiarent pro toto Israele: quia cun-
ctis Israelitis præceperat rex ut afferrent ho-
holocausta & sacrificia. Et constituit Levi- 25
tas in domo Domini cum *instrumentis* musi-
cis & sono fidium, cum canticis Davidis, &
canticis Gad prophetæ regis Davidis, & Na-
than prophetæ regis Davidis: David enim
canebat laudes Domini Dei sui, quasi ex ore
prophetarum. Surgentibus itaque Levitis 26
cum canticis Davidis, & modulantibus sa-
cerdotibus buccinis curvis ac rectis; Dixit 27
Hezecia ut offerrentur holocausta ad altare:
cúmque cœpissent offerri holocausta, cœ-
pit Hezecia canere laudes Domini, ut ab
ore Davidis regis Israelis. Universus etiam 28
populus Israelis adorabant, laudes canebant,
& clangebant tubis inflexis & rectis, donec
absolverent oblationem holocaustorum. Et 29
cùm absolvissent oblationem holocaustorum,
procubuit rex in genua; & quotquot exta-
bant apud eum, procidentes adoraverunt.
Dixerúntque Hezecia rex & principes Levi- 30
tis, ut laudarent Dominum sermonibus Da-
vidis & Asaphi prophetæ: quibus diu cum
lætitia canentibus, procidebant & adora-
bant, Tunc respondens Hezecia dixit, Nunc 31
quidem accessistis ad viam Dei: agite *jam*,
afferte mihi sacrificia & gratiarum actionem
in domum Domini: attulerúntque populus
sacrificia & gratiarum actionem; & quic-
quid libebat animo eorum, afferebant:
Adeò ut esset numerus holocaustorum quæ 32
attulit populus, boves septuaginta, arietes
centum, & agni ducenti, in holocaustum Do-
mino. Omnia quæ consecrata sunt, fuerunt 33
boves sexcenti, & oves ter mille. Verùm 34
quia sacerdotes pauciores erant, nec sufficie-
bant ad ministerium omnium holocaustorum;
juverunt eos Levitæ fratres eorum, donec ab-
solverentur totum illud opus. Postea verò
cùm sanctificâssent se sacerdotes (nam Levitæ
humilioris fuerant animi ad sanctificandum
se, quàm sacerdotes) Rursus *oblata fuerunt* 35
holocausta magnâ copiâ, ut *etiam* adeps
perfectorum & agnorum ad holocausta: sic
absolutum fuit opus domûs Domini. Et 36
lætatus est Hezecia totúsque populus Isra-
elis, quòd absolutum esset opus templi:
nam repentinum fuerat hoc negotium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ἔθυσαν τοὺς μόσχους, καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ (γ) προσέχεαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ
ἔθυσαν τοὺς κριοὺς, καὶ προσέχεαν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνοὺς,
23 καὶ περιέχεον τὸ αἷμα τῷ θυσιαστηρίῳ. Καὶ προσήγαγον τοὺς (δ) χιμάρους τοὺς περὶ ἁ-
μαρτίας ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας (†) αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτούς.
24 Καὶ ἔθυσαν αὐτοὺς οἱ ἱερεῖς, καὶ ἐξιλάσαντο τὸ αἷμα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξιλάσαντο
περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, (ε) ὅτι εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Περὶ παντὸς Ἰσραὴλ ἡ ὁλοκαύτωσις, καὶ τὰ περὶ
25 ἁμαρτίας. Καὶ ἔστησε τοὺς Λευΐτας ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις
κατὰ τὴν ἐντολὴν Δαυὶδ τοῦ βασιλέως, καὶ Γὰδ τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ, καὶ Νάθαν τοῦ προφήτου,
26 ὅτι (ζ) διὰ ἐντολῆς κυρίου τὸ πρόσταγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται ἐν ὀρ-
27 γάνοις Δαυὶδ, καὶ οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγξι. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἀνενέγκαι τὴν ὁλοκαύτωσιν ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν τὴν ὁλοκαύτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν (η) κυρίῳ, καὶ
28 αἱ σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ. Καὶ (θ) πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνει,
29 καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ ᾄδοντες, καὶ (˘) σάλπιγγες σαλπίζουσαι ἕως οὗ συνετελέσθη ἡ ὁλοκαύτωσις. Καὶ ὡς
συνετέλεσαν ἀναφέροντες, (ι) ἔκαμψεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ εὑρεθέντες, καὶ προσεκύνησαν.
30 Καὶ εἶπεν (κ) Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῖς Λευΐταις, ὑμνεῖν τὸν κύριον ἐν λόγοις
31 Δαυὶδ καὶ Ἀσὰφ τοῦ προφήτου. καὶ ὕμνουν ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ (λ) ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν. Καὶ
ἀπεκρίθη Ἐζεκίας, καὶ εἶπε, Νῦν ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν κυρίῳ, προσαγάγετε καὶ φέρετε
θυσίας (μ) αἰνέσεως εἰς οἶκον (ν) κυρίου. καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας καὶ αἰνέσεις εἰς οἶκον
32 κυρίου, καὶ πᾶς πρόθυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυτώσεις. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως
ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία, μόσχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατὸν, ἀμνοὶ διακόσιοι· εἰς ὁλοκαύτωσιν κυ-
33 34 ρίῳ πάντα ταῦτα. Καὶ οἱ ἡγιασμένοι μόσχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τρισχίλια. Ἀλλ᾽ ἢ οἱ ἱερεῖς
(ξ) ἦσαν ὀλίγοι, καὶ οὐκ ἠδύναντο (ο) ἐκδεῖραι τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἀντελάβοντο αὐτῶν οἱ ἀ-
δελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἕως οὗ συνετελέσθη τὸ ἔργον, καὶ ἕως οὗ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς· ὅτι οἱ
35 Λευῖται (π) προθύμως ἥγνισαν παρὰ τοὺς ἱερεῖς. Καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις πολλὴ ἐν τοῖς στέασι τῆς
τελειώσεως τοῦ σωτηρίου καὶ τῶν σπονδῶν τῆς ὁλοκαυτώσεως. καὶ κατωρθώθη τὸ ἔργον ἐν οἴκῳ
36 κυρίου. Καὶ ηὐφράνθη Ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαὸς, διὰ τὸ ἡτοιμακέναι τὸν θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξά-
πινα ἐγένετο ὁ λόγος.

Et sacrificaverunt vitulos: & susceperunt sacerdotes sanguinem, & 22
effuderunt super altare. Et immolaverunt arietes, & effundebant san-
guinem super altare. Et immolaverunt agnos, & circumfuderunt san-
guinem altari. Et adduxerunt hircos, qui pro peccato, ante regem, & 23
Ecclesiam: & imposuerunt manus suas super eos. Et sacerdotes im- 24
molaverunt eos, & expiaverunt sanguinem eorum ad altare, & expi-
averunt pro omni Israel: quoniam dixit rex, Pro omni Israel (ε) holocau-
stosis, & quæ pro peccato. Et statuit Levitas in domo Domini in cymba- 25
lis, & in nablis, & in citharis juxta mandatum David regis, & Gad,
qui erat Videns regi, & Nathan prophetæ: quoniam per mandatum
Domini (ζ) præceptum in manu prophetarum. Et steterunt Levitæ in 26
organis David, & sacerdotes tubis. Et dixit Ezecias, offerre holocau- 27
stosim super altare. Et in incipiendo offerre holocaustosim, cœperunt cantare
Domino, & tubæ ad organa David regis Israel. Et universa ecclesia ad- 28
orabat, & cantores cantantes, & tubæ clangentes; quoadusque con-
summata est holocaustosis. Et ut consummaverunt offerentes; flexit se 29
rex, & omnes (ι) inventi; & adoraverunt. Et dixit Ezecias rex, & 30
principes, Levitis, laudare Dominum in sermonibus David, & Asaph
prophetæ. Et laudabant in lætitia, & procubuerunt, & adoraverunt.
Et respondit Ezecias, & dixit; Nunc implêstis manus vestras Domino: 31
adducite, & afferte sacrificia (μ) laudationis in domum Domini. Et
obtulit ecclesia sacrificia, & laudationes in domum Domini, & omnis
promptus corde holocaustoses. Et fuit numerus holocaustosis, quam ob- 32
tulit Ecclesia, vituli septuaginta, arietes centum, agni ducenti: in holo-
caustosim Domino omnia hæc. Et sanctificati vituli sexcenti, oves ter 33
mille. Sed sacerdotes fuerunt pauci, et non potuerunt excoriare ho- 34
locaustosim: et adjuverunt eos fratres eorum Levitæ: quoadusque
consummatum est opus, et quoadusque purificati sunt sacerdotes: quo-
niam Levitæ promptè (π) purificabant præ sacerdotibus. Et holocaustosis 35
multa in adipibus consummationis ipsius salutaris, et libaminum holo-
caustosis. Et directum est opus in domo Domini. Et lætatus est Eze- 36
cias, et omnis populus, quia paraverat Deus populo. Nam subitò factum
est verbum.

MS. A. (γ) προσέχεον (δ) χειμάῤῥους (†) ἑαυτῶν (ε) ὅτι περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἡ (ζ) δι᾽ ἐντολῆς (η) τῷ κυρίῳ, καὶ αἱ σάλπιγγες (θ)
πᾶσα ἐκκλησία προσεκύνει, ψαλτῳδοὶ (˘) αἱ σάλπιγγες (ι) καὶ ἔκαμψεν (κ) ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας καὶ πάντες οἱ (λ) ἔπεσον (μ) καὶ αἰνέσεως (ν) κυρίου. καὶ * πᾶς
πρόθυμος (ξ) ὀλίγοι ἦσαν, καὶ (ο) δεῖραι (π) ἡγνίσθησαν προθύμως παρὰ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 23 24 *** وأن يرشوا من دمائها على قرون المذبح • وينضحوا دماءها ويستغفروا لإسرائيل
25 كله * وأقام اللاويين في بيت الله بتسابيح داود • وتسابيح جاد النبي الذي كان
للملك داود • وناثان النبي الذي كان للملك داود أيضا • لأن داود كان يسبح
26 كمثل أفواه الأنبياء * فقاموا اللاويون بتسابيح داود • والكهنة يضربون بالقرون
27 الملتويات والمبسوطات * وأمر الملك بإصعاد الذبائح على المذبح • وحين ابتدوا بذلك
28 بدا حزقيا يمجد الله كمثل داود * وكل شعب إسرائيل سجدوا لله • ومجدوا الله •
29 30 * فلما فرغوا جثي حزقيا الملك على ركبتيه • وكل من حواليه سجدوا للرب * وقال
الملك حزقيا لكبراء اللاويين • مجدوا الله بألفاظ داود النبي وأساف النبي • فسبحوا جدا
31 ووقعوا ساجدين * فقال حزقيا • الآن جيتم في طريق الرب • قوموا وهاتوا لي ذبائح لبيت
32 الله • وكلما أراد قلبه كانوا يأتون به إليه * وصار عدد الذبائح التي حضرت بها
33 الأمة سبعون ثورا • وكباش ذكور مية • وخراف مايتان لجلال الله * وجميع الثيران التي
34 قدسوها ستماية • وغنم ثلاثة ألف * غير أن الكهنة كانوا قليلين ما يستطيعون
خدمة الذبائح • فأعانهم إخوتهم اللاويون حتى تمت الخدمة كلها • ومن بعد ذلك تقدس
35 الكهنة • لأن اللاويين كانوا خائفين في قلوبهم أن يتقدسوا قبل الكهنة * والقرابين
36 الكثيرة مثل شحم التمام وخرفان الذبيحة • وكملت خدمة بيت الله * وفرح حزقيا وساير
شعب إسرائيل • وكملت صنعة البيت • لأن بسرعة تم الأمر *

Et ut spargerent ex eorum sanguine 22
super cornua altaris, spargerentque 23
sanguinem eorum, et indulgentiam 24
postularent pro toto Israele. De- 25
inde cùm statuisset Levitas in do-
mo Dei ad canendos hymnos Davi-
dis, et hymnos Gadis prophetæ qui
erat apud regem Davidem, et Na-
thanis prophetæ qui erat etiam apud
regem Davidem (nam David hy-
mnos componebat ut ora prophetarum)
Cœpissentque Levitæ canere hymnos 26
Davidis, et sacerdotes clangere tu-
bis inflexis et rectis; Jussit rex 27
offerri sacrificia super altare. Quod
cùm aggressi essent, cœpit Hezecia
Deum laudare more Davidis, Et 28
totus populus Israelis adorabat De-
um, et glorificabat Deum. Cùmque 29
absolvissent, procubuit Hezecia rex
in genua sua, et quotquot astabant
illi, adoraverunt Dominum. Dixit et- 30
iam rex Hezecia præcipuis inter Le-
vitas, Laudate Deum verbis Davi-
dis prophetæ, et Asaphi prophetæ:
quibus diu laudantibus, et cum ad-
oratione procumbentibus, Dixit He- 31
zecia, Jam ad Domini viam rediis-
tis: surgite, afferte mihi sacrificia
in domum Dei: et quicquid expe-
tivit animus ejus, attulerunt ei. Fu- 32
itque numerus sacrificiorum quæ at-
tulit populus, septuaginta boves, a-
rietes mares centum, et agni du-
centi in honorem Dei. Omnes itaq; 33
boves quos consecrârunt, fuerunt
sexcenti, et oves ter mille. At cùm 34
sacerdotes pauci essent, nec suffice-
rent ad functionem sacrificiorum;
opem tulerunt eis fratres eorum Le-
vitæ, quoad absolveretur totum of-
ficium (Post hæc sanctificaverunt
se sacerdotes; Nam Levitæ vere-
bantur apud semetipsos sanctifi-
care se ante sacerdotes) Et sa- 35
crificia quæ multa erant, ut &
adeps perfectionis, et agni victimæ;
ita fuit absolutum ministerium tem-
pli Dei. Et lætatus est Hezecia 36
totúsque populus Israeliticus absoluto
opere templi; nam brevi absolutum
fuit negotium.

דברי הימים ב: ל

CAP. XXX. ל

domum ad veniendum ad ,Menasseh & ,Ephraim ad scripsit epistolas etiam &;Jehudah & ,Israel omnem ad Jechizchijahu misit Et
1 וישלח יחזקיהו על־כל־ישראל ויהודה וגם־אגרות כתב על־אפרים ומנשה לבוא לבית־
concio omnis & ejus principes & ,rex est consiliatus Et .Israel Deo Domino Pesach faciendum ad ,Jerusalaim in Domini
2 יהוה בירושלם לעשות פסח ליהוה אלהי ישראל: ויועץ המלך ושריו וכל־הקהל
non sacerdotes quia ;ipso tempore in illud facere potuerunt non Nam .secundo mense in Pesach faciendum ad ,Jerusalaim in
3 בירושלם לעשות הפסח בחדש השני: כי לא יכלו לעשתו בעת ההיא כי הכהנים לא־
omnis oculis in & ,regis oculis in verbum fuit rectum Et .Jerusalaim in sunt collecti non populus &,sufficientiam ad erant sanctificati
4 התקדשו למדי והעם לא־נאספו לירושלם: ויישר הדבר בעיני המלך ובעיני כל־
faciendū ad veniendum ad ,Dan usque & sebah--Beer à Israel universum in vocem faciendā transire ad ,verbum statuerunt Et .concionis
5 הקהל: ויעמידו דבר להעביר קול בכל־ישראל מבאר־שבע ועד־דן לבוא לעשות
cursores Perrexeruntque :est scriptum sicut ,fecerunt multitudine in non quia :Jerusalaim in Israel Deo Domino Pesach
6 פסח ליהוה אלהי־ישראל בירושלים כי לא לרב עשו ככתוב: וילכו הרצים
Israel Filii :dicendo ,regis praeceptum juxta & :Jehudah & ,Israel universum in ejus principum & ,regis manu de epistolis cum
באגרות מיד המלך ושריו בכל־ישראל ויהודה וכמצות המלך לאמר בני ישראל
regum vola è vobis relictam evasionem ad revertetur Et.Israel & ,Ischac ,Abraham Deum Dominum ad revertimini
שובו אל־יהוה אלהי אברהם יצחק וישראל וישב אל־הפליטה הנשארת לכם מכף מלכי
eos tradidit & ,suorum patrum Deum Dominum in sunt praevaricati qui,vestri fratres sicut &,vestri patres sicut sitis ne Et .Assur
7 אשור: ואל־תהיו כאבותיכם וכאחיכם אשר מעלו ביהוה אלהי אבותיהם ויתנם
venite & ,Domino manum date:vestri patres sicut,vestram cervicē induretis ne Nunc .videntes vos quemadmodum ,stuporem in
8 לשמה כאשר אתם ראים: עתה אל־תקשו ערפכם כאבותיכם תנו־יד ליהוה ובאו
Quia.ejus nasi ira vobis à avertetur & ,vestro Deo Domino servite & ;seculum in sanctificavit quod ,ejus sanctuarium ad
9 למקדשו אשר הקדיש לעולם ועבדו את־יהוה אלהיכם וישב מכם חרון אפו: כי
quia ,hanc terram ad redeundum ad & ,eos captivantium facies ad miserationes in vestri filii & ,vestri fratres ,Dominum ad vos convertendo in
בשובכם על־יהוה אחיכם ובניכם לרחמים לפני שוביהם ולשוב לארץ הזאת כי־
transeuntes cursores fuerunt Et .eum ad reversi fueritis si ,vobis à facies removebit non & ,vester Deus Dominus misericors & ,gratiosus
10 חנון ורחום יהוה אלהיכם ולא־יסיר פנים מכם אם־תשובו אליו: ויהיו הרצים עברים
.eos in subsannantes & ,eis super deridentes fuerunt Et .Zebulun ad usq; & Menasseh & Ephraim terram per civitatem in civitate de
מעיר לעיר בארץ־אפרים ומנשה ועד־זבלון ויהיו משחיקים עליהם ומלעגים בם:
manus fuit Jehudah in Etiam .Jerusalaim in venerunt &,se humiliaverūt Zebulun de & ,Menasseh &,Aser de viri Attamen
11 אך־אנשים מאשר ומנשה ומזבלון נכנעו ויבאו לירושלם: גם ביהודה היתה יד
12 Jerusalaim in sunt collecti Et .Domini verbo in principum & ,regis praeceptum faciendum ad ,unum cor eis dandum ad ,Dei
13 האלהים לתת להם לב אחד לעשות מצות המלך והשרים בדבר יהוה: ויאספו ירושלם
,surrexerunt Et .valde multitudinem ad coetus ,secundo mense in infermentatorum sollennitatem faciendum ad ,multus populus
14 עם־רב לעשות את־חג המצות בחדש השני קהל לרב מאד: ויקמו
.Chidron torrentem in projecerunt &,removerunt suffimenti vasa omnia & ,Jerusalaim in quae altaria removerunt &
ויסירו את־המזבחות אשר בירושלם ואת כל־המקטרות הסירו וישליכו לנחל קדרון:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXX.

Misit quoque Ezechias ad omnem Israel & Judam: scripsitq; epistolas ad Ephraim & Manassen, ut venirent 1
ad domum Domini in Jerusalem, & facerent Phase Domino Deo Israel. Inito ergò consilio regis & princi- 2
pum, & universi cœtûs Jerusalem, decreverunt ut facerent Phase mense secundo. Non enim potuerant facere
in tempore suo, quia sacerdotes, qui possent sufficere, 3
sanctificati non fuerant, & populus nondum congregatus fuerat in Jerusalem. Placuitque sermo regi, & o-
mni multitudini. Et decreverunt ut mitterent nuntios 4
in universum Israel, de Bersabee usque Dan, ut venirent, 5
& facerent Phase Domino Deo Israel in Jerusalem: multi enim non fecerant sicut lege præscriptum est. Perre-
xerúntque cursores cum epistolis ex regis imperio, & 6
principum ejus, in universum Israel & Judam, juxta id, quod rex jusserat, prædicantes; Filii Israel revertimini ad Dominū Deum Abraham, & Isaac, & Israel: & revertetur ad reliquias, quæ effugerunt manum regis Assyriorum. No-
lite fieri sicut patres vestri & fratres, qui recesserunt à 7
Domino Deo patrum suorū, qui tradidit eos in interitum,
ut ipsi cernitis. Nolite indurare cervices vestras, sicut 8
patres vestri: tradite manus Domino; & venite ad sanctuarium ejus, quod sanctificavit in æternum: servite Domino Deo patrum vestrorum, & avertetur à vobis ira furoris e-
jus. Si enim vos reversi fueritis ad Dñm: fratres vestri, 9
& filii habebunt misericordiam coram dominis suis, qui illos duxerunt captivos, & revertentur in terram hanc: pius enim & clemens est Dominus Deus vester, & non avertet faciem suam à vobis, si reversi fueritis ad eum.
Igitur cursores pergebant velociter de civitate in civita- 10
tem, per terram Ephraim & Manasse usque ad Zabulon, illis irridentibus & subsannantibus eos. Attamen qui- 11
dam viri ex Aser, & Manasse, & Zabulon, acquiescentes consilio, venerunt Jerusalem. In Juda verò facta est ma- 12
nus Domini ut daret eis cor unum, ut facerent juxta præceptum regis, & principum, verbum Domini. Congre- 13
gatíque sunt in Jerusalem populi multi, ut facerent solennitatem azymorum, in mense secundo: Et surgentes 14
destruxerunt altaria, quæ erant in Jerusalem, atque universa, in quibus idolis adolebatur incensum, subvertentes, projecerunt in torrentem Cedron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]

CAP. XXX.

DEinde misit Hezecia ad omnes Israelitas 1
& Judæos, & literas scripsit ad Aphremitas & Manassitas, ut venirent in templum Domini quod est in Jerusalem, ad celebrandum festum Domino Deo Israelis. Inierat 2
autem consilium rex cum magnatibus suis & toto cœtu qui erat in Jerusalem, de celebrando festo Domino Deo Israelis mense se- 3
cundo: Non enim poterant illud celebrare eodem tempore, quia sacerdotes nondum se sanctificaverant, & populi doctores nondum se congregaverant in Jerusalem. Cúmque 4
placuisset hæc res in oculis regis, & oculis totius populi Israelitici; Surgentes, rem 5
comprobârunt, ut exequerentur eam. Itaque promulgârunt per totum Israelem, à Birsebaa usque ad Dan, ut venirent celebratum festum Domino Deo Israelis in Jerusalem, quia multùm creverant divitiæ eorum. Nam 6
euntes tabellarii cum epistolis regis & magnatum ej᷒, & cum jussu regis, per totū Israelem & Judam, dicebant; Filii Israel revertimini ad Dominum Deum Abrahæ & Isahac & Israelis, & revertatur qui vestrûm superstes reperitur de manu regis Athur. Ne sitis 7
similes patribus & fratribus vestris, quos, quia mentiti sunt in Dñm Deum majorum nostrorum, exposuit maledictioni, ut vos ipsi 8
cernitis. Itaque ne obduretis cervicem vestram sicut patres vestri, sed ingredimini Sanctuarium quod sanctificatum est in perpetuum, & colite Dominum Deum vestrum,
ut avertat à vobis æstum iræ suæ. Nam con- 9
spiciendum se præbebit vobis & fratribus ac filiis vestris, & ipse gratiosos reddet vos apud eos qui vos detinent captivos, & revertentur ad terram istam: siquidem clemens est ac misericors Dominus Deus vester, & non avertet faciam suam à vobis, dummodò con-
vertamini ad eum. Tabellariis itaque regis 10
Hezeciæ transeuntibus de civitate in civitatem per regionem Aphremi & Manassis ad
Zebulonem usque; Deridebant & contemne- 11
bant eos perditi homines qui erant in tribu Aseritarum, in tribu Aphremitarum, in tribu Manassitarum, & in tribu Zebolonita-
rum. Reliquæ verò tribus contriverunt se 12
in corde suo, & venerunt in Jerusalem apud tribum Judæorum: fuitque manus Domini super eos, ut inderet eis cor unum ad exequendum mandatum regis & principum ejus,
juxta verbum Domini. Et congregati sunt 13
in Jerusalem populus copiosus, ad celebrandum festum azymorum mense secundo, po-
pulus *inquam* copiosissimus. Et surgentes 14
funditùs everterunt aras quæ erant in Jerusalem; & omnia simulacrorum excelsa destruentes projecerunt in torrentem Cedron.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λ'.

1 ΚΑὶ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, καὶ ἐπιστολὰς ἔγραψεν ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ καὶ Μα-
2 νασσῆ, ἐλθεῖν εἰς οἶκον κυρίου εἰς Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ φασὲκ τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ. Καὶ ἐβουλεύ-
σατο ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία (α) ἐν Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ φασὲκ τῷ μηνὶ τῷ
3 δευτέρῳ. Οὐ γὰρ (β) ἠδυνάσθησαν ποιῆσαι αὐτὸ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ ἱερεῖς οὐχ ἡγίασθησαν ἱκα-
4 νοὶ, καὶ ὁ λαὸς οὐ συνήχθη εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ ἐναντίον
5 τῆς ἐκκλησίας. Καὶ ἔστησαν λόγον διελθεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως Δὰν, ἐλ-
θόντας ποιῆσαι τὸ φασὲκ κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ (※) εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτι πλῆθος οὐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γρα-
6 φήν. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς
πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, (γ) λέγοντες, Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπιστρέ-
ψατε πρὸς κύριον θεὸν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ (δ) Ἰσραὴλ, καὶ ἐπιστρέψατε τοὺς ἀνασεσωσμένους
7 τοὺς καταλειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως Ἀσσούρ. Καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ πατέρων (※) αὐτῶν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν
8 καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε. Καὶ νῦν μὴ σκληρύνητε (ε) τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε δό-
ξαν κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ (†) εἰσέλθετε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύ-
9 σατε τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ᾽ ὑμῶν θυμὸν ὀργῆς. Ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς
κύριον, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἔναντι (ζ) πάντων τῶν αἰχμαλωτι-
σάντων αὐτοὺς, καὶ (η) ἀποστρέψει εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων κύριος ὁ θεὸς
10 ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (θ) ἀφ᾽ ὑμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν. (ι) Καὶ
ἦσαν οἱ τρέχοντες διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ ἕως Ζα-
11 βουλών· καὶ ἐγένοντο ὡς καταγελῶντες αὐτῶν, καὶ καταμωκώμενοι. Ἀλλὰ ἄνθρωποι Ἀσὴρ καὶ ἀπὸ
12 Μανασσῆ καὶ ἀπὸ Ζαβουλὼν ἐνετράπησαν, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ (κ) καὶ εἰς Ἰούδα. Καὶ ἐγένετο
χεὶρ κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδίαν μίαν ἐλθεῖν, τοῦ ποιῆσαι (λ) κατὰ τὰ προστάγματα τοῦ βασιλέως καὶ
13 τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ κυρίου. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ (μ) λαὸς πολὺς τοῦ ποιῆσαι
14 τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ
καθεῖλαν τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, κατέσπασαν καὶ
ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων.

CAP. XXX.

ET misit Ezecias ad omnem Israel, & Juda: & epistolas scripsit 1
ad Ephraem, & Manasse, ut venirent in domum Domini in Hierusalem,
ad faciendum Phasec Domino Deo Israel. Et consilium iniit rex, & 2
principes, & omnis Ecclesia in Hierusalem facere Phasec mense se-
cundo. Non enim potuerant facere illud in tempore illo; quoniam sa- 3
cerdotes non erant sanctificati sufficientes: & populus non convenerat
in Hierusalem. Et placuit verbum coram rege, & coram Ecclesia. Et 4 5
statuerunt verbum ad transmittendum præconium in omnem Israel, à
Bersabee usque Dan, ut venientes facerent Phasec Domino Deo Israel
in Hierusalem: quoniam multitudo non fecerat secundùm scripturam.
Et iverunt cursores cum epistolis à rege, & principibus, in omnem 6
Israel & Judam, juxta præceptum regis, dicentes; Filii Israel, re-
vertite ad Dominum Deum Abraham, & Isaac, & Israel: & (a)
redire faciet eos, qui evaserunt, qui relicti sunt à manu regis Assur.
Et nolite fieri sicut patres vestri, & fratres vestri, qui recesserunt à 7
Domino Deo patrum suorum: & tradidit eos in desolationem, sicut
vos videtis. Et nunc nolite obdurare (b) corda vestra, sicut patres 8
vestri: date gloriam Domino Deo: & introite in sanctuarium ejus,
quod sanctificavit in seculum: & servite Domino Deo vestro: &
avertet à vobis furorem iræ. Quoniam in revertendo vos ad Domi- 9
num, fratres vestri & filii vestri erunt in miserationibus coram o-
mnibus, qui captivârunt eos, & redire faciet in terram hanc: quo-
niam misericors & miserator Dominus Deus noster: & non avertet
faciem suam (c) à vobis, si reverterimus ad eum. Et fuerunt cur- 10
sores transeuntes civitatem è civitate in montem Ephraem, & Manas-
se, & usque Zabulon. Et fuerunt sicut irridentes eos, & subsan-
nantes. Sed viri Aser, & de Manasse, & de Zabulon confusi sunt: 11
& venerunt in Hierusalem, & in Juda. Et facta est manus Do- 12
mini ad dandum eis cor unum veniendi, ad faciendum secundùm
præcepta regis, & principum in verbo Domini. Et congregati sunt in 13
Hierusalem populus multus ad faciendum festivitatem azymorum in
mense secundo, ecclesia multa valdè. Et surrexerunt, & diruerunt 14
altaria, quæ in Hierusalem: & omnia in quibus adolebant falsis, demoliti sunt, & projecerunt in torrentem Cedron.

MS.A. (α) ἡ ἐν (β) ἐδυνάσθησαν (※) ἐν (γ) λέγοντες, Υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς θεὸν (δ) Ἰακὼβ, καὶ ἐπιστρέψει (※) ἑαυτῶν, (ε) τοὺς τραχήλους ὑμῶν, δότε (†) εἰσέλθετε (ζ) πάντων αἰχμαλωτισάντων (η) ἐπιστρέψει (θ) ἀφ᾽ ἡμῶν, (ι) Καὶ οἱ τρέχοντες ἦσαν (κ) καὶ Ἰούδα. (λ) κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ (μ) πολὺς λαὸς τοῦ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثلثون *

1 * وبعث حزقيا الى ساير اسرايل * الى بيت افريم * والى بيت منسا * ان يجيوا الى بيت الله
2 بارشليم * وان يصنعوا العيد عند الله القوي اله اسرايل * وفكر الملك والعظما
3 ان يصنعوا عيد الله في الشهر الثاني * لانهم ما كانوا يستطيعون ان يصنعوه في ذلك
4 الزمان * لان الكهنة ما كانوا مقدسين * ومعلمي الامة ما اجمعوا الى يروشليم * وحسن
5 القول في عيني الملك وفي عيون ساير الشعب * فابتدوا ان يصنعوا العيد * وسمع القول
في اسرايل من بير سبع الى دان * ليجيوا ويصنعوا العيد عند الرب في يروشليم * لان
6 مالهم كثر جدا * ومضى اهل طبرية في رسايل الملك وساير كبرايه الى ساير اسرايل
ويهودا * وقال لبني اسرايل * توبوا الى الله اله ابراهيم واسحق ويعقوب * ليرد البقية التي
7 بقيت منكم من يد ملك الموصل * ولا تكونوا مثل ابايكم واخوتكم عصاة *
8 فيصيركم لعنة مثلهم * والان لا تغلظوا قلوبكم مثلهم * وادخلوا الى القدس
9 المقدس الى ابدا * واطيعوا الله الهكم ليرد عنكم سخط رجزه * لانه قد تجلى
عليكم وعلى اخوتكم * وهو يعطيكم الرحمة * وترجعون الى هذه الارض * والله لا يرد
10 وجهه عنكم اذ رددتم وجوهكم اليه * وكانوا مبشرو الملك حزقيا يعبرون من
11 ضيعة الى ضيعة في ارض افريم ومنسا وارض زابلون * وكان يهزا بهم رجال منافقون *
12 من سبط اشير وافريم ومنسا وسبط زابلون * وساير هذه الاسباط دهشوا بقلوبهم * وجاوا
الى يروشليم مع سبط بيت يهودا * وكانت يد الله عليهم * واعطاهم قلبا واحدا ان يعملوا
13 كوصية الملك وكبرايه مثل كلمة الرب * واجتمع الى يروشليم امة عظيمة * ليصنعوا
14 عيد الفطير في الشهر الثاني * وقلعوا ساير مذابح الاوثان من اورشليم * وطرحوها في
وادي قدرون *

CAP. XXX.

PRæterea misit Hezecia ad universum 1
Israelem, ad domum Ephraimi, & ad
domum Manassis, ut venirent ad tem-
plum Dei in Jerusalem, & festum ce-
lebrarent, festum Dei potentissimi, Dei
Israelis. Cogitaverat enim rex atque 2
principes de celebrando Dei festo in
mense secundo, Quia non poterant 3
illud celebrare tunc temporis, eò quòd
sacerdotes nondum sanctificati essent,
necdum præceptores populi convenissent
in Jerusalem. Cúmque rectum visum 4
esset consilium istud regi & toti po-
pulo, Cœperunt agere festum: & pro- 5
mulgatum fuit per totum Israelem à
Bir-sebaa Danem usque, ut venirent,
& festum agerent, festum inquam Do-
mini, in Jerusalem; quoniam opes eo-
rum admodum multiplicatæ fuerant. Abi- 6
erunt itaque cives Tyberiadis cum epi-
stolis regis & omnium principum ejus
ad universum Israelem & Judam, &
dicebant Israelitis, Revertimini ad Deum,
Deum Abrahæ, Isahac, & Jacobi; ut
reducat reliquias quæ supersunt ex vo-
bis, de manu regis Mausel. Et ne si- 7
tis ut patres ac fratres vestri, rebel-
les; ne vos efficiat maledictum sicut
ipsos. Ne igitur protervo sitis animo sicut 8
ipsi, sed ingredimini Sanctuarium per-
petuò sacrosanctum, & obedite Deo,
Deo vestro, ut amoveat à vobis iram
furoris sui. Nam ipse vobis apparebit 9
& fratribus vestris, ipséque misericor-
diam largietur vobis, ut redeatis ad
hanc regionem; & non avertet fa-
ciem suam Deus à vobis, si conver-
teritis ad eum facies vestras. Cùm 10
autem præcones regis Hezeciæ transi-
rent ex oppido in oppidum per terram
Ephraimi atque Manassis, & terram
Zebolonis; Irridebant eos impii qui- 11
dam homines de tribu Aser, & E-
phraim, & Manasse, & tribu Zebo-
lon: Reliquum autem harum tribuũ 12
corde pavescentes, contulerunt se Je-
rusalem apud tribum Judæorum: fuit-
que manus Dei super eos, & dedit
illis cor unum, ut facerent secundùm
præceptum regis & principum ejus,
juxta verbum Domini. Et congrega- 13
ta est gens plurima in Jerusalem ad
celebrandum festum azymorum mense
secundo. Et evulsis omnibus idolorum 14
altaribus è Jerusalem, projecerunt ea
in vallem Cedron:

15 וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם נִכְלְמוּ וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיָּבִיאוּ עֹלוֹת בֵּית יְהוָה׃
16 וַיַּעַמְדוּ עַל־עָמְדָם כְּמִשְׁפָּטָם כְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים הַכֹּהֲנִים זֹרְקִים אֶת־הַדָּם מִיַּד הַלְוִיִּם׃
17 כִּי־רַבַּת בַּקָּהָל אֲשֶׁר לֹא־הִתְקַדָּשׁוּ וְהַלְוִיִּם עַל־שְׁחִיטַת הַפְּסָחִים לְכֹל לֹא טָהוֹר לְהַקְדִּישׁ לַיהוָה׃
18 כִּי מַרְבִּית הָעָם רַבַּת מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה יִשָּׂשכָר וּזְבֻלוּן לֹא הִטֶּהָרוּ כִּי־אָכְלוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּלֹא כַכָּתוּב כִּי הִתְפַּלֵּל יְחִזְקִיָּהוּ עֲלֵיהֶם לֵאמֹר יְהוָה הַטּוֹב יְכַפֵּר בְּעַד׃
19 כָּל־לְבָבוֹ הֵכִין לִדְרוֹשׁ הָאֱלֹהִים יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו וְלֹא כְּטָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ׃
20 וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶל־יְחִזְקִיָּהוּ וַיִּרְפָּא אֶת־הָעָם׃
21 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים בִּירוּשָׁלַםִ אֶת־חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה וּמְהַלְלִים לַיהוָה יוֹם בְּיוֹם הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים בִּכְלֵי־עֹז לַיהוָה׃
22 וַיְדַבֵּר יְחִזְקִיָּהוּ עַל־לֵב כָּל־הַלְוִיִּם הַמַּשְׂכִּילִים שֵׂכֶל־טוֹב לַיהוָה וַיֹּאכְלוּ אֶת־הַמּוֹעֵד שִׁבְעַת הַיָּמִים מְזַבְּחִים זִבְחֵי שְׁלָמִים וּמִתְוַדִּים לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃
23 וַיִּוָּעֲצוּ כָּל־הַקָּהָל לַעֲשׂוֹת שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיַּעֲשׂוּ שִׁבְעַת־יָמִים שִׂמְחָה׃
24 כִּי חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֵרִים לַקָּהָל אֶלֶף פָּרִים וְשִׁבְעַת אֲלָפִים צֹאן וְהַשָּׂרִים הֵרִימוּ לַקָּהָל פָּרִים אֶלֶף וְצֹאן עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וַיִּתְקַדְּשׁוּ כֹהֲנִים לָרֹב׃
25 וַיִּשְׂמְחוּ כָּל־קְהַל יְהוּדָה וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל־הַקָּהָל הַבָּאִים מִיִּשְׂרָאֵל וְהַגֵּרִים הַבָּאִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹשְׁבִים בִּיהוּדָה׃
26 וַתְּהִי שִׂמְחָה־גְדוֹלָה בִּירוּשָׁלָםִ כִּי מִימֵי שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כָזֹאת בִּירוּשָׁלָםִ׃
27 וַיָּקֻמוּ הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וַיְבָרְכוּ אֶת־הָעָם וַיִּשָּׁמַע בְּקוֹלָם וַתָּבוֹא תְפִלָּתָם לִמְעוֹן קָדְשׁוֹ לַשָּׁמָיִם׃

CAP. XXXI. לא

1 וּכְכַלּוֹת כָּל־זֹאת יָצְאוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים לְעָרֵי יְהוּדָה וַיְשַׁבְּרוּ הַמַּצֵּבוֹת וַיְגַדְּעוּ הָאֲשֵׁרִים וַיְנַתְּצוּ אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הַמִּזְבְּחֹת מִכָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּבְאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה עַד־לְכַלֵּה וַיָּשׁוּבוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לַאֲחֻזָּתוֹ לְעָרֵיהֶם׃

Versio VULG. LAT.

15 Immolaverunt autem Phase quartadecimâ die mensis secundi. Sacerdotes quoque atque Levitæ tandem sanctificati, obtulerunt holocausta in domo Dñi:
16 Steterúntque in ordine suo, juxta dispositionē & legem Moysi hominis Dei: Sacerdotes verò suscipiebant effundendum sanguinem de manibus Levitarum,
17 Eò quòd multa turba sanctificata non esset: & idcircò immolarent Levitæ Phase his, qui non occurrerant sanctificari Domino.
18 Magna etiam pars populi de Ephraim, & Manasse, & Issachar, & Zabulon, quæ sanctificata non fuerat, comēdit Phase, non juxta quod scriptum est: & oravit pro eis Ezechias, dicens: Dominus bonus propitiabitur
19 Cunctis, qui in toto corde requirunt Dñm Deum patrū suorū: & non imputabit eis quòd minùs sanctificati sunt.
20 Quem exaudivit Dñs, & placatus est populo.
21 Fecerúntque filii Israel, qui inventi sunt in Jerusalē, solennitatem azymorū septem diebus in lætitia magna, laudantes Dñm per singulos dies: Levitæ quoque & Sacerdotes, p organa, quæ suo officio congruebant.
22 Et locutus est Ezechias ad cor omniū Levitarum, qui habebant intelligentiā bonam super Dño: & comederunt septem diebus solennitatis, immolantes victimas pacificorū, & laudantes Dñm Deum patrū suorum.
23 Placuitq; universæ multitudini ut celebrarent etiā alios dies septem: q & fecerunt cum ingenti gaudio.
24 Ezechias enim rex Juda præbuerat multitudini mille tauros, & septem millia ovium: principes verò dederant populo tauros mille, & oves decem millia: sanctificata est ergò sacerdotum plurima multitudo.
25 Et hilaritate perfusa omnis turba Juda, tam Sacerdotum & Levitarum, quàm universæ frequentiæ, quæ venerat ex Israel; proselytorū quoque de terra Israel, & habitantium in Juda.
26 Factáque est grandis celebritas in Jerusalem, qualis à diebus Salomonis filii David regis Israel in ea urbe non fuerat.
27 Surrexerunt autem Sacerdotes atque Levitæ benedicentes populo: & exaudita est vox eorum: pervenítque oratio in habitaculum sanctum cœli.

CAP. XXXI.

1 Cumque hæc fuissent ritè celebrata, egressus est omnis Israel, qui inventus fuerat in urbibus Juda, & fregerunt simulacra, succiderúntque lucos, demoliti sunt excelsa, & altaria destruxerunt, non solùm de universo Juda & Benjamin, sed & de Ephraim quoque & Manasse, donec penitùs everterent: reversique sunt omnes filii Israel in possessiones & civitates suas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 Deinde celebrârunt Pascha quarto decimo die secundi mensis, septem diebus, & sacerdotes ac Levitæ sanctificati attulerunt oblationes in domum Domini:
16 Et steterunt in statione sua prout conspicuum erat, quemadmodum præscribitur in lege Mosis prophetæ Domini: sacerdotes accipiebant sanguinem de manu Levitarum.
17 Quia enim multi erant in populo Israelitico qui non sanctificaverant se; ideò Levitæ incumbebāt jugulationi agnorum, ut discernerent quicunque mundus esset ad consecrandum Domino.
18 Nam multi erant in populo Israelitico ex Aphremitis, Manassitis, Isacharitis, & Zebulonitis, quatuor hisce tribubus; qui nondum mundaverant sese, quum comedissent Pascha præter legem. Etenim oravit Hezecia pro eis, & dixit eis; Deus optimus expiet pro toto populo Israelitico:
19 Quandoquidem præparavimus cor nostrum ad orandum Dominum Deum majorum nostrorum, sacrum hoc non est purius nobis.
20 Et exaudiens Dominus vocem Hezeciæ, sanavit populum.
21 Itaque celebrârunt Israelitæ & omnes ii qui aderant Jerosolymis, festum Azymorum septem diebus: magna cum lætitia laudabant Dominum singulis diebus, Levitæ quidem canticis oris sui, et sacerdotes canticis;
22 Et allocutus est Hezecia Levitas omnes illos qui canebant cantica jucunda corā Domino: & comederunt viri illi septem diebus, & sacrificabant sacrificia perfecta Domino: & gratias agebant Domino Deo majorum suorum.
23 Continuit etiam se totus popul' Israeliticus ad celebrandū septē dies alios, & septē dies lætitiæ.
24 Nam Hezecia rex Judæ seposuerat ac dederat populo septē millia animantium tam magnorū quàm parvorū; & segregaverat ac dederat populo Israelitico boves mille, & ovium decem millia: sanctificaverant autem se sacerdotes multi.
25 Et lætatus est universus populus Judæ, & sacerdotes ac Levitæ, totus populus qui venerant è gente Israelitica, & advenæ qui venerant de terra Israelitica, & qui degebant in Judæa.
26 Fuitq; lætitia magna in Jerusalem, quoniam à diebus Solomonis filii Davidis regis Israel non facta fuerat hujusmodi res in Jerusalem.
27 Deniq; surgentes sacerdotes & Levitæ benedixerunt populum Israelis, audivitque Dominus vocem eorum, & introivit oratio eorum ad solium sanctitatis ejus, in cœlum.

CAP. XXXI.

1 His omnibus absolutis, egressus est omnis populus Israelitarum qui aderant, ad civitates domûs Judæ, & fregerunt statuas, comminuerunt tigres, & demoliti sunt altaria quæ erant in Juda, in Benjamen, in Aphrem, & in Manasse: tum demum redeuntes Israelitæ, reversi sunt omnes ad possessionem suam, ingressique sunt incolumes in civitates suas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἔθυσαν τὸ φασὲκ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου. καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐνε-
16 τράπησαν καὶ (ν) ἥγνισαν, καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα (ξ) ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν
στάσιν (ο) αὐτῶν, κατὰ τὸ κρίμα (π) αὐτῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς
17 ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν Λευιτῶν. Ὅτι πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡγνίσθη, καὶ οἱ Λευῖ-
18 ται ἦσαν τοῦ θύειν τὸ φασὲκ παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ ἁγνισθῆναι τῷ κυρίῳ. Ὅτι (ρ) πλεῖστον τοῦ λαοῦ
ἀπὸ Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ Ἰσσάχαρ, καὶ Ζαβουλὼν, οὐχ (σ) ἥγνισαν, ἀλλ' ἔφαγον τὸ φασὲκ, παρὰ
τὴν (τ) γραφήν. τοῦτο καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας περὶ αὐτῶν, λέγων, (υ) Κύριος ἀγαθὸς ἐξιλασάσθω
19 Ὑπὲρ πάσης καρδίας κατευθυνούσης ἐκζητῆσαι κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων (φ) αὐτῶν, καὶ οὐ κατὰ
20 21 τὴν ἁγνείαν τῶν ἁγίων. Καὶ ἐπήκουσε κύριος τῷ Ἐζεκίᾳ, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν. Καὶ ἐποίησαν οἱ
υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ
καθυμνοῦντες τῷ κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις τῷ κυρίῳ. Καὶ
22 ἐλάλησεν Ἐζεκίας ἐπὶ πᾶσαν καρδίαν τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν συνιόντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ κυ-
ρίῳ. καὶ συνετέλεσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας, θύοντες (χ) θυσίας σωτηρίου, καὶ ἐξο-
23 μολογούμενοι (ψ) τῷ κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων (ω) αὐτῶν. Καὶ ἐβουλεύσατο ἡ ἐκκλησία ἅμα ποιῆσαι
24 ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας· καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ· Ὅτι Ἐζεκίας ἀπήρξατο τῷ Ἰούδᾳ τῇ
ἐκκλησίᾳ (α) χιλίους μόσχους καὶ ἑπτακισχίλια πρόβατα, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ μόσχους
25 χιλίους καὶ πρόβατα δέκα χιλιάδας, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος. Καὶ εὐφράνθη πᾶσα ἡ ἐκ-
κλησία οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰούδα, καὶ οἱ εὑρεθέντες (β) ἐξ Ἱερουσαλὴμ,
26 καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόντες ἀπὸ γῆς Ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες (γ) Ἰούδα. Καὶ ἐγένετο εὐφρο-
σύνη μεγάλη ἐν Ἱερουσαλήμ· (δ) ἀπὸ ἡμερῶν Σαλωμὼν υἱοῦ Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ οὐκ ἐγένετο
27 τοιαύτη ἑορτὴ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς (ε) οἱ Λευῖται καὶ (ζ) εὐλόγησαν τὸν λαὸν, καὶ
ἐπηκούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον αὐτοῦ εἰς
τὸν οὐρανόν.

Et immolaverunt Phasec quartadecimâ mensis secundi. Et sacerdotes, et 15
Levitæ confusi sunt, & (d) purificaverunt, & intulerunt holocaustomata
in domum Domini. Et steterunt super stationem suam, juxta judiciū suū, 16
juxta mandatum Moysi hominis Dei. Et sacerdotes accipiebant sangui-
nes de manu Levitarum. Quoniam multitudo Ecclesiæ non erat puri- 17
ficata; & Levitæ fuerunt ad immolandum Phasec omni qui non potue-
rat purificari Domino. Quoniam plurima pars populi ab Ephræm, & 18
Manasse, & Issachar, & Zabulon, non purificaverunt, sed mandu-
caverunt Phasec, (e) præter Scripturam. (f) Hoc & deprecatus est
Ezecias pro eis, dicens; Dominus bonus propitietur Pro omni corde 19
dirigente ad exquirendum Dominum Deum patrum suorum, & non se-
cundùm purificationem sanctorum. Et exaudivit Dominus Ezeciam, 20
& sanavit populum. Et fecerunt filii Israel, qui inventi sunt in Hieru- 21
salem, festivitatem azymorum septem diebus in lætitia magna, & hy-
mnos dicentes Domino, diem per diem: & sacerdotes, & Le-
vitæ in (g) organis Domino. Et locutus est Ezecias ad omne cor Levi- 22
tarum, & intelligentium intellectum bonum Domino. Et consummave-
runt festivitatem azymorum septem diebus, sacrificantes sacrificium sa-
lutaris, & confitentes Domino Deo patrum suorum. Et deliberavit 23
Ecclesia simul facere septem dies alios. Et fecerunt septem dies in læ-
titia: Quoniam Ezecias primitias obtulit ipsi Juda, ipsi Ecclesiæ 24
mille vitulos, & septem mille oves: & principes obtulerunt primitias
populo vitulos mille, & oves decem mille, & (h) sancta sacerdotum
in multitudine. Et læta est omnis Ecclesia, sacerdotes, & Levitæ, 25
& omnis Ecclesia Juda, & qui inventi sunt de (i) Hierusalem, &
proselyti qui venerant de terra Israel, & habitantes Juda. Et facta 26
est lætitia magna in Hierusalem. A diebus Salomon filii David regis
Israel non facta est talis festivitas in Hierusalem. Et surrexerunt sa- 27
cerdotes Levitæ; & benedixerunt populum: & audita est vox eorum:
& venit deprecatio eorum ad habitaculum sanctum ejus in cælum.

MS.A. (ν) ἡγνίσθησαν, (ξ) εἰς οἶκον κυρίου. (ο) ἑαυτῶν, (π) ἑαυτῶν, (ρ) τὸ πλεῖστον (σ) ἡγνίσθησαν, ἀλλὰ (τ) γραφήν. καὶ προσηύξατο (υ) Κύριος ὁ ἀγαθὸς (φ) ἑαυτοῦ, (χ) θυσίας (ψ) κυρίῳ Θεῷ (ω) ἑαυτῶν. (α) μόσχους χιλίους καὶ (β) ἐξ Ἰσραὴλ, (γ) ἐξ Ἰούδα. (δ) ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σαλωμὼν (ε) καὶ οἱ (ζ) ηὐλόγησαν

ΚΕΦ. λα'.

1 ΚΑὶ ὡς συνετελέσθη πάντα ταῦτα, ἐξῆλθε πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ συνέ-
τριψαν τὰς στήλας, καὶ (α) ἔκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέσπασαν τὰ ὑψηλὰ καὶ τοὺς βωμοὺς ἀπὸ (β) πάσης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Βενιαμὶν, καὶ ἐξ Ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ ἕως εἰς τέλος. καὶ (γ) ἐπέστρεψαν πᾶς Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὴν
κληρονομίαν (†) αὐτοῦ, καὶ εἰς τὰς πόλεις (δ) αὐτῶν.

CAP. XXXI.

ET postquam consummata sunt omnia hæc; egressus est omnis Israel, 1
qui inventi sunt in civitatibus Juda: & contriverunt statuas, & ex-
ciderunt lucos, & diruerunt excelsa, & aras de omni Judæa, & Ben-
jamin, & de Ephræm, & de Manasse usque in finem. Et reverterunt
omnis Israel, unusquisque ad hæreditatem suam, & ad civitates suas.

MS.A. (α) ἐξέκοψαν (β) πάσης Ἰουδαίας (γ) ἐπέστρεψαν (†) ἑαυτοῦ, (δ) ἑαυτῶν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وجعلوا الفصح في اربعة عشر يوما في الشهر الثاني سبعة ايام * والكهنة واللاويون تقدسوا
16 وجاوا الي بيت الله * واقاموا على مواضعهم يرون * كما هو مكتوب في ناموس موسي * والكهنة
17 يقبلون الدم من ايدي اللاويين * لانهم كانوا كثيرين في شعب اسرائيل * لكنهم لم
يكونوا مقدسين * فقام اللاويون على ذبيحة الخراف * وكانوا ينظرون كل ذكي يقدس لله *
18 * لانهم كثيرين في امة اسرائيل من بيت افريم ومنسا * وايساخر وزابلون هذه الاسباط لم
يكونوا اطهارا * لانهم اكلوا الفصح بلا ناموس * وصلي حزقيا عليهم وقال لهم * اله الخير
19 20 يغفر لامة اسرائيل * لانه اصلح قلوبنا لنصلي لله اله ابائنا * فسمع الله صوت حزقيا *
21 وابرا الشعب * وصنع بنو اسرائيل الذين وجدوا في اورشليم عيد الفطير سبعة ايام
بفرح عظيم * يسبحون الله في كل يوم * واللاويون بتسبحة افواههم * والكهنة ايضا *
22 * وقال حزقيا لساير اللاويين الذين كانوا يسبحون بتسبيحات حسنة قدام الله * وكانوا
23 يذبحون ذبايح السلام لله * وكانوا يشكرون الله اله ابايهم * واستمع ساير الشعب ان يعملوا
24 سبعة ايام اخري * وسبعة ايام الفرح * لاجل حزقيا ملك يهودا * لانه افرد واعطي الشعب
سبعة الف حيوان كبارا وصغارا * واعطي امة اسرائيل ثيرانا الفا * وغنما عشرة الف * وتقدس
25 كهنة كثيرة * وفرح شعب يهودا كله والكهنة واللاويون * وكل الامة التي جاءت
26 من ساير ارض اسرائيل * والسكان في يهودا * وكان فرح عظيم باورشليم * لان من ايام
27 سليمان بن داود لم يكن مثل هذا باورشليم * وبارك الكهنة واللاويون على شعب اسرائيل *
وسمع الله صوتهم * ودخلت صلاتهم الي مجلس قدسه في السماء *

* الفصل الحادي والثلثون *

1 * ولما تم هذا جميعه مضي شعب اسرائيل الي ضياع بيت يهودا * وهدموا عوالي الصور *
وقلعوا المذابح التي في يهودا وبنيامين وافرايم ومنسا * حتي رجع اسرائيل وعادوا كلهم الي
وراثتهم * ودخلوا بسلام الي قراهم *

Deinde celebrârunt Pascha quartodecimo 15
die mensis secundi, septem diebus. Et sa-
cerdotes ac Levitæ sanctificati, adierunt
domum Dei: Et stantes in stationibus 16
suis, aspiciebant, quemadmodum scriptum
est in lege Mosis: iidemque sacerdotes
excipiebant sanguinem de manibus Levi-
tarum. Quamvis enim multi essent in po- 17
pulo Israelitico, nondum tamen sanctifi-
caverant sese: ideò incumbebant Levitæ
sacrificio agnorum, & examinabant omne
mundum quod consecrabatur Deo. Si- 18
quidem multi erant in gente Israelitica, de
domo Ephraimi, Manassis, Isacharis, &
Zebulonis, his inquam tribubus, qui non
erant mundi; eò quòd Pascha abs lege
comedissent. Oravit autem Hezecia pro
ipsis, & dixit eis; Deus bonitatis par-
cat genti Israeliticæ; Quandoquidem 19
ipse præparavit corda nostra ad orandum
Deum, Deum patrum nostrorum. Au- 20
divitque Deus vocem Hezeciæ, & sa-
navit populum. Itaque celebrârunt Is- 21
raelitæ qui præsentes erant in Jerusalem,
festum azymorum septem diebus magno
gaudio, Deum laudantes singulis die-
bus, & Levitæ concentu oris sui, & sa-
cerdotes pari ratione. Cùm autem allocu- 22
tus esset Hezecia omnes Levitas qui opti-
mos concentus coram Deo canebant, quique
perfectas victimas Deo sacrificabant, &
gratias agebant Deo, Deo patrum suorum;
Continuit se populus universus ad cele- 23
brandum septem dies alios, septemque dies
Lætitiæ, propter Hezeciam regem Judæ.
Is enim segregaverat dederátque popu- 24
lo septem millia animantium tam magno-
rum quàm exiguorum, dederátque po-
pulo Israelitico boves mille, & ovium
decem millia: & sacerdotes permulti
sanctificaverant sese. Lætatus igitur est 25
totus populus Judaicus, & sacerdotes
ac Levitæ; tam gens illa quæ venerat ex
universa regione Israelitica, quàm incolæ
Judæ. Fuit inquam summa lætitia in 26
Jerusalem, quoniam inde à diebus Salo-
monis filii Davidis nil tale factum fue-
rat in Jerusalem. Deinde benedixerunt 27
sacerdotes & Levitæ populo Israelitico,
audivitque Deus vocem eorum, & in-
gressa est oratio eorum ad thronum san-
ctitatis ejus, in cælum.

CAP. XXXI.

CUm autem absoluta fuissent hæc o- 1
mnia, abiens populus Israeliticus ad op-
pida domûs Judæ, evertebant excelsa
pardorum, & extirpabant altaria quæ
erant in Juda, Benjamine, Ephraimo, &
Manasse; donec rediissent Israelitæ, &
remeâssent omnes in hæreditatem suam,
& ingressi essent incolumes in civitates
suas.

דברי הימים ב: לא

,sacerdotes ,sui servitii os secundum virum ,suis divisionibus super Levitarum &,sacerdotum divisiones Jechizchijahu statuit Et

2 ויעמד יחזקיהו את מחלקות הכהנים והלוים על מחלקותם איש כפי עבדתו לכהנים

regis pars Et .Domini castrorum portis in laudandum &,confitendum ad & ministrandum ad;pacifica &,holocaustum ad Levitas &

3 וללוים לעלה ולשלמים לשרת ולהדות ולהלל בשערי מחנות יהוה: ומנת המלך

scriptum sicut ,solennitatibus & ,mensibus & ,sabbathis in ascensiones & ,vespere & mane ,ascensiones ascensiones ad ,ejus substantia de

מן רכושו לעלות לעלות הבקר והערב והעלות לשבתות ולחדשים ולמעדים ככתוב

confortarentur ut ,Levitarum & ,sacerdotum partem dandum ad ,Jerusalaim habitatoribus populo dixit Et .Domini lege in

4 בתורת יהוה: ויאמר לעם ליושבי ירושלם לתת מנת הכהנים והלוים למען יחזקו

omnis & ,mellis & recentis olei & ,musti ,frumenti initium Israel filii multiplicaverunt,rem exsuperare secundum Et.Domini lege in

5 בתורת יהוה: וכפרץ הדבר הרבו בני ישראל ראשית דגן תירוש ויצהר ודבש וכל

,Jehudah urbibus in habitantes ,Jehudah & ,Israel filii Et .adduxerunt multitudinem in omnium decimam & ,agri proventus

6 תבואת שדה ומעשר הכל לרב הביאו: ובני ישראל ויהודה היושבים בערי יהודה

acervos dederunt & ,adduxerunt ,suo Deo Domino sanctificatum ,sanctitatum decimam & ,pecudis & ,boum decimam ipsi etiam

גם הם מעשר בקר וצאן ומעשר קדשים המקדשים ליהוה אלהיהם הביאו ויתנו ערמות

,Jechizchijahu venerunt Et .consummaverunt septimo mense in & ,fundare acervos coeperunt tertio mense In .acervos

7 8 ערמות: בחדש השלשי החלו הערמות ליסוד ובחדש השביעי כלו: ויבאו יחזקיהו

inquisivit Et .Israel ejus populo & ,DOMINO benedixerunt & ,acervos viderunt & ,principes &

9 והשרים ויראו את הערמות ויברכו את יהוה ואת עמו ישראל: וידרש

primus sacerdos Hazariahu eum ad dixit Et .acervis super Levitis & sacerdotibus super Jechizchijahu

10 יחזקיהו על הכהנים והלוים על הערמות: ויאמר אליו עזריהו הכהן הראש

superrelinquere & saturari & ,edere DOMINI domum adducere oblationem incipiendo Ab :dixit & ,Sadoc domum

לבית צדוק ויאמר מהחל התרומה לביא בית יהוה אכול ושבוע והותר

dixit Et .hanc turbae residuae & ,suo populo benedixit DOMINUS quia ,multitudinem ad usque

11 עד לרוב כי יהוה ברך את עמו והנותר את ההמון הזה: ויאמר

,decimam & ,elevationem adduxerunt Et .paraverunt & :DOMINI domo in cellas parandum ad ,Jechizchijahu

12 יחזקיהו להכין לשכות בבית יהוה ויכינו: ויביאו את התרומה והמעשר

,Jechiel Et .secundus ejus frater Simhi & ,Levita Cananjahu dux ea super Et .fide in ,sancta &

13 והקדשים באמונה ועליהם נגיד כונניהו הלוי ושמעי אחיהו משנה: ויחיאל

,Benajahu & ,Machath & ,Ismachiahu & ,Eliel & ,Josabad & ,Jerimoth & ,Hazahel & ,Nachath & ,Hazarjahu &

ועזזיהו ונחת ועשהאל וירימות ויוזבד ואליאל ויסמכיהו ומחת ובניהו

domus ducis Hazariahu & ,regis Jechizchijahu mandato in ejus fratris Simhi & ,Cananiahu manu de praepositi

פקידים מיד כונניהו ושמעי אחיו במפקד יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית

elevationem dandum ad ,Dei devotiones super orientem ad janitor Levites Imnah filius Chore Et .Dei

14 האלהים: וקורא בן ימנה הלוי השוער למזרחה על נדבות האלהים לתת תרומת

.sanctificationum sanctificationes & DOMINO

יהוה וקדשי הקדשים:

Versio VULG. LAT.

Ezechias autem constituit turmas Sacerdotales & Leviti- 2
cas per divisiones suas,unumquemque in officio proprio,
tam Sacerdotum videlicèt quàm Levitarum, ad holocau-
sta, & pacifica, ut ministrarent & confiterentur, cane-
réntque in portis castrorum Domini. Pars autem regis 3
erat,ut de propria ejus substantia offerretur holocaustum
manè semper & vesperè. Sabbatis quoque, & Calen-
dis, & solennitatibus cæteris, sicut scriptum est in lege
Moysi. Præcepit etiam populo habitantium Jerusalem, 4
ut darent partes Sacerdotibus, & Levitis, ut possent va-
care legi Domini. Quod cùm percrebruisset in auribus 5
multitudinis, plurimas obtulére primitias filii Israel fru-
menti, vini, & olei, mellis quoque: & omnium, quæ
gignit humus, decimas obtulerunt. Sed & filii Israel 6
& Juda, qui habitabant in urbibus Juda, obtulerunt de-
cimas boum & ovium, decimásque sanctorum, quæ vo-
verant Domino Deo suo: atque universa portantes, fe-
cerunt acervos plurimos. Mense tertio cœperunt acer- 7
vorum jacere fundamenta, & mense septimo comple-
verunt eos. Cúmque ingressi fuissent Ezechias & prin- 8
cipes ejus,viderunt acervos, & benedixerunt Domino ac
populo Israel. Interrogavítque Ezechias Sacerdotes & 9
Levitas, cur ita jacérent acervi. Respondit illi Azarias 10
Sacerdos primus de stirpe Sadoc, dicens; Ex quo cœ-
perunt offerri primitiæ in domo Domini, comedimus, &
saturati sumus, & remanserunt plurima, eò quòd bene-
dixerit Dominus populo suo: reliquiarum autem copia
est ista, quam cernis. Præcepit igitur Ezechias ut præ- 11
pararent horrea in domo Domini. Quod cùm fecissent,
intulerunt,tam primitias, quàm decimas, & quæcunque 12
voverant, fideliter. Fuit autem præfectus eorum Cho-
nenias Levita, & Semei frater ejus, secundus, Post 13
quem Jahiel, & Azarias, & Nahath, & Asael, & Jeri-
moth, Jozabad quoque, & Eliel, & Jesmachias, &
Mahath, & Banaias, præpositi sub manibus Chone-
niæ, & Semei fratris ejus, ex imperio Ezechiæ regis &
Azariæ pontificis domûs Dei, ad quos omnia perti-
nebant. Core verò filius Jemna Levites & janitor 14
Orientalis portæ, præpositus erat iis quæ sponte of-
ferebantur Domino, primitiisque & consecratis in
Sancta sanctorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]

Porrò Hezecia restituit excubias sacerdotum, 2
& Levitarum, per excubias eorum, quemque
pro officio suo: sacerdotes *inquam* & Levi-
tas, holocausta, & perfecta; ad ministran-
dum, gratias agendum, & laudandum in por-
ta Domini. Deditque rex è propriis facul- 3
tatibus holocausta boum matutina & vesper-
tina, & holocausta sabbathorum, neomenia-
rum, & festorum. Dixitque populo, quem- 4
admodum præscriptum est in lege Domini;
dixit inquam Israelitis qui degebant in Je-
rusalem, ut solverent jus sacerdotum & Le-
vitarum: confirmavit enim eos *ad hoc* ex
lege Domini. Cúmque longum sermonem 5
habuisset ad Israelitas, afferebant primitias
frumentorum, vinorum, & oleorum; & ex
animantibus suis, & ex proventibus agri;
decimas quoque confertim afferebant. Et 6
tam filii Israelis quàm Judæ, qui degebant
in civitatibus Judæ; ipsi quoque decimas af-
ferebant, *id est*, unam è denis quibusque *re-*
bus; afferebant inquam, & offerebant Do-
mino Deo suo. Cúmque primitias frumenti,
vini, & olei acervatim afferrent; & ex ani-
mantibus suis & proventibus agri decimas
quoque afferrent; & Domino Deo suo con-
secrarent; Mense tertio inventæ sunt pri- 7
mitiæ quamplurimæ: mense autem septimo
accipiens *eas* Hezecia, distribuit eas inter
sacerdotes & Levitas. Et videntes Hezecia 8
ac principes quòd permultæ essent illæ sacer-
dotum primitiæ, benedixerunt Domino, &
oraverunt pro Israele: Oravitque Hezecia 9
pro sacerdotibus & pro Levitis, propter pri-
mitias quæ plurimæ erant. Et accersito A- 10
zariâ summo sacerdote de familia Sadoci,
dixit eis; Licitum est vobis primitias istas
comedere, quoniam illæ sunt in domum
Domini: comedite ergò, & saturamini; &
quod ex iis superierit, date pauperibus &
egenis; quandoquidem benedixit Dominus
populo suo, & largitus est eis tantam abun-
dantiam: Quicquid ergò superfuit, totum
dederunt populo Israelis. Edixit etiam He- 11
zecia ut pararentur cellæ in domo Domini,
& parârunt; Intulerúntque primitias, de- 12
cimas, & res consecratas, cum fidelitate:
iisque præerant Chanania Levita, & Semei
frater ejus secundus; Et Nehael, & Ozia, 13
Nahath, Asael, Jermoth, Jozabar, Eliel, Se-
machia, Mathah, Benaia, & Semaia frater
ejus: hi omnes præpositi erant sub manu
Chananiæ, juxta imperium Hezeciæ regis,
& Azariæ præfecti domûs regiæ. Caria ve- 14
rò filius Jeminæ, Levita, custos portæ Orien-
talis, præpositus erat sacrificiis Domini, &
Sancto sanctorum:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ ἔταξεν Ἐζεκίας τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευϊτῶν, καὶ τὰς ἐφημερίας ἑκάστου κατὰ τὴν ἑαυ-
τοῦ λειτουργίαν, τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευΐταις, εἰς τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτη-
ρίου, καὶ αἰνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ λειτουργεῖν (ε) ἐν ταῖς πύλαις ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου
3 κυρίου. Καὶ μερὶς τοῦ βασιλέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις τὴν πρωϊνὴν καὶ
τὴν (ζ) δειλινήν, καὶ ὁλοκαυτώσεις εἰς τὰ σάββατα, καὶ εἰς τὰς νεομηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς
4 τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ κυρίου. Καὶ (η) εἶπαν τῷ λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν Ἱερουσαλήμ,
δοῦναι τὴν μερίδα τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, ὅπως (θ) κατισχύσωσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ οἴκου
5 κυρίου. Καὶ ὡς προσέταξε τὸν λόγον, (ι) ἐπλεόνασεν Ἰσραὴλ ἀπαρχὴν σίτου, καὶ οἴνου, καὶ
ἐλαίου, καὶ μέλιτος, καὶ πᾶν (κ) γέννημα ἀγροῦ, καὶ ἐπιδέκατα (λ) πάντα εἰς πλῆθος ἤνεγ-
6 καν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπι-
δέκατα μόσχων καὶ προβάτων, καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν, καὶ ἡγίασαν τῷ κυρίῳ θεῷ (μ) αὐτῶν· καὶ
7 εἰσήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωρούς. Ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελιοῦσθαι, καὶ ἐν
8 (ν) τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ συνετελέσθησαν. Καὶ ἦλθεν Ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχοντες, (ξ) καὶ εἶδον
9 τοὺς σωρούς, καὶ ηὐλόγησαν τὸν κύριον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἐπυνθάνετο Ἐζεκίας τῶν
10 ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων εἰς οἶ-
κον (ο) Σαδώκ, καὶ εἶπεν, Ἐξ οὗ ἦρκται ἡ ἀπαρχὴ φέρεσθαι εἰς οἶκον κυρίου, ἐφάγομεν καὶ
ἐπίομεν καὶ (π) κατελίπομεν ἕως εἰς πλῆθος, ὅτι κύριος (ρ) ηὐλόγησε τὸν λαὸν (σ) αὐτοῦ,
11 καὶ κατελίπομεν (τ) ἔτι τὸ πλῆθος τοῦτο. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἔτι ἑτοιμάσαι παστοφόρια εἰς οἶκον
12 κυρίου. καὶ ἡτοίμασαν. Καὶ (υ) ἤνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν πίστει· καὶ ἐπ'
13 αὐτῶν ἐπιστάτης (φ) Χωνενίας ὁ Λευΐτης, καὶ Σεμεῒ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεχόμενος· Καὶ Ἰειήλ,
καὶ (χ) Ὀζίας, καὶ Ναὲθ, καὶ Ἀσαήλ, καὶ Ἱεριμώθ, καὶ (ψ) Ἰωζαβάδ, καὶ Ἐλιήλ, καὶ
ὁ Σαμαχία, καὶ Μαάθ, καὶ Βαναίας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καθεσταμένοι διὰ (ω) Χωνενίου καὶ Σεμεῒ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καθὼς προσέταξεν (α) Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀζαρίας ὁ ἡγούμενος οἴκου κυ-
14 ρίου. Καὶ (β) Κωρὴ ὁ τοῦ Ἰεμνὰ ὁ Λευΐτης ὁ πυλωρὸς (γ) κατὰ ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν (δ) δομά-
των, δοῦναι τὰς ἀπαρχὰς κυρίου, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων,

Et ordinavit Ezecias vices sacerdotum, & Levitarum, & vices 2
cujusque juxta suum ministerium, sacerdotibus, & Levitis, ad holo-
caustosin, & ad sacrificium salutaris, & ad laudandum, & con-
fitendum, & ministrandum in portis in (a) atriis domûs Domini.
Et portio regis de substantia ejus ad holocaustoses, matutinam, & 3
vespertinam, & holocaustoses in sabbata, & in Neomenias, & in
festivitates scriptas in lege Domini. Et (b) dixerunt populo, ha- 4
bitantibus in Hierusalem, dare portionem sacerdotum, & Levita-
rum, ut confortentur in ministeria domûs Domini. Et postquam 5
constituit (c) verbum, abundanter dedit Israel primitias frumenti,
& vini, & olei, & mellis: & omne genimen agri, & decimas
omnes in multitudine attulerunt filii Israel, & Juda. Et habi- 6
tantes in civitatibus Juda etiam ipsi attulerunt decimas vitulorum,
& ovium, & decimas (d) caprarum: & sanctificaverunt Domi-
no Deo suo. Et intulerunt, & posuerunt acervos acervos. In men- 7
se tertio cœperunt acervi fundari: & in mense septimo consum-
mati sunt. Et venit Ezecias, & principes, & viderunt acervos, 8
& benedixerunt Dominum, & populum ejus Israel. Et percun- 9
ctatus est Ezecias sacerdotes, & Levitas super acervis. Et dixit 10
ad eum Azarias sacerdos princeps in domo Sadoc, & dixit; Ex
quo cœperunt primitiæ afferri in domum Domini; manducavimus,
& bibimus, & reliquimus usque ad multitudinem: quoniam Do-
minus benedixit populum suum: (e) & reliquimus ad multitudinem
hanc. Et dixit Ezecias adhuc parare pastophoria in domo Domini. 11
Et paraverunt. Et attulerunt illuc primitias, & decimas in fide: 12
& super eos præses Chonenias Levita, et Semei frater ejus succe-
dens, Et Jeiel, et Ozias, et Naeth, et Asael, et Jerimoth, et Jo- 13
zabad, et Eliel, et Samachia, et Maath, et Banaias, et filii ejus
constituti per Choneniam, et Semei fratrem ejus; sicut ordinavit
Ezecias rex, et Azarias dux domûs Domini. Et Core filius Je- 14
mna Levita janitor ad Orientem super dona ad dandum primiti-
as Domini, et sancta sanctorum,

MS. A. (ε) ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου (ζ) δειλινήν, ὁλοκαυτώσεις εἰς σάββατα, (η) εἶπεν (θ) κατισχύσωσιν (ι) ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (κ) γέννημα (λ) πάντα ἤνεγκαν εἰς πλῆθος οἱ (μ) ἑαυτῶν· (ν) τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ (ξ) καὶ εἰδόντες τοὺς (ο) Σαδώκ, Ἐξ οὗ (π) κατελείπομεν, ὅτι (ρ) εὐλόγησεν (σ) ἑαυτοῦ, (τ) ἔτι τὸ (υ) εἰσήνεγκαν (φ) Χωχενίας (χ) Ὀζαζὰς, (ψ) Ἰωζαβὰθ, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Σαμαχία, (ω) Χωχενίου (α) ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας καὶ (β) Κωρὴ (γ) κατ' ἀνατολὰς (δ) * δωμάτων,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * واقام حزقيا على اوقات الكهنة كل رجل مثل عمله • للكهنة واللاويين للمذبح
3 ليخدموا ويشكروا ويسبحوا في باب الرب * واعطي الملك من ماله ذبايح ثيرانا للغداة
4 وللمساء • وذبايح السبوت وروس الشهور والاعياد * وقال للشعب • كما هو مكتوب في ناموس
الله اصنعوا • وقال للذين يسكنون اوروشليم من اسرايل ان يعطوا حق الكهنة واللاويين *
5 لان به اومر في ناموس الله * وحين كثر الكلام على اسرايل كانوا يجيبون واجبات
6 القمح والخمر والزيت • ومن البهايم والغلات التي من حقولهم واحدا من عشر * وكانوا
يجيبون كبراء بني اسرايل ويهودا الذين كانوا يسكنون في ضياع يهودا • وهم ايضا كانوا
يجيبون العشر واحدا من عشر ويقربون لله الههم • وكانوا يجيبون واجبات على واجبات
7 من القمح والخمر والزيت ومن الحيوان ومن غلات حقولهم واحدا من عشر * وفي الشهر
الثالث وجدت واجبات كثيرة عظيمة • وفي الشهر السابع اخذها حزقيا • وقسمها على
8 الكهنة واللاويين * ونظر حزقيا ان واجبات الكهنة عظيمة جدا • وشكروا الله وباركوا
9 اله اسرايل * وصلي حزقيا على الكهنة واللاويين • وعلي الواجبات التي كثرت * فقال
10 لهم عوزيا الكاهن الكبير الذي من بيت صادوق • حلال لكم هذه الواجبات ان
تاكلوها • لانها لبيت الله دخلت • فكلوا واشبعوا • وما فضل منها اعطوه للضعفاء والمساكين •
لان الله بارك شعبه • واعطاهم هذه البركة والكثرة * وما فضل منها اعطوه لاسرايل
11 كله * فقال حزقيا • اصنعوا في بيت الله صفوفا • فصنعوا * وجاوا بالواجبات واحدا من
12 عشر ومقدسات بالامانة * وكان المتحكمون عليها من بني لاوي • الكناني وشمعي
13 اخوه * وناحايل • وعوزيا • وناحات • وعاسويل • ويريموت • ويوزافاذ • والبال • واسمخيوا • ومااث
وبنيا • وشمعيا اخوه • هولاء كلهم متحكمون على يد الكناني مثل ما امر حزقيا الملك *
14 وعزريو يعه بيت الله * وقاريا بن يامنيا من بني لاوي يحفظ الباب الشرقي مما يلي
القرابين لله وقدس المقدسين *

Posthæc destinavit Hezecia ad vices 2
sacerdotales unumquenque secundum
proprium munus; sacerdotes & Levi-
tas ad altare, ut ministrarent, & gra-
tias laudésque dicerent in foribus Do-
mini. Dedit quoque rex è facultatibus 3
suis victimas, nempe boves pro matu-
tino & vespertino tempore, & victi-
mas sabbathorum, principiorum mensi-
um, & festorum. Dixitque populo, 4
Prout scriptum est in lege Dei, facite:
iis autem Israelitis qui habitabant Je-
rosolymis, dixit ut solverent jus sacer-
dotum & Levitarum, cùm id præci-
piatur in lege Dei. Et postquam lon- 5
gam habuit orationem ad Israelitas,
afferebant legitima tritici, vini, & o-
lei; & ex pecoribus & proventibus
agrorum suorum, unum ex decem. Af- 6
ferebant quoque magnates filiorum Is-
raelis & Judæ, qui commorabantur in
oppidis Judæ; ipsi quoque decimas af-
ferebant, unum ex decem, & offere-
bant Deo, Deo suo. Cùm ergò legiti-
ma acervatim afferrent ex tritico, vino,
& oleo; & ex pecoribus atque pro-
ventibus agrorum suorum, unum ex de-
cem: Mense * demum tertio inventa 7
fuerunt multa magnáque legitima; quæ
mense septimo accipiens Hezecia, distri-
buit inter sacerdotes & Levitas. Videns 8
autem Hezecia quòd legitima sacerdo-
tum essent admodum ingentia, gratias
egerunt Deo, & benedixerunt Deum
Israelis: Oravítque Hezecia pro sa- 9
cerdotibus & Levitis, & pro legi-
timis quæ multa erant. Tum dixit 10
eis Ozia summus sacerdos qui erat ex
familia Sadoci, Licet vobis comedere
legitima ista, quandoquidem in domum
Dei sunt ingressa: comedite ergò ea,
& saturamini; & quod ex iis super-
erit, date tenuibus & pauperibus. De-
us enim benedixit populo suo, & lar-
gitus est eis tantam benedictionem &
abundantiam: quod ergò ex iis super-
erit, totum date Israelitis. Quapro- 11
pter dixit Hezecia, Facite in domo Dei
ordines, & fecerunt: Intuleruntque 12
fideliter legitima, nempe decimas, &
res consecratas; iísque præerant ex fi-
liis Levi, Chanani & Semei frater
ejus, Nahiel, Ozia, Nahath, Asuel, 13
Jermoth, Jozabar, Eliel, Semachio,
Mathah, Bania, & Semeia frater e-
jus: hi omnes erant præpositi sub ma-
nu Chanani, prout mandaverat Hezecia
rex. Azaria tutor erat domûs Dei:
Caria verò Jaminæ filius, de filiis 14
Levi, custodiebat portam Orientalem
contiguam sacrificiis Dei & sancto
sanctorum.

דברי הימים ב: לב

15 ועל ידו עדן ומנימן וישוע ושמעיהו אמריהו ושכניהו בערי הכהנים באמונה לתת לאחיהם במחלקות כגדול כקטן:
16 מלבד התיחשם לזכרים מבן שלוש שנים ולמעלה לכל הבא לבית יהוה לדבר יום ביומו לעבודתם במשמרותם כמחלקותיהם:
17 ואת התיחש הכהנים לבית אבותיהם והלוים מבן עשרים שנה ולמעלה במשמרותיהם במחלקותיהם:
18 ולהתיחש בכל טפם נשיהם ובניהם ובנותיהם לכל קהל כי באמונתם יתקדשו קדש:
19 ולבני אהרן הכהנים בשדי מגרש עריהם בכל עיר ועיר אנשים אשר נקבו בשמות לתת מנות לכל זכר בכהנים ולכל התיחש בלוים:
20 ויעש כזאת יחזקיהו בכל יהודה ויעש הטוב והישר והאמת לפני יהוה אלהיו:
21 ובכל מעשה אשר החל בעבודת בית האלהים ובתורה ובמצוה לדרש לאלהיו בכל לבבו עשה והצליח:

CAP. XXXII. לב

1 אחרי הדברים והאמת האלה בא סנחריב מלך אשור ויבא ביהודה ויחן על הערים הבצרות ויאמר לבקעם אליו:
2 וירא יחזקיהו כי בא סנחריב ופניו למלחמה על ירושלם:
3 ויועץ עם שריו וגבריו לסתום את מימי העינות אשר מחוץ לעיר ויעזרוהו:
4 ויקבצו עם רב ויסתמו את כל המעינות ואת הנחל השוטף בתוך הארץ לאמר למה יבואו מלכי אשור ומצאו מים רבים:
5 ויתחזק ויבן את כל החומה הפרוצה ויעל על המגדלות ולחוצה החומה אחרת ויחזק את המלוא עיר דויד ויעש שלח לרב ומגנים:
6 ויתן שרי מלחמות על העם ויקבצם אליו אל רחוב שער העיר וידבר על לבבם לאמר:
7 חזקו ואמצו אל תיראו ואל תחתו מפני מלך אשור ומלפני כל ההמון אשר עמו כי עמנו רב מעמו:

Versio VULG. LAT.

Et sub cura ejus Eden, & Benjamin, Jesue, & Semeias, 15
Amarias quoque & Sechenias, in civitatibus Sacerdotũ,
ut fideliter distribuerent fratribus suis partes, minoribus
atque majoribus : Exceptis maribus ab annis tribus & 16
suprà, cunctis qui ingrediebantur templum Domini, &
quidquid per singulos dies conducebat in ministerio, at-
que observationibus juxta divisiones suas, Sacerdotibus 17
per familias, & Levitis à vigesimo anno & suprà per or-
dines & turmas suas, Universæque multitudini, tam u- 18
xoribus, quàm liberis eorũ utriusque sexûs, fideliter cibi,
de his quæ sanctificata fuerant, præbebantur. Sed & fi- 19
liorum Aaron per agros, & suburbana urbium singularũ,
dispositi erant viri, qui partes distribuerent universo sexui
masculino de Sacerdotibus & Levitis. Fecit ergò Eze- 20
chias universa quæ diximus in omni Juda : operatúsque
est bonum & rectum & verùm, coram Domino Deo suo,
In universa cultura ministerii domûs Dñi, juxta legem & 21
ceremonias, volens requirere Deum suum in toto corde
suo : fecitque & prosperatus est.

CAP. XXXII.

Post quæ & hujuscemodi veritatẽ, venit Sennacherib 1
rex Assyriorũ, & ingressus Judã, obsedit civitates muni-
tas, volens eas capere. Quod cùm vidisset Ezechias, ve- 2
nisse scilicèt Sennacherib, & totum belli impetum verti
contra Jerusalem, Inito cum principibus consilio, virisq; 3
fortissimis, ut obturarent capita fontium, qui erant extra
urbem: & hoc omnium decernente sententiã, Congrega- 4
vit plurimam multitudinem, & obturaverunt cunctos fon-
tes, & rivum qui fluebat in medio terræ, dicentes; Ne ve-
niant reges Assyriorum, & inveniant aquarum abundan-
tiam. Ædificavit quoque, agens industriè, omnem mu- 5
rum, qui fuerat dissipatus, et extruxit turres desupèr, & fo-
rinsecùs alterum murum: instauravitque Mello in civitate
David, et fecit universi generis armaturã et clypeos: Con- 6
stituítque principes bellatorũ in exercitu : & convocavit
universos in platea portæ civitatis, ac locutus est ad cor
eorum dicens ; Viriliter agite, et confortamini : nolite 7
timere, nec paveatis regem Assyriorum, & universam
multitudinem, quæ est cum eo : multò enim plures no-
biscum sunt, quàm cum illo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Eíque fideliter obsequebantur Adon, & 15
Benjamen, Iesus, Semaia, Amuria, & Secha-
nia in civitatibus sacerdotum, dando fratri-
bus suis distributiones, magno æquè ac par-
vo, (Præter id quod debebatur) masculo 16
cuilibet à nato tres annos & deinceps, omni
ingredienti domum Domini. Et demensum 17
cujuslibet diei, pro officio, excubiis, & por-
tionibus eorum, necnon oleum & vinum,
dabatur sacerdotibus atque Levitis per fa-
milias eorum paternas, à nato viginti annos
& deinceps, secundùm excubias eorum, &
portiones eorum. Oleum quoque dabatur 18
laternis eorum, uxoribus, filiis, & filiabus
eorum, toti denique populo Israelitico qui
fideliter se sanctificabant. Quoniam verò 19
sancti erant filii Aharonis, sanctæ erant car-
nes eorum, & ad mulieres non accedebant;
cicumibant per singulas civitates viri quidam
quorum nota sunt nomina, ut jus redderent
cuique mari inter sacerdotes existenti, &
omnibus familiis Levitarum. Sic fecit He- 20
zecia in toto Iuda, fecitque quod bonum &
rectum erat, & justè ambulavit coram Do- 21
mino. In omnibus operibus suis quæ cœpe-
rat facere in domo Domini, & in lege, atque
præcepto; quærens Deum suum toto corde
suo, fecit, & prosperè cessit.

CAP. XXXII.

Post res istas & æquitatem quam præstite- 1
rat Hezecia, venit Sanherib rex Athur, posi-
tísque castris adversùs Judæ propugnacula
munitissima, dicebat habitatoribus eorum,
Suscipite dexteram, & venite ad me. Videns 2
autem Hezecia quòd venisset Sanherib rex
Athur cum copiis suis ad oppugnandum Je-
rusalem, Consilium inivit cum principibus 3
heroibus suis de obturandis aquis fontium
qui erant extra urbem. Opem ergò tulerunt 4
ei principes ejus, Et populus Israeliticus in-
genti multitudine congregatus, obturârunt
omnes fontes & torrentes magnos qui erant
in medio regionis. Dicebant enim, Ne fortè
veniat rex Athur, & invenientes aquas mul-
tas, Corroborent sese, & ædificent murum 5
alium adversùs murum *nostrum*, obturéntq;
fossas quas fecerat David. Fecit quoque He-
zecia arma multa, & clypeos, ac lanceas : 6
Et constituit viros bellicosos super populum,
unum super denos quosque : iisque ad se con-
gregatis in plateam civitatis, locutus est cum 7
omnibus, & dixit eis; Forti animo estote,
& pugnate; & ne timeatis, neque formide-
tis regem Athur neque copias quæ venerunt
cum eo : nobiscum enim plures habemus
quàm ii quos habet secum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Διὰ χειρὸς Ὀδὸμ, καὶ Βενιαμὶν, καὶ (ε) Ἰησοῦς, καὶ Σεμεῒ, καὶ (ζ) Ἀμαρίας, καὶ Σεχονίας, διὰ χει-
15 ρὸς τῶν ἱερέων ἐν πίστει, δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφημερίας, κατὰ τὸν μέγαν (η) καὶ τὸν
μικρὸν, Ἐκτὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριετοῦς καὶ ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον
16 κυρίου, εἰς λόγον ἡμερῶν εἰς ἡμέραν, εἰς λειτουργίαν ἐφημερίαις διατάξεως αὐτῶν. Οὗτος ὁ κατα-
17 λοχισμὸς τῶν ἱερέων κατ᾽ οἴκους πατριῶν· καὶ οἱ Λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαε-
τοῦς καὶ ἐπάνω ἐν διατάξει, (θ) Ἐγκαταλοχίσαι ἐν πάσῃ ἐπιγονῇ υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων αὐτῶν εἰς
18 (ι) πᾶν πλῆθος, ὅτι ἐν πίστει (κ) ἥγνισαν τὸ ἅγιον. Τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσι, καὶ οἱ ἀπὸ
19 τῶν πόλεων αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἄνδρες οἳ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι, δοῦναι μερίδα παντὶ
ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ καταριθμουμένῳ ἐν τοῖς Λευΐταις. Καὶ ἐποίησεν οὕτως Ἐζεκίας
20 ἐν παντὶ Ἰούδα, καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐθὲς (λ) ἐναντίον τοῦ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἐν παν-
21 τὶ ἔργῳ (μ) ᾧ ἤρξατο ἐν ἐργασίᾳ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐξε-
ζήτησε τὸν θεὸν (ν) αὐτοῦ ἐξ ὅλης (ξ) ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε, καὶ εὐοδώθη.

(f) Per manum Odom, & Benjamin, & Jesus, & Semei, & A- 15
mariae, & Sechonias (g) per manum sacerdotum in fide, ad dan-
dum fratribus suis secundùm vices, juxta magnum, & parvum,
(Praeter foeturam masculinorum à triennio, & suprà) omni ingre- 16
dienti in domum Domini, in verbo dierum in die ad ministerium vi-
cibus ordinationis suae. Haec distributio sacerdotum secundùm do- 17
mos patriarum: & Levitae in vicibus suis à vigesimo anno, & su-
prà, in ordinatione, (h) Ad distribuendum in omni foetura filiorum 18
suorum, & filiarum suarum, in omnem multitudinem: quoniam
in fide purificaverant sanctum. Filiis (i) Aaron fungentibus sacer- 19
dotio, & qui de civitatibus eorum in omni civitate, & civitate, viri,
qui nominati sunt in nomine, ad dandum partem omni masculino in
sacerdotibus, & omni adnumerato in Levitis. Et fecit sic Ezecias in 20
omni Juda, & fecit bonum, & (k) rectum coram Domino Deo
suo. Et in omni opere, quod coepit in opificio in domo Domini, & 21
in lege, & in praeceptis exquisivit Deum suum ex tota anima sua: & fecit, & prosperatus est.

MS.A. Ἰησοῦ, (ζ) Μαρίας, (η) καὶ κατὰ τὸν (θ) Ἐν καταλοχίαις ἐν πάσῃ (ι) πᾶν τὸ πλῆθος, (κ) ἡγίασαν τὸν ἅγιον. (λ) ἐναντίον κυρίου (μ) ἐν ᾧ (ν) ἑαυτοῦ (ξ) τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἐποίησεν

ΚΕΦ. λβʹ.

1 ΚΑὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἦλθεν Σενναχηρὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἦλ-
θεν ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις, καὶ εἶπε προκαταλαβέσθαι αὐτάς.
2 Καὶ εἶδεν Ἐζεκίας ὅτι ἥκει Σενναχηρὶμ, (α) καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.
3 Καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέρων (β) αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν ἃ
4 ἦν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ συνεπίσχυσαν αὐτῷ. Καὶ συνήγαγε λαὸν πολὺν, καὶ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα
τῶν πηγῶν, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως, λέγων, Μὴ ἔλθῃ (γ) βασιλεὺς
5 Ἀσσοὺρ, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολὺ, καὶ κατισχύσῃ. Καὶ κατίσχυσεν Ἐζεκίας, καὶ ᾠκοδόμησε πᾶν τὸ τεῖχος
τὸ (δ) κατεσκαμμένον, καὶ πύργους, καὶ ἔξω προτείχισμα ἄλλο, καὶ κατίσχυσε τὸ ἀνάλημμα (ε)
6 τῆς πόλεως Δαυὶδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά. Καὶ ἔθετο ἄρχοντας τοῦ πολέμου ἐπὶ τὸν λαὸν,
καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν (ζ) ἐπὶ τὴν πλατεῖαν τῆς πύλης τῆς φάραγγος, καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ
7 (η) καρδίαν αὐτῶν, λέγων, Ἰσχύσατε καὶ (θ) ἀνδρίζεσθε, καὶ μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου
βασιλέως Ἀσσοὺρ, καὶ ἀπὸ προσώπου (ι) παντὸς τοῦ ἔθνους τοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, ὅτι μεθ᾽ ἡμῶν πλείονες ἢ (κ) μετ᾽ αὐτοῦ.

CAP. XXXII.

ET post verba haec, & veritatem hanc, venit Sennacherim rex Assy- 1
riorum; & venit super Judam: & castrametatus est super civita-
tes muratas; & dixit capi eas. Et vidit Ezecias, quia venit Senna- 2
cherim, & facies ejus ad bellandum super Hierusalem. Et iniit con- 3
silium cum senioribus suis, & potentibus, obstruere aquas fontium, quae
erant extra civitatem: & simul confortaverunt eum. Et con- 4
gregavit populum multum, & obstruxit aquas fontium, et flu-
vium distinguentem per civitatem, dicens; Ne veniat rex Assur,
& inveniat aquam multam, (a) & confortetur. Et confortatus est 5
Ezecias, & aedificavit omnem murum dirutum, & turres, & foris
antemurale aliud: & firmavit plenitudinem civitatis David, & ap-
paravit arma multa. Et posuit principes belli super populum, & 6
congregati sunt ad eum super plateam portae vallis, & locutus est ad
cor eorum, dicens; Confortamini, & viriliter agite, & ne timeatis, 7
neque paveatis à facie regis Assur, et à facie universae gentis, quae
cum eo: quoniam nobiscum plures, quàm cum eo.

MS. A. (α) κατὰ πρόσωπον (β) ἑαυτοῦ καὶ δυνατῶν, (γ) ὁ βασιλεὺς (δ) κατεσπασμένον, (ε) πόλεως (ζ) εἰς τὴν (η) τὴν καρδίαν (θ) ἀνδρίζεσθαι, μὴ πτοηθῆτε ἀπὸ (ι) παντὸς ἔθνους (κ) μετ᾽ αὐτοῦ. * βραχίονες σάρκινοι, μεθ᾽ ἡμῶν δὲ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وكانوا يطيعون عادون • وبنيامين • وياسوع • وسمعيا • وامريا • وسكنيا في ضياع الكهنة
16 موقنين على اعطاء اخوتهم القسم • الكبير مثل الصغير * وليعطوا الذكور من ابناء
17 ثلاثة سنين الي فوق • لكل من يدخل بيت الله * حسابهم يوم بيوم • وانصبتهم في
كل يوم • زيت وخمر يعطا للكهنة واللاويين لبيوت اباىهم من اولاد عشرين سنة الي
18 فوق • من اوقافهم ومن مناصفاتهم * والزيت يعطي لجميعهم • ولنسايهم ولبنيهم وبناتهم
19 ولكل امة بني اسرايل الذين في الامانة مقدسون * لان بني هرون كانوا مقدسين
الاجساد • ولم يكونوا يقربوا النساء • بل كانوا يدورون من ضيعة الي ضيعة رجال
20 معروفو الاسماء • ويعطون • الواجبات لكل رجل في الكهنة وكل اللاويين * وصنع حزقيا
21 ذلك في ساير يهودا • وعمل جميلا • ومشي بالحق بين يدي الله * في كل الاعمال التي ابتداء
ان يعمل في بيت الله • وفي الناموس والوصايا • وطلب الله الهه بكل قلبه • وعمل
واصلح •

Obtemperabant etiam eidem praecepto Ad- 15
don, Benjamin, Jesus, Semei, Ama-
ria, & Sechania, quibus & deman-
data fuerat in oppidis sacerdotum cura
distribuendi partes fratribus suis, ut
majori, ita minori: Et ut darent ma- 16
sculis, ab annos tres nato & suprà,
omni ingredienti domum Dei, demen- 17
sum eorum diurnum, & partes eorum
per singulos dies. Oleum & vinum
dabatur sacerdotibus & Levitis per do-
mos eorum paternas, à natis annos vi-
ginti & ultrà, ex demensis & partibus eorum: Oleum autem dabatur non 18
solùm iis omnibus, sed & uxoribus,
& filiis atque filiabus eorum, totique
turbae filiorum Israelis qui erant in rei
veritate sancti. Nam filii Haronis e- 19
rant sancti corporibus ita ut non tan-
gerent mulieres, sed oppidatim circum-
euntes viri quidam celebris nominis,
distribuebant leguima omnibus viris sa-
cerdotibus, omnibusque Levitis. Hoc 20
idem praestitit Hezecia in toto Juda,
rectéque se gessit, & sincerè ambula-
vit coram Deo. In cunctis operibus 21
quae facienda suscepit in domo Dei, in
lege, & praeceptis: quaesivit Deum,
Deum suum toto corde suo: fecit, et
prosperatus est.

• الفصل الثاني والثلثون •

1 * وبعد ذلك جاء سنحاريب ملك الموصل بجيش عظيم على يهودا وعلي حصون عظيمة •
2 وقال لسكانها • اقبلوا مني وتعالوا الي * فنظر حزقيا ان سنحريب ملك الموصل قد جاء
3 وساير جيوشه للحرب على اورسليم * فشاور هو وعظماوه وجبابرته في ردم ماء العيون
4 التي برا من المدينة • فاطاعوه كبراوه * واجمع الشعب وعطوا العيون والاودية العظيمة
5 التي في جوف الارض • لانهم قالوا • لا يكون ملك الموصل يجي فيجد ماء * فبني
برجا جانب السور • وايضا ينجسون مجاري المياه • وصنع حزقيا سلاحا كثيرا وتراسا ورماحا •
6 * واقام رجالا يصنعون الحرب على الامة • واحدا على العشرة • وجمعهم اليه الي عند مجمع
7 المدينة • وكلمهم وقال لهم * تعظموا وخاصموا • ولا تخافوا ولا تفزعوا من قدام ملك
الموصل • فان معنا نحن اكثر مما معهم •

CAP. XXXII.

Post haec venit Sanherib rex Mau- 1
sel ingenti cum exercitu contra Judam
& contra munitas arces, dixitque in-
colis earum, Acquiescite mihi, &
venite ad me. Videns ergò Hezecia 2
venisse jam Sanherib regem Mausel cum
universis copiis suis pugnaturum contra
Jerusalem, Consilium iniit cum ma- 3
gnatibus & heroibus suis de obturan-
dis aquis fontium qui erant extra ur-
bem: & obtemperaverunt ei magna-
tes ejus. Quare coacto populo, ob- 4
turârunt fontes & fluvios magnos qui
erant in centro terrae: Dicebant enim,
Ne veniens rex Mausel reperiat a-
quam, Extruatque propugnaculum 5
prope murum, vel etiam polluant al-
veos aquarum. Deinde fabricavit He-
zecia arma permulta, et clypeos, & lan-
ceas: Praefecitque populo viros bel- 6
ligeros, unum denis quibusque: tum
convocans eos ad se ad comitium ur-
bis, allocutus est eos dicens; Con- 7
fortamini, et dimicate; et ne metua-
tis, neque formidetis regem Mausel;
quia nobiscum plures sunt quàm cum
ipsis.

דברי הימים ב׳:לב

Super populus ſunt innixi Et ,noſtra bella pugnandum ad & ;nos juvandū ad ,noſter De° Dominus nobiſcum & ,carnis brachiū ipſo Cum
8 עמו זרוע בשר ועמנו יהוה אלהינו לעזרנו ולהלחם מלחמתנו ויסמכו העם על־
ipſe Et ,Jeruſalaim in ſuos ſervos Aſſur rex Sancherib miſit hac Poſt .Jehudah regis Jechizchijahu verba
9 דברי יחזקיהו מלך־יהודה׃ אחר זה שלח סנחריב מלך־אשור עבדיו ירושלימה והוא
: dicendo ,Jeruſalaim in qui Jehudah omnem ad & ,Jehudah regem Jechizchijahu ad;illo cū ej° poteſtas omnis &,Lachis contra
על־לכיש וכל־ממשלתו עמו על־יחזקיהו מלך יהודה ועל־כל־יהודה אשר בירושלם לאמר׃
Jechizchijahu Nonne ? Jeruſalaim in obſidione in ſedentes & ,confidentes vos quod Super : Aſſur rex Sancherib dixit Sic
10 כה אמר סנחריב מלך אשור על־מה אתם בטחים וישבים במצור בירושלם׃ הלא יחזקיהו 11
? Aſſur regis vola è nos eruet noſter Deus Dominus :dicendo ,ſiti in & ,fame in moriendū ad vos dandum ad ,vos incitans
מסית אתכם לתת אתכם למות ברעב ובצמא לאמר יהוה אלהינו יצילנו מכף מלך אשור׃
altaris facies Ad : dicendo ,Jeruſalaim & ,Jehudah ipſi dixit & ,ejus altaria & ,ejus excelſa removit Jechizchijahu ipſe Nonne
12 הלא־הוא יחזקיהו הסיר את־במתיו ואת־מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לאמר לפני מזבח
? terrarum populis omnibus mei patres & ,ego feci quid ,cognoſcetis Nonne ? ſuffietis illud ſuper & ,vos incurvabitis unius
13 אחד תשתחוו ועליו תקטירו׃ הלא תדעו מה עשיתי אני ואבותי לכל עמי הארצות
,iſtarum gentium deos univerſos inter Quis ? mea manu è ſuam terram eruere terrarum gentium dii potuerunt valendo an
14 היכול יכלו אלהי גויי הארצות להציל את־ארצם מידי׃ מי בכל־אלהי הגוים האלה
vos eruere veſter Deus poſſit ut ,mea manu è ſuum populum eruere potuerit qui,mei patres exterminio deleverunt quas
אשר החרימו אבותי אשר יכול להציל את־עמו מידי כי יוכל אלהיכם להציל אתכם
poterit non Quia .ei credatis ne & ,hoc ſicut vos incitet ne & ,Chizchijahu vos ſeducat ne nunc Et ? mea manu è
15 מידי׃ ועתה אל־ישיא אתכם חזקיהו ואל־יסית אתכם כזאת ואל־תאמינו לו כי־לא יוכל
vos eruent non veſter Deus quia etiam ,meorum patrum manu è &,mea manu è ſuum populū eruere regnum & gens omnis ,deus omnis
כל־אלוה כל־גוי וממלכה להציל עמו מידי ומיד אבותי אף כי אלהיכם לא־יצילו אתכם
ſcripſit epiſtolas Et .ejus ſervum Jechizchijahu contra & ,Deum Dominum contra ejus ſervi ſunt locuti adhuc Et ? mea manu è
16 מידי׃ ועוד דברו עבדיו על־יהוה האלהים ועל יחזקיהו עבדו׃ וספרים כתב
17 eruerunt non qui ,terrarum Gentium dii Sicut : dicendo ,eum contra dicendo & ,Iſrael Deum Dominum afficiendo probris
לחרף ליהוה אלהי ישראל ולאמר עליו לאמר כאלהי גויי הארצות אשר לא־הצילו
Jehudaicè magna voce in clamaverunt Et .mea manu è ſuum populum Jehizchijahu Deus eruet non ſic ,mea manu è ſuum populum
18 עמם מידי כן לא־יציל אלהי יחזקיהו עמו מידי׃ ויקראו בקול־גדול יהודית
ſunt locuti Et .civitatem caperent ut ,eos turbandum ad & ,eos timere faciendū ad ,murum ſuper qui Jeruſalaim populū contra
19 על־עם ירושלם אשר על־החומה ליראם ולבהלם למען ילכדו את־העיר׃ וידברו
filius Jeſahjahu & ,rex Jechizchijahu oravit Et .hominis manuum opus ,terræ populorum deos contra ſicut,Jeruſalaim Deum ad
20 אל־אלהי ירושלם כעל אלהי עמי הארץ מעשה ידי האדם׃ ויתפלל יחזקיהו המלך וישעיהו בן־
,ducem & ,virtutis potentem omnem excidit & ,angelum Dominus miſit Et .cœlos ad ſunt vociferati & :hoc ſuper propheta Amos
21 אמוץ הנביא על־זאת ויזעקו השמים׃ וישלח יהוה מלאך ויכחד כל־גבור חיל ונגיד
egreſſi & ,ſui Dei domum eſt ingreſſus & ; ſuam terram in facierum pudore in eſt reverſuſq; : Aſſur regis caſtrametatione in principem &
ושר במחנה מלך אשור וישב בבשת פנים לארצו ויבא בית אלהיו ומיציאו
,gladio in eum corruere fecerunt ibi ,ejus viſcera
מעיו שם הפלהו בחרב׃

Verſio VULG. LAT.

Cum illo enim eſt brachiū carneū : nobiſcū Dn̄s Deus 8
noſter, qui auxiliator eſt noſter, pugnátque pro nobis.
Confortatúſq; eſt popul° hujuſcemodi verbis Ezechiæ re-
gis Juda. Quæ poſtquàm geſta ſunt, miſit Sennacherib rex
Aſſyriorū ſervos ſuos in Jeruſalē (ipſe enim cum univerſo 9
exercitu obſidebat Lachis) ad Ezechiam regē Juda, & ad
omnē populum qui erat in urbe, dicens; Hæc dicit Sen-
nacherib rex Aſſyriorū, In quo habentes fiduciā ſedetis 10
obſeſſi in Jeruſalē? Num Ezechias decipit vos, ut tradat
morti in fame & ſiti, affirmans quòd Dn̄s Deus veſter libe- 11
ret vos de manu regis Aſſyriorū? Numquid non iſte eſt
Ezechias, qui deſtruxit excelſa illius, & altaria, & præce- 12
pit Juda & Jeruſalē, dicens; Corā altari uno adorabitis, &
in ipſo comburetis incenſū? An ignoratis quæ ego fece-
rim, & patres mei, cunctis terrarū populis? numquid præ- 13
valuerunt dii gentiū, omniúmque terrarū, liberare regio-
nem ſuā de manu mea? Quis eſt de univerſis diis gentiū
quas vaſtaverūt patres mei, qui potuerit eruere populum 14
ſuum de manu mea, ut poſſit etiam Deus veſter eruere vos
de hac manu? Non vos ergò decipiat Ezechias, nec vanā
pſuaſione deludat, neque credatis ei. Si enim nullus potuit 15
deus cunctarū gentiū atque regnorū liberare populū ſuū
de manu mea, & de manu patrū meorū, conſequenter nec
Deus veſter poterit eruere vos de manu mea. Sed & alia
multa locuti ſunt ſervi ejus contra Dn̄m Deum, & contra 16
Ezechiam ſervum ejus. Epiſtolas quoque ſcripſit plenas 17
blaſphemiæ in Dn̄m Deum Iſrael, & locutus eſt adverſus
eum; Sicut dii gentium cæterarū non potuerunt liberare
populū ſuum de manu ſua, ſic et Deus Ezechiæ eruere non
poterit populum ſuum de manu iſta. Inſupèr & clamore 18
magno, linguâ Judaicâ, contra populum qui ſedebat in
muris Jeruſalem, perſonabat, ut terreret eos, & caperet
civitatem. Locutúſque eſt contra Deum Jeruſalem, ſicut 19
adverſùm deos populorum terræ, opera manuum homi-
num. Oraverunt igitur, Ezechias rex, & Iſaias filius 20
Amos prophetes, adverſùm hanc blaſphemiam, ac voci-
ferati ſunt uſque in cœlum. Et miſit Dominus angelum, 21
qui percuſſit omnem virum robuſtum, & bellatorem, &
principem exercitûs regis Aſſyriorum: reverſúſque eſt
cum ignominia in terram ſuam. Cúmque ingreſſus eſ-
ſet domum dei ſui, filii qui egreſſi fuerant de utero ejus,
interfecerunt eum gladio.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Secum habet exercitum carneum, nobiſcum 8
verò habemus Dominum Deum noſtrum, qui
nobis erit auxilio, & pugnabit in certamine
noſtro: ſic animoſus factus eſt populus propter
ſermones Hezeciæ regis Judæorum. Poſt hæc 9
miſit Sanherib rex Athur Rabſacem, qui ve-
niens Jeroſolymam ſtipatus ſervis ſuis (illo
interim obſidente Lachis unà cum ſuis princi-
pibus) contra omnes Judæos qui erant in Je-
ruſalem, dixit eis: Sic dicit Sanherib rex A- 10
thur, Cuinam confiditis, quòd in carcere ſe-
detis intra Jeruſalem? Iſte Hezecia ſeducit 11
vos, ut tradet vos ad hoc ut moriamini fame
& ſiti: ſeducit, inquam, vos dicens; Dominus
Deus noſter liberabit nos è manibus regis A-
thur. Ubinam eſt Hezecia qui ablatis excelſis 12
& aris, dixit domui Judæ & civib° Jeruſalem,
Ante unum altare adorabitis, & ſuper idem
offeretis incenſum? Fortè nota ſunt vobis 13
quæ feci ego & patres mei omnibus gentibus
quæ erant in urbibus, abſque eo quòd potue-
rint dii gentium illarum ſalvare civitates ſuas
è manibus meis? Quis enim eſt ex omnibus 14
diis earum gentium quas peremerunt pa-
tres mei, qui liberare potuerit urbes ſuas
de manibus meis? Ne ergò ſeducat vos Heze- 15
cia, neque fiduciam veſtram hac in re collo-
cet, néve credatis ei; non enim poteſt Deus
veſter liberare vos è manibus meis. Nullæ
gentes aut regna liberare potuerūt urbes ſuas
è manib° meis, & è manu patrū meorum, igi-
tur nec Deus veſter liberare vos poterit è ma- 16
nibus meis. Hæc locuti ſunt ſervi illius co-
ram Domino Deo Iſraelis, & coram Hezecia 17
ſervo ipſius. Adhæc ſcripſerat epiſtolas ad
probris afficiendum Dominum Deum Iſra-
elis, & ad dicendum ipſi populo Iſraelitico
quòd urbium illarum dii liberare non po- 18
tuerint urbes ſuas è manibus meis. Altâ
quoque voce clamaverunt linguâ Judaicâ
contra populum ſedentem ſuper murum Je-
ruſalem, ut terrerent & conturbarent eos, 19
ſicque murum urbis occuparent. Et oblo-
cuti ſunt de diis gentium terræ, deque Deo
Jeroſolymorum tutelari, qui *precor* reddat 20
eis opera manuum ipſorum. Oravit ergò
Hezecia & Eſaia filius Amoſi prophetæ grã-
tiâ hujus rei, audivítque vocem orationis 21
eorum Dominus. Mittens enim Dominus
Angelum à conſpectu ſuo, interfecit robu-
ſtiſſimos quoſque, & reges, ac principes
qui erant in caſtris regis Athur: rex autem
Athur reverſus cum pudore vultûs ſui in ur-
bem ſuam, adivit ædem deorum ſuorum;
ubi filii ipſius, qui prodierant è viſceribus
ejus, gladio peremerunt eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Μετὰ αὐτοῦ βραχίονες σάρκινοι, μεθ' ἡμῶν δὲ κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τοῦ σώζειν καὶ τοῦ πολεμεῖν τὸν πό-
9 λεμον ἡμῶν. καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ τοῖς λόγοις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀπ-
ἔστειλε Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τοὺς παῖδας ἑαυτοῦ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ Λαχὶς, καὶ
πᾶσα ἡ στρατιὰ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα (λ) Ἰούδα τὸν
10 ἐν Ἱερουσαλὴμ, λέγων, Οὕτως λέγει Σενναχηρεὶμ (μ) βασιλεὺς Ἀσσυρίων, (ν) Ἐπὶ τί ὑμεῖς (ξ) πε-
11 ποίθατε, καὶ καθήσεσθε ἐν τῇ περιοχῇ ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχὶ Ἐζεκίας ἀπατᾷ ὑμᾶς τοῦ παραδοῦναι
ὑμᾶς εἰς θάνατον (ο) καὶ εἰς λιμὸν καὶ (π) εἰς δίψαν, λέγων, Κύριος ὁ Θεὸς (ρ) ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ
12 χειρὸς βασιλέως Ἀσσούρ. Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἐζεκίας ὃς περιεῖλε τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ,
καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα καὶ τοῖς (σ) κατοικοῦσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ, λέγων, Κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσ-
13 κυνήσετε, καὶ (†) ἐπ' αὐτῷ θυμιάσετε; Οὐ γνώσεσθε (τ) ὅ, τι ἐποίησα ἐγὼ καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς
λαοῖς τῶν χωρῶν; μὴ δυνάμενοι (υ) ἠδύναντο θεοὶ τῶν ἐθνῶν πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐ-
14 τῶν ἐκ χειρός μου; Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων οὓς (φ) ἐξωλόθρευσαν οἱ πατέρες
μου; μὴ (χ) ἐδύναντο σῶσαι τὸν λαὸν (ψ) αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ Θεὸς ὑμῶν σῶσαι
15 ὑμᾶς ἐκ χειρός μου; (ω) Νῦν οὖν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, καὶ μὴ πεποιθέναι ὑμᾶς ποιείτω κατὰ ταῦ-
τα, καὶ μὴ πιστεύετε αὐτῷ, ὅτι οὐ μὴ δύνηται ὁ Θεὸς παντὸς ἔθνους καὶ βασιλείας τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν
(α) αὐτοῦ ἐκ χειρός μου καὶ ἐκ χειρὸς πατέρων μου, (β) ὅτι ὁ Θεὸς ὑμῶν οὐ μὴ σώσει ὑμᾶς ἐκ χειρός
16 17 μου. Καὶ ἔτι ἐλάλησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ (γ) ἐπὶ τὸν κύριον Θεὸν, καὶ ἐπὶ Ἐζεκίαν παῖδα αὐτοῦ. Καὶ
βιβλίον ἔγραψεν ὀνειδίζειν τὸν κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε περὶ αὐτοῦ, λέγων, (δ) Ὡς οἱ θεοὶ τῶν
ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλαντο (ε) λαοὺς αὐτῶν ἐκ χειρός μου, οὕτως οὐ μὴ ἐξέληται ὁ Θεὸς Ἐζεκίου
18 λαὸν (ζ) αὐτοῦ ἐκ χειρός μου. Καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστὶ (η) ἐπὶ τὸν λαὸν Ἱερουσαλὴμ τὸν
19 ἐπὶ τοῦ τείχους, τοῦ βοηθῆσαι αὐτοῖς, καὶ κατασπάσαι, ὅπως προκαταλάβωνται τὴν πόλιν. Καὶ ἐλά-
20 λησεν ἐπὶ (θ) Θεὸν Ἱερουσαλὴμ, ὡς καὶ ἐπὶ θεοὺς λαῶν τῆς γῆς, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσηύ-
ξατο Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφήτης περὶ τούτων, καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρα-
21 νόν. Καὶ ἀπέστειλε κύριος ἄγγελον, καὶ ἐξέτριψε πάντα (ι) δυνατὸν καὶ πολεμιστὴν καὶ ἄρχοντα καὶ στρα-
τηγὸν ἐν τῇ παρεμβολῇ βασιλέως Ἀσσούρ. καὶ (κ) ἀπέστρεψε μετὰ αἰσχύνης προσώπου εἰς τὴν γῆν ἑαυ-
τοῦ, καὶ (λ) ἦλθεν εἰς οἶκον (μ) θεοῦ αὐτοῦ. καὶ τῶν ἐξελθόντων ἐκ κοιλίας αὐτοῦ κατέβαλον αὐτὸν ἐν
ῥομφαίᾳ.

Cum eo brachia carnea: nobiscum autem Dominus Deus noster ad sal- 8
vandum, & prælianduṃ prælium nostrum. Et fiduciam cepit populus
super verbis Ezeciæ regis Juda. Et post hæc misit Sennacherim rex 9
Assyriorum pueros suos super Hierusalem: & ipse super Lachis, &
omnis exercitus cum eo. Et misit ad Ezeciam regem Juda, & ad omnem
Juda, qui in Hierusalem, dicens; Sic dicit Sennacherim rex Assyri- 10
orum; Super quo vos confisi estis, & sedebitis in obsidione in Hierusa-
lem? Nónne Ezecias decipit vos ad tradendum vos in mortem, & in 11
famem, & in sitim, dicens; Dominus Deus noster salvabit nos de manu
regis Assur? Nónne hic est Ezecias, qui circumabstulit altaria ejus, 12
& excelsa ejus, & dixit ipsi Juda, & habitantibus in Hierusalem,
dicens; Ante altare hoc adorabitis, & in eo adolebitis? Nónne cog- 13
noscetis, quicquid feci ego, & patres mei omnibus populis regionum?
Nunquid valentes valuerunt dii gentium omnis terræ salvare populum
suum de manu mea? Quis in omnibus diis gentium harum, quas ex- 14
terminârunt patres mei? (b) Nunquid potuerunt salvare populum suum
de manu mea, quia poterit Deus vester salvare vos de manu mea?
Nunc igitur ne decipiat vos Ezecias, & ne confidere vos faciat (c) se- 15
cundùm hæc, & ne credatis ei: quia non (d) poterit Deus omnis gentis
& regni salvare populum suum de manu mea, & de manu patrum me-
orum: quia Deus vester non salvabit vos de manu mea. Et adhuc 16
locuti sunt pueri ejus super Dominum Deum, & super Ezeciam pue-
rum ejus. Et librum scripsit ad exprobrandum Dominum Deum Israel, 17
& dixit de eo, dicens; Sicut dii gentium terræ non eruerunt populos
suos de manu mea; sic non eruet Deus Ezeciæ populum suum de manu
mea. Et clamavit voce magnâ Judaicè ad populum Hierusalem, qui 18
super murum ad (e) auxiliandum ipsis, & dejiciendum, ut capiant ci-
vitatem. Et locutus est super Deum Hierusalem, sicut & super deos 19
populorum terræ, opera manuum hominum. Et deprecatus est Ezecias 20
rex, & Esaias filius Amos propheta pro his: & clamaverunt in cœlum.
Et misit Dominus angelum, & attrivit omnem potentem, & bellato- 21
rem, & principem, & ducem in castris regis Assur. Et revertit cum con-
fusione faciei in terram suam: & venit in domum dei sui. Et de iis
qui exierant de ventre ejus, dejecerunt eum in gladio.

MS.A. (λ) Ἰούδαν (μ) ὁ βασιλεὺς (ν) Ἐπὶ τίνα (ξ) πεποίθατε, καθῆσθαι (ο) καὶ λιμὸν (π) εἰς θλίψιν, λέγων, (ρ) ὑμῶν σώσει ὑμᾶς (σ) κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, (†) ἐπ' αὐτοῦ (τ) τί ἐγὼ ἐποίησα καὶ (υ) ἐδύναντο (φ) ἐξωλέθρευσε (χ) ἠδύναντο (ψ) ἑαυτῶν (ω) Νῦν μὴ (α) ἑαυτοῦ (β) ὅτι θεὸς (γ) ἐπὶ κύριον (δ) Ὡς θεοὶ (ε) τοὺς λαοὺς ἑαυτῶν (ζ) ἑαυτοῦ (η) ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐπὶ (θ) τὸν Θεὸν (ι) δυνατὸν πολεμιστὴν (κ) ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον μετὰ αἰσχύνης εἰς τὴν (λ) εἰσῆλθεν (μ) τοῦ θεοῦ ἑαυτοῦ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 لان معه قوة الجند * ومعنا الله الهنا يحارب عنا * فتعزى قلب الشعب بكلام حزقيا ملك
9 يهودا * وبعد ذلك بعث سنحاريب جيشا الى اورسليم ومعه عبيده وكان هو جالسا على الوادي
10 وكبراوه معه * على سائر بني يهودا الذين كانوا في اورسليم * وقال لهم * هكذا امر سنحاريب
11 ملك الموصل قايلا على من تتوكلون لانكم جالسون محبوسون في اورسليم * وحزقيا يطغيكم
ويسلمكم للموت والجوع والعطش * ويسخر بكم ويقول لكم * ان الله الهنا يخلصنا من يد
12 ملك الموصل * اين هو حزقيا الذي افنى المذابح والذبايح * وقال لبيت يهودا وسكان
13 اورسليم * اسجدوا قدام مذبح واحد * واطلعوا عليه البخور * فلعل تعرفون ما صنعته انا
14 واباي في سائر شعوب المدن * ولم يقدروا الهة الشعوب ان يخلصوهم من اياديا * هل
15 قدروا ان ينجوا من يدي مدنهم * فكيف يقدر الله ان ينجيكم من يدي * والان فلا
يطغيكم حزقيا * ولا يتكلكم الى هذا * ولا تامنوه * فليس يقدر الهكم ينجيكم من يدي كل
الشعوب وكل المملكات ما قدروا ان يخلصوا مدنهم من يدي ولا من ايدي ابائي * وايضا
16 الهكم ما يقدر يخلصكم من يدي * هذا ما قاله عبيده قدام الرب الاله * وقدام حزقيا
17 عبده * وكتب ايضا رسايل يعير بها الله اله اسرايل * ويقول لشعب اسرايل * ان الهة هذا
المدن لم يقدروا ينجوا مدنهم من يدي * فكذا ايضا حزقيا لا يقدر ان ينجي مدينته
18 من يدي * وصاحوا بصوت عال باللغة العبرانية للشعب الجالس على سور اورسليم ليفزعوهم
19 ويرعبوهم * رجاء ان ياخذوا سور المدينة * وحلفوا بالهة شعوب الارض وبالاله المسلط على
20 اورسليم * انه يكافيهم على اعمال ايديهم * فصلى حزقيا الملك واشعياء النبي قدام الله *
21 ولاجل هذا سمع الله صلاتهما * وبعث الله ملكا من قدامه * فاهلك ساير جبابرة القوة *
والملوك والسلاطين الذين كانوا من جيش ملك الموصل * ورجع ملك الموصل الى
مدينته خازي الوجه * وجاء الى بيت الهته * وهناك قتلوه بنوه الذين خرجوا من
صلبه بحربة *

Nam cum ipso est robur militiæ, at no- 8
biscum est Deus, Deus noster pugnans
pro nobis: confortatum est ergò cor po-
puli verbis Hezeciæ regis Judæ. Post- 9
ea misit Sanherib exercitum in Jerusa-
lem, & cum eo ministros suos (ipse
verò assidebat valli unà cum magnati-
bus suis) contra omnes Judæos qui e-
rant in Jerusalem, & dixit eis; Sic 10
jubet Sanherib rex Mausel dicens, Quo-
nam freti estis, quòd clausi desidetis in
Jerusalem? Hezecia quidem vos sedu- 11
cit, traditque vos morti, fami, ac si-
ti; deridetque vos dicens, Procul
dubio Deus, Deus noster erepturus est
nos è manu regis Mausel. Ubinam 12
est Hezecia qui abolevit altaribus atque
sacrificiis, dixit domui Judæ & inco-
lis Jerosolymæ, Adorate coram altari
uno, & super idem offerte incensum?
Fortè non ignoratis quæ fecerim ego 13
& majores mei cunctis populis urbium,
& quomodo non potuerint dii populo-
rum illorum eripere eos è manibus no-
stris. Num potuerunt asserere de ma- 14
nibus meis urbes suas? quomodo ergò
poterit Deus asserere vos de manibus
meis? Igitur ne seducat vos Heze- 15
cia, nec hujusmodi spe vos lactet, ne-
ve credatis ei; non enim poterit Deus
vester asserere vos è manibus meis.
Nullus populus, nullumque regnum as-
serere potuit urbes suas è manibus
meis aut è manibus majorum me-
orum, igitur neque Deus vester assere-
re vos poterit è manibus meis. Hæc 16
sunt quæ dixerunt servi ejus coram Do-
mino Deo, & coram Hezecia servo i-
psius. Scripsit etiam epistolas quibus 17
convitiabatur Deo, Deo Israelis; dice-
batque populo Israelitico, Quemadmo-
dum urbium istarum dii urbes suas è
manibus meis asserere non potuerunt, ita
neque Hezecia poterit urbem suam è ma-
nibus meis asserere. Tum altâ voce ex- 18
clamârunt linguâ Hebraicâ contra popu-
lum qui insidebat muro Jerosolymæ, ut
terrerent eos pavidosque redderent, cum
spe capiendi murum urbis: Jurantes 19
per deos gentium terræ perque Deum præ-
sidentem Jerosolymæ, remuneraturum
eos regem pro factis manuum eorum. O- 20
raverunt ergò Hezecia rex & Esaia pro-
pheta Deum, & propter hoc audivit Deus
orationem utriusque: Misitque Deus 21
Angelum à conspectu suo, qui perdidit
robustissimos quosque, & reges, atque
præfectos qui erant de exercitu regis
Mausel: rex verò Mausel urbem su-
am cum ignominia reversus, adivit pha-
num deorum suorum, ibique lanceâ con-
foderunt eum filii sui qui egressi fue-
rant è costa ejus.

דִּבְרֵי הַיָּמִים ב׃ לב

22 וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ וְאֵת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם מִיַּד סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וּמִיַּד־כֹּל וַיְנַהֲלֵם מִסָּבִיב׃

23 וְרַבִּים מְבִיאִים מִנְחָה לַיהוָה לִירוּשָׁלִַם וּמִגְדָּנוֹת לִיחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּנַּשֵּׂא לְעֵינֵי כָל־הַגּוֹיִם מֵאַחֲרֵי־כֵן׃

24 בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה יְחִזְקִיָּהוּ עַד־לָמוּת וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר לוֹ וּמוֹפֵת נָתַן לוֹ׃

25 וְלֹא־כִגְמֻל עָלָיו הֵשִׁיב יְחִזְקִיָּהוּ כִּי גָבַהּ לִבּוֹ וַיְהִי עָלָיו קֶצֶף וְעַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃

26 וַיִּכָּנַע יְחִזְקִיָּהוּ בְּגֹבַהּ לִבּוֹ הוּא וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם וְלֹא־בָא עֲלֵיהֶם קֶצֶף יְהוָה בִּימֵי יְחִזְקִיָּהוּ׃

27 וַיְהִי לִיחִזְקִיָּהוּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד הַרְבֵּה מְאֹד וְאֹצָרוֹת עָשָׂה־לוֹ לְכֶסֶף וּלְזָהָב וּלְאֶבֶן יְקָרָה וְלִבְשָׂמִים וּלְמָגִנִּים וּלְכֹל כְּלֵי חֶמְדָּה׃

28 וּמִסְכְּנוֹת לִתְבוּאַת דָּגָן וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר וְאֻרָוֺת לְכָל־בְּהֵמָה וּבְהֵמָה וַעֲדָרִים לָאֲוֵרוֹת׃

29 וְעָרִים עָשָׂה לוֹ וּמִקְנֵה־צֹאן וּבָקָר לָרֹב כִּי נָתַן־לוֹ אֱלֹהִים רְכוּשׁ רַב מְאֹד׃

30 וְהוּא יְחִזְקִיָּהוּ סָתַם אֶת־מוֹצָא מֵימֵי גִיחוֹן הָעֶלְיוֹן וַיַּישְּׁרֵם לְמַטָּה־מַּעְרָבָה לְעִיר דָּוִיד וַיַּצְלַח יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל־מַעֲשֵׂהוּ׃

31 וְכֵן בִּמְלִיצֵי שָׂרֵי בָבֶל הַמְשַׁלְּחִים עָלָיו לִדְרֹשׁ הַמּוֹפֵת אֲשֶׁר הָיָה בָאָרֶץ עֲזָבוֹ הָאֱלֹהִים לְנַסּוֹתוֹ לָדַעַת כָּל־בִּלְבָבוֹ׃

32 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְחִזְקִיָּהוּ וַחֲסָדָיו הִנָּם כְּתוּבִים בַּחֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃

33 וַיִּשְׁכַּב יְחִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּמַעֲלֵה קִבְרֵי בְנֵי־דָוִיד וְכָבוֹד עָשׂוּ־לוֹ בְמוֹתוֹ כָּל־יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXXIII. לג

1 בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃

2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

3 וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר נִתַּץ יְחִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת לַבְּעָלִים וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרוֹת וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם׃

4 וּבָנָה מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם יִהְיֶה־שְּׁמִי לְעוֹלָם׃

5 וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה׃

Versio VULG. LAT.

Salvavítque Dominus Ezechiam & habitatores Jerusa- 22
lem de manu Sennacherib regis Assyriorum, & de manu
omnium, & præstitit eis quietem per circuitum. Multi 23
etiam deferebant hostias & sacrificia Domino in Jerusa-
lem, & múnera Ezechiæ regi Juda: qui exaltatus est post
hæc coram cunctis gentibus. In diebus illis ægrotavit 24
Ezechias usque ad mortem, & oravit Dominum: exau-
divítque eum, & dedit ei signum. Sed non juxta bene- 25
ficia, quæ acceperat, retribuit, quia elevatum est cor e-
jus: & facta est contra eum ira, & contra Judam & Je-
rusalem. Humiliatúsque est posteà, eò quòd exaltatum 26
fuisset cor ejus, tam ipse, quàm habitatores Jerusalem:
& idcircò non venit super eos ira Domini in diebus E-
zechiæ. Fuit autem Ezechias dives, & inclytus valdè, 27
& thesauros sibi plurimos congregavit argenti, & auri,
& lapidis pretiosi, aromatum, & armorum universi ge-
neris, & vasorum magni pretii. Apothecas quoque fru- 28
menti, vini, & olei, & præsepia omnium jumentorum,
caulásque pecorum, Et urbes ædificavit sibi: habebat 29
quippè greges ovium & armentorum innumerabiles, eò
quòd dedisset ei Dominus substantiam multam nimis.
Ipse est Ezechias, qui obturavit superiorem fontem a- 30
quarum Gihon, & avertit eas subtèr ad Occidentem Ur-
bis David: in omnibus operibus suis fecit prosperè quæ
voluit. Attamen in legatione principum Babylonis, qui 31
missi fuerant ad eum, ut interrogarent de portento, quod
acciderat super terram, dereliquit eum Deus ut tentare-
tur, & nota fierent omnia quæ erant in corde ejus. Re- 32
liqua autem sermonum Ezechiæ, & misericordiarum e-
jus, scripta sunt in visione Isaiæ filii Amos prophetæ, & in
libro regum Juda & Israel. Dormivítq; Ezechias cum 33
patribus suis, & sepelierunt eum sup sepulchra filiorũ
David: et celebravit ej⁹ exequias univers⁹ Juda, et omnes
habitatores Jerusalẽ: regnavítq; Manasses fili⁹ ej⁹ pro eo.

CAP. XXXIII.

Duodecim annorũ erat Manasses cùm regnare cœpis- 1
set, et quinquaginta quinq; annis regnavit in Jerusalem.
Fecit autẽ malũ coram Dño, juxta abominationes gentiũ, 2
quas subvertit Dñs corã filiis Israel: Et convers⁹ instaura- 3
vit excelsa, quæ demolit⁹ fuerat Ezechias pater ej⁹: con-
struxítq; aras Baalim, et fecit lucos, et adoravit omnẽ mi-
litiã cœli, & coluit eam. Ædificavit quoq; altaria in do- 4
mo Dñi, de qua dixerat Dñs; In Jerusalem erit nomen
meum in æternum. Ædificavit autem ea cuncto exercitui 5
cœli, in duobus atriis domûs Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sic eripuit Dominus Hezeciam & omnes ci- 22
ves Jerusalem de manibus Sanherib regis A-
thur, & de manu omnium conterminorum e-
jus. Adeo ut multi ex Israelitis afferrent ob- 23
lationes Domino in Jerusalem, darentq; mu-
nera Hezeciæ regi Judæorum, & exaltatus es-
set super omnes populos. Post hæc iisdem di- 24
ebus ægrotavit Hezecia ad mortem usque:
quapropter Dñm precatus ait, Multa præcla-
ra facinora erga me gessisti, neque secundùm
opus manuum mearum rependisti mihi. (Hic 25
autem morbus quo ægrotavit Hezecia, *con-
tigit*, quoniam elatus fuerat animus ejus, ide-
óque venerat super eum ira Domini, & super
domum Judæ.) Ægrotavit inquam, Heze- 26
cia, eò quòd elatus esset animus cùm ipsius
tum civium Jerusalem: attamen non venit
super eos ira Domini in diebus Hezeciæ. Ac- 27
quisiverat autem Hezecia divitias & hono-
rem quamplurimum, feceratque sibi cellas
pro argento et auro, lapidibus pretiosis, o-
doribus, clypeis, & vasis curiosorum curio-
sitate *dignis*: Cellas etiam ad proventus fru- 28
menti, vini, & olei: & præsepia pro omni-
genis jumentis: Et rura pro jumentis, ovi- 29
bus, bobus, & animantibus: dederat enim
ei Dominus armenta quamplurima. Idem 30
Hezecia obturavit scaturiginem aquarum
fontis superioris, & rejecit eas in foveam Oc-
cidentalem civitatis Davidis: denique pro-
sperè cessit Hezeciæ in cunctis operibus suis.
Quæsivit enim legem Domini quantùm ei 31
licebat in terra, novitque *Deus* quicquid e-
rat in animo ipsius. Reliqua gesta Hezeciæ, 32
bonæ actiones, & rectæ viæ ipsius, ecce scri-
pta sunt in prophetia Esaiæ filii Amos pro-
phetæ, in libro regum Judæ & Israelis. Tan- 33
dem occubuit cum patribus suis: & cùm se-
pelissent eum in civitate Davidis, & sum-
mum exhibuissent ei honorem in morte ejus
omnes Judæi; reversi sunt Jerosolymam: re-
gnavitque Manasse filius ejus post ipsum.

CAP. XXXIII.

Natus erat annos duodecim Manasse, cùm 1
regno potitus esset, & annis quinquaginta
quinque regnavit in Jerusalem. Fecit autem 2
quod malum erat coram Deo, secundùm o-
pera gentium quas Dominus perdiderat à
conspectu Israelitarum. Reædificavit enim 3
aras quas demolitus fuerat Hezecia pater
ejus, & erexit altaria idolis, fabricavit ti-
gres, & adoravit eas, adoravitque omnes
cœli copias in utroque atrio domûs Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ἔσωσε (ν) κύριος τὸν Ἐζεκίαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς Σενναχηρεὶμ βασιλέ-
23 ως (ξ) Ἀσσοὺρ, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων, καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κυκλόθεν. Καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ κυρίῳ
εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ δόματα τῷ Ἐζεκίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ (ο) ὑπερήρθη κατ' ὀφθαλμοὺς πάντων τῶν
24 (π) ἐθνῶν μετὰ ταῦτα. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠῤῥώστησεν Ἐζεκίας ἕως θανάτου, καὶ προσηύξατο πρὸς
25 κύριον· καὶ ἐπήκουσεν (ϙ) αὐτῷ, καὶ σημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ οὐ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἔδωκεν αὐτῷ ἀντ-
απέδωκεν Ἐζεκίας, (ρ) ἀλλὰ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ὀργὴ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱε-
26 ρουσαλήμ. Καὶ ἐταπεινώθη Ἐζεκίας ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς καρδίας (σ) αὐτοῦ αὐτὸς καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱε-
27 ρουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐζεκίου. Καὶ ἐγένετο τῷ Ἐζε-
κίᾳ πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ σφόδρα· καὶ θησαυροὺς ἐποίησεν (τ) αὐτῷ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ τοῦ λί-
28 θου τοῦ τιμίου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα, καὶ ὁπλοθήκας, καὶ εἰς σκεύη ἐπιθυμητὰ, Καὶ πόλεις εἰς τὰ (υ)
γεννήματα τοῦ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ κώμας καὶ φάτνας παντὸς κτήνους, καὶ μάνδρας εἰς τὰ
29 ποίμνια, Καὶ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν (φ) αὐτῷ, καὶ ἀποσκευὴν προβάτων καὶ βοῶν εἰς πλῆθος, ὅτι
30 ἔδωκεν αὐτῷ κύριος ἀποσκευὴν πολλὴν σφόδρα. Αὐτὸς Ἐζεκίας ἐνέφραξε τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος Γι-
ὼν τὸ ἄνω, καὶ κατεύθυνεν αὐτὰ κάτω πρὸς λίβα τῆς πόλεως Δαυίδ. καὶ εὐοδώθη Ἐζεκίας ἐν πᾶσι
31 τοῖς ἔργοις (χ) αὐτοῦ. Καὶ οὕτως τοῖς πρεσβευταῖς τῶν ἀρχόντων ἀπὸ Βαβυλῶνος, τοῖς ἀποσταλεῖσι
πρὸς αὐτὸν πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ τὸ τέρας ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, (ψ) ἐγκατέλιπεν αὐτὸν κύριος τοῦ
32 πειράσαι αὐτὸν, εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου, καὶ τὸ ἔλεος
αὐτοῦ, ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητείᾳ Ἠσαΐου υἱοῦ Ἀμὼς τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα
33 καὶ Ἰσραήλ. Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων (ω) αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἀναβάσει τάφων
υἱῶν Δαυίδ· καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν
Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐβασίλευσε Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Et salvavit Dominus Ezeciam, & habitantes in Hierusalem, de manu 22
Sennacherim regis Assur, & de manu omnium: & requiem dedit eis
in circuitu. Et multi afferebant dona Domino in Hierusalem, & mu- 23
nera Ezeciæ regi Juda. Et exaltatus est ad oculos omnium gentium post
hæc. In diebus illis ægrotavit Ezecias usque ad mortem, & depreca- 24
tus est ad Dominum; & exaudivit eum: & signum dedit ei. Et non 25
secundùm retributionem, quam dederat ei, retribuit Ezecias: sed exal-
tatum est cor ejus: & facta est super eum ira, & super Judam, &
Hierusalem. Et humiliatus est Ezecias ab altitudine cordis sui, ipse, & 26
habitantes Hierusalem. Et non supervenit super eos ira Domini in die-
bus Ezeciæ. Et factæ sunt Ezeciæ divitiæ, & gloria multa valdè. 27
Et thesauros fecit sibi argenti, & auri, & lapidis pretiosi, & ad aro-
mata, & (f) armamentaria, & ad vasa desiderabilia, Et civitates 28
ad genimina frumenti, & vini, & olei, & pagos, & præsepia omnis
pecoris, & mandras ad greges, Et civitates, quas ædificavit sibi, & 29
apparatum ovium, & boum in multitudine: quoniam dedit ei Dominus
apparatum multum valdè. Ipse Ezecias obstruxit exitum aquæ Gion 30
suprà: & direxit eas deorsum ad Africum civitatis David. Et prospe-
ratus est Ezecias in omnibus operibus suis. Et sic (h) legatis principum 31
de Babylone, qui missi fuerant ad eum ad percunctandum ab eo prodigi-
um, quod factum fuerat super terram, dereliquit eum Dominus ad ten-
tandum eum, ad sciendum quæ in corde ejus. Et reliqua verborum 32
Ezeciæ, & misericordia ejus, ecce scripta sunt in prophetia Esaiæ filii
Amos prophetæ, & in libro regum Juda, & Israel. Et dormivit 33
Ezecias cum patribus suis: & sepelierunt eum in ascensione sepulchro-
rum filiorum David. Et gloriam & honorem dederunt ei in morte ejus
omnis Juda, & habitantes in Hierusalem. Et regnavit Manasses filius ejus pro eo.

MS. A. (ν) κύριος Ἐζεκίαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ (ξ) Ἀσσυρίων, (ο) ὑπερήρθη (π) ἐθνῶν. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐν ταῖς (ϙ) αὐτοῦ, (ρ) ἀλλ' ὑψώθη (σ) ἑαυτοῦ καὶ οἱ (τ) ἑαυτῷ (υ) γεννήματα σίτου καὶ ἐλαίου καὶ οἴνου, καὶ κώμας, φάτνας (φ) ἑαυτῷ, (χ) ἑαυτοῦ. (ψ) καὶ ἐγκατέλιπεν (ω) ἑαυτοῦ,

ΚΕΦ. λγ'.

ΩΝ (α) δεκαδύο ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (β) πεντηκονταπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν
2 ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν (γ) ἐναντίον κυρίου ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν,
3 ἃς (δ) ἐξωλόθρευσε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐπέστρεψε καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ, ἃ
κατέσπασεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἔστησε στήλας (ε) τοῖς Βααλὶμ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καὶ προσεκύνησε πάσῃ
4 τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς. Καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια ἐν οἴκῳ κυρίου, οὗ εἶπε κύριος, Ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς
δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου.

CAP. XXXIII.

ERat duodecim annorum Manasses in regnando ipsum: & quinqua- 1
ginta quinque annos regnavit in Hierusalem. Et fecit malum in conspe- 2
ctu Domini de omnibus abominationibus gentium, quos exterminavit
Dominus à facie filiorum Israel. Et revertit, et ædificavit excelsa, 3
quæ diruerat Ezecias pater ejus, et erexit statuas ipsis Baalim, et fecit
lucos, et adoravit omnem militiam cœli, et servivit eis. Et ædificavit 4
altaria in domo Domini, ubi dixit Dominus, In Hierusalem erit nomen
meum in seculum. Et ædificavit altaria omni militiæ cœli in ambobus 5
atriis domûs Domini.

MS. A. (α) δέκα καὶ δύο ἐτῶν ἐν τῷ (β) πεντήκοντα ἔτη (γ) ἐνώπιον (δ) ἐξωλέθρευσεν (ε) ταῖς Βααλεὶμ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * ونجا الله حزقيا وسكان اورسليم من يدي سنحاريب ملك الموصل * ومن يد كل من
23 حواليهم * وكثير من بني اسرايل جابوا قرابين لله الي اورسليم * واعطوا هدايا لحزقيا
24 الملك الذي في بيت يهودا * وارتفع حزقيا الي فوق اعظم من ساير ملوك الشعوب * ومن
بعد ذلك اعتل حزقيا حتي الي الموت * فصلي قدام الله وقال * مرارا كثيرة صنعت لي * وليس
25 مثل ما صنعت يدي كافيتني * وهذه العلة اعتلها * لان سببها انه تكبر في قلبه * فجاء
26 عليه السخطة * وعلي بيت يهودا * وعلي سكان اورسليم * فاعتل حزقيا لما تكبر قلبه هو
27 وسكان اورسليم * ولم يجي عليهم غضب الله في ايام حزقيا * وكان له مالا ووقارا عظيما *
28 29 ومخازن للمال * والجواهر * والبخور * والدرق * والثياب * والغلات * والخمر * والزيت * ومعالف
30 للغنم * والثيران * والبهايم * والحيوان * لان الله اعطاه قنية كثيرة * وكان قد سد عيون
الماء العالية عن جهتها * وصرفها الي الجب الغربي الذي في ضيعة داود *
31 واستقام في ساير اعماله * وطلب ناموس الله الذي اعطاه في الارض * وعرف
32 كل شي في قلبه * وساير الفاظ حزقيا وخيراته وطرقه الحسنة * مكتوبة في
33 نبوة شعياء النبي * وفي سفر ملوك يهودا واسرايل * واضطجع حزقيا مع اباية *
وقبر في قرية داود بكرامة عظيمة ووقار صنعوا له بنو يهودا في موته * ورجعوا الي
اورسليم *

Atque ita liberavit Deus Hezeciam & in- 22
colas Jerusalem de manu Sanherib regis
Mausel, et de manu omnium qui circum
eos erant. Et multi ex Israelitis attule- 23
runt munera Deo in Jerusalem, et dona
dederunt Hezeciæ regi qui erat in domo
Judæ; ita ut superexaltatus Hezecia
superaret omnes reges populorum. Post 24
hæc ægrotavit Hezecia ad mortem usque:
quamobrem Deum oravit, ac dixit, Sæ-
pè jam benefecisti mihi, neque secundùm
id quod operatæ sunt manus meæ, retri-
buisti mihi. Hoc autem morbo labora- 25
vit ea de causa, quòd cùm superbivisset
in corde suo, venit indignatio super e-
um, super domum Judæ, et super inco-
las Jerusalem. Ægrotavit igitur He- 26
zecia ubi superbîsset animus ejus et in-
colarum Jerusalem; at super hos non
venit indignatio Dei in diebus Hezeciæ.
Habebat enim opes et gloriam ingentem, 27
et apothecas pro pecunia, gemmis, thure,
clypeis, et vestibus, Annonâ, vino, 28
et oleo: Et stabula pro pecudibus, bo- 29
bus, jumentis, et animantibus: Deus e-
nim dederat ei possessionem copiosam.
Impediverat etiam superiores aquæ fon- 30
tes ab alveo suo, et diverterat eos ad
puteum Occidentalem, qui est in civitate
Davidis. Itaque prosper fuit in omnibus
operibus suis, Quæsivit legem Dei 31
quam dederat ei in terra, et cognovit
quicquid erat in corde ipsius. Reliquæ 32
res gestæ Hezeciæ, bona opera, rectæque
viæ ejus, scripta sunt in prophetia E-
saiæ prophetæ, et in libro regum Judæ
et Israelis. Demum occubuit Hezecia 33
cum majoribus suis, et sepultus est in
civitate Davidis magna cum pompa et
honore, quem exhibuerunt ei filii Ju-
dæ in morte ipsius, tum reversi sunt
Jerosolymam.

* الفصل الثالث والثلثون *

1 * وملك منسا ابنه بعده * وكان ابن اثني عشر سنه * وملك باورسليم خمسة وعشرين
2 سنة * وصنع السوء قدام الله مثل اعمال الشعوب الذين كانوا مقلوعين من قدام بني اسرايل
3 * ورجع بني مذابح الاصنام التي قلعها حزقيا ابوه * واقام مجد الاوثان * وصنع عمود
وسجد لها ولجميع نجوم السماء في داري بيت الله * **

CAP. XXXIII.

POst hunc regnavit Manasse filius e- 1
jus annum agens duodecimum: regna-
vitque in Jerusalem annis vigintiquin-
que. Malum designavit coram Deo, 2
secundùm opera gentium quæ extirpa-
tæ fuerant à conspectu filiorum Isra-
elis. Nam rursus ædificatis altaribus i- 3
dolorum quæ funditùs everterat Heze-
cia pater ejus, instituit cultum idolo-
rum, pardos fecit, et eos omnesque cœ-
li stellas adoravit in utroque atrio do-
mûs Dei:

דברי הימים ב׳ : לג

6 והוא העביר את בניו באש בגי בן הנם ועונן ונחש וכשף ועשה אוב וידעוני הרבה לעשות הרע בעיני יהוה להכעיסו׃

7 וישם את פסל הסמל אשר עשה בבית האלהים אשר אמר אלהים אל דויד ואל שלמה בנו בבית הזה ובירושלם אשר בחרתי מכל שבטי ישראל אשים את שמי לעילום׃

8 ולא אוסיף להסיר את רגל ישראל מעל האדמה אשר העמדתי לאבתיכם רק אם ישמרו לעשות את כל אשר צויתים לכל התורה והחקים והמשפטים ביד משה׃

9 ויתע מנשה את יהודה וישבי ירושלם לעשות רע מן הגוים אשר השמיד יהוה מפני בני ישראל׃

10 וידבר יהוה אל מנשה ואל עמו ולא הקשיבו׃

11 ויבא יהוה עליהם את שרי הצבא אשר למלך אשור וילכדו את מנשה בחחים ויאסרהו בנחשתים ויוליכהו בבלה׃

12 וכהצר לו חלה את פני יהוה אלהיו ויכנע מאד מלפני אלהי אבתיו׃

13 ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנתו וישיבהו ירושלם למלכותו וידע מנשה כי יהוה הוא האלהים׃

14 ואחרי כן בנה חומה חיצונה לעיר דויד מערבה לגיחון בנחל ולבוא בשער הדגים וסבב לעפל ויגביהה מאד וישם שרי חיל בכל הערים הבצרות ביהודה׃

15 ויסר את אלהי הנכר ואת הסמל מבית יהוה וכל המזבחות אשר בנה בהר בית יהוה ובירושלם וישלך חוצה לעיר׃

16 ויכן את מזבח יהוה ויזבח עליו זבחי שלמים ותודה ויאמר ליהודה לעבוד את יהוה אלהי ישראל׃

17 אבל עוד העם זבחים בבמות רק ליהוה אלהיהם׃

18 ויתר דברי מנשה ותפלתו אל אלהיו ודברי החזים המדברים אליו בשם יהוה אלהי ישראל הנם על דברי מלכי ישראל׃

19 ותפלתו והעתר לו וכל חטאתו ומעלו והמקמות אשר בנה בהם במות והעמיד האשרים והפסלים לפני הכנעו הנם כתובים על דברי חוזי׃

Versio VULG. LAT.

Transiréq; fecit filios suos p ignem in valle Benennom: 6
observabat somnia, sectabatur auguria, maleficis artibus inserviebat, habebat secũ magos, & incantatores: multáq; mala operat⁹ est corã Domino, ut irritaret eum. Sculptile quoque & conflatile signum posuit in domo Dei, de 7
qua locutus est Deus ad David, & ad Salomonem filium ejus, dicens; In domo hac & in Jerusalem, quam elegi de
cunctis tribubus Israel, ponam nomen meũ in sempiternum. Et moveri non faciam pedem Israel de terra, quam 8
tradidi patrib⁹ eorum: ita duntaxàt si custodierint facere quæ præcepi eis, cunctámq; legem & ceremonias, atque judicia per manum Moysi. Igitur Manasses seduxit Judã,
& habitatores Jerusalem, ut facerent malũ super omnes 9
gentes, quas subverterat Domin⁹ à facie filiorum Israel.
Locutúsq; est Domin⁹ ad eum, & ad populum illius, & 10
attendere noluerunt. Idcircò superinduxit eis principes 11
exercitûs regis Assyriorum: ceperúntque Manassen, & vinctum catenis atque compedibus duxerunt in Babylonem. Qui postquàm coangustatus est, oravit Dominum
Deum suum: & egit pœnitentiam valdè coram Deo pa- 12
trum suorum. Deprecatúsq; est eum, & obsecravit intentè: & exaudivit orationem ejus, reduxitque eum in Jeru- 13
salem in regnum suum, & cognovit Manasses quòd Dominus ipse esset Deus. Post hæc ædificavit murum extra
civitatem David, ad Occidentem Gihon in convalle, ab 14
introitu portæ piscium per circuitum usque ad Ophel, & exaltavit illum vehementer: constituítque principes exercitûs in cunctis civitatibus Juda munitis: Et abstulit
deos alienos, & simulacrum de domo Domini; aras quo- 15
que, quas fecerat in monte domûs Domini, & in Jerusalem, & projecit omnia extra urbem. Porrò instauravit
altare Domini, & immolavit super illud victimas, & pa- 16
cifica, & laudem: præcepitque Judæ ut serviret Domino Deo Israel. Attamen adhuc populus immolabat in ex-
celsis Domino Deo suo. Reliqua autem gestorum Manas- 17
se: & obsecratio ejus ad Deum suum: verba quoque Vi- 18
dentium, qui loquebantur ad eũ in nomine Domini Dei Israel, continentur in sermonibus regum Israel. Oratio
quoq; ej⁹ & exauditio, & cuncta peccata atq; contempt⁹, 19
loca etiã in quibus ædificavit excelsa, & fecit lucos & statuas, antequàm ageret pœnitentiam, scripta sunt in sermonibus Hozai.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Is etiam traduxit filium suum per ignem in 6
valle maxima, fascinavit oculis, præstigiis & veneficiis us⁹ est, consuluit Chaldæos & divinos, denique plurima perpetravit coram Domino flagitia, quibus iram ejus provocavit. Et 7
quadrifrontem figuram quam fecerat, collocavit in domo Domini, de qua dixerat Dominus Davidi & Salomoni filio ejus; In domo ista in Jerusalem quam elegi mihi ex omnibus tribubus Israelis, collocabo habitationem meã
in perpetuum: Nec adjiciam ulteriùs educe- 8
re Israelem ex hac terra quam dedi patribus eorum, si modò observent & faciant quæcunque præcepi eis, totámque legem, & statuta atque judicia mea quæ mandavit eis servus
meus Moses. Itaque in errorem abduxit Ma- 9
nasse Judam & cives Jerosolymitanos, ut facerent opera mala sicut gentes quas perdide-
rat Dominus à conspectu filiorum Israelis. Et 10
cùm allocutus esset Dominus Manassem & po-
pulum ejus, nec acquievissent; Adduxit in 11
eos Dominus principes exercitûs regis Athur, qui ceperunt Manassem vivum, & catenis vin-
ctum abduxerunt in Babelem. Ubi angustiis 12
oppressus, oravit Dominum Deum suum, multóque timore veneratus est Dominum Deum
patrum suorum. Et cùm orâsset Dominum, 13
audivit clamorem ejus, & orationem ejus accepit, reduxítque eum Jerosolymam in regnũ suum: tum cognovit Manasse Dominum esse
Deum. Post hæc autem ædificavit murum 14
exteriorem civitati Davidis, ab Occidentali parte fluminis Gihon usque ad introitum portæ piscatorum: totámque Jerosolymam cinxit muro externo, quem & valdè extulit: & constituit duces exercitûs in omnibus superi-
oribus civitatibus domûs Judæ. Et amotis 15
diis alienis & figuris sculptis quæ erant in domo Domini, & omnibus aris quas ædificaverat in monte domûs Dei & in Jerusalem,
iísque extra civitatem projectis; Ædificavit 16
altare Domino, & sacrificavit holocausta, victimas perfectas, ac boves. Tum dixit Judæ ut
festũ quoque celebrarent Domino Deo Israe-
lis; Et alia sacrificia aut holocausta ne offe- 17
ratis, præterquam Domino Deo vestro. Re- 18
liqua gesta Manassis, ejus oratio quam fudit coram Deo, & sermones prophetarum qui de ipso vaticinati sunt nomine Domini Dei Israelis; ecce scripta sunt in rebus gestis regum
Israelis & Judæ. Oratio quoque ipsius, quæ 19
exaudita fuit ad clamorem ejus, omnia peccata ipsius, & iniquitas ejus, & loca in quibus aras extruxit, creavit sacrificulos, & phana fecit simulacris; ecce scripta sunt in rebus gestis Hanan prophetæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ αὐτὸς (ζ) διῆγαγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ (η) ἐν γῆ Βενεννόμ· καὶ ἐκληδονίζετο, καὶ οἰωνί-
ζετο, καὶ ἐφαρμακεύετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους καὶ (θ) ἐπαοιδούς, καὶ ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ
7 πονηρὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν. Καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν, (ι) τὸ χωνευτὸν, εἰκόνα ἣν
ἐποίησεν, ἐν (κ) οἴκῳ Θεοῦ, οὗ εἶπε Θεὸς πρὸς Δαυὶδ καὶ πρὸς Σαλωμὼν υἱὸν αὐτοῦ, Ἐν τῷ οἴκῳ
τούτῳ καὶ Ἱερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, (λ) θήσω τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰ-
8 ῶνα· Καὶ οὐ προσθήσω σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, πλὴν
ἐὰν φυλάσσωνται τοῦ ποιῆσαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν (μ) νόμον καὶ τὰ προστάγ-
9 ματα καὶ τὰ κρίματα (ν) ἐν χειρὶ Μωυσῆ. Καὶ ἐπλάνησε Μανασσῆς τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐν Ἱερουσαλὴμ, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη, ἃ (ξ) ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσ-
10 ώπου (ο) υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ Μανασσῆ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ οὐκ (ο) ἐπήκου-
11 σαν. Καὶ ἤγαγε κύριος (π) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας (ρ) τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως Ἀσσοὺρ, καὶ (σ)
12 κατέλαβον τὸν Μανασσῆ ἐν δεσμοῖς, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγον εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ
ὡς ἐθλίβη, ἐζήτησε τὸ πρόσωπον (τ) Θεοῦ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου
13 (υ) Θεοῦ πατέρων (φ) αὐτοῦ, Καὶ προσηύξατο πρὸς αὐτόν· καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐπήκουσε τῆς
βοῆς (χ) αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ἔγνω Μανασσῆς ὅτι
14 κύριος αὐτός ἐστι (*) Θεός. Καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως Δαυὶδ ἀπὸ Λιβὸς
κατὰ Νότον ἐν τῷ χειμάρρῳ, καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον τὴν διὰ τῆς πύλης τῆς (ψ) ἰχθυϊκῆς ἐκπορευ-
ομένων τὴν πύλην τὴν κυκλόθεν, καὶ εἰς Ὀφλὰ, καὶ ὕψωσε σφόδρα, καὶ κατέστησεν ἄρχοντας τῆς
15 δυνάμεως ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς τετειχισμέναις ἐν Ἰούδα. Καὶ περιεῖλε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους
καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου κυρίου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου κυρίου (ω)
16 καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ (α) ἔξωθεν τῆς πόλεως. Καὶ κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον κυρίου, καὶ ἐθυσίασεν
ἐπ' αὐτὸ θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως· καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ, τοῦ δουλεύειν κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ. (β)
17 18 Πλὴν ἔτι ὁ λαὸς ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἐθυσίαζε, πλὴν κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μα-
νασσῆ, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ (γ) λόγοι τῶν ὁρώντων (δ) τῶν λαλούντων πρὸς
19 αὐτὸν ἐπ' ὀνόματι (ε) Θεοῦ Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἐπὶ λόγων προσευχῆς (ζ) αὐτοῦ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ· καὶ
πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ (η) καὶ ἀποστάσεις αὐτοῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ' οἷς (θ) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς
τὰ ὑψηλὰ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ γλυπτὰ, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, ἰδοὺ γέγραπται (ι) ἐπὶ τῶν λό-
γων τῶν ὁρώντων.

Et ipse traduxit filios suos in igne in Ge Benennom. Et observabat 6
vaticinationes, & augurabatur, & inserviebat veneficiis: & fecit
ventriloquos, & incantatores: & multiplicavit ad faciendum malum
ante Dominum, ad irritandum eum. Et posuit sculptile, fusile, ima- 7
ginem, quam fecit in domo Dei, ubi dixit Deus ad David, & ad Sa-
lomon filium ejus, In domo hac, & Hierusalem, quam elegi ex omni-
bus tribubus Israel, ponam nomen meum in seculum: Et non adji- 8
ciam commovere pedem Israel de terra, quam dedi patribus eorum;
tantummodò si custodierint facere omnia quæ mandavi eis secun-
dùm cunctã legem, & præcepta, & judicia in manu Moysi. Et 9
seduxit Manasses Judam, & habitantes in Hierusalem, ad facien-
dum malum super omnes gentes, quas abstulit Dominus à facie fili-
orum Israel. Et locutus est Dominus ad Manasse, & ad popu- 10
lum suum: & non exaudierunt. Et adduxit Dominus super eos 11
principes virtutis regis Assur: & ceperunt Manasse in vinculis,
& ligaverunt eum in compedibus, & adduxerunt in Babylonem.
Et ut tribulatus est, exquisivit faciem Dei Domini sui: & humiliatus 12
est valdè à facie Dei patrum suorum. Et deprecatus est ad eum: &
exaudivit eum, & exaudivit clamorem ejus, & reduxit eum in Hie- 13
rusalem in regnum ipsius. Et cognovit Manasses, quia Dominus ipse est
Deus. Et post hæc ædificavit murum extra civitatem David, ab A- 14
frico (a) ad Austrum in torrente, & ad introitum, qui per portam pi-
scium (b) egredientibus portam in circuitu, & in Opel, & exaltavit val-
dè: & constituit principes virtutis in omnibus civitatibus muratis
in Juda. Et circumabstulit deos alienos, & sculptile, è domo 15
Domini, & omnia altaria, quæ ædificaverat in monte domûs Domi-
ni, & in Hierusalem, & (c) extra civitatem. Et instauravit al- 16
tare Domini, & super illud sacrificavit sacrificium salutaris, & lau-
dationis. Et dixit ad Judam, servire Domino Deo Israel. Verun- 17
tamen adhuc populus super excelsa sacrificabat, duntaxàt Domino
Deo suo. Et reliqua verborum Manasse, & deprecatio ejus ad Deum, 18
& verba Videntium, qui loquebantur ad eum in nomine Dei Israel,
Ecce super verba (d) deprecationis ejus, & exaudivit eum, & o- 19
mnia peccata ejus, & rebelliones ejus, & loca in quibus ædificavit
in eis excelsa, & statuit ibi lucos, et sculptilia, antequàm rever-
teret, ecce scripta sunt super sermones Videntium.

MS. A. (ζ) διῆγεν (η) ἐν γῇ Βεεννόμ· (θ) ἐπαοιδοὺς ἐποίησεν, τοῦ ποιῆσαι (ι) καὶ τὸ (κ) οἴκῳ κυρίου, οὗ εἶπεν ὁ Θεὸς (λ) * Ζωθήτω τὸ (μ) νόμον τὰ (ν) καὶ δικαιώματα ἐν (ξ) ἐξῆρεν * ἀπὸ (ο) τῶν υἱῶν (ο) ἤκουσαν. (π) ἐπ' αὐτὸν (ρ) τῆς δυναστείας βασιλέως (σ) κατελάβοντο Μανασσῆ (τ) κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, (υ) τοῦ Θεοῦ (φ) ἑαυτοῦ, (χ) αὐτοῦ, * καὶ ἔγνω Μανασσῆ (*) ὁ Θεός. (ψ) ἰχθυϊκῆς, καὶ περιεκύκλωσεν τὸ ἄδυτον καὶ πορευομένων τὴν πύλην τῆς κυκλόθεν, καὶ * εἰς αὐτὸ Ὀφλὰ, καὶ ὕψωσεν σφόδρα, καὶ (ω) καὶ Ἱερουσαλὴμ, (α) ἔξω τῆς (β) Πλὴν ὁ λαὸς ἔτι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν*, πλὴν κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν. Καὶ (γ) οἱ λόγοι (δ) λαλησάντων πρὸς (ε) κυρίου Θεοῦ (ζ) αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν (η) καὶ αἱ ἀποστασίαι αὐτοῦ, (θ) ᾠκοδόμησεν τὰ ὑψηλὰ, (ι) ἐπὶ λόγων

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * واحرق ابنه بالنار * واخذ بالعيون * وسعود السعودات * وصنع السحر * وقال بقول
7 الكلدانيين والعرافات * وصنع نجسا كثيرا قدام الله * فاسخط الرب باعماله * ووضع صنما
له اربعة اروس باربعة وجوه في بيت الله * في المكان الذي قال الله لداود ولسليمان ابنه *
هذا البيت الذي اخترته لي من ساير اسباط بني اسرايل ليسكنه وقاري * ويكون
8 فيه نوري الي ابدا * ولا اعود اخرج من بين بني اسرايل * من هذه الارض التي اعطيتها
لاباءهم * ان حفظوا وصنعوا كما امرتهم به من ساير الناموس الذي امرت به عبدي موسي
9 * واطغا منسا يهودا وسكان اورشليم * ليصنعوا الشر مثل الشعوب الذين اباده الله من
10 11 قدامهم * وكلم الله منسا وقومه * فلم يقبلوا * فارسل الله عليهم ملوك الموصل * فاخذوا منسا
12 حيا * وشدوه بالسلاسل ومروا به الي بابل * وحين ضاق به الامر صلي قدام الله الهه * وفزع
13 جدا بين يدي الرب اله اباءه * فلما صلي سمع الله صلاته * ورده الي اورشليم الي ملكه *
14 وعرف منسا ان الله معه * وهو الاله الحق * ومن بعد ذلك بني سورا برانيا علي قرية داود
من غربي جيحان النهر في مدخل باب الصيادين * وحصن اورشليم كلها بسور براني وعلاه
15 جدا * واقام كبراء الحرب في ساير ضياع الرامة التي في يهودا * وابعد الالهة الغريبة
والاصنام المنحوتة التي كانت في بيت الله * وساير المذابح التي بناها في الجبل وفي بيت الله
16 باورشليم * وطرحها الي برا من القرية * وبني مذبح الله * وذبح الذبايح المقبولة ثيرانا * وقال
17 ليهودا ان يصنع لله اله اسرايل عيدا * وذبايح لا تطلعوا علي المذابح * الا قدام الله الهكم
18 * وساير الفاظ منسا وصلاته التي صلي قدام الله الهه * والفاظ الانبياء الذين تنبوا
19 عليه باسم الله * مكتوبة في اسفار الملوك الذي ليهودا واسرايل * وصلواته التي سمعت
وخطاياه وذنوبه * والمواضع التي بنا فيها المذابح * واقام الكهنة للاوثان * مكتوبة في
صافان النبي *

Filium suum igne combussit, oculis fasci- 6
nabat, præstigias & magiam exercebat,
verbis Chaldæorum & pythonissarum
utebatur; in summa, turpitudines mul-
tas coram Deo commisit, adeoque
Dominum provocavit ad iram suis ope-
ribus: Et statuam quatuor habentem ca- 7
pita cum quatuor faciebus collocavit in
domo Dei, in eo scilicet loco, de quo
dixerat Deus Davidi & Salomoni filio
ejus, Hæc est ædes quam elegi mihi ex
omnibus tribubus filiorum Israelis, ut
habitet in ea mea majestas, maneatque
lumen meum in seculum usque: Haud 8
egressurus inposterum à medio filiorum
Israelis, ex hac terra quam dedi majo-
ribus eorum: dummodo observent &
faciant quomodo præcepi eis, totam le-
gem quam præscripsi servo meo Mosi.
Seduxit ergò Manasse Judam & inco- 9
las Jerosolymorum, ut sceleratè se ge-
rerent sicut gentes quas deleverat Deus
à conspectu eorum. Et quamvis allo- 10
queretur Deus Manassem & gentem i-
psius, non tamen acquieverunt. Quam- 11
obrem misit in illos Deus reges Mau-
sel, qui Manassem vivum captum, vin-
culisque constrictum abduxerunt in Ba-
belem. Quibus rebus cùm excruciare- 12
tur, Deum, Deum suum precatus est,
multùmque veritus coram Domino Deo
majorum suorum. Cùmque precatus es- 13
set, audivit Deus obsecrationem ejus,
& reduxit eum Jerosolymam in re-
gnum ejus; ac tum cognovit Manasse
adesse sibi Deum, & ipsum esse Deum
verum. Post hæc ædificavit murum 14
extimum circum civitatem Davidis ab
Occidentali parte fluvii Gibonis, in aditu
portæ venatorum; totamque Jerusalem
munivit mœnibus exterioribus admo-
dum altis: & collocavit duces exer-
citûs in omnibus oppidis Ramæ quæ est
in Juda. Et amotis diis peregrinis & 15
idolis sculptis quæ erant in domo Dei, &
cunctis altaribus quæ extruxerat in
monte & in domo Dei in Jerusalem,
iisque extra civitatem projectis; Ex- 16
truxit aram Dei, & mactavit hostias
acceptas, boves; dixitque ad Judam ut
solennitatem celebrarent Deo, Deo Israe-
lis: Et sacrificia ne offeratis super al- 17
taria, nisi coram Deo, Deo vestro. Omnes 18
autem res gestæ Manassis, & oratio
quâ Deum, Deum suum obsecravit, item
sermones prophetarum qui de ipso va-
ticinati sunt nomine Dei; scripta sunt
in libris regum Judæ & Israelis. Ora- 19
tiones autem ejus quæ exauditæ fuerunt,
peccata & scelera ipsius, & loca in qui-
bus ædificavit altaria, & constituit sa-
cerdotes idolis; scripta sunt apud Sa-
phanem prophetam.

דברי הימים ב: לד

20 וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בֵּיתוֹ וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
21 אָמוֹן בְמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו
22 וּלְכָל־הַפְּסִילִים אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו זִבַּח אָמוֹן וַיַּעַבְדֵם׃ וְלֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יְהוָה
23 כְּהִכָּנַע מְנַשֶּׁה אָבִיו כִּי הוּא אָמוֹן הִרְבָּה אַשְׁמָה׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו וַיְמִיתֻהוּ בְּבֵיתוֹ׃
24 25 וַיַּכּוּ עַם־הָאָרֶץ אֵת כָּל־הַקֹּשְׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXXIV. לד

1 בֶּן־שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יֹאשִׁיָּהוּ בְמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
2 וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי דָּוִיד אָבִיו וְלֹא־סָר יָמִין וּשְׂמֹאול׃ וּבִשְׁמוֹנֶה שָׁנִים לְמָלְכוֹ וְהוּא עוֹדֶנּוּ נַעַר
3 הֵחֵל לִדְרוֹשׁ לֵאלֹהֵי דָּוִיד אָבִיו וּבִשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה הֵחֵל לְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַםִ מִן־הַבָּמוֹת
4 וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים וְהַמַּסֵּכוֹת׃ וַיְנַתְּצוּ לְפָנָיו אֵת מִזְבְּחוֹת הַבְּעָלִים וְהַחַמָּנִים אֲשֶׁר־לְמַעְלָה
מֵעֲלֵיהֶם גִּדֵּעַ וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים וְהַמַּסֵּכוֹת שִׁבַּר וְהֵדַק וַיִּזְרֹק עַל־פְּנֵי הַקְּבָרִים הַזֹּבְחִים לָהֶם׃
5 וְעַצְמוֹת כֹּהֲנִים שָׂרַף עַל־מִזְבְּחוֹתָם וַיְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־יְרוּשָׁלִָם׃ וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם
6 וְשִׁמְעוֹן וְעַד־נַפְתָּלִי בְּחַר בָּתֵּיהֶם סָבִיב׃ וַיְנַתֵּץ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים כִּתַּת
7 לְהֵדַק וְכָל־הַחַמָּנִים גִּדַּע בְּכָל־אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב לִירוּשָׁלִָם׃ וּבִשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה
8 לְמָלְכוֹ לְטַהֵר הָאָרֶץ וְהַבָּיִת שָׁלַח אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֲצַלְיָהוּ וְאֶת־מַעֲשֵׂיָהוּ שַׂר־הָעִיר וְאֵת יוֹאָח
בֶּן־יוֹאָחָז הַמַּזְכִּיר לְחַזֵּק אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהָיו׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
9 וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית־אֱלֹהִים אֲשֶׁר אָסְפוּ־הַלְוִיִּם שֹׁמְרֵי הַסַּף מִיַּד מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם
וּמִכֹּל שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּתְּנוּ עַל־יַד עֹשֵׂה
10 הַמְּלָאכָה הַמֻּפְקָדִים בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עֹשִׂים בְּבֵית יְהוָה
לִבְדּוֹק וּלְחַזֵּק הַבָּיִת׃

Versio VULG. LAT.

Dormivit ergò Manasses cum patribus suis, & sepelierunt 20
eum in domo sua: regnavitque pro eo filius ejus Amon.
Vigintiduorum annorum erat Amon cùm regnare cœpis- 21
set, & duobus annis regnavit in Jerusalem. Fecitque ma- 22
lum in conspectu Domini, sicut fecerat Manasses pa-
ter ejus: & cunctis idolis, quæ Manasses fuerat fa-
bricatus, immolavit atque servivit. Et non est reveritus 23
faciem Domini, sicut reveritus est Manasses pater ejus:
& multò majora deliquit. Cùmque conjurâssent adver- 24
sùs eum servi sui, interfecerunt eum in domo sua. Porrò 25
reliqua populi multitudo, cæsis iis, qui Amon percusse-
rant, constituit regem Josiam filium ejus pro eo.

CAP. XXXIV.

Octo annorum erat Josias cùm regnare cœpisset, 1
& triginta & uno anno regnavit in Jerusalem. Fe- 2
citque quod erat rectum in conspectu Domini, & am-
bulavit in viis David patris sui: non declinavit neque ad
dextram, neque ad sinistram. Octavo autem anno re- 3
gni sui, cùm adhuc esset puer, cœpit quærere Deum pa-
tris sui David: & duodecimo anno postquàm regnare
cœperat, mundavit Judam & Jerusalem ab excelsis, &
lucis, simulacrisque & sculptilibus. Destruxerúntque 4
coram eo aras Baalim: & simulacra, quæ superposita
fuérant, demoliti sunt: lucos etiam, & sculptilia suc-
cidit atque comminuit: & super tumulos eorum, qui
eis immolare consueverant, fragmenta dispersit. Ossa 5
præterea sacerdotum combussit in altaribus idolorum,
mundavitque Judam & Jerusalem. Sed & in urbibus 6
Manasse, & Ephraim, & Simeon, usque Nephthali, cun-
cta subvertit. Cúmque altaria dissipâsset, & lucos, & 7
sculptilia contrivisset in frusta, cunctáque delubra demo-
lisset de universa terra Israel, reversus est in Jerusa-
lem. Igitur anno octavodecimo regni sui, mundatâ jam 8
terrâ, & templo Dñi, misit Saphan filiū Eseliæ, & Maasiā
principem civitatis, & Joha filium Joachaz à commenta-
riis, ut instaurarent domum Domini Dei sui. Qui vene- 9
runt ad Helciam Sacerdotem magnum: acceptámque
ab eo pecuniam, quæ illata fuerat in domum Domini,
& quam congregaverant Levitæ, & janitores, de Ma-
nasse, & Ephraim, & universis reliquiis Israel, ab
omni quoque Juda, & Benjamin, & habitatoribus Je-
rusalem, Tradiderunt in manibus eorum qui præerant 10
operariis in domo Domini, ut instaurarent templum,
& infirma quæque sarcirent.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Cùm demum occubuisset Manasse cum patri- 20
bus suis, & sepelissent eum in domo ipsius, in
viridario thesauri; regnavit Amon filius ejus
post ipsum. Natus erat annos vigintiduos 21
Amon, cùm regno potitus est: & biennio re-
gnavit in Jerusalem. Is mala perpetravit co- 22
ram Domino, quemadmodum fecerat Manasse
pater ejus: omnibus enim simulachris & ido-
lis quæ fecerat Manasse pater ejus, victimas &
adorationem adhibuit Amon; Nec veritus 23
est Dominum Deum suum: nam Manasse veri-
tus est aliquando Dominum Deum suum, at
Amon iste accumulavit peccata. Conspirâ- 24
runt autem adversùs eum servi ipsius, & oc-
ciderunt eum in domo ipsius. Populus verò 25
terræ interfectis omnibus iis qui conspirârant
in regem Amon, idem terræ populus regem
creârunt Josiam filium ejus post ipsum.

CAP. XXXIV.

Octavum annum agebat Josia cùm regno 1
potitus est, & annos triginta unum regnavit
in Jerusalem. Is fecit quod rectum erat co- 2
ram Domino, & ambulavit in viis Davidis pa-
tris sui, haud deflectens ab eis dextrorsum ne-
que sinistrorsum. Nam octavo regni sui an- 3
no, dum adhuc puer esset parvulus, cœpit o-
rare Deum Davidis patris sui: anno verò duo-
decimo cœpit mundare Judam & cives Jeru-
salem, cœpitque destruere aras, idola, tigres,
& phana: Et torques, atque tintinnabula, 4
omnésque arbores quas conficiebant idolis,
fregit & comminuit, sparsitque cinerem eorū
inter sepulchra hominum qui sacrificaverant
eis. Ossa quoque sacrificulorum qui colebant 5
ea, exhumârunt è sepulchris eorum, attule-
runt, & combusserunt: sic mundavit Judam &
Jerusalem, Et civitates domûs Manassis, & 6
domûs Aphrem, Simeon, & Nephtali, in pla-
teis eorum circunquaque. Itaque aras ever- 7
tit, & idola ita perfregit, ut comminuerit ea
sicut pulverem, & sparserit per totam terrā Is-
raelis: tum reversus recepit se in Jerusalem.
Anno regni sui decimo octavo, quum expur- 8
gâsset terram Israelis & domum ejus, misit Sa-
phanem Elsiæ filiū, et Maasiam scribam urbis,
& dixit eis; Ite, restaurate domum Domini Dei
vestri. Qui venientes ad Helciam summū sa- 9
cerdotem, dederunt ei pecuniā quæ illata fue-
rat in domum Dñi, quam Levitæ custodes por-
tarū collegerant de manu Manassis & Aphre-
mi, & de manu totius Israelis, à toto Juda &
Benjamen, et ab omnib' civibus Jerusalē. Tum 10
dederunt eam in manum curatorū operis, qui
præpositi erant in domo Domini: hi verò pe-
cuniam tradebant opificibus domûs Domini,
pro reparatione & trullissatione domûs;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων (κ) αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ. καὶ
21 ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ (λ) Ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ. Ὢν ἐτῶν εἴκοσι καὶ δύο (μ) Ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
22 τὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, ὡς ἐποίησε
Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε (ν) Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἔθυεν Ἀ-
23 μὼν καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς. Καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐναντίον κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη Μανασσῆς ὁ πατὴρ
24 αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς αὐτοῦ (ξ) Ἀμὼν ἐπλήθυνε πλημμέλειαν. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐθανά-
25 τωσαν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς (ο) ἐπιθεμένους ἐπὶ τὸν βασιλέα (π) Ἀ-
μὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

MS. A. (κ) ἑαυτοῦ, (λ) Ἀμὼς (μ) Ἀμὼς (ν) ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μανασσῆς, ἔθυεν Ἀμὼς καὶ ἐδούλευεν (ξ) Ἀμὼς (ο) ἐπιτιθεμένοις (π) Ἀμὼς,

ΚΕΦ. λδ'.

1 ΩΝ ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ (α) βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ (β) τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν
2 Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐναντίον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πατρὸς (γ) αὐτοῦ, καὶ οὐκ
3 ἐξέκλινε δεξιὰ (δ) καὶ ἀριστερά. Καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἔτι παιδάριον
ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ (ε) ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρίσαι τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν, καὶ τῶν ἀλσέων, καὶ
4 (ζ) ἀπὸ τῶν περιβωμίων, καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν. Καὶ κατέσπασε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ (η) θυσιαστή-
ρια τῶν Βααλὶμ, καὶ τὰ (θ) ὑψηλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἔκοψε τὰ ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ, καὶ τὰ χωνευ-
5 τὰ συνέτριψε, καὶ ἐλέπτυνε καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημάτων τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς. Καὶ ὀστᾶ
6 ἱερέων κατέκαυσεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ ἐκαθάρισε τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐν πόλεσι
7 (ι) Μανασσῆ, καὶ Ἐφραὶμ, καὶ Συμεὼν, καὶ (κ) Νεφθαλὶ, καὶ τοῖς τόποις αὐτῶν κύκλῳ. Καὶ κατέσπασε
(λ) τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ ἄλση, καὶ εἴδωλα κατέκοψε λεπτὰ, καὶ πάντα τὰ ὑψηλὰ (μ) ἔκοψεν ἀπὸ πά-
8 σης τῆς γῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ (ν) ἐν τῷ ἔτει τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς βα-
σιλείας (ξ) αὐτοῦ τοῦ καθαρίσαι τὴν γῆν καὶ τὸν (ο) οἶκον, ἀπέστειλε τὸν Σαφὰν υἱὸν (π) Ἐσελία, καὶ
τὸν (ρ) Μαασὰ ἄρχοντα (σ) τῆς πόλεως, καὶ τὸν (τ) Ἰουὰχ υἱὸν Ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον
9 (υ) αὐτοῦ, κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ (φ) αὐτοῦ. Καὶ ἦλθον πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέ-
γαν, καὶ (χ) ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς (ψ) οἶκον θεοῦ, ὃ συνήγαγον οἱ Λευῖται φυλάσσοντες
τὴν πύλην ἐκ χειρὸς Μανασσῆ καὶ Ἐφραὶμ, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπὸ παντὸς καταλοίπου (ω) ἐν Ἰσ-
10 ραὴλ, καὶ υἱῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, καὶ οἰκούντων ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ
ἔργα, οἱ (α) καθεσταμένοι ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ποιοῦσι τὰ ἔργα οἳ ἐποίουν ἐν οἴκῳ κυρίου,
(β) ἐπισκευάσαι καὶ κατισχῦσαι τὸν οἶκον.

MS. A. (α) βασιλεύειν (β) τριακονταέν (γ) ἑαυτοῦ, (δ) ἢ ἀριστερά. (ε) ἐν τῷ δεκάτῳ ἔτει (ζ) ἀπὸ τῶν χωνευτῶν. Καὶ * κατέστρεψαν κατὰ πρόσωπον (η) τὰ θυσιαστήρια (θ) ὑψηλὰ ἐπ' (ι) Ἐφραὶμ καὶ Μανασσῆ, καὶ (κ) Νεφθαλεὶμ, (λ) τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα (μ) κατέκοψεν ἀπὸ τῆς (ν) ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς (ξ) αὐτοῦ ὅτε συνετέλεσεν τοῦ καθαρίσαι (ο) οἶκον τῆς βασιλείας, ἀπέστειλεν (π) Σελία, (ρ) Μαασίαν (σ) τῆς δυνάμεως, καὶ (τ) Ἰωὰς (υ) ἑαυτοῦ, (φ) ἑαυτοῦ. (χ) ἔδωκαν (ψ) οἶκον κυρίου, ὃ (ω) ἐν * Ἱερουσαλὴμ, καὶ υἱῶν Ἰούδα * καὶ Ἰσραὴλ καὶ Βενιαμὶν, καὶ οἰκούντων ἐν Ἱερουσαλήμ. (α) καθεσταμένοι (β) ἐπισκευάσαι κατισχῦσαι

Et dormivit Manasses cum patribus suis : & sepelierunt eum in horto 20
domûs ejus. Et regnavit pro eo Amon filius ejus. Erat annorum viginti 21
& duorum Amon in regnando ipsum : & duos annos regnavit in Hieru-
salem. Et fecit malum in conspectu Domini, sicut fecerat Manasses pater 22
ejus: & omnibus idolis, quæ fecerat Manasses pater ejus, immolabat Amon,
& servivit eis. Et non est humiliatus ante Dominum, sicut humiliatus est 23
Manasses pater ejus : quoniam filius ejus Amon multiplicavit delictum.
Et conjurârunt in eum pueri ejus, & percusserunt eum in domo ejus. Et 24 25
percussit populus terræ eos, qui conjuraverant super regem Amon : & regna-
re fecit populus terræ Josiam filium ejus pro eo.

CAP. XXXIV.

ERat octo annorum Josias in regnando ipsum : & triginta & unum 1
annum regnavit in Hierusalem. Et fecit rectum coram Domino, & 2
ambulavit in viis David patris sui, & non declinavit dextrorsum, &
sinistrorsum. Et in octavo anno regni sui (& ipse adhuc puerulus) 3
cœpit exquirere Dominum Deum David patris sui. Et in duodecimo an-
no regni sui cœpit mundare Judam, & Hierusalem, ab excelsis, & lucis,
& ab (a) aris, & à sculptilibus. Et diruit, quæ ad faciem ejus, alta- 4
ria ipsorum Baalim, & excelsa, quæ super ea : & excidit lucos, &
sculptilia, & fusilia contrivit, & comminuit, & projecit super faciem
monumentorum sacrificantium eis. Et ossa sacerdotum combussit super 5
altaria : & mundavit Judam, & Hierusalem, Et in civitatibus Ma- 6
nasse, & Ephræm, & Symeon, & Nephthali, et locis eorum in circuitu:
Et diruit altaria, et lucos, et idola concidit comminuta, et omnia excel- 7
sa excidit ab omni terra Israel : et revertit in Hierusalem. Et in anno 8
decimo octavo regni sui (b) mundando terram, et domum, misit Saphan
filium Eselia, et Maasa principem civitatis, et Jouach filium Joachaz à
commentariis ipsius, ad fulciendam domum Domini Dei sui. Et vene- 9
runt ad Chelciam sacerdotem magnum : et dederunt argentum illatum
in domum Dei, quod congregârunt Levitæ custodientes portam de manu
Manasse, et Ephræm, et principum, et de omni residuo in Israel, et de fi-
liis Juda, et Benjamin, et habitantibus in Hierusalem. Et dederunt il- 10
lud in manum facientium opera, qui præfecti in domo Domini : et dede-
runt illud facientibus opera, qui faciebant in domo Domini ad parandam
et firmandam domum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 * واضطجع منسا مع ابائه * ودفن في بيته في بستان عازا * وملك امون ابنه بعده * وكان
22 ابن اثنين وعشرين سنة * وملك باورشليم سنتين * وصنع الشر قدام الله كما صنع ابوه
23 ولسائر الاصنام والاوثان سجد * ولم يخف من الله كما خاف ابوه من قدام الله * لكنه اكثر
24 25 الخطايا * فتماكروا عليه عبيده * وقتلوه في بيته * ثم قتلوا شعب الارض الذين
تماكروا عليه *

الفصل الرابع والثلثون *

1 * وملك يوسيا ابنه بعده * وكان ابن ثمان سنين * وملك باورشليم احدى وثلاثين سنة
2 3 * وعمل حسنات قدام الله * وسلك في طريق داود ابيه * ولم ينحرف عنها يمينا ولا شمالا * وفي
ثمان سنين لملكه * حتى الى هذه الغاية * اذ كان صبيا ابتدا يصلي لاله داود ابيه * وفي
سنة اثني عشر ابتدي يزكي ليهودا ولسكان اورشليم * وابتدي يقلع من بينهم
4 المذابح * والاوثان والتمون * وسائر ما صنع * وسحقهم وذري رمادهم بين مقابر الناس
5 الذين كانوا يعبدونهم * واباد الكهنة الذين كانوا يخدمونهم * ونبشهم من قبورهم واحرقهم
6 بالنار * وطهر يهودا واورشليم * وبيت منسا * وبيت افرام * وبيت سمعون * وبيت نفتالي
7 والاسواق حتى حدروث * وقلع المذابح * وكسر الاوثان * وسحقهم مثل التراب واذراهم في
8 ارض اسرائيل * وجاء الى يروشليم * وفي سنة ثماني عشر لملكه طهر ارض اسرائيل وبيته *
9 وبعث سافان بن الصيا * والعمسا معلم الصنيعة * وقال له مر وطهر بيت الله الهكم * واحضر
حلقيا الكاهن الكبير * واعطاه المال الذي دخل الى بيت الله من يد منسا وافريم * ومن يد
10 سائر الامة التي لاسرائيل * ومن سائر يهودا وبنيامين * وسائر سكان اورشليم * وجمع
اللاويين حراس الابواب * واعطي على يد صناع الصنائع المحكمين في بيت الله * واعطا
مالا لينفق لتجديد البيت *

Tandem occubuit Manasse cum majori- 20
bus suis, & sepultus est in æde sua, in
horto Gaze : regnavitque Amon filius
ejus post ipsum, Dum annum ageret 21
vigesimum secundum. Regnavit autem
in Jerusalem duobus annis ; Et scele- 22
ratè se gessit coram Deo, quemadmodum
fecerat pater ipsius : omnia idola & si-
mulacra adoravit : Nec veritus est 23
Deum quemadmodum veritus Deum erat
pater ejus, imò auxit peccata. Quare 24
dolum struentes in eum servi ipsius, in-
terfecerunt eum domi suæ. Tum popu- 25
lus terræ peremerunt eos qui dolum stru-
xerant in illum.

CAP. XXXIV.

HUic successit in regno Josia filius 1
ejus octo natus annos ; & regnavit in
Jerusalem annis triginta & uno. Bona 2
fecit opera coram Deo, & ambulavit in
via Davidis patris sui, non deflectens
ab ea dextrorsum neque sinistrorsum.
Anno regni sui octavo (ad hanc usque 3
metam) dum esset puellulus, cœpit o-
rare Deum Davidis patris sui : & anno
duodecimo cœpit expiare Judam & ha-
bitatores Jerusalem, cœpitque extirpare
de medio eorum altaria, idola, par-
dos, & quicquid fabrefactum fuerat :
Et contudit ea, sparsitque cinerem eorum 4
inter sepulchra hominum qui coluerant
ea. Sacerdotes verò qui ministrabant 5
eis, delevit, exhumans eos è sepulchris
eorum, ignéque comburens. Sic pur-
gavit Judam & Jerusalem, Domum 6
Manassis, domum Ephremi, domum
Simeonis, domum Nephtali, necnon
plateas, ad Hadaroth usque. Evulsis 7
altaribus, & confractis idolis, iisque
pulveris instar comminutis, & per ter-
ram Israeliticam sparsis ; rediit in Je-
rusalem. Anno regni sui decimo octa- 8
vo, purgatâ jam terrâ & domo Israe-
lis, misit Saphanem Elsiæ filium unà cum
Amasa urbis doctore, dixitque ei ; Vade
mundatum domum Dei, Dei vestri.
Is ergò accersito Helciâ sacerdote magno, 9
tradidit ei pecuniam illatam in domum
Dei per manum Manassis & Ephraimi,
& per manum totius plebis Israeliticæ,
& ab universo Juda & Benjamine, &
omnibus habitatoribus Jerusalem. Et 10
convocatis Levitis custodibus liminum,
tradidit in manum opificum præposito-
rum in domo Dei, tradidit inquam pe-
cuniam, ut impenderetur in renovationem
domûs.

quas ,domos contignandũ ad & ;commissuras ad ligna & ,excisionis lapides emendũ ad ,ædificatoribus & ,artificibus dederũt Et
11 ויתנו לחרשים ולבנים לקנות אבני מחצב ועצים למחברות ולקרות את־הבתים אשר
Levitæ Hobadiahu &,Jachath constituti eos super & ,opere in fide in facientes viri Et .Jehudah reges corruperunt
12 השחיתו מלכי יהודה׃ והאנשים עשים באמונה במלאכה ועליהם מפקדים יחת ועבדיהו הלוים
super Et .musices vasis in habens peritiã omnis ,Levitæ & : vincendũ ad Chehathim filiis de Mesullam &,Zechariah &,Merari filiis de
13 מן־בני מררי וזכריה ומשלם מן־בני הקהתים לנצח והלוים כל־מבין בכלי־שיר׃ ועל
.janitores & ,præfecti & ,scribæ Levitis de & ; opere & opere in opus facientem omnem ,sollicitatores & ,bajulos
הסבלים ומנצחים לכל־עשה מלאכה לעבודה ועבודה ומהלוים סופרים ושטרים ושוערים׃
.Moseh manu in Domini legis librum sacerdos Chilchijahu reperit ,Domini domum illatum argentum eos educendo in Et
14 ובהוציאם את־הכסף המובא בית יהוה מצא חלקיהו הכהן את־ספר תורת־יהוה ביד־משה׃
Chilchijahu tradidit Et .Domini domo in reperi legis Librum : scribam Saphan ad dixit & ,Chilchijahu respondit Et
15 ויען חלקיהו ויאמר אל־שפן הסופר ספר התורה מצאתי בבית יהוה ויתן חלקיהו את
quod Omne :dicendo ,verbum regi adhuc retulit & ,regem ad librum Saphan adduxit Et .Saphan ad librum
16 הספר אל־שפן׃ ויבא שפן את־הספר אל־המלך וישב עוד את־המלך דבר לאמר כל אשר
manum super illud tradiderũt &,Domini domo in inventum argentũ conflaverũt Et .facientes ipsi ,tuorũ servorũ manu in est datũ
17 נתן ביד־עבדיך הם עשים׃ ויתיכו את־הכסף הנמצא בבית־יהוה ויתנוהו על־יד
Chilchijahu mihi dedit Librum : dicendo ,regi scriba Saphan nunciavit Et .opus facientiũ manũ super & ,præpositorum
18 המפקדים ועל־יד עושי המלאכה׃ ויגד שפן הסופר למלך לאמר ספר נתן לי חלקיהו
.sua vestimenta scidit & ,legis verba rex audire secundùm fuit Et .regis facies ad Saphan eo in legit Et .sacerdos
19 הכהן ויקרא־בו שפן לפני המלך׃ ויהי כשמע המלך את דברי התורה ויקרע את־בגדיו׃
& ,scribæ Saphan & ,Michah filio Habdon & ,Saphan filio Achicham & ,Chilchijahu rex præcepit Et
20 ויצו המלך את־חלקיהו ואת־אחיקם בן־שפן ואת־עבדון בן־מיכה ואת שפן הסופר ואת
super Jehudah in & ,Israel in residuo pro & ,me pro Dominum quærite Ite :dicendo ,regis servo Hasaiah
21 עשיה עבד־המלך לאמר׃ לכו דרשו את־יהוה בעדי ובעד הנשאר בישראל וביהודה על־
nostri patres custodierũt non quòd eo ,nos in stillavit qui ,Domini furor magnus quia :est repertus qui libri verbis
דברי הספר אשר נמצא כי־גדולה חמת־יהוה אשר נתכה בנו על אשר לא־שמרו אבותינו
Chuldah ad regis qui & ,Chilchijahu abiit Et .hoc libro in scriptum omne juxta faciendũ ad ,Domini verbum
22 את־דבר יהוה לעשות ככל־הכתוב על־הספר הזה׃ וילך חלקיהו ואשר המלך אל־חלדה
sunt locuti & :Secunda in Jerusalaim in habitans ipsa & ,vestium custodis ,Chasrah filii ,Tochhath filii Sallum uxorem propheten
הנביאה אשת שלם בן־תוקהת בן־חסרה שומר הבגדים והיא יושבת בירושלם במשנה וידברו
.me ad vos misit qui viro Dicite :Israel Deus Dominus dixit Sic :eis dixit Et .hoc juxta eam ad
23 אליה כזאת׃ ותאמר להם כה־אמר יהוה אלהי ישראל אמרו לאיש אשר־שלח אתכם אלי׃
execrationes omnes :ejus habitatores super & ,istum locum super malum adducens ego Ecce : Dominus dixit Sic
24 כה אמר יהוה הנני מביא רעה על־המקום הזה ועל־יושביו את כל־האלות
diis suffiverunt & ,me dereliquerũt quòd eo Pro .Jehudah regis facies ad legerunt quem ,libro super scriptum
25 הכתובות על־הספר אשר קראו לפני מלך יהודה׃ תחת אשר עזבוני ויקטירו לאלהים
.extinguetur non & ,isto loco in meus furor stillabit & : suarũ manuũ operibus cunctis in me irritârent ut ,alienis
אחרים למען הכעיסני בכל מעשי ידיהם ותתך חמתי במקום הזה ולא תכבה׃

Versio V.U L G. L A T.

At illi dederunt eam artificibus, & cæmentariis, ut eme- 11
rent lapides de lapicidinis, & ligna ad commissuras æ-
dificii, & ad contignationem domorum, quas destruxe-
rant reges Juda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant 12
autem præpositi operantium, Jahath & Abdias de filiis
Merari, Zacharias & Mosollam de filiis Caath, qui urge-
bant opus : omnes Levitæ scientes organis canere. Super
eos verò, qui ad diversos usus onera portabant, erant scri- 13
bæ, & magistri de Levitis janitores. Cúmque efferrent 14
pecuniam, quæ illata fuerat in templum Dñi, reperit Hel-
cias sacerdos Librum legis Dñi per manum Moysi. Et ait
ad Saphan scribam, Librum legis inveni in domo Dñi: 15
et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regem, & nun-
tiavit ei, dicens ; Omnia quæ dedisti in manu servorum 16
tuorum, ecce complentur. Argentum, quod repertum est 17
in domo Domini, conflaverunt : datúmque est præfectis
artificum, & diversa opera fabricantium. Prætereà tra- 18
didit mihi Helcias sacerdos hunc librum. Quem cùm re-
ge præsente recitâsset, Audissétque ille verba legis, scidit 19
vestimenta sua : Et præcepit Helciæ, & Ahicam filio Sa-
phan, & Abdon filio Micha, Saphan quoque scribæ, & 20
Asaæ servo regis, dicens; Ite, & orate Dominum pro me,
& pro reliquiis Israel & Juda, super universis sermoni- 21
bus Libri istius, qui repertus est: magnus enim furor Do-
mini stillavit super nos, eò quòd non custodierint patres
nostri verba Domini, ut facerent omnia quæ scripta sunt
in isto volumine. Abiit ergò Helcias, & hi qui simul à 22
rege missi fuerant, ad Oldam prophetidem, uxorem Sel-
lum filii Thecuath, filii Hasra custodis vestium: quæ ha-
bitabat in Jerusalem in Secunda: & locuti sunt ei verba,
quæ suprà narravimus. At illa respondit eis, Hæc dicit 23
Dominus Deus Israel ; Dicite viro, qui misit vos ad
me, Hæc dicit Dominus ; Ecce ego inducam mala 24
super locum istum, & super habitatores ejus, cun-
ctáque maledicta, quæ scripta sunt in Libro hoc,
quem legerunt coram rege Juda. Quia dereliquerunt 25
me, & sacrificaverunt diis alienis, ut me ad iracundi-
am provocarent in cunctis operibus manuum suarum,
idcircò stillabit furor meus super locum istum, & non
extinguetur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Tradebántque fabris lignariis & murariis, 11
& emptoribus lapillorum pretiosorum at-
que lignorum, pro instauratione & trullis-
satione domûs quam reges Judæ vastârant.
Et hi quidem homines bonâ fide faciebant 12
opera Sanctuarii : iísque præpositi erant
Nahath & Obadia filii Merari, & Zacharia
atque Salom filii Cahath, & cantores atque
Levitæ qui canebant instrumentis musicis :
Omnes denique curatores operis, pro va- 13
rietate officiorum : & è Levitis, scribæ,
præfecti, & janitores. Cùm autem depro- 14
merent pecuniam illatam in domum Domi-
ni, invenit Helcia sacerdos librum legis
Domini, qui traditus fuerat per manum
Mosis. Et locutus Helcia sacerdos, dixit 15
ad Saphanem scribam, Librum legis inveni
in domo Domini : deditque Helcia librum
Saphani. Itaque Saphan scriba regi retu- 16
lit quicquid ei dixerat Helcia, & respon-
sum dedit illi dicens ; Quicquid commisisti
curæ servorum tuorum, ipsi perficiunt :
Insumunt enim pecuniam in reparationem 17
domûs Domini, tum rationem reddunt præ-
positis & curatoribus operis. Deinde in- 18
dicavit Saphan scriba regi, & ait ; Librum
dedit mihi Helcia sacerdos : legitque in
eo Saphan coram rege. Ubi verò rex au- 19
disset sermones legis, discidit vestimenta
sua ; Præcepitque rex Helciæ, & Ahico- 20
mo filio Saphanis, Abachori filio Michæ,
Saphani scribæ, & Asiæ regis œconomo ;
& dixit eis : Ite oratum pro me Domi- 21
num, pro populo Israelis, & pro Juda,
super sermones hujus libri qui inventus est ;
multa est enim ira Domini quæ ventura est
super nos, eò quòd non audierint patres
nostri sermones Domini, ut agerent quic-
quid præscribitur nobis in hoc libro. Abiit 22
itaque Helcia cum his omnibus quos rex
miserat, ad Holdi prophetissam uxorem Sa-
lomis filii Tecuæ, filii Hesdæ custodis ve-
stium (habitabat autem illa in Jerusalem
in *loco* disciplinæ) & allocuti sunt eam
juxta mandatum regis. Quæ dixit eis, Ita 23
dicit Dominus dominorum Israelis, Dicite
viro illi qui vos misit ad me ; Sic dicit 24
Dominus, Ecce inducturus sum malum
contra locum istum & contra habitatores
ejus, omnes maledictiones scriptas in li-
bro quem legerunt coram rege Judæ: Quia 25
dereliquerunt me, & coluerunt deos alios,
& irritaverunt me opere manuum suarum ;
veniet autem æstus meus contra locum
istum, & non extinguetur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἔδωκαν τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις, (γ) ἀγοράσαι λίθους τετραπέδους καὶ ξύλα εἰς δοκοὺς στε-
12 γάσαι τοὺς οἴκους, οὓς (δ) ἐξωλόθρευσαν βασιλεῖς Ἰούδα. Καὶ οἱ (ε) ἄνδρες ἐν πίστει ἐπὶ τῶν ἔρ-
γων· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπίσκοποι, Ἰὲθ καὶ Ἀβδίας οἱ Λευῖται ἐξ υἱῶν Μεραρὶ, καὶ Ζαχαρίας καὶ
13 Μοσολλὰμ ἐκ τῶν υἱῶν Καὰθ ἐπισκοπεῖν, καὶ πᾶς (ζ) Λευίτης, καὶ πᾶς συνιῶν ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν. Καὶ
ἐπὶ τῶν νωτοφόρων, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, ἐργασίᾳ καὶ ἐργασίᾳ· καὶ ἀπὸ τῶν
14 Λευιτῶν γραμματεῖς καὶ κριταὶ καὶ πυλωροί. Καὶ ἐν τῷ ἐκφέρειν (η) αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσοδι-
15 ασθὲν εἰς οἶκον κυρίου, εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς βιβλίον νόμου κυρίου διὰ χειρὸς Μωυσῆ. Καὶ ἀπεκρί-
θη Χελκίας, καὶ εἶπε πρὸς Σαφὰν τὸν (θ) γραμματέα, Βιβλίον νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδω-
16 κε Χελκίας τὸ βιβλίον τῷ (ι) Σαφάν. Καὶ εἰσήνεγκε Σαφὰν τὸ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπ-
έδωκεν (κ) ἔτι τῷ βασιλεῖ λόγον, Πᾶν τὸ δοθὲν ἀργύριον ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν (λ) ποιούν-
17 των. Καὶ ἐχώνευσαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ χεῖρα τῶν ἐπισκόπων,
18 καὶ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων (μ) τὴν ἐργασίαν. Καὶ ἀπήγγειλε Σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ (ν) βασιλεῖ λό-
γον, λέγων, Βιβλίον δέδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀνέγνω αὐτὸ Σαφὰν ἐναντίον τοῦ βασιλέως.
19 20 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τοῦ (ξ) νόμου, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Καὶ ἐνε-
τείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ καὶ τῷ Ἀχικὰμ υἱῷ Σαφὰν καὶ τῷ (ο) Ἀβδὼμ υἱῷ Μιχαίᾳ καὶ τῷ Σα-
21 φὰν τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ Ἀσαίᾳ παιδὶ τοῦ βασιλέως, λέγων, Πορεύθητε, ζητήσατε τὸν κύριον περὶ
ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς (π) τοῦ καταλειφθέντος ἐν Ἰσραὴλ καὶ (ρ) Ἰούδα περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ
εὑρεθέντος, ὅτι μέγας ὁ θυμὸς κυρίου ἐκκέκαυται ἐν ἡμῖν, διότι οὐκ εἰσήκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν
22 τῶν λόγων κυρίου, τοῦ ποιῆσαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Καὶ ἐπορεύ-
θη (σ) Χελκίας, καὶ οἷς εἶπεν ὁ βασιλεὺς, πρὸς Ὀλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα Σελλὴμ υἱοῦ (τ) Θε-
κωὲ υἱοῦ Ἀρὲς, φυλάσσουσαν τὰς ἐντολάς, καὶ αὐτὴ κατῴκει ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν (υ) μασαναί, καὶ ἐλά-
23 λησαν αὐτῇ κατὰ ταῦτα. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Εἴπατε τῷ ἀν-
24 δρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρός με, (φ) Οὕτω λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω (χ) ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ-
τον κακὰ, τοὺς πάντας λόγους τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ ἐναντίον τοῦ βασιλέ-
25 ως Ἰούδα, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με καὶ (ψ) ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶ-
σι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν (ω) αὐτῶν· καὶ ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ σβε-
σθήσεται.

Et dederunt fabris & ædificatoribus ad emendum lapides quatuor pe- 11
dum, & ligna in trabes ad tegendum domos, quas exterminâverant reges
Juda. Et viri in (c) fide super opera: & super eos visitatores Jeth, 12
& Abdias, Levitæ ex filiis Merari, & Zacharias, & Mosollam, ex fi-
liis Caath, (d) ad visitandum, & omnis Levita, & omnis intelligens
in organis canticorum. Et super bajulos, & super omnes facientes o- 13
pera, (e) opificio, & opificio. Et ex Levitis scribæ, & judices, & jani-
tores. Et in efferendo ipsos argentum illatum in domum Domini, inve- 14
nit Chelcias sacerdos librum legis Domini per manum Moysi. Et respon- 15
dit Chelcias, & dixit ad Saphan scribam; Librum legis inveni in do-
mo Domini. Et dedit Chelcias librum ipsi Saphan. Et intulit Saphan li- 16
brum ad regem: & retulit adhuc regi (f) verbum; Omne quod da-
tum est argentum in manu puerorum tuorum, qui faciunt, Et fuderunt 17
argentum inventum in domo Domini, & dederunt in manum visitatorum,
& in manû facientiû opificiû. Et annuntiavit Saphan scriba regi ver- 18
bum dicens: Librum dedit mihi Chelcias sacerdos. Et legit illum Saphan
coram rege. Et factum est, ut audivit rex verba legis; & discidit ve- 19
stimenta sua: Et mandavit rex Chelciæ, & Achicam filio Saphan, & 20
Abdom filio Michææ, & ipsi Saphan scribæ, & Asaia puero regis, di-
cens; Ite, quærite Dominum, pro me, & pro omni qui remansit in 21
Israel, & Juda, de verbis libri inventi: quoniam magnus furor Do-
mini accensus est in nobis; eò quòd non exaudierunt patres nostri verba
Domini ad faciendum secundùm omnia, quæ scripta sunt in libro hoc. Et 22
ivit Chelcias, & quibus dixit rex, ad Oldam prophetissam uxorem Sel-
lem filii Thecoe filii Aras, (g) custodientem mandata: & ipsa habita-
bat in Hierusalem in Masanæ: & locuti sunt ei secundùm hæc. Et 23
dixit eis, Sic dixit Dominus Deus Israel; Dicite viro, qui misit vos ad
me; Sic dicit Dominus; Ecce ego induco super locum hunc mala, o- 24
mnia verba scripta in libro aperto coram rege Juda; Pro eo quòd dereli- 25
querunt me, & sacrificaverunt diis alienis, ut irritarent me in omnibus
operibus manuum suarum. Et accensus est furor meus in locum istum,
& non extinguetur.

MS. A. (γ) καὶ ἀγοράσαι λίθους (δ) ἐξωλέθρευσαν (ε) ἄνδρες πίστει (ζ) Λευίτης συνιῶν (η) αὐτοὺς ἀργύριον (θ) γραμματέαν, (ι) * Ἀσάφ. (κ) ἐπὶ τῷ (λ) ποιοῦντων τὸ ἔργον. Καὶ (μ) ἐργασίαν. Καὶ (ν) βασιλεῖ, λέγων, Βιβλίον νόμου ἔδωκέν μοι (ξ) νόμου, διέῤῥηξεν (ο) Ἀβδὼν (π) τοῦ περιλειφθέντος ἐν (ρ) ἐν Ἰούδα (σ) Χελκείας οἷς (τ) Θακκὰθ υἱοῦ Ἐσρῆ, (υ) μασαναί, (φ) Οὕτως (χ) κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, τοὺς (ψ) ἔθυσαν θεοῖς ἑτέροις, ἵνα (ω) ἑαυτῶν·

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * والنجارين والبنائين * والذين يشترون الجواهر والخشب * لعمارة البيت الذي اخربه ملوك
12 يهودا * والرجال الذين كانوا يصنعون بالامانة صنائع القدس * وهم كلهم حكماء واسماوهم
ناحات وعوبديا من بني مراري * وزكريا وسالوم من بني قاهث والمقدمون واللاويون الذين
13 14 كانوا يسبحون * وساير صناع الصنائع * حين كانوا يخرجون المال الذي كان يدخل الى
15 بيت الله * وجد حلقيا الكاهن سفر توراة الله * الذي كان اعطاه على يد موسي * فقال
حلقيا الكاهن لسافان السافر * قد وجدت سفر التورية في بيت الله * واعطي حلقيا الكاهن
16 السفر لسافان * فقال سافان السافر للملك ما قاله حلقيا * وان كل شي اعطيت بيد عبيدك
17 الذين يصنعون * ويخرجون المال لعمارة بيت الله * يعطون الحساب للقومة ولصانعي
18 الصنائع * واوري سافان السافر للملك السفر * وقال * هذا اعطاه حلقيا الكاهن * وقري فيه
19 20 سافان قدام الملك * فلما سمع الملك الفاظ الناموس شق ثيابه * وامر الملك حلقيا *
واحيقوم بن سافان * وعاباحور بن ميخا * وسافان المعلم * واسيا نقه بيت المال * وقال
21 لهم * امضوا صلوا قدام الله على * وعلى امة بني اسرايل وعلى يهودا * لاجل الفاظ هذا
السفر الذي وجدناه * لان سخط الرب الذي ياتي علينا عظيم * وما سمع اباونا الفاظ
22 الرب المكتوبة علينا في هذا السفر * فمضي حلقيا والذين معه من قدام الملك
الي عند خلدي النبية امراة سالوم ابنة زمري بن حردا حارس الثياب * وكانت
23 باورسليم تعلم * وكلموها كما امر الملك * فقالت لهم * هكذا يقول رب الارباب اله
24 اسرايل * قولوا للرجل الذي بعثكم * ها اجي بسخطة على هذا البلد وعلى سكانها *
25 وكل اللعنات المكتوبة في السفر * واجري عدتها علي ملك يهودا * لانهم تركوني
وعبدوا الالهة الغريبة * واسخطوني بما صنعت ايديهم * فسوف يجي سخطي علي هذا
البلد وعلي اهله *

Et pro fabris lignariis atque murariis, & 11
iis qui emebant gemmas & ligna ad re-
ædificandam domum quam destruxerant
reges Judæ. Porro viri qui fideliter 12
agebant opera Sanctuarii, erant omnes
sapientes: Et nomina eorum sunt, Na-
hath & Obadia de filiis Merari, &
Sacharia & Salum de filiis Cahath,
Dum ergò præpositi Levitæ qui laudes
canebant, Omnesque artifices 13
Evacuarent pecuniam quæ ingressa fue- 14
rat in domum Dei; invenit Helcia sa-
cerdos librum legis Dei, quem dede-
rat per manum Mosis. Quapropter di- 15
xit Helcia sacerdos ad Saphanem scri-
bam, Inveni librum legis in domo Dei;
deditque Helcia sacerdos librum Sapha-
ni. Retulit ergò Saphan scriba regi quæ 16
dixerat Helcia, & ait, De rebus omni-
bus quas dedisti in manû servorum tu-
orum qui operantur, Quique pecuni- 17
am impendunt in ædificium domûs Dei,
rationem reddunt præpositis & operum
curatoribus. Tum ostendit Saphan re- 18
gi librum illum, & ait, Hunc dedit Hel-
cia sacerdos: legitque in eo Saphan co-
ram rege. Cùm ergò rex audisset ser- 19
mones legis, laceravit vestes suas;
Præcepitque rex Helciæ & Abicomo 20
filio Saphanis, Abachori filio Michæ,
Saphani doctori, & Asiæ thesaurario, &
dixit eis; Ite, Deumque precamini pro 21
me, pro populo Israelitico, & pro Ju-
da causâ sermonum hujus libri quem
invenimus: nam ira Domini quæ ven-
tura est super nos, maxima est: nec au-
dierunt majores nostri sermones Domi-
ni præscriptos nobis in hoc libro. Profe- 22
cti igitur Helcia & hi qui erant cum
eo, à præsentia regis ad Choldam pro-
phetissam uxorem Salomis, filiam Zamri
filii Hezdæ custodis vestium (erat au-
tem illa docens in Jerusalem) allocuti
sunt eam prout præceperat rex. Quæ 23
respondit eis, Sic dicit Dominus domi-
norum Deus Israelis; Dicite viro qui
vos misit, Ecce adducturus sum iram 24
adversùs regionem istam & adversùs
incolas ejus: & omnes execrationes
scriptas in eo libro: & efficiam ut com-
plures earum contingant regno Judæ.
Eò quòd me derelicto adoraverunt deos 25
extraneos, & me provocaverunt ad i-
ram operibus manuum suarum; idcircò
invadet ira mea regionem istam & inco-
las ejus.

דברי הימים ב: לה

Deus DOMINUS dixit Ita : *eum ad* dicetis sic ,*DOMINO in* inquirendum ad vos *mittentem* Jehudah regem ad Et

26 ואל מלך יהודה השלח אתכם לדרוש ביהוה כה תאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי

te audiendo in ,*Dei faciebus à* te humiliasti & ,tuum cor est emollitum *eo Propter* .audisti quæ verba ,Israel

27 ישראל הדברים אשר שמעת: יען רך לבבך ותכנע מלפני אלהים בשמעך את

flevisti & ,tua vestimenta scidisti & ,*meæ facies ad* te humiliasti & ,ej⁹ habitatores contra & ,istum locum contra ejus verba

דבריו על המקום הזה ועל ישביו ותכנע לפני ותקרע את בגדיך ותבך

tua sepulchra ad te congregabis & ,tuos patres ad te colligam ego Ecce .DOMINUS dixit ,audivi ego etiam & : *meæ facies ad*

28 לפני וגם אני שמעתי נאם יהוה: הנני אספך אל אבתיך ונאספת אל קברתיך

retulerunt Et .ej⁹ habitatores cõtra & ,istum locum cõtra *adducens* ego quod malum omne *in* tui oculi videbunt non & ,pace in

בשלום ולא תראינה עיניך בכל הרעה אשר אני מביא על המקום הזה ועל ישביו וישיבו

domum rex ascendit Et .Jerusalaim & ,Jehudah seniores omnes congregavit & ,rex misit Et .verbum regi

29 את המלך דבר: וישלח המלך ויאסף את כל זקני יהודה וירושלם: ויעל המלך בית 30

magno à ,populus omnis & ,Levitæ & ,sacerdotes & ,Jerusalaim habitatores & ,Jehudah vir omnis & ,DOMINI

יהוה וכל איש יהודה וישבי ירושלם והכהנים והלוים וכל העם מגדול

stetit Et .DOMINI domo *reperti* ,fœderis libri verba omnia eorũ auribus in legit & : parvum ad usque &

31 ועד קטן ויקרא באזניהם את כל דברי ספר הברית הנמצא בית יהוה: ויעמד

,ej⁹ præcepta *custodiendũ ad* &,DOMINUM post *ambulandũ ad* ,*DOMINI facies ad* fœdus *excidítque* ,suo *stare super* rex

המלך על עמדו ויכרת את הברית לפני יהוה ללכת אחרי יהוה ולשמור את מצותיו

.hoc libro in scripta fœderis verba *faciendũ ad* ,sua anima tota in & ,suo corde toto in ej⁹ statuta &,ej⁹ testimonia &

ועדותיו וחקיו בכל לבבו ובכל נפשו לעשות את דברי הברית הכתובים על הספר הזה:

.suorũ patrũ Dei ,Dei pactum juxta Jerusalaim habitatores fecerũt & :Binjamin &,Jerusalaim in *repertum* omnẽ fecit stare Et

32 ויעמד את כל הנמצא בירושלם ובנימן ויעשו יושבי ירושלם כברית אלהים אלהי אבותיהם:

repertum omnem fecit servire & ,Israel filiorum quæ ,terris universis de abominationes omnes Josijahu removit Et

33 ויסר יאשיהו את כל התועבות מכל הארצות אשר לבני ישראל ויעבד את כל הנמצא

.suorũ patrũ *Deum DOMINUM post* à recesserunt non suis diebus cunctis : suo Deo DOMINO *serviendum ad* ,Israel in

בישראל לעבוד את יהוה אלהיהם כל ימיו לא סרו מאחרי יהוה אלהי אבותיהם:

CAP. XXXV. לה

constituit Et .primi mensis decima quarta in Pesach immolaverunt & : DOMINO Pesach Jerusalaim in Josijahu fecit Et

1 ויעש יאשיהו בירושלם פסח ליהוה וישחטו הפסח בארבעה עשר לחדש הראשון: ויעמד 2

facientibus intelligere Levitis Dixitque .DOMINI domus *servitium ad* eos confortavit & : suis custodiis in sacerdotes

3 הכהנים על משמרותם ויחזקם לעבודת בית יהוה: ויאמר ללוים המבונים

;Israel rex David filius Selomoh ædificavit quam domo in *sanctitatis* arcam Date : DOMINO *sancti* ,Israel universum

לכל ישראל הקדושים ליהוה תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דויד מלך ישראל

domum per vos præparate Et .Israel ejus populo & ,vestro Deo Domino servite nunc :humero in onus vobis non

4 אין לכם משא בכתף עתה עבדו את יהוה אלהיכם ואת עמו ישראל: והכינו לבית

state Et .ejus filii Selomoh *scriptura in* & ,Israel *regis* David *scriptura in* ,*vestras divisiones secundùm vestrorum patrum*

5 אבותיכם כמחלקותיכם בכתב דויד מלך ישראל ובמכתב שלמה בנו: ועמדו

.Levitarum patris domus divisionem & ,populi filiorum vestrorum fratrum patrum domus *divisiones ad sanctitate in*

בקדש לפלגות בית האבות לאחיכם בני העם וחלקת בית אב ללוים:

Versio VULG. LAT.

Ad regẽ autẽ Juda,qui misit vos pro Domino deprecando, sic loquimini ; Hæc dicit Dominus Deus Israel ; 26
Quoniã audisti verba voluminis, Atque emollitum est cor tuum, & humiliatus es in conspectu Dei, super his quæ 27
dicta sunt contra locum hunc, & habitatores Jerusalem, reveritúsque faciem meam, scidisti vestimenta tua, & flevisti coram me: ego quoque exaudivi te, dicit Dominus.
Jam enim colligam te ad patres tuos, & inferéris in sepulchrum tuum in pace : nec videbunt oculi tui omne 28
malum, quod ego inducturus sum super locum istum, & super habitatores ejus. Retulerunt itaque regi cuncta quæ dixerat. At ille convocatis universis majoribus natu Juda & Jerusalem, Ascendit in domum Domini, u- 29
náque omnes viri Juda & habitatores Jerusalem, Sacer- 30
dotes & Levitæ, & cunctus populus à minimo usque ad maximum. Quibus audientibus in domo Domini, legit rex omnia verba voluminis : Et stans in tribunali suo, 31
percussit fœdus coram Domino, ut ambularet post eum, & custodiret præcepta, & testimonia, & justificationes ejus, in toto corde suo, & in tota anima sua, facerétque quæ scripta sunt in volumine illo, quod legerat. Adju- 32
ravit quoque super hoc omnes, qui reperti fuerant in Jerusalem & Benjamin: & fecerunt habitatores Jerusalem juxta pactum Domini Dei patrum suorum. Abstulit er- 33
gò Josias cunctas abominationes de universis regionibus filiorum Israel : & fecit omnes, qui residui erant in Israel, servire Domino Deo suo. Cunctis diebus ejus non recesserunt à Domino Deo patrum suorum.

CAP. XXXV.

Fecit autem Josias in Jerusalem Phase Domino, quod 1
immolatum est quartadecimâ die mensis primi: Et con- 2
stituit Sacerdotes in officiis suis, hortatúsque est eos ut ministrarent in domo Domini. Levitis quoque, ad quo- 3
rum eruditionem omnis Israel sanctificabatur Domino, locutus est; Ponite arcam in sanctuario templi, quod ædificavit Salomon filius David rex Israel, nequaquàm enim eam ultrà portabitis: nunc autem ministrate Domino Deo vestro, & populo ejus Israel. Et præparate vos 4
per domos & cognationes vestras, in divisionibus singulorum, sicut præcepit David rex Israel, & descripsit Salomon filius ejus. Et ministrate in sanctuario per fa- 5
milias turmásque Leviticas,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]
[illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]

Quod autem ad regem Judæ qui misit vos ad consulendum Dominum, ita dicetis ei ; Sic dicit Dominus Deus Israelis: Quoad sermones quos audisti, quia contritum est cor tuum, & extimuisti Dominum cùm audisti sermones illos quos inducturus sum contra locum istum et contra habitatores illius, contritus inquam es coram me ; ego etiam audivi, dicit Dominus: 26 27
Ac proinde aggregaturus sum te ad patres tuos, & aggregaberis ad sepulturam tuam in pace, & non videbunt oculi tui omne malum quod inducturus sum contra locum istum & contra habitatores ejus. Et retulerunt regi responsum. 28
Mandante præterea rege, congregati sunt ad eum omnes seniores Judæ & Jerusalem. 29
Deinde ascendit rex in domum Domini, simúlque omnes Judæi, omnésque habitatores Jerusalem, sacerdotes, Levitæ, totúsque popul⁹ à minori usque ad majorem: & recitavit coram eis omnes sermones libri hujus testamenti, qui inventus fuerat in domo Domini. 30
Tum stetit rex in statione sua, & juramento se obstrinxit coram Domino, secuturum se Dominum, ambulaturum in viis ejus, præcepta, leges, & testimonia ejus toto corde totóque animo observaturum, & perfecturum sermones testamenti scriptos in hoc libro. 31
Steterunt etiam quotquot reperiebantur in Jerusalem & in Benjamen, & subierunt habitatores Jerusalem fœd⁹ Domini Dei patrum suorum. 32
Amovítque Josia opera abominanda quæ Dominus aboleverat à conspectu filiorum Israëlis : *quod* & executus est universus popul⁹ qui inventus est in Israele, et coluerunt Dominũ Deum suum, neque deflexerunt à vestigiis Domini Dei patrũ suorum. 33

CAP. XXXV.

Celebravit etiam Josia in Jerusalem festum Domino, & festum decimæ quartæ *diei* celebravit mense primo. 1
Constituit sacerdotes in custodiis eorum, & constituit eos in officiis domûs Domini. 2
Levitis existentibus inter omnes filios Israel dixit, Sanctificamini Domino, & collocate arcam sanctitatis in domo quam ædificavit Salomon Davidis filius, rex Israelis: nihil est vobis illic gestandũ humeris vestris; ideo servite Domino Deo vestro et populo ejus Israeli : 3
Et disponite cor vestrum & cor patrum vestrorũ, quemadmodum scripsit David rex Israelis, & quemadmodum scripsit Salomon filius ejus. 4
State in Sanctuario juxta divisionem familiarum vestrarum paternarum, & fratres vestri populares juxta divisionem domûs paternæ Levitarum. 5

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ἐπὶ βασιλέα Ἰέδα τὸν ἀποςείλαντα ὑμᾶς τῦ ζητῆσαι τὸν κύριον, ὅτως ἐρεῖτε αὐτῷ, (α) Οὕ-
27 τω λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Τὲς λόγες ὓς ἤκουσας, Καὶ ἐνετράπη ἡ καρδία σου, κὶ ἐταπει-
νώθης ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τῦτον κὶ ἐπὶ τοὺς κατ-
οικῦντας αὐτὸν, κὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον (β) μου, κὶ διέῤῥηξας τὰ ἱμάτιά σου, κὶ ἔκλαυσας κατεν-
28 αντίον (γ) μου, κὶ ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ κύριος. Ἰδοὺ προςτίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, κὶ προς-
τεθήσῃ πρὸς τὰ μνήματά σε ἐν εἰρήνῃ, κὶ ἐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σε ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ
29 ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τῦτον, κὶ ἐπὶ τὲς κατοικῦντας αὐτόν. κὶ ἀπέδωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον. Καὶ ἀπ-
30 έςειλεν ὁ βασιλεὺς, κὶ συνήγαγε τὲς πρεσβυτέρους Ἰέδα κὶ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀνέβη ὁ (δ) βασι-
λεὺς εἰς οἶκον κυρίου, κὶ πᾶς Ἰέδα, κὶ οἱ κατοικῦντες Ἱερουσαλὴμ, κὶ οἱ ἱερεῖς, κὶ οἱ Λευῖται, καὶ
πᾶς ὁ λαὸς (ε) ἀπὸ μικρῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας λόγους (ζ) βιβλίου τῆς
31 διαθήκης (η) τὲς εὑρεθέντας ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ (θ) ἔςη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν ςῦλον, κὶ διέθετο δια-
θήκην ἐναντίον κυρίου, τῦ πορευθῆναι ἐνώπιον κυρίου, τῦ φυλάσσειν (ι) τὰς ἐντολὰς αὐτῦ, καὶ μαρ-
τύρια, κὶ προςτάγματα αὐτῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, κὶ ἐν ὅλῃ (κ) ψυχῇ, ὥςε ποιεῖν τὲς λόγους τῆς διαθή-
32 κης τοὺς (λ) γεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τέτῳ. Καὶ ἔςησε πάντας τὲς εὑρεθέντας ἐν Ἱερουσαλὴμ
κὶ Βενιαμίν· κὶ ἐποίησαν οἱ κατοικῦντες (μ) Ἱερουσαλὴμ διαθήκην ἐν οἴκῳ κυρίου θεοῦ πατέρων
33 (ν) αὐτῶν. Καὶ περιεῖλεν Ἰωσίας (ξ) τὰ πάντα βδελύγματα ἐκ (ο) πάσης τῆς γῆς, ἣ ἦν υἱῶν Ἰσρα-
ὴλ, κὶ ἐποίησε πάντας τὲς εὑρεθέντας ἐν Ἱερουσαλὴμ κὶ ἐν Ἰσραὴλ, τῦ δουλεύειν κυρίῳ θεῷ (π)
αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας (ρ) αὐτῦ, ἐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ὄπισθε κυρίου θεῦ πατέρων (σ) αὐτῦ.

MS. A. (α) Οὕτως (β) ἐμῦ, (γ) ἐμῦ, (δ) βασιλεὺς Ἰέδα εἰς (ε) ἀπὸ μεγάλυ ἕως μικρῦ, κὶ (ζ) βιβλίου διαθήκης (η) τῦ εὑρεθέντος (θ) ἀνέςη (ι) ἐντολὰς αὐτῦ, καὶ μαρτύρια αὐτῦ, κὶ τὰ προςτάγματα (κ) ψυχῇ τὲς λόγους (λ) ἐγγεγραμμένους (μ) εἰς Ἱερουσαλὴμ (ν) ἑαυτῶν. (ξ) πάντα τὰ (ο) πάσης γῆς, (π) ἑαυτῶν (ρ) ἑαυτῦ, (σ) ἑαυτῦ.

Et ad regem Juda, qui misit vos ad exquirendum Dominum, sic dice- 26
tis ei; Sic dicit Dominus Deus Israel; Verba quæ audisti, Et confu- 27
sum est cor tuum, & humiliatus es à facie mea, in audiendo te verba
mea super locum istum, & super habitantes eum, & humiliatus es ante
me, & discidisti vestimenta tua, & plorâsti coram me; & ego audivi,
dicit Dominus. Ecce appono te ad patres tuos: et apponêris ad monu- 28
menta tua in pace: & non videbunt oculi tui in omnibus malis, quæ e-
go induco super locum istum, & super habitantes eum. Et retulerunt
regi sermonem. Et misit rex, & congregavit seniores Juda, & Hieru- 29
salem. Et ascendit rex in domum Domini, & omnis Juda, & ha- 30
bitantes Hierusalem, & sacerdotes, & Levitæ, & omnis populus à par-
vo usque ad magnum: & legit in auribus eorum omnia verba libri te-
stamenti (h) inventa in domo Domini. Et stetit rex super columnam, 31
& disposuit testamentum coram Domino, ambulandi in conspectu Domi-
ni, custodiendi mandata ejus, & testimonia, & præcepta ejus in toto cor-
de, & in tota anima, ad faciendum verba testamenti scripta in libro isto.
Et fecit stare omnes inventos in Hierusalem, & Benjamin: & fece- 32
runt inhabitantes Hierusalem, testamentum in domo Domini Dei patrum
suorum. Et circumabstulit Josias omnes abominationes de omni terra, 33
quæ erat filiorum Israel: & fecit omnes inventos in Hierusalem, et in
Israel, servire Domino Deo ipsorum, omnibus diebus ipsius, non declina-
vit à post Dominum Deum patrum ipsius.

ΚΕΦ. λε΄.

1 ΚΑὶ ἐποίησεν Ἰωσίας τὸ φασὲκ τῷ κυρίῳ θεῷ (α) αὐτῦ, κὶ ἔθυσε τὸ φασὲκ τῇ (β) τεσσαρεσκαιδε-
2 κάτῃ ἡμέρᾳ τῦ μηνὸς τῦ πρώτου. Καὶ ἔςησε τὲς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς (γ) αὐτῶν, κὶ κατίσχυσεν
3 αὐτὲς εἰς τὰ ἔργα οἴκου κυρίυ. Καὶ εἶπε τοῖς Λευΐταις τοῖς δυνατοῖς ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, τῦ ἁγιασθῆ-
ναι αὐτὲς τῷ κυρίῳ. καὶ ἔθηκαν τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν
υἱὸς Δαυὶδ τῦ βασιλέως Ἰσραήλ. κὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Οὐκ ἔςιν (δ) ὑμῖν ἐπ᾿ ὤμων ἆραι ὐδὲν·
4 νῦν ἦν λειτουργήσατε (ε) τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, (ζ) κὶ τῷ λαῷ αὐτῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἑτοιμάσθητε κατ᾿
οἴκους πατριῶν ὑμῶν, κὶ κατὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν, κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ
5 διὰ χειρὸς (η) Σαλωμὼν υἱῦ αὐτῦ. Καὶ ςῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν ὑμῶν τοῖς
ἀδελφοῖς ὑμῶν (θ) υἱοῖς τῦ λαῦ, κὶ μερὶς οἴκυ πατριᾶς τοῖς Λευΐταις.

MS. A. (α) ἑαυτῦ, κὶ ἔθυσαν (β) τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῦ μηνὸς (γ) ἑαυτῶν, (δ) ὑμῖν ἐπᾶραι ἐπ᾿ ὤμων ὐθέν· (ε) κυρίῳ θεῷ (ζ) καὶ λαῷ (η) βασιλέως Σαλωμὼν (θ) τοῖς υἱοῖς

CAP. XXXV.

ET fecit Josias (a) Phasec Domino Deo suo: & immolavit Phasec 1
quartadecimâ die mensis primi. Et statuit sacerdotes super custodias 2
ipsorum: & confortavit eos ad opera domûs Domini. Et dixit Levi- 3
tis potentibus in omni Israel, ut ipsi sanctificarentur (b) Domino. Et posu-
erunt arcam sanctam in domum, quam ædificaverat Salomon filius Da-
vid regis Israel. Et dixit rex, Non est vobis super humeros tollere
quicquam. Nunc igitur ministrate Domino Deo vestro, & populo ejus Is-
rael: Et paramini secundùm domos patriarum vestrarum, & secun- 4
dùm vices vestras, juxta scripturam David regis Israel, & per manum
Salomon filii ejus. Et state in domo secundùm divisiones domorum pa- 5
triarum vestrarum fratribus vestris filiis populi, & pars domûs patriæ
ipsis Levitis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * ولكن ملك يهودا الذي ابعثكم تطلبون من الله كذا تقولون له • هكذا امر الله اله
27 اسرائيل * لما سمعت الالفاظ التي تاتي على هذا البلد وعلى سكانها حزنت وانكسرت قدامي *
28 وشققت ثيابك وبكيت قدامي • وانا ايضا قد سمعت صلاتك * ومن اجل ذلك انا ارفعك
الى ابائك • لتدفن في قبرك بسلام • ولا ترى عيناك شي من السخطة التي ارسلها على
29 هذه البلد وعلى سكانها • فابلغوا الملك الجواب * فارسل الملك وجمع يهودا وسكان اروشليم
30 * وطلع الملك الى بيت الله • وسائر يهودا وسكان يروشليم • والكهنة واللاويون * وسائر
الامة كبيرهم وصغيرهم • وقرى قدامهم سائر الفاظ سفر الوصية هذه التي وجدت في بيت
31 الله * ووقف الملك في موضعه • وحلف بالايمان قدام الله ان يمضي تابعا للرب * ويسالك
سائر طرقه • ويحفظ وصاياه ونواميسه وشهاداته من كل قلبه • ومن كل نفسه يصنع هذه
32 الوصية المكتوبة في هذا السفر * قدام كل من وجد في اروشليم وفي بنيامين • وصنع
33 سكان اروشليم عهدا لله اله ابائهم * ونفى يوسيا الافعال الفاحشة التي اهلك الله بها
الشعوب من قدام بني اسرائيل • وعبد ايضا سائر شعب الارض وامنوا لله الههم * ولم يميلوا
من قدام اله ابائهم *

At verò regi Judæ qui misit vos consul- 26
tum Deum, sic dicetis; Ita præcepit De-
us, Deus Israelis. Quia, auditis rebus 27
quæ venturæ sunt contra regionem istam
& contra habitatores ejus, contristatus
& confractus es coram me, vestes tuas
lacerâsti, & flevisti coram me; ego et-
iam exaudivi orationem tuam: Et hac 28
de causâ tollam te ad majores tuos, ut
pacificè sepeliaris in sepulchro tuo, nec
cernant oculi tui quicquam indignationis
quam immissurus sum contra hanc regio-
nem & incolas ejus: & retulerunt regi
responsum. Tum mittens rex, congre- 29
gavit Judam & cives Jerusalem; Et 30
ascendens rex in domum Dei unà cum
toto Juda, civibus Jerusalem, sacerdo-
tibus, Levitis, & universâ plebe tam
magno quam parvo, legit iis præsentibus,
cunctos sermones libri mandati illius
quod repertum fuerat in domo Domini.
Deinde stetit rex in statione sua, & ju- 31
ramentum fecit coram Deo sectaturum se
Dominum, ambulaturum in omnibus viis
ejus, præcepta, leges, & testimonia ejus
toto corde observaturum, toto denique a-
nimo perfecturum mandatum istud scri-
ptum in hoc libro, Coram omnibus qui 32
extabant in Jerusalem & in Benjamin:
pariter fœdus pepigêre cives Jerusalem
cum Deo, Deo majorum suorum. Ab- 33
olevit quoque Josia turpes actiones pro-
pter quas perdiderat Deus gentes à con-
spectu filiorum Israelis: & submisit et-
iam se totus terræ populus, et dediderunt
se Deo, Deo suo, neque declinaverunt à
conspectu Dei majorum suorum.

• الفصل الخامس والثلثون •

1 2 * وصنع يوسيا باروشليم عيدا لله • عمله في اربعة عشر من الشهر الاول * واقام الكهنة على
3 مراتبهم * وقال للاويين القايمين في سائر بني اسرائيل • تقدسوا لله • واعطوا صندوق القدس
في البيت الذي بناه سليمان بن داود • ولا تحملوا على اكتافكم • بل اخدموا الله الهكم
4 ولشعبه اسرائيل * واصلحوا قلوبكم كما كتب داود ملك اسرائيل • وكما كتب سليمان ابنه
5 * وقدسوا بالطهارة في الجزء الذي في بيت ابائكم واخوتكم بني الشعب • والاخر
الذي في بيت اللاويين *

CAP. XXXV.

CElebravit autem Josia in Jerusa- 1
lem festum Domino, celebravit inquam
illud decimâ quartâ mensis primi. Tum 2
constituit sacerdotes in officiis eorū: Di- 3
xitque Levitis qui aderant inter omnes Is-
raelitas, Sanctificamini Deo, & arcam
sanctitatis ponite in domo quam ædifica-
vit Salomon filius Davidis: ne portetis
super humeros vestros, sed Deo servite,
Deo vestro, et populo ejus Israeli. Dis- 4
ponite corda vestra quemadmodum præ-
scripsit David rex Israelis, et quemadmo-
dum præscripsit Salomon filius ejus. Et 5
sacra facite cum puritate, tam in ea par-
te quæ est in domo patrum vestrorum &
fratrum vestrorum popularium, quàm in
altera quæ est in domo Levitarum.

דברי הימים ב : לה

6 וּשְׁחֲטוּ הַפָּסַח וְהִתְקַדְּשׁוּ וְהָכִינוּ לַאֲחֵיכֶם לַעֲשׂוֹת כִּדְבַר־יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃
7 וַיָּרֶם יֹאשִׁיָּהוּ לִבְנֵי הָעָם צֹאן כְּבָשִׂים וּבְנֵי־עִזִּים הַכֹּל לַפְּסָחִים לְכָל־הַנִּמְצָא לְמִסְפַּר שְׁלֹשִׁים אֶלֶף
8 וּבָקָר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אֵלֶּה מֵרְכוּשׁ הַמֶּלֶךְ׃ וְשָׂרָיו לִנְדָבָה לָעָם לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם הֵרִימוּ
חִלְקִיָּה וּזְכַרְיָהוּ וִיחִיאֵל נְגִידֵי בֵּית הָאֱלֹהִים לַכֹּהֲנִים נָתְנוּ לַפְּסָחִים אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּבָקָר
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ וְכָנַנְיָהוּ וּשְׁמַעְיָהוּ וּנְתַנְאֵל אֶחָיו וַחֲשַׁבְיָהוּ וִיעִיאֵל וְיוֹזָבָד שָׂרֵי הַלְוִיִּם
10 הֵרִימוּ לַלְוִיִּם לַפְּסָחִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וּבָקָר חֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וַתִּכּוֹן הָעֲבוֹדָה וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים
11 עַל־עָמְדָם וְהַלְוִיִּם עַל־מַחְלְקוֹתָם כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּשְׁחֲטוּ הַפָּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים
12 מִיָּדָם וְהַלְוִיִּם מַפְשִׁיטִים׃ וַיָּסִירוּ הָעֹלָה לְתִתָּם לְמִפְלַגּוֹת לְבֵית־אָבוֹת לִבְנֵי
13 הָעָם לְהַקְרִיב לַיהוָה כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר מֹשֶׁה וְכֵן לַבָּקָר׃ וַיְבַשְּׁלוּ הַפֶּסַח בָּאֵשׁ כַּמִּשְׁפָּט
14 וְהַקֳּדָשִׁים בִּשְּׁלוּ בַּסִּירוֹת וּבַדְּוָדִים וּבַצֵּלָחוֹת וַיָּרִיצוּ לְכָל־בְּנֵי הָעָם׃ וְאַחַר הֵכִינוּ
לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן בְּהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַחֲלָבִים עַד־לָיְלָה וְהַלְוִיִּם הֵכִינוּ
15 לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן׃ וְהַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי־אָסָף עַל־מַעֲמָדָם כְּמִצְוַת דָּוִיד וְאָסָף וְהֵימָן
וִידֻתוּן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ וְהַשֹּׁעֲרִים לְשַׁעַר וָשָׁעַר אֵין לָהֶם לָסוּר מֵעַל עֲבֹדָתָם כִּי־אֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם
16 הֵכִינוּ לָהֶם׃ וַתִּכּוֹן כָּל־עֲבוֹדַת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהַעֲלוֹת
17 עֹלוֹת עַל מִזְבַּח יְהוָה כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים אֶת־הַפֶּסַח
18 בָּעֵת הַהִיא וְאֶת־חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים׃ וְלֹא־נַעֲשָׂה פֶסַח כָּמֹהוּ בְּיִשְׂרָאֵל
מִימֵי שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וְכָל־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־עָשׂוּ כַּפֶּסַח אֲשֶׁר־עָשָׂה יֹאשִׁיָּהוּ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
19 וְכָל־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָםִ׃ בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמַלְכוּת יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה
הַפֶּסַח הַזֶּה׃

Versio VULG. LAT.

Et sanctificati immolate Phase: fratres etiam vestros, ut 6
possint juxta verba quæ locutus est Dominus in manu
Moysi facere, præparate. Dedit præterea Josias omni 7
populo, qui ibi fuerat inventus in solennitate Phase,
agnos & hœdos de gregibus, & reliqui pecoris triginta
millia, boum quoque tria millia: hæc de regis universa
substantia. Duces quoque ejus, sponte quod voverat, ob- 8
tulerunt, tam populo, quàm Sacerdotibus & Levitis. Porrò
Helcias, & Zacharias, & Jahiel, principes domûs
Domini, dederunt Sacerdotibus ad faciendum Phase pecora
commixtim duo millia sexcenta, & boves trecentos.
Chonenias autem, & Semeias, etiam Nathanael, fra- 9
tres ejus, necnon Hasabias, & Jehiel, & Josabad, princi-
pes Levitarum, dederunt cæteris Levitis ad celebrandum
Phase quinque millia pecorum, & boves quingentos.
Præparatúmque est ministerium, & steterunt sacerdotes
in officio suo: Levitæ quoque in turmis, juxta regis im- 10
perium. Et immolatum est Phase: asperserúntq; Sacer- 11
dotes manu suâ sanguinem, & Levitæ detraxerunt pel-
les holocaustorum: Et separaverunt ea ut darent per do- 12
mos & familias singulorum, & offerrentur Domino, sicut
scriptum est in libro Moysi: de bobus quoque fecerunt si-
militer. Et assaverunt Phase super ignē, juxta quod in le- 13
ge scriptum est: pacificas verò hostias coxerunt in lebeti-
bus, & cacabis, & ollis, & festinatò distribuerunt uni-
versæ plebi: Sibi autē & Sacerdotibus posteà paraverunt: 14
nam in oblatione holocaustorum & adipum usq; ad no-
ctem Sacerdotes fuerunt occupati: undè Levitæ sibi, &
Sacerdotibus filiis Aaron paraverunt novissimis. Porrò 15
cantores filii Asaph stabant in ordine suo, juxta præceptū
David, & Asaph, & Heman, & Idithun, prophetarū re-
gis: Janitores verò per portas singulas observabant, ita ut
nec punctò quidem discederent à ministerio: quam ob rē
& fratres eorum Levitæ paraverunt eis cibos. Omnis igi- 16
tur cultura Domini ritè completa est in die illa, ut facerēt
Phase, & offerrent holocausta sup altare Dñi, juxta præ-
ceptū regis Josiæ. Fecerúntq; filii Israel, qui reperti fue- 17
rant ibi, Phase in tempore illo, & solennitatē azymorū
septem diebus. Non fuit Phase simile huic in Israel à die- 18
bus Samuelis prophetæ: sed nec quisquam de cunctis re-
gibus Israel fecit Phase sicut Josias, Sacerdotibus, & Le-
vitis, & omni Judæ, & Israel qui repertus fuerat, & ha-
bitantibus in Jerusalem. Octavodecimo anno regni Jo- 19
siæ hoc Phase celebratum est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Mactate Pascha, & sanctificamini, & dispo- 6
nite cor fratrum vestrorum ut faciant quem-
admodum locutus est Dominus cum Mose.
Segregavit autem Josia pro popularibus o- 7
mnibus qui aderant, oves, agnos, & hœdos
caprarum (omnia hæc ad Pascha) numero
triginta millia, boum verò tria millia; eáque
de facultatibus regis. Principes quoque ejus 8
segregaverunt pro populo, sacerdotibus, &
Levitis: item Helcia, Zacharia, & Nehaël præ-
fecti domûs Domini segregaverunt pro sacer-
dotibus, dederúntque ad Pascha oves bis mil-
le sexcentas, & boves trecentos. Chanania 9
verò, & Semaia nepos illius, Hesabia, & Je-
diel, segregaverunt pro Levitis ad Pascha,
oves quinquies mille, & boves quingentos.
Rebus itaque paratis, steterunt sacerdotes in 10
stationibus suis, & Levitæ in stationibus suis.
Et mactaverunt Pascha juxta præceptum re- 11
gis, sparserúntque sacerdotes de sanguine.
Levitæ verò pelles detrahebant, & holocau- 12
sta distribuebant juxta partitiones patrum fi-
liorum populi, ut offerrent Domino, quem-
admodum scriptum est in libro legis Mosai-
cæ: atque hoc pacto offerebant singulis ma-
tutinis. Pascha etiam igne coxerunt, prout 13
fas erat: sacrum autem ipsius *Paschatis* igne
coxerunt in ollis, lebetibus, & caldariis: &
quidem accurrebant omnes filii populi. Post 14
hæc paraverunt sibi sacerdotes quod suum
erat: nam sacerdotes filii Haronis portabant
holocausta & adipem usque ad Levitas, Le-
vitæ verò parabant sibi & sacerdotibus
filiis Haronis qui ministrabant; Filiis A- 15
saph *interea stantibus* in statione sua, se-
cundùm præceptum Davidis. Deinde He-
man & Irithun congregaverunt Videntes re-
gis, & custodes liminum qui erant in singu-
lis januis: nihil enim erat quod avocaret eos
ab ullis muneribus eorum; quoniam fratres
eorum paraverant eis. Itaque paratum fuit 16
totum Domini ministerium in die illa, ut face-
rent Pascha: & holocausta obtulerunt super
altare Domini, juxta præceptum regis Josiæ:
Et filii Israelis qui præsentes erant, Pascha ce- 17
lebrârunt eodem tempore, & festum azymo-
rum septem diebus. Neque celebratum fuit 18
festum in Israele huic simile, à diebus Samuelis
prophetæ: nec ullus regum Israelis celebravit
par illi Paschati quod celebravit Josia cum sa-
cerdotibus & Levitis, totóque Judâ & Israele
qui aderant in Jerusalem. Anno decimo octa- 19
vo regni Josiæ celebratum fuit hoc festum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ θύσατε τὸ φασὲκ, (ι) καὶ ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸν λόγον κυρίου διὰ χειρὸς
7 Μωυσῆ. Καὶ ἀπήρξατο Ἰωσίας τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους ἀπὸ τῶν τέκνων τῶν
αἰγῶν, πάντα εἰς τὸ φασὲκ, καὶ πάντας τοὺς εὑρεθέντας εἰς ἀριθμὸν τριάκοντα χιλιάδας, καὶ μόσχων τρεῖς
8 χιλιάδας, ταῦτα ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βασιλέως. Καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀπήρξαντο τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσι
(κ) καὶ τοῖς Λευίταις· ἔδωκε δὲ Χελκίας καὶ Ζαχαρίας καὶ Ἰεϊὴλ οἱ (λ) ἄρχοντες τοῖς ἱερεῦσιν οἴκου Θεοῦ, καὶ
9 ἔδωκαν εἰς τὸ φασὲκ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους δισχίλια ἑξακόσια, καὶ μόσχους τριακοσίους. Καὶ (μ)
Χωνενίας, καὶ Βαναίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ναθαναὴλ (ν) ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ (ξ) Ἀσαβίας, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ
Ἰωζαβὰδ, ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν, ἀπήρξαντο τοῖς Λευίταις εἰς τὸ φασὲκ πρόβατα πεντακισχίλια, καὶ μό-
10 σχους πεντακοσίους. Καὶ (ο) κατωρθώθη ἡ λειτουργία, καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν (π) αὐτῶν, καὶ οἱ
11 Λευῖται ἐπὶ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως. Καὶ ἔθυσαν τὸ φασὲκ, καὶ προσέχεαν
12 οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐξέδειραν. Καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν παραδοῦναι
αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ' οἴκους πατριῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, τοῦ προσάγειν τῷ κυρίῳ, ὡς γέγραπται
13 ἐν (ρ) βιβλίῳ Μωυσῆ· καὶ οὕτως εἰς τὸ πρωΐ. Καὶ ὤπτησαν τὸ φασὲκ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ
ἅγια ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ (σ) εὐοδώθη, καὶ ἔδραμον πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ
14 λαοῦ. Καὶ μετὰ τὸ ἑτοιμάσαι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἀναφέρειν (τ) τὰ ὁλοκαυτώματα
15 καὶ τὰ στέατα ἕως νυκτὸς, καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς Ἀαρών. Καὶ
οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ Ἀσὰφ ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς Δαυὶδ, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Αἱμὰν, καὶ (υ)
Ἰδιθὼμ οἱ προφῆται τοῦ βασιλέως· καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πυλωροὶ (φ) πύλης καὶ πύλης, οὐκ ἦν αὐ-
τοῖς κινεῖσθαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας (χ) τῶν ἁγίων, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς.
16 Καὶ κατωρθώθη καὶ ἡτοιμάσθη πᾶσα ἡ λειτουργία κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ ποιῆσαι τὸ φασὲκ, καὶ ἐ-
17 νεγκεῖν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως (ψ) Ἰωσίου. Καὶ ἐ-
ποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες τὸ φασὲκ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέ-
18 ρας. Καὶ οὐκ ἐγένετο φασὲκ ὅμοιον αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, ἀπὸ ἡμερῶν Σαμουὴλ τοῦ προφήτου καὶ (ω) πάντες
βασιλεῖς Ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησαν τὸ φασὲκ ὃ ἐποίησεν Ἰωσίας, καὶ οἱ ἱερεῖς, (α) καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶς
19 Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ ὁ εὑρεθεὶς, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, τῷ κυρίῳ. Τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει
τῆς βασιλείας (β) Ἰωσίου ἐποιήθη τὸ φασὲκ τοῦτο. μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ἔδρασεν Ἰωσίας ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ
τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας καὶ τὰ (γ) θεραφὶν καὶ τὰ εἴδωλα καὶ τὰ (δ) καρασὶμ ἃ ἦν (ε) ἐν γῇ
Ἰούδα καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐνεπύρισεν ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους
(ζ) ἐπὶ τοῦ βιβλίου οὗ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἔμπρο-
σθεν αὐτοῦ, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ (η) αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ (θ) αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον Μωυσῆ, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη (ι) ὅμοιος. πλὴν οὐκ ἀπεστράφη κύριος ἀπὸ ὀργῆς
θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου, οὗ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ Ἰούδα, ἐπὶ πάντα τὰ (κ) παροργίσματα αὐτοῦ
ἃ παρώργισε Μανασσῆς. καὶ εἶπε κύριος, Καί γε τὸν Ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς
ἀπέστησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπωσάμην τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον ὃν
εἶπα, Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

Et immolate Phasec, (c) & præparate fratribus vestris ad faciendum 6
juxta verbum Domini per manum Moysi. Et primitias dedit Josias filiis 7
populi, oves, & agnos, & hædos de filiis caprarũ, omnia ad Phasec, & (d)
omnes inventos ad numerũ, triginta millia, et vitulorũ tria millia. Hæc de
substantia regis. Et principes ejus dederunt primitias populo, & sacerdotib, 8
& Levitis. Dedit autem Chelcias, & Zacharias, & Jeiel principes (e) sa-
cerdotibus domûs Dei, & dederunt in Phasec oves, & agnos, & hædos
duo millia sexcenta, & vitulos trecentos. Et Chonenias, & Banæas, et 9
Samæas, et Nathanael frater ejus, & Asabias, & Jeiel, & Jozabad,
principes Levitarum, dederunt primitias Levitis in Phasec, oves quinque
millia, & vitulos quingentos. Et directum est ministerium: & stete- 10
runt sacerdotes super statione suã, & Levitæ super divisiones suas juxta
mandatum regis. Et immolaverunt Phasec, & effundebant sacerdotes 11
sanguinem de manu eorum, & Levitæ excoriabant. Et paraverunt ho- 12
locaustosim ad tradendum eis secundùm divisionem per domos familia-
rum filiis populi, ad offerendum Domino, sicut scriptum est in libro Moy-
si. Et sic in mane. Et assaverunt Phasec in igni juxta judicium: & 13
sancta coxerunt in æneis, & in lebetibus: & prosperatum est: & cur-
rere fecerunt ad omnes filios populi. Et (f) postquàm paraverunt sibi, 14
& sacerdotibus: quoniam sacerdotes in offerendo holocaustomata & a-
dipes usque ad noctem: & Levitæ paraverunt eis, & fratribus ipsorum
filiis Aaron. Et psalmorum cantores filii Asaph super stationem suam 15
secundùm mandata David, & Asaph, & Aman, & Idithom (g) pro-
phetæ regis. Et principes, & janitores portæ, & portæ: non erat eis
moveri à ministerio sanctorum: quoniam fratres eorum Levitæ parave-
rant eis. Et directum est, (h) et paratum est omne ministerium Domini in 16
die illa ad faciendum Phasec, & offerendum holocaustomata super alta-
re Domini juxta mandatum regis Josiæ. Et fecerunt filii Israel, qui 17
inventi sunt, Phasec in tempore illo, & festivitatem azymorum septem
diebus. Et non est factum Phasec simile ei in Israel: à diebus Samuel 18
prophetæ, & (i) omnis regis Israel non fecerunt Phasec, quod fecit
Josias, & sacerdotes, & Levitæ, & omnis Juda, & Israel, qui inven-
tus est, & habitantes in Hierusalem, Domino. Decimo octavo anno 19
regni Josiæ factum est Phasec hoc. (k) Post hæc omnia, quæ fecit
Josias in domo, & ventriloquos, & gnostas, & Theraphim, & idola,
et Caresim, quæ erant in terra Juda, et in Hierusalem, combussit rex
Josias, ut statueret verba legis scripta super librum, quem invenit Chel-
cias sacerdos in domo Domini. Similis ei non fuit ante eum, qui reverti
ad Dominum in toto corde suo, et in tota anima sua, et in tota fortitudi-
ne sua secundùm omnem legem Moysi: et post eum non surrexit similis.
Veruntamen non est aversus Dominus ab ira furoris sui magni, quo ira-
tus erat furore Dominus in Juda super omnes irritationes ejus, quibus
irritavit Manasses. Et dixit Dominus; Etiam Judam amovebo à facie
mea, sicut amovi Israel: et repuli civitatem, quam elegeram, Hierusalem, et domum, quam dixeram, Erit nomen meum illic.

MS. A. (ι) καὶ τὰ ἅγια ἑτοιμάσατε (κ) καὶ Λευίταις· καὶ ἔδωκαν Χελκίας (λ) ἄρχοντες οἴκου τοῦ Θεοῦ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ (μ) Χωχενίας, (ν) ὁ ἀδελφὸς (ξ) Ἀσαβία, (ο) κατωρθώθη (π) ἑαυτῶν, (ρ) βιβλίῳ * νόμου Μωυσῆ· (σ) εὐοδώθη, (τ) τὰ στέατα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἕως (υ) Ἰδιθοὺν (φ) τὸ πύλης (χ) ἁγίων, ὅτι ἀδελφοὶ (ψ) Ἰωσία. (ω) πάντες βασιλεῖς Ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησαν ὡς τὸ (α) καὶ Λευῖται, (β) Ἰωσία. καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους (γ) θεραφεὶμ (δ) καρασεὶμ (ε) ἐν τῇ γῇ Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐνεπύρισεν (ζ) ἐπὶ βιβλίου (η) ἑαυτοῦ (θ) ἑαυτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ ἑαυτοῦ (ι) ὅμοιος αὐτῷ. πλὴν (κ) παροργίσματα ἃ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6
7 * وافصحوا فصحا * واصلحوا قلوب اخوتكم * ليصنعوا كما امر الله * وافرد يوسيا للشعب
غنما وخرافا وجديا ومعزا للفصح * لكل من حضر * عددها ثلاثون الفا * هذه من عند الملك
8 * وكبراوه افردوا للامة والكهنة واللاويين * حلقيا وزكريا وياحييل * وكبراء بيت الله * واعطي
9 للفصح غنما الفين وستماية * وثيرانا ثلاثماية * وكننيا وشمعيا بن اخيه * وحشبيا ويعاييل
10 افردوا للاويين للفصح غنما خمسة الف * وثيرانا خمس ماية * واستلحت الصنعة * وقام
11 الكهنة في مواضعهم * واللاويون على مراتبهم * وذبحوا الفصح كما امر الله * ونضحوا الكهنة
12 من الدم * وكان اللاويون يسلخون * ويعطون الذبائح اجزاء لابائهم * والشعب يقدمون لله
13 كما هو مكتوب في ناموس موسي * كذا كانوا يقربون في كل غداة باكرا * وطبخوا الفصح
14 بالنار مثل ما يراد له في قدور نحاس وفي مراجل * وجري سائر بني اسرائيل * ومن
بعد ذلك اصلح الكهنة حالهم وهم بنو هرون * وهم الذين كانوا يطلعون الذبائح
15 والشحم جدا * اللاويين * واللاويون صنعوا لهم وللكهنة وبنو هرون * كذا اما * بنو
اساف على مواضعهم * كما امر داود * وجمع هامان ويديون مطالعين الملك * وحراس
الابواب كل بواب وبابه * لانه ليس لهم شي يبطلهم من صنائعهم * لان اخوتهم استعدوا
16 لهم * واستعدت صناعة الله في ذلك اليوم لتصنع فيه الفصح * والذبائح قدموها على مذبح
17
18 الله * كما امر الملك يوسيا صنع بنو اسرائيل * ومثل ذلك الفصح من ايام صموئيل النبي
لم تصنع سائر ملوك اسرائيل مثل ذلك الفصح الذي صنعه يوسيا والكهنة واللاويون
19 وسائر يهوذا واسرائيل الذين كانوا موجودين في اورشليم * وفي السنة الثامنة عشر من
ملك يوسيا صنع هذا العيد .

Pascha celebrate, & disponite corda fra- 6
trum vestrorum ad agendum juxta præ-
ceptum Dei. Destinavit autem Josia 7
populo oves, agnos, hædos, & capras pro
Paschate (omnibus scilicet præsentibus)
numero triginta millia: hæc ex muni-
ficentia regis. Similiter principes ejus 8
destinârunt populo, & sacerdotibus,
atque Levitis, Helciæ, Zachariæ, Na-
haëli, & primatibus domûs Dei, dede-
runtque pro Paschate oves bis mille sex-
centas, boves autem trecentos. Cha- 9
nania vero & Semeia filius fratris ejus,
Hasabia & Jedaël destinârunt Levi-
tis pro Paschate, ovium quinque millia,
boves autem quingentos. Rebus jam 10
præparatis, steterunt sacerdotes in locis
suis, & Levitæ in officiis suis: Tum 11
mactaverunt Pascha prout præcepit De-
us, & sacerdotes de sanguine sparse-
runt. Levitæ pelles detrahebant, & sa- 12
crificia per partes distribuebant patri-
bus suis, populus autem Deo offerebant:
sicut scriptum est in lege Mosis, ita
offerebant singulis matutinis temporibus.
Denique Pascha igne coxerunt debito 13
modo in ollis æneis & in cacabis: cur-
rebant autem omnes filii Israelis. Post 14
hæc sacerdotes, nempe filii Haronis, ii
qui sacrificia & adipem offerebant Le-
vitis; rem suam paraverunt: & tam Le-
vitæ quàm sacerdotes & filii Haronis
fecerunt sibi ministros. Filii Asaph 15
erant in stationibus suis, prout manda-
verat David: Heman & Jerithun con-
gregaverunt Videntes regis: & custodes
portarum, quilibet janitor portam suam
custodiebat; quia nihil erat quod eos avo-
caret ab officiis eorum: nam fratres
eorum parabant eis. Itaque paratum 16
fuit eâ die opus Dei, ut in eadem cele-
braretur Pascha: & sacrificia oblata
fuerunt super altare Dei. Quemadmo- 17
dum præcepit rex Josia, fecerunt filii
Israelis. Par illi Paschati, à diebus 18
Samuelis prophetæ, nulli reges Israelis
celebrârunt par illi Paschati quod cele-
bravit Josia cum sacerdotibus & Le-
vitis, & universo Judâ et Israele qui re-
periebantur in Jerusalem. Anno de- 19
cimo octavo regni Josiæ celebratum fuit
hoc Pascha.

: Perath juxta ,Charchemis in *bellandum ad* ,Ægypti rex Necho ascendit ,domum Josijahu præparavit quod ,hoc totum Post

20 אחרי כל־זאת אשר הכין יאשיהו את־הבית עלה נכו מלך־מצרים להלחם בכרכמיש על־פרת

? Jehudah rex ,tibi & mihi Quid :dicendo ,nuncios eum ad misit Et .Josijahu ej' occursum in est egressus &

21 ויצא לקראתו יאשיהו: וישלח אליו מלאכים לאמר מה־לי ולך מלך־יהודה

qui Deo à *tibi* desine *: me festinandum ad* ;dixit Deus & ;*mei belli* domum contra sed ,hodie *tu* te contra non

לא עליך אתה היום כי אל־בית מלחמתי ואלהים אמר לבהלני חדל־לך מאלהים אשר

audivit non & :se mutavit ,eo cum *pugnandum ad* sed ,eo ab *suam faciem* Josijahu avertit non Et .*te corrumpat* non ut ,me cum

22 עמי ואל־ישחיתך: ולא־הסב יאשיהו פניו ממנו כי להלחם־בו התחפש ולא שמע

.Josijahu regem *in jaculatores sunt jaculati* Et .Meghiddo campo in *pugnandum ad* venit Et .Dei ore ex Necho *verba ad*

23 אל־דברי נכו מפי אלהים ויבא להלחם בבקעת מגדו: וירו הירים למלך יאשיהו

,curru de ejus servi eum fecerunt transire Et .admodum *langui* quia ,me facite Transire :suis servis rex Dixitque

24 ויאמר המלך לעבדיו העבירוני כי החליתי מאד: ויעבירהו עבדיו מן־המרכבה

sepulchris in est sepultus & ,est mortuus & ,Jerusalaim eum fecerunt *ire* & ,ei qui secundum currum super eum fecerunt equitare &

וירכיבהו על רכב המשנה אשר־לו ויוליכהו ירושלם וימת ויקבר בקברות

.Josijahu super Irmejahu est lamentatus Et .Josijahu super *lugentes* Jerusalaim & Jehudah omnis & : suorum patrum

25 אבתיו וכל־יהודה וירושלם מתאבלים על־יאשיהו: ויקונן ירמיהו על־יאשיהו

statutum in ea dederunt & :hodie usque Josijahu super suis lamentationibus in cantatrices & ,cantores omnes dixerunt Et

ויאמרו כל־השרים והשרות בקינותיהם על־יאשיהו עד־היום ויתנום לחק

lege in scriptum sicut ,ejus pietates & ,Josijahu *verborum residuum* Et .lamentationibus in scripta ipsa ecce Et .Israel super

26 על־ישראל והנם כתובים על־הקינות: ויתר דברי יאשיהו וחסדיו ככתוב בתורת

.Jehudah & ,Israel regum libro in sunt scripta ipsa ecce ,novissimæ & primæ ejus res Et .DOMINI

27 יהוה: ודבריו הראשנים והאחרנים הנם כתובים על־ספר מלכי־ישראל ויהודה:

CAP. XXXVI. לו

.Jerusalaim in suo patre pro eum constituerunt regem & ,Josijahu filium Jehoachaz terræ populus tulerunt Et

1 ויקחו עם־הארץ את־יהואחז בן־יאשיהו וימליכהו תחת־אביו בירושלם:

.Jerusalaim in regnavit mensibus tribus & *: ipsum regnando in* ,Jehoachaz annorum viginti & trium Filius

2 בן־שלש ועשרים שנה יואחז במלכו ושלשה חדשים מלך בירושלם:

.auri talento & ,argenti talentis centum terram *mulctavit* & ,Jerusalaim in Ægypti rex eum amovit Et

3 ויסירהו מלך־מצרים בירושלם ויענש את־הארץ מאה ככר־כסף וככר זהב:

ejus nomen vertit Et .Jerusalaim & ,Jehudah super ejus fratrem Eljachim Ægypti rex regem constituit Et

4 וימלך מלך־מצרים את־אליקים אחיו על־יהודה וירושלם ויסב את־שמו

quinque & viginti *Filius* .Ægyptum in eum adduxit & ,Necho tulit ejus fratrem Jehoachaz & :Jehojachim

5 יהויקים ואת־יואחז אחיו לקח נכו ויביאהו מצרימה: בן־עשרים וחמש

DOMINI oculis in malum fecit & :Jerusalaim in regnavit annis undecim & ,*ipsum regnando in* Jehojachim annorum

שנה יהויקים במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלם ויעש הרע בעיני יהוה

eum *faciendum ire ad* ,compedibus æreis in eum vinxit & ;Babel rex Nebuchadnesar ascendit eum Contra .sui Dei

6 אלהיו: עליו עלה נבוכדנאצר מלך בבל ויאסרהו בנחשתים להליכו

.Babel in

בבלה:

Versio VULG. LAT.

Postquàm instauraverat Josias templũ, ascendit Nechao rex Ægypti ad pugnandum in Charcamis juxta Euphraten: & processit in occursum ejus Josias. 20
At ille, missis ad eum nuntiis, ait; Quid mihi & tibi est, rex Juda? non adversùm te hodiè venio, sed contra aliam pugno domum, ad quam me Deus festinatò ire præcepit: desine adversùm Deum facere, qui mecum est, ne interficiat te. 21
Noluit Josias reverti, sed præparavit contra eum bellum, nec acquievit sermonibus Nechao ex ore Dei: Verùm perrexit ut dimicaret in campo Mageddo. 22
Ibíque vulneratus à sagittariis, dixit pueris suis; Educite me de prælio, quia oppidò vulneratus sum. 23
Qui transtulerunt eum de curru in alterum currum, qui sequebatur eum more regio, & asportaverunt eum in Jerusalem, mortuúsque est, & sepultus in mausoleo patrum suorum: & universus Juda & Jerusalem luxerunt eum: 24
Jeremias maximè: cujus omnes cantores atque cantatrices, usque in præsentem diem, lamentationes super Josiam replicant; & quasi lex obtinuit in Israel: Ecce scriptum fertur in lamentationibus. 25
Reliqua autem sermonum Josiæ & misericordiarum ejus, quæ lege præcepta sunt Domini, 26
Opera quoque illius prima & novissima, scripta sunt in libro regum Juda & Israel. 27

CAP. XXXVI.

Tulit ergò populus terræ Joachaz filium Josiæ, & constituit regem pro patre suo in Jerusalem. 1
Viginti trium annorum erat Joachaz cùm regnare cœpisset, & tribus mensibus regnavit in Jerusalem. 2
Amovit autem eum rex Ægypti cùm venisset in Jerusalem, & condemnavit terram centum talentis argenti, & talento auri. 3
Constituitque pro eo regem, Eliakim fratrem ejus, super Judam & Jerusalem: & vertit nomen ejus Joakim: ipsum verò Joachaz tulit secum, & abduxit in Ægyptum. 4
Vigintiquinque annorum erat Joakim cùm regnare cœpisset, & undecim annis regnavit in Jerusalem: fecítque malum coram Domino Deo suo. 5
Contra hunc ascendit Nabuchodonosor rex Chaldæorum, & vinctum catenis duxit in Babylonem. 6

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]
21 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Post omnia ista, cùm disposuisset Josia res domûs, ascendit Pharaon Claud' rex Ægypti ad oppugnandum Mabog quæ sita est secus Euphratem: ascendítque Josia obviàm ei. 20
Ille verò missis ad hunc legatis, dixit ei; Quid negotii mihi tecum est rex Judæ? nequaquam contra te veni hodiè rex Judæ, non enim contra te veni præliaturus. An Dominus tibi dixit ut me terreres? recede à Deo qui mecum est, ne te perdat. 21
Verùm non avertit ab eo faciem suam Josia, quoniam ad pugnandum et bellum gerendum abierat. Cùm ergò non obtemperâsset sermonibus Pharaonis Claudi (ignorabat autem Josia quòd *id* esset à Domino) sed egressus esset ad pugnandum contra eum in valle Mageddo; 22
Feriit Pharaon Claudus Josiam duabus sagittis: Quare dixit rex, Transferte me, quia lethali vulnere sum saucius. 23
Transtulerunt igitur eum servi sui de curru, & imposuerunt eum carrucæ ipsius regiæ, perduxerúntque in Jerusalem, ubi mortuus est, & sepultus in sepulchro patrum suorum: omnes autem Judæi & habitatores Jerusalem conservabant luctum propter Josiam. 24
Jeremia quoque lamentatus est Josiam: & dixit; Omnes justi & justæ, lamentationibus vestris flete Josiam, & ad hunc usque diem dedit eas *lamentationes* in statutum Israeli: scriptæ sunt autem in libro lamentationum. 25
Reliquæ res gestæ Josiæ, bona ipsius opera qualia præscribuntur in lege Domini, 26
Et res gestæ priores ac posteriores; ecce scriptæ sunt in libro regum Israelis & Judæ. 27

CAP. XXXVI.

Accipientes autem populus Jehuahazem Josiæ filium, substituerunt eum in regno patri suo in Jerusalem. 1
Natus erat annos viginti tres Jehuahaz cùm regno potitus est. 2
Cúmque tres menses regnâsset in Jerusalem, Amovit eum rex Ægypti, 3
Et Eliacimum fratrem ejus præfecit Judæis & habitatoribus Jerusalem, vocavítque nomen ejus Jojacimum: Jehuahazem verò fratrem ejus assumpsit Pharaon Claudus, & deduxit in Ægyptum, ubi mortuus est. 4
Natus erat annos vigintiquinque Joiacim cùm regno inauguratus est, & undecim annis regnavit in Jerusalem: fecítque quod malum erat coram Domino Deo suo. 5
Contra hunc ascendit Nebuchadnosar rex Babelis, & vinxit eum catenis ut abduceret eum in Babelem. 6

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων (λ) ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφρά-
21 την, καὶ ἐπορεύθη (μ) βασιλεὺς Ἰωσίας εἰς συνάντησιν αὐτῷ. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους,
λέγων, Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ Ἰούδα; οὐκ ἐπὶ σὲ ἥκω σήμερον πόλεμον (ν) πολεμῆσαι· καὶ ὁ Θε-
22 ὸς (ξ) εἶπε τοῦ κατασπεῦσαί με. πρόσεχε ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ, μὴ καταφθείρῃ σε. Καὶ οὐκ ἀπέστρε-
ψεν Ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ πολεμεῖν αὐτὸν ἐκραταιώθη, καὶ οὐκ (ο) ἤκουσε τῶν λόγων
Νεχαὼ διὰ στόματος Θεοῦ, καὶ ἦλθε τοῦ πολεμῆσαι ἐν τῷ πεδίῳ (π) Μαγεδδώ. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται
23 ἐπὶ βασιλέα Ἰωσίαν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν (ρ) αὐτοῦ, Ἐξαγάγετέ με, ὅτι ἐπόνεσα σφόδρα.
24 Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτερεῦον ὃ
ἦν αὐτῷ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων (σ) αὐτοῦ· καὶ
25 πᾶς Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐπένθησαν ἐπὶ Ἰωσίαν. Καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ἐπὶ Ἰωσίαν, καὶ εἶπαν πάν-
τες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ ἄρχουσαι θρῆνον ἐπὶ Ἰωσίαν ἕως τῆς σήμερον· καὶ ἔδωκαν αὐτὸν εἰς πρόσταγμα ἐπὶ
26 (τ) Ἰσραήλ, καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ τῶν θρήνων. Καὶ ἦσαν (υ) οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσίου καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ γε-
27 γραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου, (φ) Καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασι-
λέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

Et ascendit Pharao Nechao rex Ægypti super regem Assyriorum ad flu- 20
men (l) Euphratem. Et ivit rex Josias in occursum ei. Et misit ad e- 21
um nuntios, dicens; Quid mihi, & tibi, rex Juda? Non super te ve-
nio hodiè (m) ad bellandum bellum: & Deus dixit festinare me. (n)
Attende à Deo, qui mecum, nè corrumpat te. Et non avertit Josias 22
faciem suam ab eo: sed ad impugnandum eum confortatus est: & non
audivit verba Nechao per os Dei: & venit ad pugnandum in campo Ma-
geddo. Et sagittaverunt sagittarii super regem Josiam. Et dixit rex 23
pueris suis; Educite me, quoniam laboravi valdè. Et eduxerunt eum 24
pueri ejus de curru: & ascendere fecerunt eum super currum secun-
dum, qui erat ei: & adduxerunt eum in Hierusalem: & mortuus est,
& sepultus est cum patribus suis. Et omnis Juda, & Hierusalem lu-
xerunt super Josiam. Et lamentatus est Hieremias super Josiam: & 25
dixerunt omnes principes, & dominatrices, lamentationem super Josi-
am usque hodiè: & dederunt eam in præceptum super Israel: & ecce
scripta est super lamentationes. Et fuerant reliqua verba Josiæ, & (o) 26
spes ejus scripta in lege Domini: Et verba ejus prima, & novissima, ecce 27
scripta in libro regum Israel, & Juda.

MS.A. (λ) καὶ ἐπὶ (μ) ὁ βασιλεὺς (ν) ποιῆσαι· καὶ (ξ) εἶπεν κατασπεῦσαί (ο) ἤκουεν (π) Μαγεδών. (ρ) ἑαυτοῦ, (σ) ἑαυτοῦ· (τ) Ἰσραήλ· ἰδοὺ (υ) οἱ λόγοι Ἰωσία (φ) Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι

ΚΕΦ. λϛ'.

1 ΚΑὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν (α) αὐτὸν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἀντὶ
2 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
τὸν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἱερεμίου ἐκ Λο-
βνά. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. καὶ ἔδησεν αὐτὸν
3 Φαραὼ Νεχαὼ ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἱμὰθ, τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ μετήγαγεν αὐτὸν
ὁ βασιλεὺς εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπέβαλε φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ τάλαντον χρυσίου.
4 Καὶ κατέστησε Φαραὼ Νεχαὼ τὸν Ἐλιακὶμ υἱὸν Ἰωσίου (β) βασιλέα ἐπὶ Ἰούδα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
καὶ μετέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωακίμ. καὶ τὸν Ἰωάχαζ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔλαβε Φαραὼ Νεχαὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς
Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον (γ) ἔδωκε τῷ Φαραῷ. τότε ἤρξατο ἡ γῆ φο-
ρολογεῖσθαι τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόμα Φαραώ· καὶ ἕκαστος κατὰ δύναμιν ἀπῄτει τὸ ἀργύριον καὶ τὸ
5 χρυσίον παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, (δ) δοῦναι Φαραῷ Νεχαῷ. Ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύ-
ειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ (ε) Ζεχωρὰ θυγάτηρ Νη-
ρίου ἐκ Ῥαμά. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτοῦ ἦλθε Ναβουχοδονόσορ (ζ) ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν γῆν, καὶ ἦν αὐτῷ δουλεύων τρία ἔ-
τη, καὶ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε κύριος (η) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς Χαλδαίους, καὶ (θ) λῃστήρια Σύρων, καὶ λῃ-
στήρια Μωαβιτῶν, καὶ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τῆς Σαμαρείας, καὶ ἀπέστησαν μετὰ τὸν λόγον τοῦτον κατὰ τὸν λόγον κυ-
ρίου ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. πλὴν θυμὸς κυρίου ἦν ἐπὶ Ἰούδαν, τοῦ (ι) ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ
προσώπου (κ) αὐτοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας Μανασσῆ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησε, καὶ ἐν αἵματι ἀθῴῳ ᾧ ἐξέχεεν Ἰωα-
6 κὶμ, καὶ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος (λ) ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς. Καὶ ἀνέβη
ἐπ' αὐτὸν Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλκαῖς πέδαις, καὶ (μ) ἀπήγαγεν αὐτὸν
εἰς Βαβυλῶνα.

CAP. XXXVI.

ET assumpsit populus terræ Joachaz filium Josiæ, & unxerunt eum, 1
& constituerunt eum pro patre ejus in regem super Hierusalem. Filius 2
viginti & trium annorum Joachaz in regnando ipsum: & tres men-
ses regnavit in Hierusalem: & nomen matris ejus Amital filia Hiere-
miæ de Lobna. Et (a) fecit malum in conspectu Domini secundùm omnia
quæ fecerant patres ejus. Et ligavit eum Pharao Nechao in Deblatha in
terra Æmath, ut non ille regnaret in Hierusalem. Et transtulit e- 3
um rex in Ægyptum, & imposuit tributum super terram cen-
tum talenta argenti, & talentum auri. Et constituit Pharao Ne- 4
chao ipsum Eliacim filium Josiæ regem super Juda pro Josia
patre ejus: & commutavit nomen ejus Joacim. Et ipsum Joa-
chaz fratrem ejus cepit Pharao Nechao, & introduxit eum in Ægyptum,
& (b) mortuus est ibi. Et argentum & aurum dedit Pharaoni. Tunc cœ-
pit terra exigi tributum ad dandum argentum super os Pharaonis, Et
unusquisque secundùm potestatem: exigebat argentum & aurum à populo
terræ, ad dandum Pharaoni Nechao. Erat viginti & quinque annorum 5
Joacim in regnando ipsum, & undecim annos regnavit in Hierusa-
lem. Et nomen matris ejus Zechora filia Neriæ de Rhama. Et fecit
malum coram Domino juxta omnia, quæcunque fecerant patres ejus. In
diebus ejus venit Nabuchodonosor rex Babylonis in terram: & fuit ei
serviens tres annos: & rebellavit ab eo. Et misit super eos Dominus
Chaldæos, et agmina latronum Syrorum, et agmina latronum Moabita-
rum, et filiorum Ammon, et Samariæ: et recesserunt post verbum hoc jux-
ta verbum Domini in manu puerorum ejus prophetarum. Veruntamen fu-
ror Domini erat super Judam ad removendum eum à facie sua propter
peccata Manasse, in omnibus quæ fecerat, & in sanguine innocente, quem
effudit Joacim, & implevit Hierusalem sanguine innocente: et non
voluit Dominus exterminare eos. Et ascendit super eum Nabuchodonosor rex Babylonis: et ligavit eum in æreis compedibus, et abduxit eum in Babylonem. 6

MS.A. (α) αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. (β) βασιλέα Ἰούδα (γ) ἔδωκαν τῷ Φαραῷ. καὶ ἕκαστος κατὰ (δ) δοῦναι αὐτὸ Φαραῷ (ε) Ζεχχωρὰ (ζ) βασιλεὺς (η) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς (θ) λῃστήρια Μωαβιτῶν, καὶ υἱῶν (ι) ἀποστῆσαι (κ) ἑαυτοῦ (λ) ἐξολεθρεῦσαι (μ) ἀνήγαγεν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * وبعد كل هذا الذي صنع يوسيا وصنع اثيه بيت الله * طلع فرعون الاعرج ملك مصر
21 من مصر ليحارب منبج التي علي الفرات * فخرج يوسيا اليه ليحاربه * فبعث اليه ملك مصر رسلا
وقال له * اي شي لي معك يا ملك يهودا * ليس اليك جيت * فتنح عني وارجع * ليلا تهلكك
22 الالهة الذين معي * فلم يرد يوسيا وجهه عنه * لانه للقتال مضي وللحرب استعد * ولم يسمع
لالفاظ فرعون الاعرج * ولم يعلم يوسيا ان من قدام الله كان هذا * فخرج لمحاربته في برية
23 مجدو * فضرب فرعون الاعرج يوسيا بسهمين * فقال لعبيده نحوني فان ضربة الموت ضربني
24 * فاجازوه عبيده من العمارية * واجلسوه علي فرس مملكته * ومروا به الي يروسليم * فمات وقبروه
25 في قبور ابايه * وحزن ساير يهودا وسكان اروسليم الحزن الشديد علي يوسيا * وناح ارميا النبي
علي يوسيا * وكان ساير الصالحين والصالحات ينوحون عليه ويبكون الي هذه الغاية * وجعلوها
26 سنة لاسرايل * وها هي مكتوبة في سفر التواريخ * وساير الفاظ يوسيا * وحسناته مثل ما هو
27 مكتوب في ناموس الله * والفاظه الاولة والاخيرة * هي مكتوبة في سفر ملوك اسرايل ويهودا *

* الفصل السادس والثلثون *

1 2 * واخذ شعب الارض يوحاز بن يوسيا * وملكوه بعد ابيه * وكان ابن اثني عشر سنة * وملك
3 4 باروسليم ثلاثة شهور * ثم عزله ملك مصر * واقام الياقيم اخاه علي بيت يهودا وعلي سكان
اروسليم * وسمي اسمه يوياقيم * واخذ فرعون الاعرج يوحاز اخاه * ومضي به الي مصر * ومات
5 هناك * وكان يوياقيم ابن خمسة وعشرين سنة حين قام بالملك * وملك باروسليم احدي
6 عشر سنة * وصنع الشر قدام الله الهه * وفي ايامه طلع بختنصر ملك بابل * واخذه وشده
بالسلاسل * ومضي به الي بابل *

Postquam hæc omnia fecisset Josia, fe- 20
cissetq; vasa domûs Dei; Pharaon Claudus
rex Ægypti ascendit ex Ægypto ut op-
pugnaret Manbeg quæ est secus Euphratē:
processitq; Josia contra eum ut oppugnaret
eum. Quapropter misit ad eum rex Æ- 21
gypti nuntios, & dixit illi; Quid rei
mihi tecum est O rex Judæ? nequaquam
contra te veni: deflecte igitur à me, &
revertere, ne te perdant dii qui mecū sunt.
Verùm non avertit Josia faciem suam ab 22
eo, sed ad pugnam prodiit, & ad bellum
sese accinxit, nec auscultavit sermonibus
Pharaonis Claudi: nesciebat autem Josia
id accidisse permissu divino. Cùm ergò
prodiisset ad oppugnandum eum in deserto
Magdiæ, Percussit Pharaon Claudus Jo- 23
siam duabus sagittis: quare dixit is servis
suis, Amovete me, quia mortifero vulnere
me percussit. Itaq; transtulerunt eum ser- 24
vi ipsius è curru, & equo ipsius regio im-
positum vexerunt in Jerusalem; ubi cum
mortuus esset, sepelierunt eum in sepul-
chris patrum ejus: & contristatus est uni-
versus Juda et cives Jerusalem vehemen-
ti mœrore propter Josiam. Lamentatus est 25
etiam Jeremia propheta Josiam: & omnes
probi atque probæ lamentabantur eum &
lugebant ad hoc usque tempus: & statue-
runt hoc in legem Israeli, & ecce scripta
est in libro chronicorum. Reliqua autem 26
gesta Josiæ, & bonæ ipsius actiones con-
formes iis quæ scripta sunt in lege Dei,
Et gesta ejusdem priora & posteriora; 27
scripta sunt in libro regum Israelis &
Judæ.

CAP. XXXVI.

Tulit autem populus terræ Johazem 1
Josiæ filium, & regem constituerunt eum
post patrem ipsius, Dum annum agerer 2
duodecimum: regnavitq; in Jerusalem
tribus mensibus. Tum abdicans eum rex 3
Ægypti, Constituit Eliacimum fratrem 4
ejus super domum Judæ & super cives
Jerusalem, vocavitque nomen ejus Joja-
cimum: Johazem verò fratrem ejus ac-
cepit Pharaon Claudus, abduxitque in
Ægyptum, & mortuus est ibi. Vigesi- 5
mum quintum annum agebat Joacim
cùm regno potiretur: regnavitque in Je-
rusalem undecim annis; et iniquè se gessit
coram Deo, Deo suo. Et in diebus ejus 6
ascendit Bochtonassar rex Babelis, appre-
hendit eum, & catenis vinctum abduxit
in Babelem.

דברי הימים ב: לו

Jehojachim verborum residuum Et .Babel in suo templo in ea dedit & ,Babel in Nebuchadnesar adduxit DOMINI domus vasis ex Et
7 ומכלי בית יהוה הביא נבוכדנאצר לבבל ויתנם בהיכלו בבבל: ויתר דברי יהויקים
8 Jehojachin regnavit & : Jehudah & ,Israel regum libro in scripta ipsa ecce ,eo super inventū & ,fecit quas ej° abominationes &
ותעבתיו אשר עשה והנמצא עליו הנם כתובים על ספר מלכי ישראל ויהודה וימלך יהויכין
.Jerusalaim in regnavit ,diebus decem & ,mensibus tribus & ,ipsum regnando in Jehojachin annorū octo Filius .eo pro ej° filius
9 בנו תחתיו: בן שמונה שנים יהויכין במלכו ושלשה חדשים ועשרת ימים מלך בירושלם
cum Babel in eū fecit adducere & ,Nebuchadnesar rex misit anni reversione in Et .Domini oculis in malum fecit Et
10 ויעש הרע בעיני יהוה: ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר ויבאהו בבלה עם
Filius .Jerusalaim & ,Jehudah super ej° fratrem Sidchijahu regem constituit & : Domini domus desiderii vasis
11 כלי חמדת בית יהוה וימלך את צדקיהו אחיו על יהודה וירושלם: בן
malum fecit Et .Jerusalaim in regnavit annis undecim & : ipsum regnando in Sidchijahu anni unius & viginti
12 עשרים ואחת שנה צדקיהו במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלם: ויעש הרע
Nebuchadnesar regē contra etiam Et .Domini ore ex propheta Irmejahu faciebus à se humiliavit nec ; sui Dei Domini oculis in
13 בעיני יהוה אלהיו לא נכנע מלפני ירמיהו הנביא מפי יהוה: וגם במלך נבוכדנאצר
ad redeundo à ,suum cor roboravit & ,suā cervicem induravit & : Deum per eum jurare fecerat qui ,rebellavit
מרד אשר השביעו באלהים ויקש את ערפו ויאמץ את לבבו משוב אל
prævaricationem prævaricari multiplicaverunt populus & ,sacerdotum principes universi Etiam .Israel Deum Dominum
14 יהוה אלהי ישראל: גם כל שרי הכהנים והעם הרבו למעול מעל
misit Et .Jerusalaim in sanctificaverat quam ,Domini domum polluerunt & ,gentium abominationes omnes juxta
15 ככל תעבות הגוים ויטמאו את בית יהוה אשר הקדיש בירושלם: וישלח
super &,suo populo super pepercit quia : mittendo & ,manicando suorū nunciorū manum per eos ad eorū patrum Deus Dominus
יהוה אלהי אבותיהם עליהם ביד מלאכיו השכם ושלוח כי חמל על עמו ועל
,ejus prophetis in illudentes & ,ejus verba spernentes & ,Dei nuncios in subsannantes fuerunt Et .suo habitaculo
16 מעונו: ויהיו מלעבים במלאכי האלהים ובוזים דבריו ומתעתעים בנביאיו
,Chasdim regem eos contra fecit ascendere Et .curationem non ad usque ej° populū in Domini excandescentiam ascendere ad usque
17 עד עלות חמת יהוה בעמו עד לאין מרפא: ויעל עליהם את מלך כשדיים
Omnes decrepito & seni ,virgine & ,electo super pepercit non & ,eorū sanctuarii domo in gladio in eorum electos occidit &
ויהרג בחוריהם בחרב בבית מקדשם ולא חמל על בחור ובתולה זקן וישש הכל
,Domini domus thesauros & ,parva & ,magna Dei domus vasa universa Et .ejus manum in tradidit
18 נתן בידו: וכל כלי בית האלהים הגדלים והקטנים ואצרות בית יהוה
murum destruxeruntque ; Dei domum incenderunt Et .Babel in abduxit omnia ,ej° principum & ,regis thesauros &
19 ואצרות המלך ושריו הכל הביא בבל: וישרפו את בית האלהים וינתצו את חומת
residuum fecit transmigrare Et .corrumpendo ej° desiderorum vasa omnia & ,igne in combusserunt ejus palatia omnia & :Jerusalaim
20 ירושלם וכל ארמנותיה שרפו באש וכל כלי מחמדיה להשחית: ויגל השארית
ore in Domini verbum explendum Ad .Paras regnum regnare ad usque ,servos in ejus filiis & ei fuerunt Et .Babel in gladio à
21 מן החרב אל בבל ויהיו לו ולבניו לעבדים עד מלך מלכות פרס: למלאות דבר יהוה בפי
- .annos septuaginta complendum ad ,cessavit desolari diebus omnibus ,sua sabbatha terra voluit donec ,Irmejahu
ירמיהו עד רצתה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה שבתה למלאות שבעים שנה:

Versio VULG. LAT.

Ad quam & vasa Domini transtulit, & posuit ea in tem-
plo suo. Reliqua autem verborum Joakim, & abomina- 7
tionum ejus, quas operatus est, & quæ inventa sunt in eo, 8
continentur in libro regum Juda & Israel. Regnavit
autem Joachin filius ejus pro eo. Octo annorum erat
Joachin cùm regnare cœpisset, & tribus mensibus, ac 9
decem diebus regnavit in Jerusalem, fecitque malum in
conspectu Domini. Cúmque anni circulus volveretur,
misit Nabuchodonosor rex, qui adduxerunt eum in Ba- 10
bylonem, asportatis simul pretiosissimis vasis domûs Do-
mini. Regem verò constituit Sedeciam patruum ejus su-
per Judam & Jerusalem. Viginti & unius anni erat Se-
decias cùm regnare cœpisset, & undecim annis regna- 11
vit in Jerusalem. Fecítque malum in oculis Domini
Dei sui, nec erubuit faciem Jeremiæ prophetæ, loquentis 12
ad se ex ore Domini. A rege quoque Nabuchodonosor
recessit, qui adjuraverat eum per Deum : & induravit 13
cervicem suam & cor, ut non reverteretur ad Dominum
Deum Israel. Sed & universi principes sacerdotum, &
populus, prævaricati sunt iniquè juxta universas abomi- 14
nationes gentium, & polluerunt domum Domini, quam
sanctificaverat sibi in Jerusalem. Mittebat autem Do-
minus Deus patrum suorum ad illos per manum nuntio- 15
rum suorum, de nocte consurgens, & quotidiè commo-
nens : eò quòd parceret populo & habitaculo suo. At
illi subsannabant nuntios Dei, & parvipendebant ser- 16
mones ejus, illudebántque prophetis, donec ascenderet
furor Domini in populum ejus, & esset nulla curatio.
Adduxit enim super eos regem Chaldæorum, & interfe- 17
cit juvenes eorum gladio in domo sanctuarii sui : non
est misertus adolescentis, & virginis, & senis, nec decre-
piti quidem, sed omnes tradidit in manibus ejus. Uni-
versáque vasa domûs Domini, tam majora, quàm mino- 18
ra, & thesauros templi, & regis, & principum, transtulit
in Babylonem. Incenderunt hostes domum Dei, destru-
xerúntque murum Jerusalem, universas turres combusse- 19
runt, & quidquid pretiosum fuerat, demoliti sunt. Si
quis evaserat gladium, ductus in Babylonem servivit re- 20
gi & filiis ejus, donec imperaret rex Persarum, Et com-
pleretur sermo Domini ex ore Jeremiæ, & celebraret ter- 21
ra sabbata sua : cunctis enim diebus desolationis egit
sabbatum, usque dum complerentur septuaginta anni.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܐܢܝ ܒܝܬ ܡܩܕܫܐ. ܐܘܒܠ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܠܒܒܠ. ܘܣܡ ܐܢܘܢ ܒܗܝܟܠܗ
7 ܒܒܒܠ. * ܘܫܪܟܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܝܗܘܝܩܝܡ: ܘܛܢܦܘܬܗ ܕܥܒܕ. ܗܐ ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ
8 ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܠܟ ܝܗܘܝܟܝܢ ܒܪܗ ܒܬܪܗ. * ܒܪ ܬܡܢܬܥܣܪܐ
9 ܫܢܝܢ ܝܗܘܝܟܝܢ. ܟܕ ܡܠܟ ܡܠܟܘܬܐ. ܘܡܐܐ ܝܘܡܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ
ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܒܫܢܬܗ ܕܫܢܬܐ. ܫܕܪ ܥܠܘܗܝ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܠܒܒܠ.
10 ܥܡ ܡܐܢܝ ܪܓܬܐ ܕܗܘܘ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܠܟ ܠܨܕܩܝܐ ܐܚܘܗ ܕܐܒܘܗܝ ܥܠ
ܝܗܘܕܐ ܘܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. * ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ. ܟܕ ܡܠܟ ܡܠܟܘܬܐ. ܘܚܕܥܣܪܐ
11 ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ. ܘܠܐ ܕܚܠ ܡܢ ܐܪܡܝܐ
12 ܢܒܝܐ. ܕܡܬܢܒܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܡܢ ܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܦ ܠܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ. ܕܡܘܡܐ ܗܘܐ
13 ܠܗ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܩܫܝ ܩܕܠܗ. ܘܩܫܝ ܠܒܗ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܨܠܝܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܦ ܟܠܗܘܢ ܩܫܝܫܐ ܕܟܗܢܐ ܘܕܠܘܝܐ ܘܕܥܡܐ. ܐܘܣܦܘ ܠܡܥܒܕ ܥܘܠܐ
14 ܐܝܟ ܥܒܕܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ. ܘܛܢܦܘ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܩܕܝܫܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܫܕܪ ܡܪܝܐ
15 ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܗܘܢ. ܠܘܬܗܘܢ ܒܝܕ ܫܠܝܚܘܗܝ. ܡܩܕܡܝܢ ܘܡܥܪܒܝܢ. ܡܛܠ ܕܚܣ ܥܠ
ܥܡܗ ܘܥܠ ܥܢܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܗܢܘܢ ܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܒܫܠܝܚܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܡܫܛܝܢ ܥܠ ܡܠܘܗܝ.
16 ܘܡܓܚܟܝܢ ܥܠ ܢܒܝܘܗܝ. ܥܕܡܐ ܕܣܠܩܬ ܚܡܬܗ ܕܡܪܝܐ ܒܥܡܗ. ܥܕܡܐ ܠܐܣܝܘܬܐ ܕܠܐ ܗܘܬ
ܠܗܘܢ ܐܣܝܐ. * ܘܐܝܬܝ ܥܠܝܗܘܢ ܠܡܠܟܐ ܕܟܠܕܝܐ. ܘܩܛܠ ܠܥܠܝܡܝܗܘܢ ܒܚܪܒܐ ܒܒܝܬ
17 ܡܩܕܫܗܘܢ. ܘܠܐ ܚܣ ܥܠ ܥܠܝܡܐ ܘܥܠ ܒܬܘܠܬܐ ܘܥܠ ܣܒܐ. ܘܐܦܠܐ ܥܠ ܝܢܩܐ ܫܒܪܐ.
ܟܠܗܘܢ ܐܫܠܡ ܒܐܝܕܗ. * ܘܟܠ ܡܐܢܝ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܪܘܪܒܐ ܘܙܥܘܪܐ. ܘܓܙܐ ܕܒܝܬܗ
18 ܕܡܪܝܐ. ܘܓܙܐ ܕܡܠܟܐ ܘܕܫܠܝܛܢܘܗܝ ܟܠܗ. ܐܘܒܠ ܠܒܒܠ. * ܘܐܘܩܕܘ ܠܒܝܬܗ
19 ܕܡܪܝܐ. ܘܣܚܦܘ ܠܫܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܟܠܗܘܢ ܗܝܟܠܘܗܝ. ܐܘܩܕܘ ܒܢܘܪܐ. ܘܟܠ ܡܐܢܝ ܪܓܬܐ
ܚܒܠܘ. * ܘܫܒܘ ܠܫܪܟܐ ܕܐܫܬܘܙܒܘ ܡܢ ܚܪܒܐ ܠܒܒܠ. ܘܗܘܘ ܠܗ ܘܠܒܢܘܗܝ
20 ܠܥܒܕܐ. ܥܕܡܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܦܪܣܝܐ. * ܕܢܫܬܠܡ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ
21 ܕܡܠܠ ܗܘܐ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܬܬܪܥܐ ܐܪܥܐ ܫܒܬܝܗ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܪܒܐ
ܥܕܡܐ ܕܡܫܬܠܡܝܢ ܫܒܥܝܢ ܫܢܝܢ.

Ex omnibus etiam vasis templi deportavit 7
Nebuchadnasar in Babelem, & reposuit ea in
templo suo in Babele. Reliqua gesta Jojaci- 8
mi, & abominationes quas fecit ; ecce scripta
sunt in libro regum Judæ & Israelis : regnavit-
que Jojachin filius ejus post ipsum. Natus 9
erat annos octodecim Jojachin cùm regno
potitus est : & centum diebus regnavit in Jeru-
salem ; fecitque quod malum erat coram Domi-
no. Anno vertente misit contra eum Nebu- 10
chadnasar rex, deportavitque eum in Babelē,
cum *inquam* et vasa optabilia quæ erant in do-
mo Domini : & regem constituit Sedeciam
patruum ejus super Judam et super Jerusalem.
Natus erat annos viginti unum Sedecia cùm 11
regno inauguratus est, & annos undecim re-
gnavit in Jerusalem. Fecit autem quod ma- 12
lum erat coram Domino Deo suo, nec veritus
est Jeremiam prophetā qui prophetabat quasi
ex ore Domini. Quin etiam in Nebuchadna- 13
sarem rebellavit, cui juraverat per nomen Do-
mini : & obduravit cervicem suam, obdura-
vitque cor suum, nec voluit orare coram Dño
Deo Israelis. Omnes etiam seniores sacerdo- 14
tum & Levitarū & populi addiderūt præva-
ricari prævaricationē secundùm omnes actio-
nes gentium, & polluerunt domum Domini
sanctam in Jerusalem. Misit autem Domines 15
Deus patrum eorum ad eos per nuntios suos
manè et vesperè accedentes : miserebatur enim
populi sui & gregis Dñi. At illi ridebant 16
nuntios Dñi, & contemnebant verba eorum,
& deridebant prophetas ejus : donec ascen-
deret ira Domini in populum suum, adeo ut
nullum esset eis remedium. Adduxit enim 17
contra eos regem Chaldæorum, qui juvenes
eorum gladio trucidavit in Sanctuario ipso-
rum : & non pepercit adolescentibus, nec vir-
ginibus, nec senibus, imò neque lac sugenti-
bus, *sed* omnes tradidit in manū ejus. Omnia 18
deniq; vasa domûs Domini tam magna quàm
parva, thesaurum domûs Domini, & thesaurū
regis ac principum ejus universum, deporta-
vit in Babelem. Domum Domini combussit, 19
muros Jerusalem funditùs evertit, omnia pala-
tia ejus igne succendit, & omnia vasa optabi-
lia vastaverunt. Captivos abduxerunt eos 20
qui gladium effugerant, in Babelem, factique
sunt ei & filiis ejus servi, donec tradidisset re-
gnum Persis : Ut perficeretur verbum Do- 21
mini, quod locutus fuerat Jeremia propheta :
Quatenus oblectaretur terra sabbathis suis,
cunctis diebus quibus desolanda erat, donec
absolverentur septuaginta anni.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ μέρος τῶν σκευῶν οἴκου κυρίου ἀπήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ (ν) αὐτοῦ ἐν
8 Βαβυλῶνι. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακὶμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ
λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακὶμ μετὰ τῶν πατέρων (ξ) αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν
9 (ο) γανοζαὴ μετὰ τῶν πατέρων (π) αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. (ρ) Ὀκτὼ ἐτῶν
Ἰεχονίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐποίησε τὸ
10 πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. Καὶ (σ) ἐπιστρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ, καὶ (τ)
εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα μετὰ τῶν σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου κυρίου· καὶ ἐβασίλευσεν (υ) Σεδεκίαν ἀδελφὸν
11 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱερουσαλήμ. (φ) Ἐτῶν εἴκοσιν υἱὸς καὶ ἑνὸς ἔτους Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
12 τόν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, οὐκ ἐν-
13 ετράπη ἀπὸ προσώπου Ἱερεμίου τοῦ προφήτου καὶ ἐκ στόματος κυρίου. Ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ναβου-
χοδονόσορ ἀθετῆσαι, ἃ ὥρκισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐσκλήρυνε τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν (χ)
14 αὐτοῦ κατίσχυσε, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι πρὸς κύριον Θεὸν Ἰσραήλ. Καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι Ἰούδα, καὶ οἱ ἱερεῖς,
καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς (ψ) ἐπλήθυναν τοῦ ἀθετῆσαι ἀθετήματα βδελυγμάτων ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸν οἶκον κυ-
15 ρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐξαπέστειλε κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν (ω) χειρὶ τῶν προ-
φητῶν αὐτοῦ, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τοὺς ἀγγέλους (α) αὐτοῦ, ὅτι ἦν φειδόμενος τοῦ λαοῦ (β) αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἁ-
16 γιάσματος αὐτοῦ. Καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες (γ) τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐξουδενοῦντες τοὺς λόγους αὐτοῦ,
καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προφήταις αὐτοῦ, ἕως ἀνέβη (δ) ὁ θυμὸς κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἕως οὐκ ἦν ἴα-
17 μα. Καὶ ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς βασιλέα Χαλδαίων, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ
ἁγιάσματος αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐφείσατο τοῦ Σεδεκίου, καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἠλέησε, καὶ τοὺς πρε-
18 σβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγον, τὰ πάντα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτῶν. Καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου (ε) τοῦ
Θεοῦ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρά, καὶ τοὺς (ζ) θησαυροὺς οἴκου κυρίου, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς (η) τοῦ βασι-
19 λέως καὶ τῶν μεγιστάνων, πάντα εἰσήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον κυρίου, καὶ κατ-
έσκαψε τὸ τεῖχος Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον εἰς
20 ἀφανισμόν. Καὶ ἀπῴκισε τοὺς καταλοίπους εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς δού-
21 λους ἕως βασιλείας Μήδων, Τοῦ πληρωθῆναι λόγον κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἕως τοῦ προσδέξασθαι
τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς σαββατίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας (θ) ἐρημώσεως αὐτῆς (ι) σαββατίσαι εἰς
συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.

Et partem vasorum domûs Domini asportavit in Babylonem, & posuit 7
ea in templo suo in Babylone. Et reliqua verborum Joacim, & omnia quæ 8
fecit, nonne ecce hæc scripta in libro Verborum dierum regibus Juda?
Et (c) dormivit Joacim cum patribus suis; & sepultus est in Ganozæ
cum patribus suis. Et regnavit Jechonias filius ejus pro eo. Octo anno- 9
rum Jechonias in regnando ipsum: & tres menses, & decem dies re-
gnavit in Hierusalem. Et fecit malum in conspectu Domini. Et vertente 10
anno misit rex Nabuchodonosor, & intulit eum in Babylonem cum vasis
desiderabilibus domûs Domini: & regnare fecit Sedeciam fratrem patris
ejus super Judam, & Hierusalem. Annorum viginti filius, & unius an- 11
ni Sedecias in regnando ipsum: & undecim annos regnavit in Hierusa-
lem. Et fecit malum in conspectu Domini Dei sui: non est confusus à 12
facie Hieremiæ prophetæ, & ex ore Domini, In faciendo irrita ergà 13
regem Nabuchodonosor ea, quæ adjuraverat eum per Deum: & indura-
vit cervicem suam, & cor suum confortavit ad non revertendũ ad Do-
minum Deum Israel. Et omnes gloriosi Juda, & sacerdotes, & populus 14
terræ multiplicârunt prævaricare prævaricationes abominationum genti-
um: & polluerunt domum Domini, quæ in Hierusalem. Et misit Domi- 15
nus Deus patrum eorum in manu prophetarum suorum; surgens diluculò,
& mittens nuntios suos, quoniam erat parcens populo suo, & sanctua-
rio suo. Et erant subsannantes nuntios ejus, & spernentes verba ejus, 16
& illudentes in prophetis ejus; donec ascendit furor Domini in populum
suum; quoadusque non fuit curatio. Et adduxit super eos regem Chaldæo- 17
rum: et occidit juvenes eorum in gladio in domo sanctuarii ejus: et non
pepercit (d) Sedeciæ; et virginum eorum non est misertus: et seniores
eorum abduxit: omnia tradidit in manibus eorum. Et omnia vasa domûs 18
Dei, magna et parva, et thesauros domûs Domini, et omnes thesauros re-
gis, et magnatum, omnia intulit in Babylonem. Et incendit domum Domi- 19
ni, et demolitus est murum Hierusalem, et palatia ejus incendit in igni, et
omne vas speciosum in perditionem. Et transtulit residuos in Babylone, 20
et fuerunt ei, et filiis ejus in servos usque ad regnum Medorum, Ad im- 21
plendum verbum Domini per os Hieremiæ; donec susciperet terra sab-
bata sua ad sabbatizandum, omnibus diebus desolationis suæ (e) sabbati-
zare in completionem annorum septuaginta.

MS. A. (ν) ἑαυτοῦ (ξ) ἑαυτοῦ, (ο) γανοζὰν (π) ἑαυτοῦ, (ρ) Υἱὸς ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν (σ) ἐπιστρέφοντος (τ) εἰσήγαγεν αὐτὸν (υ) τὸν Σεδεκίαν (φ) Ἐτῶν εἰκοσιενὸς Σεδεκίας (χ) ἑαυτοῦ (ψ) ἐπλήθυνεν (ω) χειρὶ προφητῶν, ὀρθρίζων (α) ἑαυτοῦ, (β) ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ ἁγιάσματος. Καὶ (γ) ἀγγέλους (δ) θυμὸς (ε) θεοῦ (ζ) θησαυροὺς * καὶ πάντας (η) βασιλέως καὶ μεγιστάνων, (θ) τῆς ἐρημώσεως (ι) ἐσαββάτισεν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * واخذ جميع انية بيت الله * وجاء بها الي بابل * وسائر الفاظ يوياقيم * والسيئات التي
9 صنعها * مكتوبة في سفر ملوك اسرائيل ويهودا * وملك يواخين ابنه بعده * وكان
يواخين ابن ثمان عشر سنة حين قام بالملك * وملك في يروسليم مئة يوم * وصنع
10 الشر قدام الله * وفي اخر السنة بعث اليه بختنصر * وجاء به الي بابل هو والثياب الفاخرة التي
كانت بقيت في بيت الله * واقام بختنصر مكانه صدقيا في الملك على يهودا وعلى
11 يروسليم * وكان صدقيا ابن احدي وعشرين سنة حين قام بالملك * وملك باروسليم
12 احدي عشر سنة * وصنع الشر قدام الله الهه * ولم يفزع من ارمياء النبي الذي
13 كان يتنبأ بكلمة فم الرب * وعصي على بختنصر * وكان قد حلف له باسم الله
14 اله اسرائيل * وغلظ رقبته وقلبه * ولم يصلي قدام الله اله اسرائيل * وكل الكهنة
واللاويين والشعب صنعوا الكذب كمثل سائر الامم * ونجسوا بيت المقدس في اروسليم *
15 فبعث الله اله ابائهم الملائكة * وكانوا يباكرون ويماسون * ليترحم على الامة التي
16 اصطفا * وكانوا يضحكون بملائكة الله * ويهزون بالفاظهم * ويضحكون بالانبياء *
17 حتي طلعت سخطة الله على امته * فلم يكن لهم شفا * فاطلع الله عليهم ملك
الكلدانيين الموصلي * فقتل شبابهم في الحرب في بيت قدسهم * ولم يترحم على الاطفال *
ولا على العذاري * ولا على الشيوخ * ولا على راضعين اللبن * وكلهم سلمهم في يديه *
18 19 * وسائر انية بيت الله كبار وصغار * وخزاين كبراء الملك كلهم سباهم الي بابل * واحرق
بيت الله * وقلع اسوار بيت المقدس * وسائر الضياع احرقها بالنار * وجميع الثياب
20 الفاخرة ابادها * واخذ السبي الذي كان فضل من القتل * ومضي به الي بابل *
21 فصاروا له عبيدا ولدولته * حتي في ملك الفرس * وتمت كلمة الله الذي تكلم في ارمياء
النبي * الي ان تستريح الارض بسبتها سائر الايام * حتي يتم سبعون سنة *

Abstulit etiam cuncta vasa domûs Dei, 7
& asportavit ea in Babelem. Reliquæ 8
res gestæ Jojacimi, & flagitia quæ per-
petravit, scripta sunt in libro regum Is-
raelis & Judæ: Regnavit autem Joachin
filius ejus post ipsum. Decimum octa- 9
vum annum agebat Joachin, cùm regnum
suscepit: regnavitque in Jerusalem cen-
tum diebus: & sceleratè se gessit coram
Deo. Sub anni finem misit ad eum Bach- 10
tonassar, & tam ipsum quàm vestes præ-
stantissimas quæ remanserant in domo
Dei, abduxit in Babelem: & ejus loco sub-
stituit Bachtonassar Sedeciam in regno
super Judam & super Jerusalem. Erat 11
autem Sedecia natus annos viginti unum,
cùm regnum suscepit: regnavitque in Je-
rusalem annis undecim. Malè se gessit 12
coram Deo, Deo suo, nec veritus est Je-
remiam prophetam qui prophetabat ver-
bum oris Dei. Rebellavit contra Bachto- 13
nassarem, licèt juràsset ei per nomen Dei,
Dei Israelis: denique cervicem animum-
que suum obduravit, nec oravit coram
Deo, Deo Israelis. Omnes etiam sacer- 14
dotes & Levitæ, atque populus menda-
cium fecerunt more cæterarum gentium,
& contaminaverunt ædem sacrosanctam
in Jerusalem. Misit ergò illis Deus, De- 15
us patrum eorum Angelos, qui cùm mane
tum vespere adibant eos, ut clementer age-
ret cum plebe quam elegerat. Illi verò 16
Dei Angelos ridebant, illudebant sermo-
nibus eorum, & prophetas irridebant; ita
ut excitaretur furor Dei in plebem suam,
nec ulla superesset ei medela. Adduxit 17
ergò Deus in eos regem Chaldæorum Ba-
bylonicum, qui juvenes eorum gladio
peremit intra ædem ipsorũ sacrosanctam:
nec misertus est infantium, neque virgi-
num, neque senum, neque lac sugentium;
sed omnes tradidit in manus ejus. Et 18
omnia vasa domûs Dei tam magna quàm
parva, omnésque thesauros principum
regni cepit in Babelem. Dei ædem com- 19
bussit, sacrosanctæ urbis mœnia destruxit,
omnia oppida igne combussit, vestes quas-
cunque pretiosas perdidit, Et captivos 20
qui cædem evaserant, cepit abduxitque in
Babelem, & facti sunt ei & successori-
bus ejus servi usque ad exitium regni
Persarum. Atque ita eventu comproba- 21
tum fuit verbum Dei quod pronuntiave-
rat per Jeremiam prophetam: quoad ter-
ra cessatione suâ quiesceret cunctis diebus,
donec explerentur septuaginta anni.

עזרא : א

Versio VULG. LAT.

Chores spiritum Dominus suscitavit, Irmejahu os per Domini verbum explendum ad, Paras regis Chores uno anno in Et
22 ובשנת אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר־יהוה בפי ירמיהו העיר יהוה את־רוח כורש
Chores dixit Sic : dicendo, scripturam per etiam &, suum regnum universum per vocem fecit transire &, Paras regis
23 מלך־פרס ויעבר־קול בכל־מלכותו וגם־במכתב לאמר׃ כה־אמר כורש
domum ei ædificandum ad me super demandavit ipse & , cœlorum Deus Dominus mihi dedit terræ regna Omnia : Paras rex
מלך פרס כל־ממלכות הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים והוא־פקד עלי לבנות־לו בית
ascendat &, eo cum suus Deus Dominus, ejus populo omni de vobis in quis : Jehudah in quæ, Jerusalaim in
בירושלם אשר ביהודה מי־בכם מכל־עמו יהוה אלהיו עמו ויעל׃

Anno autem primo Cyri regis Persarum, ad explendum sermonem Domini, quem locutus fuerat per os Jeremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum: qui jussit prædicari in universo regno suo, etiam per scripturam, dicens; Hæc dicit Cyrus rex Persarum; 22
Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cœli, & ipse præcepit mihi ut ædificarem ei domum in Jerusalem, quæ est in Judæa: quis ex vobis est in omni populo ejus? sit Dominus Deus suus cum eo, & ascendat. 23

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]

* [illegible] *

Anno primo Cyri regis Persæ, ut consummaretur verbum Domini per os Jeremiæ prophetæ *prolatum*, excitavit Dominus spiritum Cyri regis Persæ, qui promulgavit per totum regnum suum, & in diplomate expressum erat nomen ejus. 22
Sic dicit Cyrus rex Persa; Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cœli, & ipse commisit mihi ut ædificem illi domum in Jerusalem quæ est in Juda: quisquis vestrûm est de toto populo, qui gratus sit Domino Deo suo, ascendat & veniat ad me. 23

Finis libri dibre-jamin, in quo continentur versus quinquies mille sexcenti tres.

עזרא : א

LIBER PRIMUS

ESDRÆ.

CAP. I. א

CAP. I.

Dominus suscitavit, Irmeiah ore ex Domini verbum *perficiendum ad*, Paras regis Chores *uno* anno in Et
1 ובשנת אחת לכרש מלך פרס לכלות דבר־יהוה מפי ירמיה העיר יהוה את־
Chores dixit Sic : dicendo *scriptura in* etiam &, suum regnum omne *in* vocem fecit transire &, Paras regis Chores spiritum
2 רוח כרש מלך־פרס ויעבר־קול בכל־מלכותו וגם־במכתב לאמר׃ כה אמר כרש
ædificandum ad, me super mandavit ipse Et .cœli Deus Dominus mihi dedit terræ regna Omnia : Paras rex
מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים והוא־פקד עלי לבנות־
ascendat & : eo cum ejus Deus Sit ? ejus populo universo de vobis in Quis .Jehudah in quæ, Jerusalaim in domum ei
3 לו בית בירושלם אשר ביהודה׃ מי־בכם מכל־עמו יהי אלהיו עמו ויעל
.Jerusalaim in qui Deus Ipse .Israel Dei Domini domum ædificet & ; Jehudah in quæ, Jerusalaim in
לירושלם אשר ביהודה ויבן את־בית יהוה אלהי ישראל הוא האלהים אשר בירושלם׃
, auro *in* & , argento in sui loci viri eum sublevabunt *ibi peregrinans* ipse quibus , locis omnibus ex *relictum* omnem Et
4 וכל־הנשאר מכל־המקמות אשר הוא גר־שם ינשאוהו אנשי מקמו בכסף ובזהב
, Jehudah patrum *capita* surrexerũt Et .Jerusalaim in quæ , Dei domui *devotione cum* , *jumento* in &, substãtia in &
5 וברכוש ובבהמה עם־הנדבה לבית האלהים אשר בירושלם׃ ויקומו ראשי האבות ליהודה
, Domini domum ædificandum ad *ascendendũ ad* , *ejus* spiritum Deus suscitavit *omni* , Levitæ &, sacerdotes &, Binjamin &
ובנימן והכהנים והלוים לכל העיר האלהים את־רוחו לעלות לבנות את־בית יהוה
, *jumento* in &, substantia in , *auro* in , argenteis vasis in eorum manus *in* roboraverunt eorum *circuitum* omnes Et .Jerusalaim in quæ
6 אשר בירושלם׃ וכל־סביבתיהם חזקו בידיהם בכלי־כסף בזהב ברכוש ובבהמה
.oblatum sponte omne *super* præter , *rebus* preciosis &
ובמגדנות לבד על־כל־התנדב׃

In anno primo Cyri regis Persarum, ut compleretur verbum Domini ex ore Jeremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum: & traduxit vocem in omni regno suo, etiam per scripturam, dicens; 1
Hæc dicit Cyrus rex Persarum; Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cœli, & ipse præcepit mihi ut ædificarem ei domum in Jerusalem, quæ est in Judæa. 2
Quis est in vobis de universo populo ejus? Sit Deus illius cum ipso. Ascendat in Jerusalem, quæ est in Judæa, & ædificet domum Domini Dei Israel, ipse est Deus qui est in Jerusalem. 3
Et omnes reliqui in cunctis locis ubicunque habitant, adjuvent eum viri de loco suo, argento & auro, & substantiâ, & pecoribus, excepto quod voluntariè offerunt templo Dei, quod est in Jerusalem. 4
Et surrexerunt principes patrum de Juda, & Benjamin, & Sacerdotes, & Levitæ, & omnis cujus Deus suscitavit spiritum, ut ascenderent ad ædificandum templum Domini, quod erat in Jerusalem. 5
Universique qui erant in circuitu, adjuverunt manus eorum in vasis argenteis & aureis, in substantia & jumentis, in supellectili, exceptis his quæ sponte obtulerant. 6

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* [illegible] *

* [illegible] *

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]

LIBER EZRÆ

PROPHETÆ.

CAP. I.

Anno primo Cyri regis Persidis, ad hoc ut compleretur sermo Domini ex dicto Jeremiæ prophetæ; excitavit Dominus spiritum regis Persidis, adeo ut edictum promulgaret per totum regnum suum, atque etiam scripto diceret: 1
Sic dicit Cyrus rex Persidis, Regnum terræ dedit mihi Dominus De° cœli, præcepitque mihi ut ædificarem illi domum in Jerusalem civitate quæ est Judæa. 2
Quicunq; inter vos est ex universo populo, cum quo De° su° adest; ascendat Jerosolymã quæ est in Judæa, & ædificet ædem Dño Deo Israelis, illi Deo qui est in Jerusalẽ. 3
Quicunq; superstes est ubicunq; locorum in quib° fuerit inquilinus, abducant eum populares ej° unà cum argento, auro, possessione, atque jumentis (discretè *tamen*) in domũ Dei quæ est in Jerusalẽ. 4
Quamobrẽ surrexerunt præcipui patres Judæ et Benjaminis, necnon sacerdotes ac Levitæ, & omnes illi quorũ spiritũ excitaverat De°; ut ascenderent ad ædificandũ ædẽ Dño Deo qui est in Jerusalem. 5
Et omnes ii qui circa illos erant, sustentaverũt illos vasis argenteis & aureis, facultatibus, & jumentis, multisque muneribus; quicunque *scilicet* voluerunt. 6

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Ἔτους πρώτου Κύρου βασιλέως Περσῶν, μετὰ τὸ πληρωθῆναι ῥῆμα κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου,
ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε (κ) κηρύξαι ἐν πάσῃ τῇ βασι-
23 λείᾳ αὐτοῦ ἐν γραπτῷ, λέγων, Τάδε λέγει Κῦρος βασιλεὺς (λ) Περσῶν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς
γῆς, Ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι οἰκοδομῆσαι (μ) οἶκον αὐτῷ
ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ; ἔσται (ν) θεὸς αὐτοῦ μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω. Τέλος τῶν Παραλειπομένων.

MS. A. (κ) τοῦ κηρύξαι αὐτὸς ἐν (λ) Περσῶν, Πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέν μοι (μ) αὐτῷ οἶκον ἐν (ν) ὁ θεὸς
Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα β'.

Anno primo Cyri regis Persarum, postquàm impletum est verbum Domi- 22
ni per os Hieremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum:
& jussit prædicari in omni regno suo in scripto, dicens; Hæc dicit 23
Cyrus rex Persarum omnibus regnis terræ; Dedit mihi Dominus Deus
cæli, & ipse mandavit mihi ædificare domum ei in Hierusalem in
Judæa. Quis ex vobis ex omni populo ejus? erit Deus ejus cum eo, &
ascendat.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * وفي السنة الاولى لكورش ملك الفرس * لتحتم كلمة الله في فم ارمياء النبي * فانار الله روح
كورش ملك الفرس ونادى في سائر مملكته * وكتب كتابا فيه ذكر اسمه يقول
23 كذلك * كورش ملك الفرس امر كل ممالك الارض التي اعطاني الله * اله السماء هو
الذي امر ان ابني له بيتا في اورسليم التي في يهودا * فمن كان منكم من سائر شعب
الله الاله يريد ان يطلع فيجي *

* كمل بعون الله وحسن توفيقه كتاب اسفار الملوك * وكتاب فصلات الملوك *
* ولواهب العقل المجد الى الادهار امين *

Anno primo Cyri regis Persarum, ut con- 22
cluderetur verbum Dei per os Jeremiæ
prophetæ prolatum, excitavit Deus spiri-
tum Cyri regis Persarum, ut promulgaret
per totum regnum suum, & scriberet
epistolam in qua mentio fiebat nominis
ejus hisce verbis: Cyrus rex Persarum 23
hæc mandat omnibus regnis terræ quæ de-
dit mihi Deus: Deus cæli est qui præ-
cepit ut extruerem sibi domum in Jeru-
salem quæ est in Juda: quisquis ergò
vestrûm de toto populo Domini Dei vo-
luerit ascendere, veniat.

Absolutus est cum
Auxilio & optimâ Dei providen-
tiâ liber voluminum regum, &
liber supplementorum regum:

Largitori autem intellectûs, ho-
nor in sæcula, Amen.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

(†) ἜΣΔΡΑΣ Α'. — *ESDRAS* LIB. I.

Notandum, primum hunc Esdræ librum, Septuaginta Interpretibus secundum esse.

ΚΕΦ. α'.

1 Καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Κύρου τοῦ βασιλέως Περσῶν, τοῦ τελεσθῆναι λόγον κυρίου ἀπὸ στόματος Ἱερεμί-
ου, ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε φωνὴν ἐν πάσῃ βασιλείᾳ
2 αὐτοῦ, καί γε ἐν γραπτῷ, λέγων, Οὕτως εἶπε Κῦρος βασιλεὺς Περσῶν, Πάσας τὰς βασιλείας τῆς
γῆς ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο ἐπ' ἐμὲ τοῦ (α) οἰκοδομῆσαι οἶκον αὐτῷ
3 ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ; καὶ ἔσται ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἀναβήσεται εἰς Ἱερουσαλὴμ (β) τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω τὸν οἶκον θεοῦ Ἰσραήλ,
4 αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τόπων οὗ αὐτὸς παρ-
οικεῖ ἐκεῖ, καὶ λήψονται αὐτὸν ἄνδρες τοῦ τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ, (γ) καὶ χρυσίῳ, καὶ ἀποσκευῇ, καὶ κτή-
5 νεσι μετὰ τοῦ ἑκουσίου εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Ἰούδα
καὶ (δ) Βενιαμίν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, πάντων ὧν ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀ-
6 ναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν (ε) ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν
(ζ) αὐτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου, ἐν χρυσῷ, (η) ἐν ἀποσκευῇ, καὶ ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν ξενίοις, (θ) πάρεξ
τῶν ἑκουσίων.

MS. A. (†) . . . . ἱερεύς. (α) οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν (β) ἡ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, (γ) καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, (δ) Βενιαμεὶν, καὶ οἱ Λευῖται, πάντες ὧν (ε) ἴ-
σχυσαν (ζ) ἑαυτῶν (η) καὶ ἐν ἀποσκευῇ, (θ) πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις.

CAP. I.

ET in primo anno Cyri regis Persarum, ut compleretur verbum Do- 1
mini ex ore Hieremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Per-
sarum, & transmisit vocem in omni regno suo, etiam in scriptura,
dicens; Sic dixit Cyrus rex Persarum, Omnia regna terræ dedit mihi 2
Dominus Deus cæli, & ipse requisivit super me, ad ædificandum ipsi
domum in Hierusalem, quæ in Judæa. Quis in vobis de universo 3
populo ejus? Et erit Deus illius cum eo, & ascendet in Hierusalem,
quæ in Judæa, & ædificet domum Dei Israel: ipse est Deus, qui in
Hierusalem. Et omnis residuus ex omnibus locis, ubi ipse habitat ibi, 4
& sument eum viri loci ejus in argento, & auro, & (a) apparatu, &
pecoribus unà cum voluntario in domum Dei, quæ in Hierusalem. Et 5
surrexerunt principes patriarum Juda, & Benjamin, & sacerdotes,
& Levitæ, omnes quorum suscitavit Deus spiritum eorum ascendere ad
ædificandum domum Domini, quæ in Hierusalem. Et omnes, qui in (b) 6
circuitu, confortaverunt in manibus eorum in vasis argenti, in auro,
in apparatu, et in pecoribus, & in xeniis præter voluntaria.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* السفر الاول لعزرا الكاتب قاري الناموس *

* الفصل الاول *

1 * فلما كان في اول سنة من سني قورش ملك فارس * عند تمام كلام الرب على فم ارمياء *
2 نبه الرب روح قورش ملك فارس * فامر بامر في جميع ملكه * وكتب قايلا * هذا ما
يقول قورش ملك فارس * ان الرب اله السماء قد اعطاني ملك جميع الارض * وامرني ان
3 ابني له بيتا في بيت المقدس الذي في اليهودية * فمن كان فيكم من جميع شعبه
الله معه * فليصعد الى اورسليم اليهودية * وليبني بيت اله اسرايل والله الذي في بيت
4 المقدس * وكل من بقي من جميع الاماكن * وحيث ما كان ساكنا فيه فيلحقوه
5 اهل المكان بفضة وذهب ومتاع ودواب بطيبة نفس الى بيت الله الذي في اورسليم * فقام
اراكنة قبايل يهودا وبنيامين * والكهنة واللاويون * وكل من حرك الله روحه * ليصعد
6 الى بناء بيت الرب الذي في بيت المقدس * وكل من كان حولهم قووهم بالفضة
والذهب والمتاع والدواب والهدايا * سوى من كانت نفسه طيبة *

LIBER PRIMUS
EZRÆ SACERDOTIS
LEGISPERITI.

CAPUT. I.

VErtente primo anno ex annis Cyri 1
regis Persidis, ad complementum
verborum Domini per os Jeremiæ, exci-
tavit Dominus spiritum Cyri regis Per-
sidis, ut edicto juberet in toto regno suo,
scriberetque dicens: Hoc est quod 2
edicit Cyrus rex Persidis; Dominus
quidem Deus cœli tradidit mihi regnum
totius terræ, præcepitque mihi ut ædem
extruerem ei in Jerusalem quæ est in
Judæa. Idcirco quisquis inter vos est 3
ex universo populo ipsius, cui Deus ad-
sit; ascendat Jerosolymam Judææ, ex-
truatque ædem Dei Israelis, & Dei
qui est in Jerusalem. Et quicunque 4
superstes est ubique locorum, ubicunque
colonus fuerit; ducant eum cives loci
illius cum argento, auro, supellectile, &
jumentis, libenti animo, in domum Dei
qui est in Jerusalem. Itaque surrexe- 5
runt bases familiarum Judæ & Ben-
jaminis, sacerdotes ac Levitæ, &
omnes ii quorum spiritum moverat De-
us; ut ascenderent ad extruendam
ædem Dei qui est in Jerusalem. Et eos 6
omnes qui circum ipsos erant, con-
fortaverunt argento, auro, supellectile,
jumentis, atque muneribus; præter illos
quibus spontanea erat voluntas.

עזרא : ב

domo in ea *dederat* & , Jerusalaim de Nebuchadnesar eduxerat quæ ,Domini domus vasa protulit Chores rex Et
7 והמלך כורש הוציא את־כלי בית־יהוה אשר הוציא נבוכדנצר מירושלם ויתנם בבית
.Jehudah *prælato* Sesbassar ipsi ea numeravit &,thesaurarii Mithredath manū *super* Paras rex Chores ea eduxit Et.*suorū Deorum*
8 אלהיו : ויוציאם כורש מלך פרס על־יד מתרדת הגזבר ויספרם לששבצר הנשיא ליהודה :
auri Expiatoria .viginti & novem cultri : mille *argenti* pelluvia ,triginta *auri* pelluvia ,*eorum numerus* isti Et
10 9 ואלה מספרם אגרטלי זהב שלשים אגרטלי־כסף אלף מחלפים תשעה ועשרים : כפורי זהב
,*argenti & auri* vasa Omnia .mille alia vasa : decem & quadringenta *secunda* argentea *expiatoria* : triginta
11 שלשים כפורי כסף משנים ארבע מאות ועשרה כלים אחרים אלף : כל־כלים לזהב ולכסף
.Jerusalaim in Babel è captivitatem *fieri* ascendere cum , Sesbasar fecit ascendere Omnia .quadringenta & ,millia quinque
חמשת אלפים וארבע מאות הכל העלה ששבצר עם העלות הגולה מבבל לירושלם :

CAP. II. ב

,Babel in Babel rex Nebuchadnesar fecit transmigrare quam ,transmigrationis captivitate de ascendentes provinciæ filii isti Et
1 ואלה בני המדינה העלים משבי הגולה אשר הגלה נבוכדנצור מלך־בבל לבבל
, Seraiah ,Nechemiah ,Jesuah ,Zerubbabel cum venerunt Qui .suā civitatē in unusquisque ,Jehudah & ,Jerusalaim in sunt reversi Et
2 וישובו לירושלם ויהודה איש לעירו : אשר־באו עם־זרבבל ישוע נחמיה שריה
,millia duo Pathos Filii .Israel populi virorum numerus ; Bahanah ,Rechum ,Bigvai ,Mispar ,Bilsan ,Mordochai ,Rehelaiah
3 רעליה מרדכי בלשן מספר בגוי רחום בענה מספר אנשי עם ישראל : בני פרעש אלפים
quinque septingenti ,Arach Filii .duo & septuaginta trecenti ,Sephatiah Filii .duo & septuaginta centum
5 4 מאה שבעים ושנים : בני שפטיה שלש מאות שבעים ושנים : בני ארח שבע מאות חמשה
,Helam Filii .duodecim & octingenti millia duo ,Joab ,Jesuah filiorum , moab-Pachat Filii .septuaginta &
7 6 ושבעים : בני־פחת מואב לבני ישוע יואב אלפים שמנה מאות ושנים עשר : בני עילם
, Zacchai Filii .quinque & quadraginta & nongenti , Zattu Filii .quatuor & ,quinquaginta , ducenti mille
9 8 אלף מאתים חמשים וארבעה : בני זתוא תשע מאות וארבעים וחמשה : בני זכי
.tres & viginti sexcenti ,Bebai Filii .duo & quadraginta sexcenti ,Bani Filii .sexaginta & septingenti
11 10 שבע מאות וששים : בני בני שש מאות ארבעים ושנים : בני בבי שש מאות עשרים ושלשה :
,Bigvai Filii .sex & sexaginta sexcenti , Adonicam Filii .duo & viginti ducenti mille ,Hasghad Filii
14 12 בני עזגד אלף מאתים עשרים ושנים : בני אדניקם שש מאות ששים וששה : בני בגוי
13 Chizchijah ipsi Ather Filii .quatuor & quinquaginta quadringenti ,Hadin Filii .sex & quinquaginta ,millia duo
16 15 אלפים חמשים וששה : בני עדין ארבע מאות חמשים וארבעה : בני־אטר ליחזקיה
.duodecim & centum ,Jorah Filii .tres & viginti trecenti , Betai Filii .octo & nonaginta
18 17 תשעים ושמנה : בני בצי שלש מאות עשרים ושלשה : בני יורה מאה ושנים עשר :
centum ,lechem-Beth Filii .quinque & nongenti Ghibbar Filii .tres & viginti ducenti ,Chasum Filii
21 19 בני חשם מאתים עשרים ושלשה : בני גבר תשעים וחמשה : בני בית־לחם מאה
20 Hasmaveth Filii .octo & viginti centum ,Hanathoth Viri .sex & quinquaginta Netophah Viri .tres & viginti
22 עשרים ושלשה : אנשי נטפה חמשים וששה : אנשי ענתות מאה עשרים ושמנה : בני עזמות
24 23 Ramah Filii .tres & quadraginta & septingenti Beeroth & ,Chephirah harim-Chiriath Filii .duo & quadraginta
26 25 ארבעים ושנים : בני קרית ערים כפירה ובארות שבע מאות וארבעים ושלשה : בני הרמה
.duo & viginti centum Michmas Viri .unus & viginti sexcenti Ghabah &
27 וגבע שש מאות עשרים ואחד : אנשי מכמס מאה עשרים ושנים :

Versio VULG. LAT.

Rex quoq; Cyrus protulit vasa templi Dñi, quæ tulerat 7
Nabuchodonosor de Jerusalē, & posuerat ea in templo
dei sui. Protulit autem ea Cyr' rex Persarum per ma- 8
nū Mithridatis filii Gazabar, & annumeravit ea Saffa-
basar principi Juda. Et hic est numerus eorum: Phia- 9
læ aureæ triginta, phialæ argenteæ mille, cultri viginti-
novem, scyphi aurei triginta, Scyphi argentei secundi 10
quadringenti decem: vasa alia mille. Omnia vasa au- 11
rea & argentea, quinque millia quadringenta: universa
tulit Sassabasar, cum his qui ascendebant de transmi-
gratione Babylonis in Jerusalem.

CAP. II.

HI sunt autem provinciæ filii, qui ascenderunt de 1
captivitate, quam transtulerat Nabuchodonosor
rex Babylonis in Babylonem, & reversi sunt in
Jerusalem & Judam, unusquisque in civitatem
suam. Qui venerunt cum Zorobabel; Josue, Ne- 2
hemia, Saraia, Rahelaia, Mardochai, Belsan,
Mesphar, Beguai, Rehum, Baana. Numerus vi-
rorum populi Israel: Filii Pharos, duo millia cen- 3
tum septuagintaduo. Filii Sephatia, trecenti septua- 4
gintaduo. Filii Area, septingenti septuaginta quinque. 5
Filii Phahath Moab, filiorū Josue Joab, duo millia o- 6
ctingenti duodecim. Filii Ælam, mille ducenti quin- 7
quaginta quatuor. Filii Zethua, nongenti quadraginta- 8
quinque. Filii Zachai, septingenti sexaginta. Filii Ba- 9 10
ni, sexcenti quadragintaduo. Filii Bebai, sexcenti vigin- 11
titres. Filii Azgad, mille ducenti vigintiduo. Filii A- 12 13
donicam, sexcenti sexagintasex. Filii Beguai, duo mil- 14
lia quinquagintasex. Filii Adin, quadringenti quin- 15
quagintaquatuor. Filii Ather, qui erant ex Ezechia, 16
nonagintaocto. Filii Besai, trecenti vigintitres. Filii 17 18
Jora, centum duodecim. Filii Hasum, ducenti viginti- 19
tres. Filii Gebbar, nonagintaquinque. Filii Bethlehem, 20 21
centum vigintitres. Viri Netupha, quinquagintasex. 22
Viri Anathoth, centū vigintiocto. Filii Azmaueth, qua- 23 24
dragintaduo. Filii Cariathiarim, Cephira, et Beroth, 25
septingenti quadragintatres. Filii Rama & Gabaa, 26
sexcenti vigintiunus. Viri Machmas, centum vigin- 27
tiduo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5
6 [illegible]
7
8 [illegible]
9
10 [illegible]
11
12 [illegible]
13
14 [illegible]
15
16 [illegible]
17
18 [illegible]
19 [illegible]
20
21 [illegible]
22
23 [illegible]
24
25 [illegible]
26
27 [illegible]

Et rex Cyrus produxit vasa domûs Domini, 7
quæ eduxerat Nebuchadnosar rex Babelis è
Jerusalem, intuleratque in domum numinis
sui: Produxit inquam illa Cyrus rex Persidis 8
per Mehderatem thesaurarium, tradiditque
Sesmasari principi Judæ. Illorum autem nu- 9
merus is erat: Lagenæ aureæ triginta, lagenæ
argenteæ mille, stolæ viginti novem: Quin- 10
talia argenti duplicati quadringenta & de-
cem, item quintalia auri triginta, aliaque
vasa mille. Omnia vasa aurea & argentea, 11
quinquies mille quadringenta: omnia ista as-
portavit Sesmasar unà cum vecta supellecti-
le captivorum qui ascenderunt è Babele in
Jerusalem.

CAP. II.

ATque hi sunt cives qui ascenderunt è ca- 1
ptivitate quam abduxerat Nebuchadnosar
rex Babelis & asportaverat in Babelem, re-
versique sunt in Jerusalem & Judæam, & ab-
ierunt quisque in urbem suam. Qui ingressi 2
sunt cum Zorbabele, *fuerunt* Jesus, Nehemia,
Saria, Arelaia, Mordechai, Belisan, Meniana,
Baguai, Arhum, Baana. Numerus hominum 3
Israelitarum *is est*: filii Pharhosi, duo millia
centum septuagintaduo. Filii Sephatiæ, tre- 4
centi septuagintaduo. Filii Arahi, septingen- 5
ti septuaginta quinque: Filii dominii Moa- 6
bi, filii Jesu & Joabi, duo millia octingenti
duodecim: Filii Ilami, mille ducenti quin- 7
quaginta quatuor: Filii Zathiæ, nongenti 8
quadraginta quinque: Filii Zachæi, septin- 9
genti sexaginta: Filii Bani, centum quadra- 10
ginta duo: Filii Bachi, sexcenti viginti tres: 11
Filii Godar, mille ducenti viginti duo: 12
Filii Adonicom, sexcenti sexaginta sex: 13
Filii Baguai, bis mille quinquaginta sex: 14
Filii Addon, quadringenti sexaginta qua- 15
tuor: Filii Ataris ex Hezecia, nona- 16
ginta octo: Filii Bosaris, trecenti vi- 17
ginti tres: Filii Judæ, centum duo- 18
decim: Filii Hosam, ducenti viginti 19
tres: Filii Gad, nonaginta quin- 20
que: Bethlehemitæ, centum viginti 21
tres: Cives Notaphæ, quinquaginta 22
sex: Cives Anathoth, centum viginti 23
octo: Cives Azmoth, quadraginta duo: 24
Cives Kuriath-naarin, Chepiræ, Biræ, & 25
Tesbais; centùm quadraginta tres: Cives 26
Ramathæ & Gabaæ, septingenti viginti u-
nus: Cives Machmas, centum viginti 27
duo:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ σκεύη οἴκου κυρίου, ἃ ἔλαβε Ναβουχοδονόσορ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔθη-
8 κεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτοῦ· Καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὰ (ι) Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ χεῖρα (†) Μιθραδάτε
9 γασβαρηνοῦ, καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ (κ) τῷ Σασαβασὰρ τῷ ἄρχοντι τοῦ Ἰούδα. Καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν·
ψυκτῆρες χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ψυκτῆρες ἀργυροῖ χίλιοι, παρηλλαγμένα ἐννέα καὶ εἴκοσι, (λ) κεφουρὴ
10 11 χρυσοῖ τριάκοντα, Καὶ (μ) ἀργυροῖ διπλοῖ τετρακόσια δέκα, καὶ σκεύη ἕτερα χίλια. Πάντα τὰ σκεύη τῷ χρυ-
σῷ καὶ τῷ ἀργύρῳ πεντακισχίλια τετρακόσια, τὰ πάντα (ν) ἀναβαίνοντα μετὰ Σασαβασὰρ ἀπὸ τῆς ἀποικίας ἐκ
Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλήμ.

Et rex Cyrus protulit vasa domûs Domini, quæ tulerat Nabuchodono- 7
sor de Hierusalem, & dederat ea in domo dei sui. Et protulit ea Cy- 8
rus rex Persarum super manum Mithradatis Gasbareni. Et numeravit
ea ipsi Sasabasar principi Juda. Et hic numerus eorum: Phialæ aureæ 9
triginta, & phialæ argenteæ mille, mutatoria novem & viginti, (e)
Cephures aurei triginta, Et argentei duplices quadringenta decem, & 10
vasa alia mille: Omnia vasa auro & argento quinque millia quadrin- 11
genta: omnia (d) ascendentia cum Sasabasar à transmigratione è Baby-
lone in Hierusalem.

MS. A. (ι) Κῦρος βασιλεὺς (†) Μιθριδάτε γαρβαρηνοῦ, (κ) τῷ Σασαβασάρῳ (λ) κεφφουρῆ χρύσιοι (μ) ἀργυροῖ, σκεύη ἕτερα (ν) τὰ ἀναβαίνοντα μετὰ Σασαβασάρ

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς ἀπῴκισε Ναβουχοδονόσορ
2 βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ Ἰούδα ἀνὴρ εἰς πόλιν αὐτοῦ· Οἳ ἦλ-
θον μετὰ Ζοροβάβελ, Ἰησοῦς, Νεεμίας, Σαραίας, Ῥεελίας, Μαρδοχαῖος, Βαλασὰν, Μασφὰρ, Βαγουαὶ, Ῥε-
3 4 ούμ, Βαανά· ἀνδρῶν ἀριθμὸς λαοῦ Ἰσραήλ. Υἱοὶ (α) Φαρὲς, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. Υἱοὶ
5 7 Σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. Υἱοὶ Ἄρες, ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε. Υἱοὶ Φααθ Μωὰβ
8 9 τοῖς υἱοῖς Ἰησοῦ Ἰωὰβ, δισχίλιοι ὀκτακόσιοι δεκαδύο. Υἱοὶ Αἰλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντα-
11 τέσσαρες. Υἱοὶ (β) Ζατθουὰ, ἐννακόσιοι (γ) τεσσαρακονταπέντε. Υἱοὶ (δ) Ζακχοῦ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.
10 12 Υἱοὶ Βανουὶ, ἑξακόσιοι (ε) τεσσαρακονταδύο. Υἱοὶ Βαβαὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ (ζ) Ἀσγὰδ, χί-
13 14 λιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταέξ. Υἱοὶ (ˆ) Βαγουὰ, δισχίλιοι πεντη-
15 16 κονταέξ. Υἱοὶ Ἀδὶν, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. Υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ, ἐνενηκοντα-
17 18 ὀκτώ. Υἱοὶ Βασοῦ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ Ἰωρὰ, ἑκατὸν δεκαδύο. Υἱοὶ Ἀσοὺμ, διακό-
20 21 σιοι εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ Γαβὲρ, ἐνενηκονταπέντε. Υἱοὶ Βεθλαὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ (η)
22 Νετωφὰ, πεντηκονταέξ. Υἱοὶ Ἀναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. Υἱοὶ Ἀζμὼθ, (θ) τεσσαρακοντα-
23 24 τρεῖς. Υἱοὶ Καριαθιαρὶμ, (ι) Χαφιρὰ, καὶ Βηρὼθ, ἑπτακόσιοι (κ) τεσσαρακοντατρεῖς. Υἱοὶ τῆς Ῥαμὰ καὶ
25 27 Γαβαὰ, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς. Ἄνδρες (λ) Μαχμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο.

CAP. II.

Et hi filii provinciæ, ascendentes de captivitate transmigrationis, 1
quam transmigrare fecerat Nabuchodonosor rex Babylonis in Babylonem:
& reversi sunt in Hierusalem, & Juda, vir in civitatem suam. Qui 2
venerunt cum Zorobabel; Jesus, Neemias, Saraias, Reelias, Mardo-
chæus, Balasan, Masphar, Bague, Reum, Baana. Virorum numerus populi
Israel: Filii Phares, duo millia centum septuaginta duo: Filii Sa- 3 4
phatia, trecenti septuaginta duo: Filii Ares, septingenti septuaginta 5
quinque: Filii Phaath Moab de filiis Jesue Joab, duo millia octingen- 6
ti duodecim: Filii Ailam, mille ducenti quinquaginta quatuor. Filii 7 8
Zatthua, nongenti quadraginta quinque: Filii Zacchu, septingenti sexa- 9
ginta: Filii Banui, sexcenti quadraginta duo: Filii Babai, sexcenti 10 11
viginti tres: Filii Asgad, mille ducenti viginti duo: Filii Adonicam, 12 13
sexcenti sexaginta sex: Filii Bague, duo millia quinquaginta sex: Filii 14 15
Addin, quadringenti quinquaginta quatuor: Filii Ater ex Ezecia, no- 16 17
naginta octo: Filii Bassa, trecenti viginti tres: Filii Jora, centum duo 18 19
decim: Filii Asum, ducenti viginti tres: Filii Gaber, nonaginta quin- 20 21
que: Filii Bethlaem, centum viginti tres: Filii Netopha, quinquaginta 22 23
sex: Filii Anathoth, centum viginti octo: Filii Asmoth, quadraginta tres: Filii Cariathiarim, Caphira, & Beroth, 24 25
septingenti quadraginta tres: Filii Rama, & Gabaa, sexcenti viginti unus: Viri Machmas, centum viginti duo: 26 27

MS. A. (α) Φορὸς, (β) Ζαθουὰ, (γ) τεσσαρακονταπέντε. (δ) Ζακχὰν, (ε) τεσσαράκονταδύο. (ζ) Ἀβγὰδ, (ˆ) Βαγουὰ, (η) Νεφωλὰ, (θ) τεσσαρακονταδύο. (ι) Καφιρὰ, (κ) τεσσαρακονταδεῖς. (λ) Χαμμὰς,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * والملك قورس اخرج الآنية التي كانت لبيت الرب * الذي اخذ بختنصر من بيت
8 المقدس وجعلها في بيت آلهته * واجراها قورس ملك فارس على يدي مثرداط العبراني *
9 وعدها لساباسارا اركون يهودا * وهذا عددها * ثلثين برادة ذهب * والف برادة فضة *
10 وتسعة وعشرين مبدلة * وثلثين ساروري ذهب ومن الفضة الضعف * وسوى ذلك من
11 الآنية الف * فكلما كان من آنية الذهب والفضة خمسة آلاف واربعمائة * كلما
صعد مع سباسارا من رجعة بابل الى اورسليم *

Et rex Cyrus protulit vasa quæ pertinebant ad domum Domini, quæ abstulerat Bochtonassar ab Jerusalem, posueratque in æde deorum suorum; 7 Dispensavitque ea Cyrus rex Persidis per manum Methridatis Hebræi, qui numeravit ea Sabasaræ principi Judæ. 8 Et hic est numerus eorum: triginta phialæ aureæ, & mille phialæ argenteæ, & viginti-novem mutatoria. 9 Triginta auri crateres, argenti verò duplum, & alia præter hæc vasa mille. 10 Adeoque omnia vasa aurea & argentea, erant quinquies mille quadringenta, quæcunque scilicet ascenderunt cum Sabasara è reditu ex Babele in Jerusalem. 11

* الفصل الثاني *

1 * وهولاي بني الكورة الذين صعدوا من السبي * النقلة التي نقلهم بختنصر ملك بابل *
2 ورجعوا الى بيت المقدس الى يهودا * كل رجل الى مدينته * الذين جاوا مع زربابل
3 ويشوع * نحاميا * وساراياس * مردخايه * بالاسان * مسفار * بغواي * راوم * باعانا * احصاء رجال
4 قوم اسرايل * بني فورس الفين ومائة واثنين وسبعين * بني سافاطيا * ثلثمائة واثنين
5 6 وسبعين * بني ارس سبعمائة وخمسة وسبعين * بني فاث مواب * لبني يوسانيا * الفين
7 8 ثمانمائة واثني عشر * بني ايلام * الف ومائتين اربعة وخمسين * بني زتوا * تسع مائة
9 10 11 وخمسة واربعين * بني زكي سبعمائة وستين * بني بنوي * ستمائة وثلثة وعشرين *
12 13 * بني بابي * ستمائة وثلثة وعشرين * بني اسجاد الف ومائتين واثنين وعشرين * بني
14 15 16 ادونيقام * ستمائة ستة وستين * بني باغوا * الفين وستة وخمسين * بني اديم * اربعمائة واربعة
17 18 وخمسين * بني اطير لحزقيا * ثمانية وتسعين * بني بسواي * ثلثمائة وثلثة وعشرين * بني
19 20 يهودا * مائة واثني عشر * بني اسوم مائتين وثلثة وعشرين * بني جابر * خمسة وتسعين *
21 22 * بني بيتلحم * مائة ثلثة وعشرين * بني نطوفا * ستة وخمسين * بني اناثوث * مائة
23 24 25 وثمانية وعشرين * بني يسموث * اثنين واربعين * بني قاريتياريم * حفيرا * وبيروث *
26 27 سبعمائة ثلثة واربعين * بني راما وغاباي * ستمائة واحد وعشرين * رجال مخماس * مائة
واثنين وعشرين *

CAP. II.

Atque hi sunt filii provinciæ, qui ascenderunt è captivitate, deportatione videlicet illâ, quâ deportaverat eos Bochtonassar rex Babelis, & rediêre Jerosolyma in Judæam, quisque in urbem suam. 1 Qui venerunt cum Zorbabele & Jesu, Nehemias, Sarias, Mardochai, Balasan, Masphar, Baguai, Reum, Baana. 2 Numerus virorum turbæ Israeliticæ: 3 Filii Phores, bis mille centum septuaginta duo. Filii Sephatiæ, trecenti septuaginta duo. 4 Filii Ares, septingenti septuaginta quinque. 5 Filii Phaath-Moab; 6 de filiis Josaniæ, bis mille octingenti duodecim. Filii Ailam, mille ducenti 7 quinquaginta quatuor. Filii Zattua, 8 nongenti quadraginta quinque. Filii 9 Zacchi, septingenti sexaginta. Filii 10 Banui, sexcenti viginti tres. Filii 11 Babi, sexcenti viginti tres. Filii 12 Asgad, mille ducenti viginti duo. Filii Adojoacam, sexcenti sexaginta 13 sex. Filii Bigue, bis mille quinquaginta sex. 14 Filii Addim, quadringenti quinquaginta quatuor. 15 Filii Atir ex 16 Hizecia, nonaginta octo. Filii Jesuæ, 17 trecenti viginti tres. Filii Judæ, centum duodecim. 18 Filii Asum, ducenti 19 viginti tres. Filii Gaber, nonaginta 20 quinque. Filii Bethleem, centum viginti tres. 21 Filii Netophæ, quinquaginta sex. 22 Filii Anathoth, centum 23 viginti octo. Filii Jesmoth quadraginta duo. 24 Filii Cariathiarim, Chephiræ, 25 & Biroth septingenti quadraginta tres. Filii Rama & Gabaa, sexcenti viginti 26 unus. Viri Machmas, centum viginti duo. 27

עזרא : ב

28 quinquaginta centum Maghbis Filii .duo & quinquaginta Nebo Filii .tres & viginti ducenti Hai & ,Bethel Viri
29 אנשי ביתאל והעי מאתים עשרים ושלשה: בני נבו חמשים ושנים: בני מגביש מאה חמשים
Filii .viginti & trecenti Charim Filii .quatuor & quinquaginta ducenti mille ,alterius Helam Filii .sex &
31 32 וששה: בני עילם אחר אלף מאתים חמשים וארבעה: בני חרם שלש מאות ועשרים: בני
Filii .quinque & quadraginta trecenti ,Jerecho Filii .quinque & viginti septingenti ,Ono & ,Chadid ,Lod
33 34 לד חדיד ואונו שבע מאות עשרים וחמשה: בני ירחו שלש מאות ארבעים וחמשה: בני
septuaginta nongenti ,Jesuah domui Jedahiah filii :Sacerdotes .triginta & sexcenti & millia tria ,Senaah
36 סנאה שלשת אלפים ושש מאות ושלשים: הכהנים בני ידעיה לבית ישוע תשע מאות שבעים
,Charim Filii .septem & quadraginta ducenti mille ,Paschur Filii .duo & quinquaginta mille ,Immer Filii .tres &
37 38 ושלשה: בני אמר אלף חמשים ושנים: בני פשחור אלף מאתים ארבעים ושבעה: בני חרם
: Cantores .quatuor & septuaginta Hodaviah filiis Chadmiel & ,Jesuah filii : Levitæ .decem septem & mille
40 אלף ושבעה עשר: הלוים בני ישוע וקדמיאל לבני הודויה שבעים וארבעה: המשררים
filii ,Hacub filii ,Talmon filii ,Ather filii ,Sallum filii ,Janitorum Filii .octo & viginti centum ,Asaph filii
41 42 בני אסף מאה עשרים ושמנה: בני השערים בני שלום בני אטר בני טלמן בני עקוב בני
.Tabaoth filii ,Chasupha filii ,Sichah filii : Nethinim .novem & triginta centum omnes ,Sobai filii ,Chathitah
43 חטיטא בני שבי הכל מאה שלשים ותשעה: הנתינים בני ציחא בני חשופא בני טבעות:
,Samlai filii ,Chaghab Filii .Haccub filii ,Chaghabah filii ,Lebanah Filii .Padon filii ,Sihaha filii ,Cheros Filii
44 45 בני קרס בני סיעהא בני פדון: בני לבנה בני חגבה בני עקוב: בני חגב בני שמלי
filii ,Huzza Filii .Ghasam filii ,Nechoda filii ,Resin Filii .Reaiah filii ,Ghachar filii ,Ghiddel Filii .Chanan filii
47 48 בני חנן: בני גדל בני גחר בני ראיה: בני רצין בני נקודא בני גזם: בני עזא בני
.Charchur filii ,Chachupha filii ,Bachbuch Filii .Nephusim filii ,Mehunim filii ,Asnah Filii .Besai filii ,Paseach
50 פסח בני בסי: בני אסנה בני מעונים בני נפיסים: בני בקבוק בני חקופא בני חרחור:
filii ,Meliach Filii .Tamach filii ,Sisera filii ,Barchos Filii .Charsa filii ,Mechida filii ,Basluth Filii
52 53 בני בצלות בני מחידא בני חרשא: בני ברקוס בני סיסרא בני תמח: בני נציח בני
,Darcon filii ,Jahalah Filii .Peruda filii ,Sophereth filii ,Sothai filii : Selomoh servorum Filii .Chatipha
55 חטיפא: בני עבדי שלמה בני סטי בני הספרת בני פרודא: בני יעלה בני דרקון
servorum filii & ,Nethinim Omnes .Ami filii ,Hasebaim Pochereth filii ,Chattil filii ,Sephatiah Filii .Ghiddel filii
57 בני גדל: בני שפטיה בני חטיל בני פכרת הצביים בני אמי: כל הנתינים ובני עבדי
.Immer ,Addan ,Cherub ,charsa-Tel ,malach-Tel de ascendentes isti Et .duo & ,nonaginta trecenti ;Selomoh
59 שלמה שלש מאות תשעים ושנים: ואלה העולים מתל מלח תל חרשא כרוב אדן אמר
, Nechoda filii ,Thobijah filii ,Delaiah Filii ipsi Israel ex an ,suū semen & ,suorū patrū domum indicare potuerunt non Et
60 ולא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל הם: בני דליה בני טוביה בני נקודא
accepit qui ,Barzillai filii ,Chos filii ,Chabaiah filii ,sacerdotum filiis de Et .duo & quinquaginta ,sexcenti
61 שש מאות חמשים ושנים: ומבני הכהנים בני חביה בני הקוץ בני ברזלי אשר לקח
genealogizatorum ,suam scripturam quæsierunt Hi .earum nomine super est vocatus & ,uxorem Ghilhaditis Barzillai filiabus de
62 מבנות ברזלי הגלעדי אשה ויקרא על שמם: אלה בקשו כתבם המתיחשים
.sacerdotio à sunt *abdicati* & ,*sunt inventi* non &
ולא נמצאו ויגאלו מן הכהנה:

Versio VULG. LAT.

Viri Bethel & Hai, ducenti vigintitres. Filii 28 29
Nebo, quinquagintaduo. Filii Megbis, centum 30
quinquagintasex. Filii Ælam alterius, mille ducenti 31
quinquagintaquatuor. Filii Harim, trecenti viginti. 32
Filii Lod, Hadid, & Ono, septingenti vigintiquinque. 33
Filii Jericho, trecenti quadragintaquinque. Filii 34 35
Senaa, tria millia sexcenti triginta. Sacerdotes: 36
Filii Jadaia in domo Josue, nongenti septuagintatres.
Filii Emmer, mille quinquagintaduo. Filii Phe- 37 38
shur, mille ducenti quadragintaseptem. Filii 39
Harim, mille decem & septem. Levitæ: Filii 40
Josue & Cedmihel filiorum Odouiæ, septuagin-
taquatuor. Cantores: Filii Asaph, centum vi- 41
gintiocto. Filii Janitorum: filii Sellum, filii 42
Ater, filii Telmon, filii Accub, filii Hatita,
filii Sobai: universi centum trigintanovem. Na- 43
thinæi: filii Siha, filii Hasupha, filii Tab-
baoth, Filii Ceros, filii Siaa, filii Phadon, Filii 44 45
Lebana, filii Hagaba, filii Accub, Filii Hagab, 46
filii Semlai, filii Hanan, Filii Gaddel, filii Ga- 47
her, filii Raaia, Filii Rasin, filii Necoda, filii 48
Gazam, Filii Aza, filii Phasea, filii Besee, 49
Filii Asena, filii Munim, filii Nephusim, Filii 50 51
Bacbuc, filii Hacupha. filii Harhur, Filii Be- 52
sluth, filii Mahida, filii Harsa, Filii Bercos, 53
filii Sisara, filii Thema, Filii Nasia, filii Hati- 54
pha, Filii servorum Salomonis: filii Sotai, filii 55
Sopheret, filii Pharuda, Filii Jala, filii Dercon, filii 56
Geddel, Filii Saphatia, filii Hatil, filii Phochereth, 57
qui erant de Asebaim, filii Ami. Omnes Nathi- 58
næi, & filii servorum Salomonis, trecenti nona-
gintaduo. Et hi qui ascenderunt de Thelmala, 59
Thelharsa, Cherub, & Adon, & Emer: & non
potuerunt indicare domum patrum suorum & se-
men suum, utrùm ex Israel essent. Filii Dalaia, 60
filii Tobia, filii Necoda, sexcenti quinquagin-
taduo. Et de filiis Sacerdotum: Filii Hobia, 61
filii Accos, filii Berzellai, qui accepit de filia-
bus Berzellai Galaaditis uxorem, & vocatus est
nomine eorum: Hi quæsierunt scripturam genea- 62
logiæ suæ, & non invenerunt, & ejecti sunt de
sacerdotio.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Cives Beth-il & Aai, ducenti viginti 28
tres: Filii Nobu, quinquaginta duo: 29
Filii Megdas, centum quinquaginta sex: 30
Filii Ilam, mille ducenti quinquaginta 31
quatuor: Filii Horom, trecenti viginti: 32
Filii Lud, Hodar, & Ino; septingenti viginti 33
quinque. Jerichuntini, trecenti quadraginta 34
quinque: Filii Senaæ, ter mille sexcenti 35
triginta. Sacerdotes filii Idaiæ, ex familia 36
Jesu, nongenti septuaginta tres. Filii 37
Amir, mille ducenti quinquaginta duo:
Filii Phashar, mille ducenti septuaginta 38
quatuor: Filii Harum, mille septemdecim: 39
Levitæ filii Jesu & Cadmiæ, necnon filii 40
Hodiæ, septuaginta quatuor: Hi sunt qui 41
ministrabant: filii Asaph, centum viginti
octo: Filii Tarhelis, filii Salum, filii 42
Atar, filii Alteman, filii Jacob, filii Hato-
tæ, filii Sabi: hi omnes centum triginta
novem. Nethanæi; filii Siniæ, filii Hos- 43
bæ, filii Tabeoth, Filii Cados, filii Sillæ, 44
filii Pharon, Filii Lebiæ, filii Hagbæ, 45
filii Acuph, Filii Hagab, filii Salmi, filii 46
Hanan, Filii Gazal, filii Hagar, filii 47
Dajæ, Filii Dison, filii Deboræ, filii 48
Gazam, Filii Azæ filii Pathah, filii Basaz, 49
Filii Asiæ, filii Mathnin, filii Nephosin, 50
Filii Bacbuc, filii Hacophæ, filii Hadhor, 51
Filii Beslaoth, filii Mehiræ, filii Har- 52
sæ, Filii Carcos, filii Sisræ, filii 53
Tamnai, Filii Nesih, filii Hatophæ, 54
Filii Eber, filii Salim, filii Sotim, filii Esphe- 55
roth, filii Perudæ, Filii Alæ, filii Sepha- 56
tiæ, filii Tarcon, filii Gadal, Filii Hatul,
filii Bacroth, filii Hiltæ, filii Amar: 57
Omnes Nethanæi, & filii Eber ac Salim; 58
trecenti nonaginta duo. Hi sunt præter- 59
eà qui ascenderunt è Telmahala ad Te-
laabam & Chorbi. Tunc edictum fuit:
sed non potuerunt ostendere familias pa-
trum suorum & genealogias suas, sed
tantùm quòd ex Israelitis essent. Filii 60
Delaiæ, filii Tobiæ, filii Necariæ; sex-
centi quinquaginta duo: Filii Habiæ, 61
filii Kehos, filii Barzelai, qui quòd è fili-
abus Barzelai Galaaditis uxorem duxisset,
vocatus fuerat de nomine illorum. Hi 62
cùm quæsivissent in libro familiarum sua-
rum, nec invenissent, abdicati fuerunt à
sacerdotio.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 29 30 Ἄνδρες Βαιθὴλ καὶ Ἀϊὰ, τετρακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ (μ) Ναβὼ, πεντηκονταδύο. Υἱοὶ Μαγεβὶς,
31 32 ἑκατὸν πεντηκονταέξ. Υἱοὶ Ἠλαμὰρ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. Υἱοὶ (ν) Ἠλὰμ, τρι-
33 34 ακόσιοι εἴκοσιν. Υἱοὶ (ξ) Λοδαδὶ καὶ Ὠνὼ, ἑπτακόσιοι εἰκοσιπέντε. Υἱοὶ Ἰεριχὼ, τριακόσιοι (ο)
35 36 τεσσαρακονταπέντε. Υἱοὶ (†) Σεναὰ, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα. Καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ (π) Ἰεδουὰ τῷ
37 38 οἴκῳ (ρ) Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς. Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο. Υἱοὶ (σ) Φασ-
39 40 σοὺρ, χίλιοι διακόσιοι (τ) τεσσαρακονταεπτά. Υἱοὶ Ἠρὲμ, χίλιοι ἑπτά. Καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἰησοῦ
41 καὶ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς Ὠδουΐα, ἑβδομηκοντατέσσαρες. Οἱ ᾄδοντες υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.
42 Υἱοὶ τῶν πυλωρῶν, υἱοὶ Σελλὴμ, υἱοὶ Ἀτὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ (υ) Ἀκοὺβ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ Σωβαΐ,
43 44 οἱ πάντες ἑκατὸν τριακονταεννέα. Οἱ Ναθινὶμ, υἱοὶ (φ) Σουθιὰ, υἱοὶ Ἀσουφὰ, υἱοὶ Ταβαὼθ, Υἱοὶ
45 46 Κάδης, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Φαδὼν, Υἱοὶ Λαβανὼ, υἱοὶ Ἀγαβὰ, υἱοὶ Ἀκοὺβ, Υἱοὶ Ἀγὰβ, υἱοὶ Σελα-
47 48 μὶ, υἱοὶ Ἀνὰν, Υἱοὶ Γεδδὴλ, υἱοὶ Γαὰρ, υἱοὶ Ῥαΐα, Υἱοὶ Ῥασὼν, υἱοὶ (χ) Νεκωδὰ, υἱοὶ
49 50 51 Γαζὲμ, Υἱοὶ Ἀζὼ, υἱοὶ Φασὴ, υἱοὶ Βασὶ, Υἱοὶ Ἀσενὰ, υἱοὶ Μοουνὶμ, υἱοὶ Νεφουσίμ, Υἱοὶ Βακ-
52 53 βοὺκ, υἱοὶ Ἀκουφὰ, υἱοὶ Ἀροὺρ, Υἱοὶ Βασαλὼθ, υἱοὶ (ψ) Μαουδὰ, υἱοὶ Ἀρσὰ, Υἱοὶ Βαρκὸς, υἱοὶ
54 55 Σισάρα, υἱοὶ Θεμὰ, Υἱοὶ (ω) Νασθιὲ, υἱοὶ (α) Ἀτουφά· Υἱοὶ δούλων Σαλωμὼν, υἱοὶ Σωταΐ,
56 57 υἱοὶ (β) Σεφηρὰ, υἱοὶ Φαδουρὰ, Υἱοὶ (γ) Ἰεηλὰ, υἱοὶ Δαρκὼν, υἱοὶ (δ) Γεδὴλ, Υἱοὶ Σαφατία,
58 υἱοὶ (ε) Ἀτὴλ, υἱοὶ (ζ) Φαχεράθ, υἱοὶ Ἀσεβωεὶμ, υἱοὶ Ἠμεί. Πάντες οἱ Ναθινὶμ, καὶ υἱοὶ Ἀβδη-
59 σελμὰ, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο. Καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ (η) Θελμελὲχ, Θελαρησὰ, Χεροὺβ,
Ἠδὰν, Ἐμμὴρ, καὶ οὐκ (θ) ἐδυνάσθησαν τοῦ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν εἰ
60 ἐξ Ἰσραήλ εἰσιν· Υἱοὶ Δαλαΐα, υἱοὶ Βουὰ, υἱοὶ Τωβίου, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο.
61 Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ (ι) Λαβεία, υἱοὶ Ἀκκὼς, υἱοὶ Βερζελλαῒ, ὃς ἔλαβεν (κ) ἀπὸ τῶν
62 θυγατέρων Βερζελλαῒ τοῦ Γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν. Οὗτοι ἐζήτησαν
γραφὴν αὐτῶν οἱ μεθωεσὶμ, καὶ οὐχ εὑρέθησαν, καὶ ἠγχιστεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.

Viri Bethel, & Aia, quadringenti viginti tres: Filii Nabu, quinquaginta 28 29
duo: Filii Magebis, centū quinquaginta sex: Filii (a) Elamar, mille ducenti 30 31
quinquaginta quatuor: Filii Elam, trecenti viginti: Filii Lodadi, et Ono, se- 32 33
ptingenti viginti quinque: Filii Hiericho, trecenti quadraginta quinque: Fi- 34 35
lii Senaa, tria millia sexcenti triginta. Et sacerdotes filii Jedua, de domo 36
Jesu, nongenti septuaginta tres: Filii Emmer, mille quinquaginta 37
duo: Filii Phassur, mille ducenti quadraginta septem: Filii Erem, 38 39
(b) mille septem. Et Levitæ filii Jesu, & Cadmiel ex filiis Oduia, se- 40
ptuaginta quatuor. Cantores filii Asaph, centum viginti octo. Filii 41 42
Janitorum, filii Sellum, filii Ater, filii Telmon, filii Acub, filii A-
tita, filii Sobai, omnes centum triginta novem. Nathinæi, filii Suthia, 43
filii Asupha, filii Tabaoth, Filii Cades, filii Siaa, filii Phadon, Filii 44 45
Libano, filii Agaba, filii Acub, Filii Agab, filii Selami, filii Anan, 46
Filii Geddel, filii Gaar, filii Raia, Filii Rason, filii Necoda, filii 47 48
Gazem, Filii Azo, filii Phase, filii Basi, Filii Asena, filii Mounim, 49 50
filii Nephusim, Filii Bacbuc, filii Acupha, filii Arur, Filii Basaloth, 51 52
filii Mauda, filii Arsa, Filii Barcos, filii Sisara, filii Thema, Filii 53 54
Nasthie, filii Atupha, Filii servorum Salomon, filii Sotai, filii Sephera, 55
filii Phadura, Filii Jeela, filii Darcon, filii Gediel, Filii Saphatia, 56 57
filii Atil, filii Phacherath, filii Aseboim, filii Hemei: Omnes Nathinæi, 58
& filii (c) Abdeselma, trecenti nonaginta duo. Et hi, qui ascen- 59
derunt de Thelmelech, Thelaresa, Cherub, Hedan, Emmer, & non
potuerunt indicare domum patriæ suæ, & semen suum, si ex Israel
sunt, Filii Dalaia, filii Bua, filii Tobiæ, filii Necoda, sexcenti quinqua- 60
ginta duo: Et de filiis sacerdotum, filii (d) Labia, filii Acchus, filii 61
Berzellai, qui accepit de filiabus Berzellai Galaaditæ uxorem, & vo-
catus est in nomine eorum. Hi quæsierunt scripturam suam (e) Methoe- 62
sim, & non sunt inventi, & (f) abdicati sunt à sacerdotio.

MS.A. (μ) Ναβὼ, (ν) Ἠλὰμ, (ξ) Λυδδὼν, Λοδαδὶδ καὶ Ὠνὼ, (ο) τεσσαρακονταπέντε. (†) Σενναὰ, (π) Ἰεδδουὰ (ρ) Ἰησοῦ, (σ) Φασσὼρ, (τ) τεσσαρακονταεπτά. (υ) Ἀκοὺμ, (φ) Σουὰ υἱοὶ Ἀσουφὰ, (χ) Νεκωδὰν, (ψ) Μεεδὰ, (ω) Νεθιὲ, (α) Ἀτιφά· (β) Ἀσεφοράθ, (γ) Ἰεηλὰ, (δ) Γεδδὴλ, (ε) Ἀτὴλ, (ζ) Φακαράθ, (η) Θελμελὲχ, (θ) ἠδυνήθησαν (ι) Ὀβδία (κ) ἀπὸ θυγατέρων

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 29 * رجال بيتئيل وايا • اربعماية ثلثة وعشرين * بني نابوا • اثنين وخمسين * بني ماجب ماية
30 31 وستة وخمسين * بني الامر • الف ومايتين واربعة وخمسين * بني ارام • ثلثماية وعشرين * بني
32 33 لوداد واون • سبعماية وخمسة وعشرين * بني يريحا • ثلثماية خمسة واربعين * بني سناة • ثلثة
35 36 37 الاف وستماية وثلثين * الكهنة بني يادوا لبيت يسوع • ستماية وثلثة وتسعين * بني امير • الف
38 39 وثلثة وخمسين * بني فاسور الف ومايتين سبعة واربعين * بني ابرام • الف وسبعة واربعين *
40 41 * اللاويين بني يسوع وقدميل • لبني بنيادويا سبعة واربعين * بني اساف المسبحين •
42 ماية وثمانية وعشرين * بني البوابين • بني سالوم • بني اطير • بني طلمون • بني
43 يافوم • بني اطيطا • بني سباي • جميعهم ماية تسعة وثلثين * النثنيين • بني سوتال •
44 45 بني اسوفا • بني طاباوت * بني قادس • بني سياء • بني فادون * بني لابانا • بني اجابا •
46 47 بني اقوب * بني اعاب • بني سالامي • بني اانان * بني جديل • بني جاار • بني رايا •
48 49 * بني راسون • بني نافود • بني عزام * بني ارا • بني فاسي • بني باسي * بني اسنا • بني
50 51 52 مويونين • بني نافوسين * بني بقبوق • بني اقوفا • بني ارور * بني بسالوت • بني
53 54 ميدا • بني ارسا * بني بروس • بني سيسار • بني ثاما * بني نسثيا • بني اطيفا * بني
55 56 عبيد سليمن • بني سوطان • بني اسافيراط • بني فادور * بني يالا • بني درقون • بني
57 58 جديل * بني سافاطيا • بني اطيل • بني فاشارات اسبايم • بني عماي * جميع
59 * النثنيين وبني ابديسلما • ثلثماية واثنين وتسعون * هولاء لما صعدوا من تلملح
بالاريسا • ساروب • ايدان • امير • ولم يستطيعوا ان يخبروا بنسبة قبايلهم وزرعهم من
60 61 اسرايل * بني دالايا • بني طوبيا • بني نافود ستماية واثنين وخمسين * ومن الكهنة
بني ابليا • بني نافوس • بني برزلاي الذي احد من بنات برزلاي الجلعدي مرة
62 وسمي على اسمايهم * هولاء طلبوا كتابا لهم مانويسين فلم يجدوا • فصدت قرابتهم
الي الكهنوت •

Viri Beth-il & Aia, quadringenti 28
viginti tres. Filii Nabu, quinqua- 29
ginta duo. Filii Mageb, centum quin- 30
quaginta sex. Filii Elamar, mille 31
ducenti quinquaginta quatuor. Filii 32
Aram, trecenti viginti. Filii Lo- 33
dad & Oa, septingenti vigintiquin-
que. Filii Jericho, trecenti qua- 34
draginta quinque. Filii Senaa, ter 35
mille sexcenti triginta. Sacerdotes filii 36
Jadua, de domo Jesu, sexcenti nona-
ginta tres. Filii Emmir, mille quin- 37
quaginta tres. Filii Phassur, mille du- 38
centi quadraginta septem. Filii Abram, 39
mille quadraginta septem. Levitæ fi- 40
lii Jesu & Cadmielis, de filiis Ben-
jaduya, quadraginta septem. Cantores 41
filii Asaph, centum viginti octo.
Filii janitorum: filii Salum, filii Atir, 42
filii Talmon, filii Jacum, filii Atita,
filii Sobai: omnes isti, centum trigin-
ta novem. Nathenæi; filii Suthel; 43
filii Asupha; filii Tabeoth, Filii Ca- 44
des, filii Siaa, filii Phadon, Filii 45
Libana, filii Agaba, filii Acub, Filii 46
Agab, filii Salami, filii Anan, Filii 47
Geddil, filii Gaar, filii Raja, Filii 48
Rason, filii Nacod, filii Gazam, Filii 49
Asa, filii Phasa, filii Basi, Filii 50
Asna, filii Mojunin, filii Nephusin, Filii 51
Bacbuc, filii Acupha, filii Arur, Filii 52
Besaloth, filii Maida, filii Arsa, Filii 53
Barcos, filii Sisar, filii Tama, Filii 54
Nastia, filii Atipha, Filii servorum 55
Salomonis, filii Sotan, filii Asaphirat,
filii Padur, Filii Jeela, filii Darcon, 56
filii Geddil, Filii, Saphatia, filii Atil, 57
filii Phachara'h Asbaim', filii Emei.
Omnes Nathenæi, & filii Abdiselma, 58
trecenti nonaginta duo. Hi cùm a- 59
scendissent è Telmelah, Tilarisa, Che-
rub, Idan, Emmir; non potuerunt in-
dicare ductum familiarum suarum &
seminis sui ex Israele. Filii Delaia, 60
filii Tobio, filii Necod, sexcenti quin-
quaginta duo. Et è sacerdotibus; filii 61
Elie, filii Necus, filii Berzellai qui
duxit è filiabus Berzellai Galaaditæ
uxorem, & vocatus est de nomine
eorum. Isti quæsiverunt scripturam 62
suam Mathoesin (corrupta vox Hebræa
mithiahasim, i. genealogicam), & non
invenerunt; ideoque interdictus fuit eis
accessus ad sacerdotium.

63 ויאמר התרשתא להם אשר לא־יאכלו מקדש הקדשים עד עמד כהן לאורים ולתמים׃
64 כל־הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים שלש־מאות ששים׃
65 מלבד עבדיהם ואמהתיהם אלה שבעת אלפים שלש מאות שלשים ושבעה ולהם משררים ומשררות מאתים׃
66 סוסיהם שבע מאות שלשים וששה פרדיהם מאתים ארבעים וחמשה׃
67 גמליהם ארבע מאות שלשים וחמשה חמרים ששת אלפים שבע מאות ועשרים׃
68 ומראשי האבות בבואם לבית יהוה אשר בירושלם התנדבו לבית האלהים להעמידו על־מכונו׃
69 ככחם נתנו לאוצר המלאכה זהב דרכמונים שש־רבאות ואלף וכסף מנים חמשת אלפים וכתנת כהנים מאה׃
70 וישבו הכהנים והלוים ומן־העם והמשררים והשוערים והנתינים בעריהם וכל־ישראל בעריהם׃

CAP. III.

1 ויגע החדש השביעי ובני ישראל בערים ויאספו העם כאיש אחד אל־ירושלם׃
2 ויקם ישוע בן־יוצדק ואחיו הכהנים וזרבבל בן־שאלתיאל ואחיו ויבנו את־מזבח אלהי ישראל להעלות עליו עלות ככתוב בתורת משה איש־האלהים׃
3 ויכינו המזבח על־מכונתיו כי באימה עליהם מעמי הארצות ויעל עליו עלות ליהוה עלות לבקר ולערב׃
4 ויעשו את־חג הסכות ככתוב ועלת יום ביום במספר כמשפט דבר־יום ביומו׃
5 ואחרי־כן עלת תמיד ולחדשים ולכל־מועדי יהוה המקדשים ולכל מתנדב נדבה ליהוה׃
6 מיום אחד לחדש השביעי החלו להעלות עלות ליהוה והיכל יהוה לא יסד׃
7 ויתנו־כסף לחצבים ולחרשים ומאכל ומשתה ושמן לצדנים ולצרים להביא עצי ארזים מן־הלבנון אל־ים יפוא כרשיון כורש מלך־פרס עליהם׃
8 ובשנה השנית לבואם אל־בית האלהים לירושלם בחדש השני החלו זרבבל בן־שאלתיאל וישוע בן־יוצדק ושאר אחיהם הכהנים והלוים וכל־הבאים מהשבי ירושלם ויעמידו את־הלוים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על־מלאכת בית־יהוה׃

Versio VULG. LAT.

Et dixit Atherſatha eis, ut non comederent de Sancto 63
ſanctorum, donec ſurgeret ſacerdos doctus atque perfe-
ctus. Omnis multitudo quaſi unus, quadragintaduo millia 64
trecenti ſexaginta: Exceptis ſervis eorum, & ancillis, 65
qui erant ſepté millia trecenti trigintaſeptem: & in ipſis
cantores atque cantatrices ducenti. Equi eorum, ſe- 66
ptingenti trigintaſex, muli eorum, ducenti quadraginta-
quinque, Cameli eorum, quadringenti trigintaquinque, 67
aſini eorum, ſex millia ſeptingenti viginti. Et de princi- 68
pibus patrum, cùm ingrederentur templú Dñi, quod eſt
in Jeruſalem, ſpontè obtulerunt in domú Dei ad extru-
endam eam in loco ſuo. Secundùm vires ſuas dederunt 69
impenſas operis, auri ſolidos ſexaginta millia & mille,
argenti mnas quinque millia, & veſtes ſacerdotales cen-
tum. Habitaverunt ergò Sacerdotes, et Levitæ, & de 70
populo, & cantores, & janitores, & Nathinæi, in urbibus
ſuis, univerſúſque Iſrael in civitatibus ſuis.

CAP. III.

JAmque venerat menſis ſeptimus, & erant filii Iſrael in 1
civitatibus ſuis: congregatus eſt ergò populus quaſi vir
unus in Jeruſalem. Et ſurrexit Joſue filius Joſedec, & 2
fratres ejus ſacerdotes, & Zorobabel filius Salathiel, &
fratres ejus, & ædificaverunt altare Dei Iſrael, ut offer-
rent in eo holocautomata, ſicut ſcriptum eſt in lege Moy-
ſi viri Dei: Collocaverunt autem altare Dei ſuper ba- 3
ſes ſuas, deterrentibus eos per circuitum populis terra-
rum, & obtulerunt ſuper illud holocauſtum Dño manè &
veſperé: Fecerúntque ſolennitatem tabernaculorum, 4
ſicut ſcriptum eſt, & holocauſtum diebus ſingulis per or-
dinem ſecundùm præceptum op' diei in die ſuo. Et poſt 5
hæc holocauſtum juge, tam in Calendis quàm in univerſis
ſolennitatibus Dñi, quæ erant conſecratæ, & in omnib'
in quibus ultrò offerebatur munus Dño. A primo die 6
menſis ſeptimi cœperunt offerre holocauſtum Domino:
porrò templum Dei nondum fundatum erat. Dederunt 7
autem pecunias latomis & cæmentariis: cibum quoque,
& potum, & oleum, Sidoniis Tyriiſque, ut deferrent li-
gna cedrina de Libano ad mare Joppe, juxta quod præ-
ceperat Cyrus rex Perſarum eis. Anno autem ſecundo 8
adventûs eorum ad templum Dei in Jeruſalem, menſe ſe-
cundo, cœperunt Zorobabel filius Salathiel, & Joſue fi-
lius Joſedec, & reliqui de fratribus eorum Sacerdotes, &
Levitæ, et omnes qui venerant de captivitate in Jeruſa-
lem, et conſtituerunt Levitas à viginti annis et ſuprà, ut
urgerent opus Domini.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixerunt enim eis principes Iſraelis ne come- 63
derent è ſancto ſanctorum, donec ſurgeret
ſumm' ſacerdos, & inquireret ac videret. To- 64
ta hæc ſimul congregatio fuit quatuor myri-
ades, bis mille trecenti ſexaginta: Præter ſer- 65
vos & ancillas corú, qui fuerunt ſepties mille
trecenti triginta ſepté, & ducentos miniſtros
qui miniſtrabant eis: equi eorum fuerunt ſe-
ptingenti triginta ſex: Muli eorum, ducenti 66
quadraginta quinque: Cameli eorum, qua- 67
dringenti triginta quinque: aſini, ſexies mille
ſeptingenti viginti. Ex primorib' paternarú 68
familiarú, quum ingreſſi fuiſſent domum Dñi
quæ eſt in Jeruſalem, cogitaverunt de domo
Dñi: & ſurrexerunt viribuſque conati De- 69
derunt in theſaurum ipſius operis aureorum
denariorú ſex myriades ac mille, argenti mi-
nas quinquies mille, & tunicas centum pro
ſacerdotib'. Ita reverſi ſunt ſacerdotes et Le- 70
vitæ, & ex populo, miniſtris, janitoribus, &
Nethanæis; et ii qui habitabant in civitatib'
ſuis, omneſq; Iſraelitæ ac civitates eorum.

CAP. III.

ADveniente autem menſe ſeptimo, dum 1
Iſraelitæ *verſarentur* in civitatib' ſuis, con-
gregat' eſt popul' quaſi vir unus, ut aſcende-
ret in Jeruſalem. Ubi ſurgentes Jeſus Jozede- 2
ci fili', & ſacerdotes fratres ej', necnon Zor-
babel fili' Selathielis cum fratrib' ſuis; ædi-
ficaverunt altare Deo Iſraelis, ad offerendum
ſup illud holocauſta, quemadmodú ſcriptum
eſt in lege Moſis prophetæ Dei. Altari in ſua 3
ſede conſtituto (terror enim ingens immine-
bat ipſis propter gentes quæ habitabant in
urbib') obtulerunt ſup illud holocauſta Dño,
holocauſtú matutinum ac veſpertinum: Et 4
celebrârunt feſtum tabernaculorú, ſicut ſcri-
ptum eſt: & holocauſta diurna, ſtatuto nume-
ro, ſecundùm legem; pro dignitate cujuſq; di-
ei. Deinde holocauſtum juge in menſibus; & 5
in omnibus ſolennitatib' Dñi, ſacra; & omnis
volentis, ſpontaneum Domino. A prima die 6
menſis ſeptimi cœperunt offerre holocauſtú
Domino, licèt templum Dñi adhuc non eſſet
abſolutum. Dederuntque pecuniam lapicidis 7
& fabris; & cibum, potum, ac oleum Tyriis
atque Sidoniis, ut ligna cedrina è Libano per
mare adveherent in Japha: quemadmodum
præſcripſerat illis Cyrus rex Perſidis. Anno 8
ſecundo ab ingreſſu in domum Domini quæ
eſt in Jeruſalem, menſe ſecundo; miſit Zor-
babel filius Selathielis, & Jeſus Jozedeci fili-
us, cæterique fratres eorum, & ſacerdotes ac
Levitæ, omnes denique qui è captivitate in-
greſſi fuerant in Jeruſalem; et conſtituerunt
Levitas à nato viginti annos & ultrà, ut inter-
diu præeſſent operi domûs Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

63 Καὶ εἶπεν (λ) Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτίζουσιν
64 65 καὶ τοῖς τελείοις. Πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμοῦ ὡσεὶ τέσσαρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, Χωρὶς
δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν, οὗτοι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ οὗτοι ᾄδοντες καὶ
66 ᾄδουσαι διακόσιοι. Ἵπποι αὐτῶν, ἑπτακόσιοι τριακονταέξ· ἡμίονοι αὐτῶν, διακόσιοι (μ) τεσσαρα-
67 κονταπέντε· Κάμηλοι αὐτῶν, τετρακόσιοι τριακονταπέντε· ὄνοι αὐτῶν, ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴ-
68 κοσι. Καὶ ἀπὸ ἀρχόντων πατριῶν ἐν τῷ (ν) εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἡκουσι-
69 άσαντο εἰς (ξ) οἶκον τοῦ Θεοῦ, τοῦ στῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ, Ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν, ἔδωκαν
εἰς θησαυρὸν τοῦ ἔργου (ο) χρυσίον καθαρὸν μναῖ ἓξ μυριάδες καὶ χίλιαι, καὶ ἀργυρίου μνᾶς πεντακι-
70 σχιλίας, καὶ (π) κοθωνοὶ τῶν ἱερέων ἑκατόν. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ (ρ)
λαοῦ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινὶμ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν
αὐτῶν.

Et dixit Athersasthu eis, ut non comederent de sancto sanctorum, donec 63
(ρ) surgeret sacerdos illuminantibus, & perfectis. Omnis autem Ec- 64
clesia simul, quasi quadraginta duo millia trecenti sexaginta, Absque 65
servis eorum, & ancillis eorum: hi septem millia trecenti triginta se-
ptem: (h) & hi cantores, & cantatrices bis centum. Equi eorum, 66
septingenti triginta sex: muli eorum, ducenti quadraginta quinque: Ca- 67
meli eorum, quadringenti triginta quinque: asini eorum, sex mille septin-
genti viginti. Et ex principibus patriarum, in ingrediendo ipsos in domum 68
Domini, quæ in Hierusalem, sponte obtulerunt in domum Dei, ad statu-
endam eam super stabilitatem suam; Sicut potentia eorum, dederunt in the- 69
saurum operis, (i) aurum purum minæ millia sexaginta unum, & argen-
ti minas quinque millia, & (k) Cothoni sacerdotum centum. Et sede- 70
runt sacerdotes, & Levitæ, & qui de populo, & cantores, & janito-
res, & Nathinim in civitatibus suis, & omnis Israel in civitatibus suis.

MS. A. (λ) Ἀθερσαθὰ (μ) τεσσαρακονταπέντε· (ν) ἐλθεῖν (ξ) οἶκον Θεοῦ, (ο) χρυσίον δραχμὰς ἓξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργύριον μνᾶς πεντακισχιλίας, (π) χιτῶνας τῶν (ρ) λαοῦ, οἱ ᾄδοντες

ΚΕΦ. γʹ.

1 ΚΑὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, (α) καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ
2 εἷς εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἱερεῖς, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σα-
λαθιὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ (β) αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον Θεοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ ἀνενέγκαι ἐπ᾽ αὐτὸ
3 ὁλοκαυτώσεις, κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ (γ) Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστή-
ριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν γαιῶν· καὶ ἀνέβη ἐπ᾽
4 αὐτὸ ὁλοκαύτωσις τῷ κυρίῳ τοπρωῒ καὶ εἰς ἑσπέραν. Καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν σκηνῶν κατὰ τὸ γε-
5 γραμμένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ· Καὶ
μετὰ τοῦτο ὁλοκαυτώσεις ἐνδελεχισμοῦ, καὶ εἰς τὰς νουμηνίας, καὶ εἰς πάσας (δ) ἑορτὰς τῷ κυρίῳ τὰς ἡγια-
6 σμένας, καὶ παντὶ ἑκουσιαζομένῳ ἑκούσιον τῷ κυρίῳ. Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαντο ἀνα-
7 φέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ (ε) οἶκος τοῦ κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη. Καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λα-
τόμοις καὶ τοῖς τέκτοσι, καὶ βρώματα καὶ ποτὰ, καὶ ἔλαιον τοῖς Σιδωνίοις καὶ τοῖς Τυρίοις, (ζ) ἐνέγκαι
ξύλα κέδρινα ἀπὸ τοῦ Λιβάνου πρὸς θάλασσαν Ἰόππης, κατ᾽ ἐπιχώρησιν Κύρου βασιλέως Περσῶν ἐπ᾽
8 αὐτούς. Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τοῦ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ (η) ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν μηνὶ
τῷ δευτέρῳ ἤρξατο Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν
αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησαν
τοὺς Λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας (θ) τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ κυρίου.

CAP. III.

ET advenit mensis septimus; & filii Israel in civitatibus suis. Et 1
congregatus est populus tanquam vir unus in Hierusalem. Et surrexit 2
Jesus filius Josedec, & fratres ejus sacerdotes, & Zorobabel filius
Salathiel, & fratres ejus: & ædificaverunt altare Dei Israel, ad of-
ferendum super illud holocaustoses, secundum ea, quæ scripta sunt in
lege Moysi hominis Dei. Et stabilierunt altare super stabilitatem suam: 3
quoniam in terrore super ipsos à populis terrarum. (a) Et ascendit su-
per Israel holocaustosis Domino manè, & ad vesperam. Et fecerunt so- 4
lemnitatem tabernaculorum, secundum quod scriptum est, & holocaustoses
diem in die in numero, sicut judicium, verbum diei in die suo: Et post hæc 5
holocaustum jugis sacrificii, & ad Neomenias, & ad omnes festivitates
Domino sanctificatas, & omni sponte offerenti spontaneum Domino. In 6
die una mensis septimi cœperunt offerre holocaustoses Domino: & do-
mus Domini fundata non erat. Et dederunt argentum latomis, & fa- 7
bris, & cibos, & poculenta, & oleum Sidoniis, & Tyriis, ad afferen-
dum ligna cedrina è Libano, ad mare Joppes, secundum (b) permissio-
nem Cyri regis Persarum super eos. Et in anno secundo adventûs eo- 8
rum ad domum Dei in Hierusalem, in mense secundo cœpit Zorobabel
filius Salathiel, & Jesus filius Josedec, & reliqui ex fratribus eorum
sacerdotes, & Levitæ, & omnes qui veniebant è captivitate in Hieru-
salem. Et statuerunt Levitas à viginti annis, & (c) suprà, super faci-
entes opera in domo Domini.

MS. A. (α) καὶ ὁ Ἰσραὴλ (β) αὐτῶν, (γ) Μωύσεως (δ) ἑορτὰς κυρίῳ (ε) οἶκος κυρίου (ζ) καὶ ἐνέγκαι (η) εἰς (θ) τὰ ἔργα Θεοῦ οἴκῳ κυρίου.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

63 * فقال لهم الروساء الا ياكلوا من قدس القديسين حتى يقوم كاهنا للفطنين وللتامين *
64 * وجميع الكنيسة ربوتين والفين وثلثماية وستين * سوا عبيدهم واماهم هولاء سبعة الاف
65 وثلثماية وسبعة وثلثين * والقراء والقاريات مايتين * وخيلهم سبعماية ستة وثلثين * وبغالهم
66 مايتين وخمسة واربعين * وجمالهم اربعماية وخمسة وثلثين * وحميرهم سبعة الاف وستماية
67 وعشرين * ومن روساء القبايل بعد ما جاووا الى بيت الله الذي في بيت المقدس * جاووا
68 الى بيت الله ليقيموه هيئته بقدر قوتهم * اعطوا في كنوز العمل من الذهب ستة الاف مثقال *
69 ومن الفضة خمسة الاف ومن الثياب للكهنة ماية * وجلس الكهنة واللاويين * الذين من
70 الشعب * والقراء والبوابين في مدنهم * وجميع اسرايل في مدنهم *

* الفصل الثالث *

1 * وادرك الشهر السابع واسرايل في مدنهم * وحينيذ الشعب كرجل واحد اجتمعوا الى اورسليم *
2 * فقام يشوع ابن يوساداق واخوته الكهنة * وزربابل ابن سلاتيل في اخوته * فبنوا مذبح اله
3 اسرايل ليصعدوا عليه محرقات تامة * كما هو مكتوب في ناموس موسي رجل الله * فهيوا
المذبح على هيئته بفزع البسهم من شعوب الارض * وصعدت عليه المحرقات تامة الى الرب
4 بكرة وعشية * وصنعوا عند المظال * كما هو مكتوب * ومحرقات لكل يوم بعدد كالوصية * كل
5 يوم بيومه * وبعد ذلك محرقات متتابعات في الاهلة وكل يوم عيد للرب مقدس * وكل نذر
6 نذر لله * في يوم واحد من الشهر السابع بدوا يقربون محرقات للرب * وبيت الرب لم يوسس *
7 * واعطوا قطاعي الحجارة الكري والنجارين * وطعاما وشرابا وزيتا للصيدانيين والصوريين *
8 ليجيبوهم بخشب ارز من لبنان من ناحية يافا * كما امر قورش ملك فارس * فلما كان [illegible] السنة
الثانية من مجيهم الى بيت الله لاورسليم في الشهر الثاني بدي زربابل ابن سلاتيل * ويشوع
ابن صادوق * وباقية اخوتهم الكهنة واللاويين * وكل من جا من السبي الى اورسليم * واقاموا
اللاويين من ابن عشرين سنة وما فوق ذلك * على من يعمل الاعمال في بيت الله *

* Dixerunt enim eis principes ne comede- 63
rent de sancto sanctorum donec surgeret
sacerdos prudentibus & perfectis. Tota 64
* autem ecclesia erat duæ myriades, bis
mille trecenti sexaginta: Præter servos 65
eorum, & ancillas eorum, qui erant
septies mille trecenti triginta septem: &
cantores & cantatrices ducenti. Equi 66
eorum, septingenti triginta sex: muli
eorum, ducenti quadraginta quinque:
Cameli eorum, quadringenti triginta 67
quinque: & asini eorum, septies mille
sexcenti viginti. Et ex principibus fa- 68
miliarum, postquam venerunt ad domum
Dei quæ est in Jerusalem, venerunt ad
domum Dei ut restituerent eam in statum
suum pro ratione virium suarum: De- 69
derúntque in thesauros operis sex millia
siclorum aureorum, argenteorum verò
quinque millia; & vestes pro sacerdo-
tibus, centum. Et sederunt sacerdotes 70
ac Levitæ, plebeii, cantores & janitores
in urbibus suis, omnésque Israelitæ in
urbibus suis.

CAP. III.

ADvenit autem mensis septimus, dum 1
* Israelitæ essent in urbibus suis: & tunc
populus quasi vir unus congregati sunt
in Jerusalem. Surrexitque Jesus fili- 2
* us Josedec cum fratribus suis sacerdoti-
bus, & Zorbabel filius Salathiel cum
fratribus suis; & ædificaverunt altare
Dei Israelis, ut offerrent super illud ho-
locausta perfecta, quemadmodum scri-
ptum est in lege Mosis viri Dei. Et 3
altari secundùm dispositionem suam pa-
rato, non sine timore qui invaserat eos à
populis terræ; ascenderunt super illud
holocausta perfecta Domino, manè &
vespere. Et fecerunt festum tabernacu- 4
lorum, quemadmodum scriptum est: &
holocausta diurna ex numero, secundùm
præceptum, singulis diebus: Præterea 5
holocausta continua in pleniluniis & sin-
gulis festis Deo sacris: denique omne
votum quod Deo vovetur. Primâ die 6
mensis septimi cœperunt offerre holocau-
sta Domino, quum domus Domini non-
dum esset fundata. Et mercedem de- 7
* derunt lapicidis & fabris; & cibum,
potum, atque oleum Sidoniis & Tyriis,
ut afferrent sibi ligna cedrina è Libano,
ex parte Japha; quemadmodum præ-
ceperat Cyrus rex Persidis. Anno autem 8
secundo post adventum eorum ad domum
Dei in Jerusalem, mense secundo, cœ-
pit Zorbabel filius Selathielis, & Jesus
filius Sadoc, & reliqui fratres eorum
sacerdotes ac Levitæ, omnes demum
qui venerant è captivitate in Jerusalem:
& præfecerunt Levitas à nato viginti
annos & ultrà, iis qui faciebant opera
in domo Dei.

עזרא: ד

9 ויעמד ישוע בניו ואחיו קדמיאל ובניו בני יהודה כאחד לנצח על עשה המלאכה בבית האלהים בני חנדד בניהם ואחיהם הלוים:
10 ויסדו הבנים את היכל יהוה ויעמידו הכהנים מלבשים בחצצרות והלוים בני אסף במצלתים להלל את יהוה על ידי דויד מלך ישראל:
11 ויענו בהלל ובהודת ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו על ישראל וכל העם הריעו תרועה גדולה בהלל ליהוה על הוסד בית יהוה:
12 ורבים מהכהנים והלוים וראשי האבות הזקנים אשר ראו את הבית הראשון ביסדו זה הבית בעיניהם בכים בקול גדול ורבים בתרועה בשמחה להרים קול:
13 ואין העם מכירים קול תרועת השמחה לקול בכי העם כי העם מריעים תרועה גדולה והקול נשמע עד למרחוק:

CAP. IV.

1 וישמעו צרי יהודה ובנימן כי בני הגולה בונים היכל ליהוה אלהי ישראל:
2 ויגשו אל זרבבל ואל ראשי האבות ויאמרו להם נבנה עמכם כי ככם נדרוש לאלהיכם ולא אנחנו זבחים מימי אסר חדן מלך אשור המעלה אתנו פה:
3 ויאמר להם זרבבל וישוע ושאר ראשי האבות לישראל לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו כי אנחנו יחד נבנה ליהוה אלהי ישראל כאשר צונו המלך כורש מלך פרס:
4 ויהי עם הארץ מרפים ידי עם יהודה ומבלהים אותם לבנות:
5 וסכרים עליהם יועצים להפר עצתם כל ימי כורש מלך פרס ועד מלכות דריוש מלך פרס:
6 ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכותו כתבו שטנה על ישבי יהודה וירושלם:
7 ובימי ארתחששתא כתב בשלם מתרדת טבאל ושאר כנותו על ארתחששתא מלך פרס וכתב הנשתון כתוב ארמית ומתרגם ארמית:
8 רחום בעל טעם ושמשי ספרא כתבו אגרה חדה על ירושלם לארתחששתא מלכא כנמא:

Versio VULG. LAT.

Stetitq; Josue & filii ejus, et fratres ejus, Cedmihel & filii 9
ejus, & filii Juda, quasi vir unus, ut instarent super eos qui faciebant opus in templo Dei: filii Henadad, & filii eorum, & fratres eorum Levitæ. Fundato igitur à cæ- 10
mentariis templo Domini, steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis: & Levitæ filii Asaph in cymbalis, ut laudarent Deum per manus David regis Israel. Et conci- 11
nebant in hymnis & confessione Domino; Quoniam bonus, quoniam in æternum misericordia ejus super Israel. Omnis quoque populus vociferabatur clamore magno in laudando Dominum, eò quòd fundatum esset templum Domini. Plurimi etiam de Sacerdotibus & Levitis, & 12
principes patrum, & seniores, qui viderant templum prius cùm fundatum esset, & hoc templum in oculis eorum, flebant voce magnâ: & multi vociferantes in lætitia, elevabant vocem. Nec poterat quispiam agno- 13
scere vocem clamoris lætantium, & vocem fletûs populi: commixtim enim populus vociferabatur clamore magno, & vox audiebatur procul.

CAP. IV.

Audierunt autem hostes Judæ & Benjamin, quia filii 1
captivitatis ædificarent templum Domino Deo Israel: Et accedentes ad Zorobabel, & ad principes patrum, 2
dixerunt eis; Ædificemus vobiscum, quia ita ut vos, quærimus Deum vestrum: ecce nos immolavimus victimas à diebus Asor Haddan regis Assur, qui adduxit nos huc. Et dixit eis Zorobabel, & Josue, & reliqui prin- 3
cipes patrum Israel; Non est vobis & nobis ut ædificemus domum Deo nostro, sed nosipsi soli ædificabimus Domino Deo nostro, sicut præcepit nobis Cyrus rex Persarum. Factum est igitur, ut populus terræ impediret 4
manus populi Judæ, & turbaret eos in ædificando. Conduxerunt autem adversùs eos consiliatores, ut de- 5
struerent consilium eorum omnibus diebus Cyri regis Persarum, & usque ad regnum Darii regis Persarum. In regno autem Assueri, in principio regni ejus, scripse- 6
runt accusationem adversùs habitatores Judæ & Jerusalem. Et in diebus Artaxerxis scripsit Beselam Mithri- 7
dates, & Thabeel, & reliqui qui erant in consilio eorum, ad Artaxerxem regem Persarum: epistola autem accusationis scripta erat Syriacè, & legebatur sermone Syro. Reum Beelteem, & Samsa scriba 8
scripserunt epistolam unam de Jerusalem Artaxerxi regi, hujuscemodi:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et surrexerunt Jesus cum fratribus & filiis 9
suis, & Cadmia cum filiis suis, & filii Hodiæ simul; ut vacarent operibus domûs Domini: filii Hendar cum filiis ac fratribus suis Levitis. Jactisque fundamentis ædificii templi 10
Domini, sacerdotes induti, & arietina cornua tenentes, iisque clangentes; & Levitæ filii Asaphi cum buccinis; surrexerunt ad laudandum Dominum per Davidem regem Israelis: Et cum gratiarum actione & canti- 11
cis benedixerunt Domino, Quoniam bonus est, & in perpetuum benignitas ejus erga Israelem. Totus autem populus magno concentu concinuerunt laudem Domino pro absolutione ædificii domûs Domini. Multi ve- 12
rò è sacerdotibus & Levitis primores patres ac senes, qui viderant domum istam in pristina summa sua majestate; cùm absoluta fuisset hæc domus, fleverunt altâ voce: & multi voces suas attollebant cum cornibus & lætitiâ: Attamen populus non audiebat sonum 13
cornuum: quia populo cornibus altâ voce clangente, vox fletûs audiebatur in longinquum.

CAP. IV.

Audientes autem hostes Judæ & Benjami- 1
nis quòd filii captivitatis ædificarent templum Domino Deo Israelis; Accesserunt ad 2
Zorbabelem & ad primores patres, & dixerunt eis; Ædificemus nos quoque vobiscum: nam sicut vos ædificabimus Deo vestro, quandoquidem ipsi sacrificamus hîc, inde à diebus Sanherib regis Assyriæ qui nos huc ascendere jussit. Dixerunt eis Zorbabel, & Jesus, 3
cæterique primores patres Israelis; Non est vestrûm nobiscum ædificare domum Deo nostro: nos enim seorsim ædificabimus domum Domino Deo Israelis, quemadmodum præcepit nobis Cyrus rex Persa. Nihilominus 4
gentes illæ remittebant manus populi Judaici, & turbabant eos quin ædificarent; Et 5
mercede contra eos conducebant interturbatores: adeóque irrita fecerunt consilia eorum cunctis diebus Cyri regis Persæ, usque 6
ad regnum Darii regis Persidis. In regno autem Ahasiris regis, in principio regni ejus, scripserunt accusationem contra habitatores Judææ & Jerusalem. In diebus Artahsestis, 7
scripsit pacémque precatus est Mahderath, & Tebael, & reliqui coæquales ejus, Artahsesti regi Persidis: scriptura autem epistolæ exarata erat Syriacè, & exposita Syriacè. Ar- 8
hum dominus Teghmæ, & Semes legisperitus, scripserunt epistolam hanc Jerosolymam ad Artahsestem regem, debito modo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἔστη Ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (ι) Καδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ (κ) υἱοὶ Ἰούδα ἐπὶ
τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ· υἱοὶ Ἠναδὰδ, υἱοὶ αὐτῶν (λ) καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖ-
10 ται. Καὶ ἐθεμελίωσαν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐστολισμένοι ἐν σάλ-
πιγξι, καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον ἐπὶ χεῖρας Δαυὶδ βασιλέως
11 Ἰσραήλ. Καὶ ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθομολογήσει τῷ κυρίῳ, Ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς (μ) ἐσήμαινε φωνῇ μεγάλῃ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τῇ θεμε-
12 λιώσει (ν) τοῦ οἴκου κυρίου. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν οἱ
πρεσβύτεροι οἳ εἴδοσαν τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν οἶκον ἐν ὀφθαλ-
μοῖς (ξ) αὐτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ. καὶ ὁ ὄχλος ἐν σημασίᾳ μετ' εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι ᾠδήν.
13 Καὶ οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων (ο) φωνὴν σημασίας τῆς εὐφροσύνης (π) ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυ-
θμοῦ τοῦ λαοῦ, (ρ) ὅτι ὁ λαὸς ἐκραύγασε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο ἕως ἀπὸ μακρόθεν.

Et stetit Jesus, & filii ejus, & fratres ejus, Cadmiel, & filii ejus, 9
filii (d) Juda, super facientes opera in domo Dei: filii Enadad, filii
eorum, & fratres eorum Levitæ. Et fundamenta jecerunt ad ædi- 10
ficandum domum Domini. Et steterunt sacerdotes amicti stolis, in
tubis, & Levitæ filii Asaph in cymbalis ad laudandum Dominum
super manus David regis Israel. Et responderunt in laude & con- 11
fessione Domino, Quoniam bonum, quoniam in seculum misericordia
ejus super Israel. Et omnis populus (e) significabat voce magnâ lau-
dando Dominum super fundatione domûs Domini. Et multi de sacer- 12
dotibus, & Levitis, & principes patriarum, seniores, qui viderant
domum primam in fundatione ejus, & hanc domum in oculis suis,
plorabant voce magnâ. Et turba in significatione cum lætitia ad ele-
vandum (f) canticum. Et non erat populus agnoscens vocem signi- 13
ficationis lætitiæ à voce fletûs populi: quoniam populus vociferabatur
voce magnâ, & vox audiebatur usque à longè.

MS. A. (ι) καὶ Καδμιὴλ (κ) οἱ υἱοὶ (λ) καὶ ἀδελφοὶ (μ) ἐσήμανεν (ν) οἴκου κυρίου. (ξ) ἑαυτῶν, (ο) τὴν φωνὴν (π) ἀπὸ τῆς * εὐφροσύνης τοῦ κλαυθμοῦ (ρ) ὅτι λαὸς

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἤκουσαν οἱ θλίβοντες Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν, ὅτι υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ κυ-
2 ρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ, Καὶ ἤγγισαν πρὸς Ζοροβάβελ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐ-
τοῖς, Οἰκοδομήσομεν μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ θεῷ (α) ἡμῶν, καὶ αὐτῷ ἡ-
3 μεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμερῶν (β) Ἀσαραδὼν βασιλέως (γ) Ἀσσοὺρ τοῦ ἐνέγκαντος ἡμᾶς ὧδε. Καὶ εἶπε
πρὸς αὐτοὺς Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ, Οὐχ
ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἰκοδομήσομεν τῷ
4 κυρίῳ θεῷ ἡμῶν, ὡς ἐνετείλατο ἡμῖν Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐκλύ-
5 ων τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ Ἰούδα, καὶ ἐνεπόδιζον (δ) αὐτοὺς οἰκοδομεῖν, Καὶ μισθούμενοι ἐπ' αὐτοὺς
βουλευόμενοι τοῦ διασκεδάσαι βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ ἕως βασιλείας Δα-
6 ρείου (ε) βασιλέως Περσῶν. Καὶ ἐν βασιλείᾳ Ἀσουήρου, καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ (ζ) ἔγραψαν ἐπιστολὴν ἐπὶ
7 οἰκοῦντας Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἀρθασασθὰ (η) ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ (θ) Μιθραδάτῃ Τα-
βεὴλ καὶ τοῖς λοιποῖς συνδούλοις· πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα Περσῶν ἔγραψεν ὁ φορολόγος γραφὴν Συριστὶ
8 καὶ ἡρμηνευμένην. Ῥεοὺμ (ι) βαλτὰμ καὶ Σαμψὰ ὁ γραμματεὺς (κ) ἔγραψαν ἐπιστολὴν μίαν κατὰ
Ἱερουσαλὴμ τῷ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ.

CAP. IV.

ET audierunt ii qui tribulabant Juda, & Benjamin, quia filii trans- 1
migrationis ædificant domum Domino Deo Israel. Et accesserunt ad 2
Zorobabel, & ad principes patriarum, & dixerunt eis; Ædificabi-
mus vobiscum: quoniam sicut vos, quærimus Deum (a) nostrum, &
ei nos sacrificamus à diebus Asaradan regis Assur, qui adduxit nos
huc. Et dixit ad eos Zorobabel, & Jesus, & reliqui principum pa- 3
triarum Israel; Non nobis & vobis ædificare domum Deo nostro: quo-
niam nos ipsi in idipsum ædificabimus Domino Deo nostro; sicut man-
davit nobis Cyrus rex Persarum. Et erat populus terræ dissolvens 4
manus populi Juda: & impediebant eos ædificare, Etiam mercede 5
conducentes super eos, (b) consultantes ad dissipandum consilium ipso-
rum omnibus diebus Cyri regis Persarum, & usque ad regnum Darii re-
gis Persarum. Et in regno Assueri, & in principio regni ejus scripserunt 6
epistolam super habitantes Juda, & Hierusalem. Et in diebus Arthasa- 7
stha (c) scripsit in pace Mithridati Tabeel, & reliquis conservis:
ad Arthasastha regem Persarum scripsit Tabellarius scripturam Syriacè,
& interpretatam: Reum (d) Baltam & Sampsa scriba scripserunt 8
epistolam unam contra Hierusalem Arthasastha regi.

MS. A. (α) ὑμῶν, (β) Ἀσαραδδὼν (γ) Ἀσσοὺρ (δ) αὐτοῖς τοῦ οἰκοδομεῖν, (ε) βασιλέως. Ἐν βασιλείᾳ Ἀσουήρου Περσῶν, καὶ (ζ) ἔγραψεν (η) ἔγραψαν (θ) Μιθραδάτης Ταβεὴλ σὺν καὶ τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ πρὸς (ι) Βαάλαμ καὶ Σαμσαὶ (κ) ἔγραψεν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * وقام يسوع وبنيه واخوته * قدميل وبنيه بني يهودا * على من يعمل الاعمال في بيت
10 الله * بني بناداد بنيهم واخوتهم * واللاويين بني اساف بالصلاصل ليسبحوا الله على
11 يدي داوود ملك اسرايل * واجابوهم بسور وتسابيح للرب * انه صالح ورحمته الى
الابد الى اسرايل * وجاوبوهم الشعب كله بصوت عالي * يسبحون الرب على اساس بيت
12 الرب * وكثيرين من الكهنة واللاويين * وريسا القبايل والمشيخة الذين راوا البيت الاول
عند ما اسس * فلما راوا هذا البيت بكوا بعجيج شديد * والجميع بعلامات يسبحون
13 ويعلون السور * ولم يكن الشعب يعرف صوت التسبيح والسور من البكاء من الناس
ومن العجيج لانهم كانوا يصيحون بصوت عال تسمع اصواتهم من بعيد *

Surrexitque Jesus cum filiis et fratribus 9
suis, Cadmiel cum filiis suis, filii Ju-
dæ, super eos qui faciebant opera in
domo Dei. Filii Benadad cum filiis
suis & fratribus suis, Et Levitæ fi- 10
lii Asaph sistra tenebant ad laudandum
Deum per Davidem regem Israelis: Et 11
responderunt illis cum laudibus & can-
ticis Domino, Quòd bonus sit, & mi-
sericordia ejus in seculum erga Israe-
lem: responditque eis totus populus al-
tâ voce, laudantes Dominum pro fun-
damento domûs Domini. Et multi è 12
sacerdotibus & Levitis, principes fa-
miliarum, & seniores qui viderant
domum priorem quum fundaretur;
quando viderunt hanc domum, fleve-
runt cum clamore magno: & turba
cum signis laudabant & laudem attol-
lebant. Et non agnoscebat populus vo- 13
cem cantici & laudis propter fletum
hominum & propter clamorem: cla-
mabant enim altâ voce, adeo ut audi-
rentur voces eorum à longè.

الفصل الرابع *

1 * فسمع الذين يحزنون يهودا وبنيامين * بان بني السبي يبنون بيت الرب اله اسرايل *
2 * فدنوا الى زربابل والى ريسا القبايل فقالوا لهم * نبني معكم لاننا نطلب الهكم
3 مثلكم * ونحن نذبح له من ايام اسردون ملك اسور الذي جابنا هاهنا * فقال
لهم زربابل ويسوع * وبقية ريسا قبايل اسرايل * ليس يستقيم لنا ولكم ان نبني بيت
4 الهنا * لكننا وحدنا نبني لربنا كما اوصانا قورس ملك فارس * وكان شعب الارض
5 يمنعوهم ويحبسوهم عن البنا * ويكارون عليهم * يريدون ابطال همهم في جميع
6 ايام قورس والى ملك داريوس ملك فارس * في ملك اسويرس الفارسي وفي ابتدا ملكه
7 كتبوا صحيفة على من يسكن يهودا واورسليم * وفي ايام ارتاسته كتب بسلم
مثريطاط ابن طبايل مع بقية عبيدك الى ارتسست ملك فارس * فكتب صاحب الخراج
8 كتابا سريانيا مفسرا * راوم ابن بلطم وسمساي الكاتب كتب صحيفة واحدة على
اورسليم لارطسست الملك *

CAP. IV.

AUdientes autem hi qui divexabant 1
Judam & Benjamin, quòd filii ca-
ptivitatis ædificarent domum Domini
Dei Israelis; Accesserunt ad Zorba- 2
belem & ad principes familiarum, &
dixerunt eis; Ædificabimus vobiscum,
quia quærimus Deum vestrum sicut vos,
& nos ei sacrificamus à diebus Asar-
don regis Assur qui nos huc addu-
xit. Dixerunt eis Zorbabel & Je- 3
sus, & reliqui principes familiarum
Israelis; Non decet nos & vos ædi-
ficare domum Dei nostri: sed nos soli
ædificabimus Domino nostro, quemad-
modum præcepit nobis Cyrus rex Per-
sidis. Itaque populus terræ illius im- 4
pediebat & avocabat eos ab ædificio,
Et mercede conducebant adversùs eos, 5
animo irritum faciendi consilium eo-
rum cunctis diebus Cyri usque ad re-
gnum Darii regis Persidis. In regno 6
Assueri Persæ, initio regni ipsius,
scripserunt epistolam contra eos qui
inhabitabant Judæam & Jerusalem.
Et in diebus Artastæ scripsit salutem 7
Mitridates filius Tabeelis cum reliquis
conservis suis, ad Artasest regem Per-
sidis: & scripsit exactor vectigalium
epistolam Syriacam interpretatam. Reum 8
filius Baltam, & Samsai scriba scri-
psit epistolam unam contra Jerusalem
ad Artasest regem, hisce verbis:

עזרא : ד

9 אֱדַיִן רְחוּם בְּעֵל־טְעֵם וְשִׁמְשַׁי סָפְרָא וּשְׁאָר כְּנָוָתְהוֹן דִּינָיֵא וַאֲפַרְסַתְכָיֵא טַרְפְּלָיֵא אֲפָרְסָיֵא ...
10 ... וּשְׁאָר אֻמַּיָּא דִּי הַגְלִי אָסְנַפַּר רַבָּא וְיַקִּירָא וְהוֹתֵב הִמּוֹ בְּקִרְיָה דִּי שָׁמְרָיִן וּשְׁאָר עֲבַר־נַהֲרָה וּכְעֶנֶת
11 דְּנָה פַּרְשֶׁגֶן אִגַּרְתָּא דִּי שְׁלַחוּ עֲלוֹהִי עַל־אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא מַלְכָּא עַבְדָיךְ אֱנָשׁ עֲבַר־נַהֲרָה וּכְעֶנֶת
12 יְדִיעַ לֶהֱוֵא לְמַלְכָּא דִּי יְהוּדָיֵא דִּי סְלִקוּ מִן־לְוָתָךְ עֲלֶינָא אֲתוֹ לִירוּשְׁלֶם קִרְיְתָא מָרָדְתָּא וּבִאישְׁתָּא בָּנַיִן וְשׁוּרַיָּא שַׁכְלִלוּ וְאֻשַּׁיָּא יַחִיטוּ
13 כְּעַן יְדִיעַ לֶהֱוֵא לְמַלְכָּא דִּי הֵן קִרְיְתָא דָךְ תִּתְבְּנֵא וְשׁוּרַיָּה יִשְׁתַּכְלְלוּן מִנְדָּה־בְלוֹ וַהֲלָךְ לָא יִנְתְּנוּן וְאַפְּתֹם מַלְכִים תְּהַנְזִק
14 כְּעַן כָּל־קֳבֵל דִּי־מְלַח הֵיכְלָא מְלַחְנָא וְעַרְוַת מַלְכָּא לָא אֲרִיךְ־לַנָא לְמֶחֱזֵא עַל־דְּנָה שְׁלַחְנָא וְהוֹדַעְנָא לְמַלְכָּא
15 דִּי יְבַקַּר בִּסְפַר־דָּכְרָנַיָּא דִּי אֲבָהָתָךְ וּתְהַשְׁכַּח בִּסְפַר דָּכְרָנַיָּא וְתִנְדַּע דִּי קִרְיְתָא דָךְ קִרְיָא מָרָדָא וּמְהַנְזְקַת מַלְכִין וּמְדִנָן וְאֶשְׁתַּדּוּר עָבְדִין בְּגַוַּהּ מִן־יוֹמָת עָלְמָא עַל־דְּנָה קִרְיְתָא דָךְ הָחָרְבַת
16 מְהוֹדְעִין אֲנַחְנָה לְמַלְכָּא דִּי הֵן קִרְיְתָא דָךְ תִּתְבְּנֵא וְשׁוּרַיָּה יִשְׁתַּכְלְלוּן לָקֳבֵל דְּנָה חֲלָק בַּעֲבַר נַהֲרָא לָא אִיתַי לָךְ
17 פִּתְגָמָא שְׁלַח מַלְכָּא עַל־רְחוּם בְּעֵל־טְעֵם וְשִׁמְשַׁי סָפְרָא וּשְׁאָר כְּנָוָתְהוֹן דִּי יָתְבִין בְּשָׁמְרָיִן וּשְׁאָר עֲבַר־נַהֲרָה שְׁלָם וּכְעֶת
18 נִשְׁתְּוָנָא דִּי שְׁלַחְתּוּן עֲלֶינָא מְפָרַשׁ קֱרִי קָדָמָי
19 וּמִנִּי שִׂים טְעֵם וּבַקַּרוּ וְהַשְׁכַּחוּ דִּי קִרְיְתָא דָךְ מִן־יוֹמָת עָלְמָא עַל־מַלְכִין מִתְנַשְּׂאָה וּמְרַד וְאֶשְׁתַּדּוּר מִתְעֲבֶד־בַּהּ
20 וּמַלְכִין תַּקִּיפִין הֲווֹ עַל־יְרוּשְׁלֶם וְשַׁלִּיטִין בְּכֹל עֲבַר נַהֲרָה וּמִדָּה בְלוֹ וַהֲלָךְ מִתְיְהֵב לְהוֹן
21 כְּעַן שִׂימוּ טְעֵם לְבַטָּלָא גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ וְקִרְיְתָא דָךְ לָא תִתְבְּנֵא עַד־מִנִּי טַעְמָא יִתְּשָׂם
22 וּזְהִירִין הֱווֹ שָׁלוּ לְמֶעְבַּד עַל־דְּנָה לְמָה יִשְׂגֵּא חֲבָלָא לְהַנְזָקַת מַלְכִין
23 אֱדַיִן מִן־דִּי פַּרְשֶׁגֶן נִשְׁתְּוָנָא דִּי אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא מַלְכָּא קֱרִי קֳדָם־רְחוּם וְשִׁמְשַׁי סָפְרָא וּכְנָוָתְהוֹן אֲזַלוּ בִבְהִילוּ לִירוּשְׁלֶם עַל־יְהוּדָיֵא וּבַטִּלוּ הִמּוֹ בְּאֶדְרָע וְחָיִל
24 בֵּאדַיִן בְּטֵלַת עֲבִידַת בֵּית־אֱלָהָא דִּי בִּירוּשְׁלֶם וַהֲוָת בָּטְלָא עַד שְׁנַת תַּרְתֵּין לְמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרָס

[illegible]

Versio VULG. LAT.

Reum Beelteem, & Samsai scriba, & reliqui consiliatores 9
eorum, Dinæi, & Apharsathachæi, Terphalæi, Apharsæi,
Erchuæi, Babylonii, Susanechæi, Dieui, & Ælamitæ,
Et cæteri de gentibus, quas transtulit Asenaphar magnus 10
& gloriosus: & habitare eas fecit in civitatibus Samariæ, & in reliquis regionibus trans Flumen in pace: (Hoc 11
est exemplar epistolæ, quam miserunt ad eum,) Artaxerxi regi, servi tui, viri qui sunt trans Fluvium, salutem dicunt. Notum sit regi, quia Judæi, qui ascenderunt à te 12
ad nos, venerunt in Jerusalem civitatem rebellem & pessimam, quam ædificant, extruentes muros ejus, & parietes componentes. Nunc igitur notum sit regi, quia si ci- 13
vitas illa ædificata fuerit, & muri ejus instaurati, tributum, & vectigal, & annuos reditus non dabunt, & usq; ad reges hæc noxa perveniet. Nos autem memores salis, 14
quod in palatio comedimus, & quia læsiones regis videre nefas ducimus, idcircò misimus & nuntiavimus regi, Ut recenseas in libris historiarum patrum tuorum, & 15
invenies scriptum in commentariis: & scies quoniam urbs illa, urbs rebellis est, & nocens regibus & provinciis, & bella concitantur in ea ex diebus antiquis: quam ob rem & civitas ipsa destructa est. Nuntiavimus nos 16
regi, quoniam si civitas illa ædificata fuerit, & muri ipsius instaurati, possessionem trans Fluvium non habebis. Verbum misit rex ad Reum Beelteem, & Samsai scribam, 17
& ad reliquos qui erant in consilio eorum habitatores Samariæ, & cæteris trans Fluvium, salutem dicens & pacem. Accusatio, quam misistis ad nos, manifestè lecta est 18
coram me. Et à me præceptum est: & recensuerunt, 19
inveneruntq; quoniam civitas illa à diebus antiquis adversùm reges rebellat, & seditiones, & prælia concitantur in ea: Nam & reges fortissimi fuerunt in Jerusalem, 20
qui & dominati sunt omni regioni, quæ trans Fluvium est: tributum quoque & vectigal, & reditus accipiebant. Nunc ergò audite sententiam: Prohibeatis viros illos, 21
ut urbs illa non ædificetur, donec si fortè à me jussum fuerit. Videte ne negligenter hoc impleatis, & paulatim 22
crescat malum contra reges. Itaque exemplum edicti 23
Artaxerxis regis lectum est coram Reum Beelteem, & Samsai scriba, & consiliariis eorum: & abierunt festini in Jerusalem ad Judæos, & prohibuerunt eos in brachio & robore. Tunc intermissum est opus domûs Domini 24
in Ierusalem, & non fiebat usque ad annum secundum regni Darii regis Persarum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tunc Arhum dominus Teghmæ, & Semes 9
legisperitus, corúmque collegæ, Dinæi, Esperæi, Tarpæi, Opharsæi, Arabes, Babylonii, Sosanchæi, Dahæi, Elamitæ. Et reliquæ na- 10
tiones quas captivas duxerat Espid magnus & venerandus, & habitare fecerat in civitatibus Samaritarum transfluvialis ripæ, & Acheeneth. Atque hoc est exemplar 11
epistolæ quam miserunt de ipso *templo* ad Artahsestem regem: Servi tui incolæ transfluvialis ripæ & Acheeneth. Notum sit 12
regi, Judæos qui abs te ascenderunt ad nos, & venerunt Jerosolymam; urbem rebellem ac perniciosam ædificare, muros ejus perfecisse, & fundamenta ejus altè fodisse. Ita 13
sciat rex, si urbs ista exædificetur, & muri ejus perficiantur; nullum tibi fore vectigal: quia etiam reges non agnoscet. Jam verò 14
quum salem palatii comederimus, opprobrium contra regem non decet nos videre: propterea mittimus te monitum; Ut legas librum 15
commentariorum majorum tuorum: & invenies in libro commentariorum, sciésque urbem istam esse rebellem, & regibus urbibusq; damnosam; & pugnas maximas fuisse in ipsa inde à diebus seculi, ac proinde urbem esse vastatam. Notum facimus regi, si urbs 16
illa ædificetur, & muri ejus eleventur; nullum proinde tibi fore dominium in transfluviali *regione*. Itaque rex misit responsum *hujusmo-* 17
di: Arhumo domino Teghmæ, Semeso legisperito, & reliquis collegis eorum, qui habitant in Samaria, cæterisque commorantibus in transfluviali *regione*, salutem. Quum per- 18
venisset epistola quam ad me misistis, fideliter legerunt *eam* coram me; ac proinde impositum est à me decretum. Præterea cùm le- 19
gissent, invenerunt urbem illam inde à diebus seculi adversùm reges elevari & rebellare; pugnamque maximam factam fuisse in 20
ipsa: Et reges potentes præfuisse Jerosolymæ, qui dominabantur in tota *regione* transfluviali, quisque reges præteritos, nihili ducebant. Jam statuite decretum quo desistere 21
faciatis viros illos: & urbs illa ne ædificetur, quoad à me præceptū fuerit. Et estote soler- 22
tes hac in re, ne crescat jurgium in damnum regis. Tunc cùm advenisset exemplar episto- 23
læ Artasesthis regis, lectum fuit coram Arhumo domino Teghmæ, Semeso legisperito, & coram iis qui erant collegæ eorum. Tunc abierunt cum silentio contra Judæos Jerosolymam, magnóq; cum exercitu desistere coege- 24
runt eos. Tunc cessavit opus domûs Dei quæ erat in Jerusalem, mansitq; otiosum usque ad annum secundum regni Darii regis Persæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Τάδε ἔκρινε Ῥεὺμ (λ) βεελτὰν καὶ Σαμψὰ ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ κατάλοιποι σύνδουλοι ἡμῶν, Δειναῖοι,
10 Ἀφαρσαθαχαῖοι, (μ) Ταρφαλαῖοι, Ἀφαρσαῖοι, Ἀρχυαῖοι, Βαβυλώνιοι, Σουσαναχαῖοι, Δαναῖοι, Καὶ
οἱ κατάλοιποι ἐθνῶν ὧν ἀπῴκισεν (ν) Ἀσενναφὰρ ὁ μέγας καὶ ὁ τίμιος, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν
11 πόλεσι τῆς Σομόρων καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ. Αὕτη ἡ διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν· (ξ) Πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα (ο) παῖδές σου ἄνδρες πέραν τοῦ ποταμοῦ.
12 Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, (π) ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἤλθοσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ πονηράν, ἣν οἰκοδομοῦσι· καὶ τὰ τείχη αὐτῆς (ρ) κατηρ-
13 τισμένα εἰσί, καὶ θεμελίους αὐτῆς ἀνύψωσαν. Νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις
ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόροι οὐκ ἔσονταί σοι, οὐδὲ δώσουσι. καὶ τοῦ-
14 το βασιλεῖς κακοποιεῖ, Καὶ ἀσχημοσύνην βασιλέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν· διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ
15 ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ, Ἵνα ἐπισκέψηται (σ) ἐν βίβλῳ ὑπομνηματισμοῦ τῶν πατέρων σου, *καὶ
εὑρήσεις, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς καὶ χώρας, καὶ φυ-
γαδεῖαι δούλων (τ) γίνονται ἐν μέσῳ αὐτῆς (υ) ἀπὸ ἡμερῶν αἰῶνος, διὰ ταῦτα ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη.
16 Γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι (φ) ἂν ἡ πόλις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρ-
17 τισθῇ, οὐκ ἔστι σοι εἰρήνη. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ῥεὺμ (χ) βεελτὰμ καὶ Σαμψὰ γραμ-
ματέα καὶ τοὺς καταλοίπους συνδούλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τοὺς καταλοίπους πέραν
18 τοῦ ποταμοῦ, Εἰρήνην· καὶ (ψ) φησίν, Ὁ φορολόγος ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς, ἐκλήθη ἔμπροσθεν ἐ-
19 μοῦ· Καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, καὶ ἐπεσκεψάμεθα, καὶ εὕραμεν, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ' ἡμερῶν
20 αἰῶνος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγαδεῖαι (ω) γίνονται ἐν αὐτῇ· Καὶ βασιλεῖς
ἰσχυροὶ (α) ἐγένοντο ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπικρατοῦντες ὅλης τῆς (β) πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ φόροι
21 πλήρεις καὶ μέρος (γ) δίδονται αὐτοῖς. Καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους,
22 καὶ ἡ πόλις ἐκείνη οὐκ οἰκοδομηθήσεται ἔτι· Ὅπως ἀπὸ τῆς γνώμης (δ) πεφυλαγμένοι ἦτε ἄνε-
23 σιν ποιῆσαι περὶ τούτου, μή ποτε πληθυνθῇ ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν βασιλεῦσι. Τότε ὁ φορο-
λόγος τοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον (ε) Ῥεὺμ βεελτὰμ καὶ Σαμψὰ γραμματέως καὶ
συνδούλων αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰούδᾳ, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν
24 ἵπποις καὶ δυνάμει. Τότε ἤργησε (ζ) τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ· (η) καὶ ἦν ἀρ-
γοῦν ἕως δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας Δαρείου (θ) βασιλέως Περσῶν.

Hæc judicabat Rheum Baltan, & Sampsa scriba, & reliqui con- 9
servi nostri, Dinæi, Apharsathachæi, Tarphalæi, Apharsæi, Archyæi,
Babylonii, Susanachæi, Danæi, Et reliqui ex gentibus, quas trans- 10
tulit Assenaphar magnus, & gloriosus, & habitare fecit eos in
civitatibus ipsius (e) Someron, & reliquum trans flumen. Hæc est 11
dispositio epistolæ, quam miserunt ad eum. AD Arthasastha regem
pueri tui viri trans flumen. Notum sit regi, quia Judæi, qui 12
ascenderunt à te ad nos, venerunt in Hierusalem, civitatem refu-
gam, & malignam, quam ædificant: & mœnia ejus extructa
sunt, & fundamenta ejus exaltaverunt. Nunc igitur notum sit 13
regi, quia si civitas illa reædificata fuerit, & mœnia ejus extru-
cta; (f) tributa non erunt tibi, neque dabunt. Et hoc regibus
(g) nocet, Et turpitudinem regis non licet nobis videre. Propter 14
hoc misimus, & notum fecimus regi, Ut requirat in libro (h) ad- 15
monitionis patrum tuorum: & invenies, & cognosces, quia civi-
tas illa, civitas refuga, & malefaciens regibus, & provinciis:
& perfugia servorum fiunt in medio ejus à diebus seculi. Propter hæc
civitas ista desolata est. Notum igitur facimus nos regi; quia si 16
civitas illa ædificata fuerit, & mœnia ejus extructa; non est ti-
bi pax. Et misit rex ad Rheum Baltam, & Sampsa scribam, & 17
reliquos conservos eorum, habitantes in Samaria, & reliquos trans
fluvium, Pacem: Et ait; Tabellarius, quem misistis ad nos, vo- 18
catus est coram me: Et à me posita est sententia, & requisivi- 19
mus, & invenimus, quia civitas illa à diebus seculi super reges
elevatur, & rebelliones & transfugia fiunt in ea: Et reges for- 20
tes fuerunt in Jerusalem, & obtinentes totam transfluvialem: &
(i) tributa plena, & pars dabantur eis. Et nunc ponite edictum, 21
cessare viros illos: & civitas illa non ædificabitur ultrà: (k) ut 22
ex edicto cauti sitis remisse agere de hoc; ne fortè multiplicetur
perditio in nocumentum regibus. Tunc Tabellarius Arsathastha regis 23
legit coram Rheum Baltam, & Sampsa scriba, & conservis ejus.
Et iverunt festinantes in Hierusalem & in Juda; & cessare fe-
cerunt eos in equis, & virtute. Tunc cessavit opus domûs Dei, 24
quod in Hierusalem: & fuit cessans usque ad secundum annum regni Darii regis Persarum.

MS.A. (λ) βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ (μ) Ταρφαλλαῖοι, (ν) *ναφὰρ (ξ) Πρὸς *Ἀρθὰ (ο) οἱ παῖδές (π) ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἀναβάντες (ρ) κατηρτισμένοι εἰσί, (σ) ἐν βιβλίῳ (τ) γίνονται (υ) ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, (φ) ἐὰν (χ) βααλτὰμ καὶ Σαμσαὶ (ψ) φασίν, (ω) γίνονται (α) γίνονται ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, (β) ἑσπέρας τοῦ ποταμοῦ (γ) δίδονται αὐτοῖς. (δ) πεφυλαγμένοι ἄνεσιν (ε) Ῥεὺμ καὶ Σαμσαὶ γραμματέως συνδούλων ἑαυτοῦ. (ζ) τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ (η) καὶ ἦν ἀργῶν (θ) τοῦ βασιλέως

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * هذا ما افضي راوم ابن بلطام * وسمساي الكاتب * وبقية عبيدك * دينائي * افرساساي *
10 اطرافلاين * وافرساين * وارساوين * والبابليين * والسوسانيين * والدوبين * وبقية
الامم الذي سباهم اسنافار العظيم الكريم * واسكنهم في مدن سمرون وبقية معبر
11 النهر * هذا تصدير الصحيفة الذي بعثوا اليه * الي ارتحشست الملك عبيدك الرجال
12 الذي في جنب النهر * يعلم الملك ان اليهود الذين صعدوا من قبلك الينا * جاوا
الي اورسليم المدينة الخالفة الخبيثة الذي يبنوها * وحيطانها تامة هي * وقد رفعوا
13 اساسها * فليعلم الان الملك ان تلك المدينة ان جددت * وحيطانها ان رفعت * لم
14 تودي اليك الخراج ولم تعطاه * وهذا مما يضر الملك * وليس ينبغي لنا ان نري
15 ان يبني مما يخالف الملك * فلذلك بعثنا هذا واعلمناك ايها الملك * لتنظر في دفاتر
ديوان ابائك * لتجد علم هذا ان تلك المدينة كانت مخالفة عاصية للملوك والكور
16 هرب العبيد اليها * فان بنيت وحصنت فليس لك سلامة * فبعث الملك الي راوم
17 بلطام وسمساي الكاتب * وبقية عبيدهم السكان في سامرية * ومن بقي في جنب النهر
18 من اهل السلم * فقال * صاحب الخراج الذي بعثتم الينا قد دعي بين يدي *
19 وامرت بامر ذلك * ففتشنا ووجدنا تلك المدينة منذ قط عاصية للملوك * والخارجين
20 والهراب يهربون اليها * وملوك اقوياء يكونون في اورسليم * يضبطون نواحي النهر
21 ويعطون خراجا كثيرا * فليكن رايكم الان ابطال اوليك الرجال * ولا تبنا تلك
22 المدينة * لكي يكون منعكم من راينا * وامر ذلك من قبلنا * ليلا يكثر الفساد
23 ومناصبة الملوك * عند ذلك لما قري صاحب ارطبشست الملك واصحابه من العبيد
بين يدي راوم وسمساي الكاتب * فانطلقوا بعجلة الي اورسليم ويهودا * وانطلق هو
24 بخيل ووجوه * عند ذلك بطل عمل الله في اورسليم * وكان ابطاله الي السنة الثانية من
ملك داريوس *

Hoc est quod expediebat Reum filius 9
Baltam, & Samsai scriba, & reliqui
conservi ejus, Dinæi, Asharsathæi,
Atraphelæi, Apharsæi, Archavæi, Ba-
byloniii, Susanæi, Dunæi, Et reliquæ 10
gentes quas captivas egit Asnaphar
magnus & gloriosus, & habitare fecit
in urbibus Somron, & reliquis trans-
fluvialibus locis. Is est tenor epistolæ 11
quam miserunt ad eum: Ad Artasest
regem, servi sui homines qui sunt ul-
tra flumen. Sciat rex quòd Judæi 12
qui ascenderunt à te ad nos, vene-
runt in Jerusalem urbem refractari-
am perniciosam, quam ædificant; &
muri ejus perfecti sunt, & jam extu-
lerunt fundamenta ejus. Sciat ergò 13
rex quòd si ea urbs restauretur, &
muri ejus si eleventur; tributum non
mittetur ad te, neque reddetur tibi:
quod noxium foret regi. Et quia non 14
decet nos videre quicquam construi
quod regi adversetur; ideo hæc mitti-
mus & nota tibi facimus O rex,
ut perspectis codicibus senatûs majo- 15
rum tuorum, hujus rei notitiam de-
prehendas, quòd urbs illa refractaria
fuerit & rebellis contra reges & pro-
vincias, & ad eam confugere fugitivi
consueverint: Adeoque si ædificetur 16
& muniatur, nulla pax tibi sit futu-
ra. Remisit ergò rex ad Reum-Bal- 17
tam, & Samsai scribam, cæterósque
conservos eorum degentes in Samaria,
& eos qui salvi supererant in trans-
fluviali ripa: Et ait; Vectigalium 18
exactor quem ad nos misistis, vocatus
est coram me: Cúmque de hac re 19
præcepissem, quæsivimus, & invenimus
urbem illam semper extitisse rebellem
regibus, & refractarios ac profugas
ad eam confugere solitos: Et reges 20
potentes fuisse in Jerusalem, occupan-
tes regiones transfluviales, & ingens
tributum recipientes. Itaque mens ve- 21
stra sit ut desistere faciatis viros illos,
& ne ædificetur urbs illa: ut sit 22
oppositio vestra ex edicto nostro, &
interdictum ejus rei nomine nostro: ne
fortè crescat corruptio & jurgium ad-
versùs reges. Tunc cùm legisset ho- 23
mo Artasestis regis & conservi ipsius
coram Reum & Samsai scribâ, ive-
runt illico in Jerusalem & Judæam,
& profectus est ipse cum equis &
virtute. Tunc cessavit opus Dei in 24
Jerusalem: duravitque impedimen-
tum ejus usque ad annum secundum
regni Darii.

עזרא : ה

Versio VULG. LAT.

CAP. V. ה

Dei nomine in ,Jerusalem in & ,Jehudæa in qui Jehudæos super ,prophetæ Hiddo filius Zechariah &,propheta Chaggai prophetavit Et
1 והתנבי חגי נביאה וזכריה בר־עדוא נביאיא על־יהודיא די ביהוד ובירושלם בשם אלה
, Dei domum ædificare cœperunt &,Josadach filius Jesuah & ,Sealthiel filius Zerubbabel surrexerunt instanti In .eos super Israel
2 ישראל עליהון: באדין קמו זרבבל בר־שאלתיאל וישוע בר־יוצדק ושריו למבנא בית אלהא
, flumen trans dux Tattenai eos ad venit tempore illo In .eis auxiliantes Dei ipsius prophetæ eis cum & ,Jerusalem in quæ
3 די בירושלם ועמהון נביאיא די־אלהא מסעדין להון: בה־זמנא אתא עליהון תתני פחת עבר־נהרה
? fundare istos muros & ,ædificare hanc domum decretum vobis posuit Quis :eis dicentes sic &,corū societates &,bozenai-Sethar &
ושתר בוזני וכנותהון וכן אמרין להם מן־שם לכם טעם ביתא דנה לבנא ואשרנא דנה לשכללה:
senes super fuit eorum Dei oculus Et ædificantes ædificium hoc qui virorum nomina ipsa Quæ :eis diximus pacto hoc Tunc
4 אדין כנמא אמרנא להם מן־אנון שמהת גבריא די־דנה בנינא בנין: ועין אלההם הות על־שבי
5 Exemplar hoc super epistolam redire facerent tunc & ;pergeret Dariaves ad placitum donec ,eos fecerunt cessare non & ,Jehudæorum
6 יהודיא ולא־בטלו המו עד־טעמא לדריוש יהך ואדין יתיבון נשתונא על־דנה: פרשגן
Dariaves ad ,flumen trans in qui Apharsechaie,ej' societates &,bozenai-Sethar &,flumen trans dux Tattenai misit quam ,epistolæ
אגרתא די־שלח תתני פחת עבר־נהרה ושתר בוזני וכנותה אפרסכיא די בעבר נהרה על־דריוש
Notum .omnis pax regi Dariaves :ejus medio in erat scriptum hoc juxta & ,eum ad miserunt Verbum .regem
7 מלכא: פתגמא שלחו עלוהי וכדנה כתיב בגוה לדריוש מלכא שלמא כלא: ידיע
8 lignum & ,marmoris lapide ædificatur ipsa & ,magni Dei domum ad provinciam Jehudæam in ivimus quòd regi existendum ad
להוא למלכא די־אזלנא ליהוד מדינתא לבית אלהא רבא והוא מתבנא אבן גלל ואע
, illos seniores interrogavimus Tunc .eorum manibus in prosperatur & ,fit studiose ipsum opus & ,parietibus in ponitur
9 מתשם בכתליא ועבידתא דך אספרנא מתעבדא ומצלח בידהם: אדין שאלנא לשביא אלך
eorum nomina etiam Et ? fundare hunc murum & , ædificare hanc domum statutum vobis posuit Quis :eis diximus hujuscemodi
10 כנמא אמרנא להם מן־שם לכם טעם ביתא דנה למבניה ואשרנא דנה לשכללה: ואף שמהתהם
,nobis responderunt verbum hujuscemodi Et .eorum capitibus in qui virorum nomen scriberemus ut ,tibi notificandum ad ,eos interrogavimus
11 שאלנא להם להודעותך די נכתב שם־גבריא די בראשיהם: וכנמא פתגמא התיבונא
.multos annos hos ante ab ædificata fuit quæ,domum ædificantes &,terræ & cœlorū Dei ipsius servi ipsi Nos :dicendo
למאמר אנחנא המו עבדוהי די־אלה שמיא וארעא ובנין ביתא די־הוא בנה מקדמת דנה שנין שגיאן
eos tradidit ,cœlorum Deum nostri patres provocaverunt quo ex Veruntamē.eam perfecit &,eā ædificavit magnus Israel rex Et
12 ומלך לישראל רב בנהי ושכללה: להן מן־די הרגזו אבהתנא לאלה שמיא יהב המו
Veruntamen .Babel in fecit transmigrare populum &,eam destruxit hanc domum & ,Chaldæi Babel regis Nebuchadnesar manum in
13 ביד נבוכדנצר מלך־בבל כסדיא וביתה דנה סתרה ועמה הגלי לבבל: ברם
vasa etiam Et.ædificandum ad hanc Dei domum ,edictum posuit rex Chores ,Babel regis Chores uno anno in
14 בשנת חדה לכורש מלכא די בבל כורש מלכא שם טעם בית־אלהא דנה לבנא: ואף מאניא
templum in ea tulerat & ;Jerusalem in quod templo è eduxerat Nebuchadnesar quæ,argenti & ,auri quæ Dei domus
די־בית־אלהא די דהבה וכספא די נבוכדנצר הנפק מן־היכלא די בירושלם והיבל המו להיכלא
.cum fesserat ducem quem ,ejus nomen Sesbasar ipsi sunt data & ,Babel ipsius templo è rex Chores ea eduxit ,Babel ipsius
די בבל הנפק המו כורש מלכא מן־היכלא די בבל ויהיבו לששבצר שמה די פחה שמה:

Versio VULG. LAT.

CAP. V.

Prophetaverunt autem Aggæus Propheta & Zacharias 1
filius Addo, prophetantes ad Judæos, qui erant in Judæa
& Jerusalē,in nomine Dei Israel. Tunc surrexerunt Zo- 2
robabel filius Salathiel, & Josue filius Josedec, & cœpe-
runt ædificare templū Dei in Jerusalem, & cum eis pro-
phetæ Dei adjuvantes eos. In ipso autem tempore venit 3
ad eos Thathanai,qui erat dux trans Flumen,& Stharbu-
zanai,& consiliarii eorum:sicque dixerunt eis;Quis dedit
vobis consilium ut domū hanc ædificaretis,& muros ejus
instauraretis? Ad quod respondimus eis,quæ essent no- 4
mina hominum auctorum ædificationis illius.Oculus au- 5
tem Dei eorum factus est super senes Judæorū,& non po-
tuerunt inhibere eos. Placuitque ut res ad Darium refer-
retur, & tunc satisfacerent adversùs accusationem illam.
Exemplar epistolæ, quam misit Thathanai dux regionis 6
trans Flumen, & Stharbuzanai, & consiliatores ejus Ar-
phasachæi,qui erant trans Flumen,ad Dariū regem. Ser- 7
mo,quem miserant ei,sic script⁹ erat: Dario regi pax o-
mnis. Notum sit regi,isse nos ad Judæam provinciam,ad 8
domum Dei magni,quæ ædificatur lapide impolito,& li-
gna ponuntur in parietibus:opúsque illud diligenter ex-
truitur,& crescit in manibus eorū. Interrogavimus ergò 9
senes illos,& ita diximus eis;Quis dedit vobis potestatem
ut domum hanc ædificaretis,& muros hos instauraretis?
Sed & nomina eorum quæsivimus ab eis, ut nuntiaremus 10
tibi:scripsimúsque nomina eorum virorum,qui sunt prin-
cipes in eis. Hujuscemodi autem sermonem responde- 11
runt nobis, dicentes;Nos sumus servi Dei cœli & terræ,
& ædificamus templum, quod erat extructum ante hos
annos multos, quódque rex Israel magnus ædificaverat,
& extruxerat. Postquàm autem ad iracundiam provo- 12
caverunt patres nostri Deum cœli, tradidit eos in manus
Nabuchodonosor regis Babylonis Chaldæi,domum quo-
que hanc destruxit, & populum ejus transtulit in Babylo-
nem. Anno autem primo Cyri regis Babylonis,Cyrus 13
rex proposuit edictum ut domus Dei hæc ædificaretur.
Nam & vasa templi Dei aurea & argentea, quæ Nabu- 14
chodonosor tulerat de templo, quod erat in Jerusalem,
& asportaverat ea in templum Babylonis, protulit Cyrus
rex de templo Babylonis,& data sunt Sassabasar vocabu-
lo, quem & principem constituit,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗ * ܡܐܡܪܐ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

CAP. V.

Cum autem prophetâsset Haggæus pro- 1
pheta, & Zecharia filius Addo propheta
de Judæis qui erant in Jerusalem & in Ju-
dæa; in nomine *inquam* Dei Israelis *pro-
phetâssent* de eis; Tunc surgentes Zorbabel 2
filius Selathielis, & Jesus filius Jozedec,
cœperunt ædificare domum Dei quæ erat Je-
rosolymis: & unà cum ipsis prophetæ Dei
juvabant eos. Verùm eodem tempore venit 3
ad eos Tathnai præses in transfluviali *regione*,
& Estanbozan, eorumq; collegæ, & ita dixe-
runt ipsis ac reliquis; Quis concessit vobis
facultatem domum istam ædificandi,& murum
istum elevandi? Ac tum secundùm decre- 4
tum dixerunt illis; Quænam sunt nomina
virorum illorum qui hoc ædificium extruunt?
Sed oculus Dei affuit reducibus Judæ, & 5
non destiterunt, donec res ad Darium de-
ferretur, ut tunc de hac re responderent.
In exemplari epistolæ quam misit Tathnai 6
præses in *regione* transfluviali, & Estanbo-
zan ejúsque socii transfluviales, ad Darium
regem; (Rei *seriem* miserunt ad eum) 7
ita scriptum erat: Dario regi pacem. No- 8
tum sit regi, abiisse nos in Judæam in ur-
bem summi Dei, eámque ædificari lapidibus
prægrandibus, & multis compagibus con-
necti muros ejus; denique opera egregia
illic fieri, & opus magnum assurgere, & ad
umbilicum perduci per manus eorum. Tunc 9
interrogavimus seniores illos, & ita diximus
eis; Quis permisit vobis domum hanc ædi-
ficare, & murum hunc erigere? Nomina 10
quoque eorum petivimus ab eis, ut nota fa-
ceremus tibi, & ut scriberemus nomina vi-
rorum qui primarii erant inter ipsos. Qui 11
nobis hujusmodi responsum dederunt, di-
centes; Nos sumus servi Dei cœli: & ædi-
ficium domûs hujus quam ædificamus, extru-
ctum jam erat multis abhinc annis, & rex
Israelis ac magnates ejus perfecerant illud:
Sed quoniam irritaverunt patres nostri De- 12
um cœli, tradidit eos in manum Nebuchad-
nosaris regis Chaldæi, qui domum istam
destruxit, & populum deportavit in Babe-
lem. Verùm anno primo Cyri regis Per- 13
sidis, Cyrus rex tulit decretum de hac domo
Dei reædificanda. Quin etiam vasa aurea & 14
argentea domûs Dei, quæ Nabuchadnosar
rex eduxerat è templo quod est in Jerusa-
lem, & asportaverat Babylonem in templum
suum; deprompsit Cyrus rex è templo Ba-
bylonico, tradiditque ea *cuidam* Sesmari
nomine (hunc enim præfectum constitue-
rat)

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ε'.

1 ΚΑὶ (α) προεφήτευσεν Ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους
2 τοὺς ἐν Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν (β) ὀνόματι θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς. Τότε ἀνέστησαν Ζοροβάβελ ὁ τοῦ
Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσεδὲκ, καὶ ἤρξαντο (γ) οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ·
3 καὶ μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς. Ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς (δ)
Θανθαναῒ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ Σαθαρβουζαναῒ, καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν, (ε) καὶ τοιάδε εἶπαν αὐτοῖς, Τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην
4 καταρτίσασθαι; Τότε ταῦτα (ζ) εἴποσαν αὐτοῖς, Τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν οἰκοδομούν-
5 των τὴν πόλιν ταύτην; Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα, καὶ οὐ κατήργησαν
6 αὐτοὺς ἕως γνώμη τῷ Δαρείῳ ἀπηνέχθη. καὶ τότε ἀπεστάλη τῷ φορολόγῳ ὑπὲρ τούτου Διασάφησις (η) ἐπι-
στολῆς, ἧς ἀπέστειλε Θανθαναῒ ὁ ἔπαρχος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ (θ) Σαθαρβουζαναῒ καὶ οἱ σύνδουλοι
7 αὐτῶν Ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ· (ι) Ῥήμασιν ἀπέστειλαν πρὸς
8 αὐτόν· καὶ τάδε γέγραπται (κ) ἐν αὐτῷ· Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα. Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ,
ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται λίθοις ἐκ-
λεκτοῖς, καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις, καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον (λ) γίνεται, καὶ εὐοδοῦται
9 (μ) ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους ἐκείνους, καὶ οὕτως (ν) εἴπαμεν αὐτοῖς, Τίς
10 ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι; Καὶ τὰ ὀ-
νόματα αὐτῶν ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς γνωρίσαι σοι, ὥστε γράψαι σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόν-
11 των αὐτῶν. Καὶ (ξ) τοιοῦτο τὸ ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν, λέγοντες, Ἡμεῖς ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς, καὶ οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου ἔτη πολλὰ, καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ μέ-
12 γας ᾠκοδόμησεν αὐτὸν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς. (ο) Ἀφ' ὅτε δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν
θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος τοῦ Χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον
13 τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς Βαβυλῶνα. Ἀλλ' ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου τοῦ βασιλέως, Κῦρος
14 ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώμην τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι· Καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ (π)
χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἃ Ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν (ρ) ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπήνεγκεν
αὐτὰ (σ) εἰς τὸν ναὸν τοῦ βασιλέως, ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς (τ) ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ βασιλέως,
καὶ ἔδωκε τῷ (υ) Σαβανασὰρ τῷ θησαυροφύλακι, τῷ ἐπὶ τοῦ θησαυροῦ,

MS. A. (α) ἐπροφήτευσεν (β) ὀνόματι κυρίου θεοῦ (γ) οἰκοδομεῖν (δ) Θαθθαναῒ (ε) καὶ τοιὰ εἶπον αὐτοῖς. (ζ) εἶπον (η) (*) ἐπιστολὴ ἧς ἀπέστειλε Θαθθαναῒς (θ) Σαθαρβουζάνης (ι) Ῥῆσιν (κ) ἐν αὐτῇ· (λ) γίγνεται, (μ) ἐν χερσὶν (ν) εἴπομεν (ξ) τοιοῦτο ῥῆμα ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς, (ο) Ἀπότε (π) χρύσια (ρ) ἀπὸ οἴκου (σ) εἰς ναὸν (τ) ἀπὸ ναοῦ (υ) Σασαβασάρῳ

CAP. V.

ET prophetavit Aggæus propheta, & Zacharias filius Addo, prophe- 1
tiam super Judæos, qui in Juda, & Hierusalem, in nomine Dei Isra-
el super ipsos. Tunc surrexerunt Zorobabel filius Salathiel, & Jesus 2
filius Josedec: & cœperunt ædificare domum Dei, quæ in Hierusalem:
& cum eis prophetæ Dei adjuvantes eos. In ipso tempore venit super 3
eos Thanthanai subregulus trans flumen, & Sabarbuzanai, & conservi
eorum: & talia dixerunt eis; Quis posuit vobis decretum ædificare
domum hanc, & apparatum hunc perficere? Tunc ista dixerunt eis, 4
Quæ sunt nomina virorum ædificantium civitatem hanc? Et oculi 5
Dei ad captivitatem Juda: & non fecerunt cessare eos, donec sen-
tentia ad Darium delata fuit. Et tunc (a) data est tabellario super hoc
Explicatio epistolæ, quam misit Thanthanai subregulus regionis trans 6
flumen, & Sabarbuzanai, & conservi eorum Apharsachei, qui in
transfluviali, Dario regi: (b) Verbis miserunt ad eum. Et hæc scripta 7
sunt in (c) eo. Dario regi pax omnis: Notum sit regi, quia ivimus in 8
Judæam provinciam ad domum Dei magni: & ipsa ædificatur lapi-
dibus electis, & ligna imponuntur in parietibus, & opus illud valdè
dexterum sit, & benè procedit in manibus eorum. Tunc interrogavi- 9
mus seniores illos, & sic diximus eis; Quis posuit vobis decretum,
domum hanc ædificare, & apparatum hunc perficere? Et nomina eo- 10
rum interrogavimus eos ad notificandum tibi; ut scriberemus tibi no-
mina virorum principum eorum. Et hujusmodi verbum responderunt no- 11
bis, dicentes; Nos sumus servi Dei cœli, & terræ: & ædificamus do-
mum, quæ erat ædificata ante hunc annos multos: & rex Israel ma-
gnus ædificavit eam, & perfecit eam ipsis. Ex quo autem irritârunt 12
patres nostri Deum cœli; dedit eos in manus Nabuchodonosor regis
Babylonis Chaldæi: & domum hanc dissolvit, & populum transtulit
in Babylonem. Sed in anno primo Cyri regis, Cyrus rex posuit decretum, 13
domum Dei hanc ædificari: Et vasa domûs Dei aurea, & argentea, 14
quæ Nabuchodonosor extulerat de domo, quæ in Hierusalem, & aspor-
taverat ea in templum regis, protulit ea Cyrus rex è templo regis, &
dedit Sabanasar custodi thesaurorum, qui super thesaurum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس *

1 * فتنبا اجاوس النبي وزكريا ابن ادوا بنبوه على اليهود الذين في يهودا واورسليم باسم
2 اله اسرايل عليهم * عند ذلك قام زربابل ابن سلاتيل * ويسوع ابن يوساداق * فبدوا
3 ببناء بيت الرب الذي في اورسليم * ومعهم انبياء الله تعينهم * في ذلك الزمان جاء
اليهم تتناي والي معبر النهر * وسرتابوزاناي واصحابه من العبيد * فقالوا لهم هكذا *
4 من امركم ان تبنوا هذا البيت وتقوموا هذه الارزاق * ثم قالوا لهم * اي اسماء
5 الرجال الذين يبنون هذه المدينة * وعيناء الله على سبي يهودا * فلم يبطلوهم حتى
6 رفع ذلك الي داريوس * عند ذلك رفع الي صاحب الخراج * فعند هذا فبعث تتناي
الوالي على معبر النهر صحيفه * وسرتابوزاناي واصحابه من العبيد الذين كانوا ايضا
7 نواطير على شط النهر الي داريوس الملك * فبعثوا اليه بتلك الصحيفة مكتوبة هكذا *
8 السلام علي داريوس الملك * واجب ان يعلم الملك اننا انطلقنا الي كورة اليهودية
الي بيت الاله الاعظم * فاذا هو يبني بحجارة مختارة * وخشب يوضع في الحيطان * وذلك
9 العمل رفيع ميسر في ايديهم * وانا سالنا اوليك المشيخة * وقلنا لهم من امركم ان
10 تبنوا هذا البيت وتجددوا هذه الارزاق * وسالناهم عن اسماء البانيين لنكتب اليك
11 بعلم ذلك * فقالوا لنا * اننا عبيد الهنا اله السماء والارض * نحن نبني البيت الذي
12 كان مبني قبل بسنين كثيرة * وملك عظيم لاسرايل بناه وهياه لهم * فلما اغضبوا
اباونا اله السماء * اسلمهم بيدي بختنصر ملك بابل الفارسي * فهو الذي هدم هذا
13 البيت * وسبا قومه الي بابل * فلما كان في اول سنة من ملك قيرس الملك * امر
14 قيرس الملك ان يبنا هذا البيت بيت الله * وكل الامتعات من ذهب او فضة مما
اخذ بختنصر من البيت الذي كان في بيت المقدس * ووداه الي هيكل الملك اخرجها
قيرس الملك من ناوس الملك * وحملها لسيتسار الخازن *

CAP. V.

PRophetavit autem Haggæus propheta 1
& Zacharia filius Addo prophetiam de
Judæis qui erant in Judæa & Jerusa-
lem; in nomine Dei Israelis de ipsis pro-
phetavit. Tunc surrexerunt Zarbabel 2
filius Salathiel, & Jesus filius Josedec,
& aggressi sunt ædificium domus Domi-
ni quæ est in Jerusalem: & cum eis
prophetæ Dei adjuvantes eos. Eo tem- 3
pore venit ad eos Tathnai præfectus
transfluvialis regionis, & Sartabuzanai
cum conservis, & dixerunt eis sic; Quis
præcepit vobis ut ædificaretis domum
hanc, & erigeretis tantas opulentias?
Tum dixerunt eis, Quænam sunt no- 4
mina eorum qui ædificant hanc urbem?
Verùm oculis Dei ad captivitatem Judæ 5
respicientibus, non impediverunt eos,
donec deferretur causa ad Darium.
Tunc delata est causa ad exactorem ve-
ctigalis. Atque interim miserunt Tathnai 6
præpositus regionis transfluvialis & Sar-
tabuzanai cum conservis suis qui erant
etiam custodes super transfluvialem
regionem, epistolam ad Darium regem.
Miserunt autem ad eum in ea epistola 7
sic scriptum: Dario regi Salutem. Ex- 8
pedit regem scire ivisse nos in provinci-
am Judææ ad domum summi Dei: &
ecce ea ædificabatur lapidibus electis, &
ligna ponebantur in parietibus: & opus
illud egregium est, & facile inter manus
eorum. Deinde interrogavimus seniores 9
illos, & diximus eis; Quis præcepit
vobis ut ædificaretis domum istam, &
impenderetis tot opes? Petivimus etiam 10
ab eis nomina ædificantium, ut ejus rei
notitiam scriberemus tibi. Dixerunt no- 11
bis, Nos quidem servi sumus Dei no-
stri, Dei cœli & terræ: nos ædificamus
domum quæ multis abhinc annis extructa
fuerat, quam magnus quidem rex Israe-
litarum extruxerat & concinnaverat
eis. Cùm autem irritâssent majores 12
nostri Deum cœli, tradidit eos in manus
Bochtonassaris regis Babylonis Persæ;
qui domum istam destruxit, ejúsque gen-
tem captivam duxit Babylonem. Sed an- 13
no primo regni Cyri regis, præcepit rex
Cyrus ut ædificaretur hæc domus, domus
inquam Dei: Et omnia vasa aurea vel 14
argentea quæ Bochtonassar abstulerat è
domo quæ erat in Jerusalem, miseratque
ad templum regis; protulit rex Cyrus è
fano regis, demandavitque Sabsaro
thesaurario:

15 ואמר לה אלה מאניא שא אזל אחת המו בהיכלא די בירושלם ובית אלהא יתבנא על אתרה :
16 אדין ששבצר דך אתא יהב אשיא די בית אלהא די בירושלם ומן אדין ועד כען מתבנא ולא שלם :
17 וכען הן על מלכא טב יתבקר בבית גנזיא די מלכא תמה די בבבל הן איתי די מן כורש מלכא שים טעם למבנא בית אלהא דך בירושלם ורעות מלכא על דנה ישלח עלינא :

CAP. VI.

1 באדין דריוש מלכא שם טעם ובקרו בבית ספריא די גנזיא מהחתין תמה בבבל :
2 והשתכח באחמתא בבירתא די במדי מדינתה מגלה חדה וכן כתיב בגוה דכרונה :
3 בשנת חדה לכורש מלכא כורש מלכא שם טעם בית אלהא בירושלם ביתא יתבנא אתר די דבחין דבחין ואשוהי מסובלין רומה אמין שתין פתיה אמין שתין :
4 נדבכין די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת ונפקתא מן בית מלכא תתיהב :
5 ואף מאני בית אלהא די דהבה וכספא די נבוכדנצר הנפק מן היכלא די בירושלם והיבל לבבל יהתיבון ויהך להיכלא די בירושלם לאתרה ותחת בבית אלהא :
6 כען תתני פחת עבר נהרה שתר בוזני וכנותהון אפרסכיא די בעבר נהרה רחיקין הוו מן תמה :
7 שבקו לעבידת בית אלהא דך פחת יהודיא ולשבי יהודיא בית אלהא דך יבנון על אתרה :
8 ומני שים טעם למא די תעבדון עם שבי יהודיא אלך למבנא בית אלהא דך ומנכסי מלכא די מדת עבר נהרה אספרנא נפקתא תהוא מתיהבא לגבריא אלך די לא לבטלא :
9 ומה חשחן ובני תורין ודכרין ואמרין לעלון לאלה שמיא חנטין מלח חמר ומשח כמאמר כהניא די בירושלם להוא מתיהב להם יום ביום די לא שלו :
10 די להון מהקרבין ניחוחין לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא ובנוהי :
11 ומני שים טעם די כל אנש די יהשנא פתגמא דנה יתנסח אע מן ביתה וזקיף יתמחא עלהי וביתה נולו יתעבד על דנה :

Versio VULG. LAT.

Dixítque ei ; Hæc vasa tolle, & vade, & pone ea in tem- 15
plo, quod est in Jerusalé, & domus Dei ædificetur in loco
suo. Tunc itaque Sassabasar ille venit & posuit funda- 16
menta templi Dei in Jerusalem, & ex eo tempore usque
nunc ædificatur, & necdum completum est. Nunc ergò, 17
si videtur regi bonum, recenseat in bibliotheca regis, quæ
est in Babylone, utrúmnam à Cyro rege jussum fuerit ut
ædificaretur domus Dei in Jerusalem, & voluntatem re-
gis super hac re mittat ad nos.

CAP. VI.

Tunc Darius rex præcepit : & recensuerunt in biblio- 1
theca librorum, qui erant repositi in Babylone, Et in- 2
ventum est in Ecbatanis, quod est castrum in Medena pro-
vincia, volumen unum, talísque scriptus erat in eo com-
mentarius : Anno primo Cyri regis : Cyrus rex de- 3
crevit ut domus Dei ædificaretur, quæ est in Jerusa-
lem, in loco ubi immolent hostias, & ut ponant funda-
menta supportantia altitudinem cubitorum sexaginta,
& latitudinem cubitorum sexaginta, Ordines de 4
lapidibus impolitis tres, & sic ordines de lignis no-
vis : sumptus autem de domo regis dabuntur. Sed 5
& vasa templi Dei aurea & argentea, quæ Nabucho-
donosor tulerat de templo Jerusalem, & attulerat ea in
Babylonem, reddantur, & referantur in templum in Je-
rusalem in locum suum, quæ & posita sunt in templo
Dei. Nunc ergò Thathanai dux regionis, quæ est trans 6
Flumen, Stharbuzanai, & consiliarii vestri Apharsachæi,
qui estis trans Flumen, procul recedite ab illis, Et di- 7
mittite fieri templum Dei illud à duce Judæorum, & à se-
nioribus eorum, ut domum Dei illam ædificent in loco
suo. Sed & à me præceptum est, quid oporteat fieri à 8
presbyteris Judæorum illis, ut ædificetur domus Dei, sci-
licèt, ut de arca regis, id est, de tributis, quæ dantur de
regione trans Flumen, studiosè sumptus dentur viris illis,
ne impediatur opus. Quòd si necesse fuerit, & vitulos, 9
& agnos, & hœdos in holocaustum Deo cœli, frumen-
tum, sal, vinum, & oleum, secundùm ritum Sacerdotum,
qui sunt in Jerusalem, detur eis per singulos dies, ne sit
in aliquo querimonia. Et offerant oblationes Deo cœli, 10
oréntque pro vita regis, & filiorum ejus. A me ergò 11
positum est decretum : Ut omnis homo qui hanc muta-
verit jussionem, tollatur lignum de domo ipsius, & eri-
gatur, & configatur in eo, domus autem ejus publicetur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dixit ei; hæc vasa tollens vade, perduc, 15
repone in templo quod est Jerosolymis; ea-
démque ipsa domus in suo loco reædifice-
tur. Ipsemet ergò Sesmasar venit, jecítque 16
fundamenta domûs hujus quæ est in Jerusa-
lem; & ex eo tempore hucusque ædificatur,
necdum absoluta est. Itaque si bonum regi 17
videtur, inquirat in libris qui sunt in ærario
regum Babyloniorum, an ita sit, & à Cyro
rege præceptum sit ut ædificaretur domus hæc
Dei quæ est in Jerusalem : deinde voluntas
regis hac de re mittatur ad nos.

CAP. VI.

Tunc Dario rege præcipiente, lectum fuit 1
in libris qui erant in ærario illic in Babele;
Et inventum fuit in Ahmathane urbe quæ est 2
in Media, volumen quoddam, & ita scriptum
erat in volumine : Anno primo Cyri regis 3
Cyrus rex tulit edictum, præcepitque ut do-
mus Dei quæ est in Jerusalem, ædificaretur,
locus ubi sacrificia sacrificentur. Parietes ejus
quoad altitudinem ipsius, cubitorum sexa-
ginta; latitudo autem ipsius cubitorum vigin-
ti : Quadrata, ternis lapidibus : & porta ex li- 4
gno novo : sumptus etiam è domo regia tra-
datur. Quin etiam vasa domûs Dei aurea & 5
argentea, quæ eduxit Nebuchadnosar rex de-
portavitque Babylonem; restituantur, perve-
niántq; ad locú suum in templum quod est Je-
rosolymis, in locum *inquam* suum, & recon-
dantur in domo Dei. Itaque Tathnai præses 6
in transfluviali *regione*, & Estanbozan, cum
sociis vestris præfectis transfluvialibus, rece-
dite inde : Sinite opus domûs Dei fieri à 7
Judæis & captivitate Judæorum, ut domus
Dei ædificetur in loco suo. A me latum est 8
hoc decretum. Cavete igitur ne impediatis
reduces Judæos ab ædificanda domo Dei, pro
qua de facultatibus regis & vectigali trans-
fluviali sumptus erogentur & tradantur viris
illis; ut opus non intermittant. Quicquid 9
voluerint, date eis; & nequid eis deesse
patiamini : fœtus bovinos, arietes, agnós-
que ad holocaustum pro Deo cœli; triti-
cum, salem, vinum, & oleum : prout jusse-
rint sacerdotes qui sunt Jerosolymis, defe-
rant ad eos singulis quibúsque diebus, ac ne
omittant : Ut illi offerant sacrificia Deo cœli, 10
& orent pro rege & filiis ejus. Præterea à me 11
latú est hoc decretú, ut quisquis immutaverit
sententiam istam, evellatur lignum è domo
ipsius, componatur illi crux, eique appendatur :
& domus ejus fimo destinetur hac de causa :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πάντα τὰ σκεύη λάβε καὶ πορεύου, θὲς αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν τόπον
16 αὐτῶν. Τότε (φ) Σαβανασὰρ ἐκεῖνος ἦλθε καὶ ἔδωκε θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ
17 τότε (χ) ἕως τοῦ νῦν ᾠκοδομήθη, καὶ οὐκ ἐτελέσθη. Καὶ νῦν εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, ἐπισκεπήτω ἐν τῷ οἴκῳ τῆς γάζης τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος, ὅπως γνῷς ὅτι (ψ) ἀπὸ βασιλέως Κύρου ἐτέθη γνώμη οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου, πεμψάτω πρὸς ἡμᾶς.

MS. A. (φ) Σασαβασάρ (χ) ἕως νῦν. (ψ) ἀπὸ τοῦ βασιλέως

ΚΕΦ. ϛ΄.

1 Τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην, καὶ ἐπεσκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ὅπου ἡ γάζα κεῖται
2 ἐν Βαβυλῶνι. Καὶ εὑρέθη (α) ἐν πόλει ἐν τῇ βάρει κεφαλὶς μία, καὶ τοῦτο (β) γεγραμμένον ἐν αὐτῇ
3 ὑπόμνημα. Ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου βασιλέως, Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην (γ) περὶ οἴκου ἱεροῦ Θεοῦ τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ· Οἶκος οἰκοδομηθήτω, καὶ τόπος οὗ θυσιάζουσι τὰ θυσιάσματα· καὶ ἔθηκαν ἔπαρ-
4 μα ὕψος πήχεις ἑξήκοντα, πλάτος αὐτοῦ πηχῶν ἑξήκοντα· Καὶ δόμοι λίθινοι κραταιοὶ τρεῖς, καὶ
5 δόμος ξύλινος εἷς, καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως δοθήσεται. Καὶ τὰ σκεύη οἴκου τοῦ Θεοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ (δ) χρυσᾶ, ἃ Ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν (ε) ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκόμισεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ δοθήτω καὶ (ζ) ἀπελθέτω εἰς τὸν ναὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τόπου οὗ ἐτέθη
6 ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ. Νῦν δώσετε ἔπαρχοι πέραν τοῦ ποταμοῦ (η) Σαθαρβουζαναί, καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν
7 Ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἐκεῖθεν, (θ) Νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ Θεοῦ· οἱ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνον οἰκοδομείτωσαν
8 ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Καὶ ἀπ' ἐμοῦ γνώμη ἐτέθη, μήποτέ τι ποιήσητε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Ἰουδαίων (ι) τοῦ οἰκοδομηθῆναι οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ ὑπαρχόντων βασιλέως τῶν φόρων πέραν
9 τοῦ ποταμοῦ ἐπιμελῶς δαπάνη ἔστω διδομένη τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τὸ μὴ καταργηθῆναι. Καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα, καὶ υἱοὺς βοῶν καὶ κριῶν, καὶ ἀμνοὺς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, πυρὸς, ἅλας, (κ) οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα ἱερέων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔστω διδόμενον αὐτοῖς, ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ, ὃ ἐὰν αἰ-
10 τήσωσιν, Ἵνα ὦσιν (λ) εὐωδίας προσφέροντες τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσεύχωνται εἰς ζωὴν τοῦ βα-
11 σιλέως (μ) καὶ υἱῶν αὐτοῦ. Καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἀλλάξει τὸ ῥῆμα τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὠρθωμένος (ν) πληγήσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται.

MS. A. (α) ἐν Ἀμαθὰ ἐν πόλει (β) ἦν γεγραμμένον (γ) περὶ οἴκου τοῦ Θεοῦ (δ) χρυσᾶ, (ε) ἀπὸ οἴκου (ζ) ἀπελθέτω (η) Σαθαρβουσανὲ, (θ) Καὶ νῦν ἄφετε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ· (ι) τοῦ οἰκοδομῆσαι (κ) οἶνον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων (λ) προσφέροντες εὐωδίας (μ) καὶ τῶν υἱῶν (ν) παγήσεται ἐπ' αὐτοῦ,

Et dixit ei; Omnia vasa sume, & vade: pone ea in domo, quæ in Hie- 15
rusalem, in locum eorum. Tunc Sabanasar ille venit, & dedit funda- 16
menta domûs Dei in Hierusalem: & ex tunc usque nunc ædificata est,
& non est perfecta. Et nunc, si super regem, bonum; requirat in domo 17
gazæ regis Babylonis; ut cognoscas, quia à rege Cyro positum est decretum, ædificare domum Dei illam, quæ in Hierusalem. Et cùm noverit rex de hoc, mittat ad nos.

CAP. VI.

Tunc Darius rex posuit decretum, & requisivit in bibliothecis, ubi 1
gaza posita est in Babylone. Et inventum est in (a) civitate in pa- 2
latio caput unum, & hic scriptus in eo commentarius. In anno primo 3
Cyri regis, Cyrus rex posuit decretum de domo (b) sacra Dei, quæ in Hierusalem: Domus ædificetur, & locus, ubi sacrificant sacrificia. (c) Et posuit elevationem, altitudo cubiti sexaginta, latitudo ejus cubitorum
sexaginta: Et domus lapideæ validæ tres: & domus lignea una. Et 4
sumptus de domo regis dabitur. Et vasa domûs Dei argentea, & au- 5
rea, quæ Nabuchodonosor extulit è domo, quæ in Hierusalem, & portavit in Babylonem; & dentur, & remittantur in templum, quod in
Hierusalem, super locum ubi posita fuerant in domo Dei. (d) Nunc dabi- 6
tis subreguli trans flumen Sathabuzanæ, & conservi ipsorum Apharsachæi, qui trans flumen (e) longè existentes illinc, Nunc permittite opus 7
domûs Dei. Præpositi Judæorum, & seniores Judæorum domum Dei
illam ædificent super locum ipsius. Et à me decretum positum est, (f) ne 8
quando quid faciatis cum senioribus Judæorum ad ædificandum domum Dei illam. Et de substantiis regis, tributis ipsis trans flumen, diligenter sumptus sit datus viris illis, ut non cessent. Et quodcunque 9
necessarium, & filios boum, & arietum, & agnos in holocaustoses Deo cæli, frumentum, sal, vinum, oleum, juxta verbum sacerdotum, qui in
Hierusalem, sit datum eis, diem in die, quodcunque petierint; ut bene- 10
olentia offerant Deo cæli, & deprecentur ad vitam regis, & filiorum
ejus. Et à me positum est decretum; quòd omnis homo, qui mutaverit 11
verbum hoc, tolletur lignum de domo ipsius, & erectus (g) percutietur super illud: & domus ejus (h) fiet id quod ad me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 *وقال له خذ هذه الآنية كلها* وضعها في البيت الذي في بيت المقدس في مكانها * عند
16 ذلك جاء سبيسار فأسس أساس هذا البيت الذي هو بيت الله في بيت المقدس* فمن حينئذ
17 جعلوا يبنونه ولم يتم * فإن رأى الملك الآن أن ينظر في خزاين الملوك ملوك بابل* لكي
يعلم إن ذلك من قبل قورس* وإنه هو الذي أمر ببناء بيت الله الذي في بيت المقدس*
فإذا علم الملك علم ذلك* بعث إلينا عند ذلك بما أمر داريوس الملك*

* الفصل السادس *

1 2 *فنظر عند ذلك في خزاين الملوك التي في أرض بابل * فوجد في أبثانا المدينة طومار
3 مكتوب فيه ذكر هذا البناء * لما كان في أول سنة من ملك قورس الملك أمر
ببناء بيت الله الذي في بيت المقدس* والمكان الذي يذبحون فيه ذبائحهم* ومقدار ارتفاعه
4 ستين ذراعا* وعرضه ستين ذراعا* وثلث دواميس حجارة قوية* ودماس خشب* وتكون النفقة
5 من بيت الملك* ويرد الآنية الذهب والفضة الذي أخذ بختنصر من البيت* وأمر بردها
6 إلى بيت المقدس ووضعها في بيت الله * فالآن من كان من الولاة في معبر النهر سابربزان
7 والعبيد الذي معه أفرسخ الذين في معبر النهر الذين هم بعيدون * فاتركوا الآن
هذا العمل عمل بيت الله* وكل من كان من رؤساء اليهود ومشيختهم فليبنوا بيت الله في
8 مكانه * وقد أمرت أنا بأمر أن لا تحدثون في مشيخة اليهود شيء* لكي يبنوا ذلك البيت
ويكون متاع خراج الملك الذي يؤدى من معبر النهر تكون أرزاق البنائين من ذلك*
9 ولا يبطلون * وكل حاجتهم من العجول والكباش والخرفان لذبائح إله السماء* ومن القمح
والملح والشراب والزيت* كما قالوا الكهنة الذين في بيت المقدس* فليعطوا في كل يوم كما
10 11 سألوا * لكي يقربوا رائحة طيبة لإله السماء* ويصلوا لدوام حياة الملك وبنيه * وقد أمرت
أن كل رجل يبطل هذا الأمر يهدم منزله ويوجد خشبة من منزله ويصلب عليها ويصفا
منزله*

Et dixit ei, Accipe hæc omnia vasa, & 15
pone ea in domo quæ est Jerosolymis, in
locum suum. Tunc venit Sabisar, je- 16
citque fundamenta hujus domûs quæ est domus Dei in Jerusalem: & ex tunc cœperunt eam ædificare, & nondum
perfecta est. Jam ergò si regi videatur, 17
inspiciat in archivis regiis regum Babelis, ut sciat num id fuerit à Cyro, & num ipse præceperit extructionem domûs Dei quæ est in Jerusalem: cúmque rex ejus rei notitiam assecutus fuerit, tunc mittat ad nos quicquid præceperit rex Darius.

CAP. VI.

Tunc cùm inspectum fuisset in archi- 1
vis regiis quæ erant in terra Babela,
Inventum est in Athana urbe volumen 2
in quo scripta erat mentio hujus ædificii,
hisce verbis. Anno primo Cyri regis, præ- 3
cepit rex ædificium domûs Dei quæ est in Jerusalem, & loci in quo sacrificent sacrificia sua, mensura altitudinis ejus, cubitorum sexaginta; & latitudinis
ejus, cubitorum sexaginta. Triplex 4
series lapidea firma, & series lignea: & impensæ sunto è domo regis. Red- 5
dantur etiam vasa aurea & argentea quæ abstulit Bochtonassar ex æde: nam jubeo illa restitui in Jerusalem, & re-
poni in domo Dei. Itaque quicunque 6
præpositi estis in transfluviali regione, Sabarbozan & conservi tui, Apharsachæi transfluviales qui longè abestis;
Permittite nunc opus istud, opus domûs 7
Dei: & quoscunque principes Judæorum & seniores eorum ædificare domum
Dei in loco ipsius. Et mandato decerno 8
ego ut ne quam molestiam inferatis senioribus Judæorum, ut ædificent eam domum: & de substantia vectigalium regis quæ redduntur ex regione transflu-
viali, sint demensa fabrorum, ut non 9
cessent. Et omnis eorum necessitas, tam vituli, arietes, & agni pro sacrificiis Dei cœli; quàm frumentum, sal, vinum, & oleum, prout dixerint sacerdotes qui sunt in Jerusalem; dentur illis quo-
tidie prout postulaverint: ut offerant 10
odorem suavem Deo cœli, & orent pro conservatione vitæ regis & filiorum
ejus. Præcipio etiam ut quisquis man- 11
datum hoc infregerit, destruatur domus ejus, tollatur lignum ex ejus domo, & in crucem agatur super illud, & domus ejus publico addicatur.

עזרא : ז

12 ואלהא די־שכן שמה תמה ימגר כל־מלך ועם די ישלח ידה להשניה לחבלה
13 בית־אלהא דך די בירושלם אנא דריוש שמת טעם אספרנא יתעבד: אדין תתני פחת עבר־נהרה
14 שתר בוזני וכנותהון לקבל די־שלח דריוש מלכא כנמא אספרנא עבדו: ושבי יהודיא
בנין ומצלחין בנבואת חגי נביאה וזכריה בר־עדוא ובנו ושכללו מן־טעם אלה ישראל
15 ומטעם כורש ודריוש וארתחשסתא מלך פרס: ושיציא ביתה דנה עד יום תלתה לירח אדר
16 די־היא שנת־שת למלכות דריוש מלכא: ועבדו בני־ישראל כהניא ולויא ושאר בני־גלותא
17 חנכת בית־אלהא דנה בחדוה: והקרבו לחנכת בית־אלהא דנה תורין מאה דכרין
18 מאתין אמרין ארבע מאה וצפירי עזין לחטיא על־כל־ישראל תרי עשר למנין שבטי ישראל: והקימו
כהניא בפלגתהון ולויא במחלקתהון על־עבידת אלהא די בירושלם ככתב ספר משה:
19
20 ויעשו בני־הגולה את־הפסח בארבעה עשר לחדש הראשון: כי הטהרו הכהנים והלוים
כאחד כלם טהורים וישחטו הפסח לכל־בני הגולה ולאחיהם הכהנים ולהם:
21 ויאכלו בני־ישראל השבים מהגולה וכל הנבדל מטמאת גוי־הארץ אלהם לדרש
22 ליהוה אלהי ישראל: ויעשו חג־מצות שבעת ימים בשמחה כי שמחם יהוה
והסב לב מלך־אשור עליהם לחזק ידיהם במלאכת בית־האלהים אלהי ישראל:

CAP. VII. ז

1 ואחר הדברים האלה במלכות ארתחשסתא מלך־פרס עזרא בן־שריה בן־עזריה בן־חלקיה: בן־שלום
2 3 4 בן־צדוק בן־אחיטוב: בן־אמריה בן־עזריה בן־מריות: בן־זרחיה בן־עזי בן־בקי: בן־אבישוע בן־
5 6 פינחס בן־אלעזר בן־אהרן הכהן הראש: הוא עזרא עלה מבבל והוא־ספר מהיר בתורת משה אשר־
נתן יהוה אלהי ישראל ויתן־לו המלך כיד־יהוה אלהיו עליו כל בקשתו:

Versio VULG. LAT.

Deus autem, qui habitare fecit nomen suum ibi, dissipet
omnia regna, & populū qui extenderit manum suam ut 12
repugnet, & dissipet domum Dei illam, quæ est in Jerusa-
lem. Ego Darius statui decretum, quod studiosè impleri
volo. Igitur Thathanai dux regionis trans Flumen, &
Stharbuzanai, & consiliarii ejus, secundùm quod præ- 13
ceperat Darius rex, sic diligenter executi sunt. Seniores
autem Judæorū ædificabant, & prosperabantur juxta pro- 14
phetiā Aggæi prophetæ, & Zachariæ filii Addo: & ædi-
ficaverunt & construxerunt, jubente Deo Israel, & juben-
te Cyro, & Dario, & Artaxerxe, regib⁹ Persarum: Et
compleverunt domum Dei istam, usque ad diem tertium 15
mensis Adar, qui est ann⁹ sextus regni Darii regis. Fece-
runt autem filii Israel, Sacerdotes & Levitæ, & reliqui fi- 16
liorum transmigrationis, dedicationem domûs Dei in
gaudio. Et obtulerunt in dedicationem domûs Dei, vi-
tulos centum, arietes ducentos, agnos quadringentos, 17
hircos caprarū pro peccato totius Israel duodecim, juxta
numerum tribuū Israel. Et statuerunt Sacerdotes in or-
dinibus suis, & Levitas in vicib⁹ suis, super opera Dei in 18
Jerusalem, sicut scriptū est in Libro Moysi. Fecerunt au-
tem filii Israel transmigrationis, Pascha, quartadecimâ 19
die mensis primi. Purificati enim fuerant Sacerdotes
& Levitæ quasi unus: omnes mundi ad immolandum 20
Pascha universis filiis transmigrationis, & fratribus suis
Sacerdotibus, & sibi. Et comederunt filii Israel, qui re-
versi fuerant de transmigratione, & omnes qui se sepa- 21
raverant à coinquinatione gentium terræ ad eos, ut quæ-
rerent Dñm Deum Israel. Et fecerunt solennitatem
azymorum septem dieb⁹ in lætitia, quoniam lætificaverat 22
eos Dñs, & converterat cor regis Assur ad eos, ut adjuva-
ret manus eorum in opere domûs Domini Dei Israel.

CAP. VII.

Post hæc autem verba, in regno Artaxerxis regis Per- 1
sarum, Esdras filius Saraiæ, filii Azariæ, filii Helciæ, Filii 2
Sellum, filii Sadoc, filii Achitob, Filii Amariæ, filii 3
Azariæ, filii Maraioth, Filii Zarahiæ, filii Ozi, filii Boc- 4
ci, Filii Abisue, filii Phinees, filii Eleazar, filii Aaron 5
sacerdotis ab initio. Ipse Esdras ascendit de Babylone, 6
& ipse scriba velox in lege Moysi, quam Dominus Deus
dedit Israel: & dedit ei rex, secundùm manum Domini
Dei ejus super eum, omnem petitionem ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ut Deus cujus nomen illic invenimus, illic 12
habitet. Quisquis autem rex aut populus ma-
num suam extenderit ad immutandum aut de-
struendum hanc domum Dei quæ est Jeroso-
lymis, ego Darius legem fero ut illico pereat.
Tunc Tathnai præses transfluvialis, & E- 13
stanbozan cum sociis suis; id quod *rex* mi-
sit, juxta decretum illico sunt executi. Ita 14
reduces Judæi operabantur & ad finem per-
ducebant, ex prophetia Haggæi prophetæ
& Zechariæ filii Addo; adeoque ædificave-
runt & perfecerunt, ex sententia Dei Israelis,
& ex sententia Cyri & Darii, & ex sententia
Arthasestis regis Persidis: Et absoluta fuit 15
hæc domus die tertio, mense Adar, quum
esset annus sextus Darii regis. Deinde ce- 16
lebrârunt filii Israelis, sacerdotes & Le-
vitæ, cæterique Judæi, festum ædis hujus do-
mûs Dei cum lætitia: Obtuleruntque in 17
festo domûs Dei boves centum, arietes du-
centos, agnos quadringentos, hœdos capri-
nos ad expianda peccata Israelitarum, duo-
decim, juxta numerum tribuum Israelis.
Et constituerunt sacerdotes in officio suo, 18
& Levitas in officio suo, super opus domûs
Dei quæ est in Jerusalem; quemadmodum
scriptum est in libro legis Mosis. Deinde 19
celebrârunt reduces Pascha, decimâ quartâ
mensis primi. Mundaverant enim se sacer- 20
dotes ac Levitæ simul, omnes mundaverant
sese: & occiderunt agnos in Paschate pro
reducibus, pro fratribus suis sacerdotibus,
& pro seipsis. Et comederunt *illud* Israe- 21
litæ qui ascenderant è captivitate Babylo-
nica, omnes *videlicet* qui separati erant ab
immunditia gentium terræ ad orandum co-
ram Domino Deo Israelis. Et celebrârunt 22
festum azymorum septem diebus cum lætitia:
quoniam exhilaraverat eos Dominus, &
converterat cor regis Assyriæ erga eos, ad
confirmandum manus eorum in opere domûs
Domini Dei Israelis.

CAP. VII.

Post has res omnes, regnante Artahseste 1
rege Persidis; Ezra filius Sariæ, filii Aza-
riæ, filii Helciæ, Filii Salom, filii Sadoc, 2
filii Ahitob, Filii Amariæ, filii Azariæ, filii 3
Marjoth, Filii Zerahiæ, filii Gadi, filii 4
Baki, Filii Abisue, filii Phinhes, filii Eliazar, 5
filii Aharonis sacerdotis; Primus fuit Ezra 6
qui ascendit è Babele (Is erat scriba peri-
tissimus in lege Mosis, quam dederat ei Do-
minus Deus Israelis: huic dedit rex faculta-
tem ambulandi in lege Domini, prout
vellet)

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ ὁ Θεὸς οὗ κατασκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταστρέψαι πάντα βασιλέα ϗ λαὸν ὃς ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα
(ξ) αὐτοῦ ἀλλάξαι ἢ ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ (ο) Θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. ἐγὼ Δαρεῖος ἔθηκα γνώ-
13 μην, ἐπιμελῶς ἔσται. Τότε (π) Θανθαναῒ ὁ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ, Σαθαρβουζαναῒ, καὶ οἱ
14 σύνδουλοι αὐτοῦ, πρὸς ὃ ἀπέστειλε (ρ) Δαρεῖος βασιλεὺς, οὕτως ἐποίησαν ἐπιμελῶς. Καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι τῶν Ἰουδαίων * ᾠκοδόμησαν ϗ οἱ Λευῖται ἐν προφητείᾳ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, ϗ Ζαχαρίου υἱοῦ
Ἀδδώ· ϗ ἀνῳκοδόμησαν ϗ κατηρτίσαντο ἀπὸ γνώμης Θεοῦ Ἰσραὴλ, ϗ ἀπὸ γνώμης Κύρου, ϗ Δα-
15 ρείου, ϗ Ἀρθασασθὰ (σ) βασιλέων Περσῶν. Καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας τρίτης μηνὸς
16 Ἀδὰρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, οἱ ἱε-
17 ρεῖς ϗ οἱ Λευῖται, ϗ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀποικεσίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἐν εὐφροσύνῃ. Καὶ
προσήνεγκαν εἰς τὰ (τ) ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ μόσχους ἑκατὸν, κριοὺς διακοσίους, ἀμνοὺς τετρακο-
σίους, (υ) χιμάρρους αἰγῶν (φ) ὑπὲρ ἁμαρτίας ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν Ἰσραήλ.
18 Καὶ ἔστησαν τοὺς ἱερεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν, ϗ τοὺς Λευΐτας ἐν μερισμοῖς αὐτῶν, (χ) ἐπὶ δουλείας
19 Θεοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, κατὰ τὴν γραφὴν (ψ) βίβλου Μωυσῆ. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικεσίας τὸ πά-
20 σχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. Ὅτι (ω) ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς ϗ (†) Λευῖται, ἕως
εἷς πάντες καθαροί. ϗ ἔσφαξαν τὸ πάσχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν
21 τοῖς ἱερεῦσι ϗ ἑαυτοῖς. Καὶ ἔφαγον (α) υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πάσχα, οἱ ἀπὸ τῆς ἀποικεσίας, ϗ πᾶς ὁ χω-
22 ριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν τῆς γῆς πρὸς αὐτοὺς, τοῦ ἐκζητῆσαι (∴) κύριον Θεὸν Ἰσραήλ. Καὶ
ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος, (β)
ϗ ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως Ἀσσοὺρ ἐπ᾽ αὐτοὺς κραταιῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου τοῦ
Θεοῦ Ἰσραήλ.

Et Deus, cujus inhabitat nomen ibi, evertat omnem regem, & populum, 12
qui extendet manum suam ad mutandam aut delendam domum Dei, quæ
in Hierusalem. Ego Darius posui decretum: diligenter (i) erit. Tunc 13
Thanthanai subregulus trans flumen, Satharbuzanai, & conservi ejus,
secundùm quod misit Darius rex, sic fecerunt diligenter. Et seniores 14
Judæorum ædificabant, & Levitæ in prophetia Aggæi prophetæ, &
Zachariæ filii Addo. Et ædificaverunt, & perfecerunt ex decreto Dei
Israel, & ex decreto Cyri, & Darii, & Arthasasthæ, regum Persarum.
Et perfecerunt domum istam usque ad diem tertiam mensis Adar; qui est 15
annus sextus regni Darii regis. Et fecerunt filii Israel, sacerdotes & 16
Levitæ, & reliqui ex filiis transmigrationis Encænia domûs Dei in læti-
tia: Et obtulerunt in Encænia domûs Dei vitulos centum, arietes du- 17
centos, agnos quadringentos, hircos caprarum pro peccato pro omni Is-
rael duodecim ad numerum tribuum Israel. Et statuerunt sacerdotes in 18
divisionibus ipsorum, & Levitas in partitionibus ipsorum, super servitu-
tem Dei in Hierusalem, secundùm scripturam libri Moysi. Et fecerunt 19
filii transmigrationis Pascha quartadecimâ mensis primi: Quoniam 20
mundati fuerant sacerdotes & Levitæ: usque ad unum, omnes mundi.
Et jugulârunt Pascha omnibus filiis transmigrationis, & fratribus suis
sacerdotibus, & sibi ipsis. Et comederunt filii Israel Pascha, qui de 21
transmigratione, & omnis separans se ab immunditia gentium terræ ad
eos, ad quærendum Dominum Deum Israel. Et fecerunt festivitatem 22
Azymorum septem diebus in lætitia: quoniam lætificabat eos Dominus:
& convertit cor regis Assur super eos ad confortandas manus eorum in
operibus domûs Dei Israel.

MS. A. (ξ) ἑαυτοῦ (ο) Θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν (π) Θαθθαναῒ ἔπαρχος (ρ) Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς, (σ) βασιλέως Περσῶν. (τ) ἐγκαίνια τοῦ Θεοῦ (υ) χιμάρους (φ) περὶ ἁμαρτίας (χ) ἐπὶ δουλείᾳ Θεοῦ τοῦ ἐν (ψ) βιβλίου Μωσῆ. (ω) ἐκαθερίσθησαν (†) οἱ Λευῖται, (α) οἱ υἱοὶ (∴) κύριον τὸν Θεὸν (β) ϗ κύριος ἐπέστρεψεν

ΚΕΦ. ζ.

Καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Περσῶν, ἀνέβη (α) Ἔσδρας υἱὸς Σα-
2 3 ραίου, υἱοῦ Ἀζαρίου, υἱοῦ (β) Χελκία, Υἱοῦ Σελοὺμ, υἱοῦ Σαδδοὺκ, υἱοῦ Ἀχιτώβ, Υἱοῦ Σαμαρία, υἱοῦ Ἐσριά,
4 υἱοῦ (γ) Μαρεὼθ, Υἱοῦ Ζαραΐα, υἱοῦ (δ) Ὀζίου, υἱοῦ Βοκκὶ, Υἱοῦ Ἀβισουὲ, υἱοῦ Φινεὲς, υἱοῦ Ἐλεάζαρ,
6 υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώτου. Αὐτὸς (ε) Ἔσδρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος, ϗ αὐτὸς γραμματεὺς
ταχὺς ἐν νόμῳ Μωυσῆ, ὃν ἔδωκε κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. ϗ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ὅτι χεὶρ κυρίου
Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζήτει αὐτός.

CAP. VII.

Et post verba hæc, in regno Arthasastha regis Persarum, ascendit Es- 1
dras filius Saraæ, filii Azariæ, filii Chelcia, Filii Selum, filii Sadduc, 2
filii Achitob, Filii Samaria, filii Esria, filii Mareoth, Filii Zaraia, fi- 3 4
lii Oziæ, filii Bocci, Filii Abisue, filii Phinees, filii Eleazari, filii Aaron 5
sacerdotis primi. Ipse Esdras ascendit de Babylone, & ipse scriba ve- 6
lox in lege Moysi, quam dedit Dominus Deus Israel. Et dedit ei rex: quo-
niam manus Domini Dei ejus super ipsum in omnibus quæ quærebat ipse.

MS. A. (α) Ἔζρας (β) * Χελκείο, Υἱοῦ Σελλοὺμ, (γ) Μαραιὼθ, (δ) Ὀζιοῦ, (ε) Ἔζρας

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * والله الذي يسكن اسمه في ذلك البيت يهلك كل ملك وكل شعب يجري على ان يبسط
13 يده ويسفك بيت الله الذي في بيت المقدس. انا داريوس امرت بامري فليعمل * عند ذلك
تتناي الوالي في معبر النهر وسادبرازان * واصحابهم من العبيد الذين بعث اليهم داريوس
14 الملك. انفذوا رايه * وكانت مشيخة اليهود يبنون واللاويين في نبوة اجاوس النبي وزكريا
15 ابن ادوا. فتمموا البناء براي الاه اسرايل وراي قيرس وداريوس وارسستا ملك فارس * فتموا
16 ذلك البيت في ثلثة ايام من شهر ادار في سنة ستين من ملك داريوس * وصنعوا بنو اسرايل
17 الكهنة واللاويين وبقية من جاء من السبي. لتجديد بيت الرب بفرح * وقربوا في تجديد بيت
الرب ماية عجل. ومايتين كبش. واربعماية خروف. واثني عشر عتود ماعز عن خطايا بني
18 اسرايل الاثني عشر * واقاموا الكهنة في مراتبهم واللاويين ايضا في خدمة الله الذي في بيت
19 المقدس. كما هو مكتوب في مصحف موسي * وافصحوا بنو السبي الفصح في اربعة عشر
20 من الشهر الاول * حين تنقوا الكهنة واللاويين جميعا. وذبحوا الفصح جميع بني اسرايل
21 لاخوتهم وللكهنة ولانفسهم * واكلوا بنو اسرايل الفصح الذين هم من السبي. وكل
22 من ابتعد من نجس الامم الذين في الارض. وطلبوا الله رب اسرايل * وعيدوا عيد الفطير
سبعة ايام بفرح اذ فرحهم الرب. ورد قلب ملك فارس ليرحمهم ويساعدهم على بناء بيت اله
اسرايل *

* الفصل السابع *

1 * فلما كان بعد هذا في ملك ارسستا ملك فارس. صعد عزرا ابن ساريا. ابن اريا. ابن
2 3 حلقيا * ابن سلوم. ابن صادوق. ابن اسطوب * ابن ساميا. ابن اريا. ابن ماراوث * ابن
4 5 زرارايا. ابن اوزيا. ابن بقي * ابن ابيشوا. ابن فنحاس. ابن العازار. ابن هارون الكاهن الاول.
6 * هذا عزرا صعد من بابل. وهو كاتب مسرع في ناموس موسي الذي اعطاه الله رب
اسرايل. فاعطاه الملك. لان يد ربه والهه عليه في جميع ما كان يطلب.

Et Deus cujus nomen habitat in illa domo, 12
perdat omnem regem & omnem populum
qui ausus fuerit extendere manum suam,
& destruere domum Dei quæ est in Je-
rusalem. Ego Darius edicto meo præcipio:
ideò executioni mandetur. Tunc Tath- 13
nai præpositus in regione transfluvia-
li, & Sadabrazan, eorúmque conser-
vi ad quos misit Darius rex; senten-
tiam ejus executi sunt. Ita senatus 14
Judæorum & Levitæ ædificabant, se-
cundùm prophetiam Aggæi prophetæ &
Zachariæ filii Addo: & perfecerunt æ-
dificium ex sententia Dei Israelis, & sen-
tentia Cyri, & Darii, & Arsastæ regis
Persidis. Perfecerunt, inquam, domum 15
illam tertiâ die mensis Adar, anno sexto
regni Darii. Et celebraverunt filii Is- 16
raelis, sacerdotes ac Levitæ, cæterique
qui venerant è captivitate, renovationem
domûs Domini cum gaudio: Et sacri- 17
ficaverunt in renovatione domûs Domini
centum vitulos, ducentos arietes, qua-
dringentos agnos, duodecim hircos ca-
prinos pro peccatis duodecim filiorum
Israelis. Et statuerunt sacerdotes in 18
officiis eorum, & Levitas etiam in
ministerio Dei qui est in Jerusalem;
quemadmodum scriptum est in libro
Mosis. Celebraverunt etiam filii capti- 19
vitatis Phase decimâ quartâ mensis
primi, Postquam mundati sunt sacer- 20
dotes ac Levitæ simul: & mactave-
runt Phase omnes Israelitæ pro fra-
tribus suis, pro sacerdotibus, & pro
seipsis: Et Phase comederunt Israelitæ 21
qui erant è captivis, & omnes qui reces-
serant ab immunditia gentium quæ erant
in terra: & deprecati sunt Deum Do-
minum Israelis. Et celebraverunt fe- 22
stum azymorum septem diebus cum
gaudio: quoniam lætificaverat eos Do-
minus, & reduxerat cor regis Persidis
ad miserendum eorum & auxiliandum
eis in extructione domûs Dei Israelis.

CAP. VII.

His rebus exactis, sub regno Ar- 1
sastæ regis Persidis ascendit Ezra fi-
lius Sariæ, filii Azariæ, filii Helciæ,
Filii Sallum, filii Sadoc, filii Achi- 2
tob, Filii Samariæ, filii Azriæ, filii 3
Mereoth, Filii Zerajæ, filii Oziæ, 4
filii Bochi, Filii Abisue, filii Phin- 5
hes, filii Elazar, filii Haronis primi
sacerdotis. Hic Ezra ascendit è Ba- 6
bele (erat autem is scriba velox in lege
Mosis, quam dederat ei Deus Dominus
Israelis) permittente ei rege: manus
enim Domini ac Dei ipsius aderat ipsi
in omnibus iis quæ cupiebat:

[illegible]

7 ויעלו מבני ישראל ומן הכהנים והלוים והמשררים והשערים והנתינים אל ירושלם בשנת שבע לארתחשסתא המלך׃
8 ויבא ירושלם בחדש החמישי היא שנת השביעית למלך׃
9 כי באחד לחדש הראשון הוא יסד המעלה מבבל ובאחד לחדש החמישי בא אל ירושלם כיד אלהיו הטובה עליו׃
10 כי עזרא הכין לבבו לדרוש את תורת יהוה ולעשת וללמד בישראל חק ומשפט׃
11 וזה פרשגן הנשתון אשר נתן המלך ארתחשסתא לעזרא הכהן הספר ספר דברי מצות יהוה וחקיו על ישראל׃
12 ארתחשסתא מלך מלכיא לעזרא כהנא ספר דתא די אלה שמיא גמיר וכענת׃
13 מני שים טעם די כל מתנדב במלכותי מן עמה ישראל וכהנוהי ולויא למהך לירושלם עמך יהך׃
14 כל קבל די מן קדם מלכא ושבעת יעטהי שליח לבקרה על יהוד ולירושלם בדת אלהך די בידך׃
15 ולהיבלה כסף ודהב די מלכא ויעטוהי התנדבו לאלה ישראל די בירושלם משכנה׃
16 וכל כסף ודהב די תהשכח בכל מדינת בבל עם התנדבות עמא וכהניא מתנדבין לבית אלההם די בירושלם׃
17 כל קבל דנה אספרנא תקנא בכספא דנה תורין דכרין אמרין ומנחתהון ונסכיהון ותקרב המו על מדבחה די בית אלהכם די בירושלם׃
18 ומה די עליך ועל אחיך ייטב בשאר כספא ודהבה למעבד כרעות אלהכם תעבדון׃
19 ומאניא די מתיהבין לך לפלחן בית אלהך השלם קדם אלה ירושלם׃
20 ושאר חשחות בית אלהך די יפל לך למנתן תנתן מן בית גנזי מלכא׃
21 ומני אנה ארתחשסתא מלכא שים טעם לכל גזבריא די בעבר נהרה די כל די ישאלנכון עזרא כהנה ספר דתא די אלה שמיא אספרנא יתעבד׃
22 עד כסף ככרין מאה ועד חנטין כרין מאה ועד חמר בתין מאה ועד בתין משח מאה ומלח די לא כתב׃

Versio VULG. LAT.

Et ascenderunt de filiis Israel, & de filiis Sacerdotum, 7
& de filiis Levitarum, & de cantoribus, & de janitoribus, & de Nathinæis, in Jerusalem, anno septimo Artaxerxis regis.
Et venerunt in Jerusalem mense quinto, 8
ipse est annus septimus regis. Quia in primo die men- 9
sis primi cœpit ascendere de Babylone, & in primo die mensis quinti venit in Jerusalem, juxta manum Dei sui bonam super se. Esdras enim paravit cor suum, ut in- 10
vestigaret legem Domini, & faceret & doceret in Israel præceptum & judicium. Hoc est autem exemplar e- 11
pistolæ edicti, quod dedit rex Artaxerxes Esdræ sacerdoti, scribæ erudito in sermonibus & præceptis Dñi, & ceremoniis ejus in Israel. Artaxexes rex regum Esdræ 12
sacerdoti, scribæ legis Dei cœli doctissimo, salutem. A me decretum est, ut cuicunque placuerit in regno 13
meo de populo Israel, & de Sacerdotibus ejus, & de Levitis, ire in Jerusalem, tecum vadat. A facie e- 14
nim regis, & septem consiliatorum ejus, missus es, ut visites Judæam & Jerusalem in lege Dei tui, quæ est in manu tua: Et ut feras argentum & aurum, quod 15
rex & consiliatores ejus sponte obtulerunt Deo Israel, cujus in Jerusalem tabernaculum est. Et omne argen- 16
tum & aurum quodcunque inveneris in universa provincia Babylonis, & populus offerre voluerit, et de Sacerdotibus quæ sponte obtulerint domui Dei sui, quæ est in Ierusalem, Liberè accipe, & studiosè eme de 17
hac pecunia vitulos, arietes, agnos, & sacrificia & libamina eorum, & offer ea super altare templi Dei vestri, quod est in Jerusalem. Sed & si quid tibi & fra- 18
tribus tuis placuerit, de reliquo argento & auro ut faciatis, juxta voluntatem Dei vestri facite. Vasa quoque, 19
quæ dantur tibi in ministerium domûs Dei tui, trade in conspectu Dei in Jerusalem. Sed & cætera, quibus opus 20
fuerit in domum Dei tui, quantumcunque necesse est ut expendas, dabitur de thesauro, & de fisco regis, Et à 21
me. Ego Artaxerxes rex, statui atque decrevi omnibus custodibus arcæ publicæ, qui sunt trans Flumen, ut quodcunque petierit à vobis Esdras sacerdos, scriba legis Dei cœli, absque mora detis, Usque ad argenti talenta 22
centum, & usque ad frumenti coros centum, & usque ad vini batos centum, & usque ad batos olei centum, sal verò absque mensura.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

Et ascenderunt ex Israelitis, è sacerdotibus 7
ac Levitis illis ministris, ex janitoribus, & Nethanæis. Et ex iis qui ascenderunt Jerosolymam anno septimo Artahsessis regis; Perve- 8
nerunt Jerosolymam mense quinto, eodem anno septimo regis. Nam mense primo cœpe- 9
runt ascendere ex Babele, & primâ mensis quinti pervenerunt Jerosolymam, prout manus Dei benefecerat illis. Siquidem Ezra 10
comparaverat animum suum ad faciendum legem Domini, & ad agendum, & docendum in Israele leges & judicia. Atque hoc est ex- 11
emplar epistolæ quam dedit rex Artahsest Ezræ sacerdoti, scribæ sermonum & præceptorum Domini ejúsque legum super universum Israelem. Rex Artahsest rex regum, Ezræ 12
sacerdoti & scribæ, perito legis Dei cœli, incolumitatem. Ego præcipio legémque fero, 13
ut quisquis voluerit in regno meo è populo Israelis, & è sacerdotibus ac Levitis proficisci tecum, proficiscatur. Ego præcipio, le- 14
gem fero, & mitto ex his qui apud me sunt, ad perquisitionem faciendam de Judæa & de Jerusalem, & ad inquirendum de lege Dei tui, quæ est in manibus tuis: Et ad deferendum 15
argentum & aurum regis, quod ego spontaneâ mente obtuli domui Domini, habitationi illi Jerosolymitanæ. Omne argentum & au- 16
rum quod inveneris in quavis urbe in tota Babylonia, tecum abeat: & sacerdotes ac Levitæ, & quicunque voluerint proficisci tecum, proficiscantur ad domum Dei quæ est in Jerusalem. Jam verò solicitè emas illâ pe- 17
cuniâ, boves, arietes, & agnos cum muneribus & libaminibus eorum; & offeras eos super altare Dei vestri in Jerusalem: Et quod 18
tibi fratribúsque tuis libuerit agere de reliqua pecunia, secundùm voluntatē Dei tui agatis. Item vasa quæ tibi traduntur ad cultum 19
domûs Dei tui, reddito coram Deo qui est in Jerusalem: Reliqua verò vasa quæ tibi re- 20
quiruntur ad ministerium domûs Dei tui, accipias tradásque ex ærario regis. Ego Ar- 21
tahsest rex legem decerno omnibus thesaurariis qui sunt in *regione* transfluviali, ut quicquid postulaverit à vobis Ezra sacerdos, scriba peritus legis Dei cœli, solicitè faciatis: Usque ad argenti talenta centum, usque ad 22
tritici coros centum, usque ad vini quartas centum, usque ad olei bathos centum, salis autem sine præscriptione.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἀνέβησαν (ζ) ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν, καὶ οἱ ᾄδοντες,
8 καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινὶμ, εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει ἑβδόμῳ τῷ Ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ. Καὶ
9 (η) ἤλθοσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, (θ) τοῦτο τὸ ἔτος ἕβδομον τῷ βασιλεῖ. Ὅτι ἐν
μιᾷ τοῦ (ι) μηνὸς τοῦ πρώτου αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ
10 τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἤλθοσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτι χεὶρ θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν. Ὅτι (κ)
Ἔσδρας ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν νόμον, καὶ ποιεῖν καὶ (λ) διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ προστάγ-
11 ματα καὶ κρίματα. Καὶ αὕτη ἡ διασάφησις τοῦ διατάγματος, οὗ ἔδωκεν Ἀρθασασθὰ τῷ (μ) Ἔσδρᾳ
12 τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίου λόγων ἐντολῶν κυρίου καὶ προσταγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Ἀρθα-
σασθὰ βασιλεὺς βασιλέων (ν) Ἔσδρᾳ γραμματεῖ νόμου (ξ) κυρίου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ· (ο) Τετελέσθω λό-
13 γος καὶ ἡ ἀπόκρισις. Ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ
14 Ἰσραὴλ καὶ ἱερέων καὶ Λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἱερουσαλὴμ, μετὰ σοῦ πορευθῆναι. Ἀπὸ προσώπου τοῦ
βασιλέως καὶ τῶν ἑπτὰ (π) συμβούλων ἀπεστάλη ἐπισκέψασθαι ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ
15 νόμῳ θεοῦ αὐτῶν τῷ ἐν χειρί σου· Καὶ εἰς οἶκον κυρίου, ἀργύριον καὶ (ρ) χρυσίον, ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ
16 οἱ σύμβουλοι ἡκουσιάσθησαν τῷ θεῷ τοῦ Ἰσραὴλ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατασκηνοῦντι, Καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον,
ὅ, τι (σ) ἐὰν εὕρῃς ἐν πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετὰ ἑκουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ, καὶ ἱερέων τῶν ἑκουσιαζομένων εἰς οἶκον
17 θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. (τ) Καὶ πάντα προσπορευόμενον τοῦτον ἑτοίμως ἔντακον ἐν βιβλίῳ τούτῳ,
μόσχους, κριοὺς, ἀμνοὺς, καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς αὐτῶν· καὶ προσοίσεις αὐτὰ (υ) ἐπὶ τοῦ θυσια-
18 στηρίου τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ εἴ τι ἐπὶ σὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἀγαθυνθῇ ἐν κα-
19 ταλοίπῳ τοῦ ἀργυρίου (φ) καὶ τοῦ χρυσίου ποιῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ θεῷ ὑμῶν ποιήσατε. Καὶ τὰ σκεύη
20 τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου θεοῦ, παράδος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. (χ) Καὶ κατάλοι-
21 πον χρείας οἴκου θεοῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως Καὶ ἀπ' ἐμοῦ.
ἐγὼ Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις ταῖς ἐν πέρα τοῦ ποταμοῦ, ὅτι πᾶν ὃ
(ψ) ἂν αἰτήσῃ ὑμᾶς Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς (ω) τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἑτοίμως (α) γινέσθω·
22 Ἕως ἀργυρίου ταλάντων ἑκατὸν, καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατὸν, καὶ ἕως οἴνου (β) βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἕως
ἐλαίου βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἅλας οὗ οὐκ ἔστι γραφή.

Et ascenderunt de filiis Israel, & de sacerdotibus, & de Levitis, & 7
cantores, & ostiarii, & Nathinim, in Hierusalem in anno septimo
Arthasastha regi. Et venerunt in Hierusalem mense quinto: hic annus 8
septimus regi: Quoniam in una mensis primi ipse fundavit ascensionem, 9
quæ è Babylone: in prima autem mensis quinti venerunt in Hierusalem:
quoniam manus Dei ejus erat bona super eum: Quoniam Esdras dedit 10
in cor suum quærere legem, & facere, & docere in Israel præcepta, &
judicia. Et (a) hæc explicatio constitutionis, quam dedit Arthasastha 11
Esdræ sacerdoti scribæ libri sermonum mandatorum Domini, & præ-
ceptorum ipsius super Israel. Arthasastha rex regum Esdræ scribæ legis 12
Domini Dei cœli. (b) Perficiatur sermo, & responsio. A me positum 13
est decretum, ut omnis sponte volens in regno meo de populo Israel,
& sacerdotibus, & Levitis, ire in Hierusalem, tecum eat. A (c) 14
facie regis, & septem consiliariorum missum est visitare super Ju-
dæam, & in Hierusalem, lege Dei ipsorum, quæ in manu tua: (d) Et 15
ad domum Domini, argentum, & aurum, quod rex & consiliarii spon-
tè dederunt Deo Israel, habitanti in Hierusalem. Et omne argentum, 16
& aurum, quodcunque inveneris in omni regione Babylonis cum spon-
tanea datione populi, & sacerdotum spontè dantium, in domum Dei,
quæ in Hierusalem. Et omnem venientem hunc promptè ordina in li- 17
bro hoc, vitulos, arietes, agnos, & sacrificia eorum, & libamina
eorum, & offeres ea super altare domûs Dei vestri, quæ in Hierusa-
lem. Et siquid super te, & fratres tuos, bonum fuerit in residuo 18
argenti & auri facere; sicut placitum Deo vestro, facite. Et vasa, 19
quæ dantur tibi in ministerium domûs Dei, trade in conspectu Dei in
Hierusalem. Et reliquum necessitatis domûs Dei tui, quodcunque 20
visum fuerit tibi dare, dabis ex ædibus gazæ regis, Et à me. Ego Ar- 21
thasastha rex posui decretum omnibus gazis, quæ ultra flumen; ut
omne quodcunque petierit à vobis Esdras sacerdos, & scriba Dei cœli,
promptè fiat, usque ad argenti talenta centum, & usque ad fru- 22
menti coros centum, & usque ad vini batos centum, & usque ad olei batos centum, & sal, cujus non est scriptura.

MS.A. (ζ) ἀπὸ υἱῶν (η) ἦλθον (θ) τοῦτο ἔτος (ι) μηνὸς τοῦ *πέμπτου ἦλθον εἰς (κ) Ἔζρας ἔδωκεν καρδίαν ἑαυτοῦ (λ) διδάσκειν Ἰσραὴλ (μ) Ἔζρᾳ (ν) Ἔζρᾳ (ξ) κυρίου θεοῦ (ο) Τετέλεσται ὁ λόγος (π) *συμβούλων ἀπεστάλη *ἐπισκέψασθαι (ρ) χρυσίον ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι (σ) ἂν (τ) Καὶ πᾶν προσπορευόμενον (υ) ἐπὶ θυσιαστηρίου (φ) καὶ χρυσίου (χ) Καὶ τὸ κατάλοιπον (ψ) ἐὰν αἰτήσει ὑμᾶς Ἔζρας (ω) τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ (α) γινέσθω· (β) βάδων ἑκατὸν, καὶ ἐλαίου βάδων

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * فصعد من بني اسرايل ٭ ومن الكهنة واللاويين ٭ والقراء والبوابين والنتانين الي بيت
8 الله ٭ في السنة السابعة من ملك ارطست الملك * * فجاووا الي بيت المقدس في اول
9 الشهر الخامس ٭ لان يد الله الهه كانت صالحة عليه * لان عزرا جعل في قلبه طلب
10 الناموس ٭ ليفعل ويعلم في اسرايل ويامر وينهي بامور القضاء * وهذا وصف الامر الذي
11 امر به ارطست لعزرا الكاهن كاتب مصحف ٭ كلام وصايا الرب واومر لاسرايل * من
12 ارطست الملك الي عزرا كاتب ناموس الله رب السماء والارض * قد تمت الكلمة ٭
13 والامر من قبلي خرج ٭ ان كل من طابت نفسه من جميع ملكي ممن كان من
14 جميع بني اسرايل وكهنتهم ولاوانيهم ٭ ينطلق معك الي اورسليم * من قبل الملك
وسبع وزراه اصحاب مشورته بعث الي النظر في امر اليهود الي بيت المقدس ٭ وناموس
15 الله الههم الذي بيدك * والي بيت الله فضة وذهب جعل الملك واصحابه ٭ متطوعين
16 لاله اسرايل الساكن في بيت المقدس * وكل فضة او ذهب اصبته في جميع كورة
17 بابل ٭ من متطوعي الناس ومتطوعي الكهنة ٭ لبيت الله الذي في اورسليم * وكلما
قرب فوقعه في هذا المصحف ٭ ما كان من العجول والكباش والخرفان وذبايحها
18 وقرابينها ٭ فقربها على مذبح بيت الهكم الذي في اورسليم * وكلما طابت به
نفسك وانفس اخوتك ان تصنع مما بقي من الفضة والذهب ٭ كما يرضاه الهكم
19 فافعلوا * والانية التي نعطاها لخدمة بيت الله ٭ فاسلمها بين يدي الله في بيت
20 المقدس * وما بقي مما يحتاج بيت الهك ٭ مما تري ان تعطيه ٭ فاعطيه من خزاين
21 الملك * ومن قبلي انا ارطست الملك امرت جميع الخزان الذي في معبر النهر ٭ ان
22 كلما طلبكم عزرا الكاهن كاتب ناموس اله السماء ٭ فليكن ميسرا * الي ان يبلغ
ماية قنطار فضة ٭ والي ماية كر قمح ٭ والي ماية مطر شراب ٭ والي ماية مطر زيت ٭ ومن
الملح ما ليس له توقيع ٭

Et ascenderunt ex Israelitis, & è sacerdotibus ac Levitis, lectoribus, janitoribus, & Nethanæis, ad domum Dei, anno septimo regni Artastis regis: 7-8
Et pervenerunt in Jerusalem primâ mensis quinti; quia manus Dei, Dei ipsius, erat illi fausta. 9
Nam Ezra proposuerat in corde suo quærere legem, ut faceret ac doceret in Israele, & præciperet ac vetaret in rebus judicii. 10
Atque hic est tenor edicti quod præcepit Artast in gratiam Ezræ sacerdotis scribæ libri sermonum præceptorum Domini & mandatorum ejus ad Israelem. 11
Ab Artasta rege ad Ezram scribam legis Dei Domini cœli ac terræ. 12
Jam absolutum est verbum, & decretum à me prodiit; ut cuicunque libuerit in toto regno meo (quisquis ille fuerit ex omnibus Israelitis & sacerdotibus ac Levitis eorum) tecum proficiscatur ad Jerusalem. 13
A rege & septem sustinentibus regni pondus consiliariis ejus, mittitur Jerosolymam ad inspiciendam vera Judæorum & legem Dei, Dei ipsorum, quæ est in manu tua: 14
Et ad domum Dei, argentum & aurum quod rex cum suis voluntariè legaverunt Deo Israelis habitanti in Jerusalem: 15
Omne quoque argentum aut aurum quod inveneris in tota regione Babylonica, homines voluntarios, & sacerdotes voluntarios, perducas in domum Dei quæ est in Jerusalem. 16
Præterea quicquid offertur, refer in hunc librum; tam vitulos, arietes, & agnos; quàm sacrificia & oblationes eorum: ut offeras ea super altare domûs Dei vestri quæ est in Jerusalem. 17
Et quicquid libuerit animo tuo & animis fratrum tuorum facere de residuo argenti & auri, quomodocunque placuerit Deo vestro, disponite. 18
Et vasa quæ tibi dantur pro ministerio domûs Dei, redde inter manus Dei in Jerusalem. 19
Et siquid restat necessarium domui Dei tui, quicquid erogandum tibi videbitur, eroga ex ærariis regis. 20
Denique à me Artasta rege præcipitur omnibus thesaurariis qui sunt in regione transfluviali, ut quicquid postulaverit à vobis Ezra sacerdos scriba legis Dei cœli; nullam patiatur difficultatem; 21
usque ad summam centum quintalium argenti, & usque ad centum frumenti coros, usque ad centum vini metretas, & usque ad centum olei metretas, salem autem sine ratione. 22

עזרא ח

23 כל־די מן־טעם אלה שמיא יתעבד אדרזדא לבית אלה שמיא די־למה להוא קצף על־מלכות
מלכא ובנוהי׃ 24 ולכם מהודעין די כל־כהניא ולויא זמריא תרעיא נתיניא ופלחי
בית אלהא דנה מנדה בלו והלך לא שליט למרמא עליהם׃ 25 ואנת עזרא כחכמת אלהך
די־בידך מני שפטין ודינין די־להון דאנין לכל־עמא די בעבר נהרה לכל־ידעי דתי אלהך
ודי לא ידע תהודעון׃ 26 וכל־די־לא להוא עבד דתא די־אלהך ודתא די מלכא אספרנא דינא
להוא מתעבד מנה הן למות הן לשרשו הן־לענש נכסין ולאסורין׃ 27 ברוך יהוה אלהי
אבותינו אשר נתן כזאת בלב המלך לפאר את־בית יהוה אשר בירושלם׃ 28 ועלי הטה־
חסד לפני המלך ויועציו ולכל־שרי המלך הגברים ואני התחזקתי כיד־
יהוה אלהי עלי ואקבצה מישראל ראשים לעלות עמי׃

CAP. VIII. ח

1 ואלה ראשי אבתיהם והתיחשם העלים עמי במלכות ארתחשסתא המלך מבבל׃
2 מבני פינחס גרשם מבני איתמר דניאל מבני דויד חטוש׃ 3 מבני שכניה מבני פרעש זכריה
ועמו התיחש לזכרים מאה וחמשים׃ 4 מבני פחת מואב אליהועיני בן־זרחיה ועמו מאתים
הזכרים׃ 5 מבני שכניה בן־יחזיאל ועמו שלש מאות הזכרים׃ ומבני עדין עבד בן־יונתן
6 ועמו חמשים הזכרים׃ 7 ומבני עילם ישעיה בן־עתליה ועמו שבעים הזכרים׃ 8 ומבני
שפטיה זבדיה בן־מיכאל ועמו שמנים הזכרים׃ 9 מבני יואב עבדיה בן־יחיאל ועמו
מאתים ושמנה עשר הזכרים׃ 10 ומבני שלומית בן־יוספיה ועמו מאה וששים הזכרים׃
11 ומבני בבי זכריה בן־בבי ועמו עשרים ושמנה הזכרים׃ 12 ומבני עזגד יוחנן בן־הקטן ועמו
מאה ועשרה הזכרים׃ 13 ומבני אדניקם אחרנים ואלה שמותם אליפלט יעואל ושמעיה
14 ועמהם ששים הזכרים׃ ומבני בגוי עותי וזבוד ועמהם שבעים הזכרים׃

Versio VULG. LAT.

Omne, quod ad ritum Dei cœli pertinet, tribuatur dili- 23
genter in domo Dei cœli : ne fortè irascatur contra re-
gnum regis, & filiorum ejus. Vobis quoque notum 24
facimus de universis Sacerdotibus, & Levitis, & canto-
ribus, & janitoribus, Nathinæis, & ministris domûs
Dei hujus, ut vectigal, & tributum, & annonas, non ha-
beatis potestatem imponendi super eos. Tu autem 25
Esdra, secundùm sapientiam Dei tui, quæ est in manu
tua, constitue judices & præsides, ut judicent omni po-
pulo qui est trans Flumen, his videlicèt, qui noverunt
legem Dei tui, sed & imperitos docere liberé. Et o- 26
mnis qui non fecerit legem Dei tui, & legem regis dili-
genter, judicium erit de eo, sive in mortem, sive in exi-
lium, sive in condemnationem substantiæ ejus, vel certè
in carcerem. Benedictus Dominus Deus patrum no- 27
strorum, qui dedit hoc in corde regis, ut glorificaret do-
mum Domini, quæ est in Jerusalem, Et in me inclina- 28
vit misericordiam suam coram rege & consiliatoribus
ejus, & universis principibus regis potentibus : & ego
confortatus manu Domini Dei mei, quæ erat in me, con-
gregavi de Israel principes qui ascenderent mecum.

CAP. VIII.

HI sunt ergò principes familiarum, & genealogia eo- 1
rum, qui ascenderunt mecum in regno Artaxerxis regis
de Babylone. De filiis Phinees, Gersom. De filiis 2
Ithamar, Daniel. De filiis David, Hattus. De filiis Se- 3
cheniæ, filiis Pharos, Zacharias : & cum eo numerati
sunt viri centum quinquaginta. De filiis Phahath Moab, 4
Elioenai filius Zarehe, & cum eo ducenti viri. De fi- 5
liis Secheniæ, filius Ezechiel, & cum eo trecenti viri.
De filiis Adan, Abed filius Jonathan, & cum eo quin- 6
quaginta viri. De filiis Alam, Isaias filius Athaliæ, & 7
cum eo septuaginta viri. De filiis Saphatiæ, Zebedia fi- 8
lius Michael, & cum eo octoginta viri. De filiis Joab, 9
Obedia filius Jahiel, & cum eo ducenti decem & octo vi-
ri. De filiis Selomith, filius Josphiæ, & cum eo centum 10
sexaginta viri. De filiis Bebai, Zacharias filius Bebai, & 11
cum eo vigintiocto viri. De filiis Azgad, Johanan filius 12
Eccetan, & cum eo centū & decem viri. De filiis Adoni- 13
cam, qui erant novissimi : & hæc nomina eorū : Elipheleth,
& Jehiel, & Samaias, & cum eis sexaginta viri. De filiis 14
Begui, Uthai & Zachur, & cum eis septuaginta viri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Omnia in album referantur. Date autem ei 23
prout decet Deum cœli : accipiat, disponát-
que ; ut non sit ira contra regnum regis &
filios ejus. Præterea notum facimus vobis, 24
quòd ullis sacerdotibus ac Levitis, clangenti-
bus buccinis, & ministrantibus in domo Dei ;
quicquam dicere non liceat. Tu quoque 25
Ezra scriba, secundùm sapientiam tuā quam
Deus tuus tibi concessit, constitue principes
& judices qui judicent universum populum
qui est in *regione* transfluviali, omnes *scilicet*
scientes legem Dei tui : & qui nescierit, doceas
eum. Quicunque verò non fecerit legem Dei 26
tui & legem regis, exactum de hujusmodi fiat
judicium ; sive ad mortem, sive ad vitam, sive
ad amissionem facultatum, sive ad carcerem.
Benedictus sis Domine Deus patrum nostro- 27
rum, qui rem talem indidisti animo regis, ad
honorandum domum Domini in Jerusalem :
Et mihi conciliâsti clementiam regis & prin- 28
cipum regis potentum. Ego itaque conforta-
tus, prout affuit mihi spiritus Domini Dei
mei, elegi ex Israelitis homines primarios ut
ascenderent mecum.

CAP. VIII.

HÆc autem sunt nomina præcipuorum pa- 1
trum vestrorum, quorum genus recensitum
fuit, & ascenderunt mecum, regnante Artah-
feste rege, de Babele. E posteris Phinhes, Ger- 2
som : è posteris Thamar, Daniel : è posteris
Davidis, Hatus : E posteris Sechaniæ & è po- 3
steris Pharosci, Zecharia ; & cum eo recen-
siti genere fuerunt mares centum quinquagin-
ta : E filiis dominatûs Moabi, Elia & Haanani 4
filii Zerahiæ ; & cum eo ducenti mares : E 5
posteris Sechaniæ, Gado filius Nehzaelis ; &
cum eo trecenti mares : E posteris Gozan, Ab- 6
do filius Jonathanis ; & cum eo quinquaginta
mares : E posteris Ilami, Esaia filius Netha- 7
niæ ; & cum eo septuaginta mares : E poste- 8
ris Sephatiæ, Zecharia filius Michaelis ; &
cum eo octoginta mares : E posteris Joabi, 9
Obadia filius Nehaelis ; & cum eo ducenti
decem & octo mares : E posteris Selmoth, 10
Selmoth filius Nesophiæ ; & cum eo ducenti
sexaginta mares : E posteris Bachi, Zecharia 11
filius Bachi ; & cum eo viginti octo mares :
E posteris Azgaris, Johanan filius Zechoræ ; 12
& cum eo centum viginti mares : E posteris 13
Arhecom posterioribus, quorum hæc sunt no-
mina, Eliphelet, Nehael, Semaia ; & cum eis
sexaginta mares : E posteris Baghua, Uti, & 14
Zechor ; & cum eis sexaginta mares.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Πᾶν ὅ ἐστιν ἐν γνώμῃ (γ) Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, (δ) γενέσθω. πρόσεχετε μήτις ἐπιχειρήσῃ (†) εἰς τὸν οἶκον Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, μή-
24 ποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Καὶ ὑμῖν ἐγνώρισται ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ
τοῖς Λευίταις, ᾄδουσι, πυλωροῖς, Ναθινὶμ, καὶ λειτουργοῖς οἴκου Θεοῦ τούτου, φόρος μὴ ἔστω σοι, οὐκ ἐξουσιάσεις κα-
25 ταδουλοῦσθαι αὐτούς. Καὶ σὺ (ε) Ἔσδρα, ὡς ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ (ζ) ἐν χειρί σου, κατάστησον γραμματεῖς καὶ κρι-
τὰς, ἵνα ὦσι κρίνοντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέρα τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι νόμον τοῦ Θεοῦ σου, καὶ τῷ μὴ
26 εἰδότι γνωριεῖτε. Καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν (η) νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ νόμον τοῦ βασιλέως ἑτοίμως, τὸ κρί-
μα ἔσται (θ) γινόμενον ἐξ αὐτοῦ, ἐάν τε εἰς θάνατον, ἐάν τε εἰς παιδείαν, ἐάν τε εἰς ζημίαν τοῦ
27 βίου, ἐάν τε (ι) εἰς παράδοσιν. Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, (κ) ὃς ἔδωκεν ἐν
28 καρδίᾳ τοῦ βασιλέως οὕτως, τοῦ δοξάσαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ, Καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔκλινεν ἔ-
λεος ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβούλων αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλέως, τῶν
ἐπηρμένων. καὶ ἐγὼ ἐκραταιώθην ὡς (λ) χεὶρ Θεοῦ ἡ ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, καὶ συνῆξα ἀπὸ Ἰσραὴλ ἄρ-
χοντας ἀναβῆναι μετ' ἐμοῦ.

MS. A. (γ) τοῦ Θεοῦ (δ) γιγνέσθω. πρόσεχε μήπως (†) εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ (ε) Ἔζρα, (ζ) ἡ ἐν χειρί σου, (η) τὸν νόμον (θ) γιγνόμενον (ι) εἰς δεσμά. (κ) ὃς ἔδωκεν οὕτως ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως, τοῦ (λ) χεὶρ κυρίου ἡ ἀγαθὴ

Quodcunque est in sententia Dei cœli, fiat. Attendite, ne quis manum 23
injiciat in domum Dei cœli; ne fortè fiat ira super regnum regis, & fili-
orum ejus. Et vobis notificatum est, in omnibus sacerdotibus, & Levitis, 24
cantoribus, janitoribus, Nathinim & ministris domûs Dei hoc, (e) tribu-
tum non erit tibi, non habebis potestatem servitute opprimendi eos. Et tu 25
Esdra, sicut sapientia Dei in manu tua, constitue scribas, & judices, ut sint
judicantes omni populo, qui ultra flumen, omnibus scientibus legem Dei
tui: Et non scienti notificabitis. Et omnis, quicunque non fuerit faciens le- 26
gem Dei, & legem regis promptè; judicium factum erit de eo, sive ad
mortem, (f) sive ad castigationem, sive ad damnum vitæ, sive ad traditi-
onem. Benedictus Dominus Deus patrum nostrorum, qui dedit in cor re- 27
gis ita, ad glorificandam domum Domini, quæ in Hierusalem: Et super me 28
inclinavit misericordiam in oculis regis, & consiliariorũ ejus, & omniũ
principum regis (g) elevatorum. Et ego confortatus sum, sicut manus Dei
bona super me: & congregavi de Israel principes ad ascendendum mecũ.

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ (α) οὗτοι οἱ ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν οἱ ὁδηγοὶ ἀναβαίνοντες μετ' ἐμοῦ ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ τοῦ
2 βασιλέως Βαβυλῶνος. Ἀπὸ υἱῶν Φινεὲς, Γηρσών· ἀπὸ υἱῶν Ἰθάμαρ, Δανιήλ. ἀπὸ υἱῶν Δαυὶδ, Ἀττούς.
3 Ἀπὸ υἱῶν (β) Σαχανία, καὶ ἀπὸ υἱῶν Φόρος, Ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ σύστρεμμα ἑκατὸν καὶ πεν-
4 τήκοντα. (γ) Ἀπὸ υἱῶν Φαὰθ Μωὰβ, (δ) Ἐλιανὰ υἱὸς Σαραΐα, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά.
5 6 (ε) Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ζαθόης, Σεχενίας υἱὸς Ἀζιὴλ, καὶ μετ' αὐτοῦ (ζ) τριακόσια τὰ ἀρσενικά. Καὶ (η) ἀπὸ τῶν
7 υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴθ υἱὸς Ἰωνάθαν, καὶ μετ' αὐτοῦ πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, (θ) Ἰσαΐας
8 υἱὸς (ι) Ἀθλία, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Σαφατία, (κ) Ζαβαδίας υἱὸς Μι-
9 χαὴλ, καὶ μετ' αὐτοῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωὰβ, Ἀβαδία υἱὸς (λ) Ἰεϊὴλ, καὶ μετ' αὐ-
10 τοῦ διακόσιοι δεκαοκτὼ τὰ ἀρσενικά. Καὶ (∴) ἀπὸ τῶν υἱῶν Βαανὶ, Σελιμοὺθ υἱὸς Ἰωσεφία, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκα-
11 τὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν (μ) Βαβὶ, Ζαχαρίας υἱὸς (ν) Βαβὶ, καὶ μετ' αὐτοῦ εἰκοσιοκτὼ τὰ
12 13 ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν (ξ) Ἀσγὰδ, Ἰωανὰν υἱὸς Ἀκκατὰν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά. Καὶ
ἀπὸ υἱῶν Ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, (ο) Ἐλιφαλὲτ, (π) Ἰεϊὴλ, καὶ (ρ) Σαμαΐα,
14 καὶ μετ' αὐτῶν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν (σ) Βαγουαὶ, Οὐθαὶ καὶ Ζαβοὺδ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομή-
κοντα τὰ ἀρσενικά.

MS. A. (α) οὗτοι ἄρχοντες (β) Σαχαρία, ἀπὸ (γ) Καὶ ἀπὸ (δ) Ἐλιαανὰ υἱὸς Ζαραΐα, (ε) Ἀπὸ υἱῶν (ζ) τριακόσιοι (η) ἀπὸ υἱῶν (θ) Ἠσαΐα (ι) Ἀθλία, (κ) Ζαβδίας (λ) Ἰεειὴλ, (∴) ἀπὸ υἱῶν (μ) Βαβεὶ, (ν) Βαβεὶ, (ξ) Ἀζγὰδ, (ο) Ἐλιφαλὰθ, (π) Ἐιὴλ, (ρ) Σαμαΐα, (σ) Γαβουαὶ,

CAP. VIII.

Et hi principes familiarum suarum (a) duces ascendentes mecum in re- 1
gno Arthasastha regis Babylonis. De filiis Phinees, Gerson: de filiis Itha- 2
mar, Daniel: de filiis David, Attus: De filiis Sachenia, & de filiis 3
Phoros, Zacharias, & cum eo (b) globus centum & quinquaginta: De 4
filiis Phaath Moab, Eliana filius Saraia, & cum eo ducenti masculi: Et 5
de filiis Zathoes, Sechenias filius Aziel, & cum eo trecenti masculi: Et 6
de filiis Adin, Obeth filius Jonathan, & cum eo quinquaginta masculi: 7
Et de filiis Elam, Isaias filius Athelia, & cum eo septuaginta masculi: 8
Et de filiis Saphatia, Zabadias filius Michael, & cum eo octuaginta mas-
culi: Et de filiis Joab, Abadia filius Jeiel, & cum eo ducenti 9
decem octo masculi: Et de filiis Baani, Selimuth filius Josephia, & cum 10
eo centum sexaginta masculi: Et de filiis Babi, Zacharias filius Babi, & 11
cum eo viginti octo masculi: Et de filiis Asgad, Joanan filius Acca- 12
tan, & cum eo centum decem masculi: Et de filiis Adonicam novissimi, 13
& hæc nomina eorum, Eliphalat, Jehel, & Samaia, & cum eis sexagin-
ta masculi. Et de filiis Bague, Uthai, & Zabud, & cum eo septuaginta 14
masculi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * كلما رضي به الاه السماء فليكن • فانظروا ان لا تحدثوا حادثا في بيت الاه السماء
24 لئلا يرجز على الملك وبنيه * وقد اعلمتكم يا جميع الكهنة واللاويين • والقراء والبوابين
25 وخدام بيت الله • لا يكون عليكم خراج • ولا سلطان عليكم يقهركم * وانت يا عزرا
الحكم بيدك • اقم كتابا وقضاة ليكونوا قضاة للناس الذين في معبر النهر • كل من
26 يعرف ناموس الهك • ومن لم يعرف فليتعلم * وكل من لم يعمل ناموس الله وناموس الملك
فلينتقم منه عاجلا • ان كان للموت • وان كان للادب • وان كان للغرامة • وان كان لحبس •
27 * مبارك الله الاه ابائنا الذي جعل هذا في قلب الملك • ان يكرم بيت الرب الذي
28 في بيت المقدس * والذي عطف قلبه • وجعل لي رحمة عنده • وعند جلسائه وجميع
اراكنته والاشراف • وانا قد قويت كما ساعدتني يد الله الصالحة • جمعت من اسرائيل اراكنة
يصعدون معي *

الفصل الثامن •

1 2 * وهولاء رؤساء قبائلهم ومتقدميهم الصاعدون معي في ملك ارتسستا ملك فارس * من
3 بني فنحاس جرسم • من بني تامار دانيال • ومن بني داوود اطوس * ومن بني سخنيا • ومن
4 بني فاروس زخريا • ومعه من الجماعة مائة وخمسين * ومن بني فاث مواب اليان ابن ازرايا
5 6 ومعه مائتين ذكر * من بني زاتويس ساسانيس ابن ازايل • ومعه ثلثمائة ذكر * من
7 بني ادين اوبين ابن يوناثان • ومعه خمسين ذكرا * ومن بني ايلام اسايا ابن اثاليا • ومعه
8 9 سبعين رجلا * من بني سافاطيا زبدياس ابن ميخاييل • ومعه ثمانين ذكرا * من بني
10 يواب اباديا ابن ايايل • ومعه مائتين وثمانية عشر ذكرا * من بني باني سلموث ابن ياسافيا •
11 12 ومعه مائة وستين رجلا * ومن بني بابي زكريا ابن بابي • ومعه ثمانية وعشرين رجلا * ومن بني
13 ازجاد يوانن ابن اقطان • ومعه مائة وعشرة رجال * من بني ادونيقام الاخرين • وهذه
14 اسماؤهم • اليفلط ايايل وساماي • ومعهم ستين رجلا * ومن بني باغوا اوثاي وزابود
ومعهما سبعين رجلا •

Quicquid placuerit Deo cœli, fiat. Ca- 23
vete ne quid sinistri agatis in domum
Dei cœli, ne fortè indignetur regi &
filiis ejus. Præterea notum facio vobis 24
O omnes sacerdotes & Levitæ, lectores,
janitores, & ministri domûs Dei; nul-
lum imponendum vobis tributum, neque
fore super vos dominium quod vos oppri-
mat. Et tu O Ezra, potestas in manu 25
tua est: constitue scribas & judices, ut
sint judices hominum qui sunt trans flu-
vium, omnis scientis legem Dei tui: &
qui nescierit, doceatur. Et quicunque 26
non perfecerit legem Dei & legem regis,
illicò puniatur; sive ad mortem, sive
ad castigationem, sive ad restitutionem
debiti, sive ad carcerem. Benedictus 27
Deus, Deus patrum nostrorum, qui hoc
indidit in cor regis, ut honore afficeret
domum Domini quæ est in Jerusalem:
Quique flexit cor ejus, conciliavitque 28
mihi clementiam apud eum, & apud
convivas ejus, omnes principes ejus &
nobiles. Unde ego confortatus, quemad-
modum juvit me manus Dei optima, col-
legi ex Israele principes qui mecum
ascenderent.

CAP. VIII.

Porrò hi sunt principes familiarum 1
eorum & primatum eorum qui mecum
ascenderunt sub regno Artastæ regis Per-
sidis. De filiis Phinehes, Gersom: de 2
filiis Thamar, Daniel: de filiis David,
Attus. De filiis Sechaniæ, & de fi- 3
liis Pharos, Zacharia; & cum eo de
turba centum quinquaginta. De filiis 4
Phaath-Moab, Elian filius Azraiæ; &
cum eo ducenti masculi. De filiis Za- 5
toes, Sechanias filius Azael; & cum
eo trecenti masculi. De filiis Adin, O- 6
bin filius Jonathan; & cum eo quin-
quaginta masculi. De filiis Ilam, Esaia 7
filius Athaliæ; & cum eo septuaginta
viri. De filiis Sephatiæ, Zebadias filius 8
Michaelis; & cum eo octoginta masculi.
De filiis Joab, Abedia filius Ajael; & 9
cum eo ducenti decem & octo masculi.
De filiis Baani, Selimoth filius Jasaphiæ; 10
& cum eo sexaginta viri. De filiis 11
Babi, Zacharia filius Babi; & cum eo
viginti octo viri. De filiis Azgad, Jo- 12
hanan filius Actan, & cum eo centum
ac decem viri. De filiis Adanocam po- 13
stremis, quorum hæc sunt nomina: Eli-
phelet, Ajael, & Samai; & cum eis
sexaginta viri. De filiis Baguæ, Uthai 14
& Zabud; & cum eis septuaginta
viri.

עזרא : ח

15 ואקבצם אל הנהר הבא אל אהוא ונחנה שם ימים שלשה ואבינה בעם ובכהנים ומבני לוי לא מצאתי שם:
16 ואשלחה לאליעזר לאריאל לשמעיה ולאלנתן וליריב ולאלנתן ולנתן ולזכריה ולמשלם ראשים וליויריב ולאלנתן מבינים:
17 ואוצאה אותם על אדו הראש בכספיא המקום ואשימה בפיהם דברים לדבר אל אדו אחיו הנתונים בכספיא המקום להביא לנו משרתים לבית אלהינו:
18 ויביאו לנו כיד אלהינו הטובה עלינו איש שכל מבני מחלי בן לוי בן ישראל ושרביה ובניו ואחיו שמנה עשר:
19 ואת חשביה ואתו ישעיה מבני מררי אחיו ובניהם עשרים:
20 ומן הנתינים שנתן דויד והשרים לעבדת הלוים נתינים מאתים ועשרים כלם נקבו בשמות:
21 ואקרא שם צום על הנהר אהוא להתענות לפני אלהינו לבקש ממנו דרך ישרה לנו ולטפנו ולכל רכושנו:
22 כי בשתי לשאול מן המלך חיל ופרשים לעזרנו מאויב בדרך כי אמרנו למלך לאמר יד אלהינו על כל מבקשיו לטובה ועזו ואפו על כל עזביו:
23 ונצומה ונבקשה מאלהינו על זאת ויעתר לנו:
24 ואבדילה משרי הכהנים שנים עשר לשרביה חשביה ועמהם מאחיהם עשרה:
25 ואשקולה להם את הכסף ואת הזהב ואת הכלים תרומת בית אלהינו ההרימו המלך ויעציו ושריו וכל ישראל הנמצאים:
26 ואשקלה על ידם כסף ככרים שש מאות וחמשים וכלי כסף מאה לככרים זהב מאה ככר:
27 וכפרי זהב עשרים לאדרכנים אלף וכלי נחשת מצהב טובה שנים חמודת כזהב:
28 ואמרה אלהם אתם קדש ליהוה והכלים קדש והכסף והזהב נדבה ליהוה אלהי אבתיכם:
29 שקדו ושמרו עד תשקלו לפני שרי הכהנים והלוים ושרי האבות לישראל בירושלם הלשכות בית יהוה:
30 וקבלו הכהנים והלוים משקל הכסף והזהב והכלים להביא לירושלם לבית אלהינו:

Versio VULG. LAT.

Congregavi autem eos ad fluviũ, qui decurrit ad Ahava, 15
& mansimus ibi tribus diebus : quæsivique in populo &
in sacerdotibus de filiis Levi, & non inveni ibi. Itaque 16
misi Eliezer, & Ariel, & Semeiam, & Elnathan, & Jarib,
& alterum Elnathan, & Nathan, & Zachariam, & Mosol-
lam principes: & Joiarib, & Elnathan sapientes. Et misi 17
eos ad Eddo, qui est primùs in Chasphiæ loco, & posui
in ore eorum verba, quæ loquerentur ad Eddo, & fratres
ejus Nathinæos, in loco Chasphiæ, ut adducerent nobis
ministros domûs Dei nostri. Et adduxerunt nobis per 18
manum Dei nostri bonam super nos, virum doctissimum
de filiis Moholi, filii Levi, filii Israel, & Sarabiam & fi-
lios ejus & fratres ejus decem & octo, Et Hasabiam, & 19
cum eo Isaiam de filiis Merari, fratrésque ejus & filios
ejus viginti : Et de Nathinæis, quos dederat David & 20
principes ad ministeria Levitarum, Nathinæos ducentos
viginti : omnes hi suis nominibus vocabantur. Et præ- 21
dicavi ibi jejunium juxta fluvium Ahava, ut affligere-
mur coram Domino Deo nostro, & peteremus ab eo
viam rectam nobis & filiis nostris, universæque substan-
tiæ nostræ. Erubui enim petere à rege auxilium & equi- 22
tes, qui defenderent nos ab inimico in via : quia dixe-
ramus regi ; Manus Dei nostri est super omnes, qui quæ-
runt eum in bonitate : & imperium ejus, & fortitudo
ejus, & furor super omnes, qui derelinquunt eum. Je- 23
junavimus autem, & rogavimus Deum nostrum per hoc;
& evenit nobis prosperé. Et separavi de principibus sa- 24
cerdotum duodecim, Sarabiam, & Hasabiam, & cum eis
de fratribus eorum decem. Appendique eis argentum 25
& aurum, & vasa consecrata domûs Dei nostri, quæ ob-
tulerat rex et consiliatores ejus, et principes ejus, uni-
versúsque Israel eorum qui inventi fuerant: Et appen- 26
di in manibus eorum argenti talenta sexcenta quinqua-
ginta, et vasa argentea centum, auri centum talenta :
Et crateres aureos viginti, qui habebant solidos millenos, 27
et vasa æris fulgentis optimi duo, pulchra ut aurum.
Et dixi eis ; Vos sancti Domini, et vasa sancta, et argen- 28
tum et aurum quod spontè oblatum est Domino Deo
patrum nostrorum : Vigilate et custodite, donec ap- 29
pendatis coram principibus Sacerdotum, et Levitarum,
& ducibus familiarum Israel in Jerusalem, in thesaurum
domûs Domini. Susceperunt autem Sacerdotes et Le- 30
vitæ pondus argenti, et auri, et vasorum, ut deferrent
Jerusalem in domum Dei nostri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

Hos cùm congregâssem ad flumen quod de- 15
fluit ad Hava, ibique mansissemus tribus die-
bus ; animum adverti ad populum, & ad sa-
cerdotes de filiis Levi : cúmque *ex his* nemi-
nem invenissem, Remisi Elazarem, Arielem, 16
Semeiam, Ithanem, Rabum, Elithanem, Na-
thanem, Zechariam & Meslumum primores,
necnon Jonadabum, & Elithanem ; hos omnes
primores : Et commendavi eos apud Adi 17
principem suum qui erat in Chasphia pro-
vincia : & indidi ori eorum sermones quibus
alloquerentur Hadi fratrem nostrum *& eos*
qui habitabant in Chasphia provincia, ut
adducerent nobis ministros pro domo Dei
nostri. Adduxerúntque nobis, prout manus 18
Dei nostri favit nobis, virum quendam sapi-
entissimum de posteris Mahli filii Levi, filii
Israelis ; & Sariam cum fratribus ejus & filiis
ejus duodecim : Item Hesabiam, & cum eo 19
Esaiam è posteris Merari, & fratres ejus ; cum
filiis eorum viginti : Ex viris quos addixerat 20
David ministerio Levitarum, qui *dicebantur*
addicti, ducentos viginti ; qui omnes vocati
fuerunt propriis nominibus. Deinde advoca- 21
vi eos & hortatus sum secus flumen Havæ, ut
affligerent se coram Deo nostro, & peterent
ab eo viam rectam pro nobis, & parvulis no-
stris, & facultatibus nostris. Nam puduerat me 22
petere à rege copias & equites, ut auxilio no-
bis essent ab hostibus nostris in itinere : dixe-
ramus enim regi manum Dei omnibus quæ-
rentibus eum in bonum adesse, robur autem &
iram ejus adversam esse omnib' derelinquen-
tibus eum ? Et nos jejunaturos, Deúmque no- 23
strum hac de re precaturos, & ab eo exaudien-
dos. Deinde selegi è senioribus sacerdotum, 24
duodecim : *nempè* Serabiam & Hesabiam, &
cum his decem è fratribus eorum : Et nume- 25
ravi eis argentum & aurum, ac vasa ; primi-
tias pro domo Dei nostri, quas dederat rex &
nobiles ac principes ejus, omnésque Israelitæ
qui aderant illic : Numeravi inquam, eis ar- 26
genti talenta centum quinquaginta, Et auri 27
quintalia viginti, & drachmas mille ; & vasa
ex ære Corinthio optima, quæ pulchra erant
auri instar. Et dixi eis, Vos sancti estis Do- 28
mino, vasa quoque sancta sunt, & argentum
atque aurum oblatio sunt Domino Deo pa-
trum vestrorum. Cautè custodite donec red- 29
datis ea coram principibus sacerdotum ac Le-
vitarum, & præcipuis patribus Israelis in Je-
rusalem, in templo domûs Domini. Ita sacer- 30
dotes illi atque Levitæ onus sibi susceperunt
reddendi ex pondere argentum & aurum, &
vasa inferendi Jerosolymam in templum Dei
nostri.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ συνῆξα αὐτοὺς πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς τὸν (τ) Εὐί, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέ-
16 ρας τρεῖς. καὶ συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ υἱῶν Λευὶ οὐχ εὗρον ἐκεῖ. Καὶ ἀπέστει-
λα τῷ Ἐλεάζαρ, τῷ Ἀριὴλ, τῷ Σαμαΐα, καὶ τῷ Ἀλωνὰμ, καὶ τῷ Ἰαρὶβ, καὶ τῷ Ἐλνάθαμ, καὶ τῷ
17 Νάθαν, καὶ τῷ Ζαχαρίᾳ, καὶ τῷ Μεσουλλὰμ, καὶ τῷ Ἰωαρὶμ, καὶ τῷ Ἐλνάθαν, συνιέντας. Καὶ ἐξή-
νεγκα αὐτοὺς ἐπὶ ἄρχοντας ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου, καὶ ἔθηκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους λαλῆσαι πρὸς
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τῶν (υ) Ἀθινεὶμ ἐν ἀργυρίῳ (φ) τοῦ τόπου, τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν ᾄδοντας εἰς οἶκον Θεοῦ
18 ἡμῶν. Καὶ ἤλθοσαν ἡμῖν ὡς χεὶρ Θεοῦ ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς, ἀνὴρ Σαχὼν ἀπὸ υἱῶν Μοολὶ, υἱοῦ
19 Λευὶ, υἱοῦ Ἰσραήλ· καὶ ἀρχὴν ἦλθον οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαοκτώ. Καὶ τὸν Ἀσεβία, καὶ
20 τὸν Ἰσαΐα (χ) ἀπὸ τῶν υἱῶν Μεραρὶ, ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ψ) καὶ υἱοὶ αὐτοῦ εἴκοσι. Καὶ ἀπὸ τῶν Ναθινὶμ, ὧν
ἔδωκε Δαβὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν Λευιτῶν, Ναθινὶμ διακόσιοι εἴκοσι, πάντες συνήχθη-
21 σαν ἐν ὀνόμασι. Καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ἐπὶ τὸν ποταμὸν Ἀουὲ, τοῦ ταπεινωθῆναι (ω) ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν, ζητῆσαι παρ' αὐτοῦ ὁδὸν εὐθεῖαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ (α) κτήσει ἡ-
22 μῶν· Ὅτι ᾐσχύνθην αἰτήσασθαι παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ
ὁδῷ, ὅτι (β) εἴπαμεν τῷ βασιλεῖ, λέγοντες, Χεὶρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς ζητοῦντας αὐτὸν εἰς
23 ἀγαθόν· καὶ κράτος αὐτοῦ, καὶ θυμὸς αὐτοῦ ἐπὶ (γ) πάντας τοὺς ἐγκαταλείποντας αὐτόν. Καὶ ἐνηστεύ-
24 σαμεν καὶ ἐζητήσαμεν (δ) παρὰ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν (ε) περὶ τούτου, καὶ ἐπήκουσεν ἡμῖν. Καὶ διέστειλα ἀπὸ
ἀρχόντων τῶν ἱερέων δώδεκα, τῷ Σαραΐα, (ζ) τῷ Ἀσαβία, καὶ μετ' αὐτῶν ἀπὸ ἀδελφῶν αὐτῶν
25 δέκα. Καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἀπαρχῆς οἴκου Θεοῦ ἡμῶν, ἃ ὕψω-
26 σεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι. Καὶ ἔ-
στησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατὸν, καὶ τάλαν-
27 τα χρυσίου ἑκατὸν, Καὶ (η) χαφουρὴ χρυσοῖ εἴκοσι εἰς τὴν (†) ὁδὸν χίλιοι, καὶ σκεύη χαλκοῦ στίλβοντος
28 ἀγαθοῦ διάφορα ἐπιθυμητὰ ἐν χρυσίῳ. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτοὺς, Ὑμεῖς ἅγιοι (θ) τῷ κυρίῳ, καὶ τὰ
29 σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια τῷ κυρίῳ Θεῷ πατέρων (˝) ἡμῶν. Ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖ-
τε ἕως στῆτε ἐνώπιον (ι) ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ, εἰς
30 σκηνὰς οἴκου κυρίου. Καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται σταθμὸν τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου καὶ
τῶν σκευῶν, ἐνεγκεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς οἶκον Θεοῦ ἡμῶν.

Et congregavi eos ad fluvium venientem ad Eui : & castra metati su- 15
mus ibi dies tres. Et consideravi in populo, & in sacerdotibus : & de fi-
liis Levi non inveni ibi. Et misi ad Eleazar, ad Ariel, ad Semeis, & 16
ad Alonam, & ad Jareb, & ad Elnatham, & ad Nathan, et ad Zacha-
riam, & ad Mesollam, & ad Joarim, & ad Elnathan, intelligentes. Et 17
(c) emisi eos ad principes in argento loci : & posui in ore eorum verba
ad loquendum ad fratres suos de Athinim in argento loci, ut adducerent
nobis cantores in domum Dei nostri. Et venerunt nobis, sicut manus Dei 18
nostri bona super nos, vir (d) Sachon de filiis Mooli, filii Levi, filii Israel.
(e) Et principio venerunt filii ejus, & fratres ejus decem octo. Et Ase- 19
bia, & Isaia, de filiis Merari, fratres ejus, & filii ejus viginti. Et de 20
Nathinim, quos dedit David, & principes in servitutem Levitarum, Na-
thinim ducenti viginti : omnes congregati sunt in nominibus. Et voca- 21
vi ibi jejunium super flumen Abue, ut humiliaremur in conspectu Dei no-
stri, quærendo ab eo viam rectam nobis, & filiis nostris, & omni possessi-
oni nostræ: Quoniam erubui petere à rege virtutem, & equites, ad sal- 22
vandum nos ab inimico in via: quoniam dixeramus regi, dicentes ; Ma-
nus Dei nostri super omnes quærentes ipsum in bonum : et fortitudo ejus,
& furor ejus, super omnes derelinquentes ipsum. Et jejunavimus, et quæ- 23
sivimus à Deo nostro de hoc. Et exaudivit nos. Et distinxi de principi- 24
bus sacerdotum duodecim, Saraia, Asabia, & cum eis de fratribus eorum
decem : Et appendi eis argentum, & aurum, & vasa primitiarum do- 25
mûs Dei nostri, quæ (f) exaltavit rex & consiliarii ejus, & principes e-
jus, & omnis Israel, qui inveniebantur. Et appendi super manus eorum 26
argenti talenta sexcenta quinquaginta, & vasa argentea centum, & ta-
lenta auri centum: Et (g) chaphure aurei viginti ad viam mille, et va- 27
sa æris fulgentis boni diversa desiderabilia in auro. Et dixi ad eos; Vos 28
sancti Domino, & vasa sancta, & argentum, & aurum spontanea Do-
mino Deo patrum nostrorum. Vigilate, & custodite, donec appendatis 29
in conspectu principum sacerdotum, & Levitarum, et principum patria-
rum in Hierusalem in (h) tabernaculis domûs Domini. Et susceperunt 30
sacerdotes, & Levitæ pondus argenti, & auri, & vasorum, ad afferen-
dum in Hierusalem in domum Dei nostri.

MS. A. (τ) Εὐεί, (υ) Ἀθανεὶμ (φ) τόπου, (χ) ἀπὸ υἱῶν Μεραρὶ, (ψ) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν εἴκοσι. (ω) ἐνώπιον Θεοῦ (α) κτήσει (β) εἴπομεν (γ) πάντας ἐγκαταλείποντας (δ) παρὰ Θεοῦ (ε) περὶ τούτων, (ζ) τῷ Σαβία, (η) χαφουρῆ χρύσαιοι (†) ὁδὸν δραχμῶν * ειν χίλιοι, (θ) τῷ κυρίῳ Θεῷ, (˝) ὑμῶν (ι) τῶν ἀρχόντων

Versio ARABICA cùm Interpretatione LATINA.

15 * فجمعتهم الى النهر الذي يجي من اوي * وعسكرنا هنالك ثلثة ايام * وجعلت بالي في
16 الناس والكهنة * لم اصب ثم من بني لاوي * فبعثت الى العازر اريل وسمايا * وليوناثام *
17 ويواريم قوما عقلاء * واخرجتهم قدام السلطان بفضة المكان * ليأتوا بقراء الى بيت الهنا
18 * فجاوا مثل يد الهنا الصالحة علينا * رجل ساكون من بني مولي ابن لوي ابن
19 اسرايل * وجاوا بنوه واخوته ثمانية عشر مبتدين * واسبيا وايسايا من بني ماراري * اخوته
20 وبنيهم عشرين * ومن نتينيم الذي اعطا داوود والاراكنة لخدمة اللاويين * نتينيم
21 مايتين وعشرين * كلهم مجمعين باسمايهم * وكرزت هنالك على النهر الذي يقال له
22 اوا لنتضرع بين يدي الهنا * ونطلب من قبله سبيلا سهلة لنا ولبنينا * لاني
استحييت ان اطلب من الملك قوة وخيلا تفدينا من العدو في الطريق * وانا قلنا
23 للملك ان يد الهنا على كل من يطلبه بخير * وقوته وغضبه على كل من تركه * فصمنا
24 وطلبنا من قبل الهنا عن هذا فسمع * وفرزت من رؤساء الكهنة اثني عشر * لصادوق
25 واسابيا * ومعهم من اخوتهم عشرة * ووزنت لهم الفضة والذهب وانية قرابين بيت الهنا
26 التي دفع الملك وعبيده واراكنته * وجميع اسرايل الذين كانوا ثم * ووزنت على
27 يديهم من الفضة ستماية وستين قنطارا * وانية فضة ماية * ومن الذهب ماية * وجافوري
ذهب عشرين * وفي الطريق الف درهم * وانية نحاس تبرق حسنة * مصنوعة بشبه
28 الذهب * وقلت لهم * انتم مقدسين لله ربنا * والانية مقدسة * والفضة والذهب
29 متطوع لله رب ابايانا * فاسهروا واحفظوا الى ان تقفوا بين يدي رؤساء
30 الكهنة واللاويين ورؤساء القبايل في بيت المقدس في خيم بيت الرب * فقبلوا
الكهنة واللاويين وزن الفضة والذهب والانية * لياتوا بها الى اورشليم الى
بيت الهنا

Hos congregavi secus flumen quod effluit 15
ex Avi, & castrametati sumus illic tri-
bus diebus : cúmque animum adjecissem
ad homines illos & sacerdotes, nullos i-
bi reperi de filiis Levi. Quapropter 16
misi ad Eleazar Arielem, & Semeiam,
Jonatham, & Joarim, homines pru-
dentes. Eosque prodire jussi coram prin- 17
cipe cum argento loci illius, ut adduce-
rent lectores ad domum Dei nostri. Ita 18
venerunt nobis, secundùm manum Dei
nostri nobis propitiam, vir quidam Sa-
chon de filiis Meoli filii Levi, filii Israe-
lis : veneruntque filii et fratres ejus octo-
decim tyrones. Et Asabia, & Esaia de 19
filiis Merari: fratres ejus, & filii eorum
viginti. Et de Nethinim quos dederant 20
David & principes pro ministerio Levi-
tarum, Nethinim ducenti viginti, con-
gregati suis quique nominibus. Postea 21
proclamavi ibi secus flumen quod voca-
tur Auva, ut humiliaremus nos coram
Deo nostro, & peteremus nobis ab eo vi-
am rectam, opemque ferret nobis. Eru- 22
bueram enim postulare à rege exercitum
& equos ad eripiendum nos ab hoste in
via : siquidem regi dixeramus manum
Dei nostri protegere omnem quærentem e-
um in bonum, fortitudinem autem & i-
ram ejus esse contra omnem derelinquen-
tem eum; Itaque jejunavimus, & de- 23
precati sumus Deum nostrum hac de re,
& exaudivit. Deinde secrevi ex prin- 24
cipibus sacerdotum duodecim, Sadocum
& Asabiam, & cum eis decem è fratri-
bus eorum : Appendique eis argentum 25
& aurum, & vasa oblationum domûs
Dei nostri, quæ dederat rex, & mini-
stri ac principes ejus, omnesque Israelitæ
qui erant ibi : Appendi inquam ipsis 26
præsentibus, argenti sexcenta sexaginta
quintalia, & vasa argentea centum, &
aurea centum : Chephure (i. crateras) 27
aureas viginti, & pro itinere mille drach-
mas : vasa quoque ænea fulgentia, opti-
ma in modum auri fabrefacta. Et dixi 28
eis ; Vos sancti estis Deo Domino nostro,
et vasa sunt sancta ; et argentum et au-
rum oblatio spontanea Deo Domino pa-
trum nostrorum. Vigilate ergò et custo- 29
dite, quousque sistatis vos coram principi-
bus sacerdotum et Levitis, atque prin-
cipibus familiarum in Jerusalem in ta-
bernaculis domûs Domini. Et suscepe- 30
runt sacerdotes ac Levitæ pondus ar-
genti et auri, ac vasa, ut ea deferrent
Jerosolymam in domum Dei nostri.

עזרא : ח

31 וַנִּסְעָה מִנְּהַר אַהֲוָא בִּשְׁנֵים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לָלֶכֶת יְרוּשָׁלָ͏ִם וְיַד־אֱלֹהֵינוּ הָיְתָה עָלֵינוּ וַיַּצִּילֵנוּ מִכַּף אוֹיֵב וְאוֹרֵב עַל־הַדָּרֶךְ׃
32 וַנָּבוֹא יְרוּשָׁלָ͏ִם וַנֵּשֶׁב שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃
33 וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי נִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ עַל יַד־מְרֵמוֹת בֶּן־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ אֶלְעָזָר בֶּן־פִּינְחָס וְעִמָּהֶם יוֹזָבָד בֶּן־יֵשׁוּעַ וְנוֹעַדְיָה בֶן־בִּנּוּי הַלְוִיִּם׃
34 בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקָל לַכֹּל וַיִּכָּתֵב כָּל־הַמִּשְׁקָל בָּעֵת הַהִיא׃
35 הַבָּאִים מֵהַשְּׁבִי בְנֵי־הַגּוֹלָה הִקְרִיבוּ עֹלוֹת לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל פָּרִים שְׁנֵים־עָשָׂר עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֵילִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה כְּבָשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה צְפִירֵי חַטָּאת שְׁנֵים עָשָׂר הַכֹּל עוֹלָה לַיהוָה׃
36 וַיִּתְּנוּ אֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּפַחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר וְנִשְּׂאוּ אֶת־הָעָם וְאֶת־בֵּית־הָאֱלֹהִים׃

CAP. IX. ט

1 וּכְכַלּוֹת אֵלֶּה נִגְּשׁוּ אֵלַי הַשָּׂרִים לֵאמֹר לֹא־נִבְדְּלוּ הָעָם יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כְּתֹעֲבֹתֵיהֶם לַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַיְבוּסִי הָעַמֹּנִי הַמֹּאָבִי הַמִּצְרִי וְהָאֱמֹרִי׃
2 כִּי־נָשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם וְהִתְעָרְבוּ זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וְיַד הַשָּׂרִים וְהַסְּגָנִים הָיְתָה בַּמַּעַל הַזֶּה רִאשׁוֹנָה׃
3 וּכְשָׁמְעִי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה קָרַעְתִּי אֶת־בִּגְדִי וּמְעִילִי וָאֶמְרְטָה מִשְּׂעַר רֹאשִׁי וּזְקָנִי וָאֵשְׁבָה מְשׁוֹמֵם׃
4 וְאֵלַי יֵאָסְפוּ כֹּל חָרֵד בְּדִבְרֵי אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל עַל מַעַל הַגּוֹלָה וַאֲנִי יֹשֵׁב מְשׁוֹמֵם עַד לְמִנְחַת הָעָרֶב׃
5 וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב קַמְתִּי מִתַּעֲנִיתִי וּבְקָרְעִי בִגְדִי וּמְעִילִי וָאֶכְרְעָה עַל־בִּרְכַּי וָאֶפְרְשָׂה כַפַּי אֶל־יְהוָה אֱלֹהָי׃
6 וָאֹמְרָה אֱלֹהַי בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ כִּי עֲוֺנֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעְלָה רֹּאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם׃
7 מִימֵי אֲבֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּאַשְׁמָה גְדֹלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּבַעֲוֺנֹתֵינוּ נִתַּנּוּ אֲנַחְנוּ מְלָכֵינוּ כֹהֲנֵינוּ בְּיַד מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת בַּחֶרֶב בַּשְּׁבִי וּבַבִּזָּה וּבְבֹשֶׁת פָּנִים כְּהַיּוֹם הַזֶּה׃

Versio VULG. LAT.

Promovimus ergò à flumine Ahava duodecimo die 31
mensis primi ut pergeremus Jerusalem: & manus Dei
nostri fuit super nos, & liberavit nos de manu inimici
& insidiatoris in via. Et venimus Jerusalem, & man- 32
simus ibi tribus diebus. Die autem quartâ appensum est 33
argentum, & aurum, & vasa in domo Dei nostri per ma-
num Meremoth filii Uriæ Sacerdotis, & cum eo Eleazar
filius Phinees, cúmque eis Jozabed filius Josue, & Noa-
daia filius Bennoi Levitæ, Juxta numerum & pondus o- 34
mnium: descriptúmque est omne pondus in tempore il-
lo. Sed & qui venerant de captivitate filii transmi- 35
grationis, obtulerunt holocautomata Deo Israel, vitu-
los duodecim pro omni populo Israel, arietes nonagin-
ta sex, agnos septuaginta septé, hircos pro peccato duo-
decim: omnia in holocaustú Dño. Dederunt autem e- 36
dicta regis satrapis, qui erant de conspectu regis, & du-
cib⁹ trans Flumen, & elevaverunt populú & domú Dei.

CAP. IX.

Postquàm autem hæc completa sunt, accesserunt ad 1
me principes, dicentes; Non est separatus populus Is-
rael, Sacerdotes & Levitæ, à populis terrarum, & abo-
minationibus eorum, Chananæi videlicèt, & Hethæi, &
Pherezæi, & Jebusæi, & Ammonitarum, & Moabitarum,
& Ægyptiorum, & Amorrhæorum: Tulerunt enim de 2
filiabus eorum sibi & filiis suis, & commiscuerunt semen
sanctum cum populis terrarum: manus etiam principum
& magistratuum fuit in transgressione hac prima. Cúm- 3
que audissem sermonem istum, scidi pallium meum &
tunicam, & evelli capillos capitis mei & barbæ, & se-
di mœrens. Convenerunt autem ad me omnes, qui ti- 4
mebant verbum Dei Israel, pro transgressione eorum qui
de captivitate venerant, & ego sedebam tristis usque ad
sacrificium vespertinum: Et in sacrificio vespertino sur- 5
rexi de afflictione mea, et scisso pallio et tunicâ, curva-
vi genua mea, et expandi manus meas ad Dominum De-
um meum, Et dixi; Deus, meus confundor et erubesco 6
levare faciem meam ad te: quoniam iniquitates nostræ
multiplicatæ sunt super caput nostrum, et delicta nostra
creverunt usque ad cœlum, A diebus patrum nostrorum: 7
sed et nos ipsi peccavimus graviter usque ad dié hanc,
et in iniquitatibus nostris traditi sumus ipsi, et reges no-
stri, et sacerdotes nostri, in manum regum terrarum, et in
gladium, et in captivitatem, et in rapinam, et in confu-
sionem vultûs, sicut et die hâc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Tunc profecti sumus à flumine Havæ duodeci- 31
mo *die* mensis primi, ut pergeremus in Jerusa-
lem: & manus Dei affuit nobis, & liberavit
nos de manu inimicorum nostrorum, & ab in-
sidiatoribus qui erant in via. Cùm denique 32
pervenissemus in Jerusalem, et mansissemus
ibi tribus diebus; Die quarto appendi- 33
mus argentum, aurum, & vasa in domo
Dei nostri; & tradidimus ea Meremotho
filio Uriæ sacerdotis, simúlque Elazaro
filio Phinhesi; & unà cum his erant Ne-
buzehar filius Jesu, & Jodaja filius Baghuai,
ambo Levitæ: Omnia ex numero & ponde- 34
re: scriptúmque fuit pondus eodem tempore.
Et illi qui venerât è captivitate de filiis trans- 35
migrationis, obtulerunt holocausta Deo Israe-
lis, boves duodecim pro toto Israele, arietes
nonaginta sex, agnos septuaginta septem,
hircos pro expiatione peccatorum, duode-
cim: hæc omnia *fuerunt* holocausta Domino.
Deinde dederunt decretum regis principibus 36
regiis & præfectis *regionis* transfluvialis; qui
honorabant populum & domum Dei.

CAP. IX.

Exactis his omnibus, accesserunt ad me se- 1
niores dicentes; Nondum separaverunt se po-
pulus Israelitic⁹ et sacerdotes ac Levitæ à gen-
tib⁹ *aliarum* urbiú, et impuritate earú, *nempe*
Chananæorum, Hethæorum, Ammonitarum,
Pherezæorum, Jebusæorum, Ægyptiorú, Moa-
bitarum, & Amoræorum. Nam sumpserunt 2
de filiabus eorum, tam sibi quàm filiis suis; &
commixtum est semen sanctú cum gentibus *a-
liarum* urbium: & manus seniorum ac Levita-
rum prima fuit in isto scelere. Tunc audito 3
hoc verbo, discidi vestes meas & chlamidem
meá, evulsi pilos capitis mei & barbæ meæ, et
sedebam attonitus. Et convenerunt ad me o- 4
mnes quos tangebat cura verbi Dei Israelis,
causâ criminis quod perpetrârant filii captivi-
tatis; dum ego sederem attonitus usque ad ho-
ram nonam. Tempore autem horæ nonæ sur- 5
gens è mœrore meo & laceratione vestium
meará, procubui in genua mea; & expansis in
oratione manibus corá Dño Deo, dixi; Deus 6
mi, pudet nos attollere vult⁹ nostros ad te De⁹
noster: quia reatus nostri creverût ultra caput
nostrú, & peccata nostra gravissima ascende-
runt in cœlum usque. Et inde à diebus ma- 7
jorum nostrorum, nos versati sumus in pecca-
tis gravissimis ad hunc usque dié. Quia pecca-
ta cumulavimus nos et majores nostri, reges ac
sacerdotes nostri; iccircò traditi fuim⁹ gladio,
direptioni, captivitati, et pudori vultûs, in ma-
num regum provinciarum, et in manum ho-
stium nostrorum, ut hodierno die.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

31 Καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀουὰ (κ) ἐν τῇ δωδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἐλθεῖν εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ. καὶ χεὶρ Θεοῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ (λ) ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἀπὸ χειρὸς ἐχθροῦ καὶ πολεμίου ἐν
32 33 τῇ ὁδῷ. Καὶ ἤλθομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ
τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ χεῖρα Μεριμὼθ
υἱοῦ Οὐρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἐλεάζαρ υἱὸς Φινεές, καὶ μετ' αὐτῶν Ἰωζαβὰδ υἱὸς Ἰησοῦ, καὶ (μ)
34 Νωαδία υἱὸς Βαναία οἱ Λευῖται. Ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν σταθμῷ τὰ πάντα, καὶ ἐγράφη πᾶς ὁ σταθμός. ἐν
35 τῷ καιρῷ ἐκείνῳ Οἱ ἐλθόντες (ν) ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας, προσήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις τῷ Θεῷ
Ἰσραὴλ, μόσχους δώδεκα περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, κριοὺς ἐνενηκονταὲξ, ἀμνοὺς ἑβδομηκονταεπτὰ, χιμάρους περὶ
36 ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. (ξ) Καὶ ἔδωκαν τὸ νόμισμα τοῦ βασιλέως τοῖς
διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐδόξασαν τὸν λαὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ.

MS. A. (κ) ἐν δωδεκάτῃ (λ) ἐρύσατο (μ) Νωαδὶ (ν) ἀπὸ τῆς (ξ) Καὶ ἔδωκαν.

Et promovimus à fluvio Abue in duodecima mensis primi ad veniendum 31
in Hierusalem. Et manus Dei nostri fuit super nos, & eruit nos à manu
inimici & hostis in via. Et venimus in Hierusalem, & sedimus ibi 32
dies tres: Et factum est, die quartâ appendimus argentum, & aurum, 33
& vasa in domo Dei nostri super manum Merimoth filii Uria sacerdotis:
& cum eo Eleazar filius Phinees: & cum eis Jozabad filius Jesu, &
Noadia filius Banaia Levitæ: In numero, & in pondere omnia: & 34
scriptum est universum pondus. In tempore illo, Qui venerant ex ca- 35
ptivitate, filii transmigrationis, obtulerunt holocaustoses Deo Israel, vi-
tulos duodecim pro omni Israel, arietes nonaginta sex, agnos septuaginta
septem, hircos pro peccato duodecim, omnia holocaustomata Domino. Et 36
dederunt decretum regis procuratoribus regis, & subregulis trans flumen.
Et exaltaverunt populum, & domum Dei.

ΚΕΦ. Θ'.

1 ΚΑὶ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρός με οἱ ἄρχοντες, λέγοντες, Οὐκ ἐχωρίσθη ὁ λαὸς Ἰσραὴλ καὶ
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν, τῷ Χαναν, ὁ (α) Ἐθὶ, ὁ Φε-
2 ρεζὶ, ὁ Ἰεβουσὶ, ὁ Ἀμμωνὶ, ὁ (β) Μωαβὶ, καὶ ὁ Μοσερὶ, καὶ ὁ (γ) Ἀμοῤῥὶ, Ὅτι ἐλάβοσαν ἀπὸ θυ-
γατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς (δ) αὐτῶν· καὶ παρήχθη σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν γαι-
3 ῶν, καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ. Καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον,
διέῤῥηξα τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐπαλλόμην, καὶ ἔτιλλον ἀπὸ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγω-
4 νός μου, καὶ ἐκαθήμην (ε) ἠρεμάζων. Καὶ συνήχθησαν πρός με πᾶς ὁ διώκων λόγον Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ
5 ἀσυνθεσίᾳ (ζ) τῆς ἀποικίας· κἀγὼ καθήμενος ἠρεμάζων ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς. Καὶ ἐν θυ-
σίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην (†) ἀπὸ ταπεινώσεώς μου· καὶ ἐν τῷ διαῤῥῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐπαλλόμην, καὶ
6 κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκπετάζω τὰς χεῖράς μου πρὸς κύριον τὸν Θεὸν, Καὶ εἶπα, Κύριε, ᾐσχύνθην καὶ ἐνε-
τράπην τοῦ ὑψῶσαι Θεέ μου τὸ πρόσωπόν μου πρὸς σὲ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ κεφαλῆς
7 ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡμῶν ἐμεγαλύνθησαν (η) ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀπὸ ἡμερῶν πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν
πλημμελείᾳ μεγάλῃ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βα-
σιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν ἐν χειρὶ βασιλέων τῶν ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν διαρ-
παγῇ, καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

MS. A. (α) Ἐθθὶ, (β) Μωὰβ, ὁ Μωσεὶ, (γ) Ἀμωρεὶ, (δ) ἑαυτῶν· (ε) *ἠρεμάζων οὕτως δεῖ καὶ νῦν. Καὶ (ζ) τῆς ἀποικεσίας· (†) ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς (η) ἕως εἰς οὐρανόν.

CAP. IX.

ET postquàm completa sunt hæc; accesserunt ad me principes, dicen- 1
tes; Non est separatus populus Israel, & sacerdotes, & Levitæ, à popu-
lis terrarum in (a) elongationibus eorum, de (b) stirpe Chanani, Ethi,
Pherezi, Jebusi, Ammoni, Moabi, & Moseri, & Amorrhi: Quoniam 2
acceperunt de filiabus eorum sibi, & filiis suis: & (c) transmissum est
semen sanctum in populos terrarum, & manus (d) principum in præva-
ricatione hac in principio. Et ut audivi verbum hoc; conscidi vestimen- 3
ta mea, & (e) pavebam, & evellebam de capillis capitis mei, & de bar-
ba mea, & sedebam tacens. Et convenerunt ad me omnis (f) sequens 4
verbum Dei Israel super prævaricatione transmigrationis. Et ego sedens,
tacens usque ad sacrificium vespertinum. Et in sacrificio vespertino 5
surrexi ab humiliatione mea. Et cùm scindebam vestimenta mea, & pa-
vebam; & inclino super genua mea, & expando manus meas ad Domi-
num Deum, Et dixi; Domine, confusus sum, & erubui elevare, Deo 6
mi, faciem meam ad te: quoniam iniquitates nostræ multiplicatæ sunt su-
per caput nostrum, & delicta nostra magnificata sunt usque in cœlum. A 7
diebus patrum nostrorum sumus in delicto magno usque in diem hanc.
Et in nostris iniquitatibus traditi sumus nos, & reges nostri, & filii no-
stri in manu regum gentium in gladio, & in captivitate, & in direptio-
ne, & in confusione faciei nostræ, sicut dies hæc.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * فارتحلنا من نهر اورا في اثني عشر من الشهر الاول * لناتي الي بيت المقدس * ويد الله كانت
32 علينا * وخلصنا من يدي العدو المقاتل في الطريق * فجينا الي بيت الله المقدس * وجلسنا هنالك
33 ثلثة ايام * فلما كان في اليوم الرابع وزنا الفضة والذهب والانية في بيت الهنا * على يدي
مارعوث ابن اوريا الكاهن * والعازر ابن فنحاس معه * ومعهم يوزاباد ابن يسوع * وانوديا
34 35 ابن باناي اللاويين * عند احصاه وعده ووزنه * واحصي وكتب جميعه * في ذلك الزمان الذي
جاوا من السبي من ولد في الغربة * قربوا محرقات كاملة لاله اسرايل * اثني عشر عجلا عن
بني اسرايل * وستة وتسعين خروفا * وسبعة وسبعين كبشا * واثني عشر عتودا عن الخطايا *
36 كلها محرقات كاملة للرب * واعطوا دفتر الملك لقهارمة الملك وولاه معبر النهر * واكرموا
الشعب وبيت الله *

Postea profecti sumus à flumine Auva 31
duodecimo die mensis primi, ut pergere-
mus in Jerusalem: affuitque nobis ma-
nus Dei, & eripuit nos è manibus hostis
insidiantis in via: Tum demum perve- 32
nimus ad domum Dei sacrosanctam.
Cúmque sedissemus ibi tribus diebus,
Quarto die appendimus argentum, au- 33
rum, ac vasa in domo Dei nostri, ad
manus Merimoth filii Uriæ sacerdotis:
& Elazar filius Phinehes erat cum eo,
& cum istis Jozebed filius Jesu, &
Anodia filius Banâi, Levitæ; Cùm 34
numeraretur & cùm appenderetur: numeratum itaque est totum, & scriptum.
Tunc temporis ii qui venerant è captivi- 35
tate, qui nati fuerant in illa peregrina-
tione; obtulerunt holocausta perfecta
Deo Israelis, duodecim vitulos pro filiis
Israelis, nonaginta sex arietes, septu-
aginta septem agnos, & duodecim hir-
cos pro peccatis: omnia hæc, holocausta
perfecta Domino. Tum dederunt diplo- 36
ma regis curatoribus regis & præpositis
regioni transfluviali; qui honorârunt
populum & domum Dei.

الفصل التاسع

1 * فلما تم هذا جاوا الاراكنة فقالوا * لم يفترقوا قوم بني اسرايل والكهنة واللاويين من
2 شعوب الارض * بابتعادهم من الكنعاني وفارز * ويبوسي * والعماني * والمابي والمسري * واموري * لان
اخذوا لهم من بناتهم لبنيهم * واختلط الزرع المقدس في شعوب الارض * ويد الاراكنة كانت
3 في البداءة في هذا على هذه النقلات * فلما سمعت هذه الكلمة خرقت ثيابي * وارتعدت ونتفت
4 شعر راسي ولحيتي * وجلست ساكتا * فاجتمع الي كل من يطرد كلمة اله اسرايل على هذه
5 النقلات من بني السبي * وانا جالس ساكت الي صلاة العشا * ثم اني قمت من حزني وتخريقي
6 ثيابي وارتعادي * فركعت ورفعت يدي الي ربي والهي فقلت * يا رب اني قد خزيت
وافتضحت ولا استطيع ارفع وجهي اليك * لان خطايانا قد صارت اكثر من شعر روسنا *
7 وسياتنا قد عظمت الي السما * من ايام اباينا نحن في الاثم العظيم الي يومنا هذا * ولما
اسلمنا بخطايانا وملوكنا وانبيانا بيدي ملوك الامم * بالسيف والسبي والنهب وخزي
وجوهنا الي هذا اليوم *

CAP. IX.

HIs absolutis venerunt principes, & 1
dixerunt; Non separârunt se populus fi-
liorum Israelis, neque sacerdotes, ne-
que Levitæ, à populis terræ, recedendo
à Chananæo, Pherezæo, Jebusæo, Am-
monitâ, Moabitâ, Moseritâ, & Amo-
ræo: Nam acceperunt sibi de filiabus 2
eorum pro filiis suis, & commistum est
semen sanctum cum populis terræ: ma-
nus principum prima est hac in re, in
hujusmodi transgressionibus. Quod ver- 3
bum cùm audivissem, vestes meas la-
ceravi, expavi, evulsi capillos capitis
mei & barbæ meæ, sedique taciturnus.
Et convenit ad me omnis prosequens ver- 4
bum Dei Israelis, ob hujusmodi trans-
gressiones à filiis captivitatis commissas;
ego autem sedebam taciturnus usque ad
orationem vespertinam. Deinde surrexi 5
ab afflictione mea, meâque vestium mea-
rum laceratione, & pavore meo: flexis-
que genibus levavi manus meas ad Do-
minum & Deum meum, & dixi; O 6
Domine, equidem erubesco & pudore
suffundor, nec audeo attollere vultum
meum ad te: quia peccata nostra facta
sunt plura capillis capitum nostrorum, &
scelera nostra creverunt ad cœlum usque.
A diebus patrum nostrorum sumus in in- 7
genti crimine usque ad hunc diem no-
strum: & quidem propter peccata nostra
tradidisti nos, reges nostros, et prophetas
nostros in manus regis gentium, cum gladio,
captivitate, direptione, & pudore vul-
tuum nostrorum ad hunc usque diem.

עזרא : י

paxillũ nobis dandũ ad & ,evasionẽ nobis derelinquendũ ad ,nostro Deo Domino à deprecatio fuit ,momento modico quasi nunc Et
8 ועתה כמעט־רגע היתה תחנה מאת יהוה אלהינו להשאיר לנו פליטה ולתת־לנו יתד
servi Quia .nostra servitute in modicam vitam nobis dandũ ad & ,noster De⁹ nostros oculos illuminandũ ad ,ej⁹ sanctitatis loco in
9 במקום קדשו להאיר עינינו אלהינו ולתתנו מחיה מעט בעבדתנו: כי־עבדים
nobis dandum ad ,Paras regum facies ad misericordiã nos sup inclinavit Et .noster De⁹ nos dereliquit non nostra servitute in & ,nos
אנחנו ובעבדתנו לא עזבנו אלהינו ויט־עלינו חסד לפני מלכי פרס לתת־לנו
.Jerusalaim in &,Jehudah in sepem nobis dandum ad & ,ejus solitudines faciendum stare & ,nostri Dei domum exaltandum ad ,vitam
מחיה לרומם את־בית אלהינו ולהעמיד את־חרבתיו ולתת־לנו גדר ביהודה ובירושלם:
,prophetarũ tuorũ servorũ manũ p præcepisti Quæ .tua præcepta dereliquimus Quia ?hoc post noster Deus dicemus quid nunc Et
10
11 ועתה מה־נאמר אלהינו אחרי־זאת כי עזבנו מצותיך: אשר צוית ביד עבדיך הנביאים
,eorum abominationibus in ,terrarum populorũ elongatione in ipsa elongationis terra ,eã possidendum ad ingredientes vos quam Terra :dicendo
לאמר הארץ אשר אתם באים לרשתה ארץ נדה היא בנדת עמי הארצות בתועבתיהם
assumatis ne eorum filias & ,eorum filiis detis ne vestras filias nunc Et .sua immunditia in os ad ore ab eam repleverunt quibus
12 אשר מלאוה מפה אל־פה בטמאתם: ועתה בנותיכם אל־תתנו לבניהם ובנתיהם אל־תשאו
,terræ bonum comedatis & ,confortemini ut ;seculum in usque eorum bonum & ,eorum pacem quæratis ne & ,vestris filiis
לבניכם ולא־תדרשו שלמם וטובתם עד־עולם למען תחזקו ואכלתם את־טוב הארץ
,magno nostro delicto in & ,malis nostris operib⁹ in nos super veniens omne post Et .seculum in usq; vestris filiis hæreditandũ detis &
13 והורשתם לבניכם עד־עולם: ואחרי כל־הבא עלינו במעשינו הרעים ובאשמתנו הגדלה
convertemur Nunquid .hoc secundũ evasionẽ nobis dedisti & ,nostris perversitatibus præ deorsum prohibuisti noster Deus tu quia
14 כי אתה אלהינו חשכת למטה מעוננו ונתתה לנו פליטה כזאת: הנשוב
,consumendũ ad usq; nos in exacerbaberis nõ Nunquid ?istarũ abominationũ populis cũ cõtrahendã affinitatẽ ad et ,tua præcepta infringẽdum ad
להפר מצותיך ולהתחתן בעמי התעבות האלה הלוא תאנף־בנו עד־כלה
nos Ecce .hanc diem secundũ evasio sumus residui quoniam ,tu justus Israel Deus Domine ?evasio & ,residuum non ad
15 לאין שארית ופליטה: יהוה אלהי ישראל צדיק אתה כי־נשארנו פליטה כהיום הזה הננו
.hoc super tuas facies ad stare non Nam .nostris delictis in tuas facies ad
לפניך באשמתינו כי אין לעמוד לפניך על־זאת:

CAP. X. יוד

valde multus cœtus Israel de eũ ad sunt congregati ,Dei domus facies ad procidens & ,flens se confiteri & ,Hezra orare secundũ Et
1 וכהתפלל עזרא וכהתודתו בכה ומתנפל לפני בית האלהים נקבצו אליו מישראל קהל רב־מאד
,Helam filiis de ,Jechiel filius Sechaniah respondit Et .fletu multo populus fleverunt quoniã ,parvulorũ & ,mulierum & ,virorum
2 אנשים ונשים וילדים כי־בכו העם הרבה־בכה: ויען שכניה בן־יחיאל מבני עולם
expectatio est nunc & :terræ populis de alienigenas uxores fecimus habitare & ,nostrũ Deũ in sum⁹ prævaricati Nos:Hezra ad dixit &
ויאמר לעזרא אנחנו מעלנו באלהינו ונשב נשים נכריות מעמי הארץ ועתה יש־מקוה
contremescentium &,Domini consilio in eis ex natum & uxores omnes educendũ ad ,nostro Deo fœdus scindamus nunc Et .hoc super Israeli
3 לישראל על־זאת: ועתה נכרת־ברית לאלהינו להוציא כל־נשים והנולד מהם בעצת אדני והחרדים
.fac & Confortare .tecum nos & ,res te ad quia ,Surge .fiat legem secundum & ,nostri Dei præcepto in
4 במצות אלהינו והתורה יעשה: קום כי־עליך הדבר ואנחנו עמך חזק ועשה:

Versio VULG. LAT.

Et nunc quasi parũ & ad momentũ facta est deprecatio 8
nostra apud Dominũ Deũ nostrũ, ut dimitterentur nobis
reliquiæ, & daretur nobis paxill⁹ in loco sancto ej⁹, & il-
luminaret oculos nostros Deus noster, et daret nobis vi-
tam modicam in servitute nostra, Quia servi sumus, et 9
in servitute nostra non dereliquit nos Deus noster,
sed inclinavit super nos misericordiam coram rege
Persarũ, ut daret nobis vitã, & sublimaret domũ Dei no-
stri, & extrueret solitudines ej⁹, & daret nobis sepem in
Juda & Jerusalem. Et nunc quid dicem⁹, Deus noster, post 10
hæc? quia dereliquimus mandata tua, Quæ præcepisti in 11
manu servorum tuorũ prophetarũ, dicens; Terra, ad quã
vos ingredimini ut possideatis eã, terra immunda est, jux-
ta immunditiã populorum, cæterarũmq; terrarũ, abomi-
nationib⁹ eorũ qui repleverunt eam ab ore usq; ad os in
coinquinatione sua. Nunc ergò filias vestras nè detis fili- 12
is eorũ, & filias eorum nè accipiatis filiis vestris, & non
quæratis pacẽ eorũ, & prosperitatem eorũ, usq; in æter-
num: ut confortemini, & comedatis quæ bona sunt terræ,
& hæredes habeatis filios vestros usq; in seculũ. Et post 13
omnia quæ venerunt super nos in operibus nostris pessi-
mis, & in delicto nostro magno, quia tu, Deus noster, libe-
râsti nos de iniquitate nostra, & dedisti nobis salutẽ sicut
est hodiè, Ut non converteremur, & irrita faceremus 14
mandata tua, neq; matrimonia jungerem⁹ cũ populis ab-
ominationum istarũ. Numquid iratus es nobis usq; ad
consummationẽ nè dimitteres nobis reliquias ad salutẽ?
Domine De⁹ Israel, just⁹ es tu, quoniã derelicti sum⁹, qui 15
salvaremur sicut die hâc. Ecce corã te sum⁹ in delicto no-
stro: non enim stari potest coram te super hoc.

CAP. X.

Sic ergò orante Esdrâ, & implorante eo, & flente, & ja- 1
cente ante templũ Dei, collect⁹ est ad eũ de Israel cœt⁹
grandis nimis virorũ & mulierũ & puerorũ, & flevit po-
pul⁹ fletu multo. Et respondit Sechenias fili⁹ Jehiel de fi- 2
liis Ælam, & dixit Esdræ; Nos prævaricati sum⁹ in Deum
nostrũ, & duxim⁹ uxores alienigenas de populis terræ: &
nunc, si est pœnitentia in Israel super hoc, Percutiamus 3
fœd⁹ cũ Dño Deo nostro, ut projiciam⁹ universas uxores,
& eos qui de his nati sunt, juxta voluntatẽ Dñi, et eorũ
qui timent præceptũ Dñi Dei nostri: secundũ legem fiat.
Surge, tuum est decernere, nósque erimus tecum: confor- 4
tare, et fac.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
1 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Jam verò nuperrimè facta est misericordia à 8
Deo nostro, ut relinqueret ex nobis residuum
aliquod, et concederet nobis sedẽ in loco suo
sancto, illuminaret oculos nostros De⁹ noster,
et concederet aliquãtulũ vitæ in servitute no-
stra. Servi enim eram⁹, & in servitute nostra 9
non fuimus à Deo nostro destituti; sed reddi-
dit nos Deus noster gratiosos apud reges Per-
sidis, qui dant nobis alimentum nostrũ quoti-
dianũ, et *facultatem* extollendi domũ Dei no-
stri, et restaurandi ruinas ejus, et collocandi
nobis sepem in Judæa et in Jerusalem. Nunc 10
igitur quid dicem⁹ corã te Deus noster, post
hæc omnia? quandoquidẽ dereliquim⁹ man-
data tua, Quæ præceperas nobis per servos 11
tuos prophetas, & dixeras nobis; Terra quam
ingressuri estis ad possidendũ eam, impura est
impuritate gentiũ & provinciarũ, impurita-
te suâ quâ repleverunt eam à summo ad sum-
mũ, et facinorib⁹ suis abominandis *quib⁹* cu-
mulaverunt eam. Nunc ergò filias vestras ne 12
tradatis filiis earum, & filias earũ ne assuma-
tis filiis vestris, & ne consentiatis paci & bo-
no earũ in sempiternũ usq; : ut confirmemi-
ni, & comedatis bona terræ illius, & relin-
quatis filiis vestris in æternũ possidendã. Post 13
hæc omnia quæ nobis evenerunt propter fa-
cinora nostra pessima, et gravissima scelera
nostra: quia tu De⁹ noster, cogitâsti de nobis
ut dimitteres peccata nostra, et concederes
nobis reliquias in mundo; Nos aversi trans- 14
gressi sum⁹ præcepta tua, & abeuntes adhæsi-
mus hisce populis impuris, et fecim⁹ secundũ
opera eorũ. Verũ tu benign⁹ es, ne irascaris
nobis: condona reat⁹ nostros à conspectu tuo,
quia clemens es: relinque nobis reliquias in
mundo, quia non est tibi similis; & ne perea-
m⁹. Dñe De⁹ Israelis, just⁹ es; quia reliquisti 15
è nobis residuũ, ut hodierno die. Ecce nos
stantes fatemur coram te peccata nostra, quia
ne verbum quidem habemus dicendum co-
ram te hac de re.

CAP. X.

Cùm autem orâsset Ezra, cúmq; confirma- 1
tus esset (prostratus *enim* flebat corã domo
Dñi) confluxit ad eum ex Israelitis cœt⁹ ma-
xim⁹ virorũ, mulierũ, ac puerorũ: flebant e-
nim pueri fletu permagno. Et locutus Secha- 2
nia fili⁹ Nehaelis de posteris Ilami, dixit ad
Ezram scribam; Nos perfidè egim⁹ in Dñm
Deum nostrũ, admittentes ad cohabitationẽ
nostrã mulieres extraneas de populis terræ:
sed est Israeli spes hac in re. Emittamus jam 3
juramentũ corã Deo nostro de ejiciendis o-
mnib⁹ mulierib⁹ extraneis, et iis qui nati sunt
ex illis: et secundùm consilium Domini & e-
orum qui verentur legem Dei nostri ac præ-
ceptum ejus, fac & decerne: Tibi enim in- 4
cumbit hoc munus; quia nos populus tuus sumus: confortare & effice.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ νῦν ἐπιεικεύσατο ἡμῖν (θ) ὁ Θεὸς ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν (ι) ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡμῖν στή-
ριγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ, τοῦ φωτίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μικρὰν ἐν
9 τῇ δουλείᾳ ἡμῶν. Ὅτι δοῦλοι ἐσμέν, καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ Θεὸς ἡ-
μῶν· καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασιλέων Περσῶν, δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶσαι αὐ-
τοὺς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν Ἰούδᾳ καὶ
10 11 (†) Ἱερουσαλήμ. Τί εἴπωμεν ὁ Θεὸς ἡμῶν μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν ἐντολάς σου, Ἃς ἔδωκας ἡ-
μῖν ἐν χειρὶ δούλων σου τῶν προφητῶν, λέγων, Ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε κληρονομῆσαι αὐτήν, γῆ
μετακινουμένη ἐστὶν (κ) ἐν μετακινήσει λαῶν τῶν ἐθνῶν (λ) ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν, ὧν ἔπλησαν αὐτὴν
12 ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν. Καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δότε τοῖς υἱοῖς αὐ-
τῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκζητήσετε εἰρήνην αὐτῶν καὶ
ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε, καὶ φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ (μ) κληροδοτήσετε
13 τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος. Καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡμᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονη-
ροῖς καὶ ἐν πλημμελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐκούφισας ἡμῶν τὰς ἀνο-
14 μίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν· Ὅτι ἐπεστρέψαμεν διασκεδάσαι ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμβρεῦσαι τοῖς
λαοῖς τῶν γαιῶν· μὴ παροξυνθῇς ἐν ἡμῖν ἕως συντελείας, τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα (ν) καὶ διασωζό-
15 μενον. Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δίκαιος σύ, ὅτι κατελείφθημεν διασωζόμενοι, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἰδοὺ
ἡμεῖς ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι στῆναι ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ.

Et (ϛ) nunc mansuefactus est nobis Deus noster ad dimittendum nos in 8
salutem, et dandum nobis firmamentum in loco sanctificationis suæ, ad
illuminandos oculos nostros, & dandum vivificationem parvam in servi-
tute nostra: Quoniam servi sumus: & in servitute nostra non dereli- 9
quit nos Dominus Deus noster. Et inclinavit super nos misericordiam
coram regibus Persarum, ad dandam nobis vivificationem, exaltando eos
domum Dei nostri, & suscitando solitudines ejus, & dando nobis sepem
in Juda, et Hierusalem. Quid dicemus, Deus noster, post hoc? quoni- 10
am dereliquimus mandata tua, Quæ dedisti nobis in manu servorum tuo- 11
rum prophetarum, dicens; Terra, in quam introitis ad hæreditandam eam,
terra perversa est in perversione populorum gentium in elongationibus eo-
rum, quibus impleverunt eam ab ore ad os in suis immunditiis. Et nunc 12
filias vestras ne dederitis filiis eorum, & de filiabus eorum ne accipiatis
filiis vestris: & non quæretis pacem eorum, & bonum eorum usque in
seculum; ut invalescatis, & comedatis bona terræ, et in hæreditatem dis-
tribuatis filiis vestris usque in seculum. Et post omne quod venit super 13
nos in factis nostris malignis, & in delicto nostro magno, (h) quoniam
non est sicut Deus noster, quoniam alleváisti nostras iniquitates, & dedisti
nobis salutem; Quoniam revertimus dissipare mandata tua, & contra- 14
here affinitatem cum populis terrarum; nunquid irritatus es in nos usque
ad consummationem, ut non sit residuum, & superstes? Domine Deus 15
Israel, justus tu, quoniam remansimus incolumes, sicut dies hæc. Ecce nos coram te in delictis nostris :· quoniam non est stare in conspectu tuo super hoc.

MS. A. (θ) κύριος ὁ Θεὸς (ι) ἡμῖν (†) ἐν Ἱερουσαλήμ. (κ) ἐν μετακινήσει (λ) ἐν μακρύμμασιν, ὧν (μ) κληρονομήσετε (ν) καὶ * διασωζόμενοι, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

ΚΕΦ. Ι.

1 ΚΑὶ ὡς προσηύξατο (*) Ἔσδρας, καὶ ὡς ἐξηγόρευσε κλαίων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον οἴκου τοῦ Θεοῦ,
συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι, ὅτι (α)
2 ἔκλαυσεν ὁ λαός, καὶ ὕψωσε κλαίων. Καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς (β) Ἰεὴλ ἀπὸ υἱῶν Ἠλάμ, καὶ εἶπε τῷ
(γ) Ἔσδρᾳ, Ἡμεῖς ἠσυνθετήσαμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλλοτρίας (δ) ἀπὸ τῶν
3 λαῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ὑπομονὴ τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ. Καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ Θεῷ
ἡμῶν ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ γενόμενα ἐξ αὐτῶν, ὡς ἂν βούλῃ. ἀνάστηθι, καὶ φοβέρισον
4 αὐτοὺς ἐν ἐντολαῖς Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω. (ε) Ἀνάστα, ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ
σοῦ· κραταιοῦ καὶ ποίησον.

CAP. X.

ET, ut deprecatus est Esdras, & ut confessus est plorans, & (a) orans 1
coram domo Dei; congregati sunt ad eum de Israel ecclesia multa valdè,
viri, & mulieres, & juvenes: (b) quoniam ploraverunt populus, & e-
levavit plorans. Et respondit Sechenias filius Jehel de filiis Elam, & 2
dixit Esdræ, Nos prævaricati sumus Deo nostro, & habitare fecimus
uxores alienas de populis terræ. Et nunc est (c) expectatio ipsi Israel su-
per hoc. Et nunc disponamus testamentum Deo nostro, ejiciendi omnes 3
uxores, & (d) genita ex eis: (e) prout volueris. (f) Surge, & fac eos
timere in mandatis Dei nostri: & sicut lex; fiat. Surge: quoniam su- 4
per te verbum, & nos tecum: confortare, & fac.

MS. A. (*) Ἔζρας (α) ἔκλαυσεν (β) Ἰεϊὴλ (γ) Ἔζρᾳ, (δ) ἀπὸ λαῶν (ε) Ἀνάστηθι ἐπὶ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فالآن تحنن علينا بالبر يا ربنا والهنا • واستبقنا للخلاص • وقوينا في مكان قدسك • وانر
9 عيوننا يا ربنا • وادبنا • وارحنا من خدمتنا * لاننا عبيدك • ولم تطرحنا في تعبدنا يا ربنا
والهنا • بل ملت واطلقتنا برحمة بين يدي ملوك فارس واحييتنا • وجعلت في قلوبهم
ان يبنوا بيت الهنا • وان يعمروا خراب مدينتنا • ويجعلوا خندقا في اليهودية واورسليم
10 11 * فاي شي نقول بعد هذا يا ربنا • اننا تركنا وصاياك * التي اعطيتنا وانزلتها على يدي
عبيدك الانبياء • وقلت ان الارض التي تدخلون لترثوها • هي تنجس بانتقال شعوب الامم
12 لابتعادهم • التي قد ملوها من فم الي فم من دنسهم * والآن فلا تعطوا بناتكم لبنيهم •
ومن بناتهم فلا تاخذوا لبنيكم • ولا تصالحوهم الي الابد • لكي تقووا وتاكلوا خيرات
13 الارض • وتورثوها لبنيكم الي الابد * فبعد ما جانا هذا بخطايانا الفاحشة العظيمة • لان
14 ليس مثلك يا الهنا • انك رفعت اثامنا وخلصتنا * واذا رجعنا وتركنا عهدك وتزوجنا من
15 شعوب الارض • فلا يتم غضبك فينا • لئلا تستفنينا وتسلمنا * يا رب اله اسرائيل انت العدل •
انك استبقيتنا الي يومنا هذا • هوذا نحن بين يديك بخطايانا • وليس وقوف بين يديك
على هذا •

• الفصل العاشر •

1 * فلما دعا عزرا وطلب باكيا مصليا بين يدي بيت الله • اجتمع اليه جماعة من بني
اسرائيل كثيرة جدا • من الرجال والنساء والفتيان • فبكي جميع الناس وارتفع عجيجهم
2 * فاجاب سخانياس ابن انائيل من بني ايلام فقال لعزرا • نحن خالفنا الهنا واجلسنا نساء
3 غريبات من شعوب الارض • فالآن لاسرائيل على هذا صبر * فلنعاهد الهنا بعهد لنخرج جميع
4 النساء وكلما ولد منهن كما شئت • قم فافزعهم بوصايا الهنا * وليكن كناموس الكلمة
عليك • ونحن معك • فتقووا وافعل •

At nunc miserere nostri ex justitia O Do- 8
mine ac Deus noster, & reserva nos salu-
ti, confirma nos in loco sanctitatis tuæ,
illumina oculos nostros O Domine noster,
erudi nos, & recrea nos è servitute no-
stra. Nam servi tui sumus, ideo non re- 9
jecisti nos in servitute nostra O Domine
ac Deus noster; sed avertisti eam, & di-
misisti nos per gratiam apud reges Persi-
dis, & vivificásti nos: præterea in ani-
mum eorum indidisti ut ædificarent do-
mum Dei nostri, ut restaurarent ruinas
urbis nostræ, & fossâ munirent Judæam
& Jerusalem. Quid ergò diceremus post 10
hæc O Domine noster? quum deseruerí-
mus præcepta tua, Quæ tradidisti no- 11
bis & misisti per servos tuos prophetas, ac
dixisti; Terra quam ingressuri estis ad
possidendū, perversa est ob perversitatem
populorum gentilium, propter recessum
eorum à pietate; quippe jam repleverint
eam ab ore ad os impuritatibus suis.
Quapropter ne dederitis filias vestras 12
filiis eorum, & è filiabus eorum ne sum-
pseritis pro filiis vestris, né ve pacem inea-
tis cum eis in æternum: ut confortemi-
ni, & comedatis bona terræ, eamque te-
statam relinquatis filiis vestris in perpe-
tuum. Postquam hæc nobis evenerunt 13
propter peccata nostra turpissima & gra-
vissima; quia non est tibi similis O Deus
noster, abstulisti scelera nostra, & liberásti
nos. Et licèt aversi dereliquimus fœdus 14
tuum, & matrimonium contraximus cum
populis terræ; non tamen exhausta est in
nos ira tua, ne nos omnino consumeres, sed
servares nos. O Domine Deus Israelis, tu 15
justissimus es, quandoquidem servásti nos
ad præsentem usque diem, ecce nos coram
te sumus in peccatis nostris, licèt non sit
subsistendi coram te modus hujus rei
causâ.

CAP. X.

QUum autem orásset Ezra, precesque 1
fudisset plorans & deprecans coram do-
mo Dei, convenit ad eum cœtus valde
magnus Israelitarum, virorum, mulierum,
& puerorum, & fleverunt omnes homi-
nes, elevatusque est ejulatus eorum. Tunc 2
respondens Sechanias filius Anajelis de
filiis Ilam, dixit ad Ezram; Nos præva-
ricati sumus in Deum nostrum, cohabitare
facientes mulieres alienigenas de populis
terræ: attamen Israeli hac in re dilatio
concedi potest. Nunc ergò fœdere obstrin- 3
gamus nos erga Deum nostrum, ejecturos
nos mulieres omnes & quotquot nati sunt
ex eis, prout optas. Surge jam, eosque per-
terre præceptis Dei nostri: Et fiat secun- 4
dùm legem verbi tibi impositi: & nos
aderimus tibi; confortare & fac.

עזרא : י

Juraverunt Et .hoc verbū secūdùm *faciendum ad* ,Israel omnē & ,Levitarum ,sacerdotum principes adjuravit & ,Hezra surrexit Et
5 וַיָּקָם עֶזְרָא וַיַּשְׁבַּע אֶת־שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְכָל־יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה וַיִּשָּׁבֵעוּ׃
non panem ,illuc abiit Et .Eliasib filii Jehochanan cubiculum ad abiit & , Dei domus *faciebus* à Hezra surrexit Et
6 וַיָּקָם עֶזְרָא מִלִּפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ אֶל־לִשְׁכַּת יְהוֹחָנָן בֶּן־אֶלְיָשִׁיב וַיֵּלֶךְ שָׁם לֶחֶם לֹא־
Jehudah *in* vocem fecerunt transire Et .transmigrationis prævaricatione super *lugens nam* :bibit non aquam & ,comedit
7 אָכַל וּמַיִם לֹא־שָׁתָה כִּי מִתְאַבֵּל עַל־מַעַל הַגּוֹלָה׃ וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בִּיהוּדָה
diebus tribus in venerit non qui omnis Et .Jerusalaim *se congregandum ad* ,transmigrationis filiis omnibus Jerusalaim &
8 וִירוּשָׁלַםִ לְכֹל בְּנֵי הַגּוֹלָה לְהִקָּבֵץ יְרוּשָׁלָםִ׃ וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יָבוֹא לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים
transmigrationis coetu à separabitur ipse & :ejus substantia omnis *anathema erit* ,seniorum & ,principum consilium juxta
כַּעֲצַת הַשָּׂרִים וְהַזְּקֵנִים יָחֳרַם כָּל־רְכוּשׁוֹ וְהוּא יִבָּדֵל מִקְּהַל הַגּוֹלָה׃
mensis vicesima in ,nonus mensis *Ipse dies* tres intra Jerusalaim Binjamin & ,Jehudah viri omnes sunt cōgregati Et
9 וַיִּקָּבְצוּ כָל־אַנְשֵׁי־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן יְרוּשָׁלַםִ לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הוּא חֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ
sacerdos Hezra surrexit Et *pluviis præ* & , verbo *super* trementes Dei domus platea in populus omnis sederūt &
10 וַיֵּשְׁבוּ כָל־הָעָם בִּרְחוֹב בֵּית הָאֱלֹהִים מַרְעִידִים עַל־הַדָּבָר וּמֵהַגְּשָׁמִים׃ וַיָּקָם עֶזְרָא הַכֹּהֵן
date nunc Et .Israel delicto *super addendum ad* ,alienigenas uxores fecistis *habitare* & ,estis prævaricati Vos :eos ad dixit &
11 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם מְעַלְתֶּם וַתֹּשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת לְהוֹסִיף עַל־אַשְׁמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה תְּנוּ
alienigenis uxoribus ab & ,terræ populis à separamini & :ejus voluntatē facite & ,vestrorū patrum Deo Domino confessionē
תוֹדָה לַיהוָה אֱלֹהֵי־אֲבֹתֵיכֶם וַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ וְהִבָּדְלוּ מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וּמִן־הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת׃
multus populus Sed .faciendum ad nobis *super* tua verba secundū Sic :magna voce dixerunt & ,*concio* omnis responderunt Et
13 12 וַיַּעֲנוּ כָל־הַקָּהָל וַיֹּאמְרוּ קוֹל גָּדוֹל כֵּן כִּדְבָרְךָ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת׃ אֲבָל הָעָם רַב
prævaricandum ad multiplicavimus quia ,duorum neque ,unius diei non opus & :foris standū ad vis non &,pluviarū temp &
וְהָעֵת גְּשָׁמִים וְאֵין כֹּחַ לַעֲמוֹד בַּחוּץ וְהַמְּלָאכָה לֹא־לְיוֹם אֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם כִּי־הִרְבִּינוּ לִפְשֹׁעַ
alienigenas uxores *fecit habitare* qui nostris urbibus in qui omnis & ,coetu universo in nostri principes obsecro Stent .hoc verbo in
14 בַּדָּבָר הַזֶּה׃ יַעַמְדוּ־נָא שָׂרֵינוּ לְכָל־הַקָּהָל וְכֹל אֲשֶׁר בְּעָרֵינוּ הַהֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת
nostri Dei *nasi iram avertendum* ad usque ejus judices & ,*civitatis & civitatis* seniores eis cum & ,statutis temporibus in veniat
יָבֹא לְעִתִּים מְזֻמָּנִים וְעִמָּהֶם זִקְנֵי־עִיר וָעִיר וְשֹׁפְטֶיהָ עַד לְהָשִׁיב חֲרוֹן אַף־אֱלֹהֵינוּ
Mesullam & ;hoc super *steterunt* Tichvah filius Jachzeiah & ,Hasael filius Jonathan Veruntamen .hoc *verbum ad usque* nobis à
15 מִמֶּנּוּ עַד לַדָּבָר הַזֶּה׃ אַךְ יוֹנָתָן בֶּן־עֲשָׂהאֵל וְיַחְזְיָה בֶן־תִּקְוָה עָמְדוּ עַל־זֹאת וּמְשֻׁלָּם
capita viri ,sacerdos Hezra sunt separati & ,transmigrationis filii sic fecerunt Et .eos adjuverunt Levites Sabbethai &
16 וְשַׁבְּתַי הַלֵּוִי עֲזָרֻם׃ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי הַגּוֹלָה וַיִּבָּדְלוּ עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֲנָשִׁים רָאשֵׁי
verbum quærendum ad ,decimi mensis una die in sederunt & ,nomina per ipsi universi & ,suorū patrum domū per *patrum*
הָאָבוֹת לְבֵית אֲבֹתָם וְכֻלָּם בְּשֵׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי לִדְרוֹשׁ הַדָּבָר׃
filiis de *ejt inventū* Et .primi mensis *unum* diem ad usque alienigenas uxores duxerunt qui viris omnib' in perfecerūt Et
18 17 וַיְכַלּוּ בַכֹּל אֲנָשִׁים הַהֹשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת עַד יוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן׃ וַיִּמָּצֵא מִבְּנֵי
Elihezer & ,Mahaseiah :ejus fratrum & ,Jotsadach filii Jesuah filiis de ,alienigenas uxores *fecerunt habitare* qui sacerdotum
הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הֹשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת מִבְּנֵי יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹצָדָק וְאֶחָיו מַעֲשֵׂיָה וֶאֱלִיעֶזֶר
suo delicto *super* pecoris arietem delinquentes & :suas uxores *educendum ad* ,suā manum dederunt Et .Ghedaliah & Jarib &
19 וְיָרִיב וּגְדַלְיָה׃ וַיִּתְּנוּ יָדָם לְהוֹצִיא נְשֵׁיהֶם וַאֲשֵׁמִים אֵיל־צֹאן עַל־אַשְׁמָתָם׃

Versio VULG. LAT.

Surrexit ergò Esdras, & adjuravit principes Sacerdotum 5
et Levitarum, et omnem Israel, ut facerent secundùm verbum hoc, & juraverunt. Et surrexit Esdras ante domum 6
Dei, & abiit ad cubiculum Johanan filii Eliasib, et ingressus est illuc, panem non comedit, & aquam non bibit: lugebat enim transgressionem eorum, qui venerant de captivitate. Et missa est vox in Juda & in Jerusalem omnibus filiis transmigrationis, ut congregarentur in Jerusalem: 7
Et omnis qui non venerit in tribus diebus juxta consilium principum & seniorum, auferetur universa substantia ejus, & ipse abjicietur de coetu transmigrationis. 8
Convenerunt igitur omnes viri Juda & Benjamin in Jerusalem tribus diebus, ipse est mensis nonus, vigesimo die mensis: & sedit omnis populus in platea domûs Dei, trementes pro peccato, & pluviis. 9
Et surrexit Esdras sacerdos, & dixit ad eos; Vos transgressi estis, & duxistis uxores alienigenas, ut adderetis super delictum Israel. 10
Et nunc date confessionem Domino Deo patrum vestrorum, & facite placitum ejus, & separamini à populis terræ, & ab uxoribus alienigenis. 11
Et respondit universa multitudo, dixitque voce magnâ; Juxta verbû tuum ad nos, sic fiat. 12
Veruntamen quia populus multus est, & tempus pluviæ, & non sustinemus stare foris, & opus non est diei unius vel duorū, (vehementer quippe peccavimus in sermone isto,) 13
Constituantur principes in universâ multitudine: & omnes in civitatibus nostris qui duxerunt uxores alienigenas, veniant in temporibus statutis, & cum his seniores per civitatem & civitatem, & judices ejus, donec avertatur ira Dei nostri à nobis super peccato hoc. 14
Igitur Jonathan filius Azahel, & Jaasia filius Thecue, steterunt super hoc, & Mesollam & Sebethai Levites adjuverunt eos: 15
Fecerúntque sic filii transmigrationis. Et abierunt, Esdras Sacerdos, & viri principes familiarum, in domos patrum suorum, et omnes per nomina sua, et sederunt in die primo mensis decimi ut quærerent rem. 16
Et consummati sunt omnes viri, qui duxerant uxores alienigenas, usque ad diem primam mensis primi. 17
Et inventi sunt de filiis sacerdotum qui duxerant uxores alienigenas. De filiis Josue filii Josedec, et fratres ejus, Maasia, & Eliezer, & Jarib, & Godolia. 18
Et dederunt manus suas ut ejicerent uxores suas, & pro delicto suo arietem de ovibus offerrent. 19

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Surgens itaq; Ezra scriba adjuravit seniores 5
sacerdotū & Levitarum, totúmque Israëlem ad faciendum juxta decretum istud; & jurârunt. 6
Deinde surrexit Ezra scriba à conspectu domûs Domini, contulitque se ad exedras Johannis filii Elisæi, & consedit ibi: panem non comedit, nec aquam bibit, quia mœstus erat ob crimen populi. 7
Tum promulgârunt sacerdotes per Judæam & Jerusalem perque omnes filios captivitatis, ut accederent ad urbem Jerusalem: 8
Quicunque verò non veniret intra triduum, fieret ei secundùm consilium seniorum & principum, devoverentur facultates ejus, & ipse separaretur à populo Israëlitico. 9
Quare confluxerunt omnes homines Judæ & Benjamin ad Jerusalem intra triduum, mense nono, decimâ *die* mensis: adeò que conflixit totus Dei populus, timentes atque trementes propter hanc rem. 10
Tunc surgens Ezra sacerdos, ait illis; Vos perfide egistis in Deum, sumentes uxores extraneas, & accumulantes peccata Israelis. 11
Jam date laudem Domino Deo patrum vestrorum, & facite voluntatem ejus, & separate vos à populis terræ, & ab uxoribus extraneis. 12
Respondit universus populus, & dixerunt ad Ezram elatâ voce; Optimi sunt sermones tui ad nos, & quicquid præscribis nobis, proculdubiò facere non recusamus. 13
Verùm nunc populus copiosus est, & tempus pluvium, nec possumus consistere in platea: adhæc opus hoc non est unius diei aut duorum, quia plurima sunt hac in re peccata nostra. 14
Sed surgant seniores nostri, totúsque populus, & quotquot sunt in civitatibus nostris, qui domû admiserunt uxores extraneas; & veniant tempore orationis, & unà cum eis seniores civitatum, & civitates ipsæ cum judicibus suis: donec avertant à nobis iram Dei nostri, circa juramentum istud. 15
Jonathan ergò filius Emanuelis, & Nahzia filius Tecuæ, & Meslam, præfuerunt huic negotio; & Mathai Levita fuit coadjutor eorum: 16
Et ita fecerunt filii captivitatis. Separavitque Ezra sacerdos viginti viros primarios patres, juxta paternas familias suas; & omnes nominibus expressi fuerunt: sederúntque die primo mensis decimi, ut rem examinarent. 17
Et cùm absolvissent *rem* omnium virorum qui admiserant uxores alienigenas, usque ad diem primum mensis primi: 18
Deprehensi sunt è filiis sacerdotum, qui domum admiserant uxores alienigenas; è filiis Jesu filii Josedec & fratribus ejus, Maasia, & Eliazar, Jonadab, & Gedalia: 19
Sed etiam isti obtemperârunt ut ejicerent uxores suas, et obtulerunt arietes ovinos pro peccatis suis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἀνέςη (ζ) Ἔσδρας, καὶ ὥρκισε τοὺς ἄρχοντας, τοὺς ἱερεῖς, καὶ Λευΐτας, καὶ πάντα Ἰσραὴλ, τοῦ ποιῆ-
6 σαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ὤμοσαν. Καὶ ἀνέςη (η) Ἔσδρας ἀπὸ προσώπου οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη
εἰς γαζοφυλάκιον Ἰωνὰν υἱοῦ Ἐλισοὺβ, καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖ· ἄρτον οὐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ
7 τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς (θ) ἀποικίας. Καὶ παρήνεγκαν φωνὴν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν (ι) Ἱερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς
8 ἀποικίας, τοῦ συναθροισθῆναι εἰς Ἱερουσαλήμ. Πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέρας, (ι) ὡς ἡ βουλὴ
τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς διασταλήσεται ἀπὸ
9 ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς
ἡμέρας· οὗτος ὁ μὴν ὁ (κ) ἔνατος. ἐν εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ οἴκου
10 τοῦ θεοῦ (λ) ἀπὸ θορύβου αὐτῶν περὶ τοῦ ῥήματος, καὶ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος. Καὶ ἀνέςη (μ) Ἔσδρας ὁ
ἱερεὺς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι
11 ἐπὶ πλημμέλειαν Ἰσραήλ. Καὶ νῦν δότε αἴνεσιν (ν) κυρίῳ θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ
12 ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ διαστάλητε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλοτρίων. Καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ
13 ἐκκλησία, καὶ εἶπαν, Μέγα τοῦτο τὸ ῥῆμά σου ἐφ᾽ ἡμᾶς ποιῆσαι. Ἀλλὰ ὁ λαὸς πολὺς, καὶ ὁ καιρὸς χει-
μερινὸς, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις στῆναι ἔξω· καὶ τὸ ἔργον οὐκ εἰς ἡμέραν μίαν καὶ οὐκ εἰς δύο, ὅτι ἐπληθύ-
14 ναμεν τοῦ ἀδικῆσαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ. Στήτωσαν δὴ (ξ) ἄρχοντες ἡμῶν, (ο) καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πό-
λεσιν ἡμῶν ὃς ἐκάθισε γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς καιροὺς ἀπὸ συνταγῶν, καὶ μετ᾽ αὐτῶν
πρεσβύτεροι πόλεως καὶ πόλεως, καὶ κριταὶ, τοῦ ἀποστρέψαι (π) ὀργὴν θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν, περὶ τοῦ
15 ῥήματος τούτου. Πλὴν Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀσαὴλ, καὶ Ἰαζίας υἱὸς (ρ) Θεκωὲ μετ᾽ ἐμοῦ περὶ τούτου· καὶ (σ)
16 Μεσουλλὰμ, καὶ Σαββαθαῒ ὁ Λευΐτης βοηθῶν αὐτοῖς. Καὶ ἐποίησαν οὕτως (τ) υἱοὶ τῆς ἀποικίας. καὶ
διεςάλησαν (υ) Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς, καὶ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν (φ) τῷ οἴκῳ, καὶ πάντες (χ) ἐν ὀνό-
17 μασιν, ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα. Καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν
18 ἀνδράσιν, οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. Καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱ-
ῶν τῶν ἱερέων οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (ψ) Μα-
19 ασία, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἰαρὶβ, καὶ Γαδαλία· Καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐτῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν,
καὶ πλημμελείας κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν.

Et surrexit Esdras, & adjuravit principes, (g) sacerdotes, & Levitas, 5
& omnem Israel, faciendi juxta verbum hoc. Et juraverunt. Et surre- 6
xit Esdras à facie domûs Dei: & ivit in gazophylacium Joanan filii
Elisub: & ivit illuc: panem non manducavit, & aquam non bibit:
quoniam lugebat super prævaricatione transmigrationis. Et transmise- 7
runt vocem in Juda, & in Hierusalem, omnibus filiis transmigrationis,
ut congregentur in Hierusalem. Omnis qui non venerit ad tres dies, si- 8
cut consilium principum, & seniorum; anathemabitur omnis substantia e-
jus, & ipse separabitur ab ecclesia transmigrationis. Et convenerunt 9
omnes viri Juda, & Benjamin, in Hierusalem ad tres dies. Hic est
mensis nonus. In vigesima mensis sedit omnis populus in platea domûs
Dei præ (h) turbatione sua de verbo, & ab hyeme. Et surrexit Esdras 10
sacerdos, & dixit ad eos; Vos prævaricati estis, et habitare fecistis
uxores alienas ad apponendum super delictum Israel. Et nunc date lau- 11
dem Domino Deo patrum nostrorum, & facite, quod placitum in conspe-
ctu ejus, & separamini à populis terræ, & ab uxoribus alienis. Et re- 12
sponderunt omnis ecclesia, & dixerunt; (i) Magnum hoc verbum tuum
super nos ad faciendum. Sed populus multus, & tempus hybernum, & 13
non est facultas standi foris: & opus non in die uno, neque in duobus;
quoniam multiplicavimus injustè agere in verbo hoc. Stent nunc prin- 14
cipes (k) nostri, et ex omnibus, qui in civitatibus nostris, qui (l) habita-
re fecit uxores alienas, veniant ad tempora ex constitutionibus, & cum
eis seniores civitatis, & civitatis, & judices, ad avertendam iram fu-
roris Dei nostri à nobis de verbo hoc. Verùm Jonathan filius Asael, & 15
Jazias filius Thecoe (m) mecum de hoc: & Mesollam, & Sabbathai
Levita adjuvans eos. Et fecerunt sic filii transmigrationis. Et secesse- 16
runt Esdras sacerdos, & viri principes patriarum (n) domûs, & omnes
in nominibus: quia reverterunt in die una mensis decimi ad exquiren-
dum verbum. Et compleverunt in omnibus viris, qui habitare fece- 17
rant uxores alienas usque ad diem unam mensis primi. Et inventi sunt 18
de filiis sacerdotum, qui habitare fecerant uxores alienas, de filiis Jesu
filii Josedec, & fratres ejus, Maasia, & Eliezer, & Jarib, & Gadalia: Et dederunt manum suam ad emittendas uxores suas, & (o) delicti arietem ex ovibus pro delicto suo: 19

MS.A. (ζ) Ἔζρας, (η) Ἔζρας (θ) ἀποικεσίας. (ι) Ἱερουσαλὴμ * Πᾶς ὃς ἂν (ι) ὡς ἂν ἡ βουλὴ (κ) ἔνατος. (λ) ἀπὸ τοῦ θορύβου (μ) Ἔζρας (ν) τῷ κυρίῳ θεῷ (ξ) οἱ ἄρχοντες (ο) τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ πᾶσιν (π) ὀργὴν θεοῦ ἡμῶν (ρ) Θεκουὲ (σ) * Μεταςουλλὰμ Καββαθαῒ (τ) οἱ υἱοὶ (υ) Ἔζρας (φ) τῶν οἴκων, (χ) ἐπ᾽ ὀνόμασιν, (ψ) Μαασηία

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فقام عزرا واستحلف الرؤساء والكهنة واللاويين وجميع اسرائيل ان يفعلوا كذلك *
6 فحلفوا * وقام عزرا من قدام بيت الله * وذهب الى خزانة يوانان ابن اليسوب * فنزل ثم
7 ولم ياكل خبزا ولم يشرب ماء لانه كان باكيا على انقلاب السبي * فصاحوا في
8 اليهودية واسرائيل * كل من لم يجي الى ثلثة ايام كما قالوا الاراكنة والمشيخة * فليلعن
9 وجميع ماله يفرز من كنيسة السبي * فاجتمع جميعا رجال يهودا وبنيامين في اورشليم
في تلك الثلثة ايام * وذلك الشهر التسع * في عشرين من الشهر * جلس جميع الشعب
10 في صحن بيت الله * ومن تجسسهم بهذا الكلام والشدة * وقام عزرا الكاهن فقال لهم
11 انتم خالفتم واجلستم النساء الغريبات * وردتم اثما في اسرائيل * فالان اعطوا تسبحة لربنا
والهنا اله اباينا * وافعلوا الرضا بين يديه * وافترزوا من شعوب الارض والنساء
12 الغريبات * فاجابت الجماعة جميعا وقالوا * عظيم هو كلامك عندنا * ونحن فاعلين * ولكن
13 الناس كثير والزمان شات * وليس نقوا على الوقوف خارجا * والعمل ليس ليوم ولا اثنين *
14 لاننا قد اكثرنا في هذا الكلام * فليقوموا اراكنتنا ورؤساء الجماعة ورؤساء المدن *
فكل من كانت له مرأة غريبة فليبعدها * ويجيون من زمان * ويكون معهم مشيخة
15 مدينة ومدينة وقضاة * ليردوا رجز الاهنا عنا في هذا الكلام * فاما يوانان ابن اسايل *
16 ويازياس ابن تاقوا معي * ومسلام وسابا اللاوي يعينهما * ففعلوا كذلك بنو السبي *
فافترزوا عزرا الكاهن ورجال رؤساء القبايل والبيوت كلهم باسماءهم * لاننا رجعنا في
17 يوم واحد من الشهر * في اول راس الشهر العاشر * وطلبنا هذا الامر * فتموا في
18 جميع الرجال الذين تزوجوا الغريبات الى اول الشهر الاول * فاصابوا من بني
الكهنة ممن اجلس نساء الغريبات * من بني يسوا ابن يوساداق واخوته * ماسيا *
19 والعازر * والياريب * وعداليا * فاعطوهم ايديهم ليخرجوهن اعني لنساءهم * وجعلوا كعادة
ذنوبهم كبشا *

Surrexit igitur Ezra, & juramento ob- 5
strinxit principes, sacerdotes, Levitas, to-
tumque Israelem, se ita facturos: & ju-
raverunt. Deinde surgens Ezra à con- 6
spectu domûs Dei, abiit in cellam Jo-
anan filii Elisub, & mansit ibi: & non
comedit panem, neque bibit aquam, eò
quòd lugeret propter aversionem captivo-
rum. Et proclamaverunt in Judæa & 7
Israel; Quicunque non venerit intra 8
tres dies, ut edixerunt principes & senio-
res, anathema esto; & omnes facultates
ejus separantor ab ecclesia captivitatis.
Itaque congregati sunt simul homines 9
Judæ & Benjamin in Jerusalem intra
illos tres dies; idque mense nono. Vige-
simâ die mensis sedit universus populus
in platea domûs Dei, cum iis qui concita-
verant eos ad ejusmodi facinus & cala-
mitatem. Tunc surrexit Ezra sacerdos, 10
& dixit eis; Vos prævaricati estis, co-
habitare facientes mulieres alienigenas,
& crimen auxistis in Israele. Sed 11
nunc date laudem Domino ac Deo nostro,
Deo patrum nostrorum, & facite quod
gratum est apud ipsum, & separate vos
à populis terræ & mulieribus alienigenis.
Respondit turba simul, & dixerunt; 12
Magni ponderis est sermo tuus apud nos,
& nos executuri sumus. Verùm homi- 13
nes multi sunt, & tempus hybernum, ne-
que possumus stare foris: & negotium hoc
non est unius diei neque duarum, quia
multi commisimus rem istam. Stent ergò 14
principes nostri, primates cœtûs, & pri-
mates urbium: & quicunque habuerit
uxorem alienigenam, amoveat eam: veni-
ant autem certo tempore, sintque cum eis
seniores cujusque urbis & judices; ut
avertant iram Dei nostri à nobis in hoc
negotio. Verùm Jonathan filius Asae- 15
lis, & Jazias filius Tecoe mecum, &
Mesllam, atque Saba Levita adjuvabant
eos: Et fecerunt sic filii captivitatis. 16
Itaque separati sunt Ezra sacerdos, &
viri principes familiarum atque domo-
rum, omnes per nomina sua: nam reversi
sum' primâ die mensis, primo initio mensis
decimi, & negotium hoc perquisivimus.
Et absolverunt negotium omnium viro- 17
rum qui duxerant uxores alienigenas, ad
initium mensis primi. Et invenerunt è 18
sacerdotum, ex iis scilicet qui admise-
rant uxores alienigenas, de filiis Jesu
filii Josedec, & fratribus ejus; Massi-
am, Eleazarum, Eliaribum, & Gedali-
am: Qui dederunt illis manus suas ad 19
ejiciendas illas, nempe, uxores suas: &
constituerunt secundùm consuetudinem
delictorum suorum, arietem.

נחמיה : א

[illegible]

Versio VULG. LAT.

Et de filiis Emmer, Hanani, & Zebedia. Et de filiis 20 21
Harim, Maasia, et Elia, & Semeia, et Jehiel, & Ozias.
Et de filiis Pheshur, Elioenai, Maasia, Ismael, Natha- 22
nael, Jozabed, et Elasa. Et de filiis Levitarum, Jo- 23
zabed, & Semei, et Celaia, ipse est Calita, Phataia, Ju-
da, & Eliezer. Et de cantoribus, Eliasib. Et de janitori- 24
bus, Sellum & Telem, et Uri. Et ex Israel, de filiis Pha- 25
ros, Remeia, et Jezia, & Melchia, & Miamin, et Elie-
zer, & Melchia, & Banea. Et de filiis Ælam, Matha- 26
nia, Zacharias, & Jehiel, & Abdi, & Jerimoth, et Elia.
Et de filiis Zethua, Elioenai, Eliasib, Mathania, & Je- 27
rimuth, & Zabad, & Aziza. Et de filiis Bebai, Johanan, 28
Hanania, Zabbai, Athalai. Et de filiis Bani, Mosollam, 29
& Melluc, & Adaia, Jasub, & Saal, & Ramoth. Et de 30
filiis Phahath, Moab, Edna, & Chalal, Banaias, &
Maasias, Mathanias, Beseleel, Bennui, & Manasse. Et de 31
filiis Herē, Eliezer, Josue, Melchias, Semeias, Simeon,
Benjamin, Maloch, Samarias. Et de filiis Hasom, Ma- 32 33
thanai, Mathatha, Zabad, Eliphelet, Jermai, Manasse,
Semei. De filiis Bani, Maaddi, Amram, et Uel, Ba- 34 35
neas, & Badaias, Cheliau, Vania, Marimuth, & 36
Eliasib, Mathanias, Mathanai, & Jasi, Et Bani, & 37 38
Bennui, Semei, Et Salmias, & Nathan, & Adaias, 39
Et Mechnedebai, Sisai, Sarai, Ezrel, & Selemiau, 40 41
Semeria, Sellum, Amaria, Joseph. De filiis Nebo, 42 43
Jehiel, Mathathias, Zabad, Zabina, Jeddu, et Joel, &
Banaia. Omnes hi acceperant uxores alienigenas, 44
& fuerunt ex eis mulieres, quæ pepererant filios.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

E filiis Amir, Hanani & Zecharia, E fi- 20
liis Haram, Maasia, Elia, Semaia, Ha- 21
nanael, & Ozia. E filiis Phashor, Ilion, 22
& Maasia, Semael, Nathaniel, Jozabar;
& Elaasa. E Levitis, Chozbar, & Se- 23
mei, Kelza, Kelta, Pethahia, Juda, &
Eliazar. E ministris, Elisaa: & è janito- 24
ribus, Selimo, Atlam, & Udi. Ex Israe- 25
litis; de filiis Paroos, Jeremia, Izania,
Melachia, Benjamin, Laazir, Melachia,
Benaia. E filiis Ilam, Nethania, Zecharia, 26
Naiael, Abdi, Jarmuth, Elihu. E filiis 27
Zithæorum, Elihenai, Elisab, Nethania,
Jarmuth, Zebur, Ozia. E filiis Babi, Jo- 28
hannes, Hanania, Zabi, Athli. E filiis Ba- 29
chi; è Taslom, Meloch, Ozia, Josab, Saul,
& Jarmuth. E filiis dominatûs Moabi, 30
Gedalia, Chelal, Benaia, Maasia, Metha-
nia, Basliel, & filii ejus, filii Manasse.
E filiis Horam, Eliazar, Melachia, Ansu, 31
Semaia, Simeon, Benjamin, Meloch, Se- 32
maia. E filiis Hesom, Mathni, Methitha, 33
Zochar, Eliphelet, Charmi, Manasse, &
Semei. E filiis Bachi, Moadai, Amram, 34
Joel, Et Benaia filius Chelihu, Nehael, 35
Meremoth, Elisab, Methania, Mathni, 36
Uthi; Et filii filiorum ejus, Semei, Se- 37
lamia, Nathan, Azaria, Mechizab, Si- 38
sai, Sarai, Ardael, Semaria, Salum, 39
Amaria, & Joseph. E filiis Nebo, Ne- 40
buel, Mathitha, Zachor, Zebina, Joel, 41
& Benaia. Omnes isti duxerant uxores 42
alienigenas: & verò ex ipsis quidam filios 43
genuerant. 44

ספר נחמיה : א

CAP. I. א

[illegible]

Versio VULG. LAT.

LIBER NEHEMIÆ,

Qui & ESDRÆ SECUNDUS dicitur.

CAP. I.

1 VErba Nehemiæ filii Helchiæ. Et factum est in mense
Casleu, anno vigesimo, & ego eram in Susis castro, Et 2
venit Hanan iunus de fratribus meis, ipse & viri ex Juda:
& interrogavi eos de Judæis, qui remanserant & supere-
rant de captivitate, & Jerusalem. Et dixerunt mihi; Qui 3
remanserũt, & relicti sunt de captivitate ibi in provincia,
in afflictione magna sunt, & in opprobrio: & murus Jeru-
salem dissipatus est, & portæ ejus combustæ sunt igni.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

NEHEMIA.

CAP. I.

SErmones Nehemiæ filii Helciæ. Accidit 1
autem mense Kanun, anno vigesimo, dum ver-
sarer in Susan palatio *regio*; Ut veniret Ha- 2
nan unus è fratribus meis unà cum viris ali-
quot Judæis, & interrogarem eos de Judæis
illis qui residui manserant ex captivitate, déq;
urbe Jerusalem. Dixerunt mihi homines illi 3
quos interrogavi; Homines illi qui evaserant
è captivitate, ecce ibi sunt in urbe, in summa
calamitate multóque opprobrio versantes:
& ecce murus Jerosolymæ diruptus, portæ
ejus igni succensæ sunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 21 Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐμμὴρ, (ω) Ἀνανὶ, καὶ Ζαβδία. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠρὰμ, (α) Μασηλὰ, καὶ Ἐλία, καὶ Σαμαία, καὶ (β) Ἰε-
22 ιὴλ, καὶ Ὀζία. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Φασούρ, (γ) Ἐλιωναῒ, Μαασία, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἠλασά.
13 24 Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν, Ἰωζαβὰδ, καὶ Σαμὰ, καὶ (δ) Κωλία, αὐτὸς Κωλίτας, καὶ Φεθεΐα, καὶ Ἰούδας, καὶ Ἐλιέζερ. Καὶ ἀ-
25 πὸ τῶν ᾀδόντων, Ἐλισοὺβ καὶ ἀπὸ τῶν πυλωρῶν, (ε) Σολμὴν, καὶ Τελμὴν, καὶ (ζ) Ὠδοὺθ. Καὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ, ἀπὸ υἱῶν
26 Φόρος, Ῥαμία, καὶ Ἀζία, καὶ Μελχία, καὶ (η) Μεαμὶν, καὶ (θ) Ἐλεάζαρ, καὶ Ἀσαβία, καὶ Βαναία. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ,
27 (ι) Ματθανία, καὶ Ζαχαρία, καὶ (κ) Ἰαιὴλ, καὶ Ἀβδία, καὶ (λ) Ἰαριμὼθ, καὶ Ἠλία. Καὶ ἀπὸ υἱῶν (μ) Ζαθοὺα, Ἐλιωναῒ,
28 Ἐλισοὺβ, (ν) Ματθαναῒ, καὶ (ξ) Ἀρμὼθ, καὶ Ζαβὰδ, καὶ Ὀζιζά. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαβεὶ, Ἰωανὰν, Ἀνανία, καὶ Ζαβοὺ,
29 30 (ο) καὶ Θαλί. Καὶ ἀπὸ υἱῶν (π) Βανουὶ, Μοσολλὰμ, Μαλοὺχ, Ἀδαΐας, Ἰασοὺβ, καὶ (ρ) Σαλουΐα, καὶ Ῥημώθ. Καὶ ἀπὸ
υἱῶν Φαὰθ Μωὰβ, Ἐδνὲ, καὶ Χαλὴλ, καὶ Βαναία, (σ) Μαασία, (τ) Ματθανία, (υ) Βεσελεὴλ, καὶ Βανουὶ, καὶ Μανασσῆ.
31 32 Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠρὰμ, Ἐλιέζερ, (φ) Ἰεσία, Μελχία, Σαμαίας, Σεμεὼν, Βενιαμὶν, (χ) Βαλούχ, Σαμαρία.
33 34 Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀσὴμ, (ψ) Ματθανία, Ματθαθὰ, (ω) Ζαδὲβ, Ἐλιφαλὲτ, (α) Ἰερμαὶ, Μανασσῆ, Σεμεΐ. Καὶ
35 36 ἀπὸ υἱῶν Βανὶ, Μοοδία, (β) Ἀμερὰμ, Οὐὴλ, Βαναία, Βαδαΐα, (γ) Χελκία, (δ) Οὐουανία, Μαριμὼθ, (ε) Ἐ-
37 38 λιασὶφ, (ζ) Ματθανία, Ματθαναῒ· καὶ ἐποίησαν Οἱ υἱοὶ Βανουὶ, καὶ οἱ υἱοὶ Σεμεΐ, Καὶ (η) Σελεμία, καὶ Νάθαν,
39 καὶ (θ) Ἀδαΐα, (ι) Μαχαδναβοὺ, Σεσεΐ, (κ) Σαριοὺ, Ἐζριὴλ, καὶ (λ) Σελεμία, καὶ (μ) Σαμαρία, Καὶ Σελλοὺμ, Ἀ-
40 41 μαρία, Ἰωσήφ. Ἀπὸ υἱῶν Ναβοὺ, (ν) Ἰαὴλ, (ξ) Ματθανίας, Ζαβὰδ, Ζεβεννὰς, Ἰαδαῒ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Βαναία. Πάν-
42 44 τες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ ἐγέννησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

Et de filiis Emmer, Anani, et Zabdia: Et de filiis Eram, Masael, et Elia, & Samaia, & Jehel, & Ozia: Et de filiis Phasur, Elionai, Maasia, & Ismael, & Nathanael, & Jozabad, & Elasa. Et de filiis Levitarum, Jozabad, et Samu, & Colia (ipse Coliva) & Phetheia, & Judas, & Eliezer. Et de cantoribus, Elisab. Et de janitoribus, Solmen, et Telmen, & Oduth. Et de Israel, de filiis Phoros, Ramia, & Azia, & Melchia, & Meamin, & Eleazar, et Asabia, & Banæa: Et de filiis Helam, Matthania, et Zacharia, & Jaiel, et Abdia, & Jarimoth, & Elia: Et de filiis Zathua, Elionai, Elisub, Matthanai, & Armoth, & Zabad, & Oziza: Et de filiis Babei, Joanan, Anania, et Zabu, et Thali: Et de filiis Banui, Mosollam, Maluch, Adaias, Jasub, et Saluia, et Rhemoth: Et de filiis Phaathmoab, Edne, et Chalel, & Banæa, Maasia, Matthania, Beselel, & Banni, et Manasse: Et de filiis Eram, Eliezer, Jesia, Melchia, Samaias, Semeon, Benjamin, Baluch, Samaria: Et de filiis Asem, Metthania, Matthatha, Zadab, Eliphalet, Hieremi, Manasse, Semei: Et de filiis Bani, Moodia, Amram, Uhel; Banæa, Badaia, Chelcia, Uuania, Marimoth, Eliasiph, Matthania, Matthanai. Et (p) fecerunt Filii Banui, et filii Semei, Et Selemia, & Nathan, et Adaia, Machadnabu, Sesei, Sariu, Ezriel, et Selemia, et Samaria, Et Sellum, Amaria, Joseph: De filiis Nabu, Jael, Matthanias, Zabad, Zebennas, Jadai, & Joel, & Banæa. Omnes hi acceperant uxores alienas, & genuerant ex eis filios. 10 21 22 23 24 25 26 27 18 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

MS. A. (ω) Ἀνανίας, (α) Μασσίας, (β) Ἰεϊὴλ, (γ) Ἐλιωλωαῒ, (δ) Κωλαά, (ε) Σολλὴμ, καὶ Τελλὴμ, (ζ) Ὠδουέ. (η) Μεαμὶμ, (θ) Ἐλεαζά, (ι) Μαθθανία, (κ) Αἰειὴλ, (λ) Ἰεριμὼθ, (μ) Ζαθθόα, Ἐλιωναῒ, (ν) Μαθθαναῒ, (ξ) Ἰαριμὼθ, (ο) ὁ Θαλί. (π) Βανεὶ, (ρ) Σαάλ, (σ) Μαασηά, (τ) Μαθθανία, (υ) Βεσηὴλ, (φ) Ἰεσσία, (χ) Μαλοὺχ, (ψ) Μαθθαναῒ, Μαθθαθά, (ω) Ζαβάδ, (α) Ἰερεμὶ, (β) Ἀμβρὰμ καὶ Οὐὴλ, (γ) Χελία, (δ) Οὐενία, (ε) Ἐλιασείβ, (ζ) Μαθθανία, Μαθθαναῒ (η) Σελεμίας, (θ) Ἀδαΐας, (ι) Μαχαδναβοὺ, (κ) Ἀρού, (λ) Σελεμίας, (μ) Σαμβρίας, Σελλοὺμ, Ἀμβρίας, (ν) Ἰεειὴλ, (ξ) Μαθθαθίας, Ἰαδαῒ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20
21 * ومن بني امير * حنانيا وزبديا * ومن بني ايرام * ماسياس * وايليا * وساميا * وياييل واريا * ومن
22
23 بني فاسور ايليانوي * ماسيا * اسماييل * وناثانييل * ويوراباد * والاسا * ومن اللاويين * ساموا
24 وقوليام * والنطار * وفاثايا * والعازر * ويودس * ومن القراء اليسب * ومن البوابين سليمان
25 وطلمين * وادوا * ومن اسراييل * من بني فارس * ارميا واريا * وملشيا * وميامين * والعازر
26
27 واسابيا * وبانيا * ومن بني ايلام * متانيا * وزخريا * وياييل * وابديا * ويريموث * وايليا * ومن
28 بني زاتوا * ايليانوي * واليسوب * متاناي * ويرموث * وزاباد * وازيزا * ومن بني باباي * يوحنان
29
30 وحنانيا * وزبوا * وتالي * ومن بني باني * ماسالام * مالوخ * اديس * ياسوب * ويسال * وريموث * ومن
31 بني فات مواب * ادنا * خاليل * وبانايا * ماسيا * متنيا * وباسليل * بانوي * ومنسي * ومن بني ايرام
32
33 العازار * ياسيا * ملشيا * ساماياس * ساماون * بنيامين * مالوخ * ساماريا * ومن بني اسيم * متطاي
34
35 متاتا * زيداب * النفلاط * يارام * منسا * ساماي * ومن ابنا ايلي * موديا * امرام * يوييل * بانايا
36
37 بادايا * سالقيا * اونيا * ماريموث * الياسيف * متانيا * متاناي * فصنع بنو بانوي * ساماي
38
39
40 * وسلامياس * وناثان * واديياس * ومخنادابوا * وماسانايي * وساساي * واززييل * وسلمياس * وساماريياس
41
42 * وسالوم * واماريياس * ويوسف * من بني نابو * يايل * متاثياس * وزاباد وزبنياس * وزادي
43
44 ويوييل * وبانايا * جميع هاولاء اخذوا نساء غريبات * وولد لهم منهن بنون *

De filiis autem Amir inventi fuerunt Hanania, & Zabdia. De filiis Irami, Maasias, Elia, Samia, Jael, & Ozia. De filiis Phasur, Elianoi, Maasia, Ismael, Nathanael, Jezabad, & Elasa. De Levitis autem, Samu, Coliam, Elitar, Phataia, Eleazar, & Judas. De lectoribus, Elisab. De janitoribus, Soliman, Talmin, & Addo. Ex Israelitis; de filiis Pharos, Jeremia, Azia, Malchia, Miamin, Eleazar, Asabia, & Bania. De filiis Ilami, Mathania, Zacharia, Jael, Abdia, Jerimoth, & Elia. De filiis Zatu, Elianani, Elisub, Mathanai, Jermoth, Zabad, & Aziza. De filiis Babai, Joanan, Hanania, Zabu, & Tali. De filiis Bani, Meselam, Maluch, Adias, Jasub, Jasal, & Rimoth. De filiis Phaat-Moab, Adna, Chalil, Banaia, Maasia, Mathania, Bisliel, Banui, & Manasse. De filiis Iram, Eliazar, Jesia, Melchia, Semeias, & Semeon, Benjamin, Maluch, Samaria. De filiis Asim, Mattai, Mathatha, Zidab, Elibelet, Jeram, Manasse, Semei. De filiis Eli, Moadia, Amram, Joel, Banaia, Badaia, Chelcia, Unia, Merimoth, Eliasiph, Mathania, Mattanai. Et fecerunt filii Banui, Semei, Selemias, Nathan, Adias, Machnadabu, Masasani, Sasai, Ezriel, Selemias, Samarias, Salum, Amarias, & Joseph. De filiis Nabu, Jael, Mathathias, Zabad, Zebenias, Zadai, Joel, & Banaia. Omnes isti duxerant uxores alienigenas, natique fuerant eis filii ex ipsis. 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΝΕΕΜΙΑΣ.

ΚΕΦ. α´.

1 Λόγοι Νεεμία (α) υἱοῦ Χελκία. καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ (β) Χασελεῦ ἔτους εἰκοστοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν Σουσὰν (γ) ἀ-
2 βιρά. Καὶ ἦλθεν Ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐτὸς καὶ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ τῶν σωθέντων, οἳ
3 κατελείφθησαν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ περὶ Ἱερουσαλήμ. (δ) Καὶ εἶποσαν πρός με, Οἱ καταλειπόμενοι οἱ καταλειφθέντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν πονηρίᾳ μεγάλῃ καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τείχη Ἱερουσαλὴμ καθῃρημένα, (ε) καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί.

NEEMIAS.

CAP. I.

Verba Neemia filii Chelcia. Et factum est in mense Chasleu anni vigesimi, & ego eram in Susan (a) Abira. Et venit Anani unus de fratribus meis, ipse, & viri Juda. Et interrogavi eos de (b) superstitibus, qui remanserant ex captivitate, & de Hierusalem. Et dixerunt ad me; Residui qui remanserunt de captivitate ibi in provincia, in malo magno, & in opprobrio: & mœnia Hierusalem dejecta: & portæ ejus incensæ sunt in igne. 1 2 3

MS. A. (α) υἱοῦ Ἀχαλία. (β) Χασηλοῦ (γ) ἀβειρρά. (δ) Καὶ εἶπον πρός με, Οἱ καταλειπόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας (ε) καὶ πύλαι αὐτῆς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الكتاب الثاني لعزرا الكاهن *

* بسم الله الخالق الحي الناطق *

* الفصل الاول *

1 * خطاب نحميا ابن حلقيا الكاهن الكبير * وكان في الشهر التاسع * وانا كنت في سوسن
2 الجوسق بلد اردسير * حتى جاء واحد من اخوتي هو وقوم معه من يهودا * فسالتهم عن
3 اليهود القليلة الذين بقوا من السبي وعن اورشليم المدينة * فقالوا لي * هولاي القوم
الذي سالت عنهم من السبي * هم ثم في المدينة ببلية عظيمة ومعيرة * واما اسوار
اورشليم فهي مثلومة * وابوابها احرقت بالنار *

LIBER SECUNDUS EZRÆ SACERDOTIS.

In nomine Dei Creatoris, Vivi, Rationalis.

CAPUT I.

Sermo Nehemiæ filii Helciæ summi sacerdotis. Et fuit mense nono, existente me in Susan palatio regio, regione Ardasiris; Ut adventaret quidam è fratribus meis unà cum turba, de Judæa. Quos cùm interrogâssem de Judæis superstitibus qui reliqui remanserant è captivis, deque urbe Jerusalem; Dixerunt mihi, Homines illi captivi de quibus interrogâsti nos, illic in urbe versantur in summa miseria & opprobrio: mœnia verò Jerusalem perrupta sunt, & portæ ejus igni exustæ. 1 2 3

עזרא ב — Versio VULG. LAT.

4 וַיְהִי כְּשָׁמְעִי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה יָשַׁבְתִּי וָאֶבְכֶּה וָאֶתְאַבְּלָה יָמִים וָאֱהִי צָם וּמִתְפַּלֵּל לִפְנֵי אֱלֹהֵי
5 הַשָּׁמָיִם׃ וָאֹמַר אָנָּא יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וָחֶסֶד לְאֹהֲבָיו
6 וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֺתָיו׃ תְּהִי־נָא אָזְנְךָ־קַשֶּׁבֶת וְעֵינֶיךָ פְתֻחוֹת לִשְׁמֹעַ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ אֲשֶׁר אָנֹכִי
מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם יוֹמָם וָלַיְלָה עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ וּמִתְוַדֶּה עַל־חַטֹּאות בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָטָאנוּ
7 לָךְ וַאֲנִי וּבֵית־אָבִי חָטָאנוּ׃ חֲבֹל חָבַלְנוּ לָךְ וְלֹא־שָׁמַרְנוּ אֶת־הַמִּצְוֺת וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־
8 הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ׃ זְכָר־נָא אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לֵאמֹר
9 אַתֶּם תִּמְעָלוּ אֲנִי אָפִיץ אֶתְכֶם בָּעַמִּים׃ וְשַׁבְתֶּם אֵלַי וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֺתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אִם־
יִהְיֶה נִדַּחֲכֶם בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם אֲקַבְּצֵם וַהֲבוֹאֹתִים אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי לְשַׁכֵּן אֶת־
10 שְׁמִי שָׁם׃ וְהֵם עֲבָדֶיךָ וְעַמֶּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבְיָדְךָ הַחֲזָקָה׃ אָנָּא אֲדֹנָי
11 תְּהִי נָא אָזְנְךָ־קַשֶּׁבֶת אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ הַחֲפֵצִים לְיִרְאָה אֶת־שְׁמֶךָ וְהַצְלִיחָה־
נָּא לְעַבְדְּךָ הַיּוֹם וּתְנֵהוּ לְרַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ הַזֶּה וַאֲנִי הָיִיתִי מַשְׁקֶה לַמֶּלֶךְ׃

Cúmque audiſſem verba hujuſcemodi, ſedi, & flevi, 4
& luxi diebus multis: jejunabam, & orabam ante faciem Dei cœli. Et dixi; Quæſo, Domine, Deus cœli fortis, 5
magne atque terribilis, qui cuſtodis pactum & miſericordiam cum his qui te diligunt, & cuſtodiunt mandata tua: Fiant aures tuæ auſcultantes, & oculi tui aperti, 6
ut audias orationē ſervi tui, quā ego oro corā te hodie, nocte & die, pro filiis Iſrael ſervis tuis: & confiteor pro peccatis filiorum Iſrael, quibus peccaverunt tibi: ego & domus patris mei peccavimus, Vanitate ſeducti ſumus, 7
& non cuſtodivimus mandatum tuum, & ceremonias, & judicia, quæ præcepiſti Moyſi famulo tuo. Memento 8
verbi, quod mandaſti Moyſi ſervo tuo, dicens; Cùm tranſgreſſi fueritis, ego diſpergam vos in populos: Et 9
ſi revertamini ad me, & cuſtodiatis præcepta mea, & faciatis ea; etiamſi abducti fueritis ad extrema cœli, inde congregabo vos, & reducam in locum, quem elegi ut habitaret nomen meum ibi. Et ipſi ſervi tui, & populus 10
tuus: quos redemiſti in fortitudine tua magna, & in manu tua valida. Obſecro, Domine, ſit auris tua attendens 11
ad orationem ſervi tui, & ad orationem ſervorum tuorum, qui volunt timere nomen tuum: & dirige ſervum tuum hodie, & da ei miſericordiam ante virum hunc; ego enim eram pincerna regis.

CAP. II. ב

1 וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת עֶשְׂרִים לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ יַיִן לְפָנָיו וָאֶשָּׂא אֶת־הַיַּיִן וָאֶתְּנָה לַמֶּלֶךְ וְלֹא־
2 הָיִיתִי רַע לְפָנָיו׃ וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ פָּנֶיךָ רָעִים וְאַתָּה אֵינְךָ חוֹלֶה אֵין זֶה כִּי־אִם רֹעַ לֵב
3 וָאִירָא הַרְבֵּה מְאֹד׃ וָאֹמַר לַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָם יִחְיֶה מַדּוּעַ לֹא־יֵרְעוּ פָנַי אֲשֶׁר הָעִיר בֵּית־
4 קִבְרוֹת אֲבֹתַי חֲרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ אֻכְּלוּ בָאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ עַל־מַה־זֶּה אַתָּה מְבַקֵּשׁ
5 וָאֶתְפַּלֵּל אֶל־אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם׃ וָאֹמַר לַמֶּלֶךְ אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־יִיטַב עַבְדְּךָ לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנִי
6 אֶל־יְהוּדָה אֶל־עִיר קִבְרוֹת אֲבֹתַי וְאֶבְנֶנָּה׃ וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ וְהַשֵּׁגַל יוֹשֶׁבֶת אֶצְלוֹ עַד־מָתַי
יִהְיֶה מַהֲלָכְךָ וּמָתַי תָּשׁוּב וַיִּיטַב לִפְנֵי־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלָחֵנִי וָאֶתְּנָה לוֹ זְמָן׃

FActum eſt autem in menſe Niſan, anno vigeſimo Ar- 1
taxerxis regis: & vinum erat ante eum, & levavi vinum, & dedi regi: & eram quaſi languidus ante faciem ejus. Dixitque mihi rex; Quare vultus tuus triſtis eſt, cùm te 2
ægrotum non videam? non eſt hoc fruſtrà, ſed malum neſcio quod in corde tuo eſt. Et timui valdè, ac nimis: Et 3
dixi regi; Rex, in æternum vive: quare non mœreat vultus meus, quia civitas domûs ſepulchrorum patris mei deſerta eſt, & portæ ejus combuſtæ ſunt igni? Et ait 4
mihi rex, Pro qua re poſtulas? Et oravi Deum cœli, Et dixi ad regem; Si videtur regi bonum, & ſi placet ſer- 5
vus tuus ante faciem tuam, ut mittas me in Judæam, ad civitatem ſepulchri patris mei, & ædificabo eam. Di- 6
xitque mihi rex, & regina quæ ſedebat juxta eum; Uſque ad quod tempus erit iter tuum, & quando reverteris? Et placuit ante vultum regis, & miſit me: & et conſtitui ei tempus.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tunc auditis hujuſcemodi verbis, conſedi 4
flens ac plorans multis diebus, quibus jejunavi & oravi coram Deo cœli: Ac dixi; Obſe- 5
cro te Domine Deus potentiſſime, Summe, atque Tremende, veritatem & benevolentiam ſervans amicis tuis & obſervantibus mandata tua: Sint modò oculi tui aperti, & aures tuæ 6
intentæ ad audiendam orationem quā ego ſervus tuus apud te oro diu noctúque pro Iſraelitis ſervis tuis. Equidem fateor peccata Iſraelitarum quibus in te peccaverunt, & ego atque familia patris mei coram te peccavimus: Haud ſervantes mandata & leges quas præ- 7
cepiſti Moſi ſervo tuo. Recordare omnium 8
mandatorum quæ præcepiſti Moſi ſervo tuo, & dixiſti ei; Vos perfidè acturi eſtis in me, unde ego diſperdam vos inter gentes. At 9
cùm ad me converſi fueritis, & mandata mea ſervaveritis, eaque perfeceritis; etiamſi fuerint diſperſi veſtri in extremitatibus cœli, indè recipiam vos & reducam vos ad locum quem elegi ad collocandum ibi nomen meum. Iſti quidem ſervi tui ſunt & populus tuus, 10
quem redemiſti fortitudine tuā maximâ & manu tuā validiſſimâ. Quæſo te Domine, ſit 11
auris tua intenta in orationem ſervi tui & in orationem volentium revereri nomen tuum: & libera ſervum tuum hodiè, & gratioſum redde eum apud virum iſtum.

CAP. II.

[illegible]

ERam ego pincerna regis: *acciditque* tunc 1
temporis, menſe *videlicet* Niſan, anno vigeſimo Artahſeſtis regis, ut vinum propinans corā rege, acciperem vinum offerrémque regi. Cùmque non eſſem ſolitus mœſtus eſſe in conſpectu regis, Dixit mihi rex; Quam ob 2
cauſam vultus tuus mœſtus eſt, quum tu non ſis ægrotus? non eſt hoc niſi afflictio cordis. Ego quamplurimo timore correptus, Dixi 3
regi; Rex, æternùm vivas: quare non ſqualeret vultus meus, quum urbs ſedes regia patrum meorum ſit vaſtata, & portæ ejus igni ſuccenſæ? Tum dicente mihi rege, Qua de 4
re rogas? Deum cœli deprecatus, Dixi re- 5
gi; Si regi jucundum eſt, ſique gratus ſum ego ſervus tuus coram te; mittas me in Judæam, ad urbem ſepulchrorum majorum meorum, & ædificem eam. Dixit autem mihi rex; 6
Stulte, quouſque iturus es ac rediturus? Annuit tamen rex, dimiſitque me: at præſcripſit mihi tempus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τοὺς λόγους τούτους, ἐκάθισα καὶ ἔκλαυσα, καὶ ἐπένθησα ἡμέρας, καὶ ἤμην
5 νηστεύων καὶ προσευχόμενος (ζ) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ εἶπα, Μὴ δὴ κύριε ὁ Θεὸς τοῦ οὐρα-
νοῦ, ὁ ἰσχυρὸς, ὁ μέγας καὶ (†)φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ (η)ἔλεός σου τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν
6 καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· Ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳ-
γμένοι, τοῦ ἀκοῦσαι προσευχὴν (") τοῦ δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ
νύκτα περὶ υἱῶν Ἰσραὴλ δούλων σου· καὶ ἐξαγορεύω (θ) ἐπὶ ἁμαρτίαις υἱῶν Ἰσραὴλ (ι) αἷς ἡμάρτομέν
7 σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος πατρός μου ἡμάρτομεν. Διαλύσει διελύσαμεν πρὸς σὲ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν
8 τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνετείλω τῷ Μωυσῇ (κ) παιδί σου. Μνήσθητι
δὴ τὸν λόγον ὃν ἐνετείλω(κ) τῷ Μωυσῇ παιδί σου, λέγων, Ὑμεῖς ἐὰν ἀσυνθετήσητε, ἐγὼ διασκορ-
9 πιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς. Καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρὸς μὲ, καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσητε
αὐτὰς, ἐὰν ᾖ ἡ διασπορὰ ὑμῶν ἀπ᾽ ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξω αὐτοὺς καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς
10 τὸν τόπον, ὃν ἐξελεξάμην κατασκηνῶσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. Καὶ αὐτοὶ παῖδές σου καὶ λαός σου,
11 οὓς ἐλυτρώσω (λ) ἐν τῇ δυνάμει σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ. (μ) Μὴ δὴ κύριε·
ἀλλὰ ἔστω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου
τῶν θελόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ τῷ παιδί σου σήμερον, καὶ δὸς αὐτὸν εἰς οἰ-
κτιρμοὺς (ν) ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου. καὶ ἐγὼ ἤμην οἰνοχόος τῷ βασιλεῖ.

MS. A. (ζ) ἐνώπιον Θεοῦ (†) ὁ φοβερὸς, (η) ἔλεος τοῖς (") δούλου (θ) ἐπὶ ἁμαρτίας (ι) ἃς (κ) τῷ παιδί σου Μωυσῇ, (λ) ἐν δυνάμει (μ) Μὴ δή· ἀλλ᾽ ἔστω (ν) ἐνώπιον τοῦ ἀνδρός. κἀγὼ ἤμην

4 *Et factum est in audiendo me verba hæc, sedi, & ploravi, & luxi dies,*
5 *& fui jejunans, & orans in conspectu Dei cœli. Et dixi; (c) Ne,*
quæso, Domine, Deus cœli, fortis, magnus, & terribilis, custodiens te-
stamentum, & misericordiam tuam diligentibus (d) ipsum, & custodi-
6 *entibus mandata ipsius. Sit, quæso, auris tua attendens, & oculi tui*
aperti, ad audiendam deprecationem servi tui; quam ego deprecor in con-
spectu tuo hodiè die ac nocte pro filiis Israel servis tuis. Et confiteor su-
per peccatis filiorum Israel, quæ peccavimus tibi. Et ego, & domus pa-
7 *tris mei peccavimus. Dissolutione dissolvimus erga te, & non custodi-*
vimus mandata, & præcepta, & judicia, quæ mandâsti Moysi puero tuo.
8 *Memento nunc verbi, quod mandâsti Moysi puero tuo, dicens; Vos,*
9 *si prævaricati eritis; ego dispergam vos in populis. Et, si reverteritis*
ad me, & servaveritis mandata mea, & feceritis ea; si fuerit dispersio
vestra à summo cœli; inde congregabo ipsos, & introducam ipsos in lo-
10 *cum, quem elegi ad habitandum nomen meum ibi. Et ipsi pueri tui, &*
populus tuus; quos redemisti in virtute tua magna, & in manu tua va-
11 *lida. (e) Ne, quæso, Domine. Sed sit auris tua attendens in depreca-*
tionem servi tui, & ad deprecationem puerorum tuorum volentium timere
nomen tuum. Et prospera, quæso, servum tuum hodiè; & da eum in
miserationes in conspectu viri hujus. Et ego eram pincerna regi.

ΚΕΦ. β΄.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ Νισὰν ἔτους εἰκοστοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἔλα-
2 βον τὸν οἶνον, καὶ ἔδωκα τῷ βασιλεῖ· καὶ οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεὺς, Διὰ
τί τὸ πρόσωπόν σου πονηρὸν, καὶ οὐκ εἶ μετριάζων; (α) καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο, εἰ μὴ πονηρία καρδίας. καὶ
3 ἐφοβήθην πολὺ σφόδρα, Καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, Ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διὰ τί οὐ μὴ γένη-
ται πονηρὸν τὸ πρόσωπόν μου, (β) διότι ἡ πόλις οἶκος μνημείων πατέρων μου ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι
4 αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρί; Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεὺς, Περὶ τίνος τοῦτο (γ) σὺ ζητεῖς; καὶ προσ-
5 ηυξάμην πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, Εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, καὶ εἰ ἀγα-
θυνθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου, ὥστε πέμψαι αὐτὸν (δ) ἐν Ἰούδα εἰς πόλιν μνημείων πατέρων
6 μου, καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν. Καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεὺς, καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐχόμενα αὐτοῦ, Ἕως
πότε ἔσται (ε) ἡ πορεία σου, καὶ πότε ἐπιστρέψεις; καὶ ἠγαθύνθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλέ με,
καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον.

MS. A. (α) οὐκ ἔστιν (β) διὰ τί (γ) συζητεῖς; (δ) εἰς Ἰούδα (ε) ἡ παρουσία σου,

CAP. II.

1 *ET factum est in mense Nisan anni vigesimi Arthasastha regi, & erat*
vinum coram (a) me: & levavi vinum, & dedi regi: & non erat ali-
2 *us coram eo. Et dixit mihi rex; Quarè facies tua mala, & non (b)*
es infirmus? Et non est hoc, nisi malum cordis. Et timui multùm valdè,
3 *Et dixi regi; Rex in æternum vivat. Cur non fiat mala facies mea;*
quandoquidem civitas, domus monumentorum patrum meorum desolata
4 *est, & portæ ejus excesæ sunt in igne? Et dixit mihi rex; Pro quo hoc*
5 *tu quæris? Et deprecatus sum ad Deum cœli, Et dixi regi; Si super*
regem, bonum, & si bonus erit puer tuus in conspectu tuo, ut mittat
ipsum in Juda, in civitatem monumentorum patrum meorum; & reæ-
6 *dificabo eam. Et dixit mihi rex, & concubina sedens juxta eum: us-*
que ad quod tempus erit iter tuum, & quando reverteris? Et bonum fuit
coram rege, & misit me, & dedi ei terminum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وكان عند سماعي هذا جلست وبكيت وحزنت اياما كثيرة * وكنت صايما ومصليا قدام الرب
5 الاله اله السماء والارض * وقلت بطلبة يا رب يا اله السماء * الضابط العظيم المهوب * حافظ العهد
6 والفضل لمحبيه وحافظي فرايضه * تكون الان سامعا ناصتا الى سماع صلاة عبدك الذي انا
مصليا بين يديك في هذا الزمان نهارا وليلا على بني اسرايل الذين اخطوا بين يديك * وانا
7 واهل بيت ابي اخطينا اليك * اذ افسدنا افعالنا بين يديك * ولم نحفظ الوصايا والمرسوم
8 والاحكام الذي امرت على يد موسى عبدك * اذكر الان الخطاب الذي اوصيت موسى
9 عبدك * وقلت له * ان انتم كذبتم بي وانا ابددكم في الشعوب * وسترجعون الي وتحفظون
فرايضي وتعملونها * وان تكونوا مبددين في طرف السماء فاني اجمعكم واجيبكم الى الموضع
10 الذي اخترته ليكون اسمي ثم * فانظر الى عبيدك وشعبك الذي خلصت يا رب بقوتك
11 العظيمة وبذراعك القوي * واقبل طلبة وصلاة عبيدك المحبين اسمك الخايفين منك *
وانجح الان لعبدك اليوم * واعطيه رحمات قدام هذا الرجل * وانا كنت ساقي الملك *

4 *Et fuit his auditis, ut sedens lugerem ac dolerem diebus multis, maneremque jejunans & orans coram Domino Deo, Deo*
5 *cœli ac terræ, Et dicerem; Quæso O Domine O Deus cœli, Omnitenens, Summe, Tremende; servans fœdus & beneficentiam diligentibus te & custodientibus statuta tua:*
6 *Esto nunc audiens & auscultans ad percipiendam orationem servi tui, quam ante te profundo hoc tempore diu noctuque pro filiis Israelis qui coram te peccaverunt. Ego etiam & genus paternæ domûs meæ peccavimus in*
7 *te, Corrumpentes opera nostra coram te, neque servantes præcepta, statutum, atque judicia quæ mandâsti per Mosen servum tuum.*
8 *Memento nunc sermonis quem mandâsti Mosi servo tuo, & dixisti ei; Si vos mentiti fueritis in me, ego vicissim dispergam vos inter gentes:*
9 *At ad me reversi, & statuta mea custodientes & exequentes; etiamsi dispersi fueritis in extremitatem cœli, equidem colligam vos & adducam vos ad locum quem elegi ut ibi sit nomen meum.*
10 *Respice igitur in servos tuos & populum tuum quem liberâsti O Domine potentiâ tuâ magnâ & brachio tuo valido:*
11 *Et suscipe deprecationem & orationem servorum tuorum diligentium nomen tuum, te reverentium: & prosperum nunc redde servum tuum hodie, & præsta ei misericordias apud hunc virum. Ego autem eram pincerna regis.*

* الفصل الثاني *

1 * فلما كان في شهر نيسان سنة عشرين لارتحشست الملك * كان بين يدي خمرا * فرفعت كاس
2 الخمر واعطيت الملك * ولم اكن مبغوضا منه * ولا ممن هو بين يديه * فقال لي ما بال وجهك
عبوس بخلاف عادتك * وانت ليس بمريض * ليس هذا الا سوسة * فخشيت جدا من كلامه
3 * وقلت له * الملك يعيش الى الابد * ما بال لا يتغير وجهي ويستحيل * والغم في باطن
4 قلبي * من اجل ان المدينة التي فيها ذكر قبور ابايي خربة * وابوابها ماحية بالنار * فقال
5 لي الملك * على هذا مبتغي * وصليت الى اله السماء * وقلت للملك ان يحسن عندك
6 وبين يديك * فارسلني الى بلاد يهودا الى مدينة قبور ابايي فاعمرها * فقال لي الملك *
يا مسكين الى متى يكون مسيرك * فحسن عند الملك ان يخليني بعد ما اعطيته
عهدا *

CAP. II.

1 *ITaque mense Nisan, anno vigesimo Artahsestis regis, cùm vinum haberem coram me, & levâssem calicem vini, & porrexissem regi; (neque verò exosus eram ipsi, neque iis qui erant in conspectu ipsius)*
2 *Dixit mihi; Quid rei est quòd vultus tuus tristis est præter consuetudinem tuam, quum tu non sis æger? non est hoc nisi angor: quare extimui valde verba ejus,*
3 *Et dixi ei; Vivat rex in æternum: quonam pacto non immutaretur vultus meus & alteraretur, quandoquidem dolor occupat præcordia mea, eò quòd urbs in qua sunt monumenta sepulchrorum patrum meorum, vastata est, & portæ ejus igni deletæ?*
4 *Dixit mihi rex, Id expetis? Tum Deum cœli deprecatus,*
5 *Dixi regi; Si gratum tibi & coram te est, mitte me in regionem Judææ ad urbem sepulchrorum majorum meorum, ut ædificem eam.*
6 *Dixit mihi rex, Heus miser, quousque tandem perdurabit cursitatio tua? placuit tamen regi dimittere me, postquam tempus ei præfinivissem.*

נחמיה : ב

7 וָאוֹמַר לַמֶּלֶךְ אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב אִגְּרוֹת יִתְּנוּ־לִי עַל־פַּחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר אֲשֶׁר יַעֲבִירוּנִי עַד אֲשֶׁר־אָבוֹא אֶל־יְהוּדָה׃
8 וְאִגֶּרֶת אֶל־אָסָף שֹׁמֵר הַפַּרְדֵּס אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִתֶּן־לִי עֵצִים לְקָרוֹת אֶת־שַׁעֲרֵי הַבִּירָה אֲשֶׁר־לַבַּיִת וּלְחוֹמַת הָעִיר וְלַבַּיִת אֲשֶׁר־אָבוֹא אֵלָיו וַיִּתֶּן־לִי הַמֶּלֶךְ כְּיַד־אֱלֹהַי הַטּוֹבָה עָלָי׃
9 וָאָבוֹא אֶל־פַּחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר וָאֶתְּנָה לָהֶם אֵת אִגְּרוֹת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח עִמִּי הַמֶּלֶךְ שָׂרֵי חַיִל וּפָרָשִׁים׃
10 וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמֹּנִי וַיֵּרַע לָהֶם רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר־בָּא אָדָם לְבַקֵּשׁ טוֹבָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
11 וָאָבוֹא אֶל־יְרוּשָׁלָםִ וָאֱהִי־שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃
12 וָאָקוּם לַיְלָה אֲנִי וַאֲנָשִׁים מְעַט עִמִּי וְלֹא־הִגַּדְתִּי לְאָדָם מָה אֱלֹהַי נֹתֵן אֶל־לִבִּי לַעֲשׂוֹת לִירוּשָׁלָםִ וּבְהֵמָה אֵין עִמִּי כִּי אִם־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֲנִי רֹכֵב בָּהּ׃
13 וָאֵצְאָה בְשַׁעַר־הַגַּיְא לַיְלָה וְאֶל־פְּנֵי עֵין הַתַּנִּין וְאֶל־שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת וָאֱהִי שֹׂבֵר בְּחוֹמֹת יְרוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר־הֵם פְּרוּצִים וּשְׁעָרֶיהָ אֻכְּלוּ בָאֵשׁ׃
14 וָאֶעֱבֹר אֶל־שַׁעַר הָעַיִן וְאֶל־בְּרֵכַת הַמֶּלֶךְ וְאֵין־מָקוֹם לַבְּהֵמָה לַעֲבֹר תַּחְתָּי׃
15 וָאֱהִי עֹלֶה בַנַּחַל לַיְלָה וָאֱהִי שֹׂבֵר בַּחוֹמָה וָאָשׁוּב וָאָבוֹא בְּשַׁעַר הַגַּיְא וָאָשׁוּב׃
16 וְהַסְּגָנִים לֹא יָדְעוּ אָנָה הָלַכְתִּי וּמָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלַיְּהוּדִים וְלַכֹּהֲנִים וְלַחֹרִים וְלַסְּגָנִים וּלְיֶתֶר עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה עַד־כֵּן לֹא הִגַּדְתִּי׃
17 וָאוֹמַר אֲלֵהֶם אַתֶּם רֹאִים הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בָהּ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלַםִ חֲרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ נִצְּתוּ בָאֵשׁ לְכוּ וְנִבְנֶה אֶת־חוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ וְלֹא־נִהְיֶה עוֹד חֶרְפָּה׃
18 וָאַגִּיד לָהֶם אֶת־יַד אֱלֹהַי אֲשֶׁר־הִיא טוֹבָה עָלַי וְאַף־דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר־לִי וַיֹּאמְרוּ נָקוּם וּבָנִינוּ וַיְחַזְּקוּ יְדֵיהֶם לַטּוֹבָה׃
19 וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמּוֹנִי וְגֶשֶׁם הָעַרְבִי וַיַּלְעִגוּ לָנוּ וַיִּבְזוּ עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ מָה־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים הַעַל הַמֶּלֶךְ אַתֶּם מֹרְדִים׃
20 וָאָשִׁיב אוֹתָם דָּבָר וָאוֹמַר לָהֶם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא יַצְלִיחַ לָנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו נָקוּם וּבָנִינוּ וְלָכֶם אֵין־חֵלֶק וּצְדָקָה וְזִכָּרוֹן בִּירוּשָׁלָםִ׃

Versio VULG. LAT.

Et dixi regi; Si regi videtur bonum, epistolas det mi- 7
hi ad duces regionis trans Flumen, ut traducant me, do-
nec veniam in Judæam: Et epistolam ad Asaph custo- 8
dem saltûs regis, ut det mihi ligna, ut tegere possim por-
tas turris domûs, & muros civitatis, & domum, quam
ingressus fuero. Et dedit mihi rex juxta manum Dei mei
bonam mecum. Et veni ad duces regionis trans Flu- 9
men, dedique eis epistolas regis. Miserat autem rex
mecum principes militum, & equites. Et audierunt 10
Sanaballat Horonites, & Tobias servus Ammanites:
& contristati sunt afflictione magnâ, quòd venisset ho-
mo, qui quæreret prosperitatem filiorum Israel. Et 11
veni Jerusalem, & eram ibi tribus diebus. Et surre- 12
xi nocte ego, & viri pauci mecum, & non indicavi
cuiquam quid Deus dedisset in corde meo ut facerem
in Jerusalem, & jumentum non erat mecum, nisi ani-
mal, cui sedebam. Et egressus sum per portam val- 13
lis nocte, & ante fontem draconis, & ad portam ster-
coris, & considerabam murum Jerusalem dissipatum,
& portas ejus consumptas igni. Et transivi ad portam 14
fontis, & ad aquæductum regis, & non erat locus ju-
mento, cui sedebam, ut transiret. Et ascendi per tor- 15
rentem nocte, & considerabam murum, & reversus
veni ad portam vallis, & redii. Magistratus autem 16
nesciebant quò abiissem, aut quid ego facerem: sed &
Judæis, & sacerdotibus, & optimatibus, & magistrati-
bus, & reliquis qui faciebant opus, usque ad id loci
nihil indicaveram. Et dixi eis; Vos nostis afflictionem 17
in qua sumus; quia Jerusalem deserta est, & portæ ejus
consumptæ sunt igni: venite & ædificemus muros Jeru-
salem, & non simus ultrà opprobrium. Et indicavi 18
eis manum Dei mei, quòd esset bona mecum, & ver-
ba regis, quæ locutus esset mihi, & aio; Surgamus, &
ædificemus. Et confortatæ sunt manus eorum in bono.
Audierunt autem, Sanaballat Horonites, et Tobias ser- 19
vus Ammanites, et Gosem Arabs, et subsannaverunt
nos, et despexerunt, dixeruntque; Quæ est hæc res
quam facitis? numquid contra regem vos rebellatis?
Et reddidi eis sermonem, dixique ad eos; Deus cœli 20
ipse nos juvat, et nos servi ejus sumus: surgamus et
ædificemus: vobis autem non est pars, et justitia, et
memoria in Jerusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Deinde dixi regi; Si regi gratum est, scribant 7
mihi epistolam ad præsidem qui est in *regione*
transfluviali, ut transmittant me donec per-
veniam ad Judæam: Et *aliam* epistolam ad 8
Asaphum custodem viridarii regis, ut det mi-
hi ligna ad conficiendas portas domûs & pa-
latii, murorum urbis, & domûs quam ingres-
surus sum: deditque mihi rex, prout manus
Dei mei affuerat mihi. Cùm itaq; pervenis- 9
sem ad præsidem qui erat trans flumen, reddi-
di ei epistolam regis: Miserat autem mecum
rex ducem quendam equitum. Quod cùm au- 10
disset Sambelat Huranites, & Tobia, servi
Ammonitarum; ægrè tulerunt advenisse ho-
minem ad procurandum bonum Israelitis.
Deniq; cùm pervenissem in Jerusalem, & fu- 11
issem ibi tribus diebus; Surrexi noctu ego et 12
viri illi qui mecum venerant (nemini autem
indicavi quod Deus indiderat animo meo fa-
ciendum pro Jerusalem: neq; jumentum erat
mecum, præter jumentū illud cui insidebam)
Et egressus sum noctu ad portam vallis, ver- 13
sus fontem collium, tum ad portā Asphoth;
& obturare cœpi muros Jerusalem qui per-
rupti erant, & portas quæ erant igni succen-
sæ. Inde transivi ad portā vallis & ad aquæ- 14
ductum regis, at non erat ibi jumento transf-
eundi locus. Ascendebam ergò per vallem 15
noctu, & obturabam noctu; ac tum venie-
bam, & ingrediens per portam vallis rever-
tebar. Præfecti verò nesciebant quò irem 16
aut quid facerem: nam Judæis, sacerdotibus,
præfectis, scribis, & reliquis curatoribus o-
peris adhuc non indicaveram. Tum dixi eis; 17
Vos videtis malum in quo versamur: ecce Je-
rusalem vastata est, & portæ ejus igni exu-
stæ: venite, ædificemus murum Jerusalem,
ut non simus posthac opprobrium. Et cùm 18
indicâssem eis manum Dei mei affuisse mihi
in bonum, & verba regis quæ dicta mihi fu-
erant; dixerunt, Surgemus & ædificabimus:
& confirmârunt manus suas ad agendum bo-
num. Quod cùm audissent Sambelat Hura- 19
nites, & Tobia, viri Ammonitæ, & Gesom
Arabs; deriserunt & subsannârunt nos, di-
centes; Quodnam est opus hoc quod aggre-
dimini? an contra regem rebellatis? Qui- 20
bus responsum dedi ac dixi; Deus quidem
cœli servavit nos, ideo nos operamur, surgi-
mus, & ædificamus: vobis autem neque
jus, neque memoria, neque pars est in Je-
rusalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, Εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, δότω μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν
8 τοῦ ποταμοῦ, ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ Ἰούδαν, Καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ Ἀσὰφ φύλακα τοῦ παραδείσου
ὅς ἐστι τῷ βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάσαι τὰς πύλας, καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ εἰς
9 οἶκον ὃν εἰσελεύσομαι εἰς αὐτόν. καὶ ἔδωκέ μοι ὁ βασιλεὺς ὡς χεὶρ θεοῦ ἡ ἀγαθή. Καὶ ἦλθον πρὸς
τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως· καὶ ἀπέστειλε μετ' ἐ-
10 μοῦ ὁ βασιλεὺς (ζ) ἀρχηγοὺς δυνάμεως καὶ ἱππεῖς. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβία ὁ δοῦ-
λος (η) Ἀμμωνὶ, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐγένετο, (θ) ὅτι ἥκει ὁ ἄνθρωπος ζητῆσαι ἀγαθὸν τοῖς υἱ-
11 12 οῖς Ἰσραήλ. Καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἤμην ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. Καὶ ἀνέστην νυκτὸς ἐγὼ καὶ
ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ τί ὁ θεὸς δίδωσιν εἰς καρδίαν μου τοῦ ποιῆ-
σαι μετὰ τοῦ Ἰσραήλ, καὶ κτῆνος οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ, εἰ μὴ τὸ κτῆνος (ι) ᾧ ἐγὼ ἐπιβαίνω ἐπ' αὐτῷ.
13 Καὶ ἐξῆλθον ἐν πύλῃ τοῦ γωλελὰ, καὶ πρὸς στόμα πηγῆς τῶν συκῶν, καὶ εἰς πύλην τῆς κοπρίας· καὶ
ἤμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει Ἱερουσαλὴμ ὃ αὐτοὶ καθαιροῦσι, καὶ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν (ι)
14 πυρί. Καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην τοῦ αἲν, καὶ εἰς κολυμβήθραν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἦν τόπος τῷ κτή-
15 νει παρελθεῖν ὑποκάτω μου. Καὶ ἤμην ἀναβαίνων ἐν τῷ τείχει χειμάρρου νυκτὸς, καὶ ἤμην συν-
16 τρίβων ἐν τῷ τείχει, καὶ ἤμην ἐν πύλῃ τῆς φάραγγος, καὶ ἐπέστρεψα. Καὶ οἱ φυλάσσοντες οὐκ ἔγνω-
σαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ· καὶ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι. καὶ τοῖς ἐντίμοις, καὶ τοῖς
17 στρατηγοῖς, καὶ τοῖς καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα. Καὶ εἶπα πρὸς αὐ-
τοὺς, Ὑμεῖς βλέπετε (κ) τὴν πονηρίαν ταύτην, ἐν ᾗ ἐσμὲν ἐν αὐτῇ, πῶς Ἱερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ
αἱ πύλαι αὐτῆς ἐδόθησαν πυρί. δεῦτε, καὶ διοικοδομήσωμεν τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα
18 ἔτι ὄνειδος. Καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἥ ἐστιν ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, (λ) καὶ πρὸς τοὺς
λόγους τοῦ βασιλέως οὓς εἶπέ μοι· καὶ εἶπα, Ἀναστῶμεν, καὶ οἰκοδομήσωμεν. καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖ-
19 ρες αὐτῶν (μ) εἰς τὸ ἀγαθόν. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβία ὁ δοῦλος ὁ Ἀμμωνὶ, καὶ Γη-
σὰμ ὁ Ἀραβὶ, καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς, καὶ ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εἶπον, Τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ὑμεῖς ποιεῖ-
20 τε; ἢ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστατεῖτε; Καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον, καὶ εἶπα αὐτοῖς, Ὁ θε-
ὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαροὶ, καὶ οἰκοδομήσομεν· καὶ ὑμῖν
οὐκ ἔστι μερὶς καὶ δικαιοσύνη καὶ μνημόσυνον ἐν Ἱερουσαλήμ.

Et dixi regi; Si super regem, bonum; det mihi epistolas ad subregulos 7
trans flumen; ut deducant me, donec venero in Judam; Et epistolam 8
ad Asaph custodem paradisi, qui est regi, ut det mihi ligna ad tegen-
dum (c) portas, & ad murum civitatis, & ad domum, quam ingredi-
ar in eam. Et dedit mihi rex, sicut manus Dei bona. Et veni ad sub- 9
regulos trans flumen, & dedi eis epistolas regis. Et miserat mecum rex
principes virtutis, & equites. Et audivit Sanaballat Aroni, & To- 10
bia servus Ammoni: & malum eis factum (d) est; quia venit homo
quærere bonum filiis Israel. Et veni in Hierusalem, & fui ibi dies tres. 11
Et surrexi nocte ego, & viri pauci mecum, & non annuntiavi homini, 12
quid Deus dat in cor meum facere cum Israel: & jumentum non est
mecum, nisi jumentum, quem ego inscendo super illud. Et egressus sum 13
in (e) porta Golila, & ad os fontis ficuum, & ad portam stercoris. Et
eram (f) conversans in muro Hierusalem, quod ipsi diruunt, & portæ e-
jus exesæ erant igne. Et transivi ad portam (g) Ain, & ad piscinam re- 14
gis, & non erat locus jumento transire sub me. Et fui ascendens in (h) 15
muro torrentis nocte, & fui conversans in muro, & fui in porta vallis,
& reverti. Et custodes non cognoverunt, quid ibam, & quid ego fa- 16
cio. Et Judæis, & sacerdotibus, & optimatibus, & ducibus, & reli-
quis facientibus opera usque tunc non indicaveram. Et dixi ad eos; 17
Vos videtis malum hoc, in quo sumus in eo, quomodò Hierusalem deser-
ta, & portæ ejus datæ sunt igni: Venite, & exædificemus murum Hie-
rusalem: & non erimus ultrà opprobrium. Et annuntiavi eis manum 18
Dei, quæ est bona super me, & (i) præterea verba regis, quæ dixit mi-
hi. Et dixi; Surgamus, & ædificemus. Et confortatæ sunt manus eo-
rum in bonum. Et audivit Sanaballat Aroni, & Tobia servus Ammoni, 19
& Gesam Arabi, & subsannaverunt nos, & venerunt super nos, &
dixerunt; Quid verbum hoc, quod vos facitis? An super regem vos
rebellatis? Et retuli eis verbum, & dixi eis; Deus cœli ipse prospera- 20
bit nos: & nos servi ejus puri, & ædificabimus. Et vobis non est pars,
& justitia, & memoria in Hierusalem.

MS. A. (ζ) ἀρχηγοὺς τῆς δυνάμεως (η) ὁ Ἀμμανὶ, (θ) ὅτι ἥκει ἄνθρωπος (ι) ὃ ἐγὼ (ι) ἐν πυρί. (κ) τὴν πονηρίαν, ἐν ᾗ (λ) καὶ τοὺς λόγους (μ) εἰς ἀγαθόν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وقلت للملك * ان حسن عند الملك بان يامر يعطوني مراسيم الي امير سط الفراه * حتي
8 يجوزني الي ان ادخل الي بلد يهودا * وبمسطورا الي اصاف وحافظي بستان الملك * ليعطيني
خشبا لتسقيف دهليز ابواب القصر الذي للبيت ولسور المدينه وللبيت الذي ادخل اليه *
9 واعطاني الملك بيد الاهي الجيده علي * وجيت الي امراه سط الفراه * واعطيتهم مراسيم
10 الملك * وارسل الملك معي رسلا جيوشا وخيولا * فسمع سنبلاط الحوراني وطوبيا العماني *
11 فصعب عليهما صعوبه عظيمه * اذ جا انسان لطلب خير بني اسرايل * فدخلت الي اورسليم *
12 وكنت ثم ثلثه ايام * فقمت ليلا انا واناس معي قليل * ولم اخبر انسانا بالشي الذي
القاه الله في قلبي للفعل في اورسليم * وبهيمه ليس معي الا البهيمه التي انا راكبها
13 * وخرجت من باب الوهده ليلا * وجيت الي باب الوادي ليلا * وكنت مرجي المضي الي
باب الاسباط * ومتامل في اسوار اورسليم التي هي مثلومه * وابوابها التي احرقت بالنار
14 15 * وجيت الي باب العين والي بركه الملك * وليس مكان للبهيمه ان تروح تحتي * وكنت صاعدا
للوادي ليلا * وكنت متاملا في السور * ورجعت وجيت الي باب الوادي ورجعت
16 * والمقدمون لم يعلموا اين مضيت ولا اي شي انا فاعل * ولا لليهود ولا للروسا ولا
17 الكهنه والمقدمين ولا بقيه فاعلي الصناعه والي الان لم اخبر * وقلت لهم * انتم
ناظرين البليه التي نحن فيها * اورسليم خربه * وابوابها محرقه بالنار * فقالوا حتي
18 متي نبنا اسوار اورسليم ولا تكون معير * فاخبرتهم الامر بيد الاهي التي هي
جيده علي * وايضا خطاب الملك الذي قال لي * وقالوا نقوم ونبني * وشدوا ايديهم
19 للخير * فلما سمع سنبلاط الحوراني وطوبيا العبد العماني وجسم الاعرابي هزوا بنا وحقرونا *
20 وقالوا ايش هذا الذي انتم فاعلين * هل علي الملك انتم عاصيين * فرديت عليهم
الجواب وقلت لهم * الاه السما هو ينجح لنا نحن عبيدك لنقوم ونبني * وليس لكم قسمه
وعدل او ذكر في اورسليم *

Et dixi regi, Si placeat regi præcipere 7
ut dentur mihi diplomata ad imperato-
rem ripæ Euphratis, ut deducas me do-
nec ingrediar in regionem Judææ:
Et epistola ad Asaph & custodes hor- 8
torum regis, ut det mihi ligna ad ex-
truendum tectum porticûs januarum pa-
latii domûs, & pro mœnibus urbis, &
pro domo quam ingressurus sum. Quæ
cùm concessisset mihi rex per manum
Dei mei mihi propitium, Adivi impe- 9
ratores ripæ Euphratis, reddidique eis
diplomata regis. Misit quoque rex me-
cum nuntios, copias, & equites.
Audientes autem Samballat Horanites 10
& Tobia Ammonites, ægrè tulerunt ve-
hementer quòd venisset quidam ad cu-
randum bonum Israelitis. Quare Je- 11
rosolymam ingressus, ibidemque triduo
commoratus; Noctu surrexi ego & 12
homines illi pauci qui mecum erant, ne-
minique significavi rem quam Deus in-
diderat animo meo faciendam in Jeru-
salem: & jumentum nullum erat me-
cum, præter jumentum illud quod con-
scendebam. Et egressus è porta vallis 13
noctu, veni ad portam torrentis noctu,
sperans me iturum ad portam tribuum,
& contemplans muros Jerusalem qui
perrupti erant, & portas ejus quæ erant
igni succensæ. Inde veni ad portam 14
fontis & ad piscinam regis, nec pate-
bat locus jumento transeundi sub me:
Quamobrem ascendi ad torrentem noctu, 15
& contemplabar murum: tum redii
ad portam torrentis, ac reversus sum.
Præpositi verò nesciebant quò abiissem, 16
neque quid agerem: nam ne Judæis qui-
dem, neque principibus, neque sacer-
dotibus, aut præpositis, neque cæteris
facientibus opus, quicquam adhuc si-
gnificaveram. Et dixi eis, Vos vide- 17
tis miseriam in qua versamur; Jeru-
salem vastata est, & portæ ejus igni
succensæ. Dixerunt, Quousque tandem
reædificarentur muri Jerusalem, ut non
fiat improperio? Sed cùm indicâssem 18
eis negotium, ductrice manu Dei mei
quæ propitia mihi erat, ac præterea
sermonem regis quem dixerat mihi;
dixerunt, Surgamus, & ædificemus:
& confirmaverunt manus suas ad bo-
num. Hæc cùm audissent Samballat 19
Horanites, Tobia servus Ammonites,
& Gesam Arabs; deriserunt ac de-
spexerunt nos, & dixerunt: Quid
est hoc quod agitis? num in regem re-
belles estis? Quibus reddidi responsum 20
ac dixi; Deus cœli ipse prosperos red-
det nos servos suos ut surgamus &
ædificemus: vobis autem non est pars,
neque jurisdictio, aut memoria in Jeru-
salem.

נחמיה : ג

CAP. III.

1 ויקם אלישיב הכהן הגדול ואחיו הכהנים ויבנו את שער הצאן המה קדשוהו ויעמידו דלתתיו ועד מגדל המאה קדשוהו עד מגדל חננאל
2 ועל ידו בנו אנשי ירחו ועל ידו בנה זכור בן אמרי
3 ואת שער הדגים בנו בני הסנאה המה קרוהו ויעמידו דלתתיו מנעוליו ובריחיו
4 ועל ידם החזיק מרמות בן אוריה בן הקוץ ועל ידם החזיק משלם בן ברכיה בן משיזבאל ועל ידם החזיק צדוק בן בענא
5 ועל ידם החזיקו התקועים ואדיריהם לא הביאו צורם בעבדת אדניהם
6 ואת שער הישנה החזיקו יוידע בן פסח ומשלם בן בסודיה המה קרוהו ויעמידו דלתתיו ומנעליו ובריחיו
7 ועל ידם החזיק מלטיה הגבעני וידון המרנתי אנשי גבעון והמצפה לכסא פחת עבר הנהר
8 על ידו החזיק עזיאל בן חרהיה צורפים ועל ידו החזיק חנניה בן הרקחים ויעזבו ירושלם עד החומה הרחבה
9 ועל ידם החזיק רפיה בן חור שר חצי פלך ירושלם
10 ועל ידם החזיק ידיה בן חרומף ונגד ביתו ועל ידו החזיק חטוש בן חשבניה
11 מדה שנית החזיק מלכיה בן חרם וחשוב בן פחת מואב ואת מגדל התנורים
12 ועל ידו החזיק שלום בן הלוחש שר חצי פלך ירושלם הוא ובנותיו
13 את שער הגיא החזיק חנון וישבי זנוח המה בנוהו ויעמידו דלתתיו מנעליו ובריחיו ואלף אמה בחומה עד שער השפות
14 ואת שער האשפות החזיק מלכיה בן רכב שר פלך בית הכרם הוא יבננו ויעמיד דלתתיו מנעליו ובריחיו
15 ואת שער העין החזיק שלון בן כל חזה שר פלך המצפה הוא יבננו ויטללנו ויעמידו דלתתיו מנעליו ובריחיו ואת חומת ברכת השלח לגן המלך ועד המעלות היורדות מעיר דויד
16 אחריו החזיק נחמיה בן עזבוק שר חצי פלך בית צור עד נגד קברי דויד ועד הברכה העשויה ועד בית הגברים

Versio VULG. LAT.

CAP. III.

ET surrexit Eliasib sacerdos magnus, & fratres ejus sa- 1
cerdotes, & ædificaverunt portam gregis: ipsi sanctifi-
caverunt eam, & statuerunt valvas ejus, et usque ad tur-
rim centum cubitorum sanctificaverunt eam, usq; ad tur-
rim Hananeel. Et juxta eum ædificaverunt viri Jericho: 2
& juxta eum ædificavit Zachur filius Amri. Portam au- 3
tem piscium ædificaverunt filii Asnaa: ipsi texerunt eam,
& statuerunt valvas ejus, & seras, & vectes. Et juxta eos
ædificavit Marimuth filius Uriæ, filii Accus. Et juxta eum 4
ædificavit Mosollam filius Barachiæ, filii Mesezebel: &
juxta eos ædificavit Sadoc filius Baana. Et juxta eos æ- 5
dificaverunt Thecueni: optimates autem eorum non sup-
posuerunt colla sua in opere Domini sui. Et portam ve- 6
terem ædificaverunt, Joiada filius Phasea, & Mosollam
filius Besodia: ipsi texerunt eam, & statuerunt valvas e-
jus, & seras, & vectes. Et juxta eos ædificaverunt, Mel- 7
tias Gabaonites, & Jadon Meronathites, viri de Gabaon
& Maspha, pro duce qui erat in regione trans Flumen.
Et juxta eum ædificavit Eziel filius Araia aurifex: & jux- 8
ta eum ædificavit Ananias filius pigmentarii: & dimise-
runt Jerusalem usque ad murum plateæ latioris. Et juxta 9
eum ædificavit Raphaia filius Hur, princeps vici Jerusa-
lem. Et juxta eum ædificavit Jedaia filius Haromaph con- 10
tra domum suam: & juxta eum ædificavit Hattus filius
Haseboniæ. Mediam partem vici ædificavit Melchias fi- 11
lius Herem, & Hasub filius Phahath Moab, & turrim
furnorum. Et juxta eum ædificavit Sellum filius Alohes 12
princeps mediæ partis vici Jerusalem, ipse & filiæ ejus.
Et portam vallis ædificavit Hanun, et habitatores Zanoe: 13
ipsi ædificaverunt eam, & statuerunt valvas ejus, & seras,
& vectes, & mille cubitos in muro usque ad portam ster-
quilinii. Et portam sterquilinii ædificavit Melchias filius 14
Rechab, princeps vici Bethacharam: ipse ædificavit eam,
& statuit valvas ejus, & seras, & vectes. Et portam fontis 15
ædificavit Sellun filius Cholhoza, princeps pagi Mas-
pha: ipse ædificavit eam, & texit, & statuit valvas ejus,
& seras, & vectes, & muros piscinæ Siloe in hortum re-
gis, & usque ad gradus, qui descendunt de civitate Da-
vid. Post eum ædificavit Nehemias filius Azboc, prin- 16
ceps dimidiæ partis vici Bethsur, usque contra sepul-
chrum David, & usque ad piscinam, quæ grandi opere
constructa est, & usque ad domum fortium.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. III.

ET surgens Elisab summ⁹ sacerdos cum fra- 1
tribus suis sacerdotibus, & filiis suis, ad por-
tam pecudum; instauraverunt fores ejus &
sancta ejus: & usque ad turrim centū ipsi san-
ctificaverunt eam, usque ad turrim Hananae-
lis: Et usque ad terminum civium Jericho, 2
& usque ad terminum filiorum Zachor, filio-
rum Amri. Portam verò piscatorum ædifi- 3
caverunt filii Senææ, & ipsi restaurârunt eam;
& fores, seras, ac vectes ejus restituerunt.
Item usque ad terminum quendam instauravit 4
Meremoth filius Uriæ, filii Acos: & usque ad
terminū *alium* instauravit Mesam filius Che-
nanæ, filii Mizechalis: & usque ad *alium* ter-
minum instauravit Zadoc filius Baanæ. Usque 5
ad terminū quendam instauraverunt Tecuitæ
& principes eorum, & non subdiderunt colla
sua servituti dominorum suorum. Portam 6
secundam instauravit Jojada filius Pesahi, &
Mesam filius Besariæ: & ipsi restaurârūt eam,
restituerunt valvas, seras, et vectes ejus. Et 7
usque ad terminum quendam instauravit Me-
latia Gebeonita, & Neron Merathæus: & ci-
ves Gebeonis & Masphiæ fecerunt soliū præ-
sidi transfluviali. Latus *aliud* instauravit Azael 8
filius Hadaiæ filii Seraphiæ: & latus *aliud* in-
stauravit Hanania filius Kerahiæ: & reliquе-
runt Jerusalem habentem murum amplum.
Latus quoddā instauravit Jeremia filius Huri, 9
præfectus Jerosolymæ. Latus quoddam in- 10
stauravit Niria filius Hadomphi, & princeps
familiæ suæ: latus quoddam instauravit Hatus
filius Hesabnaiæ. Mensuram sequentem in- 11
stauravit Melachia filius Horami, & Hasum
filius principis Moab. Turrim quæ reman- 12
serat, usque ad terminum quendam, instaura-
vit Salum filius Hatusi, præfectus Jerosolymo-
rum, ipse cum filiis suis. Portam planitiei in- 13
stauravit Hanun cum habitatoribus Ziuhi:
ipsi ædificaverunt eam, & restituerunt valvas,
seras, & vectes ejus: mille autem cubiti erant
in muro usque ad portam Asphoth. Portam 14
verò Asphoth instauravit Melachia filius Re-
chabi, præfectus Beth-charmæ: ipsi ædifica-
verunt eam, et restituerunt valvas, seras, et
vectes ejus. Portam fontis instauravit Salum 15
filius Colhozæ, præfectus Masphiæ: ipsi ædi-
ficaverunt eam, tectum imposuerunt, et resti-
tuerunt valvas, seras, et vectes ejus: murum
quoque aquæductûs qui aquas effundebat in
hortum regium, usque ad clivum quod descen-
dit è civitate Davidis. Post eum instauravit 16
Nehemia filius Azbuc præses Beth-suris, usq;
ad semitam sepulchri Davidis, et usque ad a-
quæductum qui factus jam fuerat, et usque ad
locum gigantum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. γ'.

1 Καὶ ἀνέστη (α) Ἐλιασοὺβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύλην τὴν προβα-
τικήν· αὐτοὶ ἡγίασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ ἕως πύργου τῶν ἑκατὸν ἡγίασαν ἕως πύργου Ἀναμεήλ.
2 3 Καὶ ἐπὶ χεῖρας (β) ἀνδρῶν υἱῶν Ἰεριχὼ, καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν Ζακχοὺρ, υἱοῦ (γ) Ἀμβί. Καὶ τὴν πύ-
λην τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ Ἀσανά· αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν, (δ) καὶ ἐστέγασαν θύρας αὐτῆς
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. καὶ (ε) ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχεν (ζ) ἐπὶ Ῥαμὼθ υἱοῦ Οὐρία, υἱοῦ
4 Ἀκκώς. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ κατέσχε Μοσολλὰμ υἱὸς Βαραχίου, υἱοῦ (η) Μαζεβήλ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν
5 (θ) κατέσχε Σαδὼκ υἱὸς Βαανά. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχοσαν οἱ Θεκωΐμ, καὶ (ι) ἀδωρὶμ οὐκ εἰσ-
6 ἤνεγκαν τράχηλον (κ) αὐτῶν εἰς δουλείαν αὐτῶν. Καὶ τὴν πύλην (λ) ἰασαναὶ ἐκράτησαν (μ) Ἰωϊδὰ
υἱὸς Φασὲκ, καὶ Μεσουλὰμ υἱὸς Βασωδία· αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν, καὶ (ν) ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖ-
7 θρα αὐτῆς καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησαν Μαλτίας ὁ Γαβαωνίτης, καὶ Εὐάρων
ὁ Μηρωναθίτης, ἄνδρες τῆς Γαβαὼν καὶ τῆς Μασφὰ ἕως θρόνου τοῦ ἄρχοντος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ.
8 Καὶ παρ' αὐτὸν παρησφαλίσατο Ὀζιὴλ υἱὸς Ἀραχίου πυρωτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἀνα-
9 νίας υἱὸς τοῦ (ξ) ῥωκεΐμ, καὶ κατέλιπον Ἰερουσαλὴμ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος. Καὶ ἐπὶ χεῖρα
10 αὐτῶν ἐκράτησε (ο) Ῥαφαία υἱὸς Σοὺρ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν
ἐκράτησεν Ἰεδαΐα υἱὸς Ἐρωμὰφ, καὶ κατέναντι οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν (π) Ἀττοὺθ
11 υἱὸς (ρ) Ἀσαβανία. Καὶ δεύτερος ἐκράτησε Μελχίας υἱὸς (σ) Ἠρὰμ, καὶ Ἀσοὺβ υἱὸς (τ) Φαὰτ Μωὰβ,
12 καὶ ἕως πύργου τῶν (υ) θαννουρίμ. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησε Σαλλοὺμ υἱὸς Ἀλλωῆς, ἄρχων ἡμίσους
13 περιχώρου Ἱερουσαλὴμ, αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ. Τὴν πύλην τῆς φάραγγος ἐκράτησαν Ἀνοὺν καὶ
οἱ κατοικοῦντες Ζανώ· αὐτοὶ ᾠκοδόμησαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ μο-
14 χλοὺς αὐτῆς, καὶ χιλίους πήχεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας. Καὶ τὴν πύλην τῆς κο-
πρίας ἐκράτησε Μελχία υἱὸς Ῥηχὰβ, ἄρχων περιχώρου (φ) Βηθακχαρίμ, αὐτὸς (χ) καὶ υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ
15 ἐσκέπασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ (ψ) μοχλοὺς αὐτῆς. Τὴν δὲ πύλην
τῆς πηγῆς ἠσφαλίσατο Σαλωμὼν υἱὸς Χολεζὲ, ἄρχων μέρους τῆς Μασφά· αὐτὸς ἐξῳκοδόμησεν αὐ-
τὴν καὶ ἐστέγασεν αὐτὴν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς καὶ μοχλοὺς αὐτῆς· καὶ τὸ τεῖχος κολυμβήθρας τῶν
16 κῳδίων τῇ κουρᾷ τοῦ βασιλέως, καὶ ἕως τῶν κλιμάκων τῶν καταβαινουσῶν ἀπὸ πόλεως Δαυίδ. Ὀ-
πίσω αὐτοῦ ἐκράτησεν Νεεμίας υἱὸς (ω) Ἀζαβοὺχ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Βηθσοὺρ, ἕως κήπου τάφου Δαυίδ,
καὶ ἕως τῆς κολυμβήθρας τῆς γεγονυίας, καὶ ἕως (α) Βηθαγγαρίμ.

Post eum tenuit Neemias filius Azabuch, princeps dimidiæ regionis Bethsur usque ad hortum sepulchri

CAP. III.

Et surrexit Eliasub sacerdos magnus, & fratres ejus sacerdotes, & 1
ædificaverunt portā gregis: ipsi sanctificaverunt eam, & statuerunt val-
vas ejus, & usque ad turrim (a) centum sanctificaverunt usque ad tur-
rim Anameel. (b) Et ad manus virorum filiorum Hiericho, & super ma- 2
nus filiorum Zacchur filii Amari. Et portam piscium ædificaverunt filii 3
Asana: ipsi texerunt eam, & texerunt valvas ejus, & seras ejus, &
vectes ejus. Et ad manum eorum tenuit (c) super Ramoth filium Uria, fi-
lii Accos. Et ad manum eorum tenuit Mosollam filius Barachiæ, filii Ma- 4
zebel. Et ad manum eorum tenuit Sadoc filius Baana. *Et ad manum eo-* 5
rum tenuerunt Thecoim: & (d) Adorim non intulerunt collum suum in
servitutem (e) ipsorum. Et portam (f) Jasanai tenuerunt Joida filius 6
Phasec, & Mesulam filius Basodia: ipsi texerunt eam, & statuerunt
valvas ejus, & seras ejus, & vectes ejus. Et ad manum eorum te- 7
nuerunt Maltias Gabaonites, & Euaron Meronothites, viri Gabaon,
& Maspha, usque ad thronum principis, qui trans flumen. Et juxta 8
eum munivit Oziel filius Arachiæ ex aurificibus. Et ad manum eorum
tenuit Ananias filius (g) Roccim. Et (h) reliquerunt Hierusalem us-
que ad murum latum. Et ad manum eorum tenuit Raphaia filius Sur, 9
princeps dimidiæ regionis Hierusalem. Et ad manum eorum tenuit 10
Jedaia filius Eromaph & è regione domûs suæ. Et ad manum ejus
tenuit Attuth filius Asabaniæ. Et (i) secundus tenuit Melchias fi- 11
lius Heram, & Asub filius Phaatmoab, & usque ad turrim (k)
Thanurim. Et ad manum ejus tenuit Sallum filius Alloes, princeps 12
dimidiæ regionis Hierusalem, ipse, & filiæ ejus. Portam vallis te- 13
nuerunt Anun, & habitantes Zano: ipsi ædificârunt eam, & sta-
tuerunt valvas ejus, & seras ejus, & vectes ejus, & mille cubitos
in muro usque ad portam stercoris. Et portam stercoris tenuit Mel- 14
chia, filius Rechab, princeps regionis Bethaccharim, ipse, & filii e-
jus, & texerunt eam, & statuerunt valvas ejus, & seras ejus, &
vectes ejus. Portam autem fontis munivit Salomon filius Choleze, 15
princeps partis Maspha: ipse exædificavit eam, & texit eam, & sta-
tuit valvas ejus, & vectes ejus, & murum piscinæ (l) codiorum
cæsariei regis, & usque ad scalas descendentes è civitate David.
David, & usque ad piscinam factam, & usque (m) Bethangarim. 16

MS.A. (α) Ἐλισοὺβ (β) υἱῶν ἀνδρῶν (γ) Μαρί. (δ) καὶ ἔστησαν θύρας (ε) ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν (ζ) ἀπὸ Ῥαμὼθ (η) Μασιζεήλ. (θ) *κατέσχον οἱ Θεκωείμ, (ι) ἀδωρῆμ (κ) ἑαυτῶν (λ) τοῦ ἀισαναὰ (μ) Ἰωϊδὰ (ν) ἔστησαν θύρας αὐτῆς * καὶ ἐπεὶ * εἰς αὐτῆς ἐκράτησεν Ἀνανίας (ξ) Ῥοχαείμ, (ο) Ῥαφαία, ἄρχων ἡμίσους περι-
χώρου (π) Ἀττοὺς (ρ) Ἀσβανία. (σ) Ἡρμά, (τ) Φαὰθ (υ) θαννουρείμ. (φ) Βηθαχχαρμά, (χ) καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ· (ψ) μοχλοὺς αὐτῆς. [*] καὶ τὸ τεῖχος (ω) Ἀζβοὺχ, (α) Βηθ-
θαγγαρείμ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث *

1 * فقام الياسف الامام الكبير واخوته الايمة وبنيه على باب البستان * هم قدسوه الى
2 3 برج حنانيل * الى حد ايريحا والى بني زابلون * وباب السمك هم اسسوه * واوقفوا ابوابه
4 5 واصلحوا مغاليقه * على يديهم قوا مرموس ابن اوريا واصحابه * واجلاهم لم يدخلوا
6 7 في عنقهم خدمة مواليهم * واوقفوا ابوابه ومغاليقه ومصاريعه * وعلي يديهم قوا ملطيا
8 الجبعوني واصحابه اهل جبعون * وصنعه الكرسي لامير شط الفراة على يديه * وعلي
9 يديهم حنانيا واصحابه * وتركوا اورسليم الى السور الواسع * وعلي يديهم قوي رافايا
10 11 ابن حور ريس نصف خطة اورسليم * وعلي يديه قوي حطوس واصحابه * ثم نايبه
12 قوا ملكيا واصحابه لبرج البنايين * وعلي يديه قوي سلون ريس نصف خطة
13 اورسليم هو وبناته * وباب الوهدة على يد قوا حنون واصحابه * هم بنوه واوقفوا
14 مصارعه ومغالقه * والف ذراع ندوها للسور الى باب الزبادة * وباب الزبادة قوي
15 ملكيا ريس خطة بيت لحم * واوقف مصارعه ومغالقه * ولباب العين * وايضا
16 سور بركة سلوان لجنان الملك * والي النازلة من مدينة داوود * وبعدك قوي
نحميا ريس نصف خطة بيت صور الى حد قبور داوود * والي البركة المعمولة
والي بيت الجبابرة *

CAP. III.

Surgens igitur Eliasaph summus sa- 1
cerdos cum fratribus suis sacerdotibus et
filiis suis ad portam horti, ipsi sanctifi-
caverunt eam usque ad turrim Hanaelis,
Ad terminum Jericho, & ad filios Za- 2
bolonis. Et portam piscium ipsi fun- 3
daverunt, erexerunt valvas ejus, & a-
ptaverunt seras ejus. Ad manum istorum 4
munivit ædificium Meremos filius Uriæ
cum sociis suis. Et nobiliores inter 5
ipsos non subdiderunt collum suum ser-
vituti dominorum suorum: Et erexe- 6
runt portas, seras, & valvas ejus. Ad 7
manum eorum munivit Melatia Gabao-
nites cum sociis suis Gabaonitis: &
opificium solii pro imperatore ripæ Eu-
phratis, fuit per manum ipsius. Ad 8
manum eorum, Hanania & socii ejus:
& reliquerunt Jerusalem usque ad mu-
rum latum. Ad manum istorum muni- 9
vit Raphaia filius Huris præfectus di-
midii tractûs Jerosolymorum. Ad ma- 10
nus hujus munivit Hattus cum sociis
suis. Deinde vicesgerens ejus munivit 11
Melachia cum sociis suis usque ad tur-
rim fabrorum murariorum. Ad ma- 12
nus istius munivit Sallun præfectus di-
midii tractûs Jerosolymorum unà cum
filiabus suis. Portam vallis ad manum 13
ejus munivit Hanun & socii ejus: ipsi
ædificaverunt eam, statueruntque val-
vas & seras ejus, & mille muri cu-
bitos protensos usque ad portam super-
fluitatis. Portam superfluitatis muni- 14
vit Melachia præfectus tractûs Beth-
lehem, statuitque valvas & seras ejus.
Necnon portam fontis, atque etiam 15
murum piscinæ Selvan hortorum regis,
usque ad descensum ab urbe Davidis.
Post hunc munivit Nehemia princeps 16
dimidii tractûs Beth-suris, usque ad
terminum sepulchrorum Davidis, &
usque ad piscinam factam, & usque ad
domum gigantum.

נחמיה: ד

Chehilah regionis dimidiæ princeps Chasabiah *roboravit* ejus *manum* *Super* .Bani filius Rechum Levitæ *roboraverunt* eum Post
17 אחריו החזיקו הלוים רחום בן־בני על־ידו החזיק חשביה שר־חצי־פלך קעילה
super roboravit Et .Chehilah regionis dimidiæ princeps Chenadad filius Bavvai eorum fratres *roboraverunt* eum Post .sua regione in
19 18 לפלכו׃ אחריו החזיקו אחיהם בוי בן־חנדד שר חצי פלך קעילה׃ ויחזק על־
eum Post .anguli *armaturæ* ascensus regione è ,secundam mensuram Mispah princeps Jesuah filius Hezer ejus *manum*
20 ידו עזר בן־ישוע שר המצפה מדה שנית מנגד עלת הנשק המקצע׃ אחריו
.magni sacerdotis Eljasib domus ostium ad usque *flexura* à ,secundam mensuram Zabbai filius Baruch *roboravit se accendit*
החרה החזיק ברוך בן־זבי מדה שנית מן־המקצוע עד־פתח בית אלישיב הכהן הגדול׃
perfectionem ad usque & ,Eliasib domus ostio ab ,secundam mensuram Hachos filii Urijah filius Meremoth *roboravit* eum Post
21 אחריו החזיק מרמות בן־אוריה בן־הקוץ מדה שנית מפתח בית אלישיב ועד־תכלית
contra Chassub & ,Binjamin *roboravit* eum Post .planiciei viri sacerdotes roboraverunt eum post Et .Eliasib domus
23 22 בית אלישיב׃ ואחריו החזיקו הכהנים אנשי הככר׃ אחריו החזיק בנימן וחשוב נגד
filius Binnui *roboravit* eum Post .suam domum apud Hananiah filii Mahaseiah filius Hazariah *roboravit* eum Post .suam domum
24 ביתם אחריו החזיק עזריה בן־מעשיה בן־ענניה אצל ביתו׃ אחריו החזיק בנוי בן
regione à Uzai filius Palal .angulum ad usque & ,*flexuram* ad usque ,Hazariah domo à ,secundam mensuram Chenadad
25 חנדד מדה שנית מבית עזריה עד־המקצוע ועד־הפנה׃ פלל בן־אוזי מנגד
.Parhos filius Pedaiah eum post :*custodiæ* atrio in quæ ,excelsam regis domo è *egredientem* turrim & ,*curvaturæ*
המקצוע והמגדל היוצא מבית המלך העליון אשר לחצר המטרה אחריו פדיה בן־פרעש׃
roboraverunt eum Post .egredientem turrim & ,orientem ad aquarum portam contra usque ,*alto loco in habitantes fuerunt* Nethinim Et
27 26 והנתינים היו ישבים בעפל עד נגד שער המים למזרח והמגדל היוצא׃ אחריו החזיקו
roboraverunt equorum portam Desuper .*muniti loci* murum ad usq; &,egredientis magnæ turris regione è ,secundâ mensurâ Tecohitæ
28 התקעים מדה שנית מנגד המגדל הגדול היוצא ועד חומת העפל׃ מעל שער הסוסים החזיקו
roboravit eum post Et .suâ domum contra Immer filius Sadoc *roboravit* eum Post .suam domum contra unusquisque sacerdotes
29 הכהנים איש לנגד ביתו׃ אחריו החזיק צדוק בן־אמר נגד ביתו ואחריו החזיק
sextus Salaph filius Chanun & ,Selemiah filius Chananiah *roboravit* eum Post .orientalis portæ custos Sechaniah filius Semahiah
30 שמעיה בן־שכניה שמר שער המזרח׃ אחרי החזיק חנניה בן־שלמיה וחנון בן־צלף הששי
filius Malchijah *roboravit* eum Post .suum cubiculum contra Berechiah filius Mesullam *roboravit* eum Post .secundam mensuram
31 מדה שני אחריו החזיק משלם בן־ברכיה נגד נשכתו׃ אחרי החזיק מלכיה בן
cœnaculû intra Et .anguli cœnaculû ad usque & præcepti portam contra ,negociatorum & Nethinim domum ad usque. aurificis
32 הצרפי עד־בית הנתינים והרכלים נגד שער המפקד ועד עלית הפנה׃ ובין עלית
.negociatores & ,aurifices *roboraverunt* ,*pecoris* portam ad anguli
הפנה לשער הצאן החזיקו הצרפים והרכלים׃

CAP. IV. ד

super subsannavit & ,multû est iratus & ,ei fuit ira & ,murum *ædificantes* nos quòd Sanballat audisset cùm ,fuit Et
1 ויהי כאשר שמע סנבלט כי־אנחנו בונים את־החומה ויחר לו ויכעס הרבה וילעג על־
dimittent nûquid ?*facientes* imbecilles Jehudæi Quid : dixit & ,Someron *virtutis* & ,*suorû fratrû facies ad* dixit Et .Jehudæos
2 היהודים׃ ויאמר לפני אחיו וחיל שמרון ויאמר מה היהודים האמללים עשים היעזבו
? sunt combusti ipsi & ,pulveris acervis de lapides vivificabût nunquid ?die in consummabût nûquid ? sacrificabût nûquid ? eis
להם היזבחו היכלו ביום היחיו את־האבנים מערמות העפר והמה שרופות׃

Versio VULG. LAT.

Post eum ædificaverunt Levitæ. Rehum filius Benni : post
eum ædificavit Hasebias princeps dimidiæ partis vici 17
Ceilæ in vico suo. Post eum ædificaverunt fratres eo-
rum, Banai filius Enadad, princeps dimidiæ partis Cei- 18
læ. Et ædificavit juxta eum Azer filius Josue, princeps 19
Maspha, mensuram secundam, contra ascensum firmissimi
anguli. Post eum in monte ædificavit Baruch, filius Za- 20
chai, mensuram secundam, ab angulo usque ad portam
domûs Eliasib sacerdotis magni. Post eum ædificavit 21
Merimuth, filius Uriæ filii Haccus, mensuram secundam, à
porta domûs Eliasib, donec extenderetur domus Eliasib.
Et post eum ædificaverunt sacerdotes, viri de campestrib' 22
Jordanis. Post eum ædificavit Benjamin & Hasub con- 23
tra domum suam : & post eum ædificavit Azarias filius
Maasiæ filii Ananiæ contra domum suam. Post eum 24
ædificavit Bennui, filius Henadad, mensuram secundam,
à domo Azariæ usque ad flexuram, & usque ad angu-
lum. Phalel filius Ozi contra flexuram & turrim, quæ 25
eminet de domo regis excelsa, id est, in atrio carceris :
post eum Phadaia filius Pharos. Nathinæi autem ha- 26
bitabant in Ophel usque contra portam aquarum ad
Orientem, & turrim, quæ prominebat. Post eum ædi- 27
ficaverunt Thecueni mensuram secundam è regione, à
turre magna & eminente usque ad murum templi. Sur- 28
sum autem à porta equorum ædificaverunt sacerdotes,
unusquisque contra domum suam. Post eós ædificavit 29
Sadoc filius Emmer contra domum suam. Et post eum
ædificavit Semaia filius Secheniæ, custos portæ Orienta-
lis. Post eum ædificavit Hanania filius Selemiæ, & 30
Hanun filius Seleph sextus, mensuram secundam : post
eum ædificavit Mosollam filius Barachiæ, contra gazo-
phylacium suum. Post eum ædificavit Melchias filius au-
rificis usque ad domum Nathinæorum, & scruta venden-
tium contra portam judicialem, & usque ad cœnaculum
anguli. Et inter cœnaculum anguli in porta gregis æ- 31
dificaverunt aurifices & negotiatores.

CAP. IV.

FActum est autem, cùm audisset Sanaballat quòd ædi- 1
ficaremus murum, iratus est valdé : & motus nimis sub-
sannavit Judæos, Et dixit coram fratribus suis, & fre- 2
quentiâ Samaritanorum ; Quid Judæi faciunt imbecilles?
Num dimittent eos gentes ? Num sacrificabunt, & com-
plebunt in una die ? Numquid ædificare poterunt lapides
de acervis pulveris, qui combusti sunt ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

CAP. IV.

1 [illegible]
2 [illegible]

Post eum reparaverunt Levitæ : Arhum filius 17
Bani, usque ad terminû Hesabiæ præfecti Cei-
læ. Post hunc restaurârunt fratres eorum, 18
Banui filius Nahdaris præfectus Ceilæ. Et 19
reparavit usque ad terminum Azaris, Barjesu
præfectus Masphiæ, mensuram secundam ex
adverso clivi qui porrigitur ad Camsoa. Post 20
eum perrexit ac reparavit Baruch filius Zachi
mensuram sequentem, usque ad Camsoa, &
usque ad ostium domûs Elisæi summi sacerdo-
tis. Post eum reparavit Mermoth filius Uriæ 21
filii Amoch, mensuram sequentem, ab ostio do-
mûs Elisæi usque ad finem domûs Elisæi. Post 22
hunc reparaverunt sacerdotes viri planitiei.
Postea instauravit Benjamin & Jesus prima- 23
rius familiæ suæ. Post hunc reparavit Ozia fi-
lius Maasiæ, filii Ananiæ, à tergo domûs suæ,
Post hunc reparavit Banui fili' Nahdoris, men- 24
suram sequentem, à domo Azariæ usque ad
Camsoa, et usque ad latus Phalal. Filius Azi 25
ab opposito *loco* Camsoæ usque ad turrim pla-
nitiei, quæ prominebat è domo regia superio-
re, & usque ad atrium carceris, Post hunc Phe-
raia filius Paroosi. Nethanæi verò qui habi- 26
tabant in Poal, *reparaverunt* usque ad portam
aquarum ad Orientem, & turrim egressûs.
Post hoc instauraverunt Tecuitæ mensuram 27
sequentem, à turri magna egressûs usque ad
murum maximum. Ab ingressu portæ equo- 28
rum instaurârunt sacerdotes, quisque è regio-
ne domûs suæ. Post eos reparavit Sadoc fi- 29
lius Amiris, è regione domûs suæ. Post hunc
reparavit Semaia filius Sechaniæ custos portæ
Orientalis. Post hunc reparavit Hanania fi- 30
lius Selemiæ, & Hanun filius Salaphi sextus,
mensurâ alteram. Post eum reparavit Masllum
filius Barachiæ è regione domûs suæ. Post
hunc reparavit Banun filius Nahdoris, men-
suram alteram. Post hunc reparavit Mela- 31
chia filius Sephaniæ, usque ad domum Ne-
thanæorum & pharmacopolarum. E regio- 32
ne portæ egressûs usque ad ascensum lateris
clivi quod porrigitur ad portam pecudum,
instaurârunt aurifices & pharmacopolæ.

CAP. IV.

CUm autem audisset Sambelat ædificare nos 1
murum, doluit admodum, & increbruit furor
ejus, & derisit Judæos : Dixitque sociis suis 2
& copiis Samaritanorum ; Quid faciunt Ju-
dæi, & gloriantur ? finite eos sacrificare &
comedere quo die erexerint lapides istos è
sterquilinio pulveris, jam exustos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Ὀπίσω αὐτοῦ ἐκράτησαν οἱ Λευῖται, Ῥαοὺμ υἱὸς Βανί. ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν Ἀσαβία ἄρχων
18 ἡμίσους περιχώρου (β) Κεϊλὰ τῷ περιχώρῳ αὐτοῦ. (γ) Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν Βε-
19 νεὶ υἱὸς Ἠναδάδ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου (δ) Κεϊλά. Καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ Ἀζοὺρ υἱὸς
Ἰησοῦ, ἄρχων τοῦ Μασφαί, μέτρον δεύτερον πύργου ἀναβάσεως (ε) τῆς συναπτούσης τῆς γωνίας.
20 (ζ) Μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Βαροὺχ υἱὸς Ζαβοῦ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας (η) Βηθε-
21 λιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. Μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Μεραμὼθ υἱὸς Οὐρία, υἱοῦ Ἀκκώς, μέτρον
22 δεύτερον ἀπὸ θύρας (θ) Βηθηλιασοὺβ ἕως (ι) ἐκλείψεως Βηθηλιασούβ. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱε-
23 ρεῖς ἄνδρες (κ) Ἐκχεχάρ. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Βενιαμὶν καὶ Ἀσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν.
24 (λ) καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν (μ) Ἀζαρίας υἱὸς Μαασίου, υἱοῦ Ἀνανία ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ. Μετ'
αὐτὸν ἐκράτησε Βανὶ υἱὸς (ν) Ἀδάδ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ Βηθαζαρία ἕως τῆς γωνίας, καὶ ἕως τῆς
25 καμπῆς (ξ) Φαλὰχ υἱοῦ Εὐζαὶ ἐξεναντίας τῆς γωνίας, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ βα-
26 σιλέως ὁ ἀνώτερος ὁ τῆς αὐλῆς τῆς φυλακῆς. καὶ μετ' αὐτὸν Φαδαΐα υἱὸς Φόρος. Καὶ οἱ Ναθι-
νὶμ ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ Ὠφάλ, ἕως κήπου πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολάς, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέ-
27 χων. (ο) Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ Θεκωΐμ, μέτρον δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγά-
28 λου τοῦ ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ (π) Ὀφλά. Ἀνώτερον πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν
29 οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξεναντίας οἴκου (ρ) ἑαυτοῦ. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Σαδδοὺκ υἱὸς Ἐμμὴρ ἐξεναν-
τίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Σαμαΐα υἱὸς Σεχενία φύλαξ τῆς πύλης τῆς ἀνατολῆς.
30 Μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν Ἀνανία υἱὸς (σ) Σελεμία, καὶ Ἀνὼμ υἱὸς Σελέφ, ὁ ἕκτος, μέτρον δεύ-
τερον. μετ' αὐτὸν ἐκράτησε Μεσουλὰμ υἱὸς (τ) Βαραχία ἐξεναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ. Μετ' αὐ-
τὸν ἐκράτησε Μελχία υἱὸς τοῦ Σαρεφὶ ἕως Βηθὰν Ναθινίμ, καὶ οἱ ῥωποπῶλαι ἀπέναντι πύλης τοῦ Μα-
31 φεκάδ καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμπῆς. Καὶ ἀναμέσον τῆς πύλης τῆς προβατικῆς ἐκράτησαν οἱ
χαλκεῖς καὶ οἱ ῥωποπῶλαι.

MS.A. (β) Κεϊλὰ (γ) Μετ' αὐτὸν (δ) Κεϊλά. (ε) τῆς συναπτούσης γωνίας. (ζ) Καὶ μετ' αὐτὸν (η) Βηθελιασοὺβ (θ) Βηθελιασοὺβ (ι) ἐκθλίψεως (κ) Ἀχχεχζάρ. (λ) μετ' αὐτὸν (μ) Ἀζαρία (ν) Ἠναδάδ, (ξ) Φαλὰξ (ο) Μετ' αὐτὸν (π) Σοφλά. (ρ) μετ' αὐτοῦ. Μετ' αὐτὸν (σ) Σεεμία, (τ) Βαρία

Post eum tenuerunt Levitæ, Raum filius Bani. Ad manum ejus tenuit 17
Aſabia princeps dimidiæ regionis Ceila regione ſuâ. Et poſt eum tenu- 18
erunt fratres eorum Benei filius Enadad, princeps dimidiæ regionis
Ceila. Et tenuit ad manum ejus Azur filius Jeſu, princeps Maſphi, 19
menſuram ſecundam turris aſcenſionis contingentis angulum. Poſt 20
eum tenuit Baruch filius Zabu, menſuram ſecundam ab angulo uſque
ad januam (η) Beth Eliaſub ſacerdotis magni. Poſt eum tenuit Me- 21
ramoth filius Uria, filii Accos, menſuram ſecundam à janua Beth Eliaſub
uſque ad (ο) finem Beth Eliaſub. Et poſt eum tenuerunt ſacerdotes, 22
viri Ecchechar. Et poſt eum tenuit Benjamin, & Aſub, è regione do- 23
mûs ipſorum. Et poſt eum tenuit Azarias filius Maaſiæ, filii Anania,
juxta domum ſuam. Poſt eum tenuit Bani filius Adad, menſuram 24
ſecundam à Beth Azaria uſque ad angulum, & uſque ad flexuram
Phalach filii Euzai ex adverſo anguli, & (p) turris eminens è domo 25
regis ſuperior, quæ atrii cuſtodiæ. Et poſt eum Phadaia filius Phoros.
Et Nathinim erant habitantes in Ophal uſque ad hortum portæ aquæ ad 26
Orientem, & turris eminens. Et poſt eum tenuerunt Thecoim menſu- 27
ram ſecundam ex adverſo turris magnæ eminentis, & uſque ad murum
Ophla. Supra portam equorum tenuerunt ſacerdotes, vir è regione 28
domûs ſuæ. Et poſt eum tenuit Sadduc filius Emmer ex adverſo do- 29
mûs ſuæ. Et poſt eum tenuit Samaia filius Sechenia cuſtos portæ Ori-
entis. Poſt eum tenuit Anania filius Selemia, & Anom filius Seleph 30
ſextus; menſuram ſecundam. Poſt eum tenuit Meſulam filius Bara-
chia ex adverſo gazophylacii ſui. Poſt eum tenuit Melchia filius Sarephi
uſque ad (q) Bethan Nathinim. (r) Et ſcruta vendentes è regione por-
tæ Maphecad; & uſque ad aſcenſionem flexuræ. Et intermedium (ſ) 31
portæ gregis tenuerunt fabri, & (t) ſcruta vendentes.

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσε Σαναβαλλάτ, ὅτι ἡμεῖς οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, (α) καὶ πονηρὸν αὐ-
2 τῷ ἐφάνη, καὶ ὠργίσθη ἐπὶ πολύ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς Ἰουδαίοις. Καὶ εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν
αὐτοῦ, αὕτη ἡ δύναμις Σομόρων, Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οὗτοι οἰκοδομοῦσι τὴν ἑαυτῶν (β) πόλιν; ἆρα
θυσιάζουσι; ἆρα δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους, μετὰ τὸ χῶμα γενέσθαι γῆς καυθέντας;

MS. A. (α) καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠργίσθη (β) πόλιν. [*] Καὶ Τωβίας

CAP. IV.

ET factum eſt, quando audivit Sanaballat, quia nos ædificamus 1
murum; & malum ipſi viſum eſt: & iratus eſt valdè, & ſubſan-
nabat ſuper Judæos. Et dixit in conſpectu fratrum ſuorum, hæc (a) 2
eſt virtus Samariæ; Quia Judæi iſti ædificant ſuam civitatem? Nun-
quid ſacrificant? nunquid poterunt? Et hodiè ſanabunt lapides;
poſtquàm facti ſunt tumulus terræ combuſti?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 * وبعك فوي اللاويه وريس نصف خطة قعيلا * ومن بعك فوي اخوته نوري
19 ابن حنداد ريس نصف خط قعيلا * واستد على يد عازر ابن يسوع ريس
20 الصيعة مساحة ثانية * من حد صعود السلاح * والزاوية * وبعك فوي باروخ ابن
21 زكا مساحة ثانية * من الزاوية الى باب دار الساف الامام الكبير * وبعك فوا مريموس
22 23 واصحابه مساحة ثانية * وبعك الايمه اهل البرج * وبعك فوي بنيامين واصحابه
24 حد دار * وبعك فوا عزرا واصحابه * وبعك فوا بينوا واصحابه مساحة ثانية * من
25 26 دار عزريا الى العلويه * * ثم بعد هذا الخدم الذين كانوا سكان في الدهاليز
27 عمروا البرج الشرقي والى البرج الخارج * وبعك فووا المساحة الثانية من حد البرج
28 الكبير الخارج من سور الدهاليز * ومن فوق باب الخيل فووا الايمه * كل واحد
29 حد دار * وبعك فوا صادوق واصحابه * وبعك فوا سمعيا واصحابه حفاظ باب الاسرار
30 31 * وبعك فوا حنانيا واصحابه مساحة ثانية وسلام * وبعك حذاء اخربه * وبعك فوي
32 ملكيا الى دار الخدم * والحدادون الى باب المقدس والى عرفة الركن * الى الغنم
فووا السالكون والجلابون *

Poſt eum muniverunt Levitæ & prin- 17
ceps dimidii tractûs Ceilæ. Poſt hunc 18
muniverunt fratres ejus, Nuri filius
Handadi princeps dimidii tractûs Cei-
læ. Reſtaurata quoque eſt per manum 19
Azaris filii Jeſu principis oppidi illius,
menſura ſecunda, à termino clivi ar-
morum; & angulus. Poſt hunc mu- 20
nivit Baruch filius Zachæi menſuram
ſecundam, ab angulo uſque ad januam
domûs Eliaſabi ſacerdotis magni. Poſt 21
hunc munivit Merimos & ſocii ejus
menſuram ſecundam. Poſt hunc ſacer- 22
dotes incolæ turris. Deinde munivit 23
Benjamin cum ſociis ſuis terminum do-
mûs ſuæ. Et poſt hunc munivit Ezra
& ſocii ejus. Poſt hunc munivit Bi- 24
nu cum ſociis ſuis menſuram ſecun-
dam, à domo Azariæ ad ſupremum
uſque locum. Poſt hunc miniſtri 25
qui habitabant in porticibus, ædificave- 26
runt turrim Orientalem uſque ad tur-
rim prominentem. Poſtea muniverunt 27
menſuram ſecundam, à termino turris
magnæ prominentis in muro porticûs.
Supra portam equorum muniverunt ſa- 28
cerdotes, unuſquiſque terminum domûs
ſuæ. Poſtea munivit Sadoc cum ſo- 29
ciis ſuis. Deinde munivit Semaia
cum ſociis ſuis cuſtodibus portæ arca-
norum. Deinde munivit Hanania cum 30
ſociis ſuis menſuram ſecundam; idque
cum incolumitate: poſtea è regione
arcium ſuarum. Poſt hunc munivit 31
Melachia uſque ad domum miniſtro-
rum. Et fabri ferrarii uſque ad portam
Sanctuarii, & uſque ad cœnaculum
anguli. Ad oves uſque muniverunt 32
fuſores & bajuli.

* الفصل الرابع *

1 * وكان عند ما سمع سنبلاط ان نحن نبنون السور * اشتد عليه واغتاص كثيرا وسفه
2 على اليهود * وقال قدام اخوته جيش سمرين * ايش هولاء اليهود الضعفاء فاعلين * هل
يتركوهم يذبحون * هل يسعوا الحجارة من اكوام التراب وهي محرقه *

CAP. IV.

FActum eſt autem ut cùm audiviſ- 1
ſet Samballat nos ædificare murum,
ægrè tulit, iratus eſt, ac petulanter
egit cum Judæis: Dixitque coram 2
fratribus ſuis copiis Samariæ; Quid
iſti Judæi imbecilles facturi ſunt?
num permitterent eis ſacrificare? num
ſanos redderent lapides è terræ cumu-
lis, licèt exuſti ſint?

נחמיה: ד

3 וטוביה העמני אצלו ויאמר גם אשר הם בונים אם יעלה שועל ופרץ חומת אבניהם׃
4 שמע אלהינו כי היינו בוזה והשב חרפתם אל ראשם ותנם לבזה בארץ שביה׃
5 ואל תכס על עונם וחטאתם מלפניך אל תמחה כי הכעיסו לנגד הבונים׃
6 ונבנה את החומה ותקשר כל החומה עד חציה ויהי לב לעם לעשות׃
7 ויהי כאשר שמע סנבלט וטוביה והערבים והעמנים והאשדודים כי עלתה ארוכה לחמות ירושלם כי החלו הפרצים להסתם ויחר להם מאד׃
8 ויקשרו כלם יחדו לבוא להלחם בירושלם ולעשות לו תועה׃
9 ונתפלל אל אלהינו ונעמיד משמר עליהם יומם ולילה מפניהם׃
10 ויאמר יהודה כשל כח הסבל והעפר הרבה ואנחנו לא נוכל לבנות בחומה׃
11 ויאמרו צרינו לא ידעו ולא יראו עד אשר נבוא אל תוכם והרגנום והשבתנו את המלאכה׃
12 ויהי כאשר באו היהודים הישבים אצלם ויאמרו לנו עשר פעמים מכל המקמות אשר תשובו עלינו׃
13 ואעמיד מתחתיות למקום מאחרי לחומה בצחחיים ואעמיד את העם למשפחות עם חרבתיהם רמחיהם וקשתתיהם׃
14 וארא ואקום ואמר אל החרים ואל הסגנים ואל יתר העם אל תיראו מפניהם את אדני הגדול והנורא זכרו והלחמו על אחיכם בניכם ובנתיכם נשיכם ובתיכם׃
15 ויהי כאשר שמעו אויבינו כי נודע לנו ויפר האלהים את עצתם ונשוב כלנו אל החומה איש אל מלאכתו׃
16 ויהי מן היום ההוא חצי נערי עשים במלאכה וחציים מחזיקים והרמחים המגנים והקשתות והשרינים והשרים אחרי כל בית יהודה׃
17 הבונים בחומה והנשאים בסבל עמשים באחת ידו עשה במלאכה ואחת מחזקת השלח׃
18 והבונים איש חרבו אסורים על מתניו ובונים והתוקע בשופר אצלי׃

Versio VULG. LAT.

Sed & Tobias Ammanites proximus ejus, ait; Ædificent: 3
si ascenderit vulpes, transiliet murum eorum lapideum.
Audi, Deus noster, quia facti sumus despectui: converte 4
opprobrium super caput eorum, & da eos in despectio-
nem in terra captivitatis. Ne operias iniquitatem eo-
rum, & peccatum eorum coram facie tua non deleatur, 5
quia irriserunt ædificantes. Itaque ædificavimus mu-
rum, & conjunximus totum usque ad partem dimidiam: 6
& provocatum est cor populi ad operandum. Factum
est autem, cùm audisset Sanaballat, & Tobias, & Ara- 7
bes, & Ammanitæ, & Azotii, quòd obducta esset cica-
trix muri Jerusalem, & quòd cœpissent interrupta con-
cludi, irati sunt nimis. Et congregati sunt omnes pari-
ter, ut venirent, & pugnarent contra Jerusalem, & mo- 8
lirentur insidias. Et oravimus Deum nostrum, & po-
suimus custodes super murum die ac nocte contra eos. 9
Dixit autem Judas; Debilitata est fortitudo portantis, &
humus nimia est, & nos non poterimus ædificare murum. 10
Et dixerunt hostes nostri; Nesciant, & ignorent, donec
veniamus in medium eorum, & interficiamus eos, & ces- 11
sare faciamus opus. Factum est autem, venientibus Ju-
dæis, qui habitabant juxta eos, & dicentibus nobis per 12
decem vices, ex omnibus locis quibus venerant ad nos,
Statui in loco post murum per circuitum populum in or-
dinem cum gladiis suis, & lanceis, & arcubus. Et per- 13
spexi atque surrexi: et aio ad optimates & magistratus, 14
& ad reliquam partem vulgi; Nolite timere à facie eo-
rum. Domini magni et terribilis mementote, & pu-
gnate pro fratribus vestris, filiis vestris, et filiabus ve-
stris, et uxoribus vestris, et domibus vestris. Factum
est autem, cùm audissent inimici nostri nuntiatum esse 15
nobis, dissipavit Deus consilium eorum. Et reversi su-
mus omnes ad muros, unusquisque ad opus suum. Et
factum est à die illa, media pars juvenum eorum facie- 16
bat opus, et media parata erat ad bellum, et lanceæ, et
scuta, et arcus, et loricæ, & principes post eos in omni
domo Juda Ædificantium in muro, & portantium o- 17
nera, et imponentium: unâ manu suâ faciebat opus, et
alterâ tenebat gladium: Ædificantium enim unusquis- 18
que gladio erat accinctus renes. Et ædificabant, et clan-
gebant buccinâ juxta me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]

Tobia quoque Ammonita stabat juxta eum, & 3
dixit; Quicquid isti ædificât, novi quòd ascen-
dens vulpes evellet lapides murorû eorû. Au- 4
di Deus noster, quia facti sumus risui: & re-
flecte probrum eorû in caput eorû, & expone
eos prædæ in terra captivitatis eorum. Ne di- 5
mittas reatus eorum, & peccata eorum à con-
spectu tuo ne deleantur; quoniâ irati sunt ad-
versùs ædificium quod extruimus: Nos autem 6
ædificemus murum. Igitur ædificaverunt eum,
& perfectus est murus usq; ad dimidium ipsi-
us: tunc apertû est os totius populi ad agendû.
Tunc cùm audissent Sambelat, & Tobia, Ara- 7
bes, Ammonitæ, & Asdodæi, datum fuisse tem-
pus ad construendum murû Jerosolymorû, &
loca perrupta occludi cœpisse: displicuit eis
admodum: Et conspiraverunt omnes simul, ut 8
venientes oppugnarent Jerusalem, & afferrent
eis impedimentum. Quare deprecati sumus 9
Deum nostrum ut custodes constitueret super
nos diu noctúque à conspectu illorum. Dice- 10
bant Judæi; Defecerunt vires nostræ quoad
bajulos, & pulvis quamplurimus superest; ita
nos murû ædificare non poterimus. Dicebant 11
autem hostes nostri; Ne animadvertant neque
videant, donec irruamus in eos & occidamus
eos, & cessare faciamus opus eorum. Venerunt 12
etiam Judæi qui habitabant apud illos *hostes*,
& dixerunt istis; Ecce jam decies venerunt ad
pugnandum contra vos ex omnibus locis in
quibus degebant. Et venerunt, steterúntque 13
à tergo muri ad pugnandum contra vos sagit-
tis suis: & diviserunt exercitum per nationes,
cum gladiis suis, lanceis, & arcubus. Qua- 14
propter timui, & surgens dixi principibus,
præfectis, & reliquo populo, Ne timeatis ab
eis: Dominum maximum & tremendum re-
cordamini, & pugnate pro fratribus vestris, &
pro filiis ac filiabus vestris, tum demum pro
uxoribus & domibus vestris. Hæc cùm audi- 15
vissent hostes nostri, rem scilicet innotuisse
nobis, irritáque fecisset Dominus consilia eo-
rum; reversi sumus omnes, & ad murû ascen-
dentes incubuimus omnes, quisque operi suo.
Media tamen pars juvenum ab eo die & de- 16
inceps, media *inquam* pars populi incumbe-
bat operi, media verò pars tenebat hastas,
scuta, arcus, & loricas: ministri autem stan-
tes à tergo Judæorum, ædificabant muros. Et 17
qui bajulabant, vectibus *inquam* bajulabant;
unâ manu agebant in opere, alterâ verò
manu arma tenebant. Sic fabrorum quis- 18
que gladio suo accinctus erat, & stans ædifi-
cabat: & qui buccinâ clangebat, stabat à
tergo ipsius.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ Τωβίας ὁ Ἀμμανίτης ἐχόμενα αὐτοῦ ἦλθε, καὶ (γ) εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ θυσιάζουσιν ἢ φάγονται ἐπὶ
4 τοῦ τόπου αὐτῶν; οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν; Ἄκουσον ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμόν, καὶ ἐπίστρεψον ὀνειδισμὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ (δ) δὸς
5-7 αὐτοὺς εἰς μυκτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας, Καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ ἀνομίαν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Σα-
ναβαλλὰτ καὶ Τωβία καὶ οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Ἀμμανῖται, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῖς τείχεσιν Ἱερουσαλήμ, ὅτι
8 ἤρξαντο αἱ διασφαγαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐφάνη σφόδρα. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπὶ
9 τὸ αὐτό, ἐλθεῖν (ε) παρατάξασθαι ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ποιῆσαι αὐτὴν ἀφανῆ. Καὶ προσηυξάμεθα πρὸς
10 τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐστήσαμεν προφύλακας ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ εἶπεν
Ἰούδας, Συνετρίβη ἡ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ χοῦς πολύς, καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τεί-
11 χει. Καὶ εἶπαν οἱ θλίβοντες ἡμᾶς, Οὐ γνώσονται καὶ οὐκ ὄψονται, ἕως ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον
12 αὐτῶν, καὶ φονεύσωμεν αὐτοὺς καὶ καταπαύσωμεν τὸ ἔργον. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤλθοσαν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ οἰ-
13 κοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, (ζ) καὶ εἴποσαν ἡμῖν, Ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ
ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ τόπου κατόπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς, καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ
14 δήμους μετὰ ῥομφαιῶν (η) αὐτῶν, λόγχας αὐτῶν καὶ τόξα (θ) αὐτῶν. Καὶ εἶδον καὶ ἀνέστην, (ι) καὶ εἶπα
πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ
προσώπου αὐτῶν, μνήσθητε τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ φοβεροῦ, καὶ παρατάξασθε περὶ τῶν ἀδελφῶν
15 ὑμῶν, υἱῶν ὑμῶν, (κ) θυγατέρων ὑμῶν, γυναικῶν ὑμῶν, καὶ οἴκων ὑμῶν. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα (λ) ἤ-
κουσαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ Θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν· καὶ ἐπεστρέψαμεν
16 πάντες ἡμεῖς εἰς τὸ τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμι-
συ τῶν (μ) ἐκτετιναγμένων ἐποίει τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ἀντείχοντο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ
17 καὶ τόξα καὶ θώρακες, καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου Ἰούδα. Τῶν οἰκοδομούντων ἐν τῷ τεί-
χει, καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς ἀρτῆρσιν ἐν ὅπλοις· ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει (ν) αὐτοῦ τὸ ἔργον, καὶ ἐν
18 μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα. Καὶ οἱ οἰκοδόμοι ἀνὴρ ῥομφαίαν (ξ) αὐτοῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν (ο)
αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδομοῦσαν· καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατίνῃ ἐχόμενα αὐτοῦ.

Et Tobias Ammanites juxta eum venit, & dixit ad eos; (b) Nunquid 3
sacrificant, aut comedent super locum suum? Nonne ascendet vulpes,
& diruet murum lapidum eorum? Audi, Deus noster, quia facti su- 4
mus in subsannationem, & converte opprobrium eorum in caput eorum:
& da eos in subsannationem in terra captivitatis: Et ne operias super 5
(c) iniquitatem. Et factum est, ut audivit Sanaballat, & Tobia, & 7
Arabes, & Ammanitæ, quia ascendit germen muris Hierusalem, quia
caperunt fracturæ obstrui; & malum eis visum est valdè. Et congre- 8
gati sunt omnes in idipsum venire (d) ad prœliandum in Hierusalem, &
faciendum eam (e) exterminatam. Et deprecati sumus ad Deum no- 9
strum, & constituimus custodes super eos die ac nocte à facie eorum. Et 10
dixit Judas; Contrita est fortitudo (f) inimicorum, & humus multa,
& nos non poterimus ædificare in muro. Et dixerunt ii, qui tribulabant 11
nos; Non cognoscent, & non videbunt, quoadusque venerimus in me-
dium eorum, & occidamus eos, & cessare faciamus opus. Et factum 12
est, ut venerunt Judæi habitantes prope eos; & dixerunt nobis;
Ascendunt ex omnibus (g) locis super nos. Et statui in infimis loci 13
post murum in absconditis, & statui populum per familias cum gladiis
suis, (h) lanceas suas, & arcus suos. Et vidi: & surrexi, & dixi 14
ad optimates, & ad duces, & ad reliquos populi; Ne timeatis à facie
eorum: mementote Dei nostri magni, & terribilis: & prœliamini pro
fratribus vestris, filiis vestris, filiabus vestris, uxoribus vestris, & do-
mibus vestris. Et factum est, quando audierunt inimici nostri, quia 15
cognitum est nobis; et dissipavit Deus consilium eorum. Et reversi su-
mus omnes nos ad murum, vir ad opus suum. Et factum est à die illa, 16
dimidium (i) excussorum faciebant opus, et dimidium eorum resistebant;
et Lanceæ, et clypei, et arcus, et thoraces, et principes post omnem do-
mum Juda, Ædificantes in muro: et tollentes in humeris, in (k) ar- 17
mis: in una manu faciebat suum opus, et in una tenebat jaculum: Et 18
ædificatores, vir gladio suo accinctus super lumbum suum, et ædificabant: et clangens in cornea juxta eum.

MS. A. (γ) εἶπαν πρὸς ἑαυτούς, (δ) δὸς αὐτοῖς (ε) καὶ παρατάξασθαι ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ προσηυξάμεθα (ζ) καὶ εἶπον ἡμῖν, (η) ἑαυτῶν, (θ) ἑαυτῶν. (ι) καὶ εἶπον (κ) καὶ θυγατέρων ὑμῶν, (λ) ἔγνωσαν (μ) ἐκτετιναγμένων (ν) ἑαυτοῦ (ξ) ἑαυτοῦ (ο) ἑαυτοῦ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وطوبيا العبد العماني بجانبه فقال • ايضا البنايين انا اعرف كم هم • يصعد ثعلب
4 فيهدم حجارتهم * اسمع يا الاهنا اننا صرنا مضحكة • ورد معيرتهم على روسهم • واجعلهم
5 هباء في ارض السبي * ولا تغطي على ذنوبهم • وخطيهم قدامك لا تمحي • لانهم
6 اغاظوك قبالة البنايين * ونحن فبنينا السور وانعقدت الي نصفها • وكان قلب القوم
7 للعمل * فلما سمع سنبلاط وطوبيا وجشم الاعرابي ان قد صعدت اسوار اورشليم وان
8 المدينه ابتنيت للاستدارة فاشتد الامر عليهم جدا * وعقدوا رايا كلهم اجمعين على
9 المجي للمحاربة في اورشليم * فصلينا الي الهنا • ووقفنا عليهم نهارا وليلا من قبلهم *
10 * وكان لليهود قلب قوي • وناقلين التراب كثير • ونحن لا نقدر على البناء في السور •
11 * وقالوا مضادينا • لا يعرفوا ولا ينظروا الي ان ندخل في وسطهم ونقتلهم ونعلق
12 العمل * فكان عندما جاء اليهود الساكنين عندهم • قالوا لنا عشرة • من كل
13 المواضع يرجعوا الينا * ووقفت في اسفل المواضع في صف الصخور • ووقفت القوم
14 قبالنا بسيوفهم ورماحهم وقسيهم * فلما نظرت قمت وقلت للروساء والمقدمين ولبقية
الشعب • لا تفزعوا من قبالهم • الله العظيم المرهوب اذكروا • وحاربوا عن بيوتكم
15 واخوتكم * فلما سمعوا اعداينا اننا قد عرف الله لنا وفسخ مشورتهم • ورجعنا كلنا
16 الي السور • كل رجل الي عمله * وكانوا من ذلك اليوم بعض غلماننا عاملين في
العمل • وبعضهم حاملين السلاح والدرق والرماح والقسي والجواشن خلف كل آل
17 يهودا * والبنايين في السور وحاملين الثقل مديمين بواحدة يد في العمل • والاخره
18 ممسكة في السلاح * والبنايين الرجال سلاحهم مربوطة على حقويهم وبانون •
والباقي معي *

Tobias quoque servus Ammonites ad la- 3
tus illius existens dixit; Etiam structores
ego novi quot sint: ascendet vulpes, de-
struétque lapides eorum. Audi O Deus 4
noster; nam facti sumus in derisum: &
converte improperium ipsorum in capita
ipsorum: & redige illos in pulvisculum
in terra captivitatis: Neque obtegas 5
culpas eorum; & peccatum eorum, co-
ram te minime deleatur: quoniam irrita-
verunt te in conspectu ædificantium. Nos 6
igitur murum extruximus, ita ut ad me-
dium compactus esset: erat enim animus
populi ad opus. Cùm autem audisset 7
Samballat, & Tobia, & Gesem Arabs
quod jam assurrexissent muri Jerusalem,
& urbs ædificata esset per gyrum; rem
ægerrimè tulerunt: Et consilium inie- 8
runt omnes simul veniendi oppugnatum
Jerosolymam. Quare deprecati sumus 9
Deum nostrum: & stetimus contra eos
die nocteque à conspectu eorum. Erat 10
animus Judæorum fortis, & bajuli terræ
multi erant: at non poteramus ædificare
murum. Dixerant autem adversarii no- 11
stri; Ne sciant, neque videant, donec in-
grediamur in medium eorum, & occida-
mus eos, & occludamus opus. Et fa- 12
ctum est cùm venissent Judæi habitantes
apud illos, ut decem dicerent nobis; Ex
omnibus locis revertuntur ad nos. Qua- 13
propter statui in infimis locis in ordine ru-
pium, statui inquam populum ante nos
cum gladiis, lanceis, & arcubus eorum.
Quod cùm vidissem, steti, dixique prin- 14
cipibus, ducibus, & reliquo populo; Ne
timeatis à conspectu eorum: Deum maxi-
mum atque tremendum recordamini, &
pugnate pro domibus vestris & fratribus
vestris. Cúmque audivissent inimici no- 15
stri notum fecisse nobis Deum, & irritum
fecisse consilium eorum; reversi sumus
omnes ad murum, quisque ad opus suum.
Erant tamen ab eo die pars puerorum no- 16
strorum incumbentes operi, pars autem
gestantes arma, clypeos, lanceas, arcus,
& loricas à tergo totius gentis Judaicæ.
Et structores muri, oneráque portitores, 17
perseverabant unâ manu in opere, alterâ
verò tenebant arma: Et viri isti stru- 18
ctores armis erant accincti ad lumbos
suos, & ædificabant; reliqui verò me-
cum erant.

נחמיה : ה

19 ואמר אל החרים ואל הסגנים ואל יתר העם המלאכה הרבה ורחבה ואנחנו נפרדים על החומה רחוקים איש מאחיו׃
20 במקום אשר תשמעו את קול השופר שמה תקבצו אלינו אלהינו ילחם לנו׃
21 ואנחנו עשים במלאכה וחציים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים׃
22 גם בעת ההיא אמרתי לעם איש ונערו ילינו בתוך ירושלם והיו לנו הלילה משמר והיום מלאכה׃
23 ואין אני ואחי ונערי ואנשי המשמר אשר אחרי אין אנחנו פשטים בגדינו איש שלחו המים׃

CAP. V. ה

1 ותהי צעקת העם ונשיהם גדולה אל אחיהם היהודים׃
2 ויש אשר אמרים בנינו ובנתינו אנחנו רבים ונקחה דגן ונאכלה ונחיה׃
3 ויש אשר אמרים שדתינו וכרמינו ובתינו אנחנו ערבים ונקחה דגן ברעב׃
4 ויש אשר אמרים לוינו כסף למדת המלך שדתינו וכרמינו׃
5 ועתה כבשר אחינו בשרנו כבניהם בנינו והנה אנחנו כבשים את בנינו ואת בנתינו לעבדים ויש מבנתינו נכבשות ואין לאל ידנו ושדתינו וכרמינו לאחרים׃
6 ויחר לי מאד כאשר שמעתי את זעקתם ואת הדברים האלה׃
7 וימלך לבי עלי ואריבה את החרים ואת הסגנים ואמרה להם משא איש באחיו אתם נשאים ואתן עליהם קהלה גדולה׃
8 ואמרה להם אנחנו קנינו את אחינו היהודים הנמכרים לגוים כדי בנו וגם אתם תמכרו את אחיכם ונמכרו לנו ויחרישו ולא מצאו דבר׃
9 ויאמר לא טוב הדבר אשר אתם עשים הלוא ביראת אלהינו תלכו מחרפת הגוים אויבינו׃
10 וגם אני אחי ונערי נשים בהם כסף ודגן נעזבה נא את המשא הזה׃
11 השיבו נא להם כהיום שדתיהם כרמיהם זיתיהם ובתיהם ומאת הכסף והדגן התירוש והיצהר אשר אתם נשים בהם׃
12 ויאמרו נשיב ומהם לא נבקש כן נעשה כאשר אתה אומר ואקרא את הכהנים ואשביעם לעשות כדבר הזה׃

Versio VULG. LAT.

Et dixi ad optimates, & ad magistrat⁹, & ad reliquã partẽ 19
vulgi; Opus grande est et latũ, et nos separati sum⁹ in mu-
ro procul alter ab altero: In loco quocunque audieritis 20
clangorẽ tubæ, illuc concurrite ad nos: De⁹ noster pugna-
bit pro nobis. Et nosipsi faciam⁹ opus: & media pars no- 21
strûm teneat lanceas, ab ascensu auroræ, donec egrediãtur
astra. In tempore quoque illo dixi populo; Unusquisque 22
cum puero suo maneat in medio Jerusalẽ, & sint nobis vi-
ces per noctẽ, & diem, ad operandũ. Ego autẽ & fratres 23
mei, & pueri mei, & custodes, qui erant post me, non de-
ponebamus vestimenta nostra: unusquisque tantùm nu-
dabatur ad baptismum.

CAP. V.

Et factus est clamor populi et uxorũ ejus magn⁹, adver- 1
sùs fratres suos Judæos. Et erant qui dicerent; Filii nostri, 2
& filiæ nostræ multæ sunt nimis: accipiamus pro pretio
eorum frumentũ, & comedam⁹, & vivamus. Et erant qui 3
dicerent; Agros nostros, & vineas, et domos nostras oppo-
namus, & accipiamus frumentũ in fame. Et alii dicebant; 4
Mutuò sumam⁹ pecunias in tributa regis, demúsque agros
nostros et vineas: Et nunc sicut carnes fratrũ nostrorum, 5
sic carnes nostræ sunt: & sicut filii eorum, ita et filii nostri:
ecce nos subjugam⁹ filios nostros et filias nostras in servi-
tutẽ, & de filiabus nostris sunt famulæ, nec habemus unde
possint redimi, & agros nostros, & vineas nostras alii pos-
sident. Et iratus sum nimis cùm audissẽ clamorem eorum 6
secundùm verba hæc: Cogitavitque cor meũ mecũ: & 7
increpavi optimates et magistrat⁹, & dixi eis; Usurásne sin-
guli à fratrib⁹ vestris exigitis? Et congregavi adversùm eos
concionẽ magnã, Et dixi eis; Nos, ut scitis, redemim⁹ fra- 8
tres nostros Judæos, qui venditi fuerãt gentib⁹, secundùm
possibilitatẽ nostrã: & vos igitur vendetis fratres vestros,
& redimemus eos? Et siluerunt, nec invenerunt quid re-
sponderent. Dixique ad eos; Non est bona res, quam fa- 9
citis: quarè non in timore Dei nostri ambulatis, ne expro-
bretur nobis à gentibus inimicis nostris? Et ego, et fra- 10
tres mei, & pueri mei, commodavimus plurimis pecuniã
et frumentũ: non repetamus in commune istud, æs alienũ
concedamus, quod debetur nobis. Reddite eis hodiè a- 11
gros suos, et vineas suas, et oliveta sua, et domos suas: quin
potiùs et centesimã pecuniæ, frumenti, vini, et olei, quam
exigere soletis ab eis, date pro illis. Et dixerunt; Redde- 12
mus, et ab eis nihil quæremus: sicque faciemus ut loqueris. Et vocavi Sacerdotes, et adjuravi eos, ut facerent juxta quod dixeram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Magnatibus autem, & præfectis, reliquóque 19
populo dixi; Opus hoc multum & amplum
est, & nos disparati consistimus super murum,
& alter ab altero dissiti sumus? Ubicunque 20
igitur audieritis sonum buccinæ, illuc ad nos
accedite: Deus noster pugnet pro nobis.
Nos interim operi incumbamus, dum media 21
pars nostrûm tenebunt hastas ab ortu auro-
ræ usque ad exortum stellarum. Eodem 22
quoque tempore dixi populo, Quisque cum
puero suo pernoctent in plateis Jerusalem,
eamque custodiant nocte & die, & opera
exerceant, Ego etiam & fratres puerique 23
mei, & homines custodes domûs meæ, non
exuemus vestes nostras per mensem dierum,
quisque pro vice sua.

CAP. V.

Tunc clamaverunt populus & uxores eo- 1
rum clamore magno contra fratres suos Ju-
dæos. Erant enim qui dicerent, Filii filiæ- 2
que nostræ, & fratres nostri multi sunt: ac-
cipiendum nobis est frumentum, comeden-
dum, ac vivendum. Quidam verò dice- 3
bant, Prædia nostra, domos & vineas no-
stras vendimus, ut accipiamus frumentum
in fame, & vivamus. Alii dicebant, Mu- 4
tuamur pecuniam è vectigali regio, ut co-
lamus prædia nostra & vineas nostras, ac
vivamus. Alii denique dicebant; Pro- 5
fectò, qualis est caro fratrum nostrorum, ta-
lis est etiam caro nostra; & quales filii eo-
rum, tales etiam filii nostri: ecce nunc sub-
jiciendi nobis *restant* filii & filiæ nostræ in
servos: imò de filiabus nostris quædam sub-
jectæ jam sunt in ancillas; & *qui utuntur eis*,
non attollunt ad Deũ manus suas: & prædia,
vineæ, & facultates nostræ oppignorata sunt
alienis. Displicuit mihi valde, ubi audissẽ cla- 6
mores eorum & hujuscemodi verba, & confra-
ctum est cor meum in præcordiis meis: 7
Sed patienter tuli, tũ allocut⁹ sum seniores & 8
magnates, dixiq; eis; Nos comparavimus fra-
tres nostros Judæos qui venditi erant gentib⁹,
tam ipsos quàm filios eorũ: quisq; fratrẽ suum
habetis: proinde vocẽ in eos edidi, & dixi eis;
Itáne vos venderetis fratres vestros? qui conti-
cuerunt, nec ullum dederunt mihi responsum.
Deinde dixi eis; Non est honestũ quod agitis: 9
jã in timore Dei non ambulatis, quia facitis se-
cundùm actiones gentiũ quæ circunstant nos.
At tam ego quàm filii fratresq; mei pecuniam 10
accipiam⁹, emam⁹ frumentum, & relinquamus
iis qui pauperes sunt in populo nostro: Et re- 11
stituam⁹ eis hodiernã die vineas, oliveta, agros
et domos eorũ: et pecuniam, frumentũ, vinũ,
atque oleũ relinquamus reliquo populo. Di- 12
xerũt mihi, Ita faciem⁹, quemadmodũ tu dixi-
sti: quare convocatis sacerdotib⁹ dixi ita fieri
oportere, et adjuravi eos ut facerent secun-
dùm verbum istud, vel ipsos pueros parvos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ, Τὸ ἔργον πλατὺ καὶ πολύ,
20 καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἐν τόπῳ οὗ ἐὰν ἀκούσητε τὴν φωνὴν
21 τῆς κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν πολεμήσει περὶ ἡμῶν. (π) Καὶ ἡμεῖς
ποιοῦντες τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας ἀπὸ ἀναβάσεως τοῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν
22 ἄστρων. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ (ρ) λαῷ, Ἕκαστος μετὰ τοῦ νεανίσκου αὐτοῦ αὐλισθήτω ἐν μέσῳ
23 Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστω ὑμῖν ἡ νὺξ προφυλακή, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον. Καὶ ἤμην ἐγὼ καὶ οἱ ἄνδρες τῆς προ-
φυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν ἐκδιδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια (σ) αὐτοῦ.

MS.A. (π) Καὶ ἥμισυ ποιοῦντες (ρ) λαῷ, Αὐλίσθητε ἐμμέσῳ Ἱερουσαλὴμ (σ) ἑαυτοῦ.

Et dixi ad optimates, & ad principes, & ad reliquos populi; Opus la- 19
tum, & multum, & nos dispergimur super murum longè vir à fratre
suo. In loco, quocunque audieritis vocem corneæ, illuc congregabi- 20
mini ad nos: & Deus noster bellabit pro nobis. Et (l) nos facientes 21
opus, & dimidium nostri tenentes lanceas ab ascensu auroræ usque ad
exitum syderum. Et in tempore illo dixi populo; unusquisque cum 22
puero suo commoramini in medio Hierusalem: & sit nobis nox custo-
dia, & dies opus. Et eram (m) ego, & viri custodiæ post me, & non 23
fuit ex nobis exuens vir vestimenta (n) sua.

ΚΕΦ. ε΄.

1 (α) Καὶ ἦν ἡ κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς (β) αὐτῶν τοὺς Ἰουδαίους.
2 Καὶ ἦσάν τινες λέγοντες, Ἐν υἱοῖς ἡμῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν ἡμεῖς πολλοί, καὶ ληψόμεθα σῖτον καὶ
3 φαγόμεθα καὶ ζησόμεθα. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες, Ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διεγγυῶ-
4 μεν καὶ ληψόμεθα σῖτον καὶ φαγόμεθα. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες, Ἐδανεισάμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τοῦ βασιλέως,
5 ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν. Καὶ νῦν ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν· ὡς υἱοὶ
αὐτῶν, υἱοὶ ἡμῶν· καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς δούλους, καὶ
εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ
6 ἀμπελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις. Καὶ ἐλυπήθην σφόδρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λό-
7 γους τούτους. Καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐμέ· καὶ ἐμαχεσάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχον-
τας, (γ) καὶ εἶπα αὐτοῖς, Ἀπαιτήσει ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν (δ) αὐτοῦ ἃ ὑμεῖς ἀπαιτεῖτε; καὶ ἔδωκα ἐπ'
8 αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην, (ε) Καὶ εἶπα αὐτοῖς, Ἡμεῖς κεκτήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰουδαίους
τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν ἐν ἑκουσίῳ ἡμῶν· καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς (ζ) ὑμῶν, καὶ παραδο-
9 θήσονται ἡμῖν; καὶ ἡσύχασαν, καὶ οὐχ εὕροσαν λόγον. Καὶ εἶπα, Οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς
ποιεῖτε· οὐχ οὕτως ἐν φόβῳ Θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ (η) ὀνειδισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.
10 Καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ οἱ γνωστοί μου καὶ ἐγὼ ἐθήκαμεν ἐν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ σῖτον· ἐγκαταλίπωμεν δὴ
11 τὴν ἀπαίτησιν ταύτην. Ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας (θ) αὐτῶν καὶ ἐ-
λαιῶνας αὐτῶν καὶ οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε
12 αὐτοῖς. Καὶ εἶπαν, Ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν, οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις.
καὶ ἐκάλεσα τοὺς ἱερεῖς καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

CAP. V.

Et (a) clamor populi, & mulierum eorum magnus ad fratres suos 1
Judæos. Et erant quidam dicentes; In filiis nostris, & in filiabus 2
nostris nos multi: & accipiemus frumentum, & comedemus, & vive-
mus. Et sunt quidam dicentes; Agri nostri, & vineæ nostræ, & 3
domus nostræ: nos oppignoramus, & accipiemus frumentum, & come-
demus. Et sunt quidam dicentes; Mutuò sumpsimus argentum in tri- 4
buta regis: agri nostri, & vineæ nostræ, & domus nostræ. Et nunc 5
sicut caro fratrum nostrorum; caro nostra: sicut filii eorum, filii nostri.
Et ecce nos subjugamus filios nostros, & filias nostras, in servos: &
sunt de filiabus nostris subjectæ: & non est potestas manuum nostra-
rum: & agri nostri, & vineæ nostræ optimatibus. Et tristatus sum 6
valdè, sicut audivi clamorem eorum, & sermones hos. Et consultavit 7
cor meum in me: & concertavi adversùs optimates, & principes, &
dixi eis; (b) Exiget vir fratrem suum, quem vos exigitis? Et dedi
super eos ecclesiam magnam, Et dixi eis; Nos acquisivimus fratres no- 8
stros Judæos venditos gentibus in spontaneo nostro: & vos venditis
fratres vestros, & (c) tradentur nobis. Et siluerunt, & non invene-
runt verbum. Et dixi; Non bonum verbum, quod vos facitis: non sic 9
in timore Dei nostri abibitis ab opprobrio gentium inimicorum nostrorum.
Etiam fratres mei, & noti mei, & ego, posuimus eis argentum, & fru- 10
mentum: relinquamus, obsecro, exactionem hanc. Reddite, quæso, eis, 11
sicut hodiè, agros eorum, & vineas eorum, & oliveta eorum, & do-
mos eorum: et de argento, frumentum, et vinum, et oleum promite eis.
Et dixerunt; Reddemus, et ab eis non quæremus: sic faciemus, sicut 12
tu dixisti. Et vocavi sacerdotes, et adjuravi eos facere, sicut verbum hoc.

MS.A. (α) Καὶ ἦν κραυγὴ (β) ἑαυτῶν (γ) καὶ εἶπον αὐτοῖς, (δ) ἑαυτοῦ ὑμεῖς ἀπαιτεῖτε. (ε) Καὶ εἶπον αὐτοῖς, (ζ) ὑμῶν· καὶ ἡσύχασαν (η) ὀνειδισμοῦ τῶν ἐχθρῶν (θ) αὐτῶν, ἐλαιῶνας αὐτῶν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وقلت للروساء والمقدمين وبقية القوم • الصناعة كبيرة وواسعة • ونحن مفرقين على السور
20 بعيدين الرجل من اخيه * فالموضع الذي تسمعون صوت البوق ثم تجمعون الينا • والاهنا
21 يحارب عنا * ونحن فاعلون الصناعة • وبعضهم ماسكون الرماح من صعود الفجر الي خروج
22 الكواكب * ايضا وفي الوقت قلت للشعب • الرجل وغلمانه يكونوا في وسط مدينة اورسليم •
23 فيكون لنا بالليل الحرس وبالنهار الصنعة * وانا واخوتي وغلماني واصحاب النوبة الذين
كانوا خلفي ليس كنا خالعين ثيابنا • بل الرجل بسلاحه الي كل شهر وايام *

• الفصل الخامس •

1 2 * وكان صرخة الشعب ونساءهم كبيرة جدا من اجل اخوتهم اليهود * وكم من كانوا
3 قايلين • بنينا وبناتنا نحن كثيرين • ناخذ الدخن وناكل نحن واياهم ونعيش * وكم من
كانوا قايلين • كرومنا ومنازلنا كثيرة ونحن مرهونين • فناخذ الدخن لناكل في الجوع •
4 5 * وكم من كانوا يقولون • استقرضنا فضة لخراج الملك على كرومنا * والان مثل بشر
اخوتنا بشرنا • ومثل بنيهم بنونا • وهوذا نحن كابسين بنينا وبناتنا كعبيد • ولم يرفعوا ايديهم
6 قدام الرب • وحقولنا وكرومنا ودوابنا يعطون لاخرين * فصعب علي جدا لما سمعت من اخوتهم
7 8 هذا الكلام * فاشتد قلبي علي • وخاطبت الروساء والمقدمين وقلت لهم * نحن اشترينا اخوتنا
اليهود المباعين لاخوتهم وبنيهم • اخذ الرجل اخاه • ومن اجل هذا قلت لهم بصوت •
9 انتم تبيعوا اخوتكم وتبيعوا النساء • فسكتوا ولم يردوا جوابا * فقلت لهم • ليس هذا
بصواب الذي انتم فاعلين • الا بخشية الهنا يجب ان تسيروا • ومن معيرة الامم الذين
10 هم اعداءنا * وانا واخوتي اخذنا الفضة لنشتري الطعام ونحيي المساكين الذين في شعبنا •
11 * ويرد عليهم اليوم كرومهم وانادرهم وزيتونهم * والدخن والمسطار والدهن الذي
12 انتم مداينون * فقالوا نرد ولا نطلب منهم شي • لكن نعمل كما انت قايل • ودعوت
الايمة واستحلفهم بفعل هذا الامر •

Et dixi principibus, ducibus, reliquóque 19
populo; Opus multum & amplum est,
adeóque nos dispersi sumus super mu-
rum, dissiti alter ab altero: Ideo ad 20
locum ubi audietis sonum buccinæ, eò
convenite nos: Deus autem noster
pugnabit pro nobis. Ita dum incum- 21
beremus operi, pars eorum tenebat ar-
ma ab ortu auroræ usque ad ortum
syderum. Etiam eo tempore dixi po- 22
pulo; Quisque cum pueris suis sunto
in medio urbis Jerusalem, sitque nobis
noctu custodia, interdiu verò opus. Ego 23
etiam & fratres mei, puerique mei, &
excubitores qui me sequebantur; ne-
quaquam exuebamus indumenta nostra,
sed quisque cum armis suis, ad ter-
minum mensis ac dierum.

CAP. V.

Accidit interim clamor populi & 1
uxorum eorum, magnus admodum cau-
sâ fratrum suorum Judæorum. Nam 2
quidam dicebant, Cum filiis & filia-
bus nostris multi sumus: accipiemus
milium, ut comedamus nos & ipsi,
ac vivamus. Quidam verò dicebant, 3
Vineæ domúsque nostræ multæ sunt, &
nos oppignorati sumus: accipiemus ergò
milium, ut comedamus in fame. Qui- 4
dam denique dicebant, Mutuò accepimus
pecuniam pro vectigalibus regis super
vineas nostras: Jam verò ut caro 5
fratrum nostrorum caro nostra est,
& ut filii eorum filii nostri: &
ecce nos subjicimus filios nostros &
filias nostras quasi servos, ita ut non
attollant manus suas ad Dominum: &
agri nostri, vineæ nostræ, jumentáque
nostra dantur aliis. Molestissimum mihi 6
fuit, cùm audissem à fratribus eorum
talia verba, Doluitque mihi animus me- 7
us: & principes ac duces allocutus dixi
eis; Nos emimus fratres nostros Ju- 8
dæos venditos fratribus & filiis eorum,
quisque recuperavit fratrem suum. Pro-
pterea dixi eis cum voce; Vos vendere-
tis fratres vestros, & venderetis uxores?
qui siluerunt, neque responsum dede-
runt. Tum dixi eis, Non est id rationi 9
consentaneum quod facitis: sed in ti-
more Dei nostri oportet vos ambulare, & à
probro gentiũ quæ sunt nobis infensæ, de-
clinare. At ego & fratres mei accepi- 10
mus pecuniam ut emeremus cibum, &
vivos servaremus pauperes qui extant
in populo nostro. Restituantur illis 11
hodie vineæ, areæ, & oleæ eorum,
milium, mustum, & adeps pro quibus
vos litigatis. Dixerunt, Restituemus, 12
nec quicquam repetemus ab eis, sed fa-
ciemus prout dicis. Tum convocavi sa-
cerdotes, eosque juramento astrinxi ut
rem istam facerent.

נחמיה : ה

, istud verbum statuerit non qui virum omnem Deus excutiat Sic : dixi & , excussi meum eram Etiam
13 גם־חצני נערתי ואמרה ככה ינער האלהים את־כל־האיש אשר לא־יקים את־הדבר הזה
fecit &, Dominum laudaverunt Et . Amen : concio omnis dixerūt Et . vacuus &, excussus fit sic & , suo labore de & , sua domo de
מביתו ומיגיעו וככה יהיה נעור ורק ויאמרו כל־הקהל אמן ויהללו את־יהוה ויעש
, vigesimo anno ab , Jehudah terra in eorum dux esse , mihi præcepit qua die à Etiam . istud verbū secūdùm populus
העם כדבר הזה : 14 גם מיום אשר־צוה אתי להיות פחם בארץ יהודה משנת עשרים
comitis panem mei fratres & ego ; duodecim annis , regis Arthachshastæ secundum & trigesimum annum ad usque &
ועד שנת שלשים ושתים לארתחשסתא המלך שנים שתים עשרה אני ואחי לחם הפחה
argenti postea, vino & , pane in eis ab acceperūt &, populū super gravaverūt me ante qui , primi duces Et . comedi non
15 לא אכלתי : והפחות הראשנים אשר־לפני הכבידו על־העם ויקחו מהם בלחם ויין אחר כסף־
etiam Et . Dei timoris faciebus à ita feci non ego Et . populum super tyrannidē exercuere eorum pueri etiam , quadraginta siclos
16 שקלים ארבעים גם נעריהם שלטו על־העם ואני לא־עשיתי כן מפני יראת אלהים : וגם
, Jehudæi Et . opus ad ibi congregati mei pueri omnes & , emimus non agrum & , roboravi hujus muri opere in
17 במלאכת החומה הזאת החזקתי ושדה לא קנינו וכל־נערי קבוצים שם על־המלאכה : והיהודים
erat quod Et . mea mensa in , nostris circuitibus quæ , gentibus è nos ad venientes & , viri quinquaginta & centum , magnates &
18 והסגנים מאה וחמשים איש והבאים אלינו מן־הגוים אשר־סביבתינו על־שלחני : ואשר היה
vino omni in dies decem inter & , mihi sunt facta aves & , electæ sex pecudes , unus bos unum diem in factum
נעשה ליום אחד שור אחד צאן שש־ברורות וצפרים נעשו־לי ובין עשרת ימים בכל־יין
Memento . hoc populo super servitus erat gravis quia , quæsivi non comitis panem hoc cum & ; multiplicandum ad
19 להרבה ועם־זה לחם הפחה לא בקשתי כי־כבדה העבדה על־העם הזה : זכרה־
. hoc populo super feci quæ omnia , bonum in meus Deus mei
לי אלהי לטובה כל אשר־עשיתי על־העם הזה :

CAP. VI.

, murum ædificâssem quòd , nostrorū inimicorū residuo & , Arabæ Ghesem & , Thobijah & , Sanballat ipsi esset auditum cùm fuit Et
1 ויהי כאשר נשמע לסנבלט וטוביה ולגשם הערבי וליתר איבינו כי בניתי את־החומה
, Sanballat misit Et . portis in statueram non fores hoc tempus ad usque etiam : interruptio eo in remaneret non &
ולא־נותר בה פרץ גם עד־העת ההיא דלתות לא־העמדתי בשערים : 2 וישלח סנבלט
. malum mihi facere cogitantes ipsi Et . Ono campo in Chephirim in pariter conveniamus & , i : dicendo me ad Ghesem &
וגשם אלי לאמר לכה ונועדה יחדו בכפירים בבקעת אונו והמה חשבים לעשות לי רעה :
, opus cessabit quid ut : descendere potero non & , faciens ego grande Opus : dicendo , nuncios eos ad misi Et
3 ואשלחה עליהם מלאכים לאמר מלאכה גדולה אני עשה ולא אוכל לרדת למה תשבת המלאכה
verbum juxta eis respondi & : vicibus quatuor hoc verbū juxta me ad miserunt Et ? vos ad descendam & , illud remittam quando
4 כאשר ארפה וירדתי אליכם : וישלחו אלי כדבר הזה ארבע פעמים ואשיב אותם כדבר
. ejus manu in apertam epistolam & , suum puerum quinta vice hoc verbum juxta Sanballat me ad misit Et . hoc
5 הזה : וישלח אלי סנבלט כדבר הזה פעם חמישית את־נערו ואגרת פתוחה בידו :
ædificans tu idcirco : rebellare cogitantes Jehudæi & tu , dicens Ghashmu & , est auditum gentibus In : ea in erat Scriptum
6 כתוב בה בגוים נשמע וגשמו אמר אתה והיהודים חשבים למרוד על־כן אתה בונה
. hæc verba secundùm regem in eis existens tu & , murum
החומה ואתה הוה להם למלך כדברים האלה :

Versio VULG. LAT.

Insuper excussi sinum meum, & dixi; Sic excutiat Deus omnem virum, qui non compleverit verbum istud, de domo sua, & de laboribus suis: sic excutiatur, & vacuus fiat. Et dixit universa multitudo; Amen. Et laudaverunt Deum. Fecit ergò populus sicut erat dictum. 13
14 A die autem illa, quâ præceperat rex mihi ut essem dux in terra Juda, ab anno vigesimo usque ad annum trigesimum secundum Artaxerxis regis, per annos duodecim, ego & fratres mei annonas, quæ ducibus debebantur, non comedimus.
15 Duces autem primi, qui fuerant ante me, gravaverunt populum, & acceperunt ab eis, in pane, & vino, & pecuniâ, quotidiè siclos quadraginta: sed & ministri eorum depresserunt populum. Ego autem non feci ita propter timorem Dei:
16 Quin potiùs in opere muri ædificavi, & agrum non emi, & omnes pueri mei congregati ad opus erant.
17 Judæi quoque & magistratus, centum quinquaginta viri, & qui veniebant ad nos de gentibus quæ in circuitu nostro sunt, in mensa mea erant.
18 Parabatur autem mihi per dies singulos bos unus, arietes sex electi, exceptis volatilibus, & inter dies decem vina diversa, & alia multa tribuebam: insuper & annonas ducatûs mei non quæsivi: valdè enim attenuatus erat populus.
19 Memento mei, Deus meus, in bonum, secundùm omnia quæ feci populo huic.

CAP. VI.

1 Factum est autem, cùm audisset Sanaballat, & Tobias, & Gossem Arabs, & cæteri inimici nostri, quòd ædificâssem ego murum, & non esset in ipso residua interruptio, (usque ad tempus autem illud valvas non posueram in portis,)
2 Miserunt Sanaballat & Gossem ad me, dicentes; Veni, & percutiamus fœdus pariter in viculis in campo Ono. Ipsi autem cogitabant ut facerent mihi malum.
3 Misi ergò ad eos nuntios, dicens; Opus grande ego facio, & non possum descendere: ne fortè negligatur, cùm venero & descendero ad vos.
4 Miserunt autem ad me secundùm verbum hoc per quatuor vices: & respondi eis juxta sermonem prioré.
5 Et misit ad me Sanaballat juxta verbum prius quintâ vice puerum suum, & epistolam habebat in manu sua scriptam hoc modo;
6 IN GENTIBUS auditum est, & Gossem dixit, quòd tu & Judæi cogitetis rebellare, et propterea ædifices murum, et levare te velis super eos regem: propter quam causam

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]

14 [illegible]

15 [illegible]

16 [illegible]

17 [illegible]

18 [illegible]

19 [illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

Et diximus; Ita excutiat Deus omnem hominem qui non steterit huic verbo, è domo & labore ipsius: ita sit excussus & aurigine perfusus: dixerúntque totus populus, Amen: deinde surgentes, populus universus, laudaverunt Dominum; fecerúntque populus universus secundùm verbum istud. 13
Præterea ab eo die quo me præfecit quo essem princeps in terra Judææ, ab anno vigesimo usque ad annum trigesimum secundum Artahsestis regis, duodecim annis ego & fratres mei fui princeps eorum; nullius tamen asinum abegi, aut quempiam eorum molestiâ affeci: 14
Licèt principes qui me præcesserant, populum oppresserint, & acceperint ab eo vinum & panem, multámque pecuniam pro vectigali, usq; ad drachmas quadragenas: quin etiam servis suis auctoritatem dederunt super populum; qui ita dominati sunt in eos, ut eos torquerent: ego verò non itidem feci, propter *meam* erga Deum reverentiam. 15
Imò in opere muri istius *licèt* valdè magnificatus essem, tamen agros non emi: & omnes pueri filii Judæorum congregabantur, & assistebant illic operi: 16
Et primates atque præfecti, centum quinquaginta viri, & qui veniebant ad nos è populis adjacentibus nobis; veniebant ad nos quisque cum mensa sua. 17
Et cùm quis convivium faceret, afferebat opificibus qui laborabant, bovem unum, & oves sex pingues; & hirci parabantur nobis, & semel denis quibusque diebus, multum vini: nihilominus panem præfecturæ nunquam petii, eò quòd grave incumberet opus huic populo. 18
Ascribe mihi Deus mi in bonum, quæcunque feci pro populo isto. 19

CAP. VI.

Quum auditum esset à Sambelato, Tobiâ, & Gessom Arabe, cæterisque hostibus nostris ædificâsse nos murum, & ad illud usque tempus parastades portarum nondum erexisse: 1
Miserunt ad me Sambelat & Gessom, dicentes mihi; Age, simul eamus, & more turmarùm castra ponamus in planitie Ino: verùm isti cogitabant nobis malum inferre. 2
Sed misi ad eos nuntium, & dixi eis; Opus ingens ego facio, ideo descendere non possum: ne fortè cesset quum destitero & descendero ad vos. 3
Et remittentibus ad me eundem sermonem quatuor vicibus, respondi eis in eandem sententiam. 4
Tandem misit ad me Sambelat in eandem sententiam quintâ vice puerum suum cum epistola in manu ipsius, 5
In qua scriptum erat; Inter gentes auditum est; & Gessom ait, te & Judæos rebellionem meditari, ideò te murum fabricare; teque futurum eis regem, his ita se habentibus. 6

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ τὴν ἀναβολήν μου ἐξετίναξα, καὶ (ι) εἶπα, Οὕτως ἐκτινάξαι ὁ Θεὸς πάντα ἄνδρα, ὃς οὐ στήσει τὸν
λόγον τοῦτον, ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσται οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κενός. καὶ εἶπε πᾶ-
14 σα ἡ ἐκκλησία, Ἀμήν· καὶ ᾔνεσαν τὸν κύριον. καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο. (κ) Ἀπὸ ἡμέρας
ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐτῶν ἐν γῇ Ἰούδα, ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους τριακοστοῦ καὶ
15 δευτέρου τῷ Ἀρθασασθὰ ἔτη δώδεκα, ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου βίαν αὐτῶν οὐκ ἔφαγον. Καὶ τὰς βίας
τὰς πρώτας ἃς πρὸ ἐμοῦ ἐβάρυναν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάβοσαν παρ' αὐτῶν (λ) ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔ-
σχατον ἀργύριον (μ) δίδραχμα τεσσαράκοντα· καὶ οἱ ἐκτετιναγμένοι αὐτῶν ἐξουσιάζονται ἐπὶ τὸν
16 λαόν· κἀγὼ οὐκ ἐποίησα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου Θεοῦ. Καὶ ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων οὐκ ἐκράτη-
17 σα, ἀγρὸν οὐκ ἐκτησάμην, καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ ἐπὶ τὸ ἔργον. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι (ν) ἑκατὸν
καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχόμενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν ἐπὶ τράπεζάν μου·
18 Καὶ ἦν (ξ) γινόμενον εἰς ἡμέραν μίαν μόσχος εἷς, καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χίμαρος ἐγίνοντό μοι·
καὶ ἀναμέσον (ο) δέκα ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἶνος τῷ πλήθει. καὶ σὺν τούτοις ἄρτους τῆς βίας οὐκ ἐζήτησα,
19 ὅτι βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. Μνήσθητί μου ὁ Θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα
τῷ λαῷ τούτῳ.

Et vestimentum meum excussi, & dixi; Sic excutiat Deus omnem vi- 13
rum, qui non statuet verbum hoc, è domo ejus, & è labore ejus: & e-
rit sic excussus, & inanis. Et dixit omnis Ecclesia; Amen. Et lauda-
verunt Dominum. Et fecit populus verbum hoc. (d) A die, quâ man- 14
davit mihi esse in principem eorum in terra Juda, ab anno vigesimo, &
usque ad annum trigesimum & secundum (e) Arthasastha, annos duo-
decim, ego, & fratres mei, (f) extorsionem eorum non comedi. Et e- 15
tiam extorsiones primas, quas ante me aggravaverant super eos, & ac-
ceperant ab eis in panibus, & in vino, ultimum argentum (g) didrachma
quadraginta. Et (h) excussi eorum exercebant potestatem super popu-
lum. Et ego non feci sic à facie timoris Dei: Et in opere muri (i) hæc 16
non tenui, agrum non (k) acquisivi, & omnes congregati ibi ad opus.
Et Judæi, centum, & quinquaginta viri, & venientes ad nos ex genti- 17
bus, quæ in circuitu nostro, ad mensam meam. Et erat factum in diem 18
unum, vitulus unus, & oves sex electæ, & hircus fiebant mihi:
& intermedium decem (l) dierum, in omnibus vinum multitudine. Et
cum his panes (m) extorsionis non quæsivi, quoniam gravis servitus su-
per populum hunc. Memento mei, Deus, in bonum, omnia quæcunque feci populo huic. 19

MS.A. (ι) εἶπον, (κ) Ἀπὸ τῆς ἡμέρας (λ) ἐν * ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ (μ) δίδραγμα (ν) ἑκατὸν πεντήκοντα (ξ) γιγνόμενον (ο) τῶν δέκα ἡμερῶν

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 ΚΑὶ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ Σαναβαλλὰτ, καὶ Τωβίᾳ, καὶ τῷ Γησὰμ τῷ Ἀραβὶ, καὶ τοῖς καταλοί-
ποις (α) ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδόμησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ (∴) κατελείφθη ἐν αὐτοῖς πνοή· (β) ἕως τοῦ και-
2 ροῦ ἐκείνου θύρας οὐκ ἐπέστησα ἐν ταῖς πύλαις. Καὶ ἀπέστειλε Σαναβαλλὰτ καὶ Γησὰμ πρὸς μὲ, λέγων, Δεῦρο καὶ
συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πεδίῳ Ὠνώ. καὶ αὐτοὶ (γ) λογιζόμενοι ποιῆσαί μοι πονη-
3 ρίαν. Καὶ ἀπέστειλα ἐπ' αὐτοὺς ἀγγέλους, λέγων, Ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι καταβῆναι,
4 μή ποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον· ὡς ἂν τελειώσω αὐτὸ, καταβήσομαι πρὸς (δ) ὑμᾶς. Καὶ ἀπέστειλαν
5 πρὸς μὲ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ ταῦτα. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς μὲ Σαναβαλλὰτ τὸν
6 παῖδα (ε) αὐτοῦ, καὶ ἐπιστολὴν ἀνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ, Ἐν ἔθνε-
σιν (ζ) ἠκούσθη ὅτι σὺ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀποστατῆσαι, (†) διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ
σὺ (η) ἔσῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα.

CAP. VI.

ET factum est, sicut auditum fuit ipsi Sanaballat, & Tobia, & Ge- 1
sam Arabi, & reliquis inimicorum nostrorum, quia ædificavi murum;
& non remansit in eis (a) spiratio: usque ad tempus illud valvas non po-
sueram in portis. Et misit Sanaballat, & Gesam, ad me, dicens; Veni, 2
& congregemur in idipsum in pagis in campo Ono: Et ipsi cogitantes
facere mihi malum. Et misi nuntios ad eos, dicens; Opus magnum ego 3
facio, & non potero descendere, ne fortè cesset opus. Cùm perfecero il-
lud; descendam ad vos. Et miserunt ad me, sicut verbum (b) hoc. Et 4
misi eis secundùm hæc. Et misit ad me Sanaballat (c) puerum suum, & 5
epistolam apertam in manu ejus. Et erat scriptum in ea; In gentibus 6
auditum (d) est, quia tu, & Judæi, cogitatis rebellare: propter hoc tu
ædificas murum: & tu eris eis in regem:

MS. A. (α) τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, (∴) κατελείφθη αὐτοῖς (β) καίγε ἕως (γ) λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι (δ) ὑμᾶς. * καὶ ἀπέστειλα κατὰ ταῦτα. (ε) ἑαυτοῦ, (ζ) ἠκούσθη, * καὶ οἱ Ἰουδαῖοι λογίζεσθαι (†) διατί (η) γίγνῃ αὐτοῖς

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * وأيضا نفضت ثيابي وقلت • هكذا ينفض الله كل إنسان لا يثبت على هذا القول *
من بيته ومن كده • وهكذا يكون منفوض وفارغ • فقالوا كل الجوق آمين •
14 ومدحوا الله • وفعلوا القوم مثل هذا القول * وأيضا من اليوم الذي أوصاني لأكون
أمير في أرض يهودا • من سنة اثنين وثلثين لأرتحششت الملك • أنا وإخوتي • لم نأكل
15 مؤونتهم * والأمراء الذين كانوا قبلي ثقلوا مؤونتهم على القوم • وأخذوا منهم خبزا
وشرابا • وبعد سنة أربعين ردوا أيضا غلمانهم فتسلطوا على الرعية • وأنا لم أفعل كذلك
16 من أجل مخافة الله * وأيضا في عمل هذا السور تقويت • وكل غلماني مجتمعين ثم على
17 العمل * واليهود مائة وخمسين رجلا غير الجائين إلينا من الأمم الذين كانوا حولنا •
18 والذين كانوا يصنعون * كل يوم الغنم ستة مختارة وجديان وطيور صنعوا لي • وبين
كل عشرة أيام كثير خمر • للأخبار ومع هذا الطعام الكثير لم أطلب ولا ثقلت
الخدمة على الشعب •

Præterea excussi vestes meas, ac dixi; 13
Ita excutiat Deus omnem hominem qui
non steterit huic sermoni è domo &
è labore ipsius, atque ita sit excus-
sus & vacuus. Et dixerunt universa
turba, Amen: & laudaverunt Deum,
fecerúntque populus secundùm sermo-
nem istum. Quin etiam ab eo die 14
quo mihi mandaverat ut præciperem
in terra Judæ, ab anno trigesimo se-
cundo Artahsestis regis; ego & fra-
tres mei non comedimus cibarium eo-
rum: Licèt imperatores qui me præ- 15
cesserunt, prægravâssent cibario suo po-
pulum, accipientes ab eis panem ac vi-
num: & post annum quadragesimum
perversè se gesserunt etiam pueri eo-
rum, & potestatem exercebant in gre-
gem: at ego nil tale feci, propter Dei
timorem. Etiámque in opere muri 16
istius animosè egi: nam omnibus pue-
ris meis congregatis ibi ad opus, Et 17
Judæis centum & quinquaginta viris,
præter eos qui veniebant ad nos è gen-
tibus quæ circum nos erant, & his
qui operabantur; Singulis diebus oves 18
sex electæ, duo hœdi, avésque para-
bantur mihi: & denis quibúsque
diebus abundantia vini: panes tamen
cum hoc cibo multo non petii, neque
populum servitute prægravavi.

• الفصل السادس •

1 * وكان لما اتصل بسنبلاط وطوبيا وجشم الأعرابي وسائر أعدائنا • أني بنيت السور
2 ولم يبق فيه ثغر • وإلى ذلك الوقت لم أقم مصاريع على الأبواب * فأرسل سنبلاط
وجشم إلي قائلين • تعال نجتمع في كفيرين في بقعة أدوم • مفكرين لي بفعل بلية •
3 * فأرسلت إليهم رسلا قائلا • أنا فاعلا صنعة كبيرة • ولا أقدر على النزول إليكم
4 ما دام عمل هذه الصنعة • وعندما أكمل أنزل إليكم * فأرسلوا إلي مثل هذا
5 القول أربع مرات • ورددت إليهم الجواب أربع مرات مثل هذا الجواب * فأرسل
6 سنبلاط مثل هذا القول دفعة خامسة مع غلامه • ورقعة مفتوحة في يده * مكتوب
فيها • أنت واليهود مفكرين العصيان • على ذلك أنت باني السور • وأنت عليهم ملك •
ومثل هذه الخطوب •

CAP. VI.

FActum est autem cùm perlatum 1
fuisset ad Samballat, & Tobiam, et
Gesem Arabem, & reliquos inimicos
nostros, extruxisse me murum, nec
superesse in eo rupturam, & ad illud
usque tempus nondum statuisse me
valvas in portis: ut mitterent ad 2
me Samballat, & Gesem, dicentes;
Age, conveniamus in Chephirin in pla-
nitie Edom, molientes adversùm me
opus aliquod funestum. At misi ad 3
eos nuntios, dicens; Ego sum inten-
tus operi multo, neque potero descen-
dere ad vos quandiu duraverit factu-
ra hujus operis: at ubi absolvero,
descendam ad vos. Remiserunt ad 4
me similem huic sermonem quater, &
quater reddidi eis responsum simile
huic responso. Misit quoque Samb al- 5
lat similem huic sermonem quintò per
puerum suum, cum epistola aperta in
manu ipsius, In quâ scriptum erat; 6
Tu & Judæi cogitatis rebellionem,
iccirco tu ædificas murum istum: túque rex super eos futurus es: aliaś-
que id generis sermones.

נחמיה ז

7 וגם־נביאים העמדת לקרא עליך בירושלם לאמר מלך ביהודה ועתה ישמע למלך
8 כדברים האלה ועתה לכה ונועצה יחדו׃ ואשלחה אליו לאמר לא נהיה כדברים
9 האלה אשר אתה אומר כי מלבך אתה בודאם׃ כי כלם מיראים אותנו לאמר ירפו
10 ידיהם מן־המלאכה ולא תעשה ועתה חזק את־ידי׃ ואני־באתי בית שמעיה בן־
דליה בן־מהיטבאל והוא עצור ויאמר נועד אל־בית האלהים אל־תוך ההיכל ונסגרה
11 דלתות ההיכל כי באים להרגך ולילה באים להרגך׃ ואמרה האיש כמוני יברח ומי
12 כמוני אשר־יבוא אל־ההיכל וחי לא אבוא׃ ואכירה והנה לא־אלהים שלחו כי
13 הנבואה דבר עלי וטוביה וסנבלט שכרו׃ למען שכור הוא למען־אירא
14 ואעשה־כן וחטאתי והיה להם לשם רע למען יחרפוני׃ זכרה אלהי לטוביה ולסנבלט
15 כמעשיו אלה וגם לנועדיה הנביאה וליתר הנביאים אשר היו מיראים אותי׃ ותשלם
16 החומה בעשרים וחמשה לאלול לחמשים ושנים יום׃ ויהי כאשר שמעו כל־אויבינו
ויראו כל־הגוים אשר סביבתינו ויפלו מאד בעיניהם וידעו כי מאת אלהינו
17 נעשתה המלאכה הזאת׃ גם בימים ההם מרבים חרי יהודה אגרתיהם הולכות על־
18 טוביה ואשר לטוביה באות אליהם׃ כי־רבים ביהודה בעלי שבועה לו כי־חתן הוא
19 לשכניה בן־ארח ויהוחנן בנו לקח את־בת־משלם בן ברכיה׃ גם טובתיו היו
אמרים לפני ודברי היו מוציאים לו אגרות שלח טוביה ליראני׃

CAP. VII.

1 ויהי כאשר נבנתה החומה ואעמיד הדלתות ויפקדו השוערים והמשררים והלוים׃
2 ואצוה את־חנני אחי ואת־חנניה שר הבירה על־ירושלם כי־הוא כאיש אמת וירא
את־האלהים מרבים׃

Versio VULG. LAT.

Et prophetas posueris, qui prædicent de te in Jerusalem, 7
dicentes; Rex in Judæa est. Auditurus est rex verba hæc:
idcircò nunc veni, ut ineamus consilium pariter. Et 8
misi ad eos, dicens; Non est factum secundùm verba
hæc, quæ tu loqueris: de corde enim tuo tu componis
hæc. Omnes enim hi terrebant nos, cogitantes quòd 9
cessarent manus nostræ ab opere, & quiesceremus. Quam
ob causam magis confortavi manus meas: Et ingres- 10
sus sum domum Semaiæ filii Dalaiæ filii Metabeel secre-
tò. Qui ait; Tractemus nobiscum in domo Dei in me-
dio templi, & claudamus portas ædis: quia venturi sunt
ut interficiant te, & nocte venturi sunt ad occidendum
te. Et dixi; Num quisquam similis mei fugit? & quis 11
ut ego ingredietur templum, & vivet? non ingrediar.
Et intellexi quòd Deus non misisset eum, sed quasi vati- 12
cinans locutus esset ad me, & Tobias & Sanaballat con-
duxissent eum. Acceperat enim pretium, ut territus fa- 13
cerem, & peccarem, & haberent malum, quod expro-
brarent mihi. Memento mei, Domine, pro Tobia & Sa- 14
naballat, juxta opera eorum talia: sed & Noadiæ pro-
phetæ, & cæterorum prophetarum, qui terrebant me.
Completus est autem murus vigesimoquinto die mensis 15
Elul, quinquaginta duobus diebus. Factum est ergò 16
cùm audissent omnes inimici nostri, ut timerent universæ
gentes, quæ erant in circuitu nostro, & conciderent intra
semetipsos, & scirent quòd à Deo factum esset opus hoc.
Sed & in diebus illis, multæ optimatum Judæorum epi- 17
stolæ mittebantur ad Tobiam, & à Tobia veniebant ad
eos. Multi enim erant in Judæa habentes juramentum 18
ejus, quia gener erat Secheniæ filii Area, & Johanan fi-
lius ejus acceperat filiam Mosollam filii Barachiæ: Sed 19
& laudabant eum coram me, & verba mea nuntiabant ei:
& Tobias mittebat epistolas ut terreret me.

CAP. VII.

Postquàm autem ædificatus est murus, & posui valvas, 1
& recensui janitores, & cantores, & Levitas: Præcepi 2
Hanani fratri meo, & Hananiæ principi domûs de Jeru-
salem, (ipse enim quasi vir verax & timens Deum plus
cæteris videbatur,)

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Præterea prophetas te constituisse ad pro- 7
phetandum de te in Jerusalem, dicentes; Ecce
regnavit Ezra in Judæa. Jam verò perlata sunt
ad regem hujusmodi verba: venite ergò ut
simul consultemus. Tum misi ad eum, & dixi 8
ei; Inhonesta sunt hujusmodi verba quæ tu
dicis, nam ex animo tuo comminisceris ea.
Omnes enim timorem nobis injiciebant, ac 9
dicebant; Remittentur manus eorum ab ope-
re: & dicebant nobis, Ne vacetis operi: ve-
rùm confirmabo manus meas. Præterea cùm 10
ingressus essem apud Semaiam filium Delaiæ,
filii Mehetbaelis; ipse quoque avocabat me:
dixit enim mihi; Age, recipiamus nos in do-
mum Domini intra templum, & occludamus
templi portas; quia venturi sunt ad interfici-
endum te, & noctu venturi sunt ad interfici-
endum te. Cui dixi; Vir qualis es tu, fugeret? 11
absit ut ego fugiam, & templum ingrediar.
Scio Deum nequaquam misisse illum contra 12
me: neque per prophetam dictum est mihi
me ab illo interficiendum. Tobia & Sambe-
lat, & socii ejus mercede conduxerant eum,
& miserant eum contra me, ut interficeret me.
Mercenarius enim erat: ut timens ita face- 13
rem, & delinquens acquirerem apud eos no-
men infame, ut *deinde* exprobrarent mihi.
Recordare mi Deus, Tobiæ, Sambelati, & so- 14
ciorum ejus, secundùm facinora hæc abomi-
nanda: atque etiam Jodaiæ prophetæ, & re-
liquorum prophetarum, qui mihi timorem
illorum injicere studebant. Tandem perfe- 15
ctus est murus vigesimo quinto die Septem-
bris, *spatio* quinquaginta duorum dierum.
Tunc cum audissent omnes inimici nostri 16
omnésque gentes quæ circa nos erant, timu-
erunt & valdè formidaverunt nos, scientes à
Deo confectum esse opus istud. Etiam die- 17
bus illis frequentes mittebant magnates Ju-
dæ epistolas delatas ad Tobiam, & epistolæ
Tobiæ deferebantur ad eos. Multi enim erant 18
in Judæa, qui juraverant ei se non futuros
illi infensos, quia gener erat Sechaniæ filii
Arahi; & Johannes filius ejus duxerat filiam
Meslomi filii Barachiæ. Bona quoque ipsius 19
verba prædicabant coram me; & verbum
quod proferebam, referebant ei: & literas
mittebat ipse Tobia ad injiciendum mihi
timorem.

CAP. VII.

Tunc quum exædificatus esset murus, ere- 1
ctæ parastades, portæ completæ, & ministri
ac Levitæ *constituti*; Præcepi Hanani fratri 2
meo, & Hananiæ præfecto palatii & Jeroso-
lymæ (is enim erat vir rectus, timens Deum,
& malum devitans)

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ πρὸς τούτοις προφήτας ἔστησας σεαυτῷ, ἵνα καθίσῃς ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς βασιλέα (θ) ἐπὶ Ἰούδα. καὶ
8 νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ οἱ λόγοι οὗτοι· καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἐπιτοαυτό. Καὶ ἀπέστειλα
πρὸς αὐτὸν, λέγων, Οὐκ ἐγενήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι ὡς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ καρδίας σου σὺ ψεύ-
9 δῃ αὐτούς. Ὅτι πάντες φοβερίζουσιν ἡμᾶς, λέγοντες, Ἐκλυθήσονται (ι) χεῖρες αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἔρ-
10 γου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται. καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου. Κἀγὼ εἰσῆλθον εἰς οἶκον Σαμαΐ
υἱοῦ Δαλαΐα, (κ) υἱοῦ Μεταβεήλ, καὶ αὐτὸς συνεχόμενος· καὶ εἶπε, Συναχθῶμεν εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ ἐν
11 μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς θύρας αὐτοῦ, ὅτι ἔρχονται νυκτὸς φονεῦσαί σε. (λ) Καὶ εἶπα, Τίς
12 ἐστιν ὁ ἀνὴρ ὃς εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον, καὶ ζήσεται; Καὶ ἐπέγνων, καὶ ἰδοὺ ὁ θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν
13 αὐτὸν, ὅτι ἡ προφητεία λόγος κατ' ἐμοῦ· καὶ Τωβίας καὶ Σαναβαλλὰτ ἐμισθώσαντο Ἐπ' ἐμὲ ὄχλον
ὅπως φοβηθῶ, καὶ ποιήσω οὕτως, καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνομα πονηρὸν, ὅπως ὀνειδίσωσί
14 με. Μνήσθητι ὁ θεὸς Τωβίᾳ (μ) καὶ Σαναβαλλὰτ, ὡς τὰ ποιήματα αὐτοῦ ταῦτα, καὶ τῷ Νωαδίᾳ τῷ
15 προφήτῃ, (ν) καὶ καταλοίποις τῶν προφητῶν οἳ ἦσαν φοβερίζοντές με. Καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖχος πέμ-
16 πτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ (ξ) Ἐλοὺλ μηνὸς εἰς πεντήκοντα καὶ δύο ἡμέρας. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν πάντες
οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ (ο) ἐπέπεσε φόβος σφόδρα
17 ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο. Καὶ
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐντίμων Ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς Τωβίαν, καὶ αἱ Τω-
18 βία ἤρχοντο πρὸς αὐτούς. Ὅτι πολλοὶ ἐν Ἰούδα ἔνορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι γαμβρὸς ἦν τοῦ Σεχενία υἱοῦ
19 Ἠρὰ· καὶ (π) Ἰωνὰν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Μεσουλὰμ υἱοῦ Βαραχία εἰς γυναῖκα. Καὶ τοὺς
λόγους αὐτοῦ ἦσαν λέγοντες πρὸς μὲ, καὶ λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ. καὶ ἐπιστολὰς ἀπέστειλε Τω-
βίας φοβερίσαι με.

Et ad hæc prophetas statuisti tibi; (e) ut sedeas in Hierusalem in re- 7
gem super Juda. Et nunc annuntiabuntur regi verba hæc. Et nunc
veni, consultemus in idipsum. Et misi ad eum, dicens; Non fuit sic- 8
ut sermones hi, sicut tu dicis: quoniam de corde tuo tu fingis eos. Quo- 9
niam omnes terrent nos, dicentes; Dissolventur manus eorum ab opere
hoc, & non fiet. Et nunc confortavi manus meas. Et ego ingressus 10
sum in domum Semei, filii Dalaia, filii Metabeel: & ipse clausus, &
dixit; Congregemur in domum Dei in medio ejus, & claudamus ja-
nuas ejus: (f) quoniam veniunt nocte ad occidendum te: Et dixi; 11
(g) Quis est vir, qui ingredietur in domum, & vivet? Et cognovi, 12
& ecce Deus non miserat eum: quoniam prophetia, sermo contra me.
Et Tobias & Sanaballat mercede conduxerunt Adversùs me (h) tur- 13
bam, ut timeam, & faciam sic, & peccem, & fiam eis in nomen ma-
lum, ut exprobrarent mihi. Memento, (k) Deus, Tobia, & Sanaballat, 14
sicut facta ejus hæc, & Noadia prophetæ, & reliquis prophetarum, qui
erant terrentes me. Et perfectus est murus quintâ & vigesimâ Elul 15
mensis in quinquaginta & duobus diebus. Et factum est, quando au- 16
dierunt omnes inimici nostri; & timuerunt omnes gentes, quæ in cir-
cuitu nostro: & incidit timor (l) valdè in oculis eorum: & cogno-
verunt, quia à Deo nostro factum est, ut perficeretur opus hoc.
Et in diebus illis à multis optimatibus Juda epistolæ ibant ad To- 17
biam, & Tobiæ veniebant ad eos: Quoniam multi in Juda jura- 18
mento conjuncti erant ei; quoniam gener erat Sechenia filii Herae: &
Jonan filius ejus acceperat filiam Mesulam filii Barachiæ in uxorem:
Et (m) sermones ejus erant dicentes ad me, & verba mea erant afferentes eis. Et epistolas misit Tobias ad terrendum me. 19

MS.A. (θ) ἐν Ἰούδα. (ι) αἱ χεῖρες (κ) *υἱὸν Μεηταβεήλ, (λ) Καὶ εἶπον, Τίς ἐστιν ὁ ἀνὴρ οἷος ἐγὼ, φεύξεται; ἢ τίς οἷος ὁ ἀνὴρ, ὃς εἰσελεύσεται (μ) καὶ τῷ Σαναβαλλὰτ, (ν) καὶ τοῖς καταλοίποις (ξ) Ἐλοὺλ εἰς πεντηκονταδύο (ο) ἔπεσεν (π) Ἰωνάθαν

ΚΕΦ. ζ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος, καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ πυλωροὶ, καὶ
2 οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ Λευῖται. Καὶ ἐνετειλάμην τῷ Ἀνανίᾳ ἀδελφῷ μου, καὶ τῷ Ἀνανίᾳ ἄρχοντι τῆς
βιρὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι αὐτὸς (α) ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν παρὰ πολλούς·

MS. A. (α) ἦν ἀνὴρ

CAP. VII.

Et factum est quando ædificatus est murus; & statui valvas; & re- 1
censiti sunt janitores, & cantores, & Levitæ. Et mandavi Ananiæ fratri 2
meo, & Anania principi (a) Bira in Hierusalem; quoniã ipse tanquàm
vir verax, & timens Deum præ multis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وايضا انبياء اقمت ليتنبوا عليك في اورشليم قايلين ملك عزرا على اليهود * الآن
8 سيتصل بالملك هذا الخبر فتعال الآن نتشاور جميعا * فارسلت اليه قايلا لم يكن هذا
9 الذي قلت كله مثل قولك لكنك انت مبتدعه * وان كلهم مرعبين لنا قايلين
10 يسترخون من الصنعة ولا تعمل الصنعة والآن اشد يدي * وانا دخلت الى دار شمعيا
واصحابه فقال نجتمع الى بيت الله الى وسط الهيكل ونغلق مصاريع الهيكل لانهم جايين
11 ليقتلوك * فقلت رجلا مثلي يهرب حاشاني ان اهرب وادخل الى الهيكل * انا اعرف ان
12 الله ما ارسله على ولا بسبي قال وان سنبلاط وطوبيا واصحابه استاجره * لاجل انه مستاجر
13 لاني اخشا واعمل كذلك واخطي فيصير لهم ذلك على اسم قبيح * لاجل ان اورشليم ذكرها
14 الله * اذكر يا الهي لطوبيا وسنبلاط فعلهم ولاصحابهم * وكافيهم بفعلهم هذا * وايضا نوادع
15 النبي وساير الانبياء الذين كانوا لي مرعبين منهم * وتم الحصن في اليوم الخامس وعشرين
16 من شهر ايلول لاثنين وخمسين يوما * وكان عند سماع ساير اعدايـنا فزعوا كل الاحزاب
الذين حولنا وسقطوا جدا عند انفسهم وعلموا ان من عند الهنا صارت هذه الصناعة
17 * وفي تلك الايام كانوا اليهود اذلاء متبددين * كتبهم سايرة الى طوبيا والكتب الذي
18 لطوبيا جاية اليهم * اذ كان كثيرون في آل يهودا اصحاب صهر وقسمة الا يبيدوه لانه
19 كان صهر شخنيا ابن ارا ويوحانان ابنه تزوج ابنة مسلام ابن برخيا ايضا * وكلاما
جيدا كانوا يحضرونا وكلامي كانوا هم يرسلون اليه وكتبا ارسل طوبيا بتفزيع *

* الفصل السابع *

1 * وعند ما بني السور وتم وقفت في الابواب واعتدوا البوابين والمسبحين واللاويين *
2 * ووصيت حنانيا اخي وايضا حنانيا ريس الجوسق على اورشليم لانه مثل رجل ذي
امانة يخاف من الله ويتجنب عن الشر *

Præterea prophetas suscitâsti ad prophe- 7
tandum de te in Jerusalem, dicentes;
Regnavit Ezra super Judæos. Jam per-
feretur ad regem fama ista: quarè veni
jam consilium ineamus simul. Sed re- 8
misi ad eum, dicens; Non sunt hæc
omnia quæ dicis, quemadmodum asse-
ris; sed tu excogitâsti ea. Omnes quidem 9
terrent nos, dicentes; Remittentur ab o-
pere, nec fiet opus: at verò manum me-
am confortaturus sum. Deinde ingres- 10
so mihi domum Semaiæ & suorum, di-
xit; Congregemur ad domum Dei intra
templum, & occludamus valvas templi:
quia venturi sunt ad occidendum te.
Cui dixi, Vir qualis ego sum, fuge- 11
ret? absit ut fugiam & ingrediar tem-
plum. Ego enim noveram quòd Deus 12
non misisset eum contra me, neque ad
rem quam dixerat: & quòd Samballat,
Tobia, & amici ejus conduxissent eum:
(Erat enim conductitius) ut timerem, 13
eóque modo faciens peccarem, essétque
id illis contra me nomen turpe. Quan- 14
doquidem Jerosolymorum recordatus est
Deus, recordare O mi Deus Tobiæ, Sam-
ballato, & amicis ejus opus eorum; &
repende eis pro actione sua ista: necnon
Jonadab prophetæ cæterisque prophetis,
qui mihi timorem illorum injicere stu-
debant. Et absoluta fuit arx die vige- 15
simo quinto mensis Ailul, ad quinqua-
gesimum secundum diem. Fuit autem 16
quum audissent omnes inimici nostri, ti-
muerunt omnes turbæ quæ circa nos e-
rant, & consternati sunt admodum a-
pud semetipsos: & cognoverunt à Deo
nostro factum fuisse hoc opus. Et in 17
illis diebus erant Judæi abjecti et disper-
si; epistolæ eorum ibant ad Tobiam, &
epistolæ Tobiæ veniebant ad eos. Nam 18
plures erant in gente Judaica conjuncti
cognatione cum eo, & juraverant ei se
non perdituros eum: erat enim gener Se-
chaniæ filii Araæ, & Johanan filius
ejus uxorem etiam duxerat filiam Me-
sullami filii Barachiæ. Bona verba pro- 19
ponebant nobis, & verba mea ipsi mitte-
bant ad eum: & literas mittebat Tobia
terrore plenas.

CAP. VII.

Extructo muro atque perfecto, steti 1
in portis, & recensiti fuerunt janitores,
cantores, & Levitæ. Tum demanda- 2
vi Hananiæ fratri meo, necnon Hananiæ
præfecto palatii, curam Jerosolymorum
(erat enim is quasi vir fidelis, timebat
Deum, & declinabat à malo)

5 valvas claudent stantibus ipsis adhuc & ,solem incalescere ad usque ,Jerusalaim portæ aperientur Non 1 eos ad dixi Et
3 ויאמר להם לא יפתחו שערי ירושלם עד־חם השמש ועד הם עמדים יגיפו הדלתות
lata civitas Et .suam domum contra virum & ,sua custodia in virum Jerusalaim habitatores custodias statuendo Et serabunt &
4 ואחזו והעמיד משמרות ישבי ירושלם איש במשמרו ואיש נגד ביתו: והעיר רחבת
congregavi & ,meum cor ad meus Deus dedit Et .ædificatæ domus non & ejus medio in paucus populus & grandis & manibus
5 ידים וגדלה והעם מעט בתוכה ואין בתים בנוים: ויתן אלהי אל־לבי ואקבצה את
inveni & , primo in ascendentium genealogiæ librum inveni Et .genealogizandum ad ,populum & ,magnates & , ingenuos
החרים ואת־הסגנים ואת־העם להתיחש ואמצא ספר היחש העולים בראשונה ואמצא
Nebuchadnesar fecit transmigrare quam ,transmigrationis captivitate de ascendentes provinciæ filii Isti .eo in scriptum
6 כתוב בו: אלה בני המדינה העלים משבי הגולה אשר הגלה נבוכדנצר
Nechemiah ,Jesuah Zerubabel cum Venientes .suam civitatem in vir Jehudah in & , Jerusalaim in sunt reversi &:Babel rex
7 מלך בבל וישובו לירושלם וליהודה איש לעירו: הבאים עם־זרבבל ישוע נחמיה
populi virorum numerus ,Bahanah ,Nechum ,Bigvai ,Mispereth ,Bilshan ,Mordochai ,Nachamani , Rahamiah ,Hazariah
עזריה רעמיה נחמני מרדכי בלשן מספרת בגוי נחום בענה מספר אנשי עם
.duo & septuaginta trecenti ,Sephatiah Filii .duo & septuaginta & centum millia duo ,Parhos Filii .Israel
9 8 ישראל: בני פרעש אלפים מאה ושבעים ושנים: בני שפטיה שלש מאות שבעים ושנים
octingenti & ,millia duo ,Joab & ,Jesuah filiis moab-Pachath Filii .duo & quinquaginta sexcenti ,Arach Filii
11 10 בני ארח שש מאות חמשים ושנים: בני־פחת מואב לבני ישוע ויואב אלפים ושמנה מאות
quadraginta octingenti ,Zatthu Filii .quatuor & quinquaginta ducenti mille , Helam Filii .decem octo
13 12 שמנה עשר: בני עילם אלף מאתים חמשים וארבעה: בני זתוא שמנה מאות ארבעים
Bebai Filii .octo & quadraginta sexcenti ,Binnui Filii .sexaginta & septingenti ,Zacchai Filii ,quinque &
16 14 15 וחמשה: בני זכי שבע מאות וששים: בני בנוי שש מאות ארבעים ושמנה: בני בבי
sexcenti ,Adonicam Filii .duo & viginti sexcenti millia duo ,Hazgad Filii .octo & viginti sexcenti
18 17 שש מאות עשרים ושמנה: בני עזגד אלפים שלש מאות עשרים ושנים: בני אדניקם שש מאות
.quinque & quinquaginta sexcenti ,Hadin Filii .septem & sexaginta millia duo ,Bigvai Filii .septem & sexaginta
20 19 ששים ושבעה: בני בגוי אלפים ששים ושבעה: בני עדין שש מאות חמשים וחמשה:
Besai Filii .octo & viginti trecenti ,Chasum Filii .octo & nongenti Chizchijah ipsi , Ater Filii
23 21 22 בני אטר לחזקיה תשעים ושמנה: בני חשם שלש מאות עשרים ושמנה: בני בצי
.quinque & nonaginta ,Ghibhon Filii .duodecim centum ,Chariph Filii .quatuor & viginti trecenti
25 24 שלש מאות עשרים וארבעה: בני חריף מאה שנים עשר: בני גבעון תשעים וחמשה:
.octo & viginti centum ,Hanathoth Viri .octo & octoginta centum ; Netophah & lechem-Beth Viri
27 26 אנשי בית־לחם ונטפה מאה שמנים ושמנה: אנשי ענתות מאה עשרים ושמנה:
septingenti ,Beeroth & Chephirah ,Jeharim- Chiriath Viri .duo & quadraginta ,hazmaveth-Beth Viri
29 28 אנשי בית־עזמות ארבעים ושנים: אנשי קרית יערים כפירה ובארות שבע מאות
centum , Michmas Viri .unus & viginti sexcenti , Gabah & , Ramah Viri .tres & quadraginta
31 30 ארבעים ושלשה: אנשי הרמה וגבע שש מאות עשרים ואחד: אנשי מכמס מאה
quinquaginta , alterius Nebo Viri .tres & viginti centum , Hai & ,el--Beth Viri .duo & viginti &
33 32 ועשרים ושנים: אנשי בית־אל והעי מאה עשרים ושלשה: אנשי נבו אחר חמשים
trecenti ,Charim Filii .quatuor & quinquaginta ducenti mille ,alterius Helam Filii .duo &
35 34 ושנים: בני עילם אחר אלף מאתים חמשים וארבעה: בני חרם שלש מאות
viginti & septingenti , Ono & chadid Lod Filii .quinque & quadraginta trecenti ,Jerecho Filii .viginti &
37 36 ועשרים: בני ירחו שלש מאות ארבעים וחמשה: בני לד חדיד ואנו שבע מאות ועשרים
,Jesuah domo Jedaiah filii :Sacerdotes .triginta & nongenti millia tria ,Senaah Filii .unus &
39 38 ואחד: בני סנאה שלשת אלפים תשע מאות ושלשים: הכהנים בני ידעיה לבית ישוע
ducenti mille ,Paschur Filii .duo & quinquaginta mille ,Immer Filii .tres & septuaginta nongenti
41 40 תשע מאות שבעים ושלשה: בני אמר אלף חמשים ושנים: בני פשחור אלף מאתים
filiis Chadmiel ipsi Jesuah filii :Levitæ .decem septem mille ,Charim Filii .septem & quadraginta
43 42 ארבעים ושבעה: בני חרם אלף שבעה עשר: הלוים בני־ישוע לקדמיאל לבני
.quatuor & septuaginta Lehodevah
להודוה שבעים וארבעה:

Versio VULG. LAT.

Et dixi eis ; Non aperiantur portæ Jerusalem 3
usque ad calorem Solis. Cúmque adhuc assiste-
rent, clausæ portæ sunt, & oppilatæ : & po-
sui custodes de habitatoribus Jerusalem, singulos
per vices suas, & unumquemque contra domum
suam. Civitas autem erat lata nimis & gran- 4
dis, & populus parvus in medio ejus, & non
erant domus ædificatæ. Deus autem dedit in 5
corde meo, & congregavi optimates, & magi-
stratus, & vulgus, ut recenserem eos : & in-
veni librum censûs eorum, qui ascenderant pri-
mùm, & inventum est scriptum in eo. Isti fi- 6
lii provinciæ, qui ascenderunt de capivitate mi-
grantium, quos transtulerat Nabuchodonosor rex
Babylonis, & reversi sunt in Jerusalem, & in
Judæam, unusquisque in civitatem suam: Qui 7
venerunt cum Zorobabel ; Josue, Nehemias,
Azarias, Raamias, Nahamani, Mardochæus, Bel-
sam, Mespharath, Begoai, Nahum, Baana. Nu-
merus virorum populi Israel : Filii Pharos, 8
duo millia centum septuaginta duo : Filii Sa- 9
phatia, trecenti septuaginta duo : Filii Area, 10
sexcenti quinquaginta duo : Filii Phahathmoab, 11
filiorum Josue & Joab, duo millia octingenti de-
cem & octo : Filii Ælam, mille ducenti quin- 12
quagintaquatuor : Filii Zethua, octingenti qua- 13
draginta quinque : Filii Zachai, septinginti sexa- 14
ginta : Filii Bannui, sexcenti quadraginta octo : 15
Filii Bebai, sexcenti vigintiocto : Filii Azgad, 16 17
duo millia trecenti vigintiduo : Filii Adonicam, 18
sexcenti sexagintaseptem : Filii Beguai, duo mil- 19
lia sexagintaseptem : Filii Adin, sexcenti quin- 20
quagintaquinque : Filii Ater, filii Hezeziæ, no- 21
nagintaocto : Filii Hasem, trecenti vigintiocto: 22
Filii Besai, trecenti vigintiquatuor : Filii Ha- 23 24
reph, centum duodecim : Filii Gabaon, nona- 25
gintaquinque : Filii Bethlehem & Netupha, 26
centum octogintaocto. Viri Anathoth, centum 27
vigintiocto. Viri Bethazmoth, quadragintaduo. 28
Viri Cariathiarim, Cephira, & Beroth, septin- 29
genti quadraginta tres. Viri Rama & Geba, 30
sexcenti vigintiunus. Viri Machmas, centum vi- 31
gintiduo. Viri Bethel & Hai, centum viginti- 32
tres. Viri Nebo alterius, quinquagintaduo. Vi- 33 34
ri Ælam alterius, mille ducenti quinquagintaqua-
tuor. Filii Harem, trecenti viginti. Filii Jeri- 35 36
cho, trecenti quadragintaquinque. Filii Lod Hadid 37
& Ono, septingenti vigintiunus, Filii Senaa, tria 38
millia nongenti triginta. Sacerdotes : Filii Idaia 39
in domo Josue, nongenti septuagintatres. Filii 40
Emmer, mille quinquagintaduo. Filii Phashur, 41
mille ducenti quadraginta septem. Filii Arem, 42
mille decem & septem. Levitæ : Filii Josue & 43
Cedmihel filiorum

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible Syriac]
4 [illegible Syriac]
5 [illegible Syriac]
6 [illegible Syriac]
7 [illegible Syriac]

[illegible Syriac heading]

8 [illegible Syriac]
9
10 [illegible Syriac]
11 [illegible Syriac]
12
13 [illegible Syriac]
14
15 [illegible Syriac]
16
17 [illegible Syriac]
18 [illegible Syriac]
19
20 [illegible Syriac]

Et dixi eis ; Ne aperiantur portæ Jerusalem 3
donec ascendat dies, & stante adhuc die, clau-
dantur portæ & obserentur ; sténtque in ex-
cubiis cives Jerusalem, quisque in custodia
sua, & quisque è regione domûs suæ. Por- 4
rò urbs magna erat & ampla, populus autem
paucus in ea, nec erant eis domus extructæ.
Quapropter indidit Deus in cor meum, ut 5
congregarem nobiles, & magnates populi
per cognationes eorum : & inveni librum
genealogiarum in quo scriptum erat : Hi 6
sunt cives *talis* urbis, qui ascenderunt è ca-
ptivitate deportationis illius quam deporta-
verat Nebuchadnosar rex Babelis in Babe-
lem ; & reversi sunt in Jerusalem & Judæam,
quisque ad civitatem suam : Qui ascende- 7
runt cum Zorbabele, Jesu, Nehemia, Azaria,
Raamia, Nehmaele, Mordechaio, Belisane,
Mesparoth, Baguai, Nahum, & Baana.

Numerus hominum populi Israelitici.

Posteri Pharosi, bis mille centum septua- 8
ginta duo : Posteri Sephatiæ, ter mille se- 9
ptuaginta duo : Posteri Arahi, sexcenti 10
quinquaginta duo : Posteri dominatûs 11
Moabi ; ex posteris Jesu & Joabi, bis
mille octingenti octodecim : Posteri Ila- 12
mi, mille ducenti quinquaginta quatuor :
Posteri Nethaniæ, octingenti quinquagin- 13
ta quatuor : Posteri Zachi, septingenti 14
sexaginta : Posteri Bani, sexcenti qua- 15
draginta quatuor, Posteri Bachi, sex- 16
centi viginti octo : Posteri Azgoris, bis 17
mille trecenti viginti duo : Posteri 18
Arhacomis, sexcenti sexaginta septem :
Posteri Baguai, bis mille sexaginta se- 19
ptem : Posteri Addonis, sexcenti quin- 20
quaginta quinque :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ (β) εἶπα αὐτοῖς, Οὐκ ἀνοιγήσονται πύλαι Ἱερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ· (γ) καὶ ἔτι αὐτῶν
γρηγορούντων, κλειέσθωσαν αἱ θύραι, καὶ σφηνούσθωσαν· καὶ στῆσον προφύλακας οἰκούντων ἐν Ἱερουσαλήμ,
4 ἀνὴρ ἐν προφυλακῇ (δ) αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας (ε) αὐτοῦ. Καὶ ἡ πόλις πλατεῖα καὶ μεγάλη, καὶ
5 ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν οἰκίαι ᾠκοδομημέναι. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ
συνῆξα τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδίας. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἳ
6 ἀνέβησαν ἐν πρώτοις· καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, (ζ) Καὶ οὗτοι υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβάντες (†) ἀπὸ
αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε (η) Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ (θ) ἐπέ-
7 στρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Ἰούδα ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν (ι) αὐτοῦ· Μετὰ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, καὶ
Νεεμία, (κ) Ἀζαρία, καὶ Ῥεελμά, Ναεμανί, (λ) Μαρδοχαῖος, Βαλσάν, (μ) Μασφαράθ, Ἔσδρα, Βο-
8 γουία, Ἰναοὺμ, Βαανά, Μασφάρ, ἄνδρες λαοῦ Ἰσραήλ. Υἱοὶ Φόρος, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκον-
9 11 ταδύο. Υἱοὶ Σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. Υἱοὶ Ἡρά, ἑξακόσιοι (ν) πεντηκονταδύο. Υἱοὶ
11 Φαὰθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησοῦ καὶ Ἰωάβ, (ꝑ) δισχίλιοι ἑξακόσιοι δεκαοκτώ. Υἱοὶ Αἰλάμ, χίλιοι δια-
13 14 κόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. Υἱοὶ (ξ) Ζαθουία, ὀκτακόσιοι (∴) τεσσαρακονταπέντε. Υἱοὶ Ζακχού,
15 15 ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα. Υἱοὶ Βανουί, ἑξακόσιοι (ο) τεσσαρακονταοκτώ. Υἱοὶ Βηβί, ἑξακόσιοι εἰκοσι-
17 18 οκτώ. Υἱοὶ (π) Ἀσγάδ, δισχίλιοι τριακόσιοι εἰκοσιδύο. Υἱοὶ Ἀδωνικάμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταεπτά.
19 21 Υἱοὶ (ρ) Βαγοΐ, δισχίλιοι ἑξηκονταεπτά. Υἱοὶ Ἡδίν, ἑξακόσιοι (σ) πεντηκονταπέντε. Υἱοὶ Ἀτὴρ
22 23 τῷ Ἐζεκία, ἐνενηκονταοκτώ. Υἱοὶ (τ) Ἡσάμ, τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ. Υἱοὶ (υ) Βεσεΐ, τριακό-
24 25 σιοι εἰκοσιτέσσαρες. Υἱοὶ (φ) Ἀρίφ, ἑκατὸν (χ) δώδεκα. υἱοὶ Ἀσέν, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ
26 Γαβαών, ἐνενηκονταπέντε. Υἱοὶ (ψ) Βαιθλεέμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ (ω) Ἀτωφά, πεν-
27 27 τηκονταέξ. Υἱοὶ (α) Αναθώθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. (β) Ἄνδρες Βηθασμώθ, τεσσαρακον-
29 ταδύο. Ἄνδρες (γ) Καριαθιαρίμ, Καφιρά, καὶ Βηρώθ, ἑπτακόσιοι (δ) τεσσαρακοντατρεῖς.
30 31 Ἄνδρες Ἀραμά, καὶ Γαβαά, ἑξακόσιοι (ε) εἴκοσι. Ἄνδρες Μαχαμάς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. Ἄνδρες
33 34 Βαιθὴλ καὶ Αἴ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Ἄνδρες Ναβία, ἑκατὸν πεντηκονταδύο. (ζ) Ἄνδρες Ἠλα-
35 35 μαάρ, χίλιοι διακόσιοι (η) πεντηκονταδύο. Υἱοὶ Ἡράμ, τριακόσιοι εἴκοσι. Υἱοὶ Ἱεριχώ, τρια-
37 37 κόσιοι (ꝑ) τεσσαρακονταπέντε. Υἱοὶ Λοδαδὶδ καὶ (θ) Ὠνώ, ἑπτακόσιοι εἰκοσιείς. Υἱοὶ Σαναά, τρισ-
39 χίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα. Οἱ ἱερεῖς, υἱοὶ Ἰωδαὲ εἰς οἶκον Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς.
40 41 Υἱοὶ Ἐμμήρ, χίλιοι πεντηκονταδύο. Υἱοὶ Φασσούρ, χίλιοι διακόσιοι (ꝑ) τεσσαρακονταεπτά. Υἱοὶ
43 Ἡράμ, χίλιοι δεκαεπτά. οἱ Λευῖται, Υἱοὶ Ἰησοῦ (ι) τῷ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς

Et dixi eis; Non aperientur portæ Hierusalem usque ad simul cum 3
Sole: & adhuc ipsis vigilantibus claudantur valvæ, & oppilentur: &
statue custodes ex habitantibus in Hierusalem: vir in custodia sua, &
vir è regione domûs suæ. Et civitas lata & magna, & populus pau- 4
cus in ea: & non erant domus ædificatæ. Et dedit Deus in cor 5
meum, & congregavi optimates, & principes, & populum ad (b) con-
ventus. Et inveni librum conventûs, qui ascenderant in primis. Et
inveni scriptum in eo: Et hi filii provinciæ, qui ascenderunt de 6
captivitate transmigrationis, quam transmigravit Nabuchodonosor rex
Babylonis: & reversi in Hierusalem, & in Juda, vir in civitatem
suam Cum Zorobabel, & Jesu, et Nεemia, Azaria, & Reelma, Nae- 7
mani, Mardochæus, Balsan, Masphárath, Esdra, Boguia, Inaum, Ba-
ana, Misphar, viri populi Israel. Filii Phoros, duo millia centum 8
septuaginta duo: Filii Saphatia, trecenti septuaginta duo: Filii Era, sex- 9 10
centi quinquaginta duo: Filii Phaathmoab de filiis Jesu, et Joab, duo 11
millia sexcenti decem octo: Filii Ælam, mille ducenti quinquaginta qua- 12
tuor: Filii Zathuia, octingenti quadraginta quinque: Filii Zacchu, septin- 13 14
genti sexaginta: Filii Banui, sexcenti quadraginta octo: Filii Bebi, 15 16
sexcenti viginti octo: Filii Asgad, duo millia trecenti viginti duo. 17
Filii Adonicam, sexcenti sexaginta septem: Filii Bagoi, duo millia 18 19
sexaginta septem: Filii Edin, sexcenti quinquaginta quinque: 20
Filii Ater Ezeciæ, nonaginta octo: Filii Esam, trecenti viginti 21 22
octo: Filii Besei, trecenti viginti quatuor: Filii Ariph, cen- 23 24
tum duodecim: filii Asen, ducenti viginti tres: Filii Gabaon, 25
nonaginta quinque: Filii Bethlem, centum viginti tres: filii Ato- 26
pha, quinquaginta sex: Filii Anathoth, centum viginti octo: Viri 27 28
Bethsamoth, quadraginta duo: Viri Cariathiarim, Caphira, & Be- 29
roth, septingenti quadraginta tres: Viri Arama, & Gabaa, sexcen- 30
ti viginti: Viri Machemas, centum viginti duo: Viri Bethel, 31 32
& Ai, centum viginti tres: Viri Nabia, centum quinquaginta 33
duo: Viri Elamaar, mille ducenti quinquaginta duo: Filii Eram, 34 35
trecenti viginti: Filii Hiericho, trecenti quadraginta quinque: Filii 36 37
Lodadid, & Ono, septingenti viginti unus: Filii Sanaa, tria mil- 38
lia nongenti triginta. Sacerdotes: filii Jodae in domo Jesu, nongenti 39
septuaginta tres: Filii Emmer, mille quinquaginta duo: Filii Pha- 40 41
sour, mille ducenti quadraginta septem: Filii Eram, mille decem septem. Levitæ: Filii Jesu, ipsius Cadmiel de filiis 42 43

MS. V. (β) εἶπον αὐτοῖς, (γ) καὶ ἔτι αὐτῶν ἔτι γρηγορούντων, (δ) ἑαυτοῦ, (ε) ἑαυτοῦ. (ζ) Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ (†) ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας (η) Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς (θ) ἐπέστρεψαν (ι) ἑαυτοῦ (κ) Ἀζαρία, Ῥεελμά, (λ) Μαρδοχέος, (μ) Μασφαράθ, Ἔζρα, Βαγουΐα, (ν) ἑβδομηκονταδύο. (ꝑ) δισχίλιοι δεκαοκτώ. (ξ) Ζαθθουία, (∴) τεσσαρακονταπέντε. (ο) τεσσαρακονταοκτώ. (π) Ἀζγάδ, (ρ) Βαγουεί, (σ) πεντηκοντατέσσαρες. (τ) Ἡσαμὶ, (υ) Βασὶ, (φ) Ἀρείμ, (χ) δεκαδύο. Υἱοὶ Γαβαών, (ψ) Βαιθλεέμ, (ω) Ἀνετωφά, (α) Ναθώθ, (β) Ἄνδρες Βηθ, τεσσαρακονταδύο. (γ) Καριαθιαρεὶμ, Χαφιρά, (δ) τεσσαρακοντατρεῖς. (ε) εἰκοσιείς. (ζ) Υἱοὶ Μαγεβώς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ. Ἄνδρες Ἠλαμαάρ, (η) πεντηκοντατέσσαρες. (ꝑ) τεσσαρακονταπέντε. (θ) Ὠνών, (ꝑ) τεσσαρακονταεπτά. (ι) τῷ Καδμιήλ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 وقلت لهم • لا تفتحوا ابواب اورسليم الي حمو الشمس • ومهما هو موقوف أطبقوا الابواب *
4 واوقات حارس اورسليم كل واحد في محرسه • والرجل قدام داره * والمدينة واسعة الامكنة
5 وكبيرة • والناس فيها قليل • وليس دور معمورة * وجعل الهي في قلبي • وجمعت الروساء
والمقدمين وعظماء الشعب لقبايلهم • ووجدت ديوان السبي الصاعد من الابتداء • ووجدت
فيه مكتوبا جميع الاسماء المذكورة • كما فسرنا في السفر لكن العدد يختلف *

Et dixi eis; Ne aperiatis portas Jerusa- 3
lem usque ad ardorem solis, et adhuc eo
subsistente claudite portas: et vices excu-
biarum Jerosolymæ, unaquæque sit in cu-
stodia sua, et quisque ante domum suam.
Urbs autem erat ampla spatiis ac magna, 4
et homines in ea pauci, nec erant domus
ædificatæ. Posuitque Deus meus in corde 5
meo, et convocavi principes, duces, ac ma-
gnates populi per familias eorum: & in-
veni libellum captivitatis quæ primùm a-
scenderat, et inveni in eo scripta omnia
nomina commemorata, quemadmodum
exposuimus in libro præcedente: at nume-
rus diversus est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21
22 [illegible]
23 [illegible]
24
25 [illegible]
26
27 [illegible]
28
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34
35 [illegible]
36
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]

Posteri Ataris, octingenti quinquaginta qua- 21
tuor: ex Hezecia, nonaginta octo: Posteri 22
Nahsomi, trecenti viginti octo: Posteri 23
Basi, trecenti viginti quatuor: Posteri Ho- 24
rami, centum duodecim: Cives Gebeonis, 25
nonaginta quinque: Beth-lehemitæ & No- 26
phitæ, centum octoginta octo: Cives Ana- 27
thoth, centum viginti octo. Cives Beth- 28
remoth, quadraginta duo: Cives Beth- 29
naarin, Chepiræ, & Bereoth, septingenti
quadraginta tres: Cives Gebaa & Ramæ, 30
septingenti viginti unus: Cives Machmas, 31
centum viginti duo: Cives Beth-il & 32
Aai, centum viginti tres: Cives Nobu, quin- 33
quaginta duo: Ilamitæ, mille ducenti quin- 34
quaginta quatuor: Posteri Horami, tre- 35
centi viginti: Jerichuntini, trecenti qua- 36
draginta quinque: Cives Lud & Ino 37
septingenti viginti unus: Senaani, ter 38
mille nongenti triginta: Sacerdotes fi- 39
lii Idaiæ, è familia Jesu, nongenti se-
ptuaginta tres: Posteri Amiris, mille 40
quinquaginta duo: Posteri Phashoris, 41
mille ducenti quadraginta septem: Po- 42
steri Haddumi, mille septemdecim: Le- 43
vitæ posteri Jesu, ex Cadmaele, de filiis
Judæ, septuaginta quatuor.

44 המשררים בני אסף מאה ארבעים ושמנה׃ 45 השערים בני שלם בני אטר בני טלמן בני עקוב בני חטיטא בני שבי מאה שלשים ושמנה׃
46 הנתינים בני צחא בני חשפא בני טבעות׃ 47 בני קירס בני סיעא בני פדון׃
48 בני לבנה בני חגבה בני שלמי׃ 49 בני חנן בני גדל בני גחר׃
50 בני ראיה בני רצין בני נקודא׃ 51 בני גזם בני עזא בני פסח׃
52 בני בסי בני מעונים בני נפושסים׃ 53 בני בקבוק בני חקופא בני חרחור׃
54 בני בצלית בני מחידא בני חרשא׃ 55 בני ברקוס בני סיסרא בני תמח׃
56 בני נציח בני חטיפא׃ 57 בני עבדי שלמה בני סוטי בני ספרת בני פרידא׃
58 בני יעלא בני דרקון בני גדל׃ 59 בני שפטיה בני חטיל בני פכרת הצביים בני אמון׃
60 כל הנתינים ובני עבדי שלמה שלש מאות תשעים ושנים׃ 61 ואלה העולים מתל מלח תל חרשא כרוב אדון ואמר ולא יכלו להגיד בית אבתם וזרעם אם מישראל הם׃
62 בני דליה בני טוביה בני נקודא שש מאות ארבעים ושנים׃ 63 ומן הכהנים בני חביה בני הקוץ בני ברזלי אשר לקח מבנות ברזלי הגלעדי אשה ויקרא על שמם׃
64 אלה בקשו כתבם המתיחשים ולא נמצא ויגאלו מן הכהנה׃
65 ויאמר התרשתא להם אשר לא יאכלו מקדש הקדשים עד עמד הכהן לאורים ותמים׃
66 כל הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים שלש מאות וששים׃ 67 מלבד עבדיהם ואמהתיהם אלה שבעת אלפים שלש מאות שלשים ושבעה ולהם משררים ומשררות מאתים וארבעים וחמשה׃
68 סוסיהם שבע מאות שלשים וששה פרדיהם מאתים ארבעים וחמשה׃
69 גמלים ארבע מאות שלשים וחמשה חמרים ששת אלפים שבע מאות ועשרים׃
70 ומקצת ראשי האבות נתנו למלאכה התרשתא נתן לאוצר זהב דרכמנים אלף מזרקות חמשים כתנות כהנים שלשים וחמש מאות׃
71 ומראשי האבות נתנו לאוצר המלאכה זהב דרכמנים שתי רבות וכסף מנים אלפים ומאתים׃
72 ואשר נתנו שארית העם זהב דרכמנים שתי רבוא וכסף מנים אלפים וכתנת כהנים ששים ושבעה׃
73 וישבו הכהנים והלוים והשוערים והמשררים ומן העם והנתינים וכל ישראל בעריהם ויגע החדש השביעי ובני ישראל בעריהם׃

Versio VULG. LAT.

Oduiæ, ſeptuagintaquatuor. Cantores: Filii Aſaph, 44 45
centum quadragintaocto. Janitores: Filii Sellum, fi- 46
lii Ater, filii Telmon, filii Accub, filii Hatita, filii Sobai,
centum trigintaocto. Nathinæi: filii Soha, filii Haſu- 47
pha, filii Tebbaoth, Filii Ceros, filii Siaa, filii Phadon, 48
filii Lebana, filii Hagaba, filii Selmai, Filii Hanan, 49
filii Geddel, filii Gaher, Filii Raaia, filii Raſin, fi- 50
lii Necoda, Filii Gezem, filii Aza, filii Phaſea, Fi- 51 52
lii Beſai, filii Munim, filii Nephuſſim, Filii Bacbuc, 53
filii Hacupha, filii Harhur, Filii Beſloth, filii Ma- 54
hida, filii Harſa, Filii Bercos, filii Siſara, filii Thema, 55
Filii Naſia, filii Hatipha, Filii ſervorum Salomonis, 56 57
filii Sothai, filii Sophereth, filii Pharida, Filii Ja- 58
hala, filii Darcon, filii Jeddel, Filii Saphatia, filii 59
Hatil, filii Phochereth, qui erat ortus ex Sabaim, fi-
lio Amon. Omnes Nathinæi, & filii ſervorum Sa- 60
lomonis, trecenti nonagintaduo. Hi ſunt autem, qui 61
aſcenderunt de Thelmela, Thelharſa, Cherub, Addon,
& Emmer: & non potuerunt indicare domum patrum
ſuorum, & ſemen ſuum, utrùm ex Iſrael eſſent. Filii 62
Dalaia, filii Tobia, filii Necoda, ſexcenti quadraginta-
duo. Et de Sacerdotibus, filii Habia, filii Accos, filii 63
Berzellai, qui accepit de filiabus Berzellai Galaaditis
uxorem: & vocatus eſt nomine eorum. Hi quæſie- 64
runt ſcripturam ſuam in cenſu, & non invenerunt: &
ejecti ſunt de ſacerdotio. Dixitque Atherſatha eis 65
ut non manducarent de Sanctis ſanctorum, donec ſta-
ret Sacerdos doctus & eruditus. Omnis multitudo 66
quaſi vir unus, quadragintaduo millia trecenti ſexa-
ginta, Abſque ſervis & ancillis eorum, qui erant 67
ſeptem millia trecenti trigintaſeptem, & inter eos
cantores, & cantatrices, ducenti quadragintaquinque.
Equi eorum, ſeptingenti trigintaſex: muli eorum, 68
ducenti quadragintaquinque: Cameli eorum, qua- 69
dringenti trigintaquinque: aſini, ſex millia ſeptin-
genti viginti.

Hucuſque refertur quid in commentario ſcriptum fuerit, exin Nehemiæ hiſtoria texitur.

Nonnulli autem de principibus familiarum dederunt 70
in opus. Atherſatha dedit in theſaurum auri drach-
mas mille, phialas quinquaginta, tunicas ſacerdotales
quingentas triginta. Et de principibus familiarum 71
dederunt in theſaurum operis, auri drachmas viginti
millia, & argenti mnas duo millia ducentas. Et 72
quod dedit reliquus populus, auri drachmas viginti
millia, & argenti mnas duo millia, & tunicas ſacer-
dotales ſexaginta ſeptem. Habitaverunt autem Sa- 73
cerdotes, & Levitæ, & janitores, & cantores, & re-
liquum vulgus, & Nathinæi, & omnis Iſrael, in civi-
tatibus ſuis.

CAP. VIII.

Et venerat menſis ſeptimus: filii autem Iſrael erant 1
in civitatibus ſuis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Miniſtri: poſteri Aſaphi, centum quadra- 44
ginta octo: Janitores autem poſteri Sallum, 45
poſteri Atar, poſteri Atelman, poſteri Acuph,
poſteri Hatutæ, poſteri Sabi; centum triginta
octo viri: Poſteri Aſahæ, poſteri Haſuphæ, 46
poſteri Tabaoth, Poſteri Acroſi, poſteri 47
Siæ, poſteri Pharonis, Poſteri Lebnæ, po- 48
ſteri Hagbæ, poſteri Salmi, Poſteri Hana- 49
ni, poſteri Addæ, poſteri Hagar, Poſteri 50
Anæ, poſteri Diſon, poſteri Decoræ, Poſte- 51
ri Gazam, poſteri Addæ, poſteri Paſah,
Poſteri Baſi, poſteri Meathenim, poſteri 52
Nephuſin, Poſteri Becoc, poſteri Hatu- 53
phæ, poſteri Hadhoth, Poſteri Beſlaoth, 54
poſteri Mehadiæ, poſteri Harſæ, Poſteri 55
Bezoc, poſteri Siſræ, poſteri Tamnaa, Po- 56
ſteri Neſih, poſteri Hatuphæ, Poſteri ſer- 57
vorum Salomonis, poſteri Sati, poſteri
Sephoth, poſteri Peruiæ, Poſteri Alæ, 58
poſteri Daraonis, poſteri Gazalis, Poſte- 59
ri Sephatiæ, poſteri Hephatiæ, poſteri
Becheroth, poſteri Sobin, poſteri Amon.
Omnes Nethanæi & poſteri ſervorum Sa- 60
lomonis, trecenti nonaginta duo. Hi ſunt 61
qui aſcenderunt è Tel-melaha ad Tel-harſa
& ad Cherub: hi locuti ſunt, ſed non po-
tuerunt indicare familias patrum ſuorum &
genealogias ſuas; ſed *tantùm* quòd ex Iſ-
raele eſſent. Poſteri Bani poſteri Delaiæ, 62
poſteri Tobiæ poſteri Zecoræ; ſexcenti qua-
dragintaduo. E ſacerdotibus autem, po- 63
ſteri Hananiæ, poſteri Hecos, poſteri filii
Barzali, qui, ductâ de filiabus Barzali
Galaaditæ uxore, vocatus eſt de nomine 64
illorum. Iſti quæſierunt in libro familias
ſuas, at non invenerunt: quapropter ex-
ciderunt è ſacerdotio. Dixerunt enim 65
eis ſeniores ſacerdotum, ne comederent
è ſancto ſanctorum, donec ſtatuamus ſum-
mum ſacerdotem, inquiramus, & videa- 66
mus. Tota hæc ſimul congregatio,
quatuor myriades, bis mille quadringen-
ti ſeptuaginta:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

45
44 46 Τῦ Οὐδουΐα, ἑβδομηκοντατέσσαρες. οἱ ᾄδοντες, Υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν (ι) τεσσαρακοντακτώ. Οἱ πυλωροὶ,
υἱοὶ (κ) Σαλοὺμ, υἱοὶ Ἀτὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ (λ) Ἀκοὺβ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ (μ) Σαβὶ, ἑκατὸν τριακοντα-
47 48 οκτώ. Οἱ Ναθινὶμ, υἱοὶ (ν) Σηὰ, υἱοὶ (ξ) Ἀσφὰ, υἱοὶ Ταβαὼθ, Υἱοὶ Κιρὰς, υἱοὶ (ο) Ἀσουία,
49 υἱοὶ Φαδὼν, υἱοὶ Λαβανὰ, υἱοὶ (π) Ἀγαβὰ, υἱοὶ Σελμεί, Υἱοὶ Ἀνὰν, υἱοὶ (ρ) Γαδὴλ, υἱοὶ Γαὰρ,
50 51 Υἱοὶ Ῥααία, υἱοὶ (σ) Ῥασὼν, υἱοὶ Νεκωδὰ, Υἱοὶ Γηζὰμ, υἱοὶ Ὀζὶ, υἱοὶ (τ) Φεσὴ, Υἱοὶ
52 Βησὶ, υἱοὶ (υ) Μεϊνὼν, υἱοὶ (φ) Νεφωσασὶ, Υἱοὶ Βακβοὺκ, υἱοὶ Ἀχιφὰ, υἱοὶ Ἀρὼρ, Υἱοὶ Βασα-
53 54 λὼθ, υἱοὶ (χ) Μιδὰ, υἱοὶ Ἀδασὰν, Υἱοὶ Βαρκουὲ, υἱοὶ Σισαρὰθ, υἱοὶ Θημὰ, Υἱοὶ Νισιὰ,
55 56 57 58 υἱοὶ Ἀτιφά. Υἱοὶ δούλων Σαλωμὼν, υἱοὶ Σωτεὶ, υἱοὶ (ψ) Σαφαρὰτ, υἱοὶ (ω) Φεριδὰ, Υἱοὶ (α) Ἰε-
59 λὴλ, υἱοὶ Δορκὼν, υἱοὶ (β) Γαδαὴλ, Υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ Ἐττὴλ, υἱοὶ (γ) Φακαρὰθ, υἱοὶ Σαβαὶμ,
60 61 υἱοὶ Ἠμίμ. Πάντες οἱ (δ) Ναθινὶμ, καὶ υἱοὶ δούλων Σαλωμὼν, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο. Καὶ οὗτοι
ἀνέβησαν ἀπὸ (ε) Θημελὲθ, (ζ) Θηλαρησὰ, (η) Χαροὺβ, Ἡρὼν, (θ) Ἰεμὴρ, καὶ οὐκ ἐδυνάσθησαν ἀπ-
62 αγγεῖλαι οἴκους πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ Ἰσραὴλ εἰσίν· Υἱοὶ Δαλαία, υἱοὶ (ι)
63 Τωβία, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι (κ) τεσσαρακονταδύο. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, υἱοὶ Ἐβία, υἱοὶ (λ) Ἀ-
κὼς, υἱοὶ (μ) Βερζελλὶ, ὅτι ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων (ν) Βερζελλὶ τοῦ Γαλααδίτου γυναῖκας, (ξ) καὶ ἐ-
64 κλήθησαν ἐπ᾽ ὀνόματι αὐτῶν. Οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν (ο) αὐτῶν τῆς συνοδίας, καὶ οὐχ (π) εὑρέ-
65 θη, καὶ ἠγχιστεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας. Καὶ εἶπεν (ρ) Ἀθερσαθὰ, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τοῦ ἁγίου
66 τῶν ἁγίων, ἕως (σ) ἀναστῇ ἱερεὺς φωτίσων. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία (τ) ὡσεὶ τέσσαρες μυριά-
67 δες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, Πάρεξ δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν· οὗτοι ἑπτακισχίλιοι
68 τριακόσιοι τριακονταεπτά· καὶ ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι, διακόσιοι (υ) τεσσαρακονταπέντε. Ὄνοι δισχίλιοι
70 ἑπτακόσιοι. Καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον (φ) τῷ Νεεμίᾳ εἰς θησαυ-
71 ρὸν χρυσοῦς χιλίους, φιάλας πεντήκοντα, καὶ (χ) χοθωνὼθ τῶν ἱερέων τριάκοντα. Καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν
πατριῶν ἔδωκαν εἰς θησαυροὺς τοῦ (ψ) ἔργου χρυσοῦ νομίσματος δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς
72 δισχιλίας τριακοσίας. Καὶ ἔδωκαν οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυσίου δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς δισ-
73 χιλίας διακοσίας, καὶ χοθωνὼθ τῶν ἱερέων ἑξηκονταεπτά. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς, (ω) καὶ Λευῖται,
καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ Ναθινὶμ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν
αὐτῶν.

uduia, septuaginta quatuor. Cantores: Filii Asaph, centum quadra- 44 45
ginta octo. Janitores: filii Salum, filii Ater, filii Telmon, filii Acub, 46
filii Atita, filii Sabi, centum triginta octo. Nathinim: filii Sea, filii 47
Aspha, filii Tabaoth, Filii Ciras, filii Asuia, filii Phadon, filii La- 48
bana, filii Agaba, filii Selmei, Filii Anan, filii Gadel, filii Gaar, 49
Filii Raaia, filii Rasson, filii Necoda, Filii Gazam, filii Ozi, filii Phese, 50 51
Filii Besi, filii Meinon, filii Nephosasi, Filii Bacbuc, filii Achipha, fi- 52 53
lii Arur, Filii Basaloth, filii Mida, filii Adasan, Filii Barcue, fi- 54 55
lii Sisarath, filii Thema, Filii Nisia, filii Atipha. Filii servorum Sa- 56 57
lomon, filii Sotei, filii Saphara, filii Pherida, Filii Jelil, filii Dor- 58
con, filii Gadael, Filii Saphatia, filii Ettel, filii Phacarath, filii Sa- 59
baim, filii Emim: Omnes Nathinim, & filii servorum Salomon, 60
trecenti nonaginta duo. Et hi ascenderunt è Thelmeleth, Thelaresa, 61
Charub, Eron, Jemer, & non potuerunt annuntiare domos patriarum
suarum, & semen suum, si de Israel sunt: Filii Dalaia, filii Tobia, 62
filii Necoda, sexcenti quadraginta duo. Et de sacerdotibus, filii Ebia, 63
filii Acos, filii Berzelli, quoniam (c) acceperunt de filiabus Ber-
zelli Galaaditæ uxores, & vocati sunt in nomine earum. Hi quæ- 64
sierunt scripturam suam conventûs: & non est inventa: & (d)
abdicati sunt à sacerdotio. Et dixit (e) Athersastha, ut non come- 65
dant de sanctis sanctorum; quoadusque surgat sacerdos (f) illuminans.
Et fuit omnis Ecclesia (g) quasi quadraginta duo millia (h) trecenti 66
sexaginta, Absque servis eorum, & ancillis eorum. Hi septem 67
millia trecenti triginta septem. Et cantores, & cantatrices, ducenti qua-
draginta (i) quinque. Asini, duo millia septingenti. Et de parte 68 70
principum patriarum dederunt ad opus (k) Neemiæ in thesaurum (l)
aureos mille, phialas quinquaginta, & (m) Chothonoth sacerdotum tri-
ginta. Et de principibus patriarum dederunt in thesauros operis, (n) 71
auri numismatis viginti millia, & argenti minas, bis mille trecen-
tas. Et dederunt reliqui de populo auri viginti millia, & ar- 72
genti minas bis mille ducentas, & Chothonoth sacerdotum, sexaginta
septem. Et sederunt sacerdotes, & Levitæ, & janitores, & canto- 73
res, & qui de populo, & Nathinim, et omnis Israel in civitatibus suis.

MS.A. (ι) τεσσαρακονταοκτώ. (κ) Σηλλὴμ, (λ) Ἀκοὺμ, (μ) Σαβαὶ, (ν) Σισὰ, (ξ) Ἀσειφὰ, υἱοὶ Ταββαὼθ, (ο) Σιαιὰ, (π) Ἀγγαβὰ, [υἱοὶ Ἀκοὺδ, υἱοὶ Οὐτὶ, υἱοὶ Κηταρ, υἱοὶ Ἀγὰβ,] υἱοὶ Σημεὶ, (ρ) Σαδὴλ, (σ) Ῥασὼν, (τ) Φεσσὴ, (υ) Μεεινὼμ, (φ) Νεφωσασὶμ, (χ) Μειδὰ, (ψ) Σαφαρὰθ, (ω) Φαρειδὰ, (α) Ἰεαὴλ, (β) Γααδὴλ, (γ) Φαχαρὰθ, (δ) Ναθα-
νεὶμ, (ε) Θημελὲχ, (ζ) Θηαρσὰ, (η) Χεροὺβ, (θ) Ἰεμμὴρ, (ι) Βουὰ, υἱοὶ Τωβία, (κ) τεσσαρακονταδύο. (λ) Ἀκκὼς, (μ) Βερζελλαὶ, (ν) Βερζελλαὶ (ξ) καὶ ἐκλήθη * τὸ ὀνόματι αὐ-
63 τῶν. (ο) ἑαυτῶν (π) ηὑρέθη, (ρ) Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς, ἵνα (σ) ἀνέστη ὁ ἱερεὺς (τ) εἰς τέσσαρας μυριάδας δισχιλίους τριακοσίους ἑξήκοντα, (υ) τεσσαρακονταπέντε. Ἵπποι ἑπτακόσιοι τρι-
69 ακονταὲξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε, Κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονταπέντε, ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι. Καὶ (φ) τῷ Ἀθερσαθὰ, ἔδωκαν εἰς (χ) χοθωνὼθ
(ψ) ἔργου * χρυσίου δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μυρίας μνᾶς δισχιλίας διακοσίας, καὶ χοθωνὼθ (ω) καὶ οἱ Λευῖ͵

ΚΕΦ. η΄.

1 ΚΑὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν (α) αὐτῶν.

MS. A. ἑαυτῶν.

CAP. VIII.

ET advenit mensis septimus, & filii Israel in civitatibus suis. 1

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

67 * ܒܪ ܡܢ ܥܒܕܝܗܘܢ ܘܐܡܗܬܗܘܢ ܕܗܘܘ ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܘܬܠܬܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ
69 ܘܬܠܬܐ. ܟܠܗܘܢ ܡܫܡܫܢܐ ܘܡܫܡܫܢܝܬܐ. ܡܐܬܝܢ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܚܡܫܐ. * ܓܡܠܐ
70 ܐܪܒܥܡܐܐ ܘܬܠܬܝܢ ܘܚܡܫܐ. ܚܡܪܐ ܫܬܐ ܐܠܦܝܢ ܘܫܒܥܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ. * ܘܡܢ
ܪܝܫ ܐܒܗܬܐ. ܝܗܒܘ ܠܥܒܕܐ ܕܒܝܬܐ. ܩܫܝܫܐ ܕܟܗܢܐ. ܝܗܒܘ ܠܒܝܬ ܓܙܐ.
ܕܝܢܪܐ ܕܕܗܒܐ ܐܠܦ ܚܕ. ܩܢܛܪܐ ܚܡܫܝܢ. ܟܘܬܝܢܝܬܐ ܠܟܗܢܐ ܚܡܫܡܐܐ
71 ܘܬܠܬܝܢ. * ܘܡܢ ܪܝܫ ܐܒܗܬܐ. ܝܗܒܘ ܠܓܙܐ ܕܥܒܕܐ. ܕܗܒܐ ܕܝܢܪܐ ܬܪܬܝܢ
72 ܪܒܘܢ. ܘܟܣܦܐ. ܡܢܝܢ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܡܐܬܝܢ. * ܘܝܗܒܘ ܫܪܟܐ ܕܥܡܐ.
ܕܝܢܪܐ ܬܪܬܝܢ ܪܒܘܢ. ܡܢܝܢ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ. ܘܟܘܬܝܢܝܬܐ ܠܟܗܢܐ. ܫܬܝܢ ܘܫܒܥ.

Præter servos & ancillas eorum, qui e- 67
rant septies mille trecenti triginta tres:
omnes ministri & ministræ, ducenti qua-
draginta quinque. Cameli, quadringenti 69
triginta quinque? asini, sexies mille se-
ptingenti viginti. Tum ex præcipuis pa- 70
tribus dederunt pro opere domûs: seniores
sacerdotum contulerunt in thesaurum, auri
drachmas mille, quintalia quinquaginta,
tunicas pro sacerdotibus quingentas trigin-
ta. Et ex patriarchis contulerunt in the- 71
saurum ipsius operis, auri drachmarum
duas myriadas; argenti verò minas bis
mille ducentas. Dederunt autem reliquus 72
populus, drachmarum duas myriadas, mi-
nas bis mille, & tunicas pro sacerdotibus
sexaginta septem.

* ܩܦܠܐܘܢ ܬܡܝܢܝܐ *

1 ܘܗܦܟܘ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܘܬܪܥܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܘܡܢ ܥܡܐ ܘܢܬܝܢܝܐ ܘܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ *
ܠܡܕܝܢܬܗܘܢ. ܘܡܛܝ ܝܪܚܐ ܫܒܝܥܝܐ. ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ.

CAP. VIII.

POsthæc reversi sunt sacerdotes, ac Le- 1
vitæ, janitores, & ministri, déque popu-
lo, & Nethanæis, totóque Israele, in
civitates suas. Adveniente verò mense se-
ptimo, quum essent Israelitæ in civitati-
bus suis;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّامِنْ *

1 * وَجَلَسَتِ ٱلْأَئِمَّةُ وَٱلْمُسَبِّحِينَ وَٱلْبَوَّابِينَ مِنَ ٱلْقَوْمِ وَٱلْخَدَمِ فِي قُرَاهُمْ * وَدَنَا ٱلشَّهْرُ ٱلسَّابِعُ
وَبَنِي إِسْرَائِيلَ فِي قُرَاهُمْ *

CAP. VIII.

ET habitaverunt sacerdotes & canto- 1
res atque janitores, ex populo & mini-
stris, in oppidis suis. Cùmque advenisset
mensis septimus, & filii Israelis essent in
oppidis suis;

CAP. VIII. ח

1 וַיֵּאָסְפוּ כָל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־הָרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמָּיִם וַיֹּאמְרוּ לְעֶזְרָא הַסֹּפֵר
2 לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבִיא עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֶת־הַתּוֹרָה
3 לִפְנֵי הַקָּהָל מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה וְכֹל מֵבִין לִשְׁמֹעַ בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃ וַיִּקְרָא
בוֹ לִפְנֵי הָרְחוֹב אֲשֶׁר ׀ לִפְנֵי שַׁעַר־הַמַּיִם מִן־הָאוֹר עַד־מַחֲצִית הַיּוֹם נֶגֶד הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים
4 וְהַמְּבִינִים וְאָזְנֵי כָל־הָעָם אֶל־סֵפֶר הַתּוֹרָה׃ וַיַּעֲמֹד עֶזְרָא הַסֹּפֵר עַל־מִגְדַּל־עֵץ אֲשֶׁר
עָשׂוּ לַדָּבָר וַיַּעֲמֹד אֶצְלוֹ מַתִּתְיָה וְשֶׁמַע וַעֲנָיָה וְאוּרִיָּה וְחִלְקִיָּה וּמַעֲשֵׂיָה עַל־
יְמִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ פְּדָיָה וּמִישָׁאֵל וּמַלְכִּיָּה וְחָשֻׁם וְחַשְׁבַּדָּנָה זְכַרְיָה מְשֻׁלָּם׃
5 וַיִּפְתַּח עֶזְרָא הַסֵּפֶר לְעֵינֵי כָל־הָעָם כִּי־מֵעַל כָּל־הָעָם הָיָה וּכְפִתְחוֹ עָמְדוּ כָל־
6 הָעָם׃ וַיְבָרֶךְ עֶזְרָא אֶת־יְהוָה הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם אָמֵן ׀ אָמֵן בְּמֹעַל
7 יְדֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲוֻּ לַיהוָה אַפַּיִם אָרְצָה׃ וְיֵשׁוּעַ וּבָנִי וְשֵׁרֵבְיָה ׀ יָמִין
עַקּוּב שַׁבְּתַי ׀ הוֹדִיָּה מַעֲשֵׂיָה קְלִיטָא עֲזַרְיָה יוֹזָבָד חָנָן פְּלָאיָה וְהַלְוִיִּם מְבִינִים
8 אֶת־הָעָם לַתּוֹרָה וְהָעָם עַל־עָמְדָם׃ וַיִּקְרְאוּ בַסֵּפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מְפֹרָשׁ וְשׂוֹם
9 שֶׂכֶל וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא׃ וַיֹּאמֶר נְחֶמְיָה הוּא הַתִּרְשָׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן ׀ הַסֹּפֵר וְהַלְוִיִּם
הַמְּבִינִים אֶת־הָעָם לְכָל־הָעָם הַיּוֹם קָדֹשׁ־הוּא לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַל־תִּתְאַבְּלוּ וְאַל־תִּבְכּוּ
10 כִּי בוֹכִים כָּל־הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם לְכוּ אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ
מַמְתַקִּים וְשִׁלְחוּ מָנוֹת לְאֵין נָכוֹן לוֹ כִּי־קָדוֹשׁ הַיּוֹם לַאֲדֹנֵינוּ וְאַל־תֵּעָצֵבוּ כִּי־חֶדְוַת יְהוָה
11 הִיא מָעֻזְּכֶם׃ וְהַלְוִיִּם מַחְשִׁים לְכָל־הָעָם לֵאמֹר הַסּוּ כִּי הַיּוֹם קָדֹשׁ וְאַל־תֵּעָצֵבוּ׃
12 וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וּלְשַׁלַּח מָנוֹת וְלַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה גְדוֹלָה כִּי
13 הֵבִינוּ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם׃ וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי נֶאֶסְפוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְכָל־הָעָם הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם אֶל־עֶזְרָא הַסֹּפֵר וּלְהַשְׂכִּיל אֶל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה׃

Verſio VULG. LAT.

Congregatúſque eſt omnis populus quaſi vir unus, ad plateam quæ eſt ante portam aquarum : & dixerunt Eſdræ ſcribæ ut afferret Librum legis Moyſi, quam præceperat Dominus Iſraeli.
2 Attulit ergò Eſdras Sacerdos legem coram multitudine virorum & mulierum, cunctiſque qui poterant intelligere, in die prima menſis ſeptimi.
3 Et legit in eo apertè in platea quæ erat ante portam aquarum, de manè uſque ad mediam diem, in conſpectu virorum & mulierum & ſapientium : & aures omnis populi erant erectæ ad Librum.
4 Stetit autem Eſdras ſcriba ſuper gradum ligneum, quem fecerat ad loquendum : & ſteterunt juxta eum, Mathathias, & Semeia, & Ania, & Uria, & Helcia, & Maaſia, ad dexteram ejus : & ad ſiniſtram, Phadaia, Miſael, & Melchia, & Haſum, & Haſbadana, Zacharia, & Moſollam.
5 Et aperuit Eſdras librum coram omni populo : ſuper univerſum quippe populum eminebat : & cùm aperuiſſet eum, ſtetit omnis populus.
6 Et benedixit Eſdras Domino Deo magno : & reſpondit omnis populus ; Amen, Amen : elevans manus ſuas : & incurvati ſunt, & adoraverunt Deum proni in terram.
7 Porrò Joſue, & Bani, & Serebia, Jamin, Accub, Septhai, Odia, Maaſia, Celita, Azarias, Jozabed, Hanan, Phalaia, Levitæ, ſilentium faciebant in populo ad audiendam legem : populus autem ſtabat in gradu ſuo.
8 Et legerunt in Libro legis Dei diſtinctè, & apertè ad intelligendum : & intellexerunt cùm legeretur.
9 Dixit autem Nehemias (ipſe eſt Atherſatha) & Eſdras ſacerdos & ſcriba, & Levitæ interpretantes univerſo populo ; Dies ſanctificatus eſt Domino Deo noſtro, nolite lugere, & nolite flere. Flebat enim omnis populus cùm audiret verba legis.
10 Et dixit eis ; Ite, comedite pinguia, & bibite mulſum : & mittite partes his qui non præparaverunt ſibi : quia ſanctus dies Domini eſt, & nolite contriſtari : gaudium etenim Domini eſt fortitudo noſtra.
11 Levitæ autem ſilentium faciebant in omni populo, dicentes ; Tacete, quia dies ſanctus eſt, & nolite dolere.
12 Abiit itaque omnis populus, ut comederet & biberet, & mitteret partes, & faceret lætitiam magnam : quia intellexerant verba, quæ docuerat eos.
13 Et in die ſecundo congregati ſunt principes familiarum univerſi populi, Sacerdotes & Levitæ, ad Eſdram ſcribam, ut interpretaretur eis verba Legis.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

Congregatus eſt univerſus populus unanimiter in plateam quæ eſt ante portam aquarum : & dixerunt Ezræ ſcribæ, ut afferret librum legis Moſaicæ quam præceperat Dominus Iſraelitis.
3 Afferens itaque Ezra ſacerdos librum legis coram populo, dum populus congregatus eſſet (tam viri quàm mulieres, & quotquot parati erant ad audiendum) primâ *die* menſis ſeptimi :
4 Legit librum in platea in porta aquarum, à luce ad meridiem uſque, coram viris ac mulieribus, & coram iis qui audiebant : & aures populi intentæ erant & auſcultabant præcepta legis.
5 Stetit autem Ezra ſcriba ſuper turriculam ligneam, quam fecerat ut ex ea loqueretur : & aſtiterunt ei Mathitha, Semua, Hanania, Uria, Helcia, & Maaſia ; hi ſteterunt ab ejus dextera : ab ejus autem ſiniſtra ſteterunt Pheraia, Miſael, Melachia, Heſom, Heſabia, Zacharia, & Meſſam.
6 Aperuítque Ezra ſcriba librum legis coram univerſo populo : et cùm aperuiſſet, ſurrexit univerſus populus :
7 Benedixitque Ezra Dominum Deum maximum, & reſpondit univerſus populus, dixítque ; Amen, etiam Amen : & ſublatis manibus, genuflexerunt & adoraverunt coram Dño ſuper facies ſuas in terram uſque.
8 Interim Jeſus & filii ejus, & Serabia, Jamin, Acuph, Sabti, Hodia, Maaſia, Kelatia, Azaria, Jozabar, Hanani, Phenaia, & Levitæ ; miniſtrabant populo in lege, populo manente in loco ſuo:
9 Dúmque legerent librum legis Domini expanſû, percipiebant eum, & intelligebant lectionem ejus.
10 Deinde dixit Nehemia princeps ſacerdotum, & Ezra ſacerdos & ſcriba, & Levitæ illi qui miniſtrabant populo, dicebant inquam, toti populo; Hodierna dies ſancta eſt coram Domino Deo veſtro, ne doleatis neq; fleatis : flebat enim totus populus dum audirent librum legis.
11 Et dicebant eis; Ite, comedite ac bibite, & mittite cibum ei cui non eſt paratus ; nam ſanctus eſt hic dies coram Domino : hoc die ne dolore afficiamini, quia dies eſt lætitiæ Domini : ipſéque ſit adjutor veſter.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ συνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πύλης τοῦ ὕδατος· (β) καὶ εἶπαν
τῷ Ἔσδρᾳ τῷ γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου Μωυσῆ, (γ) ὃν ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰσ-
2 ραήλ. Καὶ ἤνεγκεν (δ) Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ ἀνδρὸς (ε)
3 ἕως γυναικὸς, καὶ πᾶς ὁ συνιῶν, ἀκούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου. Καὶ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ
ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον (ζ) ἕως ἡμίσους τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν
4 γυναικῶν, καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα παντὸς τοῦ λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου. Καὶ ἔστη (η)
Ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου, καὶ ἔστησαν ἐχόμενα αὐτοῦ (θ) Ματταθίας, καὶ Σαμαίας,
καὶ Ἀνανίας, καὶ (ι) Οὐρίας, καὶ Χελκία, καὶ Μαασία ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ (κ) ἐξ ἀριστερῶν Φαδαίας,
5 καὶ Μισαὴλ, καὶ Μελχίας, καὶ (λ) Ἀσὼμ, καὶ Ἀσαβαδμὰ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ (μ) Μεσολλάμ. Καὶ
ἤνοιξεν (ν) Ἔσδρας τὸ βιβλίον ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω τοῦ λαοῦ· καὶ
6 ἐγένετο ἡνίκα ἤνοιξεν αὐτὸ, ἔστη πᾶς ὁ λαός. Καὶ ηὐλόγησεν (ξ) Ἔσδρας κύριον τὸν
θεὸν τὸν μέγαν· καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἶπαν, Ἀμὴν, ἐπάραντες (ο) τὰς χεῖρας
7 αὐτῶν· καὶ ἔκυψαν καὶ προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ Ἰησοῦς, καὶ Βαναίας,
8 καὶ (π) Σαραβίας ἦσαν συνετίζοντες τὸν λαὸν εἰς τὸν νόμον· καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ. Καὶ ἀνέ-
γνωσαν (ϛ) ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐδίδασκεν (σ) Ἔσδρας, καὶ διέστελλεν ἐν ἐπιστήμῃ κυρίου,
9 καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει. Καὶ εἶπε Νεεμίας καὶ (τ) Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς,
καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ συνετίζοντες τὸν λαὸν, καὶ εἶπαν παντὶ τῷ λαῷ, Ἡμέρα ἁγία ἐστὶ (υ)
τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε μηδὲ κλαίετε· ὅτι ἔκλαιε πᾶς ὁ λαὸς, ὡς (φ) ἤκουσαν τοὺς λό-
10 γους τοῦ νόμου· Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορεύεσθε, φάγετε λιπάσματα, καὶ πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀ-
ποστείλατε μερίδας τοῖς μὴ ἔχουσιν, ὅτι ἁγία (χ) ἐστὶν ἡ ἡμέρα τῷ κυρίῳ ἡμῶν· καὶ μὴ διαπέσοη-
11 τε, (ψ) ὅτι ἐστὶ κύριος ἰσχὺς ἡμῶν. Καὶ οἱ Λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν, λέγοντες, Σιω-
12 πᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπτετε. Καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀποστέλ-
13 λειν μερίδας καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην, ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς. Καὶ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν (ω) πατριῶν σὺν τῷ παντὶ λαῷ, οἱ
ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται πρὸς (α) Ἔσδραν τὸν γραμματέα, ἐπιστῆσαι πρὸς πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου.

Et congregati sunt omnis populus tanquam vir unus in plateam, quæ
ante portam aquæ. Et dixerunt Esdræ scribæ, ut afferret librum legis
Moysi, quam mandavit Dominus Israel. Et attulit Esdras sacerdos 2
legem coram Ecclesia à viro usq; ad mulierem, & omnis intelligens,
ad audiendum in die una mensis septimi. Et legit in (a) eo ab hora 3
illuminationis Solis usque ad dimidium diei, coram viris, & mulie-
ribus: & ipsi intelligentes: & aures omnis populi ad librum legis.
Et stetit Esdras scriba super gradum (b) ligneum: & steterunt juxta 4
eum Matthathias, & Samaias, & Ananias, & Urias, & Chelcia, &
Maasia, à dextris ejus: & à sinistris Phadaias, & Misael, & Mel-
chias, & Asom, & Asabadma, & Zacharias, & Mesollam. Et ape- 5
ruit Esdras librum in conspectu omnis populi: quoniam ipse erat su-
pra populum. Et factum est, quando aperuit illum; stetit omnis popu-
lus. Et benedixit Esdras Dominum Deum magnum. Et respondit o- 6
mnis populus, & dixerunt, (c) Amen, elevantes manus suas. Et in-
clinârunt, & adoraverunt Dominum in faciem, super terram. Et Je- 7
sus, & Banaias, & (d) Sarabias, (e) erant instruentes populum in le-
ge. Et populus in statione sua. Et legerunt in libro legis Dei: & 8
docuit Esdras, & distinxit in scientia Domini, & intellexit populus
in lectione. Et dixit (f) Neemias, & Esdras sacerdos & scriba, & 9
Levitæ, & (g) qui instruebant populum: & dixerunt omni populo;
Dies sancta est Domino Deo nostro: ne lugeatis, neq; ploretis: quo-
niam plorabat omnis populus, ut audiverunt verba legis. Et dixit 10
eis; Ite, comedite pinguedines, & bibite dulcedines, & mittite partes
non habentibus: quia sancta est dies Domino nostro: & ne concidatis:
(h) quoniam est Dominus fortitudo nostra. Et Levitæ silere faciebant 11
omnem populum, dicentes; Silete, quoniam dies sancta: & ne con-
cidatis. Et abiit omnis populus comedere, & bibere, & mittere par- 12
tes, & facere lætitiam magnam; quoniam intellexerant in verbis, quæ
notificaverat eis. Et in die secunda congregati sunt principes patriæ 13
rum cum omni populo, sacerdotes, & Levitæ, ad Esdram scribam, ad intelligendum ad omnia verba legis.

MS. A. (β) καὶ εἶπον τῷ Ἔζρᾳ (γ) ὃ ἐνετείλατο (δ) Ἔζρας ὁ ἱερεὺς ἐνώπιον (ε) καὶ ἕως (ζ) ἕως μέσου τῆς (η) Ἔζρας (θ) Ματταθίας, (ι) Οὐρία, (κ) ἐξ εὐωνύμων (λ) Ὠσὰμ, καὶ Ἀσαβααμὰ, (μ) Μοσολλάμ. (ν) Ἔζρας (ξ) Ἔζρας (ο) χεῖρας (π) Σαραβία (ϛ) ἐν τῷ βιβλίῳ (σ) Ἔζρας, καὶ διέστελλεν ἐπιστήμῃ κυρίου, (τ) Ἔζρας (υ) κυρίῳ τῷ θεῷ (φ) ἤκουσεν (χ) ἡ ἡμέρα ἐστὶν τοῦ (ψ) ὅτι ἐστὶν ἰσχὺς ὑμῶν. (ω) πατριῶν τῷ παντὶ (α) Ἔζραν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 وانحشر القوم مثل رجل واحد الى الرحبة التي هي قدام باب البحر * وقالوا لعزرا الكاتب
3 ليجيب سفر شريعة موسى الذي اوصا الله على اسرائيل * فجاب عزرا سفر التوراة قدام
4 الجوق من رجل وكل فهم للاستماع * اليوم الاول من الشهر السابع * وقرى فيه قدام
الرحبة الذي قدام باب البحر * من بكرة الى نصف النهار * قدام الرجال والنساء
5 والفهمين * واذان كل القوم الى سماع سفر التوراة * فوقف عزرا الكاتب على البرج
6 الخشب الذي عمل للخطاب * ووقف ماثي بجانبه واصحابه * وفتح عزرا السفر بشهادة
7 كل القوم * وبارك عزرا الاله العظيم * واجاب جميع القوم امين امين * ثم خروا وسجدوا
على وجوههم الى الارض *
* *

Congregatus est populus quasi vir unus ad 2
plateam quæ est ante portam maris: &
dixerunt Ezræ scribæ, ut afferret librum
legis Mosis, quam præceperat Deus Is-
raeli. Attulit ergò Ezra librum legis 3
coram cœtu à viro omnique idoneo ad
audiendum, primâ die mensis septimi:
Legitque in eo ante plateam quæ erat 4
ante portam maris, à matutino ad me-
ridiem usque, coram viris & mulieri-
bus & intelligentibus: & aures totius
populi intentæ erant ad audiendum li-
brum legis. Stetit enim Ezra scriba su- 5
per turrim ligneam quam fecerat ad per-
orandum: stetitque Mathathia prope e-
um cum sociis suis. Deinde operiens 6
Ezra librum in conspectu universi po-
puli, Benedixit Ezra Deum maximum: 7
respondit que totus populus; Amen, amen:
tum prostrati adoraverunt super facies
suas ad terram usque.

9
10 وقروا في شريعة الله مبينين * وفهموا الناس * وقال عزرا الامام ونحميا الديان مفهمين
للشعب * اليوم هو جليل خاص لله الهكم * لا تحزنوا فيه ولا تبكوا * لانهم كانوا
11 باكيين عند سماع التوراة * فقال لهم كلوا واشربوا وابعثوا انصبة لمن ليس له شي
مصلوح * قال اليوم جليل مقدس لله لمولانا * لا تتنكدوا ولا تغتموا * فان فرح قدس الله
هو يخلصكم وللاويين *
* *

Legerunt itaque legem Dei, confirman- 9
tes & intelligere facientes homines illos.
Et dixit Ezra sacerdos & Nehemia ju- 10
dex, exponentes populo; Hodierna dies
præclara est, addicta Deo, Deo vestro:
ne contristemini in ea, neve fleatis: nam
flebant dum legem audirent. Et dixit 11
eis; Edite, bibite, & mittite portiones
iis qui nihil paratum habent. Dixit; Ho-
dierna dies celebris est, consecrata Deo
Hero nostro: ne afficiamini dolore aut
tristitiâ, quoniam gaudium sanctitatis
Dei servaturum est vos ac Levitas.

13
14 فمضى كل الشعب للاكل والشراب * وفي اليوم الثاني اجتمعوا رؤساء الاباء وكل شعب
الائمة الى عند الكاتب الذي خطب للشريعة *

Quapropter abiit universus populus ad 13
comedendum ac bibendum. Die verò se- 14
cundâ congregaverunt se primores pa-
trum, totusque populus sacerdotalis a-
pud scribam qui de lege peroraverat:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܠܘܝܐ ܡܫܬܩܝܢ ܗܘܘ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܬܘܩܘ. ܡܛܠ ܕܝܘܡܐ ܩܕܝܫܐ ܗܘ.
13 ܘܠܐ ܬܒܟܘܢ. * ܘܐܙܠ ܟܠܗ ܥܡܐ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ. ܘܠܡܫܕܪܘ ܡܢܬܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܡܥܒܕ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܣܬܟܠܘ ܒܡܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܘܕܥ ܐܢܘܢ.
14 * ܘܒܝܘܡܐ ܕܬܪܝܢ. ܐܬܟܢܫܘ ܪܫܝ ܐܒܗܬܐ ܕܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ. ܠܘܬ ܥܙܪܐ
ܣܦܪܐ. ܠܡܬܒܝܢܘ ܡܢܗ ܒܟܠܗ ܡܠܐ ܕܢܡܘܣܐ.

Cùm ergò Levitæ tacere fecissent univer- 12
sum populum, dicendo; Silete, quoniam
hodiernus dies sanctus est, & ne fleatis:
Abiit universus populus ad edendum & 13
bibendum, cibósque mittendum iis qui non
habebant, & ad celebrandum gaudium ma-
gnum: & perceperunt verba quæ nota fece-
rant eis. Posterâ verò die congregaverunt 14
se præcipui patres totius populi, & sacer-
dotes ac Levitæ, apud Ezram scribam, ut
addiscerent ab eo librum legis.

נחמיה : ט

14 וימצאו כתוב בתורה אשר צוה יהוה ביד משה אשר ישבו בני ישראל בסכות בחג
15 בחדש השביעי : ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל עריהם ובירושלם לאמר צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבת לעשת סכת
16 ככתוב : ויצאו העם ויביאו ויעשו להם סכות איש על גגו ובחצרתיהם ובחצרות בית האלהים וברחוב שער המים וברחוב שער אפרים :
17 ויעשו כל הקהל השבים מן השבי סכות וישבו בסכות כי לא עשו מימי ישוע בן נון כן בני ישראל עד היום ההוא ותהי שמחה גדולה מאד :
18 ויקרא בספר תורת האלהים יום ביום מן היום הראשון עד היום האחרון ויעשו חג שבעת ימים וביום השמיני עצרת כמשפט :

CAP. IX. ט

1 וביום עשרים וארבעה לחדש הזה נאספו בני ישראל בצום ובשקים ואדמה עליהם :
2 ויבדלו זרע ישראל מכל בני נכר ויעמדו ויתודו על חטאתיהם ועונות אבתיהם :
3 ויקומו על עמדם ויקראו בספר תורת יהוה אלהיהם רבעית היום ורבעית מתודים ומשתחוים ליהוה אלהיהם :
4 ויקם על מעלה הלוים ישוע ובני קדמיאל שבניה בני שרביה בני כנני ויזעקו בקול גדול
5 אל יהוה אלהיהם : ויאמרו הלוים ישוע וקדמיאל בני חשבניה שרביה הודיה שבניה פתחיה קומו ברכו את יהוה אלהיכם מן העולם עד העולם ויברכו שם כבדך ומרומם על כל
6 ברכה ותהלה : אתה הוא יהוה לבדך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם וצבא השמים לך
7 משתחוים : אתה הוא יהוה האלהים אשר בחרת באברם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו
8 אברהם : ומצאת את לבבו נאמן לפניך וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני החתי האמרי והפרזי והיבוסי והגרגשי לתת לזרעו ותקם את דבריך כי צדיק אתה :

Versio VULG. LAT.

Et invenerunt scriptum in Lege, præcepisse Dominum 14
in manu Moysi, ut habitent filii Israel in tabernaculis
in die solenni, mense septimo : Et ut prædicent, & 15
divulgent vocem in universis urbibus suis, & in Jerusalem, dicentes ; Egredimini in montem, & afferte frondes olivæ, & frondes ligni pulcherrimi, frondes myrti, & ramos palmarum, & frondes ligni nemorosi, ut fiant
tabernacula, sicut scriptum est. Et egressus est populus, 16
& attulerunt. Fecerúntque sibi tabernacula unusquisque in domate suo, & in atriis suis, & in atriis domûs Dei, & in platea portæ aquarum, & in platea portæ Ephraim.
Fecit ergò universa Ecclesia eorum qui redierant de ca- 17
ptivitate, tabernacula, & habitaverunt in tabernaculis: non enim fecerant à diebus Josue filii Nun taliter filii Israel usque ad diem illum. Et fuit lætitia magna nimis.
Legit autem in Libro legis Dei per dies singulos, à die 18
primo usque ad diem novissimum, & fecerunt solennitatem septem diebus, & in die octavo collectâ juxta ritum.

CAP. IX.

IN die autem vigesimoquarto mensis hujus, convene- 1
runt filii Israel in jejunio & in saccis, & humus super
eos. Et separatum est semen filiorum Israel ab omni 2
filio alienigena : & steterunt, & confitebantur peccata
sua, & iniquitates patrum suorum. Et consurrexerunt 3
ad standum : & legerunt in volumine legis Domini Dei sui, quater in die, & quater confitebantur, & adorabant
Dominum Deum suum. Surrexerunt autem super gra- 4
dum Levitarum, Josue, & Bani, & Cedmihel, Sabania, Bonni, Sarebias, Bani, & Chanani : & clamaverunt
voce magnâ ad Dominum Deum suum. Et dixerunt 5
Levitæ, Josue, & Cedmihel, Bonni, Hasebnia, Serebia, Odaia, Sebnia, Phathahia ; Surgite, benedicite Domino Deo vestro ab æterno usque in æternum : & benedicant nomini gloriæ tuæ excelso in omni benedictione & lau-
de. Tu ipse, Domine, solus, tu fecisti cœlum, & cœ- 6
lum cœlorum, & omnem exercitum eorum : terram, & universa quæ in ea sunt : maria, & omnia quæ in eis sunt : & tu vivificas omnia hæc, & exercitus cœli te adorat.
Tu ipse, Domine Deus, qui elegisti Abram, & eduxisti 7
eum de igne Chaldæorum, & posuisti nomen ejus Abra-
ham. Et invenisti cor ejus fidele coram te : & percussi- 8
sti cum eo fœdus, ut dares ei terram Chananæi, Hethæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Jebusæi, et Gergesæi, ut dares semini ejus : & implêsti verba tua, quoniam justus es.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et cùm invenissent in libro legis præcepisse 15
Dominum Mosi, ut Israelitæ in tabernaculis
cum solennitate sederent mense Tesrin, Et 16
audirent quicquid præscripsit Moses in lege; proclamaverunt præcones in cunctis civitatibus eorum & in Jerusalē, dicentes; Ascendite ad montem, afferte ligna olearum, ligna nucum, frondes citrinas, & ramos salicum ; & tabernacula conficite, quemadmodum scri-
ptum est in libro legis Mosaicæ. Egressus 17
itaque populus, attulerunt, & confecerunt sibi quisque super tecta sua, & in atriis suis, in atrio domûs Domini, in platea portæ a-
quarum, & in platea portæ Aphremi: Con- 18
fecerunt, inquam, totus populus qui reversus erat è captivitate, tabernacula ; sederúntque in tabernaculis (non enim sic fecerant Israelitæ inde à diebus Jesu filii Nun, usque ad diem istum) fuitque gaudium valdè ma-
gnum. Et legebant in libro legis Domini 19
singulis diebus, à primo die usque ad diem postremū : et celebraverunt solennitatem septem diebus : die verò octavo congregaverunt se, quemadmodum præscriptum est eis.

CAP. IX.

DIe vigesimo quarto hujus ejusdem men- 1
sis, congregaverunt se Israelitæ in jejunio &
ciliciis, impositóque sibi cinere : Et sejun- 2
xit se semen Israelis ab omnibus gentibus : & stantes confessi sunt peccata sua, & pec-
cata patrum suorum. Deinde persistentibus 3
iis in loco suo, legebant librum legis Domini Dei sui : quartâ diei parte legebant, & quartâ diei parte gratias agebant & adora-
bant Dominum Deum suum. Tum surgen- 4
tes præcipui inter Levitas, Jesus, & Cadmael, Bana, Hesabia, Serabia, Chabni, Hodia, Sechania, & Pethahia; oraverunt Dñm Deū suū
altâ voce. Et dixerunt Levitæ, Jesus, Cad- 5
mael, Bani, Hesabia, Serabia, Hodia, Sechania, & Pethahia : surgentes, inquam, benedixerunt Dominum Deum suum à seculo & usque in seculum : & benedictum sit nomen majestatis ejus, & laudibus exaltatum super omnes
creaturas. Tu solus es Dominus : tu condi- 6
disti cœlum & cœlos cœlorum, omnésque exercitus eorum, terram & quicquid est super eam, aquas & quicquid in eis est : & tu hæc omnia vivificas : & exercitus cœlorum te ad-
orant. Tu es Dominus Deus qui elegisti 7
Abramum, eduxisti eum de Ur Chaldæorum,
mutâsti nomen ejus *in* Abrahamum : Et in- 8
veniens cor ejus sincerum coram te, juramento jurâsti ei te daturum illi terram Chananæorum, Hethæorum, Amoræorum, Pherezæorum, Hevæorum, Jebusæorum, & Gergosæorum, daturum *inquam* ipsi & semini ejus : & præstitisti ei verba tua, quia justus es.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ, ᾧ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῇ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν
15 σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, Καὶ ὅπως σημάνωσι σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ
ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ εἶπεν (β) Ἔσδρας, Ἐξέλθετε εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας, καὶ φύλλα ξύ-
λων κυπαρισσίνων, καὶ φύλλα μυρσίνης, καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλλα ξύλου δασέος, ποιῆσαι (γ) σκηνὰς κατὰ
16 τὸ γεγραμμένον. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ ἤνεγκαν, (δ) καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς σκηνὰς ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δώματος αὐτοῦ,
17 καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτοῦ, καὶ (ε) ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ (ζ) ἕως πύλης Ἐφραΐμ. Καὶ ἐποί-
ησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία, οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, σκηνὰς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς· ὅτι οὐκ
ἐποίησαν ἀπὸ ἡμερῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη
18 μεγάλη. Καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ Θεοῦ ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς ἡμέ-
ρας τῆς ἐσχάτης. καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα.

Et invenerunt scriptum in lege, quam mandavit Dominus Moysi; ut ha- 14
bitent filii Israel in tabernaculis in festivitate in mense septimo, Et ut 15
significent tubis in omnibus civitatibus ipsorum, & in Hierusalem. Et
dixit Esdras; Exite in montem, & afferte frondes olivæ, & frondes li-
gnorum cupressinorum, & frondes myrti, & frondes palmarum, & fron-
des ligni densi ad faciendum tabernacula, juxta id quod scriptum est. Et 16
exivit populus, & attulerunt, & fecerunt sibi tabernacula, vir in do-
mate suo, & in atriis suis, & in atriis domûs Dei, & in plateis (i)
civitatis, & usque ad portam Ephræm. Et fecerunt omnis Ecclesia, qui 17
reverterant è captivitate, tabernacula, et sederunt in tabernaculis: quoniam
non fecerunt à diebus Jesu filii Naue sic filii Israel usque in diem illam.
Et facta est lætitia (k) magna. Et legit in libro legis Dei, diem in die 18
à die prima usque ad diem ultimam. Et fecerunt festivitatem septem diebus, & die octavâ Exodium juxta judicium.

MS. A. (β) Ἔζρας, Ἐξέλθατε (γ) σκηνὰς αὐτοῖς κατὰ (δ) καὶ ἐποίησαν σκηνὰς αὐτοῖς ἀνὴρ (ε) ἐν αὐλαῖς (ζ) ἕως οἴκου Ἐφραΐμ. Καὶ

ΚΕΦ. θ'.

1 Καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ (α) καὶ ἐν σάκκοις
2 καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. Καὶ ἐχωρίσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου, καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγό-
3 ρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέ-
γνωσαν ἐν βιβλίῳ (β) νόμου κυρίου Θεοῦ αὐτῶν· καὶ ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ κυρίῳ καὶ προσκυνοῦντες τῷ κυ-
4 ρίῳ Θεῷ αὐτῶν. Καὶ ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν Λευιτῶν Ἰησοῦς, (†) καὶ οἱ υἱοὶ Καδμιὴλ, (γ) Σεχενία υἱὸς (δ)
5 Σαραβία, υἱοὶ (ε) Χωνενί· καὶ ἐβόησαν (*) φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. Καὶ (ζ) εἴποσαν οἱ Λευῖται
Ἰησοῦς καὶ Καδμιὴλ, Ἀνάστητε, εὐλογεῖτε (η) κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν (θ) ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος·
6 καὶ εὐλογήσουσιν ὄνομα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλογίᾳ καὶ αἰνέσει. Καὶ εἶπεν (ι) Ἔσδρας, Σὺ
εἶ αὐτὸς κύριος μόνος, (κ) σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν στάσιν αὐτῶν, τὴν γῆν καὶ
πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐταῖς· καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα, καὶ σοὶ προσκυ-
7 νοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν. Σὺ εἶ κύριος ὁ Θεὸς, σὺ ἐξελέξω ἐν Ἀβραμ, καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν ἐκ τῆς χώ-
8 ρας τῶν Χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ ὄνομα Ἀβραάμ· Καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν ἐνώπιόν σου, καὶ
διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην δοῦναι αὐτῷ τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερε-
ζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· καὶ ἔστησας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σύ.

CAP. IX.

Et in die vigesima & quarta mensis hujus, congregati sunt filii Is- 1
rael in jejunio, & in saccis, & cinere super caput suum. Et separati 2
sunt filii Israel ab omni filio alieno: & steterunt, & confessi sunt
peccata sua, & iniquitates patrum suorum. Et steterunt in statione sua: 3
& legerunt in libro legis Domini Dei (a) sui: et fuerunt confitentes Do-
mino, & adorantes Dominum Deum suum. Et stetit super ascensum Le- 4
vitarum Jesus & filii Cadmiel, Sechenia filius Sarabia, filii Choneni:
& clamaverunt voce magnâ ad Dominum Deum suum. Et dixerunt 5
Levitæ, Jesus, & Cadmiel; Surgite, benedicite Dominum Deum nostrum
à seculo, et usque in seculum: & benedicent nomen gloriæ tuæ: & exal-
tabunt in omni benedictione, & laude. Et dixit Esdras; Tu es ipse Do- 6
minus solus: tu fecisti cœlum & cœlum cœli, & (b) omnem stationem
eorum, terram, & omnia, quæcunque sunt in ea, maria, & omnia quæ in
eis: & tu vivificas omnia, & te adorant exercitus cœlorum. Tu es Do- 7
minus Deus: tu elegisti in Abram, & eduxisti eum de regione Chaldæo-
rum: & imposuisti ei nomen Abraham: Et invenisti cor ejus fidele co- 8
ram te; & disposuisti ad eum testamentum dare ei terram Chananæorum,
& Chettæorum, & Amorrhæorum, & Pherezæorum, & Jebusæorum, &
Gergesæorum, & semini ejus. Et statuisti verba tua, quoniam justus tu:

MS. A. (α) καὶ ἐν σάκκοις. Καὶ ἐχωρίσθησαν (β) νόμου Θεοῦ αὐτῶν· (†) καὶ υἱοὶ (γ) Σαχανία (δ) Σαραβαία, (ε) Χαναυὶ· (*) φωνῇ πρὸς κύριον (ζ) εἶπαν (η) τὸν κύριον Θεὸν (θ) ἀπὸ τοῦ αἰῶνος· καὶ εὐλογήσουσιν, (ι) Ἔζρας, (κ) σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فوجدوا مكتوبا في الشريعة التي امر الله على يد موسي * ان يجلسوا بنو اسرايل في
16 مظال الحج * في الشهر السابع * وان يسمعوا ويجهروا صوتا في قراهم وفي اورشليم * ويقولون
اصعدوا وجيبوا اغصان الزيتون واغصان الجوز وسعف النخل وورقا عريضا واغصان
17 الصفصاف * واصنعوا مظالا كما هو مكتوب في كتاب ناموس موسي * وخرج الشعب وجابوا
وصنعوا مظالا * كل رجل على سطحه * وفي دور بيت الرب * وفي سوق باب البحر * وفوق سوق
18 باب افرام * وجاوا وحجوا في صحن بيت الله وفي الرحبة * وعملوا كل الجوق الراجعين من
السبي مظالا وجلسوا في المظال * اذ ما عملوا ذلك من زمان يسوع ابن نون الي ذلك اليوم *
19 وكانت فرحة عظيمة لبني اسرايل * وقري في شريعة رب العالمين يوم بعد يوم *
من اليوم الاول الي اليوم الاخير * وصنعوا العيد سبعة ايام * وفي اليوم الثامن اجتمعوا كما
كتب لهم *

Et invenerunt scriptum in lege quam præ- 15
ceperat Deus per Mosen, ut sederent filii
Israelis in tabernaculis solennitatis, mense
septimo: Et ut promulgarent vocemque 16
spargerent in oppidis suis & in Jerusa-
lem, ac dicerent; Conscendite montem,
& afferte ramos olivarum, ramos nucum,
frondes palmarum, folia lata, & ramos sa-
licum; & componite tabernacula, quem-
admodum scriptum est in libro legis Mo-
sis. Quare exivit populus, & attule- 17
runt, composueruntque tabernacula, quis-
que super tectum suum, & in atriis do-
mûs Domini, in vico portæ maris, & su-
pra vicum portæ Aphremi: Et venien- 18
tes celebrârunt solennitatem in atrio do-
mûs Dei & in platea. Composuerunt e-
nim totus cœtus redeuntium è captivita-
te, tabernacula; sederuntque in tabernacu-
lis (quum id non fecissent à tempore Je-
su filii Nun ad illum usque diem) fuit-
que lætitia maxima filiis Israelis. Et le- 19
gebat legem Domini creaturarum, singulis
diebus, à die primo ad diem ultimum; et
celebrârunt solennitatem septem diebus;
& die octavo congregati sunt, quemad-
modum præscriptum est eis.

* الفصل التاسع *

1 * وفي اليوم الرابع وعشرين من الشهر اجتمعوا بنو اسرايل بصوم عظيم * وانفردوا ذرية بني
2 اسرايل من كل اجنبي * واعترفوا بخطاياهم وبذنوب اباهم * وقروا في سفر شريعة الله الاههم الي ربع
3 النهار يعترفون ويسجدون للرب الههم * وقام راس اللاويين يسوع وبنو قدمايل واصحابهم
4 * فقالوا لهم قوموا باركوا الله الهكم من الدهر والي الدهر * تبارك اسم وقارك * ومرفوع
5 على كل البركات والتسابيح * انت هو يا رب وحدك * انت خلقت السماء وجميع جنودها *
6 والارض وجميع ما عليها * والبحار وكل ما فيها * وانت باقي بعد الكل * وجيوش السماء لك
ساجدين * انت هو الرب الاله الذي اخترت ابرام * واخرجته من اقليم الكلدانيين * وجعلت
7 اسمه ابرهيم * ووجدت قلبه نقيا قدامك * وقطعت معه العهد * لاعطايه ارض الكنعانيين *
8 والحيثانيين * والاموراتيين * والفرزانيين * والحواييين * واليبوسيين * والجرسانيين له ولزرعه *
وثبتت اقاويلك معه * اذ انت عادل *

CAP. IX.

Die vigesimâ quartâ mensis congre- 1
gati sunt filii Israelis in jejunio magno:
Et segregaverunt se progenies Israelis ab 2
omni alienigena, & confessi sunt peccata
sua & culpas majorum suorum: Et 3
legerunt in libro legis Dei, Dei sui usque
ad quartam diei partem, confitentes, & ad-
orantes Dominum Deum suum. Dein- 4
de surgentes princeps Levitarum Jesus,
& filii Cadmielis & socii eorum; Di- 5
xerunt eis, Surgite, benedicite Deum, De-
um vestrum à seculo & usque in secu-
lum: benedictum sit nomen gloriæ tuæ, &
exaltatum super omnes benedictiones &
laudes. Tu es O Domine solus: tu creâ- 6
sti cœlum & omnem militiam ejus, ter-
ram & quicquid est super eam, maria &
quicquid est in eis: tu post omnia persi-
stis, & exercitus cœli te adorant. Tu es 7
Dominus Deus qui elegisti Abramum, &
eduxisti eum è climate Chaldæorum, &
imposuisti nomen ejus Abrahamum; In- 8
venisti cor ejus purum coram te, & pa-
ctum iniisti cum eo daturum te ipsi ter-
ram Chananæorum, Hethæorum, Amoræ-
orum, Pherezæorum, Hevæorum, Jebu-
sæorum, & Gerasenorum, tam ipsi quàm
semini ipsius: & confirmâsti sermones
tuos cum ipso, quum tu sis justus.

נחמיה : ט

9 10 ותרא את־עני אבתינו במצרים ואת־זעקתם שמעת על־ים־סוף׃ ותתן אתת ומפתים
בפרעה ובכל־עבדיו ובכל־עם ארצו כי ידעת כי הזידו עליהם ותעש־לך
11 שם כהיום הזה׃ והים בקעת לפניהם ויעברו בתוך־הים ביבשה ואת־רדפיהם
12 השלכת במצולת כמו־אבן במים עזים׃ ובעמוד ענן הנחיתם יומם ובעמוד אש לילה
13 להאיר להם את־הדרך אשר ילכו־בה׃ ועל הר־סיני ירדת ודבר עמהם משמים ותתן
14 להם משפטים ישרים ותורות אמת חקים ומצות טובים׃ ואת־שבת קדשך הודעת להם ומצות
15 וחקים ותורה צוית להם ביד משה עבדך׃ ולחם משמים נתתה להם לרעבם ומים מסלע
הוצאת להם לצמאם ותאמר להם לבוא לרשת את־הארץ אשר־נשאת את־ידך לתת להם׃
16 17 והם ואבתינו הזידו ויקשו את־ערפם ולא שמעו אל־מצותיך׃ וימאנו לשמע ולא־
זכרו נפלאתיך אשר עשית עמהם ויקשו את־ערפם ויתנו־ראש לשוב לעבדתם
במרים ואתה אלוה סליחות חנון ורחום ארך־אפים ורב־חסד ולא עזבתם׃
18 אף כי־עשו להם עגל מסכה ויאמרו זה אלהיך אשר העלך ממצרים ויעשו
19 נאצות גדלות׃ ואתה ברחמיך הרבים לא עזבתם במדבר את־עמוד הענן לא־סר מעליהם
ביומם להנחתם בהדרך ואת־עמוד האש בלילה להאיר להם ואת־הדרך אשר ילכו־בה׃
20 ורוחך הטובה נתת להשכילם ומנך לא־מנעת מפיהם ומים נתתה להם לצמאם׃
21 וארבעים שנה כלכלתם במדבר לא חסרו שלמתיהם לא בלו ורגליהם לא בצקו׃
22 ותתן להם ממלכות ועממים ותחלקם לפאה ויירשו את־ארץ סיחון ואת־ארץ מלך חשבון
23 ואת־ארץ עוג מלך־הבשן׃ ובניהם הרבית ככוכבי השמים ותביאם אל־הארץ אשר־
24 אמרת לאבתיהם לבוא לרשת׃ ויבאו הבנים ויירשו את־הארץ ותכנע לפניהם את־ישבי
הארץ הכנענים ותתנם בידם ואת־מלכיהם ואת־עממי הארץ לעשות בהם כרצונם׃

Versio VULG. LAT.

Et vidisti afflictionem patrum nostrorum in Ægypto: cla- 9
morémq; eorũ audisti super Mare rubrũ. Et dedisti signa 10
atq; portenta in Pharaone, & in universis servis ejus, &
in omni populo terræ illi[9]: cognovisti enim quia super-
bè egerant cõtra eos: & fecisti tibi nomen, sicut & in hac
die. Et mare divisisti ante eos, & transierunt p mediũ ma- 11
ris in sicco: persecutores autẽ eorũ projecisti in profun-
dum, quasi lapidem in aquas validas. Et in columna nubis 12
ductor eorũ fuisti per diem, & in columna ignis p noctẽ,
ut appareret eis via, p quam ingrediebantur. Ad montẽ 13
quoq; Sinai descendisti, & locutus es cum eis de cœlo,
& dedisti eis judicia recta, & legem veritatis, ceremo-
nias, & præcepta bona: Et sabbatum sanctificatum tuũ 14
ostendisti eis, & mandata, & ceremonias, et legem præ-
cepisti eis in manu Moysi servi tui. Panem quoque de 15
cœlo dedisti eis in fame eorũ, et aquam de petra eduxi-
sti eis sitientibus, et dixisti eis ut ingrederentur et possi-
derent terram, super quam levâsti manũ tuã, ut traderes
eis. Ipsi verò et patres nostri superbè egerunt, et indu- 16
raverunt cervices suas, et non audierunt mandata tua.
Et noluerunt audire, et nõ sũt recordati mirabiliũ tuorũ 17
quæ feceras eis. Et induraverunt cervices suas, et dede-
runt caput ut converterentur ad servitutem suam, quasi
per contentionẽ. Tu autẽ Deus propiti[9], clemens et mi-
sericors, longanimis et multæ miserationis, non dereli-
quisti eos, Et quidẽ cùm fecissent sibi vitulũ cõflatilem, 18
et dixissent; Iste est de[9] tu[9], qui eduxit te de Ægypto:
fecerúntq; blasphemias magnas. Tu autẽ in misericor- 19
diis tuis multis non dimisisti eos in deserto: columna nu-
bis non recessit ab eis p diem, ut duceret eos in viã, et co-
lumna ignis p noctẽ, ut ostenderet eis iter per quod ingre-
derentur. Et spiritũ tuũ bonum dedisti qui doceret eos, 20
et manna tuum non prohibuisti ab ore eorum, et aquam
dedisti eis in siti. Quadraginta annis pavisti eos in de- 21
serto, nihilque eis defuit: vestimenta eorũ non invete-
raverunt, et pedes eorũ non sunt attriti. Et dedisti eis 22
regna, et populos, et partitus es eis sortes: et possede-
runt terram Sehon, et terrã regis Hesebon, et terrã Og
regis Basan. Et multiplicâsti filios eorũ sicut stellas cœ- 23
li, et adduxisti eos ad terrã, de qua dixeras patribus eo-
rum, ut ingrederentur et possiderent. Et venerunt filii, 24
et possederũt terrã, et humiliâsti corã eis habitatores ter-
ræ Chananæos, et dedisti eos in manu eorũ, et reges eorũ
et populos terræ, ut facerent eis sicut placebat illis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

Nam aspiciens depressionem majorum no- 9
strorum in Ægypto, audisti clamorem eorum
prope mare Suph: Et edidisti signa & prodi- 10
gia in Pharaonem & in omnẽ exercitũ ejus,
inque totum populũ terræ ipsius, quòd nôsses
hos perfidè egisse contra populũ tuũ: et com-
parâsti tibi nomen, ut hodierno die. Et mare 11
fidisti ante eos, transieruntq; per mare sicco
pede; persecutores autem eorũ demersisti in
profunda maris, quemadmodum demergitur
lapis in aquas immensas. Præterea columnã 12
nubis duxisti eos interdiu; & columnã ignis
noctu, ut illustrares eis viam in qua ambula-
rent. Deinde super montem Sinai descendens 13
allocut[9] es eos de cœlo, & dedisti eis judicia
recta, leges veritatis, & statuta ac præcepta
optima. Sabbathũ sanctũ tuũ notũ fecisti eis, 14
& præcepta, statuta, ac leges, quas præcepisti
eis per Mosen servum tuũ. Panẽ de cœlo de- 15
disti ad famẽ eorũ, et aquas de petra dedisti
eis ad sitim ipsorum: & dixisti eis ut pro-
grederentur ac possiderent terram quam pa-
raverat manus tua ad dandum eis. Verũ ipsi 16
ac patres eorum perversè egerunt, cervicẽ suã
obdurârunt, non auscultaverũt præcepta tua,
Renuerunt audire, neque recordati sunt pro- 17
digiorũ tuorũ quæ pro eis edideras; sed re-
versum est cor eorũ ad facinora sua pessima:
Tu tamen Deus condonator, benignus ac mi-
sericors, remot[9] ab ira, deprecationi propin-
qu[9], non dereliquisti eos. Nam ipsi fecerunt 18
vitulum fusilẽ, et dixerunt; Hic est deus tu[9] O
Israel, qui te extraxit è terra Ægypti: deniq;
ingentia crimina perpetrârunt. Tu tamen ex 19
immensa misericordia tua nõ dereliquisti eos
deserto; sed columna nubis non recessit ab eis
interdiu, ut regeret eos per viam; & columna
ignis noctu, ut illustraret eis viam in qua am-
bularent. Spiritũ quoq; tuũ optimũ dedisti 20
eis ad docendũ eos: & manna non denegâsti
ori eorum, & aquas dedisti eis ad sitim eorũ.
Et annis quadraginta nihil eis deesse pass[9] es 21
in deserto: vestes eorum non sunt detritæ, &
calcei eorum non sunt lacerati. Et dedisti eis 22
regna gentium, & distribuisti ea ipsis capita-
tim: possederunt enim terram Sihonis, terrã
regum Hesbonis, & terram Og regis Baisan.
Filios eorum multiplicâsti sicut stellas cœli, 23
& introduxisti eos in terram quam dixeras
patribus eorum ut ingrederentur eam & pos-
siderent eam. Ingressi deinde filii, possede- 24
runt eã; profligatis ante eos habitatorib[9] ter-
ræ Chananæorũ, traditisque in man[9] eorum
tam ipsis quàm regibus eorũ, & populis ter-
ræ illius, ut facerent eis pro voluntate sua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ εἶδες τὴν ταπείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θά-
10 λασσαν ἐρυθράν. Καὶ (λ) ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραώ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν
αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐποίησας σε-
11 αυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ τὴν θάλασσαν ἔρρηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ παρήλθοσαν ἐν μέσῳ
τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ, (μ) καὶ τοὺς καταδιώξοντας αὐτοὺς ἔρριψας εἰς βυθόν, ὡσεὶ λίθον ἐν ὕδατι
12 σφοδρῷ. Καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα, τοῦ φω-
13 τίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐπὶ ὄρος Σινὰ κατέβης, καὶ ἐλάλησας πρὸς
αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα (α) εὐθέα, καὶ νόμους ἀληθείας, προστάγματα, καὶ ἐντολὰς ἀ-
14 γαθάς. Καὶ τὸ σάββατόν σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐτοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα καὶ νόμον ἐνε-
15 τείλω αὐτοῖς ἐν χειρὶ Μωυσῆ (") δούλου σου. Καὶ ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς (ν) εἰς σιτοδείαν αὐ-
τῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δίψαν αὐτῶν· καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆ-
16 σαι τὴν γῆν (ξ) ἐφ' ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι αὐτοῖς. Καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν
17 ὑπερηφανεύσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου. Καὶ ἀνένευσαν
τοῦ εἰσακοῦσαι, καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίησας μετ' αὐτῶν· καὶ ἐσκλήρυναν τὸν
τράχηλον (ο) αὐτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐτῶν ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ (ς) σὺ ὁ Θεὸς ἐλεήμων καὶ
18 οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς. Ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον
χωνευτόν, καὶ εἶπαν, Οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου· καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς
19 μεγάλους. (π) Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς πολλοῖς οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν
στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ' αὐτῶν ἡμέρας, ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὸν στύλον τοῦ
20 πυρὸς τὴν νύκτα, φωτίζειν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ. Καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ
ἀγαθὸν ἔδωκας συνετίσαι αὐτούς· καὶ τὸ μάννα σου οὐκ ἀφυστέρησας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ
21 ἔδωκας (ρ) αὐτοῖς ἐν τῷ δίψει αὐτῶν. Καὶ (†) τεσσαράκοντα ἔτη διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, (σ)
22 οὐχ ὑστέρησας αὐτοῖς οὐδέν· ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν, καὶ (τ) πόδες αὐτῶν οὐ διερράγησαν. Καὶ
ἔδωκας αὐτοῖς βασιλείας, καὶ λαοὺς (υ) ἐμέρισας αὐτοῖς· καὶ (φ) ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν Σηὼν βασι-
23 λέως Ἐσεβών, καὶ τὴν γῆν Ὢγ βασιλέως τοῦ Βασάν. Καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐπλήθυνας ὡς τοὺς ἀστέ-
24 ρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἰσήγαγες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, Καὶ ἐκληρονόμησαν
αὐτήν. καὶ ἐξέτριψας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐ-
τοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, ποιῆσαι αὐτοῖς ὡς ἀρε-
στὸν ἐνώπιον αὐτῶν.

Et vidisti humiliationem patrum nostrorum in Ægypto: & clamorem 9
eorum audisti super mare rubrum: Et dedisti signa & prodigia in Æ- 10
gypto in Pharaonem, & in omnes pueros ejus, & in omnem populum
terræ ejus: quoniam novisti, quia superbè egerunt super eos: & (c) fe-
cisti tibi nomen, sicut dies hæc. Et mare scidisti coram eis: & transie- 11
runt in medio maris in sicco: & persequentes eos projecisti in profundum,
tanquam lapidem in aqua valida. Et in columna nubis deduxisti eos 12
die, & in columna ignis nocte ad illuminandam eis viam, in qua ibunt
in ea. Et super montem Sina descendisti, & locutus es ad eos de cælo: & 13
dedisti eis judicia recta, & leges veritatis, præcepta, & mandata bona. Et 14
sabbatum tuum sanctum notificâsti eis: mandata, & præcepta, & legem
mandâsti eis in manu Moysi servi tui. Et panem de cælo dedisti eis (d) in 15
cibum eorum: & aquam de petra protulisti eis in siti eorum. Et dixisti
eis ingredi ad hæreditandam terram, super quam extendisti manum tuam
ad dandam eis. Et ipsi, & patres nostri superbè egerunt, & indurave- 16
runt cervicem suam, & non audierunt mandata tua: Et abnuerunt ex- 17
audire, & non sunt recordati mirabilium tuorum, quæ fecisti cum eis. Et
induraverunt cervicem suam, & dederunt principium revertendi ad
servitutem suam in Ægypto. Et tu, (e) Deus, misericors, & miserator,
longanimis, & multùm misericors, & non dereliquisti eos. Adhuc au- 18
tem & fecerunt sibi vitulum fusilem, & dixerunt; Hi sunt dii, qui
eduxerunt nos de Ægypto. Et fecerunt irritationes magnas: Et tu in 19
miserationibus tuis multis non dereliquisti eos in deserto: columnam nu-
bis non declinâsti ab eis die ad deducendum eos in via, & columnam
ignis nocte, ad illuminandam eis viam, in qua ibunt in ea. Et spiritum 20
tuum bonum dedisti ad instruendos eos. Et Manna tuum non prohibuisti
ab ore eorum, & aquam dedisti eis in siti eorum. Et quadraginta annis 21
enutrivisti eos in deserto: non (f) fecisti eis deesse quicquam: vestimen-
ta eorum non inveteraverunt, (g) & pedes eorum non sunt disrupti. Et 22
dedisti eis regna, & populos distribuisti eis. Et hæreditaverunt terram
Seon regis Esebon, & terram Og regis Basan. Et filios eorum multipli- 23
câsti tanquam astra cæli, & introduxisti eos in terram, quam dixisti pa-
tribus (h) eorum: Et hæreditârunt eam. Et extrivisti coram eis habi- 24
tantes terram Chananæorum, & dedisti illos in manus ipsorum, & reges
illorum, et populos terræ, ad faciendum eis, sicut placitum coram ipsis.

MS.A. (λ) ἔδωκας σημεῖα ἐν Αἰγύπτῳ (μ) καὶ τοὺς καταδιώκοντας αὐτοὺς (α) εὐθεῖα, (") τοῦ δούλου (ν) εἰς σιτοδείαν αὐτῶν (ξ) εἰς ἣν (ο) ἑαυτῶν, (ς) σὺ Θεὸς (π) Καὶ σὺ
οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις οὐκ (ρ) αὐτοῖς τῷ δίψει (†) τεσσαράκοντα (σ) οὐχ ὑστέρησε· ἱμάτια αὐτοῦ (τ) ὑποδήματα (υ) διεμέρισας αὐτοῖς (φ) ἐκληρονόμησε γῆν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * ونظرت الى شقاء ابائنا بمصر * وصراخهم سمعت على بحر القلزم * وجعلت ايات وبراهين 10
بفرعون وبجميع عبيده * وفي كل شعب ارضه * انك عرفت انهم افتخروا عليهم * وصنعت
11 لهم اسما جليلا مثل اليوم * والبحر شققت بين يديهم * وجازوا في البحر في اليبس * واعداءهم
12 القيوا مثل الحجارة في ماء قوي * وبعمود من الغمام نهارا * وبعمود من نار ليلا لانارة
13 الطريق لهم الذي يسيرون فيها * * وعلى جبل طور سينا تجليت مخاطبا معهم من 14
15 السماء * واعطيتهم احكاما مستقيمة * وشرايع حق * ورسوما ووصايا جيدة * وطعاما من السماء
اعطيتهم بجوعهم * وماء من الصخر اجريت لهم بعطشهم * وقلت لهم ان تورثهم كل
16 الارض التي اقسمت لاعطائهم * ولكن صعبوا قذالهم * ولم يسمعوا فرايضك * وابوا القول * 17
ولم يذكروا عجايبك التي صنعت معهم * وصعبوا قذالهم * وجعلوا رئيسا للرجوع
بخدمتهم بعصيانهم * وانت الاه الصفح حنونا رحوما وصبورا وكثير الفضل * ولم تتركهم
18 * ايضا عند ما عملوا لهم عجلا صبا وقالوا * هذا صورة الاهك الذي اصعدك من
19 ارض مصر * وانت برحمتك الكبرى لم تتركهم * وعمود الغمام لم يزل عنهم بالنهار
20 ليسيرهم في الطريق * وعمود النار بالليل * وجبروتك الحيل العظيم اعطيت لارشادهم *
21 ومنك لم يسمعوا * واربعين سنة كنت معهم في البرية * ولم يعوزهم شيا * ثيابهم لم
22 تبل من عليهم * وارجلهم لم تحفا * واعطيتهم ارضا وممالك وشعوبا * وقسمتهم وورثوا
23 الارض * ارض سيحون * وارض ملك حسبون * وارض عوج ملك البثنية * وكثرت
بنيهم مثل كواكب السماء * ودخلت بهم الارض التي قلت لابايهم اجعلها لكم ارثا
24 * ودخلوا البنون وورثوا الارض * وخضعت بين يديهم سكان ارض الكنعانيين * وسلمتهم
بايديهم * ملكوهم وفعلوا فيهم برضاهم *

Et respexisti miseriam majorum nostro- 9
rum in Ægypto, & clamorem eorum
audîsti secus mare rubrum: Et feci- 10
sti signa & portenta in Pharaonem,
& in omnes servos ejus, & in totum
populum terræ ipsius, quippe qui nove-
ras hos superbivisse in illos: & fecisti
eis nomen celebre, ut hodie. Et mare 11
scidisti coram eis, & mare pertransie-
runt in sicco: inimici autem eorum pro-
jecti fuerunt sicut lapides in aquam va-
lidam. Et columnâ nubium interdiu, 12
& columnâ igneâ noctu duxisti eos, ad
illuminandum eis viam per quam ambu-
larent. Super montem Tur- 13
sinai apparuisti loquens cum eis de cæ- 14
lo: & dedisti eis judicia recta, leges
veras, & statuta atque præcepta opti-
ma. Escam de cælo dedisti eis in fa- 15
mi eorum, & aquam de petra effluere
fecisti eis in siti eorum: & dixisti eis
te traditurum eis possidendam totam ter-
ram quam eis daturum juraveras. At 16
verò induravunt cervicem suam, nec au-
dierunt statuta tua: Respuerunt sermo- 17
nem, nec recordati sunt miraculorum
tuorum quæ edideras erga eos: & ob-
durantes cervicem suam, constituerunt
principem ut redirent ad servitutem su-
am, in rebellione sua. Tu verò Deus
indulgentiæ, Benignus, Clemens, Patiens,
et summè beneficus, non deseruisti eos.
Etiam quando fecerunt sibi vitulum fu- 18
silem, et dixerunt; Hæc est imago Dei
tui qui te extraxit è terra Ægypti;
Attamen tu ex misericordia tua ma- 19
gna non deseruisti eos: & columna
nubium non recessit ab eis interdiu, ut
deduceret eos per viam: et co-
lumna ignis noctu. Potentiam quoque 20
tuam robur illud magnum dedisti ad
dirigendum eos; tibi tamen non auscul-
taverunt. Quadraginta annis fuisti 21
cum eis in deserto, nihilque d fuit eis:
vestimenta eorum non sunt detrita, et
pedes eorum non sunt nudati. Dedi- 22
sti eis terram, regna, populosque: di-
visisti eos, et possederunt terram, ter-
ram Sihonis, terram regis Hesbonis, et
terram Og regis Bathniæ. Multiplicâ- 23
sti filios eorum sicut stellas cæli, et in-
troduxisti eos in terram de qua dixe-
ras patribus eorum, Faciam illam vo-
bis hæreditatem. Et ingressi filii posse- 24
derunt terram, et subjecisti ante eos ha-
bitatores terræ Chananæorum, et tra-
didisti hos in manus eorum: dominati
sunt eorum, et fecerunt eis pro volun-
tate sua.

נחמיה : ט

25 ויִלכדו ערים בצרות ואדמה שמנה ויירשו בתים מלאים כל־טוב ברות חצובים כרמים וזיתים ועץ מאכל לרב ויאכלו וישבעו וישמינו ויתעדנו בטובך הגדול׃
26 וימרו וימרדו בך וישלכו את־תורתך אחרי גום ואת־נביאיך הרגו אשר־העידו בם להשיבם אליך ויעשו נאצות גדולת׃
27 ותתנם ביד צריהם ויצרו להם ובעת צרתם יצעקו אליך ואתה משמים תשמע וכרחמיך הרבים תתן להם מושיעים ויושיעום מיד צריהם׃
28 וכנוח להם ישובו לעשות רע לפניך ותעזבם ביד איביהם וירדו בהם וישובו ויזעקוך ואתה משמים תשמע ותצילם כרחמיך רבות עתים׃
29 ותעד בהם להשיבם אל־תורתך והמה הזידו ולא־שמעו למצותיך ובמשפטיך חטאו־בם אשר־יעשה אדם וחיה בהם ויתנו כתף סוררת וערפם הקשו ולא שמעו׃
30 ותמשך עליהם שנים רבות ותעד בם ברוחך ביד־נביאיך ולא האזינו ותתנם ביד עמי הארצת׃
31 וברחמיך הרבים לא־עשיתם כלה ולא עזבתם כי אל־חנון ורחום אתה׃
32 ועתה אלהינו האל הגדול הגבור והנורא שומר הברית והחסד אל־ימעט לפניך את כל־התלאה אשר־מצאתנו למלכינו לשרינו ולכהנינו ולנביאנו ולאבתינו ולכל־עמך מימי מלכי אשור עד היום הזה׃
33 ואתה צדיק על כל־הבא עלינו כי־אמת עשית ואנחנו הרשענו׃
34 ואת־מלכינו שרינו כהנינו ואבתינו לא עשו תורתך ולא הקשיבו אל־מצותיך ולעדותיך אשר העידת בהם׃
35 והם במלכותם ובטובך הרב אשר־נתת להם ובארץ הרחבה והשמנה אשר־נתת לפניהם לא עבדוך ולא־שבו ממעלליהם הרעים׃
36 הנה אנחנו היום עבדים והארץ אשר־נתתה לאבתינו לאכל את־פריה ואת־טובה הנה אנחנו עבדים עליה׃

Versio VULG. LAT.

Ceperunt itaq; urbes munitas, & humũ pinguẽ, & posse- 25
derunt domos plenas cunctis bonis; cisternas ab aliis fa-
bricatas, vineas, & oliveta, & ligna pomifera multa, &
comederunt, & saturati sunt, & impinguati sunt, & abun-
daverunt deliciis in bonitate tua magna. Provocaverunt 26
autem te ad iracundiam, & recesserunt à te, & projecerũt
legem tuam post terga sua: & prophetas tuos occiderũt,
qui contestabantur eos ut reverterentur ad te: feceruntq;
blasphemias grandes. Et dedisti eos in manu hostiũ suo- 27
rum, & afflixerunt eos. Et in tempore tribulationis suæ
clamaverunt ad te, & tu de cœlo audisti, & secundùm
miserationes tuas multas dedisti eis salvatores, qui salva-
rent eos de manu hostium suorum. Cúmq; requievissent, 28
reversi sunt ut facerent malum in conspectu tuo: & dere-
liquisti eos in manu inimicorum suorum, & posse-
derunt eos. Conversiq; sunt, & clamaverunt ad te: tu
autem de cœlo exaudisti, & liberasti eos in misericordiis
tuis, multis temporibus. Et contestatus es eos ut reverte-
rentur ad Legem tuã. Ipsi verò superbè egerunt, & non 29
audierunt mandata tua, & in judiciis tuis peccaverunt,
quæ faciet homo, & vivet in eis: & dederunt humerũ re-
cedentem, & cervicẽ suã induraverunt, nec audierunt. Et
protraxisti super eos annos multos, et contestat⁹ es eos in 30
spiritu tuo per manum prophetarũ tuorum: & non audi-
erunt, & tradidisti eos in manu populorum terrarum. In
misericordiis autẽ tuis plurimis nõ fecisti eos in consum- 31
ptionem, nec dereliquisti eos: quoniam Deus miseratio-
num, et clemens es tu. Nunc itaq;, Deus noster magne, for- 32
tis, & terribilis, custodiens pactũ & misericordiam, ne
avertas à facie tua omnem laborẽ, qui invenit nos, reges
nostros, & principes nostros, et sacerdotes nostros, et
prophetas nostros, et patres nostros, et omnem populum
tuũ, à diebus regis Assur usq; in diem hanc. Et tu justus 33
es in omnibus, quæ venerunt super nos: qui veritatẽ fe-
cisti, nos autem impiè egimus. Reges nostri, principes no- 34
stri, sacerdotes nostri, & patres nostri, non fecerunt legem
tuam, et non attenderunt mandata tua, et testimonia tua
quæ testificatus es in eis. Et ipsi in regnis suis, et in boni- 35
tate tua multa, quam dederas eis, et in terra latissima et
pingui, quam tradideras in conspectu eorum, non servie-
runt tibi, nec reversi sunt à studiis suis pessimis. Ecce nos 36
ipsi hodiè servi sumus; et terra, quam dedisti patribus
nostris ut comederent panem ejus, et quæ bona sunt e-
jus; et nosipsi servi sumus in ea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Itaque ceperunt civitates munitas, solum pin- 25
gue, domos bonis omnibus refertas, cister-
nas effossas, vineas, oliveta, arbores, cibósque
multigenos: & comederunt, & saturati sunt,
pinguefacti et oblectati sunt ingenti bono tuo.
Sed aversi fefellerunt te, & abjecerunt legem 26
tuam extra mentem suam, & prophetas tuos
occiderunt eò quòd dicerent eis ut reverte-
rentur ad te, denique mala gravissima perpe-
traverunt: Quapropter tradidisti eos in ma- 27
num hostium eorum, & afflixerunt eos. At-
tamen tempore calamitatis te deprecantes ex-
audiebas eos de cœlo, secundùm miseratio-
nes tuas plurimas: & constituebas eis serva-
torem qui servabat eos de manu opprimenti-
um eos. At statim atque relaxationem tribue- 28
bas eis, revertebantur ad agendum quod per-
osum tibi est: ideóque destituebas eos in ma-
nu hostium eorum, qui deprimebant eos. Rur-
sus autem orantes coram te, tu exaudiebas eos
de cœlo, sempérque liberabas eos secundùm
abundantiam miserationum tuarum. Con- 29
testabaris quidem eos ut reduceres eos ad le-
gem tuam, sed ipsi perfidè agebant, præceptis
tuis non obtemperabant, & in illa judicia tua
peccabant, per quæ homo vivit, si fecerit ea:
faciebant sibi humerum refractarium, & cer-
vicem suam obdurabant, nec auscultabant.
Cúmque prædicásses eis multis annis, eos- 30
que contestatus esses per spiritum tuum inter-
nuntiis prophetis tuis, nec aurẽ præbuissent;
tandem tradidisti eos in manum gentium pro-
vinciarum: Sed propter miserationes tuas 31
plurimas non perdidisti eos, neque dereliqui-
sti; quia Deus es clemens ac benignus. Jam 32
Deus noster, Deus maxime, Fortissime, & Re-
verende, servans juramentum & veritatem;
ne te lateat tanta calamitas, quæ nobis, regi-
bus, principibus, sacerdotibus, prophetis, &
patribus nostris, toti denique populo conti-
git indè à diebus regis Assur ad hunc usque
diem; Licèt tu sis justus in iis omnibus quæ 33
contigerunt nobis: nam justè quidem tu fe-
cisti, quum nos perversè egerimus. Et reges, 34
principes, sacerdotes, patrésque nostri non
perfecerint legem tuam, neque auscultave-
rint præceptis & testimoniis tuis quibus con-
testatus es eos: Sed renuntiaverint regno 35
tuo & magnæ fœlicitati tuæ quam eis dederas
in terra optima & pinguissima quam dona-
veras eis; te non coluerint, neque se retraxe-
rint ab operibus suis pessimis. Hac de cau- 36
sa nos hodie servi sumus; et in ipsa terra quam
dedisti majoribus nostris ut fruerentur fructu
& affluentiã ipsius, ecce nos more servorum
operamur in ea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ κατελάβοσαν πόλεις ὑψηλὰς, καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατο-
μημένους, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆθος. καὶ ἔφαγον καὶ ἐνεπλήσθησαν
26 καὶ ἐλιπάνθησαν, καὶ (χ) ἐτρύφησαν ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ. Καὶ ἤλλαξαν, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ
σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου ὀπίσω σώματος αὐτῶν· καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, (ψ) οἳ
27 διεμαρτύραντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς πρὸς σέ· καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους. Καὶ ἔδωκας
αὐτοὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτοὺς, καὶ ἔθλιψαν αὐτούς. καὶ ἀνεβόησαν πρὸς σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐ-
τῶν, καὶ σὺ ἐξ (ω) οὐρανοῦ σου ἤκουσας, καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς (α) σω-
28 τῆρας, καὶ ἔσωσας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς. Καὶ ὡς ἀνεπαύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ
πονηρὸν ἐνώπιόν σου· καὶ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ
πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς σέ, καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ εἰσήκουσας, καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς,
29 Καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου. καὶ οὐκ ἤκουσαν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐντολαῖς
σου καὶ (β) κρίμασί σου ἡμάρτοσαν, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος (γ) ζήσεται ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔδωκαν
30 νῶτον ἀπειθοῦντα, καὶ τράχηλον (δ) αὐτῶν ἐσκλήρυναν καὶ οὐκ ἤκουσαν. Καὶ (†) εἵλκυσας ἐπ' αὐτοὺς ἔ-
τη πολλά, καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν πνεύματί σου ἐν χειρὶ προφητῶν σου, καὶ οὐκ ἠνωτίσαντο, καὶ
31 ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς. Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς πολλοῖς οὐκ ἐποίησας (ε) αὐ-
32 τοὺς εἰς συντέλειαν, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ καὶ ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων. Καὶ νῦν ὁ
θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς ὁ μέγας ὁ κραταιὸς (ζ) καὶ ὁ φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεός
σου, μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχον-
τας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ
33 σου ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέων Ἀσσοὺρ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ σὺ (η) δίκαιος ἐπὶ πᾶσι τοῖς
34 ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας. καὶ ἡμεῖς ἐξημάρτομεν. Καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ
ἄρχοντες ἡμῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οὐκ ἐποίησαν τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέσχον
35 τῶν ἐντολῶν σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς. Καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀ-
γαθωσύνῃ σου τῇ πολλῇ ᾗ ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ (θ) ἐν τῇ γῇ τῇ πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ ᾗ ἔδωκας ἐνώπι-
36 ον αὐτῶν, οὐκ ἐδούλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν (ι) ἀπὸ ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν. (κ) Ἰ-
δοὺ σήμερον ἐσμὲν δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν (λ) καρπὸν αὐτῆς καὶ
τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦλοι ἐπ' αὐτῆς,

Et ceperunt civitates (ι) excelsas, & hæreditârunt domos plenas omni- 25
um bonorum, cisternas excisas, vineas, & oliveta, & omne lignum esui
aptum in multitudine. Et comederunt, & repleti sunt, & impinguati
sunt, & deliciati sunt in bonitate tua magna. Et mutaverunt & reces- 26
serunt à te, & projecerunt legem tuam post corpus suum. Et prophetas
tuos occiderunt, qui contestabantur in eis, ut reverterent ipsi ad te. Et fe-
cerunt irritationes magnas: Et dedisti eos in manu tribulantium eos: & 27
tribulaverunt eos. Et clamaverunt ad te in tempore tribulationis suæ: et
tu de cælo tuo audisti, & in miserationibus tuis magnis dedisti eis salva-
tores: & salvâsti eos de manu tribulantium eos. Et ut requieverunt, 28
reverterunt facere malum in conspectu tuo: & dereliquisti eos in ma-
nus inimicorum eorum: & dominati sunt in eis. Et rursus exclamave-
runt ad te: & tu de cælo exaudisti, & eruisti eos in miserationibus tuis
(κ) multis: Et contestatus es eis, ut ipsi reverterentur in legem tuam. 29
(λ) Et non audierunt, sed in mandatis tuis & judiciis tuis peccaverunt,
quæ faciens ea homo vivet in eis. Et dederunt dorsum rebelle, & cervi-
cem suam induraverunt: & non audierunt. (μ) Et protraxisti super 30
eos, annos multos, & contestatus es eis in spiritu tuo in manu propheta-
rum tuorum: & non perceperunt auribus: & dedisti eos in manu popu-
lorum terræ. Et tu in miserationibus tuis multis non fecisti eos in con- 31
summationem, & non dereliquisti eos, quoniam fortis es, & misericors,
& miserator. Et nunc, Deus noster fortis, magnus, validus, & terribi- 32
lis, custodiens testamentum tuum, & misericordiam tuam; ne paucus sit
coram te omnis labor, qui invenit nos; & reges nostros, & principes no-
stros, & sacerdotes nostros, & prophetas nostros, & patres nostros, &
in omni populo tuo à diebus regum Assur, & usque ad diem hanc. Et tu 33
justus in omnibus, quæ veniunt super nos: quoniam veritatem fecisti. Et
nos peccavimus, Et reges nostri, & principes nostri, & sacerdotes no- 34
stri, & patres nostri non fecerunt legem tuam; & non attenderunt (ν)
mandata tua, & testimonia tua, quæ contestatus es eis. Et ipsi in re- 35
gno tuo, & in bonitate tua multa, quam dedisti eis, & in terrâ lata, &
pingui, quam dedisti coram eis, non servierunt tibi, & non averterunt
se à studiis suis malis. Ecce hodiè sumus servi, & terra, quam dedisti 36
patribus nostris ad comedendum fructum ejus, & bona ejus, ecce sumus servi super eam,

MS. A. (χ) ἐνετρύφησαν (ψ) οἳ διεμαρτύραντο (ω) οὐρανοῦ ἤκουσας, (α) σωτηρίας, (β) τοῖς κρίμασιν (γ) ζήσεται· καὶ ἔδωκαν (δ) ἑαυτῶν (†) ἥλκυσας (ε) αὐτοὺς συντέλειαν, (ζ) καὶ φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ (η) δίκαιος εἶ ἐπὶ (θ) ἐν τῇ γῇ πλατείᾳ (ι) ἀπὸ ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν (κ) Ἰδοὺ ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, (λ) καρπὸν αὐτῆς * τοῖς βασιλεῦσιν

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وملكوا ارضا حصينة ومدنا منيعة وارضا سمينة * وورثوا منازل مملوة من الخير
26 وشجرا مطعمة * واكلوا وشبعوا وتلذذوا بخيرك العظيم * وبعد ذلك عصوا والقوا
شريعتك وراء ظهورهم * وانبياءك قتلوا الذين اجتهدوا بهم ليردوهم اليك * وعملوا
27 رفضات كبارا * وسلمتهم بيد مضايقيهم وضايقوهم * وهم وقت شدتهم صرخوا اليك
28 وسمعت من السماء * واقمت لهم مخلصين وخلصوهم من ايدي مضايقيهم * ولما فرجت
عنهم انقلبوا وصنعوا القبيح قدامك * فخليتهم في ايدي اعدايهم واستعبدوهم * ورجعوا
وصلوا امامك وانت استجبت لهم * وسمعتهم من السماء وخلصتهم في كل زمان لكثرة
29 رحمتك * واشهدت عليهم انهم يرجعوا ويحفظوا ناموسك * وهم اثموا ولم يسمعوا وصاياك
واحكامك * واخطوا بهم * هولاي الذين ان حفظهم الانسان يحيا بهم * ووهبوا لهم اعناقهم
30 غليظة ورقابا عصاة ولم يسمعوا * وكررت لهم سنين كثيرة ولم يطيعوا * وشهدت عليهم
31 بروحك من قبل انبيايك ولم يسمعوا * واسلمتهم في ايدي الشعوب الغريبة * ومن اجل
32 رحمتك الكثيرة لم تهلكهم ولم تتركهم * من اجل انك الاه رحوم وروف * ومن
الان يا الاهنا الاله العظيم الجبار المخوف * حافظ الايمان والصدق * لا تخفا عنك جميع
الضيقة التي اتت علينا * وعلي ملوكنا وعظماينا * واحبارنا واباينا * وعلي جميع الشعب *
33 من ايام ملك الموصل الي يومنا هذا * وانت يا رب عدل في كل ما جاء علينا *
34 لانك انت حق ونحن اثمنا * وملوكنا وعظماينا واباينا * ولم نسمع ناموسك * ولم نطع
35 وصاياك وشهاداتك الذي شهدت فيهم * وكفروا بملكوتك وبصلاحك العظيم *
الذي اعطيتهم الارض الصالحة السمينة ولم يعبدوك ولا انقلبوا من اعمالهم الشريرة
36 * من اجل هذا نحن اليوم عبيد * والارض الذي اعطيت لاباينا ان ياكلوا خيراتها
هوذا نحن كالعبيد نفلحها *

Obtinuerunt terram fortem, urbes muni- 25
tas, & solum pingue; & possederunt
habitationes plenas bonis, & arbores ci-
bum proferentes: comederunt, & satu-
rati ac delectati sunt bono tuo magno.
Verùm postea rebellantes projecerunt 26
legem tuam post terga sua, & prophe-
tas tuos occiderunt qui studebant eos
ad te reducere, & commiserunt abomi-
nationes magnas. unde tradidisti eos 27
in manum opprimentium eos, & oppres-
serunt eos. Sed iis tempore calamitatis
ad te clamantibus, audisti de cælo, &
constituisti eis vindices qui asseruerunt
eos è manibus opprimentium eos. At ubi 28
recreâsti eos, conversi sunt, & turpitudi-
nem coram te fecerunt: quapropter reli-
quisti eos in manibus inimicorum eo-
rum, qui servitute presserunt eos. Tum
reversi oraverunt coram te, & tu exau-
disti eos; & audiens eos de cælo, salvâ-
sti eos omni tempore ob multitudinem mi-
sericordiæ tuæ. Contestatus es eos ut re- 29
verterentur & custodirent legem tuam,
sed ipsi iniquè se gesserunt, non audie-
runt præcepta & judicia tua; imò pec-
caverunt in ea, ea inquam quæ si custodiat
homo, per ipsa vivit: & colla sua red-
diderunt sibi crassa, cervicesque rebelles,
& non audierunt. Prædicâsti eis annis 30
multis, at non obtemperaverunt: & con-
testatus es eos spiritu tuo per prophetas
tuos, at non audierunt: ideo tradidisti
eos in manus gentium exterarum: Atta- 31
men propter misericordiam tuam multam
non perdidisti eos neq; dereliquisti; quòd
sis Deus misericors & clemens. Nunc 32
itaque O Deus noster, Deus maxime,
Potens, ac Terribilis, servans fidem ac ve-
ritatem; nequaquam te latet omnis tri-
bulatio quæ venit super nos, & super
reges, magnates, pontifices, & patres no-
stros, super universum populum, à diebus
regis Assyriæ ad hunc usque diem no-
strum. Tu autem O Domine, justus es in 33
omnibus quæ nobis evenerunt: tu enim
verus es, sed nos peccavimus, Et reges, 34
magnates, patresq; nostri; & non audi-
vimus legem tuam, neque obedivimus
præceptis & contestationibus tuis quibus
contestatus es eos. Sed denegaverunt 35
regnum tuum & bonitatem tuam ma-
gnam; qui quum dederis eis terram bo-
nam & pinguem, tamen non servierunt
tibi, neque averterunt se ab operibus
suis malis. Propterea nos hodie servi su- 36
mus; et terram illam, quam dedisti
majoribus nostris, ut comederent ejus bo-
na, ecce nos ut servi aramus.

Versio VULG. LAT.

Et fruges ejus multiplicantur regib⁹, quos posuisti sup 37
nos propter peccata nostra, et corporib⁹ nostris dominantur, & jumentis nostris secundùm voluntatẽ suam,
& in tribulatione magna sumus. Super omnib⁹ ergò 38
his nosipsi percutimus fœdus, & scribimus, & signant
principes nostri, Levitæ nostri, & Sacerdotes nostri.

CAP. X.

Signatores autẽ fuerunt, Nehemias, Athersatha filius 1
Hachelai, & Sedecias, Saraias, Azarias, Jeremias, Phe- 2 3
shur, Amarias, Melchias, Hatt⁹, Sebenia, Melluch, Ha- 4 5
rem, Merimuth, Obdias, Daniel, Genthon, Baruch, 6
Mosollam, Abia, Miamin, Maazia, Belgai, Semeia: hi 7 8
sacerdotes. Porrò Levitæ, Josue fili⁹ Azaniæ, Bennui 9
de filiis Henadad, Cedmihel, Et fratres eorũ, Sebenia, 10
Odaia, Celita, Phalaia, Hanan, Micha, Rohob, Hase- 11
bia, Zachur, Serehia, Sabania, Odaia, Bani, Baninu. 12 13
Capita populi, Pharos, Phahathmoab, Ælam, Zethu, 14
Bani, Bonni, Azgad, Bethai, Adonia, Begoai, Adin, 15 16
Ater, Hezecia, Azur, Odaia, Hasum, Besai, Hareph, 17 18
Anathoth, Nebai, Megphias, Mosollam, Hazir, Mesiza- 19 20
bel, Sadoc, Jeddua, Pheltia, Hanan, Anaia, Osee, Ha- 21 22
nania, Hasub, Alohes, Phalea, Sobec, Rehum, Hasebna, 23 24
Maasia, Echaia, Hanan, Anan, Melluch, Haran, Baana: 25 26
Et reliqui de populo, Sacerdotes, Levitæ, janitores, & 27 28
cantores, Nathinæi, & omnes qui se separaverunt de populis terrarum ad legem Dei, uxores eorum, filii eorum, & filiæ eorum, Omnes qui poterant sapere spon- 29
dentes pro fratribus suis, optimates eorum, & qui veniebant ab pollicendum & jurandum ut ambularent in lege Dei, quam dederat in manu Moysi servi Dei, ut facerent & custodirent universa mandata Domini Dei nostri, & judicia ej⁹ & ceremonias ejus, Et ut non 30
daremus filias nostras populo terræ, & filias eorũ non acciperemus filiis nostris. Populi quoque terræ, qui 31
important venalia, & omnia ad usum, per diem sabbati ut vendant, non accipiemus ab eis in sabbato & in die sanctificato. Et dimittemus annum septimum, & exactionem universæ manûs. Et statuemus super nos 32
præcepta, ut demus tertiam partẽ sicli per annum ad opus domûs Dei nostri, Ad panes propositionis, & 33
ad sacrificium sempiternum, & in holocaustum sempiternum in sabbatis, in calendis, in solennitatibus, & in sanctificatis, & pro peccato: ut exoretur pro Israel, & in omnem usum domûs Dei nostri. Sortes ergò mi- 34
simus super oblationem lignorum, inter Sacerdotes, et Levitas, & populum, ut inferrentur in domum Dei nostri per domos patrum nostrorum, per tempora, à temporibus anni usque ad annum: ut arderent super altare Domini Dei nostri, sicut scriptum est in lege Moysi: Et ut afferremus primogenita terræ nostræ, & primi- 35
tiva universi fructûs omnis ligni, ab anno in annum, in domo Domini. Et primitiva filiorum nostrorum, 36
& pecorum nostrorum, sicut scriptum est in lege, & primitiva boum nostrorum, & ovium nostrarum, ut offerrentur in domo Dei nostri, Sacerdotibus qui ministrant in domo Dei nostri:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam proventus ejus accipiunt reges 37
quos præposuisti nobis propter peccata nostra, & in corpora nostra jumentáque nostra ipsi pro voluntate sua dominantur, adeóq; in summa calamitate
versamur. In his tamen omnib⁹, cum 38
fidelitate juram⁹, & de sigillo testantur seniores nostri, et Levitæ, atque sacerdotes nostri, et quotquot vivi supersunt è nobis:

CAP. X.

Nehemia *videlicet* presbiter filius 1
Hananiæ princeps sacerdotum, et Zera-
hia, Serabia, Azaria, Jeremia, Phashor, 2 3
Amaria, Melachia, Sephatia, Hatus, Se- 4
chania, Meluch, Sechom, Azemoth, E- 5
baria, Daniel, Gebeton, Baruch, Mes- 6 7
lam, Abia, Benjamin, Maasia, Belgan, 8
Semaia: isti sacerdotes. Levitæ verò 9
Jesus fili⁹ Jezaniæ, Bani, Mebni, Hador,
& Cadmia: Item fratres eorũ; Secha- 10
nia, Uria, Kelatia, Phelatia, Hanani, Mi- 11
cha, Rechob, Hesabia, Zechor, Serabia, 12
Sechania, Hodia, filii Bani. Primores 13 14
populi; Pharos princeps Moabi, Ilam,
Zithæi, Filii Azgoris, & filii Adoniæ, 15
Baghuai, Addon. Atar, Hezecia, Azor, 16 17
Uria, Hacom, Basi, Huziph, Anathoth, 18 19
Nabi, Mapheghenes, Meslam, Aziphi, 20
Mesuzphael, Sadoc, Jojada, Phelatia, 21 22
Hanani, Anania, Hosea, Hanania, Jesus, 23
Helos, Peania, Seboc, Arhum, Hesabia, 24 25
Maasia, Ahia, Hanani, Anan, Meloch, 26 27
Horam, Baana: Reliquus demum po- 28
pulus, sacerdotes & Levitæ, janitores & ministri, servi, & omnes qui separaverant se à gentibus provinciarum ut venirent ad legem Domini; tam ipsi quàm uxores, filii & filiæ eorum; & quicunque notitiâ & intelligentiâ præditi erant,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς πολλοὶ τοῖς βασιλεῦσιν οἷς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώ-
ματα ἡμῶν ἐξουσιάζουσι, καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν ὡς ἀρεστὸν αὐτοῖς, καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν.
38 Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν, καὶ γράφομεν, καὶ ἐπισφραγίζουσιν (μ) ἄρχοντες ἡμῶν, Λευῖται
ἡμῶν, ἱερεῖς ἡμῶν.

MS. A. (μ) πάντες ἄρχοντες

Et fructus ejus multi regibus, quos dedisti super nos in peccatis nostris, & 37
super corpora nostra potestatem habent, & in pecoribus nostris, sicut
placitum eis, & in tribulatione magna sumus. Et in omnibus his nos 38
disponimus fidem, & scribimus, & signant principes nostri, Levitæ no-
stri, sacerdotes nostri.

ΚΕΦ. ι'.

1 2 Καὶ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων Νεεμίας (α) ἀρτασασθὰ υἱὸς Ἀχαλία, καὶ Σεδεκίας Υἱὸς (β) Ἀραία, καὶ
3 4 5 Ἀζαρία, καὶ (γ) Ἱερεμία, Φασούρ, Ἀμαρία, Μελχία, Ἀττούς, Σεβανί, Μαλούχ, Ἰράμ, Μεραμώθ, Ἀ-
6 7 8 βδία, Δανιήλ, (†) Γανναθών, Βαρούχ, Μεσουλάμ, Ἀβία, Μιαμίν, Μααζία, Βελγαί, Σαμαία· οὗτοι ἱερεῖς. Καὶ
9 10 οἱ Λευῖται, Ἰησοῦς υἱὸς Ἀζανία, Βαναίου ἀπὸ υἱῶν (δ) Ἡναδάδ, Καδμιήλ, Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, (ε) Σα-
11 12 βανία, Ὠδουία, Καλιτάν, Φαλία, Ἀνάν, Μιχά, Ῥοώβ, (ζ) Ἀσεβίας, Ζακχούρ, Σαραβία, Σεβανία,
13 14 (η) Ὠδούμ· υἱοὶ (θ) Βανουί. Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, Φόρος, Φαὰθ Μωάβ, Ἠλάμ, (ι) Ζαθουία· υἱοὶ Βανί,
15 16 Ἀσγάδ, Βηβαί, (κ) Ἀδωνία, Βαγοί, Ἡδίν, Ἀτήρ, Ἐζεκία, Ἀζούρ, Ὠδουία, Ἡσάμ, Βησί,
17 18 Ἀρίφ, Ἀναθώθ, Νωβαί, (λ) Μεγαφής, Μεσουλλάμ, Ἠζίρ, Μεσωζεβήλ, Σαδδούκ, (μ) Ἰεδδούα, Φαλ-
19 20 τία, Ἀνάν, Ἀναία, Ὡσηέ, Ἀνανία, Ἀσούβ, (ν) Ἀλωής, Φαλαί, Σωβήκ, (ξ) Ῥεούμ, (ο) Ἐσαβανά,
21 22 (π) Μαασία, Καὶ Ἀΐα, Αἰνάν, (') Ἡνάμ, Μαλούχ, (ρ) Ἠράμ, Βαανά, Καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ, οἱ
23 24 25 26 ἱερεῖς, (σ) οἱ Λευῖται, οἱ πυλωροί, οἱ ᾄδοντες, οἱ Ναθινίμ, καὶ πᾶς ὁ προσπορευόμενος (τ) ἀπὸ λαῶν
27 28 29 τῆς γῆς (υ) πρὸς νόμον τοῦ Θεοῦ, γυναῖκες αὐτῶν, υἱοὶ αὐτῶν, θυγατέρες αὐτῶν· Πᾶς (φ)
ὁ εἰδὼς καὶ συνιών, ἐνίσχυον ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς (χ) αὐτῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτούς, καὶ εἰσήλθοσαν ἐν
ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ τοῦ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τοῦ Θεοῦ, ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ Μωυσῆ δούλου τοῦ Θεοῦ, φυλάσσεσθαι
30 καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου, (ψ) καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ, Καὶ τοῦ μὴ
δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς (ω) τοῖς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ ληψόμεθα τοῖς υἱοῖς ἡ-
31 μῶν· Καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τοὺς ἀγορασμοὺς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου ἀπο-
δόσθαι, οὐκ ἀγορῶμεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ· καὶ ἀνήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδο-
32 μον, καὶ ἀπαίτησιν πάσης χειρός· Καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐντολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τοῦ (*) διδρά-
33 χμου κατ' ἐνιαυτὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, Εἰς ἄρτους τοῦ προσώπου, καὶ (α) θυσίαν τοῦ ἐνδε-
λεχισμοῦ, καὶ εἰς ὁλοκαύτωμα τοῦ ἐνδελεχισμοῦ τῶν σαββάτων, τῶν νεομηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ
34 ἅγια, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ Ἰσραήλ, καὶ εἰς ἔργα οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Καὶ κλήρους ἐβά-
λομεν περὶ κλήρου ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καὶ ὁ λαός, ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεοῦ ἡμῶν, εἰς (β)
οἶκον πατριῶν ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήρι-
35 ον κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ· Καὶ ἐνέγκαι τὰ (γ) πρωτογεννήματα τῆς γῆς ἡμῶν,
36 καὶ (δ) πρωτογεννήματα καρποῦ παντὸς ξύλου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς οἶκον κυρίου, Καὶ τὰ (ε) πρω-
τότοκα υἱῶν ἡμῶν καὶ κτηνῶν ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ (ζ) πρωτότοκα τῶν βοῶν ἡ-
μῶν καὶ (η) ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεοῦ ἡμῶν, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ
Θεοῦ ἡμῶν.

CAP. X.

Et super obsignantes, Neemias Artasastha filius Achalia, & Sedecias 1
Filius Aræa, & Azaria, & Hieremia, Phasur, Amaria, Melchia, 2 3
Attus, Sebani, Maluch, Iram, Meramoth, Abdia, Daniel, Gannathon, 4 5 6
Baruch, Mesulam, Abia, Maamin, Maazia, Belgai, Samaia: hi sacer- 7 8
dotes. Et Levitæ, Jesus filius Azania, Banen, de filiis Enadad, Cad- 9
miel, Et fratres ejus, Sabania, Odaia, Calitan, Phelia, Anan, Mi- 10 11
cha, Roob, Asebias, Zacchur, Sarabia, Sebania, Odum: (a) filii 12 13
Banue Principes populi, Phoros, Phaathmoab, Elam, Zathuia, filii 14
Bani, Asgad, Bebai, Adania, Bagoi, Edin, Ater, Ezecia, 15 16
Azur, Oduia, Esam, Besi, Ariph, Anathoth, No- 17 18
bai, Megaphes, Mesullam, Ezir, Mesozebel, Saduc, Jeddua, 19 20
Phaltia, Anan, Anaia, Osee, Anania, Asub, Aloes, Phalai, Sobec, 21 22
Reum, Essabana, Maasia, Et Aia, Ænan, Henam, Maluch, Eram, Ba- 23 24
ana, Et reliqui de populo: Sacerdotes, Levitæ, janitores, cantores, Na- 25 26
thinim, & (b) omnis accedens de populis terræ ad legem Dei, uxores 27 28
eorum, filii eorum, filiæ eorum: Omnis sciens & intelligens (c) inva- 29
lescebant super fratribus suis, & execratione adstringebant eos. Et in-
gressi sunt in execratione, & in juramento ambulandi in lege Dei, quæ
data est in manu Moysi servi Dei, custodiendi & faciendi omnia man-
data Domini, & judicia ejus, & præcepta ejus, Et non dandi filias 30
nostras populis terræ, & filias eorum non accipiemus filiis nostris, Et 31
populi terræ afferentes venalia, & omnem venditionem in die sabbati ad
vendendum, non ememus ab eis in sabbato & in die sancta: (d) Et di-
mittemus annum septimum, & exactionem universæ manûs: Et statue- 32
mus super nos mandata ad dandum super nos tertiam partem didrach-
matis per annum in servitutem domûs Dei nostri, In panes faciei, & 33
sacrificium continuationis, & in holocaustum continuationis sabbatorum,
Neomeniarum, in festivitates, & in sancta, & quæ pro peccato, ad de-
propitiandum pro Israel, & ad opera domûs Dei nostri. Et sortes feci- 34
mus (e) de sorte portationis lignorum, sacerdotes, & Levitæ, & popu-
lus, ad afferendum in domum Dei nostri, in domum patriarum nostrarum,
in tempora à temporibus, annum per annum, ad accendendum super al-
tare Domini Dei nostri, sicut scriptum est in lege, Et ad afferendum pri- 35
mitiva terræ nostræ, & primitiva fructûs omnis ligni annum per annum
in domum Domini, Et primogenita filiorum nostrorum, & pecorũ nostro- 36
rum, sicut scriptum est in lege, & primogenita boum nostrorum, & gre-
gum nostrorum, ad afferendum in domum Dei nostri, sacerdotibus ministrantibus in domo Dei nostri.

MS. A. (α) υἱὸς Ἀχαλία, (β) Σαραία, (γ) Ἱερμία, (†) Γαανναθών, (δ) Ἡνιδάδ, (ε) Σεβανία, (ζ) Ἐσεβίας, (η) Ὠδία· (θ) Βανναιοῦ (ι) Ζαθθουία· (κ) Ἀδωνία, (λ) Μαγα-
φής, Μεσουλάμ, (μ) Ἰεδδούκ, (ν) Ἀλώ, (ξ) Ῥαούμ, (ο) Ἐσαβανά, (π) Μαασία, (') Ἡνάν, (ρ) Ῥεούμ, Βαανά, (σ) καὶ οἱ (τ) ἀπὸ τοῦ λαοῦ (υ) πρὸς τὸν νόμον (φ) ὁ εἰδὼν (χ) ἑαυτῶν, (ψ) καὶ
κρίματα αὐτοῦ, Καὶ τοῦ μὴ δοῦναι (ω) τῆς γῆς, (*) διδράγμου (α) θυσίαν ἐνδελεχισμοῦ, (β) οἴκους πατριῶν (γ) πρωτογεννήματα (δ) πρωτογεννήματα (ε) πρωτότοκα (ζ) πρωτό-
τοκα (η) ποιμνίων

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 لسيعل غلاتها الملوك الذي سلطت علينا من اجل خطايانا * وهم ايضا
38 مسلطون على اجسادنا وبهايمنا كارادتهم * ونحن في ضيق عظيم * ولهذا نقسم
بالحق ونشهد على طقس وناموس مشايخنا واللاويين والاحبار وكل الذين حواليك *

* الفصل العاشر *

1
2 * الشيخ نحميا ابن حانانيا راس الاحبار * وزرحايا * وسرايا * وعزريا * وارميا * وفحسور *
3 وبقية جماعتهم *

Ad hoc ut proventus ejus percipiant re- 37
ges quos præposuisti nobis propter pec-
cata nostra: & ipsi quoque dominantur
corporibus & jumentis nostris pro vo-
luntate sua, & nos in angustia magna
sumus. Attamen juramus cum veri- 38
tate, & testamur juxta morem ac le-
gem seniorum nostrorum, & Levitarum
atque sacerdotum, & omnium eorum qui
circa te sunt:

CAP. X.

Senior Nehemia filius Hananiæ prin- 1
ceps sacerdotum, & Zerahia, Sa- 2
raia, Azaria, Jeremia, Phahsur, & 3
reliqua congregatio eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 [illegible]
[illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Et potentiores erant fratribus & propinquis 2
suis: subibant juramentum et fœdus ambulan-
di in lege Domini quam tradiderat per Mo-
sen servum Dñi, & observandi atque perfici-
endi omnia præcepta Domini, Domini nostri,
judiciaq; ejus, & leges ejus: Et nos non da- 30
turos filias nostras populis terræ, neque filias
eorum ducturos pro filiis nostris: A populis 31
terræ merces afferentibus non accepturos;
quicunque jumentum locaverit die sabbathi,
mercedem non accepturum: onus die sabba-
thi non portaturum, eò quòd sanctum sit: re-
missuros quicquid nobis debetur, & nos anno
septimo remissuros. Præterea, inviolabilia 32
imposuimus nobis præcepta, daturos nos ter-
tiam partem statéris quolibet sabbatho, pro
opere domûs Dei nostri, Pro pane separati- 33
onis, pro sacrificio jugi, pro assiduo holocau-
sto sabbathorum, Kalendarum, solennitatum,
Sanctuariorum, & indulgentiæ peccatorũ Is-
raelis, deniq; pro toto opere domûs Dei no-
stri. Item sortes jecerunt de oblatione ligno- 34
rum, sacerdotes, Levitæ ac populus; ut affer-
rent in domum Domini Dei nostri, quemad-
modum scriptum est in libro legis. Afferendas 35
statuimus primitias terræ nostræ & primitias
omnis fructûs cujuscunque arboris, singulis
annis. Afferenda in domum Domini primo- 36
genita filiorum nostrorum & jumentorum
nostrorum, sicut scriptum est in lege Domi-
ni: & primogenita boum pecudumque no-
strarum.

נחמיה : יא

Et initium massarum nostrarũ & elevationum nostrarũ & fructus omnis ligni, musti, & olei recentis afferem° ad sacerdotib° cubicula

ואת־ראשית עריסתינו ותרומתינו ופרי כל־עץ תירוש ויצהר נביא לכהנים אל־לשכות

37 domus Dei nostri, & decimam terræ nostræ Levitis: & ipsi Levitæ accipientes decimas in omnib° urbibus operũ nostrorũ. Et erit sacerdos

בית־אלהינו ומעשר אדמתנו ללוים והם הלוים המעשרים בכל ערי עבדתנו: והיה הכהן

38 filiᵘ Aharon cum Levitis in decimando Levitas: & Levitæ ascendere facient decimam decimæ in domo Dei nostri ad cubicula in domũ

בן־אהרן עם־הלוים בעשר הלוים והלוים יעלו את־מעשר המעשר לבית אלהינו אל־הלשכות לבית

thesauri. Quia ad cubicula deferent filii Israel, & filii Levi oblationem frumenti, musti, & olei recentis:

האוצר: כי אל־הלשכות יביאו בני־ישראל ובני הלוי את־תרומת הדגן התירוש והיצהר

39 & ibi vasa sanctuarii, & sacerdotes ministrantes, & janitores, & cantores: & non dimittemus domum Dei nostri.

ושם כלי המקדש והכהנים המשרתים והשוערים והמשררים ולא נעזב את־בית אלהינו:

C A P. XI. יא

Et habitaverunt principes populi in Jerusalaim: & residuum populi fecerunt cadere sortes, ad adducendum unum è decem

וישבו שרי־העם בירושלם ושאר העם הפילו גורלות להביא אחד מן־העשרה

1 ad habitandum in Jerusalaim civitate sanctitatis: & novem manus in civitatibus. Et benedixerunt populus omnibus viris

לשבת בירושלם עיר הקדש ותשע הידות בערים: ויברכו העם לכל האנשים

2 spontaneis ad habitandũ in Jerusalaim. Et isti capita provinciæ, qui habitaverũt in Jerusalaim, & in urbib° Jehudah habitaverũt,

המתנדבים לשבת בירושלם: ואלה ראשי המדינה אשר ישבו בירושלם ובערי יהודה ישבו

3 vir in possessione sua in urbibus suis, Israel sacerdotes, & Levitæ & Nethinim, & filii servorũ Selomoh. Et in Jerusalaim

איש באחזתו בעריהם ישראל הכהנים והלוים והנתינים ובני עבדי שלמה: ובירושלם

4 habitaverunt de filiis Jehudah, & de filiis Binjamin. De filiis Jehudah, Hathaiah filius Huzzijah filii Zechariah filii Amariah

ישבו מבני יהודה ומבני בנימן מבני יהודה עתיה בן־עזיה בן־זכריה בן־אמריה

filii Sephatiah filii Mahalalel, de filiis Pares. Et Mahaseiah filius Baruch filii Chol-chozeh, filii Chazaiah filii Hadaiah,

בן־שפטיה בן־מהללאל מבני־פרץ: ומעשיה בן־ברוך בן־כל־חזה בן־חזיה בן־עדיה

5 filii Jojarib, filii Zechariah, filii Hasiloni. Omnes filii Peres habitantes in Jerusalaim, quadringenti sexaginta & octo

בן־יויריב בן־זכריה בן־השלני: כל־בני־פרץ הישבים בירושלם ארבע מאות ששים ושמנה

6 viri virtutis. Et isti filii Binjamin: Sallu filius Mesullam, filii Joned, filii Pedaiah, filii Cholaiah, filii Mahaselah,

אנשי־חיל: ואלה בני בנימן סלא בן־משלם בן־יועד בן־פדיה בן־קוליה בן־מעשיה

7 filii Itthiel filii Jesahjah. Et post eum Ghabbai, Sallai, nongenti viginti & octo. Et Joel filius

בן־איתיאל בן־ישעיה: ואחריו גבי סלי תשע מאות עשרים ושמנה: ויואל בן־

8 Zichri præpositus super eos: & Jehudah filius Senuah super civitatem secundus. De sacerdotibus; Jedaiah

9 זכרי פקיד עליהם ויהודה בן־הסנואה על־העיר משנה: מן־הכהנים ידעיה

10 filius Jojarib, Jachin. Seraiah filius Chilchijah, filii Mesullam, filii Sadoch, filii Meraioth, filii Achitub,

בן־יויריב יכין: שריה בן־חלקיה בן־משלם בן־צדוק בן־מריות בן־אחיטוב

11 dux domus Dei. Et fratres eorum facientes opus in domo, octingenti viginti & duo: & Hadaiah

נגד בית האלהים: ואחיהם עשי המלאכה לבית שמנה מאות עשרים ושנים ועדיה

12 filius Jerocham, filii Pelaliah, filii Amsi, filii Zechariah, filii Paschur, filii Malchijah. Et fratres ejus capita

בן־ירחם בן־פלליה בן־אמצי בן־זכריה בן־פשחור בן־מלכיה: ואחיו ראשים

13 patrum, ducenti quadraginta & duo: & Hamassai filius Hazarel, filii Achzai, filii Mesillemoth, filii Immer.

לאבות מאתים ארבעים ושנים ועמשסי בן־עזראל בן־אחזי בן־משלמות בן־אמר:

Et fratres eorum potentes robore, centum viginti & octo. Et præpositus super eos, Zabdiel filius Haghedolim. Et de

14 ואחיהם גברי חיל מאה עשרים ושמנה ופקיד עליהם זבדיאל בן־הגדולים: ומן־

15 Levitis, Semahiah filius Chassub filii Hazricham filii Chasabiah, filii Buni. Et Sabbethai & Josabad super opus extrinsecum

הלוים שמעיה בן־חשוב בן־עזריקם בן־חשביה בן־בוני: ושבתי ויוזבד על־המלאכה החיצנה

16 domus Dei, de capitibus Levitarum. Et Matthaniah filius Micha filii Zabdi filii Asaph caput initii confitebatur

לבית האלהים מראשי הלוים: ומתניה בן־מיכא בן־זבדי בן־אסף ראש התחלה יהודה

17 in oratione, & Bacbuchia secundus de fratribus ej°: & Habda filius Sammuah filii Ghalal filii Jeduthun. Omnes Levitæ

לתפלה ובקבקיה משנה מאחיו ועבדא בן־שמוע בן־גלל בן־ידיתון: כל־הלוים

18 in civitate sanctitatis, ducenti octoginta & quatuor. Et janitores, Hacchub, Talmon, & fratres eorum custodientes in portis,

בעיר הקדש מאתים שמנים וארבעה: והשוערים עקוב טלמון ואחיהם השמרים בשערים

19 centum septuaginta & duo. Et residuum Israel sacerdotes Levitæ in omnibus civitatibus Jehudah, vir in hæreditate sua.

מאה שבעים ושנים: ושאר ישראל הכהנים הלוים בכל־ערי יהודה איש בנחלתו:

20 Et Nethinim habitantes in alto loco, & Sicha & Ghispa super Nethinim. Et præpositus Levitarum in Jerusalaim, Huzzi filius Bani, filii

והנתינים ישבים בעפל וציחא וגשפא על־הנתינים: ופקיד הלוים בירושלם עזי בן־בני בן־

21 Chasabiah, filii Mathaniah filii Micha, de filiis Asaph cantores è regione opificii domus Dei. Quia præceptum regis

22 חשביה בן־מתניה בן־מיכא מבני אסף המשררים לנגד מלאכת בית־האלהים: כי־מצות המלך

23 super eos, & fidelitas super cantores verbum diei in die suo.

עליהם ואמנה על־המשררים דבר־יום ביומו:

Versio VULG. LAT.

Et primitias ciborum nostrorum, & libaminum nostrorum, & poma omnis ligni, vindemiæ quoque & olei, afferemus Sacerdotibus ad gazophylacium Dei nostri, & decimam partem terræ nostræ Levitis. Ipsi Levitæ decimas accipient ex omnibus civitatibus operum nostrorum. 37

Erit autem Sacerdos filius Aaron cum Levitis in decimis Levitarum, & Levitæ offerent decimam partem decimæ suæ in domo Dei nostri, ad gazophylacium in domum thesauri. 38

Ad gazophylacium enim deportabunt filii Israel, & filii Levi, primitias frumenti, vini, & olei: & ibi erunt vasa sanctificata, & Sacerdotes, & cantores, & janitores, & ministri, & non dimittemus domum Dei nostri. 39

CAP. XI.

Habitaverunt autem principes populi in Jerusalem: reliqua verò plebs misit sortem, ut tollerent unam partem de decem, qui habitaturi essent in Jerusalem civitate sanctâ, novem verò partes in civitatibus. 1

Benedixit autem populus omnibus viris qui se sponte obtulerant ut habitarent in Jerusalem. 2

Hi sunt itaque principes provinciæ, qui habitaverunt in Jerusalem, & in civitatibus Juda. Habitavit autem unusquisque in possessione sua, in urbibus suis, Israel, Sacerdotes, Levitæ, Nathinæi, & filii servorum Salomonis. 3

Et in Jerusalem habitaverunt de filiis Juda, & de filiis Benjamin: de filiis Juda, Athaias filius Aziam, filii Zachariæ, filii Amariæ, filii Zaphatiæ, filii Malaleel: de filiis Phares, 4

Maasia filius Baruch, filius Cholhoza, filius Hazia, filius Adaia, filius Joiarib, filius Zachariæ, filius Silonitis: 5

Omnes hi filii Phares, qui habitaverunt in Jerusalem, quadringenti sexagintaocto viri fortes. 6

Hi sunt autem filii Benjamin: Sellum filius Mosollam, filius Joed, filius Phadaia, filius Colaia, filius Masia, filius Etheel, filius Isaia, 7

Et post eum Gebbai, Sellai, nongenti vigintiocto, 8

Et Joel filius Zechri præpositus eorum, & Judas filius Senua super civitatem secundus. 9

Et de Sacerdotibus, Idaia filius Joarib, Jachin, 10

Saraia filius Helciæ, filius Mosollam, filius Sadoc, filius Meraioth, filius Achitob princeps domûs Dei, 11

Et fratres eorum facientes opera templi: octingenti vigintiduo. Et Adaia filius Jeroham, filius Phelelia, filius Amsi, filius Zachariæ, filius Pheshur, filius Melchiæ, 12

Et fratres ejus principes patrum: ducenti quadragintaduo. Et Amassai filius Azreel, filius Ahazi, filius Mosollamoth, filius Emmer, 13

Et fratres eorum potentes nimis: centum vigintiocto, & præpositus eorum Zabdiel filius potentium. 14

Et de Levitis Semeia filius Hasub, filius Azaricam, filius Hasabia, filius Boni, 15

Et Sabathai & Jozabed, super omnia opera, quæ erant forinsecùs in domo Dei, à principibus Levitarum. 16

Et Mathania filius Micha, filius Zebedei, filius Asaph, princeps ad laudandum & ad confitendum in oratione, & Becbecia secundus de fratribus ejus, & Abda filius Samua, filius Galal, filius Idithun: 17

Omnes Levitæ in civitate sancta ducenti octogintaquatuor. 18

Et janitores, Accub, Telmon, & fratres eorum, qui custodiebant ostia: centum septuagintaduo. 19

Et reliqui ex Israel Sacerdotes & Levitæ in universis civitatibus Juda, unusquisque in possessione sua. 20

Et Nathinæi, qui habitabant in Ophel, & Siaha, & Gaspha de Nathinæis. 21

Et episcopus Levitarum in Jerusalem, Azzi filius Bani, filius Hasabiæ, filius Mathaniæ, filius Michæ. De filiis Asaph, cantores in ministerio domûs Dei. 22

Præceptum quippe regis super eos erat, & ordo in cantoribus per dies singulos, 23

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 [illegible]

38 [illegible]

39 [illegible]

CAP. XI.

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

Afferendas in domum Dei nostri ad sacerdotes ministrantes in domo Dei nostri, primitias massarum nostrarum & arearum nostrarum et fructuum omnium arborum nostrarum: & vinum oleúmque nos daturos sacerdotibus ministrantibus coram Deo nostro. Decimas agrorum nostrorum daturos Levitis, eosdémque Levitas decimas accepturos ab omnibus ruribus culturæ nostræ: 37

Et sacerdotem filium Aharonis affuturum cum Levitis tempore decimarum suarum: & Levitas illaturos unum è decem in domum Dei nostri, in cellas & in ærarium: 38

(Nam in cellas afferre debent Israelitæ & Levitæ primitias frumenti, vini, & olei; ubi sunt vasa Sanctuarii: ut ita sacerdotes ac Levitæ, janitores atque custodes, non deserant domum Dei nostri:) 39

CAP. XI.

Seniores populi sessuros in Jerusalem: & reliquum populum sortes jacturos, ut adducerent unum è denis hominibus ad habitandum in Jerusalem urbe sacrosancta, novem autem partes manerent in civitatibus. 1

Insuper benedixerunt populus omnibus illis hominibus qui sponte vellent residere in Jerusalem. 2

Porrò hi sunt primarii urbis qui habitaverunt in Jerusalem & in civitatibus Judæ: & habitaverũt quisque in hæreditate sua in civitatibus Israelis, sacerdotes, Levitæ, & populus; filii autem servorum Salomonis in Jerusalem, 3

Et ex filiis Judæ, & ex filiis Benjamin. Ex filiis Judæ, Nethania filius Uziæ, filii Zechariæ, filii Amariæ, filii Sephatiæ, filii Mahlalaelis. 4

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν, καὶ τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου, καὶ ἐλαίου, οἴσομεν τοῖς ἱερεῦσιν (θ) εἰς τὸ
γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ δεκάτην γῆς ἡμῶν τοῖς Λευίταις· καὶ αὐτοὶ οἱ Λευῖται δεκατοῦντες ἐν πά-
38 σαις πόλεσι δουλείας ἡμῶν. Καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς Ἀαρὼν μετὰ τοῦ Λευίτου ἐν τῇ δεκάτῃ τοῦ Λευίτου, καὶ οἱ Λευῖ-
39 ται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς (ι) δεκάδος εἰς οἶκον Θεοῦ ἡμῶν εἰς τὰ γαζοφυλάκια εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ. Ὅτι εἰς
τοὺς θησαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Λευὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου, καὶ τοῦ οἴνου, καὶ τοῦ ἐλαίου,
καὶ ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια, (κ) καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες· καὶ οὐκ ἐγκαταλείψομεν τὸν
(λ) οἶκον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

MS. A. (θ) εἰς τὸ γα * μῶν τοῖς Λευίταις· (ι) δεκάτης (κ) καὶ οἱ ἱερεῖς, οἱ λιτουργοὶ (λ) οἶκον κυρίου Θεοῦ

Et primitias frumentorum nostrorum, & fructum omnis ligni, vini, & 37
olei afferemus sacerdotibus in gazophylacium domûs Dei, & decimam
terræ nostræ Levitis: & ipsi Levitæ decimas accipientes in omnibus ci-
vitatibus servitutis nostræ. Et erit sacerdos filius Aaron cum Levita in 38
decima Levitæ: & Levitæ offerent decimam decimæ in domum Dei
nostri, in gazophylacia in domum Dei. Quoniam in thesauros inferent 39
filii Israel, & filii Levi primitias frumenti, & vini, & olei, & ibi va-
sa sancta, & sacerdotes, & ministri, & janitores, & cantores: & non
derelinquemus domum Dei nostri.

ΚΕΦ. ια'.

1 Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ (α) ἐβάλοσαν κλήρους ἐνέγκαι ἕ-
να ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλει τῇ ἁγίᾳ, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι. Καὶ εὐλόγησεν ὁ
2 λαὸς τοὺς πάντας ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους καθίσαι ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας οἳ
3 ἐκάθισαν ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα· ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν κατασχέσει αὐτοῦ ἐν πόλεσιν αὐτῶν Ἰσραήλ, οἱ
ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ Ναθιναῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ δούλων Σαλωμών· Καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκάθισαν ἀπὸ υἱῶν Ἰ-
4 ούδα, καὶ ἀπὸ υἱῶν Βενιαμίν. ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα, (β) Ἀθαΐα υἱὸς (γ) Ἀζία, υἱὸς Ζαχαρία, υἱὸς Σαμαρία, υἱὸς
5 Σαφατία, υἱὸς Μαλελεήλ· καὶ (*) ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρές, Καὶ Μαασία υἱὸς Βαρούχ, υἱὸς Χαλαζά, υἱὸς Ὀζία, υἱὸς
6 (δ) Ἀδαΐα, υἱὸς (ε) Ἰωαρίβ, υἱὸς Ζαχαρίου, υἱὸς τοῦ (ζ) Σηλωνί. Πάντες υἱοὶ Φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν Ἱερου-
7 σαλήμ, τετρακόσιοι ἑξηκονταοκτὼ ἄνδρες δυνάμεως. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Βενιαμίν, Σηλὼ υἱὸς Μεσουλάμ, υἱὸς Ἰ-
8 ωάδ, υἱὸς Φαδαΐα, υἱὸς Κωλεΐα, υἱὸς Μαασίου, υἱὸς (η) Εἰθιήλ, υἱὸς (*) Ἰεσία, Καὶ ὀπίσω αὐτοῦ (θ) Γηβέ, Ση-
9 λί, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ. Καὶ Ἰωὴλ υἱὸς Ζεχρὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτούς· (ι) καὶ Ἰούδα υἱὸς Ἀσανὰ ἀπὸ τῆς πό-
10 11 λεως, δεύτερος. Ἀπὸ τῶν ἱερέων· καὶ Ἰαδία υἱὸς (κ) Ἰωαρίβ, Ἰαχίν, Σαραία υἱὸς Ἑλκία, υἱὸς Μεσου-
12 λάμ, υἱὸς Σαδδούκ, υἱὸς Μαριώθ, υἱὸς (λ) Αἰτωὼθ ἀπέναντι οἴκου τοῦ Θεοῦ. (*) Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὸ ἔρ-
γον τοῦ οἴκου, ὀκτακόσιοι εἰκοσιδύο. καὶ Ἀδαΐα υἱὸς Ἰεροάμ, υἱοῦ (μ) Φαλαλία, υἱοῦ Ἀμασί, υἱὸς Ζαχαρία, υἱὸς
13 (ν) Φασσούρ, υἱὸς Μελχία, Καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες πατριῶν, διακόσιοι (ξ) τεσσαρακονταδύο. καὶ (ξ) Ἀμασία
14 υἱὸς (ο) Ἐσδριήλ, υἱοῦ Μασαριμώθ, υἱοῦ Ἐμμήρ, Καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δυνατοὶ παρατάξεως, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ·
15 17 (π) καὶ ἐπίσκοπος Βαδιὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν, Σαμαΐα υἱὸς (ρ) Ἐσρικάμ, Ματθανίας
18 19 υἱὸς Μιχά, καὶ Ἰωβὴβ υἱὸς Σαμουί, Διακόσιοι ὀγδοηκοντατέσσαρες. Καὶ οἱ πυλωροί, Ἀκοὺβ, Τελαμίν, καὶ
21 οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. Καὶ ἐπίσκοπος Λευιτῶν υἱὸς (σ) Βανί, υἱὸς Ὀζί, υἱὸς Ἀσαβία, υἱὸς
23 Μιχά. ἀπὸ υἱῶν Ἀσὰφ τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἔργου οἴκου τοῦ Θεοῦ· Ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως εἰς αὐτούς.

CAP. XI.

Et sederunt principes populi in Hierusalem. Et reliqui de populo mi- 1
serunt sortes ad adducendum unum è decem ad sedendum in Hierusalem
civitate sancta, & novem partes in civitatibus. Et benedixit populus 2
omnes viros spontè se offerentes ad sedendum in Hierusalem. Et hi prin- 3
cipes provinciæ, qui sederunt in Hierusalem, & in civitatibus Juda:
sederunt vir in possessione sua in civitatibus suis Israel, sacerdotes, et Le-
vitæ, & Nathinæi, et filii servorum Salomon. Et in Hierusalem sede- 4
runt de filiis Juda, & de filiis Benjamin: de filiis Juda, Athaia (a) fi-
lius Azia, filius Zacharia, filius Samaria, filius Saphatia, filius Malele-
el: (b) Et de filiis Phares, Et Maasia filius Baruch, filius Chalaza, filius 5
Ozia, filius Adaia, filius Joarib, filius Zachariæ, filius Seloni: Omnes 6
filii Phares sedentes in Hierusalem, quadringenti sexaginta octo viri
virtutis. Et hi filii Benjamin, Selo filius Mesulam, filius Joad, filius 7
Phadaia, filius Coleia, filius Maasiæ, filius Eithiel, filius Jesia, Et post 8
eum, Gebe, Seli, nongenti viginti octo. Et Joel filius Zechri visitator 9
super eos. Et Juda filius Asana (c) de civitate secundus De sacerdo- 10
tibus: & Iadia, filius Joarib, Jachin, Saraa filius Elchia, filius Mesu- 11
lam, filius Sadduc, filius Marioth, filius (d) Æitoth ante domum Dei:
Et fratres eorum facientes opus domûs, octingenti viginti duo. Et Adaia 12
filius Hieroam, filii Phalalia, filii Amasi, filius Zacharia, filius Phas-
sur, filius Melchia, Et fratres ejus principes patriarum, ducenti qua- 13
draginta duo. Et Amasia filius Esdriel, filii Masarimith, filii Emmer, Et 14
fratres ejus, potentes aciei, centum viginti octo: & visitator (e) Badi-
el filius magnorum. Et de Levitis, (f) Samaia filius Esricam, Mattha- 15 17
nias filius Micha, & Jobed filius Samui, Ducenti octuaginta quatuor. 18
Et janitores, Acub, Telamin, et fratres (g) eorum, centum septuaginta duo. Et (h) visitator Levitarum filius Bani, fi- 19 22
lius Ozi, filius Asabia, filius Micha. De filiis Asaph cantorum ante opus domûs Dei: Quoniam mandatum regis ad (i) eos. 23

MS. A. (α) ἔβαλον (β) Ἀθαιά, (γ) Ὀζία, (*) ἀπὸ υἱῶν (δ) Ἀχαΐα, (ε) Ἰωαρίβ, (ζ) Ἡλωνί. (η) Αἰθιήλ, (*) Ἰεσσία, (θ) Γηβεεί, (ι) καὶ Ἰούδας, Ἀσανά, (κ) Ἰωρίβ,
(λ) Αἰτωώβ, (*) Καὶ ἀδελφοὶ (μ) Φαλαλία, Ἀμασί (ν) Φασσούρ, Μηχία, ἄρχοντες (ξ) τεσσαρακονταδύο. (ξ) Ἀμεσαί (ο) Ἐσεχιήλ, Καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ (π) καὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτῶν Ζο-
χριήλ. Καὶ (ρ) Ἀσούβ, υἱὸς * Ἐσζρί, καὶ Μαθθανίας (σ) Βανί, Ὀζί,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

E filiis Pares, Maasia filius Baruch, filii 5
Kolhoze, filii Niriæ, filii Azariæ, filii Jo-
nadab, filii Zechariæ, filii Sylæ: Omnes filii 6
Phares habitantes in Jerusalem, quadrin-
genti sexaginta octo robore strenuissimi. Hi 7
verò filii Benjamin; Sela filius Meslom, filii
Jodai, filii Pheraiæ, filii Kelaiæ, filii Maasiæ,
filii Athnaëlis, filii Esaiæ: Et posteri ejus 8
nongenti viginti octo. Et Joel filius Ze- 9
chariæ præerat istis: Juda verò filius Se-
naæ præerat secundæ civitati. E sacer- 10
dotibus, Berachia filius Jojadai, Serabia fi- 11
lius Helciæ, filii Meslom, filii Sadoc, filii
Meharioth, filii Ahitob præfecti super do-
mum Domini. Istius fratres faciebant o- 12
pus intrinsecù, octingenti viginti duo; cum
Azaria filio Jathumi, filii Phelaiæ, filii Ami-
sor, filii Zechariæ, filii Phashor, filii Melachiæ.
Et horum fratres præcipui familiarum pater- 13
narum, ducenti quadraginta duo; cum
Amisai filio Ezraelis, filii Ahzai, filii Mes-
lemoth, filii Amir. Horum fratres robore 14
valentissimi, centum viginti octo, quibus
præerat Zebdael filius magnatum. E Levi- 15
tis autem, Semaia filius Jesu, filii Aricami,
filii Hesabiæ, filii Bani, filii Sabti, Cum Joza- 16
bare, præerant operibus extrinsecis domûs
Domini; cum filio Zabdi, filii Asaph. E 17
principibus Levitarum, Methania filius Mi-
chæ, caput præcipuû Judæorû in oratione; &
Bacbuca secundarius à fratribus suis, & Ira
filius Semue, filii Galalis, filii Jethron.
Omnes Levitæ qui erant in civitate sancta, 18
ducenti octoginta quatuor. Janitores verò 19
Acub, & Atelman, & fratres eorum obser-
vantes in portis, centum septuaginta duo.
Reliqui autem Israelitæ sacerdotes & Levitæ 20
in omnibus civitatibus Judæ erant quisque in
hæreditate sua: Et servi eorum insidebant 21
quisque culturæ suæ & aratro suo. Præ- 22
fectus autem Levitarum in Jerusalem, erat
Abdi filius Banui, filii Hesabiæ, filii Math-
niæ, filii Michæ, de filiis Asaph qui ministra-
bant è regione operis domûs Domini. Nam 23
præceptum regis impositum erat eis, firmum-
que statutum præscriptum erat ministris per
singulos dies.

נחמיה : יב

24 ופתחיה בן משיזבאל מבני זרח בן יהודה ליד המלך לכל דבר לעם׃
25 ואל החצרים בשדתם מבני יהודה ישבו בקרית הארבע ובנתיה ובדיבן ובנתיה וביקבצאל וחצריה׃
26 ובישוע ובמלדה ובבית פלט׃
27 ובחצר שועל ובבאר שבע ובנתיה׃
28 ובצקלג ובמכנה ובבנתיה׃
29 ובעין רמון ובצרעה ובירמות׃
30 זנח עדלם וחצריהם לכיש ושדתיה עזקה ובנתיה ויחנו מבאר שבע עד גיא הנם׃
31 ובני בנימן מגבע מכמש ועיה ובית אל ובנתיה׃
32 ענתות נב ענניה׃
33 חצור רמה גתים׃
34 חדיד צבעים נבלט׃
35 לד ואונו גי החרשים׃
36 ומן הלוים מחלקות יהודה לבנימין׃

CAP. XII. יב

1 ואלה הכהנים והלוים אשר עלו עם זרבבל בן שאלתיאל וישוע שריה ירמיה עזרא׃
2 אמריה מלוך חטוש׃
3 שכניה רחם מרמת׃
4 עדוא גנתוי אביה׃
5 מימין מעדיה בלגה׃
6 שמעיה ויויריב ידעיה׃
7 סלו עמוק חלקיה ידעיה אלה ראשי הכהנים ואחיהם בימי ישוע׃
8 והלוים ישוע בנוי קדמיאל שרביה יהודה מתניה על הידות הוא ואחיו׃
9 ובקבקיה וענו אחיהם לנגדם למשמרות׃
10 וישוע הוליד את יויקים ויויקים הוליד את אלישיב ואלישיב את יוידע׃
11 ויוידע הוליד את יונתן ויונתן הוליד את ידוע׃
12 ובימי יויקים היו כהנים ראשי האבות לשריה מריה לירמיה חנניה׃
13 לעזרא משלם לאמריה יהוחנן׃
14 למלוכי יונתן לשבניה יוסף׃
15 לחרם עדנא למריות חלקי׃
16 לעדיא זכריה לגנתון משלם׃
17 לאביה זכרי למנימין למועדיה פלטי׃
18 לבלגה שמוע לשמעיה יהונתן׃
19 וליויריב מתני לידעיה עזי׃
20 לסלי קלי לעמוק עבר׃
21 לחלקיה חשביה לידעיה נתנאל׃
22 הלוים בימי אלישיב יוידע ויוחנן וידוע כתובים ראשי אבות והכהנים על מלכות דריוש הפרסי׃
23 בני לוי ראשי האבות כתובים על ספר דברי הימים ועד ימי יוחנן בן אלישיב׃
24 וראשי הלוים חשביה שרביה וישוע בן קדמיאל ואחיהם לנגדם להלל להודות במצות דויד איש האלהים משמר לעמת משמר׃
25 מתניה ובקבקיה עבדיה משלם טלמון עקוב שמרים שוערים משמר באספי השערים׃
26 אלה בימי יויקים בן ישוע בן יוצדק ובימי נחמיה הפחה ועזרא הכהן הסופר׃
27 ובחנכת חומת ירושלם בקשו את הלוים מכל מקומתם להביאם לירושלם לעשת חנכה ושמחה ובתודות ובשיר מצלתים נבלים ובכנרות׃
28 ויאספו בני המשררים ומן הככר סביבות ירושלם ומן חצרי נטפתי׃
29 ומבית הגלגל ומשדות גבע ועזמות כי חצרים בנו להם המשררים סביבות ירושלם׃

Versio VULG. LAT.

Et Phathahia filius Mesezebel, de filiis Zara filii Juda 24
in manu regis, juxta omne verbum populi, Et in do- 25
mibus per omnes regiones eorum. De filiis Juda ha-
bitaverunt in Cariatharbe, & in filiabus ejus: & in
Dibon, & in filiabus ejus: & in Cabseel, et in vi-
culis ejus, Et in Jesue, & in Molada, & in Bethpha- 26
leth, Et in Haserſual, & in Bersabee, & in filiabus e- 27
jus, Et in Siceleg, & in Mochona, & in filiabus ejus, 28
Et in Remmon, & in Saraa, & in Jerimuth, Zanoa, 29 30
Odollam, & in villis earum, Lachis & regionibus ejus,
& Azeca, & filiabus ejus. Et manserunt in Bersabee
usque ad vallem Ennom. Filii autem Benjamin, à 31
Geba, Mechmas, & Hai, & Bethel, & filiabus ejus:
Anathoth, Nob, Anania, Asor, Rama, Gethaim, 32 33
Hadid, Seboim, & Neballat, Lod Et Ono valle artifi- 34 35
cum. Et de Levitis portiones Judæ & Benjamin. 36

CAP. XII.

HI sunt autem Sacerdotes & Levitæ, qui ascende- 1
runt cum Zorobabel filio Salathiel, & Josue: Saraia,
Jeremias, Esdras, Amaria, Melluch, Hattus, Sebeni- 2 3
as, Rheum, Merimuth, Addo, Genthon, Abia, Mia- 4 5
min, Madia, Belga, Semeia, et Joiarib, Idaia, Sellum, 6 7
Amoc, Helcias, Idaia. Isti principes Sacerdotum, et
fratres eorum, in diebus Josue. Porrò Levitæ, Jesua, 8
Bennui, Cedmihel, Sarebia, Juda, Mathanias, super
hymnos ipsi & fratres eorum: Et Becbecia atque 9
Hanni, & fratres eorum, unusquisque in officio suo.
Josue autem genuit Joacim, & Joacim genuit Elia- 10
sib, et Eliasib genuit Joiada, Et Joiada genuit Jo- 11
nathan, et Jonathan genuit Jeddoa. In diebus autem 12
Joacim erant Sacerdotes et principes familiarum:
Saraiæ, Maraia: Jeremiæ, Hanania: Esdræ, Mosol- 13
lam: Amariæ, Johanan: Milicho, Jonathan: Se- 14
beniæ, Joseph: Haram, Edna: Maraioth, Helci: 15
Adaiæ, Zacharia: Genthon, Mosollam: Abiæ, Ze- 16 17
chri: Miamin et Moadiæ, Phelti: Belgæ, Sammua: 18
Semaiæ, Jonathan: Joiarib Mathanai: Jodaiæ, Azzi: 19
Sellai, Celai: Amoc, Heber: Helciæ, Hasebia: 20 21
Idaiæ, Nathanael. Levitæ in diebus Eliasib, et Joia- 22
da, et Johanan, et Jeddoa, scripti principes familia-
rum, et Sacerdotes in regno Darii Persæ. Filii Levi 23
principes familiarum, scripti in libro Verborum die-
rum, et usque ad dies Jonathan, filii Eliasib. Et prin- 24
cipes Levitarum, Hasebia, Serebia, et Josue filius
Cedmihel: et fratres eorum per vices suas, ut lauda-
rent et confiterentur juxta præceptum David viri
Dei, & observarent æquè per ordinem. Mathania, & 25
Becbecia, Obedia, Mosollam, Telmon, Accub, cu-
stodes portarum & vestibulorum ante portas. Hi in 26
diebus Joacim filii Josue, filii Josedec, & in diebus
Nehemiæ ducis, & Esdræ sacerdotis scribæque. In 27
dedicatione autem muri Jerusalem, requisierunt Le-
vitas de omnibus locis suis, ut adducerent eos in Je-
rusalem, et facerent dedicationem & lætitiam in
actione gratiarum, & cantico, & in cymbalis, psal-
teriis, et citharis. Congregati sunt autem filii canto- 28
rum de campestribus circa Jerusalem, et de villis Ne-
tuphati, Et de domo Galgal, et de regionibus Geba, 29
et Azmaueth: quoniam villas ædificaverunt sibi
cantores in circuitu Jerusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et Pethahiæ filio Mesumaelis è posteris Za- 24
rahi filii Judæ, ipsi cura demandata fuerat
omnium rerum quæ rex edixerat de omni ho-
mine, de recensione populi, de principibus
eorum, & de agris eorum. Et ex filiis Judæ 25
habitaverunt in Curiath-arbaa & in pagis e-
jus, in Ribon & pagis ejus, in Cabsaele &
pagis ejus, In Hosaa, Molada, & Beth- 26
pelat, In Hasar-suæ, in Bir-sebaa & pagis 27
ejus, In Senaclag, in Mechia & pagis 28
ejus, In In-remon, in Sadaa, & in Jarmoth, 29
In Ziuh, in Aram, & pagis earum, in Lachis 30
& pagis ejus, in Azeca & pagis ejus: habi-
tabant autem à Bir-sebaa usque ad planitiem
Hallum. De posteris autem Benjamin *ha-* 31
bitabant à colle Machmasi, Ai, Beth-il &
pagis ejus, Anathoth, Ojab, Anania, 32 33
Hasor, Rama, Gethim, Jetbal, Lud, 34
Ino, Niha, & Harsa. De Levitis au- 35
tem, dimidium Judæ & Benjaminis. 36

CAP. XII.

ATque hi sunt sacerdotes & Levitæ qui 1
ascenderunt cum Zorbabele filio Selatielis:
Jesus, Serabia, Azma, Ezra, Amaria, 2
Meluch, Hatus, Sechania, Arhum, Mer- 3
moth, Adda, Azti, Abia, Benjamin, Mea- 4
dria, Belaghia, Semaia, Nedua, Jodaia 5
Selui, Amuc, Helcia, Idaia: hi sunt princi- 6
pes sacerdotum & fratrum eorum in diebus 7
Jesu. Levitæ, Jesus & filii ejus, Cadmia, 8
Serabia, Juda, Mathnia, Hodith ipse, & fra-
tres eorum. Bacbuca, & Anani, cum fra- 9
tribus suis è regione ipsorum in excubiis.
Porrò Jesus genuit Jojacimum, Jojacim 10
genuit Elisabum, Elisab genuit Jojadaum,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 25 Καὶ Φαθαΐα ὑὸς Βασηζὰ πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως εἰς πᾶν ῥῆμα τῷ λαῷ, Καὶ πρὸς τὰς ἐπαύ-
16 27 λεις ἐν ἀγρῷ αὐτῶν. κ᾽ ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα ἐκάθισαν ἐν (τ) Καριαθαρβὸκ, Καὶ ἐν Ἰησοῦ, Καὶ ἐν (υ)
30 31 Βηρσαβεὲ, κ᾽ ἐπαύλεις αὐτῶν Λαχὶς (φ) κ᾽ ἀγροὶ αὐτῆς· Καὶ παρενεβάλοσαν ἐν (χ) Βηρσαβεέ. Καὶ οἱ
36 υἱοὶ Βενιαμὶν ἀπὸ Γαβαὰ (ψ) Μαχμάς. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν μερίδες Ἰούδα τῷ Βενιαμίν.

MS.A. (τ) Καριαθαρβὰ, (υ) Βερσαβεὲ, (φ) κ᾽ οἱ ἀγροὶ αὐτῆς· (χ) Βερσαβεέ. Καὶ υἱοὶ (ψ) Μαχαμάς.

Et Phathaia filius Baseza ad manum regis ad omnem (k) usum populo, 24
Et ad pagos in agro suo. Et de filiis Juda sederunt in (l) Cariatharboc, Et 25 26
in Jesu, Et in Bersabee: & pagi eorum Lachis, & agri ejus: Et ca- 27 30
strametati sunt in Bersabee. Et filii Benjamin de Gabaa Machmas. Et 31 36
de Levitis partes Juda, Benjamin.

ΚΕΦ. ιβ΄.

1 ΚΑὶ οὗτοι οἱ ἱερεῖς κ᾽ οἱ Λευῖται οἱ ἀναβάντες μετὰ Ζοροβάβελ υἱοῦ Σαλαθιὴλ κ᾽ Ἰησοῦ· Σαραΐα, (α)
2 7 Ἱερμία, Ἔσδρα, Ἀμαρία, Μαλοὺχ, Σεχενία· (β) Οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν ἱερέων, κ᾽ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν
8 ἡμέραις (γ) Ἰησοΐ. Καὶ οἱ Λευῖται, Ἰησοῦ, Βανουΐ, Καδμιὴλ, Σαραβία, Ἰωδαὲ, (δ) Ματθανία, ἐπὶ
τῶν χειρῶν αὐτὸς, κ᾽ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς τὰς ἐφημερίας. Καὶ Ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν Ἰωακὶμ, κ᾽ Ἰ-
10 ωακὶμ ἐγέννησε τὸν Ἐλιασὶβ, κ᾽ Ἐλιασὶβ τὸν (ε) Ἰωδαέ, Καὶ Ἰωδαὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν,
11 κ᾽ Ἰωνάθαν ἐγέννησε τὸν Ἰαδού. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἰωακὶμ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς κ᾽ οἱ ἄρχοντες τῶν
12 πατριῶν, τῷ Σαραΐα, Ἀμαρία· τῷ (ζ) Ἱερμία, Ἀνανία· Τῷ (η) Ἔσδρα, Μεσουλάμ· τῷ
13 Ἀμαρία, Ἰωανάν· Τῷ (θ) Ἀμαλούχ, Ἰωνάθαν· τῷ Σεχενία, Ἰωσήφ· Τῷ Ἀρὲ,
14 15 Μαννάς· τῷ Μαριὼθ Ἐλκαΐ· Τῷ Ἀδαδαΐ, Ζαχαρία· τῷ Γαναθὼθ, Μεσολάμ· Τῷ
16 17 Ἀβιὰ, Ζεχρί· τῷ Μιαμὶν, Μααδαΐ· τῷ Φελετὶ, Τῷ Βελγὰς, Σαμουέ· τῷ Σεμία,
18 Ἰωνάθαν· Τῷ Ἰωαρὶβ, Ματθαναΐ· τῷ Ἐδίω, Ὀζί· Τῷ Σαλαΐ, Καλλαΐ· τῷ Ἀμὲκ, Ἀβέδ· Τῷ
19 20 Ἐλκία, Ἀσαβίας· τῷ Ἰεδιΐε, Ναθαναήλ. Οἱ Λευῖται ἐν ἡμέραις Ἐλιασὶβ, Ἰωαδὲ, κ᾽ Ἰωὰ, καὶ
21 22 Ἰωανὰν, κ᾽ Ἰδούα, γεγραμμένοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν, (ι) κ᾽ οἱ ἱερεῖς ἐν βασιλείᾳ Δαρείου τοῦ Πέρσου.
23 (κ) Υἱοὶ δὲ Λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν, κ᾽ ἕως ἡμερῶν Ἰ-
24 ωανὰν υἱοῦ Ἐλισοὺ. (λ) Καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν, Ἀσαβία, κ᾽ Σαραβία, κ᾽ Ἰησοῦ· κ᾽ υἱοὶ Καδμιὴλ
κ᾽ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατεναντίον αὐτῶν (μ) εἰς ὕμνον αἰνεῖν ἐν ἐντολῇ Δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ (ν)
25 26 ἐφημερίαν πρὸς ἐφημερίαν. Ἐν τῷ συναγαγεῖν με τοὺς πυλωροὺς Ἐν ἡμέραις Ἰωακὶμ υἱοῦ Ἰησοῦ, υἱοῦ Ἰ-
ωσεδὲκ, κ᾽ ἐν ἡμέραις Νεεμία, κ᾽ (ξ) Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς κ᾽ (ο) γραμματεύς. Καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους Ἱε-
27 ρουσαλὴμ ἐζήτησαν τοὺς Λευΐτας ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν τοῦ ἐνέγκαι αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι ἐγ-
28 καίνια κ᾽ εὐφροσύνην ἐν θωδαθὰ, κ᾽ ἐν ᾠδαῖς κυμβαλίζοντες, κ᾽ (π) ψαλτήρια, κ᾽ κινύραι. Καὶ συνήχθη-
29 σαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων κ᾽ ἀπὸ τῆς περιχώρου κυκλόθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, κ᾽ ἀπὸ ἐπαύλεων, Καὶ ἀ-
πὸ ἀγρῶν, ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾄδοντες ἐν Ἱερουσαλήμ.

CAP. XII.

ET hi sacerdotes, & Levitæ, qui ascenderunt cum Zorobabel filio Sa- 1
lathiel, & Jesu; Saraia, Hieremia, Esdra, Amaria, Maluch, (a) Seche- 2
nia. Isti principes sacerdotum, & fratres eorum in diebus Jesoi. Et 7 8
Levitæ, Jesu, Banui, Cadmiel, Sarabia, Jodae, Matthania, (b) super
manus ipse, & fratres eorum in vices. Et Jesus genuit Joacim: & Joacim 10
genuit Eliasib: & Eliasib Jodae: Et Jodae genuit Jonathan: & Jo- 11
nathan genuit Jada. Et in diebus Joacim (c) fratres ejus sacerdotes, 12
& principes patriarum, ipsi Saraia Amaria, ipsi Hieremia Anania, Ipsi 13
Esdræ Mesulam, ipsi Amaria Joanan, Ipsi Amaluch Jonathan, ipsi Seche- 14
nia Joseph, Ipsi Are Mannas, ipsi Marioth Elcai, Ipsi Adadai Zacharia, ipsi 15 16
Ganathoth Mesolā, Ipsi Abia Zechri, ipsi Miamin (d) Maadai, ipsi Phe- 17
leti, Ipsi Balgas Samue, ipsi Semia Jonathan, Ipsi Joarib Matthanai, ipsi 18 19
Edio Ozi, Ipsi Salai Callai, ipsi Amec Abed, Ipsi Elcia Asabias, ipsi 20 21
Jedeibu Nathanael. Levitæ in diebus Eliasib, Joada, & Joa, & Jo- 22
anan, & Idua, scripti principes patriarum, & sacerdotes in regno Darii
Persæ: Filii autem Levi principes patriarum scripti in libro Verborum 23
dierum, & usque ad dies Joanan filii Elisue. Et principes Levitarum, 24
Asabia, & Sarabia, & Jesu: & filii Cadmiel, & fratres eorum ante
eos (e) ad hymnum ad laudandum in mandato David hominis Dei, vicem
ad vicem. (f) In congregando me janitores In diebus Joacim filii Je- 25 26
su, filii Josedec, & in diebus Neemia, et Esdras (g) sacerdos, &
scriba. Et in Encæniis muri Hierusalem quæsierunt Levitas in locis eo- 27
rum ad adducendum eos in Hierusalem, ad faciendum Encænia, & læti-
tiam in (h) Thodatha, & in canticis, pulsantes cymbala, & psalteria,
& (i) citharæ. Et congregati sunt filii cantorum, & de adjacente re- 28
gione in circuitu in Hierusalem, Et (k) de villis, & de agris: quo- 29
niam villas ædificaverant sibi cantores in Hierusalem.

MS.A. (α) Ἱερμία, Ἔζρα, (β) Οὗτοι ἄρχοντες (γ) Ἰησοῦ. (δ) Μαθανία, (ε) Ἰωαδὲ, Καὶ Ἰωαδὲ (ζ) Ἱερμία, (η) Ἔσρα, (θ) Μαλοὺχ, ***Οἱ Λευῖται ἐν ἡμέραις (ι) κ᾽ ἱερεῖς (κ) Υἱοὶ Λευὶ (λ) Καὶ ἄρχοντες (μ) εἰς αἰνεῖν κ᾽ ὑμνεῖν ἐντολῇ Δαυὶδ (ν) ἐφημερία πρὸς ἐφημερίαν. (ξ) Ἔζρα (ο) ὁ γραμματεύς. (π) ψαλτήρια. Καὶ συνήχθη.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

Jojada genuit Jonathanem, Jonathan genuit 11
Jaduam. In diebus autem Jojacimi, sacer- 12
dotes primarii patres erant Serabia, Amaria,
Jeremia, Hanania, Azaria, Meslom, Amaria, 13
Johannes, Melachia, Jonathan, Sechania, 14
Joseph, Haram, Aria, Mermoth, Lahmi, 15
Addo, Zecharia, Ghebton, Meslam, Abia, 16
Zachri, Benjamin, Modaia, Polta, Belga, 17
Semua, Semaia, Jonathan, Jojada, Mathni, 18
Idaia, Azi, Sali, Cali, Amoc, Abid, Hel- 19
cia, Hesabia, Hodaa, Nathaniel. Levitarum 20
præcipui patres atque sacerdotum conscripti 21
sunt in diebus Elisabi, Jojadæ, Johannis, & 22
Jaduæ, sub regno Darii regis Persæ: Levi- 23
tarum *inquam* præcipui patres conscripti
sunt in libro annalium, usque ad tempora Jo-
hannis filii Elisabi. Et quidem principes Le- 24
vitarum sunt Sebil, Serabia, Jesus, & fratres
ejus nati Cadmielis, è regione ipsorum lau-
dantes & gratias agentes juxta præcepta Da-
vidis prophetæ Domini, custodia è regione
custodiæ. Methania, Baki, Obadia, Sallum, 25
Atlam, & Acuph custodes portarum. Hi e- 26
rant in diebus Jojacimi filii Jesu, filii Joze-
dec, & in diebus Nehmaelis principis, & Ez-
ræ scribæ & sacerdotis. Cùm autem absolu- 27
tus esset murus Jerosolymæ, congregaverunt
Levitas ex omnibus locis eorum, ut adduce-
rent eos Jerosolymam, ut celebrarent jucun-
ditatem & lætitiam in gratiarum actione,
canticis, cymbalis, & citharis. Itaque con- 28
gregati sunt ministri ex planitie quæ est cir-
cum Jerusalem, & ex loco Netophæ, Ex lo- 29
co Galgalæ, è valle Gebaa, & ex Armoth:
nam habitationes ædificaverant sibi ministri
circum Jerusalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثاني عشر *

27 * ولما تكمل حصن اورسليم جمعوا جميع اللاويين من كل بلادهم • وجاوا بهم الى
28 اورسليم ليصنعوا فرحا وسرورا وشكرا وتسبيحا * واجتمعوا بنو الخدام من كل النواحي
الذي حول اورسليم وكل حدودها *

CAP. XII.

Cum absoluta esset munitio Jero- 27
solymorum, congregaverunt omnes Le-
vitas ex omnibus regionibus eorum,
& adduxerunt eos in Jerusalem, ut fa-
cerent gaudium & lætitiam, gratiarum
actionem, & laudem. Congregati sunt 28
ergò filii ministrorum ex omnibus par-
tibus quæ sunt circa Jerusalem, &
omnibus limitibus ejus.

נחמיה : יב

30 ויטהרו הכהנים והלוים ויטהרו את־העם ואת־השערים ואת־החומה׃ ואעלה את־שרי
31 יהודה מעל לחומה ואעמידה שתי תודת גדולת ותהלכת לימין מעל לחומה לשער האשפת׃ וילך
32 אחריהם הושעיה וחצי שרי יהודה׃ ועזריה עזרא ומשלם׃ יהודה ובנימן ושמעיה
33
34 וירמיה׃ ומבני הכהנים בחצצרות זכריה בן־יונתן בן־שמעיה בן־מתניה בן־מיכיה בן־זכור בן־
35 אסף׃ ואחיו שמעיה ועזראל מללי גללי מעי נתנאל ויהודה חנני בכלי־שיר דויד איש האלהים
36 ועזרא הסופר לפניהם׃ ועל שער העין ונגדם עלו על־מעלות עיר דויד במעלה לחומה
37 מעל לבית דויד ועד שער המים מזרח׃ והתודה השנית ההולכת למואל ואני אחריה
38 וחצי העם מעל להחומה מעל למגדל התנורים ועד החומה הרחבה׃ ומעל לשער־אפרים ועל־
39 שער הישנה ועל־שער הדגים ומגדל חננאל ומגדל המאה ועד שער הצאן ועמדו בשער המטרה׃
40 ותעמדנה שתי התודת בבית האלהים ואני וחצי הסגנים עמי׃ והכהנים אליקים מעשיה
41 מנימין מיכיה אליועיני זכריה חנניה בחצצרות׃ ומעשיה ושמעיה ואלעזר ועזי ויהוחנן
42 ומלכיה ועילם ועזר וישמיעו המשררים ויזרחיה הפקיד׃ ויזבחו ביום־ההוא זבחים גדולים
43 וישמחו כי האלהים שמחם שמחה גדולה וגם הנשים והילדים שמחו ותשמע שמחת ירושלם
44 עד־מרחוק׃ ויפקדו ביום ההוא אנשים על־הנשכות לאוצרות לתרומות לראשית ולמעשרות
לכנוס בהם לשדי הערים מנאות התורה לכהנים וללוים כי שמחת יהודה על־הכהנים
45 ועל־הלוים העמדים׃ וישמרו משמרת אלהיהם ומשמרת הטהרה והמשררים והשערים כמצות
46 דויד שלמה בנו׃ כי־בימי דויד ואסף מקדם ראשי המשררים ושיר־תהלה והדות לאלהים׃
47 וכל־ישראל בימי זרבבל ובימי נחמיה נתנים מניות המשררים והשערים דבר־יום ביומו
ומקדשים ללוים והלוים מקדשים לבני אהרן׃

Versio VULG. LAT.

Et mundati sunt Sacerdotes & Levitæ, & mundaverunt 30
populum, & portas, & murum. Ascendere autem feci 31
principes Juda super murum, et statui duos magnos cho-
ros laudantiũ. Et ierunt ad dexteram super murũ ad
portam sterquilinii. Et ivit post eos Osaias, & media 32
pars principum Juda, Et Azarias, Esdras, & Mosollam, 33
Judas, & Benjamin, & Semeia, & Jeremias. Et de filiis 34
Sacerdotũ in tubis, Zacharias filius Jonathan, filius Se-
meiæ, filius Mathaniæ, filius Michaiæ, filius Zechur, filius
Asaph, Et fratres ejus, Semeia, & Azareel, Malalai, Ga- 35
lalai, Maai, Nathanael, & Judas, & Hanani, in vasis can-
tici David viri Dei: & Esdras scriba ante eos in porta
Fontis. Et contra eos ascenderunt in gradibus civita- 36
tis David, in ascensu muri super domum David, & usque
ad portã Aquarum ad Orientem. Et chorus secund⁹ gra- 37
tias referentiũ ibat ex adverso, & ego post eũ, & me-
dia pars populi super murũ & super turrim furnorũ, &
usque ad murũ latissimũ, Et super portam Ephraim, & 38
super portã antiquam, & super portã piscium & turrim
Hananeel, & turrim Emath, & usque ad portã gregis: &
steterunt in porta custodiæ, Steterũntq; duo chori lau- 39
dantiũ in domo Dei, & ego, & dimidia pars magistratuũ
mecũ. Et Sacerdotes, Eliachim, Maasia, Miamin, Michea, 40
Elioenai, Zacharia, Hanania in tubis, Et Maasia, et Se- 41
meia, et Eleazar, et Azzi, et Johanan, et Melchia, et Æ-
lam, et Ezer. Et clarè cecinerunt cantores, et Jezraia
præpositus: Et immolaverunt in die illa victimas ma- 42
gnas, et lætati sunt: Deus enim lætificaverat eos læti-
tiâ magnâ: sed et uxores eorum et liberi gavisi sunt, et au-
dita est lætitia Jerusalem procul. Recensuerunt quoque 43
in die illa viros super gazophylacia thesauri ad libami-
na, et ad primitias, et ad decimas, ut introferrent per eos
principes civitatis in decore gratiarũ actionis, Sacer-
dotes et Levitas: quia lætificatus est Juda in Sacerdoti-
bus et Levitis astantibus. Et custodierunt observatio- 44
nem Dei sui, et observationem expiationis, et cantores,
et janitores juxta præceptum David, et Salomonis filii
ejus, Quia in diebus David et Asaph ab exordio erant 45
principes constituti cantorum, in carmine laudantium
et confitentium Deo. Et omnis Israel, in diebus Zoro- 46
babel, et in diebus Nehemiæ, dabant partes cantoribus
& janitoribus per dies singulos, et sanctificabant Levi-
tas, et Levitæ sanctificabant filios Aaron.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et cùm mundati fuissent sacerdotes ac Levi- 30
tæ, mundaverunt populum & portas muri.
Deinde jusserunt ascendere principes Judæ 31
super murum, & constituerunt duas classes
magnas, & ambulaverunt super murum ad
partem dexteram portæ majoris: Et cum eis 32
abierunt Osaia & dimidiâ pars principum
Judæorum, Et Ezrael, Ezra, Messum, Ju- 33
da, Benjamin, Semaia, Nedamia: Et de fi- 34
liis sacerdotum cum tubis, Zecharia filius Jo- 35
nathanis, filii Semaiæ, filii Methaniæ, filii
Maachæ, filii Zechor, filii Asaph: Et fra- 36
tres ejus, Semaia, Ezrael, Melal, Ghelal, A-
tar, Nathaniel, Hanani, Juda, cum instru-
mentis musicis Davidis prophetæ servi Dñi:
& Ezra scriba antecedebat eos super portam
fontis. E regione enim illorum ascenderat 37
è clivo civitatis David per ascensum muri, à
parte superiore domûs Davidis, super por-
tam majorem Orientalem. Gratias agebant, 38
ascendebántque sursum, & ego sequebar eos.
Pars verò dimidia populi ascenderunt super
murum, steterúntque super turrim maximam,
super murum latissimum, Et super portam 39
Aphremi, usque ad portam veterem, & usque
ad portam piscatorum, & à turri Hananeelis
usque ad turrim altam, & usque ad portam
pecudum: steterúntque in porta majore. De- 40
inde ingressæ sunt duæ illæ classes domum
Domini, & ego, dimidiúmque præpositorum
qui mecum erant: Et sacerdotes Eliacim, 41
Maasia, Melahin, Micha, Elihu, Anani, Ze-
charia, Hanania: Et cum tubis, Maasia, 42
Semaia, Leazar, Azi, Johannes, Melachia,
Ilam, Adur, & Semue ministri, cum Zerahia,
præfecto. Et sacrificaverunt eo die sacrifi- 43
cia magna, & gavisi sunt; quia Dominus affe-
cerat eos lætitiâ magnâ: et tam mulieres quàm
pueri gavisi sunt: adeo ut gaudium quòd erat
in Jerusalem, procul audiretur. Præfecti sunt 44
etiam eo die viri illi qui è thesauris regiis do-
mos darent ad condendum in eis primitias et
decimas præfectorum civitatum, quemadmo-
dum scriptum est in libro legis, pro sacer-
dotibus & Levitis: nam lætitia Judæorum
erat de sacerdotibus & Levitis qui stabant
& custodiebant custodiam in domo Dei
sui; Et iis qui excubias purè observabant, 45
ministris, & janitoribus; secundùm præce-
ptum Davidis & Salomonis filii ejus. Nam 46
in diebus Davidis erat Asaph, qui præerat
ministris, & laudabat gratiásque agebat co-
ram Domino Deo. Itaque omnes Israelitæ 47
in diebus Zorbabelis & diebus Nehemiæ,
dona dabant ministris: & janitores extrahe-
bant dabántque singulis diebus, & consecra-
bant Levitis: Levitæ verò consecrabant fi-
liis Aharonis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς ϗ οἱ Λευῖται, ϗ ἐκαθάρισαν τὸν λαὸν ϗ τοὺς πυλωροὺς καὶ τὸ τεῖχος.
31 Καὶ ἀνήνεγκαν τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα ἐπάνω τοῦ (ρ) τείχους· καὶ ἔστησαν δύο περὶ αἰνέσεως μεγάλους, ϗ
32 διῆλθον ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τοῦ τείχους τῆς κοπρίας. Καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν Ὡσαΐα καὶ ἥμισυ
33 ἀρχόντων Ἰούδα, Καὶ Ἀζαρίας, (σ) καὶ Ἔσδρας, ϗ (τ) Μεσουλλάμ, καὶ Ἰούδα, ϗ Βενιαμίν, ϗ (υ)
34 Σαμαΐας, ϗ Ἱερεμία. Καὶ (φ) ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων (χ) ἐν σάλπιγξι, Ζαχαρίας υἱὸς Ἰωνάθαν, υἱὸς Σα-
35 μαΐα, υἱὸς (ψ) Ματθανία, υἱὸς Μιχαΐα, υἱὸς Ζακχούρ, υἱὸς Ἀσάφ· Καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Σαμαΐα, (ω)
καὶ Ὀζιήλ, Γελώλ, Ἰαμά, Ἀΐα, Ναθαναήλ, ϗ Ἰούδα, Ἀνανί, τοῦ αἰνεῖν ἐν ᾠδαῖς Δαυὶδ ἀνθρώ-
που τοῦ Θεοῦ· καὶ (α) Ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐπὶ πύλης, τοῦ αἰνεῖν κατέναντι
36 αὐτῶν. Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ κλίμακας πόλεως Δαυὶδ ἐν ἀναβάσει τοῦ τείχους ἐπάνωθεν τοῦ οἴκου Δαυ-
ίδ, (β) ϗ ἕως τῆς πύλης τοῦ ὕδατος Ἐφραΐμ, ϗ (γ) ἐπὶ τὴν πύλην ἰχθυηρὰν, ϗ (δ) πύργῳ Ἀ-
42 ραμαήλ, ϗ ἕως πύλης τῆς προβατικῆς. Καὶ ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες, ϗ ἐπεσκέπησαν. καὶ ἔθυσαν
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, ϗ ηὐφράνθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς ηὔφρανεν αὐτοὺς μεγάλως· καὶ
αἱ γυναῖκες αὐτῶν ϗ τὰ τέκνα αὐτῶν ηὐφράνθησαν, ϗ (ε) ἠκούσθη ἡ εὐφροσύνη ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀ-
43 πὸ μακρόθεν. Καὶ κατέστησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γαζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς,
ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ ταῖς δεκάταις, καὶ τοῖς συνηγμένοις ἐν αὐτοῖς ἄρχουσι τῶν πόλεων, μερίδας
τοῖς ἱερεῦσι ϗ τοῖς Λευίταις, ὅτι εὐφροσύνη (ζ) ἐν Ἰούδα ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς, ϗ ἐπὶ τοὺς Λευίτας τοὺς ἑ-
44 στῶτας. Καὶ ἐφύλαξαν φυλακὰς Θεοῦ (η) αὐτῶν, ϗ φυλακὰς τοῦ καθαρισμοῦ, ϗ τοὺς ᾄδοντας, ϗ τοὺς
45 πυλωροὺς, ὡς ἐντολαὶ Δαυὶδ ϗ Σαλωμὼν υἱοῦ αὐτοῦ. Ὅτι ἐν ἡμέραις Δαυὶδ Ἀσὰφ ἀπ᾽ ἀρχῆς πρῶ-
46 τος τῶν ᾀδόντων, ϗ ὕμνον ϗ αἴνεσιν τῷ Θεῷ. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις Ζοροβάβελ ϗ ἐν ταῖς
ἡμέραις Νεεμίου, διδόντες μερίδας τῶν ᾀδόντων ϗ τῶν πυλωρῶν, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ, ϗ
ἁγιάζοντες τοῖς Λευίταις, ϗ οἱ Λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς Ἀαρών.

Et mundati sunt sacerdotes, & Levitæ, & mundaverunt populum, 30
& (l) janitores, & murum. Et (m) ascendere fecerunt principes 31
Juda super murum: & statuerunt duos pro laudatione magnos, &
transierunt à dextris super murum (n) stercoris. Et iverunt post eos 32
Osaia, & dimidium principum Juda, Et Azarias, & Esdras, & 33
Mesollam, & Juda, & Benjamin, & Samaias, & Hieremia, Et 34
de filiis sacerdotum in tubis, Zacharias, filius Jonathan, filius Sa-
maia, filius Matthania, filius Michæa, filius Zacchur, filius Asaph.
Et fratres ejus, Samaia, & Oziel, Gelol, Jama, Aia, Nathanael, 35
& Juda, Anani, ad laudandum in (o) canticis David hominis Dei.
Et Esdras scriba ante eos (p) super portam ad laudandum ante eos.
Et ascenderunt super scalas civitatis David in ascensione muri desu- 36
per domo David, et usque ad portam aquæ (q) Ephræm, & super por-
tam piscium, & turri Arameel, & usque ad portam gregis. Et au- 42
diti sunt cantores, & visitati sunt. Et sacrificaverunt in die illa vi-
ctimas magnas, & lætati sunt: quoniam Deus lætificavit eos (r)
magnificè. Et uxores eorum, & filii eorum lætati sunt: & audita est
lætitia in Hierusalem à longè. Et constituerunt in die illa viros su- 43
per gazophylacia, thesauris, primitiis, & decimis, (s) & congre-
gatis in ipsis principibus civitatum, partes sacerdotibus & Levitis:
quoniam lætitia in Juda super sacerdotes, & super Levitas stantes.
Et custodierunt custodias Dei sui, & custodias mundationis, & can- 44
tores, & janitores; sicut mandata David, & Salomon filii ejus.
Quoniam in diebus David Asaph ab initio primus cantorum, (t) & 45
hymnum, & laudem Deo. Et omnis Israel in diebus Zorobabel, & 46
in diebus Neemiæ dantes partes cantorum, & janitorum, verbum diei
in die ejus, & sanctificantes Levitis, & Levitæ sanctificantes filiis Aaron.

MS. A. (ρ) τείχους· * Καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῶν (σ) Ἔζρας, (τ) Μοσολλάμ, Ἰούδα, (υ) Σαμαίας ϗ Ἱερεμίας. (φ) ἀπὸ υἱῶν (χ) σάλπιγξιν, (ψ) Μαθθανίας, (ω) ϗ Ὀζιήλ, αἰνεῖν ἐν ᾠδαῖς Δαυὶδ (α) Ἔζρας (β) ϗ * ἐπὶ πύλης τοῦ ὕδατος (γ) ἐπὶ πύλην τὴν ἰχθυηρὰν, (δ) πύργου Ἀναμεήλ, (ε) ἠκούσθη εὐφροσύνη (ζ) ἦν ἐν Ἰούδα, ϗ ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς, (η) ἑαυτῶν, φυλακάς

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * وطهروا الاحبار واللاويين وطهروا الشعب وابواب الحصن * وقاموا فريق عظيم وجعلوا
31 يمشون فوق الحصن من يمين باب الكبير * وكان يمشي معهم اشعياء ونصف روس يهودا
32
33 * وعزرابيل وعزرا وكل جماعتهم * * *
35 * من بني الاحبار يصفقون بالبوق زكريا ابن يوناثان • ابن سمعيا • ابن متثانيا • ابن
36 معكا • ابن زاكور • ابن اصاف وجميع اخوته * وسمعيا وعزرابيل • علول ناثانيل •
وحانانيا ويهود • هولاي كان معهم اواني تسابيح داود النبي عبد الرب • وعزرا
37 الحبر قدام فوق باب العين * الذي قبالهم صعدوا من مصعد قرية داود في
38 درج الحصن الفوقاني الى بيت الله على الباب الكبير الشرقي * وشكروا • وكانوا
صاعدين الى فوق • وانا بعدهم * ونصف الشعب صعد على الحصن • ووقفوا على
39 الجوسق الكبير وعلى السور العريض * من فوق باب افرام الى الباب العتيق والى
الباب المنصور • ومن برج حانانيل الى الجوسق العالي والى باب البستان • ووقفوا في الباب
40 الكبير * ودخلوا الفريقين الى بيت الرب • وانا كنت ونصف الروساء الذين
41 كانوا معي * *
42 والاحبار • والياقيم ومعسايا • وباقي الجمع * وذبحوا في ذلك اليوم
43 ذبايح كثيرة • وفرحوا لان الرب فرحهم فرحا عظيما • وكانت النساء والصبيان يفرحون •
44 وسمع فرح اورشليم من البعد * والقوم الذين كانوا على خزانة باب الملك تسلطوا
ايضا على البيوت • كيما يحفظوا عشور القرا • كما هو مكتوب في كتاب ناموس الاحبار
واللاويين • ان اليهود يفرحوا بالاحبار واللاويين الذين كانوا قياما يحرسون حرس بيت
45 الاههم * ويحرسون المحارس الطاهرة • وخدام الباب • كمثل وصية داود وسليمان ابنه
46 * لانه في ايام داود كان اصاف راس الخدام • وكان يشكر ويحمد قدام الرب
47 الاله * وجميع اسرائيل في ايام زروبابل وفي ايام نحميا الذين كانوا يعطون المواهب
للخدام واللاويين • يخرجون ويعطون يوم بيوم • ويقدسون اللاويين • واللاويين يقدسون
بني هرون *

Et mundaverunt sacerdotes ac Levitas, 30
mundaveruntque populum & portas
munitionis. Tum exurgentes turba 31
magna, cœperunt ambulare super mu-
nitionem, à dextera portæ maximæ:
Et ambulabat cum eis Esaia, & dimidia 32
pars principum Judæ, Et Ezrael, & 33
Ezra, & tota congregatio eorum.

De filiis sacerdotum qui buccinis 35
clangebant, Zacharia filius Jonathanis,
filius Semaiæ, filius Matthaniæ, fili-
us Maachæ, filius Zachur, filius
Asaph, omnesque fratres ejus: Et 36
Semaia, & Ezrael, Gelol, Natha-
nael, Hanania, & Juda: hi habebant
secum instrumenta musica Davidis pro-
phetæ servi Domini: & Ezra sacer- 37
dos præcedebat supra portam fontis:
Qui ex opposita sibi parte ascenderunt
per ascensum civitatis David, per gra-
dus munitionis superioris, ad domum
Dei, super portam majorem Orientalem.
Et gratias agentes ascendebant superi- 38
ùs, & ego sequebar eos. Dimidia verò
populi pars ascendit super munitionem,
& steterunt super turrim majorem, &
super murum latiorem; A suprema 39
parte portæ Aphremi usque ad portam
veterem, & usque ad portam victri-
cem: & à turri Hananaelis usque ad
turrim altiorem, & usque ad portam
hortorum: & substiterunt in porta ma-
jore. Tum ingressæ sunt ambæ classes 40
domum Domini: ego etiam aderam,
& dimidia pars principum * qui erant
mecum, Et sacerdotes & Eli- 41
acim, & Maasia, reliquusque populus. 42
Et sacrificaverunt eo die sacrificia mul- 43
ta, & læti sunt, quia Deus lætifica-
vit eos lætitiâ magnâ: & mulieres at-
que pueri lætabantur, ita ut lætitia Je-
rosolymorum procul audiretur. Et ho- 44
minibus qui præpositi erant ærario portæ
regiæ, demandata fuit etiam cura do-
morum; ut custodirent decimas civi-
tatum, quemadmodum scriptum est in
libro sacerdotum & Levitarum. Nam
Judæi lætabantur de sacerdotibus ac
Levitis qui stantes custodiebant custo-
diam domus Dei sui, Et custodiebant 45
custodias mundas; & ministros portæ:
juxta præceptum Davidis, & Salomo-
nis filii ejus. In diebus enim Davidis, 46
Asaph princeps erat ministrorum, &
gratias agebat laudesque canebat coram
Domino Deo. Et omnes Israelitæ in 47
diebus Zorobabelis & in diebus Nehe-
miæ qui dabant munera ministris ac
Levitis, promebant dabantque singulis
diebus, & sanctificabant Levitas, Le-
vitæ verò sanctificabant filios Aa-
ronis.

נחמיה : יג

CAP. XIII.

1 ביום ההוא נקרא בספר משה באזני העם ונמצא כתוב בו אשר לא־יבוא עמני
2 ומאבי בקהל האלהים עד־עולם׃ כי לא קדמו את־בני ישראל בלחם ובמים וישכר
3 עליו את־בלעם לקללו ויהפך אלהינו הקללה לברכה׃ ויהי כשמעם
4 את־התורה ויבדילו כל־ערב מישראל׃ ולפני מזה אלישיב הכהן נתון בלשכת בית־
5 אלהינו קרוב לטוביה׃ ויעש לו לשכה גדולה ושם היו לפנים נתנים את־המנחה הלבונה
והכלים ומעשר הדגן התירוש והיצהר מצות הלוים והמשררים והשערים ותרומת הכהנים׃
6 ובכל־זה לא הייתי בירושלם כי בשנת שלשים ושתים לארתחשסתא מלך־בבל באתי אל־המלך
7 ולקץ ימים נשאלתי מן־המלך׃ ואבוא לירושלם ואבינה ברעה אשר עשה אלישיב לטוביה
8 לעשות לו נשכה בחצרי בית האלהים׃ וירע לי מאד ואשליכה את־כל־כלי בית־טוביה
9 החוץ מן־הלשכה׃ ואמרה ויטהרו הלשכות ואשיבה שם כלי בית האלהים את־המנחה
10 והלבונה׃ ואדעה כי־מניות הלוים לא נתנה ויברחו איש־לשדהו הלוים והמשררים עשי
11 המלאכה׃ ואריבה את־הסגנים ואמרה מדוע נעזב בית־האלהים ואקבצם ואעמדם על־
12 13 עמדם׃ וכל־יהודה הביאו מעשר הדגן והתירוש והיצהר לאוצרות׃ ואוצרה על־
אוצרות שלמיה הכהן וצדוק הסופר ופדיה מן־הלוים ועל־ידם חנן בן־זכור בן־מתניה
14 כי נאמנים נחשבו ועליהם לחלק לאחיהם׃ זכרה־לי אלהי על־זאת ואל־תמח חסדי
15 אשר עשיתי בבית אלהי ובמשמריו׃ בימים ההמה ראיתי ביהודה דרכים־גתות בשבת
ומביאים הערמות ועמסים על־החמרים ואף־יין ענבים ותאנים וכל־משא ומביאים
16 ירושלם ביום השבת ואעיד ביום מכרם ציד׃ והצרים ישבו בה מביאים דאג
17 וכל־מכר ומכרים בשבת לבני יהודה ובירושלם׃ ואריבה את חרי יהודה ואמרה להם
מה־הדבר הרע הזה אשר אתם עשים ומחללים את־יום השבת׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XIII.

IN die autem illo lectum est in volumine Moysi audien- 1
te populo : & inventum est scriptum in eo, quòd non de-
beant introire Ammonites & Moabites in ecclesiã Dei,
usque in æternum : Eò quòd non occurrerint filiis If- 2
rael cum pane & aquâ : & conduxerint adversùm eos
Balaam, ad maledicendum eis : & convertit Deus noster
maledictionem in benedictionem. Factum est autem, 3
cùm audissent legem, separaverunt omnem alienigenam
ab Israel. Et super hoc erat Eliasib sacerdos, qui fue- 4
rat præpositus in gazophylacio domûs Dei nostri, & pro-
ximus Tobiæ. Fecit, ergò sibi gazophylacium grande, 5
& ibi erant ante eum reponentes munera, & thus, & va-
sa, & decimam frumenti, vini, & olei, partes Levitarum,
& cantorum, & janitorum, & primitias sacerdotales.
In omnibus autem his non fui in Jerusalem, quia anno 6
trigesimo secundo Artaxerxis regis Babylonis veni ad
regem, & in fine dierum rogavi regem. Et veni in Je- 7
rusalem, & intellexi malum, quod fecerat Eliasib To-
biæ, ut faceret ei thesaurum in vestibulis domûs Dei.
Et malum mihi visum est valdé. Et projeci vasa domûs 8
Tobiæ foràs de gazophylacio : Præcepique & emun- 9
daverunt gazophylacia : & retuli ibi vasa domûs Dei,
sacrificium, & thus. Et cognovi quòd partes Levitarum 10
non fuissent datæ : & fugisset unusquisque in regionem
suam de Levitis, & cantoribus, & de his qui ministra-
bant : Et egi causam adversùs magistratus, & dixi; 11
Quarè dereliquimus domum Dei? Et congregavi eos, &
feci stare in stationibus suis. Et omnis Juda apportabat 12
decimam frumenti, vini, & olei, in horrea. Et consti- 13
tuimus super horrea Selemiam Sacerdoté, et Sadoc scri-
bam, & Phadaiam de Levitis, & juxta eos Hanan filium
Zachur, filium Mathaniæ : quoniam fideles comprobati
sunt, & ipsis creditæ sunt partes fratrum suorum. Me- 14
mento mei, Deus meus, pro hoc, & ne deleas miseratio-
nes meas, quas feci in domo Dei mei, & in ceremoniis
ejus. In diebus illis vidi in Juda calcantes torcularia 15
in sabbato, portantes acervos, & onerantes super asinos
vinum, & uvas, & ficus, & omne onus, & inferentes in
Jerusalem die sabbati. Et contestatus sum, ut in die quâ
vendere liceret, venderent. Et Tyrii habitaverunt in 16
ea, inferentes pisces, & omna venalia : & vendebant
in sabbatis filiis Juda in Jerusalem : Et objurgavi 17
optimates Juda, & dixi eis; Quæ est hæc res mala, quam
vos facitis, & profanatis diem Sabbati.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XIII.

EOdem die lectus fuit liber legis Mosis au- 1
diente populo : & inventum est scriptum in
eo; Ne ingrediantur Ammonitæ & Moabitæ
in congregationé Domini in seculum usque :
Eò quòd non occurrerint Israelitis cum pane 2
& aqua, et conduxerint sibi Belaamum ad ma-
ledicendum eis, quanquã convertit Deus ma-
ledictiones ejus in benedictiones. Tunc cùm 3
audissent verba legis, segregata fuit omnis
miscellanea turba ab Israelitis. Posthæc 4
venit Elisab sacerdos, ibíque ædificavit illi 5
atrium quoddam magnum, ubi antea repo-
nebantur oblationes, thus, & vasa decima-
rum frumenti, vini, & olei : & in civitati-
bus Levitarum, ministrorum, atque janito-
rum, primitiæ sacerdotum. Dum autem hæc 6
omnia *fierent*, non eram Jerosolymis : nam
anno trigesimo secundo Artahsestis regis Ba-
byloniæ redieram ad regem *sed* exactis ali-
quot diebus, veniam à rege impetravi. Et 7
veni Jerusalem : ubi intellexi malum quod
Elisab commiserat pro Tobia, faciendo illi
domum in atrio Domini. Quod cùm æger- 8
rimè tulissem, ejeci omnem supellectilem do-
mûs Tobiæ in plateam extra atrium. Tum 9
edicente me mundaverunt atrium : & restitui
illuc supellectilem domûs Domini, oblatio-
nes, & thus. Deinde cognoscens quòd por- 10
tio Levitarum non dabatur, ideóque fugerant
quisque in agrum suum, Levitæ, ministri, &
curatores operum : Contendi cum primo- 11
ribus, & dixi eis; Quam ob causam derelicta
est domus Domini? & congregavi eos, &
restitui eos in officia eorum : Omnésque Ju- 12
dæi attulerunt decimas frumenti, vini, et olei,
in horrea : Et præfeci horreis Selamiam sa- 13
cerdotem, Sadocum scribam, & Pheraiam Le-
viticum, & cum eis Hananem filium Zecho-
ris, filii Methaniæ : quia fidi habebantur, &
sors eis obtigerat ut essent principes fratrum
suorum. Memoriæ hoc mihi manda mi Deus, 14
& ne *oblivione* deleas beneficiũ meum quod
exercui erga domum Dei mei & observatio-
nes tuas. Iisdem temporibus videns in Ju- 15
dæa quòd vias sulcarent in sabbatho, afferrent
onera gestaréntque super asinos; & vinum
etiam, uvas, ficus, & onera *quævis* inferrent
Jerosolymã die sabbathi : contestatus sum eos, 16
dicens; Ne vendatis piscationem, Neve pisces
afferatis, neque vendatis die sabbathi Judæis
in Jerusalem. Et contendi cum præcipuis Ju- 17
dæ, & dixi eis; Quare facinus hoc malum com-
mittitis, & violatis diem sabbathi?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιγʹ.

1 ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ Μωυσῆ ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ· καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, ὅπως
2 μὴ εἰσέλθωσιν Ἀμμανῖται καὶ Μωαβῖται ἐν ἐκκλησίᾳ Θεοῦ ἕως αἰῶνος, Ὅτι οὐ συνήντησαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ
ἐν ἄρτῳ (α) καὶ ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ' αὐτὸν τὸν Βαλαὰμ καταράσασθαι· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν
3 4 κατάραν εἰς εὐλογίαν. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς ἐπίμικτος ἐν Ἰσραήλ. Καὶ
5 πρὸ τούτου Ἐλιασὶβ ὁ ἱερεὺς οἰκῶν ἐν γαζοφυλακίῳ (*) οἴκου Θεοῦ ἡμῶν, ἐγγίων Τωβίᾳ. Καὶ ἐποίησεν (β) ἑαυτῷ γαζοφυλάκιον μέγα· καὶ ἐκεῖ ἦσαν πρότερον διδόντες τὴν (γ) μαναὰ καὶ τὸν λίβανον καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν
δεκάτην τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴν τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱερέων.
6 Καὶ ἐν παντὶ τούτῳ οὐκ ἤμην ἐν Ἱερουσαλήμ· ὅτι ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ᾐτησάμην παρὰ
7 τοῦ βασιλέως, Καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ συνῆκα ἐν τῇ πονηρίᾳ ᾗ ἐποίησεν (δ) Ἐλιασὶβ τῷ Τωβίᾳ,
8 ποιῆσαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου τοῦ Θεοῦ. Καὶ πονηρόν μοι ἐφάνη σφόδρα· καὶ ἔρριψα πάντα τὰ
9 σκεύη οἴκου Τωβία ἔξω ἀπὸ τοῦ γαζοφυλακίου. Καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλάκια· καὶ ἐπέστρεψα
10 ἐκεῖ σκεύη οἴκου τοῦ Θεοῦ τὴν (ε) μαναὰ καὶ τὸν λίβανον. Καὶ ἔγνων ὅτι μερίδες τῶν Λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν·
11 καὶ ἐφύγοσαν ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν αὐτοῦ, οἱ Λευῖται καὶ οἱ ᾄδοντες ποιοῦντες τὸ ἔργον. Καὶ (ζ) ἐμαχεσάμην τοῖς στρατηγοῖς, καὶ εἶπα, Διὰ τί ἐγκατελείφθη ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτοὺς, καὶ ἔστησα αὐτοὺς (η) ἐπὶ τῇ στά-
12 13 σει αὐτῶν. Καὶ πᾶς Ἰούδα ἤνεγκαν (θ) δεκάτην τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυροὺς Ἐπὶ χεῖρα Σελεμία τοῦ ἱερέως, καὶ Σαδὼκ τοῦ γραμματέως, καὶ Φαδαΐα ἀπὸ τῶν Λευιτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν Ἀ-
14 νὰν υἱὸς Ζακχοὺρ, υἱὸς (†) Ματθανίου, ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν, ἐπ' αὐτοὺς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν. Μνή-
15 σθητί μου ὁ Θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτω ἔλεός μου (ς) ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ (*) κυρίου τοῦ Θεοῦ. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον ἐν Ἰούδα πατοῦντας ληνοὺς (*) ἐν τῷ σαββάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα, καὶ ἐπιγεμίζοντας ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦκα καὶ πᾶν βάσταγμα, καὶ φέροντας εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ
16 σαββάτου· καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν. Καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχθὺν, καὶ πᾶσαν
17 πρᾶσιν πωλοῦντες τῷ σαββάτῳ τοῖς υἱοῖς Ἰούδα καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς υἱοῖς Ἰούδα τοῖς ἐλευθέροις, καὶ εἶπα αὐτοῖς, Τίς ὁ λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς, ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε, καὶ βεβηλοῦτε τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου;

CAP. XIII.

IN illa die lectum in libro Moysi in auribus populi. Et inventum est 1
scriptum in eo; ut non ingrediantur Ammanitæ & Moabitæ in ecclesiam Dei usque in seculū: Quoniam non occurrerunt filiis Israel in pane, 2
& aqua, & conduxerunt super eum Balaam ad (a) maledicendum: & convertit Deus noster maledictionem in benedictione. Et factum est, ut au- 3
dierunt legem; & separati sunt omnis admistus in Israel. Et super hoc 4
Eliasib sacerdos habitans in gazophylacio domûs Dei nostri, propinquus Tobiæ. Et (b) fecit sibi gazophylacium magnum. Et ibi fuerant antea 5
dantes (c) manaa, & thus, & vasa, & decimam frumenti, & vini, & olei, mandatum Levitarum, & cantorum, & janitorum, & primitias sacerdotum. Et in omni hoc non fui in Hierusalem: quoniam in anno tri- 6
gesimo & secundo Arthasastha regis Babylonis veni ad regem, & post finem dierum petii à rege, Et veni in Hierusalem: & intellexi in ma- 7
lo, quod fecerat Eliasib Tobiæ, faciendo ei gazophylacium in atrio domûs Dei. Et malum mihi visum est valdè: & projeci omnia vasa domûs 8
Tobiæ foràs de gazophylacio. Et dixi, & mundaverunt gazophylacia. 9
Et retuli illuc vasa domûs Dei, manaa, & thus. Et cognovi, quia par- 10
tes Levitarum non fuerant datæ: & fugerant vir in agrum suum, Levitæ, & cantores, facientes opus. Et concertavi cum magistratibus, & 11
dixi; Cur derelicta est domûs Dei? Et congregavi eos, et statui eos in statione ipsorum. Et omnis Juda attulerunt decimam tritici. et vini, et 12
olei in thesauros (d) Super manum Selemia sacerdotis, et Sadoc scri- 13
bæ, et Phadaia ex Levitis. Et ad manū eorum Anan filius Zacchur filius Matthania, quoniam fideles putati sunt, super eos distribuere fratribus suis. Memento meî, Deus, in hac: et non deleatur misericordia 14
mea, quam feci in domo Domini (e) Dei. In diebus illis vidi in Juda 15
calcantes torcularia in sabbato, et ferentes manipulos, et onerantes super asinos, et vinum, et uvam, et ficus, et omne onus, et ferentes in Hierusalem in die sabbati. Et contestatus sum in die venditionis eorum. (f) Et 16
sederunt in ea ferentes piscem, et omnem venditionem vendentes sabbato filiis Juda, et in Hierusalem. Et concertavi cum filiis Juda ingenuis, 17
et dixi eis; Quod verbum hoc malum, quod vos facitis? et polluitis diem sabbati?

MS. A. (α) καὶ ἐν ὕδατι, (*) οἴκῳ τοῦ Θεοῦ (β) αὐτῷ (γ) μαναὰν (δ) Ἐλιασεὶβ Τωβίᾳ, (ε) μαναὰν (ζ) ἐμαχεσάμην, καὶ εἶπον, (η) ἐπὶ στάσει (θ) δεκάτην πυροῦ (†) Ματθανίου, (ς) ὅτι ἐποίησα (*) κυρίου Θεοῦ. (*) ἐν σαββάτῳ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث عشر *

1 * في ذلك اليوم قراء كتاب ناموس موسي في اذان الشعب. ووجدوا مكتوبا فيه ان لا يدخلون
2 العمانيون والموابيون بجماعة الرب الي الابد * من اجل انهم لم يقدموا الخبز والماء لبني
اسرايل في خروجهم من مصر. واكتروا لهم بلعام ابن فاعور ليلعنهم * واقلب الاهنا لعنة
3 بلعام الي بركة * حينيذ لما سمعوا كلام الناموس افرزوا بنو اسرايل كل الغرباء من بينهم
4 5 * * وجاء النصاف الحبر واعمر لهم هنالك دارا عظيمة. وكانت من قديم يجعلون فيها القرابين
واللبان واواني عشور القمح والخمر والزيت في قري يهودا والخدام واللاويين. وقرابين الكهنة
6 * وهولاء كلهم لم اكن انا باورسليم. لان في سنة اثني وثلثين لارتحششت ملك بابل اتيت
7 الي عند الملك. وفي اخر الايام انفصلت من الملك * وجيت الي اورسليم. وعرفت الشر
8 الذي عمل اليانصاف لطوبيا. الذي عمر له دارا في بيت الرب * وصعب علي جدا. وانا
9 عمدت الي جميع الاواني الذي في بيت طوبيا فالقيتهم برا السوق عند الدار * وقلت
10 طهروا الدار. واعدت الي هنالك اواني بيت الرب والقرابين واللبان * وعلمت ان جري اللاويين
11 لا يعطا. وهرب كل رجل الي خلفه. واللاويون والخدام والفعلة * وانا حكمت الروساء وقلت
12 لهم. من اجل ماذا ترك بيت الله. وجمعتهم واقمتهم علي رسمهم وعادتهم * وجميع اليهود
13 احضروا العشر من القمح والخمر والزيت * الي مخازن سلمايا الحبر ولصادوق ولعفرايا من
اللاويين. ومعهم حنان ابن زاكور ابن متنيا. لانهم كانوا معروفين بالثقة. ووجب فرضهم
14 ان يكونوا روساء لاخوتهم * اذكرني يا الهي من اجل هذا. ولا تترك الخير الذي صنعت
15 في بيتك يا الهي ومحارسه * وفي ذلك الزمان نظرت الي اليهود يسافرون في يوم السبت ويجيبون
الاحمال علي الحمير من الخمر والعنب والتين. ويدخلون به الي اورسليم في يوم السبت.
16 واشهدت عليهم الا يشتروا صيدا * ولا يجيبوا سمكا. ولا يبيعوا ولا يشتروا في يوم السبت
17 لبني يهودا باورسليم * وخاصمت مع روساء يهودا باورسليم وقلت لهم. لماذا تفعلوا هذا
الفعل الشرير. وتنجسوا يوم السبت *

CAP. XIII.

EO die cùm legeretur liber legis Mo- 1
saicæ in auribus populi, invenerunt
scriptum in eo, ut non ingrederentur
Ammonitæ & Moabitæ in congregationem Domini in æternum: Propterea 2
quòd non obtulerunt panem & aquam
filiis Israelis cùm egrederentur ex Ægypto, & conduxerunt sibi Balaamum
filium Phegoris ut malediceret eos; convertit autem Deus noster maledictionem Balaami in benedictionem. Tunc 3
cùm audissent verba legis, separaverunt filii Israelis omnes exteros è medio
sui. Et veniens Elisab sacerdos 4
ædificavit eis ibi domum ingentem, in 5
qua olim reponebant oblationes, & thus,
& vasa decimarum frumenti, vini, &
olei in civitatibus Judæ, & ministrorum, & Levitarum, & oblationes sacerdotum. In his autem omnibus non 6
eram ego in Jerusalem: quoniam anno
trigesimo secundo Artahsestis regis Babelis, redieram ad regem: sed in fine
dierum separans me à rege, Et Jero- 7
solymam rediens, cognovi malum quod
fecerat Elisab Tobiæ, extruendo sibi
domum in æde Domini. Molestè ad- 8
modum hoc tuli; & arripiens omnia
vasa quæ erant in domo Tobiæ, ejeci ea
extra vicum apud domum. Tum dixi, 9
Mundate domum: & restitui illuc
vasa domûs Domini, oblationes, &
thus. Sciens præterea portionem Levi- 10
tarum non dari, ideoque unumquemque fugisse retrorsum, tam Levitas ac
ministros quàm operarios: Litigavi cum 11
principibus, & dixi eis; Quare destituta est domus Domini? Deinde congregavi eos, & restitui eos in jus &
consuetudinem eorum: Et omnes Ju- 12
dæi attulerunt decimas ex frumento
vino, & oleo, In cellas Salamaiæ sa- 13
cerdotis, & ad Sadocum, & ad Abraiam ex Levitis, & cum iis Hananem filium Zachur filii Mathaniæ: quia
dignoscebantur fideles, & prodierat sors
illis ut essent principes fratrum suorum.
Recordare mei O Deus meus hanc ob rem, 14
& ne obmittas bonum quod egi erga
domum tuam O Deus mi, & custodias
ejus. Eo quoque tempore videns Ju- 15
dæos iter facere die sabbathi, & onera
vehentes super asinos, vini, uvarum, &
ficuum; eáque inferre in Jerusalem die
sabbathi: contestatus sum eos ne emerent
piscationem, Nec afferrent pisces, neque 16
venderent aut emerent die sabbathi Judæis in Jerusalem. Et contendi cum 17
principibus Judæ in Jerusalem, et dixi
eis; Cur facitis malum hoc facinus, et
polluitis diem sabbathi?

נחמיה : יג

vos & ? istam civitatem super & , hoc malum omne nos super noster Deus adduxit & , vestri patres fecerunt sic Nonne
18 הלוא כה עשו אבתיכם ויבא אלהינו עלינו את כל־הרעה הזאת ועל העיר הזאת ואתם
facies ad Jerusalaim portæ essent obumbratæ cùm , fuit Et ? sabbathum violando , Israel super iracundiam addentes
19 מוסיפים חרון על־ישראל לחלל את־השבת׃ ויהי כאשר צללו שערי ירושלם לפני
super statui meis pueris de & : sabbathum post ad usque, eas aperirent non ut , dixi & , valvæ sunt clausæ & , dixi & , sabbathi
השבת ואמרה ויסגרו הדלתות ואמרה אשר לא יפתחום עד אחר השבת ומנערי העמדתי על־
Jerusalaim extra venalis omnis venditores & , negotiatores pernoctaverunt Et . sabbathi die in onus veniret non , portis
20 השערים לא־יבוא משא ביום השבת׃ וילינו הרכלים ומכרי כל־ממכר מחוץ לירושלם
manum , iteraveritis si ? muro coram pernoctantes vos Quare : eos ad dixi & , eos in sum contestatus Et . duabus & , vice
21 פעם ושתים׃ ואעידה בהם ואמרה אליהם מדוע אתם לנים נגד החומה אם־תשנו יד
venientes & , se mundantes essent ut , Levitis Dixique . sabbatho in venerunt non illo tempore à : vos in mittam
22 אשלח בכם מן־העת ההיא לא באו בשבת׃ ואמרה ללוים אשר יהיו מטהרים ובאים
. tuæ misericordiæ multitudinē secūdū me super parce &, mi De' mei memēto hoc etiā: sabbathi diem sanctificādū ad portarum custodes
שמרים השערים לקדש את־יום השבת גם־זאת זכרה־לי אלהי וחוסה עלי כרב
חסדך׃
. Moabitidas , Hammonitidas , Asdoditidas uxores habitare fecerunt , Jehudæos vidi illis diebus in Etiam
23 גם בימים ההם ראיתי את־היהודים השיבו נשים אשדודיות עמוניות מואביות׃
contendi Et . populi & populi linguam secundùm & ; Jehudaicè loqui cognoscentes ipsi non & , Asdodicè loquens dimidium eorū filii Et
24 ובניהם חצי מדבר אשדודית ואינם מכירים לדבר יהודית וכלשון עם ועם׃ ואריב
25 ; eorū filiis vestras filias dederitis si , Deum per eos adjuravi & : eos depilavi & , viros eis ex percussi & , eis maledixi & , eis cum
עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרטם ואשביעם באלהים אם־תתנו בנתיכם לבניהם
multis gentibus in & ? Israel rex Selomoh peccavit istas super Nonne . vobis & , vestris filiis eorū filiabus de acceperitis si &
ואם־תשאו מבנתיהם לבניכם ולכם׃ הלוא על־אלה חטא־שלמה מלך־ישראל ובגוים הרבים
26 fecerunt peccare eum etiam : Israel omnem super regem Deus eum dedit & , erat suo Deo dilectus & , ipse sicut rex erat non
לא־היה מלך כמהו ואהוב לאלהיו היה ויתנהו אלהים מלך על־כל־ישראל גם־אותו החטיאו
, nostrum Deum in prævaricandū ad , hoc grande malum omne faciendum ad , est auditum nunquid vobis Et . alienigenæ mulieres
הנשים הנכריות׃ ולכם הנשמע לעשת את כל־הרעה הגדולה הזאת למעל באלהינו
27 eā fugavi & : Choronitæ Sanballat ipsi gener , magni sacerdotis Eljasib filii Jojadah filiis de Et ? alienigenas uxores ducendo
להשיב נשים נכריות׃ ומבני יוידע בן־אלישיב הכהן הגדול חתן לסנבלט החרני ואבריחהו
28 eos mundavi Et . Levitarum & , sacerdotii pactum & , sacerdotium polluentes super , mi Deus eorum Recordare . me desuper
29 מעלי׃ זכרה להם אלהי על גאלי הכהנה וברית הכהנה והלוים׃ וטהרתים
30 temporibus in lignorum oblationi Et . suo opere in viro , Levitis & , sacerdotibus observantias statui & , alienigena omni ab
מכל־נכר ואעמידה משמרות לכהנים וללוים איש במלאכתו׃ ולקרבן העצים בעתים
31 . bonum in meus Deus mei Recordare . primitivis & , constitutis
מזמנות ולבכורים זכרה־לי אלהי לטובה׃

Versio VULG. LAT.

Numquid non hæc fecerunt patres nostri, & adduxit 18
Deus noster super nos omne malum hoc, & super civitatem hanc? Et vos additis iracundiam super Israel violando Sabbatum. Factum est autem, cùm quievissent 19
portæ Jerusalem in die Sabbati, dixi; & clauserunt januas, & præcepi ut non aperirent eas usque post Sabbatum: & de pueris meis constitui super portas ut nullus inferret onus in die Sabbati. Et manserunt negotiatores, & ven- 20
dentes universa venalia, foris Jerusalem semel & bis. Et contestatus sum eos, & dixi eis; Quare manetis ex- 21
adverso muri? si secundò hoc feceritis, manum mittam in vos. Itaque ex tempore illo non venerunt in Sabbato. Dixi quoque Levitis ut mundarentur, & venirent 22
ad custodiendas portas, & sanctificandam diem Sabbati: & pro hoc ergò memento mei, Deus meus, & parce mihi secundùm multitudinem miserationum tuarum. Sed & 23
in diebus illis vidi Judæos ducentes uxores Azotidas, Ammonitidas, & Moabitidas. Et filii eorum ex media 24
parte loquebantur Azoticè, & nesciebant loqui Judaicè, & loquebantur juxta linguā populi & populi. Et objur- 25
gavi eos, & maledixi. Et cecidi ex eis viros, & decalvavi eos, & adjuravi in Deo, ut non darent filias suas filiis eorum, & non acciperent de filiabus eorum filiis suis, & sibimetipsis, dicens; Numquid non in hujuscemodi 26
re peccavit Salomon rex Israel? & certè in gentibus multis non erat rex similis ei, & dilectus Deo suo erat, & posuit eum Deus regem super omnem Israel: & ipsum ergò duxerunt ad peccatum mulieres alienigenæ. Num- 27
quid & nos inobedientes faciemus omne malum grande hoc, ut prævaricemur in Deo nostro, & ducamus uxores peregrinas? De filiis autem Joiada filii Eliasib sacer- 28
dotis magni, gener erat Sanaballat Horonites, quem fugavi à me. Recordare, Domine Deus meus, adversùm 29
eos qui polluunt sacerdotium, júsque Sacerdotale & Leviticum. Igitur mundavi eos ab omnibus alienigenis, 30
& constitui ordines Sacerdotum & Levitarum, unumquemque in ministerio suo: Et in oblatione lignorum 31
in temporibus constitutis, & in primitivis: Memento mei, Deus meus, in bonum. Amen.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

Ita cùm fecissent patres vestri, induxit Deus 18
super nos totam hanc calamitatem, & super civitatem istam: & vos aggeratis iram & furorem super Israelem, violantes diem sabbathi. Tunc temporis cùm apertæ fuissent 19
portæ Jerosolymorum ante sabbathum, dixi ut clauderentur portæ: & præcepi ne aperirentur portæ usque postridie sabbathi: & ex pueris meis constitui in portis, ne ingrederetur onus die sabbathi. Cùmque pernoc- 20
tâssent mercatores & rerum venalium emptores extra Jerusalem unâ & alterâ die, Contestatus sum eos, & dixi eis; Quare vos 21
non ingredimini stante die per portam muri? Si contempseritis hoc verbum, manum extendam in vos: & ex eo tempore non sunt ingressi sabbatho. Deinde dixi Levitis ut 22
mundarent sese, & ingrederentur custodes & janitores ad sanctificandum diem sabbathi. Etiam hujus rei memoriam serva mihi mi Deus, & parce mihi secundùm abundantiam miserationum tuarum. Iisdem quoque tem- 23
poribus videns Judæos contubernio accepisse uxores alienigenas, Asdodæas, Ammonitidas etiam, & Moabitidas: Et filios eorum par- 24
tim loqui Asdodicè, partim verò nescientes loqui Judaicè, sed linguas gentium: Con- 25
tendi cum eis, & maledixi eis, & quosdam ex eis occidi & inhumavi: & adjuravi eos per Deum, dicens; Ne detis filias vestras filiis illarum, neque assumatis filiis vestris aut vobis de filiabus illarum. Propter has quidem 26
peccavit Salomon ille rex Israelis, cui par non fuit rex in multis gentibus, qui dilectus erat Deo suo ita ut constitueret eum Deus regem super universum Israelem: vel ipsum ad peccatum induxêre mulieres alienigenæ. Et 27
cùm hoc à vobis auditum sit, tamen commisistis tam ingens crimen, prævaricantes in Deum nostrum, & in contubernium admittentes mulieres alienigenas. Etiam è filiis 28
Jojadai filii Elisabi summi sacerdotis, fuit quidam gener Sanbelato Horanitæ; & ejeci eum à me. Memoriæ mihi manda mi Deus. Quo- 29
ad reliquum sacerdotium, reliquos nempe sacerdotes ac Levitas; Tum mundavi eos 30
ab omnibus gentibus, tum restitui eos ad custodias suas: tam sacerdotes quàm Levitas, unumquemque ad officium suum. Et ad ob- 31
lationes & sacra temporibus & festis statutis, & ad primitias. Memoriam hujus rei mihi serva Deus mi in bonum.

[illegible]

Finis libri Esræ scribæ in quo continentur versus bis mille trecenti sexaginta unus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Οὐχὶ οὕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ
19 ταῦτα καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ Ἰσραήλ, βεβηλῶσαι τὸ σάββατον; Καὶ ἐγένετο
ἡνίκα κατέστησαν πύλαι ἐν Ἱερουσαλὴμ πρὸ τοῦ σαββάτου, καὶ εἶπα, καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας· καὶ εἶπα, ὥστε μὴ ἀν-
οιγῆναι (ι) αὐτὰς ἕως ὀπίσω τοῦ σαββάτου. (κ) καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔστησα ἐπὶ τὰς πύλας, ὥστε
20 μὴ αἴρειν βαστάγματα ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Καὶ ηὐλίσθησαν πάντες, καὶ ἐποίησαν πρᾶσιν ἔξω Ἱε-
21 ρουσαλὴμ ἅπαξ καὶ δίς. Καὶ (λ) ἐπεμαρτυράμην ἐν αὐτοῖς, καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, Διὰ τί ὑμεῖς αὐ-
λίζεσθε ἀπέναντι τοῦ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐκτενῶ (†) χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου οὐκ
22 ἤλθοσαν ἐν σαββάτῳ. Καὶ εἶπα τοῖς Λευίταις, οἳ ἦσαν καθαριζόμενοι, καὶ ἐρχόμενοι φυλάσσοντες τὰς
πύλας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνήσθητί μου ὁ Θεός, καὶ φεῖσαί μου κατὰ τὸ
23 πλῆθος τοῦ ἐλέους σου. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον τοὺς Ἰουδαίους οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας Ἀζω-
24 τίας, Ἀμμανίτιδας, Μωαβίτιδας, Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ (μ) λαλοῦντες Ἀζωτιστί, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπι-
25 γινώσκοντες λαλεῖν Ἰουδαϊστί. Καὶ ἐμαχεσάμην μετ' αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτούς· καὶ ἐπάταξα ἐν
αὐτοῖς (ν) ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτούς, καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ Θεῷ, (ξ) Ἐὰν δῶτε τὰς θυγατέρας
26 ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐὰν λάβητε ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν. Οὐχ οὕτως ἥμαρ-
τε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραήλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς οὐκ ἦν βασιλεὺς ὅμοιος αὐτῷ, καὶ (ο) ἀγαπώ-
μενος τῷ Θεῷ ἦν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ, καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ
27 γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι. Καὶ ὑμῶν μὴ (π) ἀκουσόμεθα ποιῆσαι πᾶσαν πονηρίαν ταύτην, ἀσυνθετῆσαι
28 ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καθίσαι γυναῖκας ἀλλοτρίας; Καὶ ἀπὸ υἱῶν (ρ) Ἰωαδὲ τοῦ Ἐλισοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ
29 μεγάλου νυμφίου (σ) τοῦ Σαναβαλλὰτ τοῦ Οὐρανίτου, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ. Μνήσθητι αὐτοῖς ὁ Θε-
30 ὸς ἐπὶ ἀγχιστείᾳ τῆς ἱερατείας, (τ) καὶ διαθήκῃ τῆς ἱερατείας, καὶ τοὺς Λευίτας. Καὶ ἐκαθάρισα αὐ-
τοὺς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως, καὶ ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ἀνὴρ ὡς τὸ ἔργον
31 αὐτοῦ. Καὶ τὸ δῶρον τῶν ξυλοφόρων ἐν καιροῖς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς βακχουρίοις. μνήσθητί μου ὁ
Θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθωσύνην.

Nónne sic fecerunt patres vestri, & adduxit super eos Deus noster, et su- 18
per nos, omnia mala hæc, & super civitatem hanc? Et vos additis
iram super Israel polluendo sabbatũ. Et factũ est quando constite- 19
runt portæ in Hierusalẽ ante sabbatũ, & dixi, & clauserunt portas: et
dixi, ut illæ non aperirentur usque post sabbatum. Et de pueris meis
statui super portas, ut non tollerent onera in die sabbati. Et com- 20
morati sunt (g) omnes, & fecerunt venditionem extra Hierusalem
semel, & bis: Et contestatus sum in eis, & dixi ad eos; Cur vos 21
commoramini ante murum? si iteraveritis, extendam manum meam
in vos. A tempore illo non venerunt in sabbato. Et dixi Levitis, 22
qui erant mundati, & venientes custodientes portas, sanctificare diem
sabbati. Ad hæc memento mei, Deus, & parce mihi secundùm mul-
titudinem misericordiæ tuæ. Et in diebus illis vidi Judæos, qui 23
habitare fecerant uxores Azotias, Ammanitidas, Moabitidas: Et 24
filii eorũ dimidium loquentes Azoticè: & non sunt scientes loqui (h)
Judaicè. Et concertavi cũ eis, & execratus sum eos: & percussi in eis 25
viros, & decalvavi eos, & adjuravi eos in Deo; Si dederitis fili-
as vestras filiis eorum, et si acceperitis de filiabus eorum filiis (i)
vestris. Nónne sic peccavit Salomon rex Israel? Et in gentibus 26
multis non erat rex similis ei, et dilectus Deo erat, et dederat e-
um Deus in regem super omnem Israel: et hunc declinare fecerunt
mulieres alienæ. Et vos nunquid audiemus facere omne malum hoc, 27
prævaricari in Deum nostrum, ducendo uxores alienas? Et de fi- 28
liis Joada filii Elisub sacerdotis magni, (k) generi Sanaballat Hora-
nitæ, et expuli eum à me. Memor esto eis, Deus, super (l) abdica- 29
tione sacerdotii, et testamento sacerdotii, et Levitas. Et mundavi 30
eos ab omni alienatione, et statui vices sacerdotibus, et Levitis, vir,
sicut opus ejus. Et (m) donum portantium ligna in temporibus à 31
temporibus, et in (n) Bacchuriis. Memento mei, Deus noster, in boni-
tatem.

MS. A. (ι) αὐτὰς *ὀπίσω (κ) καὶ ἔστησα (λ) διεμαρτυράμην (†) τὴν χεῖρά (μ) λαλοῦσιν Ἀζωτιστί, (ν) ἄνδρας, καὶ ἐνάρκισα αὐτούς (ξ) Ἂν (ο) ἀγαπώμενος Θεῷ (π) ἀκουσόμεθα ποιῆσαι τὴν πᾶσαν (ρ) Ἰωιαδὲ (σ) τοῦ Σαραβαλλάτ, καὶ ἐξέβρασα (τ) καὶ διαθήκης τῆς ἱερατείας,

Ἔζρας β'.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * هكذا صنعوا اباؤكم * واجاب الله علينا هذا الشر كله * وعلى هذه القرية ايضا * وانتم
19 تريدون غضبا على اسرائيل وتنجسون يوم السبت * حينئذ لما فتحت ابواب اورشليم قبل
20 السبت * امرت ان يغلقوا الابواب ولا يفتحوا الى بعد السبت * واتوا التجار والباعين والمشترين
21 برا اورشليم يوما واثنين * واشهدت عليهم وقلت لهم * ان رجعتم ايضا ان تجوا يوم
السبت ما ادعكم ان تدخلوا * ولماذا لم تجوا قبل دخول السبت * وان كنتم تطرحوا
22 بكلامي امد يدي اليكم * ولم ارجع امنكم ان تدخلوا يوم السبت * وقلت
للبوابين ان يكونوا يتطهروا ويدخلوا الى الحراس * واللاويين ليقدسوا يوم السبت *
23 وهذا اذكرني يا الاهي * وتحيني ككثرة رحمتك * وفي تلك الايام نظرت الى اليهود
24 وقد اجلسوا نساء اجنبيات من اهل اشدود وعمانيات وموابيات * وبنيهم يتكلموا نصف
25 كلامهم بالعبراني ونصفه بالكسداني مثل كلام الشعوب * فانتهرتهم ولعنتهم * وقتلت منهم
رجالا ودفنتهم * وحلفت لليهود بالله ان لا يدفعوا بناتهم لبنيهم * ولا ياخذوا بناتهم
26 لبنيهم * لان الويل لكم * من اجل هؤلاء اخطا سليمن ملك اسرائيل الذي ما صار
مثله في شعوب كثير * وصار محبوبا عند الله * واقامه الرب ملكا على جميع اسرائيل *
27 ومن اجل النساء الاجنبيات زاغ قلبه * وانتم الم تسمعوا صنعتم ايضا هذا الشر وكذبتم
28 بالاهنا * وجالستم النساء الغريبات * ومن بني يوياداع ابن يلشاف الحبر العظيم الذي
29 صار ختنا لسنبلاط الحوراني طردته من عندي * اذكرهم يا الاهي والباقي من الكهنة *
30 وعلى بقية الاحبار واللاويين * فطهرتهم من جميع اثمهم * واقمتهم في حرسهم * كل انسان
31 بعمله * والقرابين والتقديسات في زمانهم واعيادهم * وفي البكورية * اذكر لي يا
الاهي هذا *

Sic fecerunt patres vestri, & induxit 18
Deus super nos hoc omne malum, & su-
per hanc civitatem etiam: & vos auge-
tis iram super Israelem, polluentes diem
sabbathi. Tunc cùm apertæ essent portæ 19
Jerusalem ante sabbathum, præcepi ut
clauderent portas, nec aperirent usque
post sabbathum. Cúmque venirent mer- 20
catores, & vendentes, atq; ementes extra
Jerusalem die unâ & alterâ; Contesta- 21
tus sum eos, et dixi eis; Si reversi iterum
veneritis die sabbathi, non permittam
vobis ingredi: cur non venitis ante in-
gressum sabbathi? Quòd si verba mea
spreveritis, extendam manum meam in
vos, nec iterum sidam vobis ut ingredi-
amini die sabbathi. Et dixi janito- 22
ribus ut mundarent se, & ingrederentur
ad custodiam: & Levitis ut sanctifica-
rent diem sabbathi. Ob hoc etiam re-
cordare mei O Deus meus, & salva me
secundùm multitudinem misericordiæ
tuæ. Iis quoque diebus videns Judæos 23
habitare secum fecisse mulieres exteras
Asdodæas, Ammonitidas, & Moabiti-
das; Et filios eorum loquentes partim 24
sermone Hebræo, partim Chaldæo, se-
cundùm sermonem gentium: Objurga- 25
vi eos, & maledixi eis, occîdi quos-
dam ex eis & sepelivi eos: et adjuravi
Judæos per Deum, ne darent filias suas
filiis illarum, neque assumerent filias
illarum filiis suis. Alioqui væ vobis: 26
nam harum causâ peccavit Salomon
rex Israelis, cui non extitit similis in
multis gentibus, qui dilectus erat a-
pud Deum, quem denique constituerat
Dominus regem super universum Is-
raelem: attamen causâ mulierum ex-
terarum aberravit cor ejus: Et vos an- 27
non auscultaretis? Fecistis etiam flagi-
tium hoc, & mentiti estis in Deum no-
strum, habitare facientes vobiscum
mulieres exteras. Et de filiis Jojadai 28
filii Elisab sacerdotis magni, qui gener
erat Samballati Horanitæ, expuli eum à
me. Recordare illorum O Deus meus, 29
et reliquorum sacerdotum. Quod au-
tem ad reliquos sacerdotes ac Levitas,
Mundavi eos ab omni iniquitate eorum, 30
et vestitui eos ad custodiam eorum,
quemque ad opus suum: Et oblationes 31
et sacra temporibus et solennitatibus
suis, et ad primitias. Recordare hoc
mihi O Deus meus.

Admonitio ad Lectorem.

Cùm à multis obnixè rogati fimus, ut libri, qui in Hebraicis codicibus reperiuntur, feorfim à reliquis, de quorum authoritate dubitatur, imprimerentur; eorum votis, certis de caufis, annuere vifum eft. Ne tamen ordinem librorum, quem femper tenuerunt Ecclefiæ tam Orientis quàm Occidentis (quo libri, qui Hebraicè non extant, quique hiftoriarum continuationem, vel additamenta quædam ad libros Hebraicos continent, propriis locis inferuntur; ut ex antiquis exemplaribus Græcis, Latinis, Syriacis, & Arabicis conftat) rejicere videremur, Typothetarum calculos fic ordinavimus, ut qui antiquum Ecclefiæ ordinem in libris compingendis fervare velint, commodè id facere pofsint. Quod monuiffe neceffarium erat, ne ordinem librorum pro arbitrio immutando, lectori impofuiffe videremur, noftrum pro antiquo, quem edere profitemur, fubftituendo. Nam cùm Novas Verfiones non cudamus, fed antiquas exhibeamus, eafdem fideliter fine ulla mutatione vel verborum vel ordinis librorum & capitum, quantum fieri potuit, religiofè confervare neceffarium putavimus: omnia lectoris pii & prudentis judicio relinquentes. Hoc igitur femel monuiffe fatis erit.